Google

BIBLIOTECA NAZ.
111
N
3
NAPOLI

111.
N.
3.

Digitized by Google

XX P. 3

IOH. JACOBI HOFMANNI

[illegible]

LEXICON VNIVERSALE

HISTORIAM SACRAM ET PROFANAM

[illegible]

CHRONOLOGIAM AD [illegible] TEMPORA,

GEOGRAPHIAM ET VETERIS ET NOVI ORBIS,

PRINCIPUM [illegible] OMNES [illegible]

[illegible]

GENEALOGIAM

[illegible]

MYTHOLOGIAM, RITUS, CAERIMONIAS,

[illegible]

VIRORUM, INGENIO ATQUE [illegible]

[illegible]

ANIMALIUM, PLANTARUM, METALLORUM, LAPIDUM, GEMMARUM

Nomina & vires, &c.

EDITIO ABSOLUTISSIMA

[illegible]

ACCURATISSIME [illegible]

TOMUS PRIMUS

[illegible]

JOH. JACOBI HOFMANNI

SS. Th. Doct. Profeſſ. Hiſtor. & Graec. Ling. in Academ. Baſil.

LEXICON VNIVERSALE,

HISTORIAM SACRAM ET PROFANAM
Omnis aevi, omniumque Gentium;
CHRONOLOGIAM AD HAEC VSQVE TEMPORA;
GEOGRAPHIAM ET VETERIS ET NOVI ORBIS;
PRINCIPVM PER OMNES TERRAS FAMILIARVM
Ab omni memoria repetitam
GENEALOGIAM;
Tum
MYTHOLOGIAM, RITVS, CAERIMONIAS,
Omnemque Veterum Antiquitatem, ex Philologiae fontibus hauſtam;
VIRORVM, INGENIO ATQVE ERVDITIONE CELEBRIVM
Enarrationem copioſiſſimam;
Praeterea
ANIMALIVM, PLANTARVM, METALLORVM, LAPIDVM, GEMMARVM,
Nomina, Naturas, Vires,
Explanans.

EDITIO ABSOLVTISSIMA,
Praeter Supplementa, & Additiones, antea ſeorſum editas, nunc ſuis locis ac ordini inſertas,
VBERRIMIS ACCESSIONIBVS, IPSIVS AVCTORIS MANV
noviſſime lucubratis, tertia parte, quam antehac,
AVCTIOR, LOCVPLETIOR:
INDICIBVS ATQVE CATALOGIS
REGVM, PRINCIPVM, POPVLORVM, TEMPORVM, VIRORVM
ET FEMINARVM ILLVSTRIVM, ANIMALIVM, PLANTARVM;
Tum praecipue
NOMINVM, QVIBVS REGIONES, VRBES, MONTES, FLVMINA, &c.
in omnibus terris, vernacula & vigenti hodie ubique lingua appellantur;
Caeterarum denique rerum memorabilium,
ACCVRATISSIMIS INSTRVCTA.

TOMVS TERTIVS
Literas M, N, O, P, Q, continens.

B.B. NAPOLI
BIBLIOTECA NAZIONALE DI NAPOLI

LVGDVNI BATAVORVM,
Apud JACOB. HACKIVM, CORNEL. BOVTESTEYN,
PETR. VANDER AA, & JORD. LVCHTMANS.
M DC XC VIII.
Cum peculiari Praepoſ. D. D. Ordinum Hollandiae & Weſt-Friſiae Privilegio.

Digitized by Google

Digitized by Google

M Litera Græcis ſemivocalis ſimplex & immutabilis. Latinis liquida dicta. In compoſitione ante conſonantes D. C. T. & Q in N vertitur: ut *Tantum*, *Nuncubi*, *Nunquam*, *Eorundem*, &c. Similiter & *Am* ſyllaba, ante F. ut in *Anfractus* videre eſt. In Poëſi, ſub finem eliditur, ſequente vocali vel diphthongô, ob nimium ſoni mugitum. ■ Meſſeniorum clypeis ſcripta, gentis Inſigne fuit: aliàs *Moroſitatis* ſymbolum: unde frequens hoc apud veteres probrum, *Obvenit tibi M.* & nota ingenioſa ad ■ Dionyſii tyranni reſponſio. Pier. *l.* 42. *Hieroglyph. c.* 50. & 51. Voſſ. *in Ariſtarcho. l.* 1. *c.* 19. & *l.* 2. *c.* 16. In notis antiquorum, *Marcus*, vel *Mutius*, vel *Martius*, vel *monumentum*, vel *mulier*, vel *miles* vel *meum* vel *meam*, *mihi*, *moleſtus*, *mors*, *modò*, *munus*: MAG. EQ. *Magiſter equitum*: MAG. MIL. *Magiſter militum*: M. B. *Mulier bona*. M. D. O. *Mihi dare oportet*, &c. ſignificat, Fr. Gouldmannus *Diction. Lat. Angl.* Quid in Muſica olim, item in Numerandi ratione valuerit, Vide infrà ubi *de Muſicis ac Numeralibus Notis*, item voce *Magiſter*.

MA, fœminæ nomen, quæ Rheam ſectata, & Bacchi educationi à Jove admota eſt. Imò & ipſius Rheæ, cui ſub hoc nomine Lydi taurum immolabant. Unde urbs eorum *Maſtaura*, vide ibi.

MAACHA, fil. Nahoreæ Reumæ concubinâ, Gen. *c.* 22. *v.* 24. Filia Tholmai regis Geſur, uxor Davidis, mater Abſolomi, 2. Sam. *c.* 3. *v.* 3. Filia Abſalomi, 2. Par. *c.* 11. *v.* 21. Mater Abiam regis, 1 Reg. *c.* 15. *v.* 1. & 2. Torniel. *A. M.* 2077. *num.* 1. quæ 2 Par. *c.* 13. *v.* 2. dicitur Michaja. Concubina item Caleb, 1 Par. *c.* 2. *v.* 48. Uxor Machir patris Manaſſe, 1 Par. *c.* 7. *v.* 16. Uxor Jahiæ, 1 Par. *c.* 9. *v.* 35.

MAACHATI, pater Aashai, 2 Sam. *c.* 23. *v.* 34. Pater Jezoniæ 2 Reg. *c.* 25. *v.* 23. Civitas Amorrhæorum ſuper Jordanem, juxta montem Hermon, Joſ. *c.* 13. *v.* 5.

MAADI, nomen viri, Eſdr. *c.* 10. *v.* 34.

MAAI, nomen viri, Nehem. *c.* 12. *v.* 35.

MAALA, filia Salphaad. Num. *c.* 26. *v.* 33.

MAALINÆ, incolis *Mechelen*, Gall. *Malines*, oppid. Brabantiæ, ad Demeram fluv. ſedes Metropolitæ facta A. C. 1559. cui linguæ Teutonicæ Metropoli Paulus IV. novas ejuſdem linguæ ſedes adſcripſit ſuffraganeas, Antverpienſem, Gandenſem, Brugenſem, Iprenſem, Silvæducenſem & Ruræmundenſem: e quibus primam Camaraco, ſecundam ■ tertiam Turnaco ademit. Nomen accepit à *Malina*, i. e. æſtu vel acceſſu Oceani majori, quia æſtus maritimi, adverſis fluminibus Scalde ac Demerâ, uſque ad eandem urbem, atque etiam ultra per 3. circiter milliar. feruntur accedere. Ejus diœceſi continentur Lovanium, Bruxella, Tenæ, Diſta, Areſcotum aliæque urbes. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* & infra in voce *Machlinia*.

MAARA *Sidoniorum*, Latinè *Spelunca Sidoniorum*, ſpelunca eſt inexpugnabilis, atque Chriſtianorum municipium in Sidonienſi territorio ſitum. Eſt in tribu Aſer.

MAASAI, fil. Adiel, 1 Par. *c.* 9. *v.* 12.

MAASIA, fil. Achas, 1 Par. *c.* 15. *v.* 18. Nomen cujuſdam Doctoris, 2 Par. *c.* 26. *v.* 11. Pater Sophoniæ, Jer. *c.* 21. *v.* 1. Princeps civitatis Jeruſalem, 2 Par. *c.* 34. *v.* 8.

MAASIAS, pater Neriæ, patris Baruch & Sarajæ, Jer. *c.* 32. *v.* 12. & *c.* 51. *v.* 59.

MAAZIAU, nomen viri, 1 Par. *c.* 24. *v.* 18.

MABSAM, fil. Iſmaelis, Gen. *c.* 25. *v.* 13.

MABUSIUS, Johannes, vide *Johannes*.

MACÆ, populi Arabiæ Felicis, Carmanis oppoſiti, in tractu nardum & myrrham ferente, Mela *l.* 3. *c.* 8. hodie pars regni Ormuzii. *Maca* item & *Maces*, *Macas*. *Ptol.* populi Cyrenaici, circa Syrtim majorem ſiti, vel juxta Cinyphum amnem, Sil. *l.* 3.

Cinyphii didicêre Macæ, &c.

MACALLA, vide MACELLA.

MACANITÆ, Mauritaniæ Tingitanæ gens. *Ptol.* Hos Xiphilin. *in Severo*, *Macemutas* vocat.

MACAR, filium habuit Ereſum, qui Ereſo Lesbi civitati nomen dedit. *Steph.*

MACARA, inſul. Lyciæ. *Steph.* Item Siciliæ urbs, vulgò hodie *Citadella*. Vide *Machara*.

MACAREA, inſul. maris Ægæi. Vide *Lesbos*.

MACAREA, urbs Arcadiæ, à *Macareo* Lycaonis filio. *Beata* Romanis. *Steph.*

MACAREON ■ Sides, inſignes Chirurgi: quorum pharmaca Galenus *Method.* 5. & *l.* 2. *γενικῶν c.* 12. Ægineta quoque *l.* 17. *c.* 17. recenſet.

MACAREUS, fil. *Æoli*, qui mutuò Canaces ſororis ſuæ amore correptus, cum ea concubuit, puerumque ex eâ ſuſcepit, cujus & pater erat, & avunculus. Quam rem cum Canace patrem neſcire maximè cuperet, ſacris frondibus puerum tegit, curatque clanculum ■ nutricem perferendum. Verùm cùm per Æoli aulam efferretur, vagitu ſuô puer proditus eſt, avique juſſu canibus objectus. Filiæ autem pater enſem per ſatellitem miſit, ut eô pro meritis uteretur, quô & necem illa ſibi traditur conſciviſſe. Macareus verò re cognitâ, fugâ ſalutem quæſivit, cumque Delphos veniſſet, Apollinis factus eſt ſacerdos. Extat *Epiſt. Canaces ad Macareum*, apud Ovid. *Ep.* 11. *Heroid.*

MACAREUS, vetus hiſtoricus, de rebus Coorum ſcripſit, Athenæô teſte, *l.* 6. *c.* 131. & *l.* 14. *c.* 317.

MACARIA, Herculis filia, quæ pro incolumitate publicâ ſe devovit. Hercule enim defunctô, quum Euryſtheus illius liberos inſectaretur, atque illi ad Miſericordiæ Aram confugiſſent, Athenienſes recuſantes eos in hoſtium manus tradere, cum Euryſtheo bellum ſuſceperunt. Porro editô oraculô, futurum ut Athenienſes ab Euryſthei incurſatione liberarentur, ſi quis Heraclidarum ■ ſponte offerret ad necem, ſeque inferis devoveret, Macaria ſeſe ſpontaneæ morti obtulit. Quô factô congreſſi cum hoſtibus Athenienſes victoriam reportârunt, cùm aliis quamplurimis interfectis, tum Euryſtheô ipſo ab Hylo, ſive Iolao Herculis filio peremptô, cujus caput amputatum ■ Alcmenam detulit. Illa verò defuncti oculos effodit. Cæterùm Athenienſes magnificum Macariæ funus fecerant, tumulumque ejus floribus & coronis decorârunt, vicitique Argivis edixerunt, *Βάλλ' εἰς Μακαρίαν* Jacta in Macariam. Vide Scholiaſt. Ariſtophan. *in Equit. Act.* 4. *ſc.* 1. Imò ■ illi ad ſcelus expiandum ſacra facere ſoliti ſunt, ut ex Platone *in Hippia* colligere licet. Cœl. Rhodig. *l.* 13. *c.* 7.

MACARIA, inſul. Africæ, in Sinu Arabico, & in ora Abexiæ, prope Erquicum urbem Æthiopiæ ſuperioris *Sanſorin*. *Mazua* vulgo.

MACARIA, Cypri inſul. urbs, ■ ora Boreali ad Ortum nunc vicus inter Carpaſium & Ceruniam 8. mill. paſſ. *Jalones*, teſte Nigrô. Imo tota inſula ſic dicta. Eſt & fons ſive palus apud Marathonem oppid. Atticæ regionis. *Pauſan.* in qua ſubmerſis plurimis Perſarum, *In Macariam abi*, Proverbium ortum. Tractus etiam Peloponneſi apud *Strab.* & inſula ſinus Arabici. *Ptol. Macaria*. Vide *Anacaria*.

MACARIANA Tempora, dicta ſunt olim, quando *Macarius* Conſulâ Conſtante Imperat. miſſus fuerat in Aſiam, unà cum Paulo Conſulari viro, ad componendas fidei controverſias, inter Fideles & Donatiſtas. Baron. A. C. 348. *num.* 16.

MACARII, ſecta quædam Manichæorum, apud Auguſtin. *de Hæreſ. c.* 46.

MACARIUS I. Patriarcha Conſtantinopol. poſt Philotheum

A. C. 1275. per ann. 2. menſ. 7. dies 6. *Onuphr. in Chron.*

MACARIUS II. Jeremiæ II. pulſo ſucceſſit, A. C. 1573. Succeſſit ei Matthæus. Genebr. *in Chron.* Spond. *in Annal.*

MACARIUS I. Epiſcop. Hieroſolymitanus, poſt Hermonem, A. C. 312. A Theodoreto *l.* 1. *c.* 3. 5. *&c.* impenſè laudatur. Arrianis generoſè ſe oppoſuit, A. C. 318. Interfuit Concilio Niceno, à Conſtantino Baſilicæ celebris, quam Hieroſolymæ condidit hic Imperator, curam ſibi demandatam ſuſcepit. Obiit A. C. 331. ſedis 19. Vide Epiph. *hær.* 69.

MACARIUS II. Petro ſucceſſit, A. C. 546. pulſus ab æmulis, tanquam Origeniſmi ſuſpectus, poſtmodum innocentiâ in apricum productâ, ſedi redditus eſt, cui præfuit ann. 4. Joh. Moſchus *Prat. ſpir. c.* 96. Niceph. *l.* 16. *c.* 26. Evagr. *l.* 4.

MACARIUS I. Epiſcop. Antiochenus, hæreticus obſtinatus. Monothelitarum errores ſequutus Concilio 2. Conſtantinopol. A. C. 681. interfuit, ubi à Conſtantino Pogonato juſſus ſententiam ſuam exponere, impudenter aſſeruit, in JESU CHRISTO neque duplicem voluntatem, neque duplicem operationem reperiri. Hinc ſede pulſus, Theophane Siculo ſurrogato, *Acta* 6. *Concil. act.* 8. 9. *&c.* & in Monaſterium detruſus eſt.

MACARIUS II. Armenius, ſucceſſit ſecul. 11. alteri cuidam cognomini, ut videtur. Eleutherio. curâ Eccleſiæ commiſſâ, in Palæſtinam profectus, ibique ab infidelibus malè habitus dicitur. Inde reverſus, in Flandriam abiit, ibi mortuus A. C. 1011.

MACARIUS Abbas, cùm aliquando per Scythioticam ſolitudinem deambularet, calvariam hominis humi jacentem conſpicatus, cœpiſſe per Chriſtum Jeſum obteſtari, & interrogare, cujus fuiſſet, dum viveret? ubi vero nunc in loco animus quondam inhabitator ſuus degeret? dicitur. Tum aridum os, carneque & nervis nudum, prorupiſſe in vocem, ac ingentilem fuiſſe proximique vici indigenam: nunc vero in foveam barathri infernalis tam altè retruſum anguſtiari, quam procul terra diſtet cœlum, reſpondiſſe. Addidiſſe porro, adhuc ſe profundius ſuere Judæos incredulos, & his ipſis hæreticos Chriſtianos, qui revelatam divinitus veritatem mendacibus pervertere ſententiis moliti ſunt. Marul. *l.* 6. *c.* 14.

MACARIUS, Ægyptius Abbas, cognomine *Senior*, diſcipulus Antonii, floruit ſecul. 5. Præceptor Evagrii, doctrinâ & ſanctitate celebris. Scripſit Homilias 50. quas Joh. Picus latinè vertit. Hieron. *Ep.* 22. Pallad. *Hiſt. c.* 18. 19. 20. Socr. *l.* 4. *c.* 18. Niceph. *l.* 9. *c.* 14. Gennad. *c.* 10. & 11. *Ruffinus.* &c.

MACARIUS, Alexandrinus, cognomine *Junior*, Eremita celebris, ſecul. 5. Ob vitæ ſanctitatem gravia ab Arianis paſſus, regularum Monach. auctor à quibuſdam cenſetur. Morer. *Pallad. Hiſt.* Item Eremita, cui Ruffinus apologiam pro Origene inſcripſit. Ejus meminit Hieron. *apol.* 2. *contra Ruffinum.* Romæ contra Mathematicos librum ediſſe, *Gennadio* dicitur.

MACARIUS, ſub Decio Romanorum Imperat. martyriò, apud Alexandriam, coronatus, A. C. 251.

MACARIUS Mutius, ſcripſit *Victoriam Crucis*, ſeu *triumphum Chriſti.* Vide Angeli Politiani *Ep. l.* 7. Simler. *in Epit. Biblioth. Geſn.*

MACARONES, Gallis Italiſque dicuntur, quæ olim placentæ [illegible], quòd ex ſpeciebus contuſis fierent. Salmaſ. *ad Solin.* Fiunt autem hodie ex amygdalis dulcibus, ſaccharo & ovi albumine. Vocis origo, à Græco *μάκαρ*, quòd *beatorum* epulis dignæ ſint.

MACARON-NESOS, Acropolis Thebarum in Bœotiâ, *Thucyd.* Herodot. quoque *Muſâ* 3. *c.* 26. mentionem facit regionis, quæ Græcorum linguâ vocabatur *Macaronneſos*, in quâ ſita erat urbs Oaſis, 7. dierum itinere diſtans Thebis Ægyptiis. Sunt etiam *Μακάρων νῆσοι*, de quibus Pomp. Mela *l.* 2. *c.* 7. *Extra Helleſpontum, earumque Aſiaticis regionibus adjacent, clariſſimæ ſunt, Tenedos, Sigeis adverſa litoribus, & quo dicentur ordine, ad promuntorium Tauri montis expoſitæ, quas quondam dici putavêre Μακάρων, ſive quòd fortunati admodum cœli ſolique ſint, ſive quòd eas ſuo ſuorumque regno Macar occupaverat.* Vide Diodor. Sic. *l.* 5. Et ſanè multo plures olim ſic vocabantur, nam ut de inſulis Oceani taceam, Creta, Cyprus, Leuce, multa denique in continente ſita loca *Inſularum Felicium* nomen conſecutæ ſunt.

MACASARIA, vulgò *Macaſar*, inſul. perampla Aſiæ, in mari Indico, quæ aliter *Celebes* dicitur. A Septentrione in Meridiem extenditur, inter Moluccas inſulas ad Ortum, & Bornei inſulam ad Occaſum, aliquando etiam ſub Moluccis comprehenditur: ejus longitudo à Borea in Auſtrum eſt 200 leucarum Francicarum circiter, latitudo autem in aliquot locis eſt 100. leucarum. In ea ſunt ſex regna, nempe Macaſaria *Macaſar*, Cionum *Cion*, Sanguinum *Sanguin*, Curipanum *Curipana*, Getiganum *Getigan*, & Supara, *Supara*. Urbes autem præcipuæ hujus inſulæ ſunt Macaſaria *Macaſar*, & Bantachaja *Bantachaja*. Ejus ora Auſtralis valdè frequentatur ab Anglis & Batavis.

MACASAR, vulgò *Macaſar*, urbs ampla Indiæ, inſulæ Macaſariæ caput, cum portu in ora Auſtrali inſulæ. Emporium eſt celebre, & regni cognominis præcipua, 35. leucis diſtat à Bantachaja in Auſtrum circiter. Ejus Rex nuper inſigni clade affectus fuit à Batavis, in iſtis partibus degentibus.

MACATURÆ, Pentapoleos regni in Africa gens. *Ptol.*

MACAUM, ſeu Amacaum, *Macao*, urbs Sinarum, in inſula parva Oceani Orientalis, in ora littorali Cantoniæ provinciæ, inter Aynanum inſulam in Africum & Formoſam inſulam ad Cæciam. Emporium eſt celebre & dives: ejuſque incolæ pro majori parte ſunt Luſitani. Suberat antea Regi Portugalliæ, ſed A. C. 1668. à Sinarum Imperatore expugnata fuit, ipſique etiamnum ſubeſt.

MACCABÆI, Junio ſic dicti, à quatuor literis initialibus verborum Exodi *c.* 15. v. 11. מי כמכה באלם יהוה *Quis ſicut tu, Domine*? 3. ב כ ם depictis in labaris & vexillis eorum militaribus: aliis aliunde. Cæteroquin *Aſſamonæi* vel *Haſmonæi* vocabantur, ſive ſimpliciter *Præfecti* duces, ſive, quod vox Arabicè ſonat, *Venerandi Antiſtites*, Patriæ ſcil. ac Religionis, quales reverâ illi per multos annos fuêre. Poſtquam enim Duces ac Pontifices, quibus Judæorum Reſpublica poſt captivitatem Babylonicam ſubjecta fuerat, ad ſummam tamen [illegible] deſiiſſent, verſa eſt Reipubl. facies & prioribus deletis, extinctò Ducum nomine (de quibus vide ſupra voce *Duces*) ſucceſſerunt *Machabæi*, in quibus Pontificatus primò cum Principatu, deinde etiam cum Regno fuit ſociatus. Vitâ namque functò Alcimò (quem, ſublato Onia, ab Antiocho Eupatore, poſt alia ſcelera, muros Sanctuarii diruere parantem mors interemit [illegible]) Populi ſuffragiis traditus eſt Pontificatus Judæ *Machabæo*, filio Mathathiæ Sacerdotis, è ſtatione ſeu claſſe Joarib. 1 Chron. *c.* 24. *v.* 7. & 1 Machab. *c.* 2. *v.* 1. Hic enim, in crudelitatem Antiochi Epiphanis inſurgens, cæſò Apollonio ejus duce, templum recuperavit, illudque ſordibus violatum procuravit & expurgavit, annô ante [illegible] Chriſti Epiphaniam 168. ſeque in libertatem Patriæ aſſeruit, et poſt Alcimum, ſeu etiam, ut alii volunt, adhuc vivente, ſummæ rerum præfuit, per annos quatuor Pontificatum functus, donec, poſt vindicata fortiſſime Patriæ jura, infeliciter in prælio cecidit. 1 Machab. *c.* 9. *v.* 18. Ei ſucceſſêre, ex eadem familia, variis uſque ad Joh. Hyrcanum, qui omnes fuerunt Principes ſimul & Pontifices, licet Judæi, quod poſteris illorum nomen ... legitimum planè fuit, neque per eos Pontificum ſucceſſio interrupta eſt; at nullo jure verò illi muneri Imperium adjunxerunt, quod Levitis ſeu Pontificibus malè conveniebat. Interim Rempublicam illi geſſerunt ſub ductu ac auſpiciis, non precariâ Perſarum, Græcis aut Romanis poteſtate, et quibus tamen paret, [illegible] Græcorum jugo Regni recepte ſint potiti. Romanorum non [illegible] fœderati ſi ideo ſocii ac fœderati dicti, [illegible], quod cum Romanis iniit Judas, conſtat aliunde. *Machabæos* poſtea Principes, exceperant illorum ſtirpis Reges, ut videbimus infra, uſque ad Hyrcanum & Ariſtobulum fratres, quorum diſſidio occaſione intervenerunt Romani, captiſque Urbe & Templo, vinctum Ariſtobulum Romam deportavit Pompejus, Pontificatum & Principatum ſeu Ethnarchiam, non vero Regnum, Hyrcano reddens: quem tamen poſtea, mortuò Ariſtobulò, filius ejus Antigonus, Parthorum auxiliò, regnò occupatò, cepit. At Antonius Antiochiæ, inuſitato exemplò, Regem ſecuri percuſſit. Evectus intereà Antipater Aſcalonita, atque propter ingentium meritorum erga Julium Cæſarem Procurator conſtitutus eſt; cujus filium Herodem Romanus Senatus Regem declaravit, qui *Machabæorum* ſeu Aſmonæorum proſapiam reliquam funditus excidit. Ariſtobuloque Pontifice adoleſcente, inter natandum, fraude ſceleſtâ ſuffocatò, ipſum quoque Hyrcanum grandævum, optimè de ſe meritum, ſuſtulit; poſtquam Pontificatus ac Principatus in Aſmonæorum domo hæſiſſet, per 130. circiter annos, quorum res florentiſſimæ mutuis odiis & truculentis ſceleribus utrinque admiſſis, penitùs interciderunt: ut ita Regnò funditus everſo, verus Populi Dei Rex enixiùs eò & vehementiùs deſideraretur. Unde etiam de corona Aſſamonæorum prædictum legimus, *quòd illa non ſit*, h. e. quòd ea non ſit illa, quæ promiſſa eſt, Ezech. *c.* 21. v. 31. 32. Vide Franc. Burmannum *Synopſi Theolog. Chriſtian. Tom. I. l.* 4. *c.* 38. *toto.* De Cimelio verò Haſmonaicæ Domus vite aurea, in Templo repoſitâ uſque ad Pompeji tempora quiſſam Romam tranſlatam Jovi Capitolino conſecravit, vide infrà *Vitis Aurea.* Adde dicenda, in *Machabæi.*

PRINCIPES ET PONTIFICES MACHABÆI.

Judas, Mathathiæ fil. Templum, quod Antiochus Epiphanes, per triennium & ſemeſtre, fœdè profanaverat, recuperat, populumque in libertatem vindicatò, Princeps eligitur, annò quò dictum. Ei, poſt 4. ann. in Regimine exactos, extincto ſucceſſit

Jonathas, frater ejus: quem excepit

Simon, itidem frater. Pòſt

Johannes Hyrcanus, ejus fil. præfuit; itidem, ut Deceſſores illius, Pontifex ſimul ac Ethnarcha; imò ſecundùm Judæos, etiam Propheta; cujus fil. Ariſtobulus, miſſò *Principis* nomine, regium uſurpavit, ut dicemus paulò poſt. Hyrcanus hic, adeo Principum Aſmonæorum ultimus, Idumæos ſubegit, illoſque ad circumciſionem rituſque Judaicos amplectendos, adegit. Qua de cauſâ, poſt hæc tempora, in unum cum Judæis populum gens hæc coaluit, eorum quoque nomine cenſita, juxta vaticinia Num. *c.* 24. *v.* 18, 19. Eſai. *c.* 34. *v.* 6. & *c.* 63. *v.* 1, 2. Amoſ. *c.* 9. *v.* 12. & Malach. *c.* 1. *v.* 3. 4. 5.

REGES EX EADEM FAMILIA.

Ariſtobulus, Johannis Hyrcani fil. primus Regiò uſurpatò nomine, Ethnarchiam vertit in Regnum; ſed imperiò crudeliter geſtò, poſt annum extinctus eſt. Ei ſucceſſit Alexander Jannæus, frater, qui ex Alexandra uxore filios ſuſcepit, Hyrcanum & Ariſtobulum. Poſt ejus mortem,

Alexandra vidua, Regnum per novennium adminiſtravit, Phariſæis addicta, in quorum gratiam, Hyrcanum Pontificem creavit.

Hyrcanus, fil. Alexandri, mortuâ matre Regnum capeſſivit, Regiâ ac Pontificali dignitate fulgens, ſed utrâque illum, poſt menſes tres,

Ariſtobulus frater exuit. Poſtea captâ à Romanis Urbe, Ariſtobulus Romam deportatur: ſed hôc mortuò,

Anti-

Antigonus filius ejus, Hyrcanum, Ethnarcham; Pompejo ſuſpectum, cepit: ipſe tandem juſſu Antonii, ſecuri percuſſus. Vide *ſupra*.

MACCARA, regio ſuper Pharſalum. *Steph.*

MACCES, nomen loci. 1. Reg. *c.* 4. *v.* 9.

MACCHABETUS, vel *Macbedus*, Scotiæ Regis fil. Præfecti Angusiæ in Norvegia, provinciæ. Regnum invaſit poſt Donaldum vel Duncanum, tenuitque ann. 17. Ab A. C. 1040. uſque ad 1057. Buchan. *Hiſtor. Scot.*

MACCI, Libyæ interioris populi. *Ptol.*

MACCOCALINGÆ, Indica Brachmanum gens. Plin. *l.* 6. *c.* 17.

MACCURÆ, Mauritaniæ Cæſarienſis populi. *Ptol.*

MACE, alias *Macrane*, Celtica civitas. *Steph.*

MACE, Steph. *Mamice*, teſte Lazio, oppidum Norici, in Auſtriæ Carinthiæque confinio, nunc vicus, qui Gabrumagum Antonino putatur, inter Candolicam urbem Carinthiæ, & Lauriacum urbem Auſtriæ in Boream occurrens, quaſi 10. leuc.

MACEDA, civitas tribus Judæ, Joſ. *c.* 10. *v.* 16.

MACEDNON, parva regio in Pindo. *Steph.*

MACEDO, fil. Oſiridis, filii Jovis: aliis Deucalionis fil. nepos aliis fuit, à quo Macedoniam quidam dictam volunt.

MACEDO, Philoſophus, de quo Gellius, *l.* 13. *c.* 18.

MACEDONIA, anguſta primùm, poſtea latiſſima Europæ regio, duobus olim Regibus, Philippô & Alexandrô M. patre ac filiô, & terræ imperiô clariſſima. antea *Æmonia*, *Mygdonia*, *Pæonia*, *Edonia*, *Pieria*, & *Æmathia* ab Æmathio Rege dicta; 1 Macchab. *c.* 1. *v.* 1. dicitur *terra Cethim*, fuit autem Cethim Gen. *c.* 10. *v.* 4. fil. Javan. Hæc tenuibus initiis, regum prudentiâ gentiſque eô magnitudinis excrevit, ut ad utrumque mare, quà Sol oritur, Ægæum: quà occidit, Ionium extenſa, domina centum quinquaginta facta fuerit populorum: è quibus ab Hiſtoricis poſteritati traditi ſunt, Taulantii, Elymiotæ, Daſſaretæ, Mygdones, Biſaltæ, Edoni, Orbeli, Sintici, Pelagones, Oreſtii, Lynciſtæ, Iori, Almopes, Æſtræi, & Eordeores. Nomen à *Macedone* Deucalionis materno nepote regioni hæſiſſe, vult Solinus: à *Mygdonia* potius id arceſſente Cluveriô. Hanc à Septentrione Dalmatia, Myſiaque montana ſejungunt, ab Occaſu mari Adriaticô, ſive Ioniô, ab Ortu Ægæô alluitur. Meridianam oram Epiroticæ gentes, & ipſa Græcia excipit. Ejus partem quondam *Macetia* dictam ſcribit Steph. & Heſychius. & inde totam regionem nomen accepiſſe refert Euſtathius *in Dionyſium*. Poſterioribus ſeculis hujus pars Borealis *Salutaris* dicta fuit libro Notitiarum Item *Prævalitana* apud Sext. Rufum. pars Occidua *Albania*, pars ad Ortum *Jamboli*, Auſtralis verò *Comenolitari* apud Caſtaldum. Baudrando regnum fuit amplum, in Græcia, cujus partes fuêre etiam Theſſalia, Epirus, & aliquando Thracia. *Macedonia propria* dividebatur in quatuor partes præcipuas, ſub quibus provinciæ erant ſeu regiunculæ viginti ſex. Nunc autem etiamnum dividitur in quatuor partes, è quibus prima *Jamboli*, quæ olim Macedonia prima & ſecunda; eſtque magis ad Ortum inter Thraciam & ſinum Thermaicum: Secunda *Macedonia*, quæ aliàs Macedonia propria ſeu tertia, inter montem Scardum ad Boream ac Theſſaliam ad Auſtrum, & ad Occaſum ſinus Thermaici: Tertia *Comenolitari*, quæ pars Macedoniæ tertiæ, & aliqua pars Theſſaliæ, inter Macedoniam ad Ortum & Albaniam ad Occaſum: Quarta *Janna*, quæ pars maxima Theſſaliæ, & verſus Meridiem. Albania autem, quæ aliàs pars Occidentalis erat Macedoniæ, in præſenti regnum eſt ſeparatum. Olim ſub Regibus, quorum familiæ ſeries hæc: Hercules, Hyllus, Cleodius, Ariſtomachus, Temenus, Perdiccas primus Macedoniæ Rex, Archelaus, Amyntas, Philippus, Alexander M. Poſt quem variè regnum inter æmulos diſcerptum eſt, donec Ptolemæus, pulſô Antigonô, totâ Macedoniâ eſt potitus. Sed hôc à Gallis oppreſſô, Soſthenes, qui invaſores compeſcuit, rerum ſummæ præpoſitus *Ducis* nomen aſſumſit. Quô à Brenno devictô, Antigonus in regnum reverſus eſt, quem Pyrrhus iterum ejecit. Demetrius dein præfuit, cui defunctô ſucceſſit filius Philippus, ſub tutela Antigoni, qui regnum mox invaſit: Sed illud paulo pôſt mortuus pupillo reliquit. Hic, malô conſiliô impulſus, Romanis bellum infert, ſucceſſu non infelici ſolùm ſed & ignominioſô. Parcunt tamen victores Regi, ob Demetrii filii virtutem, cui invidens frater Perſeus, eum de medio tollit, bellôque contra Romanos renovatô, ipſe vincitur & in triumphum ducitur. A quo tempore Macedonia in provinciam redacta eſt, legeſque à Paulo accepit: Poſtquam 30. Reges à Carano ſecundùm Juſtinum *l.* 33. *c.* 2. uſque Perſen: ſecundùm Livium 20. *l.* 45. *c.* 9. ſecundùm Euſebium 39. habuiſſet, annis 923. & rerum 192. ann. potita fuiſſet. Nunc tota ſubeſt dominio Turcarum, qui eam jam ſub Ottomanno claſſe vaſtarunt, A. C. 1323. & ſub Amurathe magnâ ex parte occuparunt, A. C. 1380. cum ejus partibus & annexis. In Macedoniam venit Paulus Apoſtolus, A. C. 49. in viſione inclamatus à viro Macedonico, verbis, *Tranſi in Macedoniam, ſuccurre nobis:* Sed Philippis, ob Pythoniſſæ ſpiritum ejectum, cum comite Sila incarceratus eſt; inde autem miraculo liberatus Theſſalonicam, ac poſtea Beroeam abiit, ubi cùm novum ei periculum crearetur, contulit ſe Athenas. Act. *c.* 16. *v.* 9. *& ſeqq.* Gentile *Macedo* Hor. 3. *Carm. Od.* 16.

—— Diffidit urbium

Portas vir Macedo. ——

Item *Macedonicus*, & *Macedonius*. *Maceta* quoque, Auſon. *in clar. urbib. in Antiochia v.* 9.

—— Macetûmque attollite nomen.

Vide Juſtinum *l.* 7. *& ſeqq.* Plin. *l.* 4. Solin. *c.* 15. Strabonem, Livium, Vellejum Paterculum, Florum, Pauſaniam, Q. Curtium, Arrianum, Cluverium, *Introd. Geogr. l.* 4. *c.* 9. &c. *Nic. Lloyd.* Cæterum.

MACEDONICÆ Monarchiæ, quiſnam poſt Alexandri M. obitum ſtatus fuerit, & quot illa in partes diviſa fuerit; his verbis exponit Curtius *l.* 10. *c.* 10. *Perdicca ſeductô ex urbe in exercitum, conſilium principum virorum habuit, in quo imperium ita dividi placuit, ut rex quidem ſummam ejus obtineret; Satrapes Ptolemæus Ægypti & Africæ gentium, quæ in ditione erant. Laomedonti Syria cum Phœnice data eſt: Philotæ Cilicia deſtinata: Lyciam cum Pamphylia & majore Phrygia obtinere juſſus Antigonus: In Cariam Caſſander; Menander in Lydiam miſſi. Phrygiam minorem Helleſponto adjunctam Leonnati provinciam eſſe juſſerunt. Cappadocia Eumeni cum Paphlagonia ceſſit. Præceptum eſt, ut regionem eam uſque ad Trapezunta defenderet, bellum cum Arbate gereret. Solus hic detrectabat imperium. Python Mediam, Lyſimachus Thraciam, appoſitaſque Thraciæ Ponticas gentes obtinere juſſi. Qui Indiæ, quique Bactris & Sogdianis, cæteriſque aut Oceani aut rubri maris accolis præerant, quibus quiſque finibus habuiſſet, imperii etiam jus obtineret. Decretum eſt, ut Perdicca cum rege eſſet, copiiſque præeſſet, quæ regem ſequebantur. Credidere quidam teſtamentô Alexandri diſtributas eſſe provincias, ſed famam ejus rei, quamquam ab Auctoribus tradita eſt, vanam fuiſſe comperimus.* Freinshemius fuſiùs iſta ſic enumerat, *Not. ad Curtium:*

Præfecti Provinciarum Macedonicæ Monarchiæ, ſub Alexandro M. & poſt obitum ejus:

Aridæus, toti Imperio cum regia poteſtate, ſive nomine potius, præfectus eſt.

Amyntas, Nicolai fil. ut videtur, Sogdianos accipit. Juſtin. *l.* 13. *c.* 4.

Antigenes præficitur Suſis.

Antigonus, Philippi fil., cum Pamphylia & Lycia Phrygiam obtinere juſſus, Diodor. *l.* 18. *c.* 2. Poſtea verò toti ferè Aſiæ imperavit, ut ferè omnes produnt.

Antipater, ſub Alexandro, Macedonibus, Theſſalis, Thracibuſque præfuerat, apud Curtium *l.* 10. *c.* 4. Tum exercitûs per Europam dux conſtituitur, Arrian. *l.* 1. apud Photium Juſtin. Macedoniam & Græciam. Diodor. Macedoniam cum vicinis populis attributam ei ait, quod eodem recidit. Dexippus apud Photium *Cod.* 82. latiùs *univerſæ Macedoniæ & Græciæ, Illyriis item & Triballis, atque Agrianis, omnibuſque adeò iis, quibus in continente* (Europæ) *fuerat ab Alexandro adhuc ſuperſtite cum plena & ſumma poteſtate imperator præfectus.*

Archo Babyloniam. *Diodor.*

Arciſelaus, ſortitur Meſopotamiam.

Aridæus quidam, apud Arrianum & Diodor. Phrygiæ ab Antipatro præponitur: poſtquam Alexandri corpus in Ægyptum tranſportâſſet.

Atropates, Mediæ majori præficitur.

Axiarches. Vide Oxyartes.

Caſſander, Antipatri fil. in Cariam mittitur.

Cleomenes, additur Ptolemæo, qui provinciam Ægypti adſignatam illi traderet.

Clitus, Lydiam accepit ab Antipatro.

Craterus, Alexandri fil. ex Oreſtide, quæ Macedoniæ pars eſt. Arrian. *Indic. l.* 10. *c.* 11. Alexandri juſſu in Europam proficiſcebatur, *Antipatri locô Macedonibus, Theſſalis Thracibuſque præfuturus*; apud Curtium *l.* 10. *c.* 4. hôc interim mortuô, regiæ pecuniæ cuſtos conſtitutus, Juſtin. *l.* 13. *c.* 4. & cum Antipatro Macedoniam vicinaque regna obtinere jubetur, Arrian.; Curatoris etiam officio, quæque ad regiam pertinent tutelam, mandatis. *Dexippus.*

Eumenes, Hieronymi fil. Cardianus, Arrian. *Ind. l.* 3. *c.* 12. Cappadociam cum Paphlagonia habuit, cum præcepto, *ut regionem eam uſque ad Trapezunta defenderet, & bellum cum Ariarathe gereret:* qui ſolus detrectabat imperium Macedonum, & Alexandrô alibi occupatô jus regni retinuerat. *Curt.*

Laomedon Mitylenæus Syriam cum Phœnice. *Curt.*

Leonnatus, Eunifil. Pellæus. Arrian. *Indic. l.* 3. *c.* 12. Phrygiam minorem Helleſponto adjunctam. *Curt.*

Lyſimachus, Agathoclis fil. Pellæus, Arrian. *Indic. l.* 2. *c.* 12. *Thraciam appoſitaſque Thraciæ, Ponticas gentes*, obtinere juſſus. *Curt.*

Meleager, Neoptolemi fil. Arrian. Indic. *l.* 3. *c.* 2. ſecundùm Curtium & Arrian. occiſus eſt ante diviſionem factam, quod veritati conſonum videtur: nec enim ante hunc occiſum Perdicca tantum potuiſſet. Non ergo mirum, de provincia ei tradita diſſentire Scriptores, cùm ei, qui non amplius in rebus humanis exſtabat, nulla fuerit adſignata. Cedrenus ergo cum *Euſebianis* Paphlagoniam ei tribuit. Diodorus Lydiam, Latino-barbarus Syriam, quæ *Cœle* dicitur, & Phœnicem.

Menander in Lydiam mittitur, vel potiùs remittitur.

Nearchus Androtimi fil. Cretenſis, Arrian. *Indic. l.* 3. *c.* 12. Lyciam & Pamphyliam ſortitur, *Juſtin.*

Neoptolemus, ex Æacidarum gente, Arrian. Indic. *l.* 2. *c.* 5. Carmaniæ præficitur, ut habet *Dexippus.*

Nicanor, nominatur apud Juſtinum. Cujus tamen MSſ. magnoperè turbant. Immo Stagnorem quendam ſignare videntur, cui & *l.* 41. *c.* 5. Parthos ait traditos. Ceterùm Nicanori cuidam Cappadociam in altera diviſione tribuit Antipater. Arrian. *l.* 9. *Diodor. l.* 18. *c.* 39.

Oropius, partem Sogdianæ tenuit. *Dexippus.*

Oxyartes ſive *Oxathres*, Alexandri ſocer, Bactrianam. Cedrenus. Parapamiſadas, *Diodor. l.* 19. *c.* 14.

Perdiccas, Orontis fil. Macedo ex Oreſtide, Arrian. *Ind. l.* 3. *c.* 12. imperium dividens ſuo arbitratu; Curt. ſibi ſumit, *ut cum Rege eſſet, copiiſque præeſſet, quæ Regem ſequebantur*, hoc eſt, ut Rex eſſet. *Curt.*

Curt.
Peuceſtas, Alexandri fil. Miezæus Perſidis Satrapa conſtitutus ab Alexandro. Arrian. *Indic. l. 6. c. 5.* in ea provincia remanet, *Diodor.*
Philippus, præficitur Drangianæ. Diodorus Philippo Bactrianam & Sogdianam tribuit.
Philo, recipit Illyrios, Juſtin. Mediam dant Cedrenus. & Euſebiana.
Philotas, obtinet Ciliciam, Curt. Sed provincia ei haud multo poſt adimitur. Juſtin. *l. 13. c. 6.* ob amicitiam Antigoni, ut colligitur ex Diodoro, *l. 18. c. 62.* Ciliciæ autem imponitur.
Philoxenus, Juſtin. *ibid.* Qui ſub Alexandro oræ maritimæ præfectus fuerat. Plut. in Alexandr.
Parataphernes, ſub Dario quoque prætor Hyrcanorum fuerat. Arrian. *l. 3. c. 2.* dedit ſe Alexandro apud Curtium *l. 6. c. 4.* à quo in provinciam reſtituitur, *l. 8. c. 3.*
Pithon, Agenoris fil. Dexippus: *Pithon quidam horum* (Pori & Taxilis) *finitimis imperavit, exceptis Parapamiſadis.* Hujus etiam ſortem ratam habuit Antipater. Arrian. *l. 9.*
Pithon, Crateæ fil. Alcomenæus. Arrian. *Indic. l. 3. c. 11.* Mediam obtinere juſſus. *Curt.*
Porus, Regnum ſuum retinuit. Juſtin.
Ptolemæus, Lagi fil. Eordenſis, Arrian. *l. 6. c. 5.* Satrapiam Ægypti & Africæ gentium, quæ in ditione erant. *Curt.*
Seleucus, Antiochi fil. Juſtin. *l. 15. c. 4.* Syriâ & Babylone potitur. Cedrenus quod quidem Arrian. & Diodor. *l. 18. c. 3.* docent in poſteriori diviſione demum accidiſſe.
Sibyrtius, naneiſcitur Arachoſiam & Gedroſiam, *Diodor.*
Staſander Cyprius, conſequitur Ariam & Drangianam ab Antipatro. *Diodor.*
Taxiles, regnum ſuum retinuit.
Tlepolemus, Pytophanis fil. Carmaniam, Alexandrô largiente, tenuit. Arrian. *l. 6. c. 5.* Sequuntur Provinciæ, ſiidem juxta literarum ſeriem, quarum pars maxima brevi in Regna ceſſit: Macedoniæ Antipatri, Aſiæ Antigoni; Ægypti Ptolemæi; Syriæ Seleuci; Thraciæ Lyſimachi, & Indiæ Sandrocotti. Qui ceteros commilitones ſuos potentiâ vitaque multum ſupergreſſi feruntur, ut apud Auctores videre eſt.

Provinciæ Macedonicæ Monarchiæ, juxta literarum ordinem.

Ægyptus, ab Alexandro pluribus Præſidibus credita, Curt. *l. 4. c. 8.* poſt mortem ejus tota traditur Ptolemæo.
Africa etiam, quoad perdomita erat, eidem Ptolemæo tribuitur.
Agriani, juſſi Cratero & Antipatro parere; poſt mortem Crateri cum ceteris Macedonici regni acceſſionibus, in unius Antipatri arbitrium concedunt.
Arabia, quatenus perdomita fuerat, Ptolemæo aſſignatur. Majorem tamen ejus partem Seleucus tenuit. Appianô teſte.
Arachoſia diu ſub Sibyrtio fuit: poſtea acceſſit etiam imperio Seleuci.
Arbelitis regio, apud Diodor. *l. 18. c. 39.* & Arrian. *l. 9.* Amphimacho traditur; mox cum vicinis regionibus in Seleuci poteſtatem concedit.
Aria. Staſanori primùm à Perdicca: deinde ab Antipatro Staſandro ſubjicitur. Inter utramque diviſionem biennio minus interfuit.
Armeniam Tleptolemo obveniſſe, Juſtin. *l. 13. c. 4.* videtur tradere, ſive potiùs Neoptolemo, ut in eo nomine diſquiſitum Freinshemio. Poſtea & ipſa conceſſit in Seleuci ditionem. *Appianus.*
Aſia minor, Antigono ferè tota diu paruit, cujus *irlenones* & curator factus fuerat. *Appianus* ſed
Aſſyria aliquamdiu.
Babyloniam priùs Archon habuiſſe videtur: mox Seleucus, qui etiam invaſam Antigono recuperavit. *Appianus.*
Bactriana ulterior, priores præfectos retinuit. Inter quos eminebat Oxathres vel Oxyartes, Alexandri ſocer. Eam totam poſtea poſſediſſe fertur Seleucus.
Cappadocia, Eumeni data eſt vel potius dicta: nàm tum in hoſtium erat poteſtate, Probus: *l. 18. c. 2.* Ariarathis nimirum. Quô interfectô, ademptæ provinciæ Nicanor quidam præficitur. Poſtremò Seleucus obtinuit.
Caria, data Caſſandro: mox Eumeni. Juſtin. *l. 13. c. 9.* cui illam cum vita extorſit Antigonus.
Carmania, commiſſa Tlepolemo: videtur mox Seleuci imperio acceſſiſſe.
Cherroneſus Thracia, Lyſimacho paruit. *Arrian.*
Cilicia, Philotæ primùm, mox Philoxeno tradita. Ad poſtremum Seleucus eâ potitus eſt.
Drangiana, Philippo obvenit, plures Staſanori tribuunt. Alterâ diviſione Staſandro fuit commiſſa.
Epirus, cum Macedonia adhæſit Antipatro.
Gedroſiam Sibyrtius habuit.
Græciam Antipater, dein Polyperchon. Juſtin. *l. 13. c. 6.* A quo tranſlata in Caſſandrum filium.
Hyrcania, Phrataphernî manſit: quô pulſô aut mortuô adjicitur imperio Seleuci.
Illyrii, cum Macedonia, manſerunt penes Antipatrum.
Indiæ major pars, ſub Taxile & Poro manſit: adjectis etiam aliis, quæ priùs non poſſederant.
Iſauria, Philotæ tribuitur, cum Cilicia.
Lycaonia, Antigono data. Arrian. *l. 9.* unaque vicina Lycia.
Lydia, ceſſit in ditionem Antigoni, ejecto Clito, quem Antipater præfecerat. Diodor. *l. 18. c. 52.*
Macedonia, demandatur Cratero & Antipatro: penes quem poſt mortem illius manet, & in Caſſandrum tranſmittitur.
Mediam Atropates rexit. Ideo quamvis Pithon Mediæ præficeretur, ipſe tamen permiſſu Macedonum, dein etiam invitis ipſis, portionem ejus tenuit, quæ ab ipſo vocata, fuit Atropatia. Strabo *l. 11.* Cætera Seleucus poſtea occupavit, occiſô Antigoni Satrapâ Nicatore, ſecundum *Appianum.*
Meſopotamia, poſt Arceſilaum & Amphimachum Satrapam, accipit Blitorem, imponente Antigonô. Ad poſtremum Seleuco ſubjicitur.
Palæſtina, in *Euſebiana*, Antigono tribuitur. At ex Joſepho conſtat, Ptolemæo paruiſſe, cum vicina Syriæ parte. Ejus tamen præſidia ejecerat Antigonus, *Appianus.* diuque inter eos, poſtea etiam inter Seleucidas Syriæ Reges, & Ptolemæos Ægypti, de ejus poſſeſſione pugnatum eſt.
Pamphylia, Antigono data, retentaque contra Eumenem. Juſtin. *l. 13. c. 6.*
Paphlagonia, cum Cappadocia eoſdem dominos habuit.
Parapamiſadæ, commiſſi Oxyartæ, cui videntur a Sandrocotto fuiſſe erepti.
Parthia, Phrataphernî tradita erat, mox Philippo, vel ſecundùm Juſtinum Stagnori mandata, tandem acceſſit Seleuco.
Patalæ, traduntur Poro. Arrian. *l. 9.*
Perſidem, Tripolemo quidam (*Tlepolemum* videntur velle,) ponunt, Peuceſtæ tribuunt. Poſtea cum omnibus circaregnis Seleuco paruit.
Phœnice, cum Syria & fortè Palæſtina. Laomedunti obvenit.
Phrygiam majorem accepit Antigonus; quæ ad Helleſpontum pertinet, Leonatus. Eumeni Perdiccas poſtea adjecerat: ſed obtinuit validior Antigonus: cùm interim Leonatus occubuiſſet.
Pontus, majori ex parte Lyſimacho obtigit. Eumenes tamen etiam partem ejus acceperat.
Sogdiana, Philippo priùs, vel Amyntæ, dein Staſanori data fuit. At Dexippus Oropium præficit, ignoratum aliis. Ad ultimum Seleucus poſſedit.
Suſiana, poſt Perdiccæ finem, in præmium navatæ operæ, Antigono traditur.
Syria, Laomedonti fuerat tradita, quem Ptolemæus expulit; viciſſim pulſus ab Antigono, poſtea Seleucus totam obtinuit.
Tapyri, amiſſis Satrapis ſuis, cum Parthis & Hyrcanis, acceſſerunt Seleuco. *Appianus.*
Thracia, quidem Lyſimacho obvenerat, qui & magnam ejus partem obtinuit: ſuperabant tamen adhuc nationes Regeſque liberi, à quorum Scuthis ipſe captus fuit. Plut. *Apophth. c. 49.*
Triballi, cum Macedonia, paruerunt Antipatro.

Urbes Macedoniæ hujus temporis:

* Achrida; *l'Ochrida.*
Ædeſſa, *Vodena.*
Albanopolis, *Albanopoli.*
Alectryopolis, Epiſcopalis, ſub Philippis, *Aleſtroſori.*
Amphipolis, *Emboli.*
Apollonia, *Eriſſo.*
Apollonia altera. Vide *Serra.*
* Aulon, *la Valona.*
* Berrœa, *Veria.*
Candavia, *la Canovia.* Regiuncula eſt, non urbs.
Caſandrea, *Caſſandria.*
Caſtoria, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Achridenſi, *Caſtoria.*
Chriſtopolis, antea Neapolis, nunc metropolis, *Chriſtopoli.*
Citrum, *Chitro.*
Daulia, *Eleiaſagni.*
Deborus, *Diòrii.*
Derre, *Deſerra.*
* Dyrrachium, *Durazzo.*
Elyma, *Canona.*
* Eribœa, *Croja.*
Gazorus. Vide *Alectryopolis.*
Heraclea, Epiſcopalis, gemina; una Sintica, *Cheſoja*, altera *Xenoxus.*
Hieriſſus, quid ſit non conſtat.
Hormia, *Coria.*
* Juſtiniana prima. Vide *Achrida.*
Lariſſa, *Larizza.*
Lete, *Lita.*
Liſſus, *Aleſſo.*
* Lichnidus. Vide *Achrida.*
Myeza, *Lagoviſchov.*
Neapolis. Vide *Chriſtopolis.*
Oeſyma, *Cavalla.*
Pella, *Jenıza.*
Philippi, *Filippi.*
Rentena, quid ſit non conſtat.
Scampes, *Scampa.*
Scotuſa, ſic hodie, Epiſcopalis, *Scotuſa.*
* Scupi, *Scopia*, & *Uſcimo.*
Serræ, *Ceres.*
* Theſſalonica, *Salonichi.*
Zachniæ.

MACEDONICUM Mare, Livio dicitur, quod oram circa Canaſtræum promontorium alluit. *Macedonicus* Sinus Plinio, idem cum Thermaico, & Oroſio idem cum Pelaſgico.

MACEDONIUS I. Epiſcop. Conſtantinop. Hæreſiarcha. Ab Arianis, mortuô Alexandrô, intruſus A.C. 342. Pauloque-

que oppoſitus, illò poſt jurgia, & cædes, pulſò à Conſtantio, tyrannice imperavit. Mox tranſlatô Conſtantini cadavere ex templo Apoſtolorum in templum Acacii martyris, cruentis turbis exortis, Imperatoris gratiâ excidit. Junctus Semi-Arianis, novam ſectam excudit, negatâ SPIRITUS S. divinitate: Pulſus Conciliô Conſtantinop. A.C. 359. Eudoxiô ei ſurrogatô. Caput *Macedonianorum*, quibus Ariani & Donatiſtæ in Africa facile ſe junxerunt. Hi ſub ſanctitatis & auſteritatis vanâ ſpecie plurimis impoſuerunt. *Marathoniani* quoque dicti, à Marathone quodam, qui dives admodum innumeros ſibi ſequaces conciliavit. Item πνευματομάχοι. Hos Athanaſius, à Serapione Epiſcopo Ægypti monitus primus confutavit, Concilia deinde ab Imperatoribus celebrata damnârunt, ſecundum inprimis Conſtantinop. A. C. 381. Hieron. *in Chron.* Auguſtin. *hæreſ.* 52. Athanaſ. *l. de Sp. S.* Epiphan. *hær.* 74. Socr. *hiſt. l.* 2. Sozom. *l.* 3. *&* 4. Ruffin. *l.* 1.

MACEDONIUS II. Euphemio ſucceſſit. quòd hæreticis favere nollet, pulſus ab Anaſtaſio Imperat. in exilio obiit, A.C. 515. In eo ſolo reprehenſus, quòd Acacii hæretici nomen e Dypthichis expungere noluerit. Theod. Lector, *l.* 2. *Collect.* Niceph. *Hiſt. l.* 16. *c.* 35. Cedren. *in Annal.* Hiſt. Miſc. *l.* 15. *Theophanes*, &c.

MACEDONIUS, Epiſcop. Antiochenus, poſt Anaſtaſium III. hæreticum, intruſus. A. C. 640. Ob eandem hæreſin excommunicatus eſt, A. C. 649. à Martino I. Succeſſores ejus uſque ad Macarium, depoſitum, A. C. 681. ignorantur.

MACEDONIUS, Epiſcop. Mopſveſtiæ, Arrianos ſequutus. Item Magiſter Officiorum Gratiani Imperat. Mediolani Priſcillianiſtis, contra Ambroſium favit. Periit miſere. Paulin. *in vita Ambroſii.* Item, auctor Epiſtolarum 51. & 53. inter *Ep.* Auguſtini.

MACEDONUM Portus, locus in ora Carmaniæ. ad fretum Sinus Perſici, ubi Armuzum promontorium.

MACELLA, urbs Italiæ. Steph. *Macalla*, Lycophroni, Barius facit Calabriæ civitatem Epiſcopalem, ſub Archiepiſcopo Siberino, hodie *Strongoli* dictam. inter Crotonem ad Merid. 8. & Chrimiſſam ad Boream. 16. mill. paſſ. Ciacconius *in libello Columna Roſtrata* hanc Macellam in Siciliâ ponit.

MACELLARIÆ Artis negotiator, in vet. *Inſcr.* Lugdun. apud Car. du Freſne. Erat autem *Macellum*, antiquis Latinis Forum, in quo omnia, quæ ad victum pertinerent, venum ibant: poſtea ſic propriè appellari voluerunt, ubi caro venalis exponebatur. Hinc in *Gloſſis macellum*, κρεωπωλεῖον & *Macellarii*, Laniones; quos à *mactandis* pecoribus dictos vult Donatus in *Eunuchum*. De iis ſic Manil. *l.* 4. *Aſtron.*

Sunt quorum ſimiles animos nec mœnia frenent,
Sed pecorum membris media graſſentur in Urbe,
Et laceros artus ſuſpendant fronte tabernæ,
Luxuriaque parent cædem, mortesque lucrentur.

Ubi *audaces* vel παραβόλους indigitari, ſine ratione, magnus ejus Interpres ſtatuit. Non enim οἱ παράβολοι, aut ferarum confectores & beſtiarii, ſed laniones, pecorum membris graſſantur in urbe media & pecora membratim diſcerpunt ac fronte lanionix tabernæ ſuſpendunt diſcerpta; uti etiam innuit Phædrus, in *Fabb. l.* 3. *Fab.* 5.

Pendere ad lanium quidam vidit ſimium,
Inter reliquas merces atque obſonia, &c.

Vide Salmaſ. *ad Capitolin. in Gordianis*, & ſuprà aliquid voce *Columna.*

MACELLINUS, cognomen Macrini Imperat. quo ob ſævitiam à ſervis ſuis eſt appellatus. Capitolin. *in Opilio Macrino*, *c.* 13. *In vernaculis vel aulicis tam impius, tam pertinax, tam aſper, ut ſervi illum ſui non Macrinum dicerent, ſed* Macellinum, *quòd macelli ſpecie domus ejus cruentaretur ſanguine vernularum.*

MACELOTH, locus ad quem profecti ſunt Iſraëlitæ de Herada. Num. *c.* 33. *v.* 26. Item filius Abigabaon. 1 Par. *c.* 9. *v.* 35.

MACENIAS, ſacerdos. 1 Par. *c.* 15. *v.* 18.

MACER, avus paternus Severi Imperat. apud Spartianum.

MACER Æmilius, poëta Veronenſis, qui de Herbarum viribus, Serpentibus, item Volucribus, uſque Nicandrum imitatus, ut Quintilianus vult, & Manil. *Aſtron. l.* 2. ſcripſit. Olymp. 191. in Aſia mortuus, ut Hieron. refert. Ovid. *Triſt. l.* 4. *Eleg.* 10.

Sæpe ſuas volucres legit mihi grandior ævo,
Quæque necet ſerpens, quæ juvat herba, Macer.

Præterea verò cecinit παραλειπόμενα Homeri. quemadmodum & Q. Calaber, Idem, *Ponticorum ſecundo Eleg.* 10.

Tu canis æterno quicquid reſtabat Homero.
Ne careant ſummâ Troica fata manu.

Et *l.* 2. *de Amor. Eleg.* 18. Sed Poëma de plantis, quod ſub nomine Macri proſtat, non hujus fuit, qui ſub Auguſto vixit: Sed alterius cujuſdam. cùm ibi Plinius citetur, ipſeque nec herbarum peritus admodum, nec bonus fuerit Poëta. Vide Voſſ. *de Poëtis Lat.* *p.* 28. *de Hiſtor. Latin. l.* 1. *c.* 10. *de Græc. l.* 1. *c.* 16. Crinit. *de Poët. c.* 52. Girald. *dial.* 4. *&c.* *Nic. Lloydius.*

MACER. Vide *Claudius*. it. *Licinius.*

MACERATA, vulgò quoque *Macerata*, urbs ampla Piceni, ſeu Marchiæ Anconitanæ. in colle juxta Chientum fluv. prope ruinas Helviæ Recinæ, à Gothis deſtructæ, 10. mill. paſſ. à Tolentino in Ortum 15. à Laureto. & ab ora ſinus Veneti in Africum. Sub Pontifice. Epiſcopal. Tolentinâ ei ſede junctâ, ſub Archiepiſcopo Firmano: cum Academia. Sedes Legati Marchiæ, non minus ac Anconæ.

MACERIÆ, nomen multorum in Gallia locorum. inter quæ eminent *Maceriæ*, in Campaniæ Gallic. finibus ad Moſam poſitæ. In ipſis faucibus peninſulæ, quam Moſa facit, in pago Reiteſtino & Diœceſi Remenſi, vulgò *Maſieres* Gall. *Macheren* Germanis. Sicut *Kmigsmacheren* in Ducatu Luciliburgenſi, ad Moſellam, *Regis Maceriæ*. &c. *Grevenmacheren* ad eiem flumen *Comitis Maceriæ*. Eſt & villa *Maceria*, ad fluv. Altejam, in pago Pontivo. quam Furſeus ab Harmone Duce accepiſſe & ibi mortem obiiſſe dicitur: vulgò *Maſiers*, alias *Mazeroeles*. Item *Maceria*, vicus ad Iſaram, prope Ribotimontium caſtellum. vulgò *Maſieres*. Sunt quoque *Maceriæ*, vulgò *Maſeres*, in Comitatu Fuxenſi. Similiter in Turonibus *Maceriæ* in Brionis ſaltu cognominatæ, *Meſieres en Breune* cum tit. Baroniæ olim, nunc Marchiæ. Item in pago Belnenſi, Monaſteriô Abbatiali B. Mariæ ſacrô illuſtres. *Maiſieres pres Beaune:* non longè quoque à Moſella fluv. & Metis. *Mazeres.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MACERIUS, Aulæ Pontificiæ Officialis, qui Papam equitantem comitatur. In *Ceremoniali* Davantriæ *MS. Quando duo ejus Domicelli ſeu* Macerii *debent eum ducere per frænum equi.* Et alibi, *Servientes armorum vel vocati* Macerii *habent præcedere Papam*, apud Dominicum Macrum *in Hierolexico.* Hodie *Mazzieri* vulgò.

MACES, promontor. Arabiæ, in Macia. Amm. Marcellinus *lib.* 23. Cujus oſtia adeò perhibentur eſſe anguſta, ut ex Harmozonte Marmaniæ promontorio contra oppoſitum aliud promontorium, quod appellant incolæ Macen, ſine impedimento cernatur, Græce τὸ ἐν Μάκαις Straboni: Μάκετα Arriano, ex Nearcho. Καὶ οἱ τῶν χώρων ἐκείνων δαήμονες, τῆς Ἀραβίας ἄκρην τὴν ἀνέχουσαν ταύτην ἄκρην, καλέεσθαι Μάκετα, ὅθεν τὰ κινάμωμά τε καὶ ἄλλα τοιουτότροπα ἐς Ἀσσυρίους ἀγινέεσθαι. Ubi Μάκαι mavult legi Salmaſ. ut ſit Μακῶν ἄκρα, vide eum *ad Solin. p.* 1182.

MACESTUS, Myſiæ fluv. in Rhyndacum influens, *Megiſto* hodie, teſte *Ortelio.*

MACHA, vel potiùs *Maacha*, nomen regis. 2 Reg. *c.* 10. *v.* 6. *&* 8.

MACHABÆUS, cognomentum fuit ſolius Judæ, filiorum Mattathiæ natu maximi, idque jam à puero. quamvis Judæi velint, illum ita demum appellatum eſſe ab eo tempore, quo vexillo ſuo ſingulares literas intexi curavit, quæ ſingulorum illorum verborum, Exod. 15. initia eſſent *Mi Chamocha Belelohim Adonai.* Sed ex vetuſtiſſimis Judæorum monumentis ſcimus. Leonem ejus vexillo intextum fuiſſe. Cæterùm veteres Eccleſiaſtici. non Judam ſolùm, ſed multos alios *Machabæos* vocant. Euſebius omnes Haſamonæos, i. e. omnem progeniem Mattathiæ Haſamonæi vocat *Machabæos*, *l.* 8. Eorum hiſtoria ſic habet. Mattathias. ex familia Joarib. è tribu Levi. præfectum Antiochi Epiphanis. Modini, occidit. A. 587. U. C. Pater quinque filiorum, è quibus Judas, Jonathas & Simon ei ſucceſſerunt. Hos ſequuti Pontifices & Reges Judæorum Johannes Hyrcanus, Ariſtobulus I. Alexander. Hyrcanus, Ariſtobulus II. Antigonus, Ariſtobulus III. ab Herode ſublatus: qui, Judaicæ Reip. vindices & aſſertores, contra potentiſſimos Reges bella geſſerunt. Vide Dan. *c.* 11. *v.* 34. Quin & *Machabæi* dicti ſunt, ſeptem fratres filii Annæ, propter verum cultum à ſatellitibus Antiochi excarnificati, de quibus in Epitomâ Iaſonis Cyrenæi. *Itaque omnes, qui ob legis obſervationem excruciati, cæſi, & malè tractati ſunt, à veteribus Chriſtianis dicuntur Machabæi, ut qui propter Chriſtum dicti Martyres.* Iſid. Peluſ. *l.* 3. *ep.* 4. ait, *Machabæum* Perſicâ linguâ *Dominum* ſignificare. Subdit Μακκαβαῖοι γὰρ ἐκλήθησαν καὶ οἱ ἐν τοῖς Μακκαβαϊκοῖς χρόνοις τὰ ἀνήκεστα ὑπομεμενηκότες, καὶ μὴ ἐξομοσάμενοι τοὺς πατρῴους νόμους. Vide plura *libb.* Machab. 1. & 2. Joſeph. *in Antiq. & de Bell. Jud.* *Machabæorum* liber uterque, quorum *primus* à Joh. Hyrcano compoſitus, *alter* à Iaſone Cyrenæo, vel potius hujus epitomatore, concinnatus, 2 Machab. *c.* 2. *v.* 23. videtur, Apocryphus eſt: utpote, in quibus *falſitates* plurimæ, Vide Frid. Spanhem. *diſſert.* 6. *de Author. ll. Apocryph.* &c. Non pauca *Contradictiones*, Vide de morte Antiochi 1 Machab. *c.* 6. *v.* 16. & 2 Machab. *c.* 1. *v.* 16. ut & 2 Machab. *c.* 9. *v.* 28. quæ confer cum Dan. *c.* 8. *v.* 25. Item, de templo purgato à Juda Aſſamonæo, ante mortem Antiochi, 1 Machab. *c.* 4. *v.* 36. quod demum poſt hujus mortem contigiſſe dicitur, 2 Machab. *c.* 10. *v.* 9. &c. Spanhem. *diſſ.* 7. Innumera tandem mali commatis, & vel *ſuperſtitionem*, vel *Impietatem* olentis, ut quòd e. g. Mattathiæ facinus, 1 Machab. *c.* 2. *v.* 47. & 48. Ornamenta templi à Deo non juſſa, 1 Machab. *c.* 4. *v.* 57. Eleazari temeritas. 1 Machab. *c.* 6. *v.* 43. &c. Fœdus tam arctum cum Spartanis, 1 Machab. *c.* 12. *v.* 11. Sacrificium pro mortuis, 2 Machab. *c.* 12. *v.* 43. Razis αὐτοχειρία, 2 Machab. *c.* 14. *v.* 37. &c. non ſine elogio referuntur & approbantur. Quibus impius accedit colophon. cùm Auctor 2 Machab. *c.* 15. *v.* 39. anxius hæret, an ſcriptio reſponderit arti. an digna ſit argumento. &c. fatetur interim ſe omnes vires intendiſſe ad opus iſtud: Quale quid Spiritui S. ſine blaſphemia nequit tribui. Vide Spanhem. *diſſ. de ll. Apocryph.* 11. *&* 12. Quidam *tertium* quoque librum addunt, quem Apocryphis accenſet ipſe Bellarminus *de Verbo Dei c.* 15. Catalogum commentatorum in hos libros exhibet Crowæus *in Elench.* Vide & ſuprà. *Maccabæi.*

MACHÆRA, fluv. Africæ, apud Carthaginem. *Polyb.*

MACHEROPHORI, militum genus in Ægypto, ſub veterib. Thebanorum Regibus. Vide *Calaſiris*: it. *Curſor.*

MACHÆRUS, *runtis*, caſtellum Judææ, Steph. ex Joſepho, quod apud Jordanem fluv. & lacum Aſphaltitem ſitum, 12. horarum itinere, verſus Orientem Hieroſolymis diſtat. Ibi S. Johannem Baptiſtam capite minutum eſſe, A. C. 31. probat *Baron.*

MACHAGENI, Scythiæ gens intra Imaum. Ptolem. *Machæriones*, apud Spartanos, dicti ſunt Anticratis poſteri, quòd is *machærâ*, id eſt, gladio Epaminondam in bello ſtrenuè confeciſſet. Cœl. Rhod. *l.* 13. *c.* 7.

MACHALAUM, oppidum in Brixiano agro, Inſubrium clade nobile.

MACHANIDAS, poſt Cleonem Lenidæ fil. ultimum Spartæ ex Euryſthenidarum familia Regem, ab Antigono victum, tyrannidem arripuit, ſed brevi ſublatus, Nabidem, ſucceſſorem habuit, quo ipſo à Flaminio Romano Duce & Philopœmene Græco pulſô, Spartani libertatem receperunt. Vide *Nabis*.

MACHAON, fil. *Æſculapii* & Arſinoës, alii Coronidis, alii Heliones, alii Meropis, alii Xanthiones filium faciunt. Podalirii frater & medicus inſignis, qui unà cum reliquis Græciæ principibus ad Trojam profectus, tandem ab Eurypylo eſt occiſus. Ponitur aliquando ſimpliciter pro medico. Ovid. *l.* 3. *ex Ponto Ep.* 4.

Firma valent per ſe nullumque Machaona quærunt.

Martial. *l.* 2. *Epigr.* 16.

Quid tibi cum medicis? dimitte Machaonas omnes.

Virgil. *Æn. l.* 2. *v.* 263. *Machaonem* numerat inter eos, qui equo ligneo incluſi Iliî portas ſuis reſerârunt. Porrò *Machaon* Gerenix, quæ Laconiæ civitas eſt, ſepultus fuit, cujus tumulus templô colebatur magnificô, quòd variorum morborum hinc peterentur remedia. Ejus ſimulachrum æreum erat, quod etiam coronâ inſigniebatur. Machaona & Podalirium inter inſignes Venatores refert, Xenophon *in Cynaget.*

MACHARA, vel *Macara*, urbs Siciliæ inter Syracuſas & Pachynum. Aliis *Imacharæ*; Incolæ *Imacharenſes* & *Mahacenſes* Ciceroni & Cluverio; nunc eſt *Troina*, oppid. in meditullio Siciliæ. intra montes. in valle Demonæ, 40. milliarib. à Catania in Occaſum Panormum verſus.

MACHATI & MAACHATI, firma & valens Amorrhæorum urbs eſt, in tribu Manaſſe, ſita ſuper Jordanem juxta regionem Geſſuri & montem Hermon. Cecidit autem urbs & terra hæc in ſortem dimidiæ tribui Manaſſe, quæ tamen Machatæos ejus habitatores diſperdere non valuit.

MACABANÆI, nomen Principis. 1 Par. *c.* 12. *v.* 13.

MACHBENA, nomen loci. 1 Par. *c.* 2. *v.* 49.

MACHELA, pagus Belgii circa Trajectum ad Moſam; vulgò *Mechelen*.

MACHELONES, populi circa Pontum. Arrian. *in Periplo.*

MACHERUS, oppid. & caſtrum munitiſſimum, in ſaxoſa rupe in tribu Ruben, altâ & undique præcipite ſitum, vallibus ex omni parte cinctum, loci naturâ & firmitate inacceſſum & inexpugnabile, magnitudine ſimul & pulchritudine admirandum.

MACHETAS, Scotorum Rex, A. C. 1050. Romæ argentum ſeminando pauperibus diſtribuit; *Marianus Scotus.*

MACHI, pater Guel, vel Gehuel, principis tribûs Gad. Num. *c.* 13. *v.* 16.

MACHIA, feſtum Turcarum, de quo vide aliquid voce *Gyrovagi*.

MACHIAVELLUS Nicolaus, Florentinus, Latinæ Linguæ tantùm non penitus rudis, Marcelli Virgilii diſcipulus, quòd olim ejectô Soderinô à Medicæis in quæſtione tortus fuiſſet, ab his leniendo dolori annuam ſcribendæ Hiſtoriæ mercedem promeruit, ita tamen ut compreſſô odiô cùm dicendo ſcribendoque Brutos & Caſſios laudaret, ejus conjurationis architectus fuiſſe putaretur, in qua Ajacetus Poeta, & Alamannus eques ex turma prætoria concepti ſceleris pœnas capite dederunt. Exinde ſemper inops, ut irriſor & atheus, obiit ſumtô pharmacô, quo ſe adverſus morbos præmuniret, A. C. 1529. paulo antequam Florentia Cæſareis armis ſub jugum Medicæorum denuo redigeretur. Scripſit *Hiſtoriam Florentinam libris* 8. *De Arte militari libros* 7. *de Rep. libros* 4. *Diſcurſus ad Hiſtoriam Livii libr.* 3. *Vitam Caſtruccii*, *Comœdiam Clizia inſcriptam*, *De Principe*, *De Senatore &c.* P. Freher. *Theatro Viror. erudit. claror.* Vide & *Nicolaus Machiavellus.*

MACHICOLIUM, oppid. Britanniæ minoris vix 2. leuc. à mari Aquitan. *Machecou*. Caput regiunculæ *le Duché de Retz*, 1. leucâ à confinnio Pictavienſis provinc. 5. à Ligeri in Auſtrum 10. à Nannetis in Africum.

MACHICORUM Tractus provinc. Madagaſcariæ, verſus partem Auſtral. & Ampatres populos ubi aliquot coloniæ Francorum, à paucis annis vulgò *Païs des Machicores.*

MACHIMOS, civitas, cujus incolæ pugnaces ſunt, armatique naſcuntur, ac bellum aſſiduè gerunt. Vide Cœl. Rhodig. *ex Æliano l.* 39. *c.* 50. *l.* 17. *c.* 31.

MACHINA, pro theſauro ſubterraneo, apud Livium, *l.* 39. *c.* 50. *Admonens deinde quidam, eſſe theſaurum publicum ſub terra, ſaxô quadratô ſeptum. eò vinctus demittitur, & ſaxum ingens, quò operitur, machina ſuperimpoſitum eſt*: quibus verbis id refert, quod *Plut.* in *Vita Philopœmenis* ſic: Οἱ μὲν ἄλλοι κομίσαντες αὐτὸν εἰς τὸν καλούμενον θησαυρὸν, οἴκημα κατάγειον, οὔτε πνεῦμα λαμβάνον, οὔτε φῶς ἔξωθεν, οὔτε θύρας ἔχον, ἀλλὰ μεγάλῳ λίθῳ περιαγομένῳ καταχλειόμενον ἐνταῦθα κατέθεντο. Quod in omnibus Siris, Cryptis & templorum Theſauris ac faviſſis, quæ ſub terra ædificabantur, fiebat: Lapide nempe quadratô ſtruebantur & concamerabantur, relictô foramine, quod ſaxô deſuper impoſitô claudebatur. Cujuſmodi Cryptam quoque fuiſſe monumentum illud, in quo Domini noſtri cadaver à Joſepho reconditum, aſſerit Salmaſ. Item pro cataſta, in qua ſervi vendebantur, & qui incluſi proſtabant, apud Ciceronem: ubi ancillam *eruere de machina* ait. Porrò, pro toto molæ machinamento, unde *machinarius* aſinus, qui machinam circumagit. &c. Vide præfatum Salmaſ. *ad Solin. pag.* 1210. & hic paſſim, inprimis in vocibus, *Ciſterna*, *Foviſſa*, *Theſaurus*.

MACHINARUM Ars, Vide infrà *Mechanice* Aliàs *Machina* Vitruvio *l.* 10. *c.* 1. eſt continens ex materia conjunctio, maximas ad onerum motus habens virtutes. ac movetur ex arte circulorum rotundationibus, per κυκλικὴν κίνησιν. Delfius *ad illa Senecæ Thyeſte*, *Urbes ſternere machinis longè ſaxa rotantibus* &c.

MACHINATOR, epitheton Jovis, quem Phœnices vocabant Δία μηχανέα, intelligentes Vulcanum. Euſeb. *Præpar. Evang. l.* 4. *c.* 10. Bochart. vertit τεχνίτην, *Phœnic. l.* 2. *c.* 1.

MACHIR, fil. Manaſſe. Gen. *c.* 50. *v.* 23. Pater Galaad, 1 Par. *c.* 7. *v.* 14. Filius item *Ammihel*. 2 Sam. *c.* 9. *v.* 4.

MACHIRITÆ, familia quædam. Num. *c.* 26. *v.* 29.

MACHLINIA, urbs Belgii ampla & præclara, Brabantiæ metropolis, media inter Antverpiam, Lovanium, & Bruxellas. *Mechelen* & *Malines*. Ad Dylam fluv. Brudrando, in Brabantia inſerta, ſed tamen regiunculæ adjacens, *Machliniense* dicta dominium, Belgii provinc. eſt. Media ferè inter Antverpiam ad Boream & Bruxellas ad Auſtream ſub Hiſpan. Dicitur & *Mechlinia*. Archiepiſcopat. facta eſt à Paulo IV. Philippo II. Hiſpan. Rege curante. A voce MACHALE ſeu MACHALUM, nomen habet quæ medii ævi Scriptoribus horreum ſine tectô denotat. Campanis Galliæ *Machau*; tum huic urbi, tum aliis ſimilis appellationis vicis ad Moſam & circa Beringiam, nomen datum eſſe, judicat Wendelinus, laudatus Car. du Freſne, in voce *Machale*.

MACHLIS, fera Scandinaviæ, ſimilis alci, labrô ſuperiori adeò propenſô, ut niſi recedens in poſteriora veſtigia paſci nequeat. Plin. *l.* 8. *c.* 15. quòd alci tribuit Solinus. *c.* 20. Vide ad hunc Claud. Salmaſ. *pag.* 232. & 386.

MACLYES, Africæ populi ſupra Naſamones, quos *Androgynas* eſſe tradit Calliphanes, utriuſque naturæ inter ſe vicibus coeuntes. His Ariſtot. tradit dexteram mammam eſſe virilem lævam muliebrem. Plin. *l.* 6. *c.* 2.

MACHMAS, nomen oppidi & caſtri Templariorum, in tribu Ephraim, 1 Sam. *c.* 13. *v.* 2. *Bira* nunc, 12. mill. paſſ. ab Hieroſolymis in Boreal. Garizim montem verſus 15.

MACHMETHATH, terminus tribus Manaſſe in ſorte Ephraim. Joſ. *c.* 16. *v.* 6. & *c.* 17. *v.* 7.

MACHORBÆ, Arabiæ Felicis portus, verſus Ortum. Plin. *l.* 6. *c.* 28.

MACHUREBI, & MACHURES, Mauritaniæ Cæſarienſis gens. Ptol. *Macurebi* Plinio. *l.* 5. *c.* 3. *Machuribi* ſunt eidem Ptolemæo, Libyæ interioris populi.

MACHUSII, Mauritaniæ Cæſarienſis gens. *Ptol.*

MACI, circa Arachoſiam populi. Plin. *l.* 6. *c.* 23.

MACIANUM, vulgò *Machian*, una ex Moluccis ſtrictè ſumtis, verſus Gilolum Inſul. ſub Batavis, inter Inſulam Motirm ad Boream & Bachiannum ad Auſtrum. Vide in voce *Molucca*.

MACICRATIS, urbs Ægypti, ab Athenienſibus condita. *Euſeb.*

MACIDOS, urbs Thraciæ. *Madi* Ptol. *Madytus*, Xenophonti. vulgò *Maiton*, & *Maitos*, teſte Leunclavio: 6. milliar. à Seſto. 13. à Callipoli in Merid. Fuit olim Epiſcopat. ſub Archiepiſcop. Heracleenſi, nunc metropolis eſt. *Ferrarius.*

MACIES, Vide ſupra *Gracilitas*.

MACIS, apud Caſp. Barlæum *in Mediceo*, ubi de Domo Societatis Indiæ Orient. Amſtelodami: *Hic Perſarum*, *Arabum*, *Sinenſium*, *Moluccarum*, *Japonenſium dona ſegeteſque habebant capaciſſima porcellana — piper rotundum oblongumque — Macis & nuces myriſticæ triplices, alia involucris ſuis incluſa, alia foliis macidis tecta, alia condita, Moluccarum proprios proventus & benignitatem prædicabant.* Paulo pòſt, *etiam tabellæ ex macidis ſucco, & Gutta gamba, flavo colore reliquis intermicans.* Item, *magni pretii olea è macide & nucibus myryſticis, &c.* aromatis genus eſt, parvus nempe, ruber & jucundus aſpectu cortex, alio majore cortice obvolutus, qui nucem myriſticam, cum maturuit, circundat, eaque exſiccatâ ſeſe aperit atque in aurum flaveſcit: ipſa nuce carior, Dalechampius *Hiſtor. Plant. Tom. II. l.* 18. *c.* 32. Ejus, ut & nucum, proventus maximus eſt in Inſulis Bandanis, quarum monopolium Belgæ habent Fœderati: Auctor Anonymus *Hiſt. Orb. Terr. c.* 10.

MACISTOS, urbs Triphyliæ, quam Caucones inhabitârunt, à *Maciſto* Phryxi fratre. Vide Steph. in Μάκιστος.

MACIUM, Indiæ provincia, elephantis referta, quorum decem millia Rex ad bellum nutrit: ipſe verò albo vehitur elephanto, cui catena aurea gemmis diſtincta, colloque circumdata ad pedes uſque propendet. Viri ac mulieres ſtylô ferreô variis coloribus, figuriſque corpora pingunt. Idola omnes colunt: è lecto ſurgentes ad orientem ſolem ſe convertunt, & junctis manibus orant: in oratione trini Dei opem petunt, ſerpenteſque aſſos in cibum pro deliciis habent. Æneas Sylvius *Aſiæ part.* 1. *c.* 10.

S. MACLOVII, peninſula Galliæ, in Britannia minore cum urbe cognomine, vulgò *St. Malo*, vel *St. Malo de l'Iſle*, Epiſcopat. poſt dirutum Aletum, à quo mill. paſſ. plus minus diſtat. Nomen ei dedit Machutes, qui & Maclovius, Aletenſium Epiſcop. Vide Valeſium in voce *Aletum*.

MACLOVIUM, urbs Gall. Celticæ Epiſcopat. parvi circuitus, ſed munita & dives, emporiumque celeberrimum, cum portu capaci: Epiſcopat. ſub Archiepiſcop. Turonenſi, in inſul. parva *S. Aaronis* dicta, vix a continente ſeparata, ipſique ponte juncta. *S. Malo* vulgò. Crevit ex ruinis Alethæ, & 16. leuc. diſtat ab urbe Briocenſi, 4. à Dola in Circuitu Hinc nautæ periti. Nomen accepit à primo ſuo Epiſcopo *Maclovio*, quem alii *Machutum* vocant. Rupi inſidet, & commerciis inprimis Arctum verſus celebris eſt, regni clavis. Hujus portæ quoties clauduntur, 12. moloſſos ſolvi mos eſt, ut hoſtiles detegant inſidias. Templum ejus cathedrale Vincentio ſacrum, unum eſt ex antiquiſſimis totius regni. Vide Argentræum *Hiſt. de Bretagne*, De Paz *Hiſt.* Sammarth. *Gall. Chr. T. II.* Ducheſnium *Ant. des Villes*, &c. Dicitur etiam *S. Maclovii urbs*. An primus fuerit Aletenſium Epiſco-

Epiſcopus Machutes ille vel *Maclovius*, ambigit *Valeſ.* Neque enim id dicit Auctor ejus *Vitæ*, apud Johann. Boſcium, ſed tantùm ſcribit, Machutem cum Arone manſiſſe, donec *Epiſcopatus* [illegible] *Britanniæ, quæ vocatur Aleta, ei extitit deſtinatus. Non erat ea civitas longe ab ſedula Aaronis, ſuper littus maris ſita: habens ex uno latere fluvium,* [illegible] *Rinctus ab altera vero parte mari alluebatur.* Ubi pro *Rinctus* legi vult *Renctus* Auctor præfatus: Vulgò enim *Rance* dicitur. Meminit ejus *Vita* Maclovii à Joh. Mabilione ed. 2. *Antiquiſſima civitas Aleta à meridianâ parte Renctiô fluviô ſive mari influente lavatur, ab Aquilone freto erumpente ab Inſula ſeparatur, populis & navalibus commerciis frequentata.* Incolæ urbis *Maclovii* Britanni *Malouins* vocant. Hadr. Valeſ. in voce *Aletum.*

MACNA, Arabiæ Felicis urbs. *Ptol.*

MACOCUM, vulgò *Nacur*, regnum peramplum Æthiopiæ ſuperioris, cui 10. alii Reges ſubſunt. 150. milliar. German. à regno Congi, verſus partem Septentrional. fluv. *Zaire*. Et à Septentrione regnum Mujaci adjacet, cum quo perpetuum ferè gerit bellum, & in Euro-boream ei vicinus eſt Rex Giringbomba. Iſ. Voſſ. *de fontibus Nili.*

MACOCURSIUS Johannes, vide *Johannes.*

MACODAMA, Africæ propriæ urbs maritima, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Carthagin. ad Syrtim. Nunc pagus, apud oram Tripoli. & Tacapas. *Ptol. Macomades Antonino*, *Macres* hodie, teſte *Molet.*

MACOLICUM, Hiberniæ oppid. in mediterraneis *Ptol.* *Maliclu Mercatori.*

MACOMADÆ, *Antonin. Calamacuma Ptol. Marcellata Marmolio*, *Megerata Moletio*, oppid. Africæ ad initium Syrtis magnæ. Nunc vicus tantum, cum parva turri. Apud Aſpidem oppid. à Lepti magna 220. milliar. in Ortu.

MACOPSISA, urbs Sarmatiæ. *Ptol.*

MACAROBA, Arabiæ Felic. oppidum. *Ptol.*

MACRA, amnis ex Apennino fluens, Liguriamque dividens ab Hetruria, & juxta Lunam civitatem in mare Liguſticum illabens, *la Magra* vulgò. Plin. *l.* 3. *c.* 5. Lucan. *l.* 2. *v.* 426.

——— *Nyſiaſque vadis qui Macra moratus*
Alnis, vicinæ procurrit in æquora Lunæ.

Oritur in limite Ducatus Parmenſis, poſtea juxta Apuam labitur, deinde auctus Vera, Ulo, aliiſque minoribus omnibus, tractum *Vallem Macræ* rigat, & per oram orientalem Genuenſem fluens, paulo infra Sarzanam in mare Mediterraneum ſe exonerat. *Baudrand.* Eſt & inſulæ nomen in mari Myrtoo, apud Eubœam, à qua avulſa eſt, 60. ſtad. à Sunio promontorio circuitu totidem, 2. mill. paſſ. ab inſul. Helena. Plin. *l.* 4. *c.* 12. vulgo *Macronyſi.*

MACRANIA, vulgò *Macran*, provinc. Perſiæ, verſus mare Indicum, & confinia M. Mogolis. *Mekran* etiam, & aliis *Gedrosia Maqueruna*, Pars Carmaniæ antiquæ, ut & nunc pars Orientalis regionis *Kirman* dictæ, ſub Perſis. Habet ad Boream Sigiſtaniam provinc. ad Meridiem mare Indicum, ad Occidentem Carmaniam propriam, & ad Ortum Sindam regionem. Principes habet ſub clientela Regis Perſarum. Cum urbe cognomine *Macranum*. Ejus portus præcipuus *Guadel* dicitur verſus mare Indicum.

MACRAS, campus in Cœleſyria. *Strabo.* Hodie *Marzo Negro.*

MACRENIS, Corſicæ gens. *Ptol.*

MACRI, campi inter Bononiam & Ravennam, per quos Romam itur. *Μακροὶ Κάμποι* Straboni, *l.* 5. Eorum meminêre *Varro*, *Livius*, atque *Columella*. Vide *Cluver.*

MACRIA, inſul. parva Rhodiorum. Plin. *l.* 5. *c.* 31. Teiorum item promontorium in Aſiâ Ioniæ regionis. Pauſan. *Achaic. l.* 7.

MACRIANUS, Gallienô & Aureliô uſurpante imperium, factus eſt Imperator, cum duobus filiis ſuis, Macriano & Quieto: idque conſiliô & operâ ducis Baliſtæ, ac omnium militum aſſenſu. Hic cùm ſtatim contra Gallienum veniret, ac 45000. militum ſecum duceret, in Illyrico, vel Thraciarum finibus, congreſſus cum Aureolo, victus & cum Macriano filio interemptus eſt: triginta denique millia militum in Aureoli poteſtatem conceſſere, A. C. 262. Domitianus autem eum vicit, dux Aureoli fortiſſimus & vehementiſſimus, qui ſe originem dicebat à Domitiano Imperat. trahere, atque à Domicilla. Vide quoque *Macrinus.*

MACRIANUS minor, unà cum patre factus eſt Imperator, unà item cum patre, cujus meritô imperare cœperat, à Domitiano victus, 30000. militum ſpoliatus eſt. De hoc multa dicuntur, quæ ad fortitudinem pertinent juvenilis ætatis. Fuit matre nobili, patre tantùm forti & militiâ clarô. Trebel. Pollio, *de* XXX. *Tyrann.* c. 13. Vide *Macrinus.*

MACRIM, pro Stagira, Ariſtotelis patria, apud Georgium Logothetam *in Chronico* Conſtantinop.

MACRINA, virgo ſanctitate inſignis, Baſilii & Gregorii Nyſſeni ſoror, hunc ob illius mortem tam egregie conſolata eſt, utpote erudita admodum, ut Gregorius hinc occaſione ſumtâ, *de Anima & Reſurrectione* dialogum ediderit. Vide Gregor. Nyſſen. *in ep. ad Olymp.* Avia virginis hujus itidem *Macrina* vocata eſt.

MACRINUS Marcus opilius Severus, Maurus obſcuri ſtirpe, per omnes gradus à Fortuna evectus. Advocatus Fiſci & Prætorio præfectus evaſit: Caracallæ poſtmodum occiſo ſucceſſit, aſcitô in Imperii conſortium, Diadumenô filiô an. ætat. 10. ſed ob ſævitiam militibus exoſus, horum conſpiratione ſublatus eſt. A. C. 218. Imperii 1. menſ. 2. Jul. Capitolin. *in vita ejus*. Aur. Victor *in Macrino*. Æl. Lamprid. *in Diadumeno.*

MACRINUS, vel MACRIANUS & MARCIANUS Marcus Fulvius, à Baliſto, Præfecto prætorio ſub Valeriano, ad Imperium evectus, adjunxit ſibi *macrinum* vel Q. Fulv. Marcianum & C. Fulvium Quietum, filios. Sed victus in Illyrico, per Aureolum, cum Macrino, in pugna cecidit. Quietus verò, Odenatum, qui Baliſtum occiderat, perſequente, ab Emeſſinis interemtus eſt. Sub finem Sæcul. 3. imperante Gallienô. Trebell. Pollio, *de* 30. *tyrannis*, *c.* 12. Item, Conſul cum Ælio Celio, an. 916. Urb. Cond.

MACRINUS Salomon, Juliodunô-Pictô, diſcipulus Fabri Stapulenſis, Poeta Lyricus, poſt Horatium, excellentiſſimus, dum juvenis eſſet, habitus, ſcripſit *Hymnorum libros* 7. *Hymnorum Selectorum libros* 3. *Carminum libellum*, *Odarum libros* 4. *Næniarum libros* 3. *de Gelonide Lamentationes*, quod uxorem ſuam ſic vocaret. Pater Caroli, Poetæ patre quidem inferioris, ſed Græcâ eruditione præſtantioris, præceptoris Catharinæ Borboniæ, ſed in tumultu Pariſienſi trucidati. Obiit A. C. 1557. ſenex. De illo *Hoſpitalius* ——

——— *Macrinum ad ſidera notus*
Carminibus ſacris modulandis ——— *Sammarth.* Mich. Hoſpital. *Ep. ad Card. Bellaium l.* 3. Teiſſier in *Elogiis.*

MACRIS, inſula Cariæ in mari Rhodienſi apud Cnidum urbem maritimam. *Magri* hodie. *Macris* etiam, ob longitudinem, dicta eſt Eubœa, ſicut & Chios.

MACRIS Sinus, Gall. *Golfe de Macre*, maris mediterranei in ora Lyciæ, prope Myram urbem inter Lyciam & Rhodum. Alter *Glaucus ſinus.* Vide ibi.

MACRITIUS, Cous, Sinopen in Ponto condidit. *Steph.* Vide *Sinope.*

MACROBII, populi Africæ in Meroe inſul. teſte Mel. *l.* 3. *c.* 19. & in Æthiopia ad Solis ortum, teſte Plinio, *l.* 4. *c.* 12. & *l.* 6. *c.* 30. ſic ob vitæ longitudinem dicti. Juſtitiam colunt, amant æquitatem, plurimum valent robore, & formâ pulcherrimi ſunt. Hyperborei etiam populi & Æthiopes, prope Oceanum Atlanticum *Macrobii* dicti, teſte Euſtathio & Dionyſ. Alex. ob eandem cauſam. Vide & Orphei *Argonaut.*

Venimus ad dites, ævumque ex parte beatos
Macrobios. ———
Nic. Hyd.

MACROBIUS Aurelius, nomen viri, qui ſcripſit Saturnaliorum libros, in quibus de variis tractans, criticum & antiquarium inſignem agit, & commentarios in ſomnium Scipionis, quos Planudes græcè vertit, Jacius Pontanus Meurſiuſque eruditis notis illuſtrârunt. Vide & Merulam, *l.* 2. *antiq. Gall. Ciſalp. c.* 2. Vixit ſub finem ſecul. 4. fuitque unus ex Cubiculariis Theodoſii.

MACROCEPHALI, populi ad Boſphorum, Pomp. Melæ *l.* 1. *c.* 19. Stephanus Colchis vicinos eſſe ſcribit. Circa Ceraſuntem oppid. Cappadociæ ſunt Plinio *l.* 6. *c.* 4. A capitis longitudine dicti.

MACROCHERÆ Tunicæ, apud Lamprid. *in Alexandro Sev. c.* 33. *Chlamydes brevis Severi, & tunicas aſemas, vel macrocheras ex purpura non magna ad uſum revocavit ſuum:* dictæ ſunt tunicæ, quæ longas habebant manicas. Salmaſ. *ad h. l.*

MACROCHIR, apud C. Nepotem *in Regibus c.* 1. Artaxerxis cognomen, ex Græco *Μακρόχειρ*, Latin. *Longimanus*, In Tarich, *Daras Daſt*, quod idem. Sic autem dicebatur, quia tam longis brachiis erat, ut ſtans rectuſque manibus genua contingeret. Strabo *l.* 15. Vel, quia dextram ſiniſtrâ habebat longiorem. *Plut.* R. David. Kimchi intempeſtivè ſubtilis, à magna potentia: aliis à liberalitate, id cognomenti arceſſentibus. Vide Philippum Melanchthonem *in Chron.* & plura de hoc Rege, voce *Artaxerxes I.*

MACROCREMNII montes, circa Iſtrum & Tyram fluv. Plin. *l.* 4. *c.* 12.

MACRON, Thraciæ oppid. non procul ab Iſthmo Cherroneſi, ita dictum à longo muro, quem Miltiades à Propontide ad Melanum ſinum duxit, Cherroneſum à reliquâ Thraciâ excludens. Plin. *l.* 4. *c.* 11.

MACRON, Sparton, vide ſuprà *Gymnaſtica*, & infrà *Peiſtron.*

MACRONA, apud Anaſtaſium Bibliothecar. in *Leone* III. *Macronam verò ipſius Lateranenſis Patriarchii, quæ extenditur à campo & ultra imagines Apoſtolorum reſtauravit*, porticus videtur eſſe aut ſolarium in longum porrectum, teſtudinatum & cameratum, quaſi *μακρὸς* dictum. Cujuſmodi *μάκρωνα* in Patriarchio Conſtantinop. extitiſſe, & urbe à Francis primùm captâ conflagraſſe, auctor eſt Nicetas *in Alexio Man. fil. c.* 6. *in Iſaacio & Alexio c.* 2. apud Car. du Freſne, qui *Macronem* & *Andronem* idem eſſe docet, *in Gloſſar.* Vide quæ de *Macrona* Lateranenſi *in ſua Diſſertatione de Lateranenſibus parietinis* attigit, *p.* 30. & 31. Nic. Alemannus.

MACRONES, Pontica gens ad fluv. Abſarum, in Colchidis, & Armeniæ majoris confinio. Quorum Val. Flacc. meminit, *l.* 5. *v.* 151.

Moſſynici vos & ſtabulis Macrones ab altis.

Et Dionyſius *v.* 766.

Μάκρωνες, Φίλυρές τε, καὶ οἳ μόσσυνας ἔχουσι
Δουρατέους.

Strabo *l.* 12. *Καὶ Σάννοι οὓς πρότερον ἐκάλουν Μάκρωνας.* *Macrochones* ab Arriano appellari, *Macrones* ab Apollonio *l.* 1. *Argonaut.* credit Pintianus, ſic dictos, ut idem addit, ex ejus enarratoribus, quòd ſint coloni Eubœenſium. Eubœa enim olim *Macris* dicta. Sed Sannos diverſos à *Macronibus* faciunt *Xenophon*, & *Arrianus*, quod idem quoque *Pintianus* annotavit.

MACRONTICHOS, Thraciæ oppid. 60. milliar. à Byzantio. *Suidas.* Sed duplô ferè intervallô abeſt, *Ferrar.* In ora Propontidis, inter Rhedeſtum & Pactyam, à Lyſimachia 5. mill. paſſ. in Boream ab ore Ponti 150. à Doriſco 122. in Ortum. Olim Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Heracleenſi, poſtea Metropolis cum Xanthia & Perithorio, urbibus proximis, effecta.

MACROPOGONES, gens circa Euxinum Pontum. *Strabo.*

MACROPOLIS, vide *Euryalus.*

MACRYES, populi Libyæ. *Steph.*

MACRYNEA, urbs Ætoliæ. *Steph.*

MACRYNIUS, mons Ætoliæ maximus, apud Chalcidem oppid.

MACTARUM, urbs Africæ propriæ. *Auguſtin.*

MACTATIO, Agni Paſchalis, toti Iſraeli certo imperatur, Exod. c. 12. v. 6. *Et mactabunt eum omnis congregatio Synagogæ Iſraelis.* Proin v. 21. omnibus dicit Moſes, *Mactate Paſcha*: non ſolum, quia tum temporis quisque pater familias aut quilibet primogenitus in familia ſua erat Sacerdos [illegible], quia mactatio tam ad populum, quam ad Sacerdotem pertinebat, uti probat Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *p.* 575. 576. Et quidem *mactatio* legitima, Hebraice [illegible] *ſechita*, ut Hebræorum Magiſtri tradunt, acutiſſimo cultro fiebat, per animalis jugulum ducto & reducto. Sed [illegible] *nechira*, mactatio illegitima erat, qua nares diſſcindebantur, qualique uſus eſt Balak Rex Moabitarum: Ita quidem Magiſtri. Bochart. vero, partem pectoris ſuperiorem, quæ Græcis [illegible], Arabibus dici *nachar*, docens; verbum *nachara*, eſſe *mactare*, cultro non in naſum, ſed in ſummum pectus adacto prope jugulum, oſtendit. Quod verbum, inquit, Arabibus notiſſimum etiam Chaldæi uſurpant, cum de victimæ *mactatione* agitur, in infidelium ſacrificiis, in quorum numero erat Balak. Vide eum ubi ſupra c. 50. *p.* 586. Ceterum quid proprie *Mactare*, docet Stewechius, *Solebant*, aiens, *beſtiæ mola ſalſa tangi, at tum immolata dici. Cum vero illa eſſent & aliquid ex illis in aram datum, mactare dicebantur per laudationem & benedictionem ſignificationem, & cum illis mola ſalſa imponebatur*, dicebat, *Macte eſto*, ex Varrone, *Electa Arnobiana l.* ult. Eundem in rem Servius ad *Æn. l.* 9. *v.* 641. *Quoties aut thus aut vinum ſuper victimam fundebatur, dicebant, mactus eſt taurus vino vel thure, h. e. cumulata eſt hoſtia, & magis aucta.* Vide Jac. Cujacium *Obſervation. l.* 2. *c.* 12. B. Briſſonium *de Formulis l.* 1. Alios.

MACTORIUM, urbs Siciliæ, *Steph. Mazarino Aretio.* Vide *Cluver.* Vix 18. milliar. ab ora Auſtrali. Nunc caſtrum in colle, cum titulo Comitatus gentis Branciforttiæ, inter Gelam fluv. ad Ortum, & Himeram fluv. ad Occaſum. Aliis eſt *Bozero*, caſtrum magis ad Auſtrum. *Baudrand.*

MACULA, Pompejus. Vide *Pompejus.*

MACULÆ, citreatum menſarum, in pretio olim Romanis, memorantur Tertulliano *de Pall. c. ult.* verbis his: *Hem quantis facultatibus æſtimavêre ligneas maculas!* Earundem Plin. quoque meminit, *l.* 13. *c.* 15. Nec enim unius generis, aut nominis, erant. Aliæ *tigrinæ*, aliæ *pantherinæ*, appellabantur, aliæ *pavoninæ*, aliæ etiam *apiatæ*. Tigrinæ, in morem venarum, longas lineas diſcurrentes habebant, tæniis ſimiles, tales enim maculæ tigridum, quas propterea *ραβδωτὰς*, i. e. *virgatas*, dixêre. At pantherinæ in orbes parvos & intortos erant criſpæ, ut ſunt terga pantherarum. Quam differentiam *tigrinarum* ac *pantherinarum macularum* forte his verſibus deſcribit Oppianus, *Cynegetic. l.* 1.

> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]

Plinii verba, de his menſarum *maculis*, ita ex veterib. libris legit Salmaſ. *Menſis præcipua dos in venam criſpis, vel in vortices parvos. Illud oblongo evenit diſcurſu, ideoque tigrinum appellatur: hoc intorto, & ideo tales pantherinæ vocantur.* Ubi eleganter *in venam criſpas* vocat, quæ venatim criſpæ ſunt, & *criſpas in vortices*, quæ ad inſtar vorticum intortæ criſpantur. Sequitur apud eundem Plinium: *Sunt & undatim criſpæ majore gratia, ſi pavonum oculos imitentur. Magna vero poſt has gratia extra prædictas criſpis, denſa veluti grani congerie, quas ob id a ſimilitudine apiatas vocant.* Dicebantur nempe *apiatæ*, non ob apibus vel apiculis, ut Viri docti hariolantur; ſed ab *apio*, quod denſi grani congerie criſpæ, ipſi ſemen & grana denſe congeſta referant. Claud. Salmaſ. *Notis ad Tertullian. l. c.* 436. Vide quoque ſupra *Diſtinctum*; ubi de *Maculis veſtium eluendis*, infra voce *Theca.*

MACUM, Æthiopiæ ſub Ægypto oppidum. Plin. *l.* 6. *c.* 29.

MACURIUS, Hydrunti præfectus, a Ragnerio, qui Tarento præfuit, miro ſtrategemate deceptus eſt. Hic enim, cum mortuo Totila, Tejum factum Regem, Francoſque in ſocietatem venturos audiviſſet; pœnitentia ductus, quod ad partes Juſtiniani Imperat. tranſiiſſet, ad Gothos redire ſtatuit. Ut vero obſides ſuos, quos Romanis dederat in fidei pignus, reciperet, a *Macurio* auxilium popoſcit adverſus Gothorum copias, quas contra ſe venturas ſimulabat. Is, nihil fraudis ſubeſſe ſuſpicans, quinquaginta milites miſit: quos Ragnerius in poteſtatem redactos, cuſtodiri juſſit, miſitque ad Macurium, ut ſibi ſuos obſides reſtitueret, ſi milites, quos Tarentum miſerat, vellet eſſe incolumes. Senſit ille, ſibi graviter eſſe illuſum, ac ſimul ira accenſus, paucisque militibus in præſidio Hydrunti relictis, ipſe cum ceteris copiis, adverſus Ragnerium profectus eſt: quem etiam in pugnam deſcendere auſum, in fugam conjecit. At milites ſuos, periculo eripere nequivit, quippe eos omnes ante congreſſum Ragnerius trucidaverat. Joh. Magnus *l.* 1... *c.* 11.

MADAPARIUS *Nic. Maria*, vide *ibi.*

MADAGASCARIA, ſeu *Inſul. Lunæ*, item *Inſul. S. Laurentii*, Inſul. perampla Africæ, in Oceano Æthiopico *Menuthias Ptolem. Cerne* Plinio *l.* 6. *c.* 31. & *l.* 10. *c.* 8. qui inſulæ cognomini meminit, in mari Atlantico. Vide *Madera*. 10. aut 100. leuc. Gallic. ab ora Africæ in Ortum. Ex præcipuis totius orbis, ſub Tropico Capricorni extenſa a gradu 11. latitudinis Auſtralis usque ad gradum 25. ejuſdem latitudinis, ſed multo minor ab Ortu in Occaſum; aloës, pecorum, ſanguinis draconis, aromatum & lignorum odoratorum divers. Habitatur ab incolis [illegible], ut & a paucis annis aliquot coloniæ & arces Francorum, versus partem Meridionalem Inſulæ, ubi in Ortum vergit, nempe arx Delphina, arx Annoſia, arx Sinus S. Auguſtini, aliæque coloniæ minores notæ in aliis partibus, uti in inſul. S. Mariæ ei adjacente. Dividitur in partes [illegible], ex quibus a Francis detectæ ſunt in parte Auſtrali Carcano, 2. Ampatrum tractus, Machicorum tractus, Caremboia, Malatana & Matatanis. Boreales adhuc ignotæ. Dicitur *l'Iſle Dauphine* Gall. *Madagaſcar* incolis, *Iſla de S. Lorenço* Luſitanis, *Serandib* Arabibus. Vide Steph. Flacurtium *in hiſt. hujus inſul.* Com. Hautmannum *Itiner. p.* 9. *& ſeqq.* a Mandeſlo *l.* 3. *c.* 1... &c. *Bermannus*, una eſt e maximis Orbis inſulis, in Oceano Indico ſita, longitudine 110. latitudine 80. milliarium circiter. Prope eam plurimæ minores inſulæ hinc inde ſparſæ ſunt, e quibus inſulæ *de Cumore* ad Boream. Madagaſcari adſitæ numero quinque & his nominibus fere appellatæ, *S. Johann de Caſtro, Spirito Santto, Santto Chriſtophoro, Anguzzia* & *Mayotta*. Vide Herbertum *Itiner. p.* 12. Ad littus Melinde regionis jacet inſula *Zanzibar*, quam Voſſ. probabiliter autumat eſſe *Menuthiam* Veterum, *Not. in Pomp. Mel. p.* 303. Inſul. Mauritii, ab aliis *Cerne* dicta, Orientem versus poſt inſulam Madagaſcarum ſita eſt, &c. Ceterum hæc inſul. totius Africæ maxima, circa A. C. 1290. Regem non habebat: ſed quatuor Senioribus jure Ariſtocratico parebat, teſte Marco Paulo Veneto *l.* 3. *c.* 38. Noſtris temporibus in plurima dividitur Regna, ſemper inter ſe hoſtilia. *Hornius.*

MADAI, fil. Japhet, Gen. *c.* 10. *v.* 2. Pater Medorum. Vide Bochart. *Phaleg. l.* 3. *c.* 14.

MADAN, vel *Medan*, fil. Abrahæ ex Cethura, Gen. *c.* 25. *v.* 2.

MADARANUM, Regnum Aſiæ, in Inſul. Java, de quo ſic Georg. Hornius *Orb. Imper. p.* 312. *In Java eſt Regnum Bantam Madaran, potentiſſimusque in illa Inſula Rex eſt, quem vulgo vocant Regem Madaran.*

MADASARA, urbs Arabiæ Felicis. *Ptol.*

MADASUMMA, urbs Africæ propriæ. *Antonin. Madusſama* alibi idem legit. *Madaſumma* habet *Victor Uticenſis.*

MADATES, Uxiorum præfectus, qui ultima pro fide, quam regi ſuo Dario debebat, experiri ſtatuit. Cui enim ex arce triginta Oratoribus ad deprecandum apud Alexandrum miſſis, ſpes veniæ denegaretur, precibus Siſygambis, cujus ex ſorore neptem ille matrimonio ſecum junxerat, petenti is eam poſuiſſe. Curt. *l.* 5. *c.* 3. Verum Janus Gebhardus in ſuis ad Curtium exercitationibus adnotat, neque in Plutarcho nec Arriano hujus hominis fieri mentionem, tantumque a Diodoro *Mitro* vel *Madeo* inſigniri *l.* 17. *parte poſteriore*, a Polyæno vero *l.* 4. *in Alexandro cum.* 27. appellari *Phraſaorten.*

MADAURA, ſeu *Madurus Ptolemæo* & Plinio *l.* 5. *c.* 4. urbs Africæ Epiſcopalis olim ſub Archiepiſcopo Carthaginenſi, inter Gætuliam & Numidiam, a qua Apulejus *Madaurenſis* eſt appellatus: Ibi olim literarum gymnaſium, ad quod D. Auguſtin. adoleſcens ſe contulit. Quibusdam urbs Africæ propriæ mediterranea, inter Hipponem & Lambæſam ad 60. mill. paſſ. diſtans, Cirthæ propior, nunc pagus tenuis. *Baudrand. Madara* vulgo.

MADELINARIUS, vide *Madrinarius.*

MADERA, Gall. *l'Iſle Madere*, inſula in mari Atlantico, nomen a copia lignorum ſortita eſt, nam quicquid inibi erat ſoli, totum id ſylvis opacum denſiſſimis conſpiciebatur. Operæ pretium igitur fuit his, qui primi inſulam coluêre, ut multo eam igni purgarent, qui adeo graſſatus eſt aliquando, ut etiam viros corripuiſſet, ni aquæ humeratenus immerſi ſibi conſuluiſſent. Inſula in circuitu patet 40. milliar. portum non habet, verum peropportunas ſtationes. Feracis eſt ſoli, licet ſaltuoſa inſtar Siciliæ ſit, ſcatet tamen frugibus innumeris: hinc *Regina inſularum*, quibusdam dicta: deſiit autem fertilitas (licet adhuc plura producat) nam frequentiore ſemine attrita eſt; irrigatur fontibus, & amnibus conſpicua eſt, quorum octo ibi viſuntur, qui inſulam interfluunt. Apri in montibus viſuntur innumeri. Quum primum culta fuit inſula, maxima hic fuit columborum copia, quibus capiendis, non alia arte uſi ſunt aucupes, quam ut alligato perticæ uncino, ex arboribus, quibus inſidebant, eas detraherent, non paventibus avibus, ſed mirantibus, veluti, rem non viſam hactenus, quoniam nullo habitatore humano culta fuerat inſula, ſed ſolis avibus & feris ceſſerat. *Merul.* Alias *Cerne Atlantica*, *Sanſovin.* Detecta fuit A. C. 14[illegible] a Joanne Gundiſalvo, & Triſtane Vaſco auſpiciis Henrici Luſitaniæ Regis. Longa eſt 25. leuc. circuitus 60. circiter. Ejus primaria urbs Funchalia. Ibi etiam oppid. Moncrixum & Fanum S. Crucis, cum 36. Parœciis; Inſul. portus Sancti in vicinia eſt. *Baudrand.* Mariana *l.* 20. *c.* 11. *hiſt.* Maff. *l.* 10. *hiſt.*

MADERA, vulgo quoque *Madera*, fluv. qui & *Cayane*. Oritur in America Meridionali in confinio Peruviæ, versus Argenteam urbem; dein poſt longum curſum, in Amazonium fluv. ſe exonerat, infra Cayanam provinc. *Petr. Texeira.*

MADERASPATANUM, urbs regni Norſingæ, in ora Coromandelis & ſinus Gangetici, cum portu & arce S. Georgii, ſub Hollandis ab aliquot annis.

MADERIACUM, ſeu *Maceria*, urbs Campaniæ Gall. ſatis munita, a Moſa fluv. fere circumdata, vix dimidia leuca a Carolopoli & ab arce montis Olympi. 4. infra Sedanum in Occaſum, totidem a Rupe Regia in Eurum, 3. tantum a confinio Ducatus Luxemburg. 6. a Bullionio. 8. a Retelio, 16. a Remis in Cæciam. Eſtque ſatis culta. *Mezieres* vulgo.

MADI, vide *Marides.*

MA-

MADIA, nomen viri. Nehem. *c.* 11. *v.* 5. Item oppid. Colchidis in Iberiæ confinio. Ptol. *Oxtacce Moleto.*

MADIA Vallis. German. *das Meynthal*, una ex quatuor Helvetiorum præfecturis Italicis, & quidem ordine poſtrema, olimque Locarnenſis Comitatus appendix. Nomen habet à fluv. Madia *der Mayn*, qui ortus prope culmen montis S. Gotthardi. Meridiem verſus fluit, & poſt 7. milliar. Helvetica ad Locarnum, in lacum Verbanum, ſe exonerat. Hic vallem bipartitur, cujus ſuperior pars *Val. Lavizera*, fonte Madiæ gaudet, qui 2. milliar. infra recepto fluv. Rovana, parti illi vallis *Rovana* nomen conciliat. Plurimi utrobique vici pagique. Olim ſub Ducibus Mediolanenſ. poſtea à Maximiliano Sfortia A. C. 1515. cum reliquis præfecturis, Helvetiis in operæ fortiter præſtitæ præmium, conceſſa. Vide Stumpf. *l.* 9. *de Lepontiis*, *c.* 10. Simler. *de Rep. Helvet. &c.*

MADIÆ, vicus agri Bononienſ. inter Bononiam & Mutinam, 10. milliarib. utrinque, *la Samogia.*

MADAN, fil. Abrahæ et Ceturæ. Geneſ. *c.* 25. *v.* 2. Inde, *Madianitæ*, populi Arabiæ Petrææ in Palæſtinæ confinio, quorum regio Madian, *Steph. Madianitæ & Madrenæ* appellat. Incoluerunt hi populi Arabiam Petræam, Palæſtinæ vicinam, ubi *Madian* deſertum, & urbs, quæ hodie *Salaboni Thevete*. Inter 7. populos internecioni devotos, integro ſeptennio gravi jugo preſſere Iſraelitas, donec hui Gedeon liberator obtigiſſet Judic. *c.* 7. & 8. 1. Paral. *c.* 1. *v.* 33. Joſeph. *Jud. Ant. l.* 5. *c.* 8. Salian. & Torniel. in *Annal. V. T.*

MADINUM, oppid. agri Tarviſini.

MADISANTES *Sinus*, Perſici maris pars. Ptol. *Golfo de Sandra* hodie. *Meſanites* habet Steph. in *deſcriptione Arabiæ.*

MADIUS Menſis, pro Majo, apud *Papiam* & Donnizonem, de *Vita Mathildis l.* 1. Sic *Magius*, in *Chron.* Anonymi Barenſis.

MADMENA, civitas tribus Judæ. Eſaiæ *c.* 10. *v.* 31.

MADOCE, Arabiæ Felicis oppid. *Ptol.* emporium & regia, extra fauces ſinus Arabici ad 30. leuc. *Aden Barroſio.* Aliis *Menden*, ejuſdem oræ.

MADOCUS, vide *Columbus.*

MADON, nomen civitatis. Joſ. *c.* 11. *v.* 1.

MADRINARIUS, in *Computo* Hoſpitii Reg. A. C. 1212. apud du Freſne *Gloſſar. Rad. de Amertis* Madrinarius *ſeu Madelinarius*, & in *Ordinatione* Hoſpitii Ludovici IX. Regis Francor. A. C. 1261. ubi memoratur *Guillelmus Madelinarius*, officium Scantionariæ eſt, cui *Madrinorum* cura incumbebat. Dicti autem ſunt *Madrini* ſeu *Mazerini* aut *Mazelini*. Gallis vulgò *Madre*, pretioſiora pocula: quæ *Sommerus* quidem lignea fuiſſe ſcribit & acerna, ex Belgico *Maeser*, cujuſmodi pocula in pretio apud Norvegos olim fuiſſe, refert Janus Dolmerus *Notis ad Jus Aulicum Norvagicum antiq. p.* 461? At, quia Fortunatus in *Ep. præfixâ Poematum l.* 1. *pocula acerna* inter viliora recenſet; eadem *Mazerina*, cum veterib. Murrhinis fuiſſe, cenſet Car. du Freſne ex *Gloſſariis* vet. Lat. Gall. & Matthæo Pariſio *A. C.* 1181. Vide ubi de *Murrinis.*

MADRITUM, vulgò MADRID, urbs perampla Hiſpaniæ, ſedes regia, à tempore Philippi II. ad amnem Manzanarem, in Caſtella nova. Crevit ex ruinis Mantuæ Carpentanorum, nunc *Villa Manta* dictæ, vix unâ hinc leucâ. Cum palatio regio: Creſcit indies. 7. leuc. ab Eſcuriali in Ortum 12. à Toleto in Boream 5. à Compluto in Occaſum. In regiuncula Algarria eſt, ſed ſine muris, editô ſitu elata. Hic Concilium, A. C. 1473. contra craſſam ignorantiam, ſimoniam & perditum luxum Clericorum. T. 13. Conc. Mariana, *l.* 23. *c.* 18.

MADRUCIUS Ludovicus, vide *Ludovicus.*

MADUALLIS, ſeu *Bonavallis*, prædium olim Regale Galliæ, in pago Cenomanico, quod Sigibertus Rex Sanctimedardenſibus, præter multa beneficia, delegavit, & Warinbertus Epiſcop. Sueſſonicus, neglectis Monachis, ſibi vindicavit. Vulgo *la Val*, ad Meduanam fluv. non longe ab oppid. Meduana, in finibus Cenomanorum, cum titulo Comitatus Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MADURA, vulgò MADURE, urbs Indiæ intra Gangem, forſan *Modura* antiquis ſatis ampla & culta, ſub proprio Principe, *Naique de Madure* dicto, cum provinc. ſatis ampla, inter Malabariam ad Occaſum & oram Piſcariæ, ſeu fretum Manarium ad Ortum. Ei ſubeſt ora Piſcariæ, unde magni proventus. Sed clientelaris eſt Regis Biſnagariæ. Subeſt ei & Manaria Inſul. Urbs ipſa Madura eſt ad radices montium, 60. mill. paſſ. ab ora freti Manarii in Occaſum.

MADUS, Camdeno *Maidſton*, oppid. Angliæ, inter Londinium 28. & Riuın in ora Merid. 20. mill.

MADYES, Protothyæ fil. Rex Scytharum, Cimmerios, prius ſedibus ſuis pulſos, in Aſiam perſequitur, quam illi juxta mare iter tenentes ingreſſi erant, terram populaturi, vel aberrans Caucaſumque ad dextram habens, in Mediam irrupit, victô Cyaxare Rege, qui ſolutâ Nini obſidione regnum ſuum defenſurus illi obviam venerat, rerum in Aſia aliquandiu potitus eſt. Herodotus *l.* 1. *c.* 104. Vide & voce Scythæ.

MADYRUS, urbs Helleſponti. *Steph.*

MADYTOS, vide MACISTOS.

MÆA, urbs Helleſponti. *Steph.*

MÆANDER, vulgò MADRE, fil. Terræ & Oceani, pater Cyanes, quæ Caunum & Biblida genuit ſecundum Poëtas. Fluvius ingens Aſiæ, in Phrygiâ magna, ex Aulocrene fonte oriens, obliquèque adeò fluens, ut in ſeipſum recurrere valeatur, 600. flexiones faciens, teſte *Dione Pruſæ.* Cariam ab Ioniâ ſeparat, ac mare inter Heracleam, & Miletum ſubit. Mæandrum conſtat fluviorum omnium eſſe maximè ſinuoſum. *Μόνος γὰρ ἐκ πάντων τῶν ποταμῶν ἀπὸ τῶν ἰδίων ἀρχόμενος πηγῶν εἰς ἑαυτὸν παλινδρομεῖ.* Ita Plut. *in lib. de Fluminibus.* Et de Labyrintho Dædaleo Ovid. *Met.* 8. *v.* 162.

Non ſecus ac liquidus Phrygiis Mæander in undis
Ludit, & ambiguo lapſu refluitque fluitque,
Occurrenſque ſibi venturas aſpicit undas.
Et nunc ad fontes, nunc ad mare verſus apertum
Incertas exercet aquas.

Et *l.* 2. *Fab.* 1.

Quique recurvatis ludit Mæander in undis.

Et *l.* 9. *Fab.* 11.

——— *Mæandri toties redeuntis eodem.*

Silius *l.* 7.

Qualis Mæoniâ paſſim Mæandrus in undâ
Cum ſibi gurgitibus flexis revolutus oberrat.

Propert. *l.* 2. *Eleg.* 34.

——— *Ut Phrygio fallax Mæandria campo*
Errat, & ipſa ſuas decipit unda vias.

Sen. in *Herc. Inſano, Act.* 3. *v.* 682.

——— *Qualis incertâ vagus*
Mæander undâ ludit, & cedit ſibi,
Inſtatque dubius littus, an fontem petat.

Hinc à Lucano *errans* dicitur. *l.* 3. *v.* 228.

Errantem Mæandron adit.

Calaber 1. *v.* 281.

Μαιάνδρου τε ῥέεθρα βαθύρροα, ὅς τ' ἐπὶ γαῖαν
Καρῶν ἀμπελόεσσαν ἀπὸ Φρυγίης πολυμήλου
Εἶσι πολυγναμπτοῖσιν ἑλισσόμενος προχοῇσι,

Hinc & ab Orpheo *πολύπλανος*, à Nonno *πολυσχιδὴς*, & *σκολιὸς* appellatur. Vide Solin. *c.* 43. *Æthicus*, *Fluvius Mæandrus naſcitur in campis Aſiaticis, bicornis, currit quaſi ſint duo redigentes ſe in unum, influit in mare Cycladum, currit millia* 997. Plin. *l.* 5. *c.* 29. *Mæander, &c. crebris ita ſinuoſus flexibus, ut ſæpe credatur reverti.* Strabo, *Σκολιὸς ὢν εἰς ὑπερβολὴν, ὥστ' ἐξ ἐκείνου τὰς σκολιότητας ἁπάσας Μαιάνδρους καλεῖσθαι.* Sic apud Heſych. *Μαίανδρος, εἶδος ἱππασίας*, quò equi multiplicibus flexibus & gyris agitantur. Apud Feſtum, *Mæandrum picturæ genus dictum à ſimilitudine flexûs amnis, qui appellatur Mæandrus.* Unde Poëta *Æn. l.* 5. *v.* 250.

——— *Plurima circum*
Purpura Mæandro duplici Melibœa cucurrit.

Paria fere Nonius, apud quem Varro *Mæandrata* pro flexuoſis. Sed & *Mæandri* dicuntur vaſra, & obliqua conſilia. Cicer. *pro Piſone*: *Quos tu Mæandros, quæ diverticula flexioneſque quæſiſti.* Prudentius *Cathemerinon Hymn.* 6.

O tortuoſe ſerpens,
Qui mille per Mæandros
Fraudeſque flexuoſas,
Agitas quieta corda.

Nic. Loydius, vide & infra. Item *Mæandrus*, quæ & *Mæandropolis*, Magneſiæ urbs *Steph.* Cariæ oppidum, ad *Mæandrum* fluvium, *Madre.* Et Indiæ extra Gangem mont. *Ptol.* Item *Mæandria*, Epiri oppidum Plin. *l.* 4. *c.* 1. *Alandriana Pineto.* Et *Mæandrii* populi circa Mæandrum fluv. *Dictys Cret.*

MÆANDRI, Veteribus in veſtibus dicti ſunt, faſciæ & ornaturæ, quæ extremas oras flexuoſo circuitu ambirent; aliàs *παρυφὰς*, *περιπόρους*, &c. Vide infra, voce *Periclyſis*. Unde *Mæandri* quoque, in triglyphis, picturæ genus erat, ab eadem tortuoſitate vocati. Et hac notione nonnullis vox ſumi videtur, apud Tertull. *de Pall. c.* 4. *Prorſus ſi quis Mæandricô fluxu delicatam veſtem humi protrahat, audiat, penè ſe quod & Comicus.* Sed ſententia hæc probari neutiquam poteſt. Si enim *flexu* legeretur, aliquid eſſet: longè aliud eſt *fluxus*. An fluxus pro laxitate veſtis? Verùm, quid illi laxitati cum Mæandro, aut qui *Mæandrica* dici poſſit? Præterea *fluxu*, apud Autorem hunc, ſemper pro mollitie ſumitur. Unde ſuprà, *de viro fluere.* Et *lib. de Spectac. Et eſt planè in artibus quoque ſcenicis, Liberi & Veneris patrocinium, quæ privata & propria ſunt ſcenæ de geſtu & corporis fluxu.* Et *de Habitu Muliebri Diſcutienda enim delicia, quarum mollitiâ & fluxu fidei virtus effeminari poteſt.* Nec proin alio ſenſu *fluxum* heic poſuiſſe, exiſtimandus eſt. Verùs Salmaſii, & antiquæ editiones, *Menandrico fluxu* legunt, quæ lectio potior. Menandri certè fluxum & delitias verſibus his deſcribit Phædrus, *l.* 5. *Fab.* 2. ad quos ſine dubio Afer alluſit.

Quum etiam reſides & ſequentes otium
Ne defuiſſe noceat, repetunt ultimi.
In quis Menander nobilis Comœdiis,
Quas, ipſum ignorans, legerat Demetrius,
Et admiratus fuerat ingenium viri,
Unguento delibutus, veſtitu affluens,
Veniebat greſſu delicato, & languido.
Hunc ubi Tyrannus vidit extremo agmine,
Quinam cinædus ille in conſpectu meo
Audet venire? Reſponderunt proximi,
Hic eſt Menander Scriptor.

Menandricô igitur *fluxu veſtem delicatam humi protrahere*, nihil aliud eſt, quam Menandri Comici more, veſtitu delicatô & fluente, humum verrere, & Menandri delitias imitari, in veſte tali trahenda. Reſpexit ad illum verſiculum,

Unguento delibutus, veſtitu affluens.

Quam autem is *delicatam veſtem*, Græci *μαλακὴν ἐσθῆτα* vocant. Diogenes Laertius de Heraclide Pontico: *Οὗτος ἐσθῆτί τε μαλακῇ ἐχρῆτο καὶ ὑπέρογκος ἦν τὸ σῶμα, ὥστ' αὐτὸν ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν μὴ Ποντικὸν, ἀλλὰ Πομπικὸν καλεῖσθαι.* Salmaſ. *ad Tertull. de Pallio. p.* 339. vide quoque infra *Menander.*

MÆANDRIUS Scriba, à Polycrate Samiorum tyranno, quem per inſidias Oretes, præfectus Sardium, interfecerat, domi cuſtos relictus, auditâ heri cæde, ſuaſit Samiis, ut Demo-

cratiᴄum Reipubl. ſtatum amplecterentur: Verùm, cùm populo tumultuanti, ac interceptæ pecuniæ Mæandrium accuſare cœpiſſet, hic videns, populo ſervitutem placere, tyrannidem retinuit. Vide Herodot. *l.* 3. *c.* 113.

MÆATÆ. Scotiæ populi apud Dionem *in Severo*, juxta eum murum, qui Scotiam ab Angliâ dividit. Horum regio *Lauden* vocatur à Lhuido. Pictiæ gentis fuiſſe credit *Buchananus*. Montes incolunt aſperos, aquæ indigi, ac campeſtria deſerta paluſtriaque ſine urbibus ac domibus, nudi incedentes ſabiſque contenti. Northumbros inter Mæatas ponit *Camdenus*.

MÆCENAS, memoratur Jul. Capitolino *c.* 20. *in Maximinis. Profecto igitur ad bellum Maximo, contra Maximinum, Balbinus Romæ bellis civilibus & domeſticis ſeditionibus urgebatur, occiſis præcipuè per populum Gabiniano & Mæcenate:* Cauſis cum uberiore deſcriptione, apud Herodianum. *l.* 7. *c.* 11. Ejuſdem idem Capitolin. meminit in *Gordiano III. c.* 22. ubi *ex Ducibus eum fuiſſe*, innuit.

MÆCIA, caſtri nomen in Italia, à quo *Mæcia tribus. Sex. Pompeius.*

MÆCIA Fauſtina, filia Gordiani I. nupſit Junio Balbo Conſulari viro, Jul. Capitolin. *in Gordianis. c.* 4.

MÆCIANUS, Græcè *Μαικιανὸς*, fil. Avidii Caſſii, Alexandriæ præfectus, ibi ab Exercitu occiſus eſt, apud Junium Capitolin. *in Marco Antonino c.* 25.

MÆCIUS Brunduſinus, Præfectus annonæ Orientis, ſub Valeriano, memoratur Vopiſco *in Aureliano c.* 13.

MÆCIUS Faltonius Nicomachus, Senator Conſularis, apud Vopiſcum *in Tacito c.* 5.

MÆCIUS Gallicanus, Præfectus prætorio, memoratur eidem, *Ibid. c.* 8.

MÆCIUS Gordianus, occurrit apud Jul. Capitolin. *in Gordianis*, *c.* 30. *Sic ceptò igitur Imperiò, quum & Philippus ſe contra Gordianum ſuperbiſſime ageret, & ille ſe imperatorem atque Imperatorum prolem recognoſceret: nec ferre poſſet improbitatem hominis ignobilis, apud amicos & milites, aſtante præfecto Mæcio Gordiano agnato ſuo, in tribunale proceſſit, ſperans poſſe Philippo Imperium abrogari.*

MÆCUS Marullus, pater ex Ulpia Gordiana Gordiani I. Imperat. apud eund. in Gordianis *c.* 2. ubi quidem, ut & in ſuperioribus vulgò *Metius* habetur, ſed meliores libri *Mæcius* habent, & Græci hoc nomen conſtanter *Μαίκιος* efferunt, *Salmaſ.*

MÆDI, Thraciæ populi, cis Rhodopen, vicini Macedonibus, qui quoque *Mædobithyni* vocantur. Scribuntur cum æ diphthongo, ut differant à Medis populis Aſiæ. Tamen Medos & Medicam regionem ſine diphthongo ſcribunt *Strab.* & Liv. *l.* 26. *c.* 25. eorumque caput & arcem *Jamphorinam* appellant. Mædica regio eſt *Ptol.* & in eâ Pautalica urbs. Hinc præfectura Mædica Thraciæ vicina Pæoniæ, apud Ariſtotel. *de Mirabilibus & l.* 9. *Hiſt.* Vide *Steph.* Horum regio, quæ *Græcis Macedonica* quibuſdam etiam dicitur, verſus oram maris Ægæi eſt, inter Arderam ad Ortum, & Sinum Strimonicum ad Occaſum Ejus urbes fuêre Oeſima & Doperus. *Baudr.*

MÆMACTES Jupiter dictus, à quo *Mæmacterion*, quintus Athenienſium menſis, qui eſt hyemis initium, cùm jam aër turbatur.

MÆMACTES, Græcè *Μαιμάκτης*: Sic enim Jupiter Athenis dictus eſt, quaſi *furioſus* & *turbulentus*; à verbo *μαιμάσσω* vel *μαιμάζω*, quod interpretatur *ſtrepere* eſt, *turbari*, *tumultuari*. Suidas, *Μαιμάζει, σφύζει, προθυμεῖ, ταράττεται, πηδᾷ, κοχλάζει, κλονεῖται.* ſalit, promptus eſt, fluctuat, ſaltat, turbatur. *Heſych. μαιμάξ, ταραχώδης*, &c. Hinc itaque *Ζεὺς Μαιμάκτης*, ut dictum: *Μαιμακτηριὼν*, hyemalium menſium primus, quo aër turbari ac commoveri incipit, & ſacra *Μαιμακτήρια* dicta quæ Jovi, ut pacatior hyems eſſet, fiebant. Harpocration, in voce *Μαιμακτηριὼν*, *Ὠνόμασται δὲ ἀπὸ Διὸς Μαιμάκτου. Μαιμάκτης δ' ἐστὶν ὁ ἐνθουσιώδης καὶ ταρακτικὸς*, [illegible]. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 55. ubi in Græca verſione Pſalmi 58. verſ. 7. 15. vocem *μαιμάζοντα*, à Scribis corruptam, reſtituit.

MÆNADES, eædem quæ Bacchæ, h. e. mulieres inſanientium ritu Bacchi orgia celebrantes, *ἀπὸ τοῦ μαίνεσθαι*, quod ſignificat *inſanire*. Propert. *l.* 3. *Eleg.* 7.

Seu ſequitur medias, Mænas ut alta, vias.

Ovid. *Faſt. l.* 4. *v.* 457.

Mentis inops rapitur, ut quas audire ſolemus
Threicias fuſis Mænadas ire comis.

Propert. iterum, ubi ſupra. *Eleg.* 3.

——— *Neque enim ſic quondam*
Vivax Pergameus Mænas habenda malis.

Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 317.

——— *Crinemque rotant ululante Priapi*
Mænades. ———

Nic. Lloydius.

MÆNALA, oppid. Hiſpaniæ juxta Malacam, *Strab.* & *Avienus.*

MÆNALIA, urbs Galatiæ. *Steph.* Thucydidi regionis nomen, in qua Cypheſtus urbs.

MÆNALUS, ſive plurali numerò *Mænala*, Arcadiæ mons altiſſimus Pani conſecratus, & pinis refertus, ita dictus à *Mænalo* Lycaonis filio, ut annotavit Theocriti Scholiaſtes. Eſt & nomen urbis Arcadiæ. *Steph.* Virg. *Georg.* 1. *v.* 17.

Pan ovium cuſtos, tua ſi tibi Mænala curæ.

Idem. *Eclog.* 8. *v.* 22.

Mænalus argutumque nemus, pinoſque loquentes
Semper habet; ſemper paſtorum ille audit amores,
Panaque. ———

Pauſan. *in Arcadicis*; *Τὸ δὲ ὄρος τὸ Μαίναλον, ἱερὸν μάλιστα εἶναι Πανὸς νομίζουσιν, ὥστε οἱ περὶ αὐτὸ, καὶ ἐπακροᾶσθαι συρίζοντος τοῦ Πανὸς λέγουσιν.* Ovid. *Met.* 1. *v.* 216.

Mænala tranſieram Latebris horrenda ferarum.

Frondens Statio *l.* 9. Thebaid. *v.* 639. dicitur, & *pinifer* Virgilio *Ecl.* 10. *v.* 14. *Nic. Lloyd.*

MÆNARIA, inſula Balearici maris, è regione Palmæ urbis. Plin. *l.* 3. *c.* 5. Item inſula juxta Corſicam. *Baudrando* inſula maris Tyrrheni nunc *la Meliora*, parva admodum, ante Liburnum, 5. milliar. ab eo in Occaſum diſtans.

MÆNIUS, Conſul Romanus A. U. C. 310. devictis navali prælio priſcis Latinis, ac Antiatibus, eorum roſtra navium æreâ in foro poſuit. Liv. *l.* 8. *c.* 14. Plin. *l.* 34. *c.* 5.

MÆNIUS, decoctor quidam fuit, & luxurioſus, qui ampliſſimò conſumptò patrimoniò, & domò venditâ, columnam tantùm exceperat, unde ſpectaret gladiatores, quæ propterea *Mæniana* dicta eſt. Horat. 1. *Sat.* 3.

Egomet mi ignoſco Mænius inquit.

Idem *Ep.* 15. *v.* 26. *l.* 1. *ad Vallam*,

Mænius ut rebus maternis atque paternis
Fortiter abſumptis, &c.

Vide Lambinum *ad locum. Nic. Lloyd.*

MÆNOBORA, urbs Maſtienorum. *Steph.* qui alibi *Maſtianos* ad Herculis columnas habitare ſcribit.

MÆNOLIUS, Bacchi cognomen, *in Epigram.* quaſi *totum furentem* dicas. *Μαινόλης* apud Plut. *περὶ ἀοργησίας*. Cujus ſacra quâ ratione peragi conſueverint, docet Clemens *Protreptico*, ubi de Bacchanalibus. *Διόνυσον*, inquit, *Μαινόλην ὀργιάζουσι Βάκχοι, ὠμοφαγίᾳ τὴν ἱερομανίαν ἄγοντες, καὶ τελίσκουσι τὰς κρεονομίας τῶν φόνων, ἀνεστεμμένοι τοῖς ὄφεσιν. Bacchi orgia celebrant Dionyſium Mænolem, crudarum carnium eſu ſacram inſaniam agentes; & cæſarum carnium diſtributionem peragunt, coronati ſerpentibus.* Vide etiam *Agrionia*, item *Omadius.*

MÆNOMENA, ſeu MÆNOMENI, Sardiniæ montes. Ptol. *Inſani* Livio *l.* 30. *c.* 39. & Floro, *l.* 2. *c.* 6. *Canelis Ortelio.* In parte Boreali Inſulæ, verſus Corſicam, ibique per mediam Inſulam currunt.

MÆON, vicus erat Hetruriæ, apud Polymartium, cujus agera hùc *Meana*, ſeu *Mecna*, divo Anſelmo celebris: qui *S. Anſelmo di Meone* cognominatur.

MÆONIA, regio minoris Aſiæ, poſtea *Lydia*, dicta à *Lydo* Attyos filio. Phrygiæ ab exortu Solis vicina, ad Septentrionem Myſiæ, Meri ianâ parte Cariam amplectens, ad Occaſum ſupra Ioniam excurrens. *Steph.* à *Mæone* fluvio dictam tradit. *Mæonia Herod.* & *Dionyſio*; unde *Μῃονὶς* gentile fœmininum apud Homerum Il. *Γ*. Et Ovid. *Met.* 6.

Mæonis eluſam deſignat imagine Tauri.

Id eſt, Arachne, puella Lydia. Et *Mæonidæ* pro Muſis. Idem *Met.* 5.

Feliceſque vocat pariter ſtudioque locoque
Mæonidas. ———

Et *Mæonides* pro Homero. Ovid. *l.* 3. *Am. Eleg.* 9.

——— *Aſpice Mæoniden*, &c.

Martial. 5. *l. Epigr.* 10.

Et ſua riſerunt ſecula Mæoniden.

Item *Mæonius* dictus eſt Bacchus. Virgil. *Georg. l.* 4. *v.* 380.

——— *Cape Mæonii carcheſia Bacchi.*

Nic. Lloydius.

MÆONII, Tuſciæ populi, Silius *l.* 4.

MÆONIUS, conſobrinus Odenati, hôc occiſô, Imperator appellatus per errorem, *brevi à militibus pro ſua luxuria meritis interemptus eſt*. Treb. Pollio *in XXX Tyrannis c.* 17. Idem *Mæonii Aſtyanactis* meminit, in *Macriano c.* 12.

MÆONYS, fluv. qui circa Achaiâla fluit. *Steph.*

MÆOTÆ, *Straboni Polybio* populi fuêre Sarmatiæ Aſiaticæ circa paludem Mæotidem ad Auſtrum inter oſtia Tanais fluvii & Boſphorum Cimmerium. *Tartari Nigri.*

MÆOTIDAS vocat Vopiſcus *in Aureliano*, *c.* 16. ubi huic contra illos bellum creditum à Claudio refert.

MÆOTES, piſcis, Elephantinæ in Ægypto incolis cultus, Clemens. *Admon. ad Gent.* Vide rationem infra voce *Phagrus.*

MÆOTIS, palus Scythica, juxta Tanais oſtium, Cimmerio Boſphoro à Ponto Euxino diſcreta, ità dicta ab accolis, qui *Mæotæ* appellantur. Lucan. *l.* 3. *v.* 277.

Quaque fretum torrens Mæotidis egerit undas.

Hinc *Mæoticus*. Virgil. *Æn.* 6. *v.* 798.

——— *Jam nunc & Caſpia regna*
Reſponſis horrent divûm, & Mæotica tellus.

Aliqui Tauricam inſulam (vel potiùs peninſulam) *Mæotim* vocarunt. *Steph.* Hinc piſces *Mæotidas* vel *Mæotici*, qui in Mæotide capiuntur, vel in genere omnes, vel ut *Steph.* putat, ſuæ ſpeciei tantùm, & *Mæotica mella* apud *Plin.* Ovid. *Triſt.* 3. Ep. 12. primam corripuit,

——— *Annuſque peractis*
Longior antiquis viſa Mæotis hyems.

Quem locum ſic emendat Tanaquillus Faber,

Longior à vobis verſa Mæotis hyems.

Id eſt, hyems Scythica, ſive Mæotica, jampridem à vobis, qui in Italiâ degitis, verſa eſt, & locum veri adventanti dedit. Cui tamen conjecturæ aſſenſum ſe præbere poſſe negat Nicolaus Heinſius, reponit itaque:

——— *Annisque peractis*
Tardior antiquis viſa Mæotis hyems.

Varia nomina hæc palus apud Geographos obtinet; vulgò *Limen*, ſeu *Mare delle Zabacche*, *Mare della Tana*, & *Mar Bianco* Italis. *Carpalù*, *Mar el Azach* Arabibus, teſte *Rhamuſio*. A Scythis olim

olim Temerinda, i. e. *mater maris*, ut tradit *Herodotus*. Alii tamen non matrem, ſed obſtetricem vocant. & in ſecretam eſſe *Mæotin*, *Steph.* [illegible] Ita reſtituendus locus ille corruptiſſimus. Paulo aliter Hipparchus in ſcripto inedito, [illegible] Et certe piſces in hâc palude bene nutriri aſſerit Juven. *Sat.* 4. *v.* 41.

> —— *Neque enim minor hæſerat illis,*
> *Quos operit glacies Mæotica, ruptaque tandem*
> *Solibus effundit torpentis ad oſtia Ponti,*
> *Deſidia tardos, & longo frigore pingues.*

Nic. Lloydius.

Bundracde ſinus eſt ampliſſimus, ſeu potius mare Sarmatiæ, inter Europam & Aſiam, per Boſphorum Cimmerium connectitur cum Euxino, & a Buge palude ſeparatur Zenonis Cherſoneſo. Circuitus eſt circiter 600. mill. paſſ. Habet ad Occaſum Tauricam Cherſoneſum, & Sarmatiam Europæam ad Boream, Sarmatiam autem Aſiaticam ad Ortum & Meridiem. Dicitur *Palus*, quia adeò eſt humilis, ut plurimis in locis, non niſi ſcaphis & lintribus poſſit navigari, vixque naves ingrè anchoras in mari poſſint, cum 50. mill. paſſ. diſtet ab ora littorali plerisque in locis. Mæotis autem pars eſt inter Tartariam minorem & Circaſſiam, ſed ejus ora littoralis verſus Boream tota fere inculta.

MÆPA, Arm nix majoris urbs. *Ptol.*

MÆTHA, metr. polis Arabiæ Felicis. *Ptol.*

MÆRA, canis Orionis, ut poetæ narrant; propriè tamen eo nomine capra ſignificatur [illegible], i. e. ex albo nigricans. Cæl. Rhodig. *l.* 17. *c.* 18. Heſych. [illegible] Vide Voſſ. *de Idolol.* *l.* 1. *c.* 30.

MÆREUM fretum, Gallis *Deſtroit de le Maire*, Americæ Meridionalis à Jacobo *le Maire* Batavo, die 25. Jan. A. C. 1616. primum detectum, inter Terram Ignium, & Magellanicam ad Occaſum ubi Mauritii tractus, & Statuum Inſul. ad Ortum, ad Meridiem & Ortum freti Magellanici. *Fretum S. Vincentii* Hiſpanis, ſed tantum ex inviſa. Per illud facilè tranſitur ex mari Braſilico in Pacificum. Longum latumque eſt circiter 8. Luc.

MÆRONA, Perſidis urbs. *Ptolem.*

MÆSIA, vide MOESIA.

MÆSIA Sylva, cujus Liv. *l.* 1. *c.* 33. & Plin. *l.* 8. *c.* 58. meminêre. Hodie *Boſco di Baccano* dicitur, ut *Annius* & *Leander* tradunt. Territorii Romani in Tuſcia eſt.

MÆSIUS Mons, Ovid. pro *Maſsa.*

MÆSIUS Mons, in Myſia eſt, & *Olympus* propriè dicitur, teſte Plinio *l.* 5. *c.* 32. *Myſius* habet Mela *l.* 1. *c.* 19. qui dicit eum ſic ab incolis vocari. Prius *Saturni cœlum* vocatum ſcribit Iſacius in *Lycophronem*. *Calogeron oros* Græcis, *Geſchisdag* Turcis. *Leuncl.*

MÆSOLIA, regio Indiæ intra Gangem. *Ptol. Maſoli* populi *Arriano*. *Maſolus* fluv. ibidem, *Ptol.*

MÆSON, hiſtrio quidam Megarenſis, à quo natum proverbium, *Mæſonica dicteria.*

MÆTONIUM, Sarmatiæ Europææ oppidum. *Ptol.*

MÆVIUS, idem cum Veſevo. Vide ibi.

MAFFÆUS Johannes Petrus, Bergomas, Græcè & Latinè egregiè doctus, Romam primùm profectus eſt, ubi omnes in admirationem ſui rapuit: dein Genuam delatus, Rhetoricam ibi profeſſus eſt. Hinc Jeſuita factus, vitam Ignatii ſcripſit, & hiſtoriam Indicam compoſiturus, in Luſitaniam ac Hiſpaniam tranſiit, ubi à Philippo II. honorificè eſt exceptus; juſſus dein à Gregorio XIII. hiſtoriam Papatus ſui condere: Sed nec hoc nec alia quædam ejus opera lucem viderunt. Vir etiam minimæ moleſtiæ impatiens ſed in poliendis ſcriptis ſuis diligentiſſimus. Obiit A. C. 1603. ætat. 74. Laur. Craſſus, *elog. Vir. erudit.* Alegamb. *de Script. Societat. Jeſu* Vide & *Johannes Petrus.*

MAFFÆUS Marcus Antonius, Vide *ibi.*

MAFFÆUS Vegius, Datarius Martini V. A. C. 1430. Scripſit 7. libros de Perſeverantia, in Pſalmos Pœnitential. decimum tertium lib. Æneidos, Epigrammata, &c.

MAFORIUM, Græcobarb. [illegible]: Stola ſeu pallium, cùm fœminarum, tum Monachorum, Iſidor. *Orig.* *l.* 10. *c.* 25. *de palliis fœminarum* Stola, matronale operimentum, quod cooperto capite & ſcapulis à dextro latere in lævum humerum mittitur: Græcèque hinc, quòd ſuperemittatur, nomen habet. Eadem & *Ricinium* Latinè, eo quòd dimidia ejus pars retro rejicitur, quod vulgò & *Mavortem* dicunt, i. e. Martem, quia in illo ſignum maritalis dignitatis & poteſtatis. De Monachali habitu ſic è Gloſſar. Arabico-Latinis *Meurſius*: *Maforium*, facialis Græcè [illegible], i. e. anguſtum pallium, quò utuntur Monachi, collum pariter atque humeros tegens. Vide apud eum plura, in nomine Græcob. Gerhardo Joh. Voſſio *l.* 3. *de Vitiis ſerm.* *c.* 22. corrupta vox eſt ex [illegible], quaſi dicas *ſuperhumerale* vel *humerorum geſtamen*, ab [illegible], *humerus*, & [illegible], *ferre*. Hujuſmodi tegmen & Monachi Sacerdoteſque, quo in cenſu Veſtales olim Romæ habebantur, velut galeam militarem capiti conſueverant imponere, qui mos hodieque in Eccleſia Romana viget. Parans enim ſe ad celebrandum Sacerdos, imponit capiti ſuo tegmen ad humeros in modum pallioli deſcendens, quod *Amictus* vulgo nuncupatur, his verbis uſus: *Impone Domine capiti meo galeam ſalutis ad expugnandos Diabolicos incurſus.* Cum hujuſmodi Reca, ſeu Ricino, vel *Maforio*, *Mafortete* ſeu antiquo Bardocucullo, Virginem Veſtalem, veſtitu pulcherrimo, integrò pectoris habitu, nimirum indutam ſubocula[illegible] podere & tunicâ ſuperinductâ poderi, alterâ manu geſtantem, ut conjicit, lucernam Veſtæ dicatam æterni ignis, exhibet ex ære Fort. Licetus *de Lucernis antiq.* *l.* 6. *c.* 83. Vide quoque infrà, *Mavorte.*

MAGADES Muſicum organum, de quo vide infrà voce *Organum.*

MAGADOXA, urbs ampla Zanguebariæ, caput regni cognominis, cum arce & portu capaci. Alias expugnata & nunc habita à Luſitanis; in regno Adea & ora Ajani, ad oſtia fluv. Magadoxi. 450. mill. paſſ. à fauſtibus ſinus Arabici ſeu maris Rubri in Meridiem. 600. à Dioſcoridis Inſul. in Africum. Vulgo *Magadoxa.*

MAGÆ, ſeu MAGNÆ, *Liber Notitiar. Antonin.* *Magnis* opid. Walliæ, *Old Radnora Camden.* Oppid. Walliæ inter Iſcam Legionem Auguſtam 43. & Urioconium 25. mill. paſſ.

MAGÆA, Siciliæ fons, haud procul à Pentimyrio, Plin. *l.* 3. *c.* 8. *La fontana de la Madaalena* hodie *Cinterio.*

MAGALA, nomen loci. 1. Sam. *c.* 17. 20.

MAGALONENSIUM urbs, hodie *Maguelone*, urbs Galliæ Narbonenſ. ſub propriis quondam Comitibus. Inde 15. leuc. in Ortum, inter ſtagna Volcarum, adeoque mari pæne undique cincta, cujus gradus portus Saracenus *le port Sarraſin* dictus eſt. exſtincta, poſtquam Saracenis eam Car. Martellus eripuiſſet, A. C. 737. Hanc per annos amplius 300. deſertam, ac ruinis deformem, tandem Arnaldus Julianus Epiſcop. muris terrâ uteque circumdediſſe, & clauſo gradu, quo Saraceni prædones ex Africa & Hiſpania Magalonam invadere ac in Septimaniam erumpere conſueverant, alium non procul ab urbe navibus gradum excavaſſe fertur. *Dignia Magaio* haud male *Scaligero* dicitur, quæ fortè eſt Alonis Inſul. & urbs Maſſilienſium, Stephano [illegible] ex *Artemidoro*, memorata. In Notitiis veteribus inter provinc. Narbonenſis primæ civitates ultimò locò ponitur, in cæteris ſextò. In diviſione diœceſeon à Wamba Rege facta, inter Septimaniæ civitates ſecundum locum obtinet. Diu ſub Gothis Epiſcopalis olim ſedes, quibus temporalis poteſtas demum ſub Innocentio III. poſt Albigenſes turbas obtigit, nunc domus tantum cum templo in mediis ſtagnis, 2. leuc. à Monte Peſſulano, quæ ei ſucceſſit, ſede, ob piratarum Africanorum incurſiones, Francisci primi juſſu, eò A. C. 1536. tranſlatâ. *Magalona* meminit Theodulf. *in Paræneſi ad Judices*,

> *Hinc Magalona habuit lævam, Sextatio dextram,*
> *Hic ſtagnis, ponto cingitur, illa mari.*

Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MAGANA, mons Calabriæ, Ancyræ urbi imminens, qui ex eo hodie nominatur *Monte d'Angeri.*

MAGARIS, Indiæ intra Gangem oppid. *Ptol.*

MAGARITA, apud Anaſtaſium *in Hiſtor. Eccl.* & Paulum Diaconum *in Hiſt. Miſcell.* ubi [illegible] habet Theophanes, apoſtata eſt, Chriſtianæ religionis deſertor; à verbo [illegible], *magarizare*, h. e. *ſtercore faciem conſpurcare*, quò non modò Saracenicam & Mahometicam impietatem profitentes, ut quidam volunt, ſed maximè, poſt abdicatam & deſertam Religionem Chriſtianam, ad Muſulmaniſmum tranſeuntes, notari ſolebant. Vide Leunclavium *in Pandecte Turcico.* num. 2[illegible]. [illegible] certè, in Corona pretioſa *macula* & [illegible] redditur: & *Magariſius* ſinus, verſus Romeliæ vel Europæ promontorium, appellationem accepit, à fœdis tempeſtatibus, quæ illis in regionibus Boreâ flante exoriri ſolent. *Hiſtor. Miſcell.* *l.* 23. *Repromittit ſe non compellere ad magarizandum.* In *Capitulari* Radelchiſi Principis Benev. *c.* 24. *Nullumq; Saracenum recipiant præter illos, qui temporibus D. D. Siconis & Sicardi fuerunt Chriſtiani, ſi magarizati non ſunt.* Ubi tamen ſunt, qui *marchatitati* legant. Vide infrà. Sic [illegible], apud Græcos Scriptores paſſim. Vide Car. du Freſne, *in Gloſſar.*

MAGARSUS, maximus collis in Ciliciâ juxta Mallum, *Steph.* Vide *Megarſus.*

MAGAS, à Cyrene expeditionem faciens, reliquit ſocios, qui urbem tuerentur. Inſtrumenta verò, atque te[illegible] & machinas arci incluſit, & mœniorum propugnacula ſuſtulit, ut, ſi quid novi molirentur, apertum haberet per mœnia introitum. Vide Polyæn. *l.* 2. *c.* 28.

MAGDALA, civitas in litore ſtagni Geneſareth, ſive maris Galilææ.

MAGDALENA Francica, quinta filia Caroli VII. ex Maria Andegavenſi ſapientiâ & formâ inter primas ſui ſeculi, deſponſata Ladiſlao Hungariæ & Bohemiæ Regi, illo, non ſine veneni ſuſpicione, ſublatò, nupſit Gaſtoni Foxio, Principi Vianæ, primogenito Gaſtonis IV. ex Eleonora Arragonia, Navarræ hæredi, A. C. 1462. Maritò A. C. 1470. ex vulnere, quod in ludis equeſtribus acceperat, mortuò, ſollicitè educavit filium Franc. Phœbum, & filiam Catharinam. Diſſidia Bellimontiorum & Grandmontiorum, in Navarræ regno ſuſtulit, filium coronam hanc ſuſcipere, læta vidit, cui A. C. 1482. ætat. 16. venenò ſublato, ſucceſſit Catharina ſoror, Johanni Albretano poſtmodùm nupta. Obiit Pompejopoli, quò filiam deduxerat, A. C. 1486. Favin. *Hiſt. Navarr.* &c.

MAGDALENA Bavarica, filia Guilielmi V. ex Renata Lotharingica, uxor Wolphgangi Guilhelmi, Comitis Palatini & Ducis Neoburgici, qui ut illâ potiretur, Evangelium ejuravit.

MADALENA de Chemeraut, Pictavienſis, proſâ verſuque varia edidit. Hilario Coſtus, *elog. fœm. illuſtr.*

MAGDALENA de Laubeſpine, Villaregii domina, uxor Nicolai de Neuville, Villaregii domini miniſtri fideliſſimi Franciſci II. Caroli IX. Henr. III. Henr. IV. & Ludov. XIII. itidem egregiè docta Obiit A. C. 1596. Vide Morer. *Diction hiſt.*

MAGDLENA Maria, mulieris nomen, quæ ſoror fuit Marthæ & Lazari, converſione ſua & gratiâ Servatoris inſignis, Matth. *c.* 28. *v.* 56. Luc. *c.* 8. *v.* 2. Vide tractat. *de tribus & unica Magdalena*, A. C. 1519. à Jac. Fabro Stapul. & Jod. Clichtoveo editum.

MAGDALEN Neveu, Pictavienſ. mater Catharinæ, ad

quarum adet, tanquam ad aliquam Academiam, viros literarum & elegantiarum amantes confluxiſſe, refert Scævola San Marth. *in elog.* Vide eundem *Morer.*

MAGDALENA *Sabaudica*, uxor Annæ Montmorantii, famoſiſſimi Galliæ Connestabilis, ingentis animi fœmina.

S. MAGDALENÆ, Ordo militaris à Johanne Cheſnelo, nobili Britanno inventus, & in conſilio Ludovici XIII. A. C. 1614. propoſitus, quo inprimis equites adſtringendi erant, ut à duellis abſtinerent, ſucceſſu caruit. Favin. in *Theatr. hon & Eq.*

MAGDALENÆ fluv. *Rio de la Madalena*, Americæ, Meridional. in novo regno Granatenſi. Recipit *Cavaro*, *Pati*, *Guali* fluvios cum aliquot aliis. Dein in fluvium S. Marthæ ſe exonerat, in gubernio ſeu provinc. S. Marthæ.

MAGDALGAD, civitas in tribu Judæ. Joſ. *c.* 15. *v.* 37.

MAGDALIA, apud Alexandrum Iatroſoph. *Paſſion. l.* 1. eidem laudatum: *Iterum cum vino teres & magdalia facies*; & Marcellum Empiric. *c.* 20. *ſub fin.* *Cætera vini optimi malefallis ſimul in mortario colliges, ex quibus trochiſcos vel magdalia facies*: Seplaſiariorum officinis nota vox, apud quos hodieque *Magdalenes* ſunt teretes cylindri, in quos compoſita emplaſtra redigere ſolent. Galeno *μαγδαλιὰ* eſt ipſum medicamentum, in paſtilli formam redactum: à forma molioris ex pane pulpæ, quâ manus abſtergebant Veteres, & poſtea canibus devorandam projiciebant, uti videre eſt apud Athenæum *l.* 4. *c.* 9. *Pelucem*, Ariſtophanem in *Equitibus*, & *ibi* Scholiaſtem. Plut. *in Lycurgo*. Cæl. Rhodig. *l.* 28. *c.* 1. Alios. ut & ſupra in voce *Apomagdalia*.

MAGDALIUS Jacobus, Hollandus, Dominicanus, Græcè Hebraiceque doctiſſimus, ſcripſit *Correctorium Bibliorum*, *Compendium Bibliorum metricum*, *&c.* Val. Andreas in *Biblioth. Belgic.* 1628. *Sixtus Senenſis.* &c.

MAGDALON, urbs Ægypti. Jer. *c.* 44. *v.* 1.

MAGDALSENNA, h. e. *turris Senna*, oſtendebatur uſque ad tempora Hieronymi, villa in ſeptimo lapide Hiericus, contra Septentrionalem plagam, in tribu Ephraim.

MAGDALUM, Mariæ Magdalenæ caſtrum, ubi & nata ac ſanata eſt, ſitum eſt in littore maris Galilæi, & ab Aquilone atque Occidente magnam habet planitiem: vocatum eſt Magdalum à turribus & munitionibus, quibus magnificè erat munitum, in tribu Zabulon, 8. mill. paſſ. à Bethſaida, 6. à Jotapata in Ortum. Ex quidem Caſtri hujus dominas fuiſſe, Mariam Magdalenam & Mattham, illamque hinc nomen inveniſſe, finxerunt nonnulli, quorum ſtuporem caſtigat Baron. *in Annal.* adeoque, quæ ipſe *ad A. C.* 32. *num.* 23. de caſtello *Magdalel* in Galilæa, & *Magdalo*, in Judæa, refert, frivola eſſe teſtis eſt. Et ſanè putare *Magdalenam*, à caſtello aut turri dictam fuiſſe, quia Hebræis *Migdal* eſt turris; non minùs eſt abſurdum, quàm exiſtimare, omnes qui *Moſis* nomine ſunt appellati, ab aquis fuiſſe extractos; qui *Abrahami*, patres eſſe multorum populorum; qui *Iſaaci*, propter riſum matris ſic eſſe vocitatos. Iſ. Caſaubon. *Exercit. XVI.* §. 2.

MAGDALUS, locus in monte ſitus, juxta quem caſtrametati ſunt filii Iſraël. Exod. *c.* 14. *v.* 2. Num. *c.* 33. *v.* 7.

MAGDEBURGUM, vulgò MAGDEBURG, ſeu MEYDBURG, olim *Parthenopolis*, à Venere Parthenia, quæ ibi celebrabatur, ſic dicta, metropolis ac primaria eſt urbs Saxoniæ inferioris, ſita ad Albim fluvium. Emporium fuit celebre, ubi Veneris ſimulachrum in curru ſtantis, cum tribus Gratiis, colebatur, unde nomen natum eſt loco, ut *Parthenopolis*, i. e. puellarum urbs diceretur, quod & *Magdeburg*, vox Germanica ſonat. A Johanne Capnione, viro doctiſſimo, *Dmeadam pyrgion* dictum. Æneas Sylvius Magdeburgenſem vocat & *Virginopolim* metropoliticam inſignem urbem, inter Saxones, opibus & authoritate memorabilem ſcribit. *Ptol. μέβουν*, ſi litera non eſt falſa, *l.* 2. hanc urbem dixit. Hanc civitatem Otto primus condidit, ductu ejus conjugis Edithæ reginæ, Regis Edmundi Anglorum Filiæ, quæ & ibi ſepulta eſt. Hæc incly ta urbs Imperatorum Pontificumque ſedes honeſta, tres in partes dividitur, eſtque munita mœnibus & propugnaculis, turribus quoque ac foſſis excellens. Hinc fruſtra a Carolo V. Imperatore obſeſſa. *Fr. Irenic. & Metel.* Hodie in ditionem tranſiit Electoris Brandeburgici, cum titulo Ducatus, pace Monaſterienſi, & reparatur utcunque, poſtquam A. C. 1631. ab Auſtriacis, Tilliô duce, qui ab illo tempore ſemper infelix, expugnata, deſolata & penè deſtructa eſt. 12. leuc. à Wittebergâ in Circium, 9. ab Halberſtadio in Ortum. Quibuſdam eſt *Meſuium* antiquorum, teſte *Petrô Appianô*. Caput eſt regiunculæ cognominis *das Ertzbiſththum* vel *Ertzſtift Magdeburg* vulgò, quæ terminatur à Septentrione veteri Marchiâ Brandeburgicâ, uti mediaab Ortu, à Meridie autem Principatu Anhaltino, & ditione Halberſtadenſi. Ex ea etiam pendet Halla Saxonica, licèt intra limites Saxoniæ. Alia oppida parvi ſunt momenti. Poſt obitum præſentis Adminiſtratoris, è domo Saxonica, juris erit Brandeburgici, ut dictum. Archiepiſcopatus enim fuit, à Carolo Magno inſtitutus, poſt confectum bellum Saxonicum 33. annorum. Sedes Archiepiſcop. primò in Styde, tum ad Waſſersleev. tertiò in Vreſe, tandem per Othonem I. A. C. 930. Magdeburgum tranſlata, ejuſque auſpiciô in Primatum Germaniæ evecta eſt. Præcedente ſeculô Lutheri doctrinam Archiepiſcopus cum ditione tota eſt amplexus. Albert. Crantz. *de Epiſcopatu Magdeburg.* Andreas Wernerus, *Chron. Magdeburg.* Cluv. *deſcript. Germania.* De hac Itiner. *l.* 7.

Nobile ſe nobis Madeburgum oſtentat, & altas
Inſignes turres ac templa extendit in auras:
Salve urbs pace potens, ſalve clariſſima bello:
Nomine Parthenopen referens, Lacedæmona factis.

Cæterùm Epiſcopatûs primùm honore (quem à Carolo M. Styda primo Lippenſi Comite, poſt Angaria, à Witekindo, inde ab Henrico Aucupe Wallersleva ut diximus, acceperat) ab Ottone M. quò Edithæ conjugis deſiderio ſatisfaceret, inſignitæ A. C. 930. dein Metropolitanâ dignitate, & in Miſnenſem, Merſeburgenſem, Cizenſem, Havelbergenſem & Brandeburgenſem Epiſcopatus ſacrâ juriſdictione, terris tandem Principi congruis, auctæ; Epiſcopi atque Archiepiſcopi præfuére, è variis, ut ſolet, Principum, Comitum, Baronum, Nobiliumque familiis lecti, donec præteritô ſeculô & hôc noſtrô Albertus, Joannes Albertus, Fridericus, Sigiſmundus, Joachimus Fridericus, & denique Chriſtianus Guilielmus, omnes Brandeburgicorum proſapiâ orti, unius ferè domûs hæreditatem eam effecerant; quorum poſtremô, à Ferdinando II. Imperat. ob partes Daniæ Regis adverſus ipſum ſuſceptas defenſaſque proſcriptô, atque à Collegio Sacro, ſive *Capitulo*, ut vocant, ordine motô, Auguſtus, Ioannis Georgii Electoris Saxoniæ fil. adempta iſti dignitate, Collegiô poſtulante poſitus eſt, multùm renitente Ferdinandô, qui Archiepiſcopatum iſtum, non Religioni minus Romanæ, quàm filio ſuo Leopoldo Guilielmo, Pontificis aſſenſu deſtinaverat. Et duravit lis, pluribus & majoribus cauſis in apertum cum Cæſare bellum protruſa, ad annum uſque C. 1635. quò confecta inter hunc & Electorem pax Pragenſis tutam Auguſto ſtabilemque ejus poſſeſſionem reddidit; ſecutâ inde Weſtphalicâ pactione confirmatam: poſt Auguſti tamen obitum, ad Electorem Brandeburgicum, *Ducatus* titulo perpetuóque jure tranſiturum, ut dictum. Tob. Pfanner *de præcipuis Germaniæ Princip. Gentibus*, *c.* 4.

MAGDELONUS Jarrius, Poeta, Orator & Hiſtoricus inſignis. Scripſit *des fait des François*, qui liber nondum prodiit. Obiit A. C. 1573.

MAGDIEL, dux ex poſteris Eſau. Gen. *c.* 36. *v.* 43.

MAGDOJUS, Ægypti oppid. à Peluſio 12. mill. paſſ. Serapium verſus. *Steph.*

MAGDUNUM ad Averam, caſtrum Galliæ vetus, in finibus Biturigum, ad Averam fluv. vulgò *Mehun ſur Yevre*. Averam autem Urione auctum Cares fluv. apud Virſionem caſtrum accipit, & unà cum Salera in Ligerim defert. Eſt & aliud ad Angerem, *Mehun ſur Indre*, in finibus Biturigum Cuborum, aliaque nonnulla alibi. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MAGDUNUM ad Ligerim, oppid. Ducatûs Aurelianenſis, ad Ligerim, ubi Liſardus comite Urbiciô cellulam ſibi extruxit, ad fluviolum Malvam *Mauve*, ibique obiens Urbicio Monaſterium Magdunenſe regendum commendavit. 4. leucis infra Aurelias, in Occaſum, Bleſas verſus; *Mehun ſur Loire*. Caput pagi cognominis in quo Rauſedonis villæ meminit *Leodebodus Abbas*, apud Helgaldum: vulgò *le Mehunois*. Idem.

MAGEDDO, vel MEGIDDO, civitas in tribu Manaſſe. Joſ. *c.* 17. *v.* 11. quam reparavit Salomon. 1. Reg. *c.* 9. *v.* 15. Hic occiſus eſt Joſias. 2 Reg. *c.* 23. *v.* 29. *Subimbre*, Brocardo, *Suberge* aliis.

MAGEDO, vulgò *Meignon*, villa Galliæ, quam Irmino, Abbas Monaſterii S. Germani, *in libello de cenſibus Cœnobii*, pago Pinciacenſi attribuit, hodieque Pinciaco & Sequanæ proxima eſt. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Pinciacum*.

MAGELLA, oppidum Siciliæ Polyb. *l.* 1. *c.* 24. Nunc *Magellino* eſt, caſtrum vallis Neatinæ, *Fazello*. Sed *Brietio* eſt *Reſmana*, oppidulum ejuſdem vallis, ubi veſtigia magnæ urbis, 5. milliar. ab Enna in Ortum prope Chryſam amnem. *Macella Polyb.*

MAGELLANICA, vulgò *la Magellanique*, regio Americæ Meridionalis, ampliſſima verſus Auſtrum, inter fluv. Argenteum ad Boream & fretum Magellanicum ad Meridiem, ſic dicta à Ferdinando Magellano Luſitano. Sed nulla urbs in toto illo tractu, neque colonia Europæorum. Aliàs Hiſpani conſtruxerant urbem quandam, *Philippopolim* dictam, in parte Boreali freti Magellanici, eoque coloniam duxerant maximis ſumptibus, ut ſic Anglorum & Batavorum naves per fretum tranſeuntes tormentis bellicis impeterent; ſed id fruſtra tentarunt, & paulò poſt illa colonia omnino excidit, fame aliiſque miſeriis necata: unde poſtea Angli, qui per hoc fretum tranſierunt, illius Philippopolis rudera Portum Famis, *Porto Fame*, vocârunt; vixque ejus apparent veſtigia.

MAGELLANICA Inſul., *l'Iſle Magellanique*, dicitur à quibuſdam ea inſul. perampla Americæ Meridionalis, quæ ab aliis vocatur Terra Ignium, inter Fretum Magellanicum & Fretum Maîreum. Vide *Terra Ignium*.

MAGELLANICUM Fretum, *Deſtroit de Magellan* Gallis, *Eſtrecho de Magaglianes* Hiſpanis. Fretum ampliſſimum & oblongum, quò conjungitur mare Boreale ſeu Magellanicum cum Pacifico ſeu Auſtrino, ab Ortu in Occaſum extenſum, inter Magellanicam ad Boream & Terram Ignium ad Auſtrum, per centum leucas. Detectum fuit à Ferdinando Magellano Luſitano. A. C. 1520.

MAGELLANICUM Mare, *mer Magellanique*, pars eſt Oceani Auſtrini, verſus Magellanicam regionem & partem Meridionaliorem Americæ, tam prope partem Orientalem Freti Magellanici quàm verſus Occidentalem etiam, & Auſtrum Terræ Ignium & Freti Maîrei.

MAGELLI, Liguriæ populi Plin. *l.* 3. *c.* 5.

MAGETÆ, populi Africæ *Ortelio*, gæſis utentes. Stat. *l.* 2. *Achilleid.*, *v.* 417.

Quo Mageta ſua gæſa citent.

MAGETH, civitas Galaad. 1. Machab. *c.* 5. *v.* 26.

MAGETROBIA, oppid. Sequanorum, ubi Arioviſtus Rex German: Rhenum tranſgreſſus prælio fuſus eſt. *Mont-beliard* Gallis. *Magetrobiga* & *Amagetrobiga* dicitur. Quibuſdam eſt *Maggiat*, oppidulum Lotharingiæ, 6. leuc. à Marſallio in Boream. Aliis *Bingium*, oppid. German. ad Rhenum ubi Navam amnem recipit, in ditione Electoris Moguntini, & in limite Palatinatus Rheni, 4. milliar. German. infra Moguntiacum in Occaſum Confluentem verſus.

MA-

MAGI, Sacerdotes & Philoſophi Perſarum, quibus & Gentis & publicæ rei curæ, magnô apud omnes pretiô, Aſtrorum præcipue contemplationi vacabant: Horum auctor Zoroaſter, ſeu Azonaces, doctrina verò nihil aliud fuiſſe videtur, quam naturalis quædam Theologia, Numinis cujuſdam cultui ſuperſtructa. Arnob. *l.* 1. adv. Gent. Ex his, Cambyſes in Ægyptum movens, nomine Patizithen, regni præfectum, ſe abſente, conſtituit. Herodot. *l.* 3. *c.* 63. qui addit, hujus fratrem Smerdin, thronô occupatô, aliquandiu Perſiæ illuſiſſe, ſed utrumque brevi ſublatum, & Magos reliquos extinctos: unde *Magophonia*, celebre apud Perſas feſtum. Quanta autem his olim fides habita, Agathias *hiſt. l.* 4. inprimis oſtendit, cùm refert, Perſas, ab aliquo horum certiores factos, viduam reginam in utero ferre, ventrem hujus coronâſſe, & embryonem regium, Regem proclamâſſe, inditô Saporis nomine, diu antequam in lucem produiſſet. De Magis, qui ex Oriente venerunt Chriſtum ſalutatum, Vipertus Theologus Pontificius hiſtoriam ſcripſit fabulis undique refertam, aliique mira commenti ſunt. *Sapientes* illos fuiſſe, ex Abrahami Cethuraque poſteris, probabilis conjectura eſt. Vide Strab. *l.* 5. Frid. Spanhem. *Dub. Evangel.* Caſaubon. *Exerc. Baron.* Briſſon. *l. de reg. Perſ.* Bulenger. *in Eclog. ad Arnob. c.* 5. *&* 6. Philelph. *l.* 2. *Conv.* Heurn. *l.* 1. *Phil. Barbar.* Voſſ. *c.* 1. *de Philoſ. Sect.* Naudæum, *apol. des grands Hommes accuſez de Magie.* Morer. *in Diction. hiſtor.* Bodin. *de Dæmonomachia*, *&c.* Cæterum ea dictio quam male ſonaret, apud Judæos & Syros, declarant iſta Auctoris *Aruch*, *Magus in lingua Græca eſt præſtigiator, blaſphemus, negans fundamentum, incantator.* Sed fallitur hic eruditus Rabbinus, cum multis aliis, qui vocem Μάγος putârunt eſſe Græcam. Erat inter Græcos genus hominum, qui perſonas & loca polluta purgarent: quod faciebant certas res circumferendô, ut *ad Theophraſti Charact.* Caſaubon. oſtendit. Græci hoc περιμάττειν dicunt, & qui faciebant, περιμάκτας, viliſſimum hominum genus, & quod peſſime audiebat, ut apparet ex *Orat.* Demoſthenis *contra Æſchinem*, cui, & ejus matri, hanc artem objicit. Auctor *Etymologici*, *Euſtathius* & alii Græci, ex eo putârunt, Μάγος eſſe verbum Græcum, à μάσσω, unde μαγίς: ſed fugit eos ratio. Nam dictio Μάγος Homero & aliis Græcis antiquioribus fuit incognita: quod teſtimonium eſt non leve, Perſicum id vocabulum eſſe, ſicut *Plato*, *Xenophon*, *Strabo*, *Diog. Laertius* & plures alii, obſervant. Affirmat idem Plinius quoque *initiô l.* 30. Hoc igitur certum: at vox ipſa non uno modô accepta. *Herodot. Strabo*, alii, cum de *Magis* propriè dictis loquuntur, innuunt, Sapientes fuiſſe ſeu Sacerdotes Perſarum, quorum præcipuum officium, ut ſacra curarent & ſapientiam profiterentur. Neque aliter Græci, cùm de Perſicis rebus loquuntur, hanc vocem volunt intellectam. At longe aliter cùm de Magis illis, qui inter ipſos Græcos occultarum ſcientiarum notitiam profitebantur. Tunc enim, in malam partem ut plurimum vox capitur; quia plerique, Religionis & arcanæ ſcientiæ obtentu, artes maleficas exercebant. Unde querela illa Plinii & cùm ipſius, tum aliorum deteſtatio Magiæ. *Philo Judæus* variis in locis duplicem facit *Magiam*, unam *legitimam*, circa Naturæ cognitionem verſantem, Regibus maximè, præſertim Perſarum coli ſolitam: alteram παράχαραγμα ταύτης, *adulterationem prioris*, Gallorum Matris Deûm & ſimilium æruſcatorum commune inſtrumentum ad fallendum. Cùm igitur æquivoca ſit Græcè loquentibus vox Μάγος; quærunt quidam, de utro genere hominum loquatur Evangeliſta Matth. *c.* 2. *v.* 1. cùm paulò pòſt Chriſtum, *Magos* ad illum ſalutandum acceſſiſſe, memorat. Sed explicat ſe is, cùm dicit, *Magi ab Oriente.* Ubi ἀπ' ἀνατολῶν conſtruendum eſſe, cum voce Μάγοι; non verò cum voce παρεγένοντο, ut ſic Μάγοι ἀπ' ἀνατολῶν ſint *Magi Orientales*, monet Joann. Camero *Myrothec. in c.* 2. *Matth.* Nempe *Magos* intelligit Perſarum, ad quos propriè illa appellatio pertinuit. Licèt enim etiam in Cappadocia Magorum meminerit Strabo *l.* 15. tamen & illi Perſæ erant, & ſacra Perſica in illa regione curabant, ut ipſe indicat. Et hæc *Chryſoſtomi* quoque ſententia fuit; *Juſtinô*, *Epiphaniô* & nonnullis aliis, *Magos* illos ex Arabia arceſſentibus. Sed Magos Arabum nullus Scriptor Græcus, nullus Latinus commemorat. Cum Chryſoſtomo verò conſentit Magnus Baſilius *Homil. de Nativ. Chriſti.* Vero itaque maximè ſimile eſt, fuiſſe Sapientes ex Perſide ſive Babylonia & Suſis, quos propriô nomine *Magos* vocabant. Hi ex Danielis, (qui Scholas purioris Sapientiæ in Perſide, rejectis vel ſaltem correctis veterum *Magorum* placitis, varias inſtituit) diſciplina, circa ea tempora expectârunt Regem, qui maximas res gereret: divinôque motu agitati, cum jam veniſſe certiores facti fuêre: Quô ſpectat illud Taciti, qui eô tempore in toto Oriente percrebuiſſe refert, *Judæos imperiô Orbis potituros.* Rudera autem Scholæ Danieliticæ adhuc ſuperfuiſſe, circa Chriſti adventum, docet Beza *ad Matth. c. præfatum. Danielis apud Magos & dignitate penè regiâ, & Prophetiis celeberrimi Scripta, dubium non eſt, quin fuerint apud Perſas gratioſa, ac fortaſſè accuratiùs, quàm apud Judæos ipſos, obſervata.* V. Georg. Hornium *Hiſtoriâ Philoſophicâ l.* 5. *c.* 2. Annon autem Reges fuêre iſti *Magi*, qui Chriſtum venêre adoratum? Fortè Reguli fuêre & Toparchæ Perſicæ regionis: quæ illâ ætate proprium habebat Regulum, qui Parthorum Regi paruit, ut ait *Strabo l.* 15. Et ſatis conſtat, tum in Perſide, tum in vicinis provinciis, Media, Aſſyria, Parthia, plures fuiſſe Toparchas, quorum nonnulos *Strabo* indicat, & *Dynaſtas* appellat. Iſtos autem potuiſſe etiam *Reges* dici, probat exemplum Reguli Adjabenæ, quem Strabo *l.* 6. ſimpliciter Ἄρχοντα appellat, Joſephus verò *Regem*, in pulcherrima hiſtoria, de Monobazo Rege & Helena Regina, ejus matre, *l.* 20. *Jud. Antiq. c.* 2. & Ἁλώσ. *l.* 6. *c.* 16. meminitque Joſephus, in illa hiſtoria, Abennerigi cujuſdam, quem vocat Σπασίνου χάρακος βασιλέα, *Regem caſtri Spaſini*: quemadmodum & Scriptura, in hiſtoria Patriarcharum, ſingulorum ſæpe oppidorum dynaſtas *Reges* appellat. Verùm, ut probabiliter hoc poteſt diſſeri; ſic affirmare ita eſſe, parum à temeritate abeſt. Non minus dane, quam pertendere tres fuiſſe *Magos*, non plures, non pauciores; aut certa illis nomina affingere: in quibus omnibus mira Scriptorum varietas eſt. Ut de nominibus enim ſolum verbum addam, aſſeruntur ex *Beda* hæc nomina, *Melchior*, *Caſpar*, *Baltaſar*: è *Zacharia Chryſopolitano* Hebraica iſta, *Magalath*, *Galgalath*, *Saracin*, Græca verò hæc, *Apellius*, *Amerius*, *Damaſcius*: quæ eadem nomina etiam apud Petrum Comeſtorem *in hiſtor. ſcholaſt.* qui & ipſe pro genuinis Græcis iſta poſteriora obtrudit. Sed illa vere Attica nomina; illa autem ſuperiora pura puta Hebraica ſunt. Et excuſare poſſis *Zachariam & Comeſtorem*, qui, ante pauca ſecula, in denſiſſimis ignorantiæ tenebris, prout poterant & ferebant ipſorum tempora, ſcribebant. Illi hodie excuſari non poſſunt, qui, in tanta hac literarum luce, talia in lucem denuo protrahunt. Sunt enim appellationes iſtæ ab hominibus profectæ, non ſolùm otioſis & imperitis, ſed etiam impiis, & artium curioſarum ſectatoribus. Quod genus homines vaniſſimi, cùm Bibliorum cæteris nominibus, ad malefica ſua uti ſolent, teſte etiam Origene *l.* 1. *contra Celſ.* tum etiam aliis, quæ ipſi ſibi finxerunt, & Biblicis hiſtoriis ſceleſtiſſime accommodârunt. Sic Paſtores, qui Dominum inviſerunt, quatuor fuiſſe hariolati, iis hæc nomina indiderunt: *Miſael*, *Acheel*, *Cyriacus* & *Stephanus*. Magis autem non ſolùm ſuperiores appellationes tribuerunt; ſed etiam alias: cujuſmodi ſunt, *Ator*, *Sator*, *Peratoras*. Quæ nomina quem in finem iſtiuſmodi homines Fanatici excogitaverint, oſtendit *Caſaubon.* e Codice Græc. ſatis vetuſto Bibliothecæ Palatinæ: Τὰ ὀνόματα τῶν ἐν Βηθλεὲμ ποιμένων, Μισαὴλ, Ἀχεὴλ, Κυριακὸς καὶ Στέφανος. Τὰ τῶν Μάγων ὀνόματα, τῶν προσκυνησάντων τὸν Κύριον. Ἄτωρ, Σάτωρ καὶ Περατωράς. Ταῦτα τὰ ὀνόματα ἐὰν δηχθῇ τις ὑπὸ ὄφεως ἢ σκορπίου ἢ ἄλλου ἰοβόλου ἑρπετοῦ καὶ θηρίου ἐπιγράψῃ ἐν ταῖς καινοῖς χάρταις, μετὰ λαμπάδος ἀπτομένης καὶ ἐπιθῇ τῇ πληγῇ τοῦ δηχθέντος; παραχρῆμα ἰᾶται ὁ δηχθείς. *Nomina Paſtorum in Bethleem, Miſael, Acheel, Cyriacus & Stephanus. Magorum, qui Dominum adorârunt, nomina, Ator, Sator, & Peratoras. Iſta nomina ſi vulneratus à ſerpente ſcorpio, aliave repili vel beſtia venenata, ſcripſerit intra recentem vilam; cum pingui candela ardente, & dederit ei, quo vulnus inducatur, continuò ſanatur vulneratus.* En nugas: ſed impias & piorum execratione digniſſimas. Atqui non aliò ſpectârunt, qui primi nomina iſta ſunt commenti, Caſaubon. *Exercit. II.* §. 10. Vide etiam hic infrà, ut & voce *Magus.*

MAGI, populi circa Mediam. *Steph.* quorum urbs Paſagarda. Plin. *l.* 6. *c.* 26. & Solin. *c.* 55. Vide & Ovid. *Metam l.* 7.

MAGIA, fons Siciliæ in agro Syracuſano. Item urbs Illyriæ. *Steph.* & alia Carmaniæ. *Ptol.*

MAGIA, triplex *Voſſio*: Primum genus totum eſt in occultis naturæ proprietatibus indagandis, & earum operationibus promovendis; adeoque naturâ nititur, quæ Deum Auctorem habet. Huc refert quædam περίαπτα ſive περιάμματα vel ἀποτρόπαια; Latinis ab amoliendo *amoleta*, vulgò *amuleta* dicta: *Negari enim*, inquit, *non debet, aliqua occultam habere facultatem, quæ de collo pendentia, ubi incaluerint à corpore noſtro, profluvia quædam, nobis neſcientibus, effundant, cutique noſtræ vel ori etiam, ac naribus infundant, eoque pacto morbis proſint variis.* Alterum, per incantationes ac *Magicos* ſuſurros medetur, & Homeri jam ætate, imò, ſecundùm eum, temporibus quoque Trojanis obtinuit. Quod Romanos veteres etiam adhibuiſſe mireris; docet autem id Cato *de R. R. c.* 160. ubi modum præſcribit, quomodo excantanda ſit luxatio aut fractura membri; cum inter alia ait: *Incipe cantare in alio, S. F. motas vata* (Aldus: *danata*) *daries dardaries aſtataries diſſunapiter* (Ald *dic unà pariter*) *uſque dum coëant.* Et paulo poſt: *Vel hôc modô; huat hanat huat* (Ald: *haut haut haut*) *iſta piſta ſiſta domiabo* (Ald. *damiabo*) *damnauſtra.* Et mox, Vel hôc modô: *Huat haut haut iſta ſis* (Ald. *iſtaqis*) *tarſis ardannabon dunnauſtra.* Ubi Aldinus habet, *damauſtra.* Hinc Plin. *l.* 28. *c.* 2. *Cato*, inquit, *prodidit, luxatis membris carmen auxiliari. M. Varro podagris.* Ac aliquanto poſt: *M. Servilius Nonianus Princeps civitatis, non pridem, in metu lippitudinis, priuſquam ipſe eam nominaret, aliusve ei prædiceret, duabus literis Græcis P. A. chartam inſcriptam, circumligatam lino; collo ſubnectebat.* Similis eſt quartanæ ſanatio per *Abracadabra*; apud Q. Serenum Sammonicum. Sed de his optimè docet Chryſoſtomus, utut illiuſmodi amoleta præſtarent, quod promittunt, ſatius nihilominus fore, ut morbô obeamus, quàm ſic recuperemus ſanitatem. Vide & Franciſc. Valeſ. *de Sacra Philoſophia c.* 3. Tertium *Magiæ* genus, commerciô cum Spiritibus conſtat, & proin planè nefarium eſt. Licèt enim talem *Magiam* in Θεουργίαν, quam *albam* vocant, & Γοητείαν, quam *nigram*, nonnulli dividant, ac priorem, ut quæ commerciô bonorum Spirituum fiat, licitam eſſe contendant: quemadmodum & Palingenius *Zodiaci l.* 8. ait, aera eſſe bonis Spiritibus refertum, atque illos Θεουργίας auctores exiſtere. Melius longe Arnob. *l.* 1. *adv. Gentes. Magi*, inquit, *non tantùm ſciunt Dæmones, ſed etiam quidquid miraculi edunt per Dæmones faciunt: illis aſpirantibus & infundentibus præſtigias edunt, vel quæ non ſunt videri, vel quæ ſunt, non videri.* Et quidem in incantationibus, variis uti ceremoniis, cæſis hoſtiis, maſculô thure accenſô, precibus, coloribus, & diverſis metallorum ac ciborum generibus, quibus omnibus ritè peractis, Dæmones illis invocatos adſiſtere, & quæ cupiunt, facere, docet Hieronym. *Tomô VI. l.* 3. *in ad Epheſ. c.* 6. *fol.* 193. Vide quoque Clementem *Recognition. l.* 2. ubi arrogantem *Magorum* jactantiam graphicè deſcribit, ipſum Simonem famoſiſſimum artium clandeſtinarum Auctorem loquentem introducens. *Recentiores* inprimis barbara & horrenda Angelorum ac Poteſtatum nomina proferre conſueviſſe, quorum vi & virtute res illas *inauditas* fieri exiſtimarint: imò eò impietatis progreſſos, ut

Deum Abrahami, Iſaaci & Jacobi (more a Judæis exorciſtis mutuato & cum arte tamen ad hodiernos maleficos tranſmiſſo) veneficiis ſuis immiſcerent, ex Origene diſcimus *l. 1. contra Celſum*, ſimul *l. 6.* Vide quoque *ad Arnobii l. 1.* verba hæc: *Angelorum potentium nomina & remotas furatus eſt diſciplinas*, Deſ. Heraldum p. 50. &c. Et ſane in hoc conſentit omnis Sanctorum Patrum chorus, quibus potius accedendum, quam *Plotino*, *Jamblicho* & *Pſeudo-Orpheo* aliis, vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Idololatria c. 8.* *Hermias* verò nullam *Magiam* licitam dici poſſe ſtatuit, docens *Magiam* priſcis fuiſſe [illegible], quæ, ut notum ex *Euſeb.* tota circa Dæmonum cultus verſata fuerit, nec aliam apud antiquos reperiri: coluiſſe autem propterea Dæmones, ut propitios in miris effectibus adjutores illos haberent. Quod proin primum *Magiæ* genus ſupra memoratum attinet, quæ alio nomine [illegible] vocatur, ac ex arcanorum naturæ cognitione profecta, tam mirifica molitur opera, ut cauſarum ignaris, vel prodigia, Dæmonum artificio, vel miracula, a divina ope profecta, videantur, non niſi impropriè ac abuſivè *Magiam* appellari vult, voce a priſca ſignificatione in pejus [illegible] detorta. Quod originem *Magiæ* attinet, eam Zoroaſtre, Oromazi filio, Bactrianorum Rege, Chami ut quidam volunt nepote, communis arcedit Eruditorum opinio. Ita enim Plato in *Alcibiade priore*, [illegible], *It quidem Magiam docet Zoroaſtres, Oromazis filius.* Et Juſtino *l. 1. primus artes Magicas inveniſſe Zoroaſtres dicitur.* Apulejus ſimiliter in *Apol.* *Ego ille ſum Carmendas, vel Damigeron, vel is Moſes, vel Jannes, vel Apollonius, vel ipſe Dardanus, vel quicumque alius, poſt Zoroaſtrem & Hoſtanem inter Magos celebratus eſt.* Perſis primus *Magiæ* auctor *Zaradeſt*, vel *Zaradaſt* dictus eſt. Idem & *Mog* eſt appellatus, unde Græci fecerunt Zoroaſtrem & Zapatum, ex *Mog* Mochum & *Magum*, verba ſunt Cl. Salmaſ. *de Homonym.* Zoroaſter igitur hujus artis primus in Perſide Doctor extitit, neque eam viva tantum voce, verum & ampliſſimis ſcriptis excoluit, Plinio *loc. cit.* & *Ariſtotele* teſtibus: de ea enim centum verſuum millia literis exaraſſe legitur, quos commentariis Hermippus illuſtravit; Sed ipſe Zoroaſter vanitatem iſtam ab Agonace quodam hauſit, qui, ut *Plin.* ſcribit, aliquot annorum millibus ante Trojanum bellum floruit. Quin idem inter antiquiſſimos Magos recenſet Apuſcorum & Zaratum Medos, Babylonium Marmaridum, Hippocum Arabem, & Aſſyrium Tarmoceniam, quorum omnium monumenta meritò perierunt. Minutius Felix in *Octavio*: *Magorum & eloquio & negotio primus Hoſthanes.* Ita etiam Tertullian. *de Pall.* *Tatian.* Plut. *de defectu Orac.* Apulejus *loc. ſupra cit.* *Lactantius*, Alii. Etiam *Magiæ* præſes habita eſt, quæ modò *Diana*, modò *Ceres*, modò *Minerva*, *Hecate*, *Trivia*, aliiſque nominibus dicta eſt. *Tatian.* eaque *Magis* invocata miris quibuſdam ſacris, uti ex Porphyrio docet Euſeb. *l. 3.* Præpar. Euang. In Sacris antiquiſſimi cujuſdam *Magi*, qui *Balaam*, filius Beor, vocatur, mentio fit, quem eundem eſſe cum Zoroaſtre non pauci ſunt, qui ſtadeant. Vide Georg. Hornium *Hiſtor. Philoſ. l. 2. c. 4.* &c. De *Magia* verò veterum Ægyptiorum, Kircherum *in Oedipo*, uti de *Magorum* apud Romanos pœna infrà aliquid, ubi de *Sacrilegis*.

MAGICA Carmina, in Ludis Circenſibus olim, feriis etiam pugnis, adhibita. Vide Caſaubon. *ad Spartian. in Didio Jul. c. 7.* Quæ propriè illi *murmurabant*, *demurmurabant* ſeu *muſſitabant*, Ovid. *l. 14. Metam.*

Ter novies carmen Magicò *demurmurat ore.*

Vide quoque hic paſſim, in voce inprimis *Agitare*, item *Aſtu ſurda*, *Conſcia murmura*, *Conſecratis magica*, *Damon*, *Elicere*, *Epheſia litera*, *Exorciſta*, *Figere*, *Focus*, *Fœminarum communio*, *Galactites*, *Ludere*, *Muſſitare*, *Philtra*, &c.

MAGICA Lucerna, vide ſuprà *Lucerna*.

MAGICA Sacra, mortuis exciandis: aliàs *Lethæa ſacra*, quia ad Manes pertinebant; Corn. Gallo *in Ceiri*, *Hecateia*; longis logis deſcribuntur. Papinio Statio *Thebaid. l. 4.* ubi imitatur Homerum *in Odyſſea*. Paria facit Lucan. *l. 6.* Heliodor. *l. 6.* Silius Italicus *l. 13.* &c. Quibus qui præerant, *Magis Dii* dicti. Tibull. *l. 1. Eleg. 2.*

Et me luſtravit tædis & nocte ſerena
Concidit ad Magicos *hoſtia pulla* Deos.

Et Lucan. *l. 6. v. 577.*

Illa Magis, Magiciſque Diis *incognita verba*
Tentabat.

Sed & *Magica ſacra*, Manibus facta, arcana, remota à populo & aliis ſacrificiis. Virg. *Pharmaceutr.*

——— *Sanos* Magicis *avertere ſenſus*
Experiar ſacris.

Cujuſmodi Sacra Romanis religionibus ſemper ſunt excluſa. Sic enim Servius *ad Æn. l. 4.* *Romani, cùm omnia Sacra admitterent, Magica ſemper excluſerunt.* *Legibus* certè XII. *Tabb.* interdicta memorat Apulejus *Apologiâ*, &c. Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Papin. Statium Achilleid. l. 1.* & hic non uno locô, inprimis in vocibus *Abori*, *Necyomantia*, &c.

MAGICUS Nodus, vide hic in voce *Ligula*, item *Nodus Magicus*.

MAGIDA, Ptol. *Maſin*, Interpretib. Carmaniæ urbs.

• MAGIDÆ, Græcè [illegible], memoratæ Plinio *l. 33. c. 11.* *Mox additum argentum in angulis, lineaſque per commiſſuras, tympana verò ſe jacente appellata ſtateras, & lances, quas antiqui Magidas appellaverant:* exponuntur Cœl. Rhodig. *Antiq. Lect. l. 8. c. 15.* *menſæ*, quæ ponuntur tolluntur que. Sed diſertè Plinius vaſa potoria vult eſſe, eademque quæ tympana: Id eſt, quæ tympanum referrent, parva & cava, ſine fundo ac auribus, quibus quòd uſus eſſet Midias, utpote mollibus & parùm caſtrenſibus, convitium ei faciendi occaſionem Demoſthenes arripuit, apud Athenæum *Dipnoſoph. l. 11.* Meminit earum quoque Pollux *Onomaſt. l. 6. c. 10.* & *l. eod. c. 5.* Item Paulus JC. *l. 36. ff. de condict. indeb.* *Servus cujuſdam, inſciente domino, magidem commodavit, is cui commodaverat, pignori eam poſuit & fugit*, &c. Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joann. Roſini Antiqq. Rom. l. 5. c. 30.*

MAGINA, Pannoniæ, vel Norici oppidum. *Lib. Notit.*

MAGINUS Johannes Antonius, [illegible].

MAGIOVINTUM, vel MAGINTUM, Angliæ urbs. *Dunſtable Camdeno* in agro Bedfordienſi.

MAGIRISCIA, Pythiæ opus, vide *Galare*, uti de *Magirus*, ſeu Coquinaria, aliquid infra, voce *Mensa*.

MAGISTER, quantus in Imperio titulus olim fuerit, indicat Caſſiodor. *Variar. l. 6. form. 6. de Magiſterii dignitate.* Hic tribui ſolet, qui vel ciaſſi, ſocietati & muneri præſunt, vel in ſcientia aliqua, præſertim literaria, eminentiæ gradum conſecuti ſunt. Gloſſ. ad Clem. *l. 5. tit. 1. c. 2. de Magiſtris*, ait, quod quidam dicunt, quod Doctores in jure Canonico & Civili *Magiſtri* dicuntur in Theologia vel Artibus: & ſecundum Hoſtienſem qui ſeptem docent artes liberales, ſicque recepta apud iſtos. Sed Ultramontani communiter, inquit, vocant *Magiſtros*. Videntur & in textu ſibidem ipſe Clemens V. totumque Viennense Concilium *Magiſter* & *Doctoris* vocabula confundere. Ad coercendum enim ingentem *Doctoratus* ſeu *Magiſterii* ineundi ſumtum, cavent, ut dictum recipientes honorem, juramento prius ſtringantur, ne ultra 3000. Turonenſium argenteorum, in ſolemnitate expendant. Imò uſitatiorem tunc fuiſſe apud Anglos *Magiſtri* titulum, quam Doctoris, ſuadent Triveti Annales MS. & Matth. Paris ad A. C. 1267. teſte *Spelmanno*. Sed Lothari Imperat. tempore differentia *Doctorum* & *Magiſtrorum* exorta eſt, circa quod tempus artem typographicam Moguntiæ inventam eſſe, refert *Steph. Pomeranus* J. C. *l. 3. part. 2. c. 14.* qui & Doctores omnes antea ſub *Magiſtri* titulo contentos memorat. Apud Anglos, *Doctoris* nomen & gradus, ſub ævo *Johannis Regis* videtur innotuiſſe. Magnus *Magiſter* Franciæ, ſub tertia Regum ſtirpe, idem, qui ſub prioribus duabus Comes Palatii & Major domus nuncupatus eſt, ſub initio etiam tertiæ, Seneſcallus Franciæ: apud Orientales Megadomeſticus. Unde *Henricus* II. Angliæ Rex jure Comitatus Andegaviæ, hereditario fuiſſe Magnus Magiſter Franciæ Tilio dicitur, apud Henricum Spelmannum *Gloſſar. Archæol.* Addo quod Ritum in Academiis uſitatum, quo *Magiſtris* ac Doctoribus, præter alias ceremonias, annulus aureus donatur, digitoque eorum inſeri ſolet, ex ritu inveſtiendi Epiſcopos fluxiſſe, *Kirchmann.* auctor eſt. Poſtquam enim, Deſiderio, ultimo Longobardorum Rege victô, in Synodo Romana decretum eſſet, ut Carolus M. victor, jus & poteſtatem eligendi Romanum Pontificem, ordinandique ſedem Apoſtolicam haberet; additum eſt, ut Archiepiſcopi quoque atque Epiſcopi per ſingulas provincias, inveſtituram ab eo acciperent. Sigebert. *ad A. C. 773.* Inter alia autem inveſtituræ hujus Sacerdotalis ſolennia, etiam annulus fuit, quem una cum baculo Imperator aut Rex, tanquam certum Symbolum, mittere ſolebat illi, cui beneficium aliquod volebat conferre. Qua de re ſic Conr. Rittershuſius *Partition. Feudal. c. 8.* *Epiſcopatus antiquò jure Gallicò per annulum & virgam dabantur; Eoque annuli ſeu pedô officii ſui admonentur Epiſcopi, quòd gregem Dominicum paſcere debeant, ſicut annulò admonentur, quòd deſponſatæ ſit ipſis Eccleſia, cui fidelem curam impendere debent.* Hinc, ſi quando uſu veniebat, ut propter delictum aliquod de gradu dejicerentur, annulum hunc, quô erant inveſtiti, deponere cogebantur: quem etiam, ſi innocentes eſſent reperti, coram Altari, recipiebant. Concil. Toletan. IV. *c. 27. Tom. II.* Concil. Atque hujuſmodi videntur fuiſſe. *Sedecim illi annuli Pontificales boni & magni, de Rubino unus & impoſitis aliis gemmis minutis, de Smaragdo unus, de Topazio unus*, quos inter κειμήλια Eccleſiæ Moguntiacæ recenſet Conradus Epiſcopus, *in vet. Chron. Rer. Moguntiac.* &c. Vide Joh. Kirchmann. *de Annulis, c. 20.* & infrà aliquid voce *Magiſterium*, item *Magnifexus*.

MAGISTRORUM VARIÆ SPECIES, QUÆ APUD SCRIPTORES OCCURRUNT.

Magiſter, nomen erat muneris in Saltu apud Romanos, diſtinctiâ munere *Præſulis* & *Vatis*. Capitolin. *in Marco, c. 4.* *Fuit in eo Sacerdotio & Præſul & Vates & Magiſter.* Videtur fuiſſe [illegible], quem ſpectabat & inaugurandi & exaugurandi poteſtas. Sequitur enim, *Et multos inauguravit atque exauguravit nemine præeunte, quòd ipſe carmina cuncta didiciſſet.* Vide Salmas. *ad locum.* Sed & ſic dicebatur navis gubernator, vide infrà *Navigatio*: Alia notio verbô *Proſcribere*.

Magiſtri Pædagogi, Præceptores, inter honoratiores apud Romanos olim ſervos fuêre, de quibus, vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis*.

Magiſter Admiſſionum vide ſuprà.

Magiſtri Cantilenarum, vide ſuprà *Benemeriti*.

Magiſter Cenſus, [illegible], apud Dionem *in Caracalla*; [illegible] Leoni. *Novell.* 44. cui [illegible] datam ſcribit; non erat *Cenſor*, qui Magiſtratus olim apud Romanos viguit, ſed idem cum Frumentariorum præpoſito, cui hæc cura incubuit, ut per frumentarios vel [illegible], Imperatorem redderet de omnibus certiorem. Salmaſ. *ad Spartian. in Hadriano. c. 11.*

Magiſter Ceremoniarum, vide ſuprà *Admonitor*.

Cœnarum *Magiſter*, Martiali *Epigr. 43. l. 12.* dictus eſt, quem Latini *Convivatorem*. Horat. *Parochum* & *Heroem* vocat, *l. 2. Sat. 8.* qui amicos aut hoſpites domo ac menſâ excipit. Græc. [illegible], &c. Aliis *Convivii Magiſter* propriè qui dicatur; vide infra.

Collegii *Magiſter*, dicebatur Ro-

manis, qui inter Collegas major eſſet & reliquos ætate anteiret. Sic Argarum cœtus, licet à Collegis, ſuos habuêre *Magiſtros*.

Magiſter Convivio, vide infrà *Phago*.

Convivii *Magiſter*, propriè dictus eſt, qui *Arbiter bibendi*, item *Rex convivii* alias appellatus eſt: unde *Magiſteria* & *Regna vini*. Hic talorum jactu creatus, certas bibendi præſcribebat leges, quas obſervare ſinguli tenebantur, cum ad eos circumlata potio perveniret. Idem dictabat, quantum quiſque vini & quomodò temperatum ſumere deberet. Vide Plut. *Problem.* 4. *l.* 1. *Sympoſ.* Idem *Sympoſiarchus* quoque, Ὀιναρχος, Modiimperator, & *Ispulis* vocitatus eſt, vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiquit. Rom. l.* 5. *c.* 29.

Magiſter Diſpoſitionum, *l.* 2. *Cod. Theod. de proximis*: vide infrà de *Proximis*, & Salmaſ. *ad Lamprid. in Severo c.* 31. ubi *Magiſtros* hoſce alibi paſſim *Comites* appellari docet.

Magiſter ad Epiſtolas, *Epiſtolarum & ab Epiſtolis*, vide infrà ubi de *Proximis*, ut & de *Scriniis*.

Equitum *Magiſter* dictus olim eſt, vir ut plurimum Conſularis, aut alioqui vir induſtrius, cui poteſtas in Equites committebatur: Hunc Dictator, quam primum creatus eſſet, ſibi ipſe eligebat. Eorum eadem poteſtas ac dignitas, quæ Celerum ſub Regibus, & Prætorio Præfecti ſub Imperatorib. erat. Subjecti erant Dictatorum imperio, bellô tamen Punicô ſecundô M. Minutio æqua cum Dictatore poteſtas fuit commiſſa, *Roſin.* Eorum ſeriem, vide ſuprà, ubi de *Dictatore*.

Exercitiorum *Magiſter*, qui alias *Cuſtos*, & *Monitor*, præerat exercitationibus Romanæ juventutis, vir aliquis ſummæ auctoritatis, qui non hortari modò, ſed etiam coercendo impellere tirones poterat. Claudian. *de* 4. *Conſul. Honorii*, *Inſonuit cum verbere ſigna Magiſter*. Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 25.

Magiſter Juſtinianus, vide ſuprà.

Magiſter Magni agri, vide infrà *Theophanes*.

Magiſter Militiæ, memoratur Hegeſippo *l.* 1. *c.* 41. ubi de Volumnio quodam loquitur: idem cum *Magiſtro Militum*, qualem Rufinum Gallum ſuiſſe, narrat Ruffin. *Hiſt. Jud. l.* 7. *c.* 25. dignitas fuit apud Romanos, Veſpaſiani ævô recentior, & Nicephori Phocæ Imperat. Græci temporibus jam intermortua. Vide Salmaſ. ad *Vopiſc. c.* 17. & Valeſ. *ad Ammian. l.* 14. *c.* 1. nec non infrà *ad Reſponſum*. Quò argumentô docet Gronov., licet Hegeſippus tam vetus non ſit, quam nomen mentitur, tamen eum relegari ad tempora Nicephori & ſexcentis annis Imperii Conſtantinopolim tranſlatô inferiorem ſtatui non poſſe. *Obſervat. in Eccleſ. c.* 21. Sic in primis dictor eſſe Præfectos Urbis Neapolitanæ ſub Byzantinis Imperatorib. addit *Car. du Freſne*. Sed & Venetorum olim Remp. à *Magiſtris militum* annuâ poteſtate aliquandiu gubernatum fuiſſe, habes infrà, ubi de *Paulutio Anafeſto*.

Magiſter Militum præſentum, vide infrà *Præſens*.

Morum *Magiſter*, appellatus eſt Cenſor, apud Romanos, eo quod ipſius officium eſſet, inter cetera, eorum qui Senatorii aut Equeſtris erant ordinis, imò & reliquorum quoque civium, mores ac vitam obſervare, & peccantes ignominiâ notare: tollere quoque omnia, quæ probitati morum perniciem minarentur. Joh. Roſin. *Antiquit. Rom. l.* 7. *c.* 10. vide infrà *Magiſteriam*.

Magiſter Novitiorum, vide & infrà *Novitii*.

Magiſter Officiorum, vide hîc infrà *Magiſteria*.

Magiſter Palatii Apoſtolici vide ſuprà *Epiſtomonarchas*.

Magiſter Obſonii, vide infrà *Obſonator*.

Populi *Magiſter* apud Romanos appellatus eſt, qui alias *Dictator*, vide *ſuô locô*. Præter quos occurrunt *Magiſter à Bibliotheca*; *Magiſter Largitionum*, *tum ſacrarum tum privatarum*, *Magiſter linea veſtis*, item *privata*, *Magiſtri Scriniorum*, &c. de quibus, ut & præcedentibus, vide plura hîc paſſim, ubi de officiis eorum ſermo eſt.

Magiſtri Traditionum, vide infrà *Sapientes*.

MAGISTERIA, in *l.* un. Cod. de Quæſtoribus & Magiſtris Offic. *Qui ex Quæſturæ honore aut officiis* Magiſteriis *aut Comitiva utriuſque ærarii noſtri attonitô ſplendore viguerint*; ubi perperam *Magiſterio* vulgò legitur: dignitas dicta eſt Magiſtri Officiorum, qui & *Princeps Officii Palatini*, & ſine ulla additione *Magiſter* ſimpliciter; Græcis ἡγεμὼν τῶν ἐν αὐλῇ τάξεων & ἡγεμὼν τῶν αὐλικῶν καταλόγων, vocabatur, fuitque generalis Magiſter, cui, præter officiorum ſingulorum Magiſtros, omnia Officia Palatina ſuberant. *Suida*, Μαγιστρεία; Priſco *in Hiſtor. Goth.* Μαγίστρου ἀρχή. *Caſſiodoro Magiſterii dignitas*: quæ voces de ſolo hoc *Magiſtro Officiorum*, qui unus in aula videtur fuiſſe, capiendæ, Corippus.

——— Mandante Magiſtro
Omnis ſacrorum vis adfuit officiorum.

De aliis vero *Magiſtris*, non *Magiſteria*, ſed *Magiſterium* dicebatur, ut *Magiſterium Militum*, &c. Vide hîc infra in vocibus *Magiſterium* & *Magiſterium*; plura verò hanc in rem, apud Salmaſ. *Not. ad Pollionem in Gallienis. c.* 17.

MAGISTERIANI, ſeu MAGISTRIANI, in *Epiſtolis* Hormiſdæ Pontif. & apud Victorem Tunnenſ. *in Chronico*, Μαγιστριανοί, apud Gelaſium Cyzicenum *l.* 3. *de Concil. Nic.* Palladium in *Hiſtor. Lauſiac. c.* 140. Iſid. Peluſ. *Ep.* 229. Alios, *Joanni Meurſio in Gloſſar.* laudatos, Officiales ſunt Magiſtri Officiorum: *Agentes in rebus*, ut eſt in vet. *Lexico*; quòd ex eorum Schola executores litis Magiſtro Officiorum attribuerentur, dicti. Καθοσιωμένοι dicuntur, in *Relatione* Neſtorii in Synodo Epheſ. *part.* 1. *Act.* 1. Concil. Chalcedon. *Act.* 3. 10. *p.* 176. 177. &c. *edit.* 1618. *Spectabiles*, in *Suggeſtione* Legatorum ad Hormiſdam Pontif. Roman. inter *Epiſtolas* ejus. C. du Freſne in *Gloſſar.* & J. Cavin. *Lex. Jur.* Iidem *Magiſtri Principes* appellantur, in *Paſſion.* Proceſſi & Martiniani, *Erant autem cuſtodientes eoſdem beatiſſimos Apoſtolos militesmulti, inter quos erant duo magiſtri principes Proceſſus & Martinianus*. Et *Magiſtriani principes*, paulo poſt: *Tunc baptizati ſunt beati Proceſſus & Martinianus, magiſtriani principes*. Ubi *Principes*, ſunt primates officii. Nempe ſinguli officia Palatina habebant principes ſuos, qui & *primates officii* dicebantur & *proceres*: præter hos erat *Magiſter officiorum*, qui omnibus officiis præerat & omnium officiorum Palatinorum ac principum officiorum Princeps fuit & Magiſter. Unde, qui ei ſuberant, *Magiſteriani* vel *Magiſtri principes*: de ipſo autem Officiorum Magiſtro, *Magiſteriana poteſtas*, dicebatur. Vide Salmaſ. *ad Jul. Capitolin. in Marco. c.* 8.

MAGISTERIUM & MAGISTRATUS, in Cenſore, & Equitum Magiſtro, apud Romanos, concurrerunt, namque & Cenſor *Magiſter morum* dicebatur. Unde Symmachus *l.* 4. *Ep.* 45. de Cenſura, *Nolo moretis graviſſimum ordinem* Magiſterium *reſpuiſſe*. Nempe aliud, ut & Magiſtri Equitum, *Magiſterium*: ambos ſeciſſe Magiſtratus Populi Romani. Non tamen inde Gruterus evicerit. Auctores attentius loquutos promiſcuo *Magiſterium* & *Magiſtratum* uſurpaſſe. Certè Cenſorem, *Magiſtratum morum*, Equitum Magiſtrum, *Magiſtratum Equitum* geſſiſſe, nemo dixerit. *Magiſtri* ſunt, ut ait Feſtus, *pagorum, ſocietatum, vicorum, collegiorum, equitum*: *Ludorum præterea & centuriatorum*: *denique doctores artium*: quorum dignitas Magiſterium, non Magiſtratus. Nec obſtat Sueton. *Caligula c.* 22. *Magiſteria Sacerdotii* dicens: Etenim Sacerdotum Collegia ſunt, non Magiſtratus. Aut *Domitiano*, *Minervæ*, *cui collegium inſtituerat, ex quo ſorte ducti Magiſterio fungerentur*. Diſertè enim et *Collegium* vocat, cujus ſodales *Magiſtratus* nemo vocaret. Apulejus ſane *Ædilis Magiſterium* dixit, *Metam. l.* 1. ſed loquitur, ut de Municipiorum Ducumviris Romani ſolebant. Suetonius *Octavio c.* 2. *Actus Municipalibus* Magiſteriis *contentus*, &c. Vide Joh. Frid. Gronov. *Not. ad Livium l.* 24. *c.* 25.

MAGISTOS, Elidis urbs in Peloponneſo, *Herodot*.

MAGISTRALES Pergulæ, apud Vopiſcum, in *Saturnino*, *c.* 10. Vide hîc infrà.

MAGISTRATIONES Publicæ, in *leg.* 3. Cod. Theodoſ. *de Studiis liberal. Urbis Conſtantinop. Univerſos, qui uſurpantes ſibi nomina Magiſtrorum, in publicis* Magiſtrationibus *cellulisque collectos undecunque diſcipulos circumferre conſueverint, ab oſtentatione vulgari præcipimus amoveri*: Vopiſco dicuntur *Pergulæ Magiſtrales*, *d. l.* & fuerunt cellæ publicæ, in quibus docuêre Grammaticæ Rhetoricæque Magiſtri, aliarumque Artium, quæ *Liberales* indigetantur, Profeſſores, etiam qui de publico ſtipendium accipiebant. Picturæ porrò Profeſſores; Mathematici item, quibus etiam aliquando profitendi publiceque proponendi Romæ copiam conceſſam eſſe, ex Suetonio *in Auguſto l.* 94. diſcimus, &c. Vide infrà in voce *Pergula*. Vox orta à verbo mediiævi *magiſtrare*, h. e. docere; quod occurrit apud Spartian. in *Hadriano*, *c.* 10. ubi hic *magiſtraſſe vitam militarem*, h. e. vicem Magiſtri functum eſſe & militibus exemplo præfuiſſe, atque in conſuetudinem vitæ militaris eos induxiſſe, dicitur. Vide Salmaſ. *loc. cit.*

MAGISTRATUS, apud Romanos, varii fuêre. Varro apud A. Gellium *l.* 13. *c.* 12. *In Magiſtratu*, inquit, *habent alii vocationem, alii prenſionem, alii neutrum. Vocationem, ut Conſules, & ceteri, qui habent imperium*: *Prenſionem, ut Tribuni Plebis & alii, qui habent viatorem. Neque vocationem, neque prenſionem, ut Quæſtores & cæteri, qui neque lictorem habent, neque viatorem*, &c. Tribunos autem jus vocandi non habuiſſe; probatur auctoritate Lælii Felicis, vetuſtiſſimi Scriptoris, qui ſcribit *l.* 1. *ad Q. Mutium*: *Tribuni neque advocant Patricios, neque ad eos referre ullâ de re poſſunt*. Iiſdem tamen jus prenſionis in tantum competiit, ut & Conſules in vincula ducere potuerint. Sic Dio *l.* 37. teſtatur, Metellum Conſulem à L. Flavio Tribuno in carcerem ductum eſſe. Livius item *l.* 9. *c.* 34. Cenſorem Appium, à Publ. Sempronio Tribuno prehendi & in vincula duci juſſum eſſe, &c. De aliis *Magiſtratuum* diviſionibus, vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 7. *c.* 2. & *ſeqq.* Uti autem in aliis rebus religionis tenaces Romani videri voluêre, ſic & in deſignandis creandiſque *Magiſtratibus*, Deorum quoque velut ſuffragia ab iis expetita legimus. Quam in rem maxime ſolennis fuit Comitiorum precatio, de qua Cicero *Orat. pro Murena*: *Quæ precatus ſum à Diis immortalibus, Judices, more inſtitutoque Majorum hodie, quo auſpicatò Comitiis Centuriatis L. Murenam Conſulem renuntiavi; Ut ea res mihi Magiſtratuique meo, Populo Plebique Romano bene ac feliciter eveniret, eadem precor ab iiſdem Diis immortalibus*. Et paulo poſt, *Quòd ſi ſolemnis Comitiorum precatio, Conſularibus auſpiciis conſecrata, tantam habet in ſe vim ac religionem, quantam Reipubl. dignitas poſtulat: idem ego ſum precatus, ut eis quoque hominibus, quibus hic Conſulatus me rogante datus eſſet, ea res fauſtè, feliciter, proſpereque eveniret*. Vide quoque Plin. *in Panegyr. Trajani. c.* 90. 91. alioſque, laudatos Barn. Briſſonio *de Formulis l.* 1. *p.* 64. Unde Tiberium, principiô literarum, quibus Druſo poteſtatem Tribunitiam à Senatu petierat, veneratum eſſe Deos, ut conſilia ſua Reipublicæ proſperarent, Tacitus auctor eſt *Annal. l.* 3. *c.* 56. *Magiſtratum* tamen *Plebejum* nullum auſpicatò creatum eſſe, diſcimus ex Livio *l.* 6. *c.* 41. Porrò *Magiſtratum* geſturi, intra quintum diem in Leges jurare cogebantur. Inde C. Valerius Flaccus, cùm jurare in leges non poſſet, quia Flamen Dialis erat, Magiſtratum autem (Ædilis enim Curulis creatus fuerat) plus quinque dies, niſi qui juraſſet in leges, non liceret gerere, petiit *ut legibus ſolveretur*: ſed *datus eſt, qui juraret pro fratre Valerius*, apud eundem Livium *l.* 31. *c.* 50. &c. *Magiſtratu* poſtmodùm defunctis dies dicebatur, ſi quid deliquiſſent: uti legimus ibid. *l.* 3. *c.* 31. de T. Romilio & C. Ve-

tu-

turno Conſulib. quorum hic XII. millibus æris, ille X. damnatur eſt. Sed nec *Magiſtratus* duos eodem annô, nec eundem *Magiſtratum* intra decem annos, in eadem Rep. capere licuiſſe, docet idem Scriptor, *l. 7. l. 42.* Vide quoque ſupra *Genucia lex*, uti de *Magiſtratibus* in prætexta ſepeliri ſolitis infra, voce *Prætexta*, item ubi de *Villia* ſive *Villia Lege annali* quæ cuique *Magiſtratui*, idoneam ætatem ſtatuit, ut alia omittam. Nomina verò dignitatum & Magiſtratuum, apud Romanos, ſummo ad imum, vide ſupra, in voce *Dignitas*. Apud Athenienſes varia itidem fuére *Magiſtratuum* genera, quæ tamen ad tria ab Eruditis referuntur. Nam alii erant κληρωτοὶ ſeu *ſorte ducti*, alii χειροτονητοὶ ſeu *ſuffragiis electi*, alii αἱρετοὶ ſeu *pro arbitrio delecti*. Erant autem *Magiſtratus* apud eos ſoli, quibus cenſus eſſet, ex Lege Solonis: quod tamen mutatum ab Ariſtide, Lyſimachi filio, donec, Optimatibus annitentibus, id rurſus mutavit, ut teſtatur apud Plut. in *Phocione* Antipater. Κλήρωτὰς ἀρχὰς ſortiebantur in Theſei ſacello, præſidentibus Theſmothetis. Et quidem primo populus eligebat, quos vellet, qui deinde ſortiebantur inter ſe *Magiſtratus*, qui poſtquam ſortitione creati erant, alii, quaſi ſuccedanei, eoſdem *Magiſtratus* ſortiebantur, ut ſi primi illi ſorte lecti vel probarentur minus Judicibus, vel intra ſui Magiſtratus annum morerentur, in illorum locum ſubſtituerentur iſti, quibus ſors obvenerat. Ad ſortitionem verò fabis uti juſſit Lex. Κυάμοις τὰς ἀρχὰς κληροῦσθαι. *Fabis Magiſtratus ſortiuntor*, itaque ſorte ceperat, cui album obvenerat fabulum. *Magiſtratus* χειροτονητοὶ, populi creabantur ſuffragiis, in Pnyce, referentibus ad populum Theſmothetis. Pollux *l. 8. c. 9.* Erat autem Pnyx Athenis locus juxta Acropolin ædificatus, antiquæ ſimplicitatis ritu, non ad poſteriorum theatri ſplendorem, in quo Comitia haberi ſolita. Penes populum enim jus atque arbitrium erat creandorum Magiſtratuum. Lege Solonis: Τὸν δῆμον ἀρχὰς καθιστάναι κύριον εἶναι. *Populus Magiſtratus creato.* Tandem αἱρετοὶ *Magiſtratus*, quos deligebant tribules aut populares, dicti ſunt. Deligebantur autem, vel ad obeundum munus aliquod, cum ἐπιμελείᾳ ἐπιταγῇ, vel ad obeundum munus quidem publicum aliquod. ſed hæc illa. Ubi verò creati fuerant *Magiſtratus*, antequam functionem aggrederentur, anteactæ vitæ rationem apud Judices reddebant, ut &, poſtquam abdicarant, apud Logiſtas, de quibus vide ſupra. In iſtiuſmodi δοκιμασίᾳ interrogabantur: *An parentes honoraſſent, An ſtipendia ſua feciſſent, An ſacra eſſent illis gentilitia, An cenſum haberent?* Ad quæ qui reſpondens Judicibus non feciſſet ſatis, arcebatur concione, nec mittebatur orare ad populum. Qui verò admiſſus erat, poſtquam *Magiſtratu* deceſſit, iterum rationes ſuas apud Logiſtas deferre tenebatur, *Se videl. de publico hæc accepiſſe, hæc non accepiſſe*, vel, *hæc expendiſſe, aut nihil expendiſſe*: Neque, rationibus non redditis, alium gerere Magiſtratum, aut coronâ donari potuit. Quem morem expreſſit Cicero *l. de optimo gen. Orat. extremo.* *Cùm eſſet Lex Athenis, Ne quis populi ſcitum faceret, ut quiſquam coronâ donaretur in Magiſtratu, priuſquam rationes retuliſſet, &c.* Vide Sam. Petitum. *Comm. in LL. Attic. l. 3. tit. 2.* & ſupra voce *Logiſtæ*: uti de *Magiſtratuum* in eadem Rep. corona, infra *Myrtea corona*.

MAGISTRATUS, titulus honorarius Pontificis Romani apud Gervaſium Archiepiſcop. Remenſ. *Ep. ad Nicol. II.*

MAGISTRATUUM Libri, citantur apud Livium *l. 4. c. 7.* *His Conſulibus* (L. nempe Papiriô Mugillanô & L. Semproniô Atratinô) *cum Ardeatibus fœdus renovatum eſt, idque monumenti eſt, Conſules eos illo annô fuiſſe, qui neque in Annalibus priſcis, neque in* Libris Magiſtratuum *inveniuntur.* Et *c. 20.* *Quod tam veteres annales, quodque* Magiſtratuum libri, *quos linteos in æde repoſitos Monetæ Macer Licinius citat identidem auctores, &c.*

MAGISTRICA, oppid. Norici in Carinthia, inter Villacum & Saliſburgum. *Madran Lazio.*

MAGISTRUM flumen, Gall. *Maiſtre fleuve*, de Nilo, & quidem parte ejus majore, poſtquam ad Delta ſciſſus eſt. Priùs enim unicô alveô decurrit, poſtmodùm ad Delta ſcinditur in duas partes ſeu flumina, quorum alterum Occidentem petens majus eſt, ac veluti fluminis corpus, Græcè μέγας ποταμὸς, in ipſo verò oſtio, quô in mare exit, *Canopicum* appellatur, & *Heracleoticum*, à locis ibi mari vicinis, apud Salmaſ. *ad Solin. p. 471.* & ſuprà in voce *Agathus Dæmon*.

MAGITÆ, Arabiæ Felicis populi. *Ptol.*

MAGIUS, præfectus Piſonis, in quem Gallus productus teſtis, quum innumerabilem pecuniam Magio datam dixiſſet, idque Scaurus tenuitate Magii redargueret: *Erras*, inquit, *Scaure: Ego enim Magium non conſervâſſe dico, ſed tanquam nudus nuces legeret, in ventrem abſtuliſſe.* Cic. *de Orat. l. 2.*

MAGIUS, prænomine *Cneus*, Præfectus Fabrûm Cnei Pompeii, Cremonenſis, Velleii Paterculi avus, qui cùm poſt mortem Pompeii Bruto adhæſiſſet, illius quoque præfectus fabrûm: eô victô in Italiam rediit, ac demum bellô Peruſinô ſibi manus attulit. *Cicero, Cæſar*, Patercul. *l. 2. c. 115.*

MAGIUS Decius, cujus mentio apud Liv., Campanus fuit. Hic enim *l. 23.* ubi convivium narrat Campanum, ob conſtantem Perollæ in Romanos fidem & cogitatum in Hannibalem facinus, celebre, inter alia ait, *c. 8.* *Diverſatus eſt apud Minios Celeres, Sthenium Pacuviumque inclytos nobilitate ac divitiis. Eô Pacuvius Calavius, de quo ante dictum eſt, princeps factionis ejus, quæ attraxerat rem ad Pœnos, filium juvenem adduxit: abſtractumque ab ſe à Decii Magii latere.* Ubi primò pro *Minios* & *Paculiumque*, omnes boni libri habent conſtanter, *Ninnios*, & *Pacuviumque*. Dein *traxerat*, pro *attraxerat*, legendum varia ſuadent. Nec verò quid vi *ab* hic faciat, magnopere habet, quum minime appareat, ullam obliquam Pacuvii orationem referri. Subvenit commodè Puteanæus: *abſtractum ab ſe à Decii Magii latere.* Unde elicit Gronovius, *abſtractum ab Decii Magii latere.* Prope ſcopum jaculatur Valla, *a ſuo ab Decii Magii latere.* Idem nomen reddendum Silio Italico *l. 4. v. 185.*

Tum Remulum atque olim celeberrima nomina bello
Tiburtes Magios, *Hiſpellatemque Metaurumque*
Et Damum.

Ita namque MS. Oxonienſis & Romana vetuſtiſſima editio. Vulgò ſine ſale, *magnos*, quô tangi hiſtoriam trium Fratrum Tiburtii, Coræ (non enim Coracis) Catilli, quod hic adnotârunt, non videtur. At voluit Silius, fratres aut gentiles *Magios* Tibure, & præterea tres, quorum nomina ſequuntur, a Chryxo interfectos. Vide Joh. Frider. Gronov. *Obſervat. l. 4. cap. 4.*

MAGIUS Hieronymus, Anglariâ, vulgò *Anghiari*, oppidô Hetruriæ, inter Aretinam urbem & Tiberim ſitô, oriundus, Robortelli Bononiæ auditor in Humanioribus, Philoſophiæ dein, Mathematicis artibus, & Juri ſe totum dedit. Juvenis apud Florentinos Legati munus cum laude ſuſtinuit. Turcis dein Cyprum invadentibus, Venetæ Reipub. muniendarum arcium urbiumque calentiſſimus, egregiam operam navavit, ſub Ant. Bragadino Judicis officio functus. Captus tandem, Famaguſtâ expugnatâ & in ſervitutem durriſſimam abreptus, ab immani domino noctu d. 17. Maj. A. C. 1572. ſtrangulatus eſt, poſtquam is de captivi liberatione a Legato Franciæ Regis agi ſenſiſſet. Edidit complura ingenii ac eruditionis ſuæ multijugæ monumenta: quorum Elenchus exhibetur a Godofr. Jungermanno præf. in librum ejus poſthumum *de Equuleo*. Sed & Opera ejus tum edita, tum publico ab auctore promiſſa, enarrat Teiſſier *Elog. Part. 1.* Vide quoque Barthium *Advers. l. 50. c. 1.* Raph. Trichetum, Car. du Freſne *de Rer. Ital. Scriptor.* & ſupra voce *Hieronymus*.

MAGLANA, Britanniæ inſul. oppid. *Lib. Notit.* *Maclenith Camdeno.*

MAGLIANUM, vulgò MAGLIANO, urbs parva, Sabinæ primaria, in ditione Pontificia prope Tiberim. *Manliana* quibuſdam. Ejus Epiſcopatus unus eſt ex 6. antiquioribus Cardinalibus & Sabinenſis dicitur. In colle, 4. milliar. ſupra Civitatem Caſtellanam in Cæciam 20. circiter Româ in Boream.

MAGLONA, urbs Comitatus Mongumericenſis in Wallia, Angliæ provinc. *Macleneth Camdeno.*

MAGMENTUM, vox ſacra apud veteres Romanos. Arnobius *l. 7. adv. Gentes.* *Non magmenta, non augmina, non mille ſpecies vel farciminum vel ſtillatum, quibus numina induiſtis obſcura, vulgoque ut eſſent auguſtiora, feciſtis.* Quod m tam augmentum, ut infra videbimus voce *Profecta*, ubi plura in hanc rem. *Magmentum* interpretatur Scaliger *ad Varron.* *quæ profanabatur a ruſticis, Jano, Sylvano, Marti, Jovi dapali.* Vetus Inſcr.

SI. QUIS. HIC. HOSTIA. SACRUM. FAXIT.
QUOD. MAGMENTUM. NE. PROTOLLET.
IDCIRCO. TAMEN. PROBE. FACTUM ESTO.

apud G. Elmenhorſt ad *Arnobii locum.* Vide Turnebum *Adverſar. l. 22. c. 6.*

MAGNA, inſula Libyæ. Vide *Steph.*

MAGNA Charta, auguſtiſſimum Anglicanarum libertatum diploma & ſeraſcheria, condita annô 9. Henrici III. & confirmata denuo annis 25. & 28. Eduardi I. Prima eſt inter Regni conſtitutiones, & Erythræa id eſt ſanguinea, *Spelmanno*, quod multo majorum cruore conſervata ſit: *Magna* ab amplitudine, eſt enim Chartâ Foreſtæ major, dicitur. Prima ejus fabrica emanavit ab Henrico I. qui plerque ejus capitula, vel ſpecialiter in diſtinctis articulis, vel generaliter ſub confirmatione legum Eduardi Confeſſoris ſpontaneâ voluntate, tum Eccleſiæ Anglicanæ, tum Magnatibus Regni conceſſit. Imò & altius quidam ejus originem, ab ipſo nempe Guilielmo I. repetunt, qui legem Eduardi Confeſſoris cum quibuſdam auctionibus ratione juris feudalis, (quod ipſe primus Anglis impoſuit, cumulatius Guil. Junior auxit, & cohibere in multis dignatus eſt Henricus I.) in ſingulis obſervandam conceſſit. Hanc novarum conſuetudinum abrogationem ab Henrico I. factam, confirmârunt Succeſſores, Stephanus, Henricus II. Richardus I. qui bonarum legum obſervantiam juravit, ut & Johan. ſub initium regni. Sed tertiò annô orta inter Regem & Innocentium Papam graviſſimâ diſceptatione, circa electionem Archiepiſcopi Cantuarienſis, quem hic inconſultô Rege, contra jus regni, intruſerat, Rex Monachos Cantuarienſes in exilium miſit, eorumque terras fiſco aſcripſit. Sed excommunicatione quinquennali, & Philippi Francorum Regis viribus territus, ſe & regna ſua in Papæ credidit patrocinium, coronam ſupplex tradens Legato ejus Pandolfo: ſimulque juravit commiſſorum omnium redintegrationem & legum Eduardi Confeſſoris obſervantiam, conceſſô inſuper Papæ cenſu annuô 700. marcarum ſterling. pro regno Angliæ, & 300. pro Hibernia. Verùm dum, circa legum prædictarum obſervantiam, tergiverſatur, Proceres d. 14. Kal. Nov. A. C. 1214. velut orationis gratiâ ad Monaſter. S. Edmundi Burienſis coëuntes, Chartam Henrici I. propugnare jurant, exercituque coactô, quem *Dei & S. Eccleſiæ* nominant, Regem à ſuis deſertum eò adigunt, ut petitis ſatisfiat: electis 25. Nomophylacibus, qui libertatum tuerentur caſtitatem, Regemque vacillantem brachiô cohiberent populari. Cujus pacti cùm brevi Regem pœniteret, Barones ab Innocentio III. nequicquam excommunicati, ad Papam id non ſpectare aſſerunt, ſibique Regem eligunt Ludovicum fil. Franciæ Regis, unde inteſtina bella, cædes, incendia, funeſta omnia. Mox ſequente annô, mortuô Johanne, filium ejus Henricum III. ſibi præficiunt Regem, exutô Ludovicô: qui in coronatione ſua de more bonas leges jurans, libertates petitas denuo conceſſit, annô Regni 9. & cum biennio poſt mutare videretur, à Baronibus acriter inſtantibus permotus, illas confirmavit, ſanctius in poſterum ſervandas. Quibus cum tarda eſſet fides, Barones in Parlamento Londinenſi A. C. 1244. multa ad Chartarum roborationem, ſed fruſtra, petierunt. At novâ preſſus egeſtate, A. C. 1253. regni ſui 37. ad novam Rex acceſſit pactionem, rurſuſque Charta confirmata eſt, cum anathemate

themate formidabili, quod Innocentius IV. rogatus bullâ roboravit, additis etiam de ſuo aliquibus ad terrorem. Verùm annô proximô Rex, cùm ſe & regnum, ſub pœna exhæredationis, Papæ obligaret, ad pecuniæ ſolutionem, quam in bello Siculo foret expenſurus, causâ ſuâ, à conventis iterum diſceſſit: Iterumque A. C. 1258. regni 42. unà cum Eduardo filio ſuo de novo, ſeu telis victus Eccleſiæ, ſeu pertinaciâ Procerum territus, Chartarum juravit obſervantiam, & 24. prudentium virorum conſilio ſe commendavit. Vix elapſô autem bienniô Rex ab Urbano Papâ vinculô juramenti ſolutus eſt, hinc novæ turbæ, bellum, captivitas Regis & filii: ſed filius brevi elapſus Proceres fundit Patremque & regiam dignitatem liberat, A. C. 1265. Actum cùm videretur de libertatibus, Rex ſponte, præter omnium ſpem, Chartas in toto regno tenendas ſtatuit: quod Eduardus I. patre mortuô, Anglorum *Juſtinianus* dictus, æternô robore ſtabilivit, annô regni ſui 25. & Parlamentariâ auctoritate confirmavit, additâ inſigni coronide, quam *Articulos ſuper Chartas* appellant. Electi tum è militibus cujuſque Comitatus per Comitatenſes in toto Comitatus ſunt 3. Juſtitiarii, qui diplomate fulti Regiô, de delictis cognoſcerent contra Chartas, eaſdemque ſartas tectas conſervarent. Poſt varios caſus & tot diſcrimina rerum, emicuêre hîc tandem ſacræ hæ Chartæ libertatum Angliæ, plenô vigore: atque eô ſupra à ſuccedentibus Regibus confirmatæ ſunt: decimâ quartâ ſcil. vice ſolo ſub Eduardo III. Et uberius demum ſub divo Jacobo: verba Henr. Spelmanni *Gloſſario Archaeol.*

MAGNA Dies, apud Joannem *c.* 19. *v.* 31. ubi de Paraſceve, *Ἦν γὰρ μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνη τοῦ σαββάτου*, *Erat enim magna dies illius Sabbathi*, nihil aliud quam *Feſtum* notat: non verò prærogativam aliquam Paraſceves præ reliquis neceſſariô infert, ut quidam contendunt. Apud Judæos enim nullum feſtum, in quod non quadret hoc nomen. Joh. *c.* 7. *v.* 37. *magna dies feſti*, vocatur ultima Scenopegiæ, *Ἐν δὲ τῇ ἐσχάτῃ ἡμέρᾳ τῇ μεγάλῃ τῆς ἑορτῆς*, &c. quæ tamen ſupra primam nihil habuit. Eſaiæ *c.* 1. *v.* 13. pro eo, quod in Hebræo eſt, *Neomeniam & Sabbatum & ſolemnem convocationem non feram.* Græci habent, *τὰς νεομηνίας ὑμῶν καὶ τὰ σάββατα καὶ ἡμέραν μεγάλην οὐκ ἀνέχομαι.* Ex qua verſione, pro *magna*, haberi debet quæcunque dies, ſacris cœtibus convocandis deſtinata. Proinde ad illum locum *Procopius*, magnam diem appellari aſſerit *πᾶσαν τὴν ἐν τῷ νόμῳ καλουμένην κλητήν· οἷα ἡ πρώτη καὶ ἑβδόμη τῶν ἀζύμων καὶ ἡ τῆς πεντηκοστῆς, καὶ ἡ δεκάτη τοῦ μηνός, καὶ πᾶσαι ἁπλῶς ἐπίσημοι ἑορταί. diem quamlibet in Lege κλητὴν* (à populi convocatione) *dictam, quales azymorum prima & ſeptima, & pentecoſte, & decima menſis* (Tiſri) *& uno verbô feſta quævis ſolemnia.* Quô pactô nullum eſt Sabbathum, quod appellari ſic non poſſit; imprimis, ſi in aliquem Azymorum diem incidat, ad quorum celebrationem Hieroſolymam undequaque omnes Judæi confluebant. Hodie tamen שבת הגדול *Sabbatum magnum*: Judæi nominant, non quod in Paſchales dies incidit, ſed quod illos proximè præcedit, cujus appellationis ratio fabuloſa eſt, in *Synagoga* Buxtorfii *c.* 12. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 50. De *Magnis* verò in Gallia *Diebus*, vide ſuprà in *Dies*.

MAGNA Græcia, regio fuit ampla Italiæ, aliàs Apuliam utramque Meſſapiam ſeu Calabriam Lucaniamque cum Brutiis continens. Poſtea conſtitit in Lucania & Brutiis, quanquam multi ei etiam addant Meſſapiam, ubi Calabri & Salentini. Ibi nunc Calabria citerior & ulterior Baſilicata, cum parte Auſtrali Principatus citerioris, quibus adjunguntur Terra Hydruntina à quibuſdam in regno Neapolitano. De hac veteres Auctores ita: Strabo *l.* 6. *Græci magnam Italiæ partem occupârunt & in tantum crevit eorum potentia, ὥστε τὴν μεγάλην Ἑλλάδα ταύτην ἔλεγον καὶ τὴν Σικελίαν, ut hanc regionem & Siciliam vocarent magnam Græciam. Feſtus Pompej. Italiam* tantùm eo nomine intelligit, *quòd in ea multæ magnæque fuerunt civitates, è Græcia profectæ.* Seneca *partem* Italiæ. *Totum ſcil. Italiæ latus, quod infero mari alluitur. Conſol. ad Helv.* Servius in *Æn. l.* 1. *v.* 573. magis explicatè: *Italia Μεγάλη Ἑλλάς*, id eſt, *Magna Græcia eſt appellata, quia à Tarento uſque ad Cumas, omnes civitates Græci condiderunt.* Vide Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec. XVII.* ubi *de Magna Græcia* agens, urbes illius diſtinctè enumerat, & accuratè ediſſerit.

MAGNA Mater, vide *Cybele*.

MAGNA Villa, oppid. munitum Normanniæ, in ora littorali maris Britannici verſus Inſul. Cæſaream, à qua 7. leuc. in Auſtrum diſtat, uti 6. à Conſtantia, 5. à monte S. Michaelis in Septentrionem. *Grandivilla* quibuſd. *Granville* Gall.

MAGNÆ, vide MAGÆ.

MAGNATA, urbs Hiberniæ. Populi *Magnates*.

MAGNENTIUS, natione Barbarus, Roman. Imperat. an. Urb. Cond. 1103. Coronam Auguſtoduni, in Galliâ, arripuit, A. C. 350. Conſtantemque Imperat. in Ruſcinonenſi Comitatu interfici juſſit. Dein Africâ, Italiâ & Galliâ potitus, uſque in Noricum & Pannoniam poteſtatis ſuæ limites extendit. Per ſuos, Româ captâ, Nepotianum, Imperatorem ſalutatum, ſuſtulit, rerùmque ſucceſſu ebrius, Conſtantio Imperat. inſultavit. Expugnatâ poſt hæc & ſolo æquatâ Siſciâ, omnibuſque ad Savum locis direptis, prope Murſam in Pannonia victus eſt, A. C. 351. à Conſtantio, qui florem ibi militum perdidit. Victus Aquilejam primò conceſſit, inde ut & totâ reliquâ Italiâ pulſus, in Alpibus Cottiis tertiâ clade acceptâ Lugdunum aufugit. Deinde in furorem conversus, Deſiderium fratrem vulneravit, Matrem, quæ pro vate habebatur, quaſdamque amicos interfecit, tandem verò ſe gladiô confodit, A. C. 353. regni 3. Tripart. Hiſt. *l.* 5. *c.* 10. Frater Decentius, Cæſar creatus, in Senonibus ſeipſum ſtrangulavit. Aur. Victor. *in epit.* Eutrop. *Hiſtor.* Hieron. Idacius & Marcellin. *in Chron.* Julian. *Orat.* 1. & 2. Socr. *l.* 2. *c.* 10. *& ſeqq.* Sozom. *l.* 4. *c.* 1. *& ſeqq.* Zoſimus. *l.* 2.

MAGNES, pater Glaphyræ, conditoris Glaphyrarum urbis Theſſaliæ *Steph.*

MAGNES, Athenienſis Comicus antiquæ Comœdiæ, tempore Epicharmi, docuit fabulas 9. vicit bis. Vide Scholiaſt. *in Equit. Ariſtoph.*

MAGNES, Smyrnæus puer præ cæteris mortalibus formoſus, poeticis inſuper & Muſicis ornatus, coronâ inſignis aureâ, ac habitu molliore indutus civitates obibat, multis dilectus, præſertim Gygi Lydorum regi. Parentes autem probrum hujuſmodi perosi, captâ occaſione comam ejus inciderunt, & veſtem, ornatumque omnem laceraverunt. Quare perturbatus Gyges in Magnetios bellum movit, quibus tandem ſuperatis revertens, Sardibus Panegyricum celebravit magnificentiſſimum. *Suidas.*

MAGNES Demetrius, vide *Demetrius*.

MAGNES, ſubtilium cos ingeniorum, prodigium Naturæ, mirabilium thaumaturgus, reconditæ virtutis inſcrutabilis labyrinthus, lapis eſt, qui quoad exteriorem ſpeciem nil neque ſplendoris, neque pulchritudinis habet, tam eximiâ interim virtute præditus eſt, ut nulli lapidum ſpeciei ſecundus habendus ſit, nec ullus humano generi tantum utilitatis præbeat. Hic enim ſolus navigationes dirigit, hic ſolus in aere magnas moles, ſine ullo alio fulcro, ſuſpendit, aliaque præſtat, quæ planè in ſtuporem dare etiam emunctioris naris homines apta ſunt. Ut de uſu ejus in navigationibus jam nil dicam, quod fiet paulò infrà. De corona Regis Ammonitarum, à Davide ſuperati, refert Kimchius, in eo *magnetem* fuiſſe, quo in aëre detinebatur, ad 2 Sam. *c.* 12. *v.* 30. Simile quid de vitulo Jeroboami legitur in *Sanhedrim c.* 11. Quæ ſi à ſubleſtæ fidei Auctoribus profecta dicas, eôdem lapide Dinocratem Architectum Alexandriæ Arſinoës Templum concamerare inchoaviſſe, ut in eo ſimulachrum ejus è ferro in aëre pendere videretur, teſtatur Plinius *l.* 34. *c.* 14. Quod idem de ſepulchro Mahometis diu creditum; quam tamen fabulam hodie multi refellunt, inter quos Vartomannus eminet, *Navigat. l.* 1. *c.* 30. apud Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 5. *c.* 7. Sed nemo meliùs admirandam lapidis hujus indolem deſcripſit, Kirchero *Op. de Arte Magnetica*: de quo vide ſuprà in voce *Ars*: qui & machinis, quæ hodieque in Muſæo ejus conſpiciuntur, virtutes ejus clariſſimè ſpectantium oculis ſubjicit: Inter quas eminent, *Ara Magnetica*, *Archita columba*, *Cymba Magnete animata*, *Horologium mirificum*, *Typhis Magneticus* & *Vaticinatrix Statua*, de quibus hîc paſſim vides; plura autem hanc in rem exhibet Georg. de Sepibus *in Collegii Romani Societ. Jeſu Muſæo c.* 14. Dictus autem *Magnes*, non tam à *Magnete* quodam inventore, quàm à patria *Magneſia*: appellatione poſtmodum latiùs extensâ ad omnem hujus generis lapidem, quamvis patriam non haberet prædictam. Sic occurrit *Magnes Æthiopicus*, *Indicus*, &c. Sed & duo *Magnetes* ſunt diverſiſſimi generis; nempè unus, qui ferrum trahit, *Magnes* abſolutè, item *Heracleus Lapis* Veterib. dictus; & *Μαγνῆτις λίθος*, qui colorem argenti habens, tornabatur olim in vaſcula; de quo utroque vide accuratè diſſerentem Salmaſ. *ad Solin. p.* 1102. *& ſeqq.* Adde quæ hîc de *Heracleo* item *Lydio lapide* diximus, nec non in voce *Sideritis*. Cæterùm, in re nautica hodie maximi uſus. Perpetuò enim index magneticus lineam meridianam, eoque plagam Septentrionalem ſemper monſtrat, quamvis alicubi cum aliqua variatione ſeu declinatione, quam *Chalybocliſin* vocant, primùm Sebaſtiano Cabotto obſervatam. Utiliſſimæ hujus proprietatis *magneticæ* Inventio communi ſuffragiô Johanni Gojæ (alii Flavium Giram vocant) Amalphitano defertur, circa A. C. 1300. Ad minimum, in vulgus, ante illum, arcanum hoc non fuit notum. Memorabile enim eſt, Poëtam Gallum, nomine *Gujot de Provines*, jam circa A. C. 1200. pyxidis nauticæ mentionem feciſſe, verbis, poſtquam de Polo Arctico locutus fuerat, ſequentibus:

Icelle eſtoile ne ſe muet,
Un art font, qui mentir ne puet,
Par vertu de la marinette,
Une pierre laide & noirette,
Où le fer volontiers ſe joint.

Vide Athanaſ. Kircher. *de Arte Magnetica*, *Gaſſendum*, &c. nec non lemmate, *Pyxis nautica*.

MAGNES Æolius, in eodem *Muſæo*, piſcis eſt volans, qui flantem ventum intra cubiculi laquearia deſignat. Vide ſuprà *Hirundo Marina*.

MAGNESIA, urbs Aſiæ, in Ioniâ, teſte Pliniô, *l.* 5. *c.* 29. vel in Cariâ apud Mæandrum fluv. & Thoracem montem, teſte *Diodorô*, media inter Epheſum & Tralles. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Epheſino, 30. mill. paſſ. ab Epheſo in Ortum, 25. à Tralle in Auſtrum, 80. à Smyrna in Euripum propè à Via. 1. aut alterô milliari à Mæandro fluv. *Baudr.* Hic Themiſtocles Athenienſis patriâ pulſus interiit, cùm rex Perſarum hanc ei urbem in panem donô dediſſet, & hîc Antiochus à Scipione victus eſt. Andronicus quoque Imperat. cum Turcis infeliciter ibidem pugnavit, A. C. 1303. Mahometes quoque à Patre Amurathe, ob indicia crudelitatis, huc relegatus eſt, A. C. 1590. vulgò *Mangreſia*. Item *Magneſia* altera urbs Lydiæ ad Sipylum montem proxima Sardibus. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Lyſtrenſi, *Manuſſa Leunclavio*. Item regio Macedoniæ inter Pieriam ad Boream & Theſſaliam, in Auſtrum in orâ maris Ægæi ad Ortum *Baudr.* provinc. eſt Theſſaliæ in Macedonia inter Sinum Thermaicum ad Boream & Pelaſgicum ad Meridiem. Ab Occaſu habuit Phthiotidem & Pelaſgiotidem, à Borea Pieriam, ad Peneum. Hic Pelion mons, Oſſa, Olympus, Tempe Theſſalica. Ibidem ad Ortum *Magneſia* promontor. quibuſdam *Capo di S. Georgio*, *Bruti. Capo Verticchi*, *Sophiano* Populi *Magnetes*. Ovid. *Met.* 11.

——— *Conſiſtere Pelea terrâ*
Fata ſinunt: Magnetas adit vagus exul, &c.

Hinc *Magneſius*, & *Magneſſus*. Horat. *l.* 3. *Od.* 7.

Magneſſam Hippolyten dum fugit abſtinens.

Hi, violatô Numine, tot malis, teſte Strab. *l.* 13. afflicti ſunt, ut à Milenis prorſus deleti adagio locum fecerint. *magnetum mala*, de malis ingentibus. *Suidas Nic. Loyd.* Nummi, in quo Philippus fil. Apollinem ſedentem referens, cum Inſcrip. ΕΠΙ. CΤΡ. ΑΥΡ. ΤΑΤΙΑΝΟΥ Β. ΜΑΓΝΗΤΩΝ ΣΙΠΥ. curâ Magnetibus, meminit Sponius *Itin. Græc. Part.* 3. *p.* 188.

MAGNESIA, ſive Concluſiones experimentales de effectibus Magnetis, nomen libri ab Athan. Kirchero in lucem emiſſi: editi Herbipoli A. C. 1630. *in quarto*.

MAGNETICO-HYDRAULICA machina, horas in univerſo Mundo exhibens, ut & horas Aſtronomicas, Italicas, Babylonicas & antiquas, in *Muſæo* Kircheriano, memoratur *p.* 2.

MAGNETICUM Naturæ Regnum, ſive *de triplici Magnete liber*, Auctore Athan. Kircherô, prodiit *in quarto* Romæ A. C. 1666. recuſus Amſtelodami *in duodec*.

MAGNETICUS Typhis, vide infra *Typhis*.

MAGNI Albi cum Corona, *Grans Blans à la Couronne*, nomen monetæ ſub Ludovico XI. & Carolo VIII. Gall. Regibus cuſæ. Crucem præferunt pedatam, cum 2. lilliis & 2. coronis, inter cruci. brachia: in averſa parte, ſcutum eſt cum 3. lilliis inter totidem coronulas. Inſcr. LUDOVICUS, ſeu KAROLUS FRANCOR. REX. pond. 2. den. 5. gran. legis 4. den. 12. gran. pretii 11. den. Sub eodem Ludovico prodierunt *Magni Albi cum Sole*, vulgò *Grans Blans au Soleil*, cum cruce pedata in quadruplici circino & inſcr. SIT NOMEN &c. in poſtica verò, tribus lilliis triplici circino incluſis & Sole in ſuperiori parte, ubi inſcr. LUDOVICUS FRANCOR. REX. pond. 2. den. 10. gran. legis 4. den 18. gran. pretii 13. den. Turonenſ. Quam ob cauſam poſtmodùm Trezeni, *Trezains* dicti ſunt. Sub Ludovico verò XII. cuſi ſunt *Magni Albi cum Hiſtrice*, Gall. *Grans Blans au Porc-Eſpic*, dicti *Ludovicus*, cum cruce inter duo lilia. & Inſcr. SIT NOMEN &c. in averſa parte, cum ſcuto & 3. liliis coronato atque ab hiſtrice ſuſtentato. Inſcr. habet, LUDOVICUS FRANCOR. REX. pond. 2. den. legis 4. den. 12. gran. De quibus omnibus V. Car. du Freſne *Gloſſar.* in voce *Moneta*, ubi typos horum nummorum exhibet.

MAGNI Ludi, vide ſuprà *Ludus*.

MAGNIANA, oppid. Panoniæ ſuperior. in Hungaria. *Zika*, teſte *Lazio*.

MAGNIFICAT, ſecundum eſt ex tribus Euangelicis Canticis, quæ in Eccleſia Romana in pſalmodia recitantur. Cùm enim Canticorum horum X. ſint, ſeptem eorum ex antiquo Teſtam. deprompta & per 7. hebdomadis dies ad *Laudes* diſtributa ſunt: reliqua tria ex Euangelio deſumta; quorum primum, *Benedictus Dominus*, etiam dicitur in Matutinalibus Laudibus; ſecundum *Magnificat*, cantatur ad Veſperas, quæ, utpote feſtivitatis initium, nobiliores ſunt laudibus, &c. Dicunt autem hoc Canticum tum, quia veſperarum tempore, perveniente ad Eliſabethæ domum B. Mariâ Virgine, fuerit compoſitum. Benzo in *Magnificat c.* 20. *l.* 1. apud Macros Fratres *in Hierolexico*.

MAGNIFICI, dicti olim Præfecti prætorio, Magiſtri militum, Magiſtri officiorum, Magiſtri inter agentes, Quæſtores, Comites Domeſticorum. *l.* 16. *Cod. de teſt. mil. l. ult, C. ubi Sen. l.* 33. *C. de appell. §. ad iſtum, &c.* Sed & *Magnificentiſſimus*, ab Imperat. Exquæſtor appellatur, *in Auth. ut divinæ juſſ. &c.* Vide Joann. Calvin. *Lexic. Jurid.* At ſequentibus temporibus, *Magnificentia*, titulus fuit honorarius, ipſis Regibus tribui ſolitus. Vide *Epiſtolas Childeberti Hiſtor. Francic. Tom. I. p.* 809. *Ep.* 60. Nicolai I. Pontific. & plura hanc in rem, apud Briſſonium *de Formulis p.* 355. de quibus infrà. Hodie *Magnificus*, it. *Magnificentiſſimus*, tituli ſunt Rectorum Academicorum.

MAGNILOCENSE cœnobium *Manlieu*, vicus Galliæ Aquitanicæ cùm monaſterio, in Arvernorum finibus.

MAGNITUDO, titulus itidem honorarius Regum aliorumque. apud Ennodium *l.* 1. *Ep.* 4. Marculfum *l.* 1. *&c.* Car. du Freſne *Gloſſ.*

MAGNOPOLIS, olim *Eupatoria*, urbs Paphlagoniæ exciſa, Mithridatis regia, poſtea *Pompejopolis*, ſic à Pompejo, qui Mithridatem vicit, dicta. Item urbs Germaniæ, vulgò *Meckelburg*: *Megalopolis* quoque & *Megapolis*. Olim Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Bremenſi, Ducatuſque caput: nunc caſtrum tenue Ducatus cognominis, vix 3. mill. paſſ. à Wiſmaria in Meridiem Suerinum, ſede nunc Epiſcopali decorum, verſus, à quo 12. mill. diſtat. Vide *Megapolis*.

MAGNUM Littus, nunc *Arquico*, portus & urbs Abexiæ, in ora ſinus Arabici, contra Macariam Inſul. aliàs ſub Abyſſinis. Multis *Ercoco* dicitur.

MAGNUM Myſterium, *μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον*, Incarnatio Domini noſtri vocatur, 1 Tim. *c.* 3. *v.* 16. h. e. *μέγιστον*, *maximum*, ut Theophylactus exponit: alluſione ad ritus Gentilium, ubi non Numina tantùm quædam *μεγάλα* dicta, ſeu *magni Dii*, & in ipſa Epheſo *μεγάλη Ἄρτεμις*, *magna Diana*, Actor. *c.* 19. *v.* 27. Athenis, Ceres & Proſerpina, *μεγάλαι Θεαὶ*, magnæ Deæ, verùm etiam varia Sacra ſolennia: *majora* vocata. *μεγάλα ἱερὰ*, ut apud Lucian *initio de Dea Syra*: Ita feſta Liberalia, ſeu Dionyſia Athenis *majora* quædam appellata, quæ & Antheſteria & antiquiora è tribus, de quibus vide Thucididem *l.* 2. Panathænea ibidem: Dædala etiam apud Bœotios, alia *μεγάλα*, alia *μικρά*, fuère, teſte Pauſaniâ *in Bœoticis*. Eleuſinia inprimis *μυστήρια μεγάλα* fuère, utpote quæ maxima in toto Orbe habita ſunt. Imò horum ipſorum quædam *μεγάλα*, *magna* ſeu *majora* quæ & *μεγάλαι νύκτες*, *magnæ noctes*: alia *μικρά*, *minora*, Agræ videl. & Alimunte: quæ inter ſe non parùm differebant. Inter alia, illis initiari antiquitùs peregrinis fas non fuit, his licuit: illa Cereri propriè dicata erant, hæc Proſerpinæ: in illis plenè initiari mos fuit, ſeu *δαίμονα μαθεῖν* de omnibus edoceri, apud Clem. *l.* 6. *Strom.* unde *ἐπόπται* & *ἔφοροι*, in his ad majorum perceptionem præparari ſaltem, qui proin *μύσται*, & ſacra hæc *προτέλεια* vocitata. Tempore in ſuper differebant &c. Quia itaque doctrina de Incarnatione non modo fictitiis omnibus religionibus falſiſque myſteriis major certiorque eſt, utpote quum de vero Deo ſit, qui eſt *μέγας θεὸς*, Tit. *c.* 2. *v.* 13. ſed & in ea tota juſtaque & abſoluta conſiſtit religio, ac cognitio pietatis, indeque ſalutis noſtræ. & quidem myſterium eſt omnibus gentibus, atque adeò etiam Judæis. propoſitum, quod, quum antea veluti minoribus myſteriis adumbratum fuiſſet, ſuô tempore pleniſſimè revelatum ſit: ſic ut omnes Chriſtiani ſint jam non nudi tantùm *ἐπόπται*, *ſpectatores*, ſed & *legitimi ſacerdotes*. meritò *μέγα τῆς εὐσεβείας μυστήριον* Apoſtolo dicitur. Vide Cl. Gothofredum *Exercitatione II. quæ eſt de Incarnatione Chriſti*. & ex eo Cl. Suicerum *Theſauro Eccleſ.* voce *Μυστήριον*.

MAGNUM Promontorium, quod & *Olyſipponenſe* Plinio *l.* 4. *c.* 21. ſeu *Lunæ*, dicitur, Luſitaniæ promontorium apud oſtia Tagi. Vulgò *Cabo de Caſcais*, nunc *Capo de la Roca*, 6. leuc. ab Ulyſippone in Occaſum 1. ab arce *Caſcais*. *Baudr.* Item promontorium Mauritaniæ Cæſarienſis. *Ptol. Capo de One*, teſte *Marmolio*. Item aliud Siciliæ, Arabiæ Felicis, Æthiopiæ ad ſinum Barbaricum, & aliud ad oſtium Gangis. *Ptol.*

MAGNUS I. Norvegiæ Rex fil. S. Olaci, cui ſucceſſit, ut & Canuto III. Daniæ Regi. A. C. 1045. per ann. 4. Eum in Norvegia Araldus vel Ervoldus excepit. Cujus fil.

MAGNUS II. ab A. C. 1070. regnavit per ann. 28.

MAGNUS III. fil. hujus nothus ſucceſſit, cumque regnô ceſſiſſet, poſtmodùm rediit.

MAGNUS IV. regnavit ann. 52. ab A. C. 1180.

MAGNUS V. fil. Erici, Sueciæ quoque Rex fuit, A. C. 1315 pater Aquini III. &

MAGNI VI. qui ſimiliter Sueciæ Rex fuit. Fuit etiam hoc nomen Ducis Sleſvicenſis & Holſat. Item Ducum Brunſvicenſium & Luneburg. &c. Vide infra.

MAGNUS, fil. ſecundogenitus Chriſtiani III. Daniæ Regis. Friderico fratri tertiâ parte Holſatiæ ceſſit, acceptis, quas Rex ab Epiſcopo Johanne Munchauſio emerat, Oſilienſi & Curonienſi diœceſibus, quibus poſtea jus in provinc. Revalienſi, à Mauritio Wrangelio Epiſcopo conceſſum adjecit. Sed cum ſuperbè & impotenter ſe gereret, turbatum. Ad Moſcos itaque ſe confert *Magnus* A. C. 1570. obtinetque à M. Duce, ut Livoniæ Rex renuntiaretur: Hinc Revaliam obſidet, ſed pace mox ſequutâ recedit. Poſtea ſobrinâ Czaris Mariâ interea ductâ, iterum in Livoniam à Moſco miſſus, plurimos in ſuos partes pertraxit, ſed Rigâ gratis obſeſſâ, ipſe à Moſco, verbere etiam in os ingeſto, duriter exceptus, in Curionenſem ſuam diœceſin ſeceſſit, ubi obiit improlis A. C. 1583. Vide Thuan. *l.* 79.

MAGNUS I. cognomine *Pius* vel *Senior*, fil. Alberti Pinguis, Ducis Brunſuicenſis, à conjuge Sophia Brandeburgenſ. Sangershuſium & Landſpergam ſuis ditionibus jungenda accepit. Pater fuit Alberti Archiepiſcopi Bremenſis, Ludovici ac *Magni* junioris.

MAGMUS II. cognomentô *Junior*, fil. prioris, à torque argenteo *Torquatus* dictus, adverſus Duces Saxoniæ inferioris hæreditatem Wilhelmi Lunæburgici ſibi aſſerentes, cum fratre Ludovico bellum geſſit: quod tandem in nuptias filiorum *Magni*, cum ducibus Saxonicis deſiit. Poſteà à Megapolitanis victus, à Lunæburgenſibus rejectus, tandem A. C. 1373. in duello, quo Ottonem Comitem Scharvenburgicum ſtraverat, eique lapſo necem adhuc intentabat, à gregario milite confoſſus eſt. Pater Friderici, qui locô Wenceſlai Imperat. ad Imperiale faſtigium electus eſt, Ottonis Archiepiſcopi Bremenſis, & Bernardi ac Henrici, quorum ille Lunæburgicam, hic Brunſuicenſem lineam propagavit.

MAGNUS, fil. Friderici Duci Ducis Wirtembergici, poſt varia itinera, militarem ſectatus vitam, Venetis primò, dein Unioni ſerviit, prælio ad Wimpinam A. C. 1622. miſerè confoſſus. Ei Neopyrgum habitandum aſſignatum fuerat: obiit improlis.

MAGNUS, Conſul, collega Apollonii, an. Urb. Cond. 1213.

MAGNUS Dionyſius, vide *Dionyſius*.

MAGNUS Jacobus, vide *Jacobus*.

MAGNUS Johannes, Archiepiſcop. Upſaliæ, Lincopiâ oriundus, tempore Guſtavi I. Euangelium, cum toto regno, amplexi. Scripſit Hiſtoriam Sueciæ libris 24. & ſeriem Præſulum Upſalienſium, uſque ad A. C. 1544. quô obiit. Ei ſucceſſit Olaus frater, qui Concilio Tridentino interfuit, A. C. 1546. Auctor libri de Moribus, Conſuetudinibus & bellis populorum Septentrionalium, quibus non rarò fabulas immiſcet.

MAGNUS, Monachus, ſub Henrico VI. Imperat. auctor Chronici, quod Johan. Aventin. ſequutus eſt. *l.* 6. Annal Bojorum. Opmer. *in Chron. p.* 488. Quenſtedt. *de patriis doct. viror. p.* 251. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 54.

MAGNUS, Latinis inferioris ævi, non rarò pro *longo* & *procero*; unde Ludovicus X. Franciæ Rex, qui vulgo *Longus* cognominatus eſt, ſemper *Magnus* cognominatur in veterib. *Chartis*. Sed & Carolo I. Imperat. *Magni* nomen non aliunde inditum eſſe, teſtatur apud Car. du Freſne Egidius Pariſienſis *MS. Carolini l.* 1. ubi de Stephano Pontif.

Auguſti quarta Nonarum luce coire
Concilium fecit, ad quod cum conjuge Regem,
Et cum ſuſcepta de conjuge prole vocavit.
Tunc miſſam incipiens, quando conſedit ad aram,
Regificos cultus aptavit utrique Parenti,
Cum quibus impreſſo natorum crinibus auro
Inter utrumque duos chriſmavit vertice fratres,
Nominis ejuſdem, niſi quòd de fratribus alter,
Dignoſcendus erat Carolus, cognomine Magni,

Cor.

Corporis ex habitu, meritum cognominis omen.
Qui tunc Magnus erat, quia ſunt corpore ſupra
[illegible] ſtatu ſtatura debita magnus,
Sic animi majorque fuit virtute futurus.
Jam tunc Magnus erat cognomine, deinde futurus
Magnus devictis & fama magnus & actu:
Præter quod ſolenne ſatis cognomen alius
Gratia quæ nulli plus adſint, addidit uſum
Nomine & Karolo fecere Kariſmata nomen.

Quam tandem ob cauſam etiam *Karoli* nomen eidem Auguſto datum fuiſſe, contendit Anonymus Autor *de Nominibus Germanor.* Sed ita eum jam in Baptiſmo vocatum fuiſſe, docet præfatus Car. du Freſne *in Gloſſ.* Inter Herculis idem epitheta habes ſupra.

MAGNUS campus, planities ampla Palæſtinæ, inter lacum Aſphaltitem, & Gomabrum, pagum Samariæ.

MAGNUS Canon, feſtivitas Græcorum, feriâ quintâ primæ hebdomadis quadrageſimalis celebrari ſolita: ſic dicta, quod cum alii Canones 30. tropria contineant ad ſummum; hic 250. complectitur. Auctor Andreas Archiepiſcop. Cretenſis, qui ob compoſitum hunc Canonem, *Magni* cognomen meruit. Vide Macros Fratres *in Dictionar. Orthodoxo.*

MAGNUS Domeſticus, vide infrà *Megadomeſticus*: Item in voce *Stratêgi.*

MAGNUS Dux, titulus olim Moſcoviæ Imperatorum, quo hodieque in legationibus ad Poloniæ Regem utuntur, apud alios Principes Tzari cognominantes, vide infra *Moſcovia.* Sed & Μέγας Στρατηγὸς, ac Μέγας Δοὺξ glorioſa olim in Imperio Græco nomina, apud *Nicephorum Gregoram*, aliosque, qui poſtmodum *Magni* cognomine abrogato, *Dux* δοὺξ appellari cœpit. Unde Laonic. Chalcondylas, Athenarum Ἡγεμόνα vocat, *l.* 4. quem Veteres ut in *Novellis* Juſtinianus notat, *Prætorem* dixêre. Vide Joan. Meurſii *Archontes l.* 1. *c.* 9. & infrà aliquid voce *Strategi.*

MAGNUS Locus, vicus ſub Galliæ, ad fluv. Duriam, in finibus Arvernorum, vulgò *Manlieu*, in quo Geneſius Arvernorum Epiſcop. *Magniloccenſe* Monaſterium exſtruxit. Fluvius autem Duria, vulgò *Dore* & *Doire* dictus, in Elaver effluit poſtquam præ ceteris Curvampetram *Corpiere* alluit. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MAGNUS Portus, geminus: unus Libræ interioris in ora occidentali maris Atlantici, *Porto Sereo*, teſte *Caſtaldo.* Alter Albionis in ora Angliæ Auſtrali contra Vectim inſulam. *Portſmouth Camdeno. Southampton Ortelio.*

MAGNUS Sinus, *Ptol.* pars eſt Oceani Indici, ubi nunc ſinus Cocinlinæ, inter Haynanum Inſul. ac Siam ad Ortum, & regnum Cocinlinæ ad Occaſum *Sanſon.*

MAGO, hujus nominis plures fuiſſe conſtat. Primus rem ac diſciplinam Carthaginenſium auxit. Is ante bellum Punicum, ut *Livius*, & Trogus *l.* 18. *c.* 2. referunt cum 120. navibus bellô Tarentinô auxilio venit Romanis, ægrè ferens Italiam ab externis invadi, cui actæ à Senatu gratiæ, auxiliaque remiſſa. Duos moriens filios reliquit, Aſdrubalem, & Hamilcarem. Vide Juſtin. *l.* 18. *c.* 1. Item *Mago* Annibalis frater, cauſa victoriæ apud Trebiam fuit, ſed apud Locros à Manlio clauſus ab Annibale liberatur. Livius quoque *l.* 30. *c.* 18. & 19. ſcribit, Magonem tum, cùm in Africam per legatos evocatus navigaret, apud Corſicam obiiſſe. *Mago* alius à Scipione capitur apud Carthaginem in Hiſpania, Romamque per Lælium mittitur. *Mago* denique de Re Ruſticâ ſcripſit, quem Columella *l.* 1. *c.* 1. *ruſticationis parentem* vocat. Cujus 28. memorabilia volumina ex Senatuſconſulto in Latinum ſermonem converſa ſunt. Hujus meminit Servius, quem Virgilium in *Georgicis* imitatum ſcribit.

MAGO, Carthaginienſium dux, Olymp. 96. annô quartô, qui afflictas Pœnorum in Siciliâ res recreare affectans, & ſubjectis urbibus humaniter imperans, ac à Dionyſio hoſtiliter habitos benignè ſuſcipiens, & valida à Siculis, aliiſque ſociis auxilia contrahens, primò amicos Dionyſii depopulatus eſt; dein cum Dionyſio congreſſus, pluribus octingentis amiſſis, in ſociam urbem Abacænum refugit.

MAGO, Carthaginenſium rex, dux contra Dionyſium ſuperiorem, cum ingentibus copiis in Siciliam miſſus Olymp. 59. annô ſecundô? cecidit in prœlio apud Cabala.

MAGO, Afer, in lingua Phœniciâ ſcripſit Geographiæ libros 29. quos Dionyſ. Uticenſis Græcè verſos Sextilio prætori miſit: Diophanes dein Bithynus, in libros 6. contractos Dejotaro Regi obtulit. Vide Plin. *l.* 23. Item, Medici nomen, qui diuturnâ peregrinatione defunctus, nil niſi toſtâ farinâ in cibum eſt uſus. Geſner. *Biblioth. Vander Linden, &c.*

MAGO, oppid. Balearis minoris. Mela *l.* 2. *c.* 7. *Mahon* hodiè, ſeu *Porto Mahon*, portus ampliſſimus, cum oppidulo & arce S. Philippi, in parte Orientali à *Citadella* oppid. 15. milliar. in Ortum.

MAGOA, Perſidis oppidum prope Suſianam. Plin. *l.* 6. *c.* 27.

MAGOG, filius Japhet, Gen. *c.* 10. *v.* 2. Vide Bochart. *Phaleg. pag.* 212. & 219. Ab hoc Scythæ genus ducunt, qui primùm *Magogi* dicti ſunt.

MAGON, Indiæ fluv. in Gangem effluens. Arrian. *in Indic.*

MAGONTIACUM, Tacito *l.* 4. *Hiſt. c.* 15. & *Amm. Marcell. Mocontiacum Ptol. Magontia Eutropio*, *Maguntia* poſterioribus, vulgò *Mentz*, urbs ampla Germaniæ ſuperioris Archiepiſcopalis ad Rhenum in Palatinatu, libera, media ferè inter Argentoratum ad Meridiem, & Coloniam Agrippinam ad Boream. Ejus Archiepiſcopus primum inter Imperii Electores locum tenet. Fabulantur illam à Moguntio Trojano, Hectoris filio, conditam. Hic primum ars impreſſoria inventa traditur. Urbs recens munita. Archiepiſcopalis eſt ab A. C. 745. & malè habita fuit à Frid. Ænobarbo Imperat. A. C. 1158. Sed reſtaurata ab Othone IV. & Academiâ aucta, A. C. 1482. ſita eſt ad Rhenum ubi Mœnum recipit. *Baudrand.* Caput eſt ditionis cognominandæ quâ intra, una quoque eſt ex Capalis Rheni. Vide *Frecori.* Plura verò de hac urbe, apud B. Rhenanum *Rer. Germanic. l.* 3. & ad eum *Not.* Ampliſſ. Ottonis *pag.* 619. item infra voce *Moguntia.*

MAGONTINA, Ditio *Stift von Mentz*, quæ eſt provinc. parva, prope Rhenum & Mœnum, in Circulo IV. Electoral. Rheni, inter Veteraviam ad Boream Palatinatum inferiorem ad Meridiem. Ejus etiam pars in Franconia eſt. Ab Ortu ad Occaſum extenſa. Alia oppida ſunt Bingium, Aſciburgium ſeu Aſchaffenburgum, Miltenberga & Omeneburgum. Subſunt eidem Electori Friſlaria, in Haſſia Caſſelenſi, Erfordia cum annexis & Eichsfeldia regiuncula, in Thuringia, uti Duderſtadium, cum duobus aliis oppidulis.

MAGRADA, Melæ *l.* 3. *c.* 1. ſeu *Menlaſcus Ptol.* nunc *Rio Oro*, in Ipuſcoa, oritur ex monte S. Adriani, dein auctus aliquot fluviis Toloſam rigat, & juxta oppidulum *Oro* in Oceanum Aquitanicum ſe exonerat.

MAGRADA & MEC-NAZA, duæ familiæ Zenetorum (Africæ populi, qui circa A. C. 950. familiam Idris penitus exſtirpârunt) tenuêre Imperium annos centum & quod excurrit: donec Lautanii, alius Africæ populus, ad montem Atlantem, creatô Rege, Zenetorum imperio finem impoſuêre, A. C. 1052. Fuit autem Idris prælatus, ex Ommiadis oriundus, & ad Atlantem, urbem in Mauritania Fezzam condidit, ac in ea aſſumptô *Calipha* titulô, ſedem regiam poſuit. Georg. Hornius *Orb. Imp. p.* 222.

MAGRON, vel MIGRON, locus in extremo Galaad contra Machmas. Eſai. *c.* 10. *v.* 28.

MAGUDA, Meſopotamiæ urbs. *Ptol.*

MAGULABA, Arabiæ Felicis oppid. *Ptol.*

MAGURA, Libyæ interioris oppid. *Ptol.*

MAGUS, Græcè Μάγος. Præluxiſſe Perſis olim Magos ſapientiæ ſtudiis, atque etiam rerum Divinarum notitiâ varii tradunt ſcriptores. Apul. *in Apol. Nam ſi quod ego apud plurimos lego, Perſarum linguâ magus eſt, qui noſtrâ ſacerdos.* Siquidem *Magia* eſt, quod Plato interpretatur θεῶν θεραπεία. Porphyrius [illegible] Μάγοι [illegible]. *Heſych.* ſcribit, Magum à Perſis vocari [illegible]. *Suidas* autem Μάγοι [illegible]. Cicer. *l.* 1. *De Divinat. c.* 23. *Sapientum & doctorum genus Magorum habebatur in Perſis.* Hinc Philo *in lib. Quòd omnis probus liber ſit*: Magos deſcribit, ut eos [illegible] appellet. G. Voſſius ab Ebræo [illegible] deducit, quod *meditabundos ac in rerum cognitione occupatos* ſignificat, à radice [illegible], quod eſt *meditari. Nic. Lloyd.* Vide *Magi.*

MAGUS, Junius, vide *Junius.*

MAGUS, Samotheus vel *Magog*, ſecundus Celtarum Rex, Samothis filius, tectorum inventor primus, & œcumenicus ſui populi proviſor, caſtra, domus & oppida in ſuis ditionibus conſtituit, poſuit, firmavit. Unde ab ejus appellatione, veteres authores antiquiſſimarum urbium nomina adhuc in ſcriptis referunt, ut ſunt apud *Ptol.* & *Antonin. Breviomagus, Durmomagus, Vindomagus, Rothomagus, Noviomagus*; & his ſimilia. Non ſolùm per Europam, ſapientiæ & eruditionis ejus Principis volabat fama, ſed etiam per univerſas Aſiæ & Africæ regiones, quippe tam Perſæ quàm Scythæ & aliæ adhuc Orientales ac Septentrionales gentes ſuos ſacerdotes & philoſophos in hunc uſque diem *Magos*, ab ejus nomine vocant. Obiit an. à mundi origine 2009. & ante Chriſti adventum 1961. Fides penès Auctores.

MAGUSA, Æthiopiæ ſub Ægypto urbs.

MAGUSA, Arabiæ Felicis oppid. Plin. *l.* 6. *c.* 28.

MAGUSANI, Herculis fanum, *Weſt-cappel Ortelio*, vicus Scaldiæ inſulæ in Zeelandia, circa oſtia Scaldis fluv.

MAGUSTANA, majoris Armeniæ urbs. *Ptol.*

MAHADI-BILA, alias MADI, Calipha Saracenorum XXI. poſt Abujafarem (an Abubalam Mohammed, & Abdalam Bagdadi conditorem) regnavit ann. 10. menſ. 1. eum excepit Eladi-Bila, ab Irene in Cilicia victus.

MAHALATH, uxor Roboami, 2 Paral. *c.* 11. *v.* 18.

MAHALON, fil. Elimelech. Ruth. *c.* 1. *v.* 2.

MAHAMED-AMIN, Calipha Saracenorum XXIV. poſt Arachidum S. Aaronem, regnavit ann. 4. menſ. 7. bellô infelix & ab hoſtibus captus. Obiit A. C. 814. ſucceſſore *Mahammo*, an Mohammede fratre, qui ſede Caliphatus Damaſcô Bagdadum tranſlatâ præfuit ann. 12. menſ. 7. extinctus A. C. 826. Vide quoque infrà *Mahammed.*

MAHANAIM, nomen loci, in quo obviam facti ſunt Angeli patri noſtro Jacob, ab ipſo propterea impoſitum, quòd duas turmas vidiſſet, in eo loco, ſuam, & Angelorum Gen. *c.* 32. *v.* 2.

MAHARAI, nomen viri. 1. Paral. *c.* 11. *v.* 30.

MAHARVALI, ſeu MAHARVANI, vide NAHARVALI.

MAHATH, fil. Amaſai filii Elcanæ. 1. Paral. *c.* 6. *v.* 35.

MAHAUL, alias R. *Jahakob Moulin Sajel.* Rabbinus celebris, ſcripſit *Quæſtiones & Reſponſiones* circa ann. 187. Millenarii VI. juxta *Chronologiam* R. Ganz. Hic, & præceptores ejus R. Salom. Monian ac Rabbi Kadeſch, primi fuêre, quos nomine *Doctoris noſtri*, creatos deprehendimus: de quo titulo Vide infra voce *Morenu*, & plura apud præfatum Ganz. & laudatum illi *Abarbanelum*, ac *Levi Aben.*

MAHELETH, tertia uxor Eſau, filia Iſmaelis. *Gen. c.* 28. *v.* 9.

MAHIDA, nomen viri. *Eſdr. c.* 2. *v.* 52.

MAHIR, fil. Caleb, patris Sur. 1 *Paral. c.* 4. *v.* 11.

MAHLBERGA, inter titulos Principum & Marchionum Badenſium. Erat autem olim ſub propriis Comitibus, quorum inter illuſtres Briſigaviæ familias memoria ſupereſt: at quo fato ii defecerint, quâve ratione ipſis Badenſes ſucceſſerint, nobis incertum eſt. Vide Tob. Pfanner. *de præcipuis Germaniæ Principp. Gentibus c.* 9.

MAHMORA, vulgò quoque *Mahmora*, urbecula permunita Fezzæ provinc. è regione Aſgariæ provinc. ad oſtium fluvii Subu, ſub Luſitanis, ab A. C. 1614. cum portu capaci, in ora Oceani Atlantici.

MAHMUDUS, Rex Perſiæ & Indiæ, Michaelem filium Selgiuci, Ducem Turcarum, vicit ac captivum in Perſiam abduxit; quem cum ex Mawaranachara omnes Turci inſequuti, in planitie *Chorasan* conſiderent, diſplicuit id *Mahmudo*, filiuſque ejus *Maſud*, Succeſſor Regni, Turcas bellò laceſſere cœpit, qui rurſus A. C. 1038. Togrul-Bekum, filium Michaelis, Regem creârunt, &, occiſo Maſudò, totâ Perſiâ potiti ſunt. Quæ prima Turcici Regni origo, à Scriptoribus Græcis ac Latinis, monſtroſis fabulis involvitur. Horn. *loc. cit. p.* 269. Fuit autem *Mahmudus*, ex Bojitarum familia, qui genus ducentes ex primis Perſarum Regibus, adeoque ab ipſo Dario Hyſtaſpis, poſt Califfas Saracenorum per univerſam Perſiam ſummò æquitatè imperium veterum Regum, tot jam ſeculis interruptam proſapiam, inſtaurârunt, & per ann. circiter 130. fortunâ variâ præfuerunt: *Idem p.* 281.

MAHOMADES, cognomine *Ibn Haben Hamor*, vel *Alhabib* Almanzor, Dux Maurus, tutor Hiſſeni, filii Alhaca, Regis Cordubenſis: Terras Chriſtianorum bis & quinquagies invaſit, ſemper felix. Legionem expugnavit, pluribuſque aliis urbibus captis & victoriis obtentis formidabilis longè lateque extitit. Nihilominus tandem ingenti ſtrage à Veramundo Rege Legion. A. C. 998. victus, ſpontaneâ mediâ vitæ tædium finiit. Roderic. Morales & Mariana *Hiſt. Scot.*

MAHOMERIA & MACHOMERIA, apud Matth. Pariſium, Guil. Tyrium, & alios *Geſtorum Dei* Scriptores, Templum Mahometicum dicitur: Gallis *Mahomerie*. Unde fortè iidem *Mamerie* ſuum habent, pro re ridicula vocem uſurpantes, quòd preces, clamores, cantuſve in ejuſmodi Templis à Turcis excitari ſolitos pro ridiculis haberent. Iidem *Mahum* & *Mahe* ut plurimum Mahometem appellabant; per quem quod jurarent Mahometani, factum ut Ambianis hodieque *Mahom* ſit pugnis certare, quòd pugnando invicem ſubinde per Mahometem jurent. Car. du Freſne *Gloſſar.* vide infra in *Meſquita*.

MAHOMETES, Arabs, famoſus ille Impoſtor & Pſeudopropheta, patre Abdallâ Ethnicò, & matre Eminâ Judæâ, utroque de vulgi ima fæce, natus: ambitioſus, mendax, ſuperbus, perfidus, malignus, ultionis avidus, omnibus tandem ſceleribus perditè deditus. Inopiâ preſſus, diviti cuidam mercatori Arabi primùm ſervîit, quo mortuò, viduam ejus Gadicham ſeu Tadigam uxorem ſibi junxit; hinc opibus affluens, jam urgendi malè auſa occaſionem quæſiit. Batiræ ergo hæretico Jacobitæ, Sergio item, Monacho Neſtoriano, & Judæis quibuſdam junctus, *Alcoranum*, (Vide ibi) conflavit, religionemque novam ex Judaiſmo variiſque hæreſibus conſarcinatam introduxit, in quâ corruptæ carni indignè blandiens, plurimos brevi aſſeclas nactus eſt. Cum his arma cepit, multiſque populis, cum Arabia, ſubactis, quidquid imperium legemque ſuam agnoſcere renuebat, igni ferroque perſequutus eſt: Religionis prætextu uſus, ad potentiam augendam. Et quò efficacius ſuis imponeret, quoties epilepsiâ correptus eſt, morbò ipſi familiari, columbam habebat ſic aſſuefactam, ut interea aurem ipſi vellicaret, quò diſcipuli crederent, per Angelum Gabrielem, hunc enim per columbam intelligi volebat, illum divinitus moneri. Ab uno inſuper ſociorum in puteo abſcondito, verum Mahometem Prophetam eſſe, exclamari curavit. Acceſſit errori efficacia, & turbæ vocem admirata eſt: quam ut confirmatiorem redderet, mox compleri puteum, miſerumque intus latentem lapidibus ſuperobrui juſſit, ne aliquando fraus proderetur. Arabes ipſum ut plurimum ſequebantur, quibuſdam nihilominus repugnantibus, quo factum, ut Impoſtor Mechâ aufugeret, 16. Jul. A. C. 622. Medinam Talnabi, i. e. in urbem Prophetæ. Hinc Æra ſeu Hegira Mahometanorum incipit. Vide *Hegira*. Obiit A. C. 631. imperii 8. ætat. 63. annorum Arabicorum ſeu Lunarium: ex pluribus uxoribus, nullâ prole ſuſceptâ, præter Fatimam filiam. Poſt mortem ejus ſecta hæc horrenda, longè latéque per Palæſtinam, Syriam, Ægyptum, Perſiam, Græciam, &c. una cum imperio Mahometico ſe diffudit, hodiéque toti Orbi formidabilis eſt. Zonaras & Cedrenus Joh. Damaſcenus. Vide *Iſmael*: Vincent. Bellovac. *l.* 24. *c.* 4. Petr. Cluniacenſ. *cont. ſect. Saracen.* Blond. *l.* 6. *dec.* 1. Volaterran. *in Mahom.* Mariana *l.* 7. *de rebus Hiſpan.* Poſtell. P. de Valle, *Itiner. tom.* 1. 2. & 3. Polyd. Verg. *de invent. rerum l.* 7. &c.

MAHOMETES I. Turcarum Sultanus, fil. Bajazetis I. à Tamerlane victi, ſucceſſit fratri Moyſi, A. C. 1413. victoriis, juſtitiâ, conſtantiâque dictorum celebre nomen. Caramaniæ Principem à Turciæ obſidione depulſum, aliquot urbibus exuit: Pontum & Cappadociam ad obſequium reduxit, ſubjugavit Serviam, Dalmatiæ partem, cum Macedoniæ parte, occupavit, Valachoſque tributum pendere coegit. Sedem Imperii Adrianopolin tranſtulit. Venetorum terras, ad mare Ionium vaſtavit, qui viciſſim Lampſacum ei, aliaque quædam loca eripuerunt. Iſmaeli, Principi Sinopenſi, apud quem Muſtafa frater perfugium habuerat, bellum intulit: gratus in Græcos, qui cum Theſſalonicæ detinuerant, cum illis fœdus initum conſtantiſſimè ſervavit. Obiit A. C. 1421. Chalcondylas *Hiſt. Turc.*

MAHOMETES II. Amurathis II. fil. Turcarum Imperat. 9. patri ſucceſſit, A. C. 1451. Inter Turcas *Bojuc*, i. e. Magnus, appellatus, terror Europæ, & infideliſſimus ab omni ævo ſceleſtiſſimus, Patre Croja obſidioni immortuò, exercitum in Thraciam reduxit, Adrianopoli thronò conſcenſò. Hinc bellum Græciæ illaturus: omnes primò aditus occupavit, unde ipſis auxilia ſummitti poterant; dein Conſtantinopolim vi cepit, & expugnavit, A. C. 1453. ubi Conſtantini Palæologi Imperatoris caput per ludibrium pilo affixum, & in urbe circumgeſtatum fuit. Poſtea Trapezuntinò quoque Imperiò potitus, Regna duodecim Chriſtianis ademit, 200. urbes cepit, & in his Chalcidem inſulam armis, & Scodram deditione Venetis extorſit: quibus peractis Regis titulum cum *Imperatoris* permutavit. Ab obſidione tamen Belgradi vulnere acceptò, fortitudine Huniadis & zelò Capiſtrani Chriſtianos ad rem ſtrenuè gerendam hortantis, depulſus, in Albaniam tranſiit, à Scanderbego ſimiliter malè habitus, ut & ab Uſumcaſſane Perſarum Rege aliquot urbibus exutus: nihilominus Fatô ſic volente, Hungariam, Perſiam, Moreſiam, Boſniam, Valachiam, Tranſylvaniam, & Albaniam peragravit victor: Caffâ inſuper, Sinope, totâque Peloponneſo potitus, Bellum maritimum annis multis cum noſtris majoribus geſſit. Rhodum fruſtra tentavit, Italiæ, captâ Hydrunte, arma intulit. Egnatius *l.* 7. A. C. 1463. *Rhodum fortem, & Italiam ſuperbam*, juxta Epitaphium, quod ipſe ſibi Latinè ſcripſerat, victoriarum cumulo aliquando additurus. Obiit Nicomediæ, cùm in Ægyptum moveret A. C. 1481. ætat. 53. Imperii 31. Græcè, Latinè, Arabicè & Perſicè doctiſſimus, Aſtrologiam percalluit, formâ, ingeniò, animò inclytus. Sed luxurioſus & fidei minimè tenax: Unde à Dracula, cui vim paraverat, in ſermone ſauciatus: in Stephanum Boſniæ Principem Lesbique, contra fidem Davidi Comneno & filiis datam ſævus: Turcicæ ſuperſtitionis pariter & Chriſtianæ fidei irriſor. Ob peponem devoratum, 14. ephebis eviſceratis, & ferè direptâ Conſtantinopoli, crudelitatis quoque notam meritus. Paul. Jovius *in elog.* Vigener. *comm. Chalcond.* Leunclav. *Pand. Turc.*

MAHOMETES III. fil. Amurathis III. Imperium A. C. 1595. à cæde 21. fratrum, decemque prægnantium Patris uxorum, quas in mare præcipitari juſſerat, auſpicatus, ſemel ſolum exercitum duxit. A Chriſtianis Strigonio, ſub Manſfeldio, Albâ Regali ſub Mercurio, & inferiori Buda, ſub Archiepiſc. Auſtriæ exutus, plurimas inſuper arces locaque magni nominis amiſit. A Melitenſibus porro, qui Naupactum ceperant, Vaivoda Valachiæ, ut & Principe Tranſylvaniæ, victò Sinane Baſſa, ſuperatus: Moldaviam, Valachiam, & Tranſylvaniam amiſit. Mox licet Caniſâ, Peſtò & Albâ Regali receptis, pacem fruſtra petiit; Ignavus & luxuriæ immerſus. Hinc Janizaris turbantibus, furori eorum amicorum intimos exponere coactus, matrem, omnium malorum cauſam creditam, in exilium pellere ſe ſimulavit. Strangulatò tandem primogenitò ſuò, hujuſque matre, ob proditionis ſuſpicionem, merſâ, peſte abreptus obiit, A. C. 1603. ætat. 39. Imperii 8. Baudier. *Invent. Hiſt. Turc.* Mezeray, *Contin. Hiſt. Turc.*

MAHOMETES IV. A. C. 1642. natus, ſucceſſit A. C. 1648. Ibrahimo I. patri, à Janizeris ſtrangulato. Leopoldum Imperat. bellò aggreſſus, in Hungariâ Neuheuſelium, fortalitium Serini, aliaque loca occupavit: victus, rem ſtrenuè gerentibus auxiliariis Gallis, in tranſitu fluvii *Raab*. Dein in Creta rem feliciter geſſit, Candiâ urbe, poſt memorabile obſidium, tandem ægrè, captâ. Formâ, ingenio, animi robore excellens, voluptatumque abſtinentior. Poſtmodum Poloniam ingreſſus, aliquot provincias celeri impetu invaſit, arcemque fortiſſimam Caminiecum cepit, ſed ab hodierno Rege Johanne ſemel atque iterum victus, pace bellum mutavit: Poſtmodum induciis, quas cum Leopoldo Auguſto in viceennium pepigerat violatis, ac ingentibus copiis Hungariâ irruptâ, ad ipſam penetravit Viennam, eamque acerrimè, ſed fruſtra obſedit: Prælis dein aliquot fractus, & plurimis urbibus munitiſſimis, ipſâ tandem Budâ, exutus, à ſuis throno cedere & Solimanno III. fratri ſceptrum tradere coactus eſt, ab quo tempore in cuſtodia degit, haud pridem extinctus. Vide & ſuprà voce *Achmet*.

MAHOMETES Aractæus, vide *Albategnius*. Idem quoque nomen aliquot Regum Granatenſium fuit.

MAHOMETES Bagdedinus, Mathematicus, auctor libri, *de Superficierum diviſionibus*. An verſio hæc Euclidei operis? Vide Voſſ. *de Mathem. c.* 16. §. 4.

MAHOMETES Effendi Turca, inſignis atheus; eò vecordiæ provectus eſt, ut impietatem ſuam non alio magis argumentò adſtrueret, quàm quod nullum in ſeſe, infenſiſſimum Deitatis hoſtem, ultionis exemplum Deus edidiſſet: non adeò ſegni animò contumeliam tantam laturus, ſi eſſet, qui vindicare poſſet. In qua impietate tantæ quoque pervicaciæ fuit, ut defendendæ huic, uti dicebat, veritati, extremum ſupplicium alacri animò ſuſciperet. Teſtis αὐτόπτης Ricautius Anglus de *Statu Imperii Ottomann. l.* 1. *c.* 14. apud Tob. Pfanner. *Syſtem. Theol. Gentil. c.* 2. §. 2.

MAHUMITES, nomen viri. 1. *Paral. c.* 11. *v.* 46.

MAHUTEUS Obeliſcus, à *S. Mahut*, quod nomen Orientales S. Bartholomæo tribuunt, ex Templi Iſiaci fundamentis erutus erectuſque in Æde S. Bartholomæi Bergomatum Foro, Romæ conſpicitur. Georg. de Sepibus *in Collegii Romani Societ. Jeſu Muſæo p.* 12.

MAJA, Vulcani uxor, vide infra *Naja*.

MAJA, Atlantis filia ex Pleione nymphâ, ex quâ Jupiter Mercurium

curium ſuſcepit. Virg. *Æn. l.* 8. *v.* 138.

Vobis Mercurius pater eſt, quem candida Maja
Cyllenes gelidô conceptum vertice fudit.
At Majam (auditis ſi quicquam credimus) Atlas,
Idem Atlas generat, cæli qui ſydera tollit.

Nonnulli etiam tradunt, eam Vulcano nupſiſſe. Significat & *obſtetricem*, ut ait Suidas *in Socratis vitâ.* Vide Macrob. *l.* 1. *c.* 12. *Plut.* Ovid. *libr.* 5. *Faſt.* Eſt & dea Fauni filia, cui in mellario vaſe non mel, ſed vinum ſacrificabant. Item Helleſponti urbs. *Steph.*

MAJA, Inſul. parva, in æſtuario Forthæ amnis, Edimburgo vicina. *The May* vulgò. Hic olim celebre cœnobium Clericorum Regularium.

MAJACTA, Inſula fuit de ſquamis ferreis, quam birretis inſutam geſtare viri ſolebant, tempore Friderici II. Imperat. Car. du Freſne ex *Chron. Nonantulenſi MS.*

MAJAGUANA, una ex Lucaijs Inſulis inter Samanam inſulam ad Boream & Hiſpaniolam ad Auſtrum in mari Boreali.

MAJALIS, vide *Porca.*

MAJATUM, caſtellum Galliæ, in Cenomanis, memoratum Orderico Vitali *Hiſt. l.* 10. vulgo *Maye.* Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MAJAVILLA, vulgò MAYENFELD, oppid. Rhætiæ cum arce, in fœdere decem Juriſdictionum, ultimô locô: ad Rhenum, planitie patentiore, frumenti vinique juxta feraci & amœnâ. Dictum quaſi *Maja villa*, à Maja Mercurii matre ibi culta, Munſter. *l.* 3. Guillim. *l.* 4. Sprech. *l.* 9. Vel quaſi *Magna-villa* correptè, ut *Vadiano* placet. Olim *Lupinum.* Situm eſt infra Malantium, 1. horâ ab oſtio Langari fluv. Fuit olim cum Malantio Vatiꝫnſium Dominorum, à quibus ad Toggios Comites: inde ad Wolfhardum Brandiſium, ob Veronam uxorem e familia Werdenbergicâ pervenit, circa A. C. 1437. Nihilominus jam tum, ſalvô Brandiſiorum jure, cum reliquis 8. juriſdictionibus duæ hæ poſtremæ, fœderibus Rhætorum duobus ſe conjunxerunt. Poſtea Rhæti has juriſdictiones emerunt, hiſque Præfectum ab illo tempore mittunt, qui Lupini in arce habitat. Bellô inter Maximilianum Suevici fœderis caput & Helvetios exortô, oppidum proditione in Brandiſiorum, qui tum à Cæſare ſtabant, poteſtatem pervenit, pluribus in eo Rhætorum interfectis, A. C. 1499. mox tamen, poſt victos ab Helvetiis, qui Rhætis auxilia ſummiſerant, hoſtes, receptum eſt. vide Stumpf. *l.* 10. *de Rhætis*, *c.* 22. Simler. Sprecherum *Pall. Rhæt.* &c.

MAJELLA, mons Aprutii altiſſimus, ob præcipuam celſitudinem, per ingentia ſpatia conſpicuus, vertice perpetuâ propemodum nive veſtitô: divitius avulſuſque ab Apennino eſt, cui tamen adjacet, amplitudinis vaſtiſſimæ, difficillimô aſperôque aſcenſu. Vicina illi undique multa caſtella vicique, amnes etiam plurimos effundit.

MAJEMONIDES, Celebris Rabbinus, pater, R. Abraham, qui congeſſit *Quæſtiones & Reſponſiones.* *Vide Moſes ben Majemon.*

MAJESTAS, Dea Honoris & Reverentiæ filia. Ovid. *l.* 5. *Faſt.*

Donec Honor, placidoque decens Reverentia vultu
Corpora legitimis imposuere toris.
Hinc ſata Majeſtas, quæ mundum temperat omnem,
Quaque die partu eſt edita, magna fuit.
Nec mora conſedit medio ſublimis Olympo,
Aurea purpureo conſpicienda ſinu.

MAJESTAS, & *Numen*, junctim poſita ſemper legere eſt de Imperatore; unde illæ adeò frequentes in veterib. monumentis ſubſcriptiones, his notis ſignatæ, N. M. Q. E. D. h. e. *Numini Majeſtatique ejus devotus.* Et quidem liberâ ſtante Republ. non ſolum *Populi Romani Majeſtas* dicebatur, ſed etiam Conſulis & Prætorum & aliorum majorum Magiſtratuum. At ſub Imperatorib. nunquam niſi de Imperatore ipſo nomen illud in uſu fuit, nec aliæ dignitates ſic appellatæ Imperator. ævô. Nec obſtat Treb. Pollio *in Gallienis c.* 14. cum ait, *Fuit ejuſdem ſocius in appetendo Imperio quidam Cecropius-Valerianus-conſtat de genere: non tamen ſatis conſtat de dignitate, vel, ut ſuperiores alii loquuntur, de Majeſtate.* Nempe inferioribus quidem temporibus *Majeſtas Auguſti* & *Majeſtas divina domus*, ſemper uſurpata eſt. ſed eô ſenſu, ut pondus & gravitas & magnitudo quædam coli venerarique digna in Principe, illâ voce deſignaretur, & honos quidam eximius cum veneratione junctus, qui jure meritôque illi poteſtati deberetur, quæ ſupra omnes poteſtates eſſet. Nam ut *Majeſtas populi* olim dicebatur, propter Imperii magnitudinem ac dignitatem, quô tempore Populus Roman. Imperii ſummam tenebat: ſic poſtquam Imperium ad unum tranſlatum eſt, *Majeſtas* quoque, quæ tantô Imperiô dicebatur, ſimul ad unum illum tranſlata; atque hinc *Majeſtas Auguſti* dicta, quæ olim *Populi Romani* fuit. Ætate verò Trebellii, *Majeſtas* propriè vocari cœpta eſt, ipſa Imperii dignitas vel Imperium ipſum, h.c. *Baſileia*; quam qui habet, is *Imperator* & *Auguſtus* dicitur, ut dignitas Conſularis Conſulem facit & Prætoria Prætorem. *Dignitas* namque de aliis Magiſtratibus & honoribus, *Majeſtas* de ſolo Imperio dicebatur. Sed duæ tunc erant *Majeſtates*, *Cæſarea* & *Auguſta*: ideò Trebellius h. l. cùm diceret, dubitatum eſſe à multis, de Valeriano Juniore, utrum Auguſtus, an Cæſar tantùm fuerit, non ſatis de *Majeſtate* ejus inter omnes conſtitiſſe, ſcribit: quod alii eum *Auguſtum*, i. e. *Auguſti Majeſtate* præditum fuiſſe, alii *Cæſaream* tantùm, quidam neutrâ, affirmarent. Quô ſenſu *Majeſtas Auguſti* & *Majeſtas Cæſaris*, pro utriuſque dignitate, ſumitur. Et ſic omnino paulo ante *Inſulas Majeſtatis*, dignitatem Imperatoriam appellavit, ut Præfecturæ inſulas & Conſulatûs & Præturæ, &c. dicebant. Itaque *Majeſtas* Trebellii tempore dicebatur dignitas Imperatoria, quam *Baſileian* Græci, *Imperium* recentiores Latini, Galli *Regalitatem* dixêre, &c. Priori verò ſenſu, *Majeſtas*, quæ Imperatoribus ſolis cum Diis communis facta eſt, Græcis modò *megaleiotes*, modò *eudaimonia*, exponitur: ſed *eudaimonia* propriè privati devotio eſt, quæ Principis Majeſtati debetur &c. Salmaſ. *Not. ad Trebellium loc. cit.* nec *megaleiotes* plus quam *Magnificentiam* vel *Magnitudinem* exprimit: unde *Majeſtatem*, quam diſertè Plinius *Panegyr. c.* 42. à *Magnitudine* ſeparat, unum eſſe ex iis vocabulis Latinis, quibus nihil in tota Græca lingua par & ex æquo reſpondeat, eruditus aſſerit Caſaubon. *Ibid.* Hodie titulum hunc Imperatorum Regumque proprium eſſe, conſtat. interim, uti alia, ſic etiam hoc axioma, quandoque non Pontifici ſolum Romano ſed & Epiſcopis ac Archidiaconis tributum à Scriptoribus Eccleſiæ Romanæ, docet *in Gloſſario* Car. du Freſne. Apud eundem, *Majeſtatis* nomine, Bullam Imperialem ſeu majus Imperatoris ſigillum, in quo ſcil. cum Imperatoria *Majeſtate* exprimitur (unde Germanis *Majeſtæt-Brieff* ejuſmodi ſigillô munitæ literæ appellantur) quoque inſigniri, obſervat Marquardus Freherus *ad Petrum de Andlo & ad Bullam Sigiſmundi Imp.*

MAJI Inſul. una Gorgadum, in Oceano Atlantico prope oram Orient. Inſulæ S. Jacobi, ſatis culta. Ibi ſalinæ magni proventus. Sub Luſitanis; *Ilha de Mayo* vulgò.

MAILLA, ſpecies monetæ minutioris, in *Charta* A. C. 1144. apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* contractè ex *Medallia*, vulgò *Maille* Gallis. Vide infra paſſim, inprimis in voce *Malha.*

MAILLARDUS Oliverius, vide *Olivier.*

MAIMODINA, in *Teſtamento* Nunonis Sancii Comitis Ruſcinon. A. C. 1241. *Item alii ſtuli cuidam Piſano in foſſa ſive apud Romam,* 1200. Maimodinas *in auro*: moneta eſt Saracenorum Ægyptiorum, aliis *Maſmodina*, *vide ibi.*

MAINARDUS, Tirolis Comes circa A. C. 1300. quòd ambitioni Tridentini Epiſcopi reſiſteret, excommunicatus, apologiâ conſcriptâ in Epiſcoporum vitam acriter invectus, inter alia ſcribit: *Non ſacris Literis, ſed liberis dant operam: Liberum amant. Si Antichriſti non ſunt, quid aliud obſecro ſunt? Eſtne illud paſcere oves, amare gregem? regna, opes, aliena appetere.* Vide Aventin. *Annal. Boj. l.* 7.

MAINLANDIA, vulgò MAINLAND, Schetlandicarum Inſular. præcipua. Extenſa à Septentrione in Meridiem ad 60. mill. paſſ. Ibi aliquot vici, & plurimi ſinus: Sub Danis. Intima ejus etiam paulatim incoluntur, ſed minori ſucceſſu. Montes hic præalti: Ex his Cirrici montes primores ſunt ad Auſtrum; ad Boream mons eſt Reniſteitus, inſigni in apice pharô, decoratus. Mainlandia autem Orcadum Inſul. alias dicitur *Pomona.* Vide ibi.

MAJOMA & MAJONIA, emporium & portus Gazæ, diſtans ab ea viginti ſtadiis, qui poſteà Gaza maritima nuncupatus eſt, in tribu Simeonis.

MAJOR, genus quoddam Nobilium apud Germanos, *Meyer*: ortum à Majoribus villicis, qui ab initio ex plebe erant, poſtmodum, cùm à dominis ſuis prædia in beneficium, ſive feudum accepiſſent, Nobilitatem ſibi vindicare cœperunt. Temporum deinde fluxu, ii *Majores*, i. e. villici vocati ſunt, qui ſervi non eſſent, ſed prædia colenda certâ mercede conduxiſſent, ſuô nomine Coloni dicti. Hodie, apud Germanos ulteriores, omnes colonos, ſive liberi ſint, ſive ſervi, eô nomine gaudere, non item Alamannos, docet *Goldaſtus.* Apud Gallos *Major villæ* eſt Magiſtratus, & in municipio aliquo juriſdictione fretus: Prætor aliis vel Conſul. Sic dictus, quòd inter ſuos Collegas emineat. Regiminis formam à Romanis ductam oſtendit Spartian. *in Severo, c.* 17. ajens: *Alexandrinis jus dedit Buleutarum, qui ſine publico conſilio, ita ut ſub Regibus antè, vivebant, uno judice contenti, quem Cæſar dediſſet.* *Major* pro Magiſtratu dici apud Anglos demum cœpit, ſub Richardo I. circa A. C. 1189. Plura de hac voce vide apud Henric. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

MAJOR Domus, in Aula Principum, triplici gradu reperitur. Primò is ſic dictus, qui rem in domo curat ad victum ſolum pertinentem: aliàs olim Eleater, Præfectus menſæ, Architriclinus, Dapifer & Princeps coquorum. Secundò, qui rem omnem familiarem & cum juriſdictione Officiales domeſticos moderatur, aliàs *Major Palatii*, Oeconomus, Domeſticus, & juxta recentiorem Helleniſmum Megadomeſticus. Tertiò, qui omnia domini ſui negotia intus & foris, bellô & pace tractat, diſponit & exſequitur. Alias *Præfectus Palatii*, *Præfectus Aulæ*, *Comes Palatii*, *Præfectus* item *Prætorio*, à ſimilitudine Roman. Magiſtratus, qui ab Imperatorib. inferioris ſeculi ad regendas provincias cum ſummo imperio miſſus eſt. Vide Caſſiodor. *l.* 6. *ep.* 3. Priorum exempla in Aulis Burgundica, Neuſtriaca atque Orientalium Francorum, apud *Gregor. Turonenſ.* Anglica quoque apud *Flor. Wigorinenſem*, *Ingulfum*, &c. reperiuntur. Apud Gallos verò, ut primus gradus in ſecundum irrepſit, ita hic poſtmodum ita prorupit in tertium, ut, peſſundatô Regiô faſtigiô, omnem ſibi conflaverit poteſtatem, titulôque *Ducis Ducum*, *Ducis Franciæ* & *Principis Francia* non acquieſcens, nomen demum Regium cum ipſo regno involârit. Non enim id honoris ulli conceſſum eſt, niſi iis, *qui & claritate generis & opum amplitudine cæteris eminebant*, unde Annales Moguntini & Monachi Laureshemenſis, de Carolo Martello: *Carolus ſub honore* Majordomatus, *tenuit regnum Francorum ann.* 27. Cujus Epitaphium:

Dux Dominuſque Ducum, Regum quoque Rex fore ſpernit,
Non vult regnare, ſed Regibus imperat ipſe.

Vide Eginhardum *in vita Caroli.* Vetuſtum Scriptorem Annalium Francicorum, à P. Pithœo editum, Gregor. Turonenſ. *Hiſtor. Gall.* Ducheſnium *in Hiſt.* Andr. Favinum *de primis Miniſtris Coronæ Gall.* &c. Primus ſic è Majoratu invaſit ſolium, ejectô Chil-

dericô Pipinus: cui ſuccedens filius Carolus, ut, exutis jam prorſus Merovinis, ſceptrum genti ſuæ confirmaret. Magiſtratum iſtum, mutandis rebus adeo minaciter imminentem, aut omnino ſuſtulit, aut terminis longe anguſtioribus concluſit. Refloruit tamen ſeraris Regibus hic Magiſtratus ſub Carolo Simplice, qui regnum init A. C. 872. cum potentiùs illum adminiſtraret Robertus, Dux & Marchio Franciæ appellatus. Huic velut jure hæreditariò ſucceſſit Hugo M. atque huic itidem ex filio nepos Hugo Capetus, qui, poſt ereptum ſine prole, non ſine veneni ſuſpicione, Ludovicum V. deficiente Carolinorum ſtirpe maſculâ, Regnum ex potentia ſui Majoratus, A. C. 988. occupavit. & ne hic deinceps ſtatu quiſpiam eveheretur, eum funditus abolevit: partibus ejuſdem, quæ ad ſervitium Regis magis videbantur neceſſariæ, civilibus quidem præſertim Seneſcallo: militaribus Conſtabulario & Mareſcallis commiſſis: quorum dein officia multo evaſerunt illuſtriora, cum è potentia, tum dignitate. Plura vide apud præfatum Spelmann. Sic de Henrico IV. docemur à Grammondo *l.* 1. nunquam in unum contuliſſe Imperii molem: a quo cùm receſſiſſet Ludovicus XIII. fil. qui Marchioni primum Ancræo, dein Luynæo Connetabili, poſt hunc Richelio Cardinali, nimiùm tribuerat: hôc defunctô ſub Ludovico XIV. hodiè feliciter regnante Mazarinus Cardin. quidem ſub titulo *primi Miniſtri ſtatus*, ad eam potentiæ faſtigium evectus eſt. at eô mortuô prudentiſſimus Rex iterum ſummam rerum in plures ſparſit, ipſe his omnibus verè *Major*. Vide Chr. Becmann. *Hiſt. Orbis Terr. Geogr. & Civ. c.* 3. *de regno Gall.* §. 17. Ex cineribus *Majordomatus* priſci in Gallia, quomodo *Juſtitiariorum* in Anglia dignitas ſuſcitata ſit, vide *ſuo loco*. Cæterum Hornio, primò in Gallia inſtituti fuerunt A.C. 687. quod officium complectebatur totam poteſtatem Regiam, præter Titulum & Coronam. In eorum manu, pax & bellum, neque qui ab eo tempore regnaverunt, Reges fuêre, niſi titulotenus. Quod ergo ſub Caliphis Saracenorum fuerunt Sultani, id in Gallia *Majores Domus*, qui poſtea ſub Carolingis dicti fuerunt *Comites Stabuli*: Sed paulatim omnem ſuam poteſtatem ſic amiſerunt, ut tandem non niſi nomen reſtaret, quod ſuperioribus annis etiam extinctum eſt. Maximus ex his *Majoribus domus* fuit Carolus Martellus, Princeps omnium, quos Gallia unquam habuit, pugnaciſſimus, qui multoties oblatum Regnum, ſeu potius *Regis* titulum, animoſè contempſit, dicens, *malle ſe Dominum Regis, quàm Regem eſſe*. At, ultimò Merovingorum Regum Chilperico IV. à Zacharia Pontifice exauctoratô, ac in Cœnobium detruſô, à Merovingis ad Carolingos, ex præfato Carolo ortundos, dignitas Regia tranſiit; donec, ſub horum ultimis, orti ex poſteris Wittekindi Ducis Saxonum, Hugo Magnus & Hugo Capetus, *Comitatum Pariſienſem* obtinuerunt, cujus ea tunc, quæ olim *Majorum Domus* ſeu *Comitum Stabuli* poteſtas fuit. Tum enim, defunctô Ludovicô V. ſeu potius VI. Hugo Capetus excluſâ Caroli M. ſtirpe, Regnum Franciæ occupavit. Georg. Horn. *Orb. Imp. p.* 106. *&* 334. Secundùm *Car. du Freſne*, ſuprema hæc Aulæ Franciæ dignitas, penès quam non Palatii ſolum, ſed totius Regni & Reipubl. cura erat, tum demum cœpit, cùm imperavit Chlodoveus II. Dagoberti fil. ſub quo Regum auctoritas & ſuprema poteſtas intercidit. Ab ipſis autem Proceribus Franciæ Populoque eligi conſueviſſe, ex Fredegario *c.* 54. Aimoino *l.* 4. *c.* 15. Eginhardo in *Vita* Caroli Magni, Aliis, docet idem; &, cum Regnum Francicum in triplicem maximè Monarchiam diviſum eſſet, *Franciam* nempe, *Neuſtriam*, *Auſtriam* & *Burgundiam*, harumque Reges, qui omnes *Regis Francorum* titulum indiviſum retinebant, in ſuis quique Regionibus, *Majores Domus* haberent, eorum ſeriem, unâ cum nominibus Auctorum, qui illorum meminêre, exhibet. Ex illo ſeries *Majorum Domus* iſta:

SERIES MAJORUM DOMUS REGUM FRANCIÆ.

Badegiſilus, poſt modum Epiſcop. Cenomanenſis ſub Chlotario I.
Gundolandus, ſub eodem.
Landericus, ſub Chilperico I. & Chlotario II.
Gundoaldus, ſub Chlotario II.
Æga, vel *Eganus* aut *Eganes*, ſub Dagoberto & Chlodoveo II.
Almaricus, ſub Chlodoveo II.
Grimoaldus, Pipini II. filius.
Erchinoaldus, aliis *Herginoldus*, ſub Daguberto & Chlodoveo II.
Leudeſius, fil. ejus, ſub Theodorico.
Ebroinus, ſub Chlotario filio Chlodovei.
Warato ſub Theodorico I.
Bertharius, gener Waratonis ſub eodem.
Nordebertus, ſub Chlodoveo II. & Childeberto II.
Grimoaldus, Pipini junioris, fil. ſub eodem Childeberto.
Theudoaldus, fil. Grimoaldi, ſub Dagoberto filio Childeberti.
Ragenfredus, ſub Dagoberto.
Carolus Martellus, ſub Theodorico, filio Daguberti.
Pipinus, Caroli Filius.

SERIES MAJORUM DOMUS REGNI AUSTRASIÆ.

Chrodinus Dux, electus *Major Domus* Regni Auſtraſiæ, ſub Sigeberto I.
Gogo, ſub eodem.
Rado, ſub eodem.
Florentianus, ſub Childeberto.
Wiltoadus, ſub eodem.
Warnacharius ſub Theodorico II.
Pipinus Senior, ſub Chlotario I. Dagoberto II. & Sigeberto II.
Martinus, itidem ſub Sigeberto II.
Grimoaldus, ſub eodem.
Adalgiſus, Dux Palatii, ſub Sigeberto III.
Pipinus Junior, fil. Adalgiſi, ſub Theodorico, filio Chlodovei & ſub Chlodoveo.

SERIES MAJORUM DOMUS REGNI BURGUNDIÆ.

Warnacharius, ſub Theodorico, Childeberti filio.
Berthoaldus, ſub eodem.
Protadius, ſimiliter.
Claudius, genere Romanus, ſub eodem.
Flaocatus, ſub Chlodoveo II.

Quibus addi poſſunt.

Hermarius, *Gubernator Palatii* Regis Aquitaniæ, &c.
Robertus, ſub Pipino Rege Aquitaniæ A. C. 828.

Ex hinc, qui *Majores Domus*, ſub prima & ſecunda ſtirpe appellabantur, *Seneſcalles* dixere Franci. Sic Theobaldus Comes Bleſenſis, modò *Major Domus*, modò *Seneſcallus*, dictus occurrit, &c. Plura hanc in rem, ut & de *Majoribus Domus Reginarum*; Item de *Majoribus Domus Eccleſiæ Romanæ*, Epiſcoporum quoque (qui non alii forte à Vice Dominis) & Regum Aragoniæ, Caſtellæ, Hiſpaniæ: de *Majoribus* tandem *Domus* Cæſar-auguſtæ, ſeu tribus Judicibus Confratriæ Mercatorum. Vide apud præfatum Car. du Freſne in *Gloſſ.* & Auctores idoneos, magnô ibi numerô *ibidem* laudatos.

MAJOR Domûs, in famulitio urbano, apud veteres Romanos, magni nominis, negotiationis ac dominicæ procurationis primas ſibi vindicabat, aliis *Actor* dictus. Rabanus Maurus, *l.* 1. *de inſtitut. Cler.* *Quoniam enim Actor prudens & bonus ſeit, quid ſit Domini ſui cenſus, & omnis ſubſtantia modus, & redegit apud ſe totius poſſeſſionis inſtrumenta originalia.* Ubi quem *Actorem* vocat Ælius Donatus *Majorem Domus* appellat. Quod enim apud Terentium Demipho ita Getam alloquitur *Phorm.* *Act.* 2. *ſc.* 1.

Bone cuſtos ſalve! columen verò familiæ:

Id ille ſic interpretatur. *Columen culmen, an columen columna? Unde columella apud Veteres dicti ſerve Majores Domus.* Lucilius:

Servus neque infidus Domino, neque inutilis quoquam
Lucili Columella hic ſitus Metrophanes.

Quò referenda eſt ſanctio Regis Theodorici Regis apud Papinianum, *tit.* 4. qui pretium occiſi Actoris centum ſolidis taxavit. Neque aliunde fluit Julii Pauli ſententia, exiſtimantis animadvertendum eſſe ſeveriſſimè in eum, qui Actorem corrupiſſet, ut qui poſſet rationes dominicas intercidere vel adulterare, vel etiam rationem ſibi commiſſam turbare, *l. ult. ff. de Off. Præt.* Vide Laur. Pignorium *Comment. de Servis*. Sic itaque *Majores Domus*, inquit *Car. du Freſne*, jam Donati ætate ſervi dicti ſunt, qui primatum in familia tenerent: quod officii nomen poſtea tranſlatum in Palatia variorum Regum, Francorum inprimis, ut videmus, pro eo, qui in Domo Auguſta apud Romanos dicebatur *Magiſter Officiorum*, ὁ πρωτεὺς τοῦ βασιλικοῦ παλατίου ταγμάτων: cui in Aula Conſtantinop. reſpondebat Magnus Pappias, vide infra *Pappias*, item *Seneſcallus*. Sed & in ſingulis Urbibus, οἱ πρῶτοι appellati ſunt *Majores* ſeu Urbis. Græci πρωτεῖα vocarunt ſervum *majorem domus*, &c. Vide Salmaſ. ad *Solin. p.* 1231. & plura de voce *Major*, item *Majores*, apud *Car. du Freſne*. & Calvin. *Lexic. Jurid.*

MAJOR Georgius, vide *Georgius*.

MAJOR Gradus, apud Papin. Stat. *Præfat. l.* 4. *Sylv. ad Marcellum*: *Plotio Grypho* Majoris gradus *Juveni dignius opuſculum reddam, ſed interim hendecaſyllabos, quos Saturnalibus una viſimus, huic volumini inſerui:* Patriciatus eſt, Barthio *Animadverſionib. ad l.* Vide infra in hac voce.

MAJOR *Græcia*, apud *Feſtum Pomp. & Senecam*, vide *Magna Græcia*.

MAJOR Johannes, vide *Johannes*.

MAJORAGIUS, M. Antonius, fil. Juliani du Conte, à caſtro cognomine *Majoragii* nomen ſumpſit, ex una nobiliſſimarum Mediolani familiarum, oriundus. Ætat. annô 26. Rhetoricæ cathedrâ dignus habitus, poſtquam illam in patria octennium docuiſſet, Theologiæ ſe totum dedit, ſed ſtudiorum laboribus impar, in flore ætatis obiit, A. C. 1555. Ætat. 41. Scripſit edidítque plurima, quorum indicem exhibet Anton. Teiſſier *in Elogiis Part.* 1. inter illa eminent ejus *Commentarii in Rhetoricam Ariſtotelis*. Vide Thuanum *Hiſtor.* Ghilinium *Theatr. d'huom. Letter. part.* 1. L. Greg. Giraldum *de Poët. ſui temporis*, Poſſevinum *Biblioth. lib.* 18. *c.* 1. ut & aliquid ſuprà ubi de *Cælio Calcagnino*, & infrà.

MAJORANA, Vide infra *Marum*.

MAJORENSES, Prætoriani Equites Aulæ Pontificiæ, Cencio Camerario *Stimulati*, i. e. calcaribus muniti: Fortè hodie *Cavalieri dello Speron d'oro*, quos Papa creâre ſolet. Vide Macros Fratres in *Hierolexico*.

MAJORES, qui ultra Tritavum ſunt, ſumma in veneratione habiti: ſic ut etiam plerumque effigiem alicujus ex *Majoribus* in annulis geſtare Veteres ſoliti ſint, quitamen illis, ſi ab eorum virtute degenerabant, detrahebatur. Valerius Maximus de Africani filio loquens, *l.* 3. *c.* 5. *Cn. Scipio*, inquit, *ſuperioris Africani filius Præturæ petitor, candidam togam adeò turpitudinis maculis obſoletam in campum detulit, ut niſi gratiâ Cicerei, qui patris ejus Scriba fuerat, adjutus eſſet, honorem à Populo impetraturus non videretur. Quanquam quid intererat, utrum repulſam, an ſic adeptam Præturam domum referret? Iniſuperque è manu ejus annulum, in quo caput Africani ſculptum erat, detraxerunt.* Sic Publ. Lentulus Sura quoque Avi ſui imagine, in ſignando, uſus legitur. Cicer. 3 *Catilin. Tum oſtendi tabellas Lentulo ac quæſivi, cognoſceretne ſignum? Annuit. Eſt verò, inquam, ſignum quidem notum, imago Avi tui clariſſimi viri, qui amavit unicè Patriam & cives ſuos, quæ quidem te à tanto ſcelere etiam muta revocare debuit.* Vide Joh. Kirchmannum *de Annulis c.* 12. & ſuprà in *Major-Domus*.

MAJORES, dicti olim inter Waldenſes præcipui eorum. Unde legitur de Waldenſibus *libro Inquiſit. Tholoſ.* quod *quoſdam ſecta ſua Majores habuerint.* Et Johannes Lotharingus ſectæ illius *Majoralis* nominatur: Chriſtinus & Johannes de Chabilone, *Majores*, *Ibid.* Phil. à Limborch *Hiſtoriâ Inquiſit. l.* 1. *c.* 8. ubi de Albigenſium & Waldenſium diverſitate.

MAJORIANUS Julius Valerius, Conſtantinô & Rufô Conſulibus, an. U. C. 1210. fit Magiſter militiæ, victoriâ de Francis & Alemannis obtentâ. Exemptô non multò poſt Martianô Im-

Imperat. quum & Avitus in Italiâ deceſſiſſet, apud Ravennam invaſit imperium. A.C. 457. conſentiente Leone, qui non alium magis idoneum judicavit contra Vandalos. Nec vanô augurio. paulo enim poſt Majorianus hos ingenti clade vicit. Campaniáque, quô Genſericus jam pervenerat, depulit. Epiſtolâ dein ad Romanos ſcriptâ ſeveram juſtitiæ adminiſtrationem pollicitus, populos à tributis liberavit. Bellô contra Viſigothos felix, cum Theodorico horum Rege, pacem fecit. In Africam tranſiturus, à Genſerico, qui per ſtratagema 300. naves, in portu Carthaginæ Hiſpa. ceperat, impeditus; diſſimulatô habitu in Genſerici aulam ſe contulit, hujus contra Imperium conſilia expiſcaturus, tremente, in quo amico collocuti, locô. Poſt quæ magna animô contra Vandalos volvens, Derthonæ juxta Hyram fluv. fraude Richemeris patricii exſtinctus eſt, an Urb. Cond. 1214. A.C. 461. Literis egregiè excultus, & animi fortitudine inclytus. Idac. & Marcellin. *in Chron.* Caſſiodor. & Jornand. *Hiſtor.* Procopius *Majorianum* appellat, ac de ejus virtute multa præclara memorat in 3. *belli Vandalici libro.* Sed & Sidon. Apollinaris *Panegyrico* illius laudes celebrat. Vide quoque Car. Sigonium *de Imperio occidentali*, & *Onuphrium Panvinium.*

MAJORICA, alias *Balearis major*, inſul. *Mallorca* incolis, *Maiorque* Gallis, ſatis ampla Hiſpan. in mari Mediterraneo inter Minoricam ad Ortum & Ebuſum ad Occidentem, cum quibus regnum Majoricæ conſtituit. Alias Reges habuit proprios, nunc ſubeſt Regi Hiſpan. ut Arogoniæ Regi. Circuitu eſt fere 110. mill. paſſ. Ejus præcipua eſt urbs Palma, *Mallorca*. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Tarraconenſi, ampla & permunita, cum portu in ora Occidentali Inſulæ, in qua etiam Alcudia oppidulum in parte Orientali cum 34. caſtris ſeu vicis. *Paul. Ferragutus*, indigena. Incolæ inſulæ hujus habentur piraticâ infames, terram fertilem colunt, licet ſtrilis ad mare circa ſit. Sub Romanis olim, dein Piſanis fuit, donec à Saracenis capta eſt: quibus inde pulſis Arragonii & Caſtellani hîc rerum potiti ſunt. A.C. 1230. & Jacobus, ex Arragonenſi familiâ regnum hoc tenuit, eô poſtmodum exutus: Hodie ut dictum, ſub Regibus Hiſpan. eſt. Patria Raimundi Lullii, Marcialli Ornani, duorum Magn. Ord. Melit. Magiſtrorum, ex illuſtri Cottonerorum familia, &c. Ptol. *l.* 2. Mela, *l.* 2. Strabo, *l.* 3. Plinius, *l.* 3. *c.* 5. Florus, *l.* 3. *c.* 8. *Marianus*, *Mayernus*, *Turquetus*, &c. Celebris præterea inſula eſt commerciô nummorum, qui, *Reales* dicti, ibi cuduntur. Addo, quod ſub Jacobo I. cognomine *Expugnatore*, Inſulæ Baleares *Majorca* & Minorica Saracenis ereptæ ſunt, quorum ultimum Regem, nomine *Retabohig*, Jacobus arreptum barbâ ex latibulo, quemadmodum ſe facturum juraverat, protraxit, idem Horn. p. 173.

MAJORINA Pecunia, ut & Centenionales, à Conſtantio prohibita legitur, in *Codice* Theodoſiano: Centenionales quidem (quòd *centum* æreos conficerent, dicti) propter nimiam ſui exiguitatem, *Majorina* verò, propter nimium pondus. Meminit ejus quoque *L. ſexta de falſa Mon. eod. Cod.* quæ ex argento & ære conflatam fuiſſe arguit. Pœna enim ibi indicitur in Flaturarios, qui Majorinam pecuniam *ſeparatô argentô ab ære purgant.* Alibi *major moneta* dicitur, cujus quidem ſpecies fuit *Decargyrus*, niſi eadem plane fuerit. Ita autem appellatum volunt, aut quòd decima tantùm ejus pars argentum eſſet, ſiquidem *Majorina pecunia* ex argento & ære conflata, vel potius quod decem, argenteis æſtimaretur, quemadmodum Denarium dixerunt Latini, qui decem argenteis valeret: Græci verò δεκάχαλκον, quòd decem æreis æſtimaretur, ita ut Decargyrus ſpecies fuerit *Majoris* pecuniæ, decem minutis argenteis æſtimata. Vide Car. du Freſne *Differtat. de Inferioris ævi Numiſmatibus*, *p.* 62. *num.* 97.

MAJORINI, apud Hiſpanos, iidem videntur fuiſſe; qui Majores villarum Francis, penes quos etiam juriſdictio Regia erat; vel certè iidem cum *Majoribus Domus.* Qui enim apud Ordonium Monachum *de Mirac. S. Rudeſindi, Epiſcopi Dumienſium.* 20. *Major domus*, appellatur; in alio *MS.* dicitur *Majorinus*, uti Henſchenius obſervat, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Erant autem alii *villarum Majorini*, alii *Majorini majores*; quorum hi ſæpe ſubſcripſere *in Chartis* Regum, additô nomine provinciæ, cui præerant, ut in *Charta* Ferdinandi I. Caſtellæ Regis æræ 1078. apud Antonium Yepezium *in Chron. Ord. Benedict. Tom.* I. *Felis Majorinus de Burges: Sanna Sanaz Majorinus in Caſtella*, &c. Illorum meminit Lucas Tudenſis *in Chron. p.* 101. *Imperator mandavit Majorino terræ, ut cum ruſtico veniret ad Militem & videret, qualiter ei juſtitiam exhibebat & hoc ſibi reſcriberet.* Vide omnino prætatum Car. du Freſne *ubi ſuprà.* Ex *Majorinus*, corrupte *Merinus*, Luſitanis *Meirinho* Juſtitiarius eſt: cujuſmodi Magiſtratum apud Jacetanos etiamnum vigere docet Blanca *in Rebus Aragonic.* Vitalis verò Oſcenſis Epiſcop. *Merinos* vocatos eſſe Apparitores & qui Judicum ſententias, exequutioni mandarent, docet *de Veterum in Aragonia Magiſtratuum nominibus*, apud *Eund.*

MAJORINUS, primus Donatiſtarum, in Africa, Epiſcopus, prius domeſticus Lucillæ, Vide ibi, & lector Cæciliani, cui pulſo ſurrogatus erat: unde ſchiſmati Donatiſtarum initium: nihilominus non ipſe Majorinus, ſed ſucceſſor Donatus hiſce nomen dedit. Auguſtin. *l.* 1. *contra Parmen. c.* 3. *l.* 3. *contr. Creſcon.* &c. Optat. *l.* 1. *in Parmen.*

MAJORUM Religio, quantopere cordi fuerit priſcis Athenienſibus, docet hæc lex Draconis. Θεσμὸς ἀΐδιος τοῖς Ἀτθίδα νεμομένοις κύριος τὸν ἅπαντα χρόνον, Θεοὺς τιμᾶν καὶ ἥρωας ἐγχωρίους ἐν κοινῷ ἑπομένους νόμοις πατρίοις, κτλ. *Lex eſt antiquiſſima æternaque auctoritatis in Attica, Venerandos eſſe Deos atque Heroas patrios publicè, ſecundùm patrias ſanctiones*, &c. Nimirum hoc unice obſervatum volebant Veteres, ne quid temere immutaretur in ſacris cæremoniis Deorum: ἐκεῖνο μόνον ἐτήρουν, ὅπως μηδὲν μήτε τῶν πατρίων καταλύσωσι, μήτ' ἔξω τῶν νομιζομένων προσθήσουσι, inquit Iſocrates *in Areopag.* Quare etiam qui venerandi ſanciuntur hac Lege Dii atque Heroes, patrii fuêre atque indigenæ. Poſtea tamen adſciti ſunt & invecti Athenas, præter patrios, omnium penè Gentium Dii, ita ut

Ἀλλ᾽ ἔτι [illegible] ἀπ᾽ Ἀθηνῶν,

quod exprobrat alicubi Comicus. Sed reclamârunt pleríque antiqui moris. M. Tullius *l.* 2. *de Legib. Novos vero Deos & Alienigenas ſacerdotes ſenatus veteri Cornelius* [illegible] *ut apud eum Sabazius & quidam alii Dii peregrini judicati, è civitate ejiciantur.* Sed fruſtra, Reipubl. enim hujus inſtitutum fuiſſe videtur, peregrinos & advenas Deos colere; verum id fiebat ex Senatusconſulto Areopagitarum, à quibus probati & publice adſciti non minus colendi erant, quam οἱ ἐγχώριοι. Hinc ad Areopagum rapitur B. Paulus Actor. *c.* 17. *v.* 18. quòd annuntians Athenienſibus Ἰησοῦν καὶ Ἀνάστασιν, peregrinorum Deorum annuntiator videretur. Certè, ne quis novos haberet Deos, ſed pareret νόμῳ πάτρίῳ, intererat Reipubl. ut eſt ad Auguſtum Mæcenatis monitum, apud Dionem *l.* 52. Quod proin egregiè caverunt Romani, jam ab ipſo urbis natali, è Lege Romuli: è quo fonte hoc hauſit Cicer. *l.* 2. *de Legib. Suoſque Deos aut novos aut alienigenas coli, confuſionem habet Religionum & ignotas ceremonias.* Vide quoque Livium *l.* 4. *c.* 30. Sed & Romanos ad alienas religiones poſtea exorbitaſſe inſigni locô Tertullian. docet, *ad Nationes l.* 1. *c.* 13. *Vos certè eſtis qui etiam in Laterculum ſeptem Deorum ſolem recepiſtis: & ex ipſorum diebus prælegiſtis, quo die* &c. Et paulo poſt, *Quod quidem facitis exorbitantes & ipſi à veſtris ad alienas religiones: Judaici enim feſti, Sabbatha, & cœna pura*, & quæ ſequuntur. Vide Sam. Petitum, *Commentar. in LL. Atticas l.* 1. *tit.* 1. Cui addo Geor. Elmenhorſt *Obſervat. ad Arnob. l.* 2. *p.* 60. 61. & *Commentar. ad Minucium Fel. p.* 14. 15. nec non quæ infra dicemus, lemmate *Nova religio*, item *Univerſum.* Quanto potiori jure *Majorum religio* inculcata Iſraelitis, lapidationis etiam excidiique pœnâ ſanctâ in Prophetam Civitatemque dicentes, *Eamus & colamus Deos alienos*, Deuteron. *c.* 13. *v.* 6. qua cùm ſenſim deſciviſſent poſtmodum, *Veterum* (h. e. Magiſtrorum medii & ſequioris ævi) traditionibus adhærendo, Chriſtus ad primævæ antiquitatis puritatem Legis doctrinam reformavit, Matth. *c.* 5. *v.* 21. In Religione Chriſtiana idem obtinet, quæ cùm non pura ſit, niſi quatenus à *Majoribus* noſtris tradita eſt, Prophetis videl. ac Apoſtolis, *ſuper horum fundamenta, manere ſuperſtructos; exiſtente ipſo angulari Lapide Jeſu Chriſto.* Epheſ. *c.* 2. *v.* 20. huicque *doctrinæ*, quæ Athenienſibus *nova* viſa eſt, prædicante eam Paulo, Actor. *c.* 17. *v.* 19. *adjicere quidquam aut auferre*, religioni ducere, omnino convenit. Apocalypſ. *c.* 22. *v.* 18. & 19. &c.

LE MAIRE Johannes, vide *Johannes.*

MAIRONUS Franciſcus, vide *Franciſcus.*

MAIS, Indiæ fluv. inter Gangem, & Indum. *Arrian.*

MAINADARIUS, item *Meſnadarius*, in Aragonia, eſt, uti habet Vitalis Epiſcop. Oſcenſis, *qui de genere Ricorum hominum, ſaltim ex Patris linea oriundus*, inter domeſticos Principis aut in ejus familiam cooptatus eſt; à *Meſnada*, contractè pro *Maiſonada*, Lat. *Manſio.* Ricorum nempe hominum dignitati proximus erat *Meſnaderiorum* iſte Militaris ſeu Equeſter ordo: quibus quæ dabantur à Regibus ſtipendia, ut à prioribus etiam, nomine differrent, *Cavallerias de Meſnada* ſeu *Meſnaderias*, vocari conſueverunt, Hieron. Blanca *Commentar. Rerum Aragonic.* His itaque quæ addicta erant prædia, *Meſnadæ* appellatæ ſunt. Alias *Maunada* ſeu *Meſnada*, apud Scriptores medii ævi, pro militaribus catervis ac ſodalitatibus, maximè prædonum ac latrunculorum, qui in familias quodammodo coeunt, non rarò occurrit. Unde *Meſnadam facere*, in exercitum ire eſt, in *Bulla* Gregorii IX. A.C. 1231. apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

LE MAISTRE, Antonius, vide *Antonius.*

MAITTAVONIUM, Gall. urbs in provinciâ inter Forum Julium, & Aquas Sextias *Antonin.* Quibuſd. *Brignole*, aliis *Cotignac*, oppidulum illic ſtractum ad Argenteum fluv.

MAJUMA, urbs, alii Venus cuna, unde ſacra, de quibus infra. *Palæſt.* dicta vult. Vide *Majoma.*

MAJUMA, priſca Romanorum celebritas, à Claudio inſtituta, quam in Calendis Maji, luxuriante jam floribus vere, *Majæ*, ſeu *Floræ* Deæ, ut campis & arboribus faveret, expedierunt, apud Oſtiam, in æde Caſtorum. Id enim Numen ibi cultum, ventorum mariſque cauſâ. Ita legitur apud Amm. Marcellin. *l.* 19. *c.* 10. in ſumma frumenti inopia Tertullum, qui Præfectus annonæ erat, apud Oſtiam, in æde Caſtorum ſacrificaſſe, tranquillitatemque maris molliviſſe. Aliis *Floralia*, Angl. *Maye games.* Ovid. *Faſt. l.* 4.

Mille venit variis florum Dea nexa coronis,
Scena joci morem liberioris habet.
Exit & in Majas feſtum Florale Calendas, &c.

Sed Floralia turpius peregêrunt Romani veteres, quàm inferiores *Majumam*: eadem tamen fuiſſe; quòd omnes *Majumam* floribus celebrent, teſtis eſt Gyraldus *in hiſt. Deor. ſyntagm.* I. De ea *Suidas*; Μαϊουμᾶς πανήγυρις ἤγετο ἐν τῇ Ῥώμῃ κατὰ τὸν Μάϊον μῆνα, τὴν παράλιον καταλαμβανόντων πόλιν τῶν λεγομένων ὠστίαν, οἱ τὰ πρῶτα τῆς πόλεως τελοῦντες, ἡδυπαθείαις ἐνέχοντο ἐν τοῖς [illegible] ἀλλήλοις ἐμβάλλοντες. ὅθεν καὶ Μαϊουμᾶς ὁ τοῦ τοιούτου ἑορτῆς καιρὸς ὠνομάζετο. Sed ut inquiunt *Gloſſæ Baſilica* εἰς τιμὴν τῆς Μαίας, in honorem Majæ, quæ & Flora à floribus, & χλωρὶς à viriditate nomen habuit, dicata eſt. Celebrabatur magnô ſumtu, cùm in epulis, tum in oblationibus, ut in *Miſopogone* refert Julianus. Sed recidente in priſtinam ſpurcitiem, in Trullenſi Synodo, ſub Conſtantino M. *Can.* 62. damnatæ ſunt Calendarum, Panis, Bacchi, & *primæ diei Maji* feſtivitates. Reſtituta tamen eſt, ſed cautè, ab Arcadio & Honorio, annô 1. Imperii *Cod. lib.* 11. *Tit.* 45. *Clementiæ noſtræ placuit, ut Majumæ provincialibus lætitia reddatur: ita tamen ut ſervetur honeſtas, & verecundia caſtis moribus*

bus perſeveret. Verùm cùm honeſtas non ſervaretur, (*Meurſius* loquor) quadriennio pòſt Chryſoſtomò nitente, iterum abrogârunt iidem Auguſti, circa A. C. 399. quorum Reſcriptum ad Aurelianum Præfectum prætorio, extat *Cod. Theodoſ. lib.* 15. *Tit.* 6. Sed, depoſitâ turpitudine, mos porrectus videtur ad noviſſimas ætates, quem tamen non tulit Mediolanenſe Concil. tertium. A. C. 1573. in quo cavetur, ut abuſus de frondibus erigendis Mediolani 1. Calendis Maji abrogatus ſit. Apud Anglos hodieque ſoſpitat, cùm in plebe, tum in Regis palatio. Solet enim juventus palum in villis erigere eximiæ proceritatis, variis pictum coloribus, floribuſque, faſciis & tæniis adornatum: celebritatis quoque dominam ceu Reginam eligere, quæ circa palum choreas ducit. Mane etiam diei ad nemora confluunt, deductiſque inde ramis viridibus, ædes tam ſacras, quam profanas, exornant. Egrediuntur & cum cœtu aulico ad nemus, ipſe Rex & Regina, frondes atque ramulos referentes. Viguiſſe ſub Eduardo I. conſuetudinem ex eo conſtat; quod ab uxore Roberti Brucii, fortiſſimi coronæ Scoticæ reſtauratoris, cùm apud Anglos captiva teneretur, & de regno deſperaret, dictum eſt A. C. 1306. *Futuros ipſos Regem & Reginam in ſimile: , qui choreas ducunt circa palum Majuma.* Non diſſimiles multò videantur olim ſub Majoribus domus laborantes Reges Franciæ, quos in A. C. 662. ſic depingit Sigebertus: *Nil agere, nil diſponere, quàm irrationabiliter edere & bibere, domique morari. & Calendis Maji præſidere coram totâ gente, & ſalutare, & ſalutari, obſequia & dona accipere & rependere, & ſic ſecum uſque alium Majum habitare*, Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* Vide quoque Chryſoſt. *Hom.* 7. *in Matth. Hom. de Davide & Salomone*, &c.

MAJUS, menſis a *Majoribus* dictus eſt, quia (ut inquit Macrobius *l.* 1. *Saturnal. c.* 12.) Majoribus conſecratus eſt, quorum conſiliô Reſpubl. gerebatur, ſicut Junius à Junioribus, qui rem armis gerebant. Poſtquam enim Romulus populum Roman. in majores, minoreſque diviſit, ut altera pars conſiliô, armis altera Rempubl. tueretur, in honorem utriuſque partis, hunc Majum, ſequentem Junium vocavit. Ovid. *Faſt. l.* 5.

Hinc ſua Majores tribuere vocabula Majo,
Junius à Juvenum nomine dictus adeſt.

Sunt qui à *Majeſtate* deâ dictum volunt, quòd Flamen Vulcanalis calendis Maji huic Deæ rem divinam fecit. Alii à *Majâ* Mercurii matre, propterea quod hoc menſe Mercatores Majæ pariter & Mercurio ſacrificare ſoliti erant. Fuit in Apollinis tutela. Vide Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l.* 4. *c.* 9. Cæterum, nuptiis infauſtus habitus eſt, unde Proverbium *Menſe Majô nubunt malæ.* Ei apud Athenienſes Thargelion, apud Hebræos ex parte Jiar, ex parte Sivan reſpondit. Vide Fr. Roſſæum *Archæol. Att. l.* 2. *c.* 10. & Thom. Godwin. *de Ritibus Hebr. l.* 3. *c.* 1.

FESTI DIES MENSE MAJÔ APUD ROMANOS CELEBRATI.

Kal. *Maji* Laribus Præſtitibus ara à Curibus Sabinis conſecrata, & Bonæ Deæ ſacra facta ſunt, à Matronis, in æde Pontificis Maximi

2. die, ſeu 6. Non. Compitalia erant.

9. die ſeu 7. Idus, Lemuria celebrata ſunt.

12. die ſeu 4. Idus, Ludi Martii fiebant in Circo.

Idibus *Maji*, Argeorum ſcirpea ſimulachra & oſcilla de ponte ſublicio in Tiberim præcipitabantur quotannis. Vide infrà *Sigillaria* quoque, ubi ſimile quid, ſed alio tempore, factitatum. Eôdem die Mercatorum feſtum erat, quòd Mercurii ædes illô dedicata eſſet: Uberioris tum quæſtus gratiâ è Mercurii fonte, ad portam Capenam, adſpergebant ſe laureô termite immerſô.

12. Kal. Junii Agonalia ſive Agonia erant.

10. Kal. Junii, Tubiluſtria celebrabantur.

9. Kal. Junii ſeu die 26. Maji erat Regifugium alterum, de quo ita Kalendarium. Q. *Rex. C. F.* hoc eſt, *Quando Rex comitiavit, fas.* Ovid. *Faſt. l.* 5. *Quatuor inde notis locus eſt, quibus ordine lectis vel mos ſacrorum, vel fuga Regis ineſt.* Vide quoque infrà in voce *Martius.*

8. Kal. Junii, ſeu die 25. Maji, feſtum erat Conſecrationis ædis Fortunæ publicæ, &c. Apud Athenienſes 6. dies, natalibus Apollinis ac Dianæ celebris erat, ut & expiatione peccatorum populi, quam fieri credebant, mactatione duorum hominum, qui, velut *καθάρματα* urbis, Diis offerebantur; qua de re ſuprà quoque aliquid dictum, ubi de *Expiationis feſto*; item voce *Hoſtia.*

die 20. *Bendidia*:

24. *πλυντήρια* erant, &c.

MAJUS, Gallis *May*, arbor Majalis, quæ ſcil. Kalendis Majis in compitis vel ad ædes Magnatum aut amicæ erigi ſolet. Sic iidem *Majum Typographorum* vocabant, *le May des Imprimeurs*, folium papyri ingens, in Joannis Euangeliſtæ, Regis, & Typographiæ laudes, linguâ Hebræâ, Syriacâ, Græcâ, Latinâ & Gallicâ, in diem S. Joannis Portæ-Latinæ, imprimi ſolitum: quæ conſuetudo abolita A. C. 1665. *Richel.*

MAJUS Monaſterium, Abbatia Gall. celeberrima, Ordinis Benedictini, prope & extra Turones, in oppoſita Ligeris ripa, à D. Martino inſtituta, cum cœnobio recenti ſuperbiſſimo; *Marmoutier* vulgò.

MAJUSCULUS, Dignitas Canonicalis, in Cathedrali Eccleſia Januenſi. *Cantoris*, in aliis Eccleſiis, dignitati reſpondens. Macer *Hierolex.*

MALA, vide infrà *Maxilla.*

MALA Corona, cognomen Arnoldi Patriarchæ Hieroſolymitani apud Guil. Tyrium *l.* 12. *c.* 7. item aliorum quorundam, apud Guil. Gemeticenſem *l.* 7. *c.* 10. & Order. Vitalem *l.* 3. Sic autem appellabantur olim Clerici, qui Clericatus charactere abutebantur, à *Corona*, præcipuô Clericatûs & Sacerdotii, in Eccleſia Romana inſigni. Vide ſuprà in voce *Corona.*

MALA Fortuna, Romæ culta, in Eſquiliis, Cicer. *de N. Deor. l.* 3. & Plin. *l.* 2. *c.* 7.

MALA Manſio, quod pœnæ genus fuerit, apud Romanos, in incerto eſt. Quidam hâc voce intelligi volunt foveam profundam, in modum putei efformatam. Sed *Puteum*, proprium ſupplicii genus, furacibus coquis deſtinatum fuiſſe, patet ex Plauto, *Aulul. Act.* 2. *Sc.* 5. *Coquos abſolvitote, comprehendite, vincite, verberate, in Puteum condite.* Alii anguſtum carceris genus, quod alias *Arca* appellabatur, fuiſſe volunt, cujus meminit Cicer. *pro Milone*, *Subito abrepti in quæſtionem, tamen ſeparantur a cæteris; & in Arcas conjiciuntur, ne quis cum his colloqui poſſet.* E quibus verbis videre eſt, in hoc carcere detentos fuiſſe eos, qui nondum condemnati, ulteriori quæſtioni reſervabantur. Thom. Godwin. *Anthologiâ Rom. l.* 3. *Sect.* 3. *c.* 5. qui Anglicè *Little eaſe* ait dici poſſe. Vide infrà *Pedica.*

MALA SPINA, vulgò *Mala ſpina*, tractus Teſciæ, prope Genuam, cum Marchionatus titulo. Leand. Albertus *deſcr. Ital.*

MALABARIA, Gallis *le Malabar*, regio Indiæ, in parte Auſtrali Peninſulæ cis Gangem ad Occaſum inter regnum Decani ad Septentrionem & promontor. Comorinum ad Meridiem, valde abundans & fertilis. Extenditur, verſus oram maris Malabarorum, per 125. leuc. ubi regna Calecuti, Cochini, Cranganoræ, Cananoræ, Coulani & Travancoris. Sunt etiam ibi aliquot minora regna, nempe Auriola, Badara, Batimena, Bipurium, Calecoulanum, Changanara, Chondaxum, Cota, Circutanum, Curiga, Mangatum, Marta, Mouticum, Mutertum, Pandapelum, Panurum, Porcanum, Punhalum, Tanorum & Trivilana. Præcipuæ urbes Malabariæ ſunt Anganala, Calecutum, Cananorum, Cochinum, Coulanum, Cranganora, quæ 4. ſub Batavis a paucis annis; Travancorium, &c. ubi plurimi Chriſtiani. Ibi aliquot coloniæ etiam Batavorum & Luſitanorum, in ora littorali. Ultimus Rex in hac Regione fuit *Sarama Perymal*, qui Calecutii Regnum contexebat miniſtro cuidam ſibi antiquiſſimo fideliſſimoque, titulum ſimul *Samorini* ipſi imponens, quod idem eſt, ac *Cæſar*, ſive *Imperator*, in reliquos omnes inferiores Regulos, juſſitque, ut reliqui huic pareant, tanquam ei ſibi. Unde in hodiernum uſque diem Rex Calecutii titulum *Samorini* ſibi uſurpat, imperiumque in reliquos Malabarorum Reges ſibi vendicat. Malabari integunt pudenda, cætera nudi incedunt, idque tam fœminæ, quàm mares. In terra Malabar feracißima, piper creſcit, quod alibi non provenit, niſi in his locis maritimis, hinc igitur neceſſariò petendum eſt. Creſcit quidem ad Malacum piper, ſed parcius: at in Malabarorum Regno conquiſitum, per univerſum orbem invehitur. Cinnami quoque hic ingens copia vide Maffæum *Hiſt. Ind.* Linſchot. *Itin. Ind. c.* 13. P. de Valle *Itiner. tom.* 4. & de propagatione Chriſtianæ Fidei inter *Malabares*, aliquid ſuprà voce *Jaſanapatanum*, plura verò apud *Adr. de Mey* Miniſtrum Verbi & Rectorem Seminarii ibidem *Malabarici*, literis ſcriptis ad Amicum Jaſanapatano, die 7. Nov. A. C. 1690. & d. 22. Januar. 1692. ubi de diligentia & promptitudine juventutis Malabaricæ, in diſcenda lingua Hollandica, ac bonis Artibus, varia habet. Impreſſæ ſunt illæ Hagæ Comitis, A. C. 1693. Cæterum, floruit præfatus Sarama Perymal, circa A. C. 900. & à Mahometanis reductus, ultrò abdicatô Regnô, Meccam peregrinatum conceſſit, ibique ſanctitatis opinione vitam finiit: cumque liberis careret, regnum ſuum fideliſſimis Miniſtrorum diſtribuit, vide Joſ. Scaligerum *de Emend. Temp. l.* 5. & Linſchottanum *India Orient. c.* 12. Uni verò ex intimis ſuis titulum *Zamori* tribuit: qui A. C. 907. urbem Kalecutium caſtruxit: Habentque ibi ſedem Imperatoriam uſque in hunc diem poſteri ejus, quanquam auctoritate multùm imminuta. Nomina Imperatorum propria ignorantur, nec niſi confuſô *Zamorinorum* nomine memorati occurrunt. Unus tamen, nomine *Gauſer* circa A. C. 1498. regnâſſe traditur Aloiſiô Cadamuſto. Potentia eorum decrevit, circa A. C. 1500. infracta potiſſimùm à Luſitanis, qui ſedem Mercaturæ Calecuthô Cochinum urbem vicinam tranſtulerunt. Ita hoc Regnum ex maximo minimum factum: titulum *Zamori*, ſive *Imperatoris* nihilominus Regibus ejus retinentibus. Vide Hornium, *Orb. Imp.* Cœterum ſcribunt *Malabares*, ut & Siamenſes, non à dextra ad ſiniſtram, introrſum tendentes, ut Hebræi, Arabes & plerique reliqui Indi, ſed contrariô modô: Linguæque *Malaica*, una ex potioribus Aſiæ linguis, omnium in Indiæ Orientalis regionibus, puriſſima eſt, quam communiter Mercatores iſtorum locorum, utpote in Principum Indorum aulis, longè lateque (ſicut in Turcica Arabica lingua) florentem, callent. Edidit *Dictionarium Malaico-Latinum* David Haëx Romæ, A. C. 1631. in 4. extatque parvulum aliud Vocum Malaicarum & Javanenſium. *Tom. I. Navigat. Belg. Navig. II. fol.* 43. *& ſeqq.* Mahometiſmus hic dominatur. Auctor Anonymus *Hiſtoriæ Orbis Terr. Part.* 1. *c.* 9. *ſect.* 3. §. 8. &c. Sed *Malaica* lingua, cujus modò mentio, non *Malabarum*, verùm Malaccenſium eſt. Vide infrà in *Malacca.*

MALABATHRUM, apud Horat. *l.* 2. *Carm. od.* 7.

Cum quo morantem ſæpe diem merò
Fregi coronatus nitentes
Malabathrô Syriô capillos:

pro *malabathrino* unguento, quod aliàs *Foliatum*, à *Malabathrô*, ſeu *Folio* per excellentiam ſic dicto, quod inter mirifica ſuavitate olentia ſibi Solino indigitata *c.* 52. quæ mittunt Indi, præcipuam ac primam auctoritatem, unà cum Nardi ſpica, obtinet. Nomen ei à voce Indica *Tamalapatra*; quod licet Indi propriè *Folium Indum* indigitent (alterum foliorum aromaticorum in India genus, facie penè ſimili ac pari facultate præditum) Græci tamen *μαλάβαθρον* ſuum inde formantes, nomen hoc alteri generi Folii, quod ipſis notius erat, attribuerunt. Cur *Folium*

dum κατ' ἐξοχὴν dicatur Scriptoribus Romanis diximus ſupra. Sed & *Herbam Paradiſi* Veteres appellavêre, teſte *Iſidoro*, ab excellenti odore. Item *Cataſpharum folium*. Vide ibi. Utile id ligno & folio, unde Φύλλον & ξυλόφυλλον illud dixêre: Aetius *in ſecunda collectione ſuos ſales*, ξυλόφυλλον ἢ φύλλον [illegible] ἀπὸ [illegible]. Sed folia inprimis pretioſa, quæ in pilulas olim convoluta venum ibant, & hac formâ ex India in Syriam (unde *Syriaci* cognomen) inde in Europam afferebantur. Non autem plura folia in unam pilulam ſolebant conglobari, ſed ex ſingulis foliis complicatis ſingulæ ſphæræ ſiebant: unde pro ratione foliorum ἁδροσφαιρον, μεσόσφαιρον, μικρόσφαιρον; ex majore enim folio major pilula fiebat, ex minore minor. Complicabantur ea dempto prius nervis ac fibris, ac trajiciebantur iis, ut in pilula hærerent, quod [illegible] & [illegible], totam vero hanc præparationem [illegible], vocat Auctor *Peripli*. Calamos vero ſive virgulas *Malabathri*, quibus folia hærebant, [illegible] dixêre. Modum colligendi, ſed fabulis proximum, enarrat idem, & præter eum Dioſcorides *c.* 11. ac Plin. *l.* 12. *c.* 26. & *l.* 23. *c.* 4. unde colligere eſt, non magis hujus folii notitiam habuiſſe Veteres, quam piperis, zingiberis, & ſerici, de quibus multa quoque tradidêre vero non conſentanea. Cæterùm uſum ejus quod attinet, mira ei ineſt vis ſtomachi corroboratrix; & linguæ ſubjectum commendat odoris ſuavitatem. Sed & ſirpeis hujuſmodi foliorum plenis ſtratorum vice, Seſatas uſos eſſe, Auctor *Peripli* præfatus refert: *Berades* vocatos *Ptolemæo*, populos Indiæ extra Gangem. Hos enim ex interiore regione quotannis ad confinia Sinarum venire, cum liberis & uxoribus, tegetibus vel ſirpeis onuſtos, quæ foliis referta ſint vitium folia referentibus. illæ ſirpeas ſibi ſubſternere, dum in illis locis agunt: eorum poſtea diſceſſu obſervato Sinenſes ad ea loca accedere & in ſtratis, quæ reliquiſſent illi, malabathri folia reperta, eò, quò diximus modò, præparare, ait, &c. E quibus omnibus contivit Salmaſ. Veterum *Malabathrum*, non aliud eſſe à *Betre*, Indorum hodiernò foliò celebratiſſimò. Vide eum *ad Solin. p.* 1059. *& ſeqq.* & ſuprà in voce *Betre*, item *Folium*.

MALACA, vide *Malacha*.

MALACCA, urbs Indiæ extra Gangem: ubi aër mirè inſalubris. Caput eſt regni cognominis in parte Auſtrali Aureæ Cherſoneſi ad fretum Malaccæ, è regione Sumatræ. Suberat olim Regi *Ihor*; poſtea occupata fuit a Luſitanis, auſpiciis Emanuelis Regis Duce Albuquerquiò, A. C. 1519. Tandem A. C. 1640. ab Hollandis capta eſt, poſt obſidionem 6. menſium. Emporium eſt celeberrimum, cum portu capaciſſimo & arce permunita. Linſchot. *Itin. Ind.* Magnus *Geogr.* Cùm vero tractus hic inſaluberrimus ſit, diu incultus manſit, nec niſi caſæ ad littus piſcatoriæ ſeptem vel octo reperiebantur, donec numerus, confluentibus ex Pegu, Siam, Bengala, plurimis augeretur: inter quos tandem convenit, ut novam Urbem, Linguam, Rempubl. Legeſque conderent. Et quidem urbs *Malacca* dicta, quæ brevi tempore ita crevit, ut cum maximis & cultiſſimis totius Indiæ certaret: Fuitque id inprimis admirabile, quòd Malaccani novam penitus linguam excogitârunt, delectis aliarum gentium elegantiſſimis vocabulis, cujus tanta ſuavitas ac nitor, ut hodie per univerſam Indiam communis ſit, ac nemo habeatur doctus vel moribus excultus, niſi ejus peritus ſit. Vartomanus *l.* 6. *c.* 17. tradit, urbem hanc à Rege *Iani* conditam eſſe A. C. 1410. ejuſque incolas à Javanis traxiſſe originem. Reges habuit Muhammedanos, ſub quorum ultimo Alphonſus Albuquerckius eam ad Luſitanos tranſtulit, à quibus ad Batavos delata eſt. Georg. Hornius *Orb. Imp. p.* 310. Vide de Lingua Malaccanorum quoque ſuprà in voce *Malabaria*.

MALACHA, ſeu MALAGA, civitas Epiſcopalis, olim ſub Archiepiſcopo Hiſpalenſi, nunc Granatenſi, Hiſpan. Bæticæ, Marcianus *l.* 2. τῶν ἐπιτομῶν *Artemidori*. Plin. *l.* 5. *c.* 2. *Siga oppidum ex adverſo Malacha in Hiſpania ſita, Syphacis regia.* Facit & Silius mentionem, *l.* 3. *c.* 1. ut & Pomp. Mela *l.* 2. *c.* 6. Gentile *Malacitanus. Steph.* Hæc urbs celeberrima eſt ſitu, emporiò, rerumque omnium, & neceſſitati, & voluptati deſervientium, vini inprimis optimi copiâ. Hiſpaniarum Rex armamentarium hic habet inſtructiſſimum, ex quo perpetuum præſidium in ſuis Africæ oppidis ſuſtentat, atque communit. A Phœnicibus, cum Abdera, conſtructam eſſe annò ante Chriſti adventum 1340. aſſerit *Fr. Tarapha. Malaca* unde dicatur, nulli erit ambiguum, qui legerit hæc Strabonis *l.* 3. Ταριχείας δ' ἔχει μεγάλας. *Salſamentis autem abundat.* Nempe מלח *Malach* Ebræis eſt ταριχεύειν *Sale Condire.* Unde, מלחה *Malacha* dictum *ſalſamentorum oppidum*, Græcè Μάλακα aſpiratione dempta. *Baudrando* in ora eſt maris Mediterranei ad oſtium Malacæ fluv. nunc *Quadalquivirejo*: cum duabus arcibus probè munitis in colle, 14. leuc. ab Hiſpali in Eurum 23. à Gadibus in Ortum, 22. à Granata in Occidentem. Vide quoque *Merulam*, & *Marianam*. Dicitur incolis *Malaga*, Galli *Malgue*.

MALACHA, vel MALACHATH, Libyæ interioris oppid. *Ptol.*

MALACHBELUS, Solis apud Palmyrenos olim, ubi quoque cultus, nomen: quaſi *Rex Belus*. Nam Belum Syri & Phœnices & multi alii in Oriente populi præcipuò cultu dignabantur, quem Saturnum & Solem eſſe volebant: & quidem, commune hoc cùm eſſet omnium ferè Orientis populorum Numen, peculiare tamen in unàquàque cognomen habuit, dictum *Elagabalus*, apud Emeſſenos, *Mithres* apud Perſas, *Malachbelus*, item *Aglibolus*, apud Palmyrenos, &c. Hinc in vetere quadam *Inſcr.* Rom. θεοὶ πατρῷοι Palmyrenorum, Μαλαχβῆλος & Ἀγλίβωλος vocantur, quorum & ſimulachra ibidem habentur in marmore ſculpta, virili habitu, criſpò crine, ſuccincta & tæniata, &c. Vide Salmaſ. *ad Vopiſcum in Aureliano, c.* 25. *&* 31.

MALACHIAS, nomen Prophetæ, ex 12. minoribus, ultimi; erat ex tribu Zabulon, Epiphan. *de vit. Proph.* & vixit poſt Zachariam, ſub Dario, vel Artaxerxe Longimano. Prædixit abolitionem ſacrificiorum Judaicorum, & inſtitutionem ſacrificiorum ſpiritualium, quæ uſque ad finem mundi offerenda eſſent: Vaticinatus inprimis de adventu Chriſti in carnem, & præcurſoris ejus Johannis Baptiſtæ, qui in ſpiritu & virtute Eliæ prius venturus erat: ut ipſe CHRISTUS interpretatur, Matth. *c.* 17. *v.* 12. Conſtat Malachiæ prophetia capitib. 4. Vide Hieron. *præf. in Mal. Origenes* hunc Angelum incarnatum, Judæi Eſdram eſſe voluerunt: refutati ambo ab Euſeb. *in Chron.* Auguſtin. *de C. D. l.* 18. *c.* 36. Cyrill. *in c.* 1. *Mal.* Sixtus Senenſ. *Bibliotb.* 3. *l.* 1. &c. In ejus Prophetiam, extant, Acoſtæ *Comm.* fol. Lugduni, A. C. 1641. Balduini *Comm.* Brocardi *Explicatio. Chytræus. Danæus. Draconites.* Grynæi Ὑπόμνημα, in quart. Genevæ A. C. 1582. Martini *Analyſis & Obſervationes* in quart. Groningæ, A. C. 1647. Melanchthonis *Comm.* Polanus. Quadratus. de Quiros. Regius. Sclaterus. Seyfrid. in quart. Stock *Comm.* Angl. fol. Londini A. C. 1641. *Tarnovius.* Varenii *Collegium.* Willii *Comment.* in octav. *Winckelmannus*, &c. Vide Crowæi *Elenchum*.

MALACHIAS, Archiepiſcop. Armachanus, in Hibernia, ſecul. 12. Obiit Claravalle, inter amplexus S. Bernhardi, A. C. 1148. Scripſit prophetias, de vitis Paparum, à Cæleſtino II. &c. Bernhard. *in ejus vita.* Item, *ep.* 315. 316. 317. primus Cœlibatus legem in Hibernia introduxit. Ciacconius *in vitis Pontificum*, Baleus *de Scr. Angl.*

MALACHINA Veſtis, vide infrà in voce *Molochina*.

MALACHINUS, apud Innocentium III. *l.* 13. *Ep.* 12. *Decem malachinos nobis perſolvetis*; monetæ Hiſpanicæ ſpecies eſt, cujus valor 7. ſolidorum. An quaſi *regalis*, ex Hebr. *melechi*? certe hodieque *Real*, nomen eſt monetæ in Hiſpania notiſſimæ. Vide Dominicum Macrum *in Hierolexico*.

MALACHUS, vel MARACHUS, Poëta Syracuſanus, Ariſtoteli *in Quæſtionibus* memoratur, qui nunquam melius ſcribebat, quàm cum irâ percitus ad carmen accedebat.

MALACIA, civitas, quam Philoctetes, quum ob Paridis necem in morbum fœmineum incidiſſet, eoque nomine erubeſceret, desertâ patriâ condidit, & ex re *Malaciam* dixit. Cæl. Rhodig. *l.* 6. *c.* 1.

MALACIA, in mari Atlantico, prope Guineam & ſub Æquatore perpetuò fere, nec ulla ibi aëris motio eſt, niſi quam Ecnephiæ ſubinde cient: Quæ una ex cauſis eſt, cur Guineæ littora tantoperè fugiant, qui ex Europa in Indiam abeunt, vel ex India domum revertuntur. Sæpenumero enim integrum ibi menſem naves, antequam à littore in profundum Oceanum ſubvehi poſſint, hærere coguntur, Auctor Anonymus *Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. & Civ. c.* 2. §. 12.

MALACUS, vetus autor de finibus Siphniorum ſcripſit. Athen. *l.* 6.

MALÆA, Arcadiæ urbs. *Pauſan. l.* 8.

MALÆI, populi Indiæ, citra Gangem, intra montes Malabariæ, verſus confinia Coromandelis regionis juxta ditiones Principis Maduræ, *Maleas* vulgò. Ibi plurimi Chriſtiani S. *Thomæ* dicti.

MALÆI Colon, Aureæ Cherſoneſi promontorium. *Ptol.* ubi *Malacha*, *Varrerio*, emporium Indiæ ulterioris.

MALALAI, nomen viri. Nehem. *c.* 12. *v.* 35.

MALALEEL, fil. Cainan, natus A. M. 396. genuit Jaredum, A. M. 461. Obiit an. 1250. Gen. *c.* 5. *v.* 12. 15. 17. Luc. *c.* 3. *v.* 37. *Salian. Torniell.*

MALAMANTUS Amnis, cum Soaſto fluvio Cophe, qui in Peucelâitide oritur, receptus, ab ipſo in Indum fluv. defertur, *Arrianus*, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 593.

MALANIUS, Oenotrorum urbs mediterranea. *Steph. Maida* hodie eſt *Barrio*. In Calabria ulteriori ad Metaurum fluv. à Neocaſtro 8. mill. paſſ. in Meridiem, Hipponium verſus 16. Dicitur etiam *Malanium* & *Melanium*.

MALAPART Carolus, vide *Carolus*.

MALASAR, vel MELSAR nomen viri, Dan. *c.* 1. *v.* 11.

MALASSES, Rex Lazorum, ævo Trajani Imperat.

MALATESTA Sigiſmundus, vide *Sigiſmundus*.

MALAXUS Johannes, ſcripſit græc. hiſtoriam Patriarchalem Κωνσταντινουπόλεως, Conſtantinopoli, A. C. 1578. ubi ſumma cum inopiâ conflictatus vixit, ut *ex literis* Gerlaci, ad Martinum Cruſium, patet. Voſſ. *l.* 4. *de Hiſt. Græc. p.* 403. *Nic. Loydius*

MALBERGIUM ſeu MALLOBERGIUM, in *L. Sal. tit.* 56. & 59. idem cum *Monte Placiti*, in *LL.* Malcolmi, locus fuit, ubi publici nonnunquam Conventus ſeu *Malla* vel Placita tenebant & agitabant Veteres, in quibus publicæ privatæque cauſæ diſceptabantur ac judicabantur. Cujuſmodi locorum appellationes ad 200. fermè repræſentat Editio Legis Salicæ Heroldina: & in Brabantia, Taxandriæ pago, earum veſtigia extare pluribus oſtendere conatus eſt Gottefr. Wendelinus *in Natali ſolo Legis Sal.* Certè in *L.* Salica ſubinde Conventum & Locum, in quo illud judicium prolatum, obſervare licet; & poſterioribus ſeculis idem obtinuit in *Aſſiſis*, quæ ut plurimum à locis, ubi tenebantur, nomen ſunt ſortitæ. Nomen à *Mallo* ſeu Placito, & *Monte* Germ. *Berg*. Qui enim ad Placitum conveniebant, quò in communi loco reſidere viderentur, ubi eſſet plena & integra judiciorum libertas; eò terræ ſuæ, cujus nempe eſſent domini, aliquantulam congeriem deferebant, ut, dum ſimul & omnes unà miſcerentur, eſſet locus omnibus communis & *communis terra*, uti ait Skenæus. Quò facit vetus *Charta*, deſcripta à Frehero *in Originibus Palat. l.* 1. *p.* 48. *De Berganthar in Crebesbart, ubi Rado Dei in Regis Miſſus ſedit* [illegible] *in campino ſilva, quæ ad Michlam,*

chlooſ aut pertinet. Ibidem infrà, alterius tumuli *Walenberg* dicti mentio fit, unde omnino colligitur, in tumulis olim Placita habita, &c. Ab eodem autem *Malbergu* vocabulo, deductam Turris *de Mambergeon*, in urbe Pictavenſi, appellationem, cenſet *Beſlius*, quod eo loci pridem judicia & mallæ publica exercerentur. At à *Malbergione* potius, Vicecomitis de Caſtello Airaldi conjuge, quam Guillelmus Comes Pictavienſ. ſpretâ Hildegarde propriâ uxore ubi jenierit, id nomunis turri inditum eſſe, mavult Car. du Freſne *in Gloſſar.* ex Orderico Vitali *l. 12. p. 859.* Vide quoque infra, *Placita Principum.*

MALBODIUM, oppid. Hannoniæ, ad Sabim fluv. medium inter Montes ad Boream & Avenas oppid. ad Auſtrum 4. leuc. Vulgò *Maubeuge.*

MALCECA, Hiſpan. oppidum inter Cordubam, & Emeritam *Antonin. Ferrario* autem eſt inter Cæcobricam, & Saladam 20. mill. paſſ. *Maratica* hodie *Jacobo Vaſconcelio.*

MALCHIO, presbyter Eccleſiæ Antiochenæ, magni nominis. Rhetoricam docuit. Scripſit contra Paulum Samoſatenum, cujus fallacias, in Synodo Antiochena, contra eum congregata, præ aliis deprehendit: unde is damnatus, excommunicatus ac ſede Epiſcopali deturbatus eſt. A. C. 272. &c. Euſeb. *Hiſt. l. 7. c. 23. & 24.* Hieron. *de Scr. Eccl.*

MALCHUS, nomen ſervi ſummi Pontificis, cui Petrus auriculam abſcidit. Joh. c. 18. v. 10.

*MALCHUS, Hiſtoricus, ſcripſit hiſtoriam ſecundum Photium, *in Biblioth. cod.* 78. à 17. an. Leonis Imperat. uſque ad mortem Nepotis libris 7. Secundùm *Suidam*, à Conſtantino uſque ad Anaſtaſium, ſub quo vixit. Ejus puritatem & elegantiam laudat *Photius*, commendatque illum, velut Hiſtorici conſummati exemplar. Vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. l. 2. c. 21.* Geſner. *in Biblioth.* Hoc nomine etiam dictus Porphyrius, teſte ſeipſo *in vitâ Plotini*: Βασιλεὺς τοὔνομα τῷ Πορφυρίῳ ἐμοὶ προσῆν, κατὰ μὲν πάτριον διάλεκτον Μάλχῳ καλουμένῳ. *Nic. Leydens.*

MALCOÆ, Libyæ interioris populi. *Ptol.*

MALCOLMUS, vel MILCOLUMBUS I. Scotiæ Rex fil. Dungali, vel Donaldi VI. ſucceſſit Conſtantino III. per ann. 15.

MALCOLMUS II. fil. Kenneti III. ſpe regni dejectus, aliquamdiu exulavit: poſt mortem verò Grimi, agnati ſui, eò potitus, effecit ut hæreditarium in poſterum eſſet, legibuſque egregiis latis, diviſit in Baronatus. Obiit A. C. 1040. regni 30.

MALCOLMUS III. fil. Duncani, vel Donaldi, ex Sybilla Northumbrica, Macbabelis ſucceſſor, A. C. 1057. Pius & egregius Princeps, ad Anglorum imitationem, apud quos diu exul vixerat, Comitatus, Marchionatus, Baronatus, &c. in regno inſtituit: ingenti prædâ ex Angliâ, in quam ſæpe excurrit, A. C. 1090. actâ. Obiit A. C. 1094. regni 36.

MALCOLMUS IV. fil. Henrici Principis Scotiæ, nepos Davidis, huic ſucceſſit, A. C. 1153. Prudenter ſuborientes turbas pacavit. Obiit A. C. 1165. regni 12. Buchanan. *Hiſt. Scot.*

MALDIVÆ, Gallis *les Maldives*, Inſulæ Indiæ, in mari Indico, ferè 120. leuc. à promontor. Comorino in Ortum, majori ex parte ſatis parvæ. Extenduntur que à Septentrione in Meridiem per 300. circiter leucas numero 10000. Sed dividuntur in 13. partes, *Atollons* dictas: nempe, *Tilladou Matis*, Luſitanis *Cabeza des Ilhas* i. e. caput Inſularum, *Milladoue Madoué*, *Padypola*, *Malos Madou*, *Ariatollon*, *Male Atollon*, ubi Mala Inſul. *Poulisdous*, *Moluque*, *Nillandeux*, *Collomadoux*, *Adoumatis*, *Suvadou*, *Addou*, & *Poue Molluque*: quæ duæ ultimæ pro una cenſentur. Sub Rege proprio, cujus ſedes in *Male* Inſul. circuitus 5. mill. paſſ. Vide *Franc. Pirardum*, *Aremoricum*. Hinc *Archipelagus Maldivarum* nomen habet. Multitudinem hanc intercurſantes Euripi faciunt, adeò anguſti, ut alibi navium antennæ jubas arborum deterant, alibi etiam qui valentiores ſunt viribus, ramô quôpiam manibus apprehenſô, ex una in alteram inſulam tranſmittant. Vide Franc. Pirardum, *deſcr. Maldiv.* Maffæum & Linſchotum, *hiſt. Ind.*

MALDONATUS Johannes Andaluzius, Jeſuita, Theologiam Lutetiæ docuit annis 10. inde à Gregorio XIII. Romam vocatus, ibi vigiliis laboribuſque fractus, obiit, in lecto mortuus repertus à famulo, qui illum ad cœnam vocatum venerat, A. C. 1583. æt. 57. Scripſit *Commentarios in IV. Evangeliſtas*, *in IV. Prophetas* &c. ut videre eſt apud Anton. Teiſſier *in Elogiis.* Ex Calvino & Beza multa tranſcripſiſſe, Scaliger docet *in Scaligerianis.* In juventute ingenii oſtentandi causâ, lectionibus duabus contrariis, *Deum eſſe & Deum non eſſe*, probare fuiſſe conatum, refert Paſchaſius *Catech. des Jeſuit. l. 2. c. 7.* Alius ejuſdem nominis, Presbyter Burgenſis, ſcripſit *Epitomen Vitæ SS. & Paræneſin ad litteras politiores.* Vide & *Johannes Maldonatus.*

MALDRA, fluv. Galliæ, vulgò *Maudre*, vel *Modre*, Criſciacum, Nelſam villam *Neofle la ville*, Maroilum *Mareüil*, Mauliam *Mole*, Avenacum, Spedonamque alluit, ac paulo ſupra Meduntam in Sequanam effluit. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MALDUINUS, Scotiæ Rex fil. Donaldi ſeu Donevaldi IV. ſucceſſit Ferquardo II. A. C. 668. uſque ad A. C. 688. quò Eugenius IV. hujus nepos throno potitus eſt. Buchanan. *hiſt. Scot.*

MALDUNENSE Cœnobium, oppid. Viltoniæ, 35. mill. paſſ. in Boream à Saliſburia. *Malmesbury.*

MALEA, Lesbi promontorium è regione Mitylenes. *Thucyd.* Mons item Taprobanæ apud *Ptol.*

MALEA, promontorium Peloponeſi in orâ Auſtrali Laconicæ, per 50. mill. paſſ. in mare protenſum, adverſiſque ventorum flatibus navigationem reddens periculoſam. Unde factus eſt locus proverbio, *Cùm ad Maleam deflexeris, obliviſcere quæ ſunt domi.* Poetæ pro licentiâ ſuâ mediam ſyllabam nunc productam, nunc corripiunt. Producunt Ovid. *Amor. l. 2. Eleg. 6.*

Nec timeant veſtros curva Malea ſinus.

Stat. *Theb. l. 7. v. 16.*

——— *Rauca circumſonat ira Maleæ.*

Propert. *l. 3. Eleg. 18.*

Præbeat hoſpitio ſæva Malea ſuo.

Corripiunt Virg. *Æn. l. 5. v. 193.*

——— *Maleæque ſequacibus undis.*

Val. Flac. *l. 4. Argon. v. 261.*

——— *Malea velut arce fragoſâ*
Turbo rapax.

Dicta à *Maleo* Argivorum rege, qui in eâ pulchrum templum conſtituit, quod *Maleaticum* appellavit. *Malæum* Plinio *l. 4. c. 5.* *Cabo Malio* Sophiano, *Capo Malio di S. Angelo* Brieto; 10. milliarib. à Cythera Inſul. in Boream Hinc *Maleus* ſinus, qui & *Avernus* à latronibus, teſte Floro *l. 3. c. 6.* Iſacius *in Lycophronem*, ſcribit *Aſini maxillam* à formâ vocari. *Ptolemæo* tamen duo diverſa loca ſunt, in quorum medio *Boæ* ab eo deſcribuntur.

MALECENA, Armeniæ minoris urbs. *Antonin.*

MALECONTENTI, vide infra *Peliſſari.*

MALEDICTA, nomen ſylvæ, in Germania, ultra Hanoviam Urbem ſic appellatæ, quòd nulli glande proſit. Aiunt autem, inter diſceptandum, de uſu glandium, exciſiſſe exſecrationem, quæ hactenus teneat, ob temeritatem voti & iniquitatem facti. Itaque ne exdua eſt, ne infortunium ædificiis adhibita attrahat. Auctor Anonymus *Sina & Europa c. 35.*

MALEDICTIO Numinis divini vide ſuprà in voce *Blaſphemia.* Sed & *Maledicta* liberioreſque voces, imò quæcunque minus religioſè, minus ſerviliter dicebantur de Imperatoribus, graviſſimis pœnis vindicata legimus. Donec Theodoſius, Arcadius & Honorius AAA. conſtitutionem ſanxerunt ſane mitiſſimam in eos qui *maledixiſſent* Imperatori, ut videre eſt C. *de famoſorum carm.* cœterùm

Si mala condiderit in quem quis carmina, jus eſt,
Judiciumque ———

Deſid. Heraldus *ad Arnob. l. 4.*

MALEDRINI, apud Hieron. *della Corte Hiſtor. Veron. l. 6. p. 309.* ſeu *Malandrini*, apud Thom. Walſinghamum *in Henrico V. p. 388.* Latrones ſunt ſeu Graſſatores, voce Italicâ ſic dicti, à *malandria*, equini morbi ſpecie, Gallis *Malandre*, cujus meminit Vegetius *de Arte Veterinar. l. 2. c. 42.* Sed & ſic Franci, dum in Syria morarentur, latrones vocabant, ab Ægyptiis & Arabibus, quibus familiare comitatu latrocinia exercere, inde eos per contumeliam ut leproſos pleroſque *Malandrinos* appellabant. Elephantiaſin enim morbum eſſe Ægyptiis adeo familiarem, ut nec Regibus ipſis parcat, tradit ex Marcello Empirico *c. 19.* Car. du Freſne in *Gloſſar.* Vide hic ubi de *Lepra* ac *Vitiligine.*

MALEFICÆ, vide *Lamia.*

MALEG, vulgò quoque *Maleg*, fluv. Æthiopiæ ſuperioris. Oritur in regno Damuti, dein recipit fluv. Anquetum, & poſt 80. leuc. conjungitur Nilo, in Nubia, infra provinc. *Faſculom.* Is. Voſſ. *diſſ. de Nilo.*

MALEGUETTA, ora Guineæ, maximè in Occaſum extenſa, inter oram Dentium ad Ortum & montem Leonis ad Occaſum, ubi primùm aliquot coloniæ Francorum jam ab A. C. 1636. dein Luſitanorum, poſtea Anglorum & Batavorum; *Tand. Coſt.* hiſce, Gall. *Maleguette*; Ibi aliquot regna & portus, uti parva Deppa, Seſtrum ſeu Lutetia, fluv. Sanguinius & Gojana; nullæ urbes. Dicitur *Coſte de Graines* Gall. Aliis hæc ora reſtringitur, inter promontorium Palmarum ad Ortum & fluv. *des Seſtos* ſeu Seſtrum ad Occaſum Hic celebre piperis commercium, arbores ingentes, aer peregrinis infeſtus, incolæ robuſtiſſimi & in ferro elaborando ingenioſi, varia frugum genera, venatio opima, & vini ex palmis expreſſi vis ingens. Villaut *Relat. littor. Afr.*

MALELA Johannes, vide *Johannes.*

MALEMBA, regnum Africæ, inter Angolæ regnum, & lacum Zambre. Marmol. & Joh. Leo, *deſcr. Afr.*

MALEMORTIUM, oppid. Provinciæ, ad Druentiam, medium ferè inter Avenionem ad Occaſum & Aquas Sextias ad Ortum. Vulgò *Malemort.*

MALENA, Atarnitidis regionis locus. *Herodot.*

MALENNIUS, Daſummi fil. Salentinorum Rex. Lupias condidit, inter Majores Marci Imperat. apud Capitolin. *in Marco c. 1.*

MALEOS, ex Ebudibus inſulis una. *Ptol.* Hodie *Mul* Scotis, aliis *Mula*, Inſul. ampla Scotiæ, verſus oram Occidentalem ab eo exiguô fretô diviſa, prope Loquabriam & Lorniam provincias. Circuitus 60. milliar. Scoticor. Ibi 14. caſtra cum aliquot villis 55. mill. paſſ. ab Hibernia. Metallifera eſt & unionibus clara. Emporium etiam Æthiopiæ. *Idem.*

MALETHUBALUS, Mauritaniæ Cæſarienſis mons. *Ptol.*

MALETUM, *P. Diaceno*, *Laxio Malzan*, caſtrum Cenomanorum, in Tridentinorum finibus.

MALEVENTUM, Campaniæ urbs. Plin. *l. 3. c. 11.* *Hirpinorum colonia Beneventum, auſpicatius mutatô nomine, quæ quondam appellata Maleventum.* Livius *l. 9. c. 27.* *Caſi, captique Samnites, niſi qui Maleventum, cui nunc urbi Beneventum nomen eſt, perfugerunt.*

MALEVOLUS, cognomen Mercurii. Vide infrà

MALEUS, mons Indiæ ſub Æquatore, *Martianus Capella*, & Plin. *l. 6. c. 19.* Solin. *c. 55.* juxta Palibothram urbem ſtatuit. In Orectum gente deſcribit Plin. *l. 2. c. 73.*

MALHERBE Franciſcus, Poeta celebris, Cadomenſis, ex illuſtri familia, & bello contra Anglos olim clariſſima. Patre Evangelii doctrinam amplexô, indignatus in Provinciam abiit, ductâque ibi uxore, numeroſam prolem, ſed cui omni ipſe ſupervixit, ſuſcepit. A Cardin. Perronio Henrico IV. commendatus,

tus, ſub ipſo & Mariâ de Medicis, regiâ munificentiâ. Laetè vixit. In converſatione paulò moroſior, verborum parcus, aliorum contemtor. Poeſi Gallicâ, imo totâ linguâ patriâ ad ſupremum puritatis & elegantiæ culmen perductâ, Obiit A. C. 1628. ætat. 73. Vide Balſac. cart. 31. & 37. &c.

MALIACA, Hiſpan. Tarraconenſis urbs. *Ptol.* vulgò *Malgrado.*

MALIACUS *Sinus*, *Lamiacus Pauſaniæ*, *Meliacus Thucydidi Melus Herodoto*, ſinus Phthiotidis, partem Theſſaliæ alluens, & Locros Epicnemidios. *Golfo de Zeiton Sophiano*, *Volo* tamen *Thevato* dicitur.

MALIANE, Arachoſiæ oppid. *Ptol.*

MALIAPURA, urbs Indiæ citerioris in ora ſinus Gangetici, & tractu Coromandelis. Hic, in templi veteris ruderibus, S. Thomæ cadaver repertum, indéque Goam tranſlatum eſſe, credi vult *Maffæus.* Alter *urbs S. Thomæ*, ſeu *Meliapora.* Vide ibi.

MALIAS, Hiſpan. oppid. *Appian.*

MALIATTHA, Arabiæ Petrææ urbs. *Ptol.*

MALIBA, Indiæ urbs extra Gangem. *Ptol.*

MALICHIS, Antipatrum venenò necavit, an. Urb. Cond. 711.

MALICHUS, Inſul. cujus meminit Solin. *c.* 60. *Malchu* Plinio *l.* 6. *c.* 29. in Sinu Arabico, nomen habuit ab aliquo *Malicho* Regulo: quemadmodum in eodem Sinu multæ aliæ Inſulæ denominatæ ſunt, Αἰγ, Σαραπις, Πολυδύς, Σιμμαχος, Ἄδαυ, quæ nomina ſunt hominum propria, à quibus Inſulæ illæ vocatæ ſunt: Μαλιχας vel Μαλχος certè nomen eſſe proprium, ex quo contractè Μαλχος, notum, Lat. *Rex.* Quô nomine inſigniti occurrunt Porphyrius Philoſophus, Sophiſta quidam Byzantinus, alius qui vitam Pythagoræ conſcripſit, ut omittam eum, quem exauctoraſſet Petrus. *Periplo* auctor Nabathæorum Regem Μαλιχαν appellat, & propriò nomine ſic appellatum oſtendit. Δι' ἧς ἐστιν εἰς Πέτραν πρὸς Μαλίχαν βασιλέα Ναβαταίων. Hirtius quoque *l.* 1. *c.* 1. *de Bello Alexandr.* *Malchum* nominat gentis hujus Regem. *Equites ab Rege Nabataeorum Malcho evocat.* Sic apud Romanos etiam, gentilitium ac proprium nomen, *Rex* fuit, ut ille *Rex Rupilius*, apud Horat. *l.* 1. *Sat.* 7. &c. Salmaſ. *Exercitat. ad Solin. p.* 1204.

MALIDENSIA Coa, apud *Lucretium*, i. e. male denſata. Vide Salmaſ. *ad Æl. Spartian. in Hadrianum c.* 10.

MALIGNUS, Satanæ epitheton frequens, apud Veteres Aldhelmum inprimis, cujus poema edidit atque partem *Antiquarum* ſuarum fecit Henr. Caniſius: ſed mendis paſſim graviſſime deformatum. Ita autem is *p.* 525. in *Athanaſio*,

Tum ſuus Antiſtes, detectâ fraude malignâ,

Ubi ex membranis Oxonienſibus, *Gronov.* reponit: *Maligni.* Satanam enim intelligit, de quo mox: *extollit viſera capitis.* In *Hieron.*

Et Regnum cæli, deſtructâ fraude Maligni.

Æaptet.

In *Silveſtro*: *ſublatâ fraude Maligni.* Quemadmodum etiam ſcribendum videtur *ſeq. p.* ubi Numerianum ait intrare voluiſſe Eccleſiam, *ſtrophâ ſtimulante Maligni*, non *malignum.* Pro quo, *in Juliano*, *ſtrophâ ſtimulante draconis.* Sic in *Eugenia*, eidem memoratur quædam matrona, *ſtimulis agitata Maligni.* ut quidem in membranis legitur, tamen hic quoque editum *malignis.* Vide Joh. Frid. Gronov. *Obſervat. in Scrip. Eccleſ. c.* 15.

MALII, populi citra Meſopotamiam. Strab. *l.* 16.

MALIMNUS, Siciliæ mons, malis, hoc eſt, pomis refertus. *Theocritus*, vel ut habet ejus Scholiaſtes locus paluſtris non procul à Crotone. Στρωμαλιμνον legit *Caſaubon.*

MALINA, æſtus maris vehementior, ut *Ledo* mitior: an à Germ. *Mallen*, furere, inſanire. Virg. *Æn.* 1. *v.* 102.

—— *Furit æſtus arenis.*

Anglis *the ſpringh tyde:* Xantonenſibus in Gallia, *Maligne.* Quotidiana inundatio bis in die quovis per horas 24. ſemper peragitur, & per alternatas ſeptimanas *Ledonis & Malinæ* viciſſitudo comitatur. Sed *Ledo* ſex horas inundationis & totidem receſſus habet. *Malina* verò grandis, per 5. horas ebullit, & per 7. horas littorum dorſa retegit: tantâ cum Luna concordiâ, ut, antequam Luna naſcatur, tribus diebus & 12. horis ſemper incipiat, & poſt naſcentis Lunæ principia, alias tres dies & 12. horas habere conſueſcat. Similiter & ante plenilunium 3. diebus & 12. horis incipit, & poſt totidem temporis curſus ſui terminum conſumit. Sex verò unius cujuſque temporis *Malinas*. Veris ſcil. & Æſtatis, Auctumni & Hyemis, ſecundùm Lunarem ſupputationem, hoc eſt, ſimul omnes 24. unuſquiſque communis annus habet, exceptis emboliſmis, qui 26. *Malinas* retinent: & uniuſcujuſque de prædictis temporibus mediæ duæ, videl. Æquinoctia & aliæ, quando vel dies vel nox curſus ſui terminum conſumit, ſolitò validior & inundatione altior fieri conſuevit, interpoſitis verò ſpatiis iterum tantundem ſemper *Ledo* intermittitur. Vide Henr. Spelmannum *Gloſſar. Archæol.*

MALIPPALA, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

MALLABA, Arabiæ Felicis urbs. *Ptol.*

MALLADA, urbs Perſica. *Steph.*

MALLÆTA, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

MALLAGUETTA, Gall. *Mallaguette*, regio Guineæ latè ſumptæ, in ora Oceani, inter Guineam propriam ad Ortum, & Nigritiam ad Boream & Occaſum, Oceano Atlanticô à Meridie alluitur. Ibi aliquot regna minoris famæ, & quædam Europæorum coloniæ. Ejus pars ad Ortum *Malegnetta.* Vide ibi.

MALLEA, ſeu *Malleacum*, urbecula Pictavenſis provinciæ Epiſcopalis *Malleſais.* Intra paludes, ægrè propter aëris inclementiam habitata. 1. altero que milliari à Separa fluv. 8. leucis à Rupella in Cæciam 2. a Fontenæo Comitis in Meridiem. 4. à Niorto in Occaſum. Olim ſedes Comitum Pictavienſium, & Ducum Guiennæ fuit, qui illi templum magnificum S. Hilarii extruxere. Sub Roberto dein Rege, Guilielmus V. comes, ibi Abbatiam fundavit, A. C. 1010. quam in Epiſcopatum vertit Johannes XXIII. A. C. 1317. qui tamen tranſlatus eſt poſtmodum Rupellam, A. C. 1648. Bouchet. *Annal. Aquit.* Ducheſnius, Sammarthan. *Gall. Chr. T. III.* Morerius *Dict. Hiſt.* &c. Vide quoque *Malleacum.*

MALLEA, vide *Mallia.*

MALLEATOR balucis Hiſpan. apud Martialem, *l.* 12. *Epigr.* 57.

Hinc balucis malleator *Hiſpana*

Tritum nitenti fuſte verberat ſaxum.

eſt Hiſpani auri malleator. Vetus *Inſcr.* SIGNAT. SUPPOSITORES. MALLIATORES. MONETÆ. CÆSARIS. Sic nempe vocabantur, qui monetas ſignabant & malleis formas incudebant. Unde illa, *ære, argento, auro flando feriundo.* Sunt autem *baluces*, minuti auri calculi, ψῆφοι, ψηγματα. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 277.

MALLEO, oppid. non obſcurum Galliæ, caput vallis Subolæ, qui pagus eſt ſub radicibus montis Pyrenæi. Elloronenſis Eccleſiæ finibus incluſus: vulgò *Mauleon de Sole.* Munitur arce veteri, in loco edito, ad Saſonem fluv. tructis optimi ſaporis abundantem, *le Gave du Saiſon.* Olim ſub dominis, qui Vicecomites Subolæ dicti ſunt. *Hadr. Valeſ.*

MALLEO, oppid. Pictonum, *Mauleon*, in limite provinc. Andegavenſis, 11. ab Andegavo in Meridiem leucis. Patria Henrici Spondani Epiſcopi Apamiarum.

MALLEO, vulgò *Mauleon de Soule*, oppid. Aquitaniæ, in regiuncula Solenſi, inter Navarram inferiorem & Benearniam. V. ſuprà.

MALLEOLI, ut habet *Nonius*, fuêre manipuli ſpartei, pice contecti, qui incenſi aut in muros aut in teſtudines jaciebantur: De iis ita Amm. Marcellin. *l.* 23. *c.* 4. *Malleoli*, inquit, *teli genus, figurantur hâc ſpecie: ſagitta eſt cannea inter ſpiculum & arundinem multifidò ferro coagmentata, quæ in muliebris coli formam quô nentur linea ſtamina, concavatur, ventre ſubtiliter & pluriſariam patens atque in alveo ipſo ignem cum aliquo ſuſcipit alimento. Et ſi emiſſa lentius arcu invalidò (ictu enim rapidiore extinguitur) hæſerit uſquam, tenaciter cremat: aquiſque conſperſa acriores excitat æſtus incendiorum, nec remedió ullo, quam ſuperjectô pulvere, conſopitur.* Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 17. At *Malleolum*, in arte Accipitrariâ, eſt ſacculus quidam ligneus capax longitudinis & groſſitiei corporis falconis recens capti, qui perforatur utrinque, ita ut caput & cauda liberè tranſeat, quò ſic falco abſque læſione domum transferri poſſit, ut habetur apud Fridericum II. Imperatorem *de Venatione l.* 2. *c.* 44. De *Malleolis pedum*, eorumque apud Veteres ornamentis, vide ſuprà aliquid, voce *Lunula.*

MALLEOLUS Felix, vide *Felix.*

MALLEUS, inter arma dimicantium, clava fortè vel gladius ipſe, in *Geſtis* Philippi II. Francor. Regis A. C. 1279. Sed & metaphorâ à *malleo* deſumptâ, nomen hoc ad Bellatores inſignes non rarò tranſiit. Apud Jeremiam *c.* 50. *v.* 23. & *c.* 51. *v.* 20. Nebuchodonoſor certè, *Malleus univerſæ terræ* dicitur; quemadmodum Belphetum Turcicum Sultanum, Guilielmus Tyrius *l.* 1. *c.* 9. ſimiliter vocat. Saladinus, *Malleus Chriſtiani nominis* & Alexander M. *totius Malleus orbis* appellatur, Wilhelmo Neubrigenſi *l.* 3. *c.* 10. & Jac. de Vitriaco *l.* 3. *p.* 1132. Inprimis celebris ille Francorum Carolus, modò *Tudites* nomen habuit, à contundendo hoſtes, modò *Mundi malleus* dictus eſt. Hinc in *Epitaphio* illius,

Iſte Brabantinus Dux primus in orbe triumphat,

Malleus in mundo, &c.

Præcipuè autem *Martellus* cognominatus eſt, quæ vox *mediocrem malleum* notat, auctore *Papia.* Vide *infrà.* Apud Iſlandos olim, gentiles Conventus habendi ſignum fuiſſe *Ceſtram & malleum Jovis*, docet Janus Dolmerus, *ad Jus Aulicum Norvagic. vetus p.* 499. Ita autem *de Malleis Jovialibus*, Saxo Gramm. *Hiſtor. Dan. l.* 13. *Magnus*, inquit, *inter cætera trophæorum ſuorum inſignia, inuſitati ponderis malleos, quos Joviales vocabant, apud Inſularum quandam priſcâ virorum religione cultos in patriam deportandos curavit. Cupiens enim antiquitas tonitruorum cauſas uſitatâ rerum ſimilitudine comprehendere, malleos, quibus cæli fragores fieri credebat, ingenti ære complexa fuerat, aptiſſimè tantæ ſonoritatis vim fabrilium ſpecie imitandam exiſtimans*, apud Car. du Freſne.

MALLEUS, in aviariis ſuſpenſus, contra urſorum inſidias, memoratur Auctori Anonymo *Sinæ & Europæ c.* 38. *Invaſtis Sarmatiæ ſylvis, ubi in cavernis abietum ſedes habent apes, urſi mellis cupiditate, felium more aſcendunt: adverſus quos Apiarii* malleum *ingenti pondere ſuſpendunt ante apum veſtibula eâ arte, ut urſus malleum amoturus eò feriatur vehementiùs, quò majore impetu malleum repellit.* Cæterùm *Malleus* Vulcano, ut Fabrilis Artis præſidi, appictus olim, vide ſuprà, ubi de illa: ut & infrà voce *Pilamalleus.*

MALLI, Indiæ populi circa ortum Indi fluvii incolentes, qui cum Deriade Baccho reſtiterunt. *Steph.*

MALLIA, Gall. *Maille*, hodie moneta eſt minutior ac vilioris pretii; olim verò argenteis quoque & aureis vox iſta tributa. In veteri certè *Regeſto* Communis Ambianenſis, à Joanne Bargulio, deſcripto A.C. 1453. complures recenſentur, monetæ aureæ, quæ *Malliæ* nomenclaturâ donantur, cum earum pretio. ſcil. *Malliæ Ultrajectenſes, Malliæ Moguntinæ & Bethunenſes, Malliæ Treviſenſes, &c.* Alias *Mallias* recenſet Robertus Cenalis ævô ſuô notas. *Mallias au Chat, Mallias au Chien & Mallias de Horne* ſeu Hornenſes. Nec dum *Malliarum Florentinarum* omni-

eo exoleverit appellatio: ut alia taceam. Nempe à *Medaliis* effinxerunt Galli ſuum *Maille*, quod pro monetis ex quovis metallo conflatis uſurpatum conſtat, Car. du Freſne *Diſſertat. de Inferior. ævi numiſm. num.* 102. & in *Gloſſario*, in voce *Moneta*: ubi ei memorantur *Maluæ albæ*, Gall. *Mailles Planches*, ſub Philippo Rege A. C. 1302. *Parvæ Malliæ*, Gall. *Petites Mailles*, ſub Carolo VI. & *Malliæ Turonenſes*, Gall. *Mailles Tournoiſes*, ſub Carolo VII. ponderis 15. gran. leg. 18. gran. pretii ſemiſſis Turonenſ. cum cruce potata & inſcriptione OBOLUS. In averſa parte lilium eſt, cum Inſcriptione KAROL. REX. Apud Anglos Scotoſque *Blakmale*. h. e. *Blanca Mallia*, dictum eſt tributum; quod limitanei utriuſque Regni Magnati alicui, ſicuo pendebant, ut à prædonibus ultro citroque irruentibus tuti eſſent, eo quòd, pro pendentium tenuitate, ære vel obſoniis plerunque præſtaretur, non argentô, vel quòd tenue eſſet ac æreum numiſma. à Saxonico *Blac*, i. e. niger & voce *mallia*, quâ minutiorem monetam indigitari ſolitam, diximus. Idem in voce *Blakmare*. Vide quoque infra *Maſculum*.

MALLIA *Aqua*, apud Thermopylas in Phthiotide, & apud Oeten montem videtur, ubi Maliacus ſinus, qui & Oetæus, Catul. *Epigr.* 60.

Cùm tantum arderem, quantum Trinacria rupes,
Lymphaque in Oetæis Malia Thermopylis.

MALLIA Scantilla, uxor Didii Juliani, cum filia Didia Clara, Auguſta appellata eſt, apud Spartian. *in Juliano c.* 3.

MALLIACUM, locus Galliæ, in Pictonibus, amne Altiſiâ *Antiſo* undique incinctus, unde & Inſul. *Malliacenſis* nonnunquam dicitur: veteri Monaſteriô inſignis. Epiſcopatûs poſtea ſedes. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* & ſupra in voce *Malleo*. Aliud *Malliacum*, veteri quoque Monaſteriô & ſepulchrô S. Solemnis illuſtre in Turonum eſt finibus, idque vel *Maillé*, in inſula Ligeris, infra Cæſarodunum Turonum, vel *Maillé* ad Virigendam. fluv. ſupra Inſulam Burchardi, in Turonibus quoque. Idem *Valeſ.*

MALLIACUM, ad Vidulam, locus Galliæ ad fluv. Vidulam: vulgò *Mailly*.

MALLIA, *Antonino* oppid. Brutiorum in ora, inter Scyllæum & Cænidem, cujus rudera hodieque *Mallea*: in Calabria ulteriori à Nicotera urbe 24. mill. paſſ. in Ortum *Barrius*.

MALLIÆUS Simon. vide *Simon*.

MALLIANA, urbs aliàs Mauritaniæ Cæſarienſis, nunc oppid. Teneſæ, in regno Algerii in colle, prope Miromum fluv. 40. mill. paſſ. ab ora maris Mediterranei in Meridiem *Melique*.

MALLIUS, Varroni *Manilius* & *Manlius*, à Macrobio citatur *Saturnal. l.* 1. *c.* 10. Ejuſdem meminit A. Gellius *l.* 3. *c.* 3. *Verum eſſe comperior, quod quoſdam benè litteratos homines dicere audivi, qui pleraſque Plauti comœdias curiosè atque contentè lectitarunt, non indicibus Ælii, nec Sedigiti nec Claudii, nec Aurelii, nec Accii, nec* Manilii, *ſuper his fabulis, quæ dicuntur ambiguæ, credituros, ſed ipſi Plauto, &c.* Anton. Tyſius JC. *Notis in hunc locum.*

MALLIUS Chilo, ad quem *Epiſtola Aureliani* extat, apud Vopiſcum in *Aureliano. c.* 23.

MALLOIS, *urbs*. Vide Steph. *in* Μαλλός, ſic enim apud illum ſcribitur.

MALLOPHOROS, Ceres in Megaride ſic dicta, quod nomen ei ab illis videtur impoſitum, qui mortalium oves connutrire cœperint. Siquidem lanam dicunt Græci μαλλὸν, ex quo & iidem eam Μαλλοφόρον vocarunt. Cæl. Rhodig. *l.* 15. *c.* 1.

MALLOS, Ciliciæ oppid. clariſſimum, à *Mallo* conditore ſic dictum, ut ex Callimachi ſententiâ refert *Steph.* Ejus meminit Lucan. *l.* 3. *v.* 227.

Mallos, & externa reſonant navalibus Ægæ.

Vide Euſtath. *in Dionyſ. v.* 874.

MALLOTÆ, populi nomen. 2 Machab. *c.* 4. *v.* 30.

MALLOTH, fil. Azabiæ, 1. Paral. *c.* 6. *v.* 44.

MALLUS, mons Indiæ intra Gangem, à quo populi vicini *Malli*. Plin. *l.* 6. *c.* 17.

MALLUS & MALLUM, apud medii ævi Scriptores, publicus eſt conventus, in quo majores cauſæ diſceptabantur judiciaque majoris momenti, à Comitibus, Miſſis Dominicis, aliiſque exercebantur: à Germ. *Mael*, i. e. congregatio, convivium: vel Saxonico *Mael*, i. e. Jus, lex, Judicium: unde complurium in Belgio locorum ac vicorum nominibus, quòd in iis olim *Malli* habiti ſint, vocem hanc inditam eſſe, obſervat *Wendelinus*. Vide Car. du Freſne & Spelmannum in *Gloſſar.* ut & ſuprà in voce *Malbergum*.

MALLUVIUM, vide infrà *Mare æneum*.

MALMESBURIENSIS Guilielmus vide *Guilielmus*.

MALMESBURIUM, Burgus Angliæ, Monaſteriô, in veteri Merciorum regno, inclytus: Hodie in Comitatu Viltoniæ eſt. Vulgò *Malmesburi*, patria Guilielmi inſignis Hiſtorici. Hic conciliô habitô A. C. 705. vel 707. Althelmus loci Abbas ſcribendi contra Paſchalitas mandatum accepit. Vid. Bedam *Hiſt. Angl. l.* 5. *c.* 19.

MALMESBURIUS Oliverius, vide *Olivier*.

MALMOGIA, urbs munita Scaniæ, cum portu capaci, juxta Sundicum fretum, è regione Hafniæ, à qua 4. leucis Danicis in Ortum abeſt, 2. à Lundi in Meridiem, uti 4. à Coronia. Cum arce munita, ab A. C. 1434. Nunc Suecis ab A. C. 1658. ſubeſt. *Malmuyen* ſeu *Ellebogen* vulgò.

MALMUNDARIUM, oppidulum ditionis Leodienſis & Abbatiæ Stabulenſis, ad amnem *Recht*, *Baudrand. Valeſ.* habet ad Warchinnam, piſcoſum rivulum, qui paulo infra in Albam cadit, in limite Ducatus Luxemburgici, Hoc Remaclus, Tungrorum Epiſcopus à Sigiberto Juniore Auſtraſiorum Rege donô accepit, & ſtructô ibi Monachorum cœnobiô, *Malmundarium*; tanquam à malo mundatum atque purgatum, appellavit. Inde haud procul à fluv. Amblava, in finibus diœceſeos Tungrenſis Trajectenſiſve in loco fiſcali, qui *Stabulaus* dicebatur, alterum Monaſterium regiâ pecuniâ extruxit; Vulgò *Stavelo* nuncupatum. Idem. Diſtat 2. leucis à Stabulo in Ortum Vulgo *Malmedy*.

MALOBODIUM, vide MALMODIUM.

MALODUNUM, oppidulum Eſſexiæ, ad amnem *Aquam nigram*, vix 7. milliarib. Anglic. ab ora Oceani Germanici aliàs *Camalodunum*. Incolis *Maldon*.

MALOGRANATUM, pulcherrimè floret & frequentes à radice emittit ramos rectos & proceros, qui malis puniceis decorantur, ad admirationem ſpectantium: præſertim dum floribus purpureis inſtar calculorum, aut malis vermiculantibus ornantur, uti Romanorum deliciæ ſunt in puniceis. Grana compreſſa ſanguineum fundunt ſuccum, cumque ſaporem & ſalubritatem, quem repræſentare ſanguinem Chriſti Patres quidam dixere. *Cyrillus* vult *malo granati* ſignificari Optimates Reipubl. Charitatis certè typum inde ſumere licebit: habet enim grana denſiſſima & conjunctiſſima, inſtar uvæ: adeoque videtur uva pomi, ſicut botrus eſt uva vitis: cortice enim eſt pomum, ſed grana uva & botrus. Adde puniceum vel purpureum, atroque floris colorem, in amoris ſymbolum. Sicut itaque in malo granato, uno exteriùs cortice, multa interiùs grana uniuntur: ſic plurimos cives & urbes unitas Regni & Regis continet. Et ſicut grana ſuis loculis ſunt ornata & folliculis diſcreta, ita quoque cives ſuis familiis & collegiis. Unde Veteres Junoni, quæ Regnorum præſes habebatur, malum Punicum dedicârunt & in manu poſuerunt, uti ſpectabatur olim Mycenis, cum alterâ ſceptrum teneret. Et Pontifex Moſaicus, in tunica ima, geſtabat tintinnabula *malegranatis* mixta, quæ unitatem Eccleſiæ ſignificabant, teſte *Eucheriô* & *Gregoriô M.* quod ſcil. multæ gentes conſpirarent in eundem ſonum, h. e. in eandem fidei profeſſionem, Deique laudem, quaſi tintinnabula, & in eundem animorum conjunctionem, quaſi malogranata, &c. Quam in rem vide plura, apud Auctorem Anonymum *Sina & Eur. c.* 36. ut & ſuprà in voce *Granatum*, ac infrà *Tuber*. A magno granorum hujus pomi numero, ut Zopyri hiſtoriam omittam, Ovidius quoque comparationem petiit, ut meritorum Sexti Pompeji erga ſe numerum exaggeraret *in Epiſt.* 15. *ex Ponto*

Tempora nam miſera complectar ut omnia vitæ,
A meritis ejus pars mihi nulla vacat:
Quæ numero tot ſunt, quot in horto fertilis arva
Punica ſub lento cortice grana rubent.

MALOMBRA Petrus, vide *Petrus*.

MALORIGES alter, Friſiorum Dux, vacuos agros, & militum uſui ſepoſitos inſidentium. Tacit. *l.* 13. *Annal. c.* 54. *Malrich* Teutonicè. Unde *Malarichi* nomen Amm. Marcellin. *l.* 14. *c.* 5.

MALOVENDUS, Marſorum Dux, à Romanis, ſub Tiberio, in deditionem acceptus.

MALPAGA, vulgò *Malepague*, carcer Lutevæ, in Gallia, in quem conjiciuntur, à Creditoribus, debitores ipſo factô, inde niſi poſt debita perſoluta non eximendi. Catellus *Rerum Occitan. l.* 2.

MALPICA, nomen illuſtris in Hiſpania familiæ, cum titulo Marchionatus, quæ Riberææ ramus eſt. In hac enim, è Gallæcia oriundâ, Ruis Lopezius *de Ribera* meritis ſub Alfonſo ultimo inclaruit, pater Perafani, Judicis majoris Andaluſiæ: cujus ex filio Didaco Gomezio nepos Peraſanus, Comitatûs *de los Molares* titulos prioribus adjecit, duaſque ſolùm filias reliquit, quæ *Riberanum* nomen Henriqueziis intulerunt. Sed præter hanc præcipuam lineam, Peraſani modò dicti ſibi etiam ac Didaci Gomezii fratres fuerunt Rodericus, Conſalvus *Marinus* & Michael Lopezius, ſinguli peculiarium linearum auctores: Inprimis Paganus (*Payo*) de Ribera Dn. *de Malpica* & *Valdepuſa* atque Mareſcallus Caſtellæ: Verùm cùm hujus filii prole carerent, per filiam Aldonciam ſucceſſio & nomen *Ribera* ad Barroſios tranſlatum eſt; ex his enim Petro Gomeſio iſta nupſerat. Hujus poſteritas huc uſque duravit, & March. *de*, *Malpicâ* nomen nacta eſt, cujus ſeries ſic habet: Petrus Gomezius Barroſus Dn. *de Parla*, modò memoratus, pater fuit, ex Pagani *de Ribera*, Dn. *de Malpica*, filiâ Aldonciâ, Pagani ſeu *Payo Barroſo de Ribera* Dn. *de Malpica*; cui ex Leonora *Carrillo de Mendoza* genitus, Franciſcus I. *de Rib. Barr.* Mareſcallus Caſtellæ, Dn. *de Malpica*, pater fuit, ex Maria *de Figueroa* (fil. Franciſci Alvari Toletani Com. Oropeſæ) Petri Marchionis *de Malpica* Mareſc. Caſtellæ; quo & Catharina *de Ribera* (fil. Peraſani Ducis Alcalæ Proregis Neapolitani) natus Franciſcus II. Marchio *de Malpica*, Mareſc. Caſtellæ; ex Johanne Henriquezia, ſuſcepit Balthaſarum Comitem *de Navamoraz*, Catharinam (ux Henrici Davila & Guzmann. Marſch. *de Povar*) Marianam (uxorem Friderici *de Roxas* & *Guzman* Dn. *de Layos* Com. *de Mora*) Mariam & Agnetem Moniales nominis *de Ribera Barroſo* March. *de Malpica*. Spenerus Theſ. *Part. II. p.* 51.

MALSANE, urbs Arabiæ Felicis *Steph.*

MALTA, vide *Melita*.

MALTA, vide *Cereviſia*.

MALTANUS, Tuſciæ portus. *Antonin.*

MALTECORÆ Indiæ gens. Plin. *l.* 6. *c.* 20.

MALTHACE, inſula haud procul à Corcyrâ. *Plin. l.* 4. *c.* 2.

MALTHARE, antiquiores Latini dixerunt, pro *Solidare*. Variæ autem fuere *malthæ* compoſitiones, quâ res fractas iterum componebant & *malthabant*. Sic inter alia *malthani* è calce fieri recenti tradit Plin. *l.* 36. *c.* 24. vinô reſtinctâ, mox tuſâ cum adipe ſuillo & ficu; neque quidquam eſſe tenacius aſſerit: adeò ut duritiem lapidis antecedat. *Frigidaria maltha* dicitur Palladio,

ſalio. *l.* 1. *c.* 17. quâ piſcinarum, ciſternarum ac puteorum rimæ lacunæque ſarciebantur ac ſolidabantur; ut *caldaria* aliarum *maltha*, quâ loca in balneis fiſſa ac corrupta reficiebantur. Omnibus autem *malthæ* generibus calx admiſcebatur: ſed & ceram albam, in caldariæ malthæ compoſitionem & picem additam, tradit *Palladius*. *Μάλθα* certe, unde Latinum *maltha*. Græci mollitam dicêre & ſubactam ceram. *Harpocration*, *μάλθη*, κηρὸς μεμαλαγμένος: Et *κηρὸς ... maltham*, Græcè exponit Auctor *Gloſſarii*. Itali *ſmaltum* hodie appellant, &c. Vide Salmaſ. *ad Solin.* *p.* 1096. & infra *Smaltum*.

MALTHINUS, nomen viri proprium. Horat. *l.* 1. *Sat.* 2.

Malthinus tunicis demiſſis ambulat. ——

MALUA, fluv. Africæ ex Atlante oriens, *Ptolemæo*: Mauritaniam Tingitanam à Cæſarienſi dividit. *Mululo Caſtaldo* dicitur. *Mulaya Marmolio*: 92. mill. paſſ. à Ryſſadiro in Ortum.

MALVAM ſerendi, in defunctorum tumulis, quemadmodum & aſphodelum, conſuetudo, occurrit in *Epigramm. Porphyrii*, apud Euſtath.

Νῶτα μὲν μαλάχην τε καὶ ἀσφόδελον πολύρριζον
Κόλπῳ δ' ... ἔχω.
Foris quidem malvam & aſphodelum radicibus abundans:
Intus autem mortuum habeo.

Non enim integros verſus citat *Euſtathius*, neque ad verbum, quod indicat vox *ἔνδον*, quâ utimur, ut Legum conſulti, vice *Ταῦτα*. Cujus ritus quæ ratio fuerit, vide ſuprà in voce *Aſphodeli Prata*. Cæterùm de *malva* in ſcribendo apud Veteres uſu, vide ſuprà *Glutinum* in veſtitu, infra *Molochina*.

MALVETIUS Jacobus, vide *Jacobus*.

MALUM Punicum, nomen domus, regione Urbis Sextâ, quam quod in ea natus eſſet, *poſtea in templum gentis Flaviæ convertit*, Domitianus Imperat. apud. Suetonium in *eo c.* 1. A fructus ſeu pomi genere, de quo ſuprà voce *Malgranatum*.

MALUS, *ἄκρα*, locus Myſiæ, inter Sceplim & Achæum oppid. contra Tenedum Inſulam.

MALUS Leo, caſtrum in Pictonibus, diœceſique Malleacenſi, clarum veteri Monaſteriô Auguſtinianorum, quibus ſuus eſt Abbas; vulgò *Mauleon*. Item caſtrum, in valle Subola, apud Novempopulos: cujus dominum, Savaricum de Malleone, *inimicum Eccleſiæ Regiſque Angliæ Seneſcallum*, vocat Petrus Monachus *de bello Albig. c.* 66. qui à Ludov. VIII. ad deditionem compulſus eſt, cùm Niortum defenderet. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MALUS Vicinus, vulgò *Malveiſin*, quaſi *mauvais voiſin*, machinæ bellicæ ſpecies fuit, quâ muri lapidibus ingentibus oppugnabantur; quòd è propinquo hoſtes maxime incommodaret, ſic dicta. Matthæus Paris ſub A. C. 1216. *Propter petrariam, quæ* Malveiſine *Gallicè nuncupatur, quâ cum machinis aliis Franci ante caſtrum locatâ, muros acriter crebris ictibus verberabant.* Ubi petrariæ ſpeciem hanc machinam facit. At Guignerilla *in Poëm. vernac.* apud *Car. du Freſne*, videtur innuere plures ſimul eâdemque impetu ſagittas per hanc machinam emitti conſueviſſe: ita ut illa ſit catapulta; quam Angelus Portenarius *de Felicit. Patav. l.* 5. deſcribit cujuſque ibi figuram expreſſit. Idem nomen indidit Wilhelmus II. Rex Angliæ caſtello à ſe extructo, quô *Conſulem ad Bamburg* obſeſſum ad deditionem compellere nitebatur, apud Henricum Heutindon. *Hiſtoriæ l.* 7. *p.* 373. Vide Eund.

MALYS, vide MEMPRICUS.

MAMA, Æthiopiæ ſub Ægypto urbs.

MAMALA, Arabiæ Felicis vicus. *Ptol.* ubi thus, cinnamomum, caſia, myrrha.

MAMALUCI, aliquandiu in Ægypto regnârunt. Poſtquàm enim Ægyptus à Caliphis ad Turcomannos, ſub Saladino, pervenit; Turcomanni emptos à Tartaris, ex Mengrelia, Gurgeſtania & Kirkaſia, Chriſtianorum pueros, armis eruditos, cuſtodiæ corporis ſui ac defenſioni Regni præfecerunt, titulô *Mamalukorum*: idem autem *Mamaluk* eſt, quod mancipium regium. Iſti cum viderent, Turcomannos otiô & voluptatibus enervatos, conſilium ceperunt Regni ad ſeſe transferendi, idque feliciter effectui dederunt, d. 26. Nov. A. C. 1382. tum enim Kircaſſi ſeu *Mamaluci* primùm ex gente ſua Regem creârunt, nomine Berkukum. Atque ita longâ ſerie perpetuò Reges Ægypti ex *Mamalucis* creati ſunt: quorum viceſimus primus, nomine *Caſſo*, vulgo *Campſon Gaureus*, in prælio contra Selimum I. Turcarum Imperat. in Syria occubuit A. C. 1516. Huic ſucceſſit Thomambojus, qui ab eodem Selimo, in Ægypto, victus, captus, ac miſerabiliter, in porta urbis Alcahiræ, occiſus eſt, A. C. 1517. Quô pactô, extinctis Kirkaſſis ſeu *Mamalucis*, Ægyptus, Arabia, Palæſtina ac Syria Turcico imperio acceſſerunt. Vide Georg. Hornium *Orb. Imper. p.* 276. & in voce *Mammeluci*. Idem nomen factioni civium fuit, in Republ. Genevenſi, ſub initia Reformationis, quibus oppoſiti, qui Reformationi favebant, *Eidgenotz*, ex Germ. *Eidgenoſſen*; h. e. *confœderati*, dicti, ut videre eſt apud Jac. Sponium *Deſcript. Genevæ Part. prior.*

MAMARCINA, urbs Auſoniæ. *Steph.*

MAMAUS, fluv. Peloponneſi, non procul à Pylo, qui olim *Amathus* vocabatur. Strab. *l.* 8.

MAMBLIA, oppid. Æthiopiæ ab eâ parte, quâ Africam ſpectat. Plin. *l.* 9. *c.* 26.

MAMBOLEJUM, caſtrum Venetiæ, *Ambulejo*.

MAMBRE, civitas, Gen. *c.* 13. *v.* 18. quæ *Hebron* & *Arbee* dicitur, Gen. *c.* 23. *v.* 19. & *c.* 25. *v.* 9. Item convallis Palæſtinæ, quæ & *Terebinthi*. à Chebron 6. ſtadiis à Bethlehem ferè 15. mill. paſſ. in Africum. *Ferrar.*

MAMBRINÆ, tanquam ex monte *Mambra* prope Hebronem, dicuntur Ægyptiis, quas alii *capras Indicas*. Libyes *Adimain* vocant; Orientales nempe capræ, longis auribus, ſylveſtres & montanæ, quibus pro jumento utuntur tenuioris ſortis homines. Has deſcribit Philoſophus *Hiſtor. Animal. l.* 8. *c.* 28. *Ἐν δὲ τῇ Συρίᾳ τὰ πρόβατα τὰς οὐρὰς ἔχει τὸ πλάτος πήχεως, τὰ δὲ ὦτα αἱ αἶγες σπιθαμῆς καὶ παλαιστοῦ, καὶ ἔνια συμβάλλουσι τὰ ὦτα κάτω ἀλλήλοις. In Syria oves caudas habent cubito latas, capræ vero aures dodrantis & palmæ longitudine: quædam etiam inferne inter ſe coeunt.* Has autem inequitari, docent recentiores, ut Scriptor Italus apud Geinerum *in Deſcript. Terræ S. Capra Mambrina, in regione Damasco dicta, fert equitantem, illam, frenum & cætera, quibus equi inſtrui ſolent, admittit.* Et *Leo Africanus*. *Ego quendam juvenili fervore ductus, harum animalium dorſo inſidens, ad quartam milliaris partem abvectus ſui.* Sed & jam olim capras ad eſſedum junctas nonnullos geſtat, conſueviſſe, in Circenſibus, pueros hircis inequitaſſe, & in primis militiæ rudimentis tyrunculos, capris inſidentes, Jaculari didiciſſe, *ſuprà* diximus.

MAMBRINUM, oppid. Pedemontii, ad capitis Padi dextram.

MAMBUTA, Meſopotamiæ oppidum. *Ptol.*

MAMELUCHI, vide ſuprà MAMALUCI, & MAMMELUCI.

MAMELUS, 16. Aſſyriorum Rex, regnavit ann. 30.

MAMERANUS Nicolaus, vide *Nicolaus*.

MAMERCIÆ, vulgò *Memers en Saonois*, caſtellum Galliæ ad amniculum in Sartam effluentem, in pago Sagonenſi. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MAMERCII, à filiô Numæ manarunt, teſte *Plutarchô*, quorum nullam, unquam mentionem præterea extare vidi.

MAMERCUS, Catanæ tyrannus, victô Dionyſiô & deditâ Catanâ dedidit ſe quoque Timoleonti, hâc conditione, ut apud Syracuſanos, Timoleonte non accuſante, cauſam diceret. Ductus autem Syracuſas cùm in conſpectum populi & concionem prodiiſſet, cœpit orationem quandam jam pridem à ſe meditatam pronunciare. Sed clamore populi adverſô & ſibilis exceptus, ac populum videns eſſe inexorabilem, veſte abjectâ per medium theatrum cucurrit, & in unum ex gradibus curſu irruens caput colliſit & confregit, tanquam eô ictu moriturus; non tamen eum, quem optabat, vitæ exitum conſecutus eſt: ſed adhuc vivus abductus, quas pœnas latrones ſubire ſolent, ſolvit. Videatur quoque Polyæn. *l.* 5. *in Timoleonte comm.* 2. ubi vitioſè dicitur *Milarcus*.

MAMERCUS, Præſul Viennenſis, qui teſte Ptolemæo Lucenſi, *A. C.* 453. ſupplicationes primus inſtituit, quas Rogationes vocant. Vide quoque *Mamertus*.

MAMERS, linguâ Oſcorum dictus eſt *Mars*, adjectione ſyllabæ, qui *Mavers* etiam appellatur. Inde *Mamercus* Æmilius dictator, & gens *Mamerca Livio*.

MAMERTHES, Corinthus, filium fratris ſui Siſaponis, libidine regnandi, interfecit, maximô ſuô malô. Nam ubi Siſapo factum reſcivit, eum membratim diſcerpſit. Ovid. *in Ibin.*

Trunca geras ſaxô mutilatis partibus inſe,
Qualia Mamertæ membra fuiſſe ferunt.

MAMERTINA, quæ & *Meſſana*, nomen urbis.

MAMERTINI, populi olim è Samnio inſulæ ejecti, à Meſſanenſibus hoſpitiô excepti, occupatâ urbe; illam *Mamertinam* appellârunt, ſique Meſſanenſes, *Mamertini* appellati. Cicer. *Act.* 4. *in Verrem.*

MAMERTINUM *fretum*, quod & *Rheginum Straboni*, *Siciliæ fretum Ciceri. Plinio* & *Tacito*, *Scyllæum Ovidio* & *Athenæo*. *Siculum Capellæ*; anguſtia maris inter Cæniicem Bruttiorum promontor. & Pelorum promontor. Siciliæ, *Il Faro di Meſſina*. Hinc *Mamertinum vinum* Martial. *l.* 13. *Epigr.* 117.

Amphora Neſtoreâ tibi Mamertina ſenectâ
Si detur, quodvis nomen habere poteſt.

L. Lloyd.

MAMERTINUS, Conſul. collega Nevitæ, an Urb. Cond. 1114. Sub Juliano Apoſtata, cui panegyricum ſcripſit.

MAMERTINUS Petronius, cum filio Antonino, ex Commodi ſorore genito, hujus juſſu occiſus eſt. Lamprid. *c.* 7. *in Commodo.*

MAMERTIUM, urbs Italiæ. *Steph.* cujus cives, cùm ſub Agathocle præſidio urbis Meſſanæ in Siciliâ recepti eſſent, contra Pœnos, ipſi Meſſanam occupârunt. Joh. Marſhamus *Canone Chron. Sec.* XVII. ubi de *Magna Græcia* agens, Lucaniæ urbes recenſet. In nummis occurrit ΜΑΜΕΡΤΙΝΩΝ, *ibi vide*. Hodie *Marterano*, in Calabria citeriori *Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Conſentino*, inde 16. mill. paſſ. ad Sabbatum fluv.

MAMERTUS, Epiſcop. Viennenſis, in Delphinatu clariſſimus, ſucceſſit Simplicio, frater Claudiani, qui de ſtatu Animæ 3. libros compoſuit. Circa A. C. 474. Ei ſucceſſit Heſychius vel Iſicius. Sidon. Apoll. *ep.* 1. *l.* 7. & *ep.* 14. *l.* 5. Auguſtin. *Serm.* 171. Greg. Turonenſ. *Hiſt. l.* 2. *c.* 38. Ado in *Chron.* Rorico, *de geſtis Franc. l.* 1. *c.* 3. Moretius *Diction. Hiſt.*

MAMERTUS Patiſſonius, Typographus Pariſinus, Græcè Latineque doctiſſimus. Sub finem ſeculi præteriti.

MAMILAS, 14. Aſſyriorum Rex poſt Iphereum, A. M. 2465. Obiit 2495. Euſeb. *in Chron.* Genebr. *l.* 1. *Chron.*

MAMILIA Lex, à C. Mamilio cognomine Limitano Tribun. Plebis bellô Jugurthinô, lata, in finibus agrorum 5. aut 6. pedum latitudinem præſcripſit, quos uſucapi vetabat. Vide Cicer. *de LL.* & *in Bruto*: qui eadem lege ſingulos arbitros regendis finibus datos eſſe docet.

MAMILII, Romana gens, quæ ab Aboriginibus fluxit. Hæc gens initio Tuſculana fuit, quæ Tuſculô municipiô factô, cùm Romam veniſſet, inter plebejas relata eſt. Videatur Livius *l.* 3. *c.* 29. Manavit autem à Mamilia Telegoni, qui Tuſculum condidit, filiâ, Ulyſſis nepte.

MAMILIUS, alio nomine *Octavius* ſive *Octavus*, Tuſculanus, gener Tarquinii Superbi, qui ad ſe confugiente ſocerô, totum Latium adverſus Romanos concitavit.

MAMILIUS Vitulus, vide *Quintus*.

MAMILLA, urbs Germaniæ in ditione Neoburgenſi, ad Elſterum fluv. Media inter Neoburgum ad Occaſum & Altenburgum ad Ortum, 4. milliarib. Germanicis, 11. à Mitina in Occaſum in Miſnia. *Zeitl. Fabricio*.

MAMILLARIA, Gall. MAMELLEIERE, armaturæ ſpecies, apud Car. du Freſne *in Gloſſar*.

MAMISTRA, urbs Ciliciæ mediterranea Adanæ finitima, Archiepiſcopalis ſub Patriarcha Antiocheno *Malmiſtra* vulgo. *Libri Concil.*

MAMITUS, 13. Aſſyriorum Rex, poſt Altadem A. M. 2286. *Hermaſeus*. Auguſtin. *de C. D. l.* 18. *c.* 7. regnavit annis 30. Milites exercuit, & laboribus aſſuefecit, formidinique eſſe cœpit Syris & Ægyptiis *Beroſus*.

MAMIUS Papirius, Rex Sacrorum, an. Urb. Cond. 245.

MAMMACHICA, Nomen maris Peruvianorum, de quo vide infra voce Peruvia.

MAMMACUTHUS, nomen comicum ſtulti, quo nomine & Plato quædam e dramatibus ſuis inſignivisſe perhibetur. Vid. Scholiaſt. in *Ariſtoph. Ranas Act.* 4. *ſc.* 1. Cœl. Rhodig. *l.* 17. *c.* 4.

MAMMÆ, oppid. Byzacenæ, in Africa. *Procopius*.

MAMMÆ, & Tatæ, apud Romanos, Nutrices dictæ ſunt, & Nutricii. Unde Inſcr. Romæ: *Dii. M. Zetho, Corinthus, Tata, ejus, & Nice. Mamma f. V. A. I. DXVI.* D. Hieron. *ad Heliodorum. Nunc & Gerula quondam, jam anus, & Nutricius, ſecundus poſt naturalem pietatem pater, clamitat, moriturus expecta paulisper, & ſepeli, forſitan & laxis uberum pellibus mater, arata rugis fronte, antiquum referens* Mammæ *lallare congeminet*. Lalla autem ſolennis eſt nænia Nutricum, ut docet Cornutus *ad Perſium; Aut cur à Nutrice juſſus dormire ploras? Qua infantibus ut dormiant, ſolent dicere ſæpè, Lalla, lalla, aut dormi, aut lacte*. Et hæc cantio apud hodiernas quoque *Mammas* exauditur. Laur. Pignorius *Comment. de Servis*. Apud Græcos ſimiliter λαλεῖν infantibus dicere, vel βαυκαλᾶν, id eſt, cantiones infantibus ſopiendis aptas, quas χαλαβαυκαλήσεις, item *nina* vocabant, accinere erant ſolitæ. Et repetitur vox *nænia* hoc ſenſu, apud Arnob. *l.* 7. adv. Gent. *Somno occupari ut poſſint, leves audienda ſunt nænia*. Fr. Roſſæus *Archæologia Attica l.* 5. *c.* 7. Vide quoque infrà, in voce *Nutrix*. Dictæ autem nutrices *Mammæ*, quod mammas præberent. Thom. Bartholinus *de Puerperio Veterum*. De quibus vide infrà voce *Uber*.

MAMMÆA, nomen diætarum, quas in Palatio fecit Alexander Sev. Lamprid. in *Vita ejus c.* 26. *In matrem Mammæam unice pius fuit, ita ut Romæ in palatio faceret diætas, nominis* Mammææ, *quas imperitum vulgus hodie ad* Mammam *vocat. Et in Bajano palatium cum ſtagno, quod* Mammææ *nomine hodieque cenſetur*.

MAMMÆA Julia, mater Alexandri Severi, inſignis ingenii, & animi excelſi fœmina, à quibuſdam dicitur Chriſtiana fuiſſe, & ab Origene edocta. Hæc filium, qui & ipſe in ſinu matris aliquam Chriſtianiſmi notitiam hauſit, eò coëgerat, ut quæ menſis ſuper-eſſent edulia, quamvis permodica, alterâ vice apponerentur. *Aurel. Victor. Abbas Urſpergenſis* Euſeb. *l.* 6. *c.* 15. 16. Dein in ſævitiam degenerans, ſocerum filii è medio tolli, nurum in Africam relegatam, curavit, quò ſola, apud Imperatorem, rerum potiretur. Tandem à militibus, qui Alexandrum, ob matris avaritiam, exoſum occiderant, ſimiliter interfecta, obiit A. C. 235. Vide porrò Lamprid. *in Alex. c.* 60. Herodian. *l.* 5. it. infrà *Mammea*.

MAMMÆUS *Pons*, à *Mammea* matre Severi ſic dictus, ſuper Anienem fluvium, ad 6. mill. paſſ. dictus *Ponte Mammolo*, teſte *Marliano*. Inter Sabinam & Latium. Extra Romam.

Ad MAMMAM, vide hic *ſuprà*.

MAMMEA, Auguſta, religioni Chriſtianæ favit, in qua ut erudiretur, Origene Antiochiam ad ſe evocatô uſa eſt. Unde & fil. ejus Alexander Severus quandam Chriſti notitiam habuiſſe legitur Euſeb. *l.* 6. *c.* 20. P. Oroſius *l.* 7. *c.* 11. &c. Vide *Mammæa*.

MAMMEANÆ, puellæ alimentariæ, & *Mammeani* pueri ab Alexandro Severo inſtituti. Lamprid. *in Alex. c.* 57. an. Urb. Cond. 984.

MAMMELUCI, nomen militum, ſub Sultanis Ægypti, ſignificat *Servos* ſeu *Milites*. Communiter è Chriſtianis legebantur & cœlibes erant: Ex illis Sultani deſumti, & præcipui militiæ regnique proceres. Primi ex Circaſſia in Ægyptum veniſſe, primumque circa A. C. 1250. innotuiſſe dicuntur, eô tempore, quò Ludovicus IX. contra Saracenos moverat. (Aliis ad A. C. 869. illos referentibus, quo Achmadum fil. Tolonis, qui ſervus fuerat, poſt Elmuſtein trucidatum, Ægypti Syriæque Regem fecerint.) Dein per duo ſecula clari, A. C. 1516. à Selimo, Imperat. Turcico Campſone Sultano, prope Alepum occiſô, victi, Tomumbejum hujus locô ſibi præfecerunt, ab eodem ſimiliter ſuperatum, A. C. 1517. & Cairô captô, infelici ligno affixum. Sic Mammelucorum imperio, poſt ann. 267. finis impoſitus eſt. Pet. Martyr. Angleriùs, *Hiſt. Leg. Ægypt.* Paul. Jovius *hiſt. libr.* 17. & 18. Chalcocondyl. *l.* 3. Baudier. *Hiſt. Turc.*

MAMMIDA, Perſiæ urbs. *Ptol.*

MAMMILLA nomen mulieris Telegoni filiæ, à quâ familia *Mammillorum* dicta.

MAMMISÆA, Syriæ quædam Tetrarchia. Plin. *l.* 5. *c.* 23.

MAMMOSA Epitheton Cereris; vide Ceres.

MAMMUCHA, Saracenorum Regulus, alter in Eccleſiam Pharao, cum tota claſſe mari abſorptus eſt: circa A. C. 564. Antonin. *l.* 15. *c.* 15.

MAMORTHA, Plin. *l.* 5. *c.* 13. urbs Samariæ. Vide *Neapolis*.

MAMPSARUS, Africæ propriæ mons. *Ptol.*

MAMUCHAN, vel MEMUCAN, dux Perſarum. Eſth. *c.* 1. *v.* 16.

MAMUDA, Æthiopiæ ſub Ægypto urbs. Plin. *l.* 6. *c.* 29.

MAMUGA, Syriæ urbs mediterranea *Ptol.* *Mabuga Andrea Maſio* in Caſſiotide regione inter Marathum & Apameam.

MAMURIUS, cognomine Marii, qui Victorinô, Lollianô & Poſthumô interemtis, ex fabro ferrario triduum tantum imperavit. *Eum plerique Mamurium, nonnulli Veturium, opificem utpote ferrarium, nuncuparunt. De quo illud addidiſſe ſatis eſt, nullius manus vel ad feriendum, vel ad impellendum fortiores fuiſſe, quum in digitis nervos videretur habuiſſe non venas. Nam & carra venientia digitô ſalutari repuliſſe dicitur, & fortiſſimos quoſque uno digitô ſic afflixiſſe, ut quaſi ligni vel ferri obtuſioris ictu percuſſi dolerent, &c.* Treb. Pollio *in XXX. Tyrannis c.* 8. Vide in *Mamurius Veturius*, item infrà *Velturius*.

MAMURIUS *Veturius*, faber ærarius laudatiſſimus, qui tempore Numæ floruit & Saliorum ancilia confecit ad ſimilitudinem ejus quod de cœlo deciderat. Quô confectô præmii locô petiit, ut ſuum nomen Salii inter carmina canerent. Ovid. *Faſt. l.* 3.

Inde ſacerdotes operi promiſſa vetuſto

Præmia perſolvunt, Mamuriumque vocant.

Propert. *l.* 4. Eleg. 2.

At tibi Mamuri formæ cælator ahenæ,

Tellus artifices ne terat Oſca manus.

Vide *Feſtum. Nic. Lloydius.*

MAMURRA, Formiis natus Eques Romanus, uti tradit *Cornelius Nepos*, primus Romæ in Cœlio monte parietes domus ſuæ marmore incruſtavit. Hic eſt, qui Epigrammate Catulli proſciſſus eſt. Idem columnas ex Caryſtio marmore habuit. Plin. *lib.* 36. *c.* 6. Horat. *Sat.* 5. *l.* 1.

In Mamurrarum laſſi deinde urbe manemus.

Erat autem ſenatoria familia Romæ.

MAMURRHÆ, oppid. non obſcurum Latii novi, in regno Neapolit. cujus rudera apud Itrum. Vide ſuprà.

MANA Geneta, à Romanis culta, partui præeſſe credebatur, ut apud Græcos Hecate: dicta à *manando*. Huic canem immolari, votoque ab ea peti dicit Plut. ne quis domi natorum bonus fiat, *in Quæſt. Rom. qu.* 52. *Bonus*, i. e. *imbellis*. Proin & canem ei immolabant, non ob pariendi facilitatem, neque ob ſinceritatem, ſed propter vigilantiæ, audaciæ & fœcunditatis omen. Thom. Bartholin. *de Puerperio Veterum*.

MANA, titulus communis Regum Monomotapæ, in Africa: unde nomen *Manamo* Tapa, id eſt, *Rex Motapo*, ſicut *Manacongo*, & ſimilia. Georg. Hornius *Orb. Imp. p.* 318. Sed & apud Senenſes, in Italia, nomen honoris eſt, quô fœminæ vilioris conditionis, quibus titulus *Madonna* non competit, ſolent compellari; eâdem notione Græci *Mam* uſurpârunt. Vide Meurſium *Gloſſar.* & Codinum *de Origin.*

MANÆANA, Mauritaniæ Cæſarienſis oppid. mediterraneum *Ptol. Miliana Marmolio*: inter Vagas & Oppidum novum.

MANÆTHUS, Ægyptius ex Dioſpoli urbe oriundus, qui de Phyſiologiâ, & Aſtrologiâ judiciaria carmen reliquit. Fuit & alter hôc nomine Mendeſius ſacerdos, apud Ægyptios, utriuſque meminit *Suidas*. Vide *Manetho*.

MANAHATH, fil. Sobar, filii Seir. Gen. *c.* 36. *v.* 23.

MANAHEM, fil. Gadi de Therſa, Dux copiarum Zachariæ, à *Sallum* occiſi, venit in Samariam & interfecit Sallum, qui menſem unum imperaverat, poſtquam occiderat Zachariam, Regem Iſrael. Regnum Phuli, cui tributum promiſerat, opibus nixus, occupavit A. M. 3264. ante Chriſtum natum annis 800. Secutus eſt hic impietatem Jeroboam, filii Nabat. Tapſam civitatem, quæ nolebat eum intro admittere, uſque adeò perſequutus eſt, ut prægnantes quoque ejus urbis ſcinderet. Poſthæc Phul. Aſſyriorum Rex, Therſam obſedit, cui Manahem mille talenta argenti dedit. 2 Reg. *c.* 15. *v.* 19. imperavit annos decem. Joſeph. Ant. Jud. *l.* 9. *c.* 11.

MANAIM, civitas, quæ fuit terminus tribus Gad, in regione Gabitide, Levitis conceſſa. Joſ. *c.* 13. *v.* 26. *Manais* amnis circa Gedioſiam. Plin. *l.* 6. *c.* 23.

MANAITA, Armeniæ regio ejuſdem nominis idolo conſecrata. *Dio.*

MANALIS Lapis, oſtium Orci, per quod animæ inferorum ad ſuperos manant, qui dicuntur Manes. Item petra quædam extra portam Capenam, juxta ædem Martis, quam cùm propter nimiam ſiccitatem in urbem pertraherent, ſequebatur ſtatim pluvia. *Feſtus*. Vide quoque *Lapis*.

MANANGAREUS, Gall. MANANGHARE, fluv. Madagaſcariæ, in parte Orientali ubi auctus aliquot fluminibus, ſeptemplici oſtiô, in mare Æthiopicum ſe exonerat. *Flacurtius*.

MANANPANUS, vulgò MANANPANI, fluv. ejuſdem regionis. In Oceanum Æthiopicum labitur, in parte Orientali Inſulæ.

MANAPIA, Hiberniæ urbs. *Ptol.* hodiè *Waterford*, teſte *Stanihurſtiô*, in Momonia regione ad Suvrum fluv. in ora ad Ortum. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Caſſilienſi, ex primis, & emporium, à Dublino ad 50. mill. paſſ. in Meridiem recedens. *Wexford* autem *Camdeno*, urbs Comitatus cognominis ad Slanam fluv. ubi & *Manapii* populi *Ptol.*

MANARDUS Iohannes, vide *Johannes*.

MANARIA, inſul. parva in ora Ceylani, ubi urbecula vulgò *Manar*. Sub Batavis, cùm antea ſubeſſet Princip. Maduræ, in Coromandeſia. Hinc Mare inter oram Piſcariæ, & Ceylanum *Fretum Manarium*.

MANARICIUM, Hollandiæ vicus in diœceſi Trajectenſi hodie *Mawrick* teſte *Sinlero*, in Geldria: inter Noviomagum 4.

& Trajectum inferius 3. leuc. ad Licum Rheni foſſam, inter Batavodurum & Grinnes; proxima oppida.

MANARMANIS Germaniæ portus poſt Rheni oſtia *Ptol.* hodie *Marns*, teſte *Hadr. Valeſio*, à quo tractus Friſiæ ſic nominatur, circa ſinum *Durgerdael*. *Pirckheymerus* credit *Campen* eſſe, *Becanus* mavult *Haelingen*, aut locum vicinum.

MANASSE, ſive MANASSES, primogenitus Joſephi, undecimi filii Jacob, ex Rachel uxore, natus in terra Ægypti ex Aſenath, filia Putipharis, ſacerdotis Helopuleos, atque una cum fratre ſuo Ephraim, ab avo ſuo Patriarcha Jacob, in numerum & hæreditatem filiorum Iſraël fuit adoptatus, in cujus tribu juxta benedictionem Jacob, ſemen Abrahæ in Ægypto uſque adeò auctum eſt, ut in Iſraelitica ad montem Sinai recenſione, ex ipſius duntaxat familia virorum numerus, qui armis uti valebant, ad triginta duo millia & ducentos aſcenderit. Hic tribum divitiam habuit, cujus dimidia pars, cum virorum pecorumque numerò abundaret, una cum tribubus Gad & Ruben a duce Moyſe trans Jordanem poſſeſſionem ſibi dari petiit. Cui Moyſes, ea lege, ut cæteris tribubus in expugnatione terræ promiſſionis opem ferrent, morem geſſit, eique dimidiam partem terræ Galaad, univerſamque ditionem Og regis Baſan, quæ in longitudine à Manaim urbe, torrenti Jabor adjacente, uſque Baalhermon & confinia Damaſci: latitudine verò à Galaad, Seir & Hermon montibus uſque mare Galilææ & Jordanem extendebatur, pro hæreditatis ſorte conceſſit. Et hæc ad Aquilonem tendebat, Altera pars, cum Tribu Ephraim medium obtinebat totius Judææ cis Jordanem. *Heſych.* . *Manaoris*, *ἐπιλελησμένος*.

MANASSES, Ezechiæ Regis Judæ fil., ſucceſſit patri in regno A. M. 3338. ante Chriſtum natum 715. impius hic ædificavit excelſa, quæ diſſipaverat Ezechias, pater ejus, & erexit aras Baal, templum contaminavit, filios ſuos immolavit: Jeruſalem innocentium ſanguine replevit: quare iratus Deus ſuſcitavit *Aſſar-Adinum* ſive *Aſarhaddonem* Regem Babyloniæ, qui Judæam invaſit, Manaſſen cepit, & vinctum catenis, compedibus duxit in Babylonem. In captivitate autem, agnoſcens Dominum reſipuit, pœnitentiam egit, atque regno reſtitutus idololatriam abolevit, vitamque reliquam in Dei timore tranſegit. Obiit A. M. 3392. ætat. 67. imperavit annis 55. Vide *l.* 2. Reg. *c.* 21. & *l.* 2. Paral. *c.* 33. item Joſeph. *Ant. Jud. l.* 10. *c.* 4. & 5. Sulpic. Sever. *Hiſt. ſacra l.* 1. *c.* 90. *Torniel. Salian.* &c. A tempore autem deportati *Manaſſis*, Judæorum Reges ſub Babyloniorum clientela in poſterum fuiſſe videntur, uti videre eſt ſuprà, ubi de *Joſia Rege*.

MANASSES, frater Jaddi, Pontificis Maximi, gener Sanballati Choronitæ, cùm edicto Nehemiæ cogeretur aut uxorem, quippe alienigenam, dimittere, aut Sacerdotio renuntiare, utrumque retinere ſibi propoſuit. Per Socerum proin, apud Alexandrum M. tantum impetravit, ut ſibi liceret templum condere, in celſiſſimo Samariæ monte, *Garizim* dicto: quò cùm plurimi Judæi apoſtatæ ſe recepiſſent, *Manaſſen* Pontificem ſibi ſumſêre, ſectamque, *Samaritanam* dictam condidêre, quæ quantum ſuis in veros Judæos odium ingeneraverit, ex Hiſtoria Evang. videre eſt. Montis præfati mentio fit Johannis *c.* 2. *v.* 20. cum mulier Samaritana, in ſuo cum SERVATORE colloquio, ait: *Patres noſtri in hoc monte adoraverunt*. Vide Thomam Godwin *de Ritibus Hebr. l.* 1. *c.* 11. Joſeph *Ant. Jud. l.* 11. *c.* 8. & infrà, in voce *Samaritani*.

MANATA, vulgò *Manat*, Monaſterium Aquitaniæ, ad Seulum fluv. *Sicle*, in Arvernis. Hadr. Valeſ. *Notit Gall.*

MANATES, Italiæ populi in prima regione. Plin. *l.* 3. *c.* 5.

MANATHATH, pagus Palæſtinæ, apud Saron montem & apud Antipatrida urbem, olim etiam *Cathon* dictus. In tribu Manaſſe.

MANAZEI, in Boſnenſi Regno dicti ſunt, qui *Paterini* alibi. *Hiſtor.* A Cuthêis A. C. 1366. an quaſi *Manichæi*? Car. du Freſne *Gloſſar.*

MANBURNUS, vox priſca Saxonum, pro protectore, ſeu patrono. Sic Philippus Bonus Burgundiæ Dux, ab Elizabetha Lucenburgica, dicta Gœrlicenſi, ſumtus *Manburnus*, vel protector, conatus Guilielmi Thuringiæ Landgravii, Lucenburgenſem Ducatum, ſibi vindicantis, irritos reddidiſſe legitur, circa A. C. 1453. Dicta vox ex *Man* i. e. manus & *Bour* i. e. fidejuſſio, quaſi *Hand borow*, quò nomine Saxones vocabant eos, qui datâ fide ſe mutuò tuebantur. Vel ex Saxonico *Mund*, i. e. tutela, defenſio, patrocinium, & *Bord*, i. e. fidejuſſor, vas, &c. Sicut *Mundeburdiund*, ſit defenſionis vel patrocinii fide juſſio ſeu ſtipulatio: *Mundeburdus* vel *Mundborgus*, Item *Mundualdus*, tutor, advocatus, patronus, quaſi defenſionem & tutelam ſpondens: quam vocem Galli detortâ jam olim voce, *Manbourg*, *Mambourg* & *Mainbour*, unde *Manburnus*, dixêre. Vide Henricum Spelmann. *Gloſſar. Archaeol.*

MANCALEUS, 12. vel 14. Babyloniorum Rex, poſt Mamitum, A. M. 2416. regnavit annis 30. Euſeb. *Chr.*

MANCEI, ex Gall. *Manſois*, dicuntur apud Raim. *de Agiles in Hiſt. Hieroſol.* qui aliàs *Cenomanenſes*: quâ voce indigitati ſunt Denarii, in hac urbe olim cuſi, in quorum una parte ſcriptum erat, SIGNUM DEI UM: in altera, MONETA CENOMAN. apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* in voce *Moneta Baronum*. Vide quoque *ſuprà*.

MANCEPS, Piſtor publicus, *l.* 1. & 2. *Cod. Theod. de Frumento urb. Conſtantinop.* ut videtur Cujacio: at Jac. Gothofredus, non quoſvis Piſtores, ſed eos, qui piſtrinis publicis, atque adeò panum civilium & militarium Piſtoribus præpoſiti erant, ſic appellatos contendit, ex *d. l.* 18. & ex Socrate *l.* 5. *c.* 18. Vide quoque infrà *Panetaria*. Verum *Mancipatum* ibi, panis *excoctionem & obſequium piſtrini* eſſe, ad quod omnes tenebantur, præter eos, qui ratione dignitatis à muneribus ſordidis immunes erant, docet Car. du Freſne ex *l.* 15. *eod. Cod. de Extraord. ſive ſordid.* Vide eum in *Gloſſario*, ubi *μάγκιψ*, Græcis recentioribus quemlibet Piſtorem dici conſueviſſe, addit: & de *Mancipibus Curſus Publici*, *l.* 15. 21. 35. 36. 41. &c. *Cod. eod.* De *Mancipibus Prabendorum* infrà, in voce *Salarium*: de *Mancipibus Salinarum*, *Thermarum*, &c. *itidem in Codice Theodoſiano paſſim*.

MANCHANA, Meſopotamiæ oppid. *Ptol.*

MANCI, vide MANTICULARII.

MANCINUS, Conſul Roman. qui quòd ignominioſam cum hoſtibus pacem erat pactus, ad liberandos religione Romanos, hoſtibus fuit deditus.

MANCIPATIO, vide infrà *Nexi*.

MANCIPIA, quòd ab hoſtibus *manu caperentur*, dicta: quemadmodum Servi, quòd Imperatores captivos vendere, & per hoc *ſervare*, nec occidere ſolerent: quæ vetuſtiſſima *Mancipiorum* ſervorumque origo eſt, ab ipſo Nimrodo vel Nino Fruſtris accerſita. Horum apud Romanos alia erant *Urbana*, alia *Ruſtica*, & utrorumque innumeræ ſpecies ac officia. *Urbanæ* familiæ cenſebantur, quotquot in urbe cultui dominico & urbicæ negotiationi adhibebantur: Item, qui ædium partibus nomenclaturam debebant. Reliqui in prædiis, ac rure colendo, ingenti ſæpe numerò, occupabantur. Rurſus alia *Novitia* erant, alia *Veterana*, quorum illa ideo erant vectigalia, quia à Venalitiariis pluris, quam veterana, vendebantur. Sueton. *de Cæſare c.* 47. *Servitia rectiora politioraque immenſo pretiò, & cujus ipſum etiam puderet, ſic ut rationibus vetaret inferri*. Aſſervabant autem pueros venales *Mancipari*, Mangones ac Venalitiarii, in cataſtis. Martial. *l.* 9. *Epigr.* 59.

Sed quos arcanæ ſervant tabulata cataſtæ, &c.

Sueton. *de illuſtr. Gramm. c.* 13. *Laberius Hiera emtus de cataſta*. Notaque venalium erant gypſati pedes, ut ex Tibullo *l.* 2. *Eleg.* 7. & ex Ovidio *Amor. l.* 1. *Eleg.* 8. patet. Vide ſupra in voce *Gypſati*. Iidem Mangones *Servos novitios apud Publicanos profitebantur*, *Plin.* Hinc Fabius Major *Declam.* 340. *Circumſcribere vectigalia Populi Romani voluiſti*, *ſpecie prætextati imponere Publicano voluiſti*. Sed ne emptores circumventi *Mancipia*, quæ novitia non erant, pro novitiis emerent, Ædiles curabant. Ulpian. *l.* 36. *ff. de Ædil. edict.* Unde Gellius *l.* 4. *c.* 2. Ædilium edictò Venalitiariis præceptum fuiſſe ſcribit, ut proponerent titulum ſuorum ſingulorum, in quo *morbi vitiaque eorum continerentur*: *an errones*, *an fugitivi*, *noxave non ſoluti eſſent*, & quicquid aliud emptoris intererat non neſcire. Hic titulus venalium collo appendebatur. Propertius *l.* 4. *Eleg.* 5.

Aut quorum titulus per barbara colla pependit,
Cælati medio cum ſaliere foro.

Seneca, *Ep.* 47. de ſervis loquens: *Cui dominus titulum impegit*. Aliquando in Venalitio, quod loci quoque nomen, pingebatur. *Petronius*, *Ego autem ſpiritu non deſtiti totum parietem perſequi: Erat autem Venalitium titulis pictum*. Quóque ſanitate ac celeritate corporis valetudinem ſignificarent, atque ita emptores allicerent, currere vel ſaltare circum adſtantem coronam fuiſſe ſolitos, ex *Propertii* pentametro modò laudatò, patet. Tralatitia Venditorum cantilena erat, quam Horat. indigitat *l.* 2. *Ep.* 2.

——— ——— —— ——— *Hic eſt*
Candidus & talos à vertice pulcher ad imos.

Vel.

Verna miniſteriis ad nutus aptus heriles,
Literulis Græcis imbutus, *idoneus arti*
Cuilibet.

Sed fallacias ac præſtigias horum hominum Plinius indicet *l.* 21. *c.* 26. *l.* 30. *cap.* 5. & *l.* 32. *c.* 10. ubi recenſet artes *Mancipariorum*, qui venalium pubertatem avertebant. Ad quam turpitudinem inſtitutæ fuerunt in urbibus officinæ, ubi molles pice obliti à vulſoribus depiles & glabri fiebant, teſte Clemente Alex. *Pædagog. l.* 3. Nec aliò pertinebant, in Commodiana ſupellectile, Samnitica vaſa, calefaciendæ ſeu tepefaciendæ reſinæ ac pici, apud Capitolin. in *Pertinace. c.* 8. Neque malè omnino Ælianus *de Hiſt. Anim. l.* 13. qui Tarentinos notat, & Tyrrhenos, ex viris ſtuduiſſe, ut mulieres ſicerent: Primi quippe Tarentini cutem corporis lævigârunt. Athenæus. *l.* 12. De iiſdem fraudibus Seneca *Ep.* 80. *Mangones, quidquid eſt quod diſplicent, aliquò lenocinio abſcondunt. Itaque ementibus ornamenta ipſa ſuſpecta ſunt: ſive crus alligatum, ſive brachium adſpiceres, nudari juberes & ipſum tibi corpus oſtendi.* Toranius ſanè, ut Antonium circumſcripſerit, prodidit Plin. *l.* 7. *c.* 12. Hinc Emptores morbos & vitia mancipiorum ſedulo explorabant. *Odore Gagatis lapidis incenſi*, an morbò Comitiali laborarent venales, experiebantur, teſte Apulejò in *Apolog.* Medicum ſollicitè conſulebant. Claudianus *in Eutropium l.* 1.

——— ——— ——— *Quot fora*, *quot illa*
Mutavit tabulas, *vel quanta vocabula vertit!*
Nudatus quoties, *Medicum dum conſulit emtor*, &c.

Neque his tantum experimentis Venditorum fraudes cohibitæ ſunt, ſed & cautionibus de ſanitate ſervorum interpoſitis, quas excogitavit fortaſſe Manilius ſive ille Mamilius, cujus leges venalium vendendorum tetigit Cicero *lib. de Orat.* Quæ tamen ab illis non videntur receptæ, qui *ad Caſtoris negotiabantur*, *nequam* Mancipia *ementibus vendentibuſque*, *quorum tabernæ peſſimorum ſervorum turbâ erant refertæ*. Cæterum quiſquis ſpecimen venditionis *Mancipiorum* intueri volet, is legat Lucianum *in vit. auctione*, apud quem præconia, quæ Venditor non tenebatur præſtare, exprimentur: Emptoris nomen & patria in tabulas referuntur, cum ſolemni illa præfatione, *Ἀγαθῇ τύχῃ*, reſpondente illi alteri apud Romanos, quæ B. & F. id eſt, *Bonum Factum*, notabatur. Laur. Pignorius *Comm. de Servis*, Vide quoque Scaliger. *in*

Pro-

Propertii l. 4. p. 168. & 169. ac Durantium *Variar. l. 1. c. 10.* Pretium *Mancipii*, decem millia æris, immenſum vocat. M. Porcius Cato Cenſor apud Livium *l. 39. c. 41.* ubi ſervum intelligit infra viceſimum annum: quorum magna pars non ad opus, ſed ad delitias, imò ad contumelias cubiculi, parabantur. At *Columella* octo millibus HS. h. e. 32000. æris, non carus vinitor. Idem Cato *Mancipia* luxurioſa decies tanto pluris, quam quanti empta erant, cenſeri voluit: ſicque in eos, qui mancipiis parvi uſus, tamen ingenti pretiô parandis, prodigi eſſent, graviorem, juſtam tamen, vel ob rei turpiſſimæ ſuſpicionem, ſtatuit mulctam) gravitate rei verbis mitigatâ, quaſi non mulcta hæc eſſet, ſed tributum ex cenſu, quum tantùm terni eſſent in millia ſtatuti, & centum millibus æſtimaretur, in bonis ſervus, decem millibus emptus. Ipſe autem nunquam *Mancipium* plus 1500. emit denariis, id eſt, ſcutatis 150. quòd nec molles nec formoſos, ſed valentes ac laborioſos deſideraret, teſte *Plut.* Contr. *Mancipia* recocta & veterana, quod non ita facilè emtorem invenirent aut minimò æſtimarentur, ſolebant vel plura in cumulum vendere, vel quaſi mantiſſam & appendicem dare melioribus. Unde *Senes coemptionales* dicebantur, h. e. *ſimul venales*, apud Plautum *Bacchid. Actu. 4. Sc. 9.* Cujuſmodi ſervi exemplum ſpulcherrimum præbet Plin. *l. 34. c. 3.* *Acceſſio candelabri talis fuit: Theonis juſſu præconis Clejippus fullo, gibbere præterea & aliis fœdus aſpectu, emente id Gegania Seſtertiis quinquaginta, eademque oſtentante convivio emptum ludibrii cauſa nudatus, atque impudentia libidinis receptus in torum, mox in teſtamentum, prædives Numinum vice illud candelabrum coluit & hanc Corinthiis fabulam adjecit, vindicatis tamen moribus nobili ſepulchro, per quod æterna ſupra terras Geganiæ dedecoris memoria duraret.* Sed de iſto etiam inter *Mancipia* infimo genere, ne quis putet eorum pretium non eſſe, audiatur de Turcis Busbequius *Ep. 3.* *Captum uſu membrorum ſervum nihilominus herus alit, nec eſt ita debilitatus quiſquam, cujus opera ejus ſit aliquod pretium. Memini me videre non ignobilem militem Hiſpanum, quem captivus apud ſuos duxerat, quem cùm membris omnibus ex vulneribus debilitatum Turca emiſſet, rationem tamen init, quâ fructum ex eo caperet. Trajecit eum in Aſiam, ubi anſerum greges aluntur: quibus paſcendis operas ejus locabat, ex quo non contemnendum faciebat lucrum.* Et mox, *Herus ſervi labore vivit: Thesa maxima, quæ publicè, quæ privatim à ſervitiis emolumenta capiunt, rem familiarem ſervorum operis præclarè tuentur, adeoque Proverbio negant, cum pauperem videri, cui vel unicus ſervus ſit.* Vide Johan. Fredericum Gronov. *de Pecunia vet. l. 4. c. 8.* & infrà, in voce *Servi*, it. *Venalis*, nec non ubi de *Obnoxiatione*.

MANCLAVIUM, Græcis recentioribus Μαγκλάβιον, fuſtis eſt, quô cædebantur, qui fuſtuarium meruerant: quaſi *Manualis clava*. Vidè Salmaſ. *Not. ad Trebellium Pollionem in Gallienis, c. 16.* & in *Claudio. c. 14.*

MANCOPIA, ſeu MANGUTUM, arx & oppid Tauricæ Cherſoneſi. *Mercat.*

MANCUNIUM, Britanniæ oppid. *Antonin. Manchester Camdeno.* à Comitatu Lancaſtrenſi inter Bremetonacum & Mediolanum 18. mill. paſſ.

MANCUSA & MANCA, apud Scriptores Anglicos, *Matth. Weſtmonaſterienſem*, *Simeonem Dunelm*, *Wilhelmum Malmesbur. Aſſerum*, alios, certum eſt monetarum aliquot pondus & de auro argentoque promiſcuè uſurpatur. Vide infrà *Marca*.

MANDA, Indiæ intra Gangem fluv. maximus, *Ptol. Menan Mercatori.*

MANDAETH. Æthiopiæ vicus in Adulico ſinu. *Ptol.*

MANDAGANDENI. Troadis populi Plinio. *l. 5. c. 30.*

MANDAGARA, Indiæ intra Gangem oppid. *Ptol. Mangalo Caſtaldo.*

MANDAGARSIS: Mediæ oppid. *Ptol. Maſandram Nigro.*

MANDAGOTUS Guilielmus, vide *Guilielmus*.

MANDAGRÆUM. fluv. apud Scythas Aſiaticos. Plin. *l. 6. c. 17.*

MANDALUM. Æthiopiæ lacus circa Azianum promontorium. Plin. *l. 6. c. 29.*

MANDANE. Aſtyagis filia, quæ ei viſa eſt per quietem tantum urinæ facere, ut omnem ipſius urbem oppleret, atque univerſam Aſiam inundaret. Hæc Cambyſi nupſit, ex quo peperit Cyrum. Herodot. *l. 1.*

MANDANES, ſecundus Medorum Rex, regnavit ann. 50.

MANDANIS, Gymnoſophiſta inſignis, quem cùm Alexander per internuncios ad Jovis filii epulum vocari juſſiſſet, & parenti ampliſſima præmia, detrectanti verò graviſſimum cruciatum proponeret, conſtantiſſimè ferunt reſpondiſſe. Nec illum Jovis filium eſſe, qui magnæ parti terrarum imperaret: nec ſe illius donis permoveri, cui nulla eſſet ſatietas, nec minas pertimeſcere, quòd viventi India abunde multa eſſet ſuppeditatura: mortem verò tantum abeſſe ut formidaret, ut multis etiam votis eam expeteret, quæ ſeſe marcidâ ſeniô carne liberatum, in puriorem, melioremque vitam immutaret. Strab. *l. 15.*

MANDARÆ, pars Macedoniæ Cyri. *Steph.*

MANDAREI. Sarmatiæ Aſiaticæ populi Plin. *l. 6. c. 7.*

MANDARINI, alias *Loitia* & *Literati*. Sinenſium Philoſophi, quibus ſuprema, ſub Rege, poteſtas. Vide *Confutius*.

MANDATOR, apud Anaſtaſium *in Hadriano* II. Luithprandum *in Legat.* Theophanem *in Juſtiniano*, Alios: Officium Palatinum eſt, in aula Imperatorum Conſtantinopolitanorum: ubi *Mandatores* dicebantur, qui Imperatorum juſſa & *mandata* expeditè deferebant, οἱ ταῖς βασιλικαῖς τάξεσι ταχύτατα διακονοῦντες, ut habetur *in Gloſſis Baſilicis* Labbeanis. Apud Leonem *in Tacticis, Conſtitut. 4. §. 16.* Militare officium eſt, de quo vide *eod. c. 6. §. 6. 35. 49.* & *c. 7.* &c. Hinc Πρωτομανδάτωρ, ſeu *Primus Mandator*, apud Anaſtaſium *in VIII. Syn act. 5.* ubi *Primus Mandator Excubitorum*, *Primus Mandator Icanatorum*, &c. de qua dignitate vide S. Iſtaram *p. 541. 610.* & Leonem Grammaticum *p. 478.* Sed & ejuſdem nominis & muneris Officiales habebant Caſtellani Reges, de quibus in *LL.* Alfonſinis, apud *Car. du Freſne*. At *Mandatum*, in Eccleſia Romana, dicitur ablutio pedum, quæ fit in cœna Domini, Chorò cantante illud Chriſti. *Mandatum novum do vobis*: quæ ceremonia quomodo ſoleat peragi, vide apud Udalricum *Conſuetud. Cluniac. l. 1. c. 12.* aliosque Auctores laudatos Car. du Freſne *in Gloſſar.* ubi *Mandatum*: quôvis Sabbatô ſeptimanæ imperari, in *Regula* S. Benedicti *c. 35.* & varia, de *Mandato quotidiano*, quod à Monachis peragitur, à Capite jejunii, uſque ad Kalendas Novembris, poſt cœnam: de *Mandato trium pauperum*, per ſingulos dies cum eleemoſynâ in Quadrageſima fieri ſolito, & *de Mandato pauperum*, quod agitur inter pauperes, Sabbato ante Palmas, addit. Apud *Eundem*. *Mandatum* quoque domus hoſpitum eſt, in Monaſteriis, quod ibi primum advenientium pedes lavarentur. ex *Chronico* Lobienſi, &c.

MANDATUM, eſt liberior alimoniæ inter pauperes diſtributio. Forte à Gall. *Mande*, pro calatho & ſportula. Hinc quinta feria Magnæ hebdomadæ ſeu Paſcham præcedentis, quæ aliis Cœna Domini, Anglis *Maunde-Thurſday* appellatur, quod in ea crebræ fiunt Eleemoſynæ. Ipſe etiam Rex tum de antiqua regni conſuetudine, cultu accinctus humili ac linteô, tot jam pauperum pedes, quot regnavit annos, publicè lavat, tergit & oſculatur, ſingulisque per unum calceorum, alterum caligarum, togamque inſuper & cibi ferculum, totidem item in crumena denarios, quot Regni agit annos, elargitur. More ab Imperio Orientali deſcendente, ut videre eſt apud Curopalat. *in Offic. Conſtantinop. p. 141.* Sed Imperator numerum videtur obtenuiſſe 12. Apoſtolorum: *Præparantur pauperes duodecim, & induuntur eis ſubucula (στιχάρια), ſive tunica, brevia ſimalia & ſolea: poſtòque in cella Imperatoris pelluvio &c.* Vide Henr. Spelmannum *Gloſſ. Archæol.*

MANDEI, Indiæ populi ad Gangem. Plin. *l. 6. c. 17.*

MANDELA, vicus in Sabinis: *Poggio Mirtete* vulgò, apud Digentiam fluv. à Maliana & Oriculo ad 12. mill. paſſ. ad Orrium apud cœnobium Farfenſe: Horat. *l. 1. Ep. 18.*

—— Gelidus Digentia rivus,

Quem Mandela bibit rugoſus frigore pagus.

Vide *Digentia*.

MANDEPA, Thraciæ urbs. *Procop.*

MANDERSCHEIDIA Familia, inter Germaniæ illuſtres de cujus origine certò non conſtat, niſi quod jam A. C. 1270 aliquis legitur Wilhelmus *Manderſcheidius*. Hujus nepos Ulricus Archiepiſcopus fuit Trevirenſis, ſed Theodoricus Comes *de Manderſcheid* primus, cùm Eliſabetham, Sleidæ hæredem, duxiſſet; à tribus filiis ejus Cunone, Johanne & Wilhelmo totidem lineæ; à primo quidem *Sleidenſis* ac *Virnenburgica*, de qua vide infrà *ſub locis*; à tertio, *Keilenſis*, à ſecundo per filios, Arnoldum, *Blanckenhemia*, & Gerardum, *Geroldſteinia*, deſcendunt. Et quidem Blankenhemios quod attinet, illorum ſeries ita habet: Theodoricus Dn. de *Manderſcheid*, qui obiit A. C. 1469. ex Irmgardi *de Dhuyn*, Dn. *de Oberſtein*, pater fuit Theodorici præfati Comitis de *Manderſcheid*, Mariti Eliſabethæ *de Sleiden*, (natæ Johanne Dn. *de Schleiden*, *Blanckenheim* & *Geroldſtein*) atque ex ea genitoris Johannis Comitis *de Manderſcheid, in Blankenheim & Geroldſtein*; qui ex Margaretha Marcana (filia Eberhardi de Marca Dn. *de Aremberg*) ſuſcepit Arnoldum Seniorem Comitem *de Manderſcheid in Blankenheim*; quô, & Margarethâ Wiedenſi, genitus Arnoldus, junxit ſibi agnatam Annam Salomen (Caroli Comitis *de Manderſcheid in Geroldſtein* filiam) & ex ea genuit Salentinum Erneſtum, maritum primò Erneſtinæ (filiæ Erneſti Comit. Sayno Witgenſtenii), dein N. (filiæ Georgi Alberti Comitis Erpachii) è quarum illa, ſuſcepit Luiſam (A. C. 1654.) Maximilianum Johannem Ferdinandum (1655.) Franciſcam Eleonoram (1657.) Magdalenam Chriſtianam (1658.) & Salomen Sophiam Urſulam (1659.) omnes *Comites de Manderſcheid in Blankenheim.* Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobil. Europ. part. II. p. 30. & Part. II. p. 85.* ut & in *Indice*.

MANDETRIUM Dalmatiæ urbs mediterranea Plin. *l. 3. c. 22.* Vide *Andetrium*.

MANDEVILL Johannes, Anglus, poſt Marcum Paulum Venetum, qui primus Sinenſium ſeu Cathaiorum notitiam in Europam intulit, ſcripſit *Itinerarium*, in quo eorum ſubtilitatem ac eruditionem pluribus perſequitur, *c. 72. & c. 82.* ubi ad Imperatoris, quem *Magnum Canem* vocant, complures ſedere refert, ſapientiſſimos Philoſophos, eruditos in Aſtronomia, Geometria & aliis artibus, quorum quiſque aſtrolabium habeat ante ſe poſitum. Poſt eum Catajæ notitiam iterum amiſit Occidens, donec navigationes Luſitanorum in Indiam vaſtiſſimum illud Sinenſium imperium aperuerunt. Georg. Hornius *Hiſtor. Philoſ. l. 6. c. 7.* Vide *Johannes*.

MANDIACLINI, Indiæ populi Arrian. *in Indic.*

MANDIANITÆ, Arabiæ populi *Steph.*

MANDINGA, regnum amplum Nigritiæ, inter Nigrum ſeu Senegam fluv. ad Septentrionem & regnum Malaguettæ ad Meridiem. Caput eſt *Mandinga*, ſeu *Sango*.

MANDIOCA, panis Braſiliæ, ut & granum, è quo conſtat, ex Juccæ, venenoſæ cæteroquin plantæ, radicibus, in ſalutarem cibum, conficitur: cujus fragmentum exhibet *Muſæum* Kircherianum Romæ, Georg. de Sepibus *in Collegii Romani Societatis Jeſuiticæ Muſæo p. 34.*

MANDONIUS, dux Hiſpanus & Indibilis, partes Romanorum cum Scipione Africano in Hiſpania juverunt, deinde Scipione ægrotante, ſeditionem agitavêre, in Romanoſque inſurgere cœpêre. Quos cùm Scipio morbô liberatus comprehendiſſet,

ſit, veteris officii memor, tantùm caſtigatos verbis dimiſit. Liv. *l.* 19. *c.* 3.

MANDORI, Libyæ interioris gens. *Ptol.*

MANDOUA, urbs & regnum, in Imperio M. Mogolis. Item fluv. regni Decani, juxta Goam; qui paulo infra in Oceanum Indicum ſe exonerat.

MANDRA, in ludo Calculorum ſeu Latrunculorum, Idem quod *capſus, carcer, ſeptum, vallum*, Græcè *ἕρκος, χαράκωμα, σηκός, χώρα*. & recentiori ævo *Ζατρίκιον*: quibus nominibus, loca illa ſeu ſedes indigitantur in tabula, in quibus velut clauſi tenentur calculi. Martial. *l.* 7. *Epigr.* 72.

Mandris & vitreo latrone clauſis.

Auctor *Panegyrici ad Piſonem*,

——— ——— hic ad majora movetur,

Ut citus & fracta prorumpat in agmina mandrâ.

Calculus enim, qui in calculi diſcoloris totem faciebat impetum, ut eum caperet & ſede ſuâ pelleret, *mandram* ejus ſive vallum frangere intelligebatur, &c. At *mandras* Vir magnus, apud utrumque Auctorem, pro quadrigis eburneis accipiebat, quibus aliquando luſitaſſe Veteres ex *Suetonio* ſcimus, Salmaſ. *ad Vopiſcum in Proculo*, *c.* 13. Vide hîc paſſim, ut & aliam vocis hujus ſignificationem, hîc infra in voce *Mandragerontes*.

MANDRAGERONTES, apud Luithprandum *in Legat. Haudquaquam hæc veſtis fieri poteſt, cùm pendi nos obolaria mulieres & mandragerontes hic utuntur* Græcè *Μανδραγέροντες*. *Dominico Macro* ſtaltuarii ſunt in aula Conſtantinop. *Carolo Fratri ejus* meretrices, ex Græc. *Μάνδρα* & Arabico *Kahbe*: *Carolo du Freſne* Monachi veteli. *Mandra* enim de Monaſterio, apud Græcos etiam recentiores crebro occurrit: unde *Mandrita* & *Archimandrita*, de qua voce retro dictum. Datum autem id Monaſteriis nomen quidam volunt, *ἀπὸ τῶν μανδρῶν*, i. e. à ſpecubus & cavernis, in quibus primitùs Monachi habitârunt & Monaſteria ſua extruxerunt, Græci enim ſpeluncam vocant *μάνδραν*. Alii, ut *Budæus*, à grege Monachorum, cui ceu *mandra*, h. e. ovili, præſint paſtores Abbates, &c. Vide Car. du Freſne *in Gloſſario*.

MANDRAGORA, occurrit in verſione Vulgata Gen. *c.* 30. *v.* 14. & Cantici *c.* 7. *v.* 4. ubi Hebr. *Dudaim* eſt, quam vocem *Tremelius* & *Junius* in genere *flores amabiles* reddunt, LXX. tamen *mandragoras* quoque reddiderunt, & retinent vocem pleræque verſiones vernaculæ. Qua de re quid ſentiendum alii viderint & diximus aliquid ſuprà in *Dudhaim*. Stirpis hujus duas ſpecies eſſe, docet *Levinus Lemnius*, quarum una eſt foliis lactucæ æmulis, ſed anguſtioribus, ſaturati umbroſique coloris: pomum verò emergit è centro imoque ſtirpis medullio, quod herbaceo ſtylo incumbit, avellanæ nucis, nonnunquam juglandis aut caſtaneæ magnitudine. Atque ſpecies hæc *fœmina* nomine inſignitur; mas verò ſpecioſâ magnaque foliorum amplitudine ac pompâ luxuriat, lacteô virore perpolita. Pomum, quod ex paſſis patuliſque quaquaverſum foliis è mediâ ſtirpe prodit orbiculatum ac circinatæ rotunditatis, ovi gallinacei vitello aut luteo prorſus affine eſt odore, non ſine gravitate quadam ſoporata, jucundum radice craſſâ, piloſâque ac bifidâ, & in humanæ coxendicis aut cruris formam bifurcatâ. Quam proin impoſtores, qui & in radicibus bryoniæ aliarumque quarundam plantarum idem tentant, ut infœcundas mulieres decipiant, ſumentes, ſculpunt in eis adhuc virentibus, tam virorum, quàm mulierum, formas, infixis hordei & milii granis, iis in locis, ubi pilos exoriri volunt; deinde factâ ſcrobe tamdiu tenui ſabulô obruunt, quouſque grana illa radices emittant, id quod fit viginti ad ſummum dierum ſpatiô. Eruunt eas demum & adnatas è granis radices acutiſſimô cultellô ſcindunt aptantque ita, ut capillos, barbam & cæteros corporis pilos referant. Quod jam Pythagoræ ætate factum eſſe, colligas inde, quòd is *ἀνθρωπόμορφον mandragoram* vocat. Fœtificandi enim vim mulieribus conferre credita hæc radix multis, qui proin Racheli tantoperè expetitam contendunt. Alii verò, cùm impensè frigida hæc radix ſit, hîc fini ſine ſucceſſu adhiberi, ajunt. Quas ſic conciliant ſententias quidam: ut *Mandragora* hanc virtutem permittant, in Africa, Hiſpaniis, Judæa, Mauritania, Ægypto, iiſque regionibus, in quibus, pomi hujus eſu, corpora mulierum, adustos, ac fervidos uteros habentium, ad temperiem adduci poſſe exiſtimant. Hoc certum, ſoporiferam eſſe hanc radicem: unde Maharbalem Carthaginenſium Ducem, cum Barbaris bellum gerentem, eam miſcuiſſe vino, cùmque ſimulatâ fugâ & vinum & cætera impedimenta deſeruiſſet, illa Barbaros involâſſe, ſicque in ebrietatem primò, mox ſoporem lapſos, à ſuperveniente Maharbale facili negotiô mactatos eſſe, legimus. Sed & ebur, intra ſex horas ita emollit, ut in quamlibet figuram ſequax fiat, &c. Vide Auctorem Anonymum *Sina & Europa c.* 33. & plura apud Plinium. *l.* 25. *c.* 13. Pererium *in Geneſin*, *Dodonæum*. Alios, nec non ſuprà, *Animalia quatuor*, *Ginſeng*.

MANDRALÆ, Indiæ intra Gangem populi quorum civitas Palibotra. Hos populos *Strabo* videtur *Praſios* vocare, horum enim ſcribit Palibotram urbem eſſe, indeque etiam eandem gentem *Palibotros* quibuſdam appellari tradit Plin. *l.* 6. *c.* 19.

MANDREREUS, fluv. ingens Madagaſcariæ: oritur in regiuncula cognomine & multis auctus fluviis in Oceanum ſe exonerat, ad Auſtrum Inſulæ & prope Carcanoſſiam regionem. *Flacurtius*. *Mandrerei* vulgò.

MANDRO, naviculàrius quiſpiam, qui aſpirante fortunâ, tandem factus eſt Imperator: unde etiam factus adagio locus, in eos, qui præter meritum ad opes evecti, priſtinæ conditionis non meminerint.

MANDROCLES, Magnes, à Datame exercitui præpoſitus.

MANDRON, vide ANDRON.

MANDRON, Rex Bebrycum, cui contra finitimos Barbaros adfuit Phoxus Phocæenſium Dux. Polyæn. *l.* 8.

MANDROPOLIS, urbs Phrygiæ. *Steph. Mandropus Liv.*

MANDRUENI, vel MARDYENI, circa Margianam populi. Plin. *l.* 6. *c.* 16.

MANDRUS, fluv. circa Sogdianam. Plin. *l.* 6. *c.* 16. Mons item Libyæ interioris, & fluv. Indiæ intra Gangem. *Ptol.*

MANDUALIS, in veteri *Gloſſar. ad L. Salic. tit.* 57. *cancellus eſt, qui deſuper tumulum ſtat*. German. *Mandel*: quâ voce vocamus id, inquit *Wendelinus*, quod in metam ſurgit, velut mergites ſegetum, veluti & camini; unde *mantel-vert* dicimus lignum, quod ſuprà focum eminet, cui caminus ſuperſtructus eſt. Ejus magnitudinis autem & formæ (quadratæ oblongæ) ſolebat ſuperſtrui tumulis, in defuncti honorem, aliquid ex aſſeribus compactum, quod ornamenta tumulo inſtrata tegeret, apud Car. *du Freſne*. Vide de Cancellis, quibus tumuli muniri conſueverê, *Pithœum* ex Gregorio Turonenſ. *de Glor. Confeſſ. c.* 30. & *de Miraculis S. Martini l.* 4. ut & ſuprà, in voce *Cancelli*.

MANDUBII, Galliæ Celticæ populi apud Cæſarem *l.* 7. *Belli Gall. c.* 73. & *Straboniem*, quorum caput Alexia. Horum tractus nunc *Raſſigny* dicitur, teſte *Golbezio*. *Auſſois* verò in Burgundiâ *Mariniæ*, qui tractus ab Oriente terminatur Divionenſi territoriô, ab Occidente Nivernenſi, ad Meridiem ei eſt ager Auguſtodunenſis, ad Septentrionem Altiſſiodorenſis ager & montes ſunt. In longitudinem ad viginti milliaria fere protenditur, latitudo autem fere eſt æqualis. *Merel. Baudrando* fuêre ſub Ædtuis, ubi nunc *Auxois*, regiuncula Ducatus Burgundiæ, in confinio Campaniæ. Caput fuit Alexia, *Aliſe*, jam deſtructa.

MANDUBRATIUS, Britannus adoleſcens, qui Cæſaris fidem ſecutus, ad eum in continentem Galliam venit: illius pater Immanuentius regnum in Trinobantium civitate obtinuerat, interfectuſque erat à Caſſivellauno, Cæſar *l.* 5. *Belli Gall. c.* 20. Ab *Oroſio* dicitur *Androgorius*.

MANDUCI effigies, ferebatur in triumpho, vide Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l.* 10. *paralip. ad c.* 29.

MANDUESSEDUM, Angliæ oppid. *Antonino Manſfeld* teſte *Talboto*, in Comitatu Nottinghamienſi. Sed *Camdeno* eſt *Mancester* in agro Warwienſi.

MANDURIA, oppidum amplum Salentinorum, Livio *l.* 27. *c.* 17. *Mandyrium Stephano*. *Caſalnovo Leandro* vocatur, 8. mill. paſſ. ab Uria urbe, inter Aletium 30. & Tarentum 20.

MANDURIUM, ſcribit *Leander* à Plinio *l.* 2. *c.* 103. vocari lacum in Apuliâ Daunia, qui hodiè *Andoria* dicitur, quem neque exhauſtis aquis minui, neque infuſis augeri tradit *Livius*, *Lago Verſentino Alex. Andrea*.

MANDYAS, Græcè *Μανδύας*, mantum notat ſeu cappam Græcorum Epiſcoporum, quæ aperta ex parte anteriori atque talaris, circa collum criſpata eſt, nigri coloris, ſericis radiis rubris albiſque virgata, ad inſtar fluminum ſerpentum; quæ prædicationem ſignificent, juxta illud Chriſti. *Flumina de ventre ejus fluent aquæ vivæ*. Porro ad 4. latera habet totidem fruſta quadrata colorum diverſorum, quibus IV. Euangelia indigitari ajunt, &c. Dominicus Macer *in Hierolexico*. Plura de hac voce vide apud Salmaſ. *ad Treb. Pollionem in Claudio*, *c.* 17. ut & infrà in voce *Mantum*.

MANENTES, apud Gregorium Turonenſ. *de Vitis Patrum c.* 1. Helmodum *l.* 1. *c.* 10. Alios, iidem ſunt Colonis, qui & interdum *Servi manentes* dicuntur, Gall. *Manans* & *Habitans*; de quibus ſic apud Car. du Freſne in *Gloſſario* Ranfridus ſcribit, qui floruit ſub Friderico II. *Manentes ſunt, qui in ſolo alieno manent, in villis, quibus nec liberis ſuis invitô Dominô licet recedere. Iſti Manentes præſtant aliquando certos reditus & præſtant certa ſervitia. Item & Manentes appellamus, qui* 30. *annis in ſolo alicujus ſuperſederunt; & dominus ſoli pro manentibus habuerit, & manentia ſervitia vel reditus, vel operas vel collectas, pro maritanda filia, & pro aliis ab illis* 30. *annis petiit ſcientibus & patientibus; vel etiam ſi alibi habitant voluntate domini, manentia tamen ſervitia dominus retinuit.*

MANEI, Hiſpan. populi juxta Bætis fluvii oſtia. *Avienus*.

MANERIUM, eſt feudum nobile, apud Anglos, partim vaſallis, ob certa ſervitia, conceſſum: partim domino in uſum familiæ ſuæ cum juriſdictione in vaſallos, ob conceſſa prædia, reſervatum. A *manendo* dictum. Aliis Baronia eſt ſedes tam majoris, quàm minoris, ſplendidam aliquam prædiorum portionem continens: intra quam Baro ſuis colonis & vaſallis jura reddit prædialia, juxta regni conſuetudines. Hujuſmodi villam Romani *villam urbanam* dixerunt, aliàs *prætorium*. Vide Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archaeol.*

MANEROS, Jul. Pollux *l.* 4. *c.* 7. *Ἀλλ' Αἰγυπτίοις μὲν ὁ Μανέρως γεωργίας εὑρετὴς, μουσῶν μαθητής.*

MANES vel *Masnes*, Jovis ex Tellure fil. primus in Mæonia regnabat, ex Callirhoa Oceani filia pater Cotyos. Dionyſ. Halicarnaſſ. *l.* 1. Vide ſuprà *Cotys*.

MANES, à quo Manichæi hæretici orti ſunt, natione Perſa fuit, prius *Cubricus* dictus, ſervus cujuſdam viduæ Perſicæ, quæ moriens Manem, (ita enim poſtmodum appellari voluit, ne priſtini ſtatus memoria remaneret) hæredem inſtituit, eique non ſolùm opes magnas, ſed etiam libros fanaticorum hominum Scythiani & diſcipuli hujus Therebinthi, qui cùm Magicis eſſet artibus deditus, è Palæſtina in Perſiam fugere coactus, Sacerdotes ibi & Philoſophos ſuis erroribus conatibuſque obluctantes deprehendit, proin apud viduam, cujus ſuprà mentio, perfugiô quæſitô in ejus ædibus occiſus eſt, quorum integram hiſtoriam Epiphanius recitat, reliquit. Ex his libris hauſit fanaticas opiniones, quas poſtea Apoſtolum Jeſu Chriſti, & Spiritum S. olim promiſſum ſe vocans, ſparſit. Fortè eô tempore ægrotabat Regis Perſarum filius: itaque ſe in aulam confert Manes, me-

dendi artem profitens, verùm quum occiſſet puerum, fugit inde in Meſopotamiam, ubi diſcipulos ſibi adjunxit, quibus dogmata ſua tradidit. Inde rurſus à pluribus Epiſcopis pulſus, aufugit, & juſſu regis Perſarum captus ac excoriatus eſt, circa A. C. 280. Sed ſecta ipſius latè poſtea in Arabia, Ægypto, & Africa, Gallia & Italia, annis fere 200. propagata, ac ipſe B. Auguſtin. 9. ann. in ſecta Manichæâ verſatus eſt. Poſtea verò erroribus agnitis refutavit Manichæos, ac nominatim Fauſtum, Felicem, Fortunatum, Adimantum, & alios. Libri extant in 6. tomo operum Auguſtini. Erant autem hæ Manichæorum opiniones præcipuæ: Fingebant duos eſſe Deos, alterum bonum, authorem rerum bonarum, bonæ inprimis Animæ, quem φῶτα, id eſt, lucem nominabant. Alterum malum pari potentiâ, quem Hylen vocabant, à quo mala Anima, corpus, conjugium, imperia, & omnia mali orta eſſent. Itaque abſtinebant à conjugio, & politicâ gubernatione, jactitabant ſe ſuis ritibus conſequi afflatus divinos. Interim voluptatem impuriſſimarum cœnô impunè merſi, negabant Reſurrectionem. Eleemoſynas alienis à ſua ſecta negantes, motus Concupiſcentiæ malæ Animæ adſcribebant; μετεμψύχωσιν amplexi, animas ſuorum per Elementa ad globum Lunæ eluctantes, inde ad Solem euntes, ut ibi purificentur, ſicque tandem Deo uniri: reliquorum verò hominum in Infernum detruſas, aliis corporibus denuo immitti aſſerebant. Contendebant porro, Filium Dei non aſſumpſiſſe humanam naturam verè, ſed tantum ſimulate ſeu putativè; illum ſerpentem fuiſſe, a quo Eva tentata. Sedem habere in Sole, ſicut Spirit. S. in aere, Sapientiam in Luna, & Patrem, in Lucis abyſſo. Legem Moſis fingebant à malo Deo traditam, ideoque abrogatam eſſe, abſtinebant à caſeo, ovis, lacte, vino, carnibus, & mactationibus pecudum, denique magna confuſio erat fanaticarum opinionum, quas qui volet, legat apud Epiphanium l. 2. tom. 2. hær. 66. Diviſa erat ſecta hæc abominanda in duas claſſes, *Auditores* & *Electos*: è quibus poſterioribus 12. ſe Magiſtros vocabant, decimumque tertium pro Papa habebant. Ab his Epiſcopi 72. creati, qui Presbyteros elegerunt, Diaconoſque ſuos habuerunt. Refutati ab Orthodoxis, & Imperatoriis edictis coerciti, in Heriberto quodam & Liſojo, ſeculô 11. in Gallia, reviſcere cœperunt, ſed malum in herba extinctum. Auguſtin. *hær. 46. de Morib. Manich.* &c. Theodoret. *l. hær. Fab.* & *Cyrillus*. Genebrardus *in Chron. Philaſtrius*, &c. Facit & *Manis* mentionem Euſebius *l. 7. c. 27.*

MANES, Theophraſti ſervus, de quo Laërtius in *Theophraſto*. Ita vocabatur & ſervus Diogenis Cynici, de quo Laertius itidem *in ejus vitâ*. Fuit & ancillarum appellatio, *Mana*, ut videre eſt apud Athenæum *l. 13. c. 5.* & Plut. *in Demetrio*. Eſt autem *Manes* vox Babylonica, quæ σκεῦος, i. e. *vas* ſignificat, ſi Epiphanio fides, *in hæreſi Manichæorum*. Phrygiacam verò effecit *Macon Comicus*: apud Athenæum *dicto loco*, & Strab. *l. 7.* Sane ſervile nomen fuiſſe apud veteres, docet Euſtath. *ad Iliad. E.* Μάνης ὄνομα παρὰ τοῖς παλαιοῖς. Vide Suidam, in *Μάνης*. Cæterùm hanc notam debes Doctiſſ. Menagio *Obſerv. ad Laert. p. 127.*

MANES, animas è corporibus egreſſas intelligimus, aut Deos Inferos, authore *Servio*. Sunt autem, inquit, noxiæ, & dicuntur per antiphraſin. Nam Manum bonum eſt. Alii Manes à *manando* dictos intelligunt. Nam Manibus plena ſunt loca inter lunarem & terrenum circulum, unde defluunt. Hæc ille. Lucan. *l. 9. v. 6.*

Quodque patet terras inter, Lunæque meatus
Semidei Manes habitant. ——

Virg. *Æn. l. 12. v. 646.*

—— *Vos ô mihi Manes*
Eſte boni. ——

Propert. *l. 1. Eleg. 19.*

Non ego nunc triſtes vereor, mea Cynthia, Manes.

Virg. *Æn. l. 3. v. 63.*

—— *Stant Manibus aræ,*
Cæruleis mœſtæ vittis.

Augilæ populi Africæ juxta Syrtes, Manes tantùm Deos putant, per eos dejerant; eos ut oracula conſulunt, precatique quæ volunt, ubi tumulis incubuêre, pro reſponſis ferunt ſomnia. Verba ſunt Melæ *l. 1. c. 8.* Manes etiam ad Genios duos, quos cum vitâ ſortimur, authore *Serviô*, retulit Virg. *Æn. l. 6. v. 743.*

Quiſque ſuos patimur manes.

Manes enim *δαίμονες* ſunt, Præſules corporibus humanis attributi, qui è parentum ſeminibus manaverunt. Inde *Summanus*, id eſt, Summus inter manes dictus eſt Pluto. Verùm Manes, quoniam corporibus eô tempore tribuuntur, quô fit prima conceptio, poſt vitam iiſdem corporibus delectantur, atque cum his manentes appellantur Lemures; Quæ ſi vitæ purioris adjuti fuerint honeſtate, in Lares domorum urbiumque vertuntur. Ac proinde pro *Laribus manes* poſuit Silius *l. 2.*

—— *Ceu prodita tecta*
Expulſi fugiunt Manes. ——

Vide ibi Heinſium. Sin verò animi depravantur ex corpore, Larvæ perhibentur ac Manes. *Feſtus* ait, Manes Dii ab auguribus vocabantur, quòd per omnia manare credebant, eoſque Deos Superos ac Inferos dicebant. Cicer. *l. 2. de Legg. Deorum Manium jura ſancta ſunto.* Vide Auguſtin. *de C. D. l. 8. c. 26. & 9. c. 11.* Voſſ. *in Etymologic.* in *Manes*. Spondan. *de Cœmet. Sacr. l. 1. P. 1. c. 8.* *Nic. Loyd.* Cæterum, hiſce Diis ſuis Veteres ſepulchra paſſim commendabant, dicabant inſcribebantque, idque duplici de cauſâ. Una eſt eorum, qui per Deos *Manes* Plutonem & alios Deos inferos intelligebant; quibus illi defunctorum animas commendabant. Altera illorum, qui Deos *Manes* ipſas mortuorum animas appellabant, quibus tum ſepulchra conſtituebant, tum lucernas in iis jugiter ardentes accendebant. Licetus *de recondit. antiq. Lucernis l. 1. c. 13.* Namque vel Deos *Manes* animabus in ſepulchris cuſtodiendis vacare, vel ipſas Animas in Deos *Manes* tranſire credidit Antiquitas, atque ita ſupra mortalem ſortem evehi. Quod indigitatum columellis ſepulchralibus, quas violari nefas eſſe, juſſit Solon. Demetrius trium cubitorum menſuram abſtrinxit, apud Cæl. Rhodig. *l. 7. c. 25.* Columnæ namque tales eminentiam ſupra cæteros mortales deſignabant, docente *Plinio* notavitque in Ægypto *Cl. Veſlingius*, obſervari ſummâ religione, ut columella non ſupra aliam Corporis partem ullam, quam ſupra caput, erigatur, ut nempe innuant, caput eſſe membrum diviniſſimum, ut ait Plato *in Timæo*, domicilium que Animæ rationalis, quæ demum è capite per oris meatum halet, & abeat in numerum Deorum *Manium*, ſeſeque ſupra mortalem conditionem evehat. Vide Fortun. Licetum *Opere modò laudatô, l. 6. c. 6. ubi Columnam ſepulchralem in Lucernis deſcriptam explicat. num. 11.* Porro extorum *Manes*, h. e. animæ, ventum redeundi ad ſuperna impetrare ab Inferorum poteſtatibus creditæ ſunt, ut ulciſcantur ſuos interemptores. Val. Flacc. *l. 3. v. 378.*

—— *Non ſi mortalia membra,*
Sortitique breves & parva tempora Fati
Perpetimur, jacens ſuperi quondam ignis Olympi:
Fas una naſcere neces. ferroque morantes
Exigere hanc animas, redituraque ſemina cælo.
Quippe nec in ventos, nec in ultima ſolvimur oſſa,
Ira manet, duratque dolor: cum deinde tremendas
Ad ſolium venere ſoras, queſtique nefandam
Edocuere necem, patet illis janua leti,
Atque iterum remeare licet: Comes una ſerorum
Additur, & pariter terras atque æquora luſtrans.
Quique ſuos ſontes, inimicaque pectora pœnis
Implicat, & variâ mentes formidine pulſant.

Imò non quieſcere, priusquam omnes ulti ſint ſuos perſecutores. Livius *l. 3. c. 58.* de Virginia, *Manes Virginiæ, mortuæ quam vivæ feliciores, per tot domos ad petendas pœnas vagati, nullo relicto ſonte, tandem quieverunt.* Aut, priusquam humanæ victimæ, ad tumulos ſuos, ab ultoribus, cæſæ eſſent. Juſtin. *l. 11. c. 2.* de Alexandro M. *Prima illi cura paternarum exequiarum fuit: in quibus, ante omnia, cædis conſcios ad tumulum patris occidi juſſit.* Virg. *Æn. l. 10. v. 519.*

Viventes rapit inferias, quos immolet umbris:

ubi Servium vide, ut & Tertullian. *de Spectac.* Sic Claudianus *de Laudibus Stiliconis l. 1.*

Pallantis jugulum, Turnô moriente, piavit
Æneas, tractuſque rotis ultricibus Hector
Fratri vindicta fuit, vel quaſitus Achilli.
Tu neque veſanâ raptas crudelia currus
Funera, nec vanam corpus mactatur in unum
Scythiam, turmas equitum, peditumque catervas,
Hoſtileſque globos tumulô proſtravit amicos.
Inferiis gens tota datur.

Quò reſpexit Senec. *Conſol. ad Polybium c. 35.* de Marco Antonio. *Eo ipſo tempore, quô Antonius civium ſuorum vitæ ſedit mortiſque arbiter, M. Antonii frater duci jubebatur ad ſupplicium. Tulit hoc. Et hoc ſuis ei lugere, viginti legionum ſanguine fratri parentare, &c.* Vide quoque ſuprà, *Elugere*, intra *Spectra*. Sed & vivi nonnunquam, Magicis artibus, *Manes* ſedibus ſuis excibant, eos de negotii, cui impliciti, eventu conſulturi. quod quô pactô fieri conſueverit, dicemus paucis infrà, in voce *Manium evocatio*. Quinam verò *Manes*, ſeu quænam mortuorum animæ ſic dici poſſe creditæ ſint: vide ſuprà in voce *Abori*: De *Manium* autem placandorum ritu, à Numa inſtituto, Livium *l. 1. c. 20.* uti de numero iis ſacro, infrà voce *Novem*.

MANES, fluv. vel torrens Locrorum Epicnemidorum Thronion præterfluens, interdum tam exiguus, ut tranſeuntis vix tingat pedes: interdum tam latus, ut in bina ſe diffundat jugera. Dicitur & *Boagrius*, Vide Strab. *l. 9.*

MANESIUM, oppid Phrygiæ. *Steph. Alex.*

MANETHO, genere Sebennita, Heliopolitanus Sacerdos, & Notarius Sacrorum penetralium per Ægyptum, vixit ſub Ptolemæo Philadelpho paulò poſt Beroſum. Scripſit Græcè hiſtoriam Ægyptiacam, citatam Joſepho *Ant. Jud. l. 1. c. 3. l. 1. contra Appion.* &c. Plut. *de Iſide & Oſir.* Tertullian. *apolog. c. 19.* Euſeb. *l. 1. præparat. Evang.* Scalig. *notis in Euſeb.* Epitomen hujus hiſtoriæ compoſuit *Julius Africanus*. Fuit & alius Sacerdos Ægyptius, dictus Mendeſius, auctor operum quorundam. *Suid.* Hieron. *l. 2. adverſ. Jovin.* Vide *Manethus*. Cæterùm de *Manetho* vel *Manethone* vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. l. 1. c. 14. & de Poët. c. ult.* *Nic. Lloydius.* Addam ſaltem, in *Manethone* priore maximè deſiderari origines Dioſpolitanas, & quidem vetuſtiores Thebæorum Reges ab illo omnino fuiſſe prætermiſſos, videri *Illuſtr. Marshamo*, qui eum Regum horum Catalogum, ab illo, qui primus Heliopolim in Thebanorum poteſtatem redegerat, ſcil. ab Amoſe, orſum cenſet. Quam poſtea imperfectam horum ſeriem Eratoſthenes, ſub Ptolemæo Evergete ſupplevit. Videcum *Canonis Chron.* ... ut & ipſo *Canone ad Sec. XI.* nec non ſuprà, ubi de *Eratoſthene* & *Jul. Africano*.

MANETHUSA, urbs Cretæ. Pomp. Mela *l. 2. c. 7.*

MANETI Antonius, vide *Antonius*.

MANETTUS Janus, vide *Janus*.

MANEZARDUM, Galatiæ oppid. *Antonin.*

MANFREDONIA, vulgò quoque *Manfredonia*, urbs Archiepiſcopalis regni Neapolitani à Manfredo Rege Neapol. Friderici II. Imperatoris filio dicta, qui eam circa A. C. 1260. condidit. Haud procul inde, ad radices Gargani montis oſtenduntur ruinæ Siponti urbis. Portu gaudet capaci & arce munitâ, fruſtra à Lautreco olim tentata. 22. mill. paſſ. ab oſtiis Aufidi in Boream.

Boream. In Capitanata provinc. in rupe, in ora ſinus Veneti, 25. mill. paſſ. à Luceria in Ortum. Aliis capta fuit à Turcis A. C. 1620. & maxime direpta. Nunc utcunque reparata.

MANFREDUS, Siciliæ tyrannus, fil. nothus Friderici II. Imperat. patrem pulvinari in os injecto ſuffocavit, ſiliô hujus Conrado Siciliæ Apuliæque Rege & Pontificum acerrimô hoſte, veneno ſublatô. Qui moriens, cum Manfredum Conradini filii tutorem conſtituiſſet, tutor ipſe Siciliæ regnum ſibi rapuit. Hinc cum Innocentio IV. colliſus, hujus copias, à Sarracenis Lucerinis adjutus devicit, A. C. 1254. Ab Urbano IV. dein & Clemente IV. quos male habuerat, excommunicatus, evocatôque à priore, Carolô Andegav. fratre Ludovici IX. quem in præjudicium legitimi hæredis Conradini Neapolis Siciliæque Regem appellavit, prope Beneventum, A. C. 1266. victus ac occiſus eſt. Filia ejus Conſtantia, Petro III. Arrogoniæ Regi nupta, in hancce familiam jus in regnum Neapolitanum &c. intulit. Summonta & Collenutius, *Hiſt. Neap. Fazel. Bland. Nauclerus. S. Antonin. Baronius.* Raynaldus, *in Annal. Eccl. P. Æmyl. l. 7.*

MANFREDUS Hieronymus, Vide *Hieronymus.*

MANGALORA, vulgò *Mangalor*, urbs regni Biſnagaris, in ora Occidentali cum portu ad mare Indicum, in tractu Canara, citius Malabariam. Forſan *Mandagara* antiquis.

MANGANA, apud *Suidam*. [illegible] vas cilvinarium, è ligno compaginatum, quod *cupam* Latini ſeu *tignam*, dixere, item *botum*. Salmaſ. *ad Capitolin. in Maximinis, c. 22.* *Manganum* vero apud Mœrim Atticiſtam *libr.* [illegible] peſſulus eſt, [illegible]. Imò non infima tantum Græcia, ſed etiam vetus, quamcumque *machinam*, [illegible] appellavit, ut [illegible], *machinas bellicas*, quemadmodum videre eſt apud Ariſtophanis interpretem & Thucydidis Scholiaſtem. Unde *Mangonella* & *Manganella*, genus machinæ bellicæ jaculatoriæ, apud ultimæ ætatis Scriptores Latinos: quas qui conficiebant, *Manganarii* dicuntur, *in Hiſt. Miſc. l. 17.* [illegible], apud Theophanem & Leonem *in Tacticis c. 5. §. 7. 27. & c. 15. §. 35.* Indidem [illegible] & [illegible] veteribus: ita [illegible], *inſtrumenta januarum claudendarum.* At [illegible] abſolute & proprie [illegible] vel [illegible], peſſulus ſeu ferreus obex, quô januæ intus occluduntur. Salmaſ. *ad Solin. p. 925.* Vide quoque infrà *Mechanice*, cujus pars prima *Manganaria.*

MANGANUM, Græcè [illegible], machina *Heſychio*. Sæpiſſime in ſpecie ſumitur pro machinarum violentiſſima, quâ non ſolum ſaxa ingentia, ſed & catapultæ inter alia, ut *Lipſius* refert, hominum & equorum cadavera projiciebantur, & quidem longiùs. A projiciendo *Baliſta* dicebatur: aliàs *Tormentum*, à torquendo: *Funda*, à fundendo. *Petraria*, à Petras emittendo: & *Catapulta*, de ejiciendo catapultas. Ejus adeò aliquando ſævit impetus, ut lapidem trium talentorum, quæ ſingula Vitruvio pendunt pondo 120. contereret, quod nec fulmineæ hujus ſeculi machinæ faciunt. Fabrica varia fuit. Abbo Floriacenſis *in Obſid. Lutetia l. 1.*

——— Magno cum pondere noſtri
Tigna parant: quarum chalybis dens ſumma peragrat,
Machina, quo citius Danum quiſſet terebrare:
Conficiunt longis æque lignis geminatis
Mangana, quæ proprio vulgi ſtatim vocitantur,
Saxa quibus jaciunt ingentia, ſeu jaculando,
Allidunt homines ſemas genus truculenta. &c.

Hoſtem eminus, murum cominus minuit; nec minus muros tuetur, quam labefacit. Etiam in navali prælio ejus uſus eſt. Machina hujuſmodi hodie in Reip. Baſileenſis armamentario aſſervatur. Vide Lipſium *Poliorcet. l. 3. dial. 3.* aliosque auctores Henrico Spelmanno laudatos, *Gloſſar. Archæol.*

MANGANUR, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

MANGAS, fructus Indicus longiuſcule incurvatus & ſemilunaris, flaveſcentis ex viridi in rubrum coloris, intus luteus & & capilloſus, cum nucleo ſatis magno, ſaporis gratiſſimi: Arbor nucem juglandem refert late ſparſam & foliorum pene inopem: Fructus menſibus Octobre, Novembre ac Decembre maturus carpitur: Conditur autem alliô & viridi gingibere, unde albeſcit & pro acetariis menſæ infertur: plurimo apud Sinenſes in uſu, Auctor Anonymus *Sina & Europa c. 26.*

S. MANGO, Principatus provinciæ citerioris in regno Neapolitano Leandr. Alberti *deſcr. Ital.*

MANGOCASTA, caput Incarum vel Ingarum, & auctor Regni Peruviani, in America Meridionali. Urbem regiam *Cuſco* conſtruxit, circa A. C. 1200. ejuſque Succeſſores, longe lateque rerum potiti, vaſtiſſimum conſtituerunt imperium, quod incredibilis magnificentiæ Urbes atque palatia habuit, adeò ut iis ſimilia per univerſam Europam viſa non fuerint unquam. Circa A. C. 1500. regnavit Guainacapa, qui Regnum *Quito* ſubjugavit, ac univerſum Imperium ſuum admirandis exornavit ſtructuris, defunctus A. C. 1523. Hujus filii Guaſgar & Attahu-Alpa, quem corruptè *Attabaliham* vocant, cùm inter ſe de hæreditate dividenda convenire non poſſent, occaſio Peruviæ invadendæ oborta eſt Hiſpanis, quam recens detexerat Franc. Pizarrus. Gravi enim diſſidiô colliſis inter ſe fratribus, & Guaſgare tandem captô interfectôque Attahualpa, ab Hiſpanis victus, captus & ſtrangulatus A. C. 1533. finem Imperio Incarum in Peruvia impoſuit. Qui enim poſt eum regnarunt, Inca *Paulo* & *Mango*, non niſi montanas quaſdam provincias, latronum potius, quam Regum more, obtinuerunt: donec omnium ultimus *Xaires* Topa Inca, Philippo II. Hiſpan. Regi ſe dedidit, A. C. 1557. Vide Georg. Hornium *Orb. Imper. p. 338.* ut & infrà, in voce *Peruvia.*

MANGOLDUS Joh. Georgius Baſil. Medicus & Philoſophus Phyſico-Mechanicus excellens, Rhetorices in Acad. Baſileenſi Profeſſor diſertus, candore, pietate ac humanitate, inclytus. Obiit A. C. 1693. anno ætat. 43. Auctor *Aulæ*, inſigni artificiô concinnatæ, de cujus conſtructione & multiplici uſu alibi. Fratrem reliquit Marthiam Eccleſiæ Baſil. Archidiaconum, Theologum doctiſſimum & facundiſſimum.

MANGON, intul. ſinus Arabici. *Ptol.*

MANGON Benedictus, famoſus quondam in Sicilia latro, cujus hodieque extat memoria. Maver in *Hierolexico.*

MANGOTUS Jacobus, Julioduno-Picto, in Græcis D. Lambini, in jure Cujacii auditor, facundiâ forenſi inclytus, ad Advocatum generalem, in Parlamento Pariſienſi, aſcendit: pauperum patriæque tam fervidô amore ardens, ut illis quotannis decimas bonorum ſuorum diſtribueret, quod ut & poſt mortem ſuam fieret, hæredibus injunxit: hujus verò res in deterius ruentes, tam impatienter ferret, ut præ mærore diem obierit A. C. 1587. ætat. 36 hôc unô reprehenſus, quod perorando nimium prolixus eſſet. Vide Thuanum *Hiſtor.* Loiſel *Opuſc.* Sammarthan. & Teiſſier *Elog.* Alios: nec non aliquid ſupra lemmate, *Jacobus Mangotus.*

MANHATA, vulgo *Manhate*, aliter *Amſterodamum novum.* Vide ibi.

MANHEMIUM, vulgò *Manheim*, caſtrum Palatinatus ſuperioris ad confluentes Niccari & Rheni, probe munitum. Alias captum ab Hiſpanis & dirutum. 3. leuc. à Spira in Boream, 3. ab Heidelberga in Occaſum. ibi olim Valentiniani munimentum. Præſenti bellô ſolo æquatum à Gallis.

MANIA, Dea Larium mater, cui olim ſacrificabant. Et Maniæ Larvæ quædam, quas nutrices pueris minitari ſolent.

MANIA, Zenidis Dardanenſium urbium principis uxor, à genero Midiâ Scepſios tyranno trucidata. *Polyæn.* & *Xenoph.*

MANIA, mulier aulica reginæ Beronices, filiæ Ptolomæi, viduæ Antiochi. Polyæn. *l. 8.*

MANIA, mutilum ac dimidiatum eſt, pro *Cenomania* ſeu *ager Cenomanenſis*, Gall. *le Maine*, provinc. Galliæ, Normanniam ad Septentrionem, Bellovacos ad Ortum, Britanniam minorem ad Occaſum, & Turonum partem cum Andicavenſi pago, ad Meridiem habens. Dividitur in duas partes, Inferiorem *le Bas* & Superiorem *le Haut Maine*, priori fertiliorem & pulchriorem. Incolæ *Cenomani*, ſeu *Cenomanenſes*, Gall. *les Manceaux.* Cæſari *l. 7. Belli Gall. c. 75. Cenomani Aulerci* dicti, quorum Majores circa an. 160. Urb. Cond. principem ſuum Belloveſum, Elitovii ductu, ſecuti, in Italiam irruperunt, illumque terræ tractum, qui Pado, Alpibus & Hadriatico mari terminatur, occuparunt, & victis Tuſcis ad Ticinum, illos Galliâ Tranſalpinâ, quam aliquandiu tenuerant, exegerunt, Brexiâ, Veronâ, Tridentô, Cremâ, Bergamô, Mantuâ aliiſque urbibus ſucceſſu temporis conditis. *Acres Joh. Baptiſta Egnatio* vocati:

Cenomanique acres & non ignobile ſemen.

Fuit hic inſignis terræ tractus primò ſub Gallis, dein Romanorum ſenſit jugum, tandem Francis, rerum in Gallia potitis, ceſſit. A Normannis tertiâ vice occupatus, bis quoque Angliæ ſubfuit. Guilielmus enim nothus & Guilielmus Ruffus eum tenuêre, poſtea ad Eliam *de la Fleche* pervenit. Cujus filia Eremburgis Fulconi Andium Comiti nupſit, mater ex eo Godofredi Pulchri. Huic Henricus II. Angliæ Rex & Normanniæ Dux maternô jure ſucceſſit: cujus tertio genitus fil. Johannes ſine-Terris, cùm Arturum, ex Godofredo ſecundo-genito filio Henrici, fratre ſuo nepotem, è medio ſuſtuliſſet, Philippus Auguſtus Gall. Rex eum Cenomanenſi regione, cæteriſque ditionibus, quas in Galliæ regno poſſederat, exuit. Ludovicus poſtea IX. Cenomanos fratri ſuo Carolo Comiti Provinciæ tradidit, ſed hujus ditiones ſub Ludovico IX. ad coronam redierunt. Fluviis irrigatur hæc regio Idoneâ, Sartâ & Meduanâ, qui augentur amnibus *la Vaigre*, *le Jeuy*, *la Dive*, *la Veuſve*, *la Graine*, &c. Silvæ præcipuæ ſunt *Berſay*, *Perſeigne*, *Longaunay*, *Sillé*, *Dandaine*, &c. Caput gentis Subdinum eſt ſeu recentiori vocabulô Cenomanum, *Mans*. Vid. Liv. *l. 5.* Cæſar. *loc. cit.* *Polyb. Juſtinum, Auguſt.* Corvaſſerium de Courteilles, *præf. in Hiſtor. Epiſc. Cenomanenſium*, *Ducheſnium*, &c.

Urbes regionis Maniæ ſeu Cenomaniæ.

Bellomontium *Beaumont.*	Firmitas Bernardi *la Ferté-Bernard.*
Caſtellum Guntherii *Chaſteau-Gontier.*	Lavalium *Laval.*
Caſtrum ad Lædum.	Meduana *Mayenne.*
Cenomanum *Mans*, caput gentis.	Sabolium *Sablé.*
	Subdinum. Vide Cenomanum.

MANIA, regio eſt, circa Eumenidum templum, quod eſt inter Megalopolim & Meſſeniam, ubi Oreſtes occiſâ matre, inſaniâ correptus eſt, & juxta eam dicitur alterius manus digitum excidiſſe, unde nomen tumulus traxit. Maſerius *ad l. 7. Valer. Flacci.*

MANIA, urbs Parthorum Plin. *l. 6. c. 25.* Promontorium Lesbi, *Ptol.* Vid. & Scholia *in Ariſtoph. Ranas.*

MANIACES, unus ex ducibus Michaëlis Paphlagonis Imperat. Græci, proſtravit in Sicilia 50. Millia Saracenorum, hic receptâ, quam Imperator poſtea, duce per calumnias abductô, ſub Stephano amiſit. A. C. 1040. Zonaras *tom. 3.* Cedrenus *Hiſt.*

MANIÆ, turpis deformeſque ſunt perſonæ aut larvæ, *quas Nutrices pueris minitantur*, auctore *Feſto*. ſicut ſimnæ ſunt ridiculæ, aut etiam horribiles vultus diſtorſiones, quas *grimacias* vulgò dicimus, quibus pueruli terrentur. Utrarumque meminit Arnobius *l. 6.* inſigni locô, ſed valde depravatô. Nam ita vulgò editur: *Uſque adeone mortales ſeculi ſibus ac temporum corde fuerunt vacui, rationis ſenſuſque nudati, ut ab deterioribus improbis, tanquam parvuli paſſiones perſonarum monſtruoſiſſimas terruitates.* anni

etiam conſtringeretur & manus. Scribit Salmaſius: *ut ab antiquis* ... *tanquam* ... *ſpeciem peregrinarum* ... *constrictione, ſimul etiam conſtringeretur & manus.* Vide Salmaſ. *ad Tertull. de Pallio p.* 137. & infra in voce *Manus*, item *Sanna*.

MANIENA, Indiæ intra Gangem urbs, *Ptol.*

MANIBUS clauſis intra manus Abbatis ſeſe offerendi ritus, vide infra *Oblati Monaſteriorum*.

MANIBUS in cœlum ſublatis Deos precandi mos, Gentilibus in uſu, paſſim occurrit. Minucius Fel. *Octavio*, *Audio vulgus, cum ad cælum manus tollunt, nil aliud quam Deum dicunt, & Deus magnus eſt, & Deus verus eſt, & ſi Deus dederit, vulgi iſte naturalis ſermo eſt, an Chriſtiani confitentis oratio.* Faciebant autem id vel pandis, de quo ritu ſuprà: vel *Solutis*, iiſque ſupinis. Val. Flacc. *Argonautic. l.* 1. v. 80.

——— *Tenditque pias ad ſidera palmas*
Omnipotens, Regina maqui.

Horat. Carmin. *l.* 3. *ode* 23.

Cælo ſupinas ſi tuleris manus,
Naſcente Lunâ, ruſtica Phidyle.

Homer. *Odyſſ.* 1.

Εὔχετο χεῖρ᾽ ὀρέγων εἰς οὐρανὸν

Et altè extenſis. Flaccus iterum ubi ſuprà *l.* 3. v. 437.

——— *Hinc altè Phœbi ſurgentis ad ortum*
Tende manus &c.

Plura apud Lambinum *ad Horat. d. l.* & Barn. Briſſonium *Formular. l.* 1. Neque vero precaturi ſolùm, verùm & qui in Theatris favebant Hiſtrionibus, vota pro iis concipiebant, *manus ad cælum tollebant*, exclamabantque. Quem morem notat Arnobius *l.* 7. ubi de Spectatorum ſtudio agens, *Certare hos, ait Spiritu; buccas ventò diſtendere vocibus manibus concrepare, manus ad cælum tollere, rebuſque admirabilibus motus præſtare, exclamare* &c. ubi vide Desid. Heraldi *Animadverſiones*, ut & de variis eandem in rem pertinentibus hîc paſſim, inprimis ſuprà voce *Exſultatio*, & infra verbo *Plaudere*.

MANICA, à MANIBUS dicta, ſive arma intelligas, conſervandis manibus deſtinata, inter pugnandum: ſive vincula, quæ manibus injiciuntur: ſive denique tegmina, quibus adverſus vim frigoris homines muniri ſolent. In tunicis *Manicæ* olim, utpote mulierum ac virorum effœminatorum propriæ, probroſæ. Quare Principes Dalmaticatos (Dalmaticæ enim tales tunicæ appellatæ ſunt) in publicum conſpectos, magni dedecoris loco poſuêre Scriptores, vide Lampridium *in Commodo c.* 8. & *Heliogabalo c.* 26. Hincque tunicas manuleatas & ad pedes uſque demiſſas, tanquam cultum muliercula quàm Viris congruentiorem Mæſa avia Antonino exprobravit, apud Herodianum *l.* 5. *c.* 5. Sed quæ olim fuerat mollium & delicatorum veſtis, poſtea graviſſimorum ſanctiſſimorumque Epiſcoporum facta eſt geſtamen, annotante Caſaubono *ad locum Lampridii memoratum*: à tempore nempe Sylveſtri Pontificis, cum antea Colobium ſive commenta tunica, etiam penes Chriſtianos & quidem in Sacris, quoque eſſet. Vide Octavium Ferrarium, *de Re Veſtiaria Parte* 1. *l.* 3. *c.* 9. & ſupra *Chiridota*, *Dalmatica*, *Ftimanicim*. *Macrocheres tunicæ*: ac infra voce *Panni*, ubi de *manicis* tunicarum talarium earum ac *fimbriatis*, it. *Sota*, ubi de operariis ſervorum tunica. Sagum quoque Gallicum olim, inſtar tunicæ, & quidem *manicatum* erat, qualia hodierna ſaga ſunt & *Saij* appellantur, *Plut.* ... ubi Cruſerius *manicas* vertit. Imò & præter ſaga, Celtas geſtiſſe, locò tunicæ, veſtes ſciſſas & manuleatas uſque ad pudenda, tradit Sueton. *Calig. c.* 52. & Strabo *l.* 4. Cùm enim braccati eſſent, inferiora corporis velabantur, cum reliquæ gentes, quibus nullus braccarum uſus, ob id cauſa, ad longiores tunicas haberent, ait idem Ferrar. *Parte* 2. *l.* 3. *c.* 9. Hinc *Manicularia*, apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ quâ voce denotantur manicæ ejuſdem ſpeciei panni, quâ confecta ſunt veſtimenta Sacerdotum & Diaconorum, in illa Eccleſia, quæ Albis circa manus aptantur, in *Viſitat.* Theſaurariæ S. Pauli Londin. A. C. 1295. apud Car. du Freſne in *Gloſſar.* qui etiamnum in Eccleſiis aliquot, præſertim Cathedralibus, ubi in Sacrariis vetuſtiores veſtes aſſervantur, id obſervari, addit. Item *Manuleatus*, de quibus infrà.

MANICELUM, vide IMMANICELUM.

MANICHÆI, Hæretici, vide *Manes*.

MANIFESTATIO, in Jure Hiſpanico, unum eſt ex præſidiis à Lege, contra regiorum Miniſtrorum iram vel affectus immodicos, inventis: cujus tanta vis, ut homini jam collum in laqueum inſerenti ſubveniat. Illius enim beneficio damnatus, dum per legem licet, quaſi experiundi juris gratiâ, de manibus Judicum confeſtim extorquetur & in carcerem ducitur, ad id ædificatum, ibidemque tamdiu aſſervatur, quamdiu juréne, an injuriâ quid in ea cauſa factum fuerit, indicetur. Quam ob cauſam carcer hic vulgari linguâ *la Carcel de los Manifeſtados* nuncupatur, à cujus ingreſſione ſupremi Judices omnino prohibentur, ut eorum præcepti exequendi hoc pactò materia ſubtrahatur. Tum ſi quid contra legem factum, pro irrito infectoque habetur: Sin contra jus nihil decretum, traditur Judicibus reus pro meritis puniendus, vide Hieron. Blancam *Commentar. Rerum Aragon.* & Mich. Molinum *Repertor. Fuer. Aragonæ*, laudatos Car. du Freſne *Gloſſar.*

MANIFESTI Hæretici, in Communione Romana dicuntur, qui contra fidem eorum publice prædicant: aut qui errorem fidei contrarium profitentur, aut qui proprium ſuum, vel aliorum hæreticorum errorem defendunt: aut qui coram Judicibus ſideî convicti de hæretica pravitate, vel coram illis confeſſi, aut tandem per eorum ſententiam de hæretica pravitate condemnati ſunt. Nic. Eymericus *Directorio Inquiſitorum P.* 2. *Qu.* 33. *de Occultis* Vide *infrà*.

MANILIA Lex, illos etiam admittebat ad gerendos Magiſtratus, quorum Majores in Romana Republ. Magiſtratum non exercuiſſent. Tulit illam C. Manilius Tribunus Pleb. an. Urb. Cond. 687. M. Æmilio Lepido, L. Volcatio Tullo Conſulib. Alia ab eodem prius lata, Cn. Pompejo belli Mithridatici adminiſtrationem deferri voluit an. Urb. Cond. 687. Vide Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l.* 8. *c.* 3. & 4. Cicer. *Pro lege Maniliâ*, *de Orat.* & *Fin.* Anton. Auguſtin. *de LL.*

MANILIUS, vide MANILIA.

MANILIUS, unus ex auctoribus Juris Civilis. An dictus à *Manlio*, genero Tarquinii, ad quem hic Româ pulſus confugerat? *Liv. l.* 2. *c.* 15.

MANILIUS Octavius, à quo *Manilii* fluxêre. Is Tuſculanorum dux, & Tarquinii gener fuit, ad quem ille poſt fugam ſe recepit, ejuſque auxilio Romanis bella intulit. Liv. *loc. cit.*

C. MANILIUS Antiochenus, nobilis Mathematicus & Poeta. Scripſit primus Romanorum omnium de Aſtronomiâ carmen ad Auguſtum Cæſarem, malè à quibuſdam *Manlius*, ab aliis *Mallius* vocatur. Vide Voſſ. *de Poetis Latinis*, *c.* 2. *p.* 36. & *de Scient. Mathem. c.* 31. §. 7. *c.* 37. §. 12. Gevart. *in not. Stat. l.* 3. *Sylv. car.* 2. *Nic. Lloydius.*

T. MANILIUS, Hiſtoricus, in omni literarum genere verſatiſſimus, ſub Mario Sullaque vixit, à Cicerone pro Roſcio teſtis invocatus: Vide Plin. *l.* 10. *c.* 2. ubi cum inſigni elogio ornat. Varro *l.* 4. & 6. *de L. L.* Arnob. *l.* 3. *&c.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 1. *c.* 9. Geſner. *in Biblioth.*

MANILIUS Felix, vide *Felix*.

MANILLA, vulgo *Manila*, Philippinarum Inſularum caput, ampla, dicta & *Luſonia*. Sub Hiſpanis cum urbe primaria cognomine quæ emporium eſt Archiepiſcopale cum arce & portu capaci, A. C. 1571. ab Hiſpanis expugnata. Sed deſerit in dies. Hinc pars Oceani Indici, inter partem Auſtralem Manillæ inſulæ & Tandajam Inſul. *Manillæ fretum* ſeu *Eſtrecho de Manilla dicitur*.

MANIMI, Germaniæ populi Tacit. *German. c.* 43. inter ſylvam Hercyniam & Danubium fluv. *Manhartsberg*. Nomina illa in Annalibus German. *Manhart*, *Manfrid*, arguunt aliquos populos *Manos*. Quid de *Mansfeld*, veteri Saxoniæ caſtello & poſtea Comitatu? Sunt qui horum nomen in *Mona* Inſula putent ſupereſſe.

MANIOLÆ, inſulæ ex adverſo Indiæ extra Gangem. Eas tenent Anthropophagi, *Manioli* dicti. *Ptol. Iſlas de Pracel* hodiè.

MANIPULARIUS, in *Gloſſ.* Ταξιάρχης, *ordinarius*: *Ordinarios* enim recentiores dixêre *Manipulorum* ductores, de quibus intelligendus Capitolin. *in Maximino c.* 4. *Ordines duxit, centurias & cæteras dignitates, &c.* Fuit autem *Manipulus* illo tempore decem tantùm militum, uti legimus, apud Spartian. *in Peſcennio Nigro, c.* 10. ubi decem commanipulones manipulum conſtituunt. Occurrit *Commanipulus*, in vet. Inſcr. COMMANIPULUS. ET. HÆRES. EJUS. CONTUBERNALI. KARISSIMO. apud Salmaſ. *Not. ad Æl. Spartian. in Hadriano. c.* 8. Vide hic infra.

MANIPULUS, pars minor exercitus, apud Romanos: Quemadmodum enim equeſtres copiæ, in Turmas & Decurias: ita pedeſtres in Cohortes & *Manipulos* dividi ſolebant: vel in Centurias & *Manipulos*. Erat autem *Manipulus*, idem quod Contubernium, decima Centuriæ pars, dicta: *quòd conjunctis manibus pariter dimicarent.* Vegetius, *l.* 2. *c.* 13. Varroni. *l.* 4. *de LL. Manipuli ſunt exercitus minimæ manus quæ unum ſequuntur ſignum.* Plut. *in Romulo*, *Ipſe*, inquit, *ſecum magnam multitudinem adducebat, in Centurias diſtributam, quarum unicuique vir unus dux erat manipulum fæni ac herbarum contò erectum geſtans, unde hodie quoque militibus manipularibus nomen eſt.* Ubi originem vocis ſuggerit, ſed numerum militum auget. Imò Cincius apud A. Gellium *l.* 16. *c.* 4. ſcribit, Legionem Cohortes 10. habuiſſe, *Manipulos* 30. Centurias 60. Sic *Manipuli* majores fuerint ipſis Centuriis, ſingulique habuerint binos Centuriones. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 5. Hinc *Manipularis*. Ovid. *l.* 3. *Faſtor.*

Pertica ſuſpenſos portabat longa maniplos,
Unde Maniplaris *nomina miles habet:*

& *Manipularius*, vide ſuprà. Id eſt, qui ſub eodem inſigni ſeu vexillo, *ſub eodem manipulo fæni*, militabat. Qui *manipularibus* præfectus erat, caligâ utebatur: proin hi, qui Centurionibus ſubjecti erant, *Caligati* dicti ſunt. Unde apud Suetonium *in Aug. c.* 25. legas, de Auguſti facilitate, quòd vallares muraleſque coronas ſæpe etiam Caligatis tribuerit. Inter quos infimæ notæ militis, quia & enutritus, & aſſiduè verſatus erat Cajus Cæſar, qui Tiberio ſucceſſit, ab eo calceamenti genere, *Caligula* vocitatus eſt, Valerianus *in Hieroglyph. l.* 40. Hincque Phil. Beroaldus *Comm. in Suet. C. Cæſ. Caligulam*, inſit, *Manipulario habitu*, i. e. *Calceamento militari*, crebris & prææcutis clavis ſuffixis: qualibus hodieque Turcæ, militeſque Græci, *Stratiotæ* nuncupati, paſſim utuntur. Vide Fortun. Licetum *de reconditis Antiquorum Lucernis, l.* 6. *c.* 28. *ubi Lucernam, Caligati pedis effigiem habentem, explicat.* Quando autem *Manipulatim* Romani aciem ſuam ſtruere cœperint, vide apud Livium *l.* 8. *c.* 8. uti de *Manipulo frugum*, poſtridie Paſchatis, Deo olim oblato, ante quem ritum ſolenniter peractum metere non licebat, infra voce *Pentecoſte*.

MANIPULUS, in Eccleſia Romana dicitur ſacrum indumentum Subdiaconi: quod antiquitus linteum erat ſeu ſudariolum, ad extergendum ſudorem & à Subdiacono præcipuè ferebatur ad polienda vaſa ſacra, alias dictum, *Acc.*, *Brachiale*, *Brandeum*, *Chiniculum Sacerdotale*, *Epimanicion*, *Faciole*, *Fanon*, *Linteum*, *Mappa*, *Mantile*, *Orarium* & *Sudarium*. Indui ita ſolet, ut non excurrat ultra brachii cubitum & Epiſcopo celebranti imponitur, factâ confeſſione peccatorum, ſuper Planetam, unde & *ſuper Planetam* dictum occurrit. In proceſſionibus nunquam

quam fertur, nec ad veſperas: geriturque non niſi in brachio ſiniſtro. Græci tamen & Maronitæ utrique brachio ſuum aptant manipulum, vide Macros Fratres *in Hierolexico*. Jac. Cardinalis *de Coron. Bonifacii VIII. l. 2. c. 1.*

——— Cinctoque manus, digitoſque venuſtas
Annulis, & cubitum lævum cingitque manipulo.

MANIS, Rex Phrygiæ vetuſtiſſimus, bonitate ac potentiâ perinſignis, cujus de nomine Phryges etiam nunc admiranda opera *Manica* nuncupant. A quibuſdam *Maſdes* vocatur. Cœl. Rhodig. *l. 21. c. 7.*

MANIUM Evocatio, non Lege ſolùm divinâ prohibita, ſed & à ſanioribus Gentilium rejecta eſt, à Romanis certè nunquam admiſſa, uti diximus ſuprà in voce *Magica Sacra*. Hinc *nefas* vocatur Papinio Stat. *Thebaid. l. 4. v. 141.*

Theſſalis haud aliter bello gavisa recenti,
Cui genitale nefas, hominem revocare canendo,
Multifida attollens antiquâ lumina cedro
Nocte ſubit campos, &c.

Ubi omnia talia ad Theſſalorum & inventionem & præcipuum ſtudium referuntur; unde Theſſaliam hic Sagam introducens, *genitale nefas* artem huncce vocat. Vide quoque Lucanum *l. 6.* Heliodorum *l. 6. ſub fin.* ubi filii ſui Manes, contra Calaſiris Apollinis veri Antiſtitis ſententiam, exſuſcitat, magnô ſuô malô anus, &c. Quô more autem, quibuſque ritibus *Manes* evocari conſueverint, nemo fuſius & accuratiùs explicavit, Statiô præfatô, *Thebaid. l. 4. v. 443. & ſeqq.* Vide quoque hîc, paſſim, inprimis ubi de *Inferis*, *Libamis*, *Meliſſis*, *Mortuis*, *Necromantia*, &c. ut & in voce *Pythones*: it: ubi de geminis, *Anagogitide* & *Synochitide*. Addo ſaltem, Inferis hiſce Sacris Regibus intereſſe non licuiſſe. Senec. *Oedipo Actu. 2. v. 398.*

Nam te, penes quem ſumma regnorum eſt, nefas
Invifere umbras ———

ad quem locum Delrii *Notas* vide. plura verò de hoc more, apud Gruterum in *Suſpicionum libellis*.

MANIUS Marcus, Ædilis plebis primùm frumentô populum in modios aſſibus donavit. Plin. *l. 18. c. 3.*

MANIUS Nicolaus, vide *ibi*.

MANIUS Papirius, vir Patricius, quietis amantiſſimus, primus Romæ Rex Sacrorum creatus eſt, Vid. Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l. 3. c. 15.*

MANIUS, ſinus Illyrici, Sellaci, inter peninſulas Hyllis & Neſti. Nunc *Golfo de Narenza*, in Dalmatia. *Joh. Lucius*. Vide *Narentanus ſinus*.

MANLATUS, quaſi MANUCLATUS, moneta Græca, *Manuelis* Comneni Imperat. imagine & nomine ſignata, cujus meminit Arnoldus Lubec. *l. 3. c. 33.* Vide Car. du Freſne *Notis ad Alexiadem Annæ Comnenæ*.

MANLIA, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, in Celtiberis, nunc in regno Navarræ, in Arragoniæ, & Caſtellæ confinio, à Tutela urbe 4. leuc. à Curiis 2. olim ſub Numantinis, teſte *Livio*. *Mallen* hodie.

MANLIA, Lex, à L. Manlio Trib. Plebis lata, an. Urb. Cond. 646. C. Mariô, L. Caſſiô Longinô Coſſ. Conſuli C. Mario provinc. Numidiam detulit. Alia jam an. Urb. Cond. 396. à Cn. Manlio Capitolino Imperioſo 2. Conſul. cum C. Marcio Rutilio lata voluit, ut manumiſſi fortunarum ſuarum viceſimam ærariô darent. Vide Liv. *l. 7. c. 16.*

MANLIANA, olim oppid. Luſitaniæ in Vettonibus, nunc pagus Extremaduræ. Aliis nunc *villa Franca*; caſtrum regni Legionenſis ad amnem *Tormes*, 35. milliarib. à Placentia in Boream *Brietius*. Item Tuſcorum oppid. in Senenſium ditione, hodiè *Magliano*, a Telamone 8. mill. paſſ. Suanam verſus 20. Item oppid. Sabinenſis agri.

MANLIANA, oppidulum Aprutii ulterioris, ubi Carolus Andegavenſis, utriuſque Siciliæ Rex nobilem de Conradino tulit victoriam. *Magliano* vulgò, in colle, juxta fontes Telonii fluv. 6. milliarib. à Fucino lacu in Circium.

MANLIUS, prænomine *Cajus* & Q. Cæpio proconſul. an. ab Urb. Cond. 642. adverſus Cimbros, Teutones, Tigurinos, Ambrones Gallorum gentes miſſi, amiſſis impedimentis, cæſô exercitu, refugerunt. Vide *Oroſium*.

L. MANLIUS, Prætor, Alba cum cohortibus ſex profugit. Cæſ. *l. 1. Civ. c. 24.*

L. MANLIUS, pictor egregius, apud quem cum Servilius fortè cœnaret, filioſque ejus deformes animadverteret. *Non ſimiliter*, inquit, *Manli, fingis, & pingis*; Ad quem Manlius, *In tenebris*, inquit, *fingo*, *luce pingo*. Macrob. *l. 2. Saturnal. c. 2.*

T. MANLIUS, Juris Pontificii peritiſſimus, judex inter Macedonas accuſatores & filium conſtitutus, auditâ causâ ita pronunciavit. *Cùm probatum ſit Silanum filium meum pecuniam accepiſſe, ipſum Republ. & domô meâ indignum judico, protinuſque à conſpectu meo abire jubeo.* Silanus itaque dolore animi percitus nocte proximâ ſe ſuſpendit, neque pater exequiis interfuit: ſed dum funus duceretur, conſulere ſe volentibus, ſui copiam fecit, vacuaſque aures præbuit. Val. Max. *l. 5. c. 8. num. 3.*

MANLIUS Antiochenus, conditione ſervus, Aſtrologus, ac Poetarum à cum Plotio Poëtâ mimorum, & Laberio Grammatico conſervus ex Aſia unâ navi advectus deſcribitur. Plin. *l. 35. c. 17.* Sed ibi *Manlius* legendum. Fuit & cognomen ejus, qui Carthaginem vicit. Hunc *Homus* maximis utilem doctrinis nullo doctore fuiſſe prodidit. *Manlius* Mathematicus, de quo Plin. *l. 36. c. 10.* ſed ibi quoque legendum *Manlius*. Præterea, *Manilii ſeu Manlii* cujuſdam à Catone Cenſore, Senatu moti, quod parum pudice feminam compelliſſet, meminit *Plut.* C. *Manlius* Cincinnatus, Conſul. cum M. Fabio Vibulano, an. 274. Urb. Cond. T. *Manlius* Torquatus, Conſ. an. 510. 515. 519. & 530. Urb. Cond. C. *Manlius* Vulſo, Conſul. A. C. 565. & 576. A. *Manlius* Torquatus. A. C. 590. P. *Manlius*, A. C. 634. L. *Manlius* Torquatus, A. C. 689. &c.

MANLIUS Capitolinus, prænomine Marcus, nobilis Romanus. Conſul, qui tricies ſepties præmium fortitudinis tulit. Hic re malè geſtâ a Conſulib. ad Alliam contra Gallos Senones, videns in mœnibus urbis parum eſſe præſidii, lectâ mille juvenum manu, arcem Capitolinam occupavit, & à vi hoſtium intactam ab anſeribus excitatus ſervavit, nomen hinc *Capitolini*, *Conſervatoris* urbis, frumentum è publico, & domum in Capitolio meritus. A quâ tamen ipſe arce, quod in affectati regni ſuſpicionem veniſſet, faſtus quoque intolerabilis & occultatorum theſaurorum Gallicorum argueretur, poſtea præcipitatus, cautumque eſt Senatus conſultô, ne quis ex Manliâ gente Marcus diceretur. an. 370. Urb. Cond. Olymp. 99. Liv. *l. 5. & 6.* Florus. *l. 1. c. 13. & 26.* Eutrop. *l. 2. c. 13.* Val. Max. *l. 6. c. 3.* Plin. *l. 7. c. 28.* Aurel. Victor, *de Vir. Ill. c. 24.* Et Servius enarrans illud *Virg. Æn. l. 8. v. 652.*

In ſummâ cuſtos Tarpeiæ Manlius arcis.

Vide & voce *Cajus*. it. *Cneus*. Fuit autem perduellionis & affectati regni reus à Tribunis Plebis ad populum factus, & convictus in Comitiis centuriatis, quæ non pro more in Campo Martio habita, ſed ex illo in Lucum Petilinum, extra portam Flumentanam, unde conſpectus in Capitolium non fuit, tranſlata tum erant, quò ab hujus conſpectu populi averterentur oculi, iſque ſic liberiùs de ejus conſervatore judicare poſſet. Ex Livio Roſinus *Antiqq. Rom. l. 6. c. 11.*

MANLIUS Cincinnatus, vide *Cneus*.

MANLIUS Maximus. Vide *Cajus*.

MANLIUS, Patruitus, ordinis Senatorii, pulſatus in Colonia Senienſi, cœtu multitudinis & juſſu Magiſtratuum Tacit. *Hiſtor. l. 4. c. 45.* imperante Veſpaſianô.

MANLIUS Publius. Vide *ib.*

MANLIUS Statianus, Senator Roman. ſub Probo Imperat. memoratur Fl. Vopiſco in *Vita Probi c. 13.*

MANLIUS, Theodoricus, Conſul. cum Sabiniano, an. Urb. Cond. 1258. Floruit ſub Theodorico, à Claudiano panegyricè laudatus.

MANLIUS Titus, vide *Titus*.

MANLIUS Torquatus, Ciceronis temporibus vir doctus ex Rhodia diſciplina Molonis, & naturâ ad dicendum nec ſatis ſolutus, neque expeditus. Cui ſi vita ſuppeditâſſet, ſublatô ambitu, Conſul factus eſſet. *Cicer.*

MANLIUS, Torquatus, prænomine *Lucius*, Orico juſſu Pompeji præfectus, contra quem P. Cornelium Sullam *Cicero* defendit. Periit in Africâ cum Scipione. Vide infrà, & voce *Lucius*.

L. MANLIUS Torquatus, *cui etſi non deerat* (inquit Cicer.) *oratio, quam Græci Politicen dicunt, erant in eo plurimæ literæ, nec eæ vulgares, ſed interiores quædam & recanditæ, ſumma verborum & gravitas, & elegantia, atque hæc omnia vita decorabat gravitas, me quidem admodum delectat.* Pedianus autem de eo ſic ſcribit: *L. Torquatus qui P. Syllam patris competitorem in conſulatu accuſavit, quô & ipſe Sylla, & collega damnati ſunt.* Ruriſus eum accuſavit, quòd in conjuratione Catilinæ fuiſſet, ſed defenſus eſt à Cicerone, cujus extat *Oratio*.

T. MANLIUS Torquatus, à quo *Manliana imperia* pro ſeveris. Liv. *l. 4. c. 29.* Gell. *l. 9. c. 13.* quia Conſul an. 414. Urb. Cond. filium, quòd contra edictum ſuum, licet victor, cum hoſte pugnâſſet, virgis cæſum ſecuri juſſiſſit percuti. Eraſm. *in Chil.* Hic ob ingenii & linguæ tarditatem à patre, cui *Imperioſi* cognomen erat, quique clavum in fano Numinis cujuſdam, peſtis avertendæ gratiâ, publicè defixerat, in prædia ruſticana relegatus: iſtum propterea à M. Pomponio accuſatum, judiciô exemit, ſtrictô pugione huic mortem minatus. Cùm militum Tribunus adhuc eſſet, Sulpitiô Dictatore, Gallo in monomachiâ aureum torquem detraxit, hinc nomen adeptus. Ad Veſirim fluv. hoſtes devicit, eôdem tempore, quô Decius Mus ſe pro patria devoverat. Conſulatum denuò ſibi oblatum renuit, neque ſe populi vitia, neque populum ſeveritatem ſuam, ferre poſſe profeſſus. Liv. *l. 7.* Val. Max. *l. 6. c. 9.* Aur. Victor. *de Vir. Ill. c. 28.* *Florus, &c.*

MANLIUS Tullus vide *Marcus*.

MANLIUS Valens, legioni in Britanniâ præfectus. Tacit. *l. 12. Annal. c. 40.* quanquam de partibus benè meritus, nullo apud Vitellium honore fuit. *Hiſt. l. 1. c. 64.* Ita ſecretis eum criminationibus infamavit Fabius ignarum & quò incautior deciperetur, palàm laudatum.

CN. MANLIUS Volſo, de quo Livius *l. 38. c. 12. 44. 45.* Cn. Manlius Volſo, inquit, Conſul in Aſiâ acceptis à Scipione copiis, & exercitu luſtratô, contra Gallogræcos bellum geſſit, eiſque ſuperatis revertens, cùm in æde Bellonæ triumphum peteret, decem legati, qui cum eo miſſi fuerunt, reſtitêre: Inter quos Lucius Furius Purpurio & L. Æmilius Paulus dicebant ſe legatos Cn. Manlio datos, pacis fœderiſque cum Antiochô ineundi gratiâ, Manlium autem operam dediſſe, ut eam pacem turbaret, multoſque nobiles viros in exercitu ſuâ temeritate morti objeciſſe. Vicit tamen, amicis, atque cognatis ſuffragantibus, res feliciter geſtas, & exercitum integrum reportatum dicentibus: Triumphus igitur ei decretus eſt. Vide Liv. *l. 38. c. 50.* Flor. *l. 2. c. 11.* Aur. Vict. *de Viris Ill. c. 55.* *Manlius* Proconſul ex Hiſpania revertens, cùm in Æde Bellonæ triumphum ob res benè geſtas peteret, exemplum obſtabat; quòd ita comparatum more Majorum eſſet, ne quis qui exercitum non deportâſſet, triumpharet, niſi perdomitam pacatamque provinciam ſucceſſori tradidiſſet. Medius igitur ei honos habitus eſt, ut ovans urbem intraret. Liv. *loc. cit.* Vide & *Cneus*.

MANNA Veterum, idem cum recentiorum *Sacchare Bambus* liquidum mel eſt, quod in Praſiis, quæ Indiæ gens eſt circa Gangem, Vere præſertim ac Autumnô pacere. Ælianus *Hiſtor. Animal. l. 15. c. 7.* his verbis tradit: Ὕει ἐν τῇ ἔαρι τῶν Πρασίων ... μέλι ὑγρόν ... ταῖς πόαις καὶ τοῖς τῶν ἑλείων καλάμων ... *Quod in herbas & paluſtrium arundinum comas incidens, mira bobus & ovibus pabula præſtat.* Paſtores enim ex pecore eô tore depaſtô ἀμέλγουσι γλυκύτατον γάλα, καὶ οὐ δέονται ἀναμίξαι αὐτῷ μέλι, ὅπερ δρῶσιν Ἕλληνες, *Suaviſſimum lac exprimunt, nec ei mel miſcere opus habent, quemadmodum Græci faciunt.* Nempe mel illud eſt ipſiſſimum veterum Scriptorum ſaccharum, de quo *Dioſcorides, Plinius, Galenus, Paulus Ægineta*, Arrianus in *Periplo* Maris Erythræi, Heſych. verbô Σάκχαρ, Aphrodiſæus *l. 2. Problem. 74.* Alii. Arabes *tabaſchir* vocant, & recentiores ſaccharum, ut diximus, *Bambu* aut *Mambu*. Quod ideo obſervat *Bochart.* quia Iſraelitarum armenta & greges aliquandiu in deſerto ſimili more vixerunt, *Manna* ſcil. cœlitus delapſô, quod pecori non niſi pabulum, Dei Populo & pabulum, & ſimul ſacramentum fuit, qua de re vide Exod. *c. 16. v. 15. & ſeqq.* & ad *h. l.* Andr. Rivetum *Exercit. in Exod.* *Franc. Burmannum*, Alios: à quibus diſcas, licet *Manna* illis regionibus familiaris eſſet, Deum tamen uſum ejus Iſraelitis non uno modô miraculoſum reddidiſſe. Namque tum quotidie cadebat, non Vere ſolùm & Autumnô, uti alibi: dein omni Sabbathô ceſſabat, poſtquam pridie duplô pluiſſet: Porrò, tanta copiâ dabatur Iſraelitis, ut toti populo in 40. annos ſuffecerit. Cùm alias in medicina ſolùm uſum haberet, Iſraelitis cibi, & quidem unici locô fuit. Adde, quod contra Dei interdictum à quibuſdam in craſtinum ſervatum, produxit vermes & fœtuit: cum alias diu conſervari incolume poſſit. Non verò ſolùm in herbas & arundines, ſed & in terram & ſaxa decidit, præſertim in Syria & Italia, ubi quod in Calabria pluit, optimum habetur, &c. Vide infrà ubi de *Sacchare*, voce *Tabaita*, ubi de poculis in quibus *Mannam* ſuam diſſolvebant Veteres, & ſuprà in voce *Bedolach*. Item ubi *de Calamo Melle*. Apud Jul. Africanum *l. 5.* de tumulo S. Joann. Evangeliſtæ. *Et ſrectimus* manna *exiens de ſepulchro apparuit cunctis, quam uſque hodie gignit locus iſte*, Gregorium Turonenſ. *de Mirac. l. 1. c. 30.* de eodem S. Joanne, quibus adde Leonem Oſtienſem. *Manna* liquor dicitur vel pulvis odorus, qui de ſepulchro ſeu corpore ejus effluere ferebatur. Quod & de aliis quibuſdam Sanctis, qui μυροβλύται hinc Græcis dicti ſunt, referunt Alii. De *Manna* verò Veterum vide præter Auctores laudatos, inprimis Salmaſ. *ad Solin. & Diſſertat. peculiar.*

MANNÆ, apud *Heſych.*, ſunt faſces. Unde *Mannæ Magiſtrales*, virgarum faſces, quas Pædagogi & Magiſtri literarii pueris intentant. Flav. Vopiſcus *in Tacito c. 6.* *Quis enim ſit Reipubl. neſciat, nutricorem timeat, reſpiciat ad nutricem*, mannarum *Magiſtralium ictibus terroreque ſubjaceat*, quas *ſceptra Pædagogorum* Martialis *l. 10. Epigr. 62.* *Sceptrinum vimen & ſceptrinas virgas*, *Aldhelmus* vocat. Apud *Juvenalem*, vetus Interpres manipulos, *mannas ſeni* interpretatur. Vetus *Gloſſar. manna*, *faſcis*: alibi *mannua* ſcriptum, & *manua*, Græc. δράγμα, quod fortè genuinum. Nam inde dictum *mannare*, pro furari, apud *Laberium*, h. e. *manuas colligere* & res furtivas convaſare; quod & *manticulari* dicebant, & Græcè σαυλάζειν. Salmaſ. *ad Hiſtoriam Aug. Tom. 2. p. 604.*

MANNACARTA, urbs Arabiæ, *Steph.*

MANNARICIUM, vulgò *Maurik*, aliis *Mawick*, vicus Belgii, infra Ultrajectum & Carvonem *Grave*, ad ripam Moſæ ſiniſtram: memoratus Æthico *in Itiner.* Aliis *Mannaritium*, vide *Manaricium*.

MANNEOS, regio media inter fluvios, in quâ habitant Arabes Manneotæ. *Steph.*

MANNIA, inſul. Angliæ, vide *Menavia*. Adde hic, quod Inſula hæc, aliàs *Mona*, mediô mari inter Angliam & Hiberniam ſita, eô tempore, quô Normanni Britanniam infeſtârunt, titulô Regni ornata fuit, ſub poteſtate tamen Anglorum. Complectebatur autem illud Regnum varias Inſulas, maximè Hebrides: unde *Manniæ* Rex, *Rex inſularum* appellatus eſt. Memorabiles omnino leges ſunt, quæ in parvis his Inſulis obtinebant, inprimis compendioſæ, ad lites finiendas: Inter quas hæc exempli gratiâ *Furtum gallinæ majus eſt furtô equi & tauri*; cujus ratio reddi poteſt ex illis, quæ Juſtinus *l. 2. c. 2.* de Scythis tradit: & quia gallina facilliùs occultari poteſt, quàm bos vel taurus, &c. omneſque controverſiæ verbô finiebantur, abſque ſcripto vel advocatis. Sed in graviſſimis caſibus XII. eligebantur, dicti *Claves Inſulæ*, quorum arbitriô atque ſententiâ partes ſtare cogebantur. Et certè hodieque apud Inſulanos hoſce obtinet ſtipulatio, quæ ſtipulæ traditione peragitur, majori certiorique fidei ſignô, quam ſi magni pretii res traderetur. Multa itaque præclara hujus Regni cives retinuerunt inſtituta, ac longiùs remoti fuerunt à vitiis cæterorum Britannorum; duravitque Regnum, uſque ad tempora Alexandri III. Scotorum Regis, qui Inſulâ potitus eſt, A. C. 1266. ſed mox ipſa *Mannia* emptione pervenit ad Anglos, Hebrides autem in poteſtate Scotorum manſerunt. G. Hornius *Orb. Imper. p. 203.*

MANNUS, fil. Tuiſconis Dei, aliàs Teutonis, à quo *Alemanni* ſe dici gloriantur.

MANNUS, vide ſuprà *Bardo*.

MANOA, Hiſpanis *El Dorado*, urbs ampla Americæ meridionalis, de qua mira incolæ narrant, ajuntque ipſam eſſe ad ripam Occidentalem lacus Parimei, in Guajana regione. Sed hucuſque Europæi nondum pervenêre.

MANOBA, oppid. Hiſpaniæ Bæticæ cum fluv. cognomine, in ora maris Mediterranei inter Malacam 10. leuc. in Ortum & Selambinam. *Menoba Plinio. l. 3. c. 1.* *Bermudiana Molotie.* Nunc in regno Granatenſi ad oſtia amnis cognominis. Hodie *Almunecar Bruza.*

MANOBARBULI, militum genus, de quo vide infrà *Plumbata*.

MANODORUS, nomen ſervi Comici, Ariſtoph. *in Avib.*

MANOE, pater Samſonis, de quo vide Judic. *c. 13. v. 2.*

MANORA, arx Indiæ intra Gangem, in ora Ocean. Indici, intra fines ditionis M. Mogolis. Aliter *Bandera*, ſub Luſitanis. *Petrus du Val.*

MANOSCA, vulgò *Manoſque*, urbs lepida Provinciæ, ad Druentiam fluv. 5. leuc. è Rejis in Occaſum 7. ab Aquis Sextiis in Cæciam 6. ab Apt in Occaſum.

MANOTHERA, caſtrum inter Biblum & Helioopolim, in valle Bocar. Tyr. *l. 21. bell. ſac. c. 11.*

MANOTUS Clemens, vide *Clemens*.

MANRALI, populi Colchidis. *Ptol. Mengrelli Pyſelli.*

MANRICIA, vulgò MANRIQUE, Familia Hiſpaniæ illuſtris, in duas præcipue ſtirpes dividitur, *Caſtaniedenſem* & *Trebunenſem*: in quarum illa claruit Garſias Fernandus *Manricius*, Henrici Inf. Aragoniæ primarius Miniſter & titulum *Comitis de Caſtaneda* nactus, qui tale tamen variis fortunæ caſibus jactatus eſt, donec denuo dignitas illa confirmaretur. Ex Aldoncia Caſtellana (*de Caſtilia*) genuit Johannem Fernandum & Gabrielem; quorum ille Caſtaniedenſes propagavit, per filium Garſiam Fernandum, Marchionum *de Aguilar* titulô auctos: præter quos quoque filius Johannis Johannes poſteritatem habuit. Hic (Gabriel) Comitis Oſornenſis & Ducis *Galiſtei* dignitatem obtinuit. Quarum illa ad poſteros, è quibus etiam Antonius quidam, à Conjuge Anna *de Luna* & *Arellano*, Comes *de Morata* factus eſt, huc uſque propagatur. Vide infrà in voce *Oſorno*. In ſtirpe Trebinnenſi, quæ cognomentum *de Lara* adſumſit, celebris fuit Petrus *Manricius* Judex Legionis Dn. *de Trevinno* & *Havanſea*, qui ex Leonora Caſtellana plures liberos ſuſcepit. Ex his primogenitus Didacus Gometius Manricius primus *de Trevinno* Comes, Petrum genuit, primum *de Najera* Ducem & reliquorum ſata ortum: cujus abneptis Luiſa Ducatum Bernardino *de Cardenas* Duci Maquedenſi attulit. Secundus filius Petri, frater Didaci, Rodericus, nuncupatus eſt *Comes de Paredes de Nava*, beneficiô Johannis II. Regis: è cujus primogenitis orta, Agnes Com. *de Paredes*, ad maritum Henricum Manricium, ex linea Najarenſi agnatum, ſucceſſionem tranſtulit. Præter hos verò, ex Roderico hujus filiis, Roderico & Henrico, alios hujus lineæ oriundos invenire licet. Didaci & Roderici frater fuit Petrus Manricius Dn. *de Valdezcaray*: cujus nepos Antonius Luiſam duxit *de Padilla*, Dominam de Padilla & *Santagadea* hæredem. Unde hujus poſteri nomen *de Padilla* aſſumpſerunt, & Comitum titulum ratione Santagadeæ obtinuerunt. Quartus prædictorum frater fuit Gomeſius Dn. *de Villazopeque* & *Belhambre*, nec non octavus (nam quorum poſteritas vel nulla vel fœminina tantùm fuit, recenſere nihil attinet) Garſias Fernandus Dn. *de las Amayuelas*, quorum uterque hæreditatem ſuam tranſcripſêre ex ſe genitis. Quâ ratione quoque, cùm Rodericus de Mendoza Com. *de Caſtrogeriz*, Annam Manriciam Dominam *de Villazopeque* duxiſſet, *Manricium* cognomen Mendozio junctum eſt. Fuit autem hæc Anna, filia Ludovici Gomeſii Manricii Dn. *de Villazopeque*, ex Agnete Caſtellana; mater verò Alvari *de Mendoza Manrique* Com. *de Caſtro Geriz*: quo & Magdalenâ *de Sandoval & Rexas* genitus Antonius, ex Iſabella *de Velaſco* Gomezium ſuſcepit; patrem ex Maria Henricia *de Ribera* (filia Petri de Ribera Barroſo March. de Malpica, Mareſc. Caſtellæ) Iſabellæ *de Mendoza* (quæ nupſit Didaco Sarmiento agnato, Com. *de Ribadavia*, de in Conſalvo Faxando) & Catharinæ Henriciæ *de Mendoza*, (uxori Johannis Hurtadi agnati Com. Orgazii) Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Europ. Part. II. p. 48. & in Indice.*

MANSARIUS, in Capitularibus Caroli C. *tit. 42. apud Aimoinum l. 5. c. 35.* & Alios, dicitur qui *manſum* ingenuilem (quô nomine ea agri portio veniebat, quæ ab ingenuis h. e. liberæ conditionis hominibus, qui ſervilibus oneribus obnoxii non erant) aut *ſervilem* (qui à ſervis, ſub cenſu graviori, Domino præſtando aliiſque conditionibus) excolebat & certum cenſum aut annuam penſionem, domino prædii ac fundi præſtabat: quod ſecus erat in *Dominicis* & *Indominicatis manſis*, qui ſine *Manſario* erant, propterea quòd non elocarentur, ſed ab ipſis dominis colerentur. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* ubi de aliis quoque *Manſi* generibus, *Eccleſiaſtico* inprimis, complura inſigni labore congeſſit.

MANSFELDIA, inſul. Terræ Arcticæ, in ſinu Hudſonio, recens ab Anglis detecta.

MANSFELDIA, veteris Saxoniæ portio, putatur nomen à *Manno* ſecundo Germanorum Rege ſortita; quaſi *Manni campus*. Scribit *Manſterus*, eſſe in hac regione ampliſſimum lacum, cujus piſcium, ranarum, aliorumque reptilium formas atque figuras adeo accuratè in ſaxis fiſſilibus, quæ hic inveniuntur, quæque *Ardeſias* vocant, effigiatas atque à natura depictas cernas, ut primâ fronte illas dignoſcere, atque ſingulas ſuis nominibus exprimere queas. Præterea regio eſt admodum metallifera, aurô, argentô & ære præſertim abundans: inter Erphordiam 9. leuc. in Cæciam & Magdeburgum 9. ſita eſt urbs ejuſdem nominis. Hic Comitatus quatuor alios Comitatus in ſe continet *Arnſtei*, *Wipra*, *Wethon*, & *Querfurt*, qui olim proprios habuerant Comites, nunc verò præter Comitem à *Mansfeld* neminem agnoſcunt. *Baudrando* hic Comitatus tractus eſt Thuringiæ, inter Principatum Anhaltinum ad Boream, ditiones Hallenſem & Merſeburgenſem ad Ortum, & Thuringiam propriam ad Meridiem ac Occaſum. Nunc ſubeſt Electoribus Saxoniæ, ſed aliàs ſub Comitibus propriis celeberrimus, quibus omni-

omnibus & ſingulis perſolvere debet 2000. flor. in perpetuum. Ibi oppida præcipua Manſfeldia, Eiſlebia, Hebirunga & Quertortum. Illuſtris hæc Familia titulô *Querfurtiæ* priùs uſa eſt, dicuturque ex ea prodiiſſe Lotharius II. Imperat. Acceſſit dein titulus *Manſfeldiæ* Comitum, qui priùs in alia familia fuerat, ut tamen aliqua linea, quæ defecit A. C. 1496. *Querfurtenſe* nomen retineret. *Manſfeldenſis* ſtirpis rami fuêre varii: præcipua verò diviſio fuit, cùm Guntherus Albertum & Erneſtum filios haberet, quorum hujus poſteritas denuo in aliquot lineas diviſa, deſiit nuper in Chriſtiano Friderico liberis orbo. Ille (Albertus) Erneſtum genuit, plurium filiorum patrem, inter quos Petrus Erneſtus Caroli *Principis Manſfeldiæ* pater fuit. Qui nunc ſuperſunt, etiam à duobus ex filiorum ejus numero deſcendunt: nempe à Johanne Georgio, Johannes Georgius modernus; à Philippo autem reliqui omnes. Cùm enim hujus filius Bruno Wolfgangum, Brunonem & Philippum genuiſſet: nullus ex his prole caruit. Wolfgangus enim Gubernator in Hungaria Javarini, defunctus A. C. 1638. ex Sophia Tautenbergica (fil. Bernardi *Schenck* ſeu Pincernæ *de Tautenberg*) genuit Carolum Adamum (maritum Thereſiæ, Maximilianô Principe Dietrichſteniô genitæ, extinctum---) Chriſtinam Eliſabetham (uxorem Joh. Franciſci Comitis Trautſonii) Sophiam Agnetem (Maximiliano Principi Dietrichſtenio nuptam) & Brunonem, demortuum A. C. 1623. Philippus verò, itidem Gubernator Javarini ſeu *Raab* (qui obiit A. C. 1657.) ex Maria agnata, fil. Johannis & Margaretæ Brunſuicenſis, ſimiliter utriuſque ſexus liberos ſuſcepit: ut & medius Bruno: quorum omnium progenitores ab aliquot ſeculis ſic habent. Guntherus Comes *Manſfeldiæ*, qui deceſſit A. C. 1472. ſeu 1475. ex Margaretha Honſtenia (filia Erneſti Com.) pater fuit Alberti, defuncti A. C. 1484. Hoc & Suſannâ *Bickenbach* (filia Conradi Dn. *de Bickenbach* & Agnetis ſeu Margarethæ, Adolfô Com. Naſſoviæ *in Wisbaden* genita) quæ marito ſuperfuit annos 46. genitus Erneſtus, obiit A. C. 1532. relictô, ex Barbara Quertortia (filia Brunonis Nob. Domini *de Querfort*) Philippô filiô, qui deceſſit A. C. 1546. Pater, ex Amalia *de Leiſnik* (filiâ Hugonis Burggravii) Brunonis Com. *Manſfeldiæ in Bornſtett* præfati; qui (extinctus A. C. 1615.) ex Chriſtiana Barbienſi, prædictos tres fratres progenuit. Spenerus *Theatr. Part. II. p.* 44. Erneſtum verò quod attinet, filium minorem natu Guntheri, defuncti A. C. 1472. ſ. 1475. & Margaretæ Honſteniæ, obiit is A. C. 1486. ſuſceptô ex Margaretha agnata (filia Gebhardi Comitis, *Manſfeldiæ* Dn. *de Heldrungen*) Albertô, qui (defunctus A. C. 1560.) ex Anna Honſtenia (filia Erneſti Comitis) Johannem genuit, extinctum A. C. 1567. Hôc & Margarethâ Brunſuicenſi (filiâ Erneſti Ducis Brunſuic. & Luneburg.) natus Fridericus Chriſtophorus, fatô functus eſt A. C. 1631. Pater, ex Agnete Eberſtenia (filia Wolfgangi Comitis Eberſtenii Dn. *in Neugarten*) Erneſti Ludovici, qui Agnete Ruthenâ ductâ, deceſſit A. C. 1632. Mariæ Sibyllæ, quæ nupta Joh. Henrico Dn. *de Schœnberg* obiit, A. C. 1642. Johannis Alberti, denati A. C. 1634. & Chriſtiani Friderici, qui natus A. C. 1615. nullâ prole ſuſceptâ, ex Eliſabetha Comite Lippienſi, obiit A. C. 1616. ſuæ lineæ ultimus. Vide eundem Spenerum *Part. III. p.* 21. imprimis verò *in Ind. Part. II. ubi familiæ hiſtoriam exhibet.*

MANSIATRI Sinus, parvus Africæ, in parte Occidentali Madagaſcariæ, *Anco de Manſiatre*: ubi Manſiatus fluvius in mare Æthiopicum ſe exonerat.

MANSIO, Græcè σταθμὸς, propriè locus eſt, ubi confectô itinere veteres per noctem quieſcebant: *manere* enim pro cubare propriè eoſdem dixiſſe, pluribus probat Salmaſ. *ad Hiſtor. Aug. Tom.* 1. *p.* 315. Conſtabant autem ſingulæ *Manſiones* communes 20. millib. paſſ. quæ menſura legitima putabatur ad iter unius diei, ut & ex Juriſconſulto clarum eſt. Simile eſt, quod Herod. *l.* 5. centum & quinquaginta ſtadia ſingulis diebus imputat, velut juſtum iter; πεντήκοντα γὰρ καὶ ἑκατὸν στάδια ἐπ᾽ ἡμέρῃ ἑκάστῃ διεξιοῦσι. Quòd ſi enim ſeptem ſtadia & ſemiſſem unicuique milliario tribuat, ut multi faciunt, 20. mill. paſſ. reddet ille numerus ſtadiorum. Sic & Zenophon Ἀναβάσ. *l.* 5. centum ac viginti duas manſiones, ἑκατὸν εἴκοσι σταθμοὺς, peragi docet in decem & octo millibus ſtadiorum. Quæ ſtadia, ſi cum ſingulis manſionibus exæques, ad eam, quam diximus, juſti itineris diurnam quadrare comperies, ſolis trecentis ſtadiis ſupra æquum excurrentibus. In *Itinerario* quoque Hieroſolymitano *Manſionum* intervalla eôdem prærer propter numerô definiri videmus. Ibi enim *ab Ancyra Galatia Tharſon uſque mill. CCCXLIII. mutationes XXV. manſiones XVIII.* juſtâ ratione milliaria 343. ſeptem ac decem manſiones abſolvunt. Et paulo pòſt, *Fit à Tharſo Cilicia Antiochiam millia CXLI. mutationes decem, manſiones ſeptem*; ubi ſic 20. milia pro ſingulis manſionibus numeres, ratio conſtabit. Et alibi: *Fit à Sardica Conſtantinopolim millia* CCCCXIII. *mutationes* XII. *manſiones* XX. ubi tredecim tantùm millibus plus eſt, quàm juſtus numerus poſtulat. Nec mirum, modò plures, modò pauciores manſiones, inveniri in eodem locorum intervallo, cùm itinerum commoditatibus & regionum naturæ inſerviendum eſſet, nec exactè liceret in omnibus eandem legem ac rationem obſervare. Sic mutatio veredorum in ſingula 6. millia fieri ſolebat; quomodo legitimum erat, tres aut quatuor mutationes fieri in unam manſionem: at in *Itinerario* præfato, ut plurimùm duæ mutationes pro una manſione recenſentur, &c. Sic itaque *Manſio* communiter pro unius diei itinere ſumebatur. At in camelorum manſionibus paulo aliter ſe res habebat, ut quæ pro aquationum ratione, quæ ὑδρεύματα vocabant, erant diſpoſitæ. E. g. à Copto Berenicen uſque portum Rubri maris, vetus *Itinerar.* 258000. paſſuum computat, quod iter undecim manſionibus fieri docet, quarum ſingulæ aut 20. aut 25. milliaribus conſtant. Dicebantur autem hæ manſiones ὑδρεύματα, i. e. *aquationes*, quòd in locis iſtiuſmodi aridis ac deſertis ad ὑδρεύματα vel puteos neceſſariò divertendum erat ac manendum, cùm iter aliâ viâ, propter aquarum penuriam, eſſet inexplicabile. Hinc quemadmodum ἐποχαὶ temporum dicuntur certæ notæ ac ſigna, quibus temporum intervalla diſtingui ſolent, quibuſque immorari ac ſtare neceſſe habent, qui tempora ſolicitè computant ac Chronica ſcribunt: Ita τὰς τῶν ὑδρευμάτων ἐποχὰς vocat *Ptol. aquationum manſiones* has, quibus itineris intervalla diſtinguebantur, quod per eas tranſeundum neceſſariò haberent viatores, &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 495. Iſtiuſmodi verò *Manſiones* & Mutationes in numero Civitatum non habebantur; mentio tamen Curtalium, Claudiopolis, Pruſiadis, Tottai & Voridi oppidorum ſeu manſionum per Bithyniam, *l.* 119. *Cod. Theodoſ. de Decur.* ut quæ jure civitatis donatæ erant, ut ex ipſa *Conſtitutione* conſtat. Sed & *Epiſcopus manſionis Nicæ in Thracia*, item *Epiſcopus manſionis Termenſis*, memorantur in *Actis* Concil. Ariminn. & in *Actu* 3. Concilii Chalced. Vide quoque infrà *Mutationes*, item *Stationarii*, ubi de iis, qui in *Manſionibus* equorum publicorum curam gerebant, Græcis ἐπίσταθμοι τοῦ σταθμοῦ dicti, ſeu τὰς μονὰς ἐπιτηροῦντες; Græco-Barbaris Ἀμηνσιονάριοι, quaſi τὰς μονὰς *dirigentes*, Vir Cl. *ad Juſtinum l.* 13. *c.* 8. plura apud C. Barthium *Adverſar. l.* 45. *c.* 5. Sequenti ævô *Manſiones* etiam dici cœperunt diverſoria Legatorum, Miſſorum aliorumque Magiſtratuum publicorum, qui Principis mandatô, aut in provincias, *ad juſtitias faciendas & reformandas*, uti loquebantur, aut in exteras regiones, reipublicæ causâ, proficiſcebantur. Tenebantur enim ſubditi hoſpitiô excipere Miſſos ejuſmodi & Legatos eorumque miniſtros, & viaticum eis, (quod *parata* dicebatur, ſicut ipſum jus hoc hoſpitii, *manſionaticum*) pro uniuſcujuſque dignitate, præſtare, *L.* Longobard. *l.* 3. *tit.* 4. §. 2. 4. Quod cum pecuniâ interdum redimeretur, veritum id Conciliô Toletanô IV. apud Gratianum 17. *q.* 1. *de Vid.* Has autem *Manſiones* præparare, præſertim ſi ipſi Reges irent peregre *Manſionariorum* erat vel certè Comitum Provincialium: quibus hanc in rem tractoria dabatur, cujus hæc formula, *Quando ad vos venerit, manſionem ei & forum & panem & aquam largiri dignemini.* Interdum tamen Eccleſiæ & Monaſteria ab ejuſmodi hoſpitum exceptione, privilegiô peculiari *Emunitatis* appellatô, eximebantur, Car. du Freſne *Gloſſar.*. Vide quoque hîc infrà, in voce *Manſionarius.*

MANSIONARIUS, dignitas olim in Palatio Regum Francorum, cui incumbebat *manſiones*, Rege imprimis iter faciente præparare, uti dictum. Officium ejus pluribus deſcribit Hincmarus *Ep. de Ordine & Offic. Palatii capp.* 16. & 23. Idem *Comes Manſionarii* dicitur, apud Reginonem *A. C.* 859. aliàs *Metator.* In Eccleſia Romana hôc nomine venit, Cuſtos & conſervator ædis Sacræ, Æditμus, Matricularius, apud Gregorium M. *Dial. l.* 3. *capp.* 24. & 25. ubi Abundii, & in *Tabulario* Caſaur. ubi Scamberti, *Manſionariorum* fit mentio. Erant illi in Cleri ordine, & habebant inſuper reliquiarum ac phylacteriorum curam, ut & clavium Templi. Vide Car. du Freſne *Deſcript. Ædis Sophianæ c.* 86. ubi & monet, nomen illis inde datum, quòd *manſionem* ſeu domum Ædi ſacræ adjunctam haberent: unde Προσμονάριοι Græcis vocati ſunt. Alia eorum munia fusè exſequitur *Ceremoniale* Eccleſiæ Rotomagenſis, editum à Menardo ad librum *Sacramentorum* Gregorii præfati. In horum ordine primus, *Primus Manſionarius* nuncupatus eſt, de qua dignitate, vide in *Ordine Romano* Sed & in eadem Communione *Manſionarii* Canonici dicuntur, qui, aliàs *Reſidentes*, opponuntur Foraneis ſeu Forenſibus, qui *non faciunt reſidentiam*, uti loquuntur, &c. Vide plura hanc in rem apud Car. du Freſne præfatum *in Gloſſario*, ut & ſuprà in *Aſſiſii*, infrà quoque voce *Martyrarius*, it. *Matricula.*

MANSIONES, Militares, vide *Horrea.*

MANSUETARII, apud Æl. Lampridium, *in Heliogab. c.* 21. *Habuit & Leones, & Leopardos exarmatos in delitiis: quos edoctos per* Manſuetarios *ſubitò ad ſecundam & tertiam menſam jubebat accumbere, &c.* Græcis ἡμερωταὶ, ſunt Magiſtri & Cuſtodes, qui cicurandis feris operam navare conſueverunt, ſeu qui callebant, ut Manilius ait *l.* 4. & 5.

Quadrupedum omne genus poſitis domitare Magiſtris,
Exorare tigres, rabiemque auferre Leoni,
Cumque Elephante loqui, tantamque aptare loquendo
Artibus humanis varia ad ſpectacula molem.

Et infrà:

Ille manu vaſtos poterit frænare Leones,
Et palpare lupos, pantheris ludere captis.

Quem imitatus Seneca, *Ep.* 85. *Certi ſunt*, inquit, *domitores ferarum, qui ſæviſſima animalia, & ad occurſum exterrentia hominem, docent pati jugum: Nec aſperitatem excuſſiſſe contenti, uſque in contubernium mitigant. Leonibus Magiſter manum inſertat, oſculatur tigrim ſuus cuſtos, elephantem minimus Æthiops jubet ſubſidere in genua & ambulare per funem.* Urſi enim & Leones placidè domi alebantur, ut etiam nunc aliquibus in locis fit, animi causâ. Pars proin hujus agminis Urſarii fuêre, quorum meminit Edinerus *in Vita* Anſelmi apud Laur. Pignorium *in Vita D. Anſelmi l.* 1.

MANSUETINUM, oppid. Hungariæ, *Antonin. Babolza*, vel *Babolza Lazio*, inter Sopianas 25. & Arrabonem 105. mill. paſſ. *Pons Sociorum* & *Pons Manſuetinus* etiam dicitur, ab Aquino 105. ab Herculia 60.

MANSUETUS, alio nomine *Julius*, ex Hiſpaniâ Rapaci legioni additus impuberem filium domi liquerat. Is mox adultus, inter ſeptimanos à Galbâ conſcriptus, oblatum fortè Patrem inter Vitellianos & vulnere ſtratum, dum ſemianimem ſcrutatur, agnitus agnovit. Tacit. *Hiſt. l.* 3. *c.* 25.

MANSUM, caſtrum Galliæ, in extremis finibus diœceſis Aginnenſis, triduô, ſed fruſtra oppugnatum, à Comite Montis

for.

torris, bellô Albigenſi. Petrus Monachus c. 77. Vulgò *le Mas d'Agenois*: ad ripam Garumnæ, fere contra Marmondam. Iſtiuſmodi loca in Galliis plurima, quæ tamen *Valeſio Manſi* potius dicenda. Vox olim Germanis, Gallis, Italis atque Anglis, in frequenti uſu, à *manendo*: in Comitatu Valentino *Colonica*; Gallis aliter à vernaculo *Carrue* Carrucata: *Beda Familia*. Saxonibus Hida. Hinc *Manſio*, *Manſionile*, &c. Vide Hadr. Valeſium *Notit. Gall.* & prolixè de hac voce diſſerentem Henr. Spelman. *Gloſſar. Archael.*

MANSUR, Arabica vox, cognomen Joannis Damaſceni, apud Dominic. Macrum *in Hierolexico*, h. e. *Adjutus*.

MANTACÆUS, Portus, ad quem Petrus Heinius, Batavorum Archithalaſſus, claſſem Hiſpanorum argentiferam debellavit, A. C. 1628.

MANTALA, vulgò MANTOU, Gall. incolis *Manta*, oppid. Galliæ Narbonenſis in Sabaudia & finibus Allobrogum. *Antonin.* inter Tarantaſiam, 32. & Viennam in Occaſum 80. mill. paſſ. *Baudrand.* Ubi Boſo, Conciliô A. C. 879. habitô Rex provinc. Arelatenſis & Burgundiæ proclamatus eſt. *Morer.* Nunc vicus eſt pagi Viennenſis, pari intervallô ab urbe Vienna atque Turnone, Gall. *Mante*, vel *Mente*, S. Petri cellâ ſeu Prioratu veteri Cluniaco ſubjecto clarus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MANTALUS, urbs Phrygiæ à *Mantalo* conditore. *Steph.*

MANTAVONIUM, *Antonin.* Vide *Mantavonium*.

MANTELA, propriè Χειρόμακτρον, h. e. *manualis tela*, quâ manus tergebantur; aliter *Mantele*, apud Treb. Pollionem, *in Gallieno*, c. 16. *Mantelibus aureis ſemper ſtravit*: & *Mantelium*, per generis enallagen, Virg. *Æn.* l. 1. v. 706.

——tonſiſque ferunt mantelia *villis*:

Ubi *Servius*, *quibus*, inquit, *manus terguntur*. Villoſa igitur erant, uti & ex *Ovidio* & *Lucretio* diſcimus; apud quem poſteriorem, Philargyrius *mappas* interpretatur; nam mappæ tergendis manibus habebantur. Gloſſæ, *mappa* Χειρόμακτρα. Sic *Mantelia*, pro mappis villoſis etiam apud Plinium ſumuntur l. 7. c. 2. quæ quoque vera ac vetus hujus vocabuli notio. Ridiculè verò illi, qui *Mantelia* in illo Plinii loco, pro thoracibus vel loricis, quibus pectus munitur, acceperunt: quaſi verò magnum munimentum ſit & magnoperè impenetrabile in cute humani capitis. Atqui mantelia Veteres ante pectora ponere cœnantes conſueverant, ut hodie ſolemus illa lintea, quæ ante pectora noſtra, menſæ aſſidentes, ponimus & quibus manus & labra tergimus. Verùm ætate jam Plinii, non ampliùs *Mantelia* in uſu erant ἀντὶ Χειρομάκτρων, ſed integendis menſis ſerviebant. Martial. *in Epigr.* cujus lemma, *Gauſapa* vel *Mantele*: l. 14. *Epigr.* 138.

Nobilius villoſa tegunt tibi lintea citrum,
Orbibus in noſtris circulus eſſe poteſt.

Atque hoc tunc temporis diſcrimen ſtatuebatur inter *mappas* & *mantelia*, ut mantelia menſis operiendis, mappæ manibus tergendis uſum præberent. Nam mappæ erant brevia lintea, quas quiſque ſecum ad convivia ferebat; nec enim eas ſubminiſtrabat dominus, apud quem reperiebatur quidem menſa manteli inſtrata, ſed ſuam unuſquiſque convivarum ſecum mappam afferebat, uti patet ex ejuſdem Poëtæ l. 11. *Epigr.* 29. luſu, in Hermogenem, qui, cùm mappas furari non poſſet, mantele ſurripuit:

Attulerat mappam nemo, dum furta timentur,
Mantele è menſa ſurpuit Hermogenes.

Sic apud Scriptores *Hiſtoriæ Aug.* paſſim *Mantele*, pro menſæ integumento, accipitur. Lampridius *in Heliogabalo*, c. 27. *Exhibuit parafitis cœnas de vitreis & nonnunquam tot picta mantelia in menſam mittebat, his edulibus picta, quæ apponerentur.* Idem *in Alexandro*, c. 37. *Convivium neque opiparum, neque nimis parcum, ſed nitoris ſummi fuit: ita tamen, ut pura mantelia mitterentur*, in menſam ſcilicet &c. Poſtmodum verò *mappam* citimæ ætatis Latini etiam pro menſæ tegmine uſurpârunt, unde Gallorum *nappe* ortum. Vide Salmaſ. *Not. ad Lampridium*, *Pollionem*, *Vopiſcum*: & *Exercitat. Plin. ad Solin.* ubi de *Mantelibus* & *mappis*, è lapidis Caryſtii filamentis laneis, quæ in ignem mittebantur, ut à ſordibus nitidarentur: item de *Mantelibus*, è cute capitis hoſtium, p. 177. 178. & 188. ut & hic paulo infrà.

MANTELLATÆ, in Eccleſia Romana dicuntur Sorores de Pœnitentia B. Dominici; quòd laneô utantur palliô. Car. du Freſne *Gloſſar.*

MANTELLETUM, machina bellica. Petrus IV. Rex Aragoniæ *in Chron.* l. 3. c. 13. Vide quoque infrà voce *Mantelletta*, ubi alia vocis notio.

MANTELLUM, vide infrà *Mantelis*: item ſupra *Capella*.

MANTHYREA, vicus Arcadiæ. *Steph.*

MANTIANA, palus aquæ ſalſæ in Armenia, maxima poſt Mæotida, ad Atropatiam uſque pertingens. *Geluchalat P. Veneto. Van*, & *Vaſtan*, *Theveto*. Aliis *Abannas*. *Minadojo Actamar*. Hanc 8. magna flumina ingrediuntur, nullumque egreditur. in ambitu habet iter 8. dierum, *P. Gyllius*. Dicitur *Argis* Abylfedæ in ſua *Geograph.*

MANTIAS, Athenienſium Dux, cum 3000. militum. & idonea claſſe, Argæum in regnum Macedoniæ, à civibus ſuis juſſus reducere. Diodor. Sic. l. 16.

MANTICHORA, ex inuſitatis & Europæ inviſis Indiæ animalibus, *triplici ordine dentium pectinatim coëuntium, facie & auriculis hominis, oculis glaucis, colore ſanguineo, corpore leonis, caudâ ſcorpionis modô ſpicula infigens; voce, ut ſi miſceatur fiſtula & tubæ, concentu: velocitatis magnæ, humani corporis vel præcipuè appetens*, ex Ctesia, deſcribitur Plinio l. 8. c. 21. Vide & Ælianum *Hiſtor. Animal.* Euſebium *in Hieroclem*, Pauſan. *Bœoticis*, alios. Contrà, Jarchas Rex Indorum, apud Philoſtratum l. 3. c. 14. de hac prodigioſa fera rogatus, negat ſe quidquam inaudiſſe. At in palatio Sereniſſ. Bavariæ Electoris, cum effigie Alexandri M. iuſpectari ſe, memorat Cl. Raderus *Not. ad Curtium* l. 8. c. 9.

MANTICULATI, apud Matthæum Paris *A. C.* 1248. cognominantur Peregrini Hieroſolymitani, tanquam perâ inſtructi. *Mantica* namque *pera* eſt, in *Gloſſ.* Lat. Græc. apud Carol. du Freſne in *Gloſſar.* Aliam notionem verbum *manticulari* habet, quod idem eſt ac *manum* colligere & res furtivas convaſare, Salmaſ. *ad Vopiſcum in Tacito*, c. 6. Vide ſupra in voce *Manua*. at *Manticularii*, Græcè Βαλαντιοτόμοι à *manticulis*, in quibus pecuniam condebant, dicti, furum hoc genus, quos crurifragiô puniri ſolitos, diximus ſupra voce *Crura*. Vide quoque infrà *Saccularii*, nec non ubi de variis *Furti* generibus.

MANTIENI, montes Armeniæ majoris, ex quibus Araxes, & Gyndes fluv. profluunt. *Herodot.*

MANTILE, olim *Mantele*, *Mantelium* & *mantelum*: Plauto Captiv. Act. 3. ſc. 3. *Mantelium*, Varroni l. 5. *de L. Lat.* *Mantelium*, quaſi *Manûs tela*, Linteolum dicebatur, quo manuum ſordes abſtergebant in menſâ: Veteres enim *Mantelia* ante pectora ponere cœnantes conſueverant, ut hodie ſolemus lintea illa, quæ *Servieta* dicuntur; quibus manus & labra tergimus. Verum jam ætate Plinii uſum mutârunt, & integendis menſis ſervire cœperunt. Atque hoc tum temporis diſcrimen inter mappas & mantilia ſtatutum eſt, ut hæc menſas operirent, illæ manibus tergendis præberent uſum. Unde Salmaſ. *in Martialem* l. 11. *Epigr.* 29. *diſtichon hocce*,

Attulerat mappam nemo, dum furta timentur,
Mantele è menſa ſurpuit Hermogenes.

Mappas, inquit, *ſuas ad convivia afferebant finguli*, Mantile *convivator præbebat. Erant autem Mappæ brevia lintea, quibus manus tergebant: unde* Mappæ breves *eidem Poëtæ* ἐκμαγεῖα *alicubi appellantur*. Villoſa vero erant hæc *Mantilia*, Plin. l. 7. c. 2. Unde Virg. *Æn.* l. 1. v. 702.

——Tonſiſque ferunt Mantelia villis.

Proin, ſicut lanea veſtimenta, quæ villos habebant, ita & hæc lintea *Gauſape* dicta ſunt, Martial. l. 14. *Epigr.* 138. cui tit. *Gauſapa villoſa*, vel *Mantele*,

Nobilius villoſa tegunt tibi lintea citrum:
Orbibus in noſtris circulus eſſe poteſt.

Scil. ſolæ citreæ menſæ & pretioſiores *Mantili* tegebantur, ne ſordarentur, aut maculas traherent: at viliores orbes ſive menſæ (nam omnes tum rotundæ) ſine integumento erant, ideoque in iis circuli non ſemel ſpectabantur, impreſſi ex lancibus ſeu patinis. Et quia omnes tum menſæ rotundæ fuêre, ideò & *Mantilia* eandem habebant figuram: ad quorum diſtinctionem Gauſape, quod lectis pro ſtragulo injiciebatur, *Gauſape quadratum* dicitur eidem Poëtæ, *Epigr.* 152. *libri præfati*. Imò & Gauſape menſas tergebant, quod villoſum erat, & quidem luxuriæ cauſâ purpureum, ut docet *Lucilius* apud Priſcianum l. 7.

Purpureo terſit tunc latas Gauſape menſas, &c.

Plura vide apud Octav. Ferrarium, *de Re Veſtiar. Parte* 2. l. 1. c. 7. Ludovicus Vives *in Auguſt. de C. D.* l. 21. c. 6. teſtatur, *Mantile* Lovanii mediô conviviô igni datum, redditumque Domino mundius ſplendidiuſque, quàm poſſet aquis & ſmegmatis quibuslibet: Nempe è lino incombuſtibili, de quo vide ſuprà, factum erat. Unde & Langius l. 2. *Ep.* 52. ex Gariſtio lapide nectili *Manutergiorum* iſtiuſmodi: & Plin. l. 19. c. 1. *Mappariorum* meminit, quæ in focis ardentes, ſordibus exuſtis, ſplendeſcerent igni magis, quàm aquis poſſent. Inprimis enim Χειρομάκτρα iſtiuſmodi inde fiebant; ut videre eſt, apud Fortun. Licetum *de reconditis Antiq. Lucernis*, l. 5. c. 27. Vide quoque ſuprà, ubi de *Accubitalibus*, item voce *Mantela*; infrà porrò *Manutergium*, *Mittere*.

MANTILE lacerandi ritus, in menſa Militum, iis qui Milites non eſſent, occurrit apud Hedam in *Frederico* Epiſc. Ultraj. & Joannem à Leydis *in Chron.* l. 31. c. 50. ubi Wilhelmo Comiti Oſtrevandiæ, in menſa Regis Francorum id contigiſſe legitur: Nempe is mos invaluerat, teſte *Salaneuâ*, apud Hieron. Blancam, *ut nemo niſi Miles ad Menſam militis ſederet*: Si qui contrà agerent, Fecialium partes erant, illorum *Mantile lacerare*. vide ſuprà ubi de *Armis plenus*. & infrà, voce *Menſale*.

MANTINEA, urbs Peloponneſi gemina, una in Argia ad ſinum Argolicum, *Mantegna Nigro*. Altera in Arcadia, *Mandi Zardo*, *Mandigna Leunclavio*. 25. milliar. à Megalopoli in Boream, Argos verſus; 12. à Tegea; 40. à Cleonis, ad Parthenii montis radices. Hic inter Græcos dubiô Marte certatum, Epaminondâ Thebanorum duce cæſô. an. 391. Urb. Cond. Homer. *in Catalogo*,

Οἵ Τεγέην τ' εἶχον καὶ Μαντινέην ἐρατεινήν.

Heſych. Μαντινεία πόλις Ἀρκαδίας. *Nic. Loydius.*

MANTINI, populi Thraciæ, Virg. *in Ciri*.

MANTINUM, vulgò *la Baſtia*, caput Corſicæ, & ſedes Præfecti, in ora ad Ortum inter Sacrum promontorium ad Boream 25. & Marianam ad Meridiem 12. mill. paſſ. *Mantinon Ptol.*

MANTITTUR, Indiæ urbs intra Gangem *Ptol.*

MANTIUS, Melampi fil. ex Iphianaſſa filia Proteî, Polyphideum & Clytum ſuſcepit. Homer. *Od.* 5.

MANTO, mulier fatidica, Tireſiæ Thebani filia, quæ cùm poſt patris obitum Creontis & Theſei tyrannidem fugeret, primùm in Aſiam venit, ubi Apollinis Clarii templum condidit. Deinde in Italiam delata, ex Tyberi fluv. (ut poetæ fabulantur) aut certè ex Tyberino rege Ocnum peperit, qui poſtea ad fluv. urbem condidit, quam à nomine patris Mantuam appellavit. Virg. *Æn.* l. 10. v. 198.

Ille etiam patriis agmen ciet Ocnus ab oris

Fatidicæ Mantûs, & Tuſci filius amnis,

Qui muros matriſque dedit tibi Mantua nomen. Nic. Lerdin.

MANTUA, urbs Tranſpadanæ regionis clariſſima, Româ 300. annis antiquior, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Aquilejenſi, vulgò *Mantua* & *Mantoa* Italis, *Mantoue* Gallis. Non longe à Cremonâ abeſſe innuit Virg. *Eclog.* 9. *v.* 28.

Mantua væ miſeræ nimium vicina Cremonæ.

Ejus ſiquidem, ut & Taſſi, patria fuit. Martial. *l.* 1. *Epigr.* 62.

Marone felix Mantua eſt.

Fertilitatem ejus innuit ipſe Virg. *Georg. l.* 2. *v.* 198.

Et qualem infelix amiſit Mantua campum,
Paſcentem niveos herboſo flumine cygnos.
Non liquidi gregibus fontes, non gramina deſunt.
Et quantum longis carpent armenta diebus,
Exiguâ tantum gelidus ros nocte reponet.

Capta ab Agilulpho, A. C. 590. quem Exarchus Callinicus pacem rumpens irritaverat. Ferventibus dein Guelphorum & Gibellinorum diſſidiis, reliquarum in Italia urbium exemplum imitata, Paſſerinos ſibi præfectos conſtituit, A. C. 1308. Johannes poſtmodum Galeacius Ruperto Imperat. & Gallis victis urbium dominatores, inter quos Gonzagas, Mantuæ ſubjugavit. A. C. 1402. Sed à Sigiſmundo Imperat. Gonzaga Marchio Mantuæ creatus eſt. A. C. 1420. In Vincentium Mantuæ Ducem Polonorum vota inclinabant, A. C. 1606. cùm diſſidiis inteſtinis regnum collideretur. Vide infra, & omnino Cluver. *de Ital. Antiq. l.* 1. *c.* 26. *Baudrando* urbs magnifica, populoſa & munitiſſima, antea dives, à Manto, vide ibi. Sed A. C. 1619. capta fuit à Germanis & miſerè vaſtata, reddita tamen ſuo Duci, è familia Gonzaga, indies pulchrior evadit. 18. milliar. à Piſcaria in Auſtrum, uti & 24. à Verona, 10. à Pado in Boream. Non omittenda tria ſuburbia, quæ velut totidem urbes, ad lacum, in cujus medio Mantua ſita eſt, quorum nomina *Porto Forteza*, *il Borgo di S. Georgio & Thé.* Urbes in ditione præcipuæ *Viadana*, *Borgo-forte*, *Pomponeſco*, *Goito*, *Governolo*, *Caneto*, *&c.* ut prætercam Mirandulam, aliaque dominia, intra ejus limites comprehenſa. Hic Concilium celebratum ab Alexandro II. contra Honorium II. ab Henrico IV. electum, A. C. 1064. quô inter alia ſtatutum eſt, *Papam à ſolis Cardinalibus in poſterum eligendum eſſe.* Item à Pio II. A. C. 1459. quô de Turcis repellendis actum eſt. Caput eſt Ducatus Mantuani, *Ducato di Mantoa*, qui à Pado bifariam ſcinditur. Terminatur ab Oriente Ducatu Ferrarienſi, à Septentrione territoriis Veronenſi & Brixianô, ab Occaſu agro Cremonenſi, à Meridie Ducatu Mutinenſi & ditione Ducis Mirandulæ. Partes ejus anteà fuerant Guardiſtalla, Sabulonetta, Novellaria, Bozolum *Bozolo*, Caſtilio Stiveriarum *Caſtiglione*, & Sulphurinum *Solfarino*, ſed nunc ab eo revulſa, propriis ex eadem familia parent Principibus. Subeſt Duci Mantuano pars major Ducatus Montferratenſis, inter Pedemontium, Liguriam, & Ducatus Mediolanenſis. Inde *Mantuanus.* Stat.

Tentat audaci fide Mantuana
Gaudia famæ.

Mántua & Mántua Stephano, vide quoque ſuprà, voce *Gonzaga.* Item pagus Hiſpaniæ Tarraconenſis in Carpetanis, vulgò *Villa Manta* dicta.

MANTUELIS, apud Pollionem *in Claudio*, *c.* 17. *Chlamydem Dardanicam mantuelem unam*, cognomen eſt chlamydis μανδυώδους, i. e. *in modum manti factæ*, vel ad formam *manti* accedentis. Diverſum enim σχῆμα *mandyæ* & chlamydis erat, quæ duo tamen plerumque confundunt Auctores. A Græco μανδύη ſeu μανδύας, *mantua*; unde *mantuelis*, ὁ μανδυώδης. & *mantuatus*, apud Iſidorum *in Gloſſis. Mantum* tamen & *Mandum* etiam dixêre Latini & videtur Græcè non tantùm Μανδύας & Μανδύη, genus hoc veſtimenti dictum eſſe, ſed etiam μάνδυς, à quo Latin. *mantus* & *mantum.* Iſidorus, *Mantum Hiſpani vocant, quòd manus tegat tantùm: eſt enim breve amictum.* Idem in *Gloſſis*, *mandus veſtis virginalis.* A *manto*, *mantatus*, apud Martialem, *l.* 14. qui manto tectus eſt. *Epigr.* 29. *de Cauſia*,

In Pompejano tecum ſpectabo theatro.
Mantatus *populo vela negare ſolet.*

H. e. Qui mantatus eſt, in Pompejano theatro, vela populo ſolet negare, quibus ipſe non indiget, &c. In Eccleſia Romana *Mantum* olim habitum eſt inter præcipuas Pontificum veſtes, adeò ut dignitatis ſuæ inveſtituram per illud acciperent: quô cùm Prior Diaconorum Papam electum indueret, utebatur his verbis. *Ego inveſtio te de Papatu, ut præſis urbi & orbi*, ut habetur *in Ceremoniali Romano.* Sic, cùm deponerentur Pontifices, aut ſponte dignitatem abdicarent, eadem veſtis prima erat, quam ut præcipuum inſigne dimittebant, &c. Unde *Immantare*, propriè de Pontificibus Roman. apud Radevicum *de Geſtis Friderici l.* 4. *c.* 65 Joan. Sariſberienſem *Ep.* 59. alios. Sed & *Mantum* fuiſſe Præfectorum Urbis Romæ, per quod ſimiliter fuerint inveſtiti, diſcimus ex *Actis* Innocentii III. Fuit autem id aureô limbô circumtextum, apertum à parte dextra: uti habetur in *Ceremoniali Rom. l.* 1. *ſect.* 7. Etiam inter Regalia inſignia Aragoniæ Regum, *Mantum* recenſetur, *in Ep.* Martini IV. ſeu *Mantellum*, uti alii vocant, inprimis ubi de *Manto* Franciæ Regum, quod quâ ratione deſcribatur, in *Computo* Stephani *de la Fontaine* Argentarii Regii *A. C.* 1351. vide apud Car. du Freſne *in Gloſſar.*

MANTURNA, Dea apud Romanos, ut nova nupta domi maneret.

MANTUS, ſeu MANTUM, vide hîc *ſuprà.*

MANU ad Ferrum, cognomen militare Aureliani Imperat. quòd vulgò eſſet exerendi gladii cupidus. Salmaſ. *ad Vopiſcum c.* 7. Simile illud, *Manus in capulo*, apud Statium *Thebaid. l.* 4. *v.* 557.

——— *manus omnis in armis,*
Omnis & in capulo ———

Ad quem locum vide Barthium *Animadverſion. l.* 2. *p.* 1154. ubi & de pari ardore verba Lucani adducit *l.* 7. *v.* 767.

——— *armaque ſeſe*
Mente agitant, capuloque manus abſente movebant.

MANU involutâ in pallâ altaris offerendi ritus, occurrit in *Tabulario* Caſaur. A. C. 24. *Ludovici Imperat.* [illegible], apud Car. du Freſne. *Ego Lupo tibi domno Romano Abbati ac parte Monaſterii cum oblatione manu involuta in palla Altaris, &c.* Vide infra, ubi de *Oblatis*: item ubi *de Manu non temere ſacris admovenda.*

MANU ſalutare, ſeu *Manu venerari*, apud Tacitum *l.* 16. *Annal. c.* 4. de Nerone cantante, *Poſtremò genu flexus & cœtum illum manu veneratus eſt*: ritus fuit Hiſtrionum, Pantomimorum & Cantorum, qui ſcenam ingreſſi populum adorabant. Nempe *manum* ad os referebant, eamque oſculabantur, poſtmodum porrigebant ad illos, quorum honori ac venerationi oſculum dederant, ſicque protenſione manus, quodammodo ipſum oſculum porrigere & ad eos jactare videbantur; id quod *jacere oſcula*, item *baſia jactare*, dicebant. Vide ſuprà in his phraſibus, item ubi de *Labratis* oſculis; & *Orantium ritibus*, ubi de more *Manu canentibus modum dandi*, infrà voce *Neſochori*: it. *plauſum excitandi* ubi de *Ovariariis.*

MANU Signatus, vide infrà *Signatus manu.*

* MANU Tertiâ, Septimâ, Duodecimâ jurandi &c. ritus, medio ævô uſitatus, vide ſuprà ubi de variis ritibus *Jurandi.*

à MANU, ſeu Amanuenſis, vide infrà *Scriptor.*

MANUA, ſeu MANNUA, Græcè ἀμάγμα, recentiori ævô μανάδιον vide in voce *Manna.*

MANUALE ſeu MANUALIS, ſtrophiolum, ſudarium, in *Paſſione* S. Montani, apud Dominicum Macrum *in Hierolexico.* Item Liber Eccleſiæ Romanæ in quo continetur *Ordo Servitii Extremæ Unctionis*, *Catechiſmi*, *Baptiſmi & hujuſmodi*, apud Gillebertum Lunicenſem Epiſcopum *de Uſu Eccleſiaſtico.* Aliam vocis notionem vide infrà ubi de *Mento.*

MANUARIA Lex vide infrà *Monomachia.*

MANUARIÆ Sellulariæque Artes, à civibus Romanis olim non exercebantur, teſte Dionyſiô *l.* 2. & 9. Apud Athenienſes verò, quos univerſos Theſeus diviſit in Εὐπατρίδας, qui cæteros dignitate antiſtabant, & Patricii dici poſſunt: Γεωμόρους, qui ruri habitantes agros colebant: & Δημιουργούς, qui in ipſa urbe ſedes habebant hi poſtremi Opifices erant; & circa artes quaſcunque *manuarias* occupabantur. Nec tamen illi omnes: Nam cùm cives univerſi à Solone iterum diviſi eſſent in 4. ordines, Pentacoſiomedimnos, Equites, Zygitas & Proletarios; ex his, tenuioris fortunæ homines liberos ſuos ruri opus facere docebant, ut eſt in palliata Menandri fabula *Adelphis*, apud Terentium: aut ii artificium diſcebant, ut patet ex Lege: Υἱῷ τρέφειν τὸν πατέρα μὴ διδαξάμενον τέχνην ἐπάναγκες μὴ εἶναι, *Filium, quem Pater artem non docuerit, ad eum exhibendum ne cogitor*: aut peregrè ad mercatum ablegabantur, ut habes in Comœdiis. Honeſtiores verò inſtituebantur in Muſicis, in Gymnicis, in re Equeſtri, ad venandum, in Philoſophia, ut inter alia ex Terentio *in Andria* patet. Sam. Petitus *Comm. in LL. Atticas tit.* 3. & 4. *l.* 2. Sic apud Ægyptios quoque inferioris conditionis Opifices erant, & militiâ arcebantur, lege Seſoſtris, neque illis licebat paternæ vitæ inſtitutum deſerere. *Scholiaſtes* Apollonii Rhodii. Quod cùm didiciſſet in Ægypto Lycurgus, Lacedæmoniis ſuis ſimiliter utrumque injunxit; Plut. *in Eo.* Sed & apud Thraces, Perſas, Scythas, Lydos, & omnes ferè Barbaros, illos, qui artificia diſcebant eorumque liberos, pro ignobilioribus civibus, generoſiores autem eos habitos, qui à *Manuariis* operibus abſtinerent, præſertim, qui rei militari vacarent: idque didiciſſe Græcos omnes, Corinthiis exceptis, qui Opifices minimè contemptui habuerint, legimus apud Herodotum *l.* 2. *c.* 167. Vide Joh. Marshamum *Can. Chron. Sec.* xv. ubi de *Ægyptiorum militia.* Ut autem Artes, quæ magno in pretio Athenis erant diligenter excolerentur, lege cautum: Ὁ ἀργίας ὑπεύθυνος ἔστω παντὶ τῷ βουλομένῳ γράφεσθαι. *Lentitudinis dicam quivis impingito*: quam ab Ægyptiis ſancitam & Athenas à Solone invectam fuiſſe, auctor eſt Herodotus *Euterpe.* Piſiſtratum tamen ejus auctorem facit *Theophraſtus*, apud Plutarchum: At Draco eam prius ſcripſerat, qui τοὺς ἀργοὺς infamiâ notavit, ut eſt apud Pollucem *l.* 8. *c.* 6. Proin & Theſeus, pecuniam bove ſignavit, ut refert Plutarchus. πρὸς γεωργίαν τοὺς πολίτας παρακαλῶν, *ad agriculturam cives hortatus*: Addit Petitus, καὶ πρὸς τὰς τέχνας, *& ad artes ſeu opificia*, ut haberent, unde ſibi compararent victum. Quin etiam non licebat ſervum otioſum alere, qui artem aliquam non ſciret: nec advena ad κοινωνίαν τῆς οἰκήσεως aliter, quàm è Senatus Areopagitici ſententia recipiebatur, ne quis ſcilicet commigraret temerè, & niſi ἐπὶ τέχνῃ aut rei alterius utilis ergò, vide Ariſtophanem *in Pluto.* Interim duas artes exercere non licebat, ex Lege, cujus meminit Demoſthenes *in Timocratem*; Μὴ δύο τέχνας μετιέναι. *Duas artes ne exerceto.* Ex lege cavit Solon, τοὺς ἄνδρας μὴ μυρεψεῖν, *Ne quis vir unguentarium facito.* Nec peregrinis permiſſum erat Artem exercere, ex Lege: Τοὺς ξένους ἐν τῇ ἀγορᾷ μὴ ἐργάζεσθαι, *Peregrini in foro nihil vendunto, neque artem exercento.* Quò autem Opificum accenderetur induſtria, veteri Lege qui inter ſuos Artifices peritior habebatur, publicè epulabatur in Prytaneo, & primam in theatris atque concionibus occupabat ſedem: Τὸν ἄριστον ὄντα τῶν ἀπὸ τῆς συντεχνίας σίτησιν ἐν Πρυτανείῳ λαμβάνειν καὶ προεδρίαν. Sed ſi quis alius, qui hunc ipſum arte ſuperaret, reperiretur, ei ſuam σίτησιν locumque prior cedere tenebatur, ut diſcimus ex Ariſtophane *in Ranis.* Committebantur autem inter ſe uniuſcujuſque artis Artifices, ut quis optimus eſſet fieret palàm, festô, quod Χαλκεῖα ſive Πάνδημον, quia ab omnibus artificibus triceſimô Pyanepſionis die agitabatur, dictum eſt; atque hinc Ἀγῶνες i. e. *commiſſiones.* Olim tamen, ante Ariſtotelis ætatem, Diophantus Archon, qui præfuit annô 2. Olymp. 96. volebat, ut ſoli ſervi pu-

blici artes exercerent, apud Ariſtot. *Polit. l. 2. c. 7.* verùm illud vel nunquam vel non diu obtinuit: ut tum ex præcedentibus videre eſt, tum ex Demoſthene *in Eubulidem*. [illegible] *Cavemt vobis legibus ſuppetias ire*, &c. *qui artem non exercent, pro peregrinis habere.* Vide eundem Petitum *l. 5. tit. 6.* ut & infra, voce *Opifices*, item *Sellularii*. Aliter vox *Manuaria*, ſumitur, de parte Mechanices intellecta, quæ [illegible] Græcis, vide infra *Mechanice*.

MANUBIÆ, præda quæ *manu* capta eſt A. Gellio *l. 13. c. 24. Novo, manu exuvia; ſpolia* ſic dictæ ſunt, quòd *manibus detrahuntur*. Aſconius Pædianus in 3. *contra Verrem*, auctor eſt, Veteres *manubias* dixiſſe ſpolia quæſita de vivo hoſte nobili per deditionem. Suetonius *in Veſpaſ. c. 16.* ſimpliciter pro quacunque rapina uſurpare videtur, nec ab hoſte ſolùm, ſed etiam à cive petita: *Nero*, inquit, *ad manubias converſus eſt, cùm de confiſcationibus nuſquam ſubtraxit mentionem faceret.* Gellius *aliter*. *Manubias* vult eſſe pecuniam, vel ex hoſte captam, vel ex præda venditâ redactam: quæ videtur vocis maximè propria ſignificatio, atque ſic *Manubiæ* dicerentur, quia ea pecunia eſt ex ſpoliis, quæ manu hoſti ſunt detracta. P. Nannius tamen *in Miſcellaneis l. 3. c. 2.* arbitratur, illas ſic dictas eſſe, vel à *manu* & *vi*, vel à Græco *βία*, ut hybrida ſit dictio. Ex hiſce templa olim erecta. Ambroſius *Ep. 29. ad Theodoſ. Imperat. Legimus templa idolorum antiquitus condita de manubiis, & ſpoliis reliquorum hoſtium.* Sic *Ædem Caſtoris ex manubiis L. Metellus exſtruxit*, Aſconius Pedian. *in Verr. Cicerone p. 30. C. Marius Pr. Trib. Plebis, Augur de manubiis Cimbricis & Teutonicis ædem Honori & Virtuti* Sueton. *Auguſto c. 30.* & *Tiberio c. 20.* Elei quoque bellô devictis Piſæis, templum & ſignum de *manubiis* Jovi fecerunt, Pauſanias *Eliac.* &c. Imò *Templa omnia de manubiis, i. e. de ruinis urbium.* *Octavius* apud Minucium Felicem, ubi Viros doctos vide. Indidem arcus exſtructi, aliaque Victoriæ monumenta publicè poſita ſunt. Sic *In faſtigiis Fori Trajani ſimulachra fuiſſe ſita circumundique inaurata equorum atque ſignorum militarium, cum ſubſcriptione*, EX MANUBIEIS, refert *loco præfatô* A. Gellius, ex Manubiis nempe Dacicis. Namque Forum illud à Trajano poſt Daciam ſubactam, exſtructum, & ea pecunia, quæ ex venditione prædæ in bello Dacico manucaptæ percepta eſſet, in eo arcus triumphales ob ſuperatos Dacos ac Sarmatas, porticus ampliſſimæ excelſiſque opere Corinthiaco columnis magnis epiſtyliis adjunctis, ut Gigantum potiùs, quam cæterorum hominum moles crederentur, ſtatuaque ipſius Trajani in medio porticus atrio columnis ſuperpoſita eſt, præ cæteris in Foro medio Cochlide columnâ marmoreâ altitudine pedum 128. erectâ &c. Vide Dionem Caſſium, *ubi de Trajano. A. Ciacconium.* Jac. Oiſelium JCtum *in Gellium* &c. & infra in voce *Præda*. Aliam notionem vocis habes ſuprà ubi de *Fulmine*.

MANUCODIATA, apodum genus, quas meliùs cum Ariſtotele, *Hiſt. Anim. l. 1. c. 1.* [illegible], *pravi-pedes*, dicas. Habent enim pedes, ſed non idoneos ad greſſum; imò, nec ut iis conſiſtant, ſed ut hæreant: quomodo *Plinius* capiendus, nec negat, habere pedum uſum. Non enim pedes Deus iis fruſtra omnino fecit; Aliter vocantur [illegible] & [illegible], eò quòd nidificent [illegible], *in alveolis è luto fictis*. Ariſt. *Hiſtor. Animal. l. 9. c. 30.* iiſque oblongis, unô aditu arctô, qui ſufficiat. Qui ab hirundinibus dignoſcantur, ibid. legas. De iiſdem ſic Plinius *l. 10. c. 39. Plurimum volant, quæ apodes, quia carent uſu pedum, ab aliis cypſeli appellantur, hirundinum ſpecie. Nidificant in ſcopulis. Hæ ſunt, quæ toto mari cernuntur: nec unquam tam longè naves, tamque continuô curſu recedunt à terra, ut non circumvolitent eas apodes. Cætera genera reſidunt & inſiſtunt: his quies, niſi in nido, nulla: aut pendent aut jacent.* Ac tales ſunt Ariſtotelis Pliniique apodes. Longè verò minùs greſſus convenit apodum iis, quæ diſcriminis cauſâ *Indicæ* vocantur, atque aliter *Manucodiatæ*. Hæ enim ſemper volare, nec unquam quieſcere, dicuntur. Sed id pro vano prorſus habendum. Nam ut veriſſimè Ariſtoteli proditum eſt, nullum eſt animal, quod vel moveatur ſemper, vel ſemper quieſcat. Nihilò verius, quòd eas ſolô ajunt rore vivere, quem inter volandum manè percipiant. Nec enim ſemper ros decidit; &, cùm cadit, non tam puſillô rore animal tam grandibus alis vitam ſuſtentet. Veritas autem ſic ſe habet: Inſectis vivit, quæ venatur, & aliis, quæ reperit in arboribus: his enim ſe applicat, tum quietis ac ſomni cauſâ. Sunt verò hæ aves in Inſulis Moluccis ac Java majori. Nomen earum ſonat *Dei aves*: dicuntur quoque *Aves paradiſi*; quia vulgus, Muhammedicum inprimis, perſuaſum habet, venire illas è paradiſo. Imò Reguli Moluccani tam ſtultè ſapere dicuntur, ut ſe plumis illarum avium ornatos, utcunque vel in primori acie conſiſtant, vulnerari non poſſe arbitrentur. Credibile tamen eſt, quandoque etiam Regulos ipſos, aliorum inſtar, bellô cadere: eoque experientiâ vanitatem illam ſatis refelli. Quod cùm ignorare non poſſint, cenſeo, pennas iſtas aſſumere, partim ornatûs cauſâ, partim ut argumentum ſuæ in Deo fiduciæ & ſymbolum divinæ erga ſe curæ. Nempe ſperant, ſe per iſtas Dei ſive Paradiſi aves, Numini reddi commendatiores: nec facile in prælio, à Deo, cui fidant, in deſertum, atque ut cadant, mox transferendos eſſe in ſedes beatas. Neque verò Inſularum ſolum incolæ, ſed & Janizari ſeu Prætoriani Turcarum Imperat. cum prælium inituri ſunt, earum plumis ſeſe ornant; teſte Bellonio *Obſervat. l. 3. c. 25.* Quanta enim illarum venuſtas ſit, exponunt fusè Cardanus *de Subtil. l. 10.* & Scaliger. *Exercitat. 228.* Vide Voſſ. *de Idolol. l. 3. c. 80. & 87.* *Georgio de Sepibus* teſte hæc avis, duo longiſſima fila atri coloris è corpore emittit, quibus in arborum ramis implicitis, ſe ad quietem de iis ſuſpendit. Plerunque tamen in continuo motu per auras defertur: Alas enim habet, ſed immediate poſt prominulum roſtrum. Exigua ei corporis moles, variorum colorum, qui tamen maximè ad æruginem accedunt. Pennas habet ad duos palmos excurrentes, uno paucis circa roſtrum & lanuginoſis pennulis mirâ varietate contecta, videtur agglomerata quædam pennata maſſula, vix carne conſtans. Cauda verò, pavonum more, aureo ſplendore nitet, aliis mixtim coloribus corruſca. Exuviæ illuſmodi volucrium ſeptendecim è Braſilia Kirchero miſſæ, in *Muſæo* ejus hodieque oſtenduntur, quarum una ſubtiliſſimi roſtri, quod pene ſemipalmare eſt & ejuſdem altitudinis pedes, corpulentiam verò junioris galli habet; pennæ porro intenſiſſimè rubent. Aliæ ſedecim & formâ & colore mutabiles ac vagæ novitèr acceſſerunt, de quibus videatur Georg. de Sepibus *in Collegii Romani Societatis Jeſu Muſæo p. 31.*

MANUDUCTOR, in *Gloſſis* dicitur, quem *Meſochorum* Græci vocant: qui videlicet in medio Chori conſiſtens reliquis inde auſpicium canendi modumque dabat. Quemadmodum *Heſiodus* Apollini, cum Muſis, in cœlo citharâ perſonanti, ſedem aſſignat, *Χορῷ ἐν μέσῳ, choro in medio.* Vide infra paſſim, inprimis in lemmate, *Menſuram percutere*, & voce *Meſochorus*.

MANUEL Byzantinus, Hiſtoricus laudatus Joh. Curopalati, *in proœm. Hiſt.* Item Bryennius, auctor libri de Muſica.

MANUEL MOSCHOPULUS, ſcripſit dictiones Atticas, Notas in Heſiodum, Synopſin in vitam Euripidis, &c. *Geſner. Poſſevin.* Reliquos quære, *in Emanuel*, it. *Immanuel*.

MANUELATI, in Veteri Inſtrumento, dicuntur nummi Manuelis Comneni Imperatoris Conſtantinop. contractè *Manlat*, apud Arnoldum Lubecenſem. Vide Car. du Freſne *Diſſertat. de inferioris ævi Numiſmat. num. 84.*

MANUFIRMA, apud medii ævi Scriptores fundus eſt conceſſus alicui ad vitam & hæredum ſub cenſu annuo, certis conditionibus interpoſitis; proinde diverſus ab *Alodo*, qui erat hæreditarius. Et quidem *Manufirmarum* ea primitus, quæ Feudorum ac Beneficiorum, ratio erat, cùm à dominis ad vitam concederentur, eique finitâ ad donatores redirent: in eo tamen ab illis differebant, quòd beneficia nulli alii oneri obnoxia eſſent, præterquam homagio & ſervitio militari; hæ verò villus quidpiam redolerent, ut quæ annuo ſub cenſu concedebantur. Poſtmodum, & quidem crebrò, dari cœperunt, non ad unius modò, ſed & ad primi & ſecundi hæredis vitam, ita ut, illis decedentibus, licèt liberos haberent, ad dominos reverterent, quæ erat *Precariarum* & *Præſtariarum* conditio. Tandem, uti & in Feudis factum, hæreditariò jure poſſeſſæ ſunt, & de iis diſponendi facultas poſſeſſoribus, non minus ac de Feudis, eſt indulta. *Manufirmæ* porrò eædem fuêre cum terris cenſualibus, ſeu cenſui obnoxiis, quæ in eo quoque à Feudalibus diſtinguebantur, quòd cenſuales ſeu *manufirmæ*, non homagium, ſervitium aut exercitum, ſed cenſum tantummodo annuum deberent; unde *feudalibus* perpetuò opponuntur, apud Butilerium *in Summa rurali* &c. Nomen illis inde quòd ejuſmodi conceſſiones *manu* concedentium & donatorum *firmarentur*, peculiariſque eſſet iis in contractibus formula, his verbis concepta: *Ut autem hujuſmodi manufirma ſtabilis & inconcuſſa permaneat, manu propria firmavimus* &c. Vide Car. du Freſne *in Gloſſario*.

MANULEARII, memorati Plauto *in Aulularia, Actu 3. ſc. 5.* ubi totus eſt in fœminei luxûs inſania publicè traducendâ, cùm inter alia ait,

Aut Manulearii, *aut Murrobathrarii:*

Dicti videntur, qui tunicarum manicas ſive tunicas manuleatas, quarum mentio apud Plautum alibi, conficerent: Si tamen hoc à Sarcinatoribus, quarum *in eadem Scena* inferiùs meminit, diverſum fuit artificium. Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiar. Part. 1. l. 3. c. 21.* & ſuprà voce *Manica*.

MANUM aut *Dextram* perdere, pœna decreta maximè in perjuros in *L. Wiſigoth. l.* [illegible] *tit. 5. §. 1.* in *L. Burgundionum tit. 6. §. 11.* &c. in *L. Bajwar. tit. 2. c. 6. & c. 11. §. 1.* alibique paſſim: item pœna Monetariorum, in *Edicto* Piſtenſi *c. 16.* apud Car. du Freſne *Gloſſar.* in voce *Manus*. Sed & Speculatoribus, apud veteres Romanos, *manus* præciſas, legimus apud Livium *l. 22. c. 33. Per eoſdem dies ſpeculator Carthaginienſis, qui per biennium fefellerat, Romæ deprehenſus, præciſiſque manibus dimiſſus.* Transfugis item, apud eundem *l. 26. c. 12. Fuſſus id ita eſſe & alios ſpecie transfugarum Numidas vagari in caſtris Romanis. Hi ſupra ſeptuaginta comprehenſi & cum transfugis novi, mulctati virgis manibuſque præciſis, Capuam rediguntur. Conſpectum tamen triſte ſupplicium fregit animos Campanorum.* Imò & apud Iſraëlitas mulieri, quæ alterius viri maritum ſuum percutientis pudenda apprehendit, Deuteronomii *c. 25. v. 11. & 12. Si concertantibus hominibus inter ſe, viro cum fratre ſuo, accedat uxor viri unius illorum, ad eripiendum maritum ſuum è manu percutientis ipſum, & extendens manum ſuam, apprehendat pudenda eum: Tunc amputabis manum illius; ne parcito oculis tuis.* Vide quoque ſuprà, voce *Hæreſis*, item ubi *de Homicidii cauſa*, infrà quoque voce *Parricida*.

Ad MANUM canere, vide ſuprà *Hypocrita*.

MANUMISSIO, origo & allectio ſeu adoptio in cives, olim cives fecit. Tribus autem modis ſervos *manumitti* conſueviſſe, *Suetonius*, Interpres *Topicorum Ciceronis*, affirmat: Aut, ſi quis, conſentiente vel jubente Dominô, nomen ſuum in cenſum detuliſſet: aut virgâ in caput ſuum à Prætore impoſitâ, quæ *Vindicta* dicebatur, in libertatem vindicatus eſſet; aut à Domino teſtamentô liber relictus. De *Manumiſſione per cenſum*, quæ à Servio Tullio Rege originem traxiſſe perhibetur, Ulpianus loquitur, *Servi*, inquiens, *qui in peculio cenſum haberent, aut quibus eas facultates domini impartirent, ſibi eos in cenſum Civium à Cenſoribus adſcribi juberent, libertatem conſequebantur.* Secundi generis, nempe *Manumiſſionis per Vindictam*, Auctor fuiſſe fertur P. Valerius Poplicola, annô primô poſt exactos Reges, cùm de præmiis Vindicis.

dicis ſervi, qui conjurationem indicaverat, ad Populum tuliſſet à quo etiam *vindiciæ* nomen ductum fuiſſe exiſtimant, tum alii, tum Livius *l.* 2. *c.* 5. Poſt quem obſervatum ut qui ita liberati eſſent, in civitatem recepti viderentur. Hæc autem poteſtas primùm penes Conſulem fuit, poſt ab eo ad Prætorem urbanum tranſlata eſt, ut *vindictâ*, i. e. *virgâ* in caput impoſitâ (eam enim ſic appellare placuit) *manumitteret*. Quod ſic fiebat; Qui *manumittere* ſervum volebat apud Prætorem, ejus caput aut aliud membrum tenens, ad Prætorem ſic dicebat: *Hunc hominem liberum eſſe volo*, & emittebat eum è manu, *Sigonius ex Boetio, Feſto, Valerio Probo ac Donato*. Idem tamen ex Iſidoro *l.* 9. refert, Romanos eos, quos *manumittebant*, alapâ percuſſos circumegiſſe, atque ita de manu miſiſſe; factâ ſic ipſis poteſtate abeundi, quo velint. Unde apud Phædrum *l.* 2. *fab.* 5. ad Atrienſem, multâ ſedulitate libertatem ambientem, inquit Tiberius Imperator.

Multo majoris alapæ mecum veneunt.

Et Claudian. *de* 4. *Conſul. Honorii* huc alludens ait,

In crerum rubuere genæ

Perſius quoque *Sat.* 5. *v.* 76.

——— *Heu ſteriles veri quibus una Quiritem*

Vertigo facit

Ac paulo poſt, *v.* 79.

Verterit hunc Dominus, momentò turbinis exit

Marcus Dama.

Prætor autem *vindictâ* ejuſdem ſervi capiti impoſitâ, ita dicebat: *Dico eum liberum eſſe more Quiritum.* Inde converſus ad lictorem ajebat: *Secundùm tuam cauſam, ſicut dixi, Ecce tibi vindicta.* Tum lictor, acceptâ hac à Prætore, caput ſervi percutiebat, faciem palmâ tergumque verberans. Quibus actis nomen *manumiſſi* in acta à Scriba referebatur, adjectâ *manumiſſionis* cauſâ. Neque verò neceſſe erat omnino pro Tribunali manumittere, ſed poterat id quoque in tranſitu fieri, cùm aut lavandi aut geſtandi aut Ludorum cauſâ prodiiſſet Prætor. Et hinc forte deducendus mos eſt, quem hodie Nobiles aliique Magnates Viri obſervant, cùm ſervos jure arma geſtandi inſigniunt, quod Germani vocant, *Wehrhafft machen*. Tertius, qui *Teſtamentò* fit, in Inſtitutionibus diligenter explicatur, quò proin Lectorem remitto. Qui ſic *manumiſſi* & libertate donati erant, raſò capite geſtabant pileum, libertatis inſigne. Unde Proverb. *ad Pileum vocare.* Tertullian. *de Reſurr. carn.* docet, ſuò tempore ſervos tales à Dominis accepiſſe veſtem candidam, annulum aureum, & novum nomen priori additum. Et certè, tria habere nomina, non tam nobilitatis, quàm libertatis indicium fuiſſe, patet ex illo Juvenal. *Sat.* 5. *v.* 127.

——— *Tanquam habeas tria nomina.*

Horum itaque modorum aliquo *manumiſſus*, majorem & juſtam conſequebatur libertatem, & fiebat ac dicebatur civis Romanus. Qui vero vel *inter amicos*, vel *per menſam*, vel *per epiſtolam* (quos tres modos, *naturales* dictos, prioribus addunt Juriſconſulti) *manumittebantur*, minorem conſequebantur libertatem & *Latini Juniani* fiebant ac dicebantur, ex lege Junia Norbana. Quod ſi quis tempore ſervitutis commiſiſſet aliquod crimen, propter quod notis in fronte & ſtigmatis compunctus: vel in publicos carceres conjectus fuiſſet aut propter delictum aliquod verberibus affectus, illud confeſſus eſſet, ac dein gratiâ cum Domino initâ, ab eo fuiſſet manumiſſus, ex Lege Ælia Sentia, *Libertus dedititius* fiebat, ac infimam conſequebatur libertatem. Vide Jac. Rævardum *Variar. l.* 4. *c.* 9. & *lib. ſing. de auctoritate Prudentum*, *c.* 7. Anton. Cujacium *Lectionum Subſeciv. Juris Civ. l.* 2. *c.* 9. Jac. Cujacium *Obſervat. l.* 5. *c.* 13. & *l.* 7. *c.* 20. Adr. Turnebum *Adverſar. l.* 18. *c.* 3. Joh. Roſinum *Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 20. &c. Apud Athenienſes, Servi libertatem conſequebantur, vel invitis Dominis, pecuniâ numeratâ, quam *unam libellam* vocat Plautus *Caſinâ*. *Actu.* 2. *ſc.* 5.

Vobis invitis, atque amborum ingratiis,

Unâ libellâ liber poſſum fieri.

Aliquoties, quum afflictis Reip. temporibus egregiam in bello navârunt operam, libertate donabantur à Republ. ut illi, qui annò 3. Olymp. 93. Archonte Calliâ, ad Arginuſam Lacedæmonios fuderunt: item, qui Chæroneæ adverſus Philippum Macedonem militavêre. Non licebat autem, qui *manumittebantur*, liberos pronuntiare in Theatro, ex lege Æſchini laudatâ: aliàs præco, nam per hunc renuntiatio fiebat, ignominiâ mulctabatur. *Manumiſſi* dein ſervile nomen aliquandò mutabant, aliquando ſyllabâ augebant, ut Stephanus ille, qui *Philoſtephanus* appellari voluit, *Antholog. l.* 2. Tonſuræ quoque genus mutabant, &c. Sam. Pet. *Comm. in LL. Atticas l.* 2. *tit.* 6. Cætera vide ſuprà in voce *Liberti*. Apud recentiores *Manumiſſionis directæ* (h. e. abſolutæ, plenariæ in qua nullum reſervabatur obſequium aut Patronatûs jus) formula hæc exhibetur, à Marculfo *l.* 2. *Form.* 32. 33. 34. *Te ex familia noſtra à præſenti die ab omni vinculo ſervitutis abſolvimus, ita ut deinceps, tanquam ſi ab ingenuis parentibus fuiſſes procreatus, vitam ducas ingenuam & nulli hæredum noſtrorum, vel cuicunque ſervitium, nec Libertinatis obſequium debeas, niſi ſoli Deo, cui omnia ſubjecta ſunt: peculiari conceſſò, quod habes, aut deinceps elaborare poteris.* Adde *Formulas* veteres Bignonii *c.* 13. Goldaſtum in *Chartis* Alemann. *c.* 7. 8. Alios, è quibus præcipua hanc in rem, in *Gloſſar.* ſuò congeſſit Car. du Freſne. Atque hi, qui ſic *manu mittebantur*, habebant libertatem eundi, quò vellent; peculium ſibi comparare poterant; Teſtamenta inſuper condendi facultatem & jus Civitatis Romanæ, conſequebantur. At *Manumiſſio conditionalis*, directæ oppoſita, fiebat ſub conditione ſervitii ac obſequii; ita ut, qui ſic manumittebantur, non plenariam ac omnimodam libertatem conſequerentur, ſed, ut Latini Juniani & Dedititii apud Romanos, quodammodo remanerent obnoxii, eoque nomine, velut ſervi, ad ſacros Ordines non poſſent promoveri, ut eſt in *Concilio Toletano* IV. Cujuſmodi Manumiſſionis imperfectæ formula extat, apud eundem Marculfum *l.* 2. *c.* 33. in qua libertas à domino conceditur, *eâ conditione, ut dum advixerit, ſibi deſerviat: poſt obitum ſuum, ſi ſibi ſuperſtes fuerit, ſit ingenuus* &c. *c.* vero 34. habetur alia, quâ ita libertas datur, ut manumiſſus manumiſſoris ſepulchrum *luminaribus annis ſingulis procuraret*. Et hæc libertas imperfecta poſterioribus maximè ſeculis obtinuit, apud Francos potiſſimum, quæ ita concedebatur, ut, retentis ſervorum obſequiis ac operis conſuetis, non tam ſervile nomen deleretur, quàm ſervitus ipſa augeretur, ſic ut ad abolendas extinguendaſque iſtiuſmodi conditiones duras, manumiſſioni adnexas, aliâ Manumiſſione opus eſſet. Erant autem Manumiſſiones tales eorum quos *homines de corpore & de capite* vel *capitales* appellabant, qui & obſequia *de corpore ſuo*, i. e. operas & *corvatas* & *cenſum de capite*, quotannis exſolvere tenebantur, quique ita glebæ addicti erant, ut ab ea recedere iis non licitum eſſet, quemadmodum nec matrimonia contrahere inconſultis dominis poterant. Donec ſenſim conſuetudo iſta aboleri cœpit, dominis ipſis ſeu pietate ac miſericordiâ motis, vel ex ipſo compendio, accepti ab manumiſſis pecuniâ, plenariam indulgentibus. Hinc tum *Manumiſſionum ſingularium*, tum *generalium* ſeu *libertatum*, quæ integrorum pagorum incolis, ſervitutis hujuſmodi nexu obligatis, conferebantur. *Chartæ* paſſim extant: Philippi Pulchri inprimis & Ludovici Hutini Franciæ Regum, quas *loc. cit.* exhibet præfatus *Gloſſarii* Auctor. *Manumiſſio in Eccleſia*, inducta potiſſimùm legitur à Conſtantino M. in *l.* 1. *Cod. de His, qui in Eccleſia manum. Jam dudum placuit, ut in Eccleſia Catholica libertatem domini ſuis famulis præſtare poſſint, ſi ſub aſpectu plebis, adſiſtentibus Chriſtianorum Antiſtitibus, id faciant ut propter facti memoriam vice actorum interponatur qualiſcunque ſcriptura, in qua ipſi vice teſtium ſignent.* Offerebat autem dominus *libellum*, quò libertatem ſervo ſuo ab Epiſcopo donari expetebat, quem *Petitorium* vocat Ennodius *Opuſc.* 8. Fiebantque iſtiuſmodi Manumiſſiones *ad Altare* vel *circa Altare*, ex *LL.* Luithprandi *tit.* 109. §. 4. ſeu *ante cornu Altaris*, ut habent *Formulæ veteres* Bignonii *c.* 8. Quâ manumiſſionis formâ liberi facti, plenariam conſequebantur libertatem, eòque nomine Cives Romani fiebant, ex *l.* 2. *Cod. de His qui in Eccl. manum* &c. Plura hanc in rem, ut & de variis aliis *Manumiſſionis* formulis, ſpeciebus ac ritibus, vide apud ſæpius laudatum Auctorem, è quo unicum hoc ſuperaddere viſum eſt, *de Manumiſſione per Denarium*. Fiebat illa coram & præſente Rege, qui manumiſſionem ratam habebat, & manumiſſi deinceps defenſor erat, jactatò *denariò*, tanquam manumiſſionis pretiò, per manum vel domini vel alterius, & excuſſò de manibus ipſius ſervi, qui inde *Denariatus* & *Denarialis* cenſebatur & appellabatur. Quæ manumiſſionis forma Legis Salicæ propria fuiſſe dicitur, in *veterib. Chartis* ex *tit.* 48. ubi *ſervi ante Regem per denarium dimiſſi* mentio fit. Vide quoque *Formulas* Bignonii *c.* 46. Marculfum *l.* 1. *Form.* 22. Paradinum *Hiſtor. Lugdun. l.* 2. *c.* 24. alios. Interim apud Ripuarios quoque hanc conſuetudinem viguiſſe, colligere eſt ex *L. Ripuar. tit.* 57. §. 1. Ea autem erat *Denarialis* hominis conditio, ut *hæreditatem in ſua generatione non haberet, antequam uſque in tertiam generationem perveniſſet*, quod de *Chartulario*, ſeu manumiſſo per *chartulam* pariter obtinuit, uti videre eſt *in L. Longobard. l.* 2. *tit.* 35. §. 1. & *in L. Ripuar. tit.* 57. §. 4. Quòd ſi abſque liberis decederet, Regem ſeu fiſcum hæredem habebat &c. Ibidem egregia habes, de quadruplici *Manumiſſionis* ſpecie, apud Langobardos, deque ea potiſſimùm, quæ *per quartam manum*, & *quatuor vias*, manumittendo oſtenſas; ut & de Manumiſſione, quæ per *ſagittam* fiebat. Nec omittendum, *Manumiſſionis* veſtigium in ipſa Lege divina luculenter conſpici. Cùm enim in ſacrificiis omnis generis, tam pacificis, quam expiatoriis, qui offerebat victimam, manum capiti ejus imponeret, hòc ipſò ritu eam Deo tradebat, & quaſi *manu-mittebat*, profeſſus ſe renuntiare juri, quod in iſtud animal habebat, ſeque illud dominio ſuo eximere & cultui Divino dicare &c. Vide Sam. Bochartum *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 54. ubi de Hirco *Azazel*: & de *Manumiſſorum*, viceſima lege, Livium *l.* 7. *c.* 16. & infrà ubi de *Viceſima hæreditatum*, it. voce *Vinculum*.

MANUPRETIUM ſeu PRETIUM MANUS, quod pro *manu* vel labore dabatur Artifici argentario. Cato, *Nec ullum vaſum manu pretioſum*, i. e. cujus manus vel labor pretioſus foret. Manilius *l.* 4. *v.* 428.

Materiamque manu certâ duplicarier arte,

Quidquid & argentò fabricetur, quidquid & aurò.

Quibus indigitat; materiam auri & argenti, *manu* & arte certâ, h. e. facturâ cælaturaque pretioſiorem fieri & quodammodo duplicari, ut materiæ pretio, etiam accedat artis & manus pretium. Ita enim Plin. *l.* 33. *c.* 11. *Nec copia tantùm argenti fuerat vita, ſed validius pene* manuſpretium, *idque jam pridem, ut ignoſcamus nobis.* Vide ſuprà in voce *Laborioſi*: Labor enim & *manus* & opus hic idem; & plura hanc in rem, apud Salmaſ. ad *Lamprid. in Alexandro Sev. c.* 24.

MANUS, ordinandis impoſita, veteri Hebræorum ritu, quem illi סמיכת זקנים *Ordinationem Presbyterorum* dixêre. Originem ejus à Moſe derivant quem ita creâſſe non modò Joſuam, Numeror. *c.* 27. *v.* 23. ſed itidem ante Septuaginta illos ſibi in Synedrium Magnum adſcitos, ajunt Magiſtri. Eò itaque utebantur olim in Presbyteris creandis, ſi videlicet ii præſentes eſſent. Abſentes verò, intra Terram ſanctam, per epiſtolam ſeu codicillò, etiam nuntiò ad creandos à creante, modò is etiam intra Terram eſſet, miſſò, ritè creari ſeu ordinari poterant, adhibitis in epiſtola ac codicillo, verbis illis actûs creationis ſolemnibus, *Ecce ſis ordinatus: & ſit tibi poteſtas*

[illegible] *Ego ordino te, ſis ordinatus*; quæ pariter *Manuum impoſitioni* adhiberi ſolita, atque à ſeculis [illegible]. Quemadmodum hodieque, ubi dignitates aliquot tam civiles, quam militares, veluti Equitis Aurati, Doctoris, aliorum, quorum ritus ſolemnior fuerit adhibitus, non ſine *manuum* [illegible] pro locorum diverſitate, ceremoniis aliquot à Principibus [illegible], quibus eas creandi facultas eſt, conferri ſolent, quæ tamen interdum citra illas, verbis in diplomate ſeu codicillo conceptis, nec minus legitime [illegible] præſentibus, ſive abſentibus conferuntur. Unde colligas, ex more Majorum quidem, ſeu jure inter ipſos humano, pro eorum, qui ſummæ rerum præerant arbitratu introducto, hanc ceremoniam pependiſſe, non verò ex jure aliquo divino ad illam adhibendam fuiſſe adſtrictos. Tametſi enim Moſes *l.* [illegible] ex præcepto divino *Manus* impoſuerit Joſuæ, adeoque eum in Presbyteratus dignitatem univerſalem ita ordinaverit, nihilominus non inde ſecutum eſt, ut Presbyteri aliqui, quaſi jure illo divino, ſic in poſterum ordinarentur. Neque enim [illegible] ſingulatem à Numine ſic imperatum, ritum, cui ſemper obligarentur, velut præceptum perpetuum, introduxiſſe volunt: uti vitam, & latius videbitur infra, ubi de *Ordinatione*, item *de Presbyteris*. Vocant autem hanc *Manuum Impoſitionem* סמיכה *Semica*. Et hic mos ab Hebræis ad primos Chriſtianos fluxit, apud quos non comperiet ulla inſtitutio Presbyterorum nova ſeu ſingularis, ſed juxta morem Judæorum, qui etiam tunc Chriſtiani [illegible] & erat & adhibebatur, creabantur, quorum in Actis & Epiſtolis [illegible] mentio eſt. Inter alia 1 Tim. *c.* 4. *v.* 14. *Non negligere gratiam χάρισμα, ſeu donum, quod in te eſt, quod datum eſt tibi per Prophetiam, μετὰ ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτερίου, cum impoſitione manuum Presbyterii.* ubi nomine *Presbyterii*, non conſeſſum aliquem, collegium aut cœtum Presbyterorum Chriſtianum neceſſario, ſed ipſam dignitatem ſeu officium Presbyterii, intelligi vult *Seldenus*, quaſi dictum eſſet, *Quæ tibi data eſt per Presbyteratum, cum manuum impoſitione, quâ creatus es Presbyter.* Inprimis cùm Paulus ipſe, alibi de eadem gratia ſeu dono in Timotheo loquens, dicat expreſſè, 2 Epiſt. *c.* 1. *v.* 6. Ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου, *Quod eſt in te per impoſitionem manuum mearum*; quod quidem ſonat, quaſi Paulus ipſe eum creaſſet, non Presbyterorum cœtus aliquis ſeu conſeſſus Presbyterii nomine ſignantius inter Chriſtianos tunc notus. Nam Presbyterum unicum, alium potuiſſe creare, ex more Hebræorum, qui tunc viguit, vetuſtò, receptiſſimum erat. Et certè de eodem Paulo & Barnaba legimus, Actor. *c.* 14. *v.* 23. Χειροτονήσαντες αὐτοῖς πρεσβυτέρους κατ' ἐκκλησίαν &c. *Cùm creaſſent illis Presbyteros per Eccleſias* &c. Hinc Paulus ad Titum, in Presbyterii dignitatem, ante creatum, *c.* 1. *v.* 5. *Reliqui te Cretæ, ut ea, quæ deſunt, corrigas, καὶ καταστήσῃς κατὰ πόλιν πρεσβυτέρους, & conſtituas per Urbes Presbyteros.* Idemque ad Timotheum, 1 Ep. *c.* 5. *v.* 22. Χεῖρας ταχέως μηδενὶ ἐπιτίθει. *Manus cito ſeu temere nemini impone.* Qui numirum hoc nomine, ad capita maxime illa ſingularia Judaicæ Theologiæ veræ ſeu Chriſtianiſmi jam naſcentis propaganda, conſtituendi erant, ita ex more Judaico ordinabantur. Atque inolevit poſtea, ut Presbyteris ab Epiſcopo dignitate diſcriminatis, Presbyteros creare Epiſcopo quidem liceret unico, ſed ut Epiſcopi creationi plures etiam Epiſcopi neceſſariò intereſſe deberent, *Can. Apoſt.* 1. & 2. & *Syn. Nic. Can.* 4. Quoquò autem modò eos ritè creareſ ſeu conſtituere tunc ſignificabat Χειροτονεῖν illud in Novo Teſtam. non *ſuffragiò eligere*, ut voluêre Viri aliquot magni. Quamvis enim vox hæc, primariò atque ex origine ſua, *manus* ad aſſentiendum aſſenſumque aperte præbendum ac indicandum *protendere* ſeu *porrigere*, Græcis ſignificet; unde etiam Χειροτονία, pro ipſa *Suffragiorum per manus porrectas latione* ſæpiſſimè obvia eſt. Tamen in Scriptorum illarum ſeculi; tot annorum ipſius Novi Fœderis ſcriptionem antevertentibus, non ſolùm *manum* ſic *porrigere*, verùm etiam ſimpliciter *decernere*, *conſtituere*, *ordinare*, *creare*, *eligere*, ſignificaſſe Χειροτονεῖν palam eſt, quoniam ſcil per ejuſmodi manuum uſum tum conſtitui ſolebant ac decerni leges, tum Magiſtratus creari. Inde Chorus mulierum, apud Ariſtophan. *Eccleſiazus.*

——— ὡς μὴ χειροτονῶμεν
Ἄπαν' ὅσα δεῖ ———
——— *ut decernamus*
Omnia, quæ fieri oportet.

Et Demoſtheni χειροτονεῖν Ταξιάρχους καὶ Στρατηγοὺς καὶ Φυλάρχους καὶ Ἱππάρχους, pro *Centuriones, Duces, Tribunos, Magiſtros Equitum ſimpliciter creare*, *Philipp.* 1. ut alia omittam. E quibus manifeſtum, vocem hanc nunquam ſignificaſſe aliam *Manuum* porrectionem, aut alia ſuffragia aliumve aſſenſum præberi, quàm eorum tantum ipſorum, de quibus expreſſè dicitur. Uſurpabatur quidem tam, ὁ Δῆμος χειροτονεῖ, *Populus per ſuffragia conſtituit*, quàm Socratem, Platonem, Coriſcum χειροτονεῖν, ut de Barnaba & Paulo *l. c.* Et ubi ſententiam ſuam ſingularis quiſquam, aut ſic bini tantùm, præbere vellent, manum ex more invicem inter ſe, ſicut & aliàs, in adſenſus ſignum, ut & in contractibus mutuo ineundis, porrigere ſatis tralatitium, &c. Neque verò vetuſtiori ſolùm ævò, verùm etiam ipſo Apoſtolorum tempore vocis χειροτονεῖν ille uſus maximè obtinuit. Nimirum, ut χειραγωγεῖν ſeu *manuducere* & οἰκοδομεῖν ſeu *ædificare*, aliaque aliquot ejuſmodi compoſita, ſimpliciter ex uſu induerunt *dirigendi ſtruendi*, eorumque id genus ſignificationes, ratione vocum ipſarum, è quibus componuntur, habita nulla (quod apud Scriptores eſt perquam obvium, unde complures *ædificare* & *ædificatio*, in Novo Fœdere, pro eo quod nec *ædes* nec *res ullas* propriè ſpectat) ita tum ante tum eodem ſeculo, quo ſcripſit Acta S. Lucas & dein perpetuò inducta eſt vox Χειροτονεῖν ſignificatione illâ ſimplici, *creandi*, *conſtituendi*, *eligendi*, ſed non alia electione denotatâ, præter eam, quæ ab iis ſunt ipſi, qui ordinarunt, conſti-

tuerint ſeu elegerint. Inde ut veſtigia veteri è LXX. qui pro [illegible], quod [illegible] denotat, habent χειροτονίας, ſtabilitatur tantum [illegible], Eſa. *c.* 58. *v.* 9. Inde Græcis Scriptoribus, tam ipſis Apoſtolis coævis, quàm aliis, qui de ſecretis apud Romanos legibus, & creandis Magiſtratibus aliiſque in dignitatem evehendis aliqui ſolent, χειροτονεῖν & χειροτονία pro eo, quod ſimpliciter eſt, *conſtituere*, *creare*, aut *conſtitutio* ac *creatio*. Cujuſmodi vocis hujus uſus, apud *Appianum*, qui ſub Apoſtolorum etiam ſcripſit, frequentiſſimus eſt, ut in χειροτονίᾳ τῆς [illegible], [illegible], *Latinus Legum, creatione Inventurum*, *Conſulum* &c. Neque obſtat, quod per ſuffragia hæc fierent, apud Romanos. Nam per ſuffragia in Comitiis aliiſque quid facere, manibus porrectis, aut eo modò, qui per χειροτονίαν, ex origine ſua primaria denotatur, Romanis non ſolùm nunquam receptum eſt, ſed maxime etiam, qua Græci id faciebant, improbatum, ut ex Cicerone diſcimus *Orat. pro Flacco*: unde inſuper non iniquum eſt, ut exiſtimemus, poſt devictam ab eis Græciam (i. e. diu ante Acta Apoſtolorum ſcripta) leges ſuas & mores Romanos illuc introductos, deſiiſſe etiam, atque ut abrogatum evanuiſſe, apud Græcos ipſos, *manuum* ſic porrigendarum ritum, manente nihilominus vocis χειροτονεῖν ſignificatione illâ ſimpliciori. Hinc etiam Philo, Apoſtolis ipſis pæne coævus, *de Joſepho*, ὑπὸ βασιλέως ὕπαρχος ἐχειροτονεῖτο, *Dum à Rege vicarius eſt conſtitutus.* Et, ubi Aaronem à Moſe conſtitutum ait Pontificem *Mag.* *de V. M. l.* 3. [illegible] ἀρχιερέα ἐχειροτόνει, *Sacerdotes creavit.* Similiter Lucian. *lib.* [illegible] *faciunt* [illegible]. Ait etiam [illegible] magnificentiæ Hephæſtionis ſeu Alexandrum voluiſſe, ait, [illegible] χειροτονεῖν τὸν [illegible], *ut mortuum etiam Deum creare*, &c. Quoniam vero ad uſum vocis in Chriſtianiſmo, præter locum ſupra memoratum, ſimplex habetur (eme) tantum in Novo Fœdere, ubi memoratur χειροτονηθεὶς ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν, comes peregrinationis Pauli, 2 Cor. *c.* 8. *v.* 19. quod rectè vertitur, *Ordinatus eſt, aut electus ab Eccleſiis.* Inde ipſe Actorum conditor, 10. *v.* 40. & 41. verba faciens de Chriſto, teſtes ejus reſurgentis, *dedit*, inquit, *eum Deus manifeſtum fieri* [illegible], *ſed* μάρτυσι τοῖς προκεχειροτονημένοις ὑπὸ τοῦ Θεοῦ, *teſtibus præordinatis à Deo* &c. ubi manifeſtum eſt, vocem non aliud notione exprimere, quàm quæ *conſtitutionem* aut *ordinationem*, aut *electionem* ſimpliciter ordinantis denotat, nulla ſuffragiorum, aliorum ratione omnino habita. Atque hinc, apud Patres Græcos, in Synodorum Canonibus alibique perquam obvius eſt uſus χειροτονίας, pro *ordinatione* Epiſcopi ſeu Presbyteri, ſeu Diaconi, nulla ſuffragiorum, præter ipſorum, qui ordinant, habita ex vi vocis ratione. Et Græci recentiores χειροτονίαν retinuit, [illegible]. Matthæus quoque Cigala Cyprius in *Synopſi Hiſtor.* *p.* 69. de Moſe, ait, *manus Jeſus imponens* [illegible] *creavit eum Principem populi Iſrael.* Eamque vocabulum eodem ſenſu uſitatiſſime inde occurrit in Ritualibus Græcorum, ubi χειροτονία & χειροθεσία ſynonyma habentur, qua de re vide ſis P. Arcadium *de Concord. Eccl. Or. & Occ. l.* 6. *c.* 8. Job. Bapt. Cotelerium *in vetera utriuſque Eccl. Sacram. concordia*, *c.* 121. Iſacum Habertum *in Archieras*. Jacobum Goar *ad Euchalog.* Billonum Epiſc. Wintonienſem *de perp. Eccl. gubern. c.* 7. Hug. Grotium *de imp. ſummar. Poteſtat. circa ſacra c.* 10. Alios, in quibus jam memoratis Viri etiam celebres ſunt, qui *de Manuum impoſitione*, χειροτονίαν Pauli & Barnabæ capiunt. Et verum quidem eſt, χειροτονίαν ſeu creationem Presbyterorum ſolemnem perfici tunc non conſueviſſe, ſeu rariſſimè, ſine hoc ritu. Interim non id aliter admittendum videtur, quàm, ſi dicas, ipſum ordinationis actum integrum τῇ χειροτονίᾳ denotari adeoque ex accidenti etiam *manuum impoſitionem*: neque enim ipſo actus χειροτονίας ſingularis ac per ſe ſic Veteribus denotatus uſquam reperitur. Vid. plura hac in rem, apud Joh. Seldenum *de Synedriis Veter. Ebræorum l.* 1. *c.* 14. alibique: & de *Manuum impoſitione* duplici veterum Chriſtianorum in Baptiſmo, ſuprà voce *Juſti* de eadem adhibitâ in pœnitentium reconciliatione infrà voce *Reconciliatio*: de *Manuum* porrò uſu in S. Euchariſtia, infra voce *Patera* it. *Scyphus*, in juramentis Veterum ſuprà ubi de *Juramento*: in precibus, ubi de *Junctis manibus precandi more*, alibique paſſim; de ritve, eaque percuſſâ, ad *manus abluendas*, adhibitâ, infrà voce *Nix*: de *Manibus Leonum*, ſupra *Leo*: *urſorum*, dextrâ inprimis γλυκυτάτῃ, ut *Ælianus* vocat, aliquid ſuppra ubi de *Branca urſina*, plura infrà voce *Urſus*. Alia ſuprà ubi de compoſitis ex *Χείρ*.

MANUS, apud Quintilianum *l.* 5. *c.* 13. *Ut gladiatorum manus, quæ ſecundæ vocantur, ſunt & tertiæ, ſi prima ad evocandum adverſarii ictum prolata erat, & quarta, ſi geminata captatio eſt, ut bis cavendum & bis repetere oportuerit.* ſunt petitiones, ſeu captationes, vibrationes & ſimulationes, in gladiatorum certamine. Imò & in pyctarum. *Valerius*,

Nunc extra laevis miſſas, nunc mittere palmas.

Idem *l.* 4.

——————— *Nec ſpes offerre, ſed ambas*
In pectus cecidere manus.

Apud eundem Quintilianum *l.* 9. *c.* 1. occurrunt *averſa*, *reſtaque manus.* Ubi iterum de gladiatoribus. *Namque ut in armorum certamine adverſos ictus, & rectos ac ſimplices manus cum videre, tum etiam cavere ac propulſare facile eſt, averſæ tectæque minùs ſunt obſervabiles, & aliud oſtendiſſe, quam petas, artis eſt. Sic oratio, quæ aſſta caret, pendere, mole & impulſu præditum, ſimulantes variantisque conatus in latera atque in terga incurrere datur, & arma avocare & velut nutu fallere.* Ubi *arma avocare* eleganter is dicitur, qui collato pede cum adverſario, ſi quam corporis partem armis tectam & munitam obſervat, non in eam ictum dirigit, ſed aliam ſe petere velle fingit. Tunc adverſario ſe aperiente & illam partem nudante, ut in aliam, quam petit valet, arma transferat: ibi que

que ſe protegat: hic avocatis adverſarii armis, repente & nec opinantem, non eam partem, cui minabatur ictum, ſed eam, quam detegit adverſarius, ferit. Vide ſupra in voce *Falce*, & plura de his, apud Spartian. in *Hadriano c.* 26.

MANUS, in taxorum luſu, jactus ipſe olim vocabatur; quando *manus* etiam dicta pecunia, quam conterebat quiſque poſt jactum infelicem. Ut facit Auguſtus *Ep.* ad Tiberium, quam Sueton. exhibet *c.* 71. *Nam ſi quas manus remiſi cuique, exegiſſem, & retinuiſſem, quod cuique donavi, vicieſſim vel quinquaginta vicies.* Ubi *manus* eſt pecunia, quam quiſque coluſorum, poſt infeliciorem jactum, conferre tenebatur, quam Auguſtus ſe remiſiſſe dicit. Unde *Manuarium as*, apud A. Gellium *l.* 18. *c.* 13. i. e. pecunia, quaſi ex pluribus manibus ſive jactibus collecta. Vide Iſaac. Caſaubonum *ad Sueton. loc. cit.* nec non Jac. Oiſelium JC. *in A. Gellium.*

MANUS Abſchalomi, 2 Sam. *c.* 18. *v.* 18. *Abſchalom autem aſſumtam ſtatuerat ſibi in vita ſua ſtatuam, in convalle Regis (dicebat enim, non eſt mihi filius) in monumentum ſtatuam nominis mei; quapropter vocavit ſtatuam illam de nomine ſuo. quæ vocatur* Manus Abſchalomi *uſque ad diem hanc: Joſepho* dicitur *Statua*, quæ haud dubio e marmore fuit. Eam hodieque ſupereſſe, in valle Joſaphat. & quidem hominis effigiem habentem; memorant recentiores quidam *Itinerariorum Orientis* Auctores: Sed cum hominis integri figuram in columnis ſtatuiſque exprimere Judæi non ſoliti ſint, nec imaginis illius ulla alibi mentio occurrat, fidem hæc relatio non impetrat. Alii, tum è Judæis, tum è Chriſtianis, deſcribunt eam tanquam conditorium ſeu monumentum ingenioſè magnificeque extructum, ex unico lapide conſtans & vario ornatu inſigne, cum pyramide ſuperſtante; quod hodieque ſupereſſe aiunt, nulla re intus, niſi lapidibus, repletum, quos tranſeuntium quivis eo conjiciant, hoc ſigno deteſtationem hominis tam ſcelerati teſtantes. Verùm quidquid de hoc ædificio ſit, Abſolonis eſſe non poteſt, quod non monumentum, ſed *ſtatua* ſolum in Sacris appellatur, ſeu *manus*: quam ille videtur velut tropæum ac victoriæ ſignum extruxiſſe, quemadmodum de Saule Rege legimus, poſtquam Amalecitas devieiſſet, 1 Samuel *c.* 15. *v.* 12. *Deinde ſurgente Schemuele, obviam Schauli mane; —— venerat Schaul Carmelum, ubi ecce conſtituerat ſibi* Manum (alii reddunt, *ſtationem, ſtatuam*) *ſed deflectens tranſiit.* Non deſunt tamen, qui nomen loci id faciant. Suaviter verò Veterum quidam hallucinati ſunt, qui à veſtigio manus ab Abſchalomo lapidi, è quo monumentum hoc extructum, impreſſo, id nominis ei hæſiſſe dixêre &c. Vide Franc. Burmannum *Meditat. in* 2. *Sam. loc. cit.*

MANUS Carnea, vicus Romæ, prope S. Marcum, vulgò *Macel de Corvi*, apud Macrum *in Hierolexico.*

MANUS Cava, Vide infra *Vola.*

MANUS Dextra, in ſupplicando prætenſa. Stat. *Achilleid. l.* 1. *v.* 365.

> —— *Ultro etiam veneratur ſupplice dextrâ.*

Et Sil. Italicus *l.* 2.

> *Æneam pulſum pelagô, dextraque precantem.*
> *Cernere erat, fronde hic avidè Regina ſerena*
> *Infelix, ac jam vultu ſpectabat amico,*

ad quem locum vide Dauſquejum. Imò & à ſupplicantibus prehenſa. Idem Stat. *ibid. v.* 48.

> —— *dextramque ſecundi,*
> *Quod ſupereſt, complexa Jovis.*

Et Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 266.

> *Pars mihi pacis erit dextram tetigiſſe Tyranni.*

Quam proin, qui ſupplices nolebant audire, removebant, uti Uliſſes Polyxenæ ſupplicanti fecit, apud *Euripidem.* Vide ſuprà in voce *Dextra.*

MANUS Ferrea inter machinamenta bellica, tuendis urbibus excogitata memoratur Curtio *l.* 4. *c.* 2. ubi cum *Harpagone* idem facit. Sed utriuſque deſcriptio aliud ſuadet. Et harpagonis quidem ex *Livio* ſuprà dedimus. *Manum ferream* ab Archimede excogitatam, idem Auctor, ubi de Syracuſis a Marcello obſeſſis, his verbis ob oculos ponit. *l.* 24. *c.* 34. *In eas naves tollenone, deſuper murum eminente ferrea manus firma catena illigata, quum injecta prora eſſet, gravi libramento plumbi recellente ad ſolum, ſuſpenſa prora, navim in puppim ſtatuebat: dein remiſſa ſubitò, velut ex muro cadentem navim cum ingenti trepidatione nautarum ita undæ affligebat, ut etiamſi recta reciderat, aliquantum aquæ acciperet. Ita maritima oppugnatio eſt eluſa.*

MANUS Juſtitiæ, Gallis vocatur Virga Regia ſeu Baculus, Imperii nota adeò inſignis, ut ejus traditione Regia dignitas reſignata intelligeretur. Ita enim Guntrannus Childebertum nepotem ſibi ſucceſſorem declaravit, ut auctor eſt Greg. Turonenſ. *lib.* 7. *c.* 33. E quo ſic Aimoinus *l.* 3. *c.* 69. *Rex Guntrammus datâ in manum Regis Childeberti haſtâ, ait, Hoc eſt indicium, quòd tibi omne regnum meum tradidi.* Ex auro fuit, & baculi paſtoralis formam quodammodo, atque ideò haſtæ, cùm longior eſſet & ſtaturæ Principis par habuit, uti docet Monachus Sangall. *de Geſtis Caroli M. l.* 1. *c.* 19. in apice *manum* prætenens ex ebore, uti legimus apud Car. du Freſne *in Ordine ad conſecrandum Regem*, editô à Renato Benedicto: *Poſitis ſuper altare coronâ regiâ, gladiô in vagina incluſô, calcaribus aureis, ſceptrô deaurato & virgâ ad menſuram unius cubiti vel amplius, habente deſuper manum eburneam.* Quemadmodum in ſummitate ſceptri Regalis Anglici, apud Bromptonum, ubi de coronatione Richardi I. ſignum aureum Crucis; in alio, columba erat, apud Matth. Paris, ubi de eodem Ricardo. Eadem *Virga virtutis atque æquitatis*, dicitur in oratione, quam Archiepiſcopus, cùm ea Regi porrigitur, ſiniſtrâ manu geſtanda, pronuntiat, ut eſt apud Menardum p. 282. Et in *Cod. eodem Senonenſis Eccl.* cùm ſceptrum datur, Regem ſic alloquitur Pontifex: *Accipe ſceptrum inſigne regiæ poteſtatis; quo ſignificatur regula divinæ æquitatis, qua bonos regat & malos terreat. In hac virga Regis diſce amare juſtitiam & odiſſe iniquitatem* &c. Vide plura ſuprà in voce *Baculus.* Addam hic ſaltem, ex Ruellio, in *Pompa funebri Caroli III. Ducis Lotharingiæ p.* 161. apud Car. du Freſne, Duces Lotharingiæ, perinde ac Francorum Reges, *Manum Juſtitiæ*, geſtare.

MANUS Læva, inſtar clypei capiti prætendi ſolita, in Lucta Veterum, indigitatur *Nonno.*

> Καὶ τρόμος ἐν μέσῳ ἦλθεν, ἐῦ προβλῆτα προσώπου
> Λαιὴν χεῖρα φέρων, σακος ἰμφύτον ——

Sic, inter alias Artis illius machinas erant, ut Stat. ait *Thebaid. l.* 6.

> *adunca ad vulnera clauſi.*

Sed & funditoribus hæc manus maximè idonea, unde ſeptingentos viros *manum prævidentes dexteram ſuam*, fuiſſe in exercitu Benjaminitarum, legimus Judicum *c.* 20. *v.* 16. *E toto populo iſto erant ſeptingenti viri lectiſſimi præcludentes manum dexteram ſuam; iſtorum quiſque funda lapidem ad capillum ſine erratione mittebat.* Vide quoque de Ehude Iſraelitarum Judice Judic. *c.* 3. *v.* 15. Plura verò de *Manu Læva* ſuprà, ubi de *Annulis, Armillis, Clypeo*, item in voce *Læva.*

MANUS Dimiſſio, ſignum animi jacentis, & victoriam concedentis; ſicut *erectio*, certamen accipientis. Stat. *Theb. l.* 6. ubi de diſci certamine, *v.* 660.

> —— *Abſiſtunt procul, attonitique fatentur*
> *Cedere, vix unus Phlegyas, acerque Meneſtheus*
> *(Hos etiam pudor & magni tenuere parentes)*
> *Promiſere* manum, *conceſſit cætera pubes*
> *Sponte & adorato redit ingloria diſco.*

Ad quæ verba Vide Petr. Fabrum *l.* 1. *Agoniſt. c.* 9. Et Lucanus *l.* 1. *v.* 386.

> —— *cuncta ſimul acceſſere cohortes,*
> *Elataſque altè, quæcumque in bella vocaret,*
> *Promiſere manus.*

Vide quoque ſuprà, ubi *de Digiti ſublatione*. At *porrectio* ſignum pacis erat, uti ex Appiani *Parthico* & *Padia* IV. Cyri, apud Xenophontem, monet Barthius *ad Claudianum in Ruffinum l.* 1. *v.* 117. Vide & paulo infrà. Sed & *Manu* cohibitos ſæpe tumultus & compoſitum ſilentium, ex Hiſtoriis novimus, &c. Vide plura hic paſſim, inprimis etiam ubi de *Benedicendi* & *Supplicandi ritibus.*

MANUS Loquaces, vide ubi de *Pantomimis*, it. voce *Signum*, ac ubi de *Digitis.*

MANUS Mortua. Gallis *Mortmaine*: per antiphraſin dicuntur immortales ſocietates illæ & poſſeſſores, qui perpetuâ viventes ſucceſſione; prædiis fruuntur, velut Reipubl. mortuis. Mortuo mari omnino ſimiles, cui multæ influunt aquæ, ſed nec refluunt, nec moventur, nec in uſum conducunt publicum. *Corpus perpetuum* in Statut. anni 15. Richardi II. *c.* 5. vocantur. Horum aliud ſimplex eſt, quod ex uno conſtat, & ab uno ad unum ſucceſſivè protelatur: ut Epiſcopi & Eccleſiarum Rectores, Abbates, Priores & Decani ſingulares à Conventibus ſeu Capitulis ſuis; aliud compoſitum, uti Abbates & Priores cum Conventibus, Decani cum Capitulis; Urbium, Oppidorum, Villarum Majores & Communitates, Societates, Collegia, Fraternitates &, quoſcunque in municipium Principis conſcripſit indulgentia. Inter cæteras autem omnes *Manus mortuæ* ſpecies longè eminuêre tum in dignitate, tum in latifundiis Eccleſiaſtici. Deſcriptâ quippe totâ Angliâ ſub Guilielmo Conqueſtore, repertiſque illic 60215. feudis militum, poſſediſſe deprehenſi ſunt eorundem 28015. His additis, quæ uſque ad annum 7. Eduardi I. torrentem iſtum cohibentis, Eccleſiæ data ſunt & perquiſita, opinabitur quis dimidium feudorum Angliæ in ſortem Cleri tranſiiſſe. Igitur ne Moſes abſorberetur ab Aarone, ſancitum eſt ab Eduardo, ut nec Religioſis, nec aliis porro prædia talia, ſine Regis permiſſu, darentur: Quæ lex ipſa *Manus mortua* appellata; repertaque eſt adeo neceſſaria, ut an. 15. Richardi I. *c.* 5. ad laicas omnes ejuſmodi ſocietates traduceretur. Licentiâ nihilominus graſſante, ingens etiam deinceps prædiorum vis, ad Cœnobitas tranſvolare perrexit. Sed ſaginatos ſupra modum ſuæ tandem mactavit avaritiæ Henricus VIII. & quas per mille totos annos congeſſêre meſſes, in horreo diripuit vorax illa hora, quâ de exſcindendis Monaſteriis lata eſt ſententia An. regni ejus 27. Vide Henr. Spelmannum *Gloſſ. Arch.*

MANUS Veteranæ, apud Flav. Vopiſcum *in Divo Aureliano*, *c.* 19. *Agite Pontifices, templum aſcendite, ſubſellia laureata conſtituite,* veteranis manibus *libros evolvite* &c. pro *Manibus velatis*, uti legendum eſſe vult Salmaſius; cùm Veteres in ſupplicationibus manus velatas habere conſueviſſe diſcamus, ex Plauto *Amphitruone*; *Actu* 1. *ſc.* 1. aditio autem & inſpectio librorum Sibyllæ non fuit citra ſupplicationem. Vide cum *Not. ad Vopiſcum*, *ubi plura de adeundi hos libros ritibus.*

MANUS ad Cœlum tollendi ritus, in precationibus, memoratur Livio *l.* 5. *c.* 21. *Quæ* (præda) *quum ante oculos ejus* (M. Furii Camilli) *aliquantum ſpe atque opinione major, majoriſque pretii rerum ferretur, dicitur manus ad cœlum tollens precatus eſſe, ut ſi cui Deorum* &c. Vide quoque infrà *Supina manus.* In devotionibus item, eidem *l.* 7. *c.* 6. *Silentio facto, Templa Deorum immortalium, quæ Foro imminent, Capitoliumque intuentem, & manus nunc in cœlum, nunc in patentes terræ hiatus ad Deos manes porrigentem ſe devoviſſe. Equo dein, quam poterat, maximè ornato inſidentem, armatum ſe in ſpecum immiſiſſe* &c. Ubi de Marco Curtio ſermo eſt. At Deorum ſignis illas temerè admovere, nefas habitum. Unde Romani, cùm, Vejis expugnatis, jam humanas opes egeſſiſſent, *amoliri tum Deûm dona ipſoſque Deos, ſed colentium magis, quàm rapientium modô, cœpere; namque delecti ex* omni

omni exercitu Juvenes, puris luci corporibus, candidâ veſte, quibus depoſitanda Romani Regna ſatus aſſignata erat, venerabund. Templum caduce, primo religionis admoventes Manus: quod id ſignum omne Etruſcil. niſi certa gentis Sacerdoti attreſtare non eſſet ſolitum. Spectat eundem l. 5. c. 22. Inceſtas inprimis ſanguine. Unde L. Atilium in claſſe Coci Octavii Samothracum appulſa, hoſtes allocutum eſſe memorat l. 45. c. 5. *Cur ſolitum ſacram hanc Inſulam horrendo ſanguine Eumenis Regis violaret: & quam omnis præfatio ſacrorum arceat, quibus non ſunt puræ manus, ſacris arceat, vos penetralia veſtra contaminari cruento latronis corpore ſinetis?* Hinc itaque *Manus* ad digitos uſque involutas, in re divina facienda, tenebant, ex inſtituto Numæ. Iterum Livius l. 1. c. 21. *Et ſoli Fidei ſolemne inſtituit, ad id ſacrarium Flamines bigis, curru arcuato vehi juſſit, manuque ad digitos uſque involutâ rem divinam facere* &c. Vide de Huzæ *Manu* temere admota Arcæ Fœderis, 2 Sam. c. 6. v. 6. & 7. & hic paſſim.

MANUS prehendi ritus, in intimæ benevolentiæ ſignum, occurrit apud Stat. *Theb.* l. 4. v. 492.

Vatiſque horrenda canentis
Nunc humeros, nunc ille manus, & veſtra, preſſus
Anxius:

more eorum, qui dicere non audent, quod velint. Et Prudentium Epiſcop. Trecenſem. in *Vita Mauræ Virginis*, *Cumque ſtatim ei curam movere cœpiſſem, de Salvatoris noſtri genitis, quæſtionem, manus ſuas conſtringens & per hoc linguam meam compeſcens, hæc pauca ſubjunxit.* Vide quoque Plut. *Bruto*, ubi de Meſſala manu prehenſo à Pompejo inſignem hanc in rem hiſtoriam habes. Sed & *innectendi*, vel *nectendi in manibus* ritum apud eundem Stat. l. 2. *Theb.* v. 511. deprehendimus.

——— *Sic fatus: & ambos*
Innectens manibus tecta ulteriora ad aula
Progreditur

Ubi Gloſſa habet, *Alterum à dextris & alterum à ſiniſtris tenens.* Quemadmodum & apud Maronem Æneas, viſis incolumibus ſuis amicis,

——— ——— *Sic fatus amicum*
Ilionea petit dextrâ, lævâque Sergeſtum.

Æn. l. 1. v. 615. Ubi *nexum manuum* arctiorem dicit, ad affectum exprimendum. quidem teſtantur hoc modo & de ſe ſuos articulos comprimente ob mœſtitiam, ita Appulejus l. 3. *Complicitis pollicibus, ac palmulis inter alternas digitorum vociſſitudines ſuper genua connexis, mœſtum flebam* &c. Quam in rem vide plura apud Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium loc. cit.* ut & in peculiari Tractatu de *Manuum Religione*: de *Compreſſione* verò *manus* inter Veterum exercitamenta, ſupra *Gymnaſtica*, ubi & de aliis *Manuum* exercitiis; pœnas quoque infrà voce *Nervus* de *Manuum porrectione & demiſſione*. contrariis in pancratio ſignis, ubi de hoc certaminis genere; it. voce *Pugil.*

MANUTERGIUM, in *Ordine* Romano. *Ubi cùm ventum fuerit & Epiſcopus ſedem petierit, antecedant duo Acolythi cum* manutergio & *genuflexi ante eum, totum illi ſinum cooperiant, ne lavans manus aqua calculam aſpergat.* Et apud Iſidorum *de Eccleſ. Offic.* l. 2. c. 10. ubi de Subdiaconorum ordinatione. *Hi igitur cùm ordinantur, ſicut Sacerdotes & Levitæ, manus impoſitionem non ſuſcipiunt: ſed patinam tantùm & calicem de manu Epiſcopi & ab Archidiacono ſcyphum aquæ cum aquimanili & manutergium accipiunt*; linteum eſt ſeu mantile, quo in Eccleſia Romana Miniſter ſacrorum manus extergit. Græce χειρόμακτρον, Vide Dominic. Macrum in *Hierolexico*.

MANUTIUS Aldus, ex erudita familia Typographorum Venetorum, omnes nervos ad Barbariem è Latio pellendam intendit. Circa A. C. 1520. Scripſit *Inſtitutiones Grammaticæ Græcæ. Notas in Horatium, Homerum* &c. Geſner. *in Biblioth.* Frater Franciſci, itidem impensè eruditi, & Pauli, de quo infrà.

MANUTIUS Aldus, fil. Pauli, geminô C. ſe vocavit *Mannuccium* ut Florentinâ ſtirpe ſe deſcendere doceret, ſub Sixto V. Romæ Profeſſor ſcripſit *de Orthographia*, 3. *libros Epiſtolarum*, *Commentar. in Cenſorinum*, &c. inter præclariſſima ſui ſeculi ingenia, ſed tantâ rei familiaris anguſtiâ, ut Bibliothecam ſuam inſignem à patre, avo, & avunculo magnis, ingenti ſumptu & curâ collectam, vendere fuerit coactus: quâ, 80. millib. voluminum conſtante, Piſani hodieque gloriantur. Adde, quòd tam infelix fuerit, ut doctiſſimus licet eſſet, plerumque Auditoribus careret, & horam lectionis ante fores obambulando inſumere neceſſe haberet. Vide Janum Nic. Erythræum, aliàs Joh. Victorinum de Roſſi, *in Pinacoth.* P. 1. c. 109. Le Mire *de Script.* S. Geſner. *in Biblioth.* Placcium de *Plagiis Litterar.* qui ex Rhellicano magnam partem *Notarum in Cæſarem* exſcripſiſſe tradit. Anton. Teiſſier. *Elog.* T. 2. qui ſeriem reliquorum ejus librorum exhibet &c. Obiit Romæ A. C. 1597. ætat. 50.

MANUTIUS Paulus, auctor *Correctionum & Notarum in Ciceronem, verſionis 4. Orationum Demoſthenis, Proverbiorum,* &c. Simler. *in Biblioth. Geſn.* Poſſevin. *in appar.* Anton. Teiſſier *in Elogiis* P. 1. & 2. ubi ejus enarrat ſcripta, in quibus *Commentarii* illius *in Epiſtolas famil. Ciceronis*, & *ad Attic.* it. *Antiqq. Rom. libri* eminent. Scioppius *de Stylo Hiſtor.* Joſ. Scaliger. Joh. Matth. Toſcanus *Peplo Italiæ*, *Bibliogr. Cat.* Imperialis *Muſæo Hiſtor.* Speron. Speronius *Dial. dell' Hiſtor.* Manutius ipſe in *Epiſtolis* &c. Obiit A. C. 1574. Romæ, quò vocatus erat, ut Librorum Sacrorum editioni præeſſet.

MANUUM Geſticulatio ac Formatio ridicula, ad alios deridendos, indigitatur Tertulliano *de Pallio*, c. 4. cum ait, *Et acie figere, & manibus deſtinare & nutu tradere merito ſit.* Ubi tria hæc jungit, Oculos, *Manus*, nutus. Sic Appulejus *Metamorph.* l. 3. *Nec qui lateriam, qui terſerim, qui dorſum rurſum retexerim, prætuberc manum. Sic omnium oculis nutibus ac denique manibus denotatus, impos animi ſtupebam.* Et l. 3. *At dum directis digitis & detortis nutibus præſentium denotor, quæ riſu cedit, inter ſe mutuò circumſtantium vigilo ſudore perfluens evado.* Cujuſmodi derìſiones, quæ oculorum & nutuum vultuſque aliquâ conformatione, aut omnino digitorum *manuumque* geſtu ſiebant, aut labiorum ductu, ſine ullo verbo aut dicto, *ſanna* vocabatur. Vide infrà in hac voce. Et de manu quidem Aſer. *Digito deſtinare*, inquit, hoc digitô directô aliquem monſtrare ac denotare: non verò *deſtinare infamia*, ut quidam interpretationis vicem in ſuis gloſſematis addit. *Deſtinare* ſimpliciter, pro deſignare. *Paulus* apud Auctorem, qui leges Moſaicas ac Romanas inter ſe comparavit. *Certum dicit, qui ſui nomine demonſtrat ſpeciem, nempe ita, ut non disjunctionem hoc aut illud accidiſſe comprehendat, ſed ut recepiſſe debeat, aut unum nomine ſub rem deſtinare, aut plures ita certiſſe li, ut omnes eas accidiſſe cogatur probare.* Perperam legitur, *nomini ſuo rem deſtinare*: nec melius Vir apprime doctus, qui mallet, *nomine ſuo rem deſignare.* Sic idem Paulus l. 15. *ad Sabinum* D. *de ſervitutibus: Si mihi conceſſeris iter aquæ per fundum tuum, non deſtinata parte*, i. e. *non deſignatâ.* Marcellus l. 3. Leg. D. *de verb. oblig.* *Igitur ſi de aliquo tritico cogitaverit, id eſt certi generis, certa quantitatis, id habebitur pro expreſſo, alioquin ſi cùm deſtinare genus & modum vellet, non fecit, nihil ſtipulatus videtur.* Sic apud Cajum D. *eod.* *Si ſervus aut filius familias ita ſtipulatus ſit, illam rem aut illam, utram ego velim, non pater dominusve, ſed ſpſe ſervus, de alterutra debet.* Ita ergo *deſtinare digito* h. e. eſt δακτυλοδεικτεῖν. Variæ autem ſunt ad deridendum aliquem digitorum formationes, præter ſimplicem, qua deſignatur ac denotatur aliquis, eandem directionem. *Sanna* propriè os diſtortum cum vultu ſignificabat, *Manuum* tamen etiam digitorumque geſticulatio ac ridicula formatio, ad ſubſannandum aliquem facta, ita vocabatur. Hinc *ciconia*, genus ſannæ, quum ciconiæ collum manibus fingebatur, de qua apud Perſium, Aſininarum aurium ſignificatio, ſtupidum & aſinum oſtendebat: Ingrati, & obſcœni medio digito, aut *manibus* in obſcœnum modum formatis, deridebantur. Viri, quorum uxores mœchabantur, corniculorum oſtenſione, h. e. duobus digitis ad cornu culorum inſtar, erectis. Leges Longobardorum. Græcè verſus in codice manuſcripto Regiæ Bibliothecæ: Ὁ τὰ κέρατα μακρὰ [illegible] ἀλλάσσει [illegible] Ita autem huiuſmodi corniculorum oſtenſio, *manu* facta, contumelioſa cenſebatur, quia *cornutos*, *cornigeros*, vulgo vocabant tunc, eoſdem quos nos hodie ſimiles, qui uxores impudicas habebant. Lucilli Epigramma eſt, εἰς κερασφόρον Γραμματικόν.

Νῦν σε διδάσκειν λέγων Πάριδος κακὰ καὶ Μενελάου,
Ἔνδον ἔχων πολλοὺς σῆς Ἑλένης Πάριδας.
Nunc tu doce ac enarra Paridis mala & Menelai,
Intus qui habes multos tuæ Helenæ Paridas.

Ita enim Epigrammatis lemma ex veteribus membranis reſtituit Salmaſ. Notum quoque Artemidori illud: Ἡ γυνή σου πόρνη καὶ τὸ λεγόμενον κέρατά σοι ποιήσει. Vide Salmaſ. *Notis ad Tertullian.* p. 336. & ſuprà ubi de *Digitis*, item infrà, in voce *Sagitta*: ubi de ratione ex Manuum lineamentis divinandi, voce *Chiromantia*, & plura hanc in rem in nominibus aliis ex χείρ compoſitis, item infra de *Pantomimis*.

MANUUM Lotio, vide ſuprà *Lotio manuum.*

MANZER, Hebræis ſpurius dicitur, ex adulterio natus; à quibus Græci Μάνζηρ ſuum mutuati ſunt, ut videre eſt apud Gregorium, *Theophanem*, *Alios.* Occurrit vox Deuteronomii c. 23. v. 2. *Non ingredietur* Manzer *in Eccleſiam Dei*, ubi Scitenus *Manzerem* ait eſſe, qui è coitu aliquo *Turpitudinis* ſeu *Inceſti* nomine (exceptô duntaxat eô, qui cum muliere immunda habebatur) interdicto naſceretur, de quo liquidò conſtaret omnibus. Ex his qui naſcebantur liberi poſterique, itidem *Manzeres* erant, niſi ex pagana vel ancilla ſuſcepti eſſent. Ob natalium enim defectum interdicta erant utriuſque ſexus *Manzeribus* conjugia Iſraelitica ſeu Iſraeliticorum Iſraelitidumque, nedum Sacerdotum atque Levitarum *cap. cit.* v. 2. *Non ingredietur* Manzer *in congregationem Domini; etiam in generatione decima, qui eſt natus illo, non intrabit in congregationem Domini.* Ubi *non intrare in congregationem Domini*, nuptiarum Iſraeliticarum interdictum interpretantur Magiſtri: cujus rationem hanc reddit Maimonides *More Neb.* part. 3. c. 49. *Ut cùm adulteri adulteræque videant, ſe prolem ſuam irreparabili labe affecturos, ſi ſtum perpetrent.* At verò Proſelytorum Juſtitiæ nuptiis non arcebantur. quod idem dicendum de Libertinorum & Nethinæorum &c. Quâ de re vide plura apud præfatum Joann. Seldenum *de J. N. & G.* l. 5. c. 16.

MAOCH, pater Achis, Regis Gath. 1 Sam. c. 27. v. 2.

MAOCOSMOS, vide *Naſtes.*

MAON, fil. Sammai. 1. Paral. c. 2. v. 45.

MAON civitas in tribu Judæ. Joſ. c. 15. v. 55. in campeſtribus ſita ad dextram Jeſimon, contra Solis ortum Daromæ: cujus deſertum 1. Sam. c. 23. v. 24. nemoroſum & plenum ſaxis & cavernis, in quo erant campeſtria & petra diviſionis, eſt confine deſerto Carmeli & deſerto Pharan.

MAONATHI. fil. Othoniel. 1. Paral. c. 4. v. 13.

MAOZIM, nomen Idoli. Dan. c. 11. v. 38.

MAP vide infrà MEPE.

MAPALIA, Punica vox, aliis *Magalia*. Numidarum olim Pœnorumque caſæ, de quibus vide ſupra vocibus, *Attegia*, *Cabori* &c.

MAPETA, Sarmatiæ in Aſia urbs. *Ptol.* vulgò *Copa*. Apud Boſporum Cimmerium: inter Gerufam ad Boream & Cimmerium promontor. ad Auſtrum apud oſtia Vardani fluv.

MAPPA. *Plinio* vox Punica; Quintiliano l. 1. c. 5. dicta, quòd à *manibus pendeat*, dum ſumus in menſa. Vetus Vocabular. quaſi *manupia*.

manupia, i. e. *manuum pianus*, tergendis enim manibus, quemadmodum priùs *Mantilia*, uſum præbebant. Breve erat linteum, quod quiſque convivarum ſecum ad convivium adferebat, *Mantile* ad menſam inſternendam ipſo convivatore ſuppeditante. Hinc *Mappæ breves* Martiali, *l.* 7. *Epigr.* 72.

Nec vani triplices, breveſque mappæ.

Has ad limbum purpureis vel aureis clavis latioribus, in Senatorum videl. eorumque qui lati clavi jus habebant, variatas fuiſſe, idem innuit *l.* 4. *Epigr.* 45.

Et latè variata Mappa clavó:

Quas *pura & clavata lintea* vocavit Lamprid. *in Alexandr. c.* 37. Quarundam ex lino Caryſtio contectarum, quæ in ignem conjectæ, depoſitis ſordibus, magis ſplenduerent, quàm aquis, meminit Plinius, ut ſuprà in voce *Mantile* videre eſt. Inter munera, quæ Saturnalibus ſibi invicem Veteres mittebant, fuiſſe, ex eodem Poeta diſcimus *l.* 5. *Epigr.* 18.

Quod tibi Decembri menſe, quò volant Mappæ,
Gracileſque ligulæ, cereique chartæque
Et acuta ſenibus teſtà cum Damaſcenis.

In commiſſionibus imprimis Circenſibus celebre illarum nomen fuit. Juſtinianus Aug. de Conſulibus *Conſtitut.* 105. *Ac primus quidem iis* (Conſuli) *in publicum proceſſus erit, Cal. Jan. quâ die Conſulatum ſuſcipiet & hujus adquiret codicillos: ab illo ſecundum prabebit ſpectaculum equorum curſu certantium, quod ſane Mappam appellant, & tertium, Venationem theatricam* &c. Originem ritus ſuggerit *Cedrenus*, cùm ait: *Mappula nomen Romanum tali de cauſa uſurpatur. Mos erat, ut Conſules in theatro epularentur, ac poſtquam ſaturati conſertò erant, mantile quod manibus tenebant, quod & Mappa dicitur, projicerent, idque is, qui ab ea re Mapparius dicitur, arripiens, certamen adornabat.* Sed primum ejus Auctorem fuiſſe Neronem Principem, liquet ex Aur. Caſſiodoro *l.* 3. *Ep.* 51. *Mappa vero quæ ſignum dare videtur Circenſibus, tali caſu fluxit in morem: Cùm Nero prandium protenderet, & celeritatem, ut aſſolet, avidus ſpectandi populus flagitaret, ille Mappam, quâ tergendis manibus utebatur, juſſit abjici per feneſtram ut libertatem daret certaminis poſtulandi.* Huc alludit Tertullian. *l. contra Valentinianos ſub fin. Sed* Mappa, *quod ajunt, miſſa eſt.* Juvenalis *Sat.* 11. *v.* 191.

Interea Megaleſiacæ ſpectacula Mappæ,
Idæum ſolemne colunt. ———

Mittebatur communiter à Prætore, qui ludos Circenſes aut Scenicos indicendi jus habebat. Interdum à Dictatore, Liv. 1. *Dec. l.* 8. Liberto id juris dedit Nero, apud *Sueton.* qui *miſit* Mappam, *unde Magiſtratus ſolent*: ubi rectè *Magiſtratus* inquit, nam & Conſuli quandoque et provincia committebatur, *Juvenal.* Imò non modò ad ſignandas Circenſium commiſſiones, verùm etiam ad feras irritandas, *Mappæ* uſus fuit. Senec. *de ira l.* 3. *c.* 30. *Taurum color rubicundus excitat, ad umbram aſpis exurgit, urſos leoneſque* Mappa *proritat*, quod Lipſius de colore ejus candicante, nam & Martialis *cretatam* vocat, *l.* 12. *Epigr.* 29. intelligit. *Vicum Mappæ aureæ*, in regione 13. urbis Romæ, collocant *Onuphrius Panvinius* & *Victor*, cui fortè à commiſſionibus prædictis nomen hoc datum. Vide Thom Dempſter. *Paralipom. in Roſini Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 14. ſuprà *Lambina* & infrà *Mapparius*, it. *Naparia.*

MAPPA, etiam dictum eſt geſtamen Conſulum atque Imperatorum, chartaceo volumini ſimile, quod modò dextrâ, modò ſiniſtrâ, tractabant: quodque frequentiùs occurrit in Byzantinorum Imperatorum nummis, maximè in Conſulari Juliani Cæſaris, qui pro inſcriptione præfert, VIRTUS CÆSARIS; & in nummo aureo Theodoſii Junior. in quo Theodoſius hic & Valentinianus III. habitu Conſulari effinguntur: præſertim verò in Diptychis Conſularibus & fere ſemper in Tiberii, Mauricii, Phocæ & Leonis Iſauri nummis. De quo plerique ſentiunt, *mappam* eſſe Ludorum edendorum ſymbolum, quos Conſules, ſtatim atque renunciati fuerant, exhibere conſueviſſe, ſuprà diximus. Quæ quidem mappa in Bituricenſi Diptycho explicata, in Compendienti & Leodienſi, ut & in omnibus nummis, convoluta ac complicata effingitur, ſic ut membraneo volumini ſimilis ferè ſit: in regio verò ita efficta conſpicitur, ut extrema in rotunditatem quandam complicata majora cernantur, quàm quâ manu dextrâ ſtringuntur, ut liquidò appareat, aliquid fuiſſe tractabile. Sed, cùm SS. Petrum & Paulum, in vetuſtiſſimis picturis cum ejuſmodi pariter voluminibus depictos deprehendere ſit, dubitat Car. du Freſne, an pro *Mappis Circenſium* generatim uſurpari debeant, vide illum *Diſſertat. de inferioris ævi Numiſmat. num.* 12. ut & ſuprà vide *Acacia.* In Eccleſia Romana *Mappa* ſeu *Mappula*, vocatur umbraculum, quod defertur ſupra Epiſcopi caput, dum procedit ad altare ſacra facturus ſeu dum ſtationes facit, diverſis imaginibus adornatum, quatuorque baculis innixum, quod à quatuor Miniſtris, qui inde *Mappularii* appellantur, teneri ſolet. Vide infrà *Mappula.*

MAPPÆ, Veteribus lintei libri dicti ſunt, quorum mentio eſt apud Vopiſcum *in Aureliano. c.* 8. Auctores *de limitibus, Terminus ſi ſcriptus fuerit & punctos habuerit literis Græcis, ſequeris curſum ejus à Sion, hoc eſt, ab Oriente, per litteras Græcas de mappa.* Item; *in mappa Albenſium inveniuntur hæc*, h. e. in libris linteis Albenſium. Inde *lintea mappæ*, *in Cod. Theodos. leg.* 1. *de alim. quæ inop.* &c. *lex æreis tabulis vel ceruſſatis, aut linteis mappis ſcripta per omnes Italiæ civitates proponatur.* Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. d. l.* Et *Mappa Mundi*, apud Gervaſium Tilleber. *Otior. Imperial. l.* 2. *Conſiderantes quòd ipſa pictorum varietas mendaces efficit de locorum varietate picturas, quas* Mappam mundi *vulgus nominat.* Quò nomine indigitatur charta vel mappa explicata, in qua orbis ſeu mundi deſcriptio continetur: Πίνακας ἐν οἷς αἱ τῆς γῆς περίοδοι εἰσὶν, ut eſt in *Teſtamento* Theophraſti apud Diogenem Laërtium. Quarum quidem Tabularum Geographicarum primum auctorem fuiſſe Anaximandrum, quem ſubſequuti ſint Hecatæus Democritus, Eudoxus. Alii, tradit Euſtathius in *Epiſtola, præfixa Notis ad Dionyſium Periegetem*, apud Car. du Freſne in *Gloſſar.* Vide quoque ſuprà, voce *Itinerarium*, & infrà *Orommiſta.*

MAPPALIA, apud Victorem Utic. *de Perſecut. Wandal. l.* 1. locus, ubi conditum eſt corpus Cypriani, extra Carthaginem. Fortè *Mapalia*, Dominic. Macer in *Hierolexico.*

MAPPARIUS, apud *Chryſoſtomum*, Auctorem *Chronici* Alexand. *Scylitzen*, *Nicetam Choniatem*, Alios, dicitur is, qui projectam ab Imperatore vel Conſule aut alio Magiſtratu *mappam* excipiebat, ſignumque gladiatoribus dabat, quod μαππάριος dicitur in *Gloſſis Baſilican.* In Circenſibus ludis, cùm *mappa* mittebatur equis emittendis, jam pridem loca ſua ceperant ſpectatores; pompa enim priùs tranſduci per Circum ſolebat, ut ex Ovidii *Elegia*, de Circenſibus conſtat. Tum miſſâ *mappâ*, pandebantur oſtia carcerum & ἀπαλλαγή, i. e. *dimiſſio* equorum, fiebat. Mittebatur autem mappa ex alto, ut ab omnibus videretur. Caſſiodorus. *Hinc tractum eſt, ut oſtenſâ mappâ certa videatur eſſe promiſſio Circenſium futurorum.* Unde Tertullian, *Diaboli gulæ ex alto præcipitati comparat mappam illam, quæ mittebatur: Non vident miſſum quid ſit: mappam putant, ſed eſt Diaboli ab alto præcipitati gula.* Et proin in medio oſtio Circi, quod inter alia XII. oſtia medium erat & ſena utrinque habebat, ſolebat conſiſtere *Mapparius.* Græci, Δώδεκα δὲ ὀστιαρίους κατὰ μίμησιν τῶν δώδεκα ζῳδίων, Μαππάριος δὲ καλεῖται ὁ ἐν τῷ μέσῳ ἱστάμενος καὶ τοῦ δρόμου ἔχων τὸ σύνθημα, *Duodecim autem oſtia ſeu januæ, ad imitationem duodecim ſignorum.* Mapparius verò, *qui in medio ſtabat, curſus habebat ſignum.* In quo loco etiam Conſules Prætoreſque, ac denique Magiſtratus ille, qui Ludos edebat, ſignumque mittendis quadrigis dabat, conſidebant. Sidonius Apollinaris,

Hæc eſt janua Conſulumque ſedes,
Ambit quam paries utrimque ſenis
Cryptis porticibuſque fornicatus, &c.

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 201. & 922. At in *Patriarchio* Bituricenſi apud Car. du Freſne c. 30. *Mapparius* eſt, qui loturo Regi *mappam* porrigit. Vide & Aimoinum *Hiſtor. Francica l.* 4. *c.* 2.

MAPURA, urbs Indiæ intra Gangem, *Ptol.*

MAQUEDA, nomen familiæ Caſtellanæ, in Hiſpania illuſtris, quæ familiæ *de Cardenas* ramus eſt; In hac enim Garſiæ Lopezii *de Cardenas* filii, Garſias Lopezius & Rodericus cum diverſas lineas cepiſſent, uti ſuprà vidimus, minor hic natu; in civitate Ocanna habitans, Gutierium & Rodericum genuit, quorum ille pater fuit Didaci primi Ducis *Maqueda*: quo nati, Bernhardinus, à quo reliqui Duces propagati ſunt & Gutierius, Dominorum *de Torralva* & *Beleta*; cum cognomine *Carillo de Albornoz*, Sator. Priorum ſeries hæc eſt: Rodericus *de Cardenas*, ex Agnete *Martinez del Caſtillo*, genuit Gutierium *de Cardenas* Dn. *de Maqueda*, Tereſiæ Henriqueziæ (filiæ Alfonzi Caſtellæ Admiralis) maritum & ex ea patrem Didaci *de Cardenas*, Duc *de Maqueda.* Huic ex Mencia Pacieca *de Velaſco* (filia Johannis Pacheci Ducis Eſcalonæ) natus Bernardinus I. Iſabellam *de Velaſco* (filiam Inici Fernandini Conneſt. Caſtellæ) ſibi junxit, ex eaque ſuſcepit Bernardinum II. patrem, ex Johanna Portugallica (filia Jacobi, Ducis Bragantiæ) Bernardini III. *de Cardenas*, *Ducis de Maqueda*, *Marchionis d'Elche*, cui Luiſa Mauricia *de Lara Manuel* Ducis *de Najera* (filia Johannis Manricii *de Lara Manuel D. de Najera* & Mariæ Gironæ *de la Cueva*) patrium Ducatum attulit, atque ei genuit Bernardinum Marchionem *d'Elche*, Georgium Ducem *de Maqueda*, Jacobum Manuel Johannem Petrum Mariam & Annam Mariam; è quibus Maria nupſit Johanni Andreæ *de Mendoza* Marchioni *de Canyete*, Anna Maria verò Georgio *de Lancaſtro* Duci *de Aveiro*, & *Torres Nuevas*, ex eo mater Raimundi Ducis *de Aveiro*, A. C. 1642. Joannis & Mariæ Julianæ, Vid. Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobil. Part. II. p.* 41. & 101.

MAR, Chaldæis Chriſtianis *Dominum* notat, qui vocem hanc præcipuorum Sanctorum nominibus præponunt. Vide ſuprà *Domini.*

MARA, urbs, apud quam Damaſceni quondam caſtrametati fuiſſe ſcribuntur. In tribu Manaſſe. Tyrius, *l.* 15. *Bell. ſacr. c.* 9. Eſt & Mara quinta Iſraelitarum manſio, ibi enim Moſes jactu ligni amaras aquas in dulcem vertit ſaporem. Exod. *c.* 15. *v.* 23. Num. *c.* 33. *v.* 8.

MARABINA, oppid. Pentapolis, in Africa *Ptol.*

MARABOTINUS, ſeu MARMOTINUS, moneta aurea Maurorum Hiſpaniæ, quaſi *Marranorum* ab Hiſpanis videl. ſæpiùs fuſorum victorumque) *Botinus*, i. e. *ſpolium.* Unde *Maravedini* Hiſpanis poſtea dicti, de quorum aureorum pretio ac pondere multa commentantur Anton. Nebriſſenſis *in Repetitionibus*. Didacus Covarruvias *in Collatione veter. numiſm. c.* 5. Alii. Mariana verò *de Ponderibus & Menſur. c.* 13. *Maravedinos*, monetam fuiſſe Gothicam, Regum ſcil. in Hiſpania Gothicorum ac proinde, multo ante Maurorum in Hiſpanias irruptionem, cognitam, ex nummorum Gothicorum pondere, ſe colligere ait. Hodie id nominis inditum eſt quibuſdam minutioribus ex ære nummis: qua tamen in parte, *Maravedinus* non tam eſt nummus, quàm nummorum numerus, ex duabus blancis, aut coronatis ſex, vel denariolis decem, conſtans, ut ait idem Covarruvias *c.* 1. apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* Vide quoque Macros Fratres *in Hierolexico*, qui familiam nobilem in Urbe Veteri *Marabotina* nomine inſigniri, addunt.

MARACANDA, urbs Sogdianæ regionis *Arriano*, & Curtio *l.* 8. *c.* 1. Plut. *l.* 2. *de Fort. Alexand. Maragandam* vocat. Petrus Perondinus putat *Samarcanda* hodie eſſe, olim magni illius Tamerlani patriam, & regiam, qui illam ornavit, ibique Academiam inſtituit. Nunc in Zagataja regione Tartariæ, 100. mill. paſſ.

paſſ. ab Oxu fluv. in Boream. Celebre emporium eſt, urbs ampla & regia totius regionis Hanc Chalcocondylas *Samarchandan* vocat. Vulgò *Samarcand*.

MARACAYBUS, Hiſpanis *Lago de Maracaybo*, lacus Venezuelæ provinc. in America Meridionali prope Corum urbem, in ſinum Venezuelæ ſe exonerat.

MARACHE, urbs Indica, *Steph.*

MARACHES, Ætoliæ populi Plin. *l.* 4. *c.* 2.

MARACLEA, Phœniciæ maritima urbs, juxta Antaradum verſus Septentrionem *Guil. Tyrius.*

MARACODRA, Bactrianæ urbs. *Ptol.*

MARAGA, Arabiæ Felicis urbs. *Ptol.*

MARAI, nomen viri. 1 Paral. *c.* 27. *v.* 13. Item Perſiæ populi. *Strabo.*

MARAJA, nomen viri. Nehem. *c.* 12. *v.* 12.

MARAJOTH, nomen viri. Ibidem *v.* 15.

MARANA, oppid. munitum in finibus Iſtriæ, cum portu. Hoc cum bello inter Venetos & Ferdinandum Archiducem fervente, Maſſæ centurionis perfidiâ jamjam hoſti tradendum eſſet, conjurationem Veneti oppreſſere. A. C. 1617. Item oppid. provinciæ Terræ Laboris, prope Neapolim. Vulgò *Marano*. Du Val *Geogr.*

MARANANIA, Gall. *l'Iſle de Maragnan*, Inſul. Braſiliæ in parte Boreali ad oſtia Miari fluv. Unde Præfectura Marananis, *Capitania de Maragnan*. Ante 50. annos à Gallis culta fuit; ſed poſtea ab ipſis derelicta. Luſitanis paret. Ibi arx S. Ludovici, *S. Luis de el Maranham*, locus inſulæ præcipuus, capta à Batavis A. C. 1641. ſed recepta.

MARANATHA, *Heſych.* Μαραναθὰ, ὁ Κύριος ἦλθεν, ἐλεύσεται ὁ Κύριος. Vide *Suidam*. Syriaca vox eſt, & ſignificat, *Dominus venit.* 1 Cor. *c.* 16. *v.* 22. *Si quis non amat Dominum noſtrum Jeſum Chriſtum, ſit anathema maranatha.* Id eſt, exponente Theodoretô, *Sit alienus a communi corpore Eccleſiæ.* Idem nempe eſt quod *Anathema*, ſeu *Excommunicatio major*, apud Græcos Latinoſque, & *Shammata*, apud Hebræos, quô genere excommunicationis arcebantur peccatores à communione fidelium, omnique iis commerciô cum illis interdicebatur, velut excifis, donec reſipiſcerent. Ut fruſtra ſint, qui inter *Anathema* & *Maranatha* deſtinguentes, ex Synodo Turon. II. *c.* 25. *A. C.* 570. *Ut non ſolum excommunicatus, ſed etiam anathematizatus moriatur*; hâc poſteriore voce denotari volunt Excommunicationem, quâ etiam in vitæ fine in gratiam recipi petentes illam non impetrent, divino Judicio committendi. Neque enim illud diſcrimen anterioribus ſeculis uſitatum occurrit, nec ipſi hi Patres hanc ſententiam in quenquam tuliſſe leguntur: licèt, ut homines à ſacrilega & pertinaci bonorum Eccleſiaſticorum direptione ac detentione abſterreant, iſtiuſmodi maledictionem illis comminentur. Auguſtin. certè *Ep.* 28. de his verbis ſic ait: *Simul Græcô & Syrô utitur verbô Apoſtolus: Si quis non amat Dominum, ſit Anathema, Maranatha. Anathema Græcô ſermone dixit, condemnatus; Maranatha, donec Dominus redeat.* Et ſunt Eruditi, qui dicant, Hebræos, quando illud Excommunicationis genus, quod *Shammata* (ejuſdem ferme notionis cum *Maranatha*) ſtringebant, uſurpaſſe illa Enochi verba, *Ecce venit Dominus* &c. Ep. Judæ *v.* 15. & 16. ut hâc formulâ reos terrerent adventus Domini ad Judicium contra rebelles denuntiatione, eoque reſpexiſſe Paulum, quando Chriſtum non diligentibus interminatus eſt *Anathema Maranatha loc. cit.* Vid Joann. Forbeſium *Inſtructionum Hiſtorico Theologic. l.* 12. *c.* 3. §. 5. 7. 8. & 16. nec non ſuprà, ubi de *Cenſura Eccleſiaſtica*, & infrà voce *Shammata*.

MARANDUS Johannes vide *Johannes*.

MARANE, Arabiæ Felicis oppid. Plin. *l.* 6. *c.* 28. populi *Maranitæ*.

MARANGA, tractus quidam *Ammiano*, *Meronſa* vicus eſt *Zoſimo*, Perſidis regionis locus.

MARANI ſeu MARRANI, apud Hiſpanos Mauri dicuntur, quaſi *Mauriani*, quibuſdam, qui id factum ſuſpicantur in Italia Friderici Ænobarbi tempore, cùm Mauri fidem Chriſto datam in Baptiſmo, paſſim ejuratâ, quam ſuſceperant, religione, violarent: Alii potiùs ex Syriaco *Maranatha*, quô anathematis ignominia & execratio in divinis literis continetur, vocis originem arceſſunt. At ſecus Scaliger ſentit *de Emendatione Temp. l.* 6. *In verbis*, inquiens, *Geographi Arabis fit mentio factionis* Maravanjun. *Sciant igitur Studioſi; Abaz fuiſſe patruum Muhammedis, atque ejus progeniem & gentem dictam fuiſſe, dicique adhuc Abaziam. Ad eos jus Califatus pertinebat, utpote qui propiùs ſanguine Muhammedem attingerent. Sed* Marawan *quidam primus Califatum ab illa gente ad ſuos, qui Marawaniun dicti ſunt, tranſtulit per tyrannidem, eoque nomine omnibus Muhammedanis in odio eſt nomen Marawaniun, ad hanc uſque diem.* Sed pro media ſententia facit id, quod Joann. Mariana *de Rebus Hiſpan. l.* 7. ubi de donatione Aurelii Gallæciæ Regis in Hiſpania, æræ 813. factâ Monaſterio, habet: *Eſt*, inquit, *ad memoriam inſignis iis in literis contenta execratio, quâ ejus donationis violator jubetur eſſe anathema Marrano & excommunicatus.* An iidem cum *Maronibus*? Vide infrà, & plura hanc in rem, apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* ut & in voce *Mauri*.

MARANONIUS, vulgò MARAGNON, qui & *Xauxa*, fluv. ingens. Oritur in Peruvia ad radices Andium, è lacu *Chincacocha*; dein plurimis auctus fluviis in flumen Amazonum ſe exonerat. *Petr. Texeira.*

MARANTHIS, vide MARABINA.

MARANTIUM, Latini vocant oppidulum Tuſciæ mediterraneum, *Ripa Maranſi Leandro*. In agro Volaterrano ad Ceciuam fluv. 5. mill. paſſ. à Volaterris in Auſtrum & Eurum.

MARANTIUM, oppid. tractus Alnetenſis, in Pictonibus, intra paludes, ad Separam Niortenſem, 2. leuc. ab ora Oceani in Ortum 4. à Malliaco in Occaſum, 4. à Rupella in Cæcium. Amplum & opulentum. *Marans* vulgò.

MARANUM, oppid. Marchiæ Tarviſinæ in Comitatu Tyrolenſi, pertinens ad Epiſcopum Brixinenſem, quod licet ad Italiam pertineat, tamen populô incolitur & moribus & linguâ Germanicô potiùs quàm Italicô. Item oppid. Foro-Julii.

MARAS, vir ditiſſimus apud Beroeam Syriæ civitatem, humanus, & officioſus in omnes tum cives tum hoſpites. Vide *Suidam*.

MARASDI, Arabiæ Felicis urbs. *Ptol.*

MARATA, vulgò quoque *Marata*, regnum parvum Americæ Septentrionalis verſus regnum Mexicanum & oram maris Purpurei. *Sanſon.*

MARATHA, Arcadiæ vicus. *Pauſan. l.* 8. Oſrhoënæ urbs. *Liber Notitiar.*

MARATHESIUM, urbs Cariæ, Epheſi, & Samiorum. *Steph.*

MARATHI, gens ultra Tanaim. *Athen.*

MARATHIA, oppid. Lucaniæ.

MARATHIUS, tertius Sicyoniorum Rex, regnavit ann. 30.

MARATHON, hodie MARATONA *Sophiano*, aliis *Marafon*, Attici agri civitas, diſtans ab Athenis circiter 10. mill. paſſ. non procul à Tricoritho, & Rhamnunte, nece Icarii regis inſignis, & Miltiadis gloriâ, qui ibi centum millia ex Darii Regis Perſarum exercitu profligavit: Item Theſei victoriâ, qui ibi taurum Marathonium ſuperavit. Ovid. *Metam. l.* 7. *Fab.* 23.

——— Te maxime Theſeu,

Miratus eſt Marathon Cretæi ſanguine Tauri. Nic. Lloydius.

Nunc *Marathona Baudrand.* verſus oram Euripi, 35. mill. paſſ. ab Athenis in Cæcium vicus hodie parvus. Sub Turcis. Inde *Marathonius*, ut *Marathonia virgo* pro Erigone. Papinius *l.* 5. *Sylv.* 3.

——— Nec enim Marathonia virgo

Parcius extinctum ſævorum crimine agreſtum

Flevertt Icarium. ———

Item *Marathon* vicus in tribu Leontide. *Steph.* Sed & *Marathonii* campi meminit Solin. *c.* 7. *Athenienſibus judicii locus Areos pagos. Marathon campus factus memorabilis opinione prælii cruentiſſimi.* Quem locum ex Mela *l.* 2. *c.* 3. ſumpſit: *Marathon magnarum multarumque virtutum teſtis, jam inde à Theſeo, Perſarum maximâ clade permotus.* Quæ planities ad 12. miliaria ſe extendit, & maximâ parte cultis agris conſtat, qui à montibus vicinis uſque ad mare patent. Dividitur fluviô cognomine, qui *Maratus* fortè Veteribus dictus, oritur ex monte Parnethe & vicum prædictum perfluens in Euripum ſeſe exonerat. Ipſe locus olim tam celebris hodie vix quindecim aut viginti zengarus caſiſque Athenienſium conſtat, ubi Albanorum ad centum quinquaginta fortè degunt. Non verò ad Leontidem Tribum, ſed Ajantidem potiùs pertinere *Marathona*, docet Jac. Sponius *Itinerar. Græciæ Part.* 3. *in Inſcr. antiqq. p.* 157. ubi, præter inſignem Inſcriptionem, eamque ſatis prolixam, hanc quoque exhibet, in Monaſterio S. Andreæ Athenis hodie extantem:

ΑΥΡΗΛΙΟC
ΕΥΕΛΠΙΣΤΟC
ΜΑΡΑΘΩΝΙΟC
ΠΡΕCΒΥΤΕΡΟC.

Apud eundem *Part.* 2. *p.* 86. Seleuci *Marathonii*, Gymnaſiarchæ Athenienſis, memoriam ſervat iſta *Inſcr.* in Delo.

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΜΙΘΡΑΔΑΤΟΥ
ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ ΣΕΛΕΥΚΟΣ
ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΩΝ.

De juramento, μὰ τοὺς ἐν Μαραθῶνι, *per eos, qui in Marathonia pugna obierunt*, Demoſthenì memorato vide ſuprà.

MARATHONIA, urbs Thraciæ, non procul ab Abderis. *Steph.*

MARATHOS, urbs Phœniciæ. Mela *l.* 1. *c.* 12. *Margath* hodie *Olivario*. Syriæ *Ferrario* apud oram & Phœnicis confinia, Balaneis proxima & Tripoli.

MARATHUS, vide JULIUS MARATHUS.

MARATHUS, decimus quartus Sicyoniorum Rex, regnavit ann. 20.

MARATHUS, urbs Acarnaniæ. civis *Marathenus*, Gentile *Marathuſius*. *Steph.*

MARATHUSA, inſul. prope Clazomeniam. *Steph.* à fœniculi copia ſic dicta. Item oppid. Plin. *l.* 4. *c.* 12. *l.* 5. *c.* 31.

MARATONUS, vide MACEDONIANI.

MARBACHIUS Johannes, Lindavienſis, Argentorati docuit, hujuſque Magiſtratus miſſu ut Concilio Tridentino intereſſet, A. C. 1551. eô diſturbatô reverſus, Caſp. Hedioni in Paſtoratu Eccleſiæ ſurrogatus & Theologiæ Prof. creatus eſt A. C. 1552. Obiit A. C. 1581. ætat. 60. aliquot ſcriptorum Auctor. Melch. Adami *Vit. Theolog.* Cæterum, Hieron. Zanchii Collega fuit. Qui cùm ſimul docerent Euangelium Argentorati, diſſentire de quibuſdam capitibus, ac ut plerumque in iſtiuſmodi concertationibus ſolet, magis magiſque Auditorum ſuorum animos diſtrahere cœperunt, circa A. C. 1560. Quô primùm tempore audita fuere, *Calvinianorum* & *Lutheranorum* nomina ſchiſmatica (cum priùs Euangelici omnes *Reformatorum* nomine deſignarentur) ac de duobus præcipuè articulis odiô implacabili diſputatum, *divina Prædeſtinatione* ac *Ubiquitate corporis Chriſti*. Schiſma dein vehementiùs actum, cùm Joh. Andreas Schmidelinus Theologus Wirtebergenſis tandem librum *Concordiæ* produxit, è quo velut equo Trojano, longe acriora Theologorum odia proſiluere. Georg. Hornius *Orbe Imper. p.* 50.

MARBACHIUS Philippus, fil. prioris, Baſileæ Baccalaureus, & Philoſophiæ Magiſter A. C. 1570. creatus, Roſtochii docuit, inde

inde Rector Scholæ Græcienſis in Stiria conſtitutus, A.C. 1574. poſt Theologiæ Doctor Baſileæ renuntiatus, A. C. 1579. Heidelbergæ Theologiam docuit, A. C. 1576. inde Electore Ludovicô mortuô, in Carinthiam vocatus Claudituriani Gymnaſii Rectorem egit. Tandem extinctô fratre Eraſmô Theol. D. Argentorati illi in Profeſſione Theologiæ ſucceſſit, A. C. 1593. defunctus A. C. 1611. ætat. 61. Pater *Philippi* JCti & *Ulrici* Eccleſiaſtæ. Scripſit varia, quæ videre eſt apud Paul. Freherum *Theatro Viror. eruditione claror.*

MARBACHUM, oppid. Ducatus Wirtembergenſis. *Merul.*

MARBODUS, Epiſcopus Rhedonenſis, in Aremorica, Gallus. Obiit A. C. 1123. Proſâ verſuque varia ſcripſit, imprimis Poëma in Canticum Canticorum, vitam Laurentii, &c. Vide Ildebert. *ep.* 80. & 200. Sigebert. *in Cat. c.* 159. Sixtum Sen. *l.* 4. *Bibl.* S. Baleum & Pitſeum. *de ſcr. Angl.* Lilium Girald. *dial.* 5. *Poët.* Sirmond. *in not. ep. Goffr. l.* 3. *ep.* 14. Chenu *de Epiſc. Gall.* Argentreum & Auguſtin. de Pas, *Hiſt. Brit. Duc.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 44. *de Poët. c.* 6. Alius *Marbodus*, vel *Marbodæus*, Gallus, carminis auctor, *de gemmarum lapidumque pretioſorum formis, natura & viribus*, quod Coloniæ impreſſum, A.C. 1539. cum notis Alardi Amſtelredami & Pictorii Villigenſis. Vincentius Bellovac. *l.* 9. *ſpec. nat.* Barthol. Anglicus, *l.* 16. Geſner. *in Biblioth.* Voſſ. *de Poët. Lat. c.* 6. &c.

De MARBUCH Conradus, vide *Conradus.*

MARBURGUM, vide *Amaſia* & *Martisburgum.*

MARCA, nomen Comitatus in Germania veteris; cujus Dynaſtæ ab Ælio Gracili, non ſatis quidem certâ fide, arceſſuntur. Juſtiniano II. Imperat. coævo, qui ductâ in uxorem Beatrice, Theodorici Teyſterbandiæ (inter Clivenſes Batavoſque mediæ) Comitis filiâ, Civiâ potitus, Teyſterbandiæ Cliviæque Comitatus dignitatem, à Pipinis, Franciæ tum Majoribus Domus, acceperit. Manſit titulus hujus poſteritati, per aliquot ſecula: quæ, proceſſu temporis, in Clivenſem & Teyſterbandiam Lineas diſtincta eſt, cùm Ludovici (defuncti A. C. 829.) filii Eberhardus Rupertuſque, ex paterna fraternaque hæreditate, iſte Cliviam, hic Teyſterbandiam ſortiretur; quorum illis titulus, donec ipſi eſſe deſinerent, duravit: his non idem nominis ſui amor; quô poſitô A. C. 860. Theodoricus ejuſque fil. Adolphus, ab *Altena* caſtello, priùs *Wolfſshagen* vocato: Eberhardus, Adolphi frater, à *Bergenſi* terra, denominari maluêre, uterque ab Henrico Aucupe votorum damnati. Sed & *Altenæ* nomen tandem diſplicuit, quod imperante Fridericô II. Adolphus, *Marcamu* Comitatûs vocabulô, comparatâ ſibi *Marcâ*, commutavit: Ita ſui Clivenſibus, ſui Marcanis Comites, utrique Ludovicô prognati fuerunt: qui tamen Comitatus iterum coaluêre in Adolpho; qui, emortuâ Eberhardi ſtirpe, abdicatô Ubiorum Præſulatu, agnationis nuptiarumque jure, civium votô, Theoderico ſucceſſor à Cæſare datus. Cliviæ ditioni, etiam *Marcam*, fratris Engelberti morte vacuam A. C. 1360. adjecit. Poſtea Bergenſis etiam atque Juliacenſis Comitatus (quem poſteriorem Henrico Aucupi acceptum ferunt) acceſſêre; tam felici iſtius familiæ fatô, ut in ipſam unam concederent, quæcunque Juliaci, Bergæ, Cliviæ, cæterarumque ditionum Comites atque Dynaſtæ omnes, ut volunt, ex Gracilis ſtirpe, plures per proſapias diducti, unquam habuerunt. Pfannerus *de præcipuis Germ. Princip. gentibus c.* 2. Hinc itaque *Marcana* familia, in Germania illuſtris, quæ cum Clivia veteri eadem eſſe creditur, & à *Marcano* Comitatu nomen accepit, ut dictum. Præcipuus ramus fuit ille, cui ipſa pòſt *Clivia*, & deinceps *Juliacenſis* atque *Montana* hæreditas, cum *titulo Ducali*, obtigit: nec minùs in Gallia Ducatus Nivernii aliaque. Sed omnis ille pridem exaruit. Porro ex Eberhardô Adolfi, qui Margaritæ Cliviæ maritus, atque præfatæ lineæ conditor fuit, fratre, alii rami ſuccrevêre; *Arenbergius*, *Bullionius* & *Lumanius*; quorum primus defecit in Margareta, à qua ad Ligneſios, ob maritum Johannem *de Lignes*, ſucceſſio delata eſt: alterius bona ex parte ad Turrios delata ſunt, ſed Comites *de Maulevrier* prætenſionem non omiſerunt: Ex tertio, cui *Sleida* cognomen etiam acceſſit, ſolus ſupereſt Franciſcus Comes *de Marca*, cujus Majores ſic habent. Johannes *de Marca* Dn. Arenbergæ, qui obiit A. C. 1469. pater fuit, ex Agnete ſeu Anna (filia Roberti Comitis Virnenburgi) Wilhelmi *de Marca* Dn. *de Lumain*, defuncti A. C. 1481. Hôc, & Johannâ *de Schonhoven*; genitus Johannes, obiit A. C. 1481. relictô, ex Margareta Runckelia (filia Theodorici Dn. *de Runckel*) filiô cognomine; cui Margareta *de Waſſenaer* (fil. Johannis Dn. *de Waſſenaer* & Jodocæ ſeu Joſinæ, Johanne Comite Egmondæ genitæ (peperit Philippum Comitem *Marca*, qui deceſſit A. C. 1613. pater, ex Catharina Manderſcheidia (filia Theodorici Comitis & Ericæ Waldeccia) Erneſti Comitis *de Marca & Schleiden*, defuncti A. C. 1653. quô, & Sibyllâ Zolleranâ, (filiâ Johannis Georgii Principis *de Hohenzollern*) natus eſt, præfatus Franciſcus Comes. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobil. Eur. Part. II. p.* 97. Hodie *Marca* ſub Electore Brandenburgico eſt. Vide quoque ſuprà in *Clivia* & *Juliacum.*

MARCA, Papiæ *pondus minus libra*: meliùs Johanni de Janua, *media libra.* In *Chronico* Moguntino, *auri libra habet duas marcas auri.* Itaque *Marca* duplicata libram efficit, quæ dividitur in uncias 16. uncia ſubdividitur in 8. drachmas, vel 24. ſcrupulos ſeu denarios, quorum quilibet conſtat 24. granis. Quô modô uncia conſtat 576. granis, ut libra 9216. At auri examinatores, vulgò *Eſſajeurs* Gallis, examen tam accuratum inſtituunt, in auri bonitate probanda, ut ipſum granum in 512. minores particulas dividant. Vide plurima hanc in rem apud Car. du Freſne in *Gloſſar.* ubi inter alia *Marca aurea* quoque meminit, præſtationis apud Francos notæ, quæ ab Officialibus præſtari ſolet, cùm codicillos dignitatis ſuæ impetrant, cujuſque mentio occurrit in Ludovici XI. *Volum. I. Ordination. fol.* 117. Ubi deſcribitur *Charta* menſis Julii A. C. 1466. qua vetantur Commiſſarii Regii in terris Ducis Burbonenſis, *franca feoda, novos aqueſtus, vel Marcam auream*, de Notariis exigere &c. De voce *Marca* porro ſic Gronovius, *Marca, apud veteres Scriptores rerum Francicarum, bes fuit libræ argenti Francica, id eſt, 160. denarii, tredecim ſolidi triens, ſive quatuor denarii. Matthæus Pariſienſis in Henrico III. Centum & quatuor Marcas bonorum & legalium Eſterlingorum, tredecim ſolidis & quatuor ſterlingis pro* Marca *qualibet computatis* &c. Vide Joh. Frider. Gronovium *de Pecunia Vet. l.* 3. *c.* 6. ubi de ætate terræ. *Marca argenti* ab Agrimenſoribus aſſimilatâ, ſuprà voce libra.

MARCÆ, APUD DIVERSAS GENTES, VARIÆ, EX EODEM.

Marca Anglicana, de qua Matthæus Pariſ. *A.C.* 1235. *p.* 286. & Matthæus Thorn *in Chron. p.* 2107. eadem cum Rupellenſi, pro 13. ſolidis & 4. denar. eſterlingis computatur. At ſub Henrico I. Rege videtur fuiſſe tantùm pondo 6. ſolidor. & uniusdenarii.

Marca Aurea, præſtationis ſpecies, apud Gallos. Vide hic ſuprà.

Marca Danica, alia fuit argenti & auri, alia aliorum ponderum: & marca quidem auri puri & argenti defæcati 8. unciarum pondus habuit; marca verò aliorum ponderum, idem fuit quod ſemis & ſex unciæ Romæ &c. Petrus Reſenius *ad Jus Aut. Canuti II.*

Marca Germanica (& ipſum vocabulum Germanicæ originis eſſe, docet Georgius Agricola, *de Reſtituendis pond. p.* 243.) videtur fuiſſe 20. ſolidorum, quot *marca* dicitur ponderare, in *Speculo Saxon. l.* 3. *artic.* 45. §. 3.

Marca Hiſpanica, ſic deſcribitur, apud Joannem Marianam *de Ponderibus & Menſuris c.* 9. *Aurifices marcum* (namque & hôc genere vox occurrit) *hoc eſt, uncias octo auri quidem dividunt in Caſtellanos 50. quod genus ponderis & nummi eſt drachma majoris atque denariô Romanô. Caſtellanus in octo tomines dividitur: tominem in* 12. *grana. Argenti autem marcum dividunt, in uncias* 8. *uncium in totidem octavas ſive drachmas, octavam in grana* 75. *ſic marcus argenti aurique eundem granorum numerum continet.*

Marca Lemovicenſis, in Gallia, appendit 13. ſolidos, obolos eſterlingos.

Marca Ponderoſa, nempe Germanica, appendit 26. ſolidos, ex *Wichbeld* Magdeburg. *artic.* 44. §. 3.

Marca Rupellenſis, in Gallia, ſolidorum eſt 13. denarior. eſterlingorum 4. aliàs *Anglicana*, de qua dictum.

Marca Trecenſis, in eodem Regno, appendit 12. ſolidos, 11. denarios eſterlingos: nec in Gallia tantùm, ſed & in Germania, Anglia, Hiſpania, Flandria, aliiſque Europæ provinciis, in publicis præſertim commerciis, in uſu fuit & nominabatur. Forte quia in Nundinis Campaniæ, ſeu Trecenſibus, quibus paucæ in Europa conferendæ fuerunt, ejuſmodi pondere Mercatores utebantur. Aliter *Marca Regia*, Gall. *Marc le Roy*, in *Chartis* A. C. 1306. & 1309. in *Probat. Hiſtor. Caſtilionea p.* 97. & 162. ubi de monetis Comitum S. Pauli & Bleſenſis fuſius agitur.

Marca Turonenſis, ibidem appendit 12. ſolidos 11. denar. obolos eſterlingos: ad quam marcam appendebantur monetæ Regum aliorumque, quæ *Turonenſes* vulgò dicebantur, &c.

MARCA ſeu MARCHA, facultas eſt à Principe ſubdito conceſſa, (qui injuriâ affectum ſe vel ſpoliatum ab alterius Principis ſubdito queritur, de qua jus ei negatur) in ejuſdem Principis *marchas*, h.e. limites ſeu terminos, tranſeundi ſibique jus faciendi, ut habet Bretius *de Superiorit. Regis l.* 2. *c.* 17. Gallis vulgò, *Droit de marque & de repreſailles.* Cujus mentionem in *Regeſtis* Parlamenti ſæpius fieri, teſtatur *Car. du Freſne.* In eo enim quod *Olim* inſcribitur, Mandatum Curiæ deſcriptum legitur, quô jubetur Ludovicus Rex Siciliæ uni è Regiis ſubditis, qui à prædonibus in mari ſpoliatus fuerat, jus dicere, cum *Marca* comminatione, niſi id fiat. *Ibidem* extat *Ep.* Caroli V. Regis Franciæ ad Martinum Arragoniæ Regem, quâ jus ſe facturum pollicetur ejus ſubditis, qui à Francis ſe in mari ſpoliatos querebantur, ut *marca* vitaretur, 5. Martii A.C. 13,6. Denique in *Regeſto ordinationum Barbin.* Idem refert, haberi extinctionem *marcarum* conceſſarum Occitanis & Bellicadrenſibus, contra cives Avenionenſis Civitatis & Comitatûs, decretumque, ut in poſterum nullæ concederentur, niſi à Rege vel à Curia Parlamenti, d. 13. Junii A. C. 1443. &c. Vide eum in *Gloſſario*, & plura de hoc *Marcarum jure*, apud laudatos illi, Chopinum *de Dom. l.* 3. *tit.* 25. Jac. à Canibus & Martinum Laudenſem *l. de Contract. marit. c.* 10. Cardinum Bretium *de Superioritate Regis l.* 2. *c.* 17. Alios. Aliud eſt, quod apud Pictones, Andegavos & Armoricos, vulgò *Marchas* vocant, feuda ſcil. vel prædia in harum provinciarum ſita limitibus, quæ ſingularum juriſdictioni pro parte, vel, ut ajunt, *ex præventione* obnoxia ſunt, de quibus copioſè egit Gabriel Hullinus *Tract. Gall. de la Nature & uſages des Marches ſeparantes les Provinces de Poitou, Bretagne & Anjou*, Nannetis edito A. C. 1616. cujus meminit idem, *loc. cit.*

MARCA, vide MARKA.

MARCA Chriſtiana, filia Georgii Ludovici Comitis Leonſtenii, A. C. 1633. defuncti, ex Eliſabetha Juliana Comite Erpacenſi. Nata Venetiis, Gabrieli Oxenſtiernæ Regni Sueciæ Mareſcallo nupſit: ei jura ſua in hæreditatem paternam & maternam in pacificatione Monaſterienſi ſervantur.

De S. MARCA Jacobus, vide *Jacobus.*

MARCA Ancona, hodie appellatur ea Italiæ regio, quæ olim Picenum dictum fuit. Ab Iſauro flumine uſque Druentum amnem, inter Adriaticum mare, & Apenninum montem porrigitur. Valdenſibus, circa A. C. 1330. referta fuit, ut ſcribit

Antonin. Archiepiſcop. Florentin. *part.* 2. *tit.* 21. *c.* 2. §. 1. Habet hæc regio agrum fertilem, omnis generis frugum copiam producentem, ſed ingeniis quàm frumentariis fructibus longè eſt præſtantior. *Sueas* ejus laudem præcipuam in oleis laudat. Urbs primaria eſt Ancona; Item Ælia Ricina, quam hodie *Racanati* vocant. Non longè abhinc eſt Lauretanæ imaginis fanum, validiſſimò murò cum vicò adhærente cinctum, & multum totius Europæ hominum peregrinationibus, Religionis ergò, celebre.

De MARCA Petrus, vide *Petrus*.

De MARCA Nova Johannes, vide ibi.

MARCA Hiſpanica, dicebant ævò Ludovici Pii, Caroli & ſeqq. quæ hodie Catalonia.

MARCÆUM, mons Troadis juxta Gergithem. *Steph.*

MARCALA, Armeniæ minoris urbs. *Ptol.*

MARCANA, ſeu MERCANA, vulgò quoque *Mercana*, urbecula Dalmatiæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Raguſino, cui perpetuò unitus eſt Epiſcopatus Trebinenſis. Sita erat in inſula maris Adriatici, circuitu tantum 4. milliar. ſub dominio Reipubl. Raguſinæ, nunc in ruderibus jacens, vix 3. aut 4. habet domos.

MARCASIUM Radulfi, vulgo *Marcheroux* corruptè pro *Marchais-Raoul*, aut *Marcheraoul*, caſtrum Galliæ in diœceſi Rothomagenſi, cum Monaſterio Præmonſtratenſium Monachorum, Abbati ſuo ſubjectorum. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall. in voce Monaſterium Villare.*

MARCASSITA, vide *Pyrites*.

MARCELLA, mulier Romana, quæ cum à matre rogata eſſet, Gauderetne ſe nupſiſſe? *Ita valdè*, reſponent, *ut amplius nolim.*

MARCELLA, filia Octaviæ, ſororis Auguſti, ex Marcello, nupſit Agrippæ, dein nurus Marci Antonii facta, peperit Lucium Antonium, qui Maſſiliæ dein obiit. Habuit ſororem minorem natu cognominem.

MARCELLA, diſcipula Hieronymi, ſeptimò conjugii menſe maritò orbata, in poſterum S. Scripturæ lectioni ſe totam addixit, Paulæ & Euſtochiæ familiaris. Origeniſtis, qui Romæ ſuborti, acriter ſe oppoſuit, tantumque effecit, ut damnarentur. Obiit paulò poſt Romam à Gothis captam, A. C. 409. Hieronym. *in vita ejus, ad Principiam, ep.* 8. *&c.*

MARCELLEA, feſta quædam Syracuſis in honorem Marcelli inſtituta, quod is in Sicilia optimè rexiſſet. Cicer. 4. *in Verr.* & Cæl. Rhodig. *l.* 18. *c.* 12.

MARCELLIACUM, oppidul. Galliæ in Tricaſſibus, ad confluentes Albæ & Sequanæ: *Marcilly ſur Aube*, vel *Marcilly où ſaut Aube*, ab aliis *Marcilly ſur Seine* dictum. Ibi quotannis juvenes nudi curſu contendere conſueverant, propoſitò præmii locò pannò. Qui igitur unum milliare primus confecerit, is præmium capit, puellis charus & bonâ conditione uſurus: Sic & Judæi Romæ per tres dies ante caput jejunii curſu certant. Eſt & in Cadurcis ad fluv. Selam *Sele*, oppid. *Marcelliacum*, vulgò *Marcillac*, illuſtre Monaſteriò ejuſdem nominis, à Leutario & Anſcherto extructò, neque procul ad eundem fluv. Figiacum *Figeac*, Monaſteriò veteri clarum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MARCELLIANA, *Antonino* locus Lucaniæ, apud Atinam oppid. teſte *Celſo Cittadino*, inter Calorem & Cæſarianam.

MARCELLIANUS, Dux potentiſſimus, in Dalmatia, poſt Ætii mortem, rerum potitus eſt. Inde tamen ab Imperat. Leone abſtractus, ejus hortatu, Vandalos Sardiniâ feliciter pepulit. Cæterùm *Marcelliani* dicti ſunt, ſeculò 4. Marcelli Ancyrani errores ſectati, Conciliò 2. Conſtantinop. condemnati ſunt, A. C. 381.

MARCELLINA, impudentiſſima fœmina, quæ ſub Aniceto Epiſcopo Romæ, Gnoſticorum ſectam introduxit, ingeniò & formâ plurimis ineſcatis: Irenæus. *l.* 1. *c.* 24. Epiphan. *hær.* 27. Item, ſoror Ambroſii, à Liberio laudata. Vide Ambroſ. *tract. de Virg. l.* 3.

MARCELLINUS, Conſul, an. Urb. Cond. 1093. Alius Conſul cum Aureliano Auguſto, an. Urb. Cond. 1027. Item alius Romanus Pontifex 27. A. C. 296. Cajo ſucceſſit. Hic perſecutione univerſali 10. ſub Diocletiano vigente, quam Euſebius *l.* 8. *c.* 1. *&* 2. *&* 6. corruptis Eccleſiaſticorum moribus aſcribit, pœnæ metu, thuris granum Herculi, Jovi & Saturno, in Veſtæ templo, adolevit: A. C. 302. Sed ſeverò ſtatim reverſus, Diocletianum ipſum redarguit, & ad necem lubens ſe obtulit, A. C. 304. Baluzius *l.* 1. *in vita ejus.* Succeſſit Marcellus I.

MARCELLINUS Comes, Illyricus, ſub Juſtiniano, compoſuit Chronicon, ab A. C. 379. ubi Hieronymus deſiit, uſque ad quartum Conſulatum Juſtiniani, qui incidit in A. C. 534. Imperii ejus 8. Cui dein continuatio acceſſit, uſque ad A. C. 566. Mirè commendat hoc opus Caſſiodorus, qui addit, illum quoque edidiſſe libros 4. de Conſtantinopoli & Hieroſolymis. Editum eſt Chronicon hujus auctoris ab Ant. Schoonhovio, Joſ. Scaligero & Sirmondo, A. C. 1619. Vide Caſſiodor. *divinar Lect.*

MARCELLINUS, frater tyranni Maximi, à Theodoſio victus, Zoſim. *l.* 4. Item Tribunus & Notarius Imperialis, cui munus ſuum in Africa exercenti, Auguſtin. libros 3. de Remiſſione peccati, tractatum de Spiritu & Litera, egregium item opus de Civit. Dei dedicavit. Vir ſapiens & agendi dexteritate inclytus, pacem Eccleſiæ, à Donatiſtis turbatæ, ardentiſſimè expetiit, electuſque ab Honorio hanc in rem, in celebri congregatione pro Orthodoxis ſententiam tulit. Hinc calumniis ſchiſmaticorum impetitus, à Marino, quem Honorius contra Heraclinum rebellem in Africam miſerat, tanquam horum motuum conſcius, e medio ſublatus eſt, A. C. 413. Auguſtin. *de geſt. cum Emer.* Hieronym. *l.* 3. *contra Pelag. &c.*

MARCELLINUS Presbyter, junctus Fauſtino, ad Urſicini, qui, contra Damaſum, Epiſcopum ſe creari curaverat, partes ſe applicuit: Schiſma dein Luciferianorum quoque amplexus. Item Anglus Benedictinus, cum decem aliis in Germaniam Friſiamque miſſus, Evangelium ibi per ann. 50. annuntiavit. Auctor vitæ S. Suiberti, S. Willebrordi, & aliquot operum hiſtoricorum. A. C. 766. Puteus *de Script. Angl. p.* 152. Suffridus Petri, *de Script. Friſ.*

MARCELLINUS, Hiſtoriæ Græcæ ſcriptor, ex qua ſolum ſupereſt diſſertatio de Thucydidis vitâ, & ejus genere dicendi, quæ Hiſtoricæ huic præmitti ſolet. Arbitratur *Voſſius* eundem eſſe, cujus in Hermogenem de Statibus commentarius unà cum Syriano & Sopatro excudit Aldus. Quin & Conradi Geſneri ſuſpicio eſt, non alium hunc eſſe ab Ammiano Marcellino, cujus ex 31. hiſtoriarum libris extant libri 18. Nempe quia Ammianus ille Græcum ſe fuiſſe dicit *extremus l.* 31. *verbis*, & phraſis ipſa ſatis hoc prodit. At ſatis conſtat, Ammianum illum vixiſſe ſub Gratiano, & Valentiniano Juniore. Alterò quoque argumentò ætatem ejus oſtendere idem conatur, nempe quia Marcellinum dicat *Suidas* fuiſſe familiarem Salluſtio philoſopho. Eum cenſet eſſe Salluſtium prætorio præfectum, qui Valentinianum deſignavit Imperatorem, ut *Suidas* ait. Sed ſcrupulum injicit, quod *Suidas* Salluſtium hunc diſtinguat à Salluſtio philoſopho; Adde, quod non videas, unde Marcellinum, quem Principem Dalmatiæ, & Illyridis fuiſſe dicit *Suidas*, colligi poſſit, eumpſe eſſe, ac qui Græcè hiſtorias emiſit. Vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 2. *c.* 18.

MARCELLINUS, vide *Ammianus*, *Fabius*.

MARCELLIUS, à Tiberio Cæſare Judææ præfectus.

MARCELLUS Marcus Claudius, Romæ Conſul quinquies fuit, an. Urb. Cond. 532. naturâ vir ad bellum propenſus, acer ac ſtrenuus: ad cæteras vitæ partes humanus atque modeſtus. Græcæ verò diſciplinæ, ac ſtudiis dicendi addictus, quas tamen per bellorum occupationes, non uſque adeo illi aſſequi licuit. Tunc prædam & arma ſecum auferens ad Collegam Cornelium regreſſus eſt, per id tempus adverſus Gallos inſigniter dimicantem, ut venit, Rege Viridomarò vel Britomarò, ſingulari certamine occiſò, Mediolanum ac Collegam obſidione liberavit. Poſthæc decretus eſt à Senatu ſoli Marcello triumphus. Syracuſas intra triennium cepit, cujus ſubjectam oculis magnificentiam ac ſplendorem, circumſpiciens, diu illacrymaſſe, ſtatumque Archimedis Geometræ, cujus admirandis machinis tamdiu impeditus fuerat, ægerrimè tuliſſe fertur. Cum Annibale, poſt Cannenſem cladem, congredi auſus eſt: quem & Nola expulit, ſicque primus vinci poſſe docuit. Annos ſuprà 60. natus, quintum agens Conſulatum, inter pugnandum jam ſemel prælio inſidiis latâ tranſfigitur lanceâ. Ejus clariſſima progenies ad Marcellum uſque Cæſaris nepotem propagatur, quem Octavia Cæſaris ſoror, ex C. Marcello ſuſcepit. Vide infra. Plut. *in Auguſti*, *Marcelli*, *Annibalis vita*: Liv. *Dec.* 3. *l.* 3. 4. 5. 6. *&* 7. Hujus cadaver, viri virtutem admiratus Annibal, magnificè ſepeliri juſſit, ſed annulò ſignatoriò ad dolum uſurus fruſtra fuit. Videantur quoque Aur. Victor. *de Vir. Ill. c.* 45. Flor. *l.* 2. *Polyb. Eutrop. Oroſ.* &c.

Cajus MARCELLUS, Octaviæ, ſororis Auguſti, maritus, ex ea Claud. Marcellum ſuſcepit, magnam Romæ & libertatis ſpem, populi Romani delicias, quem cum M. Agrippâ Cæſar ſubſidium dominationis adſciverat, in quem imperii onus reclinaret. Adoleſcens animò alacer, ingeniò potens, frugalis & continens, patiens laboris. Obiit fraude Liviæ apud Bajas, non ſine crimine ipſius Auguſti. Vide Scaligerum *ad Propert.* Fuit hic ab Auguſto adoptatus annò 16. ætat. incidítque in valetudinem, ac 18. obiit, cum ædilitatem gereret: Excitantum pueritiam egreſſo (ut inquit Sueton. *in Aug. c.* 63.) Auguſtus Juliam ſuam filiam ex Scribonia nuptui dedit, deinde, ut is obiit, Marco Agrippæ. Hujus adoleſcentis generoſam indolem deſcribit Virg. *l.* 6. *Æn.* deflens immaturum ejus obitum aliquot verſibus, quos recitavit coram Auguſto & Octavia: Sed ubi tandem ad nomen Marcelli ventum eſt, perculſa dolore filii demortui mater, decidit, quaſi intermortua, ſilentióque imperatò, juſſit pro ſingulis verſibus dena ſeſtertia numerari, quæ valent ducentos aureos. Sic is 5000. aureorum pro 18. verſibus reportavit, qui ſic incipiunt apud Virg. *l.* 6. *Æn. v.* 860. ad calcem:

> *Atque hic Æneas una (namque ire videbat*
> *Egregium formâ juvenem, & fulgentibus armis, &c.*

Vide Suet. *in Aug.* & Plut. *in M. Cl. Marcello.*

MARCELLUS I. Epiſcopus Romanus, poſt Marcellinum A. C. 304. Maxentium precibus à perſecutione ſanctorum avertere niſus, fuſtibus cæſus, urbe expulſus, mox retractus, & ad ſordida officia, veredoſque equos curandos damnatus, obiit A. C. 309. Succeſſit Euſebius.

MARCELLUS II. priùs *Marcellus Cervinus* dictus, ſucceſſit Julio III. A. C. 1555. Hic miſerâ Pontificum conditione deploratâ, dicere ſolitus eſt: *Non videre ſe, quomodo, qui faſtigium hoc altiſſimum tenerent, ſaluti ſuæ conſulere poſſent*, Guicciardin. *l.* 3. Obiit die 22. ſedis, quòd nomen non mutâſſet, ut creditum. Alii tamen venenò ipſum peremtum tradunt. Genebr. *l.* 4. *Chron.* Panvin. *in ejus vita.* Hieron. Seripandus, *in ep. Prior.* &c. Eum excepit Paulus IV.

MARCELLUS, Epiſcopus Ancyranus, Arianæ impietati in Concilio Nicæno fortiter obnixus, in Concilio Tyrio Athanaſii condemnationi, pari zelò, ſe oppoſuit, neque in Concilio Hieroſolymitano, Arii receptioni annuere ullatenus voluit. Hinc ab Arianis acerrimè exagitatus, maximè poſtquam contra Aſterium Sophiſtam, de ſubjectione *Domini Noſtri Jeſu Chriſti* ſcripſiſſet, & ſede, ſurrogatò Baſiliò quodam, pulſus, Romam venit, poſtea Ancyram reverſus, A. C. 338. Inde hoſtium violentiâ denuo exturbatus, Sardicenſi Synodò tandem abſolutus ſedique ſuæ reſtitutus eſt. Poſtea tamen erraſſe in fide, & tempore S. Baſilii propterea con-

de-

dem natus legitur. Athan. *apol.* 2. Hilar. *adv. Arian.* Baſil. *ep.* 92. Theodoret. *l.* 2. Socrat. *l.* 1. Sozom. *l.* 2. & 3.

MARCELLUS, Medicus Burdigalenſis, ſub Theodoſio, A. C. 383. Scripſit *de Medicamentis empiricis, Phyſicis, rationalibus.* Juſtus in *Chron. Medic.* Vander Linden *de Script. Med.* Alius Bergomas, Rhetor ſcripſit *Adrianum*, ſeu *de Regno. Suid.* Item, fil. Marci, præfectus urbis. Vide *Marcellus Vejus.*

MARCELLUS Cornelius, Eques Rom. adverſus L. Silani abreptus, tanquam conſcius inceſti, & dirorum ſacrorum cum Lepida: appellato tamen Principe damnationem evaſit. Tacit. *l.* 16. *Annal. c.* 8. Vide & *Cornelius.*

MARCELLUS Donatus, Medicus Mantuanus. *Scripſit de medica Hiſtoria, libros 6. de Variolis & Morbillis, &c.*

MARCELLUS Granius, vide *Granius.*

MARCELLUS Marcus vide *Marcus.*

MARCELLUS Palingenius, Poeta, auctor *Zodiaci vitæ*, librorum 12.

MARCELLUS Palonius, Romanus auctor poematis, de Gallorum ad Ravennam victoria A. C. 1512 obtentâ, librorum 2. Rubeus *in hiſt. Raven.*

MARCELLUS Sidites dictus, tempore Marci Antonii. De Medicina verſibus ſcripſit, de Piſcibus quoque tractatu edito. *Caſſiodor.*

MARCELLUS Vergilius, Secretarius Florentinus, A. C. 1506. Medicos quoſdam tractatus, plurimi æſtimatos, edidit. Juſtus *in Chron. Medic.* Vander Linden *Script. Med.*

MARCELLUS, prænomine *Vejus*, Eques Romanus cujus prædia h. e. prata, & oleæ, intercedente via publicâ in contrarias ſedes fuerunt tranſgreſſa, quod maximè mirandum eſt. Plin. *l.* 2. *c.* 83. lege *Vellius* pro *Vejus*. Erat autem Neronis Imperatoris procurator, prædiaque ejus in agro Marrucino fuêre.

MARCELLUS Ulpius, dux vigilantiſſimus Commodi Imperatoris, vicit Britannos, A. C. 186. Dion. *l.* 72.

MARCELLUS Vectius, vide *Vectius.*

MARCHADÆ, Troglodytici populi in Africâ circa ſinum Arabicum. Plin. *l.* 6. *c.* 29.

MARCHALSIA, ſeu MARESCALCIA, carcer curæ & fidei *Mareſchalli Banci Regis*, apud Anglos, commiſſus, qualis ille in ſuburbiis Londinenſibus, *the Marshally* dictus. Vide Henricum Knyghtonem A. C. 1330.

MARCHARIZATI, apud Camillum Peregrinum *in Hiſtor. Principum Longobard.* in *Capitulari* Radelchiſi *c.* 24. *Expellamus de iſta provincia noſtra omnes Saracenos — Præter illos, qui temporibus DD. Siconis & Sicardi fuerunt Chriſtiani, ſi marcharizati non ſunt:* Voſſio vox Punica eſt. At Carolus Macer, qui linguam hanc vernaculam ſibi eſſe ait, voce hac indigitari vult, *in Marchia* (h. e. territorio Marchionis) *adſcriptos*, in *Hierolexico.* Vide quoque ſupra in voce *Margarita.*

De la MARCHE Oliverius, vide *Olivier.*

MARCHELMUS, Anglus, frater Marcellini, diſcipulus S. Willibrordi, & poſtea Gregorii Epiſcopi Ultrajectini: doctrinâ & pietate illuſtris. Idololatrarum converſioni intentus, S. Ludgeri ſomnium, editô ſcriptô, interpretatus eſt A. C. 772. Pitſeus, *de illuſtr. Angl. ſcript. p.* 155.

MARCHENIUM, vulgò *Roxburg*, oppid. Scotiæ, in Angliæ confinio. Fortè *Alta Ripa* veteribus.

MARCHESNEJUM, locus Galliæ, inter Ligerim & Lidericum, ſeu inter Caſtrumduni & Balgentiacum poſitus, in Carnutibus: Vulgò *Marchenoir*, quaſi Mariſcus niger. *Mariſcus* autem idem, quod palus & lacus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MARCHETA ſeu MARCHETUM, Juriſconſultis Anglis ſignificat præſtationem, quæ pro prima nuptiarum nocte exigebatur olim apud Scotos, a voce *Marca*: quòd, ut ait Buchananus *l.* 7. Malcolmum III. uxoris ſuæ precibus conceſſiſſe ferunt, ut primam novæ nuptæ noctem, quæ Proceribus per gradus quoſdam ex Lege Eveni debebatur, ſponſus dimidiatâ argenti marcâ redimere poſſet, vide *LL.* Burgorum Scoticorum. Quò etiam referendum id, quod habent *LL.* Hoëlii Boni Regis Walliæ *c.* 21 *Nemo fœminam det viro, antequam de mercede domino reddenda fidejuſſorem accipiat. Puella dicitur eſſe deſertum Regis & ob hoc Regis eſt de ea amachyr* (i. e. pretium virginitatis) *habere.* Quantum autem quælibet Sponſa ſolvere fuerit coacta, vide *Regiam Majeſtatem l.* 4. *c.* 31. ubi inter alias *Marcheta filiæ Comitis & Reginæ* 12. *vaccæ* &c. At in Anglia, tantum eos, qui obnoxiæ conditionis erant, non verò liberos homines, *Marchetum* ſpectâſſe, docet Bractonus *l.* 2. *c.* 8. aliique Auctores Car. du Freſne in *Gloſſario* laudati. Sed & ſcribit Dan. Papebrochius *ad Vitam S. Forannî Abb. Walciodor.* eam præſtationem, pro redemptione primæ noctis nuptiarum, à ſervis glebæ exigi etiamnum à prædiorum dominis, in Belgii, Friſiæ & Germaniæ aliquot tractibus. Ad quam conſuetudinem etiam referendum, quòd olim Ambianenſis Epiſcopus in Gallia, in ſuos diœceſanos jus ſibi competere aſſerebat, ut iis, qui noviter nuptias inierant, tribus primis noctibus, poſt celebrationem earum, unà cubare non liceret, niſi certâ pecuniæ ſummâ ei perſolutâ: quod quidem abrogatum Abbavillentium petitione, Areſtô Parlamenti Pariſ. 19. Martii A. C. 1409. uti refert idem *Car. du Freſne* ubi *ſuprà.* Vide quoque Fletam *l.* 5. *c.* 13. §. 1. & infrà, in voce *Nox prima.*

MARCHIA, quæ & *Merchia* quibuſdam, *Merche*, provincia eſt parva Scotiæ Auſtralis, in confinio Angliæ, à qua ſeparatur Twedâ fluviô. Ejus præcipua urbs fuit Bervicum, nunc Angliæ contributa. Habet ad Ortum mare Germanicum, ad Septentrionem Lothianam, ad Occaſum Tuvcoticam, & ad Auſtrum Northumbriam Angliæ provinciam.

MARCHIA, vulgò *la Marche*, quæ etiam *la Marche de Limoſin* dicitur, provinc. eſt Galliæ, in Aquitania, eſtque pars ſeptentrionalis Lemovicenſis provinciæ quibuſdam, quanquam revera provinciam ſeparatam faciat. Habet ad Boream Bituricenſem Ducatum, & ad Occaſum Pictavenſem. Dividitur in Superiorem, cujus caput Gueretum, *Gueret*, & Inferiorem, cujus caput eſt Oratorium, *le Dorat* vulgò.

MARCHIA, vulgò *die Marck* German. *la Mark* Gall. provinc. eſt Germaniæ, in Weſtphalia, ſub dominio Electoris Brandeburgici, cui obvenit ex hæreditate Juliacenſi. Ibi oppidum primarium Hamum, ad Luppiam fluv. A Septentrione terminatur ditione Monaſterienſi, ab Ortu Ducatu Weſtphaliæ, a Meridie & ab Occidente Montenſi Ducatu.

MARCHIA, vulgò *Marck*, caſtrum Germaniæ in Marchia provinc. unde regioni nomen, ad Luppiam fluv. & prope Hamum oppid. medium fere inter Luppiam oppidum ad Ortum & Tremoniam ad Occaſum 5. leucis diſtans, in Weſtphalia.

MARCHIA Anconitana, quæ Piceni maxima pars, *la Marca d'Ancona*, provinc. eſt ampla ditionis Pontificiæ. Terminatur à Septentrione mari Adriaticô, ab Oriente Ducatu Urbinatenſi, ab Occidente Aprutiô ulteriori, à quo ſeparatur Truentô fluviô, & à Meridie dividitur ab Umbria monte Apenninô. Ejus urbs præcipua eſt Ancona, provinciæ caput.

MARCHIÆ ANCONITANÆ URBES PRÆCIPUÆ.

Æſis, *Jeſi.*	Camerinum, *Camerino.*
Ancona, *Ancona.*	Firmum, *Fermo.*
Aſculum, *Aſcoli.*	Lauretum, *Loreto.*
Auximum, *Oſimo.*	Macerata, *Macerata.*

MARCHIA Brandeburgica, *die Marck Brandeburg* German. *la Marck* ſeu *Marquiſat de Brandebourg* Gall. provinc. Germaniæ, ſub dominio Electoris Brandeburgici: Triplex eſt, nempe vetus Marchia, ſeu ſuperior ad Occaſum, vulgò *Alte Marck*, cujus præcipua Tangermunda; nova Marchia, *New Marck*, ad Ortum cujus caput Cuſtrinum, ad confluentes Wartæ in Oderam, & media Marchia, *Mittel-Marck*, quæ in medio duarum, & aliis major, cujus primaria Berlinum, ad Spreham fluvium, ubi Electoris ſedes. Tota autem Marchia eſt in Saxonia ſuperiori, ab Ortu in Occaſum extenſa, inter Pomeraniam & Ducatum Megalopolitanum ad Boream, & Saxoniæ Ducatum Luſatiamque ad Auſtrum.

MARCHIÆ BRANDEBURGICÆ URBES.

Berlinum, *Berlin.*	Havelberga, *Havelberg.*
Brandeburgum, *Brandeburg.*	Lanſperga, *Landſperg.*
Cuſtrinum, *Cuſtrin.*	Lebuſia, *Lebbuſſ.*
Drieſa, *Drieſen.*	Rupinum, *Rupen.*
Francofurtum ad Oderam, *Francfurt an der Oder.*	Ratenovia, *Ratenow.*
	Spandavia, *Spandam.*
Gardelebia, *Gardeleben.*	Stendela, *Stendel.*

Tangermunda, *Tangermund.*

MARCHIA Tarviſina, *la Marca Treviglana*, provinc. eſt ampla Italiæ, ſub dominio Reipublicæ Venetæ, alias amplior, nunc autem continet territoria Tarviſinum, Cadorinum, Bellunenſe, & Feltrinum, inter provinciam Foro-Julii ad Ortum & territoria Vicentinum & Tridentinum ad Occaſum. Ejus primaria urbs eſt Tarviſium.

MARCHIA Venedorum German. *Wendiſche Marck* regio Croatiæ contermina, olim ad Sclavoniam ſpectâſſe videtur, Phil. Cluverius *Introduct. Geogr. l.* 3. *c.* 12. §. 2. Tob. Pfannerus de *præcipuis Germaniæ Principum gentibus*, *c.* 1. ubi de Gentis *Auſtriacæ titulo*, & Phil. Jac. Spenerus *Arte Herald. Parte Spec.*

MARCHINA Martha, vide *Martha.*

MARCHIO, originariâ ſignificatione, alius non eſt, quàm Comes limitaneus, ſeu limitibus regionis cujuſdam præfectus. *Marck* enim limitem Germanis denotat. Unde in vita Ludovici Pii à Pithœo tales *Finium cuſtodes* dicuntur. Hodie varii Imperii Principes, licèt limitum nunc defenſores non ſint, ex veteri tamen conſuetudine nomen retinent. Horum complures olim. Vide Goldaſtum *in corpore membr. Imp. Germ. tom.* 1. *Conſtit. Imp. p.* 17. Hodie præcipui ſunt Brandenburgenſis, quem omnium primum Marchionem eſſe docet Munſterus *p.* 904. Miſnenſis, Badenſis & Moraviæ. Reliqui minorum ſunt gentium, ut Hochbergenſis & Röteleuſis, quos hodie Marchiones Badenſes repræſentant. Marchio Burgoviæ, cujus dignitatis vices Auſtriaci nunc gerunt: Marchio Nummeniæ & Pontamuſſoni, cujus vices Lotharingus ſubit. Vide Limnæum Enucl. *l.* 2. *c.* 15. ex quo unum hoc adjiciam: Marchionatum Miſniæ, inſtitutum eſſe ab Henrico Aucupe Imperatore A. C. 931. contra Milzenos, uti Ditmarus Vandalos vocat: an ad reprimendas excurſiones Hungarorum & Sarmatarum, ut voluit Beutherus *in geneal*, an contra Bohemos, ut ſentit Philippus *in Chron.* Brandeburgicum contra Henetos: Landsbergicum contra Sorabos: Luſatum contra Polonos & Sileſios: Sleſvicenſem contra Danos: Antverpiæ tandem Marchionatum à Dieterico I. Galliæ Rege initium habuiſſe: quemadmodum Auſtriæ & Stiriæ à Carolo M. contra Hungaros conſtitutus eſt. Apud Scriptores mediæ ætatis etiam vox *Margravii* in uſu eſt, ſeu *Mergravii*, ex *Mera*, i. e. Major, & *Grave*, diſtinguit tamen voces has *Mergrave* & *Margrave*, ex Ll. Ed. Conf. *c.* 35. ubi habetur: *Teutonici etiam & Friſones, & Flandrenſes Comites ſuos* Mergreve, *quaſi Majores dominos vel bonos pacificos vocare ſolent*, Henr. Spelmann. *Gloſſ. Arch.*

MARCHIOFINNI, populi Scandiæ fuêre, verſus Rubeam promontorium, ubi nunc Lapponia Norwegica ſeu Præfectura Wardhuſia, in parte Borealiori Norvegiæ, & tractus Finmarchia.

MARCHPURGUM, urbs Stiriæ metropolitana, ad Dravi fluv. ſiniſtram ripam. *Metel. Marciana caſtra Amm. Marcellin.* 4. leuc. à Patovio in Occaſum Vide *Marciana caſtra.*

MARCHUBII, Africæ propriæ populi Plin. *l.* 5. *c.* 4. qui

Maleleuin Ptol. populi Mauritaniæ Cæſarienſis.

MARCI. *Notitiæ imper.* memorati, cum ait: Sub diſpoſitione Viri Spectabilis Ducis Belgicæ *Equites Dalmatæ Marcis in littore Saxonico. Chartero* [illegible], ubi hodie *Marquiſe*, paulo ſupra portum Ambliteuſem. Eſtque portus ubi *Marq*, locus maritimus, inter Caleſium & Gravenengamdo quo agro circumjacenti nomen. Dicitur enim *la terre de Marq*, vel *le pays de Marq*, i. e. ager pagusque Marcenſis. Marcos Lambertus Ardenſis Eccleſiæ Presbyter in *Hiſt. MS. Comitum Giſnenſium, ante ann. 460. conſcripta*, vocat *Marcomitanum territorium*. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MARCI Villa, olim, poſtea *Marcilla* dicta, vulgo *Marcille*, Poſitio eſt & Præpoſitura Belgii, in Ducatu Lucilimburgenſi, ad [illegible] Veſtrum [illegible] ſita, quem Clarus deſert in Moſam, intra Duciacum, inter Motomagum atque Sedanum. *Marcilli* vero *Mummiacum* eſt, vide in *hac voce* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MARCIA, concubina Commodi Imperatoris cædeipſius notiſſima, cujus meminit Lamprid. in *Commodo c.* 8. & Herodianus in *eod. l.* 1. *c.* 17. Dicitur dictur [illegible]. Caſaubon. *ad Lamprid. hoc loc.* Vide in *Martia*, item in voce *A*[illegible].

MARCIA Otacilia Severa, Auguſti Philippi Severi uxor, celebratur in multis nummis antiquis. Eam Religionis Chriſtianæ ſacris imbutam fuiſſe, plerique autumant, quo factum, ut Philippum quoque, maritus gratiâ, æquiorem piis, palam Chriſtianum fuiſſe, Euſebius aliique multi ſcripſerunt: Caſaubon. *Not. ad Heliorum Aug.*

MARCIA Proba, Regina Britonum, uxor Guitheilni, prudens & illuſtris. Mortuo marito, ornando regno, & educando filio, ſuo munere intenta: *leges Martianas* promulgavit, a Gilda Sapiente [illegible], Alfredo Rege verò Saxonicè verſas. Polydorus Virg. Ducheſnius, &c. *Hiſt. Angl.* Pitſeus *de Script. Angl. p.* 66. Vide *Martia Proba*.

MARCIA, oppid. Bæticæ olim, in Vandalitia clarum, quod hodie *Marchena* dicitur, ex antiquis ejus loci marmoreis inſcriptionibus docet *Car. Cluſius*: inter Hiſpalim 8. & Urſolem 4. leuc. ab Aſtigi 6 in Notum ſitum.

MARCIA Lex, à Marcio Cenſorino lata eſt. *Ne cui bis Cenſuram gerere liceret*, vide Plut. in *Coriolano*. Alia à L. Marcio Philippo Tribuno Plebis Gracchanæ ſimilis, vide Cicer. *in Offic.* quam tamen ipſe facile antiquari paſſus eſt. Alia à Q. Marcio C. Atinio Tribunis Plebis an. Urb. Cond. 557. lata ad populum: *Vellent, juberentne cum Rege Philippo pacem eſſe.* Liv. *l.* 33.

MARCIANA Caſtra, *Antonino*, *Marburg Lazio*, oppid. Stiriæ, in Pannonia ſuperiore ad Savum fluv. a Petovio 4. in Occaſum leuc. inter Celejam 8. & Græcium in Boream 6.

MARCIANÆ, vulgò MARCHIENES, locus Flandriæ, non procul ab oppid. Duaco, ad Scarpam fluv. in diœceſi Atrebatenſi. Ubi Monaſterium ab Amando Antiſtite Senonenſi extructum. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MARCIANI Sodales, qui Divi Marci Imperatoris ſacra curabant, memorantur Capitolino in *Pertinace c.* 15. ubi propter A. Helvium Pertinacem *Helvianos* poſtmodum dictos eſſe additur.

MARCIANOPOLIS, Mœſiæ ſeu Bulgariæ urbs, vulgò *Preslaw*, inter Odiſſum & Anchialum a Marciana Trajani ſorore. Olim Epiſcopalis. Vide *Amm. Marcellin. Jornand.* Trebell. Pollio in *Claudio II.* Marmarii ibi Præſulis maxime Orthodoxi, meminit *L. de fide Cath. Cod. Theod.* Zoſimo [illegible], ubi pugnatum feliciter ſub Claudio II. Pollio in *Claudio. c.* 9. Vide & *Marcianopolis*.

MARCIANUS, vel MARTIANUS, Imperator Orientis. Natus in Illyrico, humili loco, ex patre milite, prælio contra Genſericum Vandalorum Regem in Africæ infelicibus Aſparis Ducis auſpiciis commiſſo, captus eſt: Quem cum Rex quieſcentem ſub dio ab Aquila, ne ſolis æſtus ei officeret, protectum animadvertiſſet, A. C. 421. mox liberum remiſit Conſtantinopolim, poſtquam ab ipſo pacem cum Vandalis æternam ſtipulatus eſſet. Sic Fatis obſecutus poſt Theodoſii Junioris obitum a Pulcheria hujus ſorore, in Imperii thorique ſocietatem receptus eſt, eâ tamen lege, *ne ipſam annis jam gravem attingeret*, A. C. 450. die 19. Jul. vel juxta *Chronicon* Alexandrinum die 26. Aug. Triduo poſt, Edicto contra Hæreticos promulgato, Epiſcopos Pſeudo-Synodo Epheſina depoſitos aut in exilium ejectos revocavit. Chalcedone dein Concilium Oecumenicum IV. ſexcentorum triginta Præſulum convocavit, ipſique cum Pulcheria Auguſta præfuit: *Nos*, inquiens, *ad confirmandam fidem, non ad oſtendendam potentiam, Conſtantini Imperatoris ſe exemplo, intereſſe Synodo voluimus, ut inventâ veritate diſſidia tollantur.* In eo igitur doctrinâ priorum Conciliorum confirmata, Eutychianiſmus cum Auctore, ut & Dioſcorus, damnatus, ac decretum eſt: *Mariam non tantum Chriſtiparam, ſed & Deiparam nominandam eſſe.* Clericis autem Monachiſque interdictum, ne ſeculares cauſas ſuſciperent, aut in domibus Eccleſiis miniſtrarent. Porrò in gratiam Flaviani occiſi, cui Anatolius ſucceſſerat, ſedes Urbis Antiochenæ ac Alexandrinæ prælata eſt. Cui cùm Leo Epiſcopus Romanus contradiceret, qui tamen reliqua omnia approbaverat, ortum inde de titulo *Univerſalis* inter eos certamen eſt. Interim Imperator cum Perſis Vandaliſque pacem continuavit: Nubades Blemyaſque Æthiopiâ prolapſos per Florum repreſſit: Valentiniano Imperatori Occidentis auxilia ſummiſit contra Attilam, cujus, ſi-[illegible] conjugium affectantis, primo arcum per quietem fractum vidit, mox mortuum eſſe audivit, A. C. 454. Obiit A. C. 457. die 26. Jan. ætat. annô 64. Princeps morum ſanctitate, Orthodoxiæ zelô, charitate in pauperes, regimine [illegible], pacisque ſtudio inclytus: Unde vox ejus: *Dum in pa-*

ce regnare licet, non decet Principem arma ſumere. Vide Marcellinum *Chron.* Evagrium *l.* 2. Nicephorum *l.* 14. Jornandem *c.* 49. Zonaram *tomo* 3. Procopium. Joh. Lazium *Comp. Hiſtor. Univ.* &c. ut & infra in voce *Martianus*. Servat Imperatoris hujus memoriam hodieque columna ex marmore Conſtantinopoli, 15. circiter pedes alta, in cujus apice imaginem ejus olim Statuamque ſtetiſſe, ex [illegible] inſcriptione colligitur, quæ ſic habet:

PRINCIPIS HANC STATUAM MARCIANI
CERNE TORUMQUE
[illegible] ER EJUS VOVIT QUOD TATIANUS
OPUS.

Ubi quod *tori* quoque ejus mentio fiat, ibi cor Imperatoris repoſitum, ſub ipſa verò pyramide corpus ſitum eſſe, conjicit Jac. Sponius. *Itinerar. Græciæ Part.* I. *p.* 225. ubi columnæ hujus, Petro Gyllio prætermiſſæ, iconem exhibet.

MARCIANUS, Dux Gallieni, quem contra Gothos pugnaſſe in Achaja, refert Treb. Pollio in *Gallieno c.* 13. & *Zoſimus*, qui ei a Gallieno, contra Poſthumum profecturo, belli Scythici vel Gothici ſummam fuiſſe demandatam, his verbis refert: [illegible]

MARCIANUS, Heracleota Geographiam conſcripſit, cujus ſæpè meminit Steph. *de urbibus*. Alius fuit Sophiſta, qui de [illegible] effectibus egit. *Plin.*

MARCII, hæc gens cum T. Tatio ex Sabinis cùm veniſſet, in Patricios adſcita eſt. Fuerunt etiam aliquot gentis Marciæ familiæ plebejæ, hi cognominibus diſtinctæ: Rutilus, Philippus, Thermus, Cenſorinus, Tremulus, Figulus, Rex & Ralla. Nam Coriolanus gentis Patriciæ cognomen fuit. Atque eſt Romæ Marcia gens plebeja Dictaturas, Conſulatus, Cenſuraſque multas & triumphos maximos egit.

MARCILIANUS, locus [illegible] Conſilinum urbis in Magna Græcia, ubi conventus eſt frequentiſſimus totius Lucaniæ: Leucotea quoque [illegible] ſuperſtitione nomen accepit, ut ſcribit Caſſiodorus *lib. Var.* [illegible], ubi hunc locum eleganter deſcribit.

MARCINA, inter Sirenuſas & Poſidoniam, urbs in Italiâ. *Strabo* [illegible] vocat.

MARCION, Hæreſiarcha Sinopenſis, *Ponticus* ſæpè dictus, quod patria ejus olim ad Pontum pertineret, Stoicam primò ſecutus, dein [illegible] & paupertatem ſpontaneam amplexus eſt, ſed vitiata puellæ [illegible] convictus, a Patre Epiſcopo Eccleſiâ pulſus. Romam perveniens mox, de receptione in [illegible] deſperans, ad Cerdonem ſe applicuit, illiuſque inſtitutione aliquandiu uſus, præceptoris erroribus nova deliria ſuperaddere ipſe in animum induxit. Cum Cerdone errore ex Gentiliſmo hauſtô, duos fabulatus eſt Deos, malum Mundi ac Legis, & bonum Evangelii & Redemptionis auctorem. Jeſum Chriſtum fuiſſe, ad legem abolendam miſſum, blaſphemè docuit. Origenes illum a Deo ſtatuiſſe narrat, Judæorum unum, Chriſtianorum alterum, tertium infidelium. Tertullianus novem numerat, & exactius ſua dogmata exequitur, *de Praſcr. & in Marcion.* Veterum reliquorum principia. Negavit reſurrectionem mortuorum, damnavit conjugium, ter baptiſmos induxit, vivos pro mortuis baptizari juſſit. Sacramenta a feminis adminiſtrari voluit, &c. Hujus diſcipuli, *Marcionitæ*, nova commenta inſuper excogitarunt. Vide Iren. *l.* 1. & 3. Epiphan. *hær.* 42. Auguſtin. *hær.* 22. Origen. *dial.* *Marc. &c.* Theodoret. *l.* 1. *hær. fab.* Philaſtr. *de hær. c.* 45. Semel obambulans Romæ Marcion, obvio ſibi Polycarpo quum incidiſſet, illumque interrogaret, annon ſe noſſet, reſponſum loco tulit: *Omnino novi te primogenitum Satanæ*. Contra Marcionitas edicta publicavit Conſtantinus M. A. C. 326. decem millia illorum convertiſſe Ao A. C. 423. ſcribit Theodoretus Tyri Epiſc. *ep.* 146. Vide ulterius Euſeb. *l.* 3. *vita Conſt.* L. 1. Cod. Theodoſ. *de hæret.* Georg. Hornium *Hiſtoria Eccl. Novi Teſt.* cum *Notis & Obſervationibus* M. Leydeckeri, ubi inter alia Marcionem & Cerdonem, quod *carnem Chriſti quidem admitterent*, *ſed cœlo delatam* [illegible] *ex matre Virgine natam*, vocat *Anabaptiſtarum Patriarchas*.

MARCITÆ, Hæretici, memorati Irenæo, *adv. Hær. Valentini l.* 1. ſemetipſos vocabant perfectos, & libere omnia agebant, nullum illis in re timorem habentes, *c.* 9. quam Simonis Magi doctrinam fuiſſe, idem ait *c.* 20. Vide in voce *Marcus Hær.* & infra, ubi de *Simone Mago*.

MARCIUM, mons Latii circa Lanuvium, Româ 200. ſtad. *Diodor. Plut.*

MARCIUS Sabinus, prænomine *Marcus*, à quo Marcia gens, Numæ Comes, dum Romam commigravit, ab eodem in Senatum lectus & a Tullo Hoſtilio Rege tertio de regno contendens victus, mortem ſibi conſcivit. Hujus fil. *Numa Marcius* Numæ gener, primus Pontifex M. ab eo factus, à Tullo rege urbi Præfectus eſt.

MARCIUS Saltus, Liguriæ, apud Apuanos, ubi Q. Marcius à Liguribus circumventus. *Liv.*

MARCLIDAS, lucus inſignis in ſylvâ Dodonæâ. *Tortellius.*

MARCODAVA, Daciæ oppid. *Ptol.* *Marcenach Lazio*, in Moldavia: a Succidava, Principis ſede, 8. leuc. in Eurono-tum.

MARCODURUM, Vibiorum vicus. Tacit. *l.* 4. *Hiſtor. c.* 28. *Duren* hodie, Juliacenſis ducatûs urbs *Rhenanis ac Dicta*, inter Coloniam & Aquiſgranum 5. leuc. Ad Ruram fluv. non procul ab urbe Juliaco. Hic frequentes olim Francorum Conventus ac Synodi. *Marcomagum* quoque in veteribus Itinerariis Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide quoque B. Rhenanum Rer. Germanic. *l.* [illegible] Notis Cl. Ortonis [illegible] *p.* 632.

MARCOLICA, nobilis Hiſpaniæ urbs, *Livio*.

MARCOMAGUS, ſeu *um*, Germaniæ interioris vicus inter Treviros & Coloniam Agrippinam. *Antonin. Baudrando* oppidulum fuit Ubiorum, ubi nunc caſtrum *Steinfeld*, prope fontes Roræ fluv. in Juliaca provincia. Vix 2. leuc. ab Arenberga in Occaſum inter Tolbiacum ad Arctos & Egorgium in Auſtrum, ſeu inter ditiones Juliacenſem & Trevirenſem.

MARCOMANNA Vallis, Helvetiis finitima, Sequanis proxima & monti Juræ: unde fortè dicti *Marcomanni*. Certè Marcomannis Helvetios facit *ὁμόρους καὶ ὁμοδόξους*, Cæſar apud Dion. *l.* 38. Vide Joh. Bapt. Plantinum *Helv. Antiq. & Nov.*

MARCOMANNI, Germaniæ populi Hercyniæ ſylvæ accolæ, qui hodie *Moravi* dicuntur. Hi Arioviſtô duce Rhenum tranſgreſſi magnâ ſuorum ſtrage à Cæſare ſuperati fuêre. *Mercher* veteribus, hodie *Mercher*, idque à Marcâ, hoc eſt, limite; eò quòd fluvius inde nomen trahens Pannonios à Noricis ſeparat. *Levi.* eos, apud Gabritam, Germaniæ ſylvam, ponit ultra Danubium ac è regione Pannoniæ ſuperioris. Vitiosè à *Sibo* vocantur *Marcomani*. *Cluver.* intra Rhenum, Danubium & Nicrum illos locat, unde in Bohemiam, cum Sicuſianis & Harudis tranſgreſſi. Contra Romanos ſæpe rebelles, inprimis ſub Marco Antonino tumultuati ſunt. Vide *Dion. Velleium. Jul. Capitolin.* Converſi ſunt ab Ambroſio A. C. 396. Claudian. *de laud. Stiliconis l.* 1.

Marcomanes Sunnoque docet: quorum alter Hetruſcum
Pertulit exilium.

Ubi tamen alii *Marcomeres Sunnoque* legunt, ut ſint nomina virorum propria. Eoſdem Stat. *l.* 3. *Sylv. carm.* 3. *Marcomades* vocat:

Quæ modo Marcomades, poſt horrida bella, vagoſque
Sauromatas.

Sanſoni, Ereiae, ubi Bohemia propria hodie. Horum regia fuit Marobodum. Cæterum, *de migratione eorum cum Quadis in Vandaliam, de Marcomannis ſive Suevis & Gothonibus, inter Marum & Cuſum fluv. de eorundem expeditione in Italiam, it. in Noricum & Rhætiam II. cum Nariſcis & Hermundurîs*, B. Rhenanus pluribus egit *Rerum Germ. l.* 1. *paſſim*, ad quem *Notas* vide Cl. Ottonis JCti.

MARCOMIRUS, Francorum Sicamborum Rex, primus in Galliam impetum fecit, eamque ad Moſam uſque ſubegit. Is verò circa A. C. 418. Rex Francorum electus eſt, cui intra annum defuncto ſucceſſit Pharamundus; qui proin ſecundus fuerit, prærogativâ potiori jure priori debitâ, ſecundum *Hornium*. Sumſere autem *Francorum* nomen, cujus prima mentio in Probi Imperatoris tempora incidit, hominesque *liberos* ſignificat, varii tum populi, qui à Romanis hactenus oppreſſi, declinante Imperio, ſeſe conſpiratione factâ, in libertatem vindicaverant, intra Caracallæ ac Probi prædicti Imperatorum ætatem; fuêreque Chamavi, Uſipii, Tencteri, Dulgubini, Bructeri, Antibarii, Catti, Cheruſci, Chauci ac Chattuarii, ut ex tabula Itineraria ac aliis Scriptoribus mediæ ætatis patet. Ita prima Francia, cui *Marcomirus* imperitabat, complectebatur majorem Germaniæ partem, terminique ejus ad Septentrionem fuêre Oceanus; ad Ortum, Albis & Sala; ad Meridiem, Alemannia; ad Occaſum Rhenus. Unde ratio reddi poteſt, cur Galli hodieque omnes Germanos *Alemannos* appellent; quia videl. antiquis temporibus in Franciam & Alemanniam univerſa dividebatur. Pharamundi ſucceſſor Clodio cognomine *Comatus* fuit, in caſtro Thuringiæ Disberga ſedem ſuam habens, ſub quo Franci, in Galliam Belgicam irruptione factâ, Cameracum, Atrebates & reliqua uſque ad Somam, Romanis eripuerunt, ſed ab Aëtio & Majorano Ducibus Romanis iterum ejecti, antiquas in Germania ſedes repetierunt. Donec Merovæus, Merovingorum, qui ab A. C. 450. uſque ad annum 750. apud Francos regnârunt, conditor, trajectô Rhenô, ſedes cum ſuis Francis, ad Axonam fluv. poſuit, vide *infrà*, & plura hanc in rem, apud Georg. Hornium *Orb. Imper. p.* 110. *& ſeqq.*

MARCOMIRUS, nomen quinque veterum Galliæ, ante Pharamundum, Regum, apud Trithem. *tract. de origine Francorum*, qui cordatioribus fabulis refertus videtur. Stilico *Marcomiro* & Sunnoni principibus Gallis, bellô illatô, illum in Tuſciam exulatum miſit, dum hic à ſuis interfectus eſt. Claudian. *l.* 1. *de laud. Stiliconis*, ut quidam legunt:

Marcomer, Sunnoque docet, quorum alter Etruſcum
Pertulit exilium, cùm ſe promitteret alter
Exulis ultorem, jacuit mucrone ſuorum.

MARCSULA, locus Saxoniæ, ubi Johannes Georgius, fil. tertiogenitus Wilhelmi Ducis Vinarienſis, ex Eleonorâ Dorothea Anhaltina, natus A. C. 1634. ſedem ſuam habuit, poſtquam Johanni Erneſto natu maximo fratri Vinaria, ſecundo Adolfo Wilhelmo Iſenacum ceſſit. Nec mutavit hactenus, licet poſt fratris mortem Iſenacenſem ſucceſſionem ſortitus, quamvis nonnunquam in *Altenkirchen* quoque moretur, locô ditionis Witgenſteniæ, utpote maritus Johannæ, Erneſti Comitis Sayno-Witgenſteinii filiæ, Johannis Landgravii Haſſiæ viduæ, & Comitatus Saynii cum ſorore Manderſcheidia hæredis, quæ ambæ, adverſus Patruos, Comitatum obtinuêre. Suſcepit autem Joh. hic Georgius, ex uxore ſua, Eleonoram Erdmuthim Luiſam, A. C. 1662. Fridericum Auguſtum 1663. Johannem Georgium 1665. Maximilianum Henricum & Johannem Wilhelmum gemellos, A. C. 1666. (quorum is obiit A. C. 1668.) Luiſam 1668. (denatam 1669.) Fridericam Eliſabetham, 1669. & Erneſtum Guſtavum (natum ac denatum A. C. 1672.) omnes, *Duces Saxoniæ lineæ Vinarienſis in Eiſenach* vel *Marckſul* vel *Altenkirchen*. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobilit. Europ. Part. III. p.* 85.

MARCULFUS, Monachus A. C. 660. libros 2. Formularum ſcripſit, quorum alter *Chartas regales*, alter *Chartas pagenſes* continet. Hoc opus multum lucis affert hiſtoriæ Regum Galliæ primæ ſtirpis. Edidit Hier. Bignonius, A. C. 1613. cum eruditiſſimis notis. Ducheſnius *Bibl. Hiſt. Gall.* Molanus *in natal. SS. Belgii*. Moreriis *Diction. Hiſt.*

MARCULUS, a Cinyra inventus, Plin. *l.* 7. *c.* 56. *Tegulas invenit Cinyra Agriopæ filius & metalla æris -- Item forcipem, marculum, vectem, incudem.* Ubi alii *Marculum*, alii *Sarculum* legunt. Vide Dalechampium *ad loc. cit.* ut et de *Marculis*, quibus appenſis januæ pulſari olim ſoliæ, *ſuprà* voce *Fores*, item *Janua*.

D. MARCUS Evangeliſta, Petri diſcipulus, fidem annuntiavit, in Libya, Thebaide, Pentapoli, Marmarica, & tota fermè Ægypto, ubi Eccleſiam Alexandrinam fundaſſe dicitur. Scripſit Græce Evangelium, quod epitome fermè eſt Evangelii S. Matthæi. Hieron. *c. S. Cat.* Auguſtin. Chryſoſt. circa A. C. 43. Martyriô coronatus, A. C. 62. obiit. Euſeb. *Hiſt. l.* 2. *c.* 15. 16. *in Chron.* Corpus ejus Alexandriâ Venetias tranſlatum, A. C. 831. refert *Sabellicus*, ad minimum ſimiliter id, in inclyta hac urbe, quæ Evangeliſtæ hujus patrocinio ſe totam commiſit, creditur. In Ejus *Evangelium*, extant: Brentii *Comm.* Bucerus. Chryſoſtomi *Harmonia.* Cyrilli *Fragmentum Comm.* Danæi *Quæſtiones & Scholia*, in octav. Genevæ A. C. 1594. de Dieu *Animadverſiones*, de la Fuente *Comm.* fol. Compluti A. C. 1582. Gerſonis *Lectiones* 2. Gualterus. Hegendorphii *Annotationes* in 8 Hagenoæ, A. C. 1525. Hofmeiſteri *Comm.* 8°. Pariſiis A. C. 1562. Junii *Expoſitio.* Lightfooti *Hora Hebr.* in quart. Londini A. C. 1663. Myconii *Expoſitio*, Baſileæ A. C. 1538. del Paz *Commentaria*, Tom. 2. fol. Venetiis A. C. 1628. Petteri *Expoſitio*, Angl. 2. Vol. fol. A. C. 1662. Sotterii *Homiliæ*, fol. Conimbricæ, A. C. 1579. Socolovii *Notæ*: inter Opera. Stephani *Novæ Gloſſæ*, fol. A. C. 1553. Victor *in Marcum Græc.* octav. Ingolſtadii, &c. Winckelmanni *Commentar.* 8°. Gieſſæ A. C. 1612. Zuccoli *Homiliæ* 4°. Venet. A. C. 1606. &c. Vide Crowæi *Elench. Scriptorum*.

MARCUS, Britanniæ tyrannus, a Legionibus Romanis electus, A. C. 407. Item, fil. Baridis, a Patre Cæſar dictus. Item dictus Cyriades, Syrus, Saporis niſus opibus, Antiochiam, Cæſaream & Tarſum occupavit, à ſuis, appropinquante Valeriano, occiſus.

MARCUS, Catanenſium tyrannus, fecit cum Timoleonte ſocietatem, Olymp. 109. an. 1.

MARCUS, Judææ Præfectus, A. C. 14.

D. MARCUS, D. Pauli diſcipulus, primum Bavaris Evangelium annunciavit. *Joh. Aventin.* ſcripſit, ſe legiſſe in Bibliotheca Patavienſi, quòd hic Marcus Laureaci, & per adcenſum Danubii, Chriſtum prædicaverit.

MARCUS, Epiſcopus Romanus poſt Sylveſtrem I. A. C. 336. Obiit menſe 8. die 12. Succeſſit Julius I. Item Epiſcopus Alexandriæ, A. C. 144. cui Celadion ſucceſſit, A. C. 154. Euſeb. *Hiſt. l.* 4. *c.* 10. *&* 19. *& in Chron.* Vide infrà. Item Epiſcopus Hieroſolymitanus primus ex gente peregrina, ceſſante perſecutione electus A. C. 138. Succeſſorem habuit Publium, A. C. 157. Idem *Hiſt. l.* 4. *c.* 6. *& in Chron.* Ado *in Chron.* Item Eremita, dictus *Aſiaticus*. An idem cum eo, cujus Palladius *in Hiſt. Lauſ.* meminit, qui utrumque Teſtamentum memoriter perfectè tenuit: An cum illô, qui Leonem Imperatorem ſanavit, A. C. 900. quique ipſi decem adhuc annos vitæ prædixit? Ut *Joh. Curopalates*, *Cedrenus* & *Zonaras* volunt. Certè 9. tractatuum auctor fuit, qui in Bibliotheca Patrum. *Photius* inſuper, contra Melchedecianos, librum ipſi tribuit. Chryſoſtomi & Nili tempore vixiſſe dicitur.

MARCUS, Alexandrinæ Eccleſiæ Epiſcopus, Eumenidis ſucceſſor. Euſeb. *l.* 4. *c.* 11. *A. C.* 143.

MARCUS, unus ex primariis Arianiſmi propugnatoribus, Epiſcop. Arethuſæ, Confeſſionem fidei, à Conciliô Sirmienſi ſibi injunctam, condidit, ſed quæ nihil orthodoxi contineret: Alibique Arianorum errores tutatus. Julianum ſub initium Imperii Conſtantini incolumem præſtitit: poſteà magnificô idoleiô deſtructô, cùm illud ſuis ſumtibus reædificare ab Apoſtata juberetur, id renuens, exquiſitiſſimis ſuppliciis excarnificatus eſt. Vide Greg. Nazianz. *Or.* 1. *in Jul.* Sozomen. *l.* 4. *&* 5. *Socr. l.* 2. Baron. *in Annal.* qui ejus ſub vitæ finem converſionem probabilem reddunt.

MARCUS, Eremita, cui occaſioni converſionis, commiſſum homicidium fuit. Nam cùm puer eſſet, & oves paſceret circa Mareiam paludem ludens, quendam coætaneum interfecit, & metuens fugit in ſolitudinem. Qui cùm tribus annis ſub dio moraretur, poſtea parvum hoſpitium fecit ſibi, in quo annis 15. moratus eſt. Fuit valdè manſuetus, ſapiens, memoriâque Scripturarum ſacrarum clariſſimus. Denique tam amabilis, ut cùm Dominicum corpus accederet, Angelus ei ſacramenta præberet, cujus manum uſque ad juncturam brachii tantummodo ſe dicebat aſpicere. Sozom. *l.* 8. *c.* 1.

MARCUS, Diaconus Eccleſiæ Gazenſis, à Porphyrio Epiſcopo miſſus A. C. 398. ad Arcadium, ut templum Marnæ, quò Idololatræ conſultum accedere ſolebant, deſtrui peteret, à Joh. Chryſoſtomo inſigniter eſt adjutus. Item, Epiſcopus Epheſinus, Florentino Concilio interfuit, Latiniſque acriter obnixus, illos hæreticos vocavit, quòd in ſymbolo ſuo adderent, *Filioque*. Obiit A. C. 1440. Conſtantinopolim redux. Item Monachus montis Caſini, vitam Benedicti à Gregorio ſcriptam, carmine expreſſit. Sigebert. *c.* 33. quod ſub finem præteriti ſeculi in lucem prodiit.

MARCUS, Hæreticus, diſcipulorum Valentini peſſimus. Magicis artibus effecit, ut vinum in S. Calice ſanguis videretur, &c. Inprimis opulentis formâque eximiis feminis ſeducendis intentus, ſub prætextu illas Gratiâ, cujus ſcaturiginem ſe eſſe blaſphemè jactitabat, Spirituque ſanctô replendi, illis pro lubitu illuſit. Euſeb. *Hiſt. l.* 4. *c.* 10.

MARCUS, Hæreticus, Memphi oriundus, Gnoſticorum errores per orbem circumtulit. In Galliam appulſus, plurimos habuit, impuritatum ſuarum aſſeclas, inde in Hiſpaniam delatus. fœminas complures, quarum princeps Agape, in ſuas partes pertraxit, cum Helvidio Rhetore & Priſcilliano, capite Priſcillianiſtarum. Sulpic. Sev. *Hiſt. Sacræ l.* 2. Baron. *A.C.* 381.

MARCUS Acilius Avala. Conſul. an. Urb. Cond. 806. lege *Aviola*.

MARCUS Acilius Balbus, Conſul. an. Urb. Cond. 604.

MARCUS Acilius Balbus, Conſul, an. Urb. Cond. 640.

MARCUS Ælius Antoninus Philoſophus, & L. Ælius Commodus Verus Divi Fil. AA. 16 Roman. Imper. annô 19. Tum primum Romana Reſpubl. duobus æquô jure imperium adminiſtrantibus paruit. Europ. *l.* 8. Jul. Capitolin. *A.C.* 161.

MARCUS Æmilius, Tribunus Militum an. Urb. Cond. 377.

MARCUS Æmilius Barbula, Conſul. an. Urb. Cond. 524.

MARCUS Æmilius Lepidus, Conſul an. Urb. Cond. 458.

MARCUS Æmilius Lepidus Porcina, an. Urb. Cond. 617.

MARCUS Æmilius Mamercus, 2. Tribun. Militum, an Urb. Cond. 375.

MARCUS Æmilius Mamercus, Conſul, an. Urb. Cond. 346. 5. Tribun. Militum an. Urb. Cond. 380.

MARCUS Æmilius Paulus, Magiſter Equitum, Hetruſcos vicit, triumphum egit. an. Urb. Cond. 453.

MARCUS Æmilius Scaurus. Conſul, an. Urb. Cond. 639.

MARCUS Æmilius Scaurus Hortentius, Conſul, an. Urb. Cond. 616

MARCUS Agrippa. in pedes dicitur ex utero matris egreſſus, unde nomen auſpicatus ſit, unicô felicitatis exemplô, quanquam ille plurima ſit paſſus, duabus ſuſceptis Agrippinis, quibus C. Caligula & Nero principes totidem generis humani faces geniti ſunt. Hic gener fuit Auguſti, coronâque navali ab eo donari meruit bellô Actiacô, A.M. 3930. ante Chriſtum natum 32. de quo Virg. *l.* 8. *Æn.*

MARCUS Antoninus, vide *Marcus Aurelius Antoninus.*

MARCUS Antonius, Triumvir. fil. & nepos Antonii, qui, inſignis Orator, quod Sullæ partes eſſet amplexus, Cinnæ juſſu necatus eſt. Mater ejus Julia fuit, quæ, ex Julii Cæſaris familia, defunctô maritô, Lentulo nupſit, quem Cicero, quòd cum Catilina faceret, è medio ſuſtulit. Quæ funeſti forſan inter M. Antonium & Ciceronem diſſidii, prima ſcintilla fuit. In Græciam cùm juvenis tranſiiſſet, ſub Gabinio meruit, eumque in Ægyptum & Judæam ſecutus eſt, munificus & animoſus, ſed ob vitia non parum bonis exoſus. Reverſus Romam, inde in Gallias abiit, ubi cùm Cæſaris gratiam ſibi conciliſſet, eum contra Pompejum æmulum extimulavit, fidâ ipſi totô bellô civili operâ navatâ. Tandem collega Cæſaris in Conſulatu factus, feſtivô Lupercalium die huic diadema imponere conatus eſt: Occiſô poſtmodum illô, eôdem an. 710. Urb. Cond. Senatum coëgit, indusiôque Cæſaris cruentô oſtenſô, concionem ad tumultum excitare contendit: quod cùm ad tyrannidem ſpectare videretur, arma ſumere coactus, Mutinam obſedit: Unde cùm nulli ratione à Senatu ſe avocari pateretur, miſſus eſt ab hoc Octavius Cæſar, cum Panſa & Hirtio Conſulib. ut illi bellum inferrent: quô feliciter ſopitô, Triumviratus Marci Antonii, Octavii ſeu Auguſti, & Lepidi, plurimis egregiis civibus, Ciceronique inprimis tantopere funeſtus, exortus eſt. Annô ſequente, qui erat 712. Urb. Cond. junctus Auguſto, Brutum Caſſiumque devicit, dein cum eodem colliſus, mox ductâ Octaviâ arctius cum illo fœdus iniit. Hinc Lepidô neglectô, in Aſiam abiit, dum Auguſtus in Galliis rem gereret, ſed à Parthis malè mulctatus rediit ex Armeniâ in Ægyptum, ubi Cleopatræ artibus irretitus, prolis uxoriſque oblitus eſt: quæ, hôc auditô, auxiliares ipſi adductura copias, ſimulque illum ab Ægyptiaca hac ſtrige abducturа, advolavit. Sed ſiſtere ſe Athenis Romamque reverti juſſa eſt, quò brevi ſe rediturum promiſit maritus. Interea Cleopatræ ambitioni obſequens, Reges, quos vellet, illi prædæ expoſuit, captumque per proditionem an Urb. Cond. 720. Armeniæ Regem aureis catenis vinctum, Alexandriam in triumpho duxit. Poſt quæ hoſtis à Senatu judicatus, dum imperium Cleopatræ promittit, vincitur ab Auguſto ad Actium, an. 723. Urb. Cond. & Cleopatram è prælio fugientem ſequitur Alexandriam, vires reparaturus. Sed imminente, poſt anni decurſum, acrius Auguſtô, cum pellice, mortem ſumſit. Plut. *in vita ejus*. Sueton. *in Aug. Dio. Appian. Florus. Oroſ.* &c. *Nic. Loydius.*

MARCUS Antonius, Orator, avus prioris Nullam unquam Orationum ſuarum ſcripſit, ne, ut dicebat, arma porrigeret ſuam imperitiam arguere volentibus. M. Aquilium, jam condemnatum, defendit, nudatôque pectore ejus cicatricibus plenô, effecit, ut à Judicibus abſolveretur. Conſul, Cenſor, &c. juſſu Cinnæ, quòd Sullanas ſequeretur partes, necatus eſt. Cicer. *L.* 1. *de Orat.* 2. *in Verr. pro Cluent. &c.* Plut. *in Antonio.* Papir. Maſſon. *in elog.* Vide *Antonius.*

MARCUS Antonius Alcimus, Medicus Siculus, de cujus ſcriptis vide *van der Linden.*

MARCUS Antonius Antimachus, floruit Ferrariæ, A.C. 1544. Scripſit *de laudibus Græcæ liter.* &c. Geſner. *Biblioth.*

MARCUS Antonius Bavaria. JCtus ſcripſit in Inſtitutiones, &c.

MARCUS Antonius Blancus, Patavinus, JCtus ſcripſit *Prælectam, ad legem Corn. de Sic.* &c.

MARCUS Antonius Caſanova, Comô oriundus, Poëta celebris. Scripſit Epigrammata, in quibus Catulli dulcedine relictâ, paulo aſperiorem Martialis Muſam imitatus eſt: Veterum etiam Romanorum heroum elogiis intentus. Compoſitô in Julium Mediceum, qui poſteà Clemens VII. dictus eſt, carmine, ut Pompejo Columnæ Cardinali placeret, veniam impetravit. Obiit A. C. 1526. quô Roma à Carolo V. capta eſt. Paulus Jov. *in Elog.* Bloſius Palladius ipſi hoc Epitaphium condidit.

Comenſis Caſanova, dum ſtrenue
Et duces canit, & canit poetas,
Præcurtis Epigrammatum peremtum
Ac longam ſibi gloriam paravit.

MARCUS Antonius Coccius Sabellicus, Vico Varronis in Æquicolis, oriundus, Libri ferrarii fil. animum à teneris annis ad ſtudia applicuit, juventutis per pagos inſtitutione aliquantulâ pecuniâ collectâ. Dein Pomponi Læti & Domitii Veronenſis diſcipulus fuit, Romæ Venetiiſque, ubi humaniores literas profeſſus eſt, inter literatores inclytum nomen eſt adeptus. Scripſit *Hiſtoriam Enneadum*, à condito Mundo, uſque ad A. C. 1504. *De ſitu Venetiarum libros* 3. *Exemplorum libros* 10. *De Venetis Magiſtratibus librum* 1. *&c.* Obiit A. C. 1506. turpi morbô confectus ætat. 70. relictô filiô notho. P. Jov. *in elog. c.* 48. Leand. Albert. *deſcr. Ital.* Bembus *l.* 4. *ep.* 4. Phil. Bergomas, *l.* 16. *ſuppl. Chr.* Lud. Vives. *de tradendis diſcipl. l.* 5. Petr. Georg. Chalcedonius *in vita ejus.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 12. Pier. Valerian. *l.* 1. *de infel. Literat. p.* 28. Fecerat ſibi ipſi hoc epitaphium:

Quem non res hominum, non omnis ceperat ætas,
Scribentem capit hæc Coccion urna ſenem.

Aliud à Latomo eidem factum, idem ante laudatus *Jovius* refert.

MARCUS Antonius Columna, Cardinalis in prælio ad Naupactum, Pontificiis navibus præfuit. Pontifex futurus, niſi Hiſpani obſtitiſſent, Obiit A. C. 1597.

MARCUS Antonius Cucchus, ſcripſit *Inſtitutiones Juris Canonici*, Vide ſupra in voce *Cucchus.*

MARCUS Antonius de Dominis. Vide *Antonius.*

MARCUS Antonius Flaminius, Italus, in omni literarum genere ſcripta edidit.

MARCUS Antonius Genua Paſſerinus, ſeu de Paſſeribus, Patavinus, Philoſophus celebris, fil. Nicolai, natus familiæ, quæ Mutinenſi S. Mantuanô olim imperiô defuncta, Genuam ſe receperat. Ab omnibus Italiæ Academiis certatim expetitus, munificentiam Reip. Venetæ ſingularem expertus eſt. Scripſit varia, præceptor Jac. Zabarellæ, Bernardini Tomitani, Speroni &c. Pater, ex Beatrice Sole, Nicolai, Pauli, Hexnæ, Lauræ & Caſſandræ, qui omnes eruditionis laude inclaruerunt. Obiit A. C. 1572. Jac. Philippus Thomaſinus, *in elog. illuſt. Vir. Patavinorum*

MARCUS Antonius Gniphus, Gallus Grammaticus celebris ſub Auguſto.

MARCUS Antonius Maffeus, Cardinalis ſub Pio V.

MARCUS Antonius Majoragius, à loco natali, in Mediolanenſi ditione, cùm antea *Anton. Maria de Conte* vocaretur, dictus, ob quam nominis mutationem dicâ ei intentatâ, à Fabio Lupo, & Maximo Nigro, in Senatu Mediolan. facundè & feliciter ſe defendit, eloquentiæ laude inclytus fuit, ſeculô præteritô. Scripſit *Commentarios in Rhetoricam Ariſtotelis & Oratorem Ciceronis*, hujus quoque contra Cælium Calcagninum vindiciis editis. &c. Geſner. *in Biblioth.* vide & ſuprà *Majoragius.*

MARCUS Antonius Michael, Venetus, Hiſtoricus magni nominis. A. C. 1516. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 12.

MARCUS Antonius Montiſianus, de S. Geminiano, Medicus Florentinus, ſcripſit *Quæſtiones Medicinales, &c.* A. C. 1555. Juſtus *in Chron. Med.* Geſner. *in Biblioth.* *van der Linden*, &c.

MARCUS Antonius Muretus, ex diœceſi Lemovicenſi, eruditorum ſui ſeculi facilè princeps, ſine præceptore, Latinè Græcèque doctiſſimus evaſit, Pariſiis, in Collegio Cardinali Monachi tertiam claſſem rexit, cùm Buchananus ſecundæ, Turnebus verò primæ præeſſet. Hinc, fortunam magis opimam ſectatus, in Italiam abiit, & Venetiis primò, dein Romæ in pretio habitus, Obiit A. C. 1585. ætat. 57. Scripta ejus varia ſuperſunt. *Scævola S. Marth. Juſtus Lipſius, Geſner. Scaliger.* Thuanus *in Hiſtor. &c.* Scripta ejus aliaque memorabilia, enarrat accuratè Anton. Teiſſier *in Elogiis p.* 2.

MARCUS Antonius Natta, Aſtenſis JCtus celebris. Scripſit *Conſiliorum libros* 3. *de Paſſione Domini libros* 7. *&c.*

MARCUS Antonius Peregrinus, Vincentinus, JCtus Reipubl. Venetæ à ſecretis: Juris ſuô tempore Oraculum. Decanus Juris Canonici in Univerſitate Patavina, poſt Barthol. Sylvaticum; Reipubl. partes, contra Paulum V. fortiter tutatus, obiit A. C. 1616. ætat. 86. Scripſit *de Jure Fiſci*, *libros* 8. *de Fideicommiſſis*, *&c.* Thomaſin. *in elog. ill. Vir. Patav.*

MARCUS Antonius Turrianus, Veronenſis, Medicus eximii patris fil. Poſtquam Patavii jam Ticinique magnam de ſe ſpem concitâſſet, febre abreptus, obiit, an. ætat. 36. ſeculi præteriti *Paul. Jovius.* Hoc ipſi Epitaphium Nicolaus Archius ſcripſit:

Ante annos ſcriviſſe necet, nam maxima virtus
Perſuaſit morti, ut crederet eſſe ſenem.

MARCUS Antonius Zimarus. Philoſophus. Scripſit innumera. A.C. 1523. Geſner. *in Biblioth.*

MARCUS Apulejus, Conſul, an. Urb. Cond. 204.

MARCUS Aquilius, Conſul. an. Urb. Cond. 625.

MARCUS Aquilius, Juris Conſultus egregius. Cicer. *pro Cæcina.*

MARCUS Aſinius Agrippa, Conſul. A.C. 26.

MARCUS Aſinius Marcellinus, Conſul. A. C. 53.

MARCUS Attilius Glabrio, Conſul, an. Urb. Cond. 563.

MARCUS Attilius Metilius Bradua, Conſul. A.C. 109.

MARCUS Attilius Regulus, vir Romanus, egregiâ virtute, primò Carthaginienſes pluribus prœliis vicit, tandem tamen ab iis

iis, duce Xanthippô Lacedæmoniô, captus. Romam miſſus eſt de captivis commutandis acturus, fide datâ, ſe, ſi nihil profeciſſet, rediturum. Cum autem Romæ in Senatu ita egiſſet, ut cenſeret è Republ. non eſſe captivos commutandos, factumque eſſet in ejus ſententiam unanimiter conſultum, amicis omnibus invitiſſimis, ut fidem ſuam liberaret, ad Carthaginenſes rediit, ab iiſque eſt exquiſitiſſimis ſuppliciis interfectus. Cicer. *in Paradoxis & aliis locis*. Vide *Attilius*.

MARCUS Attilius Volſo, Conſul, cum M. Junio Bruto, an. Urb. Cond. 579.

MARCUS Aufidius Fronto, Conſul, cum P. Corn. Anulio, an. Urb. Cond. 951.

MARCUS Aurelius Antoninus Verus, cognomine Philoſophus, Imperator ſucceſſit ſocero Antonino Pio, A. C. 161. Luciô Æliô Verô, cui Lucillam filiam in uxorem dedit, in Imperii conſortium aſcitô. Tum primum duo hi æquô jure, Imperium adminiſtrârunt. A principio vitæ tranquilliſſimus fuit, adeò ut in infantia quoque vultum nec ex gaudio, nec ex mœrore mutaret: Vitâ, moribus & eruditione Philoſophus, tantæ admirationis fuit adhuc juvenis, ut eum ſucceſſorem paraverit Adrianus relinquere, adoptatô tamen Piô, generum eidem eſſe voluit, ut hôc ordine ad Imperium perveniret. Imperator maximâ ſollicitudine fovit ſubditos, nullo contra Chriſtianos quoque generali edictô publicatô, niſi quòd, dum Numam imitari cupiit, per varia Reſcripta anſam præbuit generali Perſecutioni quartæ. Peſtis famiſque tempore ſuorum egregiam geſſit curam. Barbaros rebelles coercuit, de Parthis, cum Collega, qui ſub initium belli, de quo mox, fatô functus eſt, triumphavit. Bellum Marcomannicum, ſed quantum nulli memoria fuit, adeò ut cum Punicis conferatur, ipſe geſſit, in quo, exercitui ſuo ſiti laboranti, fruſtra Gentilium Diis imploratis, Chriſtianorum precibus pluviam impetravit, hoſtibus contra fulminum fulgurumque terrore attonitis & in fugam conjectis: quod cùm Jul. Capitolin. *in vita Marci Anton.* hujus precibus, Dion verò *l.* 55. magicis cujuſdam Arnulphi artibus tribuiſſet, *Xiphilinus* tamen utrumque mendacii arguens, Legioni Chriſtianorum unicè vindicat, quæ prius *Melitina* dicta, hinc *Fulminatricis* adepta eſt nomen, cum jam ſub Auguſto 12. legio eſſet vocata. Nec Tertullian. ſolùm *in apol. & adv. Scap. c.* 4. ſed & ex Paganis *Apollinaris* idem commemorat. Imperator ipſe datis ad Senatum literis, victoriæ hujus gloriam Chriſtianis aſcribens, illis parci juſſit, interim Pluvio Jovi ſtatuâ dedicatâ, quam Paulus V. collapſam reſtituit, S. Pauli imagine ſuperne poſitâ. Factum eſt autem illud A. C. 174. Paulo poſt Avidius Caſſius contra Imperatorem rebellis, ſed infelici ſucceſſu, fuit. Commodô dein filiô in collegam aſſumptô, Orientem adivit, Caſſianæ rebellionis reliquias diſſipaturus. Sed Marcomannorum motibus denuò in Germaniam revocatus, obiit in Pannonia, A. C. 180. ætat. 59. Imperii 19. An ſpontaneâ fame confectus, ne Commodi mores diutius perferre cogeretur? Princeps laudatiſſimus, ſed generi, filii, uxoriſque praviſſimis moribus infelix. Stoicam ſectam profeſſus, Græcè 12. libros ſcripſit de vita ſua, quos Guil. Xylander & Mericus Caſaubonus latine verterunt. Vide de iis Judicium Eruditorum ſuprà, ubi de *Antoninis Imperat.* adde plura de hoc Imperatore, apud Oroſ. *l.* 7. Euſeb. *l.* 5. *Hiſt. & Chron.* Suid. Geſner. *in Bibl.* Voſſ. *de Hiſt. Gr. l.* 2. *c.* 14.

MARCUS Aurelius Julianus, Tyrannus. Vide *Julianus*.

MARCUS Aurelius Nemeſianus. Vide *Aurelius & Nemeſianus*.

MARCUS Aurelius Cotta, Conſul cum L. Lucullo, an. Urb. Cond. 680.

MARCUS Aurelius Cotta, Conſul cum M. Meſſalâ, an. Urb. Cond. 772.

MARCUS Aurelius Antonius Baſſianus, dictus *Caracalla*. Severo patri ſucceſſit, imperavitque A. M. 4174. A. C. 212. Hic Lugduni genitus eſt, dictuſque *Baſſianus*, ex avi materni nomine, *Caracalla* autem, quod cùm è Gallia veſtem plurimam devexiſſet, talareſque caracallas feciſſet, coegit plebem ad ſe ſalutandum talibus indutam caracallis uti. *Antoninus* porrò dictus eſt, in honorem Marci Antonini Imperatoris. Hic ſimul atque imperavit, fratrem & patrem Getam nomine, falsò criminatum occidit ipſe in gremio matris ejus. Papinianum etiam Juriſconſultiſſimum occidi à militibus juſſit, compluresque alios. In ſumma, nullo in pretio apud populum fuit, etiamſi veſtes dediſſet, & thermas nominis ſui, id eſt, *Antonianas*, eximiè fabrefactas, extruxiſſet. Fuit patre durô crudelior, in cunque contumax, cibi & vini avidus, præter milites prætorianas omnibus caſtris exoſus, Alexandri M. admirator, quem collô in lævum humerum detortô, reddere, & ejus nomine vocari cupiit. Alexandrinorum dicacitatem ultus eſt ingenti eorum cæde. Perſas dolô magis quàm virtute fudit. Cùm Carris iter faceret, apud Edeſſam ſecedens ad onus ventris levandum, à milite, qui quaſi ad cuſtodiam ſequebatur, occiſus eſt, annô Imperii 6. ætat. 43. Herodian. *l.* 4. Egnat. *l.* 1. Eutr. *l.* 9. *Aurel. Vict. Ælius Spartian.*

MARCUS Aurelius Antonius Baſſianus Varius Heliogabalus, victô Opiliô Macrinô imperavit A. M. 4181. A. C. 219. Fuit hic impurus, ſuperbus, crudelis: honores & dignitates contulit in aurigas, mimos, hiſtriones, cùmque omnia ſordidè ageret iniretque à viris, ſtatim milites facti pœnituit: quare in Alexandrum Heliogabali conſobrinum inclinavêre animos: tandemque Heliogabalum cum matre & ſatellitibus interfecêre, operam etiam dante Alexandri matre, quæ militibus clam pecunias dabat. Tractum eſt cadaver per Circi ſpatia, priuſquam in Tiberim præcipitaretur. Æl. Lamprid. *in Heliogab.* Herodian. *l.* 5. Vixit ann. 18. imperavit 4.

MARCUS Aurelius Caſſiodorus, Ravennas, urbis Romanæ quondam Senator, (Theodorici Regis præceptor, *Volaterran.*) Monachus & Abbas Ravennatenſis in Italia, Theodorico ab epiſtolis: Scripſit plurima, quæ extant fol. Baſileæ A. C. 1490. Pariſ. A. C. 1515. 1570. 1600. Aureliæ A. C. 1622. &c. *Inter omnes ſuo tempore doctiſſimus ſine dubio principatum tenuit*: Bruſchius *in vita ejus*. De eodem Cauſſinus: *Magnus*, inquit, *Caſſiodori meus, quâ inter hanc Gothici ſeculi barbariem, quaſi ſidus quoddam eluxit: ſtyle veniam deprecatur, & facile invenit.* Obiit circa A. C. 562. nonagenariô major, in ſuo Vivarienſi ſive Caſtellenſi, prope Scyllitanam urbem, in Calabria, Monaſterio, quod extruxit, ac refertâ optimis libris bibliothecâ ditavit, vide *Labbaeum*, *Sixtum Sen.* &c. ut & ſupra in voce *Caſſiodorus*.

MARCUS Auſius, Poeta Hiſpanus, gentis hujus Petrarcha dictus.

MARCUS Bæbius Pamphilus, Conſul cum Cornelio Cethego, an. Urb. Cond. 573.

MARCUS Cæcilius Metellus, Conſul cum M. Æmilio Scauro, an. Urb. Cond. 639.

MARCUS Calphurnius Bibulus, Conſul. cum C. Julio Cæſare, nullam partem juris ſui obtinuit: Collegâ omnia pro libidine agente tantâ petulantiâ, ut aliquando Bibulum liberius ſibi reſiſtentem in carcerem duci curaverit, magnâ omnium bonorum indignatione. Hic legem Agrariam tulit, & aliam de jure trium liberorum. Sueton. *in Cæſare c.* 20. *Unus ex eo tempore omnia in Republ. ad arbitrium adminiſtravit, ut nonnulli urbanorum, cùm quid per jocum teſtandi gratiâ ſignarent, non Cæſare & Bibulô, ſed Juliô & Cæſare conſulibus actum ſcriberent, bis eundem præponentes nomine atque cognomine, ut vulgò mox ferrentur hi verſus.*

Non Bibulo quicquam nuper, ſed Cæſare factum eſt.
Nam Bibulô fieri conſule nil memini.

MARCUS Claudius Craſſus, Tribunus Militum an. Urb. Cond. 313.

MARCUS Claudius Marcellus Dictator, an. Urb. Cond. 428.

MARCUS Claudius Marcellus, Conſul cum Nautio Rutilio, an. Urb. Cond. 460.

MARCUS Claudius Marcellus, vir Conſularis, cùm Pompejo faviſſet, à Cæſare tamen per Senatum veniâ impetratâ rediens Romam, à familiari quodam ſuo occiſus eſt. Extat elegans Ciceronis Oratio, quâ Cæſari ob ejus reſtitutionem, gratias agit.

MARCUS Claudius Marcellus, tres Conſulatus geſſit: quorum primô Alpinos Gallos domuit, an. Urb. Cond. 588.

MARCUS Corn. Decemvir Legum ferendarum, an. Urb. Cond. 304.

MARCUS Corn. Cethegus, Conſul. cum L. Avitio Gallo, an. Urb. Cond. 594.

MARCUS Corn. Cethegus, Conſul. cum P. Sempronio Tuditano, an. Urb. Cond. 550. Hic eloquens dictus eſt, ut Sempronius Tudit. Q. Ennius.

Additur orator Cornelius ſuaviloquenti
Ore Cethegus Marcus Tuditano collega
Marci filius, is dictus popularibus olim,
Qui tunc vivebant homines, atque ævum agitabant,
Flos delibatus populi, Suadæque medulla.

Vide Tullium *in Bruto*.

MARCUS Corn. Maluginenſis, Tribunus Militum an. Urb. Cond. 386. & rurſum 389.

MARCUS Corn. Maluginenſis, Conſul cum L. Papyrio Craſſo, an. Urb. Cond. 359.

MARCUS Craſſus, avaritiæ gurges, & abyſſus inexplebilis, cùm templum Hieroſolymitanum ſacris theſauris expoliâſſet, à Parthis apud Charram, unà cum Romanorum exercitu peremptus eſt. Plut. *in Craſſo*. & Appian. *in Parthicis*.

MARCUS Cratevitius, Bulgarorum Princeps, præliô ſuperatus à Pazaite patris mortem ulciſcente, qui Pazaites magnam Bulgariæ partem ſibi ſubjecit. Egnatius A. C. 1378.

MARCUS Curius Dentatus, vide *Curius*.

MARCUS Curtius, nobilis Romanus, qui cùm Romæ in foro terra ingenti hiatu diſceſſiſſet, reſpondiſſentque haruſpices, Deos Manes, non aliter quàm humanâ victimâ poſſe placari, neque prius hoc barathrum claudendum eſſe, quàm ſi ſe aliquis in id ſponte dejeciſſet, armatus equo inſidens ſe Diis Manibus devovit, atque ita in apertam voraginem ſe præcipitavit, quæ eô factô clauſa eſt. Vide *Curtius*.

MARCUS Fabius Ambuſtus, Tribunus Militum an. Urb. Cond. 375. & 387. Idem 2. Conſul cum M. Popilio Lænate, an. Urb. Cond. 400. Tarquinienſes & Faliſcos ſuperavit.

MARCUS Fabius Buteo, Conſul cum L. Cæcilio Metello, an. Urb. Cond. 506. Claſſem Punicam apud Ægimurum ſuperavit. 2. Conſul. cum Attilio Balbo, an. Urb. Cond. 505.

MARCUS Fabius Dorſus, Conſul, cum Servio Sulpicio Camerino, an. Urb. Cond. 411.

MARCUS Fabius Licinius, Conſul. cum M. Octavio Craſſo Meſſala, an. Urb. Cond. 507.

MARCUS Fabius, cognomentô Pictor, nobilis Romanus, qui præter ſtudia literarum, & rei bellicæ, quibus inſignis erat, etiam pingere didicerat, unde cognomen reportavit. Scripſit etiam hiſtorias, quarum fragmenta quædam hodiè extant. Vide omnino Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 1. *c.* 3.

MARCUS Fabius Vibulanus, Conſul cum Poſthumio Ebutio Elva, an. Urb. Cond. 313. Item decennio pòſt Tribunus Militum conſulari poteſtate.

MARCUS Foſſius Flaccinator, Tribunus Militum an. Urb. Cond. 323.

MARCUS Foſſius Flaccinator, Conſul. cum P. Plautio, an. Urb. Cond. 436.

MARCUS Fronto, Conſul cum Trajano Imperatore an. Urb. Cond. 852.

MAR.

MARCUS Fulvius Flaccus, Conſul. cum M. Plautio Hypſæo, primus omnium Ligures Tranſalpinos bellò domuit. an. Urb. Cond. 629.

MARCUS Fulvius Nobilior. Conſul. cum Cn. Manlio Volſone, anno Urb. Cond. 565.

MARCUS Fulvius Pætus. Conſul. cum T. Manlio Corquato, an. Urb. Cond. 454.

MARCUS Furius Camillus, vide *Camillus*.

MARCUS Geganius Macer, Conſul. cum C. Julio Tullo. an. Urb. Cond. 308. Iterum cum T. Quintio Capitolino, an. Urb. Cond. 312. quò annò Civilium Volſcorum Imperatorem prælió victum cepit & in triumpho duxit. Iterum Conſul cum L. Servio Fidenate, an Urb. Cond. 318.

MARCUS Genutius Augurinus. Conſul cum P. Curiatio Philone, an. Urb. Cond. 310.

MARCUS Gerineus Achæorum dux primus, an. Urb. Cond. 498.

MARCUS Herennius. Conſul cum C. Valerio Potitio. Decemvirorum tyrannidem fregit, App. Claudium urbe pellendum curavit: de Volſcis. Æquis, & Sabinis triumphavit.

MARCUS Hieronymus Vida, Cremonenſis, Epiſcopus Albæ; auctor Chriſtiadis librorum 6. ſcripſit inſuper de Bombycibus & Scacchiæ luſu.

MARCUS Horatius Pulvillus. Conſul cum C. Valerio, eòpſe annò, quò reges exacti ſunt. Nam cùm Brutus Conſul cum Arunte Tarquinio congreſſus mutuò vulnere occubuiſſet. Spuriuſque Lucretius in ejus locum ſuffectus, paulo pòſt eſſet etiam mortuus. Horatius ei ſucceſſit in id, quod ejus anni ſuperaret. bienniòque pòſt Conſul factus eſt cum Val. Poblicolâ.

MARCUS Horatius Pulvillus Pontifex Max. tantâ conſtantiâ, ut cùm Capitolini Jovis ædem dedicaret, poſtemque teneret allatum eſſet de morte filii, neque vultum mutaverit, neque poſtem remiſerit, carmenque quod pronunciabat, interruperit, neque prius quicquam nuncio reſponderit, quàm abſoluta dedicatio eſſet. Val. Max. *l.* 5. *c.* 10.

MARCUS Jul. Philippus. occiſò Gordianò juniore. ab exercitu Imperator declaratus. ad Senatum ſcripſit de morte Gordiani (nempe gravi cum morbò periiſſe) & de ſua ipſius electione poſtulans. ut confirmaretur. Senatus rem non planè intelligens. eum Imperatorem confirmavit, A. M. 4207. A. C. 245. Fuit is Arabs, humillimò ortus locò, patre nobiliſſimò latronum ductore. Miſitheum cùm primùm venenò ſuſtulerat, Gordiani ſocerum, virum modeſtum ac frugi, cujus conſiliò Imperium augebatur: deinde Gordianum occidit. Hujus tempore Scythæ defecerunt, contra quos Marium miſit. qui à militibus Imperator factus, ab eiſdem occiditur. atque iterum ab iis Decius Imperator creatur. Adverſus quem Philippus furens tendit, ſed à militibus occiditur Veronæ, mediò capite ſupra ordinem dentium præciſò. Filius quoque an. 12. Romæ necatur. qui à quinquennio nunquam riſiſſe dicitur. Imperârunt annis 5. Sunt qui hunc primum Imperatorem Chriſtianum fuiſſe tradant, at perdi mores obſtant. Bapt. Egnat. *c.* 2. *in Gordiano juniore.*

MARCUS Julius Tullius. Tribunus Militum an. Urb. Cond. 353.

MARCUS Junius Brutus. Juriſconſultus egregius. ſcripſit tres libros de Jure Civili. Cicer. *de Orat.*

MARCUS Junius Brutus. prioris fil. adeo à parente degeneravit, ut comeſtò patrimoniò accuſatoriam factitârit. Cicer. *de claris Orat.*

MARCUS Junius Brutus, C. Cæſaris interfector. vide *Brutus*.

MARCUS Junius Pera, Conſul cum M. Æmilio Barbula, an. Urb. Cond. 524.

MARCUS Junius Pœnus. Conſul cum Qu. Ælio Pæto, an. Urb. Cond. 587.

MARCUS Junius Syllanus Conſul cum Q. Metello, dum collega Jugurtham Numidiâ exuit, ipſe interim à Cimbris fuſus fugatuſque eſt.

MARCUS Junius Syllanus, Conſul cum C. Octavio Cæſare, an. Urb. Cond. 629.

MARCUS Juventius Helua. Conſul cum T. Sempronio Graccho, an. Urb. Cond. 591.

MARCUS Laurinus Brugenſis. Antiquarius inſignis, & rei nummariæ peritiſſimus. Valer. Andreas. *Biblioth. Belg.*

MARCUS Licinius Craſſus, vide *Craſſus*. Alius, Conſul cum C. Octavio Cæſare, an. Urb. Cond. 724. Tertius, Conſul cum L. Calphurnio Piſone, an. Urb. Cond. 779. Quartus cognomentò Frugi. Conſul cum Q. Lecanio Baſſo, an. Urb. Cond. 856.

MARCUS Licinius Lucullus, Conſul cum C. Caſſio Varo, an. Urb. Cond. 681.

MARCUS Livius. Conſul cum Æmilio Paulo an. Urb. Cond. 535.

MARCUS Livius Denter, Conſul cum C. Æmilio Paulo, an. Urb. Cond. 452.

MARCUS Livius Druſus. vide *Druſus*. Alius, Conſul cum L. Piſone Cæſoniano, Scordiſcos vicit. gentem à Gallis oriundam. an. Urb. Cond. 642.

MARCUS Livius Salinator. Conſul cum Cl. Nerone, bellò Punicò ſecundò Aſdrubalem ex Hiſpania ad fratris Annibalis auxilium advenientem, collegæ ope interceptum vicit, & occidit, quæ res præcipuè Annibalis animum debilitavit. Sic enim exclamat apud Horat. *l.* 4. *Od.* 4.

> *Occidit, occidit*
> *Spes omnis, & fortuna noſtri*
> *Nominis, Aſdrubale interemptò.*

Idem cùm Tarentum amiſiſſet, atque apud Fabium Max, qui illud recuperârat, gloriaretur ſuâ operâ receptum eſſe: *Certè*, inquit Fabius, *niſi enim amiſiſſes, nunquam id recepiſſem.*

MARCUS Lollius, Conſul cum Q. Lepido, an Urb. Cond. 735. His Conſulibus Horat. jam quadrageſimum quartum ætatis annum agebat. teſte ſcripto ad librum ſuum. his verbis *l.* 1. *Ep.* 20.

> *Fortè meum ſiquis te percontabitur ævum,*
> *Me quater undenos ſciat impleviſſe Decembres,*
> *Collegam Lepidum quò duxit Lollius anni.*

MARCUS Manlius Capitolinus; vide *Manlius*.

MARCUS Manlius Tullus, Conſul cum Ser. Sulpicio Camerino, an. Urb. Cond. 255.

MARCUS Mantua Benavidius. Patavinus, JCtus ſcriptis editis celeberrimus. Jac. Thomaſinus *de Illuſtr. Viris.*

MARCUS Marcellus, Conſul cum Æliano. an. Urb. Cond. 926 Alius, libris egregiis editis, immortale nomen adeptus, ſeculò præteritò.

MARCUS Maſtelinus, Bruxellenſis, ſcripſit Necrologium Monaſterii Viridis Vallis, &c. Valer. Andreas *Biblioth. Belg.*

MARCUS Meſſalinus. Conſul cum C. Lentulo Gætulico, an. Urb. Cond. 751.

MARCUS Minutius Proconſul, in Macedoniâ Thraces ſuperavit. an Urb. Cond. 645.

MARCUS Minutius Augurinus, Conſul cum Aulo Sempronio Atratino, an. Urb. Cond. 257.

MARCUS Minutius Rufus. Conſul cum P. Corn. Aſina. an. Urb. Cond. 533.

MARCUS Nonius Mutianus, Conſul cum L. Annio Fabiano, an. Urb. Cond. 953.

MARCUS Obultius Malleolus, Conſul cum M. Æmilio Lepido, an. Urb. Cond. 521.

MARCUS Octacilius Craſſus, Conſul cum M. Val. Maximo, an. Urb. Cond. 490. Iterum cum M. Fabio Licinio, an Urb. Cond. 497.

MARCUS *Otius* Patavinus, Philoſophus, ſcripſit varia. Thomaſin. *in elog. Vir. Ill. Patavin.*

MARCUS Papyrius Craſſus, vide *Papyrius*.

MARCUS Papyrius Mugillanus, Tribunus Militum Conſulari poteſtate, an. Urb. Cond. 338. Iterum biennio pòſt Conſul cum C. Nautio Rutilio, an. Urb. Cond. 340.

MARCUS *Paulus*, Venetus, fil. Nicolai, qui ambo Itineraria ediderunt. Seculò 13.

MARCUS Perpenna Nepos. Ariſtonicum Attali regis filium præliò victum interfecit.

MARCUS Plautius Hypſæus, Conſul cum M. Fulvio Flacco, an. Urb. Cond. 629.

MARCUS Petilius Libo, Conſul cum C. Sulpicio Longo, an. Urb. Cond. 441.

MARCUS Pomponius Matho, Conſul cum Q. Fabio Max. an. Urb. Cond. 520. Triennio pòſt Conſul cum C. Papyrio Maſo.

MARCUS Popilius, Conſul cum Cn. Manlio Capitolino, an. Urb. Cond. 397. Iterum cum Fabio Maximo Ambuſto, an. Urb. Cond. 400. Tertiò cum A. Scipione Corn. Arvina, an. Urb. Cond. 406. Quartò cum M. Val. Corvino, fœdus cum Carthaginenſibus percuſſit. an. Urb. Cond. 408.

MARCUS Portius Cato, vide *Cato*.

MARCUS Poſthumius Albinus Tribunus Militum Conſulari poteſtate, an. Urb. Cond. 353.

MARCUS Poſthumius Regillenſis, cùm Tribunus Militum Conſulari poteſtate multa egregia facinora feciſſet, Æquos viciſſet, Volſcos cepiſſet, ab exercitu ſuperbiam ejus peroſo lapidibus obrutus eſt.

MARCUS Pulcher Perpenna, Conſul cum P. Claudio Pulchro, an. Urb. Cond. 662.

MARCUS Pupius Piſo Calphurnianus, Conſul cum M. Valerio Meſſala, duobus annis poſt Ciceronis Conſulatum.

MARCUS Quintilius Varus, Tribunus Militum Conſulari poteſtate, an. Urb. Cond. 351.

MARCUS Sempronius Tuditanus, Conſul cum C. Claudio Centone. an. Urb. Cond. 513. Alius Conſul cum Appio Pulchro, An. Urb. Cond. 569.

MARCUS Servilius, Geminus; Conſul cum C. Claudio Nerone. an. Urb. Cond. 252

MARCUS Statilius Taurus. Conſul cum L. Quintio Criſpino, an. Urb. Cond. 796.

MARCUS Suillius Servilianus, Conſul cum C. Antiſtio Vetere. an. Urb. Cond. 802.

MARCUS Syllanus, Conſul cum L. Norbano Balbo, an. Urb. Cond. 771.

MARCUS Terentius Varro, vide *Varro*.

MARCUS Titinius Magiſter Equitum ſub C. Julio Bubulco Dictatore, de Æquis triumphavit, an. Urb. Cond. 452.

MARCUS Tullius Cicero, vide *Cicero*.

MARCUS Tullius Decola, Conſul cum Cn. Corn. Dolabella, ſub Dictatore Sylla.

MARCUS Valerius Corvinus, vide *Valerius*.

MARCUS Val. Levinus, Conſul cum L. Apuſtio, an. Urb. Cond. 528. Alius Cn. Cornelio Hiſpalo Conſuli demortuo in Conſulatu ſuffectus. bellò Liguſticò cecidit, cùm priùs Letum montem de hoſtibus cepiſſet. an. Urb. Cond. 578.

MARCUS Valerius Martialis, vide *Martialis*.

MARCUS Valerius Maximus, Conſul cum Sp. Virginio, an. Urb. Cond. 298. Alius Conſul cum P. Decio Mure, an. Urb. Cond. 413. Alius Conſul cum Q. Mamilio Vitulo, an. Urb. Cond. 488. Et biennio poſt cum M. Octacilio Craſſo, an. Urb. Cond. 490. Alius Dictator. qui de Hetruſcis triumphavit. an. Urb. Cond. 452.

MARCUS Val. Meſſala, vide *Meſſala*.

MARCUS Val. Publicola. vide *Publicola*.

MARCUS Val. Voleſus, Conſul cum P. Poſthumio Tuberto,

de

de Sabinis triumphavit, anno ab ejectis Regibus 5.

MARCUS Varnerius, Gandavenſis, ſcripſit *Spatium belli Belg. Chronicon Flandriæ. &c.* Valer. Andreas, *Bibliot. Belg.*

MARCUS Vibulius Augurinus, Conſul cum Sylvano, an. Urb. Cond. 7?8.

MARCUS Vigerus, auctor *Decachordi Chriſtiani*, ad Julium II. Alius Epiſcopus Senogallix, ſcripſit *de ...... Eccl. ......*

MARCUS Vinitius Quartinus, Conſul cum A. Cornelio Corvino, an. Urb. Cond. 7??.

MARCUS Vipſanius Agrippa, vide *Agrippa*, & *M. Agrippa*.

MARCUS Ulpius Trajanus Hiſpanus, optimus omnium principum, exterorum primus, Romæ imperavit A. M. 4050. A. C. 98. Hic Daciam Provinciam fecit, victo rege Decebalo. lapideum pontem in Iſtro ſtruxit, Parthos ſuperavit, ſuperatis regem dedit. Transtigritanas provincias imperio adjecit. Armeniam atque Arabiam pervaſtavit: amicitias, ſimplicem ac eruditum ingenium coluit, ipſe à literis & Muſis non abhorrens. De hoc Cæſare ſcribit Juvenal. *Sat.* 7. *v.* 1.

Et ſpes, & ratio ſtudiorum in Cæſare tantum:
Solus enim triſtes hâc tempeſtate Camœnas
Reſpexit. &c.

Hic Armeniam, Aſſyriam, Meſopotamiam, poſtea Arabiam provincias fecit. In mari rubro claſſem inſtituit, ut per eam Indiæ fines vaſtaret. Gloriam tamen militarem civilitate & moderatione ſuperavit: liberalis in omnes fuit; immunitates civitatibus tribuit. Amicis culpantibus, quod nimis circa omnes comis eſſet, reſpondit, *Talem ſe Imperatorem eſſe privatis, quales eſſe ſibi Imperatores privatus optâſſet.* In ſumma, Deo proximus habitus eſt. Sed e Perſide rediens profluvio ventris obiit an. ætat. 63. imperii ſeſt. 20. Eutrop. *l.* 8. *Aurel. Vict.* Fuit paululum cibo vinoque deditus. *Nic. Lloyd.*

MARCUS Zuerius Boxhornius, Bergis ad Zomam oriundus, prodigium ſcientiæ. Scriptis plurimis, in ætate adhuc juvenili editis omnium eruditorum applauſum meruit. Valer. Andreas *Bibliot. Belg. p.* 461.

S. MARCUS, urbs Epiſcopalis Calabriæ citerioris. Item urbs Siciliæ, Du Val. *Geogr.* Item Ordo Equeſtris in Republ. Venet. a. Cujus inſigne Leo alatus, Evangelium oſtenit, cum lemmate: *Pax tibi Marce Evangeliſta.* Equites jus civitatis habent, & tiſtum Leonis in inſignibus gerunt, quod maximi ibi æſtimatur. Juſtinian. *Hiſt. Ven.* Le Mire, *de Orig. Ordin. Equeſtr.*

MARDAITÆ, prædonum e de Libano, rictâ pace cum Abdimelecho, a Juſtiniano Rhinotmeto Imperatore infelici eventu deducti tem A. C. 685. Cedrenus *in Hiſt.* P. Diaconus *l.* 19. &c.

MARDE, urbs Meſopotamiæ ad Tigrim fluv. *Herodot. Ptol. Mardinum Procopio, Merdine Cuſpiniano, Mardin Barbaro.* In Aſſyriæ confinio ab Amida 70. mill. paſſ. circiter in Cæciam via, quæ Tabriſium ducit. Archiepiſcopatu & præclara eſt.

MARDI, populi Aſiæ in Armeniæ, & Mediæ confinio *Ptol.* qui etiam à *Strabone* & *Stephano* in Hyrcania deſcribuntur, ab *Herodoto* in Perſide, à *Plinio* in Sarmatiæ Aſiaticæ ora ad Euxinum mare, à quo & in Suſiana collocantur. Horum meminit Dionyſius v. 732.

——— ——— ——— Ἄγχι δὲ Μάρδοι.
Ὑρκανοί, Τάπυροί τε. ———

Curtius *l.* 5. *c.* 6. *Ventum eſt in Mardorum gentem, cultum vitæ abhorrentium, ſpecus in montibus fodiunt, in quos ſe, conjuges, & liberos condunt, pecorum, aut ferarum carne veſcuntur.* Vide *Amardi. Nic. Lloyd.*

MARDOCHÆI Dies, dies 14. menſis Lunaris Februarii, juxta morem Hebræorum qui Hebraicè *Adar* dicitur, occurrit 2. Machab. *c.* 15. *v.* 37. quo nomine indigitabatur feſtum, quod *Purim* dicit, de quo vide *ſuo loco*, & Dominic. Macrum *in Hierolexico.*

MARDOCHÆUS, fil. Jair, patruus Heſter, de tribu Benjamin, quibuſdam videtur auctor libri Heſter. Quod enim *de ritibus Judæorum* opus, inter Thalmudicos libros, attinet, certum eſt, ejus auctorem Mardochæum quendam Judæum eſſe, priori longe recentiorem. Heſt. *c.* 2. & ſeqq. Vide quoque *Aman* & *Eſther.*

R. MARDOCHÆUS, Fil. Hillel, auctor libri cognominis, Norimbergæ ſupplicio affectus, anno 5050. juxta *R. Ganz.* quo ipſo obiit R. Meir Fil. Baruch, auctor *Tinſchuvot.*

R. MARDOCHÆUS Japhe, auctor libri *Lebuſch malchut*, in quo continentur omnia judicia Thalmudis, & teſtimonia; item *Commentarii in Legem*, libri *Daraſot*; *Commentarii in Moreh Nebuchim*, & *in Hilchot Kiduſcha-chodeſch* Rambam, nec non *Commentarii in Hircanoth*, Præſes fuit Scholæ in cœtu Orodiæ, in cœtu it. Lublinenſi & Cremnizenſi prius, inde Pragam pervenit. R. Dav. Ganz *Chronol. Rabbinorum ſub Templo II. an.* 351. *Millenario* VI.

R. MARDOCHÆUS Nathan, librum *Concordantiarum* ex Latino Hebraicè vertit, circa an. 198. juxta calculum prædictum.

MARDOCHAI, nomen viri, Eſdr. *c.* 2. *v.* 2.

MARDOKEMPADES, Rex Babylonius, vide *Merodach.*

MARDONES, gens Epirotica. *Steph.*

MARDONIUS, Nobilis Perſa, ſecundum *Cteſiam*, ex illis ſeptem, qui inter ſe conjurantes Magum ſe Cyri filium mentientem ſuſtulerunt.

MARDONIUS, Perſa, Darii gener, quem Xerxes apud Salamina victus cum exercitu reliquit, ut reliquias belli foveret. Hic captis Athenis Olymp. 75. Græciæ ſe formidabilem reddidit, paullo poſt tamen a Pauſania & Ariſtide, Lacedæmoniorum & Athenienſium ducibus victus ad Platæam, in Bœotia & ab Arimneſto Spartiata, ſaxo obrutus eſt. Plut. *in Ariſtide.* Herod. *l.* 7. & 8. Diodor. Sic. *l.* 11. Juſtin. *l.* 2. *c.* 13. 14. Corn. Nepos, *l.* 4. *c.* 1. &c.

MARDONIUS, Scytha Ethnicus, Julianum Apoſtatam prima literarum rudimenta docuit.

MARDRINA Pocula, vide *Madelmarini.*

MARDUS, fluv. Mediæ per Mardos fluens, ac in Mare Caſpium illabens, non procul Zeropoli. Sed per Apyros ſive Tapyros illum fluere ſcribit Dionyſius, ubi ſupra:

——— Ἐγγὺς ῥέοντα ἄλις ὕδατος
Μάρδος ——— ———

MARE, Gallis *la mer*, Hiſpanis *el mar*, Italis *el mare*, Germanis *die zee* ſeu *meere*, Anglis *the ſea*, Ruſſis *Moore*, magna eſt illa aquarum congeries, quæ Terram interluit. Ejus partes extantiores ſunt maximi ejus tractus, quos tabulæ & globi repræſentant, nempe Oceanus Atlanticus *Mar del Nort*: Mare Pacificum *Mar del Zur*: & Mare Indicum; quæ ratione regionum, quas alluunt, diverſa ſortiuntur nomina, Beemannus *Hiſt. Orbis terr. Baudrand. Mare* dividitur in Externus & Internus: illud propriè dicitur Oceanus, *l'Ocean*, & in quotuor partes ab omnibus diſpeſcitur in Orbe antiquis cognito. Quà ſpectat Ortum, vocatur Eous ſeu Orientalis, *Ocean Oriental* ſeu *Indien*, & a quibuſdam *mer de la Chine*, quà Occaſum, Occidentalis ſeu Atlanticus, *Ocean Occidental ou Atlantique*, ad Boream, Septentrionalis ſeu Scythicus, *Ocean Septentrional, Glacial, ou de Tartarie*; ad Meridiem, Auſtralis ſeu Æthiopicus, *Ocean Meridional ou Ethiopien.* In Orbe autem novo, ſeu melius in ea parte Orbis recens detecta, in America, duplex eſt, nempe mare Boreale, *mer du Nort*, verſus partem Septentrionalem & Orientalem: & mare Auſtrinum ſeu Pacificum, *mer du Sud ou mer Pacifique*, verſus partem Meridionalem & Occidentalem Americæ: & pro diverſitate regionum, quas alluit, varia deinde ſortitur nomina, de quibus poſtea. Hoc nempe *Mare interius* multiplex eſt, videl. mare Mediterraneum, quod propriè etiam mare Internum dicitur *la mer Mediterranée*, & ejus plurimæ ſunt partes; mare Balticum, *la mer Baltique*, mare Caſpium ſeu Hyrcanum, *la mer de Bacu*, Pontus Euxinus, *la mer Noire*, ſinus Arabicus, *la mer Rouge* ſeu *la mer de la Mecque*, ſinus Perſicus, *Golfe de Perſe*, ſeu *mer d'Elcatif*, mare Album ſeu ſinus Grandivicenſis, *la mer Blanche*, & Mæotis palus, *mer de Zabacche* ſeu *de la Tana*: Et hæc ſunt maria interna Orbis antiquis cogniti. Mare Mortuum enim veriùs eſt lacus, quam mare, uti mare Galilææ. In America autem eſt tantùm mare Purpureum, *la mer Vermeille*, inter novam Hiſpaniam & Californiam inſulam, cum nondum conſtet, quid ſint partes Oceani verſus terras Arcticas & ſinum Hudſonium.

MARE Ægæum, quod multis inſulis intercipitur, vulgò *l'Archipel* ſeu *l'Archipelague* Gallis, *Arcipelago* Italis & Hiſpan. *Adalenitz* Turcis, pars eſt maris Mediterranei, inter Aſiam minorem ad Ortum, Thraciam ad Boream, Macedoniam & Græciam ad Occaſum, & Cretam inſulam ad Meridiem; eſtque quamplurimis inſulis ſparſum. Ejus partes ſunt mare Creticum, mare Græcum, mare Icarium, Macedonicum, Myrtoum, & Æolium.

MARE Ægyptium, pars eſt maris Mediterranei & ſinus Sattaliei, ut ajunt. Alluit oram Borealem Ægypti & Marmaricæ, extenditurque ad partem Auſtralem Cypri inſulæ, ut etiam Cretæ. Vulgò *mer d'Egypte* dicitur; extenditurque à Peluſio ad Axillam villam.

MARE Æolium ſeu Myſium, pars eſt maris Ægæi, in ora Aſiæ minoris; & *mer de Smyrne* ſeu etiam *Golfe de Smyrne* dicitur à nautis.

MARE Æthiopicum, ſeu Oceanus Æthiopicus, *l'Ocean Ethiopien* ſeu *mer d'Ethiopie*, pars eſt perampla Oceani verſus partem Auſtralem Africæ, tam ad Ortum Æthiopiæ latè ſumptæ quàm ad Occaſum. Ejus partes ſunt mare Congienſe, *mer de Congo*, mare Cafrorum, *mer des Caffres*, & mare Zanguebariæ, *la mer de Zanguebar*, alias Barbaricus ſinus.

MARE Africum, extenditur inter Melitam, Syrtim minorem, & Siciliam ad Ortum, & inter partem Auſtralem Sardiniæ & Ampſagæ fluvii oſtia, Africam propriam & Byzacenam alluens cum minuta parte Mauritaniæ Cæſarienſis, nuncque *mer de Tunis & de Tripoli* vulgò dicitur.

MARE Album, *Bella More* Moſcis, dicitur aliter *ſinus Grandvicus*, Germanis *Witteze*, Gallis *mer Blanche*, pars eſt Oceani Septentrionalis, terras ſubiens inter Duinam Moſcoviæ provinciam ad Ortum & Lapponiam Moſcoviticam ad Occaſum, per 250. mill. paſſ. ejuſque emporium præcipuum eſt Arcangelopolis.

MARE Almochium dicitur aliter mare Scythicum. Vide ibi.

MARE Anchidolium, *mer de l'Anchidol*, pars Oceani Orientalis. A Java inſula ad terram Auſtralem porrigitur, verſus novam Hollandiam & Carpentariam regionem.

MARE Aquitanicum, *mer de Guienne* ſeu *de Gaſcogne*, pars eſt Oceani Gallici, inter Britanniam minorem ad Boream & oram Cantabriæ ad Meridiem; alluitque Britanniam, Pictavienſem provinciam, Santoniam, & Vaſconiam latè ſumptam.

MARE Argolicum, idem cum ſinu Argolico.

MARE Aſiaticum, propriè alluit Aſiam minorem ad Meridiem, vulgò *mer de Caramanie* & *de Rhodes*. Ejus partes ſunt mare Lycium, mare Pamphylium, mare Cilicium, & mare Carpathium.

MARE Atlanticum, *la mer Atlantique*, pars eſt perampla Oceani, unde dicitur etiam Oceanus Occidentalis: Hoc Africam alluit ad Occaſum, inter Artabrum Hiſpaniæ promontorium ad Boream, & promontorium Leonis verſus Guineam ad Meridiem; extenditurque etiam ad Gorgades inſulas.

MARE Auſonium, pars eſt maris Jonii. Siciliam alluit ad Ortum, ut Brutios & magnam Græciam ad Orientem & ad Meridiem. Dictum fuit poſtea Siculum; & à quibuſdam extenditur à Sicilia Peloponneſum uſque.

MARE Auſtrinum, *mer du Sud* Gallis, *mar del Zur* Hiſpanis, quod etiam *mare Pacificum* dicitur, partem Auſtralem novæ Hiſpaniæ alluit ad Boream, & partem Occidentalem Americæ

Meridionalis ad Ortum, uti & novam Zelandiam ad Occaſum. [illegible], quod ad Auſtrum ſit reſpectu maris Borealis. Ejus partes ſunt mare Californiæ, mare Auſtrinum propriè dictum, [illegible] meridionalis novæ Hiſpaniæ, mare Peruvianum, & mare Chilenſe.

MARE Auſtrinum, *Zuider zee*, ſinus Oceani Germanici, in Belgio, inter Friſiam Occidentalem, Tranſiſalaniam, Geldriam [illegible], & Hollandiam extenſus. Dictus à Gallis *mer du Sud*, [illegible] fuit Flevo lacus. Extenditur à Septentrione in Meridiem, & rigat urbes Amſterodamum, Enchuſam, Harderovicum, Hornam, & Campos in Belgio unito, multaque plurima oppida.

MARE Azanium, pars eſt Oceani Æthiopici, in ora orientali Africæ, inter Aromata promontorium & Magadoxum. Nunc *mer d'Azan* dicitur à multis, ſeu etiam *partie ſeptentrionale de la mer de Zanguebar*.

MARE Balearicum, *mar de Mallorca* Hiſpanis, *mer de Majorque* Gallis, pars eſt maris Iberici, in Mediterraneo, verſus Baleares inſulas, & à Claudemo promontorio Barcinonem uſque, in ora Hiſpaniæ.

MARE Balticum, alias *Codanus ſinus*, & *Suevicum mare*, nunc *Oſtzee* ſeu *de Belt* Germanis, *mer Baltique* Gallis, late inter Daniam, Sueciam, Ruſſiam magnam, Poloniam, & Germaniam extenditur, & ejus partes præcipuæ ſunt Venedicum mare, ſinuſque Bothnicus & Finnicus.

MARE Barbaricum ſeu Aſperum, & Barbaricus ſinus, pars eſt Oceani Æthiopici, inter oram Orientalem Æthiopiæ & Menuthiam inſulam, & vulgò *mer de Zanguebar* dicitur, à regione adjacente.

MARE Boreale, *Noort zee* Belgis, *mer de Nort* Gallis, *mar del Norte* Hiſpanis, pars ampla Oceani Atlantici Septentrionalem alluens cum parte Boreali Americæ Meridionalis, & ejus partes ſunt ſinus Mexicanus, mare Braſilicum, & mare novæ Franciæ.

MARE Boſphoricum, idem quod Cimmerio.

MARE Braſilicum, *mer du Breſil*, pars eſt maris Borealis, verſus oram Braſiliæ regionis, in America meridionali.

MARE Britannicum, *la Manche* Gallis, *The Britiſh Sea* Anglis, *het Canael* Belgis, mare eſt inter Galliam & Angliam, nempe à Gobæo & [illegible] promontoriis Britanniæ minoris & Cornubiæ ad Fretum Gallicum.

MARE Caledonium ſeu Deucaledonius Oceanus, apud Anglos nomen retinet, *The Deucalidon Sea*, & Borealem partem Hiberniæ, & Occidentalem & Septentrionalem Scotiæ lavat, ad Iſlandiam uſque procurrens.

MARE Cantabricum, vulgo *mer de Biſcaye* dicitur; extenditurque à confinio Aquitaniæ ad promontorium Artabrum, in Galæcia.

MARE Carpathium, *mer de Scarpanto*, pars eſt maris Aſiatici, verſus Carpathum inſulam.

MARE Caſpium dicitur nunc *mer de Sala* ſeu *mer de Bacu*, & ab aliis *de Chovalenſcoi* & *de Tabriſtan*, Ruſſis autem *Gualenſcoi more*, & à reliquis maribus omnino ſeparatum eſt. Vide *Hyrcanum mare*.

MARE Cilicium, pars eſt maris Aſiatici, & nunc *mer de Caramanie* dicitur, ſeu etiam *Golfe de Satalie* à quibuſdam.

MARE Cimbricum, Cherſoneſum Cimbricam alluit ad Occaſum, & vulgo *Weſtzee* dicitur; eſtque pars Oceani Germanici.

MARE Cimmerium, pars Euxini circa Boſphorum Cimmerium.

MARE Congelatum, *la mer Glaciale*. Dictum fuit etiam Almarchium, eſtque pars Oceani Septentrionalis.

MARE Creticum, vulgò *mer de Candie*, pars eſt maris Ægæi, verſus oram Borealem Cretæ inſulæ, atque inter Samonium promontorium Cretæ & Tænarium promontorium Peloponneſi.

MARE Cronium ſeu Concretum, aliis *de Groenlandia*, nunc *mer de Petzorie* ſeu *mer Glaciale* Gallis, *Mourmanskoy more* Ruſſis, pars eſt Oceani Septentrionalis, & porrigitur à freto Veigatio ad promontorium Boreale.

MARE Cyprium, *mer de Cypre* ſeu *mer du Levant* Gallis, *mare di Cipro* Italis, pars eſt maris Mediterranei, verſus Cyprum inſulam, & inter Ciliciam & Syriam.

MARE Dalmaticum, *mare di Dalmatia* Italis, *mer de Dalmatie* Gallis, pars eſt maris Adriatici ſeu ſinus Veneti, ſed alias ipſum mare Adriaticum dictum fuit Dalmaticum mare, poſt declinationem Imperii.

MARE Dulce, *la mer Douce*, lacus eſt maximus Americæ Septentrionalis, in nova Francia. Dicitur aliter *lac Karegnondi*, eſtque ad Occaſum novæ Franciæ extenſus verſus lacum ſuperiorem. Sed vix ejus ora littoralis luſtrata fuit à Gallis.

MARE Eoum, ſeu Oceanus Eous & Orientalis, *l'Ocean Oriental*, aliter *mer de la Chine & du Japon* dicitur, eſtque pars ampla Oceani [illegible] Japoniam & Sinas, inſulaſque Philippinas.

MARE Erythræum ſeu Rubrum, aliter Arabicus ſinus, extenditur inter Arabiam ad Ortum & Troglodyticam [illegible] Ægyptum ad Occaſum, & nunc *mer Rouge* & *mer de la Mecque* dicitur à Gallis, *mare Roſſo* ab Italis. Sed mare Rubrum aliis pars eſt Oceani inter ſinus Perſicum & Arabicum; nuncque Oceanus Arabicus *mer d'Arabie* vocatur.

MARE Euboicum, vulgò *mer de Negrepont* dicitur; eſtque pars Ægæi maris.

MARE Euxinum, ab aliis melius dicitur Pontus Euxinus, vulgò *mer Noire* & *mer Majeur* Gallis, *mare Maggiore* Italis, *Schwartz zee* Germanis, *Mauro thalaſſa* Græcis, *Caradenyi* Turcis, & *Zorno mare* Ruſſis.

MARE Galilææ, mare ſeu ſtagnum Tiberiadis, dictum Galilææ, à Galilæa, regione vicina, *mare Tiberiadis* ab urbe Tiberiade quæ ab Herode Tetrarcha ampliata, in honorem Tiberii Cæſaris ſic appellata eſt, unde & mare proximum cui inſidet, ab ipſo nomen accepit. Maris hujus longitudo eſt 15. aut 20. mill. pass. latitudo 8. aut 10. interfluente Jordane, totum amœnis circumdatum oppidis, Bethſaidâ, Capharnaû, & Corozaim à Septentrione, Geraſâ, Gamalâ, Gadari ab Oriente, Bethſan ſive Scythopoli à Meridie, Tarichæâ, Tiberiade, & Jotapata ab Occidente.

MARE Gallicum, *mer de Provence*, & *Golfe de Lyon* vulgò dicitur, alluitque Galliam Narbonenſem.

MARE Germanicum, *mer d'Allemagne* Gallis, *Weſt zee* Germanis, *The German Sea* Anglis, extenditur à freto Gallico ad promontorium Boreale, in Norvegia Septentrionali; eſtque pars Oceani Septentrionalis.

MARE Glaciale, idem Cronio & Congelato, Scandinaviam alluens ad Boream, *mer Septentrionale* & *Glaciale*.

MARE Græcum & Græcienſe, Græciam alluens, pars Ægæi. *Mer de Grece* vulgò dicitur.

MARE Hadriaticum, ſeu Adriaticum, quod & Superum, dicitur aliter ſinus Venetus, *Golfe de Veniſe* & *mer Adriatique* Gallis, *Golfo di Venetia* & *mare Adriatico* Italis, pars eſt maris Mediterranei, inter Græciam & Illyricum ad Ortum & Italiam ad Occaſum. Ab antiquis etiam Illyricum mare dictum fuit & Illyricus ſinus.

MARE Heſperium, pars eſt ampla Oceani Æthiopici, inter Æthiopicum proprium & Atlanticum, verſus oram Guineæ: & vulgò *mer de Guinée* dicitur.

MARE Helleſponticum, & Helleſpontus, inter Cherroneſum Thraciæ & Myſiam Aſiæ, *Stretto di Gallipoli* Italis, *Detroit de Gallipoli & bouches des Dardanelles* Gallis.

MARE Hibernicum, *mer d'Irlande* Gallis, *The Iriſh Sea* Anglis, *Mor Vereriſh* Vallenſi idiomate, Angliam & Hiberniam interluit, & ad [illegible] promovetur; ſicque complectitur ſinum S. Georgii, *la Manche* ſeu *le Canal de S. George*, ad Sabrinæ æſtuarium, inter Valliam meridionalem & Cornubiam.

MARE Hyperboreum, pars eſt Oceani Septentrionalis ſeu Glacialis; & nunc *mer de Moſcovie* & *mer de Tartarie* dicitur.

MARE Hyrcanum, idem quod Caſpium.

MARE Ibericum, pars eſt maris Mediterranei; & vulgò *mer d'Eſpagne* dicitur. Extenditur autem à freto Herculeo ad Charidemum promontorium.

MARE Icarium, nunc *mer de Nicari*, pars eſt Ægæi maris, verſus Icariam inſulam & oram Ioniæ, in Aſia minori.

MARE Illyricum, *mer de Dalmatie*, pars eſt maris Adriatici, verſus Dalmatiam & Liburniam. Sed aliis mare Illyricum & ſinus Illyricus.

MARE Indicum, pars eſt perampla Oceani, quæ à multis ſub Oceano Orientali ſeu Eoo comprehenditur, ab aliis autem ſub Meridionali, vulgò *la mer des Indes* & *Ocean Indien* Gallis, *mar de las Indias* Luſitanis; eſtque verſus Indiam propriam. Ejus partes ſunt mare Malabaricum *la mer de Malabar*, ſinus Gangeticus, *le Golfe de Bengala*, ſinus Magnus, & Archipelagus Maldivarum, cum aliis.

MARE Inferum, idem Tyrrheno & Thuſco.

MARE Internum, idem quod Mediterraneum.

MARE Inteſtinum, idem quod Mediterraneum.

MARE Ionium, extenditur inter Epirum Peloponneſumque ad Ortum, & Magnam Græciam Siciliamque ad Occaſum. Pars eſt maris Mediterranei, & vulgò *mare Ionio* dicitur ab Italis. Ejus pars eſt mare Auſonium ſeu Siculum.

MARE Libycum, nunc *mer d'Afrique* & *mer de Tripoli* dicitur; eſtque inter Cyrenaicum ad Ortum & Syrtim minorem ad Occaſum, in mari Mediterraneo.

MARE Liguſticum, *mer de Genes* Gallis, *mar Leone* & *mare di Genova* Italis, pars eſt maris Mediterranei, inter Liguriam & Corſicam; ſed differt à mari Leonino, quod pars eſt maris Gallici.

MARE Lycium, pars eſt maris Aſiatici, & nunc eſt *mer de Caramanie* ex parte.

MARE Macedonicum, pars Ægæi, Macedoniam ad Ortum alluens. *Mer de Macedoine* dicitur.

MARE Magellanicum, *mer Magellanique*, pars eſt maris Borealis; inter fluvium Argenteum & fretum Magellanicum, ac verſus Magellanicam regionem, in America Meridionali, & pars etiam maris Pacifici verſus partem Occidentalem Terræ Ignium & Magellanicæ.

MARE Magnum, quod & *Occidentale* & *noviſſimum*, & *Mare* ſimpliciter vocatur in ſacris paginis: hoc mare Latini Græcique ſcriptores vocant mare Interius & mare Mediterraneum, quod Europam, Aſiam, & Africam interluit.

MARE Mediterraneum, *la mer Mediterranée* Gallis, *mare Mediterraneo* Italis, inter Europam, Aſiam, & Africam extenditur, inter Syriam ad Ortum & fretum Herculeum ad Occaſum, & à variis variè dividitur. Ejus partes præcipuæ nunc ſunt mare Ægæum, mare Tyrrhenum, mare Adriaticum, mare Ionium, ſinus Leoninus, ſinus Attalicus, & mare Africum.

MARE Mexicanum, *mer de Mexique*, pars maris Borealis, verſus novam Hiſpaniam; verius eſt ſinus ampliſſimus. Vide *Sinus Mexicanus*.

MARE Mortuum, quod & *mare Salis*, mare *Saliſſimum* & *mare Deſerti ac Solitudinis* dicitur, teſte *Sanſone*. Ibi aliàs Vallis ſylveſtris. Ab omnibus Græcis Latiniſque ſcriptoribus vocatur Aſphaltites lacus, propter bituminis copiam, quod certo anni tempore ejicit.

MARE Myrtoum, quibuſdam eſt *mer de Mandria*; longè diſta ab Attica in Ortum.

MARE Noſtrum, idem quod Mediterraneum.

MARE Pacificum, *mar Pacifico* Hiſpanis, *mer Pacifique* Gallis, novam Hiſpaniam & Peruviam alluens. Idem eſt quod mare Auſtrinum, ſed latiùs extenditur, nempe uſque ad Terras Auſtrales, novam Guineam, & Archipelagum S. Lazari, verſus mare Indicum.

MARE Pamphylium, Pamphyliam alluens, Cyprum uſque extenſum, *mer de Caramanie* ex parte.

MARE Perſicum, ſeu ſinus Perſicus, nunc *Golfe de Perſe*, ſeu *mer d'Elcatif*, & *Golfe de Baſſora*. Extenditur inter Perſiam & Arabiam.

MARE Phaſianum, pars Ponti Euxini ad Ortum, verſus Oram Colchidis & oſtia Phaſis fluvii.

MARE Phœnicium, idem quod Syrium, *mer de Sourie* dicitur.

MARE Pontus dictum, idem quod Euxinum, *mer Noire*.

MARE, quod *Propontis*, nunc dicitur *mer de Marmora*, eſtque inter Bithyniam & Thraciam.

MARE Purpureum, *mer Vermeille* Gallis, *mar Vermejo* Hiſpanis, eſt in America Septentrionali, inter novum regnum Mexicanum ad Ortum & Californiam inſulam ad Occaſum.

MARE Rhodium, *mer de Rhodes* Gallis, *mare di Rhodi* Italis, verſus Rhodum inſulam & oram Aſiæ minoris.

MARE Rubrum, a Græcis *Erythræum* vocatur, & aliquando ab Indo fluvio ad mare Azanium intelligitur. Sed mare Rubrum, de quo in veteri Teſtamento mentio fit, propriè ab Antiquis ſinus Arabicus dicitur, quòd inter Africam, ubi Ægyptus & Æthiopia, ac Aſiam, ubi Arabia, per 1100. mill. paſſ. & ampliùs ſe extendit. Iſraëlitæ mare Rubrum tranſierunt, tanquam aridam terram, quod experti Ægyptii ſubmerſi ſunt; nuncque vulgò *mer Rouge* & *mer de la Mecque* vocatur à Gallis, *Baudrand. Lloydio Mare Rubrum*, ſeu *Erythræum mare*, in duos dividitur ſinus, Perſicum & Arabicum, in quos varii fluunt amnes; *Dionyſio Æthiopicum*, *Plinio* & *Mela Indicum*, & *Herodoto Perſicum* appellatur, inter Africam ac Taprobanam inſulam Aſiæ, cujus meridionalem partem alluit. *Strabo* illud ſub Atlantici nomine comprehendit. Hujus pars, quæ Perſiam, & Arabiam Felicem ambit, *Azanium* apud *Plin.* appellatur *l.* 6. *c.* 24. *Mar d'India* à Luſitanis dicitur, ut quidam volunt. Maris Rubri vocabulum tam latè apud bonos auctores extendi, fugit Guilandinum in ſuo *de Papyro* libello, ubi Euſtathium reprehendit, quòd ſcribat Indiam ad Rubrum Oceanum pertingere: Item Martinum Del Rio, apud quem malè audit Seneca, quòd dicat *in Troad. Allu.* 1. *v.* 11.

Tepidum rubenti Tigris immiſcet freto.

Sed hic error illis communis eſt cum his, qui mare Rubrum tantùm pro Arabico ſinu intelligunt; idque malè. Indum enim, Tigrim, & Euphratem fluv. in hunc ſinum minimè exonerari, cunctis penè notiſſimum eſt, eaque tamen in mare Rubrum ſe exonerare, apud claſſicos autores luce clarius oſtenditur. De Mari hoc cum Mari Mediterraneo conjungendo, Imperatores Turcici & Sultani Ægyptii, non unâ vice conſilia agitârunt, ut vel Nilum Mari Rubro conjungerent, indeque in Mare Mediterraneum navigatio inſtitui poſſet: vel ipſum Iſthmum, qui utrumque Mare disjungit, perfoderent: ſed irritò hactenus ſucceſſu. Aliud fuit conſilium Proregis Indici Alphonſi Albuquercii, qui Nilum ab Ægypto avertere conſtituerat, ductô alveô ex Abaſſia in mare Rubrum, ut ita Ægyptum ſterilem & Turcis infructuoſum redderet: verùm negotio immortuus eſt. Vide Becmannum *Hiſt. Orbis Terr.*

MARE Sardoum, inter Sardiniam & Mauritaniam Cæſarienſem, illam ad Boream, Sardiniam alluens ad Occaſum *mer de Sardaign.*

MARE Sarmaticum, *mer de Moſcovie*, ſeu *de Petzorke*: pars eſt Oceani Septentrionalis, Hyperborei, & Glacialis, verſus oram Borealem Moſcoviæ, & Novam Zemlam: & mare *Myrmanskoa More* ejus etiam pars creditur.

MARE Scythicum, pars eſt Oceani Septentrionalis, vulgò *mer de Tartarie* Gallis, *Niaren more* incolis.

MARE Siculum, *mer de Sicile*, aliàs mare Auſonium, pars eſt maris Ionii.

MARE Suecicum, ſeu Codanus ſinus, *la mer Baltique*. Vide *mare Balticum.*

MARE Superum, idem Hadriatico cum Auſonio, *Golfe de Veniſe.*

MARE Syrium, *mer de Sourie*, pars eſt maris Mediterranei, magis ad Ortum extenſa verſus Syriam.

MARE Thuſcum, idem Tyrrheno & Infero, *mer de Toſcane.*

MARE Tiberiadis. Vide *mare Galilææ.*

MARE Trinacrium, idem Siculo, *mer de Sicile.*

MARE Tyrium, pars Syrii, Tyriorum oram alluens.

MARE Tyrrhenum, ſeu Thuſcum & Inferum, *mare Toſco* ſeu *di Toſcana* Italis, *mer de Toſcane* Gallis, pars eſt maris Mediterranei, inter Thuſciam, ditionem Pontificiam regnumque Neapolitanum, & inſulas Siciliam, Sardiniam, & Corſicam.

MARE Venedicum, ſeu potiùs ſinus Venedicus, *Golfe de Dantzick*, pars eſt maris Baltici, verſus Pruſſiam provinciam Poloniæ.

MARE Virginium, ſeu meliùs Verginium, pars eſt Auſtralis maris Hibernici, inter Hiberniam & Bolerium promontorium Cornubiæ, nunc *mer d'Irlande* ex parte tantùm. Plura de Mari, Vide apud Auctorem anonymum *Hiſt. Orbis Terr. Geogr. & Civ.* De quæſtione, *an mare ſit capax Imperii?* vide Joh. Seldenum & Hug. Grotium, quorum ille *Mare clauſum*, hic *liberum* edidit, &c.

MARE, apud *Eſaj. c.* 11. *v.* 15. Nilus eſt; quem ita vocitarunt etiam Arabes, propter amnis amplitudinem, & quia certis temporibus per totum Ægypti *Delta* maris inſtar effunditur. Unde Plin. *l.* 25. *c.* 11. *Nili aqua eſt mari ſimilis.* Similiter lacus majores quilibet Hebræis, totidem ſunt *Maria*. Sic enim dicunt *Mare Salis*, *Mare Sodoma*, *Mare Cinnereth* ſeu *Genezareth*, cùm hæc maria meri lacus ſint. Atque hinc explicat *Bochart.* quod hactenus nemo tentavit, quorſum Hebræi in terra Chanaan *Maria ſeptem* numerent, *in verba Pſalmi* 24. *v.* 2. *Super maria fundavit eam*, quæ ad terram ſuam referunt. Septem hæc Maria ita recenſent Talmudici in *Bava Bathra c.* 5. *fol.* 74. 1. *Mare Tiberiadis.* 2. *Mare Sodoma.* 3. *Mare Helath.* 4. *Mare Helatha.* 5. *Mare Sobchi.* 6. *Mare Apamea* & 7. *Mare Magnum.* Quæ tamen multo aliter recenſet Kimchius ex *Midras* ſeu *Commentario in Pſalmos vetuſtiſſimo.* *Bocharto* videtur hic terra Chanaan latè ſumi, prout Salomonis ævô ab Ægypto & Mari Rubro, uſque in Syriam Antiochenam, extendebatur. Sic in terra Chanaan cenſebantur VII. *Maria*: Primum, *Mare Magnum*, ſeu *Mediterraneum*, Secundum, *Mare Rubrum* ad Sinum Elaniticum, quem Talmudici perperam vocant *mare Helath* & *Helatha*; ejuſdem ſinus duo nomina parùm diverſa ſic diſtinguentes, quaſi eſſent diverſa maria. Mare tertium, quartum & quintum, ſunt tres in Jordane *lacus*, quorum primum propè fontes, in Talmude vocatur *Sobchi*, in Kimchio *Sochi*: ſed verum nomen fuit *Sabchoni* vel *Samchoni*, in Joſepho *Samachonitis*, vel *Semechonitis*, *Jud. Ant. l.* 5. *c.* 6. & *de Bello l.* 3. *c.* 18. Sextum eſt, *Mare Apamia*, qui lacus fuit prope Orontem & Apamiam, Æliano ἡ λίμνη ἡ Ἀπαμεῖτις, ubi ſiluri multi. *Hiſtor. l.* 12. *c.* 29. Septimum eſt Mare *Sarjetha*, h. e. Auſtrale, Sirbonis nempe lacus, quô ad Auſtrum terminatur Terra Chanaan. Neque verò Hebræis peculiare id fuit, quòd lacubus *Marium* nomen indiderunt. Æthiopicum enim lacum, circa promontorium Pytholai, θάλαττα, mare, vocari aſſerit Strabo *l.* 16. Et in Ariſtotele *Meteorologic. l.* 1. *c.* 13. memoratur, ἡ ὑπὸ τὸν Καύκασον λίμνη, ἣν καλοῦσιν οἱ ἐκεῖ θάλατταν, *Lacus ſub Caucaſo, quem accolæ Mare appellant.* Idem fortè, quod Agathias *parvum mare* vocat *l.* 3. &c. Vid. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 5. *c.* 17. Sed & eâdem ratione, amnis ſeu fluvius Scotiæ *Fortha*, in *LL.* Malcolmi II. Scotiæ Regis *c.* 8. §. 1. *Mare Scotiæ* vocatur, quòd æſtuarium ejus, Lothianam & Fifam provincias ſeparans, reliqua omnia hujus Regni æſtuaria magnitudine ſuperet. Vid. etiam Buchanan. *l.* 1. Neque aliunde videntur enatæ voces, *mar* & *mer*, pro palude aut lacu, apud Germanos, Flandros & Anglos, apud quos, uti auctor eſt Gervaſius Tilleberienſis *de Otiis Imper. l.* 3. *c.* 90. *Omnis concurſus mere ſeu mare dicitur* &c. De Veterum feſtivitate, cum *Mare aperiebatur*, vide infrà *Navigatio prima*; aliquid etiam voce *Paſſagium*; de *Marium Subpolarium* rapiditate inſuperabili, ubi de *Polari Stella*; de ritu Græcorum *Mare Baptizandi*, vigiliâ Epiphaniæ, voce *Paramonarius*: de veterorum opinione *in Mari* ſceleratos puniri, voce *Scelerati*. Addam aliquid de celebri Θαλαττοκρατίας inter Athenienſes olim ac Lacedæmonios lite indigitatâ C. Nepoti, tum alibi, tum *Timotheo c.* 2. *Quâ factâ* (poſt fugatam ſcil. à Timotheo Laconum claſſem) *Lacedæmonii de diutina contentione deſtiterunt, & ſuâ ſponte Athenienſibus imperii maritimi principatum conceſſerunt* &c. ubi intellige Θαλάττης ἡγεμονίαν, quam cùm per vices modò Athenienſes, modò Lacedæmonii tenerent: illi tandem principatum receperunt, operâ Timothei Ducis, & per 75. annos obtinuerunt. Inter cætera verò commoda, quæ *Maris imperium* adferebat, fuit hoc τὸ ὄψον εὔωνον, ut dicitur ab Antiphane apud Athenæum *l.* 8. ſive quòd ex ſubjectis Inſulis piſces Athenas importabantur. Keuchenius *ad Corn. Nepotis loc.* cit. Plura infrà voce *Thalaſſocratia.*

MARE, Æneum, ſeu *Labrum*, item *Lacus æneus*, in Templo Salomonico (locô Malluvii, quod in Tabernaculo fuerat) in Atrio, ponè Altare æneum ſeu holocauſtorum, verſus Auſtrum extructum eſt, à Salomone & his verbis deſcribitur 1. Regum *c.* 7. *v.* 23. *& ſeqq.* *Item fecit ipſum lacum fuſum: decem cubitorum erat à labri parte una ad alteram, rotundum circumquaque, cujus altitudo quinque cubitorum, & filum triginta cubitorum cingebat eum circumquaque. Colocynthides autem ſubter labium ejus circumquaque cingebant ipſum, dena in cubitum ambiebant lacum circumquaque duobus ordinibus colocynthides fuſæ in fuſura ejus. Stabat impoſitus duodecim bobus, tribus reſpicientibus ad Aquilonem, & tribus reſpicientibus ad Meridiem, ac tribus reſpicientibus ad Orientem: quibus erat lacus impoſitus ſupernè: Ita eorum omnium poſteriora intus. Craſſitudo autem ejus palmaris erat & labium ejus ſimile operi labii calicis, aut floribus lilii: bis mille bathos continebat* &c. Uſus ejus indigitatur 2. Paral. *c.* 4. *v.* 6. *Lacus erat Sacerdotibus, ad lavandum ſe ex eo.* Sicut alia minora lavacra appoſita erant, abluendis victimarum carnibus, ut *ibid.* videre eſt. Promanabat autem ex Lacu aqua, è duodecim ſiphonibus ſeu mammis, ut unâ vice duodecim Sacerdotes ex eo ſe lavare poſſent, juxta Legem Exodi *c.* 30. *v.* 18. 21. Quò exprimebatur ablutio noſtra ſpiritualis per Chriſtum, cujus ſanguis *nos ab omni peccato purificat*, 1. Joann. *c.* 1. *v.* 7. Sicut & illa ſimili imagine per Baptiſmum noſtrum adumbratur, quo ad ingreſſum Eccleſiæ Chriſtiani purgantur, Actorum *c.* 22. *v.* 16. Sed & Sacerdotibus ſacra non eſſe illotis manibus tractanda, eôdem Labrô innuebatur &c. Franc. Burmann. *Synopſ. Theol. Chriſt. Part.* 1. *l.* 4. *c.* 14. *&* 15.

In MARE Dejectio Græcè καταποντισμὸς, inter Judæorum pœnas, vide infrà *Pœna*; Item Romanorum, vide ſuprà *Graſſantes* & aliorum porrò iterum infrà in *Submerſio*. Ab ea differt Superundatio, de qua ſuô locô.

MAREARCHUS vel *Mariſarchus*, apud Hen. Knyghtonem in *Edwardo III.* & *Richardo II.* vox hybrida eſt, ex Latino *ma-*

re & Græco ἀρχὸς vel ἄρχων, pro Maris Præfecto, Admirallo. Thalaſſarcho. vide ſuo loco.

MARIJA. urbs ſeu vici in Ægypto nomen juxta Alexandriam. *Steph.* Inter ſilum & Pharum. apud Arapotem locum ſive *Mareum* & *Mareotidem* paludem. Alia Æthiopiæ civitas, *Baud.*

MARENGIUM. ſeu MARVECUM, urbs Occitaniæ, in Gabalico tractu, ad radices montium, ad amnem *Colange*, verſus limites Ruthenenſis tractus. *Marenge*, ſeu *Marvejols* vulgo. 7. leuc. à Floriopoli in Auſtrum. fere 4. à Mimate in Occaſum.

MARENNEJUM, vulgo MARIGNY, locus Galliæ in Normannia.

MAREOTIS, lacus in Ægypto, *Maria Straboni*, *Lago de Buchiara*, *Mehera*, *Caradalo*, &c. circuitu olim 600. mill. paſſ. trajectu 30. Alexandriam à Meridie alluens, & multis Nili foſſis, tum à ſuperioribus partibus, tum à latere adauctus portum habens notiorem, eoque qui ad mare eſt, multò uberiorem. Strab. *l.* 17. Hinc territorium circa Alexandriam ejuſdem nominis, variis pagis conſtans: in quorum uno, cui nomen, ὑψηλὴ κωμαρια, degit Iſchyras, S. Athanaſii calumniator, ut ipſemet *Apol.* 2. ut & *Theodoret.* & *Socr.* referunt. *Mareotis* præterea appellatur pars illa Libyæ, quæ *Ptolemæo Marmarica* dicitur. Ejus deſcriptionem vide apud Plin. *l.* 5. *c.* 6. Hebetis Mareoticæ Lucan. *l.* 10. *v.* 117. meminit:

Calcabatur onyx: hebetes Mareotica vaſtos
Non operit poſtes.

Eſt præterea *Mareotis*, pars Epiri, in qua vinum optimum naſcitur, unde *Mareotides* uvæ dictæ ſunt, & *Mareoticum* vinum. Virg. *Georg. l.* 2. *v.* 91.

Sunt Thaſiæ vites, ſunt & Mareotides albæ.

Ita vulgò creditum, atqui vites iſtæ celebres ſunt, non in Mareotide Epiri, ut quidam falsò, ſed in Libyâ Mareotide Ægypto conterminâ. Strabo *l. ult.* *Eſt in his locis vini maxima copia, ut etiam Mareoticum vinum ad vetuſtatem perducatur.* Plautus in *Caſinâ*, *Actu.* 3. *ſc.* 5.

Niſi hac meraco ſe uſquam percuſſit flore Libyco.

Id eſt, vinô Mareoticô, explicante Turnebô *l.* 8. *c.* 11. & Lambinô in eum locum. Athenæus quoque *l.* 1. ita perſpicuè, *Mareoticum vinum, quod etiam Alexandrinum vocavêre à Mareiâ lacu vicino Alexandriæ, & urbe lacui propinquâ, atque ejuſdem nominis. Propiùs in eo tractu vinea eſt.* Demum Servius *Mareotidas* explicat *Ægyptias*. Itaque malè aliqui has vites ad Epirum rejiciunt; Malè etiam videtur ſcripſiſſe Columella *l.* 3. *c.* 2. *Nam quæ Græculæ vites ſunt, ut Mareotica, Thaſiæ, &c.* Plin. enim, qui pro Epiro adducitur, *l.* 14. *c.* 3. nihil tale. Horat. de Cleopatra *l.* 1. *Od.* 37.

Mentemque lymphatam Mareotico
Redegit in veros timores
Cæſar ——————

Stat. *l.* 3. *Sylv.* 2.

—————— *Modò nam trans æquora terris*
Prima Dicarcheis Pharium gravis intulit annum,
Prima ſalutavit Capreas, & margine dextrò
Sparſit Tyrrhenæ Mareotica vina Minervæ.

Nic. Lloyd.

MARES, populi vicini Moſſynoecis. *Steph.* Item nomen Principis cujuſdam. Eſther *c.* 1. *v.* 14.

MARES, fil. Goſormiæ, dictus Ἡλιόδωρος, *Solis donum*, Thebanorum in Ægypto Rex IX. præfuit ann. 26. Ciæcho apud Thinitas, & Amenemne in Ægypto inferiori rerum potitis. Eum excepit Anoyphes. Eratoſthenes apud Joh. Marshamum *Canone Chron.*

MARES, apud Ælian. *Var. l.* 9. *c.* 15. inter Auſones, in Italia: vetuſtiſſimis temporibus, jactatur fuiſſe ἱπποκένταυρος, & *antica hominis, poſtica equi habuiſſe*: qualia de Centauris ſcribunt Poëtæ, Vide ubi de *Centauris*.

MARESA. civitas in tribu Judæ, patria Michææ prophetæ, quam ædificavit Roboam. 2 Paral. *c.* 11. *v.* 8. Hanc *Benjamin Bethgebarim* vocat.

MARESCHALLUS Franciæ, ſeu Supremus Caſtrorum Præfectus, dignitas militaris in Galliis ingens, propriè enim hi ſunt, quod Magiſtri Equitum, vel Tribuni & Præfecti militum apud Romanos, apud Græcos olim Chiliarchæ. Primitùs agminis primi ductores erant, qui hoſtem detegerent & locum caſtris idoneum eligerent. Hodie milites in fidem recipiunt, deque cauſis militaribus vel per ſe vel Locumtenentes ſuos judicant: Præſtant autem juramentum non Regi ſolum, cùm baculô Mareſchalli donantur, ſed Parlamento inſuper. Numerus, qui ante Franciſci I. tempora exiguus erat, hodiè ingens eſt. Sub his ſunt Mareſchalli Campi, ſeu Caſtrorum Tribuni, Mareſchalli diverſoriorum ſeu Metatores Caſtrorum, & Hoſpitiorum deſignatores. In Germania, ubi Conneſtabilis ignotum nomen, Electores Saxoniæ magni Imperii Mareſchalli dicuntur: ſic Comitibus Flandriæ & Campaniæ ſui olim erant. In bello Simonis Montfortii contra Albigenſes, quidam Mareſchallus Fidei dictus fuiſſe legitur. Favin. *de Offic. Coronæ Gall.*, Vide in voce *Marſcalcus.*

VARII GENERIS MARESCALLI, EX SPELMANNO ET CAR. DU FRESNE, ORDINE DIGESTI.

Mareſcallus Aulæ, apud Anglos, occurrit in Fleta *l.* 2. *c.* 15. *cujus officium, menſis præparatis, mappis ſtratis, extrinſecos & extrinſecos — evocare & dextrè ac curiosè collocare, & indignos ejicere, non permittere canes aulam ingredi, & toti familiæ Regis, ipſo momento, hoſpitia liberare.* Eidem *Intrinſecus* dicitur *d. l. c.* 5. §. 2. Virgam præferre Magno Mareſcallo, & à quolibet Barone, ſacrò Milite à Rege & quolibet Milite. *palefridum cum ſella recipere* conſueverit, legitur apud Mat. Paris *A.C.* 1236. & in *libro rub* Scaccarii Angl. *fol.* 30.

Mareſcallus Banci Regii, apud eoſdem, in carceratorum curam habebat, unde *Mareſcalſia* dictus ipſe carcer Londinenſibus. Ejus mentio in *Statuto* Eduardi III. *c.* 8.

Mareſcallus Curiæ, in *Bulla Aur.* *c.* 27.

Mareſcalli Epiſcoporum, apud Lindwodum in *Provinciali Cantuar.* *l.* 3. *tit.* 22. dicuntur, qui aulas eorum & interiora regunt. In quorum ſuperbiam, avaritiam ac inſolentiam, graviter invehitur Petrus Bleſenſ. *Ep.* 14. Sic *Mareſcalli* in domibus privatis Nobilium, memorantur in *Fleta l.* 2. *c.* 74.

Mareſcallus Exercitus Dei & Eccleſiæ ſanctæ, habetur apud Matth. Paris *A.C.* 1215. *p.* 177.

Mareſcallus Fidei, à vulgo dictus eſt Guido *de Levis* Mareſcallus exercitus Crucesignatorum, contra Albigenſes, auctore *Idiâ*. In *Tabulario* S. Dionyſii Thuanæo uterque Guido, pater & filius, *Mareſcalli Albigenſium* inſcribuntur, in *Literis* A. C. 1223. & 1234.

Mareſcallus Forinſecus; apud Anglos, opponitur *Mareſcallo intrinſeco* ſeu *Mareſcallo Aulæ*: eſt autem hæc *Mareſcalcia*, quædam Magna Sergentia Regis, verba ſunt Fletæ *l.* 2. *c.* 4. Comiti Norfolcenſi in feodo commiſſa, cui, cum permittitur, pro Sergentia ſua Regi debitum ſervitium facere non ſemper poſſit, licet aſſenſu Regis quendam Militem, quendam conſtituere, qui vices ejus obeat. Atque huic quidem ſerventi commiſſa eſt virga, coram Rege deferenda, pacis ſignum; unde *Virgata* appellatur ſpatium 12. leucarum, quæ ſequitur Regem, ubicunque fuerit. In omni porro bello, primus eſt in acie, & loca aſſignat exercitui ac univerſis, in quibus erunt moraturi &c. Tempore autem pacis, ejusdem enim eſt, aſſignare Camerario Regis, pro Rege & Camerario, & intrinſecis ejus, hoſpitia, aliaque exequi, quæ in *Schedis* Gallicis à Spelmanno citatis continentur.

Mareſcallus Intrinſecus vide ſupra *Mareſcallus Aulæ.*

Mareſcalli Magnatum, qui hoſpitia Magnatibus ac Dominis ſuis parabant, Gall. *Marechaux des logis.* Vide ſupra, ubi de *Manſionariorum officio*, & infra, in *Præſtinator.*

Mareſcallus Magnus, apud Anglos, qui *Comes Mareſcallus* interdum dicitur. Vide Matth. Paris. *A. C.* 1233. *p.* 207.

Mareſcallus Regiæ aulæ, vide ſupra *Mareſcallus Aulæ.*

Mareſcallus Regis de Feodo, apud eoſdem, dicitur in *Statuto* 2. Weſtmon. *c.* 46. ubi eadem de hominibus Baronum habentur.

MARESHUAN, vel METHASVAN, 8. menſis anni Hebræorum: nullô vel feſtô vel ſacrificiô quôdam extraordinariô inſignis. Sigon. *in Kalend. Hebr.* Torniel. *A. M.* 2544. *n.* 12. 2545. *n.* 20.

MARESIA, civitas in tribu Judæ. Joſ. *c.* 15. *v.* 44. Urbs Ciliciæ videtur *Guil. Tyrio.*

MARESIUS Samuel, Gallicè *Des Marets*, Gallus Theologus celeberrimus. Natus Avimontii Gall. *Oyſemont*, oppidulô haud ignobili Picardiæ, A. C. 1599. formatorem pueritiæ habuit Eliam Blanchardum Eccleſiæ patriæ Paſtorem, in literis egregiè verſatum: poſtea Lutetiæ Dempſtero & Grangerio, literas Humaniores docentibus, Guillono, & Theodoro item Marcilio, ut & Craſſotio ac Jano Cæcilio Frey eximiis Philoſophis, per triennium adhæſit. Inde Salmurii Theologiæ vacavit, per biennium Fr. Gomarô præceptore uſus: Genevam poſteà delatus Joh. Deodati, Theod. Tronchini & Bened. Turretini, excellentium Theologorum, lateri ſe applicuit. Sed Lutetiam, poſt aliquam moram, reverſus, ſub Paſtorum Pariſienſium ductu, praxi diligentiùs vacavit, ibique A. C. 1620. rigido, quale tum in Galliis erat, examini ſe ſiſtit, mox Laodunenſi in Veromanduis Eccleſiæ admotus: in qua ſtatione dum magnô verſatur zelô, cum adverſariis quotidie confligere neceſſe habuit; a quibus ſicariô ei immiſſô profundum accepit vulnus A. C. 1622. quô ſanatô, à Synodo Vitriſſenſi A. C. 1624. Eccleſiæ Faleſienſi commodatus eſt. Mox Sedanum ab Elizabetha Naſſovia, Bullionæi Ducis vidua, vocatus in Capellii locum, Paſtor Eccleſiæ A. C. 1624. & Theologiæ Profeſſor ibi magno cum fructu fuit: unde excurrens in Hollandiam, A. C. 1625. Leydæ, Doctoratûs inſignia accepit. Invitatus poſt hæc à Fœderati Belgii Ordinib. Trajecti ad Moſam Eccleſiam naſcentem paſcere cœpit A. C. 1632. mox indè Limburgum ductus, ibi primam ex publicâ auctoritate concionem habuit. Succeſſit miniſterium Eccleſiæ Sylvæducenſis, ad quod vocatus eſt A. C. 1636. Tandem in Gomari Præceptoris ſui, A. C. 1642. demortui locum, Groningam vocatus, utroque in munere, Eccleſiaſtico & Academico, talem ſe exhibuit, ut inter celeberrimos hujus ævi Theologos meritò numeretur. Scripſit plurima, quorum Elenchus *Syſtemati Theologiæ* ab ipſo edito, ſubnexus eſt: Obiit A. C. 1675.

Hocce diu felix Eccleſia homine tandem
Poſcenti id Domino reddidit æqua ſuo.

MARESMIUS Franciſcus: vide *Franciſcus.*

MARETH, civitas in tribu Judæ. Joſ. *c.* 15. *v.* 59. urbs Ciliciæ, *Guil. Tyrio.*

MAREVENTUM, vulgò *Mervant*, locus Galliæ memoratus in literis Hugonis dicti *Archiepiſcopi*, datis A. C. 1263. locus eſt Partiniaco, quod oppidum eſt in agro Pictonio, proximus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Pertinaculum.*

MARECRA, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

MARFETTA, quibuſdam *Merfeta*, oppidum Apuliæ Peucetiæ.

MARGÆA, nomen fontis apud *Plin.* Item urbs Elidis. *Steph.* pro quo *Margaia*, apud *Strab.* putat *Caſaubonus.*

MARGAII, populi Braſiliæ.

MARGANA, vel *Margana*, urbs Indiæ. *Steph.*

MARGARA, Indiæ intra Gangem urbs circumptum fluv. *Ptol.* *Magnan Caſtaldo.*

MARGARIDA, mons Galliæ, in Gabalis, inſignis, Triobris fluminis fonte inclytus, pars Cebennarum, ſicut & Leſura, in eodem agro. Vulgò *la Margeride*, alias *Margeride*, Memmin & montes & ſilvis, Sidonius *Propempticon ad libellum*,

Lunaque jugum dite ſub illo
Flavum craſtinus aſpicit Triobrem &c.

MARGARINUS Bignius, Doctor Sorbonicus, Normannus, inter illuſtres ſui temporis viros, deputatus ad Conventum Ordinum Bleſis inſtitutum, A. C. 1576. Bibliothecam PP. collegit, in qua ultra ducentorum Authorum ſcripta recenset: ipſemet quoque libris editis clarus. Simler. *in append. Biblioth. Geſn. p.* 571. &c.

MARGARINUS Johannes. vide *Johannes.*

MARGARITA, Caroli Burgundiæ & Flandriæ Domini, filia & hæres, Maximiliano Cæſari nupſit.

MARGARITA, filia Raimundi Berengarii V. ex Beatrice Sabaudica, nupſit Ludovico IX. A. C. 1234. ejus in Orientem comes: formâ & virtute illuſtris: Mater 6. filiorum & quinque filiarum. Reprehenſa, quòd ditiones a Patre ſorori minimæ, quæ Carolo Andegavenſi Regis fratri nupſerat, relictas vindicatura, Imperatoris opem imploráſſet. Obiit A. C. 1285. Guil. Nangius, *in vita S. Ludovici*, Morerius *Dict. Hiſt.*

MARGARITA, filia Franciſci I. ex Claudia Francica, Græcè & Latinè docta, pietate ac virtute illuſtris, Literatos poſt Patrem patrociniò dignata, nupſit Emanueli Philiberto, Sabaudiæ Duci A. C. 1559. pignus pacis Cameracenſis. Prudentiâ, benevolentiâ in ſubditos, favore, munificentiâ in eruditos immortalem gloriam adepta. Obiit A. C. 1574. Thuan. *in Hiſt.* Morerius *Diction. Hiſt.*

MARGARITA, Henrici VI. Anglorum Regis uxor, magnô animô fœmina, Renati Andium Ducis filia.

MARGARITA, filia Henrici VII. Angliæ Regis nupta Jacobo IV. Regi Scotorum, primæ unionis regnorum Magnæ Britanniæ, poſtea ſecutæ, jecit fundamenta. Nam cum per XII. ſecula continua inter Anglos & Scotos bella fuiſſent, neque alterutra gens armis perdomari poſſet, tandem de matrimonio cogitatum fuit, quò univerſa Britannia aliquando conjungeretur. idque inprimis operam dedit Henricus VII. *Angliæ Salomo* cognominatus, ex cujus filia prælata deſcendens Jacobus VI. jure ſanguinis Eliſabethæ ſucceſſit. Et quanquam Henricus VIII. inter alias pacis cum Jacobo V. Rege Scotorum conditiones, etiam hanc tuliſſet, ut ejus filio Edvardo VI. Maria, Scotiæ hæres, nuberet, res tamen a Gallis impedita fuit, quorum artibus factum, ut Maria, ſpretô Edvardô, Franciſco II. Regi Galliæ, ſe jungeret: unde nova inter Scotos Angloſque bellorum cauſa. Poſtea tamen, Elizabetha Regina Virgo, ultima ex ſtirpe Wilhelmi Conqueſtoris, eò ipſò quoc innupta manſit, ut, poſt ſuum obitum, univerſa Britannia in unius tandem poteſtatem concederet: atque hunc Jacobum VI. Succeſſorem ac Hæredem teſtamentô ſcripſit. Quâ ratione CCCLX. Inſulæ Britannicæ in unam Monarchiam coaluerunt, titulô *Regni Magnæ Britanniæ.* Inter alias enim conditiones, quibus utraque Regna conjuncta ſunt, etiam hæc fuit, ut ad evitandam adverſarum nationum æmulationem, cùm nec Angli Scotis, nec Scoti Anglis poſtponi vellent, M. *Britanniæ* nomine utrumque regnum in poſterum veniret. Atque tum impletum fuit vaticinium antiquiſſimum *Merlini* famoſi apud Veteres Britannos Magi, qui prædixit *fore, ut obelito Anglorum nomine Britanni iterum ut Inſula regnarent.* Vide Georg. Hornium *Orb. Imper. p.* 220. & 221. ut & Verulamium *in Henrico VII.*

MARGARITA, filia Valdemari IV. Daniæ Regis, celebris Danorum Heroina, Hiſtoricis *Arctoa Semiramis* dicta. Haquino, Norvegiæ Regi, nupta peperit ei Olaum V. qui poſt mortem avi, Norvegiæ regnum Daniæ junxit tutrice matre, circa A. C. 1377. Pontan. *Hiſt. Dan. l.* 8. Poſteà filiò præmaturâ morte ereptô, mater Ericum, neptis ſuæ è ſorore filium, Regem Norvegiæ declaravit: Mox Albertum Suecum, e ſorore filium, Norvegiæ Daniæque inhiantem, a quo *miſſâ cote, ut acuculas ſuas cultroſque acueret*, irriſa fuerat, vicit, cepit, & poſt ſeptennalem carcerem regnô quoque ſuô cedere coëgit: quò factô Ericus VIII. Daniæ, Sueciæ Norvegiæque Rex declaratus eſt A. C. 1396. Vide Crantz. *l.* 7. *Dan. & Suec.* 6. *c.* 39. Arnold. Vitf. *Chron. Dan. part.* 2. &c.

MARGARITA, filia notha Caroli V. ex Margarita Vangeſta, puella nobili Flandrica, in aula Margaritæ, primò filiæ Maximiliani I. dein Mariæ Hungariæ Reginæ educata, nupſit Alexandro Medicæo Florentiæ Duci: eòque occiſò, Octavio Farneſio, nepoti Pauli III. quem utpote vix tredecennem, initiò aſpernata, dein, cum biennium abiens ex Africa, quò ſocerum ſecutus erat, rediiſſet, tenere amare incepit, gemellos maſculos paulo pòſt enixa, eòdem tempore, quô maritus Parmæ & Placentiæ Dux creatus eſt. Animi corporiſque robore incredibili, ſupra Sexum ſapuit, aliquâ etiam lanugine mentum obumbrati: podagricos inſuper, quod in fœmineo ſexu rarius, aſſultus non raró ſenſit. Belgio præfecta, à Philippo II. fratre, turbulentiſſimis illis motuum notiſſimorum temporibus, tantâ dexteritatis & prudentiæ laude, clavum tenuit, ut ſpes eſſet, brevi illos pacatum iri. Sed rigor Ducis Albani Margaritæ ſurrogati, vulnus, quod jam cicatricem ducere cœpit, exaſperavit. Quod illa prævidens doleſque in Italiam ſeceſſit. Obiit A. C. 1586. poſtquam filium Alexandrum, Johannis Auſtriaci, in præfectura Belgii, ſucceſſorem vidiſſet. Thuan. *in Hiſt.* Strad. *de Bello Belg.* H. Grotius, *in Annal. Belg.*

MARGARITA, filia Florentii, Comitis Hollandiæ, ex Michaelide Lotharingica, quæ ex marito Hermanno, Comite Hennebergenſi prægnans dicitur unò partu 365. filios filiaſque enixa, in pœnam eluti paupercule cujuſdam. Sed fabulofum hoc eſſe vir quidam eruditus haud pridem demonſtratum ivit. Aliam ejuſdem nominis 36. infantes unô niſu ediaiſſe, hiſtoriæ Polonicæ referunt.

MARGARITA Auſtriaca ſeu Flandrica, filia unica Maximiliani I. Imperatoris ex Maria Burgundica, ſoror Philippi I. Hiſpaniæ Regis. Mortuâ, equi lapſu, matre, in Galliam traducta eſt, ut in aula Ludovici X. educaretur, mox Delphino deſponſata, at hôc poſtea Annam Britannicam, quæ Maximiliano promiſſa erat, ſibi jungente, ad Patrem remiſſa eſt. A. C. 1492. Deſponſata poſtmodum Johanni, filio unigenito Ferdinandi & Iſabellæ Caſtiliæ & Arragoniæ Regis in Hiſpaniam profectura tantum non naufragiò periit: Certe dum inter furentes fluctus mortem meditatur, ſibi ipſi hoc Epitaphium condidit:

Cy giſt Margot, noble Damoiſelle,
Deux fois mariee & morte pucelle.

Hôc liberata periculô in Hiſpaniam appulit, ſed brevi maritô mortuô, inde redux, nupſit A. C. 1501. Philiberto Sabaudiæ Duci qui triennio poſt impubis obiit, poſt cujus mortem ad Patrem reverſa eſt. Dein Belgii præfecturam geſſit, non ſine magna prudentiæ laude. Ejus Symbolum, *Fortune, Infortune, fort une*, quod varii variè explicant. Obiit Mechliniæ, A. C. 1530. ætat. 54. Scripſit proſâ verſuque varia, inter quæ, *Diſſertationem de vita ſua.* Vide Agrippam, qui illi à conſiliis fuit, *Orat.* 10. *Marianam.* Morerium *Diction. Hiſt.* &c.

MARGARITA Eboracenſis, filia Georgii Clarentiæ Ducis fratris Edvardi IV. Ingeniò & pietate inclyta. Ex Richardo Polo, mater Reginaldi Poli Cardinalis. Ab Henrico VIII. & Catharina Arragonia, Mariæ filiæ educationi præfecta primùm, poſteà quod Regi filius Reginaldus liberè illicitos amores ſævitiamque exprobráſſet, capite plexa eſt. Ducheſn. *Hiſt. Angl.* Hilario Coſtus *in eleg.* &c.

MARGARITA Francica, filia Ludovici VII. ex Conſtantia Caſtellana. Nupta primò Henrico filio Henrici II. Angliæ Regis, dein Belæ Hungariæ Regi, quem in Orientem ſecuta eſt: Obiit Acræ, A. C. 1197. Item, filia Ludovici IX. ex Margarita Provinciali uxor Johannis I. Brabantiæ Ducis. Item, filia Philippi Audacis ex Maria Brabantina, nupſit Edvardo I. Angliæ Regi A. C. 1299. Item, filia Philippi Pulchri Reginæ Johanna Navarræa, nupta Ferdinando IV. Regi Caſtellano. Item, filia Roberti II. Burgundiæ Ducis, uxor Ludovici X. adulterii, vivô adhuc ſocerô, convicta in carcere obiit, A. C. 1314. Item filia Philippi V. ex Johanna Burgundica, nupſit Ludovico Niverniò, Flandriæ Comiti. Obiit A. C. 1382. ætat 72. Mater Ludovici Malentis.

MARGARITA Gorgona, Pſeudo-Demetrio II. qui in Moſcovia ſub initium ſeculi hujus turbas dedit, nupta, non minimi in illa gente nominis fuit. Poſtquam enim cæſò Pſeudo-Demetriò I. Ruſſi Baſilium *Iwanowitz Zuci* magnum Ducem elegiſſent, A. C. 1605. mox in Occidentalibus provinciis fama crebreſcere cœpit, miraculò evaſiſſe Demetrium ac propediem in Regnum reverſurum. Quippe eò ipſò tempore, quò Moſcoviæ Demetrius periit ſparſa late fama fuit, conſpiratum quidem in vitam ejus a ſicariis fuiſſe, cæterùm per medios hoſtes elapſum in Polonia, auxilii quærendi ergò verſari: Tamque ſubtiliter hic dolus inſtructus eſt, ut quidam Ludimagiſter oppidi Sogotiæ, cui nomen Johannis, perſonam interfecti Demetrii aſſumeret, adjutus auxiliis Coſaccorum. Contra quem emerſit quidem Pſeudo-Demetrius III. in Ruſſia Septentrionali ſed imperium illius mox evanuit. Tandem verò & ipſe Pſeudo-Demetrius II. oppreſſus eſt, creatô Magnô Duce Michaële Federovitiô, florente ætate ac virtutibus juvene: cui ſe *Margarita* vidua Pſeudo-Demetrii oppoſuit, quæ ductô *Iwan* Martinovitiô *Caniſci* Coſaccorum Duce, provincias Ruſſiæ Orientales, Caſanum, Aſtracanum, Siberiam, Rezanam, Calugiam aliaſque provincias titulò Regni, pro filio ſuo adhuc impubere Pſeudo-Demetrio IV. occupavit. Donec, poſtquam biennium duráſſet hoc Regnum, Pſeudo-Demetrius ille, cum Matre ſua Patreque captus ac à Ruſſis interfectus eſt. Vide eundem Hornium. *p.* 256. & 257. ut & *infrà.*

MARGARITA Lotharingica, nupſit Renato Valeſio, Duci Alenconio, &c. poſtea S. Claræ cœnobium ingreſſa. *Hilar. Coſtus.*

MARGARITA Palæologa, filia Guilielmi, Marchionis Montiſferrati, nupſit Friderico Gonzagæ, Mantuæ Duci.

MARGARITA, flos. vide ſuprà *Bellis.*

MARGARITA Scotica, Delphina Galliæ, filia Jacobi I. ex Johanna Sommerſetenſi, ingeniò inclyta, Ludovico Delphino, qui dein undecimus hujus nominis Rex Galliæ evaſit, nupſit A. C. 1436. Alano Charterio, ut erat literatorum amans, fortè in aula dormienti, oſculô fixô, interrogata, cur hominem adeò deformem tantô honore dignaretur, præclarè reſpondit, *non hominem, ſed os hominis* adeò facundum oſculatam ſe eſſe. Non magnopere dilecta marito, ſine prole deceſſit A. C. 1445. Mezeray *Hiſt. Gall.*

MARGARITA Valeſia, Franciſci I. Galliæ Regis ſoror, nupſit primò Carolo, ultimo Alenconii Duci, Conneſtabilis dignitate à Rege ornato, qui expeditionis Italicæ comes, in reditu, animi mœrore, ob captum ad Ticinum Franciſcum Lugduni contabuit. Sic maritô, ſic fratre orbata, Hiſpalim ſe contulit; captivo ægroque Regi miniſtratura, tantumque parrhesiâ ſuâ effecit apud Carolum, & miniſtros ejus, ut de rigore ſuo nonnihil remitterent. Rege poſtmodum liberatô, nupta Henricô Albretano Navarræ Regi, & Bearniæ Principi, ex illo Johannam Albretanam ſuſcepit, matrem Henrici M. Heroinâ pietate, virtute & literis laudatiſſima, verſu proſâque prompta, edidit inter alia

alia *Margaritam Margaritarum*, varia Poëmata Comœdiaſque continentem. *Speculum animæ peccatricis*, *Triumphum Agni*, *Heptameron*, &c. Jacobum Fabrum Stapulenſem, purioris religionis inſtaurationem fortiter aggreſſum, exulem tutata eſt, eumque defunctum marmore, quod pro ſe exſcindi curaverat, contegi voluit: Gerardum inſuper Ruffellum audiit & opus Reformationis in Gallia plurimum juvit. Obiit A. C. 1549. Symbolum ejus caltha Solem reſpiciens, cum lemmate, *Non inferiora ſecutus.* Item, Lilium inter duos uniones, cum verbis, *Mirandum naturæ opus.* Integrum volumen Epitaphiorum, hujus Heroinæ memoriæ conſecratorum, exſtat, inter quæ Annæ, Margaritæ & Johannæ Seimeriarum plurima Latina eminent. Addam unicum Valentinæ cujuſdam diſtichon:

Muſarum decima, & Charitum quarta, inclyta Regum
Et ſoror & conjux Margaris hicce jacet.

Vide Sammarthan. & Anton. Teiſſier *in Elogiis* quorum hic omnia hujus eruditæ Principis *poëmata* enarrat, Verderium *Biblioth.* ubi Philoſophiæ quoque ac Theologiæ peritiſſimam fuiſſe, docet; Spondanum *ad A. C.* 1549. &c.

MARGARITA Valeſia, filia Henrici II. ex Catharina Medicea, formâ & ingeniô inclyta, poëmata varia & commentarios de rebus ſuis ſcripſit. Nupta Henrico Principi Vianæ, qui dein Navarræ, tandemque Galliæ Rex evaſit, nuptias ſuas laniena Pariſienſi funeſtatas vidit, ob mores poſtmodum à marito repudiata, qui A. C. 1599. Mariam Mediceam uxorem duxit, diu extra aulam exulavit. Permiſſu Regis tandem Pariſios veniens, A. C. 1605. obiit A. C. 1615. Ultima Valeſiæ ſtirpis. Vide Thuan. *in Hiſt.* Barclaj. *in Euphormio.* ubi inſigne in hanc Reginam carmen in perſona ejus ſic claudit:

Et vero & morior totus, nec funere longè
Nempe mori decuit, quæ tot per ſecula clarum
Indices tumulus ſupremo Valeſia nomen.

MARGARITA Arbuzia, ex Avernis oriunda, Abbatiſſa Valliis Gratiæ Pariſiis, Obiit A. C. 1626.

MARGARITA de Cambis, Galla, uxor Baronis Ægremontii, in Occitania, vertit Joh. Georgii Triſſinii Itali librum, *de Viduæ officio*, & Boccatii *epiſtolam Conſolat* ad Pinum Roſſium, eadem.

MARGARITA Gigia, Angla, Margaritæ filiæ Thomæ Mori, ſtudiorum ſocia. Nupſit Johanni Clementi, Medicinæ Doctori, cum quo, Henricô VIII. in utriuſque religionis cultores ex æquo ſæviente, in Belgium delata: obiit Mechliniæ, A. C. 1570. Stapleton. *in vita Thomæ Mori.* Pitſeus, *de Scr. Angl. p.* 567.

MARGARITA Mora, filia Thomæ Mori, Angliæ Cancellarii, erudita & multilinguis, ex Guil. Ropero, mater egregiæ prolis. Patrem in vinculis retentum ſolata & ad conſtantiam hortata, illô capite plexô, in ſtudiis libriſque componendis reliquum vitæ tranſegit. Stapleton. *in vita Thomæ Mori.* &c.

MARGARITA Porreta, ex Hannoniæ oriunda, Lutetiam ſecul. 13. delata, librum ibi compoſuit, nugis erroribuſque refertum: docens inter alia, hominem, qui in amore Conditoris ſui contabuit, liberè poſſe fræna libidinibus laxare: Exuſta A. C. 1310. quô & Guiardus quidam ſe Angelum Philadelphiæ, de quo in Apocalypſi, *c.* 3. *v.* 7. venditavit.

MARGARITA Sarrocchia, Neapolitana, poëma heroicum de Scanderbego, plurimaque alia Latina edidit: Sed, nimiâ ambitione tumens, cum eruditis ſui temporis non parum litis habuit. Vide Jan. Nicium *Pinacoth. P.* 1. *c.* 145.

MARGARITA Inſul. *Iſola Margarita*, ampla, maris Borealis, ubi unionum piſcatio, prope oram novæ Andaluſiæ. Detecta fuit à Chriſtoph. Columbo A. C. 1498. Circuitus 50. leucar. Gall. 8. à continente Americæ meridionalis 40. ab Inſula Trinitatis in Occaſum. Sub Hiſpanis cum urbe Epiſcopali cognomine.

MARGARITA Inſul. quæ *Gorgon*, vide ibi. aliàs *Urgo.*

MARGARITA vide ſuprà *Alba*, & infra in voce *Penitum*, item in *Monolinum Perla*, & *Unio.* Scriptoribus Eccleſiæ Græcæ ſic vocantur particulæ S. Euchariſtiæ. Apud illos enim Sacerdos, dum communicat, hoſtiæ quartam partem abſumit, tres reliquas ſummis digitis in particulas, eaſque minutulas, ſuper patena comminuit, quod aptius commodiuſque ex pane recenti abſolvitur, cum veteraſcens alias panis, humore abſumtô, in pulverem fatiſcat, quæ quidem particulæ pro infirmis reſervantur. Eas autem *μαργαρίτας* vocat *Liturgia* Chryſoſtomi, *τρυφὰς Cyrillus Hieroſolym.* *μερίδας*, *Euchologium*, de quibus vide hic *paſſim.* Sed & *μαργαρίτης* Græcis recentioribus appellatur vas, in quo eæ aſſervantur, uti docet Franc. Richardus *Relat. de Inſul. S. Irenes p.* 231. apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* qui hanc in rem inſuper Leonem Allatium *de Recentiorum Græcorum Templis* laudat. Vide & ſuprà, voce *Alhebar*, item *Bedolach*, *Calinus*, *Exalbuminatus color*, *Lapilli.*

MARGARITARII, apud Firmicum *l.* 8. *Math. c.* 16. dicuntur margaritarum piſcatores, ſeu concharum margaritiferarum veſtigatores, qui non ſine ingenti periculo labore hôc defunguntur. Cùm enim *margaritæ*, ut Plin. *l.* 9. *c.* 35. ex eo Solinus *c.* 56. habent, plerumque inter ſcopulos aut marinos canes deliteſcant, ab his diſcrimen non parvum piſcantibus margaritas, ut ex hiſtoria illa colligere eſt, quam refert Procopius *in Perſicis l.* 1. Margaritariis enim conchas in alto comitari amant hi canes. Amm. Marcellin. *l.* 23. *c.* 6. *Captura autem difficilis & periculoſa, ſed amplitudinis pretiorum illa eſſe ratio, quòd frequentari ſueta litora, propter piſcantium inſidias declinantes, ut quidam conjiciunt, circa devios ſcopulos, & marinorum canum receptacula deliteſcunt.* E quibus colligit Salmaſ. non ipſas conchas, comprimentes ſeſe ac manum urinatoris morſu abſcindentes, periculoſam hanc piſcaturam facere, uti multi ſcribunt. Vide eum de *Margaritis* pluribus diſſerentem, *Exercit. Plin. ad Solin. paſſim*, *inprimis p.* 1171. Sed & hinc *Margaritariis* metum eſſe, docet Iſidorus Characenus, qui margaritas venantur, ſi in hiantem concham recta manum indiderint, ei clauſa digitos ſæpe amittere hôcque cruciatu ſtatim interire, hincque à latere conchæ manum ſubjicere, ſcribens. Dicitur autem piſcatio hæc Hebr. [illegible] Jobi *c.* 28. *v.* 18. Græcè *ἀνάσπασις*, Latinè *tractio* vel *extractio*, unde de Margaritarum Urinatore, Manil. *Aſtronomic. l.* 5. verbum, *Protrahit.* Alkazuinius Scriptor Arabs, *Extrahit*; Hector Boethius, ubi de margaritarum in Scotia piſcatione, nomen *Attractius*, velut *τραγμα*, uſurpat. Ut verò prædam extrahunt, ex eâdis, quas circa Inſulam Perſici maris margaritis fertilem exſtruunt. [illegible], *ad ulnas viginti in mare conſidentes, non niſi duas referunt conchas*, nempe utraque manu ſingulas, ut ait idem Iſidorus. Plenius hac de re ita Lud. Vartomannus *Navigat. l.* 3. *c.* 2. ubi de inſula Perſidis, ad quam margaritæ leguntur, *Sunt ibi nonnulli, qui piſcatu* (margaritarum) *victum quæritant. Hi vectis cymbis in mare jactum faciunt praegrandis ſaxi dependente fune, idque fit à gemina cymbæ parte, ut utrinque jactis in profundum lapidibus conſtabilita navis, non aliter quam ſi in anchoris foret, poſſit. Firmatâ ſub pondere cymbâ, alius ... in æquor jacit funem ſaxo dependente. In mare mox alius, crumenâ ex pectore tergumque dependente, alligatô pedibus lapide, ſe vibrat in pelagus, ſubitùſque aquas urinantium more natat, actuſque in profundum ad paſſus quindenos, tamdiſper urinat, donec legerit conchas, in quibus deliteſcunt uniones ac margaritæ collectas manicâ condit, lapidemque pedibus, quô pedes gravabantur, abſcidit ſumque unitus in ſuperiora evadit.* Atque hic quidem alter extrahendi à *Margaritariis* conchas modus eſt, qui nempe *urinantis* ſit, & per *κατάδυσιν*. Sed & alter his piſcandi modus *per retia* viguit, olim apud Indos multo in uſu, circa Perimudam Inſul. de quo multa Ælian. *l.* 15. *c.* 8. Summa eſt, quòd tempore Bactris imperabat Eucratides, Soran. Regii generis virum, Perimudam Indiæ urbem & inſulam tenuiſſe, cujus incolæ Ichthyophagi conchas margaritiferas, retibus in orbem littus circa extentis, capere conſueverint. Addit, hac eſſe *συναγελαστικάς*, gregatim natare & æque, ac apum examina, Regem habere, cùm colore, tùm magnitudine præſtantiorem, quô captô ceteras duce orbatas facile capi: ac proinde piſcatores plus operæ in eo capiendo impendere. Quibus conſona habent Plin. *l.* 9. *c.* 35. Solin. *cap. de Taprobane*, Arrianus *in Indicis*, Alii. Quid quòd Patrum noſtrorum ævô, à Petro Martyrita traditum eſt, Novi Orbis Regulos retia & piſcaria, concharumque margaritas gignentium litora, pro prædiis habuiſſe. *Decad.* 3. *c.* 1. &c. Plura hanc in rem, ut & de tempore piſcationis, cymbarum multitudine, piſcationis loco, vide apud Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 5. *c.* 5. & hic, in vocibus *Babaraim* ac *Peninim.* De *Margaritariis* ita, ſuprà laudatus Manilius *d. l.*

Pendentem & cæco captabit in æquore piſcem,
Cumque ſuis domibus conchâ valliſque latentes
Protrahet, immerſo nihil eſt audere relictum.
Quæſtus naufragiô petitur, corpuſque profundo
Immiſſum, pariter quam præda exquiritur ipſa.
Non ſemper tanti &c.

MARGARITIS pavimentum ſtratum, in Aſſueri aula Eſtheræ *c.* 1. *v.* 6. ubi vocem Hebræam, de *margaritis*, exponit *Bochart.* res videtur ſine exemplo. Niſi Mileſiis fabulis credimus in *Apuleio*, qui Pſychen *gemmas & monilia calcâſſe*, narrat, in palatio cujus *pavimenta ipſa lapide pretioſo cæſim diminutô in varia picturæ genera diſcriminabantur.* Nam Romanas mulieres *calcare margaritas ac per uniones ambulare*, *Plinius* aliô ſenſu dicit, quia ſocculos habebant margaritis interſtinctos. At quantus fuerit Perſarum luxus, quàm profuſæ divitiæ, nemo ignorat: neque uſibi profuſiores, quàm in hoc epulo leguntur. Sed & Suſarum hic Regia deſcribitur, quam fuiſſe admirabilem, tradunt *Ariſtoteles* & *Apuleius*, ejuſdem adeò tectum & ſeptum externus, aurô, argentô, electrô atque ebore, fulſiſſe. Sic apud Polybium *l.* 5. in Ecbatanorum Regia, trabes, lacunaria & columnæ, in porticibus ac periſtyliis, laminis partim argenteis, partim aureis, erant circumamictæ: omnes item tegulæ fuêre argenteæ. Quò pertinet, quod in Æſchyli *Perſis* Atoſſa (Reginam *Eſther* nonnulli intelligunt, quæ priùs *Adaſſa*, Eſther. *c.* 2. *v.* 7.) jactitat *χρυσοσφαλεῖς δόμους*, atque extrinſecus etiam multô aurô fulgentes. Quanto igitur credibilius, atrium inferius gemmis & *margaritis* fuiſſe conſpicuum? Maximè ſi verum eſt, quod ſcribit Androſthenes, margaritarum annonam apud Perſas fuiſſe eandem cum auro. Apud Philoſtratum *in Apollonio l.* 2. *c.* 11. deſcribitur in Indiis, Templum Solis, cujus pavimentum *μαργαρίτιδες ἔγκειται συμβολικῷ τρόπῳ*, *margaritis ſtratum ſymbolicâ ratione*, quâ ibi in Templis uti omnes Barbaros, addit. Apud Plinium *l.* 33. *c.* 1. Romæ Pompejus habuit *muſeum ex margaritis.* Et *l.* 37. *c.* 2. Nero *cubicula viatoria, unionibus conſtructa.* Sed & recentiori ævô, occurrunt in ſacris ædibus, à Baſilio Macedone Conſtantinopoli extructis: columnæ, parietes, gradus ipſique etiam pavimenta aurô, argentô, gemmis & *margaritis* diſtincta atque exornata: quod in hujus Imperatoris *Vita* ab *Allatio* edita, non ſemel tradit ſucceſſorum unus Conſtantinus Porphyrogenneta. Sic *p.* 142. Templum ornatum deſcribit, inquiens, *καὶ χρυσῷ καὶ ἀργύρῳ καὶ λίθοις τιμίοις καὶ μαργάροις κατακεχρυσωμένα καὶ κατακεκοσμημένα.* *Adyta templi aurô & argentô & lapidibus pretioſis & margaritis variata & dicata ſunt.* Item cancelli qui altaria ſecludebant ab iis quæ extra, & quæ ſurſum ſuperliminaria &c. ut & interiora ſolia ac gradus, qui ante illa erant, & ſacræ menſæ, ex argento, cui ſuperfuſum aurum, & gemmæ margaritis pretioſiſſimis diſtinctæ, ibidem memorantur. Quam in rem plura apud Bochart. ubi ſuprà *c.* 8.

MARGAS, inter nobiliſſimos Indiæ fructus: grande æquat ovum

orum auſtero, quod vel bennæ & gravius, ex arbore [illegible] & [illegible] pendet [illegible], ex [illegible], [illegible] poma [illegible] ſapidus, [illegible] ab [illegible] in Novembrem, [illegible] cortex detractus in orbes ſecatur, [illegible], [illegible] conditur ſaccharo, aceto, [illegible] & [illegible] huius [illegible] [illegible] viride album. [illegible] & quidvis. Sunt qui [illegible] adhibeant, aut cum oryza coquant: ante maturitatem [illegible], poſt dulceſcit [illegible] putamen præduram, nucleo [illegible], ſub membranula carnem album occultant. Eſt & genus [illegible], [illegible] aſpera & ſylveſtre, malum cydonium æquans, venenum præſentiſſimum, cui etiam antidotum [illegible] mortalium nondum invenit. Auctor Anonymus [illegible] & *Europæ* c. 30.

MARGASI, Mediæ gens. *Ptol.*

MARGASTANA, [illegible] Perſici exigua Inſul. circa oſtia Arotis fluminis. *Arrian. in Indicis.*

MARGATH, ſeu MARGAD, munitum Phœniciæ caſtrum eſt, juxta [illegible] in monte, ab Antarado 7. a Valania autem urbe atque à mari 1. milliar.

MARGELLA, [illegible] dictæ ſunt ornaturæ ſeu lora aut limbi, [illegible] veſtes prætexi conſuevere. *Margum* enim vel *Margus*, [illegible], quod *margo*, hinc *margellum* & *margelum*, pro limbo vel margine, [illegible] ornatur [illegible], *Veſtimenta [illegible] margellata [illegible]*. Inde ex Latino Græci recentiores [illegible] dixere &c. [illegible] *ad Vopiſc. in Bonoſ. c.* 15.

MARGIANA, regio Aſiæ [illegible] apricitatis (ut inquit Solin. c. [illegible]) ambitu [illegible] 1500. [illegible] propter arenoſas ſolitudines, in qua Antiochus Antiochiam extruxit. Strab. *l.* 9. & 11. *[illegible] Caſtaldo, [illegible]. [illegible]* provinc. tota fere [illegible] Parthiæ, verſus mare Caſpium & Oxum fluv. [illegible] nunc pars maxima provinciæ [illegible], & pars Occidentalis provinciæ Chorazan, in regno Perſarum. Ex *Sanſone*.

MARGIDUNUM, oppid. Albionis in Angliâ, *Margeet*, *Overton* [illegible]. Aliis *Leiceſter*, & aliis *Derby*. *Camdeno* vero prope *Belvoir*, vel *Bevertaſtle*, caſtrum Comitatus Lincolnienſis in confinio Leiceſtrenſis ponit. Vide Guil. Burtonum *In Antoninum* p. 214.

MARGINIA, circa Ochum & Oxum flumina urbs Curt. *l.* 7. *c.* 10. [illegible] Margiana eſt *Orteliio*.

MARGIUM, [illegible], poſtea Apollonia dicta. *Steph.*

MARGITIUM, oppid. Lombardiæ Tranſpadanæ.

MARGULANUS, Herculis cognomen, de quo ſupra.

MARGUS, *[illegible]. [illegible] Margum*, [illegible], oppid. Epiſcopale Myſiæ primæ ſeu ſuperioris ad fluvii cognominis confluentem in Danubium. Hic Carinus Imperator [illegible].

MARGUS, *Caſtaldo Margab*, fluv. Aſiæ ingens, ex montibus Sariphis deſcendens, per Derbiceas in Oxum deſertur, *Ptol.* Item fluv. per Sciemiam fluens.

MARIA, nomen B. Virginis, quæ filia Joachimi & Annæ, ex tribu Juda, familiaque Davidis, genealogiam ejus reticente Scriptura, orta, divinitus [illegible], antequam cum ſponſo conjungeretur Joſepho, Chriſtum in utero tulit. Mat. *c.* 1. *v.* 18. Luc. *c.* 1. *v.* 27. Soror item Marthæ ſororis Lazari. Luc. *c.* 10. *v.* 39. Joan *c.* 11. *v.* 1. 2. Vide etiam Rom *c.* 16. *v.* 6. Porro mater Jacobi, Item nobilis mulier, quæ Hieroſolymis à T. Veſpaſiano obſeſſis, proprium filium, fame urgente, devoravit, Joſeph. *l.* 7. *bel. Jud. c.* 15. Cæterum quod ad B. Virginis nomen attinet, quidam [illegible] quandam eo denotari volunt. Gregorius Nyſſenus, *Homil. in Natal. Chriſti*. [illegible] Ubi tamen male, ut videtur, *Mariæ* etymon [illegible], quod *Hannæ* [illegible] ejus proprium eſt. Ita ille Gratiam, alii autem *Dominationem* ejus nomine contineri putârunt. Auctor *Homil. de laud. B. Mariæ*, ſub nomine Epiphanii: [illegible] Damaſcen. *l.* 4. *c.* 15. [illegible] S. Hieronym. *de Nom. Hebr.* [illegible] *Mariâ* [illegible] Dominâ [illegible]. Iſidorus autem nominis originationem colligit, *Maria illuminatrix*, *ſive ſtella maris*; *genuit enim lumen mundi*: ut & Hieronym. *Mariam*, dicens, *plerique æſtimant interpretari*, illuminant me iſti, *vel* illuminatrix, *vel* ſmyrna maris, *[illegible] mihi nequaquam videtur. Melius autem eſt ut dicamus, ſonare eam* ſtellam maris, *ſive* amarum mare. Et ſane Judæi [illegible] *Mariam* deducunt ab Ebræo מרר *marar*, quô ſervitus Iſraelitarum in Ægypto denotetur. Atqui malim cum eruditiſſimo D. [illegible] *Mariam* deducere à radice [illegible] una cum additione Mem Heemantici, [illegible] autem [illegible] manifeſtior erit, & ſignificatio planius apparebit, quaſi *alus prælata*. Plurimus eſt in laudibus B. Virginis, D. Bernardus, ne dicam nimius: Monet ſiquidem nos in angoribus noſtris ad auxilium ejus tanquam ad aſylum confugere: *Reſpice ſtellam: Mariam cogita: Mariam invoca*. Non ferendus autem Bonaventura, dum *in Pſalterio ſuo*, quæcunque de Deo dicuntur, B. Virgini tribuit. Abſit autem, ut quicquam S. Mariam divinæ gratiæ privilegiis, aut ſpeciali gloriâ, fraudare conetur. Loquamur cum Eccleſiâ Chriſti primævâ: [illegible]. Ita Epiphanius, & alibi: [illegible]. Græci eam [illegible] vocare ſolent, nunquam tamen quod ſciam, [illegible]. [illegible] tamen [illegible] ab Eliſabetha vocatur Luc. *c.* 1. *v.* 43. Quam non ſolum ante Nativitatem Filii ſui, ſed poſtea, ut & in perpetuum immaculatam, & beatam Virginem manſiſſe piè credidit antiquitas. Unde *Antidicomarianitæ* appellati ſunt hæretici, qui Mariæ Virginitati uſque adeo contradicunt, ut affirment, eam poſt Chriſtum natum viro ſuo fuiſſe commixtam, ut tradit *S. Auguſtin.* Ejus extra nativitatis Chriſti hiſtoriam, raro admodum meminerunt Evangeliſtæ. Apoſtoli autem nullam ejus mentionem faciunt, [illegible] *unanimiter [illegible]* [illegible] *operâ [illegible]*. Act. *c.* 4. *v.* 12. [illegible], vide Paulus, 2 Tim. *c.* 2. *v.* 8. A morte CHRISTI Joanni Apoſtolo commendata, obiiſſe creditur A. C. [illegible]. Cæterum *Ad ſimilitudinem Dei unione fecunda*, dicitur Hieronymo *ad Euſtoch. de Virgin. ſerv. Exivit virga de radice Jeſſe et flos de radice [illegible]. Virga mater eſt Domini, [illegible], pura, ſincera, nullo extrinſecus germine coëunte, & ad ſimilitudinem Dei unione fecunda*. [illegible] vir eruditus ſcholis, qui nihil non depravant. Et, non ſuccurrentibus exemplaribus, ita legendum arbitratur. *Germine, ſed ad conchæ ſimilitudinem, Dei unione fecunda*. Intelligit autem *unionem* gemmam, quam & margaritam vocant: & dixiſſe vult *Dei unione fecundam*, vel interpretando, [illegible] unione, qui Deus eſt, vel unione Dei, cui conjuncta in unione divinæ Naturæ, ſimulque alluſionem fecit ad vocem *unionis*, quæ gemmam ſignificat. Verum ſervanda eſt omnium exemplarium lectio, & nulla hic [illegible] culpa. Dicit Hieronym. Deiparam *unione fecundam*, h. e. ſine compare fecundam, ſine viro, cum alias fecunditas, ex [illegible], exiſtat: deinde, *ad ſimilitudinem Dei*, qui & ipſe ſine matre [illegible] unum [illegible] genuit, *unione [illegible] fecundus*. Utitur eâdem loquendi figurâ item Auctor *ad [illegible]: In unum quaſi de [illegible], parens, generas, unione fecundam, [illegible] multiplicem, [illegible]*. Eſt igitur *unio* hic [illegible], non gemma, &c. Vide Fred. Gronov. *Obſerv. in Eccleſ. c.* 19. ut & ſupra, voce *Deipara*.

MARIA, ſeu MIRIAM, ſoror Moſis & Aaronis, filia Amrami ex Jocabetha. Nata creditur A. M. 2457. ante Aaronem 4. ante Moſen 7. annis. Pharaonis filiæ, quæ Moſen e Nilo extraxerat, conſilium, ſic a parentibus inſtructa, ſuggeſſit, quod legitur Exod. *c.* 2. *v.* 7. Dein Hur nupta. Ægyptiis in mari rubro ſubmerſis, junctâ feminis reliquis ex Iſraele, Epinicium illud memorabile, quod Exod. *c.* 15. *v.* 20, 21. habemus, cecinit. Poſtmodum, cum fratre Aarone, contra Moſen murmurans, leprâ divinitus percuſſa, ſed interceſſione Moſis, poſt ſeptiduum, ſanitati reſtituta, Numer. *c.* 12. *v.* 1. Obiit A. M. 2583. In Cades, quæ 32. ſtatio Iſraelitarum in deſerto fuit, ſepulta. Num. *c.* 20. *v.* 1. Joſeph. *Antiq. Jud.* &c. Item filia Ezra, 1 Paral. *c.* 4. *v.* 17.

MARIA Albretana, uxor Caroli Clivenſis, Comitis Nivernicenſis.

MARIA Andegavenſis, Galliæ Regina ingenio, ſapientiâ, pietate inter primas, filia Ludovici II. Neapolit. Regis, ex Joanna Arragonia, annô ætat. 5. Johanni Tarentino promiſſa, quatuor poſt annis Carolo VII. tum Comiti Ponthivienſi, deſponſata eſt A. C. 1413. Maritô jam Rege conſiliis ſuis Anglorum proditorumque rebellium conatus inſigniter ſubſtinuit, fidem adhuc ſolam, milites officii admonuit, ſolaque Regem in Delphinatum ſe recipere cogitantem moratus, regnum ſic ab interitu vindicavit. Poſtmodum mariti, à pellicibus in tranſverſum acti, animum averſum conſtantiſſime [illegible], nihilominus quicquid ipſi ſalutare noverat, perpetuò monuit, ſpretus Delphini ſuggeſtionibus, quibus matri ſuaſerat, ut tam indigne habita ſe ex aula ſubduceret. Obiit, poſt maritum, numeroſæ prolis fecunda mater, in pauperes cultumque ſacrum larga, A. C. 1463. ætat. 61.

MARIA, Angliæ Regina. Filia Henrici VIII. ex Catharina Arragonia, Eduardo VI. non ſine veneni ſuſpicione extincto, ſucceſſit A. C. 1553. Johannâ Suffolciâ, quam Rex hæredem ſcripſerat, cum marito & ſocero Dudlæo, aliiſque, capite plexi. Mox reductis Latinis ritibus, perſecutio in Euangelicos mota eſt. Imagines reſtitutæ, earumque partes detruncatæ, naſi imprimis, magnô ſumtu reparati ſunt. Quod cernens muliercula quædam, animô præſagô ad artificem. *An non inſanus es* ajebat, *quod novos naſos his imaginibus affingis, quæ brevi capita ſua amiſſuræ ſunt?* Nupſit A. C. 1554. Philippo II. Hiſpan. Regi ſorore Elizabethâ in cuſtodiam conjectâ. Sed, tædiô ob mariti abſentiam contractâ febriculâ, deceſſit A. C. 1558. trahens 16. horis poſt in comitatum ſuum Reginaldum Polum Cardinalem ſuum intimum, an. ætat. 59. Succeſſit Elizabetha, Vide Thuan. *Hiſt. l.* 13. 20. 21. &c.

MARIA Anglica, filia Henrici VII. à Ludovico XII. ſubditorum pacem anhelantium precibus permoto, cum alias jam provectioris eſſet ætatis, ducta, mortuô brevi maritô, in Angliam rediit, atque à fratre Henrico VIII. in matrimonium Carolo Brandoni, Nobili, quem Ducatu Suffolciæ ornaverat, data, varios ex eo liberos ſuſcepit, *Regina Dux* vocari gaudens. Obiit A. C. 1533. ætat. 37. Ducheſnius *Hiſt. Angl.*

MARIA Auſtriaca, Imperatrix, filia Caroli V. ex Iſabella Luſitana. Maximiliano II. conſobrino ſuo nupta, maritum tenerrimè amavit, ægro diligentiſſimè inſerviens. Illô mortuô, in Hiſpaniam reverſa, Obiit A. C. 1603. ætat. 75. Mater 9. filiorum, & ſex filiarum. Mariana *Hiſt. Hiſp.* Senſonat. *de feminis Illuſtr. Ital.* Hilario Coſtus. *Eleg. fam. Ill. Gall.*

MARIA Auſtriaca, Hungariæ & Bohemiæ Regina, Filia Philippi Archiducis ex Johanna Arragonia, ſoror Caroli V. & Ferdinandi I. nupſit Ludovico Jagelloni, Hungariæ Regi, qui in prælio Mohacenſi, A. C. 1526. periit. A. Carolo fratre dein, cum ſecundas nuptias aſpernaretur, Belgio præfecta, pace belloque egregie res geſſit. Henrico II. Gall. Regi [illegible], cum Carolus Metam obſidit, in Picardiam irrupit, terrâ longe lateque vaſtatâ, Mariæburgô à ſe conditô poſtmodum ab Henrico captâ: Unde Prov. *Elle a fait la ſote en Bean & Marie en Bourg.* Obiit in Hiſpania: A. C. 1558. poſtquam Belgium magna cum prudentiæ laude rexiſſet ann. 25. in illud. paulo poſt Carolo obitum, reditura.

MARIA Anna, Auſtriaca, filia Philippi III. Hiſpan. Regis ex Margarita [illegible], Ferdinando III. Imperatori nupta, Leopoldum Imperatorem genuit, præter Ferdinandum Franciſcum Bohemiæ Regem A. C. 1636. Hungariæ A. C. 1647. & Romanorum A. C. 1653. creatum & coronatum: ſed brevi poſt extinctum. Vide Phil. Jac. Spenerum Syll. Gen. Hiſt.

MARIA Leopoldina, Auſtriaca, Leopoldi Archiducis filia, altera Ferdinandi III. uxor, ex genuit Carolum Joſephum Epiſcopum Paſſavienſem & Uratiſlavienſem, ac M. Magiſtrum Teutonicum, [illegible] morte abreptum, *Idem*.

MARIA Bavara, uxor Caroli Archiducis. Item, Borbonia, filia Ludovici I. Ducis Borbonii, ex Maria, filia Johannis II. Hannoniæ Comitis. Nupſit Guidoni, filio Hugonis Lusignani, Hieroſolymitano & Cypri Regi primum, dein Roberto Tarentino. Item, uxor Gaſtonis Johannis Baptiſtæ, Ducis Aurelianenſ. A. C. 1626. annô poſt obiit, poſt filiam Annam Mariam Ludovicam [illegible].

MARIA Brabantina, Galliæ Regina, filia Henrici & ſoror Johannis, Brabantiæ Ducum. Nupſit Philippo Audaci, A. C. 1275. ex eo unius filii & duarum filiarum mater. Obiit, poſt maritum, A. C. 1321.

MARIA Burgundica, filia Caroli Audacis, ex Iſabella Borbonia, patre in obſidione Nanceji occiſô, unica tot ditionum hæres, nupſit Maximiliano, tum Friderici Imperatoris, ex eo Philippi, Margaritæ & [illegible] non parum vitalis, mater. Ex equo [illegible] cum in femore vulnus accepiſſet, neque id a Chirurgis, ut erat pudibundiſſima verecundiæ, tractari pateretur. Obiit A. C. 1482. Bale Auſtriæ [illegible]. Ducheſnius. *Hiſt. Burg.* &c.

MARIA Caſtiliana, filia Ferdinandi & Iſabellæ, ſecunda uxor Emanuelis Portugalliæ Regis. Item filia Franciſci I. Ducis Nivernenſis, ex Margarita Borbonia, nupta Henrico I. Principi Condæo, [illegible] veritate, in qua educata fuerat, abjuratâ. Obiit A. C. 1574.

MARIA de Coſta Blancha, Pariſina, Philoſophiæ, Mathematum & linguarum perita. Vertit ſeculô præteritô tres Dialogos Petri Meſſiæ Hiſpani, de natura Solis, de terra, &c. Quod opus Lutetiæ impreſſum A. C. 1566.

MARIA Denteria, puella Tornacenſis, ſcripſit ſeculô præteritô *Epiſtolam contra Turcas*, *Judæos*, *Lutheranos*, &c. quæ impreſſa A. C. 1539. Valer. Andreas, *Biblioth. Belg.*

MARIA Francica, filia Ludovici VII. Gall. Regis ex Eleonora Guienncenſi, nupſit Henrico I. Diviti, Comiti Palatino Campaniæ & Briæ, &c. Prudentiâ, ingeniô, pietate inclyta. Obiit A. C. 1198. ætat. 60. citò mortem filii Henrici, in terra S. de [illegible] percepiſſet. Mater inſuper Theobaldi V. qui fratri Henrico II. ſucceſſit. Scholaſticæ, quæ nupſit Guillelmo Comiti Viennenſi ac Matiſconenſi, & Mariæ, quæ Balduini Imperatoris uxor evaſit. Item filia Philippi II. ex tertia hujus uxore Agnete, promiſſa A. C. 1200. Alexandro, filio Guillelmi Scotiæ Regis, dein Arturo, Britanniæ Comiti, tandem nupſit A. C. 1206. Philippo Comiti Namurcenſi, & A. C. 1213. Henrico IV. Brabantiæ Duci. Item, filia Caroli IV. Pulchri, ex Johanna Ebroicenſi. Obiit A. C. 1341. Item filia Philippi Valeſii, ex Johanna Burgundica, nupſit Johanni, Duci Limburgico, filio Johannis III. Brabantiæ Ducis. Obiit A. C. 1340. Item filia Johannis Regis ex Bona Lucemburgica, nupſit Roberto, filio minori Henrici IV. Ducis Barrenſis. Obiit A. C. 1404. Item filia Caroli V. Sapientis, ex Johanna Borbonia, Guillelmo Bavaro, Comiti Hannoniæ deſponſata, obiit. Item, filia Caroli VI. Abbatiſſa Poſſiacena: Obiit A. C. 1483.

MARIA, Edonis Wimeken, Domini Jeverenſis, ex Hedwiga Oldenburgica, filia, Johanni Comiti Oldenburgenſi, ſobrino ſuo ſubditos adhuc viva jurare voluit, A. C. 1575. Unde in hanc familiam ditiones illatæ, quas Johannem Principem Anhaltinum Serveſtanum, Johannis ex ſorore nepotem, nactum eſſe, refert Phil. Jac. Spenerus *Syll. Geneal. Hiſtor.*

MARIA Galla: fabulas Æſopi moralizatas ex Anglico Gallicè vertit, in gratiam Comitis cujuſdam Guilielmi, A. C. 1260.

MARIA Jarſia Gornacenſis, illuſtri genere nata, ſub tutela Michaelis Montani, in literis tantum profecit, ut apud omnes Eruditos ſummo eſſet in pretio. Tentamenta Montani, *les Eſſais*, ſub judicii ſui limam vocata, poſt mortem ejus, rurſus imprimi curavit, Cardinalique Richelio dedicavit: *Faſciculum Pindi* Montani filiæ inſcripſit, variaque alia edidit, quæ illâ fatô functâ prodierunt ſub titulo, *L'ombre de la Demoiſelle de Gournay*, dein in 2. volum. collecta, acceperunt nomen. *Avis*. A Perrono; Bentivolio, *Richelio Cardinal.* *Carolo I. Duce Mantuano*, *Heinſio*, *Puteano*, &c. per literas ſalutata: cum *Anna Maria Schurmannia* frequens epiſtolarum commercium habuit, *Baudis Gallia Siren & decima Muſa* appellata. Obiit Lutetiæ A. C. 1645. ætat. 80. Epitaphium ejus: *Maria Gornacenſi, quam Montanus ille filiam, Juſtus Lipſius, adeoque omnes docti, ſororem agnovêre: Vixit ann.* 80. *Deceſſit A. C.* 1645. *Umbrâ æternum victurâ*. Petrus Romanus, [illegible] *Hiſt.* Lud. Jacob *in Bibl. fœm. erudit.* Hilario Coſte *elog.* [illegible].

MARIA Lotharingica, filia Claudii I. Ducis Guiſii, ex Antonia Borbonia. Nupſit primò Ludovico II. Duci Longavillano, dein nuptias Henrici VIII. Angliæ Regis averſata, Jacobo V. Scotiæ Regi à Franciſco I. conjux data eſt, ex illo duorum filiorum, qui brevi obierunt, & Mariæ Mariæ mater. Marito hôc iterum mortuô, A. C. 1542. ab Henrico Anglo denuo fruſtra expetita, unicæ filiæ ſuæ educationi incubuit: A Franciſco I. & Henrico II. Gall. Regib. contra Anglorum machinationes, utrumque defenſa. Obiit regimine ipſi à Proceribus abrogatô, A. C. 1560. Eipenſius, *in elog. fœmin.* *Thuanus*. *Ducheſnius*, &c.

MARIA Lucemburgica, filia Henrici VII. Imperatoris ſoror Johannis Bohemiæ Regis, nupſit Carolo IV. Pulchro Gall. Regi, qui paulo antè Blancam Burgundam, [illegible] conſanguinitatis prætextu, repudiaverat. Egregiis dotibus inſtructa, in primo partu obiit A. C. 1324. Item, filia Petri Lucemburgici, nupſit primò Ludovico Sabaudo, Romontii Comiti, dein Franciſco Vindocinio, pietate & caſtitate inclyta, per ann. 51. vidua. Obiit A. C. 1546. Mater quatuor filiorum, duarumque filiarum, quorum maximè natu Carolus, pater Antonii, Avi Henrici IV. fuit. Item, filia Sebaſtiani Lucemburg. ex Maria Bellocarienſi, nupſit Philippo Emanueli Lotharingo, Mercurii Duci. Mater, inter alios, Franciſcæ, quæ variorum Principatuum hæres, nupſit Cæſari Vindocino, filio naturali Henrici M. A. C. 1609. *Hilario Coſtus.*

MARIA Ludovica, Mantuana, uxor Poloniæ Regis.

MARIA Magdalena, Auſtriaca, filia Caroli Archiducis ex Maria Bavara, uxor Coſmi II. Magni Florentiæ Ducis.

MARIA Medicea, Galliæ Regina, filia Franciſci, Magni Florentiæ Ducis ex Johanna Auſtriaca, nata Hungariæ & Bohemiæ regina, nupſit Henrico M. poſtquam conjugium ejus cum Margarita Valeſia diſſolviſſet, A. C. 1600. Ex illo mater Ludovici XIII. &c. A. C. 1610. à marito, qui ad ingens aliquod opus accinctus expeditionem extra regnum paratus, Galliæ Regina declarata, illo poſtridie coronationis nefarie trucidatô, rerum præfuit, uſque ad A. C. 1617. quô Mareſchallus Ancræus, qui Concinus prius dictus, Florentinus, cum Leonora Galigai, uxore, [illegible] Reginæ animo occupato, eouſque totam Galliam ſub pedibus ſuis trepidare videbat, occiſus eſt. Poſt quæ, variè cum filio Rege colliſa, Coloniæ exul & inops, Obiit A. C. 1642. Thuan. *Hiſt. l.* 125. Symbolum ei, A. C. 1608. fuerat, Pavo rotans, cum lemmate: *Viro partuque beata*. Matrô orbatæ, Pelicanus, cum verbis, *Tego virtute mores*. Item avis Paradiſi, [illegible] cælum verſus ſubvehens, cum dicto, *Mens ad Sidera tollit*. In Hollandia, ubi Amſtelodami magnificentiſſimè excepta eſt, ſub Cybeles forma repræſentata eſt, addito, *Lata deûm partu*, &c.

MARIA Philippus, vide *Philippus*.

MARIA Robuſta, vulgo *Tintoretta*, filia Jacobi, Veneti, pictoris excellentiſſimi: pictrix, Muſiceque, apprimè perita. Expetita à Maximiliano Imperatore Philippo II. Hiſpan. Rege Ferdinando Archiduce, aliiſque Principibus, ut in aulis eorum conſideret, à patre, qui filiam tenerrimè amaverat, retenta eſt. Nupta dein Mario, Auguſto, gemmarii operis artifici, obiit. A. C. 1590. ætat. 30. Rodolphius, *in vita Pictorum* [illegible].

MARIA Romieu, natione Galla, Opera ſua Poetica edidit, A. C. 1581. in quibus inter alia fœminei ſexus apologia, contra Satyram à fratre editam continetur. Scripſit quoque de educatione puellarum.

MARIA Ropera, Angla, Guilielmi et Margarita Moria filia Græcè Latineque apprime docta, ex Latino Anglice vertit, tractatum de paſſione filii Dei, ab Avo olim compoſitum, item hiſtoriam Eccleſiaſticam Euſebii à Mariæ Reginæ grata. Hilario Coſtus *elog. fœm. Illuſtr.*

MARIA Stuarta, Franciæ & Scotiæ Regina, filia Jacobi V. ex Maria Lotharingica, octo ſaltem diebus ante parentis obitum nata: rebus in Scotia turbatis, in Galliam miſſa, & in aula Henrici II. educata eſt: ingeniô & corporis formâ ſupra omnes ſui ſeculi principes fœminas. Nupta Franciſco II. adhuc Delphino, illô mortuô, in Scotiam reverſa, regimen mariti à Proceribus, quibus liberum Religionis uſum intervertiſſe ibat, abrogatum accepit: Henrico dein Stuarto nupſit, Matthæi filio, qui ex Henrici VII. nepte prognatus erat. Sed eum mox Davidis Ritzii, Citharœdi [illegible], indignis amoribus illaqueatam, præ illo maritum mox ſprevisse, in diplomatibus ejus nomen ſubſtituiſſe, interfecti à Proceribus necem ſeverè ultam, cadaveria ſepulchro Regum condidiſſe, narrat *Buchananus*. Infantulum tamen Jacobum, ſine craſſioribus ſuperſtitionibus, inprimis abſque ſalivâ, baptizari voluit. Ritzio in amore Reginæ ſucceſſit Jacobus Heburnus Bothueliæ Comes, libidinibus infamis, cui adhærens Maria, maritum primò, ut modò memoratus Auctor refert, venenô tentavit, dein eum ſtrangulari, & domus nitratô pulvere ſubverſæ ruinâ ſepeliri curavit: Bothueliô palam in conſortium thori aſcitô. Quod Proceres indignum rati, arma ceperunt, Reginamque ſub cuſtodiam dederunt, Jacobo VI. [illegible] Rege proclamatô: ſed illa elapſa, cùm copias ſuas victas vidiſſet, in Angliam profugiens, ibi quoque rebus turbatis, in novum carcerem detruſa eſt: Tandem conjuratione contra Elizabetham initâ, Ordinum juſſu capite plexa eſt, Reginâ dolente, *præcipitatamque ſe inſcia ſententia executionem queſta, generoſum ſanguinem tam temerè fundi non debuiſſe*; Thuan. an. ætat. 44. A. C. 1587. Sex linguas calluiſſe fertur. Vide Buchan. *Hiſt. Scot.* Thuan. *l.* 86. Brantomium *in Commentar.* &c.

MARIA Stuartia Angliæ Scotiæ & Hiberniæ Regina. Uxor Guil. III. (vide Guilielmus III.) nata eſt annô M. DCLXII. a. d. VI. Eidus Majas Parentibus Jacobo, Duce Eboracenſi, Regis Fratre Unicô, & ANNA, Filia Eduardi Hidii, Angliæ Cancellarii, quæ in Regnis prima nunc & potiſſima poſt Regnum eſt Dignitas. Imperitabat tunc Britanniæ Carolus II. MARIÆ Noſtræ Patruus, cuonam ἀπὸ prolis ſpes infra erat [illegible], nec Jacobus Maſculam habebat, aut aliam majorem natu. Hanc idcirco, Legibus Gentis & jure Natalium deſtinatam Soto, [illegible] ex infantia emerſerat, curavit imbui publice [illegible] & Emendatæ Religionis ſalutaribus principiis; totamque Educationis curam, & regimen permiſit Illuſtri Matronæ, ſummis quibusque ingenii virtutibus præditæ, & quaſi aptæ natæ ad unum [illegible] curandumque eximium hoc Cœli depoſitum, cui Fata totius Britanniæ incumbebant. Ea vero provinciam, quam ceperat, quan-

quantò potuit ſtudiò, diligentiâ, fide, ſolutò adminiſtravit, nec reliqui ſibi quicquam fecit, ad tenellam Alumnam, ingentis domi forisque decoris maternam, egregiis artibus potenteam inſtruendamque; maxime poſtquam Optima Puellæ Mater vitam cum morte commutaverat. Tum enimverò eam non modo ab omni vitiorum contagio ſollicite in lubrica illa ætate removit, ſed & impenſiore cura ad veram Virtutem, Modeſtiam, Liberalitatem, quicquid Pulchrum, quicquid magnificum, quicquid Regium, excitavit. Sed incredibile etiam dictu, quam faciles illi Morum Magiſtræ & jucundas has partes præſtiterit divina Alumnæ indoles, quæ ſponte ſua, & ipſius Naturæ ductu, ad decus & veram laudem ferebatur. Quicquid illa verbò monebat, Hæc conteſtim exprimebat rebus ipſis: quicquid illa præcipiebat ſolidæ virtutis, quæ puellari ceteroquin ætati auſtera & dura accidere ſolet, Hæc non tantùm blandâ alacritate excipiebat & exequebatur, ſed ſæpe etiam ultro antevertebat. Quid jam de miro ingenii ejus docilitate dicam in percipiendis atque addiſcendis liberalibus quibusque diſciplinis? quâ factum, ut Sapientiæ quum Divinæ tum Humanæ longe ſupra Feminarum vel captum vel morem fuerit perita; ut Hiſtoriæ Geographiæque cognitione plerosque exſuperaverit Viros, etiam ſummò locò natos ac liberaliter eductos, ut Linguarum, præter vernaculam, Belgicæ & Gallicæ uſum faciliime ſibi comparaverit, & utraque dein prompte atque eleganter elocuta fuerit, quicquid mente conceperat. Super hæc omnia, Architectonicæ quoque in interiora penetravit eo uſque, ut qui de ea agentem aut cenſentem audiret, nihil pene aliud in omni vita curâſſe crederet. Neque minus feliciter ſcienterque pinxit, ſed & vulgaria mulierum artificia, quibus illuſtriores quoque Feminæ Veterum Reginarum atque Auguſtarum exemplò otium aliquando fallunt remittuntve animum, exercuit tam affabre & eleganter, ut videri poſſet levibus hiſce multum fuiſſe dedita, quum tamen rariſſimam iis daret operam. Sed tam excellens erat ingenii vis, ut quicquid videret curſim, facile imitaretur; quicquid ſubito audiret, aſſequeretur continuo, quicquid leviter & animi gratiâ tentaret, devote & quaſi ad amuſſim perficeret. Quum itaque tali cultu educta, & vel maxime ab ipſo ſuæ ſibi Naturæ Genio formata eſſet in exquiſitum aliquod Virtutum præcipuarum Exemplar, quod jam tunc pro modo iſtius ætatis in illa tanquam lumen aliquod eluceret, vix dici poteſt, quantopere ornaverit eam inſuper floreſcentiſſima Formæ ſpecies, oris venuſtas, totiuſque corporis Regia quædam majeſtas. Hæc vero ipſâ tanto conſpectiora ſimul & jucundiora reddebantur, quanto magis erant aſperſa, & veluti condita, dulciſſimâ frontis hilaritate, mitiſſimò oculorum aſpectu, ſuaviſſima comitate ſermonis, ut omnes unam Veneres, omnes Virginum illecebras, ſed decorâ gravitate temperatas, poſſidere facile jurares. Quis igitur miretur, non potuiſſe tam divinas & exſplendeſcentes late dotes à publica ignorari Fama? Inprimis quum magna quælibet Fortuna hoc ſibi inſuper habeat præcipuum, ut nihil in ſuis patiatur eſſe occultum, nihil obſcurum, nihil, quod non in ore & oculis Hominum verſetur. Fuerit itaque Britannia toto penitus orbe diviſa, ut ferebant Veteres, minime tamen potuit littoribus ejus contineri Novum hoc tam inuſitatæ Virtutis, ex Gynæceo tantum quod in publicam lucem prodeuntis, jubar, quin conteſtim etiam Exterorum Lumina, inque iis vel maxime Belgarum, inſolitò illò ſplendore adverteret & præſtringeret. Unus erat in Batavis Terris; quid dico? immo vero in tota, quam latè patet, continente Unus erat Princeps, WILHELMUS ARAUSIACUS, Virgine tam Auguſta dignus: ſicuti ipſa etiam Una erat, ſi maxime omnes Europæ receſſus veluti indagine quadam perveſtigarentur, quæ merebatur tam Incluti & Magni Principis amorem. Quid multa? Certiſſimis Dei Opt. Max. Fatis jam ante hujus Univerſi primordia alter alterius deſtinati erant matrimonio, in quo Chriſtiani Orbis Fortunæ & Summa rerum forent repoſita. Quin ipſa jam olim teneræ adhuc ætatis Puella, quum inter ludendum, ut fit, Bellicos Batavorum Modulos, manibus in ſuperius Arcæ alicujus tabulatum illiſis imitata eſſet, juberetурque à proximis mentem avertere à Batavis, hoſtibus tunc Regis & Patrui ſui, quumque inſuper è contrario Gallia ipſi, ejuſque oſtentaretur Delphinus, reſpondit divinâ tunc ſane, & præſagâ futuri voce, *Nolo Galliam. Batavia eſt, quam volo.* Quod ſi MARIA, ex omni Principum numero, qui ſunt aut unquam fuerunt, in arctiſſimum illud vitæ & tori conſortium adſciſcendi, quem vellet, copiam habuiſſet, dando illi pomum, quod de Theodelinda Langobardorum Regina tradunt Annales; non certe illud ad Agilulphum, non ad alium quemcunque, ſed ad ſuum continuo Wilhelmum ſine hæſitatione detuliſſet. Si Wilhelmus vicſſim, quaſi Prometheus quiſpiam, ex argilla aut luto ad ſuum plane arbitrium potuiſſet fingere ſibi Uxorem, omnibuſque corporis atque animi ornamentis inſtruere, haud aliam ille finxiſſet, quam qualem in ſua habuit Maria, vero omnium ornamentorum Compendio & Tabula expreſſiſſima. Illa quum tot tantaſque dotes ad Wilhelmum adferret, læta tamen ac lubens eas ipſius gloriæ ſubmiſit, & inferiores haberi ultro voluit; Hic luculentiſſimum Gloriæ tot Titulis conſpicuæ fulgorem ad Novum hoc & Unicum Mariæ Sidus quodammodo hebeſcere, & remittere aliquid ſolitæ ſibi Excellentiæ, ſerio etiam gaviſus eſt. Multos Natura rerum videtur edidiſſe, ut doceret, quid ſumma poſſent Vitia in Summa Poteſtate. Hanc contra natam crediderim, ut oſtenderet, quam amplam beneficiorum materiam habeat Principatus. Nihil certe illi aliud Fortunæ addidit Magnitudo, nihil illa ampla & opportuna vitiis Poteſtas: Niſi majus & firmius multo ſtudium ab omni vitiorum commercio quam longiſſimè ſe removendi: Niſi Conſcientiam præcipuarum virtutum, tanto ſibi jam gratiorem certioremque, quanto magis illas nunc exercebat non juſſas aut commendatas, ſed ex ſua ipſius indole, judicio, arbitratu profectas. Nunc denique partam meritis ſuis apud omnes ferme Gentes ſpatiis laudem & Gloriam, quodque dicere debuimus Viri, quam ſibi ut Femina, & pene dixerim, Puella, opes Primi inter Homines Loci temperare ac diſpenſare ſciret, quas plerique noſtri Generis in vitia, immo ſcelera ſæpe, turpiter conſumunt, aut in indignos & indecores ſine ratione ac modo effundunt. Quin immo, quum Multos inſuper iſthoc Potentiæ faſtigio nihil propemodum videas metuere, niſi Famam, liberrime de Principibus quoque judicantem: Hæc è diverſo, dum omnia prius Deo ac ſibi probare ſtudet, nec temere quicquam facit, quod poſtea minus aut aliter factum vellet, non tam metuit ergo Famam, ſed neque ipſam irritavitve, neque etiam ullis in rebus quæſivit aut provocavit. Quid enim illam timeret, quæ maxime timebat Deum, & ſibi ipſi nullius faciebat gratiam debeti? Quid porro eam eliceret, aut lenocinus quiſpiam ſibi colligeret, cujus utique vita erat perpetua benefactorum ſeries, publicis omnium oculis expoſita? Bonitas certe Ejus & Liberalitas ubique quoque reperiebatur tanta, ut nemo ab Ea tulerit repulſam, aut diſceſſerit triſtis, modo quid æqui bonique, nec Legibus vetiti, aut damnoſi publico, poſtularet. Nam Facilitas in Familiares, vel eas, quæ proximo ac circa ſtabant, pene dixerim immodica, ut ferme neſciretur, an objurgare vel increpare, per manſuetiſſimam illam animi indolem, Miniſtras poſſet. Quid vero Munificentiam quoque memorem late adeo diffuſam, ut ejus ſatiatio nequeat iniri ratio? Certum eſt, in ingentem multorum millium quotannis exceſſiſſe ſummam, curatam a Variis in diverſis Gentium, ubicunque eſſent non ſua culpa, ſed Fatò miſeri. Lugdunum Batavorum Virum habet Spectatiſſimum, cujus Fidei & Curæ mandata eſt ſæpius Pecunia ad Pedemontanos Valdenſes, tunc Exules, & in ultimam redactos inopiam, mittenda. Neque vero Pauperes tantum, aut Patriis Sedibus Extorres, vel quoquo modo Religionis cauſa male habitos, benigniſſime fovit conſtitutis in multorum alimoniam annuis: ſed illuſtres quoque Familias curæ ſibi habuit, nullis ſubnixas divitiis ad tuendam priſtinæ dignitatis ſpeciem, vel ære alienò jam à majoribus ſibi relictò merſas. Complures ergo, ita ex vetuſto Generis atque opum ſplendore delapſi triſtem jam rei Familiaris anguſtiam, Mariam quoque ſenſerunt Fortunæ, quondam ſuæ, ſed nunc ſolitâ viciſſitudine ſe deſerentis, excipere partes; quodque in Hac jam deſiderabant, in Illa anniverſariis ſubſidiis cenſus priſtini reditus ſibi liberaliter explente, receperunt abunde penſatum. Cæterum ad hanc Inuſitatam adeo Optimæ Indolis præſtantiam acceſſit inſuper Novum itidem Inſolitæ prorſus Modeſtiæ decus, dum tam Benigna in alios, in ſe unam penè Maligna, parcô planè pretiô ſua ipſius æſtimare ſolebat Merita, adeoque nullam ex iis aucupabatur gloriam, ut ultro etiam elevaret aliorumque dictas ſibi eo nomine Blanditias rejiceret ſemper & reprimeret. Hôc animô quum eſſet, nihil profectò mirum, quod ergo Adulationes quoque indecoras, ſerviles, inſidas, falſas, qualecunque tandem occaſione aut ſpecie factas, tantopere abhorruit, ut non tam repudiaret eas, quam deteſtaretur acerrimè, veluti peſſimam Fundi Regii calamitatem, certiſſimamque Aularum perniciem & peſtem. Neque tamen nimis in contrarium tendens, nimis de ſe ipſa abjecte humiliterve ſentiebat, quod parvi plerumque aut ignavi eſt & habetur animi, ſed Magnitudinem ſuam ſuò quoque Judiciò potiùs, ſyncerò & ab omni arrogantia procul habitò, quàm aliorum vel aſſentione vel admiratione, ut plurimum, fucatâ, metiebatur, Virtutemque ipſam ſeverè prorſus exigebat non ad mores Seculi, quibus jam magna eſt probitas, nihil feciſſe improbè, nihil ſceleratè, ſed ad perfectiſſimum illud Euangelicæ diſciplinæ exemplar, & antiquiſſima veræ Humanitatis officia. Jam Comitatem, quæ pars iſtius eſt Humanitatis duntaxat exigua, & cum tanta animi Modeſtia neceſſario pene & pene ſemper reperitur conjuncta, in Laudibus Mariæ oſtentare, quid foret aliud, quam in immenſa maximarum rerum copia conſectari minutias? Cui enim ignotum, quanta intuentis Vultum, loquentis Vocem, quanta Actiones Ejus omnes conciliârit ſemper Gratia? Nemo deſiderat, ut prædicem, quam lubens cum multis, præcipuæ quidem dignitatis ſed ſuam tamen infra Fortunam poſitis quam longiſſimè, Matronis mutua exercuerit officia, quam nihil Sibi unquam arrogaverit alieni, nihil etiam Sui ſumſerit, niſi quod ſalvâ Majeſtate, cujus ſecura erat, nec tamen negligens, prætermitti aut relinqui non poſſet? Cæteroquin enim nihil in quotidiana inter alios vita jucundius accidere Ipſi poterat, quam ſi liceret Eminentis adeo Principis & Reginæ perſonam deponere, ſeque ipſam familiariter ſubmittere in Privatæ conditionem. Hac itaque de cauſa, & ſimul, ut maledicentiam atque obtrectationem, in Aulis nimium fere frequentem, etiam iſtâ ratione ſuò ex Comitatu excluderet, ludis inter Feminas nunc uſitatis animum aliquando, ſed raro admodum, laxabat. In quibus tamen ipſis ut omnia ad virtutem revocaret, ſi quid perdebat, perdebat ſibi, quum vinceret ſemper aliis & maxime pauperibus, quibus collectam ita pecuniam ſtatis vel anniverſariis diebus erogabat omnem, minimè ſubductis aut expunctis prius damnorum, quæ fecerat identidem, rationibus. Tam Benigna ergo, tam Facilis & Humana quæ fuit Princeps, quis dubitet, fuiſſe etiam omnium Clementiſſimam? Immo vero, quum Ipſa nihil haberet, quod vel publicæ excuſaret Famæ, vel alterius cujuſquam Conſcientiæ, aliis tamen, pœnam licet & malum liquido meritis, petiit ſæpe ac præſtitit Veniam. Nunquam Illa Lætior, quam ſi Hominem ſervare poſſet: Nunquam Potentior, quam quum id Vellet: Sed volebat neutiquam certò animi conſiliò, niſi ſi Juſtitiæ ſua quoque conſtaret ratio. Alia conſultò prætermittens progredior ad potiſſimum vitæ ejus

æ[illegible]rum cupio, quo tandem Reginæ ſuſtinuit Perſonam: Perſonam, in qua ſuſcipienda tuendaque præcipua Illius & publica eluxerunt Decora, Deo maxime & Patriæ præſtita, Pietas, Fortitudo, Conſtantia, Æqui Bonique Studium, populi & Legum Amor. Quum omnia hæc uno illo continentur temporis momento vel maxime implicita, quo Reſtituendæ Britanniæ capiendum erat Conſilium, & obviam eundum apertæ ac proteſſæ Sanctiſſimarum inter Homines Rerum Abolitioni, quo Filiæ, ſuô jure, non Patris arbitriô, ſucceſſuræ in Regni receptæque in eo Religionis tutelam, decidendum erat, utri plus debeatur, Regno an Regi, Patriæ an Patri, Deo an Parentibus. Abrahami legimus tentatam à Numine Supremo Fidem & Obſequium eo ipſo, quod jubebatur Unicum, quem ſuſceperat ex Legitima Uxore, jam vetula & decrepita, Filium Neci ad Aram dedere. Nihil profectò abſoni aut inſiceti dixero, ſi affirmem, Divinitus quoque impoſitam Mariæ duram hanc & triſtem de Patre, cum omni divino humanoque Jure, cum Officiis Cœlo & Terræ debitis, tranſigendi neceſſitatem, quaſi ad explorandum maximo omnium documento, an vere ipſa & Terreſtre hoc & illud Cœleſte mereretur Regnum. Nam quo alio tandem potuit certiore experimento probari Virtus Ejus & Pietas, quam quod Illius conſenſu, vel armis occurrendum fuit Patri, inſtinctu Novercæ, ut credi par eſt, in Filias, in Populum, in Emendata graſſanti Sacra, & omnia palam jura perverteriti, vel negligenda prorſus & Dei & Patriæ & Sui ipſius Cauſa. Ardua, ſi quæ unquam, & mehercle proſectò atque anxiæ deliberationis res! Sed quis facile Indolem perſpexerit Hominis, qui Vitam ſecundo ſemper curſu procedentem recte inſtituit? Adverſi aliquid obveniat & periculi plenum, oportet, ut Animus ejus exploretur penitus & pernoſcatur: plane quemadmodum Gubernatoris peritiam, non obſequens ventus, placidumque æquor, ſed ſæva demum tempeſtas & mare procellis agitatum demonſtrat. Similiter igitur & Mariæ Pietas, in quem uſque modum poſſet excedere, quid & quantum Deo dare & Patriæ ſuſtineret, quis unquam ita exploratum habuiſſet, niſi in illas vidiſſemus redactam Anguſtias. Anguſtias enimvero maximas, quæ alto prorſus & infando diſcruciaverunt dolore ſanctiſſimum illud Pectus, quæ in ſolitudinem & ſqualorem, in intimos aulæ vel prætoriorum receſſus, abdiderunt mœſtam & curarum mole obrutam; immo verò, quæ largiſſimis lachrymarum rivulis irrigarunt identidem oppleruntque innocentiſſimum illud Os, mitiſſimam illam immenſæ Benignitatis atque Humanitatis ſedem. Vera dico, ipſe egomet accepi ex Nobiliſſimis & Fidei certæ Auctoribus, quæ illam audiverunt, antequam à Belgis avelleretur, teſtantem ſeriò, Si in unum conjungi poſſent dolium lachrymæ, ſine modo, diverſis temporum illorum articulis, in penetrali quodam Honsholtienſis Prætorii effuſæ, maximam earum fore copiam, & ſidem multorum haud dubie exſuperaturam. Sed quid meis hic aut aliorum opus eſt aſſeverationibus? Revocamus nobis in memoriam, quam acerbos exegerit in his terris illos dies, quibus peracta eſt Anglicana Expeditio: quam aſſidua adfuerit in medio populi, precibus publicis ſuo potiſſimum rogatu vel voluntate tunc indictis: quam cæteroquin omnium ſe ſubduxerit oculis nullius admiſerit Officia, ſola Secum & ſuo cum Deo egerit. Iſti, Iſti ſunt dies, quibus accidit, quod nuper admodum pro Concione Eccleſiaſtica diſertiſſime explicitum audiverunt plerique; ſed vel hic à Nobis quoque repeti, meretur. Iſtis ergo diebus mœrore tandem & luctu laſſata, acceſſi juſſit ſplendidi Generis & ſpectatæ Probitatis Matronam, cujus in ſinum effunderet ſuſpiria & miſerias, quibus tunc maxime premebatur. Effudit vero etiam triſtia illa quidem, ſed aurô vel cedrô digniſſima, Verba; Quod ſi id tantum ageretur, ut ſalvum maneret & integrum illud Jus ab Natalibus ſuis & Populi Legibus ſibi datum in Trium Regnorum Hereditatem, nunquam Se fuiſſe aſſenſuram ad illud Bello tuendum & Sibi à Patre vendicandum. Sed expugnatam Se unice eô, quod perſuaſum haberet, verſari in periculo præſentiſſimo & Jura Patriæ, & Religionis Syncerae Incolumitatem: Se cæteroqui facilè & abundè acquieſcere in illâ, quam in Batavis regionibus obtineat, Fortunâ; in illo omnium Amore & Benevolentia, quam Regno contra carum non habeat: Nec poſſe ſatis admirabilem Dei Opt. Max. erga ſe prædicare bonitatem & curam, quod quum Puellarum ætatem exegerit in Aula Vitiis undiquaque tunc potiſſimum obſita; quum deſtituta Obitu Matris adoleverit ſub Noverca & Patre Papalibus addicto Sacris, nec Purioribus aliter, quam dicis gratia, Humanarumque Legum reſpectu, fuerit à Patruo tradita, ea tamen hauſerit jam tunc Veræ Religionis principia, quibus inſtructa facile in interiorem ejus cognitionem deinde penetraverit, viamque ſibi ad æternam muniverit ſalutem. Hæc ſingultienti tunc ore dicta, in lachrymis, & omnibus certiſſimis maximæ triſtitiæ indiciis, in qua neque impios facile Deum Hominesque fallendi lubido capiat, quin ex vero itaque Animi ſenſu atque Animi ſenſu atque optima fide ſint profecta, ſi quis in dubium tamen vocare velit, næ is ſuam magis arguat mentis malitiam, quam ſpectatæ tot Virtutum experimentis Reginæ Fidem, in illa præſertim rerum facie, & tempore, ſi nihil aliud, ancipiti certe & formidoloſo. Dedit ergo manus in iſtam Expeditionem, non ſanè volens neque lubens, ſed diu cunctata & victa tandem graviſſimis Officii & Pietatis rationibus, quum, quicquid Pulcherrimarum publice rerum, & quas nemo Bonus, niſi cum Anima ſimul, amiſerit, non ſuſcepiſſet tuendum, periturum in Patria per Patrem, Sacerdotum ſuorum conſiliis abreptum, clariſſime videret. Et quidni videret illud ipſâ luce clarius, quum labefactata jam & convulſa eſſent illic omnia; quum proſtrata jacerent Jura Populi, Firmiſſima illa Regni Munimenta & inteſtinæ Pacis Vincula; quum caſtiſſima Integratæ Religionis Sacra continuis violata injuriis, & afflicta penitus, abjicerentur? Nihil utique Divini, nihil Humani, per Leges amplius ſibi Sanctum, nihil à Vi majore relinquebatur intemeratum. Veritæ Sacrato jure Ceremoniæ in Templis, Academiis, Collegiis, invitis omnibus, palam inducebantur. Legitimarum contra ea Antiſtites, qui hiſce ritibus & impiis moribus nedum, non dico, reſiſtebant, ſed ne ipſorum voce et etiam diſerte faterent, adduci non poterant, detinebantur ea tantum cauſa, cunctis aſpectantibus & attonitis, in cuſtodiam. Præcipua Regni Munera ademptà iis, qui pietatem, fidem, decus, non habebant quæſtui, deferebantur ad Homines, quos nec Dei tangebat cura, nec Patriæ, immo quos Leges non tantum repellebant à Rep. ſed ex ipſis etiam Insulæ litoribus exterminabant. Denique nihil prætermittebatur, quod vel pervicaciſſimi dictabant Superſtitionis Magiſtri, vel fideliſſimi infinitæ Dominationis Satellites ſuggerebant, vel ipſa Novandi omnia Libido poterat comminiſci. Hæc omnia videns Maria, quum Britanniæ ſuis Legibus & Ceremoniis, & quidem ex periculis & malis perpetuis, vindicandæ conſilium tandem caperet, nihil in eo dedit iræ in Patrem, nihil vindictæ in Novercam, nihil immo Sibi, omnia ſoli Patriæ, ſoli Deo. Nullus Eam animi affectus vel minimum tranſverſam à vero virtutis tramite egit rapuitve. Nullam Illa ſui juris aut injuriæ, unicam Officii duxit rationem, quam & ſibi conſtare, & Deo Hominibuſque approbatam, inprimis volebat. Quocirca tantum abfuit ab ulla in his culpæ aut criminis labe, ut nullum inter tot præclara veræ pietatis argumenta certius majuſve unquam ediderit, utque ſi aliter egiſſet, ſi ſediſſet otioſa ac ſecura tantæ calamitatis in Patriam invaleſcentis ſpectatrix graviſſimi citra dubium ſe peccati fecisset ream. Etenim ſciebat videbatque tanto nunc liquidius, peſſum ire iſtic omnia, quanto illi immoderatius jam graſſabantur, productô in Scenam Novo & ſuarum partium futurô Regni Herede. Neque ignorabat, niſi principiis obviam iretur, niſi illud inprimis tantæ Audaciæ Fundamentum ſubrueretur ſtatim, Tyrannidem & Superſtitionem, eo maxime ſubnixas, ita brevi temporis tractu invaliturus, ut mox omne reſpueret remedium, nec ullus amplius Medicinæ faciendæ ſupereſſet locus. Meminerat etiam, ſi quid publica Gentis Salus periclitaretur, proximam ejus à Patre curam ſibi incumbere in jus ac tutelam Regni natæ, atque ideo, ſi quid ab ipſo Patre in publicum proficiſceretur mali, tunc ſane à nullo mortalium prius & potius, quam à Se, ſuppetias rebus labantibus eſſe ferendas aut exſpectandas. Noverat denique certiſſimô Divinæ Vocis Oraculô editum, *Qui Patrem vel Matrem præ Me ſuſpicit atque amat, non eſt me dignus.* Et dubitemus adhuc, quin ergo, ſi quidem Deô vellet haberi digna, Dei quoque cauſa ſuprà & contra quemcunque, etiam Patrem, ſeriò ac ſedulò Ipſi fuerit tuenda; quin laboranti ſuccurrere debuerit Religioni, nullo alterius cujuſquam, ne quidem Patris, amore cohibita? Quid ergo aliud reſtat, quam ut illuſtre hoc & ſalutare tot Populis conſilium reſtituendæ in integrum Britanniæ veneremur in Maria, tanquam præcipuum aliquod & ſingulare pietatis, officii, conſtantiæ exemplum? Quibus enim aliis, obſecro, rationibus moveri Illa potuiſſet, quo minus Patris voluntati à principio obſequeretur, Seque & ſuam animi ſententiam, quomodocunque poſſet, accommodaret? Nihil utique, ſi ita feciſſet, ſubiiſſet periculi, quin è contrario accepiſſet, ſalvô ſibi hereditatis jure, tanto majorem Regni poteſtatem, quanto magis uſu & exercitio dominationis jam à Patre firmatam. Utcunque ſit, certiſſimum ſanè illud, nihil omnino apud Mariam valuiſſe vel immoderatam Ambitionem, vel præproperam Regnandi Cupiditatem, quippe à quibus vitiis tam aliena ſemper rebus ipſis apparuit, quam quæ ulla unquam Feminarum. Nihil Illa Sibi neque ante id Tempus, neque poſt, quæſivit aut ſumſit unquam Potentiæ, niſi quum prodeſſe vellet, & præmiis vel honoribus augere, quos bene quid meritos putabat. Sed & hoc ipſum publicis in rebus cum modo & modeſtia fecit, cavitque ſedulò, ne temere aut ſæpius ſe ingerendo, præverteret Prudentiſſimi Regis judicium. Regnum certe ipſum adeo non deſideravit, ut ejus nil, niſi Titulum Majeſtatemque, ſecum communicari voluerit, omnem vim, curam, adminiſtrationem lubens volenſque Wilhelmo ſuo in perpetuum remiſerit ac reliquerit. Sed & quoties uſu venit, ut, Illo foris belligerante, Ipſa domi habenas imperii capeſſere deberet, promptiſſime ſemper eas ruſus dimiſit: uſque adeo, ut nota vulgataque res ſit, neque Conſilium amplius de ulla re publica advocare, ſed omnia in Regis differre Adventum ſolitam, ſimulac Eum vel conjectura augurari poſſet pedem denuo in Angliam intuliſſe. Quamobrem oportet mehercle vel ignaros eſſe omnium rerum, vel immanem in modum maledicos, qui ullam vel leviſſimam Ambitionis notam Reginæ Manibus aſpergere auſint; idque tanto magis, quoniam ſatis inſuper conſtat inter omnes, quam pulchrè familiari in vita moderari potuerit ſuis Affectibus, quam nullam in partem obnoxia fuerit iræ, avaritiæ, ſuperbiæ aut arrogantiæ, Vitiis, quibus, ſi non omnibus, ſaltem quibuſdam, ſi quis recte attendat & inſpiciat in mores hominum, laborare deprehendet, aut iis indulgere tanquam Dominæ cuidam, illos, qui præcipites feruntur Potentiæ, Auctoritatis, Honorum deſideriô. Cæterum quis altæ & Strenuæ Indolis decus, quis Conſtantiæ, Fortitudinis, Induſtriæ Laudem, ſalvâ ſibi fronte, negare Illi queat, quum nemo utique neſciat, quantâ animi præſentiâ, alacritate, vigilantia Regnum ſemper curaverit, quoties peregre in armis eſſet Wilhelmus? Excubabat enimverò pro Salute Gentis ſuæ, tantô tunc ſtudiô, ſollertiâ, atque agilitate, ut injurius in Eam, & palam fuiſſet impudens, qui Calcaria nunquam ſecuræ, nunquam quieſcenti, adhibuiſſet: Eadem viciſſim tanta in omni negotio, maximo minimo, utebatur prudentiâ ſimul ac moderatione,

tione, ut nulla unquam in re Frenis cohiberi temperarive debuerit. Repræſentemus modò, mentibus noſtris vel unam illam Anni Nonageſimi æſtatem, quâ Rex in Hibernia feliciſſimè quidem profligavit debellavitque Jacobum. Regina vero quantas è deverſo tunc in ipſa Regnandi per Se ſolam quaſi rudimentis ſuſtinuit curas & ſollicitudines, quum hinc graviſſimarum Conſpirationum delationes animum Ejus ferirent, illinc minus fortiter aut proſperè rem gereret Britannicæ claſſis Præfectus, & jam Victores navali prælio Franci littora infeſtarent, totamque late Angliam metu & trepidatione implerent? Quantis ô tunc periculis, quoquo mentis aciem, quoquo oculorum lumina verteret, cernebat ſe undique circumdatam obſeſſamque, veluti in medio deſtituta. Et quanta non requirebatur tunc Providentiæ & Fortitudinis pluſquam Virilis copia, ut tot ſimul & tantis diſcriminibus domi foriſque obviam iretur, immo cujus iſta Viri, etiam conſtantiſſimi, nedum Feminæ, animum non terruiſſent penitus, non perculiſſent oppidò, non dejeciſſent in ultimam planè deſperationem & conſilii inopiam? Illa tamen in tanto omnium metu intrepida, quaſi Muliebre nihil præter Formam haberet, brevi cuncta & prudenter expedivit. Multis in locis corpore, ubique animò Præſens. Caſtris & Militibus recognoſcendis præfedit Ipſa, quaſi altera Britanniæ Boudicea. Suſpectos, ne quid in ancipiti hoc rerum momento inſidiarum machinarentur, in Turrim Londinenſem miſit, etiam proximâ Cognatione junctos: Nullam quippe cognationem agnoſcebat, niſi cum Publica Salute connexam. Navales Duces, qui rem malè geſſerant, certe Noſtros cum hoſtium multitudine & adverſa confligantes Fortuna, deſtituerant, ad cauſam dicendam evocavit. Nautas ex pugna vulneribus ſaucios aut debilitatos impensè & prolixè fovit, Cæſorum in Viduas Liberalitatem exercuit ampliſſimam, miſſâ in Bataviam quoque multorum ſanè millium Summâ, ut in eas diſtribueretur. Plebem Britannicam ſuò maximè exemplò confirmavit. Portus, Regnique aditus munivit: Claſſem novis auxit ſupplementis. Denique omnia Heroicò planè conſiliò providit, ne victoriam Hoſtes perſequi, aut exſcenſionem in Britanniam tentare auderent. Talem tamque illuſtrem publicis virtutibus reginam quum jam exhibuerim, ſupervacuum prope arbitrer, domeſticam ejus atque interiorem quoque vitam declarare. Sed tamen quia multos ex Viris, etiam præcipuò dignitatis ſplendore conſpicuos, videas ſæpe, foris quidem & in Rep. pacis aut belli artibus claros, at domi ſe abdere in ignavam ſegnitiem & turpe otium, tempuſque illud vitæ, quod breviſſimum ſemper queruntur, vix unquam rebus ſeriis aut humanioribus impendere diſciplinis, ſed ſomnò, aleâ, vinò, vel fallere, ut ajunt, vel potius flagitioſum in modum Sibi & Patriæ perdere: ea itaque de cauſa pretium me operæ facturum reor, ſi docuero inſuper, quam non degeneraverit à Regiis Mariæ dotibus in Publico tam glorioſè exercitis, Familiaris in Gynæceo vitæ decus, ut hâc quoque parte Exemplum, quod imitentur, ex Femina capiant Viri. Nec enim Hos inter facilè invenientur, qui elegantiùs diſponere diem, aut publicarum occupationum intervalla privatis meliùs diſtinguere fuerint ſoliti. Summò igitur plerumque ſurgebat mane, Deoque ante omnia vacabat. Tum Librorum, quibus mens noſtra vel excitatur in Pietatem, vel Sapientiæ doctrinis excolitur, dabat ſeſe lectioni. Inde negotia, quæ obveniſſent, expediebat, & ſalutationis, moleſtum profectò, comiter tamen, admittebat officium. Hæc ubi defluxerat, adeuntium qualiacunque excipiebat deſideria: dein corpus exercebat inſtitutâ per Hortum ambulatione, in qua tamen ipſa ſæpe ſimul Eminentibus doctrinâ & pietate Epiſcopis, aliiſve divinarumque rerum peritiſſimis Viris dabat operam, eorumque ſermonibus animum avidè paſcebat. A meridie in Regis, Conjugis ſui, conſpectu & colloquio ſeſe oblectabat, modò per bella, aut graviora negotia, fruendi Ejus copia ſibi daretur. Sæpe Illuſtribus Matronis indulgebat ſua tempora, reddebatve officia; aliquando muliebribus artificiis acu peragendis, Regiam illam Manum, etiam à Sceptro recentem, admovebat. Ne autem, neque illud tempus, abſque animi cultura aut fructu abiretur, prælegi aliquid ex Variarum Gentium Hiſtoria plerumque jubebat; Neque verò ſolùm, dum iis rebus erat occupata, ſed & quoties cibum veſperi ſeorſim in Cubiculo ſumebat, immo & quando ſomnum de nocte, ut fit, præ mole curarum capere vel recuperare non poterat; Mehercle vitæ eleganter inſtitutæ exemplum, & ex antiquitate politiſſima repetitum; neque Feminarum, ſed Virorum, neque horum etiam Vulgarium, ſed quos ſua Virtus & induſtria in Cœlum extulit. Sic enim & Octavianus ille Auguſtus, quando oculos ejus fugiebat ſomnus, lectores arceſſere fuit ſolitus: Sic ille omnium præſtantiſſimus Titus Atticus, non aliud convivio acroama adhibuiſſe traditur, quam eximiorum Operum Lectionem. Quid jam de eo dicam, quod, ſicuti Romanorum præcipui Libertum vel Clientem nationis Græcæ habebant ferme à ſtudiis, haud aliter Maria quoque Virum Eruditum, ex Gallia oriundum, auctoramentò honoravit annuò, ut ex tanta librorum, qui paſſim in vulgus prodeunt, copia potiſſimos priùs evolveret & quaſi prægustaret, atque ita ſibi dein renunciaret, quinam ſuos quoque ſubire oculos mererentur? Quæ tam dedita fuit rebus Seriis, ingenium maximè acuentibus & ornantibus, non potuit profectò capi aut oblectari multum Ludicris, quibus etiam nihil revera indulſit. Neque tamen prorſus iis abſtinuit, ne videlicet exiſtimaretur quadam Virtutis Auſteritate præ cæteris velle conſpici, aut Sola receptos jam in Aulas potiſſimùm mores ſeveriùs damnare. Periculum enim eſt certiſſimum, ne ſingulare ejuſmodi inſtitutum vitæ, hôc inprimis ſeculò, alias Humanæ Virtutis artes, quantumlibet egregias, reddat vel inviſas pleriſque & exemplo inutiles, vel certe ſimulationis cujuſdam ſuſpectas. Morem itaque gerebat aliquando Moribus publicis, ubi res & tempus videbatur poſtulare, ſed parcè, & neutiquam in ſeram uſque noctem. Solebat etenim, quando ſui erat arbitrii, tempeſtivius ſe in quietem componere, ut tantò etiam maturius evigilaret, & priuſquam aliis rebus operam dare cogeretur, temporis aliquid ſibi præciperet ſuiſque libris, quorum ſummò ſemper flagravit amore, maximumque comparaverat jam numerum, & tamen augebat quotidie, adeò, ut novam iis hôc ipſo tempore deſtinaverit Bibliothecam. Porrò Amor ille, quô cum alios, tum ſuos inprimis complexa eſt Britannos & Batavos, ſingularis adeo fuit, ut meis ſine verbis explanari vix queat. Nec vero Verbis opus; plurimis ille conſtat Rerum documentis; ſed nullo clarius, quam quod ſupremò etiam vitæ die in ultimis ad Wilhelmum, Cariſſimum Regni & Tori Socium, ſermonibus, nihil magis quam Populum Illi ſuum commendavit, ut, quoniam Deus nullam Ipſis dediſſet prolem, Populum ergo, Populum inquam, Liberorum ſibi adoptaret in locum. Hanc Illa vocem, in qua tantum non defecit, reliquit Britannis & Belgis certiſſimum affectus ſui pignus, in Regis pectore quaſi depoſitum. Tandem Valere dixit Regi his verbis, quæ hîc Latinè efferuntur. Non enim quæ dicere potuit, ſed quæ dixit, audiitis. Jam linquo terram. Spero Rex te nunquam dubitâſſe de mea fide & amore. Moderare dolori. Opto ut quô gaudiô ego decedo, tantâ tu facilitate mœrori modum ponas. Non longe poſt cæleſtem exhalavit animam (d. ſcil. 28. Decembr. annò M. DC. XCIV. ætatis XXXIII.) Divina Maria in manibus & complexibus Regis, qui nunquam receſſit, ac ex Ejus cubiculo pedem extulit die noctuque, quam diu graviſſimis tribus morbis, variolis, ut vocant, eriſypelate, & febri peſtilente, quorum ſinguli hominem facilè poſſunt jugulare, infeſtata jacuit. Quô Rex fuerit dolore confectus præſtat ſilere, quam operam & verba perdere. Quæ omnia excerpſimus ex Oratione Exequiali eruditiſſima, quam Cl. Lugduni Batav. dixit Dn. *Perizon.*

MARIA de Succa, Leodienſis, filia Benedicti JC. Arithmeticæ & Muſices cognitione brevi hauſtâ, intra 6. menſes Latinam linguam perfectè addidicit, in eaque etiam Teſtamentum ſuum condidit. Obiit A. C. 1626. ætat. 26. Valer. Andreas *Biblioth. Belg. p.* 642.

de MARIA Henricus, vide *Henricus.*

S. MARIA del Dragona, Principatus regni Neapolitani in Terra Laboris.

S. MARIA di Leuca, urbs Epiſcopalis in terra Hydruntina.

Petrus MARIA Pennachius, Pictor inſignis, obiit A. C. 1528. Vide Rodolphum *in vitis Pictor.*

MARIA, ſeu *Marea*, *Strab.* Vide *Mareotis.*

MARIA, nomen plurimarum ædium ſacrarum, in Eccleſia Romana Romæ inprimis celebris *S. Maria Major*, Baſilica ingentis operis; ad diſtinctionem *S. Mariæ Minoris*, quæ & *Eccleſia Nova* ſeu *S. Maria Nova*, dicebatur: hodie *S. Franciſca Romana*; quod hæc ibi ſepulta, nomine celebris. Eadem quoque *S. Maria in Palatio* vocata, quia Palatio olim Imperiali, cujus ſitus hodie Duci Parmenſi pro viridario inſervit, propinqua erat. *Bullar.* Caſin. *Tom.* 2. *Conſtitut.* 150. *Cellam S. Mariæ in Palatio, qua dicitur. Minor*, &c. Vide Macros Fratres in *Hierolex.* Hinc *S. Mariæ Majoris* Obeliſcus, qui inter XIII. illos, qui Romæ viſuntur, memoratur Georgio de Sepibus *in Collegii Romani Societ. Jeſu Muſæo p.* 11. Sed & Sacella, quæ ſunt poſt Chorum, quæque Monachi Benedictini *Retrochorus* vocant, quòd Deiparæ ferè ſemper dicata, *S. Mariæ* nomine donantur, apud Adalhardum Abbatem *in Capitulis c.* 46. *De ſedendo* in S. Maria *vel aliis locis*, vide infrà in voce *Retrochorus*: uti de *Sancta Maria Rotunda*, ubi de *Pantheo.*

MARIA Lex, de ambitu: de nummis probandis: de pontibus, per quos ſuffragia ferebantur, anguſtioribus faciendis, vide Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l.* 8. *c.* 3. 20. 29.

MARIA Septem Palæſtinæ, vide ſuprà in voce *Mare.*

MARIABA, metropolis Sabæorum juxta mare Rubrum, Strabo *l.* 15. *Mariama Ptolemæo*, teſte *Hermolaô*, omnium Arabiæ Felicis oppidorum regina. Vide *Saba. Baudrando Marriaba*, ſeu *Marraba*, urbs Minæorum erat, in Arabia Felice. Nunc *Mecca*; ſatis ampla, ab Batium fluv. ex *Sanſone*; & celebris, propter ſepulcrum Mahometis Pſeudoprophetæ, 70. mill. paſſ. ab ora ſinus Arabici in Ortum, totidem ab urbe *Zidem* in Septentrionem. Nuper admodum ab Arabibus direpta. Sed longè à Sabæorum regia in Boream.

MARIACUM, vulgò *Mairé*, locus Galliæ, in finibus Pictonum & diœceſi Pictava ubi Junianus Monaſterium extruxit. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MARIÆBERGA, vulgò *Marienberg*, urbs Miſniæ, Metallica eſt, & in montanis ſita, A. C. 1519. ab Henrico Saxoniæ duce, condita, cùm ſuperiori annò ibi repertæ eſſent venæ metallicæ, valde divites. Sub Electore Saxonico prope Annebergam, in ipſo limite Bohemiæ, 9. milliar. German. à Miſna urbe in Meridiem 7. à Zuica in Ortum.

MARIÆBURGUM, vulgò *Marienburg*, urbs munita Pruſſiæ regiæ, in Pomeſania, ad amnem *Nogat*, alveum Viſtulæ, cum caſtro. *Margenburg* incolis, 5. milliar. German. à Gedano in Eurum, ferè 4. ab Elbinga in Africum, & 11. à Torunia in Boream. Aliàs ſedes prima Magiſtrorum Ordinis Teutonici, quibus ortum ſuum, nomen verò B. Virgini debet. Arx ipſa, priuſquàm civitas, quæ condita eſt A. C. 1302. ædificari cœpta, A. C. 1281. firma & valida eſt, ſed A. C. 1644. ferè in cineres redacta. Urbem autem Caſimirus Rex in ſuam poteſtatem redegit, A. C. 1460. Capta fuit à Suecis A. C. 1625 iterumque A. C. 1655. ſed reddita Polon.

MARIÆBURGUM, vulgò *Marienburg*, oppid. permunitum Hannoniæ, à Maria Auſtriaca, Hungariæ Regina excitatum, contra Gal-

Galios, quibus nunc ſubeſt pace ad Pyren. A. C. 1660. cùm etiam A. C. 1642. illud cepiſſent. 2. leuc. à Philippovilla in Meridiem, 4. à Rupe Regia in Septentrionem. uti & à Carolomontio in Occaſum, prope Album amnem.

MARLEBURGUM, Hiberniæ urbs, metropolis regionis, vulgo *Queenſcount* dictæ.

MARLESTADIUM, urbs recens Veſtrogothiæ, inter lacus Vueterum & Wenerum, vix 3. mill. paſſ. à Wenero, 18. à Ladkopiam Ortum, fere 40. à Carolostadio in Auſtrum. Vulgo *Marienſtadt*.

MARIALE. Græcis recentioribus *Μαριάλε*. Βιβλίον ἐστὶ ἔχον τὰ [illegible], *liber Deiparæ laudes continens*, apud Cruſium in *Turco Græcia* p. 243.

MARIAMNE, filia Alexandræ, uxorque Herodis fuit, quam ille ob pulchritudinem valde dilexit. Hæc cum caſta eſſet, animo tamen inferior [illegible] regiò ac præfractò, meridie quodam recuſavit viri amplexus, quinetiam improperavit ei parricidium. Id ægerrimè tulit Rex: quod ſentiens ejus ſoror Salome, pincernam regium inſtruit, qui perſuaderet regi, Mariamnem ei confecisse potionem. Quare indignatus Rex, de uxore ſupplicium ſumſit, hinc ſpectrò territus. Vide Joſeph. *Jud. Ant.* l. 15. c. 3. & 9. Item l. 15. c. 11.

MARIAMNIA, urbs Phœnicum. *Steph.* ex Pauſan. l. 9.

MARIANA Jeſuita, Jacobum Clementem, Henrici III. Gall. Regis ſicarium, ſcriptò laudavit, *inſignem animi confidentiam facinuſque memorabile*, ejus crimen vocans. Vide Petr. Molinæum in *Monar.* c. 2. p. 15. Thuan. l. 96.

MARIANA Johannes, vide *Johannes*.

MARIANA Colonia, Corſicæ inſul. civitas, ita dicta à C. *Mario* 7. Conſule, qui eò coloniam duxit. Plin. l. 3. c. 6. hodiè *Marino Blondo*, *Cabo S. Maria*, *Pineto*. *Baudrando* nunc *rovine di Mariana*, urbs ſita ad Tavolam fluv. aliquot milliar. ab ora Orientali Inſulæ, inter Baſtiam ad Boream 15. & Aleriæ rudera ad Auſtrum 20. milliar. eſt Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Genuenſi, ejuſque Epiſcopus Baſtiæ reſidet.

MARIANA Caſtra, pagus agri Novarienſis, 5. mill. paſſ. à Novaria, Vercellas verſus. Aliis *Arcus Marianus*. Vulgo *Camariano*.

MARIANA Villa oppid. Latii, inter Romam & Velitras, in Via Appia, in monte, 10. mill. paſſ. utrinque, *Marino* vulgò.

MARIANÆ Foſſæ, Narbonenſis Provinciæ oppid. quod hodiè *Aquas mortuas* appellant, ita dictum è vicina foſſa, à C. Mario ad mare uſque ductâ. Ptol. l. 2. c. 10. Plin. l. 3. c. 4. Strabo l. 4. *Fos* hodie, *Ferrarius*. Vide *Foſſæ Marianæ*.

MARIANDYNUM, regio Aſiæ Bithyniæ contermina, Acheruſiâ ſpecu nobilitata, per quam Hercules Cerberum canem tricipitem ad ſuperos traxiſſe dicitur; quem ferunt ibi virulentam ſpumam in terram evomuiſſe, ex qua ibi natum volunt aconitum. Dionyſ. Perieg. v. 788.

> Καὶ Μαριανδυνῶν ἱερὸν πέδον, ἔνθ' [illegible]
> [illegible]
> [illegible] Ἡρακλῆος,
> [illegible]
> [illegible]

Nomen regionis (inquit *Steph.*) eſt à *Mariandyno* quodam Æolico, Populi *Mariandyni*. Inde *Mariandynus tibicen* pro inepto poeta aut ſcriptore, apud *Æſchylum*. Sic & *Carica Muſa*, Euſtath. in *Dionyſ.* Val. Flac. *Argon.* l. 4. v. 171.

> *Et Mariandynas patrias penetravit ad urbes.*

Ptol. *Mariandini*. Mela l. 1. c. 2. *Mariandyni*. Μεγαδηνοὶ Xenophonti initio Κυρ. παιδείας: Sed ſcribendum Μαριανδυνοί. *Nic. Loydius*.

MARIANDYNUS Sinus, pars Ponti Euxini, prope Bithyniam, Plin. l. 6. c. 1. inter Heracleam Ponti ad Ortum & Thinium promontor. ad Occaſum; 60. mill. paſſ. à Byzantio in Ortum. In eum ſe exonerat Sangarus fluv.

MARIANE, Aſiæ palus, *Ptol.* *Brademal Caſtaldo* in Media, fortè *Mantiana Strabonis*.

MARIANI Montes, *Marianus Mons Ptol.* in Hiſpania Tarraconenſi, illam longo tractu à Bætica ſeparantes: quorum pars ſaltus Caſtulonenſis dicitur; hodie *Sierra Morena*. Sunt ab Ortu in Occaſum extenſi, à fluv. *Guadarmena*, ad confinia Extremaduræ, inter Caſtellam novam ad Boream & Vandalitiam ad Meridiem. Eorum pars ad Ortum *Las Navas de Toloſa* dicitur, prope Toloſam, oppidulum Vandalitiæ, ubi tranſitus *Puerto Muraldar*. Hic Mauri à Caſtellæ Rege incredibili olim clade affecti.

MARIANUM, oppid. agri Mediolanenſis *Marliano Alciato*.

MARIANUM, oppid. & promontor. Corſicæ, in parte Auſtrali ſeu Ultramontana. Nunc *Caſa Barbarica*. *Brietio*. Fuit aliàs munitum à Saracenis Africanis.

MARIANUS, Jupiter dictus, à Mario, qui cum cœteris monumentis templum ei condidit: In hoc Senatuſconſultum factum eſt, de revocando ab exilio *Cicerone*, quod ei per ſomnium eſt ſignificatum.

MARIANUS, Florentinus, Franciſcanus, ſcripſit Chronicon ſui Ordinis, &c. A. C. 1430. Michaël Poccciantius *in Catal. Scrip. Florentinor.* Item Medicus, Geſnero *in Biblioth.* Marianus *S. Barelitani*, *Juſto & van der Linden* Marianus Sanctus, *Barolitanus Halus* dictus; Apulus. Vixit Venetiis, ſeculò præteritò variaque ſcripſit. Item, Romanus, Generalis Ordinis S. Auguſtin, A. C. 1500. Scripſit Epiſtolas, Orationes & Homilias. Joſ. Pamphilus, *in Chron. Aug.* Philippus Elſius, *in Encom. Auguſt.*

MARIANUS Socinus, Senenſis, JCtus inſignis, ſcriptis celeberrimus. Item hujus nepos, iiſdem ingeniò eruditioneque floren-tiſſimus.

MARIANUS Scotus, Scotus an Hibernus? patriâ egreſſus A. C. 1052. Coloniæ Monachi habitum ſumſit, A. C. 1058. Obiit A. C. 1086. ætat. 58. Chronographus inſignis. Chronicon condidit à Nato Chriſto uſque ad A. C. 1083. quod Dodechinus Abbas continuavit, uſque ad A. C. 1200. Tribuitur etiam ipſi, *Calculatio de Univerſalis temporis*, &c. Sigebert. *de Script. Eccl.* Aventinus *in Annal.* Jac. Waræus *de Script. Hibern.* Voſſius l. 2. *de Hiſt. Lat.* c. 47. &c.

MARIANUS Victorius, Epiſcopus Ameliæ, Hieronymi opera, ſub finem præteriti ſeculi, edidit.

MARICA nympha, Liris fluv. accola in litore Minturnenſium, quæ regi Fauno nupſit, eique Latinum peperit. Virg. *Æn.* l. 7. v. 47. Lucan. l. 2. v. 424.

> ——— *Umbroſæ Liris per regna Maricæ*
> *Veſtinis impulſus aquis.* ———

Claudian. *de Conſul. Olybrii & Probini* v. 259.

> ——— *Flavaque* { *tectus* / *tectus* } *querceta Maricæ*

Liris. Quidam per Maricam Venerem intelligunt, cui ibidem ſacellum fuiſſe perhibet. *Nic. Loydius*.

MARICA Sylva, *Maricæ Lucus*. Livio. l. 27. c. 37. ſylva Latii novi in Campaniæ confinio ad Lirim fluv. apud Minturnas à *Marica* nympha ſic dicta, de qua Virg. *loc. cit.*

> *Hunc Fauno & nymphâ genitum Laurente Maricâ.*

MARICI, populi Liguriæ, qui cum Lævis Ticinum condiderunt, teſte Plinio l. 3. c. 17. quorum vicus adhuc viſitur apud Alexandriam, inde 2. mill. paſſ. Dertonam verſus, qui *Marengo* dicitur, & oppidulum *Pietra di Marici* ab Alexandria 3. milliar. Ticinum verſus, apud Tanarum fluv.

MARICUS, è gente Bojorum, Deum ſe & aſſertorem Galliarum ſimulavit ac concitis octo millibus hominum proximos Æduorum pagos traxit: cùm ea civitas electâ juventute, adjectis à Vitellio cohortibus fanaticam multitudinem disjecit. Captus in prælio Maricus, ac feris objectus, quia non laniabatur, vulgus inviolabilem credidit, at coram Vitellio interfectus eſt. Tac. *Hiſt.* l. 2. c. 61.

MARIDUNUM, urbs Albionis in Wallia Meridionali inter Landavam, & Meneviam. *Caermarthen* Camdeno dicitur. Ad Tobium fluv. *Baudrando*, 6. mill. Angl. ab ora maris Vergivii in Boream, 35. mill. paſſ. à Menevia in Ortum, & 24. à Pembrochio. Caput Comitatus *Maridunenſis*, vulgò *Carmarthenshire*, qui eſt inter Pembrochiam provinc. ad Occidentem, Cereticam ad Boream, Brecnochiam ad Ortum & Mare Virginium ad Meridiem.

MARIGALANTA, una ex Antillis, haud pridem ſub Francis, cum arce, 6. leuc. à Guadalupia Inſul. in Auſtrum; 10. à Dominica Inſul. in Boream. Fertilis admodum. Gallis *Marigalante*.

MARIGERI, Æthiopiæ ſub Ægypto populi, Plin. l. 6. c. 30.

MARILEGIUM, vulgò *Marley*, villa olim regia Auſtraſiæ Regum, in Alſatia, egregii operis muris excelſis inclyta. Hic Childebertus Rex per ſummiſſos à Fredegonde ſicarios, magnum vitæ periculum adiit, A. C. 590. Ibidem nutritus eſt, patris ſui Childeberti juſſu, Theodoricus, qui poſtea in Burgundia regnavit: & ob id villam hanc cum tota Alſatia, ſupremâ voluntate patris obtinuit. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MARILIÆ, ſeu *Mariola*, in Hannonia, ad Heſpram fluv. Abbatia Monachorum S. Benedicti Ordin. Vulgò *Marcilles*. Idem.

MARILIUS, avus Hadriani Imperatoris quem *Marullinum* vocat Spartian. *in Adriano* c. 1. *Avus Marullinus, qui primus in ſua familia Senator Populi Romani fuit.* Vide Caſaub. & Salmaſ. *Not. ad locum.*

MARILLIACA Ludovica, vide *Ludovica*.

MARIMATHA, Arabiæ Felicis oppid. *Ptol.*

MARIMUTH, nomen viri Eſdr. c. 10. v. 35.

MARINA, in remotiſſimis a mari locis exhibuit Heliogabalus. Æl. Lamprid. in *Vita* ejus c. 23. *Ad mare piſcem nunquam comedit: in longiſſimis à mari locis omnia marina ſemper exhibuit: murenarum lactibus & luporum in locis mediterraneis ruſticos pavit. Piſces ſemper quaſi in marina aqua cum colore ſuo coctos conditurâ veneta comedit; momentarias* &c.

MARINESSUS, pagus fuit Helleſponti, patria Sibyllæ Helleſpontiacæ tempore Solonis & Cyri natæ. Lactant. l. 1. c. 6.

MARINIANÆ, Pannoniæ urbs. *Antonin.* ad Dravum fluv. nunc *Kemen Selo*, 10. milliar. è quinque Eccleſiis in Africum.

MARINIANUS, Conſul cum Paterno, an. Urb. Cond. 1020. Alius Conſul cum Aſclepiodoro, an. Urb. Cond. 1176.

MARINUM, ſeu *Fanum S. Marini*, vulgò *S. Marino*, Umbriæ urbs. *Strabo*. Hodiè *S. Marini*, in monte aſpero, inter Romandiolam & Ducatum Urbinatem, vix 4. mill. paſſ. ab Arimino fluv. Caput Reipubl. parvæ, vulgò *la Republica di S. Marino*, ſub qua XII. villæ. 22. milliar. à Piſauro in Occaſ. 5. à Fano S. Leonis in Cæciam. Aliis *Acer mons*. Hic plurima ingentium veterumque murorum monumenta & cryptæ plurimæ. Hæc Reſpubl. literis ad Rempubl. Venetam ſubſcribere ſolet, Noſtræ chariſſimæ ſorori Sereniſſimæ Reipubl. Venetorum. *Boccalin.*

MARINUM, *Ortel.* *Roccha di Val di Marino*, oppid. agri Tarviſini.

MARINUM Vellus, in *Gloſſis Bluum*, de quo Tertullian. *de Pall.* c. 3. *Nam & de mari vellera, quo muſcoſæ lanoſitatis lautiores conchæ comant*: pinnæ eſt ſeu conchæ margaritiferæ lana, quam ut hirſutam & villoſam deſcribunt priſci Scriptores. Androſthenes in Indiæ παράπλῳ, apud Athenæum l. 3. c. 12. Plin. lib. 9. c. 35. Heſych. Alii. Aurei coloris, uti docet Baſilius *in Hexaëmer. Homil.* 7. & Ambroſius *in Hexaem.* l. 5. c. 11. *Aureum etiam vellus aqua nutrit, & lanam in memoratis ſpeciem metalli gignunt littora, cujus colorem nullus adhuc ceterum, qui fucis diverſis [illegible] vellera, imitari potuit.* Unde [illegible] vocari Salmaſ. obſervat. *ad Tertullian. loc. cit.* p. 218. oves, quæ lanam habent ejuſdem coloris, cum pinnarum vellere, i. e. aurei. Illud nôrunt Veteres, ut ex ea comas facerent adſcititias, Phile c. 85. *de Animal.*

> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]

Pinna

Funo autem facit plurium germen mirabile.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Sed & ad ellychnia adhibitum, docent Talmudici, in *Tract. de Sabbatho c. 2.* ubi voce Hebr. *calch* ſeu *calcha*, vellus hoc indigitari, docet *Bochart.* Imò & veſtes ex eadem materia fieri conſuevisse, refert Procopius *de Juſtiniani Ædificiis, ſub initium l. 3.* Sic marſupium ingens, cum aſſutis è pinna fimbriis, Beringium, Henrici IV. Regis Gall. Cubiculariorum primicerium, ſibi oſtendiſſe, teſtatur Caſaubon. *in Athenæum l. 3. c. 11.* &c. Quòd verò Talmudici *Colcha* vocant hanc lanam, notandum eſt, præter Colchos illos *πολύχρυσους*, alios ad Orientalem Oceanum fuiſſe Colchos, de quibus *Ptol.* & Arrianus in *Periplo*; hodie *Cochin* appellant non multum diverſò nomine. Circa quos cum conſtet ſatis magnam eſſe pinnarum copiam, juſta fuit cauſa, cur, ab iſtis Colchis ſumtò nomine, *colcha* diceretur, aureum illud vellus, quod pinnis adnaſcitur. Plura vide apud Bochart. *Hieroz. Part. prior. l. 1. c. 45.* & infra ubi de *Pinnico vellere.*

MARINUS I. quem alii Martinum II. dicunt, Tuſcus, Johanni IX. Papæ ſucceſſit, acta Photii, qui Conciliabulum celebraverat, A. C. 879. reſcidit, hinc Baſilio Macedo Imperatori offenſus, Formoſum Epiſcopum Portuenſem, ab anteceſſore Epiſcopatu motum, reſtituit. *Ejus tempore*, ait Sigonius *l. 5. Eccleſia Romana graviſſime laborabat, Regibus quoque & Pontificibus aſſiduis certaminibus occupatis, atque Eccleſiæ diſciplina eſt lapſa*, &c. Obiit A. C. 884. Succeſſit Hadrianus III. *Petrus Guilielmus. Mart. Polonus, Platina, Ciacconius, Ducheſnius.* &c.

MARINUS II. aliis Martinus III. Romanus, excepit Stephanum IX. A. C. 943. Obiit A. C. 946. In pauperes beneficus. Succeſſit Agapetus II.

MARINUS, Sarmatici limitis Præſes, ab exercitu Imperator ſalutatus, Philippum Imperatorem adeo perculit, ut de deponendo imperio cogitaret, niſi eum Decius Senator confirmaſſet: paulo poſt ſeditione militari cæſus, A. C. 251.

MARINUS, prænomine *Julius*, vetuſtiſſimus familiarium Tiberii, eumque etiam Rhodum ſecutus, poſtea inſidiarum in Libonem, Flacco Veſculario itidem participe, internuncius, denique tædiò ſcelerum à Cæſare ad mortem actus. Tacit. *l. 6. Annal. c. 10.*

MARINUS, Comes, Africam ſub poteſtatem Honorii redaxit, Marcellini Tribuni cæde pollutus. Revocatus mox, in privati hominis ſortem redactus eſt.

MARINUS, Neapolitanus, Philoſophus & Rhetor ſeculi 5. diſcipulus Procli, cujus vitam, proſa verſuque ſcripſit. *Suid.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. l. 2. c. 22. & Poët. Græc. p. 80.*

MARINUS Barletius, Presbyter Scodræ, in Dalmatia, ſcripſit libros 13. de vita Georgii Caſtrioti, Scanderbegi dicti: Item libros 3. de obſidione Scodræ. Hunc Paul. Jov. *in elog. vir. doct. c. 137.* confundit cum Marino Becichemo, qui Scodra quoque oriundus, Brixiæ docuit, tempore Raphaelis Regii, Georgii Vallæ, &c. Scripſit varia. Geſner. *in Biblioth.* Felix Oſius & Riccobonus. *de Gymn. Patav.* Voſſ. *l. 3. de Hiſt. Lat. c. 6.*

MARINUS Ghetaldus, Raguſinus, Mathematicus, A. C. 1607. ſcripſit *Apollonium redivivum, Collectiones, problematum*, &c.

MARINUS Homo, apud *Lud. Vivem*, in Batavia, viſus à pluribus & ſupra duos annos ibi detentus, tandem fari incepiſſe legitur, ſed in mare reſiliit, ubi primùm potuit: ex eo forte genere, de quo Alex. ab Alexandro agit in *Genialibus libris.* Alius Eugeniò IV. Pontifice apud urbem Sibinicum in Illyria, captus eſt, dum puerum ad mare trahebat. Effigies ejus penè humana, niſi quod cutis anguillæ ſimilis eſſet; in capite duo haberet cornua, manus duorum tantùm digitorum formam exprimeret, pedeſque in duas veluti caudas deſinerent, à quibus ad brachia alæ, ut in veſpertilione, extendebantur, teſte *Fulgoſò.* Sed & in Nilo, ſub Mauricio Imperatore Ægypti Præfecto Mena unà cum quibusdam amicis deambulante, in loco, qui *Delta* dictus, Sole ortò, animalia humanæ formæ perſimilia apparuêre, in medio fluminis, Vir ſcil. & mulier, ſeque ſpectandos exhibuêre umbilicotenus uſque ad horam nonam, ut Theophilus Iſaurus Abbas ſcriptum reliquit in *Chronol.* interprete Anaſtaſiò Bibliothecar. A. C. 592. Ut de Muliere marina Harlemum delata, A. C. 1403. de Viro barbato ac capillato, in Friſia A. C. 1526. de alio in Balthico mari, prope Elepochium, Norvegiæ oppid. A. C. 1531. capto, qui Sigiſmundo Poloniæ Regi muneri miſſus, triduum in Aula vixit; de Adoleſcente marino, non procul à Lunæ promontorio in littus prodeunte, piſcatorumque piſces ſurripiente, apud Damianum Goes in *Olyſſiponis Enarr.* aliiſque nil addam. Comperiuntur certè in antiquis Luſitaniæ Regni Archivis eâ de re monumenta, cùm hujuſmodi monſtra ad ſe pertinere, tum Rex tum M. Magiſter S. Jacobi contenderent; tranſactione verò ſic diremta lis eſt, ut Regibus cederet vectigal Sirenum, aliarumque belluarum maritimarum, quæ in littoribus Magiſtri caperentur &c. Vide eundem Goes, ut & Georg. Brun in *Harlemo* Plura autem hanc in rem apud Auctorem Anonymum *Situs & Europæ c. 42.* nec non in vocibus *Siren, Triton*, ut & ſuprà ubi de *Cauda Sirenis.*

MARINUS Johannes Baptiſta, Neapolitanus, fil. Johannis Franciſci, celebris JCtus, A patre Juri ingratiis admotus, illò relictò, genium ſuum Poëticum ſequutus eſt & ad March. Villam, unum ex fundatoribus Academiæ *Otioſorum*, ſe contulit, in qua carmina edere cœpit, quibus omnes in admirationem rapti. Interea Matthæo Capuano, Principi Conchæ innotuit, eique à Secretis fuit amicitiâ cum Taſſò in hujus aula contractâ. Paulo pòſt Neapoli diſcedere coactus, Romam venit, & Aldobrandinum Cardinal. Legatum in Sabaudiam ſequutus eſt, ubi, poſtquam Panegyricum cecinisſet Carolo Emanueli Duci, Eques S. Lazari & Mauritii ab illo creatus, & muneribus excultus eſt. Hinc æmulum Gaſparem Murtolam nactus, poſtquam aliquandiu Satyricis ſcriptis inter ſe certaſſent, ab illo ſclopetò ictò petitus eſt, quo in Principis ephœborum aliquem peccavit. Poſtea Taurinum deſerere coactus eſt, ob Principem ab æmulis irritatum, hinc à Maria de Medicis Lutetiam evocatus, ibi Poema *Adonis* Ludovico XIII. dedicavit. A Cardinali Ludoviſio dein Romam invitatus, eò pervenit. Neapoli mortuus A. C. 1625. ætat. 56. cùm Romam reditum pararet, Urbanò VIII. litteratorum Mæcenate jam rerum potitò. Vide Moreri. *Diction. Hiſt.*

MARINUS Mettennus, ingenio ſcriptiſque inclytus.

MARINUS Sanutus, cognomine Torſellus, Venetus, Itinere quinquies in terram S. ſuſceptò, dein alias quoque regiones obiit, Principes Pontificeſque ore calamòque ad liberandos à Saracenico jugo Chriſtianos adhortatus. Scripſit *Secreta fidelium Crucis*, libb. 3. A. C. 1321. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 3. c. 9.* Alius, dictus *Junior*, floruit ſeculò præteritò, Auctor libri de Magiſtratibus, item de Principibus Venetis, cum relatione belli Gallici. Fr. Aldus Manutius Angeli Politiani opera inſcripſit. Franc. Modeſtus, *l. 10. Venetiados*, *Paul.* Bergomenſis, *l. 16. Chron.* Geſn. *in Biblioth.* &c.

MARINUS Tyrius, Geographus, A. C. 60. Luc. Gauril. *in Calend. Eccl. p. 16. edit. Ven. A. C. 1552.*

MARINUS Valerius, vide *Valerius.*

MARINUS Lacus, portui Herculis proximus in Tuſcia, ut Strabo eum deſcribit *l. 3.* *Lago d'Orbitello* hodie vocatur, ut ex tabulis colligitur.

MARIONIS, urbs German. non obſcura ad Albim fluv. in Saxonia, ducatu ſuo parens inter Brunſwicam & Lubecam, *Luneburg*, teſte *Petrò Apianò.* Urbs Vindilorum *Cluverio*, eſt *Hamburgum.* Vide ibi. Altera urbs Pomeraniæ, *Lubec Ortelio*, in ora maris Suevici: Nunc *Wiſmaria*, vide ibi. *Cluver. Sanſ. Briet.*

MARIONUS Sihon, Nivernus, Advocatus generalis Curiæ ſupremæ, Orator eximius, & poſt Ciceronem maximus, teſte Card. Perronio *in Perronian.* Ejus extant *Actiones forenſes.* Obiit A. C. 1605. ætat. 63. Vide Anton. Teiſſier. *Eleg. p. 2.*

MARIS, Eratoſtheni, qui *Maris*, item *Myris*, Herodoto, Thebanorum in Ægypto Rex XXXIV. Siſtoſicherni ſucceſſit, *ſtruxit inſignes Vulcani porticus, quæ ſunt verſus Aquilonem & ſtagnum effodit.* Herodot. *l. 2. c. 111.* cui templo Rhampſinitus Rex poſtea *προπύλαια* ad Occaſum addidit. Unde colligitur, Memphim, in qua hoc templum erat, quæque à Paſtoribus ſub eorum adventum ante annos 200. capta fuerat, jam ſub Aſſide ſeu Aseth illorum Rege VI. à Thebanis fuiſſe receptam ornatamque. De *Stagno Mœridis* ſeu potiùs *foſſa à Nilo in ſtagnum deducta* altero nobili hujus Regis opere, præclara idem Herodotus habet *ibid. c. 149.* Vide quoque Diodorum Sic. *l. 3.* & Strabonem *l. 17.* In medio lacu duas pyramides 50. paſſus ſuper aquam extantes ſtruxit, & ſuper utramque coloſſum lapideum in throno ſedentem, ſui & uxoris ſepulchra. Idem quòd tam inſignis aquilex eſſet, Geometriæ inventor habetur Diogeni Laërtio *in Pythagora*; regnavit ann. 43. ſucceſſore Siphoâ ſeu Mercurio II. Vide Joh. Marshamum *Can. Chron. Sec. X.*

MARIS, lacus Thraciæ in finibus Ciconum apud Maroneam urbem, *Lago di Marogna.*

MARIS *Imperium*, vide infrà *Thalaſſocratia.*

MARIS Stella, vide infrà *Vettinga.*

MARISSA, urbs Idumææ potens & opulenta, à Juda Maccabæo expugnata.

MARISUS qui MARUS Tacito: *l. 2. Annal. c. 63.* & poſterioribus *Maryſius*, fluv. Daciæ per Tranſylvaniam in Tibiſcum influens, ac Albam Juliam alluens. *Maris Herodoto* dici videtur. *Meriſch* Germanis, *Maros* incolis. Oritur ex monte Carpatho, in Tranſylvania ſupra oppid. Novum mercatum; dein Albam Juliam, Lippam, aliaſque Tranſylvaniæ urbes rigans, uti & Chonadium Hungariæ, ibi paulo infra Tibiſco miſcetur, juxta Singidavam. *Baudrand.*

MARISUS, ingens Thraciæ fluv. qui ab Hæmo defluens, rigatis Philippopoli, Adrianopoli, &c. in mare Ægeum ſe exonerat. Virgil. *Georg. l. 4. v. 524.*

Gurgite cum medio portans Oeagrius Hebrus.

MARITHA, vel MARITHÆ, montes Arabiæ Felicis in ora Auſtrali, haud procul à littore, & oſtiu Laris fluvii. *Ptol. Martimos* hodie.

MARITIMA Colonia, Galliæ Narbonenſis urbs, caput Avaticorum, quibus ad mare inter oſtia Rhodani & Maſſiliam ſedes. *Martegues*, ſeu *l'Iſle de Martegues*, teſte *Joh. Peldò*, *Ptol.* *Μετὰ δὲ τὰς Ῥοδανοῦ ἐκβολὰς ... Ἀναθικῶν πόλις Μαριτίμα κολωνία.* Sic rectè libri veteres. Vide *Maſtramela.* *Baudrando* oppid. eſt Provinciæ celebre, cum titulo Principatus in Inſul. parva ad oſtia Aſtromelæ ſtagni, ubi ſe exonerat in mare Mediterran. cum portu capaci. Eſt ad ſtagnum hoc Maſtromelam *l'eſtang de Martegue*, vel *mer de Martigues*: Item à loco proximo *l'eſtang de Berre*, quoque Maramas, ſeu Miramas locus, quem alii *Maritimam Avaticorum* eſſe malunt. Intra Campos lapideos vicus cernitur *Fos*, qui à Foſſis Marianis proximis nomen videtur accepiſſe, unde Foſſenſis ager *terroir de Fos*, Maritimæ propinquus, Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Hinc nautæ peritiſſimi, vulgò *les Martegaux*. 5. leuc. à Maſſilia in Circium, 9. ab Arelate in Eurum. Vocatur à quibuſdam *Venetia Gallica*, comprehenditque tres urbes *Jonquieres*, *l'Iſle* & *Ferrieres*, è quarum una in aliam ponte tranſitur. Captura hic optimorum piſcium locupletiſſima, ad quam uti ſolent incolæ cymbarum genere, ex arundinibus marinis confectò, quas *Bourdigous* vocant. Foſſa, quæ à ſtagno ad mare, unà hinc leucâ diſtans, pertinet: Romani ſine dubio eſt operis. Urbs olim quoque inſul. ſeu pons S. Genaſii dicta, à Barbaris malè habita eſt, reparata tamen. Cum ſub diverſis olim Dominis eſſet, jam Principatus eſt, ut dictum, ad Vindocinam de-

domum pertinens. Certi chorearum generis hic uſitati meminit *Salerno*. unde Proverb. *Danſer la Martingale*. Vide Noſtradamum *Hiſt. de Provence*. Bouchæum *deſcr. de Prov. l. 4. c. 4. §. 1.*

MARITIMÆ, Gallis *les Marennes*, in Pictonibus dicuntur agri ad Oceani littora, in quibus extant ſalinæ. Sic *Maremma* Itali. *Mareſme* Catalani dicunt, unde *Baronia de Mareſme*, locus in Comitatu Ruſcinonenſi, haud procul à Caucoliberi, apud Andr. Boſchum *lib. 1. dels Titols de honor de Catalunya c. 26.* laudatum Car. du Freſne *d. l. de Comitibus Maritima & Maritimi tractus*, vide ſuprà.

MARITIMÆ Alpes, *le Montagne di Tenda*, à mari Mediterraneo ad montem Argentarium, extenduntur, in limite Delphinatus, ſeu etiam ad montem Veſulum, inter partem Liguriæ, Comitatum Tendæ & Marchionatum Saluciarum ad Ortum & Nicææ Comitatum ad Occaſum Earum partes ſunt montes *Col de l'Argentiere*, *Col delle Feneſtre*, & *Col de Tende*, uti Mons Acema.

MARITIMÆ Stationes, *Marmolia* & Moletio *Salinæ*, locus Cyrenaicæ apud Syrtim magnam, in Africæ confinio, inter Drepanum promontor. & Diarrhœam oppid.

MARITIMUS Circus, locus memoratus Livio *l. 9. c. 42.* ubi de Anagninis: *Qui ſe civem Hernicum dixerat, ſeorſum in cuſtodia habitus. Et omnes Fabius Romam ad Senatum miſit —— id ægrè paſſi Hernici: Concilium populorum omnium habentibus Anagninis, in Circo, quem Maritimum vocant, præter Alatrinatem Ferentinatemque & Verulanum, omnes Hernici nominis Populo Romano bellum indixerunt.*

MARITIMUS Limes, vide ſuprà *Decimanus*.

MARITUS, apud Hebræos, uxori, ſive virgo tempore ſponſaliorum eſſet, ſive vitiata, ſive minor, ſive proſelyta, ſive libertina, præter amorem honoremque conjugalem, decem obligationum generibus tenebatur, quemadmodum ipſa viciſſim illi quatuor, ut videbimus infrà, in voce *Uxor*. E quibus decem, tria ipſo Legis ſacræ ſermone nituntur, reliqua ſeptem ex Majorum ſancitis orta ſunt. Occurrunt tria illa, in Lege lata, de ancilla Ebræa Domini, filio deſponſata, Exod. *c. 21. v. 9. & 10.* *Si filio deſponderit eam, juxta morem filiarum aget cum ea. Et ſi alteram duxerit ſibi, victum ejus*, ſeu *alimoniam*, *operimenta* ſeu *veſtimenta ejus* (quibus adjungunt utenſilia ac domicilium) *& conjugale debitum non minuet. Et ſi tria iſta non exhibuerit ei, egredietur illa gratis abſque pecunia.* Apud Helleniſtas vocantur, τὰ δίαιτα, ὁ ἱματισμὸς καὶ ὁμιλία αὐτῆς, ſeu *neceſſaria, veſtimenta & congreſſus ejus maritalis*. Nam ὁμιλία ibi, uti apud *Ariſtotelem, Lucianum*, alios Græcorum, etiam uti apud Latinos *congreſſus*, ipſum ſignificat concubitum. Et quidem, quod *debitum conjugale* dicitur, ex hac Lege, quæ velut ſedes habetur primariorum *Mariti* erga uxorem officiorum, id ἡ ὀφειλομένη εὔνοια ſeu *debita benevolentia*, nuncupatur Apoſtolo Paulo 1. Corinth. *c. 7. v. 3.* Arabi *amor* redditur. Reliqua ſeptem ſunt, 1. Ipſa *dos principalis* ſeu עקר כתובה (nam & ſunt qui dotem ipſam in univerſum Lege ſacrâ ſubniti etiam velint) 2. לרפאתה אם חלתה. *ut Medicinæ ſumtus Vir præſtet, ubi uxor ægrotaverit*. 3. לפדותה אם נשבית. *ut redimat eam, ſi capta fuerit.* 4. לקבורה אם מתה. *ut funebres ei præbeat ſumtus ſuperſtes.* 5. *Ut alatur ipſa ex ejuſce bonis & in ædibus ejus degat, poſt mortem ejus, quamdiu vidua fuerit, nec dotem acceperit.* 6. *Ut filiæ ejus ab eo ſuſceptæ, ex illius bonis, alantur uſque dum fuerint deſponſatæ.* Tandem, *Ut liberi ejus maſculi, ab eo ſuſcepti, ſuccedant in dotem ejus, præter partes, quas cum fratribus inſuper accipiunt hæreditatis paternæ:* Atque hæc ſex doti principali adjecta, vocitantur *Dotis conditiones* ſeu appendices, uti Seldenus docet *Lib. de Succeſſ. in Bona c. 2.* Ubi itaque ex affectu maritali, ſive alimenta, ſive veſtes, ſive debitum conjugale, minimè ut decuit præſtabantur, licuit in Foro uxori adverſus *Maritum* eô nomine agere: ubi alimenta præſtituebantur, ex ſententia. Si tenuioris eſſet Maritus fortunæ, & alimenta in univerſum ex ſententia ei eſſent ita ſubminiſtranda, decernebatur uxori panis quotidianus, qui diebus ſingulis profeſtis פתי כעודות, *binis refectionibus*, ſeu prandio & cœnæ ſufficeret; Sabbatô autem, tribus: iſque ſive hordeaceus, ſive triticeus, pro loci ac temporis uſu. Et pro more eorum, qui è vulgo infimo erant, in eodem loco ſeu regione, integræ valetudinis ac homines frugi, quantitas ejuſdem panis definita eſt. Addebatur (ut alia omittam) quâlibet hebdomade, מעה כסף לצורכיה. *Obolus argenteus ob neceſſaria ſua* (monetæ Anglicæ circa ſeſquidenarium) ſeu, ut alii, לדברים קטנים, *ob rerum minutias*: quô non præſtitô, opificium ejus in ejuſdem cedebat compenſationem, non ut aliàs, in commodum *Mariti*. Quòd ſi verò adeò hic inops eſſet, ut neque hæc poſſet præſtare, ex ſententia forenſi divortiô eam ejicere cogebatur, uti & dotem pro bonorum qualiumcunque copia refundere. Cæteri, qui beatiores erant, ut pro opulentia, quâ pollebant, alimenta uxoribus præſtarent, eôdem modo ſolebat decerni. Si *Maritô* peregrè profectô, alimenta ſibi præberi à Foro peteret uxor, ante trimeſtre à Mariti diſceſſu elapſum, ſententiam ſecundùm eam non ferebant; præſumebatur enim neminem ſuas ædes rebus familiæ victui per tantillum tempus neceſſariis vacuas relinquere. Illô autem tempore tranſactô, involantes, ex ſententia Fori, lictores, in bona Mariti, ea in alimenta uxoris vendebant, &c. Nec diſſimile jus de Veſtitu. Præſtituebantur enim, ubi tenuioris fortunæ Mariti uxor, ex ſententia forenſi, erat veſtienda, in veſtimenta ejus, veluti togam, tunicam, induſium, quotannis 50. Zuzi, adeò ut hyeme tantum compararentur nova, æſtivo tempori antea detritis ſatis inſervientibus. Adjiciebatur item cingulum, capiti operculum & calcei novi *à feſto in feſtum*, i. e. ter quotannis, ſeu, in quolibet feſtorum, Paſchatis, Pentecoſtes & Scenopegiarum. Neque veſtimenta ſolùm, ſed & mundus muliebris, qualis in more, ei reddendus erat, quem appellabant תכשיטין; ita tamen, ut hic ei decernendus non eſſet, Maritô peregrè profectô: Tunc enim *deerat ei Maritus, cui ſe ornaret*. Quin domicilium ſeu conclave quadratum, cujus latera minimùm quatuor eſſent cubitorum, cum latrina extra adjacente, atque utenſilia domeſtica, velut lectus, olla, ſcutula, poculum, ex ſententia Forenſi, ei definiebantur. Sic tamen ut diverſitatis morum & locorum ſingularis ratio ſemper haberetur, uti & Mariti opulentiæ atque amplitudinis, juxta quam hæc omnia lautiora. Quin verò, qui veſtimentorum ſumtibus erat impar, is cogebatur uxorem divortiô à ſe dimittere, dotemque ei pro opum ſuarum modulo numerare; ut etiam de alimentis jam dictum. Cogendus eôdem modô erat, quicunque votô negaret uxori ſive alimenta, ſive veſtimenta idonea, nec idem, intra aut ſtatim poſt trigeſimum diem, laxari curaret. Per quod tempus curator à vicinis dabatur, qui uxori compararet, quæ voti ratione marito non licuit, poſtmodum è Mariti bonis compenſanda. Idem fiebat, ſi profiteretur votô Maritus, ſe nolle eam parentes aut propinquos, temporibus opportunis, inviſere, adeò ut contra morem patrium, quô ſemel in menſe id facere licuit, eam velut carcere domi clauderet, nec votum tempeſtivè curaret laxari. Quod itidem dicendum, ſi ab omni ſolenni ſive luctu ſive convivio eam votô arceret, niſi, ſi improbi eorum, qui ſimul adeſſent, mores ſatis erant in cauſa. Si quis porrò alicujus trium illarum provinciarum, Judææ, Galilææ aut Trans-Jordaninæ regionis, nempe Terræ Sanctæ, incola, uxorem ſibi duxerat in terra aliena, veluti Babylonia, Arabia, Ægypto, ea aut pro *Mariti* arbitratu eum in terram Sanctam ſequebatur, aut ejicienda divortiô, etiam ſine dote. Si verò nollet *Maritus*, illa autem vellet inde in terram Sanctam migrare, repudiatæ dos cedebat. Tacita enim hæc inerat omnium Hebræorum nuptiis conditio. Quod ſi ex aliqua trium illarum provinciarum eſſet uxor, licuit ei Marito in earum aliquam aliam, nedum in terras alienas demigraturo, ſine diſpendio, ſi repudiaretur, dotis obſtare. Integrum verò erat Marito domicilium in eadem provincia mutare atque uxorem cogere, ut ſimul mutaret, nempe ſive ex urbe alia migraret in aliam ejuſdem provinciæ, ſive ex vico pagove alio in alium ejuſdem provinciæ vicum pagumve, ſed non ex urbe in vicum aut pagum, neque è loco ſalubri in inſalubrem, neque ex inſalubri in ſalubrem, ne ex ſubitanea aëris mutatione corpori intemperies oboriretur. Circa debiti conjugalis præſtationem, ſimiliter ſuæ leges erant, eamque ad minimum ſemel intra menſem obeundam, volunt Eruditi. Certè & in Solonis Legibus, quæ haud parùm mores ſæpe imitatæ ſunt Judaicos, habetur apud *Plutarchum*, τρὶς ἑκάστου μηνὸς ἐντυγχάνειν πάντως τῇ ἐπικλήρῳ τὸν λαβόντα, *Maritô dotalis fœminæ ter ſingulis menſibus cum ea pernoctandum*. Proin &, ut uxori, cui debitum negatum, actio eo nomine forenſis apud Hebræos competebat, ita & apud Athenienſes actio, quam κακώσεως δίκην, nominabant, teſte Sam. Petitô *ad LL. Attic. l. 6. p. 445.* Præterea Medicinæ ſumtus, uſque dum convaleſceret uxor, à *Marito* erant erogandi, curaque ejuſdem ſolicitè habenda; ita tamen, ut, ſi grave nimis illud onus ei videretur, liceret, dote ei relictâ, & ſumtus & curam ſimul in ipſam transferre, aut repudiare. Licuit nempe ex jure ſtricto: ſed ut Maimonides, *Non decet ita fieri, ne boni mores violentur.* Quod ad redimendam uxorem captivam, Sacerdoti captiva, è gentili hoſtico, poſtliminio reverſa prohibita erat, adeoque à Marito quidem erat & redimenda & reducenda ad lares; ſed cum dote repudianda: utpote jam ei illegitima. Iſraelita, quilibet & Levita ad redemtionem ſimiliter obligabatur. Sed omni juri priſtino reſtituebatur redemta. Eadem verò non fuit captivitatis primæ & ſecundæ ratio. Primâ namque repudiare *Maritus* nequibat, ante redemtionem; imò licet decies pretium dotem ſuperaret, nec repudiare licuit ante redemtionem, nec redemtionem detrectare. At captivitate ſecundâ numeratâ uxori dote, unde, quatenus poſſet, ſe ipſam redimeret, eam repudiare pro libitu fas erat. Quòd ſi peregrè profectus eſſet maritus uxoris captivæ, bona ejus ex ſententia Fori, in redemtionis pretium, vendebantur: ubi tamen iterum variæ erant exceptiones. Cura porrò funebris ita *Marito* incubuit, ut etiam cuique ſortis infimæ uxori demortuæ, *bina minimùm tibiæ adhiberentur, præter præficam*; ita tamen, ut loci morumque ratio ſemper obſervaretur. Si Maritus beatior eſſet, pro ejus amplitudine ac opulentia, præfiniebatur ſumtus. Ubi verò uxoris fortuna, familia, dignitas clarior, funus ejus, non pro obſcuri Mariti conditione, ab eo celebrandum erat, ſed, pro ea, quâ claruit illa. Unde receptiſſimum illud, de uxore: *Aſcendit ea cum marito, ſed non deſcendit cum eo ne mortua quidem.* Ita radiis, ſi qui fuêre, *Mariti*, luminoſioribus ſplendeſcebat ab ipſis nuptiis, ut pro ejus dignitate, ſeu, quod ajunt לכבודה tum haberetur ea viva, tum mortua eſſet ſepelienda. Sin aut minor eſſet *Mariti* dignitas, aut minueretur uxor nihilominus ſuam perpetuò civiliter retinens, præ ea, ſeu לכבודה, ut, ajunt & habebatur viva & ſepeliebatur. Peregrè autem profecti Mariti uxore demortuâ, ex ſententia Fori, ubi aliter amici non curabant funus, bonis ejus divenditis ſumtus exequiales erogabantur, &c. Addam pauca, de novi *Mariti* immunitate ſeu vacatione, de qua duo occurrunt in Lege ſacra loca: alter, in ſermone à Tribunis ad milites habendo, in procinctu ſcil. ſtantes: *Vir quoque ille, qui deſponſavit ſibi uxorem, & nondum accepit eam, vadat & redeat in domum ſuam, ne fortè moriatur in bello, & alius accipiat eam.* Alter, in ipſis Legibus militaribus: *Cùm acceperit quiſquam uxorem novam, non egredietur ad militiam, nec alia res, quæcunque tranſibit ſuper eum, ſed immunis erit in domo ſua anno uno*, vide Deuteron. *c. 20. v. 7.* & *c. 24. v. 5.* Unde videmus, eandem Sponſi & novi *Mariti* rationem fuiſſe. Hinc & Joſephus

Jud.

Jud. Ant. l. 4. *c.* 8. tam τὸν μεμνηστευμένον, *Sponſos*, quàm νεωστὶ γεγαμηκότας, *qui nuper uxores duxerant*, ex Lege immunes fuiſſe, ait. Imo, qui hôc Legis beneficiô gaudebant, integrô à deductione annô non ſolum à militia immunes erant, verum etiam ab omnimodo munere civili, quod publicum erat, veluti tributô, vigiliis: quod eruitur è verbis Legis, *Nec alia res, quæcumque tranſibit ſuper eum*; quæ Helleniſtæ explicant per τὸ ἐπιβληθήσεται αὐτῷ οὐδὲν πρᾶγμα, ἀθῷος ἔσται ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ &c. *Nulla injungetur ei res, immunis erit ſeu damni expers in domo ſua* &c. Hinc cum puſillanimes, qui ſimiliter dimittebantur, commeatum, aquam, id genus alia, nihilominus exercitui ſubminiſtrare, itinera ſternere, ſtationes apparare, tenerentur: etiam ab his univerſis primô ſuô annô Maritus immunis erat. Sed diſtinguunt Eruditi bellum, quod vel ex præcepto divino gerendum erat, vel ultroneum ac arbitrarium fuerat: atque ad prius Sponſi hanc immunitatem attinuiſſe negant; verum ad ſecundum tantum. Miſna *tit. Sota c.* 8. *Quæ verba* (de immunitate militiæ) *intelligenda ſunt de bello ultroneo. Cæterùm in bello, quod ex præcepto* (divino) *gerendum erat, proficiſcendum etiam Sponſo è cubiculo ſuo & Sponſæ è ſuo thalamo.* Puellam ſibi ſpoponderat miles in diem, veluti in anni exitum: ante diem fieri deductio nequibat, unde nec immunis erat ex hac Lege. Cedit dies, dum in caſtris agit, exauctorandus erat, ut ad Sponſam deducendam rediret & nuptiarum primitiis annô deinceps integrô frueretur. Quod annum temporis ipsô legis ſermone nec ei, qui vineam plantaverat, nec qui novas conſtruxerat ædes, indulgebatur: qui tamen & ipſi à militia immunes aliquandiu alicubi pronuntiantur. Attamen utrique ſuus itidem erat, ex receptiſſimo vetuſtiſſimoque Legis de novo *Marito* latæ interpretamento, annus utendi fruendi, adeò ut quantô tempore & quô modô immunis erat, apud novam nuptam, novus Maritus, tantô & eôdem undiquaque immunis ageret in novis ædibus dominus & in nova vinea vinitor. Plura vide apud Seldenum *Ux. Hebr. l.* 3. *c.* 3. *& ſeq.* ut & infra voce *Vir*, it. *Uxor*: in ſpecie de more *Maritorum* ſuper conjugum tumulos roſas, liliaque purpureoſque flores ſpargendi voce *Roſa*, & de *Maritorum jure* militibus Romanis à Claudio inducto, a Severo adempto, voce *Severus*. Hinc *Maritagium*, apud recentiores Scriptores, inter alia, denotat conjugii ineundi licentiam, dicturque de ſervis conditionalibus & glebæ adſcriptis, quibus matrimonium contrahendi, abſque conſenſu Domini, non erat venia. Eginardus *Ep.* 16. ad Hattonem Comitem. *Quidam homo veſter, nomine Huuvo, venit ad limina ſanctorum Marcellini & Petri veniam poſtulans pro eo, quod conſervam ſuam ancillam veſtram ſibi in conjugium ſociaſſet, ſine veſtra juſſione. Propter hoc precamur Benignitatem veſtram, ut à nobis indulgentiam de hoc facto percipere mereatur* &c. Vide quoque ſuprà *Foriſmaritagium* & *Manumiſſio*. Quam proin ut obtinerent, definitum illis cenſum præſtabant, qui duobus ſolidis annuatim interdum, aliquando 6. item 12. denariis nonnunquam, definitus legitur. Unde, cùm inter ſervitutum onera non minimum hoc eſſet, legimus in privilegiis, civitatum & oppidorum incolis à Regibus Principibuſque indultis, id potiſſimùm cautum ac conceſſum, *ut eis & eorum hæredibus ad libitum ſuum puellas & viduas ſuas nuptui tradere, & juvenes uxorare* — *liceret*. In cujuſmodi immunitatibus, eximebantur Nobilium Feudalium matrimonia; de quibus copioſe agit Car. du Freſne *Not. ad Stabilimenta S. Ludovici*. Vide eundem hac de voce prolixe diſſerentem *in Gloſſar.* ut & ſuprà in voce *Marcheta* ſeu *Marchetum*; quæ licèt aliam habuerit apud Scotos notionem, apud Anglos tamen, pro *licentia maritandi* paſſim occurrit. De Maritorum verò erga uxores obſequiis, apud Romanos, ſuprà in voce *Ancillarioli*.

MARIUM, oppid. Cypri in ora Boreali, olim Arſinoë apud *Steph.* dictum. *Vaſiliopotamo Tho. Porcatio.* Catullus maſculinè protulit plurali numerô *Epigr.* 37. *v.* 12.

Quæ ſanctum Idalium, Marioſque apertos.

Nic. Lloydius.

MARIUS, Arviragi fil. Britannorum Rex, Pictos vicit. A. C. 70. Ei ſucceſſit fil. Coylus, A. C. 93. Polyd. Virg. *hiſt. l.* 2. *&* 3.

MARIUS, prænomine *Caius*, vir ſtrenuus fuit, ex municipio Arpinate humili locô natus, qui multos annos vitam ruſticam egit, procul ab urbanis negotiis. Deinde per ordinem primis honoribus functus, legatus Metellum in Numidia criminando, Conſulatum adeptus, an. 647. Urb. Cond. Jugurtham captum ante currum egit. Propert. *l.* 3. *Eleg.* 4. *v.* 16.

Conſule cum Mario victe Jugurtha ſedes.

Tantam fortitudinis ſuæ opinionem Romanorum animis infixam reliquit, ut imminente Cimbrorum Teutonumque terrore, quinque continuos Conſulatus ei detulerint; unde Ovid. *l.* 4. *Ep.* 3. *ex Ponto v.* 46.

Conſule quo toties Roma ſuperba fuit.

Propert. *l.* 2. *Eleg.* 1. *v.* 24.

Cimbrorumque minas & benefacta Mari.

Hinc Cicer. (qui de Conſulatu ejus carmen ſcripſit) pro C. Rabirio, *C. Marius pater patriæ*. Et pro Sextio, *Ad ſalutem Romani imperii natus*. Dictus & *Tertius Romæ conditor*. Sextum Conſul cum Catulo factus, Cimbros in Gallia, Pyramide, cujus fundamenta adhuc cernuntur, in via regia, quæ Aquis Sextiis ad Fanum S. Maximini ducit, erectâ, An. 652. Urb. Cond. Teutones in Italia vicit, deque his triumphavit, Cimbricô bellô primum profligatus in ſomnio præmonitus eſt, victoriam ſe conſecuturum, ſi prius diis victimam filiam nomine Calphurniam feciſſet. Patriæ igitur charitati naturâ poſtpoſitâ, eô factô victoriam comparavit. Duæ adhuc hiſce temporibus in Germania aræ ſunt, quæ eô tempore, quô victoriam Marius eſt conſecutus, tubarum clangorem edunt. Plut. *in Mario*. Saturninum Tribunum Plebis hôc Conſulatu, quòd ſeditioſus eſſet, necavit, & in Aſiam tranſgreſſus Mithridatem laceſſit, novi triumphi materiam quæſiturus. Cujus belli cura poſtea Sullæ demandata, cum alibi occupatus Marius eſſet, tamen C. Sulpiciô Tribunô Plebis annitente, Mario denuo commiſſa eſt. Hinc Sulla Romam reverſus, cum potentior evaſiſſet, Tribunô occiſô, Marium fugavit, qui victus à Sylla Minturnis in palude latitans inventus, & in carcerem conjectus, immiſſum percuſſorem Gallum vultus autoritate, & his verbis, *Tune homo audes occidere Cajum Marium?* deterruit, acceptâque naviculâ in Africam trajecit, ubi diu exulavit. Mox Cinnanâ dominatione revocatus, cæſis inimicis ſeptimô Conſulatu, an. 668. Urb. Cond. morbô, aut (ut quidam ferunt) voluntariâ morte deceſſit. Hic cum in cruribus varices haberet, præbuit varicoſum crus medico ſecandum, & dum ſecaretur, neque ſuſpirans, neque ſupercilia contrahens, pertulit ſectionem: Cumque medicus alterum crus ſecare vellet, minimè aſſenſum præbuit, dicens, Curationem tantô dolore dignam eſſe non arbitror. Vide porro Velleium Paterc. *l.* 2. Salluſt. *de bell. Jugurth.* Liv. *l.* 64. *&* 65. *Epit.* Flor. *l.* 3. *c.* 3. Aurel. Vict. *de Vir. ill. c.* 67. Eutrop. *l.* 4. *&* 5. &c. Habuit filium Marium nomine, qui cùm eſſet 27. annor. Conſulatum invaſit, quem honorem mater tam immaturum flevit. Hic patri ſævitiâ ſimilis Curiam armatus obſedit, & inimicos trucidavit. Tandem & ipſe crudeliſſimô mortis genere Catuli manes placatum miſſus eſt. Vide Lucan. *l.* 2. Sed hic fuit M. Marius, Caji frater. Juvenal. *Sat.* 8. *v.* 245.

Arpinas alius Volſcorum in monte ſolebat
Poſcere mercedes alienô laſſus aratrô,
Nodoſam poſthæc frangebat vertice vitem,
Si lentus pigrâ muniret caſtra dolabrâ
Hic tamen & Cimbros, & ſumma pericula rerum
Excipit, & ſolus trepidantem protegit urbem.

Idem Sat. 10. v. 276.

Exilium, & carcer, Minturnarumque paludes,
Et mendicatus victâ Carthagine panis
Hinc cauſas habuere. Quid illo cive tuliſſet
Natura in terris, quid Roma beatius unquam,
Si circumductô captivorum agmine, & omni
Bellorum pompâ animam exhalaſſet opimam,
Cùm de Teutonicô vellet deſcendere curru.

Lucan. *l.* 2. *v.* 69. *ſ.*

Cùm poſt Teutonicos victor, Libycoſque triumphos
Exul limoſâ Marius caput abdidit ulvâ.
Stagna avidi texêre ſoli, laxæque paludes
Depoſitum, Fortuna, tuum: mox vincula ferri
Exedêre ſenem, longuſque in carcere pædor.
Conſul, & everſâ felix moriturus in urbe
Pœnas antè dabat ſcelerum. Mors ipſa refugit
Sæpe virum, fruſtraque hoſti eſt conceſſa poteſtas
Sanguinis inviſi, primo qui cædis in ictu
Diriguit, ferrumque manu torpente remiſit.
Viderat immenſam tenebroſo in carcere lucem,
Terribileſque Deos ſcelerum: Mariumque futurum:
Audieratque pavens: Non hæc contingere fas eſt
Colla tibi: debes multas hic legibus ævi,
Ante ſuam, mortes: vanum depone furorem. &c.

v. 88. ſ.

——*Idem pelagô delatus iniquô*
Hoſtilem in terram, vacuiſque mapalibus actus,
Nuda triumphati jacuit per regna Jugurthæ,
Et Pœnos preſſit cineres. Solatia fati
Carthago, Mariuſque tulit: pariterque jacentes
Ignovere Deis. Libycas ibi colligit iras,
Ut primùm Fortuna redit: ſervilia ſolvit
Agmina: conflatô ſævas ergaſtula ferrô
Exeruêre manus.——

v. 98. ſ.

——*Prò fata! quis ille,*
Quis fuit ille dies, Marius quô mœnia victor
Corripuit? quantôque gradu mors ſæva cucurrit? &c.

v. 130. ſ.

Septimus hæc ſequitur, repetitis faſcibus, annus:
Ille fuit vitæ Mario modus, omnia paſſo,
Quæ pejor fortuna poteſt, atque omnibus uſo,
Quæ melior, menſoque hominis quid fata pararent.

Nic. Loydius.

C. MARIUS, prioris fil. de quo vide Plut. *in vita Patris*. Mortem ejus innuit Strabo, ubi de Præneſtæ cuniculis, *l.* 5. [illegible] : Epitome *l.* 88. *C. Marius Præneſte obſeſſus à Lucretio Aſella Syllanarum partium viro, cùm per cuniculum captaret evadere, ſeptus ab exercitu mortem ſibi conſcivit in ipſo cuniculo, cùm ſentiret ſe evadere minimè poſſe.* Vide Aur. Victor. *de Viris ill. c.* 68. Flor. *l.* 3. *c.* 21. Eutrop. *l.* 5. *&c.* Vide *&* Cajus.

MARIUS, interremptis Victorinô, Lollianô & Poſthumô, triduô tantùm imperavit: vir quidem ſtrenuus, ac militaribus uſque ad Imperium gradibus evectus. Antea opifex fuerat ferrarius, cujus manus vel ad feriendum, vel ad impellendum robuſtiſſimæ fuerunt: nam fortiſſimos quoſque unô digitô ſic afflixit, ut quaſi ligni vel ferri ictu percuſſi dolerent. Hujus concio prima fuit. Occiſus eſt à quodam milite, quem dedignari ac ſpernere videbatur, cùm tamen ejus quondam miles ille operarius in fabrili officina fuiſſet, dixiſſeque fertur inter occidendum, *Hic eſt gladius, quem ipſe cudiſti.*

MARIUS & Capius, amicorum par fideliſſimum. Sil. Ital. *l.* 9.

Sternitur inſaniens Marius ſuccurrere Caſtro
Conatus, metuensque viro ſupereſſe cadenti:
Lucu idem auſpicium, ac patrium, & commune duobus
Panperias, ſacro juvenes Præneſte creati,
Miſcuerant ſtudia, & junctâ tellure ſerebant.
Velle, ac nolle ambobus idem, ſociataque toto
Mens ævo, ac parvæ dives concordia rebus.
Occubuere ſimul, votiſque ex omnibus unum
Id fortuna dedit, junctam inter prælia mortem.

MARIUS Celſus, poſt Galbam & T. Vinium Conſul deſignatus, & Galbæ uſque in extremas res amicus, quem poſt cædem Galbæ à militibus ad ſupplicium expoſtulantibus, induſtriæ ejus innocentiæque quaſi malis artibus infenſis, Otho ſimulatione iræ vinciri juſſum & majores pœnas daturum affirmans, præſenti exitio ſubtraxit. Tac. *Hiſt. l.* 1. *c.* 45.

MARIUS Cenſorinus, Vide *Cajus.*

MARIUS Georgius, Venetus, Philoſophus & Theologus. Servita. Scripſit contra Simoniacos, libros 2. quibus titulus, *de Libertate Eccleſiaſtica.* Item vitam S. Benini, metrò, Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 3. Poſſevin. *in appar.*

MARIUS Maturus, maritimarum Alpium procurator, concitâ gente, arcere provinciæ finibus Othonianos nequicquam intendit. Tacit. *Hiſt. l.* 2. *c.* 12.

MARIUS Maximus, Hiſtoricus Latin. ſcripſit libros 7. hiſtoriæ Auguſtæ, uſque ad Alexandrum Severum, qui perierunt. Amm. Marcellino, apud Voſſ. *l.* 2. *de Hiſt. Lat. c.* 3. multum laudatus. *Spartian. Vopiſcus, Lampridius,* &c. apud eund. Voſſ. *loc. cit.*

MARIUS Mazolenus, Theologus, Philoſophiam Patavii docuit.

MARIUS Mercator, ſcripſit contra Neſtorianos, Pelagianos, &c. tempore Auguſtini. An Italus? ita videtur: ab Auguſtino impenſè æſtimatus. Vide Auguſtin. *Ep.* Opera ejus Garnerius Jeſuita edidit.

MARIUS Nepos, prodigus, & ob flagitia egens, à Tiberio propterea Senatu motus. Vide & *Cajus*

MARIUS Nizolius, ſcriptis celebris, ſeculò præteritò.

MARIUS Philelphus, fil. Franciſci, ſcripſit Poemata, de arte Rhetorica, Epiſtolas, &c.

MARIUS Priſcus, Proconſul, Africam provinc. ſpoliavit. Juvenal. *Sat.* 1. *v.* 49.

Exſul ab octavâ Marius bibit, & fruitur dis
Iratis: at tu victrix provincia ploras.

Idem *Sat.* 8. *v.* 120.

Cùm tenues nuper Marius diſcinxerit Afros.

MARIUS Salominius, JCtus inſignis, librum *de Principatu* edidit. Item *de Bono & Æquo: de Voluntario & Involuntario. &c.* Fiſchard. *in vitis Juriſconſultor.*

MARIUS, prænomine *Sextus,* Hiſpaniarum ditiſſimus, delatus inceſtâſſe filiam ſuam, ſaxò Tarpejò dejectus: reverâ ut magnam pecuniæ vim aurariaſque ejus Tiberius occuparet: Ser. Galbâ, L. Sulli Conſulibus, Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 19.

MARIUS Victor, vide *Claudius.*

MARIUS Victorinus, vide *Victorinus.*

MARIUS, oppid. Laconiæ.

MARKA, vel MARCHIA, German. *Mark,* ſignificat regni aut provinciæ alicujus terminum: unde *Marchiones,* limitum Præfecti. Item regio Aquitaniæ, in agro Lemovicino, *la Marche de Limoſin,* ſic dicta, quòd inter Bituriges Cubos & Lemovices poſita, Aquitaniæ gentibus undique cingeretur. Dividitur in ſuperiorem *la haute Marche,* & inferiorem *la baſſe Marche,* quòd ſub montibus jaceat. Hanc regionem ab Auberto Comite, Henrico Anglorum Regi venditam, A. C. 1170. refert *Rogerius Hovedenus.* Iſabella dein Regina nupſit Hugoni le Brun, Comiti Marchiæ A. C. 1258. Thomæ Walſinghamio dicitur *Marchia Vaſconiæ,* fortè quòd inter Franciam & Comitatum Toloſanum provinciamve Narbonenſem, tum Vaſconiæ nomine deſignari ſolitam, poſita eſt. Et certè hodieque per jocum cives urbis Lemovicarum *Gaſcons de Limoges,* quòd à Vaſconum finibus non longè abſint, appellantur. Valeſ. *Notit. Gall.*

MARLA, vulgò MARLE, oppid. Picardiæ, ad amnem Sertam, in Tiraſcia tractu, 3. leuc. à Guiſia in Meridiem, 4. à Lauduno in Cæciam ſatis cultum.

MARLORATUS Auguſtinus, Lotharingus, Rotomagenſis Eccleſiæ Paſtor, ſtrangulatus juſſu Annæ Mommorencii Coneſtab. & Guiſii Ducis, obiit Rotomagi A. C. 1572. ætat. 56. Scripſit expoſitiones Eccleſiaſticas *in Geneſin, Pſalmos, Eſajam & Novum Teſtamentum:* edit. per H. Steph. A. C. 1562. 1564. 1570. ut & Morgiis, Genevæ, &c. Item, *Theſaurum locorum Comm. S. Script.* fol. editum A. C. 1624. & prius alibi. Vide Bezam *in Iconibus,* Melch. Adami *in vitis.* Crowæum *Elencho Scriptorum in S. Biblia, &c.* adde Paul. Freherum *Theatro Viror erudit. clarorum.*

MARMA, Arabiæ Felicis urbs in Rubro littore. Plin. *l.* 6. *c.* 28. Phœniciæ quoque civitas. *Steph.* Occupata à Sultano; A. C. 1285. P. Æmilius *l.* 8.

MARMACES, populi Æthiopiæ. *Steph.*

MARMACUS, Pythagoræ pater. Diogenes Laërtius: *l.* 8. *c.* 1. Πυθαγόρας ἔστι μὲν φασὶν υἱὸς Μαρμάκου.

MARMANDA, villa valde nobilis dicta Petro Monacho *de bello Albig. c.* 63. caſtrum eſt Galliæ, ad Garumnam, in Nitiobrigibus. Vulgò *Marmande en Agenois.*

MARMARA, Syriæ aut Euphratenſis urbs, *Libr. Notitiar.*

MARMARES, Lyciæ gens & urbs, ad extrema ejus regionis, verſus Atlantem. Vide Diodor. Sic. *l.* 17.

MARMARICA, regio parva Africæ, inter Cyrenaicam ad Occidentem & Ægyptum ad Ortum, nunc *Barcha,* olim Mareotis Libya, teſte Plin. *l.* 5. *c.* 6. Urbes olim ejus claræ Cherſoneſus magna & Parætonium. *Baudrando* fuit, inter Libyam exteriorem ad Ortum & Cyrenaicam ad Occaſum, eratque pars Libyæ veteris, nunc regni Barcæ, ſub Turcis. Terminatur a Meridie deſertò Barcæ, à Septentrione mari Mediterraneò. Ibi vix aliquot oppidula in ora littorali. Populi *Marmaridæ Straboni,* & *Barcitæ. Ptol.* quos ſerpentes incantare ſcribit Solin. *c.* 30. Ibidem elephanti, teſte *Suetonio.* Lucan. *l.* 9. *v.* 891.

—— *Gens unica terras*
Incolit a ſævo ſerpentum innoxia morſu
Marmaridæ Pſylli, par lingua potentibus herbis

Vide plura ibidem Silius *l.* 3. *v.* 300.

Marmaridæ medicum vulgus ſtrepuere catervis:
Ad quorum cantus ſerpens oblita veneni,
Ad quorum cantus mites jacuere ceraſtæ.

Vide quoque *l.* 14. Item *Barce. Nic. Lloyd.*

MARMARIDUS, magi nomen. Plin. *l.* 31. *c.* 1.

MARMARION, urbs Eubœæ. *Steph.* Inde Apollo *Marmarinus,* qui inſigne ibi habebat templum. Strabo *l.* 10.

MARMAX, fluv. in Peloponneſo, Elidis regionis. *Pauſan. l.* 6.

MARMESSUS, Mars eſt Romanorum linguâ, Lycophronis *interpres.*

MARMITA Eccleſiæ, in *Inquiſitione de Vita & morib. B. Johannis Epiſcopi Vicentini,* dicitur Diaconus quidam; & videtur nomen dignitatis, quæ forte *Marturius,* in *charta* Theotolonis Archiepiſcopi Turonenſ. A. C. 933. apud Sammarthanos. Sed qualis illa, in abdito eſt, niſi forte Archivi Cuſtos indigitetur. Car. du Freſne in *Gloſſario.*

MARMOR, apud Taprobanitas in pretio, ut & teſtudines, haud ſecus ac apud Romanos, inter inſtrumenta nitidioris & elegantioris vitæ. Et quidem apud hos L. Craſſus Orator primus peregrini *marmoris* columnas habuit, in Palatio, *Hymettias tamen nec plures ſex aut longiores duodecim pedum,* hinc *Venus Palatina* dictus in jurgiis, M. Bruto. Primus parietes cruſtâ marmoris operuit totius domus ſuæ, in Cœlio monte, ut *Cornelius Nepos* apud Plin. *l.* 36. *c.* 6. refert, Mamurra Formiis natus, eques Romanus, Præfectus fabrorum C. Cæſaris in Galliâ: idem primus totis ædibus nullam, niſi è marmore, columnam habuit, omnes ſolidas è Caryſtio aut Lunenſi. Limina ex Numidico marmore primus in domo poſuit M. Lepidus Catuli in Conſulatu collega, an. Urb. Cond. DCLXVI. Quod primum invecti Numidici marmoris veſtigium, non in columnis tantùm cruſtiſque, ut Mamurra Caryſtium poſuit, ſed in maſſa ac viliſſimo liminum uſu, ſe repeiiſſe, ſcribit Plin. *l.* 36. *c.* 6. Poſt hunc Lepidum L. Lucullus Conſ. Luculleum marmor, ab illo dictum, atrum alioqui, primus Romam invexit, ex Nili Inſula allatum. Primos marmoreos parietes habuit ſcena M. Scauri ſolidis glebis poſitos, ut videtur Plinio *loc. cit.* nondum enim ſecti marmoris veſtigia invenerat Italia, de quo paulo infrà. Primus è duobus marmorum generibus *marmorandi* rationem, Alexander Severus inveniſſe dicitur, apud Æl. Lampridium in *Alexandro Sev. c.* 25. *Alexandrinum opus marmoris, de duobus marmoribus, hoc eſt, porphyretico & Lacedæmonio, primus inſtituit:* Sed id genus artificii jam Claudii & Neronis temporibus Romæ cognitum fuiſſe, patet, ex Plinio *l.* 35. *c.* 1. & Senecâ *Ep.* 86. qui Alexandrina marmora cruſtis Numidicis jam ſuò ævò ſolita diſtingui, ſcribit. Non igitur primus Alexander *marmorationem ex duobus marmoribus* inſtituit; ſed illius fortaſſe novum aliquod genus è porphyretico & Lacedæmonio &c. Græci Veteres columnis è marmore in Templis demum utebantur, nec lautitiæ causâ, ſed quia firmiores aliter ſtatui non poterant. Sic eſt inchoatum Athenis templum Jovis Olympii, ex quo Sylla Capitolinis ædibus advexerat columnas. Fuit tamen inter *lapidem* & *marmor* differentia jam & apud Homerum: Dicit enim Paridis os *marmoreò ſaxò* percuſſum: ſed hactenus regias quoque domos laudatiſſimè præter æs, aurum, electrum, argentum, ebore tantùm adornans. *Odyſſ.* δ *v.* 71.

Φράζεο Νεστορίδη. ——
Χαλκοῦ τε στεροπὴν καὶ δώματα ἠχήεντα
Χρυσοῦ τ' ἠλέκτρου τε καὶ ἀργύρου ἠδ' ἐλέφαντος.

Antiquiſſima, quod equidem occurrit, Halicarnaſſi domus Mauſoli Proconneſiò marmore exculta eſt, latericiis parietibus. Primùm autem verſicolores iſtas maculas Chiorum lapidicinæ oſtenderunt, dum muros extruerent &c. Et quidem ſecandi marmor in cruſtas videtur Cariæ inventum fuiſſe: quiſquis autem id primum ſecare luxuriamque dividere repererit, importuni ingenii fuiſſe oportet. Arenâ hoc fit, & ferrò videtur fieri, ferrâ in prætenui linea premente arenas verſandoque tractu ipſo ſecante: quem in uſum Æthiopia maximè olim, poſtmodum ex quodam Adriatici maris vado, deſumta, probatur. Indicâ verò combuſtâ polientes marmora fricabant: Thebaica item polituris apta, & quæ è poro lapide aut è pumice. Scalpendo verò marmore (quæ ars Pictura aut Statuariâ longe antiquior) primi omnium inclaruerunt Dipœnus & Scyllis Cretenſes, etiamnum Medis imperantibus: qui in Sicyonem ſe conferentes, ibi ſimulachra fecère Apollinis, Dianæ, Herculis & Minervæ, circa Olympiad. 50. De reliquis Artificibus, ut & variis *Marmorum* generibus, hic infrà quædam ſubjungam. Vide Plinium hanc in rem prolixè diſſerentem *l.* 36. *c.* 1. *& ſeqq.* Cæterum, *Marmorum* juncturæ tribus ſolvuntur modis, Vetuſtate. Prudentius *Symm. l.* 1.

—— *Inſido rareſcit glutine ſenſim.*

Violentiâ, ut cùm arbuſta in juncturis naſcuntur, caprifici, ut *Juvenal.* ait; hederæ, ut *Plin.* Et Artificio, quod fit vapore ligni oleagini, quod obſervavit *l. ult. c.* 16. Macrobius. Hinc *Marmorare,* i. e. marmore inducere, *incruſtare,* ut in Cyrilli *Gloſſa-*

Gloſſaris. Μαρμάρωσις, Incruſtatio, Ibid. *Marmorarius*, *Μαρμάριος*. *Marmorare*, *rigore calere*. Fulgentius *Mytholog.* l. 2. c. 13. de Mida, *Nam & cibos & potus rigens auri materia marmorabat*. Papinius Stat. l. 4. *Sylv.* 3. v. 95.

—— patiturque ſe levari.
Ingens plaga marmorata dorſo
Ilium tamen, properataque humo &c.

Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad loc.* ubi *marmoratis* quoque *vapis* ad cibum uſos eſſe Veteres ex Poſſidio, Scriptore *Vitæ* B. Auguſtini c. 22. addit. Indidem *ὀρθομαρμάρωσις*, opus quô parietes olim decorabantur, quemadmodum *πάτωσις* ad ſolum pertinebat. Comnena *τοῦ ἔσω ἐμφαίνουσι καὶ ὀρθομαρμαρώσαι καὶ αὐτὸν*, ubi de Trullo loquitur. Et paulo poſt, *Ἐβούλετο δὲ ὁ Βασιλεὺς τὰς ὀρθομαρμαρώσεις καὶ τὸ ... χρυσοῦ*, *Volebat autem Imperator parietes & pavimentum totum ex auro conficere*. *Ὀρθομαρμάρωσιν* elegantiores Græci vocabant: unde *ὀρθομαρμαρῶσαι τοῖχον*, apud Hieroclem *de Nuptiis*, penes Stobæum. h. e. *ὀρθομαρμαρῶσαι*, ut poſteriores dixerunt, *craſſis marmoreis & laminis indu[illegible]* &c. Vide Salmaſ. *Not. ad Æl. Spartianum in Peſcennio Nigro*, c. 6. ut & *Exercitat. ad Solin paſſim*, *maxime* p. 11[illegible]. nec non ſupra *Exemplum* & infra ubi de *Pavimento*, in voce *Platonice*.

MARMORUM VARIA GENERA, QUANDO PRIMUM ET AD QUÆ OPERA ADHIBITA?

Ægyptium, purpureum. Plin. l. 36. c. 7.

Æthiopicum, memoratur Sidonio l. 2. *Ep.* 2. ut & in *Epithalamio* Ruricii, ubi purpureum colorem ei tribuit. Vide quoque infra *Baſaltes*.

Ex Armenia advectæ cotes, poſtquam Navium diu ante alii ligna e marmore poliendis gemmiſque etiam ſcalpendis atque limandis placuiſſet, illud tandem vicere. Plin. l. 36. c. 7.

Augusteum, undatim criſpum in vortices, in Ægypto, Auguſti primùm principatu repertum eſt. Ibid.

Baſaltes, ferrei coloris ac duritiæ ibidem inventus, nunquam major, quàm in Templo Pacis à Veſpaſiano dicatus argumento Nili XVI. liberis circa ludentibus, per quos totidem cubiti ſummi incrementi augentis ſe amnis intelligebantur. Cui non abſimilis Thebis in delubro Serapis, Memnonis ſtatuæ dicatus &c. *Ibid.*

Caryſtium, *undoſum* Statio l. 1. *Sylv.* 5. v. 34. à facie, è quo ſolidas columnas primum ædibus adjeciſſe diximus Mamurram. Vide de hoc marmore Raderum ad *Martialem* l. 6. *Epigr.* 28. & l. 9. *Epigr.* 77.

Lacedemonium, apud Sidonium *d. l.* albi coloris: apud Plinium l. 36. c. 7. *Marmora multa ſub terra ſparſa. Pretioſiſſimi quidem generis Lacedæmonium viride, cunctiſque hilarius.*

Lesbium, maculoſum, h. e. verſicolores maculas habens, lividius Pario. *Ibid.* c. 6.

Leucoſticton, genus porphyretici marmoris in Ægypto à candidis intervenientibus punctis. *Ibid.* c. 7.

Luculleum, à Lucullo Conſ. nomen accepit, qui admodum delectatus illo primus Romam, è Nili Inſul. invexit, atrum alioqui, cum cætera maculis aut coloribus commendarentur. *Ibid.* c. 6.

Lunenſe, vide ſuprà *Caryſtium*.

Memphites, à loco dictum, gemmantis naturæ. *Ibid.* c. 7.

Miſchium, vide infrà.

Navium, vide ſuprà *Armenia cotes*.

Numidicum, primùm Romam invectum eſt an. Urb. Cond. DCLXVI. à M. Lepido Conſ. qui illud in maſſa & viliſſimo liminum uſu, magnâ reprehenſione primus poſuit, ut diximus.

Onyx, potoriis primùm vaſis, dein pedibus lectorum ſelliſque, poſtmodum amphoris, columnis tandem, inter vitia: quarum cùm 4. modicas in Theatro ſuo Corn. Balbus poſuiſſet; ampliores poſtea 30. in cœnatione Caliſti ſe vidiſſe Plin. refert *Ibid.* c. 7.

Ophites, ſerpentium maculis ſimile, inde nomen accepit. *Ibid.*

Parium, vide in voce *Paros*.

Phrygium, memoratur *Sidonio* ubi ſuprà, viridis coloris.

Porphyrites, rubet in Ægypto, & quantislibet molibus cædendis ſufficit. Statuas ex eo Cl. Cæſari Procurator ejus in urbem ex Ægypto advexit Triarius Pollio, non admodum probatâ novitate. Plin. 36. c. 7. Vide quoque *Leucoſticton*.

Proconneſium, è quo antiquiſſima Halicarnaſſi Mauſoli domus exculta eſt, uti dictum.

Synnadicum, maculoſum *quod Phrygia Synnas mittit*, Martial. l. 9. *Epigr.* 77. *Balneo Tucca*. De eo Statius l. 1. *Sylv.* 5. v. 37. *Sola cavo Phrygiæ quam Synnados antro Ipſe cruentavit maculis lucentibus Atys.*

Thaſium, maculoſum, memoratur Plinio *d. l.* c. 6. Ubi tamen alii *Parium* legunt.

Tiberianum marmor, principatu Tiberii primùm in Ægypto inventum, convolutâ caniciei ſparſum fuit, Idem *ib.*

Verſicolores maculas Chiorum lapidicinæ primùm oſtenderunt, Idem c. 6. &c.

ARTIFICES IN MARMORE EORUMQUE OPERA NOBILIORA.

Dipœnus & Scyllis, de quibus ſuprà, primi omnium marmore ſcalpendo inclaruerunt. Fecêre autem ſimulachra *Apollinis*, *Dianæ*, *Herculis*, *Minervæ*, quod è cœlo poſtea ictum eſt, circa Olymp. 50. Et quidem Dipœni operibus Ambracia, Argos, Cleonæ, refertæ fuêre.

Malas, in Chio Inſul. celebris fuit, filiuſque ejus Micciades, ac dein nepos Anthermus, cujus duo filii Bupalus & Anthermus in ea ſcientia fuêre clariſſimi, circa Olymp. 60. Unde *non vitiòus tantùm, ſed & operibus filiorum Anthermi, cenſeri Chium*, Proverbiis dictum. Opera eorum, *Hipponax*, fœditate vultus notabilis, *ſimulachra Deorum*, in Delo inſul. *Diana* in Iaſo: ejuſdem Deæ *facies* in ſublimi poſita, cujus vultum intrantes triſtem, exeuntes exhilaratum putabant, in Chio. Sed & Bupalus primus *Fortunam* fecit *Smyrnæis*, *polum capite* & altera manu cornucopiæ geſtantem. Item *Charites*, in Attali conclavi, apud Pergamenos: & apud Smyrnæos. *Pauſan.* Atque hi omnes candidô marmore è Paro inſul. ſunt uſi.

Phidias. *Venerem* fecit eximiæ pulchritudinis, circa Olymp. 83. quæ Romæ in Octaviæ porticibus ſtetit. Plura ejus opera recenſet Plinius l. 36. c. 5.

Alcamenes Athenienſis, cujus præclara *Venus* Athenis extra muros. *Ἀφροδίτη ἐν κήποις* dicta. Certaverat autem cum Agoracrito, cujus *Venus* eum Athenienſium judiciô fuiſſet poſthabita, *Nemeſin* eam vocavit Agoracritus: & Rhamnunte poſuit. Idem Alcamenes *Vulcanum* fecit, in quo ſtante ac veſtito leviter apparebat claudicatio non deformis, nim. *τὸ καλλιχωλεῖον*, Pet. Victor. l. 29. *Var. Lection.* c. 19.

Praxiteles, cujus opera, *Statua equeſtris* & *Neptunus equo inſidens* ac *Polybotes gigantem haſta petens*: Athenis in Ceramico: *Venus Gnidia* inprimis nobilis. Ejuſdem eſt *Cupido*, objectus à Cicerone Verri, ille propter quem Theſpiæ viſebantur, poſtea in Octaviæ Scholis poſitus. Item alter nudus, in Pario colonia Propontidis, par Gnidiæ Veneri. Romæ viſebantur Plinii tempore l. 36. c. 5. ejus *Flora*, *Triptolemus*, *Ceres*, in Hortis Servilianis: *Boni Eventus* & *Bonæ Fortunæ* ſimulachra, in Capitolio. *Mænades*, *Thyades*, *Caryatides*, & *Sileni*, in Aſinii Pollionis monumentis, & *Apollo* & *Neptunus*.

Cephiſodorus, fil. prioris: Cujus laudatum eſt Pergami *Symplegma*, Romæ, *Latona*, *Venus*, *Æſculapius* & *Diana*.

Scopas, fecit *Venerem*, *Pothon*, *Phaetontem*, in Samothracia cultos: Item *Apollinem Palatinum*, quem Lucullus advexit ex Inſula Apolloniatarum; *Veſtam ſedentem cum duabus chametaris*, & *Canephorum* &c. *Venerem* inprimis Praxitelea præſtantiorem, aliaque Plinio memorata *d. l.*

Bryaxis, Timotheus & Leochares, æmuli Scopæ, pariter fecêre cum ipſo *Mauſoleum*. In ejuſdem ſummo *quadrigam* marmoream quintus Artifex, Pythis, addidit. Timothei quoque manu *Diana* fuit Romæ in Palatio.

Meneſtratus, *Hecate* & *Hercule*. Epheſi in Dianæ Templo, famam adeptus eſt.

Socratis, *Charites* in Propylæo Athenienſium eximiæ fuêre.

Ageſander, Polydorus & Athenodorus Rhodii, ſimul fecerunt *Laocoontem*, *& liberos draconumque mirabiles nexus*, ex uno lapide, quod opus in Titi Imperat. domo fuit &c.

Sunt & in parvis marmoreis famam conſecuti Myrmecides, cujus *quadrigam cum agitatore* cooperuit alis muſca: & Callicrates, cujus formicarum pedes atque alia membra, pervidere non erat. Plin. l. cit. 36. c. 5. ubi plura, hanc in rem.

MARMOR, dicitur in Eccleſia Romana tabellula marmorea *imaginata*, quæ oſculanda offertur ad *Pacem* in Liturgia. Aliàs *Lapis Pacis*, quod vide, ut & Synod. Bajocenſem A. C. 1300. c. 10. Car. *du Freſne*.

MARMORA in Exemplis, vide ſuprà in voce *Exempla*.

MARMOREA Cœna, paraſitis exhibita, ab Heliogabalo. Lamprid. *in eo* c. 25. *Paraſitis in ſecunda menſa ſæpe ceream cœnam, ſæpe eburneam, aliquando fictilem, nonnunquam vel marmoream vel lapideam exhibuit.*

MARMOTINUS, apud Albertum *in Chron.* *Annuatim debent præſentare, ad Cameram Papæ, unum marmotinum, qui bene noſcitur à Curia & eſt minoris valoris, quàm florenus de Florentia*: monetæ Hiſpanicæ ſpecies eſt, florenô minor, aliàs *Marabotinus*, de quâ voce diximus *ſuprà*.

MARMOTTA, Italis dicitur Mus montanus, ſeu Alpinus, ut Plinius vocat l. 8. c. 37. quia in Alpibus frequens: Non enim peculiaris Alpibus eſt, ſed pares Ægyptus gignit. Quàm ſomniculoſum hoc animal, Scaliger docet *Exercitat.* 203. *Cum glirium ſpecie* (marmotæ) *in ſomno conveniunt. Hybernos enim totos menſes tranſigunt ſopore.* Et Geſnerus. *Hi mures multùm dormiunt & in cavernis ſuis deliteſcunt quas mirô artificiô fodiunt* &c. Agricola item, *In montibus quidem fœnum, quod in ſaxis molliſſimum creſcit, collectum, in cavernam deferunt, ut hyeme molliùs dormiant.* Stumpfius tandem, qui unam per biennium ſecum habuerat, in *Helvet. Chron.* *Cibi gratiâ hyeme tantùm dormientes effodiuntur.* Item, *Terraque effoſſa dormientes auferunt.* Et paulo poſt, *Portantur dormientes, quò libuerit. Neque enim facilè expergiſcuntur, niſi calor Solis, ignis, aut hypocauſti eos reſolverit.* Et rurſus, *Occiduntur etiamnum dormientes, cultrô in jugulum adactô, unde parùm prioribus pedibus moveri incipiunt. Sed exſpirant priùs quàm prorſus expergiſcantur.* Sed & Plinius, qui hujus muris meminit ſolus Veterum l. 8. c. 37. *Conduntur*, ait, *hyeme & Pontici Mures-conduntur & Alpini*: nempe in cavis ſuis altùm dormituri. Unde ſomnus Saulis & militum circumſtantium, in Sacris, qui tam altum dormiebant, ut Davidem & Abiſæum, uſque ad Regium procedentes tentorium & Saulis auferentes lanceam, non ſenſerint, rectè ab Hebræo Scriptore תרדמה מרמיטא *ſomnus Marmotæ*, vocatur. Quam vocem in *Bereſchit Rabba* duobus locis, ubi *marmuta* legitur, feliciter reſtituit Sam. Bochart. *Hieroz. Parte Prior.* l. III. c. 35.

MARNA, apud Æl. Lamprid. *in Alexandro Sev.* c. 17. *ô Marna, ô Jupiter, ô Dii Immortales*: Deus fuit Syrorum, cujus mentio apud Hieronym. quoque in *Vita* Serapionis. *Glorificetur in Urbe gentilium nomen Domini & ingrediatur ſervus ejus Gazam & Marnas corruat*: Item *Ep.* ad Lætam & alibi. Eôdem nomine Gazæi Palæſtini Jovem colebant. Stephanus in *Ἐθνικοῖς*. *Ἔνθεν δὲ καὶ τὸ Κρηταίου Διὸς παρ᾽ αὐτοῖς εἶναι, ὃ καὶ καθ᾽ ἡμᾶς ἐκάλουν Μάρναν, ἑρμηνευόμενον Κρηταγενῆ· τὰς παρθένους γὰρ οὕτω Κρῆτες προσαγορεύουσι.* Vide *Marnan*.

MARNA, nobile olim caſtrum Galliæ, in pago Landunenſi.

ad Saram flur. Vulgò *Marle*. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MARNAN, templum Jovis Cretenſis, in Gaza Palæſtinæ. Vocatur autem [illegible] in Græca *Marnam*. Stephanus [illegible] *Κρηταγενῆ*. [illegible], neque enim id ſignificat *Marnas*, ſed *Dominum hominum*. [illegible]. Vide Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec. 1.* ubi de *Mene*, *Hammone*, *Bel*.

MARNIA, quibusdam *Mernia*, vulgò *Mernus*, provinc. Borealis Scotiæ, in ora maris Germanici inter [illegible] ad Septentr. [illegible] Angusiam ad Occaſum. Extenditur [illegible], in ora.

MARNIXIUS, Philippus [illegible], nobilis Belga. Fœderis contra Inquiſitionem initi vel à Proceribus [illegible] A. C. 1566. Antverpiæ Præfectus, cum à Parmenſi Duce obſideretur, A. C. 1584. urbe deditâ, ſcriptis [illegible] abſtinuit. Nuptiis Friderici IV. Electoris Palatini cum Conſtantina Amitia Juliana Guilielmi Arauſionenſ. Principis filia conciliavit. Scripſit versus [illegible] elegantem. *Inveſtivâ*, contra Pontificios. Obiit A. C. 1598. De hoc Hugo Grotius: *Philippum Aldegondium*, *Arauſionenſi* [illegible], *urbeſque & populi regentem olim qui viderant*, *ad ultimum uſque diem literata quiete tranquillum mirabantur*. Vide Paul. Frcherum *Theatro Virorum eruditione clarorum*.

MARO, opifex fuit figulus, ſive, ut alii putant, magi cujuſdam viatoris mercenarius, Virgilii Latinorum Poëtarum principis pater. Vide *Virgilius* & *Mercurius*.

MARO, nomen urbis, valle & Marchionatus, in Italia, ſub Duce Sabaudiæ, in ora Genuenſi. Du Val. *Geogr.*

MAROBODUUS, Suevorum Rex, adoleſcens Romæ benignè ab Auguſto habitus, reverſus ad ſuos occupavit dominationem [illegible], ubique præter Marcomannos populares ſuos ſubjecit Lygios magnam nationem, Zumos, Guthones, Mugilones, Sibinos, & inter ipſos Suevos magnum populum, Semnonas. Victus acie ab Arminio, dein à nobili inter Gothones juvene nomine Catualdâ, profugo olim vi Marobodui, pulſus, atque ad Tiberium confugiens, per duodeviginti annos, Ravennæ habitus eſt.

MAROBUDUM, ſeu *Marobodi Regia*, Praga eſt *Aventino*, *Sanſoni*, *Britto*. Vide *Praga*.

MAROCANUM, ſeu MAROCHUM regnum, Gall. *Royaume de Maroc*, regnum eſt amplum, Barbariæ juxta Oceanum Atlanticum, qui ei ineſt ad Occidentem, uti regnum Fezzæ ad Boream. Segelmeſſa, Tafileta, & Darha, regiones Biledulgeridiæ ad Ortum, Tenſiſta regio ad Auſtrum. Sæpiſſimè unitum fuit regno Fezzæ, ut & nunc, ſub Rege Tafiletæ. Hiſtoria ſic habet: Sub Saracenis olim utrumque fuit, qui Feſſam *Aulam Occidentalem* appellârunt, quod Muhammedani Imperatoris quaſi altera ſedes eſſet. Imperium autem hoc Caliphæ aliive Reges externi tenuerunt, uſque ad A. C. 1053. quo Abul. Texifius, Almohavidarum ſive Lamptuniorum gentis princeps exteros pepulit. Inde Abrahamô, pronepote ejus, occiſô, Abdul-Mumen rerum potitus eſt, ex ludimagiſtro primus in Africa Pontifex & Imperator, qui Imperium Tripolim uſque protulit. Pòſt Abdulacus, è Merina familia, circa A. C. 1210. ſurrexit, e cujus poſteris, ultimum itidem Abdulacum dictum, circa A. C. 1480. Scirifius quidam delevit: ad quem genus retulêre Ahmedes & Muhammedes, fratres Scitifii, qui regiam ſedem Maroci fixêre, primò tributum paſſi à Muhammede Oatazeno, cujus familia, poſt Merinenſes extinctos, Feſſæ regnavit, mox verò eôdem ſuperiores redditi. Et Muhammedes quidem fratre mortuô, instructô bellô contra Muhammedem Oatazenum, cujus ſtudiis antea præfectus fuerat, eum vicit ac tandem ſuſtulit ſeculô præcedente. Nunc verò tractibus iſtis potitus eſt haud pridem Tafiletta, Princeps à loco paternæ juriſdictionis nomen nactus: Regis Marocani filiô apud Hiſpanos exulante. Vide Thuan. *Hiſt. l. 7.* Relation. Reſidentis Angl. *in App. Diar. Eur. Cent.* 19. &c. Ejus provinciæ ſunt 7. Suſa, Hea, Guzula, Teldeſa, Haſcora, Ducala, & *Marochia*, quæ præcipua eſt, & maximè fertilis cultaque, ut & quæ in Occaſum tendunt; Eſt hæc in mediterran. habetque ad Boream Haſcoram, ad Occaſum Heam, ad Auſtrum Guzulam, ad Ortum Darham regionem.

URBES REGNI MAROCHANI.

Agades, ſeu fanum S. Crucis. *Agades*, ſeu *Santa Cruz*.	Mazaganum, *Mazagan*.
	Meſſa, *Meſſa*.
Azaña, *Aſafi*.	Tagavoſtum, *Tagavoſt*.
Azamurum, *Azamor*.	Tarodantum, *Tarudante*.
Elmadina, *Elmadine*.	Tedneſta, *Tedneſt*.
Marochium, *Maroch*.	Teſza, *Teſza*.

Tejeuta, *Tejeut*.

MAROCHIUM, i. e. illuſtris & ſacra, Gallis *Maroc*, Hiſpan. *Marruecos*, Italis *Marocho*, ſedes regia, civitas ampliſſima & ſplendidiſſima, (ſub Principe enim Hali Joſephi fil. pluſquam centies mille numeravit domos,) cum palatio ſuperbiſſimo, in regno Marochano. Rex Almanſor plurimum ſplendoris huic urbi conciliâſſe dicitur, in qua turrem fuiſſe ferunt, cujus apex tria aurea poma ſuſtineret, magicis artibus incantata. An *Bocanum Hemerum* antiquis. Vide ibi. Sed à paucis annis valdè imminuta eſt, deficitque in dies, propter bella. 160. mill. paſſ. ab ora maris Atlantici 90. à confinio regni Fezzæ. Vide Ortelium. Sanſon. *Geogr.* Marmol. & Joh. Leonem, *in deſcr. Africæ*. Hiſt. *Tafileta*.

MAJORALICÆ, Thermæ ad radices Pyrenæorum, 5. leuc. ſupra Lgdunum Convenarum in Meridiem in ipſo limite Aragoniæ.

MAROJALUM, vicus vel villa Galliæ, ad Carim, *Mareuil ſur Cher*, in extremis Turonum finibus, ſeu ipſo Turonum, Biturigum Bleſenſiumque confinio. Hic Eccleſiam S. Martini, incenſam eſſe A.C. 594. ab exercitu Guntchramni Regis tradidit Gregorius Turonenſ. Ibidem Cuppa, Comes ſtabuli Chilperici, dum filiam Badegiſili Cenomannorum Epiſcopi noctu per vim rapere conatur, à Magnatrude matre magna cum ſuorum clade repulſus eſt, A.C. 590. Item villa Regia Aurelianis propinqua, quò Epiſcopi Ducesque & populus convenêre, regnante Chlotariô Chlodovei juniore filiô: *Mareil* vulgo, in ſilva Aurelianenſi. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MARONEA, Ciconum civitas Archiepiſcopalis in Thracia, apud oram Hebri, ad Stermum fluv. *Steph.* præſtantiſſimô vinô laudata. Tibull. *l. 4. Eleg.* 1.

Villa Maroneæ ſedatus lumina Bacchus.

Iſmarus Horatio, Od. [illegible] Sophiano *Maregna Sophiano*.

MARONES ſeu MARRONES, in *Vita* Odonis Cluniacenſ. Abbatis iidem cum *Marrucis*, uti eos idem Odo vocat in *Vita S. Geraldi l.* 2. c. 17. nomen eſt, quô appellatæ circa Alpium juga Saracenicæ gentis reliquiæ. Saraceni enim Afri, cum tempeſtate vaſtati in Provinciæ oram eſſent ejecti, Leone Philoſophô imperante, illam poſtmodum regionem inſederant, tenueruntque annis aliquot, quæ circa *Maurum Montem*, in Italiæ Galliæque confiniis apparet, caſtrôque Fraxineti expugnatô, ob adjacentes ſilvas latrociniis & excurſionibus eorum opportuniſſimô, vicinas provincias vaſtaverunt, tandemque Alpium caſtella & juga inſederunt; unde in Burgundiam & Italiam ſæpe excurrerant: eô proceſſu temporis virium provecti, ut ipſe Hugo Rex Italiæ, cui admodum moleſti erant, eos adortus fruſtra fuerit. Verum haud multo poſt vicini Toparchæ, collectô exercitu, non ex Alpium modò, quibus inhæſerant, jugis, ſed ex ipſa Provincia, abſcedere ipſo principe eorum ſede, Fraxineto, penitus exegerunt diſſipâruntque. Quod quidem ſubſidium tamen Rotboldo Forcalquerii Comiti Arduino Hypoproge Marchioni & Aymoni Comiti attribuit *Chronicon* Novalicienſe; Wilhelmo verò Comiti Provinciæ, Rotboldi fratri, Glaber *l.* 1. *c.* 4. Vide Car. du Freſne in voce *Marrones* & Autores ei hanc in rem laudatos. Witikindum *l.* 3. Luithprandum *l.* 1. *c.* 1. Bonifacium Archiepiſcopum Moguntinum *Ep.* 19. Ekkehardum Jun. *de Caſibus S. Galli c.* 5. Ruffum *in Comitibus Provinciæ p.* 50. Alios, nec non ſupra in *Maraunu*.

MARONIAS, urbs Syriæ, Chalcidicæ regionis. *Ptol.* unde *Maronitæ* hæretici. Aliis urbs eſt Palmyrenes, 30. mill. paſſ. à Palmyra in Borea Chalcidem verſus, à qua 50. milliar. in Eurum diſtat, uti & 80. ab Antiochia.

MARONITÆ, populi Palæſtinæ, in Libano. Item à *Marone* quodam dicti: Jacobitarum, Neſtorianorum ac Monothelitarum deliria olim ſecuti, ſeceſſione ab illis factâ, ſub Balduino IV. Rege Hieroſolymitano & Almerico Patriarcha Latino Antiocheno poſt ann. 500. cum Latinis coaluiſſe dicuntur. Poſtmodum horum in Oriente rebus in deterius ruentibus, remiſit amicitia, ſed A. C. 1445. ſub Eugenio IV. miſſô in Cyprum legatô, redintegrata narratur, &c. Linguâ utuntur, quæ aliquid ex Syriaca mutuatur. Jacobitiſque ac Neſtorianis quoque communis eſt, quamvis hi illam paulo aliter pronuntient, ſcribantque. Commercium cum Arabibus effecit, ut hodie non niſi in ſacris illâ utantur, exceptis 5. aut 6. circiter vicis, qui majorum linguæ tenaces extiterunt, quæ miſcella quædam ex Syriaca & Arabica eſt. Se *Talmid Roumie*, i. e. diſcipulos Romæ vocant. Patriarcham habent, Archiepiſcopos, Epiſcopos & circiter 150. parochos. Sedes Patriarchæ Canobinum eſt, monaſterium in rupe extructum: A Turcis ſæpe, quibus ſubſunt, in proximos montes ſe ſubducere coguntur, tam inopes, ut etiam Epiſcopi illorum victum ſibi manuariis artibus quærere neceſſe habeant. Colunt autem hortos, & agros. Quamprimum Epiſtola vel Evangelium à Miniſtro, Syriacè prælectum eſt, mox idem Arabicè exponit, quæ lingua omnibus nota eſt: Inter legendum Auditores caput inclinantes ſecum ſubmurmurant *Num*, i. e. omnino, & *Eynam*, i. e. certe, profectò confirmantes aliquando juramento, *Eynala*, hanc eſſe veritatem Dei. Jejunia per annum obſervant quatuor: Sacerdotes magnô honore colunt, qui cæruleâ in pileo faſciâ à reliquis diſtincti, conjugati ſunt; cùm Epiſcopi bibunt, reliqui vel ſurgunt honoris ergò, vel humi ſe proſternunt, felicia ipſis apprecati. In Sacramentorum adminiſtratione ferme Occidentales ſequuntur. Guil. Tyr. *l.* 22. *c.* 8. Jac. Vitriac. *l.* 1. *c.* 77. &c. Porrò Jejunia olim ſeu Quadrageſimas obſervabant ſex: Primam & Majorem ante Paſcha: Secundam Sanctorum Apoſtolorum: Tertiam Aſſumptionis Deiparæ: Quartam Exaltationis S. Crucis: Quintam Nativitatis Domini: Sextam denique Ninives vel Jonæ. Quadrageſimam Paſchalem auſpicabantur ab hebdomade Sexageſimæ: ſecundam à feria 2. poſt Dominicam Trinitatis, uſque ad feſtum Petri & Pauli: tertia erat dierum 14. ante Feſtum Aſſumtionis: quarta unius ſeptimanæ: quinta 40. dierum ante Nativitatem: ſexta denique trium dierum in hebdomade ante Septuageſimam. Et quidem, eâ hebdomade, quæ Quadrageſimam Majorem præcedit, i. e. Sexageſimæ, à carnibus abſtinebant, reliquis cibis & vinô utentes uſque ad Feriam 2. Quadrageſimæ. Ab hac verò uſque ad Paſcha, non carnes ſolùm non, ſed nec ova, aut piſces, manducabant, à vino inſuper abſtinentes. In ſecunda Quadrageſima, carnibus, ovis & lacticiniis abſtinebant, piſces tamen aliaque comedebant & vinum bibebant, idque bis de die; ſic tamen ut non ante Meridiem. Idem obſervabant in Jejuniis Aſſumtionis, S. Crucis & Nativitatis. Jejunium Ninives ſimile erat jejunio Majoris Quadrageſimæ. Hodie, magna ex parte, Romanæ Eccleſiæ tantum jejunia obſervare, ait Car. du Freſne voce *Quadrageſima*, ex Filciaco *de Quadrageſ.*

MARORA, Sargarauſenæ in Cappadocia urbs. *Ptol.*

MAROS, populi Indiæ, montium accolæ, & per totum tractum oræ Oceani prætenti, liberi ac Regum expertes apud Solinum. *c.* 55. Item nomen Regis, qui Labyrinthum condidit. *Mendes Diodoro*. Salmaſ. *ad Solin. p.* 659.

MAROTIMUS, in *Charta* quadam vetere apud Sammarthanos, Vide ſuprà *Marmita*.

MAROZIA, Romana, Theodoræ filia, impudentia, ſceleribus, &

& tyrannide in Eccleſia Romana exercitâ famoſa. Formâ & ingenio dotata, plerosque nobilium Romanorum in caſſes ſuos pertraxit. Mole Adriani, quæ ad Adelbertum ſpectabat, Tutore Marchion m. ex qua Albericum filium ſuſcepit, potita, poſt Adelberti mortem, filio ejus Guidoni nupſit. Creavit & removit Papas pro lubitu. Hinc Johanne XI. deturbatô, Petrôque fratre ejus occiſô, Leonem VI. carceris pædore confectum, ſurrogavit A. C. 931. Johanne XII. quem ex ſcelerato concubitu cum Sergio III. ſuſceperat. *Proh pudor, proh dolor!* exclamat Baronius *in Annal.* Plat. *in vita Pontif.* Luitpr. *l.* 3. Flodoard. *in Chron.* &c.

MARPAHIS, apud Paul. Diaconum *Hiſt. Longob. l.* 2. *c.* 6. & 9. Strator eſt, quod officium apud Longobardos nomen accepit, ex German. *mar.* i. e. *equus*, & Latino *puer*. Vide Domin. Marrum *in Hierol.*

MARPESIA, prima Amazonum regina. Juſtin. *l.* 2. *c.* 4. Vide & *Martheſia*.

MARPESSA, filia Eveni ſpecioſa, uxor Idæi, omnium illius ſeculi virorum formoſiſſimi, mater Cleopatræ pulcherrimæ fœminæ, uxoris Meleagri. Hinc maritus fertur tam tenere adamâſſe, ut, cùm eam Apollo rapere conaretur, ſumptô arcu & ſagittis raptorem invadere non dubitârit. Verùm cum ejus recuperandæ ſpes nulla ſupereſſet, mater eam pro Marpeſſa Alcyonem nominavit, quod fatum cum eâ ſimile ſortita videretur. Homer. *Il.* 1. v. 553.

MARPESSUS, Myſiæ oppid. apud Idam montem in agro Trojano, unde ortum habuit Sibylla Helleſpontica, teſte Lactantio *l.* 1. *c.* 6. Item mons in Paro inſula candidi marmoris ferax. Hinc *Marpeſia cautes* apud Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 471. *Steph.* [illegible] *Marpeſſa* itaque eſt [illegible] *maar-beſſa*, i. e. *caverna exciſionis*. Bochart. *l.* 1. Chanaan. *c.* 14.

MARPSIAS, litigioſus quidam, nugax ac turbulentus Rhetor, quem traducit Ariſtoph. *Acharn. Act.* 2. *ſc.* 6.

De MARPURG Conradus, vide *Conradus*.

MARPURGUM, vulgo *Marpurg*, oppidum non ignobile Haſſiæ, quod mortuô Henricô Haſſiæ Landgraviô, cùm filii inter ſe partirentur hæreditatem paternam, obtigit Ludovico minimo natu, Epiſcopo Monaſterienſi, A. C. 1308. Iterum, cùm Ludovici Mitis fil. primogenitus Ludovicus Pius Caſſellas obtineret, junior Henricus Marpurgum nactus eſt, mortuus A. C. 1483. in cujus filio Wilhelmo Marpurgenſis linea eſt terminata. Cum dein ſub Philippo Magnanimo, Pontificiâ religione abolitâ, monaſteria in Scholas & Xenodochia converterentur, hinc Academia Marpurgenſis initium duxit, cujus tamen privilegia demum A. C. 1541. promulgata ſunt. Ejuſdem Landgravii auſpiciis colloquium hîc, inter Lutherum, Melanchthonem, Zuinglium & Oecolampadium habitum eſt, A. C. 1529. cui etiam Bucerus & Capito interfuerunt: Ibi in omnibus Chriſtianæ Relig. capitibus conventum eſt, exceptô articulô S. Cœnæ, in quo tamen tolerantiæ mutuæ lex ſancita. Ex hujus filiis ſecundo genitus Ludovicus Marpurgum nactus eſt: quô ſine prole extinctô A. C. 1604. Mauritio Guilielmi filio ditio hæc ſortitò obtigit, qui Reformatâ religione introductâ, cives turbarum hinc concitarum reos, clementer habuit, condemnatus tum in hac cauſa, tum Walleccia à Ferdinando II. A. C. 1622. & Ludov. Darmſtattinus, cui Marpurgenſis ſucceſſio à Cæſare addicta eſt, Auguſtanam confeſſionem ſolenni pompâ in Academiam A. C. 1625. reduxit. Tranſegit cum hoc Mauritii filio Guilielmus A. C. 1627. cujus Vidua aliquot prœliis contra Cæſareanos victrix, reſumtâ controverſiâ Marpurgenſi, adverſus Darmſtattinos bellum feliciter A. C. 1640. geſſit. Vide Phil. Jac. Spenerum *Syll. Gen. hiſt.* & de Colloquio Marpurgenſi Abr. Scultet. *in Annal. Eccl.* Lutherum *tom.* 4. *Jen. c.* 10. &c. Confluxiſſe in urbem hanc duodecies centena Millia hominum dicuntur, cùm Eliſabetha Haſſiaca, à Gregorio IX. inter Sanctas relata, publicè hîc promulgaretur, A. C. 1237. &c. Vide quoque *Mattiacum* & *Mariſpurgum*. Adde hîc, quòd Controverſiam perſtatam *Marpurgenſem* ita exſequitur Tob. Pfannerus; Philippus Haſſiæ Landgravius Smalcaldici fœderis aliarumque rerum geſtarum memoriâ celebris, morti jam propinquus, provincias (quarum ex inſtituto Ottonis & more Majorum, nonniſi unicus hæres eſſe debuerat) in 12. uncias partitus, Guilelmo Caſſelano ſemiſſem, inferiorem nempe Haſſiæ & meliorem Zigenhainenſis Comitatus partem; Ludovico Marpurgio tres uncias, ditionem nempe ad Lanum, cum Niddæ Comitatu, adſcripſerat: Philippus Reinfelſius atque Georgius Darmſtattinus, uterque in dimidium quadrantis, iſte nempe ad inferiorem, hic ad ſuperiorem Cattimeliboci Comitatus partem, vocatus. Addita extremis tabulis verba, quibus cuicunque heredum, ſine maſcula prole obituro, cæteri æquis partibus ſufficiebantur. Et vitâ functus Philippus Reinfelſius locum ſubſtitutioni fecit, nullo heredum certamine temeratæ. Non eadem concordia Ludovici hæreditatem partientibus conſtitit, qui Mauritio Caſſellani, & Ludovico, Friderico atque Philippo, Georgii Darmſtattini filiis, utriſque ex ſemiſſe in ſtirpes dividunda heredibus inſtitutis, pœnam adjecerat, ut parte ſuâ excideret, ſi quis aut ſupremo huic judicio obniteretur, aut in religione quid mutare auſurus eſſet. Commiſit pœnam Mauritius, quem, Auguſtanâ Confeſſione neglectâ, Reformatorum ſacra amplexum, Teſtamenti beneficiô excidiſſe Darmſtattini contendebant; quod tamen nec ipſos quidem ſatis reveritos Caſſellani regerebant, tres partes hæreditatis, in capita ſcil. diſtribuendæ, ſibi vindicantes. Et tractata coram arbitris, more Haſſiacæ Domûs, ex utriuſque Familiæ Miniſtris Ordinibuſque pari numerô delectis, de vi Teſtamenti quæſtio, quorum tamen ſententiâ Darmſtattini ſtare recuſantes, rem ad Cæſarem detulêre. Hic illis æquior & acuendæ Georgii induſtriæ, in perſuadendo ſocero Saxoniæ Electore curatius adhibendæ, ut is tunc maxime ... tum, Principes in Bavarum Electoralem dignitatem ratam haberet, Comitiis Ratiſbonenſibus, contra Caſſellanos pronuntiavit, non terras tantum, ſed & percepto ex eis hactenus reditus Darmſtattinis reſtituere juſſos. At hi Ferdinandum potentiâ, non ex recto ſtatuiſſe cauſati, ſententiæ parere detrectabant; & quamvis Mauritius cum Darmſtattinis certas in leges conveniſſet, A. C. 1627. conſenſu Procerum provinciæ atque Sacramentô firmatas. Guilielmus tamen, Mauritii fil. tanquam pactis vi atque metu extortis, quo firmiori munimento adverſus agnatos, Cæſaris gratiâ ſuitos, fruſtraret, Gallorum Suecorumque partes amplexus eſt, quorum opibus nixi Caſſellani, cum durante bellô Germanicô Darmſtattinos multis modis afflixiſſent, operâ tandem Erneſti, Saxoniæ Ducis, ita cum illis tranſegêre A. C. 1647. ut ex Ludovici hæreditate dimidiam ſemiſſis, quæ *Marpurgia portio* vocabatur, atque ex altera dimidia (quarum quævis viginti quinque aureorum millia annuos reditus conficeret) 5000. ſibi ſervarent Caſſellani, reliquam ejus dimidiæ cum Gieſſenſi portione Darmſtattini haberent, quæ tractata conventaque, cum Oſnabrugæ de pace ageretur, ſecutâ Weſtphalicâ pactione rata habita finem tandem acerbæ diutinæque liti impoſuêre. Hactenus ille, *de præcipuis Germ. Princ. pp. Geneal.*

MARQUARDUS Freherus, JCtus Auguſtanus celeberrimus, auctor plurium operum. Scripſit inter alia Corpus Hiſtoriæ Gallicæ.

MARQUARDUS Leo, Auctores Occidentis enarravit, &c. Editus liber Ingolſtadii A. C. 1610.

MARQUARDUS de Suſannis, Italus. Scripſit *de Cœlibatu*, *de Judæis*, &c. Geſn. *in Biblioth.*

MARQUEMONTIUS Simon, vide *Simon*.

MARRASIUM, Perſidis, oppid. mediterraneum *Ptol.* olim clarum, Perſepoli & Arbaxæ finitimum. Vulgo *Marasa*.

MARRERIUS Martinus, vide *Martinus*.

MARRES, Ægypti Rex, operâ corniceis uti conſueviſſe in literis, quô terrarum vellet, mittendis, eique mortuæ ſepulchrum ſtatuiſſe, ad lacum Myridis, prope Crocodilorum oppidum, legitur apud Ælian. *de Animal. l.* 6. *c.* 7. Sed omnino Ægyptiacæ vanitati tribuendum, quod ibidem dicitur, cornicem, ſimul ac audiiſſet, quò perferenda eſſet epiſtola, quæ regiones tranſeundæ, ubi quieſcendum, eò, prout acceperat, iter direxiſſe. Captum hæc brutæ animantis excedunt: ſed ſolent homines de magnis loqui majora, ut magis ſint admirationi. Quamvis ſint qui fidem habeant; ſed putant, malum genium alitem hanc duxiſſe. Quomodo Barbari, Chriſtianis Tyrum obſidentibus, columbæ miniſteriô in literis mittendis uſi ſunt; Chriſtiani autem in caſtris ſuis, alite conſpectâ, tantum excitârunt clamorem, ut ea conciderit, huicque illi literas contrarii argumenti alligârunt, atque ita illuſerunt obſeſſis, vide apud P. Æmilium *de Francorum geſtis l.* 5. *in vita Lud. Craſſi* & Petrum Juſtinianum *Hiſtor. Ven. l.* 2. Cujuſmodi alia ex Romana Batavaque hiſtoria adferri poſſent varia: de tinnunculis indigitabo ſaltem locum Plinii *l.* 10. *c.* 37. Plura Voſſ. *Idol. l.* 3. *c.* 98.

MARRHAMUS Radulphus, vide *ibi*.

MARRIA, vide *Marnia*.

MARRICHE, Parthiæ urbs. *Ptol.*

MARTONA, vulgò *Renelle*, quaſi *Maronella*, aut quaſi *Ranula*, vel *Ranella*, à ranarum copia, amnis Galliæ, Rothomagô ad Occidentem in Sequanam influens, *Hadr. Valeſ.*

MARRONES, vide *Marones*.

MARRUBII, populi Italiæ circa Fucinum lacum, ſic dicti vel à rege *Marrubio*, vel quòd circa *mare* habitabant. Stagna enim & lacus veteres etiam Maria appellabant. Urbs *Marrubium*. *Marius Leand.*

MARRUCI, vide *Marrones*.

MARRUCINI, populi Italiæ in regione Marſorum. Sub Samnitibus *Bandrando*, inter Veſtinos ad Occaſum & Frentanos ad Ortum prope Aternum fluv. ubi nunc pars Occidentalis Aprutii citerioris. Sil. *l.* 8.

Marrucina ſimul Frentanis æmula pubes.

MARRUGINA, in *Gloſſis* optimæ notæ redditur [illegible], *paliuri ſpecies*, *quæ eſt arbor ſpinoſa*. Ubi *marrugina* idem videtur, quod [illegible]; quam vocem uſurpat Chaldæus Interpres, ad locum 1. Regum *c.* 12. *v.* 11. *Pater meus caſtigavit vos ſcuticis: & ego caſtigabo vos ſcorpionibus*; uti reddunt Græci Interpretes, *Joſephus*, *Hieronymus*, & *Arabs*. Certè cùm hîc animal nequaquam, ſed flagri genus ſcutica gravius ſignificari, conſtet, Hebræi *virgam ſpineam* aut *flagellum ſpinis aculeatum*, intelligunt: *Chaldæus* [illegible] *maraginin*, habet, à ſingulari [illegible] *maragna*, quæ ipſiſſima vox Græca eſt [illegible], *Platoni Comico* pro *equeſtri flagello* uſurpata. Quod Pollux *l.* 10. *c.* 13. [illegible] his verbis teſtatur. [illegible] Sic *Heſych.* [illegible] uti locum reſtituit *Bochart.* Namque & alibi [illegible], cum proſtheſi [illegible], eidem exponitur, [illegible], *flagellum*, *virga* &c. Qui quamvis [illegible], i. e. *lorum bubulum* interpretetur, tamen non rejiciendi Hebræi, qui ſpinæ genus eſſe ſtatuunt. Potuit enim id verbi primò *virgam ſpinæ*, *ad inſtar ſcorpionis*, *aculeatam*, ſignificare, prout idem *Heſych.* [illegible] vocat; deinde *ad* [illegible], pro *loro bubulo* & quovis alio *flagello* ſumi &c. Vide Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 4. *c.* 29.

MARRUVIUM, idem quod *Marrubium*: nunc *Morrea*, caſtrum Aprutii Ulterioris prope Lirim fluv. 5. milliar. à Lacu Fucino, paulo minus à limite ditionis Pontificiæ *Magino*, *Cluverio*, Aliis. Sil. *l.* 8.

Marruvium veteri celebratum nomine Marri.
Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 750.
Quin & Marrubia venit de gente ſacerdos.
Magnus Stradem. Nic. *Leyden.*

MARS, Deus belli ab antiquis creditus, dictus Varroni *l.* 4. *de LL.* quòd *maribus* in bello præſit, aut certè à Sabina dictione *Mamers*, quo nomine illi *Martem* dicebant. A Poetis *Mavors* dictus per epentheſin. Jovis ac Junonis filius eſſe fingitur, vel, ut *Ovid.* fabulatur, ſolius Junonis. Cum enim olim Juno turbata, quòd animadvertiſſet, Jovem percuſſo capite ſine feminæ commercio procreaſſe Minervam, versùs Oceanum proficiſceretur, ut ſciſcitaretur, quo pacto & ipſa ſine viro parere poſſet, itinere fatigata ſedit fores Floræ Deæ, conjugis Zephyri, conſedit. Cumque interrogata ab ea eſſet, quam ob cauſam ad Oceanum pergeret, rationem reddidit. Quâ cognitâ, facturam ſe voti compotem Deam pollicita eſt, ſi id Juno Jovem celaret. Quod cùm Juno jurejurando affirmaſſet, mox illam Flora monuit, in campis Olenii florem eſſe, quo tactò ſtatim conciperet ſine viro. Id experta Juno concepit, & Martem peperit. Hunc ferunt poſteà cum Venere concubuiſſe, eoſque Vulcani verubus, ut erant nudi, occultis laqueis irretitos, Deorum omnium riſui expoſitos fuiſſe, donec Neptuni precibus motus Vulcanus eos diſſolvit. Sororem habuit Bellonam, belli Deam. Sacrum ei fecerunt equum, lupum, canem & picum, quos in Dei hujus tutela eſſe credi voluerunt. Salios habuit ſacerdotes & Flamines, qui ab eo *Martiales* dicebantur. Ex Venere Hermionem, Cadmi uxorem, ex Rhea Romulum & Remum, ex Thebe, Aſopi filia, Evadnen, ſuſcepiſſe dicitur. Vide Heſiod. *in Theogon.* Lil. Giraldum, *l.* 10. *hyſt. Deor.* Natal. Comit. *in Mythol.* Thom. Dempſter. *Antiqq. Rom. paſſim*, Alex. Roſſæum, *in Myſtagogo poëtico.* Servius *in l.* 8. *Æn.* annotat, moris fuiſſe apud Romanos, ut is, qui belli curam ſuſceperit, ſacrarium Martis ingreſſus, primò ancilia commoveret, poſt haſtam ſimulachri ipſius, diceretque: *Mars, vigila!* Ponitur ſæpiſſimè pro ipſo bello. Hinc *Martius*, i. e. *bellicoſus*. Eſt & ſtella una ex 7. erraticis ſupernè Jovi proxima, quatuor & viginti menſibus & 6. diebus orbem luſtrans. Lucan. *l.* 1. *v.* 663.
Et Cœlum Mars ſolus habet ——
Cæterùm quid nomine Martis veteres poëtæ, & philoſophi intellexerint, prolixè docent *Lil. Giraldus* & *Natal. Comes.* Hinc *Martius*, menſis primus anni olim apud Romanos, quem Romulus genitori ſuo Marti conſtituit. Ovid. *Faſt. l.* 3. de quo infrà. Cæterum *Mars* Græcis Ἄρης, quod ex Hebr. ערץ, quemadmodum & *Herus*, & Ἑρμῆς, & *Heros* &c. deſcendit. Unde Judic. *c.* 8. *v.* 13. LXX. Interpretes Ἄρης vertunt, ἀπὸ ἀναβάσεως Ἄρης, ubi Sol & Mars pro eodem ſumti. Georg. Hornius *Hiſtor. Philoſ. l.* 1. *c.* 6. Effinxêre eum Veteres ardentem, nunc in curru, nunc in equo, armatum, cum haſta & flagello, gallumque interdum ei, ob militum vigilantiam, comitem adjunxêre. Antiquiſſimum templum habuit Romæ, in Campo Martio: Eidem ædes fuit in Circo Flaminio, quam Hermodorus Salaminius architectatus eſt; in Capitolio, quam T. Tatius vovit & exſtruxit, cujus ſimulachrum Jovi Capitolino cedere noluiſſe aliquibus proditum; in Vaticano quoque. Sic *Mavortis* ædicula regione 4. fuit. Præterea cum Venere commune templum & altare habuiſſe, indigitat Claudianus *Carm. de Magnete.*

Mavors, ſanguineâ qui cuſpide verberat urbes,
Et Venus, humanas quæ laxat in otia curas,
Aurati delubra tenent communia templi.

Illi extra portam Capenam Romanos ſacrificaſſe, refert Joh. Roſin. *in Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 4. *in Jano* Currum ejus comitatumque deſcribens Homerus *Iliad.* Ε. Δεῖμον, i. e. *Terrorem*, Φόβον i. e. *Pavorem*, & Ἔριδα ſeu *Contentionem*, illi attribuit. Paulo aliter Virgilius *Æn. l.* 8. *v.* 701.

—— —— *Triſteſque ex æthere Diræ,*
Et ſciſſâ gaudens vadit Diſcordia pallâ:
Quam cum ſanguineo ſequitur Bellona flagello.

Idem *Æn. l.* 12. *v.* 335.

—— *circumque atræ Formidinis ora,*
Iræque Inſidiæque, Dei comitatus, aguntur

Famam *Martis* aurigam facit Papin. Stat. *Thebaid. l.* 1. miniſtros verò *Furorem, Iram, Pavorem*, &c.

EPITHETA QUÆDAM MARTIS.

Ἀλλοπρόσαλλος: apud Homer. Il. ε. v. 831. 889. audit, ob varias bellicæ Fortunæ viciſſitudines.

Enyalius, quaſi Ἐνυοῦς υἱὸς, i. e. *Bellonæ filius*, cujus tamen frater potius erat, à Græcis frequenter dictus eſt.

Gradivus, à *gradiendo* vel *progrediendo*: ſive à vibratione haſtæ, quod Græcis κραδαίνειν, appellatus: templum habuit elegans & magnum, extra urbem, prope portam, in via Appia, quod *templum Martis extramuranum* à P. Victore vocatur. Reſtituit ampliavitque L. Corn. Sulla Felix, ac ſuprà 100. in eo ſtatuit columnas, Juxtà quod extra portam Capenam Manalis erat lapis; de quo vide ſuô locô.

Heſus, itidem Ἀζίζος, cum Mercurio, πάρεδρος fuit Elagabali, apud Emiſſenos. vide infrà *Sol.*

Quirinus, à Sabinis nuncupatus eſt, à *Quiris* haſta, quâ uti exiſtimabatur. Hujus templum in 1. urbis regione collocatur: fuitque prope portam Capenam, intra urbem. Vide in voce *Quirinus.*

Sedens, vide hic infrà.

Thracius, apud *Minucium Felic.* à gente bellis aſſueta, quæ ipſius & Bellonæ, captivos immolabat. Colchatur autem præcipuè, in ea civitate Thraciæ, cui *Creſtone* nomen Oiſelius *ad Minucium.*

Thuras, itidem infrà.

Ultor, ab *ulciſcendo* dictus: templum habuit in Foro ſuo maximum ac ſumtuoſiſſimum, cùm opere, tum artificiô, ab Auguſto exſtructum, bellô Philippicô, quod Patris ſui ulciſcendi cauſâ ſuſceperat. Vide Sueton. *Aug. c.* 29. & cui magnificentiam ejus multis celebrat Ovidium *Faſtor. l.* 5. In aditu ejus, ante fores, ab utroque latere, *Martis* & Veneris erant ſtatuæ, teſte eôdem *l. Triſt.* 2. Ad iſtum Apellis tabulam poſuit Auguſtus, in qua Alexander triumphans, Belli imaginem vinctis ad tergum manibus, quaſi captivam, ducit: nunc in eo parta ciborii Romana, cujus veſtigia ſer pro ſignô liberum habet. Idem, Auguſtus non multo poſt templum *Martis* bis Ultori, in Capitolio, erexit, in quo ſigna, à Parthis reddita, ſuſpenſa ſunt, Sueton. *loco cit.* Dionyſius *l.* 54. ubi factum id tradit, ad ſimilitudinem Jovis Feretrii. Icones horum templorum in nummis conſpici, quorum unum exhibet Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 10. *&c.*

MARS *ſedens*, cognoſcens, Romæ in Templo Bruti Callaici, apud Circum Flaminium, ad Labicanam portam. Scopæ manu factus ex marmore, memoratur Plinio *l.* 36. *c.* 5.

MARSACI, populi *Germaniæ.*

MARSACUM, pagus Petrocorii, dimidiô milliari ab urbe Perguria. Ibi fons, maris inſtar fluens refluenſque. *Merula.*

MARSALIUM, vulgò *Marſal*, oppidul. Lotharingiæ probè munitum, ad Seiam amnem; ſub Gallis ab aliquot annis. Vix 1. leuc. à Mojennico in Ortum, & 4 Nanceio, intra paludes. *Baudrand.* A *Sale* dictum inter Medianum Vicum *Moyen, Vic*, & Decem Pagos *Dieuze.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MARSALQUIVIRIUS Portus, Africæ, in ora Barbariæ, ſub Hiſpan. prope Auranum *Oran.*

MARSAN, tractus Galliæ, in reliquis Aquitanicis: vetus Vicecomitum ſedes, olim ſub Comitib. Bigerronum, dein in familiam Benearnenſem tranſiit. Hodie Principi Harcurtio paret. Caput eſt *Mont-Marſan*, conditum à Vice Comite Petro. Solum neque hominum neque earum rerum ferax eſt, ſecale tamen, milium, cetamque cum melle profert. Moretus *Diction. Hiſt.*

MARSANA, nomen principis. Eſther. *c.* 1. *v.* 14.

MARSANUM, Græcè Μαρσανὸν, mons Pæoniam, à Thraciæ Pæoniæ regione determinans; ubi Bonaſus naſcitur: aliàs *Hœmo* & *Merrianus* dictus. Unde forte *Marsana* appellatum eſt Pæoniæ oppidum, quod *Magrenia Ptolemæo.* Vide Salmaſ. *Exercit. Plin. ad Solin. p.* 858.

MARSATII, populi Batavorum, quorum pagus *Marſen.* Plin. *l.* 4. *c.* 15. *Ortel. Marſaci*, Tacit. *l.* 4. *Hiſtor. c.* 56.

MARSCALCUS, aliis *Marſcalkus*, primò agaſonem ſignificat, i. e. qui equos curat, colit, pabulô donat, expolit & adornat. *Marc* enim Teutonicè & Angl. equus, vel potius equa; *ſchalc*, ſervus, miniſter eſt. Sic *Mareſcalcus* equorum miniſter, vel potius equarum, quòd præſtare olim hoc genus videbatur. Virg. *Georg. l.* 1. *v.* 59.

Mittit & Elidum palmas Epiros equarum.

Vide quoque Hom. *Il.* Σ. Plin. *l.* 8. *c.* 42. &c. Apud Becanum *Francicorum l.* 2. peritum notat in tractandis & curandis equis. Hinc pro Medico & Divis ipſis, quos morborum ſanationi præficiunt ſic Divus Antonius *Mareſcalcus* ignis ſacri dicitur. Inde etiam, quòd calceos appingunt equis ferrarii, *Mareſcalci* utique nuncupantur. Sic omnino voci ab equo origo eſt: humile olim officium, & *Mareſcalci* inter paſtores numerati, diſtinctique invicem ſuis gradibus, juxta numerum equorum, quibus præfuêre. Unde & pro Stabulario, ſicut *Mareſcalcia* pro ſtabulo. Sed ut è tugurio Capitolium, ſic è ſtabuli miniſterio, ad ampliſſimos Regni Magiſtratus irrepſit *Mareſcalci* appellatio. Haud ſecus, ac Equiſonis apud veteres Romanos, quæ, *Varrone* atque *Nonio in Equiſo* teſtibus, primùm de equorum moderatore, uſurpata, poſtea ad cæteros omnes, quibus rei alicujus regimen credebatur, eſt delata. Ita *Mareſcalci* demum nuncupati ſunt, non ſolùm ſtabuli regii curatores & præpoſiti, ſed & regiæ domus, regii exercitus, curiarum regiarum, minorumque plurium officiorum adminiſtratores, nihil cum equis ſive ſtabulis commune habentes. Nec dedignantur humilem rei originem ſummi Principes, etiam in apice ſuæ dignitatis, profiteri. Unde Saxoniæ Elector, Imperii *Archimareſcallus*, in inauguratione Imperatoris, ſedens in equo, menſuram deavenæ acervo, ad id unicè congeſto, accipere & famulo primitus venienti miniſtrare ſolet, ſecundas in avenæ hujus diſtributione *Vicemareſcallo* ejus Dn. de Pappenheim, tertias *Mareſcallo* curiæ agente. Vide Auream Bullam *c. penult.* Videtur autem ſub hodierno Imperio idem eſſe *Mareſcallus*, quod ſub Carolo M. *Comes ſtabuli*: & in Imperio Orientali *Proteſtrator & Comes equorum*, quorum hic Imperatori parat & profert equum, ille aſcendentem ſurrigit & ſedenti frena moderatur. Longobardis *Marpais*, vel *Marhais*: Anglo Saxonibus *Horſtheguus.* Interim inter *Mareſchallum* & Comitem ſtabuli id olim videtur fuiſſe diſcriminis, quòd Comes in ſtabulo unicus, *Mareſchalli* plures: Ille à Principe datus, hi à Comite aſſumti ſunt. Imperium igitur ſtabuli penes Comitem, miniſterium inter Mareſchallos fuit. Elatô itaque Comite ſtabuli ab Officiali domeſtico, in militiæ præfecturam, (quod apud Gallos primitus videtur obtigiſſe Frogerio de Chalon, ævô Philippi I. circa A. C. 1083.) elata unà *Mareſcallorum* appellatio eſt. Cùm enim in tractandis equis Regis & equitandi artificio, alios plerumque omnes antecellerent, delecti ſunt ex eis ſæpe potiores aliquot; unus vel alius qui in militaribus expeditionibus, hoſtem luſtraret, caſtrametationi locum ſeligeret, pugnæque ineundæ rationem decerneret, equeſtribus præfectus turmis, ut Comes ſtabuli exercitui, pugnæ initium accenderet. Hinc Brito Armoricanus *Philipp. l.* 8.

Cujus erat primum gerere in prælia pilum,
Quippe Mareſcalli clarô fulgebat honore.

Et revera jam ævô Philippi Aug. clarus erat *Mareſcalli* honos, ante Ludov. Craſſum verò, qui regnare incepit A. C. 1107. non reperitur Fran-

Francix Mareſcallus: Reſertque *Tiletus* Gallis tantùm illorum duo. fuiſſe, uſque ad Franciſcum I. qui numerum auxit. De *Mareſcalis* apud Anglo-Saxones, item de auctoritate & juriſdictione *Mareſcali*, apud Anglos & Gallos, aliiſque huc pertinentibus, vide prolixe differentem Henr. Spelmann. *Gloſſ. Archaiol.* & ſupra in voce *Mareſcallus*.

MARSHIPPA, oppid. Novæ Angliæ, 60. leucis Baſtoniô diſtans, ubi Eccleſia Americanorum recens converſorum florens, quæ Anglicò primum Paſtore uſa, jam hôc defunctô ab Americano Miniſtro paſcitur. Præter quam quinque alii Neophytorum cœtus, in viciniis, numerantur, ac quotidie plures inſtituuntur à Paſtore Plimonthenſi, qui nunc eſt Joh. Cottonus. Linguæ Americanæ peritiſſimus. Creſcens Matherius *Ep. ad* Joh. Leuſden. Vide *Matherus*.

MARSI, populi Italiæ fortiſſimi, Picentibus, Æquiculanis, & Samnitibus finitimi, quorum urbs, quæ *Valeria* etiam dicta, ad lacum Fucinum, exciſa, ſive aquis abſorpta. *Marro* adhuc dicta. Epiſcopalis eſt apud Piſcinam urbem, ubi ejus Epiſcopus moratur. *Ferrar. Baudrando* fuêre ſub Samnitibus, ubi nunc pars Aprutii Ulterioris juxta lacum Fucinum, in limite ditionis Pontific. Hinc regiuncula *Ducato di Marſi*, gentis Columnæ. A Marſo Circes filio orti, tacitâ ſui ſerpentum morſibus medebantur. Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 757.

—— Neque eum juvêre in vulnera cantus
Somniferi, & Marſis quæſitæ in montibus herbæ.

Vide *de la Cerdam* ad locum. Ovid. *l.* 1. *Art. Am.*

Mixtaque cum Magicis Marſa venena ſonis.

Author *de medicamine faciei*.

Nec rumpit Marſis rumpuntur cantibus angues.

Dionyſ. *Μαρσῶν ἔθνος* vocat. Marſici belli meminerunt Liv. *l.* 9. *c.* 41. *l.* 10. *c.* 3. & Appian. *l.* 1. *Bellor. Civ.* quod an. 663. Urb. Cond. contra plurimos Romanorum fœderatos, quibus jure civitatis ſpes facta, moverunt. Hi, cùm propoſitum ambo. Conſules in Feriis Latinis interficiendi ſucceſſu caruiſſet, Proconſul. Q. Servilium, & Fontejum Legatum occidunt, quidquid Romanorum præterea Aſculi erat, occiſô. *Cal. l.* 2. *Bell. Civ. c.* 27. *Strab.* Plin. *l.* 7. *c.* 3. *l.* 8. *c.* 57. &c. Appian. *loc. cit.* ... *Marſi* quoque apud Herodot. *l.* 4. populi ſunt Scythiæ Europææ. Sunt & *Marſi* Germaniæ populi Tacito *in German. c.* 2. Hinc *Ostmarſen* oppid. Friſiæ regiunculæ, hodie valetur, tractu Tranſiſalaninæ. *Nic. Lieydius.*

MARSICANUS, vide *Leo Marſicanus*.

MARSICUM, urbs Lucaniæ olim, nunc Baſilicatæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Salernitano, ad Acrin fluv. *Marſico vetere* vulgò in limite Principatus ulterioris 50. milliar. à Salerno in Eurum 18. à mari Tyrrheno. Senſim deficit, & à paucis habitatur. *Marſicum novum*, 8. milliar. à Veteri in Circium, juxta fontes Acris, in Principatu citeriore ad radices Apennini; eſt urbs ſatis culta.

MARSIGNI, Germ. populi Tacit. *in German. c.* 43. *Marsigni Ptolemæi* eoſdem eſſe putat *Althamerus*.

MARSILIUS & Fulgentius, Monachi, cum *Paulo Servita*, ſcripſerunt pro Republ. Venetorum, contra Paulum V. A. C. 1606.

MARSILIUS Ficinus Florentinus, Platonem ſectatus eſt. Plotini, Jamblichi, Procli &c. paraphraſtes. Obiit A. C. 1499. ætat. 66. De eo ſic Politianus *in proœmio Miſcellan.* *Marſilius Ficinus Platonicam Philoſophiam, habitu Latinò donatam, extulit, revocavitque veram Eurydicen, hoc eſt, ampliſſimi judicii Platonicam Philoſophiam ab Inferis.* Circa quæ tempora Beſſarion quoque, natione Græcus, inſtitutô Monachus, dignitate Romanæ Eccleſiæ Cardinalis, edidit libros contra Platonicorum calumnias. Vide Georg. Hornium *Hiſtor Philoſoph. l.* 6. *c.* 8.

MARSILIUS Ingenuus, ſeu de Inghen, Canonicus Colonienſis, Geldrus, primus Univerſitatis Heidelbergenſis reſtauratæ Rector, plantatorque ſtudiorum. Edidit Commentar. in Magiſtrum ſententiar. &c. Obiit A. C. 1394. Heidelbergæ ad S. Petrum ſepultus, & funebri Oratione à *Nic. Proleus*, laudatus. *Melch. Adam.* Valer. Andreas *Biblioth. Belg.*

MARSILIUS Patavinus, tempore Occami, acerrimè vitia Cleri, cum *Dante Aligerio* Poeta, inſectatus; Scripſit ad Ludovic. Bavarum Imperatorem *Defenſorem pacis*, in quo Papam ſub Imperatore eſſe ſolidè defendit, hinc excommunicatus, ſeculò 14.

MARSILIUS Theodorus, vide *Theodorus*.

MARSIPPUS, urbs Phœniciæ. *Steph.*

MARSNA, villa fuit Regia in finibus Tungrorum ad Moſam, vulgò *Merſen*, prope Trajectum, Regum Lotharii, Ludovici & Caroli fratrum conventu nobilis, vid. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MARSONICA, Pannoniæ inferioris urbs. *Ptol.*

MARSPITER, Martis pater, ſicut Dieſpiter, Diei pater. A. Gellius *l.* 5. *c.* 12.

MARSUPIUM, Græcè *Μαρσύπιον*, ex *μάρπτω manus*, & *σιπύη, arca*, olim pendulum à zona, recondendæ pecuniæ, geſtabatur, unde Mercurius, Deus lucri & Negotiatorum Præſes *cum ſacello fingebatur*, ut ait Cornutus in A. Perſium *Sat.* 5. *v.* 112. i. e. cum ſacco vel *marſupio*, in quo Veteres pecunias ſuas circumferebant. vide ſupra *Lucrum*: Sueton. *in Vitellio c.* 16. *Simul diſcedentibus cunctis, zonâ ſe aureorum plenâ circumdedit, confugitque in cellulam Janitoris* A. Gellius *l.* 15. *c.* 12. *Cùm Româ profectus ſum, zonas, quas plenas argenti extuli, eas ex provincia, inanes retuli.* Unde liquet non Mercatores ſolùm hujuſmodi zonis, ſed & Magiſtratus, uſos eſſe. Juvenal. *Sat.* 14. *v.* 296.

Nocte cadet fractis trabibus fluctuque premetur
Obrutus, & Zonam lævâ, morſu ue tenebit.

Ubi Scholiaſtes, *Zonam*, inquit, *quæ fert ſolidos.* Non minùs Græcam, quam Romanam fuiſſe conſuetudinem, diſcimus ex *Antholog. Epigramm.* 12. *l.* 7.

Ἔμπορος καὶ ναύτης, τὸ σὸν βαλάντιον οἶδεν,
Καὶ πόθεν αἱ ζῶναι, καὶ πόθεν αἱ πίνακες;

Mercator & nauta, tua crumena novit.
Et unde hæ Zonæ, & unde hæ tabellæ?

At non circa lumbos, ut nunc fit, geſtabantur tum hæ zonæ ſed e collo pendebant, ut patet ex Plauto, *Truculento ſc. ult.*

Pecua ad hanc collo in crumena ego obligata defero.

Ibid *Actu* 3. *ſc.* 1.

——— Homo crumenam ſibi de collo detrahit,
Minas viginti mihi dat, accipio lubens, &c.

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiq. Rom. l.* 2. *c.* 9. Poſtea alicui ex ſervis loculi, crumena, *Marſupium* geſtanda commiſſa ſunt. Q. Labeo apud A. Gellium *l.* 20. *c.* 1. *L. Veratius fuit, egregiè homo improbus, atque immani vecordiâ. Is pro delectamento habebat os hominis liberi manus ſuæ palmâ verberare, eum ſervus ſequebatur crumenam plenam aſſium portitans &c.* Hinc apud Plautum *Menæchmis*, *Actu* 2. *ſc.* 1. Soſicles Meſſenionem ſervum ſic alloquitur:

Ego iſtuc cavebo: cedo dum mihi huc Marſupium, &c.

Vide Laur. Pignorium *Comment. de Servis* & ſuprà in voce *Loculi*, it. *Marinum vellus*. De inveſtitura per *Marſupium*, ſuô locô, uti de *Marſupii* moſchi infrà, voce *Moſchus*, it. *Segmenta* & de voce ad hominem translata, voce *Phago*.

MARSUS, regnavit in Tuſcia ann. ante Romam conditam 318.

MARSUS, Syriæ præfectus ſub Claudio Cæſare. Vide *Domitius Marſus*.

MARSYA, urbs Phœniciæ. *Steph.* in anguſtiis Libani & Antilibani. *Ferrar.* ubi calamus aromaticus provenit.

MARSYABA, Rhamanitarum urbs Arabiæ Felicis videtur apud Strab. *l.* 16.

MARSYAS, fil. Periandri, Pellæus Hiſtoricus, nutritus unà cum Alexandro M. ſcripſit res Macedonicas libris 10. à primo Rege uſque ad Alexandrum. De rebus Atticis libb. 12. *Suid. Geſn. Voſſ. de Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 10. &c. *Marſyas* Philippus item hiſtoricus. *Marſyas* Tabenus, qui ſcripſit de Tranquillitate libros 12. fabuloſorum libros 7. & quædam alia de patria ſua. *Marſyas* fratrem habuit Cibyram, & Tabas in Lydia condidit. Vide eoſdem.

MARSYAS, ſive *Marſya*, inſignis tibicen ex Celænis oppid. Phrygiæ: Ovid. Satyrum fuiſſe author eſt, qui tibiis à Minerva inventis, auſus ſit Apollinem provocare, à quo victus & excoriatus eſt, *Met. l.* 6. *Fab.* 6.

——— Satyri reminiſcitur alter,
Quem Tritoniacâ Latous arundine victum
Affecit pœnâ. Quid me mihi detrahis, inquit.
Ah piget: ah non eſt, clamabat, tibia tanti:
Clamanti cutis eſt ſummos direpta per artus:
Nec quicquam, niſi vulnus, erat. cruor undique manat;
Deteclique patent nervi: trepidæque ſine ullâ
Pelle micant venæ. Salientia viſcera poſſis,
Et perlucentes numerare in pectore fibras.

Primus invenit duplici ſimul tibiâ canere, quas ut unô ore poſſet inflare manumque digitis omnibus expeditis earum foramina percurrere pulſareque, quandam velut habenam è ſummo capite tibias ad os detinentem geſtabat, ut auctor eſt Tzetzes, ex illo Salmaſ. *Exercitat. Plin.* qualem in ſigno æneo apud *Gaffarellum*, Sigentiæ in Galliis Abbatem, vidit *Joh. Rodius* & exhibet Fortunius Licetus *in Hieroglyph. ſuis c.* 119. Sic cùm in ſua Arte peritiſſimus eſſet, ſummo in honore ac pretio, apud omnes erat divitiiſque plurimum affluens, illuſtris ac celebris habebatur: Donec inventâ per Apollinem lyrâ, ſuaviorem harmoniam edente, ipſe doctorum hominum judiciô ſuperatus, & tibiarum cantu in deſuetudinem abeunte (niſi quòd in ſacris & commeſſationibus inflati à mercenariis tibicinibus perrexerunt) nummis, qui antiquitus ſcortei & ex corio fiebant, privari cœpit: Unde & mœrore confectus, urbeſque fugiens in avia nemora ſe recepit, ibique lachrymas profuſus, dolore tandem contabuit. E quibus facile colligere eſt, quare Poëtæ illum ab Apolline, Muſarum judiciô, victum in antro, ut Stat. *Theb. l.* 4. *v.* 186. habet, & ab eo decorticatum, pelle Celænis in Victoriæ ſignum affixâ, inque fluvium cognominem mutatum fuiſſe, commenti ſint. Floruit autem, ſecundùm *Suidam*, tempore Judicum Hebræorum, ac omnino Iaſonis & Argonautarum ævô, ut ait *Apollonius Rhodius*. Ejus ſtatuæ paſſim erectæ, in liberis inprimis civitatibus, leguntur, qua de re Servius *ad Æneid. l.* 3. *v.* 20.

Auſpicibus cœptorum operum;

Quod de Libero diximus, inquit, *hæc cauſa eſt: ut ſignum ſit liberæ civitatis. Nam apud Majores aut ſtipendiariæ erant, aut fœderatæ, aut liberæ. Sed in liberis civitatibus ſimulachrum* Marſyæ *erat, qui in tutela Liberi patris eſt. Idem Lyæus aptè urbibus libertatis eſt Deus, unde etiam Marſyas miniſter ejus per civitates in Foro poſitus libertatis indicium eſt, qui erectâ manu teſtatur, nihil civitati deeſſe.* Speciatim Romæ: ubi quum antea Numa tibicines ſummo in pretio habuiſſet, poſterioribus temporibus, in Foro ſtatua *Marſyæ* honoris ergò poſita fuit, & ad eam tribunal, ut ait Lipſius *in Senec. l.* 6 *de Benef. c.* 32. quique Cauſidici victores in eloquentia ſuperabant adverſarios, illam coronabant, quaſi ab eo ſermonis numeros habuiſſent, omine bonô & victoriam. Hunc tamen morem, impudica Auguſti Julia turpiſſime fœdavit, cujus *luxuriâ coronatum Marſyam, litera illius Dei gemunt*, verba ſunt Plinii *l.* 21. *c.* 3. Vide Gruterum atque Juretum *ad locum Senecæ præfatum*, & plura de *Marſya*, apud Fort. Licetum *loc. ſuprà cit.* Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiq. Rom. l.* 1. *c.* 13. & Salmaſ. *ad Solin. p.* 826. & *ſeqq.* *Marſyam religatum*, Romæ fuiſſe in Concordiæ delubro, Zeuxidis manu, ſcribit Plin. *l.* 35. *c.* 10. Vide quoque ſupra in vocibus *Aulocrene*, *Calamus*, *Capiſtrum*, infra *Silenus*.

MARSYAS, fluv. Phrygiæ haud procul à Mæandro oriens, in quem apud Celænas, & Apameam urbem, quam circumfluit, excurrit, à *Marſya* ibi ab Apolline decoriato, dictus. Ovid. ubi ſupra:

Marſya nomen habet Phrygia liquidiſſimus amnis.

Claudian. *l. 2. in Eutropium:*

Icarium pelagus, Mycaleaque litora tundit
Marſya, Mæandrique petunt: ſed Marſya velox
Dum ſuus eſt, pennaque carens, jam ſtumine mixtus
Mollitur, Mæandre, tuo. ———

Vide *Celæna*. Et Bochart. *Phaleg. l. 1. c. 3. Nic. Lloydium.* Item fluv. Syriæ, in Euphratem apud Samoſata influens, & alius in Cœleſyria.

MARTA, & MARTANA *Civitas*, urbs Umbriæ exciſa, locus S. *Mariæ de Pantano*, Abbatia nunc, à Tuderto 5. mill. paſſ. diſtans, Narniam verſus.

MARTABANUM, vulgò *Martaban*, urbs in ora Sinus Gangetici, cum portu commodo, ſub Rege Peguano: Male habita ante aliquot annos. Alias ſub Regibus propriis.

MARTAGO ſeu *Lilium*, Gallis *Martagon*, flos eſt pulcherrimus, futurus ſane multò pulchrior, majorique in honore, ſi odore non deficeretur. Color ei modò miniatus, modo amethyſtinus. Cauliculò eſt erectò tereti & firmò, at calycis petiolò molliori ac languidò. Itaque cùm ſuſtinendo non ſit oneri, ſuaviter ſuccumbit, Hinc floris caput ad terram molliter inflexum; hinc flori major gratia. Se totum ſiquidem evolvens, aperiensque extra ſe, ſingula folia totidem torquet in anellos, Turcicum diceres ex ſerico pileolum, e cujus medi ulllo, enata filaeminent præpilata, extantque in modum criſtæ plumatilis & in cincinnum figurantur. Franc. Pome. *in Deſcript. var. p. 11.*

MARTAVIGUS, Imperator Aſſyriæ, cui Alis maximus natu filius Bojæ, è priſcis Perſarum Regibus adeoque ab ipſo Dario Hyſtaſpis, originem arceſſentis, poſtquam collectâ prædonum manu multa ſtrenue geſſiſſet, ſocium ſe junxit. ſed paulò poſt, confirmatis viribus, ab eo deficiens, Perſiam, *Irakam*, *Kermanum*, aliaſque late provincias occupavit, eaſque cum fratribus ſuis, Haſſano & Achmete, diviſit, confirmatus in novo regno à Calipha Muktafibilla circa A. C. 932. à quo tempore, per annos 127. Bojitæ Perſarum tenuêre Regnum, uſque ad Melecranum, ex hac familia ultimum, ſub quo Turcæ Perſiam invaſerunt. Georg. Hornius *Orb. Imper. p.* 280. & 281.

MARTELLI Caſtrum, *Martel*, in pago Cadurcenſi, Henrici junioris Regis, vivò patre Henricò Anglorum Rege defuncti obitu nobile A. C. 1193. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MARTELLUM, urbs Cadurcenſis provinc. prope Duranium fluv. in colle, in confinio Lemovicenſi, & in Vice-Comitatu Turenenſi, 6. leuc. à Sarlato in Ortum 6. à Tutela in Merid. vulgò *Martel*. Item, oppid. Lombardiæ Tranſpadanæ ad lævam Abduæ ripam.

MARTELLUS, cognomen Caroli, Majoris Domus Regni Franciæ celeberrimi, cujus fil. Pipinus Rex, genuit Carolum M. Imperatorem. Sic autem dictus eſt, ob eximiam in bellis ac prælis fortitudinem: eſt enim *Martellus Papiæ mediocris Malleus*; quò uti fabri ferrum, ita ille hoſtes in prælis enſe contudit. Ægidius Pariſienſis MS. *Karolini l. 1. de illo:*

Et quia contuſos tantus, contuſus & ipſe
Deinde fuit qui cum Chriſti contunderet hoſtes,
Eccleſiam tutudit, nunc carcere tundit eodem,
Fatali merito à tundi ſeu tundere verbo,
Nota magis latæ ſermone vocabula ſumpſit,
Dictus Tudites vulgari malleus ore,
Ille fuit ſimul & contuſi malleus orbis, &c.

Nempe eandem ob cauſam & *Tudes* ſeu *Tudites* dictus eſt, quòd *contundi* hoſtes à victoribus victi & ſuperari dicerentur, quod mallei ſeu tuditis proprium eſt. Quia porro Caroli hujus memoria Saracenis inprimis, quos ille non ſemel fuderat contuderatque, formidabilis fuit, factum hinc, ut & Carolum præfatum, ejus ex filio nepotem, non alio, quàm Avi cognomine, *Martelli* videlicet donarent, ut auctor eſt Monachus S. Galli *de Rebus Caroli M. l. 2. c. 21.* Sed & Goffridum Comitem Andegavenſem, Henrici II. Regis Angliæ parentem, eâdem qua Carolus de cauſa, *Martellum* appellatum eſſe, teſtatur *Hiſtoria* Comitum ſeu *Conſulum Andegavenſ.* & Albericus A. C. 1040. Carolum item I. Hungariæ Regem & Carolum IV. Imperatorem docet Joann. Abbas Laudun. *Speculo Hiſtor. MS. l. 11. c. 2. & l. 12. c. 35.* apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Atque ex hac loquendi formula, *Martelli* nomen inditum eſt enſi, quò hoſtes conteruntur, apud Froiſſardum *Volum. 4. c. 53. &c.* Vide quoque ſuprà in voce *Malleus*. & plura de *Carolo Martello*, Pipini Regis patre, ut & de reliquis hôc cognomine inſignibus, in voce *Carolus*. A' voce *Martellus*, nomen accepit *Martellagium*, juſquoddam ſic appellatum, quod Cenomanenſi olim Comiti competebat, in Gallia, in univerſis mercibus, quæ vel ab Artificibus, vel ab ipſis Mercatoribus in officinis propriis, vel in nundinis venum exponebantur, ita ut ex quarunque mercium ſpecie, poſtquam Artifex vel Mercator *caput* unum ſelegiſſet, *Martellagii* redemtor ſeu firmarius, meliorem ſibi adſcribendi facultatem haberet. Nomen inde, quòd primitus id juris in mercibus duntaxat, quæ *martellè* ſeu malleò conficerentur, exigi ſoleret: ſed poſtea ad alias quaſvis traductum eſt, uti ex *Regeſto* Ludovici Siciliæ Regis docet Car. du Freſne *in Gloſſario.*

MARTENA, & MARCENA, Jornandes. Vide *Marchburgum*.

MARTEOBARBULUM, jaculum ſagittæ inſtar pennis inſtructum, cuſpide ferreò, anterius præacutò, retrò autem latiori plumbumque habente infuſum, ut ſe gravius et in hoſtem & vehementius ſauciet: Proin aliis *Plumbata*. Vide Vegetium *l. 1. c. 17.* Stewech. *in eundem*, qui *Sabinam*, nonſ... *Plumbatam* ait, Modeſt. *de vocab. rei milit.* Henr. Spelmann. *Gloſſ. Archæol.* & infra in voce *Plumbata.*

MARTES, vide infra *Mures Moſcovitico* & ſuprà *Cattus*.

MARTHA, ſoror Lazari illius, quem ſuſcitavit Chriſtus. Luc. c. 10. v. 38. Joh. c. 11. v. 20. poſt cujus mortem, cum ſorore Maria, fratre, aliiſque in nave parum tuta mari expoſita, Maſſiliam tandem appuliſſe dicitur. Latin. *provocans*, vel *amaricans*, vel Syriacè *Domina*, ſive *doctrix*.

MARTHA Marchina, Neapolitana, à parentibus juvencula admodum Romam deducta, totam familiam ſpongiis conficiendis ſuſtentavit. Latine, Græce & Hebraice docta, verſus compoſuit elegantes. Obiit A. C. 1646. ætat. 46. Jan. Nicius Erythr. *P. III. Pinac. c. 64.*

MARTHA d'Oraiſon, Baronis cujuſdam German. de familia Maſia & Caſteliana, qui in duello Aquis Sextiis occiſus eſt, uxor: Vicecomes Valernia, laudata Hilarioni Coſto, *tom. 2. p. 703. edit.* A. C. 1647.

S. MARTHA, Familia illuſtris & literatorum virorum profœcunda. Ex ea enim Carolus, Jacobus, Scævola, Abel, alii, aut elogia ſcripſerunt eruditorum Gallorum, aut poemata, aut hiſtorias, Genealogicam Galliæ, Galliam Chriſtianam, aliaque rariſſimæ eruditione referta. Moreri. *Dict. Hiſt.*

S. MARTHA, Provincia Caſtellæ auræ & urbs Epiſcopalis.

MARTHA, fluv. Hetruriæ, per Tuſcaniam urbem in mare Tyrrhenum apud urbem Cornvetum, labens, cum oppido cognomine ad lacum Volſinium, unde is egreditur, *Ammon*. An etiam Albegna & *Oſſa* veterum?

MARTHACE, uxor Herodis, memorata Hegeſippo *l. 1. c. 41. Antipas & Archelaus Malthacæ erant filii Samaritanæ.* Scriptus habet, *Matthaces*, Gronov. legit *Malthaces*, vel *Marthaces* potius: utroque enim modò legitur apud *Joſephum*. Vide Joh. Frid. Gronov. *Obſervat. in Eccleſ. c. 24.*

MARTHAMA, Africæ propriæ oppid. *Appianus*.

MARTHESIA, ſive *Marpeſia*, & *Lampedo*, ſive *Lampeto*, Reginæ fuerunt Amazonum, regnante Theſeò Athenis, A. M. 2734. ante Chriſt. 1128. Hæ in duas partes exercitu diviſò, inclitæ jam opibus, viciſſim bella gerebant, & ne ſucceſſibus deeſſet authoritas, generatas ſe Marte prædicabant. Itaque majore parte Europæ ſubactâ, Aſiæ quoque nonnullas civitates occupavêre, ubi Epheſum multaſque alias urbes condidêre, donec incurſu Barbarorum Marthezia interfecta eſt.

MARTHULA, Ponti Cappadocici civitas, *Ptol.*

MARTIA, princeps Romanarum icta fulmine, quùm eſſet gravida, partu exanimatò, ipſa citra ullum aliud incommodum vixit, Plin. *l. 2. c. 51.*

MARTIA, Catonis minor filia, quæ cùm quæreretur ab ea, cur poſt amiſſum maritum denuo non nuberet, reſpondit, non ſe invenire virum, qui ſe magis vellet, quàm ſua. Oſtendens, divitias magis in uxoribus eligi ſolere, quàm pudicitiam.

MARTIA, Catonis Uticenſis uxor, quam poſteà cùm ex ea aliquot liberos ſuſtuliſſet, Hortenſio amico conceſſit: eôque mortuò, ſub initium bellorum civilium, domum reduxit. Quâ in re Cato malevolorum reprehenſione non caruit, qui vacuam & pauperem eam dimiſſam eſſe calumniabantur, ut poſteà Hortenſii teſtamentò locupletem reciperet. Plut. *in vita Caton.*

MARTIA, Commodi Imperatoris concubina, ab hoc pacem Chriſtianis impetravit: unde Eccleſiæ mire florêre, Romæ etiam ipſis Magnatibus in cenſum Eccleſiæ venientibus, A. C. 180. Euſeb. *l. 5. c. 19.* conjurationis in Commodum ſocia. Vide Herodian. *in Commodo. l. 1. c. 17.*

MARTIA Proba, Britanniæ regina, Guithelini Modeſtini Regis olim uxor. Salutares condidit leges, quæ *Martianæ* à poſteris dicebantur. Claruit A. M. 3613. Vide *Marcia Proba*.

MARTIA, & *Martiana Colonia*, Vide *Marcia*.

MARTIA Aqua, urbis Romæ, Plin. *l. 31. c. 3.* clariſſima aquarum omnium totò orbe, frigoris, ſalubritatiſque laude de cæteris præclara. Ex lacu Fucino ab Anco Martio Rege Romam perducta. Tibull. *l. 3. Eleg. 7.*

Temperet annoſum Martia lympha merum.

MARTIALES Ludi, in honorem Martis Romæ olim peragebantur, 4. Idus Maj. in Circo de quibus ita Dio *l. 56. Hæ tum leges ab Auguſto latæ ſunt, ludique extraordinarii ab hiſtrionibus & equitibus acti, Martialeſque ludi in Forò Auguſti, cum equorum decurſu quadam & venatione celebrati. His iterum facti ludi ſunt, & in Circo iis Germanicis ducentos leones occidit.* Celebrabantur etiam ludi Martis Kal. Auguſti, eôdem teſte *l. 60. Quæ equeſtria certamina Kal. Aug. exhibentur, inſtituta ſunt propterea, quòd eâ die Martis ædes conſecrata fuit.* Vide quoque Sueton. *in Claudio. c. 4.* Numa Pompilius primus eorum auctor judicatur Tertulliano *de Spectaculis c. 5.* Vide Joh. Roſin. *Antiq. Roman. l. 4. c. 16.* ut & ſuprà, voce *Mars*.

MARTIALIS, interfector Caracallæ, A. C. 219.

MARTIALIS, nomine *Cornelius*, tribunus militum, cum aliis tribus exutus tribunatu, patefactâ conſpiratione Piſonianâ: quaſi Principem non quidem odiſſent, ſed tamen exiſtimarentur. Tac. *l. 15. Annal. c. 71.* in expugnatione Capitolii occiſus, Idem *Hiſt. l. 3. c. 73.*

MARTIALIS, nomine *Julius*, tribunus cohortium Prætoriarum ſub Galbâ & Othone. Vide Tacit. *Hiſt. l. 1. c. 28.*

MARTIALIS Gargilius, Scriptor Alexandro Severo coævus, cujus mentio apud Æl. Lampridium in *Vita* hujus, c. 37. *Habuit quotidie milli ſine pipere ſextarios quatuor, cum pipere duo: & ne ſit longum omnia inſerere, quæ Gargilius Martialis, ejus temporis Scriptor ſingulatim perſequutus eſt, omnia illi ad modum & rationem ſunt pa-*

pictura. Eundem inter ſecundæ notæ Hiſtoricos recenſet Vopiſcus, *in Probo c.* 2. An idem cum *Gargilio Martiali*, qui *de re hortenſi* libros ediderat, quorum Servius *in Virg. l.* 3. *Georg. v.* 148. & Palladius *l.* 13. *c.* 4. meminerunt? Caſaubon. *ad Lamprid. loc. cit.*

MARTIALIS, Epiſcopus Lemovicenſis, ſub Decio Imperatore. Item, Procurator Pariſini Parlamenti. A. C. 1480. *de Arvernis* dictus. Scripſit hiſtoriam Caroli VII. verſibus, cui titulus: *Les Vigiles du Roy Charles VII.* Item 51. Senatus conſulta Amoris, quæ *Benedictus Curtius Symphorianus*, notis ingenioſiſſimis illuſtravit. *Id. Carol.* Dochein. *Bibl. Hiſt. Gall.*

MARTIALIS, Collis, unus erat ex tribus collibus Montis Quirinalis, reliqui duo Salutaris ac Latiaris. Joann. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 6.

MARTIALIS Cornelius, à Tacito ob fortitudinem celebratus *l.* 3. *Hiſt. c.* 70. *Martialis Gargilius*, vide *Gargilius*. Julium quoque *Martialem*, impenſè Poeta Martialis laudat paſſim. Vide vel *l.* 6. *Epigr.* 1. &c. Fuit quoque hôc nomine Eccleſiæ in Hiſpania Epiſcopus qui quod Libellaticus eſſet, ſede ſuâ pulſus eſt. Cyprian. Baliis des Aſturias, *ep.* 67. 64. 68.

MARTIALIS Marcus Valerius, fil. Frontonis ex Flacilla, poeta Epigrammat. ex Bilbili Hiſpan. oppido in Celtiberis. Vide *l.* 5. *epigr.* 35. Mappus Claſſe Marcellæ, amicitiæ Hiſpan. Tempore Claudii Imperatoris ſub Nerone ann. natus 21. Romam venit, atque annos illic egit 35. Tito, ac imprimis Domitiano carus fuit, à quibus & donatus jure trium liberorum: Etiam Tribunus, & equeſtris dignitatis fuit. At non item in honore fuit mortuô Domitianô. Itaque ſub Trajano in patriam rediit, atque interim publicato Epigrammat. 12. partim tædio patriæ, quòd non in honore eſſet, quamô fuerat Romæ, partim etiam quod à civibus ſuis fugeretur, tædio vitæ, ut veriſimile eſt, deceſſit. De morte ejus extat *ep.* 21. Plinii *ad Priſcum l.* 3. ubi honorificè admodum de illo ſcribit. Ejus Epigrammatum libros 14. habemus, alia ejus temporis deperdita. Vide Spartian. *in Ælio Vero. c.* 5. Scaliger. *l.* 6. *Poet. c.* 6. *Lil. Girald.* Domitium Calderin. *Georg. Alexandr. P. Crinitum, Ramirum de Prado, Matth. Raderum, Marullum, &c.*

MARTIANA Lex, vide ſuprà *Lex.*

MARTIANA Palus. *Ptolem.* Vide *Mantiana.*

MARTIANA Sylva in Germania eſt, *Ammian. Schwartzwaldt*, vulgo *la Foreſt Noire*, ex quo *Nigram Sylvam* dicunt Latini juniores. *Teucerus* & *Aitkameros* putant eam eſſe cum *Ptol.* Eremo Helvetiæ. Vide *Mantiana* & *Hercynia. Baudrando* in Suevia eſt verſus Abnobam montem, & fontes Danubii & Nicri, inter Ducatum Wirtenbergenſem ad Ortum & Briſgaviam ad Occaſum, in longum protenſa, à Meridie in Boream: nempe à Seckinga & Rhenofelda Urbe Ortnav antiqua & Marchionatum Badenſem majorem. Plura apud B. Rhenanum *Rerum Germ. Nov. Antiqq. l.* 3. cum *Notis* Ottonis JCti, *p.* 412. & *ſeqq.*

MARTIANÆ, vicus Flandriæ, in territorio Duacenſi, ad Scarpam, in ipſo limite Hannoniæ, *Marchiennes*. Sub Gallis, ab A. C. 1667. 2. leuc. è Duaco in Ortum.

MARTIANOPOLIS, urbs Myſiæ inferioris in confinio, in ora, 50. mill. paſſ. ab Anchialo, 18. ab Odeſſo, ad mare Euxinum *Antonin. Marcianopoli* vulgò. Bulgaris *Preſlaw*. i. e. civitas illuſtris, Turcis *Conſtantinopolis vetus*. Nunc quoque celebris. Melius verò ſcribitur *Marcianopolis*, uti ex *Zoſimo* docuimus ſuprà, in *Marcianopolis.*

MARTIANUM, vulgò *Mont de Marſan*, locus Galliæ, à quo Epiſcop. Aturenſem, aliquando *Martianenſem* dici, ſcribit *Oihenartus.*

MARTIANUS, Roman. Imperator ſucceſſit Theodoſio Juniori, favente Arcadii filiâ Pulcheriâ, qui licet humili locô natus, & ſenex eſſet, tamen rebus geſtis, & arte militari clarus, per annos ferè 7. imperium Orientis tranquilliſſimè gubernavit. Dicere ſolitus erat, *Dum pax conſtare poſſit, non ſumenda arma.* Vide quoque *Marcianus*, quod melius.

MARTIANUS, fil. Anthemii Imperatoris Zenoni imperium erepturus fruſtra fuit. Item Dux exercitus Juſtini Junioris Imperatoris, quem cum munere ſuô Imperator ſine ratione privâſſet, hôcauditô milites irritati Niſibis obſidionem deſeruerunt: Perſæque occaſionem iſtam arripientes, in Syriam effuſi rapuerunt Syriam. Heraclëam. Apameam que, hancque poſtremam funditùs deleverunt. Item Dux militum, qui Baliſtæ, Prætorio Præfecti ſub Valeriano, ope, ad Imperium evectus, poſtquam duos ſuos filios in conſortium dignitatis adſciviſſet, jamjam in Italiam tranſiturus, in Illyrico victus eſt. Vide Treb. Pollionem *de* 30. *Tyrannis. c.* 12. Item Epiſcopus Arelatenſis, qui ſeculò 3. Novatianorum ſectam in Gallias introduxit, pœnitentibus ex Eccleſia ejectis, & ſeparatione à fratribus, qui illos receperant, factâ. Unde Cypriano occaſio data, ſcribendi ad Stephanum Epiſcopum Romanum, quò naſcens iis locis hæreſis in herba ſuffocaretur. Oeconomus tandem Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ ſeculò 5. pietatis elogiô celebris.

MARTIANUS, vide *Icelus.*

MARTIANUS JCtus inter eos, qui in Conſilio fuêre Alexandri Severi, memoratur Lampridio, in hujus *Vita c.* 68.

MARTIANUS Capella, vide *Capella.*

MARTIANUS Ager, regiuncula Vaſcitaniæ, *païs de Marſan*, ubi oppid. præcipuum Mons Martiani. Pars eſt Condomenſis tractus, inter Vazatenſem provinc. ad Septentrionem, & Vaſconiam propriam ad Meridiem.

MARTIE, Hiſpan. locus inter Bracaram, & Aſturicam. *Antonin.*

MARTIGIA, Gall. *Martigues*, familia Galliæ illuſtris, quæ Lucenburgicæ ramus eſt. In hac enim Valeramus II. Dux Limburgicus per duos filios, Valeramum quidem, Limburgenſes propagavit: per Henricum verò Blondellum, Lucemburgiam, matris Namurcenſis jure, Comitem, illam Lucemburgiam novam ſtirpem ortus eſt. Hujus cùm duo eſſent filii, Henricus II. nempe, pater Henrici VII. Imperatoris & Valeramus Dominus *de Liney*, hic iterum plurimarum linearum auctor fuit: quarum præcipua diviſio tum facta eſt, cum Petrus Lucemburgius, Comes *de Converſan, de Brenne* & *de S. Paul*, tres præcipuè filios habuiſſet, Ludovicum, Theobaldum & Jacobum. E quibus ille Comes de S. Paulo & Conneſtabilis Franciæ, numeroſæ natius familiæ fuit Pater. Hic Dominorum *de Richebourg*, Vicecomitum *de Lannoy* & *Comitum de Gavre* auctor fuit: Ille, medius nempe, Dominus *de Fiennes*, præter reliquos Fiennenſes (quorum hæredes fuêre Egmondani) Vicecomites *de Martigue* dedit, in quibus ultimus Sebaſtianus Dux Pentheuriæ deceſſit A. C. 1569. relictâ filiâ Annâ, cujus Majores ſic habent. Guido *de Luxembourg* Comes *de Ligny* Dn. *Beaux*, denenctus A. C. 1371. ex Mathilde (filia Johannis Caſtellionæi Comitatus de S. Paulo hæredis) pater fuit Johannis Lucemburgii Comitis *de Ligny*, quô & Margarethâ Dn. *d'Enghien*, Comite *de Brenne* & *Converſan*, genitus Johannes Lucemburgius, Comes *de Ligny, Converſan*, & *S. Paul*, deceſſit A. C. 1421. Pater ex Margarita *de Balzo* ſeu *de Baux* (filia Franciſci Baltii Ducis Andriæ) Theobaldi Lucenburgii Dn. *de Fiennes Armentieres*: qui ex Philippina Melodunenſi ſeu *de Melun* Dn. *de Sottegbem* (filia Johannis Melodunenſis Vicecomitis Gandavenſis &c.) ſuſcepit Franciſcum I. Lucenburgium Vicecomitem *de Martigues* maritum Loiſæ Sabaudæ March. *de Baugei* (filiæ Jani de Sabaudia Comitis Genevæ, extincti A. C. 1491.) & ex ea patrem Franciſci II. Vicecomitis *de Martigue* & Gabrielis, Equitis Melitenſis: quorum ille junctâ ſibi Carolâ Britannicâ Comite *de Penthieure*, pater fuit Caroli & Sebaſtiani Ducis Pentheuriæ, qui lineæ ſuæ ultimus, nonniſi filiam reliquit Mariam, quæ familiæ Lucenburgo-Martigiæ bona domui Lotharingicæ intulit. Eam enim uxorem duxit Philippus Emanuel Mercurii Dux, extinctus A. C. 1602. (filius Nicolai Lotharingi, nepos Antonii Ducis) atque ex ea Mariam ſuſtulit, Cæſari Duci Vindocino, Henrici IV. Gall. Regis filio naturali nuptam, è quo conjugio Dux Mercurianus ac Bellifortius hodieque ſuperſtites, originem arceſſunt. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theat. Nobilit. Europ. Part. I. p.* 33. *Part. II. in Indica, & Part. III. p.* 24.

MARTII Fratres, quorum reſponſa fatidica habebantur, memorantur Servio *in l.* 6. *Æn. Virg. v.* 72. qui poſtquam recitavit hiſtoriam de Sibyllinis libris, a Tarquinio emptis, addit: *Qui libri in templo Apollinis ſervabantur: nec ipſi tantùm, ſed* Marciorum, *& Bygois Nymphæ, quæ artem ſcripſerat fulguritarum arborum, apud Tuſcos.* Imò in templo Jovis Capitolini, ubi ſervati ſunt uſque ad Capitolii conflagrationem, quæ Sullanis temporibus contigit. Salmaſ. *ad Solin. p.* 78. Vide eundem *p.* 80. ubi *Sibyllam* nomen proprium mulieris fatidicæ ita fuiſſe, apud Græcos, ut viri *Melampodem*, & apud Romanos, *Martium*, docet ex Plinio *l.* 7. *c.* 33.

MARTILIACUM, caſtrum Galliæ, olim ſub proprio Vicecomite, vulgo *Marcillac*: inter Carantonum & fluviolum, qui in eum influit, nunc cum titulo Principatus. Non longè hinc *Maſtacum*, vulgò *Matas*, caſtrum eſt, Comitatus titulo gaudens. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MARTINA, Heraclii Imperatoris ex ſorore neptis, ab eo ducta, infauſtis auſpiciis, A. C. 629. Dejecta à Senatu cum Heracleone filio.

MARTINA, infamis venefica in Suria, Plancinæ Gn. Piſonis uxori percara, quam Gn. Sentius provinciæ illius præfectus in urbem miſit, Tacit. *l.* 2. *Annal. c.* 74. Quæ ne quæſtioni ſubjici poſſet, ſubitâ morte Brunduſii exſtincta eſt. Venenum verò nodô crinium ejus occultatum, nec ulla in corpore ſigna ſumpti exitii reperta. idem *l.* 3. *Annal. c.* 7.

MARTINALIA, in Eccleſia Romana dicitur Feſtum *S. Martini*, quod quibuſdam in regionibus, ſecundorum Bacchanalium ad inſtar, commeſſando peragitur; *anſere* caput epuli conſtituente. Vide Dominic. Macrum *in Hierolexico.*

MARTINELLUS, nomen Libri, in *Necrologio* Eccleſiæ Pariſ. 6. Id. Jan. *Dedit etiam tres libros Paſſionales, & unum, qui dicitur Martinellus.*

MARTINI, Arabiæ deſertæ gens, *Ptolem.*

MARTINI Evaſii Inſul. *Iſla de Martin. Vaz*, maris Æthiopici verſus promontor. Bonæ Spei, à Luſitanis detecta & dicta. Tota montuoſa eſt, & abſque incolis.

S. MARTINI Avis, apud Petr. Bleſenſem *Ep.* 65. cornix eſt, ſic dicta, quòd circa Feſtum S. *Martini* hyemalis demum videri incipiat. Ex ejus volatu auguria olim captata, unde *Auguralis avis* quoque dicta eſt, de quibus agit Martianus Capella *l.* 1. Vide de Veterum per avium volatus divinationibus, Briſſonium *de Formul. p.* 134. & Cæſ. Bulengerum *de Auſpiciis l.* 3. *c.* 2. Sed & aviculam *Martin Pêcheur*, vocant Galli, cui roſtrum longum, robuſtum & acutum, caput plumis cœruleis clariſque tectum, alæ cœruleæ itidem ſed albô ſparſæ, corpus album & ſubviride, pectus rubiginis colorem præferens. Hujus cadaver exſiccatum appenſumque prohibere à veſtibus tineas creditum, *Olim.*

S. MARTINI Quadrageſima, vide ſuprà *Adventus.*

MARTINIACUM, olim Octodurum, celebris Valleſiæ civitas fuit, quæ ſubverſa, reſtitit nomen ſolum *Martinach*, ab arce in præcipiti petra ſita, cujus hodieque rudera cum turri conſpiciuntur. Caput fuit quondam Vallenſium & ſedes Epiſcopi, quæ, oppidô ob nimiâ ruinam ferè ſubverſô, jam ab aliquot ſeculis Sedunum eſt tranſlata. Romanæ inſcriptiones vetuſtatem loci

loci teſtantur, vide Joh. Bapt. Plantin. *Helv.* Simler. *l.* 1. *de Valleſia.* *Stumpſ.* & in voce *Veragri.*

MARTINIANUS, in exercitu Licinii virtute bellicâ ad magnos honores provectus, Cæſar Chalcedone ab Imperatore dictus eſt. Sed poſt cruentam victoriam, quam Conſtantinus prope hanc urbem conſecutus eſt, victori militi deditus, ab illo in frusta eſt diſcerptus. A. C. 325. in Cappadocia. Vide *Licinius.*

MARTINICA, ſic ab Hiſpanis vocata, antiquis accolis *Madanina*, una ex Antillarum præcipuis. Sub Gallis, ab A. C. 1635. qui in ea multas habent colonias, arceſque, ſæpeque Caraibas repulerunt. Valde fertilis & culta, circuitûs 45. leuc. Rochefort. *Hiſt. Antill.*

De MARTINIS Octavianus, vide *ibi.*

MARTINIUS Franciſcus, vide *Franciſcus.*

MARTINOPOLIS, urbs Germaniæ in Miſnia, *Merſburg* Ortom *Friſingenſ.* Dicitur & *Merſeburgum*, ad Salam fluv. 3. a Lipſia leucis, Hallam verſus.

MARTINOPOLIS, vide *Turones*, & *Cæſarodunum*. A S. Martino, a cujus defuncti die, obiit 11. nempe Novembr. A. C. 402. ſeriem annorum numerârunt.

MARTINOZUM, nomen Carrocii Florentinorum, vide *Carrocium.*

MARTINUS, Arragoniæ Rex, fil. Petri IV. Ceremonioſi. Johanne I. fratre, equi lapſu in venatione, mortuô, regnum invaſit, præteritis ejus filiabus, Johannâ uxore Comitis Foxii, & Jolanda, uxore Ludovici II. Neapolitani Regis & Comitis Provinciæ. Pater filii cognominis qui duxit Mariam, filiam Friderici III. Simplicis, Siciliæ Regis ſine prole defunctus eſt. Obiit A. C. 1410. ultimus ex familia Comitum Barcinonenſium. Surita *in Ind. l.* 3. Mariana *l.* 19.

MARTINUS I. Tudertô oriundus, poſt Theodorum, Papa A. C. 649. Synodô Romæ convocatâ Monothelitarum hæreſin damnavit, Theodorumque Pharanes, & Cyrum Alexandriæ Epiſcopum cum aliis, hæreticos declaravit: rejectô quoque Heraclii edictô, *Ectheſi* & Conſtantis *Typô*, quem Paulus Conſtantinopolitanus templorum valvis, tanquam Fidei formulam, affigi curavit. Hinc perſecutio in Orthodoxos Orientis mota, & Papa in Pontum deportatus, ibi obiit. A. C. 654. Auctor diverſarum epiſtolarum, quarum 18. habentur in editione Conciliorum Binii. Anaſt. *in vita Pont.* Succeſſit Eugenius I.

MARTINUS II. ſeu *IV.* ſi Martinus I. & II. inter *Martinos* referantur, Gallus, ſucceſſit Nicolao III. A. C. 1281. poſtquam 6. menſes ſedes vacâſſet: Germanis infenſiſſimus, Carolo Siculo honores ademptos reſtituit, Petrum Arragonium, ob Veſperas Siculas, & Michaëlem Palæologum Imperat. ejus fœderatum, excommunicavit: regnô Carolo Valeſio donatô, Concubinam anteceſſoris ad ſe recepit, quæ, quia infantulum hirſutum, inſtar urſi illi peperiſſet, omnia Urſinorum inſignia in palatio ſuo eradi curavit. Jo. Noviod. *in illuſtr. Beda.* Germaniam per ſummam avaritiam expilavit: ut & ſucceſſor ejus Honorius V. donec Synodus Herbipolim convocaretur, ubi Legatus Pontificis de vita periclitatus eſt, Probuſque Tullenſis Epiſcopus oratione acriter in Papas invectus, illos *Romuleos vultures, genus Archiſynagoga peſſimum*, &c. vocitavit. Aventinus *l.* 7. *Annal. Boj.* Bulling. *l.* 1. *de Concil.* Obiit A. C. 1285. turbis in urbe pacatis. Succeſſit Honorius IV.

MARTINUS III ſeu *V.* Romanus, prius *Otto Columna* dictus, à Concilio Conſtantienſi Papa electus eſt, poſt ſchiſma an. 40. A. C. 1417. Nec tamen Reformationem Sigiſmundus Imperator obtinere potuit, licet per Petrum de Alliaco Cardinalem vehementer inſtaret: inter alia urgens, *quia plus mali quàm boni ex Calixti decreto ſecutum ſit, melius & Animæ tutius eſſe, ut, juxta ritum Eccleſiæ Orientalis, Clericis licentia concedatur contrahendi honeſta matrimonia.* Martin. Chemnitius *in examine Concil. Trident. parte* 3. *de Cœlib.* Bulling. *l.* 2. *de Concil.* Johannem XXIV. Decanum Collegii Cardinalitii fecit, Ludovic. Andegavenſem Neapolitan. Regem creavit, hinc ab Alphonſo Arragonio, Benedicti Antipapæ defenſore, infeſtatus. Papiæ poſt Concilium indictum, quia nemo aderat, Senas tranſtulit, ubi concluſum, ut oſſa Wiclefi, jam 40. ann. ſepulta, exhumata cremarentur. Tum Baſileæ Concilium, pro Reformatione ſtatus Eccleſiaſtici habitum, in quo præſente Sigiſmundô, præſidente autem Julianô Cardinale liberiùs, quàm unquam aliàs, in authoritatem Pontificis inquiſitum, conſtitutumque *Concilium ſupra Papam eſſe.* Obiit apoplecticus, A. C. 1431. ætat. 63. poſtquam pace cum Clemente VIII. Antipapa poſt Benedicti mortem factâ miſſis ad Græcos, & Huſſitas literis fruſtra fuiſſet. *Platina*, *Onuphr.* *Ciaccon* Duchesn. *in vitis Pontif.* Ei ſucceſſit Eugenius IV.

D. MARTINUS, ex Pannonia ortus, poſt D. Gratianum Turonenſem Archiepiſcopatum adeptus, ſeculô 4. multa disjecit Paganorum Idola, altariaque effregit. In Epiſcopatu vixit ann. 26. menſ. 4. dies 7. Ejus vitam doctiſſimis libris editis perſcripſit Sulpitius Severus. Tanti habitus fuit à Gallis olim, ut galeam ejus, quâ olim miles in bello uſus erat, militiæ tempore, locô vexilli, geſtarent, annoſque ab obitu ejus ſuos numerarent. Obiit autem A. C. 400. Vide etiam *Gregor. Turonenſ.* *Paulin.* Martini diſcipulum, *Fortunatum.* Moreri *Dict. Hiſt.*

MARTINUS Bracharæ, in Hiſpania Epiſcopus poſtquam in Oriente Suevos Arianos convertiſſet. Obiit A. C. 580. Pantardô ſucceſſore. Iſidorus Hiſpalenſis, ſcribit ſe vidiſſe librum ejus, de differentia quatuor Virtutum Cardinalium, ut & volumen Epiſtolarum: Quorum prior Ariamiro Regi dedicatus, & Baſileæ impreſſus eſt, operâ Gilberti Nozereni, &c. Vide Sigebert. *in cat. c.* 19. & 117. Iſidor. *c.* 23. *de Vir illuſtr.* Honorat. Auguſtodunenſem *l.* 3. *c.* 26. *de lumin. Eccl.* *Trithem.* *Garſiam Loaiſam*, *Ambroſ. Moralem*, *Arnolphum Wionem*, *Poſſevinum*, &c.

MARTINUS Akakia, Catalaunus, Briſſoti diſcipulus A. C. 1541. Scripſit varia. Juſtus *in Chron. Med.* Vander Linden *de Script. Med.*

MARTINUS Alnevickus, Anglus, Franciſcanus, ſcripſit libros 4. Comment. in Magiſtrum Sententiar. de Diſputationib. & Chronicon. *Pitſeus.*

MARTINUS Antonius Delrio, Hiſpanus origine, Antverpiæ natus, Jeſuita, libris editis nomen adeptus. Valer. Andreas *Bibl. Belg.* Alegamb. *de Script. Societ. Jeſu* Vide infra.

MARTINUS Antonius Delrio, Belga, Antverpienſis, Cleydaliæ & Attadaræ toparcha natus. Hiſpanâ origine Jeſuita. Ejus extant *Adagialia ſacra Vet. & Nov. Teſtam. de difficilioribus S. Scripturæ locis* tomi 3, *In Geneſin*, *in Cant. Canticor.* *in Jeremiam Comm.* &c. Poëta, Orator, Hiſtoricus, Juriſconſultus, Theologus inſignis. *Sandee*. Obiit A. C. 1608. ætat. 57.

MARTINUS Azpilcueta, vulgò *Navarrus*, à patria. JCtus ſui temporis celeberrimus: Scripta in Utroque Jure egregia edidit. Docuit Salamancæ & Conimbricæ, ubi velut Oraculum Juris habitus eſt, quod Caturci & Toloſæ, in Gallia, prius addidicerat, Bartholomæum Caranzam, Dominicanum, Archiepiſcopum Toletanum, inquiſitioni ſubjectum, jam octogenarius, profectione Romam adornatâ, tutatus, magno ibi in pretio fuit. Parciſſimi cibi, vix oſſibus hæſit: multi uſus eſt, quo quoties mendicus occurrebat, gradum ſiſtere docta fuit. Opera ejus Voluminibus 6. in fol. Lugduni, A. C. 1597. & Venetiis A. C. 1602. impreſſa habentur. Obiit Romæ, A. C. 1586. ætat. 94. Jul. Roſcius Horſtin. Simon Rainoteus, &c. *in ejus vita.* Tomaſin. *in elog. ill. Vir.* Janus Nicius Erythr. *T.* 1. *Pinac. c.* 1. &c.

MARTINUS Becanus, oriundus ex Hilvarenbeca, Campaniæ Brabanticæ municipio, unde illi nomen: Jeſuita, Confeſſionarius Ferdinandi II. plurima ſcripſit, quæ 2. Vol. in fol. prodiêre Moguntiæ, A. C. 1631. Obiit Viennæ, A. C. 1624. ætat. 63. *Magnô ingeniô & ad omnem literaturam natô. Swert.*

MARTINUS, Bellajus, vide *ibi.*

MARTINUS Bernardus, Biermannus, Blohwitus, & Boerdanus, Medici, Vander Linden, *de Script. Med. p.* 464.

MARTINUS Bonacina, Eccleſiaſticus Mediolanenſis, ſcriptis inclytus. Ab Urbano VIII. in Germaniam miſſus, æſtu admodum fervente, ut tenerrimus erat, obiit Viennæ, A. C. 1631. Scripſit Theologiam Moralem, de electione Paparum, de Beneficiis. Vide Jan. Nic. Erythræum. *P. III. Pinac. c.* 3.

MARTINUS Borchenius, Tungrenſis, Poëta, Scripſit Epigrammata, & Chronographica de Memorabilibus ſui temporis. Valer. Andreas *in Biblioth. Belgic.*

MARTINUS Borrhaus, vide *Borrhaus.*

MARTINUS Bracharenſis, celebris Collector *Canonum*, vide ſuprà in voce *Bracharenſis.*

MARTINUS Breſſerus, Jeſuita: Scripſit de Conſcientia, &c.

MARTINUS Brunus, Abbas in Hannonia, &c.

MARTINUS Bucerus, Sceleſtadii natus, A. C. 1491. ingeniô & eruditione inclytus, Ordinem Dominicanorum, in quo vixerat ann. 15. Evangelii doctrinam amplexus, reliquit A. C. 1521. quâ de re librum edidit, A. C. 1525. Luthero, dialogô Arbogaſtô publicatô, reſpondit, A. C. 1528. Formulæ Concordiæ cum Luthero, de S. Cœna à Philippo Melanchthone conſcriptæ, nomen dedit, A. C. 1536. in enarratione 4. Evangeliſtarum, ſeſe poſtmodum clariùs explicans. Cum P. Malvenda, Colloquium Ratisbonæ habuit, A. C. 1546. quod abruptum eſt Martiô menſe. Cum Petro Martyre Pauloque Fagiô, Argentoratô, ubi docuerat, ab Eduardo VI. invitatus, in Angliam pervenit, A. C. 1540. ut ibi doctrinæ ſuæ ſementem faceret, Cantabrigiæ Profeſſor: Obiit A. C. 1551. ætat. 61. Ejus oſſa, Mariâ ſæviente, effoſſa & cremata, A. C. 1555. unà cum Fagii oſſibus, ſed ambo, ſub Elizabetha, A. C. 1560. publicis laudibus ornati, honoribuſque ſuis reſtituti ſunt. Hebrææ Linguæ apprimè peritus fuit. Vide *Bucerus.*

MARTINUS Chemnitius, inſignis inter Lutheranos Theologus. Vide Thuan. *hiſt. l.* 84. & ſupra in *Chemnitius.*

MARTINUS Clivius, Anglus, Benedictinus. Scripſit homilias. Pitſeus, *de Script. Angl.*

MARTINUS Copus, Chmielecius, & Cunea, Medici inſignes, laudati *Vander Linden.* Horum medius, gente Polonus, Baſileæ docuit.

MARTINUS Cromerus, Polonus, Sigiſmundo II. à ſecretis, Varmienſis Epiſcopus poſt Hoſium Cardinalem ſcripſit hiſtoriam Polonicam libris 30. Item, de ſitu, moribus, populis, &c. Poloniæ. Obiit A. C. 1589. Ejus Scripta reliqua enumerat *in Elogiis Part.* 2. Anton. Teiſſier, ubi & alterius cognominis meminit, qui ſcripſit de falſa Lutheranorum & vera Religione Chriſti Sermones Synodicos tres, Colloquia de Religione, ut & nonnulla Germanicô idiomate, ex *Bibliotheca* Simleri.

MARTINUS Cruſius, Profeſſor Tubingenſis, Græcè doctiſſimus. Hiſtorica & Philologica varia ſcripſit, Geſn. *in Biblioth.*

MARTINUS Delrio, Diſquiſitiones Magicas edidit. Vide ſuprà.

MARTINUS Dorpius, Hollandus, literas humaniores & Theologiam Lovanii docuit, Auctor plurium ſcriptorum. Valer. Andreas *Biblioth. Belg.* Barland. *in Chron. Duc. Brab.* *Geſner.* Obiit A. C. 1525.

MARTINUS Duncanus, Kempenſis, è diœceſi Colonienſi præteritô ſeculô inter ſuos magni nominis. Valer. Andreas *Biblioth. Belg.*

MARTINUS Everardus, Medicus & Mathematicus, auctor Ephemeridum.

MARTINUS Francus, Atrebas, Felici Papæ & Nicolao V. à Secretis; Auctor libri fabuloſi, *Roſa*, &c.

MAR-

MARTINUS Fumæus, nobilis Pariſinus: hiſtoricos Indicatum rerum in unum collegit, &c. Vide Morer. *Diction. Hiſt.*

MARTINUS Garcias. Magnæ Melitæ Magiſter, Hiſpanus, Obiit A.C. 1601. Prudentiæ & moderationis laude clarus.

MARTINUS Garratus, Calaber, JCtus ſcriptis inclytus. Forſter. *Hiſt. Juris C. l. 3. c. 35*

MARINUS Gonſalvus, vel Gondiſalvus, Hiſpanus fratrem S. Michaelis ſe jactavit: A.C. 1359. aliiſque, ſibi a Deo ſedem, è qua Lucifer exciderit, reſervari, ſe primam eſſe veritatem, ſcalam Cœli, & Antichriſti everſorem: Exuſtus, juſſu Archiepiſcopi Toletani.

MARTINUS Gregorius Toronenſis Medicinam Lutetiæ docuit, A. C. 1542. Galeni quædam vertit. Juſtus *in Chron. Med.* Vander Linden *de Scr. Med.* &c.

MARTINUS Groſia, JCtus celebris ſub Friderico I. Imperatore una cum Bulgaro, Legum Profeſſor in Academia Bononienſi: qui quòd ſuæ ſententiæ pertinaciter nimis adhæreret, factum eſt, ut in vulgare proverbium duritiea ejus apud Jureconſultos in hanc uſque diem tranſierit; qui *Martinum* appellant omnem eum, qui ſuam actiùs quàm par eſt & obſtinatiùs opinionem tuetur. Vide Baronium *A. C. 1158.* & plura de eo, apud Ott. Morenam *Hiſtor. Rerum Laudenſ.*

MARTINUS Hamconius, Friſius, ſcripſit *de variis rebuſque Priſcis Friſiorum, Theatrum Regum, Principum, &c.* obiit A.C. 1621. ætat. 70.

MARTIN Hellingus Henricus & Heſſus, Medici. Vide *Vander Linden.*

MARTINUS Helvigus, Mathematicus inſignis, Obiit A. C. 1574. ætat. 58. Voſſ. *de ſcient. Math. c. 70. §. 21.*

MARTINUS Hortenſius, Delphis Hollandiæ oriundus, Mathematicus doctiſſimus. Obiit A. C. 1640.

MARTINUS Laudunenſis, Carthuſianus, Scripſit *Parænetica*, quæ Petrejus edidit. A. C. 1607.

MARTINUS Lipſius, Bruxellenſis, Canonicus regul. S. Auguſtin. Lovanii, magni Juſti patruus. Editionibus Auguſtini, Hilarii, Symmachi, Macrobii, &c. egregiâ operâ navatâ, Obiit A. C. 1555.

MARTINUS Lutherus, vide *Lutherus.*

MARTINUS Marrenus, Benedictinus. Scripſit *Bibliothecam Cluniacenſem, &c.*

MARTINUS Matthæus. vide *Matthæus.*

MARTINUS Panſa, Medicus inſignis. Vide Vander Linden, *de Script. Med.*

MARTINUS Petrimannus, Lovanienſis, &c.

MARTIN. Pilus Hollandus. Vide Valer. Andream, *in Biblioth. Belg. p. 653.*

MARTINUS Polichius, Medicinæ Lipſiæ & Wittembergæ, Profeſſor, Juſtus *Chron. Med.*

MARTINUS Polonus, quem cum Martino Carſulano, qui Pontificum hiſtoriam ſcripſit, Volaterranus confundit: Dominicanus, Pœnitentiarius Johannis XXIII. & Nicolai III. ab hoc Archiepiſcopus Gneſnenſis creatus eſt: Sed cùm illuc profectionem adornaret, obiit Bononiæ, A. C. 1279. Condidit Chronicon, uſque ad Johan. XXIII. cui auctarium acceſſit, uſque ad A. C. 1320. Leander Alberti, & Anton. Senenſis, *de Viris Ill. Ord. Dominic.* Simon Staravolſcius, *de Script. Polon.* Geſnerus *in Bibl. &c.*

MARTINUS Rithovius Balduinus. è Brabantia, primus Epiſcop. Iprenſis. Turbatis Belgii rebus, Gandavum ſe recipere coactus, ibi in carcerem conjectus eſt. Inde liber, in Diœceſin ſuam excurrit, renaſcenti puriori doctrinæ ſuffflamen poſiturus, ſed peſte abreptus obiit, A. C. 1583. Audomaropoli. Scripſit Commentarios in Magiſtrum Sententiarum, qui adhuc inediti. Item, Manuale Paſtorum, impreſſum Lutetiæ, A. C. 1576. Morerius *Diction. Hiſt.*

MARTINUS Rulandus, Friſingenſis. Medicus inſignis, Græcè doctiſſimus. Plurima ſcripſit.

MARTINUS Segujerus Medicinæ Doctor, Pariſiis.

MARTINUS Siliceus, doctrinâ inclytus. Paulus Jov. *in elog.*

MARTINUS Smetius, Flander. *Inſcriptionum antiquarum* auctor. Ruremondæ à militibus ſuſpendiô necatus. J. Lipſius *Cent. 2. ep. miſc. ep. 24.* Valer. Andreas, *in Biblioth. Belg.*

MARTINUS Scerſius. Schoockius & Steinpeiſius, Medici. Vander Linden, *de Script. Med.*

MARTINUS Turnhutanus, dictus Vander Keele, Franciſcanus, Profeſſor Lovanii, A. C. 1540. obiit, plurimis ſcriptis clarus.

MARTINUS Weindrichius, Uratiſlavienſis, Medicus, ſcripſit *de Monſtris, &c.* Vander Linden, *de Scr. Med.* &c.

S. MARTINUS, nomen exigui Principatus in Patrimonio D. Petri. Item Comitatus Imper. in agro Mantuano. Item, in Mutinenſi. Comitatus. Item, arx Tuſciæ. Item, una ex Antillis, ſub Hollandis & Gallis.

MARTINUSIUS Georgius, vide *Georgius.*

MARTION, Smyrnæus de ſimplicibus effectibus ſcripſit, Plin. *l. 28. c. 4.*

MARTIS Caſtra, *Sozomeno, Ammiano, Marotha Lazio*, oppid. Hungariæ, apud Saum fluv. haud procul à Sirmio.

MARTIS Dies, vide *Heſſus.*

MARTIUS, prænomine *Publius*, Mathematicæ vanitatis, imperante Tiberiô, convictus; in quem Conſules extra portam Eſquilinam, cùm claſſicum canere juſſiſſent, more priſcô advertêre.

MARTIUS Ancus. Vide *Ancus.*

MARTIUS Cenſorinus, vide *Lucius.*

MARTIUS Coriolanus, vide *Cajus.*

MARTIUS Feſtus, Eques Romanus, particeps Piſoni conjurationis in Neronem. Tacit *l. 15. Annal. c. 50.*

MARTIUS Figulus, vide *Cajus.*

MARTIUS Macer, gladiatorum in exercitu Othonis, Dux. Tacit. *Hiſt. l. 2. c. 23.*

MARTIUS Philippus. vide *Lucius*, item *Quintus.*

MARTIUS Rutilus, vide *Cajus.*

MARTIUS Telo. Tolonium condidit. Vide *Telonium.*

MARTIUS Varia. Vide *Quintus.* De *Martio* verò *Campo* vide ſupra *Campus Martius.*

MARTIUS Menſis, primus ex decem, quos Romulus conſtituit, unde initium anni Romanis: à Marte dictus. De diebus ejus feſtis vide Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l. 4. c. 7.* & paulo infrà Hunc etiam ante Romam conditam Italiæ populos habuiſſe, ſed quoſdam tertiô, quoſdam quartô, alios quintô, nonnullos ſextô aut decimô locô collocâſſe, memorat Ovid. *Faſtor. l. 3.* Apud Romanos verò primum ipſi locum aſſignatum, etiam Macrobius *l. 1. Saturn. c. 12.* ac Solinus *c. 3.* teſtantur, docentes: Quod Annæ Perennæ tum ſacrificatum, ut annare perennareque liceret; quod hôc menſe mercedem exſolverint Magiſtris: quòd Comitia auſpicati fuerint, vectigalia locârint: quod Matronæ ſervis cœnas appoſuerint, quemadmodum Domini Saturnalibus &c. Adde quòd Veſtales tum ignem ſacrum de novo accenderint. Fuit autem in Minervæ tutela, & ex Romuli, Numæ ac Julii Cæſaris conſtitutione, habet dies 31. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 4. c. 7.* Nuptiis non minus ac Majus, infauſtus habitus, vide infrà ubi de *Nuptiali tempore*. Ei apud Græcos reſpondet *ἐλαφηβολιών*, in cujus die 20. Dionyſia τὰ κατ᾽ ἄστυ, celebrabantur: apud Hebræos partim *Adar*, partim *Abib*, & *Niſan*. Fr. Roſſæus *Archæol. Att. l. 2. c. 10.* & Thom. Godwin. *de Rit. Hebr. l. 3. c. 1.* Quorum nominum illud, nempe *Abib*, ſpicam adhuc recentem ſonat, unde Arabibus *Menſis grandeſcentis ſegetis*. Græcis Interpretib. ὁ μὴν τῶν νέων, ſupple *καρπῶν*, aut *χλωρῶν*, aut *γεννημάτων*, *menſis novarum frugum*, dictus eſt. Hoc, *Niſan* ſcil. à bellicis ſignis ſeu vexillis, quæ illô menſe educuntur primùm, originem trahit. נסין *niſin*, enim militaria ſigna ſunt. Quam ob cauſam verni menſes priores duo Bithynis appellati ſunt Στρατεῖος & Ἄρειος, ut Romanis, *Martius*, à *Marte*. de quo vetus Poëta.

Ἄρχει Ἄρης ἀπ᾽ ἐμοῖο, καὶ ἄνθεα καὶ γλάγος ἔδω.
Marti principium, lacteque & floribus à me eſt.

Sic alius de Ægyptio menſe *Phamenoth*, qui Martio ferè reſpondet.

Ἄρεος ἔντεα φέρει Φαμενὼθ πολέμου μαχηταῖς.
Militibus Phamenoth Mavortia tela monſtrat.

Vide Sam. Bochartum *Hieroz. Part. prior. l. 2. c. 50.* In *Chartis* quibuſdam medii ævi, apud Car. du Freſne *in Gloſſario*, *Martium ſuum habere* dicuntur, quibus agrum colere vel ſerere menſe Martiô licebat: id quod concedebatur Urbium incolis, quibus alioquin & aliis anni temporibus, in Urbe *ſtare*, neceſſe erat; quæ obligatio *reſeandiſia* & *ſtagium* appellabatur, &c.

DIES HOC MENSE, APUD ROMANOS OLIM, FESTI.

Kal. *Martiæ* præprimis celebres fuêre. Iis enim ignis novus in Veſtæ aris accenſus; Laureæ veteres, tam in regia, curiiſque, atque in Flaminum domibus, quàm in faſcibus Conſularibus, novis mutatæ; Matronalia celebrata; Saliorum feſtum inchoatum ac ancylia circumlata, *Mamuriuſque* cantatus eſt.

6. die ſeu prid. Non. ſacrum Veſtæ erat. Eôdem C. Octavius Auguſtus Imperat. Pontificatum maximum iniit.

7. die ſeu Nonis *Martii*, Vejovis templum ad duos lucos Aſyli conſecratum eſt.

14. die ſeu prid. Idus, Equiria altera erant, quæ in campo Martio celebrabantur, niſi Tiberis exundâſſet: tum enim in montem Cœlium fuiſſe tranſlata, docet Ovid. *l. 2. Faſtor extr.*

15. die ſeu Idibus *Martii*. Annæ Perennæ feſtum erat, in quo largioribus poculis indulgebant, & pro cyathorum numero annos mutuò precabantur: Eôdem jocoſa quædam & obſcæna carmina puellæ cantabant: Idem quoque dies *Parricidium* appellatus eſt, quô Jul. Cæſar, a conjuratis, eſt occiſus: P. verò Cornelius Dolabella Conſul, quòd hôc die Cæſare occiſô libertas Reſp. reddita eſſet, eum celebrari juſſit, teſte Appianô *de bell. civ. l. 12.*

die 17. *Martii*, ſeu 16. Kal. April. Liberalia erant, in Liberi Patris honorem inſtituta, Græcis *Διονύσια*: quibus per totum oppidum ſedebant Sacerdotes Liberi, hederâ coronatæ anus cum libris & foculo pro emtore ſacrificantes. Idem dies *Agonia* appellatus eſt, teſte Varone: & liberam togam adoleſcentibus pueritiam egreſſis circumdedit. Eôdem: ut & præcedenti, iri ſolebat ad Argeos.

19. die *Martii* ſeu 14. Kal. Apr. Quinquatria incipiebant & quinque dies continuabantur: quorum ultimô, qui erat menſis 23. Tubiluſtrium erat, quòd eôdie in atrio Sutorio ſacrorum tubæ luſtrarentur

dies 24. in Kal. ſic notatus eſt: C. Q. REX C. F. hoc eſt, *Quando Rex Comitiavit, fas.* Hôc enim ſolô die Regi ſacrorum in Comitium ire licuit, ſacrificii cauſâ, quô properanter patratô, protinus fugâ ſe e Comitio eripiebat: Et tum lege agi fas erat.

die 25. *Martii* ſeu 8. Kal. April. Hilaria erant, in honorem Matris Deûm, ut ex Macrobio *Saturn. l. 1. c. 21.* & Lampridio in *Alex. Sev. c. 37.* conſtat. Celebrabantur maximâ populi lætitiâ & nobiliſſimâ pompâ, quovis e populo inſignia cujuſque dignitatis liberè mentiente.

die ultimô, Lunæ ſacra fiebant, in monte Aventino, tauruſque mactabatur. Mater quoque Deûm, magnâ pompâ, à Gallis ad Almonem fluvium, qui non procul ab Urbe Tiberi miſcetur; producebatur, ibique ad confluentem dictorum horum amnium veteri inſtitutô abluebatur: cujus lavationis meminerunt Lucan. *l. 1.* Ovid. *Faſtor. l. 4.* Papinius, *Silius Italicus*, *Martialis*. Alii.

MARTORANUM, urbecula Calabriæ citerioris Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Conſentino. Vix 8. milliar. ab ora maris Tyrrheni in Ortum. Olim *Mamertum*. Ad Sabatum amnem, in limite Calabriæ ulterioris. 14. milliar. a Conſentia. Habitata a paucis. deficit in dies. Vulgo *Martorano*.

MARTORELLUM, vulgò MARTORES, oppid. Cataloniæ, ad Rubricatum fluv. ubi recipit Noiam, 4. leuc. Hiſpan. à Barcinone, in Circium, 5. à Manreſa in Meridiem.

MARTPURGUM, vel MARBURGUM, quaſi *Martisburgum*, urbs & Academia Haſſiæ clariſſima. *Amaſia F. Ireneo* dicitur. Vulgo *Martpurg*. Vide *Marpurgum* & *Mattiacum*.

MARTULANA, urbs Umbriæ, olim Epiſcopalis, vide *Marta*.

MARTURES, & MARTES, Martiali *Catta Pannonica*, *l.* 13. *Epigr.* 69. feræ ſunt exiguæ ex genere muſtelarum, quarum pellis ad veſtitum commendabatur. Hinc *Marturinarum præſtatio*, tributi apud Hungaros, in Regno Sclavoniæ, genus, cujus mentio in *Decretis* Alberti Hungariæ Regis *p.* 62. Vide Car. du Freſne in *Gloſſario*. Supra in *Hanſalenora* & *Catta*, deque *Marturibus albis*, in Normannia Septentrionali, Adamum Bremenſem eadem laudatum *c.* 229.

MARTYPIA, Fœminæ, apud J. C. Scaligerum *l.* 1. *c.* 18. ubi de Saltatione: *Ridicula autem Mimus & Satyri peculiares, quarum nomina Igdi & Mactriſmus. In hoc cum alveolo prodibant & lebi ac pelvis -- Duæ autem habebantur, vetus & nova. Veterem alveum vocabant -- Hanc multæ fœminæ exercuerunt, quas Martypias cognominarunt.*

MARTYR, Græcè Μάρτυς. Sic dicti ſunt Præcones Evangelii Apoſtoli, i. e., *Teſtes*. Actor. *c.* 1. *v.* 8. 22. & *c.* 22. *v.* 15. In ſpecie verò, qui ob Chriſti confeſſionem interfecti ſunt: quô ſenſu Stephanus Actor. *c.* 22. *v.* 20. & Antipas Apocalypſ. *c.* 2. *v.* 13. *Martyres Chriſti* appellantur. Vide quoque Apocalypſ. *c.* 6. *v.* 9. *c.* 12. *v.* 11. & *c.* 17. *v.* 6. Atque hæc notio in Eccleſia obtinuit. Dicuntur autem *Martyres* in illa, non ſolùm, qui propter Chriſtum aut juſtitiam occiduntur, ut pueri Bethleemitici & Abel, apud Cyprianum *Ep.* 56. Sed &, qui ob nomen Chriſti in carcere moriuntur, vel in fuga aut in ſolitudine à latronibus, aut à beſtiis interimuntur, vel præ rerum neceſſariarum inopiâ extinguuntur, vel quâcunque correpti ægritudine intereunt, apud eund. *Ep.* 37. Imò &, qui propter Chriſtum ea ſubierunt ſupplicia, per quæ mori eos neceſſe erat, niſi divinô miraculô conſervati fuiſſent, apud Athanaſium *Synopſ. S. Script.* Etiam hôc vocabulô honorabantur olim Confeſſores illi, qui tormenta propter Chriſtum perpeſſi, mori parati erant, etſi poſtea ſuperſtites manerent, apud Cyprianum *Ep.* 9. & in Concil. Carthaginenſi, ubi quidam *Martyres* adfuerunt & ſuffragia dixerunt, Cyprianô præſide. Nec à *Martyrii* ſplendore viſa eſt diſtare mors illorum, qui morbô peſtiferô per Ægyptum graſſante, dum ægrotis, propter Chriſti amorem, intrepidè miniſtrabant, ipſi contagio infecti mortem oppetierunt, lætantes de exitu tam beato, apud Euſebium *l.* 7. *c.* 22. Ut alias ſignificationes, quæ apud Scriptores paſſim, occurrunt, prætercam. Vide eas, ut & plura hanc in rem, apud Joann. Forbeſium *Inſtruction. Hiſtorico Theologic. l.* 12. *c.* 2. alibique paſſim. Quomodo verò apud Chriſtianos *Martyres* olim honorati, vide ſupra ubi de *Baſilicis Martyrum*, *Feſtisque*, & hic infrà, ubi de *Martyrum Pace*. De *Pſeudomartyris* autem Hæreticorum, vide ubi de *Circumcellionibus*.

MARTYR Petrus Vermilius, de cujus nominis ratione conſule *Melch. Adamum*, Hetruſcus, Florentinus: concionari cœpit, ut Regularis Monachus, an. ætat. 26. Brixiæ primùm, dein Romæ, Bononiæ, Piſis, Venetiis, Mantuæ, Pergami: tum Abbas Spoletanus creatus eſt: poſtea Præfectus Collegio Neapolitano S. Petri ad aram: Triennio pôſt generalis Ordinis Viſitator declaratus, demum Prior S. Fridiani, Lucæ fuit deſignatus: unde ob ſtructas ſibi jam Evangelico inſidias, Tigurum ſe contulit, paulo pôſt Argentinam, dein in Angliam delatus. Jac. Verheiden *in Effig. Proteſtant.* Tantô fuit ingeniô, tam excellenti doctrinâ, eâ prætereà pietate & modeſtiâ, morumque facilitate, ut non modò iis, quibuſcum vixit, gratus, charus, reverendus fuerit: ſed ab hoſtibus quoque & adverſariis inter ſummos numeratus ſit & admirationi illis fuerit. Oratio *de Vita & obitu ejus*. Obiit autem Tiguri A. C. 1562. ætat. 63. Ejus extant *Comment. in Geneſin*, *Judices*, *libros Samuelis & Reg. in Threnos*, *ad Romanos*, *in prior ad Corinthios*. &c. Vide prælatum Melch. Adami *in Vitis*. Guil. Crowæum *Elencho Scriptorum*. Anton. Teiſſier *Elog. p.* 1. ubi omnia ejus ſcripta enarrat, inter quæ *Loci Communes* eminent, Hottingerum *Biblioth. Quadrip. l.* 3. *c.* 2. & 6. ut & in voce *Petrus Martyr*.

MARTYRARIUS, in Eccleſia Romana idem qui *Manſionarius*, ſeu *Cuſtos Eccleſiæ*, cui incumbit reliquias *Martyrum* in Ædibus ſacris cuſtodire & aſſervare, apud Gregorium Turonenſ. *de Mirac. l.* 2. *c.* 46. *Cuſtos Martyrum*, apud Anaſtaſium *in Sylveſtro* &c. Vide ſuprà quoque in voce *Cappellanus*, apud Car. du Freſne. Dominico Macro ſic vocatur Sacerdos, Ædi ſacræ, quæ aliàs *Martyrium* dicitur, additus. Vocant autem *Martyrium* ædem, ſub *Martyrum* invocatione, Deo dicatam, ex Iſidoro *l.* 15. *c.* 9. Walafrido Strabone *de Rebus Eccl. c.* 6. *L.* 7. *Cod. Theod. de ſepulchr. violat.* &c. Quô ſenſu Græci Μαρτύριον paſſim uſurpant. *Memoria Martyrum* Juliano Toletano *l.* 1. *Progn. c.* 20. & 21. *Baſilica Martyrum*, in *Capitulis* Caroli M. *l.* 7. *c.* 2. Vide quoque infrà *Oratorium*. Sed & *Martyria*, ipſa *Martyrum* ſepulchra, memoriæ, confeſſiones, quibus ſuperædificari altaria conſuevêre, ut videre eſt in *Ceremoniali* Epiſcopor. *l.* 1. *c.* 12. *Martyrum Cœmeteria*, quoque hujuſmodi ædes appellari, diſcimus ex *Martyrologio Rom.* 23. Jan. & *Libro Pontificali*. ubi de Damaſo, &c. Floribus autem memoriæ Martyrum obumbratæ leguntur, apud S. Auguſtinum *de Civ. Dei l.* 22. *c.* 8. ubi & templi partem, in qua Martyris ſepulchrum, *Martyrii* nomine inſignit. Habetur perinde, οἰκοδομὴ τῶν μαρτύρων, in Concilio Gangrenſi *can.* 20. apud Car. du Freſne. Sed vide quæ ſuprà de *Baſilicis Martyrum*.

MARTYRIANI, Hæretici, de quibus vide Epiphanium *Hæreſi* 80.

MARTYRIUS, Epiſcopus Antiochenus, poſt Acacium, A. C. 459. à Petro Fulone hæretico, junctis Apollinaris ſectatoribus, Neſtorianiſmi accuſatus, & ad Imperatorem Leonem citatus, Gennadium, ſtrenuum hyperaſpiſten nactus eſt. Hinc in ſedem ſuam remiſſus, cum videret Petrum inter à ſe in eam intruſiſſe, Epiſcopatu ſe abdicavit: reſtitutus dein, tandem ſub Zenone, qui Petro favebat, pulſus eſt, A. C. 474. Theodor. Lector. *l.* 1. *Collect.* Liberatus *in Breviar. c.* 18. Nicephor. *l.* 15. &c. Item Epiſcopus Hieroſolymitanus, poſt Anaſtaſium, A. C. 477. Cappadox, diſcipulus Euthymii. Obiit A. C. 485. *Succ. Salluſtius*. Niceph. *in Chron.* Evagr. *l.* 3. *c.* 16. Cyrill. *in vita Euthym. & Saba*.

MARTYROLOGIUM, Catalogus Martyrum ſeu Faſti SS. Gregorii M. *l.* 7. *Ind.* 1. *Ep.* 29. *Nos autem pene omnium* Martyrum *diſtinctis per dies ſingulos paſſionibus collecta in uno codice nomina habemus, atque quotidianis diebus in eorum veneratione Miſſarum ſolemnia agimus, non tamen in eodem volumine quis qualiter paſſus ſit, indicatur, ſed tantummodo nomen, locus & dies paſſionis ponitur.* Quod conficere olim Eccleſiæ Notarii conſuevêre, qui primum ſolorum *Martyrum*, poſtmodum verò Confeſſorum quoque & aliorum Sanctorum, Natales annotârunt. Vide Baronium *Præf. ad Martyrologium Romanum*, & de genuflexione in lectione ejuſdem, Dominic. Macrum in voce *Genuflexio*. Sequioribus dein ſeculis, maximè apud Monachos, vox latius ſumi cœpit, pro *Necrologio*, ſeu *Obituario*, ut vocant, & *Regula*, quod fere ſemper in eodem volumine Martyrologium, Obituarium & Regula Ordinis deſcripta legerentur: Unde *Martyrologio inſcribi* dictus, cujus obitus dies ibi adnotatur, ut ſcil. ex ea congregatione ſeu fraternitate, cui quis adſcriptus eſt. Ingulfus *p.* 907. *Nomen ejus & uxoris ejus, Fratrum noſtrorum* Martyrologio *inſcribi conſenſimus.* Neque verò duntaxat obitus in iis annotabantur, ſed etiam Eccleſiis quævis impenſa beneficia, aut factæ donationes. Ditmarus *l. ult. Sanctorum reliquias, & munia earum receptacula, cum aliis utilitatibus plurimis, tam in prædiis, quam in mancipiis, ego acquiſivi &* Martyrologio *inſcripſi meo*, apud Car. du Freſne *in Gloſſario*. De inveſtitura *per Martyrologium*, ſuô loco.

MARTYROPOLIS, *Procop. Miepherkin. Joh. Leoni*, aliis *Magarchin*, urbs Armeniæ majoris ad Nymphium fluv.

MARTYRUM Anni, ſeu Epochæ Diocletianæ, ab Ægyptiis Chriſtianis Eccleſiæ Alexandrinæ, hactenus uſurpatæ, initium deſumitur a perſecutione Diocletiani, quam in A. C. 301. vel 303. vulgò conjiciunt Chronologi: qua de re extant virorum doctiſſimorum conjecturæ, ex Concilio Cirthenſi potiſſimùm deſumptæ, *Baronii*, *Scaligeri*, *Petavii*, & noviſſimè Joannis Ereci, in *ea Diſquiſitione*, quam *de Initio perſecutionis Diocletianæ & Epocha Concilii Cirthenſis* inſcripſit. Ab hac autem *Æra Martyrum*, Alexandrini, Abyſſini aliique nonnulli annos ſuos auſpicantur. Vide Adonem Vien. *in Chron. initiô Conſtantini* & *ann.* 627. *Chronicon* Orientale *p.* 85. 109. 124. 125. 127. 146. 202. ut & doctiſſimum Henſchenium *Exegeſi prælim. ad Tom. III. Martii c.* 2. *n.* 11. laudatos Carolo du Freſne, in voce *Annus*.

MARTYRUM Pax, olim in Eccleſia, pœnitentibus, qui excommunicati fuerant, reditum in Eccleſiam conceſſit. Præter enim graviora pœnitentiæ ſolennia aut Epiſcopi ſententiam ac manuum impoſitionem, lapſis in Idololatriam aliterve adeoque communione ab Epiſcopo pulſis, pacem ſeu poſtliminium, i. e., abſolutionem, non ſolum Presbyteri dederunt atque Diaconi, poſtquam ejuſmodi lapſis ſatis pœnitentes viſi ſunt, verùm etiam *Martyres* deſignati & Confeſſores. Et quidem pacem ac poſtliminium hi ſoli ipſis reddebant libelliſque ea de re ad Epiſcopos cum fiducia datis, eos in communionem admittendos judicabant, quos ſic abſolverant. Libellis autem nunc nomina abſolutorum inferebant, nunc totas familias, Patrum tantum familiarum nominibus adjectis. Ut *Communicet talis cum ſuis*. Cyprian, *Ep.* 21. quaſi non omnino dubitâſſent, quin abſolvendi ipſis jus jam competeret. Luculentiſſima ſunt apud Cyprianum, modò dictum aliiſque & compluria hujus rei teſtimonia, in quibus eminet illud de familiarum integrarum abſolutione, uti & hoc univerſorum Confeſſorum, ad Cyprianum alioſque Epiſcopos: *Scias nos univerſis, de quibus apud te ratio conſtiterit, quid poſt commiſſum egerint, dediſſe pacem & hanc formam per te & aliis Epiſcopis innoteſcere volumus.* Vide eum *Ep.* 10. 11. 12. 13. 14. 15. 27. 28. 29. 38. &c. Verum quidem eſt, hoc Cypriano aliiſque diſciplinam, ut vocârunt, tunc in Hierarchia uſitatiorem enixè ſibi tuentibus, mirum in modum diſplicuiſſe, quod ex integris Epiſtolis, ab eo ea de re ſcriptis, ſatis conſtat: at verò tempore illô novum hoc minimè erat. Nam etiam apud Tertullianum ſeu ſub A. C. 200. reperitur, velut in morem haud parum etiam ex antiquitate tunc priſtina receptum. Poſtquam ſic à *Martyribus* facinoroſi qualeſcunque pacem impetrârant, *inde Communicatores*, inquit ille, *de Pudic. c.* 22. *recurrunt.* Et *lib. ad Martyr. c.* 1. *Pacem quidam in Eccleſia non habentes*, à Martyribus *in carcere exorare conſueverunt*. Ita in conſuetudinem etiam tunc abiverat. Vide Baronium *Annal. Tom. II. A. C.* 253. §. 58. &c. & 262. 30. & Gabr. Albaſpinæum *l.* 2. *Obſervat.* 19. Donec tandem invaluit Epiſcoporum, Presbyterorum, Præſidumque atque id genus aliorum, in Conſiſtoriis ſuis ſingularis ac ſola poteſtas & juriſdictio, ſeu facultas juriſdictionis imitatrix, ut excommunicandi, ſic etiam abſolvendi, exoleſcente illâ, nec ulterius admiſſâ, quæ penes *Martyres* alioſque prædictos, velut moriturum Judaici, tum Chriſtiani vetuſtioris reliquiarum para reperta. Vide Joh. Seldenum *de Synedriis Veter. Hebræor. l.* 1. *c.* 9.

MARUBIUM, oppid. Salentinorum, *Marugi*, vel *Maruggio*, apud oram littoralem Sinus Tarentini, 15. mill. paſſ. a Tarento in Ortum Gallipolim verſus.

MARUCINI, vide *Marrucini*.

MARULLINUS, avus [illegible] Cæſaris, apud Spartianum c. 1. [illegible] ex libris ſuis repoſuit Caſaubonus.

MARULLUS, gente Junii, poſt P. Marium & L. Aſinium deſignatus Conſul. Tacit. *l.* 14. *Annal. c.* 48.

MARULLUS, Tribunus plebis, coronas Cæſaris Dictatoris ſtatuis detraxit, eoſque, qui primi Cæſarem Regem ſalutaverant, in vincula duci juſſit. Quamobrem a Cæſare officio privatus eſt. Plut. *in Cæſ.*

MARULLUS, Calaber poeta, quem Attilam regem Hunnorum per adulationem Deum, & divinæ ſtirpis prolem nominaſſet, propemodum vivum ab ipſo, una cum carmine, exuſtum eſt. Philippus Callimachus *in Attila.*

MARULLUS, Rhetor a Seneca *Controverſ.* 1. pro præceptore agnoſcitur. Sic enim *in præfatione*: *Quam eſſemus*, inquit, *condiſcipuli apud Marullum Rhetorem, hominem ſatis aridum, pauciſſima bella, ſed vulgari genere dicentem: quum ille exilitatem orationis ſuæ imputaret controverſia, ac diceret, Neceſſe eſt me per ſpinoſum locum ambulantem ſuſpenſos pedes habere.* Ajebat Latro. *Non mehercule tu pedes ſpinas calcant, ſed habent.* Nic. *Lloydius.*

M. MARULLUS, Poeta Mimographus ſub Antonino philoſopho, ipſum etiam Imperatorem inceſſere ſolitus. Hujus eſt illud: *Nunquam Hector ab Ilio nunquam receſſit.* Meminit hujus Hieron. inter *Ruffinum*, & *Galenus*, qui ſe filium ejus graviſſimo laborantem morbo, curaſſe ſcribit.

Pomp. MARULLUS, Grammaticus, Romæ profitebatur, ſermonis Latini exactor moleſtiſſimus, cùm in oratione Tiberium reprehendiſſet, affirmante Atteio Capitone, & eſſe illud Latinum, etſi non eſſet, futurum certè ob Cæſaris autoritatem & gratiam: *Jam inde mentitur* (inquit) *Capito. Tu enim Cæſar civitatem dare potes hominibus, verba non potes.* Lege *Marcellus.* Nic. *Lloyd.*

MARUM, Talmudicis exponitur vox Hebr. אזוב *ezob*, cujus faſciculum in Agni Paſchalis ſanguine intingi, eóque aſpergi Iſraelitarum poſtes ac ſuperliminaria juſſit Deus, Exodi *c.* 12. *v.* 22. Vide quoque Levitici *c.* 14. *v.* 6. 7. ubi de purificatione Leproſi, & *v.* 49. 50. 51. 52. ubi de purgatione domus leprâ infectæ. Sed Apoſtolus, Hebr. *c.* 9. *v.* 19. 21. vocem hanc Hebræam *hyſſopum* reddit, vetuſtiſſimos Interpretes ſecutus. Nec multum abludunt Talmudici, cùm *Marum* quoque, & ſampſuchum, uti alii vocem reddunt, habeant pro herbis hyſſopo congeneribus. Cui aſſentiuntur hodieque Viri in re Herbaria non infimi nominis. Sic *in Hiſtoria Plantar.* Lugdunenſi *l.* 8. *c.* 9. *Verum hyſſopum genuinum Dioſcoridis ſtatuit eſſe communem illam majoranam, in Gallia & Belgio notam, quæ majorana craſſa & Anglica vocatur, quia in Anglia latior & cibo aptior provenit.* Aliis majorana eſt marum. Ibidem *c.* 4. *Quidam —— Marum eſſe exiſtimant id plantæ genus, quod* (Dodonæus) *origani ſpeciem ſtatuit, quam olitores colunt & amaracum Britannicum ſive craſſum vocant.* At Veteribus idem ſunt *ſampſuchum & amaracum*, ut videre eſt, apud Dioſcoridem de Sampſucho, *l.* 3. ubi Cyzici & in Cypro optimum naſci, proximum in Ægypto, inter alia docet; & Plinium *l.* 21. *c.* 11. Et verò ad aſperſiones majorana noſtra eſſet percommoda, cùm parva, frequentia & tenera habeat folia, eaque leviter villoſa, quæ, in aquam aut ſanguinem immerſa humorem ſtatim imbibunt, & eundem excuſſa facilè emittunt. Atque ex hujuſmodi plantis aptum fieret aſpergillum tribus caulibus in unum faſciculum colligatis, quale deſcribit Maimonides *de Vacca rufa c.* 11. *ſect.* 1. *Sumit vir mundus tres hyſſopi caules, quos in faſciculum unum conſtringit, & ſinguli rami ſpicas habent, quarum apices immergit in aquam ſeparationis, quæ eſt in vaſe.* Et Jonathan *in Paraphraſi* Numer. *c.* 19. *v.* 18. *Et capiet hyſſopum, tres nempe caules in uno faſciculo.* Sunt autem in his ſpicis תמורות *Themoroth*, i. e. grana ſeminis tenuiſſima, quæ deſcribit Aruch. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 50.

MARUNDÆ, Mediæ, & intra Gangem populi *Ptol.*

MARUNTHAS, ſeu MARUTTHAS, Epiſcopus Meſopotamiæ, Iſdigertem Perſarum Regem, graviſſimo capitis dolore ac diutino, quem Magi profligare, ne mitigare quidem nequiviſſent, precibus ita ſanavit, ac liberavit, ut eum morbum poſtea Rex nunquam perſenſerit. Hiſt. Trip. *l.* 7. *c.* 8.

MARUS, mons Thraciæ, qui *Ismarus* ſecundum nonnullos & *Iſmarus* dicitur. Item, fluv. Germaniæ. Vide *Moravus.* Item, fluv. Hiſpan. in ora Aſturum.

MARUTTHAS, Epiſcop. in Perſia, Theodoſio Minore imperante Iſdigerdem Regem parum abfuit, quin converteret: certè dolo Magorum memorabili detecto, effecit, ut Magis decimatis, religioni Chriſtianæ libertas permitteretur: A. C. 421. quæ poſt ſub Varane, ob Audæ Epiſcopi factum, perſecutione diriſſimâ permutata eſt, vide Theodoret. *l.* 5. *c.* 39. & ſupra in voce *Marunthas.*

MARUVINUS, fluv. Guajanæ, vulgò *Marwynen.* Fontes habet verſus lacum Parimum; & quamplurimis auctus fluviis in Oceanum Borealem ſe exonerat.

MARRUVIUM, *Strab.* Vide *Marruvium.*

MARWAN, Calipha Saracenorum XVIII. excepit Ebrahemum, à Conſtantino Copronymo ad Cyprum victus, obiit A. C. 751. regni 5. *Cedrenus.* Illi ſucceſſit Sapah, quem vide.

MARYSUS, vide *Mariſus.*

MARZANA, inter Numina veterum Sarmatiæ Europææ incolarum, vide infrà *Sarmatia.*

MASACI, populi Germaniæ inferioris in Belgio, quorum oppidum *Maſeyck* ad Moſam fluv. Sunt qui putent *Marſatios* eſſe Plinii *l.* 4. *c.* 15. ſed horum pagus *Marſen* dicitur, teſte *Ortelio.* *Baudrando* melius *Marſatii*, fuêre inter Uſipetes ad Ortum & Caninefates ad Occaſum, ſeu inter Sinum Auſtrinum ad Septentrionem & Rhenum ad Meridiem. Ubi nunc Veluvia, tractus Geldriæ inferioris.

MASADA, oppid. Palæſtinæ ad Aſphaltitem lacum, Plin. *l.* 5. *c.* 17. *Maſada Strab.* *Maſſada Joſepho.* *Maga* hodie, teſte *Pinetô.*

MASÆSYLIA, regio Libyæ, Maurunis conterminа. *Steph.* populi *Maſæſyli.* Dionyſ. *v.* 187.

Ἔνθα Μασαισύλιοί τε καὶ ἀγρότεροι Μαυρούσιοι
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Nic. Lloydius.

MASAL, civitas in tribu Aſer, 1. Paral. *c.* 6. *v.* 74. quæ Joſ. *c.* 19. *v.* 26. *Miſſal.*

MASOLOTH, nomen urbis, in tribu Nephthalim, à Bacchide expugnata. Dicitur & *Arbela.* plur. 1. Machab. *c.* 9. *v.* 2.

MASANORADA, urbs Cariæ, *Steph.* in nummo Titi Imperatoris.

MASARA, Armeniæ minoris urbs *Ptol.*

MASARA, ſeu MASSARA, molendinum, ad molendas cannas mellis, dictum eſt Siciliæ Saracenis, in *Bullario* Caſin. *Tom. II. Conſtitut.* 185. *num.* 5. In Sicilia eadem hodie ex Græco, *Trapeto* vocatur, Macer. Vide ſuprà *Cannamella.* At *Maſaria* apud Sanutum *l.* 2. *Part.* 4. *c.* 21. ſunt, *qui præſunt victui*, *vel ſitarchiæ*, in navibus, Vide Car. du Freſne in *Gloſſario.*

MASARES, vide *Maſſaura.*

MASATI, Libyæ interioris populi Plin. *l.* 5. *c.* 1.

MASBATTA, Gall. *Masbatte*, una ex Philippinis, inter Manillam ad Septentrionem & Cebuam ad Meridiem ſub Hiſpanis.

MASBOTHEI, Sectatores Simonis Magi, vel diſcipulorum ejus. Theodoret. *hær. fab.* in *Simon.* Baron. *A. C.* 35.

MASBURGI, ſeu *Bravum*, urbs fuit Murbogiorum, nunc caput veteris Caſtellæ, *Burgos* Hiſpan. ad Arlanzam amnem: Epiſcopalis ab Urbano II. A. C. 1075. & Archiepiſcopalis à Gregorio XIII. facta. Crevit ex ruinis Aucæ Aqua 15. mill. paſſ. diſtat. Caſtrum habet naturâ munitum, 35. leuc. Hiſpan. à Madrito in Septentrionem, 42. à Cæſarauguſta in Occaſum, 15. à Pincia in Circium.

MASCA, urbs Celtiberorum, *Strabo.* Item Arabiæ deſertæ fluv. Xenoph. *l.* 1. *exped. Cyri.*

MASCALATUM, vulgò *Maſcalat*, urbs Felicis Arabiæ, vix 60. milliar. ab ora Sinus Perſici, in Auſtrum, Caput regni cognominis.

MASCARDUS Nicolaus Italus, regiones circa Fretum Magellanicum à ſe noviter detectas, librò deſcripſit peculiari. In quo porrò, miram proprietatem montium, quos *Andes* vocat, queiſque ſub Cœlo ſitiores non eſſe retur. *Cordillera* Hiſpanis, de Zona tandem Torrida utriuſque Oceani *Zud* & *Nord* Inſularumque adjacentium, quæ *Quillos* dicuntur, ſtupenda enarrat. Aſſervatur opus, ab Auctore, è Regno Chile, tranſmiſſum, in *Muſæo* Kircheriano, Romæ. Georg. de Sepibus *in Deſcript. ejus p.* 66.

MASCATUM, vulgò *Maſcate*, urbs & emporium Arabiæ Felicis in ora Sinus Armuziani, cum portu commodo & arce munita, antea ſub Luſitanis, qui haud pridem ejecti, 220. mill. paſſ. ab Armuzia in Eurum.

MASCAUCI, vide MISAUCI.

MASCEZEL, vel MAZEZIL, Dux copiarum Honorii, Ater, filius Nubeli, Maurorum potentiſſimi, frater Gildonis, Africæ Comitis, quò contra Imperatorem inſurgente, Maſcezel fratris perfidiam deteſtatus in Italiam venit, viribuſque exiguis nixus Gildonem, qui duos filiorum ejus interea necaverat, cum 70000. militum, quæ frater ducebat, ſuperavit. Quâ victoriâ inſolentior redditus, mox pœnas dedit, ut Oroſius *l.* 7. vult, vel ut Jornand. *de regn. ſucceſſ.* Zoſim. *l.* 5. *&c.* referunt, in Italiam redux, per milites à Stilicone, felicitati ejus invidente, de ponte in fluv. quendam præcipitatus eſt. Vide etiam Marcellin. *in Chron.* Claudian. *lib. de bell. Gildon.*

Eſt illi patribus, ſed non & moribus iiſdem
Maſcezel. —— ——

Vide ſis Heinſium *in locum.*

MASCHANE, urbs Scenitarum Arabum, *Steph.*

MASCIACUM, vicus Galliæ in Biturigibus Cubis, Monaſterio cognomine clarus, 3. aut 4. mill. paſſ. ab oppoſit. Virſione diſtans: vulgò *Macay*, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MASCOTUS, urbs Libyæ, & alia prope Heſperidas, *Steph.*

MASCULA, urbs Numidiæ, *Antonin.* & *D. Auguſt.*

MASCULI, nomen monetæ, Pictavenſibus olim in Gallia Comitibus propriæ. Goffridus Vindocin. *l.* 1. *Ep.* 20. *Quòd ſi trecentos ſolidos Pictavenſium* Maſculorum *nobis dares*, *&c.* *Tabularium* Angeriac. & *Tabularium* S. Stephani Lemovic. *in Charta* anni 1081. *monetam Maſculinam* vocant: & paulo ante, *ſolidos nummorum Pictavenſium.* Unde patet, *Maſculinam* & *Pictavenſem* monetam eandem fuiſſe. Dicti autem ſunt, *Maſculi*, in nummis, quòd ejus ſpeciei monetæ eſſent, quam *Malliam* vocant, vel quòd univerſim quoſcunque nummos *Mallias* vocarent. Unde ſiquis ejus ævi verba Goffridi Gallicò reddidiſſet idiomate, indubiè dixiſſet, *trois cent ſols de Mailles Peitevines*: cùm horum temporum Scriptores ac Commentarienſes, qui Latinè Chartas exarare ſolebant, efferre ſe debere voce aliâ, quam *Maſculos*, non arbitrarentur, quòd ea propiùs accederet ad vernaculum *Maſle*, quæ *maſculum* notat. Verum ſi quis *Mallias* Pictavenſium fuiſſe proprias contendat, arceſſere poterit nominis originem, à Pictonum oppido *Melle*: cùm ex iis fuerit, in quibus ſtante ſecundâ Regum ſtirpe monetæ cudebantur, uti docent *Capitula* Caroli Calvi *tit.* 31. *cap.* 12. ubi *Metullum* & *Metulium* appellatur. Quâ de re quidquid ſit, id in confeſſo eſt, quòd *Malliarum* nomenclaturam minutioribus nummis vulgò Galli attribuant, inde dixiſſe,

xiſſe, quòd *Malliæ Piſtavinæ* ferè ſemper minutiſſimæ fuerint: ſed & A. C. 1329. cudi cœpiſſe *Mallias* minutiores: 18. *granorum legis argenti regis ad Marcam*, ut eſt in veteri *Regeſto* Cameræ Computorum Pariſ. ex quo neceſſe eſt, monetas iſtas, minutiſſimas & vilis admodum pretii fuiſſe. Probabilius tamen, *Mallias* minutiores ſeu *Maſculos Piſtavienſes*, eſſe id genus monetæ, quam *Malliam Pitam* vocant, i. e. *Malliam Piſtavinam* &c. Vid. Car. du Freſne *Differtat. de Inferioris avi numiſmatibus num.* 103. & ſuprà, in voce *Malia*. De gente verò hoc nomine inſigni ſuprà voce *Dacharen*.

MASDORANI, Aſiæ populi juxta Parthiam, Carmaniam deſertam incolentes, *Ptol.*

MASDORANUS, mons qui Parthos ab Aris ſeparat. *Ptol. Cluto Junius Caſtaldo.*

MASEPHA, civitas in tribu Juda, Joſ. *c.* 15. *v.* 38. Vide *Maſpha*.

MASEREPHOTH, vel MASEREPHOTHMAIM, i. e. *adustiones*, & *incendia aquarum*. Locus eſt, ubi excoquunt aquam ad ignem, refrigerandoque ſalem faciunt, Joſuæ *c.* 11. *v.* 8. Vide illic *num.* & *Maſum*.

MASEREI, filius Sobal filii Hur primogeniti Caleb, ex Ephrata concubina, 1 Paral. *c.* 2. *v.* 53.

MASES, urbs Argivorum, dicitur & *Maſetus*. Cives *Maſetii*, *Steph.*

MASETIS, palus quædam, & vicus, & inſula, *Idem*.

MASFA, urbs Arabiæ Felicis, caput regni cognominis in mediterraneis ferè 300. mill. paſſ. ab Armuzia in Meridiem uti 200. à Maſcato in Occidentem. Forſan *Maſphaa* aliàs.

MASGABA, Maſiniſſæ regis filius, Rex Numidiæ.

MASGID, vide MESGEDA.

MASICES, Mauritaniæ Tingitanæ populi, *Ptol.*

MASICYTUS, mons mari incumbens, qui Pamphyliam, & Lyciam dividit. *Ptol. Climax Straboni*, Crago vicinus. *Maſſycites* Plinio *l.* 5. *c.* 27. dicitur. Vox eſt prorſus Phœnicia, quæque palam alludit ad Hebræam מצוקות *Metſucoth*, i. e. *anguſtia*. Huc facit quòd Q. Calaber Θύμνου ἕδος loca appellat Maſſicyto vicina. Sic enim ille *l.* 3.

Πάντες ὅσοι Θύμνοιο ἕδος περὶ πάγχυ νέμοντο

Αἰπύ τε Μασσικύτοιο ὄρος, βωμόν τε Χιμαίρης.

MASIH, i. e. *Unctus*, unum eſt ex quatuor nominibus, quibus Imperatorem ſuum Abaſſini ſeu Abyſſini ſolent appellare. Is enim, Perſicâ voce *Preſter Chan*, i. e. *Rex mancipiorum* (totô enim Oriente Abyſſina mancipia frequentiſſima ſunt) dictus, cujus locô *Presbyterum Johannem* quidam eum vocant malè. ab Æthiopibus quatuor nominibus inſigniri ſolet. Et quidem *Belulgian* illum vocitant communiter, quaſi dicas *lapidem pretioſum ac præfectum*: cùm in ſolio regio collocatur, *Haſe*, h. e. *Electum*; cum coronatur, *Negus*: cùm verò ungitur ſacrô oleô à Patriarchæ, *Maſih*, nuncupant. Vide Georg. Hornium *Orb. Imper p.* 316. & infrà, ubi de *Presbytero Johanne*.

MASII, Perſiæ populi, *Herodot.*

MASINISSA, Rex Numidarum, acerrimus primùm nominis Romani hoſtis. Pœnos ſecutus, binis vicibus Syphacem Numidiæ Regem vicit, An. 541. Urb. Cond. poſtea verò, cùm Scipio, victô Aſdrubale, nepotem Maſiniſſæ abſque lytro dimiſiſſet, fideliſſimus ſocius, An. 551. Urb. Cond. prælio interfuit, quô Aſdrubal cum Syphace denuò ſuperatus eſt, junctuſque Cajo Lælio Syphacem è fuga reduxit, captâ Metropoli ejus regni Maſſylorum. Ductâ dein victi Regis uxore Sophonisbâ, cùm Scipio conjugium non probaret, potionem illi, quam, ne dederetur Romanis, hauriret, ſummiſit. Pace poſt hæc inter Romanos Pœnoſque initâ, aliquot horum terras nactus eſt. Hic ad extremam uſque ſenectam mirâ valetudinis proſperitate, vegetôque corporis robore eſt uſus, adeò ut nonageſimô ætatis annô filium genuerit. Reliquit liberos, ex diverſis uxoribus, quadraginta, mortique proximus rogâſſe Manlium Romanum Ducem, dicitur, mitteret ad ſe Scipionem Juniorem, quò inter amplexus ejus ſibi mori liceret, ipſique mandata, de regni ſui diviſione, ultima daret. *Florus*, *Polybius*, *Appian. Oroſius*, Liv. *l. de* 3. *bello Punic.* Ovid. *Faſtor. l.* 6.

——*Superat Maſiniſſa Syphacem.*

MASINUS Nicolaus, vide *Nicolaus*.

MASINISSENSES, Mauritaniæ populi, *Ammian.*

MASITHOLUS, Libyæ interioris fluv. *Ptol.*

MASIUM, ſeu MAZIUS, mons Aſiæ, Tauri pars, inter Armeniam majorem ad Boream & Meſopotamiam ad Meridiem extenditurque à Samoſata, prope Euphratem Amidam uſque, ad Tigrim, à quo tantùm ſeparatur Niphate monte.

MASIUS Andreas Bruxellenſis Brabantus, ſeculi ſui decus, & commune Eruditorum oraculum, præter LL. vulgares, Orientalium fuit peritiſſimus, Syriacæ præſertim, cujus linguæ *Grammaticam* & *Dictionarium* primus edidit. Editioni Bibliorum, cum Aria Montano, Antverpiæ incubuit; unà cum ipſo Pontifici ſuſpectus, ut qui *Commentarium in Joſuam* ejus Indici expergatorio inſerendum curavit. Obiit in agro Clivenſi, cujus Principi, Duci Guilielmo ab intimis Conſiliis fuit, A. C. 1573. ætatis vix 40. Opera ejus enumerat *in Elogiis* Anton. Teiſſier P. 1. Plura vide apud Thuanum *Hiſtor.* Valer. Andream *Biblioth. Belg.* Aub. Miræum *Elogiis*, Poſſevinum *Appar.* Laur. Craſſum *Hiſtor. de Poëtis. Gracis*, Henr. à Weze *Ep. de morte Maſii P.* Simon. *Hiſt. Crit. du V. Teſt. l.* 3. *c.* 15. &c. Ejus *in Joſuam Illuſtrationes*, in fol. & 8. Antverp. A. C. 1574. & 1609. ac inter Criticos per Corn. Bee. Londini 1660. impreſſæ exſtant. *Vir πολυγλωττος, qui præter linguas Europæas, Græca, Hebraica, Syriaca cognitione non vulgari claruit*, Valerio. *Papiſta quidem, at ſanior & dexterrimus S. Scripturæ interpres*, Glaſſio, *In Indice Romano prohibitus, donec expurgetur*, Poſſevino. Deceſſit ex hydrope haud ita ſenex Zevenaræ, in ditione Clivenſi, Guil. Crowæus *Elencho Scriptorum in S. Scripturam.*

MASMA, fil. Iſmaëlis, Gen. *c.* 25. *v.* 14.

MASMANA, nomen viri principis, 1. Paral. *c.* 12. *v.* 10.

MASMODINA, in *Tabulario* S. Victoris Maſſilienſis, apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* moneta eſt Saracenorum Ægyptiorum, quos *Maſmudos* & *Maſſemutos* vocant alii. Nomen iis ab Aben Jos. *Mahaſumeto* Miramulmino, Maurorum Hiſpanorum Imperatore uti Garſeilus obſervat; qui hos nummos aureos, vel argenteos, ſingulos ſenis regalibus æſtimatos, docet.

MASNES, vide *Manes*.

MASOBIA, nomen loci, 1 Paral. *c.* 11. *v.* 47.

MASONIS Monaſterium, oppid. Sundgoviæ, ſub Gallis: vulgò *Maſſmunſter*. Ad radices Vogeſi, in limite Alſatiæ, 12. mill. paſſ. à Mulhuſia in Occaſum, uti 23. à Baſilea, juxta Tolderum amnem. An à Maſone, Alemannorum Duce?

MASORA, Hebr. מסורה & מסרת, ex מסר i. e. *tradere*: Scribitur & *Maſſora*, Ezech. *c.* 20. *v.* 37. ex אסר, h. e. *vincire Buxtorfius*. Eſt doctrina critica, à priſcis Hebræorum Sapientibus, circa textum Hebræum S. Scripturæ ingenioſè inventa, quâ verſus, voces ac literæ ejus numeratæ, omniſque ipſarum varietas notata & ſuis locis, cum ſingulorum verſuum recitatione, indicata eſt, ut ſic conſtans & genuina illius Lectio conſervetur, & ab omni mutatione aut corruptione æternum præſervetur, & validè præmuniatur. Hinc *Maſorethæ* dicti ſunt, criticarum iſtiuſmodi notarum, in ſacri textus margine, Auctores. Hos quidam volunt fuiſſe Viros in Judæis eruditos, in urbe Tiberiade commorantes, unde *Sapientes* illos *Tiberiadis* appellant: qui notas iſtiuſmodi marginales Bibliis, poſt abſolutum Talmud Babylonicum, adjecerint, circa A. C. 506. Aben Eſra, Elias Levita *in præfat. tertia l Maſoreth ham maſoreth* &c. Sed nec in Hiſtoriis ulla mentio Synagogæ in hac euſque florentis, cùm intra quartum à Chriſto nato ſeculum gradus doctrinæ ibi ceſſaverint: & in utroque Talmud *Maſora* jam laudatur. Unde ſententia eorum vero ſimilior, qui per *Maſorethas* intelligunt, Senatum Eccleſiaſticum, ab Eſdra, Haggæo, Zacharia, Malachia, aliiſque inſtitutum, ad reformationem Eccleſiæ, poſt reditum è captivitate Babylonica: qui *Viri Synagogæ magnæ* alias appellati fuêre. Duravit hoc Concilium, ad minimum annos 40. Præſide Eſdrâ, de quo Judæi dicere ſolebant, *Dignus erat Eſdras ut data fuiſſet Lex per manus ejus Iſraëli, ſi non præceſſiſſet eum Moſes.* Ultimus Simeon erat cognomine *Juſtus*, qui Pontificiali habitu inſignis Alexandro M. hoſtili animô Hieroſolymam venienti obviam proceſſit; ſicque ceſſâvit celebre hoc Collegium 300. circiter annis, ante adventum Meſſiæ in carnem. Quæ ab iis peracta, ſequentia fuêre. 1. Canonicos libros ab Apocryphis ſecreverunt. 2. Canonem ab omnibus mendis, quæ tempore captivitatis fortè irrepſerant, liberarunt. 3. Eumque in 22. libros, ad numerum elementorum Linguæ Hebraicæ, digeſſerunt. Quartò, textum in ſectiones ac verſus diſtinxerunt. 5. Additis obſervationibus ſuis Criticis, circa variarum vocum anomaliam, ratione tum punctorum vocalium, tum accentuum. 6. Non verſus ſolùm omnes, ſed & voces, ac literas quoque uniuſcujuſque libri exactè numerârunt; ut ſic, cùm donum Prophetiæ mox ceſſaturum eſſet. (ultimus enim Prophetarum Malachias erat) corruptioni textus omnis præcideretur anſa. 7. Tandem varias lectiones ſcriptioneſque annotârunt. In textu enim Originali plurimæ voces, pluribus paucioribuſque literis exaratæ ſunt, quam pronuntiantur: imò *ſunt octo voces, quæ ſcripta ſunt in textu, ſed non leguntur*, quas adducit Maſora Ruth *c.* 3. *v.* 12. Hanc igitur varietatem in margine expreſſerunt, differentiamque in textu כתיב *Cethib*, i. e. *Scriptionem*: in margine verò קרי *Kri*, i. e. *Lectionem*, appellaverunt: quia legendum eſſet, eô modô, quô ad marginem adnotatum, &c. Hos itaque ipſorummet punctorum vocalium Auctores fuiſſe qui contendunt, ipſorum officium non bene interpretantur, faterique neceſſe habent, Scripturam S. ante *Maſorethanum* tempora, *corpus fuiſſe ſine anima*, quod in Deum, Scripturæ Autorem, injurium. Vide Buxtorfium *Comment Maſor.* Pirke Aboth. *c.* 1. Tertullianum *l. de hab. mul.* Chryſoſtomum *Homil.* 8. *ad Hebr.* Irenæum *contra Hæreſ. l.* 3. *c.* 25. Auguſtin. *de Mirab. S. Script. l.* 2. Genebrardum *Chronol. l.* 2. Thom. Godwin. *de Ritibus Hebræorum tr. Angl. l.* 6. *c.* 7. &c. nec non infrà, ubi de *Synagoga magna*.

MASOVIA, ſeu MAZOVIA, Gallis *Maſovie*, regni Polonici regio, Samogitiæ ad Septentrionem, Magno Ducatui Lithuaniæ ad Ortum, Poloniæ utrique ad Occaſum, & Ruſſiæ ad Meridiem contermina eſt, Regibus Poloniæ feudalis. Metropolim habet Varſoviam, ubi optimus conficitur potus ex melle conſtans, & ſæpe Rex moratur. Cromer. *in Chron. Polon.* *Baudrando* terminatur ab Oriente Lithuaniâ & Poleſiâ, à Septentrione Pruſſiâ, ab Occaſu Poloniâ majori, à Meridie minori. Aliàs Duces habuit proprios. Reliquæ Urbes ſunt Plocum & Czerckum. Polachia provinc. ad Ortum ei etiam aliquando annexa fuit, ubi urbes Bieska, Auguſtavia, Ticocinum, & Drogicina. Subjecit autem ſe Maſovia Poloniæ ſub Caſimiro magno; Duces tamen habuit, uſque ad A. C. 1526. quô regno Poloniæ in perpetuum eſt unita. Cromer *Hiſt. Polon.* *Ortel.* &c.

MASPHA, civitas in tribu Juda, quam ædificavit Aſa rex, 1. Regum *c.* 15. *v.* 22. Eſt & locus Galaad, 1 Sam. *c.* 22. *v.* 3. ubi pactum inierunt Laban & Jacob, Gen. *c.* 31. *v.* 48. *Baudrando* urbs fuit duplex, una Tribus Gad, quæ & *Maſphe*. Altera, quæ dicitur *Maſphath*, 1 Sam. *c.* 7. *v.* 7. & *Meſphe*. In tribu Benjamin. In medio utriuſque Lapis adjutorii, *Ferrar.*

MASPII, gens Perſica, *Stephano*.

MASQUÆ, vulgò *Maſques*, Gallis dicuntur, quæ Græcis veteribus *προσωπεῖα*, recentioribus *προσωπίδα*, *perſonæ* videl. ſeu larvæ, ad ſimilitudinem veri vultus effictæ. A *Maſca*, i. e. *ſtriga*, in LL. Longob. *l.* 1. *tit.* 11. §. 9. Vide quoque hic paſſim, in vocibus *Aſpectus*, *Perſona*, *Vultus*, it. *Roſtra*. *Terricula*.

MAS-

MASRECA, civitas Idumææ, regia Semlæ quinti regis in Edom. Geneſ. c. 36. v. 36.

MASSA. Procurator Africæ, delator, optimo cuique exitioſus. Vide *Bebius*.

MASSA Nicolaus, vide *Nicolaus*.

MASSA, idem quod *Manſus*: Fundi portio, cum idoneo domicilio, ad incipiendam familiam unam, majorem, qualis Nobilium: vel minorem, qualis Ruſticorum eſt. Unde plurimis locis nomen. Vide Hadr. Valeſ. in voce *Manſum*, & Henr. Spelmann. *Gloſſ. Archæol.*

MASSA, apud P. Papinium Statium *l.* 1. *Sylv.* 6. *in Saturnalibus*, v. 18.

*Mollis Caroli, Laguncul*æque,
Et maſſis *Amerinæ non peruſtis*.
Et muſtaceus &c.

quid notet, vide apud Caſp. Barthium *Adverſarior. l.* 14. *c.* 7. Certè pyra hodieque, abjectis inutilibus, in merum ſuccum redigi videmus, quem cùm incraſſeſcere cogant, in *maſſam* cum conſtipant, unde rectè *maſſæ fruſta* illa appellantur. Idem *Animadverſion. ad Statium Part.* I. *p.* 149. Aſſas *Maſſa*, idem quod *Offa* de qua voce vide infrà. Auri *maſſas* olim Romanis Imperatoribus à quibuſdam provinciis penſitari conſueviſſe, docet Beatus Rhenanus *ad Tertullian.* Sed & *Maſſa*, apud Recentiores, pro *Manſo* eſt. Unde *Maſſariorum Magiſter* ſeu *Maſſariorum Proviſor*, apud Petrum de Vineis *l.* 3. *Ep.* 66. h. e. villicorum, *maſſæ* ſeu *manſi* cuſtodum, colonorum, qua de notione vocis multa congeſſit Car. du Freſne *Gloſſar.* Apud eundem occurrunt *Denarii auri cum Maſſa*; Gall. *Deniers à la Mace*, quod nomen monetæ fuit, ſub Philippo IV. Galliæ Rege valoris 22. ſol. 6. den. Item *Floreni cum Maſſa*, valoris 21. ſol. 3. den. E quibus priores prohibiti ſunt A.C. 1310. quemadmodum & *Denarii duri cum Maſſa*; Gall. *des Deniers durs à la Mace* A.C. 1311. Vide eum in voce *Moneta*.

MASSA Candida, locus apud Carthaginem, in quo ſub Imperatorib. Gentilibus & in Chriſtianos ſævientibus, fovea erat calce plena, in quam Chriſtiani Gentilium Diis ſacrificare renuentes præcipitabantur. *Maſſa Cypriani* apud Vincentium Belvac. *l.* 12. *c.* 130. Vide Savaronem *ad Sidonium l.* 6. *Ep.* 1. & Leon. Fuchſium *ad Myrepſum ſect.* 3. *c.* 89. laudatos Car. du Freſne *in Gloſſario*. Apud eundem Prudentius *Periſteph. Hymn.* 5. *v.* 83. ſic de hoc loco:

Proſiluêre alacres curſu rapidò ſimul trecenti,
Gurgite pulvereò merſos liquor aridus voravit,
Præcipitemque globum, fundo tenus implicavit imo,
Corpora candor habet, candor vehit ad ſuperna mentes,
Candida Maſſa *debens dici meruit per omne ſeclum.*

Ubi *Gloſſa* Iſonis Magiſtri: *Candida Maſſa, id eſt, CCC. Martyres.*

MASSA, quæ & *Maſſa Carrara*, vulgò quoque *Maſſa*, oppid. cultum & amplum, Lunegianæ regiunculæ in Hetruria, nuper Ducatus titulò decoratum, ſub proprio Duce, è gente *Cibo*, 12. milliar. à Sarzana in Ortum ab ora maris Tyrrheni. Eſt hic Dux & Princeps Carraræ. Familiæ auctor Guido quidam Genuenſis perhibetur, tempore Ottonis I. Imperatoris clarus: in cujus poſteris Innocentius VIII. Pontifex Romanus ex virgine Neapolitana, cui ſe, ante ordines ſuſceptus, junxerat, inter alios liberos, filium ſuſcepit Franciſcum Comitem de Anguillara & Ferentillo, quò genitus Laurentius, ab uxore Richarda, Malaſpinarum hærede, *Maſſam* & Carrariam ſtirpi ſuæ acquiſivit: quibus in filio Alberico Ducatus *de Ayello* acceſſit. Hic enim Albericus Cibous Malaſpina Princeps *Maſſæ*, Dux *de Ayello* factus eſt obiitque A. C. 1623. Ei ex Eliſabetha Roborea (filia Franciſci Mariæ Roborei Ducis Urbini, qui fatô functus eſt A. C. 1538.) genitus filius Alderamus Cibo Marchio Carrariæ, obiit ante Patrem, A. C. 1606. relictô ex Marfiſa Eſtenſi filia Carolô Ciboô Principe *Maſſæ* Duce Ayelli hujuſque fratribus. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobil. Part. II. p.* 103. Vide quoque ſuprà in voce *Cibo*.

MASSA, cognomine *Lubrenſis*, urbecula eſt Terræ Laboris, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Surrentino, cum titulo Principatus in ora Sinus Neapolitani 4. milliar. à Surrento in Africum Capreas verſus, 20. à Neapoli. Parvi nominis, vulgò *Maſſa di Sorrento*.

MASSA Veternenſis, urbecula Tuſciæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Senenſi, in territorio Senenſi, 35. mill. paſſ. à Senis in Africum Populonium verſus, à quo 18. milliar. abeſt. In colle ſedet, ſub M. Duce. Illic natus Conſtantius Gallus Imperat. *Onuphrius*.

MASSA, fluv. Libyæ, *Ptol. Maſat* adhuc in tabulis recentiorib. *Ammian.* Et fil. Iſmaëlis. Gen. c. 25. v. 14.

MASSACA, urbs Indorum, *Stephan.*

MASSÆLIBYI, Africæ propriæ *gens*, *Strabo*.

MASSÆSYTIA, vide *Maſæſylia*.

MASSÆUS Chriſtianus, vide *Chriſtianus*.

MASSAGA, Indiæ urbs, *Arrian. in Indic. Mazaga* Curtio. *l.* 8. *c.* 10.

MASSAGETÆ, populi Sarmatiæ Europeæ juxta Euxinum mare, qui *Alani*, quaſi graves Getæ, *Maſſa* enim apud Scythas *grave* ſignificat, teſte *Iſidorô*. Ultra mare Caſpium, Orientem verſùs, trans Araxem eos ponit Dionyſius v. 739.

Τοὺς δ' ἤτοι μετ' ἀντολίην δὲ, πέρην κελάδοντος Ἀράξεω
Μασσαγέτας ναίουσι, θοῶν ῥυτῆρες ὀϊστῶν
Ἀνέρες, οἷς μήτ' αὐτὸς ἐγὼ, μηδ' ὅστις ἑταῖρος
Ἐμπελάσειε· μάλα γάρ τε κακόξεινοι ἄλλων.
Οὐ γὰρ τοῖσι σίτοιο μελίφρονος ἔστιν ἐδωδή.
Οὐδὲ μὲν οὐδ' οἴνος μελιηδέος· ἀλλὰ γὰρ ἵππων
Αἵματι μίσγοντες λευκὸν γάλα, δαῖτα τίθενται.

Salluſtius *de Diis*, & *mundo*. *Μασσαγέτας μὲν τοὺς πατέρας ἐσθίειν*, Stat. *in Achilleide*: *l.* 1. *v.* 307.

Lactea Maſſagetæ veluti qui pocula fuſcant
Sanguine. ———

Lucan. *l.* 3. *v.* 282. *Longaque Sarmatici ſolvens jejunia belli*
Maſſagetes qui fugit equo. ———

Claudian. *de* 4. *Conſul. Honor.*

Maſſagetæ æque truces, durò gens aſpera bello,

Idem *l.* 1. *in Rufin.*

Eſt qui cornipedes in pocula vulnerat audax
Maſſagetes. ——— ———

Uxores habent communes, cum quibus in publico coire non verentur. Sub tentoriis habitantes, nulla templa habent, Solem præcipuè venerantur, cui & equum immolant, cæteros habent neglectui. Sævi & crudeles, hoſtes propinquoſque defunctos devorârunt, Strab. *l.* 11. *Ptolem. Herodot. Alani* Amm. Marcellino *l.* 23. *c.* 5. & *Gregora*. *Abaſgos* eſſe putat *Joh. Tzetza*, poſtea *Argos* vocatos dicit *Iſacius Tzetza in Lycophronem*. *Thevetus* eos *Abimadal* vocat. *Baudrando* erant populi Scythiæ, intra Imaum, inter Jaxartas & Alano-Scythas, ubi nunc pars Auſtralis Tartariæ deſertæ, verſus Zagatajam.

MASSALA, Homeritarum urbs in Arabia Felice Plin. *l.* 6. *c.* 28.

MASSALIA, Cretæ fluv. *Ptol. Maſano Pinetor*: in ora Auſtrali inter Phœnicem & Pſychium oppid. fluens.

MASSALIANI, Hæretici, ſub Conſtantio exorti A. C. 361. etiam *Euchetæ*, i. e., Precatores & Spirituales dicti: eô quòd omnia bona opera negligentes, ſolis precibus inſiſtendum dicerent, abuſi illo Pauli 1. Theſſal. *c.* 5. *v.* 17. *Indeſinenter orate.* Auctores ſectæ hujus Monachi erant è Meſopotamia, qui precum prætextu manuarias operas, quibus tum inter alia Monachis vacare ſolenne erat, omiſerunt: Porro quemque duas habere animas ſtatuerunt, quarum altera plus quam cœleſtis, altera Dœmon eſſet, per preces exigendus. Prophetiæ donum jactantes, corporeis oculis ſe Trinitatem videre, ejuſque commerciô tam propinquô frui, ut à peccatis planè ſint immunes, dicebant. Presbyteros habebant, & Epiſcopos, quibus, inprimis cùm ordinabantur, Diabolus ſæpiſſimè illuſit, viſibili formâ, quaſi Spiritus Sanct. eſſet, in illos deſcendens: tum choreas orſi Diabolo ſe inſultare dictitabant, unde *Enthuſiaſtæ* vocati. Nemini, niſi ſuæ ſectæ eleemoſynam erogârunt, conjugia diſſolverunt, liberos invitis parentibus ſequi ſe coëgerunt: Cœtera comati, ſplendideque induti. Cùm undique naſcenti ſectæ Orthodoxi ſe opponerent, ultra Meſopotamiam Syriamque non progreſſa eſt. Eôdem tempore, alii quidam Monachi in Ægypto cum nemine precari volebant: Alii ſeipſos Epiſcopos creantes, munera ſacra obibant, propriâ authoritate baptizantes, qui Arianiſmô deſertô ad fidem convertebantur. Alii nec exſpuere, nec nares emungere licere, inter orandum, crediderunt. Qui omnes condemnati. Theodoſius M. legibus hoſce *Saccophoros*, ita enim quoque vocabantur, coercuit. Flavianus Antiochenus, ex Adelpho Sene, de erroribus eorum edoctus, Synodô convocatâ, illos damnavit, nuntiô hac de re ad Armenios & Oſroënos miſſô: Amphilochius quoque illis in Lycaonia ſe oppoſuit. Nihilominus adhuc clam ſuppullulantes, A. C. 427. Synodô celebratâ denuo damnati ſunt, decretumque, ut propter frequentiſſimam illorum Apoſtaſiam, ne quidem pœnitentiam polliciti, reciperentur. Epiph. *hær.* 80. Auguſtin. *de hær. c.* 57. Theodoret. *hær. fab. l.* 4. Joh. Damaſc. *hær.* 80. Baron. in *Annal.*

MASSALIOTICUM, *Polybio*, Plin. *l.* 3. *c.* 4. *Gras de Paſſon*, oſtium Rhodani, maximum, in Ortum, Maſſiliam verſùs ſpectans, & Maritimam, oppidum.

MASSANI, Indi fluv. circa oſtia accolæ, Diodor. Sic. *l.* 17.

MASSAVA, locus *tabula Peutingeriana* notus: *Maſua vicus in pago Autiſſiodorenſi* dictus, in *Append.* Fredegarii: *Maſſua*, in *Geſtis* Epiſcoporum Autiſſiodorenſium, vulgò *Meſve*: locus ſcil. Galliæ ad Ligerim fluv. inter Caritatem *la Charite*, veteri Monaſterio nobilem, & Paulliacum *Pouilly*. Hic Pipinus Rex, Waifario Aquitaniæ Principi bellum illaturus, flumen cum omnibus copiis tranſiit. Hadr. Valeſius in vocibus, *Ligeris* & *Maſua*. Dicitur quoque *Mêve*.

MASSEPHA, in Moab, quò profugit David, Saulis inſidias declinans. In tribu Ruben, *Hieron.*

MASSERANUM oppid. Pedemontii, ſub Principe proprio, è gente Ferrera Fliſca, cum regiuncula adjacente, 16. milliar. ab Eporedia, in Ortum, 23. à Vercellis in Circium. Inſertum eſt in territorio Vercellenſi. Princeps hic Pontificis cliens eſt, & ei etiam Crepacorium, oppidulum illius tractus adjacet. Vulgò *Maſſerano*.

MASSESYLI, vide *Maſſyli*.

MASSIA, oppid. Hiſpan. Bœticæ, ubi lateres ſiccati in aqua non merguntur. Plin. *l.* 3. *c.* 1. *Maxia Vitruvio*: apud Tarteſſios.

MASSICA, regio Bæticæ Tarteſiis oppoſita.

MASSICI Montis promontor. extremum Maſſici montis, Plinio *l.* 3. *c.* 5. aliàs in Campania, ad Sinueſſam, nunc in provinc. Terræ Laboris, & *Rocca di Mandragone* dicitur. Eſtque in ora maris Tyrrheni, medium inter oſtia Liris & Vulturni.

MASSICUS, mons Campaniæ. Nunc Terræ Laboris, *monte Marſico*: Inter Minturnas & Calenum extenſus, verſus oram maris Tyrrheni. Etiam *Falernus* dictus eſt, ab agro contermino. Pars ejus *Mondragone* incolis, verſus oram maris Tyrrheni *Baudrand.* Optimi vini ferax, quod etiam *Maſſicum* dicitur. Horat. *l.* 1. *Od.* 1. *Veteris pocula Maſſici.*

Idem *l.* 2. *Od.* 7. *Oblivioſo levia Maſſico*
Ciboria exple.

Martial. *l.* 1. *epigr.* 27. *Egerit & nigros Maſſica cella cados.*

Idem *l.* 13. *epigr.* 111. *De Sinueſſanis venerunt Maſſica prelis.*

Idem *l.* 4. *epigr.* 13. *Maſſica Theſeus tam bene vina ſerat.*

Hinc Virg. *Georg. l.* 2. *v.* 143.

——— *Et Bacchi Maſſicus humor.*

Signanſiſſime ad laudem vini Maſſici verba iſta Columellæ *l.* 3. *c.* 8. *Neque enim dubium eſt, Maſſica Surrentinaque & Albana, atque Cæcuba agri vitis omnium, quas terra ſuſtinet, in nobilitate eſſe principes eſſe.* Plin. *l.* 14. *c.* 6. ubi de vinis nobiliſſimis. *Cæteram Maſſica æque.* Hodie *monte Marſo* dicitur. *Nic. Lloydius.*

MASSICYTUS, vide *Maſſicum.*

MASSILIA, Græcis Μασσαλία, de qua Florus *l.* 4. *Epitom. Rerum Roman.* 2. *Maſſilia,* inquit *Græcula civitas, non pro mollitie nominis, & vallum rumpere, & incendere machinas auſa, & congredi navibus:* ſive quòd μασσω moliri ſignificat, ſive quòd μαλλαία patum alieu à Μασσαλία: urbs Galliæ Narbonenſis præclara, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Arelatenſi Phocenſium colonia, vide *infra*. Lampſaci in Helleſponto ſoror: Optimarum olim diſciplinarum ſtudiis florentiſſima, legibuſque ſanctiſſimis optime conſtituta, Macedonibus Æſopô, Ebroin vero Seleucô imperante, condita. Diruta deinde à Phocenſibus inſtaurata eſt, qui Cyri tyranni lem fugientes, deſtituti Græciâ, in hanc Galliæ oram ſeſe contulerunt. Imò jam ante eorum colonia fuit. Sic enim Joh. Marſhamus. *Ultra, in Liguribus, eſt* ΜΑΣΣΑΛΙΑ *urbs celeberrima. Maſſilia autem à Phocenſibus condita eſt, diu antequam Phocæenſes, Perſarum adventu fugati, Olymp.* XLIV. (ut Solinus c. 8. habet) *ex Aſia illuc ſe contulerunt: quod ex Ariſtotele docet Harpocration in Μασσ.* Vide eum *Canone Chron. Sæc.* XVII. ubi de *Græcorum coloniis. Marſeille* Gallis, *Marſiglia* Ital. Agrum habet vini præſtantiſſimi feracem, cujus vini utpote fumati, ſæpius meminit Poeta Martialis, ut *l.* 13. *epigr.* 123.

Fumea Maſſiliæ ponere vina potes.

Maſſilienſes olim non ſolùm literis, ſed & moribus maximè claruerunt, uti apud Cicer. *pro L. Flacco,* & apud Strabon. *l.* 4. videre eſt. Unde Plautus *in Caſinâ, Actu* 5. *ſc.* 4. *Maſſilienſes mores,* tanquàm optimos, & probatiſſimos dixit: *Ubi tu tuos colere mores Maſſilienſes poſtulas?* Iidem luxus notati ſunt. Unde *Maſſiliam navigas,* & *è Maſſilia veniſti* apud *Suid.* de nimis cultis dicitur. Cæterum de *Maſſilia* vide omnino Conr. Ritterſhuſium *comm. in Salviſt. p.* 568. De quâ etiam nos plura, *ad illud Dionyſii Perieg.*

——— ——— Ἔνθα τε γαῖα

Μασσαλίη τε πόληος ἐπίσροφον ὅρμον ἔχουσα.

Lloyd. *Alterius* civitas eſt Epiſcopalis Provinciæ, cum portu celeberrimo, ad mare Mediterraneum viribus literiſque tanti nominis, ut cum illa ſocietatem arctiſſimam Romani inierint, privilegiiſque eam ampliſſimis ornaverint. A Phocenſibus, colonia Athenienſium in Ionia, condita: qui patriâ relictâ, an ob ſterilitatem, an ob Harpali, Præfecti Perſici, tyrannidem, Epheſum venerunt, ubi Ariſtarcha, nobilis fœmina, per ſomnium monita eſt à Diana; ut unam ex ſtatuis ſuis ſumeret, hoſque peregrinos ſequeretur. Quod factum. Sic ergo, poſt Corſicam prius occupatam, quam Cyrnon appellavère, in Provinciam appulerunt, An. 164. Urb. Cond. primaque Maſſiliæ fundamenta jecerunt: Vide Senec. *Conſol. ad Helviam, c.* 8. & Liv. *l.* 34. *c.* 9. qui hos Phocenſes à Belloveſo adjutos narrat, in loco, invitis Salyis Cavaribus, capiendo. Juſtinus autem *l.* 43. *c.* 3. rem paulo aliter perſequitur. Hanc poſt annos quinquagenos nova popularium manus adveniens inſigniter auxit. Duces Furius & Peranus, quem quidam Euxenum appellant, fuère: qui Senani Ligurum Gallorum Regis gener factus, ex Gipite, aliis Peta ſeu Ariſtoxena Protyn genuit, unde Protiadarum illuſtre Maſſiliæ genus. Ab his Maſſilia legibus, templis, Academiâ, artibus exornata, Ariſtocratice recta fuit, ſub quindecim Viris, è numero 600. Senatorum ſelectis. Huc poſtea miſſi ex univerſa Gallia Italiaque, tanquam ad communem Scholam, ut literis imbuerentur; Hinc egregii mores legeſque per totam Galliam propagatæ. Et certe *Maſſilienſium* civitatis diſciplinam atque gravitatem, fidem in Romanos, & priſci moris obſervantiam laudant Cicero *loc. cit.* Val. Max. *l.* 2. *c.* 6. Silius, *l.* 15. Livius, *loc. cit.* omnes. Strabo *loc. cit.* de eorum parſimonia & ſtudiis liberalibus, deque Republ. à Senatoribus regi ſolita multis refert: & Tacitus *in Agricola, c.* 4. *Maſſiliam* vocat *locum Græcâ comitate & provinciali parſimoniâ mixtum ac bene compoſitum,* quam Cnæus J. Agricola ſedem ac Magiſtram ſtudiorum habuerit, & quò L. Antonium ſororis nepotem Auguſtus ſepoſuerit, ſpecie ſtudiorum. Romanis, quibuſcum vetuſtiſſimum fœdus ei intercedebat, quoſque in magnis ſæpe diſcriminibus adjuvit, ut Civibus ejus immunitas decreta & locus ſpectaculorum in Senatu datus ſit, urbs adeò fida fuit, ut Paterculus *l.* 2. *c.* 50. ſcribat: *Maſſilia fide major, quàm conſiliô prudentior,* Cæſarem poſtea, qui *arcis* Maſſiliæ meminit, *l.* 2. *Belli Civ. c.* 21. 22. in qua Epheſium ſeu templum Dianæ Epheſinæ & Delphini Appollinis fuiſſe, *Strabo* docet, infeſtum experta, & ab ipſo capta eſt. Dein prædâ Gothis aliiſque Barbaris fuit. Occupata etiam ab Alphonſo, Arragonum Rege, A. C. 1423. poſtea recepta, tamque inſigniter reparata eſt, ut Caroli Borbonii, A. C. 1524. & Caroli V. Imperat. 1536. acerrimos impetus ex facili eluderet. Jam vetuſtiſſimis temporibus bellô contra Gallos, Cavares nempe, Vocontios, Volcas Arecomicos & Tectoſages, Ligures, Salyos Segorejos, Deceates, & Oxubios, Pœnos, alios: coloniis Nicæâ, Antibâ, Rhodâ, Agathâ, &c. deductis, inclyta: quibus adde emporia in Hiſpania Tarraconenſi poſt amicitiam cum Hiſpanis junctam, ex parte condita à Maſſilienſibus & poſſeſſa: Item Cabelliomem & Avenionem, quas urbes in Cavaribus occupavère. Verbô, nominibus Græcis, cenſentur trans Varum in Italia portus Herculis Monœci. Nicæa plaga trans Varum. Antipolis portus, Athenopolis Maſſilienſium, Heraclea Caccabaria portus, Telo Martius portus, Taurentum portus, Olbia, promontor. & portus Citharista. Agatha trans Rhodanum: atque Leucata littus ac promontor. & trans Pyrenæum in Hiſpania Tarraconenſi emporiæ: in ora Galliæ inſulæ Agatha, Alonis, tres Stœchades: Prote, Meſe, Hypæa, Phœnice, Phila, Lero, & Planaſia, ſive Lerina, quarum pleraque Maſſilienſes poſſidebant. Poſtquam Gothis ſe urbs ſubduxiſſet, ſub Burgundiæ Regibus fuit, donec ad Gallos pervenit. Tum primò Vice-Comites habuit peculiares, dein ad Comites Provinciæ devoluta eſt, A. C. 1243. Coronæ tandem unita A. C. 1481. Portum urbs habet aptum navibus, qui *Lacydon*, Melæ *l.* 2. *c.* 5. & *Euthemo* dicitur. Hic natura quidem tutus & tutiſſimus, at anguſto aditu, nec magnæ claſſis capax eſt; unde & catenâ ferreâ clauditur. Portui proxima olim navalia, de quibus Cæſar atque Lucanus, *l.* 3. quorum ille altitudinem quoque muri & turrium celebrat, *loc. cit.* Ibidem & priſcis temporibus Amphitheatrum fuit, unde *Monachorum S. Mariæ de Arena* Monaſterium nomen accepit. Solis reſopaſſ. terræ cohærere Maſſiliam, ait Eumenius *in Paneg. Conſtantini c.* 19. quæ in *veter. Notit.* inter provinc. Viennenſis Civitates 14. ultimò locô: in *recentiorib.* verò inter Epiſcopus Arelatenſi Burgundiæ Archiepiſcopo ſuffraganeos primò ponitur, quemadmodum hodieque Maſſilia, Augusta Tricaſtinorum, Telo Martius, & Arauſio Cavarum Arelatum pro Metropoli habent. Hinc orti fuerunt Menecrates JCtus, Crinas, Charmenides & Demoſthenes Medici: Pytheas & Eudemenes Geographi: Pacatus, Oleius, Victorinus, & Petronius, Rhetores: Telonius & Gujareus, Aſtrologi: Item Caſſianus, Salvianus, Honoratus, Gennadius, Muſæus, Cyprianus Telonenſis, &c. Primus Epiſcopus S. Lazarus fertur: ſuntque olim hic Epiſcopatus ſub Metropoli Viennenſi, nunc ſub Arelatenſi eſt, ut dictum. Regionem olim habuit ſatis, ut ex dictis colligere eſt, amplam, & Cn. Pompejus patronus civitatis. *Agros Volcarum Arecomicorum & Helvorum publicè Maſſilienſibus conceſſit,* Cæſ. *l.* 1. *de bell. Civil. c.* 35. ſed hic *victis terrâ marique & deditionibus ſeſe abſtulit omnia, præter libertatem.* Florus *l.* 4. *c.* 2. Quædam tamen eis, ut Stœchades & Athenopolis, videntur relicta, ſed & fœdus cum Romanis manſit intactum, unde *Fœderata* dici perrexit. Plin. *l.* 3. *c.* 4. cui adde Strabon. *loc. cit.* & *Caſſiodorum*, qui & *Maſſilienſium horreorum* meminit. Poſtea Provincia Maſſilienſis dicta, continebat præ cæteris Maſſiliam, Avenionem, Aquas-Sextias, & Auſtraſiorum Regibus parebat: eratque ab Arelatenſi provinc. Burgundiæ Regibus parente, in qua erant Arelatum, Ugernum, Reii, &c. diſtincta. Cujus Præſides Gregor. ſæpe Rectores provinciæ, nonnunquam Præfecti, atque etiam Patricii appellati. Ager *Maſſilienſis* vitem ac oleam tolerare, frumenti impatiens eſſe *Straboni* dicitur. Quare Juſtinus *l.* 43. *c.* 4. affirmat, Gallos à Maſſilienſibus vitem putare & olivam ſerere didiciſſe. Incolæ *Maſſilienſes,* vulgò *Marſeilois,* Phocenſium conditorum induſtriam imitati, mercaturâ & navigationibus magnas ſibi opes paravère: nundinas etiam ſtatô quotannis tempore dominis inſtituère, ad quas naves tranſmarinæ oleô, chartâ, odoribus onuſtæ ex Ægypto aliiſque partibus confluebant: quibus nundinis mercibuſque *Cataſli* nomen inditum, ut ex Martiali, *l.* 12. *Epigr.* 75. Auſonio, *in Claris Urbib. Epigr.* 13. Sidonio *l.* 6. *Ep.* 8. patet. Sanè, *regnantibus in Ægypto Soldanis,* Maſſilienſes mercatores cum Avennicis & Lugdunenſibus bis quotannis Alexandriam navigantes, inde aromata merceſque alias in Provinciam totamque Galliam importabant. Quod commercium ſibi poſtea vindicavère Veneti, quibus dein quæſtum invidit Luſitanorum navigatio. Hodieque Maſſilienſes Alexandriæ illum Vice-Conſulem ſuum habent, Conſulem Halapiæ Syriæ, unde aromata, goſſipium, piſtacia, gemmas, margaritas, monetam auream & ſericum, ut & in Cypro apud Arniquam, unde goſſipium, ladanum, reſinam è terebintho & crocum petunt. Ab urbe hac oſtium Rhodani tertium ampliſſimumque *Maſſilieticum* dicitur; item *Gradus Maſſilitanorum* in Rhodano, *littus Phocaicum* in Hiſpania, Mare *Græcum,* quod toti Septimaniæ ac Provinciæ prajacet, Mare *Maſſilienſe* circa Maſſiliam & Stœchades Inſulas, &c. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Adde prædictis Auctoribus Ruffinum, Solerium & Guenajum *Hiſt. de Marſeille.* Noſtradam. & Boucheum *Hiſtor. Prov.* Robertum & Sammarth. *Gall. Chriſtiana:* qui ex priſcis ſæpiſſime laudant Ptol. *l.* 2. & 5. Strabon. *l.* 4. Ariſtotel. *Politic. l.* 6. Juſtin. *l.* 43. Athenæum *l.* 13. Amm. Marcellinum *l.* 15. *&c.*

MASSILLÆ Specula, vicus Provinciæ, in ora maris Mediterranei vix 2. leuc. à Maſſilia in Ortum, ubi pharus, è qua Maſſilienſes animadvertunt naves proximè adventantes. *Baudrand.* Notre Dame de la Garde. *Marſeille vetre.*

MASSILIENSES, qui & *Semipelagiani*, vide *ibi.*

MASSIMA, Guluſſæ fil. Maſiniſſæ regis Numidiæ nepos. Romæ, ex inſidiis, à Bomilcare quodam interfectus eſt.

MASSONIUS Jacobus, vide *Jacobus.*

MASSONIUS Papyrius, vide *Papyrius.*

MASSUS, tertius Epiſcopus Pariſienſis. Malloni ſucceſſit, auctor *Hiſt. Martyrii S. Dionyſii & Eleutherii:* quod opus periit. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 2.

MASSYLA, mediterranea eſt pars Mauritaniæ, inquit Servius, *in l.* 4. *Æn. v.* 483. unde non longè ſunt horti Heſperidum, & Atlas mons. Apud Livium in Numidia ponitur. *l.* 24. *c.* 49. Populi *Maſſyli.* Μασσυλεῖς *Dionyſio*, quos Plinius *l.* 5. *c.* 4. inter Capſitanos, & Gætulos apud Libyæ deſerta locat. Hincque frænis, neque ephippiis utuntur, ſolâ contenti virgâ, quâ equos regunt. Lucan. *l.* 4. *v.* 682.

Et gens, quæ nudo reſidens Maſſylia dorſo,
Ora levi flectit frænorum neſcia virgâ.

Martialis *l.* 9. *Epigr.* 23.

Et Maſſylaeum virga gubernat equum.

Item *Maſſylus* adjectivum. Silius *l.* 1. *v.* 101.

Non ille Evantis Maſſyli pallidit iras

Nic. Lloydius.

MASTA, *Æthiopiæ ſub Ægypto mons, & civitas*, *Ptol. Gravi* incolis hodie, teſte *Joh. Barrpo.*

MASTATIUM, vulgo *Matas*, caſtrum Galliæ cum titulo Comitatus. Hoc cum Martiliaco *Marcillac*, à quo non longe abeſt, extruxit Vulgrinus, Comes Encoliſmenſium, Petrocoriorum & Agennenſium, circa A. C. 870. vel 880. contra Normannos, cum quibus illi ſæp. numero fuit conſligendum. Inter Milites poſtea & Armigeros, qui Philippum Franciæ Regem, Comiti Fuxenſi bellum inferentem, ſequuti ſunt, A. C. 1271. memoratur præter cæteros, *Robertus de Maſtacio*, Vide Hadr. Valeſ. in voce *Martiliacum.*

MASTAURA, *Leunclavio Meſtaurele*, urbs Lydiæ, ſic à *Ma* appellata, quæ Rheam ſequebatur, cui Jupiter Bacchum nutriendum dedit. Quum vero à Junone *Ma* interrogaretur, cujus eſſet infans, *Αρεως*, id eſt, Martis eſſe reſpondebat. Atque hinc apud Cares Bacchus *Maſaris* vocatus fuit. Ipſa etiam Rhea *Ma* vocabatur, cui tauro apud Lydos faciebant. Vide *Steph.*

MASTELINUS Marcus, vide *Marcus.*

MASTHALA, Arabiæ Felicis urbs, *Ptol.*

MASTIANI, populi, juxta Herculis columnas, ab urbe *Maſtia* dicti, *Steph.*

MASTIGIA, apud Recentiores, ſcutica eſt ex corio confecta, qua Monachi præcinguntur, vide Guibertum *de Vita ſua l. 3. c. 5.*

MASTIGOPHORI, Lictores, qui virgas in ſacris certaminibus ferentes, inſolentiam certantium ſpectantiumque coercebant: Meminit illorum Arcadius *l. ult. §. 1. de muner.* Item, qui Agonothetas in certaminibus comitabantur & ſcribæ Magiſtratus perſonali munere ſerviebant. Jul. Pollux *l. 3. ſub fin.* Vide quoque Xiphilinum *in Nerone.*

MASTINUS Scaliger, Veronæ Dominus, Parmam, Lucam & Patavium in ſuam poteſtatem redegit: conjuratione tamen totius Italiæ perterritus, Patavium quidem fœdere ictò dimiſit, Parmam tamen & Lucam retinuit. *Blond. Platin.*

MASTITÆ, Æthiopiæ ſub Ægypto gens, & in Ægypto, *Ptol.*

MASTOR, Mycenarum Rex, à Perſeo patre ſecundus, Electryona Alcmenæ patrem ſucceſſorem habuit. Joh. Marshamus *Canonone Chronico Sec. XI.*

MASTRAMELLE, urbs & palus Celticæ, *Steph. Maſtramela* Plinio, cujus hæc ſunt verba *l. 3. c. 4. Ultra foſſa ex Rhodano, C. Marii opere, & nomine, inſigne ſtagnum Maſtramela, oppidum, Maritima Avaticorum.* Eadem itaque eſt Maſtramela, & Maritima. Vide etiam *Aſtromela.* Nunc *Martegue* vocatur oppidulum, & lacus quem obſtruit, *Lac de Martegue.* Apud Feſtum Avienum memorantur hôc locô:

——— Oppidum priſcum Ramas,
Trabala paludes. ———

Sed profectò portentosè locus ille eſt inquinatus. Totum itaque ſic legit Voſſius:

Gens hic Veragri: Bergineque civitas,
Salyes atroces, oppidum Maſtramela
Priſcum paludis, terga celſum prominens
Quod incolentes Mithariſtinum vocant.

Nic. Lloydius.

MASTRUCA, apud Arnobium *adv. Gentes l. 2. Indices, in quos habitus veſtis ſtragula facta ſit. mitra, ſtrophium — calautica, mantele*, maſtruca, *ſoccus, ſolea, calceus?* Seu *Maſtruga*, Sardorum vox. Quintilianus *Orat. Inſtitut. l. 1. c. 5. Maſtrugam, quod Sardum eſt, illudens Cicero ex induſtria dixit.* Locum Ciceronis indigitat Iſidorus *Originum l. 19. c. 23.* ubi ſimul quid voce denotetur, exponit: *Maſtruca veſtis Germanica, ex pelliculis ferarum, de qua Cicero pro Scauro: Quem purpura regalis non commovit, eum Sardorum maſtruga mutavit:* Iſidoro de re ſuffragatur Papias, *Maſtruga veſtis Germanica ex pelliculis ferarum.* Et Prudentius *contra Symmachum l. 2. v. 695.*

Tentavit Geticus nuper delere tyrannus
Italiam, patrio veniens iratus ab Iſtro
Has arces æquare ſolo, tecta aurea flammis
Solvere. maſtrucis *Proceres veſtire togatos.*

Vide quoque Hieronymum *Dial. I. contra Luciferianos initiò*, ubi *ob Sardorum maſtrucam tantùm Dei filium deſcendiſſe* negat. & G. Elmenhorſt *in Arnobium d. l.*

MASTUSIA, *Ptol.* Plin. *l. 4 c. 11. Capo Griego, Nigro*, promontor. Cherſoneſi Thraciæ, in ora Auſtrali contra Sigeum, 163. mill. paſſ. ab Athomonte in Ortum.

MASTUTIUS, vide MATUSIUS.

MASTYA, oppidum Mileſiorum, in Paphlagonia, Plin. *l. 6. c. 2.* inter Tejum & Cromnam.

MASULEPATANUM, Gallis *Maſulepatan*, urbs & emporium regni Golcondæ, in ora ſinus Gangет. Cum portu capaci, valde ab Europæis frequentato, ubi aliàs arx Luſitanorum.

MASURIUS, ſeu MASUERUS, vel MASURERIUS, JCtus Gallus, ſcripſit *Practicas Forenſes*, A. C. 1560. Ejus non ſine elogio meminit Covarruv. *Pract. quæſt. c. 17.* Vide & *Ludovicus.*

MASURIUS Sabinus, eques Romanus, JCtus, auditor, & ſucceſſor Attei Capitonis. Meminit illius Perſius. *Sat. 5. v. 90.*

Exceptô ſi quid Maſuri rubrica notavit.

Similiter Pomponius *Pandect. de Origine Juris.* Citatur ſubinde ab *A. Gellio.* Scripſit Faſtorum, & rerum memorabilium libros, Commentarios de Indigenis, de Jure civili, de Furtis. Porro jam quinquagenarius, quum inopiâ magnâ laboraret, ab auditoribus ſuſtentatus eſt. Floruit ſub Tiberio, à quo ut ſibi de Jure reſpondere liceret, obtinuit. Athenæus *l. 14.* hæc de eo habet, *Μασούριος ὁ πάντα ἄριστος, καὶ σοφὸς, χαὶ γὰρ νόμων ἐξηγητὴς οὐδενὸς δεύτερος.* Vide etiam Plin. *l. 7. c. 5.* Macrob. *l. 2. Saturnal. c. 4.* Geſner. *in Biblioth.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 1. c. 21. &c.* Alius eſt, cui Paulus aliquot libros ſcripſit, *l. 2 Inſtitut. c. 24.* Vide & *Sabinus.*

MASYNTIAS, nomen Servi, apud Ariſtoph. *Veſpis.*

MATAFUNDA, apud Monachum Vallis Sarnaji in *Hiſtoria Albig. c. 86.* machina bellica eſt, lapides ejaculans.

MATAJA, vulgò *Mataya*, provinc. Americæ meridionalis juxta fluv. Amazonum, inter oſtia Maderæ & Tapaiſæ flum. *Petr. Texeira.*

MATALIA, *Ptol.* oppid. olim, nunc pagus Cretæ, in ora Auſtrali ad Electræ fluvii oſtium. Inter Psychium oppid. ad Occaſum & Leonem promontor. ad Ortum. *Matalia*, & *Matala* hodie.

MATAMANUM, vulgò *Mataman*, regnum Africæ infer. in ora Occidentali maris Æthiopici, inter regnum Benguelæ ad Boream, & oram Cafrorum ad Meridiem.

MATANIA, vulgò *Matan*, una ex Philippinis, inter Cebuam ad Boream & Mindanoam ad Auſtrum. Alias Regem habuit proprium, dein Hiſpano paruit, nunc iterum ſui juris, à paucis annis.

MATAPUTINA, i. e. devincens meretricem, *Mate putain*, caſtrum Galliæ, ab Henrico I. Angliæ Rege A. C. 1119. conditum: hodieque proximus Albæmarlæ viculus, *Viel Rouen.* Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MATARACIUS Franciſcus, vide *Franciſcus.*

MATARIS ſeu MATARA aut *Mataras*, teli genus, ſeu miſſile: paulo quàm lancea minus; cujus Siſenna apud *Nonium* meminit. Gallis proprium, *de Bello Gall. l. 1. c. 26.* ubi de Helvetiis, *Nonnulli inter carros rotaſque* mataras *ac tragulas ſubjiciebant, noſtroſque vulnerabant.* Et Livius *l. 7. c. 24. Conſul, dum inter primores incautus agitat, levô humerô* matari *propè trajectô, ceſſerat parumper ex acie.* Vide Turnebum *Adverſar. l. 9. c. 7.* Sed *Marcellus Donat.* mendum in textu eſſe non dubitat, & loco *matari*, reponendum *materi.* Nam *μάταρις παλτοῦ τι εἶδος*, h. e. *materis jaculi ſeu teli ſpecies eſt*, uti docet Strabo *l. 4. Geogr.* Et *Nonius Marcellus*, *materim* teli genus poſt lanceam longius dixit. Hinc *Siſenna, Galli materibus, Suevi lanceis configunt.* Et alibi, *Lanceis & materibus medium perturbant agmen* &c. Unde Gallorum *mater*, vincere ad anguſtias redigere, præſertim in ludo Scacchorum uſitatum, Vide *infrà.*

MATATANIA, regiuncula, in parte Orientali Madagaſcariæ, prope oram littoralem & Matatanum fluvium, ubi aliquot coloniæ Francorum, à paucis annis. Gallis *pais de Matane.*

MATAURUS, urbs Siciliæ à Locris condita, *Steph.*

MATELGÆ, oppidum Garamantum, Plin. *l. 5. c. 5.*

MATENI, Sarmatiæ Aſiaticæ gens, *Ptol.*

MATEOLA, urbs Archiepiſcopalis provinc. Hydruntinæ, ad amnem *Canapro*, in limite Baſilicatæ. Deficit in dies, 30. milliar. ab Acherontia in Ortum, totidem à Taranto in Occaſum, & 25. à Bario in Meridiem; *Matera* vulgò. Olim Apuliæ Peucetiæ, in confinio Lucaniæ fuit urbs, ſed ejus hodie idem cum Acherontia Archiepiſcopus eſt.

MATER, ut fiat fœmina, fit uxor, ob hanc ſpem & omen, *Matrona* dicta, ut infrà videbimus. Hinc ſi non ad propoſitum reſponderet, nec ad certum diem, fœcunditas, quamvis *Seneca* moneret, *Expecta modò, pariet*, Impatientia ſuborta, cujus rei exemplum etiam, in Rachele, S. pagina exhibet Gen. *c. 30. v. 1.* Pagani inprimis hujus moræ impatientes, cum partus tempore, quaſi ad arbitrium ſuum, tranſigebant; quum Naturæ hoc jus ereptum ad Deos ſuos transferrent, ſed fictitios, quos ad partes vocabant. Hinc ſuper *Priapi ſcapum* novæ Nuptæ ſedere cogebantur, apud Romanos, teſte Auguſtinô *de C. D. l. 7. c. 24.* ut citiùs conciperent; & Lupercis ſeſe offerebant, ferulâ caprinâ pelle corioque tectâ cædendas. Juvenal. *Sat. 2. v. 142.*

Nec prodeſt agili palmas præbere Luperco.

Quod propriè *catomidiari* dictum; *κάτωμον* enim pars ſub collo Græcis eſt, quâ verbera Matronæ excipiebant: quamvis & manibus nonnunquam, Ovid. *Faſtor l. 2.* Geſtabant præterea pyxide Lyden, immensô prolis deſideriô, quò Reip. augendæ causâ, connubii retinendi, & ob jus trium liberorum, ardebant. Supplicationes inſuper & vota Veneri Genetrici, apud Romanos; *Τετροχάτορον* ſeu *Θυῶς γυνεθλίας*, apud Athenienſes, magis pro filiis, gemelliſque, quàm filiabus concepta, quæ illud includebant, ut ſimiles fierent Parentibus. Gravidæ jam hæc feliciùs ut aſſequerentur, braſſicam comedebant, aliaque faciebant, de quibus infrà latiùs dicemus, in voce *Puerpera.* Zonam inprimis, in Templo Dianæ, ut commodiùs fieret geſtatio, ſolvebant, quam primiparæ eidem deinde ſuſpendebant cum veſtimentis. In lecto jam cubantes celebrabant Parilia dum pro naſcituris vota fierent primò Genitæ Manæ, exin Poſtverſæ & Proſæ: tandem inſtante jam partu, Eugeriæ & Fluoniæ; Uterinæ item, Alcmenæ, Vitumno, Sentino, apud Romanos quibus Genetyllis acceſſit, apud Athenienſes. In ipſo partu, ſi difficilior nixus, Nixii Dii invocati; alioquin lucis cauſam Lucinam familiaris erat advocandi mos; cui vota ipſæ nuncupabant puerperæ. Quibus peractis ipſô puerperii momentô uxor fiebat puerpera & Mater, quæ prolem *edere* dicebatur, quemadmodum pater *ſuſcipere.* Quam in rem vide plura apud Thom. Bartholinum *lib. de Puerperio Veter.* & infrà *d. l.* Quia autem ſic iis longa novem tulerunt faſtidia menſes, hinc tenerior illarum in ſobolem amor. Unde Papinius Stat. *Theb. l. 6. v. 33.* ubi de Archemori funere.

Aſperior contra, planctuſque egreſſa viriles
Exemplô famulas premit, hortaturque volentes
Orba parens, laceraſque ſuper procumbere natis
Reliquias ardet, totieſque avulſa refertur.
Arcet & ipſe pater.

Certè earum luctu majorem partem Tragicarum fabularum conſtare,

ſtare, notum. Vide quoque infrà, ubi de Veterum *Plumbo*. Atque ab earum cura eſt, quòd (ut alia omittam) eleganter in bellum euntibus poetis, vel alioquin, veſtes ſuâ manu *Matres* olim texerent. Uti de Atlanta & Parthenopæo loquens idem Stat. teſtatur *Theb. l. 9. v. 690.*

Ipſi his chlamydem ſaturatam murice pallam,
Lucentemque auro tunicam, hoc nexerat unum
Mater opus, tenui calcibus in illa pectis.

Vide quoque *Theb. l. 8. v. 565.* &c. & plura hanc in rem, apud Caſp. Barthium *Animadverſ. ad d. l.* nec non hic paſſim. Eaſdem filiabus nuptiales taces præinxiſſe, apud Græcos & Barbaros diximus ſuprà, voce *Fax.* In Eccleſia Romana *Mater Monaſterii,* & *Mater* abſolutè, Abbatiſſa dicitur, Monialium præfecta, uti refert Greg. M. *l. 7. Ind. 2. Ep. 28.* &c. De origine vocis aliquid infrà, voce *Mithra.*

MATER Caſtrorum, dicta Julia Auguſta ſeu Domna, uxor Severi Imperatoris, e qua Caracallam ac Getam genuit: in *Inſcr. veter.* Florentiæ ſuperſtite: apud J. Sponium *Itinerar. Græc. Part. 3. p. 55.* quæ ſic habet:

JULIÆ DOMNÆ AUG. MATRI
CASTRORUM MATRI AV
GUST ......IMP. CÆS. L. SEP
TIMI SEVERI PII PERTINACIS
AUG. CONIVGI Q. SILICIUS
VICTOR ET C. TADIUS FOR
TUNATUS OB HONOREM
FLAM. AVI PERPETUI STA
TUAM CUM BASE EX HS BI
NIS MILIB. N. LEGITIMIS AD
JECTIS TERTIS EX DECRETO
PAGANORUM PAGI MERCU
RIALIS S. P. F. IDEMQUE DEDI
CAVERUNT.

Eodem elogiô poſtmodum ornata Victorina vel Victoria, Victorini mater, qui unus e XXX. Tyrannis, Lollianô interemptô, Imperium arripuit. Pollio *in Lolliano c. 5. Victorina poſtea Mater Caſtrorum appellata eſt & Auguſte nomine affecta.* Vide quoque eum in *Victorino, c. 6. Tetrico ſeniore, c. 25.* & *Victoria c. 31.* Sed & in veteribus nummis legitur, VICTORIA. MATER. CASTRORUM. F. M. P. A. cujuſmodi ex ære, auro & argento, nummorum formas ſuô adhuc tempore apud Treviros extitiſſe, idem addit, locô ultimô dictô

MATER Magna, Terra dicitur, & ſus prægnans ei mactabatur, quæ hoſtia eſt propria Terræ. Dicitur & *Mater Alma,* quòd omnia alat. Item *Mater Deûm,* quòd omnia generet. Vocatur item *Phrygia,* à monte Phrygiæ, quem plurali numerô *Dindyma* vocant. Vide *Cybele* & *Matres.*

MATER Matuta, vide *Matuta.*

MATER Monaſterii, vide ſuprà in voce *Mater.*

MATER Puerorum, vide ſupra *Caprimulgi.*

MATER *familias,* Ælio Melliſſo *l. de loquendi proprietate,* dicta eſt, quæ ſæpius peperit, ſicut *Matrona,* quæ ſemel, apud A. Gellium *l. 18. c. 6.* Sed hic nullis id veterum Scriptorum auctoritatibus confirmari poſſe dicens, probabilius cenſet, *Matronam dictam eſſe propriè, quæ in matrimonium cum viro conveniſſet* (ut infra latius dicemus in voce *Matrona*) *etiamſi liberi nondum nati forent ——— Matrem autem familias appellatam eſſe eam ſolam, quæ in Mariti manu mancipioque eſſet, vel in ejus, in cujus maritus, manu mancipioque eſſet, quoniam non in matrimonium tantùm, ſed in familiam quoque mariti, & in ſui heredis locum veniſſet.* Quibus paria Servius habet *Æn. l. 11. v. 476.* In manum verò mariti mulier veniebat per coemptionem. Unde Boethius *ad Topica Ciceronis c. 3. Matresfamilias,* inquit, *erant quæ ducebantur per coëmtionem.* Et Servius ib. *quæ in manum per coëmptionem convenerunt, nam per quandam iuris ſolemnitatem in familiam migrant mariti.* Quod quô modô quâve ratione fieret, vide ſuprâ ubi de *Coëmtione:* & plura hanc in rem, apud Oiſelium *ad Gell. d. l.* ut & infrà voce *Nuptiæ.*

MATERÆ Deæ, quibus haſtæ olim dicabantur, affigebanturque.

MATERANUM, vulgò *Materan,* & *Materaw,* urbs ampla & primaria Javæ inſulæ, caput regni cognominis in parte Auſtrali Inſulæ, 100. leuc. à Bantamo in Ortum, Balambuanum verſus 120. ſed 40. tantùm à Japara in Meridiem. Hujus Regi ſubfuit olim tota Java, ſed regna in parte Boreali jam dudum ab eo defecerunt.

MATERIA, apud Vitruvium *l. 2. c. 8. Sed noſtri celeritati ſtudentes, erecta coria locantes, frontibus ſerviunt & in medio farciunt fractis ſeparatim cum* materia *cæmentis,* i. e. fractis lapidibus cum calce: ferrumen eſt è calce & arena. Et paulo ſuprà, *Utraque autem ex minutiſſimis ſunt inſtruenda, uti materia ex calce & arena crebriter parietes ſatiati, diutius contineantur.* Imò tôtô hôc capite *materiam* appellat, iſtiuſmodi ferrumen ad farciendos & conſolidandos parietes. Haud diſſimili ratione, *Materiam* vocabant farinam aquâ conſperſam & ſubactam, quam vulgò *paſtam* dicimus. *Intritam* Plinius appellat, *l. 35. c. 14. Quin & intritam ipſam eorum, priusquam fingantur materari oportet* &c. Salmaſ. *ad Solin. p. 379.* Alias *Materia,* ſeu potius *Materies* de Ligno Græcè τὸ ξύλον neque niſi de magnis arboribus. Idem *ibid. p. 463. &* 1035.

MATERIÆ Infames, ſive *Inopinabiles* A. Gellio dicuntur, quas Græci ἀδόξους appellavêre; de quibus is ita *l. 17. c. 12. Infames materias, ſive quis mavult dicere inopinabiles, quas Græci ἀδόξους ὑποθέσεις appellant, & veteres adorti ſunt, non Sophiſtæ ſolum ſed Philoſophi quoque —— vel ingenio expergiſcendo, vel exercendis argutiis vel edomandis uſu difficultatibus. Sicuti quum Theriſiten laudibus ſpectavit (Favorinus) & quum Febrim quartis diebus recurrentem laudavit* &c. Adde, Sophiſtas ut plurimum hujuſmodi *Materias* pertractandas ſuſcepiſſe oſtentationis causâ, ut ſcil. de re naturâ viliori, & ob improbitatem aut tenuitatem non ſatis ad dicendum idoneâ, eloquentiæ & ingenii ſui vires oſtenderent, ſpecioſâ & ad pompam elaboratâ oratione. Unde Ennodius *l. 1. Ep. 6.* de Fauſto, qui Cornutum, materiam, ut ipſe exiſtimabat, illaudabilem & abſurdam, magnis laudibus evexerat: *Tantum,* inquit, *fuit, dicitur facundia in rebus laude carentibus oſtentare.* Vide quoque Sidonium Apollinar. *l. 8. Ep. 10.* & Iſocratem in *Orat. de Laud. Helenæ.* Sic itaque Gorgias omnibus orationis copiis probare conatus fuit, *Nihil eſſe in rerum Natura, quod vere ſit.* Dio Pruſæus *Pſittacum* miris laudibus extulit; Polycrates *Mures;* Lucianus *Muſcam,* Synelius *Calvitium;* Ariſtophanes *Paupertatem;* Alcidamas *Mortem,* Pittacus *Melanes;* Mich. Pſellus *Pulicem;* Polymates & Iſocrates *Buſiridem;* Elienſis quidam adoleſcens *Podagram, Surditatem* & *Cæcitatem,* ut refert Philoſtratus in *Vita* Apollonii *l. 4. c. 9.* alii alias id genus materias. Ad quorum exemplum, inter Recentiores, quidam fecêre *Moriæ* encomium, alii luſêre in laudibus *Aſini, Entis rationis, Ovi, Pediculi* &c. Vide Jac. Oiſelium JCtum *Not. ad Gell. l. cit.* & infra ubi de *Sophiſtis.*

MATERIALES, dicebantur olim Valentinianis Hæreticis omnes illi, qui ſectæ ipſorum non adhærebant quorumque animas unà cum corporibus in morte corrumpi delirabant; imitati Stoicos, qui non niſi Sapientium animas poſt mortem ſuperſtites eſſe, docebant. Vide Tob. Pfannerum *Syſtem. Theolog. Gentil. c. 17. §. 11.*

MATERIANUS Peſcennius, inter Nobiles Romanos juſſu Severi, ſine cauſæ dictione, interfectos, apud Spartianum *in Severo c. 13.*

MATERIARIA, Fabrica, Dædali inventum, Plin. *l. 7. c. 56.* Vide ſuprà *Materia.*

MATERIS, vide ſuprà *Mataris.*

MATERNENSE, aliò nomine *Elobremenſe* caſtrum olim Galliæ, vulgò *Marné,* vel *Marnay,* nunc vicus eſt, non procul ab Auguſtoduno. Ejus meminit Auctor *vitæ Heſtadis Presbyteri;* civis Auguſtodunenſis, qui intra caſtri Maternenſis terminum, nutritus ibi dicitur. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MATERNUM Genus, apud Iſraelitas, inprimis ſpectatum, quum de puris natalibus ageretur, qui ad ſucceſſionem requirebantur. Unde puritatis Natales habiti, quantum ad nobilitatem Iſraeliticam & dignitates omnimodas (præter Pontificalem ac Sacerdotalem) tametſi patre quis genitus eſſet ſanguinis non Iſraelitici, qua de re fusè agit Jo. Seldenus *de Jure Gentium & Natur. l. 2. ubi de Proſelytis, Herode Rege aliiſque huc ſpectantibus agitur.* Vide de *Campanis, Ilienſibus, Ponticis,* Ulpianum *l. 1. §. 2. ff. ad Munic.* Idem de Antiochenis, habet Julianus Auguſtus *C. Theodoſ. l. 10. tit. 1. l. 51.* & *C. Juſtin. tit. de Decurionibus l. 22.* De Xanthiis quibus à *Matribus* propterea nomen imponi ſolitum, Plut. *de claris mulier. c. 9.* Imò Lyciis cunctis, Herodotus *l. 1.* Et conſonum eſt illud Virgilii de Drance, *Æneid. l. 11. v. 340.*

———Genus huic Materna *ſuperbum*
Nobilitas dabat.———

Sed & de nobilitate à *Matre* ſola præſtita, recentiora habentur exempla, in Campanis, Trecenſibus, Senenſibus, Clarimontanis Galliæ, de quibus vide Dionyſ. Gothofredum *ad l. 1. D. de Munic.* Imò recentiſſima, in variis Indiæ gentibus, quorum ſceptra non ad Regum filios, ſed nepotes ex ſororibus, devolvi patrius mos eſt; uti pluribus videre eſt, apud Petr. de Vallè *Itinerar. Parte IV.* Ex jure autem Cæſareo, *exemplo Senatorii ordinis, Patris originem municeps unuſquiſque ſequatur,* C. *Theodoſ. l. 12. tit. 1. l. 101.* & *C. Juſt. tit. de Decurion l. 36.* nec valuit contra Reſcriptum Principale; quo privatus quis ex Materno ſanguine ſibi privilegium vendicaret, licet jus ejuſmodi civitatibus aut provinciis integris ritè ſatis, ut in ante dictis, concederetur, qua de re plura congeſſit A. Tiraquellus *de Nobilit. c. 11. §. 20. &c.* Certè ad *Materni ſanguinis* ſolius, inter homines, dignitatem ſpectat haud parùm egregium Juliani Auguſti commentum illud, ubi de Diis, veluti Jove, Apolline, aliis, locô Patrum nonnullis habitis, diſſerens, *Orat. 2. de Conſtantii Imperatoris geſtis,* eouſque ſanguinis apud homines *Materni* ſolius (Patribus humanis ſpretis) vult haberi rationem, ut, quoties cuiquam Viro præclaro ac virtute eminentiùs prædito defuerit ejuſmodi Pater humanus, eidem divinus ſeu è Deorum cœtu aliquis fuerit pro Patre aſſignandus, à quo, ut à matris amatore, adeoque per matrem, apud homines, ſolùm nobilitatus fuerit: apud Joann. Seldenum *de Synedriis veter. Ebræor. l. 3. c. 9.* Ratio hujus moris inde nonnullis arceſſitur, quòd, ut Homer. ait *Od. α. v. 216.*

——ὁ γάρ πώ τις ἑὸν γόνον αὐτὸς ἀνέγνω.
Patris nemo ſibi conſcius ipſe eſt.

Et *Menander*

Αὑτὸν οὐδεὶς οἶδε πῶς ἐγένετο,
Nemo ipſe novit, quô ſit exortus ſatu.

Qui & alibi,

Ἔστι δ' ἡ μήτηρ φιλότεκνος μᾶλλον πατρός,
Ἡ μὲν γὰρ αὑτῆς οἶδεν υἱόν, ὁ δ' οἴεται.
Mater teneriùs liberos adamat patre:
Quia mater eſſe ſcit ſuos, pater autumat &c.

Ideo ratio reperienda fuit, inquit H. Grotius, *quâ probabiliter conſtaret, quis eſſet partus cujuſque pater, de Jure Belli & Pacis l. 2. c. 7. §. 8.* ubi hanc in rem plura.

MATERNUS, Conſul cum Bradua, An. Urb. Cond. 927.

MATERNUS, D. Petri diſcipulus Coloniæ primus fidem Chriſti

Chriſti annuntiavit. Munſt. *Coſmogr. l. 3.*

MATERNUS, Senator Roman. Imperio à militibus deſtinatus de quo ſic Capitolin. *in Pertinace, c. 6. Timebatur autem militia ſub ſene Imperatore. Denique tertium Nonarum diem Votis ipſis milites Triarium* Maternum *Laſcivium, Senatorem nobilem, ducere in caſtra voluerunt, ut eum rebus Romanis imponerent: ſed ille nudus fugit, atque ad Pertinacem in palatium venit, & poſt ex urbe diſceſſit.* Ubi pro *Laſcivio* Regius codex *Laegerum* habet, *Caſaubon.*

MATERNUS, militiæ deſertor, bellum Deſertorum excitavit, Herodiano memoratum uni, in *Commodo. l. 1. c. 10*

MATERNUS, vide *Julius Firmicus Maternus*, & *Curiatius Maternus.* Item, Epiſcopus Colonienſis, deputatus ad Donatiſtarum cum Epiſcopo Carthaginienſi diſſidia cognoſcenda.

MATERTERA, apud Papinium Stat. *l. 5. Sylv. 1. v. 24.*

Ad gemitus ſylvis comitatus & amnibus Orpheus
Afforet, atque omnis pariter Matertera *vatem,*
Omnis Apollineus tegeret Bacchique Sacerdos:

Græcis μητράδελφη eſt, *matris ſoror.* Orpheus hinc Calliopes fil. octo cæteras Muſas *materteras* habuit, i. e. matris ſorores. Sic Cyrillus *in Gloſſar.* Μητρὸς ἀδελφή, *Matertera.* Philoxenus *in Gloſſ. Matertera.* Μητρὸς ἀδελφή. Θεία πρὸς μητρός. Idem tamen docet, & Novercam hôc nomine cenſitam: *Matertera & Noverca*, μητρυιά. quod ſanè inauditum. Quare *Mater ſcæva. Noverca*, μητρυιά: Vel *Mater læva*, i. e. infelix, inimica, ſcribendum eſſe, conjicit Caſp. Barthius *Animadverſ. ad Statium d. l.*

MATGENUS. *Menandro Epheſio* Μάτγηνος ſeu Μέτηνος, Tyri Rex poſt Badezorum patrem: vixit ann. 31. regnavit ann. 9. ſucceſſore Pygmalione, quem vide.

De MATHIA Johannes, vide *Johannes.*

MATHAN, Deiparæ Virginis avus. *Hieronym.* Item pater Saphatiæ, Jer. *c.* 38. *v.* 1. Prior potiùs avus Joſephi, ſponſi Virginis θετικὸς (qui apud Bedam & alios Auctores dicitur *Mathat*, quo modo apud Lucam ſcriptum eſt) & *Melchi*, ambo è tribu fuerunt Juda, ambo è domo Davidis; ſed tamen è diverſis familiis orti: *Matthan* è Salomone oriundus; à Nathane, fratre ejus, *Melchi* ſive *Mathat.* Quorum ille prior uxorem duxit Eſtham: Ε'σθὰ γὰρ καλουμένην τὴν γυναῖκα παραλαβὼν, inquit *Africanus.* Sed Hebraicum eſt אשה, neque proprium nomen fœminæ, ſed commune omnium: ut ſi dicas, ἡ ἀνδρὸς vel ἀνήρ, fœmininô genere. Ex Eſtha natus eſt Matthani Jacobus; deinde Matthane mortuô eadem nupſit τῷ *Melchi* ſeu *Mathat*, è quo conjugio Eli genitus eſt. Sic Jacobus & Eli fratres uterini, eandem quidem matrem, ſed diverſos patres habuêre: è quibus Eli, cùm uxore ductâ diſceſſiſſet improlis; Jacobus ei ex Moſis lege ſemen excitavit & è relicta conjuge Eli ſuſtulit Joſephum: naturâ quidem filium ſuum, ſed beneficiô Legis filium Eli, &c. Ita quidem præfatus Africanus, ex traditione antiqua, quam à Deſpoſynis Domini, ut ait, & cognatis, acceptam, *Ep. ad Ariſtidem* retulit. Verùm quid hac de re ſentiendum, vide apud Caſaubonum *Exercitat. I.* §. 17.

MATHANA, ſolitudinis nomen. Num. *c.* 21. *v.* 18.

MATHANAI, nomen viri. Eſdr. *c.* 10. *v.* 33.

MATHANIA, ſive MATHANIAS, fil. Joſiæ, patruus Joachin, frater Joacim, ſive Eliacim, à Nebuchodonoſor Sedecias dictus 2. Reg. *c.* 24. *v.* 1. Vide *Sedecias.* Fil. Micha. 1 Paral. *c.* 9. *v.* 15.

MATHANIAN, nomen viri. 1 Paral. *c.* 25. *v.* 4.

MATHAT, pater Eli, patris Joſeph viri Mariæ, Luc. *c.* 3. *v.* 24. Matth. *c.* 1. *v.* 15. illum Eleazari filium facit, & Mathanem vocat: quod hinc factum, quia ex hoc quidem genitus, ab illo verò adoptatus eſt. Torniel. *A. M.* 3911. *num.* 2. 4037. *num.* 5. & 6.

MATHATHÆI, Arabiæ Felicis populi, Plin. *l.* 6. *c.* 28.

MATHATHIAS, Sacerdos, ex familia, Joarib Machab. ſeu Aſſamon. dicti ab Avo, Pater Judæ Machabæi, vir pietate clarus, Judæum quendam idolis palam ſacrificantem, juxta mandatum Antiochi zelô Domini accenſus, occidit ad altare ipſum, quod & diruit: ac mox etiam interfecit Antiochi Regis Legatum, præcipientem idolis immolare. Idem poſtea author fuit, pugnandi Judæis, etiam die Sabbathi, cum jam mille occubuiſſent, religioſe nimis obſervantes hunc diem. Multi itaque Judæorum adjunguntur Mathathiæ, & ſibi judicem creant, qui & Sabbathis eos docet pugnare: quod ſi non feceritis, inquit, vobiſmet ipſis eritis hoſtes, in illo die contra vos venientibus inimicis. Sic arma corripiens, cum filiis quinque patrias leges adverſus Antiochi duces vindicavit, præfuitque populo annum unum, ſcil. Mundi. 3887. ante Chriſtum natum 167. Vide *l.* 1. Macchab. *c.* 2. Joſeph. *Jud. Ant. l.* 12. *c.* 7. & *l.* 1. *de Bell. Jud.* Hoc initium Principatus Aſſamonæorum, qui duravit uſque ad Herodem, fermeque ſemper Pontificatum annexum habuit: quam dignitatem Mathatiæ primogenitus Judas Machabæus, primus poſſedit. Vide inſuper Torniel. & Salian. *in Annal. V. T.*

MATHATIAS, primogenitus Sellum Coritæ, 1 Paral. *c.* 9. *v.* 31. Sacerdos, 2. Paral. *c.* 15. *v.* 18.

MATHERA, urbs Italiæ à Græcis deſtructa, A. C. 979.

MATHERIUS Creſcens, Miniſter Eccleſiæ Baſtonienſis, & Rector Collegii Hovardienſis, Cantabrigiæ in Nova Anglia, *de Converſione Indorum Occid.* Anglorum zelô procuratâ; *Epiſtolam* ſcripſit *ad Joh. Lensden Profeſſ. Ultrajectinum* lectu digniſſimam *Baſtonio d.* 12. *Julii A. C.* 1687.

MATHESILANUS Matthæus, vide *Matthæus.*

MATHESIS, vide *Quadrivium.*

MATHESIUS Johannes, Rochlicius, ex familia virorum doctorum ferace, aliquandiu domeſticus Lutheri, in valle Joachimica poſtea Euangelii Miniſter, facundiâ, zelô, eruditione inclytus, ſæpius narrare ſolitus eſt, in Communione Romana, cujus membrum fuerat uſque ad annum ætat. 25. Decalogi, Symboli Apoſtolici & Orationis Dominicæ nullam unquam mentionem ſe audiviſſe. Obiit triboriô poſt concionem de reſuſcitatione mortuorum habitam, A. C. 1565. ætat. 51. Thuanus *Hiſtor.* Scripſit vernaculô ſermone plurima, de quibus vide *Elog.* Teiſſierii *part.* 1. & Paul. Freherum *Theatro Viror. eruditione claror.*

MATHIAS, Huniadis fil. Ungariæ Rex, A. C. 1460. magnam Bohemiæ partem ſubegit, poſteaque Bohemorum Rex electus eſt. Vide quoque *Matthias.*

MATHIAS, frater Jonæ, ſummus Judæorum ſacerdos. A. C. 45.

MATHILDIS, filia Balduini, Flandriæ Comitis, uxor Guilielmi Angliæ Regis; Obiit A. C. 1083. Item, alia Angliæ Regina, quæ obiit A. C. 1118. Item, mater Ottonis M. Item uxor Henrici V. Imperatoris filia, Angliæ Regis.

MATHILDIS, vel *Matildis*, quædam virili animô mulier, Tuſciæ Comes, filia Bonifacii Regi, Lepidi, Parmæ, Lucæ, Ferrariæ, & Mantuæ Marchionis, (cui pater Theobaldus, ex Azonis, de quo vide in voce *Welfi*, ſtirpe oriundus erat) ex Beatrice, an filiâ Conradi II. Imperatoris, quæ Bonifaciô maritô orbata, Godofredo Barbato Duci inferioris Lotharingiæ nupſit. Hujus fil. cognomine inſuper *Gibboſus* dictus, paulò antè Hedwige Namurcenſi, ſorore Alberti II. Comite viduatus, Mathildi fidem matrimonii dedit, ſed conjugium ſucceſſu caruit, & poſt Ducis mortem, nupſit Mathildis Guelpho Juniori Bavariæ Duci nepoti Azonis, Ferrariæ Marchionis A. C. 1089. Sedis Romanæ partes cum zelo amplexa Henrico IV. Imperatori acriter ſe oppoſuit, ipſa ſæpe in acie militum ductrix. Parmam, Mantuam, & Ferrariam cepit, A. C. 1101. Adulterii cum Gregorio VII. qui Wormatiæ in Synodo, Necromantiæ, adulterii aliorumque ſcelerum accuſatus legitur, *Lamb. Schaffnaburgenſ.* ſuſpecta, omnes ſuas ditiones Romanæ ſedi legavit: Hinc patrimonium Petri. Obiit nullâ ex maritis prole ſuſceptâ, A. C. 1115. ætat. 76. *Abbas Urſperg.* &c. De donatione ejus, vide in voce *Italia.*

MATHIS, ſeu MATIS, *Caſtaldo Matin*, fluv. Macedoniæ apud Pyrrachium.

MATHITÆ, Æthiopiæ ſub Ægypto populi Plin. *l.* 6. *c.* 30. *Matites* fortè *Ptol.* quos in Libya interiori deſcribit.

MATHO, Afer quidam ſeditioſus, cujus hiſtoriam vide apud Cæl. Rhodig. *l.* 29. *c.* 2.

MATHO, cauſidicus, de quo Juvenal. *Sat.* 1. *v.* 32.

Cauſidici nova cum veniat lectica Mathonis
Plena ipſo. ——

Idem alibi *Sat.* 7. *v.* 129.

Sic Pedo conturbat, Matho deficit.

Ubi *Lubin. Dejicit.*

MATHUMANNUS, Maſiniſſæ fil. apud Solin. *c.* 4.

MATHUSAEL, fil. Mehujael, Gen. *c.* 4. *v.* 18. Lege *Methuſael.*

MATHUSALEM, fil. Henoch, filii Jared. Natus A. M. 688. cùm Pater eſſet ann. 65. Genuit Lamechum, patrem Noahi, A. 875. Obiit Ann. M. 1656. ætat. 969. paulo ante diluvium: Inter omnes homines longiſſimam vitam adeptus. Gen. *c.* 5. *v.* 21. Luc. *c.* 3. *v.* 37. *Torniel. Salian.* &c.

MATIANA, pars Mediæ, Steph. *ex Strab.*

MATIBERNI, in *Charta* Alani Comit. Britanniæ A. C. 1087. apud Argentreum *Hiſtor. Armor. l.* 1. Procerum genus.

MATICA, provinc. regni Apalacatarum, in Florida. Verſus Apalatæos montes, ubi aliquot coloniæ Anglorum, à paucis annis. *Matique* vulgò, *Briſtochius.*

MATIENA, quod & *Tiora* Dionyſ. Halicarn. *l.* 1. Umbriæ oppid. eſt, in quo quatèr prata ſecantur, *Vincentiô* authore.

MATIENI, populi Aſiæ Armeniis proximi. De quibus Dion. *v.* 1002.

Α'ίσσεις Α'ρμένιοι τε καὶ ἀγχίμαχοι Ματιηνοὶ
Ούρεσι κεκλιμένοι, ποταμοῦ πρόπαρ Εὐφρήταο
Παιονες ἀφνειοί τε, καὶ Α'ρεος ἐῢ εἰδότες.

Item populi Cappadociæ, ad dextram Halys ripam.

MATILICATES, populi Piceni, quorum oppidum hodiè *Matelica* dicitur, oppid. Piceni, in ditione Pontificis verſus montes, 9. milliar. à Septempeda in Occaſum. 7. à Fabriano in Ortum, 17. ab Æſi in Auſtrum.

MATINUS, mons Apuliæ buxis abundans. Lucan. *l.* 9. *v.* 184.

—— —— *Arva*
Vulturis, & calidi lucent buxeta Matini.

Horat. *l.* 1. *Carm. Od.* 28. *v.* 3.

Pulveris exigui prope litus parva Matinum
Munera. —— ——

Item *l.* 4. Carm. Od. 2.

—— *Ego apis Matinæ*
More modoque &c.
Carmina fingo.

Idem *in Epod. Od.* 16.

Padus Matina laverit cacumina.

Hinc *Matini* populi. *Nic. Lloydius.*

MATISCO Æduorum, urbs Galliæ Epiſcopalis, primùm memorata Cæſ. *de bello Gall. l.* 7. *c.* 90. ad Ararim fluv. in *veteri Notit.* inter provinc. Lugdunenſis primæ civitates ultima ponitur. Ibi olim ſagittæ fabricabantur, quippe *Notit. Imper. Roman. Fabricam Matiſconenſem ſagittariam*, præter cæteras, in Galliis fuiſſe, docet. Habuit quondam ſuos Comites præpotentes & nobiles, unde inter Burgundiæ Vexilliferos Milites Philippi Auguſti *Comes Matiſconis* numeratur. Quintæ ſedis locum in Primatu Lugdunenſi obtinet: è cujus Epiſcopis, Placidus, Concilio Aurelianenſi 3. & 4. Chelidonius Lugdunenſi 2. Euſebius Lugdunenſi 3. interfuêre

fecere. Varia quoque in ipſa hac urbe concilia habita ſunt. Plura vide paulo infra in voce *Matiſcona*.

MATISCONA, ſeu MATISCO, urbs Galliæ Celticæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Lugdunenſi ad Ararim fluv. ſæpius exciſa fuit: ſemel ab Attila: iterum per Francos. præterea tempore Lotharii Imperatoris, Ludovici Pii filii: tandem tempore Ludovici Junioris, latronibus deſtructa eſt. Comitatus titulô claret, quem Francorum Rex Ludovicus IX. vulgo *Divus* dictus, emit à Johanne ſeu ejus uxore. Comitib. Matiſconenſibus. *Merul. Merula*. Poſtea aliquoties à corona ſeparatus, ſemper tamen iterum illi reunitus eſt. Diœceſis Matiſconenſis 226. habet Parochias, ſub 4. Archipresb. ſerie. Cluniacenſi quoque Abbatiâ, celebris, &c. Meminit urbis jam Cæſar *Comm. l. 7. c. 90.* ubi ait, *Ciceronem & Sulpitium Matiſconem Cabillonemque miſſos eſſe, commeatûs comparandi cauſâ*. Petr. Julian. *in antiq. Burg.* Autan. *in theatr. Urb.* Severt. *Hiſt. Praſul. Matiſcon.* Robert. & S. Marth. *Gall. Chriſt.* Hic Concilium à Guntramo Rege A. C. 581. celebratum, ut & A. C. 585. à Guntramo & Childeberto diſciplinæ Eccleſiaſticæ cauſâ. Gregor. Turonenſ. *l. 8. c. 13. & 20.* Item A. C. 627. &c. Vide Morer. *in Dict. Hiſt.* Eſt hæc urbs in Burgundiæ Ducatu hodie *Maſcon*. *Antonin. Matiſconenſe caſtrum* vocat. *Baudrando* urbs Æduorum eſt, in limite Seguſianorum alias, nunc in Burgundiæ Ducatu in confinio Breſſiæ. Media inter Cabillonum & Lugdunum, 11. utrinque leuc. Satis culta, in colle. Hinc tractus, *le Maſconnois*. Vide & *Matiſco*.

MATISSA, Corſicæ inſul. oppid. *Ptol. Matagi*, à Bonifacio oppido litorali 9. mill. paſſ. in Boream, inter Moram & Alinam urbes.

MATIUM, urbs Archiepiſcopalis Cretæ in ora Boreali, primaria, & caput inſulæ, *Candia* teſte *Pineto*. Permunita eſt cum portu ſatis capaci, arce, & armamentario: Venetis erepta à Turcis, A. C. 1669. poſt aliquot annorum obſidionem. Tota fere nunc deſolata, paucisque inculta, cùm antea eſſet celebre emporium. In planitie, ad montium radices. Item Themiſcyræ regionis urbs. Plinio *l. 4. c. 12.* circa Colchidem.

MATRA, Veneris cognomen apud Perſas.

MATRACHA, urbs Thraciæ mediterraneæ una ex metropolibus Patriarchæ Conſtantinop. ſubjectis. *Curopalat.*

MATRALIA, matris Matutæ feſta, Idibus Junii celebrari ſolitas de quibus vide Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l. 4. c. 4.* & totius factorum hic erat, Aditu templi ſervæ prohibebantur, exceptâ unâ, quam Matronæ introducebant, colaphos genis ejus infligentes, quod ex æmulatione hujus Deæ adverſus maritum proſluxiſſe arbitratur *Plut.* Dum Matronæ ſororum liberos, in hoc feſto, pro ſuis in ulnas accipiebant, iisque bona precabantur. Denique ea agebant, quæ Bacchi nutricibus, & caſui, in quem Ino propter pelicem incidit, convenirent. Vide Plut. *Camillo*, Item *in Quæſt. Rom. quæſt. 16. & 17.* Libum, quod eum offerebatur, *Teſtuatium*, quia *in teſta calida* coqueretur, dictum fuiſſe. Varro teſtatur *L. L. l. 4.* Sacra prolixe deſcribit Ovid. *Faſtor. l. 6.*

MATREAS, Alexandrinus quidam, qui Romanis, Græcisque admirationi fuit, quòd diceret feram à ſe nutriri, quæ ipſa ſemet voraret: ut vel anxiè ſcrutentur multi, *Τὸ Ματρέα θηρίον τί ἐστι*, i. e. *Quodnam ſit Matreæ fera?* Euſt. *in Odyſſ. α.*

MATRED, mater Meetabel, uxoris Adar, Regis in Edom ſeptimi, Gen. *c. 36. v. 3.*

MATREIUM, & MATREIO, Rhætiæ oppid. in Comitatu Tirolenſi. *Matrejum Peckameyro*. Aliis *Matray*, caſtrum ejuſdem Comitatus ad amnem Sila, ad radices Alpium, 2. leuc. ab Oeniponte in Meridiem.

MATRES, apud Plut. *Marcello*, quem locum attulimus voce *Enguum*, Ciceroni *in Verrem IV.* ſingulariter efferuntur, *Matris Magnæ fanum apud Enguinos eſt*. Ea eſt *Mater Idæa*, & *Deorum Mater*, vide eundem *in Verrem* & Joh. Marſhamum *Sec. III.* ubi de *Oœxria*, ac *Sec. IX. ubi de Cadmo*, it. hic ubi de *Cybele*. Fuere autem hæ Epiphaniæ ſeu Manifeſtationes (quales *Matrum* prædicat Enguinum nobiliſſimus Plutarchus) Deorum patriorum maxime & domeſticorum. Dio Chryſoſtomus *Orat. Tarſic. I. Dicunt, exiſtimant, Heroas ac Deos urbes ſuas frequenter adire in feſtis & divinis ſolennibus; aliis autem inconſpicuos eſſe.* Cujuſmodi apparitiones illi ſignis ſubitis & inſolitô delubri ſplendore teſtabantur. Claudian. *Rapt. l. 1.*

Jam mihi cernuntur trepidis delubra moveri
Sedibus, & clarum diſpergere culmina lumen,
Adventum teſtata Dei ———

Vide quoque voce *Epiphanes*, & *Epiphania*. Addo ſaltem, Deorum Matris primam ἐπιφάνειαν in Cybelis, Phrygiæ monte, contigiſſe Annô Atticô 77. regnante Athenis Erichthoniô. In nummis, triplex Deæ Schema, *Stantis*, *Sedentis*, *Aurigantis*. Vide & *Cybele*, ac de cultu ejus plura apud præfatum Equitem Illuſtr. *Sec. IX.*

MATRICA, Pannoniæ inferioris oppidum. *Antonin. Tholen Sumiero* Budâ 2. leuc. in Auſtrum ad Danubium.

MATRICARII, in *Novell. 13. de Pratore* Pleb. in Notis quibuſdam vetuſtis, ad Juliani Patricii Epitomen exponuntur de illis, *qui, videntes ad incendia currentes & portantes ſpongias, cum ferramentis, & alia ferramenta, per quæ poſſint de pariete in parietem tranſire, & ita incendium extinguere.* Sic dicti, quòd in *matriculam* Prætoris Plebis eſſent relati, *B. Briſſonius*.

MATRICENSIS Pagus, vulgò *Madrie*, à quo Theodebertus Comes Matricenſis dicitur Eginhardo *in Annalibus*, irrigatus amnibus Auturâ *Eure*, Ittone, Arvâ *Avre*, & Maldrâ *Maudre*, Neltâ *Neauſle*, alluentes, ab urbe Ebroicis & Ittone amne, ad Arvam uſque & Vernonem oppid. pertinuiſſe videtur, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MATRICETAS, Aſtronomus, Methymnæus, ex monte Lepetymno aſtra ſpeculabatur. Vide Salmaſ. in Solin. *p. 747.*

MATRICULA, vox nota Jureconſultis, catalogus, deſcriptio, index. *Ματρίκιον καὶ ματρικουλάριος τῆς Νυμφαίας*, in *Cod. Canon. Eccl. African. can. 86.* Apud Scriptores Eccleſiaſticos duplex fuit *Matricula*, *Clericorum*: in quam Clerici Eccleſiarum referebantur, qui eô nomine ſtipendiorum Eccleſiaſticorum erant participes; item in qua Clericorum Hebdomadariorum in Eccleſiæ Officiis munus indicatum: & *Pauperum*: in qua pauperum qui ab Eccleſiis alebantur, nomina erant deſcripta. Et quidem hi *Matricularii* inde dicti, memorantur Aldhelmo *de Anatol. & Vict.* *Omne patrimonium & ornamentorum gloriam* &c. *mancis & Matricularii prodigâ liberalitate contulerunt.* Ad quæ verba bene Meurſius, *ex Gloſſis Iſidori in Gloſſar. Matricularius*, inquit, *pauper*; *inops*: quam interpretationem ipſe confirmat Aldhelmus, *in ep. metr.* cum ut hic *mancos* & *matricularios*, ita *mancos* & *pauperes* vel *egenos* conjungit. De Martino,

Dum ſtirpem mancis & peplum ferret egenis.

De Lucia:

Pauperibus ſtirpem tribuens & munera mancis:

Denique, de Anatolia & Victoria:

Cunctaque pauperibus mox ornamenta miſellis,
Nil ſibi ſervantes, tendunt pro ſtipe ſuperna.

Ratio nominis jam indigitata: Uti enim olim nomina illorum, qui frumentum de publico accipiebant, æreis tabellis notabantur, ſic & pauperum, quos alebat Eccleſia, nomina *matriculis* inſcribebantur, ut noſcerentur & ordine citari, atque ad nomen reſpondentes, Principum & Eccleſiæ liberalitate foverentur. Illi dicebantur *Inciſi*, hi *Matricularii*. *Teſtamentum* Remigii: *Pauperibus duodecim, in matricula poſitis, ante fores Eccleſia expectantibus ſtipem, duo ſolidi, unde ſe reficiant, inferentur.* Atque ut illos *incidi* dictos legimus, cum referentur in numeros ac catalogos frumentantium: ſic hos *expungi*, cum eis diſtribuebatur, cujus gratia nomina, ut ſic dicam, facta, atque in matriculam perſcripta erant. *Expunctus manipulus* & *expungi nomen*, apud Plautum *Ciſtell. Actu. 1. ſc. 3.* *Expunguntur milites*, cùm militiæ munere, *expunguntur pauperes*, cùm inopiæ onere ad tempus levantur. *Expunguntur nomina*, quæ ſolvuntur: *expunguntur pauperes*, quibus ſolvitur, quod gratuitum propter Chriſtum debet Eccleſia. *Expuncta rationes*, in libris ſuis, cum paria ſunt facta, *expuncti*, quorum cum neceſſitatibus paria fecit Eccleſia. Hinc ergo *Matricularii*, qui & referebantur in matriculas & expungebantur. Optatus *diſpungere* dixit, *l. 2. qui pauperes ubique diſpungerent*. Minus quidem propriè ſed etiam rectè, antecedens namque ponitur pro conſequenti, vel initium actionis pro actione tota: ut *commiſſum prælium* dicimus, pro *pugnato*. *Diſpungere* enim *rationes* eſt ſubducere & ſummam facere id quod præcedit, & ideo fit, ut expungantur. Quare & *Tertullianus* ſæpe illud pro hoc uſurpat. Et, ut videtur, etiam Pacianus *in Paran. Deſpectus multis Spiritus S. hæc nobis capitalis periculi conditione legavit.* Ubi vir doctiſſimus, *Deſpectis*, vel *Deſpectis in idolis*. *Gronov.* legit: *Diſpunctis tam multis*. Loquitur enim de variis obſervationibus legis ceremoniarum, quibus adſtricti fuerant olim Judæi, quibuſque ſanguis Domini, ſacrificiorum finis, ſolvit atque emancipavit fideles: cum exceptione trium illorum capitum, quæ Actorum *c. 15. v. 29.* exprimuntur. Vide Gronov. *Obſervat. in Eccl. c. 8.* & la Cerda *Adv. ſacr. c. 21. & 76.* Alebantur autem in domo peculiari, ad oſtia Ædium ſacrarum ut plurimum exſtructâ, quæ & ipſa *Matricula*, quemadmodum & Ædes nonnunquam ſacra, ei vicina, vocabatur: cujuſmodi domibus certi reditus, quibus alerentur pauperes, erant adnexi. Vide ſuprà *Manſionarius*. Inter *Matricularios* verò *Primicerii Matriculariorum* erant, qui è numero reliquorum ſelecti, aliorum vitæ moribuſque invigilabant, uti habet Chrodegangus *Reg. Canonic. Metenſ. c. ult.* ubi multa de *Matricularis*, & quomodo ad pietatem hi ab Epiſcopis formarentur. Porrò ex *Matricularis* eligebantur quidam ad viliora Templorum adjacentium munia, verbi gratiâ qui campanas pulſarent, Ædium ſacrarum cuſtodiam haberent, eas verrerent, mundarentque & hujuſmodi, ita ut deinceps, in alimoniæ mercedem, Eccleſiarum obſequiis totos ſeſe darent. Atque inde *Matriculariorum* in Eccleſiis Parochialibus origo, quorum ſedes ideo ad Templi fores hodie, in Eccleſia Romana aſſignantur, quòd eas obſervarent: vel, ut alii putant, quod Matricularum, quæ ad oſtia Ædis ſacræ erant, eſſent cuſtodes pauperumque alimoniis invigilarent, quod quidem munus ſeu onus ipſis poſtea Parochianis attributum. Erant verò *Matricularii*, in Eccleſiis Cathedralibus & Collegialibus, ex ordine Clericorum & Laicorum, quorum munia ita exequitur Auctor *Hiſtoria Epiſcoporum Autiſſiodor. c. 57.* *Sacriſta providere tenetur & exhibere Clericum unum Matricularium & alios, qui campanas pulſare, & ea quæ ad officium ſuum pertinent, valeant exercere. Epiſcopus tres Matricularios, unum ſcil. Clericum, quem aſſimulavit Altari ſancta Crucis in eadem Eccleſia, ut ibi ſerviret in officio Sacerdotis, medietatem beneficii ejuſdem Altaris illi matricularia perpetuò jure annectens, cum centum ſolidis in denariis Pentecoſtalibus de Varziaco percipiendis annuatim, & duos Laicos, quibus ſingulis decem libras in reditibus aſſignavit.* In Eccleſia Pariſienſi, *Matricularii* Sacerdotes ſeu *Clerici*, quatuor inſtituti fuere ab Odone Epiſcopo, de quorum officio agitur in *M. Paſtorali l. 20. ch. 8.* De *Matricularis* verò *Laicis* ejuſdem Eccleſiæ, idem agit Odo in *Charta anni* 1204. quæ *ibidem* habetur, &c. *Matricularii* tandem in Monaſteriis munus ita deſcribitur, in *libro Ordinis S. Victoris Pariſ. MS.* apud *Car. du Freſne*, *c. 21.* *Sacriſta ſocium & coadjutorem habere debet Matricularium Eccleſia, ad cujus officium ſpecialiter pertinet horas Canonicas nocte & die, ad officium celebrandum conſtituere, ſigna pulſare, horologium temperare, ad matutinas & in æſtate, poſtmeridianam; ad excitandos Fratres*

tres in dormitorio, nolam pulſare, oſtia Eccleſiæ ſtatutô tempore claudere & aperire, & ho.. qui vel ad januas Eccleſiæ vel Chori pulſant, ad eorum cauſam cognoſcendam occurrere.. Matricularius adjuvare debet Sacriſtam in Eccleſia purganda, in lampadibus & præparandis &c. Plura hanc in rem vide apud præfatum *Car. du Freſne*, Macros Fratres in *Hierolexico*, hic infra. in voce *Nutricarii*. Uti autem *Matricularii*, ſic *Matricularia*, Diaconiſſæ, Presbyteræ. Viduæ, quæ in matriculam Eccleſiæ relatæ, beneficiis & reditibus Eccleſiarum alebantur, occurrunt apud Flodoardum. *Hiſt. Rom. l.* 1. *c.* 9. *Spelmanno Matricula* eſt Regiſtrum, quò ſcribebant olim eorum nomina, qui in Eccleſiis Cathedralibus ad Baptiſmum perducti ſunt. qui ritus apud Anglos reſtitutus eſt a Thoma Cromvello, A. C. 1538. Hinc *Matricularius*, qui in Matriculam, vel Xenodochium. namque & pro hoc Matricula apud veteres ſumitur, aſcriptus eſt. *Matricularia* viduæ . in Concilio Laodiceni c. 11. quæ apud Græcos Presbyteræ. Vide Henr. Spelmannum *Gloſſar. Archæol.*

MATRICURIA, matrona. quæ ædis ſacræ curam habebat. Græcis *Presbytera*, *can. Mulieres diſt.* 32.

MATRIMONIUM, vide ſupra in voce, *Conjugium*: & infrà ubi de *Nuptiis*: uti de ritu *Matrimonii nomine potandi*, medioævô inolitô. voce *Potandi*.

MATRINUS. fluv. Piceni. juxta Aëriam urbem. Strabo *l.* 5. *Ptol. Librata*, teſte *Pyrrhô Ligoriô*. Aliis *la Piomba*, amnis Aprutii Ulterioris prope Adriam Urbem.

MATRIOLÆ. vulgo MAROLLES, duæ ſunt in Gallia, in agro Pariſienſi, alteræ in Decanatu Linarienſi. inter S. Germanum de Caſtris & Ludovillam: alteræ in Decanatu Moiſſiaci Epiſcopi, prope Suciacum *Suſſy*; Hadr. Valeſ. in voce *Pariſii*.

MATRONA. propriè quæ in matrimonium cum viro conveniſſet. Hinc Servius ad *Æn. l.* 11. *v.* 476. notat. *Matronam dici, quæ in matrimonium cum viro convenerit, & in eo matrimonio manſerit, etiamſi liberi nondum nati fuerint, dictam matris nomine, ſpe atque omine; unde & Matrimonium dictum* Itaque *Matronas* A. Gellius *l.* 18. *c.* 6. vocat. quas Cicero *in Topicis c.* 3. ſimpliciter *Uxores* appellat: quæ ſcil. in matrimonium conveniſſent; quô denotabant. eam uxorem. non concubinam fieri. & in matrimonium. non concubinatum eſſe datam. Unde Plautus *Trinummo*, *Actu* 3. *ſc.* 2.

Sed ut inops infamis ne ſim: ne mihi hanc Famam differant,
Me germanam meam ſororem in concubinatum tibi
Sic ſine dote dediſſe magis, quàm in matrimonium.

Feſtus autem ait. *Matronas eas eſſe. quibus ſtolas habendi jus erat: Sic Matronæ* dicerentur notæ auctoritatis ſpectatæque vitæ ac pudicitiæ fœminæ. Ut apud Livium *l.* 1. *Ut nulla, niſi ſpectata pudicitia Matrona. & quæ uni viro nupta eſſet, jus ſacrificandi haberet.* Quod de ſtola modò dictum, inde deſumtum eſt, quod habitu *Matronæ* à fœminis non bonæ notæ diſcernerentur. Poſtquam enim apud Romanos Toga penes viros remanſit, ſolaſque fœminas, quæ ſe viris vulgarent, *Matronarum* fœminarumque honeſtarum propria fuit tunica, quam *Stolam* dixerunt, & pallium ſive palla. Horatius, *l.* 1. *Sat.* 2.

Ad talos demiſſa ſtola & circumdata palla.

Unde apud Livium, ubi de matre & uxore Coriolani, *l.* 5. *c.* 21. *plus ſalutis Reip. in ſtola quàm in armis fuiſſe*, legimus: & propterea Martialis ſtolam pro *Matrona* poſuit *l.* 10. *Epigr.* 5.

Quiſquis ſtolæve purpuræve contemtor.

Stolam autem ad talos demiſſam, ut dictum ex *Flacco*, & inſtitâ ad oram ornatam fuiſſe. docet Turnebus *Adverſar. l.* 19. Unde iterum Horatus. *loc. cit.*

——— *Quarum ſubſuta talos tegat inſtita veſte.*

In quæ verba *Porphyrio Matronas*, inquit, *ſignificat*. Erat itaque hæc ſtola, tunica manuleata ſive manicata. ad imas plantas fluens; inſuper purpurea. ſegmentis ſive limbis aureis ornata, eademque multis rugis ac plicis conſtricta: quâ totum corpus operiebantur, ut nihil præter faciem appareret. Cùm libertinæ & quæ ſtupri licentiam vulgaverant, non cervice modò, ſed humeris atque lacertis conſpicuis eſſent, & quia altiùs tunicas ſuccingebant, crura pedeſque aureis circulis cultos oſtentarent: Proſtibula verò brevibus tunicis, ad inſtar virilium, & togâ uti cogerentur. Præterea *Matronæ* à Libertinis, crinium ſertis diſtinguebantur, quæ ſolæ habere poterant, novum diſcrimen à Senatu adjectum. ſcil. Vittæ. ſive faſciolæ; cùm nec Libertinis nec Meretricibus Vittæ Stolæque jus eſſet: Unde apud Ovid. *Segmenta aurea*, *Vitta*, quâ coma ligabatur, & *Stola* perpetuò conjunguntur. *l.* 3. *Ep.* 3. *ex Ponto*. & *l.* 2. *Triſt.* Tibull. *Eleg.* 6.

——— *Quamvis non vitta ligatos*
Impediat crines, nec ſtola longa pedes, &c.

Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiaria part.* 1. *l.* 3. *c.* 17. & 23. Apud Athenienſes quoque à *Matronis* & pudicis fœminis meretrices veſtibus & mundô fuiſſe diſtinctas, docet Lex illa: Τὰς ἑταίρας ἄνθινα φορεῖν, *Meretrices floridas veſtes induta ſunto*: memorata *Suidæ*. Quam ſuis Locrenſibus quoque Zaleucus poſuit. teſte *Diodorô Sic.* & eâ uſos eſſe Syracuſanos; docet Philarchus apud Athenæum *l.* 12. Quanquam non ferebant, ut videtur, Athenienſes meretrices non magis quàm eas in quibus adulteri eſſent deprehenſi. ornatas prodire in publicum, unde auro illis interdictum, &c. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Atticas l.* 6. *tit.* 5. Porrò, *Matronis* apud Romanos honos habitus, ut pilentô ad ſacra ludoſque, carpentis feſtô profeſtôque uterentur. Liv. *l.* 5. *c.* 25. *Cujus* (auri à Camillo, ex præda Vejentana, Apollini perſolvendi) *quum copia non eſſet*. Matronæ *cœtibus ad eam rem conſultandam habitis & communi decretô pollicita — aurum & omnia ornamenta ſua in ærarium detulerunt. Grata ea res, ut quæ maximè Senatui unquam fuit: honoremque ob eam munificentiam ferunt Matronis habitum, ut pilentô ad ſacra ludoſque, carpentis feſtô profeſtôque uterentur.* Iisdem ſolennis laudatio poſt mortem conceſſa, apud eundem *l. cit. c.* 50. ubi de Gallis Româ exactis & abeodem Camillo victis fuſisque. *Jam ante ut eo religio civitatis apparuerat, quod quum in publico deeſſet aurum, ex quo ſumma pacta mercedis Gallis conferret, à Matronis collatum acceperant, ut ſacrô aurô abſtineretur.* Matronis *gratiæ actæ, honoſque additus: ut earum, ſicut virorum, poſt mortem ſolennis laudatio eſſet* &c. Elegantem *Matronalis lecti* deſcriptionem exhibet Apulejus *l.* 10. *Met.* *Dii boni qualis ille, quam præclarus apparatus! Quatuor Eunuchi confeſtim pulvillis compluribus ventoſe tumentibus, plumâ delicatâ nobis cubitum præſtruunt. Sed & ſtragulâ veſte, aurô ac murice Tyriô depictâ, probè conſternunt ac deſuper brevibus admodum, ſed ſatis copioſis pulvillis, aliis nimis modicis, quîs maxillas & cervices delicatæ mulieres ſuffulcire conſueverunt, ſuperſtruunt* &c. Ubi videmus, *plumeis* etiam *pulvillis*, uſos Romanos, iisque ad partes corporis ſcitè conformatis & compoſitis. Sed hæc ſequiori ævô, ubi luxus invaluit. Vide quoque Stat. *l.* 1. *Sylv.* 2. & ad eum *Animadverſiones* Caſp. Barthii: uti de ultimo officio ſuppliciô afficiendis. à *Matronis* honeſtis nobilibusque præſtari ſolito, aliquid infrà ubi de *Murrato vino*.

MATRONA, Juno dicta eſt, quòd iis præſit mulieribus, quæ aptæ ſunt, ut fiant matres.

MATRONA, fluv. Galliæ in Lingonum montibus naſcens, unaque cum Sequana Belgicam dirimens à Celtica. Vulgo *la Marne*. *Baudrando* in Campania oritur, prope Andomatunum Lingonum, in vico ſylvæ Lingonicæ Baliſma. locô, cui nomen *Marnote*, 1. milliar. ab urbe Lingonum in Auſtrum, diſtante; dein in Arctos tendens, Lingones rigat, Calvum montem. Joanvillam. Fanum S. Deſiderii, Victoriacum Francicum. & Catalaunum, Campaniæ Urbes, uti & Sparnacum. Dormanum. Caſtrum Theodorici, Meldas & Latiniacum, Gornacum, Foſſata & Carentonem, tandem aliquot fluviis. Vangione nempe *Vingnory*, Bloſâ *Bloiſe*, Saltu *Saux*, Saldâ *Saude*, Mucrâ majore *Morin*, Urco *Ourc*, & Mucrâ minore *le petit Morin*, auctus, ad pontem Carentonium, Sequanæ miſcetur, 2. leuc. ſuprà Lutetiam in Ortum. Sed Belgas à Celtis non ſeparat, ut nec Sequana. *Baudrand. Valeſius* verò Auſonium Gallos ſeu Celtas à Belgis hôc fluviô diſtinguentem, his verbis. *in Moſella*:

Non tibi ſe Liger anteferet, non Axona præceps,
Matrona non, Gallos Belgaſque interſita fines.

verè id feciſſe ſtatuit: Addens, Sequanam quidem. fluv. inferiorem. expreſſè id non facere. quod tamen Julius Cæſar. *l.* 1. *Bell. Gall. c.* 1. Plin. *l.* 4. *c.* 17. *Ptol. Amm. Marcellin.*, aliique plurimi affirmant. *Notit. Gall. Matrona*, quoque eſt nomen montis, vulgò *le Mont Geneure*, inter Segulionem & Brigantionem poſitus, ſed huic propior. Ejus meminit Eubodius Epiſcopus Ticinenſis:

Matronas taceo.

Ei caſus nobilis fœminæ nomen dedit, teſte *Ammiano*.

MATRONÆUM. Græcis, *Ματρωνικὸν*. apud Anaſtaſium *in Symmacho*. *Fecit cameram & matronæum. & ſuper confeſſionem imaginem argenteam cum Salvatore, & duodecim Apoſtolos poſuit. qui penſant libras vicenas*: locus in Æde ſacra videtur eſſe. *matronis* aſſignatus, qui *Pars matronarum* in *Ord.* Rom. *Matroneum ſeptum*, apud eundem Anaſtaſium in *Gregorio IV.* & *Pars mulierum*, alibi dicitur. Vide Car. du Freſne *Not. ad Alexiadem p.* 420. & *in Gloſſario*, ut & Dominicum Macrum in *Hierolexico*.

MATRONALIA, nomen feſti. apud Romanos à matronis, in Martis honorem. celebrati ipſis Kal. Martii. Vide Ovid. *Faſt. l.* 3. Thom. Dempſter. *Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 7. &c. Hujus quinque cauſas recenſet & Ovid. *Faſt. l.* 5. Quarum prima eſt. quod mulieres Sabinæ à Romanis raptæ. ſuâ interceſſione atrox bellum, quod inter maritos & patres atque amicos fervebat. ſedaviſſent. Altera, ut favore Martis eam felicitatem conſequerentur in filiis, quam videbatur is Deus Iliæ conceſſiſſe. Tertia, quod menſe Martiô terra fœcunda eſſet, quales Matronæ fieri cuperent. Quarta. quòd Kal. Martiis Junoni Lucinæ templum datum eſſet in Eſquiliis: Ultima, quòd Mars Junonis, quæ conjugiis præerat, filius diceretur. Erat hic primus olim anni dies, quô *Matronæ* ſervis cœnas appoſuêre, quemadmodum Saturnalibus Viri, & ſibi invicem munera mittere ſolitæ ſunt. Vide Joh. Roſin. *loc. cit.*

MATRONIANUS, Præfectus Prætorio. ſub Carino Imperatore cujus primò conciliator fuerat. Vide Vopiſ. in *Carino*, *c.* 16. Vide & *Latronianus*.

MATROUS, tibiæ ſonus dictus eſt, qui in Magnæ Matris ſacris olim uſurpabatur: in illis enim tibiam ſimul ac lyram adhibitam fuiſſe, ex *Horatio* annotant Eruditi. Eum à Marſya inventum fuiſſe, notat Pauſan. in *Phocicis*.

MATSUMAJA, regio in ora Auſtrali terræ Eſonis. verſus Japoniam, & fretum Sangarium. nuper à Batavis detecta. verſus oram littoralem tantùm; *Matzmmay*, vulgò.

MATTA, Gallis *Natte*, ſtorea, teges. vox Veterib. nota. Ovid. *Faſt. l.* 6.

——— *In plauſtro ſcirpea* matta *fuit.*

Monachis in multo uſu. ut quas ipſimet conficiebant, in quibus etiam cubabant, orationes fundebant. collationes habebant & ſpiritum exhalabant: quæ omnia idoneis Autoribus probat *Car. du Freſne*. Vide quoque infrà in voce *Pſiathus*. Hinc *Mattarii*, appellati Manichæi. ut auctor eſt Auguſtin. *contra Fauſtum l.* 5. *c.* 5. & Eckbertus Schonauhienſis *Serm.* 1. *adv. Cathar.* quod ſuper arundines & *mattas* accumberent. Vide Joann. Forbeſium *Inſtructionum Hiſtorico Theologic. l.* 14. *c.* 2. §. 2.

MATTEA & MATTYA, apud Tertullian. *de Teſtam. Anim. c.* 4. cibi delicati genus, *Athenæo* memoratum. Vide ſuprà voce *Lepus*.

S. MATTHÆI promontor. Galliæ, an *Gobæum Ptol.* in extremis finibus Britanniæ minoris diœceſique Leonenſi, in quo municipium Monaſteriô S. Matthæi inſigne, quæ omnia dicuntur *S. Matthæi finis terræ*, quia ad Oceanum ſunt poſita, vulgò *S. Mahe de fine terre* y alias *S. Matthieu*. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MATTHÆUS, ex Publicano Apoſtolus & Euangeliſta, qui & *Levi* dictus, Alphei filius. *Mat. c.* 10. *v.* 3. Quum autem exactor publicorum vectigalium eſſet, vocatus eſt à Chriſto ad miniſterium Apoſtolicum. Euſeb. *l.* 3. *c.* 24. & *l.* 5. *c.* 19. *Eccleſ. Hiſt.* vult Matthæum Euangelium ſuum conſcripſiſſe linguâ Ebræâ, vel potius Syriacâ, ut volunt Irenæus *l.* 3. *c.* 1. Athanaſius, *in Synopſi*. *Auguſtin.* Euſeb. *l.* 3. *c.* 18. 24. *&c.* B. Hieron. quoque *in Catal. Script. Eccleſ.* Euangelium Matthæi Ebraicum in Bibliotheca Cæſarienſi extare ait, & à ſe deſcriptum fuiſſe. Quidquid hujus ſit, idem dein Græcè ex Hebræo tranſtulit, quod tamen alii S. Jacobo vel S. Johanni, Apoſtolis tribuunt. Deſcribit inprimis actiones humanæ CHRISTI naturæ, proin ſub hominis figura priſcis repræſentatus: factum id fuiſſe videtur A. C. 39. vel 40. Nazaræi, poſtquam hujus Euangelium diu illibatum ſervâſſent, tandem tamen multifariam corruperunt, quod & Ebionitæ Cerinthiani ac Carpocratiani fecerunt, qui, occaſione à CHRISTI genealogia captâ, illius Divinitatem hinc negatum iverunt. Sunt qui velint Matthæum, quum Ebræis primum Euangelium prædicâſſet, poſtea diſceſſiſſe, & peragratâ Aſiâ, ac Pontô in Æthiopiam veniſſe, atque ibi Chriſtum annunciâſſe, & tandem ab Hyrtaco quodam ad aram obtruncatum fuiſſe. A. C. 76. Solis leguminibus illum vitam ſuſtentâſſe, refert *Clem. Alexandr.* Vide etiam Hieronym. *c.* 3. *Cat. præf. in Euang. Matth. &c.* Epiphan. *hær.* 29. Origen. *l.* 3. *in Gen.* In hujus *Euangelium* extant: Ambroſii *de Concordia Matthæi & Lucæ, in geneal. Chriſti.* Anſelmi *Comm.* Auguſtini *Quæſtiones.* Bertrami *Matthæus Enucleatus*, 4. Arnſtadii A. C. 1651. Bonni *Enarrationes*, 8. Baſil. A. C. 1571. Bredenbachii *Comm.* Coloniæ, A. C. 1560. Buck, in 8. *beatitud. Matthæi Tractatus*, 4. A. C. 1630. Buceri *Explanatio*, fol. Baſileæ A. C. 1556. Bugenhagius *in capita* 3. *priora* Witeb. A. C. 1543. Buonriccii *Expoſitio*, Venetiis A. C. 1577. Chromatii *Diſſertatio in c.* 5. *&* 6. in 8. Baſileæ, A. C. 1528. Chryſoſtomi, item Chytræi *Prælectiones.* Clarii *Orat. in c.* 5. 6. 7. in 4. Venetiis. Crellii Socin. *Commentar. in* 5. *priora Capita.* *Cyprianus.* Danæi *Commentarius*, de Dieu *Animadverſiones*, Epiſcopii Sociniani *Notæ breves, in* 24. *priora capita. Ferus.* Flinsbachii *Genealogia Chriſti.* fol. Baſileæ A. C. 1567. Fulleri *Comm. in c.* 4. *v.* 11. *pr.* Angl. 8. Londini A. C. 1652. Gerhardi *Annotationes.* Gomari *Explicatio loc. diffic.* Gynæi *Explanatio capitum* 10. *prior.* Heidelbergæ A. C. 1585. *Gualterus.* Guevarra *Comment.* Hegendorffius, in *hiſt. Paſſionis Chr.* Hagenoæ A. C. 1525. *Heſſelius.* Hunnii *Comment.* 8. Francof. A. C. 1602. Junii *Expoſitio.* Kirſtenii *Notæ*, fol. Breslæ A. C. 1611. Lightfooti *Horæ*, 4. Cantabrig. A. C. 1658. Lutheri *Enarrationes in capita* 6. *prior.* Chriſtiani Mathiæ *Analyſis Logica in* fol. Amſtelod. A. C. 1652. Joh. Meiſneri *Exercitationes.* Munſteri *Annotationes cum verſione*, Baſileæ. A. C. 1582. *Muſculus.* Oecolampadii *Enarrationes*, Baſil. A. C. 1536. Origenis *Tractatus.* *Pareus.* Pelargi *Quæſtiones Euang.* 4. Francof. ad Oder. A. C. 1615. Perkinſii *Expoſitio c.* 5. 6. 7. Pricæi *Annotata*, Pariſiis A. C. 1646. in 8. *Schnepfius*, *Soarez*, *Socinus*, *Socolarius.* Spanhemii *Dubia Euang.* Spilenberger. *Promtuarium*, 8. Stephani *Nova gloſſa.* *Titelmannus.* Thummii *Exegeſis*, *Cap.* 1. in 4. Francof. A. C. 1619. Toſſani *Notæ.* Winſtrupius, &c. Plures vide in Guil. Crowæi *Elencho.*

MATTHÆUS, I. Dux Lotharingiæ, fil. Simonis I. ex Adelheidis, ſorore Lotharii Imperatoris. Ex Bertha, ſorore Friderici Barbaroſſæ, pater Simonis II. Friderici, qui familiam propagavit, Theodorici Metenſis & Matthæi Comitis Tullenſis, præter duas filias: Obiit A. C. 1207. *S. Marth.* & Vignerius, *orig. Domus Lothar.* Champier, *Chron. Auſtr. & Geneal. Duc.* Edmundus Bulleus, *Geneal. Princip. Lothar.*

MATTHÆUS II. fil. ſecundogenitus Friderici, qui mortuo patruo ſuo Simoni II. filio Matthæi I. ſucceſſerat, Theobaldô I. fratre, poſt prælium Bovinïacum, cui interfuerat, mortuô, A. C. 1214. Dux, ſuſcepit ex Catharina Limburgenſi, filia Walerantii II. Fridericum II. qui patri ſucceſſit, &c. Iidem, ut & Rozieres *Stemm. Duc Lothar.* &c.

MATTHÆUS I. cognomine Magnus, Vice Comes Mediolanenſis ex familia Turrianorum, Vicarius Generalis ab Imperatore in Longobardia creatus, hunc alioſque ſtatus occupavit, intricatiſſimis cum Imperatoribus & Papis ſe negotiis involvens. A Johanne XXIII. hæreſeos accuſatus, A. C. 1318. Obiit A. C. 1322. *Corius*, *Villanius*, *Bzovius* &c.

MATTHÆUS II. ſceleribus infamis: à duobus fratribus junioribus occiſus eſt, A. C. 1355. Villan. *l.* 5. *c.* 18. Corius, P. 3.

MATTHÆUS, Patriarcha Conſtantinop. poſt Macarium, depoſitus, Gabrielem, Theophanem & Meletium, vi argenti & amicorum in aula Ottomannica ſucceſſores habuit. Reſtitutus dein, iterum à Neophyto pulſus eſt, ſed factione illius denuo prævalente, ſedem ad finem vitæ tenuit. Seculô præteritô. Genebr. & Gautier. *in Chron.*

MATTHÆUS de Afflicto, JCtus Neapolitanus varia ſcripſit. Geſner. *in Biblioth.*

MATTHÆUS Audebertus, ſcripſit *flores D. Bernardi.*

MATTHÆUS de Aqua Sparta, Funigerorum Generalis, Cardinalis. Obiit A. C. 1302. Scripſit in Magiſtrum Sentent. Epiſtolam ad Rom. &c.

MATTHÆUS Bandinellius, Italus, Dominicanus, A. C. 1500. Egeſippum vertit, vitas Plutarchi contraxit &c. Leand. Alberti *l.* 4. *Vir. Ill. Ord. Præd.*

MATTHÆUS Beroaldus, Pariſinus, Theologus, Hiſtoricus & Mathematicus, in Chronologicis varia edidit &c. Geſner. *in Biblioth.*

MATTHÆUS Blaſtares, vide *Blaſtares.*

MATTHÆUS Boſſus, Veronenſis, Abbas, ſcriptis clarus *Geſn.* ut &

MATTHÆUS de Bove, Veronenſis ſimiliter. *Idem.*

MATTHÆUS Cantacuzenus, fil. Johannis Imperatoris a patre conſors imperii factus & à Philotheo Patriarcha coronatus eſt, A. C. 1354. Dein cum illo, à Johanne Palæologo pulſus, in monaſterium montis Atho ſe recepit: ubi Johannes admiranda ſua opera compoſuit. Mathæus in Canticum Cantic. commentatus eſt, qui liber Romæ impreſſus, Tribuuntur eidem Commentarii in Sapientiam Salomonis, Præcepta ſalutaria, &c. Vide *Johannes V. Imperator.*

MATTHÆUS Chanejus, Carthuſianus Anglus, A. C. 1540.

MATTHÆUS Charteterius Hiſtoriographus, Regi à ſecretis, & Advocatus celebris, ſeculô præteritô fuit.

MATTHÆUS Cracovienſis, Polonus, Presbyter, ab Huſſitis Pragâ pulſus, Pariſiis docuit. Scripſit *de Prædeſtinatione, &c.* A. C. 1370.

MATTHÆUS Curtius, Ticinenſis, Medicus: varia ſcripſit. Obiit Piſis. A. C. 1544. Juſtus, *Chron. Medic.* Vander Linden *de Script. Medic.*

MATTHÆUS Delaſcius, Fundator Capucinorum, A. C. 1525. Spoletanus: qui Ordo approbatus eſt a Clemente VIII. A. C. 1528. ſub nomine Fratrum minorum Capucinorum. Obiit Venetiis, A. C. 1552. Boverius *in Annal. Capucinorum.* Moreri. *Diction. Hiſt.*

MATTHÆUS Dreſſerus, Erfortienſis, Medicus & Hiſtoricus, auctor *Iſagoges hiſtoricæ.* Seculô præteritô. *Geſner.* & *Vander Linden.*

MATTHÆUS Ebroicenſis, Normann. Dominicanus. A. C. 1390. ſcripſit in Pentateuchum, Eſdram, &c. *Anton. Poſſevin. Senenſ.* Leand. Albert. *de Viris Illuſtrib. Ordinis Dominicani.*

MATTHÆUS Galenus, Zeelandus, doctrinâ inter ſuos inſignis, Guilielmo Lindano, in Academia Dillingânâ ſucceſſit, dein Duacum vocatus, naſcentis Academiæ Cancellarius factus eſt. Scripſit *Commentarium de Chriſtiano ſacerdote*: *De originibus Monaſticis*, *&c.* Obiit A. C. 1573. a Thoma Stapletono ſucceſſore *funebri oratione* laudatus. Valer. Andreas. *Biblioth. Belg.*

MATTHÆUS Gandavenſis, priſcus Poeta Gallus, ſcripſit varia.

MATTHÆUS Grabo, Saxo, Dominicanus, docuit A. C. 1418. vota caſtitatis, paupertatis & obedientiæ Monachorum, non eſſe meritoria: condemnatus à Martino V. Gerſon *Tom.* 1.

MATTHÆUS Gribaldus, JCtus Tubingenſis, Trinitatem verbique divinitatem negâſſe dicitur, à Spondan. *in Annal. A. C.* 1561. *n.* 22. *&* 35.

MATTHÆUS Gribaldus, & Guarimbertus, ille JCtus, hic Mathematicus, ſcriptis clari, Geſn. *in Biblioth.*

MATTHÆUS Herbenius, Trajectinus, Theologus & Poeta, ſcriptis clarus, Valer. Andreas.

MATTHÆUS Joh. Baptiſta, vide *ibi.*

MATTHÆUS Judex, unus ex Centuriatoribus Magdeburgenſibus.

MATTHÆUS Martinus, Medicus, Vander Linden, *de Script. Med.* Item Franciſcanus, ſcripſit *Appennagium equitis Chriſtiani*, *&c.* Valer. Andreas *Biblioth. Belg.*

MATTHÆUS Matheſilanus, JCtus Bononienſis, A. C. 1435. Scripſit *de electione variarum opinionis*, *&c.*

MATTHÆUS Palmerius, Florentinus, ſecul. 15. eruditione inclytus, Florentino Concilio interfuit. Continuavit Chronicon Proſperi, qui Hieronymi, ſicut hic Euſebii, erat continuator, uſque ad A. C. 1449. cui Matthias Palmerius Piſanus additionem attexuit, uſque ad A. C. 1481. Scripſit inſuper bellum Piſanum, vitam Nicolai Acciajoli, de vita Civili, &c. Sed quòd de natura Angelorum, heterodoxe ſcripſiſſet, liber ejus exuſtus eſt. Verrin. *l.* 2. *Florentia Illuſtrata* Phil. Bergom. *in ſuppl. Chron. A. C.* 1439. Volaterr. *Comm. Urb. L.* 21. Paul. Jov. *in elog.* Trithem. *in Cat.* Genebr. *in Chron.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 7.

MATTHÆUS Pariſienſis, Anglus, Monachus Cluniacenſis, ſcriptis inclytus: temporis ſui miraculum. Obiit A. C. 1259. Callebat egregiè Graphicen, Architectonicam, Mathemata, Poëſin. Erat inſignis Orator, Theologus, Hiſtoricus, &c. Zelotes & parrheſiaſtes ingens. Romanæ ſedi Patriæ privilegia imminuentum cupidi acriter ſe oppoſuit. Vide Card. Baron. *ad A. C.* 996. Scripſit *Hiſtoriam majorem*, *libris* 2. quorum prior à Mundo Condito uſque ad Guil. Conqueſtorem, poſterior uſque ad A. C. 1250. pertingit. Dein continuavit eam, uſque ad A. C. 1259. Auctarium addidit Guil. Riſhangerus, itidem Monachus S. Albani, uſque ad A. C. 1273. quô Henricus III. obiit. Idem Matthæus ipſe hiſtoriam ſuam contraxit, *Hiſtoriamque minorem* appellavit: Edidit plura alia. Vide Pitſ. & Balæum, *de Scr. Angl.* Arnolph. Wionem, *in ligno vitæ.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 58. Geſn. *in Biblioth.*

MATTHÆUS Sylvaticus, Mantuanus, Medicus Roberti, Siciliæ Regis, cui A. C. 1316. *Opus Pandectarum Medicinæ* dedicavit. Juſtus; *Chron. Medic.* Vander Linden, *de Script. Medic.* *Geſner.* *&c.*

MATTHÆUS Vauzelius, Typographus Cœnomanenſis, auctor diverſorum Poëmatum. Item Lugdunenſis, Advocatus Parlamenti Dumbenſis, ſcripſit de Pactis.

MATTHÆUS Villanius, Florentinus, Hiſtoricus inſignis, ſecul. 14.

MATTHÆUS Vindocinus, Abbas S. Dionyſii, Regens regni ſub Ludovico IX. & primus Miniſter Philippi Audacis, a Philippo Pulchro quoque magni habitus, nec non Clemente IV. Nicolaô III.

&

& Martinô II. Archiepiſcopatum Turonenſem recuſavit, prudentiâ & doctrinâ inclytus. Hiſtoriam Tobiæ carmine expreſſit, quod Joh. Heroldus, Germanus, edidit A. C. 1563. Obiit A. C. 1286. S. March. *Gall. Chr. T. 1. de Archiepiſcopis Turonenſ. p.* 773. *& T. IV. de Abbatib. S. Dionyſ. p.* 336. Autuell. *Hiſtor. monaſterum Status*, Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 64. Jac. Doubletus, *Hiſt. Abbatia S. Dionyſii.*

MATTHÆUS Voſſius, Dordracenus; fil. celeberrimi Johannis Gerardi, ſcripſit Hiſtoriam Comitum Hollandiæ, &c.

MATTHÆUS Weſenbecius, Antverpianus, JCtus celeberrimus, Juri operam Lovanii dedit, illud dein Jenæ ac Wittenbergæ docuit: fil. Petri itidem JCti & 13. liberorum parentis, quorum XII. primos, *XII. Apoſtolos* vocare ſolitus eſt. Ad religionem Euangel. ope cœci cujuſdam ob religionem in carcere ſedentis, & pſalmorum decantatione calamitatem ſuam lenire ſoliti, perductus, ita vitam ſuam inſtituit, ut quotidie vicibus quinque ad preces ſe componeret & in S. Scripturæ lectione aſſiduus eſſet. Scripſit *Iſagogen in libros Inſtitution. Prolegomena Juriſprudentiæ &c.* Vide Valer. Andream *Biblioth. Belg. p.* 657. Reliqua ejus opera enarrat Aud. Teiſſier *Elog. p.* 1. Inter quæ *Paratitla* præ reliquis laudat Dav. Chytræus *Epiſt. p.* 746. Obiit A. C. 1586. ætat. 55. Thuanus *Hiſtor.* Melch. Adami *Vit. Jureconſultor.* Alii.

MATTHÆUS Weſtmonaſterienſis, Benedictinus Anglus, cognomine Florilegus, quia *Flores Hiſtoriarum* edidit: ſeu Magnum Chronicon, cujus pars I. à Condito Mundo ad Natum Chriſtum pertingit, II. uſque ad Normannorum in Angliam adventum ſe extendit. III. quidquid à celebri hac Epocha, uſque ad Eduardum II. contigit, exſequitur. Matthæo Parienſi perpetuò inhæret, exceptô illô quod addit uſque ad A. C. 1377. quô Eduardo III. mortuo Richardus II. ſucceſſit. Exactus, diligens & fidelis. Scripſit quoque Chronicon ſui ordinis, S. Edmondi, &c. Pitſ. *de Ill. Angl. Scr. p.* 518. Balæus *de iiſd.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 2. *&c.*

MATTHÆUS, tandem fil. Udalrici, JCtus & Canonicus Auguſtanus, Annalium ſuæ gentis conditor. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 10. Item, Urbs Floridæ, cum portu.

S. MATTHIAS, Apoſtolus, ſorte electus Judæ proditori, in Apoſtolatu, ſucceſſit. in Judæa, & parte Æthiopiæ Euangeliô prædicatô, martyrii coronam accepit. Sub ejus nomine Euangelium prodiit, jam ab Origene, Clemente Alex. *l.* 17. *Str.* & Euſeb. *l.* 3. *Hiſt.* falſitatis convictum, quemadmodum & falsò tributus ipſi liber Traditionum eſt, unde Marcion ſuam hæreſin hauſit. Act. *c.* 1. *v.* 23. Origen. *Hom.* 1. *in Luc.* Hieron. *de Scr. Eccl.* Niceph. *l.* 2. Baron. *A. C.* 41.

MATTHIAS, Imperator Occidentis. fil. Maximiliani II. frater Rodolphi II. huic ſucceſſit, A. C. 1612. cùm jam antea Hungariæ Bohemiæque Rex creatus eſſet. Amplioris ſpei, quàm gloriæ Auguſtus. Proteſtantes, in Comitiis Ratisbonæ, ob gravamina inprimis Conſilii aulici & Cameræ Imperialis non ſublata offendit. Cum Achmete, de jure Tranſylvaniæ Principes creandi diſceptavit, dein A. C. 1615. pacem vicennalem fecit. Aquiſgranenſes poſcripſit, & per Spinolam in ordinem redegit. Diſſidium Juliacenſe, mandando, ut Mulhemium deſtrueretur: inter Brandeburgicum & Neoburgicum accendit, bellô Bohemicô, injuriis Euangelicorum mature non vindicatis, excitatô, obiit A. C. 1619. ætat. 62. ſucceſſore Ferdinandô II. patruele relictô.

MATTHIAS Corvinus, Hungariæ & Bohemiæ Rex. fil. Johannis Hunniadis, cognomine Magnus. ex carcere thronum conſcendit, poſtquam Ladiſlaus frater ab æmulis ad mortem damnatus eſſet. Succeſſit Ladiſlao Regi A. C. 1458. eôdem tempore, quô Gregorius Podiebradius Rex Bohemiæ Pragæ declaratus eſt: Sicque duo potentiſſima regna excelſiſſimô ſanguine, ad mediocris generis homines ſimul pervenêre. Oppoſuerunt ſe Matthiæ electioni Proceres quidam, Fridericô IV. advocatô, alii Polonum ſibi Regem quærebant: Unde turbæ, & Boſnia, cum Serviæ partæ, à Turcis interea occupata. Sed brevi Matthias, omnibus recuperatis, Tranſylvaniam quoque & Valachiam, ad obſequium reduxit: coronatus, A. C. 1464. Dein, bellô contra Bohemos felix, Podiebradium Regem cujus operâ è vinculis dimiſſus fuerat, regnô excutere ingratus, Papâ incitante, voluit, ſeque Olmutii in Regem Bohemiæ, & Marchionem Moraviæ, exin Uratiſlaviæ, in Sileſiæ Ducem eligi curavit. A. C. 1469. captôque filiô Podiebradii, in Hungariam rediit. Cum Moldavis infeliciter pugnavit, ipſe ſauciatus. Turcas tum ipſe, tum per Duces ſæpe fudit. Jaïtza & Boſniâ receptis. Cum Mahomete II. tamen pacem inire coactus, hôc mortuô A. C. 1481. Bajazethem II. ſucceſſu optatiore aggreſſus eſt. Cum Imperat. Friderico dein colliſus, cepit Viennam, & Neoſtadium, cum Caſimiro Polono, qui Podiebradio defunctô ſucceſſerat, pacem fecit. In apparatu contra Turcas, iracundiâ ob comeſtos à puero ficus, extinctus, A. C. 1490. quô die, omnes qui Budæ erant Leones, ſubitò interierunt. Plurimas linguas calluit, literatos & literas fovit, optimos ex Italia pictores occupatos tenuit, & quidquid doctorum in orbe erat, in Aulam ſuam contraxit; ingeniô lætô & comi. Budæ admirabilem collegit Bibliothecam, quæ hactenus à Turcis detenta, haud pridem Leopoldo Imperatori muneri miſſa eſt. Albæ regali ſepultus. Huic Anton. Thebaldus hoc Epitaphium condidit:

Corvini brevis hac urna eſt, quem magna fatentur
Fata, fuiſſe hominem, Facta fuiſſe Deum.

Cromer. *l.* 27. Bonfin. *Hiſt. Hung.* Turoſius, *in rebus Hung.* Petrus de Reva, *Monarch. Hung. Nic. Iſthuan.* Crantz, &c.

MATTHIAS, Pontifex Judæorum: ſub quo, *Matthias*, fil. Margalothi, & Judas fil. Sariphæi, facundiſſimi & Legis peritiſſimi ambo auream aquilam ab Herode in templo collocatam detraxerunt. Quod hic adeò ægrè tulit, ut Matthiâ depoſitô, ei Joazarum affinem ſurrogaverit, reliquis duobus, cum conſciis, ad vivicomburium damnatis. Joſeph. *Jud. Ant. l.* 17. *c.* 8.

MATTHIAS, Epiſcopus Hieroſolymitanus, poſt Johannem ſeculô 2. Ei Benjamin ſucceſſit, Euſeb. & Onuphr. *in Chron.* Baron *in Ann.*

MATTHIAS Aquenſis, Profeſſor Coloniæ, Luthero & Bucero nequicquam obnixus.

MATTHIAS Boſſeme, Theologus Romanæ Communionis, ſicuti & *Matthias Bredenbachius* & *Matthias Caſtellanus*, ſcriptis inclaruerunt. Valer. Andreas *in Biblioth. Belg.*

MATTHIAS Colerus JCtus German. varia edidit. Quenſted. *de Patr. doct.*

MATTHIAS Cornax, Medicus, *Medicas conſultationes* evulgavit, &c. Vander Linden *de Script. Medic.*

MATTHIAS Feliſius, vel Catzius, Batavus, Provincialis Franciſcanorum in Belgio, duos edidit libros. Valer. Andreas *in Biblioth. Belg.*

MATTHIAS Flaccius Illyricus, Albonâ Illyriæ oriundus; clarô genere, vulgò *Francowitz* dictus, Venetiis Bapt. Egnatii auditor, an. ætat. 17. Baſileam ſe contulit Theologiæ operam navaturus, in Saxonia dein Lutheri doctrinam amplexus, Melanchthoni ſe A. C. 1548. ſociiſque, qui de Adiaphoris, ex præſcripto Interimiſticæ formulæ, admittendis, minus acriter pugnaſſe videbantur, litem movit, variis ſcriptis editis Magdeburgi, quô ſe Wittebergâ diſcedens contulerat, ſicque innumeris malis januam aperuit. Junctus Joh. Wigando Mansfeldio, Matthæo Judici, Baſilio Fabro, aliiſque, Eccleſiaſticam hiſtoriam, ſub nomine Centuriatorum Magdeburgenſium Voluminib. 13. edidit, cui operi ſe Baronius oppoſuit. Jenæ quoque Linguam S. ac Theologiam publicè docuit &c. Poſt hæc extra orbitam penitus exerrans, peccatum ſubſtantiam eſſe &c. voluit, hinc ab Eccleſiis ejectus, exul vitam duxit, Francofurti ad Mœnum lue epidemiâ abreptus, A. C. 1575. ætat. 55. *Hæreſi infamis, alioqui non malè de Eccleſia meritus: editô* Catalogô teſtium Veritatis *& adornatis* Centuriis Magdeburgenſib. Pezelio *in Melliſic. Hiſtor. Homo vehemens, & quocunque pedem figeret; acerrimus turbarum inventor* Thuano: *eximius tum Antichriſtianiſmi, tum Adiaphoriſmi oppugnator.* *Verheiden.* Plura in *Elogiis* Teiſſierii.

MATTHIAS Hauſerus, Trajectô à Batavis captô A. C. 1632. vanâ loquacitate illorum Theologos ad diſputandum, infeliciter provocavit. Auctor *Exorciſmi Catholici maligni ſpiritus hæretici.*

MATTHIAS Hovius, Archiepiſcopus Mechlinienſis, Prædicator inſignis, diſciplinæ tenax, Regi à Conſiliis in Belgio: Obiit A. C. 1620. ætat. 78. Archiepiſcopatûs 25. Gramæus, *de urbe Machlin.* Valer. Andreas *Biblioth. Belg.* Gazetus, *Hiſt. Eccl. Belgii, &c.*

MATTHIAS Lambrechtus, EpiſcopusBrugenſis, A. C. 1596. Auctor *Hiſt. Eccl. vita SS.* in lingua patria. Obiit A. C. 1602. Iidem.

MATTHIAS Lobelius, Medicus Inſulis oriundus, Rondeletii diſcipulus Botanicus inſignis, à Jacobo VI. Londinum invitatus, editâ ibi hiſtoriâ plantarum, obiit. A. C. 1616.

MATTHIAS Lud. Glandorpius, Medicus Colonienſis ſcriptis inclytus.

MATTHIAS Martinus de Wauequier, Middelburgo Zelandus, Græcè Latinèque doctiſſimus, verſionibus propriiſque operibus immortale nomen adeptus. Valer. Andreas *Biblioth. Belg.*

MATTHIAS Michovius, Canonicus Cracovienſis, auctor Chronici Poloniæ, quod Sigiſmundo Regi inſcripſit. Item librorum 2. de Sarmatia Europæa & Aſiatica: qui Lutetiæ editi A. C. 1532. Medic. inſignis. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 10.

MATTHIAS Moronus, auctor *Direct. Medico-Practict.* *Vander Linden.*

MATTHIAS Naldius, & Narvatus. Ille Senenſis, auctor libri ingenioſi, *de Mundi Amicitia*: iſte Aragonius, ſcriptis clarus, Medici ambo. *Idem.*

MATTHIAS Navæus, Canonicus Duacenſis, eruditos & curioſos aliquot tractatus edidit.

MATTHIAS Palmerius, Piſanus, floruit ſeculô 15. Chronicon Matthæi Palmerii Florentini, ab A. C. 1449. uſque ad A. C. 1481. continuavit. Traduxit quoque in Latium hiſtoriam Ariſteæ 70. Interpretum, aliaque ipſe compoſuit, injuriâ temporum perdita. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 8.

MATTHIAS Pauli, libris Aſceticis nomen in Belgio meritus.

MATTHIAS Theodor. Melanelus, Medicus Antverpianus, edidit varia. Juſtus *Chron. Med.*

MATTHIAS Untzerus, ſcripſit *Anatomiam Mercurii Spagiricam de Sulphure, Phyſiologiam ſalis, &c.*

MATTHIOLUS, Medicus Peruſinus, ſcripſit *Artem Memorativam*, ſeculô 15. *Vander Linden.* Sub Matthioli quoque nomine, contra ſecundas nuptias liber, Lugduni prodiit ſeculô 16. Vide & *Joh. Petrus.*

MATTHIOLUS Petrus Andreas, Senenſis, Medicus celeberrimus, A. C. 1554. Græcè Latinèque eruditiſſimus, ſcripſit *Commentarios in 6. libros Dioſcoridis*, quibus Gaſpar Bauhinus, Botanicus Baſileæ excellentiſſimus, pulcherrimas *notas* adjunxit. Item, *Epitomen de Plantis, Conſilia Medica.* &c. Juſt. *in Chron. Med.* Vander Linden *de Scripſ. Med.* Geſner. *in Biblioth.* E quibus ejus in *Dioſcoridem* opus, quod primò quidem Italicè ſcriptum,

ptum, dein Latinè prodiit tantô plauſu exceptum eſt, Amatô Luſitanô & Melch. Guilandinô licet ringentibus, ut à prima ejus Editione xxx. milia exemplarium ſe vendidiſſe nec dum tamen deſiderium parturientium impletum eſſe, dixerit famigeratus ille Valgriſius. Ep. Hieron. Donzellini in Ep. Matthioli. Reliqua ejus ſcripta vide in Elogiis Anton. Teiſſier. part. 1. Cæterum in Aula Imperiali diu & cum gloria verſatus eſt, obiit autem A. C. 1577.

MATTIACI, Galliæ Belgicæ populi Batavis finitimi, qui Lemnio Zelandri, eſſe videntur, Sanſoni Britti oque fuere, verſus Rhenum & Cattos, ubi nunc pars maxima Wetteraviæ, cum parte Auſtrali Haſſiæ. Eorum Urbes fuere Mattiacum, ſeu caſtrum Mattiacorum, vide ibi, & Aquæ Mattiacæ. (Wiſſbaden.)

MATTIACUM, ſeu Caſtrum Mattiacorum, urbs Germanica Haſſiæ metropolis. Mattium Tacito eſt, l. 1. Annal. c. 56. quam Cattorum caput vocat, ſitus ejus, ut Ptol. eam deſcribit, Marpurgo congruit. Aliis Baden eſſe videtur: Marchiæ Badenſis urbs primaria, in Suevia, inter Argentoratum, & Phorcenam, quod Tacitus ibi fontes calidos memoret. Baudrando eſt Marpurg. Urbs Haſſiæ ad Lanum fluv. cum caſtro munito, & Academia, A. C. 1526. à Ludov. Epiſcopo Monaſterienſi erecta. Antea ſub Principe proprio, nunc Landgravio Haſſo Caſſellano ſubeſt. Media inter Francofortum ad Mœnum in Meridiem, & Caſſellam, 11. utrinque Germanicis milliar. 9. à Fulda in Occaſum. Dicitur quaſi Martisburgum, aliis à Marcomiro, Marcomiri 26. Regis Francorum filio. Vide Marpurgum. Hinc Mattiaca pila apud Martial. l. 14. Epigr. 27. Saponis genus.

Accipe Mattiacas (quo tibi calva?) pilas.

Ric. Llo yduus.

MATTIDIA, memorata Spartiano in Hadriano c. 5. inter illos, qui Trajani reliquias deferebant. In ſaxis Matidia.

MATTIUM, teli genus, aliàs Mattiobarbulum, unde Mattiobarbuli, militum genus apud Veget. l. 1. c. 17. Hinc Mattiarii in Notit. Imper. ſub diſpoſitione Magiſtri Militum præſentalis, qui junguntur Lanceariis vel Lanciariis. Eorundem mentio, apud Zoſimum l. 3. Amm. Marcellin. l. 21. c. 13. & Senatorem in Hiſtor. Tripart. l. 6. c. 37. laudatos Carolo du Freſne in Gloſſar.

Cn. MATTIUS, Poeta Latinus, ſub Cæſare, cui gratiſſimus erat. Vir eruditiſſimus, Mimiambos ſcripſit. Vide A. Gell. l. 15. c. 25. Girald. Dial. Poët. 4. Vinet. ad 1. Epigr. Auſon. Glandorp. in Onomaſt. Rom. Voſſ. de Poët. Lat. l. 1. c. 2. Scripſit hic Mimijambos exemplô Herodoti λογομίμων, & Homeri Iliada tranſtulit, ut Livius Andronicus, qui ducentis aliquot annis antea Odyſſeam Homeri Latinè verterat. Anton. Thyſius in A. Gellium l. 6. c. 6.

MATTUS, antiqua vox, quæ emollitum, ſubactum & maceratum ſignificat: unde verbum mattare, pro domitare, ſubigere & macerare. Iſidorus in Gloſſis: mattum eſt, emollitum, infectum; & via matta Ciceroni, via lutoſa & humecta, Ep. ad Attic. l. 16. ep. 13. Itaque eô die manſi Aquini. Longulum ſane iter & via matta. Per metaphoram proin homo triſtis & confuſi cordis, mattus dictus eſt, in Vett. Gloſſis, apud Turnebum in Adverſar. l. 28. c. 6. Origo voci Græca, à verbo μάττω quod eſt pinſo, ſubigo, emollio; unde μακτὸς, ſubactus & emollitus, atque inde Latinum mattus; quod in ludo Scacchorum uſurpatur hodie, de calculo, quem Veteres incitum vocabant. Sed & jam in Chronico Senonienſi Richerii l. 3. c. 14. Pro ludo ſcacorum, quô eum uxor ipſa ſæpius mataverat, ipſam verberaverat &c. Vide Ducæ Hiſtoriam Byzantinam c. 16. p. 27. Salmaſ. ad Vopiſc. in Proculo, c. 13. & hic paſſim.

MATTYA, vide ſupra MATTEA.

MATULAM ſumere, eâ manu, quæ annulum Principis imagine ſignatum habebat, inter Majeſtatis olim crimina; vide ſuprà ubi de Imaginibus: uti de matellione Corinthio ab Atrienſi cupidè tractato, Ciceronem Paradox. 5.

MATURINI, Gall. Mathurins, Ordo eſt Religioſorum in Eccleſia Romana, quibus ex inſtitutione Innocentii III. Pontificis Romani, Chriſtianos captivos è manibus Infidelium redimere incumbit; Veſtitu incedunt albô, cruce rubrâ cœruleâque inſigni. Dicuntur etiam Religioſi S. Trinitatis, item Redemptionis Captivorum, ubi vide.

MATURA Nox vide ſuprà Adulta: uti Maturi Fratres, ubi de Fratribus conſcriptis. Apud Indos, Strabonis ævô Maturos fructus ſignô datô vendi conſueviſſe, dicemus infrà, ubi de Vendendi jure.

MATURINUS Clemens, Biturix, primarius Avarici Theologiæ Profeſſor, Carmelitarum Provincialis, A. C. 1520. Scripſit Comment. in Scripturam, &c. Poſſevin. in Appar. ſacro tom. 2. Geſner. in Biblioth. Marc. Anton. Alegr. in Parad. Carmel. p. 383.

MATURINUS Corderius, Normannus, ſcriptis clarus, Geſner. in Biblioth. Univerſ. &c.

MATURINUS Heretus, Medicus, Doctor Pariſinus.

MATURINUS Montanus, Petrocorienſis, Medicus & JCtus; Auctor Genialium dierum, Commentarii in Jul. Pauli reſponſum, &c. Vander Linden de Script. Med.

MATURUS Marius, vide Marius.

MATUSARUM, Luſitaniæ urbs, inter Olyſiponem & Emeritam, Antonin. Pagus nunc Portugall. Puente de Sor, prope Villam Formoſam, ab Amæa 6. ab Ulyſſipone 22. leuc. in Ortum Emeritam verſus. Ferrar.

MATUSIUS, de quo hanc hiſtoriam refert Hyginus ex Phylarcho: Regnante Demophoonte in Cherſoneſo Thracica, per totum regnum peſtilentia adeò vehemens graſſabatur, ut propterea oraculum Apollinis conſulerent. Quod cum reſponſum dediſſet, non priùs liberatum iri regnum à peſte, quàm ſingulis annis virginem quandam nobilem ſacrificârint: Rex protinus mandavit, ut omnium virginum in civitate ejus nobilium nomina reponerentur in cratere quodam, unde ſorte extractâ una victima fieret pro omnibus. Sed Demophoonte ex hoc ſortilegio filias ſuas excipiente, magna inter nobiles exorta eſt invidia. Quin & Matuſius quidam aperte dixerat, ſe nolle amplius conſentire, ut filia ſua ſorti ſit objecta. Quibus verbis offenſus rex protinus juſſit, ut, ſortitione neglectâ, filia Matuſii mactaretur. Qui iram quidem occultans, ſimulabat id ſibi non adeò ingratum fore, at poſt tempus aliquod regem cum duabus filiabus invitavit ad convivium, ubi filias regias in conclave incluſas mactari, & partem ſanguinis vino mixti in cratere quodam regi juſſit afferri. Qui cùm filias deſideraret, & quid his factum eſſet, reſciiſſet, Matuſium cum cratere in mare projici juſſit.

MATUTA, ab antiquis dicta eſt Aurora, quam Græci Λευκοθέαν vocant. Hanc Poetæ volunt fuiſſe filiam Cadmi, nomine Ino, Athamantis uxorem, quæ mariti inſaniam fugiens in mare ſe præcipitavit, una cum Melicerte filio, quorum corpora cùm nuſquam invenirentur, pro Diis marinis habiti ſunt. & Ino quidem Græcis Λευκοθέα, Latinis Matuta: Melicerte verò à Græcis Παλαίμων, à Latinis Portumnus dictus. Matutæ primus apud Romanos ædem poſuit Servius Tullius: quam poſtea refecit Camillus, confectô bellô Vejentinô, Liv. l. 6. c. 33. l. 7. c. 27. Ab aditu templi ſervæ prohibebantur, unam duntaxat Matronæ introducebant, colaphos genis ejus infligentes; de quo vide Plut. quæſt. Rom. 16. Neque in ejus ſacris ulla mulierum ſuis, ſed tantum ſororum liberis, bona precabatur. Vide eundem in Camillo, &c. Lucret. l. 5. v. 655.

Tempore item certô roſeam Matuta per oras
Ætheris Auroram defert. ———

MATUTINALIS Liber, in Charta Antibar. Epiſcopi, apud Joann. Lucium de Regno Dalm. l. 2. c. 14. eſt, in quo officium Eccleſiaſticum matutinum continetur. Dicitur autem Matutinum in Eccleſia Romana Officii ſeptem horarum Canonicarum prima pars, quæ aliter Nocturnum quoque, item Vigilia nocturna, appellatur. In eo utuntur pluviali, vel alio paramento, niſi tempore nonæ lectionis, quæ ab Hebdomadario dicenda, qui unà cum duobus Præcentoribus pluvialibus ornatur; qui dein Laudum recitationem iiſdem ceremoniis fieri ſolitis ad Veſperas ejuſdem diei continuant. Ac cùm Officium ab ipſo Epiſcopo dirigitur, tunc ipſe, indutus cappâ conſuetâ nonam lectionem recitat, exceptâ tamen nocte Nativitatis Domini, in qua ſumit pluviale, ad dicendam orationem, in fine matutini &c. Vide Dominic. Macrum Hierolexico, & ſuprà, voce Abſolutio. Hinc Matutinarius, in Regulis Monachorum S. Cæſarii §. 21. Poſt hos dicant Matutinos directaneum: Exaltabo te, Deus meus & Rex meus. Deinde in ordine totus Matutinarius in Antiphonas, apud Car. du Freſne in Gloſſar. qui etiam de Matutinario curſu B. Mariæ aliquid addit, ex Hugone Flaviniac. A. C. 961.

MATYCETÆ, gens Scythica, Steph.

MATYLUS, Pamphyliæ urbs, Ptol.

MATZUCA, vox Græcobarbara Ματζοῦκα, apud Curopalatem de Offic. Aulæ Conſtantinop. Loco ſceptri, ſed eam, quam vulgus vocat matzucam: clava eſt ſeu baculus, in ſummo capitatus, Maſſue Gallis, Ital. Mazza. Unde thymum capitatum ματζουκᾶτον θύμον vocat Neophytus, quòd caput inſtar Maſſucæ haberet, apud Salmaſ. ad Solin. p. 787.

MAUBURNUS Johannes, vide Johannes.

MAUGANTIUS Genethliacus, celebris Medicus & Mathematicus Regis Vortigerni, Anglus, A. C. 470. Scripſit de Magia naturali, & Apulejum illuſtravit. Pitſeus, de Script. Angl.

MAVIA, Saracenorum regina ad fidem converſa, A. C. 367. Dominicam Valentis Imperatoris viduam, miſſis copiis, contra Gothos juvit, A. C. 368. Vide Mauvia.

MAVITANIA, Hiſpaniæ Tarraconenſis regio. Marcus Pinero.

MAULBERGIUS Johannes, Baſileenſis, fil. cerdonis in minori Baſilea, Dominicanus, concionator inſignis, floruit circa A. C. 1400. Magnô hic zelô invectus in graſſantia vitia, hæreſes quaſcunque, & Beginarum inprimis ſectam, à Sigiſmundo Imperatore in Reformationis formula ad Concilium Conſtantienſe concepta, ut qui rectè docuiſſet, laudatus eſt. Fatidicô ſpiritu, Baſileenſis Eccleſiæ reformationem, ſed illam non ſine ſudore multo futuram, prædixit, ſemel pro ſuggeſtu exclamans: Exultate, quicunque puri eſtis corde, quoniam gloria Dei appropinquat. Reformatione omnino opus eſt, quam, ſi Magnates Præſuleſque moraventur, lapides promovebunt. Tandem, cùm tempore ſchiſmatis, ob Gregorii Papæ obedientiam, cleri Baſileenſis odium ſibi conflâſſet, quòd item contra Sacerdotum fornicationem, uſurarioſque acriùs detonuiſſet, & concionandi munere privatus, in Maulbrunnenſi cœnobio Spirenſis diœceſis, A. C. 1414. exul obiit.

Eminus in tenebris video mirabile lumen,
O mihi ſi liceat jam propiore frui!

MAULEO, oppid. cum caſtro, intra montes, 5. leuc. à limite Hiſpan. Vide Malleo.

MAULIA, vicus Galliæ, in finibus Normanniæ, cum Monaſterio cognomine. Maldrâ fluviô per medium currente irrigatur. Vulgò Mole. Hadr. Valeſ. Notit. Gall.

MAUMA, Æthiopiæ ſub Ægypto urbs, Plin. l. 6. c. 29.

MAUMAN, nomen Eunuchi, Eſth. c. 1. v. 10.

MAVORS, vide Mars.

MAVORTE, ſeu Mavortes, Mavortium, Maſortium, Græcis Μαφόριον, pro Μαφόρτιον, idem eſt quod κρήδεμνον, apud Homerum, ubi de Penelope triſti ricâ operta, Od. α. v. 334.

Ἄντα παρειάων σχομένη λιπαρὰ κρήδεμνα.

uti ad h. l. habet Euſtathius; qui κρήδεμνον vulgariter loquentibus μαφόριον dici, ait. Latinis olim ricinium, teſtibus Servio & Nonio, capitis nempe muliebris operimentum & ornamentum; uti teſtificantur Athenæis illa, Ἐιῶ ἰδὲ γυνὴ, ὅτι μαφόριον

αὐτῆς

αὐτῆς ἦρθαι ἀπ᾽ αὐτῆς βίᾳ παρά τινος, ἢ ὅτι κατεάγη ὅλον, ἀνανδρίσεται ἡ γυνὴ αὕτη. ἢ χωρισθήσεται ἀπ᾽ αὐτῆς τελέως. Cujus ſomnii ratio, quod mulieris caput vir eſt: Mulier igitur, quæ ſomniat *maforium* ſibi tolli aut ſurripi per vim ab aliquo, aut morte aut diſcidio virum amittit. Ad quod illuſtrandum faciunt hæc *Iſidori* verba de ricinio. *Vocatum autem dicunt mavortem quaſi martem, ſignum enim maritalis dignitatis & poteſtatis in eo eſt, caput enim mulieris vir eſt: inde & ſuper caput mulieris eſt.* Quæ *Artemidori* plane interpretantur. Poſtea in uſum etiam Monachorum hæc veſtis ceſſit. Caſſianus *l. 1. c. 7. Poſt hæc anguſtò palliò tam amictus humilitatem, quam vilitatem pretii compendiumque ſectantes, colla pariter atque humeros tegunt: quod maſortes tam noſtrorum, quam noſtrò nuncupatur eloquiò.* In Gloſſis Arabico. Lat. *Maforium. faſciolus, id eſt, anguſtum pallium, quo utuntur Monachi, collum pariter atque humeros tegens.* Ubi legit Salmaſ. *Faſcia capitalis*, h. e. *κεφαλόδεσμος*, quem etiam *Capitulum*, & *Capitulare* & *Cappam*, recentiores dicunt &c. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano c. 45.* & in voce *Maforium.*

MAVORTIUS, Conſul, an Urb. Cond. 1189.

MAURABOTINUS moneta Hiſpanica, de qua vide ſupra, in voce *Marabotinus.*

MAURAHALNARIA, vel MAURAHALNANA, Gall. *le Maurenaher*, & *Mawarabnahar*, regio ampla Aſiæ, & pars Tartariæ magnæ, *Usbechia*, & *Zagataja* quibuſdam, ubi alias Bactriana late ſumpta, cum Sogdiana. Extenditur inter Oxum & Jaxartem flum. à monte Caucaſo ad Caſpium mare. Ejus urbes præcipuæ ſunt Maracanda, (*Samarcand*) quæ caput regionis, Balchia, & Buchara, *Bochara*. Sed ab Europæis difficillime frequentatur. Poſtquam Tartarorum Imperium, mutuis diſſidiis prope collapſum, inſtauraſſet circa A. C. 1370. Timurus, cognomine *Lenck*, i. e. claudus, vulgò *Tamerlanes*, hujus filiorum natu maximus *Scha Rogh*, patre extinctò A. C 1404. in Turkeſtana, Schagadai, *Mawaranacharia*, Perſia, Gaina & Indoſtana, latè regnavit. Princeps pacificus ac moderatus: cujus ſucceſſores fuêre *Olog*, *Abeſt*, *Atiſ*, & *Abdulla*, regnumque in regnum *Chorazanæ* & *Mawaranachar* diviſum eſt, A. C. 1451. Sed iſta mox annò ſequente iterum coierunt: poſt obitum Regis Abuzaid A. C. 1470, denuò diviſa; atque ex regno Chorazanis ortum eſt regnum Magni Usbecki, de quo *infrà*; ex regno verò *Mawaranachar* regnum Magni Mogolis ſeu Indoſtanæ, cujus conditor fuit A. C. 1526. Babur Rex *Maurahalnaria*, qui pulſus A. C. 1500. à Schaibeko, in Indiam exul profugit, ac ibi res novas moliri compertus in Perſiam ſe recepit, tanta cum paupertate conflictatus, ut ruſticò opere victum ſibi quærere cogeretur. Donec à Schach Tamazo Rege Perſiæ copiis quibuſdam adjutus Indiam expugnavit, quæ ab illo tempore regnum Magni Mogolis dicta fuit à Tartaris, qui propriò nomine appellantur *Mogoles*, vulgò corrupte *Mogores*. Sed de hoc regno, Regiſque prædicti ſucceſſoribus, *infrà* pluribus dicemus. Vide Georg. Hornium. *Orb. Imper. p. 248. & ſeqq.*

MAUREGATHUS, Alphonſi Regis Hiſpan. nothus, poſt patris mortem, Maurorum factione, regnum adeptus.

MAURENSII, Mauritaniæ Tingitanæ populi *Ptol.*

MAURENTIUS, apud Æl. Spartianum *in Didio Juliano*, c. 3. cùm ſe antea Sulpitiano conjunxiſſet, *catervâ Julianum Imperatoriâ ſtipavit.*

MAURI, populi, qui Mauritaniam Africæ regionem Occidentalem verſus Gaditanum fretum incolunt. Eos fuiſſe Indos, & Hercule duce, cum innumer. aliarum gentium multitudine, in hæc loca perveniſſe, multi crediderunt, uti Strab. *l. ult.* ſcribit. Sanè Salluſtius, *in Jugurthino c.* 18. Mauros & Numidas, reliquoſque qui Maritimam Africæ cultiorem reddiderunt Medos, Armenios, Perſas & Phœnices, fuiſſe indicat. *Mauri* (inquit Bochartus *in Chanaan l. 1. c. 25.*) מאורים quaſi *Poſtremi*, vel *Occidentales* dicti ab אחור, quod & *Poſterius*, & *Occidentem* ſonat. Plene ſcriberetur *Mauharim*. Sed gutturales paſſim elidi nemo eſt qui neſciat. Inde *Maurus* prò *Mauritanus*, Horat. *Carm. 2. Od. 6.*

Barbaras Syrtes, ubi Maura ſemper
——— ——— *Æſtuat unda.*

Superati in Hiſpania, ab Alphonſo Legionis Rege & ejus Succeſſore Ferdinando, A. C. 1212. 1247. totâ vero Hiſpaniâ exuti ſunt, à Ferdinando Arragoniæ Rege *Inquiſitione* contra ipſos inſtitutâ, & victò Mahometè Rege, A. C. 1491. Vide infra. Hornio ſic appellantur omnes Saraceni Afri, à Mauritania, unde primùm in Hiſpaniam profecti ſunt, A. C. 713. ſub ultimo Gothorum Rege Roderico; atque hinc fluxit vocabulum *Mohr*, quò Europæi Germanicæ nationis Æthiopem deſignant, quia ſedes Æthiopum in Africa & Afri Europæis primùm, per hanc Maurorum irruptionem in Hiſpaniam, innotuerunt. Hi itaque, ducibus Muzâ & Tharitò, auſpiciis Walidi Caliphæ Saracenorum, à Com. Juliano Septæ in Africa præfecto, cujus filiæ Cabæ Rodericus illuſerat, in Hiſpaniam devecti, circa A. C. 713. eam appellârunt *Andaluſiam*, quæ Andaluſia ita à Vandalis fuerat dicta: unde Arabes & Turcæ Regem Hiſpaniæ hodieque *Andaluſiæ Regem* nominare ſolent. Ab eodem tempore lingua Hiſpanica vetus & Arabica ita confuſæ ſunt, ut hodie tertia ferè Hiſpanicæ linguæ pars Arabica ſit, ac pleraque flumina & oppida Arabicis nominibus inſigniantur. Interea, dum *Mauri* res ſuas in Hiſpania agunt; reliquiæ Gothorum, è montibus Auſtriæ, Cantabriæ & Pirenæis, in quibus latebant, progreſſi, *Mauros* parvis præliis laceſſere, victores longius progredi, denique prædâ atque opibus aucti, jam infractâ Maurorum virtute, nova Regna, velut è ruderibus, erigere cœperunt: nomine *Gothorum* abolitò, & ejus in locum priſcò *Hiſpanorum* revocatò. Sic A. C. 716. à Pelagio regnum Aſturiæ: A. C. 724. à Garſia Ximenio ſeu Inico, Suprarbiæ ac Ripagorzæ: à Kaſſi Abarca, Aragoniæ ac Navarræ, A. C. 805. à Ferdinando Magno, Caſtellæ: ab Henrico Limburgenſi, Luſitaniæ, A. C. 1139. ortum accepêre. Mauri vero in Andaluſia regnârunt, cœpitque eorum Regnum A. C. 724. ſedes regia fuit Corduba, titulus Regum *Calipha* & *Emir el mumenina*, i. e. *Princeps credentium*, item *Melic*, i. e. Rex: primuſque Maurorum in Hiſpania Calipha Muhavia fuit, qui Hiſpaniam à Calipharum Syriæ ſubjectione liberavit. Sed poſtea, Cordubæ regnò collapſò, *Mauri*, inteſtinis colliſi diſſidiis, tot ferè excitârunt Regna, quot in ipſorum Imperio magnæ erant Urbes: inter quæ præcipua fuêre, Regna Cordubæ, Seviliæ, Murciæ, Valentiæ, Saragoſſæ, Deniæ, Algezuræ, Jaenis, Algarviæ & alia minora; unicâ ad Chriſtianorum regna accedente Gallæciâ. Atque hinc factum, quod Reges Hiſpaniæ tot in ſuo titulo Regnis ſuperbiant. Quæ ſequentibus temporibus à *Mauris* in Hiſpania acta, dictum in *Mauritania.* Vide plura apud Hornium *Orb. Imper. p. 162. & ſeqq.*

MAURI Albi, per contumeliam Genuenſes dicti ſunt, ab Aragoniæ olim Regibus, *Moros blanchs*: ut obſervat Michael Carbonellius *in Chron. Hiſpan.* apud Carol. du Freſne *in Additionibus.*

MAURI Monaſterium, vulgò *Maur-munſter*, in Alſatia, veterib. ſæpius memoratum. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

S. MAURI Inſul. hodie Græcis dicitur, quæ *Leucas* olim. Proprie tamen ſicarcem vocant, Inſulam verò *Leucada*. Jac. Sponius *Itiner. Græc. Part. I. p. 124.*

MAURIA, nomen Deſerti, prope Tenedum Inſulam, cujus meminit Jac. Sponius *Itinerar. Græciæ Part. I. p. 203.*

MAURIACUM, oppid. Galliæ, ad ripam Sequanæ, inter Tricaſſes & Duodecim Pontes, vetere cellâ ſeu Prioratu S. Stremonii, ad Monaſterium Cluniacum pertinente, clarum, in Arvernia Montana, ſeu Cebennica, vulgò *Meri*. Hinc campi *Mauriacenſes*, longi leuc. 100. ſeu 150. mill. paſſ. lati 70. ubi Thoriſmundus fil. Theodorici, cum Attila & Hunnis conflixit, levi præliò: antequam in campis Catalaunicis directâ acie pugnaretur. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MAURIANA, vulgò la MAURIENNE, vallis oblonga Sabaudiæ, inter montes aſperrimos, juxta Arcum fluv. ab Alpibus uſque ad Iſaram fluv. extenſa, inter Tarantaſiam ad Boream, & Delphinatum ad Auſtrum. Caput eſt Fanum S. Johannis ſeu Mauriana, *S. Jean* incolis, aliis *S. Jean de Maurienne*, urbs ſatis culta, ſed ſine mœnibus, in planitie, ad Arcum fluv. ſic dicta à pollice S. Johannis, ſecundùm alios ab indice ejus, qui ibi aſſervari creditur. Hinc cùm antea Taurinenſis Eccleſiæ Epiſcopis pareret, facta eſt poſtea Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Viennenſi. Primus ejus Epiſcopus Hiconius fuit, permiſſu Guntchramni Francorum Regis inſtitutus. Leporius dein, ſub Chlodoveo Juniore Conſilio Cabillonenſi interfuit. Et *Mauriana* quidem Darantaſiæ primùm, unà cum Seguſio & Novalicio, ac tota valle Seguſina, à Guntchramno attributa eſt: quam urbem & vallem à Longobardis ex pacto acceperat, Maurienneſique Eccleſiæ ſubjecerat. Demum provinciæ Viennenſi, cui hodiéque accenſetur, ſub Metropoli Vienna, adſcripta eſt; inter provinciæ hujus civitates nonò, ſecundùm quaſdam *Notitias*, vel ſextò ſecundum alios, locò, 10. leuc. à monte Cenſio in Occaſum, 14. à Camberiaco in Ortum. Comites *Maurienna* primùm dicti ſunt, qui poſtea Sabaudiæ Comites, ac demum Duces, illuſtriori titulò nuncupari maluerunt. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MAURICIUS, Imperator Romanus à Phoca Tribun. Militum, una cum liberis & uxore crudeliter, coram populo Conſtantinopolitano, interfectus. Vide *Mauritius.*

MAURICIUS, Bracharenſis Epiſcopus, A. C. 1114.

MAURICIUS, aliò nomine *Junius*, Senator, qui à Cæſare Domitiano petiit ſub initium imperii paterni, ut commentariorum principalium poteſtatem Senatui faceret, per quos noſceret, quem quiſque accuſandum popoſciſſet. Tacit. *Hiſt. l. 4. c. 40.* Quò virò nihil firmius, nihil melius ait Plinius *l. 4. Ep.* 22. Eum à Domitiano in exilium pulſum, rediiſſe principatu primò Nervæ, docebit te ibidem *l. 1. Ep. 5.*

MAURICIUS, vide MAURITIUS.

MAURILIACUM, vicus pagi Waſtinenſis, in Gallia: patria Vulframi, Friſonum Apoſtoli. Vulgò *Milli en Gaſtinois*, ad Scolam amniculum, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MAURINIACUM, vulgò MORIGNY, locus Galliæ, ad Junnam fluv. in Senonibus, proximus Stampis, veteri Monaſteriò inſignis. *Idem.*

MAURIPENSIS, pagus Galliæ, *in Annal. Bretinianis* memoratus, inter Sequanam, Icaunam & Lupam fluvios jacuit, hinc ad Monaſteriolum, Brajum, Novigentum ad Sequanam, ac ad duodecim Pontes: inde ad Villam novam Gujardi, Pontem Icaunæ, Murittum ac Nemus. Hodie forte *le Hurepois*: cui quidam, ab Hoidenco caſtro, ſeu à Vegeria fluvio ad Mandram amnem, cuncta attribuunt, nimirum Montem Fortem Amalarici, Villam Petroſam, Rumbelittum quoque ad Remandam, cum parte ſylvæ Aquilinæ, Capronam caſtrum ad Ivetam, aliaque loca. Certè conſtat partem agri Pariſiaci trans Sequanam poſitam ad Beveram, Urbiam & Junnam fluvios, ipſam etiam regionem urbis Lutetiæ trans flumen ſitam, quam Univerſitatem vocant, pridem à Gallis *Hurepenſi* agro accenſeri. Unde ſi quis parum urbanè aliquid dixit aut fecit, qualia Scholaſticis Univerſitatis ſæpe accidere & excidere conſueverunt, hoc *pagum Hurepenſem ſapere* dicitur, i. e. Univerſitatem, ejuſque collegia vel ſcholas, &c. Vide plura apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MAURITANIA, Africæ regio, extrema verſus Gaditanum fretum, & Occidentalem Oceanum, in quo Antæus gigas regnâſſe dicitur, ab Hercule victus. Eſt autem duplex, *Cæſarienſis* à Cæſarea, & *Tingitana*, à civitate Tingi. Sic dicta *ἀπὸ τοῦ μαυροῦ*, quod obſcu-

obſcurum, vel *nigrum* ſignificat, quòd nigros habeat colonos, unde Juvenal. *Sat.* 5. *v.* 53.

——— *Nigri manus oſſea Mauri.*

Marcus Manilius *Aſtronom.* l. 4.

Tunc arentis Afrorum pulvere terris
Exſiccat populos, & Mauritania nomen
Oris habet, titulumque ſui fert ore colorem.

Gignit ſimias, dracones, ſtruthiones & elephantes. Ejus incolæ *Mauri* dicuntur. Invaluit autem jam apud noſtros conſuetudo, ut omnes Africæ & Aſiæ populi, Mahometanæ ſuperſtitioni dediti *Mauri* dicantur. Incolis *Numidia*, vulgo *Barbaria* hodie. *Phut* etiam Ebræis dicitur, teſte Ariâ Montanô *in ſuo Apparatu Biblico*, an a Phut filio Chami, unde & fluvii Phut meminêre *Joſeph.* & *Hieronym.* & totam hinc regionem *Phuteuſem* appellavêre. *Strabo* eam *Maſſyliam*, & *Maſſæſyliam* appellatam ſcribit, incolas *Maſſæſylos* vocat Plin. *l.* 5. *c.* 9. qui hodie, ut dictum, Mauri vocantur, ex Arabibus vel Saracenis orti, & Mauritaniâ occupatâ, Mahometiſmum ibi plantârunt. Hi, Roderico Hiſpaniæ regnum, poſt Vitizam Regem excæcatum, occupante, à Juliano Præfecto Tingitano, apud quem Vitizæ filii exules degebant, quique ob ſtuprum filiæ ſuæ à Roderico illatum ultionem meditabatur, invitati, primo quidem per Mazam, Legatum in Africa Valiti Caliphæ exiguas illi ſubmiſêre copias, poſtea his victis, Tarechus cum majoribus, Hiſpaniam ingreſſus eſt, A. C. 711. in monte Abila, poſtea Gabel-Tarich, Gibalter vel Gibaltar dictô, ſe muniens. Poſt quæ auctus viribus a Moſe, Armeniæ Præfecto, Hiſpalim cepit, &c. A. C. 712. Annô ſequente, occiſô Roderico, totum regnum occupavêre Mauri, Cordubæ Imperii ſede conſtitutâ: Exin, quidquid Wiſigothi poſſederant, tanquam jure debitum, vindicaturi, Occitaniam & Provinciam ingreſſi, Nemauſum, Narbonem, Avenionem occupârunt, &c. victô Abderamô, à Carolo Martello, ulterius penetrare prohibiti. Interea Pelagius in montanis Aſturiæ manu coactâ, Regni Ovieti & Legionis fundamentis, A. C. 712. jactis, ſæpius fudit Mauros, qui & alibi victi, totâ Hiſpaniâ paulatim exuti ſunt, donec Boabdili ultimô Rege, ſuperatô, Granatenſe quoque regnum cum Metropoli, Ferdinando & Iſabellæ ceſſerunt, A. C. 1492. poſtquam A. C. 800. rerum in Hiſpania fuiſſent potiti. Ubi tamen hodieque Mahometanæ ſuperſtitionis occultæ reliquiæ. Gregor. Turonenſ. & Aimoin. *Hiſt.* Ado *in Chron. Iſidorus*, Rodericus, Vaſæus, Garibaus, Turquet. Mariana *Hiſt. Hiſp.* Marmol. *deſcr. Afric.* Avogadrus, *Hiſtor. Afric.* Hodie regnum *Tremiſſenum* hôc locô videtur, ut *Gravas*, & *Niger* quoque atteſtantur. *Tingitanam* à Bogud rege Bogudianam aliquando cognominatam tradit Plin. *l.* 5. *c.* 1. & 2. *Sitifenſis*, & *Hiſpania transfretana* à *Sexto Rufo*: & *in lib. Notit. Hiſpania Tingitana* nominatur. *Inferior Mauritania* à Xiphilino, *in vita Severi* nuncupatur. Regnum *Marocco* ejus locô ſtatuit *Auguſtinus Curio*, *Feſſa* verò *Niger*. *Alarabes* hodie incolas vocant Hiſpani, *Olivariô* teſte, quaſi dicerent Arabes. *Al* enim articulus Arabicus. *Strabo* & Herodianus *l.* 1. *c.* 15. ajunt Mauritaniam Romanis ſubjectam, & ab ipſis incolis Numidiæ nomen obtinere. *Baudrando Mauritania* regio fuit Africæ, ab Ortu in Occaſum extenſa, ubi nunc pars Occidentalis Barbariæ. Triplex fuit, nempe *Cæſarienſis*, *Sitifenſis*, & *Tingitana*. Mauritania Cæſarienſis erat inter Sitifenſem ad Ortum, & Tingitanam ad Occaſum, Gætulos ad Meridiem, & mare Mediterraneum ad Boream, ubi nunc pars major & Occidentalis regni Algerii. Mauritania Sitifenſis erat, inter Cæſarienſem ad Occaſum, Gætulos ad Auſtrum, Numidiam ad Ortum, & mare Mediterraneum ad Boream, ubi hodie pars minor & Orientalis regni Algerii. Mauritania Tingitana dicta fuit etiam Hiſpan. Transfretana tempore Conſtantini, eratque inter Oceanum Atlanticum ad Occaſum, Fretum Gaditanum & mare Mediterraneum ad Boream, Mauritaniam Cæſarienſem & Gætulos ad Ortum, & Autololas ad Meridiem. In quo tractu ſunt hodie regna Fezzæ & Marochii.

MAURITANIÆ URBES ADHUC EXSTANTES.

Arſenaria, Cæſarienſis, *Arſen*, ſeu *Arzerum*.
Baba, Tingitanæ, *Benitenda*.
Banaſa, quæ & Valentia, Tingitanæ, *Fanſara*.
Bocanum Hemerum ſeu Marochium, Tingitanæ, *Maroc*.
Cartennæ, Cæſarienſis, *Moſtagan*.
Deorum Portus, Cæſarienſis, *Mazzagran*.
Exiliſſa, Tingitanæ, *Cauta*.
Feſſa. Vide *Volubilis*.
Gontiana, Tingitanæ, *Gemaa*.
Jagath, Tingitanæ, *Targa*.
Icoſium, Cæſarienſis, *Acor*.
Igilgili, Cæſarienſis, *Gigeri*.
Jol. Vide *Julia Cæſarea*.
Julia Cæſarea, Cæſarienſis, *Tenez*.
Lixa, & Lixos, Tingitanæ, *Larache*.
Manliana, Cæſarienſis, *Meliane*.
Marochium, Tingitanæ, aliàs Bocanum Hemerum, *Maroc*.
Myſocoras, Tingitanæ, *Arxas*.
Opinum, olim Epiſcopalis, Tingitanæ, *Rabath*.
Oppidum novum, Cæſarienſis, *Mexana*.
Portus magnus, Cæſarienſis, *Marzalquivir*.
Quiza, Cæſarienſis, *Oran*.
Ruſazus, Cæſarienſis, *Carbon*.
Ruſconia, Cæſarienſis, *Morafus*.
Ruſibis, & Rutubis, Tingitanæ, *Ommirabi*, ſeu *Azamor*.
Ruſſocorum, ſeu Ruſucurum, Cæſarienſis, *Alger*.
Ryſſadirum, Tingitanæ, *Melilla*.
Sala, Tingitanæ, *Salé*.
Salde colonia, Cæſarienſis, *Bugia*.
Sitifi, olim colonia, Epiſcopalis Cæſarienſis, *Sitef*, ſeu *Sterfe*.
Tamuſida, Tingitanæ, *Tiſeldeſt*.
Tenitia, Cæſarienſis, *Tenexa*.
Timice, Cæſarienſis, *Tremiſen*.
Tingi & Tingis, Tingitanæ, *Tanger*.
Tocoloſida, Tingitanæ, *Mergo*.
Vagæ, Cæſarienſis, *Tegdemet*.
Victoria, olim Epiſcopalis, Cæſarienſis, *Agobel*.
Volubilis, Tingitanæ, *Fez*.
Ziliis & Zilia, Tingitanæ, *Arzilla*.

MAURITANIA, oppid. Galliæ Celticæ in Comitatu Perticenſi, *Mortaigne*, apud Belliſmum oppid. Vide *Moritania*.

MAURITIA, vulgò *l'Iſle Maurice* Gallis, *Mauritz Eyland* Belgis, inſula maris Æthiopici, in Africa, quæ aliter Cygnea dicitur, *do Cerne* à Luſitanis, à quibus primùm detecta fuit. Vide *Inſula Mauritia*.

MAURITIA, vulgò *Maurice*, urbs Americæ Meridionalis, in Braſilia regione, & in Præfectura Pernambuci, antea ab Hollandis excitata, & ſic dicta in gratiam Principis Mauritii Naſſovii. Sed poſtea à Luſitanis expugnata, ipſis etiamnum ſubeſt.

MAURITIENSIS Moneta, in veteri *Charta*, apud Guichenonum *in Probat. Hiſtor. Sabaudiæ. p.* 40. eidem laudatum, moneta eſt Monaſterii Agaunenſis, Sancto *Mauritio* dicati.

MAURITII Regio, *Mauritz lands* Belgis, *pais de Maurice* Gallis, regio Americæ meridionalis, in Terra ignium, maximè ad Ortum extenſa, verſus fretum Maerenum, à Batavis detecta A. C. 1616. ſic dicta in honorem Mauritii Naſſovii Principis Auraici, cujus auſpiciis detecta fuit.

S. MAURITII Abbatia, in Antuatibus, à Sigiſmundo Burgundionum Rege fundata. Latinis *Agaunum*, circa A. C. 518. A. C. 881. Synodô ibi habitâ, Rodolphus fil. Cunradi & nepos Hugonis Abbatis, declaratus eſt Rex omnium Provinciarum veteris Burgundiæ transjuranæ. *Rhegino*, *Ado* & *edit. ult. Concil.*

MAURITIUS Fl. Tiberius, Imperator Orientis, Arabiſſæ in Cappadocia, ſed ſtirpe Romanâ, natus. Animô ad militiam applicitô, poſt res egregie geſtas à Tiberio Imperatore Dux exercituum, & datâ Conſtantinâ gener, futuruſque Imperii ſucceſſor lectus eſt: poſtquam è Perſia victor rediit, diadema & purpuram à ſocero, illum egregiè alloquente, accepit. Ingeniô, prudentiâ & dexteritate inclytus. *Evagr.* Fidei Orthodoxæ inſignis zelotes. Gregor. *in ep.* Tiberio ita ſucceſſit A. C. 582. Mox per Philippicum affinem ter contra Perſas victor 12000. Captivorum Conſtantinopoli vidit. Poſt quæ militum ardor relanguit, nihilominus Choſroëm II. à ſuis pulſum, armatâ manu in regnum reſtituit: à Chagano dein, Avarum Rege, qui in inferiorem Hungariam, & Myſiam, ipſamque Thraciam, Conſtantinopoli quoque minatus, irruptione factâ, 12000. captivorum abduxerat, cum hos vili lytrô redimere renuiſſet, illis à Barbaro occiſis, in odium populi incurrit, ſævi, avari, tyranni notâ aſperſus. Delicti pœnitentiâ mox Imperatoris animum ſubeunte, à Phoca centurione, poſtquam per quietem, à Viro divinæ ſpeciei, interrogatus, *utro in loco facinoris in captivos admiſſi pœnas dare malles*, reſpondiſſet, *Amator hominum Domine & judex juſte, hic potiùs & non in illo ſeculo*, Paul. Diacon. *l.* 17. Chalcedone, cum quatuor filiis, interfectus eſt, verbis Pſalmographi, *Pſ.* 119. *v.* 137. *Juſtus es Domine, & judicia tua juſta ſunt* Dei providentiam veneratus A. C. 602. ætat. 63. Imperii 20. Auguſtâ, cum filiabus, quinquennio poſt ſimiliter trucidatâ. Niceph. *l.* 18. & 19. Cedren. *in Annal. Theophanes*, *Anaſtaſius*, *Baronius*, &c.

MAURITIUS, Elector Saxoniæ, fil. Henrici, cum fratre Auguſto, in tutela agnati Joh. Friderici Electoris adolevit, Cæſaris exin in Hungaria miles, ibi miniſtri, vulnera pro ipſo excipientis, fide ſervatus eſt: in Belgio quoque contra Gallos eidem operam navavit. A fœdere Smalcaldico alienior, bellô fervente, Joh. Friderici ditionem fere totam in poteſtatem redegit: mox ab eodem fere ſuis omnibus exutus. Sed Electore victô à Cæſare captôque, ejus ditiones iterum nactus eſt, mox ſocerô Landgraviô, quem, ut ad Cæſarem veniret, fide ſuâ interpoſitâ permoverat, detentô offenſus; Electoratu in eum ſolenniter A. C. 1549. in Comitiis Auguſtanis translatô, Lipſiæ conventum habuit, ubi formula religionis cuſa: Legatos ad Concilium Tridentinum miſit. Magdeburgum, auſpiciis Cæſaris, domuit: tandem cùm fruſtrà intereà urſiſſet Soceri liberationem, cum Rege Galliæ aliiſque Germaniæ Principibus A. C. 1551. fœdere initô, Auguſtam intercepit, terroreque ſparſô Tridentinos Patres diffugere coëgit: captâ dein Erenbergâ, ipſum Cæſarem, ut Oenipontem confugeret, compulit: ſic Paſſavii paulo pôſt, ubi diſceptatum de gravaminibus Imperii & Religionis pace, tranſactio inſtituta eſt. Inde exercitûs in Hungaria, contra Turcas Dux fuit; Albertum dein Brandenburgenſem cum quo eo uſque vixerat conjunctiſſimè, ab Imperatore proſcriptum, hujus juſſu aggreſſus, prælio ad Siverſhuſam A. C. 1553. commiſſô victor obiit: Princeps excelſô animô, profundus, gravis, magnificus. Vide Thuan. *l.* 11. Pater fuit Annæ Wilhelmo Naſſovio Arauſionenſi Principi nuptæ, quam maritus ob mores repudiatam patruo Auguſto, fratris in Electoratu ſucceſſori remiſit.

MAURITIUS Naſſovius, Princeps Arauſionenſis, fil. Guilielmi, Belgicæ libertatis auctoris, ex Anna Saxonica, Patri Delphis occiſo, A. C. 1584. ſucceſſit, prudentiâ & magnitudine rerum fortiter feliciterque geſtarum, immortalem gloriam adeptus. De quibus videantur, præ innumeris aliis, Thuan. *in Hiſt.* Hugo Grotius *in Annal. ac Hiſt. Belg.* & Heinſius *Orationum*. Obiit Hagæ Comitis, A. C. 1625. cælebs, an fatô, an tædiô Bredæ non liberatæ? Ex in ſummi Exercituum Fœderati Belgii terrâ marique Ducis dignitate aliiſque muneribus, maximis,

mis, ſucceſſit Henricus Fridericus frater. Nomen Avi geſſerat *Mauritius*, de quo ſupra.

MAURITIUS, fil. minimus natu Johannis Georgii I. Electoris Saxonici mortui A. C. 1656. Merſpurgum, Patris voluntate, obtinuit.

MAURITIUS, Haſſiæ Landgravius, Fil. Wilhelmi, Caſſellanæ lineæ auctoris, A. C. 1592. defuncti, linguarum Græcæ, Latinæ, Hiſpanicæ & Gallicæ peritiſſimus, aliis etiam ſtudiis excelluit: ſummô zelô Reformatæ Religioni addictus. Cum Darmſtatinis, ob ſucceſſionem patrui Ludovici, ei controverſia fuit: Marpurgi Theologos Auguſtanæ Confeſſionis dimiſit. Unioni nomen dedit; cum Spinola poſtea pactus: Ex eo nova cum Ludovico patrueli expoſtulatio, in cauſa Waldeccia, ob civitatem Corbacum, adverſus eum pronunciatum à Cæſare eſt A. C. 1622. ut & in cauſa Marpurgenſi A. C. 1623. quô infeſtatus eſt à Tillio, Cæſareani exercitus Duce, qui in Haſſia, invitô Principe, hybernatum ivit. Dein A. C. 1626. Caſſellis, à Gronsfeldio in Haſſiam juſſu Tillii movente, obſeſſus, tranſlatô in filium Wilhelmum regimine, periculô ſe exemit: Obiit A. C. 1632. Pater præter modô memoratum Wilhelmum, Philippi, qui A. C. 1626. prælio ad Lutteram cecidit: Hermanni, qui A. C. 1658. extinctus eſt; Friderici, qui A. C. 1655. Suecis in Polonia militans ibi occiſus eſt: & Erneſti, qui A. C. 1651. ad Pontificios tranſiit. Fuit quoque idem nomen uni ex filiis Friderici V. Electoris Palatini Bohemiæ Regis, qui cum fratre Ruperto, pro agnato Carolo I. Britanniæ Magnæ Rege contra Parlamentarios, fortiter rem geſſit. Exoniæ captus: poſtmodum fratris, in expeditionibus maritimis, comes, tempeſtate ab illo disjectus, periiſſe creditur. Vide Phil. Jac. Spenerum *Syll. Geneal. Hiſt.*

MAURITIUS Chancæus, Anglus Carthuſienſis Monachus, ob Papiſmum de Anglia profugus, ſcripſit Hiſtoriam martyrum Angliæ, ſub Henrico VIII. qui tamen tyranni ac proditores extiterunt, &c. Verba Simleri apud Morer. *in Dict. Hiſt.* Obiit A. C. 1581.

MAURITIUS Gauritus, Anglus Dominicanus, A. C. 1290. in Eſaiam, Jeremiam, Baruch, &c. commentarios ſcripſit, Pitſeus *de Angl. Script.*

MAURITIUS Jacobus, vide *Jacobus.*

MAURITIUS Morganus, Poëta ingenioſus, A. C. 1210.

MAURITIUS Poncetus, Benedictinus, Concionator inter ſuos inſignis, ſeculô ultimô.

MAURITIUS Porta, Pariſienſis, ſcriptis inclytus. Obiit A. C. 1571.

MAURITIUS Scæva, Lugdunenſis, auctor celebris, ſeculi præteriti. Morerius *Diction. Hiſt.*

MAURITIUS Sommerſetenſis, Anglus, Abbas, A. C. 1193. Scripſit Poema, & librum *de Schemate Pontificali.* Pitſeus *de Script. Angl. p.* 260.

MAURITIUS Sullius, Epiſcopus Pariſienſis, poſt Petrum Lombardum, de infima paupertatis fæce, eruditione & virtute evectus. Nobilis, magnificus & excelſi animi. Abbatias aliquot ac complura monaſteria fundavit, primuſque Baſilicam Beatæ Virginis inchoavit. Obiit A. C. 1196. poſtquam juſſiſſet tumulo verba Hiobi *c.* 19. *v.* 25. *Novi Redemptorem meum vivere, &c.* inſcribi. Moret. *Dict. Hiſt.*

S. MAURITIUS, Ordo militaris Sabaudiæ, ab Amadeo VIII. poſtquam in ſeceſſum Ripariam, cum aliquot nobilibus ſe ſubduxiſſet, inſtitutus A. C. 1434. Unitus eſt cum Ordine S. Lazari A. C. 1572. Ejus officium, contra hæreticos depugnare, &c. Vide Pingon. *Arbor. Gentil. Ducum Sabaud.* Æn. Sylvium, *l.* 7. *Comment.* Miræum, *de Ordine Equeſtr. l.* 1. *c.* 18. *&* 19. Favin. Morerium. *Diction. Hiſt.*

MAUROCASTRUM, Armeniæ oppid. Curopalati, Epiſcopalis ſedes ſub Sergiopoli, teſte *Gulielmo Tyrio.*

MAUROCENUS Jacobus vide Jacobus.

MAUROLICUS Sylveſter, vide *Sylveſter.*

MAUROLYCUS Franciſcus, vide Franciſcus.

MAURUM, vulgò *S. Mauro. Liber Conciliorum,* urbs olim magnæ Græciæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Rhegino, nunc oppidum Calabriæ citerioris, inter Coriolanum & Thurios, teſte *Barriô,* à Coriolano 4. à Roſciano 10. in Boream, à Beſidiano ſupra 12. mill. paſſ. *Ferrar.* Nunc vicus eſt in colle, *Baudrand.*

S. MAURUS, Congregatio Ordinis Benedictini, in Gallia, à Gregorio XV. in gratiam Ludovici XIII. inſtituta, A. C. 1621. Diviſa in ſex provincias, quarum quælibet viginti domos continet. Monachi hujus Congregationis elegantioribus inprimis literis excolendis vacant, in quem finem Seminaria in qualibet provincia erecta, in quibus Juventus erudiatur. Moret. *Dict. Hiſt.*

MAURUS, Benedictinus Hungarus, Epiſcopus Quinque Eccleſienſis, à Stephano Rege filio Geiſæ, poſt ſtabilitam in regno fidem, conſtitutus eſt. Scripſit *vitam* Zoerardi, & Andreæ, Monachorum.

MAURUS, equi nomen in Circenſibus. Unde *Maurorufus,* equi color, in veteri *Inſcr.* 342. Vide Meurſium *in Mauros.*

MAURUS Ælius, ſub Severo & Caracalla, libertus Phlegontis Tralliani, qui prius Adriani. Scripſit quædam, quorum meminit Spartian. *in Severo c.* 20. quem locum Andreas Schottus, *l.* 2. *Obſervat. c.* 19. correcturus, reprehenſus eſt à Voſſio *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 2.

MAURUS Lapius, Monachus Italus, auctor *vitæ* S. Petri Sardi. Poſſevin. *in Appar.* Vide & *Rabanus Maurus.*

MAURASIA, regio, à *Strabone* in ora Libyæ occidua contra inſulas Fortunatas collocatur. De qua Virg. *l.* 4. *Æn. v.* 206.

Juppiter omnipotens, cui nunc Mauruſia pictis
Gens epulata toris. ———

MAURUSII, Africæ populi, quorum regio *Mauruſia,* quam juxta Herculis columnas, ponit Dionyſius, *v.* 184.

Ἀλλ' ἤτοι πυμάτην μὲν ἐπὶ γλωχῖνα νέμονται
Ἀγχοῦ στηλάων, Μαυρουσίδος ἔθνεα γαίης.

Virg. *Æn. l.* 4. *v.* 206.

Juppiter omnipotens, cui nunc Mauruſia pictis
Gens epulata toris Lenæum libat honorem.

Ubi per *Mauruſiam* gentem, *Mauritaniam* intelligi annotat De la Cerda *ibi.* Et Vitruvius *l.* 8. *c.* 2. *Mauruſia quam noſtri Mauritaniam appellant. Euſtath.* Οἱ Μαυρούσιοι δὲ καὶ Μαῦροι ὑπὸ Ῥωμαίων λέγονται. Strab. *l.* 17. Οἰκοῦσι δ' ἐνταῦθα Μαυρούσιοι μὲν ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων λεγόμενοι, Λιβυκὸν ἔθνος μέγα καὶ εὔδαιμον, Μαῦροι δ' ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καὶ ἐπιχωρίων. De ſitu Salluſtius *Jugurth. c.* 19. *Proxumi Hiſpaniam Mauri ſunt. Nic. Lloydius.*

MAUS, locus ſuper ripam fluminis ubi Chriſtiani olim caſtra metati. Tyr. *l.* 7. *bell. ſacr. c.* 21.

MAUSAL, in Arabe Scriptore, apud Bochart. urbs eſt Aſiæ ad Tigrim, è regione ruderum urbis Ninives, quæ olim fuit Aſſyriæ caput. Vide eum *Hieroz. Parte prior. l.* 3. *c.* 7.

MAUSIACUM, & MAUCIACUM, vulgò MAUSAC & MOZAC, locus in Arvernis, pagoque Ricomagenſi, veteri monaſteriô cognomine inſignis: Inter Abbatias Cluniacenſi Monaſterio ſubjectas. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Hic bellô contra Albigenſes fervente, A. C. 1212. horum plurimi ſublati ſunt. Vide Papir. Maſſon. *Hiſt. Gall. l.* 3. P. Æmil. *l.* 6. Lætum *Comp. Hiſt. Univ.*

MAUSOCA, Hyrcaniæ urbs. *Ptol.* mediterran. *Meſat,* ex *tabb. recentiorib.* proxima metropoli *Caſſan. Molet.*

MAUSOLEUM, quid propriè, vide in voce *Artemiſia.* item *Mauſolus I.* De eo ſic Plin. *l.* 36. *c.* 5. *Sepulchrum hoc eſt ab uxore Artemiſia factum Mauſolo Cariæ Regulo* —— *Opus id ut eſſet inter ſeptem miracula, ii maximè Artifices fecêre. Patet ab Auſtro & ſeptentrione ſexagenos ternos pedes brevius à frontibus, totô circuitu pedes quadringentos undecim. Attollitur in altitudinem viginti quinque cubitis: cingitur columnis triginta ſex. Ab Oriente cælavit Scopas, à Septentrione Bryaxis, à Meridie Timotheus, ab Occaſu Leochares. Priuſque quàm peragerent, regina Artemiſia quæ mariti memoriæ id opus extrui juſſerat, obiit. Non tamen receſſerunt, niſi abſolutô jam, id gloriæ ipſorum artiſque monumentum judicantes: hodieque certant manus. Acceſſit & quintus artifex. Namque ſupra pteron pyramis altitudine inferiorem æquavit, viginti quatuor gradibus in metæ cacumen ſe contrahens. In ſummo eſt quadriga marmorea, quam fecit Pythis. Hæc adjectâ centum quadraginta pedum altitudine totum opus includit.* Apud Recentiores, frequenter hôc nomine inſignitur Adriani Moles Romæ, ubi habitabat Prætorio Præfectus ac Odoacri Regis Prorex; hodie Pontificis ſedes. *Macer.*

MAUSOLI, Libyæ interioris gens. *Ptol.*

MAUSOLUS, I. Cariæ Rex, de quo *Theopompus* ait, eum nullâ re abſtinuiſſe, pecuniæ cauſâ. *Suidas.* Fuit autem provinciæ Græciæ præfectus, quem *Satrapam* Perſæ vocant, Artemiſiæ, vide ibi, maritus, quæ illum tam ingenti amore proſecuta eſt, ut ejus fatô perfuncti cineres vino permiſtos tradatur ebibiſſe. Obiit autem Olymp. 106. an. 4. cùm Cariæ 24. ann. præfuiſſet. Adhæc ſepulcrum eidem ſumptuoſiſſimum extruxit, quod à nomine ejus *Mauſoleum* eſt appellatum, ob operis magnificentiam, inter 7. Orbis miracula numeratum, à quo omnia pretioſa ſepulcra *Mauſolea* dicuntur. Unde Sueton. ſepulcrum Cæſarum appellavit *Mauſoleum.* Sic enim ille *in Veſpaſiano c.* 23. *Cùm inter prodigia cætera Mauſoleum Cæſarum derepente pateſſet.* Florus *l.* 4. *c.* 11. *Quod ubi deſperavit à principe* (Cleopatra) *ſervarique ſe triumpho vidit, incautiorem nacta cuſtodiam in Mauſoleum ſe (ſepulcra regum ſic vocant) recepit.* Martial. *l. de Spect. Epigr.* 1.

Aëre nec vacuô pendentia Mauſolea
Laudibus immodicis Cares in Aſtra ferant.

Idem *Epigr.* 66. *l.* 5.

Jam vicina jubent nos vivere Mauſolea,
Cùm doceant, ipſos poſſe perire Deos.

Idem *l.* 10. *Epigr.* 63.

Marmora parva quidem, ſed non ceſſura, viator,
Mauſoli ſaxis, Pyramidumque legis.

Vide *Plin. l.* 36. *c.* 5. Herodot. *l.* 7. Gellium *l.* 10. *c.* 18. Propert. *l.* 3. *Eleg.* 1.

Nec Mauſolei dives fortuna ſepulcri,
Mortis ab extrema conditione vacat.

MAUSOLUS II. Sociali bello, cum Byzantinis, Rhodiis, Cois, & Sciis, contra Athenienſes, junctus.

MAUSOS, vicus agri Corinthii. *Steph.*

MAUVIA, Iſmaëlitarum ſeu Saracenorum regina, Palæſtinam Arabiamque, ſub Valente Imperatore vaſtavit: tandem poſt varia prælia, fœdere cum illo initô, A. C. 382. Chriſtianæ fidei deſideriô tacta, Monachum quendam, in Ægypti Palæſtinæque collimitio degentem, ſubditis ſuis Epiſcopum petiit, obtinuitque: Valente dein mortuô, contra Gothos, Romanis ſubſidia ſummiſit. Socrates *l.* 4. *c.* 29. Sozomen *l.* 6. *c.* 38. Amm. Marcellin. *l.* 14. Baron. *in Annal. &c.*

MAWORNUS, Anglus, diſcipulus Worgreſi, Epiſcopus, floruit A. C. 636. lectioni & prædicationi verbi divini diligentiſſimè intentus, ſcripſit Quæſtiones S. Scripturæ, Annales & Sermones, Pitſeus, *de Script. Angl. p.* 107.

MAWYA I. Calipha Saracenorum VI. poſt Acemum, regnavit ann. 20. extinctus A. C. 682. Ei ſucceſſit Jezid, quem vide.

MAWYA II. Jezido I. Succeſſit, auctô imperiô clarus, regnavit ann. 1. Eum excepit Abdelmaleck.

MAXALA, Africæ interioris urbs à Corn. Balbo devicta. Plin. *l.* 5. *c.* 5.

Ad S. MAXENTIAM, locus Galliæ, in Bellovacis inter Compendium Sueſſionum, Credilhumque Bellovacorum oppid. medium: vulgo *Pont S. Maxance*. Hic ponte junctus eſt Iſaræ. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

S. MAXENTII Monaſterium, olim in Pictonibus, ſic dictum à Maxentio Abbate, qui Chlodoveô Aquitaniam, contra Alaricum, ingreſſô, Monaſterium ſuum à Francis illæſum conſervavit: Vulgò *S. Maixent.* Ei præfuit Abbas Leodegarius, poſtea Auguſtodunenſis Epiſcopus, quem Ebroinus juſſit interfici. Nunc oppid. eſt ad fluv. Separim Niortenſem, in diœceſi Pictavenſi, Cœnobiô illuſtre, cui incrementa ſua accepta refert. *Idem.*

MAXENTIUS Marcus Aurelius Verus, crudeliſſimus tyrannus, fil. Maximiniani Herculis Imperatoris, viſô Conſtantini M. Imagines Romæ circumgeſtari, ſtatim Cæſaris nomen invaſit, A. C. 306. neque à Conſtantino in conſortium Imperii, pacis cauſâ, aſſumi voluit, ſtatuis ejus ubique deturbatis. Severum à Maximiano Galerio Cæſare adoptatum prælio ludit, corruptis ejus militibus. Annullinoque inprimis prætorii præfectô in ſuas partes pertractô, ac Ravennæ obſedit. Quâ obſidione durante Maximianus Hercules è ſeceſſu ſuo prodiens, intravit Ravennam, & ſimulatâ cum Severo pace factâ, illum Romam pellectum ſtrangulari Tyrannus curavit. Cumque videret Conſtantino Chriſtianos favere, & ipſe talem mentitus, clementiæ famam ſibi conciliavit, ſed Alexandrô, in Africâ rebelli, oppreſſô, perſonâ depoſitâ, illorum hoſtem ſe profeſſus, ſævus & crudelis evaſit: Civibus prædæ militum indies expoſitis. Dæmones quoque conſulere non dubitans, ex prægnantium infantiumque extis, futura venatus eſt, luxuriâ inſuper inſanus. Quibus flagitiis Senatus commotus, Conſtantinum in Italiam invitavit, ut ſe à tam gravi tyranno liberaret. Qui, licet difficultate negotii territus, nihilominus ſignô in aere viſô, confirmatus, per Alpes irrupit, victiſque compluribus in locis Maxentii copiis, ipſummet aggreſſus, devicit. Tyrannus fugâ ſibi conſulturus, in Tiberi merſus eſt, A. C. 311. vel 312. Cadaveri extracto caput demtum, quod in lancea per urbem circumlatum jucundô omnibus ſpectaculô fuit. Euſeb. *in Hiſt. & vita Conſtantini.* Zoſim. *l.* 2. *&* 3. Eutrop. *l.* 10. *Idatius*, *Aur. Victor.* Nazarius & Gallicanus, *in Paneg.* Baron. *in Annal.* Ab hoc Maxentia, vicus agri Mediolanenſi 16. mill. paſſ. à Mediolano Novariam verſus. *Mazenta* vulgò, dictus.

MAXENTIUS, Vide *Johannes Maxentius.*

MAXERA, Hyrcaniæ fluv. *Ptol.* *Ziri* hodie. Juxta quem *Maxeræ* populi habitant, in Hyrcanum mare labitur.

MAXIES, Africæ populi à Trojanis, ut ipſi gloriantur, orti, qui dextram partem capitis comatam geſtant, ſiniſtram radunt, & corpus miniô tingunt. Herodot. *l.* 4.

In MAXILLA comburi, ἐγχαράττεσθαι in genis, pœnæ ſervilis ſpecies, apud Radevicum *l.* 3. *c.* 26. De more *maxillis* ferarum uncos injiciendi, vide infrà *Unca manus*: uti de Phœnicino unguento *malis* deſtinato, voce *Unguentum.*

MAXILLA Aſini recens occiſi, Samſoni pro telo, Judicum *c.* 15. *v.* 15. Ille enim è manu Philiſtæorum elapſus, ruptis vinculis, quibus captivus detinebatur, cùm incidiſſet in *maxillam*, eâ arreptâ, mille viros ex iis interfecit. Erat autem illa *recens*, cujus oſſa adhuc ſuccida non adeò facilè franguntur, quàm cùm, exhauſtô humore, penitus exaruerunt. Obtulitque eam ſervo ſuo Deus, utpote inter hoſtes nudo & inermi. Cujus proin fiduciâ Samſon, non timet omnibus Philiſtæorum telis, unam aſini maxillam opponere, quâ mille viros ſolus, percuſſit. Poſt victoriam ſic adeptam cecinit carmen hoc *lemma*, *Maxillâ aſini acervum, duos acervos, maxillâ aſini percuſſi mille viros.* Ubi gratia eſt in alluſione, quia in Hebr. vox חמור & *aſinum* & *acervum* ſignificat. Ac ſi quis Græcè dixerit, ἐν σιαγόνι ὄνου ὄνων ὄνοις. Abſolutô canticô, projecit maxillam, atque ex argumento locum vocavit *Ramath lechi*, i. e. *projectionem maxillæ.* Qui Philiſtæis fatalis fuit, ſi Joſepho credimus *Jud. Ant. l.* 7. *c.* 10. ut in quo ipſo fortium Davidis tertius, Igi fil. *Sema* nomine, Philiſtæis ingruentibus, magnâ animi præſentiâ ſe oppoſuit ſolus, atque alios quidem occidit, alios in fugam vertit, 2. Sam. *c.* 23. *v.* 11. & 12. ubi Græca verſio Compluti edita hæc ipſa narrat, tanquam facta ἐπὶ Σιαγόνα, *ad Maxillam.* At Samſon, hoſte profligatô, ſiti enectus, exoratô mox precibus Deô, ut vidit miraculô ex ea uberes manare aquas, abjectam maxillam reſumſit, ut tam exoptatum liquorem avidè hauriret: quô factô, ut prius teli locô contra hoſtes, ita jam, fontis, contra ſitim *maxillam* habuit. Unde *vocatum eſt nomen ejus.* En hakkore aſcher ballechi, i. e. *fons invocantis, qui eſt in maxilla*, *in ſeqq.* Quem fontem fruſtra ſunt qui hodieque durare volunt & oſtendi in Palæſtina; ut inter alios *Michaël Glycas*, qui ſub Joanne Comneno vixit circa A. C. 1120. in Eleutheropolis ſuburbano conſpici & *Fontem maxillæ* nuncupari ſcribit. Cùm enim non ſoleat Deus miracula exhibere, niſi quantum neceſſe eſt; poſtquam Samſon ſedavit ſitim, & abunde potus ex eo loco diſceſſit, quorſum duraſſet miraculum & in loco fortaſſe deſerto, nullô inſpectante, exſudâſſet è maxilla inutilis humor? Sam. Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 15. Vide quoque infrà in voce *Mortariolum.*

MAXILLAM contingendi ritus, apud Sueton. occurrit, *in Auguſto*, *c.* 94. qui talis erat: Solebant Veteres blandientes puerorum *maxillas* adprehendere, deinde manum ad os referre. Sic interpretati ſunt Critici illud Virg. *Æn. l.* 1. *v.* 258.

> *Olli ſubridens hominum ſator atque Deorum,*
> *Oſcula libavit natæ.*

Ubi Servius; *Sanè multi*, inquit, *volunt intelligi ita, ut ſummum oſculum filiæ dederit, i. e. non preſſum, ſed ſumma labella contingens: ſed ita ajunt, cum hilarus Jupiter vultus natæ libavit, i. e. contigit, ſolitum ut nos ſolemus cum blandimentis quibuſdam ſiniſtram maxillam contingere liberorum, ac deinde ad os noſtrum dextram referre. Ergo libavit meritò, quia partem vultus, non totos contigerat: ut oſcula dixerit quaſi minora & teneriora filiæ ora, ut ora, diminutive oſcula.* Idem Sueton., de eodem blandimenti genere, capiendus *in Galba*: *c.* 4. *Conſtat Auguſtum puero adhuc ſalutanti ſe inter æquales apprehenſâ buccula dixiſſe, καὶ σὺ τέκνον τῆς ἀρχῆς ἡμῶν παρατρώξῃ.* Longè illud quid erat adorandi illa ratio, quam Veteres erga Deorum ſimulachra & imperatorum imagines uſurpabant, uti vidimus ſupra paſſim, inprimis in phraſi *Facere Oſcula*, item in *Labrata*, Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Probo c.* 23. & ſupra in voce *Gena.*

MAXILUA, Bæticæ urbs in Turdetania. *Ptol.*

MAXIMA Hoſtia, apud *Feſtum*, ovis dicta, *non ab amplitudine corporis, ſed ab animo placidiore*: at Virgilio *l.* 3. *Georg. v.* 146. *Maxima taurus victima*, quia *victima* de majoribus pecudibus dicebantur, *hoſtia* de minoribus. *Scaliger* apud Bochartum. Atque hinc eſt, quod, licet optionem haberent Iſraëlitæ, *ex ovibus & capris*, alterutrum eligendi, Exod. *c.* 12. *v.* 5. agnum tamen frequentiùs & libentiùs obtulerint, tanquam victimam Deo gratiorem: quod major in ovibus manſuetudo, docilitas ac innocentia eſt. Sic Sacrificium pro *delicto*, quamvis hoc gravius eſſet, quàm *peccatum* (utpote à conſcio perpetratum, Græcis πλημμέλημα, cum *peccatum*, Græcis ἁμαρτία, fieret per errorem) non tamen majore victimâ peragebatur, uti Sacrificium pro peccato, ſed ariete ſolùm oblatô. Levitici *c.* 6. *v.* 6. *Et delictum ſuum (i. e. Sacrificium pro delicto) offeret Domino arietem integrum de pecore* &c. Nempe contraria contrariis curanda. Et peccato אשם, quod ſuperbiam & protervium habet adjunctam, meliùs opponebatur ovium placidus & mitis animus; quas qui jubebantur offerre pro delicto, eâdem operâ monebantur, mores ſuos ita eſſe componendos, ut hujus animalis docilitatem & ſimplicitatem referrent. Sam. Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 33. *&* 50.

MAXIMA Sequanorum, Galliæ regio apud *Sextum Rufum.* Nempe una eſt, ex quinque provinciis totius Galliæ Belgicæ, & quidem ultima poſt Belgicam 1. & 2. Germaniamque 1. & 2. Sic dicta, non quòd eſſet Galliæ provinciarum maxima & ampliſſima, ſed quòd una de maximis. Quibuſdam *Germania tertia* non abſurdè vocatur: quia Belgæ, quibus attributa olim, plerique à Germanis orti ſunt. Populi ejus ſunt Sequani, Helvetii & Rauraci. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* & infra in voce *Sequani.*

URBES PROVINC. MAXIMÆ SEQUANORUM

Metrop. Civitas Veſontienſium.	Caſtrum Vindoniſſenſe.
Civitas Equeſtrium Noiodunus.	Caſtrum Ebrodunenſe.
Civitas Helvetiorum Aventicus.	Caſtrum Rauracenſe.
Civitas Baſilienſium.	Portus Abucini.

MAXIME *Deus*, apud Lutatium *Commentar. in Stat. Theb. l.* 4. eſt potiſſimus omnium, ſeu ſolus ille verus unicuſque καθ' ἐξοχήν: quo de loco vide Caſp. Barthium *Adverſ. Part* 2. *p.* 1129. Sic *Male-Dei*, pro in malitiam potentibus, dixit Seneca *in Thyeſte*, uti rectè interpretatur Scaliger ad *Manilium.*

MAXIMIANISTÆ, Secta Donatiſtarum in Africa. Vide *Maximianus diaconus Carthaginienſis.*

MAXIMIANUS M. Aurelius Valerius Hercules, Sirmiô oriundus, ob fortiter res geſtas, præcipuis militiæ muneribus admotus, & à Diocletiano conſors Imperii factus eſt, A. C. 286. In Gallia Bagaudas diſſipavit, cum ducibus eorum Æliano & Amando, qui Imperatores dici voluerunt. Dein, ob ſævitiam in Chriſtianos, eò gratior Imperatori, perſecutionem ingentem excitavit, quâ durante Chriſtianis neque emere neque vendere, imo neque aquam haurire, aut frumentum molendum tradere licuit, niſi prius Idolis, quæ in omnibus vicis paſſim erecta ſtabant, thura adoleviſſent. Cùm ſuppliciis Martyrum conſtantiam frangi non poſſe videret, ad Thermas, quas Romæ Carthagineque exſtructum ibat, ædificandas eos condemnavit. Similiter Mediolani, & Aquilejæ in Palatio, Veronæ in Amphitheatro &c. erigendo occupatos tenuit. Interea Quenquegentianos in Africa domuit & pace ubique victoriis Diocletiani Galeriique Armentarii partâ, omnium in hoc unum converſus labor. Fertur, cùm Maximianô ludos Circenſes ſpectante, populus duodecies ſucclamâſſet, *Occidantur Chriſtiani*, Præfectum Prætorio Eugenium Hermogenianum perſecutionis tam funeſtæ primum fuiſſe auctorem, quæ poſtmodum Edictô publicô confirmata, A. C. 302. & 303. Tum Chriſtianorum ſanguine inundatus orbis, & in ſola Ægypto ultra 144000. Chriſtianorum necata, ſeptingentis millibus in exilium pulſis: Quare etiam nomen illorum extinctum rati Imperatores, trophæa, cum ſuperbis inſcriptionibus, paſſim erexerunt. Sed A. C. 304. Diocletianus & Maximianus, purpurâ depoſitâ, ille Nicomediam, hic Mediolanum ſeceſſit, & quidem ille ſponte, hic tantùm non invitus Maritus Eutropiæ Syræ, cujus filiam ex priore conjugio ſuſceptam Conſtantio Chloro deſpondit, ex illa Maxentium, quem tamen Victor, *de Cæſar. c.* 56. ab uxore ſuppoſitum fuiſſe ſcribit. & Fauſtam Conſtantino M. in matrimonium datam, ſuſcepit. Auditô, Maxentium Imperatorem proclamatum, prodiit denuo, Severo exitii cauſa: Conſtantinum quoque per Fauſtam perditurus, fruſtra fuit; ab illo tandem Maſſiliæ obſeſſus, ſibi ipſi, deſperatis rebus, fauces eliſit, A. C. 310. Euſeb. *l.* 8. Eutrop. *l.* 9. Oroſ. *l.* 7. Amm. Marcellin. *l.* 16. Zoſimus *l.* 2. Socr. *l.* 1. Theodoret. *l.* 5. &c.

MAXIMIANUS Galerius, Imperator Romanus cum Conſtantio, patre Conſtantini M. Chriſtianis infenſiſſimus. Vide *Galerius Armentarius.*

MAXIMIANUS, Epiſcopus Conſtantinopolit. poſt Neſtorium, Concilio Epheſino, A. C. 431. depoſitum. Pietate & zelô inclytus, ſed literarum rudis, & ad publicè dicendum ineptus. Obiit A. C. 434. Proclô ſucceſſore. Socr. *l.* 7. *c.* 34. *& ſeqq.* Item Diaconus Carthaginienſ. à quibuſdam Donatiſtis electus Epiſcopus,

con-

contra Primianum, à quo Maximianus excommunicatus fuerat. Hinc Primianiſtarum & Maximianiſtarum, inter Donatiſtas, nomina turbæque. Auguſtin. *l.* 3. contra *Creſcon. c.* 6. *&* 7. Baron. *A. C.* 392.

MAXIMILIANUS I. Imperator prudentiſſimus, Caroli V Cæſaris avus paternus, fil. Friderici III. *Pacifici* Imperatoris. Primus *Archiducis* titulum ſibi ſumpſit. Duxit A. C. 1477. Mariam Burgundicam, filiam & hæredem Caroli Audacis, Inducias cum Ludovico XI. pactus, minimè diuturnas. A. C. 1479. cum illo ad Guinegaſtum victor conflixit. Orbatus uxore A. C. 1482. à Gandavenſibus, ejus liberos apud ſe retinentibus, male habitus eſt. Rex Romanus vivô adhuc patre creatus, ac Aquiſgrani coronatus, A. C. 1486. Gandavenſes, filiô illis ereptô, infeſtos ſenſit. Quibus cùm reliqua Flandria accederet, ipſemet Brugis A. C. 1488. à civibus detentus eſt: ſed paulo poſt liber. Annam Britannicam, per Legatum Comitem Naſſovium, ſibi, A. C. 1489. deſpondit, quæ tamen ipſi à Carolo VIII. injuſte erepta eſt, remiſſâ inſuper ei Margaretâ filiâ, quam Carolus antea duxerat. Hinc irritatus Maximilianus cepit Atrebates, & Audomarum, Ambianum quoque jam ingreſſus. Poſt quæ pax coiit Sylvanecti. A. C. 1492. & ſucceſſit in imperio Maximilianus, parenti defuncto. Ductâ dein Blancâ, ſorore Ducis Mediolanenſis, junctus Italicis Principibus, Carolum VIII. ex Neapolitano regnô in patriam redeuntem ad Fornouam vicit. A. C. 1495. Alberto Saxonico Weſtfrisiam conceſſit. Cum Helvetiis infeliciter pugnavit, controverſiam Bavaricam prudenter decidit, non acquieſcentem Rupertum, Philippi Palatini filium proſcripſit, domuit, clementiâ proſecutus eſt. Ad potentiam Venetorum retundendam, fœdere cum Julio, Ludovico XII. Hiſpano &c. initô, per Anhaltinum illos X. Millibus cæſis ſuperavit, plurimaque illis ademit: pace mox factâ, eundem Galliæ Regem ſecundò ad Guinegaſtum prœliô, *calcarium* vulgo dictô, in fugam conjecit. Franciſcum I. nimis progredientem coerciturus, à militibus ſuis deſertus & à Borbonio ex agro Mediolanenſi pulſus eſt. Obiit A. C. 1519. Cameræ Imperialis fundator, Princeps eximius, ſed venator impotens. Unde frequens illi de ſe & Julio II. dicterium: *Deus æterne, niſi vigilares, quam male eſſet mundo, quem regimus nos, ego miſer venator, & ſceleratus ille Julius.* Fautor inſuper literatorum, ipſe quoque poemata, & commentarios vitæ ſuæ condidit. P. Jov. *in elog.* Cuſpinian. *in Orat. Fun.* Guicciard. *l.* 13. Phil. Cominæus & Gaguin. *in Hiſt. &c.* Ex Bianca, nullâ prole ſuſceptâ, ex Maria *Philippi*, qui Auſtriacam familiam continuavit, Pater fuit, & Margaretæ. Ei ſucceſſit nepos ex filio Carolus V. Cœterùm Burgundicæ hic domui, Mariâ ductâ, eam cum Auſtriaca conjungens, non parum incrementi primus conciliavit. Unde cum hoc ſingulare in Hiſpanis, quibus hodie Auſtriaci dominantur, notet Hornius, quòd ipſorum Monarchia non tam armis, quam conjugiis aucta ſit, qui modus acquirendi maximè naturalis ac innocens eſt, tria inprimis conjugia huic fini inſerviiſſe memorat. I. *Maximiliani* Cæſaris cum Maria, Caroli Burgundiæ Ducis unica filia, quæ totum Belgium traduxit ad domum Auſtriacam. II. Philippi I. cum Johanna, filiâ Ferdinandi & Iſabellæ Regum Caſtellæ & Aragoniæ; quô conjugiô Hiſpania, Belgium & Auſtriacæ provinciæ in unum coaluerunt. Hinc nati Carolus V. & Ferdinandus: quorum is mortuô Patre, Rex Caſtellæ & Princeps Belgii factus, Ferdinando Catholico, in Regno Aragoniæ, Siciliæ, Neapolis & Sardiniæ, A. C. 1516. *Maximiliano* avo, in Imperio Germanico, triennio pòſt ſucceſſit. Hic (Ferdinandus) latiſſimas in Germania provincias, atque poſt fratrem, Imperialem quoque dignitatem nactus eſt. III. Caroli V. cum Iſabella filia Emanuelis Regis Portugalliæ, cujus fil. Philippus II. inde jus ſuum in Portugalliam derivavit. Acceſſit, ſub eodem Carolo, Ducatus Mediolanenſis, A. C. 1536. ut de Regno Mexicano, A. C. 1521. Peruviano A. C. 1533. utroque in America: ac in Africa, Tunetano A. C. 1535. ſubjugatis, nil dicam. Georg. Hornius *Orb. Imp. p.* 180.

MAXIMILIANUS II. fil. Ferdinandi I. Rex Romanorum electus, A. C. 1562. Hungariæ quoque & Bohemiæ regnum tenuit, Proteſtantibus minime infenſus; unde & Romam de eo perlatum, quòd & Prædicatorem aleret, ſæpiuſque concionantem audiret, qui in pleraque regni loca, communionem calicis introduxiſſet; neque id Rex interdum diſſimulabat, ſe cœnam niſi plenam accipere non poſſe. Proin & Pius IV. per nepotem ſuum Marcum Altempſium eum monuit, in fide Catholicâ perſtaret, ſpe oſtentatâ Imperii: Cui Rex, ſe Pontifici, de tam propenſa voluntate gratias agere maximas, reſpondit, ſed animæ ſuæ ſalutem rebus omnibus mundanis habere chariorem. Quam formulam loquendi Romanæ ſedis paraſiti idioma Lutheranorum eſſe dicebant. Petrus Suavis *in Hiſt. Concil. Trid. l.* 5. in pace Imperium rexit, Patris A. C. 1564. ſucceſſor: Bellum Grombachianum, per Auguſtum Electorem Saxoniæ confecit, ejuſque defenſorem Joh. Fridericum Ducem Wimariæ, Gothâ, arce ejus, ſolo æquatâ, captum ad perpetuos carceres damnavit. Bellum Hungaricum, duce Lazarô Suendiô, contra Johannem Tranſylvanum, & Solymannum II. qui in obſidione Sigethi A. C. 1566. obiit, geſſit: Vaivodâ, ademtis omnibus, quæ prius ceperat, Pacotâ exceptâ, coërcitô, & X. Millibus Tartarorum, ex hujus exercitu, occiſis, fines ad 50. milliaria cis & trans Tibiſcum dilatavit. Sigethum amiſit, pacem cum Selimo ſibi utilem fecit. Pontifici Coſmum, Magnum Hetruriæ Ducem creanti, minatus, *ſi Pontifex ulterius imperii jura invaderet*, reſtitit, eundem Pio IV. Regem creare non permiſit: *Non habet*, inquiens, *Italia Regem niſi Cæſarem*: pòſt tamen, Franciſco, Coſini filio titulum Magni Ducis, ſed, ut Imperii beneficiario, confirmavit. Coronam Polonicam, ab Henrico Rege deſertam, præventus celeritate Stephani Batorei, non adeptus eſt. Obiit A. C. 1576. Imperii 12. Ex Maria filia Caroli V. filiorum novem, inter quos *Maximilianus* Magiſter Ordinis Teutonici, & ſex filiarum pater. Thuan. *Hiſt. l.* 36. 37. 39. 44. 60 *&* 62. Bodin. *de Rep. l.* 1. *c.* 9. Iſtuan. *Hiſt. Hung.* Natalis *l.* 14. Onuphr. *in Chron.* Princeps prudens, pius, pacificus: unde & pacem Religionis inviolatam ſervavit, *iniquum judicans, conſcientiis imperare, cum hoc nihil aliud ſit, quam cœli arcem invadere.* Ei ſucceſſit fil. Rudolphus II.

MAXIMILIANUS, Archidux Auſtriæ, fil. prioris, frater Rodolphi II. & Matthiæ Imperatoris: à quibusdam Poloniæ proceribus Rex electus, contra Sigiſmundum, A. C. 158. ab hoc victus captuſque eſt. Hinc liber, in Hungaria, Mahometi III. qui Agriam cepit, ſe oppoſuit, A. C. 1596. egregiæ victoriæ fructu, militibus nimis avidè ad prædandum dilapſis, fruſtratus. Javarinô dein fruſtra obſeſſô, obiit A. C. 1618. Thuan. *in Hiſt.*

MAXIMILIANUS, Bavariæ Dux prœliô Pragenſi, per Tillium, contra Fridericum Bohemiæ Regem victor, hôc remotô, Elector Imperii à Ferdinando II. creatus eſt, A. C. 1623. Obiit A. C. 1651. ætat. 70. Prudentiâ inclytus. Ei ſucceſſit fil. Ferdinandus Maria natus A. C. 1636.

MAXIMILIANUS Habequius, Bruxellenſis, & *Sandæus*, Jeſuitæ, varia ſcripſerunt. Valer. Andreas *in Biblioth. Belg.* Phil. Alegambus, *de Script. Soc.* Item, *Vignacurtius*, Atrebas: & *Prumtius*, ſcriptis clari.

MAXIMILIANUS Sfortia, Dux Mediolani, præteritô ſeculô celebris fuit. Origo familiæ, à Franciſco Sfortia, qui humili ortus ſtirpe, è gregario milite, velut Agathocles alter, ad ſummam potentiam aſcendit. Hic enim, Philippi Mariæ, ex Vice-Comitum familia ultimi, per filiam notham, gener partim vi, partim fraude Ducatu potitus eſt, Friderico III. Imperatore, Alphonſô Rege Siciliæ, Caroloque Ludovici Ducis Aurelianenſis filiô, fruſtra obnitentibus. Ejus ſucceſſor Ludovicus Sfortia, à Ludovico XI. Gall. Rege Ducatu exutus ac in carcere necatus eſt; ſed tredecim poſt annis, annô videl. 1512. Maximilianus I. Imperator *Maximilianum* Sfortiam, filium Ludovici, reſtituit, poſt triennium à Franciſco I. Rege Gall. ad Marignanum victore, denuo everſum. Captus enim à Franciſco, in carcere expiravit. At A. C. 1522. Carolus V. Franciſcum Sfortiam reſtituit, captumque Franciſcum Regem A. C. 1525. renuntiare ſuo juri coëgit: donec ultimô hôc Duce ſine liberis extinctô A. C. 1535. Carolus Imperator Ducatum Mediolanenſem, tanquam Imperii feudum, occupavit, atque ad poſteros ſuos, Hiſpaniæ Reges, tranſmiſit. Georg. Hornius *Orb. Imper. p.* 92. *&* 151. Ab hoc *Maximiliano* Helvetii, operæ in recuperatione Ducatus A. C. 1511. fortiſſimè navatæ præmium acceperunt, A. C. 1513. Præfecturas IV. Italicas ſeu Tranſalpinas, quas hodieque poſſident, videl. Luganenſem, Locarnenſem, Mendriſianam & Madiæ Vallis, de quibus vide *ſuis locis.*

MAXIMILIANUS, Comes Pappenhemius, Landgravius in *Stulingen*, fil. Conradi Mareſcalli & Dn. *de Pappenheim*, extincti A. C. 1603. & Catharinæ *de Lamberg*, ex Urſula Maria Leiningenſi, non niſi filiam reliquit, Maximilianam Mariam, uxorem Friderici Rudolphi Comitis *de Furſtenberg*, atque uxoriô jure, *in Stulingen*; & defunctus A. C. 1639. clauſit lineam ſuam, cujus conditor Henricus fuerat, fil. ſecundo-genitus Hauptonis. Filii enim illius, ex eodem matrimonio, Erneſtus Fridericus natus A. C. 1609. eôdem annô, Henricus verò Ludovicus, natus A. C. 1611. A. C. 1633. diem clauſêre. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Part. II.*

Franciſcus MAXIMILIANUS, Comes Furſtenbergius &c. *in Stulingen*, lineæ Blombergicæ, fil. eſt Friderici Rudolfi præfati, defuncti A. C. 1654. ex *Maximiliana* Maria Pappenhemia, quam primam ditionem Stülingenſem Furſtenbergiæ familiæ intuliſſe, paulo ante diximus. Ex uxore Maria Magdalena *de Bernhauſen* liberos habet. Vide eundem Spenerum *Theatr. Nobil. Europ. Part. II. p.* 313.

MAXIMILLA, Montani hæretici ſcortum, ejus cum Priſcilla diſcipula & pſeudopropheti ſſa, opum magnitudine plurimis ſeductis, ut ipſe Montanus, ſuâ ipſius induſtriâ laqueo vitam finivit. Euſeb. *l.* 5. *c.* 15. Tertullian. *adv. Phyſic. c.* 13. Hieron. *ep.* 14. *ad Marcellam*, *ep. Cteſiph &c.* Baron. *A. C.* 173.

MAXIMINIANOPOLIS, Ægypti urbs. *Lib. Notit.* Prius *Mageddo*, *Hermanno Contracto*: Thraciæ item & Pamphyliæ, *Amm. Marcellin.*

MAXIMINUS, Hiſtrio è Syria Romam à Vero adductus. Jul. Capitolinus in *Vita* ejus *c.* 8. *His acceſſit, quod, quaſi Reges aliquos ad triumphum adduceret, ſic hiſtriones eduxit è Syria: quorum præcipuus fuit, Maximinus, quem Paridis nomine nuncupavit.*

MAXIMINUS Cajus Julius, Imperator, Thrax natione, fil. Patris Gothi Micææ, ex Ababa matre, Alana. Ex paſtore miles, hinc Dux, Alexandri Severi mortis conſcius, militum clamoribus Imperator dictus eſt, A. C. 235. Prodigioſâ corporis mole, bibo guloque inſignis: Sævus in Chriſtianos, quibus terræmotus aliaque mala Imperium infeſtantia, adſcriptum ibat: Sævus in alios, magnum aliquod regnum non niſi violentiâ contineri poſſe dixit. Buſiris, Scyron, Phalaris ſui ſeculi, in illos inprimis deſæviit, quos natalium ſuorum conſcios noſſet, neque fidiſſimis amicorum parcens. Poſt mortuos Gordianos, qui in Africa Imperium arripuêre, viginti Proceres à Senatu lecti ſunt, qui Maximino, hoſti judicato, opponerentur. Quod tantùm non in inſaniam tyrannum adegit, certè parùm abfuit, quin proprium fil. C. Jul. Verum Maximinum, quem Cæſarem legerat, interimeret. E Germania itaque in Italiam tranſgreſſus, Aquileiam obſedit; quâ egregiè à Civibus defenſâ, ipſe à militibus, cum filio, occiſus eſt, A. C. 238. ætat. 65. capitibus Romam delatis corporibuſque beſtiis objectis. Filius obiit ætat. 21. Juvenis egregius, Latinè Græceque doctiſſimus, à paternis moribus abhorrens, ſub Fabilio Poeta, Philemone Grammatico, Modeſtino JCto Tatiano & Eugamio, qui Rhetor Græcus erat, litteris probè imbutus. Jul. Capitolin. *in Maximinis*, Euſeb. *l.* 6. Oros. *l.* 7. Aurel. Victor *de Cæſar. c.* 41. Vide & *Julius.*

MAXIMINUS C. Valerius, cognomine *Daza*, nepos ex ſorore Maximiani Armentarii. Cæſar cum Severo factus eſt. Sævus in Oriente, qui ipſi contigit, inprimis in Chriſtianos, literis Conſtantini & Licinii coercitus eſt. Interea, cum hoc colliſus, prælio victus eſt: hinc in patriam redux Idolorum Sacerdotes, per quos ipſi Oraculum victoriam pollicitum erat, necavit, edictô in favorem Chriſtianorum evulgatô. Horribili tandem morbô correptus, incendiô inteſtinô viſcera depaſcente, oculis quoque orbatus: obiit Tarſi, A. C. 314. Victor *de Cæſar. c.* 55. 57. *Eutrop. Euſeb. Zoſimus*, &c.

D. MAXIMINUS, Apoſtolorum diſcipulus, unà cum Lazaro, qui à Salvatore ex mortuis fuerat excitatus, venit in Galliam: ubi in civitate hujus nominis, in provincia Narbonenſi ſepultus eſt. Belfor. *Tom.* 1. *Coſmogr.*

D. MAXIMINUS, Epiſcopus Trevirenſis, è Pictonibus oriundus. Athanaſium exulem benignè recepit, acer Niceni Concilii defenſor. Interfuit Concilio Colonienſi, contra Euphratem Epiſcopum A. C. 346. & Sardicenſi, A. C. 347. Obiit A. C. 351. Hieron. *in Chron.* Greg. Turonenſ. *Hiſt. l.* 1. *c.* 35. *& c.* 93. *de glor. Confeſſ. Socr. Sozom. Theodoretus* &c. Guil. Kyriander. *de orig. ac ſtatu Trevir.* Chriſtoph. Brouver. *de antiq. Trevir.* P. Cratepolius. *de Epiſc. Trevir. &c.*

D. MAXIMINUS, Juliacenſis Epiſcopus, ab Herulis, & Oſtrogothis patibuli ſuſpendiô martyrium paſſus eſt, A. C. 479. Munſt. *l.* 3. *Coſmogr.*

MAXIMUS Flavius Magnus Clemens, Romanorum Imperator, ab exercitu, cui in Anglia præerat, proclamatus, A. C. 382. ſe è Conſtantini ſtirpe & Theodoſii proximum agnatum jactavit. In Galliam transgreſſus, à Legionibus Gratiano ſuccenſentibus, pro Imperatore habitus, Treviris ſedem Imperii conſtituit, quô tempore Gratianus Lugduni, ab Andragatho, occiſus eſt. Cui ſepulturâ barbarè negatâ, ad Theodoſium miſit, in Imperii conſortium ab illo accipi ardens: à quo vanâ ſpe lactatus, ne Valentinianum in Italia opprimeret, quietus ſedit. Poſtmodum Victore filiô Cæſare creatô, in Italiam cogitavit, ab Ambroſio obviam miſſo ſecundâ vice impediri ſe non paſſus. Ergo Italiam ingreſſus, Valentinianô cum Juſtina, matre ad Theodoſium profugô, Placentiam, Mutinam, Rhegium, Bononiam ſolo æquavit, reliquis urbibus miſerè vaſtatis, in publica calamitate, ſolô Ambroſiô, cum Eccleſia ſua, intactô. Theodoſio adventanti, Andragathum in mari Ionio, Marcellinumque fratrem in aditu Italiæ oppoſuit, ipſe in Hungariam cum ingentibus copiis profectus. Sed ibi, & in Italia à Theodoſio victus, Aquilejam confugit, ubi à propriis militibus Imperatori deditus eſt, qui ipſi caput detruncârunt, Victore fil. proditione Arbogaſti, occiſô. Andragathus in mare præcipitavit. Zoſim. *l.* 4. Theodoret. *l.* 5. Socr. *l.* 5. Pacat. *in Paneg.* Paulin. *in Ambroſio.*

MAXIMUS, domeſticus Gerontii, Ducis copiarum tyranni Conſtantini, Cæſar factus ab hero ſuo, qui ex Britannia oriundus erat A. C. 411. annô poſt purpurâ exutus, inter Barbaros delituit. Poſteà in Hiſpania turbaturus, captus, ad Honorium deductus & à Jovino occiſus eſt. A. C. 421. Proſper & Marcellin. *in Chron.*

MAXIMUS, Imperator ex Maximi, à Theodoſio Seniore devicti familia. Senator cùm eſſet, uxore pulcherrimâ à Valentiniano, mirâ fraude corruptâ, ultionem meditatus, operam dedit, ut Imperator Aetium à ſe removeret. Quô factô conjuratione occultiſſime initâ, Valentinianum occidit, in Campo Martio, A. C. 455. hinc thronô conſcenſô, & Eudoxiâ, Valentiniani viduâ, per vim ductâ, Palladio filio, Cæſari creato, Eudoxiam Imperatoris occiſi filiam, Gaudentio, Aetii filio deſponſatam, junxit, Imperiô in priſtinum ſplendorem reducendo intentus. Sed brevi parricidii pœnam dedit. Cùm enim amore amens, Eudoxiæ aliquando affirmaret, Valentinianum ſe, ut illâ potiretur, occidiſſe, illa, minimè perſuaderi ſibi id paſſa, clam ad Genſericum, in Africam miſit, ejus auxilium implorans: qui in Italiam advolans, Romam brevi, Maximô inde profugô, & à civibus occiſô, occupavit. Alii dicunt, Genſericô appropinquante, Maximum, à milite quodam Urſo, occiſum, & ab Eudoxiæ ducibus civibuſque Romanis in fruſta diſcerptum, ac in Tiberim projectum eſſe, A. C. 455. die Imperii 77. Procop. *de bello Vandal. l.* 1. Evagr. *l.* 2. Sidon. Apollin. *l.* 2. *ep.* 13. *ad Serran.* Nicephor. *l.* 15. *&c.*

MAXIMUS, Conſul cum Gordiano, an. Urb. Cond. 903. Alius cum Orphito, A. C. 914. Alius cum Apro, an. Urb. Cond. 959. Idem 2. Conſul cum Æliano, an. Urb. Cond. 976. Alius cum Albino, an. Urb. Cond. 977. Alius cum Lupo, an Urb. Cond. 984. Idem proximo anno cum Paterno & ſequenti cum Urbano.

MAXIMUS Conſul Collega, apud Æl. Lamprid. *in Commodo c.* 12.

MAXIMUS, cognomento Memmius, Conſul cum Pliota, an. Urb. Cond. 1172. Item *Maximus*, Conſul cum Theodoſio Aug. an. Urb. Cond. 1106. Idem 2. Conſul cum Paterio.

MAXIMUS, Alexandrinus, ex Cynico Chriſtianus. Conſtantinopolim venit, A. C. 379. ubi à Gregorio Nazianzeno benignè, tanquam Confeſſor, qualem ſe jactaverat, exceptus & laudatus, hunc inde pellere conſtituit. Proin Gratiani Imperatoris gratiam aucupaturus, Mediolani librum ipſi, contra Arianos, obtulit, magno in pretio ab Hieronymo habitum. Inde redux, per 7. Epiſcopos à Petro Alexandrino miſſos, clam Epiſcopus ordinatus, mox populô vitiis ejus infeſtô, urbe exiit: à Gregorio in eam reverſo, vivis coloribus depictus, qui Petrum, alias pietate celebrem, in facinus hoc conſenſiſſe, vehementer miratus eſt. Hinc ſchiſma Conſtantinopoli, Presbyterô quodam, Gregorii inimicô, Maximo favente; qui à Theodoſio quem interea Gratianus conſortem legerat, confirmari petens Theſſalonicæ, cùm votô non potiretur, pœnam veritus, Alexandriam ad Petrum ſe recepit. Sed & inde pulſus, poſteà in Apollinaris hæreſin prolapſus eſt, & ab Epiſcopis condemnatus: Gregor. Nazianz. *Carm. de vita ſua, & Or. in Max.* Theodor. *l.* 5. Nicephor. *l.* 12. Caſſiod. *l.* 9. Baron. *A. C.* 379. 380.

MAXIMUS, Patriarcha Conſtantinop. ſucceſſit Theodoro III. & Manuelem I. ſucceſſorem habuit, ſeculô 13. Item, ſeculô 15. poſt Simeonem, ei ſucceſſit Nipho.

MAXIMUS, aliis MAXIMIANUS, Epiſcopus Alexandriæ, durante perſecutione, poſt S. Dionyſium, A. C. 266. Obiit A. C. 285. Succeſſit Thomas. Euſeb. *in Chron.* Baron. *in Annal.*

MAXIMUS, Epiſcopus Alexandrinus, Domno ſurrogatus eſt, à Pſeudo-Concilio Epheſino: Obiit A. C. 456. Succeſſit Baſilius. *Acta Concilii Chalced.* 8. 9. *&c.* Baron. *in Annal.*

MAXIMUS I. Epiſcopus Hieroſolymitanus 19. ſeculô 2. poſt Publium, ante Julianum. Euſeb. *in Chron.* Baron. *in Annal.*

MAXIMUS II. Capitoni ſucceſſit, A. C. 185. Epiſcopus 26. ante Antoninum. Euſeb. *in Chron.*

MAXIMUS III. poſt Macarium, A. C. 334. plurima pro fide paſſus, in Niceno Concilio, inter Confeſſores eminuit. Concilio Tyrio, ubi Ariani prævaluerant, interfuit A. C. 335. à Paphnutio Epiſcopo de fraudibus horum monitus. Concilio A. C. 349. Hieroſolymis celebrato, Athanaſium in communionem Eccleſiæ recepit: literis hac de re ad Epiſcopos Ægypti, Libyæque & totam Eccleſiam Alexandrinam miſſis: hinc Arianorum technis depoſitus. Obiit A. C. 351. Succeſſit S. Cyrillus. Theodor. *l.* 2. Socr. *l.* 1. Sozom. *l.* 1. 3. 4. Rufin. *l.* 1. Philoſtorgius, *l.* 3. *c.* 12. *&c.*

MAXIMUS, aliô nomine *Julius*, in partibus Civilis, Tacit. *Hiſt. l.* 4. *c.* 33.

MAXIMUS, Scriptor Eccleſiaſticus, ſeculi 13. Scripſit de origine mali & materia. Euſeb. Cæſar, & Hieron. *de Script. Eccl.*

MAXIMUS, Sophiſta Alexandrinus, auctor Declamationum aliquot, Phot. *Cod.* 135. Item, Scriptor geſtorum Apollonii. Philoſtr. *in hujus vita l.* 1. *c.* 5. Tzetz. *Chil.* 1. *Hiſt.* 291. Item, Hiſtoricus. Idem, *Chil.* 9. *Hiſt.* 291. Item, Epiſcopus Neapolitanus, ab Arianis, in exilio, necatus. Surrogatô Zoſimô, qui graviter paulo poſt punitus eſt. Baron. *in Annal.* M. Herm. *in vita S. Athan. l.* 7. *c.* 6. Item, Grammaticus Madaurenſis, ſcripſit ad Auguſtinum epiſtolam quæ 43. eſt, inter hujus epiſtolas, qui ſequente illam, reſponſi locô, eſt dignatus.

MAXIMUS Cæſarauguſtanus, Epiſcopus, floruit A. C. 620. Auctor *Hiſtoriæ Gothorum in Hiſpania*: quod opus impensè laudatur ab Iſidoro Hiſpalenſi. *Catal. de Viris Illuſtr. c. ult. Honorio & Trithemio.* Ei in Epiſcopatu ſucceſſit Johannes, quem Braulio frater excepit. Vide Vaſæum. *in Chron. rer. Hiſp. c.* 4. Poſſev. *in Appar. Sacr.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 24.

MAXIMUS Cynicus, Philoſophus, Idololatra & Magus, Epheſô oriundus. Juliano Apoſtatæ, cum quo familiariter agebat, odium religionis Chriſtianæ inſpiravit, ipſique imperium prædixit. Hinc Julianus jam Imperator tantô honore hunc coluit, ut ipſi advenienti obviam procederet, cumque cenſorem operum ſuorum eſſe vellet. Contra Perſas deìn expeditione ſuſceptâ, cum ex Maximo audiiſſet, non minus illam glorioſam fore, ac Alexandri M. olim fuerat, ambitione inflatus, animam Alexandri per metempſychoſin in ſe tranſiiſſe credidit. Poſt Julianum & apud Jovinianum in honore, ob eruditionem, fuit, ſed à Valente promulgatô edictô, ut Philoſophi Magi ad pœnam caperentur & ipſe Epheſi juſtas impietatis pœnas luit. Eunapius *in vit. Philoſoph.* Sozom. *l.* 6. Socr. *l.* 4. Zoſim. *l.* 4. Amm. Marcellin. *l.* 22. *c.* 29. Baron. *in Annal.*

MAXIMUS Dexter, Conſul, cum Nummio Albino, an. Urb. Cond. 1015.

MAXIMUS Eburnus, vide *Quintus.*

MAXIMUS Julius, vide *Julius.*

MAXIMUS Junius, vide *Junius.*

MAXIMUS Marius, vide *Marius.*

D. MAXIMUS Martyr, Abbas vel Confeſſor, natus Conſtantinopoli, inclytâ ſtirpe, doctrinâ & pietate generis ſplendorem auxit. Ab Imperatore Heraclio invitatus in palatium, ut ibi hiſtoriam Imperatorum elaboraret, eô in Monotheletiſmum prolapſô, in monaſterium ſe recepit. Jam Abbas, cùm errorem latè ſpargi hunc videret, Romam, in Africam, &c. profectus, Epiſcopos ubique cohortatus eſt, huic ut gangrenæ in Oriente ſerpenti mederentur. In Africa, A. C. 645. Pyrrhum Conſtantinop. hæreſin hanc ibi diſſeminantem, colloquiô inſtitutô, ad meliora inflexit. Deìn Romam cùm veniſſet, Martinum I. ad Concilium contra hos errores celebrandum induxit: aliquoties, cum Anaſtaſiis duobus diſcipulis ſuis, in exilium à Conſtante actus, obiit. *Opera ejus* 2. *Volum.* edita à Combefiſio: *Quæſtio Eccleſiaſtici dogmatis*, diſputationis contra Pyrrhum titulus. &c. Morin *in ejus vita.* Photius *Cod.* 192. 193. 194. *&* 195. Anaſtaſ. Biblioth. *in Collect. Theophanes.* &c.

MAXIMUS Pacificus, vide *ibi.*

MAXIMUS Planudes, Monachus Conſtantinopolitan. Syllogen epigrammatum, libris 7. edidit, Metamorphoſes Ovidianas Græcè vertit; idemque in Commentariis Cæſaris converſus eſt, aliis quoque magni ingenii judiciique monumentis editis. Ab Imperatore juſſus contra Latinos ſcribere, utcunque id executus eſt. A. C. 1370. Raphael Volaterran. *l.* 17. *Antbropol.* Genebr. *in Chron.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 2. *c.* 29. *& Poet. c.* 9. *extr.* *Scalig. Geſnerus, &c.*

MAXIMUS Pupienus, cum Balbino imperavit, vide Salmaſ. *ad Jul. Capitolin. in Maximo & Balbino. c.* 1.

MAXIMUS Regienſis, Epiſcopus ſeculô 5. Obiit A. C. 462.

Succeſſit ipſi Fauſtus, qui homiliam in S. Maximi laudes compoſuit. Dynamius *in vita ejus*. Sidonius Apollinar. *Verſu Euch. ad Fauſtum*. Gregor. Turonenſ. *de gloria Confeſſ.* Bartel. *Hiſtor. Nomencl. Præſulum Regienſium*. Alius ibidem Epiſcopus, ſeculô 13. Alius, Faventiî ſucceſſor, A. C. 400. Homiliarum auctor, quæ ab aliis Euſebio Emiſſeno tributæ.

MAXIMUS Scaurus, centurio prætoriæ cohortis, in ſocietatem conjurationis, per Subrium & Sulpitium contra Neronem, adſcitus, Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 50.

MAXIMUS Taurinenſis, Epiſcopus hujus urbis, in Pedemontio, doctrinâ & pietate inclytus; auctor Homiliarum quarundam A. C. 465. Gennad. *in Catalog. c.* 40. Honoratus Auguſtodun. *libell.* 2. *c.* 40. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 13. *&c.*

MAXIMUS Toloſanus, Epiſcopus hujus urbis, ex viro primariæ in Republ. dignitatis, ſeculô 5. Ei ſucceſſit Agdus. Savaro *not. in Sidon. Apollin. l.* 4. *c.* 24. Catel. *Hiſt. Toloſ.*

MAXIMUS Tyrius, Philoſophus Platonicus M. Antonini præceptor. Romam venit A. C. 146. ubi ab Apollonio, Ariano, &c. maximi habitus eſt: ipſi etiam Marco Aurelio Imperatori, qui ſæpe auditor ejus eſſe voluit, gratus. Scripſit de Homero, & quæ apud eum antiqua Philoſophia? an rectè Socrates Apologiam detrectaverit? & alias ad genus quæſtiones philoſophicas. Ita *Suidas*, qui eum Romæ uſque ad Commodum Imperatorem vixiſſe perhibet. Ejus 41. diſſertationes, *Coſmus Paccius*, Epiſcopus Florentinus, ſub initium præteriti ſeculi vertit, *Heinſius* verò longè correctiores edidit, notiſque eruditiſſimis illuſtravit. Volaterr. *l.* 7. *Anthr. &c.* Fuit præter hunc *Maximus* Epheſius, Philoſophus & Sophiſta, præceptor Juliani, ob magiam tandem à Valentiniano interfectus, teſte Socrate *l.* 3. *c.* 1. Vide ſuprà. *Maximus* Alexandrinus Philoſophus Cynicus, qui poſteà Epiſcopus Conſtantinopolitanus fuit. Vide ſupra. *Maximus* quoque Ægienſis fuit, qui de Apollonio Tyaneo Pythagorico, nonnulla literis prodidit, geſta ſcil. ab eo Ægis. Vide Philoſtratum *l.* 1. *de vita Apollonii c.* 5.

MAXIMUS, it. *Maximus* Baſſius Valerius, vide *Valerius*.

MAXULA, *Antonin. Maxulla* Plinio *l.* 5. *c.* 4. *Mazula Ptol.* colonia & oppid. Africæ maritimæ Tuneti proximum, inter Carthaginem ad Occidentem & Clupiam ad Ortum, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Carthaginenſi, inde 18. mill. paſſ. in Ortum diſtans, nunc *Marſa*, *Ferrar.*

MAYENSIS Comitatus *Mayo Countie*, regiuncula Connaciæ, in Hibernia. Ibi caſtrum, *Mayo* præcipuum, in ora littorali.

MAYLLES, fil. Æneæ, ex Lavinia. Apollodorus, *in Exxcerpt.*

MAZACA Cæſarea, urbs Cappadociæ, ſub monte Argæo, quæ nunc *Tiſaria*, teſte *Nigrô*. Malè ab *Euſebio* & *Ruſo* Mazaram vocari, monuit Philander *ad Vitruvium*. *Baudrando*, verſus Armeniam minorem & Melam fluvium, 10. mill. paſſ. à Sebaſtia in Meridiem, 70. à Tyana in Ciciam 160. à Melitente urbe, & Euphrate in Occidentem.

MAZACÆ, Sarmatiæ Aſiaticæ populi. Plin. *l.* 6. *c.* 7.

MAZACES, ſeu MAZÆI, populi Illyrici, verſus Savum, in Septentrionem, & Japodes, ſub quibus fuêre, ubi nunc pars Croatiæ, verſus Unam amnem.

MAZACES, præſidii Perſici Memphi dux, qui palantes & incautos Græcos urbe erumpens ad unum omnes, cum ipſo duce Amynta, occidit, Curt. *l.* 4. *c.* 1. Vide *Aſtaces*.

MAZACYLA, Marmaricæ urbs, *Ptol.*

MAZÆUM, civitas Bithyniæ, *Steph.*

MAZÆUS, Ciliciæ, ſub Artaxerxe Ocho, Satrapes, *Diodor Sic. l.* 16.

MAZÆUS, Babyloniæ Prætor & Darii gener: Alexandro procedenti Babylonem, cum adultis liberis ſupplex occurrit, urbem ſeque dedens, Curt. *l.* 5. *c.* 1. Ob id à Rege, ſatrapiâ Babyloniæ donatus eſt, *Ibid.*

MAZAGANUM, vulgò MAZAGAN, urbs Ducalæ, in regno Marrochio cum portu, in ora Oceani Atlantici, & arce munita, prope oſtia Ommirabihi fluv. Sub Portugalliæ Rege.

MAZANÆ, Paleſtinæ urbs, *Steph.*

MAZANDARANUM, vulgò MAZANDARAN, urbs Perſiæ, caput regni cognominis verſus oram Auſtralem maris Caſpii, ubi alias pars Hyrcaniæ Orientalior. *Ad. Olearius.* Vide P. de Valle *Itiner.*

MAZARA, ſeu UM, vulgò *Mazara*, urbs Siciliæ, cum portu capaciſſimo, ſatis munita; media fere inter Thermas & Lilybæum, 30. mill. paſſ. à Drepano in Auſtrum, 55. ab Agrigento in Occaſum. Hinc pars Occidentalis Siciliæ *Val di Mazara*; eſtque una ex tribus Siciliæ provinciis.

MAZARA, Siciliæ fluv. *Diodoro.* Caſtellum item Selinuntiorum, *Steph.* & Armeniæ majoris urbs, *Ptol.*

MAZARES, Medorum Satrapes fuit, qui Prienenſes in Cyri ditionem redegit. Herodot. *l.* 1.

MAZARINUS Julius, è Siciliâ oriundus, propriâ induſtriâ ad purpuram & *primi*, ut vocant, in Gallia *Miniſtri Status* culmen emerſit. Ingeniô ſubtili, & morarum patiente, Reipubl. ſic conſuluit, ut ſuam rem non negligeret: Humanitate & rerum inprimis ſucceſſu inclytus. Quamvis enim Galliam exul relinquere coactus eſt, A. C. 1651. Principes tamen vindices nactus, ipſam Reginam in partibus habuit, unde cum gloriâ dignitati redditus, pace inter Regem ſuum Hiſpanumque, nuptiiſque auſpicatiſſimis, Pacis pignore, A. C. 1660. conciliatis, paulo poſt obiit, die nempe 27. Febr. A. C. 1661. cujus mortem quàm ægrè Rex tulerit, teſtantur literæ ejus ad Hiſpaniæ Regem datæ, quas vide in Diar. Europ. *Cont. V. p.* 510. Ejuſdem Teſtamentum, ampliſſimarum ejus opum teſtem, habes *ibid. p.* 411. *& ſeqq.* De rebus ejus geſtis vide *Miniſterium* Richelii & *Mazarini*.

MAZARIS, Siciliæ urbs, *Antonin.*

MAZAX, Africæ populus, in torquendis miſſilibus non inferior Medis. Lucan. *l.* 4. *v.* 680.

——— Æmathiuſque ſagittas
Medorum, tremulum cum torſit miſſile Mazax.

Claudian. *l.* 1. *de Laudib. Stilicon.*

——— Parvulus projectat miſſile Mazax.

MAZER & MAZERINUS, vide ſuprà *Madrinus* & infrà, ubi de *Murrhinis* poculis.

MAZERAS, Hyrcaniæ fluv. in mare Caſpium influens, Plin. *l.* 6. *c.* 16. Plutarch. *l.* 6. *c.* 78.

MAZENUS, Cyri regis miles, *Herodot.*

MAZIPPA, Maurorum dux, qui, cum Tacfarinate diviſo exercitu, leves copias accepit, ut incendia & cædes & terrorem circumferret. Vixit Tiberii Principatu.

MAZIRA, vulgò MAZIRA. Inſul. Aſiæ oblonga, in ora Felicis Arabiæ, alias *Organa*, 160. mill. paſſ. à Corodamo promuntorio in Occaſum, 140. à Maſcata urbe in Meridiem.

MAZOLENUS Marius, vide *Marius*. It. *Sylveſter*.

MAZORANI, populi Ariæ, in Parthiæ & Carmaniæ confinio, *Ptol.* *Maodugáni* in *MS.* Seldeni.

MAZOVIA, vel MUZOVIA, tractus Polocenſis in regno Poloniæ, nomen à Maſlao ſeu Maſoſz Pocillatore Miecziſlai Regis, qui interregni tempore, illum rapuit, nacta eſt, A. C. 1040. tandem à ſuis ſuſpenſus. Hanc cum Cujavia poſteà Leſcus Albus tenuit, fil. Boleſlai Criſpi, qui fratri Uladiſlao Regi pulſo ſucceſſerat. Horum frater quintus Caſimirus, poſtea Rex, Poloniæ ſeu *Mazoviana* familiæ auctor, obiit A. C. 1194. Pater Leſci & Conradi, quorum ille cum Cujavia *Mazoviam* Conrado fratri minori conceſſit, A. C. 1205. ad quam contra Pruſſos defendendam, Crucigeros evocavit, iis Culmenſi tractu, & quidquid inter Viſtulam ac Druentium fluv. traditô. Filii ejus A. C. 1247. extincti, Caſimirus rami Lencinienſis, & Ziemovitus rami *Mazoviæ* auctores extitêre. Hunc frater Siradienſi principatu ſpoliavit: Inter ejus filios Conradus adverſus Boleſlaum Calvum & poſteà Leſcum nigrum conſobrinum ſuum, regnum vendicaturus fruſtra fuit. Eum enim à rebellibus ſubditis contra ſe Regem electum, ad Rabam fluv. Ludovici Ungari auxiliis nixus ſuperavit Leſcus Niger, A. C. 1285. Alter fil. Boleſlaus ſtemma propagavit, quod aliquoties in diverſos ramos, in Ziemoviti inprimis, qui Mazoviam A. C. 1355. Regi Caſimiro obnoxiam fecit, in Warſovianum vel Cirnenſem, & Plocenſem ſeu Ravenſem, abiit. Warſoviana linea in Johanne & Staniſlao A. C. 1526. extincta eſt, ſicque omnis in Polonia Piaſteus ſanguis defecit; poſtquam Plocenſis A. C. 1462. in Ziemovito & Uladiſlao, jamque prius Ziemoviti ramus, deſiiſſet. Ita Johannes Albertus Rex, mortuô Januſſiô Mazoviæ duce, tractum Polocenſem & Mazoviam regno univit, (Conradoque demortui Ducis fratri, cujus filii Johan. & Staniſlaus præfati, Czirnienſem dominatum viciſſim conceſſit, A. C. 1501.) nec Regi Sigiſmundo conceſſum, ut eam uxori dotalitiam faceret. Vide Martin. Cromerum, *Hiſtor. Polon. à l.* 7. *uſque ad l.* 30. Spenerum *in famil. Piaſtea.*

MAZUA, vulgò quoque *Mazua*, Inſul. in ora Barnagaſſi, antea ſub Abyſſinis, nunc Turcici juris ab A. C. 1557. Aliâs *Macaria*. Vide ibi.

MAZULA, Africæ propriæ urbs, *Mazula*. *Ptolem.* Plin. *l.* 5. *c.* 4. *Antonin.* nunc *Marſa*. *Morerio* urbs Ægypti interioris, Gall. *Mazoure*, ubi Ludovicus IX. A. C. 1250. victus captuſque eſt.

MAZUR, apud Arabes, *avis eſt benedicta, in Oceano Occidentali, quam, qui navigant, pro auſpicata habent, quia ova ponit ad littus mari tranquillô. Proinde cùm ova illius vident, mare placidum eſſe colligunt; Damir*, ex aliquo Mirabilium conſarcinatore, quem non nominat: quæ ex alcyonis hiſtoria detorta videntur. Sed quæ ibidem idem addit, unde petita ſint, ignotum: *Venit hæc ipſa avis, cùm ad locum periculoſum aut belluam noxiam navis accedit, & coram vectoribus modò ſurſum, modò deorſum volitat, quaſi periculi eos moneret, donec re deprehenſâ nautæ recedant.* Vide S. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 6. *c.* 15. *ubi de Animalibus Arabum fabuloſis.*

MAZUZÆ, ſchedæ erant, quæ periodis è Deuteronomio binis inſcriptæ, poſtibus ex Lege, apud Hebræos, affigi ſolebant. Et quidem, in Lege Militari, Deuter. *c.* 20. *v.* 5. cùm in bellum arbitrarium exeundum eſſet; Sacerdos *unctus in bellum* & delectûs copiarum Miniſtri, omnibus, qui in procinctu eſſent, reliquiſque proclamabant, *Vir ille qui ædificavit domum novam* ולא חנכו *nai in* [illegible] *& nondum dedicavit eam, vadat & redeat in domum ſuam, ne fortè moriatur in bello, & vir alter dedicet illam.* Quam de novæ domus extructæ dedicatione Legem Targum Unielidis ſic concipit: *Quis eſt vir, qui ædificavit domum novam, & non fixit in ea poſtes, ad fundandam ipſam? eat & revertatur in domum ſuam, ne occaſionem præbeat illi peccatum, ut interficiatur in bello, & vir alter fundet eam.* Ubi quod de poſtibus figendis, atque ita domo fundanda, paulo obſcurius eſt. Qui ædificaverit, fixit, fortè, poſtes. Sed alia omnino Paraphraſtæ mens. Poſtem quidem Chaldaicè τὸ אמזוזא ab Hebræo מזוזה denotare certum eſt. Atque ita uſurpatur, in præcepto, de verbis legis aliquot poſtibus portiſque inſcribendis, Deuteron. *cap.* 6. *verſ.* 9. & *cap.* 11. *verſ.* 20. וכתבתם על מזוזות (*Mezuzoth*) ביתך ובשעריך *Et ſcribes ea ſuper poſtes domus tuæ & in portis tuis.* Jam verò & Chaldaicè & Rabbinicè, voces illæ, à poſte & portis ipſis, translatæ ſunt, ad ſignificandum itidem membranas ſeu ſchedas ipſis artificioſè ex Lege inſcribendas. Adeoque *affigere Mezuzam* (ſeu membranam ejuſmodi) *in ſoribus portarum*, obvium habetur, apud Talmudicos alibique in

Paraphraſtis Chaldaicis præceptum illud explicantibus. Unde Maimonides, ubi accuratam *Mezuzæ* ſcribendæ convolvendæque rationem tradit, *Halach Tephillim c.* 5. §. 6. & 7. addit, tum aptandam eam eſſe poſtibus oſtiorum, adeò ut *canaliſtulæ ex canna aut ligno aut alia quacunque materia*, impoſita, poſtit clavo aliove ejuſmodi re poſtibus adjungi, & demum ſubjicit, *Et priuſquam eam affigebas* (qui ſic præparârat) *in Poſte ejus, adhibenda erat tunc primum benedictio hæc, Benedictus ſis tu Domine Deus noſter, Rex Mundi, qui ſanctificavit nos præceptis ſuis & præcepit nobis affigere Mezuzam* (ſeu Schedam jam dictam) *Nec benedictio adhibenda erat, in ejuſdem ſcriptione, nam affixio ejus erat ipſum præceptum.* &c. Non vero locus videtur ullus, ... quod in Targum eſt, in notione *fundandi*, ut quidem vertit Cephalerius in MS. cum neceſſariò in ipſa extructione fundaretur domus, ante allocutionem illam in procinctu. Unde *Seldenus* verba illa Targum ſic reddit, *quis eſt vir*, qui ædificavit domum novam & nondum aſſixit in ea *Mezuzam* ſeu *Schedam* illam, ad perficiendam eam (ſeu habitationi, juxta Legem idoneæ nondum aptavit?) &c. In *Mezuzis* verò illis accuratè ſcriptæ fuerunt pericopæ binæ ſacræ, Altera, è Deuteronomii *c.* 6. *verſic.* 4. 5. 6. 7. 8. & 9. ubi præceptum habetur, de ſcriptura poſtibus affigenda; Altera, ex ejuſdem *c.* 11. *verſib.* 13. 14. &c. uſque in 21. ubi tantundem occurrit. Atque ſchedulæ illæ ſic poſtibus affixæ ædibus ita ſ u poſtibus ipſis cedebant, ut conductor ſive qui illas ibi reperiſſet, ſive qui ipſe affixiſſet, cum diſcederet, auferre jure nequiret. Regulariter autem ipſis talia ædificia, præter domos ... *habitationi* aptatas, eaſque cubitorum quatuor minimum ſpatiô quadratas, præceptô de *Mezuzis* neutiquam tenebantur, adeoque nec ſtructura Templi, aut Synagogæ, in quibus habitatio nulla, exceptâ tamen, in Templo, portâ Nicanoris ejuſque interioribus & conclavi ... dicto, quod erat *domus habitationis Pontificis Max. per ſeptiduum ſeparationis ſuæ*, ante feſtum nempe Expiationum, at pie excepti iri cum portis Atriorum, Introituum (in ædes ex diſtantia ducentium) Urbium ac Oppidorum, quoniam receptum erat: *Si fuerint domus præcepto Mezuzarum obligatæ, Introitus ad loca ejuſmodi ſimiliter eſſe obligatos.* Porro affigi ſolebant, ad latus dexterum introeuntis ſique plura eſſent domui oſtia, uniuſcujuſque poſtibus pariter erant affigendæ: ut alia temperamenta ac ſubtilitates perquam numeroſas, quas prolixè exequitur Maimonides tract. *Thephilin Hamezuza*, omittam. Ac in hac ceremonia *Mezuzarum* affigendarum, ipſam novæ domus dedicationem, nullâ temporis ratione habitâ, conſtitiſſe vult *paraphraſis* Jonathanis dicta; de qua ſententia quidquid ſit, certum eſt, non ſine benedictione ſolemni ac ſcheda illa ſacra poſtibus affigenda, dedicationem ipſam ritè perfici potuiſſe; quia ſcil. ſimulac ædes extruebantur, affigenda erat. Poſtea verò res in ſuperſtitionem verſa & *Mezuzis* iſtiuſmodi nimium tribui cœpit. Unde illud *Pſalm.* 121. *v.* 5. *Dominus cuſtos tui, Dominus umbra ſuper manum tuam dexteram* (quod in *Chaldaica paraphraſi Regia, Buxtorfiana, Jajana*, quaſi id ipſum eſt) in *Bombergiana* redditur, *Dominus cuſtodiat te, Dominus obumbrabit tibi, propter Mezuzatha* (ſchedam illam) *quæ affixa eſt ſuper latus dexterum in introitu tuo.* Sic alibi eadem *paraphraſis*, pro eo quod eſt, *læva ejus ſub capite meo & dextera illius amplexabitur me* Cantic. *c.* 8. *v.* 3. ſubſtituit, *Dixit Synagoga Iſraël: Ego electa ſum ſupra omnes populos, quia ego frontalia manui ſiniſtræ meæ & capiti meo, cartulaque* (Mazuza ſeu ſcheda ſæpiùs dicta) *affixa eſt lateri dextero portæ meæ, cujus tertia pars reſpicit thalamum meum, ut non habeant licentiam dæmones ad mihi nocendum*, &c. unde apparet, ſicut phylacteria, ita *Mezuzas* has, procedente tempore in abuſum degeneraſſe, hominum, ad ſuperſtitionem nimium quàm proclivium, culpâ. Et hinc forte Gentilium, in dedicatione Templorum, poſtem oſtii Templi manu ſuâ tenere ſolitorum ritus ortus eſt, cujus luculentum teſtem habemus Ciceronem *Orat. pro Domo ſua* aliosque. Sed hac de re dicemus infrà in voce *Poſtes*, plura autem de *Mezuzis*. Vide apud Joh. Seldenum *de Synedriis Veterum Hebræorum l.* 3. *c.* 13. §. 2. & *c.* 14. §. 5.

MAZYES, Nomades Libyæ, aliis *Maxyes*, & *Machmes*. *Steph.* Aliis *Mazyges*, ſic enim apud Sueton. *in Nerone* legendum *c.* 30. *Nunquam carrucis minus mille feciſſe iter traditur, ſoleis mulorum argenteis, canuſinatis mulionibus, armillatâ & phaleratâ cum Mazycum turba, atque curſorum.* Ex hac enim gente curſores pedites, vult *Licetus*: equites, *Pignorius*, deſumſère olim Romani, quorum velocitatem paſſim concelebrant Auctores. Nam apud Lucan. *l.* 4. *v.* 678. legas:

> ——— *Tum concolor Indo*
> *Maurus, inops Naſamon, miſti Garamante peruſto*
> *Marmaridæ volucres, æquaturuſque ſagittas*
> *Medorum, tremulum quum torſit miſſile,* Mazyx.

Apud Nemeſianum *Cyneget.*

> *Quinque coloratus* Mazyx *deſerta per arva*
> *Pavit.* &c.

Et certè *Curſores* ac *Numidæ* junctim paſſim recenſiti: quorum erat præcurrere & præcedere, ut ex loco Suetonii modò citato, & Seneca patet *Ep.* 123. *Omnes jam ſic peregrinantur, ut illos Numidarum præcurrat equitatus, ut agmen Curſorum antecedat.* Item prænuntiare, ut innuit Appuleius *Metam. l.* 10. & Sueton. *in Nerone c.* 49. Imò & epiſtolas perferre, & quidquid Epiſtolis committebatur. Martial. *l.* 3. *Epigr.* 58. Hos *phaleratos* dixit *ſupra* Sueton. an quia hi vices equorum præberent, quorum proprium ornamentum phaleræ erant? An quia hæc non tam equorum, quàm equitum ornamenta fuêre, in culmine galearum eminentia, cujuſmodi viſitur in apice galeæ curſoris in Lucerna, apud *Licetum*. Sed nec ad ornatum ſolùm, verùm, quia plumatæ erant, ad eorum celeritatem indigitandam, illis datæ ſunt; quo nomine & Mercurio alæ ad pileum antiquitus appoſitæ ſunt. Eidem fini nomina Ventorum ... Curſoribus impoſita legimus, apud Cicer. *l.* 9. *Fam. Ep.* 2. Spartian. *in Ælio c.* 5. &c. Adjectæ inſuper ſunt olim in apice hujus phaleræ plumariæ duo tintinnabula, quibus à longe præpararetur ad curſum non intermittendum Curſor priori ſuccedaneus. Hæc in Scythia poſitos Curſores ad unguium ferre, aſſeverat M. Polus *l.* 2. *c.* 16. quorum locô hodiernis qua cornibus, qui parvis tubis utuntur. *Armillatos* quoque *Mazyges* Neronis facit *Sueton.* & exhibet armillarum talium exemplar, deſcriptum ex antiqua ærea olim inaurata, quam Romæ nactus eſt, Laur. Pignorius *Comm. de Servis.* Addam de pera viatoria Curſorum, in qua portare conſuevêre vel epiſtolas tabellis exaratas papyroque deſcriptas, Sueton. *in Nerone c.* 49. & Martial. *l.* 3. *Epigr.* 58. vel munuſcula, Idem *l.* 3. *Epigr.* 47.

> *Nec ferratus ibat ante carrucam,*
> *Sed tuta fæno Curſor ova portabat.*

Quique non ita feſtinanti curſu vacabant, & longius iter conficere tenebantur, oblonia quoque, panem ac poculum viatorium; ut idem docet Martial. *l.* 14. *Epigr.* 81. Vide Fortun. Licetum *de reconditis Antiqq. incertus*, *l.* 6. *c.* 83. *ubi Lucernam gerens phaleratis Curſoris apud Muſæbos Nobb. Veronenſes exſpectat.*

MAZZABANES, Hieroſolymorum Epiſcopus 31. A. C. 252.

MCISLAVIA, urbs & Palatinatus Poloniæ, in Lithuania. Hic Moſchi Sigiſmundo I. victi, hodie tamen ſub illis eſt. Ad fluv. *Soſa*.

MDPS, in nummis Maximi, Victoris, Arcadii & Honorii, *Mediolani pecunia ſignata*, notat, interprete Car. du Freſne *Diſſertatione de infer. ævi Numiſmatibus.*

M. E. M. in notis antiquis, *manceps eius mancipio*: MENS. *Menſes*: MER. S. *Mercurio ſacrum*: MENS. JAN. *Menſis Januarius*: MA. F. *manifeſtum fecit*: M. H. *malo bono*. MAF. *manifeſtum*: M. *merito*. M. F. *Marci filius*, vel *mala fide*, vel *malè fidus*, vel *malæ fidei*: M. H. E. *mihi heres erit*, &c. ſignificat. Franc. Gouldmannus *Diction. Lat. Angl.*

MEACUM, vulgò *Meaco*, urbs ampla Niphoniæ, in tractu Jetſeno. Antea totius caput & ſedes regia, nunc etiam populoſiſſima, & emporium celeberrimum. Vix 8. mill. paſſ. ab ora ſinus cognominis, 70. ab ora Boreali Japoniæ, 24. à Jendo in Occidentem. Urbs ipſa duplex eſt, *Superior*, ubi palatium Imperatoris planè regium, & *Inferior*, quæ extenditur verſus oram littoralem & portum, ubi arx permunita *Fuximi*. Sed tantùper defecit, ex quo Jendâ regia facta eſt. Vide & *Nabunanga*.

MEARUS, Melæ *l.* 3. *c.* 1. *Mearus Ptol.* fluv. Hiſpaniæ Tarraconenſis in Callaicis. *Rio major*, qui prope Trileucum promontor. in Oceanum Atlanticum ſe exonerat, 10. leuc. à confinio Aſturiæ in Occidentem.

MEATÆ, vide MÆATÆ.

MECADES: Athenienſium princeps, an. ante Urb. Cond. 160.

MECCA, Maximini Senioris, ex Ababa, parens; fuit autem is Gothus, hæc Alana. Vide Capitolin. in *Maximino c.* 1.

MECELIUS Hilarianus, Conſul, cum Pacatiano, An. Urb. Cond. 1094.

MECEUS Brunduſinus, Præfectus annonæ Orientis, ſub Aureliano imperatore, apud Vopiſc. *in Aurelian. c.* 13.

MECHA, vulgò *la Mecque*, Gallis, *la Mecche* Italis, civitas Arabiæ Felicis, quam Saraceni incolunt, Mahumeticæ ſuperſtitionis caput. *Petra* veterib. Bellonio. *l.* 3. *obſerv.* Aliis & meliùs *Marraba*, fuit antiquorum. Juxta fluv. Betium, nunc *Chaibar*, ad radices montium 80. milliar. à mari Rubro in Ortum 200. à Medina Tanalbia in Meridiem, ibi ſepulchrum Mahumetis. Haud pridem ab Arabibus direpta eſt. Huc Caravanæ frequentes inſtituuntur a Mahumetanis. Unde & Scerifus Haſcenes, humili quidem locô natus, ſed homo vafer, qui genus ſuum ad Scirificum Feſſæ Regem referebat, quem Saidus regnô exuerat, poſtquam affectatâ ſanctimoniâ plebem ad ſe traxiſſet, ut filios quoque ei charos redderet, Mecham eos, ad viſendum Mahometis ſepulchrum, miſit: qui reduces, Mahomete Feſſanô Rege victô & occiſô, regnum in ſe tranſtulerunt, A. C. 1507. 1508. 1510. Vide Thuan. *Hiſtor. l.* 7. Et de Caravanis hiſce P. de Valle *Itiner. tom.* 1. ut & Joh. Bapt. de Tavernier *Relation du Serrail.* Vide quoque *infra Methymna Talnabi*; item ubi de *Muſlimis*, & vocibus *Nahar* ac *Serif*.

MECHANICE, ſeu MACHINALIS *ſcientia*, ex Mathematicis & Phyſicis rationibus, efficiendi machinas & organa mirandi effectus, ad vitæ humanæ utilitatem: facilè Artium antiquiſſima eſt, ut ſine qua nec primi Parentes vitam tueri potuêre. Unde Guidiubaldus è Marchionibus Montis *in præfat. Mechanicor.* *Quâcunque* inquit, *neceſſitate Adæ vita degeretur; & quamvis etiam caſu contectis ſtramine, & anguſtis tuguriis ac gurguſtiis cœli defenderet injurias: Sic & in corporis veſtitu, licèt ipſe nihil aliud ſpectaret, niſi ut nives & ventos, ut Solem, ut frigus arceret: quodcunque tamen id fecit, omne* Mechanicum *fuit.* Hujus partes duas facit Politianus *in Panepiſtemone*, videl. *Rationalem*, quæ numerorum, menſurarum, ſiderum naturæque rationibus, perficitur: & *Manuariam* ſive *Chirurgicen*, cui Artes illæ, Ærariâ, Ædificatoria, Materiaria Picturaque adminiculantur. Non enim ſolùm ingenii hæc Ars machinas invenit, quibus mirabilia præſtet, quemadmodum exempli gratiâ vectis beneficiô fieri videmus: ſed cauſas etiam & principia exponit, quibus illa obtingunt, adeoque malè à quibuſdam Philoſophiæ civitate expellitur. Utraque iterum in 5. partes à Pappo *l.* 8. *Collectan.* ſubdividitur. Quarum 1. Ars eſt machinarum, quæ *Mangana* vel *Manganaria*, appellatur. Hæc ingentia pondera, machinis adhibitis, minimô

minimô niſu attollit, & in Templorum ac Fanorum, Murorum, turrium & portarum: Portuum, fororum, porticuum, balineorum, theatrorum, inambulationum & ſimilium: Ædificiorum tandem privatorum extructione, magnum habet uſum. 2. Μηχανοποιητικὴ, facilè aquas antliis attrahit: Rotæ huc aquariæ & tympana pertinent, de quibus Lucretius *l. 5. v. 517.*

Ut fluvios verſare rotas, atque hauſtra videmus.

3. Ὀργανοποιητικὴ, inſtrumenta bello accommoda perficit, quorum plurima Politiano enumerantur *librô citatô*. Hinc Archimedes obſidionem Syracuſanam, hujus artis beneficio in longum tempus protraxiſſe legitur, apud Livium *l. 24. c. 34.* Plut. *in Marcello* & Plin. *l. 7. c. 37.* uſus inter cætera, ſpeculis inprimis uſtoriis, quibus hoſtilem combuſſit claſſem. Quod Anaſtaſii Imperatoris temporibus imitatus Proclus felici eſt ſucceſſu, ut refert Zonaras *Annal. tom. 3. & 4.* Αὐτοματοποιητικὴ, quæ & Θαυματουργικὴ, quod magnam pariat admirationem; Ejus exempla ſunt, ex *Politiano*. *Hydraulica organa, quæque per ſe ventorum flatu reſonant, & quod vas dicaometron vocabant, & quod voces avium variarum exprimit. Et quod indidem merum, mox dilutum vinum, mox aquam calidam, mox frigidam, copioſam tenuemque viciſſim funditat. Et ſiphones extinguendis incendiis, & medicinabiles cucurbitulæ ſine ignis miniſterio cutem prehendentes & pilæ ſponte ſaltantis, & lucerna ſuas ipſa producens ſtuppas, & animal, quod à ſtructore, dum ſecatur in menſa, bibit interim crepituque ſuo quodam & voce ſitientis repræſentat imaginem, &c.* Eodem pertinet Architæ Tarentini columba lignea, quam ille ita ſuſpenderat: ut volaret, occultâ ſpiritus aurâ eam comitante: ad quod exemplum Norimbergæ muſca ferrea, è manibus artificis ſe attollens, convivas omnes circumvolabat, & aquila ad quintum ab urbe lapidem Carolo V. Imperatori obviam eſt facta, atque eum ad portas uſque civitatis comitata. Item ſphæra vitrea Archimedis, motus præferens cœleſtes: qualem & Poſidonius poſtea compoſuit, teſte Cicer. *de Nat. D. l. 2.* Ejuſdem Artis ſunt νευρόσπαστα, de quibus Horat. *l. 2. Sat. 7.*

Duceris, ut nervis alienis mobile lignum;

pleniùs Apulejus *l. de Mundo*: Hydraulicum item Archimedis, Tertulliano *l. de Anima*, prædicatum: Triton, de quo Corn. Severus *in Ætna*; aliaque Muſica id genus organa, qualia deſcribit Claudian. *de Conſul. Manlii Theodori*: Hydraulicum quoque illud Claudii Galli, quô Tibure, in Cardinalis Areſtini hortis, *effecit, ut aquarum levi ac placidô illapſu, ænea avicula motu, voce, cantu, ad noctuæ adventum opportune intermiſſô, ad ejus diſceſſum repetitô opportunius, ita imitarentur veras, ut potius, qui ficta aſſererent, temerarii: quàm qui veras æſtimarent, nimis creduli viderentur,* ut ſcribit Poſſevin. *Bibl. Sel. l. 15. c. 1.* Quales icunculas *Engibata*: ac, ſi cantus avium effingerent, *Merulas* appellat Vitruvius *l. 10. c. 12.* Quinta Σφαιροποιΐα, inſtrumenta ad obſervationes rerum cœleſtium idonea efficit, & in *Gnomonicam* ac *Diopticam* diſpeſcitur. Quarum illa Horologia fabricat, & apud Græcos Auctorem habuit Anaximenem Mileſium, qui *Sciothericum* primus Lacedæmone oſtendit, Olymp. 58. tempore Cyri ac Servii Tullii, circa an. Urb. Cond. 200. ante quem tamen 200. jam annis horologium Sciothericum Regis Achaz, miraculô regredientis umbræ, in ſacris celebratur: Cùm apud Romanos demum Sciotherica haberi cœperint, tempore belli Tarentini ac cum Pyrrho Rege circa Urb. Cond. 478. Iſta nempe Dioptrice, de inſtrumentis agit; quibus lineam Meridianam, polorum elevationes, Æquinoctialis obliquitatem, Solis, Lunæ aliorumque ſiderum ſitus & intervalla, Planetarum congreſſus, Eclipſes & alia hujus generis exquirimus: adeoque Aſtrolabium & radius ad eam pertinent. *Suidas* etiam ex intervallo dimenſionem propugnaculorum, ejus ope, accuratè colligi docet: ſubdens hoc Piſidæ,

Τῇ σῇ διόπτρᾳ ταῦτα πρὸς πολλοῦ βλέπεις:
Multò dioptrà hæc antè proſpicis tuâ, &c.

Plura *de Mechanice*, ejuſque multifario uſu, in Architectura, Arte Nautica, ac Militari, necnon Sellulariis cunctis: de Scriptoribus item *Mechanices*, vide apud Gerh. Joh. Voſſium *l. de Scientiis Mathem. c. 45. & ſeqq.* ut & hic *infrà*. Adde quæ dicemus de *Statice*.

SCRIPTORES MECHANICI GRÆCI AC LATINI.

Archytas Tarentinus, primus *Mechanica*, *Mechanicis* principiis uſus, expoſuit; teſte Diog. Laertiô *in ejus vita*: Claruit autem Platonis ætate.

Ariſtoteles, antiquiſſimus eorum eſt, quorum *Mechanica* adhuc extant.

Æneas Tacticus, circa eadem tempora floruit: cujus habemus Στρατηγικὰ, in Epitomen redacta, à *Cinea Theſſalo*, Pyrrhi Epirotarum Regis conſiliario.

Archimedes 160. annis poſt Ariſtotelem, Olymp. putà 140. *in* Ἰσορροπικῶν libris *Mechanices* cauſas particulares expoſuit.

Athenæus, eidem ætate, Marcello ſua *de Machinis bellicis* dedicavit.

Heronis Alexandrini dein clarum nomen fuit; cujus extant: *Mechanica*, *Automatica*, *Pneumatica*, *Zygus*, & *Poliorcetica*.

Drades poſteà, Cteſibius, Nymphodorus, Philo Byzantius, Diphilus, Charidas, Polyidus, Pyrrhus, Ageſiſtratus, de eadem Arte ſcripſerunt: quorum è Commentariis, ut & *Archyta*, ſuum confecit M. Vitruvius Pollio qui ſub Auguſto floruit.

Sextus dein Jul. Frontinus, poſt *Stratoclem* & *Hermiam*, ſcripſit de Tactica, quæ Homeri temporibus obtinebat.

Ælianus, ad Adrianum Τακτικὰ ſcripſit: Præterea ineditus extat liber ejus *de Urbium obſidione*.

Arrianus Nicomedienſis, circa eadem tempora, *Tactica* ſua Adriano Cæſari & ipſe nuncupavit.

Cl. Ptolomæus, ſub Antoninis, *de Analemmate* ſcripſit.

Jul. Africani, ſub Marco Antonino Elagabalo extant περὶ πολεμικῶν παρασκευῶν, ſeu *Fabricæ militares*.

Pappus, ſub Theodoſio M. eadem de Arte egit.

Urbicius, ſub Anaſtaſio Imperat. *Tactica* Græcè literis & memoriæ mandavit.

Anthemius, patriâ *Trallianus*, Juſtiniani M. ætate, ſcripſit περὶ παραδόξων μηχανημάτων, *de machinis*.

Mauritius Imperator *de re militari*, libris 12. memoriam ſui nominis conſecravit.

Hero Junior ſub Heraclio vixit.

Leo Imperator A. C. 685. & fil. ejus Conſtantinus Porphyrogennetus, A. C. 1012. *Tactica* ſcripſêre, ut taceam Daimachum, Aſclepiodotum, Poſidonium Rhodium, Baſilium Patricium, Diodorum, &c.

Albategnius, Syrus, A. C. 888. de Horologiis quædam edidit.

Joh. Mullerus de Regiomonte, *de Ponderibus & Aquaductibus*, commentarium reliquit, A. C. 1464.

Joh. Stabius Auſtriacus, ſcripſit *Horoſcopion Univerſale &c.* A. C. 1510.

Joh. Jucundus Veronenſis, Vitruvium illuſtravit, A. C. 1518. quemadmodum Ariſtotelis quæſtiones *Mechanicas* Nic. Leonicus Thomæus A. C. 1524.

Georg. Agricola quinque *de Menſuris ac Ponderibus* libros emiſit. A. C. 1533.

Vannocius Biringucius Senenſis, *Pyrotechniam* vulgavit, A. C. 1540. quô etiam *de Architectura* ſcripſit Leo Baptiſta Albertus Florentinus.

Guil. Philander Caſtilioneus *Vitruvium* eruditô Commentariô illuſtravit A. C. 1544.

Nic. Tartalea, multa ad *Mechanicen* pertinentia exaravit, A. C. 1550. etiam *Nauticen* & *Artem Militarem*.

Rich. Recordus, Cambrus, *de Arte faciendi Horologia* ſcripſit, A. C. 1552. In eadem dein Anglia, Leon. Diggs *Tectonicum* conſcripſit A. C. 1556.

Guidus Ubaldus Marchio de Monte, *Mechanicorum* pereruditum librum emiſit, A. C. 1577. agens, *de libra, vecte, trochlea axe in peritrochio, cuneo, & cochlea.*

Chriſt. Clavius octo edidit libros *Gnomonicos* A. C. 1580. &c.

Alexander dein Floravantius Capucinus *Retaborarium* excogitavit. A. C. 1590.

Simon Stevinus Brugenſis, 6. *Staticæ* libros evulgavit A. C. 1595.

Joh. Bapt. Villalpandus eôdem annô, Hier. Pradi in Ezechielem labores continuaturus, *de templi Salomonici fabrica, vaſorum forma, Hebræorum ponderibus, &c.* pluribus egit. Vide reliquos apud Voſſ. *lib. ſuprà laudato.*

MECHANUM, villa in tribu Juda, *Hieronymi* tempore, Eleutheropoli aſcendentibus Æliam, in octavo lapide.

MECHLEMPE, nomen felis, Conſtantini Monomachi Imperatoris Conſtantinopol. uxori tantopere amatæ, ut lautos opiparoſque cibos in aureis vaſis quotidie ei juſſerit apponi; ut refert Tzetzes *Chil. 5. Hiſtor. 12.*

MECHLENBURGUM, Lat. *Megapolis*, inclyta olim Obotritorum Urbs, illuſtriſſimæ Ducum *Mecklinburgenſium* familiæ nomen dedit. Et quidem, cùm latiſſimè olim Vandalorum pateret nomen, in plures civitates diffuſum, ex iis Obotriti terras habitavêre, quas à Megapoli, Germ. *Mechlenburg* vel *Meklinburg*, mutuatô vocabulô, *Megapolitanas* ſeu *Mecklenburgicas* ſecuta ætas nominavit. His, vetuſtiſſimis à ſeculis, uſque ad noſtra tempora, Principes manſêre ex gente ipſorum, nobile Godeſcalci & Buthuis genus; ſui aliquando juris, regiâque dignitate inſignes. Externos pati primùm Carolus M. pòſt Henricus Auceps, Ottonesque, & qui auſpiciis Ottonum regebant, Billingianæ familiæ Duces, coëgere. Sæpius rebellantes à Cæſaribus Ducibuſque in ordinem redacti, poſt Bernardi Saxonis mortem, acriùs erupêre. Cauſa motus, ſuper inſitam genti ferociam, quòd pati ulteriùs tributa aſpernarentur, quæ ſuâpte naturâ gravia acriùs, quàm ut tolerarent barbari, Saxones cogebant. Inde queſtus & lamenta, & poſtquam non ſubveniebatur, remedium ex armis; nihil patientiâ profici cernentibus, niſi ut graviora ex facili tolerantibus imperarentur. Spes ex Germaniæ malis, quam primùm Henrici IV. infantia, inde continua inter hunc Proceresque Imperii bella miſerum in modum afficiebant: Converſis ſic ad civile bellum animis externa ſine cura habituros arbitrabantur. Primum facinus reſumtæ libertatis fuit Godeſcalci Principis cædes, exuta mox religio, Crucone ſeu Critone Duce ſibi delectô, cui cum Godeſcalci filiis acerrimum certamen fuit, ipſô tandem Critone victore. Verùm cùm ipſâ temporis diuturnitate novum hujus imperium convaluiſſe videretur, Henricus minor Godeſcalci fil. exul, quia armis minus valebat, Daniſque & Saxones implorati tardiùs ſubvenirent, conſiliis & aſtu res Obotritas moliri cœpit. Itaque amici paterni, qui inter populares ſupererant, literis atque internunciis, quid factô opus eſſet, moniti, ad omne obſequium promti, plura auſuri, ſi ipſe adventâſſet. Sic compoſitis, quæ tempus ſuadebat, comparatâ ex Danis Sclaviſque militum manu, Aldenburgum (quod *Oldenburgum* aliàs dicitur) expugnat. Inde populationibus pervaſtata, quâ mari adjacebat, Vandalia; & actæ paſſim prædæ, animum, opes, famam addiderant, metuſque omnis ab Henrico in Critonem vertit. Qui cùm partem regionis Henrico permiſiſſet, interimque ei omni ratione inſidias strueret, à Sclavina conjuge, Henrici amore correptâ, proditus, vitam, regnum; conjugem brevi perdidit, quæ omnia in Henrici poteſtatem conceſſêre. Hic proin inſolitâ ferè Majoribus erga Saxoniæ Principes reverentiâ, ad Magnum Saxoniæ Ducem, per affinitatem connexum, profectus, fidem ſacramento promiſit, & hoſtibus victis clarus brevi evaſit, tantâ Imperii magnitudine, ut ſupra Obotritos, Wagiros, Polabos Kycinos, Circipanos atque Lutitios (quo modo tum Oldenburgenſis, Guzkovienſis, Wolgaſtienſis, atque Luſaticæ terræ incolæ appellabantur) etiam Pomeraniam, omnemque, qui inter

Albim & Mare Balthicum Poloniam uſque porrigitur, tractum, divinæ teneret. Non eadem ſilii Zuentepolco, atque Canuto ſolertia proſpera que. qui tutore primùm Canutô Daniæ Rege uſi, poſtea, cùm ipſi præeſſe cœperunt, mutuis diſſidiis periêre, Suinicone quoque Zuentepolci filiô, ultimô Henrici prolapiæ, extinctô. Sic Danus ſucceſſit, ſed hôc demum deletô, perndiſſ Magni filii, Pribiſlaus atque Nicolottus, Buthuli filii, avitum patrimonium receperavêre, ita partiti, ut Pribiſlaus Wagiros atque Polabos (Oldenburgenſes nempe & Raceburgenſes) Nicolottus Obotritos ſive Meckelburgios, acciperet. Quibus cùm diuturna cum Henrico Leone Saxoniæ Duce eſſent bella, extinctô utrôque per varios caſus, Nicolotti filiis, ademptâ Obotritorum regione, Circipanorum & Kycinorum ditio (Gryphiswaldia, Wolgaſtum atque Gutzkovia cum agro) reddita eſt: donec alter horum Pribiſlaus, non aliud ruentis domus remedium, quàm in Saxonum clementia eſſe, animadvertiò, ad obſequii conſtantiam compoſitus receptâ Obotritorum terrâ (Polabis Wagiriſque exceptis) ſincerâ fide Leonem coluit. poſitâ regii honoris memoriâ, Ducis dignatione contentus. A quo tempore, exoleſcente Obotritorum voce, Meckelburgicum nomen invaluiſſe videtur. Imminutam à Saxonibus libertatem, non multo pôſt etiam Dani Regis Canutô Magni filiô, attentavêre; qui inter fratrueles Burevinum, Pribiſlai, & Nicolottum Wartiſlai, filios, arbiter lectus, ita ſententiam dixit, ut, quam utrique parti portionem adjudicaret, Danorum Regum beneficiô poſſiderent: quô tamen nexu non multo pôſt iterum ſunt exemti. Ex eorum poſteris, Joannes atque Albertus, à Carolo IV. Imperatore Principum Imperii ordini adſcripti, A. C. 1348. continuam Principatuum illorum poſſeſſionem ad poſteros tranſmiſêre. Qui, Patrum ætate, Adolphus Fridericus Suerinenſis, & Joannes Albertus Guſtrovienſis fratres, tracti Danorum Regis caſu, cùm excidiſſent, Fridlandicum ſucceſſorem à Ferdinando II. acceperunt: donec armorum Suecicorum operâ in integrum reſtituti ſunt A. C. 1636. &c. Titulus eorum, Duces Meckelburgi (quales primùm audiêre modò dicti Joannes Stargardiæ & Albertus Meckelnburgi Domini) Principes Vandaliæ, Suerini & Raceburgi Comites Suerini, Domini Roſtochii Stargardiæque, de quibus omnibus vide ſuô locô, & hanc in rem plura apud Tobiam Pfannerum de præcipuis Germaniæ Princip. gentib. c. 6. Nec non in Megalopolis.

MECHLINIA, Gallis Malines, pulchra ac nitida civitas, quaſi cor & centrum Brabantiæ obtinere dicitur. Bruxellâ, Lovaniô, & Antverpiâ quatuor milliaribus diſtat, ſitu & opere munita, incredibili aëris puritate gaudet. Habet ædes ſacras quampluri-mas, ſed duas, quæ longè cæteris antecellunt. Deiparæ unam, & alteram D. Rumoldi ornatiſſimam, cum turri, quæ & magnifica eſt, & altitudine ſpectabilis. Optimus eſt hujus Reipubl. ſtatus, nam in eâ Princeps ſuum imperium, Optimates authoritatem, populus ſuam vim, authoritatemque retinet. Eſt hic etiam armamentarium regium incredibili machinarum, tormentorum, armorum, & rerum ad bellum neceſſariarum copiâ inſtructum. Varia quoque opificum hic inveniuntur examina, à quibus ænea conficiuntur tormenta, campanæ, naves, panni, artificioſæ picturæ, & id genus alia, quæ in varias orbis partes, maximè in Hiſpaniam, tranſportantur. Juxta S. Catharinæ portam, quâ Antverpiam itur, amplum monaſterium eſt, muris inſtar oppidi cinctum, in quo aliquoties ſupra mille quadraginta ſunt moniales. A. C. 1546. ex pulvere tormentario à fulgure incenſo, multum labefactata Mechlinia fuit, nunc verò reſtaurata, ſolitâ pulchritudine, & munditie claret. Lloydius. Ob quem ſplendorem & magnificentiam jactatum in Proverb. Mechlinia pulchra, Antverpia dives, Bruxella nobilis: Lovanium ſapiens, Gandavum ingens, Brugæ veteres. Situ egregiô urbs, à fluvio Dyla interluitur, quô maris æſtu augeſcente merces undique in urbem commodè ſubvehuntur, quæ commerciis proin præ multis aliis floret. In ſuburbio S. Alexii monaſterium eſt Virginum ad 1600. è quo his exeundi, ambulandi, alios viſendi, viſenteſque excipiendi, nubendi tandem libertas eſt. Fuit olim ſub dominis peculiaribus, uſque ad A. C. 1336. quô libera facta eſt. Poſtmodùm ad Burgundos, hinc Auſtriacos pervenit, A. C. 1477. Sedes eſt Archiepiſcopatus à Paulo IV. A. C. 1559. fundati: quemadmodum duodecim Canonicorum Collegium A. C. 1000. hîc Norgerus Leodienſis Epiſcopus fundavit: Senatus item regii, à Carolo Burgund. Duce A. C. 1473. inſtituti, locus inſuper Curiæ Equitum aurei velleris. Capta eſt ab Alexandro Farneſio Parmenſi Duce poſt Antverpiæ expugnationem, A. C. 1585. Cæterùm cives ab annuo tributo liberi ſunt, ob fidelem operam Carolo Audaci, in obſidione Novelii, præſtitam. Vide Guicc. deſcript. Belg. Johan. Bapt. Gramæum, Hiſtor. de Malines. Valer. Andream Biblioth. Belg. Havenſium, de erect. nov. Epiſcop. in Belgio. Thuanum & Grotium in Hiſt. &c. Item in voce Machlinia.

MECHMAS, vel MACHMAS, oppid in tribu Ephraim. Nehem. c. 11. v. 31.

MECHNEDEBAI, nomen viri. Eſdr. c. 10. v. 40.

MECHOACANIA, vel MECHOACAN, regio novæ Hiſpaniæ, opulenta, ter quippe in anno fruges mateſcunt. Inter Mexicanam ad Ortum & novam Galitiam ad Occidentem, ſub Hiſpan. Extenſa per 80. leuc. à Septentrione in Meridiem juxta mare Pacificum, ex illa pendent Colima & Zacatula provinc. Ejus urbes ſunt S. Michaelis S. Miguel, S. Philippi, S. Felipe, Conceptionis de Salaya, la Conception de Salaya, Legio Leon, Sinuei ſeu Zamora, Zacatula & Colima. Sed caput eſt Valliſoletum ſeu Mechoacanum, Gall. Valladolid de Mechoacan. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Mexicano, quæ incolis Guayangareo, 47. leuc. Hiſpan. à Mexico in Occaſum, & aliquot leuc. à lacu Mechoacano in Auſtrum, teſte Herrerâ.

MECISTUS, unus ex ſociis Ajacis Telamonii. Hom. Il. 13. Item Triphyliæ oppidum. Steph.

MECOENAS C. Cilnius, eques Rom. Auguſto gratiſſimus, ab Hetruriæ regibus oriundus. Horat. l. 1. carm. Od. 1. & Propert. l. 3. Eleg. 7. cui velut unico ſtudiorum patrono Virgil. Georgica ſua, & Horatius libros Carminum inſcripſit. Delicatum hunc fuiſſe, non ſolum cultu ac moribus, ſed etiam ſtylô commemorant, quare Auguſtus eum frequenter exagitat, ut Cacozelum. Interim taciturnus fuit, nec monere ac reprehendere Auguſtum dubitavit. Vide infra. Urbis cuſtodiæ præpoſitus, velut è ſomnis reſurrecturi belli civilis prævidit & reſtinxit initium, oppreſſô M. Lepidô juvene, formâ, quàm mente meliore. Vellejus Paterc. l. 2. c. 38. Præterea, fuit hic vir provehendis cùm omnium diſciplinarum, tum præſertim poeticæ cultoribus adeò benignus, ut abeo etiam ſtudiorum patroni, qui, in ſublevandâ doctorum hominum egeſtate, ſe munificos præbent, Mecœnates appellantur. Martial. l. 8. Epigr. 56.

Sint Mecœnates, non deerunt, Flacce, Marones.

Idem reperit notas, quibus celeriter ſcribi poſſet, & per Acilium, Aquilamve, libertum publicavit. Ejus mollitiem Seneca philoſophus irridet, & exagitat. Ep. 114. Scribe Mæcenas. Apud Herodianum l. 7. c. 11. legitur Μαικήνας, ut Latinè eſſet Mæcenas: quem tamen in membranis antiquis Μαικήνας eſſe teſtatur vir doctiſſ. Frid. Sylburgius Indice in Hiſt. Rom. ſcriptores Minores, nec aliô à Jul. Capitolino in Maximinis c. 20. & in Gordiano tertio c. 22. nomine appellatur. Scripſit quædam egregia, inprimis Prometheum, Senec. ep. 9. Ad Antonium ab Auguſto auxiliorum cauſâ miſſus; contra Pompejum juniorem negotium feliciter confecit. Agrippâ in contrarium nitente, ſuaſit Auguſto, ut retineret Imperium. Vide utriuſque Orationes excellentiſſimas, apud Dion. in Auguſto. Eundem, magnam vim reorum condemnaturum, in ejus ſinum ſchedâ conjectâ, verbis, Surge carnifex & abi, monuit, ne ſævitiæ notam incurreret: moriturus illum hæredem ſcripſit, licet in uxore ejus Auguſtus peccaverit. Vide Macrob. l. 1. Saturnal. c. 4. Sueton. in Aug. c. 66. 72. 86. Plut. in eodem. Imo de nobili hoc Romano ſingularem librum ſcripſit Meibomius, cui titulus Mæcenas, quem ſis vide, Alterius Mæcenatis meminit Plin. l. 8. c. 6. qui integrum triennium ſilere potuit. Nic. Lloydius.

MECON, urbs Peloponneſi non procul à Corintho, quæ poſteà Sicyon eſt appellata. Strab. l. 8. Item Inſul. parva maris Ægæi, apud Delon, ubi Ajax ſepultus.

MECON, Græcè μήκων, i. e. papaver, media pars conchæ purpureæ, non minus edulis, ac ſpondylus, pars ſumma, inter quam & meconem tinctorius ille fucus & flos purpuræ continetur, Vide infrà Spondylus. Veſtibus quoque utilis, ſi papaveraceæ Veterum veſtes inde arceſſamus, quod Salmaſ. facit, ut infra videbimus ubi de illis.

MECONE, urbs fuit Sicyoniæ regionis, Cæl. Rhodig. l. 12. c. 12.

MECRIDA, uxor Lyſimachi, mater Alexandri. Polyæn. l. 6.

MECULONIUS, pupillus quidam Romanus ditiſſimus. Cicer. pro Flacco.

MECYBERNA, Macedoniæ oppid. in Pallene peninſul. proximum Olyntho, inde 20. ſtad. & Mecybernus ſinus, oppidô adjacens. Plin. l. 4. c. 10. Thermaicus, apud Melam l. 3. c. 3.

MECYRA, Marmaricæ locus in Africa. Antonin.

MEDA, urbs Arabiæ Felicis. Ptol. Item Theſſaliæ, Ferrario.

MEDA, vicus agri Mediolanenſis familiæ Corlorum (an à Curiis Roman?) 12. mill. paſſ. à Mediolano: cum antiquo cœnobio Virginum, ab Haymone & Veremundo Comitibus circa Caroli M. tempora extructo.

De MEDA Johannes, vide Johannes.

MEDABA, urbs Nebathæorum. Steph. Item urbs tribus Ruben. Joſ. c. 13. v. 9. primaria quondam Ammonitarum, in planitie. Ferrario Madaba, Guil. Tyrio Medarom, aliis Medbab, urbs eſt Arabiæ Petrææ in finibus Moabitarum, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Boſtrenſi: Madaba, in libro Machabæorum.

MEDAD, nomen viri ſuper quem requievit Spiritus Dei in caſtris. Num. c. 11. v. 26.

MEDALLIA, apud recentioris ævi Scriptores, in Italia & Gallia, monetæ quævis dici cœperunt, communi & ab omnibus receptâ nomenclaturâ; à metallo nempe, è quo cuſæ. Nemini enim ignotum, antequam cuderentur monetæ, æs & argentum magnitudine ac certô pondere perpenſum pro nummo datum eſſe, neque impreſſam metallo figuram, niſi ut ponderis quantitatem indicaret; ut ait Salmaſ. Sed & Paulus Venetus teſtatur, ſuâ etiamnum ætate, in aliquot Italiæ provinciis, levioribus metalli laminis (quod hodieque inter Indiæ aliquot gentes viget) peracta commercia. Unde Manilius factum metallum quod Græcis ἐπίσημον dicitur, monetas ſignatas vocat, ad infecti ſeu ἀσήμου diſcrimen. l. 5. Aſtron.

Et facti mercator erit per utrumque metalli,
Alterum & alterius ſemper mutabit in uſum.

Maximè verò poſterioribus ſeculis Metallum appellârunt quoſvis nummos, quòd omnis pecunia ſignata tum temporis appenderetur quoque, non numeraretur tantùm, præſertim ſi uſu eſſet detrita, adeò ut pro ſolo metallo, ſeu pro ſola nummi materia acciperetur. Quô factum, ut ipſis interdum nummis inſcripta hæc vox legatur. Servat enim Gazophylacium Galliæ Regis bina numiſmata ærea, in quorum uno, METAL. DEL. M. i. e. Metallum Delmaticum: in altero, quod eſt Trajani, in corona laurea, MET. NOR. i. e. Metallum Noricum, exaratum conſpicitur. Sed & complures proſtant nummuli argentei Caroli M. in quorum altera parte Crux, cum inſcr. CARLUS REX. in altera, in ipſo nummo medio viſitur vox, METALLO. Alius habetur cum Cruce & inſcr. in circulo, METALLO, & in averſo medio, METALLUM. Alii etiam ejuſmodi nummuli Ludovici Pii præferunt in medio, LUDOVVIC. in alterâ parte, Crucem cum inſcr.

inſcr. in circulo, METALLUM. Alius ejuſdem Imperatoris nummulus argenteus, vocem hanc exhibet in media parte aversâ: in altera autem crucem, cum hiſce characteribus in circulo † HLUDUVICUS IMP. Proſtant denique & alii ejuſdem Imperatoris, qui in aversâ ſui parte monetarios typos, ſeu, uti Galli vocant, *Cuneos* binos & totidem marculos habent, cum eadem voce in circulo, METALLUM. Cùm igitur nummi iſti *Metalli* præferrent vocabulum, inde forte accidit, ut quævis moneta hôc nomine vulgò donaretur: ita ut, quemadmodum in ſuis nummis, MONETA, vocem inſcribebant Romani, ita ejuſce ævi Franci inprimis vocem METALLUM adſcriberent. Quæ quidem quibusvis nummis eo magis fuiſſe communis videtur, quòd non æreis duntaxat, ſed & argenteis, aureiſque tribuitur. Legitur enim *Medaille d'aur*, i. e. *Medallia aurea*, in vetere Inſtrumento Vaſconico, apud Marcam *l.* 5. *Hiſtor. Benebarn. c.* 13. *num.* 3. *&c.* Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & *Diſſertat. de Inferioris ævi Numiſmatibus n.* 101. & 102. ubi vocis *Mallia* originem à *Medallis* arceſſendam, addit. vide & ſuprà in hac voce.

MEDAMA, fluv. & urbs Brutiorum in ora Calabriæ ulterioris. Fluvius nomen retinet antiquum, urbe à Saracenis exciſa, ubi nunc *Nicotera*, urbs Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Rhegino. Vi. Voſſ. *ad Melam p.* 168. *Baudrando* nunc eſt *Roſſarno*, vicus Calabriæ ulterioris prope oſtia fluv. cognominis *Metramio* nunc dicti, in ora maris Tyrrheni, vix 4. mill. paſſ. in Meridiem à Nicotera, quæ ex ejus ruinis crevit.

MEDAMNA, apud *Priſcianum*,

Indigenæ populi pro re dixere Medamnam:

eadem eſt cum Μέσσα τῶν ποταμῶν, apud *Dionyſium*.

Τὰς δὲ μεσσατίους Μέσσην ποταμῶν εἴπον;

ineptè pro *Meſopotamia*. Dicendum enim eſſet *Mediamna*: an *Meſamnam* potiùs ſcripſit? Μέσσην namque idem ſignificat, Latinè *Interamnas*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 699.

MEDARDI Fanum, oppid. Galliæ, ubi in cœtum ſacrum impetu factô, multi miſerè tractati, locus incenſus, & Joh. Malo miniſter Euangelii, ægrè periculô ereptus eſt, A. C. 1562. Vide Thuan. *Hiſt. l.* 28. *&* 29. & infrà.

S. MEDARDI Vicus, vulgò *S. Mars*, meliùs *S. Mard*, in Gallia, ad fluv. Loam, qui apud Stampas in Junnam defluit. Item, *Medardi* Monaſterium, apud Auguſtam Sueſſionum, *l'Abbaye de S. Mard lez Soiſſons.* Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

S. MEDARDUS, Noviomenſis, & Gildardus Rothomagenſis Epiſcopi, Fratres uterini doctiſſimi, ut eôdem die nati, ſic eôdem denati ſunt, A. C. 564. In *S. Medardi* cœnobium Ludovicus Pius Imperator à filiis compulſus eſt, A. C. 833. Vide *Ludovicus I. Imperat.*

MEDARDUS Ludovicus, vide *Ludovicus.*

MEDDIN, civitas in tribu Judæ. Joſ. *c.* 15. *v.* 61.

MEDDIX, ſummi magiſtratus nomen erat, apud Oſcos. *Ennius,*

Summus ibi capitur Meddix, occiditur alter.

MEDEA, filia Æetæ Regis Colchorum ex Hypſea, vel ut alii, Idyiâ conjuge, quæ Iaſonem Colchos cum reliquis Argonautis profectum hoſpitiô ſuſcepit. Cumque ejus amore flagraret, vereretúrque ne incolumis non rediret, utpote quæ pericula noſceret, habitâ ſui conjugii ratione, docuit ipſum, quâ ratione æripedes tauros domare, & jugo ſubmittere, draconemque pervigilem ſopire, ac deinde occidere, ejuſque dentes ſulcis immittere, & vellus aureum rapere poſſet. Vide *Iaſon*, & *Abſyrtus*. Naturâ miſericordem & ab immani patris crudelitate abhorrentem fuiſſe ſcribit *Diodorus*. Hæc poſteà cum Iaſone raptô aureô vellere aufugit atque in Theſſaliam Jolchon venit Peliamque regem filiabus ejus per ſpeciem pietatis deceptis interemit: decem ſic annos cum Iaſone concorditer vixit atque ex eo *Didymum*, *Alcymenum Theſſandrum* & *Theſſalum* genuit. Repudiatâ dein *Medeâ* Iaſon Glaucam ſive *Creuſam*, filiam Creontis Corinthiorum regis, uxorem duxit, quam nuptiarum die Medea cum totâ ſimul Creontis regiâ miſſâ coronâ venenis illitâ, vel naphthæ bitumine, ut Plinius *l.* 2. *c.* 105. ait, cremavit: filioſque in mariti ultionem trucidavit omnes, præter Theſſalum, qui fugâ ſalutem ſibi peperit. Tum Iaſon, cùm doloris vim ferre non poſſet, propriâ ſibi manu mortem conſcivit: Medea ad Ægeum Athenarum Regem confugit. Cui nupta *Medum* filium peperit, qui poſtea Mediæ imperavit. Inde expulſa ad partes Aſiæ tranſiens cuidam clariſſimo nupſit regi, ex quo dicunt filium Medum peperiſſe. Poſt mortem, in Elyſiis campis Achilli nupſit. *Ibycus*, *Simonides* & *Apollonius*. Medeam nonnulli non veneficam, ſed prudentem fœminam fuiſſe dixerunt, quæ exercitiis gymnaſticis molles & effœminatos homines, ad integram ſanitatem, traduxerit, & laboribus in locis calidis ſervaverit. Eam ob cauſam fabulæ occaſio data, quaſi homines coquendo in juventutem reſtituerit. Vide Diodor. Sic. *l.* 4. Plut. *in vita Alexandri*, ignem quô Creuſa exuſta eſt, & quem in ſcriniolo, muneris loco, ei Medea miſit, ad naphthæ Babylonicæ vim refert. Medeæ fabulam explicat eruditè Nat. Comes *Mytholog. l.* 6. *c.* 7. *&* 8. Hygin. *Fab.* 25. *Apollodor.* Veneficia ejus, & furores notiſſimi ex Ovid. *l.* 7. *Metam.* item ex Seneca *in Medea.* De Medea ita Horat. *Epod.* 5.

Cur dira barbaræ minus
Venena Medeæ valent.

Ovid. *Ἐρωτοτεχνίας*, *l.* 2.

Non facient ut vivat amor Medeides herbæ.

Tibull. *l.* 1. *Eleg.* 2.

Sola tenere malas Medea dicitur herbas.

Quibus locis moveor, ut errorem ex Propertio tollam, apud quem *l.* 4. *Eleg.* 7. depravatè, ut puto, legitur:

Si te non totum Cilurgios herba tenet.

Repone *Colchidos*, i. e. *Medeæ*. Sic enim frequenter à poëtis appellatur. Horat. *in Epod.* 16.

Neque impudica Colchis intulit pedem.

Ovid. *l.* 2. *Amor. Eleg.* 14. *v.* 28.

Colchida reſperſam puerorum ſanguine culpant.

Statius *l.* 2. *Sylv.* 1. *v.* 141.

Nec fera crudeles Colchis duraſſet in iras.

Val. Flacc. *l.* 7. *v.* 596.

——— *Aliam dehinc turbida Colchis*
Exarmat ———

Nic. Lloydius. Cæterum à Timomacho picta, ſed non abſoluta, omnibus tamen admirationi fuit, non minùs ac Venus Apellis, aliaque à ſummis Artificibus inchoata, uti Plin. teſtatur *l.* 35. *c.* 11. *Illud verò perquam rarum ac memoriâ dignum, etiam ſuprema opera Artificum, imperfectaſque tabulas, ſicut Irin Ariſtidis, Tyndaridas Nicomachi*, Medeam *Timomachi*. *&, quam diximus, Venerem Apellis, in majori admiratione eſſe, quàm perfecta. Quippe in iis lineamenta reliqua, ipſæque cogitationes Artificum ſpectantur: atque in lenocinio commendationis dolor eſt manus, cum id ageret extinctæ.* Pingebat autem eam Timomachus, filios, quos ex Iaſone ſuſceperat, necantem, præ dolore, quòd ſe repudiatâ is Creuſam Creonte genitam duxiſſet. Hanc poſtea, ut & Ajacem ejuſdem Artificis, Cæſar Dictator emit octoginta talentis, teſte eodem Plinio *l.* 7. *c.* 38.

MEDEA, urbs Thraciæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Heracleenſi, apud Cherroneſum, *Midia* vulgò.

MEDELACUS, pagus Lotharingiæ, cum cœnobio, ad Sarram fluv. Vulgò *Meteloch*.

MEDELICUM, Auſtriæ urbs, *Melch* hodie *Lazio*, ad Danubium, inter Lentium ad Occaſum 14. leuc. & Viennam ad Ortum 12.

MEDELLINO, illuſtris in Hiſpania familiæ nomen, vide infrà in *Metallinum*.

MEDELPADIA, vulgò MEDELPAD, provinc. Sueciæ, inter Helſingiam provinc. ad Auſtrum, Angermanniam & Jemptiam ad Boream, & Sinum Botnicum ad Ortum. Ibi caſtra aliquot.

MEDEMBLICUM, urbs Weſtfriſiæ, juxta mare Auſtrinum, cum portu capaci, 2. leuc. ab Enchuſa in Circium, paulo amplius ab Hornia, in Boream; inter Alcmariam in Africum, & Staveram in Cæciam, 4. leuc. Vulgò *Medemblik*.

MEDEMENA, vide MADMENA.

MEDENA, provinc. Eſdr. *c.* 6. *v.* 2. Ebr. *Madai*.

MEDENA, ſic vocatum fuiſſe olim emporium Vectis inſulæ, quod hodie *Newport* vocatur, contra Magnum portum & Hamptonam urbem Angliæ, ſcribit Nevyllius *in Norico*.

MEDENATENSIS Pagus, Audoëno *in vit. S. Eligii l.* 2. *c.* 7. memoratus, nunc *le Melantois*, caput habet Seclinium *Seclin*, collegiô Canonicorum & S. Piatonis martyris reliquiis nobile. Carolus Calvus *in lit. ſuis*, enumerans res ad Monaſterium S. Petri & S. Bavonis, *Ganda ſuper fluvium Schald* ſitum, pertinentes, commemorat in pago *Medelentenſi* villam Solelnum. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MEDENI, Africæ propriæ populi *Ptol.*

MEDEON, urbs Bœotiæ, & alia Phocidis, à *Medeone* filio Pyladis, & Electræ. Eſt & Epiri civitas & vicus. *Steph.*

MEDERIACUM, *Antonin.* pagus Germaniæ inferioris in Geldria apud Moſam fluvium à Venloa urbe 3. leuc. in Boream, *Mierle Simlero*. *Baudrando* fuit oppid. Ubiorum, in ipſo limite Menapiorum. Nunc vicus *Swalm Cluver.* ad rivulum cognominem in Geldria ſuperiore, vix 1. leuc. Germanic. à Ruremunda in Cæciam, paulo amplius à Caſtello Menapiorum in Eurum.

MEDESICASTES, filia Priami notha. Homer. *Il.* ν. *v.* 173.

MEDIA, Aſiæ regio latiſſima & notiſſima, cujus Reges olim percelebres. A Septentrione Hyrcanô mari, ab Occaſu majori Armeniâ, & Aſſyriâ terminata, à Meridie Perſidem, ab Ortu Hyrcaniam habet & Parthiam, quæ Caſpiorum montibus ab ea excluditur. Dicta Media (ut Solino *c.* 20. placet) à *Medo* Medeæ & Ægei filio. Strabo *l.* 11. Mediam in duas partes dividit, in *majorem*, cujus caput eſt *Ecbatana*, & *minorem*, quæ *Atropatia* dicitur. Eſt autem Media, bonâ ſui parte montoſa, & frigida, & ferè tota ſterilis, exceptâ regione, quæ ſub Caſpiis portis in humili & concavo ſolo jacet, quæ opulenta eſt, rerumque omnium neceſſariarum ferax, præterquàm olei. Virg. *Georg. l.* 2. *v.* 136.

Sed neque Medorum ſylva, ditiſſima terra.

Strabo ubi ſuprà, Εὐδαίμων σφόδρα ἐστὶ καὶ παμφόρος. Idem ita regionis hujus divitias rimatur: *Cum magnitudine & opibus regionis concordant ea quæ de tributis traduntur. Nam cùm Cappadoces Perſis quotannis penderent præter argentum, mille, & quingentos equos, mulorum duo millia, ovium quinquaginta millia, duplum ferè horum Medi pendebant.* Conſentiunt quæ Curtius *l.* 5. *c.* 4. latè ſcribit de amne Medo, & quæ Plin. *l.* 37. *c.* 5. de ſmaragdis Medorum. De præſtantia *Mediæ* multa veteres recenſent, ſed nemo meliora Polybio *l.* 10. *c.* 24. & *l.* 5. *c.* 44. In Media campus eſt latiſſimus, quem *Hippobotem* vocant, in quo equorum 50000. millia paſci dicuntur. Regium id armentum eſt. Ex Media primùm allata eſt malus citrea, quæ inde *Medica* dicitur, & ſic à Virg. *Georg. l.* 2. *v.* 125. deſcribitur:

Media fert triſtes ſuccos, tardumque ſaporem
Felicis mali, quô non præſentius ullum
(Pocula ſi quando ſævæ infecêre novercæ,
Miſcueruntque herbas & non innoxia verba)
Auxilium venit, & membris agit atra venena.

Ipſa ingens arbor, faciemque ſimillima lauro.
Et, ſi non alium late jactaret odorem,
Laurus erat. Folia haud ullis labentia ventis;
Flos apprima tenax: animas, & olentia Medi
Ora fovent illo, & ſenibus medicantur anhelis.

Cedrini nomen vulgo habere tradit *Hardouinus*, & *Bre...ti Caſtalion.* *Bandarabaſſi* fuit, ubi nunc *Sertan*, regio ampla Perſiæ, cum parte Occidentali *Gelan* provinc. & parte Septentrionali *Iè-rack Agemi*, provinc. Quæ nunc ſubſunt Perſis. Altera Media Aſiæ imperium obtinuit. Arbace Medo Niniven, ubi Sardanapalus erat, capiente. Sed & vicisſim Medorum Imperium, Cyaxare mortuo, ad Perſas devolutum eſt. Vide infra. Regia Medorum Ecbatana fuit. Medi deliciis dediti à Syneſio *l. de inſomniis* traduntur. ut *Medica menſa* in proverbium abierit pro exquiſita, & ſumptuoſa. Sumitur & *Menſa Medica*, pro crudeli apud *Athenagoram*. ex eo quod Aſtyages Medorum Rex Harpago conſiliario filium, ejuſdem Harpagi epulandum appoſuit, ut Juſtin. *l. 1. c. 5.* author eſt. Eorum *veſtes* commendat Horat. *l. 2. Carm. Od.* 16.

Otium Medi pharetrâ decori.

Propert. *l. 3. Eleg.* 11.

Nec tua Meda terentur rudo Sagitta.

Lucan. *l. 2. v.* 48.

——— Coniuret in arma
Mundus: Achæmeniis decurrant Medica Suſis
Agmina. ———

Hiſtoria paucis hæc. Medi, à Madai, Japheti filio, olim Aſſyriis ſubjerant, donec Arbaces, Mediæ præfectus, ſub Sardanapalo, jugum excuſſit, Niniveque deſtructa, A. M. 3178. an. 100. ante 1. Olymp. 876. ante Chriſtum Natum. Monarchiam Medorum orſus eſt, quæ ſub 9. Regibus duravit ann. 317. uſque ad Aſtyagen, filium Cyaxaris, nepotem Phraartis, quem Cyrus thronô deturbavit, an. 195. Urb. Cond. ſub initium 5. Olymp. Hic Aſtyages, Harpagi, qui Cyrum ex mandato non interfecerat, filium in fruſta conciſum, patri inter epulas propoſuit. Hinc quibuſdam *Medica menſa*, i. e. cruenta, ut dictum. Vide Herodot *l. 1.* Juſtin. *loc. cit.* *Diodor. Sic.* *Euſeb.* *Jul. Africanum*, *Oroſium*. Scalig. *in Chron.* Petavium *doctr. temp.* Ricciol. *Chron. Reform.* P. de Valle *Itiner tom. 2. & 3.* Quomodo Mediam, Saracenis profligatis, receperit olim Baſilius Imperator Orientis A. C. 1015. vide Zonar. *tom. 3.* Joh. Marshamus verò Eques *Medis* Regum ſeriem, à Dejoce incipit, de Arbace autem à veritate prorſus aliena & cum Sacris Literis repugnantia, ex *Cteſia Diodorum referre*, docet. *Canone Chronico. Sec. XVII.*

MEDIA, vulgò MEATH, provinc. Lageniæ in Hibernia, cujus medium ferè tenet. Quinta pars Hiberniæ quibuſdam dicitur: Eſtque vel Orientalis, *Eaſt-Meath*, Comitatus, cujus caput Trima; vel Occidentalis *Weſt Meath*, Comitatus, cujus caput Molingaria, in confinio Ultoniæ & Connaciæ.

MEDIA Comœdia, vide ſuprà *Comœdia*.

MEDIA Nox, vide infrà *Nox*.

MEDIA Vita, in Concilio Colonienſi A. C. 1310. *can.* 21. apud *Alb. Stadenſem*, Alios, eſt proſa lamentationis, quam fecit Notkerus Balbulus, cùm in *Martinsdoel* pons in loco præcipiti & periculoſiſſimo ædificaretur: *Media vitâ in morte ſumus, quem quærimus adjutorem, niſi te, Domine, qui pro peccatis noſtris juſtè iraſceris.* Canitur autem illa Antiphona, in Eccleſia Romana in Sabbato Dominicæ III. Quadrageſ. in Completorio. Car. du Freſne *Gloſſar.*

MEDIALE, in arboribus propriè à *medulla* diſtinguitur; *mediale* quippe etiam habent, quæ medullâ carent. Sic ſambucus plurimam habet medullam, cornus non habet; in corno tamen *mediale* ineſt, eſtque duriſſimum arboris, Græcè τὸ μέσον τοῦ ξύλου, τὸ μέσον ἀρχὸς & ἐγκάρδιον, item *cor* & *cordia*: in arboribus verò quæ medullam habent, idem *mediale* & *medulla* eſt. Et quidem ad opera inteſtina ac minutiaria, *mediale* tantùm ligni ſumebatur. Unde Vitruvius, *l. 2. c. 9.* *ejecto torulo ex eadem arbore, ad neceſſitas opera comparatur.* Ubi *torulum* vocat, circulum corticeum vel lignum alburnum, quod ambit medullam abietis; & *ejicere torulum ex arbore*, quod *Theophraſtus*, περιαιρεῖν τὰ πρὸς μήτραν. Idem, *Cædi autem ita oportet, ut incidatur arboris craſſitudo, ad mediam medullam & relinquatur, ut per eam exſiccſcat ſtillando ſuccus. Ita qui ineſt in his inutilis liquor, effluens per torulum, non patietur emori in eo ſaniem, nec corrumpi materiei ſanitatem, &c.* Vide Claud. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1034. & ſuprà, ubi de opere *Inteſtino*.

MEDIANA, Oſrhoenæ regionis urbs. *Lib. Notit.* Suburbium Neſſi, urbis Myſiæ ſuperioris ſeu Dardaniæ, ab ea 3. mill. paſſ. *Ferrar.*

MEDIANA Dominica, in Eccleſia Romana Theophilo Raynaudo eſt quarta Quadrageſimæ; aliis eadem cùm illa, quæ *ad Sitientes* dicitur, uti colligunt ex Gelaſii Pontif *Ep. 1. c.* 13. & *Ordine Romano* ubi lectiones Prophetæ Jeremiæ diſponuntur in *Dominica Mediana*, quæ reperiuntur in Dominica Paſſionis, in primo nocturno. Idem ex Ivone Carnotenſi *Ep.* 63. habetur: *Apoſtolica inſtitutio & paterni Canones habent, ut non ſiat Levitica vel Sacerdotalis ordinatio, niſi jejuniô quarti menſis ſeptimi & decimi, aut initiô quadrageſimæ, vel ſabbatô medianæ.* Fuit autem ſic appellata, quia in ejuſdem lectione fit mentio Lunæ quartæ decimæ & decimæ quintæ, quæ Lunaris periodi medietates ſunt. Vide Dominicum & Carolum Macros *in Hierolexico*, in voce *Dominica*.

MEDIAS, Athenis quidam, cognomento *Coturnix*, ob intentum ejus volucris aucupium. Vide Ariſtoph. Scholia *in Aves p.* 602. E.

MEDIAS, Sceptios, quæ eſt Myſiæ minoris urbs, tyrannus, qui cum Maniæ Zenidis Dardaniarum urbium principis uxoris filiam in uxorem duxiſſet & fidelis ob affinitatem haberetur, clam ad ſocrum ingreſſus, eam conſtrit, cupiditate occupandæ ditionis. Sed à Dercyllide mercedem immanitatis tulit. Nam hic ad colloquium tyrannum evocavit, datô juramentô, ipſum ſtatim remiſſum iri. Itaque proceſſit tyrannus. Dercyllidas portas aperiri juſſit: Si minus, ſe mortem ei illaturum. Poſtquam verò metu victus aperuiſſet: Nunc, inquit, in urbem te dimitto, hoc enim juravi: verùm etiam cum exercitu meo ingredior. Vide Xenophontem *l. 3. Hellenicor.* & Polyæn. *l. 2.* ubi vitioſe extat *Ianeſias*. Nomen integrum extat *l. 8. p.* 635.

MEDIASTINI, dicti ſunt apud Romanos, qui nulli certo miniſterio deſervientes, atque nec inter ordinarios, nec inter vicarios certam quandam Servorum differentiam conſtituentes, locum pene infimum ſervitutis tenebant. *ſordidiſſimis opera* Senecæ vocati. Quamvis aliter Porphyrio *l. 15. §. 44. ff. de injur.* & Acron, in hunc Horatii *verſum*, *l. 1. Ep.* 14.

Tu Mediaſtinus tacita prece rura petebas;

Ubi *Mediaſtinum* accipiunt mediæ civitatis incolam, & in balneatoris officio intelligi poſſe *Mediaſtinum* putant, ſicut & *Priſcianus*, quòd *in medio* balnei *ſtare* ſoleant. *Reſtinet Nonius Mediaſtinos* pro balneatoribus, itemque pro miniſtris & curatoribus ædium accipit, quòd *in medio ſtent*, ut miniſtrent omnibus: ſicut in navibus *Meſonauta*. At in agro *Mediaſtini* ſunt, qui abjectiſſima quæque munia inter ſervos obeunt, vide Ulpianum *L. citatâ*, & *l. ult. ff. de oper ſervor.* Cicer. *in Catil.* Columellam *de R. R. l. 1. c. 9.* Tit. Popmam *de operis Servorum*: ubi inter *Mediaſtinos* vult referri, *Hoſtiarios*, *Scoparios*, *Penicules*, *Unctores*, *Focarios*, *Fornacarios*, *Balneatores & his ſimiles.* Laur. Pignorio *l. de Servis Mediaſtini*, fuère *Aliptæ* & *Unctores*, miniſtri balneares. Nam, quos Juvenal. cecinit *Sat. 7. v.* 4. de Poetis eò deſperationis actis, ut

Balneolum Gabiis, Romæ conducere furnos
Tentarent,

Veteres gloſſæ de *Mediaſtinis* & Piſtoribus interpretantur. Plin. *l. 29. c. 1.* *Nec fuit poſtea quæſtûs modus: quoniam Prodicus Selymbria natus, diſcipulus ejus, inſtituens quam vocant Iatraleipticen, reunctoribus quoque Medicorum & Mediaſtinis vectigal invenit.* Hinc *vetus Inſcr.* Romæ. *Diis. Manibus. S. Tito. Haveo. Olimo. Servo. & Procurat. Balnei. T. Flavi. Aucuti. Mediaſtinus.* Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis.*

MEDIATORES, Græcis Μεσάζοντες, dicebantur in Aulâ Conſtantinopolit. qui rebus gerendis in Palatio præerant, ſeu, quibus veluti ſequeſtris Principes res ſuas peragebant, *Miniſtri Aulæ* Mamertino *in Panegyr. Rerum Miniſtri*, Manilio, *l.* 5. Meminit eorum Nicetas *in Manuele l. 1. n. 3.* & Cantacuzenus *l. 3. c. 15.* & *l. 4. c.* 19. Summus verò rerum Miniſter Μέγας Μεσάζων dicebatur, dignitas in Palatio ſumma, cui Ducas *Veſiriorum* Turcicorum dignitatem comparat, *capp.* 21. 22. & 28. Apud Bavaros, dicebantur *Mediatores*, quibus, veluti *mediis*, bona Laicorum, quæ ab iis comparare ex Legibus non licebat, ad Monaſterii uſus, iiſdem per imaginariam donationem eadem concedentibus, ſibi Monachi comparabant; quæ acquirendi ratio per Monaſteria, *Delegatio* appellabatur, uti pluribus in *Gloſſario* docet Car. du Freſne. Vide quoque ſuprà *Admezatores*, & infrà *Meſites*, it. *Sequeſter*.

MEDICA, ſeu *Perſica Avis*, infrà *Pavo*.

MEDICA, Propontidis Inſul. ex Conſtit. Emmanuelis Comneni.

MEDICA Herba, vide ſuprà *Herba Medica*.

MEDICA Veſtis, vide infrà *Veſtis Medica*.

MEDICÆ Gallinæ, maximè olim expetebantur ad ſeminium, utpote generis excellentis & magnitudinis haud vulgaris. *Athenæus*, καὶ οἱ Περσικοὶ ἀλεκτρυόνες, *Et Perſici galli*: unde Περσικὸς ὄρνις, *Perſica avis* abſolute, gallus *Heſychio*. Ariſtophani Μῆδος ὄρνις, *Medica Avis*, in *Avibus* dicitur, & Scholiaſtes ejus, Μηδικὸς, *Medica*. Neque tantùm, qui *Medici* generis erant, ſed etiam gallum gallinaceum abſolutè, Περσικὸν ὄρνιθα & Μῆδον appellabant, à tiara ſeu criſta recta, quàm capite gerit. Idem Interpres, Μῆδον δὲ τὸν ἀλεκτρυόνα λέγει, Μῆδος γὰρ λέγεται ὄρνις ὁ Περσικός, ἐστὶ ἄλκιμος καὶ μάχιμος &c. Sed & præſtantiſſimi in eo genere *Medici* ſive Perſici: quibus è locis gallinæ allatæ vel ex eo termino propagatæ *Melicæ*, pro *Medicæ*, veterib. Romanis dictæ ſunt, ut Varro teſtatur *l. 3. RR. c.* 9. Has cum noſtris Indicis, quas antiqui vocarunt *Meleagridas*, malè confundunt quidam. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 871.

MEDICAMENTARII, *Plinio* dicuntur, qui *medicamenta* componebant, à quibus ea emebant Medici. Medici enim olim à Seplaſiariis medicamenta ſibi comparabant, utpote apud quos omnis ſarcina ſua proſtaret. Inde emebant Medici, quorum munus tum fuit, non ſolùm præſcribere remedia, ſed etiam manu facere. Emplaſtra tamen & collyria jam facta plerique à pharmacopolis mercabantur. Quod conqueritur Plin. *l. 34. c.* 11. *Atque hæc omnia Medici (quod pace eorum dixiſſe liceat) ignorant; pars major & nominibus: in tantum à conficiendis medicaminibus abſunt, quod eſſe proprium Medicinæ ſolebat. Nunc quoties incidêre in libellos, componere ex his volentes aliqua, hoc eſt impendiô miſerorum experiri commentaria, credunt Seplaſiæ, ea omnibus quidem fraudibus corrumpenti, factaque jampridem emplaſtra & collyria mercantur, tabeſque mercium. Fraus Seplaſiæ ſic exteritur.* Cùm nempe veras & ſinceras merces emere poſſent, è ſtolo Alexandrino. *Marcellus.*

Et quidquid confert Medicis Lagea Catapla.

Unde videmus, non hodie atque heri cœpiſſe Medicos à conficiendis medicaminibus abſtinere, quod antiquiſſimis tamen temporibus Medicinæ munus fuit. Atque hi, à quibus poſtmodum jam facta medicamenta emebant, *Medicamentarii*, ut dictum, vocati ſunt:

id, quod extremis Græciæ temporibus paſſim obtinuit. Olympiod. *in Gorgiam Plat.* Ὁ μὲν ἰατρὸς ἐπιτάττει, ὁ δὲ πημεντάριος ἀκολουθεῖ τὰ πρὸς τὸ χρεῖον ἐπιτηδεύων: ubi Πημεντάριον vocat, quem nos hodie *Apothecarium* ſeu *Pharmacopolam*, ex voce infimæ Græciæ πιγμέντον vel πήμεντον. à Latino *pigmentum*, quod non ſolùm aromaticas & exoticas omnes ſpecies, quæ condimentis inſerviunt; ſed etiam omne genus herbarum ac ſeminum condimentariorum, deſignabant ſequiori ævô: cùm Plinii tempore de coloribus tantùm poneretur &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1051.

MEDICCARA, Africæ propriæ oppid. *Ptol.*

MEDICEA Familia, ampliſſimè ſe in Italia diffudit, ſi, qui nomen idem gerunt, ejuſdem etiam ſanguinis haberi debent: nam præter Florentinam domum, Mediolani, Veronæ, Brixiæ, *Medices* vixêre. Inprimis verò in Tuſcia floruerunt & plures ex illis in Florentina libera Republ. principatum geſſêre, antequam Alexandrum nothum exque filia notha Margarita generum Carolus V. Imperator devictæ Urbi Ducem daret. Familiæ conditor fuit Sylveſter *Medices* Mercator prædives & præcipuus Nobilitatis adverſarius: cujus poſteri indies auctis divitiis tandem plus quàm regias ſibi compararunt opes & favore Populi ad ſummam potentiam ac dignitatem emerſerunt. Cujus occaſio Coſmi *Medices* exilium fuit. Hic enim, cùm à factione Nobilium, iniquô judiciô oppreſſus Urbeque pulſus eſſet, alterô ſtatim annô à ſua factione revocatus, Principem Reipubl. ſe, ſed ſalvâ hujus libertate conſtituit, & obſcuram hactenus familiam *Mediceam*, ad illud faſtigium evexit, in quo hodie par magnis Regibus verſatur. Ejus nepos Laurentius eâdem moderatione favoreque Populi, eandem dignitatem tenuit, nequicquam reluctantibus Optimatibus, uſque ad A. C. 1492. quô unà cum eo pax Italiæ ſepulta eſt. Filius poſtea Laurentii Petrus II. cùm, præteritô Magiſtratu, clandeſtinam cum Carolo VIII. Rege Galliæ tranſactionem iniiſſet, A. C. 1494. à Florentinis hoſtis Patriæ judicatus, excidit Principatu: duravitque hæc Populi libertas, uſque ad A. C. 1512. quô *Medices* à Ferdinando Hiſpaniæ Rege reſtituti ſunt. Cùm verò A. C. 1527. Roma à Carolo V. expugnata & ipſe Clemens VII. Pontifex Petri præfati ex fratre nepos captus fuiſſet, Florentini denuò libertatem, auxiliô Gallorum, recuperârunt. Sed, Clemente Imperatori reconciliatô, Florentia *Medicea* familiæ reſtituta eſt, A. C. 1530. Alexanderque *Medices*, à Carolo V. Dux creatus, A. C. 1535. Quô intra biennium ſublatô, ſucceſſit Coſmus. I. hodiernorum Magnorum Tuſciæ Ducum conditor, qui ſummâ prudentiâ Princeps Ducatum ſuum per univerſam latè Hetruriam extendit, & A. C. 1569. à Pio V. Pontifice *Rex*, ſed obtinente Maximilianô II. *Magnus* ab hoc *Dux* tituli permutatione, creatus eſt, à quo tempore *Medices* dici cœpêre *Magni Duces Etruriæ* ſive *Tuſciæ*, ſive *Florentiæ*. Originem hic Coſmus ducit à Juliano *Mediceo*, Laurentii præfati fratre, & Petri I. filio, qui à Pactis occiſus A. C. 1504. ex Catharina filia Galeacii Mariæ Ducis Mediolanenſis, reliquit filium Johannem, qui obiit A. C. 1526. Huic Maria Salviata (filia Jacobi Salviati & Laurentiæ, Laurentiô M. *Mediceô*, Principe Florentinô, genitæ) genuit Coſmum I. Magnum Ducem Hetruriæ defunctum. A. C. 1574. Quô, & Eleonorâ Toletanâ (filiâ Petri Alvari Ducis Toletani, Proregis Neapolitani) extinctâ A. C. 1562. natus Ferdinandus I. obiit A. C. 1609. Pater, ex Chriſtina Lotharingica (filia Caroli Ducis & Claudiæ, Henricô II. Galliæ Rege genitæ) Coſmi II. qui deceſſit A. C. 1620. relictô ex Maria Magdalena Auſtriaca (filia Caroli Archiducis, Ferdinandô I. Imperatore geniti) Ferdinandô II. cui uxor Victoria *de Rovier* ſeu Roborea, hæres Ducatus Urbinatis, utpote filia Friderici Ubaldi Roborei Ducis Urbini ultimi, extincti A. C. 1623. peperit Coſmum (natum ac denatum A. C. 1639) Coſmum III. (natum 1642. & maritum Margaretæ Ludovicæ Aurelianenſis, quæ tamen eô relictô jamdudum in Gallia degit, inſigni palatiô in loco *Montmartre* prope Lutetiam, extructô) & Franciſcum: è quibus Coſmus, Patri haud pridem defunctô ſucceſſit. Vide Phil. Jac. Spenerum *Thc. Part. I. p.* 149.

MEDICEA Sidera, vide infrà *Planetæ*.

MEDICEUS Obeliſcus, inter XIII. illos, qui Romæ ſpectantur, dictus ſic eſt, quòd in Pincianis hortis Mediceorum Principum in Circo Floræ, à Magno Duce Hetruriæ erectus fuerit: hodie in Hortis Salluſtianis conſtitutus eſt Georg. de Sepib. *in Muſeo Kirch. p.* 12.

MEDICI, apud Romanos, olim ſervi tantùm erant, ut teſtantur Sueton. *Neron. c.* 4. & Seneca *de Benef. l.* 3. *c.* 24. qui Domitium Corfinio incluſum, à ſervo priùs, quàm à Cæſare ſervatum ſcribunt. Clariſſimè P. Oroſius *l.* 7. *c.* 3. *Adeò dira Romanos fames conſequuta eſt, ut Cæſar Laniſtarum familias, omneſque peregrinos, ſervorum quoque maximas copias, exceptis* Medicis, *& Præceptoribus trudi Urbe præceperit*: blandô nimirum miniſterio, cui tunc id Auguſtus indulſit & longè pòſt Juſtinianus *l.* 3. *C. com. de Legat. & Leg.* 1. *C. de comm. ſerv. manum*: ut ſupra omnia ſervorum artificia æſtimaret. Claudian. idem docet *lib. de bello Gildon.*

> *Noxia pollicitum domino miſcere venena*
> *Fabricius Regi, nudatâ fraude, remiſit,*
> *Injuſto quem Marte petit, bellumque negavit*
> *Per famuli patrare nefas.*

Medici nempe, ut Liv. oſtendit *l.* 42. *c.* 47. Auguſti tamen ævô, etiam in interiori Principum cultu fuêre. Tacit. *Annal l.* 4. *c.* 3. *Sumitur in conſcientiam Eudemus amicus ac* Medicus *Liviæ*. Vide quoque Senec. *de Benef. l.* 6. *c.* 16. *Medicis* certè aurei annuli uſum primus conceſſit Auguſtus Imperator, cùm antea is ſolis ingenuis, ac Magiſtratibus, concederetur. Inſignivit autem hôc honore Auguſtus Antonium Muſam libertum, quod ejus operâ ex ancipiti morbo convaluiſſet. Dio *l.* 53. Καὶ αὐτὸν μηδὲν, τὸ μηδὲ τῶν ἀναγκαίων ἔτι διοικεῖν, Ἀντώνιος (Voſſ. legit Ἀντώνιος) Μούσας καὶ ψυχρολουσίαις καὶ ψυχροποσίαις ἀνέσωσε. Καὶ διὰ τοῦτο καὶ χρήματα παρά τε τοῦ Αὐγούστου καὶ παρὰ τῆς βουλῆς πολλὰ, καὶ τὸ χρυσοῖς δακτυλίοις (ἀπελεύθερος γὰρ ἦν) χρῆσθαι ἔλαβε, καὶ ἀτέλειαν καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς ὁμοτέχνοις, οὐχ ὅτι τοῖς τότε οὖσιν, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἔπειτα ἐσομένοις, ἐκομίσατο. *Antonius verò Muſa, cùm nihil Auguſtus eorum, quæ maximè ad functionem opus erat, poſſet facere, lavacris frigidis frigidiſque potionibus, ſanitati reſtituit: quam ob rem pecuniæ ei ab Auguſto & Senatu multæ, uſuſque annuli aurei, (libertus enim erat) datus eſt, immunitaſque non ipſi modò, ſed omnibus eandem artem exercentibus, in poſterum quoque tempus conceſſa.* Eadem habet Zonaras *l.* 2. Vide Joh. Kirchmannum *de Annulis c.* 16. &c. Principem *Medicorum* ſeu *Archiatrum* Auguſtorum familia etiam agnovit, quem, ut in antiquo titulo eſt, ipſi vocabant *Superpoſitum Medicorum.* Horum autem alii Chirurgi fuerunt, ſeu *Medici vulnerum*, ut appellat Plinius *l.* 16. *c.* 2. & *Inſcr.* Romæ: *Chreſte. Conſervæ. & Conjugi. Celadus. Antonius. Druſi. Medicus. Chirurg.* Alii Oculârii ſeu ab Oculis, qualis *P. Attius. Atimetus. Aug. Medicus. ab. Ocul.* Clinici aliqui, Chirurgi & Oculârii ſimul, ut Eros ille, qui manumiſſus *P. Decimius. P. L. Eros. Merula.* Scribitur Aſiſii in antiquo titulo, ubi notatur pro libertate dediſſe HS. ꟾↃↃ. Nonnulli defunctorum geſſêre curam, unde Joſephum *ſervos ſuos Medicos, ut Patris defuncti cadaver aromatibus condirent*, præcepiſſe legimus Gen. *c.* 50. *v.* 2. 3. &c. Iſtiuſmodi familiares ſanitatis cauſâ ditiores Romani quique habuêre. Scævola *l.* 41. §. 6. *ff. de fideicom. libert.* Imò & ſingulis ludis ſui erant *Medici*, partim ut valetudinem curarent, partim ut vulnera ſanarent; Unde *ferum quendam in ludo Cæſaris gladiatorem, quum vulnera ejus à Medicis exſiccabantur, ridere ſolitum fuiſſe*, ſcribit A. Gell. *l.* 12. *c.* 5. & *Medici* factionis Venetæ in ludis Circenſibus, mentio conſervatur in hoc marmore: *M. Vipſanio. Fuliani. Teutori. Aurigator M. Vipſanio. Migniani. Vuatori. M. Vipſanio. Quartin. Succondatori. M. Vipſanius. Medicus. factionis. Veneta. Oll. IIII. d. d.* &c. Neque verò *Medicos* tantùm, ſed & *Medicas* fuiſſe in uſu, docet *Inſcr. Secunda. Livillæ. S. Medica.* Et hæ videntur Gynæcia curâſſe & curam adhibuiſſe mulierum paſſionibus, habueruntque miniſtrarum locô Tractatrices, ut Tractatores *Medici*: quô reſpexit Seneca *Ep.* 66. *An potius optem*, inquiens, *ut malaciſſandos articulos exoletis meis porrigam? ut muliercula, aut aliquis in mulierculam ex viro verſus digitulos meos ducat? Quidni ego feliciorem putem Mucium, qui ſic tractavit ignem, quaſi illam manum Tractatori præſtitiſſet.* Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis* & Thom. Dempſterum *Paralipom. in Joh. Roſini Antiq. l.* 2. *c.* 17. Poſtea nobilis Ars ab ingenuis excoli, & ejus periti ſummo in pretio haberi cœperunt: etiam Jureconſultis in Academia Oxonienſi prælati, vi Statuti A. C. 1384. promulgati, quô *Doctores Medicinalis ſententia Juris Civilis Doctoribus præferuntur*, regnante Richardô II. Spelmannus *Gloſſ. Archæol.* Poſtquam ab Auguſto jam jure annuli, & à Valentiniano I. immunitate donati, atque ſalaria iis ex fiſco conſtituta eſſent. Caruit autem *Medicis* Roma ſexcentis annis, quô tempore, ſicut & alibi ante Medicinam conſtitutam factum eſt, ægrotos in forum deportari & prætereuntium de iis ſententiam rogari, moris erat. Apud Athenienſes verò veteri olim Lege cautum fuit. *Ne quis ſervus, neve quæ fœmina artem Medicam diſcito*: Sed cùm Mulieres, quod obſtetrices non haberent, verecundiâ ductæ certatim interirent, Agnodiceque virgo, quæ aſſumtô virili habitu artem didicerat, illis ſubveniſſet, priori Legi hanc alteram ſuffecêre Areopagitæ: *Ingenua fœmina artem Medicam diſcunto*; ſecundùm quam apud Terentium in palliata è Menandro *Andria*, Lesbia obſtetrix quid factô opus ſit, imperat: Namque & apud Romanos id feminarum genus *Medicis* accenſitum, docet Ulpianus *l.* 8. *de omnibus Tribunal.* Qui autem Athenis Medicinam facere publicè vellent *Medici*, à populo, qui eos eligebat, id conſequebantur: Xenoph. Ἀπομνημ. *l.* 4. ſed gratis tales illam facere tenebantur, ut patet ex Ariſtophane *Acharnenſibus*. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Att. l.* 3. *tit.* 8. Nec omittendum, *Medicorum* non alios magis Romæ olim, quam qui è Græcia erant, æſtimatos fuiſſe; quæ cauſa, quòd tum Imperatores ipſi, tum Magnates Romani, non aliis uſi legantur. Vide Jac. Sponium *Itinerar. Græciæ Part.* 3. *p.* 92. ubi Lampſaci repertam *Inſcriptionem*, Cyri Liviæ Druſi Cæſaris Medici memoriam ſervantem, exponit. Vide quoque infrà voce *Vulnus*, ubi de Archagatho, primo Romæ Medico, Peloponnenſi, Romam accito an. Urb. Cond. 535. qui primùm quidem *Vulnerarii* elogium meruit, mox ob ſecandi urendique ſævitiam *Carnificis* convitiô eſt affectus. Apud Iſraelitas, inter Præfecturas viginti quinque Templi, quoque ממנה על החולים *Præfectus ægrotorum*, ſeu *Medicus* erat: *Sacerdotes enim, quoniam in pavimento jugiter ſtabant & carnibus pluribus veſcebantur, nec in hora Miniſterii veſtem, quæ corpus ſcilicet, ut tunica, tegeret, aliam præter unicam, eamque ſimpliciorem, habebant, affligi ſolebant dolore colicô; unde conſtituebatur Præfectus unicus, cujus officium erat eos ſcrutari mederique eorum morbis quibuſcunque. Atque hunc in rebus aſſiduus erat ipſe cum aliis, qui ei ſuberant.* Maimonides *hil. Cele hammikdaſh c.* 7. §. 14. & *ad Miſn. tit. Siklim c.* 5. §. 1. apud Joann. Seldenum *Synedriis veter. Ebræorum l.* 3. *c.* 11. &c. Vide quoque ſuprà, *Archiater*, & infrà *Periodeuta*, it. *Phyſica.*

MEDICORUM VARIÆ SPECIES.

Aſtrologici dicuntur, qui non ſolùm univerſalia in aſtris attendunt, ſed etiam penetralia artis ingreſſi, particularis exquiſitè conſiderant: diſtribuentes XII. Zodiaci ſigna in ſingula hominis membra, & trigonum, tetragonum

numque aſpectum, ſimiliaque ſolicite obſervantes.

Botanici, qui virtutis quæ in herbis eſt periti, harum inprimis ope morbos depellunt. Hanc Medicinam à Chirone, cum in manu vulneratus eſſet, excogitatam, refert Plin. *l.* 7. *c.* 56. & *l.* 25. *c.* 6.

Chirurgi, qui manu operantur, quales jam Homeri ævo Machaon & Podalirius fuêre. Et certè Trojani belli temporib. Chirurgice ſola Medicinæ nomine veniebat: cujus Auctor Chiron Theſſalus fertur, Achillis & Æſculapii præceptor.

Chymici ſeu *Medici* σπαγυρικοὶ, ex Chymiæ documentis principia ſuæ Artis depromentes, materiem novâ ratione præparant ac adminiſtrant. Quam Artem ab Ægyptiis Arabes ſeu Mauri, qui Hiſpaniam occupârunt, accepêre, à quibus ad Europæos pervenit: eamdein diu ſepultam, quaſi ab Orco revocavit Theophraſtus Paracelſus.

Clinici, qui ægros cubantes ἐν κλίνῃ i. e. in lectulo inviſunt ac curant: unde *Clinices* nomen de tota Medicina dici patet. Hujus Auctorem Aſclepium Plut. *l.* 8. *Sympoſiac. c.* 24. Hippocratem Plin. facit. *l.* 29. *c.* 1. Aliqui tamen *Clinicen* vocant, illam Medicinæ famulam Artem, quam aliàs *Μαγειρικὴν* ſeu *Coquinariam* appellant.

Coſmetæ, qui pulchrum exempli gratiâ vultui colorem conciliant, maculas, ſcabritiem & rugas tollunt, capillis colorem mutant, dentes albos reddunt &c. Quam Artem primum docuiſſe ajunt Critonem, diſcipulam Acronis Agrigentini, qui apud Reges Reginaſque *Medici* munus obibat.

Diſſectores ſeu Anatomici, qui corpus humanum diſſecando, in membrorum omnium ſitum naturamque exactè inquirunt: Qualis Herophilus inprimis fuit, Phalaridis æqualis, qui miſſis ſibi è carcere facinoroſis, *ſeptingentos vivos exſecuit, ut naturam ſcrutaretur*. Tertullian. *de Anima c.* 10.

Dogmatici, qui ratione & experientiâ ſubnixi, tum evidentes, tum abditas cauſas conſiderant, ac prætereà partes affectas & earum explorant ſigna. Quæ ſecta maximè in Scholis regnat, *Galeni* Auctore.

Empirici, ſolùm nituntur experientiâ & analogiâ ad ſalubria eligenda, inſalubria fugienda: adeoque obſervationibus particularibus, & præceptis inde extructis utuntur. Qualis *Sextus* fuit ſub Antonino Pio.

Iatraliptæ vocantur, qui unguentis ac perfrictionibus morbis medentur. Verum hæc Ars, quam Prodicus, diſcipulus Æſculapii, inſtituiſſe legitur, apud Plin. *l.* 29. *c.* 1. non tam Medicinæ ſpecies, quam famula eſt.

Magici triplices ſunt: Quidam enim in occultis naturæ indagandis earumque operationibus promovendis ſunt toti: Alii verbis, characteribus & ceremoniis medendi tribuunt efficaciam, quod jam Trojanis temporibus obtinuiſſe, ex *Homero* diſcimus: Nonnulli commerciô cum Spiritibus utuntur, ad exemplum *Plotini*, *Jamblichi* & aliorum Platonicorum. Vide ſuprà in voce *Magia*.

Methodici, qui rationi ſic inſiſtunt, ut contenti ſint theorematis paucis, iſque methodô imperfectâ tractatis.

Muſici.

Oculatii ſeu ab Oculis, qui hujus inprimis membri curam gerunt: Cujus artis inventorem Apollinem facit Plut. *Sympoſ. l.* 8. *c.* 2.

Practici, qui in opere verſantes ſanitatem vel ſecundam conſervant, vel amiſſam reſtituunt. Quæ ars partim *Προφυλακτικὴ*, partim *Θεραπευτικὴ* proin dicitur: & hæc rurſus in Diæteticam, cujus Auctor *Herodicus* ſub Artaxerxe Longimano floruit, Pharmaceuticam ac Chirurgicem ſubdividitur.

Rationales ſeu Logici, qui in morborum cauſas & rationes inquirunt: Cujus Artis principia condidit *Podalirius*, de quo vide Euſtathium *Iliad. λ.* In illa inprimis claruit *Menecrates* Tiberii & Claudii Cæſarum Medicus.

Theoretici, quid ſecundam, quid adverſam valetudinem faciat, indagant: Principia corporis humani & partium ſtructuram, actiones & uſum: res naturales & præternaturales &c. accuratè conſiderant: morborum differentias, cauſas & ſigna tradunt &c. Vide quoque infrà.

Vulnerarii, de quibus vide infrà, voce *Vulnus*.

MEDICINÆ origo, ab experientia; experientiæ occaſio à neceſſitate eſt. Incrementa dedit conſuetudo, quâ antiquis temporibus ægri ſolebant in via exponi, quò rogarent tranſeuntes, eôdemne morbô laboraſſent, & quô pactô eſſent reſtituti. Artem poſteà auxit, quum à morbo liberati, quomodo ſanati forent, conſcribere ac dein ad Sacerdotes deferre inciperent, ut in templi ſacrario remedia deponerentur: quod Ægyptiis in more fuiſſe, teſtis eſt Plin. *l.* 29. *c.* 1. & Galenus *de Compoſit. Medic. l.* 5. Nec ſtructurâ magis, quam remediorum iſtiuſmodi præſtantium copiâ, celebrius fuit templum Epheſinum: ut de aliis nil dicam, contentus attuliſſe hac de re illuſtrem Plinii locum *l.* 29. *c.* 1. *Clara* (Medicina) *Trojanis temporibus, quibus Fama certior, vulnerum tamen duntaxat remediis. Sequentia ejus in nocte denſiſſimâ latuêre uſque ad Peloponneſiacum bellum: tunc eam revocavit in lucem Hippocrates genitus in inſula Coo, inprimis clara ac validâ & Æſculapio dicatâ. Is, cùm fuiſſet mos, liberatos morbis ſcribere in templo ejus Dei, quid auxiliatum eſſet, ut poſtea ſimilitudo proficeret, exſcripſiſſe ea traditur, atque (ut Varro apud nos credit) templo cremato iis inſtituiſſe Medicinam hanc, quæ Clinice vocatur.* Quod ergo Poetæ Apollinem ajunt *Medicinæ* inventorem, Solem intelligunt, à quo herbarum vires, quibus *Medicina* conſtat: Nec alius videtur Pæon, qui ſic ἀπὸ τοῦ παίειν, h. e. *θεραπεύειν mederi, curare* dictus eſt. Quod verò *Æſchylus* Prometheo, alii Ægyptiorum Hermæ ſive Mercurio, nonnulli Iſidi, inventi hujus gloriam eunt adſcriptum, inde eſt, quòd antiquiſſimis temporibus Ægyptiis hæc Ars nota fuit. Namque Athothis, ſecundus Rex primæ Dynaſtiæ Thenitarum & Toſorthros, tertiæ Dynaſtiæ Memphitarum Rex itidem ſecundus, *Medici* inſignes jam fuiſſe leguntur. Ab Ægyptiis ad Græcos Artis notitia pervenit, inter quos, in Arte Chirurgica, à qua *Medicina* cœpit, primus ex *Homero* celebratur *Chiron* Theſſalus, panaceæ inventor, & Achillis atque Æſculapii Præceptor. Quem quâ ſerie reliqui ſecuti ſint, & quibus incrementis *Medicina* ſurrexerit, accuratè exequitur Gerh. Joh. Voſſ. *de Philoſophia capp.* 8. 9. 10. 11. 12. 13. & 14. E quo ſaltem hæc addam, *primum præcepta medendi clariſſimè tradidiſſe*, Hippocratem, teſte Plinio *l.* 26. *c.* 2. atque in Artis formam ſic redegiſſe: cui ſupremum poſtea addidit faſtigium Claudius Galenus, qui ſub Severo Imperatore vixit. Vide Cardanum quoque *ſubtilit. l.* 16. & ſuprà, in voce *Medici*, item *Carneſorum Collegium*; nec non infrà voce *Phyſica*: ubi de more *Medicinam ſumendi potenti Petronio* indigitato hic paſſim, inprimis verbo *Dormire*: nobile exemplum habes apud Suetonium *Veſpaſiano c.* 7. plura apud Janum Wowerium *ad Petronium*.

De MEDICIS Laurentius, vide *Laurentius*.

MEDICUM ſeu Citreum malum, è Perſide vel *Media*, in Græciam ſerò admodum allatum eſt, nec niſi mediæ Comœdiæ Poetarum ævô. Meminitque primus ejus Antiphanes, in *Bœotia*, qui fabulas in ſcena dictavit, poſt Olympiadem 98. Verſus ſic habent.

——— A. ἀλλὰ ταυτὶ λάμβανε
Παρθένε τὰ μῆλα. B. Καλά γε. A. Καλὰ δῆτ' ὦ θεοί.
Νεωστὶ γὰρ τὸ σπέρμα τοῦτ' ἀφιγμένον
Εἰς τὰς Ἀθήνας ἐστὶ παρὰ τοῦ βασιλέως.
B. Παρ' Ἑσπερίδων ᾤμην γε ἦν τῶν Χρυσοφόρων.
A. Φασὶν τὰ χρυσᾶ μῆλα ταῦτ' εἶναι τρία,
Μόν', B. ἓν ὀλίγον τὸ καλόν, ἐστὶ πανταχοῦ
Καὶ τίμιον.

——— A. *Sed hic cape*
Virgo mala. A. *Pulchra omnino.* A. *Pulchra certè ô Dii.*
Nuper enim ſemen hoc advectum
Athenas eſt à Rege magno.
B. *Ab Heſperidibus exiſtimabam, per Auroram.*
A. *Dicunt aurea mala hæc eſſe tria*
Sola. B. *parum eſt, quod pulchrum eſt ubique*
Et pretioſum.

E quibus conſtat, malis Heſperidum hæc mala ſimilia fuiſſe: imò nihil prohibet, eadem fuiſſe, quæ patriâ tantùm ac natali ſolô differrent. Prætereà veriſimile eſt, citreum malum, quod primum vidêre Romani, ab Africa potius ipſis veniſſe, quam è Media vel Perſia. Hæc eſt Ἑσπερὶς vel Ἑσπερίδων μῆλον. Sic *Punicum malum* appellavêre τὴν ῥοιὰν, quòd ab Africa & Pœnis hoc genus primùm acceperint, non à Romanis (de quo vide ſuprà) Huic verò Malo Heſperio vel Heſperidum, *citri* nomen impoſuêre Romani, non Græci; cujus rei fidem præſtat, quod vetuſti Græciæ auctores, qui *Medici mali* meminerunt, nullam citri mentionem faciunt, &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 955. & *ſeqq.*

MEDICUS ſc. *Medicinalis digitus*, vide ſuprà *Digitus*.

MEDICUS Peregrinus, in ſacris ſuis vocatus olim Toxaris eſt, de quô ſuô locô.

MEDIMNI, populi Æthiopiæ. Plin. *l.* 6. *c.* 30.

MEDIMNUS, Græc. *Μέδιμνος*, ex Hebr. מדמן, ex מדה, ex מן i. e. *menſura* & מנה *numerus*, menſura fuit aridorum Attica, capiens ſecundum Budæum *l.* 5. *de Aſſe* duas amphoras: ſecundùm Georg. Agricolam *l.* 2. *de Menſuris* 108. libras menſurales ſeu 48. chœnicas; ſecundùm Anglorum menſuram: *ſeven gallons, a pottle, three ounces, three quarters and an half, and twelve grains*: notata hôc modô *Mε*. Dicitur & *Medimnus*, i. e. *dimidius*, eo quòd quinque modiorum menſura ſit, qui dimidius numerus eſt à perfecto denario. *Iſidor.* At ſex modiorum facit C. Nepos *Attico c.* 2. *Univerſos* Athenienſes) *frumentô donavit; ita ut ſingulis ſex modii tritici darentur, qui modus menſuræ medimnus Athenis appellatur.* *Suidas* quoque & alii. Giſanii liber verò: *ſeptem modios tritici*, nominat. Itaque Alex. ab Alexandro diſtinguit, ut modios quidem 6. Medimnum facere; Athenienſem autem medimnum 7. modiis conſtare dicat, *Genial. Dier. l.* 2. *c.* 10. Et tantum erat, de quo fœminis atque pueris Athenis diſponere licebat: Quod enim pretium excedebat *Medimni* hordei, teſtamento dare legare non poterant, ex lege, cujus meminit *Iſæus* ἐν τῷ περὶ τοῦ Ἀριστάρχου κλήρου. Ubi pro modulo Legiſlatori fuit pauperiorum cenſus. Idem enim eſt, ac ſi dixiſſet, non licere teſtamentô dare legare, quod excedat fœnus annuum cenſus illius, qui teſtamentum ſcribit: Minimus enim cenſus fingitur eſſe Legiſlatori totidem drachmarum, quot eſt minima dos. Fuit autem minima dos drachmarum centum quinquaginta, quarum menſtruum fœnus erant oboli novem, qui per duodecim multiplicati efficiebant obolos 108. ſeu drachmas 18. quibus hordei Medimnus venit. Sam. Petitus *Comment. in LL. Atticas l.* 6. *tit.* 6. Ab eodem menſuræ genere primum τάγμα ſeu ordo civium in prædicta Republ. *Pentacoſiomedimnorum* nomen accepit. Sic autem appellati ſunt, teſte Plut. *in Solone*, οἱ ἐν ξηροῖς ὁμοῦ καὶ ὑγροῖς μέτρα πεντακόσια ποιοῦντες, quòd quingentos *Medimnos* in aridis ſimul liquidiſque conficerent: Hi, utpote ditiſſimi Reipubl. talentum pendere tenebantur; cùm Equites ſemitalentum; Zygitæ, minas decem; Thetæ verò ſeu proletarii nihil conferrent: In quos 4. ordines Athenienſes univerſos Solon diſtinxerat. Vide eundem Petitum *l.* 2. *tit.* 3.

MEDINA, vide METHYMNA.

MEDINA-CELI, vide MEDIOLUM. Item nomen familiæ, in Hiſpania, illuſtris, quæ ramus eſt familiæ *de la Cerda*. In hac enim, cùm Ludovici Comitis de Claro Monte

ꝗ filia Iſabella nupſiſſet Bernardo Gaſtonis Phœbi Foxii Comitis *de Foix* & Dn. *de Bearn* filio naturali; huic Henricus Rex Caſtellæ conceſſit *Medinam Celi*, cum dignitate Comitis A. C. 1371. Ei ſucceſſit filius Gaſto, atque iterum huic Patri Ludovicus: qui, ex minore filio Johanne, Dominos de Turre Quadrata (*Torre quadrata*) ſevit; major Gaſto, Ludovici fuit parens, qui primus *Ducis de Medina Celi & Comitis del Puerto de S. Maria* axiomate inſignitus eſt, ac Johannem genuit, hic Ludovicum I. Marchionem *de Cogolludo*, Gaſtonem & Johannem, Patris in Ducatu ſucceſſores: è quibus ultimus hic ſtemma propagavit, non tam per ſecundo-genitum Sancium Marchionem *de la Laguna*, quàm primo-genitum Johannem, qui ex Johanne Ludovico, prioris matrimonii filio, aliquorum Ducum genitor; ſed alter ejus filius Conſalvus, à Matre cognomen *de Luna* ſortitus, Marchionum *de Ladrada* auctor eſt. Ducum geneſis ſic habet: Ludovicus *de la Cerda*, Dux *de Medina Celi*, ex Catharina Biquia *de Orofeo* ſuſcepit Johannem I. maritum Mariæ *de Silva* & ex ea patrem Johannis II. quô & Johannâ Manuel (filia Sancii *de Merogna*, genitus Johannes III. ex Iſabella Aragonia (filia Antonii *de Aragonia* Dn. *de Montalto*) ſuſcepit Joh. Ludovicum, defunctum A. C. 1607. Hujus ex Antonia Toletana famil. *Davila*, filia Johannes IV. *de la Cerda*, Dux *de Medina Celi* Marchio *de Cogolludo*, genuit Johannem V. ſeu, Antonium Johannem Ludovicum *de la Cerda Henriquez Ribera Portocarrero* Ducem *de Medina Celi* & *Alcala*, maritum Annæ Mariæ Luiſæ *Portocarrero* Ducis Alcalæ (Petrô Gironô Equit. Ord. S. Jacobi & Antoniâ *Portocarrero* & *Cardenas* March. *d'Alcala* genitæ) & ex ea patrem Johannis *de la Cerda Ribera Portocarrero* Ducis *de Medina Celi* & *Alcala*, atque ab uxore Catharina *de Sandoval de Cordona* Ducis Lermæ & Cex: Antoniæ *de la Cerda*. (quæ nupſit Caſparo *de Haro Guzman de la Paz* Duci *de Carpio*) ac ... *de la Cerda* (uxor Joh. Thomæ *Henriquez de Ribera* Admiral. Caſtellæ Ducis *de Medina de Rio ſecco* Comitis *de Melgar*) Phil. Jac. Spenerus *The. Nobil. Europ. Part. II. p.* 39. *& Part. III. p.* 83. Vide *Methymna Celia.*

MEDINA de Rio ſecco, itidem illuſtris in Hiſpania familiæ nomen, quæ Henriciæ, (*Henriquez*) familiæ ramus eſt. Alfonſus enim, major natu fil. Friderici, Patris in Admiralis Caſtellæ officio ſucceſſoris, Comitis *de Melgar* ac *Rueda*, munus Thalaſſiarchæ (quod primus in hac familia obtinuerat Alfonſus *Henriquez*, Friderici Magni Magiſtri ordinis S. Jacobi fil. & præfati Friderici pater) ad poſteros transmiſit; qui etiam nomen *Ducum Medina de Rio ſecco* nacti ſunt, ut ex hac eorum ſerie apparet. Alfonſus Henricius Admiralis Caſtellæ Comes *Melgar*, ex Maria (filia Petri Ferrandi *de Velaſco* Comitis *de Haro*) genuit Fernandum Admir. Caſtell. Ducem *de Medina de Rio ſecco*: quô & Mariâ Gironâ (filiâ Johannis Telleſii Gironi Comitis *de Urenna*) natus Ludovicus I. Dux *de Med. de Rio ſecc.* Admir. Caſtell. uxorem ſibi junxit Annam de *Cabrera*, & *Moncada* (filiam Johannis *de Cabrera* Comitis *de Medica*) è qua genitus Ludovicus II. Dux *de Med. de Rio ſec.* Patri in Conneſtabilis dignitate ſucceſſit, matris inſuper nomine aſſumtô, genuitque Ludovicum III. *Henriquez de Cabrera* Admiralem Caſtellæ Ducem *de Medina de Rio ſec.* ex Anna *de Mendoza* (filia Didaci Hurtadi *de Mendoza* Comitis *de Sald.*) Ludovicus Victoriam Columnam (M. Antoniô Columnâ Duce *de Paliano*, Pr. *de Tagliacozzo* genitam) cum duxiſſet, ſuſcepit ex ea Johannem Alfonſum, maritum Ludovicæ *de Sandoval* & *Roxas* Ducem *de Uzeda* atque ex ea familiæ propagatorem: in quâ Joh. Thomam *Henriquez de Ribera* Admir. Caſtell. Ducem *de Medina de Rio ſecc.* uxorem ex familia Ducum *Medina Celi* ſibi matrimonio junxiſſe, paulo ſuprà vidimus. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Part. I. p.* 134. Nomen familiæ, ab urbe cognomine, quæ Latinè dicitur *Methymna Sicca.*

MEDINA Sidonia, Familiæ alius in eodem Regno celeberrimæ nomen, ab urbe cognomine, Latinis *Methymna Aſidonia* dictæ, Ramus eſt Guzmaniæ ſtirpis & quidem præcipuus, quem condidit Alfonſus Perezius *de Guſman Bono*, Dominus *de S. Lucar de Barrameda*, à Mauris cæſus A. C. 1347. Ejus nepos Johannes Alfonſus, primus Comitis *de Niebla* titulum nactus eſt, & deinceps hujus major fil. (nam à minori Johanne poſthumo etiam Domini *del Cadoſo* orti ſunt) Henricus Johannem Alfonſum primum Ducem *de Medina Sidonia* genuit: à cujus fratre Alfonſo, Domini *de Torralva* & *de Sogena* oriuntur: ſed à filio Henrico (ut reliquorum mentio, licet poſteritate abundârint, in præſens mittatur) propagata eſt Ducalis dignitas, nunc quoque ſuperſtes; cujus ſeries hæc eſt. Henricus *de Guzman*, Dux Medinæ Sidoniæ, ex Leonora *de Mendoza* (filia Peraſani *de Ribera* Comitis *de los Molares*) pater fuit Johannis Ducis; qui, junctâ ſibi Leonorâ *Zuniga*, ſuſcepit Johannem Alfonſum Ducem, maritum Annæ Aragoniæ (filiæ Alfonſi Aragonii Archiepiſcopi Cæſaraugustani, Hiſpan. Rege Ferdinandô Catholicô geniti, ex Anna *de Urrea* ſeu *Gurrea*) & ex ea patrem Johannis Clari Comitem Nieblæ: quô & Leonorâ *de Zuniga* ac *Sotomayor*, genitus Alfonſus Perezius Dux *Medin. Sidon.* ex Anna *de Silva* & *de Mendoza*, reliquit Johannem Emanuelem Dominicum Perezium *de Guzman* Ducem *de Medina Sidon.* cui Johanna Sandovallia (filia Franciſci *de Sandoval* & *Roxas* D. Lermæ) peperit Alfonſum Perezium Comitem Nieblæ: Caſparum Alfonſum Perezium Comitem Nieblæ, pôſt fratrem defunctum; Balthaſarem Melchiorem; Luiſam (uxorem Johannis IV. Portugalliæ Regis magnanimitate & prudentiâ omnes ſui ſexus longè ſupergreſſam, quippe quæ maritum coronam oblatam accipere cunctantem, egregiâ oratione ad Regnum capeſſendum hortata eſt, eoque mortuô, rerum ſummæ magna cum gloria, dum filius adoleſceret, præfuit;) Franciſcam & Catharinam. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Part. II. p.* 47. *& in Indice.*

MEDIOCRITAS, vox minùs Latina, modeſtè de ſe loquentis Velleji Paterculi *l.* 2. *c.* 111. *Habuit in quoque hoc bello mediocritas noſtra ſpecioſi miniſtri locum.* Ubi Bœcclerus, *Ita jam ergo incipiebant loqui, poſtea ejuſmodi formulæ ad ineptias & faſtidium frequentata. Mirari poſſis jam tum, i. e. ſub Tiberio, auſum Valerium Maximum dicere mea parvitas &c.* Minus itaque mirum, quòd eôdem modô de ſe loquuti leguntur antiqui Galliarum Reges. Inter quos Ludovicus Pius apud Anſegiſum *l.* 2. *c.* 2. *Quoniam* inquit, *complacuit divinæ Providentiæ noſtram* mediocritatem *conſtituere.* Sic *Μετριότης* voce in Eccleſia Græca, Patriarchæ & Epiſcopi, de ſe loquentes aut ſcribentes paſſim ſunt uſi. Theodoſius Patriarcha. *Ἠξίωσε τὴν ἡμῶν μετριότητα καὶ ἱερὰν ἀδελφότητα Rogavit* mediocritatem *noſtram & ſanctam fraternitatem.* Epiſcopi Arimini congregati od Conſtantinum Imperat. *Ἀξιοῦμεν τοίνυν ὅπως γαληναίως προσέχῃ τὰ νῦν γράμματα τῆς ἡμετέρας μετριότητος καλῶς ἀναγνωσθῆναι, Rogamus itaque, ut ſerenò vultu has* mediocritatis *noſtræ literas jubeas legi*, apud Athanaſium de *Synodis Tom. I, &c.* Vide Joh. Meurſium *Gloſſar.* & Joh. Caſp. Suicerum *Theſauro Eccl.* voce *μετριότης.*

MEDIOLANENSIS Ducatus, *Ducato di Milano* Italis, *Duché de Milan* Gallis, pars Italiæ in Longobardia, ubi aliàs Inſubres, Provincia eſt fertiliſſima & cultiſſima, tota ferè in planitie ampliſſima. Terminatur à Septentrione Helvetiis & Rhætis, ab Oriente ditione Venetâ & Ducatu Placentinô, à Meridie dominiô Reipublicæ Genuenſis, & ab Occidente partim Montisferrati Ducatu & partim ditione Ducis Sabaudiæ, ſubeſtque Regi Hiſpaniæ. Dicitur aliter *il Milaneſe* ab incolis, ſeu *lo Stato di Milano*, Gallis *le Milanois*; & ejus partes ſeu territoria ſunt Mediolanenſe proprium, *territorio di Milano*, Papienſe, *il Paveſe*, Novarienſe, *il Novareſe*, Comenſe, *il Comaſco*, Laudenſe, *il Lodegiano*, Cremonenſe, *il Cremoneſe*, Dertonenſe, *il Tortoneſe*, Alexandrinum, *l'Aleſſandrino*, Viglebanenſe, *il Vigevanaſco*, & Laumellina tractus, *la Laumellina*. Ibi alias Inſubres & pars Borealis Liguriæ. Ejus partes fuêre etiam Vercellenſis ager & Aſtenſis Comitatus. Sed nunc ſubſunt dominio Ducis Sabaudiæ, & Cremonenſe territorium paret Reipublicæ Venetæ. Vide *Inſubres.*

DUCATUS MEDIOLANENSIS URBES.

Alexandria, *Aleſſandria.*	Mediolanum, *Milano*, caput.
Bobium, *Bobbio*	Mortaria, *Mortara.*
Comum, *Como.*	Novaria, *Novara.*
Cremona, *Cremona.*	Papia ſeu Ticinum, *Pavia.*
Dertona, *Tortona.*	Valentia, *Valenza.*
Laus Pompeja, *Lodi.*	Viglebanum, *Vigevano.*

MEDIOLANENSE autem territorium, *il territorio di Milano*, tractus eſt parvus Ducatus Mediolanenſis, prope Mediolanum, eſtque riguus & cultus admodum, cum innumeris pagis & villis.

De MEDIOLANO Stephanus, vide *Stephanus.*

MEDIOLANUM, vulgò *Milan* Gallis, *Millàin* Anglis, *Milano* Italis, *Meyland* Germanis urbs Inſubriæ Archiepiſcopalis & metropolis ampliſſima, à Gallis condita, poſt Romam an. 395. Ducatus Mediolanenſis caput, Emporium, & urbium Italicarum maxima, ab urbe Româ 315. mill. paſſ. inter Venetias 165. & Lugdunum 215. Hic copia omnium penè rerum, ac artificum cujuſcunque generis multitudo. Auſonius *de claris urb.*

Et Mediolani mira omnia, copia rerum,
Innumeræ cultaque domus, facunda virorum
Ingenia, antiqui mores, &c.

Hæc urbs inter cæteras Italiæ urbes excellit quatuor inter alia rebus: Populi frequentiâ, Templô auguſtiſſimô, vix unquam perficiendô, arce firmiſſimâ & Bibliothecâ Ambroſianâ appellatâ, à Friderico Borromæo Cardinali, & Archiepiſcopo Mediolanenſi, viro doctiſſimo, & ſtudioſorum Mæcenate de ſuo extructa; libriſque omnis generis & linguæ, ac reditibus amplis ad perpetuitatem inſtructa. Ibi ad 300000. capita hodie cenſeri putantur; cæteras enim Italiæ urbes incolarum multitudine, unâ exceptâ Neapoli, longè ſuperat, *Lloyd.* Nomen ejus & origo in incerto Interim à Belloveſo Gallorum Duce, qui circa an. 170. Urb. Cond. ſedem in Italia fixit, conditam eſſe, colligitur ex Livio, qui Gallos, Tuſcis devictis prope Ticinum, cùm audiſſent regionem Inſubriam vocari, nomine caſtri in pago Auguſtodunenſi, *ibi omen ſequutos loci urbem condidiſſe Mediolanum appellatam*, ait *l.* 5. *c.* 34. Poſtea Gallis ſæpius à Romanis, Virodomarô inprimis illorum Rege, an. Urb. Cond. 532. à Marcello ſuperatô occiſôque, Romani Inſubriâ ſimul & Mediolanô potiti ſunt: à quo tempore varii Imperatores ſedem hic habuêre. Pluries vaſtata à Gothis & Hunnis, ſub Attila Rege, inprimis A. C. 452. & Vitige Gotho, qui Mediolani unà cum Burgundionibus ad 300000. maſculorum trucidavit, A. C. 537. poſtmodum Longobardorum Dominatum agnovit, uſque ad tempora Caroli M. tum enim pars Imperii Romani eſſe cœpit: ſed & ſic varios Dominos, Vicecomites Tyrannoſque ſubinde experta. Cum Cremonenſibus, ob Cremam, bellum geſſit, A. C. 1140. à Friderico Barbaroſſa, ob rebellionem, ſolo æquata, auctoribus turbarum ſecuri percuſſis, A. C. 1162. iterum à Friderico II. Imperatore X. Millib. cæſis victa eſt, A. C. 1237. Galeacium Ducem accepit à Wenceslao Imperatore, ob id ab Electoribus depoſito A. C. 1400. Cujus ſucceſſor Philippus Venetos mari, Florentinos terrâ debellavit, A. C. 1431. Hujus filiâ Blancâ in uxorem ductâ, Franciſcus Sfortia, Venetorum, ſtipendiarius, ad Ducatum viam ſibi ſtravit, A. C. 1438. ſoceróque oppugnatô, ei poſt mortem, Venetis Mediolanenſibuſque invitis, ſucceſſit, captôque Mediolanô Dux declaratus eſt. Orta dein ingentia bella, ob jus Gallorum, quod in Ducatum, propter nuptias Valentinæ filiæ Joh. Galeacii Ducis, cum Ludovico ſecundogenito Caroli V. Gall. Rege unde Carolus Dux Aurelienſis pater Ludovici XII. ortus, ſibi vindicabant. Hinc à Borbocio, Duce Franciſci

riſci I. ex agro Mediolanenſi pellit Maximilianus I. Imperator A. C. 1515. poſtquam jam Carolus VIII. a Ludovico Mediolanenſi evocatus Alfonſo Neapolitano Regi bellum intuliſſet, A. C. 1494. Ludovicus vero XII. Ludovicum Sfortiam, in Carolum Regem perfidum una cum urbe cepiſſet, A. C. 1500. paulo poſt ab Helvetiis magni clade affectus, & Sfortiâ reſtitutô, Ducatu ſpoliatus, A. C. 1513. quem 12. ann. tenuerat. Sed Franciſcum Carolus V. ex Italia, ſecundò iterum Mediolanenſi Ducatu, ejecit, redeuntem quantivis clade ad Ticinum vicit & cepit, A. C. 1525. Quæ ſic tandem, poſt mortem inprimis Franciſci Sfortiæ Ducis ultimi A. C. 1535. cum ſopienda viderentur, inveſtitura Ducatus uni ex Franciſci filiis promiſſâ, illum nihilominus Imperator in fil. Philippum II. tranſtulit: à quo tempore ſub Hiſpanis eſt, quibus ſatis addicte paret. Unde Proverbium: *Siciliam Hiſpani cum lenitate, Neapolim cum dexteritate, ſed Mediolanum auſteritate regunt.* Et de Præfectis Hiſpanis, *Siculus Pro Rex rodit, Neapol. manducat, Mediolanenſis vorat.* Patria Alexandri II. Urbani III. Cæleſtini IV. & Pii IV. Pontificum, item Andreæ Alciati, Hier. Cardani, Lud. Septalii, &c. Dicitur urbs obſeſſa quadragies, capta vicies bis. *Magna* vocatur, ob 10. milliar. ambitum. A Ticino & Addua fluv. per aquæductus, Gallorum opus, multum commoditatis ſentit. Portæ ibi numerantur 11. Templa Palatiaque Borromæorum inprimis, Vicecomitum, Sfortianum, Trivultiorum & Marinorum ſuperbiſſima habet: Sacellô, ubi Auguſtinus baptizatus, tumulis Ludovici Imperatoris & Pipini Italiæ Regis, nec & ſerpente æneô, quem Moſes in deſerto erexerat, in S. Gervaſii templo, conſpiciendô nobilis eſt: Certe ſerpentem hunc jam ab Hiskia Rege Judæ contritum in S. Scriptura legimus. Eccleſia Mediolanenſis, magni olim nominis, a Barnaba Apoſtolo fundata creditur, Ambroſiô inprimis Epiſcopô inclyta. Concilium ibi, A. C. 344. à paucis Præſulibus Orthodoxis, ut Arianorum furori occurreretur, habitum. Mox aliud priori illuſtrius contra Photinum, Urſacium & Valentem Epiſcopos Arianos, celebratum eſt, qui ad pœnitentiam, ſed ementitiam, adacti. Synodus poſt hæc acta A. C. 355. à Conſtantio, ad promovendum Arii dogma & damnationem Athanaſii: quorum tamen neutrum factum, Imperatore ab Hilario Pictavienſi & Liberio Epiſcopo Romano liberè increpitô. Contra Jovinianum eodem loci Concilium coactum eſt ab Ambroſio A. C. 390. Aliud A. C. 451. ſub Epiſcopo Euſebio, quo doctrina de Incarnatione Verbi, expreſſa in literis Leonis Papæ ad Flavianum Conſtantinop. approbata eſt. Iterum contra Monothelitas, A. C. 679. &c. Angilbertus Archiepiſcopus ab Eccleſia Romana A. C. 844. deficiens, ſchiſmatis ducentorum annorum auctor exſtitit. Inter cujus ſucceſſores Heribertum, quod vexillô inſolenti in ſtupendo curru erectô uſus eſſet, depoſuit ac exiliô multavit Conradus II. Imperator, A. C. 1037. Guido verò, Epiſcoporum conventu celebratô, Clericis uxores habere permiſit: unde iterum ſeceſſio facta, ſed Guidone à Papa victô, jugum cœlibatus repoſitum, A. C. 1062. Bernhardo advenienti, omnis populus obviam prodivit: A. C. 1131. Numeroſi Valdenſium in agro & urbe cœtus fuêre, circa A. C. 1220. fratrum in Germania liberalitate ſuſtentati, ſed perſecutionibus mox ac Inquiſitione turbati: imo ut Friderico II. Imperatori faciliùs reſponderent cives, in multos eorum ultimô ſuppliciô animadverterunt. In Eccleſiam Mediolanenſem mirè liberalis Benedictus XI. fuit. Hic & Romæ coronatus Ludovicus Bavarus Imperator, contra Johannem XXII. Pontificem quô invitô Italiam intraverat, Synodum habuit, eique depoſitô Nicolaum V. ſurrogavit, A. C. 1328. Ludovicus quoque XII. Gall. Rex ibidem Conciliô coactô, de emendando ſtatu Eccleſiæ egit, A. C. 1498. &c. Vide Plin. *l. 3. c. 17.* Strabonem, *l. 5. Ptol.* Solinum, *c. 8.* Livium, *l. 5. c. 34.* Polybium, *l. 2. c. 34.* Tacitum, *l. 1. Hiſtor. c. 70.* Juſtinum, *l. 20. c. 5. Amm. Marcellin. Procopium, P. Diaconum, Luitprandum, Sigebertum, Villanum, Blondum, Sigonium, Bapt. Egnatium, Volaterranum, Sabellicum, Simonetam, Platinam, Paulum Jovium,* &c. Corio & Merula ſcripſerunt *Hiſtoriam Mediol.* Ripamontius *Eccl. Hiſt.* Adde *Guicciardinum, Leandr. Albertum, Joh. Bapt. Sylvaticum, Vitalem, Erycium Puteanum,* Moretium *in Dict. Hiſt.* Lætum *Comp. Hiſt. Univ.* Adde, quod poſtquam à Friderico Barbaroſſa, ſolô ſale conſperſo ad ſterilitatem damnata fuiſſet, ſub Fridericô tamen II. tantis emerſit incrementis, ut altera poſt Romam Italiæ urbs cenſeretur. Factiones in ea duæ inprimis erant, Turriani ac Vice-Comites, quorum hi prævaluerunt ac præfecturam in Principatum perpetuum mutârunt. Sed Vice-Comitum hæc familia non niſi annis 55. duravit, extincta in Philippo Maria, qui, cum prole legitimâ careret, Ducatum quatuor potentiſſimis competitoribus diſcerpendum reliquit: Friderico III. Imperatori titulô Imperii, Alfonſo Siciliæ Regi ex teſtamento; Carolo, Ludovici Ducis Aurelianenſis filio, ex Valentia Johannis Galeacii filia, & Franciſco Sfortiæ genero ſuo, per filiam notham. Quâ occaſione vicini Principes Ducatum omni à parte dilacerârunt, ac Veneti Placentiam, Cremam, Laudam; Ludovicus, Sabaudiæ Dux Valentiam & Confluentiam; Carolus Aurelianenſis Aſtam, occupârunt. *Mediolanô*, Novariâ, Comô, Alexandriâ ac Dertonâ, mutuô fœdere initô, aliquamdiu ſe contra omnes defendentibus. Donec Franciſcus præfatus, partim fraude, partim vi, Ducatu potitus eſt, qui humili ortus familiâ, ex gregario milite, velut alter Agathocles, ad ſummum faſtigium emerſit. Georg. Hornius *Orb. Imp. p. 91.* Plura vide infra, ubi de *Sfortia*.

MEDIOLANUM, Angliæ oppid. *Ptol.* vulgò *Lancaſter.* Vide Guil. Burtonum *in Anton. Itin.* quatenus Britanniam ſpectat. *p.* 132.

MEDIOLANUM, Aulercorum Eburaicorum urbs. *Ptol.* eadem Eburovices. Vide *Eburovices.*

MEDIOLANUM Germaniæ, nunc vicus ingens ad Vidrum fluv. in Weſtphalia, in Tranſiſalaniæ confinio, *Wetteren Mercatori.* inter Monaſterium urbem 4. & Veteres Salios urbem Tranſiſalaniæ 7. leuc. in Diœceſi & ditione Monaſterienſi.

MEDIOLANUM, alter. Germaniæ inferioris oppid., *Metteler Smitter*, pagus apud Moſam, inter Coloniam Agrippinam ac Trajanam. *Ortelio* vero pagus *Muielſtun* ejus tractus. *Baudrando* oppidulum fuit Gugernorum, 2. mill. paſſ. à Rheno; nunc *Cluverio* vicus *Morland*, 6. mill. paſſ. ab urbe Clivia, in Auſtrum 3. à Calcario. In Ducatu Clivenſi.

MEDIOLANUM item Santonum, *Mediolanum Ptol.* urbs Gall. Aquitanicæ, *Saintes*, vel *Xaintes* hodie. vide *Santones.*

MEDIOLUM, Hiſpan. urbs in Celtiberis. *Ptol. Medina cæli* nonnullis putatur. Aliis *Molina*, urbs parva, juxta amnem cognominem intra montes, in Caſtella nova, in confinio Aragoniæ, inter Logerum & Segontiam.

MEDIOMATRICES, populi. *Cæſ. l. 4. c. 10.* Strab. *l. 4.* qui illos poſt Helvetios & Sequanos Rhenum accolere ſcribunt: unde colligere eſt, Nemetes & Vangiones, fines Mediomatricum ad Rhenum paulo poſt occupâſſe. Eoſdem *Cæſ. l. 7. c. 75. Mediomatricos* nuncupat, iiſque imperata eſſe V. Millia ad Aleſiam liberandam tradit. *Medio matrici* vocantur Tacito *Hiſt. l. 4. c. 70.* Eorum caput Divodurum eſt, ſeu *Mediomatrici*, nomine gentis, item *Metis* & *Metæ*, urbs Galliæ Belgicæ in Lotharingia Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Trevirenſi, ad Moſellam fluvium prob. munita, & habitata, olim libera, nunc ſub Gallis ab A. C. 1552. vulgò *Metz*, quæ etiam Latinè *Meta* & *Metis* poſterioribus dicitur, à Viroduno 10. leuc. in Ortum, Comes Auxiliariorum *Metenſium* memoratur, in *Inſcr.* apud *Goltzium*, & in *Notit. Imper.* inter Legiones Pſeudocomitatenſes recenſetur *prima Flavia Metis*, i. e. legio prima Flavia, quæ præſidet Mettis, a Flavio Conſtantio A. patre Conſtantini M. aut a Conſtantio vel Conſtante Auguſtis fratribus, filiis prioris. Fuit & Præfectus militum primæ Flaviæ Conſtantiæ, in provinc. Lugdunenſi 2. ex eadem forte Legione, nec non Præfectus militum ſecundæ Flaviæ Vangionis, in Germania prima. *Baudrando* nunc *pais Meſſin* tractus hic dicitur. Eorum urbs Divodurus Mediomatricum ſeu Metæ, ampla & Parlamenti ſedes, cum arce permunita, fruſtra a Carolo V. Imperatore olim obſeſſa fuit, 4. leuc. a Theodonis villa in Meridiem, ibi Sella fluv. in Moſellam ſe exonerat, Vide *Divodurus* & *Metis.* Adde, quod Regni Auſtraſiæ ſedes fuit, ſub Merovingis. Chlodoveus enim Francorum Rex cum deceſſiſſet A. C. 514. prima diviſio Regni facta, illudque inter quatuor ejus filios ſic diviſum eſt, ut Regnum Franciæ, cujus ſedes Lutetia Pariſiorum eſſet, obtingeret primo genito; reliquis Regnum Belgicæ, cujus ſedes urbs Sueſſionum, Regnum Aurelianenſe & Regnum Auſtraſiæ, cujus ſedes urbs Mediomatricum. Et quidem Theodoricus Auſtraſiæ Rex, etiam Regnô Burgundiæ, quod magnam partem Galliæ Lugdunenſis complectebatur, potitus eſt A. C. 527. Donec extinctis tribus fratribus, ſine prole maſcula, ſuperſtes ſolus Chlotarius Rex Sueſſionum univerſam rurſus Franciam conjunxit A. C. 504. in eaſdem partes quatuor Regnum Franciæ iterum diſſiliit, niſi quòd Burgundia, à *Metenſi* Regno avulſa, Aurelianenſi acceſſit, donec A. C. 568. Chlotarius II. extinctis fratribus, iterum Monarchiâ potiretur, à quo tempore aliquoties Regnum Franciæ, in duo Regna, Auſtraſiæ ac Franciæ, denuo diviſum eſt. Hodie ex Regno Auſtraſiæ ſola, quæ nomen retinuit, Auſtria ſupereſt, Georg. Hornius *Orb. Imp. p.* 115. & 116. Plura hanc in rem vide apud B. Rhenanum *Rer. German. l. 3.* cum *Notis* Jac. Ottonis JCti *p.* 610. & *ſeqq.*

MEDION, urbs juxta Ætoliam. *Steph.*

MEDIOXIMUS, vulgò MIOSSAN, fluv. Galliæ in Pictonibus, ad cujus & Clenni confluentes, Nobiliacum ſedet. Vide ibi.

MEDIOXUMI, dii Minores antiquis dicti ſunt. Plaut. *in Ciſtel. Act. 2. ſc. 1. Ita me Dii Deæque ſuperi atque inferi & Medioxumi.* Occurrunt quoque apud Servium *in Æn. l. 3. v. 24. Focorum commemoratione inſtantium ſacrificiorum mentio injicitur, quod ita eſſe multis locis docetur. Quidam Aras ſuperiorum Deorum volunt eſſe,* Medioximorum, *id eſt, Marinorum, focos; Inferorum verò mundos.* Quæ verba duplici cauſâ ſuſpecta. Non enim marini Dii ſunt *Medioxumi*, cùm illi nullo modô ſe à terreſtribus locis excludere poſſint, aut ea aſcendere; ſed aërii Dæmones, Diis Cœleſtibus inferiores, Hominum animis altiores. Apulejus *de Dogmate Platonis. Aliud genus eſt, quale Aſtra habent, cæteraque Numina, quos Cœlicolas vocamus. Tertium habent, quos* Medioxumos *Romani veteres appellant: Quòd & ſui ratione & locô & poteſtate Diis ſummis ſunt minores, hominum naturâ profectò majores,* Ubi ſcribendum, *naturâ & profectu, Barthiô* auctore. Scilicet cùm tales ſint, ut neque naturâ neque induſtriâ in eorum comparationem homines venire poſſint, *Medioxumi*, inter hominum animos & Deorum cœleſtium Numina, medii perhibentur. Scribi igitur idem apud Servium vult, *Medioximorum, i. e. aëreorum.* Sed & quid *mundus* ad Inferorum aras? Sanè clauſum Mundum Manibus, præter paucos dies anni, habitum Romanâ ſuperſtitione, docemur à *Feſto.* Verùm id huc non pertinet. Reponendum itaque apud Servium, *Inferorum tumulos:* quod confirmatur verbis Papinii Statii, ubi *aggerem* piceum Diti factum dicit. *Theb. l. 4. v. 457. & ſeqq.*

——— tibi rector Averni,
Quanquam infoſſus humo, ſuperat tamen agger in auras
Piceus ———

Vide Caſp. Barthium, *Animadverſion. ad loc. cit.*

MEDITATIO Campeſtris, vide ſupra *Campeſtris.* At *Meditationi literatæ* ſeu ſcriptioni operam daturi veteres quomodo ſe fulti-

ſibi fecerint componere, diximus ubi de *Lecticula Lucubratoria*. Sed & *meditari*, imò & *meletare* ex Græco μελετᾶν. Tibicinum proprium, ut infrà videbimus, ubi de tibia *Vaſca*.

MEDITERRANEUM Mare, aliter *Internum*, latè extenditur ab Ortu in Occaſum inter Europam, Aſiam & Africam. Ab Oceano Atlantico freto Herculeo ſeparatur. Partes ejus ſunt Mare Ægæum, Adriaticum, Ionium, Aſiaticum latè ſumtum, Gallicum & Tyrrhenum. Vide *Mare*.

MEDITRINA, medicamentorum Dea *Feſto*. Sacra ejus *Meditrinalia* dicta, 30. Septembr. celebrabantur: quô die primum muſtum bibebatur. Varro *de L. L. l.* 5. *Dempſters Metina* vocantur. Roſin. *Antiq. l.* 4. *c.* 14.

MEDIUM Oſtium Rheni, *Ptol.* inter Orientale & Occidentale, quod verum & antiquum, vulgò *Le Rhin*. Paulo infrà Lugdunum Batavar. in Occaſum juxta vicum *Catwick*; ferè obſtructum.

MEDIUS, Princeps Lariſſæ in Theſſalia, bellum geſſit, contra Lycophronem, Pheræum tyrannum. Miſit Concilio Corinthio, adverſus Phocenſes & Lacedæmonios, auxilio bis mille. Cepit Pharſalon à Lacedæmoniis cuſtoditam, civeſque ſub corona vendidit. Diodor. Sic. *l.* 14.

MEDIUS Digitus, olim apud Gallos Britannoſque annulis ornari ſolebat, poſtea ſolus excluſus. Unde Plinius, de digitis, quibus annuli inſerebantur, copiosè diſſerens, inter alia *l.* 33. *c.* 1. *Singulis*, inquit, *primo digito geri mos fuerat, qui ſunt minimis proximus. Sic in Numæ & Servii Tullii ſtatuis videmus. Poſteà pollici proximo induêre, etiam Deorum ſimulacbris. Dein juvit & minimo dare, Gallias Britanniaſque in medio dicuntur uſæ. Hic nunc ſolus excipitur, cæteris omnes onerantur.* Sed hujus rei vix aliud teſtimonium extat. Ideò verò cum Romani vitâſſe videntur, quod hic digitus infamis vulgò ac impudicus cenſeatur, uti legimus apud Perſium *Sat.* 2. *v.* 33. & Martialem *l.* 6. *Epigr.* 70. Unde Juvenal. *Sat.* 10. *v.* 53.

—— cùm fortunæ ipſe minaci
Mandaret laqueum mediumque oſtenderet unguem.

Fuit nempe priſci moris, uti ſi quos flocci penderent, aut inſigni contumeliâ, deformique convitiô afficerent, id objectu *Medii digiti* protenti contractis reliquis, denotarent, id quod ἐκμυκτηρίζειν Græci dixêre: quâ voce propriè ſignificarunt prætentare digitô, an ova conceperint gallinæ: ſicut σκιμαλίζειν ubi quempiam flocci facere ſe oſtendunt, atque hinc Athenienſibus digitus hic καταπύγων, quaſi *cinædus* & ſcortum, agnominatus eſt, quòd ignominium incuteret & convicium faceret. Vide *Alex.* ab Alexandro *Genial. Dier.* Hadr. Turnebum *Adverſar. l.* 26. *c.* 6. Alios. Interim proditum memoriæ eſt, eidem Plinio *l.* 28. *c.* 6. ſingultum & ſternutationem ſedari, *ſi quis annulum e ſiniſtra in longiſſimum dextræ digitum transferat*: quod utrum verum ſit, viderint naturalium rerum Indagatores. Joh. Kirchmannus *de Annulis c.* 4. Vide quoque ſuprà *Digitus*, ac infrà *Verpus*, ubi [illegible] Græcis quoque appellatum videbimus.

MEDIUS Locus, verba facientium olim erat; Septimius Roman. *de Bello Trojano l.* 1. *Tunc Priamus inter Regulos* medios *aſtans, facto ſilentio, optionem Helenæ offert, ſi ei videretur, domum ad ſuos regrediendi.* Et *l.* 3. *Igitur Achilles, poſtquam nihil reliquum erat, Reges omnes ad conſidendum hortatur, ipſe* medius, *atque inter cæteros excelſior.* Amm. Marcellin *l.* 23. *Coronâque celſarum circumdatus poteſtatum, talia ore ſerenè diſſeruit* &c. Similiter B. Lucas Actuum Apoſtolic. *c.* 1. *v.* 15. Καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις ἀναστὰς Πέτρος ἐν μέσῳ τῶν μαθητῶν, εἶπε. *Et in diebus illis, ſurgens Petrus* in medio *diſcipulorum dixit.* Hinc Claudian. *Bello Gildon.*

Dixit antè tamen princeps confirmat ituros
Aggere conſpicuus: ſtat circumfuſa juventus
Nixa haſtis, pronaſque ferox accommodat aures.

Vide quoque Statium *Theb. l.* 4. *v.* 683. & Apollonium Rhodium *Argonautic. l.* 2. Sic Judicum erat, in *medio* thronum conſtituere. Papinius *Theb. l.* 8. *v.* 21.

Forte ſedens media regni infelicis in arce
Dux Erebi populos poſcebat crimina vitæ,
Nil hominum miſerens, iratuſque omnibus umbris.
Stant Furiæ circum, variæque ex ordine mortes.
Sævaque multiſonas exercet pœna catenas.

Similiter & perorantium, cum tempus locuſque paterentur, ſedes in *medio* componebatur. Severus Sulpitius *Dialog.* 3. *c.* 1. *Tum Gallum media in ſede componimus, qui cùm diu mobili ſuâ verecundiâ ſilentium tenuiſſet, tandem ita exorſus eſt.* Imperatorum porrò in turmis. Arrianus *l.* 2. *c.* 23. *Darius* medium *aciei tenebat, Perſarum Regum in exercitus ordinatione veteri more obſervatô.* Lucanus *l.* 1. *v.* 244.

Ut nota fulſere aquilæ, Romanaque ſigna
Et celſus medio *conſpectus in agmine Cæſar* &c.

Imò *Medius locus* antiquis ubique honeſtiſſimus habitus ſive ſederent, ut ex Suetonio quoque diſcimus *in Claud. c.* 23. ſive ambularent. Sic Sigiſmeres regius juvenis, narrante Sidoniô Apollin. *l.* 4. *Ep.* 20. *pedes & ipſe* medius *inceſſit.* Et Hadrianus Imperat. *ſervo inter duos ambulanti Senatores colaphum juſſit impingi*, apud Spartian. *in Adriano. c.* 21. quod iſte locus ſervo non conveniret. Ovidius *Faſtor. l.* 5.

Et medius juvenum non indignantibus ipſis
Ibat &c.

Plura apud Jac. Ouzelium *ad Minucium Fel. p.* 22. ubi & in Chriſtiana Eccleſia idem obſervatum, docet ex Concilio Nicen. *c.* [illegible] *diſtinct. Et Diaconus* in medio *Presbyterorum ſedere non poteſt*: & in Judaica, ex Lucæ *c.* 2. *v.* 46. Adde Deſ. Heraldium *ad eundem*, præterea Juſt. Lipſium *Electl. l.* 2. *c.* 2. Nec omittendum, quòd apud Gentiles, ſimulachrum quoque Dei, cui conditum erat templum, quodque Numen templi proprium exiſtimabatur, *in medio* ſolebat poni. Ita enim Servius *ad Virg. Georgic. l.* 3. *v.* 16.

In medio mihi Cæſar erit templumque tenebit.

Semper, inquit, *ei conſecratus Numini locus eſt, cujus ſimulachrum in medio collocatur. Alia enim ad ornatum tantum pertinent.*

MEDIXTURICUS, ſic enim legi vult Juſt. Lipſius *in Epiſt. Quæſt. l.* 1. *Ep.* 10. cùm aliis *Medixtuticus* apud *Livium* extet, ſummus erat Magiſtratus Capuæ, antequam à Romanis deficeret. Joh. Roſinus *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 24. Sic Cn. Magius Atellanus, apud Livium *l.* 24. *c.* 19. & Seppius Leſius, apud eundem *l.* 26. *c.* 6. hôc munere functi leguntur. Annuum id fuiſſe, ex utroque loco patet: *Præerat Statius Metius, miſſus ab Cn. Magio Atellano: qui ei annô* Medixturicus *erat* &c. *Medixturicus ſed annô Seppius Leſius erat* &c. Eſt autem *Medix* ſeu *Meddix*, Oſcorum linguâ, *Princeps* ſeu *ſummus Magiſtratus*, apud *Ennium*, ex Græco μέδω, *impero*.

MEDRESA, collegia ſacra Perſarum hodiernorum, vide infrà *Muſlimi*.

MEDMA, oppidum in agri Brutii littore, unà cum portu. *Steph.* Plin. *l.* 3. *c.* 5.

MEDMASUS urbs Cariæ. *Steph. Medmaſſa* Plin *l.* 5. *c.* 29.

MEDME, urbs Italiæ, civis *Medmæus*. Eſt & alia Liguriæ. *Steph.*

MEDNICIA, vulgò *Medniky*, caput Samogitiæ; *Worni* etiam aliquando, ad fontes fluv. *Warwitz*, ſatis parva, ſedes Epiſcopalis Samogitiæ, cujus Epiſcopatus fundatus A. C. 1413. à Wenceſlao Rege. 9. milliar. German. à Memelio, & ab ora maris Baltici in Ortum.

MEDO, genus potionis, ex aqua & melle confectum, aqua mulſa & μελίκρατον Medicis, Germanis *Mett*. Andr. Presbyter, *in Chron. Batav. Commendans que dominum ſuam Apoſtolorum Principi, reliquit in ea imaginem & ipſe abiit ad bibendum medonem.* Beda *de Remed. peccat. c.* 7. *In unaquaque ſeptimana tres dies ſine vino & medone & carne jejunant, uſque ad veſperas* &c. Æthiopibus imprimis in uſu, uti docet Dominicus Macer in *Hierolexico*. Ejus potione interdictum pœnitentibus, niſi diebus Dominicis, legimus in Concilio Triburi. A. C. 895. *can.* 56. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide infrà *Mulſum*.

MEDOACUS, qui *Meduacus* Livio *l.* 10. *c.* 2. fluvius Venetiæ, qui Plinio *l.* 3. *c.* 16. geminus eſt; *major* ex Alpibus Tridentinis per Baſſanum oppid. & Patavium urbem fluens in mare Hadriaticum, 5. mill. paſſ. à Venetiis, & *Brenta* appellatur. *Minor*, qui ex dictis Alpibus etiam deſcendit, Vincentiamque urbem interfluit, ac ſecus Ateſte decurrit, in mare Hadriaticum labens apud Foſſam Clodiam, & *Bacchiglione* dicitur. Vide *Cluverium*.

MEDOACUS Portus, *Strab. Malamocco*, olim urbs Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Aquilejenſi, 5. mill. paſſ. à Venetiis, aquis merſa; nunc portus, Epiſcopatu Caſtellum, quæ pars Venetiarum, tranſlatô.

MEDOBITHYNI, populi, de quibus Strabo *l.* 7. quos pauci veterum commemorant: ſed apparet ex duobus Thraciæ populis unum eſſe confectum. De Bithynis ſatis liquet. Medos autem, h. e. Μῆδυς per Epſilon gentem eſſe Thraciæ apparet ex hoc ipſo *libro* Strabonis. *Medes* vocat *Steph.* Μαιδοί, ἔθνος Θρᾳκικὸν πλησίον Μακεδονίας, ἐν τούτων μετοικήσαντες τινὲς ἐν Μακεδονίᾳ Μαιδόβυθυνοι ἐκλήθησαν. Ita *Herodotus* ac *Thucydides*. *Ptol.* quoque in Thracia Μαιδικὴν στρατηγίαν ponit. Caſaub. *ad Strab. loc. cit.*

MEDOBRIGA, urbs Luſitaniæ ad montem Herminium, A. Hirtius *Bell. Alex. c.* 48. *Armenna Vaſco*, exciſa. Cujus rudera apud Marvanum oppidum 3. leuc. ab Amœa Scalabim verſus.

MEDOE, inſula Nili in Æthiopia ſub Ægypto.

MEDON, Cyzicenus, qui à convivio ad arma reverſis, per errorem nocturnum, Argonautis, proſiliit, cæſuſque eſt. Val. Flacc. *l.* 3. *v.* 118.

MEDON, nothus Ajacis Oilei, Homer. Il. β. *v.* 727. Item unus ex procis, Penelopes, Ovid. Ep. 1. *Heroid.*

Quid tibi Piſandrum, Polybumque Medontaque dirum.

MEDON, fil. Codri ultimi Regis Athenienſium, cognom. *Claudus*, primus eorum Archon ſine regio nomine, an. ante Urb. Cond. 315. qui Magiſtratus tum *perpetuus* erat; prælatus oraculo fratri majori Neleo. Ad quas Apollinis ſortes fortè referendum id, quod habet Scholiaſtes *ad Ariſtophanis Nubes*, ὁ τοῦ Ἀπόλλωνος χρησμὸς [illegible], *Oraculum Apollinis in cauſa fuit, cur Athenienſes Reges ſuos exigerent, & Jovem Regem conſtituerent.* Ita ſicut Moſes pridem Θεοκρατίαν declaravit Hebræorum Rempublicam, ne ſibi poteſtas Regia deferretur: ſic Athenienſes Δημοκρατίαν ſuam ad Apollinem retulerunt; ut Regis nomen (nulli amplius hominum poſt Codrum, qui ſe pro patria devoverat, conferendum) *Jovi* cederet: *neque tam titulus, quàm poteſtas regia imminueretur*, id quod docet Pauſanias *l.* 4. ubi Magiſtratum hunc ἀρχὴν ὑπεύθυνον, *rerum geſtarum rationi reddendæ obnoxium* vocat. Neque tamen deſitum eſt *Regis* nomen: unde in *Marmore Arundel.* Medontidæ βασιλεύοντες citantur, uſque ad Æſchylum: & *Euſebio*, *Suida*, *Syncello* paſſim Archontes hi βασιλέων nomine veniunt. Incepit autem regnare *Medon*, ſecundum Euſebium *in Chron. A. M.* 2984. circa tempora Saulis Regis *Mariſimo*: fratre Nileô, quòd repulſam regni paſſus domi manere nollet, Ionibus migrationis autore factô, ut dicemus voce *Nileus*. Regnavit verò ann. 20. ſucceſſore Acaſtô, quem vide: uti & Vellejum *l.* 1. *c.* 2. Pauſaniam in *Atticis*, Joh. Marſhamum *Canone Chron. Sec. XIII.* Duravit hic Archontum τῶν διὰ βίου Magiſtratus uſque ad Alcmæonem, quem XXX. vocat *Βασιλέα* Ἀθηναίων *Syncellus*: poſt quem conſtituti ſunt Archontes *Decennales* VII. uſque ad Eryxiam, qui & ipſi, licèt minùs propriè, *regnare* dicebantur: donec hôc defunctô *annui* facti ſunt, quorum pri-

primus Creon erat, de quo ſuprà.

MEDON, fluv. Peloponneſi, apud *Strabonem.*

MEDONTIAS, mulier Abydena, quam Axiochus & Alcibiades, cum ſimul unà in Helleſpontum navigâſſent, abduxerunt, & cum ea tanquam communi uxore vixêrunt: Suſceptâ quoque ex illa filiâ, cùm maturuiſſet, abuſi. *Lyſias.*

MEDOSACCUS, Sarmatarum, qui Ponticam maritimam attingunt, Rex, luxui crapulæque deditus. Polyæn. *l.* 8.

MEDOSLANIUM, Germaniæ urbs. *Ptol. Znaim*, in Moravia. *Cluv.* in limite Auſtr. ad Teyam amnem, in colle, 10. leuc. à Vienna in Circium.

MEDUACUS, ſeu MEDUVEAGUS, fluv. Cantii. *Medway* vulgò. Roffam rigat, dein in Thameſin labitur.

MEDUALI, populi Alpini Vocontiis proximi ad eos montes, è quibus prodeunt fluvii Pades ac Druentia *La Morienne Sanlero.* Vide *Maurianna.*

MEDUANA, urbs ſatis culta provinciæ Cenomanenſis, ad fluvium Meduanam, 20. leuc. ab Andegavo, in Septentrionem 14. ab Alenconio in Occaſum, uti 14. à Cenomano, 6. à confinio Normanniæ in Meridiem, 19. à Rhedonibus in Ortum, *Mayenne* Gall. Vide infra.

MEDUANA, vulgò *Mayne*, caſtrum Galliæ olim, nunc oppidum pagi Cenomannici, ad amnem cognominem, cum titulo Ducatus ſub Principe ex familia Lotharingica. Nomen traxit à Juchello, Galterii Meduanenſis filio, qui ſub Fulcone Comite Andium, Turonum & Cenomanorum, poſtea Rege Hieroſolymæ, floruit, circa A. C. 1120. & fluv. Galliæ Celticæ. *Baudrando* hic oritur in Seſſuis, in ipſo limite Normanniæ dein in Auſtrum per Cenomanos fluens, ibi Meduanum Juchelli *Mayne la Juchel* urbem & Lavallium rigat, hinc & Caſtrum Gonterii in provincia Andegavenſi, & paulo ſupra Andegavum, auctus Sartâ & Lædô flumin. 1. leuc. infrà ipſam urbem, in Ligerim ſe exonerat. Locum os Meduanæ *Bouche-Maine* vocant. Lucan. *l.* 1. *v.* 438.

In nebulis Meduana tuis marcere perosus
Andus, jam placidâ Ligeris recreatur ab undâ.

MEDUBRICENSES, Hiſpaniæ populi qui & *Plumbarii.* Plin. *l.* 4. *c.* 22. Horum oppid. *Medobriga.* Vide ibi.

MEDULI, populi Galliæ Aquitaniæ intra oſtia Garumnæ ad Oceanum, pars Biturigum Viviſcorum, vulgò *Medoquins*, quaſi Meduſicini, quorum tractus *Meduc*, teſte *Vineto*, *Medoc Baudrando*, cui eſt regiuncula Aquitaniæ, verſus Garumnæ oſtium, ad Meridiem, & oram Oceani Aquitanici in Guienna propria, 4. leuc. à Burdegala in Occaſum. Ibi oppida, Eſparea, Caſtellio, & Caſtrum novum, cum aliis minoris notæ. Sunt & Inſulæ circiter tres, in Garumna, infra ejus & Duranii confluentes, & una in mari, quæ Medulicæ *les Iſles de Medoc* dicuntur, quarum maxima vicis incolitur, inprimis Lariaco *Lairac. Meduli* alii. *Strab. Ptol. Medulli Vitruvio*, ac Plin. *l.* 3. *c.* 20. populi Galliæ Narbonenſis in Delphinatu, quorum oppid. *Miolans*, *Valeſio Meuillan*, in Caturigibus. *Notit. Gall. Sanſoni* fuêre, ubi nunc pars Orientalis Tarentaſiæ, juxta fontes Iiaræ fluv. ad Alpium radices. Incolis guttur vitiô aquarum intumeſcit. Vide Choverium. *l.* 1. & 2. *Hiſt. Delph.* De Medulis prioribus Auſon. *Ep.* 4. *v.* 14.

Quam tamen exerces Medulorum in litore vitam.

Apud hos albens ſebum, ceram pinguem, ſciſſam papyrum, ac *fumantes olidum tadas*, *lumina pagaica* abundare ſcribens, haique ſolas Medulorum merces haberi: quibus mel & pecora addit *Valeſ.* Oſtrea *Medulica*, à vicina urbe *Burdigalenſia* olim, nunc à Solaco vico Medulorum, ad Garumnæ oſtium, *Solacenſia* dicta, laudat Auſonius *Ep.* 7. & 13. *Sidonius Apollin.* Plin. *l.* 32. *c.* 4. &c. His vicini ſunt Boji, vulgò *Bujes*, quorum ager *Buchs* & *Buch*, à vico *Buchs* ad Leriam, qui à Bajona duorum dierum itinere diſtat; olim ſub dominio, qui Capitalis Bojorum *le Captau de Buch* dictus eſt; ſicut dominium ejus Capitaletum *le Captalat*, quod nunc Principatus eſt. Utrique Biturigibus Viviſcis ſeu agro Burdigalenſi attribuuntur. Bojorum fluv. Leria eſt *Laire*, qui in Oceanum effluit, & *Sigma Ptolemao* à figura literæ C. quam curſu ſuô lunatô refert, dictus videtur. Inter hujus & Garumnæ oſtia promontor, eſt *Ptolemao* Curianum, incolis *Cap. de Buch.* i. e. caput Bojorum, ut *Scaligero* placet. *Vinetus Cordan* eſſe mavult, ſcopulum in Oceano Medulico. Vide Valeſ. *Notit. Gall.*

MEDULLA, Hebr. מח, unde מחים dicuntur Arietes, vel Agni pingues, quaſi μεμυελωμένους ſeu *medullatos* dixeris, ſi *medullatos* ſit Latina vox, quô modô *emedullare.* Occurrit Pſalmo 66. *v.* 15. *Holocauſta medullatorum* (agnorum) *offeram tibi cum ſuffitu arietum.* Et Eſaj. *c.* 5. *v.* 17. *Et paſcent agni arbitratu ſuo, & ſolitudines medullati* (arietes) *peregrini depaſcentur.* Atque ita intelligunt Hebræi fere omnes, qui his locis *agnos* & *arietes medullâ & adipe refertos* ſeu *pingues obeſoſque* reddunt. Sed & eadem phraſis apud Arabes in uſu eſt; qui medullam *much* & medullatam ſeu pinguem ovem *machitha* vocant. *Alcamus*, *Ovis medullata, id eſt, pinguis evaſit.* Ibidem. *Alchomlag* eſt ovis, *quæ propter maciem ſuam medulla caret.* Et *Zabik*, i. e. *pinguis, medullatus de jumentis.* Imò & Poëta *Iliad.* χ. *v.* 501. ut Aſtyanactem molliter vixiſſe doceat, dum pater Hector in vivis fuit, ait.

Μυελὸν οἶον ἔδεσκε, καὶ οἰῶν πίονα δημόν.
Solum adipe agninô vixit, pinguique medullâ,

Sic de Achille, *medullis* occiſarum ferarum à Chirone Centauro nutritum fuiſſe, unde ei tantum robur, annotat Euſtathius *Il.* α. Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 45. Sed & in arboribus *Medulla* (in quibus *Medulla* inprimis abietis memorabilis) ſectilis optima ad inteſtina opera. Vide ſuprà in *Mediale.*

MEDULLIA, Latii oppidum, Albinorum opus. *Steph.*

MEDULLINA, virgo Romana, ab ebrio patre in tenebris violata, ut ſtupri authorem agnoſceret, digito ejus annulum detraxit, Ubi autem ex pignore patrem eſſe comperit, cum ad aram gladio confodit. Plut. *in Parall.*

MEDULLIUS, *Oroſ.* fluvius in Vaſconibus ſive regno Navarræ; ut patet ex ſitu, quem *Ptol.* ipſi tribuit. *Ferrar.*

MEDULLUM, Vindeliciæ urbs *Ptol. Medlingen Lazio*, & *Aventino.* Aliis *Mittelſpach*, caſtrum Bavariæ ſuperioris verſus montes, 6. milliar. Germanic. à Monachio in Eurum 7. à Chiemo in Occaſum, inter Iſaram & Oenum fluv.

MEDULLUS, Hiſpaniæ Tarraconenſis mons, Minio fluvio in Callaicis imminens, *Oroſ. Mandunia Gariba.*

S. MEDULPHI Aquæ, vicus ad Morgiam fluv. in Arverniâ, aquis ſuis & S. Medulfi nomine clarus, vulgò *S. Mion.* Ab oppid. Ricomago 6. mill. paſſ. ſeu 2. leuc. Ejus thermæ, vertiginoſis & quartanâ febre laborantibus conducunt. Had. Valeſ. *Notit. Gall.*

MEDUNTA, urbs Inſulæ Franciæ, vulgò *Mantes* cum ponte, ad Sequanam, 12. leuc. infra Lutetium in Circium, Rothomagum verſus, à quo 16. leuc. diſtat, 11. ab Ebroicis in Ortum, uti 4. à confinio Normanniæ.

MEDUS, Mediæ fluv. in Araxem defluens. *Strab.* & Curtius *l.* 5. *c.* 4. à quo forte *Media* nomen.

MEDUS Joſephus, Anglus, Eſſexienſis, Bunleni viculô juxta *Robertſbertsford* editus, Theologus eximius. Ejus extant *Diatribe in loca varia S. Scripturæ*, *Danielis Hebdomada. Expoſitio in* 2. *Petri c.* 3. *Clavis Apocalyptica &c. Inter opera*, *Vol. fol. Londini* 1664. De Clavi ejus & Comm. Apocalyptico, ſic ſcribit Lud. de Dieu, *Prodiit ſcriptum, Auctorem non tantum diligentiſſimum, ſed & doctiſſimum, rerum divinarum cognitione largiter perfuſum, & omnis politioris literaturæ ornamentis inſtructiſſimum.* Ejus *Apoſtaſia noviſſimorum temporum ſeu tract. in* 1 *Tim. c.* 4. 1. 2. 3. 4. Latine verſus à Joh. Schmauvero Theologo, Baſileæ prodiit A. C. 1656. Vide *Vitam ejus in initio opp.*

MEDUSA, fil. Phorci ex Ceto marinâ belluâ, quæ unà cum duabus ſororibus Euryale & Sthenione Dorcadas inſulas, in Oceano Æthiopico, tenuiſſe fertur. Hæc, præter alias formæ inſignis dotes, capillos habuiſſe fertur proximè ad auri colorem accedentes; quarum ſplendore captus Neptunus in Minervæ templo, cum eâ concubuit, unde Pegaſus equus natus eſt. Quam injuriam Minerva gravi ac iniquô animô ferens, Meduſæ crines, quibus maximè amatori ſuo placuerat, in angues mutavit, deditque, ut omnes eam aſpicientes in lapides verterentur. Ovid. *l.* 1. *de Ponto, Ep.* 2. *v.* 37.

Ipſa Meduſa oculis veniat licet obvia noſtris,
Amittet vires protinus ipſa ſuas.

Quamobrem cùm nemo tam immane monſtrum intueri poſſet, Perſeus Jovis & Danaes fil. Mercurii talaribus, & falcatô enſe acceptô, Palladis item ſcutô, ut ære repercuſſam effigiem ejus videre impunè poſſet, ex improviſo (cum ipſa anguesque ſopiti eſſent) eam adortus unô validiſſimô ictu interemit, & in patriam rediens; cùm ejus caput ſecum deferret, contigit ut guttæ ſanguinis decidentes, per ſolitudines Africæ, mutarentur in ſerpentes. Lucan *l.* 9. *v.* 619. Pegaſum & Chryſaora equos inde prognatos, ait Ovid. *Metam l.* 3. Hygin. *Fab.* 151. *Boccatius.* Fabulam ejus fuſe explicat Nat. Comes *l.* 7. *c.* 11. Dicitur & *Gorgon*, Ovid. *Triſt. l.* 4. *Eleg.* 7. *v.* 11.

——— *Credam prius ora Meduſæ*
Gorgonis anguineis. ———

Item *Phorcynis.* Lucan. *ubi ſuprà*, *v.* 626.

Squalebant latè Phorcynidos arva Meduſæ.

Et *Phorcys* Propert. *l.* 4. *Eleg.* 9.

Sectaque Perſea Phorcydos ora manu.

Nic. Lloydius.

MEDYLLAI, urbs ab Albinis condita, Romanorum colonia. *Steph.*

MEETABEL, uxor Adar, Regis in Edom ſeptimi. Gen. *c.* 36. *v.* 39.

MEGA, promont. Mauritaniæ Cæſarienſis. *Ptol.*

MEGABYZI, ſeu MEGALOBYZI, Epheſiæ Dianæ ſacerdotes, quos Eunuchos eſſe oportebat, unde & pro imbellibus, ac mollibus poni conſuêrunt, quales ſunt ſpadones. Quintilian. *l.* 5. *c.* 12. Vide quoque *Heſych.* & Appianum *Bell. Civil. l.* 5. Xenophon. Ἀνάβασ. *l.* 5. Μεγαβύζῳ, τῷ τῆς Ἀρτέμιδος Ἐφεσίας νεωκόρῳ, *Dianæ Epheſiæ æditum*, interpretatur. μεγαλοβύζους Strabo appellat *l.* 14. ubi Eunuchos, ut dictum, fuiſſe ſcribit. Quod & oſtendit Heracliti *Epiſtola* ad Harmodorum, apud Politianum, caſtrari & exſecari *Megabyzum* ſolitum innuens, ne Deæ Virgini Vir ſacrificaret, vide eum *Miſcellan. c.* 48. ubi pompam Megabyzi (quam inter Apellis opera recenſet Plin. *l.* 35. *c.* 10. & 11.) deſcribit luculenter Xenophon Epheſius. In ea ferebantur ſacra, caniſtra, ſuffimenta; ducebantur canes, equi &c. Dalechampius *Not. ad Plin. d. l.*

MEGABYZUS, nobilis Perſa, unus ex ſeptem, qui Magorum tyrannidem ſuſtulerunt, à Dario rege dux exercitûs in Europa relictus, Perinthum cepit, Pæones vicit, Thraciam omnem ſubegit, Macedoniam fruſtra per legatos tentavit, quos rex Amyntas vinô obrutos interfecit. Ejus ſuaſu Darius Hiſtiæum tyrannum Mileſium revocavit, qui generum Ariſtagoram ad turbas concitârat. Cæterùm tantô apud Regem pretiô, ut apertô malô punicô, cùm is ab Artabano interrogaretur, cujuſdam rei copiam vellet granis pomi parem, Megabyzorum, reſponderit. Herodot. *Muſâ* 4. & 5.

MEGABYZUS, Zopyri fil. Darii Satrapes, qui Ægyptum domuit, & ex Memphide Græcos ejecit. Thucyd. *l.* 1. Scholiaſt. *in Aves Ariſtophan.*

MEGABYZUS, ſeu MEGAMBISES, alius Dux Perſicus, contra Ægyptios. Herodot. *loc. cit.* *Diodor.* Thucyd. *loc. cit.*

MEGACLES, Archon Athenis τῶν διὰ βίου VI. poſt Phorbantem, præfuit ann. 30. circa tempora Seſoſtris. Sub eo Heſiodum floruiſſe, diſcimus ex Epochis Marmoreis apud Joh. Marshamum *Canone Chron. ad Sec.* XV. Illi ſucceſſit Diognetus, quem vide. Item Archon Athenis, circa initium Seculi à Diluvio XVIII. unus ἐκ τῶν Ἐννέα, eô enim tempore IX. Archontes Remp. adminiſtrabant, Herodoto οἱ πρυτάνιες τῶν Ναυκράρων *l.* 5. *c.* 71. Erat ex Alcmæonidis, de quibus ſuprà voce, *Alcmaeon.* & Cylonii piaculi reus, unà cum poſteris ſuis, factus eſt. *Ille enim conjuratorum Cylonis conſortes, Minervæ ſupplices, ad cauſam dicendam deſcendere compulit. Hi αἱρῶν κλωστὸν filum, Deæ ſimulachro adnexum, manu tenentes, in deſcenſu Eumenidum aris appropinquarunt quum ſtamine ſupplicatorio ſuâ ſponte rupto, Megacles & qui cum eo Archontes erant, quaſi Dea ſupplices rejeciſſet, trucidârunt eos, tam qui extra erant, quàm qui ad aras confugerant: ſoli evaſerunt, qui ad uxores ipſorum ſupplices manus tetenderunt. Inde illi. ἐναγεῖς dicti, deteſtabiles habebantur.* Plut. *Solone.* Inde Alcmæonidæ hujus cædis reatum ferebant: ac licet illi jam damnati ac in exilium miſſi eſſent, nihilominus τὸ Κυλώνειον ἄγος, *Cylonium piaculum* urbem diutiſſimè perturbavit. Non enim hoc tantum ſeculo Cylonii, qui ſupererant, perpetuæ cum *Megaclis* poſteris erant inimicitiæ, ſed etiam ſeculò ſequente Cliſthenes ejus pronepos cum 700. Athenienſium familiis, quaſi piaculò contaminatis, itidem expulſus eſt, à Cleomene Lacedæmoniorum Rege, ac defunctorum oſſa extra fines ejecta ſunt, circa Olymp. 72. quô tempore in Marathone pugnatum eſt. Imò poſtquam rediiſſent (genus namque eorum in urbe fuit, initio belli Peloponneſiaci Olymp. 87.) Lacedæmonii piaculum hoc iterum exterminari juſſerunt; quòd ſcirent Periclem, Xantippi filium, per genus maternum, *ἐνεχόμενον τῷ ἄγει, obſtrictum hoc piaculo.* Herodotus *l.* 5. *c.* 71. Plut. *d. l.* Thucyd. *l.* 1. &c. laudati Joh. Marshamo *Canone Chron. Sec. XVIII.* Vide & ſuprà. *Alcmaeon* & *Cylon.*

MEGACLES, Cœſyræ filius, Eretrienſis, ter vicit Olympia, à Piſiſtratò ejectus; ſed Patriæ redditus. Vide Scholiaſt. *in Nub. Ariſtoph.* & Polyæn. *l.* 1. *in Piſiſtrato.*

MEGACLES, Hipparini fil. Dionis frater, nobiliſſimus inter Syracuſanos, à fratre adjutor ſumptus in deſtruendâ Dionyſii Junioris tyrannide.

MEGACLES, Hiſtoricus, de viris illuſtribus ſcripſit, teſte Athen. *l.* 10.

MEGACLES Meſſanius, ejus Meſſanæ quæ in Sicilia eſt, Agathocli Syracuſanorum tyranno rebus omnibus adverſabatur multoſque Sicilienſes contra eum concitabat, iiſque qui eum de medio ſuſtuliſſent, ampliſſima munera promiſit. Agathocles hinc irritatus, Meſſanios oppugnare parabat, miſſôque Præcone *Megaclem* à civibus expoſcebat: Quem niſi accepiſſet, omninò ſe eos, urbe per vim captâ, in ſervitutem redacturum interminatus. *Megacles* mortem non perhorruit: ſed ultrò ſedeſſendum Tyrannô obtulit, ſi legatus mitteretur. Decernentibus hæc Meſſaniis, accedens in caſtris Agathoclem, *Ego verò*, inquit, *& legatus civitatis nomine venio & moriturus. Sed antè de legatione cum amicis audias.* Convocatis ab Agathocle amicis, horum in conſeſſu *Megacles* Patriæ jura percenſens ad extremum; *Si*, inquit, *ad exſcindendas Syracuſas expeditionem Meſſanii ſuſcepiſſent, utrum pro Syracuſanis an pro Meſſaniis omnia faceres?* Cùm illi hanc interrogationem ſubrideret Agathocles, amici qui præſtò erant, eum hortabantur, legato & oratori parceret. Ille, depoſitô bellô, Megaclem ſalvum & incolumen domum remiſit amicitiamque cum Meſſaniis fecit. Polyæn. *l.* 5. *c.* 2.

MEGACLES, qui Penthalidas, Mitylenes Principes, ob inflicta ſibi verbera ſuſtulit. Vide Ariſt. *Pol. l.* 5. *c.* 10.

MEGACLIDES, Dux incertum quorum, de quo Polyæn. *l.* 2. *c.* 17.

MEGACLIDES, Philoſophus Peripateticus tempore Protagoræ. *Laërtius.*

MEGACLO, filia Macaris Lesbiorum Regis, quum patrem moroſum, & ſemper cum uxore contendentem videret, matris vicem dolens Muſas ancillas emit, & Myſas linguâ Æolicâ vocavit; has docuit canere, & veterum facta ad citharam modulari. Quum verò illæ cantûs ſuavitate Macarem demulcerent, & iram ejus ſedarent, uxorique placarent, Megaclo pro matre eis referens gratias, poſuit columnas æneas, & per omnia, templa honorari juſſit. Clemens Alex. *in Protreptico* Vide & *Megalco.*

MEGADOMESTICUS, vide ſuprà *Domeſticus*, & infrà *Seneſcallus.*

MEGADUCAS, apud *Guil. Tyrium* paſſim, qui Græciæ citerioris Scriptoribus Μέγας Δοὺξ, i. e. *Magnus Dux.* Μεγαδούκας, Ducæ *c.* 37. dicitur, penes quem ſumma Rei nauticæ ſeu claſſis militaris erat præfectura. Car. du Freſne *Gloſſar.*

MEGÆNETUS, cognomentô *Manes* ſervus, ſemibarbarus ac ſtupidus miniméque civilis; præterea arrogans & affectans ſeu ambiens Imperatoriô officiô potiri, denique audax & temerarius. Vide Scholia *in Ariſtophanis Ranas Act.* 4. *ſc.* 1.

MEGÆRA, una Furiarum, Noctis & Acherontis filia, ita dicta ἀπὸ τοῦ μεγαίρειν, quod *odiſſe* ſeu *invidere* ſignificat. Fallitur itaque Statii Scholiaſtes, qui ſic dictam putat quaſi Μεγάλην ἔριν. Virg. *Æn. l.* 12. *v.* 845. *ſ.*

Dicuntur geminæ peſtes, cognomine Diræ,
Quas & Tartaream nox intempeſta Megæram
Uno eòdemque tulit partu.

Claudian. *l.* 1. *in Rufin.*

Improba mox ſurgit triſti de ſede Megæra.

Ab Hebræo מגרה *megara* ſic dicitur, quod *ſerram* ſignificat. Familiare id olim Orientalibus, etiam Judæis, ſupplicium. Furiæ autem ſuppliciorum præſides. *Nic. Lloydius.*

MEGALLETERIARCHA, Græce Μεγαλεταιρειάρχης, corruptè *Megaltriarcha*, apud Guil. Tyrium *de Bello Sacr. l.* 21. *c.* 16. *Erant per idem tempus Hieroſolymis Domini Imperatoris Nuncii Andronicus, Angelus Joannes vir magnificus Megaltriarcha:* nomen dignitatis illuſtris, in Aula Conſtantinopolitana. Sic autem vocati ſunt, qui ſummo imperio præerant *Hetæriarchis* ſeu Præfectis τῶν ἑταιρειῶν, i. e. cohortium Palatinarum, ex *ſociis* Imperii conflatarum; quas ad Palatii & Imperatorum potiſſimum cuſtodiam inſtitutas fuiſſe, diſcimus ex Scylitze *in Michaele Balbo* & Anna Comnena *l.* 1. *p.* 11. apud Car. du Freſne *in Gloſſario.* Vide quoque Domininic. Macrum *in Hierolexico*, & ſuprà *Hetæriarcha.*

MEGAJUPANUS, vide infrà in voce *Zupanus.*

MEGALA, Inſul. parva, ante Smyrnam. Plin. *l.* 5. *c.* 31.

MEGALA Agora, *Leund. Malgara*, urbs Macedoniæ, in Thraciæ confinio.

MEGALARTUS, Ceres dicta, & culta eſt. Cæl. Rhodig. *l.* 9. *c.* 16.

MEGALCO, cujus ancillulas Muſas fuiſſe, Macari filias, *Myrtilus* auctor eſt, memoratur Arnobio *l.* 4. Aliter paulò Clemens *Protrept. p.* 5. Μούσας ὀνομαζομένας ταύτας ἐκτήσατο Μεγαλκώ, ἡ θυγάτηρ Μάκαρος. Vide & *Megaclo.*

MEGALE, Inſul. in ora Lyciæ. *Steph.*

MEGALES, Phryx, qui cum Caco à Marſyâ rege ad Tarchontem Tyrrhenum legatus venit. Cacô in vincula datô, & poſtquam ea fruſtratus eſſet, ab Hercule occiſô; hunc Sabini receperunt, diſciplinam auguratus ab eo edocti. Solin. *c.* 2.

MEGALESIA, dies noſtro 12. April reſpondens, qui dicatus erat Magnæ matris Deûm, cujus imago, per Romanorum Legatos, Peſſinunte Phrygiæ Romam delata, & à Scipione Naſica, optimo à Senatu judicato, excepta erat, ceremoniis. Ludi quoque, qui celebrabantur ante templum, in ipſo Magnæ matris Deûm conſpectu, *Megaleſia* dicebantur. Liv. *l.* 29. *c.* 14. *Marcus Junius Brutus ædem Magnæ matris Deûm in palatio dedicavit, & ludos ob eam dedicationem factos Megaleſia appellavit.* Juvenal. *Sat* 6. *v.* 69.

Atque à plebeiis longè Megaleſia.

Hinc *Megaleſiacus.* Idem *Sat.* 11. *v.* 191.

Interea Megaleſiacæ ſpectacula mappæ
Idæum ſolenne colunt. ———

Vide Thom. Dempſterum *Antiq. Rom. l.* 5. *c.* 13.

MEGALI teſſeracoſti, ἡ μεγάλη τεσσαρακοστή, dicitur hodiernis Græcis quatuor jejuniorum, quæ ab illis quotannis celebrantur, primum & maximè ſolenne, Paſchale videl. quod cùm octo duret hebdomadas, harum primâ piſces, ova, lac, caſeumque comedendi facultatem habent: unde eam *Tyrin* vocant, voce corruptâ ex τυρὸς, *Caſeus.* Reliquis verò ſeptem hebdomadibus etiam his abſtinere tenentur, niſi quòd piſcium quædam genera, ſanguine caſſa, illis permiſſa ſunt: præter legumina, oryzam mel, olivas & olera. In Inſul. Zacyntho maxima Græcorum pars ab oleo quoque hoc tempore abſtinet. Imò non pauci ſunt, qui qualibet harum ſeptimanarum integrum triduum omnimodô jejuniô exigunt, nihil penitus cibi ſumentes. Alterum jejunium annuum, ſtatos dies non habens, *Agin Apoſtoli*, in honorem SS. Apoſtolorum, dictum, ordiuntur octiduô poſt Pentecoſten. Tertium *tis agias Parthenou*, τῆς ἁγίας Παρθένου, *ſanctæ Virginis*, incipit Kalendis Auguſti, & quatuordecim durat dies, quibus nec carne, nec piſcibus veſcuntur, exceptâ die 6. ejus menſis, quâ transfigurationis Chriſti memoriam celebrant, quam vocant Μεταμόρφωσιν τοῦ Σωτῆρος; illô enim die piſcium eſus illis licitus eſt. Quemadmodum durante τῇ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ idem illis licet, die 25. Martii, quô Annuntiationis feſtum, quod Εὐαγγελισμὸν vocant, apud illos recolitur: ut & Dominicâ Palmarum: Quartum & ultimum, τοῦ Χριστουγέννου vocitatum, incipit quadrageſimô ante Nativitatis Feſtum die, atque couſque durat, ſed non adeò rigidum eſt ac priora, &c. Vide Jac. Sponium *Itinerar. Græc.*

MEGALIA, inſul. parva Campaniæ apud Neapolim. Stat. *l.* 2. *Sylv.* 2. *v.* 80.

Quaque ferit curvos exerta Megalia fluctus.

Vide *Megaris.*

MEGALIOTÆ, populi quidam, ut videtur apud Ariſtot. *in l. de Poëticâ*, niſi legendum ſit μεγαρεῖται. *Nic. Lloydius.*

MEGALOGRAPHIA, apud Vitruvium *l.* 6. *c.* 4. *&* 5. *Nonnullis locis ſignorum* megalographia, *habens Deorum ſimulachra, ſeu fabularum diſpoſitas explicationes, non minùs Trojanas pugnas, ſeu Ulyſſis errationes per topia, cæteraque quæ ſunt eorum ſimilibus rationibus à natura procreata.* Græce μεγαλογραφία, quod genus picturæ in rebus *magnis* & argumentis nobilibus exprimendis verſabatur, ut ſunt Deorum ſimulachra, ædes, Heroës, bellorum hiſtoriæ veter. & id genus. Ei opponitur Ῥωπογραφία, unde Ῥωπογράφοι, qui belluas, arbores, homines, antra, portus & alia id genus, variaque & minuta, opere topiario exprimebant. Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Hadriano c.* 10.

MEGALOPOLIS, urbs præcipua Arcadiæ in meditullio Peloponneſi, Epiſcopalis olim ſub Archiepiſcopo Corinthio, poſtea Chriſtianopolis dicta & Metropolis effecta; *Leondari Sophiano*: prope Alpheum fluv. Ferè 40. mill. paſſ. à Lacedæmone in Circium, 25. à ſinu Meſſeniaco in Septentrionem, 75. à Corintho in Meridiem ad radices montium. Vicus nunc nullius fermè nominis in Traconia provinc. Fuerunt autem non pauci clari *Megalopolitæ*, quorum aliquot à *Stephano* nominantur, inter quos Polybius. Hinc *Megaleſia* dicta: & Proverbium *Magna civitas magna ſolitudo.* Ovid. *l.* 4. *Faſt.* Strabo *l.* 8. Polyb. *l.* 9. Plin. *l.* 4. *c.* 6. &c. Alia eſt Cariæ civitas, alia Iberiæ. Vide *Steph.*

MEGALOPOLIS, i. e., *civitas magna*. German. *Mechelburg*, urbs Germaniæ, nomen dans Megapolenſi Ducatui, prope mare Balticum. Fuit quidem Vandalorum & Herulorum temporibus, totius Europæ maxima civitas, & non ſolùm regionis Megapolenſis metropolis, ſed & Antirtregis, qui ex Scythia venerat, & deinde Billingi, potentiſſimi regis, qui & Virginum cœnobium ibi condidit, quod poſtea ab Henrico Leone Saxoniæ duce, in ſedem Epiſcopalem fuit mutatum: tandem diruta fuit hæc civitas, jacuitque diu inculta. *Merl*. Via 3. mill. paſſ. a Wiſmaria in Auſtrum, Suerinum verſus, manet tantùm caſtrum. *Baudr*. Familiæ hujus illuſtriſſ. eadem cum Herulorum Regibus, Principibus Vandaliæ, Ducibus Pomeraniæ Rugiæque Principibus origo eſt. E filiis Henrici junioris nepos Pribiſlai, qui Roſtochium condidit A. C. 1215. Johannes ramum *Megapolitanum*, Nicolotus verò Vandalicum, orſus eſt. Johannes ille *Theologus* dictus, eò quòd Pariſiis Doctor Theologiæ creatus eſt: genuit, inter alios Henricum ſucceſſorem, qui Ludovici IX. in Orientem comes, à Saracenis captus, poſt 26. annorum captivitatem demum rediit, mortuus A. C. 1302. Pater Henrici Leonis, qui genuit Albertum & Johannem. Stargardienſis lineæ non diuturnæ auctorem, Imperii principes a Carolo IV. creatos, A. C. 1348. Albertus bellò inclytus Albertum genuit, qui ratione matris Euphemiæ, adverſus Magnum Smeeck Sueciæ Regem avunculum ſuum, ab Ordinibus ad regnum vocatus, Magnum vicit cepitque, ipſe tandem à Margareta Regina Daniæ & Norvegiæ A. C. 1388. captus, regni ſpe excidit. Frater hujus Henricus avus fuit Erici Pomerani, qui, intuitu aviæ, Rex Septentrionis electus eſt. Tertius frater Magnus, ſtemma produxit, pater Johannis, Academiæ Roſtochienſis conditoris, A. C. 1415. quò natus Henricus, Vandaliæ quoque principatum nactus eſt. Hujus fil. Magnus, pater fuit Henrici Pacifici, qui Euangelium amplexus, in Comitiis aliquoties reformationem urſit. Thuan. *l*. 11. Mortuo A. C. 1552. Philippus ſucceſſit: cui ſine prole extincto, ad patrueles ejus Joh. Albertum & Ulricum ſucceſſio delata eſt: quorum prior fœderi pro defenſione religionis & libertate Landgravii icto nomen dedit, ipſique expeditioni interfuit, annò prædictò. Pater Johannis, qui A. C. 1592. in flore ætatis abreptus, reliquit Adolfum Fridericum & Joh. Albertum Suerinenſis ac Guſtrovianæ, linearum auctores. Vide ibi, & Phil. Jac. Spenerum *Syll. Geneal. Hiſt*.

MEGALOPOLITANUS Ducatus *Hertzogthum Mechelburg* Germanis, *Duché de Mecklebourg*, Gallis, provinc. Saxoniæ inferioris ſatis ampla, juxta mare Balticum, quod ei ineſt, ad Boream; uti Pomerania ad Ortum; Holſatia & Ducatus Lawenburgicus ad Occaſum, & Marchia Brandeburgenſis ad Meridiem. Duobus Principibus ſubeſt, ex eadem familia, pars ſcil. Orientalis Duci Guſtrovienſi, ab urbe ejus primaria, ſic dicto; & pars Occidentalis Schwerinenſi, ab urbe primaria ejus ſimiliter denominato. In ea provinc. ſunt etiam Wiſmaria, ſub Danis; Roſtochium, urbs libera & Hanzeatica, Domitium, Ratzemburgum, Stargardia & Warenum. Ibi aliàs *Varini* populi.

MEGALOSTRATA, Poetria, Alcmani familiaris. Olymp. 27. *Athen*.

MAGALTRIARCHA, apud Guil. Tyrium. *l*. 21. *c*. 16. pro *Megaletæriarcha*, quod vide.

MEGANIRA, Celei uxor fuit, ac Triptolemi mater, cujus ſacellum erat non longè à puteo Bœotiæ, qui aliò nomine *Anthion* dicebatur.

MAGAN-KYRION, Principem Bœotiæ & Thebarum recentiores Græci appellârunt, Dominic. Macrò teſte *in Kyrion*.

MEGAPENTHES, Argivorum Rex XIV. ſucceſſit Acriſio patruo, utpote ejus ex fratre Prœto (de quo vide infrà) nepos. Perſeus enim Danaë Acriſii filiâ editus, ob cædem avi, regnum cum *Megapenthe* commutavit, & regnavit Mycenis. Apollodorus *Biblioth*. *l*. 2. Eum excepit filius *Anaxagoras*; dein regnârunt *Alector*, *Iphis*, *Eteoclus*, qui bellò Thebanò cecidit. Præterea *Melampus* ſibi tertiam regni partem, tertiam fratri ſuo *Bianti*, à Prœto, vel Anaxagora impetravit, ut ejus filias inſaniâ correptas ſanaret. Vide Pauſaniam *p*. 116. & ſuprà *Bias*.

MEGARA, Creontis Thebanorum Regis filia & uxor Herculis. Nam cùm Erginus Orchomeniorum tyrannus Thebanos gravi tributò premeret, Herculi filiam ſuam eâ lege pactus eſt, ſi urbem ex onere liberâſſet. Quò præmiò inductus Hercules, Orchomeniis bellum intulit, urbeque expugnatâ, tyrannum interfecit, victorque Thebas reverſus, Megaram uxorem duxit. Verùm cùm poſtea, Euryſthei juſſu, ad inferos deſcendiſſet, diutiuſque ibi moraretur, Lycus exul Thebanus, rei benè gerendæ occaſionem ſibi oblatam ratus, regnum Thebanorum invaſit, cumque Megaræ animum ad nuptias ſuas flectere non poſſet, vim ei inferre parabat. Inter hæc opportunè rediens Hercules Lycum interfecit, regnumque Thebanorum Creonti reſtituit. Lyci autem necem iniquè ferens Juno, tantum Herculi furorem objecit, ut ille Megaram uxorem cum liberis ex eâ ſuſceptis interficeret. Hygin. *Fab*. 32. & Senec. *in Herc. Fur*.

MEGARA, numero plurali olim *Alcathoe*, urbs Achajæ, Megaridis caput, prope intimum receſſum ſinus Saronici, inter Athenas & Corinthum, *Baudrando* 25. mill. paſſ. ab Athenis in Occaſum totidem à Corintho in Cæciam 1. milliar. ab ora ſinus Saronici, ubi ejus portus Niſſæa. Hinc *Megaris* regiuncula adjacens, dicta; à ſinu Corinthiaco extenſa uſque ad Saronicum; prope Iſthmum ad Meridiem. An à Megaro, filio Neptuni, qui ſuppetias veniens Niſo, contra Minoëm, in prælio occiſus & in hac urbe ſepultus eſt? An à Megarro, filio Apollinis? Ipſi incolæ Sithoniſci Nymphas ſuas populares eſſe crediderunt, è quarum Thyatræa Jovi Megareus natus, tempore Deucalionis, huic regioni id nomen tribuerit. Alii dicunt, Pandioni Regi Atheinenſium quatuor filios fuiſſe, *Ægeum*, *Lycum*, *Pallantem* & Niſum, huicque ultimo Megaram obtigiſſe: Adduntque, Codri tempore, Heraclidas, inſtigatu Meſſeniorum & Corinthiorum, Atticam ingreſſos, infelici ſucceſſu, in Megaram cum agrum ſe recepiſſe, urbem Doricâ coloniâ eò deductâ, condidiſſe. Ionibus pulſis, Vellejus Paterc. *l*. 1. *c*. 2. & cippò Theſei, qui Peloponneſum ab Ionia diſtinguebat, vide ſuprà *Iones*, abolitò, unde factum, ut incolæ Doricæ linguæ in poſterum aſſueſcerent, & de Megarentibus in poſterum diceretur, *οὔτ' ἐν λόγῳ, οὔτ' ἐν ἀριθμῷ*. Pauſan. *l*. 1. Primo à duodecim Regibus, hanc ditionem gubernatam, à Cleſone filio Lelegis, uſque ad Ajacem, filium Telamonis referunt. Dein libera fuit Reſpublica, donec ab Athenienſibus occupata, & ab Heraclidis bis capta fuit, ut dictum. Patria Euclidis, Stilponis, ac Theognidis; In hujus urbis agro præſtantiſſimi proveniebant bulbi. Columella *l*. 10.

Jam Megaris veniunt genitalia ſemina bulbi.

Ovid. *de Rem. Am*. *l*. 2. circa finem

Daunius, an Libycis bulbus tibi miſſus ab oris.
An veniat, Megaris, noxius omnis erit.

MEGARES, numero plurali apud Plaut. *in Perſâ*. *Actu* 1. *ſc*. 3. ubi *Megaribus* in ablativo legitur. Hodieque nomen ſervat, in ruderibus ſuis, trecentis circiter quadringentiſque caſis ægre habitata, à Græcis, non alibi rituum ſuorum tenacioribus, ſed quibus a piratis quotidianæ moleſtiæ. In vicinia ejus arbor eſt, *xylocerata* ferens, quibus filium prodigum paſtum eſſe, ajunt: terebintho non abſimilis eſt, & Auguſtò menſe fructus maturat. *Inſcriptiones* hodieque ibi non paucæ viſuntur, inter quas una inprimis memorabilis, in honorem indigenæ cujuſdam Athletæ celeberrimi facta, quæ, nomine ejus prætéritò, Ludorum publicorum variis in locis tum haberi ſolitorum, in quibus ille omnibus victor extitit, mentionem ſervat. Sunt illi, præter *Olympia*, *Pythia*, *Nemea* & *Iſthmia*; *Panathenæa*, Athenis, *Olympia* ibidem, nec non *Panhellenia* & *Eleuſinia*. Porro *Herculeus agon*, Thebis, *Trophonia*, Livadiæ, *Eleutheria ludi*, Platæis; *Clypeus Junonius*, Argis, *Pythia*, Mileti, item Magneſiæ, *Ludi univerſæ Aſiæ*, Philadelphiæ; *Ludi Actii*, in honorem Apollinis, Nicopoli, *Pythia* iterum, variis in locis celebrata, *Æſculapii Ludi*, Epidauri: *Capitolinus Agon*, Romæ, *Agon Minervæ Promachæ*, ibidem; *Euſebia*, Puteolis; *Ludi in honorem Imperatorum peragi ſoliti*, Neapoli. Sed & ibidem elegans ſupereſt *Inſcr*. Sabinæ uxoris Hadriani, facta Juliò Candidò Achajæ Proconſule. Item alia, quâ S. P. Q. Megarenſis, Herodis Attici munificentiam teſtari poſteritati voluit. Vide Jac. Sponium *Itinerar. Græciæ Part*. 2. *p*. 289. *& ſeqq*. Populi Megarenſes, ab Athenienſibus ingreſſu urbis prohibiti, A. Gell. *l*. 6. *c*. 10. Unde Euclides muliebri habitu ad Socratem ſe contulit, eâdem die domum reverſus. Varia inſuper cum aliis bella geſſerunt. Condiderunt Chalcedonem; Thucyd. *l*. 2. *&* 4. qui etiam refert, Lamidem Megarâ profectum, in Sicilia coloniam collocaſſe, ad Pantacem fluv. indeque pulſum Thapſum condidiſſe; Poſt ejus dein mortem, Duce Hyblone, Principe, ſocios ejus Megaram Hyblæam fundâſſe, unde an. 245. poſt iterum à Gelone Syracuſano pulſi, Selinunte prius extructâ, An. 106. Urb. Cond. 33. Olymp. Hinc Megaricæ ſectæ nomen, cujus Euclides, ex Socratis auditoribus tertius, qui novas ſectas condidêre, Auctor fuit, de quo vide A. Gellium *loc. cit*. & Strab. *l*. 9. ubi ſic: *Habuit aliquando* (urbs hæc) *etiam Scholam Philoſophorum*, qui Megarici *dicebantur*, *ſucceſſores Euclidis Socratici*. Hi poſtea *Eriſtici* ſive *Contentioſi*, atque exinde à nonnullis *Dialectici* dicti ſunt, quòd valde in Dialecticis, præcipueque in captioſis argumentandi generibus, exercerent. Audivêre autem Euclidem Eubulides Mileſius, Clitomachus Thurius & Stilpo Megarenſis: Eubulidem Alexinus Elienſis & Apollonius ὁ Κρόνος: cujus diſcipulus fuit Diodorus ὁ Κρόνος. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Philoſophorum ſectis c*. 11. *quod de Megaricis tractat*.

MEGARICORUM PHILOSOPHORUM SERIES, EX VOSSIO.

Euclides *Megaricus*.	Apollonius ὁ Κρόνος.
Eubulides Mileſius.	Diodorus ὁ Κρόνος.
Alexinus Elienſis.	Clitomachus Thurius.

Stilpo *Megarenſis*.

MEGARA, urbs Siciliæ, prius *Hybla parva*, ſed poſtea à Megarentibus Græciæ *Megara* & *Megaris* appellata. Vide ſuprà, in ora ad Ortum inter Catinam, & Syracuſas, à Marcello, cùm Syracuſas obſideret, exciſa: ex cujus reliquiis Auguſta quibuſdam orta. Alter *Galeotis*, prope oſtia Alabi fluv. 30. mill. paſſ. à Syracuſis in Boream, 24. à Catana in Meridiem *Megaris* quoque. De hac ita Marshamus: *Megarenſes Atticæ jam pridem Dorienſes facti ſunt: Hinc jam in Siciliam deducta eſt colonia, quæ aliquamdiu incertæ ſedis fuit: primò Trotilum, ad Pantagiam fluv. dein Thapſum in peninſula, non procul Syracuſis; tandem permiſſu Hyblonis Regis Siculi Hyblam condidit in littore, quam à patria nominavit* Magara, *& Sinus inde Megarenſis dictus eſt*. Et hæc *Hybla major*. *In Parte numiſmatis Siculis leguntur* ΝΑΞΟ. ΜΕΓΑΡΑ. ΥΒΛΑΣ. ΜΕΓΑΛΑΣ. *Canone Chron. ad Sec*. XVI. Sed & *Megarenſes*, an. 3. Olymp. 17. Aſtacum condiderunt in Bithynia, vide *ibi*: uti an. 2. Olymp. 28. Chalcedonem: atque an. 3. Olymp. 30. Byzantium ex oppoſito, in Thracia; duce Byzante, à quo nomen. Strabo *l*. 12. Euſebius *num*. 1342. & 1359. Idem Marshamus *Sec*. XVII. ubi de *Græcorum Coloniis*. Ab iiſdem *Riſus Megaricus* ſicut *Chius*, ponitur pro profuſo, & intempeſtivo. *Megarenſis ars* in doloſos & aſtutos. Item *lachryma Megarienſis* de fictis dicuntur, à virginibus Megarenſibus à rege Corinthum, ad filiæ mortem lugendam, miſſis. Hodie pagus exiguus Megara eſt, *Megra* dictus, ſub Turcis Plin. *l*. 4. *c*. 7. Strab. *l*. 9. Plut. *in vita Solonis*, Diog. Laërtius *in Euclid*. Euſeb. *in Chron*. Laurenbergius *Græc. ant*. Diodor.

dor. Suidas. &c. Eſt etiam urbs in Theſſalia, alia in Ponto, alia Illyrici, alia Moloſſiæ. *Steph.*

MEGAREUS, pater Hippomenis, nepos Neptuni ex Oncheſto Bœotiæ oppido oriundus, vel fil. Oncheſti, quæ controverſia ex varia lectione orta eſt, apud Ovid. *Met. l.* 10. *Fab.* 11.

Namque mihi genitor Megareus, Oncheſtius illi.
Eſt Neptunus avus; pronepos ego regis aquarum.

Alii ita legunt.

——— *Mihi genitor Megareus, Oncheſtus at illi.*

Item Apollinis fil. qui Megaris a ſe conditis nomen fecit.

MEGARI, Indiæ populi circa Indum fluv.

MEGARICUM, oppidulum Bithyniæ. *Steph.*

MEGARIS, ſoror Theagenis, uxor Cylonis Athenienſis, qui ibidem tyrannidem affectavit. Schol. *in Equites Ariſtoph.*

MEGARIS, regio Achaiæ parva ſinui Saronico expoſita, inter Phocidem ad Occaſum & Atticam ad Ortum ab Iſthmo Corinthiaco ſumens initium. *Baudrando*, inter Bœotiam eſt ad Ortum & Corinthiam regiunculam ad Auſtrum, atque inter Sinus Saronicum in Ortum & Corinthiacum in Occaſum. Ejus caput Megara. Ibi nunc pars Occidentalis. Ducatus Athenienſis, ſub Turcis. Item inſula parva, apud Neapolim, cui ponte jungitur, in Campania, vulgò *Caſtell' dell' Ovo. Megalia Papinio l.* 2. *Sylv.* 2. v. 80. aliter *Caſtrum Lucullanum.* Cum arce permunita, & valido Hiſpan. præſidio, atque ita ut inſcriptio arcis docet, poſita A. C. 1595. Tum verò ſub ipſo Caſtello ingens nunc Crypta exciſa arte, operis antiqui; tum longè lateque circum circa per mare ſparſa viſuntur rudera & veſtigia ingentium piſcinarum, neque nunc in toto hoc tractu locus eſt adeo oſtreis, echinis aliiſque piſcibus refertus.

MEGARSUS, Siciliæ urbs. *Lycophron.* Item oppid. Ciliciæ in ora ad oſtium Pyrami fluv. Mallo urbi propinquum. Eſt & Indiæ fluv. ex Emodis montibus naſcens. *Dionyſ.*

——— Ὕπανις θεῖός τε Μέγαρσος
Ἀωλαίτου [illegible] ———

Priſcianus Magarſum habet pro *Megarſo.* θεῖος verò *Dionyſii Steph. vaſtum* interpretatur, *Priſcianus* verò *rapidum.* Nos *divinum* potius reddidimus. Ille enim Poetis mos, ut fontibus ac fluminibus divinitatem quandam adſcriberent. Hinc Propert. *l.* 1. *eleg.* 18. *Divini fontes.* Et. *l.* 2. *eleg.* 26. *Divina aqua. Theocritus,*

——— Ἄγχια καὶ [illegible] θεῖον ὕδωρ.

Euripidi etiam apud Cicer. *Ep. ad Att. l.* 15. *Ep.* 4. dicuntur [illegible] ἱερῶν παγαί.

MEGASA, urbs Libyæ, in qua & [illegible] & [illegible]. *Steph.*

MEGASTHENES, Hiſtoricus Græcus, ſub Seleuco Nicanore. Strab. *l.* 1. Clemens *l.* 1. *Strom.* Scripſit Hiſtoriam Indiæ, ſæpe laudatam priſcis, quæ periit. Quam enim Annas Viterbienſis, ejus nomine, edidit, ſuppoſititia eſt. Euſeb. *l.* 9. *Præp. Evang.* Arian. *l.* 5. *&* 7. Ælian. *l.* 8. *Hiſt. Anim.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 11.

MEGATICHOS, oppidum in monte inter Ægyptum & Æthiopiam, quod Arabes *Myrſou* vocant. Plin. *l.* 6. *c.* 29.

MEGBIS, nomen viri. Eſdr. *c.* 2. *v.* 30.

MEGEM, oppid. Brabantiæ, ad Moſam. *Metel.* Caput Comitatus, 3. leuc. Buſco ducis diſtans.

MEGENFRIDUS, vel MEGINFREDUS, Monachus Fuldenſis primò, dein Præpoſitus Magdeburgenſis, ſeculò 11. Roſa inter ſpinas, Trithemio *in Chron. Hirſaug.* dictus, quòd, inter innumeros ignavos, ſolus ſtudiis & nominis immortalitati vacaret. Scripſit hiſtoriam Monaſterii ſui libris 24. Vitam S. Emmerani, &c. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 42.

MEGENI Monaſterium, inter Oſſonisvillam & S. Deodati, memoratur in diviſione Regni Lotharii A. C. 870. facta; quam Abbatiam apud Lotharienſes eſſe, *Moien monſtier*, quidam exiſtimant. At Chronicon Senonenſe hoc ab ipſo loci conditore Hidulpho ideo appellatum eſſe vult; propterea quod ab Ortu Senonienſe Monaſterium vulgò *Senone*, ab Occaſu Stivagium, a Meridie Juncturas ſive S. Deodatum *S. Diey*, a Septentrione Bodonis Monaſterium *Bondonville* habeat. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MEGERLIN Petrus, per anagramma *Legum Interpres*, J. U. D. & Mathematicus Baſileenſis celeberrimus. Natus Campidoni A. C. 1623. patre Davide J. U. D. urbis ejus Syndicô & Pro-prætore, ſtudiis vacavit Tubingæ ab A. C. 1640. uſque ad an. 1645. Inde apud Parentem domi, Hailbronnæ poſtea apud Doct. Friſchium cognatum, atque in Camera Imperiali Spirenſi praxi juridicæ incubuit. Baſileæ exin Doctor creatus A. C. 1651. ad Syndicatus officium in Patriam vocatus eſt: ſed non admiſſus, ob puriorem doctrinæ Evangelii confeſſionem, Baſileam rediit: à Magiſtratu loci A. C. 1660. in Advocatum Reip. ac inſuper A. C. 1674. in Profeſſorem Matheſeos aſſumtus. Ejus extant, præter alia: *Diſſertatio de Cyclis Planetarum & Eclipſium*; Item, *Tabula Mathematico-Hiſtorica*, quâ ſecundùm 7. revolutiones conjunctionum magnarum, ſeries rerum à Mundo Condito ad noſtrum uſque ſeculum geſtarum 7. columnis exhibetur, cum *Indice copioſiſſimo* & *Commentario Chronologico.* Scripſit præterea *Patrocinium Aſtrologiæ*, Germanic. *Aſtrologiam* quoque *Carteſianam*, &c. quæ lucem brevi videbunt.

Nil blandum poppyſma movet, nil tetrice terret,
Poſt Chriſtum didici ponere cuncta metum.

MEGES, unus ex Græcorum principibus, qui Dulichio, & Echinadibus inſul. præfuit, & cum navibus 40. ad Trojam eſt profectus. Homer. *Il.* 2. *v.* 627.

MEGESAPHAR, locus in confinio Damaſci, in tribu Manaſſe, quâ Chriſtiani olim caſtra traduxerunt. Guil. Tyr. *l.* 13. *bell. c.* 26.

MEGIA, urbs Meſopotamiæ, ad Euphratem, circa Citham, *Zoſim.*

MEGILLUS vide *Lucius Poſthumius.*

MEGINENSIS Pagus, vulgò *Meyfeldt*, inter Moſellam & Rhenum in Treviris eſt: dictus à Megino vel Megeno, vulgò *Meyen*, loco prope Antunnacum & Biſburgum. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MEGINHARDUS, Monachus Germanus, circa A. C. 870. ſcripſit hiſtoriam S. Ferrutii Martyris, cujus corpus à Lullio Archiepiſcopo Moguntino, in Monaſterium Bleidenſtadienſe tranſlatum. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 36. Poſſevin. *in appar. ſacro.*

MEGISBA, ſtagnum Taprobanes Inſulæ. Plin. *l.* 6. *c.* 22.

MEGISTA, Inſul. Lyciæ, ante portum cognominem. Cujus portus Liv. *l.* 37. *c.* 22. meminit, è regione Pataræ urbis. Hæc *Stroogallo* nonnullis, Inſul. Dolicho proxima.

MEGISTANES, dicuntur proceres & magnates, viri ſummates, quibus permiſſum erat cum regibus epulari. Nam & Herodes D. Marco *c.* 6. *v.* 21. dicitur μεγιστᾶσι convivium præbuiſſe, quos vetus interpres *Principes* vertit. Uſi hâc voce Seneca *Ep.* 21. Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 27. & Sueton. *in Calig. c.* 5. Melius Megiſthanes, vide quoque ſuprà, voce *Chiliarchus.*

MEGISTÆ, urbs, & inſula Lyciæ. *Steph.*

MEGISTIAS, vates, patriâ Acarnan, à Melampode originem trahens: inſpectis extis, ſibi & Græcis, qui erant ad Thermopylas, mortem pariter impendere prædixit, tamen quum à Leonida, ne ſecum periret, dimitteretur, abſcedere noluit, filium tantùm unicum unà militantem miſſum fecit. Herodot. *l.* 6.

MEGISTUS, fluv. quidam in Ægæum mare decurrens. *Suid.*

MEGLEDUNUM, oppid. Gall. Celticæ 15. milliar. à Bituricis Turonenſib.

MEGPHIAS, nomen viri. Nehem. *c.* 10. *v.* 20.

MEHERDATES, Phraatis fil. obſidio Romanis datus, ſub Claudio, quem, odiô ſævitiæ ac luxus Gotarzis, Parthi patrium ad faſtigium poſcebant. Tacit. *l.* 11. *Annal. c.* 10. & *l.* 12. *c.* 10. Sed à Gotarze victus, eique à Parrhace, paterno cliente, traditus, auribus deciſis vivere juſſus eſt, oſtentui clementiæ ipſius. *l.* 12. *Annal. c.* 14.

MEHUMIUS Johannes, vide *Johannes.*

MEHUSIM, pater Ahitub. 1. Paral. *c.* 8. *v.* 11.

MEIBOMIUS Henricus, Germ. *Meyenbaum* Lemgoja Weſtphalus, fil Martini Eccleſiaſtæ, à Rudolpho II. Imperatore Laurea Poeticâ exornatus A. C. 1590. honoribus in Academia Julia Magiſtratuum omnium iteratò perfunctus, obiit A. C. 1625. ætat. 70. Scripſit, *Diarium ſeu Calendarium Romanum Oeconomic. Eccleſiaſt. Aſtronomicum & fere perpetuum*, *Tract. Aſtrologicum de Genethliacorum Thematum Judiciis*; *Mæcenatem*; *De incubatione in Fanis Deorum*; *Opuſcula Hiſtorica varia*, *res Germanicas concernentia*; *Pictum Meditationum ſylvulam*; *Vindicias Billinganas*; *Bardevici urbis hiſtoriam*; *Genealogiam Ducum Brunſvic & Luneburg. Parodias, Sylvas, Agalmata, Anagrammatiſmos, Centones, Elegias, Odas, Epigrammata* &c. Paul. Freherus in *Theatro Viror eruditione clarer.*

MEIERUS, vel MEYERUS Jacobus, Reipubl. Baſileenſis Conſul. Natus A. C. 1492. patre Henricô Senatôre, in Senatum & ipſe maturè lectus, ad Tribunitiam dignitatem brevi aſcendit. Johannis Oecolampadii, in Eccleſia illa reformanda ſtrenuè decertantis, *clypeus & haſta*, Ramô teſte *in Baſil.* inde Conſul, patriam rexit uſque ad A. C. 1541. quô peſte extinctus eſt: *Pietatis ſana cultor ac promotor primarius, omnis honeſtatis, quod in ipſo fuit, inſtaurator diligentiſſimus*, Epitaph. Pater Rodolfi itidem Senatoris, & Academiæ Deputati, qui obiit A. C. 1564.

MEIERUS Jacobus, Theologus Baſileenſis clariſſimus. Natus patre Rodolphô præfatô, Academiæ Triumvirô A. C. 1526. ſub inſtitutione Simonis Grynæi, viri ob præclariſſimas dotes totô orbe celeberrimi, adolevit: Argentinæ poſtmodum Wolf. Fabricii Capitonis auditor, ab A. C. 1539. uſque ad 41. hôc peſte ſublatô, in patriam redux, Oſwaldi Myconii & Martini Borrhai lateri hæſit: inde Argentinam A. C. 1546. rurſus delatus, præſtantiſſimô Theologô Mart. Bucerô præceptore uſus eſt: quô in Angliam A. C. 1549. invitatô; Philippi Melanchthonis famâ excitus Wittebergam conceſſit, quadriennium ibi moratus. In patriam redux A. C. 1554. mox in partem Marchicæ reformationis: exin in agrum Baſileenſem, tandem A. C. 1564. in ipſam urbem vocatus, ſacrum Miniſterium ſummâ fide & zelô obiit, donec A. C. 1604. ætat. 80. in ſummo templo funebrem habiturus concionem, cùm vix exorſus eſſet præclaram Eccleſiaſtis ſententiam, *de ſubitò ruente arbore*, *c.* 11. *v.* 3. apoplexiâ ictus, coram facie frequentis Eccleſiæ, obdormiit: Parens ex Agnete, Capitonis prædicti filia Wolfgangi. Vita *Jac. Meyeri.*

MEIERUS Wolfgangus, Theologus itidem Baſileenſis inſignis. Natus Jacobô præfatô, A. C. 1577. poſt Humaniorum, ut vocant, literarum curriculum mirâ felicitate decurſum, ſacratioribus ſtudiis ſe totum dedit: quorum fundamentis in Patria jactis, Angliam petiit: ubi mirâ humanitate exceptus, & ob avi Buceri magna in Eccleſiam Anglicanam merita, ab Elizabetha Regina, diplomate ad Proceres Academiæ Cantabrigienſis datô, de convictu ſumtibus regiis ei ſuppeditando inſtructus eò conceſſit: ubi eruditionis ſolidæ documenta cùm varia edidiſſet, SS. Theologiæ Licentiatus publicè proclamari meruit. Per Galliam inde in Patriam reverſus, Patri defuncto in ſacra ſtatione ſucceſſit A. C. 1605. Poſtea ſublatô A. C. 1610. Theologô celeberrimô, Amandô Polanô à Polansdorff, publicè ex cathedra Theol. prælegendi; donec ordinarius Profeſſor, in defuncti locum ſurrogaretur, poteſtatem accepit, quô tempore Polani memoriam panegyricâ oratione excoluit, ipſe Doctoræ axiomate ornatus, A. C. 1611. Miſſus A. C. 1618. cum D. Seb. Beckio Theologiæ Profeſſore ad Synodum Dordracenam, *de perſeverantia Sanctorum* cum applauſu, ibi peroravit. Inde per Angliam, ubi Jacob

Regi Boceri librum, Latinâ civitate à ſe donatum, obtulit, Galliamque, patriæ redditus: mox S. P. Q. Mulhuſino, à Magiſtratu ſuo, ad ſemeſtre indultus, eò abiit, ut Eccleſiæ illi, adhuc aliquibus veteris fermenti reliquiis laboranti, ſuam operam impenderet. Quâ egregiè defunctus, circa A. C. 1621. ad ſtationem ſuam rediit; ad primarii Diaconi munus A. C. 1620. vocatus, in quo ad mortem uſque *fidus & induſtrius Dei* ſervus verſatus eſt. Obiit A. C. 1653. ætat. 76. morte tantum non repentinâ, poſtquam die præcedente ſermonem *ἐπιθαλάμιον*, eumque nuptialem, ex Hebr. c. 13. v. 4. ad cœtum habuiſſet. Ejus ſcripta extant varia, quorum indicem, ut & plura, de Viro hoc inſigni, exhibet Sam. Keſlerus in *Delineat. vitæ & mortis ejus A.* C. 1655. Baſileæ habita. Pater fuit inter alios, Jacobi, qui Cantabrigiæ per 4. annos in Collegio SS. Trinitatis, ſumtibus ſummi Regis, ex ſtipendio familiæ Meierianæ ab Eduardo VI. primùm ordinato, poſtea verò ab Elizabeta & Jacobo Rege confirmato, Theologiæ vacavit, in flore ætatis, poſt reditum in patriam A. C. 1634. ætat. 21. defunctus: & Maximiliani Jacobi, nati A. C. 1635. & in agro Baſileenſi verbi divini, non ſine ſacræ eloquentiæ, familiæ huic quaſi domeſticæ, laude Adminiſtri.

MEIGRETUS Ludovicus, vide *Ludovicus*.

MEININGA vulgò MEINUNGEN, Franconiæ oppid. ad Verram fluv. in Principatu Hennebergico, 2 milliar. Germ. à Smalcalda in Meridiem Schwinfurtum verſus 8. circiter.

R. MEIR, Patavinus, ſcripſit in libr. Majemonidæ, docuitque Venetiis an. 318. Millenarii VI. juxta calculum *R. Ganz*.

R. MEIR, Rotenburgenſis, auctor libri *Agaboth Maimoni*, h. e. Animadverſionum, floruit ſub Rodolpho I. Imperatore Alius, *Rab magnus Dei Meir*, Medicus Caſtelliæ Regis Ethicam Ariſtotelis Hebraicè vertit, floruitque decennio poſt. Alius *R. Meir aben Aldebi*, ſcripſit *Schebile Amuna* h. e. Semitam fidei, an. 120. Millenarii VI. juxta calculum præfati *Ganzi*.

R. MEIR Mathultos, Toleti docuit, *de Judiciis Legis* varia ſcripſit, obiitque an. 5. præfati Millenarii. Fuit & *R. Meir* celebris, tempore R. Akibæ, de quo ſupra.

MEISNERUS Balthaſar Dreſdenſis, fil. Balthaſaris in patria per 40. ann. Eccleſiaſtæ, Witteberga Ethices primùm, A. C. 1611. inde Theologiæ, A. C. 1613. Profeſſor, præter alia adornavit *Collegium Practicum*, quô diſputaturum ſe de vita & modo tollendi & corrigendi ea, quæ non tantum in Eccleſia, ſed etiam in Rep. ſecus fiunt, decrevit; ſed morte præventus, obiit A. C. 1626. ætat. 40. Auctor plurimorum ſcriptorum. Joh. Meiſnerus *Jubil. Witteberg.* Paulus Freherus *Theatro Virorum eruditione clarorum.* Alii.

MEL, vide infrà ablat. *Melle*.

MEL Calaminum, vide ſuprà *Calaminum mel*.

MELA Pomponius, Geographus, cujus extat liber de ſitu Orbis. Natione Hiſpanus fuit, Claudiique Imperatoris temporibus floruit, ut rectè primus adſtruxit *Vadianus*. Inde eſt, quòd & ipſe meminit Corn. Nepotis, ut recentis ſcriptoris; & ad partes à Plinio advocetur, *in Hiſt. Naturali*, qui Veſpaſiani temporibus claruit. Vide Voſſ. *Hiſt. Lat. l. 1. c. 25.* & *Pomponius Mela*.

MELA, vulgò *la* MELA, fluv. prope Brixiam Galliæ Ciſalpinæ urbem, in Ollium ſe exonerat, Catullus *ad Januam Carm.* 68.

Flavus quam molli percurrit flumine Mela,
Brixia Veronæ mater amata meæ.

Virg. *Georg. l. 4. v. 276.* ubi de amello,

——— *Tonſis in vallibus illum*
Paſtores & curva legunt prope flumina Mella.

MELÆCA, pagus Atticæ. Stat. *Theb. 12. v. 619.*

Icarii, Celeique domus, viridesque Melæca.

MELÆNA, Inſul. maris Ionii ante Epirum, quæ & Corcyra. Plin. *l. 3. c. 26.*

MELÆNE, quondam Cephallenia dicta. Plin. *l. 4. c. 12.* Item oppid. in Arcadiâ, à *Melæneo* Lycaonis filio, inter Heræam, & Megalopolim. *Steph. Melænea*, Plin. *l. 4. c. 6.* Eſt & *Μελαιναί* urbs Lyciæ. Gentile *Melænites*.

MELÆNEIS, vicus in tribu Antiochide, *Callimachus Melænas* vocat. Tribulis *Melæneus. Steph.*

MELAMPEA, urbs Lydiæ. *Steph.*

MELAMPHYLLIS, inſula Samothraciæ. Quin & Samos ipſa *Melamphyllos* dicta fuit. *Steph.*

MELAMPHYLLOS, exiguus mons Theſſaliæ. Aliàs *Melamphyllon* inſulæ in Aſtanowen. Plin. *l. 5. c. 31.*

MELAMPUS, Argivus, Amythaonis & Dorippes fil., A. M. 2705. Homer. *Odyſſ. λ*. Sic dictus, quòd mater cum infantem expoſuerit totô corpore tectum, præterquam pedibus, qui à Sole atri facti ſunt. Auguriô claruit, omnium avium cæterorumque animalium voces novit & intellexit. Fuit & Medicus præſtantiſſimus, cui templum erectum, feſtaque ſolennia, & ſacrificia fuêre ſtatuta, Pauſan. *l. 1.* Biantem juvit in auferendis bobus Iphiclo, quos ille Neleo reſtituit, cujus beneficii memor Neleus filiam ſuam nomine Pero ei uxorem tradidit. Filias quoque Prœti furiis agitatas ſanitati mentis helleborô, quod poſtea *Melampodium* dictum, reſtituit, quarum unam Iphianaſſam cognomine conjugem accepit. Herodot. *l. 9.* illum ab Argivis Piſam ſe miſſuris, ut fœminas ejus loci à furore liberaret, jus civitatis & regnum petiiſſe, refert. Tertiam Argivi regni partem ſibi, tertiam ſuo fratri Bianti, à Prœto, vel Anaxagora, in pretium filiarum ſanitati reſtitutarum, impetrâſſe, ait Pauſan. *l. 2.* Sub ejus nomine, liber *Ex palpitationibus divinatio*, prodiit Romæ, A. C. 1545. Alius, *de nævis*, Venetiis, A. C. 1552. Pet. Caſtellanus, *de Vit. Ill. Medic.* Johan. Neander, *in Syntagm. Med.* Julius, *Chron. Med.* Vander Linden, *de Script. Med.* Voſſ. *de Phil. c. 11. §. 19.* Virgil. *Georg. l. 3. de peſte*, v. 549.

——— *Ceſſere magiſtri*
Phillyrides Chiron, Amythaoniusque Melampus.

Tibullus *ad Meſſalam*, *l. 4. v. 120.*

——— *Compertum eſt veracibus ut mihi ſignis,*
Queis Amythaonius nequeat certare Melampus.

Item unus ex canibus Actæonis. Ovid. *Met. l. 3. Fab. 2.*

——— *Primusque Melampus*
Ichnobatesque ſagax latratu ſigna dedêre.

MELAMPYGOS, cognomen Herculis, quaſi *nigrò podice*: quòd eam partem corporis, non Lydorum more vulſam, neque candidam, ſed nigris pilis hirſutam ac ſylvoſam haberet. Vide Eraſm. *in Proverb. Nec incidas in Melampygum.*

MELANA, promontor. Chii Inſulæ *Strab.*

MELANÆETUS, Græcè *Μελαναίετος*, i. e. *nigra aquila*, utut aquilarum minima, robuſtiſſima tamen eſt, hinc *Valeria* dicta Romanis. Ejus meminit jam Homerus *Il. φ. v. 252* ubi de Achille.

Αἰετοῦ οἴματ' ἔχων μέλανος, τοῦ θηρητῆρος,
Ὅς θ' ἅμα κάρτιστός τε καὶ ὤκιστος πετεηνῶν.
Aquilæ impetum habens nigræ, venatricis,
Quæ alitum ſimul fortiſſima eſt & celerrima.

Reliquas ejus dotes ita deſcribit Philoſophus *l. 9. c. 32.* *Ἐκτρέφει δὲ μόνος τὰ τέκνα καὶ ἐξάγει. ἔστι δὲ ὠκυβόλος καὶ εὔθετος καὶ ἄφθονος καὶ ἄφοβος καὶ μάχιμος καὶ εὔφημος· οὐ γὰρ μινυρίζει, οὐδὲ λέληκεν.* *Una hæc fœtus ſuos alit, atque educit. Eſt & pernix, elegans, ſine invidia, ſine metu ſtrenua, bene ominis, neque clangit, neque murmurat.* Quam prom cum chryſaeto ita confert. Thuanus *de Re Accipitrar. l. 1.*

Optima & ipſa aquarum animis ingentibus illam,
Corporis inferior quamvis ſit mole, nec ungue,
Aut roſtro tantum valeat, diguiſve: ſed ortus
Non mentita ſuos animo oblita veridis,
Accipitres collata nobis facit. Hanc quoque noſtri
Valeriam dicunt Græci μελαναίετον, atrum
Quòd referas voſtro pennis atque ungue colorem, &c.

Vide S. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l. 2. c. 6.* ubi vocem Hebr. *ozanja* explicat.

MELANCHÆTES, unus ex canibus Actæonis. Ovid. *Met. l. 3. Fab. 2.* à nigredine pili dictus:

Prima Melanchætes in tergo vulnera fecit.

MELANCHLÆNI, populi juxta Boſporum Cimmerium, inter Rha fluv. & montes Hippicos, *Ferrar.* à *veſtibus nigris* dicti. *Dionyſ.* ubi de Alanis.

Ἔνθα Μελάγχλαινοί τε καὶ ἄπιοι Γεωμαλγοί.

Mela *l. 2. c. 1.* *Melanchlænis atra veſtis, & ex eâ nomen.* Dio Chryſ. *in Boryſthenit.* *Χρῶνται δὲ τῇ ἄλλῃ ἐσθῆτι μελαίνῃ ὡς τὸ πολὺ ἀπὸ γένους τινὸς Σκυθῶν τῶν Μελαγχλαίνων, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ, κατὰ τοῦτο ὀνομασθέντων ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων.* *Murophoros* Leuncl.

MELANCHTHON Philippus, German. *Schwartzerd*, Brettâ in Palatinatu oriundus, Germaniæ Phœnix, Artium Reſtaurator: Nepos ex ſorore Johannis Capnionis, ſeu Reuchlini, in cujus honorem tredecennis *Comœdiam* ſcripſit egitque. *Hippophilum Melangæum* etiam ſubinde ſe vocavit. Natus A. C. 1497. Heidelbergam venit, A. C. 1509. inde Tubingam ſe contulit, ubi Magiſter Artium creatus, anno ætat. 16. explicuit ſtudioſis Virgilium & Terentium, tum primum à ſe eâ formâ editum, quam nunc habet, cùm prius in proſa ſcripſiſſe crederetur, annô ſequente interea correctoris munere apud Thom. Anſelmium defunctus, *Rhetoricam* ſcripſit, annô ætat. 19. A Friderico Electore Wittembergam vocatus, Græcas ibi literas docuit, A. C. 1518. ubi plurima edidit, Scholarum multarum parens, in humanis diviniſque ſcientiis verſatiſſimus. Pariſienſibus Lutheri libros damnantibus, oppoſuit A. C. 1521. librum, cui titulus: *contra furioſum Pariſienſium Logaſtrorum decretum.* Itemque Emſero *Didymum Faventinum.* Cum Luthero, ſcriptum edidit, contra Articulos ruſticorum, A. C. 1525. Auguſtanam Confeſſionem, Carolo V. exhibitam, A. C. 1530. compoſuit, Apologiam dein Confeſſionis ſcripſit, quam Cæſar admittere noluit. Cum Eccio, Wormatiæ per triduum collocutus eſt, A. C. 1541. de peccato inprimis originis, poſt Baptiſmum remanente, ſed interruptum Cæſaris juſſu colloquium & Ratiſbonam eſt rejectum. Refutavit librum *Interim*, & minus acriter de Adiaphoris certâſſe viſus eſt Flacio A. C. 1548. In S. Cœna, oralem manducationem non credidit, &c. Obiit A. C. 1560. à Ferdinando I. Eraſmo, & hoſtibus ipſis impensè laudatus. Ejus opera tomis 5. in fol. Baſileæ, A. C. 1544. 5. Partibus, 4. Vol. Witteberge, A. C. 1564. 1580. 1601. &c. prodierunt, *Vir in quo cum doctrina pietas, cum utraque candor certavit*, Arrowſmith *in Tact.* *Communis Germaniæ Præceptor*, Lipſio: *Literarum & Literatorum decus*, Steph. *Theologia certaibus Reformata*, Montacutio. De eodem Taubmannus *Schol. ſacr. l. 2.*

Heu! quam multorum ſolò ſterileſceret arvum,
Ni bove ſolerti Melanchthonis illud arâſſent.

Ipſe ſuum Epitaphium, paulò ante beatam *ἀνάλυσιν*, hôc diſtichô pronuntiavit:

Iſte brevis tumulus miſeri tenet oſſa Philippi,
Qui qualis fuerit neſcio, talis erat.

Plura, præter alios vide in *Elogiis* Anton. Teiſſier. *Part. 1. & 2.* ubi, poſt recenſita ejus ſcripta *Syracidem* quoque *Græcè Elegiacô carmine*, *Pſalterium*, item *Græcis verſibus redditum* & *Confeſſionem* porrò *Auguſtanam in hanc linguam translatam*, quæ ſub nomine Pauli Dolſcii prodierunt: item, *Chronicon*, quod nomen Carionis præ ſe fert Melanchthonem auctorem habere, docet ex Placcio *de Scriptis Anonymis p. 185. & 174.*

MELANDIA, regio Sicyoniæ. *Steph.*

MELANE, prius dicta Samothrace, in quam Dardanus venit: & patriæ inde ſterilitate ſoli demigravit, in ea Phrygiæ loca, ubi Troja poſtea. Hinc olim *Dardania* dicta Samothrace. Plin. *l.* 4. *c.* 12.

MELANEA, oppid. Arcadiæ. Plin. *l.* 4. *c.* 6.

MELANEIS, Eubϼæ inſulæ urbs. *Steph.* quæ & *Eretria* & *Arotria*, etiam dicitur, teſte *Strabone*.

MALANELUS Matt. Theodorus, vide ibi.

MELANEPHORI, vide infra *Nigrigeruli*.

MELANES, nigri montes, juxta deſerta Arabiæ. *Ptol.* Hodie mons *Sinai*, & mons S. *Catharinæ*, *Sur* deſertum Ebræis, a Mauris *Tur* dicitur.

MELANEUS, Euryti pater, à quo Eretria *Melaneis* dicta. *Melaneus* etiam inter canes Actæonis numeratur, ab Ovid. *Met.* *l.* 3. *Fab.* 2.

Harpalos & Melaneus, hirſutaque corpore Lachne.

Eſt & Centauri nomen apud eundem, *Met. l.* 12. *Fab.* 4.

Et Pholus, & Melaneus, & Abas prædator aprorum.

MELANGA, locus Thraciæ apud Byzantium. *Glycas.*

MELANGE, vide MELIAPORA.

MELANGEA, Arcadiæ oppidum. Pauſan. *l.* 8.

MELANGITÆ, Arabiæ Felicis gens. *Ptol.*

MELANI, montes Arabiæ Petrææ ad ſinum Arabicum deſcribuntur à *Ptol.* eò loci quò Moſes in ſacris literis *Sinai* ponit. *Synerum* eum vocat Juſtinus ex *Trogo Pompeio l.* 36. *c.* 2. *Synaum* *Joſephus* & *Suidas*. Ad ejus Meridiem erat Saracene regio, in Arabia Felici. Quibuſdam extenſi fuerunt, ab urbe Petra, Ælanum uſque in ora ſinus Arabici. Vix 180. mill. paſſ. ab Hieroſolymis in Auſtrum. Vide *Melanes*.

MELANIA, nomen duarum illuſtrium matronarum; quarum altera obiit A. C. 408. Auguſtino memorata *ep.* 249. altera A. C. 438. de qua vide Baron. *in Annal.*

MELANIA, Ciliciæ oppidum, *Straboni*: an *Myle* Plinii *l.* 5. *c.* 27?

MELANION, vir tantæ caſtitatis ut per avia montium & nemorum, cane, quò unò convictore utebatur, feras perpetuò inſectatus, domum redire noluerit. unde Proverbium, *Melanione caſtior*.

MELANIPPIDIS, Poeta Græcus, Olymp. 65. fil. Critonis, varia ſcripſit. Athen. *l.* 14. & *Suid.* Alius, cognom. *Junior*, Poëta Lyricus Mileſius, prioris ex ſorore nepos. Floruit Olymp. 80.

MELANIPPIUS Pamphyliæ fluv. *Steph.*

MELANIPPUS, Sacerdos Apollinis, apud Cyrenenſes, à Nicocrate tyranno propriâ manu obtruncatus, ut ejus conjuge Aretaphila poriretur. Polyæn. *l.* 8. *c.* 38.

MELANIS, Venus dicta eſt, quòd ipſa tenebras amet, hominesque noctu ſæpiùs coëant.

MELANIUM, vide MALANIUM.

MELANO, Doridis inſula in Ceramico ſinu. Plin. *l.* 5. *c.* 31.

MELANOGÆTULI, Æthiopum gens in Libya interiori. *Ptol.*

MELANOPUS, civis Athenienſis, pater Lachetis.

MELANOS, promontor. Besbici Inſulæ *Strab.*

MELANOSYRI, populi Syriæ, inter ſinum Iſſicum, ad Oceaſum & Euphratem ad Ortum. *Strabo.*

MELANTHES, ſcripſit de Myſteriis. Vide Scholiaſt. Ariſtoph. *in Aves.*

MELANTHIA, fil. Deucalionis ex Pyrrha.

MELANTHII, ſcopuli maris Ionii circa Samum. *Strabo. Fornelli Bordonio. Furni Nigro. Leg. Melanthu.* Ita enim eos vocat Apollon. *Argon. l.* 4. uti videre eſt in his.

——— Ἴσαν πέτρας
Τύμβα Μελαντίας ἀμεῖψαι, αἵτ᾽ ἐνὶ πόντῳ
Ἧνται. ———

Ubi *Scholiaſt.* Μελάντιοι δὲ νῆσοι δύο σκόπελοι πρὸς τῇ Θήρᾳ, οὕτως ὀνομαζόμενοι ἀπὸ Μέλανος τοῦ κατασχόντος τὴν χώραν. *Nic. Lloydius.*

MELANTHIUM, fluv. Cappadociæ, qui in Euxinum mare, inter Pharnaciam & Polemonium, per agrum hujus, ut & Iaſonium, placidè decurrens, ſeſe exonerat. Plin. *l.* 6. *c.* 4.

MELANTHIUS, Hiſtoricus de rebus Atticæ libros reliquit, teſtibus *Harpocratione*, & Athenæo *l.* 7. Item clariſſimus pictor Plin. *l.* 35. *c.* 7. de arte ſua ſcripſit. Diog. Laertius, *in Polemone*.

MELANTHIUS, Tragicus Poëta, leproſus & malitioſus, qui à Comicis traducitur mollitiæ & gulæ nomine. Plato in *Scythis* eum ut garrulum perſtringit. Fuit Cimonis, Athenienſium Ducis, æqualis. Vide Scholia in Ariſtoph. *Ornithas*, p. 548. G. Plut. *in Cimone*. Etiam Elegias compoſuit. Vide *Suid.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 3. *p.* 385. *& de Poët. Gr. c.* 7. *p.* 46.

MELANTHIUS, nomen viri, qui, cùm Gorgiæ inimicus eſſet, dixit, hic nobis de concordia præcipit, qui tres in una domo concordes facere non potuit. Eſt & nomen viri Trojani proprium, quem Eurypylus in bello Trojano interemit. Homer. *Od.* ξ. *v.* 369. Alius ejuſdem nominis paſtor apud *Theocritum*. Item caprarius Ulyſſis, qui quòd & rem domini abſentis unà cum procis abſumpſiſſet, & tam heræ, quàm herili filio moleſtum ſeſe præbuiſſet, poſt reditum Ulyſſis a Telemacho trucidatus eſt. Hom. *Odyſſ.* χ. *v.* 135. Ovid. *Ep.* 1. *Heroid.*

Irus egens, pecorisque Melanthius author edendi.

Item Cappadociæ fluv. Plin. *l.* 6. *c.* 4. & Syriæ mons, ubi Veſtæ fanum. *Cedrenus.*

MELANTHO, filia Protei, cui, cùm poſitis veſtibus, Delphino inſidens, ſæpe per maria patris vagaretur, Neptunus ſub Delphini formâ ſtuprum obtulit: Unde Amycus natus, quem tamen *Servius* Melites filium facit.

MELANTHIUS XVI. Athenienſium Rex, an. ante Urb. Cond. 367. Meſſenius erat, Andropompi fil. & cùm ab Heraclidis, *in Peloponneſum reverſis*, (unde inſignis illa epocha, Ἡρακλειδῶν Κάθοδος, *Heraclidarum Reditus*, ſcil. in Peloponneſum) annò à Troja capta 103. pulſus eſſet, Athenas venit, ubi interfectô ſingulari certamine Bœotorum hoſtium duce Xanthiâ, rege Thymœte abdicatô, ad regnum evectus eſt. Ab eo *Melanthidarum* familia orta. Idem Apaturia ſacra Athenis inſtituit. Vide Schonaſt. *in Ariſtoph. Acharnan.* Regnavit annos 8. circa tempora, quibus Ammonitæ dominabantur Iſraelitis: Ei ſucceſſit Codrus fil. quem vide, ut & Joh. Marſhamum *Canone Chron. Sec.* XIII. Addo ſaltem, illum Iones ab Achivis (quos Heraclidæ ſedibus ſuis, Argis & Lacedæmone, pepulerant) ex urbibus ſuis vicìſſim exturbatos, & Athenas ſe conferentes, amicè recepiſſe Pauſan. *Achaicis.* Vide quoque ſuprà voce *Apaturia*, & de Ionibus hiſce, voce *Iones*.

MELANTHUS, Cyzicenus, cum fratre Are, in conflictu nocturno, interfectus. Val. Flacc. *l.* 3. *v.* 203.

MELANTHUS, fluv. Sarmatiæ Europeæ, qui in Boryſthenem labitur. Ovid. *Pont. l.* 4. *Ep.* 10.

Et tacitè peragens lene Melanthus iter.

MELANTIAS, quæ nunc vulgò *Melitias* dicitur, urbs Thraciæ ad Propontidem, olim Archiepiſcopalis inter Byzantium & Selymbriam: nunc vicus 102. ſtadiis Byzantiò diſtans. Ex *Suida*, & *Procopio*: *Athyra* etiam, ad oſtia Athyræ fluv. *Melanena Autumno*, & *villa Cæſariana*, *Amm. Marcellin.*

MELANYON, quibuſdam dictus eſt Hippomenes, ἀπὸ τῶν μήλων, hoc eſt, à *malis*, & *ἀνύω perficio*. Alii *Melanion*, à nomine μῆλον, & verbo ἀνίημι, quaſi *mala* è manu *emittens*. Tu lege & vide *Milanion*.

MELAS, Phryxi ex Chalciope fil. duxit uxorem Eurycleam: è quibus *Hyperes*, juxta *Pherecyd.*

MELAS, i. e. *niger*, Sinus Thraciæ. *Ptol. Melanes* Solino *c.* 16. *Cardianus*, à Cardia urbe adjacente. *Euſtath. Magariſius* hodie *Ortelio*.

MELAS, i. e. niger, fluvius multiplex. Nam unum eſſe in Mygdonia oſtendere conatur Ovid. *Met. l.* 2.

Mygdoniuſque Melas & Tænarius Eurotas.

Alium eſſe in minori Aſia, & Smyrnam circumeuntem. Solinus *c.* 43. ſcribit. Alium, navigabilem eſſe, qui Ciliciam à Pamphylia dividat, ſcribit Plin. *l.* 5. *c.* 27. *Ortelio Nigro.* Alium in Bœotia ponit idem Plin. *l.* 2. *c.* 103. qui è Parnaſſo profluens Minervæ ſacer dicitur à Poëtis, quia ripæ ejus oliveis ſunt retectæ. Stat. *Theb.* 7. *v.* 273.

Palladiuſque Melas, Hecatena gurgite miſcet
Flumina. ———

Oves nigras facit, & Nili inſtar, per æſtatem, exundat. Fuit etiam Arcadiæ fluvius, Olenum urbem alluens. Virg. *l.* 4. *Georg.* Dionyſ. *v.* 415.

Ἀρκάδες Ἀπιδανῆες ὑπὸ σκοπιὴν Ἐρυμάνθου,
Ἔνθα Μέλας, ὅτι Κρᾶθις, ἵνα ῥέει ὑγρὸς Λάδων

Alius in Phthiotide *Herodot.* & Livio *l.* 36. *c.* 22. apud Heracleam Trachiniam fluens, & à Dyra fluv. 20. ſtadiis diſtans. Alius Thraciæ, in Sinum Melanem, & Caridiam Urbem influens, qui non ſatis fuit ad bibendum exercitui Xerxis. *Herodot. Mater Nardo, Lariſſa Bellonio.* Alius Cappadociæ, apud Cæſaream, ex monte Argæo oriens, longôque tractu in Euphratem, per Armeniam minorem decurrens, non procul à Melitene, *Strab. Genſui Caſtaldo.* Alius Lyciæ, ubi Latona incolas in ranas convertit, teſte *Probô*. Poſtremò alium eſſe in Sicilia, author eſt Ovid. *Faſt. l.* 4. cùm de fluminibus & locis Siciliæ, quæ peragraverat Ceres in quærenda Proſerpina, loquens ait

Sacratumque Melan paſcua læta boum.

Vide Cluver. *Sicil. Antiq. l.* 2. *c.* 5. *Nic. Lloydius.*

MELATAS, decem piratarum Dux, quorum ope mœnia Caſſandreæ Aminias cepit. Polyæn. *l.* 4. *in Antigono, comm.* 18. Ubi Interpres habet *Melotas*.

MELBODIUM, vulgò *Maubeuge*, locus Hannoniæ, in diœceſi Camaracenſi, ubi Adelgundis virgo monaſterium opulentiſſimum extruxit, ad Sabim fluv. poſt quam Adeltrudis, ejus ex Waldetrude Caſtrilocenſi ſorore neptis, Abbatiſſa præfuit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MELCABA, Ægypti urbs. *Lib. Notit.*

MELCARTUS, Hercules Tyriis dictus, quaſi *Rex fortis* מלך *melech* enim *Regem* ſonat. Unde & *Heſych.* Μάλικα τὸν Ἡρακλέα. ערץ *aritz* autem *validum* ſonat, unde Ἄρης Græcorum, & ἥρως.

MELCHA, uxor Nachor. Gen. *c.* 11. *v.* 29. Filia item Zalphaad, ſive Zelophead Num. *c.* 36. *v.* 33.

MELCHA, ſeu MELTHA, lacus monti & civitati Sephet vicinus. In tractu Nephthalim.

MELCHI, pater Levi. Luc. *c.* 3. *v.* 28.

MELCHIADES, ſive MELCIADES, Romanus Epiſcopus 29. A. C. 301. poſt *Euſebium*. Afer. Juſſu Conſtantini, Synodo Romæ coactâ, Donatum damnavit. Fideles diebus Dominicis & Jovis jejunare vetuit, ne Ethnicos imitari viderentur. Obiit A. C. 313. *Succeſſit Sylveſter.* I.

MELCHIAS, pater Phaſſur, Jer. *c.* 21. *v.* 1. Filius Amelech. Jer. *c.* 38. *v.* 6. Filius Athenai filii Zara 1. Paral. *c.* 6. *v.* 40.

MELCHIEL, fil. Beriæ filii Aſer. Gen. *c.* 46. *v.* 17.

MELCHIOR Adami, Sileſius, vitis Theologorum, Philoſophorum, Medicorum, & Jureconſultorum Germanorum editis, inclaruit.

MELCHIOR Barlæus, Antverpianus, varia edidit. Valer. Andreas *Biblioth. Belgic.*

MELCHIOR Canus, Hiſpanus, Dominicanus, Epiſcopus

Cimeriarum Inſular. eruditione & ſcriptis, inter ſuos, inſignis.

MELCHIOR Fendius, Medicinam Wittembergæ docuit A. C. 1544. Juſtus *in Chron. Med.*

MELCHIOR Guilandinus, Regiomontanus, Botanicus celebris itinere Aſiæ, Græciæ & Africæ, ubi diu captivus detentus eſt, hic fini defunctus. Scripſit inter alia, *de Papyro*, quod opus Joſ. Scaliger & Hieron. Mercurialis *refutârunt*. Paſchal. Gallus, *in Bibl. Med.* Thuan. *Hiſt. l.* 96. Obiit Patavii, ubi Horti Medici curam gerebat. A. C. 1589. ſenex admodum. Vide les *Eloges* Anton. Teiſſier Part. 1.

MELCHIOR Hofmannus, Chiliaſta, Verbum negavit carnem, e ſinu B. Virginis deſumpſiſſe, ſalutem in viribus noſtris ſitam aſſeruit, &c. Seculô 16.

MELCHIOR Neipius, Flander, poſt Eraſmum, Adagiorum collector. Valer. Andreas *Biblioth. Belg.*

MELCHIOR Sebiſius, Argentinenſis, Medicus, ſcriptis inclytus: cum filio cognomine. Vander Linden *de Script. Med.*

MELCHIORIS Joh. Theologus Herbornenſis, vir eruditione & ſcriptis clarus.

MELCHIRAM. fil. Jechoniæ filii Joacim. 1 Paral. *c.* 3. *v.* 18.

MELCHISEDECH, Sacerdos, & Rex Salem. Latinè *Rex juſtitiæ*. Gen. *c.* 14. v. 18. Heb. *c.* 7. *v.* 1. Hunc fuiſſe Semum volunt *Hieron. Gerundenſis*, *Primaſius*, *Jonathan Hieroſolymitanus*, & alii. Contra eſt Procopius Gazæus *in Gen. c.* 14. & alii multi, quæ ſententia firmatur ex Ep. ad Ebr. *c.* 7. *Melchiſedeciani* Spiritum Sanctum. *Didymus* & *Origenes* Angelum, *Cainæi* non hominem, i. e. Meſſiam fuiſſe volunt: Quæ omnia à *Conſtant. L'Empereur* fusé refutata. Fuit enim unus ex regulis Chananæorum, qui piè inter illos, ac ſanctè vixit. *Suidas* oriundum vult à Side filio regis Libyæ, cujus parentes Epiphanius Heraclam patrem, Aſtaroth verò vel Aſteriam matrem appellat. Vide Riveti *Exercit. in Gen. c.* 14. &c.

MELCHISUA, vel MALCHISHUA, fil. Saul. 1 Sam. *c.* 14. *v.* 49.

MELCHITA, agnomen orthodoxis, poſt Chalcedonenſe Concilium, ob adverſariis adſperſum, ab Hebræo *Melech*, quod *Regem* notat. Ita enim velut *Regii* ſeu *Imperiales* dicti ſunt, qui Imperatoris Conſtantinopolitani, acerrimi hujus Concilii defenſoris, ſententiam ſequebantur. Niceph. Caliſtus *l.* 18. *c.* 52. quemadmodum *Chalcedonenſem*, ob eandem cauſam, ipſum Juſtinianum vocitabant. Vide hujus Apologiam *l.* 7. *Cod. de Summa Trin.* & infrà *Monophyſita*. Poſtmodum verò hæſit id nominis Græcis, qui, per totum Orientem longe lateque ſparſi, Spiritum S. à ſolo Patre procedere ſtatuunt. Vide Gabrielem Sionitam *de Nonnullis Orientalium Urbibus c.* 14. laudatum Carolo du Freſne *in Gloſſar.* & Macros Fratres *in Hierolexico*: inprimis verò Joann. Forbeſium *Inſtruction. Hiſtorico-Theologic. l.* 3. *c.* 17. §. 4. Certè fides non *Regum* imperio, ſed Divinæ auctoritati ſubjicienda, veréque illos etiamnum dixeris *Melchitas*, qui Regum auctoritate ad perſecutionem abutuntur, eorum juſſa concionantur, coguntque vel per milites immiſſos, animas Regum parere præſcriptis. Cæterum veterum *Melchitarum* hodieque per Orientem numeroſiſſima ſecta eſt, ejuſdem ferè cum Eccleſia Conſtantinopolitana fidei ac Patriarchæ Antiocheno, qui Damaſci reſidet, ſubjecta. Vide Georg. Hornium *Hiſtor. Eccl.* ſuprà ubi de *Jacobitis*.

MELCHIZEDECIANI, vide in voce *Melchiſedec*, & plura de iis apud eundem Forbeſium *ibid. l.* 2. *c.* 3. §. 1. & *l.* 4. *c.* 6. §. 3.

MELCHOM, vel *Milchom*, Idolum Ammonitarum. 2. Reg. *c.* 23. *v.* 13.

à MELCHTHAL Henricus, vide *Henricus*.

MELCOMANI, Dalmatiæ populi. Plin. *l.* 3. *c.* 22.

MELDABA, Ægypti urbs. *Lib. Notit.*

MELDACENSIS Pagus, *le Comté de Mauge*, aliàs *les Mauges*, pars eſt veteris agri Pictavi, nunc Andibus attributus, trans Ligerim, in montibus ac finibus Pictonum, ſub Epiſcopo Pictavenſi. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MELDÆ, Galliæ Lugdunenſis populi *Ptol.* quorum urbs *Jatinum*, ſeu *Melda*, elegans & culta, hodie *Meaulx*, oppid. ad Matronam fluv. inter Pariſios & Rhemos, 8. leucis à Sylvanecto in Ortum, ex præcipuis Briæ provinc. Epiſcopalis eſt ſub Archiepiſcopo Pariſienſi, prius ſub Senonenſi. Vid. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

Loca Dioeceſi Meldenſi contenta, ultra, citraque Matronam.

Alnetum *l'Aunay Bruſlé*.	Jotrum *Jouärre*, ubi Monaſt.
Brolium, ubi Monaſterium S. Petri *S. Fiacre*.	Juliacum *Juilly*, ubi Abbatia.
	Malleus *Villers les Mailles*.
Cameræ fons *Chambrefontaine*, ubi Abbatia.	Marolium *Mareüil*.
	Meduntum.
Caſtrum Martini *Dammartin*.	Moncelli *Monceaux*.
Cellis *la Celle*.	Nantogilum *Nanteüil*.
Columbarium *Coulomiers*.	Novum Monaſterium *Neufmouſtier*.
Conderum *Condé*.	
Criſciacum, ad Mucram *Crecy*.	Pons Mucræ.
Domunculæ *Maiſoncelles*.	Quintiacum *Quincy*.
Eboriacum *Faremouſtier*, Monaſterium clarum.	Radolium, ubi Prior. *Reüil*.
	Rasbacis *Rebais*, ubi veterr. Monaſter.
Faræ Monaſter. idem.	
Firmitas Galterii *la Ferté Gaucher*.	Roſetum *Roſoy*.
	Santiacum *Sancy*.
Firmitas ſub Jotro *la Ferté ſous Jouarre*.	Tria Bardoli *Trie le Bardou*.
	Tria portus *Trilleport*.
Inſulæ *L'Isle*.	Villa Regis ad Matronam *Ville Roy*.
Jojacum *Jouy ſur Moren*.	

Duos tandem habet Eccleſia Meldenſis Archidiaconos, majorem, & alterum trans Matronam, in pago Brigio, quem Archidiacon. *Brienſem* appellant. *Idem.*

MELDITA, Africæ propriæ oppid. *Ptol.*

MELDULA, oppidul. Romandiolæ, in confinio Hetruriæ, ad Bedeſim amnem, ſub utili dominio Principis Pamfilii. 10. milliar. à Foro Livii in Auſtrum, *Meldola* vulgò. In ditione Pontificum.

MELEAGENES, Architectus Athenienſis qui fanum Minervæ extruxit.

MELEAGER, Macedoniæ Rex, poſt fratrem Ptolemæum Ceraunum, an. 474. Urb. Cond. victus à Gallis, & occiſus, ut & Antipater nepos Caſſandri ex fratre, qui illum excepit. Poſt quos Macedones Soſthenem Regem crearunt. Pauſan. *in Phoc.* Juſtin. *l.* 24. *c.* 5. &c.

MELEAGER, Oenei Calydoniæ Regis ex Althæa fil. quô recenter natô viſa eſt mater ejus ſibi tres Parcas igni aſſidentes videre, manuque ſtipitem tenentes, æqualem puero cum ſtipite vitam aſſignare. Recedentibus itaque Parcis, Althæa extinctum ſtipitem diligentiſſime aſſervavit. Adultô deinde Meleagrô, contigit ut pater ejus ex ſuſceptis frugibus, omnibus diis ſacrificaret, omiſſâ Dianâ, quæ ob id

——— Oeneos ultorem ſpreta per agros
Miſit aprum, quanto majores herbida tauros
Non habet Epiros: ſed habent Sicula arva minores.

Uti loquitur Ovid. *Met. l.* 8. *Fab.* 4. Ad hunc igitur conficiendum Meleager, collectâ robuſtiſſimorum juvenum manu, aprum interfecit, caputque ejus Atalantæ, Iaſii Argivorum regis filiæ, quæ prius aprum vulneraverat, velut partem ſpolii, dedit. Quod ægre ferentes Plexippus, & Toxeus Althææ fratres, Atalantæ caput auferre conabantur. Quamobrem Meleager irritatus eos obtruncavit, duxitque Atalantam in uxorem, quæ ei Parthenopæum peperit. Quod cùm audiſſet Althæa, in furorem verſa, fatalem illum ſtipitem in ignem conjecit, quô exuſtô Meleager etiam exuſtis intus inteſtinis omnibus conſumptus eſt. Quæ de fatali ſtipite in ignem conjecto referuntur, intelligenda ſunt, ait *Sabinus*, de execrationibus magicis, quibus Althæa Meleagro imprecata eſt mortem. Nam *Homer.* teſtatur, eam oraſſe Plutonem, & Proſerpinam, ut filio mortem inferrent. Vide Paſſeratium *in illud Propertii l.* 3. *Eleg.* 21.

Nec cuiquam abſentes arſerunt in caput ignes.
Exitium nato matre movente ſuo.

Ab hoc dicta eſt *Meleagrea*, quæ & *Calydon*. Vide ibi. *Nic. Lloyd.*

MELEAGRIDES, ſorores Meleagri, quæ cùm fratrem immoderatè lugerent, in *Meleagrides* aves commutatæ ſunt. Hyginus *Fab.* 174. & Ovid. ubi ſuprà.

MELEAGRIDES, alias *Aves Barbaræ* vel *Barbaricæ*, quia, quô tempore harum avium magna erat raritas & penuria, illis ſummè fertilis fuit Rubri maris inſula quædam, ad Barbariam Troglodytarum pertinens. Strabo *l.* 16. *Φησὶ δ' Ἀρτεμίδωρος ἀπὸ Ἡρώων πόλεως πλέουσι κατὰ τὴν Τρωγλοδυτικὴν πόλιν εἶναι Φιλωτέραν*, &c. *Εἶτα Μυὸς ὅρμον καὶ Ἀφροδίτης ὅρμον καλούμενον λιμένα μέγαν, τὸν εἴσπλουν ἔχοντα σκολιόν. προκεῖσθαι δὲ νήσους τρεῖς, δύο μὲν ἐλαίαις καταστίκτους, μίαν δ' ἧττον κατάσκιον, μελεαγρίδων μεστήν.* Dicit *Artemidorus*, *ab Heroum Urbe navigantibus, juxta Troglodyticam urbem Philoteram eſſe — Deìn portum magnum ingreſſu flexuoſo, qui dicitur Muris ſtatio & Veneris ſtatio. Huic objacere tres inſulas, duas oleis obumbratas, tertiam minus opacam, meleagridum avium plenam.* Et Diodor. *l.* 2. *p.* 120. *Ὑπέρκεινται δὲ τούτου νῆσοι τρεῖς, ὧν δύο μὲν πλήρεις εἰσὶν ἐλαιῶν καὶ σύκων, μία δὲ λειπομένη τῷ πλήθει τῶν προειρημένων δένδρων, πλῆθος δ' ἔχουσα τῶν ὀνομαζομένων μελεαγρίδων. Huic adjacent tres Inſulæ, quarum duæ oleis & ficubus ſcatent, una autem his arboribus minùs fœcunda, iis avibus referta eſt, quæ dicuntur Meleagrides.* Et utrôque antiquior Agatharchides *de Mari Rubro l.* 5. *c.* 41. *Ἐν ᾗ καὶ νῆσοι τρεῖς εἰσι προσκείμεναι, ὧν αἱ μὲν ἐλαίαις κατάσκιοί εἰσι, μία δὲ ἧττον μὲν δασεῖα, τῶν δὲ καλουμένων μελεαγρίδων ἐκτρέφουσα πλῆθος. Ubi tres Inſulæ adjacent, quarum duæ olivas crebras habent, una minus quidem ſylvoſa eſt, ſed avium, quas meleagrides vocant, copiam nutrit.* Ut appareat, hanc Inſulam illarum avium proventu fuiſſe celeberrimam. Quid verò propriè ſint *Meleagrides*, non adeò liquet. Cum Africanis ſeu Numidicis gallinis, avem eandem eſſe putant, Varro *Rei Ruſt. l.* 3. *c.* 9. & Plinius *l.* 10. *c.* 26. Columella tamen ita diſtinguit, *l.* 8. *c.* 2. *Africana gallina eſt, quam plerique Numidicam dicunt, meleagridi ſimilis, niſi quòd rutilam galeam & criſtam capite gerit. quæ utraque ſunt in Meleagride cærulea.* Sed & natalibus differunt. Nam Africana nuſquam alibi: *Meleagris* verò Græca eſt avis, Heroicô ævô jam nota. Et in Græcorum fabulis duplex ejus origo traditur. Alii enim Meleagri ſorores; alii Jocallidis virginis, in Lero Inſul. cultæ, familiares in has aves mutatas fuiſſe, ſcribunt: nonnullis Lerias *meleagrides* cum Ætolicis perperam confundentibus. Leriæ enim alebantur, in gratiam Jocallidis, in Lero Inſul. & Ætolicæ, circa Calydonem & Pleuronem, in Meleagri gratiam. Hinc Stat. *Theb. l.* 4. v. 103.

Fletaque cognatis avibus Meleagria Pleuron.

Et Menodorus Samius, Athenæi *l.* 14. pavones tradit primò in Samo eſſe editos, atque inde aliò translatos, *ὡς καὶ οἱ ἀλεκτρυόνες ἐν τῇ Περσίδι καὶ αἱ καλούμεναι Μελεαγρίδες, ἐν τῇ Αἰτωλίᾳ, ut in Perſide galli, & in Ætolia, quæ vocantur Meleagrides.* Ex Clyto Athenæus idem longam habet *meleagridum* deſcriptionem, ita tamen ambiguam, ut neſcias, an gallinam Africanam, ſeu Numidicam (hodie *gallinam Barbariæ*) aut Gello pavonem (Gallis *gallum Indicum*) deſcribat, aut avis tertium genus, ab utroque diſſimile. Quippe neutri convenit, quòd alendæ meleagridi deſtinatur, *ὁ τόπος ἑλώδης*, *locus paluſtris*. Neque quòd legitur, eſſe *ἄστοργον πρὸς τὰ ἔκγονα τὸ ὄρνεον, καὶ ὀλιγωρεῖ τῶν νεοττῶν ὥστε ἀνάγκην τοὺς ἱερέας ἐπιμελεῖσθαι αὐτῶν, Avis ſine affectu in prolem eſſe, quæ-*

que

que pullos ſuos ita negligat, ut Sacerdotes neceſſe ſit eorum curam gerere. Cæterùm quod ſaporem attinet, gallinam Africanam, in veterib. cupediis maximè evehunt, Horatius *Epod.* 2. *Petronius.* Juvenal. *Sat.* 11. Stat. *Sylv. l.* 1. *in Domitiani Saturnal.* Martial. *l.* 3. *Epigr.* 58. *v.* 15. *Epigr.* 77. *v.* 4. Alii. De iis tamen Varro, *loc. cit.* *Hæ noviſſimæ in triclinium ganearium introierunt è culina, propter faſtidium hominum.* Et Plinius, *l.* 10. *Noviſſimè ſunt peregrinarum avium in menſas receptæ, propter ingratum viruſ.* Itaque ſola raritas videtur auxiſſe pretium: quod idem *Varro* docet. *Veneunt propter penuriam magno.* Petronius item,

Ales Phaſiacis petita Colchis,
Atque Afræ volucres placent palato,
Quod non ſunt faciles, &c.

Sam. Bochart. *Hieroz. Part. poſter*, *l.* 1. *c.* 19. vide quoque Salmaſ. *ad Solin.* & *hoc paſſim.*

MELEAGRUS, Rex Macedoniæ 31. an Urb. Cond. 474. Vide *Meleager.*

MELECH, fil. Micha filii Meribbaal. 1. Paral. *c.* 8. *v.* 35.

MELEGENE, inſul. in mari Adriatico, Dalmatiæ adjacens. *Ptol.*

MELELES Johannes, vide *Johannes.*

MELENDA, urbs Indiæ, intra Gangem. *Ptol. Meleynda* Interpretes.

MELERUS lacus Sueciæ amplus, inter Uplandiam ad Boream & Sudermanniam ad Auſtrum, ab Ortu in Occaſum extenſus, per 60. mill. paſſ. Ei adjacent urbes Holmia, Teiga, Stregna, Arboga & Torſilia. In mare Balticum ſe exonerat. *Meler zee* indigenis, *Lac Meler.* Gallis.

MELES, Rex Lydorum circa Olympiad. 13. Dynaſtiæ II. quæ Heraclidarum fuit XXI. ſeu penultimus, ſucceſſit Alyatti, quô tempore ad Soum Ægypti Regem legatos miſit Hoſea Iſraelis Rex ult. An ὁ πρῶτος βασιλεὺς Σαρδίων, cui leo ex pellice (partu prodigioſo) cùm genitus eſſet, ex Telmiſſenſis oraculi reſponſo didicit, *Sardes inexpugnabiles fore, quacunque murorum parte Leo iſte circumduceretur.* Itaque per cæteram murorum partem, quæcunque ea oppugnari poterat, Leonem circumtulit: per eam autem partem quæ ad Tmolum vergit, tanquam præciſam & inexpugnabilem, Leonem ducere prætermiſit: ſic ab hac parte urbs demum à Cyro capta eſt. Regnavit ann. 12. tyrannide expulſus à Moxo Lydo. Herodot. *l.* 1. *c.* 84. Vide *Excerpta* Nic. Damaſceni, apud Valeſium *p.* 442. ſucceſſit Candaules Heraclidarum ultimus, quem vide.

MELES, Piſiæ fil. tibicen ineptus ac nihili, traductus à Pherecrate ἐν Ἀγρίοις. Vide Scholia. *in Aves. Ariſtoph.*

MELES, vide *Tuſci*, it. Melis.

MELES, *etis*, fluv. prope Smyrnam, apud quem Homerus natus fuit, unde *Meleſigenes* dictus eſt. Item Samnitum urbs à Marcello capta. Liv. *l.* 27. *c.* 1. Meminit ejus Papinius Stat. *l.* 3. *Sylv.* 3. *v.* 60.

Smyrna tibi gentile ſolum, potuſque verendo
Fonte Meles ———

Homeri pater habitus eſt, Arnob. *l.* 4. *adv. Gent.* *Quis Martem prodidit menſibus in Arcadia tribus & decem vinctum? Non Meles fluminis filius?* Hinc Amaſtriani nummos cuderunt, alterâ facie hunc fluvium jacentem & lyram tenentem, alterâ bene barbatum & coronatum Homeri caput, adſcriptô utrique nomine, referentes: qualem exhibent Laur. Pignorius *Epiſtol. Quæſt. c.* 48. & Laur. Rameſius *c.* 25. *Pentacontarch.* in cujus picturâ malè omiſſa eſt corona, illud autem animadverſione dignum, quòd vultu *Melem* referat Homerus, ita expreſſus, ut Patrem haud difficulter agnoſceres. Inde *Meletææ chartæ*, apud Tibull. *l.* 4. *Eleg.* 1. *ad Meſſallam*, vide *ibi* Bernardinum Cyllenium & Joann. Paſſeratium: nec non *ad cit. loc. Statii* Barthium *Animadverſion. Part.* I. *p.* 312. Hodie exiguus rivulus eſt, niſi cùm pluviis increſcit; vixque duobus *molendinis* verſandis & proximis hortis irrigandis ſufficiens. Quod aliis fermè omnibus quoque Perſiæ fluviis, Auſtrum verſus fluentibus, contigiſſe, docent *Itinerariorum* Auctores, Petrus de Valle, Joh. Baptiſta Tavernier & Jac. Sponius *Itiner. Græc. Part.* I. *p.* 308.

MELESE, *Barrio* MELISSA, oppid. magnæ Græciæ, in ora Calabriæ ulterioris à littore 7. mill. paſſ. inter Macellam 3. & Crimiſſam 12. *Temeſe* etiam Ovidio. *l.* 15. *Met. Fab.* 1.

MELETI Sinus, à Melete fluv. etiam Smyrnæus dicitur. *Steph.* Elaïtes Agathiæ, *in proœm. hiſt.* Sinus eſt maris Ægæi juxta Æolidem regionem.

MELETIUS, Præſul in Ægypto, Arianæ hæreſeos ſectator, qui ſub Diocletiano in exilium pulſus eſt: *Meletianorum* anteſignanus. *Hiſt. Tripart.* Alius Epiſcopus Antiochenus, ab Arianis pulſus, A. C. 358. ſub Conſtantio Imperat. Euzoio Ariano locum fecit. Mox cùm reſtituendus eſſet, antequam rediiſſet, Lucifer Paulinum Epiſcopum creavit: unde Schiſma, & ſeceſſus Luciferi. Item nomen Patriarchæ Alexandrini & Conſtantinopolit. ſeculô præteritô.

MELFICTUM ſeu MORFETA, vulgò MOLFETTA, urbs agri Bariani, in regno Neapolitano, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Barenſi, inde 15. mill. paſſ. in Occidentem Tranium verſùs, 9. proxima Juvenacio, 3. à Rubo 5. in ora ſinus Veneti, parva ſed elegans.

MELGAR, nomen illuſtris in Hiſpania familiæ, quæ Henricæ (*Henriquez*) ramus eſt. Namque Fridericus, major natu fil. Alfonſi (qui primus ex ſua familia Caſtellæ Admiralis ſeu Thalaſſiarchus fuit) non ſolùm Patri in dignitate hac ſucceſſit, ſed & Comitis *de Melgar* & *Rueden* titulum primus nactus eſt. Pater Alfonſi, Ducum Medinæ *de Rio ſecco*, & Caſtellæ Thalaſſiarchorum, conditoris, ac Petri, qui ab uxoribus Beatrice ac Catharina (quæ germanæ & filiæ Peratani *de Ribera* erant) ſucceſſionem ac nomen *de Ribera* ſuæ domui, cum officio ſupremi Judicis Andaluſiæ intulit. Vide ſupra. ubi de *Henricus.*

MELGORIENSES nummi dicti ſunt, quos *Melgorienſes* primò in Occitania (Galliæ prov.) Comites, poſtea Epiſcopi Magalonenſes ſeu Montiſpeſſulani, poſtquam idem Comitatus in ipſorum jus conceſſit, A. C. 1197. cudere conſuevere: juris hujus parte poſtmodum venditâ Montiſpeſſulani Conſulibus ac Dominis, ut habet Catellus, *Rerum Occitanic. l.* 3. Horum 46. ſolidos confeciſſe marcam argenti, patet ex *Charta* A. C. 1145. apud Car. du Freſne; & Plantavitius *in Epiſcopis Lodov. p.* 95. teſtatur, A. C. 1188. 60. millia ſolidorum Melgorienſium valuiſſe, 24. mill. librarum Turonenſium: *Valebat enim*, inquit idem, *aſſes octo Gallicos hodiernos ſolidus unus Melgorienſis*; & *p.* 119. ait 50. ſolidos hujuſmodi confeciſſe A. C. 1213. marcam argenti *fini*, *&c.* Sed & etiamnum in Eccleſia Narbonenſi, *ſolidis Melgorienſibus* rationes ineuntur. Inclaruêre autem *Melgorienſes* inprimis monetæ officinæ, quoniam, cùm in compluribus Occitaniæ locis fodinæ auri argentique extiterint, in hoc præſertim tractu opulentæ quædam fuêre. Id porrò in haſce monetas juris erat Montiſpeſſulani dominis, ut pro quacunque, quæ cuderetur libra, tres eis percipere denarios liceret; quos tres denarios, in hæredii ſortem, Guilielmus cognomine *de Tortoſa*, fil. ſecundogenitus Guilielmi, Domini Montiſpeſſulani, & Sibyllæ, à patre primitus obtinuit, ac Guilielmo Montiſpeſſulan. Domino, fratri ſuo, donavit A. C. 1157. &c. Quam in rem vide plura apud Car. du Freſne *in Gloſſar. ubi de Monetis Baronum.*

MELGORIUM, vulgò MELGUEUL, oppid. olim aut caſtrum Galliæ celebre, Montipeſſulano proximum, caput Comitatus cognominis: in Volcis Arecomicis & provinc. Narbonenſi. Ibi ſolidi & denarii *Melgorienſes* percuti conſueverunt: librarum *Melgorienſium* in priſcis tabulis mentio fit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Unde *Melgorienſes* nummi, de quibus dictum.

MELIA, urbs Cariæ. *Steph.*

MELIACUS Sinus, vide *Maliacus.*

MELIÆ & MELIADES, apud *Heſych.*, Nympharum genus, Μελιάδες, νύμφαι. *Epimelides*, Græcè Ἐπιμηλίδες, Scholiaſtæ priſco Homeri, *ad Iliad.* υ. ubi de Concilio Deorum Poeta, ipſô initiô,

Οὔτε τις οὖν ποταμῶν ἀπέην, νόσφ' Ὠκεανοῖο.
Οὔτ' ἄρα Νυμφάων, ταί τ' ἄλσεα καλὰ νέμονται,
Καὶ πηγὰς ποταμῶν, καὶ πίσεα ποιήεντα.

Ibi enim genera varia Nympharum recenſens, vulgò cum cæteris minùs nota. Αἱ τὰ ἄλση, inquit, κατοικοῦσαι Νύμφαι, Ἀλσηΐδες καλοῦνται, αἱ δὲ ἐπὶ τῶν δένδρων, Ἁμαδρυάδες, αἱ δὲ τὰ ῥεύματα τῶν ὑδάτων Ναΐδες, καὶ Ὑδριάδες, καὶ τούτων αἱ μὲν Κρηνίδες, αἱ δὲ Ἐπιποταμίδες, αἱ δὲ ἐπὶ τῶν βοσκημάτων, Ἐπιμηλίδες, αἱ δὲ ἐπὶ τῶν ὀρῶν Ὀρειάδες, καὶ ἔστιν ταύτας ὁμοίως. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἑλῶν, Ἑλειονόμοι. Sicque *Alſeides* ſylvis, *Hamadryades*, arboribus: aquis *Najades* & *Hydriades*, & quidem harum aliis *Crenides*, aliis *Epipotamides*: gregibus *Epimelides*, montibus *Oreades* &c. præficit. Quæ Dæmonia colebantur communi aliorum cultu, aris, antris, ſpeluncis, lucis etiam & templis, quæ *Nymphæones* perhibebantur. Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium Part.* 3. *p.* 253.

MELIAPORA, urbs Archiepiſcopalis, aliter *Civitas S. Thomæ.* Quia Thomas Apoſt, ibi martyriô coronatus, in loco *Calurmina* à Malabaris dicto, i. e. in rupe, prope hanc urbem, ut *Athanaſius Kircherus*, explicat. In peninſula Indiæ, cis Gangem. Melius *Maliapur.* Vide *Melange.*

MELIBOCUS, mons Germaniæ *Hardtzwaldt*, *Pirckaymero. Brockersberg Peucero.* Baudrando mons Cheruſcorum, nunc in parte Auſtrali Ducatus Brunſuicenſis, & in tractu Grubenhagenſi, inter Halberſtadium ad Ortum & Goſlariam ad Occaſum. Cujus altiſſimus vertex, inter oppid. *Oſterwick*, & *Werningeroden*, accolis *Blockes barch*, ex Cluv. *Geogr.*

MELIBOEA, litoralis urbs Magneſiæ, vel ſecundùm alios, Theſſaliæ, ad radices Oſſæ, cis Peneum fluv. apud Bœbeidem lacum, Herodot. *l.* 6. Patria Philoctetæ Pœantis filii. Purpurâ nobilis. Feſtus, *Melibœa purpura, à nomine inſulæ, in quâ tingitur, eſt dicta.* Vid. Lucret. *l.* 2. *v.* 499. Virg. *Æn. l.* 5, *v.* 252. *Sidon. Apollinarem*, *&c.* Item Voſſ. *ad Melam p.* 141.

MELIBOEUS, Italiæ mons. Iſac. *in Lycophr.* Item nomen paſtoris, Virgilio, *Eclog.* 1. Theocrito *paſſim.*

MELICERTA, Inûs, & Athamantis fil., in cujus honorem Iſthmii ludi celebrati, Euſeb. in an. 3. Olymp. 49. Virg. *Georg. l.* 1. *v.* 437.

Glauco & Panopeæ & Inoo Melicertæ.

Vide *Ino.*

MELICRATUM, Græcè Μελίκρατον, h. e. *mel lacte mixtum.* in evocationibus Manium olim adhibitum. Circe apud Homerum *Odyſſ.* κ. *v.* 517. juſſit Ulyſſem.

Βόθρον ὀρύξαι, ὅσον τε πυγούσιον, ἔνθα καὶ ἔνθα,
Ἀμφ' αὐτῷ δὲ χοὴν χεῖσθαι πᾶσιν νεκύεσσι,
Πρῶτα μελικρήτῳ, μετέπειτα δὲ ἡδέϊ οἴνῳ.
Foveam fodere, cubiti undiquaque longitudine;
Inque illam libamen infundere omnibus Inferis,
Primùm melicrato, *poſtea dulci vino.*

Sil. Italicus interpretatur, *l.* 8.

Fundunt mella ſuper, Bacchique & lactis honorem.

Unde videmus, *mel, lac & vinum*, ad nefanda hæc ſacra, popoſciſſe Circen. Adjicit deinde *aquam* & *farinam albam*, *verſu ſeq.*

Τὸ τρίτον αὖθ' ὕδατι· ἐπὶ δ' ἄλφιτα λευκὰ παλύνειν.
Tertiò verò aquam infundere, eamque farinâ albâ inſpergere.

Quæ omnia Stat. *Theb. l.* 4. *v.* 451. itidem memorat, ubi Sacratalia deſcribit.

Principio largos novies tellure cavatâ
Inclinat Bacchi latices, & munera verni
Lactis, & Actæos imbres, ſuadamque cruorem

Ma-

Manibus: aggeritur, quantum bibat arida tellus.

Ubi Lutatius, *Necem*, inquit, *ſcrobibus factis in quibus nobiles latices fudit auctos aquâ, & quæ ſacris neceſſaria, collocavit.* Idem *Atticos imbres*, mel & oleum Atticum ſimul interpretatur. Sane Choris Inferorum adhibitum etiam oleum docemur à Marone, quamvis infuſum dicat is extis jam ardentibus, *Æn. l.* 6. *v.* 252.

Tum Stygio Regi nocturnas incohat aras,
Et ſolida imponit taurorum viſcera flammis,
Pingue ſuperque oleum fundens ardentibus extis.

Quid vero idem Lutatius de *mulſo* addit, non recte loqui videtur. Hoc enim cum mel ſit & vinum, *μελίκρατα* Homeri non recte reſpondet. Id namque *Lac* & *Mel* deſignare, tacite adjectio vini & quidem dulcis, convincit. Et ſic Didymus *in Scholiis*, *Μελίκρατα τῷ μετὰ γάλακτος μέλιτι.* Alioqui non neſcimus, *Mulſum* recte dici & ſic interpretatur *Cyrillus* Gloſſographus, &c. Caſp. Barthius *Animadverſion. ad Stat. d. l.*

MELIE, nympha à Neptuno rapta, ex qua Amycum Bebrycum Regem genuit.

MELIEI, vel MELIENSES, Theſſaliæ populi *Steph.* in Melide regione ad montis Othrys radices. *Ferrar.*

MELIGENE, quæ *Melituſa* Polybio *in Fragm. l.* 13. dicitur. Nos *Melitem* dicimus, de quâ poſteà.

MELIGNANUM, oppidul. Ducatus Mediolanenſis, ad Lambrum amnem, medium inter Mediolanum & Laudem Pompejam. *Marignano* incolis, *Marignan* Gallis. Quibuſdam *Merignanum.* Hic Helvetii cum Franciſco I. Galliæ Rege duobus continuis diebus pugnantes, tormentorum tandem vi & hoſtium multitudine ſuperati, denſatis ordinibus, depoſitis in medio ſauciis militibus ac tormentis, quæ ſecum adduxerant, ſignis item militaribus octo, quæ hoſti eripuerant, lentò gradu Mediolanum ſic rediêre, ut receptus eorum nihil fugæ ſimile haberet, neque victores eos perſequi & veſtigiis illorum inſiſtere auderent. Ceciderunt utrinque Helvetiorum 5000. hoſtium 12000. inter quos 8. Principes, & plurimi è ſumma nobilitate. Fortitudinis encomium in hoc prælio ab Italis Rœſtio inprimis & Engelharto Tigurinis tribuitur. Vide Simler. *de Rep. Helv.* &c.

MELIGUNIS, una ex Æoliis, quæ & *Lipara*. Callimachus *Hymno in Dianam*;

Νεῖσο δ' ἐπὶ Λιπάρη (Λιπάρη νέον, ἀλλὰ τότ' ἔσκεν
Οὔνομα οἱ Μελιγουνίς.)

De ratione nominis conſule Bochart. *De Phœnic. Colon. l.* 1. *c.* 27.

MELILLA, vulgò quoque *Melilla*, urbs Gabetæ, in Fezzæ regno, ſub Hiſpanis ab A. C. 1497. Aliis *Ryſſadirum*: ad mare Mediterraneum.

MELILOTIUM, urbs Floridæ, caput regni Apalatæi, ſatis ampla & culta, in provinc. Bemarina, ad radices montis *Olaimy. Briſtochius* Anglus. Vulgò *Melilot.*

MELILOTUS, in Attica laudatiſſimus, ubique naſcitur in aſperis & ſylveſtribus & plurimi olim ad coronas uſus apud Veteres fuit, quibus expetebatur non flore tantùm, ſed etiam foliis breviſſimis & pinguiſſimis. Unde & *Sertulæ Campanæ* nomen apud Latinos occupavit; eſt autem *ſertula στεφάνωμα*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 978. E *meliloto* enim coronæ olim frequentes, utpote odoris ſuaviſſimi & magnis æſtibus valde refrigerantes; uti videre eſt apud Athenæum *l.* 15. qui ideò *melilotum* nominat *τὸν ἀεὶ ἐφυρὸν μελίλωτον*, *ſemper muniens*, *nempe caput*. Fragrantiam ejus Theophraſtus commendat *de Cauſis Plant. l.* 6. *c.* 23. *Ὁ δὲ μελίλωτος καὶ εἰς πλείω χρόνον σύντονος διαμένει*, *At melilotus & ad multum tempus odoratus durat*, *&c.* Vide Car. Paſchalium *Coronarum l.* 3. *c.* 15.

MELINA, urbs in Argo, unde Venus *Melinea Steph.*

MELINDA, Gall. *Melinde*, urbs ampla Zanguebariæ, regni cognominis caput, in ora littorali Oceani Æthiopici, cum portu commodo, aliàs à Luſitanis expugnata. Media inter Magadoxum ad Boream & Quiloam ad Auſtrum, 400. mill. paſſ. utrinque; Arx adhuc ſub Luſitanis.

MELINOPHAGI, populi Thraciæ *Steph.* ſic dicti, quòd panico vitam tranſigant. *Ferrar.*

MELINUS, Color, Græcè *μήλινος*, quem ſæpe commemorari in veſtibus perſonarum Comicarum, notat Scaliger *Poëtic. l.* 1. *c.* 13. non à *melino* pigmento, quod in Mela Inſul. effodiebatur, ſed à colore malorum, quæ Græcis *μῆλα*, dictus; luteus eſt ſeu ex albo ruſoque mixtus, non parvi fulgoris. At *melinum* pigmentum album ſeu candidum fuit, uti docet Plin. *l.* 35. *c.* 7. de antiquis Pictoribus, *Quatuor coloribus ſolis immortalia illa opera fecere, ex albis* Melino, *ex ſilaceis Attico, ex rubris Sinopide Pontica, ex nigris atramento.* Et *cap. præcedent. Melinum candidum & ipſum, eſt optimum in Melo inſula, &c.* Non itaque *à terra Melina* ſeu *pigmento Melino*, vel candido vel cinereo, color hic nomen accepit; ſed à colore malorum maturorum, quæ à Sole rubeſcunt & colorem rutilum ſeu pallidum induunt. Inde *μήλινος χίτων*, qui *μήλινον χρῶμα* habet, *Orpheo*, & *τὸ μηλίζον χρῶμα Dioſcoridi.* Græci *μηλοειδὲς χρῶμα* vocant, & *μήλοψ*. *Heſych. μήλοπα καρπὸν, τὸν πυρὸν, ὅτι μηλοειδής*, ubi frumentum ita vocari innuit, à colore *melino*: quem proin Græci etiam appellant *ὠχρὸν*, qui *luteus* eſt, &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 256. *& ſeqq.* Hinc *Coccomelinus*, *Melinoporphyrus*, *Rhodomelinus*, in veterib. *Chartis.* Item *Melinovultis*, in *Epiſtola* Michaëlis Balbi Imperatoris ad Ludovicum Pium Imperatorem apud Baronium *A.C.* 824. *num.* 20. pannus lutei coloris, forte pro *Melinovenetus*, uti conjicit Car. du Freſne *in Gloſſ.* ubi hanc in rem adfert Fortunati iſta, de Floribus ſuper altare *l.* 8. *Poëm.* 9.

Aureus ordo croci, violis hinc blatteus exit,
Coccineus hinc rubicat lacteus inde nivet.
Stat praſino-venetus, pugnant & flore colores,
Inque loco pacis herbida bella putes.

MELINUS *de S. Gelaſio*, Abbas, Poëta celebris, Franciſco I. & Henrico II. gratus. Sanct. Marth. *eleg. l.* 1.

MELIODUNUM, German. urbs, *Ptol.* Bohemiæ urbem ex eâ facit *Lazius*, quæ *Meleuſicko* nunc vocatur, 1. leuc. a Toborio. Item, in finibus Biturigum, vulgò *Melum*, quod alii *Magdunum. Ferrar.*

MELIOR, Latinis nomen proprium, uti Græcis *Ἀμείνων*. Hinc *Aminon*, Archon Athenis, annò ultimò Olympiadis 87. quò Pericles mortuus eſt. *Athenæus.* [illegible] *Pericles autem obiit, annò tertiò Peloponneſiaci belli.* Meliore *Archonte*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 157. In plurali *Meliores*, pro Proceribus ſive primariis Civitatis, eâdem ratione, quâ *Seniores*, occurrunt paſſim. Tacit. *l.* 13. *Annal. c.* 56. *Et commotus his Avitus paterenda Meliorum imperia.* Otto Friſing. l. 1. *c.* 20. *Gladio experto in meliorem & nobiliorem omnium Ravennatenſium manum miſit.* Radevicus *l.* 2. *c.* 30. *Dominus Imperator magna eſt in gloria, quoſdam de melioribus ex Mediolano & Brixia in vinculis retinet, &c.* Vide Joh. Calvin. *Lexico Jurid.*

MELIPIA, Mæſiæ oppid. *Antonin.*

MELIS ſeu MELES, animal memoratum Plinio *l.* 8. *c.* 38. *Alia ſolertia in metu melibus: ſufflata cutis diſtentu ictus hominum & morſus canum arcent.* Nomen ei ex Græco *μέλι*, *mellis* enim avidiſſimum eſt, unde frequentes ab eo favis inſidiæ. *Iſidor.* Vide quoque ſuprà *Tuſci*, ac infrà *Taxo.* Addo hîc tàleum, faſciam diagonalem dextram auream, *Mele* cœleſtinò colore inſigni comitatam, in campo rubeo, teſſeram eſſe Dn. *de Fay* Marchion. *de Peraulx*, apud C. Segorug. *Mercure Armorial. p.* 128.

MELIPIA, Mœſiæ opidum. *Antonin.*

MELISANDER, Milchus *Lapitharum & Centaurorum* pugnam ſcripſit. Ælian. *Var. Hiſtor. l.* 11. *c.* 2. apud Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec. XV.* ubi de Poëtis Græcis Heſiodò vetuſtioribus.

MELISE, opidum Magnæ Græciæ. Ovid. *Met. l.* 15. *Fab.* 1.

Tarentinaſque ſinus Meliſſamque & Japygis arva.

MELISSA, Meliſſi Cretenſium Regis filia, quæ unà cum ſorore Amalthea, Jovem caprinò aluit lacte. Hanc primùm mellificium ferunt inveniſſe, unde *Meliſſam* finxêre in apem fuiſſe converſam, Columella *l.* 9. *c.* 2.

MELISSA, Periandri Corinthiorum tyranni uxor: quam ille concubinarum delationibus temerè credens, cùm gravida eſſet, pedibus conculcans interemit. Laertius *in vitâ Periandri.* Item filia Epidamni. Steph. in *Dyrrhachio.*

MELISSA, urbs Libyæ, unde regio *Meliſſea.* Vide *Steph.*

MELISSEVUS, de rebus Delphicis ſcripſit, teſte Joanne Tzetze *Chil.* 6. *Hiſt.* 9.

MELISSOPETRIUM, oppid. Armeniæ. *Curopalat.*

MELISSUS, Cretenſium Rex, pater Amaltheæ & Meliſſæ, vide *Amalthea.* Item Grammaticus muneri datus Mæcenati, & manumiſſus ab eo. Vide infra. Tranquillus. *de Illuſtrib. Grammat. c.* 21.

MELISSUS, maritus Inachiæ, matris Phoronei, ſecundus Argivorum Rex primus Leges condidit: Euſeb. *l.* 5. *Præp. Evang. & in Chron.* Marcus *Meliſſus*, Spoletanus, celebris ſub Auguſto Grammaticus, & Helius *Meliſſus*, ſub Adriano. A. Gell. *Noct. Attic. l.* 18. *c.* 6. C. *Meliſſus*, libertus Mæcenatis, Comicus, ab Auguſto Bibliothecæ ſuæ præpoſitus. Auctor togarum trabeatarum. Sueton. *de Illuſtr. Grammat. c.* 21. Hujus meminit Ovidius, *eleg. ult. de Ponto*:

Et tua cum ſocco Muſa, Meliſſe, levis.

MELISSUS, Inter Hiſtoricos fortaſſe nomen meretur, de quo Palæphatus *initiò l. de Incredibilibus*; vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. p.* 385. *l.* 2. *& l.* 4. *p.* 518. Alius quoque *Meliſſus* ille, ex quo Plin. profeciſſe ſe fatetur dum conſcriberet libros 7. 9. 10. Item *Meliſſus* Samius, fil. Itagenis, Parmenidis auditor, Philoſophus, civibus ſuis, ut Epheſiis, quibus ab Heraclito impensè commendatus erat, charus; His præcepta plura dedit, Remp. adminiſtravit, claſſique in bello præfuit. Univerſum credidit infinitum, immutabile, immobile, unicum, ſibi ſimile, plenum, De divinitate nihil certi poſſe dici aſſeruit. Olymp. 84. Euſeb. *in Chron.* Diog. Laërt. *l.* 9. *vit. Philoſ. Apollodorus.*

MELISSUS Schedius Paulus, Francus, Comes Palatinus & Eques, Poëta laureatus, Civis Roman. obiit A. C. 1539. Poëmata ejus extant, quorum ſeriem habes *in Elogiis* Anton. Teiſſier *Part.* 2. Bezæ, Sammarth. Joſ. Scaligero, ipſi Eliſabethæ Anglorum Reginæ, magni habitus, & *Pindari Romani* elogium meritus. Heidelbergæ, ubi Electoralis Bibliothecæ curam habebat, obiit A. C. præfatò. ætat. climactericò. Vide Melch. Adami *Vit. Philoſoph.* Bezam *Poëmat.* Scævolam Sammarthan. *Epigramm. l.* 2. Joſ. Scaligerum *Carm.* &c.

MELITA, Inſul. maris Libyci, inter Siciliam & Africam, à Pachyno promontor. 70. mill. paſſ. à Camarina 84. Ipſa longa 20. lata 11. circuitu 60. Sedes equitum Hieroſolymitanorum, ipſis à Carolo Quinto Aug. poſt amiſſam Rhodum donò data. *Malta* vulgò, Gallis *Malte*, cum urbe cognomine Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Panormitano. De eâ Ovid. *l.* 3. *Faſt.*

Fertilis eſt Melite ſterili vicina Coſyræ.

Huc appulit D. Paulus poſt naufragium. Act. *c.* 28. *v.* 1. Quiſquis Hebraicè ſcit, facilè nomen ejus eruat ex Diodor. Sic. qui *l.* 5. ſic habet. *Siciliæ verſus Meridiem tres inſulæ, media in pelago objectæ ſunt, quarum unaquaque urbem habet,* [illegible] *Μελίτη.* Et paulo poſt. *Eſt autem hæc Phœni-*

nemm Colonia, qui cùm negotiationes ſuas ad Oceanum uſque extenderent, ΚΑΤΑΦΥΓΗΝ εἶχον ταύτην τὴν νῆσον διὰ καὶ εὐλίμενος ἐν πελάγει, h. e. *In REFUGIUM habebant hanc inſulam eo quod & portubus commoda, & in medio mari ſit ſita.* Id ipſum enim ſignificat *Melita* nomen. Pœnorum ſiquidem ſermone מליטה *Melita* eſt *refugium* vel *effugium*. Radix מלט *malat* in Piel eſt *liberare* & *eripere*, & in Niphal *liberari*, *eripi*, *evadere*, *fugere* denique & *effugere*. Vide Bochart. *Geogr. l. 1. c. 26. p. 550. &c.* *Nic. Lloyd.* Hæc Inſul. *Baudrando* prius fuit ſub Barbaris, dein ſub regno Tunetano. Fere 500. leuc. a freto Herculis in Ortum, 600. a Syria in Occaſum. Longa eſt 25. milliar. lata 15. 60. milliar. diſtat à Pachyno promontorio in Boream. Aliàs erant in ea urbs Melita, nunc *Medina*, ubi Sedes Epiſcopalis & Junonis Fanum, *Caſtello di S. Angelo*. Nunc etiam Valeta, urbs munitiſſima, Burgus, & urbs S. Michaelis ſeu *l'Iſle de la Sangle*, à M. illo Magiſtro dicta, qui eam Inſul. fecit foſsâ manuductâ.

MELITA, inſul. maris Hadriatici, Dalmatiæ adjacens, inter oram illius, & Corcyram Melænam 12. mill. paſſ quot patet in latitudinem, longa 50. Canibus Melitæis, qui olim in deliciis, nobilis, ab Epidauro 70. mill. paſſ. Nunc *Meleda*, Slavis *Mliet*, cum oppidulo cognomine. Sub Rep. Raguſina. De Melitæis catulis autem Athen. *l. 12.* qui eos ſcribit maximè apud Sybaritas in deliciis fuiſſe. Unde *Melitæus catelius*, Proverb. de eo, cujus opera nulli rei ſetæ conducit.

MELITA, quæ *Melitene Ptol. Malatia Nigro*, urbs Armeniæ minoris apud Euphratem fluv. Melitenes regionis caput, à Samoſatis 90. mill. paſſ. in Boream. A Cæſareâ 228. in Ortum. Item oppid. Brutiorum in Calabriâ ulteriori vulgò *Mileto*: Epiſcopatus ſub Archiepiſcopo Rhegino, apud Hipponium, inde 5. mill. paſſ. Vide infra.

MELITA quoque penultimâ productâ. Cicer. *Verrin.* 6. quæ poſtea Mirtus, *Mileto*, urbs Calabriæ ulterioris 5. mill. paſſ. ab Hipponio. Terram Novam verſus 25.

MELITÆENSES, Phthiotidis populi *Straboni*, quos aliquando Pyrrhæ nomen geſſiſſe ſcribit. Eorum urbs *Melitara*, *Ptol.* *Melitea Strabon.*

MELITÆI Catelli, quos opulentæ mulieres in deliciis habent, *Straboni* dicti ſunt à nobiliore illa *Melita*, quæ Siciliæ ſubjacet. At *Callimachus*, Plin. *l. 3. c. ult. Steph. Etymologus*, ad alteram *Melitem* referunt, quæ ad Illyricum pertinet. Neque lis deciſa factus, cùm hodie catelli ſimiles in neutra reperiantur. Apud Arabes canis hujus nomen eſt multiplex, ſed vulgatiſſimum *Kalats*; an à Græco καλαθίσκ, quod in Adæi *Epigramm. l. 1. c. 33.* *Melitæa* catellæ aptum eſt nomen, quia in calatho, ſeu quaſillo, circumfertur: an potiùs ab Hebræo קלט *Kalat*, quod ſignificat, *membra habere contracta*? Græci plerumque eos κυνίδια vocant & κυνάρια, ut Athen. *l. 12.* Ubi Timon Sybaritas habere dicit κυνάρια Μελιταῖα. ἃ καὶ αὐτοῖς καὶ ἕπεσθαι εἰς τὰ γυμνάσια, *catellos Melitæos, qui ſequuntur ad balneum euntes.* Et Epictetus, in Arriano *l. 2. c. 22.* Κυνάρια εἶδες ποτ' σαίνοντα καὶ προσπαίζοντα ἀλλήλοις. *Nonne aliquando vidiſti catellos abblandientes invicem & inter ſe colludentes.* Quam ob cauſam Matth. *c. 15. v. 27.* & Marci *c. 7. v. 28.* κυνάρια illa, quæ micas e menſa cadentes colligunt. Vir doctiſſimus *Melitæos* catellos eſſe vult: quod *Bochario* non probatur, vocem κυνάριον ad contemptum ibi pertinere aſſerenti, ut ſi pro homine dicas *homuncionem*, & pro muliere, *mulierculam*. Nempe menſarii canes, qui ſub menſa cibi minutias abliguriunt, ferè minoris ſtaturæ ſunt: unde Agalæos in Britannia, ſagaces canes, qui non ſunt magnæ molis, cum his ita confert Oppianus *Cyneget v. 471.*

Τῶν ἔτοι μέγεθος μὲν ὁμοίιον οὐτιδανοῖσι
Λίχνοις οἰκιδίοισι τραπεζήεσσι κύνεσσι
Quorum quidem magnitudo æqualis eſt vilibus
Catillonibus, domeſticis, menſariis canibus.

Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l. 2. c. 56.*

MELITE, vicus in tribu Oeneide. *Steph.* Item Atticæ oppid. Plin. *l. 4. c. 7.* vicum Plutarchus vocat *in Solone*. *Harpocration* ad Cecropidem refert. Templum ibi unum Euryſaci, alterum Melanippo filio Theſei, tertium Dianæ cognomine Ἀριστοβούλη, ubi ii ſepeliebantur, qui carnificis manu interempti fuêre, ſacrum erat. Extruxerat hoc ultimum Themiſtocles, qui ibi quoque ædes habuit, uti & Phocion, Tragicique Actores, uti pluribus videre eſt apud Meurſium *de Populis Attica*. Sed & Herculem cognomine Ἀλεξίκακον, Templum ibidem habuiſſe, diſcimus ex Heſychio voce Ἐκ Μελίτης. Mentionem Demi hujus ſervat hodieque *Inſcr.* iſta Athenis,

ΕΠΙ ΑΡΧΟΝΤΟΣ ΚΑ ΗΡΑΚΛΕΙ
ΔΟΥ ΜΕΛΙΤΕΩΣ ΚΟΣΜΗΤΕΥ
ΟΝΤΟΣ ΑΤΤΙΚΟΥ ΤΟΥ. . . .
ΤΟΣ ΓΑΡΓΗΤΤΙΟΣ
ΚΑΙ ΣΥΣΤΑΤΑΙ ΑΥΤΟΙΣ ΑΝΕΓΡΑΨΑΝ
Τ. ΑΙΛΙΟΣ ΛΕΥΚΟΣ ΠΑΛΛΗ . . .
ΦΙΛΟΙΤΙΟΣ ΓΑΜΟΥ ΜΕLIT
ΟΝΗΣΙΜΟΣ ΜΕΝΕΚΡΑΤΟΥΣ
ΣΩΣΙΜΟΣ ΙΣΙΓΕΝΟΥΣ ΠΗ..
ΤΕΛΕΣΦΟΡΟΣ ΜΕΝΕΚΡ...

apud Jac. Sponium *Itiner. Græc. Part. 3. p. 168.*

MELITENE, Suſianæ ad Tigrim fluv. regiuncula. *Ptol.* *Arcegelaran Caſtaldo. Suar Thevete. Ptolomæo* regio eſt Armeniæ minoris ad Euphraten *Boſoch Caſtaldo*, *Suar* Nigro, *Melatie* autem *Leunclav.* cum urbe cognomine Archiepiſcopali, quæ *Reinecii* teſte, apud belli ſacri ſcriptores, *Malatina* & *Melotania* dicitur. *Baudr.* Erepta Saracenis à Conſtantino A. C. 932.

MELITENE, urbs Cappadociæ. *Steph.*

MELITENSES Barbari, Actorum *c. 28. v. 3. & ſeqq.* i. e. Pœni. Pleriquc enim Inſulæ illius incolæ, neque Græci, neque Romani erant, ſed Φοίνικες ἃ Καρχηδονίων ἄποικοι. Phœnicum aut Carthaginenſium coloni, ut ex *hoc loco*, *Diodoro* & *Stephano* conſtat. Proinde primò bellò Punico, Atilius Conſul Romanus, in navali expeditione contra Carthaginenſes, Liparam Melitamque, *inſulas Siciliæ nobiles, pervagatus evertit*, ut docet Oroſius *l. 4. c. 8.* Et Punicò bellò ſecundò T. Sempronius, *a Lilybæo in inſulam Melitam, quæ à Carthaginienſibus tenebatur, trajecit*, Liv. *Decad. 3. l. 1.* Ipſum quoque *Melites* nomen Punicum eſt. Fuêre igitur *Melitenſes* pars Barbarorum, ut reliqui in Africa Pœni, à quibus tandem ipſa regio *Barbaria* appellata eſt. Vide eundem Bochart. *Hieroz. parte poſter. l. 3. c. 2.*

MELITIDES, nomen ob ſtultitiam à Comicis nobilitati, cujus Ariſtophanes *Ranis Act. 4. ſc. 1.* & Lucianus *in Amoribus* meminit.

MELITINA Legio, precibus ſuis fulmina, ac nimbos cœlitus, contra Quados, impetravit, ſub Antonino Philoſ. A. C. 175. P. Oroſ. *l. 7. c. 15.*

MELITIS, unus ex feliciſſimis illis fatuis, quos Homerus ſuô carmine nobilitavit. Is non poterat numerare ſupra quinque, ductâque uxore novam nuptam non attigit, veritus, ne ſe illa accuſaret apud matrem, cujus ſtultitia abiit in Proverbium: *Melitide ſtultior.*

MELITITES Vinum, vide *Mulſum.*

MELITO, Epiſcopus Sardenſis, cujus meminit Euſeb. *Hiſt. l. 4. c. 26.* Seculò 2. M. Aurelio Antonino Imperatori excellentem pro Chriſtianis apologiam obtulit. Scripſit præterea libros 2. de Paſchatis feſto, de vita Prophetarum, de Eccleſia, de die Dominica, de Fide, de Baptiſmo &c. quæ omnia injuriâ temporum perierunt. Idem Euſeb. *in Chron. A. C.* 170. Hieron. *de Script. Eccl. c. 24.* &c. Alius qui de familiis Athenienſium commentarium fecit. Harpocration *in* Κοίρων.

MELITOPOLIS, *Strab.* urbs Bithyniæ, aliis urbs Myſiæ minoris, Epiſcopalis prius ſub Archiepiſcopo Cyziceno, poſtea Metropolis, *Ferrar.*

MELITTA, urbs ab Hannone conſtructa ad Atlanticum mare. Arrian. *in Periplo.*

MELITTÆA, urbs Theſſaliæ. *Theopompus* & *Philo* Μελιτταιεῖς vocant, unde *Melitteus. Steph.*

MELITUS, vide Voſſ. *de Poët. Græc. c. 7.* nomen ejus qui Socratem accuſavit. Fuit Orator & Poëta Tragicus, qui *Socratem* ſcripſit; ut frigidus, moribus pravis, & chororum vilium compoſitor, traducitur *Ranis* Ariſtophani.

MELITUSA, vide *Meligene.*

MELITUSSA, urbs Illyriæ. *Steph.*

MELIUS, vide *Publius.* Item *Spurius.*

Sp. MELIUS, vir Equeſtris ordinis ac prædives, largitione frumenti delinitô populô, quum conſilia regni agitaret, vocatus à Dictatore L. Quintio Cincinnato, quod ad illum venire nollet, opem plebis invocans, à C. Servilio Ahalâ Magiſtro Equitum interemptus eſt, an. Urb. Cond. 314. Bona publica facta, domus diruta & area *Æquimelium* dicta. Varro *l. 4. de L. L.* Val. Max. *l. 6. c. 3.*

MELIXANDRUS, Mileſius, Lapitharum, & Centaurorum bellum ſcripſit. Ælian. *Var. Hiſt. l. 11. c. 2.*

MELIZIGARA, Indiæ intra Gangem emporium. Arrian. *in Periplo.*

MELIZIGERIS, Indiæ intra Gangem inſula.

MELLA, aliàs *Annæus*, Eques Rom. frater Senecæ, pater Lucani, Vide Tacit. *l. 16. Annal. c. 17.*

MELLA, fluvius, vide *Mela.*

MELLARIA, Inſul. aliis, nunc ſcopulus maris Tyrrheni, in ora Hetruriæ, ante Liburnum, à quo vix diſtat 5. milliar. in Occaſum, & vix viſitur à præternavigantibus. Aliis *Manaria*, vulgò *la Mallora* dicitur.

MELLARIA, urbs Hiſpaniæ Bæticæ exciſa, inter Tariſſam, & Bellonem 2. leuc. *Beiar de Melena Morali*: patria Pomponii Melæ.

MELLARIA Altera, oppid. Hiſpaniæ Bæticæ mediterraneæ in Extremaduræ confinio, a Corduba 14. leuc. Emeritam verſus. *Puente Ovejuna*, teſte *Morali*. Utraque *Mellaria*, à *mellis* copiâ dicta eſt.

MELLARIA, vas dicebatur, quò, in ſacris Bonæ Deæ, vinum inferebatur, quod non ſuò, ſed *lactis* nomine, tum appellare licebat; eò quòd Dea vinum bibens à marito fuiſſet interfecta. Quò fortè reſpexit Juvenalis *Sat. 9. v. 115.*

——*Taceant illi: ſed prodere malunt*
Arcanum, quam ſubrepti potare Falerni,
Pro populo faciens quantum Laufella bibebat.

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiqq. Rom. l. 2. c. 19.*

MELLE, ad plurima uſi ſunt Veteres, ad eſum, ad potum, ad medicinam, ad conſervanda cadavera: etiam in ſacris, homines ſuperſtitioſi. Ejus eſum quod attinet, de eo in Scriptura paſſim agitur, Deuteron. *c. 32. v. 13.* Pſalm. 81. *v. 17.* Prov. *c. 24. v. 13.* &c. & infantili etiam ætati convenire hunc cibum, patet ex celebri loco Eſaj. *c. 7. v. 15.* Unde eſt, quod in Baptiſmo, in quo fideles renaſcuntur, *lac & mel* prægustandum dabant Veteres, Tertull. *de Coron Mil. c. 10.* Sic ex antiquiſſimis Cretenſium hiſtoriis narrat *Didymus*, Meliſſea Cretenſium Regem duas habuiſſe filias, Amaltheam & Meliſſam, quæ Jovem puerum caprinô lacte & melle nutrierint, Lactant. *de falſa Relig. l. 1. c. 22.* Neque enim ſolô lacte, ſed & melle tum alebantur infantes. Itaque pueris in morbo ſi quid amari eſſet ebibendum, priùs ora poculi *melle* illinibantur, ut conſuetum cibum ſibi propinari putarent. Lucretius, *l. 1. v. 934*

Sed veluti pueris abſinthia tetra medentes
Cum dare conantur, prius oras pocula circum
Contingunt mellis dulci flavóque liquore.
Ut puerorum ætas improvida ludificetur, &c.

In potu. *Mellis* uſus commendatur, Nehem. c. 8. v. 10. in verſione Hieronymi, ubi *mulſi* mentio, quod eſt οἰνόμελι, i. e. potus ex vino & melle confectus, vide infra in *Mulſum*. Primus verò omnium mel vino miſcuiſſe, dicitur Ariſtæus, apud Plinium *l.* 14. c. 4. De *Mellis* uſu ad Medicinam, vide Proverbiorum *c.* 6. v. 8. in Græca verſione, & 1. Sam. c. 14. v. 27. Eo ad cadaverum pollincturam & condituram Ægyptii olim uſi. Stat. *in Propemptico Metii Celeris*, *l.* 3. *Sylv.* 2. v. 117.

Duc & ad Emathios manes, ubi belliger urbis
Conditor Hyblæo perfuſus nectare durat.

I. e. ad urbem Alexandriam, ubi conditoris Alexandri corpus ſervatur, melle perfuſum. Et apud Eutychium Alexandrinum, Philemon idem cadaver Alexandriam delaturus, melle illud implevit. Quem ritum etiam à Babyloniis adhibitum, docet Herodotus *l.* 1. & Lacedæmoniis, cum Reges peregrè defuncti domum referendi erant. Xenophon *Rerum Græcar. l.* 5. Vide quoque Lucretium *l.* 3. v. 902. Sed & Corippus Juſtiniani funus deſcribens, inter præſtantiſſima aromata, quibus imperatorum corpora condiebantur, melli ſuum etiam fuiſſe locum, refert *lib.* 3.

Thura Sabæa cremant fragrantia mella locatis
Infundunt pateris & odora balſama ſucco,
Centum aliæ, ſpecies, unguentaque mira feruntur,
Tempus in æternum ſacrum ſervantia corpus.

Nempe ſcribit Plinius *l.* 22. c. 24. mellis naturam talem eſſe, *ut putreſcere corpora non ſinat, jucundo ſapore, atque non aſpero, alia quam ſalis natura.* Et Democritus, in ſpem reſurrectionis, corpora voluit *melle* aſſervari, apud *Nonium* & Plinium *l.* 7. c. 55. Sacrum illius uſum quod concernit, de *Melle* lex habetur, Levitici c. 2. v. 11. 12. *Nihil enim fermenti & mel nullum Deo adolebitis in oblationem igni adjumendam. In oblationem tamen primitiarum ea Domino offeretis. Sed ſuper altare ne offerantur in odorem ſuavitatis.* Cujus interdicti ratio hæc forte, quod in Dæmonum ſacris *Mellis* uſus veluti perpetuus fuerit. Non enim Baccho ſolum id oblatum, ut ex Tibullo diſcimus *l.* 1. *Eleg.* 8. unde is *Briſæi* invenit nomen: ſed & Deorum aliis paſſim. Quod Deus Synagogæ Judæorum objicit Ezech. c. 16. v. 16. 17. 18. *Feciſti tibi maſculinas imagines, ut ſcortateris cum eis — Et cibum meum quem dederam tibi, ſimilam ac oleum ac mel, quibus te educaveram hæc obtuliſti illis in odorem ſuavitatis.* Nam Deorum vix ullus fuit, cui melle non legatur libatum. Vide de Mercurio, Antipatrum Sidonium *Anthologiæ l.* 1. c. 38. & infrà *Veritas*; de Plutone, Silium *l.* 13. v. 415. de Hecate, Apollonium *Argonautic. l.* 3. v. 1034. de Priapo, Calphurnium *Eclog. Evang.* 2. de Jano, Ovidium *Faſtor l.* 1. v. 182. de Nymphis, Euſebium *Præparat. Evang. l.* 4. de Furiis, Silium, *ubi ſuprà* ut & voce *Eumenides*: de aliis Alios. Adde, quæ de Jove Olympio, habet Pauſan. *Eliac. prior.* & de Perſis, Strabo *l.* 15. Unde eſt, quod Homerus mel vocat, Θεῶν ἐδωδὴν ἐδωδήν, *Deorum ſuavem cibum, Hymn. in Mercur.* Cujuſmodi ſacrificia νηφάλια & μελίσπονδα, vocat Plutarch. *Sympoſiac. l.* 4. c. 5. Ut de frequenti *Mellis* uſu, inter inferias & libationes pro mortuis, nil dicam, de quibus omnibus vide Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 4. c. 12. & de hoc ultimo ejus uſu, ſuprà in voce *Melicratum*. Adde quæ dicta, ubi de *Forato pane*; item de *Melle* Ἀττικῷ, voce *Hymettus*, ut & mox dicenda. Sed & *Mel* ad ſupplicia atrociſſima adhibitum, videbimus infrà voce *Scaphiſmus*, it. *Servi* ac *Veſpa*, ubi & de *Melle veſparum crabronumque*, quod μέλιτος ἀγχοῦ φαιὸν χνοῶδες, item παλαιγγίου μέλιτος, *Ariſtoteles* vocat, quædam videbimus.

MELLENTUM, an à molis? vulgò *Meulan*, caſtrum vel oppid. Galliæ, in Vellocaſſibus, ad Sequanam; cujus pars eſt in inſul. Sequanæ, dicta *le fort de Meulan*. Ibi Comites olim *Mellentini* opibus, armis viriſque florentes. Partem aliquam oppidi pertinuiſſe antehac ad Archidiaconatum Pinciacenſem *l'Archidiaconé de Pinceraiſ*, qui unus eſt ex Archidiaconis Eccleſiæ Carnutinæ, colligere eſt ex literis Ivonis Epiſcopi Carnutenſis ad Clericos Mellentinos, vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MELLERIUS Guilielmus, vide Guilielmus.

MELLIFLUUS Laurentius, vide *Laurentius*.

MELLINGA, oppid. elegans Helvetiæ in Argovia, ad Ruſam fluv. qui hic ponte inſigni jungitur, 1. milliar. German. infrà Bremogart. Olim ſub Habeſpurgiis Comitibus, quibus fidelem operam in prælio Tattvillano A. C. 1351. & Sempacenſi A. C. 1386. præſtitit. Suburbium ejus ab Helvetiis incenſum A. C. 1388. ipſumque oppidum cum Bremogarto A. C. 1415. à Tigurinis, quibus & alii Helvetii acceſsêre, occupatum nomine Imperii, & utrumque poſteà à Sigiſmundo Imperatore itidem oppigneratum eſt, ſalvis tamen veteribus civium juribus & privilegiis: à quo tempore octo Helvetiorum pagis ſubeſt. Horribili incendiô arſit, A. C. 1504. malitiâ exulis cujuſdam: Miſſa cum imaginibus A. C. 1529. ibidem abolita, ſed A. C. 1531. reſtituta eſt. Vide Stumpf. *de Argovia l.* 7. c. 10. *Stettlerum*, *Simlerum*, &c.

MELLISURGIS, Macedoniæ oppid. inter Theſſalonicam, & Apolloniam. *Antonin.* Ultra Theſſalonicam 30. mill. paſſ. Amphipolim verſùs diſtat. *Ferrar.*

MELLITA, apud Sueton. de Nerone c. 27. *Indicebat & familiaribus cœnas, quarum uni mellita quadragies ſeſtertium conſtiterunt*, i. e. centena aureorum millia, ex *Budæi* ſupputatione. Nempe, præter ea, quæ retro diximus, non Pythagoræorum ſolum nutrimentum *panis cum melle* fuit, ut auctor eſt Athenæus *l.* 2. c. 7. quod ex præceptore ſuo videatur didiciſſe, de quo vide Euſtathium *Il.* λ. ſed & inter Regum & Magnatum dapes. Sic enim ad Joſephum, Ægypti Pro-Regem, pro-munere *mel* mittitur, Geneſ. c. 43. v. 11. & Regi Davidi, cum eſſet in oppido *Mahanaim*, mel obtulerunt vicini nobiles, 2 Sam. c. 17. v. 29. Solomon quoque ita loquitur Cantici c. 5. v. 1. *Comedi favos cum melle meo.* Ut Jonathanem taceam, cujus oculi & vires mellis eſu refectæ ſunt. Quibus, ſi promta jungimus, *Il.* λ. v. 631. Hecamedem reperiemus Neſtori & Patroclo in convivio μέλι χλωρὸν, *mel flavum*, aut *mel recens*, appoſuiſſe. Et *Odyſſ.* 1. v. 69. Venerem Pandari filias nutriviſſe τυρῷ καὶ μέλιτι γλυκερῷ, *caſeo ac dulci melle, &c.* *Mel* namque, non ad ſanitatem ſolum conducere, ſed & longævitatem conciliare creditum. Diophanes *in Geopon. l.* 15. Οὐ μόνον ἐστὶ τοῖς χρωμένοις, ἀλλὰ καὶ μακροβίους ποιεῖ, *Mel utentibus non ſolum ſuave eſt ſed & eos longævos facit.* Vide quoque Athenæum *l.* 2. c. 7. de Corſis, ut & de Pythagoræis, alibique paſſim. Unde petitum Pollionis apophthegma, de quo Plinius *l.* 22. c. 24. *Multis ſenectam longam mulſi tantum nutritu toleravêre, neque alio ullo cibo, celebri Pollionis exemplô. Centeſimum annum excedentem eum Divus Auguſtus hoſpes interrogaret, quánam ratione maximè vigorem illum animi corporiſque cuſtodiſſet, At ille reſpondit: Intus mulſo, foris oleô, &c.* Interim vocem *Mellita*, apud *Sueton.* quam habent vulgares editiones, mutavit *Caſaubon.* in *Mitellita*, quia ſic legunt Codices vetuſtiſſimi: ſed, quid *mitellita* ſint, ipſe ſe ignorare, fatetur. Vide ſuprà. Hodie, poſt ſaccharum inventum, multum de *Mellis* pretio decreviſſe nemo mirabitur. Vide præfatum Bochart. *Hieroz. Part. eâd. & librô c.* 12. & infra *Mulinus*: ubi de ritu Sponſis partem aliquam capilli abſcindendi & *melleo vino* intingendi, Moſis uſitato, infra ubi de *Nuptialibus moribus*: de more verò placentam ex *farina & melle*, defunctorum ori, præter naulum Charontis, imponendi, apud veteres Græcos, itidem infrà ubi de *Offa Cerberi*: adde quæ dicemus, voce *Papaver*, it. *Pigmentum*.

MELLO, nomen celebris in Hiſpania familiæ, è ſtirpe Portugallica. Cùm enim tres præcipuæ familiæ, ex naturalibus liberis Regum horum, originem traxerint, media earum Bragantina eſt, in qua Ferdinandus I. Brigantiæ Dux, ex tribus filiis, totidem linearum fuit ſator. Primus namque, Ferdinandus II. Ducalem domum continuavit, ex qua nunc reges, aliique: tertius Alfonſus, Comites *de Faro*, *Odemira*, atque *Vimiero*, cognomines *de Faro* & *Noregna*, ex ſe dedit: Medius verò, Alvarus Dn. *de Ferreira*, numeroſæ itidem poſteritatis auctor fuit, in qua alii cum nomine *de Mello* Marchiones *de Ferreira* atque Comites *de Tentugal*, alii Marchiones *de la Tour de Laguna*, alii Comites *de Gelves*, alii demum Duces *de Veragua* ac Marchiones *de Jamaica* dicti ſunt. Et quidem primos quod attinet, Alvarus *de Portugal* prælatus, ex Philippa *de Mello* (filia Roderici *de Mello* Comite *d'Olivenza*) genuit Rodericum *de Mello* Marchionem *de Ferreira* Comitem *de Tentugal*, quô & Leonorâ Almeidâ (filia Franciſci *de Almeida*, Indiæ Prorege) natus Franciſcus I. *de Mello*, Marchio *de Ferreira*, Comes *de Tentugal*, ſuſcepit ex Eugenia Bragantina (filiâ Jacobi Ducis Brigantiæ, Ferdinandô II. Duce geniti) Nunium Alvarum *de Mello*, maritum Marianæ *Moſcoſo* (filiæ Roderici *de Moſcoſo Oſorio* Comitis *de Altamira*) & ex ea patrem Franciſci II. *de Mello*, Marchionis *de Ferreira* Comit. *de Tentugal*, (qui primis ſibi nuptiis junxit Mariam filiam Lupi Oſorii Comitis *de Altamira*; alteris, Johannam filiam Antonii Pimentellii Marchionis *de Tabara*: extinctus A. C. 1645.) Rodericum, Archiepiſcop. Eborenſem, A. C. 1642. Eleonoram (uxorem Emanuelis *de Moura*, Marchionis *de Caſtelrodrigo*) & Johannam (quæ nupſit N. Mauricio *de Silva*, Marchioni *de Portalegra*.) Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Part.* 2. p. 43.

MELLO, vel MILLO, ambitus montis Sion interior, quem Reges incluſerant muro, vel, ut alii volunt, urbs non ita procul hinc, cujus cives Abimelech regem ſibi conſtituerunt. Judic. c. 9. v. 6. Ab hoc loco David cœpit munire terram. 2 Sam. c. 5. v. 9. Salomon hanc reparavit. 1. Reg. c. 9. v. 15.

MELLONA, ſive MELLONIA, Dea mellis Romanis putabatur, vide Arnob. *adv. Gent. l.* 4.

MELLOPROXIMI, in *l.* 5. *l.* 7. & *l.* 14. *C. de proxim. ſacror. ſcrin. Briſſonio* dicuntur, qui inſequenti annô futuri erant proximi ſcriniorum: *Carolô du Freſne*, qui à Proximo ſcriniorum primi proximique erant, proximè *futuri Proximi* bienniô advenіente; qui Proximos proximè contingebant; quibus etiam eadem, quæ Proximis, dignitas attributa. *Inſcr.* Romæ, D. M. M. *Aurelio Aug. lib. Iſidoro melloproximo à rationibus Hermes alumnus & Glycon nutritor & Maximus bene merenti fecerunt.* In alia *Inſcr. Spe Beneficiarius*, idem valet ac *Mello-Beneficiarius*. Hinc *Melloproximatus*, in *Conſtitutione* Juſtiniani *de Adjutoribus Quæſtoris*, dignitas Melloproximi, apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

MELLOTHI, nomen viri. 1 Paral. c. 25. v. 4.

MELLOTUM, vulgò *Mello*, vel *Merlou*, locus Galliæ, in finibus Bellovacorum; ad fluv. Taram.

MELLUCH, nomen viri. Eſdr. c. 10. v. 32.

MELLUM, regnum Nigritiæ, ubi Niger fluv. in plura brachia ſcinditur; Vulgò *Mells*. Habet ad Ortum regnum Mandingæ & Malegueтam, ad Occaſum Oceanum Atlanticum.

MELLUS, urbs Græciæ, condita eôdem tempore, quô Thaſus, & Paphus, annô ante Urb. Cond. 675.

MELLUSIUM, melius *Melluſcum*, & Bruſculn. aceris tubera, in Veter. elegantiore uſu. Plinius, *l.* 16. c. 16. *Bruſcum intortius criſpum: melluſcum ſimpliciùs ſparſum; & ſi magnitudinem menſarum caperet, haud dubiè præferretur citro. Nunc intra pugillares lectorumque ſolidos aut laminas rarò uſu ſpectatur.* Nempe, quòd magnitudinem menſarum non caperet, ex eo fiebant

ficebant ſolidi lecti vel laminæ, quibus operiebantur lecti: villori enim ligno laminas inducebant, ex pretioſiori. Idem *l. eod. c.* 43. *Hæc prima ergo luxuria, arborem aliâ integi & viliores ligno pretioſiores cortice fieri, ut una arbor ſæpius veniret. Excogitata ſunt & ligni bracteæ, &c.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 416.

MELNICUM, oppid. Bohemiæ, ad Albim, ubi Muldam recipit, 4. milliar. Germanic. infra Pragam in Boream, Leitomeritium verſus. Vulgò *Melnick.*

MELO, nomen fluvii, qui *Nilus*, & *Geon* dicitur.

MELOBOSIS, Nympha, Oceani & Tethyos filia. Heſiod. *in Theog. v.* 354. ab *ovibus paſcendis* dicta.

MELOCABUS, German. urbs. *Ptol. Coburg Villanovano*; ad amnem *Kreuſen*, urbs culta. Chattorum olim. Alias Duces habuit proprios, nunc ſubeſt Duci Saxoniæ Altemburgenſi. Cum arce eleganti, 8. leuc. à Smalcaldia, in Eurum. Vide ſuprà in *Coburgum.*

MELOCINA Veſtis, apud *Papiam*, eadem cum *Molochina*, de qua vide infrà.

MELODIA. Vide infrà *Melos.* At *Melodi*, apud Græcos Byzantinos quinam dicti potiſſimùm fuerint, vide Car. du Freſne. *Not. ad Alexiadem.*

MELODUNUM, oppid. Epiſcopale inter Celtas, vetuſtiſſimum, ac jam inde à Julio Cæſare non ignobile, in inſula fluminis Sequanæ poſitum, vicinum Lutetiæ, ab ea ſolùm diſtans 20. millaribus. Hic Childebertus Rex Chlodovei M. filius, Epiſcopum cupiens ordinari, obſiſtente Leone Senonum Epiſcopô, fruſtra fuit. Gallicè *Melun en Gaſtinois. Mellodunum* in antiquis libris, *Metlodunum Gregorio Turonenſi. Oppid. Senonum* Cæſari: *l.* 7. *Bell. Gall. c.* 58. 60. Diſtinctum à Metioſedo Pariſiorum ſeu Corbolio, contra quam *Scaliger* ſtatuit. Nunc urbis area ipſam Inſulam & utramque Continentis ab oppoſito ripam, inſtar Lutetiæ Pariſ. occupat. Eſtque partim in Bria, partim in Vaſtinio, in Præfectura tamen Inſul. Franciæ, 10. leuc. à Lutetia in Meridiem, 4. à Fontebeliaqueo, 7. à Monaſteriolo, ad fines Icaunæ in Circium *Baudr.* Urbs olim cum titulo Comitatus, ab Hugone Capeto Burchardo ipſi gratiſſimo, donata, ſub Roberto Rege ab Eude Campaniæ Comite argenteis haſtis expugnata, ſed à Rege recepta eſt, A. C. 999. Belus Anglicis Fortunæ pila. Pagani de Meleun meminit Maria Trecenſis Comitiſſa, in *literis* ad patrem Ludovicum VII. Regem, ex quo intelligitur, ante annos 500. Melodunum *Meleun* dici cœpiſſe. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Ducheſnius *antiq. urb. Gall.* Ruilardus, *Hiſt. Melodun.*

MELOESSA, inſul. ex Sirenis una, non tam à pomorum, quam pecorum abundantiâ dicta. Plin. *l.* 3. *c.* 10. 7. mill. paſſ. à Caulone: *Stephano* Μηλοῦσσα inſula eſt juxta Iberos.

MELOMACHIA Græcè Μηλομαχία apud Athenæum *l.* 7. *c.* 1. inter certamina Artificum, qui ex toto ferè orbe Babylonem confluxerant, Alexandrô ex India reverſô, inſtituta.

MELON, Aſtrologus, qui cùm eſſet militiæ aſcriptus, videretque peſſimè parti ſuæ futurum, inſaniam mentitus domum ſuam incendit, ut miſſionem, & militiæ vacationem impetraret. Plut. *in Niciâ.* Vide *Meton.* Item Darii ultimi interpres, de quo vide Curt. *l.* 5. *c.* 13.

MELONES, inter cibos Clodio Albino Imperat. familiares, apud Jul. Capitolin. *in vita ejus c.* 11. *Nam & quingentas ficus paſſarias — jejunum comediſſe dicit & centum perſica Campana*, & melones *Hoſtienſes decem, & uvarum Lavicanarum pondo viginti, & ficedulas centum, & oſtrea quadringenta.* Cucumeris genus, ætate Plinii, in Campania primùm natum, poſtea latiùs propagatum & diligenter cultum. *Melopepones* initio dicti, & Græcis quoque μηλοπέπονες, poſtea contractâ voce *Melones*, ut hic & apud *Palladium*: qui tamen nihil ad hodiernos, quos omnis vetuſtas ignoravit. Etſi fuiſſe & Veterum *melones* à cupediariis expetitos ; ex hoc Capitolini loco, & alio *in Gallieni vita* poſſis colligere. Meminit & Vopiſcus *in Carino.* Vide Caſaubon. *ad Capitolin. loc. cit.* inprimis verò Salmaſ. *ad Solin. p.* 958. *&* 959. nec non ſuprà *Cucumer* & infrà *Sicyopepon.*

MELOPHORI, Græcè Μηλοφόροι, an, quòd *mala* aurea haſtis præfixa gererent, ut vult *Briſſonius, de regno Perſico p.* 128. an, à *melino* veſtis colore quod incederent πορφυρᾶς καὶ μηλίνας ἐσθῆτας ἐνδεδυμένοι, ut legimus apud *Ælianum l.* 9. *var. Hiſtor. c.* 3. & Athenæum, *l.* 12. Caſaubono *ibi* monſtrante. Perſarum Doryphori ſunt, de quibus diximus ſuprà.

MELOQUINUS, monetæ Italicæ ſpecies: apud Cencium Camerarium *in Ceremoniali Romano.* Vide infra *Molachinus.*

MELOS, inſul. oblonga Cretæ adjacens, à Borea in Auſtrum extenſa, & urbs Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Rhodienſi, in parte meridionali cum tribus caſtris. A Peloponneſo promontorio Scyllæum, à Creta Dictynnæum habens. *Strabo.* Inter Cycladas numeratur à Pomponio *l.* 2. *c.* 7. Hanc prius (inquit *Steph.*) Phœnices habitaverunt, unde & *Byblus* vocata eſt à Byblis Phœnicibus, item *Zephyria.* Hinc Diagoras Melius, Socrates, & Ariſtophanes. Populi *Melii.* In Theſſalia verò populi quidam *Melienſes* dicuntur. Eſt & vicus Acarnaniæ, à quo & *Melienſ.* Porro prior *Melos* à *Callimacho Mimallis* dicta eſt. *Milo* hodie *Sophiano.* Gaudet portu capaciſſimô; 36. mill. paſſ. à Cydonia, urbe Cretæ in Septentrionem, uti 70. à Scyllæo promontorio in Eurum. Ei adjacet ad Auſtrum Inſul. parva, *Antimilo*, *Baudr.* Melon autem hanc, à mali rotunditate dictam volunt, quia, Pliniô *l.* 4. *c.* 12. auctore, *inſularum rotundiſſima eſt.* Feſtus *à Melo, qui ex Phœnice ad eandem fuerat profectus.* Sed Hebraico מלא *melo* eſt *plenitudo*, vel *expletio.* Hic ſulphur laudatiſſimum. Rem de hac inſulâ refert Philoſophus *in l. Mirabilium*, quæ ſuperat omnem fidem: Φασὶ δὲ καὶ ἐν Μήλῳ τῇ νήσῳ ἐν ταῖς ἐξορυττομέναις τόποις τὴν γῆν πάλιν ἀναπληροῦσθαι γίγνεσθαι. Vult in effoſſo locum terram aliam ita ſuccedere, ut foſſa per ſe repleatur. Quod miraculum, ſive verum, ſive fictum, ſi modò fuit creditum, potuit dare nomen huic inſulæ. Porrò מלא *melo*, id eſt, *plenitudo* Ebræis, cum de frugibus agitur, *maturitatem* ſonat, nec non *copiam* & *ubertatem.* Utrôvis ſenſu ſumpſeris, in Melon inſulam mire congruit. Theophr. *de cauſ. Plant. l.* 4. *c.* 12. Τὸ γὰρ δὴ περὶ Μῆλον συμβαῖνον τῶν σιτηρῶν, οὐχ ἧττον ἴδιον καίπερ ἔχον ἄριστα τοῖς πρώτοις, ἐπὶ τὴν γῆν ἀποδίδοσθαι. Idem habet *l.* 8. *c.* 3. Vide Bochart. *Geogr. l.* 1. *c.* 14. *p.* 454. 455. *Nicol. Lloydius.*

MELOS, oppid. Theſſaliæ, à Nicia Atheníenſ. Duce, machinis & fame expugnatum. Hinc *Fames Melica* Proverbium. *Thucydidi Melii.* Vide *Melus.*

MELOS de clangore tubæ, apud Hyginum *Fab.* 274. *Tyrrhenus, Herculis filius, tubam primus invenit, hac ratione: quòd, cùm carne humanâ comites ejus veſcerentur, ob crudelitatem mela, circa regionem diffugerunt. Tunc ille, ubi quis ex eorum numero deceſſerat, concham pertuſam inſonuerat, & pagum convocavit, teſtatusque ſunt, ſe mortuum ſepulturæ dare, nec conſumere. Unde tuba Tyrrhenum melos dicitur.* Ubi tamen de voce *melos* dubitatum olim Barthio, cui nomen *Melei* videbatur latere, quem ob ſiliis tubæ inventorem tradi, *ad Statium, Thebaid. l.* 6. *v.* 404. auctor eſt Lutatius, vide eum *Animadverſionibus ad Poëtam hunc d. l.* Alias Μέλος Lyricorum proprium. Scaliger *Poetic. l.* 1. *c.* 44. *Proxima Heroica Majeſtati Lyrica nobilitas: ut illi à canendo Rhapſodias & Epos: ita hæc Odæ, & μέλος & μελικά. Neque enim ea ſine cantu atque lyra pronuntiabant, unde & Lyricorum appellatio. Odas quoque à canendo titulum ſuorum librorum fecit Horatius. Grammatici Pindaricas inſcripſere cantiones, Μέλη. alii vero maluerunt, Εἴδη, unde diminutivum Idyllion, quia Poemata eſſent veluti quaſi ſpecies quædam. Meliambos citat in vita Diogenis Cynici Laertius, qui ſunt à Cercida Megalopolita ſcripti. Quorum illi leguntur verſiculi, in quibus ne unus quidem Iambicus. Quanquam autem μέλος Lyricorum tantùm ſunt. Melodia tamen eſt omnium carminum ſonis attributa. Sic Chamæleon — μελῳδηθῆναι non ſolum ait Lyrica, verùm etiam & Archilochi & Heſiodi & Mimnermi, Phocylide & Homeri.* Cùm autem Lyricorum genera multa ſint, *Melos* ſive *Ode* κατ᾽ ἐξοχὴν dicitur, quibus curas amatorias decantant. Quod primum excogitaſſe Alcmanem tradunt; alii id inventi Anctori tribuunt Eleutherneo. Certè in hoc genere plurima fuit Sappho. Anacreon autem non ſolùm dedit hæc *mele*, ſed etiam in iis mella. Alia genera in laudibus Heroum, locorum laudationibus, rerum geſtarum narrationibus, Hilaritates, conviviis. Iiſdem numeris canebantur pæanes ſolis Diis, & hymni eôdem argumentô, ſed ſtylô demiſſiore. Item ea, quæ σκολιὰ μέλη vocata ſunt, de quibus dicemus infrà in voce *Scolion.* Vide plura hanc in rem apud Scaligerum prætatum *loc. cit.* ut & *c.* 3. ubi nobiliſſima carmina Hymnos & Pæanes eſſe dicens, ſecundô locô collocat *Mela* & Odas & Scolia, quæ in virorum fortium laudibus verſabantur; tertio loco Epica ponit, &c.

MELOTÆ, Græcè Μηλωταὶ, ſubintellige δοραὶ, i. e. *Ovillæ pelles*, ita enim plerumque vox ſumitur, in Gentilium ſacris celebres fuêre. His enim, ſomnia captaturi de rerum ſuarum eventu, incubabant, ut in templo Amphiarai factitatum. Sic de Dauniis in Calchantis fano refert Strabo *l.* 6. Ἐναγίζουσι δ᾽ αὐτῷ μέλανα κριὸν οἱ μαντευόμενοι, ἐγκοιμώμενοι ἐν τῷ δέρματι. *Sacrificant autem illi nigrô colore arietem vaticinaturi, ac pelli indormiunt.* Calabri idem, ad Podalirii tumulum, factitaſſe leguntur, Virgiliusque ritus hujus meminit, cùm canit *Æn. l.* 7. *v.* 87.

——— Cæſarum ovium ſub nocte ſilenti
Pellibus incubuit ſtratis, ſomnoſque petivit.

Idque fiebat in ea templi parte, quam *Delubrum* vocabant. In Eleuſiniis ſacris quoque, ut & aliis, qui polluti erant, luſtrabantur pellibus victimarum, quas Jovi obtulerant, quæque proin Διὸς κώδια dicebantur, pedibus ſuppoſitis. In aliis inſuper vitæ negotiis non exiguus *Melotarum* uſus; Namque & in luctu iis inſidebant, & in conviviis, ut procorum Homericorum exemplum docet, & nuptiarum die, quò Sponſa pulvini locô iſtiuſmodi pellem habebat ſubſtratam, lanificium ſibi curæ fore hôc pactô indigitans. Nec Scytharum omittenda conſuetudo, apud quos cùm quis injuriam paſſus eſſet & vindictam pararet, bove mactatô, in ejus ſedebat exuviis, manibus poſt terga reductis, amicos auxilium ſuppetiaſque poſcens. Tum accedentes, qui bene homini volebant, dextrô pede pelli impoſitô, de carne aliquid guſtabant, hôcque ſymbolô, quod ſanctiſſimi illis Sacramenti locô erat, indubitatæ fidei ac prompti auxilii ipſos certos reddebant, teſte Cœliô Rhodig. *l.* 27. *c.* 14. Vide Franc. Roſſæum *Archæol. Attica l.* 7. *c.* 3. *ubi de divinatione per ſomnium ſuper Meletis, in templis, cum obſervatione dierum*, prolixè agit. Ex *Melotis*, præſidia canum, ut *Feſto* vocantur, id eſt, *Millos* ſeu *Melia*, aut *Mella*, ut *Varroni* dicuntur, fieri etiam ſolita fuiſſe, notat Joſ. Scaliger, in hæc Varronis *de R. R. l.* 2. *c.* 9. *Collare, cingulum nempe ex corio firmo cum clavicilis capitatis, Melium eſt*: unde etiam illi nomen. Propert. *Armillas* vocat abuſivè *l.* 4. *Eleg.* 8.

Atque armillatos colla moloſſa canes.

Vide Thom. Bartholinum *Schedio de Armillis veterum*, & paulo infrà.

MELOTES, h. e. *pellis caprina*, (Namque & ita vox nonnunquam ſumitur, quamvis *melota* à caprarum pellibus expreſſè diſtingui videatur, in his Pauli ad Hebræos *c.* 11. *v.* 37. περιῆλθον ἐν μηλωταῖς, ἐν αἰγείοις δέρμασιν) unà cum cucullo parvo (præter pallium & tunicam, omnium Monachorum communem amictum) Ægyptiis olim Monachis geſtabatur, quibus Europæi non utebantur Aſcetæ. Caſſianus *de habitu Monachi c.* 11. *Nam neque caligis nos neque colobiis, ſeu unâ tunicâ eſſe contentos hyemis permittit aſperitas; & parviſſimi cuculli velamen*, vel Melotis geſtatio

derium potiùs, quàm ædificationem ullam videntibus comparabat." Cùm itaque veteres Monachi, & præcipuè Græci, ſicut & Philoſophi olim, pallium (Græcis recentioribus propriè *ἱμάτ.*, i.e., *τρίβωνα*) ſupra omnem veſtem induerent, Monachi Ægyptii caprinam inſuper pellem ſupra pallium ſumebant. Idem Caſſianus: *Ultimus eſt habitus eorum, pellis caprina, quæ Melotes vel pera more ſervili, appellatur.* Et *Iſidor.* Hiſpal. *Melote, quæ etiam pera vocatur, pellis eſt caprina à collo pendens, præcincta uſque ad lumbos.* Hieronymus *in vita Hilarion. pelliceum ependyten* vocat. Quod autem Zonaras, *μανδύαν*, *ad Can. XII. Synodi Gangrenſis*, dixit: *Οἱ περὶ τὸν Εὐστάθιον κτλ. τοὺς ἄλλους τοῖς μανδυοις ἐνδύοντες*: id *Balſamo*, in ejuſdem *Canon. expoſit.* *μανδύας* vocat. Unde *Μανδύτης*, pro Monacho, apud *Nicetam Choniatem*: pro quo in Codice Barbaro Græco, *μονάζων* habetur, &c. Vide Cl. Salmaſ. *Notis in Tertullian. de Pallio. p.* 89. Sed & in genere vox apud Græcos Latinosque Scriptores pelliceam tunicam notat aliquando, & pro pallio nonnunquam ſumitur, uti docet Suicerus *Theſauro Eccl. in Μηλωτὴ*, ubi & de voce *Μῆλον* tum *ovem*, tum *capram*, ſignificante quædam.

MELPHES, fluv. Lucaniæ in ſinum Pæſtanum, apud Palinurum promontor. influens, *Melſa Leandro*, cis Apenninum, nunc *Melpa Baudr.* in Principatu citeriore. Exonerat ſe in mare Tyrrhenum inter Sinus Laum, ubi caſtrum parvum cognomine & Pæſtanum. 12. mill. paſſ. à Policaſtro in Occaſum.

MELPHIA, vel MELPHIS, urbs Lucaniæ, media ferè inter Neapolim, & Tarentum; Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Compſano vel Sipontino, *Ferrar. Melfi* hodiè. Parvi circuitus, in Baſilicata, 4. milliar. ab Aufido, & à limite Capitanatæ, 16. in Ortum, à Compſa, 65. à Neapoli etiam in Ortum, Tarentum verſus, à quo 80. diſtat. *Baudr.*

MELPIA, Arcadiæ vicus Pauſan. *l.* 8.

MELPINUM Caſtrum, vulgò *Merpos*, ad Carantonum Gall. fluv.

MELPIS, ſeu MELPHIS *Strab. Melſa*, fluv. Latii, ex agro Arpinate oriens, juxtaque Aquinum urbem decurrens, demumque in Lirim labens.

MELPOMENE, una Muſarum, Tragædiarum inventrix, à *modulando* nomen trahens. Pingitur vultu ſeriò, induta magnificâ veſte, ſceptra coronaſque alterâ manu, pugionem alterâ geſtans. De ea Virgil.

Melpomene tragicò proclamat mœſta boatu.

Horat. *l.* 1. *Carm. Od.* 24.

——— Præcipe lugubres
Cantus Melpomene. ———

Nic. Lloyd.

MELPOMENOS, Bacchus ab Acharnenſibus ſic dictus, quaſi dicas *cantu oblectabilem.*

MELPUM, Inſubriæ oppid. amplum, *Melzo Gaudentio Merula.* 13. mill. paſſ. à Mediolano, in Ortum hybernum.

MELSUS, Hiſpan. fluv. in cujus viciniâ æſtuarium eſt, ut ſcribit *Strab.* quò Cantabros ab Aſturibus dividit.

MELTIANUS pagus, pars Meldici in Gall. agri, vulgò *le Multien.*

MELTIAS, nomen viri. Nehem. *c.* 3. *v.* 7.

MELUGDA vel MELUNDA, locus Galliæ, in Lingonibus, *Melonne en Tonerrois*, cum Monaſterio.

MELUNIA ſeu MELODUNENSIS, vulgò *de Melun* Stirpis celebris nomen, quæ in duos ramos abiit, cùm Johannes Vicecomes Melodunenſis ſeu *de Melun*, ex Johanna *de Tancarville*, & Iſabella *de Antoing*, Johannem & Hugonem genuiſſet. Ab illo enim Comites Tancarvillæi & reliqui Vicecomites Melodunenſes: ab hoc deſcendunt Domini *de Anthoing*, quibus Vicecomitatus Gandavenſis acceſſit, & Principes Spinoji, *de Eſpinoy*. Gandavenſium ſeries hæc eſt: Hugo Vice Comes Gandavenſis Dn. *de Athoing* & *Eſpinoy*, ex Margareta (filia Johannis *de Piqueny* Dn. *d'Ailly*) genuit Hugonem *de Melun* Dn. *d'Antoing*, maritum Beatricis *de Beauſſart* (filiæ Roberti Conneſtabilis Franciæ) & ex ea patrem Johannis I. *de Melun* Dn. *d'Antoing*: quo & Johannâ *de Abbeville*, genitus Johannes II. Dn. *d'Antoing* & *d'Eſpinoy*, Mariam *de Sarbruck* (filiam Roberti *de Sarbruck* Dn. *de Commercy*) ſibi junxit, ex illa pater Hugonis *de Melun*, Vice-Comitis Gandavenſis cui Johanna *de Horn* genuit Johannem Vice-Comitem; ex Eliſabetha Waklecciâ genitorem Maximiliani Melodunenſis ſeu *de Melun*, Vice-Comit. de Gandavo, Baron. *de Caumont*, qui nullâ ex Anna *Randin d'Emeries* prole ſuſceptâ, lineam hancce clauſit. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobil. Europ. Part. II. p.* 94. Spinoji Principes quod attinet, Johannes Melodunenſis Dn. *d'Antoing*, ex Iſabella Lucenburgica (filia Jacobi *de Lucenbourg* Dn. *de Richebourg*, pater fuit Franciſci *de Melun*, Principis *d'Eſpinoy*; qui ſibi Luiſam Foxiam (filiam Johannis ſeu Gaſtonis *de Foix* Comit. *Candale*) junxit atque ex ea ſuſcepit Hugonem Principem Spinoji, maritum Jolandæ Barbanſoniæ *de Werchin* & ex ea patrem Petri *de Melun* Principis *d'Eſpinoy*: quo, & Hippolytâ Montmorenciâ, genita Anna *de Melun*, nupſit Philippo Principi Arembergæ, Duci Arſchottano & Croiaco, ex eo mater Alberti Ducis Arembergæ Principis Cimaci, qui obiit A. C. 1648. Idem *Ibid. p.* 78. &c.

MELUS, fil. Mantûs, à quo *Melon* Leſbi locus. *Steph.*

MELUS, oppid. Theſſaliæ, quod Nicias Athenienſ. dux fame expugnavit, unde Proverb. *fames Melia.*

MELUSINA, vide *Luſignanum.*

MELUSSA, juxta Iberos inſula. *Steph.*

MELYERSES, Aſiæ minoris populi *Herodot.*

MELZITANUM, oppid. Africæ propriæ Plin. *l.* 5. *c.* 5.

MEMACENI, valida gens Aſiæ, qui 50. equites Macedonas, ad deditionem adhortantes, hoſpitaliter primò interceperunt, dein graves epulis ac ſomnò adorti interfecerunt. Curt. *l.* 7. *c.* 6.

MEMBLIARUS, unus ex Cadmi ſociis, Theram inſulam condidit. *Membliarus* item inſul. propè Theram, & Anaphen, à *Membliaro* Cadmi ſocio. Dicitur & *Bliaru*, per aphæreſin. *Steph.* Vide Lociant. *de Phoen. Col. l.* 1. *c.* 15.

MEMBRA ſingula, aliquem apud Gentiles Deorum habuêre, qui peculiarem cujuſque curam gereret. Sic *Caput* Jovi dicârant, Neptuno *pectus*, *cinctum* Marti. *Frontem* Genio ſacram facit *Servius in l.* 3. *Æn. v.* 607. *unde*, inquit, *Deum venerantes frontem tangimus.* *Supercilia*, in Junonis tutela fuiſſe, ait *Sextus Pompejus*, quòd iis protegantur oculi, per quos luce fruimur, quam à Junone tribui putabant, *Lucinâ* inde dicti. *Oculos*, Cupidini Veneris filio, in quibus excubet, ceu ſpecula quâdam, tribuit *Philoſtratus*: Minervæ ſacros eos faciente *Fulgentio.* *Aurem* memoriæ conſecratam, refert idem Servius *ibid.* Locus *retro aurem dextram*, Nemeſi fuit attributus; *Dextra* Fidei ſacra eſt, nam in fidem porrigitur. *Dorſum* & *poſtica partes* Plutoni propriæ aſcribuntur ab *Alexandro. Renes* & *Inguina*, Veneri adjudicata: *Pedes* Mercurio. *Genua* Miſericordiæ conſignavit Antiquitas, *quòd ea ſupplices attingant, ad hæc manus tendant, hæc ut aras adorent*, ut inquit Plin. *l.* 11. *c.* 45. *Tali plantæve* pedum in Thetidis fuêre poteſtate: *Digiti* Minervam habebant præſidem, Serviò *in Virgil. Eclog.* 6. *v.* 3. iterum teſte: Qua de re vide plura apud Lilium Giraldum *Syntagm. I. Deorum Gentil.* & Hadrian. Junium *Animadverſ. l.* 4. *c.* 12. Hiſtoriam verò naturæ Animalium per *membra* ſingula habes, apud Plin. *l.* 11. *c.* 37. In homine inprimis, quidnam in capite partibuſque cæteris religioſum, venerabile & ingenii morumque ſit indicium & argumentum, vide apud Alexandr. ab Alexandro *l.* 2. *c.* 19. ut & hic paſſim ſuis locis. In Sacrificiis, cùm *Holocauſta* erant, omnia *Membra* comburebantur; cum *Pacifica*, ſolus *adeps*, *renes* & *lobus jecoris*, abſumebatur: Sacerdoti cedebant *pectus* & *dexter humerus*, Levit. *c.* 7. *v.* 21. 22. Reliqua offerenti, quæ vel eodem die, vel poſtridie ſaltem, comedenda, & quidquid in tertium diem ſupererat, igne abſumendum erat, Levit. *c.* 7. *v.* 6, 7, 8. &c. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 33. Nec omittendum, quod Irenæus *contra Gent. l.* 1. refert, de Marci Hæreſiarchæ ſectatoribus, ſolitos illos eſſe impietatis ſuæ myſteria occultare characteribus Græcis, cuilibet *membro* applicatis, e quibus conflata nomina Hebræa eſſent. Qualia quædam recitans, *Baſyma, Facabaſa, Eanaa, Irraumiſta, dyarbada, cdeotaba, ſebor Camelanthi*: interpretatur, *Hic quod eſt ſuper omnem virtutem patris invoco, quod vocatur lumen & ſpiritus & vita, quoniam in corpore regnâſti.* Sed barbaras potiùs has voces eſſe, docet Commentator ejus *Fevardentius*: qualibus jaſpides, agathas, onychas antiquos ſæpe refertos videmus. Vide infrà quoque ubi de *Michaële Archangelo*, & plura hanc in rem, apud Cl. Sponium *Itinerar. Græciæ Parte* 3. ubi de Baſilidianis quoque Hæreticis varia habet non protrita: nec non aliquid ſuprà voce *Lamina* & infra *Parricida*, it. *Tributum Unguentum Zodiacus.*

MEMBRANÆ, ex pellibus coriove animalium, Pergami primum paratæ, hodieque originis ſuæ nomen tenent. Ita enim Plin. ex Varrone *l.* 13. *c.* 11. *Pergami ab Eumene Rege inventas eſſe* Membranas, *ſupprimente chartas Rege Ptolomæô.* Sed non dubium eſt, quin diu antè *Membranæ* repertæ fuerint: Earum enim antiquiſſimum uſum indicat Græcorum Proverb. *Ἀρχαιότερα διφθέρας*, *Antiquiora diphtherâ.* Perſicos quoque Annales ſolere *Membranis* conſcribi auctor eſt Diodor. Sic. *l.* 2. Auctorem laudat Cteſiam, qui ſua ſe hauſiſſe ſcribit *ἐκ βασιλικῶν διφθερῶν*, *ex Membranis regiis.* Tales quoque fuêre libri, quos Eleazar, Pontifex Judæus, miſit Ptolomæo Philadelpho, apud Joſeph. *Ant. Jud. l.* 12. Unde mirum Eruditis videtur, quòd *Plinius* ad Eumenis tempora *Membranarum* originem referat: quibus æque mirum, quòd *ibidem Chartam Alexandri M. victoriâ repertam, conditâ in Ægypto Alexandriâ* docet; cùm, ut *Guilandinus* oſtendit, longè ante conditam Alexandriam, charta fuerit in uſu. Nimirum res ita habet: Alexandriâ conditâ, quia Ægyptus in Macedonum eſſet poteſtate, Chartæ per Græciam vulgaris eſſe uſus cœpit: uſque dum ex æmulatione inter Ptolomæos & Pergamenos Reges, (de nobilitate Bibliothecæ certabant) Rex Ægyptius vetuit Chartam Ægyptò efferri. Tum Pergamenus Rex, ne ab ſtudio priori remitteretur, curavit, ut *Membranarum* longè major eſſet copia: quæ *Pergamena* dictæ, quia optimæ Pergamô afferrentur. *Membranarum* nomen autem inde, quia deglupta animalium membris, Iſidor. *l.* 6. *c.* 11. Sane Pergamenæ erant ovillæ pelles. Unde Marcianus Capella *l.* 2. cùm dixiſſet, librorum alios eſſe ex papyro, alios ex carbaſo, addit, *ex ovillis multi quoque tergoribus.* Quia verò pelles illæ priùs pilos habuêre, eò Perſius *Sat.* 3. *v.* 9. ait.

Jam liber, & poſitis bicolor Membrana *capillis*

Nec tamen ſolùm uſi pellibus, quas membris detraxiſſent, verum & inteſtinis: ut omentis Elephantorum, de quibus Iſidor. *ibidem.* Item inteſtinô Draconis; quale illud, cui Zonaras *Annal. l.* 3. inſcriptam fuiſſe ait univerſam Iliada & Odyſſeam. Unde meritò *Membranacei* libri etiam linteis antiquiores dicuntur Gerhardo Joh. Voſſio, quem vide *de Arte Grammatica l.* 1. *c.* 38. Conſtruebantur autem hi & compingebantur, ex multiplicibus tabellis & foliis, haud ſecus ac noſtri hodie ſolent, qui ex multis conſtant foliis, aliis ſuper alia ſtructis & inter ſe compactis, ut videre eſt apud Martialem *l.* 14. *Epigr.* 184. *de Homero*, item *de Virgilio in membrana. ibid. Epigr.* 186. cum chartæ & chartacei libri, in volumina convotularentur & interiorem tantùm faciem ſcripturis oppletam haberent, uti dictum *ſuprà.* Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Firmo*, *c.* 3. & ſuprà *Libri*, infra item *Papyrus Pergamena.*

MEM.

MEMBRUM, Africæ propriæ urbs. *Antonin.* inter Carthaginem & Hipponem Zarethum.

MEMELIUM, vulgò MEMEL, oppid. munitum Pruſſiæ Ducalis in confinio Samogitiæ, juxta Curonenſem lacum, ubi in mare Balthicum ſe exonerat. Sub Electore Brandeburg. 25. milliar. à Libavia in Meridiem, 70. à Regio monte in Septentrionem, in tractu *Schalavonia*, Curlandis *Claipeda*. Arcem habet validam, cum portu capaci.

MEMENTO, pars Canonis in Eccleſia Romana Eccleſiaſtici, in qua mentio fit vivorum & defunctorum, quæ incipit ab hac voce. Architrenius, apud Car. du Freſne, *l.* 3. *c.* 22.

Item in eodem ortuſque ſui natura Memento
Nemo ſuos habeat odio &c.

MEMERSIUM, vulgò MEMERS, oppid. provinc. Cenomanenſis, juxta fontes amnis Diræ, in limite Pertici tractus. 6. leuc. ab Alenconio in Eurum, 9. à Cenomano in Cæciam.

MEMMA, & MENNA, peninſul. parva Angliæ, in Cornubia, juxta Damnonium promontor. inter Falmuthum portum ad Ortum & montem S. Michaelis ad Occaſum, cum aliquot viculis, in ora maris Britannici in intimo Cornubiæ receſſu; *Meneg* vulgò.

MEMMATE, vel MEMMATES, vulgò *Mande en Gevaudan*, vicus olim Galliæ in Gabalis, à monte *Memmatenſi* vel *Memmatenſi*, in cujus crypta S. Privatus Epiſcopus Gabalitanus, ab Alemannis occiſus eſt; dictus: nunc urbs Epiſcopalis, poſtquam Gabalis poſthabitis ſedes huc tranſlata eſt, non multò ante A.C. milleſimum. Olite fluviò allui *Maſſonus* aſſerit, ſed pleræque tabulæ aliquot paſſuum millibus inde removent. Ibi Privatus ſepultus eſt, Valeriani Gallienique principatu, ubi Baſilica S. Privati Martyris Ablutem ſuum habuit, docente Gregorio *Hiſt. Franc. l.* 10. *c.* 29. Ragimundus Epiſcopus *Mimatenſis* interfuiſſe legitur Concilio Lemovicis habito A.C. 1032. etiam Concilium aliquod *Mimatenſe* memoratur. Non procul ab urbe abeſt, Gredonenſe caſtrum, vel Gredo, vulgò *Grezæ*, radicibus montis adjacens, quò perfugiò uſos eſſe Gabalorum urbis incolas, irruentibus in Aquitaniam Alamannis, ut dictum, tradidit *Gregorius*. Cæterum uti Vivarienſem ſeu Helvicum pagum, Vellavum, Arvernum, Cadurcinum & Rutenum, ſic & Gabalicum, Cebennæ montes dividunt, in ſuperiorem, qui in montibus: & inferiorem, qui in plano vel vallibus ſitus eſt, unde pagus Gabalitanus ſuperior *le haut Gevaudan* &c. dicitur: Reliqua vide in voce *Gabali*.

MEMMIA, Sulpitii Conſularis viri filia, Catuli neptis, uxor Alexandri Severi Imperatoris apud Lamprid. *in Alexandro*, c. 20.

MEMMIA Lex, *ut eorum, qui Reip. cauſâ abeſſent, nomina ne inter reos reciperentur*, memoratur Cicer. *in Vatin.* & Val. Max. *l.* 3. *c.* 7.

MEMMII, à Mneſtheo, Æneæ comite, plebeii & prætorii tantùm. *Reguli* cognomine. Vide infra *Memmius*.

MEMMINGA, vulgò MEMMINGEN, urbs Imperialis, Sueviæ, prope Ilarum fluv. 7. milliar. Germanic. ab Ulma in Auſtrum; 9. ab Auguſta Vindelicorum in Africum. In *Algea* tractu. *Druſomagus* antiquis quibuſdam. *Baudr.* Dicta eſt à Memmingo conditore, viro prædivite, à quo in dira fame, ut alii homines poſſent, multis eorum conductis extructa eſt. Priuſquam ad Imperium pervenit, Comiti *de Mergau* ſubfuit. Adminiſtratur partim ab Optimatibus, partim à populo, in tribus 12. diviſo. Vide Limnæum Enucl. *l.* 4. *c.* 26.

MEMMIUS, civis Romanus ambitûs poſtulatus à Q. Curtio. Cicer. *ad Quintum fratrem l.* 3. Hic Largio rivali brachium aliquando mordicus arripuit: unde Proverb. *Lacerat lacertum Largii mordax Memmius.* Porrò *Memmiam* gentem plebeiam fuiſſe, declarant Tribunatus plebis à Memmiis geſti. Verumtamen ſi nobilitas antiquitate penditur, nobiliſſima eſt: A Mneſtheo enim Trojano oriundam eſſe traditum eſt, idque teſtatur Virgil. *Æn. l.* 5. *v.* 117.

Mox Italus Mneſtheus, genus à quo nomine Memmi.

Itaque non immeritò Lucretius *l.* 1. *v.* 43. C. Memmium Gemellum Lucii filium, ad quem ſuos libros miſit, claram Memmii propaginem dixit. Hic *Memmius* Gemellus eſt, ad quem ſcriptæ ſunt epiſtolæ aliquot a M. Tullio *l.* 13. *Epiſtolarum*, qui cùm præfecturam Bithyniæ non dextrè ſatis adminiſtraſſet, apud Jul. Cæſ. delatus & abſolutus: poſtmodum verò, cùm idem munus denuo obiiſſet, in exilium pulſus eſt. Orator & Poeta, ſed ſeverior paulo. Cicer. *in Bruto.* A. Gellius *l.* 19. *c.* 9. Ovid. *Triſt. l.* 2.

Quid referam Ticidæ, quid Memmi carmen, apud quem
Nomen adeſt rebus, nominibuſque pudor?

Vide Lambin. *præfat. ad Lucret.*

MEMMIUS Fuſcus, Conſul, principatu Aureliani, apud Vopiſcum *in Aurelian. c.* 13.

MEMMIUS Henricus, vide *Henricus*.

MEMMIUS Regulus, poſt Imperatorem, clariſſimus Romanorum, adeò ut Nero æger valetudine interrogantibus, in quo potiſſimum Reſpubl. præſidium haberet, in *Memmio Regulo* reſponderit. Vixit tamen poſt hæc quiete defenſus, & quia novâ generis claritudine, neque invidioſis opibus erat. Mortuus Cæſonio Pæto, Petronio Turpiliano Conſulib. Tacit. *l.* 14. *Annal. c.* 47. Vide *Lucius*.

MEMMIUS Ruſinus, Nobilis Romanus inter eos, qui ſine cauſæ dictione ſub Severo occiſi, memoratur Æl. Spartiano. *in Sever. c.* 13.

MEMNA, peninſula Albionis. *Meneg, Camdeno.* Vide *Memma*.

MEMNIUM, oppid Meſopotamiæ apud Babylonem, ubi fontes bituminis multi.

MEMNON, fil. Tithoni fratris Laomedontis ex Aurora ſuſceptus: qui cum maxima Orientalium populorum copia in auxilium Priamo venit, & in pugna ab Achille occiſus, vel ut alii tradunt, ex inſidiis à Theſſalis interfectus eſt. Hic cum in rogo cremaretur, precibus Auroræ in avem mutatus eſt, ex cineribuſque pyra multæ aliæ aves evolarunt, quas *Memnonias* vocarunt, quæ quotannis ex Æthiopia in agrum Iliacum dicuntur advolare, Memnoniſque ſepulchrum ter luſtrare, deinde duas in partes diviſæ roſtris, unguibuſque concurrere, & generis ſui authori ſanguine ſuo parentare. Ovid. *Met. l.* 13. Hunc literarum inventorem A. M. 2232. Anticles, apud Plin. *l.* 7. *c.* 56. refert. *Memnonis effigies*, de qua Tacit. *Annal. l.* 2. *c.* 61. *Cæterum Germanicus aliis quoque miraculis animum intendit, quorum præcipua fuere Memnonis ſaxea effigies, ubi radiis ſolis icta eſt, vocalem ſonum reddens*, Dionyſ. *v.* 249.

——— Ἕδνα γεγωνὸς
Μέμνον' ἀντέλλοντα ἑὴν ἀσπάζεται Ἠῶ.

Lucian. *in Toxari*, Τὸν δὲ Μέμνονα βοᾷν πρὸς ἀντέλλοντα τὸν ἥλιον. Juvenal. *Sat.* 15.

Dimidio magicæ reſonant ubi Memnone chordæ.

Vide Strab. *l.* 17. Pauſan. *in Atticis*, Philoſtratum *in vita Apollonii*, Tzetzem *Hiſt. Chil.* 6. 64. &c. inprimis vero de hac *ſtatua Memnonis* ex profeſſo agentes, Joh. Marſhamum *Canone Chron.* & Anton. van Dalen *de Oraculis Ethnicorum Diſſertat. II. p.* 280. & *ſeqq.* ut & de viro hoc illuſtri hic infra.

MEMNON, dictus eſt Græcis, qui Ægyptiis *Amenophis*, in ordine Thebanorum Regum LVII. illorum verò qui toti Afriæ imperitârunt, à Seſoſtre tertius; ſucceſſit Rhamſi, circa tempora Homeri. Inter Ægypti Reges belliconſiſſimos meritò numerandus, educto in Aſiam exercitu gentes a Seſoſtre ſubjugatas inviſit & ordinavit; Phrygiam obambulavit; Suſis diu commoratus, ſui monumenta reliquit; Bactrianos rebellantes ſub obſequium reduxit; & de Aſia pacata, ſtabilitâque Seſoſtris imperiò ſuperbum deportavit triumphum. Inter plurima illius monumenta celebratur maximè *ſtatua vocalis* ſuprà indigitata: *Memnonis regia* in urbe Abydo mirificè extructa; e ſolido lapide: *Labyrinthus*, ſeu monumentum Regis Oſimandis, (qui idem cum Memnone) Hecatæo Abderitæ prolixè deſcriptus, apud *Suidam* & Diodor. Sic *l.* 1. (quod ipſum fortè *Memnonium* Strab. *l.* 17.) cum Inſcr. *Sum Rex Regum Oſymandis: ſi quis noſſe velit, quantus ſim & ubi jaceam, vincat aliquid meorum operum &c.* Atque hæc Memnonis in Aſiam expeditio apud Græcos Seſoſtræâ multo celebrior fuit, vel quòd hæc recentior erat, vel quod Poetæ (qui omnium primi res geſtas literis mandârunt) tum primùm efflorefcebant: unde illa Memnonis in belli Trojani hiſtoria mentio. Græci enim, cùm nihil illis bello Trojanò magnificentius haberetur, quidquid à majoribus illuſtre acceperant, ad illud retulerunt: *Pindaruſque* proin, qui Poëtarum primùs hanc fabulam celebravit, ac ultra annos 700. poſt Trojæ caſum floruit, ſτράταρχον Ἀιθιόπων Μέμνονα appellat, & Auroræ filium Æthiopem; illumque ab Achille proſtratum cecinit, in Pythiis *Ode* 6. Olymp. *Ode* 6. & Nemeis *Ode* 6. cùm certum ſit Memnona hunc Thebanum bellò Trojanò longè recentiorem eſſe. Quemadmodum, ex homonymia nominis factum, ut Amenophem II. pro Memnone ſumerent nonnulli, eique ſtatuam tribuerent loquentem, ut ſuprà vidimus. Regnavit ann. 12. juxta Euſebium, 20. juxta Syncellum; πέντε γενεὰς, *per ſpatium quinque generationum*, juxta Damidem apud Philoſtratum *l.* 6. *c.* 3. Ei ſucceſſit Rameſſes, quem vide. Nomen quod attinet, ex *Menes*, primi Ægyptiorum Regis, nomine compoſitum videtur; unde *Memnoph* Græcis & euphoniæ gratiâ *Memnon* ſeu *Memnon*, Marſhamus *d. l.* ubi & eruditè explicat, quam ob cauſam *Æthiopum Rex* Græcis, res Ægyptiacas ante Pſammetichi tempora, ut plurimùm ignorantibus, is habitus ſit.

MEMNON, frater Mentoris, quorum ſoror Artabazo nupta, Darii Perſarum Regis dux exercitus, Rhodum, Chium, Methymnam, Ereſam ac Pyrrham & Mitylenem vel occupavit, vel vi cepit, quò tempore Alexander primum in Aſiam trajecit.

MEMNON, Andromacho vivo è Samaritanis exuſto, in adminiſtranda Cœleſyria, ab Alexandro, ſuffectus. Curt. *l.* 4. *c.* 8. Poſtea Arachoſiis Prætor datus. *l.* 7. *c.* 13. 4000. peditum & 600. equitum in præſidium relictis. Ex Thracia, in ſupplementum equitum 6000. adduxit. *l.* 9. *c.* 3. Item Prætor, ab Alexandro Thraciæ præfectus. Vide Diodor. Sic. *l.* 17. *c.* 7.

MEMNON, hiſtoricus, ſcripſit de rebus Heracleæ Ponticæ, ſub Auguſto. Photius *cod.* 224. Vide Voſſ. *Hiſt. Græc. c.* 5. *p.* 182.

MEMNON, inſidiator Leuconis, Boſphori Tyranni, per Alcibiadem Byzantium legatum. Polyæn. *l.* 5. *c.* 44.

MEMNONES, Æthiopiæ populi Plin. *l.* 6. *c.* 30.

MEMNONIA, *Herodoto.* Suſa dicitur.

MEMNONIS, Regia, quæ *Abydus Ptol.* Vide ibi.

MEMNONIS Sepulchrum, prope Belum fluv. & Cendeviam paludem: Joſeph. *l.* 2. *Bell. Jud. c.* 9. in tribu Aſer.

MEMORIA, inter Numina Veterum. Vide ſuprà *Dii*; it. infra *Minerva*. Aliàs Latinis propriè de mortuis, ſicut *mentio*, de vivis; uti vocem quoque Græcam μνῆμα, a μνεία, *Ammonius* deſtinguit. Sed & ſepulchra ſic vocârunt, unde *Memoria Martyrum*: ſicut in Græco *Epigr.* μνῆμα pro *tumulo*,

——— περὶ μνῆμα δὲ πάγχρυσον.

Oratoria item, in quibus Sanctorum corpora recondita. *Itinerar.* Hieroſolym. ſeu Burdigal. *In Therebinto Chebron mil. VII. ubi eſt memoria per quadrum ex lapidibus miræ pulchritudinis, in qua poſiti ſunt Abraham, Iſaac & Jacob.* Vide Lud. de la Cerda *Adverſar. Sacr. c.* 87. *n.* 18. &c. Exequias porrò, Baſilic. *Ecl.* 4. Anniverſarium quoque Sanctorum diem, apud Optatum *contra Parmenian. l.* 2. *Cellarum*, Alios. In cujuſmodi diebus paſſiones Martyrum legi voluit Concilium Carthagin. *can.* 46. ad quem

Zonaram vide: adde Cl. Suicerum *Theſauro Eccleſ.* voce Μῦμα &c. Nec non cippum & columnam, mortui tumulo impoſitam, in qua elogium ejus inſcriptum videbatur, quod nomen, patriam, parentes, profeſſionem, artem, ætatem, mortiſque continebat genus. Plerumque verò nullâ inſcriptione, ſymbolis aliquot inſculptis, Elogium mortuo texebant. Sic in cippo Lyſidicæ inſculpta fuere hæc ſymbola, *frena, capiſtrum, gallus Gallinaceus, Tanagræus*, ut docet Antipater, *Epigr. iſtô.*

> *Μάστιγα τί σοι τί ἐπὶ γλυπτὸν πέτρα,*
> *Ἀλεκτρυὼν γλυπτὸς ὅ ὁ ἐχωλαξε κἐν;*
> *Τὸν μὲν ἀνεγραφόμενος μοι τετ' ἔχει κατὰρας ἔμε,*
> *Ἄνω δ' αὐδάεσα δώματος ἡνίοχον.*
> *Γνῶσις ὁ' ἐν χαμος ἀνέστη ὁ πελεμηθεν,*
> *Οὐ λάλον, ἀλλὰ πολλὰς ξυτλίω εὐτυχίας.*
> *Quare, quis tua in columnari petra.*
> *O Lyſidica, ſculpſit hanc ſententiam:*
> *Surgentem me ad lanas pernox volvere,*
> *Frænum, loquetur domus moderatricem.*
> *Equeſtre autem hoc capiſtrum canat non loquacem,*
> *Non garrulam, ſed pulchra refertam tranquillitate:*

In alio ejuſdem, de quadam fœmina, *Myrô* nomine, *arcum, ancum, lanam, anſerem, & mitram,* ſepulchrali cippo inſculpta legimus: In columella Archimedis, *Sphæra & cylindrus* conſpiciebantur: quò *monitu* indicio cognovit Cicero, ſepultum ibi Archimedem. Apud Ietas, tumulum Homeri demonſtravit olim *candida capra*, quòd Manibus ejus caprâ ii parentarent, &c. Vide quoque infrà *Monumentum*. Attamen & *memoria* & *μνῆμα*, etiam de vivis, nonnunquam. Hinc *Memoria*, pro commentario rerum geſtarum, vel vitæ ephemeride Sueton. *Claud. c.* 1. *Auguſtus in memoria vitæ ſuæ.* Et inter officia Domus Auguſtæ, *Memoriæ Magiſter*: & *Memoriales*, qui ad Memoriæ officium apparebant, οἱ *Μνημονικοί*, de quibus hic infra. Plura verò in hanc rem vide apud Deſid. Heraldum *ad illa Arnobii l.* 6. *Ridetis temporibus priſcis Perſas fluvium coluiſſe, memoralia ut indicant ſcripta.* & Salmaſ. *ad Solin. p.* 1221.

MEMORIA, fons mirus, de quô ſic Plinius *l.* 4. *c.* 7. *In Bœotiâ ad Trephonium, juxta fluv. Orchomenum, duo ſunt fontes, quorum alter memoriam, alter oblivionem adfert, unde nominibus inventis.*

MEMORIÆ Ars *Μνημονικὴ*, Græcis dicta, Locorum imaginumque doctrina *viſa, inventa à Simonide Melico, conſummata eſt à Metrodoro Sceptio*, Plin. *l.* 7. *c.* 24. vide ſuprà *Charmadas*, ut & voce *Metrodorus*: recentiori ævò inſtaurata à Raymundo Lullo, cujus doctrinam tamen magis eſſe ad oſtentationem, quàm ad fructum, oſtendit Voſſius modò laudatus *librô de Natura Rhetorices*. qui & *Inſtitut. Orator. l.* 6. *c.* 9. de hac Arte eruditè diſſerit. Cæterùm Oratori inprimis felici memoriâ opus. Licet enim Cæſar Auguſtus, ne periculum memoriæ adiret, vel in ediſcendo tempus abſumeret, ferè de ſcripto dicenda recitaverit, teſte Tranquillo *c.* 84. & Dione *initio l.* 5. Carolus V. etiam ad Belgicæ Proceres orationem è ſcripto habuerit, cùm terræ hujus imperium traderet filio ſuo Philippo: aliis quoque idem permitti ſoleat, quos aut morbus impedit aut ætas: communiter tamen ut memoriter id fiat requiritur. Multum namque gratiæ ac virium de pronuntiatione deperire, dum quis in recitando lectioni vacat, neque oculos ac vultum à commentario valet referre, certum eſt: quod & B. Bernhardus obſervat *Ep.* 66. & pluribus perſequitur Cœlius Calcagninus *Dialogo* quem de *Memoria* inſcripſit. Imò Chriſtianis omnibus *Memoria* exercitium perquam neceſſarium, à Paulo Apoſtolo enixè commendatum, 2 Tim. *c.* 2. *v.* 8. A Catechumenis certè, ut *memoriter* recitarent præcipua Chriſtianæ Religionis capita, Symbolum inprimis & Orationem Dominicam exigi ſolitum, diſcimus ex Theodoro Anagnoſta *Eclogâ* 2. Ferrando Diacono *Ep. ad Fulgentium*, de Æthiope baptizando, Aliis: Principia item IV. Evangeliorum, ex Beda *de Tabernaculis l.* 2. *c.* 12. &c. Laudatque in Frone Palladius, quòd *memoriter* pronuntiaverit Pſalmos XV. dein magnum Pſalmum, centeſimum nempe decimum nonum, *Hiſtor. Lauſiac. c.* 32. Ammonius verò *παλαιὰν καὶ καινὴν γραφὴν ἀπεστήθιζεν, veterem & novam Scripturam ex pectore depromſit*, apud eundem in *Vita* ejus: quod & de Marco adhuc juvene, in eo, & de Tabennetis *c.* 39. refert Epiphanius, ſuô tempore plures in pſalmodiis & continuis precibus, in lectionibus inſuper *καὶ ἀποστηθίσεσι, & recitationibus Sanctarum Scripturarum, quas ſunt memoriter*, exerceri conſuevìſſe ſcribit *in Compendiaria Doctrina de Fide p.* 466. Sed nec Iſraëlitarum quoque Reges à Sacro hoc gymnaſmate olim immunes: quos hac ipſa de cauſa manibus ſuis librum Legis deſcribere obſtrictos fuiſſe, legimus Deuteron. *c.* 17. *v.* 18. ac fuſiùs enarrat R. Moſes Majemonides *Halach Melech. c.* 3. *Halach. Tephillin. c.* 7. & inde Schickardus *de Regio Jure c.* 2. Inter memoriæ enim ſubſidia ſcriptionem eſſe, atque ita fieri, ut animus diutiùs rei immoretur, ac dum aliquid chartæ inſcribitur, ſimul inſcribatur animo, eruditè monet ſuprà aliquoties laudatus Ger. Joh. Voſſius *in Inſtitut. Orat.* ubi ſuprà.

MEMORIALIS Cuculla, inter pœnas Canonicorum Regularium; vide ſuprà *Cucullatæ Veſtes.*

Ad MEMORIAM dictare, apud Flav. Vopiſcum *in Caro c.* 8. *Junius Calphurnius, qui ad memoriam dictabat*, ſic dicebatur, qui *Memoriæ dictator* erat; quemadmodum & *procurare ad alimenta*; qui alimentorum erat Procurator. Ita & *tacere* atque *obſecundare ad Memoriam*, dicebantur, quos etiam vulgò *Obſecundatores memoriæ* vocabant. Unde *Obſecundatores ſcriniorum*, in *Cod. Theodoſ. de Proximis Scriniorum*. *Partem* autem *ad memoriam*, dixit Spartianus *in Nigro c.* 7. de *Memoriæ Magiſtris*, iiſque, qui ad memoriam dictabant. Sic *Dictat a memoria, & Dictator ad memoriam*, idem omnino erat & ir plane, quem Græci vocarunt *Ἀντιγραφέα ἀπὸ μνημῶν*. Quatuor enim erant *Ἀντιγραφεῖς* ſive Dictatores, primus libellorum, ſecundus *memoriæ*, tertius epiſtolarum, quartus diſpoſitionum. & totidem ſcrinia: Qui omnes habebant ſub ſe Librarios & Scribas, & eos, qui ſcrinium gerebant &c. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. loc. cit.* Iidem, qui nempe in ſcriniis Memoriæ militabant, *Memoriales*, dicuntur, in *l.* 2. *Cod. Theodoſ. de Privil. eorum qui in ſacro Palat.* &c. *Μεμοριάλιοι*, in Concilio Chalcedon. *Act.* 4. quos eoſdem cum iis, qui dicti *Ἀναμνήσται* poſterioribus ſeculis dicti ſunt, facit Meurſius *in Gloſſ.* Vide quoque ſuprà in *Memoria*, ut & aliquid ubi *de Curioſis*. Sed & apud Veter. jam olim *a Memoria* Principibus fuêre miniſtri certi, qualis ille apud Darium Hyſtaſpidem, qui Regem Athenienſibus infenſiſſimum, appoſitâ cœnâ quotidie ter monere ſolebat, *Μέμνησο Ἀθηναίων*, ut *ad C. Nepotem in Miltiade c.* 4. adnotat Keuchenius. Ille item, qui Philippo Macedoni, quoties manè ſurgeret, occinere jubebatur, *ἄνθρωπος ὑπάρχεις ἄνθρωπος* ει.

MEMPHEUS, mons circa Theſſaliam.

MEMPHI, populi Memphim habitantes.

MEMPHIS, cognomen Agrippi hiſtrionis, Vero Imperatori chari. Jul. Capitolin. *in Vero c.* 8. *Habuit & Agrippum hiſtrionem, cui cognomentum erat Memphi, quem & ipſum e Syria, velut tropheum Parthicum, adduxerat, quem Apolauſtum nominavit.* Caſaubono *in notis* videtur is eſſe, quem una cum his libertis ſuis interfectum, temporibus Commodi narrat *Lampridius*: cujuſque meminit antiqua *Inſcriptio* Romani Lapidis hæc:

L. AURELIO.
APOLAVSTO. MEMPHIO
AUGG. LIB. HIERONICÆ
CORONATO. ET. TON. DIAPAN
DON. APOLLINIS. SACERDOTI
SOLI. VITTATO. ARCHIERI
SYNHODI. ET. AUGG.

L. AURELIUS.

PANNICULUS. QUI. ET
SABANAS. PATRONO
OPTIMO.

Sed hic, quem ex Syria adduxit Verus, non *Memphius*, verùm *Memphus*, cognominabatur. Præterea, nomen erat illi *Agrippus*, cujus in eo lapide nulla mentio. Potiùs itaque *Memphus* iſte idem eſſe videtur, cum eo, cujus Athenæus meminit, & quem ſuâ ætate vixiſſe, ſcribit *l.* 1. *Τὸν ἐφ' ἡμῶν φιλόσοφον ὀρχηστήν, Μέμφιν ἐκάλεσαν, ἀναζωγραφοῦντες διὰ τοῦ σώματος αὐτοῦ κίνησιν, τοῦ παλαιοτάτου καὶ βασιλικωτάτου*, *Philoſophum ſaltatorem, qui noſtrâ ætate floruit, Memphium vocârunt, agilitati corporis ejus antiquitatem & ſplendorem conciliantes, ab urbe antiquiſſima & maximè regali.* Vide Salmaſ. *ad Capitolinum. loc. cit.*

MEMPHIS, Hebr. *Moph*, vel *Noph*, & *Migdol*, urbs Ægypti excìſa, olim regia; ab Oſiride, ſeu Mene condita, apud verticem Deltæ, ex adverſo Babylonis à vertice 15. mill. paſſ. in Auſtrum diſtans. Ibi papyri copia. *Ægyptia Memphis* Lucano dicitur *l.* 1. *v.* 640. Martial. *l.* 4. *Epigr.* 1.

> *Barbara Pyramidum ſileat miracula Memphis:*

Pyramidum iſtarum veſtigia adhuc cernuntur. Locus *Menchis*, & *Mitzir* hodie *Poſtelio*. Sunt qui *Cairo* eſſe putent, ſed Memphis ex altera parte Nili fuit, è regione Cairi. Quin & *Memphin* Arcadiæ Ægyptiacæ urbem memorat Dioſcorides *l.* 4. cujus mentionem faciunt *Euſtath. Lib. Notit.* & *Steph.* Horat. *l.* 3. *Od.* 26.

> *Caret Sithonia nive Memphin.*

Vide quoque Ovid. *l.* 2. *Amor. eleg.* 13. Propertium *l.* 3. *Eleg.* 9. Hinc *Memphitis*, patronymicum fœmininum, Juvenal. *Sat.* 15. *v.* 122. Tibullus *l.* 1. *Eleg.* 7. &c. Item *Memphiticus*. Ovid. *l.* 1. *Art. Am. v.* 77. Addo, ſuperioris Ægypti metropolim fuiſſe *Memphim*, ab ipſo *Mene*, conditore ſuo id nominis nactam, in qua celeberrimum Vulcani ab eodem fundatum templum fuit. Reges habuit poſt Menem peculiares, quorum primus Toſorthrus, ultima Nitocris fuit, pyramidum architectos. A Paſtoribus, de quibus infrà, occupata; per annos 200. rediit in Thebanorum Regum poteſtatem circa tempora Mœridis Regis, quem illam tenuiſſe atque exornâſſe ſuô locô dicemus. Cæterùm & poſt regnum multis ſeculis floruit, ſtetitque poſt Babylonem adhuc à Cambyſe conditam, & poſt Alexandriam à Macedonibus, exſtructam. Nam & ſub Romanis, quum jam Thebæ à C. Gallo eſſent deletæ, Memphim urbem *magnam & populoſam, & ſecundam poſt Alexandriam; Regias verò dirutas & deſertas fuiſſe*, refert Strabo *l.* 17. Vide Marshamum *Canone Chron.* paſſim.

MEMPHIS, nomen ſaltationis, cujus Socratem ſtudioſum fuiſſe dicunt; an fuerit à cognomine urbe dicta, non ſcribunt. Scaliger *Poëtices l.* 1. *c.* 18. *ubi de Saltatione.*

MEMPHITÆ, Crocodili Ægyptiis inter alia dicti, quaſi *Ægyptii*; quia Ægypto metropolis erat Memphis. Unde apud Epiphanium de *Vitis* Prophetarum, in Jeremia: *Τοὺς ἀσπίδας φύγειν, οὓς καλοῦσιν οἱ Αἰγύπτιοι Νεφώθ, Ἕλληνες δὲ κροκοδείλους*, *Aquarum feras, quas vocant Ægyptii Nephoth; Græci verò crocodilos.* Alii legunt *Menophoth*, ex Pſeudò-Dorotheo *in Synopſi*. Cum à beſtiis aquaticis turbarentur, quas Ægyptii *menphoth*, Græci verò crocodilos vocant. Arabibus enim *Menph*, vel *Menoph*, Memphis dicitur. Sam. Bochart. *Hierez. Part. poſter. l.* 5. *c.* 8.

MEMPRICUS, Rex Britanniæ qui fratrem Malyn exuit vitâ, ut eò mortuô regnaret. *Volaterran.*

MEMPSIS, ab Archidamo bellô petitus, ne intra mœnia concluderetur, omnia extra muros prœruit, & manifeſtô deſperationis indiciô, adverſarium à conflictu deterruit. Polyæn. *l.* 7. *c.* 10.

MENA, Dea apud Romanos, quæ menſtruis floribus præeſſe putabatur. Item primus Ægyptiorum Rex A.M. 1251. *Deidde. Sur.*

Sic. Item inſulæ duæ in Hippadis pelago. *Ptol.* Deæ meminit Auguſtin. *de C. D. l.* 4. *c.* 11. *Ipſe ſit Dieſpiter, qui partum perducat ad diem. Ipſe ſit Dea Mena, quam præfecerunt menſtruis fœminarum.* Credita autem hæc Dea Luna eſt, quia Luna *Mon* Græcis. Vide Thom. Bartholinum. *de Puerperio Veter.* & præter *Tertullian.* Auguſtinum *Opere & loco præfato* uti de tabula vocis hujus in *Lunam* mutatæ, infrà voce *Sol.*

R. MENACHEM Rekanath ſeu Recinenſis, ſcripſit *Rakanath*, & libr. *Thaharat mitzvot*, h. e. Rationes præceptorum, It. *Quæſtiones & Reſponſiones.* Obiit ann. 50. Millenarii VI. juxta *Chronologiam* R. Ganz.

R. MENACHEM F. Zerach, auctor libri *Tzeda Ladderech*, obiit ann. 5135. quò tempore etiam R. Macir vixit, auctor *Abelat Rochil*, juxta *Chronol.* prædicti Ganzii.

MENACII, calceamenti virilis genus, cui ab Auctore nomen, vide infrà voce *Vir.*

MENÆ, Plin. *l.* 3. *c.* 10. *Menabon. Diodoro Sic.* Siciliæ oppid. mediterraneum. *Ptol. Menæ* vel *Mineo.* Vide Cluver. *Sicil. Ant. l.* 2. *c.* 9. apud Palicam urbem dirutam. 2. mill. paſſ. à Leontinis 12. ab Enna 36. Syracuſis verſus ſupra 30. Populi *Menæni* Cicer. *Verrin.* 3. *Menanini* Plin. *l.* 3. *c.* 8.

MENÆCHMI, nomen comœdiæ Plautinæ.

MENÆCHMUS, Philoſophus Platonicus Proconneſius, Eudoxi auditor; vixit temporibus Platonis. Item hiſtoricus Sicyonius. Voſſ. *Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 11.

MENÆUM, Græcè *Μηναῖον*, liber, continens preces & hymnos in Choro recitandos, in XII. Tomos diviſus, pro menſium totius anni numero, in uſum Eccleſiæ Græcanicæ. Dominicus Macer *in Hierolexico.* Et quidem menſes ſinguli ſingula explent volumina, ſingulisque diebus unius vel plurium Sanctorum *ἀκολουθία*, *officium*, quorum ſolennitas eo die celebratur digeritur, Caſp. Suicerus *Theſauro Eccl.* vocibus *Μηναῖον*, vel *Μηνολόγιον.*

MENAIS, fons Leontinorum, per quem cives timent jurare. *Vibius.*

MENAJUS, vulgò MENAI, fluv. Walliæ Borealis, ſeu potius Fretum, Monam Inſulam ab Arvonia provincia ſeparans. Et in iiſdem Arvonia, Bangoria, & Bellomariſcus, urbes.

MENALCAS, paſtoris nomen apud Virg. *Ecl.* 3 *v.* 13.

MENALIPPE, Antiopes Amazonum reginæ ſoror, ab Hercule in bello Amazonico capta, quam cùm ſorori reſtitueret, accepit precium arma reginæ, & baltheum: Nam hæc quoque ex eo bello reportare fuerat juſſus ab Euryſtheo. Juvenal. *Sat.* 8. *v.* 229.

Syrma vel Antigones, vel perſonam Menalippes.

MENALIPPE, inter Neptuno dilectas, apud Arnob. *l.* 4. *adv. Gent.*

MENALIPPIDES, poëta Melius genere, ſcripſit Dithyrambicorum plures libros, & poëmata Lyrica, & epigrammata, & elegos. Hujus ex filiâ nepos *Menalippides* junior, item poëta, ſcripſit Lyrica & Dithyrambica. Vixit, mortuuſque eſt apud Perdiccam regem Macedoniæ. *Suidas.*

MENALIPPUS, civis Thebanus, qui cùm Tydeo ad Thebas vulnus lethale inflixiſſet, ille ſibi hoc mortis ſolatium à ſuis præſtari petiit, ut antequam moreretur, Menalippi caput ad ſe referrent, quod cùm non exiguo ſuorum, hoſtiumque ſanguine obtinuiſſent, feræ ritu dentibus dilaniavit, tandemque, veluti vindictæ ſatur, æquiore animo expiravit, Stat. *Theb. l.* 8. Item Tydei frater, quem Tydeus in venatu fertur peremiſſe, obque id fratricidium exulâſſe. Item Trojanus quidam, ob virtutem à Priamo, filii loco, amatus.

MENAMBIS, oppid. Felicis Arabiæ. *Ptol.*

MENAN, vide MEMMA.

MENANDER, Archon Athenis, Olymp. 99. an. 3.

MENANDER, cùm Succeſſores Alexandri provincias inter ſe partirentur, ſortitus eſt Lydiam.

MENANDER, Athenienſis, fil. Diophyti, diſcipulus Theophraſti, natus Olymp. 109, novæ comœdiæ Comicus, ſtrabus fuit, mente acutus, amore in mulieres inſanus. Scripſit fabulas 80. & epiſtolam unam ad Ptolemæum Regem, aliaque nonnulla ſolutâ oratione. *Suidas.* Quintilianus autem de eo *l.* 10. *c.* 1. *Menander*, inquit, *meo judicio diligenter lectus, ad cuncta, quæ præcipimus, efficienda ſufficit. Ita omnium imaginem in vitâ expreſſit, tanta in eo inveniendi copia, & eloquendi facultas, ita eſt omnibus rebus, perſonis, affectibus accommodatus, ut omnibus ejuſdem operis authoribus tenebras obduxerit.* Porro tanto fuit in pretio, ut etiam invitatus ſit à regibus Ægypti, oblatis magnis honoribus & divitiis. Vid. Euſeb. *in Chron.* Caſaubon. *in Athen.* Voſſ. *de Poët. Gr. p.* 57. 58. *&c.* Ovid. *Triſt. l.* 2.

Fabula jucundi nulla eſt ſine amore Menandri.

Propert. *l.* 3. *Eleg.* 21.

Librorumque tuos, docte Menandre, ſales.

Idem *l.* 4. *Eleg.* 5.

Sed potius blandi Thaïs pretioſa Menandri.

Stat. *l.* 2. *Sylv.* 1. *v.* 114.

Attica facundi decurreres orſa Menandri.

Auſonius, *Idyll.* 4. *v.* 46.

Conditor Iliados & amabilis orſa Menandri.

Primus olim cum Homero pueris prælectus eſt. Auſonius *Idyllio* 4. *v.* 44. *ſ.*

Perlege quodcumque eſt memorabile, prima monebo
Conditor Iliados, & amabilis orſa Menandri
Evolvenda tibi. tu, flexu & acumine vocis,
Innumeros numeros doctis accentibus effer,
Affectuſque impone legens: diſtinctio ſenſus
Auget & ignavis dant intervalla vigorem.

Ubi nota, diverſâ Veteres in poëſi lectione uſos fuiſſe, à lectione ſolutæ orationis, uti ſuprà diximus in vocibus, *Carmina* & *Lectio.* Plura vero de celeberrimo hoc & ſummo inter Comicos Græcos & pæne omnes cæteros Scriptores Atticos, vide apud Caſp. Barthium *Adverſariorum l.* 7. *c.* 7. & *l.* 23. *c.* 13. ut & *Not. ad Manilium.* At ejus fluxum & delicias his verſibus deſcribit Phædrus *l.* 5. *Fab.* 2.

Quem etiam reſides & frequentes otium,
Ne defuiſſe noceat, repetunt ultimo.
In quis Menander nobilis Comœdiis,
Quas, ipſum ignorans, legerat Demetrius,
Et admiratus fuerat ingenium Viri,
Unguento delibutus, veſtitu affluens,
Veniebat greſſu delicato & languido.
Hunc ubi Tyrannus vidit extremo agmine,
Quisnam cinædus ille in conſpectu meo
Audet venire? Reſponderunt proximi.
Hic eſt Menander ſcriptor.

Ad quæ verba alludens Tertullianus *de Pallio c.* 3. *Prorſus*, inquit, *ſi quis Menandricò fluxu delicatam veſtem humi protrahat, audiat penè ſe, quod & Comicus. Qualem demens iſte chlamydem diſperdit?* Ubi quidem nonnulli *Mæandrico* legunt, voluntque hîc Mæandros in veſtibus, faſcias nempe ſeu ornaturas, quæ extremas oras flexuoſò circuitu ambirent, notari. Sed *Salmaſius Menandrico* reponit, docetque, *Menandrico fluxu veſtem delicatam humi protrahere*, nihil aliud eſſe, quàm *Menandri* Comici more, veſtitu delicatò & fluente humum verrere ejuſque delitias, in veſte tali trahenda, imitari. Quod verò Afer addit, *Audiat penè ſe quod & Comicus:* legit idem, *penes ſe & Comicus*, cum ſequentia verba verſum, ex aliqua Menandri Comœdia depromtum, contineant: Licèt enim Comicus hic molles & fluentes gereret veſtes, idem tamen in aliqua comœdia cinædum ac delicatum quendam, qui ſimili veſte humum verrebat, hôc tetigerat verſu.

Οἷαν ἄνους ὅδε χλαμύδα διαλλύει;
Qualem demens iſte chlamydem diſperdit?

Unde videtur Satyricè Tertullianus dicere voluiſſe: Si quis igitur delicatam & ad talos uſque fluentem veſtem humi trahat, audiat penes ſe & Comicus, h. e. Menander, verſum illum, quò demens appellatur, qui talem veſtem gerat: & ſic dictum in ſemet ipſe accipiat, quod in alium dixit, ac ſuômet ipſius gladiò juguletur. Nam & ipſe chlamydem ſuam ſic diſperdebat humi protrahendo; dementem itaque ſemetipſum illo verſu Menander appellavit. Vide Salmaſ. *Not. ad Tertullian. loc. cit.* & ſuprà *Meandri.*

MENANDER Epheſius, Hiſtoricus, ex libris cujuſque regionis, quò magis Hiſtoriæ veritatem diſceret, leges Regum Græcorum & Barbarorum, in unum opus collegit, Joſep. *Jud. Antiqq. l.* 8. *c.* 2. *& l.* 1. *contra Apion.* Tertullian. *in Apol.* Theophilus Antioch. *ad Autolicum l.* 3. Scalig. *de Emend. temp.* Vide etiam Voſſ. *Hiſt. Græc. l.* 3. *p.* 386. Ejus *de Regibus Tyriorum* inſigne *fragmentum* conſervavit notis Joſephus *d. l.* ab Hiromo uſque ad Pygmalionem.

MENANDER, Laodiceus Sophiſta, ſcripſit commentarios in artem Hermogenis, & in præexercitamenta Minuriani. *Suidas.*

MENANDER, Pergamenus Hiſtoricus. De rebus Phœniciæ egit, ut cognoſcere eſt ex orat. Tatiani *adv. Gent.* & Clem. Alex. *l.* 2. *Strom.*

MENANDER, Simoni Mago ſucceſſit, ſeſe Servatorem dictitans, ex Olympo ad hominum ſalutem demiſſum, docenſque nullò pactò Angelos ab hominibus vinci, aut cogi poſſe, quàm artis Magicæ diſciplinâ, & baptiſmò ab eo traditis, ex quibus immortalitas humano generi proveniat. Epiph. *hær.* 22. & Euſeb. *l.* 3. Hinc *Menandriani*, ſectatores ejus. Vide inſuper Auguſtin. *de Hæres. c.* 2. ubi ipſe Magis accenſetur, & Irenæum *l.* 3. *c.* 4. ubi primogenitum hunc Simonis Magis diſcipulum peſſimorum Gnoſticorum auctorem facit, Alios.

MENANDER Protector, ſub Mauritio Imperatore Chronicon ſcripſit. *Suid.* Voſſ. *de Hiſt. Gr. l.* 2. *c.* 23. *&c.*

MENANUS, vulgò *Menan*, i. e. mater aquarum, fluv. Indiæ ulterioris. Oritur ex lacu Chiamajo, & poſt longum curſum, per regnum Peguvianum fluit, hinc per regnum Siam, ubi Judiam, urbem regiam rigat, & 30. leuc. Gall. infra in ſinum Siami & Oceanum Indicum exoneratur.

MENANINI, Siciliæ populi Plin. *l.* 3. *c.* 8.

MENAPIA, Bactrianæ urbs. *Ptol.*

MENAPII, populi qui ad utramque Rheni ripam habitant juxta Nervios, qui pleriſque Juliacenſes & Clivenſes cum parte Geldrenſium eſſe videntur, Eburonibus, & Tungris finitimi. *Baudr.* fuêre, ubi nunc Ducatus Brabantiæ in Belgio, a Scaldi ad Moſam uſque protenſi. Eorum oppid. fuit Caſtellum Menapiorum, nunc *Keſſel*, ad Moſam. Quidam ipſis & partem Orientalem Flandriæ tribuunt. Pernam ex Menapiis, commendat Martial. *in Xeniis.* Vide B. Rhenanum cum *Notis* Ortonis JCtis.

MENAPIS, exul apud Philippum, regnante Ochô; poſtea ab Alexandro Hyrcaniæ Satrapes datur. Curt. *l.* 6. *c.* 4.

MENAPISCUS, vicus hodie Flandriæ Comitatus eſt, teſte *Divæo:* Pro parte, eodem authore, & Meyero Flandria, proavorum memoriâ *Ruthenia* dicebatur, teſtibus *Lhuydo* & *Canali.*

MENARIA, vel potius *Menaria*, inſula parva contra Magonem, à *manis* piſcibus dicta. Plin. *l.* 3. *c.* 5.

MENARIACUM, pagus Flandriæ. *Mergen* Belgis, *Merville* Gallis, teſte *Ortelio.* Etiam *Minariacum* dicitur, *Sanderò* teſte, eſtque *Estayres*, oppidulum Flandriæ, ad Legiam fluv. Aliis eſt *Merville*, oppid. aliàs Morinorum, nunc Flandriæ, in ipſo limite Ar-

Artetiæ, 6. leuc. à Nemetocerna in Boream Caſtellam verſus. *Baudr.*

MENAS, vide MENUS.

MENASSEH Ben Iſrael, Judæus, natus Amſtelodami, eruditione inter ſuos magni nominis. Ejus extant: *Conciliator in Pentateuchum: de Creatione mundi: de Convenientia locorum S. Scripturæ, &c.* Obiit circa A. C. 1659. *Singulari modeſtiâ, & laudabili S. Scripturas V. T. explicandi ſtudio prælitus. Inſicerro.*

MENCHERES, Memphitarum Rex XII. alias Μυκερῖνος, Herodot. *l.* 2. *c.* 134. dicam iisdem imitatus, *defunctam filiam unicam in Bovis ligneæ atque inauratæ utero ſepelivit, & in conclavi exornato poſuit, ut ei odores omnifariæ quotidie adolerentur, & lucerna ſingulis noctibus, accenderetur, ibid. c.* 129. de qua Ægyptiorum ſuperſtitione, Vide Joh. Marshamum *Canone Chron. ad Sec. IV.* Idem pyramidis tertiæ auctor eidem Herodoto habetur, *dicto c.* 134. quam alii Nitocri adtribuunt. Oraculum accepit ex urbe Buti *fore ut 6. omnino annos viveret, ſeptimò defuncturus.* Idem *ibid. c.* 172. quò apud gentes nullus occurrit χρησμὸς vetuſtior. Succeſſerat autem Suphidi II. regnavit ann. 63. dum Saophis, Seu Saophis & Moſcheris in Thebaide regnarent & Abrahamus Patriarcha Circumciſionem instituiſſet. Eum excepit Racxies, quem vide.

MENCORVUM, oppid. Portugalliæ, *Mencorvum* quibuſdam, prope Durium fluv. 4. leuc. à confinio regni Legionis in Occaſum, 19. à Lameca in Orientem. *Torre di Mencorvo* vulgò.

MENDACES & glorioſi, in Cloacinæ ſacro quærendi, Plaut. *in Curcul. Act.* 4. *ſc.* 1.

> *Qui perjurum convenire vult hominem, mitto in comitium;*
> *Qui mendacem glorioſum, apud Cloacina ſacrum.*

Ubi *Turnebus* aliique putant *Cluacinam*, cùm dicta ſit à cluendo, quod celebrari & inclytum eſſe ſignificat, idcirco glorioſorum & alazonum patronam habitam eſſe, & eorum omnium, qui in ſuis laudibus jactandis multi ſunt. Sed abſurdum *Salmaſio* videtur, cum cloacarum præſidem intelligit, *Cloacinam* dicere; cùm gloriæ animalium patronam, *Cluacinam* ſcribere. Nam *cloaca* ſunt *cluaca*, ab antiquo verbo *cluere*, quod purgare ſignificat: & utrôque modò hæc vox ſcribebatur. Alia igitur quærenda ratio, cur *Mendaces* ac glorioſos in Cloacinæ ſacro, quæri velit *Plautus*. Nempe nihil odioſius aut putidius hominis glorioſi ac ſemet ipſum laudantis oratione, nullum æque ἀκοαῖς auribus ingratum accidit. Hinc *putidi* & *ſtercorei* ejuſmodi homines vocabantur, nihil enim ſtercore σαπρότερον. Plautus *Milite Glorioſo, Actu* 2. *ſc.* 1.

> *Qui hinc ad Forum abiit, glorioſus, impudens,*
> *Stercoreus, plenus perjurii, adulterii.*

Hinc Græcis κομπία, μεγαλαυχία, βλάκα, κόμψα, pro *jactantia*; & κομπολόγοι, κόμποι, κομψοὶ μάγοι, κομψεύοντες, *jactantes* & ἀλαζόνες. Unde κόμπος ταῦτα apud *Lucianum*. *Superbiam alicui demere*. & κόμψα, protamere ac *ſuperbia*, apud *Nicetam*, Rhetoreſque. Hinc, Sycophantæ, rabulæ, ſcurræ & hujuſcemodi tota hominum natio, qui multa ac magna promittunt & minantur, miraque de ſe prædicant, Κομπολόγοι & Κομπίαι vulgò dicti. *Suidas*, Ἀγοραῖοι ... περὶ ... καὶ κομπολόγοι. Ex eodem fonte Sueton. *in Tiber. c.* 61. *Capriæ*, Κομπίαι, ſcurræ ſunt, qui deridiculi gratiâ vana multa de ſe jactabant ac pollicebantur. Unde & verbum *acopriare*, pro circulatorem agere & fumos vendere. *Gloſſæ* Iſidori, *Scurra qui incoprius.* Ita Cyprianum olim Gentiles quidam *Coprianum* unâ literâ mutatâ appellârunt, quòd aniles, ut ipſi volebant, fabulas & multa mendacia ſuis ſcriptis inſeruiſſet. Vide Lactantium *Inſtit. l.* 5. *c.* 1. At eadem re *Aretalogi* hujuſmodi ſcurræ dicebantur, Juvenali *Sat.* 15. *v.* 16. Ὀμηρικοὶ in veter. *Gloſſis*: Νεανικολόγοι apud *Juvenalis Scholiaſt.* *Paradoxi* & *Paradoxologi* eidem: *Ordinarii*, Suetonio *de Rhetor. c.* 2. &c. Sic itaque καυχηματίας omnes & glorioſos, Κομπίας & Κομπολόγους vocabant: atque hinc Cloacinæ, quæ latrinarum & Cloacarum erant præſides, hujuſmodi ſtercoreorum ac putidorum hominum patronæ cenſebantur: Inde eleganter Tertullian. *de Pallio*, Empedoclis, hominis γαύρου ac putidè glorioſi, & qui ſe Deum haberi volebat, ſorores Cloacinas eſſe finxit. Nam qui Deus erat, Deas utique habuit ſorores. Sed talis Deus, haud alias habere debuit ſorores Deas, quàm ſtercorum & latrinarum Magiſtras, qui tam ſtercoreus eſſet ipſe ac putidus, ut Deum ſe jactare non dubitaverit. E quibus apparet, quàm magis ſeſe extollebant hujuſmodi gloriæ animalia, tam magis deprimi apud Veteres & rerum ſordidiſſimarum & abjectiſſimarum vocabulis appellari conſueviſſe. Vide Salmaſ. *ad Tertullian. loc. cit.* & hic paſſim.

MENDÆ, vide MENDE.

MENDÆI, Thraciæ populi. *Steph.* in ora maritima apud Ænum urbem.

MENDE, urbs Siciliæ prope Palicos. *Steph.*

MENDE, Thraciæ urbs, in Pallena regione Erythræorum colonia; à *Mende* vel *Mendi* muliere dicta. Inde *vinum Mendæum.*

MENDELE, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

MENDES, Labyrinthum condidit, Diodorô teſte, quem Regem alii *Maren* vocabant. Salmaſ. *ad Solin. p.* 475.

MENDES, urbs Ægypti, juxta Lycopolin, ubi Pana, & hircum colunt, Ægyptiorum linguâ *Mendes* vocatum, cujus libidini excellentiſſimâ formâ mulieres ſubſterni moris fuiſſe, ex *Herodoto*, teſte oculato, itemque ex *Pindaro*, *Strabone*, *Ariſtide* ac aliis patet. Quam ſuorum irreligioſam religionem defendens Alcibiades, *in libris* Θεολογουμένων, ex tali concubitu ortos maximos viros dicebat, in hoc album referens, cùm ex fabulari hiſtoriâ multos, tum ex verâ, Alexandrum, Scipionem, Auguſtum, Cæſarem. Plut. *in Iſide*, Apim hic cultum docet. *Nic. Lloydius.* Caper autem *Mendete* ſacratus eſt, jam ſub Cæacho, eòdem tempore, quò Bovis Apis & Mnevis Memphi ac Heliopoli coli cœperunt. Et quidem cum Mendeſii omnes capras colerent, mares tamen magis colebant. *Stex iſtis unum maximè, qui quum deceſſerit, luctus maximus toti Nomo imponitur*, Herodotus *l.* 2. *c.* 46. Atque ex hoc *Mendetis* ſacrario prodiit tota Veterum μυθολογία *de Pane, Fauno, Sylvano, Silenis* & *Satyris*: à qua nec ipſi Iſraelitæ intacti ſuêre, Jeſ. *c.* 14. *v.* 14. & Ezech. *c.* 23. *v.* 3. & 8. Vide Marshamum *Canone Chron. Sec. IV.* ubi *de Hirco Mendeſio*. Cæterum *Mendes* urbs fuit τοῦ Delta, *Nomi* poſtea *Mendeſii* caput, cujus metropolis Ptolemæi ætate Θμοῦις erat, *l.* 5. *c.* 5. quæ etiam Ammiano, *Urbs maxima*, *l.* 22. &c.

MENDESIUM, unum ex Nili oſtiis. Plin. *l.* 5. *c.* 10. Tanitico proximum, *Migron* vel *Migrus*: ad quod urbs *Mendes* ſita.

MENDESIUS, ab Ægyptiis, contra Nectanebum, Rex creatus, ingenti cum exercitu adortus eſt.

MENDESUS, urbs Ægypti, à quâ *Mendeſium* unguentum dicitur. Cives *Mendeſii*. Ovidius *Met. l.* 3.

MENDICI, vide hic paſſim, *Egens*, *Oblatio*, *Pauperes*, *Metragyrta*, uti de Veſpaſiano ab Alexandrinis *mendicis* ſex obolos virium exigente, infrà voce *Tributum*, de Indorum *mendicis* ad tubæ clangorem ſatis ferociter ſtipem poſcentibus, infrà ibid. in *Tuba*.

MENDICULEA, Luſitaniæ oppid. *Ptol.*

MENDOGUS, primus Lithuanorum Dux. Cùm enim Lithuaniæ nomen, ante A. C. 1200. ferè incognitum & ipſa gens contempta vicinorumque Ruſſorum ac Polonorum ſervitio obnoxia eſſet, adeò ut propter inopiam nonnisi viliſſimas res tributi locô penderet, primus *Mendogus*, Vir militiâ clarus, principatum gentis oppreſſæ ſumſit A. C. 1252. & felici armorum ſucceſſu eam à vicinorum contumeliis vindicavit. Ei ſucceſſerunt complures, brevi omnes Imperiô, donec A. C. 1279. Vitenen miles, obtruncatô Dominô ſuô, Lithuaniam occuparet. Huic ſucceſſit Gediminus A. C. 1300. qui fines Lithuaniæ longiſſimè per Ruſſos protulit & à finibus Pruſſiæ, uſque ad Pontum Euxinum protendit, unde *Magni Duces* appellari cœpti. Eum excepit Olgerdus A. C. 1325. cujus filii fuerunt Jagello & Skirgello, quorum prior, regnô Poloniæ per matrimonium potitus, primus omnium Lithuaniam, exterminatô idolorum cultu, fide Chriſtianâ imbuere cœpit, idque pro illorum temporum conditione proſpere ſucceſſit. Sed in conjungenda cum Poloniæ Regno Lithuania major difficultas. Opponebant ſe enim illi Skirgello frater & Vitoldus patruelis, qui denique fruſtra reluctanti Lithuaniam extorſerunt, quæ ſuos retinuit Magnos Duces, uſque ad A. C. 1501. quô demum tempore Alexander Lithuaniæ Dux, creatus Rex Poloniæ, unionem tamdiu deſideratam ad finem perduxit, à quo tempore idem & Poloniæ Rex & Lithuaniæ Dux cenſetur. Georg. Hornius *Orb. Imper. p.* 262. De familia Jagellonis verò, vide ſuprà in voce *Lithuania*.

MENDOZA, nomen illuſtris in Hiſpania Familiæ, quæ, ex Alavenſi provincia oriunda, in plures ſeſe diffudit ramos. Præcipui duo hi, Dominorum *de Hita* & *Buitrago* (cujus Princeps Petrus *Gonzalez*, in prælio *ad Aliubarotta*, morte ſua Regem ſervavit A. C. 1385.) atque Dominorum *de Mendebil* & *Ribera*. In priori (nempe *de Hita*) ſecundogenitus Inicus Lopezius *de Mendoza* Dn. *de Caſtelnovo*, genuit Didacum Hurtadum Comitem *de Priego* creatum A. C. 1465. quæ hæreditas ab uxore Tereſia *Carrillo* obtigerat. In horum filiis, Petro Carrello de *Mendoza*, reliquorum Comitum *de Priego* cognomin. *Carillo*, nec non Dominorum *del Termino de Ferales*, & Inico Lopezio *de Mendoza*, Dominorum *de Argal* & *Mechales* proſapia incipit. Major autem Inici Lopezii Dn. *de Caſtelnovo* frater Didacus Hurtadus, Admiralis Caſtiliæ, ampliorem progeniem habuit. Cùm enim ejus fil. Inicus Lopezius *de Mendoza*, qui primus *Comes del Real de Manzanares* & March. *de Santillana*, creatus eſt, A. C. 1445. ſeptem genuiſſet mares, ex illis primus, Didacus Hurtadus, novum decus genti intulit, Ducis *del Infantadgo* dignitatem nactus. Hic in directa linea primogenitorum, Ducatus titulum, per ultimam Luiſam (cujus majores ſuprà habes, in voce *Infantadgo*) marito Didaco Gomezio, ac ita Sandovalliæ ſtirpi allatum, propagavit. Præter quem ſtipitem directum, præfati primi Ducis filii, Johannes Hurtadus, Dominorum *de Belenna* & *Valhermoſo*, ſed Garſias Laſo Dominorum *de Junquera in Guadalaxara*, cum cognomin. *de Laſo*; ulteriùs in Ducali ſerie nepos Alvarus *de Mendoza* & *Luna*, Dominorum *de la Torre de Eſtevan Ambran*, quibus ab hujus Alvari nuru Iſabella cognomen *de Alarcon* & Marchionatus *de la Bala Siciliana* obtigit, demum pronepos Rodericus novo axiomate Marchionum *de Montes claros*, ſurculos ex ſe dederunt. Secundus Inici Lopezii M. Santillanenſis fil. Patri cognominis, *Comitum de Tendilla* conditor fuit: cui ex filiis, Inico Lopezio, reliqui Comites Tendillæ & Marchiones *de Mondejar*, præter plures alios, & Petro, Domini *de Robres* & *Languerren* originem debent. Preterea, alius ejus fil. Didacus Hurtadus Cardinalis poſteros habuit. Tertius Marchionis ſuprà dicti fil. Laurentius, à matre cognomen *Suarez* Mendocio adjecit ac Comes *de Corunna* fuit, quod cum cognomine poſteritas ſervat. Quartus fil. Petrus *Laſe de Mendoza*, obtinuit à Conjuge Agnete *Carillo* dominium *de Mendojar*, ſed, ut & ſeptimus eôdem nomine dictus, non niſi filias genuit. Quintus Petrus *Gonſalez de Mendoza* Cardinalis & Archiepiſcopus Toletanus Eccleſiæ præfuit. Sed ex liberis ipſius Rodericus Marchio *del Cenete* creatus eſt, dignitatemque per filiam ad primarium truncum Ducum *del Infantadgo* tranſmiſit; alter Didacus Hurtadus Comes *de Melito* factus, poſteros habuit, *Principes de Melito* ac *Duces Francavilla* (qui tituli cum Mendozio cognomine deinceps in familia *de Silva* Ducibus Paſtranæ accreverunt) & cum agnomine *de la Cerda* addito, Comites *de Gelves*. Demum penultimus Inici Lopezii fil. Johannes Hurtadus Mendoza Inicum Lopezium Dn. *de Calmenar* & Johann. Hurtadum Dn. *de Freſno de Therote* auctorem go-

genuit. Quoſ alterum præcipuum truncum concernit Dominorum *de Mendibil* & *Ribera*; Fratres fuére Johannes Hurtadus Dn. *de Mendibil* & *Carpana*. Ab hoc reliqui Domini *de Carpana* & cum cognomine *de Salzedo*, Dominorum *de Salzedo & Legar. de palmes*, progerminârunt. Ab illo genitus eſt Johannes Hurtadus, ex Maria Caſtellana, Johannis Hurtadi Dn. *de Mendibil*, & Didaci Hurtadi Dn. *de Cannete* genitor: cujus poſteri ſunt Marchiones *de Cannete*, de quibus *ſupra*. Illius (qui etiam Comitum *de Orgaz*, cum Guzmannio epitheto ſator eſt) fil. *Ruiz Diaz* Dn. *de Moron*, dedit Alvarum Comitem *de Caſtrogeriz*, illius proſapiæ, cui etiam cognomen *de Manrique* placuit aſſumere, autoremq; Ruitium Diazium Dn. *de Moron*, patrem Roderici, qui reliquos Dominos *de Moron*, demum Comitum *de Ledeſma* titulò auctos ſevit, atque Johannis Hurtadi, cujus proſapiæ uxor Maria cognomen *de Sarmiento* & Comitatum *de Ribadavia* attulit. Huic porro ſtirpi *de Mendibil* ramus Comitum *de Monteagudo* & Marchionum *de Almazan* (quam ſucceſſionem Antonia marito Caſparo *de Moſcoſo Oſorio* acquiſivit) accenſendus erit, atque ſic, qui è poſtgenitis eorum oriuntur. ſtolo Dominorum *de Ledareſos* & *la Vallana*. Hic ſaltem exhibere placuit illorum ſeriem, quos cognomen *de Manriquè* aſſumſiſſe diximus; reliquos enim ſuò quemque locò invenies. Alvarus *de Mendoza* Com. *de Caſtro Geriz*, ex Johanna (filia Gaſtonis *de la Cerda* Comitis *de Medina Celi*) pater fuit Roderici Comitis *de Caſtro*, mariti Annæ Henriciæ & ex ea patris Alvari *de Mendoza Manrique* Comit. *de Caſtro*: qui junctâ ſibi Magdalena *de Sandoval & Roxas*, genuit Antonium, patrem ex Iſabella Velaſca Gomezii: cui ex Maria Henricia *de Ribera* (filia Petri *de Ribera Barroſo* Marchion. *de Malpica* Mareſchal. Caſtiliæ) natæ ſunt, Iſabella uxor Didaci primùm Sarmienti *de Mendoza* Comit. *de Ribadavia*, exin Conſalvi Faxardi: & Catharina, nupta Johanni Hurtado *de Mendoza* Comiti *de Orgaz*, ambæ nominis *de Mendoza Manrique* &c. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nob. Europ. Part.* 2. *p.* 45. *& in Indic.*

MENDOZA Franciſcus, Luſitanus, Olyſipponenſis. Jeſuita celebris. Ejus inter alia extant: *In libr. Samuelis* 1. *Expoſitio.* 3. *Vol. In librum Regum Expoſitio, fol.* &c. De eo *Alegamb. Neminem, dum viveret, eo bonum tantum vidiſſe*, memorat. Obiit A.C. 1626. Vide Gulielm. Crowæum *Elencho Scriptorum S. Scripturæ.*

MENDOZA Johannes, vide *Petrus Caſtellanus.*

MENDOZA Mencia, Marchionis Zeneti filia, Valentina, eruditione celebris: Memoratur Ludovico Vivi, civi ejus *de Inſt. fœm. c.* 3.

De MENDOZA Petrus Gonzales, vide ibi.

MENDRISIUM, oppidum Italiæ, tertia inter præfecturas Helvetiorum Italicas ſeu Tranſalpinas, ad ſiniſtram lacus Gauni: Luganenſium quondam appendix. Venit cum reliquis, in poteſtatem Helvetiorum, ex dono Maximiliani Sfortiæ, Mediolanenſium Ducis, A.C. 1513. German., *Mendris.* Stumpf. *l.* 9. *de Lepontiis*, Simlerus *de Rep. Helvet. &c.*

MENDUS, urbs circa Cariam. *Porphyrogenneta.*

MENECINA, oppid. ſeu pagus Brutiorum, in agro Conſentino, à Conſentia urbe, 4. mill. paſſ. Ixio oppido propinquum. *Steph. Mendicino* vulgò.

MENECLES Barcæus, hiſtoriam prodidit, teſte *Athenæo*. Alius videtur eſſe Orator Alabandenſis. Strab. *l.* 15. Priorem, vel tertium aliquem ſignat Pindar. *Schol. in Olymp. Od.* 2.

MENECLIDES, Rhetor, unus ex his, qui cum Pelopidâ & Melone in Charonis ædes, contra tyrannos convenerunt: qui cùm à Thebanis æquam cum cæteris gloriæ partem minimè conſecutus eſſet, cùm & procaci linguâ & malis moribus valeret, ſuôpte ingenio ad calumniandos Optimates utebatur.

MENECRATES, Amphidori fil. ex parte Sicyoniorum, cum Demotimo, Naucrati filio: miſſus ad componendam inter Lacedæmonios & Athenienſes diſcordiam, annô belli Peloponneſiaci octavô. Vide Scholia *in Ariſtoph. Equit.* 336. G. Item, unus ex Ducibus Seleuci. Polyæn. *l.* 8. *c.* 57.

MENECRATES, Medicus Syracuſanus, 105. Olymp. ſub Artaxerxe Ocho, nullam dicitur accepiſſe mercedem medendi. Curabat imprimis ſacrum morbum, tantùm hac mercede contentus, ut liberati, ſe ipſius eſſe ſervos faterentur, ſe verò Jovem appellabat: De quo lepidam hiſtoriam narrat Ælian. *Var. Hiſt. l.* 12. *c.* 51. *Menecrates Medicus*, inquit, *adeò ſuperbiâ turgebat, ut ſeipſum Jovem appellaret. Miſit autem aliquando literas ad Philippum Macedonum regem, in hæc verba.* Φίλιππῳ Μενεκράτης ὁ Ζεὺς εὖ πράττειν. Ad eam autem reſcripſit Philippus: Φίλιππος Μενεκράτει ὑγιαίνειν. Συμβουλεύω σοι πρὸς Ἀντίκυραν ἀπιέναι ... Quibus eleganter hominem non eſſe ſanæ mentis ſignificavit. Eandem hiſtoriam habes apud Athenæum *l.* 7. nec non apud Euſtath. *in Il.* λ. vide Suidam in Μενεκράτης. Sed & alteram hiſtoriam de *Menecrate* non invenuſtam exhibet nobis idem Ælianus, *prædictô locô*: *Aliquando lautiſſimum convivium inſtruxit Philippus, ad quod illum etiam invitavit; ſeorſimque ei menſam juſſit apparari, & apponi acerram, ſuffitumque fieri. Reliqui verò epulabantur, eratque admodum opipara cœna. Menecrates itaque primò ferebat, gaudebatque honore; Poſtquam verò paulatim fames obreperet, & homo eſſe convinceretur, idemque vanus & ſtolidus conſurgens diſcedebat, ſeſeque injuriâ affectum querebatur, feſtiviſſimè Philippo ſtultitiam ejus redarguente, & in lucem proferente.* Scripſit de Remediis. Athen. *l.* 7. *Suid. Nic. Lloydius.*

MENECRATES, Medicus ſub Claudio & Tiberio. Item, Niſæus, diſcipulus Ariſtarchi, Hiſtoricus Græcus. Strab. *l.* 16. Item Epheſius, qui de re Ruſtica ſcripſit. Varro *l.* 1. *de RR. c.* 1.

MENECRATES poëta Comicus, Athenienſis. *Suidas.* Item *Menecrates*, Xanthius Hiſtoricus, Dionyſ. Halicarn. *l.* 1. *Ant. Rom.* de quo videndus etiam Voſſ. de *Hiſt. Græc. p.* 387.

MENECRATES, prænom. Julius, ad quem extat Papinii Statii Sylva, *l.* 4. *ſylv.* 1. cujus initium.

> *Ingentes ſuperum, vatumque templa Sabæi*
> *Nubibus, & patriam fibris ſpirantibus imple,*
> *Parthenope: clari genus ecce Menecratis auget*
> *Tertia jam ſoboles* ———

Muſicus homo fuit, ut plerique omnes, quibuſcum res fuit ad pangenda carmina Papinio. Ita enim *in ſeqq.*

> ——— *ſacras lauros promiſit Apollo.*

Ad quæ verba vide *Animadverſiones* Caſp. Barthii.

MENEDEMIUM, urbs Lyciæ. *Steph.*

MENEDEMUS, unus ex Prætoribus Alexandri, à Dahis cæſus. Vide Curt. *l.* 7. *c.* 6. *&* 9. Item Philoſophus nobilis, inter Socraticos, Phædri diſcipulus, pauperis architecti filius, alii habent, Phædonis, viri nobilis, ſed egeni, ex Eretria civitate, à qua Philoſophi *Eretriaci*, cùm prius *Eliaci* dicerentur, dicti ſunt. Eretria verò in Eubœa eſt. Strabo *l.* 9. Hic militiam primò exercuit, poſteà ad Platonem conceſſit. *Laert.* ſecundùm alios, cum Aſclepiade Stilponis auditor fuit. Hinc Eleam profecti, Antiphilum & Moſchum, diſcipulos Phædonis audierunt. Fuit honeſtate, & gravitate inſignis, ſtatura corporis in eo ſene, ut in juvene firmus fuit, & validus. Et cùm primum ab omnibus ludibrio haberetur, poſtea in tanta admiratione habitus eſt, ut civitatis gubernacula ei traderentur. Ab Antigono rogatus, ut comeſſationi cuidam intereſſet, *Memento*, reſpondit, *te natum eſſe Regis filium, cave ergo, ne quidquam te indignum committas.* Patriam, Demetrii opibus nixus, ſæpe à tyrannis liberavit, cùm idem ab Antigono impetrare non poſſet, ſeptiduanâ fame enectus: Obiit an. ætat. 73. Diogen. Laert. *l.* 2. *vitæ Phil.* Lycophron ejus elogium ſcripſit, quod Athen. *l.* 10. per jocum compoſitum eſſe ait. Vide & Strab. *l.* 9.

MENEDEMUS, Lampſacenus, Cynicus, diſcipulus Colotis qui in tam prodigioſam venerat ſuperſtitionem, ut ſumptô habitu furiarum prodiret, dictans ſe exploratorem ex inferis veniſſe, delaturum dæmonibus mortalium peccata. Pullatus ambulabat, cum tunica talari, adſtrictâ balteo puniceo. Arcadicum pileum, in quo 12. literæ inſcriptæ, geſtabat, cothurnos Tragicos, virgam in manu. Laërtius, *l.* 6. *de vit. Philoſ.*

MENEGERE, Africæ propriæ urbs. *Antonin.* & *Menegeſes* oppid. apud eundem.

MENEGETAS, Pancratiaſtes, Philippo Macedoni charus. Polyæn. *l.* 4. *c.* 2.

MENEGGESEM, urbs Numidiæ. *Antonin.* fortè eadem cum *Menegeſe.*

MENELAJUM, parva regio Spartæ. Gentile Μενελαεύς. Poſſeſſivum Μενελαϊκός: ſed ab Ægyptia urbe *Menelaites* dicitur. *Steph.*

MENELAUS, fil. Atrei & Æropes, ut *Homer.* tradit. Philiſthenis verò, ut *Heſiodus*, & frater Agamemnonis, Rex Spartæ; uxoriô jure, Helenâ uxore filia Tyndari ſeu Tyndarei Laconum Regis à Paride Priami filio ſe abſente, raptâ, collectâ mille navium claſſe, Agamemnonis ductu in Trojam movit: Quam, jam totâ Phrygiâ, atque Myſiâ devaſtatâ, Græci decennali bellô oppugnatam, tandem fraude magis, quàm viribus expugnaverunt: Sic conjugem Menelaus recepit, poſt octavum erroris annum domum redux. *Homer.* Pater ex ea Nicoſtrati & Megapenthis, quibus à Laconibus repudiatis, in regnum receptus eſt Oreſtes Agamemnonis filius, ductâ in uxorem Hermione Menelai filiâ, Tyndarei nepte. Pauſanias *Corinth.* quorum filii, Penthilus ex regno Mycenarum; & Tiſamenus ex regno Spartæ, ab Heraclidis in Peloponneſum redeuntibus, pulſi ſunt, annô à Trojæ caſu 80. Vide *Oreſtes* &c. Item Mathematicus, ſub Trajano: auctor librorum 3. de Sphæra, quos Merſennus edidit. Item Prætor Ptolemei, Salaminæ præfecti, Polyæn. *l.* 4. *c.* 7. *ex* 7.

MENELAUS, quidam frater Simonis & Lyſimachi, ex tribu Benjamin, qui cùm ſacerdotium Judæorum, pulſô Iaſone, per fraudem adeptum occupâſſet, ſed pecuniam tantam promiſſam non ſolveret, Lyſimachus frater ejus munus nactus eſt. Mox magnâ vi pecuniæ denuo reſtitutus, Oniam ſacrilegia ejus improbantem, occidit, per Andronicum. Antiochum dein Epiphanem in profanando templô juvit, poſtea verò ab Antiocho Eupatore; Syriæ rege, interfectus eſt. 2. Machab. *c.* 4. *v.* 23.

MENELAUS, Anæus (Anæa autem Cariæ urbs eſt) hiſtoricus ſummus vocatur Stephano *in* Ἀναία. Diverſus ab eo eſt Menelaus poëta, qui patriâ Ægæus fuit, & Thebaidem libris 11. aliaque, teſte *Suidâ* ſcripſit.

MENELAUS, urbs Ægypti, Strab. *l.* 17. eadem Canopo. Vide ibi. Eſt & urbs Marmaricæ; *Portus Menelai.* Corn. Nep. *in Ageſilao*, *c.* 8.

MENENIA, tribus & gens Romæ, primis Reipubl. temporibus celebris, ex qua Agrippa *Menenius* C.F. Lanatus, Conſ. cum P. Poſthumio, an. Urb. Cond. 250.

MENENIUS: Vide *Cajus.*

MENENIUS Lanatus, vide *Lucius.*

MENENIUS Licinius; vide *Licinius.*

MENENIUS Publius, vide *Publius.*

MENENIUS Titus, vide *Titus.*

MENEPHESSA, oppid. Africæ in Byzacio. *Procop. Menefeſſa*, *Vict. Uticenſi.*

MENEPHRON, viri proprium, qui cum matre concubuit. Ovid. *Met. l.* 7.

> *Dextra Cyllene eſt, in qua cum matre Menephron*
> *Concubiturus erat, ſævarum more ferarum.*

MENES, primus Ægyptiorum Rex, Memphim condidit, Nilique curſum aliò flexit Herodot. *l.* 2. *Marshamo* ipſe Chamus eſt, quem proximis poſt diluvium annis in Ægyptum mi-

griſſe, atque in ea regnaſſe, cenſet. David certè Rex Ægyptum *Regionem Chami*, Pſ. 105. & v. 24. *Tentoria Chami* Pſ. 78. v. 51. appellat. Obiit ab Hippopotamo raptus, Syncello p. 54. quod non malè ad planctum Thamuz, *Ezech. c. 8. v. 14.* h. e. Adonidis, referas. Nempe *Menes, Hammon, Thamuz, ſeu Adonis, Oſiris*, adde & *Belus* & *Saturnus*, idem. Succeſſit illi, in regno Thebaidis Athotis fil. in regno verò Memphitico Tholorthrus, uti in inferiori Ægypto Cunedes. Cultus autem illius duravit uſque ad Technatim Bocchoridis Regis patrem, qui in expeditione contra Arabes *cibo abreò ſuaviter uſus, ut ſuper toro profundum ſomnum. Inde Menem exſecratus eſt, execrationemque in ſtela inciſam poſuit, quòd primus Ægyptios a tenui & parabili victu abduxiſſet*. Plut. *de Iſide*, vide quoque Diodorum Sic. *l.* 1. & plura hanc in rem, apud Joh. Marshamum *Canone Chronol. paſſim.* Tribeuntur ei anni regni 62. Idem ex *Manethone*.

MENESARDUS, fil. Pythagoræ, cum Telauge fratre, aliquandiu Patris ſcholæ præfuit. Euſeb. *Chron.*

MENESTHEI portus, *Ptol.* & *Strab.* Hiſpaniæ Bæticæ urbs, quam hodie *Puerto de S. Maria* vocant, teſte *Ferrario*. *Beſippo* Pauli *l.* 3. *c.* 1. eſt, ut credit *Villanovanus*.

MENESTEUS, Petei fil. Erechthei R[...] pronepos undecimus Atheniensium rex, ann. 24. regnavit. Hic ſeditione in abſentem Theſeum Athenis excitatâ, regnum occupavit, ope Tyndaridarum, quorum ſororem Helenam ille rapuerat. deinde cum cæteris Græcis ad Ilium expugnandum profectus, in inſula Melo, in reditu, mortuus eſt. Plut. *in Theſ.* Euſeb. *in Chron.* Ejus enim regni anno 13. quo *Panonia* fuerant celebrata, expeditio in *Trojam* à Græcis ſuſcepta, anno verò 22. Troja *capta*, dicitur in Epocha marmorea, apud Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec. XIII.* & quidem menſis Thargelionis die 24. Gideone adhuc Iſraelitas judicante. Ei ſucceſſit Demophon, quem vide.

MENESTHIUS, Arethoi & Philomeduſæ fil. ex Arna civitate, quem Paris in bello Trojano occidit. Homer. *Il.* 7.

MENESTHO, Nymphæ nomen, à *memorando* dictæ, unde & *Meneſtheus* proprium nomen aurigæ Diomedis.

MENESTRATUS, ſculptor præſtantiſſimus, qui Epheſi, in templo Dianæ, Hecaten tantâ marmoris radiatione inſculpſit, ut in ejus contemplatione ædituí admonerent oculis parcere.

MENETACUM, Cenna longâ, in vicinia caſtri Norici, hodieque oppidulum vocatur, an à Cennis Germaniæ populis?

MENETAS, Pellæus & Apollodorus, ab Alexandro M. Babyloniæ regioni & urbi præfecti. vide Curt. *l.* 5. *c.* 1.

MENETOR, vetus author, de Donariis opus fecit. Athen. *l.* 13.

MENEVIA, dicta *S. Davidis* urbs, revera vicus, ob raros incolas; Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cantuarienſi in Comitatu Pembrochienſi, & ora maris Hibernici ubi alias Octapitarum promontor. in Demetis, nunc *S. Davids head*. 16. milliar. Angl. a Pembrochio in Circium 30. à Mariduno.

MENGERSHUSIA, urbs cum arce in Comit. Waldeccenſi. *Metell.*

MENIA Columna, locus Romæ. Cicer. *pro Seſtio*.

MENIANA, à Menio Cenſore dicta. *Aſconius*: *Menius, quum domum ſuam venderet, Catone & Flacco Coſſ. ut ibi Baſilica ædificaretur, exceperat jus ſibi unius columnæ, ſuper quam tectum projiceret, ex provolantibus tabulatis, unde & ipſe & ejus poſteri munus gladiatorum ſpectare poſſent, ex quo Menia columna vocata eſt.* Hinc *Meniana*, nomen ſimilis ædificii. Sueton. *in Calig. c.* 18. *Pauli ex proximis menianis ſpectabant*, apud Car. Macrum *in Hierolexico*. Sunt autem *Meniana* ſolaria quæ in tectis planis ſtruebantur. Hieronym. *ad Sunniam & Fretellam*. *Δῶμα in Orientalibus provinciis ipſum dicitur, quod apud Latinos tectum. in Palæſtina enim & Ægypto---non habent in tectis culmina, ſed domata, quæ Romæ vel Solaria vel* Meniana *vocant, i. e. plana tecta, quæ tranſverſis trabibus ſuſtentantur.* Græcis ἡλιαστήρια & ἡλιακὰ & ἡλιακαμινα, item. ἐξωσται Sed & Latinis *protecta* & *projecta tecta*. ἀνατεταμένα in Veter. Gloſſ. ἀνάταξις ἔξοχον ἐκ τοίχου. Ἀνάταξις tamen & ἀνατεταμένα ὠμα, videntur de illo tectorum genere accipienda, quæ faſtigata erant & culmen habebant; nam ἀνατάσεις Galeno, *Templorum faſtigia* ſunt. Faſtigata autem tecta & in altum educta etiam ſuas habuere projecturas, ad arcenda ſtillicidia &c. Salmaſ. *ad Spartian. in Peſcennio Nigro c.* 12. ubi & de vocis etymo [...]iter. Vide infrà *Menianà*, ut & ſuprà *Deambulatorium*.

MENIDAS, Scytharum Equitum, in exercitu Alexandri, præfectus. Diodor. Sic eum vocat *Menidan*, *l.* 17. *parte priore*.

MENILIUS Baptiſta Advocatus Generalis in Curia Galliæ Suprema, Orator eximius & imperterritus, tantò patriæ amore ac publicæ, Regis item Regniqué ſalute flagrabat, ut ſæpius ab uxore audiverit, quod olim Ariſtides à ſua, *Utinam negotia publica eſſent tua, & tua eſſent publica*. Primus in Parlamenti introitu orationem habuit, quem imitatus Guid. Faber Pibracus, morem ad ſucceſſores tranſmiſit. Melanchthonem, cum quo & morum & corporis aliquam ſimilitudinem habebat, magni æſtimavit. Perorandò adeò promptus, validus ac felix, ut plerumque ejus ſententiæ Parlamentum acceſſerit, niſi ultimâ actione, quâ, cum de duobus civibus ob religionem mortidandis ageretur, in mitiorem partem inclinaverat. Tandem, cùm in pejus omnia ruere, & prava conſilia plerumque prævalere videret doleretque, mœrore extinctus eſt, A. C. 1569. elogiò inſigni Mich. Haſpitalii honoratus. Thuanus *Hiſtor.* & ex illo, aliiſque Ant. Teiſſier *in Elogiis p.* 1.

MENINA, oppid. Flandriæ, ad Liſam fluv. aliàs munitum. Sub Galli. ab A. C. 1667. vix 1 leuc. à Corteriaco in Occaſ. 3. ab Intuia in Græciam.

MENINI, ſeu MIMENI, populi ſuæ Provinciæ, juxta Druentiam, inter Caturiges ad Septentrionem & Salios ad Meridiem, quorum urbs Segultero; extendebanturque uſque ad Menoſcam oppid. *Sanſone, Brietio* teſtibus.

MENINX, inſula circa Africam clariſſima, longitudine 30. mill. paſſ. latitudine 15. Plin. *l.* 5. *c.* 7. Ab Eratoſthene *Lotophagitis* dicta. *Stephanus* inſulam & urbem eſſe ſcribit juxta Syrtes. Ejus meminit Dionyſ. v. 480.

Μῆνιγξ καὶ λώτοιο Λιβυστίδος ἱερὸν ὕδωρ.

Ubi tamen MSS. Μῆνιξ καὶ Κέρκινα. *Menix* Punicè ſcribebatur [...] *me-nis*, quaſi dixeris *aquas deficiens*, i. e. *deficientes*, vel [...] *me-nies*, quaſi dixeris *aquas receſſus*, i. e. *recedentes*. Menigem enim vel *Meningis* oppidi ſitus hanc conjecturam plurimum firmat. Deſcribunt enim *Plin.* & *Ptol.* hoc oppidum a parte Africæ. Africam autem ab inſulâ nihil diſtinguit, quam tenue & humile vadum, ſemel hyeme, bis æſtate accedere ſolitum, adeò ut plerumque 4000. paſſuum a mari deſeratur. Hic Philippus II. Hiſpaniæ Rex infeliciter Turcis reſtitit. A. C. 1557. Vide Thuan. *hiſt. l.* 18.

MENIPPE, una è præcipuis Amazonum, admodum juvencula, inter auxilia Æetæ. Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 377. vulgo legebatur *Enippe*, unde *Maſvicius* legit *Nehippe*, *Carrio* verò *Hauppe*; omnes perperam.

MENIPPUS Pergamenus, Geographus inſignis, de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 800.

MENIPPUS, Phœnix Philoſophus Cynicus, ex ſervo civis Thebanus, nihil memoriâ dignum edidit; porro ipſe ubique ridendi. Cumque habendi cupidiſſimus eſſet, bonis amiſſis laqueô vitam finivit. Diogen. Laertius *l.* 6. Item Poeta Comicus *Suidas*.

MENIPPUS, Stratonicenſis, in totâ Aſiâ diſertiſſimus, præceptor Ciceronis, teſte ipſo *in Bruto*, vide Strab. *l.* 14. Alium præterea ejus nominis Macrob. *l.* 1. *c.* 11. *Saturn.* adducit, quem Philoſophum, & ſervum fuiſſe tradit, ſcripſiſſeque libros, quos in Satyris M. Varro imitatur, quas *Menippeas* nominavit. Alii verò Cynicas vocant. Item Athenis quidam, alendis equis famoſus, dictuſque *Hippus*. De quo vide Scholia *in Ariſtoph. Aves*. De variis autem *Menippis* vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. p.* 358.

MENIS, apud *Strabonem*, qui tribus locis ejus templorum meminit, *Caſaubono* idem cum Luna Numen eſt. Sed quia nunquam Μηνὸς ἱερὸν nuè adjecto ponit, verum ſemper aut Μηνὸς Φαρνάκου, Μηνὸς Κάρου, aut Μηνὸς Ἀσκαίου, non poteſt ſub his cognominibus Lunam intellexiſſe. Et *Menem* revera alium eſſe à Luna, idem oſtendit Strabo, cùm ſcribit: Ἔστι δὲ καὶ τοῦτο τὸ Σελήνης ἱερόν. Ibi enim mentionem facit *Menis Pharnaca* vocati & ejus templi, quod ἱερὸν non ſolùm Μηνὸς, ſed etiam Σελήνης, i. e. *Lunæ*, eſſe ait. Nempe totus ille orbis & περίοδος, quem Luna *modulationibus menſtruis*, ut loquitur Tertullian. *variat*, Μὴν, ut notum eſt, vocatur Græcis, Latinis verò *Menſis*: & videtur apud ſingularem Gentilitatem Dei nomen emeruiſſe. Unde Diogenes, gallum gallinaceum τοῦ Μηνὸς ἱερὸν fuiſſe ſcribit; ex ſcito Pythagoræ, quod *Plutus* vertit, *Menſi ſacrum*; Cujus etiam meminit Jamblichus *in Vita Pythagoræ l.* 1. *c.* 18. &c. Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Caracalla c.* 7.

MENISMINI, populi Æthiopiæ, qui vivunt lacte Cynocephalorum, quorum armenta paſcunt, maribus interemptis, niſi ſobolis gratia.

MENIUS, Conſul. Roman. an. Urb. Cond. 433. de victis navali prælio priſcis Latinis ac Antiatibus, eorum roſtra navium aurata in foro poſuit, appellarique forum *Roſtra* cœpit. Liv. *l.* 8. *c.* 14. Plin. *l.* 34. *c.* 5.

MENIUS, Lycaonis fil. qui cùm patre in lupum verſo & domò conflagrante Jovem deteſtaretur, ab eo fulmine percuſſus eſt.

MENIUS, Nepos. vide *Cajus*.

MENIUS, fluv. Peloponneſi, in mare Ionium, apud Chelonatem promontor. exiens. *Strab.*

MENLARIA, Hiſpaniæ urbs. *Ptol.* Vulgò *Marcia*.

MENLASCUS, Hiſpaniæ Tarraconenſis fluv. parvus. *Magrada* Pomponio *l.* 3. *c.* 1. hodiè *Ona* vocatur. Inter Vardulos & Vaſcones, *Baudrando*, nunc etiam *Rio Menlaſco*. Juxta Fanum S. Sebaſtiani in Oceanum Cantabricum ſe exonerat. Ejus oſtium diſtat 8. mill. paſſ. in Ortum ab oſtio Magradæ fluv. qui *Ona* dicitur.

MENNA, Epiſcopus Byzantinus, A. C. 536.

MENNEIANA, Pannoniæ ſuperioris urbs. *Antonin.* 26. mill. paſſ. à Varianis in Ortum.

MENNI, nomen regionis. Jer. *c.* 51. *v.* 57.

MENNIS, Aſſyriæ civitatas, ubi caverna eſt, ex quâ fons ingentem vim bituminis effundit. Curt. *l.* 5. *c.* 1.

MENNITH, urbs Ammonitarum in terra Gad, Judic. *c.* 11. *v.* 33. ubi Jephthe præliatus eſt.

MENNIUS, inter legiones in Chaucis caſtrorum præfectus; qui bonô magis exemplô, quàm conceſſô jure, duorum militum ſuppliciô orientem ſeditionem repreſſit, ſub initium Imperii Tiberiani.

MENNIUS Ruffinus, alæ præfectus, præſidium Hadriæ agitans, vinxit Lucilium Baſſum proditorem claſſis Ravennatis in ſpeciem. *Hiſt. l.* 3. *c.* 12.

MENNO Simonis, gente Friſius, deſertò Papatu, docuit Groningæ, floruitque circa A. C. 1526. auctor præcipuus Anabaptiſtis, ut qui vim & arma infeliciter hactenus tentaverant, paciatiora conſilia capeſſerent. Voce & ſcriptis valens, diſſenſit à Monaſterienſibus, polygamiam improbavit: ſcripſit quoque contra Johannis Leidenſis, qui ſe Regem venditaverat, blaſphemias, ac Monaſterienſium improbabat turbas, ipſius verò pro fratribus ſuis agnovit, Brandius *Hiſtoria Reformat. Part.* 1. *p.* 139. Ab eo celebre *Mennonitarum* in Belgio nomen, de quibus vide

hic aliquid infra: plura verò apud Georg. Hornium *Hiſtor. Eccl. cum Notis & Obſervat.* M. Lejdeckeri: confer etiam ſcripta *Anti-Anabaptiſtica Cloppenburgii*, *Dorreſiani* & Spanhemii Sen. *Syntagmatis Theol. Partem II.*

MENNONITA, ſecta Anabaptiſtarum, à Mennone Simonis Friſio, qui inſuper Verbum corpus ſuum cœlitus e ſubſtantia Patris attuliſſe delitavit, ſeculò 16. cum his veteres Waldenſes multa communia habuiſſe, contendit a Limborch *Hiſtor. Inquiſit. l. 1. c. de Albigenſibus & Waldenſibus.*

MENOBA, fluv. Hiſpaniæ Bæticæ cum oppido cognomine, inter Malacam urbem & Selambinam oppid. *Bez milianus Moletio* Aliis *Almunecar*, oppidulum cum caſtro, in regno Granata in ora maris Mediterran. 14. leuc. à Malaca in Ortum Almeriam verſus, 4. a Selambina in Occaſum.

MENOBARDI, Armeniæ majoris populi Plin. *l.* 6. *c.* 9.

MENOCALENI, Alpium incolæ in Hiſtria, inter Tergeſtum & Polam Plin. *l.* 3. *c.* 20. *Mongejlal Lazio.*

MENOCHIUS Jacobus, Ticinenſis, jus docuit Patavii per annos 23. interea à Franciſco M. Hetruriæ Duce & Bononienſibus mille aureorum ſtipendiò oblatò fruſtra expetitus. Tandem à Mediolanenſi Senatu in Academiam Papienſem accerſitus, A. C. 1589. poſtquam aliquamdiu ibi docuiſſet, inter Senatores Mediolani Regios relatus, mox Præſes & demum Conſiliarius Regius renuntiatus. Obiit A. C. 1607. ætat. 75. *Magnum Juſtitiæ Oraculum.* Scripſit varia, de quibus vide Jac. Phil. Tomaſinum *Elog. Virorum doct.*

MENODOTUS, Medicus inſignis ætate Serapionis, cujus meminit Galenus *in Therapeut.* Fuit etiam *Menodotus* Samius hiſtoricus, teſte Athenæo, *l.* 15. *Menodotum* fortaſſe alium ſignat Laertius *in Ariſtippo.*

MENOECEUS, juvenis Thebanus, Creontis fil. qui, cùm Thebanis eò tempore, quò ab Argivis obſidebantur, redditum eſſet oraculum, urbem ſalvam fore, ſi ultimus ex Cadmi poſteris ſpontaneâ ſe morte cruorem ejus devoveret, intelligens, oraculum illud ad ſe pertinere, nihil cunctatus, ſuâ ſibi gladiò necem conſcivit. Stat. *Theb. l.* 7. & 10. Cicer. *l.* 1. *Tuſc. Qu.* Et quidem apud Stat. *Theb. l.* 7. *v.* 641.

———Sternuntque alterna furentes
Hippomedon Sybarin Pylium, Periphanta Menœceus:

Juvenis admodum, Creontis fil. de cujus pietate jam memorat [illegible] Apollodorus *l.* 3. [illegible Greek] Et Juvenal. *Sat.* 14. *v.* 238.

———Amor in te iſt.
Quantus erat Patria Deciorum in pectore, quantum
Dilexit Thebas, ſi Græcia vera, Menœceus.

Vide quoque Juſtinum Martyrem *Quæſt.* 145. Philoſtratum *Iconum l.* 1. Gregorium Theol. ejuſque Scholiaſtas *Orat.* 3. Hyginum *Fab.* 68. Lactantium *l.* 3. *c.* 11. & Theodoretum *Therapeut. l.* 7. qui, cùm adjicit, evolventi Hiſtoricos crebrò occurſuram mentionem hujus hominis, ſocordiam nobis oſtendit *Valerii Max.* qui jam nobile hoc *pro Patria litheum* Collectaneis ſuis præteriit, in tot utique Scriptoribus viſum. Atque hinc *Sacer* & *Deus* perhabitus eſt. Idem Statius *l.* 10. *v.* 683.

——— tum vulgus euntem
Auctorem pacis, Servatoremque Deumque
Conclamat gaudens:

& pro tali adoratus. Funus verò ejus roſis ſparſum ſertiſque. Infra 788.

——— veris honore ſoluto
Accumulant artus, patriaque in ſede reponunt
Corpus adoratum &c.

Vide de eo plura apud Caſp. Barthium *lib. Infelicium Heroum*, & *Animadverſion. ad Statium d. l.* At Fed. Morellius *Notis ad Liban. l.* 23. *Nonni Menœceum* inſcitè iſti confundit. Plane ibi enim is alius eſt. Nec omittendum, Heroa hunc avo ſuo, Creontis patri, cognominem fuiſſe; namque & hunc *Menœceum* dictum fuiſſe, ex Pauſania *l.* 9. diſcimus.

MENOECINA, vel MENECINA, urbs Oenotriæ in mediterr. *Steph.*

MENOECIS, urbs Phocenſium ultima, quæ ad Occaſum vergit.

MENOETES: unus ex ſociis Æneæ, gubernator navis, Centauri, Virgil. *Æn. l.* 5. *v.* 166.

MENOETES, altor Argiæ & cuſtos ſeu monitor, apud Statium *Theb. l.* 12. *v.* 204.

——— unumque Menœtem
(Olim hic virginei cuſtos monitorque pudoris)
Eligit, & quanquam rudis atque ignara locorum,
Præcipites greſſus.——— effert.

Cujuſmodi *Monitores*, veteribus Græcis Ἀιδὰς, dein Ἀκολύθους Latinis quoque *Comites* ac *Cuſtodes* dictos, puellis additos, docent vel Sceledrus *in Milite glorioſo* & Ovidius, Tibullus, Propertius, laudati eidem Barthio ubi ſuprà *ad d. l.* Vide quoque ſuprà in voce *Cantor*, alibique paſſim.

MENOETIUS, fil. Actoris ex Ægina, quam viriatam Jupiter illi conjugem dederat. Hic poſtea, relictâ Æginâ matre, in Opuntem Locrorum ſe contulit, ibique Patroclum ex Sthenele uxore ſuſcepit, qui ab eo *Menœtiades* dictus eſt. Ovid. *Ep.* 1. *v.* 16.

Sive Menœtiadem falſis cecidiſſe ſub armis.

MENOGENES Hiſtrio, M. Meſſalæ Cenſorio facie ſimillimus, Solinus *c.* 5.

MENOIDA, Palæſtinæ urb. *Lib. Notit.*

MENOIS, oppid. juxta civitatem Gazam, in tribu Simeonis. *Hieronym.*

MENOLOGIUM, Græce Μηνολόγιον, i. e. *Kalendarium*, dictus eſt in Eccleſia Græca liber, in quo notatæ feſtivitates cujuſque *Menſis*, ut & Sanctorum acta, quæ ad matutinum leguntur. Auxit id Baſilius Macedo Imperator & picturis undique, martyria variorum SS. exprimentibus, ornavit. Vide Macros Fratres *in Hierolexico.* De illo ſic Suicerus: *Menologia apud Græcos non alia ſunt, quam quæ Latinis Martyrologia vel Kalendaria. Nec aliud in illis habetur, niſi vel Sanctorum vita quolibet die per totum annum ſummatim expoſita, vel quorum vita non habetur, commemoratio, ſingulique ibi aut officii ornandi, aut recitandi ſeries continetur. Hoc Menologium pro opportunitate temporis varium quoque factum fuit. aliud quippe eſt, quod Latine tantum ex verſione Cardin. Sirleti Caniſius in antiqq. Lection. repræſentavit: aliud quod ſeparatim hinc inde manuſcriptum adhuc in Bibliothecis & Barberina potiſſimum, quod & antiquiſſimum eſt, aſſervatur: quæ nec per omnia ſibi invicem reſpondent. aliud quod in Menæis Græcorum inſertum eſt: aliud, quod poſt divinas Horas, Evangelium, Apoſtolum aliaque lectiones legitur. Menologium ex Menæis Græcorum contractum & in linguam Græcam vernaculam verſum, a Maximo Margunio, Cytherorum Epiſcopo, edidit Antonius Pinellus Venetus anno 1529. in quarto*, ex Leone Allatio *Diſſertat. de Libris Eccleſ. Græcorum.*

MENON, bis mille Theſſalorum Equitum dux, inſignem de Macedonibus victoriam retulit, in quo prælio & Leonatus cecidit, Olymp. 114. an. 2. Diod. Sic. *l.* 18.

MENON, Lariſſæus, Theſſalorum in expeditione Cyri contra Fratrem, Dux, ſolus ab Artaxerxe, cæteris cum Clearcho interfectis, incolumis dimiſſus, quòd putaretur commilitones Græcos prodere cogitaſſe. Vide Polyæn. *l.* 7. *c.* 18.

MENON, Sophiſta arrogantiſſimus, Socratis ætate. Plutarch. περὶ Πολυφιλίας.

MENONIANUM, vulgò *Menemano* crypta celebris Hetruriæ, in agro Viterbienſi, de qua vide ſupra *Crypta.*

MENOPHILUS, Vir Conſularis, memoratus Jul. Capitolino *in Maximinis*, *c.* 21. *Poſt hoc Aquileiam venit, quæ contra eum armatis circa muros diſpoſitis, portas clauſit: nec propugnatores deſunt, Menophilo & Criſpino Conſularibus Viris auctoribus.* Et in *Maximo ac Balbino c.* 12. *Siquidem Maximinus, ab oppidanis Aquileienſibus & paucis, qui illic erant militibus, ac Criſpino & Menophilo Conſularibus, qui à Senatu miſſi fuerant victus eſt.* Quo utroque in loco, *Menophilius* legi jubet *Salmaſ.* ex Palatina & veteri editione. Meminit quoque M. Aur. *Menophili*, vetus *Inſcr.* Polæ ſuperſtes.

IMP. CÆSARI L. SEPTIMIO
SEVERO PIO PERTINACI AUG.
PONT. MAX. TRIB. POT. VI.
IMP. XI. COS. II. P. P. M. AUREL.
MENOPHILUS ORNATUS IV
DICIO EJUS EQVO PUBLICO
SACERDOS TUSCULANUS
ÆDIL. POLÆ CUM MENO
PHILO PATRE LIB. AUGG. N.
N. EX PROCURAT. INDUL
GENTISSIMO
L. D. D. D.

Item *Menophili* Strategi, ſeu Præfecti urbis Thyatiræ, *Inſcr.* Græca ſepulchralis arcæ, quam Fabius Zoſimus, ibidem in loco Urbi vicino, *Sambathæo* dicto, ſibi conjugique Aureliæ Pontianæ, extruxit, Proconſule Aſiæ Minoris Catilió Severó, qui Conſul ſub Hadriano fuit A. C. 120. ut videre eſt, apud Jac. Sponium *Itiner. Græcia Part.* 3. *p.* 68. & 123.

MENOPHILUS, Eunuchus, cui Mithridates à Pompejo victus filiam ſervandam dedit in arce quadam, quam cùm Manlius Priſcus obſediſſet, defenſoreſque deditionem parantes Menophilus ſenſiſſet, veritus ne parentis opprobrio puella nobilis captiva ſupereſſet, interfectâ illâ, mox gladium in viſcera ſua compegit. Amm. Marcellin. *l.* 16. *c.* 7.

MENOPHIS, Rex Ægypti, ante Urb. Cond. 661. Vide *Amenophis.*

MENOSCA, oppidulum Hiſpaniæ Tarracon. in Vardulis, *Ortel.* ad oſtium fluv. Magradæ, in Guipuſcoa; in ora maris Cantabrici *Baudr.*

MENOSGADA, German. oppid. *Ptol. Eger* teſte *Appianô*, ſeu *Egra*, Bohemis *Heb*, in Bohemiæ confinio Urbs Armalauſiorum, *Baudr.* in Bohemia, ad amnem Egram, in ipſo limite Franconiæ. Cum arce munita, pluries tamen expugnatâ, ultimò bellò Germanicò 4. milliar. Germanic. à Locts in Occaſum, 9. ab Amberga in Boream, 13. à Pilſna in Circium.

MENOTYRANNUS, Græcè Μηνοτύραννος, cognominatus Attis, Cybeles delicium (quem eundem cum Sole eſſe credebant) hoc eſt, *Rex Menſium* & anni Moderator. *Inſcriptiones* haud pridem in Urbe effoſſæ:

M. D. M. I.
ET ATTIDI SANCTO
MENOTYRANNO
Q. CLODIVS FLAVIANUS
V. CL. PONT. MAIOR
XV. VIR. S. F. SEPTEM
VIR. EPULONUM.
TAUROBOLIO. CRIOBO
LIOQ. PERCEPTO.
MATRI DEUM MAGNÆ
IDÆÆ SVMMÆ. PA
RENTI. HERMÆ. ET ATTIDI
MENOTYRANNO. INVICTO
CLODIVS. HERMOGENIANUS
CÆSARIVS V. C. &c.

Hinc corrigenda vetus *Inſcr.* quæ inter Gruterianas vulgata eſt, M. D. M. IDÆÆ ET ATTIDI MINOTAURO NOBILISS. pro ATTIDI MENOTYRANNO, vel MINOTYRANNO. Et paulo poſt, TAUROBOLINUS M. D. M. ID. ET. ATTIDIS. MINOTURANI. pro MINOTYRANNI. Attidem vero pro Sole habitum, docet Macrobius *Saturn. l.* 1. *c.* 21. *Solem vero ſub nomine Attinis ornant fiſtula & virga.* (de Phrygibus loquitur) *Fiſtula ordinem ſpiritus inæqualis oſtendit: quia venti, in quibus nulla æqualitas eſt propriam ſumunt de Sole ſubſtantiam. Virga poteſtatem Solis aſſerit, qui cuncta moderatur.* Unde liquet, quare *Menotyrannus* invictus dicatur Attis. Vetus *Inſcr.* Græca.

Ἄττει δ' ὑψίστῳ καὶ συνέχοντι τὸ πᾶν,
Τῷ πάντα κοσμ. ... πάντα φύοντι
Attini celſiſſimo & omnia continenti,
Qui cuncta temporibus ſuis producit, &c.

Salmaſ. *Not. ad Æl. Lamprid. in Vita Heliogabali.* c. 7.

MENRADUS, inſignis Eremita, diu multumque in Eremo Helvetiorum verſatus, tandem a latronibus circumventus, & trucidatus eſt.

MENS, Romæ pro Dea culta olim. Cicero *de Legg. Olla, propter quæ datur homini aſcenſus in cœlum, Mentem, Virtutem, Pietatem, Fidem, earumque laudum delubra ſunto.* Ibidem, *Bene vero, quod Mens, Pietas, Virtus, Fides, conſecratur manu: quarum omnium Romæ dedicata templa ſunt.* Idem *l.* 2. *de N. D.* teſtatur, *Mentem* in Capitolio dedicatam eſſe, a M. Æmylio Scauro. Matrem ex Jove Muſarum Minervæque facit Arnobius *l.* 3. *adv. Gent.* Et hæc tenuia erant in illa Rep. Sapientiæ initia, intra quæ aliquot ſeculis ſubſtitit: donec Punico bellô ſecundô, cum Humanioribus literis, Philoſophia etiam ipſa, quæ a Græcis jamdiu antè expolita fuerat, apud Romanos emerſit. Quô ſpectant verſus Servii de Romanis, a Gellio laudati *l.* 17. *c.* 21.

Punicô bellô ſecundô Muſa pennatô gradu
Intulit ſe bellicoſam in Romuli gentem feram.

Vide Georg. Hornium *Hiſtor. Philoſoph. l.* 4. *c.* 3. *p.* 236. Sed & quorumcunque hominum egregiorum *Mentes* poſt vitam ſecundûm virtutem actam, ob ea cujuſque meritis, in ſiderum, qui antiquiſſimi Gentilium Dii fuêre, numerum, recipi, cecinerunt Poëtæ & perſuaſêre Philoſophi: Unde Clio apud Statium *Theb. l.* 10. *v.* 636.

——— *dans clara meanti*
Aſtra locum, quoque ipſa (Virtus) *ſolis adfixerat ignes.*

Et paulo pôſt, ſuum Juvenem ipſa his adhortatur, *v.* 664.

Linque humiles pugnas, non hæc tibi debita Virtus:
Aſtra vocant, Cœloque animam (ſlus concipe) mittes.

Et Martianus Capella, de Philoſophia Magiſtra virtutis,

Quæque Platonis Pythagoræque
Eſſe dediſti ſidera mentes &c.

Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium d. l.* & *Adverſar. l.* 24. *c.* 6. nec non ſuprà, in voce *Anima*, item *Intellectus*.

MENS, ὁ Νοῦς, Ariſtoteles Platoni dictus. Vide *Ariſtoteles*. Item fluv. Pamphyliæ, vide ſuprà *Ceſtrus*.

MENSA, vide MENSÆ. Has Sacras fecerunt Gentiles *Salinorum appoſitu & ſimulachris Deorum*, ut ait Arnobius *adv. Gentes l.* 2. τῶν videl. ἐπιτραπεζίων, ſeu ſigillorum epitrapeziorum, uti ad *Feſtum* obſervat Scaliger voce *Menſæ*; quæ velut *Genii* & *Tutelæ* earum habebantur, uti Herculem Vindicis Epitrapezium Stat. vocat *Sylv. l.* 4. Videquoque J. Lipſium *Saturnal. Sermon. l.* 1. *c.* 2. & ſuprà aliquid voce *Epulones*. Lindenbrogius talem antiquæ manus Deum apud Fr. Pithœum vidit, teſte G. Elmenhorſt. *ad Arnobium d. l.* Hinc *Menſæ Sacræ* ſæpius. Seneca *de Ira l.* 1. *c.* 2. *Alium inter ſacra Menſæ ira percuſſit.* Grande nefas. Origenes *contra Celſum l.* 2. Καὶ ... ὁ Πλάτων ... *ἀνέμνησε ... καὶ τράπεζαν ... φησὶ ... καὶ τράπεζαν.*

MENSA Aurea, cum ſacris panibus, in Sanctuario veteri, ad Septentrionem æquali ſpatiô poſita memoratur Exod. *c.* 25. *v.* 23. Facta erat ex cedro, ac auro obducta, latitudine unius, altitudine unius ac dimidii, longitudine duorum cubitorum. Inſtrata veſte hyacinthinâ, impoſitæque ei erant duodecim lances, accipiendis panibus, totidemque acerræ, quæ thure implebantur, & ſcopulæ, vaſis illis emundandis. Exod. *c.* 25. *v.* 29. & Numer. *c.* 4. *v.* 7. Collocabantur autem panes duplici ordine: utrinque ſeni, qui ſibi mutuò incumbebant, interpoſitis calamis, ut Judæi volunt, ne vitium contraherent: Appellabanturque *Panes faciarum* & *Menſa facierum*, Numer. *c.* 4. *v.* 7. quod Septuaginta, & ex illis S. Paulus ἄρτους προθέσεως reddunt, 2. Chron. *c.* 4. *v.* 19. & Hebr. *c.* 9. *v.* 2. Singulis porrò Sabbatis *Menſam* hanc adornari & denuo inſtrui oportebat: tumque panes illi Sacerdotibus cedebant, Levit. *c.* 24. *v.* 9. thus autem iis impoſitum adolebatur, Levit. *c.* 24. *v.* 7. 8. &c. Gerebat autem Menſa hæc *Aurea*, panes iſtos (Chriſtum figurantes) ſuſtinens, Verbi ac Sacramentorum vicem, uti pluribus docet Franc. Burmannus *Synopſi Theol. Chriſt. Part. I. l.* 4. *c.* 14. §. 11. & 12. In Templo Salomonico pro una, denas fuiſſe *Menſas* hujuſmodi *aureas*, legimus in 1. *Regum. c.* 7. *v.* 27. *&c.* Vide infrà in voce *Templum*.

MENSA Canonica, apud Gregorium Turonenſ. *de Vitis Patrum. c.* 9. *Ut nec ad convivium* Menſæ Canonicæ, *cum reliquis accederet Clericis:* & *Hiſtor. l.* 10. *c.* 31. de Baudino Epiſcopo Turonenſi. *Hic inſtituit Menſam Canonicorum:* dicitur, ad quam una convivabantur Eccleſiarum Clerici. *Menſa Eccleſiæ*, Gregorio M. *l.* 3. *Ep.* 37. Unde poſtea *Menſa* dictum, quidquid ex bonis alicujus eſt, bona ipſa, patrimonium, dominicum, denique quidquid *ad menſam inſtruendam*, i. e., ad veſcendum, ſeu ad vitæ commoda, neceſſarium eſt aut conducit, Gallis vulgò *Menſe*. Quô ſenſu *Menſa Epiſcopalis*, *Patriarchalis*, *Regalis* occurrunt paſſim, apud Auctores, laudatos Car. du Freſne *in Gloſſario*.

MENSA Cypriani, locus fuit Carthagine, ubi is martyrium conſummavit, in cujus memoriam *menſa* ibi poſtmodum erecta eſt: *non, quia ibi eſt unquam Cyprianus epulatus, ſed quia ibi eſt immolatus*, Auguſtin. *Serm.* 113. *de Diverſis*. Extant ejuſdem Auguſtini Sermones nonnulli, ad hanc *Menſam* habiti. Vide Car. du Freſne in *Gloſſar.* Certe in ſepulchris *Menſas* poſitas jam olim, quibus ad ea res divinæ fierent ſacrô parentali, obſervat *ad Feſtum* Scaliger. Hinc in *Inſcr.* Sepulchralibus non ſemel, occurrunt iſta, *Menſam contra votum poſuit.* F. 50. 6. 1049. 5. Et in *Marmore* reperto A. C. 1223. in Area SS. Martyrum Fauſtini & Jovitæ, Brixiæ in Italia, apud Avitanum Martinengum, in horum *Vita*: *Fauſtino & Jovitæ Martyribus Victor Maurus ... poſuit menſam civibus ſuis, &c.*

MENSA Domini, apud Apoſtolum 1. *Cor. c.* 10. *v.* 21. οὐ δύνασθε τραπέζης Κυρίου μετέχειν καὶ τραπέζης δαιμονίων, *Non poteſtis Domini Menſæ participes eſſe & menſæ Dæmoniorum.* Eſt ipſa Euchariſtia, quam exemplô Pauli Patres ita ſæpe nominant, Optatus *l.* 6. Auguſtin. *de Peccator. mer. &c. contra Pelagium l.* 1. *c.* 24. Leo I. *de jejunio ſeptimi menſis Serm.* 6. Græci quoque, ſed cum diverſis epithetis: Illis enim ea, Τράπεζα ἱερατική, *Menſa ſacerdotalis*, in *Liturg.* quæ Jacobi nomen præfert, Τράπεζα ἱερὰ, *Menſa ſacra*, apud Chryſoſtomum *Homil.* 2. *in ad* 1. *Corinth. c.* 10. *v.* 1. Μυστικὴ τράπεζα, *Myſtica Menſa*, apud eund. *Tom.* 5. *Savil. p.* 367. & Theodoretum *de Provid.* 5. *Serm.* 10. Τράπεζα φρικώδης, *Menſa terribilis*, apud eundem Chryſoſtomum alibi, Λογικὴ τράπεζα, *Rationalis Menſa*, apud Theodoretum iterum *Serm.* 6. Πνευματικὴ τράπεζα, *Spiritualis Menſa*, paſſim, &c. Nempe propriè *Menſa* erat, in qua S. Euchariſtia adminiſtrabatur, eaque lignea primis ſeculis Chriſtianiſmi. Unde Athanaſius dicebat de Arrianis, *in Epiſt. ad Solit. Subſellium, thronum, Menſam ligneam*, καὶ τὰ ἄλλα τῆς Ἐκκλησίας, *& fores Eccleſiæ, & cætera quæ poterant, foras elata combuſſerunt.* Et Optatus *contra Parmenianum l.* 6. *Quis fidelium,* inquit, *neſcit, in peragendis myſteriis ipſa ligna linteamine cooperiri? Inter ipſa Sacramenta velamen potuit tangi, non lignum.* Eadem vero figuratè Θυσιαστήριον quoque, ſeu *Altare* dicta eſt. Propriè enim dicta Altaria in Chriſtiana Eccleſia locum non habere, patet ex Minucio Felice, apud quem, ad quæſt. *Cur nullas aras habeant, nulla templa, nulla nota ſimulachra?* Reſpondet Octavius, *Putatis autem nos occultare, quod colimus, ſi delubra & aras non habemus.* Inſignita autem eſt hôc nomine *Menſa Domini*, quia in ea Sacrificii Chriſti fit commemoratio. Quod item ei imponerentur fidelium oblationes, tam pro Sacramentorum uſu, quam pauperum ſubventione, uti legimus apud eundem Optatum *loc. cit.* Vide Matthæum inprimis Sutlivium Anglum *de Miſſa Sacrif. l.* 3. *c.* 14. Ut verò undique ad *Menſam Dominicam* acceſſus pateret, in medio Templi poſita fuit antiquitus. Auguſtin. *de verbo Domini. ſec. Joann. Tom.* 10. *Menſa Chriſti eſt illa in medio conſtituta; Quid cauſa eſt, ô Audientes, ut menſam videatis, & ad epulas non accedatis?* Ut alia non addam, de quibus prolixe Theologi, Philologique ſacri, inter quos eminet Joh. Caſp. Suicerus, quem vide *Theſaur. Eccleſ.* in Τράπεζα. Hodie Græci, præter inſtitutum Domini, in celebratione S. Euchariſtiæ duas *Menſas* adhibent: unam vocant Πρόθεσιν, quaſi dicas, *Menſam propoſitionis*, in qua reponuntur panis & vinum ante conſecrationem, ipſis τὰ Δῶρα dicta: quibus in priore Menſa poſitis tribuunt venerationem. Dein transferuntur, quæ fuerunt ibi appoſita in alteram *Menſam*, ubi fit conſecratio, & poſt conſecrationem adoratio λατρείας; quam *Menſam* vocant & *Altare* & ἁγίαν Βῆμα, uti habet Caſaubonus *Exercit.* 16. *num.* 36. Vide quoque ſuprà in voce *Antimenſium*, ut & hic paſſim, ubi de *Menſa Aurea*, *Menſa Sacra*, *&c.* it voce *Paratrapezii*.

MENSA Facierum, vide ſuprà *Menſa Aurea*.

MENSA Frigida; ſeu *Menſæ Frigidæ*, vide ſuprà ubi de *Frigidis*.

MENSA Hoſpitalis, vide infrà *Peregrinus*, it. *Xenia*.

MENSA Nucina, vide *infrà*.

MENSA Numeraria, vide paulo poſt *Menſa pulvere reſperſa*.

MENSA Pomorum, vide ſuprà *Cœna*: & infrà *Menſa ſecunda*.

MENSA Marmorea, in qua antiqui mittebant calices, ut habetur in *Gloſſ.* veterib. Mſſ. Corbejenſibus, vide ſuprà *Abacus*.

MENSA Pulvere reſperſa, in quo numerorum notas olim Arithmetici delineabant, vide ſuprà *Abaciſta*, it. *Abacus*.

MENSA Rotunda, Veteribus in uſu fuit, ne quem ſibi prælatum in carmine quiſquam conquereretur, vide ubi de *Convivis*, item *Scolus*. Hinc & Tibiæ convivales puſillæ quidem erant, ſed pares & æquales: Ἀπὸ τοῦ ἴσου Homero dicta eſt, à *partiendo*, uti annotat Jul. Cæſ. Scaliger *Poëtices l.* 1. *c.* 20. De *Menſa rotunda*, apud Veteres Britones, vide infrà, ubi de *Tabula Rotunda*. Imò omnes *Menſæ* aliquando *rotundæ*, apud Romanos præcipuè, cùm Veteres quadratis eſſent uſi, quæ etiam poſtmodum in Caſtris diu manſêre. Varro *de L. L. l.* 4. Vide quoque ſuprà *Abacus*. Hinc *teretes* eas vocat Stat. *Theb. l.* 1. *v.* 517.

——— *pars oſtro tenues auroque ſonantes*
Emunire toros, altoſque inferre tapetas,
Pars teretes levare manu ac diſponere menſas.

Atque propterea everſu faciles erant, Petronius *Satyr. Sic me loquentem objurgavit Giton mitiſſimus puer & negavit rectè facere, quod ſeniori conviciarer, ſimulque oblitus officii, Menſam, quam humanitate poſuiſſem, contumelia tollerem.* Et idem Stat. *Theb. l.* 5. *v.* 263.

——— *vix primus ab ira*
Pallor, & impulſis ſurgunt ad prœlia menſis.

E quo priore loco colligimus inſuper, *ablatiles* fuiſſe veter. *Menſas*, quæ videl. convivio parato *poni*, dein iterum auferri conſueve-

verint. Id quod etiam indigitat. Auctor *Cyclica Thebaidos*, apud Athenæum *l.* 11. *c.* 3.

> *[illegible]*
> *[illegible]*
> *[illegible]*
> *[illegible]*

& Poſidonius *ibidem*. Et quidem *ponere* ac *auferre menſam*, ejus erat, qui hoſpitiò ſuo hoſpites exciperet, &c. Vide de Heroicis priſcorum *Menſa*, *Athenæum* hunc, *Plutarchum*, Plin. *l.* 13. *c.* 15. Alios; ex recentioribus, Janum Douzam Patrem *Explanation. Plautin. l.* 4. *c.* 12. Gul. Stuckium *Antiqq. Convival. l.* 2. *c.* 17. Petr. Ciacconium aut Fulvium Urſinum *de Triclinio*. Jul. Cæſar. Bulengerum *de Imperatore l.* 2. *c.* 38. Alios.

MENSA Sacra, Euchariſtia eſt, cui nomen hoc à loco, in quo a CHRISTO inſtituta, eſt inditum, *[illegible]* τράπεζα, in Jacobi *Liturgia*, ἱερὰ, *[illegible]*, *[illegible]* τράπεζα Chryſoſtomo: τῦ Σωτῆρος τράπεζα, Palladio in *Vita* Chryſoſtomi, ubi de modo jurandi, κατὰ τ̃ τῦ Σωτῆρος τραπέζης, &c. Vide ſuprà. Cujuſmodi *Menſa*, ubi S. Cœna adminiſtrata, in Æde S. Sophiæ Conſtantinopoli, *Cedreno* ita deſcribitur: *Tunc fecit & Sacram menſam, opus inimitabile: Ex auro enim & argento & lapide omnis generis & ligno & metallo & aliis ſpeciebus, quæcunque fert terra & mare & univerſus orbis, Cum ex omnibus collegiſſet, quæ quidem optima ſunt & pretioſiſſima, largiùs, quæ vero minoris pretii parcius, ſuſtiebat ſuſis arida in hac injecit: Atque ita eam in typum infuſam perfecit: [illegible]. Unde tam varia apparuit, ut intuentes in ſtuporem conjiceret.* Quem ciborum Χαλκοελέκτρον appellavit *Suidas*, Χαλκοελέκτρον, εἶδος ἠλέκτρου *[illegible]* χρυσῶ. *[illegible]* (i. e., *[illegible]*) *[illegible]*. *[illegible]* ἁγία τράπεζα τ̃ μεγάλης ἐκκλησίας, *Chalcoelectrum, electri genus auro pretioſius. Eſt autem electrum ex aliensis conflatum, vitro & gemmis mixtum, cujus compoſitionis eſt ſacra* Menſa *magnæ Eccleſiæ*. Vide in voce Ἠλεκτρον quoque. Nempe Juſtinianus, ut omnium, quæ à Chriſto largè acceperat, honorum gratum ſe exhiberet, *Menſam* hanc, quam illi obtulit, ita coagmentavit, ut nihil eſſet in rerum natura pretii aliquantivis, quod in ea non elucceſceret. Proinde circa eam hæc legebatur *Inſcr.* Τὰ σὰ ἐκ τ̃ σῶν σοι προσφέρομεν οἱ δοῦλοί σου, Χριστὲ, Ἰουστινιανὸς καὶ Θεοδώρα, ἃ *[illegible]* καὶ Λόγε τῦ Θεῦ, *Tua ex his tibi offerimus ſervi tui, Chriſte, Juſtinianus & Theodora, quæ benevolè accipe. Fili & Verbum Dei, &c.* Sam. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 6. *c.* 16. Vide quoque Car. du Freſne *in Deſcript. Ædis Sophianæ*.

MENSA Scenica, vide ſuprà *Comœdia*.

MENSA Sortibus deſtinata, in pleriſque Antiquorum templis, ubi oracula edebantur & οἱ κλῆροι, i. e. *ſortes* vigebant, in promtu erat, ut infra dicemus ubi de *Sortibus*, vide quoque voce *Tripus*.

MENSA Trapezitarum ſeu Argentaria, memoratur *l.* 19. *ff.* 1. *de Inſitor. Dominus, qui ſervum inſitorem apud* Menſam *pecuniis accipiendis habuit, poſt libertatem quoque datam, idem per Libertum negotium exercuit.* Notum enim, majorem ferè pecuniæ numeratæ partem habuiſſe Veteres in *menſa* vel depoſitam, pro occaſione uſuros & per partes erogaturos, vel ita traditam, ut alii fœnori collocaretur aut ipſi *Menſarii* fœneratam haberent, quâ ſuô arbitriô uterentur, ſpem lucri ſectantes. De qua illud accipiendum eſt apud Aur. Victorem: *Cujus Procuratores cum provincias calumniis agitarent, adeò ut unus ex iis diceretur locupletiſſimum quemque ita convenire, quæ habes ad Menſam? alter, unde habes? tertius pone quod habes?* Non enim cepit Andr. Schottus, duæ voces, inquiens, *ad Menſam*, non huc pertinent: relegandæ igitur. Profectò huc pertinent, ut quæ maximè, & relegandi potiùs illi codices, qui omittunt. Erat enim locupletiſſimi cujuſque habere pecuniam ad Menſam. *l.* 47. *ff. l. de Pactis: Ex ratione* Menſæ, *quam mecum habuiſti in hunc diem, ex contractibus plurimis, remanſerunt apud me apud Menſam meam* CCCLXXXVI. *& uſura quæ competierint.* Et *l.* 20. *de Inſitor. Habes penès Menſam Patroni mei denarios mille.* Saltem recordatus eſſet verbum Domini Καὶ διὰ τί οὐκ ἔδωκας τὸ ἀργύριόν μου ἐπὶ τ̃ τράπεζαν; *Quare non dediſti pecuniam meam ad menſam?* De *Menſa* eadem ſurrexit infeliciter homo doctiſſimus, in Apuleii *Apolog.* quâ narratur, Catonem ſcriptum reliquiſſe, *Cùm in Hiſpaniam proficiſceretur, tres ſervos ſolos ex urbe duxiſſe, quum jam ad villam publicam venerat, parum viſum, qui uteretur: juſſiſſe duos pueros in foro de Menſa emi. Eos quinque in Hiſpaniam duxiſſe.* De *Menſa*, inquit, quærimus, quid ſit, unde mancipia à mangonibus vendebantur? an catasta, in qua cretatis pedibus ſervi venibant? an in menſa ſubhaſtatio? an lapis, in quo præco ſtabat, & præconium faciebat? Schottus. Imò *Menſa* argentarii, ad quam homo locuples Cato haud dubiè grandem pecuniam depoſitam vel fœneratam habebat: de hujus ſcriptura mangonibus ſolvit: de hac reſcripſit argentum, quô ſervuli ſunt empti. Sic enim mavult *Gronovius*, quàm cum Scipione Gentili, pecuniâ mutuò ſumtâ apud Argentarios: quòd credibile non ſit, tam diligentem Patrem familiâs & in parte bene lauta vel nihil habuiſſe *ad Menſam*, vel ob tantillum ſumtum æs alienum feciſſe. Auſ. Popma. *ad Caton.* in Foro menſas publicas fuiſſe ait, à quibus non modò pecuniæ numeratio, ſed etiam rerum privatarum venditio fieret. Quæ autem res illæ? aut quæ venditio? Imò, *emere de Menſa*, non eſt comparare, quod Menſa vendit, ſed emere pecuniâ *de Menſa* perſcriptâ. Sane Argentarii præerant auctionibus: Sed hæc nihil ad hunc loquendi modum. Abutitur etiam in hanc rem verbis Apuleji *Met. l.* 8. *Erat quidam juvenis ſatis corpulentus, choraula doctiſſimus, collatitiâ ſtipe, de* Menſa *paratus.* Ubi titubavit etiam eruditus Elmenhorſtius, rectè, ſcribens, à Scickerado obſervatum. *Puerum de menſa dici.* παιδὸς *[illegible]*, ſeu τ̃ παίδων περὶ τὰ *[illegible]* *[illegible]*. Non enim puer vel *Juvenis de Menſa* vocatur ille, ſed juvenis ille dicitur *paratus de Menſa*. Imitatio Catonis eſt: ſubeſt tamen ſive catachreſis quædam, ſive tranſlatio. Nam propriè loquendo diverſa ſunt, nec de eodem dicuntur, *Collatitia ſtipe parari*, & *de Menſa parari*. Sed quoniam ad Menſam Veteres pecuniam, habere ſolebant, *Menſam* appellat Appulejus *pecuniam communem ſocietatis*, ſive fiſcum communem, quô, quid quiſque mendicando corraſiſſet, in medium dabant. Et verò *Menſa* ſeu communis pecunia, tota conſtabat ex collaticia ſtipe, ſeu quas illis homines religioſi alius ali, ſeu quas ipſi ærulcatores ab obviis extortas eodem contulerant. Ita quod de communi pecunia mendicæ illius ſocietatis emebatur & de collaticia ſtipe eſt, de illorum *quaſi Menſa* parabatur. Neque Menſa vendidit Juvenem, ut volebat Auſonius, ſed præbuit argentum, quo emtus eſt. Hujuſmodi autem Trapezitarum ſeu argentariæ *Menſæ* exercitatores, *Negotiatores* dicebantur: quos à Mercatoribus ſeparat Cicero *pro Plancio*. *Negotiatoribus carus, Mercatoribus blandus.* Propriè enim Negotiatio & *de Menſa* & *Menſa* ſeu *Menſarii* & de domo fœnerantium: nec aut res ipſa per ſe inhoneſta, aut hoc ei, quaſi nimis honeſtum, parum aptum vocabulum. Sed de his *infrà* plura hanc in rem ſuppeditabit Joh. Fred. Gronov. *Obſerv. l.* 4. *c.* 24. Intrà voce *Samaria*, in Edicto Juſtiniani περὶ ἀργυροπρατικῶν συναλλαγμάτων, Samaritas τῆς τραπέζης *[illegible]*. *Menſæ miniſtros* dici, quod Negotiantibus id hominum genus operam præſtaret, *videbimus*.

a MENSA ſeparari, in Eccleſia Romana excommunicationis pœnæque ſpecies quædam eſt, apud Clericos & Monachos, quâ qui afficiebatur *[illegible]* vocabitur, quòd Abbatis *benedictione* in menſa privaretur, vide *Regulam* Benedicti *c.* 31. Ebonem Remenſem Archiepiſc. &c. Seu & ſcribunt Saxo Gramm. *l.* 10. & Sueno *in LL. Caſtrenſibus c.* 5. ſtatuiſſe Kanutum Magnum Daniæ Regem, ut Curiales in capeſſendo menſæ diſcubitu, ordine, quô quiſque Militaris muneris advocationem ſortitus fuerat, uteretur, locôque antecelleret, qui prior obſequio foret. Unde, ſi quis delictum commiſiſſet, non alia ei imponebatur pœna, quam ut à conſueto loco ad inferiorem transferretur, atque adeò tot gradibus diſcubitu indignior fieret, quot vicibus ſodalem offendiſſet. Quòd ſi quartò ſe quis eodem reatûs genere maculâſſet, diſcretô à Milite locô, *menſa* alienus fiebat, cum commilitonum nemine catinô aut calice communicare auſus; neque enim ter veniam experto ulteriùs ignoſcendum putabat: Ita Grammaticus. Sueno verò, iſtiuſmodi hominem contumacem, extremum omnium locari, ſuo catinô poculôque contentum, cœteros verò, oſſa in eum pro arbitrio ſuo jactare conſueviſſe, ait. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & ſuprà paſſim, inprimis in vocibus, *Arma plena* & *Baccalarii*, item ubi de ritu *Mantilis ſcindendi*, & hîc infra in voce *Menſale*. Imperatoriæ certè Menſæ communicatio maximus honor habitus, uti docet Sueton. *Calig. c.* 39. *Compererat provincialem locupletem ducenta HS. numeraſſe vocatoribus, ut per fallaciam convivio interponeretur. Nec tulerat moleſtè tam magnò æſtimari honorem cœnæ ſuæ. Hunc poſterò die ſedenti in auctione miſit, qui neſcio quid frivoli ducentis millibus traderet, diceretque, cœnaturum apud Cæſarem vocatu ipſius.* Et locus Ammiani, è *l.* 13. Caſaubono *ibidem* citatus. Hinc ipſius Jovis epulis Domitiani vocationem ſe prælaturum, gannit Martial. *l.* 9. *Epigr.* 93. in cujus tamen convivio nullam jucunditatem fuiſſe, facile perſuaſerit nobis Juvenalis, magnum pallorem agnoſcens, in omnibus ejus amicis, quique tum ad epulas ejus vocabantur, *Sat.* 4. *v.* 27.

> ——— ——— *vocantur*
> *Ergo in conſilium proceres quos oderat ille,*
> *In quorum facie miſeræ magnæque ſedebat*
> *Pallor amicitiæ* ——— ———

Ita feſtinare coacti & attoniti ad epulas veniſſe dicuntur, ab eodem invitati *v.* 144.

> ——— *Proceres, quos Albanam Dux magnus in arcem*
> *Traxerat attonitos & feſtinare coactos.*

Sincera magis in *Menſa Davidis* voluptas, cui aſſidere beneficii peculiaris loco Mephiboſetho, & poſtmodum Barſillai, datum eſt oblatumque; Imo *Menſa* hinc imagine adumbrata Æternæ Vitæ gaudia, uti in Sacris legimus, &c. Vide quæ non parcâ manu adnotavit Joh. Savaro *ad Sidonium l.* 1. *Ep.* 11. & J. C. Bulengerus *Commentar. de Imperatore p.* 508. *&* 509. laudati Caſp. Barthio *Animadverſion. Part. I. p.* 361. ut & hîc paſſim, inprimis in vocibus, *Amicus*, *Hoſpes*, &c. nec non, ubi de *Accumbendi ritu*, *Epulis*, *Maculis menſarum*, *Menopaliis* voce *Palea*, it. *Parochus*, *Pellis*, *Spongia*, *Sternutatio*.

MENSÆ Præpoſitus, vide infrà *Præpoſitus*.

De MENSÆ Scriptura ſolvere, cui opponebatur *de Arca ſolvere* quid fuerit, vide ſuprà, *Menſa Trapezitarum*.

MENSÆ, ex ulvis olim paluſtribus, ut & lecticæ, adeoque etiam lecti ipſi, fiebant: juxta Val. Flacc. *l.* 1. *Argon. v.* 137.

> ——— *Viridique thoros de fronde, dapeſque.*

Poſtea ex acere conficiebantur, Plin. *l.* 13. *c.* 15. Hinc Martialis *l.* 14. *epigr.* 90.

> *Non ſum criſpa, nec ſilva Mauræ,*
> *Sed norunt lautas & mea ligna dapes.*

Lapſis deinde moribus & invaleſcente apud Romanos luxuriâ, poſt victam inprimis à Cn. Manlio Aſiam, lecti, abaci, monopodia, menſæ, triclinia primùm ærata, deinde & argentea, mox etiam laminis aureis induci cœperunt. Sed & citreæ menſæ in pretio non minori, ac argenteæ, vide Plin. *l.* 13. *c.* 15. Tertullian. *de Pallio c.* 5. &c. Citreis eburneæ æquiparatæ: vel etiam earum fulcra eburnea erant, laminis putaminum teſtudinceorum minutim ſectis cooperta, Plin. *l.* 9. *c.* 11. Sed & puro

ligno ſecta teſtudo inſerebatur, maximè longè adrecta, ut ex utroque velut unum corpus adſalbere ſieret, &c. Fuêre autem menſæ quadratæ primum, Plin. *l.* 22. *c.* 11. poſtea rotundæ factæ ſunt, Athen. *l.* 11. *c.* 13. apud Græcos Romanoſque, niſi quòd Romanæ referebant figuram ſigmatis Græci C. ad cujus cornua honoratiores convivæ collocabantur. Vide Sidon. Apolinarem *l.* 1. *ep.* 11. Sternebantur Sigmata hæc initio pellibus ſtratis, dein & byſſinis peristromatis: atque cum epularum mutabantur, Vide Thom. Dempſter. *Antiqq. Rom. l.* 5. *paralip. ad c.* 26.

MENSÆ. Secundæ dicebantur, cùm apponerentur Bellaria, Græc. [illegible], quô vocabulô, omne genus *ſecundæ Menſæ* ſignificabatur, puta: Nuces, pira, poma, ficus, olex, uvæ & alia, de quibus multa habet Macrob. *Saturnal. l.* 3. *c.* 18. 19. & 20. ac Varro apud A. Gellium *l.* 13. *c.* 11. Hinc Martial. *l.* 1. *Epigr.* 8. [illegible]

Menſæ munera ſi voles ſecundæ,
Marcentes tibi porrigentur uvæ.
Et nomen pyra quæ ferunt Syrorum.

Et Horat. *l.* 2. *Sat.* 2.

——— *Tunc penſilis uva* ſecundas
Ornabat Menſas, *& nux cum duplice ficu.*

Interim, quia Veteribus ex pomis conſtabant, quô nomine omnia τὰ τῆς ὀπώρας comprehendebant, hinc *Secunda Menſa* dicta eſt *Menſa pomorum.* Unde Horatio *Sat.* 3. *l.* 1. *Ab ovo uſque ad mala:* idem eſt, ac ab initio cœnæ, ad finem: & Servius *in illum verſum Virgilii, Æn. l.* 1. *v.* 220.

Poſtquam prima quies epulis, menſæque remotæ:

Romanorum, inquit, *exſequitur morem, quorum duæ erant* Menſæ, *una* epularum, *altera* pomorum. Æl. Lamprid. *de Alex. Severo c.* 37. *Poma*, inquit, *vehementer indulſit, ita ut* Secunda Menſa *illi ſæpius poneretur, unde etiam joco exiit, Non Secundam* Menſam *Alexandrum habere, ſed ſecundam.* Vide Anton. Theſium ac Jac. Oiſelium *Not. in Gellii locum citatum.* In his *Menſis* Veteres poculis indulgebant, & ut ait Horatius *l.* 2. *Sat.* 2.

——— *Ludus erat, culpâ potare Magiſtrâ.*

Unde A. Gellius *l.* 19. *c.* 9. *Ubi cantus finis & poculis mox ſermonibuſque tempus fuit*, i. e. ubi prima *Menſa* ſublata: & Plin. *l.* 12. *c.* 1. *Arbores poſtea blandioribus fruge ſuccis hominem mitigavere. Ex iis recreant membra olei liquor, viriſque potus vini, tot denique ſapores annui ſponte provenientes: Et* Menſæ *(depugnetur licèt earum cauſâ cum feris, & paſti naufragorum corporibus piſces expetantur) etiamnum tamen* ſecundæ, &c. Vide quoque ſuprà *Cornarus, Epidipnides* &c. infrà *Potandi.* Ante miſſum autem hujus menſæ coronas & unguenta inferri ſolita, dicemus ubi de *Ungendi ritu.* Addam aliquid de *Menſa*, à Puerperis, totâ primâ hebdomade, olim Junoni propoſita, ſuper quam votivus infans Diis oblatus & commendatus, votis, quæ ſuſcepta fuerant, vel ſolutis vel adauctis. Cujus ritûs meminit Tertullian. *l. de Anima, Dum in partu Lucina & Diana ejulatur, dum per totam hebdomadem Junoni* Menſa *proponitur.* Erat autem ferè ara, in qua libatum; addebaturque Deæ lectus. Vide Thom. Bartholinum *de Puerperio Veter.*

MENSALE, apud Recentiores, mappa, linteum ſtragulum, quô *menſa* inſternitur. Unde *Menſale ſcindere ſeu dividere*, ignominiæ ſpecies, quâ ii afficiebantur, qui menſâ Principis vel Regis videbantur indigni. Sic Wilhelmo Comiti *de Oſtrevant*, ſedenti ad menſam Francorum Regis, Heraldus quidam ſcidit & diviſit *menſale*, quâ ante ipſum erat, quòd proavunculum ſuum Wilhelmum Hollandiæ Comitem à Friſonibus cæſum non vindicâſſet, A. C. 1295. apud Joannem de Leydis *l.* 21. *c.* 50. Et eôdem annô Wilhelmo Comiti Hollandiæ, ejuſdem Regis Menſæ adſidenti, Fecialis laceravit mantile antepoſitum, quod inſignia ejus apud Friſios Orientales eſſent amiſſa, uti refert Guil. Heda. Unde traditur in *Tract. MS. Gallic. de officio Heraldorum*, incumbere his, ut ſi quem proditionis ſuſpectum in menſâ Regis adeſſe moneantur, *Menſale* ante hos lacerent, & panem eorum invertant, ne cum Militibus Nobilibuſque laudatæ fidei menſâ communicari videantur, &c. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* Cui ſimile quid legimus de pagi *Marche-Ville*, in Lotharingiâ, prope Nancejum, ad montium radices, incolis: quibus, quòd perfidiâ aliquando in Ducem ſuum (quem *Fridericum* II. Hiſtoriæ appellant) notati eſſent, eam ob cauſam, quotieſcunque cum reliquis Principis ſui domeſticis epulari contingit, panem inverſum apponi conſueviſſe, refert Merula *Coſmogr. Part.* 2. *l.* 3. *p.* 478. Sed & *Menſale*, in *Provinciali* Eccleſiæ Cantuarienſis *l.* 3. *tit.* 1. *p.* 127. veſtis ſpecies eſt, alias *Supertunica* dicta, quòd referret *Menſalis* ſpeciem: vel quòd in ejuſmodi veſtibus ſedere ad *menſam* ſolerent, atque ita pretioſioribus veſtibus, quibus hæ ſuperinducebantur, parcere, uti habet Lindwodus *ad h. l.*

Ad MENSAM orandi ritus, apud Judæos occurrit in *Juchaſin:* ubi inter tria præclara Moſis inventa, vel, ut ipſi appellant, [illegible], recenſetur *Benedictio cibi*, è Deuteron. *c.* 8. *v.* 10. quo ex loco Rabbini multa commenti ſunt de ritibus in cibo ſumendo ſervandis: inter quos præcipuus hic eſt, de gratiis Deo agendis. & ſunt in eorum *Ritualibus* formulæ, in eum uſum. Philo quoque de eo more narrat multa, *de Vita Contempl.* Nec Paganis prorſus ignotum id inſtitutum fuit. In Platonis certè *Sympoſio*, ſtatim ut Socrates accubuit, convivæ libationes faciunt & ᾄδουσι τὸν θεὸν, *hymnum Deo canunt.* Narratque Athenæus *l.* 4. Naucratitis morem fuiſſe, quoties conveniebant, ad feſti cujuſdam ſolennis epulas, poſtquam in triclinio diſcubuiſſent, [illegible], *in genua ſe composuere, Sacerdote patrias preces recitante.* Quò etiam ſpectat mos vetus libationum ad Menſam. Idem Romanis in uſu fuiſſe, docet Briſſonius *de Formul. l.* 1. *p.* 40. in eam rem laudans *Lucium*, iſtudque Ovidii *Amorum l.* 1. *Eleg.* 4.

Tange prior Menſam, tangunt quâ more precantes.

Inprimis memorabile præceptum eſt, apud Stobæum *c.* 41. Diogenis Pythagorei, [illegible], ἀλλ' ἐν τῷ μεταξὺ [illegible] τὰν ψυχάν, *Bene fit etiam, ut Deus initiò & cœnæ & prandii invocetur: non quia tali cibo Numinis ſit opus, ſed ut quoque* Dei *recordans animô ſit compoſitô.* Quod paganus homo cum ſcribat, monſtro ſimile eſt, reperiri inter Chriſtianos, qui ſecus facerent. Nam de ſuâ ætate Chryſoſtomus teſtatur, fuiſſe nonnullos, qui neque initiô, neque in fine cœnæ, Deum laudarent, *Homil. in Matthæum* 56. qui utinam nulli eſſent hodie! Quod verò idem habet de Precibus [illegible], h. e. *quæ in menſa peragebantur*, eâdem *Homil.* non fuerunt Orientalium communes, ut videtur exiſtimâſſe Vir doctus, ſed propriæ quorundam Monachorum montes incolentium, &c. Caſaubon. *Exercit.* 16. *num.* 63. Vide quoque ſuprà *Archi Capellanus.* Sed & Pſalmos *ad Menſam* a veterib. Chriſtianis decantatos infra videbimus voce *Pſalmus.*

Per MENSAM Manumiſſio, vide in hac voce.

MENSARII, Quinqueviri, Triumviri, vide infrà.

MENSATA, Hiſpanice *Menſada*, unius *menſis* ſervitium, quô Milites in Aragonia Regi obnoxii erant, quos inde *Ricos hombres de la Meſada* appellabant, ut *Hieron. Blanca* obſervat. Vide infrà in voce *Rici.*

MENSIS, ex *metior*, quaſi numerus dierum *menſus:* vel ex Græco μὴν, ἀπὸ τῆς Μήνης, i. e. *Luna*, dictus, inter Numina Gentium, vide ſuprà *Menes*: propriè ſpatium illud eſt, quô Luna Signiferum percurrit, & eôdem, unde inſtituit curſum, revertitur: Cui apud Gaderam in Hiſpania aram factam fuiſſe, meminit Ælian. *Hiſt. var.* Originem vocis nonnulli quoque ex Hebr. מנה, vel מנין i. e. *numeravit*, vel ירח i. e. *Luna*, arceſſunt. Namque & Hebræi, ut inferius videbitur, poſt exitum ex Ægypto, ad Lunæ curſum *Menſem* metiri ſoliti ſunt. Hunc cum Anno antiquitus eundem fuiſſe, qui proin *Annus Lunaris* dictus, conſtat: Unde Jovianus Pontanus *Urania l.* 1. *de Luna*,

——— ——— *Orbibus orbes*
Mutat, agens circum, & parvum convertitur annum.

Dein bimeſtris ſpatiô Annus terminatus eſt, qualem primum inſtituêre Ægyptii, qui poſtea in tres *Menſes*, aliquando in quatuor Annum ſuum ſecare inceperunt, Plut. *in Numa.* Cares & Acarnanes ſex *Menſium* ſpatiô eum clauſêre, *Cenſorinus de die Natali. c.* 19. *&c.* Atque hi quidem pro ſummô Numine Lunam habentes, ad ejuſdem curſus, Annos ſuos circumſcripſêre, reliquis gentibus cœleſtium ſiderum Ducem Solem agnoſcentibus: ſed nec his par ſemper in Anno *Menſium* numerus. Romulus decem in Anno *Menſes* poſuit, ob rationes Ovidio *Faſtorum l.* 1. & 3. memoratas: quibus poſtea Numa duos reliquos addidit, eôdem docente *Faſtorum l.* 1. *v.* 43.

At Numa nec Janum, nec avitas præterit umbras,
Menſibus antiquis addidit ille duos.

Quod tamen alii tribuunt Tarquinio Priſco, vide Georg. Merulam *in Orat. pro Q. Ligario.* Cumque Principem *Menſium* feciſſet Romulus Martium, in Martis, è quo genitum ſe credi volebat, honorem: Numa Pompilius, ad naturæ ordinem reſpiciens, cùm poſt Brumam Sol, progrediendi fine factô, convertatur & ad nos ſe reflectens, quaſi de novo curſum ſuum ordiatur, Januarium Anni principium eſſe voluit. Quemadmodum autem Annus Jovi, ſic *Menſes* Junoni conſecrabantur, teſte Plut. *in Problem. Rom. c.* 77. in ſpecie Januarius, ut ſuprà videre eſt, voce *Conſentes:* erantque ex ordinatione Romuli diſtributi in partes tres, Kalendas, Nonas & Idus. Kalendæ primi erant cujuſque *Menſis* dies: reliqui ad Idus *Nonæ* vocabantur, quarum in quibuſdam *Menſibus* quatuor, in quibuſdam ſex erant, juxta verſum:

Majus ſex Nonas October, Julius & Mars,
Quatuor at reliqui.

Idus verò in quovis *Menſe* octo, dicebantur dies Nonas ſequentes: à quibus qui ſupererant dies, ad Kalendas *Menſis* proximè inſequentis referebantur. Elegans de XII. Romanorum *Menſibus* carmen Incerti Auctoris *in Anthologia l.* 1. *c.* 91. ita habet:

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Menſis Conſulum primus (Jan.) *ſecundus* (Febr.) *ſulcum ſecat:*
Tertius (Martius) *Auſonium genus ad pugnam excitat.*
Quartus (Aprilis) *annuntiat roſeam veris horam.*
Sum roſarum genitor (Maj.) *& ego lilia candida porto.* (Jun.)
Hic ligat manipulos. (Jul.) *& mea ala Nilum excitant.* (Aug.)
Hic generoſo amicus eſt Baccho, (Sept.)
Paro vinum ego dulce gaudium hominibus. (Octob.)
Conterimus fero gratioſum ad noctem hominum cuiuſque. (Nov.)
Cytharâ cantare novi, & dormientes excitare. (December.)

Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 4. *& ſeqq. cum Paralipomenis* Thom. Dempſteri, & *Menſium* quemque *ſuô locô.* Apud Athenienſes, initium Anni olim faciebat Hecatombæon, Julio no-

noſtro reſpondens: Poſtea, ſub Alexandro M. juſſi Annum ordiri die 7. Octobr. Mæmacterionem primum habuêre Menſem. Tandem decretô Auguſti Cæſaris, Annô Iuliano ſe conformaturi, Elaphebolionem Martio noſtro congruentem primô locô poſuêre. Et quidem apud illos Menſis, in tria δεκήμερα, ſeu tres δεκάδας dierum diviſus eſt: quarum prima ἱσαμένου μηνός, h. e. ineuntis ac inſtantis Menſis; altera μεσοῦντος vel ἐπὶ δέκα, i. e. medii ſeu ſupra decem, poſtrema φθίνοντος μηνός, h. e. præcipitis vel deſinentis, dicebatur. Et quoniam Luna menſem incipiebat & finiebat, hinc primus dies Menſis vocabatur Νουμηνία, i. e. Novilunium; trigeſimus verò ſeu ultimus, ἕνη καὶ νέα, i. e. vetus & nova. Quod ſi menſis dierum 30. non eſſet, nihil tamen vetabat, quò minùs ultimum appellarent etiam, ἕνη: Secundus dein dies poſt νουμηνίαν, vocabatur δευτέρα ἱσαμένου, & ſic deinceps uſque ad decimum diem, poſt quem dicebant, πρώτη ἐπὶ δέκα, ſeu πρώτη μεσοῦντος, δευτέρα ἐπὶ δέκα, ſicque conſequenter, uſque ad viceſimum, qui dicebatur, εἰκάς. Poſt hunc, ordinem invertebant, & juxta rationem Lunæ jam deficientis, etiam numerum diminuebant, vocantes diem vigeſimum primum, δεκάτην φθίνοντος μηνός, decimum præcipitis Menſis, 22. ἐνάτην, nonum, & ſic uſque ad diem 29. qui appellabatur τριακάς ſeu ἕνη καὶ νέα. Vide Rulandum de Lingua Attic. l. 2. Plura vero de menſibus Græcorum, apud Petavium in Epiph. p. 138. 139. Caſaubon. in Athenaeum p. 931. Petitum Chron. Eclog. Franc. Roſſæum Archæologia Attica l. 2. c. 10. &c. Hebræi primùm Menſes ſuos Solis definivêre curſu, qui proin Menſes Solares dicti ſunt, quorum quilibet tricenis conſtabat diebus. Unde prævaluiſſe dicuntur aquæ à 17. die Menſis ſecundi. Gen. c. 7. v. 11. uſque ad 17. diem ſeptimi Menſis, Geneſ. c. 8. v. 4. i. e. per 150. dies, qui efficiunt quinque Menſes plenos. Poſt exitum dein ex Ægypto, Lunæ curſu Menſes metiri incepêre: qui proin Lunares dicti, modò triginta conſtabant diebus, & pleni dicebantur, modò viginti ſolùm novem implebant, & appellabantur cavi: Et quia Lunam Sol 11. diebus curſu ſuô excedit, quovis annô ſecundo aut tertio Menſis decimus tertius inſerebatur, quod cùm fiebat, duodecimus Anni Menſis dictus eſt Adar, decimus tertius verò ac ultimus Veadar. Porrò ante captivitatem Babyloniſcam, non aliis nominibus, quàm numeralibus Menſes, diſtinxêre, ut dicerent, Primus, ſecundus, tertius, &c. poſteà verò illos appellavêre, Niſan, partim Aprili, partim Martio noſtro reſpondentem, Ijar, Sivan, Thamuz, Ab, Elul, Tiſri ſeu Ethanim, Marcheſuan ſeu Bul, Chiſleu, Tebeth, Chebeth, Adar & Veadar. E quibus Tiſri initium Anni erat, ante egreſſum ex Ægypto, quod etiam ſequentibus temporibus obtinuit, in negotiis civilibus, Annis Sabbathicis, Annis Jubilæis &c. Poſt exodum verò, Niſan primus Menſis conſtitutus eſt, quod in Feſtis majoribus perpetuò obſervatum. Vide Munſterum Kal. Hebr. Thom. Godwyn. de Ritibus Hebr. &c. Apud Italos & Gallos, Menſes integros in duas diſtinctos ac diviſos ſectiones eſſe, ex Scriptoribus & Diplomatis medii ævi, i. e. poſt annum 1000. colligitur: quarum primæ, quam vocabant Menſem intrantem, initium ſumebant à primo menſis die; alterius, quam Menſem exeuntem, ſtantem, adſtantem, inſtantem, reſtantem appellabant, à decimo ſextô, diverſô tamen utrobique numerandi computandique modô. Nam prior Menſis pars ordine conſuetô numerabatur, ſumtô à primô ejuſdem die principiô, uſque ad decimum quintum; quemadmodum Græci in primâ & ſecunda dierum decade facere conſuevêre: altera autem, ſumtô ab ultimo Menſis die initiô, ordine retrogradô, non à Kalendis & à primo ſuccedentis menſis, ut apud Latinos; ita ut decimus ſextus fuerit ultimus ſecundæ partis, ſicut apud Græcos, tertiæ decadis primus dies dicebatur, decimus deficientis Menſis. Rollandinus, qui vixit A. C. 1265. in Tr. Notularum ſeu de Arte Notaria, apud Car. du Freſne. in Gloſſar. Apud Germanos, hodieque nonnullis in locis, tripartitæ Græcorum diviſionis veſtigia ſupereſſe, notum. Plura de Menſibus, eorumque in metiendis umbris ad horas deprehendendas habitâ ratione, ut & aliis huc pertinentibus, vide apud Salmaſ. ad Solin. paſſim. p. inprimis 19. 441. 552. 638. &c. ac ſuprà, ubi de compoſitis ex Græco Μὴν. In Eccleſia Romana Menſes Paſchales quinam dicti fuerint, vide Bernonem Abb. de Miſſa c. 6. Quotô verò menſe poſt obitum Patris natus infans legitimus habeatur, videbimus infrà ubi de Poſthumis.

MENSORES, dicebantur olim Romæ, qui advectam navibus annonam in horrea publica intulerunt, quæ quamplurima in Urbe fuiſſe, ex Onuphrio ac Victore, notum. Meminit eorum Lapis antiquus apud Smetium, Inſcript. p. 70. Menſores. portuenſes. quibus. cum. Caudicariis. diuturnum. certamen. fuit. Vide Thom. Dempſter. Paralipomenis in Joh. Roſini Antiqq. Rom. l. 7. c. 38. Sed & iidem Menſores dicebantur, qui Imperatori & comitibus ejus ac militibus hoſpitia præparabant, ac metabantur, & ſingulis quibuſque domos deputabant manuque propriâ adnotabant, poſtibus item hoſpitaturi nomen adſcribebant, quos adſignandorum hoſpitiorum Magiſtros, vulgò Metatores vocabant, (quam vocem infra vide) Galli hodie Hoſpitiorum Mareſcallos & Foderarios. Salmaſ. Not. ad Lamprid. in Alexandro Severo c. 41. Alia notio vocis, ubi de Quinqueviris Menſariis accipitur, de quibus vide ſuô locô. Alia iterum, voce Radius.

MENSURA antiquiſſima, res diverſas comparans æquanſque, Indigentia fuit: in cujus dein locum ex inſtituto ſucceſſêre, Menſurarum varia genera, non tantùm apud diverſas Gentes, ſed etiam in eadem ſæpe, à ſe invicem non parum diſcrepantia. Unde Henricus VII Angliæ Rex ſapientiſſimus, quantamcunque operam dederit, ut una & eadem in ſuo regno ubique menſura obtineret, miſſis hic fini ad oppida celebriora ratæ capacitatis æreis vaſculis, quæ velut exemplaria Menſurarum eſſent, impedire tamen neutiquam potuit, quò minus locis non ita multum diſtantibus permagna hodieque reperiatur Menſurarum diverſitas. Sunt autem illæ vel Menſura capacitatis uti in Scholis loquuntur, quæ tum in liquidis tum in aridis, conſideratæ, putamen ovi pro fundamento habent, ad juſtam proportionem obſervandam: vel Applicationis, quæ aliis Intervallorum Menſuræ vocantur, quarum fundamentum ſunt grana aliquot frumenti juxta ſe invicem collocata, vel etiam partes humani corporis, ut inferiùs videbitur, ubi de celebriorum gentium Menſuris pauca ſubjiciemus. Menſuras verò primus excogitâſſe Kainus, ut & pondera, dicitur, utpote lucro inhians & avidus habendi primus in Græciam intuliſſe fertur Pythagoras, &c. Romæ Menſuræ publicæ & Pondera in Capitolio, ſervabantur; ſicut teſtatur antiquæ menſuræ Inſcr. à doctis vulgata in hæc verba: IMP. CÆSARE. VESPAS. VI. COS. T. CÆS. AUG. F. III. I. MENSURÆ. EXACTÆ. IN. CAPITOLIO. Ad quas proin, tanquam ad Lydium lapidem, privatorum menſuræ exigebantur: quod cùm difficile eſſet, multique ex libidine pondera & menſuras ſibi componerent, inſtituit Valentinianus, per regiones Urbis univerſas, pondera, ut in l. 27. ſcribit Amm. Marcellin. Poſtea moris fuit, ut acceptas ab Imperatore menſuras & pondera ſervarent vel Papa vel Senatus: quæ de re extat, Juſtiniani pragmatica ſanctio, cujus c. 18. jubetur dari vel ſuſcipi ſpecies vel pecunias, in illis menſuris, vel ponderibus, quæ beatiſſimo Papæ vel ampliſſimo Senatui noſtra poteſt in præſenti contradidit. Atque hæ ſunt, quæ dicebantur Capitolina vel urbana menſura aut Italica: aliis majores, quarum vulgò uſus fuit etiam in certis rebus etiam Romæ, nedum in provinciis. Symmachus l. 10. ep. 36. Mille ſexcentas auri libras decennalibus Imperii tui faſtis devotus ordo promiſit, urbanis ponderibus conferendas: id eſt, trutina largioris examine. At Hieronymus Italicis menſuris opponit caſtrenſes; quæ, ut ex illius verbis patet, urbanis erant dimidiâ majores, Hinc, ait duos χόας Atticos facit: quos nos appellare poſſumus duos ſextarios Italicos: ita ut hæc menſura ſit Judaici ſextarii, noſtrique caſtrenſis: cujus ſexta pars facit tertiam partem ſextarii Italici. Apud Ariſtidem Sacrarum 2. Ἡμίνα Βασιλικὴ, videtur eſſe Capitolina ſive Urbana Gemina. Ait enim ſe, cum propter valetudinem vinô diu abſtinuiſſet, monitum à Deo ſuo, ut heminam ſive Imperatoriam vini biberet. Erat autem hemina Romana ſextarii dimidium, qui conſuetus modus erat modicorum potorum. Idem ibidem oſtendit, antea cùm valeret, ſolitum ſe bibere alterum tantum, ſive ſextarium Romanum; quam ipſe menſuram cum cotyla confert, cujus erat tum in Aſia uſus, ubi illa ſcribebat. De qua cotyla aut non multùm diſpari, Chryſoſtomi verba accepit Caſaubon. in ad Epheſ. c. 5. Οἴνου κοτύλη καὶ ἄρτος εἷς ἀρκεῖ γαστέρα ἀνθρώπου ἐμπλῆσαι. Cotyla vini & unus panis ſufficit hominis ventri replendo, &c. Vide Caſaubon. ad Capitolin. in Maximinis, c. 4. & de Menſuræ ratione apud Antiquos, fuſe diſſerentem Salmaſ. ad Solin. p. 688. nec non qui de Ponderibus ac Menſuris accuratè ſcripſêre, Georg. Agricolam libris 5. quorum primus eſt de menſuris Romanis, alter de Græcis. Andr. Alciatum, Joh. Baptiſtam Villalpandum Comm. in Ezechel. 3. ubi de Hebræorum ponderibus, numiſmatis ac Menſuris agit, Portium, Budæum, Fuchſium, Glareanum, Gouldmannum Dictionarii ſui Appendice, in qua Pondera, Menſuras & monetas Veterum ad ea reducit, quæ Angliis ſunt in uſu. Thom Godwyn. de Ritibus Hebr. l. 6. c. 3. &c. nec non infrà in voce Quadrantal. De more verò in Menſuris numerandis Veterum, aliquid ubi de voce Kyrieles: & de pœna falsò menſurantium infra ubi de Præcipitio.

ROMANÆ LIQUIDORUM MENSURÆ

Acetabulum, ab aceto, ut Græcorum ὀξύβαφον, quòd in ejuſmodi vaſculo acetum ad intinctus poneretur: habet ſeſquicyathum; uncias autem menſurales duas & dimidiam. Angl. an ounce three quarters, two charats: twelve grains and an half Engliſch.

Amphora, à Græc. ἀμφορεὺς, aliàs Quadrantal, à forma cubica. Cubus enim eſt è pede Romano & Jovi ſacratus, qui ſervabatur in Capitolio; ut Menſurarum typus: Urnas habet duas, Libras verò 80. Capitur pro Metreta, ſed plerunque tunc diſtinctionis causâ adjicitur, Attica: Notatur ſic ℈

Congius ſextarios 6. habet, libras menſurales 10. Ejus nota eſt ℥.

Culeus, Amphoras 20. complectitur. Libras menſurales 1600. Maxima menſura liquoris capax.

Cyathus, in Sacrificiis Simpulus, ligulas ſive cochlearia continet 40. ſeſcunciam ſadrachmam & ſcrupulum menſurales. Ejus nota C. V.

Hemina, à Græc. ἡμίνα, quartarios 2. continet, uncias menſurales 10. Notatur ſic ʒ S.

Libra, quam Galenus μετρικὴν, i. e. Menſuralem vocat, continet uncias 12. eratque vas in oleo metiendo Romanis uſitatum, corneâ conſtans pellucidâ materiâ, & extrinſecus lineis ambientibus in 12. æquales partes diviſa. Quibus Menſuris, & earum partibus (quamvis ultra ſemunciam vix proceſſum) Agricola omnium menſurarum capacitatem æſtimat.

Quartarius, quia ſextarii pars quarta habet Acetabula duo, Uncias verò menſurales 5. Ejus nota eſt Q.

Sextarius, quia ſexta pars Congii, Heminas 2. uncias autem menſurales 20. continet. Italicus dicitur reſpectu Græci, & Urbicus reſpectu Caſtrenſis, qui 2. urbicos continet: Sextarius, qui 12 Cyathos capit, in partes eaſdem cum Libra & Aſſe dividitur, ſed pro ſemiſſe Heminam, pro Unciâ Cyathum dicunt. Ejus nota eſt ʒ.

Urna, Congios 3. Libras verò 40. continet. Ejus ſignum eſt ℈ ſ.

ARIDORUM MENSURÆ.

Acetabulum, Cyathus, Hemina, Ligula, vide ſuprà.

Modius, à modo, continet Sextarios 16. Libras menſurales 26. &

28. & unciis 8. Angl. 14. *pints and 14. ounces English, and ſomewhat more than a pint.* Ejus dimidium eſt Semodios: Trimodium tres Modios capit. Modiolus Plautinus, quantum continuerit, ignoratur. Modii autem nota eſt Mo.

Sextarius, vide *ſuprà*. Arida Plinius Libris æſtimat, quem vide *l.* 18. *c.* 7.

Intervallorum Mensuræ.

Actus minimus (Rei enim Ruſticæ Scriptores utuntur Pede, Paſſu, Actu, Climate, Verſu, Actu quadrato, Jugero) longus pedes 120. Latus 4. continet pedes quadratos 480.

Actus quadratus, longus & latus pedes 120. continet quadratos pedes 14400. diciturque etiam *Mina*.

Clima, longum & latum pedes 60. continet pedes quadratos 3600.

Cubitum & Cubitus eſt ſeſquipes.

Digitus, Architecti enim utuntur Digitò, Palmò, Pede) latus ſeu transverſus, minima eſt menſura. Vide *infrà*.

Gradus, pedes 2. & ſemiſſis.

Jugerum, longum pedes 240. latum 120. pedes quadratos continet, 28800. & in eaſdem cum Aſſe partes dividitur.

Milliare (Geographi autem Milliari & Paſſu utuntur) eſt mille paſſus, olimque *Lapis*, item *Cippus*, dictum eſt.

Palmipes eſt palmorum 5. Eſt autem Palmus digitorum 4. unciarum verò 3.

Paſſus, à manibus *paſſis*, pedum eſt 5.

Pes, palmorum eſt 3. digitorum 16. unciarum autem 12. Unde fit, ut in partes dividatur, iiſdem, quibus Aſſis partes, nominibus appellatas. Eſt autem Pes triplex, Porrectus, pedis quadrati dimidium: Contractus, pes quadratus: Quadratus, duo pedes porrecti. Hinc *Semipes*, *Seſquipes*, *Semipedalis*, *Seſquipedalis*, *Bipedalis*, &c. Apud *Columellam* quoque Dupondium, pro 2. Pedibus reperitur.

Verſus, longus & latus pedes 100. continet pedes quadratos decem mille.

Uncia, eſt digitus & tertia digiti pars. Unde ſit *Uncialis* & *Seſuncialis*. Porrò Romani, ſicut & Græci, viarum ſpatia Pertica, quæ Græcis Ἄκαινα, pedum 10. ſtituti ſunt. Hinc *Decempeda*, *Platea* dicitur, & cum ſequuto Ciceroni *Philipp.* 14. *decempeda*. Quemadmodum etiam Σταθμὸς Græcis ſpatium quodcunque, quod ab Exercitu diurnò conficitur itinere, denotavit, ſic Latini dixêre: *Primis, ſecundis, &c. caſtris*, ad aliquem locum pervenire.

Græcorum Georgicæ Mensuræ Liquidorum.

Ὁ Ἀμφορεὺς, *Amphora*, 4. continet choas, libras menſurales 54.

ἡ Κοτύλη, *Cotyla*, acetabula habet 4. uncias menſurales 13. & ſemiſſem.

ὁ Κύαθος, habet myſtra 4. menſurales uncias 1. drachmas 2.

ὁ Μετρητὴς, *Metretes* continet 2. Amphoras, libras menſurales 108.

τὸ Ὀξύβαφον *Acetabulum*, aliàs τρυβλίον quoque, capit uncias menſurales 13. cum ſemiſſe.

ὁ Χοῦς, habet Cotylas 12. menſurales libras 13. & ſemiſſem.

Atticæ Liquidorum Mensuræ.

Ἀρύστιχος, apud *Herodotum*, menſura eſt ignotæ capacitatis.

Κοτύλη, τρυβλίον ἡμίξεστον, quartarios continet 2. uncias menſurales 9. Aliquando Κοτύλη pro Hemina ſumitur, aliquando pro Libra menſurali, apud *Plut.* pro Sextario Romano.

ὁ Κύαθος, *Cyathus*, conchas habet 2. myſtra 4. chemas 5. menſuræ ſeſcunciam.

ὁ Μετρητὴς, *Metreta*, choas habet 12. libras menſurales 108.

ὁ Ξέστης, *Sextarius*, cotylas 2. uncias menſurales 18. capit. Cùm pro Sextario Romano ſumitur, dicitur Ξέστης Ἰταλικὸς. Notatur ſic ξ. vel ξε.

τὸ Ὀξύβαφον, *Acetabulum*, habet ſeſquicyathum, uncias menſurales 2. & drachmas 2.

Pocula ſunt: ῥυτὸν, capiens 2. choas: ἐλέφας 3. δῖνος metretam.

τὸ Τέταρτον, *Quartarius* ἡμικοτύλιον, *Semicotyla*, habet acetabula 2. uncias verò menſurales 4. & ſemiſſem.

ὁ Χοῦς, *Chus*, & ὁ Χοεὺς, ἀπὸ τοῦ χέειν, *fundere*, ſextarios ſex continet, libras menſurales novem: Et quidem his menſuris maximè Medicos Græcos uti videmus, *Galenum*, *Dioſcoridem* &c. De *Menſuris* eorum *Georgicis* vide infrà, in voce *Ruſticana*.

Atticæ mensuræ aridorum.

ὁ Μέδιμνος, *Medimnum* & *us*, capit chœnices 48. libras menſurales 108. Notatur hôc modò Με.

Χοῖνιξ, *Chœnix*, μέτρον κατ' ἐξοχὴν dicitur, quaſi ſit principium omnis menſuræ. Habet cotylas 3. vel ſextarium 1. & ſemiſſem, libras menſurales 2. & quadrantem. Aridorum quoque menſuræ ſunt Ξέστης, Κοτύλη, Ὀξύβαφον, Κύαθος, de quibus vide *ſuprà*.

Intervallorum Mensuræ apud Græcos.

Δάκτυλος, *digitus*, minima menſura.

Δίαυλος, ſtadia duo conficit.

Δόλιχος, ſtadia 12.

Δοχμὴ, *palmus*, 4. continet digitos. Dicitur etiam Δῶρον

τὸ Κλίμα, quoque verſus eſt pedum ſexaginta.

ἡ Λιχὰς, intervallum inter pollicem & indicem extenſos: 10. digitos capit.

τὸ Μίλιον, *milliare*, 8. ſtadia facit

τὸ Ὀρθόδωρον, à carpo ad ſummum digiti medii intervallum: 11. Digitorum.

ἡ Ὀργυιὰ, *paſſus*: Spatium, quod ambabus manibus extenſis ac pectore metimur.

τὸ Πλέθρον, pedum eſt 100. dimidium Ἀρούρα.

Πυγμὴ, *cubitus* decurtatus minor, digitorum eſt 18. ὁ πυγὼν, *cubitus* decurtatus major. 20. ὁ Πῆχυς, *cubitus*, ſpatium à cubito uſque ad ſummam digiti medii partem, digitorum eſt 24.

ὁ Ποῦς, *pes*, digitorum eſt 16.

ἡ Σπιθαμὴ, continet digitos 12.

τὸ Στάδιον, 600. pedum eſt. Vide quoque *ſuprà*.

Hebrææ liquidorum mensuræ.

Bath בת Βάδος, ejuſdem cum Epha capacitatis, decima erat pars Homer, Ezech. *c.* 45. *v.* 14.

Hin, הין. Hin continebat 72. ovi teſtas, Angl. *three quarts*, Buxtorf. *Lexic.* Hieronym. vertit, *Sextarium*, Levit. *c.* 19. *v.* 36.

Log, לג. λόγος, continet 6. ovi putamina. Buxtorf. *Lexic*: *the fourth part of a Kab, half a pinte*, *Godwyne*. *Hieronym.* vertit *Sextarium*: *Septuaginta* κοτύλην.

Nebel, Latin. *uter*, eſt *Epiphanio* menſura 150. ſextariorum.

Aridorum Mensuræ.

Cab, קב. κάβος, continet 24. ovi cortices. Angl. *a quart*. Minima menſurarum, quarum Scriptura meminit, Cabi quarta pars eſt. 2 *Reg. c.* 6. *v.* 25.

Cor, כור. κόρος, cum *Homer*, tantundem capiebat, Ezech. *c.* 45. *v.* 14. *Gouldmanno* continet 2. *Leches*, Atticos medimnos 40. libras menſurales 1080. *Epiphan.* & *Hieronym.* ei modios attribuunt 30. *Septuaginta* 3. Artabas.

Epha, אפה, οἰφί, ὠφὶ, continet 3. Sata, Angl. *half a buſhel and a peck*. Medimnus Atticus. *Gouldmanno*.

Lethec, לתך. continet 15. modios, ejus mentio Hoſ. *c.* 3. *v.* 2. *Godwyn.*

Omer, עמר, γόμορ. *Joſepho* ἀσσαρών, capit 2. Cabum, cum dimidio & quinta parte Cabi: decima pars *Ephæ*, Exodi *c.* 16. *v.* 36. *Godwyn.* *Gouldmanno* 7. Atticos ſextarios & 5. ſextarii partem continet. *Homer* verò, חמר, à voce חמור *Chamor*, i. e. *Aſinus*, quia tantum continet, quantum aſinus ferre poteſt, capit 10. *Epha*. Ezech. 45. *v.* 11.

Seah, סאה. σάτον, *ſatum*, à Latinis Interpretib. *Modius* communiter redditur, continetque 6. Cabos, Angl. *a gallon and half*. *Godwyn*. *Gouldmanno* 3. Omeres & tertiam unius partem tenet, Choas Atticas 4.

Intervallorum Mensuræ.

Amma, אמה Latin. *Cubitus*, fuit quadruplex: quorum.

Communis, Græcè πῆχυς, continet ſeſquipedem, ſeu 15. digitos.

Sacer, alterò tantò major erat.

Regius, tribus digitis communem excedebat.

Geometricus 6. communes complectitur, qui in Arcæ Noahi extructione dicitur fuiſſe obſervatus.

Cheleb, חבל, i. e. *Funiculus*. Græcè σχοῖνος, in agrorum dimenſione uſitatus, quàm longus fuerit, ignoratur. Apud Ægyptios 60. ſtadiorum, *Marino* tantùm 40. fuit: Eoſdem unà cum Perſis paraſangis pro ſchœnis & viciſſim uſos eſſe, ex *Strabone* & *Plinio* patet.

Etsbang, אצבע i. e. *Digitus* ſeu pollex, minima menſura, continet latitudinem 6. granorum frumenti prope ſe invicem poſitorum. Propriè tamen *quatuor digiti tres conſtituunt pollices*: Junius *in Ezech. c.* 40. *v.* 5.

Kaneh, קנה, i. e. *Arundo*, longa 6. cubitos regios & palmum, in ædium extructionibus adhibebatur: aliter *Canon* ludubitata ac certa *Menſura*.

Milliare, Hebr. כברה. *Barath*, quod propriè *prandium*, denotat, ſpatium ſignificavit, quod dimidiò diei peragi potuit, quantum nempe inter prandium & prandium intercedit. Ejus mentio Geneſ. *c.* 35. *v.* 16. ubi Græci reddunt Χαβραθὰ, an à *Cibrath*, quod Hebr. dimidium diei ſonat.

Pagnam, פעם, i. e. *pes*, 12. continet pollices.

Palmus duplex, minor Hebr. טפח *Tephach*, Græcè Παλαιστὴ, 4. erat, ſecundùm quoſdam, trium digitorum major Hebr. זרת *Zereth*, Græc. σπιθαμὴ, Latin. *Spithama*, ac *Dodrans*, ſpatium ſignificat, inter pollicem ac indicem extenſos interceptum.

Stadium in N. T. ſæpe memoratum, efficit 125. paſſus, ſeu 8. milliaris partem.

Tephach, vide paulò ſuprà, *Palmus*.

Tſagad, צעד. i. e. *paſſus*.

Zerah, i. e. *dodrans* ſeu *ſpithama*. Vide paulò ſuprà. *Palmus*. Apud Perſas regius cubitus digitorum fuit 27. Paraſanga, ſtadiorum 30. &c. Apud Arabas, *Cnathum* fuit cyathus: *Corboni*, Hemina: *Dorach* Italicum, amphora Roman. *Falgerim*, Cochleare: *Johem*, congius: *Keilatti*, quartarius: *Kiſt*, ſextarius: *Muſtarum*, myſtrum: *Reſuſ*, acetabulum. *Rotulus*, libra menſuralis &c. Vide Auctores ſuprà memoratos, ut & infrà *Milliare*.

MENSURAM percutere, quid ſit, vide infrà *Meſocheri*, it. *Modi*, & *Percutere menſuram*.

MENTA, Plutonis concubina, à Proſerpina, zelotypâ, in herbam cognominem verſa. Strabo *l.* 8.

MENTÆ, populi apud Valſum, quo Scotia ab Anglia ſeparatur. Vide *Mæatæ*.

MENTAGRÆ Orbis Terrarum, Cummiano Hiberno *de Controverſia Paſchali*, dicuntur, *Britonum Scotorum particula* ſeu regiones, apud Car. du Freſne in *Gloſſario*.

MENTALIA, Conteſtanorum in Hiſpania Tarraconenſi urbs. *Ptol. Brian de Molena Aria Montano.* Latini codices *Menlaria* legunt. Vulgò *Marcia.*

MENTELIUS Johannes, vide *Johannes.*

MENTERCOSA. vide METERCOSA.

MENTESA. urbs Hiſpaniæ, in finibus Oretanorum excifa. *Ptol.* & *Antonino Mentiſa*, Livio, *l.* 26. *c.* 17. *Mentiſſa*: Epiſcopus cui Giena ſucceſſit. *Baudrando* oppid. Oretanorum fuit, nunc *Montizon*, vicus agri Lamitani, verſus montes Marianos, in Caſtella nova, in confinio Vandalitiæ, 5. leuc. ab oppid. Villæ novæ infantium in Africum, 7. à Toloſa in Cæcium, uti 5. à Cazorla in Boream.

MENTE-SUPHIS. Memphitarum Rex XXI. *Ἀχεχοῦφις*, ſuccedit longævo illi, qui Thebanis *Apappus Max.* Memphitis *Phiops* dictus, adeoque idem eſt cum Achefco Ocara Thebanorum Rege XXI. quem vide ſuô locô.

MENTHITIA, vulgò *Menteith*, provinc. Scotiæ Meridionalis, cujus caput Dumblanum oppid. Habet ad Ortum Tuam provinc. & Levinium ad Occaſum.

MENTOAS, Iſter ſive Danubius olim ſic dictus, teſte Euſtathio *in Dionyſium.* Forte pro *Mateas.*

MENTONOMUM, æſtuarium Oceani Germanic. Plin *l.* 37. *c.* 2. *Friſchaff Ortel.* in ora German. Occidental.

MENTOR, Sidoniorum Rex, inter Phœnices, ab Artaxerxe Ocho deficientes, præcipuus, ſed proditione ſociorum ſalutem propriam redimens Sidonios magnis objecit calamitatibus. Diodor. Sic *l.* 16. *p.* 532. *&* 533. de ejus deſignatione & potentia Idem *fol.* 537. *&* 538.

MENTOR, Aſiæ maritimæ præfectus ſub Artaxerxe, omnes ejus regionis civitates vi aut dolo ſubegit.

MENTOR, vaſis cælandis mirus artifex. Plin. *l.* 33. *c.* 11. *Craſſus orator duos ſcyphos Mentoris artificis manu cælatos* 10. *H. S. emit.* l. e. 2500. coronatis Gallicis. Juvenal. *Sat.* 8. *v.* 104.

—Rara ſine Mentore menſa.

Martial. *l.* 9. *Epigr.* 60. *v.* 16.

Vaſaque Mentoreâ nobilitata manu. &c.

Vide quoque Propert. *l.* 1. *Eleg.* 14.

MENTORES. Illyrici populi. Plin. *l.* 3. *c.* 21.

MENTUM, nulli animali præter hominem; uti nec malæ. Plin. *l.* 11. *c.* 37. Hoc attingere in ſupplicando, antiquis Græcis mos erat. Idem *ibid. c.* 45. Unde Ulyſſi, ut duro ac inexorabili, objicit Hecuba, quòd vultum avertiſſet, *ὡς μὴ προσθιγεῖν τοῦ γενειάδος*, *ut mentum contingere non poſſet*. apud *Tragicum.* Sic apud *Homerum* paſſim, ſupplices contingunt *mentum* eorum, quos rogant, ut vel annuant, vel apud alios pro ſe intercedant; quemadmodum *dextram*, ut quod precantur, faciendum ſuſcipiant & *genua*, ut in eo, quod facere aggreſſi ſunt, pergant, Hadr. Junius *l.* 2. *Animadv. c.* 11. Vide quoque Alexandr. ab Alexandro *l.* 2. *c.* 19. Sub eo religari conſueviſſe Mitras & Tiaras Phrygias, diſcimus ex veteri Auctore apud *Athenæum*, *Τὰς καλύπτρας ὑποδιδέμεναι*, *mentum & barbam ſubnexi.* Et Poeta, *Æn. l.* 4. *v.* 216.

Mæonia mentum *mitrâ, crinemque madentem*
Subnexus.

Unde redimicula mitræ, idem tribuit *l.* 8. *v.* 616.

——& habens redimicula mitra.

Imò, quòd mitris & redimiculis ſubnecterentur tiaræ Phrygiæ, hinc *mitras* dictas eſſe (quum alias pilea potiùs eſſent) indeque etiamnum Pileos Epiſcopales *mitras* dici judicat Salmaſ. *ad Solin. p.* 556. Vide quoque Farnabium *ad Thyeſtem Senecæ v.* 663. ubi, *Tiara*, inquit, *inſula Phrygibus in uſu, cujus lobi ſub mento connectebantur.* Sed & in legendo, *Mento* Veteres uſi ſunt. In evolvendis enim chartarum voluminibus, partem adhuc involutam mento ſubjiciebant: primorum verò partem ſubinde explicantes ambabus tenebant manibus, ſimulque legebant, eam interim, quæ nondum explicita, ſub mento convolutam ſervantes. Unde de charta virgine & quæ adhuc erat intacta, dicebant, eam *mento tritam non eſſe.* Martialis *l.* 1. *Epigr.* 67.

charta,

Quæ trita duro non inhorruit mento.

Horridior quippe fiebat manibus & mento trita, excitatis inarum filamentis ac fibris. Græcum *Epigramma ἀνέκδοτον* Strabonis;

Εὐτυχὴς ὦ φθονέω, βιβλίδιον, ἦρα σ' ἀναγνοὺς
Παῖς τις ἀναθλίβων πρὸς τὰ γένεια τίθεις.

Aliud eſt, quod velut ſimile adducunt Viri docti, ex eodem Martiale, *l.* 14. *Epigr.* 84.

Ne toga barbatos faciat, vel penula libros,
Hæc abies chartis ſecula longa dabit:

perperam in ſuperiore verſiculo, *durum mentum*, pro ipſa chartæ barba accipientes; quum de lectoris mento intelligendum ſit, quo charta trita inhorreſcit. Cùm enim ex togæ & penulæ pannis integumenta libris vulgò tum pararentur, libri cum talibus operimentis *barbati* dicti ſunt, quia toga & penula lanuginoſis floccis barbata erant, adeoque chartam aſperitate ſua invicem atterendo barbatam ſimiliter reddebant, quam proin abiegnum involucrum, quod *Manuale* appellabatur, h. e. *ἐγχειρίδιον*, pro levitate ſua magis conſervabat. Salmaſ. ubi ſuprà p. 392.

MENTUNIACUM, aliis MANTINIACUM, municipium olim Galliæ, ad Sequanam, ab urbe Tricaſſis non procul diſtans: *Manteniacy* veteribus. Hodie vicus eſt S. Leonis appellatione gaudens, *S. Lie.* Hic Romanus Abbas Monaſterium condidit, in diœceſi Tricaſſina Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MENTYRNA, urbs Samnitum in Italia. *Steph.*

MENTZERUS Balthaſar, Allendorfiô Haſſus, Theologiæ Prof. Marpurgi conſtitutus, A. C. 1595. Medicinæ quoque peritiſſimus fuit. Scripſit plurima *Theologicâ* Latinò vernaculòque ſermone. Obiit A. C. 1627. ætat. 63. Freherus *Theatro Viror. erudit. claror.*

MENUS, vel MENAS, vir quidam inter Samaites, qui maximè ſolitudinem amabat, in qua, ne quid per otium faceret, apes curabat.

MENUTHIAS, quæ & *Cerne Æthiopica*; & Inſul. *Delphina* & *S. Laurentii* à recentioribus, inſula ingens Æthiopiæ ad Ortum, quæ *Madagaſcar* nunc dicitur. *Ptol.* Vide *Madagaſcaria.*

MENUTHIS, vicus Ægypti juxta Canopum. *Steph.*

MENYLLUS, ex miniſtris Alexandri M. qui Phocionem corrumpere eſt conatus. Poſtea, victis Athenienſibus ab Antipatro, præſidii princeps conſtitutus. Fuit conjunctus Phocioni.

MEPE, apud Georg. Pachymerem *l.* 3. *c.* 21. & Phranzem *l.* 3. *c.* 1. Iberorum Regis dignitas & appellatio eſt: cum qua eadem forte *Map* eſt, titulus dignitatis, qui Proceres quoſdam Hibernos donari paſſim, apud Galfridum Monemuthenſem *l.* 7. *c.* 4. obſervat Car. du Freſne *in Gloſſar. Præter Conſules prædictos venerunt non minoris dignitatis heroes, Donaudus Map-apo, Chenes Map-cheil, Penedurus Mapperianr* &c. Ubi qui *Map* dicuntur, hodie *Mac* videntur apud illos appellari, quam vocem cognominibus complurium familiarum illuſtrium præponi ſolere, docet in *Britannia ſua* Camdenus. Forte etiam *Mepetus* legendum, in *Ep.* Gregorii II. ad Leonem Iſaur. Imperator. præfixa VII. Synodo, ubi *Septitus* extat. *Nuper ſiquidem ab interiore Occidente preces illius, quem Septetum appellant* &c. apud *Eund.*

MEPHAATH, civitas Levitarum in tribu Ruben. Joſ. *c.* 13. *v.* 18.

MEPHITIS, ait Servius, *in l.* 7. *Æn. v.* 84. ex ſententia aliquorum, *Mephitim* eſſe Deum Leucotheæ connexum, aut Junonem, nam Juno aër eſt, atqui putor naſcitur ex corruptione aëris, ac proinde ait, *Mephitis* erit Dea odoris graveolentis. Pertinent huc verba Taciti *l.* 3. *Hiſtor. c.* 33. *Solum Mephitis templum ſtetit ante mœnia, loco, ſeu numine defenſum.* Priſcianus *l.* 7. deducit vocem à Græco *Μεσίτης*, mutatione *s*. in *φ*. Scaliger tamen *in Conjectaneis* ait eſſe vocem Etruſcam, Etruſcos autem ab Syris accepiſſe. Syrorum verò linguâ hâc voce ſignificari, *gravitatem*, aut *exhalationem*, & *flatum ſpiritus.* Vide Virg. *loc. cit.* Perſium *Sat.* 3. *v.* 99. *&c. Nic. Lloyd.*

MEPHRES, Rex Ægypti in ſerie Regum Thebanorum XLII. poſt Ameſſem præfuit, ann. 12. menſ. 9. cùm Oſorcho & Pſammus Tanitis imperitarent. Eum excepit Miſphragmuthoſis, horum victor. Vide Joh. Marshamum *Can. Chron.* ex Manethone Africano, Euſebio, Syncello.

MEPHYLA, *Halicarnaſſeo* oppid. fuit Latii, ab Orvinio 40. ſtad. à Suna verò 30. quæ loca prorſus extincta.

MEPPA, vulgò *Meppen*, urbs ditionis Monaſterienſis, ſatis munita, ad *Haſe* amnem, qui paulò infrà cadit in Amaſium, paulò infra Lingam, medium ferè inter Monaſterium ad Auſtrum, & Emdam ad Septentrionem. Expugnata ab Hatzfeldio, uno ex ducibus Ferdinandi III. Imperatoris bello Germanicô.

MEQUINENCIA, oppidulum Aragoniæ, ad Secorim, ubi in Iberum cadit, in limite Cataloniæ, paulo infra Ilerdam. Vulgò *Mequinenza.*

MERA, ſacerdos Veneris. Stat. *Theb. l.* 8. *v.* 478.

MERA, Protei & Antiæ filia, quæ cùm venationi dedita Dianam per nemora ſequeretur, à Jove Dianæ figurâ aſſumptâ, vis ei illata eſt. Hinc telis Dianæ confoſſa, tandem ejuſdem miſeratione in canem eſt verſa. Ovid. *Met. l.* 7.

MERA, canis Erigones Icarii filiæ; vide *Erigone* & *Icarius.*

MERACULA, apud Plantavitium *in Epiſcopis Lodov.* A. C. 1187. monetæ minutioris ſpecies, idem forte quod *λεπτόν.*

MERACUM ſeu MERUM, in coloribus, dilutiori opponitur: ſic *ἄκρατον μέλαν* Ariſtoteli *de Color.* Et Theophraſto, *ἄκρατα λαμπρότερα κυανᾶ*, quæ *τοῖς ὑδαρεστέροις* opponuntur, *merè cærulea expolitionibus pallidioribus.* Philargyrus, *In conſuetudine dicimus meraciùs ſatura, quæ puriùs & meraciùs lucent.* Aliter *plenum* Latinis, *ſaturum, preſſum, adſtrictum, triſte, auſterum, amarum* & ſimilia; Græcis *βαθὺ, βαρὺ, κατακορὲς, αὐστηρὸν, πικρὸν*, cùm nempe plus coloris inditur, quàm luminis, ſicque is fuſcior, obſcurior atque adeò triſtior evadit. Interdum verò quia pleniori ac ſaturatiori colori etiam accedit lumen intenſius ac vegetius, iſta diſcrimina confunduntur. Nam & ſaturum & *κατακορὲς* vocant, quod multum habet luminis, cum plurimo ac pleno colore: Sic *αὐστηρὸν* & *πικρὸν* tam triſtibus dant & pleno colore ſaturis, quàm florido & acutò lumine excitatis &c. Apud Solinum *c.* 55. *clarum* & *meracum* diſertè diſtinguuntur: *Duplex ei facies, aut enim purpura emicat claritate, aut meraciùs ſuffunditur cocci rubore*; ubi quaſi propriam vindicat purpuræ *claritatem*, eamque cocco adimit, cui *meracum* & ſuffuſum tribuit ruborem; reprehenſus propterea à Salmaſio, Nam & *claræ* dicuntur purpuræ, quæ plus habent luminis, quàm coloris, Græcè *ὀξεῖαι*; ut contrà *ſatura* & *meraca*, quæ plus coloris habent, quàm luminis: & coccum ſimiliter, modò *clarum* eſt, acutum & plurimò lumine vegetum, *ὀξυφεγγὲς* Græcè modò ſaturatius ac *meracò rubore ſuffuſum*, eoque obſcurius & auſterum magis. Quod & de cœteris coloribus obtinet, quorum alii clari ſunt, alii meraciùs ſuffuſi, Vide eum *ad Solinum p.* 1104. uti de *Meraci vini* apud Veteres uſu hîc *paſſim*, inter alia ſuprà ubi de *jentaculo*, infrà voce *Soter* it. *Temetum*, ac *Vinum.* Sed & in Sacris Gentilium *meri* uſus. Seneca *Octavia Act.* 4. *v.* 700.

——Thura cum Superis daret.
Sacraſque grato ſpargeret aras merô.

Sacrificantes nempe vinum è patera aris, vel prunis vel thuri dato ſuperfundebant, quo de ritu vide Briſſonium *Formular. l.* 1.

MERAJOTH, fil. Achitob. 1. Paral. *c.* 9. *v.* 11.

MERALA, limes tribus Zabulonis. Joſ. c. 19. v. 11.

MERALLUS, apud recentiores xvi Scriptores, monetæ minutioris ſpecies eſt. Unde hodieque *Mereau* S. *Merel*, calculum pulſatorium Galli vulgo dicunt. Sed & *Meralarreſſe* iiſdem dicta olim obſtetrix, quæ pro mercede *merallum* acciperet, uti conjicit Car. du-Freſne in *Gloſſario*, quem vide.

MERARI, fil. Levi. Gen. c. 46. v. 11.

MERCATOR Bartholomæus, fil. Gerardi, de quo mox, admodum juvenis, ſcripſit *Notas in Sphæram Joh. de Sacro-Boſco* extinctus A. C. 1570. ætat. 18.

MERCATOR Gerardus, celeberrimus ſui temporis Geographus, Ruremundâ Flander, ex parentibus Juliacenſibus, in juventute tam intentus ſtudiis fuit, ut ſæpe integros dies impranſus, integras noctes inſomnis exigeret. Sylvaducis primò, dein Lovanii literis incubuit, ſummâ in primis in Mathematicas artes propenſione, Carolo V. Imperatori gratus, dein Ducis Juliacenſis Coſmographus fuit. Scripſit *Chronologiam*, *tabulasque Geographicas*, elaboravit *Atlantem*, quem ſub mortem ejus Jodocus Hondius edidit: Correxit inſuper Ptolemæum; Scripſit porro *de Uſu annuli Aſtronomici*, *Globi cæleſtis & terreſtris ſculpturam*. In Theologia quoque edidit *Harmoniam Evangeliſtarum*, *de creatione ac fabrica Mundi* librum, qui condemnatus eſt, ob ſententiam ejus de peccato Originali c. 18. Obiit Duisburgi, A. C. 1594. ætat. 83. Gualt. Ghimmius *in vita ejus*. Poſſevin. l. 2. *Bibl. ſel.* Voſſ. *de Scient. Mathem.* c. 36. §. 24. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.* Anton. Teiſſier *Elogiis Parte* 2. *Freherus*. &c.

MERCATOR Ludovicus, vide *Ludovicus*.

MERCATOR Marius, vide *Marius*.

MERCATORUM Feſtum vide ſuprà ubi de menſe *Majo* & hic infra.

MERCATRUDIS, uxor Guntrami Regis, vide Gregor. Turonenſ. l. 4.

MERCATURA, inventum Pœnorum eſt, ſi Plinio credimus l. 7. c. 6. Mercurii, ſi Diodorum audimus l. 6. quem proin cum ſacello ſeu marſupio, à zona pendulo, pictum & à *Mercatoribus* Idibus Majis Romæ ſolenniter cultum: quemadmodum & apud Cretenſes *Mercurialia* vigebant, legimus. Idem ſibi Gallos quondam habuiſſe perſuaſum Cæſar refert l. 6. *Bell. Gall.* c. 17. cùm ait: *Deum maximè Mercurium celebrant, cujus plurima apud eos ſimulacra; Hunc omnium inventorem artium ferunt, hunc viarum atque itinerum Ducem; hunc ad quæſtum pecuniæ, Mercaturasque vim maximam habere arbitrantur.* Plin. *loc. cit.* velut ſui immemor, *emere ac vendere inſtituiſſe Liberum Patrem* ait. Verùm ex Joſepho *Jud. Ant.* l. 1. vendendi emendique uſum multo antè apud Hebræos, idque Noahi jam temporibus, viguiſſe diſcimus: Quemadmodum primos Inſtitores, qui nempe à *Mercatoribus* emunt, ut minutim vendant, Lydos fuiſſe Herodotus *Musâ* l. docet. Primum autem & ſimpliciſſimum *Mercaturæ* genus eſt, quod mercium permutatione fit. Sic apud Homerum *Il.* λ. Græcorum exercitus, vinum ex Lemno advectum emptitavit:

> *Ære alii, ferrô quidam lucente, bovinis*
> *Tergoribus quidam: bubus pleriſque, ſed ipſis*
> *Mancipiis alii.*

Idem de Germanis Tacit. refert l. *de mor. Germ.* c. 5. *Proximi, ob uſum commerciorum, aurum & argentum in pretio habent: Interiores ſimplicius & antiquius permutatione mercium utuntur.* De Britannis Solin. c. 75. *Nummum*, inquit, *refutant: dant res, & accipiunt: mutationibus neceſſaria potiùs, quàm pretiis parant.* In hunc modum, ut naturæ maximè convenientem, Ariſtoteles commendat *Polit.* l. 1. c. 6. Proin, licet alter *Mercaturæ* modus jam invaluiſſet, *Lycurgus Spartanorum Rex emi ſingula, non pecunia, ſed compenſatione mercium, ſanxit: auri argentique uſu velut omnium ſcelerum materiâ ſublatô*, Juſtin. l. 3. c. 2. Romæque, ut idem fieret, optavit Plin. l. 33. c. 1. *Utinam poſſet*, inquiens, *è vita in totum abdicari aurum* &c. Et paulo poſt, *Quantum feliciore ævô, cum res ipſæ permutabantur inter ſe ſicut & Trojanis temporibus factitatum. Homero credi convenit.* Vide Matth. Berneggerum *Quæſt. in Taciti Germ.* c. 17 & 18. & Fort. Licetum *de Gemmis Annul.* c. 160. ubi Gemmam, in qua *duo Amaltheæ cornua, plena terra pomis omnigenis: inter quæ culmus cum ſpica frumentacea, duabus humanis manibus invicem junctis in inferiori gemmæ parte*, explicat. Habuerunt Romæ *Mercatores* peculiare Collegium, quod *Mercurialium*, ob rationem ſuprà dictam, appellatum eſt; inſtitutum Appiô Claudiô, P. Serviliô Conſulib. Ejus meminit Cicero l. 2. *ad Quintum Fr. Ep.* 5. ubi & Capitolinorum; quemadmodum Tibicinum Val. Max. l. 2. c. 5. *de Inſtitutis*, Fabrûm Ærariûm Plin. *lib.* 34. c. 1. Figulorum, Idem l. 35. c. 12. Viatorum A. Gellius l. 12. c. 3. Piſtorum, Naviculariorum & Fabricenſium Collegii, *Pandectæ* mentionem faciunt. Quorum prima origò à Numa arceſſitur *Plutarcho*: Habebant autem illa, ad exemplar Reip. res communes, arcam, Actorem ſive Syndicum &c. potueruntque manumittere, legatum capere legeſque ſibi ferre dummodo ne quid ex publicis legibus corrumperetur. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom.* l. 8. c. 6. Zonâ iidem utebantur, è qua marſupium, ubi pecunia reconderetur, pendebat. unde & Mercurium cum ſacello pingi ſuprà diximus, & confirmat Vet. Gloſſ. *in A. Perſium Sat.* 5. v. 112. *Ipſum* (Mercurium) *Deum lucri dicunt, unde & cum ſacello pingitur, & à Negotiatoribus plurimum colitur.* Vide quæ de eodem habet Fulgentius *Mytholog.* l. 1. ac Dempſterus, *Paralipp. in Roſini Antiqq.* l. 2. c. 9. ut & infrà, in voce *Negotiator*: Cæterum ob negotiatorum impoſturas, fraudes, mendacia, blaſphemias *Mercaturam* pene damnâſſe veteres Chriſtianos, utpote qui non ſpe prædæ aut quæſtus causâ mare ingrediebantur, ex longinquis & diſſitis locis, vitæ cum periculo, lucroſas congererent merces, abunde contenti ſorte ſuâ, quam Deus iis aſſignaverat, diſcas ex Auguſtino *Tomo VIII. in Pſalm* 70. p. 160. 167. Ambroſio *de Offic.* l. 1. c. 40. Tertulliano *de Idolol.* c. 11. Arnobio *adv. Gentes* l. 2. &c. Adde dicenda, voce *Monopolium* it. *Pantapola*, *Peculium Societas*.

MERCATUS, Galli *Marche*, Cujacio, *ad tit. de Nundinis & Merc.* parvæ ſunt Nundinæ, in aliorum *Aſſemblees*, neque prorſus adeò celebres, ſed & nec totius alicujus provinciæ, verùm vici ſolum aut civitatis unius. Hos diebus Dominicis fieri vetant *Capitula* Caroli M. l. 1. c. 145. & *Edictum* Piſtenſe Caroli Calvi. c. 19. unde ut plurimùm Sabbathô inſtituebantur. Ex ejuſdem Caroli Calvi *Capitulis tit.* 28. Regum Edicta in *Mercatibus* publicè prælegi conſueviſſe, diſcimus &c.

MERCEDE docendi mos, vide infrà ubi de *Rhetoribus* alibique.

MERCENARIA Militia, ſine delectu cauſæ, grande nefas. Sicut enim ſocietates bellicæ, eô initæ animô, ut in quodvis bellum nullô cauſæ diſcrimine promantur auxilia, illicitæ, Ita nullum vitæ genus eſt improbius, quam eorum, qui ſine cauſæ reſpectu *mercede* conducti militant, & quibus,

> ——— *ibi fas, ubi plurima merces.*

Quod Plato ex *Tirtæo* probat. Atque hoc ipſum eſt, quod *Ætolis* à Philippo exprobratum legimus: & Arcadibus à Dionyſio Mileſio, his verbis: Ἀγορὰ πολέμου πρόκειται, καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων κακὰ τὴν Ἀρκάδων τρέφει καὶ στρατεύονται τοῖς πολέμοις αἰτίαν οὐκ ἔχοντες. *Belli inſtituuntur nundinæ, & Græcorum mala in fructu ſunt Arcadibus, & ſine cauſarum reſpectu, modò huc, modò illuc, arma circumferuntur.* Res ſanè miſeranda, ut Antiphanes loquitur.

> Ὃς ἕνεκα τοῦ ζῆν ἔρχετ' ἀποθανούμενος.
> *Miles, qui vitæ causâ ſe auctorat neci.*

Hinc Dion. Pruſæenſis, Καί τοι τί τοῦ ζῆν ἀναγκαιότερόν ἐστιν. ἢ τί τιμιώτερον πάντες; ἀλλ' ὅμως καὶ τοῦτο ἀπολλύουσι διὰ χρημάτων ἐπιθυμίαν, *Quid magis eſt neceſſarium nobis, aut quid pretioſius quam vita? Et tamen hanc quoque non pauci perdunt, dum pecunias quærunt.* Parùm verò, quod ſuam venderent necem, niſi & aliorum ſæpe innocentium venderent; tantò carnifice deteſtabiliores, quantò pejus eſt ſine cauſa, quam ex cauſa, occidere. Sicut Antiſthenes dicebat, carnifices Tyrannis eſſe ſanctiores, quò illi nocentes, hi innocentes occiderent. Seneca *Natur. Quæſtion.* l. 5. *quæſt.* 18. *Hoc vero quid aliud quis dixerit, quam inſaniam? circumferre pericula, & ruere in ignotos, iratum ſine injuria, occurrentia devaſtantem, ac ferarum more occidere, quem non oderis.* Hinc Major Philippus Macedo huic hominum generi, τὰς τροφὰς εἶναι ἔχειν ἐκ τοῦ μισθοφορεῖν, *quibus victus ex militia quæſtus eſſet*, dicebat bellum eſſe pacem, pacem bellum. At non eſt inter artificia bellum, imò res tam eſt horrenda, ut eam niſi ſumma neceſſitas, aut vera caritas, honeſtam efficere nequeat. Namque Auguſtinô judice, *militare non eſt delictum, ſed propter prædam militare peccatum eſt.* Imo & propter ſtipendium, ſi id unice aut præcipuè ſpectetur, cum alioqui ſtipendium accipere licitum ſit omnino: Τίς στρατεύεται ἰδίοις ὀψωνίοις ποτέ; *quis ſuis unquam impenſis militat*, 1. Cor. c. 9. v. 7. H. Grotius *de Jure Belli & Pacis* l. 2. c. 25. *de cauſis belli pro aliis ſuſcipiendi.* Cæterùm Romani *Mercenariô milite* uti cœpère Bellô Punicô ſecundô, & primùm Celtiberos hâc fini adhibuerunt. Liv. l. 24. c. *ult.* *Celtiberam juventutem eâdem mercede, quam pacti cum Carthaginienſibus erant, Imperatores Romani ad ſe perduxerunt, & nobiliſſimos Hiſpanos ſupra trecentos in Italiam, ad ſollicitandos populares, qui inter auxilia Annibalis erant, miſerunt. Id modò ejus anni in Hiſpania ad memoriam inſigne eſt, quòd mercenarium militem in caſtris neminem antè, quàm tum Celtiberos, Romani habuerunt.* Ubi verò in acie collocandi, docet Annibal, apud eundem l. 30. c. 35. *Auxiliares enim is (cùm Scipione in Africa conflicturus) ante Carthaginienſium aciem conſtituit, ne homines, quos non fides teneret, ſed merces, liberum receptum fugæ haberent: ſimul primum ardorem ac impetum hoſtium excipientes fatigarent; ac, ſi nihil aliud, vulneribus ſuis ferrum hoſtile hebetarent. Tum, ubi omnis ſpes eſſet, milites Carthaginienſes, Afroſque* &c. Vide quoque ſuprà in voce *Auxilia*, item *Geſum*: plura verò de *Mercenariis*, apud Alexandr. ab Alexandro *Genial. Dier.* l. 6. c. 22.

MERCHETUM, vide ſuprà *Marchetum*.

MERCERUS Johannes, vide *Johannes*.

MERCHINGA, German. *Merchingen*, caſtrum Germaniæ, ſub proprio Comite, ex illuſtri Rheingraviorum ſeu Comitum Rheni familia, in tractu Rhenano, jam à pluribus ſeculis florentiſſima. In hac, Johannis filii, Johannæ Sarwerdenſis mariti, qui exeunte ſeculô XV. è vivis exceſſit, ramos diverſos cùm dediſſent, Johannes *Merchingenſem* ſeu *Kirburgium* orſus eſt, qui nunc in Johanne, ad quem *Merchingen* ſpectat, atque Georgio Friderico, qui Kirnæ ſeu Kirburgi habitat, ſubſiſtit: alterô Johannis filiô Philippô, *Daunium* ramum emittente. Et quidem *Merchingenſium* Comitum ſeries hæc eſt: Johannes, Comes Sylvarum & Rheni, major natu fil. Johannis & Johannæ præfatorum, defunctus A. C. 1531. pater fuit ex Anna Iſenburgica (filia Philippi Comitis Iſenburgi & Budingæ, ex Æmilia Reineccia, Philippô Comite genita) Johannis Comitis Sylvarum & Rheni, *in Merchingen*, qui obiit A. C. 1547. relictô, ex Anna Hohenloica filia Georgii Comitis & Praxedis Comitis Sulzenſis, extinctâ A. C. 1594.) Ottone Cognomine *Seniore* Comite Sylvarum & Rheni *in Kirburg*, defunctô A. C. 1623. Quô & Annâ Criechingenſi (filiâ Georgii Comitis ex Agnete Manſfeldica) genitus, Otto Ludovicus Campi Mareſcallus Suecicus fuit, ac deceſſit A. C. 1632. Pater, ex Anna Magdalena Hanôica, Johannis, nati A. C. 1634. Comitis

Sylva-

Sylvarum & Rheni ſeu *Wild & Reingrave* &c. *in Merchingen*. Vide, Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobil. Europ. Part. I. p.* 87. & *in Indic.*

MERCII, populi Angliæ, quorum regio *Mercia*. quæ proprium habuit regem. Alias *Angli Mediterranei* ſunt etiam dicti. Horum regio continebat totum illum tractum, ubi alias fuêre Cornavii, Coritani, Dobuni, Attrebatum pars Septentrionalis & Catieuchlanorum pars Occidentalis. Ibi nunc Ceſtrienſis, Darbienſis, Nottingamenſis, Lincolnienſis Comitatus. Rutlandia item, Leiceſtria, Staffordienſis, Salopienſis, Herefordienſis, Wigornienſis, Warvicenſis, Northamtonia, Huntingdonia, Bedfordia, Bukingamia, Oxonienſis & Gloceſtrienſis, *Baudrand*. ex J. Speedo. Habebant ad Boream Northumbriæ regnum, ad Occaſum Walliam, ad Ortum partim Oceanum, partim regnum *Eaſt-Anglia* & Eſſexiæ, ad Meridiem regnum Weſtſexiæ: In hac provinc. Concilium celebratum eſt A.C. 705. Vide Bedam *l.* 5. *c.* 19. Cæterùm fundatum eſt Merciorum Regnum à Penda, A.C. 656. fuitque ſeptimum & ultimum Regnum, ex iis, quæ Anglo-Saxones in Britannia Inſul. conſtituerunt. Primum enim fuit Regnum Cantii, fundatum A.C. 447. ab Hengiſto: ſecundum Suthſexiæ fundatum ab Ella, A.C. 488. Tertium Weſt-Saxonum, à Cerdicio inſtitutum. A.C. 519. Quartum Eaſt-Saxonum, cujus Auctor fuit Ida, A.C. 547. ſed hoc iterum ſubdivitum eſt, in Regna Deiræ & Berviciæ, quorum illud denominatum fuit ab urbe Deirâ, quam hodie appellant *Durham*, alterum ab urbe *Berwica*. Quintum Northumbriæ. Sextum Eaſt-Anglorum, quod cœpit ab Uffa. A. C. 575. Septimum, *Merciorum*, ut dictum. In quâ tamen heptarchia ſemper penès unum aliquem Monarchia fuit. Unde Venerabilis Beda teſtatur, hos ſeptem Saxonum Reges ſemper aliquem habuiſſe, cujus Majeſtatem, velut ſupremi Domini, comiter agnoſcerent. Fuit vero Monarchia hæc ambulatoria, & modo penes hanc, modo penes aliam gentem, non ſucceſſione, ſed armis ac potentiâ, quærenda. Donec A.C 800. ſub Rege Weſt-Saxonum Egberto, omnia hæc in unum Regnum coaluerunt, ipſeque primus perpetuus ſeptem Regnorum prædictorum Monarcha factus eſt, qui etiam, abrogatô *Saxonum* nomine, universam gentem appellari voluit *Anglos* & Regnum *Angliam*. Quod tamen non diu duravit, namque paulo poſt Dani & Normanni omnem Occidentem piraticâ ſuâ infeſtantes, Belgium præcipue, Britanniam & Galliam impetere cœperunt; donec A.C. 1013. Anglo-Saxonibus ſuperatis eorum Rex Sueno Angliâ potitus eſt, atque ad hanc gentem Regnum tranſlatum. Permanſit autem Anglia, in Danorum poteſtate, uſque ad A.C. 1042. quô tempore, omnes Angliæ Danorum conſpiratione, ſimul trucidati, & Regnum Edoardo Confeſſori legitimo Regi eſt reſtitutum: à quo ad Normannos tranſiit, quorum familia hodieque Regno præeſt. Vide Georg. Hornium *Orb. Imper. p.* 398. & *ſeqq.*

MERCIMEN, urbs Africæ propriæ, *Antonin.*

MERCIUS Johannes, Vide Johannes.

MERCORIA Villa, à Mercurio cognominata, quem Galli, inque his Fredegarius, & Carolus M. *in Ep. ad Faſtradam Reginam* conjugem ſuam, *Mercorem* dixêre; aliàs *villa Mercorius*. locus Galliæ eſt, in Lemovicibus, *Mercqs* vulgò: quam Aicardus de *Mercoria*, miſſus Unaldi, tradidiſſe dicitur cum Eccleſia S. Martini, Gairulfo Abbati Monachiſque Bellilocenſibus, annô 3. Caroli Imperatoris. Eſt autem Bellilocus *Beaulieu*, locus in Lemovicibus, ad Duranium vel Dordoniam ſitus, cum inſigni Monaſterio Abbatiali, ante annos 800. ſtructô. Eſt quoque *Mercorium*, caſtrum in Arvernis & provinc. Aquitania I. Ducatûs titulo illuſtre, olim *Marcueil* & *Mercueuil*; vulgò nunc *Mercueur*, *Mercoeur* & *Mercure*. Joh. Pariſienſis *Marcolium* nuncupat, Dalfinum Alverniæ, & dominum Beraudum *de Marcolio* numerans, inter adjutores Onardi domini Montisacuti, adverſus Erardum dominum S. Verani. *Mercorium* caſtrum appellatur *in vita S. Deſiderii Cadurc. Epiſc.* Meminit quoque *Mercuritii*, vulgò *Merq*, loci Caleſio proximi in Morinis, Lambertus Presbyter Ardenſis: Nimirum Galli Deum maximè Mercurium coluêre, ut ſcribit Cæſar *l.* 6. *Bell. Gall. c.* 17. & ab eo non pauca loca cognominavêre. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Mercorium*.

MERCORIS Dies, in Veterib. *Tabulis*, pro *Mercurii* Dies. Vide Perardi *Burgundica p.* 157. 166. & in voce *Mercurius*.

MERCORIUM, Gall. MERCOEUR, locus Galliæ. Vide ſuprà, unde illuſtri familiæ nomen. Eſt autem illa ramus Lotharingicæ ſtirpis, ortus à majori filio Renati Ducis Lotharingiæ & & Barri Antonio, à quo Duces ipſi Lotharingiæ (per majorem hujus filium) originem ſuam habent. Minor enim Renati fil. Antonii frater Claudius, Guiſios, Joyeſios, Meduanios, Aumalios, Ellebovios, Harcurtios, ex ſe dedit, quibus omnibus in Gallia ſedes contigêre. Sicut igitur Antonius prætatus, per Franciſcum filium primogenitum, Succeſſorem ſuum, Duces ſevit, ita collateralem hunc *Mercurianorum* Ducum ſurculum ex ſe dedit, per Nicolaum, alterum filium; cujus progenitores poſterique ſic habent. Antonius de Lotharingia Comes *de Vaudemont & Guiſe*, qui obiit A.C. 1447. ex Maria *de Harcourt*, (filia Johannis Comitis, Aumalii & Ellebovii) genuit Fridericum Ducem Lotharingiæ & Barri extinctum A.C. 1470. Hoc & Jolanthâ Andinâ Duciſſâ Lotharingiæ & Barri (Renato Rege Siciliæ & Iſabellâ Lotharingiæ filiâ Caroli Ducis genitâ) natus Renatus Dux, obiit A. C. 1508. Pater, ex Philippa Geldrica, filia Adolfi Egmond. Ducis Geldriæ, Antonii Ducis Lotharingiæ & Barri, defuncti A.C. 1544. Hujus ex Renata Borbonia (filia Gilberti Borbonii Comitis Montpenſerii & Claræ Gonzagæ de *Mantua*) minor natu filius Nicolaus Lotharingus Comes *de Vaudemont* & *Chaligny* Marchio *de Nomeny*, Dux Mercurianus (*de Mercoeur*) obiit A. C. 1576. relictis, ex Johanna Sabauda (filia Philippi Ducis Nemoroſii Comitis Genev.) Philippô Emanuële Duce Mercurianô, Carolô Cardinali, qui deceſſit A.C. 1587. Johanne (qui puer obiit.) Franciſcô Marchione *de Chauſſimy* defunctô A.C.....) de Margarethâ filiis: e quibus hæc primis nuptiis Annam Ducem Gaudioſæ maritum habuit; alteris Franciſcum Lucemburgicum Ducem *de Piney*, defuncta A.C. 1625. Primus verò, Philippus nempe Emanuel uxorem duxit Mariam, Penthevriæ domus hæredem; quo e matrimonio unica prodiit filia Maria, uxor Cæſaris Ducis Vindocini, Henrici IV. cognomine *Magni* Galliæ Regis filii nothi ex Gabrielide Eſtræa: cujus poſteritas in Ducibus *Mercuriano* atque Beaufortio apud Gallos ſupereſt. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobil. Europ. Part. II. p.* 33.

MERCURIA, mulier, propter religionem Chriſti, ſub Decio Imperatore apud Alexandriam ſuppliciô affecta. *Eccleſ. Hiſtoria.*

MERCURIACUM, pagus agri Novarienſis apud Ticinum fluvium, Olegio proximus; a Mercurio dictus. *Vet. Inſcr.*

MERCURIALE, *Antonin. Mercogliano Mazella*, oppid. Campaniæ amplum, inter Neapolim 12. & Abellinum 18. mill. paſſ.

MERCURIALIA, apud Cretenſes, feſtum Mercurio ſacrum, ob inſignem in inſul. illa mercatorum frequentiam: Saturnalibus apud Romanos reſpondens. Vide *Joh. Brodæum*, *Dempſterum*, &c.

MERCURIALIS Hieronymus, Italus, Philologus & Medicus eruditus ac felix: juvenis adhuc patriæ res Legatus egit apud Pium IV. (Sorliviâ enim in Romandiola oriundus erat) & tum Romæ Alex. Farneſio Literatorum Mæcenati innotuit, atque apud illum Septennium moratus, *de Arte Gymnaſtica* librum ſcripſit. Inde Patavii Medicinam docuit, tanta cum nominis ſui fama, ut Maximilianus II. graviter decumbens, Viennam eum invitaret; quò venit, at Cæſare feliciter curatô, rediit Patavium A.C. 1573. Inde lautiori ſtipendiô allectus, Bononiæ per 5. ann. Piſis per 17. Medicinam itidem profeſſus eſt, nec inde ullô variorum Magnatum Principumque invitatu ſe porro avelli ſuſtinuit. Tandem in patriam reverſus, ibi obiit A.C. 1604. relictô hæredibus patrimonio 120. mill. nummorum aureorum poſt varia legata ad pios uſus ab eo conſtituta: ſtatuâ poſt obitum à civibus ſuis honoratus. Scripta ejus, præter jam dictum opus, quod Eruditis in pretio præprimis eſt, enumerat in *Elogiis* Anton. Teiſſier *Part.* 2. Vide quoque Nic. Erythræum *Pinacoth.* 1. *n.* 84. Laur. Craſſum *Elog.* Naudæum *Biblioth. Polit.* alios.

MERCURII Aquæ, apud Capenam portam, Romæ.

MERCURII Dies, Virginis deductioni, apud Hebræos deſtinata olim, ut infrà dicemus ubi de *Nuptiali tempore*. Ab eadem Nabuchodonoſorem ſeptimanam orſum eſſe, tradit Nicol. de Cuſa Cardin. *Reparat. Calendarii*, qua de re vide ſuprà voce *Hebdomas*.

MERCURII Promontor. *Hermea* promontor. *Ptol. Cape Bon*, Africæ, contra Siciliam, 100. mill. paſſ. à Lilybæo in Auſtrum, inter Carthaginem ad Occaſum, & Hadrumetum in Ortum.

MERCURIOLUS, ex ebeni loculis compactus, apud Apulejum *Apolog.* *Interim dum ruri ago, Sicinium Pontianum meum, quò mihi factum volebas, impetrates ebeni loculos à muliere honeſtiſſima Capitolina ad ſe attuliſſe* &c. Nempe loculos ebeni à Capitolina impetraverat Apulejo Pontianus, ad exſculpendum Mercurium. Sequitur enim. *Ita minutatim ex tabellis compactâ craſſitudine Mercuriolum expediri potuiſſe.* Quæ tabellæ omnino oſtendunt, loculos fuiſſe, non *baculos* (ut alii legunt) ex quibus ille fabricatus Mercurius: ex tabellis quippe compacti loculi ebenini & ex iis minutatim junctis invicem compacta craſſitudo, quæ *Mercurioli* ſigillo exſculpendo ſufficeret. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1032.

MERCURIUS, Jovis & Majæ fil. Græcis *Hermes* ἀπὸ τοῦ ἑρμηνεύειν. h. e. *ab interpretando* dictus. *Voſſ.* verò Ἑρμῆς vult eſſe ab אמר i. e. *ſermo*, *eloquium*. Erat enim nuncius Deorum, unde Horatio *in Odis l.* 1. *Od.* 10.

—— Superis Deorum
Gratus, & Imis.

Claudian. *l.* 1. *de Raptu Proſerpin. v.* 89. *de eo*,

—— Commune profundis
Et ſuperis numen, qui fas per limen utrumque
Solus habet, geminoque facit commercia mundo.

Præter hunc tres alii *Mercurii* dicuntur, unus Cœli ac Diei fil. alter Liberi & Proſerpinæ, tertius Jovis & Cyllenes, quem fama eſt ob Argi cædem profugum, literas Ægyptiis oſtendiſſe. Verùm omnes hi ad Majæ filium referri ſolent; cui idcirco alas in capite & pedibus attribuunt, eô commentô ſignificare volentes, velocem fieri per aëra ſermonem. Ideò autem Deorum nuncium dictum, quoniam per ſermonem omnia cogitata enunciantur. Dictus eſt Deus facundiæ, quòd hominibus eloquentiam præſtare putabatur. Habitus eſt etiam Deus mercatorum, lucri, palæſtræ, furum. Lyram invenit. Hermaphroditum ex ſorore Venere genuit, Martem è duris carceribus liberavit, Argum interemit, Prometheum in Caucaſo religavit. Vide *Heſiod.* Homer. *in Hymn.* Cartarium *de Imag. Deor.* Nat. Com. *in Mythol. l.* 5. *c.* 4. Eſt etiam unus ex 7. Planetis, omnium minimus, ferè ſemper ſubeſt radiis ſolaribus, à quibus non recedit longiùs quàm 28. gradus. *A merce*, ſive *mercimonio* Mercurii nomen fortè. Sed (ut inquit Vir Doctus) Hebræis eſt *Mercolis*, à רגל *negotiari*: ut in illo proverbio, de quo Druſius *Proverb. Claſſ.* 1. *l.* 2. *Proverb.* 34. *Sparſit lapidem in Mercolis.* Pro eo Salomon habet *Margemah*, à רגם *lapidibus obruit. Proverb. c.* 26. *v.* 8. *Sicut qui mittit lapidem in Margemah*, vel, ut habet vulgaris. *Sicut qui mittit lapidem in acervum Mercurii*; ita qui tribuit inſipienti honorem. Erant autem apud priſcos Ἑρμαῖοι λόφοι, ſive lapidum acervi Mercuriales, viis publicis & compitis ad itinera commonſtranda congeſti, quos tranſeuntes viatores crebro lapidum jactu in Mercurii honorem

acervum augebant. Dicuntur acervi iſti Ἑρμαῖοι Nicandro; ac de iis eſt interpretandum, *Anthol. l. 4.* Epigramma 12.

[illegible]
[illegible]

Voluit igitur ſapientiſſimus ille hominum, eum qui ſtultum honeſtaverit, perinde facere ac ſi acervum Mercurii lapidis jactu augeret, neuter enim beneficium agnoſcit, neuter rependit. Alii autem à מכר *vendere*, *Mercurium* deducunt. *Nic. Lloyd.* Cæterum, quamvis Ollæ ſeu χύτραι aliis quoque Diis conſecrandis, ſive jam modò conſecratis, quandoque offerrentur, potiſſimum tamen illæ, quatique eis proprium, uſum in *Mercuriorum Conſecrationibus* habebant. Ita enim Ariſtophanes *Pace*:

Χο. [illegible]
Τρ. [illegible]
Χο. [illegible]
Τρ. [illegible]
Χο. [illegible]
Τρ. [illegible] &c.
Ch. *Age quid jam deinceps faciendum eſt?*
Tr. *Quid aliud, quam illam ollis Conſecrando ſtatuere?*
Ch. *Ollis, tanquam vilem quendam Mercuriolum?*
Tr. *Quid aliud videtur. num Juvenco ſaginato?*
Ch. *Juvenco? nequaquam; ne aliquo nobis juvandum ſit.*
Tr. *Sue ne pingui ac magnâ &c.*

Ad quæ verba notat *Scholiaſtes*, ditiores ac largos Deorum cultores majore ſumptu, pauperes ac avaros tenuiore, in hujuſmodi conſecrationis ritu, ſacrificia ſua peregiſſe. Etiam vero in Diis diſcrimen, inter quos qui majoris erant auctoritatis, ſumtuoſioribus victimis propitiabantur, qui minoris, qualem Mercurium fuiſſe ex verſibus præfatis liquet, leguminibus placabantur. Mos namque erat, ut idem *Scholiaſtes* ad Plutum obſervat, in conſecrandis ac collocandis imaginibus circumducere in pompa *Ollas cum leguminibus* decoctis, quæ portabantur à fœminis verſicoloribus adornatas. Et illa ut primitias gratulatorias Diis tribuebant. Vide Anton. van Dalen *Schediaſmate de Conſecrationibus Ethnicis*. Effinxère eum juvenem formoſum, non tamen fucatum aut comptum, ſed nativâ quadam virtutis ſpecie, vultu hilari, acribus oculis, in baſi quadratâ, quæ ſtabilitatis ac firmitatis figura eſt, capite ac pedibus alatis, cum caduceo, cui duo dracones implicati. Et quidem, quod diſciplinarum cœleſtium, ut eum Manilius vocat *Aſtronom. l. 1.* Auctorem, Eloquentiæque ac Veritatis Præſidem, cubicum ac quadratum Antiquitus figuravit: unde Τετραγλώχιν Antholog. *l. 1. Epigr.* à Leonide appellatur, hinc factum conjicit Solerius, ut plériſque in locis pileus Doctoralis, qui magnâ ſolemnitate in Academiis conferri ſolet, formâ ſit quadratâ: ut Italorum imprimis & Sinenſium exemplo monſtrat, *l. de Pileo ſect. 11.* Caduceum ejus, virgam rectum, ad quam Herculeo nodo revincti erant angues duo, maſculus ac fœmina, egregiè explicat Fortunius Licetus *de recond. Antiqq. Lucernis l. 6. c. 97. ubi de Lucerna Ægyptiaca Adriani numiſmate et ſermo eſt.* Sed & eundem, utpote latronum quoque Deum, petaſatum, i. e. coopertum, formavêre, quòd hoc hominum genus alienis opibus, noctis tenebris tectum, inhiet. Porrò ſaccellum quoque ei tribuerunt, ſeu marſupium à zona pendulum, quòd Deus lucri ac Negotiatorum Præſes haberetur, quibus in more poſitum erat, in marſupio illiuſmodi pecuniam circumferre, non apud Romanos modò, ſed & Græcos: qua de re vide ſuprà in voce *Marſupium*, item *Mercatura*. Fuit autem *communis Deus* vocatus, & cum Deorum alii aërii, alii cœleſtes, alii marini, alii terreſtres, vocarentur, ſolus Mercurius, utramque velut naturam cœleſtium aëriorumque ac terreſtrium habere judicatus eſt. Claudian. *loc. cit.*

Atlantis Tegeæe nepos, commune profundis
Et ſuperis Numen, qui fas per limen utrumque
Solus habes, geminoque facis commercia mundo.

Hornius, qui *Mercurium*, primo *Mecar* ſeu *Mecarium*, à voce Hebræa מכר, qua Viri ſapientes communiter antiquitus appellabantur, κατ' ἐξοχὴν dictum vult, utpote inventorem omnium artium ac diſciplinarum, non ab Ægyptiis modò & Græcis, ſed & Barbaris gentibus innumeris habitum, *Hiſtor. Philoſ. l. 1. c. 5.* eum cum Jove *eundem*, ac cum Apolline, *c. ſeq.* eundem facit: cùm nihil antiquis inſolens ſit, uni Deo diverſa, ut officia, ſic nomina, aſſignare. Itaque Phœnices Kadmum, Ægyptii Thohuth, Libyes & Galli Herculem, Græcos Hermetem ſive Kadmilum dixiſſe oſtendit. Cum Minerva certe, ac Hercule communem aram ſtatuamque habuit, ut videre eſt ſuprà, in vocibus *Hermathena* & *Hermeracle*. Præcipuâ veneratione cultus eſt à Germanis antiquis, cui *hoſtiam acerbe devovere*, & *certis diebus humanis hoſtiis litare* fuiſſe ſolitos, docet Tacit. *Annal. l. 13. c. 57.* & *l. de Mor. Germ. c. 9.* ab iis *Teutatem* dictum, docet Lucanus *l. 1. v. 444.*

Et quibus immitis placatur ſanguine diro
Teutates, horrenſque feris altaribus Heſus.

De Gallis, vide ſupra, in voce *Mercuria*. Græci Romanique in compitis civitatum ei ſtatuas erigebant, *Hermarum* nomine, quadratas, ſine manibus & brachiis, ſolo inſignitas capite, in quarum medio virilia adſculpebantur, qui mos ab Athenienſibus ad alias gentes defluxit. Pauſan. *Meſſeniacis*. Vide quoque Herodotum *l. 2.* Xenoph. *de Magiſt. Equit.* Servium *ad Æn. l. 8. v. 138.* Macrob. *Saturnal. l. 1. c. 19.* Valer. *in Hieroglyphicis l. 35.* ubi truncos hos Hermas vult eſſe indicia ſermonis, qui *ſua ſponte polleat*, *ac ſine manibus omnia conficiat*. Fortun. Licetum *de Lucernis Antiqq. l. 6. c. 73.* &c. Habuerunt iſtiuſmodi Hermas Athenienſes in Fanis, in viis, inque ædium veſtibulis, iiſque faciem Alcibiadis affinxère, teſte Arnobio *l. 6. contra Gent.* Nomina iis à conditoribus, ſic *Hipparchei Hermæ* dicti ſunt, quos Hipparchus Piſiſtrati fil. erexerat: *Andocidis Hermes* memoratur Corn. Nepoti *in Alcibiade, c. 3.* *Accidit, ut una nocte omnes Hermæ, dejicerentur, præter unum, qui ante januam Andocidis erat, Andocidiſque vocatus eſt* &c. Romani illos in triviis habebant erectos; erantque ex ligno, marmore, lapide communi, habebantque baſes elogiis clarorum virorum inſcriptas, ut ex Plut. *in Cimone* patet. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 2. c. 9. cum Paralipom.* Thom. Dempſteri. Cæl. Rhodig. *l. 17. c. 20.* in ſepulchralibus quoque columnis impoſuit conſueviſſe *Mercurii* ſtatuam, eo quod in animas defunctorum jus habere crederetur; docet: quem morem poſtea Solon, lege lata, qua ſepulchrorum luxum circumcidebat, ſuſtulit. Unde ad Iſocratis tumulum, columnæ ſepulchrali ſtatuam Sirenis ſuperpoſitam legimus, apud Plut. *de vit. 10. Rhet.* Vide iterum Fortun. Licetum *de Lucernis Ant. l. 6. c. 6. ubi columnam ſepulchralem in Lucerna deſcriptam explicat.* In Gymnaſiis, nam & his præerat, ſtatuam ejus non nunquam erectam fuiſſe, docet Heliodorus *l. 10.* Illi die 19. primi menſis veteres Græcos feſtum egiſſe, & mel ac ficus edentes dixiſſe γλυκὺ ἡ Ἀλήθεια, *dulcis eſt Veritas*, memorat. Plut. *de Iſid. & Oſir.* &c. Adejus modum Michaelem Archangelum in amethyſto Theantea, cum characteribus variis, uti Baſilidiani olim ac Gnoſtici ſolebant, ſculptum habes infrà ubi de *Michaele Archangelo*.

Epitheta Mercurii, apud Græcos et Romanos.

Ἀγοραῖος dictus eſt, quòd Athenis ἐν τῇ ἀγορᾷ, *in Foro*, ei ſtatua erecta eſſet.

Aliger, apud Statium *Theb. l. 2. v. 1.* à celeritate Artium, quas vitæ humanæ intulit. Barthius *ad. l.*

Arcas, apud eundem *l. 1. Sylv. 2. v. 16.* *Tegeæe Arcas, Nunc plantis, nunc fronte volas*, *Sidon.*

Camillus, ab Hetruſcis vocatus eſt, quòd miniſter eſſet Deorum: ut enim illi ſacrorum miniſtros vocare erant ſoliti.

Chryſorrapis, Græcè χρυσόῤῥαπις, apud Muſæum & Orpheum *Argonaut. v. 135.* h. e. *auream Virgam geſtans*: quam ille ab Apolline, in compenſationem fiſtulæ ei donatæ, accepiſſe fingitur *Apollodoro*. De cujus *Virga Mercurialis* poteſtate & potentia peculiarem Tractationem, eamque ſatis Myſterioſam, in *Superſtitioſorum Magus Commentario* ſe dare notat Caſp. Barthius *Animadverſion. ad Papinium Statium Part. 2. p. 291.*

Communis eſt appellatus, ob rationem ſuprà memoratam; Unde Proverb. Κοινὸς Ἑρμῆς, & cùm quis in itinere quidpiam inveniſſet, ſolebat præfari, *Communi Mercurio*. Si verò duo forte convenirent, *Hic commune quodcumque eſt lucri*, ejuſmodi alter legitur, apud Phædrum *l. 5. fab. 7.*

Cyllenius, quem vide *ſuo loco*. Romæ ædes duas habuit, totidem ædiculas, aras & templum.

Ἐμπολαῖος, quòd Mercatorum curam gereret, Athenis eſt cultus.

Ἐνόδιος it. Εὐόδιος & Ἡγεμόνιος vide infra *Viales Dii*.

Ἐπιθαλάμιος, ſimiliter eidem.

Εὐφρων, apud *Orpheum*, vide prælongum de eo Homeri Canticum.

Λόγιος, apud Lucianum *Mercede conductis Apolog.* [illegible] *Logium* ab Eloquentiæ præſidentia. Eum enim cum Rhetorica, à Jove ad homines miſſum, memorat Ariſtides *Platonicâ* I. Sed & omnium ſcientiar. ut conſultor, hoc nomine cui potuit. Nam τὸ Ἑρμαῖς [illegible] ſive [illegible] *Logium* exponit *Heſych.*, *quarum omnis literatura* indicare volens, Barthius ubi ſuprà. *p. 91*

Malevolus, teſte *Feſto*, dicebatur, quod in nullius ſpectaretur taberna.

Μουσικὸς, vide ſuprà *Dii*, infra *Sol*.

Πολυγνώμων, vide ſuprà Ἐμπολαῖος.

Προπύλαιος, appellatus eſt, quod ædium veſtibulis, ut ſuprà vidimus, et Athenis eſſent ſacra.

Στροφαῖος, à τρέφειν quod poſt januas collocatus fures domibus inſidiantes abigeret, & revertere cogeret &c. Plura alia ejus cognomina vide apud Scholiaſtes *Ariſtophanis*.

Τρικέφαλος, vide infra *Trivium*. Walcher. in hac voce. &c. Hactenus de *Mercurio* Numinis loco habito.

MERCURIUM verò planetam vulgò pingi moris eſt ☿, quem *caduceum* ejus eſſe volunt, qui ita eum determinant. Sed depravatam hanc figuram eſſe conſtat & ab antiqua imagine multùm demutatam. Certè in antiquiſſimo codice Firmici Regiæ Biblioth. *Mercurius*, omnibus locis aliâ longè figurâ expreſſus conſpicitur eaque duplici modò variatâ. Sunt duo prima elementa nominis Στίλβων inter ſe implexa, quò Græci & Ægyptii Aſtronomi hunc planetam inſignierunt. Sed ſigma illâ effigie Romanum magis, quàm Græcum, licet in quibuſdam nummis pro Græco inveniatur inſcriptum, ut in nummo Hadriani ΚΑΙΣΑΡ ΣΕΜΝΟΣ ΑΔΡΙΑΝΟΣ: antiquum tamen non eſt. Liquet igitur, Græcos veteres pro *Mercurii* nota hanc eandem figuram ita exaraſſe, ☿ i. e., Στίλβων, quæ poſteà clauſo circulo ad formam hodie uſitatam immutata eſt. &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1238.* Sed & *Mercurius* dictus eſt qui è damnatis ad mortem primum ſupplicii diem ſortitus eſt, ut infrà videbimus voce *Sortes*. Idem nomen acervis lapidum, in viis, ad Hermulas, erigi ſolitis iterum demonſtrando, tributum: Iſidorus *in Gloſſ. Mercurii, lapidum congeries, in cacumine collium* quod in *Mercurii* 'id fieret honorem. Unde iidem Ἑρμαῖοι Nicandro in *Theriacis*, Ἑρμαῖοι λόφοι, aliis: uti diximus ſuprà lemmate *Acervus Lapidum*, vide & ubi de *Acervandi Lapides more*.

MERCURIUS, qui & Joannes, 54. Romanus Epiſcopus, A. C. 532. Vide & *Johannes*.

MERCURIUS *Braſilicus*, i. e., de Mirabilibus Braſiliæ, nomen libri, quo deſcribuntur primò ſitus & conſtitutio naturalis Regionis, deinde hominum mores & vita, poſteà animalia qua-

dru

drupeſſa, volatilia, natatilia, inſecta quibus ſubjunguntur vegetabilia, arbores, herbæ, flores, fructus: & tandem de mineralibus, omniumque jam dictorum virtutibus & proprietatibus, eleganti ac polito ſtylo agitur: Auctore Valentino Eſtancel Moravo Jeſuita teſte αὐτόπτῃ: aſſervatur Romæ, in Muſæo Kircheriano. Georgius de Sepibus, in Deſcriptione ejus p. 66. Ibidem depoſitum eſt, Opuſculum phænomenorum Solis, quô ſiderum, circa Polum Auſtralem apparentium nobis incognitorum, uti & de Cometarum præteritis annis in Braſilia apparentium, motu, duratione, interitu, idem Auctor ſeriò ſcripſit: quorum omnium ipſe primus ex Aſtronomis ſub Zona Torrida obſervator fuit & plurima ſingularia, Europæ Aſtronomis incognita, aperit.

MERCURIUS Philoſophorum, eorum qui Hermeticam Philoſophiam ſectantur, unicum idolum, dum eum tanquam fugitivum ſervum ſtringere & inutile labore figere conantur, in tenues tandem evaneſcit auras; aliô nomine *Argentum vivum*, item *Lithargyrus* dictus. Sed tit *Mercurii* annulus, in *Muſæo* pendet Kircheriano, qui Vulcani ferulæ cedens ad omnem Artificis nutum & normam ſe flecti ac duci ſinit, non ſolùm præſtantiâ artis, ſed etiam Medica, quâ pollet, virtute, pretioſus; utpote qui præſentaneum remedium ſive antidotum contra venena adhibetur, eaque ubicunque delitescunt, detegit. Georg. de Sepibus *in Colleg. Rom. Soc. Jeſu Muſæo p. 40.*

MERCURIUS Triſmegiſtus, Sacerdos, Rex & Philoſophus Ægyptius, poſt Moyſen viſit, & cum Philoſophia, varias artes ſuos populares docuit, Cicer. *l. 3. de N. D. c. 22.* & Lactant. *l. 1. c. 6.* quinque hujus nominis Viros illuſtres habent, quorum ultimus hic. Marſilius Ficin. *T. II, p. 1856 & ſeqq. edit. Baſ.* 1576. cum Atlantis facit nepotem, Auguſtin. *de C. D. l. 8. c. 23. & l. 18. c. 39.* Magiæ operatum ait. Vide ſuprà *Hermes Triſmegiſtus.* Addo hic, quòd hunc auditorem Noachi & primò Præceptorem, dein ſcribam Chuſi, eundemque Oſiridis & Jovis, liberorum Chuſi, Magiſtrum fuiſſe, nonnulli perhibent. Euſebius *Præp. l. 1. c. 7.* ex Sanchoniate eum Saturni ſcribam fuiſſe refert: ſic Moyſis ætatem antecesſiſſet. Scripſit plurima, & quidem 36525. volumina, i. e. papyri folia, ut auctor eſt Jamblichus *de Myſter. Ægypt. c. 1.* ſed omnia interciderunt: quæ enim hodieque ſchediaſmata, *Mercurii* hujus nomine, circumferuntur, meritò jam olim pro ſubdititiis & ψευδεπιγράφοις habita ſunt, ut ex Galeno patet *de ſimpl. Medicam. Fac. l. 6.* Eundem doctrinam ſuam, ne inundatione Nili periret, columnis quibuſdam inſculpſiſſe, Proclus teſtatur *in Plat.* quas ſuô adhuc tempore fuiſſe ſuperſtites refert. Hinc ipſum Pythagoram ac Platonem ex Triſmegiſti columnis ſapientiam ſuam hauſiſſe, modò memoratus Jamblichus aſſerit. Vide Georg. Hornium *Philoſ. Hiſtor. l. 2. c. 6.* & infrà, in voce *Teuth.*

MERCURIUS Vipera, Beneventanus Auditor Rotæ, ſcripſit *libros 5. de ſeriſcas & ſacris teſtimoniis*, ſeculô præteritô.

MERDASDES, fil. Coſrois, regno deſtinatus, à fratre Siroë, ante oculos Parentis, cum aliis ejus filiis jugulatus, A. C. 627. *Niceph.*

MEREGRATES, corruptè hic poni ſolet pro *Menecrates.*

MERED, fil. Bethiæ filiæ Pharaonis. 1. *Paral. c. 4. v. 17.*

MEREMOTH, nomen viri. *Eſdr. c. 8. v. 33.*

MERENDA, olim cum Prandio eadem fuit: dein, cùm luxus & nequitia ſerpere cœpit; & ab ea ad Cœnam, i. e., à meridie ad veſperam, jejunitas nimium viſa eſt longa, Prandii uſus in *Merendæ* locum ac horam ſucceſſit: *Merenda* verò poſt eam horam, unde nomen ſumſit, i. e. poſt meridiem, producta eſt, qui mos hodieque obtinet. De ea Juſtus Lipſius *Cent. 1. Ep. 65.* *Merenda*, inquit, *eſt cibus, qui declinante die ſumitur, quaſi poſt meridiem edendus, & proximus cœnæ, unde & Antecœnium à quibuſdam dicitur.* Joſ. Scaliger tamen *Notis in Varr. de R. R.* ait, *Merendam* dictam eſſe, quod iis, qui *mererent ære*, h. e. mercenariis data fuerit, adducens fragmentum Calpurnii:

——— *Sera cum veneris hora* Merendæ.

Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 5. c. 26. & 27.* & ſuprà paſſim.

MERENDÆ, vide *Antenis.*

MERES, Æthiops, Ægypti Rex. Olymp. 22. Vide *Maris.*

MERETIUM, vulgò MERETZ, oppidul. Lithuaniæ, ubi Uladiſlaus IV. Poloniæ Rex obiit, d. 30. Martii, A. C. 1648. 10. milliar. ab urbe Vilna, Grodnam verſus, ad confluentes Meretzii & Memeni fluv. Amœniſſimi eſt ſitûs, cum ſplendido caſtro.

MERETRICIS, ſeu proſtibuli nuptiæ, inter vetitas, apud Hebræos, referuntur Joſepho *Ant. Jud. l. 4. c. 8.* ubi hæc habentur verba, inter Leges apud eum Nuptiales, Ἑταίρας δὲ μὴ γαμεῖν ἧς οὐκ ἂν ὑπὸ τοῦ σώματος τὰς ἐπὶ τῷ γάμῳ θυσίας ὁ Θεὸς ἂν προσοῖτο, *Neque Meretricis ſint nuptiæ*, (Gelenius, *neque meretrix ſit jus nuptiarum, cujus propter injuriam ſui corporis factam nuptiale ſacrum Deus non admittit.* Ruffinus, *Sed neque fornicariæ ſequendæ ſunt nuptiæ, pro quibus corporis injuriis nuptiales hoſtias non ſuſcipit ſumma divinitas.* Sed undenam ille hanc habuerit Legem, aut τὰς ἐπὶ τῷ γάμῳ θυσίας (ſi hoſtias nuptiis proprias verbis illis velit innui) negat ſe habere compertum, Joh. Seldenus *Uxor. Ebr. l. 1. c. 12.* Apud Græcos *Meretrices* à pudicis, veſtibus fuêre diſtinctæ, ex hac Lege: Τὰς ἑταίρας ἄνθινα φορεῖν. *Meretrices floridas veſtes induta ſunto.* Cujus meminit *Suidas.* Hinc Artemidorus *l. 2. c. 3.* Γυναιξὶ δὲ, inquit, ποικίλα καὶ ἀνθηρὰ ἱμάτια συμφέρει μάλιστα δὲ ἑταίραις· αἱ μὲν γὰρ, διὰ τὴν ἐργασίαν ἀνθηροῖς ἱματίοις χρῶνται. Clemens Alex. *Pædag. l. 2. c. 2.* ὡς τὸ ἀφανὲς ... τοῦ σχήματος, οὕτως τὴν μοιχαλίδα δηλοῖ τὰ ἀνθίσματα, *ſicut fugitivum ſtigmata, ſic adulteram indicant flores.* Eandem Legem ſuis Locrenſibus poſuit Zaleucus, ut *Diodor. Siculus* auctor eſt, & ita ſunt Syracuſani, quod ſcribit Phylarchus, apud Athenæum *l. 12.* Quanquam non ferebant, puto, Athenienſes, Meretrices, non majus quam eas, in quibus adulteri deprehenſi fuiſſent, ornatas prodire in publicum, quo alludit Rhetorum illa Lex, apud Hermogenem περὶ εὑρέσεως. Ἑταίρα χρυσία εἰ φορεῖ, δημόσια ἔστω: cujus duplex eſſe poteſt ſenſus. Si enim penacute legas, δημοσία, Legiſlatoris mens hæc eſt: Meretrix quæ aurum geſtaverit, publica eſto, i. e. permittatur ingenuorum & ſervorum paſſim libidini. Sin antepenacute δημόσια, ſenſus eſt: *Aurum, quô ornata fuerit meretrix, publicum fiat & in ærarium deferatur.* Veſtibus autem & mundo volebant diſtingui *Meretricem* à pudicis, ne ὁμοίως ὦσι ταῖς ἐλευθέραις, ... *Ne ſimiles eſſent ingenuis uſâtemque honoribus afficerentur.* Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Attic. l. 5. c. 5.* Similiter apud Romanos, Matronas à *Meretricibus* inprimis diſtinguebant, vittæ & crines, unde duo hæc ſimul junxit, *vitta nuam & prætextam galeri*, Tertullian. *de Pallio c. 4.* & de Vittis quidem vide *infra*. De Crinibus, pauca addam: Fuerunt iſti capiti adtexti & adnexi, vetuſtiſſima Matronarum inſignia, quibus poſtea vitta acceſſit. Val. Max. *l. 5. c. 2.* *Sanxit, uti fœminis ſemitâ Viri cederent, confeſſus plus ſalutis Reipublic. in ſtola, quàm in armis fuiſſe, vetuſtiſque crinium inſignibus novum vitta diſcrimen adjecit.* Ubi vides, crinibus ac vittis Matronas præcipuè inſignitas fuiſſe. Quæ duo in ſacerdotibus quoque Cereris memorat Afer *l. c. cit.* ubi per *galerum* intelligitur crinium adtextorum compoſitio, in modum galeri facta, ſeu rotundus comarum ſuggeſtus, atque ipſa *tutulus*, quibus fœminæ, & Matronæ præcipuè, caput velabant. Et de his crinibus capienda illa Plauti *in Mil. Act. 3. ſc. 1.* *Uſui germanum morem conſeo, & capiundos crines.* Nam quæ nubebant, capiebant crines. Feſtus, *Senis crinibus ornantur nubentes, quod is ornatus veſtiſſimus fuit.* Senas crinium ſpiras intelligens, quæ in orbem convolutæ, & aliæ aliis ſuperſtructæ, formam galeri efficiebant. *Tutulum* quoque Veteres dixêre, item *galeam* & *cæſariem*, Græci προκόμιον & φενάκην: hodie *perrucam* vulgo vocamus. Non unô autem modô ornabantur Matronæ: Siquidem, præter illam capillorum conſtructionem, quæ ad inſtar galeri totum capitis verticem contegebat, quam *vaginam* & *operculum capitis* vocat idem *Tertullian.* alligando & pone cervicem, comarum ſuggeſtum, in modum umbonis aut colliridis cujuſdam ſive popani formatum gerebant; cujus ornatûs inſtar in mulierum cervicibus multi Veteres nummi exhibent; inprimis Fauſtinam ſic ferè ſemper comtam in iiſdem videre eſt, Juvenal. tamen hujuſmodi crinium galeros etiam *Meretricibus* tribuit, verbis, *Sat. 6. v. 120.*

Sed nigrum flavô caput abſcondente galerô,
Intravit calidum veteri centone lupanar.

Ad quæ verba vetus Scholiaſtes: *Crine*, inquit, *ſuppoſitô rotundô muliebri capitis tegumentô, in modum galeæ factô, quô utebantur meretrices. flavô, nigrô nam crine Matronæ utebantur.* Ubi iiſdem galeris & pudicas & meretrices uſas innuit: ad diſcerniculum verò Matronas nigros, *Meretrices* flavos ſumpſiſſe, docet Servius *ad verſum 698. Æn. l. 4.*

Nondum illi flavum Proſerpina vertice crinem
Abſtulerat.

Matronis, inquit, *nunquam flava coma dabatur, ſed nigra.* Citat deinde verſus illos Juvenalis allatos. Et tamen apud eundem Servium ibid. loci adducuntur hæc verba *Catonis*, de crinibus Matronarum: *Comas flavô cinere ungitabant ut rutilæ eſſent.* In quibus etiam flavos crines Matronas habuiſſe conſtat; diverſâ ætate ac ratione, hæc omnia facilè conciliante, Salmaſ. *Notis ad Tertullian. de Pall.* Vide quoque infrà *Mitra*, *Palliolum*, *Perna*, *Theriſtrum.* Nec omittendum, uti in aliis, ſic in receſſu quoque pudicarum fœminarum mentitas eſſe *Meretrices* verecundiam, quæ, ut dicemus infrà (ubi de virginibus *Recluſis*) καλάνδρεαι proditæ ſunt, ad imitationem puellarum virginum, quas tenellas aſſervandas diligentius uvis Poëta neſcio qui ſcribit. Callimachus καλαινδρίους vocat his verſibus:

Παῖδες αἱ καλάνδρεαι,
Ἄφθεγκτοι οἱ τεκόντες
Εὐνεῖς ὑπερώοις
Ἔχθω ἔσω δώμα.

Sed non aliô fine id *Meretrices* æmulatæ ſunt, quàm ut carius ſe venditarent. Καλάνδρεαν enim vocârunt Græci, quidquid ita pretioſum eſt, ut ſervari diligenter atque clauſum teneri mereatur. Unde *cataclîſta veſtis* Appulejo, *Met. l. 9.* &c. Idem. De *Meretricatu* porrò vectigali, infrà voce *Tributum*, ſâ ſacro relato (namque hunc inter ſacrorum quoque Ceremonias nonnulli Gentilium habuerunt) vide Tob. Pfannerum *Syſtem. Theol. Gentil. purior.* Imò *Meretricum* ſub forma plerasque olim Veneres cultas, docet *Arnobius*, qui, poſtquam de Cnidiæ Venere ad formam Cratinæ meretricis, à Praxitele effigiatam dixiſſet. *Sed ſola eſt hæc Venus*, pergit, *cui de ſcortis vultu tranſlatitium decus auctum eſt? Phryna illa Theſpiaca exemplarium fuiſſe perhibetur cunctarum, quæ in opinione ſunt, Venerium: ſive per urbes Grajas, ſive iſte quò fluxit amor talium cupiditaſque ſignorum. Itaque artifices omnes -- omni curâ ſtudiòque certabant, ſlum capitis proſtituti Cytherea in ſimulacra traducere. Ardebant artificum ſcita, alterque alterum vincere -- quærebant, non Venus ut auguſtior fieret, ſed ut Phryna pro Venere ſtaret. Atque ita perducta res eſt eò, ut, pro Diis immortalibus, ſacra meretricibus fierent & infelix religio ſignorum fabricationibus falleretur.* Vide eum *l. 6.* ubi & de Hermis, Alcibiadis vultu, & de Jove Olympio, ſub Pantarces imagine, cultis; ut & ſuprà in voce, *Accabuſſare*, *Floralia* & *Lupanar*; ac infrà quoque aliquid, in *Proſtibulum* & *Ribaldis*, it. *Veſula.*

MERGENTHEMUM, oppid. Franconiæ, ad Tubarum fluv. in ditione Ordinis Teutonici. Dicitur vulgò *Mergentheim*, vel & *Marienthal*, 6. leuc. ab Herbipoli in Meridiem. Sedes eſt Magiſtri Ordinis, in Franconia.

MERGERE in cloacas Servorum apud Romanos pœna, vide ſupra *Lacus*. & infra *Submerſio*.

MERGES, vide infra *Prametium*.

MERGILLINA, Campaniæ locus, Virgilii ac Sannazarii tumulò, & maris proſpectu nobilis. *Thuanus*.

MERGORENSUS, nomen monetæ, in Gallia olim cuſæ, de quâ vide ſupra in voce *Melgorienſes*.

MERGUS, vide ſupra *Fulica*.

MERGUS Ærarius ſeu *Ærarius*, vide ſuprà, *Ærarius*.

MERI, urbs Meſopotamiæ, circa Edeſſam. *Sanſonus ex MS. Antonin.*

MERIANUS Matthæus: fil. Waltheri Senioris Baſileenſis, Sculptor inſignis. Theodorum de Bry Bibliopolam Francofurtenſem celebrem, in deſcriptionibus Indiarum æri incidendis Operâ egregiè adjuvit. Ejus dein filiâ ductâ, in patriam reverſus eſt. extinctus Swalbaci, ubi acidulis ſanitatis causâ uſurus erat, A. C. 1651. ætat. 58. Eandit *Theſaurus Philopoliticus Urbes Europæ, unà cum Emblematibus, repræſentantis Tom. XVI. Librum de IV. Monarchiis à Joh. Gotfrido ſcriptum, centenis aliquot figuris exornatum, Archontologiam, Theatrum Europæum, Itinerarium Italiæ, Arcem & Hortum Heidelberg. Figuras Biblicas, Varias regiones, Venationes Fralea, Hiſtorias Roman.* &c. ſepultus Francofurti. Pater *Matthæi* itidem Picteris eximii, *Caſpari* Sculptoris egregii, & Joachimi Phyſici Francofurti ordinarii. P. Freherus *Theatro Vir. erudit. clarer.*

MERIBANES, Iberiæ Rex A. C. 362.

MERIBBAAL, fil. Jonathan filii Saul. 1 Paral. c. 8. v. 34.

MERIFRIGA, oppid. Portugalliæ, *Ptol.* nunc pagus *Abredava Melet.* Bertolxo, urbi excitiæ, proximus.

MERIDIANA, apud Sidonium Apolin. *l.* 1. *Ep.* 2. ſomnus eſt meridianus, ὕπνος μεσημβρινός, Procopio *de Bello Vandalico l.* 1. *c.* 2. qui Monachis permittitur, in *Regula* Benedicti *c.* 48. & Monialibus, in *Regula* Monialium B. Mariæ *de Sopewel*, in agro Herfordenſi, in Anglia. Incipiebant autem Meridianæ, in Dominica Palmar. ut eſt *in Conſuetudinibus Floriac. p.* 396. *à die Iduum Majarum uſque in diem Iduum Septembrium*, in *Reg.* Pauli & Stephani Abbatum *c.* 11. Kalendis Octobris eas finiri, adnotat Lanfrancus *in Decretis Ordinis Bened. c.* 1. *ſect.* 1. *&* 4. *Meridiana tamen jejuniorum*, ſeu in diebus jejunii poſt Sextam, *breves eſſe jubentur*. in *Statutis* Cluniac. Petri Venerab. *c.* 24. &c. Vide Car. du Freſne *Gloſſ.* & infrà voce *Relevatio*, uti *de meridianis ſternutationibus* infantis olim habitis, infrà ibid. *ſternutatio*.

MERIDIANDI Veterum conſuetudo, vide hic & infrà *Prandium*.

MERIDIANI, gladiatores erant, qui Ἔφεδροι Græcis, quòd in aliorum, qui jam proſtrati erant, locum ſuccederent; ἐσχάτοι Apoſtolo dicti ſunt 1. Cor. *c.* 4. *v.* 9. eò quòd in ultimum locum reſervarentur, ad certum & inevitabile exitium. Poſtquam enim matutinis horis cum beſtiis homines committi ſoliti ſunt, hi in Meridiem reſervati ſecum invicem crudeliſſimè pugnare cogebantur, non aliò quàm nudò enſe inſtructi; Unde Seneca, illos cum Beſtiariis comparando: *Quidquid ante pugnatum eſt, miſericordia*, inquit, *fuit. Ep.* 7. Eorum meminit Sueton. *Claudio c.* 34. *Beſtiariis* Meridianiſque *adeò delectabatur, ut etiam primâ luce ad ſpectaculum deſcenderet: & Meridie, dimiſſo ad prandium populo perſederet.* Vide quoque ſupr. ubi de *Beſtiariis*, & infrà voce *Prece*.

MERIDIANUS, in Globo Terreſtri, circulum longitudinis denotat, Æquatorem ad angulos rectos ſecantem: quorum integri exhibentur numero 18. dimidiati 36. quemadmodum contra latitudinis circuli ad Æquatorem parallelè ducuntur, & ad utrumque Polum uſque pertingunt, denis gradibus à ſe invicem diſtantes. Horum uſus inſignis in ſpeciali ſingulorum terræ locorum deſignatione, quæ, ut juxta debitam proportionem exprimeretur, certa longitudinis & latitudinis menſura Terræ attribuenda fuit: unde & quemque locum ſuâ longitudine pariter ac latitudine donârunt Geographi, quarum illa, diſtantia eſt loci à primo longitudinis circulo ſeu primo *Meridiano*: hæc diſtantia ejuſdem ab Æquatore. Sed ubi primus *Meridianus* collocandus, hoc opus, hic labor eſt. Veteres Geographi & in iis Ptolemæus, eum in Canariarum una, quam *Junonem* nominabant, poſuêre, rati Canarias in extremo Occidente ſitas eſſe, à quo ad Orientem longitudo ſumi ſolet. Nec ſub initia creſcentis Geographiæ de alio cogitatum eſt: donec poſt detectam A. C. 1492. a Chriſt. Columbo Americam, lite inter Ferdinandum Catholicum Caſtelliæ Regem & Johannem Regem Portugalliæ obortâ, ac inter Succeſſores eorum continuatâ, circa diviſionem novi Orbis, occaſionem de variando *Meridiano* anxietas ſumſit: cui alias dein rationes Mathematici, ut à declinatione pyxidis nauticæ, &c. petitas, adjunxêre. Blaeu in maximo ſuo *Globo*, montem *Pico de Teide*, incolis *Pico de Terreira* dictum, in Inſul. Teneriffa, Canariarum una pro *Meridiano primo* aſſumit ut & de Wit *in tabb. ſuis Geogr.* In Aſores eum alii rejiciunt, & Orientaliores Inſulam S. Mariæ & Inſul. S. Michaelis adhibent, ut Duvallius *in Tabb.* Nonnulli Occidentaliores ſumunt *Corvo* & *Flores*, velut idem Blaeu facit in *Globis* ſuis minoribus. *Godefr. Wendelinus*, à *Meridiano*, qui tranſit oppida Iſlandiæ Holam & Schaltolam, orditur. Alii in loco, ubi degunt, acquieſcunt: uti Landsbergius *in obſerv. Aſtronom.* qui Gœſæ Zelandiæ oppido id officii aſſignavit; & Origanus qui Francofurto ad Oderam. Nec omittendum, Ludovicum XIII. Gall. Regem juſſiſſe Regni ſui Coſmographos *Meridianum primum* ſtatuere in Inſul. Ferri, ſeu *de Ferro*, quod ex Furnerio narrat Ricciolus *Alm. tom.* 1. *part.* 1. *p.* 725. Cui tamen differentiæ ſic obviatur. Ut ſi longitudinem loci tui numeres à Teneriffa, alter verò à *Corvo* & *Flores*, totidem gradus iſtius computationi adjicias, $14\frac{1}{2}$. circiter: Item ſi à *Corvo* & *Flores* numerare cœperis, alter verò à Teneriffa, totidem gradus abjicias. &c. Vide Auctorem Anonymum *Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. & Civ. p.* 1. §. 12. & 13. *Hermis Meridianus*, olim in Fortunatis Inſulis ſeu Canariis; poſtea in Azoribus primum Meridianum conſtituêre Geographi, ob rationem hanc. Poſt Novum Orbem ab Hiſpanis verſus Occidentem ac Orientem detectum, eundemque donatione Alexandri VI. Pontif. Romani (quod facile ipſi erat de alieno) ad Reges Hiſpaniæ tranſlatum, ne oriretur diſſenſio inter Portugalliæ ac Caſtellæ Reges, acceptò Papa globò & primò Meridianò conſtitutò, ſecundum *Ptolemæum*, in Inſulis Fortunatis, 180. gradus Geographicos adſcripſit Regibus Portugalliæ, & 180. gradus verſus Occidentem Regibus Caſtellæ, hâc conditione, ut barbaros ad fidem Chriſtianam converterent. Verùm cum Portugalli, per ſummam ignorantiam ac imprudentiam exiſtimarent, ſibi factam eſſe injuriam, ſcil. adhuc ignari Orbem eſſe rotundum, magnâ importunitate extorſerunt, ut primus *Meridianus* ab Inſulis Canariis removeretur, per 300. circiter milliaria verſus Occidentem. quò factum ut hodie apud Geographos, non in Fortunatis, ſed in Azoribus, *Meridianus I.* locum habeat: Cujus mutationis cauſa non declinatio eſt acus nauticæ, ſed hæc ipſa diviſio, quæ primum omnino *Meridianum* pro termino habet. Et ex hac mutatione Luſitani quidem Braſiliam obtinuerunt. Caſtellani verò longè majus inde commodum referentes, ab eo tempore jus ſibi vindicârunt in magnam partem Indiæ Orientalis, nimirum Inſulas Philippinas, quas hodieque retinent; Moluccas, quæ jam Batavis ſubſunt, aliaſque, Georg. Hornius *Orb. Imper.* Novam praxin *Meridianam lineam* inveniendi, vide infrà in voce *Typhus Magneticus*.

MERIDIANUS Dæmon, in verſione Græca Pſalmo 91. v. 5. & 6. ἀπὸ βέλους πετομένου ἡμέρας, ἀπὸ πράγματος ἐν σκότει διαπορευομένου, ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ. *à ſagitta volitante interdiu: à peſte in caligine perrandente, à lue & dæmone meridiano*. Quos Apollinarius ſic reddit,

> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]

Euthymio, ex priſcis Interpretibus eſt, aut voluptatis, quæ ſequitur ſatietatem, cupido; aut torporis incubitus, *pleno ventri familiaris*. Ita enim is, *Per Dæmonem*, inquit, *meridianum alii accidia Dæmonem intelligunt, eò quòd illò tempore magis nos aggredi ſoleat. Alii verò Dæmonem illum, qui turpibus cogitationibus præeſt, atque incontinentia. Ingraveſcente enim ventre vehementiùs inſurgit & in animum hominum graſſatur*. Hieronym. *in eundem loc.* docet, vulgi ſententiam & locutionem fuiſſe, *Dæmones quoſdam ſingulares eſſe nomine* Meridianorum *conſitos*. Quod utique è Paganiſmo ductum fuit, cujus perſuaſionem ſequitur Stat. *Theb. l.* 4. *v.* 439.

> ——— *ingemuit infelix terra tumultu*
> *Lucis adhuc medio, ſolaque in nocte per umbram*
> *Expirat, nigri cùm vana in prælia ſurgunt*
> *Terrigenæ* ——

Ubi & *in meridie* & *nocte* ait ſpectra in illo campo Cadmæo tumultuari. Et quidem, de *Nocte*, nota res eſt. De *Meridie*, Panem ibi tumultuum & pavorum Numen, amarulentò animò eſſe, memorat Theocritus *Eid.* 1.

> Οὐ θέμις, ὦ ποιμήν, τὸ μεσαμβρινὸν, οὐ θέμις ἄμμιν
> Συρίσδεν· τὸν Πᾶνα δεδοίκαμες· ἦ γὰρ ἀπ' ἄγρας
> Τανίκα κεκμακὼς ἀμπαύεται. Ἔστι γε πικρός.

Certè ſævire tum temporis malos Genios, ex Pſalmi loco cit. Patrum non pauci ajunt. &c. Vide Caſp. Barthium *Animadverſionib. ad Statium. Part.* 2. *p.* 1081.

MERIDIES, an quaſi *medidies*, i. e. medius dies: vel quia tum puriùs micat æther, quaſi *merus dies*, ſeptimum eſt diei tempus, de quo vide in voce *Dies*. Eam non reperiri in XII. Tabb. Plinius ait *l.* 7. *c.* 60. *Duodecim Tabb. Ortus tantùm & Occaſus nominantur. Poſt aliquot annos adjectus &* Meridies. *Accenſo Conſulum id pronuntiante cùm Curiâ inter Roſtra & Græcoſtaſin proſpexiſſet talem Solem.* Cùm tamen mentionem illius in XII. Tabb. diſertam habeamus, apud A. Gellium *l.* 17. *c.* 2. *Ante Meridiem cauſam conſcito*, & Auctorem ad Herennium *l.* 2. nec non Cenſorinum *de die Natali c.* 23. ubi inquit, *Horarum nomen non minus annos* 300. *Romæ ignoratum eſſe credibile eſt: Nam in XII. Tabb. nuſquam nominatas horas invenias, ut in aliis poſtea Legibus: ſed* ante Meridiem: *eò videl. quòd partes diei, bifariam tum diviſi*, Meridies *diſcernebat*. Quæ in ſpeciem contraria conciliaturus *J. Gothofredus*, Lucem diei in Legg. XII. Tabb. in duas quidem partes *ἀχρονίστως* diſtinctam ſic fuiſſe, ut una, *ante Meridiem*; altera *poſt Meridiem*, diceretur: *Meridiem* tamen ipſam in Tabb. illis ſpecialiter deſignatam non fuiſſe; quia eò tempore, cùm Leges hæ Decemvirales conſcriberentur, nondum obſervatum fuerit exactè momentum illud, quod medium divideret diem; ait. Vide Jac. Oiſelium JCtum. *Notis in Gellii locum præfatum*, & ſupra *Hora*, item *Horologium*. Sequentibus igitur temporibus, cùm dies civilis ſeu *νυχθήμερον* in plures minutas & quidem 15. partes, nominibus ſuis diſtinctas, quarum apud Poëtas mentio paſſim, diviſum eſſet, à media nocte incipiendo: ſexta *ad Meridiem*, Angl. *The fore-noon*, ſeptima *Meridies*, Angl. *Midday or noon*, octava, *de Meridie ſive tempus occiduum*, Angl. *After-noon*, appellata eſt, vide Thom. Godwynum *Antholog. Rom. l.* 3. *ſect.* 1.

MERIMUTH, nomen viri. *Nehem. c.* 10. *v.* 5.

MERINA, familia Africæ regia. Vide *Marochanum* regnum & hic infrà.

MERINI, poſt Almohadas, in Africa rerum potiti ſunt. Poſtquam enim, circa A. C. 800. familia Ommiæ, per Abbaſidas, Caliphatu Syriæ dejecta fuiſſet; partim in Africam, partim in Hiſpa-

Hiſpaniam ſuperſtites ſe receperunt, ac ibi Caliphatus novos condiderunt. Ex quibus oriundus Idris, ad montem Atlantem in Mauritania, urbem Fezzam condidit, & in eadem ſedem poſuit regiam, aſſumtô *Caliphæ* titulô: cujus ſucceſſores imperium longè lateque ampliârunt, ut videre eſt infrà, in voce *Zeneta*. Donec Zeneti familiam Idris penitùs extirpârunt, circa A. C. 950. quorum duæ familiæ, Mec-Naza & Magraoa, regnârunt annos 100. & quod excurrit. Horum regno finem impoſuerunt, circa A. C. 1052. Lautunii, alius Africæ populus ad montem Atlanteum creatô Rege, atque in Africa & Hiſpania latiſſime rerum potiti ſunt. Primus Regum fuit *Abul Tieſeſin* ſeu Texinus, qui ſedem Regni poſuit in urbe Achmeda. Ejus ſucceſſor Joſephus, Nigritarum quoque regionem ſibi ſubjecit, exercituque in Hiſpaniam trajectô, illam penè univerſam occupavit, ut videre eſt, apud Roder. Toletanum *Hiſtor. Hiſpan.* & *Varas*. Condidit quoque urbem Marocum, quæ Regni ſedes, deſertâ Fezzâ, in poſterum eſſe cœpit. Almoravidas verò hos pepulerunt Almohadæ, circa A. C. 1119. quò Ludimagiſter quidam *Abdalla Elmohadi*, ſpecie Religionis reformandæ, comparatô exercitu, Abrahamum, ultimum Regem Almoravidarum prœliô ſuperavit, ac ad tantam adegit deſperationem, ut ſe de rupe quadam cum equo in mare præcipitaret. Ita potitus Africâ Ludimagiſter Regem ſe fecit, ac paulo pòſt defunctus Succeſſorem habuit Abdelmumen, cujus tanta fuit potentia, ut in ſola Africa Regnum ejus in longitudinem 90. dierum iter complecteretur, & in Hiſpania, Aragoniam uſque, magnam Caſtellæ ac Luſitaniæ partem, poſſideret. Ei ſucceſſit Jacobus Almanſor, qui majus adhuc Regno incrementum addidit. Verùm, cum circa A. C. 1210. Muhamede Enaſir in Hiſpania, ad Navas Tholoſanas, ingenti clade affectus eſſet, amiſſis ſuorum 200000. profugus in Africam ac paulo poſt mœrore animi extinctus, Almoravidarum potentia ad ruinam ſpectare cœpit. Quam calamitatem auxit diſſidium inter filios ejus, quorum cùm reliquiſſet decem diſcordes inter ſe, occaſionem præbuerunt defectioni provinciarum, ſingulis penè præfectis nova Regna conſtituentibus. Ita ex naufragio tanti Imperii, nata ſunt varia per Hiſpaniam & Africam Regna, nimirum Regnum Granatæ, Fezzæ & Marocci, Tremeſenæ, Tuneti, Tripolis, & alia minora. Et quidem, circa A. C. 1237. Mahomete *Aben Hud* Rege Andaluſiæ, occiſô, Mauri Hiſpanienſes, creatô Rege Muhamede Alhamarô, ſedem regiam ex urbe Almeria tranſtulerunt Granatam. Regni Tunetani primus conditor fuit Ibrahimus, fil. Zachariæ, circa idem ferme tempus. Regnum Thremeſenæ, aliò nomine *Telenſinum*, circa A. C. 1210. invaſit Gamzar. fil. *Zeyen*, quem *Mariana* vocat *Gamaranza*, *Thuanus Gomarazanam*, &c. *Merini* Fezzæ regnum obtinuerunt; atque horum quidem Principatus & Regnum diſtinguuntur à Scriptoribus. Ille enim cœpit in *Aucar Merino* A. C. 1210. cujus ſucceſſores *Principum* titulô contenti fuerunt, donec captô Maroccô Jacobus fil. Abdulæ, ſeſe Regem appellavit. A. C. 1269. Horum verò Regum integra ſeries non extat, ſparſimque tantum eorum nomina, quamvis non omnia, apud Leonem Africanum comparent. Sed & hos tandem Oattaſeni pepulerunt, A. C. 1420. *Merinorumque* familiâ extinctâ. Haſſenes Scheriphius Regnum Fezzæ occupavit, intra annum dejectus, à Saido Abra, ex familia Oattaſenorum, quæ variâ fortunâ regnavit, uſque ad A. C. 1548. quò Scheriphii imperium occupârunt. Vide Georg. Hornium *Orb. Imper.* p. 320. *& ſeqq.* ut & infrà, ubi de *Oattaſenis* & *Scheriphiis*. De *Merinis* verò apud Aragonios, officii nomine, vide ſuprà *Majorini*.

MERINIANUM, vide MELIGNANUM.

MERIONES, auriga Idomenei, & cum eo ductor virium, quæ è Cretâ venerunt ad Trojam, fortitudine Marti ipſi comparandus. *Homer. Il. ν.* Ovid. *Met. l.* 13. *Fab.* 1. Horat. *l.* 1. *Od.* 6.

MERIONES, frater Iaſonis, admodùm dives, ſed avarus; de quo Polyæn. *l.* 6. *c.* 1.

MERLINUS, Anglus, ſeculi 6. Mathematicus, ſcripſit Prophetias, aliaque. Vide Piſeum, *de Script. Britan.* p. 101.

MERLUCCIA, piſcis ſaporis non boni, eoque vilis pretii: quò nihilominus cùm caperetur Hadrianus Pontifex, multi judicium hoc ſequuti ſunt; ut hic piſcis mox ſupra mediocre pretium divenderetur, ridente Forô Piſcariô, ut Paulus Jovius ait *libro de Piſcibus Rom.* Verùm addit, *Adrianum ſicut in adminiſtranda Rep. hebetis ingenii, vel pravati judicii, ita in eſculentis fuiſſe inſulſiſſimi guſtus.* Sed & pro temporibus variare hominum judicia in iis, quæ rem cibariam attinent, ciconiarum videmus exemplô, quæ Cornelii Nepotis ætate in pretio fuêre, in eoque manſerunt, uſque ad imperium Veſpaſiani per annos centum & decem, poſt quod tempus cibus is iterum deſpectui eſſe cœpit. Imò ſi grandiuſculum hoc videatur intervallum, *pullos mulorum epulari Mæcenatem inſtituiſſe, poſt eum interiiſſe auctoritatem ſaporis*, adeoque uno cum homine itidem judicium de eorum ſapore natum denatumque eſſe, teſtatur Plin. *l.* 8. *c.* 43. Vide Gerh. Jo. Voſſium *de Orig. & progr. Idololatriæ l.* 3. *c.* 93.

MERMEROS, Centaurorum velociſſimus, in pugna Centaurorum adverſus Lapithas graviter vulneratus, vix fugâ ſalutem invenit. Ovid. *Met. l.* 12. *Fab.* 5.

MERMESSOS, urbs Troica, patria Erytrææ Sibyllæ. *Steph.*

MERMEX, nomen cujuſdam Athenis improbi, & à Comicis ob id traducti. Ariſtoph. *Ran. Act.* 5. *ſc.* 5.

MERMNADES, Dynaſtia vel Epocha Lydorum III. à Gyge inſtituta, an. 40. Urb. Cond. ult. an. 17. Olymp. Duravitusque ad Crœſum devictum, per an. 210. Urb. Cond. Herodot. *l.* 1. Euſeb. *in Chron.* Clem. *l.* 1. *Strom.* Plin. *l.* 35. *c.* 8. *Nic. Lloydius.* Marshamus illuſtr. Eques Anglus, id factum vult an. 1. Olymp. 18. an. Nabonaſſ. 40. duraviſſe autem ann. 170. uſque ad Crœſum captum, an. 1. Olymp. 58. qui eſt Nabonaſſari 200. *Canone Chron. ad Sec.* XII. & XVII. Sic *Atyadæ*, quorum primus Atys, ultimus ignoratur, ſucceſſerunt *Heraclidæ*, ex Herculis & Jardani ſeu Omphales ancillæ contubernio nati, quorum primus Argon, ultimus Candaules; Heraclidas excepere *Mermnadæ*, & ipſi ex Herculis ac Omphales conjugio prolati per Lamonem, quorum primus Gyges, ultimus Crœſus fuit, à Cyro victus, qui Lydorum regnum Perſico junxit. Vide hic paſſim.

MERNIA, Comitatus in parte Septentrionali Scotiæ, vide *Marnia*.

MERO, cognomentum Tiberii Neronis, per jocum, quòd vinoſior eſſet.

MEROB, primogenita Saulis, Davidi promiſſa, ſed alteri data. 1 Sam. *c.* 14. *v.* 49. & *c.* 18. *v.* 17.

MEROBANDES, Conſul cum Gratiano Auguſto an. Urbi Cond. 1130. Iterum cum Saturnino ſexennio poſt.

MEROBRICA, oppid. Portugalliæ in ora, *Santgajo de Cacem*, medium ferè inter Olyſiponem ad Boream & Sacrum promontor. ad Auſtr. 16. leucis.

MERODACH, Rex Babyloniorum Jugæo ſucceſſit. Vide Jeſ. *c.* 39. *v.* 1. qui 2 Reg. *c.* 20. *v.* 12. dicitur *Berodach Baladan*, *Ptolemæo Mardokempades* fil. Baladanis, qui creditur Nabonaſſar in hiſtoriis profanis. Regnare incepit A. M. 3332. Ezechiam, poſt morbum ejus, per Legatos ſalutavit, & de miraculo, quod in Sole pauſante contigerat, erudiri petiit. Poſtea Manaſſen captum, catenisque oneratum Babylonem perduxit: Aſſyriorum quoque remp potitus, Arphaxadum, Medorum Regem qui Arbianes, pater Dejocis, fuiſſe videtur, prœliô ſuperavit. Imperavit ann. 42. vel 52. Ei ſucceſſit Ben-Merodach, quem Nabuchodonoſor ſenior, *Beroſo* Nabopalaſſar, excepit, cui ſucceſſit Nabuchodonoſor, avus Evilmerodachi, proavus Balthaſaris. Ptol. *l.* 4. *Almag. c.* 6. *&* 8. Euſeb. *in Chron. & l.* 9. *Præp. Evang.* *Scalig. l.* 5. *de Emend. Temp.* Petavius *l.* 9. *doctr. Temp.* Mercator, Riccioius *Chron. Ref. l.* 5. *c.* 6. *n.* 1. *Calvisiannus*, *Funccius*, &c. Joh. Marshamo adnotante initium Regis *Merodachi* duabus Lunæ eclipſibus confirmatum eſt apud Ptol. *Almageſto l.* 4. *c.* 6. atque 8. illius anni Ezechiæ contemporanei ſunt: regnavit autem ann. 12. ſucceſſore Arkianô. Cæterùm apud Babylonios *Merodach*, Idoli nomen fuit, ut & *Baal*, ſive *Bel*, *Adan* ſeu *Adonis*. Jerem. *c.* 50. *v.* 2. Vide prælatum Marshamum *Can. Chron. Sec.* XVII. De Manaſſe verò captivo abducto, vide in voce *Aſſar-Adinus* &c.

MERODACUS, Sicambrorum Rex 14. Olymp. 184.

MEROE, *Saba Joſepho*, ſicut & nunc ab Abyſſinis appellatur, inſul. Æthiopiæ ſub Ægypto: *Ferrar.* Quid nunc ſit, non bene conſtat; Fortè *Beroam* aut *Baroam*, quam vitiosè *Barvam* vocant. Dicitur & *Debaroa*, ex *Debia Baroa*, quaſi mons Baroa, in monte enim poſita eſt. Urbs hæc regia eſt Barnagaſſi, & præ aliis Æthiopiæ oppidis ſatis frequens: Illam ab Ortu præterfluens Aſtaboras flumen *Mareb*, ſeu *Marabo* nunc dicitur. Iſ. Voſſ. *de Orig. Nili.* Hic Sabæ regina, quæ & *Candace* nonnullis, regnâſſe traditur. Urbs à Cambyſe Perſarum rege condita eſt, & de nomine ſororis, ſive matris, ut alii, defunctæ, *Meroë* appellata. In ea mulieres grandes habent mammas. Juvenal. *Sat.* 13. *v.* 163.

In Meroë craſſo majorem infante mamillam.

Alia eſt *Meroe* Antiochenæ juxta Daphnem, Orientem verſus. Item civitas Lyciæ. *Steph.*

MEROLIACUM, fortè *Olierge*, caſtrum Galliæ, in Arvernis. Gregor. Turonenſ. *Hiſt. l.* 3. Melius *Oliergue*, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MEROM, aqua, ſeu fluv. in terrâ Chanaan, juxta quod gentes convenerant adverſus Iſraelitas. Joſ. *c.* 11. *v.* 5. 7.

MERON, qui & *Samachonites*, *Maſio Tabario*, lacus Palæſtinæ apud Serapionem, quem Jordanis efficit, qui æſtate ſiccatur.

MEROPE, una filiarum Atlantis, ex Pleione nymphâ, cujus ſtella ex 7. Pleiadibus obſcuriſſima apparet, quòd, cùm ſorores ejus omnes Diis nupſiſſent, illa ſola Siſypho nupſerit mortali. De qua vide Ovid. *Faſt l.* 4.

MEROPIA, una Cycladum, quæ & Siphnus, & Acis dicitur. Plin. *l.* 4. *c.* 12.

MEROPIUS, Philoſophus, cujus diſcipuli Ædeſius & Frumentius in India religionem Chriſtianam propagârunt. Circa A. C. 340. Socr. *l.* 1. *c.* 15.

MEROPUS, mons Theſſaliæ, ex quo ob multos anfractus echo multiplex redditur.

MEROS, mons Indiæ, inter Indum & Cophem fluv. *Nyſa* Plin. *l.* 6. *c.* 21. *Sacer Trogo*, *Tricoryphus* Polyæno, *l.* 1. *c.* 1. in cujus radice Dionyſius, in Indiam proficiſcens, Nyſam urbem condidit. Q. Curtius *l.* 8. *c.* 10. ubi de Nyſa, & incolis ejus: *A Libero Patre ſe conditos eſſe dicebant, & vera hæc origo erat. Sita eſt ſub radicibus montis, quem Meron incolæ appellant. Inde Græci mentiendi traxêre licentiam, Jovis femore Liberum Patrem eſſe celatum.* Græcè enim Μηρὸς *femur* ſignificat. Natus autem Bacchus fingitur ex femore Jovis, (ut illud addam) quia Phœnices nominibus illis, qui propriè femur ſignificant, etiam verenda intelligunt, unde tritum illud in ſcriptura, *egredi de femore patris.* Gen. *c.* 46. *v.* 26. Exod. *c.* 1. *v.* 5. Sunt autem, quibus in hiſtoria natalium Bacchi Μηρὸς non eſt femur, ſed montis nomen, in quo putatur eſſe genitus. Quod poteſt fieri, modò commodè ſumatur, non pro monte in India *Meri* nomine, ſed pro latere montis. Nam & hoc Phœnicium eſt, partes montis vocare *femora.* Hinc Judic. *c.* 19. *v.* 1. Ἐν μηροῖς ὄρους Ἐφραίμ, *In femoribus montis Ephraim* pro lateribus. Ita Bacchus potuit naſci ἐν μηρῷ, i. e. in latere montis, ut propterea nihil ſit opus Meron montem in India ſibi fingere. *Nic. Lloydius.*

MEROTH, terminus Galilææ ſuperioris verſus Occaſum: Joſeph. *l.* 3. *Bell. Jud.* c. 2. In tribu Aſer.

MEROVEUS, Francorum tertius à Pharamundo, poſt Clodionem Comatum, Rex, A. C. 448. Aëtio, Romanorum Duci, & Theodorico Viſigothorum Regi junctus, Attilam A. C. 451. prope Aurelianum, devicit. Poſteà regni ſui terminos; à fluv. Samaro, extendit, uſque in ſecundam Belgicam, & primam Germaniam, ad Sequanam, Matronam, Moſam, & Moſellam uſque. Ab eo Reges primæ ſtirpis *Merovingi* dicti. Obiit A. C. 458. Ætas, uxor, liberi ejus, exceptò Chilpericò ſucceſſore, in obſcuro ſunt. Videtur tamen Clodionis fil. idemque quem Priſcus Panites, Auctor Græc. in ſylloge Legationum, à Dav. Hæſchelio Græcè Auguſtæ edita, A. C. 1603. Romæ ſe vidiſſe, quò ab Aetio miſſus erat, ad Valentinianum III. ait: Et fortè major natu ejus frater, ope Attilæ imploratâ, cauſa belli fuit. Gregor. Turonenſ. *l.* 2. *c.* 7. Priſc. *Hiſt. Byzant. tom.* 1. Proſper *in Chron.* Fredegarius, Rorico, Aimoinus, &c. in *Annal. Francic.* Nempe primus Francorum Rex Marcomirus, circa A. C. 418. Rex Francorum electus, cum annò ſequente obiiſſet, Pharamundus ei ſucceſſit, auctor Legis Salicæ, ut nonnulli volunt. Huic Clodio Comatus ſuffectus, ſedem ſuam habuit in caſtro Thuringiæ Disberga, atque in Galliam irrumpens Belgicam, Cameracum, Atrebates, & reliqua loca Somâ tenus, Romanis eripuit: ſed ab Aetio & Majorano Ducibus Romanis iterum ejectus, antiquas in Germania ſedes repetiit. *Merovingi* dein apud Francos, primò regnare cœperunt, A. C. 450. in qua familia Regnum duravit, uſque ad A. C. 750. Conditor familiæ *Meroveus* fuit, qui trajectò Rhenò ſedes cum ſuis Francis, ad Axonam fluv. poſuit. Inde permixtus Gallis, Romanam linguam cum Germanica, quâ Franci utebantur, in eam faciem corrupit, quæ hodie recepta eſt. Idem Tornacum, Cameracum, Rhemos, Sueſſiones, Aurelianum, Coloniam Agrippinæ, ac pene totam Galliam genti ſuæ adjecit. Quæ poſtea geſta, uſque dum Merovingi, à Carolovingis expulſi ſunt, ſuccinctè habes hîc infrà *Merovingi*, nomen primæ Regalis in Gallia familiæ, quæ à Meroveo præfato orta rerum potita fuit 300. annos integros, ab A. C. 450. uſque ad annum 750. In ea primus Rex Meroveus, de quo dictum. Sub ejus filio Chlodoveo longe majora incrementa Regnum Franciæ ſumſit, quippe qui, cunctis inter Sequanam, Rhenum & Ligerim oppidis potitus, Romanorum dominationi in Gallia finem impoſuit, ac præterea Thuringiam, Alemanniam, Burgundiam, Aquitaniam & Gothiam Gallicam ſibi ſubjecit. Primus etiam Francorum Regum Chriſtianam fidem amplexus eſt ac Regnum maximum & latiſſimum filiis ſuis reliquit, nimirum univerſum Rheni tractum, ab ipſis fontibus ejuſdem uſque ad Oceanum, cum omnibus regionibus in ripa Gallica ſitis & trans Rhenum ipſam Alemanniam, uſque ad Sueviam atque inde ultra Danubium, Rhætiam, cum Nigra Sylva, vulgò *Schwartzwald*, & lacu Brigantino, Algovia & parte Helvetiæ, inter Rhenum ac Urſam amnes, Franciam præterea Orientalem, h. e. Auſtraſiam & Thuringiam: quæ regiones unò nomine appellabantur *Francia* & mediò Rhenò dividebantur in 2. partes, quarum Occidentalis *Weſtraſia*, item *Neuſtria*, & à ſermone Latino *Romana*; Orientalis vero appellabatur *Auſtraſia* ſeu *Francia Teutonica*, ut videre eſt apud *Ottonem Friſing. Gottfr. Viterbienſem*, *Gregor. Turonenſem*, alios. Defunctus eſt autem Chlodoveus, A. C. 514. atque tum inter quatuor ejus filios diviſum Regnum eſt, hoc modò, ut Regnum Franciæ, in ſpecie ſic dictum, cui ſedes Lutetia Pariſiorum, primo-genito cederet; Regnum Belgicæ, cujus metropolis urbs Sueſſionum, Clothario, ſecundo ex filiis; Regnum Aurelianenſe tertio; Denique Regnum Auſtraſiæ, cujus ſedes urbs Mediomatricum, quarto Theodorico, qui etiam Regnò poſteà Burgundiæ potitus eſt. Sed hæc 4. Regna, extinctis tribus fratribus ſine prole maſcula, iterum uniit Clotharius I. A. C. 558. Eò verò extinctò A. C. 564. ſecunda Regni Franciæ diviſio, eaſdem in quatuor partes, facta eſt, niſi quòd Burgundia Regno Aurelianenſi acceſſit, donec A. C. 568. Clotharius II. mortuis fratribus, denuo Monarchiâ Franciæ potiretur, à quo tempore aliquoties ea rurſum diviſa eſt, in duo inprimis Regna, Auſtraſiæ & Franciæ, ut apud præfatos Auctores videre eſt. Circa A. C. 687. primò inſtituti fuerunt Majores Domus: quod officium complectebatur ampliſſimam potentiam & ſolò *Regis* titulò ac coronâ minorem. In quos cùm Regiminis onus omne Reges devolverent, vileſcere ipſorum auctoritas, & ad inſequentem Regni mutationem, via ſterni cœpit, inprimis poſtquam Majordomatu potitus eſt Carolus Martellus, omnium, quos unquam Gallia habuit, Principum pugnaciſſimus, qui multoties oblatum *Regis* titulum contemnens, dicere auſus eſt: *Malle ſe Regis Dominum, quàm Regem eſſe.* Ultimus itaque *Merovingorum* Regum fuit Chilpericus II. cognomine *Stupidus*, quò à Zacharia Pontifice Romano exauctoratò ac in cœnobium detruſò, Regnum ad *Carolingos* translatum eſt. Vide infrà in lemm. *Nihil fecit*, it. *Pipinus*: quæ Regni à prima familia ad ſecundam tranſlatio, pro præcipuo Pontificiæ poteſtatis, quæ ab hoc initio immane quantum poſtea crevit, à Politicis ponitur. Sub his *Merovingis* Regnum Galliæ electivum fuiſſe, probant nonnulli ex eo, quòd apud Gregorium Turonenſ. & Aimoinum Pharamundus, itemque Pipinus ejuſque liberi Carolus, & Carolus M. electi dicuntur: quod Ordines Regni Childericum, propter flagitia & libidines pepulerunt; ut & Childericum alterum A. C. 657. & A. C. 890. Quòd duo Epiſcopi, Laodunenſis & Bellovacenſis, in Regis coronatione, populum rogare ſoliti ſunt, *Num Regem initiatum regnare velint?* ſicque reſpondere, omnibus uno ore ter acclamantibus, *Laudamus, volumus fiat.* Quòd Rex novus ſcuto militari impoſitus ac humeris ſublatus Populo oſtendebatur, quem ritum omnes Scriptores antiqui *elevationem* vocant, &c. Vide Georg. Hornium *Orb. Imper. p.* 115. *& ſeqq.* Hinc *Merovingia*, Franciæ Regnum dicitur Anonymo *de Mirac. S. Agili l.* 1. *c.* 3.

REGES EX FAMIL. MEROVINGORUM.

Marcomirus, electus primus Rex Francorum, A. C. 418. regnavit ann. 1.	Chilpericus I. Clotharii I. fil. 23.
Pharamundus.	Clotharius II. fil. Chilperici 44.
Clodio Comatus, regnavit ann. 20.	Dagobertus I. 14.
Meroveus. 12.	Chlodoveus II. regnavit ann. 16.
Childericus I.	Clotharius III. 4
Chlodoveus I. primus Rex Francorum Chriſtianus. 30.	Childericus II. 12
Childebertus I. Lutetiæ Pariſiorum, regn. ann. 45.	Theodoricus II. 14
Lotharius ſeu Clotharius I. Sueſſionibus.	Childebertus II. 18
Clodomirus. Aureliani.	Dagobertus II. regnavit ann. 40.
Theodoricus vel Diedericus I. Metis.	Clotharius IV. 2.
	Chilpericus, vel *Helferich* II. *Merovingorum* ultimus, à Pipino cognom. *Brevi*, pulſus eſt.

MEROZ, urbis nomen. Jud. *c.* 5. *v.* 23.

MERREBECCHI, *Auctum.* vulgò *Meerbeke*, municipium Flandriæ, haud longè à Ninovia.

MERROMENI, aliis *Melomeni*, Illyrici populi prope Drinum fluv. inter Vardæos ad Auſtrum & Savum fluv. ad Septentrionem.

MERRUS, vicus in duodecimo milliar. urbis Sebaſtiæ, juxta Dothaim, in tribu Iſaſchar. Hieronym. in *locu L. Hebr.*

MERSEBURGUM, vulgò *Merſburg*, urbs Miſniæ ad Salam fluv. vix 3. milliar. Germanic. ab Halla in Auſtrum, totidem à Lipſia, ſub proprio Epiſcopo. Olim ſub Comitibus, quorum ſator fuit Fridericus, pater Dietgremi, nepos Witikindi Junioris, qui Wittebergam condidit. Hunc Comitatum dein Judita Merſpurgica Theodorico patrueli, marito attulit, quorum fil. Dedoni II. ab Ottone III. Imperatore is collatus eſt. Vide Spener. *Syll. Geneal. Hiſtor.* Hic Conradus Imperator victus eſt ab Henrico Saxone A. C. 916. Tenetur hodie à Mauritio, 4. filio Joh. Georgii Electoris. Vide *Marsmopolis* ſeu *Martiopolis*. Quaſi *Martisburgum* enim dictum eſt, à *Marte*, præcipuò honore veterib. Germanis culto. Hic idem Henricus Auceps Hungaros, qui omnem Italiam ac Germaniam immaniſſimè aliquandiu vaſtaverant, ita cecidit, ut vix ſeptem internecionis ſupereſſent nuntii, quos Imperator manibus, naribus & cruribus truncatos in Hungariam remiſit. Quam cladem geminavit Otho I. ejus fil. A. C. 955. ad Auguſtam Vindelicorum, aliquot Hungarorum Regibus ſuſpendiò necatis. A quo tempore Germaniam gens illa intactam reliquit. Georg. Hornius *Orb. Imper.* Urbs Epiſcopalis erat, jam verò *Merſburgium* Epiſcopatum & Luſatiam inferiorem poſſidet Chriſtianus, tertio-genitus filius Joh. Georgii Electoris qui ex Ferdinandi Dn. Biberſtenii, mortui A. C. 1667. hæreditate, partem dominii, ut *Forſt* &c. tanquam dominus feudi recepit; pietatis ſtudiò & prudentiâ Oeconomicâ inclytus. Ei ex Chriſtina Holſato-Glucksburgia (fil. Philippi Ducis Holſatiæ in *Glücksburg*, natâ A. C. 1634. ductâ A. C. 1650.) geniti ſunt. Magdalena Sophia A. C. 1651. Johannes Georgius A. C. 1652. (denatus 1654.) Chriſtianus 1653. Auguſtus 1655. &c. Spenerus *Sylleg. Geneal.*

MERSENNUS Marinus, vide *Marinus*.

MERSPURGUM, oppid. Sueviæ, ad lacum Conſtantiæ, ſub Epiſcopatu Conſtantienſi 2. leuc. à Conſtantia in Ortum paulo amplius ab Uberlinga in Eurum. Sedes hodie Epiſcopi. Vulgò *Merſpurg*.

MERTHES, Rex Ægypti, qui cornicem habuit uſque adeò cicurem, ut quoquò juſſiſſet ille, epiſtolas deferret.

MERUERA, oppid. conventus Hiſpalenſis. Plin. *l.* 3. *c.* 1.

MERVINIA, vulgò *Merionethshire*, Comitatus Walliæ Borealis cujus urbs primaria Harlechum. Dicitur & Merionethenſis Comitatus. In ora maris Hibernici & inter Arvoniam ac Denbighiam ad Boream Mongomerienſemque Comitatum ad Ortum. Ibi Ordovices olim ex parte.

MERULA Cornelius, vide *Cornelius*.

MERULA Georgius, Alexandria Mediolanenſis, ingeniò & eruditione inclytus, ab Eraſmo, Hermolao Barbaro, &c. impensè laudatus. Sed nimis in ſcriptis mordax, ne Philelpho quidem, Præceptori ſuo, pepercit: Politiano quoque, Calderino, &c. infeſtus. Docuit ann. 40. Venetiis & Mediolani. Auctor, inter alia, Hiſtoriæ Vicecomitum Mediolanenſium, libb. 12. Scripſit quoque de Veſuvio, & quæ Dion de Trajano ſcripſerat, vertit. Obiit Mediolani, A. C. 1494. Volaterran. *l.* 21. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 8. Vide *Georgius Merula*.

PETRUS MERULA, Dordracenus, Profeſſor Lugduni Batavorum, edidit *Part.* 1. Coſmographiæ libb. 3. Vide Valer. Andr. *in Biblioth. Belg. p.* 715. Obiit Roſtochii, A. C. 1607.

MERULA ſuper Sartam, *Melle ſur Sarte*, caſtrum Galliæ, ad Sartam fluv.

MERULA, fluv. Liguriæ apud Albingaunum urbem fluens. *Mera* vulgò. Item fluv. Pedemontii, per territorium Salucienſe in Padum influens; *Maira*, Latin. etiam *Macra*.

MERULÆ Campus, *Lazaro Coſobus*, aliis *Caſſovius*, regiuncula Myſiæ ſuperioris à Meridie in Boream ad 30. leuc. patens, maximè ferax *Caſſovopolis* Slavis, *Amſerfeld* German.

MERULÆ, icunculæ hydraulicæ, de quibus vide ſuprà aliquid, voce *Mechanica*.

MERULANA & MERULANUM, Romæ locus, de quo vide Dominic. Macrum in voce *Baptiſmus*.

MERULIS, locus Tuſciæ, 8. mill. paſſ. à Populonio: ubi S. Cerbonius Epiſcopus à Totila Rege feris objectus eſt.

MERUSIUM, parva regio, cujus incolæ *Meruſii*. Vide *Steph.*

MERVAN, Chalipharum XXI. dictus eſt, *Aſinus Meſopotamiæ*, eò quod in bello conſiſteret, *bellici aſini inſtar*, qui nunquam fugere dicitur, uti habet Elmacinus *Hiſtoria Saracen. l.* 1. *c.* 21. Idem nomen, ſub Imperio Sallahi Chaliphæ XXII. Ægypti Pro-Regi fuit, qui, cùm goloſus eſſet mirum in modum, *tam ſæpe deſtabatur ſoſtis ovorum cenibus, ut, quotieſcumque in manus ejus incidiſſet ovum, continere ſe non potuerit, quin manum ſuam, tunica manica involutam, in ovis ventrem inſereret, remque acciperet & comederet. Tunicâ autem illâ deinde exutâ, aliam induebat. Ajuntque eum plures, quam decem millia tunicas reliquiſſe, quarum manica pinguedine ovorum inquinata erant*. Idem Auctor *ibid. l.* 2. *c.* 2. & 8. Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 13. & 45.

MERYLLUS, in primo Bœoticorum citatur a Plut. *in Paral. Min. c.* 14. Item in tertio Italicorum *c.* 28.

MESA, Rex Moab 2. Reg. *c.* 3. *v.* 4. Fil. item Caleb fratris Jerameel. 1. Paral. *c.* 2. *v.* 41.

MESA, fluv. notus per Leodium fluens, vulgò *Moſa*.

MESABATENE, apud Plinium *l.* 6. *c.* 27. & *l.* 31. *c.* 3. ubi de Choaſpe & Eulæo fluviis, è quibus ſolùm Parthorum Reges bibere ſolîti. *Suſianen ab Elymaide diſterminat amnis Eulæus, ortus in Media, medioque ſpatio cuniculo conditus ac rurſus exortus, & per* Meſſabatenen *lapſus circumit arcem Suſorum ac Dianæ templum auguſtiſſimum illis gentibus & ipſe in magna ceremonia. Siquidem Reges non ex alio bibunt & ob id in longinqua portant*: regio eſt *Meſſabatarum*, quos *Ptolemæus* collocat, ubi *Uxios Strabo*, in itinere ſcil. quod à Suſis ducit in Perſidis interiora. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 300 & in voce *Meſſabata*.

MESABIUS, mons Bœotiæ, apud Anthedonem oppid. Euripo imminens Pauſan. *l.* 9.

MESADA, urbs Arabiæ Petrææ *Ptol. Meſa* fortè in *libr. Notit.*

MESAMBRIA, tractus & Cherroneſus Perſidis. Arrian. *in Indic.*

MESANI Montes, à Pharan, quæ in intimo receſſu ſinus Arabici eſt, ad Judæam pertinentes, deſcribuntur *Ptolemæo*, ubi de *Arabia Petræa*. Ad horum occiduum latus, verſùs Ægyptum Saracenorum regionem prætendi, addit *idem*.

MESANITES, ſinus quidam apud Martianum in Perſici maris deſcriptione. *Steph.*

MESAPHAR, vicus, inter caſtrum Toronum & Paneadem urbem in ſummis montibus ſitus. In tribu Nephthalim.

MESAPIA, & *Meſapius*, vide *Meſſapia*, & *Meſſapus*.

MESE, inſula Galliæ Narbonenſis una Stœchadum, quæ & *Pomponiana*. Plin. *l.* 3. *c.* 5. Nunc eſt *Porteros*, inter Hypæam ad Ortum & Proren ad Occaſum. Ejus circuitus eſt 3. leuc. circiter, vix 1. cum dimid. ab ora Continentis & ab arce Brigançonia in Auſtrum. Vide *Stœchades*.

MESECH, vide MOSCHI.

MESELEMIA, nomen viri. 1. Paral. *c.* 26. *v.* 1.

MESEMBRIA, quæ & *Menebria Strab.* & *Meſambria Herodoto*, urbs Archiepiſcopalis Thraciæ maritima, in Myſiæ inferioris confinio, in ora maris Euxini inter Anchialum, & Odeſſum, ad 20. mill. paſſ. ubi mons Hæmus deſinit, *Meſember Sophiano*. Hinc *Meſembriacus*. Ovid. *Triſt. l.* 1. *eleg.* 11. *v.* 37.

MESENE, regionis nomen. Strab. *l.* 12. Μέση τῆς Τίγριδος, ut *Steph.* ait: Vide Plin. *l.* 6. *c.* 27. An Adiabene, an regio, quam cingit Tigris in 2. alveos ſciſſus, quorum dexter *Delas*, ſiniſter *Tigris* dicitur?

MESESSI-MORDACUS, Babylonis Rex X. Regebelum excepit, an. 56. Æræ Nabon. regnavit ann. 4. ſequutò, fortè ob deficientem ſtirpem regiam, 8. annorum interregnò; quâ occaſione uſus Aſarhaddon Aſſyrius Babylonem occupavit, annò Manaſſis Regis 24. & utrumque Aſſyriorum regnum (quod à Nabonaſſari tempore duplex fuerat) in unum redegit. Vide *Aſarhaddon*.

MESEZEBEL, pater Barachiæ. Nehem. *c.* 3. *v.* 4.

MESGODA, vide MESQUITA.

MESIA, vide MOESIA.

MESITES, cognomen Mithræ, vide infrà.

MESIUS Gallicanus, Præfectus Prætorio, ſub Tacito Imperatore apud Vopiſc. *in Tacit. c.* 8.

MESIZABELI nomen viri. Nehem. *c.* 10. *v.* 21.

MESOCHORI, Græcis τῶ χορῶ Κορυφαῖοι, in omnibus Veterib. Choris Symphoniacis erant, cæterisque ad canendum præibant & modum canendi dabant, *pede* in eam rem pulpitum aut ſolum tundere ſoliti. Pedem enim levantes & cum ſono ponentes, æquali ſemper ac perpetuò quodam tenore, cantici modulationem temperabant ac moderabantur; quod idem hodieque, ſed *manu*, fit in Muſicis Symphoniacorum concentibus. *Lucianus* de Laconicis Choris, & Tibicine, qui ad Chorum ſimul ſtabat & pede terram plaudebat: Καὶ ὁ αὐλητὴς μὲν ἐν μέσῳ κάθηται, ἐπαυλῶν καὶ κτυπῶν τῷ ποδί. οἱ δὲ κατὰ στοῖχον ἀλλήλοις ἑπόμενοι, σχήματα παντοῖα ἐπιδείκνυνται πρὸς ῥυθμὸν ἐμβαίνοντες. *Et tibicen quidem in medio ſedet canens & pede ſonitum edens; hi verò ordine ſe invicem ſequentes varia ſchemata exhibent, ad rythmum incedentes.* In Theatris itaque, quò clarior ſonus eſſet, illi, qui pede pulpitum percutiebant ad incentivum dandum, ligneas ſoleas ſub pedibus habebant, ad hunc ſolùm uſum factas, quas Græci κρούπεζα, à *pedis planſu* & percuſſione dicebant. Vide ſuprà in voce *Crupezia*, & infra in *Scabella*. Sed & teſtarum crepitus, ſaltantibus Pantomimis, adhiberi ſolebat, uti vetus Interpres Juvenalis docet. *ad illud Sat.* 11. *v.* 170. *Audiat ille Teſtarum crepitus.* Quomodo autem manibus iidem percuterent, diſcimus ex Auctore *Epiſtolarum*, quæ ſub nomine *Ariſtaneti* circumferuntur: Digitis ſcil. dextræ manus contractis & in unum reductis, lævæ ſubjectæ palmam percutiebant, ut ſic invicem comploſæ cymbalorum in modum reſonarent. Ita enim is. Ἔτυχε δὲ τοῖς ἀριστεροῖς [illegible] καὶ ἡ δεξιὰ τοὺς δακτύλους ὑποσυλλαβοῦσα, [illegible], &c. Stabant verò in *medio Chori*, unde nomen &c. Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino c.* 19. ubi ex verbis Heſiod. χορῷ ἐνὶ μέσσῳ, *Meſochori* vocem conflatam eſſe, addit. Erat autem, qui voce in Choro canebant, palliati vulgò, ſeptemque palliati, apud Veteres, chorum faciebant. Hyginus, *Fab.* 273. *Pythaules, qui Pythia cantaverat, ſeptem habuit palliatos, qui voce cantaverunt, unde poſtea appellatus eſt Choraules.* Quemadmodum Citharœdi palliis erant amicti, inter quæ longa erat differentia. Quò nomine meritò Salmaſ. illos carpit, qui apud Tertullianum *de Pallio* Citharistas aut Citharœdos, qui palliis amicti erant, non verò Symphoniacos palliatos, intelligi volunt: Namque nec ipſe tibicen, qui tibiis ad chorum canebat, & *Choraules* inde dicebatur, palliatus eſſe conſuevit, ut Vir illuſtris docet *Notis in loc. p.* 469. Vide quoque ſuprà *Manuductor*, & infrà *Muſicarius*.

MESOCHUS, Memphitarum in Ægypto Rex III. poſt Tyrim, præfuit ann. 17. Athore II. apud Thebanos, Cenceme apud Thinitas & Ariſtarchô in inferiore Ægypto regnantibus. Ei ſucceſſit Soiphis: Joh. Marshamus *Canone Chron. ex Manethone*.

MESOCUROS, Græce Μεσόκουρος, una ex perſonis Veterum tragicis. Inter has enim cùm mulierum eſſent perſonæ undecim, una famularum dicta μεσόκουρος eſt, quòd in *medio raſa* eſſet. Ei frontis ſummitas tumore caſtigatò, candor ſubpallidus, mediocris canities. Illâ junior fuit ea, quam διφθερῖτιν vocabant, fronte tumore vacuâ. Duæ præterea, capillorum formâ diverſâ. Comatam κατάκομον nominabant, comâ nigrâ, pallidam, mœſtò vultu. Altera, quæ non eſſet comâ pleniore, ſed μεσόκουρος. Similis tonſura ei, quam πρόσφατον dicebant: quidam *recens violatam*, alii *recens tonſam* malunt; nonnulli *juvenculam* admodum intelligunt, &c. Scaliger *Poëtices l.* 1. *c.* 16.

MESOGIA, ſeu MESOIA, dicitur Græcis hodiernis planities fertilis, ad Ortum & Meridiem montis Hymetti, in Attico agro, ſita, in qua ſequentes vici hodie numerantur.

VICI SEU LOCA HABITATA, IN TERRITORIO ATTICI HODIERNI, MESOGIA DICTA.

Mitropis.	Leçambáſi.
Keratia.	Lambrianò.
Mitochóri.	Lambrica.
Chovarades.	Palæo Lamprica, ubi olim *Lampra*.
Marcopoulo.	
Courſala.	Elimbò.
Phyglia, olim *Phlyea*.	Egnápyrghi.
Careâ.	Spitiâ.
Alopéki.	Vràona. E quibus X. poſteriores, tantùm non in ruderibus, & proin non niſi *Zeugalatia*, h. e. *prædia*, incolis dicuntur. Jac. Sponius *Itiner. Græcia Part.* 2. *p.* 248. & 249.
Cócla.	
Balambáſi.	
Bouri.	
Arvato.	
Agoupi.	
Pikerni.	
Bati.	

MESOLA, urbs Laconiæ, una ex quinque. *Steph.* Eſt etiam urbs Arcadiæ, quam quidam putant ab *Homero Hiram* vel *Hieram* appellatam.

MESOLAM, fil. Saphatiæ. 1 Paral. *c.* 9. *v.* 8.

MESOMEDES, Cretenſis, poëta Adriano principi chariſſimus, ſcripſit in laudem Antinoi liberti ejus. *Suidas*. Meminit ejus Euſebius quoque *in Chron.* Μεσομήδης ὁ Κρὴς κιθαρῳδικῶν νόμων μουσικὸς ποιητὴς γνωρίζεται, ubi κιθαρῳδικῶν νόμων ποιητής, eſt *canticorum ſcriptor & lyricorum carminum auctor*; unde *Lyricum* eum Capitolin. *c.* 7. *in Antonino Pio.* vocat. Salarium ab Hadriano inſigne accepit, quod Pius illi poſtea imminuit. Extat illius inter vetera Epigrammata carmen Anacreonticum *de vitro*, quod cùm in Trochaicos numeros redegiſſent Critici ſic reſtituit Salmaſ.

> [illegible]
> Κόψας ἐργάτας ἄγε.
> Ἐς δὲ πῦρ ἴθυνε βάλλω
> Ὡς ἔλαφον αὐθιοῦ.
> Αἱ δ' ὕελος οἷα κηρὸς
> Ἐξεχεῖτο [illegible]
> Φλοξὶν [illegible].
> Θαῦμα δ' ἦν ἰδεῖν βροτοῖς
> Ὅλον ἐν πυρὸς [illegible].
> Καὶ τὸ ἐργάτην τρέμοντα,
> Μὴ πεσὸν διαρραγῇ.
> Ἐς δὲ [illegible]
> Χειλέων ἴθυνε βάλλων.

Cui ſimile reperitur inter reliquias Anacreontis, ad hunc modum.

> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]

Sed & ejuſdem Poëtæ *ænigma* nondum editum, *Notis ſuis* ad Capitol. *in Pio loc. cit.* idem Salmaſ., hoc inſeruit:

Μεσομήδους.

> [illegible]
> [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

MESONAUS, Græce Μεσόναος, apud Balſamonem *ad can.* 74. *Trull.* medium templi, quod ὀμφαλὸς, *umbilicus*, Mario *de dubiis Typicis c.* 16. ubi crucis in eo ab Imperatore poſitæ meminit. In eodem lectulos ſeu ſtrata ad ſuam quietem, delitiaſque quoſdam collocaſſe, memorat idem Balſamon, vide quoque infrà *Umbilicus.*

MESOPERSICÆ, muliebris calceamenti genus, apud Pollucem *Onom. l.* 7. *c.* 20.

MESOPONTIUS, Neptunus in Ereſſo Lesbi civitate cultus. *Steph.*

MESOPOTAMIA, regio Aſiæ latiſſima, Tigrim habens ab Oriente, Euphratem ab Occidente, à Meridie Babyloniam, à Septentrione Caucaſum. Sic dicta, quòd ſit inter 2. fluv. Tigrim & Euphratem. Hinc Arab. *Al Gezira*, i. e. inſula. Ab Hebræis dicitur *Aram Naharaim*, i. e. Syria fluviorum ſcil. duorum, nam dictio ipſa eſt dualis numeri: Strabo *l.* 11. *Ptol.* &c. Olim *Seleucia* dicta, teſte Plinio *l.* 6. *c.* 26. Nunc dicitur *Halaſsa*, teſte Ortelio. Cic. *l.* 2. *De Nat. Deor. c.* 52. *Meſopotamiam fertilem efficit Euphrates, in quam quotannis quaſi novos agros invehit. Stephano Adiabene* eſt: recentiores *Azamia* habent. Urbes claræ olim, Edeſſa, Niſibis Nicephorium, Seleucia, &c. *Ferrar. Baudrando*, pars eſt Aſſyriæ ad Occidentem nunc propriè *Diarbeck*, tota ſub Turcis. Ejus urbes nunc ſunt *Aſancaif*, primum *Orpha*, quæ Edeſſa olim *Caramit*, alias Amida, *Merdin*, Marde & *Herren*, alias Carræ. Maxima ejus longitudo eſt 420. mill. paſſ. à Circio in Eurum, latitudo 270. Ejus incolæ vocantur Arriano, *l.* 3. Οἱ ἐν τῇ μέσῃ τῶν ποταμῶν. *Terras Interamnas* Meſopotamiam interpretatur Alexander Imperator apud Lamprid. *c.* 5[illegible].

MESOPTICE, pars Optices, de qua infrà ſuo locô.

MESOSPHÆRUM, vide ſupra *Cataſphærum*, item *Malabathrum.*

MESPHAR, nomen viri. Eſdr. *c.* 2. *v.* 2.

MESPHARATH, nomen viri. Nehem. *c.* 7. *v.* 7.

MESPHI, vide MASPHA.

MESPIEU, nomen illuſtris in Gallia familiæ, quæ Grolææ ſtirpis ramus eſt. Cùm enim Joſſelinus, fil. Jacobi Dn. *de Grolée*, Lugdunenſis Seneſcalli, qui floruit A. C. 1180. Guidonem genuiſſet & Andream, ab hoc quidem Domini *de Neyrieu*, in tres iterum lineas diviſi, deſcendunt: Ille verò ſevit Dominos *de Grolée*, *de Vaſſalieu*, *de Meſpieu*, *de Luys*, (qui nunc *Comites de Grolée* dicuntur) *de Chaſteaufort*, *de Anteville*. E quibus, lineam Dominorum *de Meſpieu* quod attinet, ſic illa habet: Aymarus *de Grolée* Dn. *de Luys* & *Meſpieu*, ex Catharina (filia Henrici Dn. *du Quart de Gergy*) pater fuit Arnoldi Dn. *de Meſpieu*, qui, Franciſcâ *de Chandieu* (Claudio Baron. *de Chandieu* genitâ) ſibi uxore junctâ, ſuſcepit ex illa Petrum, Dn. *de Meſpieu*, maritum Artaudæ *d'Arces* (filiæ Ludovici *d'Arces* Dn. *de Reaumont*) & ex ea patrem Benedicti Dn. *de Meſpieu*: quô, & Sebaſtianâ *de Grolée* agnatâ, natus Stephanus *de Grolée*, ex Ludovica *de la Poype* (filia Gabrielis *de la Poype* Dn. *de S. Julin*) genuit Gabrielem *de Grolée* Dn. *de Meſpieu*. Phil. Jac. Spenerus *Theat. Nobilitat. Europ. Part.* 2. *ut & in Indic. ubi de famil. Grolæa.*

MESPILA, malorum pirorumque generi adnumerata, ut & ſorba. Iis, ut Plinius habet, *tria genera, anthedon, ſetania, tertium degenerat, tametſi anthedoni ſimilius eſt, quod Gallicum vocant. Setania majus pomum, candidiuſque acinis molliore lignô: cæteris minus pomum, ſed odore præſtantius & quod diutius ſervetur. Arbor ipſa de ampliſſimis. Folia, antequam decidant, rubeſcunt: radices multæ atque altæ, & ideo inextirpabiles. Non fuit hæc arbor in Italia Catonis ævô*, *l.* 15. *c.* 20. E quibus id quod ἐπίλιον dictum, [illegible] noſtram meſpilum meliùs facere, docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 270.

MESQUITA, ſeu MESCHITA, apud Rodericum Tolet. *de Rebus Hiſpan. l.* 5. *c.* 16. aliblque paſſim, & in *Ep.* Alfonſi I. Aragon. Regis *p.* 789. &c. templum Mahometanorum eſt; Turcis *Meſſit* ſeu *Meſzit*, quô nomine propriè appellant templa è lignis fabricata, qualia ſcil. ab iis extruebantur, quum nondum Imperii creviſſent opes, uti auctor eſt Leunclavius *in Pandecte Turcico num.* 20. cùm templum è lapidibus *Giumam* vel *Zumam* vocent, ut infrà videbimus, voce *Zuma*. Et quidem Conſtantinopoli primum Saracenorum Templum, in Prætorio Imperatoris extructum eſt, Michaele Balbo imperante, uti tradit Conſtantinus Porphyrogenitus *de Admin. Imper. c.* 21. *Maſalma Saracenorum Principis, qui Conſtantinopolim obſidebat, rogatu*; quô locô Templum iſtud μαγίδιον appellat Conſtantinus, niſi legendum ſit Μασγίδιον, ut *Meskitam* (nam & ſic ſcribitur) intellexerit. Hoc poſteà dirutum & funditus everſum, in quadam ſeditione, Alexiô Angelô imperante, auctor eſt Nicetas Choniates *l.* 3. ſed mox inſtauratum conſtat, cùm idem tradat à Francis, expugnatâ Urbe, direptum ac incenſum. Idem ſequenti tempore denovo reſtauravit Iſaacius Imperator in gratiam Saladini, cum quo fœdus inierat, uti tradunt Mathæus Pariſ. *A. C.* 1188. *p.* 104. & Auctor *Hiſtoriæ Hieroſolym. in Geſtis Dei p.* 1159. Quorum hic, *Dignum*, ait, *quòd urbs illa ſolo tenus everſa procumberet. Nam ſi famæ creditur, novis poliebatur Mahumeriis, quas perfidus Imperator indulſerat fieri, ut fœdus, quod Turcorum conjuratus inierat, obligatius confirmaret.* Vide Ducam *Hiſtoria c.* 13. & Oraculum 4. Leonis Imperatoris, alioſque Auctores magnô numerô laudatos Car. du Freſne *in Gloſſario*, cui adde Macros Fratres *in Hierolexico*, ut & ſuprà quæ diximus, in voce *Mahomeria*. De hodiernarum verò *Meſquitarum* Turcicarum, quæ vulgò *Meſchita* appellantur, ratione adi, ſi placet, Petrum de Valle *Itiner. Tom.* 1. & 2. (Apud Perſas, quamlibet moſcheam habere ſuum *Monteueli*, qui iſtam ſartam tectamque conſervet, dicemus infrà voce *Muſſim.*) Origo vocis ab Arabico *Sagad*, i. e. *incurvavit ſe, adoravit, rogavit.* Hinc enim *Maſgid* & *Meſgeda*, locus adorationis; vulgò *Meſchit*, corruptè *Moſchea*. Vide Leunclavium *Lexic. poſter.*

MESRA, caſtrum in pede montis Hermon, in tribu Iſaschar. *Brocard.*

MESRIM, fil. Cham. Gen. *c.* 10. *v.* 6. Hebr. *Miſraim*. Vide Bochart. *Phaleg. l.* 4. *c.* 24. Vide ſis etiam *Ægyptus*.

MESSA, oppid. Laconiæ, Pauſan. *l.* 3.

MESSAA, regio Judææ. Hieronym. *de Loc. Hebr.* in qua habitaverunt filii Joctan. Gen. *c.* 10. *v.* 30. Item, nomen viri, 2 Reg. *c.* 11. *v.* 6.

MESSABA, urbs Carium. *Steph.*

MESSABATÆ, qui MASSABATÆ *Strab.* Perſidis populi. *Ptol. Sabbat* Hebræis dici. *Ar. Montanus* tradit. Horum tractum *Caſtaldus Savas* vocat.

MESSAGETÆ, vide MASSAGETÆ.

MESSAL, vel MASSAL, civitas in tribu Aſer. Joſ. *c.* 19. *v.* 26. 1. Paral. *c.* 6. *v.* 74.

MESSALA, dictus eſt Val. Corvinus, quia Meſſanam in Sicilia vicit, & urbis captæ in ſe tranſlatô nomine *Meſſana* primò, paulatimque vulgò permutante literas, *Meſſala* dictus eſt. Unde & *Meſſalarum* familia Romæ florentiſſima, ex quâ *Meſſala* Corvinus Orator nobilis ortum habuit. Hic cùm provectior foret, biennium antequam moreretur, adeò memoriæ ſenſum amiſit, ut vix paucula verba conjungeret, & nominis quoque ſui immemor eſſet. Tandem verò, ulcere ori innatô, ſeipſum inediâ confecit. Crinitus *l.* 1. *c.* 12. Is *orator* fuit, Fabiô teſte *l.* 10. *c.* 1. *nitidus, & candidus, & quodammodo præ ſe ferens nobilitatem ſuam, viribus tamen minor.* Horat. *De Arte*,

——— *Mediocris abeſt virtute diſerti*
Meſſala ———

Vide Martial. *l.* 10. *Epigr.* 2. Paſſeratium *in Tibulli Panegyr. ad Meſſalam*, ut & in vocibus *Valerius & Vipſanius.*

MESSALA, Præſes Achajæ, ad quem Decii epiſtolam habes, apud Treb. Pollionem *in Claudio.*

MESSALA, Julius, vide *Julius.*

MESSALA, prænomine *Marcus*, Conſul cum Piſone, an. Urb. Cond. 693. Hunc Cicer. *l.* 1. *ad Attic. Ep.* 13. *Antronianam domum HS.* XXXVII. (quod eſt, ſeſtertiô tricies ſepties, ſeu ſcutatum 92. millibus quingentis) *emiſſe* refert. Vide Fred. Gronov. *de Pecun. vet. l.* 3. *c.* 16.

MESSALA Vipſanius, vide *Vipſanius.*

MESSALEMETH, mater Amon regis Judæ. 2. Reg. *c.* 21. *v.* 19.

MESSALINA Valeria, filia Barbari Meſſalæ, conſobrini Claudii Imperatoris, cui etiam nupſit: ſummæ libidinis mulier, tandem ab ipſo Claudio ſuppliciô affecta eſt, cùm C. Silio nupſiſſet. Sueton. *in Claudio. c.* 26. 29. Prodigioſam hujus libidinem lege, apud Juvenal. *Sat.* 6. Tacit. *l.* 11. *Annal. c.* 26. *l.* 12. *c.* 7. & Plin. *l.* 10. *c.* 63.

MESSALINI, vide MASSALIANI.

MESSALINUS Marcus, vide *Marcus.*

MESSALUM, urbs Arabiæ Felicis.

MESSANA, urbs Archiepiſcopalis Siciliæ, Emporium inſigne, cum Academia & portu, propinqua Peloro promontorio, à *Meſſeniis* Achajæ populis condita, hodie *Meſſina* incolis, *Meſſine* Gallis. Omnium totius inſulæ principatum ſibi vendicans, amplaque, Græcis dicitur Μεσσήνη. Unde oppidani *Meſſenii*. Sed illa Peloponneſi urbs Μεσσήνη, unde hæc Sicula nomen accepit, Damageto *in Epigrammate* dicitur Μεσσάνα hôc verſu,

Οὔτ' ἀπὸ Μεσσάνας, οὔτ' Ἀργόθεν εἰμὶ παλαιστής.

Et ita Latino etiam poetæ Statio, *Achil. l.* 1. *v.* 422.

Mutorum tormenta Pylos Meſſanaque tradunt.

Eſt in valle Demonæ, ad Ortum Inſulæ, cum portu capaciſſimo. Oblonga, ob montes, quibus premitur: Suburbia habet perampla, pagorum in morem. Munita eſt quatuor caſtris & 14. aggeribus. 150. mill. paſſ. à Panormo in Ortum, & 60. à Catania in Septentrionem, è regione Calabriæ citerioris. Hæc primùm à Normannis, victis Saracenis, recepta eſt. Ab Anaxilao Rheginorum tyranno conditam ſcribit Macrob. *l.* 1. *Saturn. c.* 11. Hodie ſub Gallis eſt. Hujus incolæ primùm *Meſſanenſes* dicti ſunt, poſtea verò cùm Mamertini Campana gens eò colonos miſiſſent, *Mamertini* appellabantur. *Zancle* olim ſeu falx vocabatur, teſte Strabone, *l.* 6. Hinc *Meſſenius*. Ovid. *Met. l.* 12. *Fab.* 6. *v.* 549. & *l.* 14. *v.* 17. Vide Cluv. *Sicil. Ant. l.* 1. *c.* 6. *Nic. Lloydius.*

MESSANICUS fluv. pars Padi, Vide *Paduſa.*

MESSAPEÆ, parva regio Laconica, ubi colitur Ζεὺς Μεσσαπεύς. *Steph.*

MESSAPIA, regio Italiæ, *Plin. Strab.* quæ & *Salentina Ptol.* ac aliis *Japygia*, peninſula inter Tarentum, & Brunduſium. *Terra d'Otranto* Italis, *Terre d'Otrante* Gallis. Hodie provinc. eſt regni Neapolitani inter mare Ionium, & Sinum Venetum ad Ortum: Sinum autem Tarentinum ad Occaſum. Ibi aliis Calabri, inter Apenninum & oram Sinus Veneti extenſi; Salentini item, verſus Sinum Tarentinum. Vide *Hydruntica Terra.* A *Meſſapo* Italorum duce, qui Turno adverſus Æneam ſuppetias tulit, dicta. De quo Virgil. *Æn. l.* 11. Hinc *Meſſapius*. Ovid. *Met. l.* 14. *Fab.* 11.

MESSAPIA, oppid. Meſſapiæ, nunc *Meſagne*, ſuprà Brunduſium.

um. *Meſſana Apuliæ* etiam L. Holſtenio, *in notis ad Geogr.*

MESSAPIUS, mons Macedoniæ bonatum animal gignens. *Ariſtotel.*

MESSARIUS, cuſtos *meſſium*, unde nomen & vinearum, Ὀπωροφύλαξ in LL. Georgic. *tit.* 2. §. 3. Item dignitas olim in Eccleſia Cameracenſi, cui agrorum cuſtodia incumbebat, apud Car. du Freſne, ex *Charta* Gerardi Epiſcopi A. C. 1245.

MESSATIS, oppid. Achajæ, inter Aroan & Anthean. Pauſan. *l.* 7.

MESSE, oppidum Cytheræ inſulæ. Stat. *Theb. l.* 4. *v.* 226.

——— *Columbaque parens Cytherea Meſſe.*

MESSEIS, Theſſaliæ fons, non procul a Pharſalo. Plin. *l.* 4. *c.* 8. Et Strabo *l.* 9.

MESSENE ſeu MESSENA quibuſdam, civitas Græciæ in Peloponneſo, Meſſeniæ caput, ad oſtia Balyræ fluv. 13. mill. paſſ. a Pamiſo fluv. in Meridiem, 12. a Corone in Boream, in oram ſinus Meſſeniaci, cum portu triremium capaci. Ante ipſam tres Inſul. *Oenuſſæ* ſunt. Nunc oppidul tenue eſt & nullius nominis, in provinc. *Belvedere*, ſub Turcis. Populi *Meſſenii*, qui, ut Hieronymus habet *contra Jovin.* propter frequentem defectionem, à Spartanis in ſervitutem redacti, durius quam reliqui ſervi tractati ſunt: Unde Proverbium, *Meſſenâ ſervilior*, in eos, qui alienô vivunt arbitriô. Duraverat autem hoc bellum ann. 20. a capta Amphia, uſque ad deſtructam Ithomen, an. 1. Olymp. 14. Pauſan. *in Meſſen. Strabo, Plin.* &c. Ovid. *Met. l.* 6. *Fab.* 8.

Meſſeneque ferax, Parvaque humileſque Cleona.

Hinc *Meſſenius*, Ovid. *Met. l.* 14. *v.* 17. Item *Meſſeniacus ſinus*, qui & *Meſſenius*, *Coronæus*, & *Aſinæus Straboni*. Vulgò *Golfo de Coron*, ab urbe adjacente, *Sophian* Nautis nunc *Golfo de Calamata Baudrand.*

MESSENIA, provinc. Peloponneſi, verſus Auſtrum inter Laconiam ad Ortum, & Elidem ad Occaſum, à Septentrione habens Arcadiam, inter ſinus Meſſeniacum & Cypariſſium. Nunc pars eſt provinc. *Belvedere*, ſub Turcis.

MESSIA Dea, a *meſſe*, apud Tertullian. *de Spectac. Delphinus Neptuno votivam columnæ Seſſias à ſementationibus*: Meſſias, *à meſſibus*: *Tutelinas à tutelis fructuum ſuſtinent*; ubi loquitur de columnis, quæ Dearum harum ſimulachra, in Circo, ſuſtinebant. Numero multitudinis autem iſtarum nomina enuntiat, veluti innuens, tot Deas eſſe Seſſias, quot ſationes: tot *Meſſias*, quot meſſes in diverſis locis orbis univerſi fierent, &c. Aliter eadem *Segeſta* vel *Segetia* dicitur, à *ſegetibus*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 912. Petiiſſe autem *Meſſes* opimas à Diis ſuis Ethnicos, etiam Arnob. teſtis eſt *adv. Gent. l.* 6. Et prolixe Ovidius, hujus rei curam Diis ſuis illi (ut rebatur) præfectis his verbis commendat, *Faſt. l.* 1. *ſub finem. v.* 677.

Frugibus immenſis avidos ſatiate colonos,
Ut capiant cultus præmia digna ſui.
Vos date perpetuos teneris ſementibus auctus,
Nec nova per gelidas uſta ſit herba nives.
Cùm ſerimus; cœlum ventis aperite ſerenis:
Cùm latet; ætherea ſpargite ſemen aquâ.
Neve graves cultis, Cerealia dona, cavete,
Agmine læſuro depopulentur aves.
——— *Creſcat ſemen rubiginis expers,*
Nec vitio cœli palleat ægra ſeges.
Et neque deficiat macie, neque pinguior æquô
Divitiis pereat luxurioſa ſuis.
Et careant loliis oculos vitiantibus agri,
Nec ſterilis cultô ſurgat avena ſolô.
Triticeos fœtus, paſſuraque farra bis ignem,
Hordeaque ingenti fœnore reddat, ager!

Vide quoque infrà in voce *Pentecoſte*, it. *Præmetium* & *Primitiæ*, ut & ubi *de Veter. Cantilenis*, *Feriis*, ac voce *Julus*, & *Lytierſa*, it. *Quercus*, *Saturnus*, *Tabernac. feſtum*.

MESSIAS, vide CHRISTUS.

MESSIS, oppid. Calabriæ ulterioris *Meſiano*; inter Neocaſtrum 10. & Miletum 6. Hipponio proximum, 12. mill. paſſ. à Soriano.

MESSIUS Q. Trajanus, vide *Decius*.

MESSIUS Vectius, vide *Vettius*.

MESSKIRCHA, vide infrà *Wieſenſteiga*.

MESSOA, urbs Laconiæ & tribus ejuſdem. *Steph.* Sed pars fuit urbis Spartæ, *Salmaſio*, unde Alcmana fuiſſe, tradit *Suidas*, Ἀλκμᾶν Λάκων ἐκ Μεσσόας. κατὰ δὲ τὸν Κράτητα τῷ ὄντι Λυδὸς ἐκ Σαρδέων, *Alcman Laco ex Meſſoa, juxta Cratetem verò reverà Lydus ex Sardibus*. Nempe revera ille Lydus & oriundo Sardianus, Spartanus μέτοικος, ut ex Alexandro conſtat. Vide præfatum Salmaſ. *ad Solin. p.* 825.

MESSOGIS, mons Lydiæ, vini ferax. *Steph.*

MESSUA, vel MESVA, peninſul. Gall. Melæ *l.* 2. *c.* 5. *Meſe. Jo. Voldo.* Forte *Meſe* Plin. *l.* 3. *c.* 5. Vide *Meſva*.

MESSUA, vide MISUA, & *Niſua*.

MESSULAM, pater Aſaliæ patris Saphan ſcribæ. 2. Reg. *c.* 22. *v.* 3.

MESTECII, vocantur in America, qui ex parentibus Hiſpanis ac Americanis mixtim nati ſunt. Americam enim tria Hiſpanorum genera incolunt, *Hiſpani*, *Crioli* & *Meſtecii*. E quibus *Hiſpani* dicuntur, qui, in ipſa Hiſpania nati, inde quotannis in Americam mittuntur. Hi omnes fere dignitates ac ſupremos Magiſtratus occupant, tam in Politicis, quam in Eccleſiaſticis rebus ac reliquos omnes dura ſervitute opprimunt. In iis enim omnem ſuam fiduciam Rex collocat. *Crioli* vocantur, qui ex Hiſpanis parentibus, ſed in America, geniti ſunt. Hi numerô quidem ac multitudine prævalent, ſed nunquam pervenire poſſunt in aliquam majoris momenti dignitatem. Unde implacabile inter Hiſpanos Europæos atque Americanos odium, adeò quidem, ut Hiſpani hi Americani ſeu Crioli quamcumque nationem Europæam lubentes admitterent, dummodo ab oppreſſione Hiſpanorum Europæorum poſſent liberari. Atque hinc præcipuus Regi Hiſpaniæ metus amittendæ Americæ, ne aliquando Crioli proprium ſibi Regem, Hiſpanis exclutis, imponant. *Meſtecii* reliqui dicuntur, qui partim ex Hiſpanis, partim ex Americanis parentibus naſcuntur: qui omnes ferè contemtim & deviliter habentur ac mixtam quoque ex utraque gente indolem obtinent. Georg. Horn. *Orb. Polit. Part. I. p.* 18.

MESTENO, in *veterib. tabulis* nunc *Maintenon*, locus Galliæ, ad Auturam fluv. inter Autricum Carnutum & Novigentum Regis. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MESTRA, oppid. Italiæ, ad Muſonem fluvium, 10. milliar. à Tarviſio urbe, 7. a Venetiis in Occaſum, in regiuncula Ducatus Veneti. *Meſtre* Gallis.

MESTREZATIUS Johannes, Theologus inſignis, Paſtor Eccleſiæ Reform. Pariſienſis, quæ Carentone colligitur, Scripſit inter alia *Sermones in Epiſt. ad Hebraeos*, 4. *volum. in octav. Gall.* Item nomen Theologi apud Genevenſes clariſſimi, prioris ex fratre nepotis.

MESTRIANA, *Antonin. Meſtes Lazio*, pagus Hungariæ, à Sabaria 6. leuc. Hungaric. in Ortum, Aquincum verſus.

MESVA, vulgo MESE, oppidul. Galliæ, prope Setium montem.

MESUJUM, urbs Germaniæ ad Albim in Saxonia. Vide *Parthenopolis*.

MESYMNIUM, Græcè Μεσύμνιον, inter veteris Tragœdiæ partes. Cùm enim Chorus ad quindenos eſſet Æſchylo reductus, ſicque eſſent paria & ζυγὰ quina, ex ternis verſibus: is qui cantum incipiebat, κορυφαῖος, proximus παραστάτης, tertius τριτοστάτης, dicebatur. Et quidem, cùm fiebat πάροδος, i. e. *acceſſio per paria*, terni introducebantur: ſi autem fieret per verſus, quini ſeſe inferebant. Aliquando etiam ſingulatim fiebat ingreſſus. Cumque ſuos quæque pars haberet modos; in Parodis poſt decem anapæſtica catalecta, catalecticum apponi ſolitum. Tametſi quidam citiùs, quidam ſerius, quidam nuſquam ejuſmodi pericopas interſeruêre. Veluti Sapphicis, nullô certô numerô Adonium: Anapæſticis verò vel illum vel Jambicum. Talia ea quoque fuêre, quæ Ἐφύμνια vocitarunt: qualia, Ἰὴ παιάν: Ἐ ὦ Διθύραμβε, & *Hymen ô Hymenæe!* Ponebatur autem id poſt ſtrophen. Si autem ſtrophe insereretur, Μεσύμνιον dicebatur. Similia ἐφύμνια epiphthegmatica, ut ἰὼ μοί μοι, & *Neſas* & *Hem*: quæ tamen poſtrema Critici ſupervacua fuiſſe judicant. Jul. Cæſ. Scaliger *Poëtices l.* 1. *c.* 11.

META, in Circo, creta erat & terminus, in quo currendi finem faciebant quadrigæ & palmam accipiebant: *Victoriæ nota*, Solino, *c.* 47. quòd ſolæ victrices quadrigæ, quæ metam ſeptimò circumagere anticipâſſent, euſque decurrebant præmium accepturæ. Eidem *locus palmæ*, at Plinio *l.* 35. *c.* 17. *Creta*, coronâ enim & palmâ ibi loci donabantur victores, qui cretâ productus fuit, quique non longè aberat à carceribus. Unde Σκάλιδα Græci tam initium, quàm finem curſus vocant, quia à carceribus, unde exierant, revertebantur & curſum ibidem terminabant, coronabanturque. *Pollux*, ἵνα δὲ τελευτῶσι, νύσσα, καὶ τέρμα καὶ βατήρ, ὅπου δὲ βαλβίς. Fuêre autem tum *primæ*, tum *ſecundæ metæ*, circa quas ambas pariter currebant, & in quarum medio fuit obeliſcus. Niſi enim primæ metæ fuiſſent, pro lubitu ſuo agitatores contrahere ſpatia potuiſſent & brevioribus gyris curſus circumflectere. Præterea, nondum ædificatis Circis, quum in patentibus ad littora campis ludi equeſtres antiquitus celebrarentur, *metæ* ſemper duæ ſtatuebantur (ſtipites primitus ingentes quercûs & lapides terminales) una, unde curſus auſpicarentur, altera, quam ad finem agerent circumflecterentque: nam ex ultima meta reverſi, primam quoque circumibant. Stat. *l.* 2. *Thebaid.* de Ludis Equeſtribus in Archemori honorem celebratis.

Metarum inſtar erant, hinc nudo robore quercus
Olim omnes exuta comas, hinc ſaxeus umbo.
Arbiter Agricolis.

Et quidem in Circo Conſtantinopolitano, *Meta ultima* dicebatur σφενδόνη: quòd ea parte Circus in anguſtias cogeretur, ad inſtar *fundæ*, quæ mediò latior eſt, utrinque ſtrictior. Circum namque utrinque claudi in teretem orbem, dixit *Corippus*: Quo modo pars prima Circi, ubi primæ metæ, non minùs σφενδόνη appellari meruerit. An potius σφενδόνη Meta illa appellata eſt, à baſis forma, quæ inſtar *palæ* annuli haberet, ita enim & Græci palam annuli vocârunt. Ovatæ certè formæ inſtar erat; cui ſimilis in Veterib. nummis metarum baſis, tres obeliſcos ſuſtinens, conſpicitur. Græci autem mentionem non faciunt, in Circo ſuo deſcribendo, nec primarum, nec ultimarum metarum, ſed θύρας opponunt τῇ σφενδόνῃ, carceres & oſtia Circi fundæ ejuſdem, ubi σφενδόνη, pro ultima meta, ſeu parte Circi, in qua ultimæ metæ. *Chryſoſtomus*, Οὐκ ἀπὸ λευκῆς ἐπὶ σφενδόνην μεταστρέφων, *Non à creta ad fundam ſpatia decurrens*: creta verò ad primas metas. Obtinebant porrò, ut *Caſſiodorus* habet, tres ſummitates *metæ*: & ſane in utraque tres velut obeliſci ab una baſi ſurgebant ut ex nummis quoque liquet. Græci, Οἱ δὲ τρεῖς ὀβελοὶ τὸν τρίσσον χορὸν δηλοῦσι. An verò ſepties eadem meta luſtranda eſſet, an ſeptem metæ luſtrandæ, quærunt Eruditi? Certè Poëtæ, *ſeptima meta* meminerunt; & *Caſſiodorus*, *ſeptem metis certamen omne peragi*, dicit. Sed *ſeptima meta* Poetis dicitur, pro ſeptimo metæ flexu, & *Caſſiodorus ſeptem metas* vocat, quæ alii *ſeptem ſpatia*, *ſeptem curricula*, *ſeptem orbes*, *ſeptem vias*, νύσσας, διαύλους, ἑπτὰ καμπτῆρας. Nec obſtat, quod *Metas* Latini numerô multitudinis dicunt, non *Metam*, quia in una Meta, ut dictum, tres veluti erant metæ: Hinc *Metas primas*, ſeu *intimas*, *Metas ultimas*, *Metas Murcias*, quæ exdem cum primis, paſſim vocant Auctores; qui très obeliſcos ſuperioris metæ vel ultimæ, Saturno, Jovi & Marti dedicatos

catos ſcribunt: tres inferiores ſive priores, Mercurio, Veneri & Lunæ; cum medius obeliſcus, qui ſingularis erat & maximus, Soli eſſet conſecratus. Crepido verò illa ſive ſuggeſtus, ſive agger, qui ab una ad alteram pertinebat, & utramque conjungebat, *εὐριπος τοῦ ἱπποδρόμου. Euripi* nomine, infimâ ætate venit, &c. *Meta* autem ad ſiniſtram erat circumflectenda, in quo proin cum victoria repoſita eſſet, dubium non eſt, quin maximam ad palmam apiſcendam momentum attulerint ſiniſteriores funales. Quare præſtantiſſimus quadrigæ equus & adprime flecti facilis frænoque docilis, ac cæteris doctior, ad funem ſiniſter locabatur. Hinc Silius *l.* 3. in ludis Scipionis, cùm cæterarum quadrigarum unum duntaxat equum nominet eumque ut par eſt intelligi, funalem ſiniſtrum, in quadriga Iberi agitatoris duos funales nominatim commendavit, *Caucaſum* & *Pelorum*, verſibus quos ita legi jubet Salmaſius:

Tertius æquatâ currebat fronte Peloro
Caucaſus: ipſe aſper, nec qui ſervitia amaret
Applauſa blandos ſonitus, clauſumque cruento
Spumeus admorſu gauderet mandere ferrum.
At docilis freni & docilis parere Pelorus
Non unquam offuſum ſinuabat devius axem.
Sed lævo *interior ſtringebat tramite* Metam

Ubi duos, uti dictum, nominat funales in illo curru, Caucaſum dextrum, h. e. *δεξιόσειρον*, Pelorum ſiniſtrum, nunquam demum à meta aberrantem, ſed eam interiore orbitâ doctum ſtringere, Eos *æquatâ fronte currere* ambos dicit, quia funalis uterque. In certamine verò ipſo obeundo, ubi ſpes victoriæ allubeſcit, cui incumbendum, tum Pelorum ſolùm alloquitur & animare conatur agitator, ut ea quo victoria potiſſimùm penderet:

Attonitus tum ſpe tantâ, genitore Pelore,
Te Zephyro eductum, mone nunc oſtendere tempus.

Ergo & in cæteris quadrigis, qui ſoli totius currûs nomine laudantur, equi, de funalibus ſiniſtris audiendi ſunt, utpote quibus victoriam acceptum referrent victores, ſpem victi, quantamcunque vincendi habuiſſent, deberent. Id quod diſertè ex Panchate equo colligas, quem ſolum pro curru ſecundi agitatoris nomine laudavit:

—— —— *uſque ad colla repentè*
Cornipedum protentus, & in capita ardua pendens,
Concitat ardentem, quo ferret lora ſecundus,
Panchatem, voceſque addit, cum verbere mixtas.
Tene Aſtur certante feras quiſquam æquore palmam
Eripe, conſurge, vola, perlabere campum.

Ex omnibus unum Panchatem urgens & excitans ad palmam, quia *ferebat lora ſecundus*, i. e. quia funalis erat ſiniſterior &c. Hinc itaque præcipui honoris ac meriti in quadrijugis curribus & Circo deſtinatis funales ſiniſtri equi fuêre. Sed & Heroum ævo *Meta* ſiniſtro gyro circumiri ſolebat & in ea flectenda ſiniſtri equi prima ac præcipua erat opera. Quare etiam tum equus inter cæteros optimus eligebatur, qui ſiniſtrum in curru locum teneret. Homer. *Il.* ψ. v. 336.

—— *ἀτὰρ τὸν δεξιὸν ἵππον*
Κένσαι ὁμοκλήσας, εἶξαί τέ οἱ ἡνία χερσίν
Ἐν νύσσῃ δέ τοι ἵππος ἀριστερὸς ἐγχριμφθήτω.

Quæ eadem ars in Circo invaluit, ſub poſtremis Græciæ & Romanorum temporibus &c. Plura hanc in rem vide apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 898. *& ſeq.* ut & hic paſſim, inprimis in *Campteres, Miſſus, Miliarii agitatores, Murcia, Stringere* &c. In mola quid *meta* ſit, vide ſupra *Catillus*: ut aliam vocis notionem infrà voce *Meta*: quid verò in Re agrimenſoria ſignificet, dicemus infrà ibid. voce *Signum*.

METABEEL, nomen viri. Nehem. *c.* 6. *v.* 10.

METABUS, Privernatium tyrannus, Camillæ pater, qui à ſuis per ſeditionem regno pulſus, filiam fugæ comitem Dianæ conſecravit. Virg. *Æn. l.* 11. *v.* 540. Item Siſyphi fil. Æoli nepos, qui Metapontum in Italiæ finibus condidit. *Steph.*

METACHOEUM, caſtrum Bœotiæ, inter Coroneam & Orchomenon. *Steph.*

METACOMPSO, ſeu TACOMPSON. Plin. *l.* 6. *c.* 29. *Tachempſo* Melæ *l.* 1. *c.* 9. urbs Ægypti ad Nilum, juxta Syenen. *Aſuan Zeglero.*

METACUM, urbs Arabiæ Felicis. *Ptol. Calajate Barroſio.* In codicib. Græcis *Cumacatum* legitur. Aliis eſt *Calhat* ſeu *Quelhat*, oppid. prope oſtia fluv. *Prim.* 450. mill. paſſ. ab Armuzia in Meridiem aliis autem *Matequa*. *Baudrand.*

METADULA, urbs Cappadociæ, in Ponto Polemoniaco, *Ptol. Megaluda*. Interpretes.

METÆ, vide *Mediomatrices, Metis*, & *Divodurus*.

METÆ Caroli, apud Wilhelmum Britonem, Pyrenæi montes dicti, quòd Carolus M. arma ſua victricia ulterius non protulerit. Ita enim is, apud Car. du Freſne, *Philippidos l.* 1.

——*Terrarum quidquid habetur,*
A pelago, quod nos hodie diſtinguit ab Anglis,
Uſque ad Hiſpanos fines portuſque remotos
Qui Caroli metæ *populari voce vocantur.*

METAGEITNIA, ſacra quædam, in honorem Apollinis Metageitnii, apud Græcos inſtituta, quæ fiebant ſecundò Græcorum menſe. Gyraldus *l.* 17. *Hiſt. Deorum.*

METAGENES Comicus, ut videtur, Poëta, quem laudat auctor Scholiorum *in Ariſtophanis Aves ἐν ἀέρῳ p.* 582. *D.* Iterum *p.* 602. *F.* ἐν *Ὀρνίθ.*

METAGONIUM, promontorium, Numidiam ab Africa dividens, ſic dictum, quòd angulare ſit. *Stephano* eſt urbs Libyæ. *Capo de tres forcas Caſtaldo.* & *Baudrando* in ora littorali Garetæ, provinc. regni Fezzæ. In mare mediterraneum protenditur, è regione Alborani Inſulæ, à qua diſtat 20. mill. paſſ. & 160. à freto Gaditano in Ortum: *Capo de tres arras Olivario, Capo de Caſaſa. Moletio.*

METALASSUS, Ponti Polemoniaci urbs, in Cappadocia. *Ptol.*

METALLA, Sardiniæ oppid. apud *Antonin.* inter Neapolim, & Sulchos. *Crasta de Gilgie Cluverio.*

METALLA, ſub Imperatorib. Gentilibus, habitacula piorum fuêre: Clemens enim Epiſcopus Romanus & Martyr Cherſoneſum deputatus, 2000. Chriſtianorum & amplius ibi ad marmora ſecanda damnatorum reperit, fuitque hæc familiaris ac frequens Chriſtianorum damnatio, quæ & libertatem adimebat. Vide infra. Infimum enim apud Romanos ſervorum genus, compediti erant hi Ergaſtularii ſeu Foſſores, quibus per totam diem labore fatigatis vix *cantabrum edere ad veſperam* dabatur: ſic autem furfuraceus dicebatur panis, quò canes, nedum ſervi, paſci ſolebant, Hadr. Turnebus *Adverſ. l.* 15. *c.* 16. Iſtiuſmodi foſſoris imaginem exhibet Laur. Pignorius *Comm. de Servis*, Vide & ſupra in voce *Foſſores*. Apud Athenienſes *Metallorum* fodinæ redimebantur *παρὰ τοῦ δήμου*, idque magni, quare non licebat effodere extra fines ſuos, ne alteri damnum daretur. Soli autem cives non redimebant iſtiuſmodi fodinas, ſed & pari jure hoſpites ac inquilini, teſte *Xenoph. πόροις*: atque ſi quis *novas fodinas Metallorum* aggredi vellet, tenebatur itinerare Præfectis huic rei a populo, ut ab illo acciperent quartam viceſimam *Metalli*, quod novò illo opere effodiebatur: qui ſecus feciſſet, poſtulabatur *ἀγράφου μετάλλου*; atque hæc dica, quæ propriè *φάσις* dicebatur, ſcribebatur apud Prætorem, Pollux *l.* 8. *c.* 6. Legem, *Metallicas* actiones concernentem, hanc ſuggerit *Demoſthenes πρὸς Παντάινετον*: *Ἐάν τις ἐξίλλῃ τινὰ τῆς ἐργασίας, ἂν ὑφάψῃ τις, ἂν ὅπλα ἐκφέρῃ, ἂν ἐπικατατέμνῃ τῶν μέτρων ἐντός. μεταλλικὰς δίκας εἶναι. Si quis alterum prohibuerit opus facere* (metallicum) *ſi quis ignem imponiderit*, & *ſuccenderit: ſi vaſa inſtrumentaque exportârit: ſi effoderit extra fines ſuos*: (metallicæ actiones adverſùs eos dantor.) Quas dicas apud Theſmothetas ſcribi ſolitas fuiſſe, docet Pollux *l.* 8. *c.* 9. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Att. l.* 7. *tit.* 12. Primus verò *Metalla* conficiendi artem inveniſſe in Occidente, Faunus Pici fil. in Oriente, Semiramis, Aſſyriæ Regina, dicitur *Suidæ*: quorum hæc populis quamplurimis ſubactis, ad fodienda metalla captivos adhibuerit. Sed utroque antiquior Chamus, Noahi fil. potiori jure hoc, ſi quid eſt laudis, ſibi vendicet: imò non ſine ratione aliis nonnulli aſſurgunt, & Thubal-Kainum, fil. Lamechi, perſonatum illum Poetarum Vulcanum, qui *eruditus omnem fabrum ærarium & ferrarium*, Geneſ. *c.* 4. *v.* 22. *Metallurgices* Autorem faciunt. Namque originem hujus ipſi Agriculturæ, quæ omnium Artium extra controverſiam antiquiſſima eſt, vel coævam, vel non multò recentiorem credere convenit. Cum & agricolæ opus aratrò, & militi gladiò, & fabro ſecuri ac dolabrâ opus, quæ omnia ex *metallo* conſtant. Utraque dein operæ ac laboris fructum è terra naciſcitur. Unde Agriculturam cum *Metallica* conjungens Ariſtoteles *Oeconom. l.* 1. *c.* 2. ait: *Κτήσεως δὲ πρώτη ἐπιμέλεια ἡ κατὰ φύσιν. Κατὰ φύσιν δὲ Γεωργικὴ προτέρα καὶ δευτέρα, ὅσαι ἀπὸ τῆς γῆς, οἷον Μεταλλευτικὴ καὶ εἴ τις ἄλλη. ἡ δὲ Γεωργικὴ μάλιστα, ὅτι δικαία. Ex iis, quæ poſſidemus, prima eſt cura quæ ſequitur naturam. At ordine naturæ prior eſt Agricultura: & ſecundum obtinent locum quæcunque aliquid è terra proferunt: Qualis eſt* Metallorum *ars*, & *ſi qua eſt alia hujuſmodi. præcipuè tamen Agricultura quòd ſit juſta.* Quæ ultima verba, quàm non *Metallicæ* inprimis quæ in auro argentoque, avaritiæ ac ſcelerum irritamentis, occupatur, conveniant, Sinenſes, apud quos tamen innumeræ *metallorum* ſunt fodinæ, hodieque agnoſcunt. Unde, aurum & argentum ne eruatur, lege apud illos cautum eſt, eo quòd, præter modò dicta, noxiis exhalationibus paſſim in mineris homines interire neceſſe habeant, quorum vitam pluris, quàm aurum argentumque (propter quæ Europæi & terræ matris viſcera ſcrutamur & ſuperficiem hominum cadaveribus ſæpe replemus) ab Imperatoribus ac Regibus æſtimari par ſit. Primùm autem Ferrum ac Æs, cum Argentum, ſerò tandem Aurum effodi cœpiſſe, ex *Plinio* diſcimus. Vide quoque Gerh. Joh. Voſſ. *de Philoſ. c.* 15. *Agricolam*, alios; ut de *Metalli ſeptuplicis* præfectura Platenis attributa, à veteribus horumque circa iſta ſuperſtitione, ſuprà aliquid voce *Lamina*: de *Metallis* olfactu dijudicari ſolitis, infrà voce *Olfactus*: de Chriſtianis olim frequenter *ad Metalla* damnatis, aliquid infrà itidem, voce *Plumum* &c. Addam pauca de præſtantiſſimis *Metallifodinis*, quæ hodie in America, olim in Hiſpania fuêre, è qua tanta *Metallorum*, auri præcipuè & argenti, in Romanum ærarium copia olim illata eſt, à triumphantibus, Cn. Cornelio Lentulo, M. Helvio Blaſone, Q. Minucio Thermo, M. Porcio Catone, M. Fulvio Nobiliore, C. Calphurnio Piſone, L. Quinctio Criſpino, Q. Fulvio Flacco, T. Sempronio Graccho, L. Poſthumio Albino aliiſque, ut meritò dixerit Antonius Auguſtinus, *Hiſpaniam id temporis Romanis fuiſſe eo locò, quò nunc Hiſpanis America eſt*. Vide Adam. Preyelium *Sinâ & Europâ c.* 30. & ſuprà in voce *Fodinæ*. De Dæmonibus, ſubinde in locis, unde *Metalla* eruuntur, conſpicuis, ita quoque modò memoratus Auctor: *Hic iterum*, inquit, *quæri ſolet quæ ſint illa dæmonia in fodinis obverſantia, cur execrationibus & fiſtulâ ibi ſit abſtinendum? Dæmonia videntur valde operosè laborare, cùm tamen nihil moveant, nihil promoveant (aliquando utique irritantur ac pœnas infligunt) id quod foſſoribus divitis venæ indicium. Princeps aëris & inferni eſt Satan, dominatur per inferiora, donec catenis relegetur in abyſſum tenebrarum ubi ignis ei æternus paratur. Habuerit ille Apoſtaſiarcha ſuos præfectos ac emiſſarios ad 4. mundi plagas, Sint æthereî, ſint aëreî, aquei & terreſtres, ipſi famuli, ſint regnorum, fluviorum, negotiorum patroni; ſint marini, ſylvani, tutelares denique: ſed quis nobis gradus iſtos definiet cùm hactenus nemo eos demonſtraverit, niſi ex uſu Paganorum & ſimilitudine noſtrorum conceperimus. Ubi ſub aquis, & in viſceribus terræ ſunt, illic campi Elyſii, palatia, regia turba & ſplendores infernales. Induxerit princeps eorum ſuis diverſiſſima illa miniſteria & inbrando firmârit corpora illis ſpiritualia, terrenæ maſſæ experita, quibus ut inſtrumentis utantur & exuantur finitò miniſteriò, cùm ſtatim excedunt: Sint & theſaurorum cuſtodes aut perverſores*

ves adeoque ulcera &c. Hactenus ille. Vide quoque Nicolai Rigaltii *Notas ad Agrimenſores p.* 144. Phil. Jac. Mauſſacum *ad Harpocrationem p.* 149. Joſ. Caſtalionem *Var. Lection. c.* 20. Lud. de la Cerda *Adverſar. c.* 142. Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium paſſim* &c. Hinc *Metallica*, *Georgio Agricola* dicuntur, quæ vel metalla ipſa ſunt, vel juxta metalla reperiuntur, vel dum in fornacibus alia excoquuntur, fiunt vel aliqua alia præparatione ex eiſdem conſiſtunt: *Metallici* verò quaſi Metallo addicti & mancipati dicuntur *l.* 8. §. *in metallum damnat. alibique*, qui *ad Metallum* (quod inter mediocris pœnæ genera numeratur à Paulo *l.* 5. *ſent. t.* 7.) erant damnati: Cujuſmodi pœnam à Tarquinio Superbo excogitatam eſſe, tradit Eutropius *l.* 1. *c.* 10. Sed jam ante eum Semiramidem *Metalla* inveniſſe eaque per captivos exercuiſſe, refert *Diodor. Sic.* & ex eo *Suidas*, ut diximus. Habebant autem Romani *Metalla* multa, ut in Macedoniâ, Epheſi, præter Hiſpaniam paulò antè memoratam: quibus duo alia addit Juſtinianus *Novell.* 22. τὸ ἐν τῷ προκοννήσῳ & τὸ ἐν τῷ γύψῳ; præter quæ *Docimeni* quoque & *Troadenſis* mentio eſt, *in l.* 9. & 11. *de Indulg. deb. in Cod. Theod.* Quò ſontes, vinculis additis, ad inquirendas eruendaſque ut dictum, venas, damnabantur. Adimebat autem hæc pœna libertatem & ſervitutem irrogabat *l.* 8. §. *eſt pœna* & *l.* 17. *l.* 36. *ff. de pœnis*, *l.* 3. *ff. de his. quæ pro non ſcrip. hab.* Cœterum diverſa ſunt *in metallum*, & *in opus metalli damnari*, *d. l.* 8. *alibique paſſim*. Nam qui *in metallum* damnati ſunt, gravioribus: qui *in opus metalli*, levioribus vinculis premebantur. Hinc refugæ ex opere metalli, in metallum dabantur: refugæ verò Metalli, gravius ac durius coercebantur, *l.* 8. §. *inter eos*, 6. *ff. de pœn. l. pen. in fine ff. de var.* &c. Briſſonius apud Joannem Calvinum *Lexic. Jurid.* è quo rerum *Metallicarum* appellationes technicas, juxta noſtram linguam, quoque hîc ſubjungere viſum eſt.

Rerum Metallicarum appellationes technicæ Latino-Germanicæ.

Æs purum, *Gediegen Kupffer.*
Alveus, *ein Treg.*
Argentum, quod ſtatim ſuum eſt, *Gediegen Silber.*
Argentum rude, *Silber-Ertz.*
Argentum rude puniceum, *Rosgulden-Ertz.*
Argentum rude plumbei coloris, *Glaſs-Ertz.*
Argentum rude nigrum, *Schwarz-Ertz.*
Argentum rude purpureum, *Braun-Ertz.*
Argentum rude cinericium, *Graw-Ertz.*
Argentum rude ruſſum, *Rotbrendig-Ertz.*
Argentum vivum purum, *Gediegen Queckſilber.*
Anthrax, ſive vena minii, *Queckſilber-Ertz.*
Caput dimenſionum, *Fundtgrub.*
Carbones foſſiles, *Steinkolen.*
Carrus, *Karren.*
Caſa, *Kaur.*
Ceruleum, *Laſur.*
Chryſocolla, *Berggrün oder Schyfergrün.*
Cobaltum, *Cobalt.*
Cuniculus, *Stollen.*
Dæmon metallicus, *das Bergmennlein.*
Declive montis, *das Geheng des Gebergs.*
Dimenſio, *Maſs.*
Excoquere, *Schmelczen.*
Exitus venæ, *das Ausgehen deſs gangs.*
Extenſio venæ, *das Streichen des gangs.*
Ferrum purum, *Gediegen eyſen.*
Fibræ, *Kluffs und geſchike.*
Fluores, *Fluſs.*
Fodina, *Grub oder Zech.*
Foſſam agere, *Schroffen.*
Funis ductarius, *Seil.*
Galena, ſive Molybdæna, *Glantz und Bleyertz: auch Bleyſchweyff.*
Gypſum foſſile, *Gyps.*
Jacens, *das Liegende.*
Jurati, *die Geſchworene.*
Jurati Duumviri, *Zween Geſchworne, die ein gebirg beſahen.*
Lapis Specularis, *unſer lieben Frauen eyſs.*
Lapilli nigri, *Zwitter.*
Ligo; *Reithau.*
Lithargyrum, *Glett.*
Machina tractoria, *Haſpel.*
Magiſter metallicorum, *Bergmeiſter.*
Malleus, *Berghammer, Feuſtel.*
Metallici, *Bergleüt.*
Minium, *Bergzynober.*
Ochra nativa ſive Sil, *Berggeel, Ochragel.*
Ochra factitia, *Bleygeel.*
Pendens, *das Hangend.*
Plumbum candidum, *Zin.*
Plumbum nigrum, *Bley.*
Præſes fodinæ, *Styger, oder Hutmann.*
Præfectus rationibus, *Schichtmeiſter.*
Puteus, *Schacht.*
Pyrites, *Kys.*
Pyrites colore argenteô, *Waſſerkys oder Wiſſerkyſs.*
Pyrites colore aureô, *Ein geeler Kys, oder Kupferkys.*
Pyrites prorſus aurei coloris, *Kys das gantz goldfarbig iſt.*
Pyrites colore galenæ ſimilis, *ein glanziger Kys.*
Pyrites ciner aceus, *ein grauer Kys.*
Recrementum, *Schlachen.*
Rubrica fabrilis naturalis, *Bergrotel.*
Rubrica fabrilis factitia, *Rotel.*
Sandaraca foſſilis, *Bergrodt.*
Sandix, apud Dioſcoridem, *Paryſrot.*
Saxum ſciſſile, *Schyffer.*
Saxum corneum, *Hornſtein.*
Saxum harenoſum, *Sandſtein.*
Situlus, *Kobel.*
Spatum, *Spet.*
Specus, *Schacht.*
Splendor, *Glimmer, oder Katſenſilber.*
Terminus, *Lochſtein.*
Tumulus e fodina egeſtus, *Halde.*
Vena, *Gang.*
Virgula divina, *die Ruthe* &c.

METALLICA Planta, in *Muſæo* Kircheriano, chymicæ artis Magiſterium; quam *Phœnicem redivivam* Auctor vocavit. Eſt in hermeticè occluſo vaſe vitreo, aqua ab omni ſeminali permixtione depurata, confecta ex cineribus plantæ, quæ *Adiantum* dicitur; cujus cineres in ſalem chymicô magiſteriô reducti, eâ virtute & proprietate pollent, ut eandem plantam reproducant, perpetuæ generationis & corruptionis viciſſitudine perennem. Sic herba iſta perpetuo renidens, *Phœnicis* inſtar, vivendo moritur & moriendo vivit: quæ res multis hactenus fruſtra tentata eſt. Sed & hiſce alia conjuncta in peculiaribus phialis Naturæ miracula oſtenduntur ibidem; quibus integram abietum ſylvam, tanquam peritiſſimi Artificis penicillô adumbratam, aut ſcalprô exciſam, in vitro parvi laboris impendiô ſpectabilem reddit Auctor; uſque adeò quidem, ut colore viridi ſubflaveſcente, pineis racemis, foliis comatis & cypariſſatis, imò radicibus ex terre erumpentibus & intervallô truncorum in terræ ſuperficie mille arbuſtulis in diverſo gramine interjectis, ipſæ abietum formæ ſub aſpectum oculi veniant, nec evaneſcant, niſi fortè fractô vaſe. Vide Georg. de Sepibus *in Collegii Romani Societatis Jeſu Muſæo c.* 7. & ſuprà *Arbor Metallorum.*

METALLICUS Proteus, vide infrà *Proteus.*

METALLINÆ Caſtra, melius *Metallinum*, oppid. Extremaduræ, ad Anam; ubi Zujam amnem recipit, 17. leuc. à Pace Auguſta in Ortum, uti & 7. ab Emerita. Patria Ferdinandi Corteſii, qui regnum Mexicanum occupavit; Nunc *Medelin.* Hinc nomen illuſtri familiæ, quæ ramus eſt ſtirpis *Portocarrero.* In hac enim cùm Alfonſus Fernandus, Dn. *de Meguer*, duos haberet filios, Martinus ſucceſſor Patris fuit & per neptem Mariam, in Gironum familiam, hæreditatem ſuam ac nomen tranſmiſit: alter Rodericus *Comitis Metellini* (Hiſpanicè *Medellino*) dignitate auctus eſt eamque ſuis poſt ſe reliquit. Natus enim ex Leonora *de Monroy*, vel Elvira *Herozko*, Beatricem ſeu Mariam Pachecam (filiam Johannis Pacheci Gironis Marchionis Villenæ, qui obiit A. C. 1474.) ſibi junxit, atque ex ea ſuſcepit Johannem Portocarrerum Comitem *de Medellin*: quô, & Agnete *de Ribera* (filia Peraſani *de Ribera Comitis de los Molares*) genitus Rodericus Portocarrerus, ex Leonora Toletana ſuſcepit Johannem Portocarrerum Comitem *de Medellin*, maritum Mariæ Oſoræ (Johanne Portocarrerô Marchione *de Villanova de Freſno* genitæ) & ex ea patrem Roderici Portocarreti Comitis *de Medellin*: cui Johanna *de Corduba* (filia Ludovici Fernandi *de Corduba* Marchionis *de Comares*) genuit Johannem Portocarretum (cui uxor obtigit Luiſa *Fajardo*, filia Franciſci Hurtadi *de Mendoza*, Marchionis *de Almazan*) Petrum Portocarrerum Comitem *de Medellin* (qui primis ſibi nuptiis junxit Mariam Mendoziam, filiam Garſiæ Raimiri *de Cardenas*; alteris Annam, filiam Ludovici Ferrandi *de Corduba, Cardona* & *Aragon*, Comitis *de Prades*) Ludovicum, Franciſcum & Mariam. Spenerus *Theatr. Part.* 2. *p.* 4.

METALLORUM Comes, vide ſuprà.

METALLUM, in variis Veterib. numiſmatibus, vide ſuprà, in voce *Medallia.*

METAMORPHISTÆ, nomen illorum, qui ſeculô præteritô Corpus CHRISTI in cœlis, mutatum fuiſſe in Deum fabulati ſunt.

METAMORPHOSIS τοῦ Σωτῆρος, dicitur hodiernis Græcis Feſtum Transfigurationis Domini noſtri, quod die Auguſti ſextô celebrant, durante Quadrageſima τῆς ἁγίας παρθένου, *ſanctæ Virginis*: quæ cùm quatuordecim duret dies, quibus *nec carnem*, *nec piſces*, ut ajunt, guſtare iis licitum, hôc tamen feſtô piſcium caro illis permiſſa eſt, Jac. Sponius *Itiner. Græcia Part.* 2. *p.* 353. Vide & ſuprà *Megali.*

METANGI, ſeu *Metangiſmonitæ*, vide ſuprà *Colutiani.*

METANGISMONITÆ, Hæretici, verbum in Patre, tanquam unum vas in altero eſſe delirârunt. Auguſtin. *hær.* 58. Philaſtr. *de hær.*

METANIA, apud ſequioris ævi Latinos, genuflexio eſt ſeu inclinatio, ex Græco μετάνοια, quæ vox Græcis citerioribus idem denotat. Duplex autem ea; μεγάλη ſcil. *magna*, cùm quis totô corpore, ſine tamen genuum flexione, ſe ferè ad terram uſque antrorſum inclinat; & μικρὰ *parva*, cùm tantùm cervicem inclinat & caput aliquouſque. Gerlachius apud Cruſium *in Turco-Græcia p.* 205. Hinc βάλλειν ſeu ποιεῖν Μετάνοιαν, *Reverentiam facere*, apud Dorotheum *Doctr.* 4. Decapolitam *de Mirac. S. Georgii*, alios, laudatos Carolo du Freſne *in Gloſſar.* Quia verò Græci, in confeſſione, ſolent *pœnitentiæ* locô profundas hujuſmodi inclinationes imponere, hinc eſt, quòd promiſcuè *Metanœa*, tam apud Græcos, quàm apud Latinos Scriptores, *pœnitentiam* iſtiuſmodi Eccleſiaſticam notet. Unde Petrus Damianus, ubi de piis operibus, ab Eremitis in defunctorum Fratrum gratiam, impendi ſolitis, agit. *Cùm*, inquit, *frater quidam ex noſtris obierit, unuſquiſque pro eo ſeptem diſciplinas, cum millenis ſcopa-*

rum aliibus accipit, ſeptingentas Metaneas facit, trigintâ inſuper ſ[illegible]. &c. ubi per *Metaneas*, profundas corporis inclinationes, intelligit Dominic. Macer. Sed & *Metaneæ*, alioquin eſt pœnitentium Multitum: cui nomen a celeberrimo Monaſterio Alexandrino inditum, cujus mentio fit in *Actis* Concilii Chalcedonenſis &c. Vide præfatum Macrum in *Hierolexico* & infra in vocibus *Palmata*, *Pœnitentia*, *Reverentia*, *Venia*.

METANIRA, Celei conjux Ovid. *Faſt. l.* 4. ubi codd. vulgò *Meneline*, alii *Metaniræ*, alii *Melanira*. Μετάνειρα eſt Nicandro in *Theriacis*, ejuſque Scholiaſtæ, itemque Nonno *Dionyſ. l.* 27. & 47. cui ἀρχαίως dicitur κατ' ἐξοχὴν, ut & Nicandro. Μετάνειραν etiam vocat Apollodorus *l.* 1. bis, ut & Ariſtides *in Eleuſinia Oratione*, Athenagoras *Legatione pro Chriſtianis*, & Joh. Tzetzes *in Heſiodum*. Μεγάνειρα Pauſaniæ *in Atticis*, & Nicandri Scholiaſtæ *in Alexipharm*, mendosè dicitur. Hujus nominis ſcortum etiam nobile fuit Athenis, Athenæus *l.* 2. & 13. a Lyſiâ, & Iſocrate amatum, nisi diverſæ fuerint.

METAPA, urbs Acarnaniæ, *Steph.*

METAPHRASTES Simeon, vide *Simeon* & *Simon*.

METAPINUM, unum ex oſtiis Rhodani. Plin. *l.* 3. *c.* 4.

METAPONTIS, inſula, vide *Syme*.

METAPONTUM. Italiæ oppid. in ſinu Tarentino, à Pyliis, qui Neſtore duce à Troja navigaverunt, conditum; adeo terræ proventu felix, ut eâ gratiâ auream æſtatem Apollini Delphico aliquando donum obtulerint. Mela *l.* 2. *c.* 4. & Strabo *l.* 6. Idem habet Scholiaſt. Dionyſii *in hos verſus*.

Τὰς δὲ μεθ' ἑξείης Μεταπόντιον, ἠγαθέη δὲ πόλις
Ἱμερτὴ Πυλίδαο [illegible] Νέστορος.

Accedunt nummi, *ſpicâ*, in Cereris honorem, ſignari ſoliti. Cum Inſcr. ΜΕΤΑΠΟΝΤΙΝΩΝ. *Ptol.* & *Strab. Metapontum*. A *Metabo* Heroe dictum tenent *Steph.* Siſyphi filio, quem barbari Metapontum vocant. *Torre di mare Leandro. Piſcore Gabrieli Barrio. Thecetara* verò caſtellum hoc locô nunc eſſe ſcribit *Niger*. *Vibo* aliquando vocata fuit, ut Solinus *c.* 8. author eſt. Sic quoque eam nominat Cæſar *l.* 3. *Bell. Civ. c.* 89. Σῖρις olim etiam dicebatur, teſte *Euſtathiô*. *Baudrando* urbs fuit Lucaniæ, ad oſtia fluv. Caſuenti, in ora ſinus Tarentini, in Meſſapiæ confinio, à Samnitibus everſa, nunc caſtrum tenue. *Torre di Mare*, in Baſilicata, 30. mill. paſſ. à Tarento in Occaſum, 12. ab Heracleæ ruinis in Septentrionem, 14. à Caſtellaneta in Meridiem *Leand. Albert.* Vide quoque Joh. Marſhamum *Canone Chron. Sec. XVII.* ubi de *Magna Græcia* urbibus agens, locum Juſtini addit *l.* 20. *c.* 2. *Metapontini in templo Minervæ ferramenta, quibus Epeus, à quo conditi ſunt, Equum Trojanum fabricavit, oſtentant*: & horum agro Lucaniam finiri, docet ex Plinio *l.* 3. *c.* 11.

METARIS, æſtus ſive fluv. Albionis, in ora Angliæ Orientali. *Ptol. Iles Waſhes Camdeno*. Circa Boſtonum oppid. in agro Lincolnienſi, ut quidam volunt: Inter Icenos & Coritanos.

METARUS, Hiſpan. Tarracon. fluv. *Ptol. Mearos* Melæ, *l.* 3. *c.* 1. teſte *Pintianô*. apud Trileucum promontor. inter Aſtures & Callaicos. Vide *Mearus*.

METATIUS, Curator Illyrici ſub Valeriano. Pollio *in Claudio c.* 15. ubi *Meſſianus* legi vult *Salmaſ.*

METATORES Caſtrorum, apud Romanos dicti ſunt, qui exercitum præcedentes locum caſtris eligebant: His ſuberant *Menſores*, qui in caſtris ad podiſmum dimetiebantur loca, in quibus tentoria milites figerent, vel qui hoſpitia in civitatibus deſignabant. Magnæ autem id artis opus: Unde Alb. Tibullus *ad Meſſallam l.* 4. *Epigr.* 1. *v.* 82.

Nam te non alius belli tenet aptius artes,
Qua deceat tutam caſtris præducere foſſam,
Qualiter adverſos hoſti defigere cervos,
Quemque locum ducto melius ſit claudere vallo,
Fontibus ut dulces erumpat terra liquores,
Ut facilisque tuis aditus ſit & arduus hoſti.

Et Claudian. *de* 4. *Honorii Conſulatu*, *v.* 323.

——— ——— Ponenda ſalubri
Caſtra loco, præbenda vigil cuſtodia vallo:
Diſce ubi denſari cuneos, ubi cornua flecti
Æquius, aut iterum tendi, quæ commoda vallis,
Quæ via difficilis.

Artem hanc *Gromaticam* vocat Pet. Pithœus *Subſeciv. l.* 1. *c.* 14. ſed Gromatica in genere legitimam limitum directionem, quæ ex principiis Geometricis fit, denotat, dicta a voce *groma*, quæ ex Græco *γνώμων* orta eſt. Unde Gromatici Ciceroni *Agrar.* 1. *Finitores* dicuntur itidem *ſocii Arvales*. Græcis etiam οἱ περὶ [illegible] [illegible]. Gerh. Joh. Voſſ. *de Scient. Mathem. p.* 443 Quâ occaſione de *Metatoribus* in genere quædam ſimul interſerere viſum. Uti autem *groma* interdum in medio ſpatii, cujus erat menſura capiunda & ad lineam dirigenda, locabatur, tumque in tetrantem poni dicebatur: ſic eâdem machinâ, in Caſtrorum metatione delineanda, utebantur, & *locus gromæ* vocabatur, prope Prætorium, in ipſo *metationis* centro, quia ibi groma ſeu *gruma* ponebatur ad dictandas metas; Quæ in tetrantem ibidem tum poni ſolebat, ut [illegible] medium quatuor viæ convenirent, & quatuor reſponderent portæ. Nempe, quemadmodum Forum in coloniis, in medio oppido poſitum erat, ad quod è quatuor portis viæ erant æquales; nam è Foro quatuor Coloniæ portæ conſpiciebantur; ita & in Caſtris, gromâ in tetrantem poſitâ, ad gromæ locum è quatuor portis congruebant ac conveniebant homines. Atque hic locus in Caſtris medius Forum erat caſtrorum, ad introitum Prætorii, ubi turba congruebat, ubi legationes & nuntii audiebantur, omniaque adminiſtrabantur. Sic poſitâ itaque gromâ, portæ caſtrorum in conſpectu rigoris ſtellam efficiebant. Hyginus *in Gromatico*. *Sive in dictatione metarum poſito ferramento groma ſuperponatur, ut portæ caſtrorum in conſpectu rigoris ſtellam efficiant.* Nempe groma fixo in terra ferramento ſuperponebatur & ſuper ipſam ferramentum quamcunque in partem movebatur perticiſ, ad dictandum rigorem & lineas dirigendas. Pertica autem erat, normas habens & perpendicula pendentia, ſeu cum filis ſive funiculos ac ponderis, quod perſimile, & proin ex eâ forte cum Græcorum Chorobate. Hinc de groma, quâ agrorum caſtrorumque *metatores* utebantur. Auctor *Dirarum*,

Pertica, qua noſtros metata eſt impia agellos.

Et Propert. *l.* 4. *Eleg.* 1.

Abſtulerat patrias pertica triſtis opes.

Vide infra in *Pertica*. Quum igitur tota limitandorum ac metandorum agrorum, qui aſſignabantur, nec non conſtituendorum limitum ac dirigendæ menſuræ ratio, per ferramentum & gromam explicaretur, ut ad verum Solis ortum, i. e. æquinoctialem lineam recte capere poſſent, Meridiem prius excutiebant, qui ſemper idem eſt; quo deprehenſô ortum & occaſum Solis de facili poſtea tenebant; & in Coloniis deducendis agriſque publicè viritim dividundis, lineam ducebant ab hoc ortu uſque ad occaſum, qui limes ita agrum ſecans *Decumanus* vocabatur. Dein aliam lineam per mediam illam decuſſatim ac normaliter in rectum ejiciebant, quæ à Septentrione ad Auſtrum deſcenderet: qui limes *Kardo* dicebatur. Horum priorum, *Decumanus* nempe, cum longior tum latior fuit, quam *Kardo*: & quidem multi, teſte *Hygino*, agri longitudinem ſequuti, quâ longior erat. *Decumanum* faciebant latitudine eâdem, ex Auguſti lege, pedum fuit quadraginta. *Cardinem* viginti. Ambobus autem quaſi viis ampliſſimis ac regiis in decuſſem ſeſe invicem ſecantibus, tota territorii aſſignati ac divini limitatio dirimebatur & quatuor regiones univerſæ perticæ (quo nomine totum Coloniæ territorium veniebat) fiebant &c. Ubi verò, qui ſpatium condendæ urbi deſignans murorum ambitum circumſcribebat, vias omnes ad lineam dirigebat, ſitumque ædificiorum publicorum delineabat, is proprie *urbem metari* dicebatur; ſicut omnino, qui *caſtra metabantur*, primò omnium ſolebant με[illegible] [illegible] κατ' ἀγυιάς, *degrumare vias*, uti *Lucilius* vocat in hiſce.

——— ——— viaſque
Degrumabis, ut in caſtris menſor facit olim.

Unde verbum *metari*, quod per ſe ac ſimpliciter nil aliud ſignificat, quam *metas ponere & conſtituere*, in *eligendi* notionem tranſiit, eâ de cauſâ, quod aſſignatione culta tantùm ager & pinguis atque adeò electilis dabatur. Sic enim Veteres Grammatici τὸ *metari* explicant, apud Virg. *l.* 2. *Georg. v.* 274.

——— ſeu pinguis agros metabere campi. &c.

Vide plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Solin. paſſim, inprimis p.* 669. & *ſeqq.* ubi totam Veterum metandi urbes, agros, *caſtra* rationem fusè exponit, & accuratè perſequitur. De *Caſtrametatione* porrò Hyginus prolixè egit; vide quoque Lipſium *de Mil. Rom.* Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l.* 10. *c.* 12. &c. ſupra item, voce *Menſores*, ac infra *Submenſor*. Addo ſaltem, apud Græcos recentiores *Metatorem* Μητάτωρα dici: quibus & Μητάτον, hoſpitium quod militibus præbetur à provincialibus, Μητατώριον quoque ſeu Μιτατώριον, idem quod Ἀσπασμάτιον ſeu *Aſpaſmatium*, Latin. *Salutatorium*, locum notat extra Baſilicam, in quo peregrinos ab Epiſcopo excipi mos, vide Cl. Suicerum *Theſauro Eccl.* in his vocibus, cui adde B. Briſſonium *de verbor. ſignific. l.* 11. *in Metatores*.

METAURUS, ſeu METAURUM Pomp. *Mela l.* 2. *c.* 4. *Metauria* aliis, oppid. Brutiorum in ora Calabriæ ulterioris. *Gioja* hodie. A Roſarno oppido 6. mill. paſſ. in Ortum Scyllæum verſus, apud Taurianum, patria Steſichori. Ita *Ferrarius*. Atqui *Metaurus* urbs Siciliæ, patria iſtius poetæ fuit. Vide Steph. in *Μέταυρος*. Quanquam Ἱμεραῖος ἀνὴρ dicitur Philoſtrato *l.* 6. *de vita Apollonii*. Quibuſdam eſt *Oppido*, aliis autem *Gioja*, oppidul. ad oſtia Metauri fluvii in ora maris Tyrrheni 9. mill. paſſ. à Nicotera in Merid. 18. a Scyllæo in Septentrionem. *Baudrand.*

METAURUS, fluv. Brutiorum, cujus oſtium exadverſo Æoliarum inſularum deſcribitur à Plinio *l.* 3. *c.* 5. Hodie *Marro fiume*, teſte *Cluverio*. Prope Seminatam caſtrum labitur; & auctus aliquot minoribus, juxta Metaurum oppid. in mare Tyrrhenum ſe exonerat, 7. mill. paſſ. à Roſſarno in Auſtrum, uti & ab oſtiis fluv. *Metramo*, Meſuna antiquis dicti.

METAURUS, Umbriæ fluv. ingens; hodie *Metaro* penultimâ correptâ, ut Piſaurum nunc *Peſaro*: *Ferrar. Baudrando* nunc fluv. eſt Ducatus Urbini, vulgò *Metro*. Oritur ex Apennino, dein Fanum S. Angeli in Vado, Urbaneam, & Forum Sempronii rigat; poſteà auctus aliis fluviis in ſinum Adriaticum ſe exonerat, 4. milliar. à Fano Senogalliam verſus. Lucan. *l.* 2. *v.* 405.

In lævum cecidêre latus veloxque Metaurus,
Cruſtuminumque rapax. ———

Vide quoque Sil. *l.* 8. & Claudian. *in Paneg. de* 6. *Conſulatu, Honorii*. Nobilitavit eum maximè clades Haſdrubalis. Vide Horat. *l.* 4. *Od.* 4. Silium *ubi ſuprà*, & Sidon. Apollinar. *Panegyr. ad Anthemium Aug.*

METAXA, vel MATAXA, ut libentiùs olim ſcribebant, propriè *filum* vel *ſertam* ſignificat; unde *lini metaxa*, *Lucilio*, pro *lini filo*, quod eruditè interpretatur optimum *Gloſſarium*. Poſteà propriè & abſolutè, pro *ſerico* vel *filo ſerico* denotando ſumi cœpit. Procopius *Perſic. l.* 1. *Αὕτη δέ ἐστιν ἡ μέταξα, ἐξ ἧς εἰώθασι τὴν ἐσθῆτα ἐργάζεσθαι, ἣν πάλαι μὲν Ἕλληνες Μηδικὴν, τανῦν δὲ Σηρικὴν ὀνομάζουσι. Hæc autem eſt metaxa, ex qua conſueverunt veſtem conficere, quam olim quidem Medicam Græci, jam verò Sericam appellant.* Quemadmodum & νῦν recentiores Græci abſolutè *metaxam*, h. e. ſericum, vocant, cùm Veteres, νῆμα quodvis etiam filum & ſubtemen nuncuparent &c. Salmaſ. *Not. ad Vopiſcum in Aureliano c.* 45. & *ad Tertullian. de Pallio.*

Pollio. Inde *Metaxarii*, ſericorum Negotiatores, in *l. ult. Cod. de Pignor.* Μεταξάριοι; *Eclog.* 28 *c.* 56.

METELIS, urbs Ægypti juxta Heracleoticum oſtium Nili non obſcura, ab Alexandria 60. mill. paſſ. in Ortum Peluſium verſus. *Roſetto* Italis, *Raſchit* Turcis, teſte *Benjam. Tudelenſ.*

METELLI Caſtrum, ſeu *Metelloburgus*, urbs Zeelandiæ primaria, vulgò *Mittelburg* vel *Middelburg*, in Valachria inſul. vix 1. milliar. ab ora littorali, ampla & permunita, ſub dominio provinciarum unitarum Belgii. 1. leuc. à Vliſſinga in Cæciam, 4. à Clauſulis, uti & 12. ab Antverpia in Circium. Per annum ferè à Batavis obſeſſa fuit, & ab ipſis expugnata, A. C. 1574. Emporium eſt celebre. Vide *Middelburgum*.

METELLI Milites, qui & Ærarii. Vide Meurſium *ad Lycophronis Caſſandram p.* 300. Memorantur plures *Metelli*, ut Balearicus, Vittatus, quem Plin. *l.* 7. *c.* 44. Diadematum vocat, alii. Vide infrà.

METELLUS, Pontifex Romanus adeò impeditæ ac balbutientis linguæ, ut multis menſibus fatigatus, tortuſque fuerit, dum meditaretur in Æde Opiteræ dicere. Multis diebus in Pontificatu vixiſſe perhibetur. Hic Metellus, prænomine *Lucius*, conflagrante Æde Veſtæ Palladium Trojâ advectum ſubtraxit ab incendio, magnâ quidem pietate, ſed eventu miſerò. Nam dum in flammas avidus ſe conjiceret, orbatus eſt viſu. Plin. *l.* 7. *c.* 43. Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 138.

——— Procedat ut Numa, vel qui
Servavit trepidam flagranti ex æde Minervam.

Hic etiam primò bellò Punicò de Pœnis ſpecioſiſſimum egit triumphum, 13. ducibus hoſtium & 120. elephantis in coductis. Vide Liv. *l.* 19. *Nic. Lloyd.*

METELLUS, Pœnis & Siculis ſocia adverſus Romanos arma parantibus, Imperator cùm eſſet creatus, omnibus Diis, exceptâ duntaxat Veſtâ, ſacrificium fecit: cui propterea iratæ Metellam filiam immolaturus erat, ſed Dea, adoleſcentulam miſerata, buculam ſuppoſuit, puellamque ad Lanuvium pater deferens, ſacerdotem draconis, qui ibi colebatur, fecit. Plut. *Parall.*

METELLUS Q. Cæcilius, à domita Macedonia *Macedonicus* vocatus. Prætor Pſeudo-philippum, & Achæos, quos bis prœliò fudit, triumphandos Mummio tradidit. Inviſus plebi ob nimiam ſeveritatem, ideò Conſul ægrè factus. Liv. *l.* 59. Etiam in Hiſpan. victor, moriens 4. reliquit filios, ex quibus tres Conſules vidit, quartum triumphatorem, Q. C. Metellum, qui *Balearicus* à victoria dictus. Aur. Victor. *c.* 61. Plin. *l.* 7. *c.* 44. Florus, *l.* 3. *c.* 8. Lycoſthenes *in Plin. de Vir. Ill.* Hic ille *Metellus* eſt, qui in exercitu arcanum quiddam interrogatus, reſpondit εἰ ᾤμην τὸν χιτῶνά μου συνειδέναι τοῦτο τὸ ἀπόῤῥητον, &c. *Si exiſtimarem tunicam mihi eſſe conſciam hujus arcani, exutam eam in ignem injicerem.* Plut. *de Garrulitate.* Vide plura de eo apud Plin. *l.* 7. *c.* 43. & 44. Cic. *l.* 1. *Tuſc. Idem Lloydius.*

METELLUS Q. Cæcilius Numidicus, quia de Numidiæ rege Jugurtha triumphavit, dictus: quòd legem Apuleji probare nollet, in exilium pulſus, ſed lege Calidii & precibus filii revocatus eſt. Hujus Metelli de uxoribus ducendis ad populum hæc verba fuerunt, teſte Gellio. *l.* 1. *c.* 6. *Si ſine uxore, Quirites, eſſe poſſemus, omnes eâ moleſtiâ careremus; ſed quoniam ita natura tradidit, ut nec cum illis ſatis commodè, nec ſine illis ullò modò vivi poſſit, ſaluti perpetuæ potius, quàm brevi voluptati conſulendum.* Ejus filius *Q. Metellus*, cognom. *Pius* fuit, de quo vide Aur. Victorem *de Viris Ill. c.* 62. & 63. Florum *l.* 3. *c.* 1. 16. 17. Appian. *de Bell. Civ. l.* 1. &c.

METELLUS Creticus, à devicta Creta dictus. Plut. *in Pompejo.* Item *Metellus Dalmaticus* à devictis Dalmatis. Pædian. *act.* 3. *contra Verrem. Metelli* autem plebeji fuêre, ut ait Liv. *l.* 9. verùm clari victoriis & magiſtratibus, ac *Cæcilii* omnes vocati. Vide & *Lucius*.

METELLUS Tegerenſis, monachus Paſſavii, ſcripſit *Quirinalia* A. C. 1160. verſibus Lyricis, i. e. vitam S. Quirini, à Caniſio, edita, *tom.* 1. *antiq. Lect.* Voſſ. *l.* 3. *de Hiſt. Lat. c.* 7. Caſp. Brunſchius, *l.* 1. *de Petav. Germ.*

METELLUS, vide *Hugo Metellus*.

METEMPSYCHI, Græce Μετεμψυχοι. Hæretici, qui Pythagoræorum, (quibus ab Ægyptiis id traditum, Herodot. *Euterpe*,) imitatione *tranſmigrationem animarum* aſſerebant. Chryſologus *Serm.* 88. *Nemo cùm hæc audit*, Metempſychos *imputet.* Tertullian. *de Anima c.* 11. *Itaque metempſychoſin, ſi non in primo quoque vita hujus commeatu omnibus incluſis ſatisfaciat.* Alii. Nempe ita brevi impius hic error diſſeminatus eſt longè lateque, ut non Judæorum ſolùm complures, circa Chriſti tempora, invaſerit, (vide infrà aliquid ubi de *Phariſæis*) ſed & inter ipſoſmet Chriſtianos alicubi locum invenerit. Uti verò idem inter gentes fuerit ſparſus, & ad noſtra uſque tempora apud earum non paucas, propagatus vigeat etiamnum, fusè exponit Tobias Pfanner. *Syſtem. Theologia Gentilis purior.* quem vide. Addo hîc ſaltem, inter veter. Gallorum, ſeu Druidarum παλιγγενεσίαν & Pythagoræorum, hoc intereſſe, quod Pythagoras ac poſt illum Plato, etiam ad bruta, Galli verò ad homines tantùm, animas hominum tranſire aſſererent, uti ex Cæſare *Bell. Gall. l.* 6. docet Jac. Ouzelius *Animadverſion. ad Minucium p.* 201. & *ſeqq.* ubi de Getis quoque priſcis Germanis, Judæiſque modernis varia hanc in rem habet: uti de Indis, P. de Valle *Itinerar. Part. IV.* Contrarium huic dogmati delirium fuit Empedoclis, qui μετενσωμάτωσιν, ſtatuens, *animas corpus in aliud transformari* docuit, hiſce ab eodem Tertulliano irriſus, ubi ſuprà *c.* 32. *Planè ut piſcis, ne aliqua ſepulturæ conditio reputeſceret, aſſum ſe maluit in Ætnam præcipitando, atque exinde in illos finita ſit metenſomatoſis.* Vide Dominicum Macrum *in Hierolexico*.

METENSES, populi Germaniæ inferioris, ubi *Metenſis* tractus: *le pays Meſſin.* Regiuncula eſt inter Lotharingiam, inſerta, inter Lotharingiam propriam ad Ortum, Barrenſem Ducatum ad Occaſum, & Luxemburgenſem Ducatum ad Boream. Sub Gallis ab A. C. 1552. Ejus oppida Nomenium, Vicum, Marſalium & Gorza. Vide *Mediomatrices*.

METEOROSCOPIUM, Græcè Μετεωροσκόπιον, Ptolomæo *in Georg.* tam ἀστρολάβιον, quàm σκιόθηρον, dicitur. Licet enim μετέωρα aliud ſint, (vide aliquid de iis ſuprà, voce *Homo*) tamen etiam ſic *ſtellas* appellari conſuevisse, conſtat. Heſychius. Μετεωροπόλοι, οἱ τὰ οὐράνια σκοποῦντες. Alii tamen Μετεωροσκοπεῖον & Γνωμονικὸν diſtinguunt, ut Proclus ex Gemino, qui tertiam addit Aſtronomiæ partem, τὴν Διοπτρικήν. Et ſanè Ptolomæus ipſe aliò locò τὰ σκιόθηρα ſeparat ἀπὸ τῶν ὀργάνων μετεωροσκοπικῶν. Nempe σκιόθηρα de die tantum valent, μετεωροσκοπικὰ & noctu & die ad intervalla, magnitudines ac loca ſingularum ſtellarum ſignanda: cujuſmodi organa excogitaſſe Hipparchum tradit Plin. *l.* 2. *c.* 26. Græci recentiores Ἀστρολάβιον dixêre. Sed & Σκιόθηρα quadantenus Μετεωροσκοπικὰ ſunt. Nam & Solis ortus ex umbris, & τὰ κατὰ κορυφὴν σημεῖα, & Meridiani per ea deprehenduntur, uti pluribus docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 656. quem, ſi placet, vide.

METERCOSA, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis in Carpetanis. *Pedrazza de la Sierra*, teſte *Moletiò.* Hinc Trajanum ortum ferunt. 8. leuc. ab Aranda, Madritum verſus, in Eurum & Auſtrum.

METERANUS Emanuel, Antverpienſis, Mercator, Londini magna & ampla negotia habuit; cum Abr. Ortelio cognato Angliam & Hiberniam perluſtravit; diligens & accuratus Hiſtoriographus *Res Motuſque Belgicos* deſcripſit, *à Caroli V. natali, uſque ad ſua tempora*, Gallicè ac Latinè poſtea verſos; Obiit A. C. 1612. æt. 75. Londini, à Jac. Colio Orteliano, inſigni Epitaphiò honoratus. P. Freherus *Theatro Viror. erudit. claror.* Aliter & *Demetrius*, vulgò *Van Meteren*, dictus.

METHAMAUCUM, urbs olim Epiſcopalis aquis ſubmerſa, & portus, contra Medoaci fluv. oſtia 5. mill. paſſ. à Venetiis; quaſi μετὰ Μεδόακον. Vulgò *Malamocco*.

METHCA, nomen loci in quo caſtrametati ſunt filii Iſrael profecti de Thare. Num. *c.* 33. *v.* 28.

METHNICUS Hieronymus, vide *Hieronymus*.

METHODICI, Medicorum genus, de quo vide ſuprà voce *Medici*.

METHODIUS, Dalmatas & Slavos convertit ſub Ludovico II. Imperat. A. C. 862. Bohemos dein ad fidem perduxit, Borzivoô Rege baptizatô, A. C. 894. quibus, ut & Moravis, jam antea à ſe converſis, adhuc A. C. 910. diligenter Chriſtum prædicavit. Lætus *Comp. Hiſt. Univ.* Alius cognomentò *Eubulius*, Epiſcopus Tyrius, Martyr ſub Diocletiano & Maximiano, A. C. 303. Fuit quoque nomen duorum Patriarcharum Conſtantinopolitanorum.

METHONE, urbs Peloponneſi in ora Meſſeniæ ad Occaſum tempeſtate clariſſima, & ſedes Præfecti, Turcis *Mattone*, teſte *Leunclaviò. Pedaſus* Homero *Il.* ζ. *v.* 21. teſte *Ferrariò. Baudrando* hodie *Modon*, urbs in ora Meſſeniæ Auſtralis emporium celebre, cum portu capaciſſimo, in provinc. *Belvedere.* Cum arce permunita. Eſtque valde populoſa, 15. mill. paſſ. à Corone in Africum, 22. à Tænario promontorio in Occaſum, 105. à Nauplia in Africum, ſub Turcis, à Bajazethi II. tempore, qui illam A. C. 1498. cum Naupacto, Mytilene, &c. expugnavit, magna in devictos ſævitiâ uſus. P. Jovius *Hiſtor. l.* 8. *c.* 10. Vid. Flacc. *Argon. l.* 1. *v.* 388.

——— Quem parva Methone.
Et levis Elis equis, & fluctibus obvius Aulon.

Alia in Macedonia juxta Thraciæ fines apud Olynthum, cujus meminit Demoſt. *Orat. contra Philippum*, qui ibi in pugna oculò unò privatus eſt, expugnata & direpta ab eodem Olymp. 106. an. 2. Sunt etiam plures hujus nominis urbes. Vide Steph. in Μεθώνη. *Nic. Lloydius.*

METHURIADES, inſulæ 4. parvæ in ſinu Megarico, inter Æginam, Atticam, prope Troezenem. *Steph.* Plin. *l.* 4. *c.* 12. *Ferrar.*

METHURION, urbs Arcadiæ, alia Theſſaliæ. *Steph.*

METHU-SUPHIS, Memphitarum Rex XIX. poſt Phium, ante longævum Phiopem, præfuit ann. ſeptem: Paulò ante Joſephum natum. Joh. Marshamus ex *Manethone*.

METHYDRIUM, oppid. fuit Peloponneſi, in agro Megalopolitano. *Xenoph.*

METHYMATNUS, fil. Maſiniſſæ, an. ætat. 86. ei natus.

METHYMNA, urbs Lesbi inſul. poſt Mitylenen primaria, in ora ad Ortum à *Methymna* Macaris filia, uxore Lepydni. Patria Arionis citharœdi nobilis. Illic naſcitur optimum vinum. Ovid. *l.* 1. *de Arte Amand. v.* 57.

Gargara quot ſegetes quot habet Methymna racemos.

Vide quoque Sil. *l.* 7. Virgil. *Georg. l.* 2. *v.* 90. Propert. *l.* 4. *Nic. Lloydius.*

METHYMNA Aſidonia, urbs Vandalitiæ; *Medina Sidonia* vulgò. Vide *Aſindum*.

METHYMNA Campeſtris, urbs regni Legionenſis, in limite Caſtellæ veteris, 8. leuc. à Valliſoleto in Auſtrum, 11. ab Albula in Septentrionem, 6. à Durio fluv.

METHYMNA Celia, oppid. veteris Caſtellæ, in limite Aragoniæ, caput Ducatus perampli, ad Salonem fluv. 6 leuc. à Seguntia in Ortum, Bilbilim verſus; *Medina Celi* vulgò.

METHYMNA Celia, *Methymna Sicca*, *Methymna Sidonia*, nomina Illuſtrium in Hiſpania familiarum. Vide ſuprà in *Medina*.

METHYMNA Sicca, oppidulum regni Legionenſis, 5. leuc. Hiſpanic. à Palencia in Occaſum, 8. à Valliſoleto in Circium, 11. à Sentica in Cæciam cum titulo Ducatus, vulgò *Medina de Rio-ſecco.* Vide ſuprà.

ME-

METHYMNA Taïnabia, incolis *Medina Taïnabi*, i. e. civitas Prophetæ, antea *Jathreb*, urbs Arabiæ Felicis ad amnem *Laakir*, ubi natus Mahumetes Pſeudo-propheta, 200. mill. paſſ. à Mecha in Boream, 90. à mari Rubro in Eurum. Alii Mahometem, Mechæ natum, *Methymnæ* verò ſepultum ſcribunt. Sunt autem duæ hæ in Arabia urbes magni inter Mahumetanos nominis, & Mecha quidem, prima Muhammedicæ ſuperſtitionis ſedes eſt, ad quam ex univerſa Aſia & Africa peregrinationes quotannis ſuſcipiuntur, ab illis, qui ſingularem quandam ſanctitatem affectant. Sed & alii, ex Lege Mahometis, ſaltem unâ vice per vitam, peregrinatione hâc defungi tenentur, modò ſumtus facere poſſint, ad longinquum hoc iter & dona offerenda, neceſſarios: pauperes enim & egenos legis rigor non adſtringit. Quòd ſi quis iter per ſe obire non poſſit, per alium id facere tenetur. Non quòd ibi ſepultus ſit magnus ille Pſeudo-Propheta, quemadmodum Europæi fabulantur; nec quòd corpus ejus vi magneticâ in aere & in ciſta ferrea ſuſpenſum pendeat, ſed quòd ibi Templum vetuſtiſſimum & in eo lapis niger, quem *Caabam* vocant ac ſummâ devotione venerantur, Georg. Hornius *Orb. Polit. Part.* 3. *p.* 57. *Tavernier* verò, Mahometem hancce urbem, utpote natale ſuum ſolum, hâc ceremoniâ honorare voluiſſe, ſcribit: addens, credere Turcas idque ipſis à Majoribus longâ ſucceſſione traditum, urbem hanc eſſe locum illum, in quo Deus Abrahamum juſſerit ſibi domum ædificare, atque ibi poſteà ſuperſtitionis Auctorem cœlitus Alcoranum accepiſſe: præterea, nil reliquiarum Pſeudo-Prophetæ hujus Mechæ, præter alterum ſandaliorum ejus, ibi aſſervari. Altera urbs *Methymna* ſeu *Medina Taïnabi* eſt, i. e. *Civitas Prophetæ*, in qua Mahomedes ſepultus, quæque proin & ipſa ſanctitatis ergò frequentatur. Sed qui ſepulchrum Pſeudo-Prophetæ (de quo monſtroſa Turcæ fabulantur) inſpiciunt, illi ſeipſos dicuntur excæcare, exiſtimantes nullam in poſterum mortalem rem dignam eſſe, quæ ab ipſis, poſtquam ſemel Prophetæ ſui ſepulchrum adſpexerint, conſpiciatur. Interim Mechæ longe major veneratio frequentiorque concurſus, unde in Alcorano ſuo Mahometes non niſi hanc peregrinatione præfatâ ſolenni (quam *Caravanam* vocant) celebrandam injunxit, conveniuntque ſacerrimæ hujus Legis interpretes in eo, non neceſſariò *Methymnam* adiri, atque Mahometis præcepto, etiam omiſſâ hac peregrinatione, fieri ſatis. Vide Hornium iterum *loc. præfato* atque Joh. Baptiſtam Tavernier *Relation du Serrail c.* 12. & 20. nec non infrà, voce *Muſlimi*, item *Muhammedes*.

METIA, una ex 35. tribubus populi Romani.

METIA Fauſtina, filia Gordiani Senioris Junii Balbi Conſularis Viri uxor, apud Jul. Capitolin. in *Gordianis c.* 4.

METIANUS, Juriſconſultus tempore Alexandri Auguſti.

METICHE, quæ & *Clepſydra*, Vide ibi.

METICHUS, Architectus celebris, à quo Μητίχου δικαστήριον, *Metichi tribunal*, unum ex X. Dicaſteriis Athenienſium, nomen accepit. Vide ſuprà *Dicaſteria*.

METILIA Lex, à M. Metilio Tribuno Plebis lata Ann. 536. Urb. Cond. contra morem Majorum, Magiſtri Equitum & Dictatoris jus æquavit, Liv. *l.* 22. *c.* 25. quod factum in gratiam M. Minutii Rufi, qui Magiſter Equitum contra edictum Q. Fabii Maximi Dictatoris ſui pugnaverat.

METILII, cum reliquis primoribus Albanis familiis, Romam à Tullo Hoſtilio vocati, & in patricias Senatûmque, authore *Dionyſiô*, allecti.

METILIS, ſeu **METELIS**, urbs Ægypti prope Alexandriam, quæ nunc *Bechis* vocatur. *Steph.*

METILIUS Bradua, Conſul cum Vero, an. Urb. Cond. 912.

METINA, nomen Deæ apud Romanos cui ſacra fiebant Prid. Kal. Octobr. quô die primum muſtum bibebant. Item Inſula exigua Galliæ Narbonenſis Plin. *l.* 3. *c.* 5. quibuſdam eſt *Blaſco*, oppidulum permunitum in ſcopulo, in ora littorali Occitaniæ, continenti ferè junctum, vulgò *le Breſcou*. Vide *Blaſco*.

METIOCHUS, Miltiadis Athenienſis ducis filius, qui à Phœnicibus captus, & Dario Perſarum regi, contra quem pater bellum gerebat, oblatus, honorificè ab illo habitus fuit, Herodot. *l.* 6.

METIOCHUS alius, apud Athenienſes, qui exercitum duxit, vias curavit, farinam tractavit, & aliis præfuit. *Plut.*

METIOSEDUM, ſoli Cæſari *de Bell. Gall. l.* 7. *c.* 58. memoratum, infra Lutetiam Pariſiorum ab illo ponitur. Vulgò *Meudon*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Quam ſententiam *Nic. Sampſon*, contra Raim. Marlianum, locum hunc Corboilum hodie, vulgò *Corbeil*: & Joſ. Scaligerum, Melodunum Senonum, vulgò *Melun*, eſſe, contendentes, ex Cæſareana relatione ſtrategematis Labieni confirmat ac veriſimillimam reddit. In Literis quibuſdam A. C. 1292. datis, vicus hic vocatur *Medo*, & *Simon Major de Medone*, *Simon de Meudon*: Item *Modun*, *Moudon* & *Moldun*, i. e. *Modunum* vel *Moldunum* dicitur, à *duno*, vel monte. In Literis A. C. 1187. *Matthæus de Modun Presbyter* præter cæteros commemoratur. In Literis A. C. 1203. *Matthæus Decanus de Modun*, qui & ibidem *Moudon* vocatur; in Literis A. C. 1259. *Decanus de Moldun*: ex *Valeſio*.

METIS, nympha, una ex filiabus Oceani & Tethyos, ſic dicta à *conſulendo*. Heſiod. *in Theog.*

METIS, antiquiſſima Galliæ Belgicæ urbs, Epiſcopalis, quam Mediomatricum vocant civitatem; qui ſic dicti, quòd eorum metropolis medium teneret locum inter tres civitates, Tullum, Verdunum ac Treverim. Sedes fuit Auſtraliæ Regum & Conciliorum variorum: Habet Treverim ad Septentrionem, Tullum ad Meridiem, & Verdunum ad Occaſum. Dictam ſcribunt à Metio Romano, qui hanc urbem à Jul. Cæſare expugnatam ampliavit, muriſque cinxit. Illam Henricus II. Francorum Rex, cepit, A. C. 1552. per Conneſtabilem Montmorantium: quam cùm paulo poſt Imperator fruſtra obſediſſet, en verſum!

Siſte gradum Metis, hæc tibi meta datur.

Munſt. *l.* 2. *Coſmogr.* Vide *Meta*, item *Mettis*.

METISCUS, Turni auriga, Virgil. *Æn. l.* 12. *v.* 469.

Aurigam Turni media inter lora Metiſcum
Excutit. ———

Sunt qui ſcribendum putent *Methyſcus*, etymon ejus derivantes à μεθύσκομαι, quod eſt *inebrior*. *Nic. Lloydius.*

METITA, oppid. Armeniæ minoris in Lavinenſi præfectura. *Ptol.*

METIUS Carus, delator inſignis. Plin. *l.* 1. *Ep.* 5. & *l.* 6. *Ep.* 25. Vide & *Carus*.

METIUS Celer, vide *Celer*.

METIUS Curtius, Sabinorum dux, contra Romulum ob raptas Sabinas acriter pugnavit.

METIUS Falconius Nicomachus, Senator Conſularis, cujus orationem exhibet Vopiſc. *in Tacito c.* 5.

METIUS Gordianus, Præfectus, memoratur Capitolino in *Gordianis*; *c.* 30. ubi *Mæcius* legit *Salmaſ.*

METIUS Marullus, Gordiani Senioris ex Ulpia Gordiana pater. *Ibid. c.* 2. Vide etiam Lamprid. in *Alexandro c. ult.*

METIUS Suffetius, quem alii *Fufetium* vocant, Albanorum Dictator, tempore Tulli regis Romani, qui, quòd ex præſcripto fœderis ad belli ſocietatem contra Fidenates vocatus, euntibus in hoſtem Romanis, ſuos prælio eduxerat, juſſu Tulli, duabus admotis quadrigis, diſcerptus eſt. Liv. *l.* 1. *c.* 23. 28. Flor. *l.* 1. *c.* 3. Vide quoque Virgil. *Æn. l.* 8. *v.* 642. Ovid. *l.* 1. *Triſt. Eleg.* 3. Claudian. *Paneg.* 4. *Honor.* Item *de Bell. Gildon.* & Dionyſ. Halicarn. *l.* 3.

METKERCUS Adolphus, Brugenſis, Græcè Latinéque doctiſſimus, Antiquitatis item peritiâ ac prudentiâ rerum agendarum inclytus, Fœderatorum Belgarum in variis aulis Orator, *pacis Coloniæ concluſæ* A. C. 1579. *Alia* collegit ediditque cum *Notis*. *Vitis Cæſarum*, *M. Græcia* ac *Faſtis Conſularibus*, ab Hub. Goltzio in lucem editis, operam impendit, aliaque ſcripſit, Antonio Teiſſier enumerata *in Elogiis Part.* 2. Obiit Londini A. C. 1591. ætat. ſuæ Climactericô, mœrore ex morte Nicolai filii Daventriæ occiſi concepto. Vide quoque Valer. Andream *Biblioth. Belg.*

METLETÆ, vide *Mitele*.

METOCHITES Theodorus, vide *Theodorus*.

METOCHIUM, ex Græco Μετόχιον, apud Ughellum *Tom.* 3. *p.* 497. *Cupientes Monaſteria & Metochia relevari deſtructa & relevata illæſa ſervari*, hodiernis Græcis *Metohi*: cella eſt Monaſtica, à Monaſterio aliquo principali dependens. Vide Pachymerem *l.* 4. *c.* 8. *l.* 5. *c.* 2. & *l.* 8. *c.* 6. Leonem Gramm. *p.* 472. Theoſterictum *in S. Nicetæ num.* 36. Joan. Phocam *in Deſcript. Terræ S. c.* 14. Alios, laudatos Carolo du Freſne in *Gloſſario*. Significat autem Μετοικία *demigrationem*, *coloniam*: hæ enim velut *coloniæ* Monaſteriorum ſunt principalium. Sed & veteres Græci quotannis Feſtum celebrabant, Μετοίκια dictum: quod inſtitutum erat in memoriam Theſei, qui duodecim Athenienſium populos in Reipublicæ formam redegit, & ruris incolas eò, velut in novam Coloniam, confluere compulit. Plut. *in Theſeo*. Vide Jac. Sponium *Itinerar. Græciæ Part.* 2. *p.* 313. & 314. Etiam Μετοίκιον, ſumma dicebatur duodecim drachmarum, quam quotannis inquilini ſolvere cogebantur, teſte *Harpocratione*. Iſæus viros 12. fœminas 6. pependiſſe, refert: quod tributum qui ſolvere neglexiſſet, ad cives deductus convictuſque venum ibat. Vide *l.* 4. *Cod. de Jure Fiſci l.* 19. &c.

METON, Aſtrologus, ex his unus, qui Athenienſibus adſcriptus fuit, navigaturis in expeditionem Siciliæ, qui onus detrectare cupiens, tempeſtatem futuram prædixit: cùmque proptereà minime proficeret, ſimulavit inſaniam, atque hôc modô miſſionem impetravit. Edidit an. 331. Urb. Cond. ſuam Enneadecaëterida, i. e. Cyclum 19. annorum, quô ſolis Lunæque motum conciliare conatus eſt. Quod factum ſecundùm *Ptolom.* An. 316. Nabonaſſaris, ſeu 4. an. Olymp. 86. ſub Archonte Apſeude. Socium obſervationum Solarium Euctæmonem habuit. Meminit hujus Metonis, Feſtus Avienus *in Arateis* cùm ait:

Illius ad numeroſa prolixa decennia rurſum
Abjeciſſe Meton, &c.

Ptol. *l.* 3. *Almageſti*. *Suid.* Scalig. *de Emend. Temp. l.* 2. Petav. *Part.* 2. *de doctr. temp. l.* 1. *c.* 2. & *in Uranolog. l.* 6. *c.* 2. Langius *de ann. Chriſti l.* 1. *c.* 12. & 13. Ricciolus *Chron. Reform. l.* 1. *c.* 19. Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* 33. §. 11. Ælian. *Var. Hiſt. l.* 10. *c.* 7. & *l.* 13. *c.* 12. Ubi autem periodus hæc figenda, inter eruditos non convenit; quamvis Avienus ſupra laudatus id decidiſſe videatur, verbis hiſce *ibidem*:

Sed pertinaæ Meton exordia ſumſit ab anno,
Torreret rutilo cùm Phœbus ſidere cancrum.

Nicolaus Lloydius. Cæterum Pauſaniæ fuit fil. & Olymp. 87. an. 1. Nabonaſſari an. 317. Urb. Cond. 322. ſolſtitium Athenis cum Euctemone obſervavit: ac eôdem vel præcedente annô publicavit ſuam Ἐννεακαιδεκαετηρίδα, atque ita emendavit Octaëteridem, à Cleoſtrato introductam Olymp. 61. an. 2. & ab Harpalo exactiùs elaboratam, cùm tetraëteride prius, quæ *Eleuſinſis Olympias* dicta eſt, Græci uterentur. Eſt verò hæc Enneacædecaëteris dierum ſolidorum 6940. hodieque *Aureus numerus* appellatur. Gerh. Joh. Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* 33. §. 16. Vide quoque infrà voce *Phainus*.

METOPE, fluv. Arcadiæ. Callimach. *Hymn.* 1.

Πίζος ὅτις Κρᾶθίς τε πολύξενός τε Μετώπη,

Ubi *Scholiaſt.* Μετώπη ποταμὸς Ἀρκαδίας.

METOPON, locus prope Peram urbem vicinam Conſtantino-

tinopoli, cujus meminit *Nicephorus Area Spandona* Gyllio, *l.* 2. *c.* 6.

METOPOSCOPI, Græcè Μετωποσκόποι, quaſi *Frontium inſpectores*, divinorum genus, quæ ex fronte, aliiſque lineamentis hominum noſſe mores, atque eis eventura jactant, memorantur Plinio *l.* 35. *c.* 10. ubi de Pictoribus dicit: *Imagines adeo ſimilitudinis indiſcretæ pinxit, ut incredibile dictu Apion Grammaticus ſcriptum reliquerit, quendam ex facie hominum addivinantem (quos Metopoſcopos vocant) ex iis dixiſſe aut futuræ mortis annos, aut præteritæ.* Et quidem Cirus Spontoni, qui *de Metopoſcopia* tractatum edidit, 7. lineamenta frontis in conſiderationem venire ait: quorum primum Saturno, ſecundum Jovi, Marti tertium, quartum Soli, quintum Veneri, ſextum Lunæ, & ultimum Mercurio adeoque eorum quodlibet peculiari alicui Planetæ ſubſit, illiuſque prædictam habeat &c. Vide ſuprà ubi de *Divinatione*.

METRA, Eriſichthonis Theſſali filia nobilis fuit meretrix, quæ nondum invento auro, aut gemmarum uſu, bobus, aut equis, aut alterius generis pecoribus noctes ſuas locabat: unde factus eſt locus vulgi fabulæ, ut Metra diceretur transformari, in ea omnia, quæ ab amatoribus accipiebat; indeque manavit Proverb. *Mutabilior Metra.* Vide Ovid. *Met. l.* 8.

METRAGYRTA, Græcè Μητραγύρτης, Callias vocatur Ariſtoteli *Rhetor. ad Theodect. l.* 3. *c.* 2. [illegible] Quibus verbis adjutus eſt Vir doctus, qui in *Nonni Dionyſiaca* ſeveræ lucubrationis telum attoci ſtylo ſtrinxit, cum ita ſcriberet: *Qui decorare quippiam vult, eum neceſſe eſt* ἀπὸ τοῦ βελτίονος εἰς τὸ χεῖρον *ferre. Ariſtoteles pleroſque Achæos & Heniochos qui circa Pontum ſedes habebant, λῃστὰς fuiſſe memorat; qui horum rapacitati honeſtum nomen ponere velit, πειρατὰς appellabit. Dionyſium Jun. Siciliæ Tyrannum* Μητραγύρτην *dicit Athenæus l.* 12. *nihil enim vilius eſt, quàm ſtipem cogere. At Xenophon Calliam, qui itidem famulus erat Idææ Matris,* Δᾳδοῦχον *vocat, l.* 6. *de rebus Græcorum. Ille, ut Tyranni infelicem caſum cum ſplendore tantæ fortunæ componeret, rem, quantum potuit, maximè deturpavit: hic verò pluſculum ei tribuit, ne contemnere illum videretur, qui publico munere cum aliis fungebatur.* Sed ut alia hic omittam, quod de *Metragyrta* adfert, ſcopo ejus non quadrat. Ariſtoteles obſervat, Calliam, qui Δᾳδοῦχος erat Eleuſiniæ Matris, per contentionem ab Iphicrate μητραγύρτην appellatum, quaſi Matris Idææ Gallus eſſet: quorum illud honeſtiſſimum, utique Athenis, hoc viliſſimorum & profligatiſſimorum erronum erat, ſimillimorum iis, quos Appuleji *Mileſia* traducunt. Plutarchus, haudquaquam parcus Deorum cultor, in libro περὶ τοῦ μὴ χρᾶν ἔμμετρα νῦν τὴν Πυθίαν. Πολὺ δὲ, inquit, [illegible] Quare eoſdem cum tertio genere mendicantium Vatum eodem loco ponit & parat Ovidius *de Ponto l.* 1. *Eleg.* 1. *v.* 37. in qua, librum, Auguſti laudes continentem, rejiciendum non eſſe, contendit:

Ecquis ita eſt audax, ut limine cogat abire
Jactantem Phariâ tinnula ſiſtra manu?
Ante Deûm matrem cornu tibicen adunco,
Cum canit: exiguæ quis ſtipis æra neget?
Scimus ab imperio fieri nil tale Dianæ:
Unde tamen vivit, vaticinator habet.

Neque enim eadem, quæ priore diſtichô *Deûm Mater*, poſteriori appellatur *Diana*, quod netape Phrygum & Epheſiorum idem Numen diverſô vocabulô, illud *Rhea*, hoc *Diana*, ut quibuſdam placuit. Non illa enim miſcendi jus ſibi fecerunt Poëtæ, etſi ſub diverſis nominibus idem Numen coli docuerint Theologiæ mythicæ Interpretes. Vaticinator hic Ovidii eſt ex illa nota mendicorum, qui in luco Aricino Dianæ Nemorenſis ſive Nemoralis ſtipem corrogabant, titulô Fatorum arcana edicendi; quale genus mendicabula hodieque nomine *Ægyptiorum* ſive *Cingarorum* Europam perambulant. Cujus interpretationis auctor Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 13.

Nunc ſacri fontis nemus, & delubra locantur
Judæis: quorum cophinus fœnumque ſupellex,
Omnis enim populo mercedem pendere juſſa eſt
Arbor, & ejectis mendicat ſylva Camœnis.

Sequente meminit mendicantium ad axes Aricinos, nequealius *clivus Aricinus* Martiali *l.* 2. *Epigr.* 19. Porro de iiſdem *Sat.* 6. *v.* 542.

——— ——— *Cophino fœnoque relicto*
Arcanam Judæa tremens mendicat in aurem,
Interpres legum Solymarum, & magna ſacerdos
Arboris, ac ſummi fida internuncia cœli.
Implet & illa manum, ſed parciùs Ære minuto:
Qualiacunque voles Judæi ſomnia vendunt.

In chartaceo libro MS. ejus operis, habet Gronov. *nil tale Deorum*. Poſſet defendere, ut ad utrumque numen memoratum Iſidis & Cybeles referretur, quando & mox tantùm reperit de *ſiſtro Phrygiique foramine buxi*. Sed illam habebat Pirchemejerianus & plurium ſcriptura, neque opus erat plus repetere, quàm ſatis commode verſus pateretur. Atque hac de cauſa Iphicrates, convitium facturus Calliæ, bellè μετάξειν ἀπὸ τοῦ χείρονος εἰς τὸ βέλτιον, *tranſlatione utitur à deteriori ad melius* & prò Daducho *Metragyrtam* vocat Calliam: ſervavitque genus; utrôque enim ſacerdotium Deæ & quidem Matris, continetur. Quem ſalem cùm non intelligere ſe fingeret, regeſſit, Iphicratem ἐπαίτην, *profanum & non initiatum* eſſe, utpote qui ſacra Deûm Matris & Eleuſiniæ Cereris contenderet: quod & ipſum convitium eſt, nec lepore caret. Hæc mens eſt Ariſtotelis, quam nec ſatis cepiſſe Vir eruditiſſimus; qui declaraturus eam, notat in ſacris Idææ Matris honeſtum fuiſſe eorum munus, qui, quod lampades geſtarent, Δᾳδοῦχοι vocabantur: illaudatius eorum, qui eo, quod pro Magna Matre ſtipem colligerent, Μητραγύρται audiebant. Præivit utrique Victorius: *Munera famulorum Idææ Matris plura magnoperèque inter ſe diverſa fuiſſe: quædam ſplendida, quædam baſſiora. Præferre faces honeſtum putatum, cogere verò ſtipem, abjectum miniſterium. Iphicrates igitur*, inquit, *Calliam deſtruere ſtudens, à ſordidiore munere eum appellaverat.* Seneca quidem *de Vita B. c.* 27. *Cùm aliquis ſecandi lacertos ſuos artifex, cruenta atque humeros ſuſpenſâ manu cruentat, lauramque imitatur ſenex & mediò lucernam die præferens conclamat, iratum eſſe aliquem Deorum:* Sed hunc nemo dixit δᾳδοῦχον, certè Athenis. Non enim δᾳδουχία in ſacris Idææ, ſed Eleuſiniæ Matris, vide Suidam & Apollodorum in Δᾳδοῦχος. Quare non fuerit honeſta ἀπὸ τοῦ βελτίονος τοῦ ἐν τῷ γένει tranſlatio, ſi *Metragyrtam* Daduchi nomine dignetis: nam utrique ſerviunt quidem Deæ Matri, ſed non utrique jactant ſiſtra ſacra. Nunc ad Nonni doctiſſimum Cenſorem. Is, ut nominibus variaret, Dionyſium ab Athenæo Μητραγύρτην vocatum putavit, re vituta & deturpata, ut in clientem Tyranni caſum cum ſplendore prioris fortunæ contenderet. Ubi autem vel ſimile vel analogum, ſine quorum altero nulla tranſlatio exiſtit? Nam ſi ob ſolam vilitatem Μητραγύρτου nomen meruit, etiam *cerdo* & *bajulus* vocari potuerit, & hi homines, quia viliſſimi, ſint & appellentur Μητραγύρται. Jam quo illud genus, quo Tyrannus & famulus Idææ Matris continentur? niſi forte, quòd ambo populum quæſtui habent, ille vi poteſtatis, hic ſuperſtitionis. Omnino ratio nulla eſt, cur Tyrannus ex arce depulſus, ob hunc infelicem ſuum caſum, Μητραγύρτης potiſſimùm ſalutetur. Itaque nec Athenæo hoc in mentem venit, ut ludibrii causâ ſic Dionyſium vocaret: non cavillatur, hiſtoriam ſine ſchemate narrat. Verba ſunt ejus *l.* 12. Αὐτὸς δὲ Διονύσιος τέλος μητραγυρτῶν καὶ τυμπανοφορῶν κατέστρεψε τὸν βίον. *Ipſe tandem Dionyſius, pro Magna Matre ſtipem colligens & tympana geſtans, miſerè vitam exegit.* Idem refert Ælianus *Variar. l.* 9. *c.* 8. [illegible] *Ille autem Corinthi, multis variis uſus vitæ viciſſitudinibus, egeſtate compulſus, tandem Metragyrta factus eſt, & tympana pulſans, tibiiſque canens, vitam egit.* Nulla igitur figura, nulla tranſlatio in verbis Athenæi. At Calliam tamen, qui Matris Idææ ſacerdos erat, Δᾳδοῦχον vocat *Xenophon*, pluſculum ei tribuendô, ne contemnere videretur, qui publicô munere fungebatur. Ne hoc quidem. Famulum enim Idææ Matris fuiſſe, nullibi dicitur: Δᾳδοῦχον autem fuiſſe reverà, non per honorem & palpô modò appellatum, probatu faciliimum, ut videre eſt apud Joh. Frid. Gronov. *Obſervat. L.* 4. *c.* 5. Vide quoque infra *Stips*, it. *Telchines*. Addo hic ſaltem, cantilenam *Metragyrtarum* hanc referri à Gabria in *Jambis fabuloſis*.

——— [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Apud Jac. Ouzelium *Animadverſion. ad Octavium Minucii Fel.*

METRI, nomen viri, 1. Sam. *c.* 10. *v.* 21.

METRICA, tertia Muſicæ veteris pars, circa ſyllabarum quantitates verſabatur, diſpiciebatque, utrum breves vel longæ eſſent. Agebat verò de quinque hiſce rebus, de Elementis, ſive literis, de ſyllabis, de pedibus, de metris, de Poëmatis. Ejus meminit A. Gellius *l.* 16. *c.* 18. cùm inquit: *Eſt & alia ſpecies* Κανονικῆς, *quæ appellatur* Μετρικὴ: *per quam ſyllabarum longarum & brevium & mediocrium junctura & modus congruens cum principiis Geometriæ, aurium menſurâ examinatur.* Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Philologia c.* 4. ubi de *Metrica oratione* ante ſolutam inventâ, infrà lemmate *Oratio ſoluta.*

METROCLES, Philoſophus Maronites, frater Hipparchiæ, Crateris levir. *Tortel.* Diſcipulus Theophraſti, quo relicto Crateti adhæſit. Præceptor Theombroti & Cleomenis: Se ipſum ſuffocavit ſenex. Diog. Laërt. *in vita ejus l.* 6. *c.* 94.

METROCOMIÆ, vicorum Matres erant, *the mother Churches* Angl. ut Metropoles civitatum. Unde fortè *Cephra caſtellum*, *act.* 3. Concil. Chalcedon. In his non Epiſcopi, ſed Chorepiſcopi & περιοδευταί, i. e. Circuitores inſtituti olim, ut *Canone* 75. Concil. Laod. *Can.* 10. Concil. Antioch. *Can.* 6. Concil. Sardic. Anglis *Capcaſtels*. Henr. Spelmannus *Gloſſ. Archæol.*

METRODORUS Athenienſis, an Lampſacenus? ſcriptis inclytus, Epicuri diſcipulus fidiſſimuſque amicus. Strab. *l.* 13. Diog. Laert. *l.* 10. *in vita Epicuri. c.* 22. *Clemens Alex. l.* 2. *Strom.* Gaſſend. *in vita Epicuri c.* 8. Johan. Sariſburius, *de nugis Curialium*, *l.* 7. *c.* 11.

METRODORUS Chius, Mundum æternum eſſe dicebat: Quoniam ſi factus eſſet, ex non ente factus eſſet: infinitum verò eſſe, quoniam æternum, & quum non habeat principium, unde incipiat, nec exitum habiturum quo terminetur. Immobilem quoque aſſeruit, quoniam moveri non poſſit, quod non tranſeat: tranſire autem neceſſe eſt, aut in plenum aut in vacuum, in quorum alterum tranſitus fieri non poteſt. Ex æthere autem nubes fieri denſatione aquæ, quæ ſupra Solem aſcendens extinguat ipſum, & rurſus rarefacta accendat. Solem ſiccitate conſtipatum ex aquâ ſplendidâ, ſtellas efficere. Dixit etiam diem ac noctem inde fieri, quòd ſol extinguatur, Eclipſin quoque extinctione fieri. Euſeb. *Præp. Evang. l.* 17. *c.* 14.

Medicus quoque fuit, diſcip. Democriti, Hippocratis verò & [illegible] præceptor. [illegible] Plin. l. [illegible] Ælian. [illegible] [illegible] Vet. [illegible]

METRODORUS, Lampſacenus, amicus Anaxagoræ. Euſeb. Chron. [illegible] Diog. [illegible] Alius Stratonicenſis, [illegible] Philoſophus, ſolus [illegible] Epicuro ad Carneadem [illegible] Diog. Laert. [illegible] l. 10. c. 9. Cic. l. [illegible] de Orat. l. 4. [illegible] l. 4. [illegible]

METRODORUS, Medicus, artem memoriæ [illegible] vit, [illegible] Plin. l. [illegible] [illegible] apud [illegible]

METRODORUS, [illegible] Macedo [illegible] à patre Satyro, [illegible] à Patre [illegible] interfectus. Polyæn. l. 8. [illegible]

METRODORUS Sceptius, è Philoſophica vita in civilem mutatus [illegible] ex parte [illegible] orationis [illegible] loquitur, [illegible] Propter nominis famam, [illegible] conjugium apud Carthaginem [illegible] Quem [illegible] Mithridates, Regni ſui con[illegible] & honore maximè affectum, [illegible] ab eo ad Tigranem. Strabo l. 13. [illegible] Hujus [illegible] Cicer. commendatur l. 1. [illegible] Plin. l. [illegible] Athen. [illegible] Cæterum de variis Metrodoris vide Voſſ. Hiſt. Græc. p. [illegible] & Jonſium de Script. Hiſt. Philoſ. [illegible]

METRON, [illegible] Macedo, in Alexandri M. exercitu, [illegible] [illegible] Curt. [illegible]

METROPHANES, Epiſcopus Byzantinus, ob [illegible] Concilio Niceno [illegible] Euſeb. Moter. [illegible] [illegible] Patriarcha Conſtantinopolitan. [illegible] præterito. [illegible]

METROPHANES, Sophiſta, Eucarpii oriundus, præter commentaria in Hermogenem [illegible] & Ariſtidem, [illegible] volumen de ſtatibus, [illegible] libros de Phrygia. Steph. Byzantinus, [illegible] apud [illegible] nominis. Voſſ. [illegible] amyctan cujuſdam [illegible]

METROPOLIS, [illegible] magnæ apud Meandrum fluv. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Epheſino. Sed hæc in Ionia eſt inter [illegible] Metropoli, [illegible] duplex eſt [illegible] Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo [illegible] pall [illegible] Cæterum fluv. in ipſo limite Ionii. Epiſcopalis [illegible] Archiepiſcopo Epheſino, [illegible] Epheſo [illegible] Populi Metropolitæ. Plin. l. 5. [illegible] & Metropolis Theſſaliæ urbs, inter Gomphos & Pharſalum. [illegible] Bell. Civ. [illegible] Item Sarmatiæ Europeæ. Ptol. [illegible] Metropolis [illegible] Steph. Cæterum primæ hujus memoria non extat, niſi forte [illegible] Trambale dicto, quod nomen ex Metropolis corruptum ſuſpicatur Sponius, Itiner. Græcia Part. I. p. [illegible] Aliis Metropolis quid ſignificet Hiſtoricis Politicisque, notum. Civitatem nempe primariam, quam, velut Matrem [illegible] ut in [illegible] reſpiciunt minores. [illegible] Hanc muniram eſſe, ut tempore belli minores [illegible] habeant, volunt Politici. Idem in eadem [illegible] ut in uno Regno, vel Republica nobili non [illegible] [illegible] Magiſtratum [illegible] Ut [illegible] & Reliquias, [illegible] Orac'la in rebus dubiis [illegible] pro [illegible] Principis ac Magiſtratus [illegible] tandem Archiva, h. e. documentorum publicorum, [illegible] Legum [illegible] Actorum & Hiſtoriarum Reip. [illegible] ſemper ad [illegible] [illegible] debent. M. Frid. Wendelinus Inſtitut. Polit. l. 1. [illegible] Vide quoque in voce Urbs. Hinc Metropolitæ ſeu [illegible] Archiepiſcopus eſt, quod [illegible] ſit civitas, quæ [illegible] provinciæ [illegible] quodammodo [illegible] [illegible] Rhenanus de [illegible] l. 1. [illegible] Cùm enim [illegible] Epiſcopi [illegible] eſſent & unum haberent Epiſcopatum, [illegible] communi conſenſu Eccleſiæ ejuſdem provinciæ per Synodos [illegible] [illegible] Metropolitani [illegible] nominati ſunt. [illegible] autem horum officium Synodos provinciales convocare, [illegible] electos Epiſcopos confirmare: [illegible] honore potius, quàm poteſtate, reliquis Epiſcopis majores eſſent. Poſtmodum, cum à Conſtantino plures provinciæ in unam diœceſin redigerentur; ſupra ipſos etiam conſtituti ſunt Patriarchæ ſeu Primates, Exarchi Diœceſium dicti, de quibus infra dicemus. Vide Franc. Burmannum Synopſ. Theolog. [illegible] Part. I. l. [illegible] & 14. ut & ſupra aliquid, ubi de Legatis a Latere, ac infra voce Prima. Inde Metropolitana litera, apud [illegible] Opuſc. [illegible] pro litteris, quæ ab Archiepiſcopo [illegible]

METRUM, [illegible] quid ſit, vide infra, ubi de Poë[illegible] & [illegible] Item in voce, Numeri.

METTA, ſeu [illegible] de [illegible] familia veteri inter Nobiles [illegible] (Rectius [illegible] Comes de [illegible] Italis, [illegible] Comes de [illegible] [illegible] Ottonis Ducis Brunſvico [illegible] qui [illegible] cum fratribus, in Comitiis Auguſtanis, [illegible] excellit A. C. 1149. Cui, cum præter [illegible] in tenera ferè ætate extincto, [illegible] cognomine [illegible] genuiſſet A. C. [illegible] [illegible] donec auctoritas Cæſarea [illegible] Vide [illegible] Defecit autem linea hæc A. C. 164[illegible] in Wilhelmo Ottonis Junio-

re filio; Phil. Jac. Spenerus Sillage Geneal. Hiſtor. in [illegible]

METTA, [illegible] Comitis Naſſoviæ, ex [illegible] Saxonia [illegible] novem, octo [illegible] Comitum [illegible] Wolfgango Comiti Zollerano & Suevo [illegible] Marchionum Brandenburgicorum & Comitum Hohenzollerenſium [illegible] Ottonis, Comitis Naſſoviæ, [illegible] Sonnenbergii, [illegible] Henrico I. [illegible] cognomine [illegible] contra Hungaros [illegible] vulgaris Genealogia Naſſoviæ [illegible] Ex [illegible] Fridericum I. [illegible] Comitem Zollernanum [illegible] quibus [illegible] Zolleranum A. C. [illegible] poſteros, continuè gradu [illegible] enumerant Auctores [illegible] Rudolfum, ſub Henrico Aucupe; Othonem, Wolfgangum Mettæ maritum, Fridericum I. Fridericum II. &c. [illegible] Fridericum VI. [illegible] hos, Fridericum & [illegible] hic Zollerenſium, qui in Principum [illegible] ſunt, [illegible] Burggravius Norimbergenſis, atque hinc Marchiones Electoresque Brandeburgicos [illegible] dedit. [illegible] Geneal. Princip. [illegible] & Spenerus Sillag. Geneal.

METTERNICHIA Familia Germaniæ, inter Rhenanas [illegible] illuſtris, [illegible] Eccleſiæ Romanæ Præſules non ſemel [illegible] Nam [illegible] Trevirenſi Archiepiſcopatui Lotharium dedit, & nuper Archiepiſcopatui Moguntino, Epiſcopum præterea Spirenſem, Lotharium Fridericum, cujus [illegible] progenitores [illegible] N. de Metternich, ex N. [illegible] de [illegible] dorf, [illegible] Carolum de Metternich, quo & Sibylla [illegible] de [illegible] genitus [illegible] de Metternich, [illegible] Margaretam Weverlam de Nilbruch, [illegible] Stephanum de Metternich, patrem, ex [illegible] de [illegible] de Metternich, quo & Catharina de [illegible] natus Johannes Gerhardus, Mariam de Leyen in [illegible] atque ex ea genuit Lotharium Fridericum Archiepiſcopum ac Electorem Moguntinum, Epiſcopum Spirenſem & Wormatienſem, ac Wolfgangum Henricum Baronem de Metternich, [illegible] Anna Margareta Schonbornia. Phil. Jac. Spenerus Illuſtr. Nobilit. [illegible] Part. 2. p. [illegible]

METTIS, quæ primitus Divodurum, poſteà nomine gentis cujus caput erat, Mediomatrici dicta erat, [illegible] circa A. C. [illegible] urbs Galliæ Belgicæ [illegible] Epiſcopatu, Trevirenſi Metropoli [illegible] In Not. enim veter. Civitas Mediomatricorum, i. e. Mettis, reperitur. In Notit. Imperii Romani Procurator Gynæcii Auguſtoduni [illegible] Mettis, h. e. Auguſtodunum tranſlati Divodurum, [illegible] tranſlati Auguſtoduno. [illegible] Procurator Gynæcii [illegible] Mettis tranſlati, Arelate. Nec non inter [illegible] [illegible] inter [illegible] Galliarum conſtitutas, numerantur [illegible] Mettis, i. e. legio [illegible] primi Flavii, quæ præſidet Mettis. Ita enim [illegible] Ad Salam & Moſellæ confluentes ſita eſt, [illegible] Fortunatus l. 3. Carm. 15. ad Vilicum Epiſcopum Mettenſem.

Gurgite cæruleo pelagus Moſella relaxat,

[illegible]

Hinc [illegible] de parte fluit, [illegible]

[illegible]

Hic ubi [illegible] Moſellam [illegible]

[illegible]

Hic Mettis fundata loci [illegible]

[illegible]

Urbs [illegible] cingit murus & amnis &c.

Unde malè Paulus Diaconus Forojulienſis, à Metio quodam Romano urbis appellationem gratis deducenti, & Gallico nomini Latinam originem vindicanti, per unicum t. ſcribitur. Trevirie Metropoli [illegible] præponit Amm. Marcellin. l. 15. & 17. [illegible] ac Hugoni Floriacenſi, inter urbes Belgicæ provinciæ [illegible] quarta ponitur. Caput eſt [illegible] Gall. le pays Meſſin, German. [illegible] dicti. Ipſa Mets Gallis Germanisque vocatur. Ab ea Eccleſiaſticam Cantilenam dictam eſſe Mettenſem vel Metiſcam, German. Mette, diſcimus è vita Caroli M. Reliqua vide in voce Divodurum, ut & in voce Metis.

METTIUS, prænom. Marcus, princeps Gallorum, hoſpes Arioviſti, à Jul. Cæſ. cum C. Valerio Procillo, ad Arioviſtum miſſus, ſed tum in vincula conjectus. Cæſ. Bell. Gall. [illegible]

METU extincti non pauci: inter quos Carem quendam, obſeſſi Hieroſolymis, cum turris [illegible] à Romanis [illegible] procideret, [illegible] terrore exanimatum eſſe, refert Hegeſippus l. 4. c. [illegible] Paria exempla plurium hominum, apud Vopiſc. in Caro, c. 8. Negari non poteſt, [illegible] Carum [illegible] ut multi terrore ipſo exanimati dicantur. Cujus rei cauſam docet Alexander Aphrodiſienſis [illegible] 16. Cùm ſit animam percellens frigus, quam tali rigore deficere. [illegible] eſt Theophraſtus [illegible] libri de [illegible] Vide C. [illegible] Barthium [illegible] ad Papin. Statium Part. [illegible] p. 408. & 409. De timidiſſimo leone Claudian. in Eutropium l. 2. [illegible]

Fert leo [illegible] à tergo [illegible]

[illegible] per vulnera terror.

[illegible]

Integer. [illegible] &c.

Cæterum ſubiti metus, [illegible] Pani olim adſcripti ſunt, unde Panici [illegible] vide in voce Pan. Item Corybantibus, vide ſupra ubi de Corybantibus. [illegible] tem pellere [illegible] apud [illegible] legimus l. [illegible] [illegible] pellit & terret, & ob id quidem [illegible] Ubi inde nonnulla

nulli *anarchiten* malunt. Nempe *ἀνάγκη* eſt, quidquid animum ſuæ ſponte eſſe non patitur, unde Lymphationes inprimis & *ænimi metus*, qui mentibus immitti ab aliquo Numine irato, credebantur, *ἀνάγκη* dictæ. Hinc qui hujuſmodi neceſſitatis vinculis animum ſolvere exiſtimatus eſt Adamas, *Ἀναγκίτης* nomen accepit. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1091. Inter Martis comites *Metum* quoque recenſet Stat. *l.* 1. *Theb. v.* 127. uti videre eſt infra, voce *Nefas*. Vide etiam voce *Timor*: uti de cura Ducis circa metum tum ſuorum, tum hoſtis, *Obſervation. Hiſtor. l.* 10. *c.* 3. & *l.* 6. *c.* 9 Piccartum.

METUBARRIS, Pannoniæ inferioris inſul. in Savia, *Zygeth Laz.* Sed *Zygeth* eſt vocabulum commune omnium inſularum linguâ Hungaricâ: *Baudrando* in Raſcia eſt, intra Savum fluv. 4. leuc. ab oppid. *Wivar* in Occaſum extenſa 3. leuc. Vulgo *Otrozez*.

METULLUM, ſive METULUM, oppid. Japodum apud Colapim fluv. in confinio Liburniæ. Appian. *in Illyricis* tradit, eam regionis metropolim eſſe, ſitamque in monte nemoroſo, duobus conditam tumulis, quos vallis modica interſecat. *Lazius* ſcribit, hodie *Tremam* eſſe in Ciliciæ Comitatu. *Baudrando Metling* eſt, oppid. amplum Japodum, nunc Carnioliæ, in Vindorum Marchia, 2. mill. paſſ. a Colapi fluv. & 20. à Lugea palude in Ortum, uti 25. a mari Adriatico in Boream ſub Imperatore.

METULLUM Caſtrum, ſæp. *Metulum*, in priſcis literis *Mella*, vulgo *Melle*, locus Galliæ, in Pictonibus, monetâ olim ſuâ nobilis.

MEVANIA, Umbriæ urbs, Epiſcopalis, olim, ad Clitumnum fluv. nunc oppid. amplum; inclytum Propertiô alumnô; ad viam Flaminiam, 6. mill. paſſ. à Fulgino, 12. a Perusia: armentorum & gregum ferax, *Mevanates* populi Plin. *l.* 3. *c.* 14. Vulgo nunc *Bevagna* dictum. Columella *l.* 3. *c.* 8. *Armentis ſublimibus inſignis Mevania eſt.* Lucan. *l.* 1. *v.* 473.

——— *Tauriferis ubi ſe Mevania campis*

Explicat.

Sil. *l.* 6. Stat. *l.* 1. *carm.* 4. Propert. *l.* 4. *Eleg.* 1.

MEUCTIUS Sylveſter, vide *Sylveſter*.

MEVENATES, inter XV. Umbriæ populos, memorati, in *vet. Inſcr.* Fulginii ſuperſtite, apud Ludov. Jacobillum: quæ ita habet,

C. BETVO. TRO. CILONI. MINUCIANO.
XV. POPULORUM. UMBRIÆ. PATRONO. MUNICIPI.
AMERINI. ASISINATES. FOROFLAMINIENSES.

———

INTERAMNATES. MEVENATES. NARNIENSES. &c.
B. M. F.

Incolæ ſunt oppidi *Bevagna*, quod *Mevania* olim. Vide ibi.

MEVIUS, poeta ineptiſſimus, Virgilii & Horatii temporibus, utrique æquè inviſus, quòd ex alienæ laudis obtrectatione gloriam occuparet. Vide Virgil. *Ecl.* 3. Horat. *Epod.* 6. &c.

MEVIUS Pudens, è proximis Tigellini, corruptor Prætorianarum cohortium, contra Galbam. Vide Tacit. *l.* 1. *c.* 24.

MEVONIOLA, vulgò *Galeate* pagus Galliæ Togatæ, ſive Æmiliæ, in Romandiola, à Forolivii ad 10. mill. paſſ. diſtans, à Ceſena 20.

MEUROS, Thebanorum in Ægypto Rex XXVIII. poſt Chuther-Taurum tyrannum, præfuit ann. 12. dum Beon adhuc Tanitarum regnum teneret. Eum excepit Choma-Ephtha, quem vide, ut & voce *Beon*.

MEURSIA, vulgò MEURS, urbs parva Germaniæ. In Ducatu Clivenſi ponitur à quibuſdam, quanquam ſit intra limites ditionis Colonienſis. Munita eſt & culta, 2. milliaribus Germanicis à Rhinoberga in Meridiem, & unô à Rheno fluvio diſtans, ſub dominio Principis Auraici, cum regiuncula ſeu Comitatu adjacente.

MEURSIUS Johannes, Loſduno Batavus, Orationes & Carmina Græca ſcribere cœpit jam annô ætat. 12. In Lycophronem Commentari inſtituit & in Idyllia Theocriti. *Spicilegium* ſcripſit, an. ætat. 16. mox ad Latinas literas, Joſ. Scaligerum imitatus, animum adjecit, ac Poeſi, Philoſophiæ & Theologiæ quoque operam navavit. Juris Doctor Aureliæ creatus, A. C. 1608. inde in Academia Lugduno-Batava Hiſtoriæ primum, dein Linguæ Græcæ Profeſſionem, tandem *Hiſtoriæ patriæ* conſcribendi provinciam ſuſcepit. Obiit A. C. 1641. ætat. 62. Scriptis quàm plurimis, maximi æſtimatis, æternum nomen promeritus. Joh. Meurſius *Vitis Profeſſorum Leidenſ.* Franc. Swertius *Athenis Belg.* Freherus *Theatro* &c.

MEUTANG, nomen floris à Sinenſibus maximè æſtimati, quem inde *Regem florum* appellant. Roſâ noſtrate major, ejus figuram imitatur, ſed folia magis expandit; & odore cedens, pulchritudine ſuperat: ſpinis caret, colorique eſt magis albicantis, quaſi ex purpureo & albo miſti. Rubri tamen etiam nonnunquam flavique reperiuntur. Naſcitur in virgulto, ſambuco noſtrati haud abſimili. Colitur per totum illud Imperium in divitum viridariis, idque magnâ arte ac diligentiâ, in calidioribus quippe locis æſtate, contra Solis ardores, umbraculô defenditur. Imprimis verò magna ejus copia in provinc. *Suchuen* eſt, ad urbem *Chungking*: ut & in provinc. Xenſia, ad Jengam urbem. Auctor Anonymus. *Sina & Europa c.* 33.

MEXIA ſeu MESIA *Carillo*, familia Hiſpaniæ, in Regno Galleciæ illuſtris: in qua Conſalvus *Mexia Carillo* Dominus *de Santofimia*, duxit Agnetem, filiam ac hæredem Roderici *Mexiæ* Dn. *de la Guardia*, quô pactô duæ lineæ coaluerunt. Inter poſteros, præcipua linea eſt Marchionum *de la Guardia*: alii cognomina *Pontiorum de Leon*, & *Guzmanniorum* uſurparunt. Marchiones præfatos quod attinet, Rodericus *Mexia Carillo*, Dn. *de la Guardia*, ex Maria (filiâ Roderici Pontii *de Leon* Marchionis *de Cadiz*) genuit filium ſibi cognominem, maritum Majoræ *de Fonſeca* (Alfonſô *de Fonſeca* Dn. *de Coca* & Maria filiâ Ferdinandi Alvari Toletani Comitis *de Oropeſa* genitæ) atque ex ea patrem Conſalvi *Mexiæ Carillo* Marchionis *de la Guardia*; quô, & Annâ Manricâ (filiâ Petri *Manrique* Comitis *de Paredes*) natus Rodericus *Mexia de Carillo Marchio de la Guardia*, uxorem habuit Iſabellam *de Mendoza* (filiam Didaci Hurtadi *de Mendoza* Marchionis *de Almazan*, exque illa ſuſcepit Conſalvum *Mexiam Carillo* Marchionem *de la Guardia*, qui ex Maria *de Cardenas* (Francisco Hurtado *de Mendoza* Marchione *Almaſan* Comite *de Montagudo* genitâ) ſuſcepit Rodericum *Mexiam Carillo* Marchionem *de la Guardia* (cui uxor obtigit Ludovica ſeu Luiſa Antonia filia Ludovici Antonii Portocarreri, Comitis *de Palma*) & Franciſcum *Mexiam Carillo*, qui hôc ſeculô floruerunt. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobil. Europ. Part.* 2. *p.* 118. ut & in *Indice*, ubi familiæ hujus diſpoſitionem exhibet.

MEXICANA, Gall. *le Mexique*, regio præcipua Americæ Septentrionalis, alias regnum potentiſſimum, *Reyno de Mexico* Hiſpanis, eſtque pars ampla novæ Hiſpaniæ, verius Mexicum urbem, regionis primariam, inter mare Boreale ſeu ſinum Mexicanum ad Ortum & mare Pacificum ſeu Auſtrinum ad Meridiem, ſub Hiſpanis. Mexicana etiam dicitur provincia novæ Hiſpaniæ, inter provincias Tlaſcalam ad Ortum, Mechoacanum ad Occaſum, Panucum ad Boream, & mare Pacificum ad Meridiem, *Mexico* vulgò. Ejus longitudo à Septentrione in Auſtrum eſt 140. leucarum Hiſpanicarum, latitudo autem eſt 50. leucarum. Sic dicitur à Mexico urbe primaria. *Mexicana* item dicitur America Septentrionalis à Mexicana regione ipſius præcipua. Vide *America*.

MEXICANA Nova, *Nuevo Reyno de Mexico*, regio ampla Americæ Septentrionalis: vide *novum regnum Mexicanum*.

MEXICANI, una ex ſeptem Navatlacarum, populi Americæ Septentrionalis cultiſſimi, gentibus, à duce ſuo *Mexo* dicti: in peregrinatione populi præfati, ex Septentrione verſus Auſtrum, facta A. C. 820. poſt diuturnam in itinere moram, reliquis ad lacum amœniſſimum delatis, ubi conſidere ac urbes quæque gens ſuas condere cœperunt, eò ultimi advenêre, atque Urbem *Tenoxtitlan*, quæ vulgò *Mexico* dicitur, in ipſo illo medio lacu extruxerunt. Primus ipſorum Rex fuit *Thenuch*, circa A. C. 1325. cui *Acamapixtli* ſucceſſit A. C. 1375. quem Acoſta primum Regem fuiſſe falſò ſtatuit. Cùm verò initio exiguæ ipſis eſſent vires, tributum vicinis ſatis diu pependerunt, donec quintus eorum Rex *Iſcoalt*, circa A. C. 1437. arma pro libertate ſumpſit, & feliciter redactis vicinis ſub ſuum jugum gentibus, magnum imperium condidit; quod ab eo tempore tantopere crevit, ut ſub Motezuma I. ab uno ad alterum mare latiſſimô tractu extenderetur. Ultimus Regum fuit Motezuma II. cujus tempore A. C. 1519. Ferdinandus Corteſius cum Hiſpanis Regnum *Mexicanum* detexit, ac intra biennium, innumerabili multitudine barbarorum occiſâ, universô, nomine Caroli V. Imperatoris potitus eſt, inæſtimabilibus inde opibus in Hiſpaniam translatis. Vide Georg. Hornium *Orb. Polit. Part.* 3. *p.* 112. & *Orb. Imper. p.* 336. Utuntur *Mexicani* linguâ, quæ tota ferè impulſu linguæ ad dentes & extremum palatum nititur, eoque literas T. L. creberrimè adhibet. Ut *Yecotl. Mecaxuchitl. Tlilxochitl.* &c. Scriptionem verò eorum quod attinet, non à ſiniſtra dextram verſus, ut Europæi ac Æthiopes: nec à dextra ſiniſtrorſum, ut Hebræi, Arabes, ac plerique Indi, Malabaris ac Siamenſibus exceptis: nec *βουστροφηδόν*, ut veteres Græci: nec à ſuperiori parte rectâ lineâ ad inferiorem deſcendendo, ut Chinenſes, Tartari, Coreani & Japanenſes: nec lineis ab inferiore parte ſurſum verſus multiplicatis, ut Tangutani, procedunt: ſed in formam circuli ſcribunt, lectione à centro ad circumferentiam ſurſum verſus incipiendâ: Vide Purchas. Pelgrim. *l.* 1. *c.* 17. Herm. Hugon. *de Orig. ſcribendi*, &c. apud Auctorem *Hiſtoriæ Orbis Terr. Geogr. ac Civ. c.* 9. *ſect.* 3. §. 14. uti de *Mexicanorum* origine aliquid infrà voce *Norvegia*.

MEXICANUS Sinus, *Golfe de Mexique*, pars maris Borealis, in America Septentrionali verſus oram Mexicanæ ſeu Novæ Hiſpaniæ extenſus, uti & inter Floridam & Jucataniam provincias & Cubam inſulam.

MEXICANUS Lacus, *Lago de Mexico* Hiſpanis, lacus Novæ Hiſpaniæ, circuitus eſt 30. leucarum Hiſpanicarum, & Mexicum urbem primariam rigat.

MEXICO, civitas Hiſpaniæ novæ celeberrima, ubi Idola ex farina, & humano ſanguine conficiunt, quibus multa hominum corda ex viventium corporibus extracta quotidie offerunt. Plura lege apud Novi Orbis neotericos ſcriptores. Vide quoque infra *Mexicum*.

MEXICUM, vulgò *Mexico*, urbs Archiepiſcopalis Hiſpaniæ novæ in novo orbe, conventus juridicus, & Hiſpanorum colonia maxima, 100000. ædium, ut ferunt, continens, intra lacum, ut Venetiæ, conſtructa, *Ferrar. Baudrando Mexique* Gallis, *Tenuchtitla* ſeu *Temiſtitan* incolis, urbs eſt totius Americæ præcipua & ampliſſima, in America Septentrionali provinciæ cognominis & novæ Hiſpaniæ caput, ſedeſque Proregis Hiſpani. Sedet in ora lacus cognominis, ſed non intra lacum, neque inſtar Venetiarum; eſtque tota in planitie amœniſſima & pro parte à lacu circumdata. Archiepiſcopalis facta fuit A. C. 1547. à Paulo III. Pontifice Romano cui ſuffragantur Epiſcopi Tlaſcalæ, Guaxacæ, Mechoacani, Novæ Galitiæ, Chiapæ, Jucataniæ, Guatimalæ, & Veræ Pacis. A. C. 1629. hæc civitas aquarum lacus eluvie deformata & peſſimè habita fuit; nunc tamen in dies reparatur. Aliàs fuit ſedes Regum Mexicanorum, ſed capta fuit à Ferdinando Corteſio, & ſubeſt dominio Hiſpanorum ab A. C. 1519. cum tota regione, 60. leucis Hiſpanicis diſtat ab Acapulco ad mare Pacificum in

Boream. & totidem a portu Veræ crucis ad mare Boreale in Occaſum. Exſtructa fuit A. C. 1522. ut narrant incolæ. Synodô hic, Miſſionum, Mexicanorum converſioni intentis, habitâ A. C. 1524. ſtatutum eſt, ut, qui ex recens Chriſtianis adhuc plures, pro more gentis, uxores haberet, unam retineret, cæteris dimiſſis. dein A. C. 1585. a Petro de Moia de Contreras Archiepiſcopo Mexicano iiſdem Concilium provinciale habitum eſt, ad mores reformandos, &c. Moreriis *Diction. Hiſtor.* Vide Novi Orbis Deſcriptores, ut & Itineraria varia.

MEXIUS, unus ex ſeptem Ducibus Navatlacorum, qui circa A. C. 820. ex Septentrionali America verſus Auſtralem migrârunt, profectione in multis circumſtantiis Iſraelitarum ex Ægypto in terram Canaanam itineri non abſimili. Ab illo populi *Mexicani* appellationem hauſêre, vide ſupra. ut & in voce *Navatlaca*.

MEZA, fil. Rahuel, filii Eſau. Gen. *c.* 36. *v.* 13.

MEZAB, pater Matred. Gen. *c.* 36. *v.* 39.

MEZADES, ſextus Athenienſium Archon. A. M. 3021.

MEZENTIUS, Tyrrhenorum Rex, ſummus Deorum contemptor, qui cum tyrannidem domi crudelius exerceret, à ſuis per ſeditionem pulſus, unà cum Lauſo filio ad Turnum ſeſe contulit, id temporis bellum adverſus Æneam gerentem. Quo in bello, cum magnam tam Trojanorum, quam Hetruſcorum ſtragem edidiſſet, una cum filio ab Ænea eſt interemptus. Vide Virg. *Æn.* *l.* 8. *v.* 7. & 82. & *l.* 10. Cerdam *ad locum.*

MEZUZA, vide MAZUZA.

MEZZABA, vulgo *Mezzaba*, tractus Biledulgeridiæ, cum urbe cognomine, *Sagia* juxta fluv. Majorem, & inter Zebum regionem ad Ortum & Tegorarinam ad Occaſum.

MEZZAROTA Ludovicus, vide *Ludovicus.*

M. I. in notis antiquorum, *Maximo Jovi*: ML. *miles* vel *maleficus*: MLT. *milites*: MM. *militem*: MMN. *matrimonium* MMT. *monumentum*. &c. denotat. Fr. Gouldmannus *Diction. Lat. Angl.*

MIACORUS, urbs Chalcidica. *Steph.*

MIACUM, *Antonio* oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis inter Segobiam 19. & Titulciam 24. mill. paſſ. *Cercedilla* vulgo quibuſdam.

MIAMIN. nomen viri. Nehem. *c.* 10. *v.* 7.

MIARIUS, vulgò *Miary*, fluv. ingens, in parte Septentrionali Braſiliæ, ubi in mare Boreale ſe exonerat, juxta Maranianum Inſulam.

MIASENA. urbs Armeniæ, verſus Syriam. *Antonin.*

MIBÆ, pop. Libyæ interioris in Auſtrum vergentes, Æthiopibus & Nigritis proximi. Sil. *l.* 3. *v.* 268.

Hi ſimul immitem teſtantes corpore Solem
Exuſti venere Mibæ. —— ——

MIBAHAR, nomen viri. 1. Paral. *c.* 11. *v.* 38.

MICA, nomen diætæ ſeu cœnationis aureæ, quam Domitianus Imperator extruxit, & à parvitate ſic appellavit. De ea ſic Martial. *l.* 2. *Epigr.* 59.

Mica vocor, quid ſim, cernis; cœnatio parva.
Ex me Cæſareum proſpicis ecce, tholum.
Frange thoros: pete vina: roſas cape: tingere nardo:
Ipſe jubet mortis te meminiſſe Deus.

Nempe in hac cœnatione ſeu ſtibadio, è tholo, mortui cranium, quod *mortis admoneret*, pependiſſe videtur, uti Jul. Cæſari Scaligero placet *Lection. Auſon. l.* 2. *c.* 26. Niſi malis per *tholum* hic intelligi Mauſoleum Auguſti, quod cùm in vicinia eſſet, ut conſonat huic ſidemque facit *Epigr.* 65. *l.* 5. poterat mortis admonere, atque ad vitæ uſum fructumque hortari. Ramirezius vero exiſtimat, *Micam* hanc ita fuiſſe exædificatam, ut ex ipſo triclinio proſpiceretur aliquis tholus ædificii, quod ſepulchrum prætereà alicujus Imperatoris contineret & in ſpecie Mauſolei præfati, quod, quantum quidem ex ejus rudetibus & modo ædificii conjectari nunc poteſt, in tholum deſinebat. Videeum *Not. ad d. l.* 1. Aliud quid *Mica* apud Eccleſiaſticos ſcriptores, ut infra videbimus ubi de *Panis fractione.*

MICA Aurea & *Innocentia*, nomina duarum urſarum ſævarum, homines ſibi objectos devorare aſſuetarum, in aula Valentiniani III. quarum caveas prope cubiculum ſuum, fidis cuſtodibus additis, locabat Imperator, donec Innocentiam, poſt multas, quas ejus laniatu cadaverum viderat, ſepulturas, ut benè meritam, in ſilvas liberam dimiſit. Marcellin. *l.* 29.

MICALUS, vide MYCALUS.

MICARE, vide ſupra *Ad digitum pugnare. Decernere Dimicare.*

MICCA, virgo Elienſis præclariſſima, Philodemi filia, moribus & forma excellentiſſima, quam Lucius quidam tyranni ſatelles, cùm fruſtra miſſô nuntiô ad ſe venire juſſiſſet, libidine ſimul atque ebrietate furens, ipſe domum virginis profectus eſt ac eam paternis genibus appoſitô capite hærentem oſtendens, ſe ſtatim ut ſequeretur, minitabundus imperavit. Quod illa cùm facere cunctaretur, Barbarus laceratis veſtibus, nudatam graviſſimis plagis excidit, cumque fortiſſimè dolorem pertuliſſet, tandem in paterno ſinu jugulavit. Plut. *de claris mulieribus.*

MICCIADES. Sculptor inſignis, apud Plinium *l.* 36. *c.* 5. ubi nobilitates operum & artificum in marmore CCXVI. recenſet, *Cùm ii eſſent*, (Dipœnus & Scyllis, qui marmore ſcalpendô primi omnium incluruiſſe feruntur *cap. præc.*) *jam fuerant in Chio inſula Melas ſculptor, item filius ejus* Micciades, *ac deinde nepos Anthermus Chius, cujus filii Bupalus & Anthermus clariſſimi in ea ſcientia fuere.*

MICEA, Gothus, ex Ababa Alana, genuit Maximinum Imperatorem Capitolin. *in Maximinis*, *c.* 1. *Et patri quidem nomen* Micca, *matri Ababa fuiſſe dicitur. Sed hæc nomina Maximinus primis temporibus, ipſe prodidit; poſtea verò, ubi ad Imperium venit occulti præcepit, ne utroque Parente Barbarogenitus Imperator eſſe videretur.* Pro *Micea*, alii codices *Micca* habent, cui ſcripturæ magis accedit *Synmachus*, apud quem *Mecca* legitur. *Caſaub.*

MICELÆ, ita ex vetere codice repræſentat Lud. Carrio, apud Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 130. Populi vicini Jazygibus. *Saccilarius* olim legebat *Meteta.*

MICHA, pater Abdon. 2. Paral. *c.* 34. *v.* 20. qui & *Michaja.* Item nomen viri de monte Ephraim, in Idololatriam proclivis, de quo vide Judic. *c.* 17. & 18. Torniel. *A. M.* 2594. *n.* 15. Salian. *A. M.* 2612.

MICHÆA, nomen prophetæ. Mich. *c.* 1. *v.* 1. unius ex 12. minoribus, Moraſthiti, in tribu Ephraim, oriundi. Prophetavit, ſub Joathamo, Achazo & Ezechia, Judæ Regib. Locum nativitatis CHRISTI clariſſime prædixit, ſeptem capitibus inſignia pandens myſteria. Hieron. *in Comment.* Epiphan. *de vit. Proph.* Torniel. & Salian. *in Annal. V. T.* Alius fuit, fil. Jemlæ, Achabo cladem prædixit, propterea in vincula conjectus. Vide 1. Reg. *c.* 22. *v.* 9. 2. Paral. *c.* 18. *v.* 7. Torniel. *A. M.* 3137. *n.* 3. In prioris *Prophetiam*, extant: Brentii *Comm.* Danæi *Explicatio locorum diffic.* *Chytræus* item Witeb. 1565. *Gerlachius* 1524. Auguſtæ Vindel. Graweri *Expoſitio*, in 4to. Grayeri *Comm.* Salmanticæ 1570. Octav. *Oecolampadius. Phrygio.* Savanarolæ *Sermones.* Tarnovii *Comm.* &c. Vide Crowæi *Elenchum.*

MICHÆA, ſeu MICHÆAS. fil. Gamariæ. Jer. *c.* 26. *v.* 18.

MICHÆA, fil. Joel. 1. Paral. *c.* 5. *v.* 5. Fil. Meribaal, filii Jonathan. 1. Paral. *c.* 8. *v.* 35. Fil. Mephiboſeth. 2. Sam. *c.* 9. *v.* 12.

MICHAEL, nomen Archangeli. Dan. *c.* 10. *v.* 13. & *c.* 12. *v.* 1. Ep. Judæ *v.* 9. Hujus apparitionem Romæ Drepanius Florus, Poeta Chriſtianus vel in Gargano, Apuliæ monte, ſub Gelaſio III. cui proin à Bonifacio III. templum erectum, in mole Adriani, hinc *arx S. Angeli* dicta, jactent alii: alii celebre monaſterium, nomine *Mons S. Michaelis*, in medio mari, ob aliam ejuſmodi apparitionem, extruxerunt: Gallia illum Protectorem ſuum veneretur: Leſcus Niger, Polonorum Rex ad prælium contra Lithuanos, viſione Archangeli hujus confirmatus, unde Lublini templum poſt victoriam ei erectum, A. C. 1282. dicatur: Bogomilæ Hæretici, cum incarnatum diacerint, propiùs ad veritatem illi accedunt, qui per Angelum hunc Angelum increatum, JESUM CHRISTUM ipſum, intellectum volunt. Hic enim vere eſt *Michael*: Latin. *Quis ſicut Deus*, aut *humilitas*, *paupertas*, ſive *percuſſio Dei.* Cæterum perquam mirum eſt, nec alibi forte lectum, quod habet de Eccleſia *Cæſarea* dicta Alexandriæ Eutychius Patriarcha ipſe Alexandrinus atque ex Eccleſiæ ejuſdem monumentis eductus. Is nec Conſtantio, ut nonnulli volunt, nec Gregorio Meletiano aut Athanaſio, ut alii, ſed tantùm Alexandro, proximo Athanaſii deceſſori, illius initia tribuit, ut *Michaeli* Archangelo ab eo dedicatæ. Etiam antea idolum magnum æreum ait, *Michaelem* neſcio quem dictum à Gentibus illic cultum, templumque ipſum fuiſſe primo à Cleopatra Regina extructum *nomine Saturni*, i. e. *ei dedicatum*, *Annal. tom.* 1. *p.* 434. Adjicit, *Et Alexandrini & Ægyptii ſinguli, die duodecimô menſis Hatiri, feſtum magnum huic idolo celebrabant & ſacrificabant ei ſacrificia multa.* Et dein, quod Alexander, ſimul ac Patriarcha illic factus eſt, Chriſtianiſmi, qui aliquatenus ibi vigebat, gratiâ, *voluit confringi idolum & abolere ſacrificia*, cumque ei obſiſterent Alexandrini (qui, ut Ægyptii reliqui, Gentiliſmi ſui præ cæteris gentibus erant tenaciores propugnatoreſque acriores) *aſtutiâ ipſos aggreſſus, Idolum*, *inquit*, *illud nulli omnino rei utile eſt. Quod ſi feſtum illud Michaeli Archangelo celebraveritis & ſacrificia hæc ei feceritis, ipſe pro vobis apud Deum intercedet, majoraque vobis boni cauſa, quam idolum iſtud, futurus eſt.* Quibus annuentibus, *Alexander idolum confregit, & crucem ex eo confecit & nuncupavit templum, Eccleſiam Michaelis quæ ipſa Eccleſia eſt, quæ Cæſarea dicta, igne periit, cum Occidentales Alexandriam ingreſſi illam devaſtârunt. Et celebrant feſtum & ſacrificia Michaeli Angelo. Etiam & adhuc Coptitæ in Mezar* (ſeu Babylonia Ægyptiaca, Cairo, Metropoli Ægypti) *& in Alexandria feſtum illo die celebrant, Michaeli Angelo, & ſacrificant in eo ſacrificia quamplurima.* Reſpondet dies ille in anno Ægyptiaco Auguſtorum ſeu fixo (qui, captâ ab Octavio Cæſare Alexandriâ & Antoniô ac Cleopatrâ devictis, ita incepit, ut prima dies *Thoth* menſis ſeu initium anni in Auguſti Juliani 29. inciderit) Novembris Juliani octavo. (Sed ſi inſtitutum fuit, aut celebratum hoc feſtum, ut idolo iſti *Michaeli* dicto ſacrum, cui templum illud extruxit Cleopatra, quæ demortua eſt ſub ipſum tempus, quô annus Ægyptiorum Actiacus ſeu Auguſtorum, ante vagus, initia, poſt devictum cum ea Antonium, ſua habuerit, ex origine ſua neceſſe eſt illud non omnino ad octavum Novembris aliſeratque ad diem revolventis anni quemlibet alium, ſpectâſſe, ſed ad 12. menſis Hathyri nondum fixi, qui, ut menſes reliqui Ægyptiaci, per Julianos tunc circumvagabatur. Qui ipſe dies in Menologiis aliiſque Ritualibus Eccleſiæ Orientalis, etiam nuncupatur, *ἡ σύναξις τῶν παμμεγίστων ταξιαρχῶν Μιχαὴλ καὶ Γαβριὴλ καὶ πασῶν τῶν ἐπουρανίων δυνάμεων, Synaxis omnino maximorum ordinum ductorum Michaelis & Gabrielis & univerſarum ſupercœleſtium poteſtatum.* Et in Menologio Græcorum Cardin. Sirleti, apud Caniſium *Antiqq. Lect. Tom.* 2. *p.* 905. diei huic aſſignatur, *Celebratur Principes militiæ cœleſtis* Michaelis *& reliquarum virtutum incorporearum.* Eadem ipſa tribuitur, in Eccleſiæ Orientalis Ritualibus, vigeſimo nono Septembris, quod feſtum eſt non modo *S. Michaelis*, ſed etiam omnium Angelorum, ut tam ex titulis Liturgicis, quàm precibus diei aſſignatis liquet; tametſi in Martyrologio Romano alibique, ad diem illum, legatur tantum, *In monte Gargano*

gano Apuliæ, juxta mare Hadriaticum, (*Monte di S. Angelo*, dicta) *e continebat memoria Beati Michaelis S. Angeli, quando ipſius nomine ibi conſecrata fuit Eccleſia, &c.* unde manavit & ejuſdem & reliquorum Angelorum feſtivitas, olim & nunc quotannis celebrari ſolita. Neque in Martyrologiis Occidentalis Eccleſiæ, nec apud eos qui illa ſive explicant, ſive prætermiſſos Martyres eorumque dies ſuppletum eunt, alia feſta S. *Michaelis* occurrunt, præter apparitionem ejus in monte Gargano, 8. Maji, & dedicationem ejus, 29. Sept. Atque hoc quidem ſimpliciter dictum eſt *Dedicatio S. Michaelis* & *Feſtum S. Michaelis* antiquitùs, ut nunc vulgò. Sed verò nec in Orientis, nec in Occidentis ſcriptis alibi *Michaelis* idoli templum, in S. *Michaelem* Archangelum, i. e. templum ei ſacrum, Alexandriæ mutatum eſſe, occurrit. At alias abbi ædes antè eidem a Conſtantino M. dedicatas legimus, apud Sozom. *l.* 2. *c.* 2. & Niceph. Caliſtum *l.* 7. *c.* 50. adeoque haud novum tunc Chriſtianis tituli ſeu dedicationis illius ſub Conſtantio illic erat nomen. Memoratur porrò idem dies ut feſtum apud Ægyptios *Michaelis* Archangeli, Scriptori perinſigni Muhammedano *Aboulaiblan Achmed Calcaſendio*, apud Seldenum MS. dum feſta Chriſtianorum enumerat, à Chriſtiano, aliquo ſine procul dubio edoctus. Vide Joh. hunc Seldenum *de Synedris Veter. Hebræorum. l.* 3. *c.* 15. §. 8. In amethyſto inſigni Thuanæa *Michael Archangelus* ſculptus, ad eum ferè modum, quô Mercurium repræſentabant Gentiles, capite pedibuſque alatis, manu ſiniſtrâ tenet draconem, ejuſque ultima pedibus calcat. Præcipua verò membra characteribus Græcis inſcripta ſunt, è quibus tamen conflata nomina Hebræa ſunt vel Chaldæa: quô modô arcana hæreſeos ſuæ occultare ſolitos olim Baſilidianos ſeu Gnoſticos, quibus amuleti locô hæc gemma inſervîit, notum. Inſcriptiones cujuſque membri, earumque explicationem habes, apud Jac. Sponium *Itinerar. Part.* 3. *p.* 147. *& ſeqq.* unâ cum gemmæ apographo gemmæ delineato. Vide quoque ſuprà ubi de *Baſilidianis*, necnon voce *Archiſtrategus* & *S. Archiſtratici*.

MICHAEL I. *Imperator. Græcus* cognomine *Rangabes*. Primò Curopalates, dein ducta Procopiâ, gener Nicephori Imperatoris, eoque occiſô, ac filiô ejus Stauraciô vulneratô, in pugna contra Crumnum, Bulgarorum Principem, Imperator A. C. 811. Filiô Theophylactô in conſortium Imperii aſcitô, Saracenos per Leonem ducem repreſſit, à Bulgaris dein, quos primò vicerat, fugatus, rebus deſperatis in cœnobium abiit, miſſô diademate & palliô purpureô Leoni Armeno, A. C. 813. Theophanes *in Annal.* P. Æmil. *l.* 2. *Anaſtaſ.* &c.

MICHAEL II. cognomine *Balbus*, natione Phryx. A Leone V. in vincula conjectus, eô fine, ut poſt Nativitatis feſtum neci traderetur, ipſô Natali Chriſti Leone occiſô, Imperator ſalutatus eſt, A. C. 820. Impius, barbarus, Imaginum reſtitutor, ſectæ Sabbatarius, Patriarchæ Theodotio Biſcodeptem, ejuſdem ſectæ, ſurrogavit. A Thoma fœderatorum legionis tribuno in urbe obſeſſus, per Bulgaros liberatus eſt, à Saracenis Cretâ exutus Siciliaque, prodente Euphemiô, Dalmatiam quoque, eripientibus Baſaris, amiſit. Obiit omnibus exoſus, dyſenteriâ A. C. 829. *Cedrenus, Curopalates*, *Theodorus Studita*, Sigon. *l.* 4. *ad* A. C. 20.

MICHAEL *III.* Theophili fil. cum Theodora matre Conſt. Imperat. A. C. 842. Patri ſucceſſit. *Bibo* dictus; renuntianti de Saracenis, curſu certaturus, *cùm in tali*, inquit, *certamine ſim, & qui medius eſt, eum ad lævam propellere properem, tu ineptè de Saracenorum incurſione verba facis.* Interea mater à Monacho quodam, periculorum mortiſque metu territa, Imaginum cultum, à Theophilo ſublatum, reſtituit. Johannique Patriarchæ dejecto Methodium ſurrogavit: Sed illâ à filio Monaſterio incluſâ, ſuaſu Bardæ fratris hujus, per hunc poſtea omnia Imperator adminiſtravit. Patriarcham Ignatium, quòd Matri crines reſecare nollet, in exilium pepulit. Bardam Cæſarem creavit, à Saracenis dein ad Samoſatam victus, in urbe à Ruſſis obſeſſus, eundem inſolentius ſe gerentem occidit; Nicolaum I. qui Photium Ignatio ſurrogatum excommunicaverat, increpuit, illumque Conciliô Conſtantinopoli habitô depoſuit. A Baſilio Macedone, quem, collegam lectum, e medio rurſus tollere cogitabat, occiſus, A. C. 867. Nicetas, *in vita Ignatii. Curopalates*, *Cedrenus*, Zonaras tom. 3. &c.

MICHAEL *IV.* Paphlago, occiſô Romanô III. Conſtant. Imperatore, imperium arripuit, A. C. 1034. ope Zoæ Imperatricis, quæ ipſius, è viliſſima arte & auritabri conſuetudine aliquandiu uſa, per eum, maritum in balneo ſubmerſerat. Saracenos in Sicilia per Maniacen vicit, & 13. urbes imperio adjecit: mox eaſdem ſub Stephano denuo amiſit. A Petro quodam, qui Bulgariam occupaverat, profligatus. Obiit A. C. 1041. Succeſſorem nactus Johannem fratrem, ingeniô & probitate inſignem, qui Zoën monaſterio incluſit. *Curopalas. Cedren. Zonaras*, &c.

MICHAEL *V. Calaphates*, Zoes Auguſtæ adoptione Conſtant. Imperat. factus, eôdem die, quô Michaël Paphlago obiit, in inſulam eam relegavit, ſed ab ea poſtea, & regno, & oculis privatus eſt. Blond. Zonar. Cedr. *in Annal.*

MICHAEL *VI. Senex*, unô annô Conſtant. Imperat. A. C. 1056. etiam *Straticus* dictus: adoptatus à Theodora, Zoes minore natu ſorore, Theodoſium filium Conſtantini Monomachi vicit, ab Iſaaco Comneno, qui ab exercitu Imperator proclamatus fuit, victus & in cœnobium relegatus. Joh. Scilitz. *in Compend.* Zonar. *in Hiſt.*

MICHAEL *VII. Parapinaces*, Conſtantini Ducæ fil. A. C. 1071. Succeſſit Romano IV. à Xiphilino Patriarcha coronatus. Ob avaritiam populi odium incurrit, cum fame durante frumenti menſuram dimĩnueret: Hinc nomen adeptus. Interim Literarum cultor, in Philoſophiâ imprimis, Mathematis & Poëſi egregiè profecit, ſed dum intempeſtivè hiſce vacat, Nicephorus Turcarum opibus ſubnixus, Conſtantinopoli captâ, coëgit Michaëlem purpuram exuere, A. C. 1078. qui in Studitarum Monaſterio ſe recepit, poſtea Archiepiſcopus Epheſinus factus. Zonar. *in Hiſt.* Baron. *in Annal.*

MICHAEL *VIII.* fil. Andronici Palæologi, ex matre ejuſdem familiæ, hinc *Dipló-Palæologus* dictus. Deſpotes primò, dein excæcatô Johanne IV. cujus tutor fuerat, Imperium adeptus eſt, A. C. 1259. Conſtantinopolim Balduino II. A. C. 1261. eripuit, poſtquam illô Imperiô potiti Germani eſſent ann. 57. Ob Imperii fines dilatatos *Magnus* appellatus, contra Venetos, ab Athenienſibus adjutus eſt. Carolum Siculum, qui imperium totius nomine ſuo ſuo pro filia Balduini repetebat, ... cum Aragonius conjuratione, excuſſit. P. Æmil. *l.* 7. Papir. Maſſon. *l.* 3. Sed quòd in Concilio Lugdunenſi, A. C. 1274. ſe Gregorio X. ſubmiſiſſet, ſuis exoſus, & à proprio filio ſepulturâ privatus eſt. Obiit autem A. C. 1283. cùm Johannem Sebaſtocratorem, Theſſaliæ Principem, oppugnatum iret. *Gregoras*, *Pachymeres*, &c.

MICHAEL Auguſtus, vide *Andronicus II.*

MICHAEL Federovitius, Ruſſorum ſeu Moſcorum Imperator laudatiſſimus, confuſam exhauſtamque civilibus turbis Moſcoviam, optatâ pace, recreavit, novæ familiæ conditor. Poſtquam enim à Pſeudo-Demetriis aliquot, poſt exceſſum Theodori, Ruſſia graviſſimè perturbata & Ruſſi, verò capite deſtituti, Tartarorum, Polonorum (qui urbem primariam Moſcoviam ferrô incendióque funditus deleverant A. C. 1612. ac ineſtimabiles Principum theſauros, ab antiquo congeſtos, diripuerant) & Suecorum (qui complures Imperii Ruſſici, per has turbas, ditiones occupârunt) præda fuiſſent, ab A. C. 1605. ipſique inter ſe diſcordes, alii Magnum Ducem Vladiſlaum Poloniæ, alii Carolum Sueciæ Principes, vellent; tandem cum nullus videretur calamitatum finis, quidam ex infima plebe, nomine *Zacharias Lappenows*, lanius, habitans in provinc. Septentrionali cui *Dwina* nomen, in urbe Pleskovienſi, progreſſus in medium, dixit: *Perire Ruſſiam, creandum eſſe Ducem ex Ruſſica nobilitate, & ærarium illi Suecorum eſſe committendum.* Cujus conſiliô ab omnibus collaudatô, Ruſſi, omnes exteros pellendos decreverunt, & indigenam Principem eligendum. Sic creatus Magnus Dux eſt *Michael* Federovitius, florens ætate ac virtutibus juvenis, qui ſtatim, conſilii auctorem, lanium Ducem exercitus ac Quæſtorem ſuum conſtituit. Mox *Michaëli* ſe oppoſuit Pſeudo Demetrii II. vidua, Margarita Gorgona, quæ ductô *Iwan Martinowitz Carutzki*, Coſacorum Duce, provincias Ruſſiæ Orientales, Caſanam, Aſtracanam, Siberiam, Rezanam, Colugiam, aliaſque titulô Regni pro filio ſuo adhuc impubere Pſeudo Demetrio IV. occupavit, ſed bienniô exactô, Demetrius hic cum Matre ſua captus, atque à Ruſſis interfectus eſt. Ita ſolus *Michael* ſuperſtes, primò omnium pacem cum Suecis ſancivit, illiſque, receptô Magnô Ducatu Novogardiæ, omni Livoniâ, Ingriâ, Careliâ multiſque ad Mare Album provinciis in perpetuum ceſſit. Polonos Moſcoviâ ejecit, brevique miſerrimè hactenus afflictum imperium, prudentiâ, moderatione animi, ac perpetuâ cum vicinis pace, ita recreavit, ut nunquam felicior fuerit, quàm ſub ipſo. Unam accepit eamque atrocem à Polonis cladem, A. C. 1634. Cùm enim Smolenſcum obſediſſet, ingens ipſius centum millium exercitus ad turpiſſimam deditionem coactus eſt. A quo tempore armis plane abſtinuit, amator exterorum, & ſuprà quam ejus gentis ingenia ferunt, ſummâ humanitate excultus. Obiit A. C. 1645. die 12. Julii, ſucceſſore filiô Alexiô *Michalowitio*, i. e. *Michaëlis filiô*, qui cùm adhuc minorennis eſſet, horribilis iterum ſeditio Moſcoviam urbem concuſſit A. C. 1648. Verùm paulò adultior factus, A. nempe C. 1654. cum exercitu Lithuaniam ingreſſus eſt, captâque urbe Smolenſcô maculam A. C. 34. Patri adſperſam eluit. Georg. Hornius *Orb. Polit. Part.* 1. *&* 2. *Orb. Imper. p.* 252. *& ſeqq.* Vide quoque in vocibus *Czar*, *Moſcovia & Ruſſia*.

MICHAEL Selghuki fil. Dux Turcarum, gentis paſtoritiæ: qui, cùm primas ſedes in Scythia habuiſſent, ad fluvium Jaxartem ſupra Perſiam, ex illa regione, hodieque *Turkeſtan* appellata, in Perſiam emigrarant Duce Selghukô. Cujus filium *Michaëlem* cùm Mahmudus Rex Perſiæ & Indiæ captivum abduxiſſet, ex Manarahalnaria omnes Turcæ eum ſecuti, in planitie *Choraſan* conſederunt. Quod cùm Mahmudo diſpliceret, filius ejus *Maſud*, ſucceſſor Regni, Turcas bellô laceſſere cœpit, qui hac injuriâ irritati, Togrul Bekum filium *Michaëlis* Regem crearunt, A. C. 1038. &, occiſô Maſudô, totâ Perſiâ potiti ſunt. Quæ prima Turcici Regni origo, à Scriptoribus Græcis Latiniſque monſtroſis fabulis involvitur. Vide eundem Hornium *Orbe Imper. p.* 269. & infrà in voce *Selgucus*.

MICHAEL, Patriarcha Conſtantinopolitanus, ſeculô 13. quartus hujus nominis, Thomæ à Latinis oppoſitus.

MICHAEL Antiochenus, condidit hiſtoriam omnigenam, de qua Poſſevinus *in Apparatu ſacro.*

MICHAEL Anchialius, Patriarcha Conſtantinopolitan. ſub Emanuele Comneno, Philoſophus inſignis, pacis amans. Balſamo *in nomocl. Photii*, *in Can.* 65. *Conc. Trull. & in Can.* 16. *Conc. Carth.* Baronius *in Annal.* &c.

MICHAEL Angelus Bonarota, Pictor Sculptorque excellentiſſimus, fil. Lud. Bonarotæ Simonii, ex priſca Comitum Canuſiorum ſtirpe. Anno ætat. 16. e marmore ſtatuas fingere incepit, omnibus in artis admirationem raptis: à Julio II. Leone X. Clemente VII. Paulo III. Julio III. Paulo IV. expetitus. A Franciſco I. Carolo V. Coſmo M. D. Venetis. &c. imò ab ipſo Solimanno Turcar. Imperatore maximi habitus: Obiit Romæ, A. C. 1564. ætat. 89. Cadaver ejus Florentiam tranſlatum & magnificè ſepultum eſt. Thuan. *in Hiſt.* Vaſarius, *in ejus vita.*

Fillebertius. *de vet. Piſidum*, *Part.* 2. Eminet inter opera ejus, delineatio *Judææ* [illegible], Anton. Teiſſier *Elog. eruditorum* P. 1. ubi plura de illo, ut & aliquid de alio ejuſdem nominis Italo, cognomine *Nevello*, qui linguâ vernaculâ quædam proſâ & verſu edidit.

MICHAEL Attaliates, JCtus Hiſtoriam Græcam ſcripſit Pragmaticam, quæ eſt *Tom.* 2. *Juris Græco-Romani*. Joh. Leunclavii curâ edita. Vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 4. *c.* 21. Sub Michaele VII.

MICHAEL Bajus, cum Cornelio Janſenio, & Joh. Heſſelio, ad Concilium Tridentinum, nomine Philippi II. miſſus, A. C. 1563. Theologiam Lovanii docuit. Auguſtinum novies evolvit, ſcripſit plurima, in quibus propoſitiones quædam Pio V. & Gregorio XIII. ingratæ. Obiit A. C. 1586. ætat. 77. Valer. Andreas *Biblioth. Belg.* *Poſſevinus*, &c.

MICHAEL Beutherus, vir undecunque doctus, ac Aſtrologiæ etiam & Chronologiæ ſtudiis egregiè excultus. Natus Caroloſtadii ſeu Caroloſtadii, Franciæ Orientalis oppidò, 3. milliar. Herbipoli diſtante. In Mathesi Wittebergæ Eraſmum Reinholdum audivit. A. dein C. 1546. ætat. 24. in Academia Gryphiswaldenſi, cùm Poeſin atque Hiſtoriam, tùm Matheſin publicè eſt profeſſus. Hinc Gallias atque Italiam adiit: ac Medicinæ Doctor à Gabr. Fallopio Patavii renunciatus eſt. Poſtea Ferrariæ à Renato Cato gradum in Jure utroque accepit. Exin Pariſiis publicè de annorum ſupputatione docuit, ab Ottone Henrico Electore Palatino Conſiliis Eccleſiaſticis ac Bibliothecæ admotus, cumque in locum poſtea à Friderico III. cognomine *Pio* reſtitutus eſt. Plurima conſignavit, inter quæ: *de Globo Aſtronomico*, *de Circulis*, *de correctione novi Kal. Gregoriani*, *de* 70. *hebdomadibus Danielis*, *de tempore anni quo mundus conditus*, *de die emortuali* CHRISTI, *Ephemeridum hiſtoricum &c.* In Argentinenſi Academia Hiſtoriarum Profeſſor fuit A. C. 1560. Obiit A. C. 1581. ætat. 65. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Scientiis Mathem. c.* 36. §. 23. *&* *c.* 68. §. 6.

MICHAEL Cerularius, Patriarcha Conſtantinopolitan. poſt. Alexin. A. C. 1043. probroſam contra Latinos Epiſtolam ſcripſit, poſtmodum ab Iſaaco Comneno, quem tamen ad Imperium promoverat, in exilium ejectus eſt, A. C. 1058. ubi paulo poſt obiit.

MICHAEL Choniates, Metropolitanus Athenienſis, eruditione inclytus: A. C. 1210. Frater Nicetæ hiſtorici. Diu in Zia, Cycladum una, exul vixit.

MICHAEL Eggenſtorphius, Conſtantienſis, viceſimus ſeptimus & ultimus Abbas cœnobii celeberrimi S. Salvatoris ſeu omnium Sanctorum, prope Scaphuſiam Helvetiorum, tùm adhuc vicum, extructi à Comite Eberhardo Nellenburgio A. C. 1052. Hic poſtquam Reformationi Eccleſiæ Scaphuſianæ aliquandiu nequicquam obnixus eſſet, tandem Euangelio manus dedit, ſeque cum omnibus ſibi ſubjectis Magiſtratus auctoritati & protectioni ſubmiſit, A. C. 1524. Obiit in eadem urbe A. C. 1552.

MICHAEL Glycas, Hiſtoricus Græcus gente Siculus. Scripſit Annales, part. 4. In quarum prima, operâ 6. Creationis dierum enarrat; in ſecunda res à Mundo condito ad JESUM CHRISTUM geſtas exequitur. Tertiam, in Conſtantio M. finit. Quartam, uſque ad Alexium Comnenum perducit: Non Hiſtoricum modò, ſed & Phyſicum, Theologumque agens. Quintam dein partem Leunclavius adjecit, quæ uſque ad Conſtantinopolim captam pertingit. Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 2. *c.* 27. *Nic. Lloydius.*

MICHAEL Guilielmus, vide *Guilielmus*.

MICHAEL Hoſpitalius, Arvernus, Cancellarius Galliæ, Philoſophus eximius, JCtus excellens, in omni literarum genere verſatiſſimus, gratiâ & eloquiò inclytus, ſed quòd Reformatis faveret à ſcriptoribus Romanæ Communionis reprehenſus. Vixit ſub Franciſco II. & Carolo IX. cùm prius Margaretæ, Sabaudiæ Ducis Cancellarius fuiſſet. Obiit A. C. 1573. Thuan. *in Hiſt.* Sanct. Marth. *elog. l.* 2. Beza, *in ejus vita*. Pater Magdalenæ, quæ Roberto Huralto nupta, ex illo, præter alios, *Michaelis* Huralt-Hoſpitalii mater fuit, qui ut ingeniò excellenti polluit, Bibliothecam ab Avo muneri accepit, Cancellarius dein Henrici Navarri factus, qui Galliæ quoque Rex fuit. Sanct. Marth. *elog. l.* 4.

MICHAEL Johannes, vide *Johannes*.

MICHAEL Marcus Antonius, vide *ibi*.

MICHAEL Mœſtlinus, Mathematicus celebris, Tubingæ Profeſſor. Auctor Galilæo, ut Copernicum ſequeretur, fuit. Cùm enim junior in Italiâ agens, pro Copernicana ſententia publicè in Lyceo orationem habuiſſet, Galilæus perpenſis ejus argumentis, etſi anteà Ariſtoteli & Ptolomæo penitùs addictus, poſtea pedibus ſive animò potiùs, in ejus ivit ſententiam. Scripſit contra novum Calendarium Romanum jam Tubingæ Profeſſor, A. C. 1584. Primò enim in oppido *Backnanus* Paſtor, exin in Academia Heidelbergenſi: ac poſtea ibidem Matheſeos Profeſſor fuerat. Patria ei Goppinga. Gerh. Joh. Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* 36. §. 21. & *c.* 68. §. 13. Vide Paul. Freherum *Theatro Virorum Eruditione clar.*

MICHAEL Monachus, vitam exaravit æqualis ſui, Theodori Abbatis cognomine Studitæ: Multa ob imaginum cultum perpeſſus ab Imperatorib. Iconoclaſtis. Obiit A. C. 826.

MICHAEL Montanus, nobilis Petrocorius, Lipſio *Galliæ Thales*, Mezeræo *Seneca Chriſtianus*; à Patre ſummâ curâ educatus, Latinam linguam ante vernaculam, ab erudito quodam Germano, ipſi à prima infantia admoto, hauſit. Præceptores habuit Nicolaum Gruchium, qui *de Comitiis Roman.* ſcripſit, Guilielmum Guerentium; qui Commentariis Ariſtotelem illuſtravit, Georg. Buchananum & Marcum Anton. Muretum. Græcam linguam ſimiliter per ludum addidicit, inſtrumentorum Muſicorum ſono quotidie è ſomno excitatus. Obiit an. ætat. 59. Franciſcam Caſtellanam, [illegible] in Conſilio in Parlamento Burdigalenſi, ipſe quoque eâdem dignitate aliquandiu functus, ſed diſpoſuit [illegible] dicavit. Eques S. Michaelis, Civis Romanus, & Major Burdigalenſis. Auctor libri notiſſimi *des Eſſais*, obiit A. C. 1592. ætat. 60. Idem quoque Raimundi de Sabonde Theologiam, à Patre monitus, vertit. Vide Sanct. Marth. *l.* 1 *Elog.* Anton. Teiſſier *Elog. p.* 2. Ubi de vita Auctorum de *Montano* judicia proliſe exponit, & ſupra in *Maria* Gornacenſis.

MICHAEL Noſtradamus, vide *Noſtradamus*.

MICHAEL Paludanus, Gandavenſis. Natus A. C. 1593. amplexus fuit ordinem Eremitarum S. Auguſtini A. C. 1613. emiſit *Chronologiam Regum Juda & Iſraël*. Ejus ordinis ſui per Belgicam Rector eſſe cœpit A. C. 1624. denique in Academia Lovanienſi Theologiæ quoque Profeſſor creatus eſt. Gerh. Joh. Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* 41. §. 25.

MICHAEL Pſellus, ſive Balbus. Leone V. Armenio per fraudem necatò, imperio ſuo cuncta ſubjecit. A. C. 821. Vide ſuprà. Alius ab hoc fuit Michael Pſellus πολύγραφώτατος, præceptor ſtudii Michaëlis Ducæ, A. C. 1059. qui Romano Diogeni, A. C. 1071. ſucceſſit. Vide ſuprà *Michael VII.* Scripſit plurima, quæ impenſè ab eruditis laudantur. Vide Annam Comnenam *l.* 5. *Alexiad.* Cedren. & Zonar. *in Annal.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 2. *c.* 25. Poſſevin. *in appar.* Simlerum *in Biblioth.* Leonem Allatium *diſſert. de Pſellis. Nic. Lloydius.*

MICHAEL Ritius, Neapolitanus, JCtus Ludovico XII. à conſiliis. Scripſit libros 2. de Galliæ, totidem de Hiſpaniæ Regibus, unum de Regibus Hieroſolymitanis, quatuor de Siciliæ & Neapolis, unum tandem, de Hungariæ Regibus. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 11.

MICHAEL Rubertus, Florentinus. Auctor hiſtoriæ, à Mundo condito, uſque ad an. 1430.

MICHAEL Servetus, Tarracone Hiſpanus, Sociniſtarum Patriarcha. Medicinam primò Lutetiæ fecit, dein in Africam, ut Alcoranum accuratiùs addiſceret, delatus eſt. Reverſus, diu in Gallia & Germania moratus, impietatis ſuæ venenum paſſim ſparſit. Tandem Genevam cùm perveniſſet, ob horrendas in SS. TRINITATEM blaſphemias, conſultis priùs Helvetiis Theologis, vivicomburiò punitus eſt, A. C. 1553. Sleidan. *l.* 25. Thuan. *l.* 9. Beza *in Epiſt.* Non tamen ſine ingenti Joh. Calvini Theologorumque Genevenſium invidia, quamquam is pro ejus vita apud Magiſtratum deprecatus fuerit, & totam cauſam blaſphemiam pervicacem & ſeditionem ſpectaverit. Ipſe Melanchthon ac moderatiſſimi quique, ſupplicium hominis *juſtum* pronunciaverunt, vide, ejus Epiſtolam in *Epiſtolis* Calvini: at de erroribus *Serveti*, quorum XXXVIII. in hujus *Ep.* 152. 156. 159. 161. 174. 187. & *Opuſc. p.* 608. Diſcipulus ejus Valentinus Gentilis Italus ob ſimiles blaſphemias ſimile ſupplicium Bernæ ſubiit, A. C. 1566. G. Hornius *Hiſtor. Eccl. cum Notis* Leydeckeri.

MICHAEL, Sicidotes, Hiſtoricus, cujus hiſtoria Græca adſervatur in Bibliotheca Vaticana, ut monet *Geſnerus*.

MICHAEL Sonnius, Typographus Pariſinus celebris. Sub finem ſeculi præteriti.

MICHAEL Stifelius, Eſlinga Germanus, floruit ſeculò præteritò. Edidit *Arithmeticam perfectam*, quæ Norimbergæ cum præfat. Philippi Melanchthonis prodiit, ac à præſtantiſſimis viris probata eſt, ut refert Poſſevinus *Bibl. ſel. l.* 15. *c.* [illegible] Etiam *Italicam praxin* literis tradidit: Germanicè quoque publicavit *Algebram*, quam unà cum tota Arithmetica, optimâ methodo traditam eſſe, judicium eſt Joſephi Blancani *in Chronol. Mathem.* Ejuſdem proſtat *Computus Eccleſiaſticus*. Docuit variis in Saxoniæ Boruſſiæque locis: Obiit Jenæ in Thuringia A. C. 1567. ætat. 58. Ger. Joh. Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* 52.

MICHAEL Vaſcoſanus, Typographus Pariſienſis clariſſimus. Sub Henrico III.

MICHAEL Verinus, Poëta Florentinus, Diſtichis Chriſtianis & caſtitate inclytus Juvenis.

MICHAEL Villanovanus, Medicus Hiſpanus, ſecul. præterit. Addi poſſent, *Michaël*, Bulgarorum Princeps, qui in Chriſtiana fide ſubditos erudiri curavit, A. C. 866. Item, Magnus Moſcoviæ Dux qui contra Polonos victor, A. C. 1612. Obiit A. C. 1645. &c.

S. MICHAEL, Ordo militaris in Gallia, inſtitutus à Ludovico XI. Amboſiæ, A. C. 1469. in honorem Archangeli Michaelis, quem Gallia Protectorem agnoſcit. Nobiles 36. in illum recepti ſub capite Rege: Symbolum, *Immenſi tremor Oceani*. Vide Favin. *l.* 3. *theatr. hon. & Eq.* Petrum Matthæum, *Hiſt. Lud. XI.* Nicolaum Ægidium. *in Annal.* Item una ex Inſulis Terceris: cujus præcipua loca, *Punta delgada*, *Villa Franca & S. Antonio*. Item Inſula maris Adriatici, aliis *Ugliana*. Item urbs novæ Hiſpaniæ. Item, urbs Americæ Septentrionalis quæ olim Chila. Vide infrà. Item, metropolis Ducatus Barrenſis.

S. MICHAEL Archangelus, urbs Moſcoviæ cum portu ad Mare Album mercaturâ florentiſſima.

MICHAELIA, ſeu *Inſul. S. Michaelis*, vulgò *Ilha de S. Miguel*, una ex Aſſoribus ſeu Tertiariis, ſub Luſitanis, 28. leuc. à Tertiaris Inſul. in Eurum. Circuitus 32. leuc. Ejus oppida ſunt *Punta delgada*, Inſulæ caput. *Villa Franca*, & Fanum S. Antonii *S. Antonio*. Hic glaſti eximia copia, cujus, ut & frumenti ferax eſt Inſula.

MICHAELIA, Inſul. maris Adriatici in ora Dalmatiæ, vulgò *Iſola di San Michele*: *Ugliana* aliis. Vix 3. milliar. a Jadera, extenditur ad 14. mill. paſſ. circiter, ſub Venetis, &c.

MICHAELIS Johannes, vide *Johannes*.

S. MICHAELIS Arx, in inſula Melita, fruſtra à Solimanno Turcarum Imperatore acerrimè oppugnata. Obſidionem enim ſolvere Barbaros Garſias Siciliæ Prorex claſſe admotâ non ſolum coegit, ſed & in turpem fugam compulit, A. C. 1565. Thuan. *Hiſt. l.* 38.

S. MI-

S. MICHAELIS Monaſterium Galliæ Benedictinorum, à Richardo, Willelmi Principe, olim extructum, in confinio Brittonum & Normannorum, in extremo promontorio in Abrincatuis, quod *Mons Tumba*, *Mons S. Michaelis* [illegible] atque aliis dicitur. Vulgo *S. Michel au Mont*. Mons vero *le Mont S. Michel*. Hæc prioratus est mons dicitur, mariquoque circumdatus, cum arce in vertice, dicta *Tombelaine*, quaſi parva Tumba, quia monte Tumba minor eſt. Hinc locus olim dictus eſt in ea: *S. Michael in Archangelo ad duas Tumbas*. Tumbam autem pro monte accipi non mirabitur, qui Alpium tumulos a Floro *l.* 3. *c.* 3. dici obſervavit. Hadr. Valeſ. *Not. Gall.*

S. MICHAELIS Monaſterium, a Vulfoaldo Præfecto Palatii Childerici Regis in pago Virodunenſi, ad Moſam, extructum. Vulgo *S. Michel*. Nunc in oppidum excrevit, quod eſt in Ducatu Barrenſi, unum e quatuor ejus conventibus juridicis.

Loca in conventu S. Michaelis.

Calcaria *la Chaſſee*.	Mandræ ad quatuor turres *Mandres aux quatre tours*.
Conflexentes *Conflans*, *alias Conflans au Jarniſy*.	Montio.
Donum *Dun*.	Monaſterium S. Michaelis.
Fagetum *Fang*.	Satanacum *Stenay*.
Longus vicus *Long Wy*.	

Reliqui conventus ſunt Barrenſis, Claromontenſis, & Baſſiniacenſis. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

S. MICHAELIS in Eremo, *S. Michel en l'Erm*, Monaſterium Abbatiale, in Pictonibus, haud procul Turre Talemundi.

MICHAELOPOLIS, ſeu *Archangelopolis*. Vide ibi.

MICHAELOPOLIS, vulgo S. MIGUEL, oppid. Guatimalæ, in ora mari Auſtrali ad oſtia Lempæ fluv. Vide *Fanum S. Michaelis*.

MICHAELOPOLIS, urbs Novæ Hiſpaniæ in Mechoacana provinc. *S. Miguel* vulgo.

MICHAELOPOLIS, urbs Quitoæ, in Peruvia, inter *Chilam*; in valle *Piura*, 120. leuc. a Quito in Meridiem, 10. ab ora maris Pacifici. Satis culta eſt, & prima excitata fuit ab Hiſpanis in Peruvia. Vulgo dicitur *S. Miguel*.

MICHAJA, pater Achobor, 2. Reg. *c.* 22. *v.* 12. Mater item Abiam regis Judæ. 2. Paral. *c.* 13. *v.* 2. quæ 1. Reg. *c.* 15. *v.* 2. *Maacha* dicitur.

MICHALATI ſeu MICHAELITÆ, nummi aurei *Michaelis*, Imperatoris imagine ſignati *Μιχαηλᾶτοι*. Anna Comnena *Alexiades l.* 13. *p.* 414. ubi a Michaele Ducæ dictos fuiſſe diſerte docet, dum *Michaelis* [illegible], i. e. *qui prius Imperium tenuerat*, addit [illegible]. Meminit eorum Glycas [illegible] *l.* 11. *c.* 12. *Quorum quoque*, [illegible] *Michaelatorum*, *quod genus aureorum* [illegible] *a quodam Imperatore Conſtantinopolitano*, *qui eam monetam ſuâ fecerat inſignem imagine*. Aliique, apud Car. du Freſne in *Gloſſar.* & *Diſſertat. de Numiſm. inſer.* [illegible].

MICHALE, vide MYCALE.

MICHELFELDIA, quaſi *Michaelis campus*, ſeu *magnus Campus*, a priſco German. *Michel* ſeu *Mechel* i. e. magnus, locus dimidiô infra Baſileam milliari, ubi cœnobium olim Ciſtercienſium, Ciſtercienſes inſtituti, ſub Lucienn Abbate, poſtea Blotzheimium tranſlatum. Nunc Pandochium ibi. Chriſt. Urſtiſius *Epit. Hiſt. Baſil.*

MICHOL, nomen filiæ minoris regis Saul, uxoris David, quæ fida marito, ſuperba tamen & proin ſterilis fuit, 1. Sam. *c.* 14. 18. & 19. 2. Sam. *c.* 6. *v.* 20. *S. Ambroſ.*

MICHOVIUS Matthias, vide *Matthias*.

MICIACENSE Monaſter. vulgò *S. Meimin*, ſeu *S. Meſmin de Miey*, Abbatia provinc. Aurelianenſis, ad Ligerulum fluv. 2. leuc. ab Aureliis in Occaſum.

MICINAS Rhodius, vicit ſtadium Olymp. 114.

MICIPSA, Numidarum Rex, Maſiniſſæ Regis fil. Manaſtabilis & Guluſſæ, a Patre antelatus, Jugurtham Manaſtabilis fratris filium una cum Adherbale, & Hyempſale filiis regni participem reliquit. De quo Salluſtius in *Bello Jug. c.* 5. Ponitur pro Africano, apud Juvenal. *Sat.* 5. *v.* 89.

MICISLAUS I. ſeu MIESKO, Dux Poloniæ, primus ejus Princeps Chriſtianus evaſit, ab uxore Dambrovica fil. Boleſlai, Bohemorum Ducis, ad fidem perductus, A. C. 965. Obiit A. C. 999. Cromer *Hiſt. Pol.*

MICISLAUS II. Patri Boleſlao I. ſucceſſit, cum Rixa, filia Emfredi Palatini, uxore ſua coronatus, A. C. 1025. Ignavus, & infelix. Obiit A. C. 1034. *Wipo*, Auctor vitæ *Conradi Salici*.

MICISLAUS III. cognomine *Senior*, fil. Boleſlai III. frater Ladiſlai II. & Boleſlai IV. huic ſucceſſit: A. C. 1173. quadriennio poſt depoſitus, ſurrogatô Caſimiro II. Juſtô fratre: Item nomen duorum Sileſiæ Ducum. Vide Phil. Jacobum Spenerum *Syll. Geneal. Hiſtor.*

MICRÆLIUS Johannes, vide *Johannes Micrælius*.

MICROLOGUS, nomen in Eccleſia Romana Libri, *de Ritibus Eccleſ.* editi, cum aliis ſimilibus, cujus auctor vixiſſe dicitur ſub finem ſeculi XI. ut habet Cardin. Bona *Rerum Liturgic. l.* 2. *c.* 20. *artic.* 4. Alii Friderici I. Imperatoris principatu, cum ſcriptum eſſe, malunt. *Acta Murenſis Monaſt. p.* 31. *Item liber Miraculorum & in ipſo Romanus Ordo*, *qui vocatur Micrologus*, apud *Eund.*

MICROPSYCHUS, Græcè *Μικρόψυχος*, cognomine Novil, ad quem habes *Epigramma* Martialis, *l.* 1. *Epigr.* 87. Ubi vocem, accipit *Scaliger*, pro homine teneræ frontis & ſubruſtici pudoris: *Salmaſ.* vero pro homine ſordide parco, qui neminem invitat, nec convivia agitat: de cujus proin vicinitate queritur *Martialis*, quod cum ſibi adeo vicinus eſſet, ut illum de feneſtris ſuis contingere poſſet, non tamen magis eum vicinum ſentiret, quam

——— *Terentianum*,

Qui nunc Niliacam regit Syenen.

Diviter utrique ſunt temporis, vicinos ad cœnam frequenter vocare, in more habebant, quod qui non faceret, [illegible] dicebatur. Salmaſ. ad ſtr. Apud Plautum *Micropſyches* ſunt homines *animi tenuis & praepari*, qui [illegible] ſuganam conjunxerit, *l.* 22. *c.* 24. Gr. Dalechampius notat, intelligi poſſe hic homines, *qui animo* [illegible] *angerentur*, *& qualibet* [illegible] [illegible].

MICROSPHÆRUM, Græce *μικρόσφαιρον*, Plin. *l.* 12. *c.* 12. nardi genus, quod infra vide ſuo in voce *Nardi*, item *Malabathrum*.

MICROSCOPIUM, Græcè *μικροσκόπιον*, nomen inſtrumenti optici, quo etiam minima ita cerni [illegible] contingit, ut & in iis Creatoris ſapientiam potentiamque magnifice admirari liceat. Cujus rei ſpecimina exhibuit in [illegible], [illegible] quidam minutiſ. in *Micrographia* Societatis Regiæ Angl. [illegible]. In Muſæo Kircheriano *Microſcopia* hujuſmodi [illegible], habes apud Georg. de Sepibus in [illegible] *cent.* Opus Hinnirodi organis erat olim, ad Callicratis [illegible] opera ſpectanda, de quibus Plin. *l.* 7. *c.* 21. *Callicrates ex ebore formicas, & alia tam parva fecit animalia, ut partes eorum a ceteris cerni non poſſent. Myrmecides quidam quadrigam ex eadem materia, quam muſca integeret alis, fabricatus, & navem, quam apicula pennis abſconderet.* Sed major eorum in minimis Naturæ, ut dictum, opus, de quibus idem graviter *l.* 11. *c.* 2. *In magnis ſiquidem corporibus, aut certe majoribus, facilis officina ſequaci materia fuit. In his tam parvis atque tam nullis, quæ ratio, quanta vis, quam inextricabilis perfectio!* &c. Quo quantò pejores Marcion, Valentinus & Apelles, qui Deum non creaſſe minimas beſtiolas, deliravit, ut ex Hieronymo *Tom. IV. Proœm. ad Philemonem* diſcimus. Contra quam ſententiam videndus imprimis Auguſtin. *de C. D. l.* 11. *c.* 15. & *l.* 12. *c.* 25. Sed & Arnobius hic Marcionem ſequutus, *muſcas*, *ſcarabæos & cimices*, *nitedulas*, *curculiones*, *& tineas*, *omnipotentis eſſe opus Regis*, negat *adv. Gentes l.* 2. ad quem locum vide G. Elmenhorſt. & Deſid. Heraldum: aliquid etiam ſupra, ubi de *Inſectis*, *Marmore*.

MICTILIS, ſeu *Michris* merx, apud *Lucilium*.

Frumentaria ut minbris, aut aliqua id genus herba,

Et qui mercarium, bene habet ſe, mictilis hæc eſt

Merx.

Græcis ὁ [illegible] eſt, *paupercula* interpretatur *Nonius*, haud omnino male. Nam [illegible], etiam Græci exponunt. Unde [illegible] & [illegible] dicti, qui mercium omne genus minutarum, ut chartam, linum, ſtupam, candelas, unguenta, colores & alia id genus levicula, ex Ægypto olim Romam advehebant: quod [illegible] dixere. Vide quæ ſupra diximus, ubi *de Anatolicis Speciebus*, ut & infra dicenda voce *Rhopicala*.

MICTIS, inſula ultra Britanniam ſex dierum navigatione. Plin. *l.* 4. *c.* 16. In ea candidum plumbum provenit.

MICULI Mons, ſeu promontor. Dalmatiæ, prope Jaderam, vulgo *Ponta Micha*, *Joh. Lucii*.

MICYBERNA, oppid. Helleſponti, à Philippo Macedone, proditione captum. Diod. Sicl. 16.

MICYLLUS Jacobus, aliàs *Molcher*, Argentinenſis, Poeta & Orator inſignis, Græcam literaturam Francofurti primùm Heidelbergæ inde docuit. ubi extinctus eſt A. C. 1558. ætat. 55. non minore pietatis, quam eruditionis famâ, ut apparet ex carmine Lotichii Secundi, quô ultima ejus expreſſit. Scripſit complura, quorum catalogum exhibet Anton. Teiſſier. *Elog. P.* 1. eminet in iis Tractatus *de re Metrica*, Melanchthonis judiciô. Pater fuit Julii ICti & Electoris Palatini Cancellarii; nec non alterius, qui Sartoriam exercuit. Melch. Adami *Vit. Philoſoph.* Amicus Joach. Camerarii, Thuan. *Hiſtor.* *Micylli* nomen, quod Micyllum, de quô Lucianus in Dial. *Somnium ſeu Gallus* dicto, juvenis olim exactè repræſentâſſet, ei impoſitum eſt. Adami *d. l.* &c.

MIDÆ, vel MIDACUM, urbs Phrygiæ. Vide *Steph.*

MIDAJUM, *Ptol. Midaïi Theveto*, urbs Phrygiæ magnæ; Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Synnadienſi, ad Sangarium fluv. Doryleo & Synnao urbibus proxima: Hic Sex. Pompejus, juxta *Dion.* cæſus.

MIDAS, Gordii bubulci fil. Phrygiæ Rex pecunioſiſſimus, qui cùm Bacchum hoſpitiô ſuſcepiſſet, juſſuſque eſſet petere, quicquid vellet, petiit, ut quicquid attigiſſet, in aurum verteretur. Quod cùm obtinuiſſet, ſolô contactu omnia in aurum convertit. Verum, cùm urgente fame cibum ſumere conaretur, atque illum quoque in aurum mutari videret, ſenſit tandem ſtolidus, ſe parum ſapienter optâſſe. Pulchrè Claudian. *l.* 1. *in Ruff. in v.* 165.

——— *Sic rex ad prima tumebat*

Mæonius, pulchrè cum verteret omnia tactu.

Sed poſtquam riguiſſe dapes, ſuſtaque rigentes

In glaciem vidit latices, tum munus acerbum

Senſit, & invito votum damnavit in auro.

Petiit itaque a Libero Patre, ut munus illud, quantumvis ſpecioſum, ſibi adimeret: qui ejus miſertus, juſſit ut in Pactolo fluvio ſe ablueret. A quo tempore aureas arenas volvere fluvius cœpit, hinc *Chryſorrhoas* dictus. Poſt hæc cum Pan Apollinem ad cantus certamen provocâſſet, Tmolusque judex electus ſecundum Apollinem pronuntiâſſet, Midas Panem Apollini præferre non dubitavit. Quamobrem Apollo indignatus, aſininas ei auriculas addidit, quas tam ſcite occultavit, ut nemo ſciret præter ſolum tonſorem: qui cùm rem inauditam tacere non poſſet, foſſam ingreſſus proclamavit: *Auriculas aſininas habet Rex Midas*. Dein-de

de foſſam terræ adoperuit, eoque in loco temporis proceſſu creverunt arundines, quæ commotæ vocem, quam tonſor moderat, reddiderunt, ut late ſcribitur Ovid. *Met. l.* 11. Auriamen malum: Midam, inter Apollinem & Marſyam decertantes, judicem conſtitutum, & cum pro Marſya ſententiam tuliſſet, auriculis aſininis à Phœbo auctum conatum. Hinc natum Proverbium *Auriculas Aſini Midas habet*, quò utimur in ſtolidos, & craſſis auribus, pinguique judicio homines. Alii rurſum ſic narrant: Cum præberet aliquando Midas Liberi Patris aſinos, atque eos aſſereret ingrati, iratum Bacchum aſininas aures ei addidiſſe. Sunt qui dicant, huic aures naturâ prælongas fuiſſe, & aſininarum inſtar prominentes, atque hinc fabulæ locum ortum eſſe. Quæ juxta pluribus placet, hac allegoriâ ſignificatum: Midam, utpote tyrannum, ſubauſcultatores diu alere ſolitum, per quos, quæcunque per omnem regionem vel fierent, vel dicerentur, cognoſceret, nimirum illi, utens aurium vice. Proinde cum vulgus admiraretur, ab illo reſciri etiam ea, quæ clam ac procul fierent, occaſionem fabulæ datum eſſe, ut Midas diceretur auriculas aſini habere, atque vel quòd nullum aliud animal acutius [illegible] quam aſinus, exceptò mure, vel quòd aures habeat omnium longiſſimas. Herodot. *l.* 1. illum thronum aureum, in templo Ephæſino, Dianæ conſecraſſe, refert. Fuit & alius *Midas*, Phrygiæ Rex qui, taurinò ſanguine hauſtò, ſeipſum necavit. Euſeb. *in an.* 2. *Olymp.* 70.

MIDAS, in teſſerarum ludo, jactus erat fortunatiſſimus, teſte Cœl. Rhodig. *l.* 20. *c.* 7. ex fragmento vetuſti cujuſdam Scriptoris, cujus verſus ſubnuntur:

Midas è tribus ſenis[?] [illegible],
Ideo in teſſeris [illegible] optimum.

Cum videlicet tres ſeniones prodirent: quemadmodum infeliciſſimus, cum tres uniones, ut ex iſto Proverbio, *Aut tres ſex, aut tres teſſeræ*, patet. Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiqu. Rom. l.* 5. *c.* 1.

MIDDELBURGENSIS Paulus, vide *Paulus*.

MIDDELBURGUM, Germ. *Mittelburg*, Gall. *Middelbourg*, quaſi Mediburgum vel oppid. urbs Walachriæ, mercimoniis florentiſſima, cum totam ubi Evangelicam doctrinam amplexa, purgata ab Idololatria omni tempore, & principe cœnobio Præmonſtratenſium, olim adeo celebri, in Curiam converſò. Sedes Epiſcopalis facta A. C. 1561. Nicolaum à Caſtro Lovanienſem, primum ultimumque præſulem habuit, & Hiſpanicò & Pontificiò jugò paulò poſt excuſſò, A. C. 1574. Guicc. *deſcr. Belg. Strabo, Dominic.* Arnolph. Havenſius, *de erect. Nov. in Belgio Epiſc. l.* 2. *c.* 12. Vide *Mettelii Caſtrum*. Cæterum à ſitu nomen accepit, quaſi *Mediterraneum burgum*, aut oppidum: ſicuti *Middelſexiam* aut *Middleſexam*, vocavêre Tranſmarini Saxones ſeu mediterraneam Saxonicam, provinciam Angliæ, cujus caput Londinium eſt, Merciam Angli *Middelangliam*, h. e. Mediterraneam Angliam, nuncupavêre, cui caput olim Dorcinca aut Dorkaceſtria, poſt verò Lincolnia. Vide Hadr. Valeſ. in voce *Valachria*.

MIDDELBURGUM, oppidul. Flandriæ, ſub Hollandis, 2. leuc. à Brugis, prope Clanſulas: Gall. *Middelbourg*.

MIDDELFORTIUM, urbs Fioniæ; unde freto nomen.

MIDDENDORPIUS Jacobus, vide *Jacobus*.

MIDEA, urbs olim in Argo, apud Naupliam, nunc vicus ſic dictus à *Midea* Heloci filiâ, *Perſepolis* quondam dicebatur. Hinc *Mideates*, & *Mideus*. Eſt etiam Bœotiæ *Midea*, *Homer.* apud lacum Copaidem & Orchomenum, ab altero 12. mill. paſſ. Eſt & alia Lyciæ. *Steph.* Stat. *Theb. l.* 4. *v.* 45.

Aſtiet armentis Midea, pecoroſaque Phylos,

De prima ſic *Stephanus*: [illegible] Ubi vicum ſuò tempore fuiſſe, antiquitùs autem Perſei urbem, poſtmodum, à *Midea*, Alocii filia, *Mideam*, appellatam, refert. Alia eſt *Midie*, apud eundem Poetam *Theb. l.* 7. *v.* 331.

Dircen Ithonaes & Alalcomenæa Minerva
Agmina, quos Midie, quos humida ſuggerit Arne.

Bœotiæ nempe urbs, patria Alcmenæ, uti notat *Lutatius*. Cujus mentio etiam apud Homer. *Il.* β. *v.* 507.

[illegible]

Mideam, ab aliis pronuntiari etiam Stephanus refert *d. l.* qui & ibidem aliam Lyciæ urbem eodem nomine inſignem fuiſſe, addit. Vide Caſp. Barthium *Animadverſion ad Statium d. l.*

MIDIAS, vide MEDIAS.

MIDILA, Civitas Africæ propriæ *Auguſtin. Cyprian. & Concil. Carthaginenſ.*

MIDLESEXIA, vulgò MIDLESEXSHIRE, provinc. parva Angliæ, cujus præcipua urbs Londinum, ad Tameſin. Vix extenſa ad 15. milliar. Anglica. Terminatur à Septentrione Hartfordiæ Comitatu, ab Ortu Eſſexiâ, ab Occaſu Buckingamiâ, à Meridie Surreiâ, à qua provinc. ſeparatur Tameſi.

MIDLETONUS Richardus, vide *Richardus*.

MIE, lacus Imperii Sinici, ſub *Kiagan*, ita dictus, à ſuaviſſimis, quos alit, piſcibus, quaſi *mellis* dulcedinem referentibus. Auctor Anonymus *Sina & Europa c.* 24.

MIEBIDUS, *Manethoni* Rex Thinitarum in Ægypto VI. ſucceſſit Uſaphædo patri præfuit ann. 20. regnante apud Thebanos Tagar-Amacho-Montcheri, paulò ante Nachorem natum: habuitque ſucceſſorem Semempſem. Vide Joh. Marshamum *Canone Chron.*

MIESKO; vide MICISLAUS.

MIEZA, oppid. Macedoniæ, quod olim *Strymoniam* vocabant. *Steph.* à Mieza, filia Beretis. Hinc *Miezæus*, vel *Miezaus*.

MIGIRPA, urbs Epiſcopalis Africæ propriæ *Auguſtin. & Victor. Uticenſ.*

MILANION, adoleſcens, qui Atalantam puellam venatricem in Arcadia adamavit. Ejus meminere *Muſæus*, *Propert. l.* 1. *Eleg.* 1. *v.* 9. *Ovid. Art. l.* 2. *v.* 185. *& Amor. l.* 3. *Eleg.* 2. *v.* 29.

MILCOLUMBUS, Scotiæ Rex digniorum vocabula inſtituit, Angliam vaſtavit, eſſeciique, ut Angliis non niſi ea parte ſubjectus eſſet. Conjuratione in ſe inita, auctore in ſylvam ad certamen evocatò, fortiter oppreſſit. Legem priſcam, quâ pontæ pendenda Regi, ſi nobilis eſſet, vel domino loci, ſi plebeia, vindicabatur, ſuſtulit, ſtatuitque, ut Virgo nupta nummum propterea Domino loci penderet. Ultus contumeliam in Ruffo Rege novâ irruptione, una cum fil. Eduardo, occubuit. A. C. 1093. Buchan. *Hiſtor. Scot. l.* 7. Polydor. *l.* 9. Vide ſupra in *Malcolmus*.

MILES, apud Germanos his ceremoniis olim inaugurabatur: Mos enim illis in Martis omine ſalutando, ſolemnis admodum. Sternitur in concione celebri vonvectus adoleſcens, magnâ ſtipatus propinquorum & amicorum multitudine, quem è cœtu aliquis laceratum Principi offert, votum è militiæ profeſſionem facientem. Tum Princeps ſcutò & frameâ Marti ſacrâ habere adoleſcentem donat, partemque jam Reipubl. qui paternæ hucuſque familiæ habebatur, conſtituit: lautus dein epulis, in eſt & ab amicis undique gratulatum. Hæc illis, inquit Tacitus, *German. c.* 13. virilis toga. Quos enim *Milites* Angli appellant, Galli *Chevaliers*, aliunde dignitatem non ſunt aſſecuti, quàm ab honorata illiuſmodi armorum collatione, quâ à gregario milite diſtinctiores fiant. Milites Romani cingulô uſi ſunt, Germani antiqui ſcutô & frameâ, Saxi balteô, Germani recentiores cingulô, gladiô & calcare. Nec Regum Francorum filii prius Regnô digni judicati ſunt, quàm ad Equeſtrem ordinem fuiſſent admiſſi. Gorop. *Fr. ſ.* 50. Et Longobardorum Reges filium ad menſam non ſuſcepêre, priuſquam armis donaretur militaribus, *Paulus Diac.* Et Rex tenuit filium dare Regi, nondum *Militi*, *Idem*. In exercitu Regis Franciæ Duces 16. Comites 26. Milites 3000. pugnatorum 100000. numerat Walſ. *in Richardo II.* Vide Henr. Spelmannum *Gloſſar. Archæol.* Hadr. Valeſ. *Milites dici Gentils hommes*, quaſi Gentiles Homines, hæcque duo vocabula pro uno eodemque uſurpari, obſervat e literis A. C. 1273. in Chartario Meldenſi repertis, vide ejus *Notit. Gall. in voce Meldi*. Cæterum, *Militibus* quoque gregariis, ut multa alia, quæ antea non habebant, indulſit, tum etiam [illegible], *Aureis annulis uti permiſit*. Severus Imperator recens ad imperium evectus, teſte Herodianô *l.* 3. *c.* 8. Imò Valerius Aurelianus Imperator diſerte mandat Vicario ſuo inter alia, ut *Miles ſtipendium in balteo habeat, non in popina, torquem brachialem & annulum appenat*, apud Vopiſc. *in Aurelian. c.* 7. Primis autem Reipubl. temporibus, ne Senatori quidem jus erat, ejuſmodi annulum, geſtare, publiceque aurei annuli his tantum dabantur, qui ad exteras Gentes Legati ituri eſſent. Paulatim dein non ſolum Senatores, verùm etiam Equites illos uſurparunt, ut ex ſecundi belli Punici conſtat hiſtoria: [illegible], i. e. *gregariis adhuc ferreos ſolùm geſtantibus*: donec etiam ad hos, imo ab his ad plebem quoque togatam, Libertinos inſuper Libertoſque tranſiit auri uſus, uti ſuprà vidimus. Sed & apud Plautum *Curcul. Act.* *Scena*, miles Terapontigonus annulo inſculptum habuit *Militem clypeatum*, qui elephantum machærâ diſſecaret:

CU. Multam me tibi
Salutem juſſit Terapontigonus dicere,
Et has tabellas dare me juſſit. Ly. *Mihin'?* Cu. *Ita*
Cape ſignum, noſce, noſtin'? Ly. *Quidni noverim:*
Clypeatus elephantum ubi machæra diſſicit, &c.

Vide Joh. Kirchmannum *de Annulis c.* 13. *&* 15. Iidem, ſi fortiter ſe geſſiſſent, *Coronas* accipiebant, & quidem à ſolo Imperatore. Ut enim initium militiæ fuit religio jurisjurandi & amor ſignorum, ac proinde ut militem non niſi dicto Imperatoris audientem eſſe oportebat: ita & ſtipendiis ac præmiis, inque his coronas, cum non niſi ab Imperatore accipere ſueverat. *Quis verò primus eorum donatus ſit coronâ*, inquit Plin. *non inveni, ſed quis primùm donaverit, à L. Piſone traditur*, *l.* 33. *c.* 2. Non fiebat autem id, niſi prævià diligenti exploratione, uti diſcimus ex Sueton. *Aug.* At cùm militum tantus eſſet numerus, ut vix tot coronæ in promtu eſſent, datæ ſæpe ſunt pecuniæ illarum locô, ut inde ſibi ipſi coronas plecterent emerentque. Unde Græcorum phraſis orta, [illegible], *minis coronare*, apud Plut. *in Dione*. Porrò non dabantur militares coronæ aureæ, uti nec armillæ, niſi iis militibus, qui cives Romani eſſent: Auxiliaribus verò & externis torques tantùm donabantur. Sed & Duces aliquando à *Militibus* coronati ſunt. Sic Titinnius unus Ducum Caſſii, cùm victor in certamine fuiſſet, coronatus ab equitibus, abiit ad Caſſium, apud Plut. *in Bruto*. Quod apud Græcos fuiſſe frequens, diſcimus ex Xenophonte *Hellenic. l.* 4. & in *laudatione Ageſilai*, nec non ex Luciano *in Antiocho*. Imò ſe ipſi *Milites* coronabant antiquitus: uti de Syracuſanorum militibus, poſt Athenienſes victos Niciamque Ducem illorum captum, legimus apud Plutarchum *in Nicia*. Quâ de re vide plura infra ubi *de Militaribus Coronis*. De pœnis verò *Militum*, ſuò locô, at plura hanc in rem infra, in voce *Milites*.

MILES, recentiori ævô dictus eſt omnis is, qui Principi in quolibet officio, ſeu in quolibet dignitate, palatina, civili aut militari, deſerviebat. Quâ notione vox omnino capienda in vetuſtioribus Regum Anglo-Saxonum *Chartis*, quibus ſubſcripſêre varii Proceres, poſt Epiſcopos, Duces & Comites, *Militis* titulô: quos non alios licet conjicere, quàm Officiales domus Auguſtæ, qui in aliis *Miniſtri* appellantur. Interdum tamen poſt Miniſtros ſubſcripſiſſe hi deprehenduntur, adeò ut diverſi ab iis, ordineque inferiores fuiſſe videantur, ut inter alia videre eſt, in Conventu

tu Weſtmonaſterienſi A. C. 1066. ſub Eduardo Confeſſore, inter Concilia Anglicana relato. Sane non alii ſunt ab *Militiis* Miniſtri, quæ alias Kanutus Magnus Danorum Rex ad ſuum vel famulitium, vel Comitatum adſcivit, quos *ad tria Militum millia* excreviſſe ait Sueno *in LL. Caſtrenſibus c.* 20. Saxo verò Grammaticus *l.* 10. ad ſex millia: unde Leges, quas Rex idem ad continendam in officio Militiam iſtam aulicam conſtituerat, *Leges Caſtrenſes* ſive *Militares* ſive *Leges Curiæ*, vocat idem Sueno *in Proœmio*. Et *militare*, pro in quolibet officio aut dignitate miniſtrare, paſſim. Poſtmodum Militia iſta civilis, ad militarem unicè producta: ſicut, qui alicui in bellis *militaret* ac mereret, ejus eſſe *Miles* diceretur. maximè verò, qui beneficii ſeu feudi alicujus ratione, ſervitio militari obſtrictus eſſet & obnoxius. Unde *Miles*, pro vaſſallo, toties apud medii ævi Scriptores. Atque hi, Romanorum olim more, armis ab eo inſtruebantur, cui vel ex dignitate, vel ex feudo, militiam debebant, ſicque *adoptabantur in Militiam*; unde Galli forſan *Adouber un Chevalier* dixerunt: de quâ adoptionis ſpecie pluribus agit Car. du Freſne *Diſſertat.* 22. *ad Joinvillam*. Fiebat id autem certis ritibus prævis, armorum ſcil. benedictione à Sacerdote in Eccleſia factâ, & novo *Milite*, vigiliis ac jejuniis rite præparatis, enſe dein accinctô in ipſa ſacra liturgia: quod maximè apud Anglos obtinuiſſe, refert *Ingulfus*. Balneum verò pridie præmittebatur, è quo prodeuntes, rejectis prioribus veſtibus, quæ Scutiferorum erant, novas veſtes induebant, quæ quales fuerint, accipe à C. du Freſne præfato, ex *Computo* Stephani Fontenæi Argentarii Regis A. C. 1350. *in Gloſſar.* Vide quoque ſupra, ubi de *Balneo*. Porrò in hiſce ſacris ceremoniis Cingulum Militare conferebatur novo Militi, ab aliquo Principe vel Magnate, datâ pro more alapâ militari; Enſe dein accingebatur, ab Epiſcopo benedictô, quem ab Altari, ſi majoris dignitatis Princeps eſſet, acceptum lateri ſuo ipſe aptabat &c. Quam in rem vide plura, apud Seldenum *de Titulis Honorar. Parte* 2. *c.* 5. §. 33. inprimis verò Car. du Freſne *d. l.* nec non hic paulim infrà inter alia voce *Neoptolemus*. Nondum verò militare cingulum adeptos Magnatum filios *Valetos* dictos eſſe, videbimus infra.

MILESIÆ, à Clodio Albino Imperatore ſcriptæ, memorantur Jul. Capitolino *in Vita* ejus, *c.* 11. *Mileſias nonnulli ejuſdem eſſe dicunt, quarum fama non ignobilis habetur, quamvis mediocriter ſcripta ſunt.* De quibus judicium Severi, in *Ep.* ad Senatum, *Major fuit dolor, quod illum pro literato laudandum plerique duxiſtis, quum ille næniis quibuſdam anilibus occupatus, inter* Mileſias *Punicas Apuleii ſui & ludicra literaria conſeneſceret*, *Ibid. c.* 12.

MILESIUS, cognomen Apollinis, cujus & *Strabo*, & Lactantius *l.* 4. *de vera Sapientia c.* 13. meminerunt. Hic conſultus aliquando, Utrum Chriſtus homo eſſet an Deus? reſpondit:

Θνητὸς ἔην κατὰ σάρκα, σοφὸς τερατώδεσιν ἔργοις,
Ἀλλ' ὑπὸ Χαλδαίων κριτῶν ὅπλοις σκολοπισθεὶς,
Γόμφοις καὶ σκολόπεσσι πικρὴν ἀνέτλησε τελευτήν.

MILESIORUM Murus, locus Ægypti, circa oſtium Bolbiticum. Strab. *l.* 17. *Pſammeticho* (primo hujus nominis) *regnante, quo tempore Cyaxares erat Rex Medorum*, Mileſii *cum triginta navibus in Bolbiticum oſtium appulerunt; ibique τὸ Μιλησίων τεῖχος*, Mileſiorum murum, *condiderunt*. Poſtquam Ionibus & Caribus idem Ægypti Rex, ſedes dediſſet ad Nili latus, prope mare, infrà urbem Bubaſtin. A quo tempore, Ægypti res exploratiores eſſe Græcis cœperunt, Herodot. *l.* 2. Naucratin dein, ſub Amaſe, *Mileſii* condiderunt anno 4. Olymp. 6. Vide ubi de hac urbe, ut & voce *Pſammetichus*.

MILETIA, una fuit ex filiabus Scedaſi, unà cum ſorore à juvenibus Spartanis conſtuprata. *Plut.* & Pauſan. *l.* 9.

MILETOPOLIS, Myſiæ urbs, inter Cyzicum, & Bithyniam ad Artyniam ſtagnum, ex quo Rhyndacus oritur: Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cyziceno, nunc etiam *Meliſopoli* dicta. Alia eſt in Perſide. Steph. ex Strab. *l.* 12.

MILETUM, Calabriæ urbem à Mileſiis Aſiaticis conditam habet Barrius *ex l.* 6. *Herodoti*, quam hodie *Mileto* nominari ſubdit. Eandem à Cicerone *Melita* dici *l.* 3. *Ep.* 4. *ad Att.* putat. *Corradus*.

MILETUM, Græcè *Μίλητος*, nomen caſtri in agro Attico, cujus meminit Plin. *l.* 4. *c.* 7. ubi de Attica, *Rhamnus pagus, locus Marathon, campus Thriaſius, oppidum* Miletum, *& Oropus, in confinio Bœotiæ*. Quem locum cùm multi confundant, cum *Melite*, parte Athenarum, ad tribum Cecropidem pertinente; refelluntur inſuper, variis *Inſcr.* antiquis in quibus duo hi demi diſertè diſtinguuntur. Sic Conſtantinopoli, apud Oratorem Gallicum, vidit Cl. Sponius *Inſcriptionem* in marmore Athenis allato, cujus ultimæ lineæ ſunt

ΛΕΩΝΙΔΗΣ ΛΕΩΝΙΔΟΥ ΜΕΛΙ
ΤΕΥΣ
ΕΣΤΙΑΙΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ ΜΙΛΗ-
ΣΙΟΣ.

Ubi qui *Melite* oriundus erat, *Μελιτεὺς*; qui verò *Miletô*, *Mileſius* appellatur: quod certè de Mileto Aſiæ minoris intelligi non poteſt, cùm in hoc marmore non niſi de Atticæ populis agatur. Idem quatuor alias *Inſcriptiones*, idem firmantes, addit, *Itinerar. Part.* 3. *ubi de* CLXXIV. *Atticæ populis*. *p.* 17. E quibus una in loco, *Palinchori* dicto, prope Athenas ſic habet:

ΧΑΙΡΕ
ΑΘΗΝΑΕΙC ΘΕΟΚΡΙΤΟΥ ΕΔΑ
ΠΤΕΩΝ
ΦΑΥΕΤΟΣ ΛΕΟΝΤΟC ΜΕΙΛΗ
CΙΟC.

MILETUS, fil. Apollinis, & Argeæ Cleochi filiæ, vel ut Ovid. habet, Deiones, qui cùm Minoa Cretenſium regem jam ſenem regnô privare vellet, à Jove territus in Samum, deinde in Cariam Aſiæ regionem fugit, ibique opidum condidit, quod de ſuo nomine *Miletum* appellavit, ejuſque incolas *Mileſios*. Ovid. *l.* 9. *Met.* Alii tamen, Miletum conditum malunt, à Sarpedone Jovis filio, Minois ac Rhadamanthi fratre, & ab eo Miletum appellatam fuiſſe, ab altera ejuſdem nominis urbe, quam in Creta reliquerat. Strabo *l.* 14.

MILETUS, urbs in finibus Ioniæ & Cariæ, *Herodoto* à Neleo, quamvis alii velint, à Mileto, Apollinis fil. vel à Sarpedone ædificata, A. M. 2953. cum Cyzico, decem ſtadiis ab oſtio Mæandri amnis ſecreta. *Baudrando* urbs Ioniæ, verſus limites Cariæ, cum portu capaci, in ora maris Ægæi, *Melaſſo* hodie, 6. mill. paſſ. ab oſtio Mæandri in Meridiem, ut 50. à Smyrna, Halicarnaſſum verſus. Mela *l.* 1. *c.* 17. *Miletus* (inquit) *urbs quondam Ioniæ totius, belli pacisque artibus princeps, patria Thaletis Aſtrologi, Timothei Muſici, & Anaximandri Phyſici, aliorumque civium inclytis ingeniis meritò inclyta.* Adde Anaximenem, Pittacum, Æſchinem, &c. Nunc urbs parva, cum arce: Sub Turcis. Ab hac *Mileſii* populi dicti ſunt, qui quum eſſent prius potentes, clari bellô, (unde *Mileſii olim ſtrenui*, oraculô reſponſum fuit Samiis primò, dein Caribus, Mileſios adverſus Perſas ſocios habere cupientibus) & opulenti, ſed deliciis dediti, & opes & potentiam amiſerunt, *Stephanus*: poſtquam enim maris Domini per annos 18. fuiſſent, 7. Olymp. &c. & Naucratin dein in Ægypto condidiſſent: Sadiatem Lydum infeſtum ſenſère, dein à tyranno Hiſtiæo arma contra Perſas ſumere inducti, urbem amiſerunt, an 250. Urb. Cond. 69. Olymp. Quæ quoque ab Alexandro M. capta, dein ſub Romanis fuit: donec, ut dictum, Turcis cederet. Vide *Ariſtoph.* & Athenæum *l.* 12. Et quia labracum apud illos copia, hinc *Labrax Mileſius*, Proverb. in magnum, avidum ac ſtolidum: Idem tamen *Ariſtophani Sapientiſſimus piſcis* dicitur. Porro adeò luxui fuêre dediti *Mileſii*, ut *laſcivi* paſſim dicantur; apud *Lucianum* & *Apuleium*. Prius *Lelegeis* vocabatur, teſte Pliniô, *l.* 5. *c.* 29. quòd Leleges eam inhabitarent. Deinde *Pityuſa*, à piceis arboribus. Poſtea *Anactoria* nominata eſt ab *Anactore* (ſic enim legendum videtur in *Steph.*) Terræ & Cœli filio. Urbem hanc præſtantiſſimæ lanæ proventus nobilitavit, ex qua fiebant Mileſia ſtragula, & veſtes Mileſiæ, ob inſignem mollitiem, in matronarum deliciis habitæ, Virg. *Georg. l.* 3. *v.* 306.

——— *Quamvis Mileſia magnô*
Vellera mutentur Tyrios incocta colores.

Fuit inſuper hæc urbs caput regionis ſatis luculentæ, in quâ Apollinis oraculum Didymæi. Strabo *l.* 14. Plin. *l.* 5. *c.* 29. Athen. *l.* 10. Herodot. *l.* 1. *& ſeqq.* Euſeb. *in Chron. Diodor. Sic. Thucyd. Arian.* &c. Eadem Coloniarum frequentiâ celebris fuit. Mileſii enim annô 2. Olymp. 19. *Parion* urbem in ora Helleſponti exſtruxerunt, vel potius inſtaurârunt, adjuvantibus Erithræis & Pariis inſulanis. Juxta Parium *Cyzicum* condidêre, anno 2. Olymp. 24. & *Lampſacum*, ex altera parte, Olymp. 31. quâ & *Iſtrum* oppid. exſtruxêre, & *Boryſthenem* urbem; uti *Sinopen*, in Paphlagonia &c. Sanè *Miletus*, *ſuper LXX. urbium, per cuncta maria, genitrix*, dicitur non immeritò Plinio *l.* 5. *c.* 29. De mulieribus porrò *Mileſiis*, virginibus inprimis, mirabilem narrat hiſtoriam Plut. *de Virtut. Mul.* cùm ait; *Τὰς Μιλησίων ποτὲ παρθένους δεινόν τι πάθος καὶ ἀλλόκοτον κατέσχεν, ἐκ δή τινος αἰτίας ἀδήλου. Μάλιστα δ' εἰκάζετο κρᾶσιν ἐκστατικὴν καὶ φαρμακώδη λαβὼν ὁ ἀὴρ, τροπὴν αὐταῖς καὶ παραφορὰν τῆς διανοίας ἐνεργάσασθαι*, l. c. *Mileſias Virgines quodam tempore atrox animi & abſurda inceſſit perturbatio, qua de cauſa incertum. Niſi quòd putabatur aëris temperies venenô infecta & ad inſaniam excitandam parata, mutationem iſtam animorum atque alienationem effeciſſe.* Quæ inſania quouſque eruperit, docet A. Gellius *l.* 15. *c.* 10. *Virgines*, inquiens, *Mileſii nominis, ferè quot tum in ea civitate erant, repentè ſine ulla evidenti cauſa, voluntatem cepiſſe obeundæ mortis, ac deinde plurimas vitam ſuſpendiô amiſiſſe.* Furore uterinô qui eas laborâſſe putent, ſunt non pauci; Namque *περὶ παρθενίων* Hippocrates, hoc morbô affectas nonnunquam ob oppreſſionem, quæ circa cor eſt, ſuffocationem ſibi parare, ſeſeque ſtrangulare ſcribit, vel in puteos etiam deſilire ac præcipitare; exiſtimantes hoc, ut præſtantiſſimum remedium, omnemque utilitatem excederes ſic ut voluptas quædam mortis, tanquam boni cujuſdam, expetendæ illos incedat. Nec aliter malo obviam itum, quàm decretô, *quô Mileſii, ut Virgines, quæ corporibus ſuſpenſis demortuæ forent, eæ omnes nudæ cum eodem laqueo, quô eſſent prævinctæ, efferrentur*. *decrevêre: Poſt id tum Virgines voluntariam mortem, pudore tam inhoneſti funeris deterritæ, petere* deſierunt, ut *eôdem locô* ſubjungit A. Gellius præfatus. In Muſica, Ionicos modos, qui molles, cœteris omnibus prætulêre *Mileſii*: quemadmodum Spartani, patriam ſervantes conſuetudinem, Doricam harmoniam, quæ vehemens, ſevera, tetrica: Theſſali verò Æolicum amplexi ſunt cantum, qui ſuperbus ac tumidus, uti elata ipſa gens, equorum ſtudiô & amplis gaudens conviviis, fuit. Adeò cum gentis cujuſque moribus Muſica apprimè conveniebat. Unde Timotheus *Mileſius*, qui temporibus claruit Philippi, Amyntæ filii, patris Alexandri M. cùm in magade, organo Muſico, plures adhibuiſſet nervos, quàm antea ſolerent: in judicium eſt vocatus, quaſi priſcam labefaceret Muſicam: immutatâ namque Muſicâ ipſam Reipubl. formam immutari ſolitam eſſe, experientia docuit. Vide Cicer. *l. de Legg.* 2. & infrà in voce *Muſica*. Cœterùm *Miletum* non *Melaſſo* hodie, ſed *Palatſchia*, à ruderibus *palatiorum* marmorumque (tota enim in ruinis jacet) appellari, *Melaſſo* autem inde bidui itinere diſtantem Mylaſam Veterum eſſe, docet *Sponius*: edoctus ab Anglis Smyrnæ degentibus, qui in loco *Palatſchia* jam dicto, elegantem repererunt *Inſcriptionem*, in qua vox hæc ΠΟΛΙΣ ΜΙΛΗΣΙΩΝ quintâ vice reperitur. Sed & ſitus convenit, Epheſô enim ſesquidiei ſolùm itinere abeſt, prope

Mæandrum, leucisque aliquot à mari diſtat. *Vide eum Diſſertat. Græcia Part. I. p. 359.* Idem inſignem memorat nummum, fœderis inter Epheſios Mileſioſque initi memoriam ſervantem cum *Inſcr.* ΜΕΙΛΗΣΙΩΝ ΚΑΙ ΕΦΕΣΙΩΝ ΟΜΟΝΟΙΑ. Sculptæ in eo Venus & Diana, cum duobus ſuis cervis. In antica parte Fauſtina Junior expreſſa eſt. Alium ſimilem, cum Lucii Veri imagine, Venetiis aſſervari addit. Sed & Coum um & Mileſiorum fœdus in poſtica parte nummi cujuſdam Antonini Pii, repræſentant Æſculapio ſculptô & Venere, qui utrobique culti, cum *Inſcr.* ΚΩΙΩΝ ΜΕΙΛΗΣΙΩΝ, docet Idem. *Itinerarii Part. 3. p.* 179. Alia fuit ejuſdem nominis in Creta. Homer. *Il.* 2. Altera in Brutiis, de qua ſuprà. Urbecula nunc Epiſcopalis Calabriæ ulterioris: *Melito* vulgò, 5. mill. paſſ. ab Hipponio in Meridiem 7. mill. paſſ. à Nicotera in Ortum uti ab ora maris Tyrrheni totidem à Suriano in Occaſum fere media, inter Conſentiam ad Boream & Rhegium ad Meridiem. Deficit indies.

MILEVUM, ſive MILEVIS, urbs Africæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Carthaginenſi (ubi concilium *Milevitanum*. vide infra. habitum eſt) à Cirta 30. mill. paſſ. diſtans Sitifim verſus. Hic Concilium, A. C. 402. ab Aurelio Carthaginenſ. tempore Innocentii I. Epiſcopi Romani celebratum. quô inter alia, Maximiani, qui ſchiſmate Donatiſtarum relictô, Epiſcopatu ſe abdicavit, cauſa ventilata eſt, ſurrogatô ei fratre Caſtoriô, &c. Dein A. C. 416. Pelagianiſmo naſcenti remedium quæſitum, & duæ erronum horum propoſitiones, quarum prior Gratiæ, poſterior Baptiſmi neceſſitatem infirmabatur, condemnatæ ſunt. Vide Auguſtin. *ep.* 91. 92. 175. &c. Tom II. Concil.

MILFORDIENSIS Portus, ampliſſimus & ſecuriſſimus Angliæ, in Wallia Meridionali & Comitatu Pembrochienſi ad mare Hibernicum cum duobus caſtris, 4. tantùm milliar. à Pembrochio urbe in Occaſum. Vulgò *Milfordhaven.*

MILIARE, ſive MULIARE, fluv. Daciæ, *Mulbach Laxio*, per Tranſylvaniam fluens.

MILIARENSIS, In denarii locum ſubſtitutus à Conſtantino M. uti diximus in voce *Denarius*, ex Gronovio de *Pec. vet.* Apud Scriptores Franciſcos medii ævi, moneta argentea minutior eſt, quæ ab Epiſcopis Magalonenſibus in Montepeſſulano cudebatur; ad inſtar eorum, qui vigebant in Hiſpania, ubi etiamnum Luſitani nummos aureos *Millereis* appellant. Scaliger vocem corruptam eſſe putat, *de Re Numm. p.* 55. *Quum*, inquiens, *verum nomen fuerit*, Muley-Rais. *ab Arabe Rege, quiſquis is fuit qui primus ejuſdem ponderis & valoris nomiſma in illis partibus Hiſpaniæ percuſſit.* Quô ſane videtur ſpectare Clemens IV. *Ep.* ad G. Epiſcopum Magalon. A. C. 1266. apud Car. du Freſne, ubi ait, Chriſtianum nec debere, nec poſſe cudere monetam, cum titulo Mahometi. At cùm vox hæc proximè accedat ad Byzantinorum Principum *Μιλιαρήσια*, minutos perinde nummos, de quibus egêre præ cœteris idem Scaliger *d. l.* Gronovius, ubi ſuprà, Petavius *ad Epiphanium*, idem Car. du Freſne *Diſſertat. de Inſer. ævi Numiſm.* & dicemus infrà aliquid, voce *Milliarenſis*; Aliis longè probabilius per aphæreſin videtur, inde huic monetæ appellationem acceſſiſſe. Sed & non deſunt, qui à *Miliarenſibus* Græcanicis *Liardos* Gallicos, minutiorem quandam trium denariorum monetam, quæ in Aquitania potiſſimum obtinuit, nomen ſumſiſſe opinentur. Vide eundem Car. du Freſne *in Gloſſar.* & ſuprà, in voce *Liardus.*

MILIARIA Avis, apud Latinos, quibusdam eſt *Κεγχρίνης* ſeu *Κεγχρὶς* Græcorum, quam *Cenchrida* vocat Plin. *l.* 29. *c. ult. ſimium Cenchridis, accipitrum generis eam Græci faciunt.* *Κέγχρος* enim Latinis *milium* eſt. Sed Cenchris tinnunculus eſt, qui cinereô colore punctis nigris, velut *milii* granis, ſparſus, inde nomen invenit. At *Miliaria* avis eſt, quæ inter coturnices, in aviariis ganeonum, *milio* ſaginabatur, teſte Varrone *l.* 3. *RR. c.* 5. Vide infrà *Milium.*

MILIARII Agitatores, in ludis Circenſibus, dicti à præmiis, ut & equi *ducenarii* & *centenarii*, qui ducenta & centum ſeſtertia merebant. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 910. Apud *Chryſoſtomum*, quid ſit *ἵππους ἀπὸ λίθου ἐπὶ σφενδόνην μιλιοδρομεῖν*, hærent Eruditi. Quòd enim nonnulli ab *aureo miliario*, quod *μίλιον χρυσοῦν* Græci vocant, quodque Romæ fuiſſe certum eſt, vocem deducunt, hallucinantur. Fuit enim id columna, in medio Romano Foro erecta, unde omnes in Italia viæ auſpicabantur, cui ſimile quid Conſtantinopoli fuiſſe non legitur. Sed fuerit, nam & ſic aliquis locus ibi dictus: tamen quis ibi potiùs, quàm in Circo, ludos editos Circenſes putet? Circum tria ſtadia longum, alii tria cum dimidio, quidam quatuor faciunt: uti Græci: qui *τέτταρα στάδια* in longitudine Circum habuiſſe ſcribunt. Quod ſi fuit, ſpatium hoc bis explicatum octo ſtadiûm fuerit oportet, quæ *Milliare* efficiunt. Ita ſingula Circi curricula, in curſu ac recurſu, octo ſtadiis conſtabant, i. e. mille paſſibus, ſicque ſingula ſpatia conficere, erit *μιλιοδρομεῖν*, quod poſuit *Chryſoſtomus* pro decurſu Circi, à creta ad metas ultimas. Sed & aliter hoc verbum reddi poteſt. Græci *ſpatia* Circi reddunt *στάδια*; ſeptem autem ſpatia peragebantur lege Circenſi, quæ miliare unum conſtituunt, dimidiô minus: quô modô ſeptena illa ſpatia decurrere, erit *μιλιοδρομεῖν*. Græci, *Ἑπτάκις δὲ ἐκύκλουν τὸν Εὔριπον οἱ ἀγωνιζόμενοι, διὰ τὸ ἑπτὰ στάδια εἶναι τὸ μίλιον*, *Septies autem circumibant Euripum certantes, quia ſeptem ſpatia miliare efficiunt.* Unde *μιλιοδρομεῖν*, *ſpatia iſta conficere.* Et quidem *μιλιοδρομεῖν Chryſoſtomus* dixit, pro decurſu, qui fit à carceribus ad metas; quum propriè *μιλιοδρομία* eſſet, à principio ad idem principium revolutus decurſus, h. e. à creta ad cretam recurſus circumactis metis, qui curſus integrô miliari peragebatur: quia longitudo Circi dimidiô conſtabat &c. Vide Salmaſ. *p.* 515. & hic paſſim, ubi de *Circenſibus*, *Circo*, voce *Curriculum*, it. *Meta*, *Miſſum.*

MILIARUM Aureum, Romæ fuit dicta columna, ab Auguſto, in capite Fori Romani erecta, ad ædem Saturni, prope arcum S. ptimii, unde omnes viæ Italiæ olim initium & finem capiebant. Rolin. *Antiq. Rom. l.* 1. *c.* 14. *extr.* Vide & *ſuprà.*

MILIAS, vide MILYAS

MILICHIE, fons in agro Syracuſano. Plin. *l.* 3. *c.* 8.

MILICHIUS Jacobus, Friburgo-Briſgavus, Eraſmô dum ibi degeret præceptore uſus, inde Viennæ ſtudiis incubuit, hincque Wittenbergam ſe contulit, ubi Melanchthonis ſibi tantopere ab Eraſmo commendati benevolentiam meruit. Eobanô quoque Heſſô & Joach. Camerariô ex interioribus amicis. Docuit & exercuit Medicinam Wittenbergæ per complures annos, omnibus gratus acceptuſque, de liberorum inprimis educatione tam ſollicitus, ut nullos extra urbem agros unquam inviſeret, ne vel tantillum à familia abſtraheretur, & quaſi domeſticam Eccleſiam intra privatos parietes haberet, in qua Miniſtri vice quotidie S. Literas familiæ prælegebat ac explicabat. Obiit A. C. 1559. ætat. 58. auctor variorum ſcriptorum, quæ enarrat *in Elogiis* Anton. Teiſſier *p.* 1. Vide quoque Melch. Adami *Vit. Medicorum.*

MILICHIUS Jupiter, apud Athenienſes, extra urbem, victimis non veris cultus: ſtatua pyramis erat. Item Bacchus ſic dictus, quòd non ſolum vini, ſed ficuum & fructuum propè omnium inventor fuerat. Nam *Milicha*, *ficus* olim ſignificabant. Illud nos docuit Andriſcus apud Athen. *l.* 1. *Νάξιοι Μειλίχιον καλοῦσι τὸν Διόνυσον, διὰ τὸ τοῦ συκίνου καρποῦ ταῖς δεῖν*, &c. Haud procul Naupactô, apud Myoneam urbem, in montis vertice quoque lucus & ara fuit *Θεῶν Μειλιχίων*, quibus noctu ſacra facta. *Nic. Lloyd.*

MILICHO, nomen viri. Nehem. *c.* 12. *v.* 14.

MILICHUS, libertus Scevini, conjurationem Piſonianam Neroni detexit, Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 54. hinc *Soteris* nomine ſumto, *Ibid. c.* 71.

MILINUS, in Creta prædo, & pirata crudeliſſimus ab Hercule Libyco interfectus. *Beroſus.*

MILISSA, ſeu MELISSA, urbs, *Epidaurus* poſteà dicta, ut ſupra ex *Stephano* diximus. Græcè *Μιλισσία.*

MILITARE Prandium, vide infra *Prandium militare.*

MILITARES, apud Trebellium Pollionem *in Victorino, c.* 6. *Qui & ipſe* (Victorinus) *quòd matrimoniis militum & Militarium corrumpendis operam daret, à quodam actuario -- percuſſus* &c. ſunt, qui Milites fuerant, uti *Conſulares* dicebantur, qui non ampliùs erant Conſules, cùm priùs fuiſſent. Hinc ſicuti *ex Conſulibus* hi dicebantur, ſic *ex Militibus* idem Pollio alibi vocavit, qui jam militiâ exierant, h. e. *Militares. In Gallienis* c. 2 *Attacitis ex militibus Viri detrimenta pertuliſſent.* Iſidorus in *Gloſſis*, *Militarem* verè & eleganter, *veterem militem* exponit. Dicitur autem *Vetus Miles*, qui *ex milite* eſt, quemadmodum *Vetus Procurator*, in antiquis *Inſcriptionibus*, qui Procurator fuit, vel ex Procuratore: Græcis *παλαιοστρατιώτης* vel *παλαιὸς στρατιώτης*. Latinis *Miſſicius* quoque, in *Inſcr. vetere* TRIB. LEG. XI. AUG. ET MISSICIUS LEG. VI. AUG. &c. Hujuſmodi verò erant in caſtris Vexillarii legionum, quorum legitimum militiæ tempus jam exierat & qui omnia ſtipendia confecerant, quique tamen adhuc retinebantur ſub vexillo, cœterorum immunes, præterquam manum cum hoſte conſerendi. Salmaſ. *ad Pollion. loc. cit.* Hinc, qui in militia aliquam dignitatem habent, *Militares* poſtmodùm dicti, in *l.* 18. 32. 138. *Cod. Theodoſ. de Decurion. l.* 7. *de Frument. urb. Conſtantinop. l.* 20. 21. *de Erogat. milit. annonæ* &c.

MILITARIS Ars, apud Vegetium, *l.* 1. *c.* 13. eadem eſt cum *Armatura Arte*, de qua *ſuprà.*

MILITARIS Corona, non una apud Romanos fuit. Et quidem priſcô more duces, cùm exercitum luſtrarent, coronatos fuiſſe, diſcimus ex Appiano *Bell Civil. l.* 4. ubi Caſſio, exercitum luſtranti, lictorem coronam inverſam repoſuiſſe, memorat. Et Statio *l.* 4. *Sylv.* 2. *v.* 62.

Sæpe coronatis iteres quinquennia luſtris.

Neque tantùm Dux in exercitu, ſed &, quiſquis in bellorum ſimulachris decurreret, priſcô more coronatus erat, teſte Xenophonte *Hellenic. l.* 3. ubi de Ageſilao, aliiſque militibus, qui è Gymnaſiis redeuntes coronas ſuas Dianæ ſuſpenderunt. Vide quoque Virgil. ubi de equeſtri certamine puerorum, quod ſiebat juſſu Æneæ *l.* 5. Atque hinc *Militares coronæ* fluxiſſe videntur; quarum primam apud Romanos à L. Piſone donatam eſſe, refert Plin. *l.* 33. *c.* 2. Proponebantur autem, priuſquam pugnaretur, coronæ militibus à Duce exercitus, ut earum ſpe ac cupiditate incenſi acriùs pugnarent. Quod ipſum in ludicris decurſionibus prius obſervatum eſſe, legimus apud Silium Italic. *l.* 16. ubi Scipio.

Mente favete pari atque aures advertite veſtras.
Septima cùm ſolis renovabitur orbita cœlo,
Quique armis ferroque valent, quique arte regendi
Quadrijugas pollent currus, queis vincere plantâ
Spes eſt & ſtudium jaculis impellere ventos,
Adſint & pulchræ certent de laude coronæ &c.

Simili ratione, ſi caſtra perrumpenda erant; ſi capiendum vallum; ſi urbis obſeſſæ ſubeundus murus; ſi navali prælio dimicandum: caſtrenſis, vallaris, obſidionalis, navalis, coronæ promittebantur. Re dein fortiter feliciterque geſtâ, Imperator, ut promiſſa exſolveret, exercitu inſpectante promebat eas coronas: ſtatuebatque in edito loco, atque adeò hortabatur eos, qui ſe iis donis dignos ducerent, quos Val. Max. vocat *honorandos l.* 1. *c.* 8. *ex.* 6. ut id palàm atque in omnium oculis profiterentur: ne fraus ulla obrepere poſſet. Quod ſi verò res in ipſis Imperatoris oculis geſta eſſet, ubi proin nec teſtibus aliis, nec profeſſione modò dicta opus erat, tum Imperator nominatim appellabat Milites tantô decore dignos: qui accedentes ad tribunal Imperatoris

multò

multò honore verborum pulcherrimum præmium accipiebant, non ſibi tantùm, ſed & poſteris, familiæque decus. Quod inſtitutum, memoratum Livio *l.* 30. *c.* 13. 15. ubi de Maſaniſſa à Scipione donato, non ſolùm in libertate, verum etiam, imò maxime, à Romanis Principibus obſervatum eſt. Neque in præſens tantùm corona dabatur benemeritis, ſed & jus illas geſtandi in publicis Spectaculis ſimul eſt collatum, uti de Alexandri militibus, quos ut bello inutiles, nempe vulneribus & ætate defectos, in patriam remiſerat, legimus apud Zonaram *in Alexandro.* Quam in rem vide plura apud Car. Paſchalium *Coronarum l.* 7. *c.* 2. ſuprà in voce *Miles*, & hic paſſim, ubi de Coronarum Militarium ſpeciebus, *Caſtrenſi*, *Civica*, *Claſſica*, ſeu *Navali*, *Murali*, *Obſidionali*, & *Vallari*: è quibus *Muralis* & *Vallaris*, quòd alia dona militaria honore anteibant, nonniſi præcedente faſtidioſâ inquiſitione, neque ad unguem exploratâ dabantur, ut videre eſt infra.

MILITARIS Statura, apud Æl. Lamprid. *in Alexandro Severo*, *c.* 4. *Fuit & ſtaturæ militaris*; i. e. qualis in milite exigebatur. Erat autem hæc in probatione Tyronum legitima ſex pedum, aut quinque cum denis unciis. Sympholius in *Ænigmatis.*

Belligerens olim ſævis metuendus in armis,
Sed pedes habui, quos nunquam nemo negavit.

Interdum quini pedes & unciæ ſenæ ſufficiebant tironi: Doſitheus *in Sententiis Hadriani*. *Αἰτοῦντός τινος ἵνα στρατεύηται, Ἀδριανὸς εἶπε, ποῦ θέλεις στρατεύεσθαι; ἐκείνου λέγοντος, εἰς τὸ Πραιτώριον Ἀδριανὸς ἐπηρώτησε, πόσον μῆκος ἔχεις; πέντε πόδας καὶ ἥμισυ. Rogante quodam, ut in militiam reciperetur.— Adrianus quæſivit, quam longus eſſet? ſex pedes & dimidium*, reſpondit. Menſura autem, ad quam proceritas & ſtatura militum exigebatur, *incomma* vulgò ſeu *incoma* fuit appellata. Vegetius *l.* 1. *c.* 5. *Proceritatem tironum ad incommam ſcio ſemper exactam.* Palus nempe fuit menſuralis, in caſtris ad hanc rem defixus ac poſitus, ut ad eum admotis, qui ad militiam deligebantur, an ſtaturâ juſtâ ac legitimâ eſſent, examinaretur. Dictus à verbo Græco *ἐγκόπτειν*, unde *ἐγκόμμα*; forte quòd *inciſuras* quaſdam & *κόμματα* haberet, quibus pedum & unciarum notæ eſſent diſtinctæ & deſignatæ. Sic enim omnino factum oportuit, ut ad verum ſciri poſſet, quot cuique pedes & unciæ deeſſent, ad explendam ſtaturam, quæ requirebatur: Idque in omnibus ponderum & menſurarum generibus obtinuit, ut notis & numeris diſtinguerentur, punctiſque vel lineis quibusdam indicarent, quantum penderent caperentve, &c. Salmaſ. *ad Lamprid. in Alexandro. loc. cit.*

MILITEMUS ſignum à Pertinace Tribunô datum. Capitolin. in *Vita* ejus, *c.* 5. *Ad Palatium ergo Pertinax profectus -- petenti ſignum primâ die Tribuno dedit*, Militemus, *exprobrans utique ſegnitiem temporum ſuperiorum: quod quidem etiam ante in omnibus ducatibus dederat. Exprobrationem autem iſtam milites non tulerunt* &c.

MILITES, qui ætate apud Romanos lecti, indicat Lex à Sempronio Graccho Tribuno Plebis lata: *Ne quis ante annum* 17. *ad militiam cogeretur*, cujus meminit *Plut.* Unde apparet, anteà etiam minores 17. annis aliquando militâſſe, forte ſub bella Punica, accifis patriæ rebus: Sed & ambitio intervenerat, ut quidam ante id tempus militiæ aſcriberentur, quò poſtmodum citiùs ad honores & Tribunatus venirent, quod lege hâc ſublatum. Scripti autem ſunt uſque ad annum 46. infra quod tempus *Juniores* fuêre appellati, teſte A. Gellio *l.* 10. *c.* 28. quinquageſimum tamen annum diſertè ponit Seneca *de Brev. vitæ c. ult.* & Fabius *Inſtitut. l.* 9. quos J. Lipſius ſic conciliat, ut dicat, ſi quis *Miles* caſu aut morbô ſtipendia ſua non impleviſſet, cogi potuiſſe ad annum 50. qui liberabat, ſive facta eſſent, ſive infecta ſtipendia. Qui itaque militiæ nomen dederunt, prius quàm militum haberentur numerô, jurejurandô adacti, cincti & in numeros relati pro more fuerunt. Et primùm quidem *Milites* ſacramentô tantùm à Tribunis rogabantur, non jurejurandô adigebantur ad militiam: ipſi verò inter ſe conjurabant, ſe fugæ atque formidinis cauſâ non abituros, neque ex ordine receſſuros. Donec L. Æmil. Paulo II. C. Ter. Varrone Conſulib. an. Urb. Cond. 538. jurejurandô *Milites* fieri cœpêre: ut Liv. docet *l.* 22. *c.* 38. Cingi dein conſuevêre, qui mos inde fluxit, quòd, *Qui militabant, omnes cincti erant*, ut tradit Servius *in Virg. Æn. l.* 2. Hinc in procinctu facta teſtamenta, *Feſtô* interprete, dicebantur, quæ *Milites* pugnaturi, vel ut planius *Plut.* præſentibus commilitonibus nuncupabant. Nec verò in caſtris quis diſcinctus ſine nota verſabatur: imo cum ita ſtare, vel opus facere *Milites* cogebantur, non minimæ id pœnæ genus fuit, Tandem in numeros referebantur: in quibus qui nondum erant, etiamſi lecti tyrones eſſent & publicis expenſis iter facerent, nondum tamen milites hebebantur, *l. in eo ff. de milit. teſt.* Vide Briſſonium *Antiq. Select. l.* 2. *c.* 6. & 7. Neque tamen apud Romanos aliis militare licebat, quàm civibus ac ingenuis, iis quidem in quinque claſſibus cenſis, proletarii enim & capite cenſi inde non minus ac ſervi arcebantur, niſi extrema id flagitaret neceſſitas. Namque & capitali pœnâ propoſitâ ſervi à militia ſunt prohibiti, Plin. *Ep.* 39. *l.* 10. hocque adeò receptum fuit, ut cùm ex inopia liberorum capitum, Imperatores ad ultimum propè deſperatæ Reipubl. auxilium adigerentur, non tamen vel tunc legerent in militiam ſervos, niſi liberos factos. Sed & Hiſtriones omnes, præter Atellanos, à militia prohibitos fuiſſe, ex Livio *l.* 7. *c.* 2. & Val. Max. diſcimus, *l.* 2. *c.* 4. *ex.* 4. Non autem ab initio ſtipendium meruêre *Milites* Romani ſed de ſuo quiſque eô munere functus eſt: annô demum 347. Anxure, Volſcorum oppidô captô ac direptô, pedites primùm ſtipendium acceperunt. & triennio pòſt bello Vejenti etiam equites. teſte Liviô *l.* 4. *c.* 59. quod ad ſtateram illis diſtributum eſt, ut Varro docet *de LL. l.* 4. quia ære tum gravi Romani utebantur, quod pendebant, non numerabant, ut obſervavit Godeſc. Stewechius *ad Vegetium l.* 2. *c.* 19. Veſtem è publico dein addi juſſit. Cajus Sempron. Gracchus Tribun. Plebis ut *Plut.* refert. Sed de his plura vide infra, in voce *Stipendium.* Veſtis, antiquiſſimis temporibus, *Militaris toga* erat, unde *apud antiquos togis in cinctu pugnaſſe*, docet Feſtus Pomp. *l.* 5. poſtea florente Rebul. *Sagum* fuit, quod cum Chlamyde ac Paludamento idem facit Octav. Ferrarius *de Re Veſtiar. part.* 2. *l.* 3. *c.* 5. Vide infrà *ſuô locô.* Veſtigia tamen priſci ritus revocata ab Antonino Philoſopho deprehendimus, apud Jul. Capitolin. *c.* 27. *in ejus vita*, ubi inter alia ait: *Nunquam ſagatos ſub eo milites fuiſſe.* Calceamentum caliga fuit, quam *στρατιωτικὸν ὑπόδημα* Dio. *l.* 48. appellat, unde militia Tertulliano *Caligata l. de Idol. c.* 19. & *Milites*, *Caligati* paſſim dicti leguntur. Inprimis apud Juvenal. *Sat. ult. v.* 24.

Cum duo crura habeas, offendere tot Caligatos.

Sic tamen, ut qui priorum claſſium erant, quique gradum aliquem tenebant; clavorum genere ab inferioribus diſtinguerentur: namque, qui caligis ſuffixi erant clavi, è diverſis metallis, vulgò quidem ferrei, aliàs quoque argentei, atque aurei erant, B. Balduinus *de Calceo c.* 13. Cœterùm, corollâ plumeâ pennisque tribus puniceis aut nigris erectis, longitudinis ferme bicubitalis, in ſummo vertice adornati, bullis aureis diſtinctos gerebant baltheos, qui præcipuus *Militum* honor fuit. Poſt exacta tandem legitima ſtipendia, Laribus arma ſua conſecrabant. Ovid. *Triſt. l.* 4. *Eleg.* 8. *v.* 21.

Miles, ut emeritis non eſt ſatis utilis annis,
Ponit ad antiquos, quæ tulit arma, Lares &c.

Ut & alia quædam breviter addam: *Milites*, æſtate in campo; hyeme ſub tecto, exercebantur apud Romanos; ſed pluviali tantum tempore. Nam ſi pluviæ vel nives ceſſarent, etiam hybernis diebus in campo exercebantur & ſub dio; quam in rem porticus ſtruebant, tegulis vel ſcandulis, aut ſi abeſſent, ulvâ ſeu cannis, tectas. Vegetius *l.* 1. *c.* 18. *Equi lignei hyeme ſub tecto, æſtate ponebantur in campo.* Et *l.* 2. *c.* 23. *Miſſilia quoque vel plumbatas jugi perpetuoque exercitiô dirigere cogebantur, uſque adeo, ut tempore hyemis de tegulis vel ſcandulis; quæ ſi deeſſent, certè de cannis, ulva vel culmo, & porticus tegerentur ad equites & quædam velut baſilica ad pedites.* In quarum locum, cùm virides porticus & flexibilibus atque in ſe curvatis arboribus conſtructæ, ſucceſſiſſent, ſub quibus delicati milites & otioſi, omnis jam militaris exercitii expertes æſtum vitabant, juſſit illas de caſtris derui Hadrianus Imperator, uti apud Spartianum *c.* 10. legimus: Vide de Militari exercitio plura, ſuprà in voce *Armatura.* Itinera *Militum* ut plurimùm ſic habebant, ut horas quinque ambularent quotidie: quò ſpatiô conficiebant modò vicena, modò vicena & quaterna paſſuum millia; quorum ille *militaris*, hic *plenus gradus* dicebatur. Vegetius *l.* 1. *c.* 9. Hinc & in Jure civili, ad legitimum diei unius iter 20. mill. paſſ. præſcribuntur, in *leg.* 3. *De verbor ſignific. & alibi ſæpius.* Vide quoque ſuprà *Exercitus.* Habebant autem dextrô latere cinctum enſem, priſcis temporibus, uti *Polybius* teſtatur: Poſtea, ut videtur, & ſub Imperatoribus, ſolis Prætorianis hôc modô cinctis, reliqui ſiniſtros enſes habuêre, uti diximus ſuprà in hac voce. Porrò *Milites* ſtantes cœnâſſe, Amm. Marcellin. *l.* 17. docet, ubi de Juliano, *Per varios*, inquit, *procinctus ſtans interdum, more militiæ, cibum brevem vilemque ſumere videbatur.* Hinc, ſicuti porticus virides, ut dictum, ita tricliniares lectos de caſtris, idem Hadrianus removit, ut in luxum lapſi milites priſcô more cibum caperent, Caſaubon. *ad Spartian. loc. cit. Salmaſ.* id de prandio quidem verum eſſe addit: cœnantes autem accubuiſſe &c. Plura hac de re vide apud Lipſium *de Mil. Romana*, Jan. Gruterum, qui urbes effœminando, caſtra maſculando militi facere, juſta diſſertatione demonſtrat *ad Tacitum c.* 28. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *cum Paralipomenis* Thomæ Dempſteri, & paulo *infrà*, *ubi de variis* Militum *ſpeciebus*, *præmiis ac pœnis quædam ſubjungemus.* Apud Athenienſes, ad annum uſque 40. ab anno decimo octavo militare cogebantur, & quidem ad annum uſque 20. intra Atticæ fines, à viceſimo verò extra Atticam, ex lege Solonis, cujus meminit Ulpianus *ad Olynthiacam* 3. Quò reſpiciens Macrob. *in Somn. Scip. l.* 1. *c.* 6. ait: *Nonnullarum Rerump. is mos eſt, ut pòſt ſextam hebdomadem* (i. e. quadrageſimum ſecundùm annum) *ad militiam nemo cogatur: in pluribus detur remiſſio poſt ſeptimam*, (i, e. annum 49.) ita ergo à decimo octavo anno, poſtquam Ephebis adſcripti eſſent, ad vigeſimum uſque urbana ac ſuburbana caſtella cuſtodiebant, ſic quidem, ut ſi priore annô cuſtodiam in Urbe populo approbâſſent, inſtructi pro concione clypeô & haſtâ, ut & chlamyde, ſeu veſte militari, in ſuburbana caſtella mitterentur, Pollux *l.* 8. *c.* 9. Vigeſimô dein ætatis annô, in Lexiarchium librum referebantur, & in Agrauli æde juramentô ſe obſtringebant, ſicque ad externa bella mittebantur. Inſcribebantur autem Epheborum nomina, annotatô annô, per Archontis, qui Faſtos ſignabat, adſcriptum nomen: additô quoque Eponymi illius nomine, quò primùm cuſtodes erant publice; ut, cùm unumquemque Athenienſium militare oporteret ab anno 18. uſque ad annum 40. ſtipendiorum numerus iniri poſſet. Soli autem divites, quibus cenſus erat, ac ingenui, *ἐν καταλόγῳ* apud Athenienſes ſimiliter militabant, excluſis proletariis & capite cenſis, uti de Romanis diximus; niſi quod aliquando evocati fuêre ſive pro milite, aut tumultuarii, non ſacramentô rogati. Unde cùm terreſtri prælio omnes pene, qui militabant, divites, à Lacedæmoniis eſſent occiſi, facile ivit in contraria plebs, quæ non militaverat, & mutatus eſt Reip. ſtatus. Inquilini tamen militabant, ſed inter gravis armaturæ milites, cum civibus, ſtipendia facere prohibebantur. Nec minùs in hac Republ. ſervi à militia, quàm in Romana, arcebantur, niſi id poſtularet neceſſitas. *Milites* conſcribebat Imperator, qui ex iis,

quibus nondum vacatio militiæ erat, eligebat quos vellet: lecti in tabulas ac codices reſcribantur, quam ob cauſam οἱ ἐκ καταλόγου Polluci dicuntur, [illegible], idque ideo, ut & hominum & ſtipendiorum memoria publice extaret. Fiebat id in [illegible] peditibus, à Taxiarchis. Pollux *l.* 8. *c.* 9. In Equitibus legendis, à Phylarchis, primaque perfectæ militiæ rudimenta inter pedites erant, neque quiſquam, niſi [illegible], Equitibus adſcribi poterat. Primis verò annis in [illegible] illis exercitus, in quibus minus periculi erat, collocabantur, unde pugna illa [illegible] propriè vocata eſt, neque enim cum veteranis pugnare illis licebat. Equitum [illegible] à Senatu quingentorum factam exiſtimant Eruditi: iidem enim equos ad bellum probabant, delectuſque Equitum fiebat & ab Hipparcho & à Phylarchis, atque etiam à Quingentorum Senatu, neque hic Leges ſinebant ullum eſſe gratiæ Imperatori locum, &c. Stipendium *Militum* quodnam fuerit, vide *ſuo loco*. Vacabant autem militiâ apud Athenienſes, Redemptores Vectigalium ac Choreutæ. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Atticas l.* 8. *tit.* 1. 2. *&* 3. & Franc. Roſinum *Archaeol. Attic. l.* 6. *ſectione* 3. &c. Apud Iſraelitas, ætas à vigeſimo anno uſque ad 60. pertingebat, vide Numer. *c.* 1. *v.* 3. 18. &c. ut & Thom. Godwyn. *de Ritib. Hebr. l.* 6. *c.* 8. nec non ſuprà *Latrones*, ac ubi de *Latronum luſu*. Ut de *Militibus agris* aliquid addam, ſolebant illi in Coloniis relinqui. Sic urbem ad Acceſinem Alexandri juſſu conditam, *mercenariis ad militiam ineptis*, ſeniò puta vel vulneribus, attribuit Arrianus *l.* 5. *c.* 4. Vide quoque Curtium *l.* 7. *c.* 3. & 6. Plin. *l.* 6. *c.* 1[illegible]. Arrianum iterum *l.* 4. *c.* 1. & *l.* 7. *c.* 4. Sed jam ante ipſum eadem Cimbriſi cura cujus *colonia inter Nolas & Marchadas deducta in agros exercituum*, memoratur Plinio *l.* 6. *c.* 19. Imò Sub os, *de exercitu Herculis majores ſuos eſſe commemorantes, agros vidisse eſſe, cepiſſe ſedem* &c. apud Curtium [illegible] *l.* 9. *c.* 4. Pompejus hos imitatus, *urbem in loco, quo Mithridatem vicerat, condidit, quam vulneratis aut ætate confectis militibus ſuis habitarent*, apud Dionem *l.* 36. &c. Sed nec *mortuis* ſua præmia defuêre, ut hic paſſim videre eſt. Inter quæ non minimum, quod liberos eorum, qui pro patria cecidiſſent, publice educari, lege lata Athenienſes voluerunt. Quos aliæ quoque gentes ſequutæ, ut ſuprà vidimus, voce *Epigoni*. Quodque uxores eorum, qui bello cæſi, pecuniæ diſtributione conſolatus legitur Michael Rangebes, apud *Zonaram*, Freinshemio laudatum, *Not. ad Curtium l.* 10. *c.* 4. ubi Romanas etiam Leges pupillis ejuſmodi varia ſolatia conſtituiſſe, addit.

VARIÆ MILITUM SPECIES.

Accenſi dicebantur, qui ad cenſum Legionum erant additi.

Adſcriptitii vel *Adſcriptivi*, qui adſcribebantur inermes, ut ſuccederent armatis militibus, ſi quis eorum deperiſſet. Hi cum erant attributi Decurionibus ac Centurionibus, qui eorum haberent numerum, dicebantur *Accenſi*, Varro *de vita Pop. R. l.* 3.

Æredirutii appellabantur, cùm propter ignominiam, ſtipendium ſubtrahebatur, quod in ære olim pendi ſolitum: hoc in fiſcum diruebatur, non in militis ſacculum, undè eis nomen.

Anteſignani, qui ante ſignum in acie collocati, ſigna ſeu vexilla propugnabant ac defendebant, Gall. *l'Avantgarde*. Hos Principes ſequebantur.

Auxilia, dicti ſunt *Milites*, qui à ſociis vel à fœderatis gentibus mittebantur. Hi altera pars erant exercitus Romani, ſicut altera, Legiones.

Baliſtarii, à genere armorum.

per Conjurationem ſive *conjurati* dicebantur, qui obortò tumultu, i. e. bellò Italicò vel Gallicò, quò tempore ſingulos interrogare non vacabat, cum Imperator in Capitolium ſe contuliſſet, exinde duo protuliſſet vexilla, unum roſeum, quò pedites evocaret, alterum cæruleum, quò equites, dicens: *Qui vult ſalvam Remp. me ſequatur:* conveniebant ſimulque jurabant, Liv. *l.* 45.

Dimachæ, qui pro loco vel equites, vel pedites erant: armaque graviora ferebant, cæterùm equis utebantur. Curt. *l.* 5. *c.* 13. Hodie *Dragons* Gallis.

Duplicarii, quibus ad virtutem duplicia cibaria ut darentur, inſtitutum.

Emeriti, qui verbis Tullii *pro lege Manil. ſtipendia ſua confecère*. His agri conceſſi, Sueton. *Auguſto c.* 13. pecuniaque donata eſt. *Feſtus in acceptos milites deducuntur agros*. Ovid. *Amor. l.* 2. *eleg.* 9. *v.* 19.

Evocati, qui neceſſitate cogente, licèt veterani jam eſſent, evocabantur ab Imperatore contra hoſtem, Lipſ. *de Mil. Roman. l.* 1. *dial.* 8.

Fabiani, memorati C. Nepoti *Iphicrate c.* 2. *quemadmodum quondam* Fabiani *milites Romani appellati ſunt, ſic* Iphicratenſes *apud Græcos in ſumma laude fuerunt*. Nempe ea fuit ambitio Principum, ut à nomine ſuo milites etiam inſigniri vellent. Hinc *Joviani*, & *Herculiani*, apud *Zoſimum* & *Mamertinum*. Sic *Alexandrini* Caracallæ, de quibus diſertim *Dio* & Herodianus *l.* 4. *c.* 8. *Honorarii*, *Theodoſiani*, *Conſtantini*, *Gratianenſes*, *Valentinianenſes* in *Notit utriuſque Imp.* Quod etiam in populis portiſque adhibitum, Keuchenius *ad Nepotem d. l.*

Ferentarii dicebantur, levis armaturæ *Milites*: à *ferendis* telis, quæ erant fundæ ac lapides: vel à *ferendo* auxilio, *Feſtus*.

Funditores, qui fundis magnis dimicabant.

Haſtati, qui Velitibus ſeu Pilanis adultiores, armaturam ferebant, nempe ſcutum, enſem, ad dextrum femur, Hiſpanienſem, veruta duo, galeam æneam & crurum tegmen ocream. Præterea corollam plumeam in apice, & coreſeum, i. e. æs unius ſpithamæ, in pectore: vel, ſi quis 10000. drachmarum cenſum exceſſiſſet, hamis conſertum thoracem. Hi primi haſtam ferebant.

Legionarii, qui in Legione aliqua militabant. Hos cives ac in 5. claſſibus cenſos ludicræque artis expertes eſſe oportuit: Neque arma ſolum, verùm & vallum ac cibaria ſæpe ſecum ferebant, Cicer. *Tuſc. quæſt. l.* 2. Cæterùm iis aditus patebat ad militaria munera, ad cohortem Prætoriam, ad prædam, ad dona Imperatoria.

Oſtenſionales, vide infrà.

Pilani, erant natu minimi, quorum arma gladius, pila & parma. Addebatur etiam ſimplex caſſis. Vide quoque *Velites*.

Prætoriani, cohortis Prætoriæ milites, à Prætore h. e. Imperatore corporis, ſeu cuſtodiæ cauſâ delecti.

Primani, Secundani, Tertiani &c. in veterib. Lapidum inſcriptionibus, à numero Legionum, in quibus militârunt nominati ſunt.

Principes, Haſtatos ſequebantur, ætate ac robore præſtantiores, qui à principio gladiis utebantur. His eadem cum Haſtatis arma.

Pterophori, vide infrà in voce *Pinna*.

Rorarii, quibuſdam iidem cum Ferentariis, dicti à *rorando*, quod, ut ante imbrem [illegible] rorare ſolet, [illegible] ante gravem armaturam [illegible] rent.

per Sacramentum, Græcis ἀπὸ καταλόγου, *Milites* dicebantur, qui ab ipſo [illegible] delectu habitò con[illegible]tur: Ex hos ſolum [illegible] *Militia* [illegible] erat.

Subitarii, iidem cum Conjuratis.

Supernumerarii, [illegible] vide [illegible]

Superventores, [illegible] voc.

Triarii, qui in acie tertiò ordine extremis [illegible] [illegible]. [illegible] veteranæ, inclinatam [illegible] ſæpiſſimè [illegible] ſtructi iidem [illegible] Haſtatis ac Principibus, niſi quod pro verutis [illegible] rent.

Tyrones dicebantur, qui annò ætat. 17. militiæ primum nomen dedere. Hi [illegible] in jusjurandum adigebantur.

Velites, dicebantur minimæ ætatis ac fortunæ tenuioris milites: quaſi *volantes*, [illegible] dicti, quorum uſus [illegible], quo Capuam Fulvius [illegible] obſidit, repertus eſt. [illegible] cum Pilanis.

Veterani, qui multa jam ſtipendia fecerunt. [illegible] pro Emeritis [illegible]. Vide ſuprà in voce *Emeriti*.

Volones dicti ſunt, qui poſt Cannenſem cladem uſque ad 8000. cum eſſent [illegible], ſponte ſe ad militiam obtulerunt &c.

PRÆMIA MILITARIA OLIM USITATA.

Adorea, frumenti ſunt genus, apud Veteres in honore habitum, quod eò per 300. annos populus Romanus victitâſſet: hujus certâ menſurâ milites antiquitùs, ob rem bene geſtam, ſolebant donari.

Armillæ, inter *Militum* donaria fuêre; quarum plus 160. L. Siccium Dentatum retuliſſe, refert A. Gellius *l.* 2. *c.* 11. Vide Florum *l.* 1. *c.* 1. Verùm hæ non exteris: ſed civibus dabantur. Plin. *l.* 33. *c.* 3. Equitibus inprimis familiares, Th. Bartholinus *de Armillis*.

Brachialia Livio dicuntur *l.* 37. *c.* 9. quæ aliis *Armillæ*, quas vide. Hinc corruptè, inter ornamenta mulierum, *Bracelette* appellantur.

Corniculi, armillis ſæpe ſæpius ſociantur: His equites donari ſolebant, qui corniculò merebant, apud Val. Max. *l.* 6. *c.* 1. *ex* 11. Vide quæ de iis habet Th. Bartholin. *de Armillis Veter. p.* 51.

Coronæ, vide ſuprà *ſuo locò*.

Δημοσία τροφὴ, apud Athenienſes concedebatur in bello mutilatis; quorum reditus annuus erat inter tres minas: ex lege, Τοὺς πηρωθέντας ἐν πολέμῳ δημοσίᾳ τρέφεσθαι. *Mutilatis in bello publicè aluntor*.

Haſta pura, quæ Catoni *donatica*, aliò nomine *graminea* dicta eſt. Vide Turnebum *Adverſar. l.* 29. *c.* 1.

Inſignium locò arma ferre Athenis conceſſum eſt, cum gloria è bello reverſis: daruſque in Aſtu locus.

Monilia, quæ à collo eorum ſuſpendebantur, teſte *Feſto*.

Munera militaria Centurionatus, Præfecturæ, Decurionatus, Optionatus &c. Unde & Lex Athenienſium: Πλεονεκτεῖν τοὺς ἀριστεύοντας, *Qui egregiam in bello operam præſtant, ad majora provehuntor*.

Nomen *Cecropidarum*, i. e. antiquiſſimorum civium, conferebatur bene meritis, Athenis.

Pecunia, ante triumphum ab Imperatorib. diſtributa, teſte Liviò *l.* 28.

Phaleræ, ornamenta equorum in fronte erant, qualibus quinquies vicies donatus legitur præfatus Siccius, *Romanus Achilles* dictus. Ἀριστεύοντας vocat *Suidas*.

Prætoriæ cohortis communio, quæ nemini niſi civi Romano permittebatur, ex qua qui fuiſſent, in beneficiis ab Imperat. ad ærarium deferebatur.

Προεδρίας jus, in Rep. Athenienſi, conſequebantur filii Parentum, qui in bello occubuerant: primas namque in theatris occupabant ſedes, & de publico educati ac inſtituti, πανοπλίαque inſtructi ad ſua mittebantur negotia, ex lege Solonis, cujus meminit *Laertius*.

Sepulchra magnificè exornabantur: ac pyram ter circumeuntes commilitones, velut in acie, arma, enſes, clypeos, haſtas, in ignem vel ſepulchrum conjiciebant. Maxima autem ex parte in Cera-

mico publicò ſumtu efferebantur.

Spolia populus dividebat.

Stipendia, pro meritis augebantur: ut videre eſt apud Lipſ. *l. Elect.* ac infra, in voce *Stipendium*.

Torques, quales 83. Dentatus retrò dictus apud A. Gellium *l.* 2. *c.* 11. accepit: Erant autem vel Duplares, qui ob virtutem duplas conſequebantur annonas: vel Simplares, quibus una & ſemiſſis tribuebatur &c.

POENÆ MILITARES, QUÆ OLIM IN USU.

Ærum dedecus vide ſupra.

Cenſio haſtaria, cùm *Militi* multæ nomine, ob delictum militare, indicebatur, ut haſtas daret.

Cibum ſtandò capere cogebantur, potumque, apud Livium *l.* 24. *qui detrectata pugna memores ſeceſſionem fecerant.*

Cinguli ademtio non minima ignominia fuit, utpote dimiſſionis & exauctorationis infamis indicium. Vid. Freculphum *Chron. tom.* 2. *l.* 3. *c.* 15. & Suetonium *Auguſto c.* 24. ubi docet, *interdum tunicatos diſcinctoſque nonnunquam cum decempedis vel etiam ceſpitem portantes, ſtare per totum diem ante Prætorium juſſiſſe milites.*

Condemnatio, vide ſuprà.

Decimatio, totam legionem ſpectabat, cujus antiquiſſimum exemplum extat apud Livium, ab Appio Claudio Conſule exercitum *l.* 2. *c.* 59.

Dimiſſio ignominioſa, quò pactò Cæſar C. Avienum, ab exercitu ſuo removiſſe, apud Hirtium *de bello Afric. c.* 54. legitur.

Foſſam fodere, tunicis interioribus ſolatis, inſpectante reliquò exercitu, antiquum militaris ignominiæ genus fuiſſe, ex Plut. *in Lucullo* diſcimus.

Fuſtibus cæcidit militem extraneum, quem extra ordinem deprehendit, Scipio, diſciplinam militarem ad Numantiam corrigens. Sic Fuſtuarium meruêre Legiones, quæ Conſulem deſeruerunt, Cicer. *Philipp.* Inprimis infligebatur hæc poena cuſtodibus, ſive vigilibus in militia, qui teſſeras non reddidiſſent, aut dormiviſſent, aut locum vigiliæ deſeruiſſent: Item qui furtò aliquid e caſtris ſuſtuliſſent &c.

Heliaſtis plectendus Athenis tradebatur, qui vel militare recuſâſſet, vel ordine exceſſiſſet, vel timidum ſe præbuiſſet, vel clypeum abjeciſſet.

Hibernare extra oppidum cogebantur milites, apud Liv. *l.* 26. neque propius ullam Urbem 10000. paſſuum accedere hibernando, ignominiæ cauſâ, licebat.

Hordeum pro tritico ignominiæ cauſâ datum cohortibus, quæ ſigna amiſerant, apud Liv. *l.* 27.

Mors tranſfugis ac proditoribus &c. illata.

Navi vetuſtæ impoſiti deſertores ventis permittebantur, vide infra *Vetus Conſul.*

Nudis pedibus coram Ducis ſtare tentorio, vel etiam ceſpitem portare, inter poenas quoque fuit.

Sanguinis miſſio, nota erat meritæ mortis, ſed clementer condonatæ, cujus ſpecies modica erat ejus effuſio.

Stipendiò, ſive menſtruò, ſive annuò interdum fraudabantur, qui officium non feciſſent, ut de integra Legione ſcribit Liv. *l.* 40.

Tentorii locus ſubinde in poenam mutatus.

Virgis ſub furca diu cæſus, ſeſtertiò nummò veniit Cajus Matienus, quòd Exercitum in Hiſpania deſeruiſſet, apud Liv. *l.* 29. *c.* 8.

Vitibus militem Romanum quem extra ordinem deprehenderat, cæcidit Scipio diſciplinam militarem ad Numantiam corrigens, apud eundem &c.

MILITES, Hæretici, qui aliàs *Floriniani* & *Carpocratiani*, ſic dicti, *quia de Militaribus fuerunt*, Philaſtrius *de Hæreſ. Part.* 3. *c.* 10.

MILITES Chriſti, ſeſe inſcribebant olim Templarii, uti diſcimus ex *Monaſtico* Anglic. Tom. II. *p.* 997. In quibuſdam Eccleſiis Cathedralibus Galliæ, *Milites Eccleſiaſtici* dicuntur Præbendarii aliquot, maximè in Viennenſi, ubi duo ſunt, hâc *Militum* nomenclaturâ, & Lugdunenſi, ubi decem, de quibus vide Joannem *de Lievre in Antiqq. Vienn. c.* 54. & *Chartam* Philippi Regis A. C. 1307. pro Eccleſia Lugdun. apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

MILITES Gaudentes, dicti ſunt Fratres Ordinis Militiæ S. Mariæ Virginis in Eccleſia Romana: vide ſupra *Fratres gaudentes.*

MILITES Gladii, apud Arnoldum Lubec. *l.* 7. *c.* 9. appellantur, qui, ad imitationem Templariorum, *Chriſti militiæ ſeſe dedentes, profeſſionis ſuæ ſignum in forma gladii, quò pro Deo certabant, in veſtibus ſuis præferebant.*

MILITES Regis, apud Scriptores Francicos dicuntur *Milites*, qui ex domo Regia & ex ejus peculiari familia erant ac ſtipendiis honorati: cujuſmodi complures in Veterib. *Chartis* recenſentur, Gall. *Chevaliers de l'Hoſtel du Roy.* Sic extat *Charta* Alberti Imperatoris 3. Id. Decembr. A. C. 1299. quâ Hugonem de Bovilla Cambellanum Regis Franciæ, in ſuum *Militem* & Domeſticum adſciſcit hiſce verbis: *Ad perſonam nobilis Viri Hugonis de Bavilla, magnifici Principis D. Philippi Regis Francorum illuſtris Camerarii nobis dilecti ramos noſtri favoris latiùs extendentes, ipſum in noſtrum familiarem &* Militem *duximus aſſumendum, volentes ut ubicunque locorum, qua Romanum profitentur Imperium, noſtrorum familiarium & Militum prærogativâ, gratiis, libertatibus & juribus perfrui debeas, & gaudere præſentium teſtimonio literarum.* Similiter & Reginæ aliæque nobiles feminæ, *Milites* ſuos habebant. Unde Theobaldus *de Mauny* & Ferdinandus, *Milites Reginæ*, ſubſcribunt in *Charta* A. C. 1194. in *Hiſtoria* Monaſterii Longipontis *p.* 104. &c. Hodie iiſdem qui adſunt, manumque præbent ad eas deducendas, Gallis vulgò *Chevaliers d'honneurs de la Reine*, h. e. *Milites Honorarii Reginæ* appellantur, Car. du Freſne in *Gloſſar.* qui de ritibus medii ævi, quibus *Militum* ordini initiabantur, deque variis *Militum* generibus, copioſe ac eruditè ibidem diſſerit. Vide quoque hic paſſim, ubi de *Armis*, *Bello*, *Stipendiis* &c.

MILITES Rotundi, nummi, vulgò *Ridders*, dicti in *LL. Opſtal.* omicu. *c.* 21.

MILITIA, apud Petrum Diaconum *Hiſtor. Caſin. l.* 4. *c.* 37. *Curtes, quas manifeſte imperatorant, Militias & caſtra.* Apud Gervaſium Tilleberienſem *l.* 5. *de Miſ. imperial. l.* 2. *Hic* (Henricus II. Imperator) *legem inſtituit apud Teutonicos, ut Militiæ, more Gallorum & Anglorum, ſucceſſionis jure devolverentur ad proximiores agnationis gradus, cùm antea penderent ex Principis gratia.* Alios medii ævi ſcriptores alias *Feudum Militis* & *Feudum Loricæ*: Item *Terra, quæ Militem debet in expeditione*, dicitur in *Charta* Balduini Comitis Flandriæ A. C. 1119. Gallice *Gentilleſſe*, in quodam vetere *Regeſto*, apud *Car. du Freſne.* Cujuſmodi terras non niſi à *Militibus* poſſideri & teneri potuiſſe, docet is ex *Charta* Sancii Regis Majoricarum, A. C. 1323. quâ Raimundo Rubey de Pratis concedit, ut tenere poſſit aliquas villas, quæ ab avunculo ex legato conceſſæ fuerant, etiamſi ab eodem Rege tenerentur *in feudum & de Militari ad perſonam non Militarem devenerint*, hâc appoſitâ conditione, ut, Raimundo extincto, villæ eædem ad unum ex filiis ejus legitimis devenirent, *qui ſuò decenti tempore Miles efficeretur.* Militare autem Domino teneri ſolitos, qui *Militias* ac feuda poſſidebant, notum eſt. Unde Dudo *de Actis Normann. l.* 3. *Richardo infanti manibus ſuis datis, ſuper ſacroſanctas reliquias, fidem obſequentis famulatus & militationis facientes, ſpoponderunt & voverunt illi, ſe per omnia eſſe fideles.* Et Guntherus *Ligurinus l.*

Publica militiæ vaſſalius munera juſta
Non tenuat, dominique ubeat in caſtra vocatus.
Aut eat, aut alium pro ſe ſubmittat ituriens,
Arbitrio Domini, vel quem laudaverit ille
Compenſet redimatque ſuum mercede laborem.

Plura hanc in rem, vide ſupra paſſim, in vocibus *Beneficium*, *Caballaria*, *Feudum*, *&c.*

MILITIA Chriſtiana, Ordo militaris, vide *Conceptio.*

MILITIA Cœli, Græcè Στρατιὰ τοῦ Οὐρανοῦ, quod Beza mavult reddere, *Exercitus cœli*, memoratur Actor *c.* 7. *v.* 42. ubi Deum Iſraelitas in deſerto tradidiſſe λατρεύειν τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ, *ad colendum exercitum cœli*, Stephanus ait: Quâ voce non Angeli, qui tamen & ipſi στρατιὰ οὐράνιος, *exercitus cœleſtis*, appellantur; ſed univerſa cœli ſidera intelligenda veniunt, ut diſcimus ex Deuter. *c.* 4. *v.* 19. *Ne ſublatis oculis tuis verſus cœlum, quum aſpexeris Solem aut Lunam aut Stellas ullam rem exercitus cœleſtis, tum impellaris & incurvans te eis colas ea, quæ impertitus eſt Jehova Deus tuus reliquis omnibus populis ſub univerſo cœlo.* Quamvis enim Sol & Luna, *duo illa magna luminaria*, ut vocantur Gen. *c.* 1. *v.* 16. præcipuò honore ab Idololatris colerentur, non his tamen ſuperſtitio acquievit, ſed ad reliquos quoque Planetas, imò & minora quæcunque ſidera, quorum natura, virtutes ac influentiæ diſtinctè non cognoſcuntur, ſeſe extendit. Sic alibi in Scriptura *Militiæ* ſeu *Exercitus Idolorum* mentio fit; & videntur hujus claſſis eſſe *Conclavia figurata*, in quibus Ezechiel Propheta vidit *omnes formas reptilium & jumentorum deteſtandorum, omniumque ſtercoreorum Deorum domus Iſraëlis expreſſum* (opus) *in pariete ipſo circumquaque, c.* 8. *v.* 10. Apud Romanos *Pantheon*; apud Athenienſes ara, *Diis Aſiæ, & Europæ & Libyæ*, ac ne quis fortè omitteretur, *Deo ignoto ac peregrino*, ſacra huc facit. Vide Thomam Godwyn. *de ritibus Hebr. l.* 4. *c.* 7.

MILITIÆ Magiſter, vide ſuprà *Magiſter.*

MILIUM, omnium frugum fertiliſſimum, quippe ex cujus *uno grano terni ſextarii gignuntur*, Plin. *l.* 18. *c.* 7. in Campania potiſſimum creſcit, quæ *candidam ex eo pultem facit. Fit & panis prædulcis. Sarmatarum quoque gentes hâc potiſſimum pulte aluntur, & crudâ etiam farinâ, equinò lacte vel ſanguine è cruris venis admiſtò. Æthiopes non aliam frugem, quàm milii hordeique novêre, Ibid. c.* 10. Cæterùm faſtigiatur *Milium*, ut & paniculum, in culmum geniculatum & concavum: quæ ambo etiam, cum omnium reliquorum ſatorum fructus aut ſpicis contineatur, aut includatur ſiliquis, aut vaſculis, *tantùm pro indiviſo & parvis avibus expoſita ſunt, indefenſa quippe membranis continentur*; Iterum *c.* 7. *cit.* Comæ verò granum ejus complexæ fimbriatò capillò curvantur, *Ibid.* Plinii ætate ex India in Italiam *milium* invectum eſt, *nigrum colore, amplum granò, harundineum culmò*, de quo vide ibidem. Purgamenta ejus, ut & panici, ſeſamæ ac tritici *appludam* dixêre; Idem *c.* 10. &c. Græcis Κέγχρος: unde Κεγχρίνης ſerpens, apud Nicandrum *in Theriacis*, quod inſtar milii granorum variatum habeat tergum. Et Κεγχρὶς, ſeu Κεγχρίνης avis, apud *Ariſtophanem*, accipitrum genus, à maculis ita dictum: quod perperam nonnulli confundunt cum *Miliaria* ave Latinorum, quæ inter coturnices in aviariis ganeonum *miliò* ſaginabatur, teſte Varrone *l.* 3. *RR. c.* 5. Porrò verbum κεγχρῶσαι, unde κεγχρώματα, τὰ ποικίλματα, quomodo dicebantur in clypeorum ambitu ornamenta, granorum inſtar aſperſa: parva videl. clavorum capita, ex auro extantia. Item labra poculorum; nummorum quoque in circuitu orbis, ex parvis granis factus & ornamenti gratiâ additus &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 339. *&* 340. Sed & in veſtibus κέγχροι dicebantur rotundæ macularum formæ, quibus intertexi ac diſtingui ſolebant, apud Athenæum *l.* 12. quæ aliter ἧλοι, ἐπισῆμα, σφηκίσκοι, Latin. *clavi, ſigna, &c.* dicebantur. Etiam, uti in auro ἄθλημα puri puti auri granum vocabatur, ita in argenteis fodinis κέγχροι vel χάχρεις dicebantur parva grana meri argenti, quæ ad inſtar milii granorum in venis lucebant, *cenchren* vocat Plin. *loc. cit.* Vide Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, inprimis *p.* 339. 340. *&* 1076. ut & ſuprà.

MILIUM, locus in Urbe Conſtantinopoli, vide ſuprà, *Miliarii Agitatores.*

MILLE annorum Herba, in Sinenſi Imperio, ad *Kingchen* urbem creſcens, ſic dicitur, quod ad vitam producendam valere exiſtimatur, quam proin & immortalem eſſe ſcribunt. Eadem quoque intercata ac epota, albos crines in nigros commutare dicitur. Ibidem & arbor eſt eâdem nomine, incolis *Cienuien* dicta; in provinc. *Suchuen*, urbe *Paoning*, in idolorum templo, tantæ magnitudinis, ut ſub uno ramo oves ducentæ ſtare & circumire facile poſſint, quas non videas etiamſi ad rami initia accedas. Forſan ex illis arboribus, quæ per Indiam inclinatis ad terram ramis in varias arbores excreſcunt. Luſitanis dicitur *Rays*. Vide Auctorem Anonymum in *Sina & Europa* c. 32. & 35.

MILLE Deorum Deus, vulgò *Tenagogo*, incolis cujuſdam Aſiæ regionis Deus dicitur, apud Ferdin. Pinto *Itinerar. p.* 296. Sic Pegnani, ſuum *Quiay Lacuſa*, h. e. *Mille Numinum Numen*, habent, apud Eundem *p.* 372. Adeò vera *de Uno Deo* ſententia etiam per denſiſſimas tenebras ſubinde elucet, &c. Cœterum etiam Arnobius *Mille Deos* gentibus exprobrat *l.* 3. *adv. eas*: Sit *iſta*, *ut prædicatis*, *plebs Numinum*, *ſint Deorum innumera gentilitates. Fingamus vos Deos mille percolere*, *vel multo potiùs quinque: ac in rerum natura poteſt forſitan fieri*, *ut Deorum millia centum ſint*. &c. Certè trecentos ſexaginta Deos confitetur Orpheus, apud Theophilum ad Autolycum *l.* 3. ſolos Joves ſeu Jupiteres trecentos Varro, apud Tertullianum *Apologet. c.* 14. Triginta millia ſolis Athenis in veneratione fuiſſe, legas apud alios.

MILLE Drachmæ τὰ χίλια, in Athenienſium Republ. *decies mille*, Grammaticorum, Rhetorum & Philoſophorum ſtipendium ſub Imperatorib. infra in vocibus *Pellex* & *Philoſophia*.

MILLE vivas, &c. ſæpius repertum in acclamationibus militaribus, apud Vopiſc. in *Aureliano c.* 6.

MILLEA, Siciliæ fl. *Lisso*, qui ab *Actio*, & *Leandro S. Juliano* vocatur. Lege *Myla*, & vide Cluver. *Sicil. Ant. l.* 1. *c.* 11.

MILLENARII, Hæretici, vide *Chiliaſta*, *Nepos*, *Papias*. Item, alii, qui pœnas Inferni ſingulis mille annis ceſſare delirârunt.

MILLIACUM oppid. Inſulæ Franciæ, vulgò *Milly en Gaſtinois*, in Vaſtinio tractu, 12. leuc. à Lutetia in Auſtrum, 5. à Meloduno in Occaſum, juxta amnem *Eſcolle*.

MILLIALDUM, urbs Galliæ alias munita, *Milhaud* vulgò, in provinc. Ruthenenſi, ad Tarnum fluv. versùs Gabalos, 7. leuc. à Luteva in Boream, 8. à Ruthenis in Ortum.

MILLIARE, τὸ Μίλιον, 8. ſtadia fecit, apud Græcos. Apud Hebræos כברת *Barath* dictum, h. e. *prandium*, ſpatium ſignificavit, quod dimidiò diei peragrari potuit, quantum nempe inter prandium & prandium intercedit. Ejus mentio Gen. *c.* 35. *v.* 16. ut ſuprà vidimus, ubi de *Menſuris Intervallorum*, Georg. Hornio: menſura locorum apud Græcos, fuerunt ſtadia 125. paſſuum, apud Perſas, Paraſangæ 30. ſtadiorum: apud Romanos, lapides 100. paſſuum: apud Recentiores, *Milliaria*; quorum minima ſunt Anglica, 1250. inde Scotica 1500. Gallica 1500. Hiſpanica, 3500. Germanica 5000. Suecica & Helvetica 5000. Hungarica, 6000. paſſuum. Vide eum *Orb. Politic. part.* 4. *p.* 4.

MILLIARENSIS, monetæ apud Romanos inferioris ævi nomen. Tulit id primùm ipſe vetus denarius, quia milleſima pars ſeu milleſimus nummus hujus generis erat in libra auri, vel unus ex illis, quibus argenteis milleni auri libra penſabatur. Gloſſæ Nomicæ, Μιλιαρήσιον, τὸ χιλιοστὸν τῆς τοῦ χρυσοῦ λίτρας. μιλία γὰρ οἱ Ῥωμαῖοι τὰ χίλια καλοῦσι. Erat autem, ſicut denarius, trium ſcriptulorum olim, octodecim ſiliquarum: crevit poſtea & factus eſt plus quatuor ſcriptulorum, viginti quinque ſiliquarum, creſcente auri pretiò, ſicque 68. libram implebant, & erant ſinguli follium 21. Ruſus dein factâ mutatione 28. habere ſiliquas argenti & quod excurrit, cœpit, cenſitusque eſt auri duabus ſiliquis, unde & δίκερατον eſt vocatus, follibus 24. hi 60. libram argenti efficiebant, quinque unciam; 12. ſolidò taxati: Auctore Conſtantinò M. qui ut pleraque alia, ſic & nummos & proportionem inter aurum, argentum, æs, conſuetudine jam latenter immutatam, Imperatoriò decretò mutavit, ac inter alia, denariis priſcis abolitis, pro illis *Milliarenſes*, denariò graviores, introduxit. Vide Joh. Frider. Gronov. *de Pec. vet. paſſim*, *inprimis l.* 4. *c.* 15. *&* 16. & ſuprà in voce *Miliarenſes*.

MILLIARIA Porticus, apud Sueton. *in Nerone c.* 31. à pedum menſura. Vide ſuprà *Milliarii* uti de *Milliariis*, *pontibus* infrà voce *Pons*.

MILLUS, Æneæ ex Lavinia fil. Apollodorus in *Euxenide*, Item catum collare, de quo vide ſuprà *Melota*, infrà *Taxo*.

MILMANDRA, fluv. Galliæ, vulgò *Mormande*, in Carum effluit. In finibus Biturigum Cuborum. Ejus meminit Jonas, *in vita Euſtaſii Abbatis Luxovienſis*. *In ſuburbio Bituricenſi V. V. Theodulfus cognomine Babelenus Monaſteria ex regula B. Columbani extruxit; primum in Inſula ſuper fluvium* Milmandram, *ubi religioſorum Virorum adunavit catervam; aliud Gaudiacum nomine haud procul à fluvio Albeta* (hodie fortè *Laurete*) *Tertium Chriſti Virginum, in loco dicto Carantonio ſuper fluvium jam dictum Milmandram*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MILO Crotoniates, inter cognomina militaria Maximini, apud Capitolin. *c.* 6.

MILO Crotonienſis, Sybaritas vicit, illorum urbe deſtructâ. Homo tantæ fortitudinis, ut in Olympico certamine bovem, retentò anhelitu, per ſtadium portaverit, quem ictu pugni interfecit, undique die integrum devoravit. Malum tenenti digitis nemo poterat extorquere: dum conſtitiſſet, nemo veſtigiò educere. Quum autem nimiâ nervorum fiduciâ arborem in parte media hiantem diducere vellet, brachiis hinc inde conſtrictis, & deficiente conatu retentus, lupis fuit præda. Cicer. *de Senect. c.* 9. *&* 10. Plin. *l.* 7. *c.* 20. Ovid. *Met. l.* 15.

——Fletque Milon, ſenior, cùm ſpectat inanes
Illos, qui fuerant ſolidorum mole tororum
Herculeis ſimiles, fluidos pendere lacertos.

Vide Val. Max. *l.* 9. *c.* 12. *ex.* 17. Gell. *l.* 15. *c.* 16. Strab. *l.* 16. Athenæum *l.* 10. Pauſan. *l.* 6. & Lubinum in illud Juvenalis. *Sat.* 10. *v.* 10.

——Viribus ille
Confiſus periit admirandiſque lacertis.

MILO, qui & *T. Annius Milo*, è Lanuvio municipio familia Papia, adoptatus à T. Annio avo materno, qui cum P. Clodium Tribunum plebis multa ſeditiosè in Rempubl. molientem occidiſſet, fruſtra à Cicer. defenſus eleganti illâ orationè, quæ etiam hodie omnium manibus teritur, Maſſiliam damnatus in exilium profectus eſt, *Pædianus*. Hic cùm ob eam cauſam exularet Maſſiliæ, vidiſſetque Ciceronis orationem pro ſe ſcriptam longè meliorem eâ, quæ habita fuerat, dixiſſe fertur: *Si ſic oraſſet Cicero, non ego Maſſiliæ lumbricos legerem*. Aſconius Pedian. *in Milone*, *Dio Caſſius*, &c.

MILO, Dux copiarum Pyrrhi, percuſſor Deidamiæ hujus filiæ Polyænus *l.* 8. *c.* 42. Item, Epiſcopus Bellovacenſis, Cancellarius Caroli VII. Item, Benedictinus Tornacenſis. Scripſit poema de Sobrietate, ad Carolum Calvum. Vitam S. Amandi, luctam Veris & Hyemis. &c. Obiit A. C. 872. Sigebert. *in Catal. Vir. Il. c.* 106. *& in Chron. A. C.* 879. Voſſ. *de Hiſt. Lat. c.* 36. Poſſevinus, &c. Ejus nepos Hubaldus, inter eruditos ſui ſeculi.

MILO, mons Indiæ, in quo homines naſcuntur averſis plantis, octonos digitos in ſingulis pedibus habentes. Solinus *c.* 55.

MILONIA, urbs Samnitum clariſſima. *Steph.*

MILONIUS, ſcurra quidam temulentus, & ſaltare ſolitus. Horat. *Sat. l.* 2. *Sat.* 1.

—— Saltat Milonius, ut ſemel icto
Acceſſit fervor capiti, numeruſque lucernis.

MILOPOTAMOS, vulgò *Milopotamo*, oppid. munitum Cretæ, cum portu, in ora Boreali in territorio Rithymni, 15. milliarib. à Rithymno in Ortum, 30. à Candia urbe in Occaſum, prope oſtia Arcadii fluv. ſub Turcis.

MILOTA, Moravorum Dux, ob fratris filiam ab Ottocaro vitiatam, patremque hujus in turri crematum, fugam in prælio Rodolfi I. Imperatoris contra Ottocarum, primus intendit.

MILTHAS, vates, quò in explicandis prodigiis Dion uſus. Plut. *in Cimone*.

MILTIADES, dux Athenienſium clarus, qui præter alia egregiè geſta, cum decem millibus ſuorum civium, & Platæenſibus auxiliariis mille, profligavit 600. millia Perſarum in campis Marathoniis. Vide Herodot. *l.* 6. Thucyd. *l.* 1. Corn. Nepotem, *in ejus vita*. Plut *in Cimone*. Gell. *l.* 17. *c.* 21. Dionyſ. *l.* 5. Juſtin. *l.* 2. *c.* 9. & 5. Poſtea tamen peculatûs damnatus in carcere, & in vinculis mori ab Athenienſibus coactus eſt. Val. Max. *l.* 5. *c.* 3. Hujus trophæa Themiſtocli veternum excuſſêrunt. Alii fuêre duo *Miltiades*, Archontes Athenienſes, priore antiquiores, Item *Miltiades*, Doloncorum tyrannus Olymp. 57.

MILTIADES, Theologus celebris, ſecul. 2. excellentem pro Chriſtianis Apologiam ſcripſit. Euſeb. *Hiſt. l.* 4. *c.* 25. Item Papa Roman. Vide *Melchiades*.

MILVIUS, nomen proprium paraſiti. Horat. *Serm. l.* 2. *Sat.* 7.

Milvius & ſcurræ tibi non referenda precati
Diſcedunt.——

MILVIUS *Pons*, vulgò *Ponte Molle*, unus ex Romæ pontibus, ab urbe 2. milliarib. diſtans, unde incipit Via Flaminia: Ejus meminit Claudian. *Paneg. in* 6. *Conſ. Honor.*

Omne Palatino quà Pons à colle recedit
Milvius.——

MILVUS, ex accipitrum genere, *magnitudine different. Notatum in his, rapaciſſimam & famelicam ſemper alitem nihil eſculenti rapere unquam ex funerum ferculis, nec Olympiæ ex ara. Ac ne ferentium quidem manibus, niſi lugubri municipiorum immolantium oſtento*, Plin. *l.* 10. *c.* 10. Nempe in funeribus cœna lauta apparabatur olim, quam ad rogum delatam cum defuncto cremarent. Appulejus *Florid. l.* 4. *Exclamâvit hominem vivere: procul ignes amolirentur: rogum demolirentur, cœnam feralem à tumulo ad menſam inferrent*. Hinc autem, uti & Olympiæ, ubi frequens victima Jovi cadebat, ex ara, nihil rapere credebatur olim *milvus*, adeò aliàs notæ rapacitatis, ut inde *milvinam menſam* dixerit Plautus in *Menæchmis*, *Act.* 1. *ſc.* 3. & *milvinas ungulas*, in *Pſeudolo*, *Act.* 3. *ſc.* 2. Iidem *videntur artem gubernandi docuiſſe caudæ flexibus*, *in cœlo monſtrante naturâ*, *quid opus eſſet in profundo*. Latent autem & ipſi hibernis menſibus, non tamen ante hirundinem abeunt. Plin. *Ibid. Circaneam avem* nominavêre Veteres quaſi κυκλάνεον, *quòd oberret ſemper agros circando*. Scaliger *ad Tibullum*. Cœterùm in volatu ea hoc eximium habet, quod aliis prope immotis in aëre omnium avium diutiſſimè libratur, *ad horam integram*, habet *Budæus*: quod Itali aucupes *tendere*, Galli *planare* vocant; elatâ namque pauliſper alâ, motum aëris in reliquum corpus excipit atque ita ſuſtinetur. Eâdem ave nulla alia volat altiùs. Martial. *l.* 9. *Epigr.* 55.

Hinc prope ſumma rapax milvus *in aſtra volat.*

Volando denique non facile delaſſatur. Unde Perſius *de Vettidio Sat.* 4. *v.* 25.

——arat Curibus, quantum non milvus *oberret.*

Et Juvenal. *Sat.* 9. *v.* 54.

——cui tot montes, tot prædia ſervas
Appula, tot milvos *intra tua paſcua laſſas.*

Propterea דאה Hebr. à verbo דאה, quod *volare* eſt. Vide Levitici *c.* 11. *v.* 14. ubi quartò locò inter Immundas aves recenſetur & *ad h. l.* Bochart. *Hieroz. Part. Poſter. l.* 2. *c.* 7. Ab hac ave navigandi artem didiciſſe Veteres videbimus infrà voce *Volatus*: Eandem capiendis leporibus vulpibuſque aſſueſieri, diximus ſuprà, ubi de *Aucupio*.

MILYAS, urbs Pamphyliæ mediterranea, in Cabaliæ regione *Milias* adhuc dicta, ſed exciſa, apud Termeſſum. Populi *Milyæ* Strab. *l.* 12. Plin. *l.* 5. *c.* 32. & Herodot. *l.* 1. Vide *Steph.*

MIMALLIS, Plin. *l.* 4. *c.* 12. à Callimacho Inſula dicitur, quæ ab aliis *Melos*, à nonnullis *Zephyria*.

MIMALLONES, mulieres Liberi Patris orgia celebrantes *Straboni*, quæ & *Thyades* dicuntur, & *Mænades*, & *Bacchæ*. Dictæ putantur, à *Mimante*, Ioniæ monte Baccho ſacro, vel, ut quidam nugantur, ἀπὸ τοῦ μιμεῖσθαι, eo quòd thyrſos & cornua ferentes, Indicam Bacchi expeditionem viderentur imitari. Hinc *Mimallonem* Perſius *Sat.* 1. *v.* 99.

Torva Mimalloneis implerunt cornua bombis:

Dicuntur *Mimallonides* Ovid. *l.* 1. *De Arte Am. v.* 541.

Ecce Mimallonides ſparſis in terga capillis:
Ecce leves Satyri, prævia turba Dei.

Vid. & Nonnum *Baſſaricωn l.* 1. *c.* 7. *Mimallonides*, Bocharto *l.* 1. *Chanaan c.* 18. ſunt quaſi ממללון *mimallelon* i. e. *garrulæ*, & *loquaculæ*. Niſi quis à ממל *mamal* ſeu *torculari* deduci malit, ut *Mimallonides* eædem ſint quæ *Ληναί*. *Nic. Lloydius*. Illas ſequi currum Bacchi facit Papinius *Theb. l.* 4. *v.* 660.

Poſt exultantes ſpolia armentalia portant
Seminecesque lupos, ſciſſaſque Mimallones *urſas*.

Præcedere jubet eoſdem Ovid. *loc. cit.* uti vidimus. Atque hactenus *Mimallones*, pro Bacchabus habitæ. Auctor *Etymol.* Μιμαλλόνες αἱ Βάκχαι καὶ Βοάτριαι, *quæ totis viribus currunt & clamant*. Aliis peculiare fuit Numinum inferiorum genus, nymfis, aut Fatuis, talibuſque aliis par. Sidonius *Panegyr. Anthemiani præfat.*

Sed poſt cælicolas etiam mediocria fertur
Cantica ſemideum ſuſtinuiſſe Deus.
Tunc Faunis Dryades, Satyriſque Mimallones *aptæ*
Fuderunt lepidum, ruſtica turba, melos.

Non enim rectè ibi *Savaronius* Bacchas intelligit, quæ mulieres humanæ erant. Sed *Mimallones* Sidonio ſunt Silenæ, Satyræ, &c. Si iis nominibus eloqui licet res, quas edicere aliter non poſſumus, niſi per ambages, quas nolumus. Sed & *Mimallones* mediis Numinibus inferioris conditionis fœmineis accenſet Strabo *l.* 10. [illegible] Ubi Baccho diſtinctè adſcribit *Silenos*, *Satyros*, *Bacchas*, *Lenas*, *Thyias*, Mimallones, *Naides*, *Nymfas*, & *Tityros*. Vide Caſp. Barthium *Animadverſ. ad Statium d. l.*

MIMARII, iidem cum *Mimis*, de quibus infrà.

MIMAS, gigas quem Jupiter fulminavit. Horat. *l.* 3. *Od.* 4.

Sed quid Typhœus, & validus Mimas
Contra ſonantem Palladis ægida
Poſſent ruentes? ——

MIMAS, mons & promontorium, *Capo Stillari*, teſte *Nigr.* Mons Ioniæ Colophoni urbi vicinus, contra Chium inſulam porrectus. Item mons Thraciæ, ut *Suidas* ait, continuis obſeſſus imbribus, unde futuræ tempeſtates ſentiuntur. Solinus *c.* 43. Ovid. *Met. l.* 2. *Fab.* 1. Lucan. *l.* 7. *v.* 450.

Immeritaque nemus Rhodopes, pinuſque Mimantis.

MIMATUM, ſeu *Mimate*, antiquis *Anderitum*, Gabalorum caput, in Occitania, versùs Cemenos montes & fontes Oldæ fluvii in colle. 10. leuc. à Floriopoli in Eurum, uti ab Anicio in Africum, 14. à Ruthenis. Gall. *Mende*. *Baudr.* *Mererio* urbs Epiſcopalis eſt, crevitque ex ruinis Gabali, ſeu Anderodi, capitis Gabalorum, deſtructi ſeculò 13. à Barbaris, Epiſcopò Privatò occiſò. Hinc ergo Mimatum, quod priùs burgus ſolùm parvæ notæ erat, ſedes Præſulis & caput provinciæ factum eſt. Situm ejus in valle, quam undique montes cingunt, verſibus his vetus quidam Poeta expreſſit.

Tum terram Gabalûm ſatis nivoſam,
Et quantum indigenæ volunt putari,
Sublimem in puteo videbis urbem.

Præteritò ſeculò capta eſt bellò civili. Epiſcopus Comes eſt ditionis, ex conceſſione Philippi Pulchri, A. C. 1306. facta, habebatque olim jus feriendæ monetæ. Vide *Ptol. l.* 2. *c.* 7. Strab. *l.* 4. Plin. *l.* 11. *c.* 42. Ducheſnium *Antiq. des villes* Sammarth. *Gall. Chriſt.* &c.

MIMILOGIA, apud varias olim gentes varia fuit. Ut enim omittam Tragœdiam & Comœdiam, quæ & ipſæ μιμήσει conſtant & ſub hoc genus cadunt; Lacones Δικηλιστάς vocabant, qui populari & vili ſermone hortorum furem, aut Medicum externum, præcepta ægrotis ſuis dantem, imitabantur. Κωμικῆς παιδιᾶς τρόπον παλαιόν vocat *Athenæus* hanc ſpeciem; idemque ait, à Sicyoniis Φαλλοφόρους vocari; ab aliis αὐτοκαβδάλους, quod ludicra non præmeditata ex tempore funditarent, riſus captandi gratiâ: ab Italis magnæ Græciæ Φλύακας. *Suidas*, Ἱλαροτραγῳδίας vocat. Idem Φλύακας interpretatur κωμῳδούς; cujus *mimologiæ* primus Sotades auctor, & poſt eum Alexander Ætolus, uterque pedeſtri ſermone: ſequentibus eos Lyſide & Simo carmine, unde *Lyſiodi* & *Simodi*; quorum illi eidem erant cum Magodis; de quibus vide ſuprà & plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 108. & 109. nec non hic paſſim. In locum autem Comœdiæ *Mimos* ſucceſſiſſe, ſcribit Marcus Imperator in *Vita* ſua: & ſanè, quas hodie agunt & vocant Itali Comœdias, *mimi* ſunt & planipedes veriùs, quàm Comœdiæ; perſonas tantùm ex Comœdia habent. Nam antiquitus cùm variæ ſpecies fabularum agerentur, diverſæ perſonæ in ſingulis locum habebant, ut in togatis Romanæ, in palliatis Græcæ, privatæ quidem, ſed honeſtæ: in *Mimo*, abjectæ tantùm & viles, unde *mimica vilitas*, & *mimi centunculus*, apud *Apulejum*. Sed poſtquam tota res ad *Mimos* rediit, perſonæ etiam induci in eos cœptæ, quæ Comœdiæ erant propriæ, pedeſtri ſermone componuntur, ut Sophronis Mimi. At quos in exitu Tragœdiarum reponunt Gallici hiſtriones, & *farcias* appellant, puri puti mimi ſunt. Idem *ibid.* Vide quoque eum *ad Vopiſcum in Aureliano*, *c.* 42. ubi quid ſint *Mimarii ſcurræ*, pluribus exponit.

MIMNEDUS, urbs Lydorum. *Steph.* ex Hecatæo. Gentile Μιμνηδεύς.

MIMNERMUS, Poeta Colophonius, Ligyrtiadæ fil. teſte *Suida*, aut ut alii malunt, Smyrnæus. Claruit circa Solonis tempora. Elegiacis poetis eum accenſet Cenſorinus *in Fragmento c.* 9. Apud Pauſan. quoque *in Bœoticis* legas, elegiacò verſu tradidiſſe pugnam Smyrnæorum contra Gygen & Lydos. Ejus porro meminit, Horat. *l.* 1. *ep.* 2. & 6. Athen. *l.* 14. 15. & 16. Strab. *l.* 14. Etiam Ἐρωτικά ſcripſiſſe, indicat illud Propertii *l.* 1. *Eleg.* 9. *v.* 11.

Plus in amore valet Mimnermi verſus Homerô.

Superſunt hodie quoque ejus verſus, contra Solonis ſententiam, annum ſeptuageſimum homini ſupremum ſtatuentis. Nam ille octogeſimum potius annum ſtatuit.

MIMUS, ſermonis eſt cujuſlibet ſeu facti, cum laſcivia, imitatio, *auctore Diomede*: unde *Pantomimi*, omnium rerum imitatores, & *Archimimi*, mimorum principes dicti ſunt. Vide Scalig. *Poet. l.* 1. *c.* 10. Nomen *Pantomimi* primus uſurpavit Pylades, ex Aſia Romam delatus, T. Sulpitio & C. Licinio Stolone Conſulib. Hos articulis loqui rectè Poetæ dixerunt, quia digitis præſertim ad id uſi: tantuſque illis honos tractu temporis habitus eſt, ut lege caveri neceſſe eſſet, ne domos Pantomimorum Senator introiret. Vide Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l.* 5. *c.* 6. Et quidem olim ridicula hæc geſticulatio, aliorum perſtringens mores, locò Chori, abſolutò Comœdiæ actu, abſque ſocco inducebatur extra argumentum, ad reficiendos animos ſpectatorum, dicebaturque in Atellana *Exodium*, quaſi ἔξω ὁδοῦ. Poſtea cùm eo in luſu Pantomimi impenſius populo placuiſſent, auſi ſunt ſeorſim ſuis auſpiciis laudem inde quærere, & artificum nomen ſibi vindicare, Scalig. *loc. cit.* Sic natum eſt ex Comœdia novum fabulæ genus, *Mimi* nomine, quod conſtituit ſpeciem quandam ejus, quæ abſque ſocco nudis pedibus geſticulabatur, unde Latinis *Planipes* (quod vide infra) dicta fuit: tranſlataque in Italiam, argumenta *Mimica* adeo dicacitate ac ſalibus auxit, ut unus Publius univerſam Græciam cum laude ſpoliârit. Laberius autem elegantiâ ſermonis etiam Latium ipſum provocârit. Hodie ſimile aliquid in Comœdiis habetur, quando abſolutis actibus ſingulis mores ruſticorum repræſentantur, aliave ridicula παρέργως inſperguntur. E ſcena poſtmodum Comœdi & Hiſtriones & Archimimi Pantomimique familiares in convivia inducti ſunt, idque jam inde ab Aſiatica illa præda, quæ Romanam frugalitatem afflixit, ſeu veriùs perdidit, uti teſtes ſunt Liv. *l.* 39. *c.* 6. Auguſtin. *de C. D. l.* 3. *c.* 21. Salluſtius *Hiſtor. l.* 1. & *in Jugurth.* Plinius Jun. *l.* 3. *Ep.* 1. &c. Nec funeribus deerant, namque *in exequiarum ordine & pompa Libertos Archimimus ſequebatur, qui perſonam mortui fingebat, & imitabatur: Mimorum grex Sicinnam ſaltabat: ſolus Archimimus facta ac dicta Viri imitabatur* verba ſunt Gutherii *l.* 1. *c.* 24. Hinc Sueton. *Veſpaſ. c.* 19. *Sed & in funere Favor Archimimus perſonam ejus ferens, imitanſque, ut mos eſt, facta ac dicta vivi, interrogatis palam Procuratoribus, quanti funus & pompa conſtaret? ut audiit HS. centies, exclamavit, centum ſibi ſeſtertia darent, ac ſe vel in Tiberim projicerent*: quibus verbis avaritiam defuncti elegantiſſimè imitatione expreſſit. Ceterum *Mimi* non erant perſonati ſed fuligine obliti, & agninis amicti pellibus, quæ *Peſcia* dicta legimus in *Carm. Saliari*: ſaltabantque in numerum atque in honorem Bacchi, cujus more victores hederâ coronabantur; inſtructi caniſtris & herbis, ſerpyllò, menthâ, violis, hederâ, corollis. Inde procurrentes obvium quemque ſubſannabant. Manuum quoque tegumenta gerebant ex floribus confecta & tunicas albò ad medium diſtinctas, à cinctura, quam cogebat velum Tarentinum, ad talos demiſſas, ſilentioque per oſtium ingreſſi, ubi ad Orcheſtræ medium evaſerant, convertebant ſe ad theatrum & loquebantur; Hæc Scaliger. Vide quoque Lil. Gyraldum *Hiſtor. Poet. dial.* 6. At *Caſalius* plures eorum humili ac populo communi ſocci calceamentò, atque illos quidem perſonatos, à *perſona* ſic dictos, (quod indumentum erat, quò caput & os undique tegebatur, unà tantùm vocis emittendæ viâ pervium, per quam coacta vox magis claros canoroſque ſonitus emitteret,) exhibet: quorum iconas etiam B. Balduinus tranſtulit in ſuum *de Calceo librum c.* 16. Fortun. quoque Licetus, in explicatione Lucernæ Galvanianæ, mortuales antiquorum ritus repræſentante, larvam, quæ, in fronte Lucernæ, hiante buccâ viſitur, *Archimimum* funeris interpretatur: occaſione verborum Juvenalis, *Sat.* 3. *v.* 174.

——— *Tandemque redit ad pulpita notum*
Exodium, quum perſonæ pallentis hiatum
In gremio matris formidat ruſticus infans.

Vide Licetum *de reconditis Antiquorum Lucernis l.* 6. *c.* 7. & 8. ubi *Mimos* priſcorum ſibi larvas atque perſonas ad os buccis apertis ideò aptâſſe docet, ut vociferarentur altiùs atque inclamarent vehementiùs, *ſub fin.* Artem verò hanc egregiè delineavit vetus Poeta, quem Pithœus edidit, *his verſibus*:

Nam cùm grata chorus diffudit cantica, dulcis
Quæ reſonat cantor, motibus ipſe probat.
Pugnat, ludit, amat, bacchatur, vertitur, adſtat,
Inluſtrat verum, cuncta decore replet.
Tot linguæ, quot membra viro. Mirabilis ars eſt,
Quæ facit articulos, ore ſilente, loqui.

Apud Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, qui typum quoque perſonati cujuſdam ex hoc grege, expreſſum ex æreo ſigillo vetuſtiſſimo Aloyſii Corradini exhibet, *p.* 185. Apud Ambroſium *Hexaëm. l.* 5. *c.* 15. ubi imaginem miratur Imperii liberi, quam inter ſe

grues

grues agitant, vicibus ducentes agmen ac cogentes, pro verbis illis. *Antiqua hæc Reiſ. mimus & inſtar latronis civitatis eſt*, reponit Gronov. *Antiqua hæc Reſpublica mimus & inſtar latronis civitatis eſt.* Nemo enim non videt, *Mimus* & *Inſtar*, quamque bene dicatur hic *Reſpublica antiqua mimus*. Quo vocabulo non minus eleganter Veteres utuntur quoties aliquid [illegible] non in re ſua, ſed alieno commodatoque utuntur. Certe quævis actio ficta & verum ſimulans vel referens, *Mimus*. Petronius, *Quid ergo ceſſamus mimum componere?* Senec. *Ep.* 26. *Numquid ſimulatio fuit & mimus, quidquid contra fortunam jactavi verborum contumacium?* Sueton. *Aug. c.* 99. *Ecquid iis videretur mimum vitæ commode tranſegiſſe?* Plin. *l.* 7. *c.* 12. *Antiocho Regi Syriæ è plebe nomine Artemon in tantum ſimilis fuit, ut Laodice conjux regia, necato jam Antiocho*, Mimum per eum commendationis regnique ſucceſſionis peregerit. Item apud Sueton. *Othon. c.* 3. *Ne prius actor mimum omnem divulgaret*, &c. In eadem voce, [illegible] injuriam Florus videtur *l.* [illegible] *c.* 14. *Quippe Regnum pariter & libertatem vir ultimæ ſortis Andriſcus invaſerat. dubium liber an ſervus, mercenarius certè: ſed quia vulgo ex ſimilitudine Philippi Pſeudophilippus vocabatur, regiam formam, regium nomen animo quoque regis implevit.* Nimis enim honeſtum, in ultimæ ſortis homine, & talium, in hoc *regium animum* fuiſſe. Si habuiſſet, ut ille ſenex Virgilianus ap. [illegible], qui Regum æquabat opes animis, regnum non appetiiſſet. Sed ſcripſit Florus: *Mimo quoque regis implevit*, h. e. ludicrio naturæ & hominum mendacium ſimulatæ originis brevemque & fucatam regalis pompæ turbæque imaginem addidit. Quam ſuſpicionem, præter optimum ſenſum, duo ſunt quæ confirment: alterum, quod mox Florus *imaginarium & ſcenicum Regem* appellat, alterum, quod hic adhibet verbum, *implere*, in [illegible] ſe uſurpari ſolitum perinde, ut *agere, peragere, tranſigere*. Petronius. *Audacius tamen ille tragœdiam implebat.* Ovid. *Met. l.* 1. *Fab.* 8.

> ——— *Alii partes aſſenſibus implent.*

Nam & *partes* de genere hoc, ne hunc tranſlatum dubites. Eleganter Liv. *l.* 3. *c.* 10. *Fabulam compoſitam Volſci belli, Herniciis ad partes paratis.* De quibus iſta Gronov. ſubjungit. Perſonatum alix erant partes, primæ, aliæ ſecundæ, tam in Comœdiis, quàm in *Mimis*. Sed tamen aliqua differentia: In Comœdiis primas attribui videmus perſonæ illi, quæ plurima diceret ageretque & ſæpius reverteretur in ſcenam, ſecundas ceteriſque & deinceps, quæ minus. In *Mimo* una videtur potiſſima fuiſſe perſona, cui ceteræ ſubſerviebant, ejuſque actionem imitabantur, ut ille vetam. Et quidem de Comœdiis vide Donatum *præfat. in Andriam, Eunuchum, Hecyram, Phormionem*. Ciceronem *divinat. in Cæcil. pro Flacc.* &c. de *Mimis* Horatius *l.* 1. *Ep.* 18. *ad Lollium*, loquens de imi derriſore Lecti:

> *Sic iterat voces, ſic verba cadentia tollit,*
> *Ut puerum credas ſævo dictata Magiſtro*
> *Reddere, vel partes* Mimum *tractare ſecundas.*

Sueton. *Calig. c.* 57. *Et cùm in Laureolo Mimo, in quo actor proripiens ſe ruinâ ſanguinem vomit, ut plures ſecundarum certatim experimentum artis darent, cruore ſcena abundavit.* Feſtus in *Salva res eſt. Ait cum ita appellari, quod C. Volumnius, qui ad tibicinem ſaltavit, ſecundarum partium fuerit, qui ferè omnibus Mimis paraſitus inducatur.* Quas autem quiſque partes agere ſolitus erat, inde appellabantur. Ille primarum, Πρωταγωνιστὴς, ille ſecundarum, Δευτεραγωνιστὴς: ille tertiarum, Τριταγωνιστής. Val. Max. *l.* 9. *c.* 14. *ext. Generoſiſſimum Conſulatum, collegium Lentuli & Metelli fuit: quorum ambo in ſcena, propter ſimilitudinem hiſtrionum propemodum ſpectati ſunt: ſed alter ex quodam ſecundarum nomen Spintheris traxit, alter niſi Nepotis à moribus accepiſſet, Pamphili tertiarum, cui ſimillimus eſſe ferebatur, habuiſſet.* Plin. *l.* 7. *c.* 12. *E uſdem familia Scipioni poſt Cnæo cognomen Salutio mimus dedit; ſicut Spinther ſecundarum tertiarumque Pamphilus collegio Lentuli & Metelli Conſulum, in quo fortunæ [illegible] fortuitum hoc quoque fuit: duorum ſimul Conſulum in ſcena imagines cerni.* Ex quo emendandum, apud Ciceronem *in Bruto c.* 69. *Quod idem faciebat Q. Arrius, qui fuit Q. Craſſi quaſi ſecundarius.* Dionyſius Lambinus ex tribus MSS. protulit: *qui fuit M. Craſſi quaſi ſecundarum.* Quod parum quidem æſtimatum à Viris doctis; ſed Gronov. illud, propter ſingularem ac nobis quidem novam elegantiam, priſcis adeò vulgatam, ut cuivis de plebe in ore fuerit, nec ſpretam principibus, omnino ac ſolùm verum eſſe cenſet. Ita enim loquebantur: *Ille primarum, Spinther ſecundarum, Pamphilus tertiarum*: pro illis, quæ forent integra, *Ille primarum partium actor, Spinther ſecundarum partium hiſtrio, Pamphilus tertiarum partium hiſtrio.* Sic *meus ſecundarum*, vel propriè, ſi Actor ipſe optionis ſui mentionem feciſſet, vel, ubi tranſlatum erat aliorſum, qui, ſive imitatorem ſuum, ſive ab ſe ſubornatum, ſive paraſitum & adſeclam ſignificarent. Sic, *M. Favonius M. Catonis ſecundarum*, admodum Latinè diceretur: neque aliter Cicero. *Q. Arrius M. Craſſi ſecundarum.* Quam compoſitionem qui non caperent, *Secundarius* ſubjecêre: ut apud Plinium, *ſecundarum tertiariumque*, quod & Hermolaum impedivit: ut apud Val. Maximum, *tertiarii* vel *tertiarii*, quod etiam Turnebus retinet, fecêre. Etſi in Gloſſario *Secundarius* [illegible] explicetur. Atque hinc quoque colligas licet, *ſecundas agere, ferre, facere*, pro aſſentari, obſecundare, non tam à Comœdis primis ac ſecundis, ut voluit Lipſius, neque ex eo, quòd in *Mimis* ferè ſecundarum partium eſſet paraſitus, ut Scaliger, eſſe tranſlatum, quam inde, quòd mimorum Actorem, qui ſecundarum eſſent, imitarentur, eademque dicerent atque agerent, quæ ille præiviſſet. Seneca *de Ira l.* 3. *c.* 8. *Optimum judicavit, quidquid dixiſſet, ſequi & ſecundas agere.* Horat. *l.* 1. *Sat.* 9. *v.* 45.

> ——— ——— ——— *Haberes*
> *Magnum adjutorem poſſet qui ferre ſecundas.*

Quod quidem cur è Circenſibus petitum velit Lævinus Torrentius, cauſæ non videtur fuiſſe. *Secundas* in circo *ferebat*, non protecto adjutor, ſed competitor. Ille autem promittit Horatio, ſi ab illo commendatum fuerit, his vices omnibus in rebus applaudendi, obſecundandi & ſubſerviendi. *Ferre* autem *partes* tam bene dicitur, quàm *dare* & *imponere*. Plautus *Mercatore Act.* 2. *Sc.* 2. *Atque ejus hæc nunc ſimia partes ferat.* Terentius *Adelphis. Act.* 5. *Sc.* 4. *Non poſteriores feram.* Plautus *Aſinar. Act.* 2. *Sc.* 1. *Jam nunc ſecundas mihi facis.* Ut rectè reſtituit Lipſius, expreſſitque Sidonius *l.* 1. *Ep.* 2. *Secundas faſtidit vel tenere vel facere.* Fatetur verò Torrentius, frigidam fore adulatoris & ſecundarum hiſtrionis comparationem, ſi à Comicis, apud quas *ſecundas agere* eſt, proximum à primo locum tenere, arceſſeretur, cùm hi non alius alium imitarentur, ſed unuſquiſque ſuo locô agerent, ſed comminiſcitur genus quoddam hypocritarum, qui in eadem fabula nullam certam perſonam gererent, alios modò exprimerent, & ſolâ imitatione oblectarentur. Ab illis autem juſtæ fabulæ partibus, quia primæ ut negotiô, ita honore præcellebant, ſecundæ & deinceps minore pretiô cenſebantur, profectum, ut *priores partes agere* dicerent, pro *plus pollere efficere*, & hic conſequenter. Varro *R. R. l.* 1. *c.* 4. *Priores partes agit, quod utile eſt, quam quod delectat.* Terentius. *Eunuch. Act.* 1. *Sc.* 2. *Sine illum priores partes hoſce aliquot dies apud me habere.* Lucanus, invectus in Septimium Pompeji interfectorem *l.* 8. *v.* 675.

> *Degener atque opera, miles Romane, ſecunda,*
> *Pompeji diro Sacrum caput enſe recidis,*
> *Ut non ipſe feras.*

Romanum, utpote de populo terrarum primo, in omnibus decebat primarum partium eſſe & illi ſubſervire alios. At hic leporem aliis excitavit: non ſuæ iræ aut ſtudio, ſed alienæ libidini ſe'us præbuit: ſed nec ovans ipſe cum opimo ſpolio inceſſit, ſatellitem Pharium ovantem ſequutus eſt. &c. Vide Joh. Frid. Gronov. *Obſerv. in Eccleſiaſt. c.* 25. ut de *Mimis* a Maſſilienſibus urbe prohibitis infrà aliquid, ubi de *Pilluna*. De *Mimorum* in funeribus officio voce *Præfica*.

MINA, Gallis *la Mine*, arx Guineæ, in ora aurea. Permunita, in colle, cum portu capaci, ſub Hollandis, ab A.C. 1637. cum Galli ibi habuerint antea coloniam, ab A.C. 1383. & Luſitani ibi arcem extruxerint, A.C. 1482. Vide *Arx S. Georgii de Mina*. Item duo Africæ fluvii.

MINA, pecuniæ rei ſumma apud Græcos celebris, quemadmodum & Talentum. Erat autem vel *Major*, centum drachmarum, vel *Minor*, quinque & ſeptuaginta. *Agric.* quarum illa Anglis fecit, *fifty eight shillings four pence ſterling*. Sicuti decem *Minæ*, 29. *pounds*, 2. *shillings*, 4 *pence*. Centum *Minæ*, 291. *pounds, two nobles or a mark*. Sic & erat Talentum minus 60. *Minarum* Atticarum, majus verò 80. Ita quidem poſt Solonis ætatem, antea namque *Minarum* ſingulæ 75. drachmas habebant, teſte *Priſciano*. Ratione metalli, *Mina* fuit vel auri, quæ quantitate argenti 100. drachmas, atque adeò centum [illegible], quinquaginta χρυσοῦς ſeu aureos Græcorum nummos efficiebat, idem quod Stater aureus, teſte *Polluce*: vel argenti, quæ 100. faciebat denarios ſeu 50. didrachma ex argento. Præter Atticas *Minas*, quæ celebriores, fuit & Æginæa, quæ fecit 166. drachmas & 4. obolos, qui reſpondent uncialibus Belgicis 10. Drachma enim Æginæa, cum 10. haberet obolos Atticos, ſex Æginetica drachmæ decem Atticas valuerunt. Vide Joh. Frider. Gronov. *de Pecunia vet. paſſim*. Eſt & *Mina* medica, quæ habet uncias 16. Libra uncias 12. Uncia drachmas 8. Drachma ſcrupula 3. Scrupulum obolos 2. Obolus ſemiobolos 2. Semiobolus ſiliquam unam cum dimidia. Siliqua grana 4. ita ſimul & monetæ & ponderis genus fuit. Fr. Gouldmannus *Dict. Lat. Angl.* Vide & infrà *Stater*.

MINACE, oppid. Hiſpaniæ Bæticæ ad mare Mediterraneum *Avieno*.

MINÆ, Martis comites, apud Stat. *Theb. l.* 7. *v.* 47. ubi aula hujus eleganter deſcribitur,

> ——— *primus ſalit impetus amens*
> *E foribus, cæcumque Nefas, Iræque rubentes,*
> *Exſanguesque Metus, occultisque enſibus adſtans*
> *Inſidiæ, geminumque tenens Diſcordia ferrum.*
> *Innumeris ſtrepit aula Minis, triſtiſſima Virtus*
> *Stat medio* ———

Quibus ipſi Jovi aliquando minatus dicitur, apud Nonnum *l.* 8.

> ——— ——— [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]

Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium d. l.*

MINÆI, vide MINNÆI.

MINAGARA, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol. Maciquapatam Caſtaldus* vocat.

MINARE, de pecore & jumentis propriè. Feſtus, *Agaſones, equos agentes, i. e. minantes.* Idem, *Agere modò ſignificat, ante ſe pellere, i. e. minare.* Juvenalis Scholiaſtes *in Sat.* 6. *v.* 524. *Hanc igitur Jo in tantum perſequuta eſt Juno, ut per omnem mundum minaret.* Arrianus.

> *Aſini quod pecora minare conſuevimus.*

Auſonius *Epigramm.* 67.

> *Agens juvencas cùm domum paſtor ſuas,*
> *Suam relinquens me* minabat, *ut ſuam*, &c.

Quam in rem vide plura apud Bochart. *Hierozo. Part. prior. l.* 2. *c.* 44. Ubi Hebræum נהג *minandi* voce commodiſſimè reddi docet. Hinc *Minatores* apud Eligium Noviom. Epiſc. *Homil.* 4. qui urſos aliaque animantia *minabant*, i. e. circumducebant, [illegible] uti habetur in *can.* 61. Synodi Trullan. ut infrà videbimus, voce *Urſus*. Apud dicitur ætatis Scriptores, cuniculos

niculos facere notat. Gallis *miner*: à *minis* fortè ſeu fodinis, quod qui in illis operantur, ut metalla eruant, foſſas ſubterraneas, conficere ſint ſoliti. Quomodo autem olim ejuſmodi cuniculi fierent, retro diximus: Vide plura hanc in rem, apud Alb. Aquenſem *l.* 2. *c.* 36. Guil. Tyrium. *l.* 3. *c.* 10. & *l.* 12. *c.* 11. Gruellum in *Hiſtor. Arthuri Ducis Britann.* Alios, laudatos Car. du Freſne in *Gloſſar.* apud quem hac de re ita quoque Guilielmus Brito *Philipp.* *l.* 7.

——— ——— Certantque minare
Arte ſibi notâ latus & fundamina turris
Parvis protecti, ne fortè ruens ſuper illos
Miſſilium poſſet retropellere turbo cavantes,
Donec viſceribus muri latuère cavati.
Truncis ſuppoſitis, ſubitò ne corruat in ſe
Pendula pars muri, paterni ſibi damna utrique
Queis ſimul inciſum fatu eſt, ſupponitur ignis,
Et fugiunt ad tuta viri, ruit Ilion ingens
Ingentemque ruens ſtrepitum facit, &c.

Hinc *Minaris*, apud Rigordum Gothum in A. C. 1191. *Turris, quæ maledicta dicebatur, & noſtris longò tempore multa mala intulerat, à Minatoribus regiis fuerat ſuffoſſa, & lignis ibi poſitis appodiata, ita quòd ad illius ruinam nihil reſtabat, niſi ut ignis ſupponeretur.* Et Guil. Britonem præfatum *Philippid.* *l.* 2. *v.* 318.

Foſſis jam plenis parmas ad mœnia miles
Appodiat, ſub iiſque ſecare Minarius *inſtat*
Cotibus &c.

Vide ſuprà ubi de *Cuniculis*

MINARIACUM, incolis *Merghem*. Gallis *Merville*, ad Letiam fluv. *Cluver.* *Auberto Miræo* locus eſt, Belgicè *Stegre*, Gall. *Eſterre* dictus: cui proxima eſt Mauronti villa, vulgò *Merghem* nuncupata. Vid. quoque *Menariacum*.

MINARII, montes Albionis excelſi in Anglia, qui incolis *Mendiphills* dicuntur in Comitatu Somerſetenſi.

MINATICUM, urbs Galliæ Belgicæ *Antonin.* *Nintiacum* legit Marcus Velſerus *in tabulis Peuting.*

MINCIUS, Venetorum fluv. qui ex Benaco lacu profluens, alium prope Mantuam lacum efficit, & inde rurſus multis torrentibus auctus influit in Padum. Ejus meminère, Virg. *Georg.* *l.* 3. & *Æn.* *l.* 10. Claudian. *in Paneg. de* 6. *Conſ. Hon.* & *in Epith. Palladii Celerinæ.* Μίγκιος *Straboni.* vulgò *Menzo* dicitur.

MINDA, vulgò MINDEN, urbs Weſtphaliæ, Hanſeatica, à Tillio capta eſt. A. C. 1628. aliàs ſub Epiſcopo proprio, Archiepiſcopi Colonienſis ſuffraganeo inſtituto à Carolo M. unà cum Bremenſi & Oſnabrugenſi A. C. 7 4. nunc ſub Electore Brandeburgenſi, cum Epiſcopatu, Caminenſi & Mindenſi ac Archiepiſcopatu Magdeburgenſi, locò Pomeraniæ citerioris, quæ Succis ceſſit, pace Monaſterienſi. Parva eſt, & ſatis munita: Diſtat 9. leuc. ab Oſnabruco in Ortum; 12. à Verda in Meridiem, 10. ab Hannovera in Occaſum.

MINDANOA, vulgò MINDANAO, Inſula ampla, una ex Philippinis, aliàs ſub Hiſpanis, nunc ſui juris, Media inter Manillam ad Boream & Gilolum ad Auſtrum, ad 400. mill. paſſ. ab Ortu in Occaſum extenſa. Dividitur in tres partes ſeu Inſulas, quarum media propriè *Mindanao* dicitur, quæ ad Occaſum *Canola*, & quæ ad Ortum *Inſula S. Joannis*, ab ea anguſtò fretò ſeparantur. Ejus urbes præcipuæ *Sarago*, *Lomenton*, *Dapita*, *Canola*. & caput Mindanoa *Mindanao*, in ora Auſtrali cum portu commodo; quæ & quibuſdam *Tabone*; urbs ampla & munita.

MINDARUS, Lacedæmoniorum dux. Vide Voſſ. *ad Juſtin.* *l.* 5. *c.* 4.

MINDENSIS Principatus, incolis *Stift* ſeu *Furſtenthum Minden*, tractus Weſtphaliæ, aliàs ſub proprio Epiſcopo nunc ſub Electore Brandeburgenſi. Terminatur à Septentrione Hojæ Comitatu, ab Ortu Schaumbergenſi, Ravenſpergenſi à Meridie, ab Occaſu autem Epiſcopatu Oſnabrucenſi, ad 30. mill. paſſ. extenſa. Caput *Minda*. vide ibi.

MINDON, antiquis *Occlum*, nunc *Mondonedo*, urbs Hiſpaniæ in Callaicis. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Compoſtellano, 4. leuc. ab ora Oceani Cantabrici in Meridiem, 8. à Luco in Septentrionem, 6. à Ribadeo in Occaſum.

MINDORA, inſul. Oceani Indici, una ex Philippinis, ad Auſtrum Manillæ, à qua freto 30. mill. paſſ. ſeparatur, ſub Hiſpano, Ad 120. mill. paſſ. extenſa; cum urbe cognomine in parte Boreali, cui portus capax, è regione Manillæ Inſulæ juxta *Fretum Mindora*, vide ibi.

MINERVA, ſapientiæ, & bonarum omnium artium dea, ex Jovis cerebro ſine matre procreata: Quò commentò ſignificare voluerunt Poëtæ, bonarum artium diſciplinas, humani ingenii non eſſe inventum, ſed ex Jovis cerebro, h. e. inexhauſto divinæ ſapientiæ fonte, in humanum uſum eſſe depromptas. Vide *Pallas*, & *Tritonia*. Hæc prima lanificii inventrix creditur extitiſſe, deque artis ejus præſtantia cum Arachne puella Lydia contendiſſe, cumque jam pene ab ea vinceretur, radiò percuſſam in araneam eam commutâſſe. Sunt qui Arithmeticæ quoque inventionem ei tribuunt. Liv. *l.* 7. *c.* 3. *Eoque Minervæ templo dicatam legem, quia numerus à Minerva inventus ſit.* Olei quoque uſum prima putatur oſtendiſſe, ob id honores meruiſſe, dignamque ideo judicatam eſſe, quæ Athenarum urbi nomen imponeret, rejectò Neptunò, qui, editò equò, naſcenti urbi potentiam bellicam promittebat. Virg. *Georg.* *l.* 1, *v.* 18.

——— Oleæque Minerva
Inventrix ———

Bellis quoque præerat, unde Ovid. *Faſt.* *l.* 3. *v.* 814.

Enſibus exertis bellica læta Dea eſt.

Vulcani nuptias conſtantiſſimè fertur repudiâſſe, virginitatemque perpetuò illibatam ſervâſſe, unde & *Innuptam* peculiari epitheto appellant poetæ. Virg. *Æn.* *l.* 2. *v.* 31.

Pars ſtupet innuptæ donum exitiale Minervæ.

Horat. *Caſtam* vocat *Carm.* 3. *Od.* 3. Hinc apud Colluthum παρθένος ἀδίδακτος Ἀθήνη. Et apud *Tryphiod.* Παλλάδος ἀχράντοιο θεᾶς. Inde *Lycophroni* μισόνυμφος, *Orpheo* φυγόλεκτρος. *Nonno* ἀνυμφευτος, φυγόδεμνος, ἄγαμος, ἀπειρόδικος, τέκος ἀδίδακτος, ἀπάρθενος & κούρη dicitur. Quinque autem *Minervæ* fuerunt. Prima Apollinis mater, ſecunda orta Nilò, quam Ægyptii Saitæ colunt. Tertia, quam à Jove generatam ſuprà diximus. Quarta à Jove nata & Coryphe Oceani filia, quam Arcades Coriam (alii Coryphaſiam) nominant, & quadrigarum inventricem ferunt. Quinta Pallantis, quæ patrem dicitur interemiſſe, virginitatem ſuam violare conantem, cui pinnarum talaria affigunt. Hæc Cicer. *l.* 3. *de Nat. Deor.* *c.* 23. Effingebatur autem *Minerva* vultu virili & truculentò, galeam in capite gerens, armis inſignibus, oculis torvis & glaucis, cum haſta prælonga, & clypeo cryſtallino, caput Gorgonis inſculptum habente, quò modò è Jovis capite proſiliiſſe fingitur. Habuit Romæ templa ædeſque plurimas: & *Capta* quidem in 2. regione ædiculam habuit; *Medica* in 5. *Flaviana* in 6. *Aventina* in Aventino monte, templum antiquiſſimum, & Livii Andronici Poetæ donariis celebre. Eidem in Capitolio delubrum, à Pompejo M. dedicatum eſt, confectò 30. annorum bellò, Plin. *l.* 7. *c.* 26. Porro *Chalcidica* Minervæ templum, erat in regione 9. ab Auguſto conſecratum, *Catuliana* à L. Lutatio Catulo, &c. Minervam *Cuſtodem* Cicero domi ſuæ privatim coluit, quam poſtea in exilium abiturus detulit in Capitolium, Dio *l.* 8. Etiam cum Mercurio aram communem habuit, imo & eandem ſtatuam, quæ ob id *Hermathena* dicta eſt: à Cicerone in Academia ſua villæ Tuſculanæ poſita. Sacra ejus incipiebant in 3. Jan. natalis in 19. Martii, quò *Minerval* Magiſtris ſolvebatur, & epulum in 30. Septembr. Vide Heſiod. *Theogon.* Pauſan. *in Att.* Cartar. *de imagin. Deorum.* Alex. Roſſæum, *in Myſtagogo Poëtico*, Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. paſſim*, &c. Quoad nomen attinet, Arnobius, quaſi *Meminervam* dictam vult, eandemque *Memoriam* eſſe putat; *l.* 3. Etymon hoc firmat, quòd alii *matrem* ejus *Memoriam* faciunt. Afranius apud Agellium, *l.* 13. *c.* 8.

Uſus me genuit; mater peperit Memoria,
Sophiam vocant me Graji, vos Sapientiam.

Sed duo alia etyma adducit è *Feſto* Paulus, his verbis: *Minerva dicta, quod benè moneat. Hanc enim pagani pro ſapientia ponebant. Cornificius verò, quòd fingatur, pingaturque minitans armis, eandem dictam putat.* At apud Cicer. aliud quoque Etymon legas *l.* 2. *de Nat. Deor.* *c.* 26. *Minerva*; inquit, *quæ vel minueret, vel minaretur.* Ubi cùm *minuere* ait, reſpicere eò videtur, quòd bellò exhauriatur genus humanum. Minerva enim Dea bellica. Apud Iſidor. quoque legas *l.* 8. *c.* 2. *Minervam vocatam, quaſi Deam & munus artium variarum.* Videtur ex *munus*, & *ars* & *varia* deducere. Voſſ. *in Etymolog.* putat eſſe ab antiquo *menervo* pro *moneo*, unde *promenervo* eâdem notione in Saliari carmine, teſte *Feſto*; & inde veteribus *Menerva* dicebatur. *Invitâ*, ſeu *repugnante Minervâ*, idem eſt quod ingeniò, vel naturâ repugnante. Horat. *de Arte Poët.*

Tu nihil invitâ dices, faciesve Minervâ.

Hinc *Minerval* δίδακτρον, præmium quod præceptoribus dabatur. Sed (notante Voſſiò *loc. cit.*) non eſt tam ſalarium ipſum, quàm gratuitum munuſculum, quò aliquis ſe in diſciplinam tradens, novo commendabat magiſtro, unde in *Gloſſis* Philoxeni legas *Minervalitium* συστατικόν, quaſi dicas *commendatitium*. Nomen, ut diximus, à *Minerva* ingeniorum prælide, cujus imago in Scholis poni ſolebat. Namque *Minerval* deſignat Juvenalis illò *Sat.* 10. *v.* 116.

Quiſquis adhuc uno partam colit aſſe Minervam.

Item *Minervium*, templum ei dicatum: *Minervii* verſus, à Saliis in ejus honorem cantati, &c. *Nic. Lloydius.* De etymo aliiſque huc pertinentibus ut porrò aliquid addam, Memoriam quidem Brachmanes poſt Deos maximè coluiſſe, auctor eſt Philoſtratus *de vita Apollonii* *l.* 3. cujus vocis origo non aliunde, quàm ex Chaldæa, eſt arceſſenda: cui מימר idem, quod Græcis λόγος: unde & Targumiſtæ Filium Dei creberrimè ita vocant, & eos ſecutus Johannes Theologus. Λόγος autem, ut notum ex Ariſtotele *l.* 1. *poſter Analyt.* alius eſt ὁ ἔσω ſive ἐνδιάθετος: alius ὁ ἔξω ſive προφορικὸς, quem eleganter Damaſcenus τοῦ νοήματος ἄγγελον, i. e. *animi nuntium*, appellat, ſicut eundem *animi portitorem*, vocat Joſ. Scaliger *l.* 1. *Poët.* *c.* 1. In quo cùm præcipuæ partes Memoriæ ſint, quæ veluti rationis quæſtor eſt, & ipſi à voce præfata nomen eſt inditum. Hinc itaque non olim ſolùm *Minervæ* omnis Antiquitas artium inventionem aſſignavit, & Poëtæ Muſarum illam ſociam fecêre, unde Cicero *ſe à Minerva artes edoctum* gloriatus eſt: verùm hodieque loca ſtudiis ac Artibus dicata, *Athenæa*, à Græca voce Ἀθήνη, i. e. *Minerva*; vocare amamus. Chaldæis enim תנא *diſcere* eſt ac *ſtudere*: unde תנאה cum articulo, התנאה *eruditio*; *diſciplina*, ipſiſſimum eſt Græcorum Ἀθηνᾶ, & Athenarum urbis, ab initio ſtatim omnis eruditæ ſapientiæ ſedis ac domicilii, nomen. Vide Georg. Hornium. *Hiſtor. Philoſ.* *l.* 1. *c.* 5. & *l.* 3. *c.* 7. Et inaures dedicatas eſſe olim, videtur colligi poſſe ex antiqua *Inſcr.* apud Gruterum *p.* 1067. *Minervæ Aug. L. Callidius. Primus. Brixellanus. ex. arg. lib.* 2. *item L. Callidius. Primus. aures argenteas. V. S. L. M.* Ibi enim vel errore ſculptorum *aures*, pro *inaures* poſitas, vel etiam *aures argenteas* dictas eſſe, pro auribus, argenteis inauribus ornatis, utpote quæ ex argenti libris duabus conflatæ dicuntur, conjicit Caſp. Bartholinus *de Inauribus Veterum ſub fin.* Porrò *Minervam* Deam eſſe maſculo-fœminam credidère antiquiores, teſte Phurnutò: *Minervam*, dicente, *vocari Athenam, quòd fœmina licet ſiet, minimè tamen muliebribus delitiis enervetur*; & apertiùs Valeriano *in Hieroglyph.* *Mundum univerſum Ægyptii ex mare & fœmina conſtare profitebantur: ſolos verò Deorum, Vulcanum & Pallada maſculo-*

fœminas aſſerebant. Quemadmodum Græci pariter Romanique etiam Venerem atque Lunam ambigui ſexûs Deos fecêre. Eidem draconem addidiſſe veteres comitem, notum: Unde in exilium abiturus Demoſthenes dixiſſe fertur, *Minervam tribus immanibus oblectari feris, noctuâ, dracone, & populô.* Et Gyraldus *Synt.* 11. *Poliadis Minervæ Cuſtodem Draconem vocatum, cui ex melle placentam obtulerint,* ex *Heſychio* refert. Plin. quoque *l.* 34. *c.* 8. *Demetrius*, inquit, *fecit Minervam, quæ Muſica appellatur, quoniam Dracones in Gorgone ejus ad ictus citharæ tinnitu reſonabant.* Sphinx quoque *Minervæ* typus fuit, unde & in galea ſphingem portare ſueta eſt. Pauſan. *in Attic. In eo verò templo, quod Parthenona appellant, ac eâ parte, quæ aquila dicuntur, ſigna poſita ſunt ad Minervæ natales attinentia: In poſtico, Minervæ & Neptuni de Attica certamen. Deæ ſignum ex ebore & auro factum: in galea cono Sphinx eminet.* Rationem rei diſces ex Pauſania *in Bœoticis.* Eidem Deæ, utpote Artium Præſtitæ, non niſi elaboratioris operis donaria ac munera, à priſcis conſecrata ſunt, uti Fort. Licetus notat *l. de recond. antiquorum Lucernis, l.* 1. *c.* 4. *ubi auream Lucernam Minervæ Athenis annum integrum ardentem, explicat.* Vide eundem & alibi paſſim, inprimis *l.* 6. *c.* 15. *ubi in Lucerna Galvaniana Minervæ illuſtranda totus eſt,* &c. Porrò ejus ita incorrupta atque virginalia fuêre omnia, ut etiam ſtatuæ illius oleô incommixtô inungi conſueverint. *Callimachus.*

Μὴ μύρα λωτροχόοι τᾷ Παλλάδι, μηδ᾽ ἀλαβάστρως.
(Οὐ γὰρ Ἀθαναία χρίματα μικτὰ φιλεῖ)
Οἴσετε, μηδὲ κάτοπτρον ——

In quibus ultimis verbis, *Speculi* quoque Poeta meminit; eadem nempe ratio ejus, ne effigiem ex ſe aliam gignere crederetur. Quam ob cauſam nec in flumine aliquo, naturali ſpeculo, ſeſe contueri illa velle credebatur. Idem contrariô ſermone,

—— *ἀεὶ καλὸν ἔωσα τὸ τήνας.*
Οὐδ᾽ ὅκα τὰν Ἴδᾳ Φρὺξ ἐδίκαζεν ἔριν.
Οὔτ᾽ ἐς ὀρείχαλκον μεγάλα θεὸς, οὔτε Σιμοῦντος
Ἔβλεψεν δίναν ἐς διαφαινομέναν.

Hinc hoſtiæ eidem non niſi virgines cædebantur. Arnob. *l.* 7. *Quia virgo Tritonia eſt, idcirco ei convenit virgines hoſtias immolari.* Rationem bene aſſignat Fulgentius *Mytholog. l.* 2. *c.* 2. quòd Sapientia *neque mori poſſit, neque corrumpi. Eandem & ſine matre natam ajunt, quòd ſuis bonis contenta Virtus, animô ſolô capiatur & regnet, non aliunde producta.* Vide de Sacro ei à Tydeo facto, apud Barthium *Animadverſion. ad Statium Thebaid. l.* 2. *v.* 719. *& ſeqq.* Inter epitheta illius, *Equeſtris* eſt, quàm verò fuiſſe Neptuni filiam dicebant, de qua Harpocration, & ex eo Jan. Parrhaſius *Ep.* 55. Vide quoque infrà. Effigies ex ebore, Phidiæ opus, Athenis, in Parthenone, h. e. Templo Dianæ virginis, magni olim habita. Idem, ex ære præter Amazonem, Minervam tam eximiæ pulchritudinis fecit, ut à forma nomen acceperit, *καλλίμορφος* dicta. Quâ eâdem appellationis & vocabuli ratione, *τῆς καλλίστης καὶ ἀρίστης Ἀγριππῖνης* ſigna in Academia fuerunt, Pauſan. *in Attic.* Amulius verò, *Minervam* pinxit, quæ ſpectantem aſpectaret, quacunque aſpiceretur. Plin. *l.* 35. *c.* 10. &c. Nec omittendum de *Ludicro Minervæ*; à Domitiano inſtituto, in quo hymnis certabatur. Et quidem Papinius Statius ter in eo victor renuntiatus legitur. Sed quòd Publium Mimographum ibidem certâſſe quidam produnt, falſum eſt: cùm is ſub Cæſare Dictatore jam grandis natu floruerit æmulus Laberii. Jul. Cæſ. Scaliger *Poëtices l.* 1. *c.* 34. *&c.*

Epitheta quædam alia Minervæ.

Ægyptia, dicta eſt, quam ſecundam ex Cicerone poſuimus: Hujus honori dicatam Lucernam nobiliſſimam, ab Hebræo quodam Idololatrâ, & in ejus familia longiſſimô temporeaſſervatam, illuſtrat prolixè Licetus *l.* 9. *de Lucernis c.* 13. *& ſeqq.*

Alalcomenis, cujus ſimulachrum, nullô igne ſubjectô, ſpontaneâ flamma combuſtum eſſe, docet Ælian. *l.* 12. *c.* 57.

Apaturia, i. e. *Fallax*, delubrum habuit in Inſul. Sphæria primùm, dein *Sacrâ* dictâ, extructum ab Æthra Sphæri, quem Pelopis aurigam fuiſſe dicunt, viduâ: Quæ eadem inſtituit, ut Trœzeniorum Virgines ante nuptias Zonam huic *Minervæ* irent conſecratum. Vide Licetum *l.* 6. *c.* 16. & 19.

Ἀρία, Athenis in Academiâ culta eſt.

Aventina, vide in voce *Minerva*.

Britannica, quam Britanniæ fontibus præeſſe, inque cujus æde perpetui ignes nunquam caneſcant in favillas, ſed ubi ignis tabuit, in globos ſaxeos vertantur, tradit Solin. *c.* 24.

Coryphaſia apud Arnob. *l.* 4. *vel ex Coryſa, matris ſigno, vel quòd ex vertice ſummo Jovis palmam ferens emicuit, atque armorum accincta terroribus.*

Cranæa, templum habuit apud Phocenſes, ad Elatam Urbem, de qua vide Pauſan, *in Phocicis,* ubi inter alia, Sacerdotes ejus impuberes & aram illius circumire ſolitos fuiſſe, tradit. Licetus *l.* 6. *c.* 15.

Equeſtris, vide ſuprà.

Flava, dicta eſt Statio *Theb. l.* 3. propter folium olivæ, ex ima parte flavæ. Barthius *ad loc.*

Hoſpita, dicta eſt in Templo, quod in Minervæ promontor. habebat inſigne. Vide Auſon. Popmam *de uſu antiquæ Locut. c.* 1.

Hygia, ab Athenienſibus culta eſt: namque & ei non minùs ac Æſculapio ſerpentem aſcripſêre, quòd in ſomnis uterque ægrotantibus ac Medicis medicamenta ſignificaret, morbis profutura. Hinc etiam *Pæonia* dicta eſt: *Sotera* quoque Pallas à Galeno antidotus quædam cognominata fuit, notante Gyraldô.

Itonia, ab Itone urbe Theſſaliæ, ubi Fanum celebre habuit; ut in id preſſi malis confugerint Bœotii, velut ab adverſa cum Ageſilao pugna, apud Pauſan. *l.* 3. Item Pyrrhum, victis Gallis, ſpolia dedicâſſe, memorat idem *l.* 1. Ludos quoque celebrari conſueviſſe, Callimachus *Hymno in eam.* Vide Jan. Parrhaſium *Ep.* 55.

Littorea, apud Statium *Achill. l.* 1. *v.* 285. Minervæ enim grata putabant templa Veteres, unde proſpicerentur fluctus. Unde & *Speculatricem profundi* eam appellat idem *l.* 5. *Sylv.* 3. *v.* 160.

Muſica, à Demetrio facta ſicque nominata eſt, quoniam dracones in Gorgone ejus, ad ictus citharæ, tinnirent. Plin. *l.* 34. *c.* 8. Ejus ſimulachrum ex ære fecit Phidias, quod Æmilius Paulus ad ædem fortunæ dedicavit, apud Plin. *loc. cit.*

Pallas, vide *ſub locô.*

Pœonia, vide ſuprà, *Hygia.*

Polias, præcipuâ veneratione Athenis culta, utpote in cujus tutela ipſa Acropolis eſſet. De hac Gyraldus *Synt.* 11. *Cuſtodem illius Draconem vocatum ait: & hunc quidem unum, alium verò duos dicere in Erechthei templo: eumque Acropoleos, i. e. arcis cuſtodem, cui ex melle placentam offerri mos.* Hujus lucernam ex auro admirabilem, à Callimacho factam, pluribus illuſtrat Licetus *l.* 1. *c.* 4. Pauſan. verò in *Atticis*, prolixè *Minervæ* ſanctiſſimum illud, ut habebatur, ſignum exequitur.

Sotera, vide ſuprà in *Hygia.*

Speculatrix profundi, dicitur Statio *l.* 5. *Sylv.* 3. *v.* 166. ob rationem paulo antè dictam.

Tetrica, Martiali eſt *l.* 10. *Epigr.* 19. *v.* 14.

Tyrrhena, apud Statium *l.* 3. *Sylv.* 2. *v.* 24. quòd in ora Tyrrheni maris, in ſummo promontor. Fanum eſſet omnium illius oræ nobiliſſimum, &c. Dicta fuit etiam *Capta, Catuliana, Chalcidica, Caſtos* &c. de quibus vide in voce *Minerva.*

MINERVA, tutela navis, quâ Ovidius vectus; cujus paraſemon ejuſdem galea, in roſtro proræ. Ut enim ſua ſingulis Diis erant inſignia attributa, inſigne ejus Numinis, in cujus tutela navigium erat, pro paraſemo eadem in nave non raró ponebatur: Sic navis Æneæ, cujus tutela Mater Deûm fuit, *παράσημον* habuit leones Matris Deûm, &c. Ita autem Ovidius de hac, quâ in Pontum vectus eſt, nave, *L.* 1. *Triſt. Eleg.* 11. *v.* 1.

Eſt mihi, ſitque precor, flavæ tutela Minervæ
Navis; & à picta caſſide nomen habet.

Nempe *galea* dicta eſt, à Minervæ galea, quæ ejus paraſemon fuit. Interdum verò accidebat, ut una eademque res tutela eſſet & paraſemon vel inſigne navis, quoties ſcil. Numinis ipſius effigies, in cujus tutela navigium erat, pro inſigni locaretur in prora; atque tum navis nomine illius Dei veniebat. Vide infra ubi de *Paraſemo* & *Tutela.*

MINERVA Ara, inſul. ſinus Arabici apud Cardaminem. *Chiſale*, teſte Ortelió. *Ptol. Ara* tantùm habet.

MINERVÆ Arca, apud Martial. *L.* 1. *Epigr.* 77.

Quid petis à Phœbo? nummos habet arca Minervæ,
Hæc ſapit, hæc omnes fœnerat una Deos.

Juridicina eſt. Dehortatur enim hôc *Epigrammate* Poëta Valerium Flaccum celebrem *Argonauticorum* conditorem, à Poëſeos ſtudio, tanquam inutili, & quod plus nominis, quàm divitiarum, promittat: monetque Juridicinæ potiùs & Foro ſe det; quippe quô nullum aliud ſtudium ſit quæſtuoſius. Studium autem Poëſeos per *Phœbum*, Juridicinam per *Minervam* deſignat. *Hæc*, innuit, *ſapit*, & *omnes fœnerat Deos*, h. e. Deorum dona omnia, ſapientiam, pulchritudinem, potentiam confert. Ita enim Juvenal. *Sat.* 14. *v.* 315.

Nullum Numen abeſt, ſi ſit prudentia ——

Seu, Arcæ patronorum, quibus leges & cauſæ, quas dedit, quas docuit *Minerva*, nummorum affatim præbent, unde facile tibi parabis, quæ ab aliis Diis ægrè obtineantur. Petronius,

—— *quidvis nummis præſentibus opta,*
Eveniet, clauſum poſſidet arca Jovem.

Vide Gronov. *ad l.*

NINERVÆ Caſtrum, oppid. Magnæ Græciæ in Calabria ulteriore apud Locros, *Grottaria*, teſte *Barriô*: inter Hieracium 8. & Caulonem 10. mill. paſſ. à Murgetia 6.

MINERVÆ Caſtrum in Gallia, à cultu & templo Minervæ nomen accepit, ut Latona ad Ararim, à cultu Latonæ. Fuit unum ex tribus munitiſſimis circa Carcaſſonam caſtris, captum à Simone Monfortio bellô Albigenſi, A. C. 1210. poſt multos inſultus. Vulgò *Minerve*, aliis *Menerbe*, in diœceſi Carcaſſonenſi, caput pagi cognominis *le Minervez*, vel *Minerbois.* Hic bellô prædictô contra Albigenſes, 50. horum, flammis extincti ſunt, A. C. 1210. Eſt & *Minervæ* Fanum, 14. milliarib. ab urbe Durocortoro. Valeſ. *Notit. Gall.*

MINERVÆ Obeliſcus, inter XIII. illos, qui Romæ viſuntur, Alexandri VII. auſpiciis erutus, in Foro Minervæ elephanti *λιθοκτήτῳ* hodie incubat. Georg. de Sepibus *in Deſcr. Muſæi Kircheriani p.* 11.

MINERVÆ Promontor. quod & *Athenæum*, promontorium Picentinorum Plin. *l.* 3. *c.* 5 Vulgo *Capo Campanella*: Maximè extenditur, inter Sinus Neapolitanum & Salernitanum. *Baudrand.* aliàs in Campania, in ipſo limite Picentinorum, nunc in Principatu citeriore verſus Capreas, à quibus 4. mill. paſſ. in Ortum abeſt. 6. à Surrento in Africum, 22. à Neapoli in Meridiem, 76. à Circæis in Eurum.

MINERVII, Athenienſium cognomen, apud Arnob. *adv. Gent. l.* 5. *Quid Erechthidæ ô cives, quid cives Minervii?* Idem *Minervii* in eadem urbe meminit, ubi Cecropem terræ mandatum eſſe memoriæ proditum ſit Antiocho hiſtorico, *l.* 3.

MINERVINA, uxor Conſtantini M. Criſpi mater. Hanc Victor

Victor. *in Conſtant.* & Zoſim. *l.* 2. pellicem ſolùm Imperatoris, ſed auctor Panegyrici uxorem ejus facit.

MINERVIUM, urbecula regni Neapolitani in provinc. Bariana, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Barenſi, in ipſo limite Baſilicatæ, verſus montes; vix 4. milliar. ab Aufido, 10. à Venuſia in Cæcium, 8. à Canuſio in Meridiem vulgò *Minerbino.* In regno Neapolitano.

MINES, portus Provinciæ, circa Maſſiliam. *Antonin.*

MINEUS, & MINEIAS, vide *Minyas.*

MINGENS ad parietem, phraſis uſitata in Sacris, ubi, cùm de domo aliqua ad internecionem delenda vel deleta, ſermo eſt, legitur neminem eſſe relinquendum aut relictum, משתין בקיר, *qui mingat ad parietem*; puta in domo Nabalis. 1.Sam. *c.* 25. *v.* 22. Jeroboami, 1.Regum *c.* 14. *v.* 10. Babaſæ, 1.Regum. *c.* 16. *v.* 11. Achabi denique 1.Regum *c.* 21. *v.* 21. & 2.Regum *c.* 9. *v.* 8. Quâ phraſi canes denotari complures volunt; neque aliter hæc verba accipiunt, quàm Aureliani minas, quas Vopiſcus refert his verbis *c.* 23. *Cùm Thyanam veniſſet, eamque occluſam repeſiſſet, iratus dixiſſe fertur, canem in oppido non relinquam.* Et canis eſt ex animalibus, qui mingunt crure ſublatô, uti & leones, Philoſophus *Hiſtor. Animal. l.* 8. *c.* 5. Verùm nec de omni cane id verum eſt, ſed de mare tantum; neque de hoc ſemper: ſed ſextô demum aut octavô menſe. Plin. *l.* 10. *c.* 63. *Exiſtimantur in urina attollere crus fere ſemeſtres, id eſt ſignum conſummatæ roboris.* Vide quoque Ariſtotelem ubi ſuprà *l.* 6. *c.* 20. Adde, quòd ſequentia aliud ſuadeant, *clauſum & derelictum in Iſraële*; item, *cognatos & amicos ejus*: quibus canes non aptè junxeris. His itaque accedit *Bochartus*, quibus *mingens ad parietem*, maris aut viri periphraſis eſt. E qua ſententia, *Exſcindam mingentem ad parietem, clauſum & derelictum* &c. eſt, Exſcindam omnem marem, ſeu captivum, ſeu liberum, vel in urbe degentem, vel in agris vel conjugatum aut cœlibem. Et in domo Baaſæ, *non reliquit mingentem ad parietem & cognatos & amicos ejus*, i.e. Non pepercit ulli viro, tum ex cognatis, quàm ex amicis Baaſæ. Hinc cùm oraculum, de delendo in domo Achabi *omni mingente ad parietem*, impleverit Jehu, præter Joramum, Achabi filium natu maximum, ejuſdem filios aut nepotes ſeptuaginta interemit, ſed fœminam omnino nullam, ſolâ Jezabele exceptâ: de cujus nece peculiaris prophetia præceſſerat 2.Regum. *c.* 9. *v.* 8, 9. 10. Nempe ſolos viros cædere etiam in atroci bello tum fuit uſitatiſſimum, & habetur hac de re expreſſa lex. Deuteron. *c.* 20. *v.* 13. 14. Ad objectionem, viros in Oriente ad parietem non mingere, ſed mulierum more ſubſidere, reſpondet idem *Bochartus*, id de ſolis Perſis hodiernis valere, qui proin Turcas *Sehſumi per contumeliam appellant, quia canum inſtar ad parietem mingunt.* Olearius *Perſici Itiner. l.* 5. Nec obſtat de Græcis Heſiodi locus, ubi damnatur is, qui contra Solem erectus mingit, aut γυμνωθείς, *incedendo* & ἀπογυμνωθεὶς, *denudatus.* Cùm contrà, Heſiod. *in* Ἔργ. *v.* 729.

Ἑζόμενος δ' ὅγε θεῖος ἀνὴρ πεπνυμένα εἰδώς,
Ἢ ὅγε πρὸς τοῖχον πελάσας εὐερκέος αὐλῆς.
Sedens Deorum amans vir mingat, & prudens,
Aut ad parietem accedens bene, ſepti atrii.

Utut enim Heſiodi ævô Græci bene inſtituti vel ſedentes mingerent, vel ad parietem accedentes: poſterioribus tamen ſeculis, prius illud à viris uſurpari deſiit. Vide quæ de Xantho, in *Vita Æſopi*, de Diogene, apud *Laërtium*: de Athenienſibus, apud *Heſychium*, voce ὀρθοστάδην, alibique leguntur. Hinc apud Plutarchum *Chryſippus* dicit, οὐκ ἀνεκτὸν εἶναι τὸ πρὸς βωμὸν οὐρεῖν, ἢ ἀφίδρυμα Θεοῦ, *non ferendum eſſe, ſi quis ad aram mingat, aut ad Dei ſtatuam.* Et Herodotus, ut probet, Ægyptios in pleriſque aliter ſe gerere, quàm reliquos homines, inter cætera hæc habet *l.* 2. *c.* 35. Οὐρέουσι αἱ μὲν γυναῖκες ὀρθαί, οἱ δὲ ἄνδρες κατήμενοι. *Fœminæ quidem ſtantes mingunt, viri autem ſedentes.* Sed & de Romanis idem patet, ex his Lucretii, de pueris, *l.* 4. *v.* 1020.

Puſi ſæpe lacum propter, ſe, ac dolia curta
Somno devincti, credunt extollere veſtem,
Totius humorem ſaccatum ut corporis fundant.

Imò & Judæos eundem ſitu lotium excreviſſe, docet Talmudica lex. *Nemo mingat ad vicini ſui parietem, niſi poſtquam ab eo tribus palmis receſſerit* &c. Vide præfatum Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 55.

MINGUM, ſive NINGUM, oppid. Hiſtriæ, *Antonin.* in ora inter Tergeſtum & Juſtinopolim, utrinque 5. mill. paſſ. *Magin.*

MINIATI Struthiones, occurrunt apud Jul. Capitolin. *in Gordianis c.* 3. ubi de ſylva ejus, *Equi*, inquit, *feri XXX. oves feræ C. alces X. tauri Cyprii C. ſtruthiones Mauri* miniati CCC. *onagri XXX — Hæc autem omnia populo diripienda conceſſit die muneris, quod ſextum edebat.* Nempe *miniari* ſolita Romæ quæ ad ſpectacula aut pompam producerentur: ut ex *Plinio* docet Caſaubonus *Notis ad Capitolin.* Vide quoque infrà, in voce *Miniculator*, it. *Minium.* Hodie verò Gallis *Miniatura*, pictura dicitur nullô exarata penicilli ductu, ſed molliculis colorum diſtincta punctis. Item Encauſtices ſpecies, ſeu ratio quædam peculiaris liquenti coloratoque metallô aurum inurendi pingendique.

MINIATUM, oppid. Thuſciæ, media ferè inter Florentiam & Piſas. Vide *Fanum S. Miniati Tuſcorum.*

MINICA, Syriæ urbs, circa Emiſſam, *Antonino*, aliàs *Minica Simlero.*

MINICIUM, pagus Larii lacus, cui à *Minicia* familia nomen, vulgò *Menaſio*, apud promontor. Rhetionico oppido finitimum; 20. mill. paſſ. à Como.

MINICULATOR, apud Romanos, dictus is eſt ex ſervorum genere, qui, quum minium in voluminum quoque ſcriptura uſurparetur, id muneris obiit. Eò reſpexit Perſius *Sat.* 5. *v.* 90.

Excepto ſi quid Maſuri rubrica vetavit.

Inſerviebat autem Librariis, quemadmodum & Glutinatores, & Pumicatores, & Malleatores & Ornatores. Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis.* Erant verò tituli & capita librorum rubri coloris, quam ad rem minii uſus. Unde Ovidius *Triſtium initio v.* 7.

Nec titulus minio, nec cedro charta notetur.

Et veteres *Gloſſæ, Rubrica, ὁ διὰ μίλτου ἐπιγραφή.* Symmachus *ad Ferreolum, de Epiſtolis ſuis, Jure*, inquit, *vobis in hoc opere rubrica, prima ſermonum officia dedicaverunt.* Idem in Legum fiebat titulis, ut Perſius ſuprà laudatus docet. Juvenal. *Sat.* 14. *v.* 192.

———————— *Perlege rubras*
Majorum leges.

Et Leo Imp. *leg.* 6. *de divis. reſcr.* vetat, *ſacra Reſcripta alio colore, quam purpureâ inſcriptione luſtrari.* Quem Conſtantinopolitanorum Imperatorum morem etiam confirmare eſt ex *Annalibus* Conſtantini Manaſſis. Briſſonius quoque *l. de verborum ſignific.* quô locô agit de Encauſto ſacro, quod ex muricis ſeu conchylii cruore erat, refert ex epitome Chronicorum Werveronis, Monachi Leodienſis, Palæologum, Imperatorem Conſtantinopolit. Eccleſiæ Romanæ obedientiam ſpopondiſſe ſyngraphâ, cui conchylii ſanguine ſubſcripſerit. Ab Encauſti voce eſt, quòd Poloni colorem quô ſcribitur, etiam atrum, per ſynecdochen generis appellant *incauſt*, ut Itali *inchioſtro*: fortè & Belgarum *inkt* inde, niſi potiùs deducatur à *tinct*, quaſi *tincta* vel *tinctura*, quia penna in eo tingitur, per aphæreſin. Vide Gerh. Joh. Voſſium *de Arte Gramm. l.* 1. *c.* 39. ut & in voce *Bulla aurea*, it. *Cinnabari.*

MINIMA, vide *Microſcopium.*

MINIMI, Ordo ſacer, in Communione Romana, à Franciſco de Paula inſtitutus. Pariſiis *Bons hommes*, dicuntur, à tempore Ludovici XI. & Caroli VIII. qui illos ſic vocitrunt: In Hiſpaniis, *Patres victoriæ*, quia Franciſcus Ferdinandi V. contra Mauros victoriam prædixerit, appellantur. Jejuniô perpetuô ſeipſos macerant. Veſtem gerunt coloris caſtanei, ſeu ferruginei, cum caputio parvo, ſcapulari rotundo, & ejuſdem coloris pallio. *Richeliet.*

MINIMUS, ſeu Arnobii *l.* 5. voce *minimiſſimus* digitorum, & ipſe ornari jam olim annulô conſuevit, teſte Pliniô *l.* 33. *c.* 1. *Singulis primo digitis geri mos fuerat, qui ſunt minimis proximi. Sic in Numæ & Servii Tullii ſtatuis videmus. Poſtea pollici proximo induêre; etiam Deorum ſimulachris. Dein juvit & Minimo dare. Galliæ Britanniæque in medio dicuntur uſi. Hic nunc ſolus excipitur, cæteri omnes onerantur.* Et, *Sunt qui tres uni* Minimo *congerant: alii verò & huic unum tantum, quo ſignanda ſignent. Conditus ille, ut res rara & injuriâ uſus indigna, velut e ſacrario promitur: & unum in minimo digito habuiſſe, pretioſioris in recondito ſupellectilis oſtentatio eſt.* Etiam notat Gorlæus, pleroſque annulos ſigillaricios, qui hodie reperiuntur, circumferentiâ (Græci περιφέρειαν dicunt) adeò eſſe arctâ & anguſtâ, ut niſi rarò admodum aliî, quàm minimo digito aptari poſſint. Dicebatur autem hic annulus propriè Ἀνακὶς; Pollux *l.* 5. Περὶ δὲ τῷ μικρῷ δακτύλῳ ἐφόρει ὁ Ἀνακὶς λεγόμενος διὰ σμικρότητα. *Qui minimô digitô geſtabatur annulus, Ἀνακὶς vocabatur, propter parvitatem.* Nam ἄναξ Græcis idem, quod μικρὸς vel ὀλίγος, teſte Scholiaſte *Ariſtophanis.* Unde Scriptores, hominem lautiſſimè divitem notaturi tribuunt ipſi grandem in hoc digito annulum. Petronius de Trimalcione: *Habebat etiam in minimo digito ſiniſtræ manus annulum grandem ſubauratum.* Lucianus *Dialog. Meretric.* Εἶχε δὲ καὶ αὐτὸς δακτύλιον ἐν τῷ μικρῷ δακτύλῳ μέγιστον χρυσοῦν, &c. Vide Joh. Kirchmannum *de Annulis c.* 4. Cæterum *minimô* ſe *digitô* provocaſſe Gladiatores diximus ſuô locô, Arnobii locus citatus ſic habet, *Jupiter rogatus ab Acdeſti, ut Attis reviviſceret, non ſinit: quod tamen fieri per fatum poſſet, ſine ulla difficultate condonat, ne corpus ejus putreſcat, creſcant ut coma ſemper, digitorum ut minimiſſimus vivat, perpetuô ſolus agitetur & motu.* Quæ verba in ſeqq. repetit & exagitat.

MININGRODA, quibuſdam eſt *Munſter.* Vide *Monaſterium.*

MINIO, fluv. Hetruriæ, inter Centumcellas, & Cornuetum in mare decurrens, parvus: *Munio* Rutilio *in Itinerar. Mignone Baudrando*; in Patrimonio Petri. Oritur in regione Sabatina, dein 4. milliar. à Centumcellis, in Circium in mare Tyrrhenum labitur. Virg. *Æn. l.* 10. *v.* 83.

Qui Cærete domo, qui ſunt Minionis in arvis.

MINISTELLI, medio ætate dicti præſertim ſcurræ, mimi, Joculatores, quos etiamnum vulgò *Meneſtreux* vel *Meneſtriers* Galli appellant, quòd in minoribus aulæ Miniſtris accenſerentur: neque enim Viri doctiſſimi *ad Tacitum* ſententia aſſenſum impetrat, qui à quodam *Mneſter* Pantomino, cujus præter Tacitum *l.* 11. *Annal. c.* 4. meminit Dio *l.* 1. ita Gallis nuncupatos cenſuit. Lambertus Ardenſis: O *garcionum & Miniſtralium, imò adulatorum injuſta laudatio!* Alberico A. C. 1237. *Miniſtellorum* vox idem ſonat: *Illi qui dicuntur* Miniſtelli, *in ſpectaculo vanitatis, multa ibi fecerunt, ſicut ille, qui in equo ſuper chordam in aëre ſaltavit.* Ejuſmodi autem Scurrarum munus erat, Principes non ſuis duntaxat ludicris oblectare, ſed & eorum aures variis Avorum adeoque ipſorum Principum laudibus, non ſine aſſentatione, tum cantilenis & muſicis inſtrumentis demulcere, teſte eôdem Lambertô. Interdum etiam virorum inſignium & Heroum geſta, aut explicabant & jucundâ narratione commemorabant, aut ſuavi vocis inflexione, fidibuſque decantabant, quô ſic Dominorum, cæterorumque, qui his ludicris intererant, Nobilium animos ad virtutem capeſſendam & ſummorum virorum imitationem accenderent: quod fuit olim apud Gallos Bardorum miniſterium; teſte Tacitô: τῶν Ἀοιδῶν, apud Græcos, teſte Nic. Heinſiô *diſſert. poëtal.* Neque enim alios à *Miniſtellis*, veterum Gallorum Bardos fuiſſe, pluribus probat Henr. Valeſ. *ad Ammiani l.* 15. Vide quoque *Chronicon* Gueſclini. Sic Nic. de Braia, deſcribens ſolenne convivium, quô poſt inaugurationem ſuam Proceres Palatinos excepit Ludovicus VIII. Franco-

rum Rex, ait, inter ipſius convivii apparatum, in medium prodiiſſe Mimum, qui Regis laudes ad cytharam decantaverit, quas, ut planum fit, cujuſmodi ex fuerint *Miniſtellorum* cantilenæ, *Gloſſario* exhibet Car. du Freſne, oſtenditque, ejuſmodi Mimorum & *Miniſtellorum* cantiones ad virtutem Principes incitâſſe. Quod & memat Raimundus Montanerius *in Chron. Regum Aragonum c.* 198. ubi de convivio Regis Alfonſi, poſt coronationem ejus agit. Id vero præſertim, in pugnæ præcinctu, Dominis ſuis occiniſſe ut Martium ardorem in eorum animis excitarent, diſcimus ex Guil. Malmesb. *de geſtis Anglor. l.* 3. Almoinus *in Mirac. S. Benedicti l.* 4. *c.* 37. *Tanta vero illis ſecuritas, ut ſcurram ſe præcedere facerent, qui Muſico inſtrumento res fortiter geſtas & priorum bella præcineret, quatenus his acriùs incitarentur* &c. Adeo porrò ingens hujuſmodi hominum in palatiis Principum, olim numerus fuit, ut, quæ in iis aut cautriendis aut remunerandis fiebant impenſæ, eorum præſertim, qui ejuſmodi *Miniſtellorum* aſſentationibus, præ aliis, delectabantur, ærariа pleruumque exhaurirent. Lamb. Ardenſis *p.* 247. *Arnoldus itaque militaribus vix indutus veſtimentis, proſiliit in medium & miniſtrantibus Mimicis, nebulonibus, garcionibus, ſcurris & joculatoribus, omnibusque nomen ejus invocantibus & prædicantibus ſatisfecit adeò ut in remunerationis præmium, laudem eorum conſecutus eſt & gratiam. Cùm enim, quæcunque habere poterat, vel permittere liberalitatis uſu, quaſi deſipiendo tribuiſſet & in prima Porphyrii pagina, quaſi in nudo & puro conſtitiſſet intellectibus, dando maxima cum munera, dando ſua & a ſuis commodata, vix ſeipſum reliquit.* Johann. Sariberienſis *Ep.* 147. *Non enim more nugatorum ejus ſeculi, in hiſtriones & mimos & hujuſmodi monſtra hominum, ob famæ redemtionem & dilatationem nominis veſtri effunditis opes veſtras.* &c. Rigordus *de Geſtis Philippi Aug. A. C.* 1185. *Cùm in Curiis Regum ſeu aliorum Principum, frequens turba hiſtrionum convenire ſoleat, ut ab iis aurum, argentum, equos ſeu veſtes, quas perſæpe mutare conſueverunt Principes, ab eis extorqueant, verba joculatoria variis adulationibus plena proferre nituntur. Et ut magis placeant, quidquid de ipſis Principibus probabiliter fingi poteſt, videlicet omnes delicias & lepores & viſu dignas urbanitates, & cæteras ineptias trutinantibus buccis in medium eructare non erubeſcunt. Vidimus quondam quoſdam Principes, qui veſtes diu excogitatas & variis florum picturationibus artificioſe elaboratas, pro quibus forſan* 20. *vel* 30. *marchas argenti conſumſerant, vix revolutis* 7. *diebus, hiſtrionibus, miniſtris Diaboli, ad primam vocem dediſſe* &c. Quem & Philippus Mouſketus *in Philippo Aug.* fingit, Carolum M. Provinciæ Comitatum ſcurris & mimis ſuis olim donâſſe, indeque poſtea tantum in hac regione numerum Poëtarum extitiſſe &c. Quam immenſam in Pantomimos Magnatum prodigalitatem exagitat Auguſtin. *Tractat.* 100. *in Johann. c.* 6. *Donare res ſuas hiſtrionibus, vitium eſt immane non virtus. Illa ſanies Romæ recepta & favoribus aucta, tandem collabefecit bonos mores, & civitates perdidit, coëgitque Imperatores ſæpius eos expellere.* Porrò *Miniſtellorum* voce intelligebantur cùm ſcurræ, & mimi omnes, tum qui buccinas inflare, aut Muſica inſtrumenta pulſare ſolebant. In *Computo Hoſpitii Regis* A. C. 1317. & 1319. *le Meneſtrier* refertur inter alios Officiarios. In alio Ducis Normanniæ & Aquitaniæ, A. C. 1348. ſub tit. *de Meneſtreux*, recenſentur *ceux, qui jouent des naquaires, du demycanon, du cornet, guiterne Latine, de la fluſte Behaigne, de la trompette, de la guiterne Moreſche, & de la vielle.* Vox verò *Meneſtrellorum* in malam partem ſumpta, pro nebulonibus, in *Stabilim. S. Ludovic. l.* 1. *c.* 32. ut *Meneſtrandier*, agere *Miniſtellum*, nugari, in *Conſuetudin. Inſulæ tit.* 1. *artic.* 29. Inter eos ſupremus, *Rex Miniſtellorum* dictus fuit, de cujus munere ac poteſtate in cæteros *Miniſtelles*, agit Charta Henrici IV. Regis Angl. Gallica *Monaſtico Anglicano tom.* 1. *p.* 355. & Charta originalis A. C. 1338. *Je Robert Caveron Roy des Meneſtreuls du Royaume de France.* i. e. *Ego Robertus Cavero, Rex Miniſtellorum, in Regno Franciæ.* Aliæ A. C. 1357. & 1362. Copini *du Brequin*, itidem in Francia *Miniſtellorum* Regis, meminerunt. Computum de auxiliis, pro redemtione Regis Johannis A. C. 1367. *Pour une couronne d'argent, qu'il donna le jour de la Tiphaine au Roy des Meneſtrels* &c. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.*

MINISTER, in Eccleſia dicitur, homo ſelectus jure ſpeciali ſacra myſteria diſpenſans. 1. Cor. c. 4. v. 1. *Sic de nobis exiſtimet homo, ut de Miniſtris Chriſti & diſpenſatoribus myſteriorum Dei.* Et 2. Cor. c. 4. v. 1. *Quum miniſterium hoc habeamus, prout miſericordiam conſequuti ſumus.* Uti Διάκονος & Διακονία Græcè. Ejus functio nempe *Miniſterium* appellatur, quòd nullâ propriâ auctoritate & arbitrio, nulloque in gregem dominatu, ex ſolius Chriſti præſcripto, geri debeat. Matthæi *c.* 20. *v.* 26. *Quicunque voluerit inter vos magnus fieri, eſto veſter Miniſter.* Cujuſmodi *Miniſteriorum* directio, *Politia Eccleſiaſtica* dicitur, ac Eccleſiæ ordinem regionemque conſtituit. Eſt autem *Miniſterium*, vel *extraordinarium* vel *ordinarium*. Et quidem in Eccleſia Iſraelitica, prima olim ejus inſtitutio penes *Patresfamilias* erat: In Ægypto, præerant populo *Seniores*, & Sacerdotium a familiarum primogenitis præcipue tenebatur: his deinceps ſubſtituti *Levitæ*, quorum erat, præter agenda in Tabernaculo, etiam Populum docere. Quod factum ab ipſis, tum in oppidis ſuis portis, tum præcipue in loco quem elegerat Dominus, Deuteron. *c.* 17. *v.* 9. 12. Ut autem non niſi digni ad curam illam adhiberentur, per προφητείας in Magiſtros, ac legis vindices & cuſtodes ordinabantur. Ex eodem genere legebantur Cantores, Quæſtores, Scribæ ſeu *Nomodidaſcali*, aliique publici Miniſtri, quin & Judices Municipales & ex parte ſummi Conſilii Hieroſolymitani aſſeſſores. *Extraordinarii* vero *Miniſtri*, erant tum *Prophetæ*, de quibus ſuo loco. Novum Teſtamentum aperuit Joannes Baptiſtes, pœnitentiæ Præco, ac Meſſiæ Regis antambulo: cujus Miniſterium, quamquam ſub veteris temporis fine, maximam tamen partem Evangelicam fuit. Hunc excepit ipſe Dominus, Evangelii auctor & promulgator: qui cùm pera'to Miniſterio terras relicturus foret, duodecim legit *Apoſtolos*, novæ Eccleſiæ duces amplisſimâ poteſtate inſtructos. Ac juxta hos *Prophetas, Evangeliſtas, Paſtores & Doctores* dedit, *ad opus Miniſterii*, Ephes. *c.* 4. *v.* 11. 12. Idem Dominus noſter, non longe ante exceſſum ſuum, miſit de comitatu ſuo LXX. *Diſcipulos*, qui brevi itinere Judæam peragrarent, eam univerſam Meſſiæ jam præſentis famâ implerent, *regnumque ejus appropinquare nunciarent*, Lucæ *c.* 9. *v.* 2. E quibus omnibus *Paſtores* & *Doctores*, qui Ἡγούμενοι, Ποιμένες, Ἐπίσκοποι, Πρεσβύτεροι, Διδάσκαλοι promiſcue in Sacris dicuntur, ſunt *Miniſtri* N. Teſt. *ordinarii*, de quorum ordinatione ac functione ſuo loco. In ſpecie vero *Diaconi* appellantur, qui, corporalium ſeu τῶν βιωτικῶν adminiſtri, Eccleſiæ theſauros in egenorum ac hoſpitum ſolatium curant quorum inſtitutio occurrit Actorum *c.* 6. *v.* 1. *ſ.* ac mentio frequens eſt in Apoſtolorum Epiſtolis. Roman. *c.* 12. *v.* 8. 1 Cor. *c.* 12. *v.* 28. & 1 Tim. *c.* 3. *v.* 8. Quin & Diaconiſſæ ac *Miniſtræ*, ad eam curam adhibebantur, 1. Tim. *c.* 5. *v.* 10. & Romanor. *c.* 16. *v.* 1. &c. Vide plura hanc in rem apud Theologos, Franciſcum inprimis Burmannum *Synopſ. Theologiæ Chriſtianæ Part. I. l.* 8. *c.* 6. & 7. ut & infrà, *Miniſtri Eccleſiæ*, ubi de veſtitu illorum, aliiſque huc pertinentibus.

MINISTER, Superioris in Ordine Maturinorum nomen eſt, in Eccleſia Romana. *Richeletus.* Vide quoque infrà in voce *Miniſtri.*

MINISTER Imperatoris ac Imperii, vide ſupra *Archiminiſter.*

MINISTER Vini, apud Hegeſippum *l.* 1. *c.* 20. *Nec minùs Vini miniſter miſſus in Judæam dolis prætenderat, ut caperet Herodem:* Joſepho Οἰνοχόος eſt. *Vita veteri* Ambroſii: *Erat enim eo tempore, quò hæc ſequebatur, Vini miniſter.* Ipſe Ambroſius de Joſepho Patriarcha *c.* 6. *Et quanta hæc potentia, ubi Vini miniſterium.* Rurſus *l.* 3. *c.* 33. *Illi pro nobis meliùs præliantur: & circumfuſi Angelorum legionibus in acie prætenduntur.* Et *l.* 5. *c.* 13. &c. Vide Joh. Frid. Gronov. *Obſerv. in Eccleſ. c.* 1. & infrà in *Pincerna.*

MINISTERIALES Dominici, qui alias *Miniſtri*, famuli honorarii in *Notit. Imper.* ſub diſpoſitione Viri ſpectabilis Caſtrenſis. Vide Pancirollum *l.* 1. *c.* 91. *Miniſteriales & Pædagogiani*, *in l.* 5. *Cod. Theod. de divers. Off.* Apud veterem Ammianenſem, *Miniſteriales Imperatorum*, *p.* 330. Item ſervi, famuli domeſtici, in *Pacto legis Salicæ tit.* 11. §. 6. Porrò *Miniſteriales*, minores Officiales Regum, Ducum Comitum & dominorum feudalium, qui dominorum ſubditis juſtitiam, eorum jura procurant, cenſus & reditus exigunt, villæ ſeu villarum præfecti: Ita enim paſſim indigitantur, in veterib. Tabulis. Vide *de Ord. Palatii c.* 12. Flodoardum *l.* 1. *c.* 10. Sanjulianum in *Matiſcone p.* 239. Guichenonum *Probat. Hiſt. Breſſenſis p.* 10. &c. Sed & majores Aulæ ſeu Palatii Regii Officiales ſic dicti ſunt, in Areſto A. C. 1224. apud Belforeſtum *Hiſtor. Franc.* vide quoque ſupr. *Miles.* Apud Alamannos, eadem vox variè uſurpata reperitur: In *Speculo* namque Saxonico *l.* 1. *art.* 16. §. 2. alibique ſervis vel certè hominibus obnoxiæ conditionis accenſentur *Miniſteriales*, adeò ut liberis ſemper opponantur, & dicantur liberè donari ac permutari à dominis. Ita quidem appellati, quòd Dominorum *miniſteria* exequerentur, ſeu officia ab iis injuncta, quòd liberi non faciebant. Et hos, in Weſtphalia, triplicis eſſe generis, ait Serrarius *Not. ad vitam Godefridi Comitis Campeberg.* I. Qui corpore jumentiſque ſuis domino alicui ſerviunt, & vocari *prædia integra.* II. Qui ſolô corpore, vocatos *Rotter.* III. Qui tabellarios agunt, *Bringſitter*, de quorum miniſterio ſeu jugi obſequio erga Dominos teſtatur Conſtitutio Caroli Craſſi Imperatoris *de Expedit. Rom.* A. C. 881. §. 5. Bruſchius *de Monaſteriis Germ. p.* 41. &c. Horumque liberi perinde ac ſervorum in partitionem veniebant, *Charta* Henrici Comitis Palatini Rheni *A. C.* 1202. *in Metrop. Salisburgenſi tom.* 1. *p.* 388. Sed poſtea e fæce hominum emerſere, habitique deinceps inter Nobiles, licet inferioris ordinis. Petrus de Andlo *l.* 2. *c.* 12. *Poſt Baronum ordinem Valvaſores, i. e. minores Capitanei, qui & Prætores, ſive Miniſtrarii dicuntur, locum ſibi vindicant, ſimplicem militiam tranſcendentes.* Vide quoque Crantzium *Metrop. l.* 3. *c.* 2. & *l.* 2. *c.* 11. ubi *Miniſteriales*, feudatarios fuiſſe docet: quod præterea firmatur ex Petro inprimis de Vineis *l.* 2. *Ep.* 5. fuiſſeque videntur: qui certa & rara, ac pactis definita obſequia dominis ſuis debebant, ut qui apud Francos *Servientes feodati* vulgò dicuntur. Quod præſertim colligere eſt, ex Charta Conradi Comitis Euzilburg. A. C. 1135. pro Monaſterio S. Maximini Trevir. *Atteſtamus igitur per ſententiam, quod equites eorum, qui Miniſteriales ſunt, & qui Miniſterialium à prædeceſſoribus ſuis integritate generis & conditionis obtinuerunt. Illi, qui ad hoc officium in feodati ſunt, circa nonam adveniendi ſiſti, in quoddam pratum, quod eſt Kune, deducens: & uſque ad nonam ſequentis diei vel quamdiu Abbas ipſos Miniſteriales detinere voluerit, cuſtodiens, nullum pabulum illis deerit.* Miniſterialis *ſi cum uxore ſua venerit, 12. panes, 6. ſextaria vini, ovem unam accipiet. Si autem ſine uxore venerit cum Abbate ipſe & famuli ſui, qui duo tantum vel tres eſſe debent, comedant. Et ſicut nullum prædictorum Miniſterialium à conſilio & à menſa Abbatis ipſo in feſto arcere debet, ita nullus eorum prædictum ſervitium ſortis offerendum recipiet, niſi loco Miniſtri Abbati decenter aſſiſtere & ſervire poſſit.* *Si quis* Miniſterialium *Eccleſiæ extraneam uxorem duxerit, filii ejus prædictum ſervitium, quod Pater eorum, cum Miniſterialis Eccleſiæ erat, habuiſſe videbatur, non habebunt. Femina* Miniſterialis *Eccleſiæ, ſi viro extraneo nupſerit, filii ejus propter conditionem Matris prædictò ſervitiò non privabuntur, ipſi* Miniſteriales *depoſitô amictu chlamydis vel alterius ſuperveſtimenti, in Veſperis, in Cœna, in Miſſa ſub-*

ſequenti

ſequentis feſti debita cum reverentia Abbatis obſequio ſe offerrent. Abbas, ſi proximo die poſt Feſtum de negotiis privatis vel communibus cum Miniſterialibus, *aliqua tractare voluerit; ſive nos præſentes, ſive abſentes fuerimus, abſque expenſis eorum ipſos detinebit. Si ad placitum venire non poterimus, & Abbas eorum præſentiâ carere voluerit, circa nonam in ipſo feſto redeundi ad propria ſinguli licentiam dabit* &c. Unde poſt *Liberos homines* vulgò recenſentur, in Veterib. *Chartis Hiſtor. Arch. Bremenſium A. C.* 1337.

Reſpondit humiliter, ſe non emerere
Sanguine, divitiis, nec tamen egere:
Sed de mediocrium genitum ſincere,
Qui ſponte nobilibus multum ſervière.

Sed & hoc Nobilitatis argumentum eſt, quòd prædivites interdum eſſent, quandoque etiam *Milites* fierent. Sic apud Cæſarium *l.* 4. *c.* 77. *Erat in proximo manens dives valde potens & nominatus* Miniſterialis *Henrici Ducis Saxonum.* Imò & *Miniſteriales* dicti interdum ipſi Comites. *Metrop. Salisburg. tom.* 3. *p.* 13. *Hi teſtes adhibiti ſunt Perchtoldus Marchio de Andehſen, & filius ejus Perchtoldus Marchio Miniſterialis eorundem* &c. In Monaſteriis, *Miniſteriales*, dicti leguntur, qui præcipuas præpoſituras exercent. Alardus *in Statutis antiqu. Monaſterii Corbej. l.* 1. *c.* 1. *Et ipſi* Miniſteriales *habent inde ſinguli breves ſuos. i. e. Camerarius, Cellararius & Seneſcalcus.* Iidem *Miniſtrales* vocati ſunt, & contractè *Miſtrales*, apud Guichenonum *Prob. Hiſt. Sabaud. p.* 45. & 46. &c. Alia de *Miniſterialibus*, vide apud Goldaſtum *Rerum Alamann. Tom. I. p.* 117. & Meibomium ad Levoldi Northovii *Chron. Marcanum.* Ad ejuſmodi autem exercenda obſequia, prædia concedebantur à Dominis feudalibus, quæ *Miniſteria* appellabant. Charta Ottonis III. Imperatoris A. C. 999. apud Wilh. Hedam: *Inſuper ſibi donavimus, quidquid Popo filius Walageri habuit in Miniſterium in hoc Comitatu,* &c. Vide præter Auctores prælatos, Car. du Freſne *in Gloſſar.*

MINISTERIALIS Liber, vide infrà *Officialis.*

MINISTERIUM, abacus, menſa, in qua pocula reponuntur. *Gloſſar. Lat. Gr. Abaci Delfica, Μινιςήριον*, quod ad abacum ſtent *Miniſtri.* Sic autem appellant *Credentiam* ſeu menſulam juxta altare, in qua reponuntur vaſa ſacra. Interdum pro vaſis ipſis. Lamprid. *in Alexandro Sev. c.* 43. *Ducentarum librarum argenti pondus Miniſterium ejus nunquam tranſiit.* Nonnunquam pro diſtrictu ſeu territorio, intra quod Miniſteriales & Officiales miniſteria ſua exercebant. Vide *Formulas Veteres c.* 30. apud Bignonium. Etiam pro beneficii ſeu feudi ſpecie, quæ ſub certi obſequii ac ſervitii conditione concedebatur, Lamb. Ardenſis *p.* 176. Flandri *Meſtiers* vocant, apud quos nota quatuor Flandriæ *Miniſteria, les quatre Meſtiers de Flandres.* Pro officiis porrò majoribus & minoribus, in Imperator. & Regum palatiis Magnatumque hoſpitiis: Unde Galli hauſerunt vocem *Meſtier*, quam primitus Aulæ Regiæ miniſtris majoribus, poſtea quibuſvis artificibus attribuerunt. Tandem, pro *Miniſtris*, unde apud Hegeſippum *l.* 1. *c.* 15. *Quibus ſimul cum Tyrone correptis, Tryphon ex Miniſtris aulæ Regiæ, cui tondendi ars atque uſus ſuppeditaret*: reponit Gronov. *Tryphon ex miniſteriis.* Quomodo idem Autor locutus fuerat *c.* 12. Ambroſius *Serm.* 8. *in Pſalm.* 118. *Illa, quæ cœleſtium vel poteſtatum, vel miniſteriorum ſunt.* Sic *Symmachus* Baſilio *περὶ Φθόνου*, ubi poteſtatibus itidem *Miniſteria* jungit. Cyprianus de lapſis: *Non in Sacerdotibus religio devota, non in Miniſteriis fides integra.* Sic certè & membranæ Gronovii. At Pamelius, remotò, ut ait, quod Remboldus invexerat, *Miniſteriis*, ſubjecit *Miniſtris.* Quid invidemus verò Cypriano elegantiam ſuam? Nam ne hoc quidem ſine Auctoribus antiquioribus. Tacit. *Annal. l.* 13. *c.* 27. *Hinc plerumque tribus, decurias, miniſteria, Magiſtratibus & Sacerdotibus, cohortes etiam in Urbe conſcriptas.* Et *Hiſtor. l.* 2. *c.* 59. *Donec Junius Blæſus circumdaret Principi miniſteria. Sic Officia Miniſtrorum*; pro ipſis *Miniſtris*, Ambroſ. *de Offic. l.* 1. *c.* 20. &c. Vide Gronov. *Obſervat. in Eccl. c.* 12. & hîc infrà.

MINISTRATORES, vide MINISTRI, item infrà *Pocillator.*

MINISTRI, ac MINISTERIA, quandoque in univerſum dicti ſunt olim ſervi, uti docent Senec. *l.* 3. *de Benefic. c.* 18. Plin. *l.* 7. *c.* 52. Martial. *l.* 7. *Epigr.* 47. 49. &c. quâ notione *Miniſterialis*, apud Latino-Gallicos Scriptores, ſervus eſt: *Miniſtri* tamen legitima & juſta Servorum tricliniarium nomenclatura fuit. Zeno Veronenſis *Serm. de livore & invidia*: *Joſeph utique in Ægyptum non veniſſet, nec pudicitiæ tenax dominæ laſcivientis inſidias incidiſſet, non fuiſſet retruſus in carcerem, nec Miniſtris Pharaonis familiariter extitiſſet.* Virg. *Æn. l.* 1. *v.* 709.

——— *totidemque pares ætate Miniſtri.*

Horat. *Carm. l.* 1. *Od. ult.*

Simplici myrto nihil allabores
Sedulus curo: neque te Miniſtrum
Dedecet myrtus, neque me ſub arcta
——— ——— *Vite bibentem* &c.

Iidem *Miniſtratores* dicti, qui menſæ adſtabant & ad nutum dominorum intuentes diligenter miniſtrabant, atque per eos datò ſignò ad inferendum cœnam, Senecæ verbis *Ep.* 95. diſcurrebatur. Hujuſmodi *Miniſtratores* Perſis quoque fuiſſe, ſed à dominis tam inhumaniter quandoque tractatos, ut & vivos excoriarent, memorat Amm. Marcellin. *l.* 23. Græcis *Διάκονοι*, à quibus *Diaconorum* in Eccleſia ſacer ordo, qui ex prima inſtitutione miniſtraverunt menſis, ut patet ex Actis Apoſtol. *c.* 6. *v.* 2. Hinc Arator *l.* 1. eos *Miniſtros* quoque vocat,

——— ——— *Sit cura* Miniſtris
Officium librare ſuum &c.

Vide ſub locò. Veſtis *Miniſtrorum* tricliniarium tunica fuit, ut ſic expeditiores eſſent. Quò ſpectant *Ammiani* verba, *Stetit itaque ſuotabidus nuſquam reperto paludamento tunicâ auro diſtinctâ, ut regius Miniſter, indutus à calce in pubem, in pædagogiani pueri ſpeciem.* Ubi vox *Miniſter* rem declarat, quòd in convivio auratâ tunicâ miniſtrarent. Lamprid. *in Alexandro, c.* 34. *Auratam veſtem* Miniſtrorum *nullus vel in publico convivio habuit.* Ita & cum Imperatores auratas paragaudas privatis interdixêre, *Miniſtriſque* permiſerunt *Cod. de veſt. holov. leg.* 2. de conviviorum *Miniſtris* intelligendum eſt. Hinc Conſtantinus Imperator cùm chlamydes ademit Eunuchis, quorum immenſa & abſurda poteſtas ſub aliis Imperatorib. fuerat, infra ſervorum, quibus alias jus chlamydis fuit, conditionem dejectos, ſoli conviviorum miniſterio addixit: Et Chriſtus Dominus, pedes diſcipulorum ante convivium loturus, depoſuit pallium, *quia*, ut *Nonnus* interpretatur, *ſervile opus facturus erat.* Servorum enim erat ſine pallio, aut aliâ veſte exteriore, tunicatos & cinctos, vel etiam linteô ſuccinctos miniſtrare. Sub Flaviorum imperio *Miniſtros* regios aliquid peculiare etiam habuiſſe Sueton. ſuggerit *in Domitian. c.* 12. *Generum Fratris indignè ferens & ipſum albatos* Miniſtros *habere, proclamavit, οὐκ ἀγαθὸν πολυκοιρανίη.* Unde colligitur, vel privatorum ſervos in pullis tunicis miniſtraſſe, quem veſtis ſervilis colorem *Plautus* & *Artemidorus* indicare videntur; Regios albatos: vel ſi etiam reliquorum ſervorum tunicæ albatæ, quod conviviorum lætitia veriſimilius facit, præcipue ſi in linea interula; fortaſſe regiorum *Miniſtrorum* tunicas albatas i. e. candidatas & cretâ candefactas fuiſſe, quales petitorum togæ, cujus tamen moris non aliud veſtigium extat: vel non tantùm albas fuiſſe illas tunicas, ſed aurô diſtinctas. Sed nondum tum tunicis miniſtrantium additum aurum videtur, verùm longò poſt tempore, cùm ſcil. paragaudæ inſtitutæ, niſi quis Senecæ etiam ætate tunicas auratas fuiſſe arguat, ex ejus verbis *de Tranquill. c.* 1. *Præſtringit animum apparatus alicujus pædagogii, diligentius quàm intra pervatum Larem veſtita & auro culta mancipia, & agmen ſervorum nitentium* &c. Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiar. l.* 3. *c.* 4. *ubi quoque Miniſtrantium ornatum cultumque, ex antiqua tabula, quam Urſinus in appendice ad Ciacconii triclinium dedit, exhibet.* Interim *Miniſterii* nomine aliquando intelligi omnia vaſa argentea triclinio ſternendo neceſſaria, diſcimus ex Paulo Oroſio *l.* 7. *c.* 39. *Denique expoſitis ejibus, attonitum barbarum magnitudine & pondere ac pulchritudine, ignota etiam vaſorum qualitate intelligeret, Virgo Chriſti ad Barbarum ait: Hæc Petri Apoſtoli ſacra* Miniſteria *ſunt, præſume ſi audes, de facto tu videris.* Vide ſuprà. Cœterùm Convivalem *Miniſtrum* expreſſit Horat. *l.* 2. *Sat.* 8. *v.* 10.

——— ——— *Puer altè cinctus, acernam*
Gauſape purpureô menſam pertersit ———

Et *v.* 69.

——— ——— ——— *Ut omnes*
Præcincti rectè pueri, comptique miniſtrent.

Primuſque horum Obſonator erat, *ἀγοραστὴς καὶ ὀψώνης* Athenæo *l.* 4. quem præceptis inſtruxit Lynceus Samius. Reliquorum ſeriem vide apud Laur. Pignorium *Comm. de Servis.* Porrò Labeo *l.* 11. *de ſerv. fugit. Miniſteria publica* vocat illos, qui aliàs *Servi publici*, & ſimpliciter *Publici* dicti, officium & miniſterium publicum Sacerdotibus aut Magiſtratibus & Populo exhibebant. Tales habebant Oppida, Municipia, Societates & Fana, quos etiam manumittebant, impoſitis à ſe nominibus. Hi ad res forenſes & ad ſacra uſum præſtabant: Apparebant Magiſtratibus, ut Cenſoribus, apud *Liv.* Ædilibus, apud *Varr.* Quæſtoribus, apud *eundem*; namque in miniſterio hoc fuêre Lictores, Viatores, Apparitores, Brutiani & Scribæ: Servos tamen publicos à Lictoribus diſtinguit vetus Senatuſconſultum, quod Frontinus *l. de Aquæduct.* refert, apud Titum Popmam *de Operis ſervorum.* Iidem pro quolibet civium ſtipulabantur, pecuniam publicam à debitoribus exigebant, cuſtodias adſervabant, ipſi publicò ære empti. Sacra curâſſe argumento eſt factum Potitiorum, qui Servos publicos ſacra Herculis docuerunt, cujuſmodi & Martiales Larinates *Miniſtri publici*, Marti Deo ſacri, nec non Calatores, fuiſſe videntur. Pignor. *l. præfato.* Vide quoque infra in voce *Publici.* In aula Regum Anglo-Saxonum eorum Diplomatis ſubſcribebant, poſt Epiſcopos, Abbates, Duces, teſte Ingulfô *p.* 882. 883. 884. 885. Vide *Monaſticum* Anglic. *tom.* I. *p.* 37. alioſque: iidem erant cum *Thainis*, vel *Tainis*, ut in Diplomatibus vocantur, quæ voces *Miniſtros* & *Servientes* ſonant. Ita, qui hâc nomenclaturâ Regum iſtorum Chartas ſubſcriptione ſuâ firmabant, erant præcipui Aulæ Regiæ *Miniſtri*, ut Camerarii, Seneſcalli, Venatores, Accipitrarii &c. In *Monaſt. Anglic. tom.* 3. *p.* 121. quidam *Goda* (ſub Eduardo Confeſſore) *Optimas Miniſterque Regalis* inſcribitur. Vide Seldenum *ad Eadmerum p.* 170. Horum *Miniſtrorum* regiorum totum ordinem bellè deſcribit Florentius Wigornienſis, ubi de Alfredo Rege Anglo-Saxonum: *Conſiliô divinitus inventô, omnium uniuſcujuſque anni cenſuum ſucceſſum bifariè primitus* Miniſtros *ſuos dividere æquali lance imperavit; quarum primam ſuis* Miniſtris *nobilibus, qui in cultu regio viciſſim commorabantur, in pluribus miniſtrantes miniſteriis, annualiter largiebatur. In tribus namque cohortibus præfati Regis ſatellites prudentiſſimè dividebantur, adeò ut prima cohors, unô menſe in cultu Regis, die nocteque adminiſtrans, commoraretur: menſeque finitò alia cohorte adveniente, prima domum redibat, ut ibi duobus commoraretur menſibus. Secunda itaque cohors menſe peractô & adveniente tertiâ, domum redibat, ibidem duobus commoratura menſibus. Hôc ordine omni vitæ tempore, talium viciſſitudinum, in Regali cultu, rotabatur adminiſtratio.* Eorundem alibi quoque meminit, A. C. 871. 874. 878. 905. 1008. 1010. 1039. ut & Rogerus Hovedenus *p.* 450. 457. & Simeon Dunelmenſis, A. C. 1008. 1010. 1013. 1067. cui ut plurimùm *nobiles ac præpotentes Miniſtri* dicuntur. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* Hodie in Regum Principumque Aulis *Miniſtrorum Status* honorifica admodum appellatio eſt, iis ſolùm competens, qui maximis rebus ſub Regum Principumque nutu admoti, Regnorum ſaluti pace belloque invigilant, quorum ſupremus, *Primi Miniſtri* nomine venit: diviſi

ſic in plures poenam..., quam Majores domûs in Galliâ, & Juſtitiarii magni in Angliâ olim unicè, ſed non niſi cum Regiæ auctoritatis præjudicio Regnique ſæpiſſimè damno, poſſederunt. Vide Auctorem Anonymum *Hiſt. Orbis Terr. Geogr. & Civ. paſſim*, ut & paulò infrà.

MINISTRI EXTANTIORES ALIQUOT REGNORUM.

REGNI GALLIÆ.

Marchio Ancræus, nomine gentilitiô Conchinus, Florentinus, ſub Ludovico XIII. titulô *Mareſcalli Galliæ* invaſit *primum Miniſterium*, ſed ſeu quòd inſolentius ſe gereret, ſeu quòd invidiæ declinandæ eſſet impar, juſſu Regis obtruncatus & mox fruſtillatim diſcerptus eſt, d. 24. April. A. C. 1617.

Luynæus Conneſtabilis eum ſecutus, qui Regi ſuaſor Ancræi cædis fuiſſe credebatur, immenſam auctoritatem mox nactus eſt, ſed epidemicâ brevi lue abreptus A. C. 1621. poſtquam ipſi adhuc ſpiranti, mirô Fortunæ ludibriô, deſererent amici, famuli, ac Medici & ſupellex omnis.

Cardinalis Richelius hunc excepit, natione Gallus, Epiſcopus priùs Lucionenſis, qui cæſô Ancræô Avenionem ſeceſſit, ubi contra Reformatos quædam evulgandô otium fefellit. Mortuô dein Luynæo Regem, motâ priùs, dein planè excluſâ Matre, ita ſibi conciliavit, ut *unus in Regno omnia poſſet*. Cæterùm ingeniô erat acri ac vehementi, Regno, in cujus curam omnia conferebat, rebus præclariſſimè geſtis utilis, ſed in ſuperbiam paulò proclivior. Obiit incolumi auctoritatis ſuæ faſtigiô A. C. 1642.

Mazarinus Cardinalis, nomine *Julius*, gente Siculus, ei ſucceſſit. Qui Reginam ſibi faventem nactus, cùm illâ communem ſæpe ſuſtinuit invidiam: ingeniô ſubtili & morarum patiente præditus, ita Reipubl. conſuluit, ut ſua etiam reſpiceret; cæterum humanus & omnium ſuorum hoſtium, à quibus Regnô quoque totô ſemel pulſus erat, victor. Obiit in florente Regis Ludovici XIV. gratiâ, d. 17. Februar. A. C. 1661. Utriuſque *Miniſterium* publicè extat.

Hodiernus Galliæ ſtatus ad Henrici Magni tempora accedens, non unum fert, penes quem ſumma rerum ſit. Habet tamen Rex, feliciter hodie regnans, ſelectos arcanorum participes *Miniſtros*, quibus tum rerum bellicarum cura commiſſa, tum qui exteraneis proſpiciunt negotiis, tum quibus rei ædilis ac redituum ratio incumbit. Cæterùm Avum feliciſſimè Rex imitatus, vim conſiliorum ac auctoritatis, ſibi uni ſervat, quâ de re vide quæ Grammondus habet *l. 1. ſuæ Hiſt.* & de miniſtris hodiernis *Hiſtoricos* hujus temporis.

REGNI HISPANIÆ.

Nic. Perenottus Granvellæ Dominus, inde *Granvellanus* communiter dictus, plebeji quidem generis & Fabri ferrarii, ut quidam ajunt, fil. cæterum inſigni prudentiâ, Mercurio Arboreo Gattinaræ Cardinali ac Cancellario, ſub Carolo V. ſucceſſit, arcanorum omnium conſcius & tranſactor, per 20. integros annos, firmô ſemper gratiæ auctoritatiſque faſtigio felix. Vide Thuanum *l. 6. ad A. C.* 1550.

Antonius fil. Epiſcopus Atrebatenſis, priori ſucceſſit: à Carolo quoque, cùm Philippo II. ditiones traderet, commendatus, *ut nempe, cujus operâ filium in ſummis rebus uti exoptaret*. Sub hoc itaque *Miniſterium* continuavit, uſque ad A. C. 1586. quô Madriti obiit. Hic, ut inquit *Strada*, eò magis memorandus venit, quòd abſque adulationis tormento 40. ann. circiter incorruptâ fide arcem principalis aulæ obtinuit, ex eaque ſemel ejectus, ab eo caſu, tanquam à quiete repetitô ad favorem curſu longiùs quàm ante proceſſit &c.

Hiſpaniam moderatus eſt, Rege ad Luſitaniam occupandam profectô, eique reduci unus omnium Miniſter adæquitavit.

Don Franc. Sandoval. Marchio de Denia, ac pòſt Dux & Cardinalis de Lerma, ſub Philippo III. rerum ſummam tenuit, à Philippo IV. A. C. 1621. locô motus. Quam fortunam etiam cum capitis ſupplicio paulò antè A. C. 1619. expertus fuerat, proximus à Lermio Comes de Olinda & ſeptem Eccleſiarum Marchio Rodericus Calderonenſis.

Don Caſpar de Guzman Comes *de Olivarez*, rerum Hiſpanicarum arbiter poſteà fuit, per annos 22. faſtigiô tandem excuſſus, artificiô Junici de Guevara Comitis de Ognata, & Cardinalis Borgiæ, accedente inprimis ad partes ipsâ Reginâ, &c.

REGNI ANGLIÆ.

Richardus Foxus & Reginaldus Brajus, Henrici VII. gratiâ & hinc auctoritate eminuerunt, quibus tamen non aliter, quàm veluti inſtrumentô Artifex, Regem uſum fuiſſe, ait *Verulamius*.

Wolſæus Cardinalis Lanii, ut fertur, fil. ſub Henrico VIII. eouſque potentiæ, provectus eſt, ut non dubitaret nomen ſuum Regio præponere, & in literis formulâ hodieque Anglis exoſâ, *Ego & Rex meus*, ad Pontificem & exteros Principes, aliiſque occaſionibus uti. Sed gratiâ Regis tandem excidens, ac A. C. 1530. à Parlamento ſuperiore 44. delictorum accuſatus, bonis honoribuſque exutus eſt, & mox correptus dyſenteriâ diem ſuum obiit.

Thomas Cromvellus, Fabri ferrarii fil. favore Reginæ Annæ Boleniæ evectus ſummos honores, & majorem in ſacris Archiepiſcopali auctoritatem nactus eſt: Sed ob Religionem Pontificiis exoſus, inſtigante Epiſcopô Oxonienſi, paulo poſt capite eſt truncatus, nullius criminis reus, ac ne auditus quidem.

Reginaldus Polus Cardinalis ſub Mariâ ſummæ rerum præfuit, Latinorum rituum tenaciſſimus. Paucis horis poſt obitum Reginæ febri extinctus.

Robertus Car. Scotus, Jacobo Regi à quo Somerſeti Comes factus eſt, chariſſimus fuit: Cujus inſolentiam, conjugium cum Eſſexiâ, vivô hujus maritô: ingratum adverſus Overburium, fortunæ ſuæ auctorem, animum, exilium denique perpetuum vide apud Auctorem *des Favoris* p. 504.

Georgius Villerius poſt hunc emeruit, Buckingamiæ Ducatus nomine celebris: qui Jacobo primo, dein Caroli I. gratiam conſtanter quidem retinuit, populo tamen minus charus à Feltono quodam occiſus eſt.

Franc. Baconus de Verulamio ſuas quoque ſub Jacobo partes habuit, ſummi Cancellariatus munere functus: Sed rerum, ob nimium Studiorum amorem, neglectim adminiſtrarum accuſatus munere excidit, donatus tamen annuô 200. librarum reditu. Infortunii cauſam tacitam Regis æmulationem fuiſſe volunt quidam, utpote qui admirandam ejus eruditionem ferre non potuerit, ipſe *Eruditi* famam impenſe captans.

IMPERII TURCICI.

Magnus Vezirius *ſupremus Imperii Miniſter* eſt, cujus auctoritas potentiaque uti immenſe magna, ſic rarò durabilis eſt, pleriſque eorum vel depoſitis, vel violentâ morte, citiùs, tardiùs, prout Imperatorib. viſum eſt, intereuntis.

Kuperli, Achmedis hodierni Magni Vezirii parens incolumis evaſit, & quod mirandum maximè, dignitatem ſuam ad filium propagavit, qui Principis ſui gratiâ ſimiliter perpetuò florens, poſt res in Hungariâ, Cretâ, Poloniâ, egregiè geſtas, nuper admodum fatô functus eſſe dicitur. Vide de his omnibus prolixè agentem Auctorem præfatum.

MINISTRI Eccleſiæ, Epiſcopi, Sacerdotes, *in Edicto Piſtenſi* dicuntur *c. 1.* Horum veſtis pallium commune erat ut plurimum, circa tempora adhuc Tertulliani: eorum inprimis, qui Aſceticam profitebantur, h. e. qui Apoſtolicæ humilitati & ſeveriori Chriſti diſciplinæ congruam & conſentaneam ſectam ſequebantur, licèt nudipedalia ibi omni tempore indicebant, ut de Heracla Presbytero narrat *Euſebius*: quod totum tamen arbitrarium erat, neque idem mos omnium præſertim circa veſtitum Aſcetarum. Poſtea, ut mores ſubinde mutant, ac tempora, nihilque rerum humanarum in eodem ſtatu permanet, etiam hæc res (veſtitus nempe ſimplex) in Eccleſia Dei mutationem paſſa eſt. Quamvis enim leviſſimi hæc momenti res eſt, veſtis mutatio, ſi ſola ſpectetur: tamen ferè ſemper, aut morum ruinam trahit, aut jam inclinatos ſequitur, præcipuè cum luxu Magiſtrô delicatior & inflatior veſtis viliorem ac modeſtam excludit. Quod in Eccleſia, magno cum ſacroſanctæ diſciplinæ detrimento videmus uſu veniſſe. Nam, ubi primùm ex malis illis & in arctô poſitis temporibus emergere cœpit, quibus adoleſcentiam laborioſam & exercitam habuerat, multum de priſtina ſeveritate remiſit, atque ab aurea illa ſimplicitate degeneravit. Pro paupertate quippe divitiæ magnô agmine intrârunt & divitiarum comes individuus luxus. Tum magnificè ac ſumtuosè templa ædificari cœpta ſunt, atque aurô argentôque ornari. Exinde *Miniſtros* quoque, niſi mundalè ac nitidè veſtitos, talibus Templis inſervire indecens viſum eſt. Sic tribonas, vile & ſordidum veſtimenti genus, paſſim poſuêre Presbyteri, ut elegantiorem civilemque habitum ſumerent. A quo tempore birris ac penulis amicti inceſſêre omnes, relictis penes ſolos Aſcetas palliis. Dalmatica quoque, manuleatarum tunicarum hoc genus eſt, in locum colobii ſucceſſit, & colobium cum pallio apud eoſdem Aſcetas remanſit. Ea re factum, ut, qui ſacroſanctæ diſciplinæ, ut loquitur *Ambroſius* attentiores eſſe vellent, & converſationem Apoſtolicam imitari, ſeorſim [illegible] inſtituerint & à clero ſegregem ac ſeparatam vivendi formam, quæ *Monaſtica & Aſcetica politia* vocata eſt, &c. Vide Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio*, & ſuprà *Miniſter*.

MINIUM, inventum primùm à Callia Athenienſi, nonaginta circiter annis ante Theophraſti tempora, à quibuſdam *cinnabari* appellatum eſt. Indici cinnabaris nomine, quô illi ſaniem draconis eliſi vocabant, cùm Indicæ arboris gummi ſit, ut *Arrianus* docet. Et manſit *minio* in Epheſo primum repertô, quum adhuc ſine nomine eſſet, hæc *cinnabaris* appellatio, etiam poſteà. Latini *Minium* dixêre, voce Hiſpanicâ, quod inde ad Romanos tantùm inveheretur; (quemadmodum omnia ferè metalla, è locis, ubi proveniunt, nomina ſunt nacta:) à fluvio *Minio*, ut Vitruvius vult. *l. 7. c. 9.* Contrà Juſtinus *l. 44. c. 3.* *minium* metallum amni nomen dediſſe ſcribit, quòd in vicino effoderetur. Curabatur autem Epheſi ex *arena pulvere*, ut Solinus habet, *c. 26.* quæ [illegible] Græcis; At in Hiſpania parabatur, [illegible], *ex lapide, quadam ſabulo argentifero permixto*. Cùm rubrica, quæ Græcis μίλτος, non confundendum: Namque jam Trojanis temporibus rubricam in honore fuiſſe, ex Homero, *Il.* [illegible] *v. 637.* diſcimus, ubi [illegible] meminit: at Homericis temporibus *minium* nondum cognitum fuit, uti ex prædictis colligere eſt. Sed & à *cinnabari*, diverſum *Minium*; illius enim color auſterus, unde [illegible] Dioſcoridi dicitur *l. 5. c. 50.* at *minium*, [illegible] eſt ac floridum: de quo proin *Perſonatus auctor* abſolutè dixit,

Miſſorum apertas ... ſanguine, ardens ...

Quo-

Quæſitus tellure nitor certaverat oſtro, &c.

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 199. 268. *alibique paſſim*, ut & infra voce *Nitor*, & ubi de *ſignandi ritu*. Fuit autem *Minium* inter pigmenta magnæ auctoritatis, & quondam apud Romanos etiam ſacræ. Narrat enim apud Plinium *Verrius*, Jovis ipſius ſimulachri faciem diebus feſtis eò illini ſolitam, & apud Virgilium *Ecl.* 10. *v.* 27. Pan *ſanguineis ebuli baccis ac minió rubet*. Similiter triumphantum corpora, ut quidem Camillus triumphâſſe legitur. *Quâ religione etiam nunc addi*, pergit idem Verrius, *in unguenta cœnæ triumphalis & à Cenſoribus inprimis Jovem miniandum locari*. Cujus rei cauſam mirari ſe, ait Plin. *quanquam id hodie expeti conſtat Æthiopum populis, totoſque eò tingi proceres, huncque ibi Deorum ſimulachris colorem eſſe*, *l.* 33. *c.* 7. Ubi quod de Æthiopibus habet, paulò aliter narratur ab Alexandro Neapol. qui Æthiopas pugnantes dimidiam partem corporis minió, dimidiam gypsò tingere ſolitos, ſcribit *Genial. Dier. l.* 1. *c.* 20. Sed & *Minium, in voluminum ſcriptura uſurpatum, clarioreſque literas vel in marmore etiam in ſepulchris faciebat*. Idem Plin. *ibid.* Qua de re vide ſuprà in voce *Miniati* & *Miniculator*: Plura verò hanc in rem apud Plinium *d. l.*

MINIUS, fluv. Hiſpaniæ Tarraconenſis, qui Gallæciam à Portugallia dividit, à colore pigmenti, quò plurimùm exundat. *Baudrando Minho*; oritur in Gallæcia, juxta vicum *Caſtro de Rey*, 4. leuc. à Mindonia in Auſtrum, dein Lucum Auguſtum urbem rigat & Orenſem Gallæciam biſecans, tandem aliquot fluviis auctus, 5. leuc. infrà Tyden in Oceanum Atlanticum ſe exonerat, juxta oppid. Caminam.

MINNÆI, populi Arabiæ, mari Rubro adjacentes, primi commercium thuris fecêre. Plin. *l.* 12. *c.* 14. Dionyſ. *v.* 958.

Αὐτὰρ Ἐρυθραίης πλησίον ναίουσι θαλάσσης
Μιναῖοί τε Σάβαι τε. ———

De quibus fusè Bochartus *Phaleg. l.* 2. *c.* 22. *Nic. Lloyd.*

MINNAGAR, Scythiæ Auſtralis metropolis, apud Auctorem *Peripli*; *Ptol. Binnagara*: unde plurimum bdellii venale exibat. Salmaſ. ubi ſuprà, *p.* 1150.

MINNODUNUM, oppid Galliæ Lugdunenſ. *Antonin.* nunc oppidulum pagi Bernenſis, ad amnem *Broye*, inter Lauſonium ad Meridiem & Peterlingam ad Aventicum in Boream, vix 5. leuc. Gall. à Friburgo in Africum; *Moudon* Gall. *Milden* German. Vide *Simler. Hadr. Valeſ. &c.*

MINOA, oppid. Cretæ geminum, unum in ora ad Ortum inter Samonium promontor. & Gamarani urbem in Boream vergentem. *Altemura Sophiano.* Alterum in ora Boreali à Cydone 10. mill. paſſ. in Ortum apud Amphimalim ſinum. *Minola Moletio.* Item urbs in Amorgo, inſula Cycladum. Steph. in *Amorgos.* Eſt & altera in Sicilia, condita à Minoë, cùm quæſitum Dædalum trajecerat in Siciliam, & hoſpitió Cocali, regis Siculor. utebatur. Diodor. Sic *l.* 16. Quæ & *Heraclea*, *Ferrar.* Item Megarenſium emporium fuit 18. ſtadiis ab urbe diſtans, quod & *Niſea* appellatur. Gaza quoque Palæſtinæ olim *Minoa* dicta fuit. Strabo *l.* 9. Et alia quoque eſt in Siphno una Cycladum. Et alia Arabiæ, cujus cives *Minoita*, à Minoë. Paros etiam vocabatur Minoa, cujus cives, *Minoa. Steph.* Eſt item portus ad ſinum Argolicum, apud Naupliam, in Peloponneſo. *Ptol. Altamura Moletio.*

MINORA, vulgò MINORI, urbecula Principatus citerioris in ora ſinus Salernitani, [illegible] mill. paſſ. à Salerno in Occaſum, 3. ab Amalphio in Ortum, 22. à Neapoli in Meridiem. Deficit in dies. Epiſcopalis ſub Archipiſcopo Amalphitano.

MINORA Animalia, expreſſiùs Naturæ vim indicant, *quippe in magnis corporibus facili officinâ, ſequaci materiâ*, ut ait Plin. qui in *culice & teredine, quanta vis, quàm inextricabilis perfectio*-- *quàm in minimis Natura tota ſit*, facundè perſequitur *l.* 11. *c.* 2. Vide quoque ſuprà in voce *Microſcopium.*

MINORES, item *Fratres Minores*, *& Minores Pauperes*, dicuntur in Eccleſia Romana ſectatores S. Franciſci. Franciſcus *Reg. c.* 6. *Nullus vocetur Prior, ſed generaliter omnes vocentur Fratres* Minores *& alter alterius lavet pedes.* Vide quæ in *Annalibus* ſuis, de his congeſſit Waddingus, ut & ſupra, ubi de *Franciſcanis.*

MINORICA, incolis *Menorca*, Gallis *Minorque*, aliàs *Balearis minor* Inſul. regni Majoricæ, inde 20. mill. paſſ. in Ortum diſtans. Circuitus 60. mill. paſſ. Ibi *Citadella*, caput Inſulæ in parte Occidentali, ubi aliàs Jamna. & Mago, *Porto Maon*, portus capaciſſimus cum arce S. Philippi & 4. Pagis.

MINORISSA, urbecula Cataloniæ; *Manrela* vulgò, ad fluv. *Cardoner*, qui paulo infra in Rubricatum cadit. 2. leuc. à Monte Serrato in Boream, uti 10. à Barcinone, 5. à Cardona in Meridiem.

MINOS I. fil. Jovis ex Europa, ut poetæ ferè omnes aſſerunt: Occaſione hinc captatâ, quòd ſpecioſa hæc puella, nave, cui Tauri inſigne erat, in Cretam aſportata, ibi Aſterio regi nupta, hunc filium peperit. Aliis eſt, Aſteri ſeu Xanthi regis Cretenſium fil. cui in regno ſucceſſit. Idem primus Cretenſibus leges dedit. Ariſt. *Polit. l.* 2. *c.* 8. Inde *Legifer* Ovidio dictus *l.* 3. *Amor. Eleg.* 10. *v.* 41.

Optavit Minos ſimiles ſibi Legifer annos.

Regnare cœpit A. M. 2645. Paſiphaën Solis filiam matrimonió ſibi junxit. Maxima bella geſſit adverſus Megarenſes, & Athenienſes, quòd filium ſuum Androgeum occidiſſent: atque Megaram quidem Scyllæ puellæ proditione cepit, quæ amore Minois capta Niſum patrem fatali capilló ſpoliavit: Athenienſes autem eò neceſſitatis compulit: ut ſeptem quotannis juvenes in Cretam mittere cogerentur, Minotauro monſtro objiciendos, Dædalum quoque Athenienſem patriâ exulantem Minos hoſpitió ſuſcepit, qui Labyrinthum ei extruxit inextricabilem, cui & Minotaurum incluſit, monſtrum ex Tauro & Paſiphaë uxore ſuſceptum. Verùm cùm poſteà didiciſſet, Dædalum vaccam ligneam fabricâſſe, cui illa incluſa tauro fuerat commiſſa, ipſum unà cum Icaro filio eódem Labyrinthó incluſit, cumque illi alis cera conglutinatis indè evolâſſent, claſſe eos in Siciliam uſque eſt perſecutus: ubi apud Camerinam, ſeu Camicum urbem, à filiabus Cocali regis occiſus eſt. Alii tamen à Cocalo ipſo, cui bellum ob Dædalum moverat, per proditionem captum, & in thermis à filiabus ejus ſuffocatum tradunt. Euſeb. *in Chron.* Ovid. *in Ibin*, *v.* 289.

Vel tua matures, ſicut Minoia fata;
Per caput infuſa fervidus humor aqua.

Unus ex inferorum Judicibus à poëtis ſtatuitur. Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 432.

Quæſitor Minos urnam movet. ———

Vide quoque Propert. *l.* 3. *Claudian.* &c. Cæterùm duo Minoes erant, & quæ de patre Androgei dicta, *Minoëm II.* tangere videntur. Voſſ. *de Idol. l.* 1. *c.* 24. Hactenus *Nic. Lloydius in Dictionar. ſuo Geographico Hiſtor.* Meminit *Minois* hujus Marmor Arundell. ubi *in Apollonia* (quæ poſtea à nepote ejus *Cydone* nomen accepit) *ſedes fixiſſe*, regnante Athenis Pandione, dicitur, circa idem tempus, quò ferrum in Ida ab Idæis Dactylis repertum eſt. Utrum verò is advena vel indigena eſſet inter veteres non convenit. Ubicunque verò natus fuerit, illum quidem in Creta ſepultum eſſe, teſtatur *Scholiaſtes* Callimachi, hanc tumuli Inſcriptionem addens, ΜΙΝΩΟΣ ΤΟΥ ΔΙΟΣ ΤΑΦΟΣ. MINOIS F. JOVIS SEPULCHRUM, è qua poſtmodum, non tam injuriâ temporis, quàm impoſturâ Cretenſi, *Minois* nomine deletó, manſiſſe *JOVIS SEPULCHRUM*, atque hunc verſum Callimachi, Apoſtolo laudatum, *Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται κτλ. Hymno I. in Jovem*, ortum docet Joh. Marshamius *Canone Chron. ad Sect.* x.

MINOS II. Prioris ex L[illegible] caſto fil. nepos, genuit Deucalionem, Idomenei (Homericô carmine inclyti) patrem. Sed *Strabo, Apollodorus*, Alii, *Minoës* ambos non ſatis diſtinguunt; uterque Jove genitus habetur, utriusque geſta promiſcuè narrantur, ut vidimus. Idem *ibid.*

MINOTAURUS, monſtrum biforme, partim habens formam hominis, partim tauri, natum ex Paſiphae uxore Minois, quæ operâ Dædali cum tauro concubuerat, juſſu Minois Labyrintho incluſum, humanis carnibus veſcebatur. Huic quotannis Athenienſes ex præſcripto fœdere, ſeptem ex ſuis liberis mittebant devorandos. Sed tertió annó Ægei fil. Theſeus ſorte miſſus Minotaurum occidit, & ab Ariadne acceptó fili glomere, fugâ evaſit. Servius *in l.* 6. *Æn. v.* 14. interpretatur, Taurum fuiſſe ſcribam Minois, qui, abſente rege, cum Paſiphaë concubuit in domo Dædali, & quia Paſiphaë eodem tempore gemellos peperit, quorum alter Minoi, alter Tauro eſſet ſimilis, factum eſſe locum fabulæ, ut Minotaurum biforme monſtrum peperiſſe dicatur. Vide Plut. *in Theſeo.* Hunc Minotaurum Ovid. *l.* 2. *Art.* vocat.

Semibovemque virum, ſemivirumque bovem.

Vide quoque Virgil. *loc. cit.* Hanc fabulam quoque Catull. refert *in Argonaut. Epigr.* 65. Vide etiam Ovidii *Ep.* 10. ſed imprimis Diodor. Sic. *l.* 5. *c.* 13. Cæterùm erat olim inter ſigna Romanorum veterum militaria, ſicut & Aquila, Equus, Aper, quæ ſingulos ordines anteibant, teſte Plinio *l.* 10. *c.* 4. donec poſteà factum eſt, ut ſola Aquila in acie portaretur, reliquis ſignis in caſtris relictis. Uſi autem priſci in legionibus ſunt *Minotaurô*, ut indicarent, quemadmodum hic in intimo & abditiſſimo Labyrinthi receſſu clauſus fuiſſe perhibitus eſt, ſic Ducis conſilium occultum eſſe debere, vide Vegetium *l.* 3. *c.* 5. 6. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 5. & Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l.* 3. *c.* 26.

MINSCUM, vulgò *Minſck*, urbs Lithuaniæ, Palatinatus cognominis caput, probè munita, ad amnem *Suvislocz.* 32. leucis Polonicis à Vilna in Ortum, uti 36. à Breſlavia in Meridiem.

MINTHE, à Poëtis Cocyti filia puella fingitur, quam Proſerpina cum Plutone deprehenſam, in herbam ſui nominis commutavit. Nam *Μίνθη* priſcis Græcis dicebatur herba, poſtea, ab odoris ſuavitate, *ἡδύοσμος* appellata, Latinis *Mentha*. Ovid. *Met. l.* 10.

MINTHE, mons Peloponneſi inter Taygetum, ad Auſtrum & Stymphalum ad Septentrionem *Mittena* hodie. *Evan* Pauſan. *l.* 4. *Oleno* teſte *Nigrô*.

MINTURNÆ, oppid. Campaniæ inter Sinueſſam, & Formias, ad Lirim fluv. habens propinquas paludes, in quibus Marius delituit, fugiens perſecutionem Syllæ. *Plut. Georg. Fabricius* ſcribit vulgò *Trajetto* vocari. At ex ejus ruinis Trajectum, oppidulum ad 2. mill. paſſ. extructum, habet *Ferrar. Caſtro al Mar Nardo. Straboni ac Ptol. Μιντοῦρναι*, at Plutarcho in *C. Mario μιντούρνη*, & Dionyſio *l.* 1. *Μιντοῦρνα*, *Stephano Μίντουρνα*. denique *Procopio Μιντοῦρνη*. Paludoſum locum fuiſſe innuit Juven. *Sat.* 10. *v.* 276. ubi de C. Mario.

Exilium & carcer, Minturnarumque paludes.

Vide quoque Lucan. *l.* 2. *v.* 424. Horat. 1. *Ep.* 5. Ovid. cui *graves* dicuntur *Met. l.* 15. *Baudrando* urbs fuit Latii, ſatis culta, paullò ſupra oſtia Liris fluvii ad ejus dextram, in planitie, uti videre eſt in amphitheatri & aquæductuum reliquiis. Suntque in eo locô veſtigia pontis olim conjungentis viam Appiam. Ibi nunc Liris ſcaphâ trajicitur; hinc locus dicitur *la barca del Garigliano*. Sed vix urbis apparent rudera, & manet tantùm parva turris cum taberna.

MINUENDI ſanguinem ritus, in Monaſteriis, hiſce deſcribitur in *libro Ordinis* S. Victoris Pariſ. MS. *c.* 55. apud Car. du Freſne: *Quinquies in anno fient generales minutiones, extra quas ſine periculo gravis infirmitatis licentia minuendi nulli omnino conceditur. Propterea enim tam ſæpe conceditur, ne ab aliquo, exceptis his temporibus, ſuperfluo regulariter requiratur. Prima eſt in Septembri: Secunda eſt ante Adventum: tertia eſt ante Quadrageſimam: quarta poſt Paſcha: quinta poſt Pentecoſten ---- tribus diebus minutio durabit: Poſt tertiam diem ad Matutinas venient & de cætero in conventu erunt: ſicque die quartâ abſolutionem in Capitulo accipient.* Similia habet ferme *Regula* Ordinis Sempringhamenſis. In *Chronico* Trudonis *l.* 9. *Quando minuebant Fratres, chorus totus unus ſinis*

minuit

commorbus cum ſilentio & pſalmodia, ſedentes ordinatè in cella ſuà. Adde librum *Uſuum* Ordinis Ciſtercienſis *c.* 90. At in *Capitulari* Ludovici Pii A. C. 817. vetantur Monachi *certum flebotomia tempus obſervare*; cui quadantenus conſentit Udalricus *Conſuetudin. Cluniac. l.* 2. *c.* 21. Ad ejuſmodi verò *minutiones*, addita fuiſſe certa in Monaſteriis prandia ex eodem *Chronico* Trudonenſi, obſervat Car. du Freſne præfatus *in Gloſſario*. Vide quoque Macros Fratres *in Hierolexico*, nec non ſuprà ubi de *Militaribus panis*.

MINUSCULÆ Quinquatrus, dictæ ſunt Juniæ Idus, teſte Varrone *de L. L. l.* 5. ab ſimilitudine majorum, quòd tibicines tum feriati per Urbem vagarentur, & convenirent ad ædem Minervæ. Idem *Feſtus* habet. Originem ritûs indicat Liv. *l.* 9. *c.* 30. ubi ait: *Tibicines prohibiti a proximis Cenſoribus erant, in æde Jovis veſci, quod traditum antiquitus erat: Ægrè paſſi, Tibur uno agmine abierunt, adeò, ut nemo in urbe eſſet, qui ſacrificiis præcineret. Ejus rei religio tenuit Senatum, legatoſque Tibur miſerunt, ut darent operam, ut hi homines Romanis reſtituerentur. Tiburtini benignè pollicıti, primùm accitos eos in Curiam hortati ſunt, uti reverterentur Romam: poſtquam pelli nequibant, conſilio haud abhorrente ab ingeniis hominum eos adoriuntur. Die feſtò alii alios per ſpeciem celebrandarum cantu epularum cauſâ invitant, & vino, cujus avidum genus eſt, oneratos ſopiunt atque ita in plauſtra conjectos Romam deportant, nec priùs ſenſêre, quàm, plauſtris in foro relictis, plenos crapulâ eos lux oppreſſit: tum concurſus Populi factus, impetratoque ut manerent, datum ut triduum quotannis ornati* (veſtibus ſcil. floridis & muliebribus ac capite perſonis tecto) *cum cantu, atque hac, quæ nunc ſolemnis licentia, per Urbem vagarentur, reſtitutumque in æde jus veſcendi iis, qui ſacris præcinerent.* Vide etiam Val. Max. *l.* 2. *c.* 5. Plut. *in Quæſt. Rom. quæſt.* 55. & Ovidium *Faſt. l.* 6.

MINUSCULARII, memorantur *l.* 3. *Cod. Theodoſ. de Indulgent. debitor.* & Auguſtino *de C. D. l.* 7. *c.* 4. *Ridemus, quidem, cùm eos videmus figmentis humanarum opinionum partitis inter ſe operibus diſtributos, tanquam* Minuſculariós *vectigalium, conductores, vel tanquam artifices in vico Argentario ubi unum vaſculum ut perfectum exeat, per multos artifices tranſit, cùm ab uno perfecto perfici poſſet.* Hæc vera lectio, quam & *Gronov.* in membranis Noricis obſervavit. Varias corruptas proponit *Vives.* At Gruteus non bene hinc colligit, *Minutularios* negotiatores Appuleji *Magnariis* diverſos *l.* 1. *Suppl. c.* 7. Etenim falſa illa lectio & hîc negotiatorum mentio nulla. Longè etiam à vero devius, qui *Minuſcularios vectigalium conductores*, è *Feſto* & *Servio*, ubi illi *de Minuſculis Quinquatribus*, explanare ſatagit. Quid enim ad vectigalia Quinquatrus? Quid publicorum conductores ad Matronas ſacrificantes & tibicines feriatos Palladi? Qui portoria aut alia vectigalia redimebant Publicani, eorum pro facultatibus & fide variæ erant portiones, Polyb. *l.* 6. Οἱ μὲν ἀγοράζουσι παρὰ τῶν τιμητῶν αὐτοὶ τὰς ἐκδόσεις· οἱ δὲ κοινωνοῦσι τούτοις· οἱ δ' ἐγγυῶνται τοὺς ἠγορακότας· οἱ δὲ τὰς οὐσίας διδόασι περὶ τούτων εἰς τὸ δημόσιον. Val. Max. *l.* 6. *c.* 9. *ex.* 7. *T. Aufidius cùm Aſiatici publici exiguam admodum particulam habuiſſet.* Qui hic parva muniebant mœnia, qui pro rei aut animi ſui anguſtiis exiguum quid aut ab Cenſoribus, aut à fiſco aut ab ipſis denique majorum vectigalium Publicanis conduxerant, *Minuſcularii* dicti. Quo modo κατ' ἐξοχὴν *leg. cit.* vox ſumitur, nempe de minorum publicorum conductoribus. Extat vox in ſimplici ſenſu etiam, in codice *Juſtiniani.* Hos verò omnes phraſi eleganti & rarâ, *in publico eſſe* dicit *Livius*, h. e. curationem muneris aut ſumptus aut vectigalis publici adſcriptâ locationis lege ſuſcepiſſe, conductores publici ſeu Publicanos eſſe. Sic ἐν γεωργίᾳ eſſe, pro γεωργεῖν eſſe. Ælian. *Variar. Hiſt. l.* 1. *c.* 31. Τοὺς ἐν χειροτεχνίᾳ pro τοὺς χειροτέχνας dixit Libanius *Orat. de Vinctis.* Apud Plautum *in opera eſſe*, pro operas præbere, operarium eſſe. *Ciſtellar. Act.* 4. *Sc.* 2.

At pol ille quidam, mulier, in nulla opera gratuita eſt.

Vide Joh. Frid. Gronov. *Obſervat. in Eccleſ. c.* 23. & infrà *Publica.*

MINUTA, moneta minutiſſima, quam Græci λεπτὸν vocabant, de quo multa Scaliger, & alii, qui de *Re Nummaria* ſcripſerunt. Aimoinus *de Mirac. S. Benedicti l.* 3. *c.* 2. *Deſiderio accenſus eſt adeundi Matris Chriſti aulam — quam introgreſſus, minutam ſibi à Vicario ejuſdem Viri, Ermenfredo nomine, obtentu tranſmiſſam eleemoſyna, altario — ſuperimponere cupiens, ſenſit ſuos reſolvi nervos,* Tabularium Dervenſis Monaſterii. *Opus verò caſtelli ſemel in anno fiet una hebdomada Martii, & non in alio menſe: & ſi opus non fuerit, pro redemtione operis ſex denarios de manſu veſtito, de dimidio tres, de quarta parte manſi tres minutas.* Ita denarius *binis minutis* conſtitit. Joh. de Janua. *Minutum, quoddam pondus, ſcilicet media pars quadrantis, unde pauper vidua miſit duo minuta, i. e. quadrantem.* Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & hic infrà *Minuti.*

MINUTAL, apud Martial. *l.* 11. *Epigr.* 32. ubi de Cæciliano, homine ſordidè lauto, qui nonniſi cucurbitis in fruſta diſſectis variéque apparatis, hoſpites ſuos excipiebat:

Has primâ feret, alterâve cœnâ;
Has cœnâ tibi tertiâ reponet.
Hinc ſeras epidipnidas parabit;
Hinc piſtor fatuas facit placentas;
Hinc & multiplices ſtruit tabellas;
Et notas caryotidas theatris:
Hinc exit varium coco Minutal,
Ut lentem poſitam fabamque credas &c.

Cibus eſt è variis minutim conciſis. *Schrevelius ad loc.* Græcè *perτοτὶς*, de quo conſule *Apicium.* Vide quoque ſuprà *Iſiciata, Iſitia.*

MINUTI, apud Romanos, alii ærei, alii argentei. De illis Æl. Lamprid. *in Alexandro c.* 22. *Tantum intra biennium vel prope annum porcina carnis fuit & bubula, ut quum fuiſſet octominutalis libra, ad duos unumque utriuſque carnis libra redigeretur.* Nempe ante legem Alexandri vendebatur libra porcinæ aut bubulæ octo *minutis*; poſteà redacta eſt ad duorum pretium: magna vilitas ex magna charitate. Caſaubon. *ad loc.* De iis Vopiſc. *in Aureliano, c.* 9. *Ipſi autem ad ſumtus, aureos Antoninianos diurnos binos, argenteos Philippeos minutulos quinquagenos, æris denarios centum* &c. Sed omnes *minutos*, qui Græcis λεπτὰ, argenteos fuiſſe, contendit Salmaſ. *Not. ad hos Scriptores. Minuti* enim inquit, ſeu *Minutuli* dicuntur apud illos, quos *denarios* vocitant veteres, qui denarii drachmæ ferè pondus ac æſtimationem habebant. Atque ut Latinis *minuti argentei*, pro denariis: Sic Græcis τὰ λεπτὰ ἀργύρια ἀντὶ τῶν δραχμῶν. Sed & abſolutè *Minutos* appellabant Latini, cùm *argenteos* ſubintelligerent, ut Græci λεπτὰ, ſubintelligentes ἀργύρια. λεπτὰ igitur ſunt drachmæ. Certè *Heſych.* λεπτὸν dicit eſſe ἑξακισχιλιοστὸν ταλάντου: talentum autem ſex millibus denariûm vel drachmarum valuiſſe conſtat. Sic λεπτὰ δύο in Euangelio, Hilarius *in Pſalmum* 118. exponit *duos denarios*: & quadrantem, qui duos minutos habere dicitur in Euangelio Marc. *c.* 12. *v.* 42. definiunt eſſe unciæ quartam partem; ita *minutus*, erit octava pars unciæ, uti & drachma. Aſſentitur clarè *Epiphanius*, cùm *duas drachmas*, vocat, quæ alii *duo minuta.* Igitur *Minuti* vel *Minutuli* omnibus locis *Hiſtoriæ Auguſtæ* ſunt, quos *denarios* vetuſtiores vocant Auctores, quorum 25. aureum unum efficiebant. Hactenus Salmaſ. *ad Vopiſc. loc. cit.* Vide quoque ſuprà *Denarius, Drachma, Minuta*, & infra *Philippei.*

MINUTIA, Virgo Veſtalis, quæ, propter corporis elegantem cultum, in ſuſpicionem venit libidinis, unde & ſervo quodam contra illam teſtimonium dicente, viva defoſſa eſt. Liv. *l.* 8. *c.* 15.

MINUTIA, porta quædam Romæ; dicta ab ara Minutii, cui erat proxima. Vid. Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l.* 1. *c.* 21.

MINUTIÆ Curator, vide ſuprà *Frumentum.*

MINUTIANUS, Sophiſta Athenienſis, qui artem Rhetoricam & præexercitamenta ſcripſit.

MINUTIARIA Ars, Græce λεπτουργία; Gallis *Menuiſerie*, quæ inteſtina opera ex ligno, elegantiore fabricâ, efficit. Unde λεπτουργοὶ τεχνῖται, apud *Theophanem.* Plurimi autem artificii hæc inteſtina opera. Plin. *l.* 16. *c.* 42. *Firmiſſima ad tectum abies, eadem valvarum repagulis & ad quæcunque libeat inteſtina opera firmiſſima, ſive Græco, ſive Campano, ſive Siculo fabricæ artis genere, ſpectabilis ramentorum crinibus pampinato ſemper orbe ſe volvens, ad incitatos runcinarum raptus.* Ubi pro *ad tectum, in rectum*, & pro *repagulis, paginis*, legi jubet Salmaſ. *ad Solin. p.* 1034. Vide quoque ſuprà in *Inteſtina*, & *Mediale*: uti de obolo argenteo, *ob rerum minutias*, quolibet hebdomade, uxori à marito apud Hebræos ſolvi ſolito, ſuprà voce *Maritus*; de *minutiarum* ſeu *rerum minutarum* Pictoribus, infrà voce *Rhopographi*; aliis Artificibus, hîc paſſim, inprimis vocibus, *Marmor*, & *Microſcopium*, it. *Vitreum*; de *mercium minutarum* venditoribus, infrà voce *Rhopopola*; de inſtrumento *minutiſſimas* quoque *res* exactè videndi, ſuprà iterum voce *Microſcopium.*

MINUTIUS Augurinus, Tribunus plebis, qui Sp. Melium regnum Romæ affectantem reum peregit. Huic, quòd farris pretium trinis nundinis ad eam vilitatem redegiſſet, ut aſſe modius vænirет, tantus à plebe eſt habitus honor, ut collatâ in capita ſtipe unciariâ, ænea ei ſtatua extra portam Trigeminam fuerit collocata. Plin. *l.* 34. *c.* 5. Vide *Marcus Titus*: it. *Publius.*

MINUTIUS Baſilus, prænomine *Lucius*, Cæſaris in Gallia Tribunus, *l.* 6. *Bell. Gall. c.* 29. & 30. poſtea conjurationis in eum particeps. Vide Cicer *l.* 6. *Famil. Ep.* 6. Vide & *Lucius.*

MINUTIUS Fundanus, Aſiæ Proconſul ſub Hadriano.

MINUTIUS Juſtus, præfectus caſtrorum legionis ſeptimæ Galbianæ, quia ſeveriùs quàm bellò civili imperitabat, ſubtractus militum iræ, ad Veſpaſianum miſſus eſt. Tacit. *Hiſt. l.* 3. *c.* 7.

MINUTIUS Rufus, à partibus Pompeji, qui cum Aſiaticis navibus erat Orici. Cæſ. *l.* 3. *Bell. Civ. c.* 7.

M. MINUTIUS Felix, cujus Imperatoris temporibus Romæ vixerit, non ſibi ſatis liquere ait Franc. Balduinus, Proleg. *ad Minuc. Fel. Octavium.* Hieronym. *in ſuo Catalogo*, illum Origeni proximum, Cypriano priorem fuiſſe, obſcurè ſignificat. Idem verò *in Ep. ad Magnum*, loquens de Latinis Eccleſiæ ſcriptoribus, etſi Minutium ante Cyprianum laudet, tamen illam de Idolis orationem aſcribere Cypriano magis videtur. Sed & *in apologia*, pro ſuis adverſus Jovinianum libris, primò locò Tertullianum, ſecundò Cyprianum, tertiò Minucium commemorat. *Sabellicus*, ſed ſine teſte, affirmat eum Romæ floruiſſe, quò tempore Urbanus ibi erat Epiſcopus, h. e. temporibus Alexandri Severi Imperatoris. Si ita eſſet, Minucius antiquior Cypriano, æqualis Tertulliano, adeoque Juriſconſultis Ulpiano & Paulo foret. *Minuciam* verò gentem olim Romæ nobilem fuiſſe ſatis conſtat; in qua 4. Conſules *Minucii Augurini*, intra annos quadraginta, numerari poſſunt. Sed & *Minucios Rufos*, & *Minucios Thermos* in Faſtis Conſularibus legas. Denique & *Minucius Fundanus* Aſiæ Præſes fuit illuſtris, ad quem Adrianus Imperator non iniquam de Chriſtianis legem miſit: ut jam nihil dicam de eo, cujus in *Epp.* meminit Plinius, vel quem Julianus JCtus laudat, cujus ad *Minucium Natalem* libri de Jure civili laudantur. His verò omnibus unus *Minutius Felix*, etſi non fuerit ejuſdem aut gentis, aut familiæ, facilè anteponendus eſt, ætate quidem poſterior, doctrinâ tamen, virtute, & pietate multo ſuperior. Fuit enim non modò Juriſconſultus magnus, & excellens ſuò tempore Orator, ſed (quod majus eſt) fuit ſeriò Chriſtianus. Luculentum teſtimonium de hoc ſcriptore profert Lactantius *l.* 1. *c.* 11. & *l.* 5. *c.* 1. *Minucius Felix, non ignobilis inter cauſidicos loci, fuit. Hujus liber, cui Octavio titulus eſt, declarat, quàm idoneus veritatis aſſertor eſſe potuiſſet, ſi ſe totum ad id ſtudium contuliſſet.* Sed & Hieronym. *ad Magnum*: *Minucius Felix cauſidicus Romani fori,*

feri, in libro, cui titulus Octavius *eſt*, *& in altero* contra Mathematicos, *ſi tamen inſcriptio non mentitur Auctorem, quod genialium ſcriptorarum damnis intactum?* Juniorem quidem, ſed fere æquævum Tertulliano credit *Joan. a Wowern. Scaligeri* quoque verba apponam: *Æqualem Tertulliano*, inquit, *Minucium fuiſſe, ſemper mihi perſuaſi, & quia in utroque ſcriptore tamen verba perſcripta extant, uter ab altero mutuatus ſit, dubito. Sed ſtiligatum amoris ſcripſiſſe veriſimile eſt.* Hæc ille. Alius de Fato, ſeu contra Aſtrologos, liber, hujus nomen præ ſe fert, ſed ejus non eſt: ut vel ex Hieronym. modò laudato licet colligere. Cæcilius, qui ab illo diſſerens introducitur, videtur quibuſdam Præceptor Cypriani, cujus nomen honoris ergò ſibi ſumpſit. *Nic. Lloyd.* Vide inſuper Hieronym. *de Vir. Illuſtr. c.* 58. Item, *Orat. & apol. ad Pammach.* Eucher. *ep. ad Valer.* Trithem. & Bellarm. *de Scr. Eccl. Rigaltium, in not. ad. Minut.*

MINUTIUS Rufus, vide *Quintus.*

MINUTIUS Scævola, vide *Fabius*; it. *Quintus.*

MINUTIUS Thermus, vide *Quintus.*

MINUTIUS & Protonius, perſonati Comœdiam primi egiſſe dicuntur. Jul. Cæſ. Scaliger *Poetic. l.* 1. *c.* 13.

MINYA, urbs Theſſaliæ circa Scarphiam, à *Minya* dicta, quæ prius *Almonia* dicebatur. Item Elidis, ubi Minyeius fluv. juxta Pylum. Inde *Minyates* populi. Eſt & altera Phrygiæ. Hinc *Minyion. Minyeus, Minyejus:* Gentile *Minya. Steph.*

MINYÆ, populi Theſſaliæ, aut certè Magneſiæ, quæ eſt regiuncula Theſſaliæ ab Ortu annexa, qui Iaſonem in Colchos proficiſcentem ſequuti ſunt. Sic dicti à *Minya* Orchomeni rege, qui cùm omnes mortales ſuæ ætatis opibus ſuperâſſet, primus omnium gazophylacium conſtruxiſſe dicitur. Pauſan. *l.* 9. & Cæl. Rhodig. *l.* 20. *c.* 25. Hos à Pelasgo è Lemno ejectos, Theras Thebanus, una cum Lacedæmoniis quibuſdam, duxit in inſul. Calliſten, quæ à coloniæ hujus auctore *Thera* nomen accepit: ætate unâ ante Ionicam migrationem. Joh. Marshamus *Canone Chron. Sec.* XIII. ex Pauſania *l.* 7.

MINYAS, vir quidam Thebanus, cujus filiæ *Minyeades* in veſpertiliones ſunt commutatæ. Ovid. *Met. l.* 4.

MINYEUS, ſive MINYEJUS, *Homero* fluv. Theſſaliæ, poſtea *Orthomenus* dictus. Plin. *l.* 4. *c.* 8. Strabo *l.* 8. eundem facit cum Anigro. Hom. *Il.* 11. *v.* 721. juxta Arenem in mare defluere tradit.

MINYIA, Amorgi inſulæ civitas. *Steph. Mandria Caſtaldo. Plari Sophiano. Ptol.* eſt Inſulæ maris Icarii, inter Con & Samum.

MIR, apud Gothos, adjectum nominibus appellativis, quid ſignificet, docemur ex Smaragdo *Comment. in Partes Donati*: *In Francorum Gothorumque genere hæc patronymica ſpecies frequentatur multoties: à parte enim gentili & Theodiſca veniunt lingua, de quibus in exemplo Gothorum pauca primum ponimus nomina, quorum hæc ſunt, Altmir, Glitmir, Regmir, Rainmir, Watmir & ſimilia, quorum hæc eſt in Latinum interpretatio. Altmir namque, vetulus mihi, interpretatur: Glitmir, debitus mihi: Rainmir, nitidus mihi: Warmir veſtimentum mihi*, apud Car. du Freſne *Ibid.*

MIRABELLUM Hiſpan. *Mirabel*, locus Hiſpaniæ & illuſtris familiæ nomen, quæ Davilarum ſtirpis ramus eſt. Alvarus enim Dominus *de Mirabel*, Alvari II. de *Zuniga* Ducis *de Bejar* filiorum unus, ab uxore Maria *Manuel de Sotomayor* dominium *Alconchel* obtinuit, quæ utraque ſucceſſio per Mariam *Manuel de Zuniga*, ad familiam Davilarum delapſa eſt, unde *Marchiones de Mirabel*, quorum ſeries hæc. Petrus Davila Dn. *de las Navas* & *Villafranca*, ex Maria Bracamonte, pater fuit Petri Davilæ Comitis *del Riſco*: quô, & Elvirâ Toletanâ, natus Stephanus Comes, Elviram *de Zuniga* ſibi junxit, atque ex eâ ſuſcepit Petrum Davilam Marchionem *de las Navas* Comitem *del Riſco*, cui Maria de Corduba Petrum genuit Marchionem *de las Navas* & Comitem *del Riſco*; patrem ex Hieronyma Henricia *de Guzman*, Antonii *de Toledo* & *Davila*. Hic, ductâ Franciſcâ *de Zuniga* & *Davila* Marchion. *de Mirabel* (filia Alfonſi *de Zuniga & Corduba* ac Hieronymæ *de Zuniga* & *Davila* Marchion. *de Mirabel*, Ludovico Davilâ Marchione *de Mirabel* genitæ) ſuſcepit Antonium, Henricum & Balthaſarum, nominis *de Zuniga* & *Davila* Marchiones *de Mirabello.* Vide Phil. Jacobum Spenerum *Theatr. Nobil. Europ. Part.* 2. *p.* 69.

MIRABELLUM, urbecula Pictavenſis provinciæ in tumulo, alias cultior, nunc deficit; & caſtrum ejus dirutum eſt 5. leuc. à Pictavio in Boream Salmurium verſus, totidem à Richelæo verſus Auſtrum *Mirebeau* vulgò.

MIRABILIA Mundi, cognomen Ottonis III. Imperatoris apud Bucholzerum *in Indice Chronol.*

MIRACE, locus Scythiæ Vide *Tamyrace.* Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 50.

——— *Viridem Miracen Tibiſenaque juxta*
Oſtia. ———

MIRACES Eunuchus, à Parthis, ad fœdera Colchica aurô conducenda, miſſus, dum temerè ſe bello & partibus miſcet, à Syene occiſus eſt. Vide Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 690.

MIRÆUS Aubertus, Bruxellenſis, natus A. C. 1573. patre Gulielmo, Johannis Epiſcopi Antverpienſis fratre, Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ cognitione inclytus, Alberto & Iſabellæ Belgarum Principibus à Sacris Oratorii & Bibliothecis fuit; exin Decanus Eccleſiæ ad B. Mariam Antverpiæ factus, obiit. A. C. 1640. Scripſit *Elogia illuſtrium Belgii Scriptorum*, *Elogia illuſtrium gentis Spinolæ*, aliaque quàm plurima enumerata P. Frehero *Theatro Viror. Eruditione clarorum.*

MIRÆUS Johannes, vide *Johannes.*

MIRAG, Alkazuinio Scriptori Arabi, animal eſt mirabile, leporis inſtar, flavi coloris, cornu nigrum in capite unicum habens, tam terribile, ut illud ferarum nulla videat, quæ non illico fugiat. Hoc monſtrum reperiri addit, in Inſulis maris. Ad quæ verba *Feliciſſe*, inquit Bochartus, *ea maris inſula, in qua lateat algeſiſſa, portendeſa beſtia, quam equitabat Antichriſtus, ut res novas inveſtiget.* Vide eum *Hieroz. Part. prior. l.* 6. *c.* 13. *ubi de Arabum animalibus fabuloſis.*

MIRAMOLINUS, vel MIRAMOMOLINUS, i. e. caput ſeu Princeps fidei, nomen Maurorum Principibus commune. Sed & ſolò hoc quidam inſignes fuêre: ut ille, qui A. C. 1195. Hiſpaniam ingreſſus, cum 600000. Mauris, Alphonſum Caſtellæ Regem Annô 1233. æræ Hiſpanicæ cæſis Chriſtianorum 50000. devicit. Item is, qui alias Mahometus Viridis dictus, Maroci Rex ſuperatus eſt A. C. 1212. ab Alphonſo Caſtellano, Petro Arragonio & Sancto Navarræo. Alius, in Hiſpaniam irrupit, A. C. 1275. *Roderic. Mariana, Surita, Turquetus.* &c. Meliùs *Miramomelinus*, Gregorio Abulfaragio *in Hiſtor. Dynaſtiarum p.* 110. ex verſione Pocockii, de Omare Calipha filio Omari. *Amiral mumenim*, ſic enim is: *Cumque vocaretur Chalifa Chalifæ* (Vicarius Vicarii) *nuncii Dei, dixerunt. Longus eſt hic (titulus) vocatus eſt ergo Amiral-Mumenim* (*Imperator credentium*) *atque is primus hoc titulò inſignitus eſt.* Sic itaque, item *Amiralmumenes*, appellati ſunt Bagdadenſes, atque adeo ſupremi Sultani, qui ſub Chalipha univerſæ rerum adminiſtrationi præerant. Ἀμερμουμνῆ Cedreno, *Zonaræ* & *Conſtantino Porphyrogenito*: Ἀμερμουμνῆς *Annæ Comnenæ*: *Amermu* in Fredegario Scholaſtico: *Amiral-mumini*, *in Ep.* 3. Leonis III. Pontif. *Amiramomemini* Roderico Toletano *de Rebus Hiſpan. l.* 6. *c.* 32. Bernardo Monacho *Amormonni*, in *Itiner. Terræ S.* Lucæ Tudenſi *Miramomelini*, ærâ 1229. *Miramummelini*, Rigordo *A. C.* 1211. at *Hemiremomelini*, A. C. 1195. *Mirmumni*, in *Vita S. Willibaldi c.* 15. in *Chron. Or. Almamuni* & *Amir-Almumamini*: quas quidem voces *Credentium Principem* ſeu *Fidelium Dominum* ſignificare, apud Arabas, pluribus docuit Car. du Freſne *ad Alexiadem p.* 371. 372. *Amir* enim Arabibus Dominus. *Amir Gazu*, apud Ordericum *l.* 10. Ἀμηρ, *Anna Comnena* & aliis: à qua voce ortum ducunt *Amiræ* & *Amiralii*, apud Saracenos & Turcas, Satrapæ nempe Urbium vel provinciarum Præfecti atque adeò ſupremi Sultani, qui Caliphæ ſuberant. Martyrium S. Bacchi junioris *p.* 106. Ὁ ϲτρατηγὸς ὁ τῶν νικητῶν, ὁ καὶ Ἀμηρᾶς ὀνομαζόμενος. Anaſtaſius *Biblioth. ad* VIII. *Synod. act.* I. *Hamiram Græci vocant Principem Saracenorum: interpretatur autem, ut ferunt, linguâ eorum Præpoſitus* &c. At aliter de vocis notione ſcribit Iſidorus Pacenſis *in Chron. ærâ* 750. *Ulit Amir-Almuminin, quod idioma regni in lingua eorum reſonat. Omnia proſperè gerens.* Corruptè verò habet *Molanus. Hiſtor. Hieroſolym. p.* 1152. *Eô tempore gentilis quidam Sanvarius nomine, ſub Molano, quem patriâ linguâ Dominum dicunt, univerſam procurabat Ægyptum.* Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* in vocibus *Amir*, *Amirmumnes* & *Miramomelini.*

MIRANDA, nomen illuſtris in Hiſpania familiæ, Avellanedææ ſtirpi junctæ. Hæres enim hujus è Caſtella veteri familiæ Aldoncia filia Johannis *de Avellaneda*, qui Johanni II. Caſtellæ Regi inſerviit, nupſit Didaco Lopezio *de Zuniga* Comiti *de Miranda*, unde hujus poſteri nomen hoc gentile avito ſuo adjecêre. Eorum iſta eſt ſeries: Didacus Lopezius *de Zuniga* Comes *de Miranda*, ex Aldoncia (filiâ Johannis *de Avellaneda*) genuit Petrum *de Zuniga* & *Avellaneda* Comitem *de Miranda*: quô, & Catharinâ *de Velaſco*, natus Franciſcus I. Mariam Henriciam *de Cardenas* uxorem habuit, atque ex ea pater fuit Franciſci II. qui ex Maria *de Bazan*, Vice Comite *de Valduerna*, filium habuit Johannem *de Zuniga, Avellaneda* & *Cardenas* Ducem *de Penneranda*; cui Maria agnata, genuit Didacum *de Zuniga*, *Avellaneda*, *Bazan* & *Cardenas* Ducem *de Penneranda* Comitem *de Miranda*: Patrem, ex Franciſca *de Sandoval* & *Roxas*, Franciſci Marchionis *de Banneza*, Catharinæ (quæ nupſit Philippo Johanni Balthaſaro Pacheco Duci *de Eſcalona*) Mariæ & Johannis, qui hôc ſeculô floruerunt; omnes nominis *de Zuniga*, *Avellaneda* & *Cardenas*, *ex Comitibus de Miranda de Duero, in Epiſcopatu de Oſma.* Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Europ. Part.* 2. *p.* 36.

MIRANDA, vulgò MIRANDE, oppid. Aſtaracenſis Comitatus in Aquitania, ad Baiſam fluv. 4. leuc. ab Auſciis in Africum, Tarbam verſus, à qua ferè 7. leuc. diſtat.

MIRANDA Durii, *Miranda de Douro*, urbs Portugalliæ, ad Durium fluvium, in ipſo confinio regni Legionenſis, 12. leuc. à Sentica in Occaſum, uti à Salmantica in Circium, 6. à Brigantia in Meridiem, probè munita verſus montes.

MIRANDA Iberica, oppid. Caſtellæ veteris ad Iberum fluv. ubi aliâs Deobriga quibuſdam. In confinio Biſcajæ, uti & Alavæ, 15. leuc. à Flaviobriga in Meridiem, *Miranda de Ebro*, vulgò.

MIRANDULA, incolis *Mirandòla*, Gallis *la Mirande*, Italiæ civitas parva, Joanne Picô Comite nobilis. Munita, cum arce valida, ſub proprio Principe, à gente Pica ab an. 600. cum regiuncula adjacente, 22. milliar. à Mutina in Boream, 10. à Pado in Meridiem. In Longobardia; inter ditiones Mantuanam, in Septentrionem, & Mutinenſem in Auſtrum. Nomen urbi dicitur Eurida dediſſe, filia Conſtantii Imperatoris, quæ ibi loci tres filios peperit, ex Manfredo gravida, qui in rei memoriam urbem hanc condidiſſe fertur. Leander Alb. *deſcr. Italiæ.*

MIRAPISCÆ, ſeu MIRAPINCUM, ſeu *Mirapicis caſtrum* olim, nunc urbs Occitaniæ ſuperioris ad Lertium fluv. 3. leuc. à Fuxio in Ortum, uti ab Apamæa, 7. ab Alecta in Occaſum, 11. à Toloza in Auſtrum; olim ſub Comite Fuxenſi, vulgò *Mirepois* vel *Mirepoix.* Sedes Epiſcopalis à Joh. XXIII. fundata, A. C. 1318. in gratiam Comitum Mirapicenſium, è familia Levi, qui ſub Montfortio contra Albigenſes meruerunt, Mareſchalli Fidei quoque vocati. Ducheſn. *antiq. urb.* S. Marth. *Gall. Chriſt.* In ejus diœceſi continentur præ cæteris Mirapicum, Vivaria, Rivus altus *Rimcrös*, Exarta *les Iſſars*, Villa Nova, Monsferrarius, Aquæ Vivæ,

Fanum Jovis *Fanjaux*. Monaſteriolum *Monſtrol*, & Lauracum majus *Laurac le grand*, Hadr. Valeſ. in voce *Apamia*.

MIRAVETUM, oppidulum munitum Catalonia, cum caſtro, ad Iberum fluv. 4. leuc. ſupra Dertuſam in Cxciam, 10. ab Ilerda in Meridiem. Vulgò *Meravet*.

MIRCENA, in L. Henrici I. Regis Angliæ c. 6. Lex merciorum ſeu Martiana una è tribus Legibus, quæ in Anglia obtinuerunt. Vide *ſupra*.

MERECURTIUM, urbs Lotharingiæ ſuperioris ad Maidonem fluv. verſus Vogeſum montem. 7. leuc. à Nancejo in Meridiem, uti à Tullo, 6. à confinio Campaniæ in Ortum. Vulgò *Mercœurs*.

MIRIFICA Lucerna vide ſuprà *Lucerna*.

MIRISSIMUS, vide infra *Muriſſimus*.

MIRITUS, exiguus mons Theſſaliæ

MIRMUMNI, vide ſuprà in voce *Amirmumni*.

MIROBRIGA, urbs Hiſpaniæ ulterioris in conventu Cordubenſi. *Ptol. Villa de Capilla*. Item urbs Vettonum exciſa: olim Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Compoſtellano: cui Rodericopolis ſucceſſit. *Malaberga*, teſte *Morali*. Item, in Hiſpania Tarraconenſi in Oretanis.

MIRTILUM, oppid Portugalliæ, *Viana de Fox de Lima*; ad oſtia Limii fluv. in ora Oceani Atlantici, vix 3. leuc. ab oſtio Minii in Meridiem, uti à limite Gallæciæ.

MIRUS, Phrygiæ fluv. *Suida*.

MISAAM, fil. Elphaad filii Mehuſim. 1. Paral. c. 8. v. 12.

MISACH, vel MESCHACH, unus ex tribus pueris, qui & *Miſael*, unà cum Anania & Azaria in fornacem igneam conjectus hymnum ſibi cecinit. Eſt item fil. Oziel filii Caath. Exod. c. 6. v. 22.

MISARIS, promontor. Sarmatiæ Europææ *Ptol.* ad Achillis Dromon.

MISAUCI, aliis MASCAUCI, in tropæo Auguſti apud Plin. l. 3. c. 20. *Hiſarci*, ubi Tſchudus legit *Miſauci*, Lepontiorum populus, ſupra lacum Verbanum. Habitant hi vallem Meſoltinam vel Miſaucinam *Maſoxerthal*, à præcipuo loco Miſauco, *Maſox*, arce munita in primo Rhætorum fœdere. Paruêre quondam Baronibus Monſaxiis, quos Sigiſmundus Imperator poſtea Comitivâ dignitate ornavit. Vide Joh. Bapt. Platinum *Helv. Ant. & Nov.* Simlerum *de Rep. Helv, &c.*

MISCELLANEA, apud Juvenal. *Sat.* 11. 20.

——— *Veniunt ad* Miſcellanea *ludi*

Britannico ſunt ludi & ludicræ artes, idemque cum *ludis miſcellis*, de quibus mox. At veteri *Scholiaſtæ* ultima cœna Gladiatorum, quam *ſupremam cœnam* vocat Tertullian. *in Apologetico*. Vide ſuprà, in *Cœna* & *Ludus*, infrà quoque ſimile quid ubi de *Murrato vino*.

MISCELLI Ludi, memorati Suetonio *Calig.* c. 20. Edidit & peregrè *ſpectacula*; *in Sicilia Syracuſis haſticos ludos & in Gallia Lugduni miſcellos*; qui fuerint, in dubio eſt. Lev. Torrentius *Comm. in hunc locum*, ſic vocatos exiſtimat, qui ad nullum certum genus Ludorum Scenicorum, ſive argumentum, ſive ſcenæ inſtrumenta & apparatum ſpectes, referri poſſunt: quemadmodum columbarum quoddam genus *miſcellum* vocat Varro *de R. R.* l. 3. c. 7. quæ neque agreſtes neque domeſticæ ſunt. Wolfgangus Lazius *Comm. Reip. Rom.* l. 2. c. 15. ſcribit, *Miſcellaneos* ludos fuiſſe, ex variis multiformibusque ludicris commixtos. Vide Joh. Roſin. *Antiquit. Roman.* l. 5. c. 22. *ſub finem*. Scaliger, ſimiles fuiſſe Capitolinis, & victum victoris laudes ſcribere, ſua vera propriâ delere linguâ, coactum, refert *Poetic.* l. 1. c. 34.

MISCELLUS, vir fuit, cui redditam ferunt ſortem ex adytis; Conditurum eum urbem, ubi in ſerenitate ipſum excepiſſet pluvia. Id nunquam futurum conjectatum ab eo, ob rei abſurditatem. Cùm tamen in Italiam appuliſſet, & maxima eventûs fluctuaret incertitudine, aſſedit illi pellex uberius flens, mœſtaque. Quod conſpicatus Miſcellus, finem habere oraculum ſuſpicatus, civitatem (Crotonem) condere adortus eſt. Cœl. Rhodig. l. 12. c. 4. Cæterùm, variè ſcriptum hoc nomen, apud auctores invenias. *Mycilus*, *Miſſilus*, *Mirſilus* & *Micilos*. Heinſius *in Met.* l. 15. legit *Myſcelos*. Μύσκελος eſt Dionyſio Halic. l. 2. *Suida*. *Ariſtophanis Scholiaſtæ*, ac *Chronici Alexandrini* authori. *Straboni* nunc Μύσκελος, nunc Μύσκελλος. Μύσκελλος Zenobio in *Adagio*.

Δῶρα δ' ἐστὶ δίτας ἰσχυρὰ, Μύσκελλος verò dicitur *Marciano Heracleotæ*, & Scholiaſtæ *Dionyſii Alexandrini* Μισκέλλος; Stephano in Συρακοῦσαι, Solino c. 8. *Myſcellus*, quod vide. *Nic. Lloyd.*

MISCERA, urbs Sicaniæ. *Steph.*

MISCHIUM, vocatum fuit marmor Parium viride variegatum & diaphanum, è quo conſtans ſuperbiſſimum ac ampliſſimum labrum ſuperiori ſeculô, in thermis Titi effoſſum, & inde in hortos collium Vaticanorum, quos ob proſpectûs amœnitatem *Belvedere* vulgo vocant, tranſlatum eſt; vel potiùs vas ipſum: Dignum omnino, in quo tantus Imperator lavaretur. Thermas autem Titi ejusque palatium ſtatuunt in hortis D. Petri in vinculis; dicebaturque labrum, vas aquâ tepidâ, corpori abluendo, repletum, quod in una ex tribus præcipuis Thermarum cellis conſtituebatur. Labri figuram ex Boiſſardo exhibet Car. Patinus *Notis in Suetonium*, p. 411. Nomen autem labro inde, quòd in eo mixti ſint malachitæ, ſardonyches: agathites, cryſtallus, chalcedonius, amethyſtus, cyanus, aliæque gemmæ, quibus pretium referri nequit. Idem *ibid.*

MISCOVIA, vulgò MISCOU. Inſul. parva novæ Franciæ, fertilis, cum oppidulo & colonia Francorum, in Sinu S. Laurentii prope ſinum parvum Lebetis; inter Canadam ad Boream, & Inſulam S. Johannis ad Meridiem.

MISDATES, Perſarum Rex, A. C. 300.

MISELLI, i. e. *Leproſi*. *Gloſſa Latino-Gall. Lepra Meſellerie*, *Leproſus Meſeaus*. Matth. Paris A. C. 1254. *Eccleſia S. Juliani, ubi Miſelli & Eccleſia S. Mariæ de Pratis, ubi Miſellæ vivæ habent victu neceſſaria.* Charta A. C. 1165. *Aſſignati ſunt ſex illi denarii. Miſellis de Miledumo, ſemper habendi in feſto S. Remigii.* Alia Raimundi Epiſcopi Magalonenſis: *Si Miſellus vel Miſella, Leproſus vel Leproſa recipi in domum voluerit.* Gallis medii ævi *Meſel*, apud Nangium MS. *in Dagoberto* alibique. Hinc *Miſellaria*, domus leproſorum. Charta A. C. 1245. in Regeſto Comitum Tholoſæ, p. 45. *Conceſſit Galharda de Mets & Bertrando de Meravel Leproſis & omnibus fratribus & ſororibus domus* Miſellariæ *porta Narbonenſis, &c.* Car. du Freſne. *in Gloſſar.*

MISENUS, Æoli fil. Hectoris tubicen, in ciendis militum animis præſtantiſſimus. Virg. *Æn.* l. 9. v. 164.

Miſenum Æoliden, quò non præſtantior alter
Ære ciere viros, Martemque accendere cantu.

Quò mortuò ſecutus eſt Æneam in Italiam. Hic cùm deos marinos ad tubæ certamen provocaſſet, à Tritone ſubmerſus eſt: ſed poſtea ab Ænea inventus, ab eo in monte quodam Italiæ ſepultus eſt, qui deinde *Miſenus* vocari cœpit. Erat autem in Campania, non procul à Cumis. Virg. l. 6. *Æn.* v. 234.

Monte ſub aerio, qui nunc Miſenus ab illo.

Item urbs in monte exciſa, olim Epiſcopalis à Bajis 2. Puteolis & Cumis 3. mill. paſſ. in ora, cujus adhuc rudera ſuperſunt. Populi *Miſenates*.

MISERICORDIA, ab antiquis fuit culta, ejuſque aram Athenienſes habuêre, ut Pauſan. l. 1. aliique tradunt: Romani etiam *Miſericordiæ* templum aſylum vocavêre. Nempe illius Templum primum apud Athenienſes Aſylum collocatum eſt: Nam *poſtquam Hercules*, verba ſunt Servii *ad Æn.* l. 8. v. 342. *migravit e terris, nepotes ejus, timentes inſidias eorum, quos avus afflixerat. Athenis ſibi primi Aſylum*, h. e. Templum Miſericordiæ, *collocârunt, unde nullus poſſet abduci.* Prolixè illud deſcribit Stat. *Theb.* l. 12. cujus vetus Interpres *Hyllus*, inquit, *Dejanira & Herculi, & reliqui ex eodem nati, poſtquam Hercules terris abiit pulſi ab Euryſtheo Athenas confugerunt à quibus poſtquam tam facile auxilium meruerunt, hanc* aram Miſericordiæ *conſecraſſe memorantur.* Erat autem in Foro poſita. Pauſan. *Atticis*. Ἀθηναίοις δὲ ἐν τῇ ἀγορᾷ καὶ ἄλλα ἐστὶν οὐκ ἐς ἅπαντας ἐπίσημα, καὶ Ἐλέου βωμός. Conſtitutaque non ſolum Atticis, ſed omnibus omnino hominibus, opus habentibus. Zenobius *Centur.* 1. *Adag.* 30. Τοὺς δὲ νεκροὺς αὐτῶν ἀτάφους τῶν Θηβαίων ῥιψάντων, καὶ μὴ διδόντων ταφῇ, οἱ τῶν ἀπολειπόντων παῖδες πρὸς τὸν τοῦ Ἐλέου βωμὸν τὰς ἱκετηρίας ἔθεντο. Ἀθηναῖοι δὲ ἐστρατεύσαντο, οἱ νεκροὶ ἐδόθησαν. *Cùm autem Thebani mortuos illorum inſepultos abjeciſſent* —— *horum filii ad Aram Miſericordiæ confugientes mortuos repetebant. Itaque ab Athenienſibus bellô ſuſceptô illi redduntur.* Sic Heraclidæ, bellô ab Euryſtheo preſſi, confugerunt ad hanc aram, auctore eôdem, *Centur.* 2. *Prov.* 61. Intelligit eandem aram Lucianus *in Bis accuſato*, ὥσπερ ἱκέται ἐπὶ τὸν Ἐλέου βωμὸν, ἐπὶ τὸ ἄδυτον καταπεφευγότα traducens. Item Heraclides *in Gentium Fragm.* ubi τὸν Ἐλέου βωμὸν ſimpliciter, & per excellentiam vocat. Latè meminit Libanius *Relat. Demoſthenis de Ara.* Vide plura apud Lud. Cœl. Rhodig. l. 6. c. 17. Didacum Covarruviam *Variar. Reſolut.* l. 2. c. 20. Jo. Livineium *Not. in Panegyr.* p. 325. Laur. Ramireſium *Pentecontarch.* c. 16. Hug. Grotium *de Jure Belli* l. 2. c. 21. Caſp. Barthium *ad Claudianum* & *Statium*. Alios. Simile *Aſyli* ſeu *Miſericordiæ* jus ibidem habuerunt Minervæ templum in arce, & Eumenidum ara; Theſei quoque ædes. In quibus peregrinis quoque ſervisque licebat ſupplicibus ſedere, ex Lege, cujus meminit Demoſthenes *contra Neæram*. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Atticas* l. 1. *tit.* 1. p. 9. & 10. Sed & apud Romanos *Clementiæ Aram* fuiſſe docemur, à Tacito, *Annal.* l. 4. c. 74. *Neque Senatûs in eo cura---pavor internus occupaverat animos, cui remedium adulatione quærebatur. Ita quanquam diverſis ſuper rebus conſulerentur, aram Clementiæ, aram Amicitiæ, effigieſque circum Cæſaris ac Sejani cenſuêre: crebriſque precibus, efflagitabant, viſendi ſui copiam facerent.* Vide quoque, ſuprà ubi de *Aſylis*.

MISERICORDIA, apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ quod contra præſcriptas Monaſteriorum regulas in cibo, potu ac etiam veſtitu, Monachis per indulgentiam, vel ex neceſſitate præbetur. Order. Vitalis l. 13. *Abſtulit colloquia & infirmi corporis quædam ſubſidia, quæ illis moderata Patrum hactenus permiſerat clementia.* Udalricus *Conſuetud. Cluniac.* l. 3. c. 8. *Per totam æſtatem in diebus dominicis ad cœnam impenditur illis* Miſericordia *de Lacte*. *&c.* At *Miſericordiæ regulares*, quæ ex præſcripto Regulæ indulgentur, *Monaſtic. Anglic. tom.* 1. p. 149. Sed & *Miſericordia* aula Monaſterii eſt, in qua fortè comedebant, quibus ab Abbate aliqua in cibis & potu indulgentia concedebatur *Chron. Beccenſe* A. C. 1452. Porrò ſic dicitur, quodvis onus, quod à Comitibus, Vicecomitibus & Præpoſitis provinciarum aut urbium incolis, pro eorum arbitrio imponitur. *Charta* Eduardi I. Regis Angl. *tom.* 1. *Monaſtici Angl.* p. 938. Item pœna, ſeu mulcta de quovis crimine, nullis definita Legibus, ſed Judicis relicta arbitrio, qui majorem vel minorem in reum, pro delicti modo, decernit: non quòd ſoleat hujuſmodi mulcta irrogari confitenti & *Miſericordiam* petenti, ut quidam volunt, ſed quòd ex Miſericordia Judicis ea unicè dependeat. Galli efferunt *Mercy*, Angli *Amerciamentum*. Leges Kanuti Regis Angl. c. 74. &c. Porrò ſic dictus legitur pugio, cultellus brevis, ſica. Cujus rationem hanc affert Alciatus, quòd milites ſeu equites ejuſmodi pugione, quô accingebantur, ad dextrum latus proſtratos hoſtes ad *Miſericordiam* victoris implorandam adigerent. Gaufredus Voſienſis *Chron.* l. 1. c. 44. *Cumque ſe ad muli pedes inclinaret, abſtractô Burgenſis gladio, qui* Miſericordia *vocatur, crudeliter militi infixit.* Lamb. Ardenſis, *Manus in eum injecerunt & extractis ſpathulis ſive* miſericordiis, *immiſericordiſſimi eum immiſericorditer jugulârunt.* Charta Communiæ Atrebatenſis, A. C. 1211. §. 10. *Quicunque cul-*

tel-

cultum cum cuſpide, vel curtam ſpathulam vel Miſericordiam *vel aliqua arma multiteria portaverit, &c.* In plurali *Miſericordia*, medio ævo dictæ ſunt ſellulæ, erectis formarum ſubſelliis appoſitæ, quibus ſtantibus ſenibus vel infirmis *per miſericordiam* inſidere concedebatur, dum alii ſtarent. *Veteres Conſuetudines* Floriacenſis Cœnobii: *Conventus erectis ſubſelliis*, Miſericordiis *aſſidebit*. *Statuta* Ordinis *de Sempringham p. 721. Factâ oratione ſuper formas aut* Miſericordias, *ſi tale tempus fuerit, ſignantes ſe inclinent. &c.* Vid Car. du Freſne *Gloſſar.* in voce *Miſericordia*: ut & in *Addition.* ubi *Miſericordiam poſtulare*, apud Carthuſianos, dici illum, qui in Ordinem eorum admitti petit: annotat.

MISETUS, urbs Macedoniæ. *Steph.*

MISGETES, populi Iberum. *Steph.*

MISGOMENÆ, urbs Theſſaliæ. Gentile *Miſgomenius*.

MISITHEUS, eruditione & facundiâ pollens, à Gordiano Imperatore qui ejus filiam duxit. Præfectus conſtitutus, egregie rem contra Perſas geſſit; fraude dein à Philippo Arabe ſublatus, unde Gordiano exitium. Jul. Capitolin. *in vita Gordian. III. c. 23. 24.*

MISNA, urbs ſuperioris Saxoniæ, Miſniæ caput, condita ab Henrico Aucupe, A. C. 928. qui Marchionem Miſnæ conſtituit. Sigiſmundus poſtea Imperator Friderico Marchioni, cum Saxoniæ Electoratum contulit, A. C. 1423. Sub initium Reformationis, Johannes Epiſcopus Miſnenſis, venias venales, circa A. C. 1500. e ſua diœceſi ejecit, populi ſtoliditatem increpans: Vide Chytræum *par. 1. Saxon.* De Miſniæ autem Marchionum origine, vide Phil. Jac. Spenerum, *Sylloge Geneal. Hiſt.* in Familia Saxonica, & ſupra in voce *Marchio*. Addo, quod primum Marchionem Henricus prædictus conſtituit agnatum Fridericum, ſeu, ut alii, Brunonem Wettini Comitem. Hæreditario poſteà jure eam ab Ottone III. Imperatore accepit Eccardus I. ejuſdem familiæ, multis in Cæſarem officiis iſtam gratiam meritus. Pulſus poſt à Bohemis Henricus Marchio, juſſu Cæſaris, contra quem cum reliquis Saxoniæ Principibus inſurrexerat, eique poſtea ſuffectus agnatus Timo Comes Wettinenſis; cujus tamen fil. Conradus Lotharii Imperatoris auctoritate, & ope poſſeſſionem demum terræ adeptus eſt, continuâ ſerie ad noſtra uſque tempora tranſmiſſam. Vide Tobiam Pfannerum *de præcipuis Germaniæ Principum gentibus c. 2.*

MISNA, Carthaginenſium navale dicitur. Cæl. Rhodig. *l. 18. c. 38.*

MISNA, pars Talmudis. Poſtquam enim ſacer Prophetarum Chorus terras reliquiſſet, ſenſim à Lege Patrum diſceſſum, & humanis commentis ac traditionibus Religionis caſtitas contaminata eſt: præcipuè ejus rei auctore Hillele Babylonio, 140. circiter annis, ante ſecundi Templi excidium. Atque exinde, ut Judæi tum in ſectas ſcindi cœperant & nova facilè placebant, duplex obtinuit Hieroſolymis doctrina, una *Scripturæ*, altera *Traditionum*: cui docendæ in ſingulis Synagogis, duo Auditoria attributa ſunt. Defecit autem paulatim Scripturæ ſtudium ac prævaluerunt Traditiones. Quod factum inprimis annò poſt Chriſti excidium quinquageſimò. Deinde enim, quæ hactenus *Traditionum Seniorum* prætextu venerant, *Legis Oralis* nomine venerunt: tuncque, præter Legem ſcriptam, Judæi aliam à Moſe Legem, in monte Sinai acceptam, commenti ſunt; quæ, cùm ſublimioris ſapientiæ foret, ore excepta, eòdem modò propagari debuerit. Hanc itaque Moſen Joſuæ, hunc LXX. Senioribus, illos autem Viris Synagogæ M. tradidiſſe ajunt: donec tandem conſcripta, & in *Talmud*, tanquam Pandectas, relata ſit. Labente namque tempore, ne per Judæorum exilia crebraſque fugas, tam pretioſum depoſitum periret, Rabbi Jehuda, qui ſub Antoninis floruit, annò poſt Templum exciſum 120. in unum volumen traditiones illas congeſſit; quod *Miſna* vel *Sepher Miſnajoth*, ſeu Deuteroſeon volumen appellatur. Hiſce poſtea ſucceſſêre Doctores, qui in explicatione *Miſnajoth* diſputationibusque circa illas, verſabantur, ex quibus altera Talmudis pars, *Gemara* dicta, coaluit: quæ, pro Auctorum & Scholarum diſcrimine, rurſus duplex eſt, *Hieroſolymitana* & *Babylonica*. Fr. Burmannus *Synopſ. Theol. Chriſt. Part. 2. l. 7. c. 1. §. 55. & 56.*

MISNIA, vulgò MEYSSEN, ſuperioris Saxoniæ provincia, ſatis ampla, inter Salam & Albim fluvios poſita, quam olim Hermanduri, & Sorabi Slavorum natio habuerunt. Ejus montana ſunt fœta mineris. *Baudrand.* terminatur, à Septentrione Saxoniâ & Principatu Anhaltino; ab Ortu Luſatiâ, à Meridie Bohemiâ, & Franconiâ, ab Occaſu Thuringiâ. Dividitur in 5. partes, nempe in Miſniam propriam, *das Meiſniſche*. Lipſienſem tractum *Leipziſche*, Oſterlandiam, *Oſterland*, Voigtlandiam, *Voigtlandiſche* & in dominia *Ertzgebürgiſchen*, verſus confinia Bohemiæ. Ejus etiam partes ſunt ditiones Merſeburgenſis, Naumburgenſis & Hallenſis, quæ tamen jam proprios habent Principes, è domo Saxonica, uti Oſterlandia Duci Altemburgico paret, & Voigtlandia, majori ex parte Duci Naumburgenſi. Caput provinc. *Miſna* eſt, quæ ad Albim, 3. milliarib. Germanic. diſtat, à Dreſda in Occaſum, 9. à Lipſia in Ortum, aliàs Epiſcopalis erat ſub Archiepiſcopo Magdeburgenſi cum territorio adjacente. Vide ſuprà, ubi *de Turingorum & Miſnorum in Cheruſcos migratione*, B. Rhenanum *Rer. Germ. l. 3.* ac ad eum *Notas* Ottonis JCti.

Misniæ urbes.

Altenburgum, *Altenburg*.	Lipſia, *Leypzig*.
Chemnitium, *Chemnitz*.	Merſoburgum, *Merſburg*.
Dreſda, *Dreſden*, Electorum ſedes.	Miſna, *Meiſſen*.
	Naumburgum, *Naumburg*.
Halla, *Hall*.	Sitizum, *Zeitz*.

Suicca, *Zwickaw*.

MISOR, civitas Levitarum, ſita in planitie, quondam Og Regis Baſan, in tractu Ruben. Apud Jerem. eſt regio Moabitarum. Vide Joſ. *c. 21. v. 39.* Hieron. *in Locis Hebr.*

MISPHRAGMUTHOSIS, Joſepho male *Meſphra-muthoſis*, it. *Halisphragmuthoſis*, Thebanorum in Ægypto Rex XLIII. Mephrem excepit, contra Zet ultimum Tanitarum ſeu Paſtorum Regem victoriâ inclytus. Vergebat jam ſeculum ab ingreſſu Paſtorum quintum, quum Ægyptii longâ neceſſitate belicoſiores facti, illis tandem prævaluerunt. Et quidem jam à tempore Maridis, Reges ex Thebaide & reliqua Ægypto, Xoitæ videl. invaluerunt hos barbaros, & bellum magnum ac diuturnum ipſis intulerunt. Nunc verò Miſphragmuthoſis illos magnâ clade affecit, totâ reliquâ Ægypto exuit, & in Abarim quæ Græcis *Peluſium*, urbem ampliſſimam incluſit ibique obſeſſos tenuit. Regnavit ann. 25. menſ. 10. obiitque ſucceſſore filio Thummoſe, qui opus, à patre feliciter inchoatum, glorioſè abſolvit. Vide Joh. Marshamum *Canone Chron. Sæc.* XII. *ex Manethone, Euſebio, Joſepho*. Aliis.

MISPILA, urbs Medorum. *Steph.*

MISR hodie, quæ olim Ægyptus; à Mari Rubro ad utramque Nili ripam jacet, totius Africæ cultiſſima & ditiſſima regio. Præcipuum in ea miraculum Nilus exhibet, qui, ex intima ortus Africa, quotannis circa medium Auguſti, univerſam regionem inundat, & ſi ad cubitos 16. vel ad ſummum 22. excreſcat, certiſſimum præbet fertilitatis argumentum. Quam ob cauſam in Ægypto omni labore caret Agricultura, & ſolus cœli beneficium eſt. Hinc populi ſegnities & otium, quæ cauſa, quòd imbelles, garruli & ſerviles Ægyptii cenſeantur, externique jugi facilè patientes. Sed mores eorum, inter tot mutationes, cùm modò Kircaſſis ſubeſſent, modò Turcis & Arabibus, vix certò deſignari poſſunt. Hodie triplex omnino gens inter ſe permixta regionem colit, priſci Ægyptii, quos *Elcopos* vocant, deinde Arabes, & denique Turcæ. Dividitur illa hôc tempore in V. provincias, *Sahid*, *Temnes*, *Reſid*, Alexandriam & Damiatam. Metropolis eſt Alcairum ſeu Alcahira, maxima totius ferè orbis, triplò major Lutetiâ Pariſiorum: utpote longa 3. milliar. Germanic. ædiumque ducenties mille & ſedecies mille platearum capax. Templa porrò habet ſeptem mille, incolarumque ad ſedecim milliones; quò fit, ut frequentior peſtis unâ ſæpe die viginti hominum millia abſumat. Sequitur Damiata, quam priſcorum Peluſium eſſe credunt: totius Ægypti clauſtrum munitiſſimum, adeò ut Ægyptus, niſi captâ Damiatâ, expugnari nequeat. Vicorum pagorumque hodie infinitus in hac terra numerus: Namque ſolum Delta, i. e. Regio inter Nilum, eorum 20000. complectitur, & in tractu Alcahiræ ad quadraginta millia ſunt. Georg. Hornius *Orb. Polit. Part. 4. p. 70. 71.*

MISSA, à mittendo populum. Unde antiquis German. *Senta*. Anglis adhuc *Sent*. Hinc *Miſſale*, liber quò continentur omnia ad Miſſam quotidie dicendam pertinentia. *Miſſaticum* Nuncium. *Miſſaticum* Regis, legatio, juſſio, mandatum, quod Rex per nuntium vel legatum ſuum, quem veteres *Miſſum* dixêre, exponit. In ſpecie *Miſſi* dicebantur, qui ab Imperatore legati ſunt in provincias, ad inquirendos cenſendoſque mores Clericorum, Monachorum, cœterorumque Eccleſiaſticorum: Hodie *Viſitatores* appellati. *Miſſus* vel Nuntius Papæ à Legato differt, quòd ſine Legati inſignibus mittitur. Henr. Spelmannus *Gloſſar. Archæol.* Cæterum, *Miſſæ* vox circa tertii ſeculi finem primùm audita. Dicebatur autem *miſſa*, quaſi *miſſio*; uti *remiſſa*, pro *remiſſio*. Et quidem nonnulli à contributione eleemoſynarum, quæ olim fieri ſolebat in celebratione Dominicæ cœnæ, ſic dictam contendunt: his quippe collectis dici ſolitum, *Ite, miſſa eſt*, i. e. *collecta eſt*, Eleemoſyna. Alii à dimiſſione populi, quæ duplex erat, cùm Catechumenorum, ante Sacramenti communionem, tùm Fidelium, poſt illam peractam, proclamante Diacono, *Ite, miſſa eſt*. A qua ſolenni voce, tùm cultus univerſus, tùm præcipuè Euchariſtia, & preces ac liturgia ejus, *Miſſæ* nomen acceperunt. Et huic ſententiæ videtur favere ritus Athenienſium, qui, uti ab initio ſacrorum populo ſilentium imperabant, verbis: *εὐφημεῖτε, Σιγῆ πᾶς ἴσω λεώς*, quæ Horat. *l. 3. Carm. Od. 14* interpretatur, *Male ominatis parcite verbis*, i. e. *ſilete*: ſic, iis finitis, cœtus hiſce dimittebatur: *λαοῖς ἄφεσις*. Vide Caſaubon. *in Theophr. p. 321.* ut & ſuprà *Apolyſis*. Fruſtra itaque Weebelius *l. de Sacram.* originem vocis arceſſit, ab Hebr. *Maſaih*, i. e. *laudare*, *glorificare*, *&c.* apud Franc. Roſſæum *Archæol. Att. l. 2. c. 8.* Hodie in Eccleſia Romana, eò nomine intelligitur externum ac proprie dictum ſacrificium expiatorium; quò ipſum Dei filium, pro expiandis vivorum ac mortuorum peccatis, aliiſque rebus vel impetrandis vel averruncandis, Deo Patri, ſub accidentibus panis & vini per Sacerdotem quotidie offerri dicunt: in quo ſumma religionis hujus ac fidei conſtituitur. Unde tanta apud ipſos *Miſſarum* frequentia & varietas, & tam multæ ejus ſpecies. Habent enim *Miſſas* alias *ordinarias*, quas in Sanctorum quoque ac B. Virginis nomine peragunt; alias *extraordinarias*, quas certis tantùm occaſionibus, in novi Epiſcopi, Templi, &c. conſecrationibus habent. Habent porrò *magnas* & *parvas*, *inferiores* & *ſuperiores*: à colore *paramentorum* (ut vocant) inſuper diſtinctas: Item *ſiccas* & *humidas*, *publicas* & *privatas*, *&c.* Cùm verò in ſacris quibuſve Liturgiis, ſub finem, *miſſæ* ſeu *dimiſſiones* fierent, inde accidit, ut *Miſſa*, pro quovis Eccleſiaſtico Officio, in Ædibus ſacris peragi ſolito, interdum ſumatur, vel pro Lectione, ut cenſet Cardin. Bona *l. 1. c. 2. num. 3.* Sed & pro ea Liturgiæ parte, in qua Corpus Chriſti confici dicunt, uſurpata vox, uti pluribus probat Car. du Freſne *in Gloſſario*. Unde *Miſſas facere, dicere, tenere, cantare, &c.* i. e. ſacram Liturgiam celebrare; quòd qui Liturgiam peragit, *Miſſam faciat*, i. e. Catechumenos ab ea dimittat: Gall. *Dire la Meſſe à quelqu'un*. Tandem pro Feſto Sancti alicujus non rarò occurrit, quòd in eo

Miſſa ſolennis peragatur: unde forte, inquit, *Vadianus*, Germani *Meſtag* ſeu *Miſſæ* nundinas appellant, quia in feſtis principalibus indici ac celebrari, ob populi frequentiam, ſolent. Plura hanc in rem vide apud modo Laudatum Auctorem, ut & Macros Fratres *in Hierolexico*, è quibus hæc ſubjungere viſum eſt.

In Eccleſia Romana occurrit, inter alia,

Miſſa Defunctorum, eadem cum *Miſſa Animarum*. Et quidem pro mortuorum ſuffragio non ſiſtit tantum Eccleſia, inquit *Macer*, in quotidianis Miſſæ & Horarum Canonicarum precibus, ita ut in fine cujuſlibet horæ expiabilem requiem repoſcat; ſed etiam in quolibet Menſis principio Officium ac *Miſſam* pro illis recitat, Cum Pſalmo *de profundis* & collecta pro defunctis, terminat has Horas Eccleſia Lugdunenſis. Miſſam cantatam poſt Conventualem, Cathedralis Pragenſis quotidie pro iiſdem peragit, ac in univerſum uſus obtinuit, ut quocunque primæ ſeptimanæ die pro animabus defunctorum preces fundantur, ex inſtituto quorundam Monachorum, ab A. C. 1076. Sed & tertiô die poſt obitum cujuſque *Miſſam* celebrant, in memoriam Reſurrectionis *Chriſti*: Item ſeptimô, in ſymbolum æternæ quietis. Trigeſimô porrò, quia Aaronis mors 30. diebus defleta. Ita quidem Latini, Græci verò id faciunt die poſt obitum 3. 9. & 40. Tandem anniverſaria generalia, pro omnibus defunctis ad diem 2. Novemb. ſtabilita ſunt, ab Odilone Abbate circa A. C. 998. quâ die omnes Sacerdotes ſacrificium pro defunctis omnibus faciunt, &c. Vide prælatum Auctorem *Hierolex.*

Miſſæ Feriales, quæ ſingulis hebdomadis feriis canuntur. Et quidem prima Feria ſuum habet officium de Trinitate; ſecunda, de Sapientia; tertia, de Spiritu S. quarta, de Charitate, quinta, de Angelis; ſexta, de Cruce; ſeptima, de B. Virgine, quibus etiam nominibus dies hos ab Alcuino inſignitos volunt.

Miſſa Judicii, erat Miſſa, in qua aliquis ſeculari more ſe purgabat. Introitus fuit, *Juſtus es Domine & rectum judicium tuum* Collecta, *Abſolve quæſumus Domine tuorum delicta famulorum, ut à peccatorum ſuorum nexibus, quæ pro fragilitate ſua contraxerunt, tuâ benignitate liberentur & in hoc judicio, prout meruerunt, tuâ juſtitiâ præveniente, ad veritatis cenſuram pervenire mereantur, per Dominum, &c.* Epiſtola deſumebatur, ex Decalogo: Euangelium, ex Marco, in quo de obſervantia illius, *Magiſter bene quid faciam, &c.* Offertorium conſiſtebat in his Pſalmi verbis. *Immittet Angelum Dominus in circuitu, &c.* Sed & habebatur Præfatio rei apta: ac cùm communicabat accuſatus criminis, dicebat celebrans, *Corpus & Sanguis D. N. J. C. ſit tibi ad probationem hodie.* Poſt communionem hæ preces fundebantur: *Perceptis, Domine Deus noſter, ſacris muneribus, ſuppliciter deprecamur, ut hujus participatione Sacramenti, & à propriis nos reatibus indeſinenter expediant & in famulis tuis veritatis ſententiam declarent, per Dominum, &c.* Sic *Miſſâ* peractâ, Sacerdos ad deſtinatum locum ferventis aquæ accedebat, &c. Qua de re plura *hic paſſim*.

Miſſa pro Morte inimicorum, in Hiſpania olim frequens, abolita eſt Concil. Tolet. XVII. *can.* 5.

Miſſa Mozarabica, à Leandro Hiſpalenſi Epiſcopo in Hiſpania inſtituta, cujuſmodi fuerit, docent præ cæteris Alvarus Gomezius *de Rebus geſtis Cardin. Ximenii l.* 2. & Cardinal. Bona *Rerum Liturg. l.* 1. *c.* 11. Vide infr. *Mixtarabes.*

Miſſa Præſanctificatorum Græcis λειτουργία τῶν προηγιασμένων, Græcanicæ Eccleſiæ propria, in qua Corpus Chriſti non conficitur, ut ajunt, ſed confectum anteà, divinis laudibus decantatis abſumitur. Solet ea celebrari, totô Quadrageſimæ tempore, exceptô Sabbathô & die Dominicô, vel etiam die Annuntiationis Deiparæ. Tum autem Sacerdos venturæ hebdomadis dies, quibus celebraturus eſt, digitis ipſe ſuis numerat: Inde tot particulas panis in oblatione abſcindit, quot *Miſſas* dicturus eſt; eas cum particula eô die abſumenda conſecrat & conſecratas, vinoque benédicto intinctas conſervat pro more in pyxide; ex qua poſtmodum tempore opportunô, cochleari, aliis ibi ad alium uſum relictis, haurit & in diſco reponit atque in Altare majus allatam conſumit. Id quod potiſſimum ſtatutum ajunt, in Concilio Trullano *can.* 52. Vide Leonem Allatium *Diſſertat. duplici ſuper hac re editâ*, poſt librum *de Concordia utriuſque Eccleſ.* Iſtiuſmodi *Miſſam* celebrare ſolent Latini, in Eccleſia Romana die Paraſceves: vide quoque *Euchologium* Græcorum & Cardin. Bona *l.* 1. *c.* 15. *num.* 5.

Miſſa Privata, quæ ſine Sacrorum ſymbolorum diſtributione, & nullô fidelium communicante, peragitur. Qui mos incepit ſeculo XIII. poſt Concilii Lateranenſis inſtitutum, de communione ſemel ſaltem in anno, prævìâ peccatorum ad genua Sacerdotis confeſſione, celebrandâ.

Miſſa Publica, quæ coram omni populo peragitur: quod ante diei horam tertiam fieri prohibuit Teleſphorus. Mentio iſtiuſmodi *miſſarum*, potiſſimum in privilegiis fit, Monaſteriis indultis, quæ ab Ordinariorum juriſdictione eximuntur, in quibus vetantur ii *Cathedram ſtatuere* & *Miſſas publicas* celebrare; tum, quòd Juriſdictionis argumenta ſint, tum ut fœminarum in Monachorum & virorum in Monialium Cœnobia acceſſus vitetur, apud Baronium *A. C.* 601. *n.* 15.

Miſſa Sicca, Eckio *Annotat. ad librum oblatum Cæſari art.* 22. eſt *Miſſæ ſimulatio Sacerdote agente, quæ ſunt celebrantis, cum Introitu, Collecta, Epiſtola, Euangelio & Cantico, qui tamen, quia non vult communicare, non conſecrat, ita ut Miſſa ſit ſine corpore & ſanguine Domini.* Dicitur etiam *Miſſa Navalis ſeu Nautica*, quod in mari fluminéque, utpote in loco fluctuante & vacillante, ubi *perfectam Miſſam* celebrandam non putant, ad hunc tantum modum Miſſam tradunt dici poſſe. Item *Veſpertinalis*, uti habet *Macer*. &c.

MISSALE, liber Eccleſiaſticus, in Communione Romana continens Miſſarum officium. Hunc Zacharias Pontifex primum compoſuit, deinde Gregorius M. in meliorem formam redegit, eique *Sacramentarii* ſeu *Libri Sacramentorum* titulum impoſuit, ut auctor eſt Johannes Diaconus *in ejus Vita.* Tabularium S. Remigii Remenſis: *Miſſalem Gregorii, cum Euangeliis & lectionibus — Alterum Miſſalem Gelaſii vol.* 1. *Miſſale Gregorianum*, in *Cod. Epiſtol.* S. Bonifacii Archiepiſcopi Moguntini *Ep.* 114. *Miſſale, quod vocatur Gregorialis*, apud Amalarium *de Eccl. Offic. l.* 3. *c.* 40. *Liber Miſſalis*, apud Ordericum *l.* 5. *Codex Miſſalis*, apud Leonem Oſtienſem *Chron. Caſin. l.* 1. *c.* 56. *&c.* Eâdem notione *Miſſalarius*, in *Capitulis* Caroli Magni *l.* 1. *c.* 109. legitur. At *Miſſale Plenarium*, nude interdum *Plenarium* vel *Plenarius*, licet Eccleſiaſticus, apud eoſdem, in quo Euangelia & Epiſtolæ *pleniter* continentur. Leo Oſtienſ. *l.* 3. *c.* 19. *Librum ad Miſſam deſcribi curavit. — namque uſque ad illud tempus, in Plenario* Miſſali *tam Epiſtola, quam Euangelia legebantur, quod quàm eſſet inconveniens, nudo ſatis advertitur.* Teſtamentum Heccardi Comitis Auguſtodun. apud Perardum *p.* 26. *Miſſale plenario cum Euangelio & Epiſtolis.* Simpliciter *Plenarium*, apud Honorium Auguſtodunenſem *Gemma Animæ l.* 1. *c.* 4. *Poſt quos ſeptem Diaconi, cum Plenario, incedant.* Durandus *l.* 4. *Ration. c.* 6. *num.* 17. ubi de proceſſionibus: *Illos ſequuntur Subdiaconi, cum Plenariis, ſignificantes illos, qui per eandem gratiam plenitudinem divinitatis in Chriſto habitatam corporaliter docuerunt.* Vide quoque Wildebrandum Oldenburgium *Itiner. Terræ Sanctæ.* Acta Murenſia *p.* 29. Adam. Bremenſem *c.* 141. *Chronicon* Epiſcoporum Mindenſium *c.* 15. &c. Sed & de aliis quoque libris *Plenarium* dicitur. *Acta* Murenſis Monaſterii *p.* 30. *Deinde de Novo Teſtamento ſunt ibi duo Plenaria, unum ab invicem eſt diviſum* &c. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & infrà *Sacramentarium.*

MISSANIUM, oppid. Salentinorum; aliàs *Meſſania*.

MISSESSUS, Armenius. Conſtantino Cæſare à ſe interfectô, Cæſar appellatus à militibus, ab iiſdem paulo poſt eſt interfectus, A. C. 691.

MISSICIUS, in *veteri Inſcr.* TRIB. LEG. XI. AUG. ET. MISSICIUS. LEG. VI. AUG. veteranus miles eſt & honeſtâ *miſſione* miſſus; idem proin cum *Militari*, de qua voce ſuprà. Gloſſæ *Baſilic.* Μισσίκιος, παλαιὸς στρατιώτης ἢ ἀπολυθείς. Sic *Miſſitius Prætorianus*, apud Sueton. *in Neron. c.* 4. *Equô autem odore abjecti cadaveris in via conſternatô, detectâ facie agnitus eſt à quodam Miſſicio Prætoriano, & ſalutatus*, eſt veteranus Prætorii ſeu è Militia Prætoriana miſſus. Vide Salmaſ. *Not. ad Trebellium Pollionem in XXX. Tyrannis, in Vita Victorini. c.* 6. Occurrit vox apud Martialem quoque *l.* 3. *Epigr.* 91. in ipſo lemmate. *De Miſſitio*, ubi *Miſſicium* legendum nec proin proprium, ſed commune vocabulum eſſe, docet Gronov. Incipit *Epigramma.*

Cum peteret patriæ Miſſicius *arva Ravennæ,*
Semiviro Cybeles cum grege junxit iter &c.

MISSILIA, à *mittendo*, variarum rerum donaria dicta ſunt, quæ in perpetuam memoriam & liberalitatis cauſâ ſpargere olim ſolebant, populo colligenda, in Ludis, Conſules primùm Romani, dein Imperatores. Quibuſdam eadem cum Teſſeris, ſed male: cùm *Miſſilia* rem ipſam ſpargerent ac mitterent; Teſſeræ verò promitterent. Ita non lacerabatur rapientium manibus abſens avis & implebat ſinus ſecuros, ut Martial. loquitur *Epigr.* 78. *l.* 8. Quæ autem mitti ſolerent, notat Poeta hic, ubi de *Miſſilibus* ludorum Stellæ, qui præter triumphum Domitiani carmine celebratum, etiam Ludos in Principis honorem & victoriæ memoriam dederat, agit, *carm. præfato.*

Non illi ſatis eſt turbatô ſordidus auro
Hermus, & Heſperiô qui ſonat ore Tagus.
Omnis habet ſua dona dies. nec linea dives
Ceſſat, & in populum multa rapina cadit.

In quæ verba ſic Salmaſius: *Miſſilia*, inquit, *ludorum Stellæ commendat Poeta, quorum magnificentiam deſcribens ait, non illi ſatis fuiſſe aurea dona in populum ſpargere; ſed etiam margaritas miſiſſe, quæ auro pretioſiores.* *Qui ergo hic non videt,* Lineam divitem, *ex genere miſſilium fuiſſe, quæ in ludis Stellæ populo ſparſa ſunt? Gemmas & margaritas in illis* Miſſilibus *ſpargi ſolitas oſtendit Suetonius. Ergo per* Lineam divitem *intelligi debere certum eſt, margaritarum lineam.* &c. Vide quoque Turnebum *Adverſar. l.* 29. *c.* 9. Græcè Ἰσθμία, quòd in proceſſibus publicis ludiſque, (de quibus dictum) in populum ſparſa à Conſulibus, quo de ritu diximus ſuprà, in *Conſulatum edere.* Mittebantur autem præter dicta, nummi aurei, argentei, ærei, bellaria, minuta animalia & cætera id genus. Primus Heliogabalus, in Conſulatu ſuo, boves opimos, cervos, camelos, aſinos & cætera herbatica animalia populo diripienda objecit. Quòd enim Neronem feciſſe, tradit Sueton. *c.* 11. *Sparſa & populo miſſilia omnium rerum per omnes dies ſingula quotidie millia, aviùm cujuſcunque generis multiplex penus, teſſeræ frumentariæ, veſtis, aurum, argentum, gemmæ, margaritæ, tabulæ pictæ, mancipia, jumenta, atque etiam manſuetæ feræ, noviſſimè naves, inſulæ, agri;* de teſſeris ſolum accipiendum, quæ ſpargebantur, non ipſis animalibus ad diripiendum datis. Nempe ſpectandæ quidem feræ populo exhibebantur; mox teſſeræ jaciebantur in populum, earum ferarum nominibus inſcriptæ, quæ in ſpectaculo exhibitæ fuerant. Quàs poſt-

quam

quam rapuère populares, ſingulis dein dabatur in manum, quod teſſera rapta cuique adſignabat, ſive illa [illegible] fuiſſet, ſive mancipium, ſive veſtis, ſive aliud quid. Martial. *l.* 8. *Epigr.* 78.

Nunc veniunt ſubitis laſciva numiſmata nimbis:
Nunc dat ſpectatas teſſera larga feras.

At Heliogabalum, ipſum [illegible], *camelos, aſinos & cervos populo diripiendos projeciſſe*, narrat Lamprid. *c.* 8. unde *Venatio Direptionis* manavit, cujus meminit Vopiſc. in *Probo c.* 19. quam & *Sylvam* (vide ibi) vocitarunt. Sub novis poſtea Imperatorib. h. e. à Conſtantini M. temporibus, uſque ad Juſtinianum, nulla alia in uſu ac more manſerunt *miſſilia* aut ſparſiones Conſulares, quam aureorum, argenteorum & æreorum numiſmatum, direptione venationeque illiuſmodi ludicrè penitus ſublatâ. Vide Salmaſ. *ad d. l.* Juſtinianus dein, ne Conſules aureos argenteosque nummos ſpargerent, vetuit, ſolum iis ſparſiones facere permittens, *ἐν μιλιαρησίοις* (quæ erant monetæ argenteæ minutiores) [illegible], *Novell.* 105. *c.* 2. §. 1. de quibus nummorum generibus, vide Car. du Freſne *Diſſertat. de inferioris ævi Numiſmat. num.* 98. Donec & æris ſparſionem ſuſtulit Marcianus Auguſtus, *qui*, apud Marcellinum Com. *ſuis ſtatuit edictis, ut hi, qui Conſules fieri cupiebant, nullatenus in populum ſpargerent. Sed ſtatutam pecuniam ad reparandum Urbis aquæductum dependerent.* &c. Spargebantur autem *Miſſilia* è gradibus theatri ſeu Auguſteonis, ut dictum ſuprà. De Teſſeris autem, ſuo loco. Vide quoque voce *Epicombia*, item *Globuli*. Alia erant, quæ Græcis [illegible] dicebantur, *Miſſilia* videlicet florum & fructuum; quæ jaci ſolita erant à populo fauſtis acclamationibus Principem ſalutante: quod & victori in certaminibus conſuetum. *Φυλλοβολεῖν*, i. e. *Foliis floribusque accumulare* Virgilio *l.* 6. *Æn.* v. 884. dicitur. Plut. [illegible], Interpr. *quacumque accederat miſſos flores frondesque ſpargebant.* Vide ſuprà ubi de *Congeſtu florum*. Sed & *Miſſilia* in bello apud Plinium aliosque tela ſunt, quæ manu vel machinis emiſſa, etiam nocent, Græcè [illegible]. De quibus olim inter Chalcidenſes & Eretrienſes, manente bello, convenille, [illegible]. *Ne miſſilibus uterentur*, legimus apud Strabonem *l.* 10.

MISSIO, in Ludo Gladiatorio, dicebatur apud Romanos quoties læſus aut victus Gladiator victori eripiebatur à Principe, vel Munerario, ex favenria Populi, quam ſignificabat preſſo pollice, i. e. pollice intra palmam condito: Sed hæc liberabat ſolùm in eum diem, vel in illud munus; cùm contrà Rudis in omnem vitam Gladiatorem ab arena pronunciaret liberum, niſi volens ipſe, vel pecuniâ illectus pugnaret, unde *Miſſionis* & *Rudis* diſcrimen notandum. Tum *Miſſio* dabatur læſo ac victo, palma verò & Rudis victori, quemadmodum eidem Pileus non immunitatem ſolùm à cruentis his ludis, ſed & libertatem ac jus civitatis, conferebat. *Miſſionis* hujus meminit Martial. *de Spectac. Epigr.* 29.

Miſſio *ſæpe viris magno clamore petita eſt:*

Ubi de Priſco & Vero Gladiatoribus agit, qui ubi diu æquo pugnâſſent Marte, populus vel favore, vel moræ tædio *miſſionem* utrique petiit; quam poſtquam Domitianus negâſſet, arenæ lege jubens agi, nec dirimi certamen ferens, niſi altero victo, populumque interea donis ac miſſilibus moratus eſſet, utrique tandem ſimul ictu pari læſo palmas miſit & rudes. Nonnumquam verò adeò cruenti fuere Munerarii, ut ſpectacula *ſine Miſſione* indicerent, quod Auguſtum prohibuiſſe, memorat *in ejus vita c.* 49. Sueton. Sed & uſurpata vox de militibus fuit, quibus *Miſſio honeſta* contingebat, cùm juſta militiæ vacatio eſſet; cùm nempe aut legitima quis confeciſſet ſtipendia, aut major eſſet annis 50. *Cauſſaria* verò, cùm neceſſaria cauſa eſſet, cum videl. aut morbo, aut imbecillâ valetudine impeditus quis in caſtris eſſe non poſſet. Utriuſque meminit Liv. *l.* 7. *c.* 39. *Conſul eductô in æſtiva milite, exercitum purgare* Miſſionibus *turbulentorum hominum inſtituit, aliis emerita dicendo ſtipendia eſſe, alios graves jam ætate, aut viribus parùm validos.* Præter has fuerunt aliæ quoque vacationes extra ordinem gratiæ causâ, vel à Senatu vel ab Imperatorib. datæ. Sic P. Æbutio emerita eſſe ſtipendia juſſit Senatus, apud Liv. *l.* 39. *c.* 19. de Imperatoribus vide Epitomen Liv. 55. & de his plura apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c. ult.*

MISSIO Ferarum, in Amphitheatris, olim per ſexus diſcreta. Unde in *Vitis* Imperator. ſæpe legitur centum leones unâ *miſſione* editos & centum leænas, ut apud Vopiſc. *in Probo c.* 19. *Editi centum Leopardi Lybici: centum deinde Syri: editæ centum leænæ.* Sic de Scauro, refert Plinius, illum *primùm Ædilitate ſuâ varias centum quinquaginta univerſas miſiſſe, Pompejum Magnum quadringentas decem, Divum quadringentas viginti*: ubi *tot variæ*, tot pardi ſunt, & mares omnes. Vide infrà in voce *Varia*, & hanc in rem plura, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 213.

MISSORIUM, Græcobarbarum *Μισσώριον* & *Μισσόριον*, concha ſinus grandis, cui liquores infunduntur. *Teſtament.* Remigii Epiſcopi Rhem. apud Flodoardum *l.* 1. *c.* 18. *Vide Clypeus.* it. *Strongyla.*

MISSUS & MISSARIUM, infimæ Latinitati præmium certaminis eſt, ſeu præmium *miſſibus* propoſitum. *Gloſſa*, [illegible], *miſſum*, cum quo *miſſus* equorum ineptè confudit *Joa. Lydius*. qui *miſſus* [illegible] expoſuit, *Miſſus* enim equorum in Circenſibus, miſſio fuit, quarum quælibet ſeptem ſpatiis abſolvebatur. Lydius, [illegible]. Mittebantur autem ſingulis *miſſibus* quatuor quadrigæ, quarum ſeptem his ſpatiis circa metas evolutis, quæ prior metam in ſeptimo curriculo circumflexiſſet, ea palmam adipiſcebatur. Cujuſmodi miſſus unâ die viginti quatuor exhiberi legitimum ac ſolenne fuit, quibus nonaginta ſex quadrigæ currebant. Olim verò & vigeſimus quintus addebatur, qui & *Ærarius* vocatus, quòd de collatione Populi exhiberetur, ſic viginti quinque *miſſus* centum conſtabant curribus. Horum ſingulis *Brabeion* erat propoſitum, & tot palmæ, quot miſſus erant. Unde *Baïa*, quæ vox palmæ ramulum ſignificat, poſitum pro miſſu ludieri Circenſis, apud *Cedrenum*: ubi narrat, Juſtinianum cognomento Rhinotmetum, quum ludi Circenſes agerentur, [illegible], Apſimari & Leontii antetarum colla pedibus calcâſſe, [illegible], *atque dum primus miſſus abſolveretur*, i. e. à principio primi miſſus uſque ad finem, colla Tyrannorum ſub pedibus ſuis tenuiſſe, &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 910. & 915. A præmiis autem, quæ ſingulis miſſibus proponebantur, *Miliarii* dicti ſunt Agitatores, ut & *Equi ducenarii* & *centenarii*, qui ducenta, qui centum, ſeſtertia, merebant. Imò non ducenta ſolùm, ſed & quadraginta, equis data fuiſſe, dicimus ex illo Martial. *l.* 5. *Epigr.* 26.

Hoc rogo, non melius, quam rubrô pulpita nimbô
Spargere, & effuſo permaduiſſe crocô?
Quam non ſenſuro dare quadringenta caballo &c.

Aliis legitimum præmium, quinque aurei. Idem Salmaſ. *ad l.* Vide quoque infra voce *Monator*, ubi per deſultores ſolitos fuiſſe *miſſus* annuntiari, dicemus.

MISSUS, qui ab alio *mittitur*, legatus, nuncius. *Gloſſ.* Græco-Lat. *Miſſus*, *ἀποσταλεὶς*. Arabibus *Reſſul*, inter præcipua Muhammedis epitheta, apud Turcas. *Miſſus* S. Petri, legatus à latere Sedis Pontificiæ, in Concilio Liptinenſi, *c.* 1. Apud Gallicos Scriptores, *Miſſi* propriè dicti ſunt, qui è Palatio in civitates & provincias, extra ordinem, mittebantur à Principe, cum ampliſſima poteſtate, *ut de omnibus cauſis, quæ ad correctionem pertinere viderentur, quantô poſſent ſtudiô, per ſemetipſos regiâ auctoritate corrigerent: & ſi aliqua difficultas in qualibet re eis obſiſteret, ad Regis ſeu Imperatoris notitiam deferre curarent*: deinde, ut inquirerent, *quomodo hi, qui populum regere deberent unusquisque in ſuo miniſterio ſe cuſtoditum haberet*, quique *gratiarum actione* & qui *correctione & increpatione* digni haberentur, ut eſt in *Capitular.* 3. Lud. Pii *c.* 3. 4. 5. unicô verbô, mittebantur *ad juſtitias faciendas, exquirendas, ad recta judicia determinanda, ad oppreſſiones populorum relevandas* &c. Quò ſpectat, quod in veteri *Inſcr.* legitur: *P. Aquius Scæva & Flavia ſiliæ—extra ſortem auctoritate C. Cæſar. & S. C. miſſus ad componendum ſtatum in reliquum provinciæ Cypri.* &c. Præſertim enim *Miſſi* delegabantur, ut in Comitum & Judicum pravitates inquirerent. Unde in iis tantum *Comitum miniſteriis* morari jubebantur, de quibus querimoniæ ad Principem pervenerant; non autem qui *bonas juſtitias factas habebant*; proinde placita tenere vetabantur, abſentibus Comitibus Reip. cautâ ex Leg. Longobard. *l.* 2. *tit.* 53. §. 24. Atque ex hac *Miſſorum* in Comites auctoritate, iis *præponi* dicuntur *Miſſi*, in Ep. Epiſcoporum Franciæ ad Ludovicum II. *c.* 14. Quò faciunt iſta Theodulfi Aurelian. Epiſcopi *Paræneſ. ad Judices*, v. 99. ubi ait, à Carolo Rege *Miſſionis* ſibi commiſſum:

Præfectura mihi fuerat peragenda tributa,
Reſque actu grandis, officiumque potens.
Nulli vi ſtudiisque piis, armisque ſecundus
Rex dedit hanc Carolus, primus ad omne bonum.

Malis Scabinis præterea ejectis, *bonos in eorum locum eligebant*, qui juſtè judicarent, *ut & meliores & veraciores homines ad inquiſitiones faciendas & rei veritatem dicendum*, quique *Adjutores Comitum eſſent, ad juſtitias faciendas*, ex *Addit.* 4. Ludovici Imperatoris *capp.* 73. & 74. In ipſos etiam Epiſcopos & Abbates inquirebant, ſi forte res aut *libertates injuſtè abſtuliſſent*, vel *ſi juſtitiam facere noluiſſent aut prohibuiſſent*: ex Lege Longob. *l.* 2. *tit.* 52. §. 17. 21. *Inquirebant, qualiter Epiſcopi, Abbates, Comites, & Abbatiſſæ per ſingulos pagos agerent, qualem concordiam & amicitiam ad invicem tenerent, & ut bonos & idoneos Vicedominos & Advocatos haberent & undecumque neceſſe fuiſſet, tam regias, quàm Eccleſiarum Dei juſtitias, viduarum quoque & orphanorum, ſed & cæterorum hominum inquirerent & perficerent, & quæcumque emendandum eſſet, emendare ſtuderent, in quantum meliùs poſſent, & quod emendare per ſe nequiviſſent, in præſentiam Imperatoris adduci facerent, & de his omnibus eidem Principi fideliter renuntiari ſtuderent*, ex Flodoardo *Hiſtor. Rhem. l.* 2. *c.* 18. De Monaſteriis porrò, iidem ac Eccleſiis inquirebant, ac potiſſimum, *de converſatione virorum & puellarum*; de ſartis tectis Eccleſiarum, *ſi emendata vel reſtaurata eſſent*, ex *Capit.* Caroli M. *l.* 1. *c.* 122. Curabant inſuper, ut provinciæ latronibus ac prædatoribus purgarentur, ex *Capitul.* Caroli Calvi *tit.* 11. *c.* 1. &c. Denique, ad hoc potiſſimum mittebantur, *ut querelas pauperum & oppreſſiones, ſive quorumcumque cauſas examinarent, & ſecundùm legis æquitatem diffinirent*, ex *Annalibus Francor.* Bertini, A. C. 814. Præterea, *de orphanorum & viduarum cauſis, & de regalibus juſtitiis*, & maximè, *de raptoribus puellarum & viduarum & Sanctimonialium*, & de his, qui durius in Presbyteros ſævirent, cognoſcebant, ex *Edicto Piſtenſi c.* 2. De quibus rebus omnibus ita auctoritate regiâ decernebant, ut, ſiquidem civiles eſſent cauſæ, vel Laicos ſpectarent, eas in pleno mallo ſeu placito cum loci Judicibus judicarent, ex *Chron. Farfenſi p.* 653. &c. ſi verò Clericos & Eccleſias, in Synodo cum Epiſcopis & Sacerdotibus dirimerent, quod teſtatur Theodulfus in *Paræneſi ad Judic.* v. 107. ubi ait, *Miſſum* ſe à Rege delegatum in aliquot provinciis, quas ſic deſcribit:

Quò Synodus Clerum, populum lex ſtringeret alma,
Urbibus & validis moeque decoraque ſitis.
Quas Arar & Wardo, Rhodanus quas alluit acer,
Elaveris, ſive his commemorandus Atax.
Quasque Alpes Latio Libyæ diſcriminat æquor,
Quasque Pyrenæus orbe ab, Ibero, tuo.
Seu quas Lugdunum Arctôo aut Aquilone revellit,
Reſque Aquitana tuis pulchra Toloſa locis.

Et v. 143.

Undique conveniunt populi, Cleriquo caterva,
Ut ſynodus clerum, lex regit alma Forum.
Quos bene compoſuit, nos tandem opulenta recepit
Urbs Arelas, treis quam ſtatuere ſui.

Mox:

Quo Synodo Cleri, legum moderamine plebis
Pectora conſtudimus, juris & artis ope.

Obibant autem quater in anno legationes ſuas, *propter juſtitias, quæ uſque modo de parte Comitum remanſerant*, in hyeme, Januario menſe, in verno Aprili, in æſtate Julio, in autumno Octobri: cæteris verò menſibus unuſquiſque Comitum placitum ſuum habebat & jus reddebat. Ne verò *Miſſi* hi, ſi pauperiores eſſent, muneribus corrumperentur, ex ditioribus & honoratioribus Palatii ſeligebantur. Hinc in *Chron. Moiſſiacenſi* A. C. 802. legitur Carolus M. huic fini elegiſſe *in Regno ſuo Archiepiſcopos, & reliquos Epiſcopos & Abbates, cum Ducibus & Comitibus, qui jam opus non habebant ſuper innocentes munera accipere* &c. Crebro quippe muneribus eos tentari conſueviſſe, ſupra laudatus Theodulfus innuit, *Paræn. ad Judices*, v. 169.

Hoc animi murum tormento frangere certant,
Ariete quo tali mens male pulſa ruat.
Hic & cryſtallum & gemmas promittit Eois,
Si faciam, alterius ut potiatur agris &c.

Ad obeundas verò functiones ſuas, ſumtibus publicis, tum in itinere, tum in ipſis provinciis, alebantur, *Tractoriaque* in eum finem à Principe illis data, quâ jubebantur provinciales *manſionaticum* & *metatum* iis, reſque neceſſarias ad victum præbere: idque *conjectum* vulgò appellabant, qui vel in ipſis *tractoriis* vel in Conſtitut. definiebantur. Hinc idem Theodulfus *Parænéſi laud.* v. 183.

Hæc ego pertractans ſumebam parva libenter,
Quæ non dextra manus, chara ſed illa dabat.
Scilicet arboreos fructus, hortique virentis,
Ova, merum, panes, carnis pabulumque cibos.
Sumpſimus & teneros pullos, modicaſque volucres,
Corpora ſunt quarum parva, ſed apta cibis, &c.

Seligebantur præterea *Miſſi ex utroque ordine*, qui quod à Rege mitterentur, dicti ſunt ut plurimum *Miſſi dominici, Regales, Regis, Miſſi Palatii, à latere, Legati à latere Regis* &c. Quos verò *Miſſos diſcurrentes* appellari videmus, in *Capitul.* 3. *ann.* 811. c. 8. non *Miſſi*, de quibus retrò, ſed, qui ad certas quaſdam functiones à Principe extra ordinem mittebantur, fuiſſe videntur. Vide Fredegarium *Chron.* c. 87. aliosque, è quibus diſcimus, ita juriſdictionem *Miſſos diſcurrentes* exercuiſſe, ut, ſi res eſſent momenti majoris, vel, quæ mandatum ejs injunctum excederent, ad *Majores Miſſos* per ipſum *Miſſaticum* conſtitutos, qui cum *Miſſis dominicis* iidem fuêre, referre, vel cum iis res ipſas peragere tenerentur. *Miſſos Fiſcales* quod attinet, memoratos in *Leg. Ripuar. tit.* 89. videntur fuiſſe, qui in fiſcos Regios mittebantur à Principe, ut villici invigilarent, reſque dominicas rectè diſponerent: Sicut *Miſſi Comitum*, qui vices Comitum abſentium agebant, in placitis & mallis publicis, & eorum mandata exequebantur &c. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & infra aliquid voce *Parata*.

MISSUS, Gallis *Mes de mariage*, jus quod domino caſtri *d'Aſſi* competit, quod ejuſmodi eſt, ut ex ſingulis cibis, qui in vaſallorum nuptiis apponuntur, diſcus unus ad dominum deferri debeat. Cui ſimile debetur Domino *de la Boullaye* in Normannia, quod *Regard de Mariage* vocatur, quo tenetur Sponſus die nuptiarum, cum Cithariſta, adferre ad dominum, 2. amphoras vini, 2. panes & *ſpatulam mutonis*, ac ſemel ſaltare, deinde domum redire. *Idem.*

MISTAVO I. ſeu Billungus, fil. Viſilsi, Herulorum & Vandalorum Rex, à Viſtula ad Viſurgim imperitavit, & ductâ Vagonis Epiſcopi Oldemburgenſis Vagriæ ſorore, Chriſtianam fidem amplexus eſt, mox ejus non deſertor ſolùm ſed & perſecutor. Ex ejus filiis Grimmus, Rugiorum Principum conditor fuit.

MISTAVO II. verò, maximus natu, patris ſucceſſor, ob negatam à Bernardo I. Saxonico, cum quo Ottoni II. Imperatori in Italia militaverat, filiam & ingeſtum à M. Theodorico convitium, *canem non morſurum minùs, quàm latraturum*, proteſtatus, Saxoniam horrendum in modum depopulatus eſt, & Chriſtianâ fide extinctâ, univerſum Slavicum nomen ad Deorum cultum reduxit. Tandem ipſe ſenex converſus, Bardovici, quidquid ætatis erat reliquum, exegit. Eò præter alios genuit Udo lineæ Vandalicæ, ac Megapolitanæ, & Ratiborus ac Bogiſlaus Pomeranæ, conditores fuêre. Vide infrà in voce *Vandali*.

MISTHIUM, urbs Orondicorum, in Galatia. *Steph.*

MISTIA Pomp. Melæ *l.* 2. *c.* 4. *Myſtia*, Plin. *l.* 3. *c.* 10. *Miſtra* aliis, oppid. Magnæ Græciæ in finibus Locrorum, inter Hieracium urbem ad Meridiem & Auricellam oppid. ad Boream ferè medium. *Geliſia* vel *Genoſa*, teſte *Barrio*.

MISTICO, Græcè Μυστικὸς, Secretorum Principis conſcius, *Auricularius*, dignitas olim Palatina, apud Byzantinos. Wilhelm. Tyrius *l.* 15. *c.* 25. de Manuele Imperatore. *Ubi fratrem natu ſe priorem palatium, auditâ Patris morte, jam obtinentem, per Miſticonem ſuum, qui palatio & theſauris præerat univerſis —— ex improviſo captum in vincula conjecit.* Μυστικὸς, inter præcipuas & illuſtriores Aulæ Conſtantinopolitanæ dignitates, recenſetur à Conſtantino *de Adminiſtr. Imper.* c. 51. & Codino *de Offic. Aulæ* Conſtantinopolit. *Myſticos* aliquot habent Scriptores Byzantini, Niceph. Gregoras *l.* 8. *p.* 206. Joh. Cantacuzenus *l.* 3. *c.* 26. & 89. Joh. Tzetzes in *Ep. p.* 268. & alii, quos Meurſius laudat. Tzetzes, *loc. cit.* Myſticum Servilium compellans, [illegible] *Vide* Car. du Freſne *Gloſſar.*

MISTURA, in Coronis Veterum varia. Harum enim quædam ex uno, quædam ex pluribus floribus nectebantur. Prioris generis fuêre, Antinoia, cyliſton, peche, Iſthmia, lotina, melilotina, è myrto, è palma, pothos, ſtruthia, ſibacea &c. Poſterioris conſtabant ex artifice mixtura plurium florum: cujuſmodi coronarum nexus emerſerunt ad ſummam ſolertiam, multis ingenioſe, tam à Glycera illa Pliniana, quam ab aliis, ut veriſimile eſt, repertis. Certe Circem Ovidius artis hujus peritam facit, *Met. l.* 14. *Fab.* 5. *v.* 266.

Gramina diſponunt: ſparſoſque ſine ordine flores
Secernunt calathis, variaſque coloribus herbas,
Ipſa quod hæ faciunt opus exigit: ipſa quis uſus,
Quove ſit in folio, quæ ſit concordia mixtis
Novit & advertens penſas examinat herbas.

Non enim temere copulabantur flores, ſed colorum ſignificatibus accedebat vis uniuſcujuſque floris ingenii & naturalis illa facultas, quæ flores aut copulare aut disjungere ſuadet. Et in hoc omne artificium. Unde apud Euripidem Hermione, cùm mori deſtinâſſet, inquit, *Androm. Actu* 4.

Ἐρρ᾽ αἰθέριον πλόκαμον ἐμῶν
Ἄπο, λεπτόμιτοι φάρη
Vale ſublimis mea coma.
Quam ſubtiliter nexuit manus artifex, faſcia.

Nec ob aliud quid priſcus ille Amaſis, quàm ob munus coronæ è floribus ingenioſe contextæ Regi Ægyptio miſſum, die ejus natali, e plebejo aſſumtus eſt in amicitiam Regis, denique & ipſe Rex factus, apud Athenæum *l.* 15. Miſcebant autem flores coronarios nectebantque ut plurimum eos, quos unum idemque anni tempus ferret, ut, quos natura prope gemellos faceret, eoſdem ars ſociaret. Inprimis verò jungebantur, ex quorum nexu, miſtura, diſpoſitione, conſtabat omnis illa coronarum apud Veteres gratia. Sed nec flores ſolum miſcebantur, verùm & folia, ramuli, frutices, baccæ; imitatione rerum naturæ, quam flores & folia ipſis arboribus & fruticibus miſcere, eleganter oſtendit Achilles Tatius *l.* 1. Sic apud Theocritum elichryſo flori jungitur hedera, *eidyll.* 1. apud Appulejum *Met. l.* 11. floribus poma: apud Petronium Arbitrum *Satyr.*

Et thymbra veteres, & paſſis uva racemis &c.

Nonnunquam etiam ſoli ramuli diverſarum arborum ſociabantur: quo pactô hedera adhæret ramis lauri, apud Eurip. *Med. act.* 5. & Virgil. *Eccl.* 8. eadem quercui, cupreſſus lauro, aliàs. In quibus omnibus, flores, herbæ, folia, ramuli, non temerè in coronamenta ingerebantur. Multa ibi aſpiciebatur diverſitas formarum & colorum artificis mixturæ, *ſeu alterni flores*, ut Plin. ait *l.* 21. *c.* 1. *inter ſe miſcerentur, ſive precatu generum funiculis in orbem, in obliquum, in ambitum.* Itaque nihil non in coronis diſcretum, nihil non propriô ſignificatu validum, nihil non propriâ indole fuit notabile. Omnia peculiare quid deſignabant, tempori, rebus, perſonis, præſenti ſive lætitiæ ſive dignitati, ſpei naſcentis aut adultæ, meritis, virtuti, felicitati conveniens. Res mutæ efficaciter loquebantur. Ab odoribus occulta ſagiebant, à coloribus abſtruſa, à materia ſive ſimplici, ſive *miſta*, rem omnem cognoſcebant: quædam leviter indicabantur, alia velut digitô demonſtrabantur, plura conjectanda relinquebantur. Cujuſmodi illud eſt, quod traditur de corona è perſæa, plantâ Iſidi Ægyptiæ ſacra, cujus fructus cordi, folium linguæ ſimile eſt. Quô indigitatum, inter omnia illa, quibus natura hominem donavit, nihil eſſe divinius ratione, neque quod habeat majorem impetum ad felicitatem. Plut. *de Iſ. & Oſir.* &c. Atque hôc modô factum, ut eò tandem proceſſerit id artificium miſturæ, ut coronæ ſic nexæ publica opera factæ ſint, propriô vocabulô [illegible], h. e. *ἐργολαβούμενοι καὶ ὑφαινόμενοι*, *quas ære publicè locabant texendas*, appellatæ, Athen. *l.* 15. De quibus vide quoque Nicephorum *l.* 4. *c.* 17. Prudentium *Pſychom.* Tertullianum *de Corona Mil.* Alios. Quemadmodum ipſam *miſturam*, [illegible], *proximas ramulorum circumplexus, foliorum implicationes, fructuum connexiones*; & unâ voce [illegible], *congreſſum plantarum*, vocat Achilles Tatius apud Car. Paſchalium *Coronarum l.* 2. *c.* 15. quem vide, ut & *cap. ſeqq.*

MISTYLLUS, coci nomen, in quem jocatus eſt Martial. *l.* 1. *Epigr.* 51.

Si tibi Miſtyllus cocus, Æmiliane, vocatur:
Dicetur quare non Taratalla mihi?

Ex Homer. *Il.* α. v. 465.

Μίστυλλόν τ᾽ ἄρα τ᾽ ἄλλα, καὶ ἀμφ᾽ ὀβελοῖσιν ἔπειραν.

MISUA, *Antonino*, *Niſua Ptol.* *Nuchia* nunc *Moleno*, & aliis *Nabia*, oppid. Africæ in ora, apud promontor. Mercurii, inter Carpim & Clupeam, 20. ferè mill. paſſ. à Clupea in Occaſum.

MISYNOS, *Ptol.* *Meſurata*, *Ortelio*, Inſul. maris Libyci, Cyrenaicæ adjacens, in Syrti magna.

MITA, apud Lindanum in *Teneramunda l.* 2. *c.* 2. *num.* 46. moneta ærea Flandrica, 4. obolos valens.

MITADOLUS, nomen proprium, in *Inſcr.* vaſis cujuſdam, apud Sugerium *de Reb. in adminiſtr. ſua geſtis*, laudatum Car. du Freſne in *Gloſſar.*

Hoc vas ſponſa dedit Anore Regi Ludovico,
Mitadolus avo, mihi Rex, Sanctiſque Sugerus.

MITANA, in *Statutis* Ordinis S. Gilberti Sempringham, *p.* 720. *Cyrothecarum & mitanarum —— omnis ſuperfluitas caveatur:* lanea eſt vel pellicea chirotheca. *Idem.*

MITELLA vel MITRELA, Tullio *Orat. pro Rabirio* & Apulejo *Met. l.* 8. Solino, *c.* 20. *Mitrula*, fœminei capitis operimentum fuit, apud Græcos teſte Apulejô *Met. l.* 7. ubi *textilis Mitellæ* meminit. Apud Afros ſimiliter tum matronarum conjugio illigatarum, tum Virginum Chriſto dicatarum, capita texit, niſi quod, cùm Matronarum mitra eſſet amplior: Virginum verò angu-

anguſtiſe, illa ſimpliciter *Mitra*, hæc *Mitrela* vel *Mitella*; voce diminuente, diceretur. Aurum huic Virginum mitræ intexi ſolitum fuiſſe, docet Optatus *l.* 6. ubi ex lana, auro & purpura illas contextas fuiſſe ait: Hinc *aureas Mitellas* vocat, non quod ex puro auro conſtarent, ſed quia aureis aliquot filamentis intextæ eſſent: expoſtulatque flebiliter, Virgines ſacras ſpoliatas *Mitellis*, ab Epiſcopo impoſitis, cineribus aſperſas capita & falſi aquâ perfuſas, ut caverent primam conſecrationem, ac ritu Donatiſtarum de novo conſecrarentur vel potius profanarentur, ſolventes iteratò crinem &c. Vide Ant. Solerium *de Pileo ſect.* 7. ut & *infra*. Sed & *Mitella*, virorum geſtamen fuit. Ita enim Cicero *d. l. Deliciarum causâ & voluptatis, non modo cives Romani, ſed & nobiles adoleſcentes, & quoſdam etiam Senatores ſummo loco natos, non in hortis aut ſuburbanis ſuis, ſed Neapoli, in celeberrimo oppido, cum* mitella *ſæpe videmus.* Et Apulejus itidem ſuprà laudatus: *Dee ſequentes variis coloribus indusiati & deformiter quiſque formati, facie cænoſo pigmento delitâ, & oculis obunctis graphicè prodeunt, mitellis, & crocotis & carbaſinis & bombycinis injecti.* Verum imitatione & velut μιμησμῷ quodam mulıebri hominum delicatorum id factum. Vide quoque C. Paſchalium *Coronarum l.* 4. *c.* 21. & aliam vocis notionem hic infra.

MITELLITA vel MITELLICA, apud Sueton. *in Nerone c.* 27. *Indicebat & familiaribus cœnas: quorum uni* Mitellita *quadragies ſeſtertio conſtitit, alteri pluris aliquanto roſaria*: erogatio eſt *mitellarum* in convivio. Sunt autem *mitellæ* hic coronæ ex veſte ſerica verſicolore, unguentis madidæ pretioſiſſimis, de quibus ſic Plin. *l.* 21. *c.* 3. *Summa auctoritas pactilis corona, uti Saliorum ſacris invenimus ſolemnes cœnas. Tranſiere deinde ad roſaria, eoque luxuria proceſſit, ut non eſſet gratia niſi è mero folio ſutilibus mox petitis ab India aut ultra Indos. Lautiſſimum quippe habetur e nardi folio eas dari, aut veſte ſerica verſicolori unguentis madidas.* Ubi dari coronas e nardi folio & veſte Serica dicit Plinius, dabantur nimir. in conviviis, & ſic intelligendum. *Mitellicam* igitur vocat Suetonius dationem *mitellarum*, ſeu ſericearum iſtiuſmodi corollarum, quæ in conviviis nepotum ſolebant uſurpari: & hæc *mitellita* erogatio uni conſtitit quadraginta millibus ſeſtertiûm nummûm; aliquanto pluris & roſaria, coronarum nempe largitio è mero roſæ folio ſutilium. Sic utrumque conjunxit Callimachus hôc Epigr. Μίτρῃσί τε καὶ ῥόδοις ἀίστοις. Addit Plin. *Hunc habet noviſſimè exitum luxus fœminarum*: fœminarum luxuria Sericæ veſtes, quæ hunc exitum noviſſime habebant, poſtquam diu habendo obſoletæ eſſent, ut inde coronæ & mitellæ verſicolores fierentur. Salmaſ. *ad Solin. p.* 556. Alii tamen *Mellita*, apud *Sueton.* legunt, inter quos *Bochartus*, de quo vidimus *ſuprà*.

MITHÆCUS, Pantomimus celebris, memoratur Plinio *l.* 7. *c.* 33. *Et quos noſtra adnotavit ætas, duo Equeſtris ordinis in eodem pantomimo* Mithæco, *tum formâ præcellente*, de quo vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino c.* 19.

MITHRA, Perſis dicitur Sol. Strab. *l.* 15. Τιμῶσι δὲ καὶ Ἥλιον, ὃν Μίθραν καλοῦσι. Plut. *in l. de Iſide, & Oſiride*, poſt relatam eorum ſententiam, qui duos eſſe Deos credebant, quaſi adverſarios & ἀντιτέχνους, quorum alter Bona, alter Mala operaretur, illumque Deum, hunc Dæmonem appellabant: idem & ſenſiſſe Zoroaſtrem ait, qui ἐκάλει τὸν μὲν (videl. Bonum Genium) Ὡρομάζην, ſeu Ὡρομάσδην, τὸν δὲ (ſcil. Malum Genium) Ἀρειμάνιον, μέσον δ' ἀμφοῖν τὸν Μίθρην εἶναι. Διὸ καὶ Μίθρην Πέρσαι τὸν μεσίτην ὀνομάζουσιν. *Heſychius*, Μίθρας ὁ ἥλιος παρὰ Πέρσαις. Μίθρης ὁ πρῶτος ἐν Πέρσαις θεός. A מהר *mithar* Perſico deduci videtur, quod ſignificat *Major*. Et quamvis ſit gradus comparativi, Perſis tamen abſolutè dicitur, cujus generis exempla ſunt in ea lingua quamplurima. Hujus poſitivum eſt מה *Mas*. Unde lucem præbeamus *Heſychio*, Μαὶ μέγα, Πέρσαι. Perſas intelligit, quod nec ſemel apud eum reperies. Ponitur aliquando pro primario ſacerdote. Apul. *l. ult. Ipſumque Mithram illum ſuum ſacerdotem præcipuum ſacrorum miniſtrum decernit.* Vide Lactantium, Statii Scholiaſten *in illud Theb. l.* 1. *in fine.*

——— *Seu Perſei ſub rupibus antri*
Indignata ſequi torquentem cornua Mithram.

Vide etiam Bernartium ibidem, ut & Dempſter. *Antiq. Rom. l.* 2. *paralip. ad c.* 8. Hinc *Mithriaca ſacra*, de quibus Lamprid. *in Commodo c.* 9. & Claudian. *l.* 1. *de laud. Stiliconis*,

——— *Rex ipſe micantem*
Inclinat dextrâ pateram, ſecretaque Beli,
Et vaga teſtatur volventem ſidera Mithram.

Nic. Lloydius. E quibus Statii præfati verbis, quô vultu pingi fingique ſueverit, facile colligitur. Nempe vultu leoninô, cum tiara, utrâque manu reluctantis tauri cornua comprimens; cujuſmodi multis locis ejus ſimulachra Romæ viſuntur, ſtantis in ſpelæo vel rupe cavata, ſicque tiarati, & taurum cornibus tenentis, aut eundem ſubſtratum calcantis, vultu tamen virili, non leoninô. Eadem forma habituſque Beleno, Pannoniorum Numini, quem proin cum *Mithra* eundem Salmaſ. facit, apud Vopiſcum *in Aureliano c.* 39. cujus mater Sacerdos Beleni ibi fuiſſe dicitur. Certè Perſarum *Mithra* non hujus demum Imperatoris ævô, verùm & longe antè haud minus in Occidente, quàm Oriente fuit cultus & templa vulgò habuit & ſacra paſſim ab omnibus recepta ac frequentata, quæ *Mithriaca* dicebantur, quorumque mentionis pleni ſunt libri & ſaxa Veter. Peragebantur autem hæc non ſine humana victima: ſed deſitus mos in Orbe Romano, lege ab Hadriano latâ, quâ omnes penitus ἀνθρωποθυσίαι ſunt vetitæ, uti Porphyrius narrat *de Abſtin. l.* 2. ex Pallante, qui *de Mithra myſteriis* accuratiſſimè ſcripſit. Reduxit cruentum morem Commodus apud Lamprid. *c.* 9. *Sacraque* Mithriaca *homicidiô verò polluit, quum illic aliquid ad ſpeciem timoris vel dici vel fingi ſoleret.* Sed nec poſt ipſum retentus. Manſêre tamen in his ſacris multa veri timoris ac periculi plena: ut κολάσεις, quibus tentabantur initiandi, quarumque octuaginta fuiſſe refert Nonnus *in Nazianzeni Stelitentic.* 2. ubi inter alia recenſet, ἐν πρώτοις ἀναγκάζεσθαι ἐπὶ πολλαῖς ἡμέραις ὕδωρ πολὺ· εἶτα ἐν ἐρήμῳ διατρίβειν καὶ ἀσιτεῖν καὶ ἄλλα τινὰ ἄχρις οὗ τὰς ὀγδοήκοντα κολάσεις παρέλθῃ· καὶ τότε λοιπὸν ἱερῶν αὐτοῦ τὰ τελειότερα, ἐὰν ζῇ. *Qualia, primum tranare multum aquæ aliquot dies; poſtmodum in eremo degere & inediam tolerare, aliaque nonnulla, donec omnes octuaginta κολάσεις exegiſſet. Tum, ſi ſupereſſet, ad interiora ſacra eum admittebant.* Quæ poſtrema verba indicant, raros quoſdam & paucos admodum omnia illa tentamentorum genera, abſque vitæ periculo, perváſiſſe. Multiplicia porrò videntur hæc ſacra fuiſſe: nec enim *Leontica* tantùm ſacra ſuſcipere dicebantur, qui initiabantur hiſce, ſed & *Coracica* quædam erant ſacra, ab eo quod miniſtrantes κόρακας vocabant, & *Hyænica*, quod mulieres hyænas appellabant, ut viros leones. *Patrica* quoque in illis accipiebantur, nam Γεραφέας ſuos *patres* dicebant &c. Vidê hanc in rem Salmaſ. *ad Hiſtoriam Aug. paſſim, imprimis ad Lamprid. in Commodo. Heſychius* à *Mithra* diſtinguit *Mithren*, nomine hôc maximum ejus gentis numen indigitans. Μίθρας ὁ ἥλιος παρὰ Πέρσαις. Μίθρης ὁ πρῶτος ἐν Πέρσαις θεός. *Mithra Sol apud Perſas. Mithres primum illorum Numen.* Ubi à *Mithre* Solem diſtinguit, & eundem ſimul & ignem jungit Curtius *l.* 4. *c.* 13. *Darii caſtra ignibus tota fulgebant. Ipſe---agmina---circumibat; Solem.* Mithren, *Sacrumque & æternum invocans ignem.* Herodotus certè eò receſſit, ut Venerem Perſis *Mithram* perhiberi autumet, *Muſâ* 1. ubi cum nequaquam aliis contradicere, ſed Perſas maſculo Soli etiam fœminam Deam Mithram adjeciſſe exiſtimat *Barthius*. Inprimis cùm Ambroſius *Mithra fœminæ* clarè facit mentionem; ſub Veneris cultu, *contra Symmachum*: *Quam Cæleſtem Afri, Mithram Perſæ, plerique Venerem colunt, pro diverſitate nominis, non pro Numinis varietate.* Et hanc in *Mather* Perſicam (unde Latinum *mater* & German. *Mutter*) libentes revocent Viri docti, inter quos Jo. Seldenus; Quam in rem vide plura apud Caſp. Barthium *Animadverſ. ad Statium Part.* 3. *p.* 247. aliquid etiam, apud Joh. à Woweren *Notis ad Jul. Firmicum Maternum de Errore profanar. Religionum, p.* 47. & 48. ubi hæc Firmici verba explicat: *Perſæ & Magi omnes----ignem præferunt----& Jovem in duas dividunt poteſtates----& viri & fœminæ ſimulachra ignis ſubſtantiam deputantes, & mulierem quidem triformi vultu conſtituunt, monſtroſis eam ſerpentibus illigantes----Virum verò abactorem boum colentes, ſacra ejus ad ignis transferunt poteſtatem.* In quibus verbis *Abactor boum* Hercules eſt, quem eundem cum Sole eſſe, multis probat Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 20. Græcè Βουκλόπος, quô nomine *Mithram* diſertè indigitat Porphyrius *in Antro*, καὶ βουκλόπος ὁ θεὸς, ὁ τὴν γένεσιν λεληθότως ἀκούων. Unde ejus feſtum quoque Βουκλοπία, & quia quotannis in orbem redibat, κύκλῳ βουκλοπίης, in Mithriaci Prophetæ verbis, eidem Firmico paulo poſt citatis, quæ Joſ. Scaliger ſic legi vult. Μύστης βοὸς μόνος, Κύκλῳ βουκλοπίης συνεστίῳ τε πατρὸς ἀγαυοῦ. Nec omittendum, quod Athenæus memorat *l.* 10. die feſtô *Mithræ* ſolô Perſarum Regi licitum fuiſſe ſeſe inebriare, tumque Perſicum choreæ genus ſaltare, reliquis omnibus per totam Aſiam à ſaltatione eô die abſtinentibus: Ἐν μιᾷ τῶν ἑορτῶν τῶν ἀγομένων ὑπὸ Περσῶν τῷ Μίθρῃ βασιλεὺς μεθύσκεται καὶ τὸ Περσικὸν ὀρχεῖται· τῶν δὲ λοιπῶν οὐδεὶς κατὰ τὴν Ἀσίαν κλ. E quibus verbis comparet, feſtum id ingens per univerſum Perſicum imperium fuiſſe, ut mirum non ſit ad Romanos ejus perveniſſe cultum, uti dictum, & *Inſcriptiones* non unæ docent, quarum eſt, quæ ſpeluncarum etiam ei Idolo dedicatarum faciat mentionem. *Mithram Meſiten*, h. e. Deorum duorum ſummorum, Boni Malique, Oromazæ nimirum Arcimanti, *medium*, à Perſis cultum, ex Zoroaſtris diſciplina, commemorat ut diximus, Plut. *de Iſid. & Oſir.* quam rem explicat clariùs Plethon *Scholiis in Oracula Magica Zoroaſtris*. De ejuſdem Numinis rebus, fuêre, qui peculiaria Opera commentarentur, inter quos Pallas, Adriano Imperatori coævus, maximè laudatur Porphyrio *de Abſtin.* ut dictum. Et notabilia ſunt comprimis, quæ *Commentario in Gregorii Theologi Opera*, *d. l.* ſcribit quoque Elias Cretenſis: *Mithra*, inquit, *apud Perſas Sol eſſe exiſtimatur. Eique victimas immolant, aliaque in honorem ejus faciunt. Nemo verò ejus Sacris initiari poteſt, niſi per aliquos ſuppliciorum gradus tranſierit. Sunt tormentorum ii LXXX. gradus, partim remiſſiores, partim intenſiores----Ita demum exhauſtis omnibus tormentis, ſacris imbuuntur.* Qui cruciatus igni potiſſimum & aqua conſtabant. Vide quæ antè dicta ſunt. Alii tamen XII. tantùm genera cruciatuum agnoſcunt, inter quæ *famem, uſtionem, flagra*, & talia. Vide eundem Eliam *Orat.* 3. & ſuprà *Frugifer*, it. *Hercules*, ac infrà *Triplex*.

MITHRACENES, Perſa, Beſſi parricidium peroſus, transfugit ad Alexandrum. Curt. *l.* 5. *c.* 13.

MITHRENES, Sardium proditor. Curt. *l.* 3. *c.* 12.

MITHRIDATES I. Parthorum Rex V. fratri Phraati I. ſucceſſit. Imperium Parthicum ad ſummum faſtigium perduxit, Bactrianos ſub jugum redegit. Medorum quoque victor Mediæ Bacaſin præpoſuit. Elymæorum exin gente regno adjectâ imperium à monte Caucaſo uſque ad flumen Euphratem protulit: atque ita, adverſâ valetudine arreptus, non minor Arſace proavô, glorioſâ ſenectute deceſſit. Juſtin. *l.* 41. *c. ult.* Eum excepit fil. Phraates II. de quo ſuô locô.

MITHRIDATES II. Parthorum Rex VIII. cui res geſtæ *Magni* cognomen dedêre, patrem Artabanum I. excepit, claritatem parentum, æmulatione virtutis accenſus, animi magnitudine ſupergreſſus eſt. Multa bella cum finitimis magnâ virtute geſſit, imperium mirè auxit, cum Scythis proſpere pugnavit, ac parentes egregiè ultus, tandem Artavaſdæ Armenii Regi bellum intulit. Juſtin. *l.* 42. *c.* 2. Verùm ab Orode fratre inſidias paſſus, regnôque pulſus eum ſucceſſorem habuit. Appian. *Parthic. initio.*

MITHRIDATES I. vir regii generis, è Perſis oriundus ab Antigono Aſiæ Rege vitæ ſervandæ cauſâ, in Cappadociam profugit, ibique caſtellô munitô regni Cappadociæ & *Ponti* primafundamenta jecit. Appian. *Mithridat. f.* 116. Ejus ex poſteris ſucceſſor quintus (intermedii enim ignoti) fuit *Mithridates* II. de quo infra.

MITHRIDATES II. cognomine *Euergetes*, Romanorum ſocius; iis contra Carthaginenſes bellantibus, navibus aliquot auxilio fuit, Appianus *d. l.* Ei ſucceſſit fil. *Mithridates Eupator*, de quo mox.

MITHRIDATES III. cognomine *Eupator* ſeu *Dionyſius*, Rex Ponti, vi tantâ & animi, & corporis, ut 6. juges equos regeret, duarumque & viginti gentium ore loqueretur. A Romanis gravius læſus, cum juſtitiam ſperare non poſſet, aggreſſus fœderatos eorum, Nicomedem Bithyniâ, Ariobarzanem Cappadociâ expulit. Græciam, inſulaſque omnes, exceptâ Rhodô, occupavit. Cives Romanos, totâ Aſiâ negotiantes, nocte unâ occidendos curavit. Qu. Oppium proconſulem & Apuleium legatum in vincula conjecit: Sed à Sylla, qui Athenas receperat, apud Dardanum ſuſus, cum L. Lucullo apud Cyzicum, dein cum Pompejo congreſſus, tantâ ſuorum clade ſuperatus eſt, ut rebus ſuis diffidens, ad Tigranem Armeniæ regem confugerit: cujus ope cùm bellum inſtauraſſet, à Pompejo omnibus prorſus viribus eſt exutus, tandemque à Pharnace filio, in regia, obſeſſus, venenô vitam abrumpere tentavit. Verùm cùm câ vis parum proficeret, quòd corpus multis antea antidotis adverſus venena firmaviſſet (unde Martial. *l.* 5. *Epigr.* 5.

Profecit potô Mithridates ſæpe venenô,

Toxica ne poſſent ſæva nocere ſibi.

Vide Plin. *l.* 25. *c.* 2. & Gell. *l.* 17. *c.* 16.) immiſſum percuſſorem Gallum, authoritate veteris cuiusſ terrorum revocavit, & in eadem ſuam manum trepidantis adjuvit. Hic *Mithridates* maximæ crudelitatis arguitur. Nam Laodicem conjugem & ſororem, prætereà matrem, fratremque ac tres filios impuberes, totidemque filias interfecit. Cæterùm literatus, & literatorum ingens fautor, ipſemet librum, *de Arcanis morborum*, ſcripſit, quem inter præcipua totius phi ornamenta, Pompejus Romam detulit, à Lenæo liberto latinè deinde redditum. Ab hoc Mithridate quoque Mithridaticum antidotum appellatum volunt; quod Quintus Sammonicus ſic deſcribit:

Bis denum rutæ folium, ſalis & breve granum,

Juglandiſque duas, totidem cum corpore ficus:

Hæc oriente die modico conſperſa Lyæo

Sumebat, metuens dederat quæ pocula mater.

Plura de hoc vide apud Appian. *de bello Mithrid.* Livium *l.* 77. 78. *& ſeq. Brev.* Flor. *l.* 3. *c.* 5. Velejum Paterc. *l.* 2. *c.* 18. *ſeq.* Gell. *l.* 17. *c.* 17. Plin. *l.* 24. *c.* 2. *l.* 37. *c.* 2. Plut. *in Sulla*, *Lucullo*, *Pompejo*, Dion. &c.

MITHRIDATES, Servat memoriam ejus, in Inſula Delo, *Inſcr.* hæc

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΜΙΘΡΑΔΑΤΟΥ ΕΥ
ΠΑΤΟΡΟΣ ΕΥΤΥΧ . . . . . ΤΟΥ
ΜΙΘΡΑΔΑΤΟΥ ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ
ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΝΕΣ . . . ΝΟΣ
ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΗ
ΣΑΣ ΑΝΕΘΗΚΕΝ.

In baſi ſtatuæ, quam Dionyſius quidam Athenienſis Gymnaſiarcha ei erexit. Fuiſſe filium hinc diſcimus *Mithridatis Euergetæ*, amici & fœderati Romanorum, de quo ſonat in eadem Inſul. hæc *Inſcr.*

ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΜΙΘΡΑΔΑΤΟΥ
ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ ΣΕΛΕΥΚΟΣ
ΜΑΡΑΘΩΝΙΟΣ ΓΥΜΝΑ
ΣΙΑΡΧΩΝ

apud Jac. Sponium *Itinerar. Græciæ Part.* 3. *p.* 87.

MITHRIDATES alius Bruti epiſtolas collegit, quæ impreſſæ ſunt ab Aldo. Item fil. Gaſalar. Eſdr. *c.* 1. *v.* 8. Alius Parthorum Rex, Olymp. 129. Alius Rex Pergami: Olymp. 182. Alius item Parthorum Rex, Olymp. 203. Alius Armeniæ Rex, Olymp. 206. Vide Tacit. *l.* 11. *Annal. c.* 8. *Nic. Lloydius.*

MITRA, Syriacum *Scaligero*: ab antiquo μίω, i. e. *μιτόω ligo*, Euſtath. à μίτος, i. e. *filum*, Etymol. Lat. *Vitta*, Hebr. מצנפת, funis, quæ: propriè ſignificat tegmen muliebris capitis. Et quidem aliquando ſonat redimiculum capitis, e quo pendebant faſciolæ, quæ *ſtella* dicebantur, quòd florum inſtar dependerent: quam notionem deprehendimus, apud Ovid. *Ep. Dejanira ad Herculem*, *Heroid.* 9. *v.* 63.

Auſus & hirſutos mitrâ *redimire capillos.*

Ubi pro faſcia circa apicem capillos obligante ſumitur: Aliàs integrum capitis tegmen denotat. Sic apud Papinium *l.* 9. *Theb.* *v.* 795. Atlantiades ſe effeminatum negans ait, *haud quaquam deformes vertice* Mitras *induimus*. Forma ejus hujuſmodi fuit, ut è pileo incurvo propenderent vittæ quædam ſeu tæniæ *buccas tegentes*, ut ait Servius *Æn. l.* 4. *v.* 216. Hinc Pollux *Mitras* & anademata conjunxit. Dionyſ. Lambinus *ad Lucret. l.* 4. *v.* 1122.

Et bene parta Patrum fiunt, anademata Mitræ.

Redimicula vocat Virg. *Æn. l.* 9. *v.* 616. *Baccarum tegmina* Lutatius *ad Statium d. l.* quòd redimicula propendentia *baccis*, h. e. margaritis aliisve pretioſis talibus globulis, plena eſſent, ita tamen facta, ut circum *Mitram* involvi poſſent. *Religamina* Prudentius *Pſychom. v.* 359.

Ut mitra cæſariem cohibens aurata virilem,

Combibat infuſum croceô religamine nardum &c.

Cœterùm multiplicibus implexæ ſpiris, vertiliores fuêre, teſte Plinio *l.* 37. *c.* 9. & ſub mento redimicula ſubſtringebantur, ut diſcimus ex Claudiano *in Eutrop. l.* 2. *v.* 195.

——————— *Mitrâ vodemito capillos*

Strinxerat.

Diximus, muliebris capitis fuiſſe tegmen. Hinc in viris *Mitra* uſus improbatus, indeque apud Virgilium *Æn. l.* 4. Æneæ ab Hiarba veſtis hæc, tanquam minus apta viro, exprobratur. Imo nec fœmineô ſatis digna ſexu, poſtquam meretricum eſſe cœpit, ut Servius *ad locum Virgilii citatum annotavit*: *Sane quibus eſſ cmnino crimini dabatur*, *etiam* Mitra *eis adſcribebatur*; *Multa enim lectio* Mitras *meretricum eſſe docet.* Hinc & meretricibus tribuit Auctor *Copæ*, quem Virgilium fuiſſe vult Priſcianus,

Copa Syriſca, caput Graiâ redimita mitellâ,

Criſpum ſub crotalo docta movere latus.

Quô locô non accedit Barthius Scaligero, ex *mitra* uſu anum facienti hinc delicatæ nequitiæ copam, cùm totum Epigramma alia omnia dicat, & *mitrarum* uſum meretricium etiam Juvenal. firmet, *Sat.* 3. *v.* 66.

——————— *Pictâ lupa barbara mitrâ* &c.

Ob id, molliſſimum habitum Baccho, Bacchantibus & Poetis, qui in Bacchi tutela, *Mitras* adſcripſiſſe Antiquitatem veriſimile eſt, *ut cohiberentur vini vapores*, *ne caput peterent*, Euſebius Cæſ. *Præpar. Evang. l.* 2. *c.* 2. Seneca *in Oedipo Actu* 2. *in Choro*, *v.* 414.

Te caput Tyriâ cohibere Mitrâ,

Hederaque mollem baccifera

Religare frontem.

Sextus Propert. *l.* 3. *Eleg.* 16. *v.* 30. de Bacchi Sacerdotibus,

Cinget Baſſaricas Lydia Mitra *comas.*

Ubi *Lydiam* dicit, quia Lydi omnes ac Phryges olim gens utraque mollitiæ infamis, mitrati fuêre: quibus Arabes addit C. Solinus *c.* 36. Vide Thom. Dempſter. *Paralip. in Joh. Roſini Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 35. & ante eum Car. Paſchaſium *Coronarum l.* 4. *c.* 20. Licuit tamen & Viris ferre *Mitram*, ſi non muliebrem, at muliebri ſimilem, ſed noctu, & comitem ſomni. Nimirum *Mitra* quoque ſignificavit pileum nocturnum, uti colligitur ex Palæphato *in Fab.* Quia verò muliebribus mitris plerumque addebantur flores, unde ἀνθοδέσμαι illæ dictæ: hinc factum, ut *Mitra*, corona plexa e tæniis, imo omnis corona vocaretur. Porrò & *Mitra*, laminâ ferri dicta, & baltheus, unde *μιτροῦσθαι*, *armari*, *protegi*, apud Strabon. *l.* 3. Imò & faſcia ſeu lamina, quæ pectus muliebre tuebatur, e filo texta: intra quam ferebatur prægnantibus ærea, in ima parte ventris, majoris ſecuritatis gratiâ, quam in primo partu Danæ appendebant. Sic apud Apollonium Rhodium *l.* 3. Medea venenum è radice Promethei.

——————— *ἔνθεν ἀνεῖλε μίτρη.*

Ἥ τε οἱ ἀμφ' ἰξύϊ ... ἠέρτο.

odorata impoſuit mitræ,

Quæ ei circa divinum pectus conſerta erat.

Unde *μίτρην λῦσαι*, *mitram*, i. e. Zonam *ſolvere* dicebantur mulieres primùm parturientes. Alcimede apud eundem *l.* 1.

——————— ——————— *ᾗ ἔνι μούνῃ*

Μίτρην πρῶτον ἔλυσα ———————

ſub quo uno

Mitram primùm ſolvi.

Et Medæa, apud eundem, advoluta genibus Aretæ, ſibi adhuc *mitram* manere, h. e. virginitatem eſſe illibatam, ait *l.* 4.

——————— *Ἔτι μοι μίτρη μένει, ὡς ἐνὶ πατρὸς*

Δώμασιν, ἄχραντος, καὶ ἀκήρατος ———————

Vide Paſchaſium *ubi ſuprà*. Hodie in Eccleſia Romana Epiſcoporum peculiare capitis tegmen, eſt viridis galerus & *Mitra*, qua nemini alii licebat olim uti, niſi ex privilegio ſpeciali: Proin in Abbatibus eam improbat Petrus Bleſ. *Ep.* 90. & S. Bernardus *Ep.* 42. Eſt autem *mitra* hæc Epiſcopalis bicornis & patulô ſuperne curvamine hians, reſpondet pileo cornuto priſcorum apud Ethnicos Sacerdotum, quem in Nabide, Ammonis Sacerdote, deſcribit Sil. *l.* 15. *v.* 679. ubi inter alia ait.

Caſſide cornigerâ dependens Infula ſacros

Præ ſe terrores, Divumque ferebat honorem.

Bacchi quoque *Mitram* cornutam fuiſſe, meminit Lucianus *in Bacch.* indeque is Κερατοφόρος ſive *Corniger*, cognominatus eſt. Non tamen eadem omnino eſt cum Infula, ut quidam volunt, & Silii verba indicare videntur, Infula enim faſcia erat lanea, partem capitis capillô tectam ad bina tempora aperiens, utrinque adſtricta ac dependente vittâ, idemque fuit in Pontifice, quod Diadema in Rege. Cùm verò *Phrygium* dicitur *Mitra*, ut cùm Cæleſtinus I. dicitur miſiſſe S. Cyrillo *Phrygium*, indigitatur *Mitra* Phrygiô opere conſtans, quali poſt Conſtantini tempora Pontifices Romani uſi videntur, cùm antea linea eſſet ac alba. Sequioribus dein ſeculis aurô & artextis gemmis quoque exornari cœpit, quod ante annos circiter ſexcentos accidiſſe, ſcribit Onuphrius *in calce libri de vocibus Eccl.* Hæc Anſel. Solerius *l. de Pileo ſect.* 13. Ejus certè uſum ante A. C. 1000. vix Pontificibus Epiſcopiſque tribuunt Eccleſiæ Romanæ Scriptores. Orientales verò Græcique Epiſcopi ſacra faciunt nudô capite, exceptô Patriarchâ Alexandrinô, qui in capite gerit, quod *ἱερὸν* vocant & *mitram* vel *cidarim* reddunt, Sim. Theſſalonicenſis *de Templo & Miſſa.* Rutheni tamen Epiſcopi *mitram* ferunt rotundam, variis ornamentis decoratam; ut & Moſcorum Epiſcopi, ſed nigri coloris, præter Epiſcopum Novogradenſem, cujus mitra, ad imitationem Latinorum, eſt alba. In Eccleſia Romana ex conceſſu Pontificis, *Mitras* gerebant Cardinales, antequam galerus iis in Concilio Lugd. A. C. 1245. eſſet aſſignatus. Sed & poſteà, ex ſerico albo *Mitram* illis, quoties *paramentis* ſacris induti ſunt, permiſit Paulus II. A.C. 1464. De Epiſcopis, res nota. De Abbatibus quibuſdam, vide ſuprà, in *Abbates Mitrati*. Sunt prætereà multæ Cathedrales, in quibus Canonici vel Dignitates, ut vocant ex Papæ Honorii III. indultu, eôdem capitis tegmine operiuntur:

ut

ut ſunt quatuor Dignitates Eccleſiæ Toletanæ, *Decanus*, *Archidiaconus*, *Cantor & Theſaurarius*. Similiter Prior Conventualis Eccleſiæ Meliteníis, item Canonici Cathedrales Eccleſiæ in Sicilia Meſſanenſis, *mitris* ex ſerico albo utuntur. Porro Dignitates Cathedral. Manfredoniæ & Cathedral. S. Michaelis Montis Gargani: Canonici inſuper Lugdunenſes in Gallia, *Comites* titulô inſignes, in Eccleſia Cathedrali S. Joannis Baptiſtæ, omnesque Canonici Eccleſiarum Collegiatarum ejuſdem Civitatis mitram geſtant colore currentis diei. Sic Neapolitanæ Cathedralis Canonici ex tela byſſina mitram ferunt, uti ex damaſceno ſerico Canonici Lucenſes. De Canonicis Eccleſiæ in Bohemia Pragenſis, cum Archiepiſcopo adminiſtranti, in Subdiaconatus & Diaconatus officio adjunt: de Babebergenſibus, cum ſummæ feſtivitates imminent; de Pictavienſibus, vide *Bullas* Urbani & Bonifacii. Anonymum Haſerienſanum *in Gebhardo Epiſc. Eyſtettenſi*, Alios, laudatos Carolo du Freſne *in Gloſſario*. Ut & illa adeam, habent præterea *Mitra* privilegium. Præpoſitus Eccleſiæ S. Marci Venetiis, ex indultu Alexandri III. Præpoſitus Eccleſiæ Pragenſis in Bohemia, Præpoſitus Collegiatæ Pratenſis, Viſitator ſeu Corrector Hoſpitalis Neapolitani, Capellanus Regis Norvegiæ, ex conceſſione Clementis V. & Theſaurarius regiæ cappellæ Pariſienſis, ex privilegio Clementis VII. Ex Religioſis verò Generalis Monachorum Hieronymianorum in Italia, Præpoſitus Monaſterii Choticonvicenſis & Guardianus S. Sepulchri Hieroſolymæ, in functionibus ſolennibus. Quid enim in genere Monachis *Mitram* tribuit, *Ordo S. Victoris Paris. MS. c.* 18. & 40. de *capparonibus* intelligendum ait Car. du Freſne, quomodo vox ſumitur in *Jure Feudali Saxonum c.* 13. *art.* 5. Ex Laicis *Mitram* geſſit Uratiſlaus Bohemorum Dux conceſſente id Alexandro II. A. C. 1008: quod nemini Laicorum contigiſſe, refert Alexandri ſucceſſor Gregorius VII. *Ep. ad Ducem*. Rogerio tamen Siculo idem indulſit Lucius II. apud Ottonem Friſing. Sed & *Mitram* Franci vocabant capitis illud operimentum, quod Imperatorum Regumque coronis ſolet ſubſterni &c. Cœterùm Canonici *mitrati* omnes, in diſtributionibus candelarum, cinerum ac palmarum, licèt *mitram* gerant, ſurgere nihilominus tenentur ac ſtare ad diſcrimen Epiſcoporum, quibus ſedendi jus eſt. Vide Dominicum & Carolum Macros *in Hierolexico*. Tandem & pro Diademate quoque non infrequens antiquis *Mitra* notio eſt, Idem Solerius *ſect.* 6. &c. Quid differat à Tiara, vide *ſuo loco*.

MITRÆAS, Aſſyriorum Rex poſt Soſarmum, A. M. 2822. uſque ad an. 2848. Euſeb. *in Chron.*

MITRALE, nomen libri, à Richardo Epiſcopo Cremonenſi compoſiti, quem laudat ſæpius Durandus Mimatenſis Epiſcopus in *Rationali*.

MITRULA, parva *Mitra*, pro diademate, apud Plinium, & Solinum c. 27. ex Græco: nam Græcis μίτρα, ταινία, διάδημα: cujuſmodi ſunt Arabum mitræ, nec alia acceptio vocis in tota Græcorum natione. At Latini *mitram* etiam pro pileo, qualis Phrygum mitra erat, uſurpârunt: unde & *Mitra Epiſcoporum* hodieque cenſentur, quæ pilea ſunt. Alias à Diademate pileum multum differt: ſed novum non eſt, ut vocem à Græcis acceptam aliâ notione adhibeant Latini, quod in ſexcentis fecerunt. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 371. & 556. ut & ſuprà in voce *Mitellita*.

MITTENDARII, vox medii ævi, quâ Palatini inſigniri ſoliti, qui in ſacro Palatio militabant, & in provincias extraordinarii mittebantur à Principe, ut eorum mandata perferrent, cùm Comitatenſes Palatini in ipſo Palatio ſubſiſterent, ut docent Gloſſæ Baſilicæ in voce, παλατῖνοι. Οἱ δὲ εἰς τὰς ἐπαρχίας πεμπόμενοι. Μιττενδάριοι. Senator. *l.* 4. *Ep.* 47. *Expeditos enim properare Mittendarios volumus, non migrare cenſemus.* Vide *l.* 2. 5. 7. 8. 22. 23. *Cod. Theodoſ. de Palat.* & Pancirollum *ad Notit. Imper. l.* 1. *c.* 86.

MITTENTES, in veteri Eccleſia, inter lapſos, illi dicebantur, qui incenſum in ignem coram idolis *mittebant*, Gentilium minis adacti, ut feciſſe Marcellinum Epiſcopum Romanum refert Baronius *A. C.* 253. *num.* 18. & 19.

MITTERE Mantilia, apud Lamprid. *in Alexandro Sev. c.* 37. *Convivium neque opiparum, neque nimis parcum, ſed nitoris ſummi fuit, ita tamen ut pura mantilia* mitterentur: *ſæpius cocco clavata, aurata verò nunquam*; non aliud quàm *ſternere* eſt. Pollio *in Gallienis, c.* 16. *Mantilibus aureis ſemper ſtravit.* Sic in Petroniano convivio dicitur Trimalcio, *circa oneratas veſte ſervitas laticlaviam* miſiſſe *mappam*: quod loquendi genus è tricliniis in Circos eſt translatum. *Mittere* enim *quadrigas* vel *mappam*, ſæpe apud Livium, aliosque: quod munus fuit olim ſummi Magiſtratus, Dictatoris vel Conſulis aut Prætoris, etiam ſub Imperatorib. ſed quod ſæpe Imperatores infringerent, ut de Nerone, apud Sueton. *c.* 22. & de Commodo, apud Lamprid. legere eſt. Vide ſuprà paſſim, inprimis in vocibus *Mappa*, *Miſſile*, *Miſſio*.

MITYLENE, & MITYLENÆ, plurali numerô, urbs maxima Lesbi juxta Methymnam, Archiepiſcopalis ſic dicta à *Mitylene* Macaris filia. Hodie *Metelin*, ſicut & inſula ipſa, quæ poſtquam variis dominis ſubfuit, Turcis ab Andronico Juniori A. C. 1338. erepta eſt, poſteà ſub Venetis fuit, hodie iterum ſub Turcis, à tempore Bajazethis II. qui decies octies Inſulam agreſſus, tandem illam occupavit, A. C. 1498. Vide P. Jovium *Hiſtor. l.* 8. *c.* 10. Patria fuit Pittaci ex 7. ſapientibus unius, item Alcæi poëtæ, Diophanis oratoris, & Theophanis hiſtorici, qui Magno Pompejo admodum familiaris fuit. De hac ſcribit Vitruvius *l.* 1. *c.* 6. quod magnificè & eleganter ædificata fuerit, ſed non prudenter poſita, in qua Auſter cùm flat, homines ægrotant, cùm Corus, tuſſiunt, cùm Septentrio, reſtituuntur in ſalubritatem. Ab hoc oppido etiam tota inſula ſic dicta fuit, tempore Euſtathii. Longus Sophiſta *Pœmenicorum l.* 1. Πόλις ἐστὶ Λέσβου Μιτυλήνη, μεγάλη, καὶ καλή. Διείληπται γὰρ Εὐρίποις, ὑπεισρέούσης τῆς θαλάσσης, καὶ κεκόσμηται γεφύραις ξεστοῦ καὶ λευκοῦ λίθου, νομίσαις οὐ πόλιν ὁρᾶν, ἀλλὰ νῆσον. *Pulchra* epitheto quoque illam ornat Horat. 1. *Ep.* 11. *v.* 17. Strab. *l.* 13. κατεσκεύασται πᾶσι τοῖς καλοῖς. Cicer. *contra Rullum*, *c.* 16. eam vocat urbem & naturâ, & ſitu, & deſcriptione ædificiorum, & pulchritudine inprimis nobilem, agros jucundos & fertiles. Cum Rhodo aliquoties à Poëtis conjungitur. Vide Horat. *l.* 1. *Carm. Od.* 7. & Martial. *l.* 10. *Epigr.* 68. *v.* 1. Hinc adjectivum *Mitylenæus*. Lucan. *l.* 8. *v.* 109. Utrumque dixêre veteres *Mitilene*, & *Mitylene*. Sed poſterius inter barbariſmi ſpecies refert Stephanus, Grammaticus Byzantius, *in comm. ad Dionyſium Thracem*, & Μιτυλήνη dici jubet, addens rationem, ἀπὸ γὰρ τοῦ Μίτυος τοῦ ἀπὸ Μιτυλήνη κικλήσκεσθαι. Suffragantur nummi veteres, Voſſ. *in Melam p.* 261. Duos habet eximios portus, *Geremia* & *Caloni*, hodie dictos. *Nic. Lloydius*. Vide *Mytilene*.

MITYS, vir quidam, cujus ſtatua, eum, à quo interfectus fuerat Mitys, collapſa oppreſſit. Ariſtot. c. 10. *de Poetica*.

MITYS, fluv. Macedoniæ, inter Dium & Agaſſas urbes. Liv.

MIXODIA, fretum Siciliæ, inter Scyllam & Charybdim. *Homer. Apoll.* &c.

MIXTARABES, Juliano Toletano appellantur, qui aliàs *Moſarabes*. Ita enim is, *Era* 757. *die Madii data eſt civitas Toleti Mauris, ſub hac conditione, ut relinquerent Chriſtianis ſeptem Eccleſias. Mixtarabum quas vocant, &c.* Infra, *Erant autem ipſi Mixtarabes ſanctæ Juſtæ, ubi jacent in pace, &c.* Fuêre autem dicti *Moſarabes* in Hiſpania Chriſtiani, qui ſub Arabum dominatu vivebant, quaſi *mixti Arabibus*, uti cenſent Stephanus Præcentor Ulyſſiponenſis *de Miraculis S. Vinc. c.* 1. *num.* 3. Surita *l.* 1. *Indic. Aragon. ara* 752. & ex iis Baronius *A. C.* 633. n. 87. Quippe *Muſa* Arabibus Chriſtianum ſignificare, docet Blanca *A. C* 714. quod etiam etymon Julianus laudatus attigit. Alii volunt *Moſarabes* dictos à Muza, Arabum Duce, qui Hiſpaniam domuit. Jac. de Vitriaco *Hiſtor. Hieroſol. c.* 80. *Illi verò Chriſtiani, qui in Africa & Hiſpania inter Occidentales Saracenos commorantur, Moſarabes nuncupati. Latinam habent literam & Latino ſermone in ſcripturis utuntur, & Sanctæ Romanæ Eccleſiæ, ſicut alii Latini, cum omni humilitate & devotione obediunt, ab articulis fidei vel Sacramentis ab ullo deviantes, &c.* Adde Eugenium III. Pontif. *Ep.* 83. Sanutum *l.* 3. *part.* 8. *c.* 4. Alios. Eorum officium divinum, *Moſarabis* inde retinuit appellationem, jam olim, & maximè Leandri Hiſpalenſis & Iſidori temporibus uſitatum. Imò hoc uſa eſt Hiſpania, uſque ad Alfonſum VI. quô tempore, auctoritate Gregorii VII. Pontificis Romani mutatum eſt, æræ 1109. ut eſt in *Charta* Ramirezii Regis Aragoniæ deſcripta *in Hiſtor. Pinnatenſi l.* 3. *c.* 16. licèt & Toleti adhuc, in ſex Parochiis, ſervetur & in Cathedrali Eccleſia, in ſacello Fratris Franc. Ximenii, ac Salmanticæ ſtatis diebus, in ſacello Doctoris Talabricenſis. Ordinem divini hujus Officii deſcripſit & edidit Eugenius Robleſius, ex quo in Bibliothecam Patrum relatus eſt, *tom.* 6. *ult. Edit.* Conſule porrò de *Moſarabico* ſive Gothico hoc Officio, in aliquot Eccleſiis Hiſpanicis, Rodericum Toletanum *Hiſtor. l.* 6. *c.* 26. 27. Ambroſ. Moralem *l.* 12. *c.* 19. Marianam *l.* 9. *c.* 17. 18. *&c.* Item Bivarium *ad Pſeudo-Chronicon Marci Maximi p.* 424. *Notas* ad Concilia Hiſpan. A. C. 1068. Gregorii VII. *l.* 1. *Ep.* 63. 64. 83. & *l.* 3. *Ep.* 18. & *l.* 9. *Ep.* 2. Covarruviam *Theſaur. Linguæ Caſtell.* Alios. Car. du Freſne *in Gloſſar.* laudatos: & quæ dicemus infrà voce *Mozarabicus*.

MIXTUM, in *Regulis* Monaſticis, quibusdam eſt panis vino intinctus; aliis jentaculum. Certè vini certam menſuram & panis certam quantitatem ita appellari, docet Bernardus Monachus *in Conſuetudinibus Cluniac. MSS. c.* 7. apud Car. du Freſne. *Eſt autem conſuetudo, quatenus rotundus panis afferatur ſcyphus plenus vinô & dimidia libra panis, dicente Priore poſt verberationem, Modò date ei mixtum.* In libro *Uſuum* Ordinis Ciſterc. *c.* 73. *Menſura Mixti ſit quarta pars libræ panis & tertia pars heminæ vini.* Quod firmat etiam Belerus *c.* 119. *Statutum eſt in quibuſdam Eccleſiis ---- ut illô die* (quô *Communio* ſeu Euchariſtia celebratur) *panis & vinum in Eccleſia habeatur & cùm homines communicaverint, detur ſtatim unicuique panis buccea, priusquam recedant, & paululum vini, ne fortè quippiam de Sacramento in ore remanſerit, quod expuendo facile emitti queat. Poſſet enim facile contingere, ſi non ſtatim comederetur. Quæ ſanè laudata conſuetudo omnibus probatur, ſumſitque originem ex inſtitutione B. Benedicti: inſtituit namque vir ſanctiſſimus, ob eandem cauſam, ut illi, qui aliis Fratribus debent in prandio poſt Communionem miniſtrare, aliquid comederent. Atque hoc quidem prandium* Mixtum *appellari ſolet, &c.* Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & Macros Fratres *in Hierolexico*. At in *primo Comm.* Petri Boxerii in *Regula S. Benedicti c.* 38. *Mixti* ſeu *Mixtones*, dicuntur in Monaſteriis quibusdam, panes, ex mixtura frumenti & hordei vel ſiliginis, ita modici, ut quatuor aut quinque uni homini per diem alendo non ſufficiant, apud eundem Car. du Freſne *in Additionibus*. Aliud quid ſonat vox, in *Hiſtoria* Abbatiæ Condom. apud eund. *p.* 527. *Scripſit manu propriâ libros Eccleſiaſticos, videlicet duo Miſſalia, duos Graduales ſive Jornaria, duo Proſaria & unum Mixtum*: Ubi videtur fuiſſe liber quidam Eccleſiaſticus, ex aliis *mixtus* ac conſarcinatus.

MIZALDUS Antonius, Gergobius Gallus, Regni illius Æſculapius; Philoſophus inſuper ac Mathematicus doctiſſimus, ſcriptis compluribus Orbi erudito innotuit, de quibus Vide *Elogia* Teiſſerii P. I. adde *Theatr. d'huom. Letter.* Obiit A. C. 1578. Senex.

MIZRAIM, vide *Ægyptus*.

MKV. in nummis Conſtantini M. & Licinii, Moneta *Karthaginenſis*. Vide Monetarii nota.

MLAUNA, fluvius Bulgariæ, in Moraviam majorem influens. *Joh. Lucio*.

M. M. P. notæ ſunt apud Paulum Diaconum, pro *manu*, *mancipio*, *poteſtate*. Ulpianus *Inſtitut. c.* 24. *Ei, cujus in poteſtate, ma-*

mo mancipiove eſt hæres ſcriptus, legari non poteſt, apud Joann. Calvinum *Lexic. Jurid.*

M. N. in notis antiquis, *meô nomine*, vel *mille nummûm*. MNE. L. *manifeſtus locus*. &c. ſignificat. Franc. Gouldmannus *Diction. Lat. Angl.*

MNAS, pirata, qui temporibus Pompeji Magni oram Italiæ prædatoriâ claſſe infeſtabat.

MNASALCES, Poeta Græcus, Platæenſis, an Sicyonius? Epigrammatum auctor, quorum quædam *Athenæus* refert. Ejus etiam *Strabo* meminit.

MNASEAS, Phocenſis, à Phayllo fratris filio Phalæco tutor datus. Olymp. 107. an. 1. Vide Ariſtot. Polit. *l.* 5. *c.* 4. Scripſit libros de Libya. Heſych. in [illegible]. Erant autem tres ejuſdem nominis hiſtorici, Berytius, qui *de Arte dicendi* & *Attica verba* ſcripſit. Colophonius, & Patrenſis, de quibus vide Voſſ. *Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 21. Geſner. *in Bibl. Suid* &c.

MNASICLES, Cres, inter duces Thymbronis, ab eo ob iniquitatem prædæ divisionem transfugit ad Cyrenenſes. Diod. *l.* 58.

MNASIPPIDAS, Lacedæmonius, qui, tubicinibus noctu claſſicum canere juſſis, multitudinem militum ſuorum ſimulavit. Polyæn. *l.* 2. *c.* 23.

MNASIPPUS, à Lacedæmoniis dux conſtitutus & cum 65. triremibus, ac 1500. militibus ad occupandam Corcyram miſſus. Diodor. Sic. *l.* 15. in ejus obſidione à Cteſicle occiſus.

MNASITHEUS, pictor Sicyonius non ignobilis, Plin. *l.* 35. *c.* 11.

MNASON, Elatenſium tyrannus, qui pro duodecim Diis dedit Aſclepiodoro pictori in ſingulos mnas trecentas, at Theomneſto in ſingulas heroinas mnas centum. Plin. *l.* 35. *c.* 10. Item nomen veteris diſcipuli cujuſdam; prout vocatur Actor. Ap. *c.* 21. *v.* 16.

MNASYRIUM, locus eſt in Rhodo inſula, non procul à Lyndo oppido. Strab. *l.* 14.

MNEMIUM, promontorium Æthiopiæ, ad ſinum Arabicum. *Ptolem.*

MNEMON, cognomine Artaxerxis II. apud C. Nepotem *Regibus c.* 1. ex Græco [illegible] i. e. *Memor*, ſeu, ut Hieronym. interpretatur, *Recordans.* Proprium ei nomen *Arſicas* fuit, & *Artaxerxis* regiam appellationem, cùm à Patre Dario Rex deſignatus eſſet, accepit, teſte *Plut.* quamvis *Dinon* ferat nuncupatum *Dinon.* Vide Keuchenium *Notis ad Nepotis locum.*

MNEMOSYNE, Nympha Pieria, quæ Jovi novem Muſas peperit. Heſiod. *in Theog. v.* 54. Latinè *Memoriam* interpretari poſſumus, quam ideò Muſarum matrem fingunt poetæ, quòd omnium ſcientiarum theſaurus memoriæ beneficio acquiratur, & conſervetur. Heſiod. *loc. cit.* Picturæ excellentis Mnemoſynes, à Philiſco factæ, meminit Plin. *l.* 35. *c.* 11.

MNEMOSYNE, nomen fontis ſacri, in Bœotia, è quo bibere tenebantur, qui Trophonii oraculum conſulturi erant. Pauſan. *Bœoticis*, ubi Oraculum hoc accuratiſſimè deſcribit: [illegible] *Hinc non ſtatim ad Oraculum à ſacrificulis, ſed prius ad amnis fontes ducitur* (conſultutus.) *Sunt verò duo inter ſe proximi. Bibenda eſt illic Lethes quæ dicitur aqua, quò cunctorum ei quæ antè illi erant curæ, oblivio contingat.* Mnemoſynes *deinde aquam potat, ut ne mens effluat, quò minus quæ intra penetralia eſſet viſurus, omnia memoria contineat.* Idem & throni ejuſdem nominis *ibidem* meminit. [illegible] *Conſultorem à Trophonio reverſum ſacrificuli in ſolio ſtatim collocant, quod* Mnemoſynes *vocant: poſitum illud eſt non procul ab adyto. Ab eo percontantur, quæcunque vel viſa vel audita reportârit. Ea ubi accepêre, ei hominem tradunt, quibus id officii demandatum eſt.*

MNESARCHUS, inter principes Philoſophorum Ciceroni numeratur, *Acad. Qu. l.* 4.

MNESIDAMUS, Prætor Athenienſium, qui dum contra Heraclidem, Demetrii Præfectum, Athenis conjurat, detectâ per Hieroclem conſpiratione, interfectus eſt, Polyæn. *l.* 5. Idem quoque *Mneſidemus*, dicitur. Vide ibi.

MNESIDEMUS, conjurationis contra Heraclidem Demetrii Præfectum Athenis particeps, occiſus eſt, Polyæn. *l.* 5. *c.* 17.

MNESILOCHUS, Poeta, ut videtur, Comicus, qui ſcripſit *Pharmacopolam.* Vide Scholia *in Aves.*

MNESIMACHUS, poeta Comicus, cujus tres fabulæ enumerantur à *Suida.* Athen. *l.* 8. 9. *& ſeqq.* Vide Voſſ. *de Poëtis Græc. c.* 7. *p.* 50. Alius meminit Scholiaſtes, *Apollonii l.* 4.

MNESITHEUS, Medicus, varia ſcripſit. Vide Galen. *l. de alim. facult.*

MNESON, fil. Mnaſeæ Phocenſis, vide ſupra.

MNESTER, Agrippinæ libertus, qui Dominâ à ſatellitibus Neronis interemptâ, ferro ſe transfixit, incertum, charitatene in patronam, an metu exitii. Tacit. *l.* 14. *Annal. c.* 9. item nomen Pantomimi, Meſſalinæ grati, Id. *l.* 11. *Annal. c.* 36.

MNESTHEUS, nomen proprium viri Trojani, qui ab Aſſaraco rege oriundus fuit. Virg. *Æn. l.* 12. *v.* 127.

Et genus Aſſaraci Mneſtheus.

Nonnunquam verò metri causâ additur *e* poſt *m.* Virg. *Æn. l.* 10. *v.* 129.

Nec Clytio genitore minor, nec fratre Meneſtheo.

Nec aliter poteſt ſtare verſus, ut annotavit *Servius.* Item Pelei fil. 21. Athenienſium rex, an. ante Urb. Cond. 450.

MNESTHEUS, Medicus. Plin. *l.* 21. *c.* 3. Item libertus Aureliani Imperatoris necis heri cauſa, fraude patefactâ cruciatibus & beſtiis objectus. Vide Vopiſc. in *Aurelian. c.* 36. Aurel. Victorem, *c.* 50. Eutropium. *l.* 9. De eo ſic Vopiſc. *loc. cit. Incidit autem, ut fere fataliter agitur, ut* Mneſtheum *quendam, quem pro notario ſecretorum habuerat, libertum, ut quidam dicunt ſuum, infenſiorem ſibi minando redderet, quod neſcio quid de quodam ſuſpicatus eſſet.* Mneſtheus——*breve nominum conſcripſit, mixtis in quibus Aurelianus vere iraſcebatur, cum iis, de quibus nihil aſperum cogitabat, addito etiam ſuo nomine*——*Hi quum exarſiſſent timore, qui merebantur offenſam*——*Aurelianum*——*interemerunt*——*Quò interfecto cum res eſſet prodita, & ſepulchrum ingens & templum illi detulerunt ii, à quibus interemptus eſt, c.* 37. *Sane Mneſtheus poſteà ſurrectus ad ſtipitem beſtiis objectus eſt, quod ſtatuæ marmoreæ poſitæ in eodem loco utrimque ſignificant.*

MNESTHEUS Portus, Gall. *Port de S. Marie*, in Vandalitia, in ora Sinus Gadit. 2. leuc. à Gadibus in Septentrionem, ut 2. à Xera, in Cæciam, 4. à Fano Luciferi in Eurum.

MNEVIS, bos niger ſoli ſacer, quem Heliopolitæ pro Deo colebant, in ſepto eum nutrientes. Strab. *l.* 17. *Suidas.* Vide Voſſ. *De Theolog. Gentil. l.* 1. *c.* 29. Secundos poſt Apin honores obtinuit, qui Memphi cultus. Plut. *de Iſide*: uterque Oſiridi ſacer. Diodor. Sic. *l.* 1. *c.* 13. cujus anima tamen utrum in duos tauros tranſmigrâſſe (namque à [illegible] conſecrationis origo) credita ſit, meritò dubitatur. Nemo enim Veterum duplicis conſecrationis rationem exhibet, nec bene conſtat, cur uno eodemque tempore duo Boves, *Apis in urbe Memphi*, & *Mnevis in urbe Solis, Dei habiti ſint.* An fortè, quia Ægyptus propriè dicta in duas Dynaſtias, *Superiorem*, cujus metropolis Memphis, & *Inferiorem*, cujus caput fuit Heliopolis, pro regnorum diverſitate, diverſa conſtituta ſunt Numina, quod paſſim factum? Cum igitur Dives Oſiris in regno utroque ſimiliter coleretur (ſola enim Iſis & Oſiris communes Ægyptiorum Dii erant) & obtineret religio, cultum abſque viva numinis imagine non ritè peragi; neque quotidianus de regno in regnum pateret tranſitus, cœpit in Sacris ſchiſma, & Sacerdotes ſuum utrinque inveſtigârunt Bovem & veram Oſiridis [illegible] utrinque jactârunt. Cui ſimile quid mille annis poſt factum in regno Jeroboami. 1 Reg. *c.* 12. *v.* 26. Vide ſupra *Apis*, *Mendes* & infra, *Momemphis.* Atque hunc potius *Mnevin*, quam *Apin*, Iſraelitas in deſerto [illegible] fuiſſe imitatos, utpote in inferiori Ægypto degentes, exiſtimat Joh. Marſhamus *Canone Chron. Sec.* IV. quem vidiſſe non pœnitebit.

MNIARA, *Ptol. Minna Antonin. Hubet Marmolio* oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis apud Telentinum.

MNIZUM & MIZINUM, *Libr. Concil. Minyzum, Antonin.* urbs Galatiæ, inter Juliopolim Bithyniæ ad Occaſum 47. & Ancyram in Ortum 52. mill. paſſ. Eſt & *Mezinum*, idem quod *Druſipara.* Vide ibi

M N L B. in nummis Conſtantini M. *Moneta nova Lugduni cuſa.* B. Monetarii nota eſt. Car. du Freſne, *Differtat. de infer. ævi Numiſmatibus.*

MO. in notis antiquorum: *modi*, vel *modo*, vel *mors*: M. P. *malè poſitus*: M. R. *miles Romanus.* M. S. *menſes*, vel *menſibus*, vel *manuſcriptum*, vel *moleſtus*, Franciſcus Gouldmannus *Diction. Lat. Angl.*

MOAB, i. e. fil. patris, genitus ex inceſtu Lot cum filia majore. Gen. *c.* 19. *v.* 36. A. M. 2139. ex quo orti *Moabitæ*, gens magna, potens, & ſuperba valdè, unde & urbs *Moab*, aliàs *Areopolis Euſebio*, & *Moabitis* regio in tribu Ruben, ad Ortum Judææ, proxima mari Mortuo & Jordani, nomen acceperunt. Eſai. *c.* 11. *v.* 14. Eſt autem terra ipſa fertilis, & gens olim tam valida, ut dominati etiam fuerint Iſraeli: Poſtea à Davide victi, tributariique facti, ut & à Joſaphato, 2. Sam. *c.* 8. *v.* 2. & 2 Reg. *c.* 1. *v.* 1. & 2. Paral. *c.* 20. *v.* 22. Joſeph. *Jud. Ant. l.* 1. *& ſeqq.* Torniel. *in Annal.* Eſt præterea nomen Regis. 1. Sam. *c.* 12. *v.* 9.

MOAB, urbs Arabiæ Petrææ, trans Jordanem, eadem Medabæ, *Stephano Areopolis*, hodie *Aroër* teſte *Tyrio*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Boſtrenſi.

MOADIA, nomen viri. Nehem. *c.* 12. *v.* 17.

MOAPHERNES, matris Strabonis Geographi patruus. Strabo ipſe *l.* 12. [illegible]

MOBA, pars Arabiæ pro *Moaba*, unde *Mobeni* & *Mobitæ. Steph.*

MOBÆ Caſtra, Græcè [illegible], item [illegible], urbs Palæſtinæ; ſic dicta, quòd aliquando exercitus ibi *caſtra* metati eſſent. Exercitum enim vallo incluſum vel caſtra, [illegible] Græci vocant. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1203.

MOBANNAI, nomen viri. 2 Sam. *c.* 23. *v.* 27.

MOBILE Perpetuum, variis machinamentis utcunque adumbratur, in *Muſæo* Kircheriano: quibus tamen ipſe Auctor *motum perpetuum* non tam aſſerit, quam refellit; cùm ipſemet ullum ſemper duraturum motum ex puris Mechanicis principiis dari poſſe neget, ſed ad movens aliquod naturale ſemper confugiendum eſſe fateatur. Sunt autem Experimenta illa, *Cochlea Archimedea, Experimentum Hydroſtaticum, Luſus Globulorum, Machina Vaticinatrix*, & *Oraculum Delphicum*, de quibus vide hic paſſim, infrà quoque lemmate, *Perpetui motus ſpecimen*; & plura apud Georg. de Sepibus *in Collegii Roman. Soc. Jeſu c.* 5. 6. *&* 7. Vide quoque ſuprà *Hydraulica.*

MOBUCHARAX, ait vocari *Steph.* eam Tertiæ Palæſtinæ, i. e. Arabiæ Petrææ, partem, quam *Ptol. Characmoba* appellat.

MOCA, oppid. Arabiæ Petrææ. *Ptol.*

MOCARSUS, parva regio Thraciæ. *Steph.*

MOCATA, urbs Bithyniæ. *Steph.*

MOCENIA, oppid. olim, nunc pagus Bavariæ, ad Danubium apud Straubingam urbem, inde 1. leuc. in Occaſum *Motzing Aventino.*

MOCHA, Inſul. Americæ, in mari Auſtrali prope Chilen.

MOCHIMUS, è Meſopotamia oriundus, Presbyter Antiochenus, ſcripſit egregium opus, contra Eutychen, ut & alia quædam. Gennad. *in Catal. Vir. Ill.*

MOCHLOSTATICA, pars Statices, de qua infrà.

MOCHONA, civitas, *Nehem. c.* 11. *v.* 28.

MOCHORI, pater Oti. 1. Paral. *c.* 9. *v.* 8.

MOCHURA, Arabiæ Felicis mediterranea urbs, *Ptol. Mecha* ſuritur *Nigro.* Sed hæc creditur *Marraba* antiquis.

MOCHUS, Phœnix, Phœnicia linguâ res patrias conſignavit, cujus meminit Athen. *l.* 3. Videtor Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 3. *p.* 390. poſt Strab. *l.* 16. & Joseph. *l.* 1. *Ant. Jud. &c.*

MOCISSUS, & MOCASUS, urbs Cappadociæ Archiepiſcopalis, ſub qua Nazianzum, ſupra 50. mill. paſſ. à Cæſarea in Occaſum.

MOCLE, urbs Phrygiæ, *Μόκλη Stephano.*

MOCOSA Actio, apud Quintilian. *l.* 11. *c.* 3. *ſub fin. Quare non immeritò reprehenditur pronuntiatio vultuoſa & geſticulationibus moleſta, & vocis mutationibus reſultans, nec inutiliter ex Græcis veteres tranſtulerunt, quod ab his ſumptum Lenas Popilius poſuit, eſſe hanc alienam mocoſam.* Ut locum reſtituit Salmaſ. cùm alias legeretur *muſcoſam.* eſt Græcè μωκία, actio videl. mimica & geſticulatoria. Μῶκος enim Græcis idem, quod ſanna. *Gloſſa. ſanna, μῶκος.* Et Græci μωκᾶσθαι propriè dicunt, de his qui ore vultuque diſtortò & valgis labiis aliquem derident. *Heſych. διαμυλλαίνει, χλευάζει, ἀπὸ τοῦ τὰ χείλη διαστρέφειν. διαμωκᾶται. Item διασιλλαίνει, διαμωκᾶται.* Sic *labia ductare*, Plauto, eſt *διαμωκᾶσθαι καὶ τὰ χείλη ἀνασύρειν*, *Labiis dum ductant eum.* Gellius, *labiorum ductu irridere* id vocat, *l.* 18. *c.* 4. Ab hac itaque voce μῶκος, *mocoſum* Latini deduxerunt, de hoc genere ridiculi, quod fit non ſalibus & dicacitate, ſol vultu & geſticulationibus. Ipſe Cicero *ad Atticum Ep.* 13. *l.* 1. *Conſul autem ipſe parvò animò & pravò, tantùm cavillator, genere illò mocoſò, quod etiam ſine dicacitate ridetur, facie magis quàm facetiis ridiculus.* Ubi importuni & moroſi homines *moroſo* repoſuerant. Atque inde *Mocoſa actio, &c.* Vide Salmaſ. *ad Treb. Pollionem in Gallien. duob. c.* 8.

MODERATIO, in nummo æneo Tiberii, in quo ſcriptum MODERATIONI, cum capite in medio clypei: ΕΥΞΕΙΣ appellatur, in alio Othonis Imperatoris rariſſimo, quem Cairo allatum Venetiis inter cimelia ſua poſſidet Dominicus Rebelius. Expreſſa autem in hoc eſt fœmineæ figura, dextrâ victoriolam, lævâ tropæum præferentis, notatque *moderationem* Principis illius, cujus in medio victoriarum curſu ſpecimina illuſtria edidit. Poſt exutum enim Imperiò Galbam, Vitellianas copias ter in fugam conjecit: quartò demum prœliò, ſub ſpecie colloquii, circumventus, &c. Vide Cl. Sponium *Itiner. Græciæ Part.* 3. *p.* 168.

MODERATUS, inter adulteros Fauſtinæ. Jul. Capitolin. *in Marco Antonino Philoſ. c.* 29. *Crimini ei datum eſt, quòd adulteros uxoris promoverit, Tertullum & Utilium & Orphitum & Moderatum ad varios honores.*

MODESTIA, pro Numine invocatur Druſò, Tiberii Imperatoris filio, contra Sejanum: apud Tacitum *Annal. l.* 4. *c.* 7. ubi queritur *incolumi filio adjutorem imperii alium vocari: & quantum ſupereſſe, ut collega dicatur: precandam poſt hæc* Modeſtiam *ut contentus eſſet.*

MODESTA Puteona, Veneta, ſcripſit Poëmata, aliaque, ſub titulo, *Moderata Fonte*: cum tractatu, de merito Fœminarum. Ex Philippo Georgio, viro literato, mater filiæ, quæ in opera ejus præfata eſt. Obiit A.C. 1592. Nicol. Doglionus, *in ejus vita.* Ribera *theatr. mulier. eruditarum.* Lud. Jacob. *Bibl. doct. fœm.* Hilario Coſtus, *de fœm. illuſtr.*

MODESTINUS, aliàs Herennius, Juriſconſultus, Alexandri Auguſti temporibus. Vide *Herennius.*

MODESTUS, Conſul cum Arintheo, an Urb. Cond. 1125.

MODESTUS, Prætorio præfectus, cædem Edeſſanorum meditantem Imperatorem Valentem, motus conſtantiâ muliérculæ, quæ ignara imminentis ſævitiæ ad locum martyrii filiolum raptabat ne tantum facinus patraret, hortatus eſt, A. C. 368. Rufinus *l.* 2. *c.* 5.

MODESTUS, ſcripſit de *vocabulis rei militaris*, hortatu Taciti Imperatoris A. C. 275.

MODESTUS Aufidius, eruditus Grammaticus, in Virgilium commentatus eſt. Philargyrus, *l.* 2. *Georg. &c.*

MODESTUS Polento, JCtus Patavinus, ſcripſit de ſepulchris Patavinorum illuſtrium.

MODI, in Comœdiis dicebantur, quos *Ariſtoteles μελοποιΐαν*, i. e. *modulationem, menſuram* aut *harmoniam cantus* appellat, quæ cum affectibus Comœdiæ congruens Auctori indicabat, quam vocem in agendo ſequi deberet, humilémne an elatam: iratamne an triſtem? Aliàs quoque *Νόμοι* Græcis, quòd ſtatam intendendi cantûs rationem ſeu legem tranſcendere non liceret, ſicuti jam quoque ſecundùm menſuram & tactum cantus gubernatur. Joh. Roſin. *Antiq. Rom. l.* 5. *c.* 9. Hi *Modi* ſeu *Moduli Canticorum*, in eadem Comœdia non raro mutabantur. Hinc in *Adelphis* Terentii, Donatus *Præfat.* ait, fabulam modulatam fuiſſe *tibiis dextris*, i. e. Lydiis, ob ſeriam gravitatem, quâ ferè in omnibus Comœdiis Poëta hic utitur. In *Inſcr.* verò illius Fabulæ habetur, modos feciſſe Flaccum *tibiis Serranis*, h. e. ſiniſtris, quæ acuminis levitate jocum ſignificabant: adeoque acta eſt illa Lydiis ſimul & Serranis, h. e. paribus dextris & ſiniſtris. Unde Donatus mox addit, *Sæpe tamen mutatis per ſcenam modis, cantica mutavit: quod ſignificat titulus ſcenæ, habens ſubjectas perſonis literas, M. M. C.* h. e. *mutatos modos cantici.* Sic ejuſdem *Heautontimorumenos* inſcribitur, *acta primùm tibiis imparibus*, h. e. dextrâ & ſiniſtrâ, *duabus dextris* h. e. paribus. Cantica nempe Comœdiarum componebantur ad tibias, quos *αὐλητικοὺς νόμους* Græci dicebant: *modis* dein temperabantur, vel, ut Appulejus loquitur, *modificabantur*, h. e. *ἐμελοποιοῦντο*, à perito Muſicæ artis factis. Fiebant autem hi vel tibiis imparibus, h. e. dextrâ & ſiniſtrâ, vel duabus dextris, vel duabus ſiniſtris, quas *pares tibias* appellabant, atque hi tres erant modi. Nam pro mutatione modorum mutabantur & tibiæ. *Dextra tibia*, ut ſcribit Donatus, *ſua gravitate ſeriam Comœdiæ dictionem pronuntiabant* —— *ſiniſtra acuminis levitate jocum in Comœdia oſtendebant: ubi autem dextrâ & ſiniſtrâ acta fabula inſcribebatur, mixtim joci & gravitates denuntiabantur.* Dicebantur dextra & ſiniſtra *Phrygia*; quæ licet impares eſſent, diverſâ tamen & diſpari modulatione compoſitæ non erant, ſed ejuſdem carminis modos, dextra quidem incinebat, ſiniſtra vero ſuccinebat, & graviùs illa, acutiùs iſta, ſonabat: quæ cauſa forte quòd diverſam illis modulationem tribuat *Servius*, &c. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino, c.* 19. & infrà voce *Modulatio*, nec non ubi de *Muſica*; it. voce *Nomi.*

MODIANA urbs Arabiæ Felicis ad ſinum Arabicum *Ptol.*

MODICIA, P. *Diacono* Forte *Modœtia.* Vide ibi.

MODIN, civitas in monte ſita, inter Emmaum, & Rhamam, patria Macchabæorum, ubi eſt eorum memorabilis ſepultura, ſeptem pyramidibus ex quadrata mole ſurgentibus. 1. Machab. *c.* 2. *v.* 1. Inter Emmauntem & Rhamam, à qua 10. mill. paſſ. Hieroſolymam verſus abeſt.

MODIOLUS, vide ſupra *Hydra* & infrà *September*. It. Serapis.

MODIPERATOR & MODIMPERATOR, dictus eſt olim, qui in conviviis *modum* bibendi *imperaret* præſcriberetque, *Nonio.* Plauto *Convivii Dictator*: Horatio *l.* 2. *Carm. Od.* 7. *v.* 25. 26. *Arbiter bibendi*, item *Rex*; aliis *Tapula* etiam, ut qui *tapulo*, i. e. *menſæ* præſideret: frequenter *Magiſter convivii* &c. Hic forte eligi ſolebat, quemadmodum epulæ quoque à Diribitoribus eòdem modò diſtribuebantur. Plut. *In Apophthegm. Lacon. Cùm Ageſilaus Rex ſorte factus fuiſſet, à pincerna rogatus, quantum vini unicuique daret. Si parum eſt, inquit, vini, omnibus æqualiter; ſi abunde, quantum unicuique libet.* Horat. *l.* 1. *ode* 4. *v.* 17.

—— Quò ſimul mearis,
Nec regna vini ſortiere talis.

Vide quoque Platonem *de LL. l.* 1. & 2. A. Gellium *l.* 15. *c.* 2. Plut. *Sympoſiac. l.* 1. *c.* 4. Athenæum *l.* 10. &c. ut & ſuprà in voce *Magiſter*, ac infrà *Sympoſiarcha.*

MODIRIS, Indiæ intra Gangem emporium. *Ptol.*

MODOETIA, oppid. Inſubriæ amplum ad Lambrum fluv. *Baudrando* oppidul. Inſubrum aliàs, nunc Ducatus Mediolanenſis oppidum, ubi coronam ferream Imperatores, vide infra, accipiebant, 10. milliar. à Mediolano, verſus Larium, locum in planitie ampliſſima; vulgò *Monza.* Hic Carolus M. regnò Italiæ jure victoriæ ſibi vindicatò, ferreâ, per Archiepiſcopum Mediolanenſem, coronâ redimiri voluit, A. C. 774.

MODOGALINGÆ Inſula, Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 944.

MODOGULLA, urbs Indiæ, intra Gangem. *Ptol.*

MODONUS, fluv. Hiberniæ Dublinum urbem alluens. *Liffeus Ortelio, Slane Camdeno.*

MODRENA, quæ & *Comopolis*; *Leuncl. Mudarni*, urbs Bithyniæ mediterranea Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Niceno.

MODRON, locus Phrygiæ magnæ, unde Gallus fluv. *Strabo.*

MODRUSA, urbs Epiſcopalis Croatiæ, 18. mill. paſſ. in Boream à Senia, olim *Tediaſtum*, quibuſdam.

MODULATIO, in paſtionibus inventa primùm, vel naturæ impulſu, vel avicularum imitatione, vel arborum ſibilis, otium enim (quale Paſtores agunt, cùm Aratores in opere ſint) voluptatis ac laſciviæ pater. Et quidem duæ ſpecies Cantilenarum natæ ſic ſunt: altera *μονῳδική*, cùm ſinguli ſub æſtivam reducti umbram ſaturi canerent amores, altera, cùm aut ſorte aut conſiliò conveniſſent ii, quos inter vel amor, vel odium, excitatum fuiſſet, aut eſſet æmulatio obtrectatiore, propter vel cantum, vel gregem, vel amicam. Cujus iterum cantus duo modi, unus, quum hinc numero certo, ſine lege, verſus funderent: cui idcirco nomen non eſt impoſitum, quia vulgaris eſſet, ac liber & naturalis, neque tam quæſitus arte, quam oblatus ultro. Alter, in quo ſententias æmulas, verſus & ſimiles & pari numerò reponerent, quod idcirco appellarunt *ἀμοιβαῖον* h. e. *per vices reſponſum.* Quia verò plerunque imitatione aliquid repræſentabant, à *ſpecie*, i. e. imagine, *Εἰδύλλια* dixêre. Poſteà, quùm quædam etiam ſuis Auctoribus diſplicuiſſent, ex inconditia turba eorum, quæ meditati non eſſent ſatis, quæque ſubitò calore excidiſſent, ſelecta quædam concinniora ea de cauſa *Ἐκλογὰς* dixerunt. Horum materia multiplex; vetuſtiſſima tamen videtur Amatoria fuiſſe, &c. Sic itaque primum omnium *μονῳδικὸν* amatorium: huic proximum oaryſtiæ, in quibus procus & puella de amore vel diſputant mutuò, vel contendunt inæquali. Poſt hæc famæ ambitione, aut præmiorum cupiditate, aut obtrectatione exortâ, contentio impulit eorum cantilenas in colloquia. A genere autem paſtionum ſortita ſunt nomina, ab ovibus *ποιμενικά*, à bobus *βουκολικά* &c. Vide ſuprà ubi de *Bucolicis* & plura hanc in rem, apud J. Cæſ. Scaligerum *Poët. l.* 1. *c.* 4.

MODUNGA, urbs Mauritianæ Cæſarienſis apud *Ptol.*

MODURA, quæ *Deorum urbs* dicitur *Ptolemæo*, Indiæ intra Gangem urbs. *Biſnagar Caſtaldo.* Aliis eſt *Maduré*, urbs Coromandelis, ad montium radices, 100. mill. paſſ. à promontorio Comorino in Septentrionem, ſub proprio Principe. Item regia Pandionis eidem *Ptolemæo.*

MODUTI, Taprobanæ inſulæ urbs. *Ptol. Pinder* hodie *Villanovana.*

MOECENAS, vide MÆCENAS.

MOECHOSYNODUS, Græcè *Μοιχοσύνοδος*, h. e. *adulterina Synodus*, dicta eſt illa, quam coegit Conſtantinus Copronymus Imperator Conſtantinopolitanus, defendendo ſuo cum Teudote ancilla, quam verâ uxore repudiatâ Imperatricem declarare in animo habebat, adulterio, uti habet Baronius *ad A.C.* 795. *num.* 42. & 43. Unde *Mœchiana* hæreſis orta, i. e. defenſorum imperialis adulterii, Idem *ad A.C.* 809. *num.* 28. & *ſeqq.*

MOECIA, ſeu MÆCIA, una ex tribubus 35. civitatis Romanæ numerô vigeſima octava, à quodam caſtro *Mæcio* ſcil. non procul à Janiculo, dicta, memoratur Livio *l.* 8. *c.* 17. *Eôdem annô* (Urb. Cond. 21. à Cornelio II. & Cn. Domitio Conſulib.) *cenſus actus, novique cives.* (Lanuvini, Aricini, Nomentani, Pedani, qui paulo ante civitate donati fuerant) *cenſi, Tribus propter eos additæ, Mæcia & Scaptia. Cenſores addiderunt Q. Publilius Philo, Sp. Poſthumius.* Vide quoque Ciceronem *l.* 4. ad *Atticum Ep.* 15. & *Orat. pro Plancio*, Val. Max. *l.* 2. *c.* 4. &c.

MOENIANA, malè aliis *Meniana*, à *Mœnio* quodam, qui primus tigna projecerit & id genus conſtructionis invenerit, dicuntur. *Mænianum* enim propriè *περίβολος* eſt vel podium, in circuitu ſolariorum poſitum, ne facilè in præceps lapſus eſſet. Hieronym. *in Ep. ad Suniam & Fretellam*, *Et quando præcipitur nobis, ut faciamus domati noſtro coronam, hoc præcipitur, ut in tecto faciamus per circuitum quaſdam eminentias, ne facilè in præceps lapſus ſit.* Nempe ſicut *mediana*, à voce *media τὰ μέσα*; ita *mæniana*, à *mœnia*, i. e. *περιβόλοις*, quare *περίβολον mænianum* etiam appellavêre, & voce Græcâ verſâ in Latinum *peribulum*. *Gloſſæ* MSS. *peribulum, deambulatorium*: quò modò *mænianum* vocatur, quod in mœnianis & ſolariis deambulare ſolerent. Unde illud Auguſti, *Quid? Ego ut me populus dicat bene cultum, ſolario ambulaturus ſum?* Aliter *πρόφορον* i. e. *projectum ac provolans*; quam vocem apud Pomponium reſtituit. Salmaſ. *lib. pen. de verb. ſignific. Idem Labeo ait, prophorum, i. e. iterum, quod in ædibus fieri ſolet, adjuturum eſt.* Ubi intellexit prophora illa & *mæniana*, quæ ædibus adjici ſolebant, ex provolantibus & projectis tabulatis compoſita, quæ & eximi poterant haud difficulter: atque hæc ædium nihilominùs eſſe reſpondit. Foribus etiam adjici ſolita, notat *Iſidorus*: *Mænius collega Craſſi in Foro projecit materias, ut eſſent loca in quibus ſpectantes inſiſterent, quæ ex nomine ejus mæniana appellata hæc & ſolaria, quia patent ſoli, poſt hæc alii lapide, alii materiâ ædificavêre: porticibus mæniana, & foribus & domibus adjecerunt.* E quibus, quæ foribus adjiciebantur, & ſuper januas extruebantur, *grundas* Latini dicebant, *Balcones* hodie Itali, Salmaſ. *ad Spartian. in Peſcennio Nigro c.* 12. In Comœdia quoque, Scena mœniana habuit. Nam cùm priſcæ è ramis ac frondibus conſtitutæ fuiſſent, cum racemis & corymbis, ac poſtea caſæ cum cellis: poſtremò ad magnificentiam auctæ ſunt projectis mænianis in Comœdia, in Tragœdia verò etiam prætoria, & palatia, regiæ, turres. Jul. Cæſ. Scaliger *Poëtices l.* 1. *c.* 21. Vide quoque ſuprà, in *Meniana*, alibique paſſim.

MOENUS, Germaniæ fluv. in Rhenum influens, *Mœnis* Melæ *l.* 3. *c.* 3. *Mœnus Ammiano.* Franconiæ regionis eſt, & *Meyn* hodie dicitur: Gallis *Mein.* Oritur ex duplici fonte, ſupra Culembachium; dein paulo infra Bambergam fluens, rigat Swinfordiam, Herbipolim, Verthemum, Aſciburgium, & Francofurtum ad Mœnum; tandem auctus aliquot fluviis in Rhenum, juxta Mogontiacum, abit. Hunc *Rhegino* hiſtoricus, & ejus temporis ſcriptores *Mogenum* vocant. Fortè *Julia* flumen eſt *Vell. Paterculo.*

MOERA, Danicæ originis vox, vulgò *Mær*: qua ab hiſoriundi Norfolcienſes in Anglia, qui Comitatus, cum aliis aliquot, Alvredi munere, in Danorum tranſiit ditionem, A.C. 876. charas Virgines, ut Arctoæ gentes aliæ etiamnum, appellant. Inde, quæ canendo Heroum laudes ac poëmata palmam retulêre, teſte Olaô Wormiô, *Scaldmær*, i. e. *Virgines cantatrices*: quæ in præliis gloriam ex fortitudine adeptæ ſunt, *Scioldmær* i. e. *ſcutiferas Virgines*, nuncupabant. Eôdem nomine ipſas Amazones, quarum utique Reginam & Virginem fuiſſe, & ſcutis, quæ peltas vocant, inſtructa agmina duxiſſe, oſtendit Virg. *Æn. l.* 1. *v.* 494.

Ducit Amazonidum Lunatis agmina peltis
Pentheſilea furens, mediiſque in millibus ardet
Bellatrix, audetque viris concurrere Virgo.

Vide Henr. Spelmannum *Gloſſar. Archæol.*

MOERAGENES, quatuor libros de Apollonio edidit. Iis fidem habendam negat Philoſtratus *l.* 1. *c.* 4. Meminit & Tzetzes *Chil.* 2. *Hiſt.* 60.

MOERAGETES, i. e. *Fatorum ductor*, Jupiter ſic dictus, itemque Apollo. Pauſan. *l.* 5.

MOERIS, Pathaliæ, Indicæ gentis, Rex, qui ad Alex. M. adventum, desertâ urbe, in montes profugit. Curt. *l.* 9. *c.* 8.

MOERIS, fingitur villicus Menalcæ, i. e. Virgilii, cujus feſtinationem, ut vidit Lycidas, ita rogat. *Ecl.* 9. *v.* 1.

Quò te Mœri pedes? an quo via ducit in urbem?

MOERIS, ſeu MURIS *Herodoto*, *Mœridis ſtagnum*, *Ptolemæo*, palus ingens Ægypti à Memphi 72. mill. paſſ. in Occidentem diſtans, 20. milliar. circuitu patens, teſte Melâ *l.* 1. *c.* 9. Ex quo patet decipi eos, qui illam *Buchiera* indigitant, cum Mareotide eam confundentes, quæ juxta Alexandriam eſt, multo vaſtior, Vide *Maris*, it. *Myris.*

MOERSENSIS Hermannus, vide *Hermannus.*

MOERSPERGIA Familia, inter Germaniæ illuſtres, cujus à caſtro *Mærſperg* ſive *Maurimont*, non procul Ferretis in Alſatia ſito, cognominatæ mentio jam ſeculô XI. reperitur: ſed in deductione ſtirpis Auctores variant. Superiori ſeculô, divortium linearum factum eſt, cùm Caſpar, Baro *de Mærſperg* & *Beffort*, duos filios genuiſſet, Joh. Jacobum & Johannem; quorum hujus linea in Stiria terminata eſt: illius poſteritas durat adhuc in Thuringia, in Ludovico Frederico Comite *Mærsbergio*, & ſorore ejus Sophia Dorothea Comite Schwartzenburgica, quorum Progenitores iſti fuêre. Petrus Liber Baro *de Mærsberg* & *Beffort*, pater fuit ex Margaretha *de Ratſamhauſen* Lib. Baron. *de Kingelheim*, Caſpari Lib. Baronis *de Mærſperg*, qui genuit ex Helena Truchſeſſia *de Sonnenberg*, Joh. Jacobum, maritum Margaretæ Furſtenbergiæ (Wolfgangô Comite qui obiit A. C. 1510. genitæ) & ex ea patrem Joh. Jacobi: quô, & Annâ Barone *de Friaingen*, natus Hieronymus deceſſit, A.C. 1641. Hujus, ex Maria *de Heydeck*, fil. Georgius Liber Baro *de Mærsberg*, junxit ſibi Dorotheam Gleichenſem (Waltabi ſeu Volrathi Comitis Gleichenſis filiam) atque ex ea ſuſcepit Ludovicum Fridericum & Sophiam Dorotheam (uxorem Chriſtiani Guntheri Comitis *de Schwartzenburg in Arnſtadt*) Comites *de Mærſperg*, &c. defunctus. . . . . Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Europ. Part.* 2. *p.* 111. & *in Indice.*

MOESA, avia Heliogabali, nepotem ad Imperium evexit. Vide Æl. Lamprid. *in Vit. c.* 10.

MOESIA, *Myſia Ptol.* & *Strab.* regio Europæ, in ſuperiorem & inferiorem Ciabrô fluviô diviſa. Superior *Boſna* ad Occidentem & *Servia* ad Ortum dicitur. Inferior *Bulgaria*, in ſuperioris & Thraciæ confinio, inter Hæmum montem, & Danubium fluv. contenta. *Baudrando* Mœſia regio eſt Illyrici Orientis, ampla, ab Ortu in Occaſum extenſa, inter Macedoniam, & Thraciam ad Meridiem, Daciamque ad Septentrionem, à qua Danubiô ſeparatur. Eſtque vel Prima, ſeu Superior, ubi nunc *Servia*, vel Secunda & Inferior nunc Bulgaria, cui Scythia *Beſſarabia*, à quibuſdam conjungitur. Sub Turcis, & ſeparatur à Thracia Hæmô. Populi *Mœſi* Plin. *l.* 3. *c.* 26. dicuntur. Virg. *Georg.* 1. *v.* 102.

——— *Nullo tantum ſe Mœſia cultu*
Jactat, & ipſa ſuas mirantur Gargara meſſes.

Vide ſis illic *de la Cerdam.*

MOESTITIA Publica, variis olim indiciis teſtata reddita eſt. Veſtibus ſciſſis: Sic Joſias, intellectô quid à violatoribus legis quantumque exigat Deus, ingenti adactus dolore, veſtem regiam diſcidit, apud *Joſephum.* Diademate depoſitô: quô habitu & David peccatorum pœnas à Deo deprecatus eſt. Vide Salvianum *l.* 4. Vel coronis lætitiæ indicibus: Sic Cato ex quo die cedentem urbe Pompejum ſequutus eſt, nec caput raſitaſſe, nec barbam, nec coronam capiti impoſuiſſe, legitur apud Plut. *in Catone Jun.* Imò & diademate ſciſſô ac laceratô. Stat. de Adraſto *Theb. l.* 9. *v.* 162.

——— *Heu qualem verſare in ſanguine vidi*
Exutum canos laceró diademate crines.

Sic Tigranes, Armenii Regis filius, intellectô periculô Patris, ob non miſſas ad Cyaxarem copias, nec tributum, tiaram concidit apud Xenoph. *de Inſtitut. Cyri l.* 3. Potiſſimùm, indictô jejuniô, cùm omnis ætas, omni poſitô ornatu, ſordibus & ſqualore obſiti, univerſi id unicè agebant, ut ſibi Deum propitiarent, quemadmodum de Ninevitis atque ipſo illorum Rege, legimus, in Prophetia Jonæ. Quam in rem Prudentius *Cathemer.* 7. *v.* 156.

Rex ipſe Coos æſtuantem murices
Lænam revulſa diſſipabat fibulâ.
Gemmaſque virentes & lapillos ſubtileis,
Inſigne frontis exuebat vinculum,
Turpi capillos impeditos pulvere, &c.

Vide Car. Paſchalium *Coronar. l.* 10. *c.* 12. & hic paſſim inprimis, ubi de *Lugendi ritibus.*

MOESTLINUS Michaël, vide *Michaël.*

MOGA, primùm dicebatur, quæ poſtea *Cappadocia.*

MOGARA, Galatiæ oppid. *Anton. Mochera*, *Lib. Notit.*

MOGETIANA, *Antonin.* ſeu *Mogentiana*, oppid. Hung. *Zicho Lazio.*

MOGGUS, cognomen Petri Hæretici, qui Græcis *μογγὸς*, i. e. *blæſus* ſive *balbus*, Liberatus Diaconus *c.* 16.

MOGOL Magnus, *le Grand Mogol*, nomen magni Indiæ Monarchæ. Ili ex Tamerlanis poſteris, e Tartaria prodeuntes ſeculo præteritô Imperium hoc ampliſſimum & opulentiſſimum, incolis *Indoſtan* dictum, fundârunt. Vide infra, & P. de Valle, *Itiner. tom.* 2. & 3. ut & ſuprà in voce *India.* Addo, quòd Rex Gelal Edim Muhammed, qui ante haud multos annos obiit, decimus fuit tertius ex Tamerlanis familia. Septimus Rex Accabasarmis pariter ac ingenii perſpicacitate totô orbe celebris inprimis fuit: cujus Majeſtatem Kircherus *deſcr. Chin. l.* 2. *c.* 5. ita enarrat: *In publico*, inquit, *auditorio eâ Majeſtate refulgebat, ut pauci ex Monarchis ſimili formâ habitûs, quâ Numinis inſtar radiante diademate ex auro, perlis, lapidibuſque inæſtimabilis pretii ſe ſpectandum præbet, in ſede pari apparatu exornatâ. In manu globum tenet, quô ſe Orbis dominum ſummamque potentiam exprimit: Nudis pedibus more Majorum ſedet, qui à ſuis ſæpe ſæpius interdùm pretioſô liquore lavantur. Habet & appoſitum vas pretioſum liquorem continens, quô æſtivô calore aut cæteris temporibus, ubi placuerit, ſe reficiat.* Idem, dum porrò è Dan. Bartholo Jeſuita recenſet, ut in ejuſmodi ſplendore comparuerit, cùm P. Rudolfo Aquavivæ aditum concederet, pergit: *Numerus Principum præter* 20. *Reges ſuos Vaſalos, qui eum ſtipabant, non erat. Saracenorum more ſedebant ſupra culcitram holoſericô auróque contextam, de qua meritò dici poterat: Omnis lapis pretioſus operimentum ejus. Capitis integumentum erat faſcia aureis filis inæſtimabilis pretii, lapidibus gemmiſque, Indorum more Regum inserta: Veſtimentum ad genu uſque protenſum aurô contextum, nec non opere Phrygiô floribus foliiſque intertextum: Cingulum non diſpari ornatu concinnatum, nudis quidem pedibus, ſed femora ſubtiliſſimâ carbaſô ad inſtar byſſi variis floribus, perliſque unionibus incruſtatâ ſpectabantur. Ad unum latus acynacis, ad alterum Ephebis,*

bis, arcubus, pharetris, cæteriſque exoticis armis inſtructis circumdabatur. Loquenti gemma quaſi ex ore, tum ad recordationem eorum quæ dixerat, tum ad Majeſtatis magnitudinem demonſtrandam, decidere videbantur. Verba, quæ dicebat, arrectis auribus ab aſtantibus magnô ſilentiô excepta palimpſeſto committebantur, &c. Confer Mandelſloõum *l.* 1. *c.* 28. *& ſeqq.* Diximus autem hic Monarcha eſt, tum ob vim theſaurorum ſibi a Majoribus relictam, tùm ob abſolutum ſuum in ſubditos imperium, tum ob immenſitatem munerum ab exteris ſibi miſſorum: Sed Imperium, poſt obitum præfati *Gelal Edin Muhammed*, filiorum ejus de ſucceſſione contendentium inteſtinis turbis graviſſimè concuſſum eſt; donec bis victô primogenitô Daraſâ, & tandem alicujus ſuorum vaſſallorum, ad quem confugerat, perfidiâ interemtô: ſecundo genitô dein Schaſchia, à minimo natu *Morat Baks* acie ſuperatô: hunc tertiogenitus Aurangzebus, in convivio, unà cum filio ſuo, interemit, fraterni ſanguinis purpurâ ad Imperium imbutus. Vide P. Henrici Roth. *Relationem*, apud Auctor. *Diar. Europ. contin.* 12. *p.* 153. & hic infrà.

MOGOLA, urbs Aſiæ minoris circa Cariam. *Porphyrogeneta.*

MOGOLES, Gallis *les Mogols*, populi Aſiæ, qui ex Tartaria Meridionali profecti, maximam partem Indiæ intra Gangem ſui juris fecerunt, verſus Boream, ſub initium ſeculi præteriti. Unde *Mogolum regio*, pars Aſiæ vaſtiſſima, quæ aliter *India vera* ſeu *ſuperior* Incolis *Indoſtan*, Gallis *l'Empire du Grand Mogol*, ſub quo Imperio ſunt XL. regna inter Indum fluv. Sinum Gangeticum, & Caucaſum. Terminatur ab Occaſu Perſidâ, à Septentrione Tartariâ. Urbes ejus præcipuæ Agra, Lahorium, Delhium, Amedebatum, Cambaja & Surata. Vide *India*. Cæterum, ut id hic addam, Tribus Tartarica fuêre, ſub imperio Magni Chami, ut loquuntur, quò refertur, quidquid ſupra Usbekiam & Chinam ſitum eſt Tartariæ. De cujus tamen ſeu nomine ſeu potentia hactenus ne à proximis quidem gentibus quidquam explorari potuit. Donec Ruſſorum Imperator haud pridem expeditos miſit viatores, qui ultimum illum Aſiæ tractum perquirerent. Hi progreſſi ab Obi fluvio perpetuo verſus Orientem tractu tandem pervenerunt, ad celebrem illum murum, quô China à Tartaris Septentrionalibus diſterminatur, retuleruntque, varias ibi habitare gentes parvis diſtinctas regnis & Principatibus, barbaras plerumque & incultas, præcipuam vero *Mogolum* ampliſſimam eſſe nationem, in *flavos* & *nigros* diſtinctam: e quibus *Schinguis Kan* prodiiſſe dicitur, primus Tartarici Imperii conditor, circa A. C. 1200. Poſtquam enim Johannes *Unad Cham* ſeu *Unkam*, Rex Magnæ Tartariæ Neſtorianus, vidiſſet indies ſuccreſcere potentiam *Mogolum*, ſtatuit eos paſſim per provincias diſtribuere, quò ſic diviſi minus nocere poſſent. Quod conſilium cùm innotuiſſet *Mogolibus*, divelli à ſe invicem nolentibus, ii ex provinc. *Karekoram* verſus Septentrionem, in campeſtria *Bargu* migrârunt & tributum Unkamo negârunt: ductu Suko Baduri, cujus filius Temukinus, in aula Unkami, velut obſes educatus, at proditionis apud Regem falſô inſimulatus ad populares profugit, divinâque ſimulatâ vocatione ad imperium Rex creatus mutatô nomine, *Schinguis Kan*, i. e. *Rex Regum*, appellari voluit. Hic primus, ut dictum, Tartarici Imperii conditor, quod omnium totô Orbe ampliſſimum fuit, habetur, & barbaros Scythas, Legibus & diſciplinâ militari inſtruxit. Mox exercitu comparatô Unkamum in Tendukanis campis ſuperatum, magnâ ditionum parte ſpoliavit, atque inde in Perſiam Indiamque prolatis Imperii finibus, ad fluvium uſque Tigrim ac Volgam cunctis potitus eſt regionibus. Ex quatuor ejus filiis, primogenitus Patri ſucceſſit, reliqui partem hæreditatis nacti ei ſubeſſe juſſi ſunt. Quorum poſteri cùm mutuis diſſidiis colliderentur, res Tartarorum prope collapſas reſtituit Timurus cognomentô *Lenck*, i. e. *Claudus*, vulgo *Tamerlanes*, atque eos, ad longè majorem, quàm unquam, Majeſtatem deduxit, circa A. C. 1370. Sed eô ſublatô A. C. 1404. variæ mox gentes deficere ac poſteros ejus opprimere cœperunt. Retinuerunt tamen hi regnum *Schagadai* & Indiam, filiorumque Timuri natu maximus *Scha Rogh*, in Turkeſtana, Schagadaja, Mauaranalharia, Perſia, Gaſna & Indoſtana, late regnavit. Ei ſucceſſerunt *Olog Abdel Atif & Abdulla*. Diviſa poſtea potentia eſt A. C. 1470. in Regnum *Cheraſan* & *Mawaranachar*; è quorum illo Magni Usbeki regnum ortum eſt: ex hoc Magni *Mogolis* in India ſeu Indoſtana. Cujus conditor fuit A. C. 1526. *Baber* Rex Mauaranalhariæ, qui pulſus A. C. 1500. à Schaibecko in Indiam exul profugit ac ibi res novas moliri compertus in Perſiam ſe recepit, tantaque in paupertate vixit, ut ruſticô opere victum ſibi quærere cogeretur. Tandem à Schacho Thamaſo Rege Perſarum copiis quibuſdam adjutus Indiam expugnavit, quæ ab illo tempore *Regnum Magni Mogolis*, dicta fuit à Tartaris, uti diximus, propriô nomine ſic appellatis. Succeſſit Baburo A. C. 1530. filius *Homajen*, quem ex India, ultra Gangem, quæ hodie *Bengala* & *Potana*, adveniens Tzeer-Khan totâ iterum Indiâ expulit: Verùm hunc idem Schach-Thamaſus primùm in Regnum *Candahar* & *Kabul* A. C. 1550. & quinquennio pòſt, in ipſam Indoſtanam reſtituit. Sed ſextô Regni menſe, cùm fractis cervicibus repentè expirâſſet, ſucceſſorem habuit A. C. 1555. filium *Achar*, qui Regum evaſit potentiſſimus ac multis præclare geſtis, A. C. 1606. regni 50. obiit. Eum excepit Selimus Muhammedes *Schi-Hangir* & huic, inter maximas turbas A. C. 1627. *Chorum* cognomine *Cha-Gean*; quô, poſt diuturnum & glorioſum regimen, tandem in carcerem conjectô, fratribuſque pulſis & occiſis, filius ejus *Aureng-Zeb* thronum invaſit, cujus hiſtoriam exactam habes, apud Joh. Bapt. Tavernier. *Itiner. Perſiæ & Indiæ Gallicè conſcripto.* Cætera vide apud Georg. Hornium *Orb. Imp. p.* 290. *&* 300.

MOGONTIACUM, Hieronymo *Magontiacum*, *nobilis quondam civitas*: German. *Mentz*, vel *Maintz*, Gallis *Mayence*, Metropolis Germaniæ ſuperioris, in tractu, qui *Wetteravia* dicitur, ad Rheni Mœnique confluentes: Mœnus enim dextrum Rhenum, è regione ejus, ſiniſtræ ſeu Gallicæ, Rheni ripæ appoſitæ, ingreditur. Quibuſdam à *Mogog*, filio Japheti, nonnullis à Magontio Trojano, vel Magis quibuſdam conditoribus ridiculô dicta eſt: meliùs à Mœno fluv. quem Guntherus *Mogum* appellat, cùm ait;

Nomen ab infuſo recipit Moguntia Mogo:

vocata. A Druſo conditam eſſe, colligitur, ex Floro *l.* 4. Caput olim Treboccorum fuit, ut *Valeſio* videtur; Sub diſpoſitione proin Ducis *Mogontiacenſis*, erant omnia præſidia urbium & caſtellorum Germaniæ primæ, præter tractum Argentoratenſem, Comiti ſuo ſubjectum. *Curatores civium Rom. Mogontiaci*, memorantur in *veteri* apud Goltzium *nummo*. Urbs ſæpius vaſtata: à Batavis, ſub Veſpaſiano: à Barbaris, ſub Juliano: à Vandalis, Alanis & Suevis, circa A. C. 413. ut patet ex Hieronymi *Ep. ad Ageruchiam*: Alias calamitates ſubiit Secul. 6. terræ motu tantùm non penitus abſorpta A. C. 872. incendiô afflicta A. C. 1010. munificentiâ Francæ Regum, quibus diu ſubfuit, priſtino ſplendori reſtituta eſt. Chlodoveus enim, poſt Baptiſmum, plurima hic templa condidit. Dagobertus ædificiis urbem exornavit, Carolus M. Rhenum ibidem ponte junxit, &c. Hodie ſedes eſt primi Electoratus Imperii: Ejus enim Archiepiſcopus, inter Septemviros primus, Cancellarius eſt S. Imperii per Germaniam, jamque inde ab A. C. 912. ſive à morte Ludovici, Arnulfi Aug. filii, in eligendo Rege Germaniæ, ſummæ ſemper, cum Archiepiſcopis Trevirenſi ac Colonienſi, auctoritatis fuit. Habebat autem tres ſedes Epiſcopatuum in Gallia, duodecim in Germania, in Rhætia ac Vindelicia, ſibi ſuffraganeas, uti & nunc. Hinc in Gallia ſeu in regno Lotharii atque in Germania plurimum poterat; unà cum Colonienſi, cui duæ in Gallia, tres in Germania: & Trevirenſi, cui Metenſis, Tullenſis ac Verodunenſis ſedes, in regno Lotharii, fuêre ſubjectæ. Quò factum, ut tres hi Præſules, etiam ante Collegium Electorale inſtitutum, ſuis ſuorumque ſuffragiis Regnum Germaniæ, cui vellent facilè deferrent, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* In hac Urbe Alexander Severus A. C. 237. ætat. 29. interfectus: Uratiſlaus verò Bohemiæ Dux ab Henrico IV. Imperatore ob fidelem ipſi navatam operam, Regis axiomate ornatus eſt, A. C. 1086. Vetuſtiſſimus ejus Epiſcopus S. Creſcens habetur, diſcipulus Apoſtoli Pauli, cujus alicubi *in Ep.* meminit. Bonifacius verò Anglus, *Germanorum* dictus *Apoſtolus*, primus Archipiſcopus creatus eſt, A. C. 745. è cujus ſucceſſoribus Willigiſo, Ruperti ſucceſſori, Electoralis dignitas cum Archicancellariatu per Germaniam primum eſt collata ſeculô XI. Academia fundata eſt A. C. 800. inſtaurata A. C. 1482. Metropolis Stephano olim, nunc Martino ſacra, ſub ſe habet Wormatiæ, Spiræ, Argentorati, Conſtantiæ, Herbipolis, Eichſtadii, Verdæ, Curiæ, Paderbornæ, Halberſtadii, Auguſtæ ac Bambergæ Epiſcopos. Hinc variæ in Civitate adeò celebri, variis temporibus, Synodi habitæ ſunt; à Carolo M. circa A. C. 808. à Ludovico Pio A. C. 828. quô tempore Rabanum Maurum Præſulem Eccleſia habuit, qui circa A. C. 843. Godeſcalcum Monachum, quòd *Prædeſtinationem & Reprobationem dari, nec Chriſtum pro omnibus mortuum eſſe*, doceret, damnavit: Poſtquam Thiota Pſeudoprophetiſſa, quæ à Presbytero quodam ſubornata, lucrique causâ, inſtare diem judicii dicens, Moguntiam valde turbaverat, convicta & fuſtigata eſt. A Carolo porrò Pipini Aquitaniæ Rege filio, Rabani ſucceſſore, A. C. 857. poſt quem Luitbertus, à Stephano V. Pontifice Romano purgationem per candens ferrum & ferventem aquam tum admodum frequentem, circa A. C. 884. tollere juſſus eſt: qui idem A. C. 880. Synodum celebrârat, quâ actum, inter alia, de mediis, Nortmannorum furori reſiſtendi. Cum Epiſcopo, ſub tempus Miſſæ, litigavit Leo IX. Pontifex Roman. A. C. 1049. ibi quoque Synodo habitâ, contra Clericorum ſimoniam, conjugia & concubinatum. Sigefridus de Epſtein poſt hæc, ſub Gregorio VII. Synodum convocavit A. C. 1069. cùm Henricus IV. Imperator Bertham uxorem repudiô à ſe dimittere meditaretur. Dein Erphordiæ conventu inſtitutô, Cœlibatum acriter, ſed infeliciter, urſit; pari in diſcrimine verſatus, cùm Moguntiæ aliâ Synodô coactâ id ipſum tentaret, A. C. 1075. Gilbertus contra Gregorium VII. modò memoratum, ob varia crimina depoſitum, ibidem Synodo hâc fini habita A. C. 1085. electus: in alia verò A. C. 1105. Henrico IV. imperium abrogatum, atque in filium ejus Henricum V. eſt tranſlatum. Ob religionem porro uſtulati hic 39. homines circa A. C. 1230. Contra Tartaros, crebris incurſionibus Hungariam infeſtantes, iterum Synodus ibidem coacta A. C. 1261. &c. Circa A. C. 1450. ſub Diethero Archiepiſcopo cùm Fridericus III. Imperii ſederet clavum, Typographiæ Ars inventa, an conſummata (namque non parvi momenti argumenta Argentorato circa A. C. 1440. inventionis gloriam vindicant) ingens Urbi decus attulit. Vide plura apud *Ptol. l.* 2. *c.* 9. Tacitum *Hiſtor. l.* 4. Eutropium *l.* 7. Florum *l.* 4. Amm. Marcellinum *l.* 15. Eginhartum *in vita Caroli M.* Ottonem Friſingenſem *l.* 3. *c.* 4. Goſvinum *l.* 1. *c.* 17. Cluverium *deſcr. Germ.* Middendorpium *l.* 3. Bertium *de vetus Germ.* Morerium *Diction. Hiſtor.* B. Rhenanum *Rer. Germanic. l.* 2. cum *Notis* Cl. Ottonis, *p.* 211. &c. Petrus Craterpolſius edidit *Annales Electorum Eccleſ.* & in ſpecie *Principum ac urbis Mogontiaci*, Nicolaus Serarius Jeſuita. Vide quoque in voce *Moguntia*.

MOGORIN, flos Sinicus Induſque, Luſitanis ſic appellatus: naſcitur apud Sinenſes in *Chekiang* provinc. *ad Kinhoa*, in parva arbuſcula, mirè candidus, genſemino non abſimilis, niſi quod plura habeat folia; odorem exhalat ſuaviſſimum, genſeminô multô præſtantiorem, adeò ut ab uno flore tota aliqua domus red-

redoleat. Quam ob cauſam in magna apud incolas æſtimatione eſt, qui arborem illius ab hyemis intemperie, in vaſis ad id deſtinatis, diligentiſſime cuſtodiunt. Auctor Anonymus *Siné & Europa c. 33.*

MOGRUS, Ponti fluvius. *Arrian.* Plinius *l. 6. c. 4. Negrum* vocat.

MOGUNTIA, urbs Archiepiſcopalis Germaniæ ſuperioris ad Rhenum celebris, ſic ab amne Mogi dicta. Vulgò *Mentz.* Vide *Maguntiacum* & *Mogontiacum*: Agrum habet ab utraque Rheni ripa fecundum & præſtantiſſimò vinò luxuriantem. Plurima antiquitatis monumenta oſtendit. Academiam habet, eique ſecundùm quoſdam artis Typographicæ inventio debetur, A. C. 1450.

MOGUNTINENSIS Archiepiſcopatus, Germanicè vulgò *Stifft Mentz.* Gall. *d'Archeveſché de Mayence*, tractus eſt Germaniæ ſuperioris in parte Franconiæ & Circulo Rhenano. Habet Wetteraviam *die Wetteraw* à Septentrione, & Palatinatum inferiorem à Meridie. Præcipuæ urbes, poſt primariam, de qua ſuprà, ſunt Binga *Bingen*, Aſchaffenburgum *Aſchaffenburg*, ubi Elector maximam partem moratur, Miltembergа *Mildenberg*, Omæneburgum &c. in Haſſia porro Frizlaria: in Thuringia, Erfordia, regionis caput, Eichfeldia, Duderſtadium, &c. Præfuli ſubſunt. Vide Baudrandum *Geogr.* & præter Auctores ſuprà memoratos, ubi de Metropoli ipſa egimus, Matth. Merianum *Topographiâ Archiepiſcopatuum Moguntinenſis, Trevirenſis ac Colonienſis.*

MOGUNTINUS Conradus, vide *Conradus.*

MOGUNTINUS Gulielmus, vide *Gulielmus.*

MOGUS, Samotis fil. apud Gallos regnavit ſub annum à diluvio 330.

MOHAMMED, Calipha Saracenorum, poſt Iminem ſedem Caliphatus ſeu Regni Damaſcò tranſtulit Bagdatum, ſeculò IX. Quò tempore diſſiciis ſcinduntur Saraceni, & *Syri, in Bagdad. Ægyptii, in Cairo* (è quibus Saladinus Bello Sacro Chriſtianis infeſtus) quibus ſucceſſerunt Mamluci, à Turcis A. C. 1518. dejiciendi: *Africani in Cairoan; poſt in Marocs, Tunis* &c. (Qui dein Siciliam & Calabriam occuparunt, à Normannis depellendi. *Hiſpani, in Mauritania*, (inde jam Seculò præfatò & gravius Seculò XII. irruptione factâ, Hiſpaniâ potiti, ſed ſenſim à Chriſtianis attriti, ac tandem ejecti) ſ dem expiunt. Mohammedi verò ſucceſſit Impraël, quem vide ſuò locò. Vide etiam aliquid ſuprà voce *Mahamud Amos.* Mohammed II. Vide *Impraël.*

MOHILOVIA, urbs Lithuaniæ, probè munita in colle, ad Boriſthenem, 16. leuc. Polonic. ab Orſa in Meridiem, 22. leuc. à Smolencio in Africum, 18. à Miſlavia in Occaſum, probeque culta. Capta à Moſcis, A. C. 1654. recepta à Polonis A. C. 1656. *Mohilow* vulgò.

MOHOLA, nomen viri. 1. Paral. *c. 7. v. 18.*

MOHOLI, filius Merari. Exod. *c. 6. v. 19.*

MOHR, vox eſt, quâ Europæi Germanicæ nationis Æthiopem deſignant, à *Mauris* deducta, i. e. Saracenis Africanis, qui à *Mauritania* nomen ſortiti, circà A. C. 713. inde primùm in Hiſpaniam profecti ſunt. Horum enim in Europam irruptione, ſedes Æthiopum in Africa & Aſia Europæis primum innotuerunt. Hornius *Orb. Imp. p. 162.* Vide quoque ſuprà ubi de *Mauris.*

MOJENVICUM, vulgò MOJENVIC, oppid. Lotharingiæ permunitum, ad Seillam fluv. prope & infra Marſalium arcem. Nunc ſub Gallis, pace Monaſterienſi. Inter Marſalium ad Ortum, & Vicum ad Occaſum, dimidiâ leucâ utrinque, 5. à Nancejo in Ortum, 9. à. Metis in Eurum.

MOILLA vel MOILA pagus, Nithardo *l. 1.* memoratus, pars olim Haſbaniæ & unus è quatuor ejus Comitatibus exſtitit. Eſt hodieque ejus nominis villa & Monaſterium Præmonſtratenſium apud Thenas oppidum Haſbaniæ Brabantinæ, vulgò *Heyleſſem*, ad Haſbam fluv. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MOISSACUM, vulgò MOISSAC, oppid. Cadurcenſis provinc. ad Tarnum, qui paulo infra in Garumnam ſe exonerat. In ipſo Occitaniæ confinio cum celebri cœnobio, 9. leuc. infrà Toloſam in Boream.

MOLA Johannes, vide *Johannes.*

MOLA, perelegans & prælongus vicus Latii novi, in ora, inter Cajetam 4. mill. paſſ. & Minturnas. *Mola Formiana Cicer.* à molarum frequentia, quas hic è montium radicibus profluentes aquæ continuò verſant. Non longè à Formiis, urbe exciſâ.

MOLA, caſtellum Aquiliæ Peucetiæ in littore. Vulgò *Moiſac.*

MOLA, Græc. *οὐλοχύται*, *in Gloſſar. Gr. Lat.* in ſacrificiis, olim dicebatur far toſtum & ſale ſparſum, quòd eò *molitò* hoſtiæ focus & cultri aſpergebantur, ut ait *Feſtus.* Poſtquam enim Sacerdos victimam ad aram adduxiſſet, ſtans manu aram prehendebat, & preces fundebat. Quibus peractis ſacrum ab *immolatione* orſus eſt, frugeſque aut *Molam* ſalſam in caput victimæ deponebat, additò thure maſculò. Deinde vinum aſpergebat, &c. Unde Seneca *Oedipo Actu 2. Sc. 2. v. 335. Sparge ſalſâ colla taurorum molâ.* Virg.

—— *Media inter cornua fudit.*

Vide Pancirollum. *l. rer. deperditarum, c. de Ammoniaco ſale.* Ritùs antiquitatem Iliaca teſtantur tempora, unde frequens illud Homericum in ſacrificiorum deſcriptione, *Οὐλοχύτας προβάλοντο*, i. e. *molam ſalſam* altaribus, vel potiùs ipſis hoſtiæ cornibus *inſpergebant*, quò pactò Veteres victimarum voluntatem (id enim diligenter notabatur, quâ promtitudine ad aram victimæ accederent) exploraſſe, notant Eruditi, in *Il. α.* Alias rationes affert Euſtathius *ὁ παρεκβολαῖς, in eundem libr.* Erat autem apud Græcos *Mola* hæc hordeacea, unde Gloſſar. *Mola ſalſa, κριθαὶ πεφρυγμέναι*: in Latio verò farrea, quâ ut & thure poſt quodvis triſte ſomnium Jovi litantes comprecabantur Romani: ſicut Græci vivò flumine nocturnos terrores expiabant, Gronov. *Not. ad Octaviam Senecæ Trag.* ex Farnabio. Unde Martial. *l. 7. Epigr. 53.*

Semper manè mihi de me mera ſomnia narras,
Quæ moveant animum ſollicitentque meum.
Jam prior ad fæcem, ſed & hæc vindemia venit,
Exorat noctes dum mihi ſaga tuas.
Conſumpſi ſalſaſque Molas & thuris acervos:
Decrevêre greges, dum cadit agna frequens.
Non porcus, non cortis aves, non ova ſuperſunt.
Aut vigila: aut dormi Naſidiane tibi.

Similì modò monſtra ac prodigia, ex præſcripto Augurum & Aruſpicum Quindecimque Virorum procurabant, ut Cicero docet *de Divinat. l. 1.* Item Livius plurimis in locis, ac A. Gellius *l. 4. c. 6.* Fulmen quoque eodem modò procurabant, cap. ... locum fulguritum ſive bidental, &c. Vide Laurentium JCtum *Notis in Phædrum. fab. 3. l. 3.* Sed & aliud *Molæ* Græcæ Romanæque diſcrimen. *Mola* enim Græcorum non de farre non freſo, ſed integris frugibus, accipienda, uti docet ex ipſa voce *οὐλαὶ* ſeu *οὐλοχύται*, Turnebus *Adverſar. l. 7. c. 13.* additque Theophraſtus, factum hoc ab iis in priſcæ vitæ memoriam, quando homines ſolidis non contuſis, aut fractis frugibus veſcebantur. Frons ergo victimæ à Græcis ſolidò farre cum ſale admixto perſpergebatur: poſtquam verò mactata & in partes erat diviſa, ſingulæ partes adolendæ, ut apud Romanos, polline adſpergebantur, ut ex Homer. *Odyſſ. ξ.* docet Dionyſ. *l. 7.* Vide & aliquid infra voce *Muria.*

MOLA Aſinaria, *Μύλος ὀνικὸς*, memoratur Matth. *c. 18. v. 6.* & Lucæ *c. 17. v. 2.* ubi de ejus in *καταποντισμῷ* Judæorum uſu, ſicque *ἀνεμιαῖος* dicitur, ad diſcrimen *molæ truſatilis*, de qua utraque Cato *R. R. c. 10.* Ex his truſatiles minores erant, ut quæ manu truderentur: at illæ aſinariæ, majores, quas aſinus perpetuâ gyratione circumagebat. Ovid. *Faſt. l. 6.*

Et quæ puniceas verſat aſella Molas.

Velatâ autem facie molebant Aſini, *ὄνοι τοῖς ὄμμασιν ἐπεσκεπασμένοις*, *Lucian.* Quò hæc Hilarii pertinent, *in Matth. c. 18. Molæ opus labor eſt cæcitatis: nam clauſis jumentorum oculis aguntur.* Et quòd Aſinus ita loquitur. *Anthologiæ l. 1. Epigr. 33.*

Οὐχ ἅλις, ὅττι μύλοιο περίδρομον ἄχθος ἀείρω
Σκαρδαμύσσω ...
Nonne ſatis fuerat, quòd cæcus & actus in orbem
Nocte dieque molas irrequietus ago:

Κάτω τὸ μύλος, idem *Lucianus* vocat *molæ ſtratum* ſeu *mambrium*, ut Theocriti Scholiaſtes *in Idyll. δ.* ... *Molile* appellat Cato *c. 11.* & Jeremias *lignum*, Threnor. *c. 5. v. 13.* &c. Vide Bochartum *Hieroz. Part. prior. l. 2. c. 13.* & plura ſuprà: de rotis verò molendinorum, *ſuò locò.* Addò hic ſaltem, Hieronymo, *Molam Aſinariam*, cujus in Euangelio mentio eſt, ſupplicii fuiſſe genus, Palæſtinæ peculiare, quod ob enormia crimina irrogari conſueverit, ut apud nos rotæ ſupplicium, &c. apud Joannem Calvinum *Lexic. Jurid.* Vide quoque ſuprà *Catnus* & infrà in voce *Mola.*

MOLACHINUS, in *Charta* Alexandri III. Pontificis Romani A. C. 1164. apud Petrum Mariam Campum, *in Regeſto part. 2. Hiſt. Placentinæ num. 16. Statuimus, ut de cætero ſolummodo duos molachinos nobis noſtriſque Succeſſoribus annis ſingulis ſolvere teneatur*: monetæ aureæ (Saracenicæ forte) ſpecies eſt, an eadem cum *Melequino?* de quo ſuprà.

MOLACUM, vulgò MOLAC, caſtrum Galliæ, unde illuſtri Familiæ nomen, quæ Roſmadeciæ ſtirpis ramus eſt. In qua cùm à Rivalone Equite A. C. 1191. ſeries continua oſtendi poſſit, ex poſteris ejus Johannes III. Dominus *de Roſmadec*, mortuus A. C. 1515. duos reliquit filios, quorum minor natu Johannes Dominos *du Pleſſis*, nunc quoque ſuperſtites, ſevit: Major autem frater Alanus Baro *de Molac*, iterum communis pater fuit Baronum *de Gael, de S. Jovan*, & *de Cempes*, ex filio Claudio; inprimis autem, ex filio primogenito Tanaquile Marchionum *de Roſmadec* & *Molac*, Comitu *de Chapelles* & *de Crozon*, quorum ſeries ſic habet. Johannes III. præfatus, ex Johanna (filia Alani Dni. *de la Chapelle* & *Molac*) genuit Alanum II. Dn. *de Roſmadec*, qui obiit A. C. 1560. Pater, ex Maria *du Chaſtel*, Tanaquilis Dni. *de Roſmadec* Baron. *de Molac*, defuncti A. C. 1574. Hôc & Margareta *de Beaumanoir* (filia Jacobi *de Beaumanoir* Vicecomitis *de Beſſo*) genitus Sebaſtianus I. Marchio *de Roſmadec*, deceſſit A. C. 1613. relictò, ex Franciſca Montmorancia (filia Franciſci Montmorantii Dni *de Hallot*) Sebaſtianò II. Marchione *de Roſmadec*: qui, junctâ ſibi Renatâ *de Kercoënt* Dna *de Kergournadec*, ex ea ſuſcepit Sebaſtianum III. Marchionem *de Roſmadec* (cujus uxor eſt Renata filia Ivonis *de Budes* Baronis *de Sacé*, ducta A. C. 1655.) Bartholomæum Renatum Comitem *de Chapelles*, (natum A. C. 1635.) Ludovicum, Corentinum (natum A. C. 1636.) Mariam Annam & Mariam Renatam. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobilit. Europ. Part. 1. p. 154.*

MOLADA, civitas, quæ in tribu tam Judæ, quàm Simeonis reperitur. Joſ. *c. 15. v. 26.* 2. Paral. *c. 4. v. 28.*

MOLÆ, Deæ quædam antiquitus dictæ ſunt filiæ Martis, quas in Romanorum comprecationibus nominari ſolitas tradit Gell. *l. 13. c. 23.* Has Turnebus indigitari cenſet de nomine *Molarum*, quòd Mars, ut molis fruges, ſic bellis homines frangat ac comminuat. Moſellanus verò nominis originem à *molimine* deducit, h. e. ſollicitis conatibus ipſius belli apparandi: Mars enim pro bello Latinis, ut notum. Virg. *l. 6. Æn. v. 165.*

Ære ciere viros, Martemque accendere cantu.

Molarum uſus, antequam hominibus innotuiſſet, fruges in pilis torrebantur, & ſaxis frangebantur. Unde Servius *ad illud Virgilii Æn. l. 1. v. 183.*

Et torrere parant flammis & frangere ſaxo:

Apud

Apud majores, inquit, *noſtros Molarum non erat uſus*, *frumenta torrebant*, *& ea in pilas miſſa pinſebant*, *& hoc erat genus molendi*, *unde & Piſtores dicti ſunt*, *qui nunc Piſtores appellantur*. Primò itaque torrebant fruges, inde pilis pinſebant: Quam ob cauſam, ſequentibus temporibus, cùm Aſinariæ jam haberentur *Molæ*, quotannis Romæ feriis Veſtalibus 5. Id. Jun. *Molæ* ſertis ac floribus ornabantur, & quieſcebant: in memoriam priſtini temporis, quò farra ſolummodo in furnis Veſtæ, hoc eſt, ignis beneficio torreri conſueverant, quoque Aſini, Deæ hujus beneficiò, à *Molis* circumagendis immunes erant. Vide Ovid. *Faſt. l.* 6. Poſtea *Molæ* excogitatæ ſunt, quarum uſum antiquum admodum eſſe, docet Plin. *l.* 7. *c.* 56. cum *Cererem homines primum molere docuiſſe* refert: quod Stephanus *de Urb.* Mylanti cuidam adſcribit, in voce *Μυλαντία*. Certe Heroicis temporibus jam cognitas fuiſſe, ex Hom. *Od.* 11. *v.* 105. patet, ubi in horto Alcinoi *Molæ* meminit, cum ait:

Αἱ μὲν ἀλετρεύουσι μύλης ἔπι μήλοπα καρπόν.
Aliæ quidem molunt ſub mola pomacei coloris frugem.

Et quidem truſatiles primitus ſeu manuales fuêre, quæ circumactæ manuum agilitate & robore fruges terebant, A. Gell. *l.* 3. *c.* 3. Fiebat id ſidem à Piſtoribus, qui non tantum panem tum faciebant, ſed etiam fruges *Molis* frangebant. Pomponius Comicus. *Cum neque molis molui*, *neque palmis pinſui*: Euſebius *in Chron. Paulus ad molas manuarias Piſtorem ſe locavit*, &c. His Aſinariæ ſucceſſêre; tranſiitque id laboris genus ab hominibus ad bruta, Aſinos videlicet qui *Molas* verſabant, tectis capitibus velatâ facie, ut apparet ex Appulejo *Metam l.* 9. In quorum locum cum mali ſervi quandoque pœnæ locò *Molis* applicarentur, ut Terentius docet *Andriâ Actu* 1. *ſc.* 2. & hi nomine *Aſinorum* appellari, & *Molæ* ipſæ *præſepia* dici ſolitæ ſunt: quamvis non tantùm molarii ſervi, ſed quilibet alii ſtationem in domibus privatis dominorum habuiſſe, quæ *præſepe* diceretur, videantur, ex Varrone *de R. R. l.* 1. *c.* 2. Tandem in Aſinariarum locum *Aquariæ* inſtitutæ ſunt, quales juxta flumina, quorum impetu rotæ circumaguntur, paſſim hodie videmus. Quæ quâ ratione confici debeant, docet Vitruvius *Architect. l.* 10. *c.* 10. & meminit Zeno Imperator *l.* 10. *C. de Aqued.* Valentinianus item & Valens Augg. *C. Theodoſ. de Canone frumentario Urbis Romæ l.* 4. Ubi notat Jac. Cujacius, Aquariæ molæ rotis ſublevatis inverſiſque ſuppeditatam fuiſſe aquam, eique muneri junctos aſinos, equos & equas. Harum *Molarum* uſum non ita recentem eſſe, ut quidam arbitrantur, tum ex Palladio *l.* 1. *c.* 42. ubi præcipit, *Ut ſi aquæ copia patiatur*, *fuſuram balnearum ſuſcipiant piſtrina*, *ut ibi formatis aquariis molis*, *ſine animalium vel hominum labore*, *frumenta frangantur.* Hodie variis in locis, Belgio inprimis, aliud *Molarum* quoque viget genus, quæ ventò circumaguntur, in aëre ſuſpenſæ: quarum uſus non exiguus in locis aridis, obſidionibus item Urbium &c. Habuit autem & *Mola* olim ſuum Numen Deumque tutelarem, teſte Polluce *Onomaſt. l.* 7. *c.* 3?. *tit.* 8. *Μυλωθρός, μύλων, μύλη. προμυλαία Θεὸς καὶ εὐνοος*, *Molitor*, Mola, *Piſtrinum*, *Dea molaris & benevola.* Sed & Promylius Deus ſemper ante eas collocabatur, *ob ſuavem alimoniam.* De ornatu earum in Veſtalibus feriis *ſuprà*: Nec omittendum, in ſomniis *Molam* viſam, durorum & difficilium negotiorum ſolutionem, & fidelem ſervum portendere, olim fuiſſe creditum, ut tradit Artemidorus *Oneirocrit. l.* 2. *c.* 47. Servi *Moliteres*, ad uſum ruſticum parati, memorantur Ulpiano *l.* 12. §. 5. *ff. de inſtr. vel inſtrum. leg.* & Pomponio *in Piſtore.* Plura vide apud Tiraquellum *Comm. ad Alexandrum Neapolit. Genialium dier. l.* 3. *c.* 11. Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 1?. Jac. Oiſelium JCtum *Notis in A. Gellium l.* 3. *c.* 3. Pignorium *Comm. de Servis &c.* ut & infra in vocibus *Piſtor* & *Piſtrinum.*

MOLÆ Ferrariæ, olim uſu, armis acuendis. Gloſſæ *ad Stat. Theb. l.* 3. *v.* 584.

——— *attrito cogunt juveneſcere ſaxo.*

per molam, ajunt, *acuminariam.* Sic *molita arma*, ſamiata ſive acuta hôc modô reddita, intelligit Lindenbrogius, *in Friderici Imp. Conſtitut. Secular. l.* 1. *tit.* 9. *Gloſſario Codicis LL. Semipriſcarum.* Quam ejus ſententiam cum ſua aſſumſit, *in Commentarium Molitorarum rerum Juridicum* Joh. Heringius, de quo vide Barthium *ad d. l.*

MOLÆ Formianæ, vide *Mola.*

MOLANUS Johannes, Lovanienſis, ſcripſit *Notas in Martyrologium Uſuardi*, *Calendarium Eccleſ. Sanctorum Belgii*, &c. Obiit A. C. 1585. Bejerlink, *in Chron.* Valer. Andreas *Biblioth. Belg.* vide & *Lovanienſis.*

MOLANUS Johannes, Rector Gymnaſii Bremenſis, Obiit A. C. 1583. auctor *Poëmatum*, quæ Antverpiæ, cum Arnoldi Berchemii, prodierunt, & aliorum quorundam ſcriptorum. Valer. Andreas *Biblioth. Belg.*

MOLANUS Lovanienſis, vide ſuprà.

MOLANUS, apud Auctorem *Hiſtoriæ Hieroſolym. p.* 1152. *Eô tempore gentilis quidam: Servarius nomine*, *ſub* Molado, *quem paternâ linguâ Dominum dicunt*, *univerſam procurabat Ægyptum*: corrupte pro *Miramomelino* ſeu *Amiral mumino*, vide ibi, quò modò appellari tum Bagdalenſes, atque adeò ſupremi Sultani, qui ſub Chalipha univerſæ rerum adminiſtrationi præerant, *Credentium Principem*, ſeu *Fidelium Dominum*, voce hâc deſignari, apud Arabes, docet pluribus *ad Alexiadem Annæ Comnenæ*, Car. du Freſne *p.* 371. & 372. Vide quoque ſuprà in voce *Admirallius*, item *Amir.*

MOLARIS Lapis, quem Græci *μύλίας* & *μυλίτην* vocant, *cuique plurimum ineſt ignis*, ut habet Plin. *l.* 36. *c.* 19. Græcis quoque *πυρίμαχος* dicitur & *πυρίτης*. Sic enim dictus, non quòd ignem faciat percuſſus, ſed quòd igni reſiſtat: nec enim igni ſolvitur, nec rumpitur: cujuſmodi lapides focis hodie ſubſternimus & caminis applicamus quia igne minime domantur. *Theophraſtus πυρίμαχον* & *μυλίτην* conjungit & inter eos lapides numerat, qui igne liquantur ac fluunt. *ἀτηκτοι καὶ οἱ πυρίμαχοι καὶ οἱ μυλίαι λίθοι*. Ideo ad focum optimi, quippe qui nec igne diſſiliant, nec frangantur, nec crepitent. Nam quòd in fornacibus magnâ ignis vi domiti liqueſcunt, commune id habent cum omnibus lapidibus, marmore exceptô ut tradit *idem.* Sic *molaris* pyrites & *πυρίμαχος*, quibuſdam dictus. Salmaſ. *ad Solin. p.* 717. Poetis *Molares* dicuntur, omnia ſaxa grandiora: cujuſmodi lapidibus Heroas pro telis uſos canunt paſſim. Stat. *Theb. l.* 8. *v.* 710.

——— *circumdant ſonori*
Vertice percuſſi, *volvuntur in arma molares.*

Et de Scæva ſuo Lucanus ingenioſe. *l.* 6. *v.* 169.

——— ——— *ille ruentis*
Aggere conſiſtit, *primumque cadavera plenis*
Turribus evolvit, *ſubeunteſque obruit hoſtes*
Corporibus totaque viro dant tela ruina,
Roboraque & moles, *hoſtis ſeque ipſa minatur.*
Nunc ſude, *nunc duro contraria pectora conto*
Detrudit muris & valli ſumma tenentes
Amputat enſe manus: *caput obterit*, *oſſaque ſaxo.*
Ac male defenſum fragili compage cerebrum
Diſſipat, *alterius flamma crineſque genaſque*
Succendit, *ſtridunt oculis ardentibus ignes.*

Vide quoque infra in voce *Saxum.*

MOLCHU, vide Rabbi *Salomon Molchu.*

MOLDAVIA, German. *Moldaw*, Gallis *Moldavie*, pars antea Hungariæ, nunc proprium habet Principem, ſub clientela Turcar. Ibi aliàs pars Daciæ Orientalis. Terminatur à Septentrione Poloniâ, ab Ortu Beſſarabiâ, à Meridie Bulgariâ, ab Occaſu Walachiâ. Urbes præcipuæ Jaſſium, ſedes Principis, & Soczova. Multò minor eſt, quàm tabulæ Geographicæ vulgò notant, nempe inter Septentrionem & Meridiem. Juraverunt Moldaviæ Principes, à multis retro ſeculis, ſocialem Regibus Poloniæ fidelitatem, unde Poloni ſemper id egerunt, ut aliquis ſibi fidus è Ducali ſanguine regioni præeſſet. Sic A. C. 1552. Alexandrum Moldaviæ Principem dederunt, aliiſque vicibus, ut A. C. 1572. 1595. & 1600. jus hoc tutati ſunt. Sed iſto excidêre ab A. C. 1612. cum Tartari in Moldavia ſedem ſibi compararunt: Acceſſit Staniſlai Zockievii, Præfecti exercitus cum Skinder Baſſa ad Baſſam tractatio, quâ ipſum hunc morem convulſit. Sequutum poſteà bellum Choʒimenſe, quò Zolkievius cecidit A. C. 1620. & quamvis felicior Chodkievicius, pacem honeſtam Turcis extorſit A. C. 1621. labefactata tamen manſerunt Polonica in Moldavia jura &c. Vide Auctorem *Hiſt. Geogr. & Chr. c.* 10. *de Imp. Turc.* Huc conceſſerunt, pulſi à Matthia Rege è Moravia Fratres, A. C. 1481. & cum Matthia, ſacrorum Antiſtite, à Stephano Vairoda, aliis truci, benignè excepti ſunt: donec poſt biennium à Rege melius inſtructo libertatem redeundi, & ſuô more ſacra adminiſtrandi obtinuerunt. Laſicius *de geſtis Fratr. apud Letum.*

MOLENDINUM, vide ſuprà ubi de *Molis.* Aragonici *Molendini*, tanquam unius è jucundioribus receſſibus Philippi IV. Hiſpan. Regis, ſæpe meminit Ferdin. Pallavicinus *in Deſcr. Caſus Comitis de Olivarez.* uti notat Auctor. Anonymus *Hiſtor Orbis. Terr. Geogr. & Civil. c.* 8. *ſect.* 2. §. 2. *ubi de Arcibus quibuſdam Regiis.* Pariſiis *ad Molendinum*, dicitur moneta quædam, Gall. *Monnoye au Molin*, cujus fabrica inſtituta in domo Thermarum Regiarum, ad caput horti Palatii, in quo illa cauſa ſub Henrico II. apud Car. du Freſne in voce *Moneta.*

MOLES, locus exciſus, in agro Cæſarauguſtano, ad Orbam fluv.

MOLES, apud Statium *Theb. l.* 6. *v.* 157.

Quem non anguis atrox (quid enim hâc opus, heu mihi, lethi Mole *fuit?)*

omnem ſupervacuam copiam notat, *veteri Scholiaſta.* Ut *moles liquens* aquæ nimia, *l.* 9. *v.* 466. *Moles Dryantis*, homo ingenti corporis mole. *eod. l. v.* 861. *Moles ahena*, ingens onus clypei, ære obductô multiplicibus coriis taurinis, apud eundem *l.* 4. *v.* 167. &c. Inprimis verò uſurpatur vox, de ſubſtructionibus immanis altitudinis & amplitudinis. Et de Equo Max. Domitiani Idem *l.* 1. *Sylv.* 1. *v.* 1.

Quæ ſuper impoſito moles *geminata Coloſſo*
Stat Latium complexa Forum &c.

Ubi *molem*, more ſuô magnam, magniloquentiâ ſuâ mirificè auget Poeta. Intelligit autem equeſtrem ſtatuam Domitiani, dedicatam in memoriam equi, quem is inſignem jam Judaicô bellô habuit, uti diſcimus ex Joſepho *Halos. l.* 7. *c.* 2. Seu æneum equum, quem in regione 8. urbis celebrat Publius Victor, quem; quia ultra menſuram magnus erat, *coloſſum* etiam vocat Poeta. Nempe honorati olim *molibus* hujuſmodi Principes. Ut Auguſtus, non minore ſtatuâ illâ celebratiſſimâ Jovis Olympii, apud Joſeph. ubi ſuprà *l.* 3. *c.* 16. pari verò magnitudine Argivæ Junonis ſimulachro, *Ibid.* Nero ſibi ipſe coloſſum Solis fecit pedum centum viginti, inque veſtibulo ædium ſuarum eum collocavit, apud Sueton. *c.* 31. Vaſtior animus Galieno Imperatori, qui ſibi coloſſum alterô tantô Rhodiô majorem faciebat, cùm occideretur, auctore Treb. Pollione *c.* 7. Ad imitationem videl. Deorum, quibus pares ſtatuas erigi conſueviſſe, paſſim legimus. Vide quæ de Coloſſis Solis, Diis aut Heroibus poni ſolitis, adnotat Salmaſius *ad Hiſtoriam Aug.* Inprimis verò id factum Principi bene merito, à ſervatis aut reſtitutis populis: Sic Tiberio Principi, à Civitatibus Aſiæ, quas ille, poſt graviſſimum terræmotum, è ruderibus iterum excitaverat, coloſſum ingentis magnitudinis, prope Templum Veneris, quod erat in Foro Rom. ſtatuaſque pro numero civitatum, ordine poſitas, narrat Phlegon. Trajanus.

ex

ex *Apollonio Grammatico*. Veſpaſiano quoque, poſt optimè & cum ſumma laude adminiſtratum Imperium *Statuam Coloſſeam*, non minimæ ſummæ, publicè fuiſſe erectam, habes apud Suetonium *in eo c.* 23. Anim, poſt Judæam devictam, erectam, pedes altam 107. *Eusebius* memorat. Monumentum devictæ Germaniæ fuiſſe, ait Collector Chronologus ex Idatio *l.* 2. Neronis aut Titi imaginem habuiſſe, poſtremque fuiſſe ſacratam, idem, vel ex eo potius *Xiphilinus*, auctor eſt: dicatum à Veſpaſiano Solis honori, & pedes 120. habuiſſe, refert *Plin.* &c. Vide Caſpar. Barthium *Animadverſion. ad Statium d. l.* & *Adverſar. l.* 31. *c.* 4. nec non hic paſſim, inprimis in voce *Circus* & *Lapis*.

MOLETIUS Joſephus, vide *Joſephus*.

MOLFETA, vulgo *Molfetta*, urbecula Barianæ, Epiſcopalis, 12. milliar. à Bario in Occaſum, 7. à Trano in Ortum, in ora maris Adriatici cum Ducatus titulo.

MOLID, filius Abiſur. 1. *Paral. c.* 2. *v.* 29.

MOLINA, oppid. Caſtellæ novæ, ad amnem cognominem in confinio Aragoniæ, ad radices montium, caput regiunculæ cognominis, inter Lobetum in Eurum & Seguntiam in Circium.

MOLINÆ, caſtrum Galliæ, in extremis finibus Æduorum, ad fluv. Elaver *Alier*, Borbonenſis pagi caput; dictum à molis aquariis vel hydromylis, quæ ibi multæ, aquis fluminis circumagebantur. Vide infra in *Molinum*. Sunt & *Molinæ Angilberti*, in Ducatu Nivernenſi, diœceſique Auguſtodunenſi, nunc *Moulins Engilbert*. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MOLINA Ludovicus, vide *Ludovicus*.

MOLINÆUS Carolus, vide *Carolus*.

MOLINÆUS Johannes, vide *Johannes*.

MOLINÆUS Petrus, in agro Vexinate Galliæ natus A. C. 1586. Paſtor primò Eccleſiæ Aurelianenſis, dein in Academia Lugduno Batava docuit, Sedanum tandem tranſlatus eſt: Theologus inter primos ſui ſeculi. Scripſit plurima tum Philoſophica, tum Theologica, Obiit Sedani, A. C. 1658. ætat 90. Pater Petri, Ludovici, & Cyri, quos an. ætat. 80. cùm è gravi morbo convaluiſſet, inſigni epiſtolâ, ad pietatem hortatus eſt. Vide quoque *Carolus Molinæus*, & de utroque P. Freherum *Theatro Viror. erudit. clarorum*.

MOLINGARIA, urbs Lageniæ, caput Mediæ Occidentalis juxta ſtagnum, vix 6. mill. paſſ. à limite Connaciæ, 40. à Dublino in Occaſum vulg. *Mollinga*.

MOLINISTÆ, dicuntur Sorboniſtis Jeſuitæ, à Lud. *Molina*, inter illos celebri. A. Rivetus *Caſtigat. ad Not. Balſac. c.* 6. *n.* 22.

MOLINUM, caput Borbonienſis provinc. ad Elaverem fluv. cum caſtro antiquo Ducum, ubi plurimi Reges morari amaverunt, & ampliſſimis ſuburbiis: aquis ſuis nobile, 62. leuc. à Lutetia in Auſtrum Lugdunum verſus, uti 12. à Niverno, 20. à Claromonte in Septentrionem. Hic inſignes cultri conficiunt. Vide *Merc.* & ſupra *Molinæ*.

MOLIO, Jupiter dictus eſt, ab hoſpite quodam *Molione*.

MOLISIA, Gall. *Moliſe*, oppidul. tenue in regno Neapolitano, 10. milliar. ab Æſernia in Ortum, uti à Bojano in Septentrionem. Deficit indies. Caput Comitatus Moliſini, vulgò *Contado di Moliſe*, qui eſt inter Aprutium citerius ad Septentrionem, Capitanatam ad Ortum, & Terram Laboris ad Occaſum. Ibi etiam Æſernia, Larina, Bojanum, & Triventum.

MOLISMUM ſeu *a*, vulgò MOLESME, caſtrum & cœnobium Galliæ in Campania, in limite Ducatus Burgundiæ, 4. leuc. à Bario ad Sequanam, 9. à Claravalle in Africum Tornodorum verſus, ad amnem *Legne*.

MOLITOR Chriſtianus, vide *Chriſtianus*.

MOLITOR Gregorius, vide *Gregorius*.

MOLLA, nomen officii apud Turcas, Perſaſque, de quo vide infra voce *Muſtimi*.

MOLLERUS Henricus, Theologus & Hebræus magni nominis, Wittenbergæ diu docuit, inde Hamburgi, extinctus A. C. 1589. ætat. 60. Scripſit *Commentarios in Malachiam* & *Hoſeam*, *Enarrationem in Pſalmos*, horumque *Latinam verſionem* juxta quam Paraphraſin ſuam metricam formavit Beza, *Commentarium in Eſaiam*, *Diſſertat. de Cæna Domini.* Anton. Teiſſier. *in Elogiis Part.* 2. Vide quoque P. Simonem *Hiſt. Critiq. du V. Teſt. l.* 2. *c.* 21. ubi de Verſione & Commentariis Molleri ſatis benigne judicat.

MOLLIS, apud Claudian. *Epigr.* [illegible] *de Apono*, *v.* 11.

> *Alto colle minor, parvis erectior arvis,*
> *Conſpicuo clivus molliter orbe tumet:*

Item cum *lenis*, apud Fortunatum *l.* 1. *carm.* 19.

> *Hic brevis aſcenſus leni ſubit aggere clivum,*
> *Carpit & obliquâ molle viator iter:*

dicitur clivus vel agger, qui non præcipitis aſcenſus eſt, ſed quem citra laborem graſſiendo vincere poſſis. Ei opponitur *iniquus mons*, præceps & aſcendi difficilis. Ovid. *Met. l.* 10. *Fab.* 5. *v.* 172.

> ——— *per juga montis iniqui*
> *Ire comes: Longaque alit aſſuetudine flammas.*

At *Molles*, apud Petronium *Satyr. Molles, teretes, Deliaci manu receſſi*, eunuchi ſunt ſeu exciſi. Unde *mollire*, pro caſtrare, apud Stat. *l.* 3. *Sylv.* 4. *v.* 68.

> ——— *haud ulli puerum mollire poteſtas*
> *Credita, ſed tacitâ Juvenis Phœbeius arte*
> *Leniter, haud ullo concuſſum vulnere corpus,*
> *De ſexu tranſire jubet* ———

Et Claudian. *Eutrop. l.* 1. *v.* 47.

> *Advolat Armenius certò mucrone reciſor.*
> *Edoctus mollire mares* ———

Vid. Caſp. Barthium *Animadverſ. ad h. l.* Inter Deaſtros Gentilium *Liber membris cum mollibus & liquoris feminei diſſolutiſſimus laxitate*, videtur Arnobio *l.* 6. qui Bacchus *θηλύμορφος*, non minus ac Venus. Eleganter autem ait, *liquoris feminei diſſolutiſſimus laxitate*. Sic enim feminæ dicuntur *molles*, quaſi liqueſcentes, ac diffluentes, unde in eiſdem earum laxior ac diſſolutior. Appulejus *Met.* 2. *Inceſſu perfluo feminam mentiebatur.* *ὑγρῶς βαδίζειν* Græci dicunt, ut videre eſt apud Clementem Alex. *Pædagog. l.* 3. ubi de hiſtrionum ſaltatorumque tractu molli, & Dionem Chryſoſtomum de *Regno l.* 4. Liberum Venerem addit Tertullian. *de Spectac. c.* 10. obſcœnorem dictam. *Etiſi plura in artibus quoque ſcenicis Liberi & Veneris patrocinium, quæ privata & propria ſunt ſcenæ, de geſtu & corporis flexu. Nam molliciam Veneri & Libero immolant: illi per ſexum, illi per fluxum diſſoluti.* Vide Deſid. Heraldum *ad Arnobium*. & ſupra voce *Diſſolutus*.

MOLLUSCUM, aceris tuber. Vide ſupra *Acer*.

MOLMUTIUS, cum prænomine *Dunwallo* ſeu *Dungallus*, fil. Clothonis, Regis Cornubiæ, poſtquam Patriis Regno ſucceſſit, primus ſibi ex auro diadema fecit, & *LL. Molmutinas*, ut illas vocat Gulielmus Weſtmonaſter. *ætate* 5. *c.* 2. ſeu *Molmutinas*, ut Gervaſius Tilabarienſis, *de Dungallo Angliæ Rege* condidit. De quibus ſic Galfridus Monemuthenſis *l.* 2. *c.* 16. *Hic leges, quæ Mulmutinæ dicebantur, inter Britones ſtatuit, quæ uſque ad hoc tempus inter Anglos celebrantur. Statuit ſiquidem inter cætera, quæ multò tempore poſt beatus Gildas ſcripſit, ut templa Deorum & civitates talem dignitatem haberent, ut quicunque fugitivus ſive reus ad ea confugeret, veniam coram inimico ſuo haberet. Statuit etiam, ut viæ, quæ ad prædicta templa & civitates ducebant, nec non & aratra colonorum, eâdem lege confirmarentur.* Idem c. 18. *LL.* has à Gilda Hiſtoriographo, de Britannico in Latinum, à Rege verò Alvredo in Anglicum ſermonem tranſlatas eſſe, addit. Ad tempora uſque Eduardi Confeſſoris celebres fuiſſe, præfatus Wilhelmus refert. Vide Car. du Freſne in voce *Lex*.

MOLO, Orator Alabandenſis, qui Rhodi claruit Ciceronis ætate. Plut. *in vit. Ciceron.* & Strabo *l.* 14.

MOLOCATH, qui *Mulucha* Salluſtio *Bell. Jug. c.* 19. Plin. *l.* 5. *c.* 2. & Melæ, *l.* 1. *c.* 5. fluvius Mauritaniæ Tingitanæ inter Metagonitem promontor. & Malvam fluv. terminum utriuſque Mauritaniæ, *Mulucham* hodie, teſte *Marmolio*.

MOLOCH, qui & MOLECH, & MILCHOM, Latinè *regnans*, aut *conſiliarius*, princeps Deorum, non Ammonitis ſolum, ſed & Moabitis, apud Hieroſolymam aliquando in valle *Gehenna*, elegans tabernaculum, & magnificum idolum habuit, quod inter omnia idola illic primatum promeruit. Erat autem ex ære, figuram regis præferens, fabricatum, habens magnam intra ſe concavitatem: hujus caput vitulum, reliqua vero pars inferior hominem exprimebat, deinde utrumque brachium extentum ad immolatos pueros 2. Reg. *c.* 23. *v.* 10. Actor. *c.* 7. *v.* 43. comprehendendos, qui maximo idoli calore, inter nefarios ejuſmodi amplexus, comburebantur. Cùm enim idolum internus omnino concavum eſſet, facile impoſiti ignis actione quodvis appoſitum concremabat, ne autem inter immolandum puerorum clamor & ejulatio parentum viſcera commoverent, atque ut oblatio dæmoni gratior eſſet, Idoli *Moloch* ſacerdotes, quamdiu ſacrificium durabat, rauco tubarum clangore ac ingenti & indeſeſſo tympanorum ſtrepitu undique aëra replebant, unde & locus ille nomen *Tophet*, quod *tympanum* ſonat, ſibi acquiſivit. Cingebatur Moloch templum luco, idolo iſti conſecrato, in quo ejus cultores, poſt expletum ſacrificium, ſub arborum opacitate [illegible]tur. Hujus Dei nefandâ religione capti Achab & Manaſſe ei omnem cultum & venerationem exhibere ſoliti fuerunt. 2. Reg. *c.* 16. *v.* 3. Quibuſdam hoc idolum cum *Baal* idem fuit: alii ſic diſtinguunt, ut Jovem ſub Baalis, Saturnum verò ſub Molochi nomine cultum dicant. Sed non hi ſolum planetæ ſæpe apud Auctores confunduntur, verùm & Sol, modò Jupiter iis, modò Saturnus vocatur, atque porro modò Baalis, modò Molochi appellatione venit. Unde Jupiter Phœnicibus *Baal ſamen*, i. e. Dominus cœli, dicitur, quod in Solem, ex Gentilium Theologia apprimè quadrat. Vide Thom. Godwin in tract. Anglico, cui titulus *Moſes and Aaron*, *l.* 4. *c.* 2. Voſſ. *de Theol. Gent. l.* 2. *c.* 5. Adrichom. *in theatro Terræ Sanctæ*. Torniel. *A. M.* 3406. *n.* 1. *Nic. Lloyd.*

MOLOCHINA, vel MALACHINA veſtis, apud Cæcilium Nonio laudatum; *Carbaſina, molochina, ampelina*; an eadem cum *multicia*? excuderit autem *multicium*? unde *Heſychius*, *μαλάχινον*, *ἐνδυτόν*. Sed Nonius *molochinum colorem* flori ſimilem malvæ interpretatur. Iſidorus *molochinam quæ ex flamine malvæ conficitur*, exponit: quam alii *malvellam*, alii *molocinam* appellant. Vide Salmaſ. *Not. ad Flav. Vopiſc. in Aureliano. c.* 12. Hinc *Molochinarii*, memorati Plauto *Aulularia Actu* 3. *ſc.* 5. ubi in fœminei luxus inſania traducenda occupatur; cùm inter alia ait;

> *Solearii aſtant, aſtant* Molochinarii:

Nonio dicuntur *infectores molochini coloris*, *quem ſimilem fuiſſe flori malvæ* refert; Recenſet eum inter purpureos Plin. *l.* 35. *c.* 6. Vide Octavium Ferrarium *de Re Veſtiaria l.* 3. *c.* 21.

MOLOEUS, fluv. Bœotiæ, juxta Cithæronem. *Herodot.*

MOLOHOM, fil. Sabaraim. 1. Paral. *c.* 8. *v.* 9.

MOLON, Archon Athenis, Olymp. 104. an. 3.

MOLONES, ſecundùm Didymum duo extiterunt, unus Hiſtrio, alter fur Veſtiarius; quorum ille grandi atque enormi, hic puſillo corpore fuiſſe perhibetur.

MOLORCHUS, paſtor ſeniculus in agro Cleonæo, qui Herculem illac iter facientem comiter hoſpitio excepit. Cujus beneficii gratiam, ut hoſpiti ſuo rependeret Hercules, Leonem Nemeæum interfecit, qui circumjacentem regionem atrociſſimè devaſtabat. Huic ſeni ſacra ſolemnia inſtituta, *Molorchea* diceban-

tantur. Eorum meminêre Virg. *Georg. l. 3. v. 19.* Tibull. *l. 4. ad Meſſalam*, ubi vide ſis Paſſeratium. Stat. *l. 3. Sylv. 1.* & *l. 4. Sylv. 6.* Martial. *l. 9. Epigr. 44.* & *l. 4. Epigr. 64.*

MOLORTUS, apud Stat. *l. 3. Syl. 1. v. 30.*

Sunt quibus exploret rupes gravis arte Molortus,
Quique ſecuturam religans poſt terga phaſelon &c.

quid ſit inter Eruditos non convenit Barthius *ad loc.* *Molendi viri aut hominis id nomen eſſe poteſt — Officia nautarum Magis injungit Papinius, itaque & hoc metiendi maris profunditatem ſyſtema — Latinum vocabulum eſt, ut clare docent verba Doſitheiâ a Doliſſ. Gerattio hinc allata — Unde vero, vel qua ſit vox iſta, niſi alios adjunemus, quam quo nunc extant, adjutus, nemo facile divinaverit — Si tamen Græcanicam vocem agnoſcere malis, aut repudies molurthus, a recta demiſſi artificiali plumbo? Quam vocem haud non tam ex penu Grammaticorum prolaturus Papinius, quam ex uſu Nauticulariorum.* At ſcrupulum facile eximit Salmaſ. vocem *molobdus* reponendo, ut diximus ſupra, in voce *Cataporates*.

MOLOSSI, populi Epiri, quorum regio *Moloſſia*, nunc *Pandoſia*, teſte Pincto, a *Moloſſo* Pyrrhi & Andromaches filio, nominata, quam poſtea Helenus de nomine Chaonis fratris ſui, quem in venatione imprudens occiderat, Chaoniam appellavit. Hinc canes *Moloſſi* dicti, quos poëtæ fabulantur originem traxiſſe à cane æneo à Vulcano fabricato, quem ille Jovi, Jupiter Europæ, Europa Procridi, Procris Cephalo dono dedit. Jul. Pollux. *l. 5. c. 55.* Virg. *Georg. l. 3. v. 405.*

Veloces Spartæ catulos, acremque Moloſſum.

Vide quoque Horat. *Epod. 6.* Senec. *in Hippol. Act. 1. v. 32.* &c. Hos Ariſtotel. *Hiſt. Animal. l. 9.* commendat [illegible], *à fortitudine contra belluas, & magnitudine.* Clamoſi erant hi canes, quæ res etiam ad terrorem nata. Lucan. *l. 4. v. 435.*

Aut dum diſpoſitis attollit retia varis,
Venator teret ora levis clamoſa Moloſſi.

Qui tam vaſtus clamor à magno ore, quo præditi ſunt: Lucret. *l. 5. v. 1062.* Horat. *l. 2. Sat. 6.* Claudian. de canibus Dianæ, *in l. 3. Laud. Stil.* Martial. *l. 11. Epigr. 1.* Sunt & *Moloſſi* populi Theſſaliæ apud Jolcum oppid. teſte *Albenaó*.

MOLOSSUS Jupiter celebris, à Moloſſis Epiri populis & Chaoniæ cognominatus, apud quos oracula quercus reddebant. Stat. *Theb. l. 8. v. 201.*

Quin & corrigeri Valis nemus, atque Moloſſi
Quercus anhela Jovis, Trojanaque Thymbra, tacebit.

Ad quæ verba Lutatius. *Quam Chaoniam dicit, h. e. Epiroticam. Moloſſia enim in Epiro eſt, ubi ſub quercu ſolebant columbæ oracula reddere.*

MOLOSSUS, pes dictus eſt ab ejus patriæ ſaltatione, vel quòd eo metri genere odas in templo Jovis ad laudem canere conſueverint, in memoriam Moloſſi filii Pyrrhi, & Andromaches, vel, ut alii volunt, quod *Moloſſi*, i. e. Theſſali ad bellum procedentes, hujus modulati compoſitione utebantur, conſtat autem tribus longis, ut *Æneas*.

MOLPIS Lacon de Republ. Lacedæmoniorum ſcripſit. Athen. *l. 4.*

MOLSEMIUM, vulgò MOLTZHEIM, urbecula Alſatiæ inferioris ad amnem Bruſch, 2. leuc. ab Argentina in Occaſum. Sedes Canonicorum Argentinenſium.

MOLSUS, Græcè [illegible], demus Atticæ, apud *Heſychium*, [illegible]. Ubi [illegible] Vir eruditus legi vult, & pro Atticæ populo haberi. Sed cum nulla fuerit Æolis tribus, Heſychium Æolidis gentem hac voce denotare voluiſſe, ſentit Jac. Sponius *Itinerar. Græc. Part. 3. ubi de 174. Populis Attica. p. 172.*

MOLUCCÆ, Gall. *les Moluques*, Hiſpan. *las Molucas*, Inſulæ maris Indici, ſub Æquinoctiali circulo. Sunt vel *Magnæ* & *late ſumtæ*, ut Celebes, Gilolum, Terra Papuum, ſeu Nigrorum, Ceramum, Flores, & Timor cum adjacentibus. Vel, *Parvæ ſeu Veræ*, 5. illæ verſus oram Occidentalem Giloli, nempe *Ternate*, *Tidor*, *Machian*, *Motir*, & *Bachian*: quarum nomina olim *Gape*, *Duco*, *Mara*, *Moutil*, *Seke*. Ipſarum maxima eſt circuitus 45. milliar. Totæ ſub Hollandis, quanquam Ternata Regem habeat proprium, cui ſubſunt etiam Motir & Machianum. Tidora etiam Regem habet. Extenduntur à Septentrione in Meridiem. Earum nulla ambitum 6. leuc. excedit, omneſque intra 25. leucarum ſpatium comprehenduntur. Sunt in toto orbe celebres, ob ingentem aromatum copiam, præſertim Caryophyllorum, ſuaviſſimi odoris, nec minoris uſus condiendos ad cibos, quæ prope ſolæ ferunt. Hiſtoria illarum hæc: Sinenſes, circa A. C. 1013. late per Indiam effuſi, has quoque inſulas tenuêre, non ſine ſumtu & ſanguine; quorum tandem pertæſi introrſum ſe recepêre, derelictis quas 60. per annos poſſederant. Poſt hos profecti Malaccenſi regioni inſedêre, & his pulſis, Perſis mixti Arabes, qui & Mahumetiſmum intulêre: nec aliunde ipſum nomen, nam regna *Moluccas* Arabes vocant. Græcis veterib. ac Romanis ignoratæ hæ Inſulæ, qui ipſum tamen Caryophyllum, per Orientis populos habuerunt: & quia Ægypto tranſibat, auctum hinc Ptolemæis, & poſtea Romanis vectigal. Labeſcente re Romanâ, Genuenſes, & ſecuti hos Veneti per Theodoſiam petiêre, quæ *Caffa* poſt appellata eſt. Ex quo dein Conſtantinopolis in Latinos ceſſit, & Græca invidia [illegible] Imperii ſedes, inter has Trapezuntem, legit, tractum [illegible] per Caſpium mare mercimonium eſt: poſtquam autem ibidem Turcæ invaluêre, per camelos ac dromadas Aleppum ivit: ſed Cairum qui tenuêre Sultani, Rubro iterum mari & Alexandriæ reddiderunt. Luſitani, poſtquam multa Africæ Aſiæque cognoverant, coloniiſque inſederant, A. C. 1512. primùm in has inſulas venêre, armatique Regum ibi diſſidiis, & ſui claſſe facile ſe Caryophylli dominos fecêre, corruptis etiam navibus, ſi quæ ab Arabum aut Perſarum oris veniſſent, & omni in Ægyptum itinere præcluſo: ita Sultanis non minus octuagies mille ducatis annuum periit. Mox Tidoris Rege Almanſore ab illis venenô necatô, filius ejus Raxamira Caſtellanorum fidei ſe permiſit, qui octavô poſt annô Magellani ductu in eas partes palam, ac velut poſſeſſuri, venêre. Hinc pugnatum acriter, nec diu tamen, quia Caſtellæ Rex Carolus V. Imperator pecuniæ egens, nec dum ſatis intellectô, quanta res ageretur, acceptis a Johanne III. Luſitaniæ Rege 350000. ducatis, jus illi ſuum in Moluccas pignori tradidit. Ex eo Luſitani pro libitu illic agere: Caryophyllum omne Goam mittere, unde Perſæ, Turcæ, Sinenſes, Arabes petebant, vix tertiâ parte remanente, quæ Europæis gentibus venderetur. Itaque haud mirum, ex Moluccis inſulis, & Ambona, quæ haud longe tandem fert frugem, & Banda, ubi nux odorata optime naſcitur, cujus eſt flos, quem macin vocant, veniſſe quotannis Luſitaniæ Regibus ducatorum 200000. Primi ab Europa Angli, Draconis ductu, poſſeſſionem Luſitanis turbavêre, A. C. 1579. Annô dein 1599. prima, quæ Luſitanorum potentiæ æquari poſſent, arma Batavorum, oppreſſi a Luſitanis Reguli læti viderunt: cum quibus fœdere initô, Batavorum ibi potentia radicem egit, uſque ad hæc tempora inconcuſſa. Hugo Grotius, *Hiſt. l. 15.* Tellus arida eſt, & in modum pumicis fiſtuloſa, itaque non modo cadentes è cœlo imbres momentô combibit, ſed etiam è montibus manantes abſorbet aquas, antequam directô alveô ad mare perveniant: Eadem aliquot locis cum inſano reboatu ignes eructat, ipſas inſulas olim devaſtat. & quà planities eſt, maris incolas fuiſſe, teſtantur conchylia & arenæ, quæ fodientibus paſſim occurrunt. Ibidem Manucodiata avis. Urbes Gammalamma, urbs Ternatæ primaria & arces *Malayo*, *Marieco*, *Mauritz*, *Naſſau*, *Labona*, *Tabilleia*, & *Nabaca*, cum aliquot aliis arcibus in Tidora Inſula, quæ ſola ſupererat Hiſpanis, ab ipſis etiam haud pridem relicta: *Baudr.* Vide Maffæum. *Hiſt. Ind.* Oroſ. *l. 11.* Cœterum Manucodiatæ illæ aves, quaſi *Mamuco diata*, i. e. *Aves Dei*, dictæ videntur *Maximiliano Tranſylvano*. Eas falſò pro apodibus habent multi, cùm ab Inſulanis ideo pedes ac viſcera reſecentur, ne pennis, quibus maximè ſuperbiunt, livor adhæreat. Vide quoque de his Inſulis Johannis Caetani *Relatione del diſcoprimento dell' Iſole Molucca per la via de le Indie Occidentali*, Ramuſ. *Navigat.* p. 375. Maxim. Tranſilvanum *in Scr. Novi Orbis Edit. Baſil.* 1555. p. 524. ut & Auctorem Anonymum *Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. ac Civ. l. 5. ſect. 2. §. 13.*

MOLURIS, nomen rupis, in Geranea Megaræ monte; de qua ſeſe Milicerta in mare dedit præcipitem: quem ſecuta mater Ino ſimili fatô perfuncta eſt. J. Cæſ. Scaliger *Poëtices l. 1. c. 26.*

MOLUS, uxorem habuit Siden, Mentauri filiam. Stephanus in Σίδη. Item vir Creſenſis Merionis aurigæ, & Idomenei pater. Homer. *Od. 6.*

MOLY, Græcè Μῶλυ, *herbarum laudatiſſima*, teſte Plin. *l. 25. c. 4.* ſed ignota. Homer. à Mercurio monſtratam eam ſcribit contra veneficia Circes, *Od. 10.* Vide quoque Ovid. *Met. l. 14.*

MOLYBDANA, urbs Maſtienorum. *Steph.*

MOLYBDODES, inſula parva Sardiniæ adjacens contra Sulchos, una cum inſula Hieracum; quæ Latine *Plumbea* dicitur. *Iſola del Toro Leandro. Iſola piana, Britio*; in ora Auſtrali Sardiniæ. *Baudr.*

MOLYCRIA, ſeu MOLYCRION Pauſan. *l. 5.* oppid. Ætoliæ, ſeu Locrorum Ozolorum in ora, inter oſtia Eveni fluvii ad Occidentem & Naupactum urbem proximam ad Ortum apud Antirrhium promuntorium. *Molicria* adhuc ex tabul. recentioribus.

MOLYNDIA, urbs Lyciæ. *Steph.*

MOLYS, urbs Libyæ. *Steph.*

MOLZA Marius, Mutinenſis, ingeniô ac eruditione Cardd. Bembi, Sadoleti, Hippolyti, Medicei & Alexandri Farneſii, benevolentiam meruit, ſed vita moreſque degenerârunt. Scripſit verſibus varia, *Elegias*, *Epigrammata*, *Rime*, *Nimpha Tiberina*, *Verſi in lode della ſalata & in lode de fichi.* Proſâ quoque facundus, contra Laur. de Medicis diſſertationem edidit, quâ illum arguit pulcherrimarum ſtatuarum Romæ noctu capitibus truncatarum. Obiit, apud Farneſium præfatum A. C. 1543, Paul. Jovius & Anton. Teiſſier *Elogior. Part. 1.* Vide M. Ant. Flaminium, qui inſigni hexaſtichô Molſam honoravit &c.

MOLZA Tarquinia, vide *Tarquinia*.

MOMBAZA, inſulare oppid. elegans ac nitidum in finibus Africæ, à Luſitanis A. C. 1505. ductu Franciſci Dalmaidæ, vi occupatum & exuſtum: ſed poſteà ab Afris reſtauratum, *Theatr. Urb.*

MOMBERONUM, oppid Ducatus Inculiſmenſis. *Metel.*

MOMBRISONUM, oppid. Comitatus Forcilii. *Metel.* Vide *Monbriſſonium*.

MOMEMPHIS, urbs Ægypti, unde *Momemphitis Præfectura*, *Steph.* Hic *nutrita fuit ligâ vacca ſacra, ut Apis Memphi, Mnevis Heliopoli: Atque illi quidem Dii putati. At qui alibi aluntur (& multis enim tam intra, quàm extra Delta vel mas vel fœmina bos alitur,) non Dii putantur, ſed ſacri*, Strabo *l. 17.* Et quidem ſequioris forſan ſexus adoratio antiquior: namque & Iſis Oſiridis membra; & eam imitatus Mencheres ſeu Mycerinus Rex, defunctam filiam unicam, [illegible] *in bovis ligneæ inauratæ uterum* incluſit, eique odores quotidie omnifarios adoleri juſſit. Diodorus Sic. *l. 1.* Herodot. *l. 2. c. 129.* Joh. Marſham. *Can. Chron. Sec. IV.* &c.

MOMIMUS, apud Julianum Aug. *Oratione de Sole IV.* è Phœnicum Theologia, *Qui Edeſſam habitant*, ait, *hunc ab æter-*

Sub ſatrum, [illegible], *Monimum & Azizum Soli aſſeſſores faciens: quos Jamblichus* (Juliani præceptor) *ſic interpretatur*, ut Monimus *quidem ſit Mercurius*; *Azizus autem Mars*. Vide Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec.* XIII. ubi de *Regibus Damaſci*, & ſupra voce *Hazael*.

MOMONIA, vulgo MOUN Hibernis, *Mounſter* Anglis, una ex quatuor partibus Hiberniæ ad Auſtrum extenſa. Separatur à Connacia Sineô fluviô ad Boream, ad Ortum habet Lageniam, à Meridie verò & Occidu alluitur mari Hibernicô. Dividitur in ſex Comitatus; Kerrienſem ſcilicet, *Comte de Kerry*. Limericenſem, *Comte de Limerick*, Corcagienſem, *Comte de Corck*, Tipperarienſem, *Comté de Typperary*, Vaterfordienſem, *Comté de Waterford*; & Deſmoniæ Comitatum, *le Comté de Deſmond*. Caput eſt *Caſhlia*, urbs Archiepiſcopalis.

MOMONIÆ URBES PRÆCIPUÆ.

Ardmoſa, *Ardart*.	Kinſalia, *Kynſale*.
Caricta, *Carick*.	Limericum, *Lymerick*.
Caſhlia, *Caſhell*.	Liſmoria, *Liſmore*.
Corcagia, *Corck*, Epiſcopalis.	Roſſia, *Roſſe*.
Jogalia, *Youghall*.	Waterfordia, *Waterford*.

MOMPELGARDUM, Gall. MONTBELIARD, oppid. Sequanorum, cum titulo Comitatus, ſub Duce ex familia Wurtenbergica. Comitatus hic antiquiſſimis temporibus, cum Ferretano ſeu Phirdenſi, ut videtur, conjunctus, proprios Comites accepiſſe dicitur, circa A. C. 904. Sunt tamen, qui Fridericum Sueviæ Ducem, patrem Friderici Imperatoris Comitatus iſtius auctorem faciant, ex cujus poſteris Theodoricus II. vitâ functus circa A. C. 1270. nullâ ſuperſtite ſobole, ſororiis ſuis, Comiti atque Domino (utrique *de Novo Caſtro*, diverſis locis, unius tamen nominis) litigandi materiam reliquit; quorum hic genero Reginaldo, Burgundiæ Comiti, ob defenſas adverſus Comitem Novo Caſtrenſem graviter partes, Comitatum tandem ceſſit. Hujus filia Agnes Henrico de Monte Falcone nupta, cum Mariti familiam intulit: qui, occiſô ad Nicopolim Henricô, hujus nepote, A. C. 1395. tandem, nuptiarum titulô, ad Wirtembergios devenit, quas cum Henrica, ejus filiâ, Eberhardus junior contraxerat. Vide Cruſium, Munſterum, Chytræum, laudatos Pfannero, *de præcipuis Germ. Princip. gentibus*. c. 7. & in voce *Montisbelicardum*.

MOMUS, Deus quidam à poëtis fingitur. Nocte matre, ut inquit Heſiodus, *in Theogon.* ac Somnô patre progenitus: ipſe quidem nihil operis edidit, interim aliorum Deorum opera curioſis oculis contemplatus, ſi quid omiſſum, aut perperam factum, id liberè carpſit, unde ei nomen. Nam Μῶμος Græcè *reprehenſionem* ſonat. Vide de eo fabulam, apud Lucianum, *Dialogo de ſollis*, & Proverbium *Momo ſatisfacere*. In hominis opificio illud potiſſimum notavit, quòd artifex non in pectore feneſtras, aut oſtiola quædam addidiſſet, per quæ perſpici, quid in corde lateret, poſſet, quod ſinuoſum multis alioqui receſſibus finxiſſet. Vitruvius verò *præfat. l.* 3. id ipſi Socrati tribuit. Vide porro Lucian. *de Concil. Deorum*.

MOMYLLUS Romulus, vide *Romulus*.

MONA, inſula inter Angliam, & Hiberniam ſita, ut *Ptol.* & *Plin. l.* 4. *c.* 16. eam deſcribunt. *Monna* Xiphilino *in Nerva*. Hæc olim Druidum ſedes fuit, Tacito auctore *l.* 14. *Annal. c.* 29. & *in Agric. c.* 14. & 18. hodie *Angleſey*, teſte *H. Lhuydô* & *Lelandô*, *Mon* verò antiquis Britannis. Sed hæc inſula anguſtô vadô tantùm à Britanniæ continente disjuncta conſpicitur, ex quo quis fortaſſe hanc non eſſe Cæſaris Monam, quam mediô curſu inter Britanniam & Hiberniam locavit, poſſit ſuſpicari, ſed potius eam, quam Anglo-Saxones hodie *Man* nominant. De qua vide *Monæda*. *Baudrando* Inſul. eſt Walliæ Borealis prope Arvoniam, à qua ſeparatur anguſtô fretô *Menai*. Circuitus 60. mill. paſſ. Oppida præcipua Bellomariſcus *Beaumaris* & Novoburgus, *Newburgh*. Ibi 74. Parochiæ, ex *Spedô*. Angliæ mater, ob fertilitatem dicet. Eſt & inſula hujus nominis parva in Rheni oſtio, apud Friſios. Prior, eô tempore, quô Normanni Britanniam infeſtârunt, titulô Regni, ſub Angliæ tamen Regibus, ornata fuit. Complectebatur autem illud Regnum varias Inſulas, Hebrides maximè: unde Rex Manniæ *Rex Inſularum* dictus eſt. Vide ſuprà *Mannia*.

MONA, Inſul. parva Daniæ, in mari Baltico Selandiæ ferè adjacens, ad Auſtrum cum oppid. *Stege*, vix 4. mill. paſſ. ab Ortu in Occaſum extenſa; vulgo *Man*.

MONA, apud Saxones, teſte Bedâ *l. de temp. rat. c.* 13. Lunam ſignificat: *Mon* Germanis ſuperioribus, aliis *Man*, non à Dorico Μάνα, pro Luna, ſed à *Man*, vel *Man*, veterrimo ipſorum Rege & Deo patrio, quem Tacitus *in German. c.* 2. meminit, & illi in Luna celebrabant. Hinc Lunam maſculinô, ut Hebræi, quibus Sol quoque fœmininum eſt, dicunt genere, *der Mon*: dominamque ejus & amaſiam, è cujus aſpectu aliàs languet, aliàs reſipiſcit, *die Sonn*, quaſi hunc Lunam, hanc Solem. Unde & Idolum Lunæ, viri fingebant ſpecie, tunicati & capuciô induti, erectis cornibus, quare [illegible] *Plutarcho*, & aculeatis calceis: ad velocitatem denotandam, conſpicui. Nec ſolùm Lunam ipſam, ſed in Luna Ægyptiorum Iſidem, juxta Tacitum *in German. c.* 9. Græcorum Romanorumque Cererem & Proſerpinam, juxta *Diod. Siculum*; & Gallorum Ditem, juxta Cæſarem, Germani coluêre. Ditem autem rentur eruditi, ſub Manni nomine, Thuiſconis filii, qui Nimrodi, i. e. Saturni Babylonici coætaneus cenſetur, contineri. Qui omnes cum interna haberentur Numina, & nocturnis maximè delectarentur ceremoniis, non Germani ſolùm, ſed & omnes Boreales populi, Noctem præ Die, Hyemem præ Æſtate, Lunam præ Sole, & in Luna, tanquam in [illegible], & totius cœleſtis virtutis receptaculo, ac adminiſtratrice, cæteros omnes venerati ſunt. In auſpicandis igitur negotiis temporibuſque diſtinguendis, Lunam ſuperſtitioſiùs obſervârunt, à nocte diem exordientes, & pro dierum multitudine noctium ſubſtituentes numerationem. Vide de Gallis Cæſ. *l.* 6. de Germanis Tacitum, *loc. cit.* de Anglis Henr. Spelmannum *in Gloſſar. Archaeol.*

MONABÆ, urbs Iſauriæ. *Steph.*

MONACHA Veſtis, Græcè Μοναχὴ, in *Periplo* Rubri Maris. [illegible]; ſingularis erit è lino Indico veſtis vel tunica, cui [illegible] (lege [illegible]) oppoſita. Vocat autem JCtus *ſingulares tunicas*, quæ in ſynthesin compoſitæ non eſſent. *Si eſſent tunicæ ſingulares relictæ cum palliolis, ex his tantum diligi poſſe*: per ſyntheſes nempe veſtimenta componebant, ſeptenariô ut plurimùm numerô conſtantes. Sic μοναχὴ ὀθόνη contra diſtinguitur τῇ [illegible], quâ voce vel lintea notantur, è quibus ſigmata & ſtragula fierent, ſive culcitæ, ut ex Calucenti lino, apud *Plinium*, vel ſtragula veſtis, à qua μοναχὴ diſtinguitur, quæ ad ſingulos homines velandos facta eſſet. An potius [illegible] linteum, non in veſtes ſingulares ac variis contextum, ſed in ſarcina corpus ipſum linteæ telæ hic relictum, quod pluribus veſtibus faciendis ſufficeret: *pennam tela linea* vulgò Galli appellant. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1170. ubi tandem concludit, [illegible], vel, uti quoque aliter legi poſſe contendit, [illegible], intelligi linteum vulgare, è quo ſtragula vel ſtramenta fierent, per μοναχὴν verò ὀθόνην, *ſingulare & eximium linteum*, è quo tunicæ fieri ſolitæ, &c.

MONACHIUM, caput Bavariæ, ad Iſaram, ſedes Electoris, muris cincta ab Ottone Duce, A. C. 1556. eſt ex munitiſſimis Germaniæ: capta tamen à Guſtavo Adolpho Sueciæ Rege bellô Germanicô. Palatium Principis magnificentiſſimum, A. C. 1675. incendiô non parum detrimenti accepit. Præterea ædes tùm ſacræ tum profanæ, ſupra modum hîc ſplendidæ. Duabus nundinis quotannis frequentatur, Morerius *Diction. hiſt.* Vide *Monacum*.

MONACHODAMUM, oppid. Hollandiæ Septentrional. cum portu, in ora maris Auſtralis, 2. leuc. ab Amſtelodamo in Boream, Hornam verſus, vulgo *Mounickedam*.

MONACHUS, Solitarius Latinè dicitur ἀπὸ τοῦ μονάζειν. Eleganter Rutilius Numatianus *Itinerarii l.* 1.

Proceſſu pelagi jam ſe Capraria tollit,
Squalet lucifugis inſula plena viris;
Ipſi ſe Monachos Grajo cognomine dicunt,
Quod ſoli nullô vivere teſte volunt.

Hieronym. *ad Paulin.*: *Si autem cupis eſſe quod diceris Monachus, i. e. ſolus, quid facis in urbibus? quæ utique non ſunt ſolorum habitacula, ſed multorum*. Habitârunt enim principiô Monachi non in urbibus, ſed in locis deſertis procul à converſatione hominum, primùmque eremus habitari cœpta videtur circa A. C. 253. à Paulo Thebæo, Hieronym. *in vita ejus*. Progreſſu verò temporis in urbes commigrârunt. Primus in Occidente Monaſteria in civitatibus condidiſſe dicitur Euſebius Vercellenſ. Epiſcopus A. C. 360. Baſilius in Oriente, A. C. 370. Vide Ambroſ. *Ep.* 82. Æn. Sylv.

Non audet Stygius Pluto tentare, quod audet
Effrænis monachus, plenaque fraudis anus.

Et quidem, quod in ſua ſecta unuſquiſque Philoſophorum, hoc in Religione Chriſtiana *Monachi* quondam fuêre. [illegible] in ſuo quiſque genere dicebantur. Artemidorus *l.* 4. *c.* 35. [illegible]. His verbis, quibus Philoſophum, *Monachum* etiam nobis deſcribit, quem neque nuptiarum cura tangeret, non ullius ſocietatis, non divitiarum ambitio ſollicitaret. Et notandum Ἀσκητὰς etiam dictos Philoſophos, apud Gentiles, quomodo propriè vocabantur à Chriſtianis *Monachi* & quicunque auſterius vitæ genus inſtituiſſent. Hæc erat aſceſis Chriſtianorum, quam & *Philoſophiam* quoque dixerunt, uti legimus apud Euſebium *Hiſtor. Eccl. l.* 6. *c.* 3. Hinc & Tertullianus *Philoſophiam* appellat, non omnium Chriſtianorum, ſed eorum duntaxat, qui puriore & exactiore normâ Chriſti fidem colerent. *de Pall. ſub fin. Gaude pallium & exulta: melior jam te Philoſophia dignata eſt, ex quo Chriſtianum veſtire cœpiſti.* Nempe, qui diſciplinæ Chriſtianæ diligentiores & rigidiores cultores præſtare volebant in omnibus, (quales Tertulliani ætate Epiſcopi Presbyterique, & omnes Clerici, ac poſtea *Monachi*) uti Chriſtiani Philoſophi erant ac dicebantur ita habitum Philoſophorum apud Gentiles, *Pallium* videl. ſoli inter Chriſtianos gerebant, ac proin *Pallium habitare* prædicabantur. Ambroſius *Ep.* 27. *Et quum ipſi* (Ægyptii) *capita & ſupercilia radant, ſi quando Iſidis ſuſcipiunt ſacra, ſi fortè Chriſtianus vir attentior ſacroſanctæ religioni veſtem mutaverit, indignum facinus appellant.* Ubi non de quolibet Chriſtiano ita loquitur Ambroſius, ſed de eo qui *ſacroſanctæ diſciplinæ attentior* eſſet: per quæ verba omnino *Aſcetam* deſignat, h. e. τὸν ἀκριβῶς χριστιανίζοντα, ut loquitur Socrates *Hiſtor. Eccl. l.* 7. *c.* 37. [illegible]. Ex quo id colligitur, omnes Aſcetas, attentiores ſacroſanctæ diſciplinæ, veſtem mutare olim ſolitos fuiſſe & pallium Philoſophi ſumere: quod minimè tamen feciſſe Silvanum obſervat Socrates, & hoc tanquam novum in Illo notat. Hieronym. *Ep. ad Marcellam*, *Nos quia ſericâ veſte non utimur, Monachi judicamur: quia ebrii non ſumus, nec cachinno ore diſſolvimus, continentes vocamur & triſtes. Si tunica non canduerit, ſtatim illud è trivio, Impoſtor & Græcus.* Hi nimirum erant, qui hôc ſcommate taxabantur, ὁ γραικὸς ἐπιθέτης, quique digitô oſtendebantur, Philoſophi nempe Chriſtiani, h. e. Aſcetici viri, qui

pari

[illegible] Græcus Philoſophus [illegible], male quoque propter illos [illegible] quæ [illegible] Philoſophus habitu [illegible] cum de [illegible] pura [illegible] mendica-bula eſſent, [illegible] vere [illegible]. Nec [illegible] Chriſtiani. Hinc [illegible] [illegible]. Quod [illegible] Philoſophi & præcipue [illegible], qui non [illegible], [illegible] plurimum [illegible], teſte [illegible]. Aug. [illegible] quoque [illegible] *Monachi*, [illegible] tunicam in-[illegible] penitus [illegible] uſu de-[illegible] habitus [illegible]. Vide Hieronym. *in vita Hilarion.* [illegible], quod Rutilius Gallus [illegible] & ſqualorem *Monachorum* non ſemel exa-gitet. De Capraria ſic [illegible]:

Squallet lucifugis inſula plena viris.

[illegible] Monachos cognomine dicunt.

Et [illegible]:

[illegible] illo [illegible] cœleſtia [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] dei.

Et hinc olim [illegible], Chriſtiani nominis infenſiſſimus hoſtis [illegible] de [illegible] temporis *Monachis*, [illegible] eos vi-vere, [illegible] animal [illegible] in deliciis habent. [illegible] que [illegible] præcipue [illegible]. Sed & [illegible] Judæorum [illegible], [illegible] *Monachorum* Chriſtianorum originem quidam [illegible], [illegible] Porphyr. [illegible]. [illegible] renunti-[illegible], ut Clerici [illegible] *Monachi*, [illegible] habitu [illegible] & [illegible] videntur, qui [illegible] populo [illegible]-rant, [illegible], [illegible] Philoſophi. Præterea, cum ex [illegible] genere, quod in [illegible] tum [illegible], [illegible] & [illegible] *Pallium Philoſopho-rum* [illegible] præcipue ſibi habendum delegiſſe, modeſtiæ & [illegible] egregios, maxime veriſimile eſt. Adde, [illegible] Apoſtolorum [illegible], quorum vitam imitabantur, hunc habitum [illegible], non [illegible] namque & illos [illegible]. Tunicam indutos habebant unicam & unum [illegible]. Vide Matth. c. 10. v. 10. & Marci c. 6. v. 9. Quod Domini præceptum, more [illegible] Apoſto-lorum [illegible] ſui conſentaneum, ſtudioſe obſerva-rum antiqui *Monachi* & præſertim [illegible], [illegible] ex Caſ-ſiano *de Habit. Monach.* l. 1. c. 11. Erat [illegible] tunica ſine manicis, unde & *Colobium* dicebatur, [illegible] & corpus [illegible]-gens, unde & *[illegible] tunicam* Veteres appellant. *Rufi-nus*, de Monachis Tabennenſibus [illegible] viros vocat, *quibus [illegible] colobiis, [illegible] & pelle confecta.* Vide quoque Hieronym. *in vita Hilarion.* [illegible]. Una igitur tunica, [illegible], ſolis Ægyptiis *Monachis* in uſu erat, quibus in [illegible] temperie [illegible]: Europæis, propter [illegible] rigorem, una tunica non ſufficiebat, ideoque plures, ut videtur, uſurpabant, eaſque manicatas. Tunicæ pal-lium [illegible], quod nigrum fuiſſe innuit Syneſius *Ep.* 14. [illegible] Aſcetiſque peculiare, non verò omnibus commune Chriſtianis, quos albatos inceſſiſſe Clemens Alexandr. *Pædag.* 3. [illegible], cum pallium Philoſophorum, quod Chriſtia-ni Aſcetæ [illegible], palli fuiſſe coloris certum ſit. Cæte-rum Tertulliani tempeſtate perpetuum nondum fuit, aut pro [illegible], ut omnes Clerici pallium ſumerent, aut ſoli [illegible] habitum uſurparent. Multos quippe ex Laicis, propter [illegible], [illegible] veſte uſos eſſe [illegible], & ex Presbyteris eos ſolos, qui Aſceticam [illegible], h. e. qui Apoſtolicæ humilita-ti [illegible] Chriſti diſciplinæ congruam & conſentaneam ſectam ſectarentur. Nondum enim Aſcetarum [illegible], qui *Monachi* poſteà dicti ſunt, certis regulis ac legibus conſtituta, in notiti-am venerat, licet inde originem accepiſſe ſit exploratum, ſed tum victus, tum veſtitus, ut & inceſſus (hi enim nudipedalia ſibi omni tempore indicebant) durities, tota arbitraria, nec i-dem [illegible] omnium, præſertim circa veſtitum. Aſcetarum tum erat, ut de Silvano Rhetore paulò ante vidimus. Poſtquam ve-rò, creſcentibus Eccleſiæ opibus & invaleſcente luxu, Presbyte-ri & Miniſtri Eccleſiæ (qui olim ferè omnes Aſcetæ fuerant) mun-dulè ac nitide veſtiri inciperent, factum ut, *qui [illegible] diſci-plina*, ut ex Ambroſio ſuprà diximus, *attentiores eſſe* vellent & converſationem Apoſtolicam imitari, ſeorſim [illegible] & à Clero ſegregem ac ſeparatam vivendi formam, quæ *Monachi-ca* & [illegible] vocata eſt. Qui proin & birros, Presbyte-rorum cum hominibus ſeculi tunc communem habitum, [illegible] in-terdixerunt, ut qui de ſeculo receſſerant, omnia ſeculi, adeoque [illegible] poſſent opera, vitarent. Hinc Euſtathius quidam, Sebaſtenorum, ut nonnulli volunt, Epiſcopus & Aſce-ticæ atque *Monaſticæ vitæ*, apud Armenios, auctor, temporibus Conſtantini Magni, Epiſcopos Presbyteroſque ad antiquam [illegible] [illegible] reducere, veſtemque communem & civilem habi-tum in Sacerdotibus condemnare [illegible], apud Socra-tem *Hiſt. Eccl.* l. 2. c. 33. & *Ep. Patrum* in Synod. Gangr. ſed fruſtra. Poſtquam igitur ſic [illegible] ad certum genus hominum redit, qui nec Clerici eſſent, nec Laici, ac certa hujus ſectæ [illegible] conſtituta eſt, [illegible] regulis fundata, quas ſequerentur omnes, qui in [illegible] vellent, illi hominum generi pallium [illegible] eſt & exinde *Monachorum* proprium pallium [illegible]. Imò nec *Monachi* ſo-lum, ſed & *Monaſteria* pallium habuêre, ut videbimus. Præter pallium verò & [illegible], [illegible] *Monachorum* communem amictum, Ægyptii Aſcetæ cucullum parvum & meloten geſta-bant, ut vidimus in hac voce. Nec omittendum, *[illegible]* recen-tioribus Græcis [illegible] appellari *Monachicum* pallium, [illegible]. Inde [illegible], Zonar. *ad Can. XII. Syn. Gangr.* in cujus verba notandum, [illegible] ſuperimpoſito ſe-[illegible] pallio [illegible] omnes ſua [illegible] habuiſſe, quemos fuit antiquorum Monachorum & præcipue Græcorum, apud quos ut & apud Philoſophos, pallium ſuper omnem veſtem [illegible]-tur: at *Monachi* [illegible] pellem ſupra pallium [illegible]-bant. Pro [illegible] autem, [illegible] Nic. Choniates [illegible], in Codice [illegible] Græco [illegible] habetur. Hinc [illegible] *Mona-chi*, apud Græcos [illegible]. *Raſum* autem vox Latina & ſic dicitur indumentum, quod pilos non habet, &c. Calceitum quod concernit, cum [illegible], Græc. [illegible] Toga, ſoleæ verò, [illegible] *caligæ*, Pallio conveniunt, antiqui in Ægypto Mona-chi, [illegible], h. e. [illegible] (ut enim Romanos calceos Græcè [illegible] perpetuo reſpuerunt) velut interdicta [illegible], & ſandalia, velut à Domino permiſſa geſtabant. Vide Marcum c. 6. v. 9. & Mat-thæum c. 10. v. 10. Unde Caſſianus *de [illegible] Monach.* c. 10. *Calceamenta vero velut interdicta, Evangelico [illegible], cum [illegible], vel [illegible], [illegible] ſer-[illegible] exegerit, tantummodo [illegible] ſandaliis, [illegible]-garis [illegible] [illegible] Domini-[illegible], ut, [illegible], [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] placeamus*, &c. Libertatem [illegible] rigor *Monachorum* antiquitus [illegible], [illegible] veſti-mur. Cùm enim, adverſus Perſas bellum gerens, Juſtinianus Im-perator magnopere [illegible], [illegible], ne Ro-mani [illegible] ab hoſtibus tam rarum [illegible], & luxui [illegible] neceſſa-riam emerent. hæc cum maximè [illegible], commodè duo *Mona-chi*, ex India revertentes, qui ibi [illegible] commorati fuerant, ſeſe obtulerunt, retuleruntque, ex longiore mora, quam apud In-dos fecerant, diligenter omnem [illegible] rationem exploraſ-ſe. Tum de vermiculis [illegible] narraverunt, quæ nunc videmus & uſu jam cognoſcimus, deque toto illo metaxæ confi-ciendæ artificio, ut rem fuſè narrat Procopius *Gothic.* l. 4. Juſſu ita-que Imperatoris iter rurſus in Indiam capeſſunt illi Monachi, in-deque ova bombycum Indicarum Byzantium attulêre: quæ fimò cooperta, ut apud Indos ſolet, vermes excluſêre, [illegible] *metaxa texiſſet*; mori folia [illegible] pro pabulo data. Inde per totam Europam & Occidentem propagata Sericorum ver-mium generatio & ſerici ex iis conficiendi ratio propalata. *Theo-phanes* tamen *Byzantius*, apud Photium, tradit, Perſam quen-dam, imperante Juſtiniano, Romanis ſerici inventionem oſten-diſſe, & ova ex India uſque Byzantium in ferula [illegible] &c. Vide Salmaſ. *ad Tertull. de Pallio.* p. 340. ſ. [illegible] origo Monachorum è perſequutionibus Eccleſiæ, quibus graſſantibus, primùm ſub Decio & Valeriano, deinceps ſub Diocletiano, Licinio, eorumque ſociis, in Ægypti Syriæque ſolitudines multi fidelium abacti ſunt; quorum inde non pauci, etiam remittente Tyrannorum furore, tranquillæ vitæ aſſueti, uſque ad mortem in ſolitudinibus illis hæ-ſere. Anteſignani eorum narrantur, Paulus Thebæus per 98. an-nos eremicultor: poſt quem Antonius non multo minori tem-pore ſolitudinum incola: Hilarion, Eremita per Palæſtinam ac Syriam primus; cui alii ſucceſſêre, qui tamen non tàm Eremiti-cam, quàm Cœnobiticam vitam egerunt. Eremitæ enim ſcatu-rigo fuêre Cœnobitarum, in commune viventium; unde & *Mo-naſteria* orta, de quibus vide *infrà*: quod inſtitutum primò ex ne-ceſſitate natum, mox alii imitati ſunt, ſeu zelò pietatis, mundive tædiò, ſeu Eccleſiarum diſſidiis Epiſcoporumque factionibus ac [illegible]; ſeu otii ac meditationum amore, ſeu cacozeliâ virorum illorum eximiorum, de quibus ſuprà; vel faſtu, vel deſperatione tandem permoti. Donec tepeſcente pietate & fervore, in urbes commigratum eſt, circa A. C. [illegible], quò Euſebium Vercellenſem Epiſcopum primum in Occidente id inſtituiſſe tradit *Ambroſius*. Di-cti fuêre veteres illi *Monachi*, à receſſu *Anachoretæ*; ab exercitatio-nibus *Aſcetæ*, [illegible] in ſqualentibus arenis Chalcidis, Ni-triæ, & Thebaidis, quæ Syriæ & Ægypto prætenduntur, de-gebant in cellulis anguſtiſſimis, longè ab invicem diſtantibus. Ibi incluſi operabantur, victum & cultum labore manuum com-parantes, & quidquid à labore ſupererat, erogantes in egenos. Texebant ut plurimum fiſcellas ex palmarum foliis, & caniſtra plectebant ex vimine, aut humum ſarriebant, vel vacabant cul-tui hortorum, quod & hodie factitant *Monachi Æthiopes*, haben-tes uxores & liberos. Amplectentibus hanc profeſſionem res ma-nebat integra, habebantque facultatem remigrandi ad ſuos, vel commigrandi quò vellent, ſi quos tæderet inſtituti: Jejunia erant libera, non omnibus eædem leges, nec regulæ, tituli, co-lores diſtincti: imò nec Clerici tum erant, exceptò unò Archiman-dritâ, *nec docentium, ſed plangentium*, tum *habebant officium*, ut ait *Hieronym.* Talium decem millia, eoſque omnes laborantes ac meſ-ſis tempore metentes ſub ſe habuit Serapion: In Ægypto ac Orien-te quotidie ad Patrem ſuum audiendum Verbumque Dei hauriendum ad 3000. convenêre &c. Vide Hieronym. & Auguſtin. cujus poſterioris liber etiam extat *de Opere Monachorum*, [illegible] non ſine. Burmannum *Orat. Inaug. de Collegiis*, ut & infr. in voce *Monaſteria*. it. *Mon*. ſicut de veterib. *Monachis*, ſuprà voce *Monachi generatim*: de-que ſtrictiori Monachorum genere, iiſdem ſuprà voce *Incluſi*. & de exploratione rigida eorum, qui in Monachorum numerum recipi deſiderabant, infra voce *Pulſantes*, de [illegible] *Mona-chorum* [illegible] voce [illegible] [illegible] *Mona-chorum* ordine, ſuprà voce *[illegible]* [illegible], [illegible] it. *Senatella* & *Senitres*, *Stabilitas*. Adde quæ [illegible], ubi hîc voce non [illegible] *Monachis* [illegible], apud Annam Comnenam *Alexiad.* l. 3. ubi d. [illegible] Bourigon [illegible]

hæreſeos auctore, *Damaſcenum Monachum*, ac ψευδομόναχον, apud Cedrenum, de Philippico imperaturo. *Pſeudo-monachum* denotare voluimus.

MONACHUS ad ſuccurrendum, in Eccleſia Romana dicitur, qui, dum extrema agit, vel urgente mortis periculô, *monachicam* veſtem induit, quo Fratrum ſuffragiorum fiat particeps, ut ajunt, atque ita animæ ſuæ *ſuccurrant*. In *Charta* Prioratus S. Ægidii de Meluntа: *Odo Ruſſus filius maximâ ægritudine vexatus, ſuſcepit habitum Monachicum*.—*&* Monachus ad ſuccurrendum *effectus eſt*. Quod fieri ab uxoratis non poterat, abſque uxorum conſenſu, uti de Rogero Salopiæ Comite agens, docet Bromptonus, *ad A. C.* 1098. Suſceptum verò ſic habitum monaſticum, ſi priſtinam valetudinem recuperâſſent, dimittere fas non erat, nec uxori, quæ aſſenſum præbuiſſet, marito ad ſanitatem reverſo, eum convellere licebat, niſi diſpenſatio Pontificis interveniſſet. Sed & hâc voce videntur indigitari, qui, licet habitum Monachicum non induiſſent, ſocietatis tamen Monachicæ ſeu fraternitatis participes fiebant eôque nomine Martyrologio inſcribebantur. Hinc in *Necrologio* S. Martini Laudun. de Joanne Bienneniti Imperatore Conſtantinopolitano legitur, 16. *Kal. Maji*, *Commemoratio Joannis Imperatoris, hujus Eccleſiæ Fratris ad ſuccurrendum*, quem ſaltem non induiſſe veſtem Monachicam in eo Monaſterio, conſtat, cùm Conſtantinopoli obierit, &c. Quam in rem plura, ut & de *Monachis Laicis*, qui & *Fratres, Laicis Regularibus*, *Secularibus*, qui ſtrictiorem Regulam non amplectebantur, vide apud Car. du Freſne *in Gloſſar*. ut & infrà in voce *Ordo*.

MONACHUS Johannes, vide *Johannes*.

MONACUM, vel MONACHIUM, urbs Bavariæ elegantiſſima & primaria, ſedes Ducum, vulgò *Munchen*, Gallis *Munich*, Italis *Monaco*, aliàs *Iſarnica*, cum palatio ſuperbiſſimo. An *Alandocenum Ptol*. Fere 6. milliar. à Friſinga in Auſtrum; 15. ab Oenipontе in Septentrionem. Ab Henrico Bavariæ Duce, A. C. 1072. ſub Ottone I. condita. Ab Auguſta Vindelicorum 8. leuc. in Ortum, à Ratisbona 15. in Auſtrum. Hodie Sedes Electoris Bavariæ eſt, ex familia Palatina, è qua Rudolfus major fil. Ludovici I. Electoral. lineam Rudolfinam ſeu *Palatinam* communiter dictam incepit: Ludovicus verò V. Imperator frater ejus Bavaricam orſus eſt; inter cujus poſteros, diviſis ditionibus, *Monachienſis* lineæ Auctor fuit Johannes, fil. tertius Stephani cognomine *Fibulati*, cui pater erat præfatus Imperator. Hæc cæteris, Ingolſtadienſi videl. & Landshutenſi tenuior, demum illis ſucceſſit. Johannem excepit fil. Erneſtus, quô genitus Albertus cognomine *Pius*, pater fuit Alberti, cognomine *Sapientis*, qui Bavariam, unione partium diviſarum & ſucceſſione Landshuto-Ingolſtadienſi, iterum conjunxit. Ex ejus filiis Ludovicus deceſſit cœlebs A. C. 1545. Wilhelmus verò major natu, pater fuit Alberti V. qui, Ferdinandi I. Imperatoris gener, Jeſuitis *Monaci*, Ingolſtadii atque Landshuti, collegia ſplendidiſſima extruxit: Interim ſuorum precibus A. C. 1556. ad tempus indulſit, ut Dominica cœnâ integrâ fruerentur, & in Calicis negotio A. C. 1564. ad Pontificem ſcripſit. Ei ſucceſſit fil. Wilhelmus, qui traditô Maximiliano filio regimine, obiit in monaſterio, A. C. 1624. Maximilianus, bellô Germanicô, Palatinatum ſuperiorem, jure hæreditariô, unà cum 4 præfecturis inferioris Palatinatus & diplomate Electoratus perpetui A. C. 1628. poſſidendum à Ferdinando II. Imperatore obtinuit: Extinctus A. C. 1651. filios reliquit duos, Ferdinandum Mariam Franciſcum Ignatium Wolphgangum, natum A. C. 1636. Electorem hodiernum & Maximilianum Philippum Hieronymum, A. C. 1638. genitum. Frater autem Maximiliani Electoris minor natu Albertus, natus A. C. 1584. duorum filiorum pater eſt, Maximiliani Henrici, Colonienſium hôc tempore Præſulis, & Alberti Sigiſmundi, qui Friſingenſis eſt Epiſcopus. Vide Philipp. Jacobum Spenerum *Sylloge Geneal. Hiſtor.* & quemque horum *ſuô locô*.

MONÆSES, Parthorum Rex quidam. Horat. *Carm. l.* 3. *Od.* 6. *v.* 9.

MONAGHANUM, vulgò *Monaghan*, oppid. Ultoniæ, caput Comitatus. In colle, 20. mill. paſſ. ab Armaco in Africum, totidem à Kilmoria in Septentrionem.

MONALDUS, Juſtinopoli Dalmata, Franciſcanus A. C. 1332. Auctor *Summæ Monaldinæ*. Minimè confundendus cum illo, qui à Saracenis occiſus eſt, A. C. 1288. Trithem. *de Script. Eccl.* Lucas Wadingus, *in Annal. minor. ad A. C.* 1288. 1314. 1332.

MONALUS, Siciliæ fluv. *Ptol.* inter Cephaloedim & Alæſam in ora Occidentali & Boreali fluens, *Molina Fazello*, *Toſa* autem *Leandro*. Nunc *Pollina*; In ora Boreali, 8. milliar. à Cephaloedio in mare Tyrrhenum labitur.

MONAOEDA, inſul. Albionis, ſeu Britanniæ inter illam & Hiberniam, media ferè inter Monam in Meridiem, & Gallovidiam regni Scotiæ ad Boream. *Monapia* Plin. *l.* 4. *c.* 16. *Menavia Beda. Eubonia Gildæ. Man* Anglis, & *Manaw* Britannicè dicitur. *Baudrando* Inſula eſt maris Hibernici à Septentrione in Meridiem extenſa, 34. mill. paſſ. lata verò 12. Ibi parochiæ 17. oppida 4. nempe *Ruſſin* ad Auſtrum, *Duglas* ad Ortum, *Peel* ad Occaſum, & *Balacuri*, ubi Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Eboracenſi ſedes. Alias Reges habuit proprios, nunc Comes Derbienſis, Inſulæ hujus Regulus eſt, ſub Rege Angliæ tamen. *The yle of Man* Angl. *Maning* incolis, & *l'Iſle de Man* Gallis. Vide quoque *Camdenum*.

MONARCHA, & MONARCHIA, de Epiſcopo quovis ac Epiſcopatu, apud Veteres quoſdam Scriptores, cujus appellationis hæc occaſio. In primitiva Eccleſia, *unus Rex*; *unus Monarcha*, *unum ſolum Caput* erat, Gregor. M. *Ep.* 36. *l.* 4. ἡ μία καὶ μόνη ἀληθὴς κεφαλή. *Unum & Solum verè Caput*, Baſil. *in Aſcetic. p.* 390. Dominus noſter JESUS CHRISTUS. Epiſcopi in ſingulis Eccleſiis conſtituti, cum ſuis presbyteris & proprium ſibi quiſque peculiari curâ ac univerſam omnes in commune curantes, admirabilis cujuſdam Ariſtocratiæ ſpeciem referebant. Nam ſingulos Epiſcopos cum ſuis clericis Eccleſias, quibus erant præpoſiti, in ſolidum curâſſe, neque aliud in terris Caput agnoviſſe, vel ex unius B. Cypriani teſtimoniô, ut alia nunc taceam, certum eſt. Hinc adeo eſt, quòd Epiſcopi aliquando reperiuntur appellati *Monarchæ*, ut videre eſt in *Vita* Udalrici Auguſtæ Vindelicorum editâ: & *Monarchiam*, per ſimilem catachreſim, legas pro Epiſcopatu poſitam. Hilarius Papa Rom. ad Leontium Epiſc. *Dilectiſſimo Fratri Leontio Hilarius. Miramur fraternitatem tuam ita Legis Catholicæ immemorem eſſe ut quæque iniqua & contra Patrum noſtrorum ſtatuta, in provincia, quæ ad* Monarchiam *tuam pertinet, ſi ipſe, aut non vis aut non potes, etiam nec nos ſilentii tui taciturnitate permiſſa corrigere.* &c. Vide Iſ. Caſaubon. *Exercit.* 15. §. 11.

MONARCHIA, in genere, ſtatus Reip. in quo penes unum rerum ſumma. In ſpecie, Imperium in terris eſt ſummum, omnibus aliis potentius, velut ſuperandis par. Cujuſmodi quatuor fuere: Aſſyriorum, Medorum & Perſarum, Græcorum, Romanorum. Sed & *Monarchiæ* dicuntur Regna cæteris eminentiora, qualia ex *Ferrario* hîc exhibebimus. At *Monarchia* Palatii, in libro *de Fundatione Gerzecenſis Monaſterii A. C.* 1152. de Dedone Comite Palatino Saxoniæ. *Unde in expeditione Hungarica per Regem Henricum, in anno Incarnationis Domini* 1040. *facta, quia cunctis virtute militari ſe prætulit, primus ſortis ſuæ* Monarchiam Palatii *à Rege promeruit*. Et mox, *Eô defunctô, quia filium legitimum non habuit, Monarchiam Palatii Dominus Fridericus Germanus ejus à Rege ſuſcepit*: dignitas eſt Comitis Palatini, cujuſmodi Comitum ſumma olim erat auctoritas, ut qui vice Regis judicarent & ſupremô jure. Unde Theobaldus Comes Campaniæ, *ſecundus à Rege* dicitur, in *Chronico* Mauriniacenſi *p.* 365. Odo Bajocaſſinus Præſul, *veluti ſecundus Rex*, apud Ordericum Vitalem *l.* 4. *p.* 522. &c. Vide infrà, ubi de *Palatii* ſeu *Palatinis Comitibus*: uti de vocum *Monarchia* & *Regnum* diſcrimine, infrà aliquid in *Regnum*.

MONARCHIÆ A DILUVIO AD HÆC TEMPORA CLARIORES.

Aſſyriorum, quæ ſub Nino cœpit.

Babyloniorum, ſeu Chaldæorum, à Nabuchodonoſore maximè aucta. Utraque conjunctim ſumta duravit ab A. M. 1789. uſque ad ann. 3435.

Medorum, Daiô Principe Auctore.

Perſarum à Cyro inchoata: Utraque, cujus Auctor ſecundum quoſdam Arbaces, cœpit A. M. 3435. duravitque ann. 207.

Græcorum, quæ ab Alexandro M. ſumpſit exordium, A. M. 3642. & duravit ann. 300.

Romanorum, primum ſub Conſulibus, dein ſub Imperatorib. Quibus addi poſſunt:

Francorum, cui Pharamundus Rex dedit initium, jamque continuâ ſerie ann. 1250. atque amplius perdurat; per aliquot ſecula Occidentis Imperiô, cum præcipua parte Europæ, potita.

Saracenorum & Arabum, à Mahumete Pſeudopropheta leviter cœpta, inde per omnes provincias ferè pervagata: nunc diviſa eſt in Turcas & Perſas.

Turcarum, quam Ottomannus I. orſus eſt, jam continuâ ſucceſſione ann. ſupra 300. durat.

Scytharum, hodie Tartarorum longè lateque per utramque Scythiam & Seres imperantium: quorum maximus eſt, qui Scythiæ extra Imaum montem & Sericæ dominatur ut & magnus Mogol. *Ferrar. Baudrando Monarchia* hæc olim perampla, nunc in plura regna diviſa eſt. Magnus Mogol, maximam partem Indiæ Borealis obtinens, & Rex Niucanus Tartarus nuper Imperiô Sinarum potitus, cæteris eminent.

Hiſpanorum *Monarchia*, aliàs ampliſſima, utpote quæ Alexandri prætergreſſa metas ad Antipodes ſe extendit *Ferrar. Baudrando*; nunc deficit indies, cùm, in ipſa Hiſpania, Portugallia Regem habeat ſeparatum. In Africa 3. ſolum aut 4. arces, in ora Maris Mediterranei obtinet. In Aſia Philippinas tantùm Inſulas ex parte, in mari Indico: in America ſolùm Peruviam, Terram firmam, Paraguajam, & Cilem, in America meridionali & novam Hiſpaniam cum aliquot Inſulis in America ſeptentrionali poſſidet, ad ipſos Antipodes non extenſa.

Abyſſinorum in Africa, olim quoque perampla, majorem partem Æthiopiæ ſuperioris complectebatur. Sed hodiernus Rex vix dimidiam nunc proaviti Regni partem tenet: à 100. propè annis per Galas valde imminuti.

Moſcorum & Ruſſorum valde extenſa eſt, præſertim à 3. ſeculis, creſcitque indies, maximè versùs Ortum & Tartariam. Vide de quaque harum *ſuô locô*.

MONARCHICI, Hæretici dicti ſunt, qui unicam in SS. Trinitate perſonam, & Patrem crucifixum eſſe, ſtatuerunt, ſub finem ſeculi 2. cùm Victor Epiſcopus eſſet Romæ. Vide Auguſtin. *de Hæreſ. c.* 41. Macro, unam ex perſonis SS. Trinitatis caput reliquarum ſtatuerunt, vide eum in *Hierolexico*. Aliô Orthodoxi ſenſu μοναρχίαν in Trinitate ſtatuerunt, quatenus videl. illa πολυαρχίᾳ ſeu [illegible] oppoſita, omnibus tribus perſonis eandem eſſentiam, gloriam, potentiam, adeoque Regnum commune, ſignificat. Sic extat Juſtini Martyris liber περὶ Θεοῦ μοναρχίας. Et Gregor. Nazianz. Regnum Trinitatis vocat μοναρχίαν, *Orat.* 40. negatque πολυαρχίαν, *Orat.* 37. Patres quoque Conſtantinopolitani, in *Ep.* ad Occidentales, apud Theodoretum *Hiſt. Eccleſ. l.* 5. *c.* 9. de Fide Catholica eſſe ajunt, ut Patris & Filii & Spiritus S. credamus [illegible] ἀξίας τε καὶ ὁμοτίμου τῆς βασιλείας, [illegible] dignitatis

dignitatem & conterminum Regnum. Vide quoque Athanaſium *contra Gent.* & *l. de commun. eſſentia Patris, Filii & Spiritus S. & Quod non tres Dii ſint*, Epiphanium *Hær.* 63. §. 3. Gregor. Nyſſ. *de Creat. Hominis. l. 2.* Alios: e quibus eleganita omnino ſunt illa Epiphanii, [illegible] *Non inducimus Deorum multitudinem, ſed Monarchiam prædicamus. Monarchiam autem prædicantes non aberramus, ſed confitemur Trinitatem, unitatem in Trinitate, & Trinitatem in unitate, unam Deitatem Patris, Filii & Spiritus S.* Quam in rem vide plura apud Joann. Forbeſium *Inſtructionum Hiſtorico-Theologic. l.* 1. *c.* 18. §. 4. & *c.* 33. §. 14.

MONARDUS Nicolaus, vide *Nicolaus.*

MONAS, in talorum, jactu unitatem denotat, Angl. *Ace.* ſicut Senio ſex unitates, Angl. *Sice*: Apud Græcos *Monas* Xios dicta eſt, ut patet ex Proverbio [illegible], de quo Suidas, [illegible] inquit, [illegible] *Chius quidem valebat unum, Cous vero ſex.* In nummaria ratione *Monas*, Græcè Μονὰς, ſignificavit ſex millia, ut conſtat ex *Anaſtaſio Sinaita*: quod primus obſervavit Caſaubon. ejuſque rationem reddere conatus eſt Salmaſ. *ad Hiſt. Aug.* quoniam ſolidus ſex millibus æreorum denariorum illius temporis cenſebatur. Quod videtur hauſiſſe ex Caſſiodoro *l.* 1. *epiſt.* 10. cum interdum ad 7000. interdum ad 7200. hujuſmodi æreolos augeſceret, ut videre eſt ex Novella Theod. *de pretio ſolidi.* Hinc Scaliger ad Caſaubon. *Ep.* 84. [illegible], de quibus loquitur Chryſoſtomus *in Acta Apoſt. homil.* 11. h. e. 60000. pondo auri, ait eſſe Coronatorum ſolatorum 8640000. ut calculones hodierni vocant, milliones 86. & præterea 40000. coronatorum. Vide Joh. Frid. Gronov. *de Pecunia vet. l.* 4. *c.* 15. *ubi de valore ſolidi prolixè diſſerit.* Apud Platonem *Ep.* 7. ſacra μονὰς, tribuitur fabricatori Deo; qui unus cum ſit, ad ejus exemplum maxima quæque unica ſunt & ſingularia, ut Mundus, Sol, Luna, Veritas. Dyas ex unitate profecta: materiam procreavit. Trias omnes materiæ ſpecies: E quibus velut auctoribus conficiuntur ſequentes numeri, &c. Vide Car. Paſchalium *Coronarum l.* 9. *c.* 14. ut & Tob. Pfannerum *Theol. Gentil. pur. c.* 2. *de Deo.*

MONASTERIA, propriè cellæ ſunt, in quibus unus degit Monachus, Caſſianus *Collat.* 18. *c.* 6. ſed poſtea ipſa etiam Cœnobia ſic dicta ſunt. Synodus Romana ſub Eugenio II. Pontifice A. C. 826. *can.* 27. *Abbates per Cœnobia, vel, ut hôc tempore nuncupantur, Monaſteria, tales conſtituantur, &c.* Nempe ex Eremitarum, in Cœnobitarum inſtitutum abeuntium, vivendi ratione nati, inde muris cincti, *Clauſtra* quoque, unde German. *Cloſter*, dicta ſunt. De quorum origine, item e ſolitudinibus in Urbes tranſlatione, vide ſuprà in voce *Monachus.* Hæc quemadmodum Euſebius Epiſcopus Vercellenſis primus in Occidente in Urbes introduxit. ſic in iis poſtea ordinandis præcipuam navârunt operam, in Oriente quartô ſeculô Baſilius, in Occidente 2. ſeculis pòſt Benedictus, poſt quem circa 10. ſeculum in plures familias hôc ordine Benedictinorum diviſô, plures ſubinde ex iis ſuppullulârunt, ut numerus eorum hodie ægre iniri poſſit. Quæ ratio fuerit primorum *Monaſteriorum*, ex iis, quæ in voce *Monachus* dicta, ex parte videre eſt: Erant namque officinæ jejunii, vigiliarum, precum, beneficentiæ, charitatis & laboris, inſuperque Studioſorum ſcholæ ac phrontiſteria; E quibus bene exercitatis exire licebat ad matrimonium, ad Rempubl. ad Eccleſiam. *Eraſmô* judice, *Monaſteria* dicebantur olim Epiſcoporum ædes, in quas ſe recipiebant à popularibus feriati negotiis, ut ibi ſacras docerent literas, & Juventutem ad pietatem inſtituerent: unde hodieque Eccleſiæ, quæ Collegia & Capitula habebant, *Monaſteria*, & German. *das Münſter* vocantur. In tali *Monaſterio*, intra Hipponenſem Eccleſiam extructo, habitabat Auguſtinus, cùm tamen nec ipſe Monachus fuerit, nec Monachi inde prodierint: ſed Clerici potius ac Presbyteri eſſent, qui ibidem edocti, Collegæ erant Epiſcopi in officio Paſtorali, vel in Epiſcopos deligebantur. Poſtea, cùm non omnes Epiſcopi apti eſſent, ut in iſtiuſmodi cœtibus Juventutem erudirent, laboratum fuit, ut in Eccleſiis, ubi Epiſcopalis eſſet cathedra, Scholæ eſſent talium, unde cœtus Canonicorum emerſerunt, qui eas regerent: tumque, ut Collegiis hiſce Epiſcopi, ita *Monaſteriis* Abbates, præeſſe cœperunt; ſed & ſic manſere *Monaſteria* Scholæ, ubi literæ ac pietas docebantur: quibus ideo Baſilius (qui ſponte Euſebio Epiſcopo cedens, in *Monaſterium* Ponti ſe recipiebat, Monachos ibi docturus, & per Ponti urbes *Monaſteria* inſtituebat, aut vetera repurgabat) ut in Scholis feriatæ, leges dedit, in iiſque Aſceticos ſuos ſermones habuit. Præcipuè in ea migrârunt bonæ literæ, ex quo tempore publicæ Scholæ per Gothos & Vandalos A. C. 410. exin per Hunnos, Francos & Alemannos, diſſipatæ ac penitus ſublatæ fuêre: quô tempore in Cœnobiis hiſce & literæ & literarum Auctores, graſſante illô Barbariei diluviô, maxima ex parte conſervata fuêre: Prout inter alia Corbejenſis *Monaſterii* ſcriniis utiliſſimi Scriptores non pauci, qui ex iis primùm editi fuêre, debentur. Adeò ut Artium, quà divinarum, quà humanarum conſervatio, imò Europæ converſio, illis *Monaſteriis* non immeritô adſcribenda ſit: cùm in illis, ut communibus Scholis, homines erudirentur, quò Eccleſiis Gentiumque converſioni utiliter præfici poſſent. Inde itaque producti Bonifacii, Rabani, Bedæ, &c. Atque hic Caroli M. imprimis heroicus animus emicuit, qui, ut univerſam Europam ferè implevit Epiſcopatibus Academiiſque, ita & de *Monaſteriis* ac Collegiis illi proſpexit, quæ Eccleſiarum eſſent ſeminaria. Conſtituit proin, ut in ſingulis *Monaſteriis* atque Epiſcopiis ſcholæ eſſent, ubi ingenuorum ſervorumque filii Grammaticam, Muſicam & Arithmeticam, imprimis verò Scripturam Sacram docerentur. Adeò, ut ſicut Baſilii Auguſtinique ævô Aſia & Africa, ità Caroli M. tempore, Europa referta eſſet hujuſmodi Muſarum domiciliis & omnigenarum Virtutum Gymnaſiis; ac ſicut primò ex hominibus illiteratis *Monaſteria* conſtabant, tum etiam literati placerent, tranſlatis eò Artium & Pietatis ſtudiis, unde Eccleſiarum Paſtores ac Miniſtri prodirent. Hinc olim in Anglia, in ſolemnioribus *Monaſteriis* Scholas Prælati habebant, cum necdum eſſent publica Gymnaſia. E Græcia quoque Viri docti in Galliam venientes, ſub Pipino & Carolo Magno in *Monaſteria*, ut ibi docerent, miſſi ſunt. Similiter Augiæ *Monaſterium* Barones Principeſque educabat, qui inde ad conjugium tranſituri & Rempubl. tractaturi, cùm tempus erat, ſunt egreſſi. Eadem Lirinenſis Cœnobii, in mari Liguſtici Inſula Lerina, quæ hodie S. *Honorati* dicitur, ratio fuit: nec non Cœnobii Fuldenſis, in Germania, quod maxime ſub Rabano Mauro Abbate, illiuſque contubernali Haymone, ut & Walafrido Strabo, omnis eruditionis penu eſt habitum. Poſtquam vero variis Collegia, Academiarum Scholarumque jam fundatarum additamenta ac complementa oriri cœperunt, qualia unicum in Angliâ Oxonium hodieque complura habet, uniaque Lutetia 54. jam numerat, *Monaſteriorum* nomen ſenſim evíluit, & divitiis aucta laborem ſtudiumque excutere cœperunt, circa A. C. 1009. donec ortu Monachorum mendicantium circa A. C. 1200. nova iis plane facies inducta eſt. Tum enim in iis doceri Philoſophia cœpit Theologiæ permixta, quæ quod in Scholis illis Theologicis doceretur, *Scholaſtica* invenit nomen: apud Græcos, Auctore Johanne Damaſcenô, apud Latinos, Petrô Lombardô Epiſcopô Pariſinô, circa A. C. 1145. cujus libri, quibus novâ Methodô Theologiam tradidit, ſequentibus ſeculis pro regula & norma Theologiæ habiti, & Patres & Doctores Eccleſiæ Scripturæ S. æquiparati ſunt. Ariſtotelica quoque magnam impetravit dignationem. Donec, ſub Alberto M. Ratisbonenſi Epiſcopo circa A. C. 1220. præter Patrum ſcripta, in Theologiam, Ariſtotelis Philoſophia invecta, auctoritatis faſtigium conſcendit, ut non ſolùm omnia *Monaſteria* in ea ſola deſudarent, ſed & textus hujus Philoſophi S. Scripturæ vices in concionibus ad populum aliquibus in locis ſubierit. Succeſſit tertia ætas, quæ à Durandô de S. Portiano ab A. C. 1330. uſque ad Gabrielem Biel ſecul. ſuperior. extenditur, quô temporis intervallô Ariſtotelis & Lombardi, Sententiarum Magiſtri Commentatores, in Occamiſtas ſeu Nominales, Scotiſtas ſeu Reales, Thomiſtas, Albertiſtas &c. diviſi, hiſce triciis tempus fefellêre. In primævum itaque ſtatum meritô *Monaſteria* ſeculi præteriti Reformatores reſtituere omni niſu allaborârunt, plurimitque in locis perfecerunt, ut ex prima fundatorum intentione veræ pietatis doctrinæque exercitiis, & ſinceræ Juventutis culturæ velut ex poſtliminio vacarent. Quod Johannem Hilten, Iſenacenſem, virum pium & ipſum Franciſcanum ſeculô 15. prædixiſſe ferunt. Sic Magdeburgenſe *Monaſterium* in Scholam Juventutis, *Monaſterium* Auguſtinianorum Heidelbergæ, in Sapientiæ Collegium; Cœnobium Fratricellorum Lugduni Batav. in Theologiæ Collegium Eccleſiarumque Seminarium &c. verſum eſt: ut de aliis innumeris nil addam, vide Franc. Burmannum *in Orat. Inaugur. de Collegiis*, & ſuprà voce *Collegium* item *Epiſcopium*, infrà quoque *Seminium.*

MONASTERIA Regalia, vocantur paſſim, [illegible] Græcis; aliter *Abbatiæ Regales, Monaſteria Imperialia*, item *Fiſcalia*; quòd in fiſcis regiis extructa eſſent, & ab ipſis Regibus dotata, à quibus nudè pendebant. Hæc, ab omni juriſdictione Epiſcopali, imò & ab ipſa Patriarchali, exemta, nulli alii, præterquam Imperatori aut Regi immediate, ſubjecta erant: unde nonnè *Monaſteria libera* paſſim dicuntur. Nec Abbates eorum, *Regales* ab iis dicti, ab aliis, quàm ab ipſis Imperatorib. aut Regibus, vel certè cum eorum nutu, inſtituebantur, eligebantur & inveſtiebantur: idque *per baculum* haud aliter ac Epiſcopatus ipſi. Quia verò Abbatiæ iſtæ, ex fundis Regiis erant dotatæ, earum Abbates, *in militiam ire & Regalitati ſervire tenebantur*, ut eſt in *Diplomate* Henrici Imperator. A. C. 1063. pro Monaſterio S. Maximini Trevirenſi, quod à Ducheſnio deſcriptum eſt, *de Hiſtoria Limburg. p.* 29. Sed & id juris Regi in hujuſmodi Monaſteriis competit, *quòd utendò jure ſuô regiô poſſit Monachum vel Monialem in iis, in principio ſui regiminis, poſt ſuam coronationem, ponere*, uti refert Car. du Freſne, ex *Regeſto*, Parlamenti *Olim.* Præterea, Abbatiarum harum annatæ ad Regem ſpectabant, quas Ludovicus VII. Galliæ Rex Monaſterio S. Victori Pariſino conceſſit. Etiam Abbates Regales, perinde ac Epiſcopi, Buticulario Franciæ centum ſolidos exſolvere tenebantur, cùm Abbatialis dignitatis confirmationem à Rege expetebant, vel fortè, cùm eidem fidelitatis præſtabant ſacramentum, de quo Buticulariorum jure & hominiis ſacramentiſque fidelitatis, ab Abbatibus iſtiuſmodi præſtitis Regibus, extat inſigne *Diploma* in Tabulario S. Genovefæ Pariſin. quod *Gloſſario* ſuo præfatus Auctor inſeruit: apud quem vide quoque de *Monaſteriis Canonicorum*, quibus *Monaſtica* opponuntur; *de Monaſteriis Conſiſtorialibus*, de quibus non niſi in Conſiſtorio Romano diſponi conſuevit; *de Monaſteriis Duplicibus*, virorum ſcil. & fœminarum, propè invicem poſitis; *de Monaſteriis Exemptis*, à juriſdictione Epiſcoporum & Pontificiæ Sedi immediatè ſubjectis, *propter infeſtationem præſidentium*, ut ait Gregorius VII. *l.* 2. *Ep.* 69. de quibus etiam ſuprà aliquid, ubi de *Abbatiis Exemtis*; *de Monaſteriis Patriarchalibus*, quæ ſolius Patriarchæ Conſtantinopolitani juriſdictioni ſuberant, aliiſque huc facientibus. Nec omittendum, quod idem addit, *Monaſterii* vocem pro Eccleſia Cathedrali non rarò ſumi, eò quòd pleriſque in Eccleſiis talibus Monachi olim, non ut hodie Canonici, ſacra obirent: unde hodieque vox *Münſter* Germanis, Eccleſiam Cathedralem notare, obſervatum Nebridio Mundelhemio *Ep.* 17. *Antiq. Monaſt.* & Gretſero *Obſervation. ad Vitam S. Willibaldi c.* 13. Sed aliam hujus appellationis rationem ſuprà attulimus.

Abbates Regales, ex Regesto quodam vetere apud Eudo.

S. Dionyſii.	S. Egidii.
S. Germani.	Trinorem.
S. Genovefæ.	S. Columbæ.
Ferrariæ.	Compendii.
S. Benedicti.	S. Medardi.
S. Maximini.	S. Criſpini.
Maurmacci.	S. Remigii.
S. Maxentii in Pictavia.	Corbejæ.
de Burgolio.	S. Richarii. Videcum in
Majoris Monaſterii.	*Additionibus ad Gloſ-*

ſarium.

MONASTERIOLUM, vide MONSTROLIUM.

MONASTERIOLUM in Algia, *Montreuil en Auge*, locus Galliæ in Normannia, ubi Monaſterium nobile. Hadr. Valeſ. in voce *Algia*.

MONASTERIOLUM Ambianorum, *Monſtreul*, teſte *Freshario*, primo vicus, dein caſtellum, tandem oppidum Galliæ Belgicæ, nomen accepit a parvo Monaſterio S. Salvii [illegible], quod Epiſcopus Ambianorum extructum B. Mariæ titulo donaverat, [illegible] *Lutaum* dicerctur. Ibidem eſt & [illegible] Monaſterium S. Autrebertæ, cum titulo Abbatiæ. Sedet in ora Picardiæ Occidentalis ad oſtium Canciæ fluv. inter Ambianos ad Meridiem, 10. & Boloniam ad Boream 8. leuc. Stapulis oppido proximum. Fuit olim ſub proprio Comite, habitum tunc eſt pro capite pagi Pontivi. Bertha Philippi I. Francorum Regis uxori pro dote & domicilio, poſt repudium a marito, aſſignatum legitur. Magnum tamen & Seabinos ſeu Pares olim habuiſſe docet Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide quoque Ferrarium *Geogr.*

MONASTERIOLUM in Argilia, *Monſtreuil l'Argille*, locus Galliæ eſt, in Neuſtria, Orderico Vitali *lib.* l. 12. memoratur.

* MONASTERIOLUM Bechji, a parvo Cœnobio & loci domino dictum, vulgo *Monſtreuil Bellay*, ejuſdem regni in Andibus locatum eſt: Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ*. In hoc oppido cum munitiſſimo Gerardum Comes Andegavenſium obſedit, eoque occupato [illegible] dirutt. Idem *ibid.*

MONASTERIOLUM in Gaſtina, caſtrum eſt Galliæ in Pictonibus. Idem.

MONASTERIOLUM ad Icaunam, *Monſtreau faut Yonne*, oppid. Galliæ, in Campania & partim in Vaſtinenſi tractu, ubi Icauna in Sequanam ſe exonerat, cum ponte. Hic interfectus fuit Johannes Dux Burgundiæ, juſſu Caroli Delphini, qui poſtea ſeptimus hujus nominis Rex Galliæ fuit. Dicitur a quibuſdam *Mons-Regalis*; diſtat 17. leucis a Lutetia in Auſtrum, ut 7. a Meloduno. *Baudrand.* Vide quoque *Monaſteriolum Senonum.*

MONASTERIOLUM Senonum, municipium Galliæ eſt, in Senonibus, ad Icaunæ & Sequanæ confluentes, vulgo *Monſtereau faut Yonne*, i. e. *Monaſteriolum, ubi Icauna deficit*, Sequanâ hauſtus: à Cœnobio S. Martini nomen habet, cum olim *Condate* diceretur, quo nomine veteres Galli confluentem deſignâſſe creduntur. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

* MONASTERIUM, vulgo MUNSTER, urbs Germaniæ, Weſtphaliæ primaria, ampla & Hanſeatica, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Colonienſi, olim *Mimigroda*, vel *Mimigerneford*: ad Aam amnem, qui paulo poſt in Amiſium cadit. Arcem habet munitam, & celebris eſt ultimâ pace Germaniæ: 7. leuc. diſtat ab Oſnabruga in Africum, 12. a Paderborna in Occaſum, 22. a Brema in Auſtrum, 15. a Colonia verſus Boream. Capta eſt a Bernardo Epiſcopo A. C. 1661. qui ob animum bellorum ſitientem, multi nominis, tum contra Succos tum gerit. Eadem urbs A. C. 1533. maximam cladem ab Anabaptiſtis accepit, qui eam civibus expulſis invaſerunt. Regeque ex eorum colluvie creato, urbem contra ejus Epiſcopum, Archiepiſcopum Colonienſem, & Ducem Clivenſem, qui illam validô exercitu obſederunt, per annum quaſi tenuerunt. Sed Epiſcopus tandem cum ſuis ſuperior factus, juſtum ſupplicium de Anabaptiſtis, & rege illorum ſumpſit. Caput eſt Epiſcopatus Germanici *Stifft Munſter*, qui inter Tranſiſalanam ad Occaſum, Comitatum Embdenſem & Oldenburgenſem ad Septentrionem; Weſtphaliæ Ducatum & Comitatum; Marchiæ ad Meridiem & Epiſcopatum Oſnabrucenſem & Comitatum Diepholtenſem, ac Ravenburgenſem ad Ortum; ad 100. mill. paſſ. extenditur, a Septentrione in Meridiem. Hic etiam Coesfeldia, Linga, Meppa, Vechta & Varendorpia. Hodiernus Epiſcopus Bernhardus à Galen bello hoc varias inſuper ditiones acquiſivit. Cæterum, hanc Anabaptiſtæ occupatam, *urbem novi Regni ſui*, Regnum autem, *Regnum Chriſti*, *Davidis*, *Sion*, *Sanctorum*, appellabant. Crearunt illi Regem Johannem Bocoldum ſartorem Leidenſem, cujus tamen, ut & aſſeclarum deſperatiſſimis conſiliis, paulo poſt ſingulari providentia Deus frænum impoſuit. G. Hornius *Orb. Imp.* p. 48.

MONASTERIUM, urbs Archiepiſcopatus Tarantaſiæ ad Iſaram, 5. leuc. a Fano S. Johannis Maurianenſis in Septentrionem, 8. a Camberico in Ortum, Auguſtam Prætoriam verſus; *Monſtier en Tarentaiſe* vulgo.

MONASTERIUM, oppid. Euſiliæ, ad amnem Erft, in [illegible] Ditionis Colonienſis, fere 4. milliar. Germanic. a Colonia Agrippina in Meridiem, 5. ab Aquiſgrano in Eurum. Sub Duce Neoburgico.

MONASTERIUM S. Petri, oppid. Nivernenſis provinciæ, ubi [illegible] feſta provinciæ, ferè medium inter Nivernum ad Boream, & Molinum ad Auſtrum, 7. leuc. vulgo *S. Pierre le Monſtier*.

MONASTERIUM in Valle S. Gregorii, *Munſter im Gregorienthal*, urbs parva, ſed Imperialis Alſatiæ ſuperioris ad amnem *Fecht*, ad radices Vogeſi, 5. leuc. a Briſaco in Occaſum, inter 10. civitates, ſub Præfect. Hagenoenſi.

MONASTERIUM Villare, vulgo *Monſtiervillier*, locus Galliæ, in diœceſi Rothomagenſi, Abbatia Virginum Benedictinarum inſignis. In qua eadem diœceſi quoque eſt Monaſterium Radulfi, vulgo *Marcheroux*, ubi Monaſterium Præmonſtratenſium Monachorum, ſub Abbate fuit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONASTHI, ſive MORASTI, vicus juxta Eleutheropolim, ad Ortum ejus, ubi Michæas natus, & ſepultus. In tribu Juda.

MONASTRIA, eadem cum *Monialis*. Hæ, ut & Monachi, etiam pallium habuere, nec mulierre quidem, ſed virile, quod tamen prohibuerat XIII. Canon Gangrenſis Synodi, his verbis: *Εἴ τις γυνὴ διὰ νομιζομένην ἄσκησιν μεταβάλλοιτο ἀμφίασμα, καὶ ἀντὶ τοῦ εἰωθότος γυναικείου ἀμφιάσματος, ἀνδρεῖον ἀναλάβοι, ἀνάθεμα ἔστω*, *Si qua mulier, propter affectum, ut eam putat, & loco conſueti muliebris pallii, virile ſumat, anathema ſit.* Ad quem Canonem quidquid argutetur Balſamo, certum eſt, & Melaniam, & cæteras omni tempore *Monaſtrias* quæ pallium gerebant, contra iſtum Canonem fecille, cum hominis virilem habitum uſurpârunt. Vocabatur id, inter Monachorum pallium, *μελάνιον*, item *σάκκος*. Niceph. Xanthopulus in *Catal. Patriarch. Conſtantinop.* de Paſilo Diacono: [illegible]. Ubi [illegible], *muliercm quæ abjecto ſaccum*, intelligitur, quæ habitum Monialem ſeparavit & ſpreverit. *Paxxa* ſiquidem etiam *Monachorum* pallium fuiſſe, confirmat Palladius de Theoc virgine, in *Lauſiaca*: [illegible], *illa autem ſumpto ſacco in caſa ſua ſedentes operi immorabatur &c.* Vide ſupra, ubi de *Monachis*.

MONATOLIUS Hæreticus, vide *Hermus*.

MONATOR, Heſychio *μονάτωρ*, [illegible], *ſingularis equus, & connexus*, [illegible]. Sic enim Latini e Græco dixerunt equum ſingularem & *deſultorem*, alias *ſimplicem*, in veteri *Epigrammate* de Circo.

Luna biga datur ſemper. Stimque quadriga.

Caſtoribus ſimplex vectantur equis.

Item *deſultorem*. Eodem certe ſenſu, *monatorem* veteres *Gloſſæ* habent. Sed & *μονάζοντα* & *συναγωγὸν* Græci [illegible] vocant; *μονάζοντ*, Latine ad verbum *monax*, *μόνος* enim eſt *ſtrenum equi* Græcis, Latinis *aurea* vel *area*, unde *monax*, equus ſingularis, vel certe ſingularem, &c. Cujuſmodi equos in Circo olim, priorum plerique *μονάκας*, curru contendebant. *Pauſan.* [illegible]. Sed & exhibebantur olim in Circo deſultores, qui nudos agitabant. Caſſiodorus *Variar.* l. 3. ep. 51. *Biga quaſi Luna, quadriga Solis imitatione reperta eſt, equi deſultores per quos Circenſium miniſtri miſſus imminentes exibent, Luciferi præcurſionis velocitates mutantur*, apud Salmaſ. *ad Vopiſc.* in *Carino Imperat.* c. 19. Vide quoque ſupra in voce *Deſultor*.

MONAULOS, apud Martial. l. 14. *Ep.* 64. cui lemma *Tibia*, [illegible]

Ebria nos madidis rumpit tibicina buccis,

Sæpe duas pariter, ſæpe monaulon habet:

dicta eſt ſingularis tibia, ad differentiam *τοῦ διαύλου*, cum duæ ſimul inflabantur. Inventor ejus, an Mercurius, an Ægyptii? ſicut geminas Marſyas primus inſtituiſſe dicitur. Scaliger *Poet.* l. 1. c. 20. Vide ſupra in voce *Calamaulus*, & infra, ubi de *Tibia*.

MONBACCIA, ſeu MONBAZA, urbs ampla Zanguebariæ, in ora maris Æthiopici, Caput regni cognominis cum arce probè munita, & portu. Sub Luſitanis, 150. leuc. a Quiloa in Boream ad radices collis, in inſula continenti ferè junctas Marmol. *deſcr. Afr.*

MONBASON, nomen illuſtris in Gallia familiæ, quæ Rohanææ ſtirpis ramus eſt. Cum enim Alanus VI. Rohanæus duos ſuſcepiſſet filios Alanum VII. & Eonem, illo genitus eſt Johannes II. gener Philippi Eburovicenſis Regis Navarræi, & mortuus A. C. 1396. Hic communis pater fuit duarum trium lincarum. Nam ex Alano VIII. primogenito, reliqui Vicecomites *de Rohan* Comites *de Porhoet* & Principes *de Leon*, deſcenderunt, donec ea linea præterito ſeculo deficeret. Ex Carolo, filio minoris, omnes reliqui deſcendunt, ita quidem, ut obſervetur, Ludovicum Caroli filium genuiſſe Ludovicum cognomine *Magnum* & Petrum, quorum hic Dnus *de Gie* Mareſchallus Franciæ, pater fuit Caroli Dni *de Gie* & *du Verger*, cujus poſteritas in neptibus deſecit ac Petri Dn. *de Frontenay*, Annæ, hæredis primarii Rohanei rami, mariti, in cujus poſteris iterum *Vicecomitum de Rohan* Principis *de Leon* & Dn. *de Soubizes* tituli continuatus eſt, uſque ad Henricum Ducem, qui lineam clauſit, A. C. 1638. Ille, nempe Ludovicus Magnus, Dominorum, vel, uti nunc vocantur, Principes *de Guemene*, Duces *de Montbazon* & Comites *de Rochefort*, hodieque ſunt, [illegible] è quibus mediorum ſeries hæc eſt. Ludovicus IV. *de Rohan* Dn. *de Guemené* & *Montbaſon*, genuit ex Maria (filia Johannis III. Vicecomitis *de Rohan*) Ludovicum V. *de Rohan* Dn. *de Guemené*, maritum Margaretæ *de Laval* (Guidone XIV. Comite *de Laval*, qui obiit A. C. 1531. genitæ) & ex ea patrem Ludovici VI. *de Rohan* Dn. *de Guemené* Comitis *de Montbazon*: quô, & Renatâ Dn. *du Verger* (nata Francisci *de Rohan* Dn. *de Gie*) natus Hercules *de Rohan*, Dux *de Montbazon* creatus, obiit A. C. 1654. Ex ex Magdalena *de Lenoncourt*, genitus Ludovicus *de Rohan*, Princeps *de Guemené*, Dux *de Montbaſon*, junxit ſibi Annam *de Rohan* (Principem *de Guemené*

mané Comitem *de Montauban* Petri Rohanei filium) atque ex ea ſuſcepit Carolum Rohaneum Ducem *de Montbaſon*, (cui Johanna Armanda Schombergia nupſit) & Ludovicum, *Chevalier de Rohan* dictum. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Part.* 2. *p.* 6. Vide etiam infrà.

MONBRISSONIUM, vulgò MONBRISSON, urbs Forenſis provinciæ ſuperioris ad Veſiliam amnem, olim *Caſtrum Briſſonis*. 10. leuc. à Lugduno in Occaſum, 5. à Fano S. Steph. in Circium 2. à Ligeri.

MONCHENSTENIUM, vulgò MONCHENSTEIN, quaſi *Monachorum lapis*, arx cum vico, in agro Baſileenſi, dimidiò ab urbe milliari, ſed olim Nobilium Monachorum, poſtea à Thuringo Monacho, Maximiliani I. conſenſu, A. C. 1518. Baſileenſibus vendita, quum eam pignoris jure jam aliquandiu tenuiſſent. Triduò fruſtra à Salodurenſibus oppugnata fuit, A. C. 1483. *Stumpfius.*

MONCONTURIUM, vulgò MONTISCONTOUR, oppid. Pictavii, ad Divam amnem, 9. leuc. à Salmurio in Meridiem. totidem à Pictavio Urbe in Circium; prælio inter Reformatos & Pontificios celebre.

MONCORIUS Obeliſcus, vide *Obeliſcus*.

MONDA, vel MUNDA Plinio. *l.* 3. *c.* 1. Luſitaniæ per Conimbricam urbem fluens in Oceanum occidentalem, media inter Tagum, & Durium, cum oppido cognomine. *Mondego* hodie dicitur, teſte *Claſſio*.

MONEMBASIA, urbs Archiepiſcopalis Peloponneſi in ora, vulgò *Malvaſia*. Vide *Epidaurus*.

MONEMUGIUM, vulgò MONEMUGI, regnum Æthiopiæ inferioris *Nimeamaje* aliter, peramplum, ab Euro & Auſtro Regi Maroco conterminum. Extenditur ad limites regnorum Monbaræ, Quiloæ, Soſalæ & Moſambici, *Iſ. Voſſio*. Incolæ labra genaſque ferro candenti ſignant, & palpebras frontem verſus erigunt, unde Cacodæmones videntur, *Merel*.

MONESES, nobilis Parthus, equitatui Tiridatem in Armeniam reducturo, à Vologeſe præpoſitus, Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 2.

MONESI, ſeu MENEOSI, inter minores Aquitaniæ populos memorati Plinio *l.* 4. *c.* 19. forte fuêre, ubi hodie *Monems* aut *Monems*, locus non ignobilis Galliæ, in regione Benearnenſi. Valeſ. in voce *Sibuſates*.

MONESIO, ex ære à Vulcano fabricatus canis Cephali. Pollux *l.* 5.

MONESUS, è ducibus Perſis, ab Jaſone, aberratione ſaxi, quod in Colaxen miſerat, occiſus, Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 651.

MONETA, Junonis cognomentum, apud Romanos à *monendo* impoſitum, Cicer. *l.* 1. *de Divin. c.* 15. *Nam cùm urbs maximè terra motu concuteretur nec quiſquam noſſet quâ victimâ id mali poſſet expiari, vox ex Junonis templo audita eſt, qua ſacerdotes monuit ſue gravidâ terræ motum eſſe procurandum.* *Plut.* Liv. *l.* 4. *c.* 7. & 20. *Suidas. Moneta à Μήνη*. Ei ædes dicata eſt à L. Furio dictatore. Locus fuit in arce, quæ area ædium M. Manlii Capitolini fuerat: hic extructa eſt ædes, annô poſtquam vota erat. Macrob. *l.* 1. *c.* 12. *Monetæ* dedicatum hoc templum Kal. Junii ait. Servabantur ibi libri lintei, in quibus Imperii Romani fata continebantur. *Suidas*, cùm Romani pecuniâ indigerent, bellô contra Tarentinos ac Pyrrhum, eos Junonem invocaſſe, quæ ipſos monuerit, ſi juſtitiæ uterentur armis, pecuniam iis non defuturam. cumque id Romanis rectè contigiſſet, *Monetam* Junonem veneratos eſſe ejuſque rei ſignum fuiſſe, quòd nomiſma, i. e. moneta inſcripta in ejus templo aſſervaretur, ſcribit: ſed veriſimile id eſſe negat Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 6.

MONETA Cremonenſis, Profeſſor primo Bononiæ, dein Dominicanus: Scripſit contra Hæreticos; item Summam Caſuum Conſcientiæ *Monetanam*, dictam, Leander Albertus *de Viris Ill. Ord. Præd. l.* 5. *& deſcr. Italiæ*.

MONETÆ uſus, excogitari cœpit, poſtquam ſimpliciſſimum illud & naturæ maximè, teſte *Ariſtotele*, conveniens Mercaturæ genus, quod mercium fiebat permutatione, in deſuetudinem abiit. Quia enim alter alterius mercibus non ſemper opus habebat, *Moneta* inventa eſt; quæ pretium rei ſuppleret: nec profuit quidquam Lycurgi lex, quâ *res ſingulas non pecuniâ, ſed mercium compenſatione*, priſtinum in morem revocaturas, ſanxit, apud Juſtinum *l.* 3. *c.* 2. nec votum Plinii, *utinam è vita aurum abdicari poſſet!* *l.* 33. *c.* 1. ita enim mox *Monetæ* amor invaluit, ut non amplius commerciorum vitæ gratiâ, ut ait Plato *de LL. l.* 5. ſed ſui ipſius cauſâ ab avaris habendi hominibus quæreretur. Verùm non propterea legitimus ejus uſus tollitur, quòd hominum libido ei delubra araſque, præter meritum, erexit: commodum humanæ vitæ inſtrumentum eſt. Materiam ejus triplicem eſſe, colligitur ex Pomponio JCto *l.* 2. §. *deinde ff. de or. Jur.* videlicet. *Æs, argentum, aurum:* unde & Treb. Pollio *in Victoria Tyr. c.* 31. *cuſi ſunt ejus nummi ærei, aurei, & argentei*; ſed hôc diſcrimine: quod initiô omnes omnino pecuniæ ex ære, (quod primò appendebatur, apud Romanos, demum à Numa Pompilio ſignatum) cuderentur: Neque ante victoriam Pyrrhi argentum ſignatum Romæ in uſu eſſet & aurum in pecunia demum cognoſceretur cùm Carthago & Corinthus eſſent devictæ. Fr. Patricius *Republ. l.* 3. *tit.* 9. Ovid. *Faſt. l.* 1. *v.* 221.

> *Æra dabant olim, melius nunc omen in auro eſt,*
> *Priſcaque conceſſit victa Moneta novæ.*

E plumbo, ſtanno, ferro nummos olim conflatos eſſe, negat Dempſterus, & *nummos plumbeos*, quorum meminit Plautus *Trinummo Act.* 4. *ſc.* 2. *Huic ego*, Et in *Caſina Act.* 2. *ſc.* 3. *Omnibus*, & *Moſtellaria Act.* 4. *ſc.* 2. *Illi bucodo*: item Martialis *l.* 1. *Epigr.* 100. & *l.* 10. *Epigr.* 74. interpretatur *viliſſimos*. Vide infrà. At obolum ὀβελὸν τὸ ἔλασμα, *ferream laminam*, vocat Euſtathius in *l. Il. α.* è ferro ſaltem id *Monetæ* antiquiſſimum genus primitus conſtitiſſe indigitans. Cæl. quoque Rhodig. *l.* 10. *c.* 2. teſtatur, *Pompilium Numam ex ferro & ære primùm cudiſſe numiſmata, quæ ex proprio Auctoris nomine ſint Numia appellata. quanquam antè illum ſcortea, & oſtracina ſcortum expleret ajunt, quod à Tarquinio fuiſſe literis proditum, adeim tradunt Græci.* Idem addit. *Legimus tamen alicubi, Populo à Numa congiarium datum eſſe, aſſes ligneos & ſcorteos.* (forte antequam ferro & ære ſibi cudere cœpiſſet) *Nummi ſcortei meminit item Hieronymus. Sed & aliquatenus ad hunc ſenſum trahit illud Virgilianum, Æn. l.* 1. *v.* 372.

> *Taurino quantum poſſet circumdare tergo:*

intelligens, *ſcortea facta de tergore taurino*, agrum illum à Didone tunc emptum, quod tamen alii non aſſeverare auſint. Intelligentes hic monetam forte ex metallo, tauri iconem impreſſam habentem. Sed & fabulam de Marſya excoriato ab Apolline huc non ineptè trahunt quidam, dicentes illum, poſtquam Apollo lyram inveniſſet, opibus divitiiſque, quas antea tibiæ ſuæ cantu congeſſerat, ſenſim exſpoliatum, ſicque corium ei detractum fuiſſe, e quo tum temporibus nummi fuerint communiter cuſi. Sumebatur autem ad *Monetas* has formandas, teſte Licetô *de Gemmis Annul. ſchem.* 31. *non bovis pellis tenuior, ſed craſſior & durior in tergore tauri reſidens, ad uſum diuturniorem*: creditque idem, habuiſſe hujuſmodi nummos infixum forte auri vel argenti fruſtulum, in quo expreſſa fuerit imago Principis: qualium, cum infixo claviculo argenteo certi ponderis, inſignem vim in arca quadam inventam eſſe A. C. 1674. in Dania, ibidem refert. Chartaceæ *Monetæ* mentionem facit M. Polus *l.* 2. *c.* 18. ubi refert, M. Chamum Tartarorum Imperatorem in ſuis regnis *Chartaceæ* ſolum *Monetæ* uſum permittere. Ut alia omittam: illi quod addere placet, noſtrô quoque ſeculô *Monetam* ex corio viſam eſſe, ſub Guſtavi Adolphi Regis in Germaniam primùm tranſeuntis tempora: ut & verſus finem præcedentis ſeculi Harlemi Hollandiæ urbe, quum ab Hiſpanis acerrimâ obſidione premeretur. Cæterum Darius & Tacitus Imperatores aurum purum ſignabant: Aryandes, Ægypti Prætor, Darium imitatus, ex argento puro nummos fecit. Athenienſes, Philippus, Alexander, Demetrius, Pruſias, Mithridates, viliſſimi metalli partem adjunxerunt quinquageſimam: Romani ſub Conſulibus ad Veſpaſiani tempora octavam, & quadrageſimam; poſtea viceſimam quartam: apud reliquas gentes argentum auri temperatum conſtabat. Vultibus autem Principum ac Imperatorum ſignabantur nummi: (unde quidam ænigma Virgil. *Ecl.* 3. *v.* 106.

> *Dic quibus in terris inſcripti nomina Regum*
> *Naſcantur flores,*

non incommodè de nummis ipſis, vel auri argentique, è quibus fiunt, fodinis interpretatus eſt.) Idque non modo florente jam Republ. ſed & naſcente, neque apud Romanos ſolùm: ſed & Græcos aliaſque gentes: cujus rationem ſuggerit Caſſiodorus *l.* 6. *Ep.* 7. *ut imago Principum ſubjectos videretur paſcere per commercium.* Addebatur nomen, inſcriptio, nota victoriæ alicujus aut caſus, ut ex theſauro Numiſmatum Goltzii videre eſt: Quare ut inſolens quidam, nec uſitatum, notatur à Procopio *de bello Goth. l.* 3. *quòd Franci, non ut alii Populi, e Imperatoris Romani imagine ſed ſuâ impreſſâ nummos ſignent*: & nota eſt quæſtio Evangelica: de numiſmate Tiberii, Auguſti effigie impreſſâ ſignato. Factum id inprimis in Inauguratione Principum, ut novô hôc largitionis genere (pecuniam enim ſuâ icone ſignatam in vulgus ſpargere, vel militibus ſingulis dividere Principibus tum ſolenne) favorem populi militumque captarent. ut patet ex Amm. Marcellino *Hiſt. l.* 26. Corippus Gramm. *de Laudib. Juſtini l.* 4. *v.* 2.

> *Hinc vetus argentum formas ſpecieſque novatum*
> *In varias, ſculptum titulis, preſſumque figuris,*
> *Excelſis portant humeris, magniſque laborant*
> *Ponderibus, ciſtæque graves ſtruuntur in unum:*
> *Utraque materies in magnos ſurgit acervos.*

Interim, Plutarchi relatu *in Poplicola*, *Vetuſtiſſimi bove vel ove vel ſue fuerunt ſignati*: quô pactô valoris in moneta differentiam notatam eſſe conjicit Licetus; *quoniam & bos pluris æſtimatur ac venditur quam ſus, & ſus, quàm ovis*, locô ſuprà laud. Athenis certè nummi didrachmi ſpecies erat, quem primus bove ſignavit Theſeus, apud eundem. Janus, qui primus omnium *Monetam* ſignâſſe legitur, in antica parte duo capita, in poſtica navem, cujus & ipſe Autor, expreſſit: unde ludi puerilis genus notum, *Capita aut navem*, &c. Quia verò tam utile vitæ noſtræ inſtrumentum *Moneta* eſſet, hinc magna Principum ſollicitudo ſemper fuit, ut illa probæ eſſet notæ, i. e. ut materiâ conſtaret probâ & iconem haberet ſuam. Proin *Moneta* falſa vetita legibus Romanis, & factum, ut manus amputatio adulteratoribus ejus deſtinata: Aryandes, de quo ſuprà, morte affectus eſſet: apud Suecos, falſarii hujuſmodi appenſis & circumjectis adulterinis nummis in cruces agerentur: apud Viſigothos, vel bonorum dimidiâ parte mulctarentur, vel, ſi ſine bonis eſſent, in ſervitutem Regi darentur, &c. Quibus non obſtantibus, cùm tales, ne ſtrepitu proderentur, in eremis ſibi antra officinaſque paraſſent, quod frequentiſſimum ſuô tempore fuiſſe, D. Hieronym. *in vita Antonii Eremitæ* docet, quò diligentiùs moneta cuderetur, in Palatio officinam eſſe voluit Carolus M. acerriméque in παραχαράκτας ſive *Monetarios* illos impoſtores animadvertit. Vide Thom. Dempſterum *Paralipom. in Joh. Roſini Antiqq. Rom. l.* 7. *c.* 31. ſuprà *Abradere* it. *Adulterare monetam*, ut & infrà in vocibus, *Nummus*, *Paracharaxima*, & *Pecunia*; it. *Percuſſa*, *Pila*, *Stellatura*. Addam hoc unum ex Paſchalio inter cætera honorum inſignia, etiam *monetæ* feriundæ jus nonnunquam Olympionicis olim conceſſum. Sic enim Anaxilas Rhegiuus, quadrigis victoriam adeptus, pecuniæ ex una parte *currum*, ex altera *leporem*, inſculpſiſſe legitur, apud

Pol-

Pollucem *l.* 9. *c.* 12. Currum quidem, ob victoriam; leporem verò, quòd id animal primus Siciliæ intuliſſet. Vide Car. Paſchalium *Coronarum l.* 6. *c.* 7. *&c.*

MONETÆ, APUD VARIAS GENTES, SPECIES CELEBRIORES.

EX ÆRE

As, dupondius ſeu duplex As, Treſſis i. e. *tres Aſſes*: Nonuſſis, Decuſſis Viceſſis, Triceſſis, uſque ad Decuſſis. *a noble ſterling*, Angl. quò non fuit majus æris vocabulum, teſte Varrone *l.* 4. *de L.L.*

Aſſarius, Græcè Ἀσσάριον, *Rabbinis* איסר *Iſar*, cujus mentio Matthæi *c.* 10. *v.* 29. dimidia pars fuit aſſis ſemuncialis, lege Papyriâ percuſſi, ut Plinius auctor eſt *l.* 33. *c.* 3. adeoque quarta pars unciæ. Pondus ejus erat quatuor granorum frumenti. Vide ſi placet Druſium *in prater. Luc. c.* 12 *v.* 59. Thom. Godwynum *de ritibus Hebræorum l.* 6. *c.* 10. *&c.*

Dupondius, duos valebat aſſes.

Minutum, Græc. Λεπτὸν, cujus mentio Lucæ *c.* 12. *v.* 59. pondus dimidii grani frumentacei habebat, eratque octava Aſſarii pars.

Quadrans, Græcè Κοδράντης, dimidia pars erat Aſſarii, adeoque valebat Minuta duo. Vide Marci *c.* 12. *v.* 42. Pondus ejus granum frumenti.

Semis, dimidius Aſſis: Angl. *two fifths of a peny.*

Sextula, Aſſis pars minima, *the ſixt part of a peny.* Angl.

Triens, Angl. *four fifteens of a peny.*

EX ARGENTO.

Agorath, Hebr. אגורה, *Argenteum*, cum *Gerah* ejuſdem valoris. Vide 1. Sam. *c.* 2. *v.* 36. & hic infrà.

Ciſeph, כסף, Græcè Ἀργύριον, *Argenteum*, cum abſolutè ponitur in ſacris, ſiclum notat: cùm Græcæ monetæ genus ſignificat, ut Actor. *c.* 19. *v.* 19. Attica eſt drachma.

Denarius, Græcè Δηνάριον, qui tributi locò ſolvebatur, Matth. *c.* 22. *v.* 19. Erat vel Communis, vel Denarius Sanctuarii, didrachmâ valore. Vide quoque ſuprà.

Didrachmon, Græcè Δίδραχμον, Matthæi *c.* 17. *v.* 24. Syriacè *duo Zuzim*, qui apud Hebræos idem valebant, quod duo Denarii apud Romanos.

Drachma Attica, Angl. *ſeven pence ſterling*: apud Hebr. quartam partem ſicli efficiebat. Vide Lucæ *c.* 15. *v.* 8.

Gerah, apud Hebræos erat 24. Sicli pars, minimus ex argento nummus: pendebat obolum Atticum & quintam ejus partem Angl. *three half-pence ſterling*. Ejus mentio Exodi *c.* 30. *v.* 13.

Keſhitah, קשיטה, i. e. *agnus*, quod effigiem ejus haberet inſculptam, ſecundum Rabbinos; oboli erat valore, quorum 10. ſiclum implebant. Ejus mentio Gen. *c.* 33. *v.* 19.

Libella, decima pars Denarii.

Obolus, Græc. Ὀβολὸς, Angl. *a peny*, ſexta pars drachmæ olim erat.

Quinarius ſeu Victoriatus, valebat aſſes 5.

Sembella, dimidia fuit Libella.

Seſtertius, dupondium & ſemiſſem valebat.

Shekel, ſeu *Siclus*, Hebræorum nummus, duplex erat: Regius, in communi vita uſitatus, duarum drachmarum valore; & Sanctuarii, qui 4. drachmas pendebat.

Siclus Perſicus & Sardianus, *Xenophonti* valebat 7. obolos Atticos & dimidium, *Heſychio* 8.

Stater, duplex didrachmon erat, apud Hebræos: apud Corinthios pendebat obolos Æginæos 10.

Teruncius, à tribus unciis aſſis, quas valebat, libellæ quadrans.

Teſtudo, Peloponneſius nummus, ignoti valoris ac ponderis, &c.

EX AURO.

Adarchon, אדרכון, cujus mentio Eſdræ *c.* 8. *v.* 27. דרכמון, *Drachmon* dicitur Eſdræ *c.* 2. *v.* 69. Drachmas duas Atticas valuiſſe videtur; & fortè à Græc. δραχμὴ nomen accepit: Sunt tamen, qui *Adarcon*, quaſi *Daricon* dictum velint. Vide infrà *Daricus*.

Aureus Romanus, ſub Conſulibus 2. denarios pendebat: poſtea Principes 2. drachmarum pondere percuſſerunt. Heliogabalus multiplicavit pondus, quos Severus ſuſtulit & ſemiſſes percuſſit, qui drachmam pendebant. Conſtantinus, Julianus & alii ſextulæ pondere feriebant. G. *Agricola*. Paulo aliter Joh. Frid. Gronovius *de Pec. vet.* quem vide. Athenienſis pendebat 2. drachmas.

Daricus, viginti drachmarum argenti fuit, par Atticoſtateri.

Stater, Græcè Χρυσοῦς, ſubintellige νόμισμα. Athenienſis pendebat 2. drachmas. Philippus, Alexander, & Succeſſores, ſignabant pondere 2. drachmarum Atticarum, obolorum totidem, ut & ſiliquarum. Stater à Crœſo percuſſus, pondere fuiſſe 2. drachmarum putatur, ut & Daricus. Sed Cyziceni percuſſerunt obolis 4. & dimidio 2. minutis & decimâ minuti parte.

Τετραχαλκον, aureus nummus apud Cyrenenſes, uncialis pondere: Angl. *fifty two ſhillings ſterling*.

Zahab, Hebr. זהב, *aureus*, cujus mentio 2. Regum *c.* 5. *v.* 5. videtur idem cum Siclo aureo, de quo vide Judicum *c.* 8. *v.* 26. Cujus pondus duæ drachmæ Atticæ. Vide Brerewood. *de Nummis*, Godwyn. *de ritibus Hebr. l.* 6 *c.* 10. *&c.*

MONETALES Triumviri, infrà *Triumviri monetales*.

MONETARIÆ Officinæ, olim ſub Imperatorib. in Oriente, præter Conſtantinopolim, *Alexandriæ* erant, teſte *Ammiano*, *Antiochiæ*, ut *Lamprid.* & *Cyzici*, uti *Socomenus* & ex eo *Nicephorus*, referunt, qui complures in hac urbe tradunt extitiſſe *Monetarios*, qui τοῖς ἐν τῇ πόλει ἐργαζομένοις τὸ νόμισμα. Et quidem Alexandrinam Monetam, præ cæteris ſpectat nummus æreus Juſtiniani, in cujus aversâ facie *I.* & *B.* intra Chriſti monogramma deſcribuntur, cum hiſce characteribus: AAEZ, qui Alexandriæ cuſum denotant, ubi maxima Eccleſia dicata erat Joanni Baptiſtæ, qui per *I.* & *B.* indicatur, &c. In Occidente, ſex potiſſimum fabricæ ejuſmodi extiterunt, uti docet *Notitia Siſcia* ſcil. in Pannonia, de qua urbe copiosè egit Triſtanus *Tom. III. p.* 288. *Aquileja* & *Roma*, in Italia: *Lugdunum*, *Arelate* & *Treveris*, in Gallia: quæ quidem ita diſtributæ erant, ut tres intra Præfecti Prætorio Italiæ, & totidem intra Præfecti Prætorio, Galliarum juriſdictionis limites eſſent. *Romæ* certè Monetam extitiſſe ſemper, notiſſimum. Ad *Aquilejenſem* quidam referendam putant Gratiani, Valentiniani & Theodoſii *Conſtitutionem*, quâ pœna ſtatuitur in monetarum opifices, qui ſe extraneis matrimonio junxerint. Præterea plures nummi occurrunt, in quibus SIS. & SISC. deſcribitur, quod ad *Siſciam* referri debere, omnes judicant. In Gallicis monetis, prima recenſetur *Lugdunenſis*, in *Notit. Imp.* mentioque ejus in nummo æreo Juliani, in quo ſub bove in eo effictio legitur, LUGD. OFF. S. i. e. in *Lugdunenſi Officina ſignata*, vel *Lugdunenſis Officina ſignavit*. Complures etiam habentur, in quibus *Arelatenſis* moneta variis characteribus denotatur. *Treverenſem* verò memorat Trebellius Pollio *in XXX. Tyrannis*, ubi de Victoria *c.* 31. *Cuſi ſunt*, inquit, *ejus nummi ærei, aurei & argentei, quorum hodièque forma extat apud Treviros*, Vide Ortelium *Itinerar. p.* 64. Sed & præter recenſitas *Monetas* publicas, alias extitiſſe non minus celebres, ſtante etiam ac imperante Conſtantinianâ familiâ, ex nummis collegit Car. du Freſne, quas inter extitêre, *Theſſalonicenſis*, *Carthaginenſis*, *Sirmienſis* & *Cyzicena*. Labente dein Imperiò, *Nicæa* & *Nicomedia*, in Bithynia, officinæ fuêre celebres, de quibus intelligenda Conſtantini *Conſtitutio ad Bithynos*, *l.* 1. *Cod. Theodoſ. de Murilegulis*. Conjicit denique Marc. Velſerus, fabricam monetariam Auguſtæ Vindelicorum extitiſſe, ex hiſce characteribus, qui Victoris Imperatoris nummo inſcribuntur, AUPS. quos quidem ita interpretatur, *Auguſtæ Vindelicorum pecunia ſignata*, *Rerum Vindelic. l.* 7. *p.* 159. Cui ſimili argumentò *Ambiani* cuſum præclarum illum Magnentii nummum æreum, contendit Car. du Freſne, qui in aversâ facie Chriſti monogramma præfert, cum inſcriptione: SALUS DD. NN. AUG. ET CÆS. & infrà AMB. nam & in Galliis eum regnâſſe, ex Scriptoribus in confeſſo eſt. Ita in nummis Magni Maximi Tyranni & filii Victoris, MDPS. *Mediolani* pecuniam ſignatam, interpretari haud abſonum fuerit: nam Maximus Italiam obtinebat, cum à Theodoſio fuſus eſt, ac proinde & Mediolanum. Eædem literæ occurrunt in nummis Arcadii & Honorii &c. Sed deſiêre tandem ejuſmodi Officinarum nomina monetis Imperatoriis adſcribi, poſt Michaelem Theophili filium, uti monet præfatus Car. du Freſne *in Diſſertatione de Inferioris ævi Numiſm. num.* 51. & 52. ubi etiam, ſecundum ordinem literarum, characteres ipſos, cum eorum vi ac notione, ut adſcriptæ ſingulis numiſmatibus earundem Officinarum notæ facilius, ab harum rerum avidis, percipiantur, hôc modô ſubjungit.

CHARACTERES NUMISMATUM INFERIORIS ÆVI, QUIBUS OFFICINÆ MONETARIÆ INDIGITANTUR, A CAR. DU FRESNE, EXPOSITI.

AAEZ, *Alexandriæ*, in nummo Juſtiniani.
AMB. fortè *Ambiani*, Magnentii.
AMID.... Conſtantini Magni.
ANT. *Antiochia*, Conſtantini M. & Juliani.
ANTA. *Antiochia*, ubi A. annus 1. Imperii vel nota Monetarii. Juliani & Eudoxiæ.
ANTB. *Antiochia*, ubi B. annus eſt Imperii ſecundus, vel potius nota itidem Monetarii. Honorii & Heraclii.
ANTΓ. *Antiochia*, Γ. annus tertius vel nota Monetarii: Valentiniani, Theodoſii & Arcadii.
ANTE. *Antiochia*, E. annus Imperii quintus vel nota monetarii Valentiniani.
ANTH. *Antiochia*, H. annus 8. Imperii vel nota ejuſdem.
ANTP. *Antiochia*, P. nota Monetarii, vel Antiochiæ percuſſa. Valentiniani, Valentis & Honorii.
ANTS. *Antiochiæ ſignata*, Arcadii.
APLC. *percuſſa Lugduni*, Magnentii.
AQ. *Aquileja*, Conſtantini M. Conſtantii &c.
AQOB. *Aquileja obſignata*, Theodoſii M.
AQPS. *Aquileja pecunia ſignata*, vel *percuſſa ſignata*: Gratiani & Valentiniani junioris.
AQS. *Aquileja ſignata*, Conſtantini Junior. & Conſtantis.
AQT. *Aquileja percuſſa*, ubi T. pro P. perperam ſcriptum. Conſtantini M. & Conſtantini junioris.
ASIS. *Siſcia*, Conſtantini M. Licinii, Criſpi &c.
ATR. *Treveris*, Criſpi: ubi A. ut & in præcedent. videtur eſſe nota Monetarii.
BI.... Conſtantini Chlori.
BSIS. *Siſcia*, Vetranionis. In aliis PSIS, i. e. *percuſſa Siſcia*. B. Monetarii nota.
BTR. *Treveris*, Criſpi, B. nota Monetarii.
C... Conſtantii Chlori.
CAR. *Carthagine*, Juſtiniani.
CΓ.... Procopii.
CLC. *Cuſa Lugduni*, Conſtantii.
COM. *Conſtantinopolitana moneta*, Theodoſii.

COMOB.

COMOB. *Conſtantinopoli moneta obſignata*, Arcadii, Joviani, Placidiæ, Valentiniani, Majoriani, Severi.
CON. *Conſtantinopoli* Conſtantini M. Joviniani, Valentis, Theodoſii & Anaſtaſii.
CONA. *Conſtantinopoli*, Mauricii.
CONΓ. *Conſtantinopoli*, ejuſdem: ubi A. Γ. E. Monaſteriorum ſunt notæ.
CONOB. *Conſtantinopoli obſignata*, Hannibaliani, Valentiniani, Theodoſii, Aliorum.
CONS. *Conſtantinopoli*, Conſtantini M. & Conſtantii.
CONSA. *Conſtantinopoli*, vel Conſtantinopoli ſignata, ubi A. nota Monetarii, Juſtini.
CONSΓ. *Conſtantinopoli*, Γ. nota Monetarii, Arcadii.
CONSh. *Conſtantinopoli*, *h.* nota Monetarii, Honorii.
CONSP. *Conſtantinopoli*, Valentiniani.
CONSPΓ. *Conſtantinopoli*, Γ. nota Monetarii, Juliani.
CONST. *Conſtantinopoli*, Conſtantii Conſtantis & Valentis.
D...Conſtantii Chlori.
EI...ejuſdem.
HERACL. *Heraclea*, Juliani.
KAR. *Karthagine*, Juſtiniani.
KART. *Karthagine*, ejuſdem.
KE. *Karthagine*, Conſtantii.
KΔ. *Karthagine*, Conſtantini Junioris.
KONOB. *Conſtantinopoli obſignata*, Conſtantini M.
KONSA. *Conſtantinopoli*, A. nota Monetarii, Conſtantii.
KONSAV. *Conſtantinopoli*, Conſtantii & Juliani.
KRTC. *Karthagine*, ubi C. pro S. Mauritii.
K.R.T.S. *Karthagine ſignata*, Conſtantini Pogonati.
KYZ. *Cyzici*, Conſtantii Chlori, Juſtini, Mauricii, Phocæ.
KYZB. *Cyzici*, B. nota Monetarii, Phocæ.
LUG. *Lugduni*, Conſtantii, Juliani, & Julii Nepotis.
LUGD. *Lugduni*, Gratiani & Valentiniani Junioris.
LUGPS. *Lugduni pecunia ſignata*, vel percuſſa ſignata Valentiniani & Eugenii.
MDPS. *Mediolani pecunia ſignata*, Maximi, Victoris, Arcadii & Honorii.
MHR...Conſtantis.
MKV. *Moneta Karthaginenſis*, V. nota Monetarii, Conſtantini M. & Licinii.
MNLB. *Moneta nova Lugduni cuſa*, B. nota Monetarii, Conſtantini Magni.
MOSTQ. *Moneta ſignata Treveris*, ubi Q. nota Monetarii, niſi T. pro *A.* exaratum ſit, ita ut *Aquileja ſignata* intelligatur, Conſtantini M. & Licinii.
MOSTR. *Moneta ſignata Treveris*, Conſtantii Chlori.
N...Conſtantini Magni.
NHTA....Licinii.
NIC. *Nicomedia*, Anaſtaſii.
NKCO. *Nicomedia*, Juſtini & Mauricii.
NOS...Conſtantii Chlori.
PAQ. *percuſſa Aquileja*, Conſtantini Magni.
PAR. *percuſſa Arelate*, Conſtantii.
PARL. *percuſſa Arelate*, Conſtantini M. Licinii & Conſtantii.
PCON. *percuſſa Conſtantinopoli*, Conſtantii.
PCONST. *percuſſa Conſtantinopoli*, Juliani.
PERP. *pecunia Romæ percuſſa*, Conſtantini M.
PK. *percuſſa Carthagine*, Juſtiniani.
PL. *percuſſa Lugduni*, Criſpi.
PLC. & PLG. *percuſſa Lugduni*, Conſtantii Chlori.
PLM. *percuſſa Lugduni*: M. nota Monetarii, Conſtantini M.
PLN. *percuſſa Lugduni*, N. nota Monet. Conſtantini Chlori.
PR. *percuſſa Roma*, Conſtantii Chlori, Conſtantini M. Licinii & Conſtantii.
PROM. *percuſſa Romæ*, Conſtantii.
PS. *percuſſa Siſcia*, Licinii.
PSIS. *percuſſa Siſcia*, Criſpi & Vetranionis.
PTR. *percuſſa Treveris*, Conſtantii Chlori &c.
QA. pro AQ. *Aquileja*, Conſtantini Junioris.
R. *Roma*, Conſtantini & Juliani.
RA. *Ravenna*, Heraclii.
RAV. *Ravenna*, Heraclii & Conſtantini.
RB. *Roma*, Conſtantii, niſi B. pro P. percuſſa.
RE... Theodoſii.
RM. *Roma*, Honorii & Severi.
RO. *Roma*, Gratiani.
ROM. *Roma*, Juſtini, Mauricii & Heraclii.
ROMA. Joviniani & Juſtiniani.
ROMB. *Roma percuſſa B.* pro P. Aviti.
ROPS. *Romæ pecunia ſignata*, Honorii.
RP. *Roma percuſſa*, Conſtantii Chlori, & Conſtantini M.
RPS. *Romæ pecunia ſignata*, Magnentii.
RS. *Roma ſignata*, Licinii & Nepotiani.
RSLC. *pecunia ſignata Lugduni*, ubi R. pro P. Juliani.
RT. *Roma percuſſa*, ubi T. pro P. Conſtantii.
RUPS. *Ravennæ pecunia ſignata*, Honorii & Joannis.
S. *Siſcia*, Conſtantini M.
S. ARL. *ſignata Arelate*, Conſtantini M.
SA. *Signata Antiochia*, Licinii.
SANB. *Signata Antiochia*, B. nota Monetarii, vel annus 2. Imperii Martiniani.
SARL *ſignata Arelate*, Magnentii & Helenæ.
SC. *ſignata Conſtantinopoli*, Arcadii.
SCON. *ſignata Conſtantinopoli*, Conſtantii.
SCONS. *ſignata Conſtantinopoli*, Juliani.
SE. *Siſcia*, Conſtantii.
SIR. *Sirmii*, Conſtantini M. & Licinii.
SIRM. *Sirmii*, Conſtantini Jun. & Joviani.
SIS. *Siſcia*, Conſtantini M. Licinii, Conſtantii & Conſtantis.
SISCP. *Siſcia percuſſa*, Gratiani.
SISPZ. *Siſcia percuſſa*, Z. nota Monetarii.
SMA. *ſignata moneta Antiochia*, Juliani.
SMAB. *ſignata moneta Antiochia*, B. nota Monetarii, Conſtantini M.
SMAN. *ſignata moneta Antiochia*, vel *ſacra moneta Antiochena* Conſtantini M. & Conſtantii.
SMANΓ. *ſignata moneta Antiochia* Γ. nota Monetarii, vel annus tertius Theodoſii.
SMANR. *ſignata moneta Antiochia*, R. nota Monetarii, Conſtantini M.
SMANS. *ſacra moneta Antiochia ſignata*, vel *ſignata moneta Antiochia* S. nota Monetarii.
SMANT. *ſignata moneta Antiochia*, Conſtantii.
SMANTE. *ſignata moneta Antiochia*, E. nota Monetarii ejuſdem.
SMANTS. *ſignata moneta Antiochia*, vel *ſacra moneta Antiochia ſignata*, Conſtantini M.
SMAQ. *ſignata moneta Aquileja*, Conſtantii, Gratiani, Arcadii.
SMAT. *ſignata moneta Antiochia*, T. nota Monetarii, Conſtantini M.
SMK. *ſignata moneta Karthagine*, Licinii Jun. Item Helenæ.
SMKA. *ſignata moneta Karthagine*, Licinii ejuſdem.
SMKE. *ſignata moneta Karthagine*, Conſtantini junioris, & Licinii & Arcadii. E. nota Monetarii.
SMN. *ſacra moneta nova*, Licinii & Conſtantii.
SMNA. *ſignata moneta nova Antiochia*, Martiniani. & Theodoſii.
SMNC. *ſignata moneta nova Conſtantinopoli*, Conſtantini M.
SMNΓ. *ſacra moneta nova*, Γ. nota Monetarii, Licinii Junioris.
SMNKAB. *ſignata moneta Karthagine*, B. nota Monetarii, Theodoſii.
SMNM. *ſacra*, vel *ſignata moneta nova*. M. nota fortè Monetarii: Criſpi.
SMNS. *ſacra moneta nova ſignata*, Conſtantii.
SMRB. *ſignata moneta Roma*, B. nota Monetarii; Gratiani.
SMRP. *ſacra moneta Roma percuſſa*, Valentis.
SMRQ. ubi R. pro *A. ſignata moneta Aquileja*, Conſtantii & Valentini.
SMSISC. *ſignata moneta Siſcia*, Valentis.
SMTA. *ſignata moneta*... Theodoſii.
SMTLS. *ſignata moneta Theſſalonica*, Valentiniani.
SMTR. *ſignata moneta Treveris*, Maximi.
SMTRS. *ſacra moneta Treveris ſignata*, vel *ſignata moneta Treveris*, Conſtantii.
SMTS. *Signata moneta Treveris*, Conſtantini M. & Valentiniani.
SMTSE. *ſacra moneta Treveris ſignata*, vel *ſignata moneta Theſſalonica* Delmatii.
ST. *ſignata Treveris*, Conſtantii Chlori. Conſtantini M. &c.
STR. *ſignata Treveris*, Conſtantini M. &c.
TAR. pro PAR. *percuſſa Arelate*, Criſpi.
TCON. pro PCON, *percuſſa Conſtantinopoli*, Juliani, Gratiani, Valentiniani Jun.
TEC. *Theſſalonica*, Juſtini.
TES. *Ibidem*, Conſtantii, Conſtantis, Helenæ, Phocæ.
TESA. *Ibidem*, Arcadii.
TH. *Ibidem*, Conſtantii.
THEU. *Theſſalonica Urbe*, Juſtini, Tiberii & Mauricii.
THEUP. *Theſſalonica urbe percuſſa*, Juſtini, Juſtiniani, Tiberii & Mauricii.
TI. fortè *Treveris*, Conſtantini M.
TR. *Treveris*, Conſtantii.
TRMS. *Treveris moneta ſignata*, Jovini.
TRO. *Treveris obſignata*, Theodoræ, Conſtantini M. & Conſtantii.
TROB. *Treveris obſignata*, Valentiniani junioris.
TROBC. Similiter, ejuſdem.
TROBS. *Treveris obſignata*, Conſtantini Magni & Junioris.
TROBT. *Treveris obſignata*, T. Valentiniani & Gratiani.
TROS. *Treveris obſignata*, Conſtantini M.
TRP. *Treveris percuſſa*, Helenæ.
TRPS. *Treveris pecunia ſignata*, Valentiniani, Gratiani & Valentiniani Junioris.
TRS. *Treveris ſignata*, Conſtantini M. & Conſtantini Junioris.
TS. *Treveris ſignata*, Licinii.
TSE. *Treveris ſignata*, E. nota Monetarii, Conſtantis.
TSR. *Treveris ſignata*, R. nota Monetarii, Conſtantini Junioris.

TT. pro PT. *percuſſa Treveris*, Conſtantiai M.

XMTA... Theodoſii.

MONETARII autem, eorumque Præpoſitus, ſive Procurator, (quem *Præpoſitum monetæ* vocat Amm. Marcellin. item *Procuratorem monetæ l.* 28. *Rationalem* ſimpliciter Vopiſc. *in Aurel. c.* 38. Suidas τ ἀργυρίου Μονεταρίων) militârunt ſub ſacri ærarii Præfecto, quem *majoris ærarii Procuratorem* appellat Spartian. *in Diadumeno c.* 4. ſeu, poſt Conſtantinum, ſub diſpoſitione Comitis Sacrarum Largitionum, qui præfectus olim erat ac dicebatur ſacri Ærarii. Hi, auctore Felicitſſimo, *ultimo ſervorum*, verba ſunt Aureliani, Imperatoris, ad Ulpium Patrem, *cui procurationem ſpirituum mandaveram, rebelles ſpiritus extulerunt compreſſi, ſeptem millibus Hibericorum Riparenſium & Caſtrianorum & Daciſcorum interemtis.* Quam ſeditionem *intramuranam* paulo ante vocavit, quòd intra Urbis Romæ ſepta deſævîſſet. Cauſam Eutropius addit, *vitiatas monetas: Victor autem, quod nummariam notam corroſiſſent*, &c. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano. c.* 30. Nec omittendum, in *Monetis* Regum Franciæ primæ ſtirpis, licèt horum vultus & imago illis imprimeretur, nomen tamen eorum tituloſque plerumque omitti, ſed nomen *Monetarii* adjectum, cum litteris, M. vel MO. vel MON. vel. MONET. aut MONITAR. &c. quæ *Monetarium* ſonant; atque ex altera parte, Urbis nomen, in qua cuſa moneta. Car. du Freſne *in Gloſſar.* Id quod etiam in Anglia obtinuiſſe, colligitur ex nummo Plegmundi Archiepiſcopi qui vixit A. C. 889. apud Seldenum *ad Eadmerum p.* 217. Sed & vocem *Monetarii*, non tam Ἀργυροκόπον, i. e. eum, *qui monetam cudit & ſignat*, aut illum, qui jus cudendæ monetæ habet; quem ipſum nonnunquam, ad quem emolumenta *Monetariæ res* pertinent, denotare, obſervat Lucas Acherius *ad Hermannum de Reſtaurat. S. Martini Tornac. c.* 59. ubi Golſwinus, Frater Caſtellani Tornacenſis, *Monetarius* agnominatur, quòd eſſet *Dominus Monetæ* Tornacenſis, cujus jus cudendæ ad Epiſcopum pertinebat, apud *Eund.*

MONETIUM, oppid. Japodum in Carniola regione, *Manſpurg*, teſte *Lazio*. In Comitatu Cilienſi. 12. leuc. à Labaco in Boream.

MONFERRANTIUM, urbs Alverniæ, vix 1. milliar. à Claromonte & 2. leuc. ab Elavere fluv. in Occaſum, in tractu Limaniæ, 25. à Lugduno in Occaſum. Hic ſumma rei tributariæ Curia, à Cancellario Pittenſi, ſub Franciſco I. erecta. Ducheſnius *Antiq. Urb.*

MONFIA, Inſul. Oceani Æthiopici in ora Zanguebariæ, verſus Quiloam urb. 40. milliar. ab ora.

MONFORTIUM Amalrici, *Monfort Amaury*, oppid. inſulæ Franciæ, in colle, 10. leuc. à Lutetia in Occaſum, Drocas verſus, 7. à Meduntà in Meridiem.

MONGA: Saltationis genus, Scal. *Poëtices l.* 1. *c.* 18. Θερμαυστρὶς *inter furioſas recenſebatur: ſimul cum duabus aliis, Cernophoro & Monga, in illa τὰ κέρνα ferebant, quæ interpretantur ἐσχαρίδας, h. e. foculos, quia κέρνος erat poculi quoque genus.*

MONGAGUABA, vulgò MONGAGUABE, fluv. Braſiliæ, in præfectura Paraibæ.

MONGUS Petrus, vide *Petrus*.

MONHEMERIUM, ſpectaculi genus, quaſi *unius diei*, apud Juſtinianum *in Nov. de Conſulib.* §. *Ac primus.*

MONI, etiam Latinè dicti, Aſcetæ ſeorſim ab aliis degentes, ex Græco Μονοὶ, qui aliàs Μοναχοὶ, *Monachi* vocati. Vetus Chronicon Monaſterii Novalicenſis: *Nam ipſi Moni hoc decretum ab ipſo ſuæ fundationis die, uſque ad deſtructionem ipſius loci ultimam, quam fecerunt Saraceni, qui de Fraxineto venerant, inviolabiliter & inconcuſſum tenuerant.* Et l. 6. *Tunc* Monus *Acephalus ait: Si mihi dederis Abbatiam & contra Abbatem meum tenerum feceris, chartas patris tibi reddam.* Hinc *Nonos* quidam pro *Monis* dixêre: ſolenni ac uſitatâ permutatione literarum M. & N. ut *Ocinum* veteres Latini pro *Ocimo*, recentiores *nappam*, pro *mappa*. Græci Παγκαίνειν pro Παραπλήμονας, νεῦσαι pro μετῶσαι, dixêre. Et Nονὶς, apud Palladium, pro Μονὶς, *Virgo Monialis, Nonna*. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1170. Vide quoque infra in voce *Nonnæ*, & *us*.

MONICA, mater D. Auguſtini, cujus vitæ ſanctimoniam & ipſe D. Auguſtin. & Maphæus Vegius Laudenſis vates litteris mandaverunt.

MONILE, propriè ornamentum muliebre ex gemmis, è collo dependens, teſte Iſidorô *l.* 19. *c.* 31. περιτραχήλιος κόσμος Græcis. Virg. *Æn. l.* 1. *v.* 657.

——— ——— *Quod geſſerat olim*
Maxima natarum Priami, colloque Monile
Baccatum.

Idem tamen *l.* 7. *v.* 278. cum phaleris confundit, inquiens:

Aurea pectoribus demiſſa Monilia *pendent.*

Quæ à ſe invicem diſtinguit quoque A. Gellius *l.* 5. *c.* 5. Veneri Capitolinæ *Monile*, quod Fortunæ Tuſculanæ dedicatum erat, dedicâſſe Galbam, docet Sueton. *in eo c.* 18. Primum eorum Architectum, Vulcanum facit Nonnus *Dionyſiac. l.* 2. Vide quoque eundem *l.* 5. *ubi elegantiſſimè Monilium Torquiumque fabricam & connexum omnem demonſtrat:* Loci initium,

Ποικίλον ὅρμον ἔτευξε &c.
Varium Monile *fecit*,

Sed & *Monilia* omnem ornatum corpori appenſum deſignant nonnunquam. Caſſianus *Inſtitution. l.* 5. *c.* 11. *Auri certa ſubſtantia eſt, licet per multa variaque* Monilium *genera, pro artificum videatur ingenio ac varietate diſtincta.* Unde ſplendida ornamenta muliebria, ea exponit vetus Enarrator Prudentii *Periſteph. Hymn.* 9. Illorum ſpeciem repræſentant typi Virginum Veſtalium, quos expictos in earundem *Syntagmate* dedit Lipſius. De *Monili* inprimis *Eriphyles*, illo adeò celebri, vide Stat. *Theb. l.* 2. & Caſp. Barthium *Animadverſion. ad eum*: uti de *Monilibus matrum, inter infantium crepundia*, ſuprà in hac voce: aliquid etiam infrà in *Nuſta*.

Quia verò in *Monilibus* plerumque arrhæ Sponſalitiæ conſiſtebant, hinc ἁρμόζειν & ἁρμοστὴρ ſubarrhandi ſitus Græcis quoque dictus eſt, ut videbimus infra, ubi de eo.

MONITOR, apud Stat. *l.* 5. *Sylv.* 3. *v.* 147.

Hinc tibi vota patrum credi, generoſaque pubes
Te Monitore *regi, mores & facta priorum*
Diſcere ———

Præceptor eſt. Sic enim vocabant, blandiente generoſis ſpiritibus vocabulô, Præceptores & Magiſtros Rectoreſque Juventutis priſci: uti pluribus exemplis oſtendit Caſp. Barthius *Adverſar. Volum.* 3. & ante eum doctiſſimus Symmachi Expoſitor Franc. Juretus *ad l.* 3. *Ep.* 12. & *l.* 4. *Ep.* 5. Joannes Meurſius *Comment. Lycophronis p.* 198. nec non Thom. Dempſter. *Collectan. Antiqq. l.* 5. *c.* 25. *p.* 217. Apud eundem Stat. *Theb. l.* 11. *v.* 105. ubi de Argia,

Quam hic regimen cuſtos monitorque pudoris:

vox pædagogum & tirdiani cuſtodem notat: quales additos puellis docent vel Scelectres *in Milite Glor.* & *Oraclum*, *Tibullus*, *Propertius*. Nomen inde quod *admonerent* docoris, & ſi quid oblitum, ejus juberent recordari. Unde iſtos Commentario *Monitores*, quòd ſubjiciant neceſſaria, dictos notat *Feſtus*: nimirum pro officio *Monitorum*, quos allatos habebam locupletes, Seneca *Ep.* 94. *Itaque ſi in medio urbium collocati fuimus, ſtet ad latus Monitor & contra laudatores ingentium patrimoniorum laudet, parvo divitem & uſu opus metientem. Oſtendat ex conſtitutione vulgi beatos* &c. His ſcripto datos officii ſui articulo, diſcimus ex Cicerone *de Divinat. Video mihi non te, ſed librum tuum eſſe reſpondendum, quem Monitor tuus tenet, qui, ſi te vocis monere vides, ſua ubi tibi, ut hic aſſedas, neque mihi verbum ullum reſpondeam.* Plura vide apud Juretum ubi ſupra, Barthium *d. l. Statii*, & ſuprà in voce *Cancer*, item *Cuſtos*. Sed & *Monitor*, apud Romanos, in familia ruſticana, non multum abſuit à villico, ac operarios verbô & exemplô præivit. *Monitores*, apud Tertullianum *Apolog. c.* 30. ſunt, qui alias *Magiſtri exercituum*, ſummæ auctoritatis Viri, in Pyrrhicis decurſionibus Tirones hortabantur, ac in ſegnius officia obeuntes, non voce modò, ſed & verbere animadvertebant. Eoſdem *Campi doctores* Amm. Marcellin. *l.* 15. *Cuſtodes* Iſidorus *l.* 9. *c.* 8. ſimpliciter *Magiſtros* vocat vetus Scholiaſtes Juvenal. *Sat.* 11. *v.* 87. Vide Thom. Dempſterum *Antiqq. Rom. loc. cit.* Etiam *Monitores*, alias *Fartores* ſeu *Nomenclatores* dicebantur, qui Candidatis nomina civium, ut quiſque occurrebat, ſuggererent, Plinius Junior *Panegyr. c.* 25. *Gratum erat cunctis, quod Senatum oſculo exciperes, ut dimiſſus oſculo fueras: gratum quòd Equeſtris ordinis decora, honore nominum, ſine* Monitore, *ſignares.* De iiſdem Horat. *l.* 1. *Ep.* 6.

Si fortunatum ſpecies & gratia præſtat,
Mercemur ſervum, qui dictet nomina, ſævum
Qui fodiat latus, & cogat trans pondera dextram
Porrigere.

Vide quoque infrà in voce *Nomenclator*. E campo in triclinium evocari, iidem cum *Invitatoribus*, Athenæi Ὀνομακλήτορες & Ἀκαιρον ταξίαρχοι, Artemidori Ἀναμνήστορες, fuiſſe videntur. Et ab hac forte opera ſervum *Calatorem* appellat *in Rudente Actu.* 2. *ſc.* 3. Plautus: cujus claſſis & puer, qui horas nunciabat, fuit, Martial. *l.* 8. *Epigr.* 67.

Horas quinque puer nondum tibi nunciat, & tu
Jam conviva mihi, Cæciliane, venis.

Sidonius *l.* 2. *Ep.* 9. *Ecce & ab Architriclino adveniens qui tempus inſtare curandi corporis* moneret &c. Appuleius *l.* 2. *circa fin. Poſt hæc*, monitu *famuli mei, qui noctis admonebat, jam & ipſa crapula diſtentus* &c. Horum ingentem fuiſſe numerum, apud homines nobiles ac fortunatos, docet Seneca *de Brev. vitæ c.* 12. *Nec illos quidem inter otioſos numeraveris, qui ſellâ ſe & lecticâ huc & illuc ferunt, & ad geſtationum ſuarum, quaſi deſerere illas non liceat, horas occurrunt: quos, quando lavari debeant, quando cœnare, alius admonet; & uſque eo nimiô delicati animi languore ſolvuntur, ut per ſe ſcire non poſſint, an eſuriant.* Concinnè Plinius *l.* 28. *c.* 5. *Quippe multo utiliſſima eſt temperantia in cibis. L. Lucullus hanc de ſe præfecturam ſervo dederat, ultimoque probro manus in cibis triumphali ſeni deducebatur, vel in Capitolio epulanti, pudendâ re, ſervo ſuo facilius parere, quàm ſibi.* Contrà Carneades, apud Valerium Max. *l.* 8. *c.* 7. *qui cum cibi capiendi cauſâ recubuiſſet, cogitationibus inhærens, manus ad menſam porrigere oblviſcebatur, niſi Meliſſa, Monitrix domeſtica, temperatô inter ſtudia officiô, manum neceſſariis uſibus aptâſſet:* ubi videmus etiam *Monitrices* in uſu fuiſſe, vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, *paſſim*: uti de alio *Monitorum* genere infrà voce *Oenoptes*, it. *Villa*.

MONITORES, officii nomen apud Roman. Vide Dempſter. *Antiq. Rom. l.* 5. *paral. Ad c.* 25.

MONITUS, apud Stat. *Theb. l.* 5. *v.* 645.

Nec dum etiam reſponſa Deûm, monituſque vetuſti
Exciderant, voxque ex adytis accepta profundis.

Et *Theb. l.* 10. *v.* 68.

Fama canit monitus ———

Reſponſa Deorum ſunt, oracula. Apud eundem *l.* 11. *v.* 149.

Sed fati monitus *vicinaque munera ſentit.*

Sortes divinæ, *veteri Scholiaſtæ*. Et *monere*, Vatum hinc verbum eſt, inſpiratorum, apud eundem *l.* 19. *v.* 149.

——— ——— *quæ verba Deorum*
Ille monet: *ne frena animo permitte* ———

Etiam portenta, prodigia, præſagia, hôc nomine veniunt, utpote Dei voces, de futuris calamitatibus homines præmonentes, Virg. *Æn. l.* 4. *v.* 464.

Multaque præterea Vatum prædicta priorum
Terribili monitu *horrificant* ———

Val. Flacc. *l.* 1. *v.* 28.

——— *Vateſque canunt, pecudeſque per aras*
Terrifici monitus *iterant* &c.

Iidem

ſidem *dei* [illegible], Statio *Theb. l.* 7. *v.* 404. *ad quem loc.* vide Caſp. Barthium *Animadverſ. ad Statium*.

MONL[illegible]NIUM, urbs Hodbonienſis provinc. ad Carim fluv. in limite [illegible], 4 [illegible] à confinio Alverniæ inferioris in Boream, 13 [illegible] Molino in Occidum. Vulgo *Monluçon*.

MONMIC[illegible]A, Inſul. Belgii, in ora Friſiæ Occidentalis, vix 5. mill. paſſ. à Continenti, paulo plus ab Ameland in Ortum. *Schiermonnikoog* [illegible].

MONMIRALIUM, oppid. Briæ, ad Morinum majorem fluv. in limite Campaniæ propriæ, 4. leuc. à Caſtro Theodorici in Meridiem, 12. à Meldis in Ortum, *Montmirail* vulgò.

MONMIRALIUM, oppid. Perticii tractus, in colle, in ipſo limite Cenomanenſis provinc. 11. à Cenomano in Ortum, 6. à Vindocino in Septentrionem, vulgò *Montmirail*.

MONMORENCIACUM, oppid. [illegible] Franciæ propriè dictæ, in colle, 4 leuc. à Lutetia in Boream, cum titulo Ducatus. Hinc valli adjacenti celeberrimæ nomen, *Montmorency*.

MONNA, vide MONA.

MONOCAMBYLUM, Græcè Μονοκάμβυλον, candelabrum eſt uno acetabulo conſtans, & unius candelæ candelabrum, ſicut quod ex duobus, δικάμβυλον vocabatur. [illegible]. Petri [illegible] Patriarcham Conſtantinopolitanum quotidie, uti dikambylum, ante Imperatorem, at die creationis ſuæ idem quoque Dikambylo honorabatur. Pachymeres *Hiſtor. Tom.* 2. *l.* [illegible] 18. *At [illegible] recepti paſtorali baculo ab Imperatore, ut fieri ſolet, honoratur [illegible]*. Nempe [illegible] & [illegible] dicebantur vaſa, cimbarum ad commendo ſervientia, Latinis etiam *bamma*: unde *bammulum* diminutivum parvum oxybaphum, quod Græcis recentioribus [illegible] eſt [illegible] & [illegible]. Candelabra autem Veterib. ita ſiebant, ut hodie videmus ea, quibus utuntur in templis, catinus eſt vel ſcyphus & in medio uncinus, cui infigeretur candela. Varro *de Vita Pop. Rom.* apud Servium: *Facibus aut candela ſimplici, aut ex funiculo facta, cera veſtita: quibus [illegible], appellabant funalia.* Poſt quæ Servius, *Nonnulli apud Veteres candelabra dicta tradunt, quæ in capitibus uncinos haberent, quibus affigi ſolebant vel candelæ, vel funes pice delibuti, quæ interdum [illegible] numero, ut geſtari manu & præferri Magiſtratibus a [illegible] poſſent.* Unde candelabra ipſa, in modum [illegible], vel [illegible] uncinum in medio habentia, quibus infigebantur candelæ, cum pediculo, quò manu retinebatur, [illegible] vel [illegible] Græci citeriores vocârunt; hincque Monocambyla & Dicambyla, in quibus codices explicandis, negantur eruditi homines. Nam [illegible] omnino eſt *bammulum* ſeu *parvum bammum*, vel [illegible]. Cujuſmodi acetabula Exod. c. 25. v. 31. in candelabro Templi [illegible] vocantur. *Facies candelabrum ductile de auro mundiſſimo, haſtile ejus & calamos, ſcyphos ac ſphærulas.* Sed & in lucernis Veterib. dicebantur [illegible], quæ oleum continebant, ut videre eſt apud Herodotum *l.* 2. Item, quæ candelæ emunctiones & decidentes ſordes excipiebant &c. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. [illegible] & Dominicum Macrum in *Hierolexico*.

MONOBAZUS, Adiabenorum Rex, tempore Neronis.

MONOBRICA, vulgò *Monbrega*, oppid. olim Hiſpaniæ Bæticæ, nunc pagus teſte *Cluſio*. Sed *Ferrario* videtur eſſe oppid. Hiſpaniæ Tarracon. in regno Aragoniæ, vulgò *Monrèbriga*, ad Salonem fluv. 3 [illegible] leuc. Cæſaraugustam verſus 16.

MONOCEROS, Latin. *Unicornu*, animal quadrupes unicò cornu prodigioſæ longitudinis maximique pretii inſigne: quod in India Nubiaque reperiri nonnulli tradunt. Sed qui de eo ſcribunt, ſibi non conſtant, nec ullus Græcorum Romanorumque id animal ſe vidiſſe affirmat: [illegible] nec quiſquam Arabum, qui Indiam diu tenuerunt. *Græcis* quoque *ab Horto* & *Linſchoten*, qui in India multum temporis triverunt, nihil de illo certi aſſerunt &c. Niſi forte *equum*, *aſinum* & *boves Indicos* intelligas, qui, unicum in fronte cornu habentes, [illegible] vel [illegible] dicuntur. Et quidem equi meminit Oneſicritus, apud Strabonem *l.* 15. in India deſcribens [illegible], *equos unicornes, cervino capite.* Et Ælian. *l.* 3. *c.* 41. ubi tam equi, quam *aſini* Indici, cornu inter alexipharmaca numerat. Aſinus hic ſeu verum onager equo magnitudine par eſt, albo corpore, capite purpureo, oculis cyaneis, carne amarâ & guſtui ingratâ, in fronte prominet unum cornu cubitale vel ſeſquicubitale, in medio nigrum, album infrà, ſuprà puniceum, magni in Medicina uſus; robur & pernicitas ſumma eſt; cornu, dentes & calces ex æquò terribiles, locis maximè deſertis degit, vivus rarò capitur, uti eum deſcribunt Apoſtolius *Proverb.* 1357. Ælian. *Hiſtor. l.* 4. *c.* 52. Ariſtoteles *Hiſtor. Animal. l.* 2. *c.* 10. Plin. *l.* 11. *c.* 37. Alii. Sed & *Boves* in India ſolidis ungulis & unicornes ex Creſia tradunt Plin. & Solin. *c.* 55. quos in Æthiopia locat Ludov. Vartomannus *Navigation. l.* 2. *c.* 15. &c. Quòd vero de cornu monocerotis tam multa congerunt Scriptores, Arabes imprimis, [illegible], è quibus [illegible], ex eo, à Sinenſibus [illegible], *quorum ſinguli valeant pluſquam quatuor aureorum millia*: Damir, *[illegible] Regum ſolis [illegible] ornamentis*; Algrahid [illegible], [illegible], *ab iiſdem Sinenſibus*, & Gibani, Regum Indiæ, *cultrorum manubria*, quæ venenatos cibos ſudore ſuo prodant &c. confici ſcribunt: Quodque in S. Dionyſii Fano in Gallia, Windſoræ in Anglia, Ultrajecti in Belgio alibique, monocerorum cornua aſſervari dicunt, ceti ſunt dentes, non quadrupedis cujuſdam cornua: quod primus aperuit *Bellonius*, & poſt eum multi confirmârunt, ſed omnium uberrimè Scriptor anonymus, qui A. C. 164[illegible] inſignem *de Groenlandia* Tractatum lingua vernacula edidit, ubi inter alia, *monocerotum cornua*, quæ multi [illegible], tam communia eſſe in Regno Daniæ, quod ex Groenlandia & Iſlandia deferantur, memorat. Ibi enim inter varia maris monſtra cetus eſt quidam, *narhual* nomine, quaſi [illegible] dixeris, Iſlandis [illegible], quod hominis [illegible] veſcere dicatur, dictus. Ex cujus maxilla ſuperiore [illegible] ſiniſtra parte prominet, longus [illegible] pedes, dentis, ita rotundus, ut in conum deſinat, ſuperficie in ſpiras contortâ, colore plerumque albo, ſed quandoque ſubalbo, denique cornua prædicta [illegible] referens, ut [illegible] non ſit &c. Sed & [illegible] unicornes, [illegible] Vartomanno, qui [illegible] Scaliger *Exercitat.* 20[illegible]. Neque enim hi [illegible] Veteribus monocerotes [illegible] aut poſtulis [illegible], quales aſini & equi aut elephantes habent, ſed [illegible] caprarum aut cervorum modò, quod [illegible] aſſerit. [illegible] inquiens, *habet tenuem admodum*, [illegible] *gracile admodum, [illegible]. [illegible] pedum [illegible] habet, caprinos pedes ſemper referentes.* Quod poſtremum, in [illegible] apparet, [illegible] à Vartomanno deſcribi, non verum monocerotem. Vide hanc in rem complura, apud Sam. Bochartum *Hieroz. Part. prior. l.* 3. *c.* 27. ubi etiam [illegible] de quo dictum, [illegible] cum dente [illegible] cum palmo [illegible] maxillam prominente, ambitu in [illegible] parte quinque pollicum, colore [illegible], multis [illegible], ſuperne [illegible], quod Helmæ, in regio [illegible], viditur, [illegible], ex [illegible] *Tabula*, in [illegible], uti putatur, repertâ, deſcriptum videre eſt. Adde quæ infrà, ubi de *Oryge*, it. *Unicornu*, ut & quæ diximus voce *Cartazon*.

MONOCEROS, cognomen Crateri cujuſdam, apud Plinium *l.* 10. *c.* 41. *Nec non & [illegible] Crateri, Monocerotis cognomine, in Erezina regione Aſiæ, [illegible], [illegible] in [illegible] inſidente, cornicula [illegible].* Ubi per [illegible], galeæ cornu intelligit, quod cùm unum hic Craterus haberet, hinc ei *Monocerotis* cognomen. Præter namque varia alia galearum inſignia, cornicula etiam fuêre, non [illegible] plumæ ſeorſim [illegible] in cornua, ſed vera cornuum ſimilitudo [illegible] vel ferrò expreſſa: atque ab his Comediæ Plautinæ nomen *Cornicularia*, in qua miles cornicula inſignem galeam geſtans traducebatur, Varro *de L. L. l.* [illegible] Vide Salmaſ. *in Solin. p.* 547.

MONOCHERIUM, vide ſupra *Dextrocherium*.

MONOCHORDUM, vide ſupra [illegible] & infrà *Organum*.

MONOCHROMATOS Pictura, apud *Plin. l.* 35. *c.* 3. *De Pictura initiis incerta —— Græci alii Sicyone, alii apud Corinthios repertam affirmant, omnes umbrâ hominis lineis circumductâ. Itaque talem primam fuiſſe: ſecundam ſingulis coloribus & monochromaton dictam, poſtquam operoſior inventa erat, duratque talis etiam nunc. Inventam ——— dicunt a Philocle Ægyptio, vel Cleanthe Corinthio. Primi exercuere Aridices Corinthius & Telephanes Sicyonius, ſine ullo etiamnum colore, jam tamen ſpargentes lineas intus. Ideo & quos pingerent, adſcribere inſtitutum.* Monogramma, [illegible], ab unico & eodem ſemper linearum ſpecie nomen habet. Quomodò Epicurus *de Nat. Deor. l.* 2. *Monogrammos* Deos vocat, eoſdem ſemper, qui nec irâ moventur, nec lætitiâ: quamvis tenues & decolores apud Lucilium Nonius exponat hoc verſu:

——— [illegible] *monogrammo*.

Dalechampius *Not. ad l.* ubi Cleanthis [illegible] Trojæ excidium & Minervæ ortum, opera multum celebrata, cum Aregontis itidem Corinthiæ Dianæ in conis deportatione, in Alphœoniæ Dianæ Templo, fuiſſe aſſeverat, docet ex Strabone *l.* 8. Vide quoque Plin. *l.* 35. *c.* 8. Salmaſius *monochroma*, Gallice *Crayon* eſt, *ad Solin. p.* 5. Ceterum *monochromata* cinnabari pingi conſueviſſe, diximus ſuprà. Vide quoque infrà, ubi de Veterum *Pictura*.

MONOCOLI, vide infra *Monoſceli*.

MONODACTYLUS, Æthiopiæ mons, *Ptol. Pentadactylos* Plinii eſt *l.* 6. *c.* 29. Villanovano teſte.

MONODIA, Græcè Μονῳδία, cantus lugubris ſpecies, in qua ſolum affectum Veteres poſuêre, [illegible] verò nullam, proſopopœiam nullam. Nempe fuit, quoties è Choro prodiret unus, qui defuncti memoriam lugubri carmine celebraret. Fiebat autem id ad tibiam Lydiis modis: quod primum [illegible] Pythoni tibicinem Olympium, ſcripſit Ariſtoxenus. Vide Scaligerum *Poetic. l.* 3. *c.* 122. & infra ubi de *Tibiis [illegible]*.

MONODUS, Pruſiæ fil. qui dentium loco os unum continuum habuit, unde et nomen, quemadmodum Pyrrhum Epirotarum Regem habuiſſe Plin. *l.* 7. *c.* 16. & *Plut.* referunt.

MONOECUS, incolis *Monaco*, Gallis *Mourgues*, portus & ſtatio Liguriæ, paucarum navium capax, ab Albinga oppid. diſtans ſtadiis 480. Dicitur *portus Herculis*, quia, teſte Servio, pulſis aliis illic Hercules ſolus habitavit, vel quòd in ejus templo alius deorum non colitur. Arcem habet firmiſſimam, in rupe, & inacceſſam, cujus Princeps & Dominus, qui à Grimoaldo, filio Pipini, Auſtraſiæ Regis fratre Caroli Martelli, Palatii Magiſtri An. 7[illegible] ſecundum dicitur (de cujus filiis & diviſione hæreditatis, vide Bouchetum *l.* 8. *Hiſt. Provinc.*) neminem ſuperiorem agnoſcit, licèt ſub tutela olim regis Hiſpani, nunc Galli, præſidium illius in arcem admiſerit. *Baudrando* oppid. eſt parvum & ſat munitum, cum palatio Principis, è gente Grimalda, in ora maris Liguſtici, ferè inſertum in Comitatu Nicæenſi, cum *Mentone* & *Roccabruna* oppidulis, quæ eidem Principi ſubſunt. Vide *Herculis Monœci portus*. Ibi incipiunt Alpes maritimæ. Virg. *l.* 6. *v.* 830. De Cæſare & Pompejo:

Aggeribus ſocer Alpinis, atque arce Monœci.

Lucan. *l.* 1. *v.* 407.

———*Solus quà littora turbat*
Circius, & tuta prohibet ſtatione Monœci.

Sil. *l.* 1. *v.* 586.

Et nebuloſa jugis attollens ſaxa Monœci.

Nic. Lloydius.

MONOETIUS, unus ex Argonautis, Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 342.

MONOGISSA, vide Stephanum in [illegible].

MONO[illegible]UM, [illegible] Indiæ intra Gangem Emporium. [illegible]

MONOGRAMMA, [illegible] mons erat, in Chartis Regum & [illegible] ... [illegible] folam [illegible] ... [illegible]

[illegible]

... per X. Christum, per K. Constantinum, ... [illegible]

[illegible]

... Constantinus Aug. ad [illegible] Laur. Pignorium Ep. 24. & qui de [illegible] prolixe ac erudite agit, supra laudatum Licetum, [illegible] Lucernas Isidori ac Casalii, notam hanc [illegible]. Usus hujusmodi nominum compendio scriptorum ac certis literarum implexionibus concinnatorum non nuper [illegible], ut cujus Plutarchus jam in Catone meminit; extatque [illegible] Imperatoris numisma, apud Octavium Stradam, [illegible] monogramma exaratur. Vide quoque supr. [illegible]. Et certe Veteres integrasim non tam nomina, quam [illegible], haud scripsisse, palam est ex veterib. Inscriptionum [illegible].

[illegible], gemmas sed diff [illegible].
Litera [illegible] L. [illegible]

In [illegible] præsertim, nomina ipsa posterioribus seculis [illegible] compendio scripsere, eique dein in Monogrammatis contraxere formam, quod septimo maxime obtinuit; tamen horum usum antiquiorem evincant nummi, quos ex Gazophylacio Regio ære incidi curavit Car. du Fresne, cum cæteris inferioris ævi Imperatorum Constantinopolitanorum numismatibus, ad Zonaræ, aliorumque Byzantinorum Scriptorum illustrationem. Vide eundem in Glossario, ubi varia Regum [illegible], ut & 5. Pontificum, Hadriani I. Paschalis I. Nicolai I. [illegible] Leonis III. monogrammata exhibet: nec non [illegible]

MONOGRAMMUS, vide supra Monochromates.

MON[illegible], [illegible] Æthiopiæ, ex quo Astaboras fluv. effluit [illegible].

MONOLINUM apud Jul. Capitolin. in Maximin. [illegible] est filum unum, quo margaritæ infertæ sunt, [illegible]

[illegible]

MONOMACHIA, [illegible] exercitatio, in qua duo inter se [illegible]

[illegible]

... brachiis solum pugnaque [illegible], sed etiam armis cum umbra pugnasse, [illegible] quos id post [illegible], Posidonius auctor est. Glauco quoque Carystio, Athletæ statua non solum ob [illegible], sed & in umbra pugnandi excellentiam, statua [illegible] erecta est, apud Pausan. Eliac. l. 6. Omnium vero frequentissime pugnam ad palum Veteres exercebant, nec solum milites, sed etiam Gladiatores, quos [illegible] ad palum [illegible], docet Vegetius l. 1. de Re milit. c. 11. Juvenalis supra laudati verba de hoc pugnæ genere ista sunt,

———— Aut quis non vidit vulnera pali,
Quem cavat assiduis [illegible], scutoque lacessit,
Atque omnes [illegible] numeros.

Vide quoque infra Palus. [illegible] de Monomachia Gymnastica Veterum [illegible] exequitur. Hieron. Mercurialis de Arte Gymn. l. [illegible] c. 4. A qua multum degeneravit Gladiatura Romanorum, [illegible], quamque prin [illegible] Antoninus Imperator non [illegible], [illegible] Honorius Imperator, apud Theodoretum Histor. Eccles. l. [illegible] c. 26. Nec quidquam cum ea commune habuit [illegible], seu Lex [illegible], qui [illegible]. Tacit. Annal. l. [illegible] quamque in [illegible] III. Rex [illegible] tulit, ut omnes controversiæ [illegible] seu Duello [illegible], apud Saxonem Gramm. Histor. [illegible] l. 5. id quod adhuc in Moscovia [illegible] esse, refert Bodinus de Rep. l. 4. c. ult. Quemadmodum etiam in Anglia, inter [illegible] colophon imponeret. Duellum receptum [illegible], refert Thom. Smithus de Rep. Angl. l. 2. c. 6. & 8. [illegible] Longobardos [illegible] probatio. Judici per duellum [illegible], docet [illegible] l. de Duello c. 4. Nec veterum Germanorum apud Tacitum mos, qui ejus gentis, cum qua bellum erat, captivum cum electo popularium suorum, patriis quemque armis, committebant: victoriam hujus vel illius pro præjudicio [illegible], de mor. Germ. c. 10. Multo minus [illegible] Duelli [illegible], quod [illegible] veterum Gladiatorum [illegible], motum, [illegible] Regnorum [illegible] in Gallia [illegible] Ludovico XIV. [illegible] Monomachiam vide in voce [illegible], quibus adde Matt. [illegible] Aliud [illegible] quædam, de certamine singulari duorum, quorum contro-

versia

verſæ alioqui totos populos graviſſimis malis eſſent implicituræ, ſi inter ſe paucis [illegible] decernerent, ut olim de Peloponneſo, Hyllus & Echemus, de regione ad Inachum, Hyperochus & Phemius, de [illegible], Pyrechmes [illegible] & [illegible] de [illegible]. Contra & [illegible] ſi pertinet [illegible]? [illegible] non [illegible], [illegible] potuiſſe [illegible], et minus malum. Et apud Livium quidem [illegible] Mettius Fufetius [illegible] l. 1. c. 23. [illegible], quæ magna [illegible], [illegible] multo [illegible] populi [illegible]. Et Strabo [illegible] hanc [illegible] Græcorum conſuetudinem [illegible]. Apud [illegible] quoque [illegible] tuiſſe ait, ut inter ſe & [illegible] eo modo res decernerentur. Nec alium inter Francorum veterum mores, [illegible] Agathias l. 1. Non quoque [illegible] & [illegible], qui inter binos utrinque, Romanorum & Albanorum, qui inter ternos Lacedæmoniorum & Argivorum, qui inter [illegible], certamina committendo, ſummam rerum credere olim conſuevêre. Verum hanc ſententiam [illegible] & rationi & Dei præceptis repugnare, certum. Prout, [illegible] bello digna agitur, ut multorum innocentium ſalus, pro ea totis viribus pugnandum eſt. Conflictu vero certaminis uti, tanquam teſtimonio bonæ cauſæ aut judicii divini inſtrumento, [illegible]. Quam in rem vide plura, apud Hug. Grotium de Jure belli & Pacis l. 3. c. 20. §. 43. [illegible] de [illegible] aliquid infra voce Pugnatio.

MONOMERI, populi apud ultimas Orientis terras, ſingulis cruribus [illegible] currentes, velociſſimæ pernicitatis, Gell. l. 9. c. 4.

MONOMOTAPA, vulgo quoque Monomotapa, regnum, in parte Auſtrali Æthiopiæ interioris peramplum, inter Imperium [illegible] ad Septentrionem & [illegible] regionem ad Meridiem [illegible] regna, vix nomine Europæis nota, & [illegible] Hujus caput eſt.

MONOMOTAPA, ad flur. Spiritus S. versus regionem Cafrorum ad Ortum [illegible] mill. paſſ. ab ora Oceani Æthiopici. Significat autem vox Monomotapa, seu Benomotapa, Imperatorem, ſecundum [illegible], quæ [illegible] patet, ab Oceano Æthiopico uſque ad mare Rubrum [illegible] Capite Bonæ Spei [illegible]. Ab Incolis Magnus [illegible], vel [illegible] appellatur, habetque regiam Zimbaoe, & [illegible] cultu [illegible]. Portam [illegible] ut vitam [illegible], pro eo [illegible]. Gentilismum profitetur, [illegible] obſervat. Vid. [illegible] part. 2. c. 4. Præter Monomotapam, [illegible] Metropolim Imperii vocat [illegible]. Pertinet ad hoc promontor. [illegible] maximum ac celeberrimum Bonæ Spei. Sequuntur [illegible] juxta littus tractu Regna, Sofala, Mozambique, Quiloa, [illegible], Magadoxo, a ſingulis urbibus [illegible] nominata. Verum autem Monomotapa nomen eſt Mocaranga, [illegible] communis Regum, Mona, unde nomen Monomotapa, i. e. Rex Motapa, ſicuti ManiCongo, i. e. Rex Congi, & ſimilia. Et quidem [illegible] Mocaranga [illegible] Regem, ſed ſuperiori ſeculo Rex cum totos Regnis [illegible] imparem, inter quatuor filios ea diſtribuit, & maximo natu dedit Regnum Monomotapæ, ſecundo Regnum Quiteve, tertio Regnum Sedanda, quarto Regnum [illegible]. [illegible] hi poſteriores fratri maximo [illegible], post Patris obitum, ſibi quiſque, [illegible] Regnum conſtituerunt, à quo tempore Imperium hoc amplius [illegible] diviſum manſit. Hodie, inter quatuor hoſce Reges, Quiteve Rex, potentiſſimus eſt. Georg. Hornius Orb. Polit. Part. 4. p. 72. & Orb. Imp. p. 218.

MONOPHAGA, [illegible] apud Æginenſes, quæ copioſè deſcribuntur a [illegible] Græcis, & Athenæo.

MONOPHAGIA, Græca vox, Solitarium cœnam denotant, velut criminis loco, quondam objecta eſt, ut Athenæus obſervat. Unde in criminatione [illegible] hoc non [illegible] Verres, quod ſolus [illegible], cùm civiliſſimi & communiſſimi quique Principes amicos ſemper ſuis conviviis, quà [illegible], quà privatis, adhiberent, [illegible] de Antonino Pio Capitolin. de Alexandro Sev. Lamprid. de Macrino, idem Capitolin. tradidêre. Et quidem quotidiani hi [illegible] Imperatorum etiam non vocati adeſſe [illegible] cogebantur, quod ſine illis eſſe non poſſet Princeps: quà neceſſitate veniendi eos cùm liberaſſet Marcus, illiſque ſecum convivandi gratiam fecitſet; ſequiùs interpretati ſunt quidam & [illegible] mores Marci [illegible] retulerunt, qui faſtigium Principis ſervare cuperet. Sed longe alid id ratione [illegible], Ipſe teſtatum reliquit, ubi ſe didiciſſe à Parente refert, amicis remittere [illegible] & unà peregrinandi ſecum neceſſitatem. [illegible]: quam modeſtam mentem & in commune [illegible] conſulentem, [illegible] voce [illegible] appellat, [illegible] Interpretes minus intellexêre. Vide Salmaſ. ad Capitolin. in vita Marci, c. 29. & infra Senſus communis. Neque vero Principes ſolum, verùm & alios homines divites in more habuiſſe olim, ut ſoli non cœnarent, vid. ſupra voce [illegible].

MONOPHYSITÆ, Hæretici, quòd unam ſolum in Chriſto [illegible], i. e. Naturam, etiam poſt incarnationem, agnoſcerent, [illegible] memorantur Nicephoro l. 18. c. 45. & 46. Proles Petri Fullonis & Severi Hæreſiarchæ, contra quos ſcripſere Leontius [illegible], [illegible], [illegible] Alexandrinus & Anaſtaſius Sinaita, contemporanei Gregorio I. Eandem Theopaſchitarum & Monophyſitarum hæreſin [illegible], cognomine Zanzalus, [illegible] Syrus, cùm magnopere in genere ſuo propagaſſet, [illegible] per multa [illegible] ſunt, Nicephorus ubi ſupra c. [illegible]. Et Io. Damaſcenus de Hæreſibus ſcribens, quos vocat Ægyptios & Schematicos & Monophyſitas, Horum, inquit, principes fuerunt Theodoſius Alexandrinus, à quo Theodoſiani, & Jacobus Syrus, à quo Jacobitæ ſunt [illegible], [illegible] Antiochenorum præſules [illegible] Joannes [illegible], qui [illegible] Ab his vero Orthodoxi in Syria, qui recte ſunt in Synodo Chalcedonenſi propoſita, atque Imperatorum [illegible], [illegible] appellati ſunt per contumeliam Melchitæ, ab [illegible] pro Rege, [illegible] Imperatori [illegible] [illegible] Regem [illegible]. [illegible] Jacobus ille Armenius [illegible], qui cum [illegible] errores & hæreſes [illegible], [illegible] vide Nicephorum [illegible] & plura hanc in rem apud Joh. [illegible] l. 3. c. 17. Hæc hæreſis in Æthiopia viget. [illegible].

MONOPODIUM, apud Lamprid. in Commodo c. 10. Monopodios & Luſcos [illegible] ſingulos [illegible]. [illegible], ſunt Monopodii, Græce [illegible] mensæ, quæ uno [illegible] pede [illegible]. Monopodii [illegible] cando, quibus [illegible] regiſſet Commodus, per jocum alludebat ad [illegible] appellationem, quibus natura [illegible] tantum pede, [illegible] Monopodii & [illegible], vocabantur, de quibus [illegible]. Vide Salmaſ. [illegible].

MONOPODIUM, Græce [illegible], apud Livium l. 39. c. 6. Luxuriæ enim peregrinæ origo, ab exercitu Aſiatico invecta in urbem eſt, [illegible] lectos æratos, veſtem ſtragulam pretioſam, plagulas, & alia textilia, & quæ tum magnificæ ſupellectilis habebantur, Monopodia & abacos, Romam advexerunt &c. [illegible]. Turnebo l. 5. Adverſ. c. 23. [illegible], quæ uno pede [illegible], cujuſmodi menſæ pulcherrimæ [illegible] ea tempeſtate cenſebantur. A. Cn. Manlio id primitùs factum. Habet Plinius l. 34. c. 3. Triclinia ærata abacoſque & monopodia Cn. Manlium. [illegible] primum [illegible] triumpho ſuo, quem [illegible] anno [illegible] LXVII. L. Piſo auctor eſt. Vide Urſinum & Ciacconium [illegible].

MONOPOLIS, vulgo MONOPOLI, urbs [illegible], in ora maris Adriatici 18. milliar. à [illegible], 40. à Brunduſio in [illegible], 25. à Tarento in Septentrionem; proxima Egnatiæ, [illegible] ſucceſſit.

MONOPOLIUM, non omne cum jure naturæ pugnat. Poſſunt [illegible] à ſumma poteſtate [illegible] cauſa & pretio conſtituto: cujus rei illuſtre exemplum nobis præbet Joſephi hiſtoria, cùm is vice Regis Ægypto præeſſet. Sic & ſub Romanis Alexandrini Indicarum mercium [illegible], ut Strabo loquitur l. 17. [illegible]. Eja certe, licet populo alicui cum alio populo paciſci: ut is populus certi generis [illegible], quæ alibi naſcuntur, ſibi ſoli vendat, ſi is, qui emit, populus, paratus ſit aliis vendere æquo pretio. Non enim aliarum gentium intereſt, à quo emant, quod ad deſideria naturæ attinet. Lucrum autem alter alteri prævertere licitè poteſt, maximè ſi cauſa ſubſit, ut ſi, qui id ſtipulatus eſt populus, alterum populum in ſuam tutelam receperit, ſumtuſque eo nomine faciendos habeat. Quâ jure [illegible] monopolium [illegible] habent [illegible] aromatum, [illegible] ſuo loco. Sed & à privatis [illegible] æquo itidem duntaxat compendio, Monopolium poteſt. Nota hanc in rem Thaletis hiſtoria de olivitate: & Pythoclis inventum, de plumbo [illegible] comparando, unde lucrum [illegible] Athenienſis populus, apud Ariſtotelem Oeconom. l. 2. Ut de Monopolio [illegible], [illegible] veſtes, apud Pancirol. l. 8. c. 37. de Monopolio ſerici, apud Procopium in Hiſtor. Arc. nil addam. At qui, ut in Velabro Olearii, de compacto id agunt, ut res ſupra pretium id, quod ſummum nunc eſt, in communi pretio vendantur, aut vi, aut fraude, impediunt, ne major copia importetur, aut ideo merces coëmunt, ut vendant pretio, quod tempore venditionis iniquum ſit, injuriam faciunt, atque eam reparare tenentur. Quam in rem vide Legem [illegible] & præſentem C. de Monopoliis, & locum [illegible], apud Lyſiam, adverſus [illegible] venditores, qui pretium [illegible] incendebant. Adde Caſuiſtorum [illegible] & [illegible], cauſa 14. quæſt. 4. citatum Hug. Grotio de Jure belli & Pacis l. 2. c. 12. §. 16. ut & quæ infra dicemus de Negotiatione [illegible].

MONOPROSOPOS, Græce [illegible]. [illegible] cantilenculæ paſtoralis ſpecies antiquiſſima, [illegible] ſingulis [illegible] reducti umbram ſatum canerent amores, qua de re vide ſupra in de Modulatione. Sed & in Scena, per [illegible] Chorus [illegible], [illegible] quiſpiam [illegible] intra [illegible], idque ſine cantu. [illegible] Plautum Choragus in Curculione. Deinde alter [illegible], et interrogationibus atque reſponſionibus explerunt animos varietate: Summa enim laus in Poeſi novitas. Poſtea quatenus [illegible], ut partirentur Chorum in partes duo &c. Vide Scaligerum Poet. l. 1. c. 9. & ſupra in voce Chorus.

MONOSCELI, homines Indici ſingulis cruribus, qui & Sciopodes vocantur, quod in majore æſtu humi jacentes [illegible], i. e. umbrâ pedis ſe protegant, Plin. l. 7. c. 2. nonnulli, ſed omnino melius Monoſceli, [illegible] Græcis [illegible], unde [illegible] dicendi eſſent. At [illegible], quod unicum [illegible], hominum genus ſingulis cruribus, miræ pernicitatis ad ſaltum, Plin. loc. cit. [illegible] homines, [illegible] ventrem quoque [illegible], [illegible] maximum palmarum [illegible], [illegible], atque [illegible] [illegible] & [illegible] verſari circa paludes & maris litora, in [illegible], quæ eſt Arabiæ Felicis pars [illegible], circa ſinum [illegible], [illegible]

tus Arabes. Vide Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l. 6. c. 13.* & in voce *M*[illegible].

MONOTESSARON, Græcum nomen [illegible] ex IV. *Evangeliis* [illegible], edita ab *Ammonio Alexandrino*.

MONOTHELITÆ, Hæretici [illegible], qui [illegible] in Christo voluntatem [illegible], dicuntur [illegible]. Princeps eorum fuit Sergius Patr. Conſtantinopolitanus [illegible] Theodoro Pharano Epiſcopo [illegible] Sophronius, Monachus [illegible]. Vide Acta VI. Concil. Generalis [illegible] Damaſc. [illegible] Baron. [illegible]. Quære [illegible] Forbeſium *in Instructionibus Hiſtoric. Theolog.* l. [illegible].

MONS-AYLON, [illegible] *Monſaxon*, apud Plin. *l. 6. c.* [illegible]. [illegible] *Alp*[illegible], [illegible] ubi [illegible] in [illegible]. Navigia [illegible], [illegible] nomen. [illegible] Alpes [illegible]. [illegible] hodieque [illegible], [illegible] longe [illegible], [illegible] non [illegible] in [illegible] profunditatem habet. [illegible], [illegible] *Montagu* [illegible] Cl. Spanius [illegible] *Ita*[illegible] *c.* [illegible].

MONTENEGRIUM, oppid. Alverniæ, in colle, in limite Burbonenſis provinc. [illegible] Dariatum, 7. leucis à Claromonte in Boream, [illegible] verſus, vulgo *Montpenſier*.

MONS, [illegible] in *Pace* [illegible] non [illegible] tant *Pacem* [illegible] *Montem* duntaxat appellando [illegible] & [illegible] per ſuperſtitionem *Dæmonem*, quippe [illegible] in monte quopiam [illegible] & mont [illegible]. Vide Strab. *l.* [illegible] *Mons* pro Deo [illegible]. Tyrius Maximus: [illegible]. *Idem* [illegible] Scaliger [illegible] poſt [illegible] ſuperſtitionem [illegible] Magnum [illegible] & [illegible] arbores [illegible] nomen [illegible]. [illegible] *Montes* [illegible] [illegible] Sacerdotum [illegible] in [illegible], tam Græci, tam Franci, & [illegible] ut olim [illegible] & *pinnacum*, [illegible] poſtea *Montem* [illegible]. Vide [illegible] *Not. Gall.* [illegible]. Antiquitas vero *Monte* [illegible] Heroum [illegible] arboribus [illegible] tectis. Ovidius *Met. l. 12. fab. 4.* de Nuptiis Pirithoi.

> *Duxerat Hippodamen audaci Ixione natus,*
> *Nubigenasque feros poſitis ex ordine menſis,*
> *Arboribus tecto diſcumbere juſſerat antro.*

Vide Casp. Barthium *Animadverſ. ad Stat. Theb. l. 4. v.* [illegible]. [illegible] in [illegible], ubi de *Cadavemontana*, [illegible]. Porro *Montibus* pedes, pectora, capita, [illegible], genua, frontes, dorſum, ſupercilia, & nihil fere non humani corporis tribuere Poetas, notum. Gratius Cynegetic.

> ——— [illegible] *à pede* [illegible]
> *Venit* [illegible] *& multo vertice flamma.*

Heg[illegible] apud [illegible]

> [illegible]

Dionyſius P[illegible]

> ——— [illegible]

Quam in rem Vide Casp. Barthium *Animadverſ.* [illegible] *ad Stat. Theb. l.* [illegible]. [illegible] voce *Monter.* Vocis originem [illegible] nonnulli à [illegible], [illegible] Principum [illegible] per montium [illegible] Schol. [illegible] Statium *ad Theb. l. 3. v.* 34.

> ——— [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible] *Cithæron*
> [illegible] ———

Quibus [illegible] apud Poetas [illegible] & Hiſtoricos. A *manendo* tamen [illegible] *Montem* Scaliger, unde [illegible]. Porſt. *l. 3. c.* [illegible]. Vide [illegible] infra *Montes*, it. *Palatium*. De *Montium* [illegible] voce *Alpes*.

MONS Acer, *Aigremont*, locus Galliæ, in Lingonibus, Hadr. Valeſ. *Not. Gall.*

MONS Acutus, *Montaigu en Combraille*, oppid. Galliæ, in Burbonienſi provincia, & in Combraila tractu, [illegible] Dupitem. [illegible] Arverniæ, 13. leucis à Claromonte in Septentrionem. Item oppid. [illegible], [illegible] *Feudum* [illegible] Comes. A. C. [illegible] & A. [illegible]. Hodieque *Montegu en* [illegible], non multum [illegible] Luſſano, & Pertingoine [illegible]. Item [illegible] Pictonum [illegible] *Montagu en* [illegible]. Item prope [illegible] *Baudrand.* & *Valeſium*, [illegible] oppid. prope Burbonenſe *Montag*[illegible] appellari. & *Acuti* quoque *Montis*, [illegible] Montis Dauphini proximi: item *Montis Acuti*, in Cadurcis, vulgo *Montagudet* meminit.

MONS Adiani, *Montadier*, locus Galliæ, in Diœceſ. Pariſienſi, [illegible] Abbatiæ Monaſterio inſignis. Hadr. Valeſ. *Not. Gall.*

MONS Alacer, *Albermont*, locus Galliæ, in Caletis, prope [illegible], [illegible] cognomine [illegible] S. Nicolai, S. Jacobi & B. Mariæ [illegible] *Montis* cognomine [illegible]. *Idem.*

MONS Albanus, *Montauban*, urbs Galliæ, in provincia Cadurcenſi, Epiſcopatus [illegible] Archiepiſcopo Toloſano, à Joanne XXII. Pontif. Roman. erectus, ad Tarnem [illegible], media inter Toloſam & Cadurcum [illegible]. [illegible] Eccleſiæ [illegible] Epiſcopatus [illegible] & Toloſa [illegible] Monaſterium [illegible] Epiſcopi [illegible], in quo ſedes Epiſcopalis [illegible] Petri, [illegible] *c. 63.* [illegible] *Montis Albani* [illegible] *Omnia in eminentia* [illegible] *quod dicitur* Mons Albanus. Sub Ludovico quoque XIII. Rege, circa C. 1625. [illegible] hæc urbs eſt. *Idem.*

MONS Albanus, *Montalvan*, oppid. Hiſpaniæ, in Arragonia, ad [illegible] Martinum, 9. leucis à Teruelo in Occaſum, Barbaſtrum verſus diſtans. *Baudrand.*

MONS Albus, *Montalant*, locus Galliæ, prope Glanneſter[illegible]. Item German. *Blanckenberg*, Gall. *Blancmont*, locus Lotharingiæ, [illegible] in *Chron.* [illegible] memoratus, qui [illegible] *Albi Montis* & *Caſtrum Albi Montis* ac *Blamontium* etiam appellat. [illegible] *Montis Albi* nomine in Britannia quoque Ciſmarina, in Provincia, in Pariſiis, [illegible] multa loca veniunt. Hadr. Valeſ. *Not. Gall.*

MONS Albus, *Montblanc*, oppid. Hiſpaniæ, in Catalonia. Ducatus titulo clarum, ad amnem Francolinum, 5. leucis à Tarracone in Boream, *Baudrand.*

MONS Alcinous, *Montalcino* vel *Monte Alcino*, teſte *Volaterrano*, urbs Hetruriæ Epiſcopatus ſub Archiepiſcopo Senenſi, inde 17. mill. paſſ. non longe à via, quæ Romam ducit, quæ & *Mons Ilcinus* dicitur, in colle. *Idem*

MONS Alfonſus. *Monte Alfonſo*, arx permunita Italiæ, in Ducatu Mutinenſi, in Carfagnano tractu, prope Caſtrum novum, in colle, ad Auſerem fluvium, tertio ab mill. à Luca in Boream, [illegible] à Sarzana, in Ortum, ad radices Apennini. *Idem.*

MONS Altus, *Aumont*, vel etiam *Haumont*, locus eſt Belgii in Epiſcopatu Cameracenſi, veteri Monaſterio clarus. Cognominem quoque locum [illegible] habet Eccleſia Carcaſſonenſis. Item pa[illegible] Rivenſis in Gothia Francica, utrumque *Montaut* dicitur: quæ in Aquitania, & maxime in Gallia Narbonenſi, trita eſt appellatio, Hadr. Valeſ. *Not. Gall.* Item nomen urbis eſt parvæ Piceni, in [illegible] Pontificia, in colle, juxta Monoceam amnem, 12. mill. à Firmano in Auſtrum, & ab Aſculo in Boream, vulgo *Montalto*. Epiſcopalis facta eſt à Sixto V. Pontifice ex eo [illegible], ſub Archiepiſcopo Firmano. *Baudrand. Ferrarius.*

MONS Amatus, *Montemel*, locus Galliæ, in Cadurcorum finibus, memoratus in *tabb. Eccleſiæ Cadurc.* Item in ſuperiori Arvernia, *Cros de Montamat*, *Valeſ.*

MONS Aragonius. *Monte Aragon*, oppid. Hiſpaniæ in Aragonia, vix una leuca ab Oſca in Ortum, cum inſigni Cœnobio, *Baudrand.*

MONS Argentarius, *Monte Argentaro*, in Tuſcia, in ora maris Tyrrheni. Vide *Argentarius Mons.*

MONS Argiſi, *Montargis*, caſtellum vel oppid. Galliæ, ad Lupam fluv. prope ſilvam cognominem *la forêt de Montargis.* An quaſi *Mons Anſegiſi*, qui Senonum Epiſcopus & ſedis Romanæ per Gallias & Germaniæ Vicarius, A. C. 876. floruit, ejuſque conditor creditur? Eſt in diœceſi Senonica, 10. ſolum leuc. ſeu 30. mill. paſſ. à Civitate Metropoli Senonum. *Oppidum Senonum Vellaunodunum* Cæſaris *l. 7. c. 11.* videtur eſſe, quod is inter Agendicum Senonum & Genabum Carnutum ponit, Hadr. Valeſ. *Not. Gall.*

MONS Arſicius, *Montarcis*, quaſi *Solis ardore exuſtus*, locus Galliæ, in Pictavis. *Idem.*

MONS Aureolus, *Montauriol*, locus Galliæ, in diœceſi Toloſana. *Idem.*

MONS Aureus. *Montoire*, locus ejuſdem regni, Vindocino proximus, ubi ſcriptam à Carolo VII. ad Sigiſmundum Burgundiæ Regem epiſtolam ſe legiſſe, refert *Hadr. Valeſ.*

MONS Aureus quadratus cum cervis, leonibus, & pomis omnis generis circumdatus vite aurea in Templo olim Hieroſolymitano. Vide infra *Vitis aurea.*

MONS Baldinus, vide infra *Mons Adii.*

MONS Balmeus, *la Sainte Baume*, mons Galliæ, in Provincia, ubi S. Magdalena per aliquot annos pœnitentiam egiſſe dicitur. Situs eſt, inter Aquas Sextias & Telonem, [illegible]. *Baudrand.*

MONS Barrus, *Montbar*, caſtrum Burgundiæ, inter Sinemurum & Caſtellionem, nomen habet ex eo, quod adverſus hoſtiles incurſiones pro repagulo eſſet. *Barram* enim [illegible] Galli pro *repagulo* dicere, hodie *une barre*, *une barriere.* [illegible] nomine Wilhelmus Brito in ſua *Philippide l. 3.* Guiſciani Barrenſis pugnas deſcribens,

> ——— *Barras, gaudete Quirites*
> *Frigentes, ut nobis Barra ſuut denique neſcitis:*
> *Nulla poteſt nobis jam barrula tollere Barras.*

Item,

> *Stabat enim firmus ut Barra repagula firmans.*
> *Agmina* [illegible]

Quem ibidem Guiſcelinum Barrenſem, *Barrarum* [illegible] appellat. Rigordus in *geſtis Philippi. Aug.* [illegible] *de Barris, Comitem* [illegible] habet. Sub eodem Rege, inter Burgundiæ Milites Vexillarios, tertius numeratur Bernardus *de Monte Barri*, à Duce Burgundiæ & Pontio de Granceyo tertius, Hadr. Valeſ. *Not. Gall.*

MONS Baſonis, *Montbaſon*, locus Galliæ, in Turonibus Ducatu, ad Angerem vel Andriam, cum titulo Ducatus. Idem in voce *Turones*.

MONS Beiligardus, *Montbeliard* Gall. *Mumpelgard* German. oppid. eſt & Ducatus, ſub proprio Principe, e familia Wirtenbergica. Ad pedem montis Vogeſi, prope Dubim fluv. inter Alſatiam ad Ortum, & Comitatum Burgundiæ ad Occaſum in Germania. 40. mill. paſſ. à Veſuntione in Circium, 33. à Baſilea in Occaſum. *Baudrand.* Vide quoque in voce *Montisbeligardum*.

MONS Bellus, *Montiel*, locus Galliæ, in pago in Carcaſſonenſi apud Volcas Tectoſages. Item *Beaumont*, in Bellovacis, ad flumen Iſaram, Comitibus olim illuſtratus. Item in Cenomanis, Ducatûs titulo inſignis. Item in Arvernis, in Hannonia; in Ducatu Lepontiano &c. Eſt & vicus hujus nominis, ad lacum Lemanum, vulgò *Belmont*: Duo item *Montes* in Lotharingia, ſaltuque Voſago, quorum alter *Beaumont*, alter *Bellemont*, communiter dicuntur. Omnibus à formoſitate nomen, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Berulfi, *Montbereul*, pro quo corruptè nonnullis *Montreau* dicitur, caſtellum eſt ejuſdem Regni, in diœceſi Engoliſmenſi. Prioratu S. Mauritii nobile. Tarduerum fluv. qui Rupem Fulcoaldi præterlapſus, in Carantonum effluit. Item locus, inter Durocortorum Remorum & Laudunum urbes, vulgò *Montcrou*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Boſius, *Montalboto Boddo*, oppid. amplum Umbriæ, in Ducatu Urbinate, à Senogallia 7. mill. paſſ. in Meridiem, totidem ab Æſio in Occaſum. *Ferrarius. Baudrando Monte Alboddo*, ac caſtrum eſt Marchiæ Anconitanæ, in ditione Pontificia vix 3. milliar. à limite Ducatus Urbini.

MONS Bonus, *Beaumon*, caſtrum eſt ad lacum Lemanum. Valeſ.

MONS Briſiacus, *Briſac* Gall. *Briſach* German. oppid. Germaniæ ſuperioris, ad Rhenum fluv. cum arce permunita, in Alſatia, fere medium inter Baſileam ad Meridiem & Argentoratum ad Boream, 7. leucis plus minus diſſitum. Vide *Briſacum*.

MONS Brunus, *Montbrun*, locus Galliæ, in Arvernia ſuperiore *Montbrion*, in Provincia, *Idem*.

MONS Brutonis, *Montbriſon*, caſtrum vel oppid. ejuſdem regni, in pago Forenſi, quem ſuperiorem ſeu montanum vocant, *le haut Forez*; vix 2. leuc. à Foro Segutianorum & Ligeri fluv. Ibi Xenodochium S. Johannis & Eccleſia S. Andreæ, *Idem*.

MONS Bedelii, *Membrole* vel *Montbrole*, locus aut vicus Galliæ, inter Ligerim & Cuſiliam, qui *Cuſille*, vulgò *Choiſille* nuncupatur, & paulo infrà Turones in Ligerim dextrum labitur. Hic arcem extruxiſſe legitur Fulco Comes Andecavorum, *Idem*.

MONS Cabilonis, *Montchablon*, locus Picardiæ. Inter Philippi Auguſt. Vexillarios Milites Codiciaci, numeratur Clarembaldus *de Montchablon*, *Idem*.

MONS Cæſaris, *Mont Ceſar*, locus Galliæ, in Bellovacis, Abbatiâ veteri clarus, *Idem*.

MONS Calidus, *Chaumont*, locus Galliæ. Sic quoque *Mons Calvus*, à ſterilitate ſoli, dicitur: cui opponitur *Mons Viridis*, vulgò *Montvert*, in ſuperiore Arvernia, & *Mons Piloſus*, de quo infra. *Mons Calvulus*, vulgò *Montchauvet*, ſimiliter Galliæ locus eſt.

MONS Candidus, *Monte Canigo*, mons eſt Galliæ Narbonenſis & Pyrenæorum ramus, in Comitatu Ruſcinonenſi, *Baudrand.* vide quoque in voce *Candidus*.

MONS Canus vel Canoſus, *Montchenu*, locus in Delphinatu, à nivibus dictus, *Valeſ.*

MONS Capreoli, *Montcaurel*, locus caſtrumque Galliæ, in pago Bononienſi, cum titulo Marchiæ. Inter Philippi Auguſt. Vexillarios Milites Bononiæ, Guillelmus *de Montcaurel*: & inter *Milites* Velliocaſſinos, Johannes *de Mont-Chevrel* numerantur. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Caſſinus, oppid. regni Neapolitani, in provinc. Terræ Laboris, *Monte Caſſino* vulgò. Vide *Caſſinum*.

MONS Cavus, *Caumont*, à cavernis ſic dictus, locus Galliæ.

MONS Celſus, locus Galliæ, cujus mentio in literis Philippi I. Francorum Regis, A. C. 1073. datis, ubi *Signum Ebonis de Monte Celſo* reperitur. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Ceniſius, *le Mont Cenis*, mons Sabaudiæ, pars Alpium, in ipſo limite Pedemontis. Vide *Ceniſius*.

MONS Ceſius, *Calemberg*, mons Germaniæ, in Auſtria inferiori. Vide *Ceſius mons*.

MONS Chriſti, *Monte Chriſto*, mons excelſus eſt Italiæ, in mari Tyrrheno, totam ferè Inſululam cognominem complectens, cum una aut altera turri tantùm, ferè inter Planaſiam ad Occaſum, & Igilium ad Ortum. Pendet ex agro Senenſi, à quo 3. milliar. diſtat in Meridiem, & ſubeſt Magno Duci Hetruriæ. Aliàs *Oglaſa* dicta fuit Inſula, teſte *Cluverio*; eratque ibi Monaſterium celebre, *Baudrand.*

MONS Ciminius, *Monte di Viterbo*, mons Italiæ, in ditione Pontificia, prope Viterbum, vide *Ciminius mons*.

MONS Clarus, *Clermont*, caput Arvernorum, in Gallia, à ſalubri cœli ſerenitate dictum. Item *Clermont*, caſtrum Galliæ in Bellovacis, cum titulo Comitatus: unde Borbonia gens proceſſit. Item *Montclar*, locus ejuſdem Regni, in Arvernorum finibus; ut & in diœceſi Carcaſſionenſi. Item *Montclair*, in Delphinatu, proxim. Deam: Item *Montéclair*, in Lingonibus, prope Andelaum, &c. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide quoque converſis nominibus, in voce *Clarus mons*.

MONS Clauſus, locus Galliæ, in pago Burbonenſi, vulgò *Montclou*, nec non in Delphinatu, *Montclu*; in Briegio quoque eſt *Montenglo*, fortè *Mons incluſus*. Idem.

MONS Conſularis, vel *Mons Conterius*, à Fultone III. cognomine *Nerra*, Conſule Andegavenſium, conditum caſtrum eſt in Gallia, vulgò *Montcontour*: unde olim Wilhelmi Comitis Pictonum ac Ducis Aquitaniæ, & præterito ſeculo Reformatorum celebre, in Pictonibus. Id Ludovicus Philippi Rex filius maximus vi cepit ac ſolo æquavit, A. C. 1214. Eſt & *Mons Conterius*, in diœceſi Briocenſi Armoricæ minoris, inter Quintinum & Lambalum, Prioratu S. Michaelis clarus &c. *Idem*.

MONS Cornuti, *Montcornet*, oppid. Galliæ, in Picardia, in tractu Tiraſcia, ac limite Campaniæ, 10. leucis à Remis in Boream ſitum, Aliis *Mons Cornutus*. Eſt & alterum ejus nominis caſtellum 10. à priore leucis, *Mont-Cornet en Ardenne* dictum: quod & monti bicorni impoſitum, & ſylvæ adjacet Arduennæ, inter ipſum ac Rupem Regum *Recroy* ſitæ. *Idem*.

MONS Deſiderii, *Montdidier*, oppid. amplum Galliæ, in colle, in Picardia provinc. medium inter Ambianum & Compendium 7. leucis diſtans, uti à Novioduno in Occidentem. *Baudrandus*. Item in Brexia vetus caſtrum, ſimiliter *Montdidier* appellatum. Prius olim commun. publicum, aram communem & Majorem ſuum ac Scabinos ſeu Pares habuit: Raugæ proximum, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Doloroſus, poſtea *Sterlingum*, vulgò *Sterling*, oppid. Scotiæ, ad Fortheam fluv. à Glaſgou & Dumblano Urbibus 20. & 10. milliar. Edimburgum in Ortum verſus: in quo Reges coronari ſolebant, *Scriptor. Scotici*, Baudrand. *Lexico Geogr.*

MONS Draconis, *Mondragon*, locus Sabaudiæ. *Hadr. Valeſ.*

MONS Dublelli, caſtrum Galliæ, ab Odone Dublello, qui A. C. 1032. floruit, dictum: in Pertico minori, vulgò *Mont de bleau* hodie. Memoratur Orderico Vitali *Hiſt. l.* 4. & 10.

MONS Falconis, *Montfaucon*, locus ejuſdem Regni, Monaſterio Monachorum primò, in S. Germani honorem, à Balderico extructo, dein Canonicorum Collegio, celebris S. Balderici tumulo ac patrocinio gaudet; in diœceſi Remenſi, à Moſa fluv. & ab urbe Virduno 4. circiter leucis diſtans. Idem nomen multis Galliæ vicis: in Cadurcis *Monfalcou* dicitur. Eſt & caſtrum Trans-Moſanum, Gall. *Fauquemont*, Belgis *Valckenburg*, Latinè, *Valcoburgum*, olim ſub Comite proprio. Fortè, quod in monte humili, quem falco non interrupto volatu trajicere poſſit, ſitum: inde nomen accepit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Feretranus, *Monfeltro* Italis, urbs Umbriæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Urbinate, inde 20. mill. paſſ. in Occaſum verſus recedens, in monte, cum arce permunita, Ducatûs Urbinatis; quæ & *Leopolis*, Italis *San Leo*, *Procopio Feretrus*: quod potius regionis nomen eſt, *Ferrar. Baudrando Monte Feltre* dicitur, & regiuncula eſt Italiæ, in Ducatu Urbinate & ditione Pontificia, ad radices Apennini, juxta Ariminum fluv. & confinia Romandiolæ. Ejus caput eſt Leopolis ſeu Fanum S. Leonis, urbs Epiſcopalis in monte excelſo.

MONS Ferrandi, aliàs *Mons Ferranni*, vulgò *Mont Ferrand*, locus Galliæ eſt proximus civitati Arvernorum, & velut pars ejus, Item caſtrum duplex, quorum unum prope Vaurum, alterum, prope Montem Peſſulanum: quæ omnia à Ferrando aliquo, vel Ferranno nomen videntur accepiſſe. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Ferrarius, *Monferrier*, locus Galliæ, in diœceſi Mirapicenſi. Item locus, prope Montem Peſſulanum caſtrum. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Ferratus, *Monferrato* Italis, *Monferrat* Gallis, provincia Italiæ, Ducatûs titulo clara: inter Mediolanenſem Ducatum ad Ortum, & Pedemontium ad Occaſum, ſub Mantuæ Ducis dominio. Ejus caput eſt Caſale *Caſal*: reliquæ Urbes ſunt Aquæ Statelliæ *Acqui*. Nicea Palea *Nizza della Paglia*, Alba, & Tridinum *Trino*. Sed hæ duæ ultimæ Sabaudiæ Duci parent, pace Claraſci confectâ, A. C. 1631. Junctus hic Ducatus Mantuano primum fuit, beneficio Caroli V. Imperatoris, poſtquam Joh. Georgius Palæologus, qui Bonifacio Montisferrati Marchioni Wilhelmi fratris filio ſucceſſerat, ſine liberis deceſſiſſet, & Fridericus Gonzaga Mantuæ Dux, qui Margaritam Bonifacii ſororem in matrimonio habebat, hæreditatem aditurus, Sabaudo & Saluciarum Principe contra nitentibus, à Cæſare ſucceſſor declaratus eſſet: cujus deinde fil. Gulielmus à Maximiliano II. Imperatore ex Marchione in Ducem *Montisferrati* electus & magnis privilegiis ornatus eſt A. C. 1573. E cujus poſteris cum Vincentius Gonzaga ſine liberis deceſſiſſet, Carolus Nivernius, patruelis ejus, ſucceſſionem adiit, ſed ab Hiſpano & Sabaudo, qui jam ante de ditione hac diſceptaverant, circa A. C. 1628, imo ipſo Cæſare, quod inconſulto id auſus eſt, graviter infeſtatus, A. C. 1630. donec pace, de qua ſupra, Nivernio, feudum, excepto Tridino & Alba, Imperator conceſſit. Primus autem ex Palæologis *Montisferrati* ac Caſalii Marchio fuit Theodorus, Andronici Palæologi Imperatoris Græci fil. cui Johannes fil. ſucceſſit, à Carolo IV. Imperatore in fidem publico inſtrumento, tanquam *Montisferrati Marchio*, acceptus. Vide Thuanum *Hiſtor. l.* 1. & Nobiliſſ. Conringium *Tract. de Finibus Imperii*.

MONS Ferratus, *Montferrat*, nomen variorum Galliæ locorum, in Provincia, in Delphinatu, & in Brexia. Dixere autem *Montes Ferratos* Veteres, vel à duritie ſoli, vel à ferrugineo ejus colore: uti vias militares Romani operis, à duritie ſilicis, quâ ſtratæ erant, *Chemimos ferratos*, in veterib. tabulis Galli nuncupavère, *les chemins ferrez*. *Hadr. Valeſ.*

MONS Flanquinus, *Monflanquin*, oppid. Galliæ, in Aquitania, in agro Aginnenſi, ad amnem Leſſum, 7. leucis ab Aginno in Boream, Petrocorios verſus, *Baudrand.*

MONS Fortis, *Monfort*, oppid. Belgii in agro Ultrajectino. Item *Montfort*, caſtrum Lotharingiæ, pridem everſum. Sic quoque appellârunt Galli plurima loca, atque caſtella, in montibus ar-

anduis & aditu difficilibus naturâque ac opere munitis ſita. Sic Lodieque *Mons Fortis*, vicus Orderico Vitali memoratus *l.* 11. poſituſque inter Pontem Audomari & Tetboldi villam, ad Riſelam, *Montfort* nuncupatur. Ut caſtra in Petrocoriis, in Cenomanis, in Britannia minori hôc nomine inſignia præteream, quorum ultimum Order. Vitali dictum *l.* 12. civitati Redonum proximus locus eſt, & *Montfort la Canne* appellatur, *Hadr. Valeſ.*

MONS Fortis Amalarici, *Montfort l'Amauri*, caſtellum eſt Galliæ, in Carnutibus, à domino Caſtri Amalarico, Simonis filio, cognominatum. Illud muniviт Robertus Rex Galliæ, ante annos 650. Hinc Ducali familiæ *Montifortiorum* in Britannia minore nomen: cujus familiæ caput fuit Johannes Britannorum Dux, Comes Richemundiæ & *Montisfortis* Amalarici, Vicecomes Lemovicum, Johannis, alterius Ducis Britanniæ, frater ac ſucceſſor. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Francicus, *Franchimont*, locus Belgii, in pago Leodicenſi, Marchiæ titulò inſignis, à quo Epiſcopus Leodicenſis, Dux Bullionenſis, Comeſque Loſſenſis, *Marchionem* etiam *Francimontenſem* ſeſe appellat. *Idem.*

MONS Frigidus, *Froimont*, locus Belgii, in Hannoniâ: Item *Froimont*, in Bellovacis, Monti Cæſaris proximus, Abbatiâ veteri clarus. In Lotharingia quoque prope urbem Mettos: & flumen Moſellam, cujus Gaufridus meminit *l.* 5. *de vita Bern. c.* 1.

MONS Gajus, vel Gaji, *Montay*, locus Galliæ, in pago Pariſiaco, non longe à flumine Matrona. An à gaudio, an ab ave, utrumque enim Gallis *gajus*, *jay*, denotat, dictus? *Idem.*

MONS Galardi, *Mons Gaillard*, caſtellum Galliæ, idem Valeſ. *ubi ſuprà.*

MONS Galtherii, vel *Mota* Galtherii, *la Mote Gautier*, locus eſt Galliæ, ſeu caſtellum, in Cenomanis, memoratum Orderico Vitali *Hiſtoria l.* 10. Significaſſe autem montem ſeu monticulum *Motam* veteribus Gallis, diximus in voce *Meta.*

MONS Garganus, *le mont Gargan* Gall. *monte Gargano di S. Angelo* Italis, mons eſt Italiæ, in regno Neapolitano, in mare Mediterraneum excurrens, in cujus ora fuit Sipontum, urbs Archiepiſcopalis, everſa, cui Manfredonia ad milliarium ſuffecta. In monte verò oppidum S. Angeli viſitur, ubi templum S. Michaeli dicatum: eſtque Archiepiſcopale itidem, unitum cum Manfredonia, per Alexandrum III. Papam. Celebris eſt mons victoriâ Berengarii Regis contra Saracenos, qui cum inſederant, à Papa & Græcis adjuti, obtentâ, circa A. C. 915. Vide Sigonium *l.* 6. & in voce *Garganus.*

MONS Gaudii, *Montgauſi*, caſtrum Galliæ, Podio Laurentii proximum, cujus meminit Petrus *Hiſt. de bello Albigenſi c.* 50. apud Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Gaudii, Gallicè *Montjoye*, quæ vox diminutiva eſt ex *mont*, quaſi *Monticulus*; nomen eſt, quod potiſſimum Colli Vaticano ad Urbem Romam tribuit Otto Friſingenſis *de Geſtis Friderici l.* 2. *c.* 22. Guntherus *Ligurini l.* 4. Aliis, uti docet pluribus Car. du Freſne *Diſſertat.* 11. *ad Joinvillam.* Idem clamor fuit militaris Franciæ Regum, vulgò *Montjoje*, vel *Montjoye S. Denys*, ab eo monticulo ad Luteriam, in quo S. Dionyſius mortem obiiſſe dicitur, ſub Decio Imperatore, *Matthæus Paris. Et factò congreſſu acclamatum eſt terribiliter, Ad arma, hinc Regales, inde Montisgaudium, ſcilicet Regis utriuſque inſigne.* Vide Car. du Freſne *in Gloſſario.*

MONS Gemellus, *Louſumeau*, mons Galliæ, in Pariſiorum finibus, ita dictus in veterib. tabulis, quòd biceps ſit, & duos in vertices duaſque in partes diviſus.

MONS Genebra, *Mont Geneure*, mons ejuſdem Regni, in Delphinatu: pars Alpium eſt in confinio Italiæ, & Druentiæ fluvii fontes. Vide *Genebra* & *Cottia Alpes.*

MONS Gomeriti, vulgò *Mont Gommery* vel *Mongomery*, oppidulum Galliæ, in finibus Lexoviorum, cum titulo Comitatus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* In hiſtoria bellorum in Gallia civilium celebre nomen Comitis Montgomeri eſt; à quo in Torneamentorum ludo Henricus II. lethaliter vulneratus fuerat, ſeculô præteritô; vide Thuanum, *Hiſtor.*

MONS Geometricus, *Mont-Gommery*, oppid. Albionis, in Wallia Boreali, Comitatus cognominis caput, 2. milliar. à Sabrina fluvio diſtans, 18. mill. paſſ. à Salopia in Africum, 30. ab Herefordia, in Boream. *Baudrand.*

MONS Grandis, *Grammont*, locus Galliæ, in Lemovicibus, ordinis Grandimontenſis, A. C. 1076. à Stephano inſtituti, caput; Monaſteriô inſignis, non longè à Taurione amniculo, qui ſupra Lemovicas in Vingennam decurrit. Situs quoque eſt Turonibus *Grandis Mons.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Hulini, *Monthulin*, arx munita Galliæ, in Picardia, & tractu Bononienſi, 3. leucis à Bononia in Ortum, Teruanam verſus, aliàs contra Hiſpanos excitata. *Baudrand.*

MONS Incenſus, *Montenſens*, locus Galliæ, *Idem.*

MONS Incluſus, *Montenglo*, locus Galliæ in Briegio, *Hadr. Valeſ.*

MONS Jovis, *Monjoire* vulgò, caſtrum eſt Galliæ, prope Toloſam. Item *Mont-Jou* vel *Mont-Jeu*, ſummus Penuinus, à fano aut ſimulachro Jovis olim ei impoſito, ſic dictus. Alias *Mons S. Bernardi*, Gall. *le grand S. Bernard.* *Idem.*

MONS Jovis, in Hiſpania, nunc *Monjuic* dicitur. Ejus partem Occidenti adverſam, eminentiâ cautium, quæ inter exigua ſpatia, ut gradus ſubinde conſurgunt, *Scalas Annibalis* appellant. Mela. *l.* 2. *c.* 6.

MONS Judaicus, vel *Mons* Judæus, *Mon-Juif*, locus Galliæ in Brevia: Item in Gothia. Literis anni 1109. cum P. de Meſoa. Jeſ. de Monte Olivo, P. de Montelauro, F. *de Monte Judæo* ſubſcripſit, apud *Hadr. Valeſ.*

MONS Laurus, *Montlaur*, locus eſt ejuſdem Regni, in diœceſi Toloſana, laureis nobilis. Item *Montlaur*, in parœcia Carcaſſonenſi, *caſtrum Montis Lauri* prope Monaſterium Craſſam: Petro dictus *de bello Albig. c.* 34.

MONS Leo, *Monte Leone*, urbs Epiſcopalis Regni Neapolitani, in Calabria ulteriore, alias Vibo Valentia, quod vide. *Mons* Leonis, *Montleon*, locus eſt Galliæ, in pago Meldenſi: item in Turonia, ante anno. 48. memoratus. *Hadr. Valeſ.*

MONS Limarii, *Montelimar*, urbs Galliæ, in Delphinatu, ad radices collis, 3. mill. paſſ. à Rhodano fluv. ferè 7. à Valentia in Meridiem, uti 5. à Fano S. Pauli in Septentrionem. Dicitur etiam *Mons Æmarorum Baudrand.*

MONS Logus, *Montlong*, locus Galliæ, in diœceſi Vaurenſi. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Lupelli, *Montluel*, caſtrum vel municipiolum ejuſdem Regni, in pago Dumbenſi; in diœceſi Lugdun. hinc circiter 7. mill. paſſ. vix 3. à Rhodano diſtans. *Idem.*

MONS Luzonis, *Montluçon*, caſtrum Galliæ, ad Carum fluv. non procul ab Aquis Neri, *Idem.*

MONS Magnus, *Maumont*, vel *Mormont*, caſtrum olim oppidumve Galliæ, in Lingonibus, à quo pagus *Magnumontenſis* nomen accepit. *Idem.*

MONS Malus, *Maumont*, locus Galliæ, in pago Cadrelenſi, *Idem.*

MONS Maranus, *Monte Marano*, urbs Italiæ, in Hirpinis, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Beneventano, inde 18. mil. paſſ. Nuſcum verſus 26. in provinc. Principatus Ulterioris, in regno Neapoli ano *Ferrar. Baudrand.*

MONS Marſani, *Mont de Marſan*, oppid. Galliæ, in Aquitania, ad amnem *Midon*, agri Marſani caput, 5. leucis ab Aturo in Boream, Burdigalam verſus, *Baudrand.*

MONS Martis olim, poſtea *Mons* Martyrum, locus Galliæ, ad Luteriam. *Valeſ.*

MONS Maurilionis, *Monsmorillon*, caſtrum Galliæ, in finibus Pictonum, ad ripam Vartimpæ, qui Croſſ recipitur. Item in Segulianis pagoque Forenſi ſuperiore, 4. circiter leuc. à Ligeri & Rodumna Seguſianorum oppido, *Idem.*

MONS Maurus, *Montmaur*, locus Galliæ, prope Vapincum: item in diœceſi Rivenſi; Item *Maumor*, prope Deam. A colore ſic dicti. Quemadmodum enim *braun* Germanis & Gallis, nigredinem notat: Sic *Maurus* Græcis Latiniſque *niger* eſt & obſcurus, *Idem.*

MONS Medianus, *Mongemont*, locus Galliæ, in Lemovicibus, ſic appellatus, quod in monte medio inter duos alios poſitus ſit. *Idem.*

MONS Medicus, ſeu Maledictus, *Monmedy*, urbs parva Belgii, ſed permunita, in colle, in Ducatu Luxemburgenſi, ad Carum fluv. Diſtat 7. leuc. à Viroduno in Boream, & ferè 3. à Stenæo in Ortum. Capta à Gallis A. C. 1657. ipſis poſtea remanſit pace ad Pyrenæos. *Baudrand.*

MONS Mercurii, locus Galliæ, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Merulæ, *Montmerle*, locus Galliæ, prope Burgum Breſſiæ caput. Item alius, à Bella Villa Arari flumine diviſus. *Idem.*

MONS Mirabilis, caſtrum Galliæ, monti, qui flumini imminet, impoſitum, in Briegio, vulgò *Montmirail.* Inter Campaniæ Milites Vexillarios Philippi Auguſti Dominus *Montis Mirabilis* numeratur. Item unus è Baronatibus Perticî Gorti, *Mon-Miral.* Item in Petrocoriis, ad Viſeram fluv. *Miramont.* Item in Arvernia ſuperiore *Miramonts.* Item locus non longè à Thermis, aliis *Mons Muratus. Idem.*

MONS Morillonis, *Mont Morillon*, oppid. Galliæ, in provinc. Pictavenſi, ad Vartempam fluv. 8. leucis è Pictavio in Eurum, verſus Marchiam. *Baudrand.* Vide quoque *Mons Maurilionis.*

MONS Niger, *Montnoir*, locus Galliæ, in pago Lemovicino, *Gregorio Turonenſi* memoratus.

MONS de Nube, *la Mote de la Nuë* caſtellum Galliæ, ab altitudine dictum, Order. Vitalis *Hiſt. l.* 10. In Cenomanis. *Hadr. Valeſ.*

MONS Nucariorum, *Noyerſmont*, vicus Galliæ, in Picardia, non procul à Monte Deſiderii. Ejus ante mille annos meminit Audoenus, *in vita Eligii.*

MONS Olimpus, *Mont Olimpe*, arx Galliæ munita, in provinc. Campania, juxta Carolopolim, ad Moſam fluv. recens excitata, in colle, *Baudrand.*

MONS Olivus, *Montolieu*, locus eſt Galliæ, in diœceſi Carcaſſonenſi, priſcis tabulis A. C. 1109. memoratus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Orvinus, *Monorvino*, urbs Apuliæ Epiſcopalis. Vide Minervium, in voce *Minervinum.*

MONS in Paſcuis, *Mons in Pouille*, vicus Flandriæ, in monte poſitus, paſcuiſque cinctus, ubi Philippus Pulcher acie conflixit. Aliàs *Mons in Pabula*, vel *in Pabulis.* De pago Pabulenſi, vulgò *Peule*, qui cum Auſtrebanto Flandriæ Gallicanæ attribuitur, vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Monaſterium Benedictinorum S. Amandi *in Pabula*, memoratur veterib. Scriptorib. quibus & Elno in eodem pago ponitur. *Idem.*

MONS Peluſius, aliis *Pileſius*, vulgò *Monte Peloſo*, urbs Lucaniæ eſt Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Acherontino, (tametſi hodie ab ejus juriſdictione exempta) inter Acherontiam & Matcolam 10. mill. paſſ. à Gravina 6. quot à Tricarico, à Potentia 18. *Ferrar. Baudrando* urbs eſt parva regni Neapolitani in provinc. Baſilicata, unô aut alterô milliari à Bradano fluvio diſtans, inter Acherontiam ad Occaſum & Matcolam atque Gravinam ad Ortum, in limite agri Batuni.

MONS Penſatus, *Monpeſat*, caſtrum Galliæ, à Cruce ſignatis vallatum, in Cadurcis. Sic autem dictum eſt à voce *penſare*,

ſeu

ſeu peſer, eo quod ſimile eſſet rei alicui in ſtatera ſuſpenſæ & lancem, in qua appenditur, implentis, quæ ſenſim ab imo creſcit in ſublime. Item in Volcis Arecomicis, non procul à Nemauſo. Hadr. Valeſ. *Not. Gall.*

MONS Peſſulus, ſeu *Peſſulanus*, vulgò *Montpellier*, quod adverſus finitimorum excurſiones *peſſuli* loco eſſet, dictus. Urbs ex primis Galliæ Narbonenſis eſt, ac Occitaniæ regionis poſt Toloſam primaria, Epiſcopalis, quæ Magalonenſi ſucceſſit, inter Nemauſum ad Ortum, & Narbonem ad Occaſum, 14. leucis, *Ferrar. Baudrando* in Occitania eſt interiori. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Narbonenſi, Academiâ, ſtudiô Juriſprudentiæ olim, dein Medicinæ, jam ante annos 550. ut patet ex *Ep.* 307. Bernardi Abbatis Claravallenſis *ad D. Oſtienſem*, unde Collegium Medicum ibi ampliſſimum ab Urbano Pontifice extructum; balneis item, quæ Guilielmus loci dominus A. C. 1366. cum ſuis reditibus, & cum caſtri. Monteterrario ac Piniano, Mathildi ſponſæ propter nuptias donavit, clara; juxta amnem *Lez*. Exhauſit Sextationem hæc Urbs, locum antiqum magnique olim nominis & Comitivæ caput, nunc vicum ſemi-dirutum, *Souſtancion*, mille paſſ. diſtantem. Arcem habet munitam, vix 1. leucâ à ſtagno Magalonenſi, in colle, 2. ab ora maris Mediterranei, 7. leucis a Nemauſo in Occidentem, & 15. à Narbone in Ortum. Vide *Baudrand.* ac inprimis Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

Monspessulanæ Dioeceseos loca.

Aniana, cum Monaſterio cognomine.	Lunata. *Lunel.*
	Magalona.
Fabricæ *Fabregues.*	Melgorium, caput olim Comitatûs.
Frontiniacum, vinô celebre.	
Lataræ caſtellum, *Lous de Late.*	Mons Peſſulanus.
Lauretum.	Sextatio.

Vicus.

MONS Petroſus, *Montperroux*, locus eſt Galliæ, in Burgundiæ Ducatu, veteribus tabulis notus. Item in pago Berbonenſi, item in Arvernis, ad flumen Elaver, quem *Montperrous* appellant &c. Dicti à *ſaxis*, quibus *Montes terrei* opponuntur. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Phyſcon, *Monte Fiaſcone*, urbs parva & ſublonga Hetruriæ, in monte Vulſinio lacui imminente, in provinc. Patrimonii S. Petri, in ditione Pontificia, 8. milliar. à Viterbo in Occaſum, 20. à Corneto in Ortum: Epiſcopalis facta eſt ab Urbano V. cui ejus Epiſcopatus nunc junctus eſt Corneto, *Baudrand.*

MONS Pici, *Mont le Pico* ſeu *de Teyda*, aliis *de Pic de Teneriffe*, mons eſt altiſſimus totius Africæ, in Teneriffa Inſul. una ex Canariis, in mari Atlantico, verſus oram regni Marochii: Unde primum Meridianum hodierni Geographi ſumunt. Vide *Pitus*.

MONS Piſcionis, *Montpinſon*, locus Galliæ, in Cenomanis, non procul à fluvio ac oppido Meduana, prope Curceium & caſtellum Guntherii ad Furcas. Order. Vitalis *Hiſtor. l.* 15. Vide quoque infrà *Mons Pinſionis*.

MONS Piligardæ, caſtrum vel potius oppidum munitiſſimum, in Comitatu Burgundiæ, caput Ducatûs cognominis ſub Principe proprio. Vide ſuprà *Mons Beligardi*.

MONS Piloſus, *Monte Peloſo*, item *Monte Verde*, tres Urbes Epiſcopales, in regno Neapolitano: quòd in locis herboſis ac nemoroſis ſitæ, nomen acceperê. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide quoque ſuprà in voce *Mons Feraſius*.

MONS Pinſionis, *Montpinſon*, locus Galliæ, in Normannia, ab ave cognomine dictus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Placens, *Montplaiſant*, locus ejuſdem Regni, in Delphinatu. *Idem.*

MONS Politianus, *Monte Pulciano*, urbs parva Hetruriæ, in ditione Senenſi, Epiſcopalis ſub nullo Archiepiſcopo, juxta Clanum paludem, in colle aſpero, ſub dominio Magni Ducis in confinio ditionis Pontificiæ, 18. milliar. à Peruſia in Occaſum; uti à Senis in Eurum. *Baudrand.*

MONS Regalis, *Mont-Real*, caſtrum Galliæ, in dioeceſi Carcaſſonenſi. Item caſtellum in dioeceſi Auguſtodunenſi, nunc in vici redactum formam, non longè ab Avallone, vulgò *Monreal*. Item oppid. in Comitatu Convenarum, vulgò *Moregau*. Item in Vaſconia, non procul à Condomio & Neraco. Item in pago Albigenſi, *Realmont*. Item in Bellovacis, prope Bellum Montem, *Reaumont*, ab egregio Monaſterio ibi à Ludovico IX. condito A. C. 1230. cùm antes *Cuimont* vocaretur, &c. Quæ omnia, partim à Regum operibus, ac munitionibus, partim à nobilitate ac edito ſitu, nomen hoc ſibi conciliarunt. Eſt & *Mons Regalis*, *Monreale*, urbs Siciliæ Archiepiſcopalis apud Panormum, in monte, inde 4. mill. paſſ. tantùm diſtans; à Guilielmo II. Siciliæ Rege Baſilicâ auguſtiſſime extructâ & ampliſſimis reditibus ditatâ, eâque curante ſede Archiepiſcopali à Lucio III. Pontifice exornata. Etiam urbs Epiſcopalis Liguriæ, in Pedemontano Principatu. Vide *Mons Vici*.

MONS Regis, *der Vogel*, teſte *Lazio*, locus inter Carnos & Noricos, intra Alpes Julias, *P. Diacono* memoratus.

MONS Regius, *Konigsberg*, urbs ampla eſt Regni Poloniæ, in Pruſſia Ducali, ad Pregelam fluvium, ubi ſe in ſinum *Friſch Haff* ſe exonerat: Emporium celeberrimum cum Academia. Arcem habet munitam; ſubeſtque dominio Electoris Brandenburgici, 20. leucis Polonicis à Gedano in Ortum, totidem a Memelio in Meridiem, 4. ab ora maris Baltici. Vide *Regiomons*. Item *Montreal*, oppidum Americæ Septentrionalis in nova Francia, in Inſul. fluvii S. Laurentii, 150. milliar. à Quebeco in Occaſum, ſub Francis, qui cultum ab annis aliquot.

MONS Regius, Hiſpan. *Monroy*, cognomen familiæ Aragonicæ illuſtris Corteſiæ, cui ingens decus conciliavit Ferdinandus Corteſius de *Monroy*. Medellinô Eſtramaduræ oriundus, geſtis in America rebus & obtentô titulô Marchionis *de la Valle de Guaxaca*, atque ſupremâ Novæ Hiſpaniæ præfecturâ, inclytus. Ei Martinus Corteſius de *Monroy* Pater, Rodericus Pereſius de *Monroy* avus, Rodericus de *Monroy* proavus fuêre. Vide Jac. Spenerum *Theatr. Nobil. Europ. Part.* 2. *in Ind.* & ſuprà in *Corteſius*.

MONS Relaxus, *Morlais*, oppid. Galliæ, in Britannia minore in monte, in dioeceſi Leonenſi. Sic dixêre autem olim Galli montem, qui à tergo, quam à fronte, apertior eſſet: ut *Montem Reverſum*, in Brexia, locum titulô Comitatus illuſtrem, quaſi *retroverſum*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Revelli, *Montreveau le petit*, locus Galliæ, in Andibus, inter Bellum Pratellum *Beaupreau*, & Glominam. Monaſteriô & nomine S. Florentii *S. Florent* illuſtris. Inter Vexillarios Milites Turonicæ Philippi Auguſti numeratur Rolandus *de monte Revelli*: qui forte locus eſt *Montreveau*, ad Lidericum fluv. *Idem.*

MONS Reverſus, vide *Mons Relaxus*.

MONS Ricardi, *Montrichard*, oppid. Galliæ, ad Carim fluv. in provincia Turonenſi, & limite Bleſenſi, 12. leucis a Cæſarodunо in Ortum, 6. a Bleſis in Meridiem. *Baudrand.*

MONS Roſarum, *Montroſſe*, oppidulum Scotiæ Borealis, in Anguſia Comitatu, cum coenobio olim celebri ac portu, in ora maris German. 10. milliaribus à Brechinia in Ortum, 25. ab Andreæpoli, in Circium. Marchionem habuit, ultimis temporibus percelebrem & Regi ſuo apprime ſidum. *Idem.*

MONS Roſeus ſeu *Roſulus*, vulgò *Monteroſi*, oppid. Italiæ, in provinc. Patrimonii S. Petri, medium inter Romam & Viterbium, 20. utrinque milliar. in ditione Pontificia, pertinet in Spiritualibus ab Abbate Trium Fontium, prope Gonium. *Idem.*

MONS Rotundus, *Montrond*, locus Galliæ, in Biturigibus. Item in Gothia, circa Montem Peſſulanum; in Britannia minore quoque, non longè à Fonte Urſionis. Contra in Helvetia eſt *Rotundus Mons*, vulgò *Romont*, caput Comitatûs. Muricum caſtrum attingentis. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Stumpfium *Chron.* &c.

MONS Rubeus, *Montrouge*, vicus Galliæ, Lutetiæ Pariſiorum proximus. Contra in Burgundia Ducali, *Rubeus Mons*, vulgò *Rougemont*, locus eſt. Item prope caſtrum Dunenſe. Item non longè a Fracta Valle: Item in Brexia. *Idem.*

MONS Sacer, *Monte di Tivoli*, mons Latii, Tiburi urbi imminens. *Baudrand.*

MONS Salionis, *Mons Savion*, in tabulis corruptè *Mons Augin*, locus eſt Galliæ, ad fluv. Vigennam vel Vinceginam, *la Vigenne*. Hadr. Valeſ. in *Rionaeus*. Alias quoque *Mons Salio* dicitur & caſtellum eſt, in Lingonibus. *Idem.*

MONS Salvius, *Montſalvi*, locus Galliæ eſt, in Arvernia ſuperiori à ſalvia herba, quæ copioſè ibi naſcitur, dictus, quemadmodum à caſtaneis *Mons Caſtaneus*, *Montchaſtaux*, prope Montalam, in pago Galliæ Vienneni, Prioratu ſuô notus: a laureis *Mons Laurus* &c. nomen habent. *Idem.*

MONS Sancti Adriani, *Monte de S. Adrian*, mons excelſus Hiſpaniæ, inter Ipuſcoam & Navarram, extenſus ab Ortu in Occaſum. *Baudrand.*

MONS S. Gertrudis, *S. Geertruydenberg*, oppid. permunitum Belgii, in Hollandia, in limite Brabantiæ. Vide in voce *Gertrudiberga*.

MONS S. Gothardi, *Mont S. Gothard*, pars Alpium in Helvetiis. Vide *Adula Mons*.

MONS S. Michaelis, *Mont S. Michel*, mons Galliæ, in Normannia, dictus *in periculo Maris*; qui una leucâ à littore diſtat, juxta oſtia Lerræ fluv. 4. leucis ab Abrincis in Occaſum Maclovium verſus: cum arce & oppidulo. *Baudrand.*

MONS S. Winoci, ſeu *Winoxberga*, Gallis *Bergues S. Vinox* ſeu *Bergues* ſimpliciter, urbs eſt Belgii, in Comitatu Flandriæ, ad Colmam amnem, unâ leucâ à Dunquerca, ab ora Oceani in Meridiem ſimiliter. Pluries capta fuit & recepta, donec Francis manſit, cum toto tractu adjacente, pace ad Aquiſgranum conſectâ. *Idem.*

MONS Securus, *Montſegur*, locus Galliæ, in provinc. Gothia, quòd probè munitus tutos ab hoſtibus incolas redderet atque ſecuros, ſic appellatus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Seleuci, *Antonino* memoratus, locus eſt Galliæ Narbonenſis in Delphinatu; inter Vapincum Urbem 23. & Lucum oppid. 6. mill. paſſ. occurrens, *Ferrar. Baudrando* eſt *Monſmeur*, oppid. Delphinatûs, intra montes, 10. milliar. à Vapinco in Occaſum, Lucum verſus, à quo 20. mill. paſſ. in Ortum diſtat. Valeſio omnino eſt locus, vulgò *Monſaleon*, 153. mill. paſſ. à Lugduno, 150. à Vienna, & 82. à Valentia. *Notit. Gall.*

MONS Serratus, *Montſerrat*, mons Hiſpaniæ, in Catalaunia, excelſus, prope Rubricatum fluv. devotione ergà B. Virginem celebris, vix 1. leucâ à Minoriſſa in Meridiem, & 9. à Barcinone in Circium diſtans. *Baudrand.*

MONS Silicis, *Monſelice*, ſeu *Monte Silice*, oppid. Venetiæ, in agro Patavino, apud Medoacum fluv. minorem, amplum, inter Patavium 10. & Ateſte 5. mill. paſſ. *Idem.*

MONS Sinai, vulgò *Mont Sinai*, in Arabia: Habet inſigne Monaſterium, in quo 60. Calogeri ſeu Monachi ad minimum verſantur, aſſervantque, ut fertur, oſſa S. Catharinæ Virginis, Olim Epiſcopum habuit, Petracenſi Archiepiſcopo ſubjectum. Vide *Sinai*.

MONS Solis nunc *Bathonia*, vulgò *Bath*, urbs eſt Angliæ, in Comitatu Somerſetenſi, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cantuarienſi, ad Avonium fluv. 7. mill. ſept. Briſtoliam in Ortum, 20. à Sarisburia in Circium diſtans. Olim *Aquæ Calidæ*, *Mons Badonicus* & *Badonia* quoque dicta. Vide *ſuo loco*.

MONS Sorelli, *Montſoreau*, locus Galliæ, in confinio Andicavorum, & Turonum, cum titulo Ducatûs, ad Ligerim. Inter Philippi Auguſti Vexillarios Milites Turoniæ, numeratur Dominus *de Monte Sorel.*, apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Tarenſis, *Mont-à Taire*, caſtellum Galliæ, in Bellovacis, non longe à caſtro Credilio *Creil*, ad Taræ & Iſaræ confluentes. *Idem.*

MONS Thabor, mons Judææ, Chriſti transfiguratione nobilis. Olim Epiſcopum habuit, ac Cœnobium Dominicanorum. Vide *Thabor.*

MONS Theſauri, *Montreſor*, locus Galliæ, in pago Turonico, ſeu caſtellum, ſic dictum, quod ad majus Templum Turonicum B. Mauritii pertineret; à Fulcone III. Comite Andicavenſi conditum: cum titulo Comitivæ. Situm eſt ad Andrenum vel Andriſium amnem, *l'Indrois*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Titanus, *San Marino*, oppid. Galliæ Togatæ, in Romandiola, apud Ariminum, inde 10. mill. paſſ. vide *Marinum.*

MONS Tricardus, *Montrichart*, caſtrum Galliæ, in Turonibus, ad Carem fluv. ſic dictum, quaſi *Mons fallaciæ & triconis*, aut *Mons fallax*, & ut Virg. *l.* 11. *Æn. v.* 522. ait, *accommodus fraudi*. A Philippo Auguſto difficulter tandem captum, & arx ſeu turris ejus validiſſima everſa eſt, A. C. 1188. Vide Guil. Britonem *Philippidos l.* 3. Condiderat autem illud Fulco III. Comes Andicavorum, cognomine *Nerra*, adverſus Odonem Comitem Campanienſem alioſque ſuos inimicos. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Toniatus, *Montamiata*, mons Hetruriæ, in agro Senenſi, ex pluribus aliis montibus conſtans, verſus continua ditionis Pontificiæ, inter Suanam, Radicoſanum, & fontes Floræ Fluvii. *Baudrand.*

MONS Vaſconis, *Montgaſcon*, locus Galliæ. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONS Ventoſus, *Mont Ventoux*, locus Galliæ, in Provincia. *Idem.*

MONS Vici, *Mondovi*, urbs eſt Epiſcopalis munita Pedemontii, ad radices Apennini montis, verſus Liguriam. 2. milliar. à Tanaro fluv. 18. ab Aquis Statiellis, 18. ab Alba in Meridiem, & 15. à Cuneo in Ortum. Ibi Academia fuit, quæ nunc Taurini eſt. Nomen ei à *Vico*, loco vicino; ſub Archiepiſcopo Taurinenſi. Olim quoque *Mons Regalis* dicta. *Ferrar. Baudrand.*

MONS S. Vinoci, German. *Winoxbergen*, nomen Dominii & Vicecomitatus, in Flandria, à cœnobio D. Winoci Angl., à Balduino Barbato. an Inſulano, in monte quodam extructo, & in oppidum tandem converſo, ſic dicti. Nobile illud *Sajarum* (genus panni tenue & præſtans) texturâ, annuis menſe Octobri nundinis frequentatiſſimis, & ingreſſu olim ac conventu Eduardi II. Angl. Regis ejuſque uxoris ac filiæ Iſabellæ, ad A. C. 1346. ubi hanc Ludovico Malano deſponſum ibat. Diſtat Dunkerkâ ſeſqui, Iperis verò 7. leucarum intervallô. Caput Caſtellaniæ Bergenſis pecoris butyrique ſapidiſſimi fœcundæ & 33. pagos continentis. Lud. Guicciardinus *Deſcript. Belg.* ubi de hac urbe.

MONS Virginis, *Monte Vergine*, oppid. Regni Neapolitani, in provincia Principatus Ulterioris, inter Nolam ac Beneventum, in quo *Monte* inſigne Monaſterium conſtruxit Guilielmus, Ordinis *Montis Virginis* ſic dicti fundator. *Baudrand.*

MONS Viridis, *Montvert*, locus Galliæ, in ſuperiori Arverniâ, à ſoli fertilitate, nomen adeptus. Item urbs Hirpinorum olim, nunc urbecula Regni Neapolitani, in Principatu Ulteriori, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Compſano, ad Aufidum fluv. in limite Capitanatæ & Baſilicatæ, 13. milliar. à Compſa in Ortum, totidem ab Acherontia in Circium. Idem nomen in eodem regno alteri quoque oppido fuit. Ut annotavit Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* &c. Vide quoque infra, in voce *Montes.*

MONSONIUM, vulgò *Monçaon*, oppidulum munitum Portugalliæ, ad Minium, e regione Gallæciæ, pluries fruſtra à Caſtellanis tentatum, 4. leuc. à Tyde in Ortum, in provinc. *inter Minium & Durium* dicta. *Baudrand.*

MONSTERBERGA, vulgò MUNSTERBERG, urbs Sileſiæ, Ducatus olim cognominis caput: Fuit autem *Monſterbergicæ* lineæ Auctor Boleſlaus I. fil. Boleſlai Sileſiæ Ducis, qui Suidnicenſem lineam condidit; frater Bernardi majoris natu, qui Patri in Suidnicio Principatu ſucceſſit. Boleſlaus is A. C. 1336. Glacenſem Comitatum, Johanni Bohemiæ Regi vendidit, unde huic poteſtatis in Sileſiam principium: Eum tamen Johannis filius Carolus, Boleſlai victoris magnanimitatem admiratus, illi reddidit, ſed hac lege, ut coronæ Bohemicæ ſubderetur. In hoc hymno: *Tribularer, ſi neſcirem miſericordias tuas, Domine, tu dixiſti: Nolo mortem peccatoris* &c. obdormivit, A. C. 1342. Pater Nicolai, qui genitus Boleſlaus II. à morione occiſus eſt A. C. 1377. Huic nati Johannes atque Henricus abſque prole deceſſerunt: & Johannes quidem ab Huſſitis A. C. 1429. ad Willhelmi Villam trucidatus eſt. Sic lineâ horum extinctâ, Ducatus ad Bohemiæ regnum eſt revolutus: donec in eo Georgii Podiebradii Bohemiæ Regis filios Fredericus III. Imperator inveſtivit, in quorum familia ad ſuperius uſque ſeculum hæſit: demum venditus. Vide Phil. Jac. Spenerum *Syll. Gen. Hiſtor. in Fam. Piaſtea*, ut & in voce *Munſterberga.*

MONSTRA, quia cunabula exterrent, ter novem Virginibus ediſſerent olim Romani, cantantibus carmen, donum Junoni offerentibus, iteratiſque hoſtiis, ſi ſi pænitentiæ litatum non eſſet, ex præſcripto Augurum & Quindecim virorum, procurârunt. Non expoſita tamen, ſed occiſa ſunt, ferrô partim, partim igne. Plerunque in aquam immerſa. Quæ omnia ad placandos Deos perpetrata, qui imminentem iram *Monſtra* monſtrare videbantur. Thom. Bartholinus *de Puerp. Veter.* Inprimis Androgynos, ex Aruſpicum diſciplina, moribus Romanorum receptum erat, cùm hujus generis *Monſtra* minimè educanda eſſent religionis obtentu, in mare deportare & in profundum demergere, ut non uno in loco Jul. Obſequens teſtatur *libello de Prodigiis*, ad avertendum, quod impendere inde Reipubl. verebantur, malum. *Jac. Durantius* expiationis causâ Androgynos æquoris undis ſuffocatos ait, quod Veteres ad purganda & expianda mala omnia his aquis frequentiſſime uterentur. Quod tamen ipſum retorquet Pet. La Sena *in Cleombroto. c.* 8. Quippe projectione & necatione Androgyni mare potius ipſum pollui, verba hæc Ciceronis *pro Roſcio* evincunt: Noluerunt corpus feris objicere, ne beſtiis, quæ tantum ſcelus attigiſſent, immanioribus uteremur: non ſic nudos in flumen dejicere, ne cum delati eſſent in mare, ipſum pollucrent. Vide Caſpar. Bartholinum *Notis in Patris l. præfatum*, & ſupra, ubi de *Expoſitione Puerorum*, nec non voce *Mola*. Sed hæc de meris intelligenda *Monſtris*, non illis, quæ in lege Papia Matri prodeſſent, quæque nec ab Eccleſiaſtica dignitate, quia ſana ſunt, in Canonibus Veterum, excluduntur. Idem *Bartholin. Pater.* Vide quoque infra voce *Monomeri*. Atque hactenus *Monſtrum*, ſignificat fœtum abnormem, & vel defectu, vel abundantiâ præternaturali peccantem, adeoque curioſis *monſtrandum*, unde nomen. Aliter ſumitur vox apud Poetas paſſim, uti jam dicemus.

MONSTRARE, ad Statium *Thebaid. l.* 6. *v.* 122.

> ——— *Pelopeæ* monſtrâſſe *ferebant*
> *Exequiale ſacrum, carmenque minoribus umbris*
> *Utile* ———

docere eſt, *veteri Scholiaſte*. Aliquid divinitatis certe verbum hoc infert, apud eundem *l.* 10. *v.* 719.

> ——— *Sed nec lachryma, nec verba movebant*
> *Diis votum juvenem: quin & monſtrantibus illis*
> *Fraude Patrem tacitâ ſubit, avertitque timorem,*

Et Virgilium *Georg. l.* 1. *v.* 19.

> ——— *Uncique puer* monſtrator *aratri.*

Et *Æn. l.* 4. *v.* 636.

> *Dic corpus properet fluviali ſpargere lymphâ,*
> *Et pecude, ſecum & monſtrata piacula ducat.*

Val. item Flaccum *l.* 2. *v.* 60.

> ——— *it tacitus ratis ordine horis,*
> *Atque adeo non illa ſequi tutis ſidera monſtrans,*
> *Qua celſiſſa Polo reſpicit mare* ———

Horatium porrò *Arte Poetic. v.* 404.

> ——— *dictæ per carmina ſortes,*
> *Et vitæ monſtrata via eſt* ———

Ac *l.* 2. *Serm.* 6. *v.* 10.

> *O ſi urnam argenti fors quæ mihi monſtret* ———

Divinitus nempe. Unde omina & præſagia, *Monſtra* dicuntur Statio *Thebaid. l.* 11. *v.* 142.

> ——— *Sunt* monſtra *Deûm, ſic ire parabat* &c.

Ubi in veteri Exemplari explicatio hæc extat: *Præmonſtrationes aſſirmat non fortuitò, ſed per revelationem Deorum venire.* Et *l.* 10. *v.* 205.

> ——— *vana nec* monſtra *Quietis,*
> *Nec ſomnô comperta loquor* ———

Ubi Barthius, nomine monſtrorum oſtenta intelligit imagines rerum futurarum, *quæ certa, cùm à Diis offeruntur, vana cùm à ſomno.* Vide eum *Animadverſ. ad h. l.* & alios paſſim.

MONSTRELETUS, vide *Enguerrandus.*

MONSTROLIUM, vulgò MONTREUIL, urbs munita Galliæ, in Picardia ad Quentiam fluv. vix 3. leuc. ab ora Maris Britannici. Dicitur quibuſdam *Monaſteriolum*, quod vide ſuprà. Arcem habet munitam, eſtque in limite Arteſiæ, 9. leuc. ab Abbavilla in Septentrionem, & 8. Bononia in Meridiem circiter. *Baudrand.*

MONSTRUM, in *Inventario* Eccleſiæ Eboracenſis *in Monaſtico Anglic. Tom.* 3. *p.* 173. idem eſt, quod *Monſtrantia* in *Actis* S. Quirini Martyris *num.* 11. phylacterium videl. vel arcula, in qua Latinæ Eccleſiæ homines reliquias vel Euchariſtiam recondere ſolent: Quô modô *Menſtrances* in Belgio etiam vocantur, quòd hominibus oſculanda præbeantur ac *monſtrentur*, Car. du Freſne *Gloſſ.*

MONTACUTIUS Nicolaus, vide *Nicolaus.*

MONTALOMAGUS, vulgò MANTELAN, locus celebris Galliæ, in Turonibus. *Vicus Montalomagenſis* dicitur Gregorio Turonenſi, *l.* 7. *c.* 47. qui Eccleſiam quoque à Voluſiano [illegible] inſtitutam memorat, *Hiſt. Francic. l.* 10. *c. ult.* Fuit autem Voluſianus hic ſeptimus Epiſcopus Turonicus, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MONTANI, ſive MONTENSES, ab Optato Milevitano appellati ſunt Donatiſtæ Romam incolentes, quòd cultu ſuô in *montibus* extra Urbem defungerentur. *Sic Speluncam quandam foris à civitate gradibus ſepſerunt, ubi ipſo tempore conventiculum habere potuiſſent. l.* 2. Eandem ob cauſam, *Campates* & *Campenſes* appellati Hieronymo in *Chron.* Item *Rupitani* & *Rupitæ* Auguſtino, *de Unit. c.* [illegible] & *ep.* 165. ubi de quodam Donatiſta Epiſcopo ſcribit, *Præſidens paucis Afris in Urbe Roma* Montenſium *ſive Rupitanorum* *conventiculum propugnavit*, &c. Vide in voce *Donatus*. At *de Montanis*, cognomen eſt Armeniæ, ſeu potius Ciliciæ Toparcharum, quòd hæc regio montibus rupibuſque altiſſimis paſſim rigeat, uti docet Car. du Freſne *ad Bryennium l.* 1. *n.* 11. Vide quoque ubi de *Aſſaſſinis* ſeu *Haſſaſſinis*, item infra voce *Senex*. Apud Hungaros vero Proceres illi, in quorum territoriis montes, *mineris auri & cupri* referti, unde decimas Regi pendebant, *Montaniſtæ* dicuntur, in *Tabula* ſubjecta *Decretis* Hungariæ Regum, apud *Zund*. Ab his diverſi *Montaniſtæ*, ſectatores *Montani* Hæreſiarchæ, de quibus vide in hac voce.

MONTANUS, Archiepiſcopus Toletanus, pius & eruditus. Duas Epiſtolas ſcripſit. A. C. 521. Vide *Iſidorum, Vaſæum*, &c. Caſtitatem ſuam miraculô defendiſſe dicitur. Præſes fuit Concilii 2. Toletani. Vide *Acta* hujus Concilii.

MON-

MONTANUS, memoratus in Ep. Gordiani ad ſocerum Militheum, apud Capitolin. in *Gordiano III. c. 25.* *Quid ſaceres, quos ad Scauros me vendere? & conſilio cum Gordiano & Montano latato vel laudaret aliquos vel vituperaret: & iterum conſenſu quaſi ſeſſum, quos decerat, approbarem.*

MONTANUS, Hæreticus quidam, A. C. 173. Caput Montaniſtarum. Phrygios vitæ auſteritate in Aſia ſeduxit, prodigioſo interim tumore inflatus. Paracletum ſe dixit, à Filio Dei Apoſtolis promiſſum: ſecundas nuptias damnavit, tripodum permiſit, jejunium rigoroſum ter quadraginta dierum ſuis indixit, &c. Cùm diu ſe Orbi Chriſtiano illuſiſſet, tandem cum Maximilla, diſcipula ſua, ex deſperatione, ad laqueum confugit. Sectatores ejus, docuerunt inſuper, Deum Patrem, cum mundum fruſtra voluiſſet per Legem & Prophetas ſalvum facere, incarnatum fuiſſe, atque in Jeſu Chriſto prædicaſſe & paſſum eſſe: nunc per S. Spiritum, in Montano & diſcipulis ejus habitare. Epiſcopos, poſt Patriarchas, & Cenones ſuos locârunt: Cæterum adeò ſeveri, ut, ob minimum delictum, ſectatores ſuos excommunicarent. Diviſi in Cataphryges, diſcipulos Procli & Æſchinis. Euſeb. *Hiſt. l. 5. c. 15.* Epiphan. *hær. 48.* Philaſtr. *de hær. c. 50.* Theodor. *hær. fab. l. 3.* Auguſt. *de hær. c. 26.* Alius item Hæreticus, A. C. 254. à quo *Montani*, qui & *Cathari*, Euſeb. *hær. 6. c. 14.*

MONTANUS, integrò nomine *Julius*, Senatorii ordinis, ſed qui nondum honorem capeſſiſſet, congreſſus forte per tenebras cum Nerone veſte ſervili per urbem graſſante; quia vim tentantem acriter repulerat, deinde agnitum oraverat, quaſi exprobraſſet mori adactus eſt, Q. Voluſio, P. Scipione Conſulib.

MONTANUS Arias, prænomine *Benedictus*, natus Frexenalii de la Sierra, h. e. de Monte, unde illi *Montani* nomen, in agro Hiſpalenſi, unde & *Hiſpalenſis* dictus, an potiùs quòd ibi educatus eſſet. Philologus, Poeta, Theologus, & X. Linguarum peritiſſimus, Philippi II. juſſu editioni Bibliorum Complutenſium novæ adhibitus, dum Antverpiæ ſacro huic labori vacat, ab æmulis Leone inprimis de Caſtro, accuſatus, Romamque citatus, ægre obtinuit, ut motum mi ſibi in patriam redire liceret, ubi lectione & meditatione SS. Literarum reliquam vitæ exegit, defunctus A. C. 1598. ætat. 71. Anton. Teiſſier *Eleg. Part. 2.* ubi Scripta ejus vitamque ex variis Auctoribus congeſtam, habes.

MONTANUS Benedictus, vide *Benedictus*.

MONTANUS Joh. Baptiſta, vide *ibi*.

MONTANUS Julius, Poeta, hexametrò & elegiacò pollens Carmine. Ovid. *Ponticorum ultimo:*

> *Quique vel imparibus numeris, Montane, vel æquis*
> *Sufficis, & gemino carmine nomen habes.*

Vide *Vetteum*, & Voſſ. *de Poet. Lat. p. 36.* Item Curtius *Montanus* Orator ſub Veſpaſiano, quem & Carmina ſcripſiſſe docent illa Taciti *l. 16. Annal. c. 28.* *Num Montanum deteſtanda carmina factitantem eludere impunè ſinerent l.* ac poſt pauca *c. 29.* *Indignum, Montanum, probè juventem, extorrem agi, quia famoſi carminis protuleri ingenium.* Meminit quoque *l. 4. Hiſt. c. 42.* Extat quoque ad eum epiſtola 29. Plinii *l. 7.* de monumento Pallantis liberti. Juven. *Sat. 4. v. 107.*

> *Montani quoque venter adeſt abdomine tardus.*

MONTANUS Julius, vide *Julius*.

MONTANUS Limes vide *Decumanus*.

MONTANUS Michael, vide *Michael*.

MONTANUS Paulus, vide *Paulus*.

MONTANUS Philippus, vide *Philippus*.

MONTARGIUM, vulgò *Montargis*, urbs lepida Vaſtinii tractus, ad Lupiam fluv. 25. leuc. à Lutetia in Auſtrum. Caſtro cum antiquo, ubi hiſtoria canis, qui domini necem vindicavit, depicta. 18. leuc. ab Aureliis in Ortum. Caſtrum à Carolo V. reparatum, Urbs verò ab Anglis obſeſſa. A. C. 1428. arſit A. C. 1518. denuò ſplendori priſtino reddita. Ducheſn. *antiq. Urb. Gall.*

MONTAUREONUS Petrus, vide *Petrus*.

MONTAUSIER, nomen Familiæ in Gallia illuſtris, vide infra *Sanmauria*.

MONTBASONIA Familia, inter Galliæ illuſtres, vide ſuprà *Monbaſon*. Adde hic ſaltem, Carolo I. *de Rohan* Principi *de Guimené* Duci *de Montbaſon*, ex Johanna Armanda Schombergia (filia Henrici *de Schomberg* Comitis *de Nanteuil*, qui obiit A. C. 1632.) genitos eſſe, Carolum II. Ducem *de Montbazon*, Johannem Baptiſtam Armandum (dictum *le Chevalier de Rohan*) Johannem (dictum *le Chevalier de Montbaſon*) Annam (dictam *Mademoiſelle de Guimene*) & Eliſabetham natam A. C. 1663. dictam *Mademoiſelle de Montbaſon*. Speneruſ ubi ſuprà, *Part. 3. p. 82.*

MONTCHALERIUS Philippus, vide *Philippus*.

MONTCHALUS Carolus, Archiepiſcopus Toloſanus, Hebraicè & Græcè doctiſſimus, Euſebium innumeris in locis correxit. Obiit A. C. 1651. Vide *Rigalt. Holſten. Sirmond. Allatium*, Morer *in Dict. Hiſt.*

de MONTE *Acuto*, Hiſp. *Monteagudo*, nomen familiæ celebris in Hiſpania, quæ ſtirpis Moſcoſo Oſoriæ ramus eſt. Petrus enim Alvarus Oſorius, ex Comitibus Traſtamaræ, Urracam duxit (filiam Roderici *de Moſcoſo* Comitem *de Altamira*) atque ex ea genuit Rodericum *de Moſcoſo Oſorio* Comitem *de Altamira*. Huic Tereſia *de Andrada* Lupum I. *de Moſcoſo Oſorio* Comitem *de Altamira* peperit, maritum Annæ Toletanæ, atque ex hac patrem Roderici *de Moſcoſo Oſorio* Comitis *de Altamira*, quò & Iſabellâ *de Caſtro* natus Lupus II. ductâ Leonorâ *de Sandoval & Rojas*, filium ſuſcepit Caſparum *de Moſcoſo* Marchionem *de Almazan* Comitem *de Monteagudo* & *de Altamira*, qui ex Antonia *de Mendoza* (filia Franciſci Hurtadi *de Mendoza*, Marchionis *de Almazan*, Comitis *de Monteagudo*) ſuſcepit Annam *de Mendoza*, Lupum *de Moſcoſo & Mendoza* Comitem de *Monteagudo*, Leonoram Monialem, Margaritam *de Mendoza*, Margaritam ... & Franciſcum Hurtadum *de Mendoza*. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobil. Eur. Part. 2. p. 92.* Ex his Annæ Toletanæ prælatæ Pater fuit Petrus Toletanus, Prorex Neapol. qui obiit A. C. 1553. Antoniæ verò Mendoziæ, à qua titulus *de Monteagudo* familiæ illatus eſt, progenitores hi ſuere: Petrus Gonzales *de Mendoza*, Dominus *de Almazan*, Comes *de Monteagudo*, ex Iſabella (filia Didaci Lopez *de Zuniga* Comitis *de Miranda*) genuit Antonium Comitem *de Monteagudo*, Mariæ Agnetis maritum, atque ex illa patrem Joh. Hurtadi *de Mendoza* Comitis *de Monteagudo*, quò & Leonora Hurtadâ genitus Franciſcus Hurtadus I. Marchio *de Almazan* Comes *de Monteagudo* junxit ſibi Mariam *de Cardenas & Tobar*, ex illa pater factus Franciſci Hurtadi II. cui Anna Portocarrera Antoniam, Caſpari *de Moſcoſo* uxorem, genuit. Spenerus *ibid.*

de MONTE Robertus, vide *ibi*.

de MONTE NIGRO Johannes, vide *Johannes*.

de MONTE REGIO Johannes, vide *Johannes*.

de MONTE Regio, Hiſpan. *Monterrey*, nomen itidem familiæ in eodem regno illuſtris. Lupus enim Sanctius *de Ulloa* Dn. *de Ulloa*, cùm ex Agnete *de Caſtro* genuiſſet Sancium Sanctium *de Ulloa*, hic ductâ Tereſiâ *de Zuniga* & *Viedma*, (filia Johannis *de Zuniga* & *Viedma* Vicecomitis *de Monterrey*) cognomen hoc ſuæ familiæ intulit, *Comes de Monterrey* factus: quod tamen, cùm unicam haberet filiam Franciſcam, cum omni hæreditate, tranſiit in familiam *de Azevedo*, Luſitanicæ originis, ſed inde in Caſtellam translatæ, in qua hodieque durat. Franciſca itaque prælata *de Zuniga*, *Ulloa* & *Viedma* Comes *de Monterrey*, nupta Didaco *de Azevedo* (filio Alfonſi *de Fonſeca* & *Azevedo*) genuit Alfonſum *de Azevedo* & *Zuniga* Comitem *de Monterrey*, quò & Maria Pimentellâ natus Hieronymus *de Azevedo & Zuniga*, junxit ſibi Agnetem *de Velaſco* & *Tobar*, atque ex ea ſuſtulit Caſparum *de Azevedo* & *Zuniga* Comitem *de Monterrey*, Proregem Mexici, qui ex Agnete *de Velaſco* & Aragonia (filia Inici Fernandi *de Velaſco*, Conneſtabilis Caſtellæ Ducis *de Frias*) genuit Hieronymum (denatum ....) Emanuelem *de Azevedo & Zuniga* Comitem *de Monterrey* & *de Fuentes* (cui uxor obtigit Leonora Maria filia Henrici Guzmani Comitis Olivarii) Agnetem (uxorem Caſpari Guzmanni Ducis & Comitis Olivarii) Mariam (defunctam ...) & Catharinam Monialem omnes nominis *de Azevedo* ſeu *Azebedo* & *Zuniga*. Idem *Part. 2. p. 19.*

MONTENSIS, ſeu *Bergenſis* Ducatus *Duché de Mons*, ſeu *de Berg*, in circulo Weſtphaliæ, juxta Rhenum, ſub Duce Neoburg. & hæreditate Juliacenſi. Ejus caput eſt Duſſeldorpium. Eſtque inter Marchiæ Comitatum ad Ortum, & ditionem Colonienſem ad Occaſum. Vide *Clivia* & *Juliacum*.

MONTENSES, iidem cum *Montanis*, de quibus ſuprà; Sic Romæ appellati ſunt Donatiſtæ Hæretici, ibi degentes, quibus ex Africa Epiſcopus mitti ſolebat. Vide *Montani* & hic infrà, in voce *Monteſes*.

MONTES, vulgò *Mons*, urbs Belgii, Hannoniæ primaria, in colles aſſurgens, & vallibus depreſſa, populoſa, naturâ & propugnaculis munitiſſima. Ad Trullam fluv. parvum *Ferrar.* habet, ad Hanam fluv. à Valencena. 7. leuc. inter Duacum ad Occaſum, & Namurcum ad Ortum 11. à Bruxellis 10. Hic caſtrum vetus, ædes ſplendidæ, & palatium, ubi provinciæ Senatus cogitur. Celebris commerciò, egregiis opificibus & inſigni Cœnobio S. Waldetrudis, Guicciard. *deſcr. Belg.*

MONTES, ante diluvium extitiſſe, argumentò eſt, quòd aquæ ejus, *omnes* Montes *ſub univerſo cæli operuiſſe*, leguntur, Gen. *c. 7. v. 19.* Conditi ſunt, ut aquam intra ſinus & alveos ſuos veluti continerent, Job. *c. 38. v. 10.* &c. Item, ut eſſent velut protuberantes quædam mammæ irrigando per fontium decurſus Geocoſmo. Et dum ſuperius terrâ eminent, inferiùs atque interiùs ſpatioſiſſima aquarum penuaria contineant, quem Naturæ conatum *Hydrophylacia* eruditiſſimus Kircherus nuncupat; qui idem memorabilem hanc veluti oſſaturam Geocoſmi in *Montium* ſtructura animadvertit, quòd, illum dum oſſium locò veluti ſtringunt ac continent, annularem quaſi catenam à Polo ad Polum ducere nodiſque veluti ſecari ac ſtringi videantur. Ducit autem hanc *Montium* ſeriem, à Polo Arctico auſpicatus, per Iſlandiam, Scotiam, Angliam, Germaniam continuatò ordine, rectòque tramite uſque ad Alpes, quæ velut nodus ſint magnæ hujus catenæ, quò diſcontinuò ordine extenſi *Montes*, ſic ubi aliquam connexionis labem incurrerint, vincirentur & ad firmiorem conſiſtentiam conſtringerentur. Ab Alpibus autem, novò veluti annulari ordine implexi Apennino junguntur: quò totius Italiæ meditullium, haud ſecus ac ſpina quædam dorſi, continuatâ ſerie per Siciliam *Montibus* Africæ, quos *Lunæ* vocant, connectitur. Alter catenæ hujus nodus, uſque ad ultimum Auſtri promontorium, *Bonæ ſpei* nuncupatum, extenditur, quem ordinem haud dubiè uſque ad oppoſitum Mundi Polum continuari, ipſa ratio dictat. Ex hoc verò Auſtrino Polo, per incognitos Auſtralis Terræ tractus, uſque ad Fretum Magellanicum diſtenditur, & hinc per Andium Americæ Auſtralis ac Borealis immenſos tractus, Polo Boreo, unde dimanârat, jungitur. Altera catena ad angulos rectos primam interſecans, abienſque ex Polo & diſtenſionis ſuæ propaginem per Tartariam derivans, Imaum ſibi conjungit, qui per mediam Scythiam, magnum Mogoris Imperium, & tandem per medium Indiæ dorſum in Promontor. Comorinum excurrit, ubi mediante Maris fundò, *Montibus* Zeilani inſul. & ſubter Oceanum in Polum Auſtralem diſtenditur, atque inde tandem per incognitos terrarum Oceanique tractus, principio, à quo diſceſſit, connectitur. Quoniam verò perpetuus Oceani æſtus, fluxuſque ex Oriente in Occi-

Occidentem continuâ ſuâ allitione nonnullum detrimentum afferre poterat, hinc provida natura transverſas *Montium* catenas diſpoſuit, quibus totius Terrenæ molis machina firmiorem conſiſtentiam adipiſceretur. Unde videre eſt ex Oriente in Occaſum, ab ultima Sinarum regione *Montes Menchus* ita annexos, ut quos China per tranſverſum propagat, Imaüs excipit, Chinam continuans in Occidentem Scythiæ, Indiæ, Caſpii Maris, Armeniæ, Aſiæ minoris, Macedoniæ, uſque ad Alpes Cottias & Rhæticas, continuatis *Montibus* conjungit, quas Alpes per Delphinatum, totamque Narbonenſem Galliam continuo connectit Alpibus Pyrenæis, quæ hinc tandem in ultimum Occidentis terminum, uſque dum ſuo reſtituantur principio, ordine mirifico propagantur. Athanaſ. Kircherus *Mund. Subterr. Part.* 1. *l.* 2. *c.* 8. De *Montibus* vero *pontium operâ junctis*, vide infra voce *Pons*. Dicuntur autem *Montes* ab intervallo, quod occupant, vel *Juga*, cùm videl. longò tractu progrediuntur: vel ſimpliciter *Montes*, cùm parvo circumſcribuntur ſpatio; de utriſque paulo inferi. Aperturæ & tranſitus eorum *Portæ*, excurſiones in Mare *Promontoria* vulgò *Cabo* & *Cape*, appellantur, de quibus *ſuo loco*. Vide Auctorem Anonymum *Hiſt. Orbis Terr. c.* 7. §. 1. 9.

JUGA MONTIUM CELEBRIORA IN GEOCOSMO.
IN EUROPA NOSTRA.

Alpes. Italiam à vicinis regionibus ſeparant, vaſtòque Terræ tractu in alias provincias, velut brachia, emittunt: quæ ſunt Montes Pyrenæi, Maritimæ Alpes, Alpes Cottiæ, Graiæ, Rhæticæ ſeu Tridentinæ, Noricæ, Carniæ ac poſtremum Juliæ ſive Pannoniæ.

Grampius Mons Scotiæ, ſuo ab Ortu in Occaſum progreſſu, Scotiam in duas partes dividit.

Hercinium jugum, flexuoſis ambagibus varias Germaniæ provincias permeat. In Ducatu Brunſvicenſi *der Hartz*, nominis ſui tenax, vocatur, cujus ſ pars, famoſus ille *Mons* Bructerus, *der Blockers* aut *Brockersberg*.

Obii ſeu Riphæi *Montes*, à Mari Albo progrediuntur, ad oſtium Obii fluv. uſque, ac Ruſſis vocantur *Weliki Kamenypoyas*, i. e. *magnum lapideum cingulum*. Aliud hic jugum eſt, Ruſſis *Iegrim*. Præterea triplex jugum decurrit inter Siberiam & Ruſſiam, à Septentrione versùs Auſtrum: Ruſſis *Ceoruvſkoy Camen*, *Cirginſkoy Camen*, & *Podvinſkoy Camen* dicta.

IN ASIA.

Arabica juga. *Montibus* Sinai ab Horeb, jam olim celebritatem meruêre: quorum ille *Tur* & *Lurle* Arabibus, Europæis *Mons S. Catharinæ* quoque dicitur.

Ararat, mons Armeniæ, Perſis *Agri*, Arabibus *Subalabu*, ob terræmotus, hodie aditu difficilis.

Caucaſus, à Ponto Euxino ad Mare Caſpium extenditur, intermediò Colchidos, Albaniæ, Iberiæ diſtrictu, hodie *Caxes*.

Imaus, Crucis formâ progreditur tam versùs Orientem & Occidentem, quàm versùs Auſtrum ac Boream, dividitque Scythiam in duas partes. Septentrionalis ejus pars nunc *Alkai*.

Taurus, in Aſia minori à Pamphylio Mari incipiens, progreditur ab Occaſu in Ortum, uſque ad Indiam, ac dividit Aſiam univerſam in duas partes; Septentrionalem, ſeu *Aſiam intra Taurum*, & Meridionalem, ſeu *Aſiam extra Taurum*. Stipatur à latere Antitaurò majore ac minore, qui Armeniam majorem ac minorem interſecant. De periculoſiſſimo ejus tranſitu vide Herbertum *Itinerarii p.* 94. 95. Reliqua *ſuò locò*.

IN AFRICA.

Atlas, oritur à litore Africæ Occidentalis Oceani, & per totam Africam ſe extendit versùs Orientem, uſque ad confinia Ægypti loca.

Lunæ *Montes* ſeu *Caſates*, totam Monomotapæ regionem ferè cingunt.

IN AMERICA.

Andes, quò & Juga *Cordillera* referimus, omnes in toto Terrarum Orbe montium catenas longè ſuperantes, Americam totam Auſtralem, uſque ad Fretum Magellanicum, pervadunt. Vid. Varenium *l.* 1. *c.* 10. & Kircherum *Mund. Subterr. lib.* 2. *c.* 10. §. 4.

MONTES CLARIORES APUD VETERES QUORUM EXPLICATIONEM VIDE SUIS LOCIS.

Acroceraunii & a, *Monti della Chimera*, Epiri.
Ætna, *Mongibello*, Siciliæ.
Almus, *Arpatarro*, Pannoniæ inferioris.
Amanus, *Monte Nero*, Syriæ.
Antilibanus, *Abellinas*, Cœleſyriæ.
Apenninus, *Apennino*, Italiæ.
Argeus, *Monte di Sauſtia*, Cappadociæ.
Athos, *Monte Santo*, Macedoniæ.
Atlas, *Iduacal*, Mauritaniæ Tingitanæ.
Bagous, *Cotbecaran*, Drangianæ & Ariæ.
Bepyrrus, *Benirno*, Indiæ ulterioris.
Bermius, *Meſſo*, Macedoniæ.
Callidromus, *di Livadia*, Epiri apud Actiajam.
Calpe, *Gibraltar*, Hiſpaniæ.
Candavia, *Canovia*, Macedoniæ.
Caſius, *Liſon*, Phœnicis. Alter, Palæſtinæ.
Caucaſus, *Cocas*, Iberiæ & Albaniæ: Item Indiæ.
Cemmenus, vide *Gebenna*.
Ceraunii, iidem Acroceraunii & Caucaſo.
Chimæra, Lyciæ, ignivomus.
Choatras, *Caboſco*, Parthiæ.
Cithæron, *Monte di Vacca*, Bœotiæ.
Cytorus vel Cytorum, *Monte di Lavaſſo*, Paphlagoniæ.
Coronus, *Bajareſi* vel *Baſareſi*, Parthiæ atque Hyrcaniæ.
Cragus, *Monte Cara*, Lyciæ.
Cœlæ, Phrygiæ magnæ.
Cyllene, Arcadiæ, altiſſimus.
Dicte & Dictæus, *Laſithi*, Cretæ.
Dindymus & Dindyma, *Germian*, Phrygiæ magnæ.
Elephas, *Felles*, Æthiopiæ.
Emodus, *Meghale*, Scythiæ & Indiæ.
Erymanthus & Eryx, ille *Dimizana*, Arcadiæ: hic *Monte di S. Giuliano*, Siciliæ.
Falernus, *Falerno*, Campaniæ.
Garganus, *Gargano*, Apuliæ.
Gebenna, quiS Cemmenus, *d'Auvergne*, Galliæ, *Ferrar. Baudrand*: nunc *les Montagnes des Sevennes* ſeu *les Sevennes* vulgò.
Grampius, *Granzebain* vel *Granshain*, Scotiæ.
Hæmus, *Balkan*, Thraciæ.
Helicon, *Eualia*, Bœotiæ.
Horminius *di Caſtamona*, Bithyniæ.
Hyperborei, *Camenipojas*, Sarmatiæ Aſiaticæ.
Ida, *Ida*, Phrygiæ. Alter, *Pſiloriti* & *Pſiloteri*, Cretæ.
Iduleda, *Sierra d'Attenza* & *Monte di Strella*, Luſitaniæ.
Imaus, *Altay*, Scythiæ.
Iſmarus, *di Priſſilo*, Thraciæ.
Jura & Juraſſus, *Joux* & *Jurat*, Sequanorum.
Libanus, *Libano*, Phœniciæ.
Lunæ Montes, *Bed*, Æthiopiæ, trans Æquatorem.
Mænalus & a, Arcadiæ.
Marianus, *Sierra Morena*, Hiſpaniæ.
Maſdoranus, *Chiteiar*, Parthiæ & Ariæ.
Maſſicus *Monte Maſſo*, Campaniæ Italicæ.
Nebrodes, *Madonia*, Siciliæ.
Niphates, *Curdo*, Armeniæ majoris & Meſopotamiæ.
Nyſa, Indiæ citerioris.
Œta, *Banina*, Theſſaliæ ſeu Phthiotidis.
Olympus, *Lacha*, Theſſaliæ, Myſiæ, *Anatolaidag*, Lyciæ & Cypri.
Oroſpeda, *Sierra de Molina* & *de Alcaraz*, Hiſpaniæ Tarraconenſis.
Oſſa, *Oleta*, Theſſaliæ.
Othrys, *Deluha*, Phthiotidis.
Pangæus, *Caſtagna*, Thraciæ.
Paryadres & Parvadris, *Lepras*, Armeniæ.
Parnaſus & Parnaſſus, *Liacura*, Phocidis.
Paropamiſus, *Calchiſtan*, Aſiæ.
Pelion, *Petras*, Theſſaliæ.
Pindus, *Mezzovo*, Epiri & Theſſaliæ.
Pylei & Pylæ, *Monte Amara*, Æthiopiæ.
Pyrene & Pyrenæus mons, *les Pirenees*, Hiſpaniæ.
Rhodope, *Valiza*, Thraciæ.
Riphæi, *Bogloviy*, Sarmatiæ.
Romaricus, *Remiremont*, Galliæ Belgicæ *Ferrar.* Sed hoc caſtri potiùs vel oppidi nomen eſt.
Scardus, *Monte Nero*, Macedoniæ. Aliis *Krantz*.
Semanthini, *Idiſa*, inter Sinas & Seres.
Soracte, qui & Faliſcorum *di S. Oreſte*.
Sudeti, *Fichtelberg*, Germaniæ.
Sypilus & Sipylus, *Sirejmo*, Lydiæ.
Tænarus, *di Maina*, Laconicæ.
Taurus, Aſiæ, variè nominatur.
Taygetus, *Mittena*, Laconicæ.
Tetricus, *Monte di S. Giovanni*, Umbriæ.
Tmolus, *Tomalitze*, Lydiæ.
Veſevus & Veſuvius, *Monte di Somma*, Campaniæ.
Veſulus *Monviſo*, Galliæ Subalpinæ.
Vogeſus, *Vauge*, Galliæ Belgicæ.
Zagrus, *Adilbegian*, Mediæ.
Zamerus, *Zimas*, Arabiæ Felicis, &c. Celſiſſimi autem in Geocoſmo *Montes*, è modò dictis ſunt Athos, Cyllene, Olympus, Parnaſſus &c. è Novi Orbis *Montibus*, Picus inprimis Teneriffæ, aliis *Pico de Terraira* & *Pico de Teide* dictus, qui ad 60. milliaria in mari videtur, & hodiernis Geographis in primum Meridianum aſſumtus eſt. Dein, *Pico di S. Georgio*, in Aſoribus, *Pico de Adam* in *Zeilan* inſul. Figenojamma, Japaniæ mons, qui nubes excedere creditur, &c.

MONTES Acuti, *Spitzberg*, regio recens detecta, multò ſupra Norvegiam, in Boream extenſa, ubi altitudo Poli Arctici eſt 80. grad. circiter: Verſus Groenlandiam. Sed an ſit pars ejus, ſeu inſula, aut continens, neſcitur. Dividitur in Spitzbergam propriam quæ ad Occaſum, & novam Friſiam ad Ortum. Vide *Spitzberga*.

MONTES Ærii, ſic vocantur apud Diodor. Sic. *in fine l.* 4. montes quidam Siciliæ, qui hodie *Montiſori* vocantur, *Fazellò* auctore. Eorum pars editiſſima, *Monte Arteſino*. Ex his montibus apud Capitium oppid. Himera in Occaſum, Gelâs in Meridiem, & Terias in Ortum profluunt.

MONTES Aſturiæ, *Montes de las Aſturias*, inter hanc & regnum Legionenſe, ab Ortu in Occaſum per 20. leuc. extenſi.

MONTES Clari, Hiſpanicè *Montes Claros*, nomen in Hiſpania Familiæ inclytæ, quæ Mendoziæ ramus eſt, cum titulo Marchionatus. Rodericus enim, ex poſteris Didaci Hurtadi *de Mendoza* primi Ducis *del Infantadgo* & inter ſeptem filios Inici Lopezii Mendozæ primo-

primogeniti: Marchionatum *de Montes Claros* conditor extitit, quorum hæc eſt ſeries. [illegible] Didaci Hurtadi I. fil. Inicus Lopezius Dux *de l'Infantadgo*, genuit Didacum Hurtadum II. *de Mendoza* [illegible], quòd [illegible] præter primogenitum, [illegible] Roderi[cum] *de Mendoza* [illegible], [illegible] *de Montes Claros* [illegible], & ex Franciſca [illegible] ſuſcepit Johannem *de Mendoza* & *Luna* Marchionem *de Montes Claros*, [illegible] Marchionis *de Fruſda*, & ex ea Patrem Johannis [illegible] *de Mendoza* & *Luna* Marchionis *de Monte* [illegible] quò, & Luiſi Portocarreri, Iſabella *de Mendoza*, hôc ſeculô genita eſt. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobil. Eur. Part.* 2. p. 48.

MONTES S. Engelberti, *les Monts de S. Inglevert*, in Morinis, quondam Centul[ensis] Abbatiæ. [illegible] proximo ejuſdem nominis dicti. Ibidem, ſunt quoque *Montes* a Novo Caſtello & Danis cognominati, *les Mons de Neufcastel*, *& Dannes*. Hadr. Valeſ. in voce *Morini*.

MONTES Excelſi, qui Tyrenſi urbi ab Oriente adjacent, in quibus dominus caſtri *Theron*, ſive *Torono*, magnas & ampliſſimas habebat poſſeſſiones. Tyrius. *l.* 13. *bell. ſacr. c.* 13. *& l.* 17. *bell. ſac. c.* 14. *& l.* 22. *bell. ſacr. c.* 24. Vitri *c.* 45. eſt in tribu Aſer.

MONTES Leænæ, vide *Leonis Mons*.

MONTES Lunæ, ſeu *Caſates*, montes ſunt Africæ, qui totam Monomotapæ regionem ferè cingunt; quemadmodum in eadem Orbis parte Atlas, à litore Occidentali per totam Africam ſeſe extendit, verſùs Orientem uſque ad confinia Ægypti loca. Atque hos *Montes Lunæ* Kircherus, unum ex nodis facit magnæ illius Montium catenæ, quam ille à Polo ad Polum duci nodiſque veluti ſecari ac ſtringi animadvertit. Ducit hanc in circulum ordinatam oſſaturam montium primùm à Polo Arctico per Iſlandiam, Scotiam, Angliam, Germaniamque continuatâ montium ſerie, ac recto tramite uſque ad Alpes, quæ ſunt veluti nodus catenæ magnæ, quò diſcontinuò ordine montes extenſi, ſicubi nonnullam connexionis labem incurrerint, vinciantur & ad firmiorem conſiſtentiam conſtringantur. Ab Alpibus dein novo velut annuli ordine implexi Apennino junguntur, quò totius Italiæ meditullium, [illegible], continuatâ demum per Siciliam Montibus Africæ, quos *Lunæ* vocant, connectuntur. Alter nodus, uſque ad ultimum Auſtri Promontor. Bonæ Spei extenditur &c. Vide Athanaſ. Kircherium *Mund. Subterr. Part.* 1. *l.* 2. *c.* 9. Ex iiſdem *Lunæ Montibus* Hornius Nili originem arceſſit, ſed hac de re vide infra, ubi de *Nilo*.

MONTES Nivoſi, ſeu *Andes*, vide *Andes*.

MONTES S. Martini, in Guaxaca, in ora Sinus Mexicani: *Sierras de S. Martin* Hiſpan.

MONTES Samariæ, in quibus vineæ. 2. Reg. *c.* 20. *v.* 23. Jer. *c.* 31. *v.* 5. Amos. *c.* 3. *v.* 9. in tribu Ephraim.

Montes urbis Romæ, ex Petro Victore.

Aventinus, *Monte di S. Sabina*, à ſacra æde in eo conſtructa. Tiberi imminens, à porta Trigemina incipiens, ab aliiſque prorſus diſcretus.

Cœlius, *S. Gio Laterano*, à baſilica Lateranenſi denominatus, apud portam Latinam.

Eſquiliæ & Exquiliæ, *di S. Maria maggiori*, & *di S. Pietro in vincola*, ab ædibus ſacris in eo ſitis.

Janiculus, *S. Pietro in Montorio*, ubi etiam ſacra ædes S. Honophrii.

Palatinus, *Palazza maggiore*, Tarpejo contiguus.

Pincius, *S. Trinita del Monte*, ſic à ſacra æde in eo conſtructa nominatus, tempore Aureliani pomœrio incluſus eſt.

Quirinalis, *Monte Cavallo*, ubi palatium Pontificium, æſtivô tempore à Pontificibus habitatum, ſic ab equorum ſtatuis, quæ ibi viſuntur, dictus.

Tarpejus, qui & Capitolinus, ubi Capitolium, *Campidoglio*, Curia & Senatus, dum hic Magiſtratus ſtaret.

Vaticanus, *il Vaticano*, ubi ædes Pontificis, & S. Petri baſilica.

Viminalis, ubi ſacræ ædes S. Laurentii in Paliſperna, & S. Pudentianæ.

MONTESES, apud Auctorem *Prædeſtinati l.* 1. *Hær.* 44. *Sicut Donatiſtas & Monteſes & Parmenianos vocamus, Donatiſtas à Donato, Monteſes a montis latebris*; & *Hær.* 69. *Hi Hæretici in partibus Italiæ* Monteſes *appellantur, in interiore Africa Parmeniani, in Carthaginenſi Donatiſtæ.* Aliter *Monteſiani*, apud Commodianum *Inſtruit.* 21. *Monteſianis* inſcriptâ, ubi primus verſus ſic concipitur.

Monteſes Deos dicitis, dominentur in duro
Obſecrati mali &c.

Iidem cum *Montenſibus* præfatis, uti ex Auctore *Prædeſtinati* clarè liquet. Epiphanius tamen & Novatianos *Montenſes* appellat: Car. du Freſne in *Gloſſar.* & *Addition.*

MONTESIA, urbs regni Valentiæ. Item Ordo ibi militaris, poſt Templarios extinctos, inſtitutus, A. C. 1317. Statuta eadem ferè cum Ordin. Calatravæ ſtatutis. Equites, dicti fratres B. Virginis; in Aragonia, Valentia & Catalonia ampliſſimos poſſidebant reditus. Sub M. Magiſtro. Surita *l.* 3. *rer. Ind.* Mariana *l.* 15. *Hiſt. c.* 16. Spond. *A. M.* 1317. *num.* 3.

de MONTESONO Johannes, vide *Johannes*.

MONTEVELI, nomen officii, apud Perſas, vide infrà *Muſlimi*.

MONTFORTIA Familia, inter Germaniæ illuſtres, jam ſeculô XIII. floruiſſe legitur. Ex illis Brigantiam, patrimonium gentis avitum, Rudolfus, unius lineæ extremus & ſine liberis mortuus, Leopoldo Auſtriaco vendidiſſe dicitur. A Wilhelmi, mortui A. C. 135[illegible], filiis Wilhelmo & Henrico, duæ extitêre lineæ, quarum hæc extincta eſt A. C. 1574. illa adhuc floret. Hermannus enim Comes *de Monfort*, ex Cæcilia Domina *de Liechtenſtein*, pater fuit Georgii, qui Catharinæ Polonicæ (filiæ Sigiſmundi Regis Poloniæ ex Barbara, Stephano Comite Scepuſiæ Palatino Tranſylvaniæ, defuncto A. C. 1515. genitæ) conjugium meruit. His parentibus genitus Jacobus Comes *de Monfort*, Catharinam ſibi junxit Fuggeram (Antonii Fuggeri Comitis *de Kirchberg* filiam), atque ex ea ſuſcepit Johannem Comitem, qui obiit A. C. 16[illegible]. Fratre Sibyllam Fuggeram [illegible] Hugonis Comitis *Monfortii* [illegible] A. C. 1[illegible]. Hic & Johannis [illegible] Truchſeſſianam [illegible] Catharinam (filiam Caroli Ludovici Ernesti Comitis [illegible]) duxit, atque ex ea liberos genuit. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobil. Europ. Part.* 1. *l.* 157. & *in Syll.*

MONTFORTIUS Lodegrius Horatius, vide *ibi*.

MONTFORTIUS Simon vide *Simon*.

MONTGOMERIENSIS Comitatus, *Montgomeryshire* provinc. Walliæ Borealis, cum oppid. præcipuo cognomine, inter Salopiam Comitatum ad Ortum, Merionium, & Cardiganiam in Occaſum, & Radnoriam in Meridiem [illegible] Normanniæ. Notus Comes Montgomerius, [illegible], cùm in ludo equeſtri [illegible] Henricum II. Galliæ Regem lethaliter vulneraſſet, [illegible] ſponte exul, in ſolitudinem abiit, [illegible] monitus, ut S. Scripturæ lectione [illegible]. Reformatorum in Gallia inſignis defenſor evaſit. Vide Thuan. *[illegible] Hiſt. Joh. Ser. Inv. Hiſt. Gall.*

MONTHABURUM, caſtellum munitiſſimum in Germania à Batano [illegible] conſtructum. [illegible] p. 131.

MONTHOLONES, Franciſcus, vide *Franciſcus*, item *Nicolaus*.

MONTIA, vide MODOETIA.

MONTICOELIUS Obelicus, vide *Obeliſcus*.

MONTILIUM Ademari, *Montelimar*, caſtrum olim, nunc oppidum Galliæ, in Delphinatu, ad Ruboni[s] *Rondon*, & Rhodani confluentes. Ejus meminit Petrus Monachus *l. de Vall. Alig. c.* 84. Fuit olim ſub propriis Dominis, è familia *Ademariorum*, unde *Montilium Æmarii* ſeu *Ademari*, dictum eſt. Et quidem Geraldi Æmarii mentio ſervatur in vetere *Inſtitutione*, quæ in Conventu[s] ci hodieque ſuperſtes, ſic incipit; *Annô ab Incarnatione Domini MCXCVIII. Ego Geraldus Æmarius & Ego Lambertus nos Domini Montilii per nos & noſtros bonâ fide & ſine dolo & merâ liberalitate & ſpontaneâ voluntate donamus---omnibus noſtris de Montilio---ne de cetero toltam vel quiſtam vel aliquam novam exactionem* &c. Integram vide apud Jac. Sponium *Itinerar. Græciæ Part.* 3. *p.* 19. *&* 20.

MONTINIACUM, oppid. Petrocorii, ad Vezeram fluv. ferè 7. leuc. à Petrocorio Urbe in Ortum Tutelam verſus, 4. Sarlato in Septentrionem *Montignac* vulgo.

MONTINIACUM Regium, oppid. tractus Baſſiniaci, ad Moſam, prope ejus fontes, 6. leuc. à Lingonibus, in Cæciam, 7. à Calvomonte in Ortum; vulgò *Montigny le Roy*.

MONTINUS, montium Deus, apud Arnobium *l.* 4.

MONTIO, urbs munita Aragoniæ, conventibus regni nobilis, in colle, ad Cincam fluv. 2. leuc. infra Barbaſtrum in Meridiem, 6. ab Ilerda in Circium, 5. à Fraga in Boream. Expugnata A. C. 1643. à Gallis, ſed recepta ab Hiſpanis. *Monçon* vulgò.

MONTIO, vicus Lotharingiæ, caſtro dare nomen idoneus, monti impoſitus, unde ei nomen, vulgò *Monçon*, vel *Mouſon*. Huic adjacet proximus *Pons* Moſellæ & amniculo confluentibus impoſitus, unde *Pont à Mouſſon*. Hoc oppidum S. jam portas habens S. Imperii urbibus adjunxit Carolus IV. Imper. in gratiam Roberti Ducis Barrenſis ac Marchionis Patrui[s]. Sedet ad utramque Moſellæ ripam, ſed ad ſiniſtram magis. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

de MONTIOSIEU Ludovicus, vide *Ludovicus*.

MONTISBELICARDUM, vulgò *Montbeliard* oppid. Sequanorum, ſub Comite, ex familia [illegible], [illegible] Burgundicum agnoſceret feudum Henricus fil. Ulrici A. C. 14[illegible] mortui, neque Dolæ compareret, ab Imperatore j[illegible]. Hinc idem Baſilienſes & Sundgojos, pro Carolo Burgundo, A. C. 1474. infeſtavit, mortuus Urac[i], A. C. 1519. Pater communis duarum linearum, Ducalis primæ, per filium Ulricum & *Montisbelicardicæ*, ſeu Ducalis ſecundæ per filium Georgium. Ulricus à Carolo V. Ducatu exutus; Montisbelicardi commoratus eſt, A. C. 1525. illudque Galliæ Regi oppigneravit, A. C. 1533. ſed reluit A. C. 1534. religione Evangelicâ in Principatum introductâ. Lineâ ejus in Ludovico Pio, A. C. 1593. extincto, terminatâ: ſucceſſit agnatus Fridericus, ſub quo Colloquium conſtitutum eſt A. C. 1586. inter Bezam ac Muſculum, ab una: & Jac. Andreæ, Luc. Oſiandrum & Theod. Schnepfium, ab altera parte, nullô ſucceſſu. Hinc Legatus Principum German. in Galliam profectus eſt. Obiit A. C. 1608. Pater Joh. Friderici, qui Stutgardianum, Ludov. Friderici, qui *Montpelicardenſem*, & Julii Friderici, qui Julianum ſeu Brentianum ramum orſus eſt. Medius itaque Monpelicardum nactus, reditus ſuos, abſque ſubditorum onere, aliquot fodinis & fabricis ferri inſtitutis, non parum auxit: Mortuus A. C. 1631. Ei fil. fuit Leopoldus Fridericus, ſub quo oppidum à Gallis protectum eſt uſque ad pacem Monaſterienſem, qua, deductô præſidiô Gallicô, Princeps ditionem recepit. Moriens A. C. 1662. ſucceſſorem reliquit fratrem Georgium eruditione inclytum, qui ductâ Annâ, filiâ Gaſparis Colinii Mareſcalli, multa in Gallia bona obtinuit: è quibus Caſtellione ad Lupam venditô, Colinium dominium retinuit. Pater trium filiarum Henricæ, Eleonoræ Carolæ, & Annæ: ac filii Eberhardi Leopoldi. Principatus ejus à Gallis, ſub finem A. C. 1676. occupatus eſt. Vide Phil. Jac. Spenerum *Syll. Geneal. Hiſt.* & *Mons Belligardus*.

MONTISBURGUS, vulgò *Montebourg*, burgus Galliæ, in monte politus, in diœceſi Conſtantienſi, prope Valonias: cum vetere Monaſterio, Abbatiæ nomine, Benedicti regulâ & S. Mariæ titulô inſigni.

MONTISIANUS Marcus Antonius, vide *ibi*.

de MONTLENORI Guido, vide *Guido*.

MONTLUCIUS Johannes, Epiſcopus Valentiæ, frater Blaſii, Galliæ celebris Mareſchalli. Sedecies Legatus, quinque Galliæ Regibus, in Italia, Germania, Anglia, Scotia, Polonia & Conſtantinopoli, egregiam probavit operam. A Carolo IX. in Poloniam miſſus, regnum illud Henrico Andio feliciter conciliavit. Obiit Toloſæ A. C. 1579. à Ronſardo, Mureto, Cujacio, Thuano Scævo-

la S. Marth. impenſè laudatus. Reformatis eum fuiſſe Duplex. Spond. &c. teſtantur. Vide etiam *Eccleſ. Montlucon.*

MONTMELIANUM, arx munitiſſima Sabaudiæ, in rupe, cum oppid. adjacente & ponte ligneo, ad Iſaram, in confinio Delphinatus, 3. leuc. à Camberiaco in Auſtrum, vix 2. ab arce Bareau. Vulgo *Montmelian.* In Gallorum poteſtatem, hoc bello pervenit.

MONTMORANTIA Familia, vulgò *Montmorency*, inter Gallicas nobiliſſimas, quam Andreas du Cheſne integro opere excoluit, ab Eberhardo, Hugonis Capeti pro tate qui ad fabuloſas traditiones non accedamus deducitur. Ex qui ſera, primis temporibus, juxta ſtirpem enati ſunt palmites Dominorum *de Bray*, *Montlehery*, *Crecy*, *Attichy*, *Marly*, S. *Leu*, & qui peculiarem dein ſtirpem conſtituere, viri ſunt, *Lavalliorum*. Deinde, ex eodem trunco prodierunt, Domini *de Conflans*, *Beaussault*, *Gouſſainville*, *Auvremesnil*, *Croiſilles*, *Neuvice*, *Hubermont*, *Bours* & *Eſquancourt*. Demum, cùm Johannes II. Dn. *de Montmorency* tres filios habuiſſet, Johannem, Ludovicum & Wilhelmum, à primo, in Belgio, Domini *Nevelæ* & Comites Hornæ, à ſecundo Barones *de Foſſeux* (e quibus Marchiones *de Thury*, Barones *de Lauteſſe*, Comites *de Louteville* ac *de Luſſe* derivantur) atque iterum Barones *de Waſtines* (auctores Comitum *de Eſterre*, Principum *de Robecque*, Marchionum *de Morbecque*) à tertio, in Francia Duces *de Montmorency* & *Damville*, in Henrico II. Admirali Franciæ, decollato A. C. 1632. terminati, ortum trahunt. Hæc autem *Montmorancia* iſtius lineæ ſeries; Carolus Dn. *de Montmorency*, Mareſcallus Franciæ, defunctus A. C. 1381. ex Petronella Villeria (filia Adami *le Begue* Dn. *de Villiers*) pater fuit Jacobi *de Montmorency*, extincti A. C. 1414. Hôc & Philippâ Melodunenſi, (filia Hugonis *de Melun* Dn. *de Antheing*, ex Beatrice *de Beauſſart*, Roberto Dn. *de Wavrin* Conneſtabili genitâ) natus Johannes II. Dn. *de Montmorency*, obiit A. C. 1477. relictô ex Margareta *d'Orgemont* Dn. *de Thorigny*, præter Johannem & Ludovicum, Wilhelmo, qui deceſſit A. C. 1531. Hôc & Anna Potheres filiâ Guidonis *Potheres* Comitis *de S. Pol*, Dn. *de la Rochepot*) genitus Annas Dux *de Montmorency*, Conneſtabilis Franciæ, deceſſit A. C. 1567. Pater, ex Magdalena *de Sabaudia* (filia Renati Legitimati *de Sabaudia* Comitis *de Villars*, Philippo Duci Sabaudiæ, ex Bona *de Romagnan* genita) Franciſci Ducis *de Montmorency* Mareſcalli, qui obiit A. C. 1579. Henrici I. Ducis *de Montmorency* Conneſtabilis (quô defunctô A. C. 1614. ultimus familiæ Henricus II. prædictus genitus eſt) Caroli Ducis *de Damville*, extincti A. C. 1612.) Gabrielis Dn. *de Montberon*, qui deceſſit A. C. 1562. Gulielmi Dn. *de Thoré*, Leonoræ (quæ nupſit Friderico Turrio Vicecomiti Turenæ) Johannæ (uxoris Ludovici *de la Trimouille*, Ducis *de Thouars*) Catharinæ (uxoris Gilberti *de Levis* Dn. *de Ventadour*) Mariæ (uxoris Henrici Foxii Comitis *de Eſtrac*) Annæ, Ludovicæ & Magdalenæ, Abbatiſſarum. Spener. *Part.* 2. *p.* 98.

MONTMORENTIUS Franciſcus, Belga, patriâ Arienſis, Comes Stegrenſis & Morbecanus, Præpoſitus Caſletenſis & magnus Decanus S. Lamberti, Leodii, floruit noſtrô ſeculô. Ejus exſtant: *Pietas victrix in* 7. *Pſalmos Pœnit. expreſſa Lyricè*: *Ejuſdem Poëtica Sacrorum Canticorum expoſitio cum acceſſione* 15. *Pſalmorum, Lyricis modis expreſſa*; *In Cant. Canticorum Expoſitio Poëtica*: Poemata in unum collecta &c. Obiit A. C. 1640. ætat. 60. Swertius *Athen. Belgic.*

MONTONIUM, oppid. Aprutii, cum titulo Comitatus. Item, oppid. Vindocinenſis tractus, ad Lædum fluv. in confinio provinc. Cenomanenſis, 4. leuc. infra Vindocinum in Occaſum, 9. ab Ambacia in Septentrionem. *Montoire* vulgò.

MONTREVELLIA Familia Gall. *Montrevel*, in Galliæ Regno illuſtris. Balmiæ ſtirpis ramus eſt. In hac enim cum à variis dominiis variæ lineæ cognominatæ ſint, primaria facile eſt *de Montereuelo* ſeu *Montrevel* dicta, cùm A. C. 1427. Comitis dignitate cum hoc titulo mactaretur Johannes. In cujus liberis, Johannes primogenitus titulum Comitatus ad poſteros propagavit, ejus autem frater Petrus *de Monte S. Sorlin* appellatus eſt. Donec Petri nepos Marcus, ductâ Johannis pronepte Bonâ, ad ſe tranſtulit ex altera lineæ decus ſemel ſtirpi collatum. Nihilominus Marci progenies maſcula, cùm etiam alia acceſſiſſent, in nepotibus defecit. Itaque *Montrevellia* hæreditas ad Claudii (qui Marci frater erat) filium Franciſcum delapſa eſt, & adhuc in poſteris hæret, quorum progenitores hi fuêre. Guido *de la Baume* Comes *de Montrevel*, qui obiit A. C. 1516. ex Johanna (filia Johannis *de Longvy* Dn. *de Raon* & *Givry*) pater fuit Claudii *de la Baume* Baronis *du Mont S. Sorlin*: quô & Guilielmâ *d'Igny*, genitus Franciſcus *de la Baume* Comes *de Montrevel*, junxit ſibi Franciſcam agnatam (filiam Johannis IV. *de la Baume* Comitis *de Montrevel*, neptem Marci *de la Baume* Comitis *de Montrevel* & Bonæ, Johannæ III. *de la Baume* Comite *de Montrevel* genitæ) eque illa ſuſcepit Antonium *de la Baume* Comitem *de Montrevel* vel M. *de S. Martin le Chaſtel*, qui obiit A. C. 1595. Huic ex Nicolaa *de Montmartin* natus Claudius Franciſcus *de la Baume* Comes *de Montrevel* obiit A. C. 1621. Pater ex Johanna *d'Agoult de Montauban* Dn. *de Monlor* (filia Franciſci Ludovici *d'Agoult* & *de Montauban* Comite *de Sault*) Ferdinandi Comitis *de Montrevel*, Caroli M. S. Martini (cui nupſit Albertina Maria *de la Baume de S. Martin*) Mariæ (quam matrimonio ſibi junxit Spiritus Alleman Dn. *d'Eſpian*) Margaretæ (Franciſco *de Galles*, Baroni *de Mirибel* elocatæ) Johannæ Monialis & Franciſcæ: è quibus Ferdinandus, ductâ Mariâ *Olier de Nouvel* genuit Marchionem *de Saint Martin*, patrem Marchionem *de Savigny* atque Comitem *de Brancion*. Spenerus *Part.* I. *p.* 104. & *in Ind.*

MONTUNATES, pagus Inſubriæ Galerato proximus, 24. mill. paſſ. à Mediolano; *Albiria Merulæ.*

MONUBILES ſeu MONABILES, apud Auctorem *Itinerarii Burdigal.* *Inde non longè quaſi ad lapidis miſſum ſunt monumenta duo*, monubiles *miræ pulchritudinis facta, in unum poſitus eſt Iſaias Propheta* – pro *Monolithis*, uti Salmaſius judicat, qui monumenta hic intelligit *monolitha*, i. e. continuâ ſaxi mole, qualia olim omnia Judæorum ſepulchra, ut & Græcorum ſubterranea, quæ Cryptas dicebant & ſpeluncas, continuò excidebantur. Vide etiam *ad Solin.* p. 1219. & ſuprà.

MONUMENTUM, Juriſconſultis *l.* 42. *de Religioſis*, & *ſumtibus funerum*, idem eſt quod Græcis *Cenotaphium*, ita enim ille: *Monumentum eſt, quod memoriæ ſervandæ gratia exiſtat*; *ubi ſi corpus, dici ſepulchrum ... ſi deſit, dici Monumentum, ut & Græci Cenotaphium, quod ſtruitur ſolum ad memoriam defuncti.* Virgilio *Æn. l.* 6. *v.* 505. *Inanis tumulus*, Suetonio *in Claud. c.* 1. *Honorarius tumulus*, dictum: Unde vetuſtæ marmorum inſcriptiones, notante Aleand. *l.* 10. *Parerg.* 12. hæc verba præferunt, *ob honorem*: & Tacit. *Honoremque Patris Princeps ipſe cum Legionibus decurrit. Annal. l.* 2. *c.* 7. Philoſtratus in *Apollonii vita l.* 8. *c.* 3. vocat *Pſeudotaphium*, quaſi mendax ſepulchrum. Nonnus κενήριον κενὸν τύμβον αὐτοῦ, *Dionyſ. l.* 2. &c. Horum duplex uſus, quorum alterum indigitat la Cerda, in *loc. cit.* Virgilii ubi *Monumentum* iſtius modi ab Andromache marito Hectori in Epiro conſtructum memorat Poeta, *Conſueverè*, inquit, *Veteres iis, quos amarant, pluribus in locis imaginarium quendam tumulum excitare.* Hinc Druſo, cujus cadaver Romæ in Campo Martio humatum, *Exercitus honorarium tumulum*, ut habet Sueton. locô prælatô, *excitavit*; *circa quem deinceps ſtatô die quotannis miles decurreret, Galliarumque civitates publicè parentarent.* Et Alexander, *Cenotaphium in Gallia, Romæ ampliſſimum ſepulchrum meruiſſe*, dicitur apud Lamprid. *in ejus vita. c.* 63. Euripidi quoque, quum ipſe in Macedonia ſepultus eſſet, in Attica honorarium tumulum excitatum eſſe, refert *in Atticis* Pauſan. Alterum innuit Xenoph. *in Expedit. Cyri l.* 6. *His, quorum corpora inventa non ſunt, Cenotaphium magnum fecerunt pyramidis magnam & coronas impoſuerunt.* Nempe poſtquam defuncti cadaver haberi non poterat, Græci ἀνακαλεῖσθαι ſolebant τὴν ψυχὴν, i. e.

——— *Manes ter voce vocare*:

dein *Monumentum* ei erexerunt, in nominis ejus perennem memoriam. Sic *in Corinthiacis* Pauſan. Danaïs omnibus, qui ad Ilium ceciderant, ejuſmodi tumulum exſtructum eſſe refert. Idem Pythagoræi iis, qui à doctrina ſua defeciſſent: & Athenienſes omnibus in mari merſis, fecisſe leguntur. Pythagoræi quidem ideo, quia illos, qui principia ſuæ ſectæ deſeruiſſent, pro mortuis habebant. In ſpecie, quorum in prælio occiſorum cadavera dignoſci non poterant, Cenotaphio in Ceramico honorabantur Athenis, unde Ariſtoph. *in Avibus*, ὁ Κεραμεικὸς δέξεται νώ. Vide Fortun. Licetum *de Gemmis Annularibus*, c. 153. *ubi Chorum tumulum aretum, in Homeri honorem cuſum*, *explicat*, ut & ſupra in voce *Cenotaphium*, pro *Cenotaphium*. Alias *Monumentum*, Græce μνημεῖον, Suidæ, Μνημεῖον ὁ τάφος: μνῆμα. Ammonio, qui duo hæc ſubtiliùs diſtinguit, Μνημεῖα, inquiens, λέγεται τὰ κεκρυμμένα, Μνήματα δὲ τὰ τάφια· μνεία γὰρ γίνεται τινῶν, ὡς εἰ τοῦ ζῶντος. Sed uſus obtinuit ac pervicit, ut μνημεῖα paſſim ſepulchra dicerentur, non tantùm μνήματα. Vide ſupra in voce *Memoria*. Dicebatur autem *Monumentum* propriè tumulus, cum cippo, ad memoriam defuncti impoſito, Atticis σῆμα. Quod his verſibus expreſſit ſummus Poeta Virg. *l.* 7. *Æn. v.* 3.

——— *Oſſaque nomen*
Heſperia in magna ſi qua eſt ea gloria ſignat.

Ovidius, *tumulum nomen habentem* dixit, *l.* 12. *Met. v.* 2.

——— *Tumulo quoque nomen habenti.*

Homer. *Il.* λ. *v.* 371.

Τύμβῳ τε στήλῃ τε, τὸ γὰρ γέρας ἐστὶ θανόντων.

Ad quem verſum alluſit Virgilius, certè in animo habuit, ut & Ovidius. Tumulus enim nomen habens τύμβος καὶ σῆμα: Alias tumulus ſine nomine, τύμβος merus eſt, qui στήλῃ caret. Non igitur *Monumentum* ſeu μνῆμα eſt, niſi tumulus in cippo vel columna nominis inſcriptionem habeat: *titulum* alii vocant, unde ipſi lapidi nomen; item *elogium*; Corn. Nepos *periculum*, in Epaminonda c. 8. de quibus vocibus vide *ſuô locô*. Sic cum *Monumentum* primitus ſignificaret columellam vel στήλην mortui tumulo impoſitam, poſtea ad ipſum *ſepulchri locum* & *ſepulchrum* ædificatum ſignificandum tranſiit. Et quidem, uti ſepulchrum ab arca ſepulchrali diſtinctum, ut quod plurium arcarum capax eſſet; Vide ſuprà in *Arca*, ita *Monumentum*, generalis erat locus omnium in eadem familia defunctorum, in qua ſingulorum corporum arcæ ac ſarcophagi, vel urnæ aut cineraria, condebantur. Cujuſmodi ſepulchra *Familiaria* dicuntur Cajo, quæ quis familiæ ſuæ conſtituit. Monumenta verò ea non unius generis aut formæ. Apud Græcos, ubi corpora integra condere cœperunt, hypogæa & ſubterranea fuêre, omneſque mortui in illis Hypogæis, in ſua quiſque arca conditi, jacebant: erant autem hæc hypogæa fornicata, unde & καμάρας vocat *Phlegon*, qui & θήκας appellat ſingulorum cadaverum thecas vel arcas, quæ uni cameræ vel fornice habebantur conditæ, vide ſupr. *Hypogæum*. Romanorum Monumenta ſuprà terram extruebantur & ὑπέργεια erant: cujus diverſitatis ratio ex diverſo more proceſſit. Qui enim corpora integra ſepeliebant, quærenda his fuêre ſubterranea loca mortuis recondendis, ne cadaveris odor putreſcentis in ſupernis ſentiretur: nihil tale metuendum à cineribus & reliquiis combuſti corporis. Ideò, qui comburerent corpora ſua Romani, ſuper terram conditoria ædificata habuêre. Cujus rei argumentum non leve, quòd apud eoſdem, ſi qui defunctorum ſuorum cadavera non cremârunt, in Cryptis ea locisque ſubterraneis ſepeliverunt. Unde *Cryptæ Martyrum* tot locis leguntur, in veterib. *Martyrologiis* & Patrum ſcriptis. Quemadmodum hodie quoque Procerum monumenta & ſi qua alii gentilia ſepulchra habent, Cryptæ veræ ſunt, ſpecus nempe defoſſi & ſubterranei fornices, in quibus aut terrâ obruta ſunt corpora, aut marmoreis & plumbeis,

beis, atque etiam ligneis arcis condita, ſupra extante ad memoriam ex marmore aut lapide ſtructâ aliquâ maſſâ & inſcriptâ, quod proprie *Monumentum* vocari diximus. Nec aliô more modò, quæ monumenta facta Judæi habuêre, quibus per facultates illa habere licebat. *Crypta* itidem fuerunt, ut eas auctores ſemper nominant, qui res eorum ſcripſêre. Σπήλαια Græci appellant. *Nonnus* χῶμα σπέος, ubi de Lazari crypta, quam Joannes *c.* 11. *v.* 38. μνημεῖον & σπήλαιον vocat, ait:

> *Καὶ χῶμα σπέος ἦεν ἀτεχνήτοιο μελάθρου,*
> *Καὶ λίθος ἀντιτύπος θῆκεν μνημήϊα θύρετρα*
> *Ἀμφιθαλὴς ὀχετηγὸς ὑπέρτερος χάσματι τοίχου.*

E quibus colligere eſt, quali formâ fuerint Judæorum ſepulchra. Specus erat ſubterraneus lapide ſtructus & cameratus cum foramine deſuper ad demittenda cadavera, quod lapide vice operculi claudebatur. Nec alterius generis aut formæ fuiſſe liquet Græcorum Hypogæa. Ægyptii verò, licet cadavera ſua non cremarent, quia odoribus ea condiebant, domi apud ſe, in conclavibus ei rei deſtinatis, incluſos ligneis thecis vel loculis aſſervabant: nam periculum à fœtore nullum. *Herodot.* ξυλίνας τύπους ἀνθρωποειδέας vocat, ſed & θῆκαι dicebantur. *Actius* γλωσσόκομα nominat. *Diodor.* σορὸς θήκας: neque ſolùm arculas, in quibus jacebant condita cadavera, ſed etiam monumenta ipſa plurium arcarum capacia ſic vocitarunt. Neque verò ſepulchrum ſolùm, ſed & ſepulchri locum, *Monumentum* denotat, qui plerumque huic rei ſacratus erat muro clauſus: ut in monumento Regillæ,

> *Τὸ ἄστυ περὶ τεῖχος ἐὔτροχον ἐστεφάνωται.*

Atque hoc dicebatur *monumentum ſepulchri*, ut in *l.* 38. *D. de Religioſ. & ſumptibus fun.* Interdum verò ſolâ inſcriptione ſepulchri, de modo agri, qui ad monumentum pertinebat, cavebatur, *Tot pedes in agro.* Quò pertinent notæ illæ apud Valerium Probum IN FR. P. VI. LAT. VII. Item IN FR. P. XX. IN AGR. P. XX. *In fronte pedes ſex, latum ſeptem. In fronte pedes viginti, in agro pedes viginti.* Quem proin locum ſepulchri, is qui fundum vendebat, ſæpenumero excipiebat, uti de Cœlio Mantuano legimus, apud Virgil. *ænigmate* illô celebri, *Dic quibus in terris* &c. de quo ſupra diximus in voce *Loci*, it. *Memoria*, ubi plura hanc in rem. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1206. *& ſeqq.* ut & hic, præter prædicta, *paſſim*.

MONUMENTUM *Caleb*, in tribu Juda, Hieronym. *in vita Paulæ*.

MONUMETHIA, urbs Angliæ, ad Wagam amnem, in ipſo Herefordiæ confinio & Glocelſtriæ, 14. milliar. Angl. ab utraque urbe cognomini, uti 10. ab æſtuario Sabrinæ, 22. à Briſtolio in Boream. *Monmouth.* Caput Comitatus cognominis, *Monmouthshire*, qui in limite Walliæ, inter Glocelſtriam eſt ad Ortum, & Glamorganiam ad Occaſum; fuitque aliàs pars Walliæ Meridionalis.

MONYCHUS. Centaurorum fortiſſimus, tantô corporis robore, ut vel proceriſſimas arbores humô evelleret. Equorum autem hoc epitheton, qui unicâ, eâque ſolidâ ungulâ pedes habent calceatos. Quô fit ut Centauris tribuatur, quibus poëtarum fabulæ equinos pedes affinxerunt. Val. Flacc. *l.* 1. *v.* 145.

> *Fert gravis invito viſtarem Neſtora tergo*
> *Monychus.* ———

Juvenal. *Sat.* 1. *v.* 11.

> ——— *Quantas jaculetur Monychus ornos.*

Et ante utroſque Lucan. *l.* 6. *v.* 388.

> *Aſpera te Pholoës frangentem Monyche ſaxa.*

Nic. Lloydius.

MONYMA, Mileſia, caſtitate inclyta, Mithridatis uxor, quæ in deſperatione rerum profligatarum detractum è capite diadema, illud collo circumdediſſe traditur, ſeſeque ſuſpendiſſe, & cum corporis pondere laqueus ille diruptus eſſet, dixiſſe: *Execrandum diadema, neque in tam triſti munere mihi profuiſti*, moxque cum ſæpe illud humi abjectum inſpuiſſet, Eunucho regio jugulandam ſeſe obtuliſſe. Plutarch. *in Lucullo*.

MONYMUS, Corinthii cujuſdam trapezitæ ſervus, qui cùm maximè cuperet operam dare Diogeni, neque tamen hoc à Domino poſſet impetrare, ſimulatâ inſaniâ monetam cœpit ſpargere, eôque modô dimiſſus ad philoſophiam ſe convertit, Diogenemque & Cratetem ſecutus eſt: Inter Cynicos Philoſophos æſtimatus. Scripſit facetias, pulcherrimis ſententiis refertas. Diog. Laert. *l.* 6. *c.* 82.

MOOS, fil. Ram primogeniti Jerameël. 1. Paral. *c.* 2. *v.* 29.

MOPHIM, vel MUPPIM, fil. Benjamin. Gen. *c.* 46. *v.* 21.

MOPHIS, Rex Indiæ Taxilis fil. ab Alexandro Magno devictus. Diodor. Sic. *l.* 13. Vide *Omphis*.

MOPSIA, vide MOPSOPIA.

MOPSIUM, *Strab. Mopſius tumulus* Livio *l.* 42. *c.* 61. collis & oppid. Theſſaliæ, inter Tempe & Lariſſam.

MOPSVESTENUS Theodorus, vide *Theodorus*.

MOPSVESTIA, urbs Caramaniæ, *Plin. Ptolem. Strab.* Epiſcopalis primò, dein Metropolitana, ſub Patriarcha Antiocheno, ad Pyramum fluv. in mediterraneis. *Malmiſtra* quibuſdam: aliis *Mebeſſe* etiam. Hic à 9. Epiſcopis contra Theodorum, urbis hujus Præſulem, Concilium A. C. 550. celebratum eſt. Vide *Mamiſtra*. & *Mopſus*.

MOPSUS, Deus Cilicum, cui divinos honores exhibebant, ut eſt apud Origenem *l.* 3. *contr. Celſum*, & ante eum ita Tertullian. *de Anima*, *c.* 46. *Nam & oracula hoc genus ſtipatus eſt orbis, ut Amphiarai apud Oropum, Mopſi in Cilicia, &c.* Sed quis Mopſus iſte fuerit, quæri video. Tres vulgò *Mopſos* imprimis celebrant, imò totidem à Strabone *in nono* referri, annotavit Andreas Schottus *ad Melæ l.* 1. *c.* 27. nempe illhic legas, *Mopſium* Pelaſgitidis in Theſſalia urbem ſic dici, non à *Mopſo* vate Tireſiæ Thebani filio, ſed à *Mopſo* Lapitha, Argonautarum uno: ac deinde in codicibus vulgatis edi ſolet: Ἄλλοι δ' ἀπὸ Μόψου ἀφ' οὗ ἡ Ἀττικὴ Μοψοπία. Et ſane à *Mopſo*, *Mopſopiam* dici ſententia Stephani eſt in Μοψίον, qui ſimiliter apud Strabonem legiſſe videtur, quin idem etymon extat apud Euſtath. *in Dionyſ.* Verùm obſtat, quòd à *Mopſo* eſſet *Mopſia*. Rectè igitur Caſauboniana Strabonis editio pro Μόψου habet Μόψοπος, unde ἀναλόγως eſt Μοψοπία, uti & ἡ Μόψοψ, quomodo idem vocatur *Callimacho*, apud Stephan. in Μοψοπία. Quare non dubium, quin Mopſus iſte, cujus oraculum in Cilicia erat, vel Thebani Tireſiæ fil. fuerit, vel Argonautarum unus. Poſterius cenſet Pamelius, *ad allatum Tertull. locum*. Fuit is Ampyci filius, unde *Ampycides* dicitur Apollonio *l.* 4. & Ovid. *Met. l.* 12. Vatem autem hunc fuiſſe clarè & *Apollonius*, & *Val. Flaccus* teſtantur; quanquam veriſimilius ſit, oraculum illud Mopſi in Cilicia non fuiſſe Argonautæ Theſſali, ſed Tireſiæ filii, aut nepotis. Siquidem Mopſus vates, cujus in Cilicia oraculum, non Argonauticis vixit temporibus, ſed belli Trojani, uti conſtat ex Strabon. *l.* 14. Jam verò Argonautica expeditio generatione integrâ bellum Trojanum anteceſſit. Hic *Mopſus* etiam fuit, à quo in Cilicia *Mopſi focus*, *lares*, ſive *domus*. Græcè Μοψουεστία. Vide *Mamiſtra*. B. Hieronym. *Mopſi viculum* appellat. Μόψου ἑστίαν vocat Strabo *l.* 14. Cicero ſcribens *ad Appianum Pulchrum l.* 3. *Ep.* 8. *De noſtris rebus quod ſcire vis: Tarſo Nonis Octobribus Amanum verſus profecti ſumus. Hæc ſcripſi poſtridie ejus diei, cùm caſtra haberem in agro Mopſuheſtiæ.* Locus celebris mortuô illic Conſtantiô Imperatore & Epiſcopatu Theodori Mopſueſteni, viri à Baſilio, Chryſoſtomo, Cyrillo laudati, ſed poſt exortum dogma Neſtorianum ab eodem Cyrillo & Eccleſia damnati. Etiam hunc *Mopſum* intelligo apud Pomp. Melam. *l.* 1. *c.* 14. cùm ſcribit: *Trans eoſdem mons Sardemiſos, & Phaſelis à Mopſo condita, finis Pamphyliæ.* Interea & Mopſus Argonauta ſuum habuiſſe oraculum videtur, idque in Africa propriè dicta (interjecta nempe inter Cyrenen. & Mauritaniam) Apulejus *de Deo Socratis*: *Pro numine poſtea ab hominibus culti in Bœotia Amphiaraus, in Africa Mopſus, in Ægypto Oſiris.* De hoc *Mopſo*, apud Statium *Theb. l.* 3. *v.* 520. ſic ipſe Amphiaraus:

> ——— *Nec me ventura locuto*
> *Sæpius in dubiis auditus Iaſone Mopſus.*

Ubi ſic Lactantius, ſive Lutatius interpres: *In tantum magnus fuit Mopſus in augurali peritia, ut poſt mortem templa ei dicata ſint, à quorum adytis ſæpe homines reſponſa acciperent.* Quibus cultus fuerit locis, non addit, ſed de Africa credere debemus Apulejo, homini Afro, addo, & Mago, eoque oraculorum calentiſſimo. Proque hoc etiam facere videtur Seneca *in Medea Choro*, *Actu* 3. *v.* 652. ubi legas:

> *Idmonem, quamvis bene fata noſſet,*
> *Condidit ſerpens: Libycis arenis*
> *Omnibus verax: ſibi falſus uni,*
> *Concidit Mopſus, caruitque Thebis.*

Favet & Ammian. *l.* 14. ubi quidem Argonautam Mopſum in Cilicia cultum, at rectè eum in Africa mortuum tradit. *Nic. Lloydius.* De illo, Origenes *contra Celſum l.* 3. præf. in Cilicia ejus reſponſa data per Dæmonem, auctor eſt: Ἀρ' οὖν ἰδεῖν ὅτι οὔτε ... κατελέξας, ἡ ἐδαφία δύναμις ἐστὶν ἐν Λεβαδείᾳ κατὰ τὸ Τροφώνιον, οὐδ' ἐν Θήβαις περὶ τὸ τοῦ Ἀμφιαράου ναὸν, οὐδ' ἐν Ἀκαρνανίᾳ περὶ τὸ Ἀμφιλόχου, οὐδ' ἐν Κιλικίᾳ περὶ τὸ Μόψου. *Nempe nihil ſunt ii, quos enumeraſti, neque ulla virtus Lebadeæ Trophonii, Thebis Amphiarai, in Acarnania Amphilochi, in Cilicia Mopſi.* Nec omittenda hiſtoriola lepida, quam tum recentem memoriæ narrat Plut. *de Defectu Oracul. Præfectus fuerat provinciæ Ciliciæ Romanus. Is cùm Epicureos circùm ſe haberet, eorumque improba in Deos ratione accederet, ad delubrum miſit hominem ſpectatæ fidei, cum obſignatis literis, quibus inerant ſcripta, quæ putarent numen Mopſi decepturas. Literarum geſtor de more in Fano pernoctabat; venit ad eum per ſomnium pulchrè admodum aſpectu vir, qui unâ hâc voce editâ, Nigrum, ilicò abſceſſit. Abſurda ea res viſa præſentibus. Nec ipſi Præſidi Romano, qui flexis genibus adoravit Mopſum, & apertis literis docuit aſtantes, percontatum ſeſe fuiſſe in iiſdem, Albumne an nigrum ſibi taurum immolari vellet Mopſus. Ita confuſi & ſepoſiti tùm fuêre Epicurei & Mopſus deinceps à viro illo præclaro cultus eſt* &c.

MOPSUS, cujus nomen in Paſtorali olim carmine frequens; Argivorum dux fuit, de quo ſic Jul. Cæſ. Scaliger *Poetic. l.* 1. *c.* 4. *Antiphemi frater, Lacius Argivus, coloniam miſit in montana Colophoniorum*, Mopſô *duce. Is ibi certam emit à Cylabra paſtore indigena: in qua oppidum condidit, nomine Φασηλίς. Antiphemus autem ſuis auſpiciis cum fratre & Diis patriis in Siciliam coloniam duxit: ubi Gelam urbem ædificavit. Dianaque ludos celebravit: quam in Mopſi memoriam ita cognominavit. Quare &* Mopſi *nomen in Paſtorali carmine frequens eſt.*

MORA, *Ptolem.* oppid. Corſicæ extinctum, in ora Boreali apud Opinum oppid. inde 4. mill. paſſ. in Ortum, à Baſtia 12. ferè, Centurinum verſus; *Villa de Mori* vulgò.

MORA, apud Corn. Nepotem *Iphicrate*, *c.* 2. *Hic exercitu moram Lacedæmoniorum intercepit, quod maximè totâ celebratum eſt Græciâ*: à Græco verbo μείρομαι, *partior*, unde μόρα *pertio*, cohors fuit apud Lacedæmonios militaris, in qua totius exercitus robur. Sicut apud Macedones, celebris fuit *phalanx*, ſtabile agmen continens octo peditum millia. Fuit autem *mora*, ſecundum nonnullos, quingentorum, ſecundum alios: nongentorum militum, ut videre eſt, apud Plut. *in Pelopida* &c. Diodor. Sic. *l.* 14. μόραν vocare videtur: at Μόραν Andromachus ſive Auctor incertus *Etymologici*, cujus cohortis caſum & cladem multis verbis exponit Xenophon Ἑλληνικ. *l.* 4. ubi hôc ipſô vocabulô utitur. Pauſan. verò & Μόραν appellat *Laconicis*. Vide quoque *Heſychium*,

ſyrbium. & plura apud Joann. Meurſium *Atticar. Lection. l. 1. c.* 15. Apud Stat. *Theb. l.* 10. v. 196. *mora portarum*, apud Virgilium, *mora lenta*: obſtacula ſunt. Uti apud eundem Statium *d. l.* verſu 520. *prima mora*, veteri Scholiaſti exponuntur *foſſata, & pinnæ & antemuralia*. Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad loc.*

MORA, apud priſcos Romanos, menſas claudebant. Horat. *l. 2. Sat.* 4. v. 21.

——— ille ſalubres
Æſtates peraget, qui nigris prandia moris
Finiet, ante gravem quæ legerit arbore Solem.

Ad quæ verba *Dionyſ. Lambin.* & *Hadr. Turnebus*, nihil præter mora prandendum ſuaderi aſſerunt, atque hoc eſſe, *finire prandium*; quia Veteres modicè tantùm prandebant, lautiùs cœnaturi. At *Lud. Nonnius* Poëtam alludere hôc locô ait ad ſeculi ſui morem, quô tempore in uſu erat, fructus omnes, cum bellariis reliquis, ultimâ menſâ mandere, non ſecus ac in lactuca quondam eveniſſe ſcimus, quæ Auguſti ævô cùm dapes clauſiſſet, ſub Domitiano illas inchoare cœpit, uti apud Martialem *l.* 13. *Epigr.* 14. legimus. Sic *Plut.* docet, frigidas menſas à cauda ad caput fuiſſe reductas, ita ut, quæ ultimô locô olim adſumebantur, in primum poſteà locum migraverint. *Horatius* itaque, ex doctrina Catii, nihil aliud dixerit, niſi quòd ſalubris ſit *mororum* eſus æſtivô tempore, parum anxius, an primô, vel poſtremô locô eſſent ſumenda, morem ſui temporis reſpiciens, quô poſtremô locô ſumebantur: non ſecus ac hodieque plerique Germanorum, ultimâ menſâ, illis veſcuntur, nullâ habitâ ſalubritatis ratione. Hoc tamen non ſpernendum, quod Poëta monet, legenda eſſe mora ante æſtum, ſic enim decerpta æſtuanti ventriculo magis conveniunt. Alias poſt alios cibos ingeſta, ſi pravum in ventriculo cibum offenderint, celerrimè vitiantur: primis itaque epulis aſſumta probantur magis. Atque hactenus nigra, quæ paſſim in honore ſunt, quòd æſtate ſqualentem ſtomachum mirificè ſuccô ſuô recreant. At albus mori arboris fructus, qui minor atque infrà nigri magnitudinem multum, & cùm maturuit, multò dulcior, tamen ob ſaporis fatuitatem menſis non infertur. Narrant naturæ periti, ex inſitione ſuper albam populum factâ originem traxiſſe: nullo verò in uſu ſunt, niſi ut illorum foliis ſericum facientes vermes alantur. Vide Auctorem Anonymum *Sinæ & Europæ c.* 36. uti de elephantis, uvarum *mororumque* ſanguine ad prælium accenſis 1. Machab. c. 6. v. 34. aliquid etiam infrà voce *Morus*.

MORA Margarita, vide *Margarita*.

pro MORA finis, orandi conſuetudo veterum Chriſtianorum, memoratur Tertulliano *Apolog. adv. Gentes*, *Eſt alia major neceſſitas nobis orandi pro Imperatoribus, etiam pro omni ſtatu Imperii, rebuſque Romanis, quod vim maximam univerſo Orbi imminentem, ipſamque clauſulam ſeculi acerbitates horrendas, comminantem, Romani Imperii commeatu ſcimus retardari. Itaque nolumus experiri, & dum precamur, differri. Romanæ diuturnitati favemus — Oramus etiam pro Imperatoribus, pro miniſtris eorum & poteſtatibus, pro ſtatu ſeculi, pro rerum quiete, pro mora finis.* Vide cum c. 32. & c. 39. & de hac conſuetudine pluribus agentem Joh. Forbeſium *Inſtructionum Hiſtorico Theologic. l.* 13. *c.* 11. §. 14. uti de *Mora Nuptiali* infrà, lemmate *Nuptiale tempus*.

MORABOTINUS, vide ſuprà *Marabotinus*.

MORADUNUM, oppid. Ducatus Juliacenſis, ad Roram fluv. cum cœnobio. Vulgò *Werben*.

MORALES Ambroſius, Cordubenſis, fil. Antonii Medici clariſſimi, primò Dominicano Ordini nomen dedit: unde ejectus, quòd inconſultô zelô, Origenem imitatus, ſe Eunuchum reddidiſſet, Rhetoricam docuit Compluti: & Hiſtoriographi regii munere honoratus à Philippo II. hujus juſſu hiſtoriam patriæ ſuæ compoſiturus, totam hôc fini Hiſpaniam perluſtravit, atque omnes Bibliothecas ſolicitè evolvit, in explicatione tamen Inſcriptionum Romanarum non uſque quaque felix. Obiit Compluti A. C. 1590. ætat. 76. Ejus in lucem prodierunt, *La Cronica General de Eſpana*, *Cordubæ*, *Genealogia S. Dominici*, *de S. S. Juſto & Paſtore Complutenſis Eccl. patronis*, *Epiſtola ad Reſendium*. Auctor eſt etiam *Vitæ Comitis Mathildæ de Canuſſio*; *Mſcr.* Vide Auctorem *Biblioth. Hiſpan.* Poſſevinum *Biblioth. l.* 16. *c.* 13. *ſect.* 5. Auctorem *Biblioth. cit.* Anton. Teiſſier. *Elogii Part.* 2.

MORANTIACUM, cujus mentio in Cod. Theodoſ. *l.* 1. *tit.* 6. vulgò *Morance*, vicus eſt ad ſiniſtram Iſaræ ripam, inter Bellum montem & Credulium: vel certe *Morbanges*, caſtrum oppidulumve Lotharingiæ, inter Saliam & Saravum fluv. Quibus in locis Imperatores Romani ſæpius occupati erant, cum ad arcendos tranſitu fluminis Germanos, tùm ad Barbaros, ſi qui Galliam intraſſent, reprimendos. Unde Ducheſnium *Montem Morentiacum*, caſtrum olim, nunc vicum Lutetiæ proximum, in Cod. Theodoſ. intelligi contendentem, corrigit Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MORASTI, vicus contra Orientem Eleutheropôleos, patria Michææ Prophetæ, qui inde *Moraſtites* dicitur, Jerem. c. 26. v. 18.

MORATA, nomen Dominii & Familiæ in Hiſpania, quæ Manriquiæ ſeu Manriquezîæ ſtirpis ramus eſt. Cùm enim hæc in duas principes lineas dividatur, *Caſtanedenſem* & *Trebinnenſem*, in illa claruit Garſias Fernandus Manricius, Henrici Infantis Aragoniæ primarius Miniſter, & titulum *Comitis de Caſtaneda* nactus. Cujus ex Aldoncia Caſteliana fil. Johannes Fernandus Caſtanedenſes propagavit, alter verò, Gabriel, *Comitis Oſornenſis* & *Ducis Galiſtei*, titulum ac dignitatem obtinuit, quorum ille ad poſteros, e quibus etiam Antonius quidam *Comes de Morata* factus eſt, hucuſque propagatur. Vide infrà in voce *Oſornenſis Famil.*

MORATA Olympia Fulvia, Fulvii Morati Ferrarienſis Philoſophi, filia, Andreæ Grunthleri Medici Suinfortienſis conjux, Græcarum & Latinarum literarum cognitione egregiè exculta: edidit Carmina & Epiſtolas. Obiit Heidelbergæ, A. C. 1555. ætat. 29.

MORATA Oratio, vide infrà *Politici verſus*.

MORATENSIS Lacus, *Murtenſee* German. ab oppido Helvetiæ non incelebri Morato, de quo infra, nomen habens. Incipit a fluvio Broja, cujus aquis augetur, deinde in lacum Neocomenſem, prope ædes dictas *a la Sauge* ad Salicem, effluit, unde & vicinum pagum *Sauges* dictum habet. Ferunt omninò deperdi: quidquid in hoc lacu ſubmergitur; piſcoſiſſimus eſt, & aliquando tantô gelu ſtringitur, ut glacies onuſtos etiam currus ferat. Credunt nonnulli, latius patuiſſe olim, & uſque ad Aventicenſes muros ſe extendiſſe, unde & *Aventicenſem* fuiſſe dictum. Certe in fœderum tabulis A. C. 1333. ſcriptis nominatur *der Uchtſee*, unde *Simlerus* colligit, Aventicum tunc *Uchten* nominatum, regioni nomen *Uchtland* dediſſe. Vide Stumphium *de pago Aventic. l.* 8. *c.* 18. Joh. Bapt. Plantinum *Helv. Antiq. & Nov. &c.*

MORATUM, oppid. Helvetiæ *Murten* incolis, Gallis *Morat*, ad lacum cognominem ferme in medio. Sub Romanis olim, quorum adhuc monumenta quædam è marmore viſuntur. Poſtea Remontiorum Comitum agnovit imperium ex parte, A. C. dein 1351. cum Bernatibus fœdus iniit, quibus demum A. C. 1475. ſponte ſe ſubmiſit, ſalvis tamen juribus ſuis & privilegiis, quibus jam ſub Comitibus olim ſtatim fuerat. Obſeſſum a Carolo Burgundionum ultimo Duce A. C. 1476. acriterque oppugnatum, ſed illô mox ingenti clade ab Helvetiis ſuperatô, liberatum eſt. Communem habent hanc Præfecturam, ut & Granſonium, Schwartzenburgum ac Chalonſum, cum Bernatibus Friburgii, qui hîs alternatim per quinquennium Præfectos conſtituunt. Diſtat 2. leuc. a Friburgo in Septentrionem, 5. à Berna in Occaſum.

MORATUM & MORETUM, potionis genus, apud Scriptores Eccleſ. Romanæ. Item panis ſubſcinerîi ſpecies. Vide Car. du Freſne.

MORAVIA, incolis *Mähren*, Gallis *Moravie*, regio German. nunc regno Bohemico adjuncta, ab A. C. 1086. ſub Henrico IV. Imperatore una cum Luſatia & Sileſia. Olim *Marcomannia*, quia fines Germaniæ, qui a Danubio in Pannoniam pergunt, terminabat. Nam Germanis *Mark* limes dicitur, atque inde *Marcomanni* limitum, finiumque accolæ appellati ſunt. Hodie quoniam *Moravia* circumſcriptos *Moravâ* fluviô habet fines, ab eodem fluv. incolæ *Moravi*, & ipſa regio *Moravia* dicitur. Eam nunc trinis e partibus limitant juga montium, ſylvæ, ſituſque & fluvii, ab Oriente videl. ab Hungaria, ab Occidente à Bohemia, ab Aquilone à Sileſia. Nam à Meridie Auſtriam verſus plana eſt, a qua dirimitur Thaya fluv. *Bandeandis* eſt inter Sileſiam ad Ortum & Bohemiam Poloniam propriam ad Occidentem, Auſtriam cum Hungaria ad Auſtrum. Ibi ſita Olmuſ, & ſecatur in 2. partes à Moravo fluv. dividitur. Urbes, præcipuæ Olmutium, Bruna, Iglava, & Znoima. A. C. 895. S. Methodius, Arnulfô Imperatore procurante, hîc Evangelium docuit. Inſignia numiſmata M. Antonini, Commodique & aliorum nonnullorum Cæſarum, tam aurea quam argentea reperiuntur, quæ fidem bellorum cum Marcomannis olim in Moraviâ geſtorum manifeſtâ facere videntur. Thus & myrrha ibi inveniuntur uno tantum in locô, cui *Gradiſco* nomen; non ex arbore deſudantia, ut alibi lecta, ſed è ſolo terræ eruta. Regionis noſtro quatenus interius patet, campeſtris eſt, campique ſunt molli, & pinguis ſolô, ideoque ſegetibus valdo idonei, ſicut colles vinetis. Culta ferè tota, cultoribuſque adeò referta eſt, ut nullam gregibus armentorum, quæ niſi in ſolitudinibus commodè paſci nequeunt, locum reliquerit. Bohemicâ linguâ Moravi utuntur. Dubravius, Æneas Sylv. *Hiſt. Bohem.* Cluver. *deſcr. Germ. &c.* Itiner. *l.* 5. Et quidem olim antiquum & potens fuit Regnum, quod magnam Poloniæ, Hungariæ & Auſtriæ partem complectebatur, exortum circa A. C. 6[illegible], ſed Regum nomina omnia non extant. Marothus regnum hoc tenuit, circa A. C. 700. cui ſucceſſit fil. Suathes, apud Bonfinium *Dec.* 1. *l.* 9. quem Dubravius Suato-*Plucum* appellat, A. C. [illegible] Hic ab Ungaris, ſecundò ipſorum adventu, magnâ Poloniæ parte exutus, in *Moraviam* tranſtulit ſedem Regni. Ultimus Regum famoſus fuit ille Suato — Plucus II. quem aliqui *Suendo-Copinum*, alii *Suatoplucum* appellant. Hunc Imperator Arnulfus evertit, circa A. C. 898. quo tempore *Moravia* in provinciæ formam redacta Poloniæ ceſſit; donec eam ad Bohemos tranſtulit Preziſlaus circa A. C. 1040. Inter cujus ſucceſſores Premiſlaus Ottogarus III. poſtquam Regnum Bohemiæ ad ſummam amplitudinem deduxiſſet, tandem victus a Rudolfo I. Imperatore multas ejus provincias cum vita amiſit, remanſit tamen poſteris ejus Bohemiæ & *Moraviæ* Regnum, ac Wenceſlaus II. doctâ Rixâ, Poloniæ inſuper Rex creatus eſt. Georg. Hornius *Orb. Imper.* p. 63. & 65. Sigiſmundus poſtmodum Imperator vivus adhuc, in generum Albertum II. Imperator. ex Auſtriaca familia, provinciam contulit, in qua familia hodieque hæret. Tob. Pfannerus *de præcipuis Germaniæ Principum gentibus c.* 1. De eadem ſic Conringius *tr. de Finibus Imp. l.* [illegible] *c.* 19. *Moravorum*, inquit, *olim regulis jam a Carolo M. leges accepit, & Arnolphi Cæſaris juſſu proſcriptô ultimô rege Zuantepolcô (ex Ungarorum auxiliis in ordinem redactô) in partes diſceſſum a Polonis & Hungaris aliiſque occupatum eſt: Quæ hodie nomine illo audit, nomiſi illud eſt, quod Polonis tunc occupatoribus erat. Id vero ſeculô undecimô Uldricus & Brzetiſlaus Duces, faventibus Cæſaribus ereptum Polonis Bohemiæ vindicaverunt, atque ita Moravia iſta Bohemorum quaſi provincia facta eſt.* Et c. 4. *Moravenſium (ita enim ibi Moravos, Mari fluminis accolas appellat) fines haud licet exactè definire, etſi, ultra Carpatum montem, partem Daciæ occupaſſe per ſit veriſimile.*

MORAVIA, provinc. ampla Scotiæ Borealis ab Ortu in

Occaſ. extenſa, cujus caput Elgia, ſeu Elginum. Inter Roſſiam & Loquabriam, ad Occaſum, Badenotam ad Auſtrum, Buchaniam ad Ortum, & Oceanum Germanicum ad Boream. *Murray* incolis.

MORAVUS, *Ptol. Cabrus*, aliis *Marus*, fluv. provinciam Moraviam ſecat, & in Danubium cadit, ex adverſo oppid. *Haymburg*, in Auſtria interiori, 5. milliar. Germanic. infra Viennam, Poſonium verſus. Oritur in ipſo limite Bohemiæ, juxta oppidum *Altſtatt*, & Olomutium rigat; *die March* Germanis, *Morawa* Sclavis.

MORAVUS, Gallis MORAVIE, fluv. Serviæ, *Margus*, ſeu *us*, antiquis quibuſdam. Oritur in limite Macedoniæ, verſus fontes Orphei, & auctus plurimis fluviis in Iſtrum labitur, infra Senderinum, 8. milliar. infra Taurunum in Ortum. *Ferrar.* Sed *Moravus*, ſeu *a*, alter major eſt & Bulgariæ, in Danubium influens, alter minor Serviæ, qui in majorem ſe exonerat, *Joh. Lucio.* Hic Uladiſlaus Turcarum XXX. Millia ſtravit. A. C. 1441.

MORBIHANUM, vulgo *le* MORBIHAN, portus capaciſſimus, in ora Auſtrali minoris Britanniæ prope Dariorigum Venetorum, ad Oceanum Aquitanicum, ferè 7. leuc. a portu Ludovici.

MORBIUM, oppid. Brigantum, nunc vicus *Moresby*, in Cumbria, in ora maris Hibernici 3. milliar. Angl. à Verkintonio in Meridiem.

MORBONIUM, oppid. Vallis Telinæ, ad Adduam, inter lacum Larium S. & Sondrium oppid. in Ortum, 16. mill. paſſ. Arci Fontanæ proximum, vulgo *Morbegno*. An ob aerem gravem, an à morbis?

MORBUS S. Martini, Gallicè *le Mal de S. Martin*, ebrietas dicitur in *Chronico MS.* Bertrandi Gueſclini, apud Car. du Freſne qui etiam *de Morbo S. Ægidii*, Gall. *le mal S. Eloy*: *de Morbo S. Fiacrii & S. Juliani*, *de Morbo S. Quintini*: *de Morbo Romano*, Petro Cluniacenſi aliquoties memorato, nonnulla ſubjungit.

MORDA, fluv. Walliæ, apud Salopiam urbem in Sabrinam influens. *Merſ.*

MORDAZA, Hiſpanis capiſtrum ſeu lupatum dicitur, quô in Hiſpania & Belgio ab Inquiſitoribus, ad ignem damnati capiſtrari nonnunquam ſunt ſoliti. Ne itaque ad rogum producti circumſtantes alloqui ſuamque conſtantiam publicè ſermone teſtari poſſent, lingua eorum inſtrumento ferreo adſtringebatur, ut non niſi inarticulatum clamorem poſſent edere, quod *pertinacibus hæreticis* fieri debere cenſet Simancas, *ne puſillos offendere queant*, *de Cathol. inſtitut. tit.* 48. §. 6. Vide & ſupra *Lupatum*.

MORDIÆUM, civitas Piſidiæ, *Apollonia* poſtea dicta, *Stephan.*, ubi optima mala, *Athenæus*.

MORDUVÆ, populi Moſcoviæ, verſus Rham fluv. ſatis extenſi, inter Ceremiſſos Nagornos ad Ortum, & Volodimeriam ad Occaſum, ubi vaſtæ ſylvæ; Gallis *Morduates*.

MORE, vel MOORE, urbs Hiberniæ, in Comitatu *de Mayo*, in Connacia, cum titulo Epiſcopatus.

MOREI, ſive MORIENSES, populi Indiæ, ligneas domos habitantes, *Marci. Stephano*.

MORELLA Juliana, vide *Juliana*.

MORELLA Lucretia, vide *Lucretia*.

MORELLUS Guilielmus, vide *Guilielmus*.

MORELLUS Johannes, Ebrodunô Delphinas; Eraſmo oculos Baſileæ clauſit. Hinc itinere in Italiam defunctus, à Catharina de Medicis, Henrici Engoliſmenſis, Magni Franciæ Prioris, filii nothi Henrici II. educationi admotus eſt. Literatorum ſui ſeculi delitium, à Ronſardo, Dorato, Bellajo, aliis impenſè laudatus. Ex Antonia Lovinea, parens Camillæ, Lucretiæ & Dianæ, quæ omnes literis inclytæ fuerunt. Obiit A. C. 1581. ætat. 70. Epicediorum, in Græca, Latina Gallicaque linguis volumen juſtum editum eſt, A. C. 1583. ætat. 70. Scæv. Sanmarth. *l.* 3. *elog.* Chorer. *Hiſt. Delph.* Vide & *Janus Morellus*.

MORELLUS Meraldus, Delphinas, Jus Valentiæ docuit, Senator Gratianopolitanus.

Guilielmus MORELLUS, Normannus, Typographus Pariſienſis, auctor *Dictionarii Græci* & *Latini*. Hujus frater, Johannes, ſimiliter Typographus eruditus, ob religionem, flammis eſt uſtulatus. Vide de his *Elogia* Teiſſeris *Part.* 1.

MORENA Otho, vide *ibi*.

MORENU, vide Doctor *noſter*.

MORETUM, vulgò *Morez*, oppidul. agri Vaſtinii, ad Lupiam fluv. cui paulo pòſt cadit in Sequanam, 15. leucis à Lutetia in Meridiem. Hic Concilium A. C. 850. cujus nomine Lupus Ferrerius ſcripſit *Ep.* 115.

MORETUM, vide infrà *Mortarium*.

MORGANA, prodigioſa & admiratione digniſſima paraſtaſis, juxta Rhegium, Calabriæ oppid. mediâ æſtate plerumque ſe ſpectandam exponens, de qua vide Kircher. *Art. M. Luc. l.* 10. *p.* 2. *c.* 1. & ex eo Auctorem *Hiſt. Orbis Terr. Geogr. & Civ.*

MORGANENSIS David, vide *David*.

ad MORGANICUM, conjugium dicitur, cum Princeps vel Nobilis, filium aut prolem habens, inferiorem duxerit; eâ conditione, ut ne ipſa ſuæ dignitatis titulum uſurpet, nec filii ex iis nuptiis ſuſcitati cum prioribus hæreditatem ſortiantur; ſed hôc contenta ſit, quô mane Nuptiarum, quod *Morgengaba*, ſeu *Morgengiva*, vel *Morgengeba*, Burgundis, Alamannis Ripuariis, Longobardis dictum, ſponſus ejus eam donaverit. Vide Henr. Spelmann. *Gloſſ. Arch.*

MORGANTIUM, *Straboni* Μοργάντιον urbs Siciliæ. Silio *Morgentia*, *l.* 14. *v.* 266.

—— Non frondoſis Morgentia campis
Abſtinuit Marte indò. ——

Livio *l.* 24. *c.* 27. *Murgantia* dicitur, *Diodoro* Μοργαντῖνα. Vide Cluv. *Sic. Ant. l.* 2. *c.* 8. *Murgo Fazello*. Populi *Murgentini*.

MORGANUS Mauritius, vide *Mauritius*.

MORGENTIUM, urbs Italiæ, *Steph. S. Giorgio* in Brutiis, teſte *Barrio*. In Calabria ulteriori apud Apenninum, inter Poliſtinam 2. & Oppidum 6. milliar.

MORGES, in Italia regnavit ſub A. M. 2349. Italo regi ſucceſſit, & ab eo *Morgetes* dicti: qui prius Oenotri. Porrò & Morgetes & Siculos ex Italia in Siciliam trajeciſſe etiam ex *Thucyd.* & *Diodoro* notum eſt.

MORGINA, urbs Siculorum; Gentile *Morginæus*, *Steph.*

MORGINNUM, vulgò *Morges*, locus Helvetiæ, in *tabul. Peutingeriana*, memoratus, ubi *Calaronem* Morginno & *Catoriſſo* vulgò *Chartrouſe* vel *Chatrouſſe*, unde hodie eremo Monaſterioque majoris Carthuſiæ nomen) *medium* interponit, Hadr. Valeſ. in vocibus *Catoriſſium* & *Calaro*, ubi illud *tamen montanum* appellat. *Stumpſio* German. *Morſee*, oppid. eſt cum arce, 1. milliari non integrô Lauſannâ diſtans, in quodam lacus angulo, Sabaudici olim juris: poſtea ab Helvetiis occupatum A. C. 1475. à quibus cùm ſequente mox annô defeciſſet, denuo illorum fortitudini ceſſit. Sed iterum in Sabaudorum manus cùm perveniſſet, bellô contra Sabaudiæ Ducem & Lauſannenſem Epiſcopum, A. C. 1536. à Bernenſibus receptum, cum toto illo tractu, in illorum poteſtate hucuſque remanſit, vide Stumphium *Chron. Helv. l.* 8. *de regione Vaudt.*

MORGUS, Salaſſorum fluvius, Plin. *l.* 3. *c.* 16. *Orco* hodie *Leandro Orcho* verò *Mernla*.

MORIA, collis, 2. Paral. *c.* 3. *v.* 1. qui *Terra viſionis*, Gen. *c.* 22. *v.* 3. dicitur, à latere montis Sion: Hic Abraham filium immolare juſſus eſt. *Hieronym.*

MORIBUNDI. Spectatores olim advocare ſoliti ſumendæ mortis, neceſſarios aliosque claros viros, quorum præſentiâ mors clarior teſtatiorque redderetur, uti de Pomponio Attico teſtatur C. Nepos *c.* 22. & de fœmina quadam in inſul. Co, mori deſtinatâ, Val. Max. *l.* 2. *c.* 6. *ex* 8. In Eccleſia Occidentali, inungi conſuevêre unde in Communione Romana Sacramentum extremæ Unctionis, de quo ſic Rituale Roman. *Debet hoc Sacramentum infirmis præberi, qui cùm ad uſum rationis pervenerint, tam graviter laborant, ut mortis periculum imminere videatur, & iis qui præ ſenio deficiunt, & indies videntur morituri.* Vide quæ de curationibus inter Chriſtianos ſeculis vetuſtis, per oleum, congerunt Scriptores, apud Tertullian. *ad Scapul. c.* 4. Baronium *Tom. I. A.* 63. §. 13. &c. qui etiam, à Presbytero unico, ſolo velut pluralis numeri officium in ſe ſuſtinente, infirmum ejuſmodi, ſi plures deſint, ritè inungi pronuntiant, *c.* 14. *Quæſivit, extr. tit. de verb. ſignif.* In Oriente autem idem inungendi hîc ritus adhibitus, ſed plerumque non ſine Presbyteris ſeptem & ſubinde etiam leviter ægris, imò & convaleſcentibus. Oleum ipſum εὐχέλαιον vocant, *Precatioleum*, ob preces unctioni jungendas: de cujus illic conſecratione ac adminiſtratione, haud parum ab Occidentis uſu diverſa, plurima occurrunt in *Euchol.* & Simeoni Theſſalonicenſi aliiſque Græcis apud Petrum Arcudium *de Concord. Eccl. Or. & Occid. l.* 5. & Jac. Goarum *in Euchol. p.* 408. &c. Apud Hebræos verò veteres, nihil comperitur de oleo inungendis, ex ritu recepto, ægris ſive *Moribundis* ſive aliis, niſi ritus ille de claudendis per oleum oculis illuc ſpectare videatur, de quo dicemus *infrà*. Interim jam *mortuos*, in ſepulturam inungi, familiare fuiſſe tam Judæis, quàm Romanis Græciſque certum eſt. Vide ſuprà, ubi de *Inungendi ritu*. & infrà de *Oleo*. Porrò *Morientibus* annulos detrahere, moris erat. Plin. *l.* 33. *c.* 1. *Gravatis ſomno aut morientibus religione quâdam annuli detrahebantur.* Sic Tiberio deficienti, *annulum extractum*, *quem mox reſipiſcens requiſiverit*, auctor eſt Sueton. *in eo c.* 73. Atque hæc cauſa eſt, cur Æl. Spartianus annuli ſpontaneum ex digito lapſum, inter ſigna mortis Hadriano Imp. oblata, retulerit: *Signa mortis*, inquiens *c.* 26. *hæc habuit. Annulus, in quo imago ejus ſculpta erat, ſponte de digito delapſus eſt.* Forte autem ideo detrahebantur, ne in pollinctorum manus pervenirent; Nam poſtea redditos digito, & unà cum cadavere combuſtos eſſe, non obſcurè indicat Propert. *l.* 4. *Eleg. Sunt aliquid &c. v.* 9.

Et ſolitum digito beryllon adederat ignis.

Ptolemæum quoque Herodis mortui digito annulum detraxiſſe & in concionem protuliſſe; eundemque poſteà fuiſſe Cæſari Auguſto tranſmiſſum, ſcribit Hegeſippus *l.* 1. *c. ult.* Sed & ipſi *morientes* nonunquam uni ex amicis, ſi quis charior inter extrema oſcula præſens adeſſet, annulum tradidiſſe leguntur. Plautus *Curculion. Actu* 5. *Scen.* 2. ubi Phædromus ait,

Miles quæſo ut mihi dicas, unde iſtunc habeas annulum?

Et reſpondet Miles.

Pater meus habuit Periphanes, Planeſium:
Is, priuſquam moritur, mihi dedit tanquam ſuo,
Ut æquum fuerat, filio. Pl. *proh Jupiter!*
Mi. & iſte me heredem fecit.

Sic Auguſtus Cæſar XI. Conſul cùm graviter ægrotaret, deſperatâ ſalute, poſtquam de Reppubl. quædam diſſeruiſſet, *Annulum Agrippæ tradidit*, τῷ Ἀγρίππᾳ τὸν δακτύλιον ἐνεχείρισε, verbis Dionis *l.* 53. Similiter Tiberium Cæſ. *intellecta defectione exemptum digito annulum, quaſi alicui traditurum, paruumper tenuiſſe, deinde rurſus aptaſſe digito & compreſſa ſiniſtra manu jacuiſſe diu immobilem*, ex Seneca refert Suetonius *in eo c.* 73. quanquam ipſi ſpiranti adhuc Caligulam annulum detrahi, &, quoniam ſuſpicionem retinentis dabat, pulvinum injici juſſiſſe, tradit idem *in Calig. c.* 12. Fuit autem annuli hæc traditio teſſera quædam olim ac ſymbolum hæredis inſtituendi, uti Ariſtonus apud Curtium judicat, *l.* 10. *c.* 5. ubi de annulo ab Alexandro M. morienti Perdiccæ tradito. Vide quoque Juſtinum *l.* 12. *c.* 15. Corn. Nepotem *in Eumene*, *c.* 2. alios. Quod non neglexit Phil. Galtherus *Alexandreidos l.* 10. ubi Alexandri præfari extrema perſequitur:

—————— Sic fatur, at illi

Quærere cum planctu, lachrymis & fletibus inſtant,
Quem velit hæredem manibusque relinquere Regem.
Optimus, inquit, & imperio digniſſimus eſto
Rex veſter. Sed vox poſtquam non adfuit, aurum
Detractum digito Perdicca tradidit.

Neque male illi ſic colligebant. Erat enim annulus ſignatorius vel ſigillum plerunque dominii & poteſtatis ſymbolum. Unde Philippus Macedo, cum in Byzantinos moveret, Alexandro filio decimum ſextum ætatis annum agenti, Macedoniæ & ſigilli cum libera poteſtate curam demandâſſe, legitur apud Plutarchum *Alex.* Et Helenam Adjabenorum Reginam, grandiori natu filio Monobazo annulum Patris ſignatorium dediſſe, commiſſâ ei Reipubl. adminiſtratione, donec adveniret frater Izates, quem pater Regni hæredem deſtinaverat, auctor eſt Joſeph. *Jud. Ant. l.* 20. *c.* 2. Atque hac de cauſâ Johannes Comnenus, cùm videret, Matrem id agere, ut in ſororem Annam, quæ Nicephoro Bryennio nupſerat, Imperium transferretur, patri Alexio jamjam *morituro* annulum detraxit. Imperium hôc pactô ſibi firmaturus, apud Nicetam non procul ab initio *Hiſtor.* Quanquam Cuſtodes magni Palatii, annulô oſtenſô, nondum contenti, aliud evidentius argumentum ab ipſo petebant, quô ſe Patris juſſu adeſſe comprobaret. Idem *ibid.* Et rectè quidem illi: Non enim ſola annuli traditio ad hæredis inſtitutionem ſufficiebat, niſi ea teſtamentô probaretur confirmareturque. Namque Q. Cæcilius *L. Luculli promtiſſimô ſtudiô, maximâque liberalitate & honeſtum dignitatis gradum & ampliſſimum patrimonium conſecutus, cùm præ ſe ſemper tuliſſet unum illum ſibi fore hæredem,* moriens *etiam annulos ei ſuos tradidiſſet. Pomponium* (nihilominus) *Atticum teſtamentô adoptavit, omniumque bonorum reliquit hæredem,* apud Val. Max. *l.* 7. *c.* 8. *ex.* 5. T. quoque Barrulus *Lentulo Spinteri, cujus amantiſſimum animum liberaliſſimamque amicitiam ſenſerat, decedens ſuos annulos perinde atque unico hæredi tradidit, quem nulla ex parte hæredem relinquebat,* apud Eund. *ex.* 8. Imò, ut Idem habet *ex.* 9. M. Popilius Oppium Gallum, ab ineunte ætate ſibi familiariſſimum, moriens, *unum de multis, qui aſſidebant, ultimô complexu & oſculô dignum judicavit: ſuperque annulos ſuos ei tradidit, videlicet ne quid ex ea hæreditate, quam non erat aditurus, amitteret. Quos ejus vir diligens, ſed morientis amici plenum contumeliæ ludibrium, in loculum repoſitos & à præſentibus obſignatos: diligentiſſimè hæredibus illius, exhæres ipſe reddidit.* Vide quid in hac controverſia reſpondeat Papinianus *l.* 77. *cùm Pater* §. *Pater D. de Legat.* 2. &c. & plura in hanc rem, apud Kirchmannum in *Cancellario l.* 4. *c.* 2. *de Annulo c.* 22. & qui *ad Eumenem Nepotis* ſcripſere *c.* 2. Nec omittendum, quòd *Morientes* ultimo quærere ac contueri cœlum ſoleant, ut diximus ſuprà: quodque inclamari ſolitos, diſcimus ex Statio *l.* 2. *Sylv.* 6. *v.* 82. ubi de puero delicato Fl. Urſi defuncto:

——— *quintâ vix Phoſphoros horâ*
Rorantem ſternebat equum, jam litora duri
Sæva Phlegetontis, duramque Acheronta videbas;
Quò domini clamante ſonô? non ſævius atros
Nigrâſſet planctu genitrix tibi ſæva lacertos &c.

Inclamabant autem Ethnici morientes, ne quâ latebrâ deliteſcens anima in rogum cum corpore efferretur, quod contigiſſe memorant ſæpius. Vide Johann. Kirchmannum *de Funeribus l.* 1. *c.* 12.

MORICAMBE, æſtus & fluv. Albionis in parte Boreali Comitatus Cumbriæ, inter Itunam & Beliſamam amnes. *The Bay of Cardroneck,* teſte *Camdenô. Baudrando* eſt æſtuarium parvum, ad oſtia amnis *Wampul,* juxta Itunæ æſtuarium, vix 4. milliar. Scoticis, à confinio Scotiæ; longe à Beliſama æſtuario in Septentrionem, ex *Speedo.*

MORIDUNUM, oppid. Albionis in Comitatu Devonienſi, apud oſtia Axæ fluvii. Vulgò *Seaton.*

MORJEMAR, præſes Scholæ Soranæ, poſt mortem Rabbi Aſe, cum ſociis, in abſolvendo *Thalmude Babylonico* occupatus fuit. Cùm enim Rabbi Aſe commentarium Miſnæ ſeu Thalmudis abſolvere non potuiſſet, abſolverunt diſcipuli ejus 73. annis pòſt. Rabbi Ganz *ad ann.* 4187.

MORIMARUSA, mare Septentrionale, quod Scythiam alluit, vulgò etiam *Mare Septentrionale.*

MORINI, populi inter Belgas ad Oceanum Britannicum, Caletibus, & Nerviis vicini, quorum oppidum mediterraneum, *Ptolemeô* teſte, fuit Tervanna, etiam hodie nomen retinens. Hi à Virg. *Æn. l.* 8. *v.* 727. *Extremi hominum* dicuntur, quòd, ut jam diximus, Oceano ſint proximi, breviſſimuſque ab eis, vel ipſo Cæſare *l.* 4. *Bell. Gall. c.* 20. teſte, in Britanniam ſit trajectus. Dicti ſunt proin, ut & Armorici, quaſi maritimi, à *mor,* quod Gallis mare olim ſignificabat. Hos ſcribit Cæſar *l.* 2. *Bell. Gall. c.* 4. inter Belgas contra populum Roman. conjurâſſe, & ad id bellum 25000. armata pollicitos eſſe, atque in ſylvas & paludes ſe contuliſſe: poſtquam autem ſylvæ exciſæ, omnes ferè in poteſtatem Labieni veniſſe. Et certè apud *Morinos* hodieque, quanquam majore parte exciſâ, plurimæ ſuperſunt ſylvæ, numero ferè 21. vel 22. in primis magna ſylva Bononienſis, ſylva Hardeloria, ſylva Burſinia *le bois de Burſin,* à vico proximo, ſylva Abbatis non longè ab urbe Bononia, ſylva Celenſis, ſylva Surenenſis, &c. Plurima item ſtagna & paludes, ut ſtagnum Neoletenſe *de Nieulles,* Giſnenſe, Hammenſe, &c. Ibidem & montes à Novo Caſtello & Danis cognominati, item Monaſter. St. Engilberti, &c. Totum autem hujuſce maris litus, ab oſtio fluminis Altejæ, collibus arenaceis aſſurgit, uſque ad fines Batavorum, quos colles *Dunes* vulgò: Plinius *montes mari oppoſitos* vocat. *l.* 19. *c.* 1. *Baudrandô* fuêre, ubi nunc pars Occidentalis Flandriæ, inter Legiam fluv. & Oceanum German. pars Borealis Arteſiæ & Comitatus Bononienſis & Guinenſis; ſeu, ubi Diœceſis Bononienſis in Picardia, Audomarenſis in Arteſia & Iprenſis in Flandria. Quare quidam Latini ſcriptores Comites Flandrenſium non abſurdè Morinorum Comites appellaverunt: quippe qui Morinorum partis non contemnendæ imperium obtinerent. Eorum caput erat Tervanna. Aliæ urbes, Geſſoriacum, Iccius Portus, Caſtellum & Helena. Grudii autem, Centrones, Gorduni, & Oromanſaci, ſub Morinis continebantur. Plin. *l.* 10. *c.* 22. de anſeribus loquens: *Mirum,* inquit, *in hac alite, à Morinis uſque Romam pedibus venire.* Abundâſſe autem *Morinos* anſeribus, indicat hodieque vicus Auca Caleſio proximus ad mare, *Oye,* vulgò dictus, nomen ſuum dans agro Aucenſi, *la terre d'Oye:* item vicus Aucio, *l'Oiſon,* non procul à Quantia fluv. in confinio Morinorum, Atrebatium ac Ambianorum. Et memorant veteres ſcriptores, mulierem quandam inter peregrinos & milites Hieroſolymam petiviſſe, comite anſere ſemper & ubique præcedente. Idem Plin. & platanum Morinis placuiſſe umbræ gratiâ, pro quo vectigal populo Romano penderent, *l.* 12. *c.* 1. refert. In *Morinis* quoque fretum eſt, Solino *c.* 60. *fretum Gallicum,* Tacito & Ammiano *fretum Oceani* dictum: quod anguſtiſſimum eſt, inter *Blacneſi* Galliæ, & *The Neſſe* Britanniæ inſulas: Et olim quidem Romani à Geſoriaco Rutupias deferebantur, vel ab Icio portu; nunc Galli in Caleſio Dubrim trajiciunt, unde fretum Gail. *pas de Calais,* vel *le deſtroict de Calais:* Anglis *The ſtrait of Callen* nuncupatur. Vide B. Rhenanum *Rerum Germanic. l.* 3. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Cl. Ottonem *Notis ad Rhen.* Alios.

PAGI MORINORUM, SECUNDUM VALESIUM:

Aucenſis, *la terre d'Oye.*	Bononienſi.
Bononienſis cum titulo Comitatus *le Boulennois:* vel *la ſeiſſe du Boulonnois,* circuitus 16. leuc. ſeu 80. mill. paſſ.	Giſnenſis Comitatus *le haut pays de Guines.*
	Gravenenga *Graveline.*
	Ternenſis, *le Ternois.*
Dunkirca.	Tervanenſis, cujus portio Ternenſis fuit, &c.
Geſoriacus pagus, idem cum	

MORIONES, utut deformes ac monſtroſi, in convivium animi gratiâ apud Romanos, ſequioribus ſeculis, recepti ſunt. Martial. *l.* 3. *Epigr.* 82.

Opimianum Morionibus *nectar*
Cryſtallinisque murrhinisque propinat.

Qui idem eorum formam ac elegantiam tangit. *l.* 6. *Epigr.* 39.

Hunc verò acutô capite & auribus longis,
Quæ ſic moventur, ut ſolent aſellorum,
Quis Morionis *filium neget Cyrtæ?*

ubi alii *Cyrrhæ* vide ibi. Ab eodem ſtupor, cujus gratiâ inter cætera comparabantur, notatur *l.* 14. *Epigr.* 210. *cui titul. Morio,*

Non mendax ſtupor eſt, nec fingitur arte doloſâ,
Quisquis plus juſtô non ſapit, ille ſapit.

Idque immani pretio *l.* 8. *Epigr.* 13.

Morio *dictus erat: viginti millibus emi.*
Redde mihi nummos, Gargiliane: ſapit &c.

Ita ut beatulis hiſce pareat, non ſcripſiſſe Ulpianum: *Fatuum vel* Morionem *vitioſum non videri.* Hic erat nimirum luxus eruditus, nihil amœnum & molle arbitrari, niſi quod novitas & rectè ſenticetum contemtus viris perditis commendarent. Plutarchus ſanè *de Curioſit.* teſtatur, fuiſſe Romæ quoſdam monſtrorum conquiſitores, qui venalium formoſitatem odiô habentes, forum *Morionum* frequentarent. Hos Γελωτοποιοὺς, *riſus concitatores,* ni fallor, vocat Lucianus *in Convivio,* ubi neſcio quem deformem, deraſô capite, pauculos capillos in vertice geſtantem eoſque in criſtam conformatos deſcribit. Senec. *Ep.* 50. *Harpaſten uxoris meæ fatuam ſcis hæreditarium onus in domo mea remanſiſſe. Ipſe enim averſiſſimus ab iſtis prodigiis ſum: Si quando fatuô delectari volo, non eſt mihi longè quærendus, me video.* Plin. junior, *l.* 9. *Ep.* 17. *Accepi tuas literas, quibus quereris, tædiô tibi fuiſſe, quamvis lautiſſimam cœnam, quia ſcurræ, cinædi,* Moriones, *menſis inerrabant.* Nequaliter Anacharſis, ille è Scythia ſapiens, qui in convivio nullis *Morionum* nugis in riſum ſe ſolvi paſſus, *nimis rem ſeriam hominem eſſe,* graviter dixit, *quàm ut deriſui propinaretur:* contrà ſimiæ illatæ, tanquam animali ad id à natura facto, modicè arriſit, apud Euſtath. *in Homer.* Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis, ubi* Morionum *icones ex Caſalio exhibet.* A *Morione* Principem Monſterbergicum occiſum habes ſuprà, in voce *Monſterberga.*

MORISCI, dicti in Hiſpania noviter Mauris Chriſtiani, edictô Philippi III. totâ Hiſpaniâ pulſi ſunt, A. C. 1601. ſicque unâ vice 900000. hominum inde exceſſerunt. Quæ, inter alios, cauſa eſt, cur Hiſpania, quam ante ſeſquiſeculum adhuc frequentiſſimè habitatam fuiſſe, ac ingenti hominum multitudine abundâſſe, notum eſt, adeò nunc ſit exhauſta, ut ferè in ſolitudinem videatur redacta. Reliquæ cauſæ Politicis ſunt, Judæorum expulſio, quorum 670000. familiæ ejectæ ſunt, A. C. 1492. Expeditiones in Novum Orbem, Bella, Inquiſitio & Tributa. Georg. Hornius *Orb. Imper. p.* 184. Vide quoque ſuprà, in voce *Mauri,* item *Mohr.*

MORISENI, Thraciæ populi, circa Ponti litora incolentes. Plin. *l.* 4. *c.* 11.

MORISOTUS Johannes, vide *Johannes.*

MORISSENA, ſeu MOROSSENA, tractus Hungariæ ſuperioris, per quem Maryſus fluv. decurrit, à quo urbs Morſena . milliar. German. verſus Ortum diſtat, inter Cybinium ad Ortum & Cenadium *Chonad,* vel *Chenad,* urbem Epiſcopalem, cujus ſedes *Moriſſena* antea, ad Occaſum. In confinio Tranſylvaniæ.

MORITANIA, pagus amplus territorii Tornacenſis; aliàs munitus, ad Scaldim, ubi Scarpam recipit, in confinio Hannoniæ, 2. leuc. à Tornaco in Meridiem, Valentianas verſus; *Mortaigne.* A caſtro cognomine, quod ab Heriberto Comite, vi captum ac dirutum eſſe, A. C. 928. refert *Frodoardus.* Item in Aquitania ſecunda, non procul à caſtro Blavia, cum titulo Comitatus in con-

confinio Britanniæ minoris & Neuſtriæ. Aliis *Moritonium*, vulgò *Mortain*, caſtrum prope ſylvam Petrôſam, non longè ab Abrincatis, & a Ponte Urſonis. Item caſtrum in Pictonibus. Item oppidum amplum Perticenſis provinc. vix 2. leuc. in confinio Normanniæ. 17. à Carnuto in Occidentem, 10. ab Alenconio in Ortum, 8. à Sagio in Eurum. Vide infrà.

MORITASGUS, adventu in Galliam Cæſaris, regnum in Senonibus obtinebat. hujus fratrem Cavarinum Cæſar, illo, ut credi par eſt, mortuo, regem conſtituerat. Vide Cæſar. *Comment.* *l.* 5.

MORITONIUM, oppid. Pictavis, ad Separim Nannetenſem, in limite tractus Andegavenſis, 9. leuc. a Nannetis in Ortum hybernum; 10. ab Andegavo in Meridiem. vix 3. à limite Britann. *Mortagne* vulgò.

MORITONIUM, oppid. Normanniæ inferioris vix 2. leuc. à provinc. Cenomanenſi, 5. à Vira in Meridiem, 7. à Meduana in Boream, 8. ab Abrinco in Ortum, 18. à Bajocis in Meridiem. Vulgò *Mortain*. *Valeſio Mortaigne ſur l'Iſeaud*: quemadmodum alterum, Neuſtriæ caſtrum, *Mortain en Normandie*. Et oppid. Pertici cognomine, *Mortaigne au Perche* appellatur. Hadr. Valeſ. *Notit.* Gall.

MORIUS Jupiter, ab Athenienſibus ſic cognominatus.

MORIUS, fluv. Bœotiæ, circa Thurium montem, *Plut.*

MORLÆUM, ſeu MONS relaxus, vulgo *Morlaix*, urbs Britanniæ minoris ad amnem cognominem cum portu in ora Boreali, vix 2. leuc. à mari Britannico, 4. à Fano S. Pauli, 11. à Trecorio in Africum.

MORLANDINUS Johannes, vide *Johannes*.

MORNÆUS Philippus, vide *Philippus*.

MORO, *Arab.* *Almenrel*, vel *Muraon*, *Vaſconcello*, oppid. Portugalliæ, apud Anam fluvium, inter Oliventiam & Mauram oppidum 6. leucis.

MOROCHTHIS Gemma. *Dioſcoridi* λευκογραφὶς & γαλαξίας; *Ætio* μοροχθὸς, ab Ægyptiis adhibita olim, ad dealbanda lintea: ἡ χρῶνται, inquit, [illegible]. *Dioſcorides*, [illegible]. Colore viridem eſſe, idem *Ætius* ait. [illegible], *Cùm ſit ſubviridis, ſi ad citem atteratur, aut aſperitate veſtium, locum dealbat.* Plin. *l.* 37. *c.* 10. porraceam eſſe *Morochthida*, & *lacte ſudare* ait: eſt autem porraceum πράσινον ἢ ὑπόχλωρον. Hodie eodem lapide ſartores veſtium utuntur, in delineandis, quos ad modulum corporis in veſtem excidunt, pannis. Nam & ſubtilis eſt, & lineam albam per veſtimentum ductus facit, præcipuè ſi ſaliva tingatur. Salmaſ. *ad Solin.* *p.* 769. Vide quoque infrà *Smegma*.

MOROECA, oppid. Cantabrorum, *Miranda* ad Iberum fluv. *Ferrar.* *Baudrando* nunc vicus Caſtellæ veteris, *Villa Diego* quibuſdam, ad fontes Piſoracæ fluvii. Aliis *Fuentidue*, ad fontes Iberi, longè à Miranda oppido in Occaſum.

MORONUS Matthias, vide *Matthias*.

MOROSGI, Varduliorum oppid. in Hiſpania apud Plin. *l.* 4. *c.* 20.

MORPHASMUS, Græcè μορφασμὸς, genus ſaltationis apud priſcos, quò cum plurimis figuris Protei mutationes repræſentabantur. Sic aliis omnium literarum figuras repræſentabant, quæ mox in ſingula vocabula, tandem verba, ut etiam componerent orationes. *Morphaſmi* alia ſpecies σκὼψ fuit, cui nomen ab ave (quam *aſionem* Latini vocant) ridiculi & mirabundi circumactu capitis & colli flexu. Imitabantur autem in hac etiam canes; itaque ſenes exprimebant cum ſcipionibus, qui ſaltatores tum γεροντικοὶ dicebantur &c. Scaliger *Poëtices l.* 1. *c.* 18.

MORPHEUS, Somni miniſter, qui, ut in fabulis eſt, juſſu domini quoſcunque vultus hominum fingit, verba ipſa, mores item, & geſtus imitans. Ovid. *Met. l.* 11. *Fab.* 10.

Excitat artificem ſimulatoremque figuræ
Morphea. ——— ———

Qui ex regione Huronum, A. C. 1642. in Europam redierunt, Morpheum ab iis pro Deo coli retulêre.

MORPHNUS, aquilæ genus, vide *Percnopterus*.

MORPHO, apud Lacedæmonios Venus dicta, ἀπὸ τῆς μορφῆς, i. e. *à formâ*. Hujus ſimulachro Tyndarus pedicas impoſuit, non quòd Venerem vinxerit, ut Deæ in filias opprobria ulciſceretur, quod nonnulli putârunt: ſed ut per illas denotaret, mulieres domi manere debere maritorum dicto audientes.

MORPHUS, Pantomimus celebris, ætate Galeni, principatu Marci Philoſophi Imperatoris, unuſque è tribus nobiliſſimis Pantomimis, qui vicibus & in orbem ſaltando orcheſtram tunc calefaciebant. E quibus duos nominat Galenus, Pyladem & *Morphum* in *Commentar.* περὶ τοῦ προγινώσκειν. [illegible] Ubi mulierem quandam, ex mutato arteriæ pulſu, cùm nuntiaretur Pyladem ſaltare, qui tamen ſibi conſtabat, cùm de *Morpho* & tertii Pantomimi ſaltatione perlatus nuntius eſſet, Pyladis amore captam eſſe, deprehendiſſe ſe, narrat. Licet autem is tertium non nominet, *Bathylli* nomen videtur habuiſſe Salmaſio: cùm Pyladis & Bathylli, qui primi hanc ſaltationem Pantomimicam in Romanam thymelem introduxerunt, ſucceſſores plerumque illorum nomina adoptaverint, ut ex Seneca conſtat, qui diu per ſucceſſores Pyladis & Bathylli domum ſtetiſſe alicubi ait. Vide præfatum Salmaſ. *Not. ad Jul. Capitolin. in M. Antonino Philoſopho c.* 23. & *Flav. Vopiſc. in Carino, c.* 19.

MORRONENSIS Ordo, in Eccleſia Romana, vulgò *Cœleſtinorum*, cujus auctor fuit Cœleſtinus Pontifex Roman. in ſua Communione pro Sancto habitus, ante Pontificatum agnominatus *de Murrone*. Fratres de eo memorantur Joann Villanco *l.* 12. *c.* 5. apud Car. du Freſne *in Gloſſar.*

MORS, apud Gaditanos olim aram habuit. Vide ſuprà in voce *Ara*. Etiam pro quodam Numine aut Dæmone Maroni. *Æn.* *l.* 11. *v.* 197.

Multa boum circa mactantur corpora Morti.

Ubi Servius: *Aut in mortem*, inquit, *aut Morti ipſi Deæ*. ac Lacedæmonios, quos præter Metum, *Mortem* veneratos eſſe, habes apud Pauſan. *in Corinthiac.* & pluribus apud Lilium Gyraldum *Hiſtor. Deor. Syntagm.* 1. *fol.* 47. & ſeqq. nec non Ger. Joh. Voſſium *de Idolol. l.* 3. *c.* 20. Statio quoque *Theb. l.* 4. *v.* 528.

In ſcopulis Mors ſæva ſedet ———

Ubi *Mortem*, idolum ſui quadam forma circumſcriptum, *ſedere* fingit, mox omnium ſit formarum diſſolutrix. Sic *currentis* idolum præpingit Lucan. *l.* 2. *v.* 99.

Quis fuit ille dies, Marius quò mœnia victor
Corripuit? quantoque gradu Mors ſæva cucurrit!

Et *Mortis oracula*, inferorum conſultatio, apud eund. *l.* 6. *v.* 771.

——— *certus diſcedat ab umbris*
Quiſquis vera petit, duraque oracula Mortis
Fortis adit ———

Exſertis manibus figuratur. Val. Flacco *l.* 1. *v.* 106.

Et Dolus & Rabies, & lætis major longo
Viſa tenues exſerta manus. ———

tanquam prompta ad tenendum, implacabilis, ſtricta. Pedes ei attribuit Horat. *l.* 1. *Od.* 4. *v.* 13.

Pallida Mors, æquo pulſat pede pauperum tabernas
Regumque turres ———

Idemque *currentem* facit, alibi. *l.* 3. *Od.* 2. *v.* 14.

Mors & fugacem perſequitur virum.

Et *alatam*, *l.* 2. *Sat.* 1. *v.* 59.

——— *ſeu me tranquilla ſenectus*
Expectat, ſeu Mors atris circumvolat alis:

Habitationem adſcribit eidem Val. Flacc. *l.* 4. *v.* 145.

——— *Non hic ullos reverentia ritus*
Pectora Mors habitat, ſævaque hoc littore Pugna.

Imo adeò Numen *Mors*, ut & Angelos & Miniſtros habeat apud Poëtas: nimir. *Morbos*, *Febres*, &c. Vide Lucianum *Charonte*. Effigiem ejus habes, apud Euripidem *Alceſtide*: adde quæ Al. Roſſæus adfert Πανσεβείᾳ *Sect.* 4. ubi de veterum Græcorum religione. Quin Numinibus thymiamate cultis adſcribitur ab Orpheo, ſive Onomacrito *in* θυμιάμασιν. Hodieque apud Braſilienſes, in America Meridionali ſeu potiùs Mexicanos, Americæ Septentrionalis gentem, colitur, nomine *Deimetnorum*, formâ adeò terribili hominis ingeniculantis & alati, ut Ariſtotelis illud φοβερῶν φοβερώτατον videantur exprimere voluiſſe: extat illa apud Chriſtoph. Arnoldum *in Addendis ſelectis*, *ad Januam Gentiliſmi reſeratam* Abr. Rogerii &c. Nec omittenda memorabilis Viſio Apocalyptica, quâ *Mors* proſopographicè repræſentata Joanni eſt, equo inſidens, ſequente inferno, *c.* 6. *v.* 8. *Tum vidi & ecce equus pallidus, & ejus, qui inſidebat ei, nomen erat* Mors. *Et infernus ſequebatur eum. dataque eſt ei in quadrantem terræ poteſtas trucidandi gladio, & fame & morte, & per terreſtres feras.* Vide plura hanc in rem apud Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium paſſim*, inprimis verò *Theb. l.* 4. *d. l.* Cæterùm omnem omnino *Mortis* mentionem infamem & abominandam, ἀπευκταῖον καὶ ἀποτρόπαιον, ut & funeſta ac funebria omnia, exſtimabant Veteres. Sueton. *Claudio c. ult.* *Et in ultima cognitione pro tribunali, acceſſiſſe ſe ad finem mortalitatis, quamquam abominantibus qui audiebant, ſemel atque iterum pronuntiavit.* Apud Euripidem proin Helena rogat Menelaum, an *mortuum* ſe dici pati poſſit:

Βούλει λέγεσθαι μὴ θανὼν λόγῳ θανεῖν;

Reſpondet is, ineſſe quidem in ea re peſtiferum omen, paſſurum ſe tamen ſi ita rebus ſuis conſulere poſſit:

Κακὸς μὲν ὄρνις· εἰ δὲ κερδανῶ, λέγε,
Ἕτοιμός εἰμι μὴ θανὼν λόγῳ θανεῖν.

Et φήμην κακὴν, i. e. *ſermonem malè ominatum* hunc vocat Sophocles *Electrâ*. Vide quoque Senecam *Troade*. Cum igitur *Mortis* mentio eſſet facienda neceſſariò, bonis quibuſdam verbis, quaſi amuletis præmiſſis, quidquid ominis erat amoliri & averruncare conabantur. Velut, quum teſtamenta conderent, bene ſibi ominabantur primùm: deinde voluntatem ſuam, ſi quid ſecus accideret, teſtabantur. Ariſtoteles ita initiò teſtamenti ſui apud Laërtium *l.* 5. *c.* 11. Ἔσται μὲν εὖ· ἐὰν δέ τι συμβαίνῃ, τάδε διέθετο Ἀριστοτέλης. Et *Theophraſtus*, ἔσται μὲν εὖ· ἐὰν δέ τι συμβῇ, τάδε διατίθεμαι. Vide Deſ. Heraldum *Animadverſion. ad Arnobium l.* 2.

MORSIMUS, Poëta Tragicus frigidus, filius Philoclis: ſed egregius ophthalmicus, ſeu oculorum medicus. Staturâ fuit exiguâ. Filium habuit Amphidamantem. Vide *Equites Ariſtoph.*

MORTA, una ex Parcis, quòd qui naſcuntur ante tempus, vel poſt tempus, quaſi monſtra habeantur, Gell. *l.* 3. *c.* 16. Cæſellius autem Vindex, *in Lectionibus ſuis antiquis*, *Tria*, inquit, *nomina Parcarum ſunt*, *Nona*, *Decima*, *Morta*: & verſum hunc Livii antiquiſſimi poëtæ ponit *in Odyſſea*:

Quando dies adveniet quem profata Morta eſt?

Sed homo minimè malus Cæſellius *Mortam* quaſi nomen accepit, cùm accipere quaſi μοῖραν deberet. Hæc ille. Etſi verò Natura a nullo æque abhorret ac à morte, tamen & illi apud Poëtas in Numinibus eſt locus. Unde Virg. *l.* 11. *Æn.* *v.* 197.

Multa bonum circa mactantur corpora Morti.

Ubi *Servius* annotat, & Mortem eſſe Deam, memoratam quoque Lucano, Statioque, hujus eſt: *l. 4. Theb. v. 528.*

In ſcopulis Mors ſæva ſedet.

Ita eſt apud Servium, ſed apud ipſum Statium:

in ſpecula Mors atra ſedet.

Illius autem *l. 9. v. 221.*

——— *Ipſamque vocatam*

Quam metui, audiſti Mortem tibi cogo fateri.

Illi Lacedæmonii templa dedicârunt, auctore Plutarch. *in Cleomene* Θανάτου ἱερά, ait ille. Paulan. *l. 3.* etiam ſimulacri cujuſdam meminit, quod erectum fuit Ὕπνῳ καὶ Θανάτῳ. Sed & in Orphei *hymnis* habes hymnum Morti, cui manna thuris ſacrificatum. Eſt autem numen hoc implacabile, cum eam effugere liceat nemini. Itaque nulla fuit ara inſtituta, exceptâ unâ apud Gaditanos, uti teſtis eſt Euſtath. *in Iliad. 9.* & in Dionyſ. *Perieg.* Meminit verò Ælian. *in Var. Hiſt.* Nic. *Lloydius.*

MORTA, vulgò MEURTE, fluv. Lotharingiæ, oritur in monte Voſago, in confinio Lotharingiæ & Alſatiæ, & accipit Mortanum & Rapidum *Rapin* fluvialum, ex valle Galilæa & Mediano Monaſterio venientem, & alios amnes plus minus quatuor, in his Amantiam *Amance*. Alluit oppida, vicos & caſtella aliquot, in primis S. Deodati *S. Diey*, Viræum *Vivers*, Stivagium Abbatiæ titulò inſigne *Eſtivay*, Radonem *Raon*, Cannabarias *Chenevieres*, Roſaria *Roſiers*, vicum S. Nicolai & Waringiivillam ei oppoſitam *Warangeville*, Novam villam, Vendoperam *Vendœure*, Nancejum: tum auctus Amantiâ *Amance*, qui caſtellum ſui nominis attingit, in Moſellam effunditur, ad Condate vicum *Condé*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MORTARIA, Gallis *Mortare*, oppid. probè munitum Ducatus Mediolanenſis Laumellinæ regiunculæ caput, ad amnem Gognam, olim *Bella Sylva*, poſtea ob Longobardos à Carolo M. hic, victo Desideriò ultimò Rege, cæſos, ſic dictum. Acerris, ſive Achæris, vulgò *Acere*, antiquo caſtro proximum ad 3. mill. paſſ. inter Papiam 25. & Vercellas, 15. mill. paſſ. Vide *Luitprand. Ferrar.* & c. ſex 4. milliar. à Viglebano, in Africum, 10. à Novaria in Eurum. Captum à Gallis, A. C. 1658. ſed receptum, *Baudrandus.*

MORTARIOLUM Maxillæ, Hebr. מכתש *maktes*. Judic. *c. 15. v. 15. & ſeqq.* ubi de maxilla aſini recenti, quâ arreptâ mille viros ex Philiſtæis occidit Samſon, & ex qua potum ei, uti conſecto, præbuit Deus: *Quapropter fidit Deus mortariolum* (in Hebr. eſt vox prædicta) *quod erat in Maxilla, & ex eo exiverunt aquæ, & bibit Samſon* &c. alveolus dentium eſt, vel alveoli in maxilla dentium. Nempe dentium capſulas ſeu alveolos aut loculamenta maxillarum, in quibus conduntur dentes, ὅλμοι, h. e. *mortariola*, nominari conſueviſſe, diſcimus ex Jul. Polluce *l. 2. c. 4.* Τῶν μυλῶν τὸ μὲν πρὸς τῇ σαρκὶ μυλώδη καλεῖται, τὰ δὲ λειαίνοντα τὰ σιτία τραπέζαι, καὶ τὰς κοιλότητας ὅλμους. *Molarum quidem dentium, quæ pars carni adhæret, moniſcus; quæ cibos conterit, menſa, & cavitates* (quibus inſeruntur) *mortariola nominantur.* Hinc Rabbi Selomo *ad d. l. Maktes*, inquit, *eſt foſſa, in qua dens ſitus eſt, facta ad inſtar mortarii.* Neque aliud Græci voluerunt, cùm reddiderunt: τὸν λάκκον τὸν ἐν τῇ σιαγόνι. Ex hujuſmodi itaque *mortariolo* maxillæ aſini fiſſo, pro tabo aut ſanguine, tam uberes aquæ miraculô manaverunt, ut inde Samſonis ſitis facilè ſedari potuerit. Quare is, poſtquam illam decantatô epiniciô abjeciſſet, ut ſiti laborans vidit ex ea manare tam uberes aquas, mox eam reſumpſit, ut tam avidè exoptatum liquorem ebiberet, ſicque *rediit ſpiritus ejus* &c. Aliquid ſimile de Africano oryge narrat Plin. *l. 10. c. 73.* *Orygem perpetuò ſitientem Africa generant, & naturâ loci potu carentem & mirabili modò ad remedia ſitientium. Namque Getuli latrones eò durant auxiliò, repertis in corpore earum ſaluberrimi liquoris veſicis.* Vide Bochart. *Hieroz. Part. Prior. l. 2. c. 15.* & ſuprà in voce *Maxilla.*

MORTARIUM, Vitruvio *l. 7. c. 1.* pro rudere pinſito & ſubacto, hodieque Gallis harenatum cum calce. Sed & alveum, in quo ſubigitur harenatum, ſic dixêre: inde & Galli *Mortier* ſic vocant. *Mortarium* autem quaſi *moretarium*, in quo ſubigebatur *moretum*, quod genus cibi *intritam* etiam vocabant, Gallis *farce* vulgò: unde *intrita* & *mortarium*, quô parietes farciuntur; in quod mortarium addebantur & fragmina cæmentorum, i. e. lapidum, vel parva cæmenta, ut ex aliquot locis *Vitruvii* & *Plinii* conſtat. At rudus ipſum, quod *mortarium* appellat idem Vitruvius, ex ſaxis contuſis componebatur: unde eſt, quòd recentiores *cæmentum* pro intrita ipſa & ferrumine uſurpârunt &c. *Mortariorum* Medicinalium & ad pigmenta pertinentium, meminit Plin. *l. 36. c. 21.* ubi quid *Pigmenta* ſint, infrà reperias. Ex his illa Græcis ſunt ἀκόναι, quia ex ἀκόνη, i. e. *cote*, fiebant, ut idem Plin. aſſerit *loc. cit.* Niſi forte cotem, mortarii vice, terendis collyriis aptam intelligas, ut ſunt hodie ac vocantur marmora, quibus colores ſuos terunt ac diluunt Pictores. Hæc iiſdem Ζωγράφων θυΐαι. Vide quæ hanc in rem pluribus commentatur Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, & ſuprà ubi *de Eteſio lapide*: uti de *Phariſæo mortario*, infra voce *Phariſæi.*

MORTICINUM, inquinandi maximâ vi præditum. Unde cùm Iſraelitæ olim, per omnem ætatem, in omni ſtatu, ab ipſis incunabulis, immunditiei multifariæ eſſent obnoxii; à morte tamen quæ proficiſcebatur contaminatio, reliquas omnes fermè ſuperabat. Erat autem ea vel in brutis, vel in hominibus: bruta mortua, tam immunda, quam munda, ſolô contactu inquinabant. Et quidem immunda animalia, ex quorum contactis cadaveribus impuritas contrahebatur, enumerantur Levitici *c. 11. v. 24. 27.* quibus adduntur octo reptilium ſpecies, *v. 29. 30. 31.* quinimo contaminabatur omnis res, quæ tale cadaver attigiſſet, *v. 32. 33.* Munda verò tacta contaminabant, ſi *morticina*, Græcis αὐτόμα aut θνησιμαῖα eſſent, i. e. ſuâ ſponte, nullâ vi extincta aut ſuffocata, abſque emiſſione ſanguinis, Levitici *c. 11. v. 39. 40.* At ipſius hominis cadavere nihil contagioſius, illud enim vel ex præſentia ſola, non ex contactu tantùm, inficiebat contagione omnem qui eodem in loco erat, Numer. *c. 19. v. 14.* eâque immunditie, quæ non niſi cinere vaccæ rufæ erat tollenda, *ibid.* Quibus omnibus Deus, cujus regnum eſt vita, mortem, ut ὀψώνια peccati, Roman. *c. 6. v. 23.* horrere ſe & abominari, operumque mortuorum communionem vitandam eſſe, luculenter teſtatum voluit. Erat itaque præ cæteris omnibus ſingularis purificatio *polluti è morticino*, quæ aquâ ſeparationis ſeu aquâ cinere vaccæ rufæ conſperſâ peragebatur, Numer. *c. 19. v. 19.* Ad quem ritum alludit David, Pſalm. *51. v. 9.* *Expiabis me hyſſopô & purus ero, lavabis me & præ nive albeſcam.* Paulus item 1. Cor. *c. 15. v. 29.* non levi argumentô reſurrectionem mortuorum inde efficiens. Quando enim βαπτιζόμενοι ὑπὲρ νεκρῶν, *à pollutione mortui purificati*, in Sanctuarium redibant; quid ſignificabant aliud, niſi reditum noſtrum ex morte, quâ in hac vita polluimur? Franc. Burmannus *Synopſ. Theolog. Chri. Part. I. l. 4. c. 22. §. 9. 16. 18.* Vide quoque hic paſſim, inprimis ubi de *Aqua Separationis, Cinere vaccæ rufæ, Mortuis, Munditie Ceremoniali* &c. Sed & Flaminis apud Romanos uxori è *morticino* ſandalia ferre non licuiſſe, diximus ſuprà voce *Flaminica.*

MORTONUS Thomas, vide *Thomas.*

MORTUARIUM, in Communione Romana jus illud dicitur quod Eccleſiæ, ſeu illius Rectori debetur, cùm quis decedit. Quippe *ſi decedens parochianus tria vel plura cujuſcumque generis in bonis ſuis habuerit animalia, optimò, cui de jure fuerit debitum reſervatò, Eccleſia ſua à qua Sacramenta recepit, dum viveret, ſine dolo, fraude ſeu contradictione qualibet, pro recompenſatione ſubtractionis perſonalium decimarum, nec non & oblationum, ſecundum meliùs animal reſervatur poſt obitum, pro ſalute animæ ſuæ, hujuſmodi liberandum. Quod ſi duo tantùm in bonis decedentis extiterint animalia, de conſuetudine Eccleſiæ exactio qualibet nomine mortuarii remittitur*, in *Statutis* Provincial. Stephani Archiepiſc. Cantuar. apud Lambethe A. C. 1206. &c. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* in hac voce, & in vocibus *Catallum* ac *Heriotum*. In *Statutis* Ordinis Hoſpitalariorum S. Joannis Hieroſolymitani & qui eorum in locum ſucceſſêre, *Mortuarii* nomine intelliguntur fructus *Commendæ* currentes, à die obitus Commendatarii, uſque ad proximè inſequentis menſis Maji finem, ſeu Feſtum Nativitatis S. Joannis Baptiſtæ, qui ad commune Ærarium ſpectant, quemadmodum & *annata* integra, à Majo hoc uſque ſequentis anni Majum, id quod *Vacans* vocant, &c. Dominic. Macer in *Hierolexicô.*

MORTUI, apud Poetas, in Inferorum poſte notari. Stat. *Theb. l. 8. v. 10.*

Nec dum illum aut trunca luſtraverat obvia taxo

Eumenis, aut furvô Proſerpina poſte notarat.

Uti Lutatius, *Aſſerunt enim Poetæ*, inquit, *Mortuorum capita Furiarum lampade* (è taxo) *luſtrari & eorum nomina à Proſerpina in Inferorum poſte conſcribi.* Seu abſciſſione crinis, ab eadem, gregi mortuorum aſciti ſunt. Virg. *fine l. 4. Æn.*

Nondum illi flavum Proſerpina vertice crinem

Abſtulerat, Stygioque caput damnaverat Orco.

Quod figmentum Euripidi deberi, annotat Macrob. *l. 5. c. 19.* Hinc tactu vel occurſu eorum pollui ere creditus Philoſophis, uti vides in *Hiſtoria* Jamblichi, penes *Eunapium*. Et Hebræorum divinis ſcitis impuri erant, qui mortuum aliquid vel tangerent, uti vidimus ſuprà de *Morticino*. Funeſta verò etiam ſuâ morte deleta, quorum antiquâ ſuperſtitione nec coria pellibus induere licebat hominibus ſanctis, vide Feſtum *Morticæ pecudis*. Ita Principibus Romanis, quorum res juxta divinas ſacræ habebantur, non licebat etiam prædeceſſorum ſuorum corpora tangere. *Suid.* Imò unus *mortuus* totam polluebat communitatem. Virg. *Æn. l. 6. v. 149.*

Præterea jacet exanimum tibi corpus amici.

Heu neſcis, totamque inceſtat funere claſſem.

Vide quoque de Lajo Stat. *Theb. l. 2. v. 62.* & de ritu hoc in re Hebræorum, ſuprà ubi de *Juvenca decervicanda* alibique. Proin atrô calculô notata tyrannis eorum, qui mortuos etiam terrâ & igni arcebant. Politiores certè gentes vel ſepulturâ, vel rogô dignabantur. Et quidem apud Romanos, olim noctu efferebantur, prælucentibus candelis è papyro cerâ circumdato. Martial. *l. 8. Epigr. 43.*

Effert uxores Fabius, Chreſtilla maritos;

Funeream que thoris quaſſat uterque facem.

Quem morem, à nonnullis Chriſtiani uſurpatum, ab Hiſpaniæ Epiſcopis in Concilio Illiberino, Conſtantini Imperatoris tempore congregatis, damnatum ac prohibitum fuiſſe, novimus. In lectis, papyro itidem & ſcirpo fartis, cum quibus rogo inferebantur ac comburebantur. Idem alibi *Epigr. 44.*

Fultus papyrô dum tibi torus creſcit.

Scirpus enim, ut & papyrus, uti candelis ad lumina uſum præbuit: *è quibus detractô cortice*, inquit Plin. *l. 16. c. 37.* *candelæ luminibus & funeribus ſerviunt*: Sic cadaveribus expeditius cremandis inſerviit. Simul autem *mortuorum* cum quibus oleas quoque efferri conſueviſſe, dicemus infrà) ſepulchris inferebantur reſculæ, quibus in vita uſi fuerant aut delectati, aut unà comburebantur, ubi mos fuit cremandi defunctos. Plin. *l. 36. c. 17.* *Mucianus ſpecula quoque & ſtrigiles & calciamenta illata mortuis lapidea fieri auctor eſt*, &c. Salmaſ. *ad Solin. p. 1002. & 1003.* Vide quoque infrà aliquid voce *Prætexta*. Inſuper memoria eorum multis modis à viventibus colebatur. Sanè omnes pompæ, Ludi, Templa, Sacrificia, Aræ, Cæremoniæ ſolennes vetuſtiſſimorum Paganorum nihil, niſi *Memoria mortuorum*, fuêre; ut longis Catalogis repetunt Eccleſiæ primæ contra Nationes propagatores, Theophilus, Tatianus, Juſtinus, Athenagoras, Arnobius, Tertullianus, Cyprianus, Minucius, Alii

In-

Joannis Clemens Alex. quô doctior nemo unquam, ne apud Græcos quidem, Scriptor fuit, veruſ ille Varro Chriſtianæ antiquitatis, eaque eo ſecretius, adjuncto prò ſermone. *Præparat. Evangel. l. 2. c. 6.* Vide quoque de conjectu coronarum florumque in *mortuos*, Paſchalium *Coronar. l. 4. c. 6.* & de orationibus eleemoſynis & oblationibus, quas ante Gregorii M. tempora faciebant quidam veteres Chriſtiani, pro mortuis, Jo. Foſterum [illegible] *l. 13. c. 9.* nec non hîc paſſim. Addam tantum, *Mortuos in Eccleſia ſepelire*, veterum eſſe Canonibus, qua de re vide quæ Lindenbrog. adnotavit in hâc voce. Item de *mortuorum excommunicatione* ſupra.

MORTUI Hæretici, vide *Defuncti*.

MORTUUM Mare, nomen multorum in Galliis locorum, quæ à mari remotiſſima. Vulgo *Mortemer* vel *Mortemar*. Ita dicta autem ſunt, quia ad ſtagna, aquas nempe mortuas & ſtolidas ſita. Sic in Normannia locus eſt veteri Monaſterio inſignis, cujus meminit Ordericus Vitalis *Hiſtor. l. 11.* Item in Lemovicibus &c. Stagna autem maria olim dicta, patet vel ex ſolo illo lacu ſeu ſtagno in Lotharingia, non longè ab oppido Albomonte *Blamont*, unde oritur amniculus, quem Mortam vel Rotam dicunt; accolæ vocitant *la Grand' Mer*. Atque hinc illuſtri familiæ, ex Rupecavardorum (*de Rochechouart*) quæ primò Lemovicum Comitibus orti, ſtirpe nata nomen. Johannes, natus *de Rochechouart* Dn. *de Mortemar*, ex Margaretha filia Petri Archefanii (Dn. *de Chaunay*) pater fuit Americi; ex Johanna *de Pontville* Dn. *de Rochechouart*, genitoris Franciſci, Baronis *de Mortemar*: quô, & Renatâ Taveau, natus Renatus Johannam *de Saux* filiam Caſpari *de Saux* Dn. *de Tavanes* Mareſc. di Franciæ, ſibi junxit, atque ex ea ſuſcepit Gaſparum *de Rochechouart*, Marchionem *de Mortemar* Principem *de Tonnay Charente*, qui ex Ludovica Comitiſſa *de Maure* (Carolô Comite, quidem A. C. 1575. genita), protulit Gabrielem Ducem *de Mortemar* & Ludovicum Comitem *de Maure*. Quorum huic uxor obtigit Anna, filia Octavii Baronis *d'Attichy*: ille ex Diana (filia Johannis *de Grandſeigne*, extinctâ A. C. 1666.) ſuſcepit Ludovicum Victorem Comitem *de Vivonne*, Gabrielidem Principem *de Tonnay Charente* (uxorem Cl. Leonoris de *Damas* Comitis *de Thianges*) Mariam Emanuelem Monialem Franciſcam Athenaïdem, quæ nupſit Ludovico *de Pardaillan de Gondrin* Marchioni *de Montespan*, & [illegible] Magdalenam Monialem. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Part. 2. p. 8.*

MORTUUM Mare, vide *Aſphaltites*.

MORVILLERIUS, vide *Johannes Morvillerius*.

MORVINNUS, vulgò *le MORVAN*, pagus Galliæ, Fortunato *de vita S. Germani c. 30.* memoratus, inter Lutetiam ac Auguſtodunum Æduorum ab illo ponitur, a vico cognomine ſic dictus. In eo Caſtellum eſt, vulgò *Chaſtel en Morvan* nuncupatum. Attribuitur huic, partim Nivernenſi, partim dominio Caſtri Canini *Chaſteau Chinon*, partim etiam Burgundiæ, eſtque montoſa & ſylveſtris regiuncula. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MORVINUS, moneta aurea Alphonſi Hiſpaniæ Regis voce forte ex *marabotino* detortâ: de qua monetæ ſpecie multa apud Covarruviam *in Collat. veter. numiſm. c. 6.* laudatum Car. du Freſne *in Gloſſario*.

MORUM Magiſter, vide ſuprà *Magiſter*.

MORUNDIA, tractus Ducatus Burgundiæ, inter tractus Alexienſem, Auguſtodunenſem & Divionenſem. Ejus periêre limites. Vulgò *le Morvant*. Satis montuoſus. *Baudrand*, vide ſupra.

MORUNI, Indiæ populi montium, qui perpetuô tractu Oceani oræ prætenti ſunt, incolæ, apud Plinium *l. 6. c. 20.* & Solinum *c. 22.*

MORUS, arbor ſapientiſſima Plinio, quòd *noviſſima urbanarum germinat, nec niſi exactô frigore. Sed cùm cœpit, in tantum univerſa germinatio erumpit, ut unâ nocte peragat etiam cum ſtrepitu. L. 16. c. 25.* Unde & prudentiæ ſymbolum Pierio habetur: Sic enim Vir prudens graviora negotia & conſilia omnia conſultò prorogat, neque ante tempus ſeſe effert, ſed maturam occaſionem citra noxam ac periculum expectat. An Græcis propterea, quaſi per ἀντίφρασιν ſtulta dicta, quia ſapientiſſima eſt? μωρὸς certè ſtultum illis ſignificare notum. Eſt autem arbor fruticoſa, cujus fructus annô matureſcit: patireſque floret ſubnaſcens, & prior coquitur. Succus pomis in carne vinoſus; trini colores, candidus primò, mox rubens, maturis niger. In noviſſimis florent, inter prima matureſcunt. Tinguit manus ſuccô maturas. Sic apud Virg. *Ecl. 6. v. 21.* Sileno Ægle,

Ægle Najadum pulcherrima: jamque videnti
Sanguineis frontem moris *& tempora pingit:*

eluunt acerba &c. Vide iterum Plin. *l. 16. c. 24.* & ſuprà in voce *Mora*.

MORUS Thomas, vide *Thomas*.

MORYCHIDUS, Archon Athenis, quò regnante latum eſt illud decretum, ne quis nominatim in comœdia perſtringeretur. Vide Schol. *in Ariſtoph. Acharn. p. 274. A.*

MORYCHUS, cognomen Bacchi apud Siculos, cujus faciem vindemiæ tempore muſtô, & recentibus ficis oblinere conſueverunt. Item Tragicus quidam poëta, ab Ariſtophane deriſus. Eraſmus *in Proverbiis, Morychô ſtultior*.

MORYCHUS, nomen viri comicum, apud Platonem Περὶ ἀγῶν. Ab auctore Scholiorum *in Acharn. Ariſtoph.* indigitatur Poeta tragicus, qui deliciarum ac luxuriæ nomine malè audiit, *p. 414. A. 2.* Vide & *in Veſp. p. 462. E. 1.* Iterum perſtringitur, tanquam delicioſi victûs homo, cætera pallens & ad caleſcendum villoſis utens veſtibus & crallis; *p. 512. D.*

MORYLII, vel MORILLII, Macedoniæ populi in Occaſum vergentes, Plin. *l. 4. c. 10.*

MOSA, fil. Caleb ex Epha concubina, 1. Paral. *c. 2. v. 46.* Fil. Zamri, filii Joadæ, 1. Paral. *c. 8. v. 36.* Filius Saharaim ex Hodes uxore. 1. Paral. *c. 8. v. 9.*

MOSA, vicus in finibus Lingonum, pagoque Baſſiniacorû fonte fluminis Moſæ, cui adjacet, dictus, inter Andomatunum Lingonum, & Tullum Leucorum, ab urbe Lingonum quidem 18. mill. paſſ. a civitate Leucorum 30. a Monaſterio Luxovio fere 40. Vulgo *Meuſe en Baſſigny*. Hic Vandregiſ. Gundulmi ſeu [illegible] nacione Franca, Cœnobium poſtea inchoavit, quod poſtmodum Lugdunum Clavatum tranſtulit, ſub Sigiberto Rege, unde ejectis ob incontinentiam monachis, ſub Ludovico Craſſo, A. C. 1128. Monachis induci juſſit. Vulgo *Abbatiam S. Johannis Bapt.* vocant. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MOSA, vulgò *la Meuſe* Gallis, *la Moſa* Italis, *Maes* & *Maes* German. unde *Maeſtricht* ſive Trajectum ad Moſam; Moſacum, Comitatus Leodienſis clarum oppid. *Maeſeyck*, i. e. quercus Moſæ; *Crammaer*, vicus ad hanc hoc, prope Leodicum, ut totus pagus Moſanus, e quo infra. *Mafanus* fluv. eſt inſignis Galliæ Belgicæ, ex Vogeſo monte, non procul a Lingonum finibus, profluens, & per Eburonum, Menapiorum, ac Sicambrorum agrum labens, tandemque in finibus Batavorum acceptô Rhenô in Oceanum ſe exonerans. Jul. Cæſar. *l. 4. Bell. Gall. c. 10. Moſa profluit ex monte Vogeſo, qui eſt in finibus Lingonum, & parte quadam Rheni receptâ, quæ appellatur Wahal, inſulam efficit Batavorum.* *Baudrand* oritur in Campania, juxta pagum *Meuſe*, 5. leuc. ab Andomatuno Lingonum in Ortum. Inde per Lotharingiam & Barrenſem Ducatum fluens, ibi Novum Caſtrum *Neuf Chaſtel*, Sabiniacum *Savigny*, Novam Villam *Neufville*, Valculorium, Commercium, villam quondam territorii Tullenſis in Leucis, nunc oppid. *Commercy*, Vincetum *Vigny*, Pontem Alliacum, Fanum S. Michaelis, in parœcia pagoque Verodunenſi *S. Michel*, Virodunum, Campo., Claris cum *Clairy*, Dunum, Villam Francam, Stenæumque rigat: Hinc per Campaniam iterum ad Moſomagum labitur, & auctus Carô, Sedanum, Doncheriium, Maceriam, Carlopolim *Charleville*, 4. leuc. in Rhemis polita, Caſtrumque Reginaldi alluit: Dein in Belgium tendens, ibi juxta Fumacum, Carolomontium, Acutum montem, Dinantium, & Bovinam labitur, poſtea ad Namurcam recipit Sabim, uti, poſt Andanam & Hojum, ad Leodium Urtam fluv. Tandem, rigatis Jopilâ, villâ quondam Regiâ, Viſetô *Viſet*, Trajectô, Ruremundâ, ubi Rura fluv. nobilis, vulgò *Roer*, qui Marcodurum *Duret*, & Juliacum *Juliers* præterlabitur, in eum influit. Venloâ, Graviâ, aliiſque, recipit Vahalim in Hollandia, Inſulamque Batavorum efficit, & infra Dordracum, in Oceanum ſe exonerat. Inter hunc fluvium & Rhenum Corbulo, ne miles otiô torpeſceret, foſſam perduxit, A. C. 47. Tacit. *Annal. l. 11. c. 20.* Eundem memorabili in omne ævum trajectu, cum toto exercitu, in oculis hoſtis acerrimi, Albani, ſuperavit Guil. Auriacus, A. C. 1567. Moſæ dein cataractis, ut & Iſalæ, perfoſſis, ad ipſa mœnia Lugduni Batav. aquâ immiſſâ, urbi ab Hiſpanis graviſſimè obſeſſæ ſaluti fuit, A. C. 1574. quos dein fluvium hunc Rheno infundere molientes, diſturbavit Henricus Fridericus, Mauritii Principis frater, in Ducatu Arauſionenſi & Præfectura Belgii ſucceſſor, A. C. 1625. Vide Thuan. *Hiſt.* Lætum *Comp. Hiſt. Univ.* Sidon. *in Paneg. Majoriani:*

Rhenus, Arar, Rhodanus, Moſa, Matrona, Sequana, Ledus.

MOSÆUS, fluv. Suſianæ regionis, in ſinum Perſicum fluens. *Moſeus Marcellin. Tritirus Ortel.* aliis *Tirrius*, aliis *Marſ.*

MOSAICUM, unius literæ trajectione, ex *muſiacum*, quod à *muſio*, *muſeo* ſeu *muſivo* (variè enim pronuntiatur) Græcis Μουσεῖον, opus dicitur, variorum colorum lapillis teſſellatum, ψηφίδων λεπτῶν ἐπιθέσεις, ut habet Nicetas *in Alexio Man. fil. num. 5.* qui μουσουργικὰ ψηφίδια dicuntur, in *Synodica* Orientalium ad Theophilum Imp. *p. 113.* erantque ex vitro confecti. Auctor *Vitæ* Laurentii Epiſc. Sipontini *c. 2.* *Ex minutis vitreis lapidibus* &c. Cujuſmodi *Muſivum* videre eſt paſſim Romæ, Conſtantinopoli, & in variis Chriſtianorum Templis in Italia, Gallia, alibique: quod quidem à concinnitate & elegantia dictum vult Scaliger *ad l. 5. Manil.* cum μουσικὸν & ἐμμουσον & Μουσικὸν in eam partem accipiant Græci. Ἀσσάροτα hujuſmodi opera dicuntur, in *Origin. Conſtantinop.* de quibus vide plura apud Car. du Freſne in voce *Muſivum*. Decorabantur autem *muſivô* cameræ & apſides, uti *pavimentô* ſola: quæ proin duo male confundunt Viri docti. Quamvis enim pavimentorum opus eâdem ratione & formâ componi aſſueverit, quô *muſiva*, ex parvis variiſque teſſellis aut lapidum ſectûris, quibus diverſæ formæ & figuræ exprimebantur, uti abunde *ad Suetonium* Caſaubon. docuit: nuſquam tamen reperias, niſi cameras & apſidas muſivô ornatas, pavimenta autem marmoreis exemplis ſtrata. Plin. *l. 36. c. 21.* *Non prætermittenda eſt & pumicum natura: appellantur quidem ita & cætera ſaxa eroſa annis: in ædificiis muſea vocant dependentia ad imaginem ſpecus arte reddendam:* Ubi *Muſea* propriè vocat in ædificiis arcuaturam ad ſimilitudinem ſpecus arte factam. Quam exin Codinus differentiam religioſè obſervat: ubi, cùm eodem opere ſola, parietes & cameræ decorarentur; πλάκωσιν vocat, quod in ſolo ponitur; ὀψομαρμάρωσιν, quod in parietibus; in cameris verò & pendentibus, μουσεῖον. Idem trullo μουσεῖον tribuit. Anaſtaſius quoque paſſim eadem habet, inter alia, in *Hadriano*: *Fecit autem & in Patriarchio Lateranenſi triclinium majus ſuper omnia triclinia nomini ſuæ magnitudinis decorata, ponens in eo fundamenta & in circuitu laminis marmoreis ornavit, atque marmoribus in exemplis ſtravit, & diverſis columnis tam porphyreticis quamque albis & ſculptis cum baſibus & liliis ſimul poſtibus decoravit cameram cum apſida de muſivo. Poſteà, fecit in triclinio majori mira pulchritudinis decoratam, apſidam de muſivo ornatam, & apſidas duas dextrâ lævâque ſuper marmore & pictura ſplendentes, & in pavimento marmoreis exemplis ſtratis.* Ibidem, *Ædificavit Eccleſiam cum apſida ampliſſima & cacumina mirifica de muſivo atque cameram decoratam, ſeu Presbyterium & pavimentum marmoribus pulchris ornavit.* In quibus omnibus apertè *pavimen-*

ſum diſtinguit à *muſivo*, & marmorea exempla pavimento: muſivum apſidibus, contendere [illegible], Salmaſ. *ad* [illegible] *in Peſcennio Nigro*, *c.* 6. Vide quoque [illegible] ubi de *Muſivaria* ac *Pavimentaria*, ut & ubi de *Quadratario*. Vulgò tamen hæc commiſcentur, & pavimenta quoque *de muſivo facta*, tolaque *muſivo ſtrata*, communiter [illegible] &c. Hinc [illegible] *Muſivaria*, quam à Græcis Byzantinis in cæteras Europæ provincias tranſiiſſe, dicemus infra in hac voce. & artifices *Muſivarii*, de quibus *ibid.*

MOSAISCUS, Ducatus Moſcoviæ, per vim Polonis ereptus, à Johanne Duce M. ſatis amplus.

MOSAMBICA, Gall. *Moſambique*, urbs Zanguebariæ, in inſula parva littori annexa, ad oſtia fluvii cognominis, in ora Oceani Æthiopici, cum munita arce & portu celebri. ſub Luſitanis, media fere inter Quiloam ad Boream & Sofalam ad Auſtrum, 270. mill. paſſ. à proximiori ora Madagaſcariæ, in Occaſum. Et adjacent S. Georgii & S. Jacobi Inſulæ fluviusque Mocambus, in ejus viciniis, in Oceanum ſe exonerat.

MOSANDER Jacobus, vide *Jacobus*.

MOSANUS, pagus German. *Maſau* olim, à fluvio nobiliſſimo Moſa dictus, diſtinguitur in diviſione Regni Lotharii A. C. 870. facta, in ſuperiorem & inferiorem, ex utraque fluminis parte. Nunc *Maeſlandt* dicitur, & prior quidem *Opper Maeſlandt*, i. e. ſuperior Moſæ ager, poſterior vero *Onder Maeſlandt*, i. e. inferior ad Moſam ager, aut terra. Modica fluvii, inquit Valeſius, pars fuit, quæ dextrâ ripâ ab Attuariis ſeu Nerſæ amnis oſtio, ad Leodicenſem pagum pertinebat, ſiniſtrâ autem inter Haſbaniam & agrum Leodicenſem, jacebat, *Notit. Gall.*

MOSARABES, vide *Mozarabes* & *Muzarabes*.

MOSBURGUM, caſtrum Carinthiæ, ad lacum *Werdſee Lacu*, everſum inter Vacorium, ſeu Villacum & Clagenfurtum.

MOSCATA Nux, Græce [illegible], (vide infra *Muſcelinum*) ob odoris præſtantiam, quaſi *Moſchata* dicta, ſic deſcribitur Matthiolo *in l.* 1. *Dioſcor. c.* 131. *Myriſtica, quæ vulgò Muſcata*—*aſſeruntur ex India*—*& proveniunt copioſiſſimè in Inſul. quadam nomine Bandan: ibique eas proferunt arbores quadam noſtratibus perſicis haud aſſimiles, anguſtioribus tamen foliis, ac brevioribus.* [illegible] *nuces adhuc in arbore exiſtentibus perſimiles ſunt. Siquidem primò craſſo, ac viridi cortice conteguntur, cui deinde ſubeſt nux ipſa, duro ſatis putamine incluſa, noſtrâ tamen tenuiore, Maci quem vocant, in reticuli modum circumveſtitò, eôque fractò nucleus exit, quem myriſticam moſcatamve nucem vocamus. Has, cùm ſuò tempore maturueſcunt, incolæ legunt certatim* &c. Virtutes ejus idem in *ſeqq.* exequitur. Certè inter pretioſiora aromata locum habet, unde inter alia Orientis fercula, quibus Maria Medicæa Galliæ Regina Amſtelodami, ab Indicæ Societatis Orientalis Præfectis excepta eſt, quoque, *Macis & Nuces myriſticæ triplices, aliæ involucris ſuis incluſæ, aliæ ſolùm macidis tectæ, aliæ conditæ, Moluccarum proprios proventus & benignitatem prædicabant.*—*Etiam magni pretii* [illegible] *è macide & nucibus myriſticis, & ſingiber non conditum & ſacchari conditura pellucens* [illegible] *faciebant*, C. Barlæus in *Medicea*. Hujusmodi verò nucum proventus maximus eſt in Inſulis Bandanis, ut *Matthiolus* ſcribit, quarum (ſunt & caryophyllorum) Monopolium penes Belgas Fœderatos. Arborem quidem in Moluccis quoque creſcere ajunt, ſed illa frugifera non eſt, quemadmodum nec ea, quæ in *Zeilan* Inſul. provenit. Auctor Anonymus *Hiſtor. Orbis Terr.* *c.* 10.

MOSCHA, ſeu *Moſcua*, Gallis *Moſcow*, caput Moſcoviæ, urbs perampla, emporium celebre, ad Moſchum fluvium. Sedes M. Ducis. Occupata a Sigiſmundo III. Poloniæ Rege, ſed recepta A. C. 1612. majori ex parte fœdò conflagravit incendiò, A. C. 1668. Ibi arx perampla M. Ducis, cum valido præſidio. Domus omnes ligneæ, pleruneque vineis & ſepibus cinctæ, 140. mill. paſſ. à confinio Poloniæ in Ortum, 240. à Novogardia *parva* in Africum, 370. à *magna* in Eurum. Hic *Moſcha* fluv. recipit Jayuſam. Formâ eſt penè rotundâ, & dividitur in IV. partes, ſingulas ſuis muris cinctas. Intima pars dicitur *Kitaygorod*. Huic proximè adjacet Caſtellum regium, *Kremlenagrod*. Pars, quæ ab Oriente Septentrione & Occaſu has cingit, *Tzaegorod*, i. e. Cæſarea civitas: Pars has extra circumcingens, *Skorod* appellatur: Erat aliàs amplior, antequam à Tartaris Precopenſibus A. 1572. penè tota flammâ deleretur.

MOSCHERIS, Thebanorum in Ægypto Rex XVII. exponitur Ἡλιόδοτος, *à Sole datus*; præfuit poſt Sen-ſaophem, regnavit ann. 31. cum excepit Muſthis, quem vide.

MOSCHEROSCH Joh. Michael, in Societate Frugifera dictus *Philander à Sittenwald*, Wilſtatti in Comitatu Hanovico natus, Præfectus Grichingenſis primùm, inde Vinſtingenſis; Conſiliarius porro Bellicus Suecicus, Secretarius & Fiſcalis Argentoratenſis, Conſiliarius Hanovicus, A.C. 1656. Moguntinus, A. C. 1657. & Caſſelenſis A. C. 1664. obiit A. C. 1669. ætat. 69. Wormatiæ. Pater *Ernesti Bogislai* in Gymnaſio ad Mœnum Francofurt. Collegæ, & *Quirini* Paſtoris in agro Hanovico. Scripſit *Gymnaſma de Academiis Exercitationibus*, *Epigrammata*, *de Politico Diſſertationem*, *Inſomnem curam Parentum*, *Technologiam Germanicam & Gallicam*, *Viſiones* &c. P. Freherus *Theatro Viror. erudit. claror.*

MOSCHI, populi Aſiæ, Albanis & Iberis finitimi, circa Caſpium mare eos ponit Mela, *l.* 1. *c.* 2. circa Phaſidis fontes Plin. *l.* 6. *c.* 17. ubi & montes *Moſchici*. Hi *Moſochi* in ſacris literis dici ſcribit Arias Montanus *in Appar. Bibl.* Lucan. *l.* 3. *v.* 270.

Heniochi, ſævique affines Sarmata Moſchis.

Sidon. Apollinar. *in Panegyrico Aviti*:

Sauromatam [illegible], *ac Moſchum, ſolitoque cruentum*
Lac potare Getas.

Vide Bochart. *Phaleg. l.* 3. *c.* 12. [illegible] *Bordeaude* fuêre in Colchide, in hunc ſiunc, alii [illegible] Mingreliæ. Vide *Strab.* [illegible]

MOSCHIUS, mons magnæ Græciæ apud [illegible] urbem, nunc [illegible] *Cluver.*

MOSCHIUS, fluv. Myſiæ ſuperioris C. *Scopyro* [illegible]. Mus eſt [illegible], [illegible] Servio.

MOSCHOPHAGI, i. e. *Vitulivori*, populi circa mare Erythræum, *Strabon.*

MOSCHUS, Cathaurdes nihili, Agrigentinus, ſic dictus, quod Actor præmium [illegible] vitulum tulerit. Vide Scholia *in Ariſtoph. Acharn.* [illegible]

MOSCHUS, Grammaticus, & poëta Syracuſanus Bucolicus, quem Ariſtarcho naſti [illegible] Floruit ſub Ptolemæo Philadelpho.

MOSCHUS, vide *Johannes Moſchus*.

MOSCHUS, ſeu *Moſchi Capreolus*, à reliquis capreolis, juxta Arabes, in eo differt, quod duos dentes habet [illegible], ut apri dentes, quos ſicut Plin. vocat. Eſt autem is unde *muſcum* habemus, odoramentum genus præſtantiſſimum. Danet, *Etiam ad hanc ſpeciem pertinet Moſchi capreolus* [illegible] *ſtatura ſimilis & tenuitate crurum & ungularum* [illegible]. *Niſi quod utrinque ex illa* [illegible] *dentes duos habet,* [illegible] *in inferiori maxilla, ad faciem* [illegible] *ut apri dentes.* Reperitur is in Sinis, in provinc. Xenſin, ubi Xe appellatur; item in Suchuena, Junnania, [illegible] ad Occaſum vicinioribus: habetque tuber ſeu tumorem quendam ad umbilicum, quæ parvum marſupium [illegible] ſubtili pellicula ac ſubtiliſſimis pilis [illegible] conſtat, ubi *muſcus*, de cujus generatione vide Matthiolum *Commentar. in Dioſcoridem l.* 1. *c.* 20. Sed & in India animal frequens, optimæ verò notæ, in urbe & regione *Tibet* notiſſima, [illegible] ſita, quò multò [illegible] India [illegible] *Cave eſt ſubſtratus*, cum qui ex India advehitur, *ad nigrum vergat.* Sim. Sethi. Sinenſi quoque præſtat duabus de cauſis, [illegible] *Moſchum caprea* [illegible] *ſpecie* [illegible] *ſeu nardo aliiſque aromatibus, quibus Sinenſis* [illegible] *paſcuntur, & ſubinde moſchum non ſolent, ſolliculo ſuo caucere, quod Sinenſes faciunt,* Martinius *l. Maximus auri cum metallis ſubſtantia terra* &c. Sunt autem tubera illa ſeu marſupia, [illegible], præſtantiſſima adeoque vehementis odoris, ut [illegible] organum offendant. At verſipelles Mercatores, ex ſanguine, pedibus aliiſque animalis exuviis muſcho additis, marſupia, quæ pellis animalis ſubminiſtrat, infarciunt, ac tanquam vera & genuina venditant. Adeò enim ſuaviter & pellis olet, ut totam domum aliquam reddat fragrantiſſimam, uti docet Joh. Baptiſta Tavernier, qui in India aliquot hujuſmodi capreolos vivos ſibi etiam ab incolis (palam enim efferre non licet) coemit, & effigiem animalis, una cum deſcriptione ejus inſigni, *Itinerario* ſuo *Indiæ*, inſeruit. In Sinis porrò urbem Sanuyen *moſchò* maximè nobilitari, animalque ex Regno *Lu*, in vicinum *Laos* tranſlatum, brevi emori: ſed & carnem ejus occiſi pro cibo ab incolis adhiberi, notat Auctor Anonymus *Sina & Europa c.* 40. Vide quoque infrà in voce *Muſcus*: uti de muribus Moſchum odore referentibus, *Mures Moſcovitici*: de *Moſcho* verò novi Pontificis marſupio ſerico unà cum 12. gemmis, poni ſolito, infrà voce *Signum*.

MOSCHUS, fluv. nunc vulgò *Morava*, in Myſia ſuperiore ex Orbelo monte in Danubium fluens: *Moſchus* [illegible] Vide ibi.

MOSCOSA, Hiſpan. *de Moſcoſo*, illuſtris Familiæ nomen, ex Gallæcia oriundæ, in qua *Ruis Sanchez de Moſcoſo*, circa A. C. 1455. dominium *de Altamira* habuit. Ei filius Rodericus ſucceſſit, pater duarum inprimis filiarum, quarum altera, Agnes, Vaſconi Lopezio *de Ulloa* nupſit, ex eo mater Lupi Sanctii *de Ulloa*, primi Comitis *de Altamira*: altera Urraca, huic ſuo nepoti ſucceſſit, & marito Petro Alvaro Oſorio hæreditatem ſuæ domus, cum nomine, intulit. Quibus parentibus genitus Rodericus I. *de Moſcoſo Oſorio Comes de Altamira*, ex Tereſia *de Andrada*, ſuſcepit Lupum I. maritum Annæ Toletanæ (Petri Proregis Neapolitan. defuncti A. C. 1553. filiæ) & ex ea genitorem Roderici I. *de Moſcoſo Oſorio* &c. quò & Iſabellâ *de Caſtro* natus Lupus II. junxit ſibi Eleonoram *de Sandoval* & *Roxas* (Franciſcò Marchione Deniæ & Iſabellâ Borgiâ genitam) atque ex ea ſuſtulit Caſparum *de Moſcoſo* Marchionem *de Almazan*, Comitem *de Monte acuto* & *de Altamira*: cui ex Antonia *de Mendoza* filia Franciſci Hurtadi Mendozæ Marchionis *de Almazan* Comitis *de Monteagudo*) nati ſunt Anna Mendozia, Lupus *de Moſcoſo* & *Mendoza* Comes *de Monteagudo*, Leonora Monialis, Margarita *de Mendoza* & Franciſcus Hurtadus *de Mendoza*, omnes nominis *de Moſcoſo*. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Europ. Part.* 2. *p.* 95. & *in Ind.*

MOSCOVIA, & MOSCHOVIA: ſeu *Ruſſia alba* Gallis, *la Moſcovie*, ſeu etiam *la Ruſſie blanche*, regio eſt ex præcipuis Europæ verſus Septentrionem, & ampliſſima, ubi aliàs maxima pars Sarmatiæ Europææ, cum aliqua parte Aſiaticæ. Nunc etiam *Ruſſia magna* dicitur, *la grande Ruſſie*. Terminatur à Septentrione mari Concretò, ab ortu dividitur à Tartaria magna Perſidâ, Obiò & Jaiciò fluviis, à Meridie Tanai minore, vulgo *Donetz*, Deſnâ, & Pſolâ, quibus ſeparatur à Tartaria minori, & ab Occaſu Boriſthene & Narvâ fluviis, quibus dividitur à Poloniæ regno. Ejus longitudo ſumma inter promontorium Litarmin & Pſolæ confluentem ad oppid. Czircaſſium, implet milliaria Germanica 380. latitudo verò inter *Carelenberg* oppid. in confinio Finlandiæ, & Obium fluv. juxta oppid. *Lepin*, eſt 300. milliarium teſte *Cluverio*. Dividitur in quatuor præcipuas partes, nempe in Moſcoviam Occidentalem ſeu præcipuam, Moſcoviam Orientalem, Tartariam Moſcoviticam, & Lapponiam Moſcoviticam: ſub quibus ſunt 40. provinciæ circiter, quæ plerumque à præci-

puis

pais urbibus denominantur: & iis nunc addi poſſunt Smolenſcenſis, & Severienſis Ducatus, qui antea erant juris Polonici. Totius regionis primaria urbs eſt Moſcua ſeu Moſcha. Notandum autem eſt, partes Boreales & Orientales Moſcoviæ non eſſe fatis cultas & incolis frequentes pro provinciarum amplitudine. Moſcovia nomen habet ab urbe Moſcua, non a Moſcis populis ultra mare Euxinum, Colchis finitimis; in iisque regionibus Ruſſi rerum potiti ſunt, a Roxolanis, fortè deflexô paululum nomine oriundi: atque eorum Principes ad Varagos originem referunt gentem tranſmarinam, ut ipſorum Annales teſtantur, qui Imperii ſedem primò Novogardiæ, deinde Kioviæ, ac poſtremò Volodimiriæ habuerunt, antequam Moſcoviam, ſeu Moſcuam transferretur. Populi *Moſci*, qui omnes ſe Principis, cujus imperium merè deſpoticum eſt, ſervos fatentur. Raro illis eſt quies, nam aut bellum Lithuanis, aut Livonienſibus, aut Tartaris inferunt, aut ſi nullum bellum gerunt, præſidia collocant circa Tanaim, & Occam fluv. ad reprimendas Tartarorum deprædationes. Tunicas oblongas, ſine plicis, manicis ſtrictioribus, Hungarorum fere more geſtant. Ocreas fere rubras, eaſque breviores, ut quæ genua non attingant, ſoleaſque ferreis claviculis munitas habent. Ventrem nequaquam ſed femora cingunt atque adeo pubetenus, quo magis promineat venter, cingulum dimittunt. Juſtitiam ſtrenuè exercent in prædones: Adulteros in fruſta ſecant: Furta & homicidia rarò capitali pœnâ puniuntur: ebrietati mirum in modum dediti. Monetam argenteam habent non rotundâ, ſed oblongâ & ovali quodammodo formâ. Pellibus nobilibus, ac pretioſiſſimis, quæ illinc per totam Europam exportantur, regio abundat; & ubique fere ſylvoſa eſt. Illorum amicitiam exteri Principes aliquoties quæſivere, ſed non eô, quem ſperabant, ſucceſſu: Æra utuntur non Nativitatis Chriſti, ſed Mundi. Crucem oſculandô juramentum confirmant: Salis & panis oblatione peculiariter ſubmiſſionem ſuam Principi teſtantur: quô modô inter alia Pleſcovienſes crudelitatem Johannis Baſilidis mitigâſſe legimus. Cæterùm de *Moſcovia* nemo melius ſcripſit, quàm Adam Olearius Germanus, librô cui titulus eſt Gallicè: *Relation du Voyage d'Adam Olearius en Moſcovie, Tartarie & Perſe.* Cui adde Sigiſmund. Baronem Herberſteinium *in Hiſtor. Moſcov.* alioſque Auctores laudatos Beemanno *Hiſtor. Orbis Terrar. c. 7.* Vide quoque in voce *Czar.* Addo, quod hæc Ruſſia Alba dici cœpit, à quo, circa A. C. 1325. Georgius ſedem Imperii, ex urbe Vladimiria, in urbem *Moſcovam* tranſtulit: quamvis nihilominus Vladimiria, ad hunc uſque diem, primum in Magni Ducis titulo locum obtineat, ſecundum demum *Moſcoviâ* tenente. Condiderunt autem Ruſſiæ Imperium Waregi, circa A. C. 753. in quo duo inprimis Ducatus eminebant, Kioviæ Ruſſiæ nigræ & Vladimiria, Albæ, caput. Sed circa A. C. 1224. Tartari ex Scythia erumpentes, occupatâ Ruſſiâ, Duces ejus in miſeram redegêre ſervitutem: quæ per tria fere ſecula duravit. Interea Ruſſia Nigra Poloniæ acceſſit A. C. 1390. & *Moſcovia* Albæ, ut dictum, caput facta eſt. Circa annum verò 1500. Johannes Baſilides I. reliquis Ruſſiæ Ducibus in ordinem coactis & Tartaris feliciter pulſis, *Magnum ſe Ducem* primus appellavit. Ejus ſucceſſor Baſilius, à Tartarorum Precopenſium Imperatore victus & tributarius factus eſt A. C. 1515. ſed poſtea, Betiorâ, Papinâ, Samojediâ, Ugrojâ, Obdorâ & Condorâ, provinciis, Oceano glaciali vicinis, potitus, *Moſcovitieum* Imperium, ad Obium fluv. ac Novam uſque Zemblam extendit. Acceſſit ſub eodem Ducatus Smolenſcius & Pleſcovienſis. Quam ob cauſam *Tzarum* ſeu Imperatorem ſe vocari voluit: quô titulô hodieque Principes Ruſſiæ utuntur, quoties ad Imperatorem, Pontificem, Turcam, Daniæ Sueciæque Reges, Legatos mittunt; in Legationibus ad Polonos *Magni Ducis* elogiô contenti. Sub ejus filio Johanne Baſilide II. duo Regna Tartarica, Caſanum & Aſtracanum, acceſſêre ſicque fines Imperii ad Mare uſque Caſpium & Perſiæ fines prolati ſunt. Hunc Theodorus ſeu *Fedor Iuanowitz* excepit, A. C. 1584. ingeniô ſocors, interim vallô ingentis longitudinis, inter Tartariam Precopenſem & Ruſſiam extructô, nomen meritus. Quô extructô (fecerat autem is in Imperio ſocium Boriſium Federovitium) per integrum decennium Ruſſia inauditis jactata fuit tempeſtatibus ac theatrum horrendarum miſeriarum fuit, cujus tragœdiæ quam luctuoſa ſeries, tam levia initia & fœdi exitus fuêre. Cùm enim Theodorus negligentius Ruſſiam adminiſtraret, atque inſuper prole careret legitimâ, Jeſuitæ, qui in Collegio quodam ſuo juvenem origine Ruſſum, cui nomen *Gregorius Strepius* ſive *Griſca Utrepaja*, haberent, hunc à prima juventute ad futuram ſcenam inſtruxerunt, ac imperandi præceptis tantô ſucceſſu imbuerunt, ut totam Ruſſiam deceperit. Quamprimùm ergo Theodori mors innotuit, quæ contigit A. C. 1605. Boriſiô adhuc vivô, ex ſchola progreſſus Gregorius *Demetrii* Johannis Baſilidis II. alterius filii, à Patre occiſi, nomen ac perſonam adſumere, ſeſe legitimum hæredem jactare, invaſorem Boriſium cauſari, & apud vulgus plus fidei reperire, quàm ipſi fraudis Architecti credidiſſent. Quô pactô Imperium arripuit, ſed paulo poſt, detectâ fraude, occiſus. Sic Baſilium *Iuanowitz Zuci* M. Ducem elegêre Ruſſi A. C. 1606. ſed mox tres alii Pſeudo-Demetrii ſucceſſive emerſerunt, Ruſſiamque lacerare perrexerunt, donec Michael Federovitius gubernaculo admotus eſt; qui *Moſcoviæ* Imperium hactenus miſerrimè afflictum, prudentiâ, moderatione animi, ac perpetuâ cum vicinis pace, ita recreavit, ut nunquam felicius, quàm ſub ipſo, fuerit; vide ſupra in voce *Michael*, & plura hanc in rem apud Georg. Hornium *Orb. Imp. p. 152. & ſeqq.* ut & infrà, ubi de *Ruſſia*. De pileo Sacerdotum, apud Moſcos, ita Sigiſm. Baro *Comment. de rebus Moſcoviticis*, *Sacerdotes*, inquit, *veſtitum prope Laicorum habent, extra teretem parvum & rotundum, quô raſuram tegunt, pileum amplum contra calorem & imbres ſuperimponentes: aut pileô oblongô ex caſtorum pilis, colore griſeô utuntur.* Qualibus pileis oblongis Clerici in regionibus Septentrionalibus frequenter utuntur. Anſelm. Solerius *de Pileo ſect.* 14.

MOSCOVIA, vulgò MOSCOVIE, provincia eſt Ruſſiæ Magnæ, quæ ab ea Moſcovia dicitur à recentioribus. Terminatur a Septentrione Roſtovia & Suſdalia provinciis, ab Oriente Rhezania; ab Occidente Bielkiâ, & à Meridie Vorotinâ: Illius caput eſt Moſcua, ſeu Moſcha, ſedes magni Ducis Moſcoviæ.

MOSCOVIÆ PROVINCIÆ ET PARTES:

Aſtracanum regnum. *Royaume d'Aſtracan.*
Biela Ozera, Ducatus, *Biela Ozera.*
Bielkia Ducatus, *Bielke.*
Bulgaria regnum, *Royaume de Bulgar.*
Cargapolia, *Cargapol.*
Caſanum regnum, *Royaume de Caſan.*
Condora, *Condora.*
Czeremiſſi Logovi, *les Czeremiſſes Logowoi.*
Czeremiſſi Nagorni, *les Czeremiſſes Nagornoi.*
Duina *Dwina.*
Jaroſlavia Ducatus. *Jeroſlaw.*
Jugra ſive Juhra, *Juhorski.*
Lapponia Grandvicenſis, *Bellamoreskoy Leporie.*
Lapponia maritima, *Mourmanskoy Leporie.*
Lapponia Terſa, *Terskoy Leporie.*
Loppia, *Loppie.*
Lucomoria *Lucomorie.*
Morduæ populi, *les Mordoates.*
Moſcovia Ducatus, *Moſcovie.*
Novogardiæ inferioris Ducatus, *Niſi Novogorod.*
Novogardiæ magnæ Ducatus, *Novogorod Veliki.*
Obdora, *Obdora.*
Permia, *Permski.*
Petzora, *Petzora.*
Pleſcovia Ducatus, *Pleskow.*
Pola, *Pole.*
Reſchovia Ducatus, *Reſchow.*
Rhezania Ducatus, *Rezan.*
Roſtovia Ducatus, *Roſtow.*
Samojedæ populi, *les Samojedes.*
Siberia, *Siberie.*
Suſdalia Ducatus, *Suſdal.*
Tingoeſi populi, *les Tingoëſes.*
Tuveria Ducatus, *Twer.*
Viatka, *Viatka.*
Ukrania, *Okraina.*
Volodimeria, *Wolodimer.*
Vologda, *Wologda.*
Vorotina, *Worotin.*
Uſtiuga, *Ouſtiouga.*

MOSCOVIÆ URBES PRÆCIPUÆ:

Arcangelopolis, *l'Arcangel.*	Pereſlavia, *Pereſlaw.*
Aſtracanum, *Aſtracan.*	Permia, *Permaveliki.*
Biela Ozera, *Biela Ozera.*	Petzora, *Petzora.*
Bielha, *Bielha.*	Pleskovia, *Pleskow.*
Cargapolia, *Carhapol.*	Potivolium, *Potivol.*
Caſanum, *Cazan.*	Reſcovia, *Reſkow.*
Coluga, *Coluga.*	Rhezana, *Rezan.*
Columna, *Colomna.*	Roſtovia; *Roſtow.*
Corela, *Corela.*	Slaboda, *Slaboda.*
Demitriovia, *Demitrioff.*	Soratovia, *Soratof.*
Drogobuſcum, *Drogobuſck.*	Suſdalia, *Suſdal.*
Duina, *Dwina.*	Tobolſca, *Toboll.*
Jaroſlavia, *Jaroſlaw.*	Toropetia, *Toropetz.*
Kola, *Kola.*	Tuveria, *Twer.*
Ladoga, *Ladoga.*	Vaſiligroda, *Vaſiligorod.*
Moſcha, *Moſcow*, regionis caput.	Viatka, *Viatka.*
Novogardia inferior, *Niſi Novogorod.*	Vielkiluchia, *Vielkiluki.*
	Volocza, *Volocka.*
Novogardia magna, *Novogorod Velikir.*	Vologda, *Vologda.*
	Volodimeria, *Wolodimer.*
Papinogroda, *Papinogorod.*	Vorotinum, *Worotin.*

Uſtiuga, *Ouſtiug.*

MOSCUS, ſeu MOSCHA, vulgo MOSKA, fluv. Ruſſiæ albæ, ſeu Moſcoviæ. Oritur in Tuverenſi provincia, 70. milliaribus Ruſſicis ſupra Moſaiſcum, à quo ad Metropolim Moſcuam 90. milliaria ſimilia ſunt, 6. autem milliaribus ſuprà Moſaiſcum navigabilis eſſe incipit. Hinc Moſcuam urbem rigat & dividit, atque infrà Columnam in Occam ſe exonerat.

MOSELLA, Floro *l. 3. c. 10.* *Moſula*, Gallis *Moſelle*, *Ptolem. Obrinca*, Germanis *Moſell*, fluv. Galliæ Belgicæ per Auſtraſiam ſeu Lotharingiam, & per fines Trevirenſium, in Rhenum, ad Confluentes urbem, multis acceptis amnibus, delabens. Dictus eſt, quaſi *parvus Moſa*, ſeu *Moſa minor*, etſi enim maximus eſt & clariſſimus provinc. Belgicæ primæ fluvius, tamen, ſi non latitudine alvei & rapiditate atque altitudine aquarum, ſaltem longitudine curſus multò inferior eſt Moſâ, per Belgicam primam, ſecundamque Germaniam, nimirum per Verodunum ac Namurcum, & per Leodium ac Ruræmundam Bataviamque Oceanum petente. Fontes ab Araris fontibus decem leucis diſtant: quo in ſpatio Lucius Veturius Roman. foſſam efficere conatus eſt, ut in Oceanum brevior eſſet navigatio. *Baudrando* oritur ex monte Vogeſo in Lotharingia paulo ſupra vicum *Buſſans*, in limite Alſatiæ & Comitat. Burgundiæ, dein Stratam *l'Eſtraye*, unde valli nomen, alluit, & per Lotharingiam fluens, ibi Romaricum montem, Spinalium *Eſpinal*,

Caſtellum *Cloſel*, Ad-Charpinos *Charmes*, Bajonem. Caleniacum *Caſlegus*, & Tullum rigat, dein Fontanetum *Fontenoy*. Liverdunum. Condate ad ejus & Murtæ confluentem, Scarponamque attingens, porro juxta Muſſipontem labitur, uti ad Divodurum, ubi recipit Sellam; poſtea Theodonis villam rigat. Siream, Palatium *Pfaltzen*, atque Treverim, ut poſt hanc Erangium *Erang*, ad quod oppid. Cella augetur *Kil*, tum Noviomagum *Numagen*, tandem Rheno ad Confluentes miſcetur. De ea Auſonius *Idyll.* 10. Guil. quoque Brito Armoric. *Philippidos l.* 10.

> *Salve magne parens frugumque virûmque Moſella.*
> *Millibus a Moſa diſtans ubi Moſula paucis,*
> *Leucos & Mettes ſpatioſis irrigat undis.*

Paucis enim millibus a Moſa hic fluv. diſtat, circa Tullum & Vallem Coloris, quorum illud ad Moſellam, hoc ad Moſam ſedet. Hinc *pago* ſeu Comitatui *Moſellano* nomen, qui olim pars erat agri Moſellæ adjacentis circa Divodurum, vulgo *Muſelgow*. Imperante Ludovico Pio *Ducatus* etiam *Moſellanorum* fuit, à Comitatu Moſellano diſtinctus, qui forte totum Moſellæ tractum deſignavit, aut certe majorem ejus partem: cujus portio Ducatus Lotharingiæ jam pridem vocatur. Lotharii quoque poſtea minori regnô, in varios principatus diviſô, duo inprimis Ducatus inſtituti ſunt, alter Lotharingiæ ſuperioris, alter inferioris, quorum ille à Lamberto Schafnaburgenſi *Ducatus Moſella regionis*, à Sigeberto *Moſellanorum Ducatus* vocatur. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MOSES, nomen inclyti Judæorum Ducis & Legiſlatoris: Fil. Amrami, ex Jochabeda. Natus is poſt Mariam ſororem, & Aaronem fratrem, A. M. 2464. in circumciſione Joachimi nomen accepit, *Clem. Alexandr.* poſtea, cùm ex aquis, à filia Pharaonis, quæ Thermutis *Joſepho* dicitur, extractus eſſet, *Moſes* dictus eſt. Vide infra. Educatus in aula Regis, & eruditus in omni ſapientia Ægyptiorum, quam Joſephus eò attulerat, cum Æthiopibus bellum feliciter geſſiſſe Euſebio & Joſepho, *in Antiq.* dicitur, quod tamen *Theodoretus* aliique meritò pro fabula habent. Quadragenarius jam exiſtens egreſſus, divinô inſtinctu, ad fratres ſuos viſitandos, cæde Ægyptii, qui ex illis unum oppreſſerat, futuro ſuo muneri, ad quod vocandus erat, præluſit. Hinc profugus in terram Madian, Sephoram, filiam Jethronis vel Raguelis, quem Artapanus apud *Euſebium*, Regem Arabiæ facit, uxorem ſibi junxit, Gerſone & Eliezerô ex illa ſuſceptis. A. M. 2544. à diluvio 887. ann. agenti 80. loquutus eſt Deus in rubo ardenti, illumque ad arduum, è ſervitute Ægyptiaca liberandi populum Iſraëliticum, munus vocare dignatus eſt, ſe excuſantem geminô miraculô confirmavit, fratremque Aaronem, ut ipſi interpres eſſet, adjunxit. Accinxit itaque ſe divinô fretus auxiliô Moſes, & ab Pharaone, ut populum dimitteret, petiit, renuentemque 10. plagis miraculoſis afflixit; quibus coactus Rex populum exturbavit, jamque procul diſſitum inſecutus, in mari Rubro, cum omnibus ſuis copiis ſubmerſus eſt. Reliquas ejus res præclarè geſtas, commercium cum Deo per 40. dies, Legem in monte Sinai traditam, Tabernaculi exemplar oſtenſum, quod fideliſſimè imitatus eſt, miracula, quorum 76. fuêre, &c. in ejus divinis libris longè meliùs invenies. Obiit in monte Nebo, nullô prius morbô tentatus, A. M. 2584. ætat. 120. & ab ipſo Deo ſepultus eſt: Hinc triginta dierum luctu ab Iſraëlitis honoratus. Joſuam filium Nun, in Ducatu ſucceſſorem accepit. Quinque ſcripſit libros, qui vulgò *Pentateuchus* dicuntur, an & *Hiobi* hiſtoriam? Scriptor fuit primæ, & antiquiſſimæ hiſtoriæ mundi, & Eccleſiæ, à prima orbis creatione, uſque ad annum 2493. Eſtque Scriptorum omnium tam ſacrorum, quam profanorum antiquiſſimus. Nam Pherecydes Syrus, quem Plin. *l.* 7. *c.* 56. primum proſam orationem condidiſſe ſcribit, poſterior Moſe fuit, ut oſtendit Euſeb. *l.* 11. *de Præp. Evangel.* Literas eum inveniſſe, Judæiſque tradidiſſe idem author eſt *l.* 8. & 10. quas tamen Philo ad Abrahamum refert. Mortuus eſt, ut dictum, Moyſes in monte Abarim, & non apparuit, nec inventum eſt ejus corpus, quod ſepelivit Dominus Angelorum miniſteriô. Hoc ideo factum eſſe autumant Hebræi, ne eum ipſi pro Deo colerent, quia proni ad idololatriam erant. Comeſtor *in c.* 34. *Deuteron.* Atqui non apparet, Judæos tunc temporis adeò Idololatriæ deditos fuiſſe, ut homines mortuos colerent. Et cùm Michael Archangelus à Juda Apoſtolo introducitur τῷ διαβόλῳ διακρινόμενος περὶ τοῦ Μωσέως σώματος, de Eccleſia Judæorum intelligi poteſt, quæ eâdem ratione *Corpus Moſis* dici queat, quâ Eccleſia Chriſtiana *Corpus Chriſti* vocatur. 1. Cor. *c.* 12. *v.* 20. Vide D. Hammondum *in locum*. Hebraicè משה i. e. *attractus*, vel *aſſumptus* ſcil. de aquis, Exod. *c.* 2. *v.* 10. ut non ſit audiendus Flav. Joſephus, qui eò, quòd Græcè Μωϋσῆς dicitur, credit eſſe ex Syriaco Μῶ *aqua*, & ὑσῆς *ſervatus*, quod ab ישע. Quanquam Clemens Alex. *in l.* 1. *Strom.* ait, Μωϋσῆς eſſe ex eo, quòd ὕδωρ μῶυ ὀνομάζουσιν Αἰγύπτιοι. De quo & illuſtris locus eſt, apud Hipparchum περὶ τῶν ἀπλανῶν ζωδίων, ubi diſſerens, cur ſigno, quod proximum eſt ab Ariete, Tauro ſit nomen datum, de Nilo addit iſta, Πρὸς τὴν τοῦ Ταύρου φωνὴν τὸ ὕδωρ μῶυ οἱ Αἰγύπτιοι, ὡς ἐξ ἀρκτικῶν ὑδάτων, ἐκάλεσαν. Μῶυ γὰρ παρ᾽ αὐτοῖς τὸ ὕδωρ σημαίνει. Sanè hodieque Germanis *Moſa* fluvii nomen, non quidem ab Ægyptiis, ſed ut puto, à communi origine linguæ deperditæ. A Μῶ etiam fuerit *Momus*, quomodo ab Ægyptiis dictum ait *Abenezra*. Imo in quibuſdam Orphei verſibus dicitur ὑδρογενής, h. e. ὑδατογενής, quaſi dicas *Aquigena*. Veſtigium nominis *Moſis* in ſacris quoque Liberi ſupereſt. Nam Orpheus *in Hymnis*, ſive potiùs ſacris *Liberum* vocat *Miſen*, quod à vero nomine unicâ aberrat vocali. Nec obſtat, quòd *Miſen* ibidem dicat ἄῤῥητον ἄνασσαν *Indictam Reginam*; Nam Dionyſius, juxta Orpheum, ſexum habuit utrumque. Imo *Alex. Polyhiſtor* tradit, mulierem fuiſſe nomine *Moſo*, quæ leges tulerit Judæis. Vide Voſſ. *de Idol. l.* 1. *c.* 30. Salmaſ. autem *Ep.* 60. *Moſis* etymon planè Ægyptiacum eſſe putat, & ad verbum ſonat, inquit, καλλίστου ἐξ ὕδατος, ut vetus poëta apud Euſeb. auctor eſt, *l.* 9. *c.* Μωσῆ. Μῶ enim in illa lingua *aquam* ſignificat. *Aſſumere* Moſes hic, Actor. *c.* 7. *v.* 20. dicitur ἀστεῖος τῷ Θεῷ. Eſt autem Græcis, ἀστεῖος, πιθανός, καὶ χαρίεις καὶ καλὸς ἐν πολιτικῇ ὁμιλίᾳ ἱκανός. Unde putet quis, non de ſpecie Stephanum, ſed de moribus loqui, & quidem Moſes *mitiſſimus ſuper faciem terræ* dicitur. Sed rectiùs, Petavô judice, referas ad formæ elegantiam ejus. *Gloſſarium*: *Elegans* ἀστεῖος. *Suidas*, Οὐδεὶς ἦν ἀφελέστερος ὥστε εἰς Μωσέα θεασάμενος μὴ ἐκπλαγῆναι τῆς εὐμορφίας. Quæ tamen propriè huc non ſpectant, ut de Moſe adulto dicta: cùm hic, ob ſequentia ea, ἀνετράφη, & ἐπαιδεύθη, intelligenda ſit venuſtas oris, quæ in recens nato eminebat. Philo *in ejuſdem vita*, de eodem, Γεννηθεὶς οὖν ὁ παῖς εὐθὺς ὄψιν ἐνέφαινεν ἀστειοτέραν. Joſeph. *Jud. Antiq. l.* 4. *c.* 5. narrat, ut eum adoptârit Thermuthis, filia Regis, quaſi eſſet μορφῇ τε θεῖον, καὶ φρονήματι γενναῖον. Et quid apertius illis Trogi, ſive Juſtini *l.* 36. *c.* 2. *Filius ejus Moſes fuit, quem præter paternæ ſcientiæ hæreditatem, etiam formæ pulchritudo commendabat.* Porro *Moſis* mentionem faciunt Gentilium plurimi. Juvenal. *Sat.* 14. *v.* 101.

> *Judaicum ediſcunt, & ſervant, ac metuunt Jus,*
> *Tradidit arcano quodcunque volumine Moſes.*

Plin. *l.* 30. *c.* 1. *Eſt & alia Magices factio à Moſe etiamnum & Jochebel Judæis pendens. Fuit autem Jochebel ipſius Moſis mater.* Locus corruptus. Lege *Jochebed* ex Sacris. Quin & Apulejus Moſen, & Jannem tanquam celeberrimos Magos conjungit *in Apologia*. Sed Strabo *l.* 16. Moſen non tam fuiſſe Magum dicit, quam oraculis deditum, quales Minos, Lycurgus, &c. Quod & clare indicat Diodor. Sic. cujus verba hîc apponam: *l.* 1. Παρὰ δὲ τοῖς Ἰουδαίοις Μωσῆν τὸν Ἰαὼ ἐπικαλούμενον θεόν. *Apud Judæos Moſes Deum, qui Jao dicitur, legum ſuarum auctorem finxiſſe perhibetur.* Cornel. Tacit. *l.* 5. *Hiſt. c.* 4. *Moſes, quo ſibi in poſterum gentem firmaret, novos ritus, contrariosque cæteris mortalibus indidit, &c.* Vide plura apud Joſeph. *Hiſt. l.* 2. 3. 4. & *l.* 1. *contr. App.* Philon *in vita Moſis*, *libris* 3. Euſeb. *in Chron. de Præp. Evangel. &c.* *Clem. Alexandrin.* *Numenium*, qui Pythagoram & Platonem, doctrinam ſuam ex hujus ſcriptis hauſiſſe retulit, & hunc poſteriorem, *Moſen Atticum*, vocare ſolitus eſt. *Theodoret. Genebr.* Rivet. *Exerc. in Geneſin & Exod. &c.* De controverſia circa *Moſis ſepulchrum*, quaſi repertum illud eſſet A. C. 1655. inter Maronitas, Græcos inde, Armeniôs, Franciſcanos, Judæos, ac Jeſuitas tandem exortâ turbiſque hinc in Aula Conſtantinopolitana, & quæſtione inter Eruditos motâ, *quid de illo ſtatuendum?* Vide Georg. Hornium prolixè diſſerentem *Hiſtoriâ Eccl. Novi Teſt. Periodo III. Artic.* 3. §. 74. ubi doctum quendam Judæum, cui nomen *Jecomas Ben Gad*, Saphetæ habitantem, integrô librô de hac materia ſcriptô oſtendiſſe, non *Moſis* ſervi Domini, ſed alterius cujuſdam longè recentioris, ſepulchrum hoc eſſe, atque ita opinionem *de reperto ſepulchro Moſis* iterum evanuiſſe, ſub finem monet. Occaſionem errori præbuiſſe videtur odor miræ ſuavitatis, ex caverna illa aperta longè lateque diffuſus, *Ibid.* Cæterùm, ut *vita* ejus tribus periodis (nam XL. annos in Aula vixit, XL. vitam privatam egit, in Midianitide, XL. Iſraëlitarum exulum agmini præfuit, populique Dei Ducem egit) ſic *munus* ipſius & *revelatio* ipſi facta, memorabilis erat. Et quidem, *Munus* quod in Eccleſia geſſit, illuſtre in inprimis, & ſupra omnes, quotquot extiterunt unquam homines, eximium fuit, atque hiſce tribus abſolvebatur, I. enim populi Dei *Redemtorem* egit, dum gregem in deſerto paſceret, ad munus illud, per Angelum ex ardentis rubi igne loquentem, vocatus, Exod. *c.* 3. *v.* 2. 4. Miſſus inde cum expreſſa nominis *Jehova* nuncupatione, *v.* 14. Iſraëlitas, imbelle ac miſerabile agmen, ante ora hoſtium minantium frementiumque, multis cum prodigiis ac miraculis (quorum numerus omnia reliquorum Prophetarum ſimul ſumta exſuperavit) eduxit; Ægyptumque divinis juſſis repugnantem cœleſtibus plagis perdomuit; ac de ea, idoliſque ejus tantum non triumphavit; non alio effuſô, quàm Agni Paſchalis, ſanguine. *Hunc Moſen—Deus miſit Principem & Redemtorem, ductu Angeli, qui viſus fuerat ei in rubo*, Actor. *c.* 7. *v.* 35. II. Perductos ad ſacrum montem Iſraëlitas Deo veluti præſentes ſtitit, ejuſque nomine Legem Populo dedit. Exodi *c.* 19. & fœdus cum univerſa gente iniit, *c.* 24. ſtans ipſe inter Deum homineſque *medius*, Deuter. *c.* 5. *v.* 5. Vide quoque Galat. *c.* 3. *v.* 19. III. Tandem & *Prophetam* ac Doctorem Eccleſiæ egit, quo in munere excelluit ita, ut nemo ipſi par aut ſecundus extiterit. Cùm enim primarius in *Domô Dei* foret *ſervus*, Hebr. *c.* 3. *v.* 5. veræ doctrinæ pleniſſimam formulam ac fœderis ſummam tradidit, cunctaque Eccleſiæ Fata deſcripſit atque univerſum ejus ordinavit Statum. Speciatim autem & illuſtrem in modum de CHRISTO vaticinatus eſt, Johann. *c.* 5. *v.* 46. atque alium Prophetam, alium Eccleſiæ ſtatum, alia denique ac meliora longè promiſit, Deuteron. *c.* 18. *v.* 15. 18. Quod verò *Revelationem* illi factam ſpectat, modus illius planè ſingularis fuit & ſupra reliquos Prophetas aliquid eximium habuit: Cùm, Deo videlicet familiaris, adire eum ac conſulere, quoties vellet; voceſque ejus ac reſponſa, non per ænigmata, aut nubem, ſed tanquam humanum ſermonem clarô auditu percipere ac liquidè poſſet, Numer. *c.* 7. *v.* 89. & Exod. *c.* 33. *v.* 9. 11. Inque iſto cum Deo commercio, non voces ſolum divinas audiret redderetque; ſed cùm in monte occultis ſacris operaretur, ipſam cœleſtium ſpeciem videret, quod nemini præterea conceſſum unquam fuit, Exodi *c.* 33. *v.* 18. & Numer. *c.* 12. *v.* 8. Adeoque non auditu ſolùm (videns, vigilanſque & mente præſens) ſed & quantum homini Deum uſurpare fas, viſu ipſius gloriam libaret, per glorioſiſſimam ſpeciem oculis ejus exhibitam. Intuebatur namque *ſimilitudinem Dei* i. e. Deus ſive *Filius Dei* ipſi apparebat, in forma externa glorioſa, cujus *poſteriora* videbat, Exodi *c.* 33. *v.* 23. &

23. & abeuntis velut umbram ac extrema veſtigia humanô viſu carpebat, cum ipſam Dei gloriam in hac vita nemo videre poſſit. v. 18. 20. Nec exiguæ quoque gloriæ fuit, quod, cùm e monte rediret, facies ejus divinâ luce perfuſa radiaverit, Exod. c. 34. v. 29. *Adeò, ut non poſſent filii Iſraël intentis oculis intueri in faciem* Moſis, *propter gloriam vultus ejus*, &c. Plura hanc in rem inprimis quoad myſticam horum omnium ſignificationem, vide apud Fr. Burmannum *Synopſ. Chriſtianæ part.* 1. *l.* 3. *c.* 5. §. 15. & *l.* 2. *c.* 18. §. 5. *& ſeqq.* aliquid etiam infra voce *Moyſes*, & de Moſe Ethnicis non ignorato, Barthium *ad Statium Theb. l.* 4. *v.* 514. & *Adverſar. l.* 12. *c.* 9. Æthiopibus præterum, infra voce *Saba*.

MOSES, Epiſcopus Iſmaelitarum, illorum converſioni intentus, ſecul. 4. Vide *Mauvia*. Item Rabbinus, qui Talmud docere Cordubæ incepit. An. 999.

MOSES Aben Ezra, vide *Aben Ezra*.

MOSES aben Thibbon, Rabbinus, librum Euclidis ex Arabico Hebraicè vertit, A. M. 5020. juxta ſupputationem Rabbi Davidis Ganz. Vide quoque *Schalſcheles Kabala*, *p.* 30.

MOSES Bar-Chelia, Epiſcopus Beth-Raman & Beth-Ceno, ac Curator rerum ſacrarum Mozai, h. e. Seleuciæ Parthorum, ſecul. 10. Scripſit de Paradiſo, quod opus Latine verſum ab Andrea Maſio Bruxellenſi, *cautè legendum eſt*, ut monet Bellarm. Non confundendus cum Moſe Mardeno, qui præteritô ſeculô a Patriarcha Syrorum Romam miſſus eſt, & Novum Teſtamentum in Syriaca lingua edidit. Maſius *in addit. &c.*

MOSES ben Majemon, Rabbinus, aquila Doctorum à Judæis & Rambam, dictus, in Scientia Hebræorum, Mathematicis artibus & Medicina, exactiſſimè verſatus. Scripſit varia, de Aſtrologia opus, Item *Doctorem Perplexorum*, à celeberrimo Hebraicæ linguæ in Acad. Baſilienſi Profeſſore, Johanne Buxtorfio, fil. Latinè, cum eruditiſſimorum ſui temporis Judæorum ſtupore, verſum, &c. Vide Rabbi Gedaliah *in Chron.* Buxtorf. *in Præf.* Cunæum. *l.* 1. *de Rep. Hebr. p.* 12. Caſaubon. *Exerc.* 16. *n.* 77. Voſſ. *de Scient. Mathemat.* Quenſtedt. *de Patriis Doct. p.* 7. Genebr. *in Chron, &c.* nec non infrà voce *Rambam*.

MOSES ex Kotzi, Rabbinus, in Hiſpania docuit, auctor libri *Mitzvot gadol*, circa initium Millenarii VI. juxta calculum R. Ganz.

MOSES F. Nachman Gerundenſis Hiſpanus, celebris Rabbinus, ſcripſit *Commentarium in Legem*, *in aliquot tractatus* Thalmudis, *Thorat Adam*, *Sepher Zechut*, & *Schulchan arbah*: It. librum *Bitchon*, & *Milchamot*, & *Aſagot*, notas etiam *Annotationes in Gemaram*, vide *Rambam*.

MOSES Dathrani, Rabbinus, ſcripſit *Kriat-Sepher* & *Beit-Elohim*, ac docuit Zephetæ. Rab. *Ganz*. *Chronologiâ Rabbinorum Millenario VI annô* 335.

MOSES Iſerles, Rabbinus itidem non incelebris, ſcripſit *Thorat hapola*, *thorat chataat*, & *Sculchan aruch*, ac docuit Cracoviæ per annos ferme 20. defunctus annô 332. Millenarii ejuſdem, juxta calculum præfati R. Ganz.

MOSES Kimchi, frater Davidis, qui ambo Hiſpani, & Grammatici celebres fuêre, ſec. 11.

MOSES, impoſtor, A. 432. Judæos Cretenſes, ut in mare ſe ſequentes præcipitarent, effecit. Socr. *l.* 7. *c.* 37. Baron. *A. C.* 432. *n.* 85.

MOSINI, vide MOSYNI. Alii codices habent *Magynes*.

MOSIS virga vide infra *virga Moſis*.

MOSKETTA, genus armorum hodie in Europa uſitatiſſimum; tubus ferreus eſt, quô, pulveris pyrii intus conſtipati accenſique vi maximâ, glans plumbea incluſa exploditur & obvium quodque transfadigit. Ei occaſionem præbuit arundo puerorum ex ſambuco excavata de qua infrà dicemus. Sed & inventa eſt non pridem, inquit Athanaſius Kircher. *in Magnete ſuo*, ratio et violentiæ comprimendi intra canalem aëris, ut in multis præſtet majorem, quam ipſæ *mosketta* effectum. Et quidem dividit is Æolium hunc ſclopum in tres partes ſeu loculamenta; quorum primum inſervit onerando ſclopeto, alterum eſt aëris compreſſi receptaculum; tertium fiſtula, quæ projectilia excutit. Trutillum addit ſeu piſtillum cylindraceum, canali ita quadrans, ut omnem aëris elabendi occaſionem intercludat, idque coriô contegit; tum plaſmation. Videas in expoſitione aërem cœruleum, quem vel impetus, vel materia fiſtulæ metallaris fecerit. Auctor Anonymus *Sinæ & Europa c.* 34. In Cimeliarcho Magni Hetruriæ Ducis oſtendi *Moſkettam*, ex ſolido auro, muneri aliquando Imperatori cuidam miſſam, memorat Jac. Sponius *Itinerar. l.* 1. *p.* 61. Vide quoque ſuprà, ubi de *Bombardis*.

MOSOMAGUM, ſeu MOSOMUM caſtrum, à Moſa fluv. cui adjacet: vulgo *Mouſon* dicitur. Hic cœnobium antiquum Monialium, quod Heriveus Archiepiſcopus Remenſis S. Mariæ ſacratum, Canonicis attribuerat, Adelbero ejus ſucceſſor A. C. 983. Monachis conceſſit, Abbate eorum Lcdaldô ordinatô. Caput fuit pagi *Moſomagenſis*, in diœceſi Trevirenſi. In *Notit. Imper.* milites delecti ex incolis hujus loci *Muſmagenſes* vocantur. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide *Noviomagum*.

MOSON, Galatiæ urbs, *Ptol. Aricanda Nigro*.

MOSONIUM, urbs munita Campaniæ, ad Moſam, in confinio Ducat. Luxemburgici, media inter Sedanum ad Boream & Stenæum ad Auſtrum 3. leuc. 11. à Viroduno in Septentrionem, 12. à Retelio in Ortum *Mouſon*. Pluries obſeſſa, nunc indies inſtauratur, 21. leuc. à Muſſiponte *Pont à Mouſon*: oppid. Lotharingiæ ad Moſellam. Hic Concilium A. C. 948. quo Hugo Veromanduus, qui ad ſedem Remenſem an. ætat. 5. promotus fuerat, citatur, & quia non paruit, ſuſpenſus eſt. Item, A. C. 995. quo Gerbertus, poſtea Sylveſter II. quod ſe in locum Arnolphi Archiepiſcopi Remenſis, intruſiſſet, depoſitus eſt.

MOSSINI, populi Myſiæ, circa Pergamum, Plin. *l.* 5. *c.* 30. quorum urbs *Moſſyne* forſan. Urbs Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Hierapolitano Phrygiæ.

MOSSINUS, Cariæ fluvius, Plin. *l.* 5. *c.* 29.

MOSTENI, Lydiæ urbs, *Ptolem.*

MOSTENSIS, arx Bohemiæ, ubi Huſſitarum non pauci, ſicut & in arce Podiebradis ac Pragæ carceribus, captivi detenti ſunt, circa A. C. 1468. Laſicius *de geſtis Fr. Bohem. l.* 2. apud Lætum *Compend. Hiſtor. Univ.*

MOSTHENES, Lydiæ urbs, Tiberii Cæſaris principatu, terræ motu ſubverſa.

MOSTQ. in nummis Conſtantini M. & Licinii. *Moneta ſignata Treveris*, niſi T. pro A. exaratum ſit, ut *Aquileja ſignata* intelligatur. Q. nota Monetarii eſt. Sic in nummis Conſtantii Chlori MOSTR. *moneta ſignata Treveris* idem, notat. Car. de Fresne *Diſſertatione de infer. ævi Numiſmatibus*.

MOSYCHLUS, mons Lemni, in quo fornax Vulcani, de quo *Heſych.* & Nicander *in Theriacis v.* 472.

Ἠ' Σάμ, ἐν Μοσύχλῳ. ———

Ubi Scholiaſtes hæc citat ex *Antimacho*:

——— Ἡφαίστου πυρὶ εἴκελον, ὅ ῥα τιτύσκει
Δαίμων ἀκροτάταις ὄρεος κορυφαῖσι Μοσύχλου.
——— *Quales in ſumma rupe Moſychli*
Mulciber accenſis fornacibus excitat ignes.

Et ex *Eratoſthene*:

——— Φαέθοντα Μοσυχλαίῃ φλογὶ ἶσον.
——— *Ebacti Moſychlæis ignibus æquum.*

Itaque *Moſychlus*, teſte Bocharto, *l.* 1. *Chanaan c.* 12. vel eſt [illegible] *Mazliga*, *ſplendens*, ut in Syra paraphraſi, Apocal. 21. 11. vel [illegible] *Maziac*, *ardens*, unde [illegible] Chaldæis [illegible]. *Nic. Lloyd.*

MOSYLI, gens Troglodyticæ, apud *Ptol.* à promontorio & emporio *Moſylo* ſic dicti, ad ſinum Arabicum: quod Μόσυλον ἄκρον καὶ ἐμπόριον eidem, Μόσυλον ἀκρωτήριον καὶ λιμὴν Αἰθιοπίας *Stephano*, Μόσυλλον Auctori *Peripli*, dicitur. Ab hoc ſinu, non Atlanticus ſinus, quod Juba voluit apud Plinium, ſed potius Azanius, exordium ſumit, quô nomine Perſicum ſeu Arabicum ſinum nonnullis venire, hic auctor docet, *l.* 6. *c.* 24. Anguſtiæ ejus ducentorum ſtadiorum, teſte Strabone *l.* 16. quas pro faucibus Arabici ſinus obſervatas tum & habitas notat, quum antiqui anguſtias primores & arctiores: κατὰ Δειρὴν dictas, quæ 8. mill. paſſuum tantùm patebant, obſervarent & ô. Arabici ſinus inde ordirentur. Huc cinnamomum porrò devehi ſolitum & Seſoſtrim cousque exercitum duxiſſe, *Plin.* refert: ſed anguſtias illum Dires non eſſe prætergreſſum ac per eas tranſiiſſe, non per illas Moſſylici ſinus, ait *Strabo*, [illegible], qua de re vide plura apud Salmaſ. *ad Solin. paſſim inprimis p.* 1265.

MOSYLON, promontor. & emporium Æthiopiæ, ad ſinum Archalicon, *Steph. Omganſi* hodie, teſte *Moletiô*.

MOSYNOECI, ad Pontum Euxinum, gens Dionyſio. *l.* 1. *c.* 26. & 30. Inter Ceraſuntem & Cyrorum oppida eos deſcribit *Diodorus*. De his multa Xenoph. *l.* 5. *Expedit. Cyri*. Videntur *Moſyni Orphei*, *Stobei*, *Euſtathii* & *Plinii*, quos vicinos Tibarenis facit: ſed geminato SS. legunt. Jacob. Micyllus apud Flacc. *l.* 5. *Argonaut. v.* 151. legendum cenſet *Moſſyneci* ex Græco, cui adſtipulatur Pomponius Melæ MS. Ludovici Carrionis *l.* 1. Herm. Barbarus *in Plin. l.* 6. *c.* 4. ubi legitur *Maſyni*, legendum cenſet *Moſſyneci* vel *Moſſynœci*: ſic autem dicti, quia in turriculis vivunt, quas Græci Μόσυνας & Μόσυνοι appellant. Hecatæus Tibarenis jungit ad orientem Solem *Moſſynœces*, quorum urbem Chereades dici plurali numerô teſtatur. Curtius *l.* 6. *c.* 4. ait mare Caſpium accolere à læva unà cum Cercetibus & Chalybibus. A Getis finitimos collocat Tibull. *l.* 4. *Epigr.* 1. *v.* 147.

Quaque Hebrus, Tanaiſque Getas rigat, atque Moſynos.

Mela *l.* 1. *c.* 19. *Ultra Tibarenos Moſyni turres ligneas ſubeunt.* Ita locum illum reſtituit Voſſius. *Moſſynechi* dicuntur Val. Flacco *l.* 5. *v.* 151.

Vos quoque non tota mirati vela carina
Moſſynechi. ———

Apollonius *l.* 2. *v.* 1018.

Ἠ' οἳ Μοσσύνοισιν ἀν' οὔρεα ναιετάουσι
Μόσσυνας, καὶ δ' αὐτοὶ ἐπώνυμοι ἔνθεν ἔασι.
Ubi Moſſynæci in montibus tenent
Falas, unde & ipſi cognomen traxerunt.

Dionyſius Perieg. *v.* 765.

Βύζηρές τε πρῶτα, καὶ ἀγχόθι φῦλα Βεχείρων,
Μάκρωνες φιλύρης τε, καὶ οἳ μόσσυνας ἔχουσι
Δουρατέους. τῶν δ' ἄγχι πεδίζοντες Τιβαρηνοί.

Ubi *Scholia* [illegible], *Vide Stephan*, *Nic. Lloydius*.

MOTA, vulgò la MOTE, nomen plurimorum in Gallia locorum. Sic inter alia dicitur caſtrum monti impoſitum, ad amniculum, qui in Moſam defluit: *Mota Galteris*, vulgò *la Mote Gautier*, Orderico Vitali *l.* 10. memorata. Item Mota de Nube, in pago Sagonenſi, apud Cenomanos, *la Mote de la Nuë*, *&c.* *Motam* autem parvum montem ſeu monticulum Galli olim appellabant. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Cujuſmodi *motas* præclare deſcribit Joannes de Collemedio *in Vita B.* Joannis Epiſcopi Morin. *c.* 6. *n.* 25. *Mos namque eſt ditioribus quibuſque hujus regionis hominibus & nobilioribus, eò quod maximè inimicitiis vacare ſoleant exercendis & cædibus, ut eò modo ab hoſtibus maneant tutiores, & potentiâ majore vel vincant pares, vel premant inferiores, terræ aggerem quanta prævalent celſitudine congerere, eique foſſam quam late patentem multamque profunditatis altitudinem habentem circumfodere & ſupremam ejuſdem aggeris crepidinem, vallo ex lignis tabulatis firmiſſimè compacto*, [illegible]

dique erat muri circummuniere turribuſque ſecundum quod poſſibile fuerit per gyrum diſpoſita, intra [illegible], donum, vel quæ [illegible] deſiccat, [illegible] a [illegible]are, [illegible] ut poſtea intentum ipſius villa nominis [illegible] &c. Unde [illegible], voce hic, propriè [illegible] cum [illegible], deno [illegible]. *Mola* verò quaſi *meta*, ſeu acervos, vult dictas [illegible]. Ferrarius *in Orig. lingua Ital.* apud Car. du Freſne. Item in Gregorius Turonenſ. *Hiſtor. l. 4. c. 41. Accepit [illegible] metas annona, quæ aderant, elinit.* Et Guibertus *Hiſtor. Hieroſolym. l. 2. c. 8. Cum eum plurimum annonarum ſegetes [illegible], ut in ea terra mos eſt, in medium [illegible] per agros ſtabilitas cernerent, quas nos metas vulgariter vocare ſolemus* &c. ubi *meta* acervus eſt ſegetum, congeriesque ſeu ſtrues in acutum tendens. Unde hodieque *Maye* [illegible] *Motes* ejuſmodi acervos vocant Picardi, Idem in voce *Meta*. qui quoque curiam, placitum, conventum, vocabulo hoc apud Anglos indigitari. & *metas* ejuſmodi ſeu colliculos ita dictos eſſe, quod in iis placita dominorum tenerentur. indeque *montes placiti* appellatos, addit ex *Charta* Mathildis Imperat.

MOTENE, Armeniæ majoris regio ad Cyrum fluv. *Ptol. Exechia Caſtaldo.*

MOTENUM, Pannoniæ ſuperioris urbs, *Antonin.* à Vienna 4. leuc. in Meridiem *Bruck an der Leyte*, *Smlero*. Sed *Lazio Martz*. vicus eſt ejuſdem tractus. *Cluverio* eſt caſtellum *Muzon* prope Danubium in Auſtria inferiore. Etiam *Munetum*.

MOTEZUMA I. Mexicanum Regnum in tantum extulit faſtigium, ut ab uno alterum Mare illud latiſſimè extenderetur: poſtquam quintus Regum *Iſcoalt* primus circa A. C. 1437. arma pro libertate ſumſiſſet, & feliciter in poteſtatem, quibus triſtantum Mexicani pendebant, vicinis redactis, ingens hoc Imperium condidiſſet.

MOTEZUMA II. ultimus Mexicanorum Regum fuit, ſub initium ſeculi XVI. Ejus enim Principatu Ferdinandus Corteſius, cum Hiſpanis, Regnum Mexicanum detexit, ac intra biennium, innumerabili barbarorum multitudine interempti, univerſo, auſpiciis Caroli V. Imperatoris potitus eſt, atque inæſtimabiles inde opes in Hiſpaniam avexit. Vide Georg. Hornium *Orb. Imper. p.* 336. Eundem Ferdinandum, Novæ Hiſpaniæ Præfectum, præter prolem legitimam, ex Johanna *de Zuniga* & *Arellano*, ſuſceptam, ex Iſabella, filiâ *Motezumæ* Novæ Hiſpaniæ Imperat. quoque liberos ſuſcepiſſe, quorum poſteritas ſuperſit, memorat Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobilit. Eur. Part. 2. in Ind.*

MOTHACES, dicebantur olim non ipſi quidem Lacedæmoniorum filii, ſed cum iis ſimul educati adoleſcentes, ingenui, qui dein ob præclara, quæ ab ipſis ſperabantur, Laconum Reip. adſcribebantur, Longolius & Magius *ad Lyſandrum C. Nepotis c. 1.* At conditione ſervos illos fuiſſe, *Heſych.* docet: [illegible] dictos à verbo [illegible], unde & [illegible]. Quo pacto fuerint Laconibus, qui aliis Græcis *ſervi à pedibus* vocati. Atque horum unum Lyſandrum fuiſſe habes apud Athenæum *l. 6.* & Ælian. *l. 12. c. 43.* quod tamen Plut. non habet. Vide Caſaubonum *ad loc.*

MOTHERUDES, cujus regis, ſecundùm Demotelem, Labyrinthus in Ægypto, in Heracleopolite Nomo, memoratur Plinio *l. 36. c. 13.*

MOTHO, vicus Arabiæ, in quo Antigonus Macedo à Rhabilo rege Arabum occiſus eſt. Significat autem linguâ Arabum [illegible] *Steph.*

MOTHO, Græcè [illegible], ſpecies ſaltationis laborioſæ nauticæ, apud Jul. Cæſ. Scaligerum *Poëtices l. 1. c. 18.*

MOTHON, homo fuit garrulus, qui in conviviis inſcitiſſimè ſaltabat.

MOTHONA, Latinis auctoribus, Juſtino *l. 7. c. 6.* Solino *c. 14.* aliis eſt, quæ Græcis [illegible]. oppid. Magneſiæ, vide *Methone*.

MOTIENI, parva regio Iberiæ, Colonia Romanorum. *Phlegon.* *Mutenum* eam vocat. *Steph.*

MOTILENUS, Præfectus Prætorio, occiſus à Commodo. Æl. Lamprid. in *Vita hujus*, *c. 9. Motilenum præf. præt. per ficus veneno interemit*: ubi alii *Motilenum* habent. Caſaubon. mallet M. *Attilianum*. quæ nomina ſunt Romana.

MOTIRA, vulgò MOTIR, una ex Moluccis propriis *Timor* quibuſdam. Inter Inſulas Tidorum ad Boream, & Machiam ad Auſtrum, vix 18. mill. paſſ. ab ora Occidentali. Vide *Molucca*.

MOTITIO, in *Statutis* Equitum Melitenſium, *Macro* idem eſt ac *Optio*; quando ſcil. Commendatarius habens neceſſaria requiſita relinquit commendam, quam poſſidet & meliorem optat, vulgò *Smutitio*, à Gall. voce *motire*, i. e. nominare. Ita autem habent *Statuta* præfati Ordinis *tit. 19. §. 22. Gallica dictio eſt, & ſignificat nominationem ſeu pronuntiationem: nam veteri Gallorum linguâ* Motir *idem eſt, quod dicere*, nominare vel pronuntiare. Eo utuntur Fratres in linguis, cùm declaratur, cui commenda, cujus adminiſtratio vacat, conceſſa fuerit. Vide præfatum Macrum in *Hierolexico*, & Car. du Freſne in *Gloſſario*. ut & *in Not. ad Stabilimenta S. Ludovici p.* 183.

MOTTA, caſtellum agri Tarviſini.

De la MOTTE Guilielmus, vide *Guilielmus*.

MOTU PROPRIO, Bullæ Pontificiæ ſpecies, eadem cum *Statuto*. Vide Macrum in voce *Lex*.

MOTUCA, nunc *Modica*, oppid. amplum Siciliæ, in Valle Necina, ad Motycanum fluv. 20. mill. paſſ. à Pachyno promontor. in Occaſum, 5. ab ora maris Africi in Boream. *Motyca* etiam quibuſdam.

MOTULA, vulgò MOTOLA, urbec. prov. Hydruntinæ, ad radices Apennini, in confinio agri Bariani, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Tarentino, 7. mill. ab ora ſinus Tarentini in Septentrionem, 13. à Tarento in Circium, 25. à Bario in Meridiem.

MOTYA, vel MOTYE, oppid. Siciliæ, apud Pachynum promontor. ab Agrigentinis exciſum, Afris ejectis, cujus locis nunc *S. Giovanni Fazello*. Item apud Hyccaram itidem exciſum, inter illam & Panormum: cujus locus *Sferracavallo*, aliis *Porto Gallo*. Item impenuntie apud Eryicem montem, in ora Occidentali, cujus locum nunc *Mardeila Ortelio*. De *Motya* ac Bo-hart. Vir Magnus *de Pimnt. Colon. l. 1. c. 27.* A Lilybæo promontorio, verſus Aquilonem navigantibus, ſtatim occurrit Motye, Pœnorum colonia, Diodor. Sic. *l. 14.* [illegible] *Non procul ab illo colle (Eryce) ſita erat urbs Motye, colonia Carthaginienſium, quâ potiſſimum utebantur, ut bellis ſede, unde in Siciliam irrumperent.* Proinde Thucydides de Phœnicibus, [illegible] *Motyam, Soluntem & Panormum incoluerunt, &c. quia minimè inde in Carthaginem trajectu Sicilia diſtat.* Et Pauſan. *in Eliacis:* [illegible] (lege [illegible]) [illegible] *Ad Pachynum (imo ad Lilybæum) Siciliæ promontorium, quod in Africam & Auſtrum, eſt Motye urbs, quam tenent Afri & Pœni.* Motye in Diodoro legitur urbs fuiſſe valde inſignis [illegible] *& domorum copiâ, & ſpecie magnificè exornata propter incolarum divitias.* Situs propè qualis Tyri, nempe in inſula, quam Iſthmus manufactus ſtadiorum 6. ita continenti junxerat, ut ex inſula facta eſſet Cherſoneſus. Idem *Diodorus*, [illegible] Et paulò poſt, [illegible]. Dictam tabulatur *Steph.* [illegible]. Ego dictam interpretor Punicâ voce [illegible] *mataha*, i. e. *pretenſam*, propter Cherſoneſi longitudinem. Ad Aquilonem fuit Motyenſium portus, quem multis deſcribit Polyænus *l. 5. in Dionyſio*. olim ſat turbis. Nunc *Iſola di S. Pantaleone*; in valle Mazaræ, inter Drepanum ad Boream & Lilybæum promontor. ad Meridiem, contra Ægades, Inſul. *Banarande*. Gentile *Motyans*, nam corruptè legitur apud Steph. *Mervonios*. *Nic. Lloydius.*

MOTYCHANUS, fluv. Siciliæ per oram Auſtralem fluens inter Motyam, & Inycum. *Ptol. Nich.* teſte *Fazello*.

MOTYLÆ, caſtellum Siciliæ juxta Motyen. *Steph.*

MOVIA Familia, Gall. *Mouy*, Lotharingicæ Stirpis inter ramos eſt. Fridericus enim Dux Lotharingiæ & Barri, defunctus A. C. 1470. ex Jolantha Andegavenſi Duce Lotharingiæ & Barri (filia Renati Siciliæ Regis) pater fuit Renati Ducis, defuncti A. C. 1508. Hôc & Philippâ Geldricâ genitus Antonius Dux, ex Renata Borbonia, præter Franciſcum Ducem (hodiernorum Ducum ſatorem, uti ex Claudio Duce Guiſiæ Fratre Antonii Ellebovii, Guiſii, Aumalii, Harcurtii, Meduanii, Joyeuſii Principes deſcendunt) ſuſcepit minorem natu Nicolaum Comitem *de Vaudemont*, Ducem Mercurii, defunctum A. C. 1576. Quo & Catharinâ agnatâ (Claudii Aumalæ Ducis filiâ) genitus Henricus *de Lotharingia* Comes *de Chaligny*, obiit A. C. 1601. Pater ex Claudia *de Mouy* hærede (filiâ Caroli M. nepte Antonii Baronis *de Mouy*, Nicolai, & Jacobi Dominorum *de Mouy*) Henrici *de Chaligny* Marchionis *de Mouy*, Caroli Epiſcopi *Virodunenſis*. Franciſci ibidem Epiſcopi, & Ludovicæ, quæ nupta Florentio *de Ligne* Marchioni *de Roubais*, filium ex eo ſuſcepit, qui hæreditatem & titulum *de Mouy* obtinuit. Idem Spenerus *Part. III. p. 24.*

MOURA, vide *Arx Naſſovia*.

MOUSSONES, Latinè *Motiones* dixeris, venti ſunt, qui certam temporis periodum quotannis obſervantes, in certis maris partibus per aliquot menſes ſpirant. Vide Kircherium *de Arte Magna Lucis l. 3. part. 4. c. 2. pag. 469.* & Auctorem *Hiſt. Orbis Terr. Geogr. & Civ. c. 2.*

MOXUS, Lydus, à quo Meles Dynaſtiæ II. penultimus, tyrannide expulſus eſt, Nic. Damaſcenus *in Excerptis* Valeſii *p. 442.* & Suid. *in Moxo*. Vide quoque ſupra, *Meles*.

MOYSES, vide MOSES. Adde hic: cum ſcripſiſſe, quibus omnem ſuam ſalutem ſe debere eſſent perſuaſi Judæi, ne Ethnici quidem ignorârunt. Juvenal. *Sat. 6. v. 542.*

—— cophino fœnoque relicto
Arcanam Judæa tremens mendicat in aurem,
Interpres Legum Solymarum, & magna Sacerdos
Arboris, ac ſummi fida internuncia cœli

Quibus indigitat, opinionem fuiſſe, ex libris *Moyſis* potuiſſe Judæos ſcire futura, alluſione ad vaticinia de Meſſia & futura infelicitate aut proſperitate, ſecundum obedientiam divinis Legibus impenſam. Sed & Judæos, præſertim mulierculas, vaticiniis & reſponſis Allophylos homines illuſiſſe, nummiſque emunxiſſe, indidem apparet. Et habebatur pro ultimo Magorum fideliſſimus Dei ſervus. Appulejus *Apologet. Si quamlibet modicum emolumentum probaveritis ego ille ſim Carinondas, vel Damigeron, vel* Moſes, *vel Jannes, vel Apollonius.* Vide quoque Plin. *l. 30. c. 1.* & plura hanc in rem, apud Barthium *Animadverſion. ad Statium Theb. l. 4. v. 514.* & *Adverſar. 125. c. 9.* nec non ſuprà voce *Moſes*. Cæterùm præclara *Moyſis* ſtatua figulina aſſervatur, in Muſæo Kircheriano, Romæ, teſte Georgio de Sepibus *in Deſcr. ejus p.* 8.

MOZAMBICA, vide MOSAMBICA.

MOZARAMBICUS, in Hiſpania, dicitur Ritus ſacer, qui aliàs *Gothicus* in nonnullis ibi Eccleſiis viget, ab Iſidoro Hiſpalenſi Archiepiſcopo ut habet *Dominic. Macer*, inſtitutus, & à Concilio Toletano IV. univerſæ Hiſpaniæ commendatus. Quem cùm multis erroribus, per introductionem dominantium Barbarorum, depravatum judicaret Gregorius VII. regnante Alphonſo VI. maximâ parte ſublatus eſt, ut ex *Ep. 64. & 83. l. 1.* hujus Pontificis ad eundem Regem datis videre eſt. Tandem, tempore Franciſci Ximenii Toletani itidem Archiepiſcopi, Miſſale ac Breviarium, ad normam Romanam

nam revocata, Latinis characteribus impreſſa & aliquot Sacerdotes, ut officio ejus juxta *Mozarabicum ritum* defungerentur, inſtituti ſunt: quo hodieque in quinque Toletanæ diœceſeos Parochialibus Eccleſiis obſervatur, ut & in Capella, ab eodem Præſule erecta, nec non in Capella Doctorum Talabricenſi Salmanticenſis diœceſeos. In hac autem Liturgia, panis Euchariſticus in novem partes dividitur, in memoriam totidem præcipuorum vitæ Chriſti myſteriorum, quæ ſunt, *Corporatio, Nativitas, Circumciſio, Apparitio, Paſſio, Mors, Reſurrectio, Gloria & Regnum*: quæ nomina cuilibet hoſtiæ particulæ ſigillatim attribuunt. Cùm Latini in 3. partes hoſtiam frangant, uti videre eſt, apud Dominicum Macrum in voce *Hoſtia*. In eodem officio *Invitatorium*, ſeu antiphona, quæ replicatur ad Pſalmum, *Venite exultemus*, qui populus ad adorandum Deum invitatur, dicitur *Sonus*, Idem in voce *Invitatorium*. Dictus eſt vero ritus hic *Mozarabicus*, aliis *Muſtarabicus*, quòd Chriſtiani tunc Arabibus ſeu Agarenis permixti erant; cùm ante horum adventum *Gothicus*, uti dictum, appellaretur. Vide ſupra in *Muſtarabes*, ut de Triſagio eorum infra in hac voce.

MOZEEL, nomen regionis, Ezech. *c.* 17. *v.* 19.

MOZETTA, ex Italico *Mozzetta*, Gallis *Moſſete d'Eveſque*, aliis *Biretum latum*, in *Bullario* Cherub. Tom. II. *Conſtitut.* 571. Item *Capuccinum*, in *MS.* Brocardi Diar. ac Pariſ. de Graſſis, apud quem *Capuccino* & *Capuccinis Mantelatis* agitur: *Birretum* quoque, exomis tunica Prælatorum eſt, in Eccleſia Romana quam ſupra Dalmaticam ſeu *Mantellettum*, & lineam ſeu *Rochetum*, geſtare ſolent. Et quidem Romæ ſolus *Pontifex* fert *Mozettam*, ſuper rochettum, abſque mantelleto, quia, cùm aliquis in propria domo moratur, opus non habet mantello: quod etiam de *Cardinalibus* intelligendum in Eccleſiis ſui tituli, in congregationibus, quæ in palatiis eorum habentur, item cùm domi viſitantur, ut & ſede vacante, quia tunc juriſdictionem exercent. *Epiſcopos* quod attinet, extra ſuam diœceſim *mozettam* ferre non poſſunt, in illa verò eam, etiam coram Legato ſeu Cardinali gerunt, uti Angelus Rocca probat exemplis Julii II. & Pii II. quos, in itineribus ſuis, Epiſcopis in ſuis Diœceſibus, uſum *mozettæ* & rochetti, mantelletò cooperti, conceſſiſſe, ait, apud Dominicum Macrum, in voce *Birrus*, ubi plura hanc in rem. Sed & *Abbati* Generali Congregationis Montis Virginis, in locis ſuæ juriſdictionis, *mozettæ* uſum permiſſum eſſe, diximus ſupra in *Biretum latum*.

MOZGAVIA, oppid. Poloniæ, ubi Miecziſlaus ſenex, regnum nepoti erepturus, victus eſt, A. C. 1199. Crom. *l.* 7.

MPAILUS, apud Nicephorum Gregoram *Hiſtor. Rom. l.* 4. *Magiſtratus verò, qui certis temporibus eò mittuntur, Venetorum* Mpailus, *ſive Curator Piſanorum & Genuenſium Poteſtas appellatur*: idem eſt cum *Bajulo* ſeu *Bailo*, quô nomine, à Græcorum jam Imperator. ævo, Orator venit Venetus, in Aula Conſtantinopolitana. Macer in *Bajulus*.

MSCISLAVIA, vulgò MSCISLAW, urbs munita Lithuaniæ, capta haud pridem à Moſcis, aliàs peſſimè ibi acceptis, ſub Sigiſmund. I. In confinio Moſcoviæ. 10. leuc. Polonic. à Smolenſco in Meridiem, 18. à Mohilovia in Ortum. Juxta Soſz fluv.

MU. in notis antiquis, *Mutius*: M. VI. *menſibus ſex*: MUL. B. *mulier bona*: MUL. M. *mulier mala*: MUL. P. *mulier peſſima* &c. ſignificat, Fr. Gouldmannus *Diction.*

MUCAPORES, ad quem extat *Epiſtola* Aureliani Imperatoris, *in qua de belli* contra Zenobiam ſuſcepti *difficultate*, *ultra pudorem Imperialem*, *fatetur*, apud Vopiſc. *c.* 26. tandem manu ſuâ Imperatorem interfecit. Ita enim in ſeqq. *c.* 35. idem, *Sed cùm iter faceret* (Aurelianus) *apud Cœnophrurium* - *malitiâ Notarii ſui & manu* Mucaporis *interemtus eſt*.

MUCCINIA, uni Arnobio memorata *l.* 2. linteamina ſunt parva, apud Veteres hodieque, ad munditiem corporis magni multiplicisque uſus; aliter *Sudaria*, *Oraria*, *Semicinctia*, Gallis *Mouchoirs*, Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano. c.* 48.

MUCERANII, apud Ordericum Vitalem *l.* 12. Chriſtiani ſunt Hiſpani, ſub Saracenis; an iidem cum *Maranis*? Vide *ſuprà*.

MUCIALLIA, *Procop. Mugello*. C. *Cittadino*, ager Florentinus, 14. mill. paſſ. à Florentia Bononiam verſus.

MUCIANUS, prænomine *Licinius*, ſub Claudio, in ſecretum Aſiæ repoſitus, ſuſpectâ Principis iracundiâ, Veſpaſiano in capiendo Imperio auctor extitit. Per illud autem, quod in Aſia, velut exul, exegit tempus, adnotavit diligenter ea, quæ in æde Dianæ Epheſinæ memorabilia occurrerent, ac literis etiam mandiſſe videtur, quæcunque in Aſia vidiſſet digna memoratu. Plinius Lyciæ legatum fuiſſe addit, qui ſæpe teſtimoniô ejus utitur variis operis ſui locis. Vide eum inprimis *l.* 12. *c.* 1. ubi de mira Lyciæ ejuſdem platano & de Templo præfatæ Dianæ. Salmaſ. *ad Solin. p.* 826. Vide & *Licinius*.

MUCISSUS, urbs Cappadociæ. *Steph.*

MUCRA, vulgò MORIN, fluv. Gall. duplex: Major & Minor, *le grand & petit Morin* dictus. Ambo in Matronam decurrunt, hic quidem infrà Jotrum ad Firmitatem Anſculfi, vel ſub Jotro, ille paulo infra Meldos urbem. A Matronæ & minoris Mucræ confluente parum abeſt Monaſterium Jotrenſe: Major verò Novum Vicum *Neuvi*, Firmitatem Galteri vel Galcherii *la Ferté Gaucher*, Gaudiacum, Boſciacum *Boiſſy*, caſtrum Columbarium *Coulommiers* attingit: tum Albam *Aubete* recipit, dein ad Evoriacas ſeu Faræ Monaſterium & ad Cellam proximè accedit, Criſciacum alluit, apud Condate *Condé* navicularum patiens eſſe incipit ac ſub mœnibus civitatis Meldorum, apud Vinetum *Vigny* in Matronam effluit; *Mucra Columbarienſis* quibuſdam cognominatur. Nihil autem duo hi fluvii, præter nomen, habent commune: & minor à majori 4. leucis diſtat. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MUCRÆ, Samnii vicus inter Fauces Caudinas & Bovianum, Sil. Ital. *l.* 8. *v.* 565.

Qui Batulum, Mucraſque colunt, Boviana quique
Exercent luſtra, aut Caudinis faucibus hærent.

MUCRONES leguntur apud Lamprid. *in Commodo*, *c.* 5. *Inter hæc Lucium coloſſum,* (*Nilum?*) *immolavit, in harena cubiculus, inter cubicularios pugnavit decurribus aliquando mucronibus plumbeis* oppenuntur, quales habuiſſe gladiatores, qui cum eo pugnabant, Victor Schotti refert, *Inimici profuſus ferreque uſque, ut gladiatores ſpecie depugnandi crebro trucidaret, cum ipſe ferro objectis mucronibus plumbeis uteretur*. Nempe Commodus incuſſo ferrô, hoc pugnatoriô, decretoriiſque mucronibus pugnabat cum gladiatoribus, qui plumbeis tantum, ſeu lignis armis inſtructi aut plumbeos mucrones habuerunt, aut ferrum quidem, ſed cujus in extremo plumbei mucrones erant, quô pactô eos trucidare illi in proclivi fuit. Vide Salmaſ. *Not. ad l.*

MUDÆUS Gabriel, vide *Gabriel*.

MUDEJARES, vocati ſunt Mauri, qui expugnatâ ab Alphonſo Rege Cæſarauguſtâ, in quadam urbis regione remanſerunt, tributa conferentes Regi, uti habet Hier. Blanca. *Reb. Aragon.*

MUENNA, *Antonin. Axmenna* legit M. *Velſerus*.) Vide ibi. Sed provocat ad eidem codicum *Valeſ.* *Sarita Axenna* quoque legit.

MUERDEM, miniſter Mahometanorum, qui in faniseorum nolæ vicem voce ſuâ ſupplet. *Gloſſa in Clement. de Judæis & Saracenis. Quælibet Meſquita habet unum Sacerdotem de primis & unum Miniſtrum, qui vocatur* Muerdem, *quod ſonat prato, qui ſupplet defectum campanarum, quas licet Saraceni multum commendent, quia tamen Chriſtiani in eis habendis præcesserunt, nolunt eis uti*, apud Dominic. Macrum in voce *Nolarum*. Aliis *Muezin*, vide infrà *Muſlimi*.

MUEZA, *Guillimanno Meſa*, unde populi nomen, *Merula Mueſium*, Rhætis *die Mouſſ.* Ital. *la Mueza*, fluv. Alpinus, oritur ex monte Avicula, quem etiam D. Bernardini vocant, & 4. ſuprà Bilitionum mill. paſſ. Ticino miſcetur. *Plantus* oritur ex monte Summano ſeu S. Gotthardi, & vallem Lepontinam, Bellizonamque prætergreſſus, ac variis amnibus auctus, in Verbanum lacum evolvitur. Hujus fluv. Muezæ accolæ Miſauci ſunt.

MUFFULA, apud *Additionum* Auctorem *l.* 12. *Conſtitution. Caroli M. Abbas provideat, ut unuſquiſque Monachorum habeat wantos in æſtate & muffulas in hyeme vervecinas*: Dominico Macro eſt feminanica hyemalis ad manus calefaciendas. Ital. *Manizza* ſeu *Manicotto*, vide eum in *Hierolexico*. Gall. *Mouffle*.

MUFTI, ſummus apud Turcas ſacrorum Antiſtes, is eſt, *à quo in rebus dubiis, tanquam à quercu Dodonea, reſponſa petunt*, Auguſt. Busbequius *Ep.* 3. De cujus officio, auctoritate, reditibus, impoſturis, vide Joh. Baptiſtam Tavernier *Deſcr. Serralii*. & infrà *Muſlimi*.

MUGAZIUM, locus Hungariæ, ubi Ludovicus Rex, à Solimanno Turcarum Imperatore victus & trucidatus eſt. A. C. 1526. Jovius *l.* 13. 28. 42.

MUGIENS Littera Quintiliano, *l.* 12. *c.* 10. dicitur litera *M.* communi cum bobus epithetô, de quibus Horat. *Epod. Od.* 2. *v.* 11.

Aut in reducta valle mugientium
Proſpectat errantes boves.

Et Homer. *Il. υ. v.* 497.

——— *βοῶν ὑπὸ ποσσ' ὀρώρει.*

Nempe litera hæc omnium optimè boum vocem exprimere putatur, unde ab *M.* incipiunt, *μυκᾶσθαι*, *mugire*, *μυκηθμὸς mugitus*, alia. Vide Bochart. Hieroz. *part. prior. l.* 2. *c.* 29. Alias *Mugire*, ad omnem ampliſſimum ſonum ducitur. Virg. *Æn. l.* 3. *v.* 91.

——— *totuſque moveri*
Mons circum, & mugire *adytis Cortina recluſis.*

Et *l.* 4. *v.* 490.

——— *mugire videbis*
Sub pedibus terram ———

Lucan. *l.* 3. *v.* 418.

Sæpe cavas motu terræ mugire *cavernas.*

Sic apud Horatium *mugit nemus Garganum*. *l.* 2. *Ep.* 1. apud Val. Flaccum *monſtriferi* (maris) *ſinus*, *l.* 1. *v.* 498. apud Lucretium *tuba*. *l.* 4. *v.* 544. *ſomnus*, apud Stat. *Thebaid. l.* 6. *v.* 28. Verbô, omnis inconditus ſonus *mugitus* Poetis. Caſp. Barthius *Animadverſion. ad Stat. d. l.* nec non *l.* 1. *Sylv.* 1. *v.* 69. De *Mugitus terræ* omine, vide *Delrium Not. ad Oedipum Senecæ v.* 173.

MUGILLANUS Curſor, vide *Lucius Papyrius*, it. *Papyrius*.

MUGILLONES, populi Germaniæ, à Maroboduo ſubjecti, quorum nomen torrens *Mubel* in Auſtria redolere videtur, teſte *Lazio*.

MUGIUS, cognomen Romani cujuſdam à frequenti murmuratione, à quo Mugiola porta, cui ipſe aliquando præfuit, nominata eſt.

MUGONIA, porta Romæ, à *mugitu*, quòd per eam venale pecus intraret, an à Mugio? Hæc etiam *Trigemina*, à 3. angulis dicebatur.

MUHAMMEDES, ſic enim rectiùs ſcribitur, genere Arabs, gente Iſmaelita, Parentibus idololatris prognatus, & ipſe idolorum cultor; cætera pauper, ſed aſtutô & ad quidlibet audendum præſidenti ingeniô, mercaturam primùm camelorum, in Ægypto ac Palæſtina, exercuit. Mox matrimoniô opulentæ & potentis viduæ in *Corazan* Perſiæ provinc. dives factus, cùm populares ejus, ob non ſoluta ſtipendia, ab Heraclio ſeceſſiſſent, ſpe Principatus aſſequendi, animos eorum in defectione confirmavit: ſic à quadam militum parte dux creatus. Ubi cùm animadverteret, humilitatem generis ſui & prioris vitæ ſordes, exiſtimationi ſuæ non parum officere, apud nobiliores & potentiores, ipſe, ut ab hoc con-

tempore ſe vindicaret, divinitatis opinionem artibus ſuis, ſceleratiſſimis indutus, circumdare cœpit, jam non ſe Ducem tantum, Principemque, militari favore electum, ſed Prophetam, & Numinis internuncium, quo omnes dicto haberet ſubmiſſiores, jactare cœpit. Quod cum Meccæ, Arabiæ oppido, Magiſtratui innotuiſſet, is meritis Muhammedem afficere parabat pœnis: quibus hic ut ſe ſubduceret, clam ex urbe aufugit, A. C. 622. d. 19. Julii, veſpere illo, quod inter quintam & ſextam feriam intercedit, ſeque in aliam Arabiæ urbem *Jetrib* ſeu *Jeſrab*, Euthymio *Ἀιϑρίβος* dictam contulit, ibique, confluente ad illum undique delusâ multitudine, Principatus ſedem fixit. Unde civitati indita appellatio *Medinat Alnabi*, i. e. Civitas Prophetæ, & per excellentiam, *Medina*, i. e. Civitas. A tempore verò fugæ Muhammedis ex urbe Meccâ, æra Muhammedicæ, quam *Hegiram* ſeu *Hegeram*, h. e. *fugam*, Arabes nominant, initium ortum, & quia feriâ ſextâ, h. e. die Veneris illa facta, hinc memoriæ ergò ſacram ſuam ſolennitatem hebdomadariam, uſque ad hæc tempora, eâdem feriâ illi celebrant, cujus initium, more Hebræorum, cenſetur in illo veſpere, quo quinta feria deſinit & ſexta incipit, Sole cadente. Quo vero Pſeudopropheta hic homines ſemel ſeductos in impietate ſua, ſeque in auctoritate & potentiâ malis artibus quæſitâ, magis magisque confirmaret, adjuvantibus Hæreticis quibuſdam, Batira [illegible] Jacobita & Sergio Monacho Neſtoriano; quibus acceſſerunt Judæi, Phineas, Abdias ben Salon, qui Arabice *Abdallah* dictus eſt, aliique: ab utrisque venena & deliramenta veris quibuſdam miſta, eoque ad fallendam rudem plebeculam apta, ſumens, eisque pagani quædam interſerens, chartas nonnullas conſcripſit, per modum Legis, impiis blaſphemiis & abſurdiſſimis commentis, impudentiſſimisque mendaciis refertas, interſpertis quibuſdam generalibus præceptis *de colendo uno Deo, de eleemoſyna, de oratione* &c. quas *Alcoran* nomine indigitavit, de quo vide quæ retro diximus, in *Alcoran* & *Coran*. Hanc verò blaſphemiam ſuam impiamque ſuperſtitionem ut ad poſteros propagaret, quatuor inprimis machinas adhibuit, *Latrocinium & terrorem gladii, Perfidiam, Carnalium voluptatum effrenem licentiam, & Stupidam cæcamque obedientiam ſuis imperatam*; quibus omni doctrinæ ſuæ examine ſeveriſſimè interdixit. Unde ad hoc uſque tempus, ubicunque Muhammediſmus dominatur, de religione quærere vel diſputare nefas eſt. Sic jactis potentiæ ſectæque ſuæ fundamentis, ſeptimò poſt ſuam e Mecca fugam annò, collectò exercitu, Meccenſes adortus, urbem expugnavit: indeque latiùs armis circumlatis, ad Reges diverſos Legatos miſit, per quos iis Legem ſuam commendavit. Sed decimò Hegiræ annò, ætat. 63. mortuus in civitate *Jetrib* ſeu Medina, ibidem ſepultus eſt: Abubechere ſocerò ſucceſſore. Cum Auctore autem adeò non extincta impietas eſt, ut quamvis per Legationes prædictas parùm efficeretur, ejus tamen cultores eam viribus & armatâ manu tantâ celeritate propagaverint, ut intra primam annorum Hegiræ centuriam, Saraceni victricibus armis totam Arabiam, Perſidem, Armeniam, Ægyptum, Syriam, & quædam Aſiæ minoris loca; Africam porro uſque ad Oceanum Atlanticum, & tranſmiſſò fretò Herculeò, totam etiam Hiſpaniam occuparint: ipſâ Romani Imperii ſede Conſtantinopoli crebris obſidionibus in magnas anguſtias redactâ. Reliqua vide ſuprà in voce *Chalipha*, plura verò hanc in rem, apud Joh. Forbeſium *Inſtruct. Hiſtorico Theolog. l. 4.* nec non in voce *Mahometes*, ut & infrà *Muſlimi*.

MUHAVIA, primus Maurorum in Hiſpania Calipha. Hiſpaniam à ſubjectione Caliepharum Syriæ liberavit. Cœpit autem Regnum Maurorum in Hiſpania, A. C. 724. ſedeſque Regia Corduba & Regum titulus *Calipha* fuit. Georg. Hornius *Orb. Imp.* p. 167.

MUJACUM, vulgò MUJACO, regnum Æthiopiæ ſuperioris valde extenſum, inter regna Macoci & Giringbombæ. *Iſ. Voſſ.*

MUICHEUM, vulgò MUICHEU, urbs ampla, ex præcipuis Suchuenſis provinciæ in Sinis, prope fluv. Chiaugum & Hoanum lacum. *Martinus Martinius.*

MULA, vide MALEOS.

MULÆ, in vehiculis crebrò olim adhibitæ. Sueton. *Nerone c. 30. Nunquam carrucis minùs mille feciſſe iter traditur, ſoleis Mularum argenteis, canuſinatis mulionibus, armillatâ & phaleratâ Mazacum turbâ atque curſorum*: & *Veſpaſ. c. 23. Mulionem in itinere quodam ſuſpicatus ad calceandas* Mulas *deſiluiſſe, ut adeunti litigatori ſpatium moramque præberet: interrogavit, quanti calceaſſet? pactusque eſt lucri partem.* Matronæ quoque vehiculò carpentariò Romæ vehebantur, quod à junctis *Mulabus* trahebatur: Id quale eſſet, indicant nummi veteres ſignati nomine & imaginibus Juliæ & Agrippinæ Augg. apud Laur. Pignorium *Comm. de Servis.* Poſtea cum carpentum ab Auguſtabus, ut & a Magiſtratibus, uſu cœptum eſt, ad baſternas Matronæ ſe receperunt. A carrucis autem, de quibus ſuprà, *Mulæ carrucariæ*, dictæ ſunt l. 38. §. *quæſitum ff. de Ædilit. edict.* à rhedis, *Rhedariæ*, apud Varron. *l. 3. de R. R. c. ult.* Vide Joh. Laurentium JCtum, *Notis in Phædrum, l. 3. fab. 6. v. 1.*

Mulca in temone ſedit, & Mulam increpans, &c.

uti de earum junctura ſuprà, in hac voce. Nec vectationi ſolum, ſed curſui adhibitas eſſe, probat Simonidis hiſtoria: qui à quodam, qui *Mulabus* viciſſet, ut eam victoriam Pæane vel Epiniciò aliquò celebraret, rogatus, quum præmium nimis exile offerretur, carmen recuſavit, gravari ſe dicens *Mulas* carmine laudare, quod nimis ſterile ad argumentum eſſet: poſtea auctò pretiò, hunc in modum magnificè exorſus eſt.

Χαίρετ' ἀελλοπόδων θύγατρες ἵππων,

Salvete velocium natæ equorum, &c.

Apud Ariſtotelem *l. 3. c. 2. Rhetor.* Hinc quoque, qui curſui veloci deſerviebant, & mutationibus deputati erant, *Muliones ſtabularii* dicebantur: quos Arcadius & Honorius Imperatores mutari, vel ſubtrahi à quoquam, vel à Judicibus liberari, pœna propoſitâ vetuerunt: *l. 1. C. Theodoſ.* Inventionem *Mularum* Hanæ, ſocero Eſavi, uni ex poſteris Seir Chorræi, Hebræi plerumque adſcribunt, occaſione loci Gen. *c. 36. v. 24.* ubi de eo memoratur, quod *cum paſceret aſinos patris ſui, invenerit in deſerto* [illegible] *ethhajemim*: quod illi *Mulos* interpretantur: unde colligunt, Hanam hunc primum fuiſſe auctorem admiſſionis aſinorum ad equas, è quibus naſcuntur *Muli*: quam ſententiam *Auguſtin. Steuchus* ita certam putavit, ut hôc nomine non vereatur Vulgatam ſuam verſionem, quæ *calidas aquas* interpretatur, reprehendere. Sed cum in S. Scriptura *Mulorum* ſæpe fiat mentio, ſub nomine פרדים *peradhim*, nullibi verò extra hunc locum dicantur, *ethhajemim*; cum verbum מצא *matsa*, non accipiatur apud Hebræos, pro eo, quod eſt *rem aliquam excogitare*: ſed ſignificet, *in rem factam incidere*, mavult Cl. Rivetus *Exercit. 145. in Gen.* ἐπέχειν, quàm certi hic aliquid definire: Interim ſententiam *Hieronymi*, onagros in deſerto inveniſſe aſinos & inde ortos fuiſſe aſinos velociſſimos, quos reperiſſet Hana & cicuraſſet, contendentis, veriſimiliſſimam judicat. Saltem in prima creatione à Deo non fuère conditi, cum nec *Mulæ* concipiant, nec *Muli* ad generationem apti, adeoque benedictionis illius, *Creſcite & multiplicamini*, participes non ſint. *Idem.* Placet hic adjicere duo Epitaphia, quorum unum Thomas Porcacchius A. C. 1563. in agro Sabino equitans obſervavit, in ſuppedaneo quodam, vetuſtate aliquantulum diruto: Alterum M. Ant. Muretus in gratiam Livii Pagelli nobilis Vicentini ſcripſit: apud Fortun. Licetum *de recond. Antiqq. Lucernis l. 2. c. 57.* Prius, quod Publius Craſſus *Mulæ* ſuæ olim fecit, hoc eſt:

Dis. pedib. ſaxum,
Cincia Dorſifera & Cluniſera,
Ut inſultare & deſultare
Commodetur, Pub. Craſſus Mula
Sua Craſſa bruſeferenti
Suppedaneum hoc cum riſu poſ.
Vixit annos XI.

Poſterius, tale eſt:

Cave tibi Viator
Ad Mulæ tumulum
Paveri ne temerè accedito
Ore viſit,
Pede iuſit,
Dorſo tulit
Omnia bellè
Vixit annos VII.

Plura vide infrà.

MULÆ Fœcundæ, in Phrygia, Syria, Cappadocia & Africa. Ariſtoteles *Hiſtor. Animal. l. 6. c. 36.* [illegible] *Sunt in Syria muli dicti ab iis diverſi generis, qui ex aſini & equæ coitu naſcuntur, ſpecie tamen ſimiles.* Et paulo poſt, [illegible] *Hi mula ex ſuo genere procreant. Argumento eſt, quod quædam in Phrygiam venerunt tempore Pharnacis* ... *quæ adhuc perdurant. Saltem tres manent, cum novem olim fuerint, ut dicitur.* Idem in *Mirabilibus*, [illegible] *Ajunt in Cappadocia mulas eſſe fœcundas.* Et Plin. *l. 8. c. 44. Theophraſtus (mulas) vulgò parere in Cappadocia tradit, ſed eſſe id animal ibi ſui generis.* Varro tandem *R. R. l. 2. c. 1.* tradit, *Magonem & Dionyſium ſcribere mulam & equam, cum conceperint, duodecimò menſe parere. Quare non, ſi hic in Italia, cum peperit, mula ſit portentum, adſentire omnes terras.* Unde Columella *l. 7. c. 36. Quidam verò non diſſimulandi Auctores, ut M. Varro & ante eum Dionyſius, ac Mago prodiderunt, mularum fœtus regionibus Africæ adeò non prodigioſos haberi, ut tam familiares ſint incolis partus earum, ac nobis partus equarum &c.* His ſteriles opponuntur, qui ſunt hybridæ & ambigenæ, i. e. ex imparibus editi parentibus ac diverſæ ſpeciei: qui rurſus multorum generum. Alii enim procreantur ex equa & aſino, qui præſtantiſſimi ſunt & propriè *muli* dicuntur; alii ex aſina & equo, *hinni* nomine, &c. Vide Varronem prælatum *l. 2. c. 8.* Plinium *l. 8. c. 44.* Columellam *l. 7. c. 36.* Alios: & plura de his, apud Samuelem Bochart. *l. 2. Hieroz. c. 20.* ut & hic *infrà*.

MULANCUM, oppid. Inſulæ Franciæ, ad Sequanam, cum ponte, illâs munitum, 9. leuc. à Lutetia, Rothomagum verſus, 3. à Medunta; vulgò *Meulan*.

MULCEDONUM, vulgò MUCIDAN, oppid. Galliæ, in Petrocoriis, ad ſiniſtram ripam Ellæ fluminis. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MULCIBER, *ciberis*, idem qui Vulcanus. Ovid. *Art. l. 2. v. 562,*

Mulciberis capti Marſque Venuſque dolis.

Apud Ciceron. verò *Tuſcul. 2.* legitur *genitivus Mulcibei* 2. declinationis 2. ſyllabarum: *Jovisque numen Mulcibri adſcivit manus.* Etiam *Mulcibero* auferendi caſu legas apud Martianum Capellam *l. 6.* Alii à *mulcando*, alii à *mulcendo* derivant. Prius placet Donato in illud *Adelph. Act. 1. ſc. 2. Omnem familiam mulcavit uſque ad mortem. Mulcavit* (lege *Mulcavit*) inquit, *mulctavit, maceravit, mollivit, atque diſſolvit, unde Mulciber.* Additur, *à mulcando quaſi Mulciber.* Sed putat Voſſ. in *Etymolog.* hæc eſſe ab aliena manu. Nihilominus jam Donati ævò *mulcare*, & *mulcere* confundebant. Poſteriorem verò opinionem ſequitur *Feſtus*: *Mulciber Vulcanus à mulcendo ſcilicet ferro dictus eſt. Mulcet enim molliat, ſive lenit eſt.* Nic. *Lloyd.*

MULCTA, ſeu MULTA, vox Oſca, pecunia propriè, quæ

multa vel plurima penditur in licitationibus, quâ emptor plus licitans ſe privat, damno ſeu detrimento ſeſe afficiens hâc quæ multæ expoſitione ſe quaſi puniens; quod πλειστηρίζειν Græci dixêre. Inde pecuniaria pœna, item ſacramentum, ſeu æs pœnæ nomine pendi ſolitum. Et quidem de *Multis*, tres leges à Romanis latas comperimus. E quibus primam tulêre Sp. Tarpejus Capitolinus & A. Aterius Conſules. Unde ipſa lex modò *Tarpeja*, modò *Aternia* dicta eſt. Cauſam ejus ſanctæ habes apud A. Gellium *l.* 11. *c.* 1. Alteram Feſtus latam ſcribit, à T. Menenio Lanato & P. Seſtio Capitolino Conſulib. biennio poſtquam Aternia lata fuerat. Tertiæ meminit Liv. ubi ſcribit *l.* 4. *c.* 30. *Legem de multarum æſtimatione pergratam populo, quum à Tribunis parari Conſules — — excepiſſent, ipſi præoccupaverunt ferre*, videl. L. Papirius Craſſus, & L. Julius, quorum paulo ante mentio facta. Mulctatio autem, *non niſi ovium boumque impendiô dicebatur antiquitus — — cautumque ne bovem, priuſquam ovem, nominaret, qui indiceret mulctam*, Plin. *l.* 18. *c.* 3. Unde idem *l.* 33. *c.* 1. *Multa*, inquit, *Legum antiquarum pecore conſtat, etiam Romæ.* Poſtmodum pecunia exacta, quæ in varios uſus à Romanis impenſa eſt. Inde enim, apud eundem *Liv. l.* 33. *c.* 25. *Ludi facti, pateræque aureæ ad Cereris poſitæ.* Et *l.* 27. *c.* 6. *Ædiles Plebis Q. Catius & L. Porcius Licinus — ſigna ænea ad* (ejuſdem) *dedere: & ludos pro temporis ejus copia magnifici apparatus fecerunt.* Porrò *l.* 10. *c.* 39. *P. Ælius Tubero & L. Lætorius Ædiles plebis vitio creati Magiſtratu ſe abdicarunt, quum Ludos Ludorumque cauſâ epulum Jovi feciſſent, & ſigna tria ex multatitio argento facta in Capitolio poſuiſſent.* Sic *l.* 31. *c.* 50. ex ejuſmodi pecunia *ſigna ænea quinque in Ærario poſita:* Et *l.* 33. *c.* 25. *Ludos factos & tria ſigna ænea Cereri Liberoque & Liberæ poſita.* Et *l.* 33. *c.* 42. *ædem in Inſula Fauni factam;* Et *l.* 35. *c.* 10. *Clypeos inauratos in Jovis æde poſitos.* Et *l.* 35. *c.* 41. *quadrigas inauratas in Capitolio conſtitutas*, legimus. Vide quoque hanc in rem, quæ infrà dicemus, in voce *Multa it. Pœna*, nec non ubi de *Triumviris capitalibus*. Sed & *multa* omnibus delictis conſtituta, apud veteres Germanos, ut videre eſt, verbo *Componere*.

MULDA, German. *Muldaw*, Bohemis *Wltawa*; fluv. Bohemiæ, in cujus ultimo limite oritur, ferè 5. milliar. Germ. à Paſſavia in Boream, uti 3. infra Pragam, exoneratque ſe in Albim, juxta Melnicum oppid.

MULE-ASSES, Tunetii Rex, cùm de regno cum fratribus altercatur, ab Hariadenô cognomine *Ahenobarba*, aſtutâ ſocietatis ſimulatione, ejicitur, ſeculô præteritô Hiſtoria ejus altiùs repetita ſic habet: Poſtquam Tunetanum regnum, de quo vide *ſuô loco*, per 35. Regum, intra 450. annorum ſpatium ſucceſſionem, ad Mahumetem *Mule Aſſis* patrem pervenit, hôc defunctô, filius nefariô ſcelere, ac multorum fratrum nece cruentus, ſolium invaſit, ab Hariadeno, ut dictum, mox ſpoliatus. Verùm à Carolo V. pulſô Hariadenô, reſtitutus, ab Hamida filiô autem rurſus regnô expulſus, poſtremò quoque oculis orbatus eſt. Parricidii proin ultorem quærens A. C. 1547. ad Cæſarem, poſt partam de Joh. Friderico Saxone victoriam Auguſtam Vindelicorum venit: ſed tum, in Siciliam ut ſe conferret, juſſus illuc abiit, donec rebus in Germania compoſitis, juſtæ de ingrati filii parricidio vindicando petitioni ſatisfieret, quod factum A. C. 1550. quô Cæſar Panormô ſolvens in Africam ſecum *Mule-Aſſem* abduxit, regnumque ei reddere conatus eſt. Verùm ſub idem tempus *Mule-Aſſes*, ſive ex mœrore animi ſive belli diuturnioris incommodis in gravem morbum incidit, & vindictam adhuc ſpirans fato conceſſit; annô ætat. 65. cujus corpus mox arcâ conditum Becarus filius Carveonam deportari, & in Majorum monumentum inferri curavit. Vide Thuanum *Hiſtor. l.* 7. Luxum ejus, etiam exulis; prolixe exſequitur Paul. Jovius: qui tamen eum & Philoſophiæ Averrois exactiſſimè peritum, cum Philoſophis Italis de natura Univerſi, motu Cœli, poteſtate Siderum, diſputaſſe frequenter, refert, *Hiſtor. l.* 34. & 44.

MULE-BUCERUS, fil. Oataceni Fezzæ Regis, in prælio contra Sciriſſum, A. C. 1550. commiſſo, quòd à Patris latere diſcedere nollet, cum ipſo in poteſtatem Victoris pervenit. Idem nomen fratri quoque Regis fuit. Vide Thuanum *Hiſtor. l.* 7.

MULE-CAZERIUS, alius præfati Regis fil. quem Pater ex Cordubenſi Chriſtiana fœmina ſuſceperat, victô captôque Patre in Urbem à civibus, cum reliquiis exercitus, receptus, & Rex dictus eſt, eâ conditione, ut quam primùm Pater liberatus eſſet, ipſe Regnô cederet. Mox, cùm paternæ cladis cauſas ſuperſtitioſi Mauri aſſignarent, quòd is à Chriſtianis vinum Fezzam importari paſſus eſſet & leones aluiſſet, protinus quidquid erat vini in cellis per Urbem effundi & leones ſagittis juſſit configi. Patri dein, quem duriſſimis conditionibus liberum dimiſit hoſtis, ſponte regnô ceſſit: vix autem elapſis duobus menſibus, urbe Fezzâ à Sciriſſo occupatâ, denuò cum Patre in hoſtis poteſtatem redactus, Tarudantum ab eo, unà cum fratre Naceriо, ablegatus, ibique paulo pòſt à Præfecto, Sciriſſi juſſu, jugulatus eſt. Vide Thuanum *Hiſtor. l.* 7.

MULE-CHAIDIUS, fil. minimus natu Hametis Sciriſſi Regis Marochenſis; frater *Mule-Zidani*, qui patre in pugna cum patruo Mahamete captô, A. C. 1550. incolumis cum paucis Marochium reverſus, patriſque è ſuam vicem dolens, alioqui non adeò Chriſtiano nomini infenſus, de amicitia cum Carolo V. Imperatore jungenda & imploranda ejus ope conſilium inivit: ſed dehortante Janiô Marochi præfectô, per uxorem pacem tractavit, quæ in has tandem conditiones inter eos facta eſt, ut bellô ſubactæ regiones, theſaurusque à Patre Tarudanti relictus, inter utrumque fratrem dividerentur, & ex Avi voluntate Mahametes Harranus Regnorum ſucceſſor deſignaretur, ac poſt eum *Mule-Zidanus* Hametis filius. Quæ poſtea geſta, vide apud Thuanum *l. præfatô*: ubi aliorum quoque Africæ Principum, *Mule-Abdes, Mule-Dris, Mule-Mucaldi, Mule-Mulcadim, Mule-Naceri, &c.* meminit.

MULHUSIA, vulgò MULHAUSEN, urbs Alſatiæ ſuperioris ad Ellelum fluv. Imperialis, munita, & Helvetiis aggregata, ab A. C. 1515. in Sungovia ſita. *Ariolicam* vocant quidam. Ejus Advocatum olim habuit Epiſcopus Argentoratenſis, ſicut & Argentuariæ, quæ *Colmaria* hodie dicitur. Cæterum bellô, inter Waltherum Geroltzeggium Epiſcopum & urbem Argentoratum, A. C. 1261. exortô, Rodolphus Comes Habſpurgenſis qui poſtea Imperator cum Argentinenſibus fœdere ictô, *Mulhuſium* occupavit, arcemque ibi Epiſcopi diruit: à quo tempore rurſus in numero Civitatum Imperialium fuit. Captum iterum ab Alberto, Alberti Imperatoris filio, A. C. 1317. ad Imperium poſtea rediit, egregiaque privilegia impetravit, unde vicinæ Nobilitatis invidia, quæ tandem A. C. 1458. ex occaſione 6. aſſium, in atrox bellum, *der Plappert-Krieg* dictum, erupit. Quod prævidentes *Mulhuſini* eôdem annô, ut Stumphius: vel prius A. C. 1464. ut *Simlerus* habet, cum Bernatibus, Friburgis & Solodorenſibus in 15. annos iniêre: mox, Bernatum interceſſione, in reliquorum etiam Pagorum tutelam recepti. Qui annô præfatô 68. communibus armis Nobilitatem, in Campo bovillo *Ochſenfeld*, ivêre quæſitum, ſed illa panicô metu percuſſa aufugit. Annô dein 1506. à Baſilienſibus *Mulhuſini* in civium numerum aſcripti, nonôque poſt annô omnibus XIII. Pagis Helvetiorum fœdere juncti ſunt d. 19. Jan. cujus eadem fere, quæ Rotevillani, conditio eſt. Hodie Reformatorum 4. Cantonum, ejuſdem Confeſſionis ſocia, fœdere potiſſimum urbs gaudet. Horribili ſeditione ea laboravit, ſub finem præteriti ſeculi auctoribus Jacobô & Matthiâ Finningeris civibus, ac Doctore Schreckenfuchſio Phyſicô urbis, exule, quorum ope conjuratio inita d. 21. Novemb. A. C. 1586. in tantum vires ſumſit, ut Magiſtratum mutare, Conſulem, Petrum Ziglerum, & Hoſeam Schlingerum urbis Scribam, in carcerem raptos, tormentis excruciare, omnia cuique pro lubitu agere, auſi ſint. Sed oppreſſo *gregi parte*, hôc enim nomine, cives bonos ſeditioſis appellare mos erat, auxiliô advenientes ex 4. Cantonibus Evangelicis, quibus Glaronenſes ſe junxêre, copiæ, Duce Ludov. Erlachiô Bernenſi, urbe expugnatâ, pulſis punitiſque tanti facinoris reis, pacem urbi d. 14. Jun. A. C. 1587. claves Magiſtratui die 7. Auguſt. ejuſdem anni; cuſtodiam tandem portarum civibus reſtituêre d. 25. Novemb. A. C. 1588. David Zuingerus Eccleſiaſtes Mulhuſinus, *in Hiſt. Sedit. hujus MSCR.* Religioni Reformatæ, ut dictum, cives conſtanter adhærent, quæ ut apud ſe puriùs doceretur, & ſuperſtites quædam veteris fermenti reliquiæ penitus abolerentur, à Magiſtratu Baſilienſi, Theologum clariſſimum Wolphgangum Mejerum, ad ſemeſtre, eum in finem impetrârunt circa A. C. 1621. Vide in voce *Mejerus*: item Stumpf. *l.* 12. *de Raur. c.* 35. Simler. *deſcr. Helv.* &c. Diſtat 3. leuc. à Ferreta in Boream, uti à Baſilea in Circium & à Neoburgo in Occaſum. Arx ejus diruta à Rodolpho Comite Habſpurgico, dein Imperatore, ut dictum.

MULHUSIA, urbs Thuringiæ Imperialis, ſatis culta, ad radices montium, juxta amnem Unſtrum *Unſtrutt*. 7. ferè milliar. German. ab Erfordia in Occaſum, 4. ab Iſenaco, in Septentrionem, Northuſiam verſus, vulgò *Mulhauſen*. Dicta quaſi *Domus molaris*. Ab Henrico Leone Saxoniæ Duce olim direpta eſt. Inclaruit dein Comitiis Imperialibus & bellô ruſticanô, A. C. 1525. quô obſeſſa & capta eſt à Principibus, Pfeiferô unà cum ſocio & duce ſuo Muncero, Franckuſii poſtea captô & capite mulctatô. Sub protectione Electoris Saxoniæ hodie degit. Vide Limnæum Enucl. *l.* 4. *c.* 17.

MULI, inſititii cantherii, qui hominum operâ procreantur, aſinô equæ admiſſô, quando & ubi primum cœperint, incertum. Id verò liquet, illorum jam in antiquiſſimis Græcorum Fabulis fieri mentionem. Sic Homeri *Il.* α. *v.* 50. peſtis ab Apolline immiſſâ,

> *Οὐρῆας μὲν πρῶτον ἐπῴχετο καὶ κύνας ἀργούς.* - -
> *Græcorum primùm invaſit muloſque caneſque.*

Et apud eund. *muli* vehunt Priami currum, *Il.* ω & Nauſicaæ *Od.* ζ. & ad Patrocli pyram materiam convehunt, *Il.* ψ. Ut de Iphito taceam, qui cùm Tirynthа veniſſet, equas abactas duodecim quærens, quibus lactentes ſuberant muli totidem, ab Hercule eſt interemtus, *Od.* φ. Apud Hebræos, (quibus uti quidem, non verò generationi eorum incumbere, permiſſum) circa Davidis demum tempora *Mulorum* meminêre ſacri Scriptores. Ipſe primùm Pſalmo 32. *v.* 9. & 1. Regum *c.* 1. *v.* 33. ubi Salomonem jubet, ut in Regem inauguretur, mulæ Regiæ inſidentem ad Gihonem deduci. Sed & reliqui Davidis filii mulis vehuntur, 2. Sam. *c.* 13. *v.* 29. Et mulo inſidebat Abſolon, cùm hæſit inter arborum ramos. 2. Sam. *c.* 18. *v.* 9. Et inter cætera donaria, *Muli* quotannis Salomoni offerebantur. 1. Regum. *c.* 10. *v.* 25. Mulis denique plebeji cibos Davidi afferunt, 1. Paral. *c.* 12. *v.* 40. Nempe, præter mulos, qui equitabantur, uti mox latiùs videbimus, quales muli Davidis ac filiorum, alii fuere ἀχθοφόροι, ſeu *ſagmarii*, ut *loc. cit.* alii item ζευγῖται ſeu *curules*. Unde LXX. Eſajæ *c.* 66. *v.* 20. *Ἐν λαμπήναις ἡμιόνων in rhedis mularum*, pro, quod in Hebræo eſt, *in rhedis & in mulis*: tanquam hic agnoſcentes figuram ἓν διὰ δυοῖν, ut in hiſ Pindari, *Pythiâ quartâ*,

> ——— *Ἀπὸ δ' ἀπήνας*
> *Ξεστᾶς τ' ἀπήνας, προτροπάδαν Πελίας*
> *Ἵκετο σπεύδων* ———
> ——— *Mulis autem.*
> *Et politâ rhedâ, alacriter Pelias*
> *Venit properans;*

I. e. *rhedâ mulari*. Cujuſmodi rhedæ vel bigæ erant, 2. Regum *c.* 5. *v.* 17. vel trigæ, ut in Jonathano Exod. *c.* 14. *v.* 7. vel quadrigæ, Hebræis voce hybrida *Tetramulim* dictæ; quibus volunt Deum vectum eſſe, cùm deſcenderet legem daturus in monte

ſinat. Imò & ἀροτῆρες, *aratores* Muli: quod arationis genus reliquis anteponit Homer. *Il.* κ. ex proverbio tamen ungulari opuſculo reprehendit Arietha Hiſpanus, bubulam reliquis præferens, Delrius *ad Hippolyt. Senecæ v.* 530. Vide quoque ſuprà ubi de *Aratro.* Ut ad *Mulos* equitationi idoneos redeam, uti præſtantiſſimos eſſe ſupra diximus, qui ex equa & aſino generantur, quique ex parvis auribus cognoſcantur, ita tales Perſarum Regis angari equitâſſe dicuntur, Eſtheræ *c.* 8. *v.* 10. Ἀγαθοὺς enim ἡμιόνους, *ad curſum præſtantes, mos eſſe,* Ælian. *ait.* Itaque in Olympicis non equis modò, ſed & *mulis* certabatur. *Pollux.* [illegible], *Olim certamen quoddam mularum Olympiæ celebrabatur: & dorſuariorum mulorum certamen calpe, jugalium vero rhedarum (ſeu curule) vocabatur.* Quod certamen licet neget Pauſan. eſſe τῶν ἀγωνισμάτων ἀρχαίων, *antiquorum*, tamen meminère ejus vetuſtiſſimi Scriptores, Simonides, Pindarus, Ariſtoteles, *locis cit.* Heraclides: Et Anaxilas Rheginus, Pſaumis Camarinæus, Agelias Syracuſanus, atque alii mulis vicère. Quin & inter animalia publico curſui deſtinata, Romani *mulos* habuerunt: Atque Epiſcopis, ad Concilium Nicænum delegatis permiſit Conſtantinus [illegible], *publicis mulis & equis uti*, ut auctor eſt Theodoretus *Hiſtor. l.* 1. *c.* 16. &c. Vide iterum Bochart. *l.* 2. *Hieroz. c.* 19. ubi de *Mulorum* origine.

MULIADAS, fluv. Hiſpaniæ poſt Tagum fluens. Strabo *l.* 3. ubi Caſaubonus Μούνδας legit.

MULIEBRIS Mundus. Ulpiano *in l. argumento ff. de aur. & arg. leg.* eſt, *quo mulier mundior fit. Continentur eo ſpecula, matulæ, unguenta, vaſa unguentaria, & ſi qua ſimilia dici poſſunt, veluti lavatio, riſcus.* Ubi nomine *lavationis*, omnem intelligit Jo. Laurentius JCtus ſupellectilem balnearem, ut ſtrigiles, guttos, urceolos, & ſi ligenus. Eunuchos addit Phædrus *l.* 4. *Fab.* 5. forte ut delicias dicerent, flabellò ventulum facerent. &c. Aliud verò *Veſtis*, & *Ornamenta muliebria*, quæ pro in à *Mundo* diſtinguit *l.* 25. *ff. de auro & arg. leg.* Et Terentius *Heautontimor. Actu* 5. *Sc.* 1. *v.* 30.

——— ——— Scilicet

Sponſæ veſtem, aurum atque ancillas opus eſſe, argentum ut dares.

Nempe ornamenta, veſtes, monilia, annuli. *Mundo muliebri* non continentur, *l.* 32. §. *Titia ff. de aur. & arg. leg. leg.* 100. §. *uxori. ff. de leg.* 3. Unde Tertullian. *de Hab. Mul. Habitus*, inquit, *fœminæ duplicem ſpeciem circumfert, Cultum & Ornatum. Cultum dicimus, quem mundum muliebrem convenit dici. Iſte, in auro & argento, & gemmis deputatur. Ille, in cura capilli & cutis & earum partium corporis, quæ oculos trahunt. Alteri ambitionis crimen intendimus, alteri proſtitutionis.* Atque ita *Muliebris mundus* accipitur *l.* 39. *ff. de uſu & uſufr. l.* 39. *ff. de aur. & arg. leg.* apud Varronem *de L. L. l.* 4. aliisque paſſim. Vide præfatum Laurentium *ad Phædrum d. l.* ubi commentatur in verſus hos.

Seponit mœcha veſtem, mundum muliebrem,

Lavationem argenteam, Eunuchos glabros.

Solebat autem mundus hic Sponſæ olim præferri ritu Græcò. Jul. Cæſ. Scaliger *Poëtices l.* 3. *c.* 101. *Antecedebant autem ſponſam ad lectum uſque δᾳδοῦχοι ... duoque præterea, qui colum ... cum lana & fuſum ferrent ... Ad hæc alii* mundum muliebrem, *aurum, ſpinthères, ſtalagmia: præter pelves, pectines, ſpeculum, ſandalia atque id genus alia, quæ præter dotem dicuntur à Jureconſultis parapherna. Eam luxuriam ad trium tantùm veſtium modum, ac modici pretii vaſa aliquot à Solone reductam, memoriæ proditum eſt.* Ubi tamen voce *mundi*, paulo laxius utitur. De luxu verò muliebri ſui temporis ita Plin. *l.* 9. *c.* 35. ubi de margaritis: *Et procerioribus ſua gratia eſt, Elenchos appellant faſtigiatâ longitudine, alabaſtrorum figurâ in pleniorem orbem deſinentes. Hos digitis ſuſpendere & binos ac ternos auribus, fœminarum gloria eſt. Subeunt luxuriæ ejus nomina & tædia exquiſita perditiore portatu. Siquidem, cùm id fecère, crotalia appellant, ceu ſonò quoque gaudeant & colliſu ipſo margaritarum. Affectantque jam & pauperes, lictorem fœminæ in publico unionem eſſe dictantes. Quin & pedibus, nec crepidarum tantùm obſtragulis, ſed totis ſocculis addunt. Neque enim geſtare jam margaritas, niſi calcent, ac per uniones etiam ambulent, ſatis eſt.* Vide eundem ubi de *Argento*, *Auro*, *Purpura*, *&c.* it. infrà *Mundus Nugivendi*, *Oppia lex*, *Sarcinator.*

MULIER, à MOLLITIE. Iſidoro *l.* 11. *c.* 2. unde *mollior turba*, apud Stat. *Theb. l.* 6. *v.* 131.

——— ——— cinxère Lycurgum

Lernæi Proceres, genitricem mollior ambit

Turba ———

Muliebris ſexus exponitur *veteri Scholiaſtæ*. Vide Varronem, laudatum Lactantio *de Opificio Dei c.* 12. Cum pileo, imago libertatis, in variis nummis Cæſarum, ut teſtantur Pancirollus *Var. Lect. Juris l.* 1. *c.* 17. & Pierius *l.* 4. *c. de Pileo.* In cœnis non accumbebant antiquitus *Mulieres*, ſed viri tantùm, ut *Vitruvius*, Val. Max. *l.* 2. *c.* 1. & Iſidorus *l.* 20. *c.* 11. ex Varrone teſtantur, nec cum ipſis lavabantur, (etſi Tyrrhenos unà cum *Mulieribus ὑπὸ τῷ αὐτῷ ἱματίῳ* accubuiſſe legatur, apud *Athenæum*:) uſque ad Pompeji magni, atque hinc ad Galeni & Conſtantini M. ætatem, quâ, cùm infrequentiſſimo uſu balnea eſſent apud quoſcunque, omnes ferè, atque etiam *Mulieres* cœnantes ſimul accumbebant. Ut *hiſce verſibus* Ovid. *l.* 1. *Art.* innuit:

Ergo ubi contigerint poſiti tibi munera Bacchi,

Atque erit in ſocii fœmina parte tori.

Interim non eodem cum Viris ſitu accumbere ſolitæ ſunt, unde in Romanis lapidibus, in quibus mulieres cum viris accumbentes repræſentantur, illæ quaſi ſedentes, & nulli alteri rei cubitis annixæ accumbentes ac edentes conſpiciuntur: Viri verò in principio cœnæ cubitò ſiniſtrò innixi pectoribus, menſam ut plurimum tetigère, quò ſoli dextrâ manu illam circumire poſſent; in fine verò ſe ipſos in latus ita, ut acutam corporis figuram redderent, verterunt. *Apud Græcos vero* Mulieres *nunquam accubuiſſe*, teſtatur Cicero 1. *Verr.* Vide Hieron. Mercurialem *de Arte Gymn. l.* 1. *c.* 11. Dempſterus tamen, *Mulieres* eâdem cum Viris accumbendi ratione uſas fuiſſe, & gremiis maritorum inhæſiſſe, apud Romanos docet ex Cicer. *ad Atticum l.* 1. *Ep.* 1. & Val. Max. *l.* 2. *c.* 1. ubi tamen hic Mercurialis potiùs favet, cum ait: *Fœminæ cum Viris cubantibus ſedentes cœnitabant.* Niſi fortè ita utrumque concilies, ut in gremiis maritorum *Mulieres* ſedentes potius, quàm accumbentes, cibum ceperint. Certè cum uxores ſuas Romani gremio impoſitas & velut in ſe reclinatas habuiſſe leguntur, apud Ciceronem iterum 2. *Catilin.* Apulejum *Met. l.* 6. Suetonium *in Calig. c.* 25. &c. quem ſedendi ritum Ovid. non uno in loco reſpicit, inprimus *Amor. l.* 2. *El.* 18.

Sæpe mea dixi, tandem diſcede, puella,

In gremio ſedit protinus illa meo.

Et *l.* 3. *Eleg.* 2. Vide quoque Juvenal. *Sat.* 2. *v.* 120. ubi voce *jacendi* utitur:

In gremio jacuit nova nupta mariti.

Vide Thom. Dempſter. Paralipom. *in Joh. Roſini Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 28. Calvas quondam *Mulieres* Veneri pectines, velut inutiles, dedicâſſe legimus, apud Georgium Codinum Conſtantinop. [illegible] Rigaltius, *Notis in Phædrum l.* 5. *fab.* 6. Cuſtodes porrò Eunuchos habuerunt, quod hodieque in Oriente uſitatum eſt: quâ de re vide ſupra in voce *Eunuchi.* Genas radere, in ſuorum funeribus, prohibitæ ſunt Legg. XII. Tabb. Vinò abſtinere Romuli lege, ſub graviſſimâ pœnâ, juſſæ, *loream ſolùm paſſam, murrinam & quæ id genus ſapiant potu dulcia*, libendi poteſtatem habuerunt: quoque certius a temeto abſtinerent, oſculum terere cognatis coactæ, neque cellæ vinariæ iis commiſſæ ſunt. A. Gellius *l.* 10. *c.* 23. &c. De earum apud Græcos ſcleragogia, opificiis & curis, vide Fr. Roſſæum *Archæol. Att. l.* 4. *c.* 12, 13. & 14. nec non infrà: *de veſtium aliaque* ſupra in voce *Fœmina.*

MULIERUM OLIM PERSONÆ TRAGICÆ XI.

Prima, in qua maxima dignitas & ætas grandiſſima; canacoma, frontis tumor modicus, ſubpallida, hinc παράχρωμος dicta.

Secundùm hanc anicula libera, quâ calamitoſam exprimebant, cutis ſubruſa, ſufflava canicies, frons modicè extans, crines paſſi ad claviculas uſque pectoris.

Poſt hanc, famula anicula, quæ locò cæteræ frontis tumorem expreſſum habebant, ex agninis pellibus vittam gerebat, cutis rugoſa fuit.

Altera famula, μεσόκουρος, quia in medio raſa erat. Frontis ſummitas tumore caſtigatò, candor ſubpallidus, mediocris canicies.

Hæc junior erat ea, quam Διφθερῖτιν vocabant, frons tumore vacua. Duæ præterea, capillorum formâ diverſâ, comatam Κατάκομον nuncupabant, comâ nigrâ, pallidam, mœſtò vultu: Altera, quæ non eſſet comâ pleniore, ſed μεσόκουρος. Similis tonſura ei, quam dicebant ὑπόξυρον: quidam *recens violatam*, alii *recens tonſam* malunt, nonnulli *juvenculam admodum* intelligunt: ſicuti mox Νύμφη ὑπόξυρος. ab hoc ſignificatu eſſet uvida, ſucci plena. Νύμφη ὑπόξυρος eſt in primo flore: qualis Danae fuit repræſentata.

Duæ adhuc, quarum utraque Κόριμος virgo dicebatur, carebat frontis eâ exporrectione, quæ in aliis notata. Sed ejus locò capillum applanatum, bipartitum, modicè circumattonſum & cincinnatum, unde & nomen quidam attributum arbitrantur: namque alii κόριμον potiùs juvenculam interpretantur, color ſubpallidus. Altera eôdem nomine & facie: cæterùm in capillo neque diſcriminatio, neque cincinnus. Vide J. Cæſ. Scaligerum *Poëtices l.* 1. *c.* 16. Hujuſmodi virginis perſonam manu ſuſtinebat Bacchi ſtatua, in Sophoclis ſepulchro ſculpta, ut infrà videbimus ubi de illo.

MULIER, in Jure Anglico, dicitur filius ex uxore legitima quidem, ſed quam ante nuptias maritus in concubinatu agnoverat, baſtardôque ex illa ſuſceptò, eam demum matrimonio ſibi copulaverat, natus. Littleton *Sect.* 399. Apud veteres Scriptores non rarò à virgine ſeparatur. Arnob. *adv. Gent. l.* 5. *Ad* Mulieris *nomen properavit Europa.* Infrà, *nondum* Mulier *& adhuc virgo Proſerpina* Vide quoque Tertullian. *de Veland. Virginibus*, & Optatum Milevit. *l.* 2. Sic γυνὴ & παρθένος diſtinguuntur Græcis. *Theocritus* de puellâ vitiata:

Παρθένος ὧδε βέβηκα, γυνὴ δ' εἰς οἶκον ἀφέρπω.

Quod & in aliis linguis obſervari notat Deſid. Heraldus *ad Arnobii locum.*

MULIERUM Communio, vide infrà ubi de Hæreticorum *Nocturnis Cœtibus.*

MULIONES Publici, vide ſuprà *Muli* & infrà *Superjumentarius* Eorum Idolum apud Gentiles Epona fuit memorata Juvenali *Sat.* 8. *v.* 157.

——— ——— jurat

Solam Eponam, & facies olida ad præſepia pictas.

Ubi Scholiaſt. *Epona*, inquit, *Dea mulionum eſt.* Vide voce *Epona.*

MULIONICA Pænula, apud Cicer. *pro Sextio, c.* 38. Initio enim pænulam apud Romanos tenuiſſimi quique tantum geſtabant, putà ſervi, aut his conditione proximi, eratque propria iter facientium veſtis. Caſaubon. *ad Spartian. in Hadriano. c.* 3.

MULLEI Calcei, à *mullando*, id eſt, ſuendo. *Feſtus* à rubro colore, qualis eſt *Mulli* piſcis, Iſidoro *l.* 19. *c.* 34. quamquam *nomen Mulleis à colore* Mullorum *calceamentorum impoſitum*, potiùs velit Plin. *l.* 9. *c.* 17. genus calceamenti erat rubei, ſive purpurei, ſeu coccinei, ex aluta, multis elegantibuſque ſuturis, quæ ſugerent-

rei, ſeu coccinei, ex aluta, multis elegantibuſque ſuturis, quæ ſuggerente *in Exercitat. ad Plin.* nobis Pineto, ſtatim tertium ut plurimum, atque alterum a rubro colore puncto tum eminens, in diverſis partibus oſtentabant, altitudine ſemper inſigni: quod poſtremum non obſcurè indicat Dio, cum ſic de Cæſare *l. 43. circa fin.* *Deinde ſtatura etiam neque luxuriabatur & calceamentorum, quibus etiam poſtea interdum uſus eſt, altitudine & rubro colore, more Regum, qui Albæ quondam regnarant ut qui præter Julum ipſis genere contingeret.* Et primo quidem Albanorum Reges *Mulleis*, ut a cæteris etiam augiuſtiore pedum calceatu dignoſcerentur, uſi ſunt: a quibus ad Reges Romanorum morduxit. Namque & Romulus *[illegible]*, *calceis utebatur rubris*, ait Zonaras *Annal. l. 2.* Expulſis poſtea Regibus, & Reip. formâ mutatâ, *Mulleorum* uſus periit, penes Senatores eos, qui Magiſtratum Curulem geſſerant, quibus ſolis calceos ex aluta, & quidem rubros aut puniceos, gerere licuiſſe, cum reliqui perones portarent; docet Cato *Orig. l. 7.* Nec tamen & Magiſtratus illi ſemper iis calceis uti videntur, ſed diebus ſolum ſolemnibus, ut quando ludos celebrabant aut thenſas ducebant. Tunc enim etiam palmatam & cæteratriumphantium portabant inſignia, inter quæ *Mulleos* fuiſſe, patet tum ex cultu, quo cum priſci Romæ Reges eodem utebantur, tum ex veteri lapide Arimini, in quo de C. Mario hæc extant: *De Manubiis. Cimbricis. & Teutonicis. aedem. Honori. victor fecit. veste. triumphali. calceis puniceis.* Proin Jul. Cæſar in eo inſolens viſus eſt, quòd, ut ſe ab Regibus Albæ oriundum teſtaretur, diebus etiam non feſtis *Mulleos* gereret, apud Dionem *loco laudato*. Poſteriori verò qui ſummæ rerum præfuerunt Imperatores eoſdem uſurpâſſe, ex Æl. Lamprid. *in Alexand. c. 40.* colligimus, ubi notat præter morem feciſſe eum, quod *[illegible] aliquando uteretur, non coccineis*. Inprimis id Imperatorib. Conſtantinopolitanis peculiare fuit, ut ex verbis P. Diaconi *l. 16. Ut agnoſceretur Imperator ex rubeis calceis*, patet: quibus aquilas aureas intextas gemmaſque inſertas fuiſſe, vide in voce *Franca*. Tranſiit ab Imperatoribus rubeorum horum calceorum, quos paſſim Græci *[illegible]* ſeu *[illegible]* & *[illegible]* & *[illegible]* appellâſſe, ad Pontifices Romanos, uti docemur ex Ceremoniali Pontificum *l. 1. c. de induum. elect.* Imò & ſequior ſexus, albô colore non amplius contentus, iſtiuſmodi calceatum ſibi aptavit. Unde Tertullian. *de Pallio c. 4.* balneorum Antiſtitem ſuas lupas ornantem depingens: *Impuro*, inquit, *cruri purum aut Mulleolum induxit calceum, &c.* B. Balduinus *de Calceo antiquo c. 10.* *Salmaſ.* hos *Mulleos* eoſdem fuiſſe cum Tuſcis aut Tyrrhenicis calceis contendit: quos ex ſandaliorum ſive crepidarum genere fuiſſe, *Pollux* ac *Heſych.* teſtantur. Sanè *Mulleos ſimiles eſſe cothurnorum*, Iſidorus ait *Etymol l. 19. c. 34.* quicidem crepidarum fuêre genus. Et certè utrique punicei erant, & tibiatim calceabantur. Virg. *l. 1. Æneid. v. 341.*

Purpureoque altè ſuras vincire cothurnô.

Imò calceos Imperatorum Byzantinorum rubros, qui ſimiles cothurnis mulleis Albanorum Regum fuêre, *crepidas puniceas* vocat Nicephorus Gregoras, *l. 3. c. 8.* & mediam uſque ad tibiam perveniſſe teſtatur Procopius *de Ædif. l. 3.* Unde facile colligitur diſcrimen *Mulleorum* & Patriciorum calceorum, quorum hi quamvis à plebeo corrigiarum numerô ac Lunæ inſigni differrent, non minùs tamen ac illi cavi fuerunt, totumque pedem texerunt. Habuiſſe autem *Mulleos* porrò in ſuperiori parte *oſſeos & æreos malleolos, ad quos lora deligabantur*, addit idem *Iſidorus* præfatus. Plura vide apud Thom. Dempſter. *Paraliþom. in Roſini Antiqq. Rom. l. 5. c. 36.* & Alb. Rubenium *de re Veſtiar. l. 2. c. 1. & 2.*

MULLERASIUM, vulgò MULLERAS, oppid. ſub. mediæ Marchiæ Brandeburgenſis in limite Luſatiæ inferioris, vix 2. milliar. German. à Francofurto, ad Oderam, & dimidio à Sprehâ fluv. Hic A. C. 1669. ductum eſt juſſu Electoris Brandenburgenſis incile, inter Oderam & Spreham, quô lintres ex illa in hanc ducuntur, dein per Havelam in Albim deſcendere poſſunt & viciſſim.

MULLERUS Johannes, Theol. & Philolog. Tigurinus inſignis. Poſt Eccleſias exteras, Galliæ, Angliæ, Belgii, Germaniæ feliciter luſtratas, in Patria Miniſterio ſacro primùm, dein quoque Profeſſioni Theol. admotus, multijugam eruditionem egregiis ſpeciminibus hactenus edidit teſtatam. Ejus extant, præter *Homilias plurimas*. *Diſputationes variæ Hiſtorico-Philologico-Theologicæ. Hiſtoria Chriſti & Apoſtolorum: Janus Antiquitatis Eccl. Tomus variarum Orationum, Tomus Epiſtolarum, &c.* Alia ad prælum parata ſunt. Vide ipſiuſmet *Tubam Joëlis, p. 86. & ſeqq.*

MULLERUS, vide *Regiomontanus.*

MULLINUS, Scriba Alexandri M. Curt. *l. 9. c. 11.*

MULLUS, piſcis albô ventre, aureas habet lineas, ſed dorſô & capite rubet: quæ res & nomen illi dedit. Plin. *l. 9. c. 17.* *Nomen hoc Feneſtella, à colore mulleorum calceamentorum datum putat.* Græcè Τρίγλη, quòd *ter* pariat quotannis, uti Ariſtoteles habet *Hiſtor. Animal. l. 5. c. 9.* & Oppianus *Halieutic. l. 1. v. 590.*

Τρίγλαις δὲ τριγλῆνων [illegible] [illegible] [illegible].

A triplici trigla capiunt ſua nomina partu.

Ob quam nominis convenientiam Hecatæ olim hic piſcis fuit ſacer; niſi ratio magis placeat, quam ſuggerit Athenæus *l. 7.* Eundem tertiâ Myſteriorum die, quæ incidebat in 16. Kal. Octobr. Athenis ſacrificatum eſſe, dicemus infrà ubi de menſe *Septembri*. Sed & Pythagoreis in honore fuiſſe, diſcas ex Plutarcho *Sympoſiac. l. 8. Qu. 5.* Cæterum *Mullus*, obſoniorum præſtantiſſimum, ſtomachoque aptum, boni ſucci, ſapore gratus, concoctu haud facilis, ſed qui non difficulter admodum excernatur, Xenocrati in luculento illo apud Oribaſium *fragmento*. Et quidem Archeſtratus commendabat mullos ad Tichiuſſa, urbem Mileſii agri: Cratinus ac Nauſicrates Comici, quos Æxonis dediſſet, pagus Atticus: Juvenal. *Sat. 5.* Romanis fuiſſe in pretio indicat, quos miſiſſet Corſica, vel Tauromitana Siciliæ rupes. Sed nihil æque arguit, quanti fierет piſcis, quam pretium: quod immane temporibus Tiberii Cæſaris erat, uti legimus apud Senecam *Ep. 95.* ubi mullum 4. & ad ſelibram ponderis, quem Cæſar vendiderat, ne Apicius quidem emerat, quinque millibus HS. ab Octavio emptum refert. Poſtmodum verò & decem millibus unum veniſſe, apud Suetonium reperias in *Tiber. c. 34.* Expetiti verò tantoperè hi piſces, ob jecur & caput, Galen. *de Alim. facult. l. 3. c. 27.* In capite porrò ex. bonis placuit, Aetius *l. 2. c. 79.* & gemina barba, *quâ inſigniuntur inferiori labro*, Plin. *d. l.* Unde magnificentiæ, vel luxus potius, inſigne ſpecimen *Mullorum barba*, magnâ copiâ exhibita conviviis, ab Antonino Heliogabalo, apud Æl. Lamprid. in *Vita ejus, c. 19.* *Barbas [illegible] mullorum tantas, pro toto, jubebat exhiberi ut pro naſturtiis, apiaſtris & faſelaribus, & fœnô græcô exhiberet plenis faſcariis & diſcis, quod præcipuè ſtupendum eſt.* Quam ingens enim mullorum copia fuit opus, ut de illorum barbis diſci, atque capſarum, implerentur? Cùm præſertim non omnes mulli binos illos cirros habeant, quos *barbam* Lamprid. *[illegible]* Græci vocant. Sophron apud Athenæum *l. 7.* *[illegible]*, *Mulli barbati ſuaviores ſunt*. Cataubon. *ad Lamprid.* Adde quòd in unius *mulli* pretium integra lautundia impenſa legantur, apud Plut. *Sympoſiac. l. 4. qu. 4.* quanti ergo tantam copiam conſtitiſſe neceſſe? &c. At hepar non ſolum per ſe edi ſolebat, ſed etiam imponebatur oleo & garo cum vini paulo: inque his coquique comminuebatur, donec ex iis, quæ dicta, ſuccus fieret unicus, in quo *mulli* carnes, cùm olerant, tingebant. Ejuſmodi ſuccum *halecem* dixêre, teſte Plinio: quod ſeſe etiam eſt, et in loculorum garo mullum necarunt. Plato Comicus apud Athenæum *l. 1.* *[illegible]*, *In putridâ garo ſubmergentes inficiebant me.* Nec ſatis erat ne necare, niſi vitreum in incluſus moriens ſpectaretur. Unde Seneca *Nat. Quæſt. l. 3.* *in cubili natant piſces, & ſub ipſa menſa capitur, qui ſtatim transferatur in menſam. Parum videtur recens mullus, niſi qui in convivæ manu moritur. Vitreis ollis incluſi afferuntur, & obſervatur morientium color, quem in multas mutationes mors luctante ſpiritu vertit.* Vide plura ibi, quibus hunc morem eleganter deſcribit & taxat. Etiam illud ad luxum pertinebat, quòd tanti pretii piſces in menſam vaſis deferrent aureis, quibus illigarentur gemmæ. Martial *l. 2. Epigr. 43.*

Immodicis tibi flava tegunt chryſendeta mulli &c.

Vide Gerh. Joh. Voſſium *de Orig. & Progr. Idololatriæ paſſim*, inprimis *l. 4. c. 25.* Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio p. 301.* Auctor. Anonymum *Sina & Europa. c. de Piſcibus*, Alios.

MULCNA, Æthiopiæ oppid. Plin. *l. 6. c. 29.*

MULSUM, Græcè *[illegible]*, potus eſt ex vino & melle: cujus conficiendi rationem accuratè docent Dioſcor. *l. 5. c. 16.* Palladius *l. 11. c. 17.* & Auctores *Geoponicon l. 8. c. 25.* Plin. quoque, obiter *l. 22. c. 24.* Nec Talmudicos id præteriit: *in Tract. de Idolol. c. 2. fol. 30.* autem ubi ad quæſtionem; Quid ſit *[illegible]*? reſpondent, *eſſe vinum & mel & piper, ſimul mixta & temperata*: quæ tamen deſcriptio potiùs ad *conditum* pertinet; cùm *mulſum* per ſe bibatur, abſque aliorum odorum conditura. Quærit denique Macrob. *Saturnal. l. 7. c. 12.* cur ex recenti melle & vetuſto vino mulſum optimè temperetur? Sed & *mulſi* Poëtæ frequenter meminerunt, Plautus *in Perſa Actu 1. Sc. 3. in Sticho Actu 2. Sc. 1.* Horatius *l. 2. Sat. 2. & 4.* Virg. *Georgic. l. 4.* Martial. *l. 14. Epigr. 97.* & *l. 13. Epigr. 108.* Alii, quibus Homerum præiviſſe volunt, *Iliad. λ. v. 624.* ubi Circe,

——— [illegible]
Οἴνῳ Πραμνείῳ [illegible], ———
——— Mel recens
Vino Pramnio miſcuit.

Quin olim ante Circen, *Ariſtaeum primum omnium* (ajunt) *mel miſcuiſſe vino*, ita Plin. *l. 14. c. 4.* Cùm tamen Plutarchus *[illegible]* inter ea cenſeat, quæ nuper inventa ſunt, *Sympoſiac. l. 8. quæſt. 9.* *[illegible]*. *Multa enim, quæ guſtari olim & comedi non ſolebant, nunc pro ſuaviſſimis habentur, ut mulſum & vulva.* Sed fortè Veterum inventis tam multa addidit gula recentiorum, ut res nova potuerit haberi. Itaque ne nomen quidem *[illegible]* uſpiam extat ante Dioſcoridem. Et in Nehemiâ, *c. 8. v. 10.* Hebræa ſolùm habent, [illegible], *Bibite dulcia*; Græca verò verſio, *[illegible]*. Vide quoque 3. Eſdr. *c. 9. v. 52.* At quàm ſalubris *Mulſi* uſus, Plin. enarrat. *l. 22. c. 24.* *Multi ſenectam longam mulſi tantùm nutritu toleraverunt; neque aliô ullô cibô, celebri Pollionis Romuli exemplô. Centeſimum annum excedentem eum divus Auguſtus hoſpes interrogavit, quânam ratione maximè vigorem illum animi corporiſque cuſtodiſſet. At ille reſpondit, Intus mulſô, foris oleô.* Quod apophthegma ex Diophane petitum *[illegible]*. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l. 4. c. 11. & 12.* Et quidem apud Romanos, ex vinis id hiſce fortibus & auſteris, erat Falernum & Maſſicum: cujuſmodi vino miſcebant inprimis mel Atticum, vel etiam Siculum, quod bonitate erat proximum, ut eſt apud Martialem *l. 13. Epigr. 104.* & *105.* Idem *Epigr. 108.* cui lemma, *Mulſum.*

Attica nectareum turbatis mella Falernum,
Miſceri decet hoc à Ganymede merum.

In antecœnio tamen minùs id laudabatur, quod ex vino eſſet Falerno; eoque nomine Aufidium damnat Horatius *l. 2. Sat. 4.* quòd primis etiam poculis hôc uteretur, cùm lene mulſum tum ſit convenientius. A *Mulſo* differt vinum mellitum, quòd illud ex auſtero & vetere fieb it vino, ac melle exiguo: illud ſecundò ad quinque auſteri congiô mellis unô & ſalis cyathô, Dioſcor. *l. 5. c. 15.*

c. 15. Item μελίκρατον. in quo recens aqua miſcebatur melli ad uſum repentinum: Τέρμα, quoque, quod ex veteri licitum miſtura, cujuſmodi potu, vini locô, Celtiberi olim uſi, apud Diodorum *l.* 5. Taulantii Illyridis populi, ac Epicamno vicini, apud *Thucydidem*, & Græci, ante vinum inventum, apud Plutarchum *Sympoſiac. Quæſtion. l.* 4. *Quæſt.* 5. Quam in rem vide plura apud G. J. Voſſium *de Orig. & Progr. Idolol. l.* 4. *c.* 79. ut & ſuprà in *Conditum*, *Mona* & *Melluta*. Addam ſaltem, de *Mulſi poculo* Jovi voto, locum Livii *l.* 10. *c.* 42. Bello Samnitico Conſul Romanus *in ipſa dimicatione, quò templa Diis immortalibus vovere mos erat, voverat ſe si Victori, ſi legiones hoſtium fudiſſet, pocillum mulſi, priuſquam temetum biberet, ſeſe facturum. Id votum Diis cordi fuit, & auſpicia in bonum verterunt* &c. Vide quoque ſuprà *Decemviri*, ubi de Angeronalibus, & infra *Seſs primus*, ubi de *Mulſi* diviſione in Natali die, apud Romanos, nonnunquam fieri ſolitâ, itidem ſuprà voce *Diviſio*.

MULTA, propriè in auctionibus, quod addebatur ad priorem licitationem, cùm ementes inter ſe contenderent & alii alios multarent pecuniâ, Græcè [illegible]. Hinc pro pecuniaria pœna vox ſumi cœpit, quia *multa*, Græcè πολλὰ, imponebatur, quæ numeranda erat, *i. e. multanda*. Ita enim Plautus *Stich. Act.* 3. *ſc.* 1. *multare*, *i. numerare*, [illegible]. Inde *Multaticia pecunia*, apud Livium. *loc.* ſupr. in voce *Multa* cit. Nonnullis vero verbum *multare* frequentativum eſt, ex *mulcere*. Ita enim *ad Arnobium l.* 7. Heraldus, *Mulcere*, inquit, *eſt* [illegible], *ut interpretatur in Camillo Plutarchus: unde & multare dictum; nempe mulcere aliquem pugnis, aut fuſtibus, quomodo loquuntur Comici. Sic enim, a* [illegible] *fit mulco, ut a* [illegible] *fit confuto, & ſimilia*. Certè & qui peccantû multatur, non malè *multari* ſeu *mulctari* ab eodem themate dicatur &c.

MULTA Proteſſæ, apud Ovid. *Faſtor. l.* 4. Vide ſuprà *Illa* ...

MULTANUM, vulgò MULTAN, caput provinciæ cognominis ad Indum fluv. media ferè inter Lahorium ad Ortum & Candaharum ad Occaſum, ſub M. Mogole. Alias perampla & probè culta, nunc deſerta.

MULTICIA Syntheſis, apud Tertullian. *de Pallio*, eſt ſerica ſynthetis, & nimia ſubtemintum tenuitate, ut loquitur *Ammianus*, perlabilis. Quòd enim *Multicias tunicas* nonnulli apud Vopiſc. in *Aureliano c.* 12. ab ſubſericis diſtinguunt & πολυμίτοις interpretantur, errant: quod ex Juvenali liquet, *Sat.* 2. *v.* 65.

——— Sed quid
Non facient alii, cùm tu Multicia ſumas,
Cretice?

Paulo pòſt, *v.* 69.

Damnetur, ſi vis etiam, Carfinia: talem
Non ſumet damnata togam.

Ubi omnino intelligit togam ſericam, quæ tunc erat ad uſum mollium & delicatorum. Quintilian. *l.* 12. *c.* 10. *Sed me hactenus tenebit nemo ut ſequatur ultra, do tempori, ne toga craſſa ſit, non ſerica*. Sericam igitur togam *Multicia* Juvenalis vocat, quod etiam ſequentia oſtendunt, ubi Creticum *pellucere* ait: pellucidæ autem veſtes ſericæ, h. e. ſubſericæ, non aliæ enim tunc in uſu. Ideò vetus interpres Juvenalis rectè eo loco exponit *Multicia veſtes mollitextas ſubtemine*. *Vitrea toga Varroni* dicuntur, quæ ita pellucerent, ut tunicæ clavos oſtenderent &c. Erant autem *Multicia* aliæ viriles, quarum mentio apud præfatum Satyricum ac Vopiſcum *d. l.* aliæ muliebres, de quibus idem Juvenal. *Sat.* 11. *v.* 185.

——— Ne tacito bilem tibi contrahat uxor
Humida ſuſpectis referens Multicia rugis.

Nominis etymon quod ſpectat, alii *Multicium*, quaſi *Multilicium* dictum arbitrantur, ut ſit quod Græci πολύμιτον vocant. Sed aliud longè eſt *Multicium veſtimentum*, apud Latinos, & illud, quod Græcis, à varietate & multitudine liciorum πολύμιτον dicitur: Sic enim veſtes vocant varias & animalium figuris pictas, uti infrà videbimus. Totum aliud *Multicium* eſt, quod proin dictum mavult Salmaſ. à *multum* & *icio*, ut ſit [illegible], veſtis ſerica *bene denſata* & radiô bene percuſſa; nam id tenuitatem levitatemque veſtibus conciliat. *Heſych.* [illegible], ubi [illegible] eſt ad verbum, *Multicium muliebre*, vel *tunica multicia muliebris*. Idem [illegible]: unde fortaſſe Veterib. *moloclina veſtis* &c. Salmaſ. *ad Vopiſc. d. l.* Vide quoque infrà *Multitia*.

MULTIFORMIS Calceus, dicitur Tertulliano *l. de velandis Virgin. c.* 12. is, qui diſpunctionibus inciſuriſque variè ac artificiosè diſtinctus erat: quod genus, Epicteti *in Enchiridio* teſtimonio, auratis & purpureis antiſtabat: Sic enim ille, [illegible]. *In calceo, ſi ultra pedem progreſſus fueris, ſit auratus calceus, dein purpureus, poſtea interpunctus*. Qualia Sicyonia fuiſſe, oſtendit B. Balduinus *l. de Calceo antiquo*, *c.* 19. Vide quoque infrà in voce *Sicyonia*.

MULTIFORMIS Corona, apud Appulejum *Met. l.* 11. qui ei Deam, quôcunque eam nomine vocari fas fuerit, quòd ſe è bruto humanæ majeſtati reddidiſſet, ornavit, à diverſitate rerum, quæ illi inſculptæ, nomen habuit. Sic in corona Vulcani manibus elaboratâ, juſſu Jovis, apud Heſiodum *Theogon. v.* 575. cælata fuêre multa artificioſa ex iis animantibus, quæ terrâ marique continentur:

Τῇ δ' ἐνὶ δαίδαλα πολλὰ τετεύχατο, θαῦμα ἰδέσθαι,
Κνώδαλ' ὅσ' ἤπειρος πολλὰ τρέφει, ἠδὲ θάλασσα.

Fuit autem illa Pandoræ impoſita; ut hôc pactô indigitaretur, nihil neque mari, neque terrâ, contineri, quod non illius imperio ſubjecerit Jupiter. Corona Nemeſis ſimiliter *multiformis* fuit, ut in qua cervi & ſigilla victoriæ, quorum illi, animalia fugacia, ſignarunt fugientes Perſas: iſta robur & felicitatem univerſæ Græciæ, apud Car. Paſchalium *Coronarum l.* 9. *c.* 10. quem pluribus hanc in rem diſſerentem vide.

MULTILOQUIUM in Sacris, vide ſuprà *Litania*.

MULTIMAMMIA, cognomen Dianæ, apud Hieronymum *Proœm. epiſt. ad Ephes. Dianam colentes, non hanc venatricem, quæ arcum tenet, atque ſuccincta eſt, ſed illam* multimammiam, *quam Græci* πολύμαστον *vocant, ut ſcilicet ex ipſa quoque effigie mentirentur, omnium eam beſtiarum & viventium eſſe nutricem*. Et Minucium Fel. *Diana — Epheſia mammis multis & uberibus extructa*. Qualis etiam in nummis antiquis conſpicitur, ubi ſunt extructa ſeu diſpoſita ubera & mammæ, tanquam cæmenta & lapides in modum columnæ Dianâ ſive Cerere mammis & pectore tenus ſuper impoſitâ. Nempe Diana & Ceres idem Numen, quarum hæc prout *mammoſa* Lucretio *l.* 4. *v.* 1161. Iſis item, cujus & corpus *continuatis uberibus denſatis*, Macrob. *l.* 3. *Saturn.* tradit. Sanè Diana virgo quidem, invocata tamen parturientibus, & Horatio *in Carm. Secul. v.* 14. tunc *Ilithyia* & *Genitalis*, quòd matres parturientes tueatur & in educandis fœtibus juvet: indidem Ἀμνίας quoque cognominata, à membrana, cui fœtus involvitur, ἀμνίον Empedocli dictâ, ut ſcribit Ruffus Epheſ. *de Partibus Hom. c.* 37. Vide Jo. à Wower & Nic. Rigaltium *ad Minucium Fel.* ſuprà. *Iſis* & infra *Irenia*.

MULTIMANA, eadem cernitur in veteri numiſmate apud Jo. Bapt. Altinum. Unde idem Minucius *multis manibus bene ornatam* eam vocat, *ibid.* Convenienter certè Numini, quod eſt omnia. Vetus *Inſcr.* in τῷ Σαϊ apud *Plut.* ΕΓΩ ΕΙΜΙ ΤΟ ΠΑΝ. Alia Capuæ TIBI. UNA. QUÆ. ES. OMNIA. DEA. ISIS. Ipſa in *Appulej. Metam. Cujus numen unicum, multiformi ſpecie, ritu vario, nomine multijugo totus veneratur orbis*. Vide Jo. Wowerium & Nic. Rigaltium *ad Minucium Fel.*

MULTINUBA, vide Hieronym. *Ep.* 11. *ad Ageruch.* & infrà ubi de *Polygamia*.

MULTITIA, vel MULTICIA, veſtis Mulíebris: Cujus meminit Juvenal. *Sat.* 11. *v.* 186.

Humida ſuſpectis referens Multitia *rugis.*

Quamvis enim *Multitiarum virilium* quoque mentionem Vopiſc. *in Aurelian. c.* 12. faciat, tamen quia addit, *Virilium*, denotat propriè *Multitia* muliebria veſtimenta fuiſſe, & ſecutis temporibus à Viris uſurpata, ut & veſtes holoſericæ. Vocis originem quod attinet, fatetur eam ſe ignorare *Ferrarius*. Nam quod alii, quaſi *Multicia* dicunt, & polymita intelligunt, præter verbi novitatem, apud Juvenal. ſermo eſt de toga, quam albam fuiſſe conſtat, non filorum varietate intextam. Qui autem *Multitia*, à *multum icendo* deducunt, quaſi veſtimenta multùm icta & percuſſa, præter idem novitatis vitium, potiùs rei ipſi contrarium inducere videntur. Veſtes etenim multùm ictæ, & bene textoris pectine percuſſæ, denſiores ſunt minuſque pellucent: Cùm *Multitia* contrà Poëta vocet veſtem ſericam, ſeu bombycinam, quæ adeò tenuis, ut tranſluceret, hominesque non abſconderet, ſed nudaret. De Cretico enim ibi ſermo eſt, qui togam ſericam & quidem muliebrem, præter ſexûs ſui decorum, gerebat, ut verba illa oſtendunt:

Acer & indomitus libertatiſque Magiſter,
Cretice, pellucet.

Vide Octav. Ferrar. *de Re Veſtiaria l.* 1. *c.* 20. & ſuprà in *Multicia*.

MULTITUDO Laureata, in publicis olim gratulationibus conſpecta legitur, velut circumplaudens ei qui rem proſperè geſſiſſet, ut particeps felicitatis hujus. Sic *Vitellio*, inquit Tacit. *Hiſtor. l.* 2. *c.* 55. *plauſere Populus cum lauru ac floribus. Galbæ imagines circùm Templa tulit, congeſtis in medium tumuli coronis*, quam quiſque ſcilicet capite tuliſſet. Et exercitum triumphantis laureatum habemus apud Livium. *Militum quidem propria eſt cauſa*, inquit apud eum *l.* 45. *c.* M. Servilius, *qui & ipſi laureati, & quiſque donis, quibus donati ſunt, inſignes triumphum nomine cient*. Apud Plutarchum quoque Alexander Macedonibus militibus nunc modeſtè incuſatis, nunc comiter appellatis, complures bello inutiles exautoravit, magnificentiſſiméque donatos dimiſit: inprimis ſcribens ad Antipatrum Macedoniæ præfectum, eis ad ſpectanda certamina priores in Theatro partes aſſignari, coronatoſque ſedere juſſit, in *Vita* ejus. Qui mos potiſſimum à Romanis uſurpatus fuit. Namque, apud eundem Plutarchum *in Æmilio Paulo*, in hujus Æmilii triumpho, laureatus Ducem ſequebatur univerſus exercitus, per cohortes & ordines. Quæ ſpecies triumphi ſervabatur in ſpectaculis aliiſque diebus ſolennibus, non ſolùm à primoribus, ſed ab ipſo Populo. Et quidem de Populo extat locus Livii *l.* 25. *c.* 12. ubi poſtquam egit de origine ludorum Apollinarium, addit, *Hæc eſt origo ludorum Apollinarium, victoriæ, non valetudinis ergò, ut plerique rentur, votorum. Factoque populus coronatus ſpectavit*. Quod Antiochus Epiphanes imitatus eſt, cùm pompam in celeberrimo Græcorum Conventu exhiberet, apud Athenæum *l.* 5. Quippe inibi primus ordo fuit hominum quinque millium, inſtar agminis Romani, cum hamatis loricis. Sequebantur Myſi totidem. Dein Cilicum tria millia levis armaturæ, cum aureis coronis. Sed & aliàs tota cohors aliqua, populus, publici Ordines, totæ Urbes, coronatæ leguntur, uti infrà paucis videbimus, in voce *Populus*: pluribus verò hac de re agit Car. Paſchalius, *Coronarum l.* 7. *c.* 6. & *l.* 8. *c.* 11. Hactenus de *Multitudine* unitati oppoſitâ, quatenus verò *infimam plebem* denotat, quâ notione vocem πολλοὶ & πλῆθος frequenter uſurpant Græci, vide ſiſa infrà ubi de *Plebe*, item *Vulgo*. Addam hîc ſaltem, *Multitudinem Agreſtem*, ut ſupidam, credulam, timidam, pervicacem, indoctam, ſui contemptricem, contemtus ſuſpicacem ſimul atque deteſtatricem; *Urbanam* ſupinam, pavidam, tumidam, mollem, ignavam, verbis quam factis

faſtis promtiorem, luxu, atque otiô feram, ſuperbam non reſiſtentibus, demiſſam inſtantibus, crocodili naturâ. *Militarem maleficam*, inceſtam motibus, exprobratricem operum ſuorum, gloriosam, vanam, otiam quærentem, quæſtum rumpentem: in univerſum, *Multitudinem omnem* infidam, inviſam, indulgentem genio rebus ſecundis, fractam in adverſis, ſubito pœnitentiæ, Deos appetentem, appetiti recuſantem, facientem ut non faciat, ſtringentem ut nihil agat, ſervientem ut ne pareat, non ſine ratione deſiderati Poetis, ut videre eſt, apud Jul. Cæſ. Scaligerum *Poetices l. 3. c. 13.* Sic Parrhaſius Multitudinem Atheniensium, *Demi*, Græc. τῦ Δήμυ, nomine, argumento ingenioſo, pinxiſſe legitur. *Volebat namque varium, iracundum, injuſtum, inconſtantem, eundem exorabilem, clementem, miſericordem, excelſum, glorioſum, humilem, ferocem, fugacemque & omnia pariter oſtendere*, Plin. *l. 35. c. 10.*

MULTO ſeu *Muto*, apud recentiores, vervex dicitur, Gallis *Mouton*. Unde *Multones* ſeu *Mutones*, moneta aurea Franciæ Regum, in quibus effictus, *Agnus Dei*, uti vulgo vocant, ſeu agnus lanatus cum crucicula, quosque inde *Denarios* vel *Florenos ad Agnum*, appellabant Galli, *Deniers*, *Florins à l'aignel* vel *Moutons*. Cujuſmodi nummos poſt prælium demum Pictavenſe, primum cuſos vult Froiſſardus *Vol. 1. c. 171.* Verum longe prius id factum eſſe, inde patet, quod legitur Parlamentum Pariſienſe erga Regem Philippum Pulchrum potiſſimum inſtitiſſe, ut monetæ Franciæ ad probitatem & valorem reducerentur, quibus erant ſub S. Ludovico, atque adeò *Mutones aurei*, ad 5. ſolidorum pretium, uti ſub eodem Rege erant. Imo altius eorum originem Perceſcius arceſſit, qui a Regibus cuſos exiſtimat, vigentibus contra Albigenſes bellis, in quibus præcipua Crucesignatorum vexilla eo ipſo *Agni Dei* inſignita erant, qui inde pro inſignibus toti Franciæ Cleo & compluribus Eccleſiis Cathedralibus ac Collegialibus manſit, atque adeò ipſi urbi Toloſanæ, ex quo in eorundem Crucesignatorum poteſtatem devenit, ſervatâ tamen ejus, quam in inſignibus geſtabant Comites Toloſani, figurâ. Hinc itaque colligit Vir magnus, cuſas hac imagine monetas, quibus militum ſtipendia exſolverentur &c. Idem verò monetæ in Flandria quoque obtinuiſſe, docet Tillius *de Pactis inter Francos & Anglos. ſub A. C. 1351. & 1361.* ubi *Mutonum Flandrenſium* meminit. Sed & Hiſpanis ſuos fuiſſe *Agnos Dei*, refert Covarruvias & Mariana; quorum is *de Veterum numiſm. collatione c. 5. num. 9. Ante eundem*, inquit, *Henricum III. hiſce in regnis habuit curſum moneta nuncupata Agnus Dei, quæ initio valebat Maravedinum: deinde percuſſa fuit ex tam infima materia, ut ſaltem valuerit nummum coronatum vulgò Cornade* &c. apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* Vide quoque ſupra in voce *Agnus Dei* & infrà in *Muto*.

MULUCHA, Africæ fluv. Numidiam à Mauritaniâ dividens, *Strabo*, Plin. *l. 5. c. 2.* Cum oppido cognomine in Mauritania Tingitana.

MULVELLUS, in veteri *Charta* Spelmanno laudata. *Dedit -- quibuslibet lepreſis Eborum venientibus, in vigiliâ diei S. Johannis Baptiſtæ*, mulvellum, *butyrum, panem, cervisiam* &c. piſcis eſt, qui in mari Angliæ Boreali copioſè capitur in æſtate, Londonienſibus *Greenfiſh*, Lancaſtrenſibus *Milwin*. Vide eund.

MULVIA, vulgò quoque *Mulvia*, fluv. Barbariæ, oritur ex Atlante, & auctus aliis, regna Fezzæ & Telenſini ſeparat, dein in mare Mediterraneum abit.

MULVIUS Gallicanus, Præfectus Prætorii, ſub Valeriano, cujus ad eum *Epiſtola* extat apud Vopiſc. *in Probo c. 4. Valerianus Auguſtus Mulvio Gallicano præfecto prætorii. Miraris fortaſſis, quòd ego imberbem Tribunum fecerim, contra conſtitutum divi Adriani. Sed non multum miraberis, ſi Probum cogitas adoleſcentem vere probum: Nunquam enim aliud mihi, quum eum cogito, nomen occurrit. Quod niſi nomen haberet, potuit habere cognomen. Huic igitur dari jubebis* &c. Reliqua vide apud Auctorem; quæ epiſtola eò lectu dignior, quòd, quidquid tum temporis *ſalarii* nomine Tribunis militum ab Imperatorib. dari conſuevit, eâ continetur, eruditis Caſauboni, Gruteri, Salmaſiique *Notis* illuſtratum.

MULVIUS Pons, apud Martialem *l. 3. Epigr. 14.*

Romam petebat eſuritor Tuccius,
Profectus ex Hiſpania.
Occurrit illi ſportularum fabula:
A ponte *redit* Mulvio.

In via Flaminia erat, mill. paſſ. ab urbe diſtans. Aliis *Milvius*, vide ibi.

MULUS Centuriatus, apud Flav. Vopiſc. *in Aureliano, c. 7. Mulum Centuriatum communiter curet.* Solutâ enim veteris militiæ diſciplinâ, cœperant ſingulis centuriis muli deputari ad ſarcinas vehendas, uti obſervat *Hadr. Turnebus*. Cùm priùs *mulas* & *mulos* Præſides ſolùm provinciarum de publico acciperent: & *mulos* quidem, uti conjectat Salmaſ. ad impedimenta vectanda, *mulas* verò ad ducendam rhedam aut carrucam. Semper enim mulæ rhedis ducendis adplicitæ, at muli ad ſagmam ut plurimum habebantur. Meminit moris hujus Æl. Lamprid. *in Alexandro Sev. c. 42. Judices -- & argento & neceſſariis inſtruebat, ita ut Præſides provinciarum acciperent argenti pondo vicena: mulas ſenas, mulos binos, equos binos -- reddituri depoſitâ adminiſtratione* &c. Vide Caſaubon. & Salmaſ. *ad d. l.* & plura *de Mulis* ſupra. de *Mulo* verò *Palladis* Attico, quem ob ætatem vacatione donatum, libere vagari ſine capiſtro ſine labore, conſuevisse, tradit Plut. *de Animal. compar.* Vide infra aliquid voce *Servi*.

MUM, vox Perſica, *ceram* notat, quâ non minùs, quàm melle, cadavera condiri olim conſueviſſe, diſcimus ex Herodoto *Muſâ 4.* ubi Scythas refert Regis mortui corpus κατακεκηρωμένον per totam Scythiam circumtuliſſe, antequam terrâ conderent: & *Muſâ 1.* ubi de Perſis, κατακηρώσαντες, inquit, Πέρσαι γῆ κρύπτουσι. Unde Cicero *Tuſculan. l. 1. Perſæ jam cerâ circumlitos condunt, ut quam maxime corpora permaneant.* Et Strabo *l. 15.* θάπτουσι δὲ κηρῷ περιπλάσαντες τὰ σώματα, *Sepeliunt autem cerâ circumliniendo cadavera* &c. Hinc itaque *Mumia* vox notiſſima, quicquid notetur, infra videbimus. Addam hic ſaltem, ſine ratione ſtatuere nonnullos, in Judæa quoque *Mumias* eſſodi, non minus ac in Ægypto. Conſtat enim Judæos non condiſſe corpora mortuorum, qui mos Ægyptiis peculiaris. At Judæi, cum plurimis unguentis & aromatibus delinitos, ſuos ſepeliebant, eorum prorſus more, qui apud Græcos & Romanos viguit. Lavabant cadavera, ungebant pretioſis unguentis & linteis involuta condebant ſepulchro: Ægyptii inſuper exenterabant & condiebant, ut ſervari poſſent & in ſecula durare. Unde hodieque *mumiæ* ſepulchrorum in Ægypto reperiuntur & eruuntur. Nec hoc omittendum, gentem hanc cadavera primùm domi ſubrecta in loculo ad parietes ſtatuiſſe, ſed poſtmodum impoſuiſſe lectulo, uti docet *Atticus* Sil. *l. 13. v. 474.*

——— *Ægyptia tellus*
Claudit odorato poſt funus ſtantia ſaxo
Corpora, & à menſis exanguem haud ſeparat umbram &c.

Vide S. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l. 4. c. 13.* Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, ubi inter alia *mumias* & *mumas* dictas contendit, à thure, quod ἄμωμον vocabant. Leonardum Fuchſium *ad Myrepſum ſect. 1. c. 11.* Alios. *Gabbara* Ægyptiis *mumiam* dici, tradit Dominicus Macer in *Hierolexico*. Hinc igitur *Mumiæ*, vulgò dicuntur medicata corpora, i. e. cadavera defunctorum, quæ aromatum exquiſitiſſimis generibus ex more gentis condita, ævum perdurant, & poſt multa annorum millia, integra penitùs, ſed in ligni duritiem rigida, in Cryptis locisque ſubterraneis Ægypti, ſubinde magnô labore eruuntur, in antiquitatis oſtentationem, & Medicum inſuper uſum. Sunt autem hæ Cryptæ è vivo alabaſtro exciſæ ac variis concamerationibus, velut ingentibus aulis diſtinctæ, ut Labyrinthus aliquis videri poſſit: Quarum nobiliſſimam, juxta Memphim hodiernam, vulgo *Cairo*, deſcribit Petrus à Valle *Itiner. tom. I.* & ex eo Kircherus *Jeſuita t. 3. Synt. 13. c. 4.* Aliam ejuſmodi ichnographiam delineavit, qui coram Cryptas illas luſtravit, Tit. Livius Burratinus, Poloniæ Regis Architectus, apud eundem Kircherum *eo. Synt. 13. de Mumiis*.

MUMASTIS, urbs Cariæ. *Steph.*

L. MUMMIUS, homo novus, & ad Conſulatum an. 608. Urb. Cond. evectus contra Achæos, jam à Q. Metello ad Thermopylas victos miſſus eſt. Cum quibus, duce Diæô, motus ejus & belli auctore ad Iſthmon conflixit, vicitque. Mox omni Achajâ in deditionem acceptâ, Corinthum ex Senatus Conſulto diruit, quoniam legatos violâſſent: Thebæ quoque & Chalcis, quæ auxiliô fuerant, dirutæ ſunt. Ipſe Mummius ſe abſtinentiſſimum virum geſſit, nec quicquam ex iis opibus, ornamentiſque, quæ prædives Corinthus habuit, in domum ejus pervenit. Sic ferè Liv. *Epit. l. 52.* Item Plin. *de Viris illuſtribus c. 60.* Actô triumphô, qui ſignis & picturis variis ſpectatiſſimus fuit, *Achaici* nomen tulit. Geſſit poſtea Cenſuram cum P. Scipione Æmiliano, in quo honore cùm lenior viſus eſſet, non dubitavit Scipio pro Roſtris dicere, ſe omnia ex majeſtate Reip. geſturum fuiſſe, ſi ſibi cives collegam vel dediſſent, vel non dediſſent. Val. Max. *l. 6. c. 4. ex. 2.* Paterculus *l. 1. c. 13.* tam rudem & indoctum fuiſſe tradit, ut captâ Corinthô, quum maximorum artificum perfectas manibus tabulas, ac ſtatuas in Italiam portandas locaret, juberet prædici conducentibus, ſi eas perdidiſſent, novas eos reddituros. Scitum eſt quod ſcripſit Strabo *l. 8.* Lucullo, cùm Ædem Fortunæ conſtruxiſſet, atque item porticum quandam, ſtatuas, quas Mummius complures habebat, petiviſſe in eum uſum. Nihil minus autem cogitantem ſtatuas conceſſiſſe Mummium, Lucullum verò eas omnes Deæ conſecrâſſe, quòd ſciret tum auferri non licere, & tamen miniſtris repetentibus, ut inde tollerent, juſſiſſe, adjectô, etiam ſibi jam nullum illarum uſum eſſe. Quam illius improbitatem & ſtropham quum Mummius æquô animô ferret, omni prorſus amiſſarum ſtatuarum abjectâ curâ, populum longè majore laude & gloriâ Mummium: quàm qui eas Deæ poſuerat, Lucullum celebrâſſe. Deceſſit, cùm ære Corinthiô & ſignis urbem repleviſſet, non relictâ dote filiæ. Plin. *l. 34. c. 7. & l. 37. c. 1.* Florus *l. 2. c. 6.* Pauſan. *in Ach.* Vellej. *l. 1. c. 13.* Appian. *in Lib.* Aur. Victor. *c. 60. de Viris Ill. &c.*

P. MUMMIUS, dexteritate morum valde commendatus eſt, quem C. Publicius ob id dicere ſolebat, cuivis temporî hominem eſſe. Refert id apud Cicer. *l. 2. de Orat.* Cæſar. Ubi quod adjicit ſumtum ex Catone, priorem illo, vel certè ſynchronum fuiſſe arguit. Item Poeta Latinus. Macrob. *Saturn. l. 1. c. 10.*

MUMMIUS Lupercus, Legatus duarum legionum hibernis, ſub Hordeonio Flacco. Tacit. *l. 4. Hiſtor. c. 18.* à militibus cinctus, Civilique traditus, inter dona Velledæ, *c. 61.* in itinere occiſus eſt.

MUMMIUS Quadratus, Antonini Pii, ex ſorore, nepos, apud Capitolin. in *Vita* hujus, *c. 7. Bonorum maternorum partem* Mummio Quadrato *ſororis filio (quia illa jam mortua erat) tradidit.* Salmaſ. legi jubet *Numidius* aut *Numnius*.

MUMMIUS Secundinus, inter Nobiles Rom. à Severo ſine cauſæ dictione occiſos, memoratur Spartiano in *Vita* hujus, *c. 13.*

MUMMOLIUS, Patricius, Comes Antiſſiodorenſis, victoriis celebris: Duxerat exercitum Guntrani, Burgundiæ Regis, filii Clotarii I. Turones & Pictones Chilperico eripuit, qui illis Sigebertum exuerat. Dein Amatô, duce copiarum Guntrani à Longobar-

gobardis in Delphinatu victis, Mummolius hos ſæpius fudit, & Provinciæ Præfectus Saxones [illegible] repulit. Paulo poſt cùm Rege ſuo colliſus, ad Gombaldum tranſiit, ſed Convenis capti[s] [illegible]. A. C. 585. [illegible] uxor ejus excruciata tormentis, confeſſa eſt, ingentem theſaurum Avenione maritum recondidiſſe. Greg. Turonens. l. 5. c. 7. Paul. Diac. l. 3. c. 4. Aimoin. l. 3.

MUNATIUS Gratus, Eques Roman. particeps Piſoni conjurationis in Neronem. Tacit. l. 15. Annal. c. 50.

MUNATIUS Plancus, Conſul fuit cum C. Silio, poſtea ad ſedi[tionem] [illegible] Germanicum exercitum legatus, ac ſuſpectus, quòd auctoritate ejus [illegible] conſultum factum eſſet, quò [illegible] detentur, quæ per [illegible] expreſſerant. Ideirco obvii milites [illegible], neque [illegible] & aquilam amplexum trucidare parant, [illegible] extremam [illegible]. Fuit & alius Munatius, qui cenſura an. Urb. Cond. 732. functus fuerat. Vide infra.

L. MUNATIUS Plancus, patrem, avum, & proavum eodem [illegible], Oratoris [illegible] Ciceronis. Militavit ſub Cæſare in Gallia, [illegible] in bello [illegible], poſt Præturam [illegible] Conſul, cum D. Bruto Galliam Comatam [illegible]. Bello Mutinenſi ſumma ope ſe Reip. & Ciceroni poſlicitus, ad extremum iis deſertis, cum Antonio & Lepido ſe conjunxit, quoque magis eidem & Cæſari gratificaretur, fratrem [illegible] paſſus eſt. Lepidi, qui & ipſe fratrem prodiderat, ſtu [illegible]. Unde mox illis triumphantibus milites per [illegible] verſum jactarunt, De Germanis, non de Gallis triumphant Conſules. Poſt bellum Perufinum profectus ad Antonium, quem diu [illegible] & reginæ Cleopatræ ſervilibus obſequiis & aſſentationibus ſe comprobaſſet, inter apparatum Actiaci belli tranſfugit ad Cæſarem, a quo poſt aliquot annos Cenſuram evectus eſt, pluribus etiam honoribus decoratus. Cæterum Plancus idem aliquando in [illegible] Galli [illegible] male audiit. Unde tutor rogatus ab illo in judicio, quò ſe [illegible] torretur, urbanè reſpondit, Galliam ſe ſubegere, adulterium per ambiguitatem exprobrans. Illud ſcitum eſt, quod refert Plin. in Præfatione, quum diceretur Aſinius Pollio orationes in eum parare, ſed poſt mortem primum edendas, ne reſpondere poſſet, dixiſſe Plancum, Cum mortuis non niſi larvas luctari. Quo dicto ſic repercuſſit [illegible], ut apud eruditos nihil impudentius judicaretur. Deduxit colonias Lugdunum & Rauricam, ut inſcriptio habet Cajetæ. Ejus ſtatua viſitur Baſileæ in Curia, cum inſcr. à B. Rhenano concepta. Meminit quoque ædis Saturni ab ipſo erectæ an refectæ Sueton. in Aug. c. 29. Vide Plancus; it. Lucius.

MUNDA, oppid. Hiſpan. Bæticæ, nunc exciſum, adhuc Munda, memorabili illô prælio inter Cæſarem, & Pompeji liberos geſtô nobilitatum, quo quidem in prælio tanta utrinque edita eſt ſtrages, an. 709. Urb. Cond. ut Cæſar victor hoſtes, qui fugâ ſeſe in urbem receperant, obſidens, congeſtis corporibus vallum conſtruxerit. Ceciderunt ex Pompejanis ad 30000. peditum & 3000. equitum. Lucan. l. 1.

Ultima funeſtâ concurrunt prælia Mundâ.

Sil. l. 3. v. 400.

Et Munda Æmathios Italis paritura dolores.

MUNDA, vel WEISSELMUNDA, ſortalitium Pruſſiæ regiæ valde munitum, in apice dextro oſtii, per quod Viſtula in mare Balticum ſe effundit; unde & dicitur. Impedit, quo minus hoſtiles naves Viſtulam ingrediantur. Prope & infra Gedanum.

MUNDA, fluv. Luſitaniæ. Vide MONDA.

MUNDÆ Annonæ, apud Lamprid. in Alexandro Severo c. 42. *Medicus ſub eo unus Palatinus ſalarium accepit: cæteri omnes, qui uſque ad ſex fuerunt, annonas binas aut ternas accipiebant, ita ut mundas ſingulas conſequerentur, alias aliter.* Sunt mundi panes, oppoſiti ſordidis & furfuraceis, quibus utebantur elegantiores. Itaque cùm Archiatris iſtis annonæ exhiberentur binæ aut ternæ, ſingulæ tamen erant ex illis mundæ, h. e. aptæ lautioribus menſis, cæteræ in uſum familiæ. In epiſtola Valeriani Aug. de præmiis Aureliani, quam refert Vopiſcus, mundi panes opponuntur panibus caſtrenſibus & parciùs illi, quàm hi exhibentur. Sic autem iterum dicti ſunt, panes de prima nota ſeu ſiliginei, cujuſmodi panes poſtea Aurelianus idem, Imperator factus, Populo diſtribui juſſit, locô frumenti, quod illi priùs erogabatur. Quorum in locum cùm temporis ſucceſſu panes ſecundi ac ſordidi irrepſiſſent, uti docet lex 5. Cod. Theodoſ. de pane gradili, mutavit id Valentinianus, vel potius in antiquum ſtatum redegit, & ut populo mundi iterum e fiſco panes diſtribuerentur inſtituit. Caſaubon. ad Lamprid. & Salmaſ. ad Vopiſc. c. 48. Vide quoque hîc paſſim, inprimis in voce Annona.

MUNDIALIS, vide infra Mundus.

MUNDIBURDIA, apud Ughellum paſſim, Diplomata ſunt Regum ac Imperatorum, quibus Eccleſiæ ac Monaſteria in eorum mundiburdio ponuntur. Eſt autem mundiburdium, apud medii ævi Scriptores, defenſio, tutela, protectio: a Saxonico mundium, ſeu mundio, vulgò mund-boor, mund-bore & mom-boor, i.e. Patronus, defenſor, tutor. Spelmannus Gloſſar. Radix, mund, i.e. pax, ſecuritas, tutela, tuitio, patrocinium, defenſio. Et quidem apud Longobardos, cæteris feminæ in mundio erant; puellæ nempe in mundio ac tutela parentum, vel ſi deeſſent, agnatorum: feminæ verò nuptiali jugo devinctæ, in mundio maritorum. L. Longob. l. 2. tit. 10. &c. Vide quoque in voce Mamburnus.

MUNDITIES Ceremonialis, varia in Vet. Teſtam. à Deo fuit requiſita. Præter amictus enim & ſedula, quæ certis limitibus circumſcripſit, [illegible] etiam voluit Deus populo ſuo, de Munditie, ut [illegible] omni ex parte eos ornaret ampliſſimè. Erat autem omnis immunditiæ, pro vario hominis ſtatu, quatuor generum. Vel in ipſo ejus ortu, circa generationem; vel in naturali ejus conſtitutione, circa eſculenta; vel affectâ valetudine, circa morbos, vel in fine ejus, circa mortem. Circa Generationem immundus erat I. Gonorrhæus, Levit. c. 15. v. 2. II. Contaminabat omne ſperma, etiam conjugale, Levit. c. 15. v. 16. III. Mulier menſtruata, v. 19. IV. Mulier fluxum patiens extra tempus [illegible], v. 25. V. Puerpera, Levit. c. 12. v. 2. quæ impura erat diebus ſeptem, ut menſtruata, tum diebus 33. manebat in purgatione ſanguinis, ſi editiſſet partum maſculum, v. 4. quod tempus geminabatur, ſi peperiſſet fœmellam, v. 5. unde & Circumciſionis ad octavum diem excitæ ratio patet. Vide Levit. c. 12. v. 3. coll. cum v. 3. Quâ generationis impuritate externâ, peccati originalis turpitudinem internam generationi adhærentem Deus exprimere voluit. Quoad Eſculenta, non tantum eſui & eſculentis immunda erant animalia quædam, ſed & ipſo contactu quibuſdam, licet non adeo certo, immunda alia videntur, ut ſus &c. præcipue vero contaminabant mortua. Morborum præcipua impuritas in lepra fuit, quæ in ſummam hanc ſubducta, ut quaſi [illegible] omne genus aliarum lues comprehenderet, Levit. c. 13. Inficiebat autem illa vel homines, v. 2. vel veſtes, v. 47. vel domos v. 34. Quam omnem lepram gravis alicujus peccati, nominatim calumniæ, pœnam eſſe arbitrabantur Judæi. Verùm, corporis lepram non ſemper peccati particularis pœnam fuiſſe, ut colligitur, ex 2. Regum c. 5. coll. Lucæ c. 4. v. 27. lepram verò veſtium ac domorum, ut quæ minus vulgaris eſſet, propter peccatum ſpecialius immiſſam videri. Judicium verò lepræ ſoli Sacerdoti competebat, ita ut ne peritiſſimo quidem Medico illud eſſet conceſſum, Levit. c. 13. v. 2. coll. Matt. c. 8. v. 4. &c. Atque ita per omnem ætatem, in omni ſtatu, ab ipſis uſque incunabulis, immunditiæ multiplici obnoxius erat Judæus, ne quidem ipſa Morte exemtus; à qua quæ proficiſcebatur contaminatio, reliquas omnes ſere ſuperabat. Erat illa vel in brutis vel in homine, quorum illa mortua tam immunda, quàm munda, ſolo contactu inquinabant. Et quidem immunda animalia, ex quorum tactis cadaveribus impuritas contrahebatur, enumerantur Levit. c. 11. v. 24. 27. quibus ad unum octo reptilium ſpecies, v. 29. 30. 31. quinimo contaminabatur etiam res, quæ tale cadaver attigiſſet, v. 32. 33. Munda vero tacta contaminabant, ſi morticina, Græce θνησιμαῖα aut θνησιμαῖα, eſſent, i.e. ſuâ ſponte, nulli vi extincta, vel ſuffocata, absque ſanguinis effuſione [illegible], Levit. c. 11. v. 39. 40. At ipſius hominis cadavere nihil erat contagioſius; illud enim vel ex præſentia ſolâ, non tantùm ex contactu ſuo, contagione afficiebat omnem, qui in eodem erat loco, Numer. c. 19. v. 14. eaque immunditie, quæ nonniſi cinere vaccæ ruſæ erat tollenda. Ibid. Quibus omnibus Deus, cujus regnum eſt vitæ, mortem, ut ὀψώνιον peccati horrere ſe & abominari, operumque mortuorum communionem vitandam eſſe, luculenter voluit teſtatum. Pro harum autem immunditiarum varia ratione, vario item modo, immundi à caſtris arcebantur, Numer. c. 5. v. 2. Deuter. c. 23. v. 10. & 2. Chron. c. 23. 19. donec ab immunditie ſua eſſent purgati, & violata ceremoniarum religio expiata: quod fiebat tum in ſacrificiis, tum in lotionibus & aſperſionibus. Puerperæ ſacrificium, habes Levit. c. 12. v. 6. 7. 8. Gonorrhæi, Levit. c. 15. v. 14. Mulieris fluentis, v. 29. Leproſi c. 14. v. 10. quod omnes offerebant, poſtquam probè purgati & abluti eſſent. Communis enim purificationum omnium ratio & quaſi caput conſiſtebat in balneis, Levit. c. 15. v. 16. in quibus aquâ vivâ totum corpus abluebatur, quem ritum Hebræi טבילה dixêre. Solennior erat Leproſi purificatio, ut videre eſt Levit. c. 14. & ſeqq. Præ cæteris vero omnibus ſingularis erat purificatio polluti e morticinio; quæ aquâ ſeparationis, ſeu aquâ cinere vaccæ ruſæ conſperſâ, peragebatur, Numer. c. 19. v. 19. &c. Vacca autem hæc erat I. tota ruſa. II. Comburens eam erat Princeps Sacerdotum, a Pontifice ſecundus, qui per ſeptem dies eum in finem ſeparabatur ab uxore. III. Educebatur vacca è Templo ad montem Olivarum, in quo comburebatur & ſanguis ejus adſpergebatur. Tandem IV. aquæ ita reſperſæ cineres hujus vaccæ ſervabantur & valebant ad purgandam immundi[t]iem ex tactu cadavere contractam. Quæ omnia quid ſignificaverint, apud Theologos reperies. Vide inprimis Franc. Burmannum Synopſi Theol. Part. 1. l. 4. c. 22. Has verò ceremonias quomodo Gentiles in ſacris ſuis fuerint imitati, diximus alibi. Vide ubi de Heterogeneis Purgationibus, Purificatione &c.

a MUNDO muliebri, vide infrà Mundus muliebris it. Sarcinator.

MUNDUS, vide Paulina.

MUNDUS, per ovum myſticè repræſentatus, in Zoroaſtris Schola apud Plut. de Iſide & Oſir. Ei enim figuram ovalem antiquiſſimi tribuerunt; Sanchuniathon præcipuè, de quo vide ſuô locô. Unde Thebaidos incolæ, Deum Mundi opificem exprimere volentes, efformabant eum ore ovum effundentem: [illegible], ovum autem interpretantur mundum, uti ait Porphyrius alicubi. Etiam in Orgiis Liberi Patris, quæ ab Orpheo inſtituta, ovum Mundi erat ſymbolum, ut docet Plut. Sympoſ. l. 2. quæſt. 3. & Macrob. Saturnal. l. 7. c. 16. Quare Proclus in Timæum, eadem eſſe ait, τὸ Ὀρφικὸν ὠὸν καὶ τὸ τοῦ Πλάτωνος ὄν, Orphei ovum & Platonis Quod eſt. Varro quoque cum ovo Mundum comparat, in Logiſtorico, qui Tubero, ſive de Origine humana, inſcribitur, apud Probum in Eclog. 6. *Cœlum eſt teſta; item vitellum terra; inter illa duo humor, quaſi in ſinum clauſus aër, in quo calor* &c. Hoc ovum itaque, ab Oromaſde, Principio bono, factum, Arimanius, Principium malum, Geniis malis conditis, perforaſſe, atque ita bona permiſcuiſſe malis, mala bonis, delirârunt olim Zoroaſtris ſectatores. Quæ fabuloſa eſſe nemo non videt: interim non obſcuræ in iis apparent reliquiæ doctrinæ Noachicæ, tum de Deo, habitante lucem inacceſſam, Mundique opifice; tum de Satana, aëris ac tenebrarum Principe, mali omnis fonte & auctore. Vide quæ [illegible] de Ovo, & plura hanc in rem, apud Ger. Jo. Voſſ. de Orig. & Progr. Idol. l. 2. c. 5. Sed & ovi hieroglyphicum

æternitatem Mundi, nonnullis olim creditam, indigitaſſe videtur. Certe circa originem *Mundi* varie dubitatum veteribus Philoſophis. Quorum alii, magnitudine adeò operis admiratione perculſi, Mundum atque immenſum hoc quod videmus & palpamus, ipſum eſſe Deum dixerunt, ut Plin. *l.* 1. *c.* 1. Alii, cùm Auctorem aliquem ejus faterentur, non rectè tamen ad eum aſſurgere valuerunt: ſed cum ex nihilo nihil poſſe fieri arbitrarentur, iſtô axiomate decepti, Mundum hunc docuerunt eſſe æternum, quæ Ariſtotelis fuit ſententia. Cum autem inde ſequeretur, poſitâ hâc Mundi diſpoſitione, infinitus atque æternus Animarum numerus, Pythagoras, iſtâ difficultate victus, animarum *μετεμψύχωσιν* commentus eſt, quem plures Philoſophi ſecuti. Reliqui, contrariâ viâ, cum Epicuro Mundum nec æternum, nec eundem ſemper eſſe dixerunt, ſed eum ex atomis ſæpius conſtruxerunt, atque in eaſdem rurſus diſſolverunt; & non Deum, ſed caſum Mundi architectum fecerunt: unde neque Dei, neque etiam propriè hominum causâ eum factum voluerunt. Cum tamen opus adeo magnum & elegans longe aliis, quàm Fortunæ manibus, extructum eſſe, vel cœcutienti pateat: ipſâ ratione Mundi conditorem haud obſcure loquente. Sed tutius & compendioſius Moſes, qui ſine ullis ambagibus creati Mundi originem atque natales initiô ſtatim ſuæ Hiſtoriæ pandit, brevibuſque verbis infinitas ac moleſtiſſimas hominum cogitationes & quæſtiones in hac materia præſcindit, cujus rudera ac reliquiæ quædam in Philoſophorum atque Poëtarum ipſorummet ſcriptis hodieque extant. Etſi autem ipſum *Mundi* conditi initium atque annus ejus veluti natalis, exactè inveniri non poſſit, atque ea res a Chronologis pro deſperata habeatur; ſatis tamen è ſacro Moſis, & Prophetarum calculo conſtat, Mundum non adeo antiquum eſſe, ut ejus ortus ab immenſo ſeculorum intervallo repetendus ſit, ſed eſſe recentiorem, ut juxta Chronologorum communem calculum, necdum ſex mille annorum ætatem attigerit &c. Franc. Burmannus *Synopſi Theol. Cer. Part.* 1. *l.* 1. *c.* 41. Vide & infra *Tubarum Feſtum*, ubi de natali *Mundi* aliquid, ex Hebræorum ſententia. Effigiem *Mundi*, in diademate ſuo Imperator gerit. In illo enim bractea aurea & gemmata conſpicitur, incipiens à media lamina, quæ tegit mediam frontem undeque incipit ambire vacuum illud diadematis intervallum, quod in ſpeciem lunæ ſinuatur. Hæc bractea deſinit in aliam lunulæ partem, quæ in occipitio media eſt: quò modò fit: ut habeat ad latera utrumque cornu, quæ ſunt culmina diadematis, unum dextrorſum, alterum ſiniſtrorſum. Summitas hujus bracteæ globum ſuſtinet, *Mundi* effigiem, quò nihil Majeſtati Imperatoriæ repræſentandæ aptius; ut videre eſt apud Car. Paſchalium, qui in hoc hieroglyphico explicando multus eſt, *Coronar. l.* 9. *c.* 21. Apud medii ævi Scriptores *Mundus* pro ſeculo ponitur. Unde *Mundialis*, Græcè *Κοσμικὸς*, h. e. ſecularis, ut vocant: quò nomine inprimis, apud Toloſanos, in Gallia, veniunt præcipui è civitate adoleſcentes delicatè ac mundè veſtiti, *Mounds* vulgò, uti habet Car. du Freſne *in Gloſſar.*

MUNDUS Muliebris, quid propriè ſit, diſcimus ex Livio *l.* 34. *c.* 7. *Munditiæ & ornatus & cultus hæc fœminarum inſignia ſunt: his gaudent & gloriantur, hunc* Mundum muliebrem *appellârunt Majores noſtri.* Quem cùm C. Oppius Trib. Pleb. in medio ardore Punici belli, lege latâ, admodum circumcidiſſet; eamque poſt modum legem M. & P. Junius Bruti Tribuni Pleb. tuerentur, matronæ Romanæ, concurſu, ex oppidis quoque conciliabuliſque, factò, omnes vias urbis aditusque in Forum obſederunt, jamque & Conſules Prætoreſque & alios Magiſtratus adire & rogare auſæ, non abſtiterunt antè, quam abrogatâ lege priſtinus illis redditus ornatus eſſet. Vide dignas omnino lectu Orationes, M. Porcii Catonis pro lege, & contra eam L. Valerii *ibid.* ut & ſuprà, in voce *Socalia*, item *Muliebris Mundus*.

MUNDUS Parvus, vide ſuprà *Homo*.

MUNDUS Subterraneus, in quo univerſæ Naturæ Majeſtas & divitiæ, ſummâ rerum varietate, exponuntur, abditorumque effectuum cauſæ, in totius Naturæ ambitu eluceſcentes, duobus Tomis demonſtrantur; prodiit, Auctore Athan. Kircherô, Amſtelodami 1664. *in fol.* & denuò multò auctior, 1678. ex Officina Janſſonio-Waesbergiana.

MUNERALIS, lex Cincia dicta eſt, quam de donis ac muneribus, in hæc verba tulit M. Cincius Tribunus Pleb. M. Corn. Cethegô & P. Semproniô Tuditanô Conſulib. an. Urb. Cond. 559. *Nequis ob cauſam orandam donum, munuſque caperet.* Liv. *l.* 34. *c.* 34. Tacitus *l.* 13. *Annal. c.* 42. Cicer. *ad Atticum l.* 1. *Ep.* 20. *de Orat. l.* 2. & *in Catone.* Plautus, *in Fragm.*

Ne quam Muneralem legem, neque lenoniam,
Rogata fuerit necne, flocci æſtimo.

Ejuſdem legis & alia quædam capita memorantur: *Ne quis plus ducentis aureis donare liceret: extra quam ſi conjunctis perſonis donaretur, quod eo amplius donatum eſſet, ratum non eſſet*, argumento *l. ſancimus C. de donat.* Ulpianus *Inſtitut. c.* 1. *l.* 2. *& leg.* 6. *C. Theod. de donat.* Item, *ut in donatione quibuſcunque perſonis facta, mancipatio traditione adhiberetur*, *ff. l.* 4. *& l.* 5. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Roman. l.* 8. *c.* 22.

MUNERARII, apud Romanos dicti ſunt, qui populo *Munus*, i. e. ſpectaculum exhiberent: Hôc enim nomine veniebant Ludi honorarii, qui ad populi favorem captandum inſtituebantur, Gladiatura inprimis, ac Ludi ſcenici. *Funebres* item, à quibus moris origo, ut vidimus. Unde ad verba Martialis *de Spectac. Epigr.* 6.

Proſtrata fides tacerat: nam poſt tua munera *Cæſar,*
Hoc jam fœmineâ vidimus acta manu:

Munera, inquit Vir eruditus, *propriè ad gladiatorios Ludos ſpectant; ſed & includunt naumachias & venationes: quæ vel pugnas, eaque beſtiarum inter ſe committendarum, aut beſtiariorum, θηριομάχων, qui cum feris congrediebantur; aut ubi vincti objiciebantur feris capitis rei, malefici & noxii Chriſtiani: vel diſceptiones, miſſilium per teſſeras, vel ſine teſſera.* De naumachiis, intelligit vocem idem apud eundem Poëtam *l.* 4. *Epigr.* 2.

Spectabat modo ſolus inter omnes
Nigris munus *Horatius lacernis* &c.

Exhibebantur enim inter magnos imbres naumachiæ, unde in lacernis ſpectari ſolebant, quæ non niſi pluviali tempore ſumebantur. Sed & Spectaculum quodvis hôc nomine non raro occurrit. Iidem & *Editores* dicti ſunt. Vide Lipſium *Saturnal. l.* 1. *c.* 7.

MUNGERE in Theatris nefas, vide ſuprà *Emungo*, item *Excreare*.

MUNGHOA, vulgò MUNGHOA, urbs Junnaniæ, in Sina, propè lacum. *M. Martinius.*

MUNICHIATES, Arabiæ Petrææ urbs. *Ptol.*

MUNICIPES Criſpini, apud Juvenal. *Sat.* 4. de Criſpino Alexandrino, *v.* 32.

Nam princeps equitum, magnâ qui voce ſolebat
Vendere municipes *[illegible] de merce ſiluros:*

Siluri ſunt, qui piſcis, Nili amnis proprius: Criſpinus autem Alexandrinus fuit. Cujus proin *patriam* quoque *papyrum* idem ibidem vocat, h. e. *municipem: v.* 24.

Succinctus patriâ quondam Criſpine papyro.

Et alibi Creticas lagenas, *municipes Jovis* appellat, *Satyrâ* 14. *v.* 270.

——— de littore Cretæ
Paſſim, & municipes *Jovis advexiſſe lagenas.*

Ita itaque planè *d. l.* de Faris merce Siluri, *municipes Criſpini.* Sic Martial. *l.* 10. *Epigr.* 87.

Cadmi municipes ferat lacernas.

ubi Tyrias intelligit &c. Vide Salmaſ. *Exerc. ad Solinum p.* 1314.

MUNICIPIUM, Latinis quid ſit, & quid à Colonia differat, & quid ſint *Municipes*, quæve vocabuli hujus ratio ac proprietas, integro *c.* 13. *l.* 16. exponit A. Gellius, ubi inter alia docet, *non meliore conditione fuiſſe Colonias, ut vulgò creditum, quàm municipia; quo de errore D. Hadrianus in oratione, quam de Italicenſibus in Senatu habuit, peritiſſimè diſſeruerit: miraturque oſtendens, quod & ipſi Italicenſes & quædam item alia Municipia antiqua, quum ſuis moribus legibuſque uti poſſent, in jus Coloniarum mutari geſtierint: cùm contra Prænestini maximè opere à Tiberio Imperatore petierint, ut ex Colonia in Municipii ſtatum redigerentur.* Pergit dein, *Municipes ergo ſunt cives Romani ex Municipiis, legibus ſuis & ſuô jure utentes, muneris tantum cum Populo Romano honorarii participes, à quo munere capeſſendo appellati videntur, nullis aliis neceſſitatibus neque ullâ Populi Rom. lege adſtricti, ni populus eorum fundus factus eſt.* I. e. niſi tota civitas juri Quiritium ſe ſubjeciſſet, ac ſecundum id ſe victuram in poſterum recepiſſet, ut phraſin hanc explicat Cicer. *pro Corn. Balbo.* Addit Gellius, *Primos autem* Municipes *ſine ſuffragii jure Cærites eſſe factos accepimus: conceſſumque illis, ut Civitatis Romanæ honorem quidem caperent, ſed negotiis tamen atque oneribus vacarent.* Subnectit tandem, *Sed Coloniarum alia neceſſitudo eſt: non enim veniunt extrinſecus in Civitatem, nec ſuis radicibus nituntur* (uti municipia): *ſed ex civitate quaſi propagatæ ſunt, & jura inſtitutaque omnia populi Romani non ſui arbitrii habent* &c. Paulus aliter *Feſtus*, è cujus verbis conſtat, Municipes non ſemper eôdem modô acceptos eſſe: Illud interim conſtat, *Municipes* ex eo nominatos, quòd jus adepti eſſent cum Populo Romano *munere capiendi.* Unde & *Ulpianus*, Municipes propriè dictos ait, *qui in civitatem Romanam accepti, munerum participes fierent.* Munera verò nil aliud ſunt, quàm officiorum civilium jura. *Municipes* itaque fuêre homines juris civium Romanorum participes, & *Municipium*, oppidum jure civium Romanor. donatum. Cæterùm non ejuſdem ſemper juris *Municipes* fuêre: Nam primis temporibus civitas aliis cum ſuffragio, aliis verò ſine ſuffragii jure data fuit; quorum illi Romanis vivebant legibus, ac jus habebant Romæ petendi Magiſtratum: iſti ſuis viventes legibus, ad dignitates non admittebantur; Quod enim *Muneris honorarii* participes facti dicuntur, nil aliud erat, quàm quòd honoris causâ in civitatem Romanam recepti, cives Romani dicebantur, & in Legione, tanquam tales, non in auxiliis, ut ſocii, militabant. Vide Jac. Oiſelium JCtum *Notis in A. Gellium locô ſuprà laudatô.* Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 22. &c. Fuêre autem *Municipia* Romana quædam in Italia; quædam extra Italiam, de quibus infrà. Hinc *Municipalis Vita*, apud Martialem, *l.* 4. *Epigr.* 66.

Egiſti vitam ſemper, Line, municipalem,
Qua nihil omnino vilius eſſe poteſt &c.

H. e. frugalis, ut poterusticam, quam degunt in *Municipiis*. Irridet enim hôc Epigrammate Poëta Linum quendam, qui ingens patrimonium dilapidaverat eô victu & cultu, quô alius potuiſſet id multum augere; docetque illum rem feciſſe diſſimilem, Nam parcè vivendo, (quô modô alii diteſcunt) illum contra pauperrimum ex divite factum eſſe. Ramireſius *ad l.*

MUNICIPIA ROMANA IN ITALIA. † SIGNUM EST, INTERIISSE, EX FERRAR.

Acerræ, in Campania, Livio, *l.* 23. *c.* 17.
Aletrium, in Latio, ex *veter. inſcr.*
Alliſa, in Samnio, ex *veter. inſcr.*
Ameria, in Umbria, Ciceroni, *pro Roſc.*
Anagnia, in Latio, Livio, *l.* 9. *c.* 41. & Ciceron. *l.* 16. *Att. Ep.* 8.
Aquinum, in Latio, [illegible] Liv. *l.* 26. *c.* 9. Cicer. 2. *Phil. c.* 41.
Aretium, in Hetruria, *veter. inſcript.*
Aricia, in Latio, Livio, *l.* 32. *c.* 63. Vellejo *l.* 1. *c.* 14. *Feſto* &c.

Arpinum, in Latio, Livio *l.* 9. *c.* 44. Ciceroni, *l.* 2. *Att. Ep.* 11.
Aſculum, in Piceno, Cicer. *in Bruto c.* 46.
Aſiſium, in Umbria, ex *veter. inſcr.*
† Atella, in Campania, ex *veter. inſcr.*
Blera, in Hetruria, ex *veter. inſcript.*
Bononia, in Gallia Togata, ex *Feſto.*
Bovillæ, in Latio, ex Cicer. *l.* 5. *Attic. Ep.* 13.
Cære, in Hetruria, ex *veter. inſcr.* & Gellio. *l.* 16. *c.* 13.
Caſinum, in Campania, Ciceroni, 2. *Agrar. c.* 31.
Capena, in Hetruria, ex *veter. inſcr.*
Capua, in Campania, ex *veter. inſcr.*
† Caſinum, in Samnio, ex *veter. inſcr.*
† Caſventum, in Umbria, ex *veter. inſcr.*
Cluſium, in Hetruria ex *veter. inſcr.*
Cora, in Latio, ex *veter. inſcr.*
† Cumæ, in Campania, Livio *l.* 25. *c.* 7. & ex *veter. inſcr.*
Eporedia, in Salaſſis, ex Tacito. *l.* 1. *Hiſtor. c.* 70.
Ferentinum, in Latio, Livio, *l.* 25. *c.* 9.
Forentum, in Latio, Plinio, *l.* 3. *c.* 5.
† Formiæ, in Latio novo, Livio, *l.* 37. *c.* 11.
† Forum Flaminii, in Umbria, ex *veter. inſcr.*
Forum Sempronii, in Umbria, ex *veter. inſcr.*
Fundi, in Latio, *Livio.*
† Gabii, in Latio, *Ciceroni.*
Hiſpellum, in Umbria, ex *veter. inſcr.*
Hydruntum, in Salentinis, ex *veter. inſcr.*
Interamna, in Latio, ex *veter. inſcr.*
† Lanuvium, in Latio, Livio *l.* 21. *c.* 62. Cicer. 2. *Agrar. c.* 25.
Larinum, in Frentanis, Ciceroni, *pro Cluent. c.* 63.
Lavici, in Latio, Ciceroni, 2. *Agrar. c.* 25.
Luca, in Hetruria, *Feſto.*
Mediolanum, in Inſubria, Tacito, *l.* 1. *Hiſtor. c.* 70.
Mevania, in Umbria, *vetus inſcr.*
† Mevaniola, *ibidem.*
† Nahartes, in Umbria, *vetus inſcr.*
Nepet, in Hetruria, *Feſto.*
Nola, in Campania, *Feſto.*
† Nomentum, Sabinis, Livio, *l.* 4. *c.* 22.
Novaria, in Inſubria, Tacito, *l.* 1. *Hiſtor. c.* 70.
† Numana, in Piceno, ex *veter. inſcr.*
Ocriculum, in Umbria, ex *veter. inſcr.*
† Pedum, in Latio, Livio, *l.* 2. *c.* 39.
Piſæ, in Hetruria, *Feſto.*
Placentia, in Gallia Togata *Feſto.*
Præneſte, in Latio, *Feſto.*
Privernum, in Latio, Livio *l.* 7. *c.* 16. & *veter. inſcr.*
Rhegium, in Brutiis, *vetus inſcr.*
Sæpinum, in Samnio, *vetus inſcr.*
Sarſina, in Æmilia, *vetus inſcr.*
† Scaptia, in Latio, Plinio, *l.* 3. *c.* 4.
Segutium, in Taurinis, ex *veter. inſcr.*
† Sinueſſa, in Campania, ex *veter. inſcr.*
Sueſſa, in Campania, ſimiliter.
† Sueſſula, in Campania, *ibidem.*
Surrentum, in Picentibus, ex *veter. inſcr.*
Sutrium, in Hetruria, *Feſto.*
† Tarquinii, in Thuſcia, Ciceroni, *l.* 2. *Divinat.*
Tibur, in Latio, *Feſto.*
Tifernum, in Umbria, ex *veter inſcr.*
† Trebula, in Latio, Livio, *l.* 10. *c.* 1.
† Tuſculum, in Latio, *Sexto Pompejo.* Livio *l.* 3. *c.* 18.
Vercellæ, in Inſubria, Tacito *l.* 1. *Hiſtor. c.* 70.
† Vindinum, in Umbria, ex *veter. inſcr.*
Urbinum, in Umbria, ex *veter. inſcr.*

MUNICIPIORUM ALIQUOT ITALIÆ, APUD VETERES ALIUS CATALOGUS.

Acerræ, Campaniæ.
Aletrium, Latii.
Alliſa, Samnii.
Ameria, Umbriæ.
Anagnia, Latii.
Aretium, Hetruriæ.
Aricia, Latii.
Arpinum, Latii.
Aſculum, Piceni.
Aſiſium, Umbriæ.
† Atella, Campaniæ.
Blera, Hetruriæ.
Cære, Hetruriæ.
Capena, Hetruriæ.
† Caſinum, Samnii.
Cluſium, Hetruriæ.
† Cora, Latii.
† Cumæ, Campaniæ.
Eporedia, Galliæ Subalpinæ.
† Formiæ, Latii novi.
† Forum Flaminii, Umbriæ.
Forum Sempronii, Umbriæ.
Fundi, Latii novi.
† Gabii, Latii.
Hiſpellum, Umbriæ.
Hydruntum, Salentinorum.
Interamna, Umbriæ, vel Latii.
Labici, Latii.
† Lanuvium, Latii.
Larinum, Apuliæ.
† Mæcia, Latii.
Mediolanum, Inſubriæ.
Mevania, Umbriæ.
Nepet, Hetruriæ.
Nola, Campaniæ.
† Nomentum, Sabinorum.
Novaria, Inſubriæ.
† Numana, Piceni.
† Pedum, Latii.
Privernum, Latii.
Rhegium, Brutiorum.
Sæpinum, Samnii.
† Scaptia, Latii.
Seguſium, Galliæ Subalpinæ.
Sueſſa, Campaniæ.
† Sueſſula, Campaniæ.
Surrentum Picentinorum.
Tifernum, Umbriæ.
† Trebula, Latii.
† Tuſculum, Latii.
Vercellæ, Inſubriæ, in confinio Galliæ Subalpinæ.
Urbinum Umbriæ.

Ex quis eædem aliquando Urbes Coloniæ fuêre, & Municipia & Præfecturæ, conditionemque aliàs mutârunt, ut ex Præfecturis Coloniæ, vel Municipia; vel ex Coloniis Municipia facta ſint: ſeriem Municipiorum, quæ Præfecturæ fuêre, ſubjungam.

MUNICIPIA, QUÆ PRÆFECTURÆ ROMANÆ, IN ITALIA, FUERE.

Acerræ in Campania, *Sexto Pompejo.*
Alliphæ, in Samnio.
Anagnia, in Latio.
Arpinum, in Latio.
† Atella, in Campania.
Atina, in Latio, Ciceroni, *pro Plancio c.* 12.
Cære, in Thuſcia.
† Calatia, in Campania.
Calenum, ibidem, Ciceroni. 2. *Agrar. c.* 31.
Capua, ibidem.
Caſilinum, ibidem.
† Caſinum, ibidem, Ciceroni *loc. cit.*
Cora, in Latio, *Ciceroni, Strabone.*
† Coſſa, in Thuſcia, *Ciceroni.*
† Cumæ, in Campania.
† Formiæ, in Latio novo.
Fruſino, in Latio.
Fundi, in Latio.
† Linternum, in Campania.
Neapolis, ibidem, Ciceroni, 2. *Agrar. c.* 31.
Nurſia, in Umbria.
Placentia, in Æmilia, Ciceroni, *in Piſon c.* 1.
Præneſte, in Latio, Ciceroni, *pro Plancio c.* 16.
Puteoli, in Campania.
Reate, in Sabinis, Ciceroni, *l.* 2. *de Nat. Deor. c.* 2.
† Saturnia, in Tuſcia.
Sora, in Latio, Ciceroni, *pro Plancio.*
Sueſſa, in Campania, Ciceroni, 3 *Philipp. c.* 4.
† Sueſſula, ibidem.
Tibur, in Latio, Ciceroni, 6. *Philipp. c.* 4.
Venafrum, in Samnio.
Vulturnum in Campania &c.

Municipia extra Italiam plurima fuêre, quæ Colonias numerô ſuperabant. Quænam autem dictæ fuerint Præfecturæ olim apud Roman. Vide in voce *Præfectura.*

MUNIFICES, quinam in militia Romana dicti, vide infrà *Tyro.*

MUNIM, nomen viri. Eſdr. 2. v. 50.

MUNITIUM, urbs German. *Ptol. Gottingen*, teſte Villanovanô, in Haſſiæ, Saxoniæque confiniis, media inter Mundam ad Meridiem, & Eimbecam ad Boream. *Bandaranda* oppid. fuit Cattorum. Quibuſdam eſt *Gottinga*, urbs Ducatus Brunſuicenſis ad Leinam fluv. in confinio Haſſiæ, 3. milliar. German. à Viſurgi in Ortum, 4. ab Eimbeca in Auſtrum, 8. à Northuſa in Occidentem.

MUNSTERBERGA, urbs Sileſiæ, ſub Duce proprio, cum arce ſplendida, ad Olavum amnem, 7. milliar. German. ab Uratiſlavia in Meridiem 7. ab Oppolia in Occaſum, Bohemiam verſus. Vide etiam *Monſterberga.* Familiæ caput Gerhardus fuit, ex Comitibus *de Nalda & Berneck*, Boſconis filius, qui Cunſtadium in Bohemia condidit, & titulum ad poſteros tranſmiſit. Ejus pronepos Boſco dein *Podiebradii* nomen aſſumſit, ac iterum pronepotem habuit Georgium, qui Regnum Bohemiæ geſſit. Hujus filii, Victorinus & Hinco, *Munſterbergenſes*, Olſnenſes & Volavienſes Duces creati ſunt. E quibus Principatibus, poſtquam alienatus eſſet *Munſterbergicus*, cum hujus titulo *Olſnenſis & Bernſtadiens* ad poſteritatem tranſiêre. Eam terminârunt ex maſculis Henricus Wenceslaus A. C. 1639. & Carolus Fridericus A. C. 1647. mortui, quorum ſic habent Progenitores; Victorinus de Cunſtad & Podiebrad Comes *de Berneck*, *Nilda & Glaz*, ex Anna *de Wartenberg*, pater fuit Georgii Dn. *de Podiebrad*, Regis Bohemiæ, extincti A. C. 1471. Hôc & Cungunda *de Sternberg* (filia Smilonis Liberi Baron. *de Sternberg*) genitus Henricus (poſt obitum Johannis ultimi Munſterbergenſium Ducum, ex familia Piaſtea) de ducatu hoc, cum fratre, à Friderico III. Imperatore inveſtitus eſt A. C. 1463. obiitque A. C. 1498. Pater, ex Urſula Brandeburgica (filia Alberti Electoris) Caroli Ducis *Munſterberga & Olſæ*, defuncti A. C. 1536. Huic Anna Saganenſis (filia Johannis Ducis Glogoviæ & Sagani) peperit Henricum, qui deceſſit A. C. 1617. relictô ex Margaretha Megapolitana (Henrici Ducis filiâ) Carolô, qui eôdem, quô Pater annô, fatô functus eſt. Suſcepit verò hic, ex Eliſabetha Magdalena Lignicia, Georgium (natum & denatum 1590.) Henricum Wenceſlaum (natum 1592. denatum 1639. poſtquam Annam primò Magdalenam Palatinam; exin Annam Urſulam Reibnizam, uxores duxiſſet) Carolum Fridericum, ultimum ex Podiebradiis maſculum, A. C. 1593. maritum primò Annæ, dein Sophiæ Magdalenæ Ligniciæ defunctæ A. C. 1647.) Barbaram Margaretham (natam A. C. 1595. denatam 1652.) Georgium Joachimum (natum 1597. denatum 1598.) Eliſabetham Magdalenam (natam 1599. uxorem Georgii Rudolfi Ducis Lignicii, denatam 1631.) & Sophiam Catharinam (natam 1601. nuptam Georgio Duci Lignicio, defunctam ...), omnes *Duces Sileſiæ, in Munſterberg & Olſ* &c. è quibus Caroli Friderici filia Eliſabetha Maria (nata A. C. 1625. ex priore ejus uxore) Sylvio Nimrodo è Ducibus Wirtenbergicis, marito, hæreditatem attulit: impetrata à Ferdinando III. Imperatore inveſtiturâ (quâ ipſa Conjux ſimul inveſtita, & Beneficium ad ſecundum, ſi ſuperet, conjugium protenſum eſt.) Quibus conjugibus nati ſunt, Ferdinandus Carolus (natus 1650. denatus 1668.) Sylvius Fridericus (natus 1651. & ab A. C. 1672. Eleonoræ Carolæ agnatæ maritus) Chriſtianus Ulricus (natus 1652. maritus Annæ Eliſabethæ filiæ Chriſtiani Principis Anhaltini, & ex ea Pater Chriſtiani Ulrici & Leopoldi Victoris) & Julius Sigiſmundus (natus 1653.) omnes *Duces Olſenſes, lineæ Julianæ Wirtembergicæ.* Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Part.* 2. *p.* 17.

MUNSTERUS Sebaſtianus, Ingelheimenſis, Theologus ac Coſmographus præſtantiſſimus, linguæ Hebrææ Chaldææque peritiſſimus, ejus induſtriâ promotâ, immortale nomen meruit. Hic anno ætat. 14. ingenii cauſâ Heidelbergam miſſus, bienniô poſt Ordinem Minorum de Obſervantia profeſſus eſt. Conradi

dein Pellicani famâ permotus, obtinuit, ut A. C. 1509. illius in Hebraica inſtitutione, quæ tum rara admodum ac [illegible], audiendi cauſa, ad conventum Rubeaquen. [illegible]: Dein A. C. 1516. ad Tubingenſ. [illegible] Mathematicas artes, ſub Joh. Stoflero [illegible], perdidicit. Hinc [illegible] Heidelbergam, aulicum Ludovici Electoris egit Concionatorem: ibique Lexicon Chaldaicum concinnavit, cum Dictionario Talmudico, & primus Grammaticam Chaldaicam annotavit. Inde Baſileam perveniens, Pellicano in Hebræa ex hoc [illegible]. & in Scholis quoque Theologorum aliquandiu docuit. Obiit tandem A. C. 1552. ætat. [illegible] *Germanus Eſdras Straboque* in Epitaphio dictus. Scripſit, præter jam memorata, Coſmographiam, opus inſigne: *Annotationes item in V. T.* inter Criticos [illegible]. *Annotationes Gramm. in Proverbia*, *Matthæi verſionem cum Annotat.* &c. De hoc *Verheiden*: [illegible] *varium ſententiarum cognitione, tum verò Mathematicis præ ceteris [illegible] fuit.* Plura vide in *Elogiis* Anton. Teiſſier. *Part.* 1, & 2.

MUNTZENBERGII, A Familia, quæ Germaniæ illuſtres, Hanoviæ [illegible] fuit: hæc enim, quæ inter Wetteravicos Comites ap[illegible] ſeculi memoria floruit, poſtquam plurimum dein [illegible] tium infuſione creviſſet, inde *Muntzenbergenſis*, *Rheineccius*, *Lichtenbergenſis* (qui iterum domô exiit) *Lichtenbergicus*, *Bipontinus*, tituli, A. C. 1451. Reinhardo obiit, pater Reinhardi I. & Philippi, quorum hic ab uxore Lichtenbergium dominium nactus, novæ lineæ, adhuc ſuperſtitis, auctor fuit: Ille Hanovicum ramum propagavit, cujus extremos palmites, *Hanovicum* Philippus Ludovicus A. C. 1641. *Schwartzenfelſium* Joh. Erneſtus A. C. 1642. terminârunt. Ita autem Joh. hujus Erneſti progenitores habent: Præfati Reinhardi I. fil. Philippus I. Comes Hanoviæ in *Muntzenberg*, obiit A. C. 1500. ex Adriana (filia Engelberti Naſſoviæ Comite) pater Reinhardi II. defuncti A. C. 1512. Hôc & Catharinâ Schwartzenburgicâ (filiâ Guntheri Comitis) genitus Philippus II. deceſſit A. C. 1529. ſuperſtite, ex Julianâ Stolbergia (filia Botonis Comitis, extincta A. C. 1580.) filiô Philippô III. qui fatô functus eſt A. C. 1561. Huic Helena Palatina, (filia Johannis II. Comitis Palatini Rheni, lineæ Simmerenſis) peperit Philippum Ludovicum, Comitem Hanovienſem *in Muntzenberg*, extinctum A. C. 1580. & ex Lucia Magdalena Waldeccia patrem Alberti Comitis Hanoviæ *in Schwartzenfels*, qui demortuus A. C. 1626. ex Irmgardi Iſenburgica (filia Philippi Comitis *de Iſenburg* & *Budingen*) pater fuit, Johannis Erneſti, totius lineæ *Muntzenbergicæ* ultimi, denati, A. C. 1642. Catharinæ Eliſabethæ (quæ nupta Wilhelmo Ottoni Comiti Iſenburgico, obiit A. C. 1647.) Johannæ (quæ primis nuptiis Wolfgango Friderico Rheingravio; alteris Emanueli Principi Portugalliæ juncta fuit) Eliſabethæ, Mariæ Julianæ (uxoris Johannis Ludovici Comitis Iſenburgici) & Magdalenæ Eliſabethæ (quam Georg. Fridericus Dn. & Pincerna *de Limburg* uxorem habuit) &c. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Europ. Part.* 2. p. 16.

MUNUS, inter alia pro dono, quod inter pares mutui officii cauſa datur; ſed & quod ab inferioribus exhibetur, ſuperioribus item. Romæ olim *Regia munera* dicta ſunt, inſignia Regia, quæ Sociis Populi Romani ſubinde conferri ſolebant. Quemcunque enim priſcus ille Senatus, aut etiam Princeps poſtmodum Romanus, regnare juſſiſſet, aut pateretur, hunc honorificâ appellatione *Socium Regem* vocabat, cui Senatus Conſultum, quod univerſum Jus regium continebatur, pro diplomate erat. Sicque talis hôc permiſſu Regem ſe, & nomine & cultu Regiô ferebat. Erant autem inſignia illa, Aurea corona, h. e. diadema, regii capitis inſigne; aurea patera; quâ Rex ſacrificans Diis munera offerret; ſella Curulis, quâ ſederet Regio munere intentus; ſcipio eburneus, h. e. ex ebore ſceptrum; Toga picta, quâ domi uteretur, Sagulum purpureum, [illegible]. Ac præter hæc Tunica palmata, Latus clavus, Equi [illegible]. Arma equeſtria & Supellex militaris, qualis Conſulibus præberi ſolita. Qui ſanè mos dandi & accipiendi *munera* uſque eò invaluit, ut illi ipſi Reges, ad quos legitimâ ſucceſſione Regnum perveniſſet, non aliter regiam dignitatem uſurparent, muneraque obirent regia, quam Senatus aut Principis conceſſu, uti legimus de Archelao Rege Judæorum, Tigrane Rege Armeniæ, Tiridate ejuſdem Rege, Vologeſe, & Parthamaſpe Parthorum, Decebalo Dacorum, Zato Laziorum &c. Regibus, apud Livium *l.* 10. Suetonium *Tiberio c.* 9. Suetonium & Xiphilinum *Nerone*, Tacitum *Annalium l.* 15. Nicephorum *l.* 1. *c.* 9. Euſebium *Hiſtor. Eccleſ. l.* 2. *c.* 4. Dionem *Eclog. de Legat.* Agathiam *l.* 3. Alios. Et quidem hæc *munera* ſunt, quibus Principes magnificentiam ſuam teſtantur, cujus nullum illuſtrius ſpecimen, quàm largâ manu diademata aliis ac Regna conferre. Sed & illos viciſſim accipere à ſubditis munera, priſci jam moris fuit. Et quidem provinciæ integræ, urbiumque ac municipiorum primores id frequentes egêre, ut Reges ſuos magnis pretioſiſque muneribus venerarentur; in quibus potiſſimùm coronæ ac diademata. Exhibebantur illa in pompis inprimis, ad quas magnus hominum fiebat concurſus ex oſtentandis opibus & potentia. E qua tot divitiarum oſtentatione, in hominum animis, ingens oriebatur regii cultus admiratio, veneratio, fortè & metus. Hinc Indicæ pompæ meminit Strabo *l.* 15. in qua conſpiciebantur lebetes, crateres, menſæ, ſellæ, pocula, labra, ſingula magnam partem ſmaragdis, beryllis, carbunculis, incruſtata, præter veſtes aliaque. Qui mos non ſolùm in Oriente olim hodieque, ſed & in Occidente, invaluit. Unde in funere Sullæ, tranſlatas coronas aureas bis mille, dona civitatum, amicorum, ducumque, qui ſub ipſo militaverant; præter illas, quæ ſepulchro ejus injectæ ſunt, incredibili luxu memorandæ, refert Appian. Alexandrin. *Bell. Civil. l.* 1. Fiebat id verò inprimis dienatali, ſicut hodie in Perſia primô anni die, & in Indiis, die illô, quô Magni Mogoris pondus in ſtatera exploratur. Unde priſcum illum Amaſin, ob *munus* coronæ contextæ è floribus, Regi Ægypti, die ejus natali miſſum, [illegible] unde in Regnum, aſſumtum eſſe, refert eſt Athenæus *l.* 15. Porro propinqui & affines, amici, hoſpites, aliique, *munera* ſibi invicem mittendi morem ſemper habuere, ut [illegible] ex Romanorum Saturnalibus Strenisque notum. Vide quoque ſupra *Strena*. Amantium præſertim munera coronæ fuere, quas frequentes ſibi miſitabant. Unde Simætha apud Theocritum *Idyll.* 2. Delphidem non amare ſolum, ſed & redamari, hinc probat, quòd illi domus referta coronis eſſet:

Καὶ [illegible]

De *muneribus*, infantibus recens natis offerri ſolitis, vide ubi de *Infantibus*, & *Puerperio*. De iis verò, quæ Deo certo, Diisque, ubi de *Anathemata Donis*, *Donarius*, *Sacrificiis* &c. Nec omittenda *Munera*, quæ ad integros panegyres mitti conſueverunt. Ita legitur in decreto Byzantiorum facto, in honorem populi Athenienſis, in publicis gratulationibus, dona ad Ludorum celebritates miſſa, apud Demoſthenem *de Cor.* Ubi inter alia, καὶ [illegible], *& renuntiari coronam, quâ coronatur populus Athenienſium à nobis*. Nempe ibi proclamabatur corona, quâ hæc aut illa civitas ab diadonata fuiſſet &c. Quam in rem vide plura apud Car. Paſchalium *de Coronis paſſim*, ut & hic non uno in loco: inter alia infra, voce *Nemea*, aliquid etiam voce, *Rhoxolani* it. *Sporta*. De ingenti *Munerum* copia voce *Vitiliga*.

MUNUS, apud Scriptores Eccleſiaſticos per excellentiam, pro Spiritu S. Ambroſ. *in Symbolum Apoſtol. Æternitas eſt in Patre, ſpecies in Imagine, uſus eſt in Munere.* Unde Paſchaſius *de Corp. & Sang. Domini*, malos Corpus Chriſti verè accipere negat, quia non accipiant *Munus* ſeu *Donum*, i. e. Spiritum S. Græce τὸ Δῶρον. Sed & in *Liturgiis* antiquis & apud Patres, τὰ Δῶρα, item τὰ Ἅγια δῶρα, appellantur oblationes panis & vini, ad S. Communionem in Eccleſia ſolitæ offerri. Hinc ipſum Corpus Chriſti myſticum, vel propter jam factam conſecrationem, vel propter futuram: Sicque factum, ut pro ipſa Cœna Domini vox acciperetur. Certè locis ſexcentis apud Patres, [illegible], eſt [illegible] *S. Cœnæ*. Quæ locutio ita in Eccleſia Græca fuit uſu trita, ut Balſamon *ad Can.* 19. *Concilii Carthagin.* vocem & pueris fidelium notam, *Eucharistia*, per iſtam interpretetur: [illegible], inquiens, ἡ εὐχαριστία, ἤγουν τὰ ἅγια δῶρα. Accedit, quod τὸ Δῶρον, *Munus*, aliquando idem eſt ac *gratia*, propriè accepta pro virtute Sacramenti. Itaque regeneratio, quæ eſt Baptiſmi fructus, & quò tota vis illius Sacramenti ſpectat, appellatur ἡ Δωρεὰ, vel τὸ Δῶρον, Chryſoſtomo *in Matthæum Hom.* 83. Unde ad ipſum Baptiſmum, vox tranſlata, à Gregorio Naz. *Or.* 40. quæ eſt *in Baptiſm.* & Baſilio *in eund.* Similiter itaque Euchariſtia Δῶρον, *Munus* ſeu *Donum* appellatur, nempe Spiritûs S. cujus efficaciâ illa communio perficitur, in qua divini hujus Sacramenti fructus poſitus eſt. Sed & aliquando ſic dicitur, eandem ob cauſam, propter quam & *Sacrificium* vocatur: quia videl. eſt commemoratio Sacrificii ſemel à Chriſto oblati, ut videre eſt in Liturgia, quæ habetur in Clementis *Conſtitutionibus l.* 8 *c.* 12. Hinc Δῶρον [illegible], *donum à diſcedente donatum*, apud Baſilium *Hom. de Charitate*, eſt enim velut pignus præſentiæ [illegible] poſt corpus [illegible] &c. [illegible] *Decret.* XVI. *mun.* [illegible]. Vide quoque Car. du Freſne in voce *Munus*, & hic in vocibus, *Donum*, *Oblatio*.

MUNUS, pro feudo militari, apud Marculfum *Formular. l.* 1. *c.* 12. & Bignonium *in Notis*. Guntherus Poeta Ligurinus:

Si Patris dominum vaſſalli filius acri
Læſerit offenſâ: feſtinet providus illum
Conciliare pater: quod ſi contemnet agendum,
Munere privetur. Si verò audire monentem
Filius [illegible] neglexerit [illegible],
Non erit in feudo ſucceſſor [illegible] illo:
Ni prius accenſam Domini placaverit iram.

MUNYCHIA, portus Atticæ Piræeo proximus, inter illum ad Occidentem & Sunium promont. ad Ortum, apud Iliſſi fluv. oſtium, antiquum nomen retinens Ovid. *Met. l.* 2. *Fab.* 12. *v.* 709.

Munychiaſque volans agros, gratamque Minervæ
Deſpectabat humum.

A *Munycho* principe nomen habet, qui ibi templum Dianæ extruxit, quæ propterea *Munychia*, & feſta ejus eôdem nomine, appellata. *Strab.* & *Plut. Lloydius*. Ibidem caſtrum erat cognomine. Hodie vero utriuſque vix ſuperſunt veſtigia, & de Templo Dianæ hinc cognominatæ nil, niſi rudera quædam in agro proximo viſuntur. Cæterùm portus hic à Piræeo terrâ non multum abeſt, mari verò, ob excurrentes in mare litoris lacinias 2. milliar. circuitu opus eſt, uti docet Jac. Sponius *Itinerar. Græciæ Part.* 2. p. 230.

MUNYCHIATIS, regio Arabiæ Petrææ. *Ptol.*

MUNZIUS Johannes, vide *Johannes*.

de MUR Conradus, vide *Conradus*.

MURA, vulgò MURY, locus in Helvetiorum finibus, qui diœceſi Conſtantienſi pagoque Argoviæ & Comitatui Roræ attribuitur, cum veter. Cœnobio Abbatiali, vulgò *Mury*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Nomen loco à reliquiis ædificiorum Romanorum & *muris* ſemirutis hæſit, uti ex *Chronico Murenſi* diſcimus. Cœnobii hiſtoria paucis hæc eſt: Cuonzelinus Comes Altenburgenſis, Guntrami cognomine *Divitis*, fil. poſtquam loca vico cognomini *Murenſi* vicina cum hoc ipſo, prætextu Patrocinii, in poteſtatem ſuam redegiſſet; eo mortuo, priores poſſeſſores cùm armis ſuas res repetitum irent, à Cuonzelini filio Rapatone repreſſi ſunt, qui hic locorum late dominatus eſt, circa A. C. 1026. Verùm poſtea uxor ejus Ita, Dietherici Lotharingici filia, & Wernheri

Epiſcopi Argentinenſis ſoror, quidquid miſeris ereptum erat, conſenſu mariti ægre tandem ob eum in Cononis Comitis Rinfeldii manus conſignavit, ſedi Romanæ conſecrandum. Quod cum ille utcunque ieciſſet, (non enim ipſe uni Romam adivit, ſed ex Tolvinæ, ad locum Tigurinum, B. Mariæ, ac Sancto Petro omnibusque reliquis Sanctis, ſolemni ceremonia, muneri dedit.) Raparo Eminentem Abbatem Eremitanum ad ſe accerſitum rogavit, ut *Mur.* Cœnobium conderet: quod hic maxime conſtitutus fuit, & Reginboldum Soloduranum Præpoſitum conſtituit, circa A. C. 1027. qui obiit A. C. 1064. intra quod tempus, defunctus Raparo, in Monaſterio recens extructo ſepultus eſt. Hujus mox filii Wernerus Caſtenſecuria ſua bona Cœnobio donavit: cui ſub hujus cardo, Reginbaldi ſucceſſore, qui illud ad umbilicum perduxerat, acceſſere alia, in locis *Alibon*, *Brunnwil*, *Hermolſto* & *Rhenfeldwerid*. Inauguratum dein templum eſt a Rumoldo Epiſcopo Conſtantienſi A. C. 1064. & locô Præpoſiti, Abbas electus eſt Burcardus, qui vitâ exceſſit A. C. 1072. Ei Ulricus ſucceſſit, ſub quo omni jure, quod in Monaſterium habebat Wernerus Comes Monachus ceſſit, illique Advocatum ſibi eligendi veniam dedit, qui proin Comitem Regensbergium elegêre A. C. 1083. donec variis ob cauſas, Wernerus filio & primogenito ſemper in poſteris ſuis id juris conciliavit: donatô Sedi Romanæ & in Pontificis poteſtatem conſignatô Cœnobiô A. C. 1089. In Romani Imperii protectionem illud recepit, Henricus V. Imperator, cùm Baſileæ eſſet, A. C. 1114. illique donata hactenus literis ſuis confirmavit, quarum literarum inter alia hic tenor eſt: *In regno noſtro Regulare quoddam Monaſterium, ſitum eſt in pretio, Burgundiæ, in Epiſcopatu Conſtantienſi, in pago Aergow, in Comitatu Rore, quod Mure nuncupatum eſt* &c. Quomodo porro locus creverit, & quæ circa Monaſterium hoc geſta, vide apud Joh. Stumphium *Chron. Helv. l. 7. de Argoia c. 9.*

MURA, fluv. Germ. *Mur*. Oritur in ditione Salisburgenſi, dein per Stiriam fluens, ibi Judenburgum, Pontem ad Muram dictum, & Græcium Rachelpurgumque rigat; ac tandem Dravo miſcetur, in ipſo Hungariæ limite.

MURÆNA, vide *Licinius*, *Lucius*, *Murena*.

MURÆNA, piſcis priſcis Romanis in deliciis, unde & Licinio *Murenæ* cognomen placuit: *& apud Baulos, in parte Balana piſcinam habuit Hortenſius Orator, in qua Murænam adeò dilexit, ut exanimatam flevaſſe credatur. In eadem villa, Antonia Druſi Murænæ, quam diligebat, inaures addidit: cujus propter famam nonnulli Baulos videre concupiverunt*, Plin. *l. 9. c. 55.* Craſſus quoque *Murænam*, quæ, inauribus & gemmis diſtinctô monili exornata, appellantis vocem agnoſcebat, atque ad eum adnatans eſcam è manibus ejus capiebat, poſtquam vitâ exceſſit, flevit uberiùs atque honore ſepulturæ affecit, Ælian. *l. 8. c. 4.* Inprimis verò, quemadmodum pavus è Samo, attagena Phrygia, grues ex Melo, hædus ex Ambracia, pelamis è Chalcedone, aſelli Peſſinuntii, oſtrea Tarentina, pectunculus Chius, elops Rhodius, ſcari Cilices, nuces Thaſiæ, palma Ægyptia, glans Iberica, ſic *Muræna Tarteſſia* ingenioſe gulæ placuit, teſte A. Gellio *l. 7. c. 16.* & meminit iſtiuſmodi *Murænæ* jam in Βατράχοις Ariſtophanes. Siculas tamen *Murænas* quoque Varro laudat, apud Macrob. *Saturn. l. 3. c. 15.* de quibus ita Juvenal. *Sat. 5. v. 98.*

Virroni Muræna datur, quæ maxima venit
Gurgite de Siculo.

Quin & ex ipſo hoc freto ad piſcinas Magnatum traducebantur alebanturque, quorum primus *Murænarum* vivarium excogitavit C. Hirtius ante alios, *qui cœnis triumphalibus Cæſaris Dictatoris 6000. e vivario mutuo appendit. Nam permutare quidem pretiô noluit aliâve merce. Hujus proin villam (intra quàm modicam) quadragies piſcinæ vendiderunt*, referente utrum Pliniô, *locô præfatô.* Quæ ſumma, Budeô teſte, fuit centenum millium Philippeûm vel ſcutatorum. De eodem Varro *R. R. l. 3. c. ult.* *Hirrius*, inquit, *circum piſcinas ſuas ex ædificiis duodena millia HS. capiebat, cum omnem mercedem eſcis, quam dabat piſcibus, conſumebat.* Vide Vegetium *cum Annotat. Stewechii*, Polybium *l. 6.* Livium *l. 7.* Tertullianum *de Cor. Militis* &c. Cæterùm *Murænæ* aliæ dentatæ ſunt, aliæ edentulæ, non ſexu ſolùm, ut quidam voluère; ſed & genere diverſæ. Sanè Ariſtoteles *de Animal. l. 5.* μύρον, quem *marem murænam* nonnulli exponunt, quemque Philoſophus καρχαρόδοντα vocat, quòd dentes habeat, [illegible] non eundem eſſe ſcribit, quod μύραιναν: nam *murænam* variam & infirmiorem, *myrum* unicolorem & robuſtum eſſe dentibusque præditum; ſexûs diſcrimine perinde atque in cæteris. Et quidem edentulas fuiſſe Vedii Pollionis Equitis Romani murænas, ad quas ille ſervum damnaverat, cryſtallini fracti reum, legimus apud Plinium *l. 9. c. 23.* Veniebant illæ ex gurgite Siculo, ubi capiebantur optimæ, & *Flutæ* vocabantur; quod, præ virium imbecillitate, ubi in ſummo æquore natantes cutem Sole torrefecerant, peſſum redire ampliùs non poſſent, nec fundum maris repetere, ſed in ſummo æquore velut exanimes ferrentur. Græci antiqui Πλωτὰς eas vocabant, recentiores verò [illegible], ab eadem cauſa. Vide in vocibus *Exormiſtones*, *Fluta*, *Myrus*, *Ploca*, & plura hanc in rem, apud Ger. Jo. Voſſium *de Orig. & Progr. Idolol. l. 4. c. 14. 16. 18. 20. 21. 27.* & Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio c. 5.* qui locus ſic habet: *Immergo enim ſtrépitum acerbitatis, quâ Vedius Pollio ſervos murænis vivariolos [illegible]: nova ſcilicet delectatio terrenæ beſtiæ, & edentulæ, & exanguis & excornis de [illegible] placuit feras cogere.* Ubi *murænam* piſcinâ concluſam, *beſtiam terrenam* vocat, ad diſcrimen marinæ, quæ in alio mari degit & aqui ſuâ, i. e. marinâ fruitur. Miratur itaque novam ſævitiam Vedii, aut novum potius ſævitiæ ingenium, qui non ſolùm de piſce piſcinario, feram per vim facere volebat, ſed de eo etiam piſce, qui per naturam ferueſcere non poteſt: imò qui *terrenus*, h. e. hîc & piſcinâ incluſus ac penè manſuefactus.

Quomodo autem hi piſces apparatentur, docet Apicius *l. 10. Rei Culin. c. 2.* De *Murænis* quoque ex Theophraſto egit, & cum anguillis ac viperis cognationem earum oſtendit, Athenæus *l. 7.* &c.

MURALIS Corona, docente A. Gellio *l. 5. c. 6.* donabatur ab Imperatore ei, qui primus *murum* ſubiiſſet, inque oppidum hoſtium per vim aſcendiſſet: quæ proin quaſi *muri* pinnis aut turribus decorata fuit. Harum tres meruit Achilles ille Romanus Siccius Dentatus, eodem teſte *l. 2. c. 11.* &c. Fuit autem aurea hæc corona, & proponebatur ab Imperatore illi, qui murum obſeſſæ urbis primus ac per vim aſcendiſſet. Liv. *l. 26. c. 48.* *Itaque quanquam omnibus omnia deberem, præcipuum tamen Muralis coronæ decus eius eſſe, qui primus murum aſcendiſſet. Proſiteretur, qui ſe dignum duceret eo dono. Duo profeſſi ſunt.* Debatur autem, ſicut & Vallaris (quibus duæ hæ coronæ dona militaria reliqua anteferent) nonniſi præcedenti inquiſitione faſtidioſâ: idque in omnium oculis. Quam proin, ne ulla fraus obreperet, petere, atque adeò profiteri id, cogebantur, qui hoc decus ambibant: ubi in ipſius Imperatoris conſpectu res geſta eſſet. Cujus moris exemplum illuſtre apud Silium Italicum eſt *l. 13. v. 361.* ubi de Milone, ab Q. Fulvio Proconſule, hujuſmodi coronâ donato:

Fulvius & finem ſpelundis addidit aus
Reliquere vocante dedit, ſublimis ab alto
Suggeſtu, magnis auctor non futilis auſis.
Lætus generate, inquit, quem ſeſſa Juno
Dat nobis, Milo, Gradivi cape victor honorem,
Tempora murali cinctus turrita corona.

Ubi *turritam* vocat, quod pinnæ muri, quæ coronæ hujus inſigne erant, turrim referrent. Qualis alias corona Cybeli, Deûm Matri, tribuitur: quam & ipſam inde *muralem* vocat Lucretius *l. 2. v. 608.*

Muralique caput ſummum cinxere coronâ,
Eo quia munita locis, quòd ſuſtinet urbes &c.

Neque verò Centuriones tantùm, ſed & ipſos caligatos milites ad id decus admiſſos eſſe, ex Suetonii *Auguſto c. 25.* diſcimus, *Has* (nempe vallares ac murales coronas) *quàm parciſſimè & ſine ambitione; ac ſæpe etiam caligatis tribuit.* Cæterùm Civica talem corona potior habebatur. Plin. *l. 16. c. 4.* *Civica corona, militum virtutis inſigne clariſſimum -- Ceduntque his murales vallareſque -- quanquam pretio antecedentes.* Sed & gramineam idem antefert, *l. 22. c. 3.* *Corona quidem nulla fuit graminea nobilior -- Gemmatæ & aureæ, vallares, murales, roſtratæ, civicæ, triumphales, poſt hanc fuêre* &c. Vide plura hanc in rem, apud Car. Paſchalium *Coronar. l. 7. c. 3.*

MURANUM, oppid. Lucaniæ, nunc *Morano*, caſtrum Calabriæ citerioris, in confinio Baſilicatæ. Infra Appenninum, 40. mill. paſſ. à Coſentia in Boream, medium inter Sinum Tarentinum ad Ortum & mare Tyrrhenum ad Occaſum, 16. utrinque milliar.

MURANUM, vulgò MOURAON, quibuſdam *Mero*. Vide ibi.

MURATUM, vulgò MURAT, oppid. Alverniæ ſuperioris ad radices Cantalii montis, juxta Alagnonem amnem. 3. leuc. à Floriopoli in Circium. Vide etiam *Muratum*.

MURAVIA, vulgò MURAW, oppid. Stiriæ ſuperioris ad Muram fluv. in confinio ditionis Salisburgienſis, 6. milliar. German. à Judenburgo in Occaſum, 4. à limite Auſtriæ.

MURBACUM, vulgò MURBACH, oppid. Alſatiæ ſuperioris cum Monaſterio, cujus Abbas Imperii Princeps eſt, fundato à Comite Eberhardo, tempore Theodorici Franciæ Regis circa A. C. 724. 2. leuc. à Vogeſo in Ortum, 3. à Colmaria, in Africum, uti à Mulhuſa in Circium.

MURBOGI, *Ptol.* populi Hiſpaniæ Tarraconenſis quorum urbs *Burgi*. Vide ibi.

MURCI, & *Murculi*, joculariter olim dicti ſunt, qui *munus Martium pertimeſcentes pollicem ſibi præſcindebant*, Amm. Marcellinus *l. 15.* Vide infrà *Pollex*.

MURCIA, Dea, quam ita appellabant, quod præter modum faceret hominem murcidum, i. e. deſidioſum; Cui contraria erat Dea *Strenua*, quæ faciebat homines ſtrenuos. Vide *Murtia*.

MURCIA, vulgò quoque ſic, aliis *Vergilia*, urbs ampla Hiſpan. ad Seguram fluv. in planitie peramœna, 3. leuc. ab Oriola in Occaſum, 6. à Carthagine nova in Boream, A. C. 1265. Mauris, qui regnum fundaverant, ejectis, recepta. Caput *regni Murciæ*, vulgò *Regno de Murcia*, quod, provinc. ſatis parva, ad Meridiem, Caſtellæ novæ annexum eſt, à qua terminatur à Septentrione, uti regnô Valentinô ab Ortu, Granatenſi ab Occaſu, & mari Mediterraneô ſinuque Virgitanô à Meridie. In illo & Carthago nova. Fuerunt hîc aliàs Baſtitani ex parte. Tam abundans hoc regnum omnis generis frugum eſt, ut *hortus Hiſpaniæ* dicatur. Urbs ſedes Epiſcopi, qui titulum Carthagenæ ſibi vindicat. *Mariana*, *Surita*, &c.

MURCIÆ Metæ, in Circo, eædem cum primis. Varro *de L. L. l. 4.* *Intimus Circus ad Murciam vocatur, ut Procilius ajebat, ab urceis quòd is locus eſſet inter figulos: alii à Murcia, metis primis nomen:* Melius à *Murciæ* æde, quæ in illa parte erat. Has ineptè cum ultimis metis alicubi confundit Auctor *libri de Circo c. 4.* qui *ibid.* tres quoque Circi maximi partes fuiſſe, hac ratione aſſerit: *Circum primum ubi primæ metæ: medium, ubi Medianæ: Intimum, ubi metæ Murciæ.* Sic namque *intimum* vel *imum* fuiſſe, quod *ultimum*, præterea nullæ mediæ metæ, ut ſuprà vidimus. Inter utraſque verò metas obeliſcus fuit in medio Circi centro poſitus, ut præter alios Veteri, *Epigrammatis* auctor id teſtatur de Circenſibus.

Et

Et medium [illegible] ſummum [illegible] &c.

Metis iisdem *Murcia* primum oſtium, quod & *[illegible]*, proximum fuit: quo, cum omnibus oſtiis ſubito æqualiter apertis eodem tempore proſilirent ex omnibus carceribus equi, qui muſus erat, ſortis ac loci beneficio, cæteros ante ire [illegible] & *occupare* dicebatur. Cui ſi nihil adverſi accideret, atque modo [illegible] teneret ad finem curſum i. e. ad ultimum uſque ſpatium flexumque metæ ſeptimum, haud dubie vincebat. Sed plerumque eveniebat, ut præ ſtudio obtinendi ac ſervandi primatus, quem ab initio ſortis acceptus erat, prælatum [illegible] contantis viribus equorum, ante ſeptimum curriculum deficeret, primamque ſequentibus traderet, qui in ejus locum ſuccedentes metam ſeptimam, in qua fuit victoria, circumire anticipabant. Unde cauti agitatores in primis ſpatiis ſuſtinebant equos ſpiritumque ac vires eorum diſpenſabant, priuſquam ad finem venirent, ut integri & indefeſſi progreſſos jam defeſſos opprimerent & in flexu metæ ſeptimæ præverterent, ut dicemus infra, ubi de Circi Oſtiis. Vide Salmaſ. *ad Solinum p. 902. & ſeqq.*

MURCIUS Collis, dictus eſt Aventinus, à Veneris Murciæ ſacello ibi ſito.

MURCUS, alio nomine *Statius*, Speculator, qui cum Sulpicio Floro Piſonem æde Veſtæ protractum, in foribus templi, trucidavit. Tacit. *Hiſtor. l.* 1. *c.* 43. Alius eſt apud Cæſarem *l.* 3. *de Bell. Civ. c.* 15. legatus, qui in argenteo denario STATIUS. MURCUS IMP. deſcriptus eſt.

MURDRUM, apud Anglos olim cædem dolô & clam commiſſam ſignificabat, item mulctam, eô nomine inflictam. Quoties enim cadaver aliquod reperiebatur, nec interfector erat cognitus, nec occiſus ipſe poſt vulnera eatenus ſuperſtes fuiſſet, ut eloqui potuiſſet tum interfectorem, tum genus ſuum, nec ſatis probaretur, idque & agnatorum & cognatorum utriuſque generis propaginis teſtimoniô, occiſum fuiſſe Anglicum, aut non caſu ſeu infortuniô occiſum, pro alienigena habebatur, atque inde pagus ſeu Comitatus, in quo repertus eſt, *Murdri* nomine mulctabatur. Alias, ſi Anglicum fuiſſe aſſereretur, mulcta hujuſmodi non irrogabatur. Cujus moris originem Canuto Regi tribuit Henr. de Bractona *de Coronâ l.* 3. *c.* 15. non ita inſcipiſ jure mirum: *Cauſa vero inventionis Murdrorum talis fuit, quod in diebus Canuti Regis Danorum, qui poſt Angliam acquiſitam & pacificatam, rogatu Baronum Anglorum, remiſit ad Daciam* (Daniam) *exercitum ſuum, & ipſi Barones Angliæ erga ipſum Regem Canutum fidejuſſores exſtiterunt, quod quotquot Rex in Angliâ ſecum retineret, firmam pacem per omnia haberent, ita quod, ſi quis Anglorum aliquem hominum, quos Rex ſecum adduxit, interficeret, ſi ſe ſuper hoc defendere non poſſet judicio Dei, Aquâ vel Ferrô* (Ordaliorum tunc purgatione ſolenni) *fieret de eo juſtitia; ſi autem aufugeret & capi non poſſet, ſolverentur pro eo ſexaginta ſex Marcæ, & colligerentur in villa, ubi quis eſſet interfectus, & ideo, quia interfectorem non habuerunt, & ſi in tali villa, pro paupertate, colligi non poſſent, colligerentur in Hundredo* (Centuria, intra quam Villa ſita) *in Theſauro Regis deponenda.* Ubi certam habet mulctæ ſummam: cum alii de mulcta in genere loquantur, incolis, intra quorum territorium cædes facta, irroganda, eô quod homicidam ejuſmodi aufugere permiſiſſent. Sic in Archivo arcis Londinenſis, inter *Placita Coronæ* ſæpius occurrit: *Villata N. Occiſus repertus eſt N. Nulla Englisheria præſentata, ideo murdrum ſuper Villatam in Miſericordia.* Cui vetus Jus Cambrobritannorum ſeu Wallorum, ſimile erat, *Wallesheria* dictum. Sed tandem in Comitiis Edwardi III. Parlamentariis, A. C. 1339. utrumque, cùm Englisheriæ, tum Wallesheriæ jus, in deſuetudinem abiit, penituſque abolitum eſt. A quo tempore pro quolibet homicidio, ex malitia patrato, vox *Murdri* ſumi cœpit. Vide Jo. Seldenum *de Synedriis l.* 3. *c.* 7. §. 8. & ſuprà in voce *Cædes.*

MURELLUM, caſtrum Galliæ, prope Toloſam, hinc 3. leuc. ad Garumnam, vulgò *Muret.* Portio habetur jam pridem Comitatus Convenarum. Hic Petrus Aragonenſium Rex cum Toloſano, Convenico & Fuxenſi Comitibus ac Gaſtone de Bearno, Albigenſium hyperaſpiſtis, à Simone Monfortio victus eſt, A. C. 1213. Eſt & è regione Mellenti, interfluente Sequanâ, vicus *Murelli*, vulgò *les Mureaux.* Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MURENA, vel MURÆNA, cognomen viri Romani, abeo piſce deductum, qui *Muræna* dicitur, pro quo etiam extat Ciceronis *oratio.* Conſul, renovaverat bellum Mithridaticum, an. 672. *Urb. Cond.* ſed à Sylla ſequenti annô, revocatus, accuſatusque coram Senatu, defenſorem Tullium nactus. Appian. *de bello Mithrid.*

Licinius Varro *Murena*, amicus Auguſti, ejuſdemque inſidiator, & eô nomine oppreſſus. Vide & *Muræna.*

MURENÆ ſeu MURENULÆ, mulierum ſunt ornamenta aurea, quibus metallô in virgulas lenteſcente, quâdam ordinis flexuoſi catenâ collum cingebatur, ut ſcribit Hieronym. *Ep.* 15. Oblonga fuiſſe, *murenarum* inſtar, ait Bulengerus. Meminit eorum etiam Willeramus Abbas *in Cant. Cantic.* apud Car. du Freſne, *in Gloſſar.*

Auri murenas *argentô vermiculatas*
Nos tibi faciemus.

MURENTIUS, ad Ægyptum deſtinatus, ſub Aureliano Imperatore, apud Capitolin. *in Vita hujus c.* 13.

MURES, inter animalia, Lege veteri immunda, quòd, præter cauſas, quæ cuivis ſeſe offerunt, inutile & noxium eſt hoc animal, ac typus eorum, qui dicunt,

Nos numerus ſumus & fruges conſumere nati.

Cyrillus *contra Jul. l.* 9. [illegible Greek] *Muſteis & muſculorum referunt timiditatem & imbellia genera atque ad omnem ſtrepitum metuentia.* Quod muri quàm conveniat, Horat. Poeta eximius ſic docet in Apologo, de mure ruſtico & urbano, *Sat.* 6. *l.* 2.

Valvarum ſtrepitus lectis excuſſit utrumque:
Currere per totum pavidi conclave, magiſque
Exanimes trepidare, ſimul domus alta Moloſſis
Perſonuit.

Nihilominus, uti Hieroſolymitanis eorum caro in eſum ceſſit, cùm obſeſſi, ſumma cum [illegible] urbe, [illegible], quod Damaſcum [illegible] accenderunt, apud Ælian. *Hiſtor. l.* [illegible] quod [illegible] populis Troadis [illegible], Polemo apud Clementem *in Protrept.* & de Polycratis [illegible], Antiocles [illegible] *l.* 2. *c.* 24. narrant. Quorum [illegible] *Smintheum* nuncupant, idem Strabone, ex Callino & Heraclide Pontico [illegible] *l.* 13. [illegible] Mus ſub pede Apollinis, [illegible] *Murem* [illegible] Pelaſgi [illegible] eſſet) ſtatuiſſe [illegible] Ægyptii [illegible] Hieroglyphicum mus, [illegible] Regis [illegible] aliquid præ ſe ferre videtur Joh. [illegible] XVII. [illegible] integro, populos Arderi [illegible] *l.* 15. *c.* 2. Theopompus Plinium *l.* 10. *c.* 85. quoſdam [illegible], apud Ælian. *in Hiſtor. Anim.* [illegible] apud Heraclidem *in Politiis* [illegible] Gyarenſes [illegible] Cyclades, [illegible] apud eundem Plinium *l.* 8. *c.* 29. [illegible] populis [illegible] Nec adeo mirum, ſi, quod Antigonus habet [illegible] in Gyaro mures ferrum peredunt: [illegible Greek] *Prope Cantharum & Andreum* [illegible] *mures ferrum* [illegible]. Sed & [illegible] antiquiſſimis temporibus [illegible]. Namque *Myomantia* omnium divinationum ſpecies [illegible]. Unde apud Eſajam c. 66. v. 17. [illegible] les, etiam *Mures* [illegible] [illegible] Orientem [illegible] Occidentem, & poſt Chriſti quoque tempora [illegible] *Muſpitarum* patet exemplô, qui, quod [illegible] nomen accepêre. An eâdem ratione, [illegible] runcandæ agrorum ſuorum calamitati, *Mures* [illegible] *aureos*, inter cætera dona, à Philiſtæis adhibitæ ſint, non liquet. Legimus certè 1. Sam. c. 6. v. 5. à Sacerdotibus [illegible] eorum id conſilium datum eſſe, *ut facerent imagines murium, qui corruperant terram & darent gloriam Deo Iſraelis: ſic forſitan fore, ut allevaretur manus Dei ab ipſis, & à Diis eorum & à terra eorum.* Ad quem locum vide Franc. Burmannum *in Exegeſi & Meditat. ſuis, vernaculo idiomate ſcriptis*: Plura verò hanc in rem, apud S. Bochartum *Hieroz. Part. poſter. l.* 3. *c.* 33. *& ſeqq.* ubi alia plurima eruditè congeſta, reperies, de *Mure* [illegible], Arabibus prolixè deſcripto, qui idem videtur cum Græcorum *Arctomye*, *de Mure item Montano & Pontico.* Nec omittendum, quòd *Murium* decem millia, mille moſtelas, mille ſoricetas ſibi exhiberi juſſiſſe Heliogabalum, apud Lamprid. *c.* 27. legimus. Vide quoque [illegible] *Murium*, [illegible], [illegible] de *Glirium*, de [illegible] ſuprà itid. voce [illegible]

[illegible] Moſcovitici, animalcula ſunt, à *Moſcovia*, ubi magnô numerô reperiuntur, vix verò alibi occurrentia: abietum, terræ & radicum latebras incolentes, à muribus noſtratibus formâ parum [illegible]; ſed tantâ odoris fragrantiâ, ut ex muſco compacta [illegible] videantur. Hinc exuviæ eorum Magnatibus expetitæ, qui eas maximô pretiô comment, ut indumentis ſubſutæ & adverſus brumam clypei loricæque vices ſubeant, & graveſcentes olentes auras, odoris ſui fragrantiâ expugnent. Cujuſmodi *murium* binæ exuviæ proſtant in *Muſeo* Kircheriano, Auctori è Polonia muneri miſſæ, Georg. de Sepibus *in Collegii Romani Societ. Jeſu Muſeo*, [illegible]. Similiter in pretio pellis fuit *Ponticorum*, uti veteres vocarunt, quos [illegible], Ariſtoteles *Hiſtor. Animal. l.* 9. *in fin.* & in arborum [illegible] nidificare fœtuſque fovere, *Bochartus*, ſcribunt. *Semur Geţulici* dicuntur nonnullis Scriptoribus; namque, ut in frigidis locis ferè naſcuntur, tamen in calidis non deſunt. Unde Arabs Geogr. *Clim.* 1. *part.* 1. in cenſu animalium, quæ in intima Africa nutriunt Nigrorum ſylvæ, etiam Finnicos mures ſeu Ponticos habet. *Venetos* Hermolaus vocat, ſicut *Finnicos* Agricola, à Venetis & Finnis, populis ad Viſtulam in Boruſſia, à quibus ad nos deferuntur in pelliceârum uſum. Unde Arabice *ſinnes* hic mus, qui à ſtatura & colore Gallis dicitur *petigris.* Sed & *ſungi ab* Arabib. Golio, *teſtis eſt, animal cinerei coloris, ejuſque pellis, quâ ſuffulciuntur veſtes, ſeu* [illegible] (forte, *herminium.*) *Hermellina* enim, Gallis quoque *Hermine*, mus Ponticus Thwroczio dicitur *in* [illegible] *Hungar. Reg. c.* 52. Aliiſque: ab *Armenia*, ut cenſet Car. du Freſne, qui de hoc animali illiuſque pellibus multis agit *Diſſertat.* 1. *ad Joinvill.* Damir, animal eſſe dicit, *ad formam talpæ, mure majus, degens in ſummis arboribus, pellis cærulea molliſſima, quâ [illegible] utuntur.* Eorundem pellem *calidam, boni odoris, in omnibus pellicearum ſpeciebus odoratiſſimam*, ſcribit Abenbitar Arabs, qui [illegible] Sclavorum, in Scythia Europæa, verſus Oceanum Occidentalem ſita, magnô numerô illas afferri, addit. Eandem *murinam* vocat Alcuinus, *in Poëmate de Carolo M.*

Lactea quippe ferunt [illegible] *colla murinam.*

Cujuſmodi pellem, collum ambientem etiam Roberto Regi tribuit Helgaudus. Vide de Electorum Romani Imperii veſtitu Lim-

Limnæum *de Jure Publ.* Eſt & *Simur* Arabib. genus muris, cujus non ſkinnis utu... *Heſych.* [illegible] *Simor apud Parthos vocatur quadam quadrupes muris ſpecies, cujus pelles cedunt in veſtium uſum.* Aliis tamen martes eſt: Dimiri eſt *animal ſeu ſimia-cujus pellis moliis, levitate, calore & pulchritudine ita excellit, ut eâ Reges & Magnates induantur* apud Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 3. *c.* 33. quem vide. Adde quæ infra dicemus voce *Mus. Sorex.*

MURETUM, vulgo MURET, oppid. tractus Convenarum, in Aquitania ad Garumnam. Ibi A. C. 1213. cæſi Albigenſes à Simone Montfortio, cum Aragonum Rege. Pet. Valcernæus *Hiſt. Albig.* Vide *Murellum.*

MURETUM, locus Aquitaniæ provinc. Lemovicenſis, haud procul à Ritufio Lemovicenſi in Ortum. Ubi primo fundamenta jacta Ordinis Grandimontis.

MURETUS, vide *Marcus Antonius Muretus.*

MUREX, apud Martial. *l.* 4. *Epigr.* 34.

Non niſi vel cocco madida, vel murice *tincta*
Veſte nites ——— &.

Et *l.* 13. *Epigr.* 87. cujus titul. *Murices,*

Sanguine de noſtro tinctas ingrate lacernas
Induis, &c. non eſt hoc ſatis, eſca ſumus.

piſcis ſeu conchæ genus eſt, cujus ſanguine ſeu flore, quem ore habet, moriensque expuit, veſtes olim tingebantur. Alius buccinum, & à purpura propriè dicta diverſum. Plin. *l.* 9. *c.* 25. *Minutum ...cem eſſe latiorem purpura, neque aſpero, neque rotundo ore, neque in angulos prodeunte roſtro: ſed ſimplici concha utroque latere ſe colligente.* Et *c.* 36. *Clavatum eſt* (purpuræ roſtrum) *ad turbinem, uſque aculeis in orbem ſeptenis ferè, qui non ſunt buccino. Sed utriſque orbes totidem, quot habeant annos.* Quamvis Poëtis ea non raro confundantur, qui & conchylium (tria ſunt conchæ ſeu oſtrei genus, è quibus purpura elici ſolita) non raro pro purpura, per excellentiam ſic dicta, ſumunt. Neque verò veſtibus ſolum tingendis, ſed & libris ornandis, cruor ejus adhibitus. Martial. idem *l.* 8. *Epigr.* 72.

Nondum murice cultus, aſperoque
Morſu pumicis aridi politus &c.

In eſcam porro *Murex* ceſſit, ut ... ejuſdem *d. l.* patet. Hinc à Metello in indice cœnæ Pontificialis, apud Macrob. *Saturnal. l.* 3. *c.* 13. *Murices* quoque ac *purpuræ* recenſentur. Et quidem *Murex Baianus* celebris erat, uti colligimus ex Horatio *l.* 2. *Sat.* 4.

Murice Baiano melior Lucrina peloris &c.

Etiam caſtrandis nobilibus pueris adhibitus eſt. Plin. ubi ſuprà *c.* 25. *Quidam tradiderunt, ſtimam ſtetiſſe ventu navem portantem nuntios à Periandro, ut caſtrarentur nobiles pueri; conchaſque quæ id præſtiterant, apud Gnidiorum Venerem coli.* Ubi *Venereas conchas* ſeu *Murices* indigitari, ex præcedentib. docet Voſſ. *Cytheriacas* vocat Martial. *l.* 2. *Epigr.* 47.

Lævior & conchis, Galle, Cytheriacis.

Porcellanas hodie appellari, à *porcello*; ut Χοιρίνας Græcis, quia Χοῖρος & χοιρίον, *porcus* & *porcellus*, id in muliere ſit, quò mulier eſt, (quam partem conchæ iſtæ referant) idem tradit Gerh. Jo. Voſſ. *de Orig.* & *Progreſſu Idolol. l.* 4. *c.* 35. Sed de *Porcellanis* vide ſuô locô. De *Muricibus* ſic Georg. de Sepib. *in Collegii Romani Societat. Jeſu Muſæo p.* 28. *Murices, complures purpuris non abſimiles excellentiſſimorum è conchyliorum ſpecie, ex quorum humore ſeu ſanguine præſtantiſſimus ad tingendum ſuccus elicitur, exhibentur in Muſeo, ſunt plerumque turbinati & longos forinſecus habent aculeos, interiùs verò ex albo purpuraſcunt. Teſtam habent gravem, ſolidam, duram, multiſque cuſpidibus horrentem. Quidam leves ſunt & in marmoreis maculis ſtriati ac maculoſi, labrô patulô & in modum canalis aperti deductô.* Quæ ex præcedentibus facilè corrigas. Hinc *Murileguli* de quibus infrà.

MURGANTIA, Samnii oppid. Liv. *l.* 24. *c.* 27. hodie *Mercone*. Oppid. amplum, inter Beneventum 16. & Bovianum 11. mill. paſſ. in Comitatu Moliſio.

MURGENTIA, vide MORGANTIUM.

MURGIS, vel MURGI, *Antonin.* oppid. Hiſpan. geminum, unum Maritimum in Hiſpania Tarraconenſi & Bæticæ confinio, in ora regni Granatenſis. *Muxacra* hodie, teſtibus *Floriano* & *Mariana*. Alterum oppid. Bæticæ, nunc vicus regni Granatenſis, *Murga*, teſte *Marianâ*. Sed *Cluſio* eſt *Murcia*, urbs regni Murcienſis caput. *Baudrando Murgis* oppid. eſt Turdulorum, in Hiſpania Bætica nunc *Muxacra*; in ora maris Mediterranei ferè 3. leuc. à limite regni Murciæ, 6. à Charidemo promontor. in Cæciam, cum caſtro ſatis munito.

MURI Ceſpititii, *Valli* propriè Latinis; unde plerique Auctores murum Severi, quô transverſô Britanniam munivit, imitatus exemplum Antonini Pii, de quo vide Capitolin. *c.* 5. & ante Pium, Hadriani, de quo Spartian. *c.* 11. *vallum* vocârunt. Idem *in Severo*, *c.* 22. quaſi dubitans, utrum *vallum* appellaret, an *murum*, utrumque poſuit: *Poſt murum*, inquiens, *aut vallum miſſum in Britannia.* Cujuſmodi vallos aut ceſpiticios muros, Græci recentiores βωλωτοὺς appellârunt; βῶλος autem, ut notum, *ceſpes* eſt. Vide Salmaſ. *ad Hiſtor. Aug. paſſim*, & in voce *Murus*.

MURIA, titulus *Epigr.* 103. *l.* 13. Martial.

Antipolitani fateor ſum filia thynni:
Eſſem ſi ſcombri, non tibi miſſa forem.

Liquamen eſt ſale thynni ſoluti. Cùm enim tria apud Veteres hujuſmodi liquaminum genera eſſent; primum, quod à ſcombro, *garum*; alterum, quod ex thynno piſce factum, *muria*; tertium, quod ex quovis minutiore, adeòque deterrimum erat, *alec* dicebatur. Ubi autem optima *muria*, exponit Plin. *l.* 31. *c.* 8. *Murià* (laudantur) *Antipolis & Thurii, jam verò & Dalmatia.* Ibidem *ſalſuginem* eam appellat, *ſalem durum* Servius; cujus in ſacris etiam Veterum aliquem fuiſſe uſum, notat Scaliger *ad Feſtum*: *Virgines tres Veſtales maxima, ex Nonis Majis ad pridie Idus Majas, alternis diebus ſpicas adoreas in corbibus meſſuariis ponunt, eaſque ſpicas ipſæ virgines torrent, pinſunt, molunt: atque ita molitum condunt. Ex eo farre Virgines ter in anno molam faciunt, Lupercalibus, Veſtalibus, Idibus Septembribus, adjectô ſale coctô & ſale durô.* Dalechampius *Not. ad Plinium ubi ſupra* &c. Modum verò *Muria* conficiendæ hunc tradit Columella *l.* 12. *c.* 6. Sporta nempe juncea vel ſpartea ſale candidô repleta, demittebatur in dolium aquæ pluvialis aut fontanæ plenum & ſoli expoſitum, ore patenti: quæ tandiu ibi relinquebatur, donec ſal liqueſceret. Tum alium atque alium ſubinde ſalem ingerebant, donec in ſporta permaneret integer: ex eo intelligebatur, maturam eſſe muriam. Poſteà eam in vaſa picata diffundebant, & opertam in Sole habebant. Atque hæc erat *dura muria*, acerrima videl. & ſalſiſſima, atque etiam liquidiſſima, ἐργασία inde ἅλμη Græcis Scriptoribus dicta. Qua de re vide plura, atque Salmaſ. *ad Solin. p.* 345. & infra *Salgama* uti *de muriæ poculo*, inter pœnas conviviales, ſuprà voce *Coliquia*; item *Gryphus*. Adde, quod Guil. Bokeldius Belga *muria* condiendi halecem neque efficiendi ut durare & longinqua in loca aſportari poſſit artem invenit primus, circa A. C. 1416. ut diximus ſuprà voce *Alec*.

MURICES, aliò nomine *triboli*, ſeu *tribuli* dicti, machinulæ ferreæ tetragonæ erant, aculeis exſtantibus infeſtæ, quæ ſpargi ſolebant adverſus eruptiones hoſtiles. Jo. Roſin. *Antiq. Rom. l.* 10. *c.* 17. Hos in terram defodit Darius, quà Alexandrum hoſtem equites emiſſurum eſſe credebat, apud Curtium *l.* 4. *c.* 13. Quemadmodum Phocenſes, juxta urbem Hyampolim, depreſſâ ingenti foſſâ, amphoras illic inanes depoſuerunt; in quas Theſſalorum equi incidentes, fregere crura, apud Herodot. *l.* 8. Cui ſimile Dio de Gallis ad Alexiam *l.* 40. *Conati noctu per munitiones Rom. in urbem pervenire, magnum detrimentum paſſi ſunt. In iis enim locis, quæ equitatu accedi poterant, occultas foſſas Romani duxerant: defixiſque in eas ſtipitibus, ſuperficietenus texerant, ut æquales reliquo circumjecto ſolo eſſent: in eas foſſas equi viriique imprudentes delapſi peribant.* Salvianus *l.* 6. hæc omnia conjungens, *Exercitus pugnaturi*, inquit, *ea loca, per quæ venturas hoſtium turmas ſciunt, aut foveis intercidere, aut ſudibus præfigere, aut tribulis infeſtare dicuntur.* Quorum locô, fortiſſimus Bohemorum Dux Ziſca, hoſtilem equitatum mulierum, quarum maxima in exercitu copia erat, peplis impedivit. Vide Lipſium *Poliorcet. l.* 5. *c.* 3. & *l.* 2. *c.* 2. de ſtylis cæcis: item Rittershuſium *ad Salviani verba citata*, Stewechium *ad Vegetium l.* 3. *c.* 24. &c.

MURILEGULI, Græci Κογχυλευταὶ in *tit. Cod.* Theod. & Juſtiniani, quoque *Conchylioleguli*, dicebantur, qui legendis conchyliis ſeu murici, vel purpuræ, ad fucationem ſeu ad colorandam & tingendam blattam ſericam & metaxam, in uſum Principis, operam dabant. de quibus copioſè *d. tit.* ad quem vide Cujacium & Jac. Gothofredum. Erant ii, ut & præfecti baphiorum, textrinorum, Magiſtri lineæ veſtis, Magiſtri privatæ, Gynæciarii, alii, ſub Præfecto ſacri Ærarii, ſeu, uti poſtea dici cœpit, ſub diſpoſitione Comitis ſacrarum Largitionum; Salmaſ. *ad Lamprid. in Diadumeno. c.* 4.

MURILEGUS, apud Guil. Britonem *Philippidos l.* 1.

Cratibus interea, pluteis & robore crudô
Murilegus ſtruitur, ſub quo ſecura lateret,
Dum ſtudet inſtanter foſſas implere juventus:

Machinæ bellicæ ſpecies eſt, quæ alias *Catus*, ſeu *Cattus*; Ita etiam vocavêre felem recentiores. unde *Murilegina pelles*, *in Statutis* Abbatum nigri Ordinis A. C. 1249. aliter tamen ſentiente Scaligero *Exercit.* 215. In *Foris* Oſcæ Jacobi I. Aragon. Regis A. C. 1247. *fol.* 34. *murilegus* de collo ſuſpenſus rei, pœnæ genus: *Eſt tradendus Curiæ loci, qui ipſum nudum cum* murilego *ſuſpenſo in collo, ex parte poſteriori duci faciat, ab uno oſtio civitatis uſque ad aliud & cædi corrigiis iſtô modô, quòd latro & murilegus æqualiter feriantur.* Car. du Freſne *in Additam.*

MURINA, ſeu MURINES (quòd vide) inter potûs genera matronis permiſſa, quorum A. Gellius meminit *l.* 10. *c.* 23. Græcis μυρρίνης, vinum erat unguentô temperatum, vel cui ſuperinfundebant unguentum, τῷ μύρῳ κεκραμένον. Scribebant quoque *Murrhinas*, geminatione ſolenni caninæ literæ; ut *Salmaſ.* inquit, qua de re etiam videndus Hadr. Junius *Animadverſ. l.* 5. *c.* 19. unde Oiſelius Plinium, *Murrinum* quaſi *murrâ conditum*, interpretantem, reprehendit, cùm ſic vinum amarum eſſet: Potio enim hæc dulcis, ideoque *nectar* Græcis dicta eſt, teſte *Feſtô*, qui *Murratum* tamen vinum cum *Myrrino* confundit. Plautus in *Pſeudolo. Actu* 2. *ſc.* 4.

Quòd ſi opus ut dulce promat, id ex ſe, ecquid dabit? Ch. Rogas?
Murrhinam paſſum, defrutum, melinam mel cujuſmodi.

Quibus verſibus ſubjicit Plin. *l.* 14. *c.* 13. *Quibus apparet, non inter vina modò* murrhinam, *ſed inter dulcia quoque nominatum.* Extat quidem mentio, apud *Dioſcoridem* vini *murrâ* conditi, cum pipere, iride & anetho, ſed medicamentum illud potiùs ducendum dicendumque, quàm vinum. Neque verò muſtum ſic condiebatur, ſed vinum. At in aromatitem vel *muſſites*, nihil myrrhæ addebatur, & muſtum, non vinum, ſic condiebatur. Unde ſemper dulce manebat, ſpeciebus aromaticis dulcedinem ei ſuam ſervantibus. Scaliger *in Theophr. de cauſis plantarum l.* 6. *c.* 9. ex myrti baccis confectum voluit. Sed *Heſych.* & *Pollux* μύρῳ κεκραμένον οἶνον, fuiſſe itidem docent. Addit *Feſtus*, *Quidam id dici putant, ex genere uvæ*, Murrinæ *nomine.* Meminit quoque *Murrhinæ* Fabius Doſſenus, antiquus Poeta.

Mittebam vinum pulcrum, Murrhinam &c.

Et certè unguentorum oblectatio in vino olim quæſita, non ſolùm in capitibus ungendis, ſed & in factitio vino, cui admixtum

miſtum unguentum, ut teſtatur Catullus *Epigr.* 67. *v.* 82.

Quam jucunda mihi munera libet onyx.
Vester onyx, caſto colitis quæ jura cubili.

Et Horat. *l.* 4. *Od.* 12. *v.* 16.

——— *Nardo vina merebere.*
Nardi parvus onyx eliciet cadum, &c.

Vide Jac. Oiſelium JCtum *in Gellianum*. Thom. tamen Dempſter. aliique *Murrinam* ſeu *Murinum* vinum, cum *Murrhata* potione, de qua cautum XII. Tabb. *ne mortuo indatur*, idem faciunt. In quæ verba ſcribit Feſtus, *Murrhatâ potione uſos antiquos indicio eſt, quod etiam Ædiles per ſupplicationes Diis addant ad pulvinaria.* Sed nec Hier. Mercurialis, Medicus Patavinus celebris, *in variis Lect. de Murrhina*, quam cum *Murrhata* ſimiliter eandem habet, quid potionis id fuerit, ſatis explicat, ſaltem addit, fuiſſe artificialem quandam potionem, veterum tempeſtate vulgatiſſimam, à poſteris autem intermiſſam, unde vix ejus nomen remanſerit. Interim magnò ſumtu confectam fuiſſe, ex Lege patet. Meminit priſci ritus Auguſtin. *Confeſſ. l.* 6. *c.* 2. *Itaque cum ad memorias ſanctorum, ſicut in Africa ſolebat, pultes & panes & merum attuliſſet.* Paucisque interjectis. *Quia illa quaſi parentatio ſuperſtitioni gentilium eſſent ſimillima.* Et in ſequenti verſu apud Plautum loci, nempe *l.* 14. *c.* 13.

Panem & polentam, *vinum*, Murrhinam:

eòdem reſpici, credit Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſin. Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 30. Fr. Goldmannus *Murinam*, vel ut alii ſcribunt *Murrhinam*, item *Myrinam* & *Myrrhinum*, interpretatur Angl. *a Princely kind of wine mixt with myrrh and ſpices, wine worth the asking for. Nectar.* Item *Sweet meats as hippocras or ſpiced wine*, *Diction. Lat. Angl.* Aliud omnino erat Vinum *murratum*, ἐσμυρνισμένος, quod e more Judæorum, ducendis ad ſupplicium, vel in loco ſupplicii jam conſiſtentibus, propinabatur, uti ex hiſtoria Paſſionis Dominicæ novimus. Vide infra in ea voce, & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 709. *& ſeqq.*

MURINA, apud Alcuinum *Poem. de Carolo M.* muris Pontici exuviæ, vide ſupra *Mures Moſcovitici.*

MURISSIMUS, ex familiaribus Heliogabali, apud Lamprid. ibi *c.* 15. *In caſtris verò milites precanti Præfecto dixerunt, ſe parſuros eſſe Heliogabalo, ſi impuros homines—à ſe dimoveret atque ad bonam frugem rediret.—Remoti ſunt denique ab eo Hierocles, Gordius & Muriſſimus.* Legi vult *Miriſſimus* Salmaſ. quod nomen agitatori multarum palmarum quadrat. Notum enim aurigis & hiſtrionibus, qualium hic fuit unus, ridicula & peregrina ac nova nomina plerunque imponi conſueviſſe. Sed & lapis extat Lugduni, in Baſilica Irenæi, C. VAL. MIRISMUS: quæ vulgata lectio ab hoc cognomine neutiquam abludit. Vide Salmaſ. & Caſaubon. *Not. ad l.*

MURITTUM, caſtrum Galliæ ad fluv. Lupam *Loin*, in pago Waſtinenſi, diœceſique Senonica, vulgò *Muret*. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MURIS, *Herodot. Mœris Ptol.* vide ibi.

MURMELIUS Johannis, vide *ibi*.

MURMUR, apud Stat. *Theb. l.* 4. *v.* 414. ubi Infera Sacra deſcribuntur.

——— *Lethæaque ſacra.*
Et merſum ſimeni ſubter confinia ponto
Miſcentis, parat ante duces circumque bidentum
Viſceribus laceris, & odori ſulfuris aura,
Graminibuſque novis & longo murmure purgat.

Vox eſt Magorum Incantatorumque propria, de qua vide ſuprà in *Canere*, item *Genius*.

MUROBRECTARIS, ſeu potiùs *Murobrectarii* Plauto *Aulul. Act.* 3. *ſc.* 5. qui Μυροβρέχαι Græcis. Ita enim *bractare* verbum, ἀπὸ τοῦ βρέχειν finxerunt, quod *humectare* & *madefacere* ſignificat & idem planè eſt, quod βρέχειν. Inde *bractamentum*, pro humore vel aqua poſuit Fulgentius *de Contin. Virgil. Nam ecce etiam ad me ipſe Aſtræi fontis bractamento ſaturior advenit.* Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano c.* 46. & in voce *Myrobrecharii*.

MUROCINCTA, oppid. munitum, Comiti Princip. Auriaco parens, ditioni Colonienſi inſertum; *Mœrs* incolis, *Meurs* Gallis: Vix 1. leuc. à Rheno, 9. à Colonia Agrippina in Boream, 3. à Geldria urbe in Eurum, 1. à limite Ducatus Clivenſis.

MUROELA, urbs Pannoniæ ſuperioris. *Ptol. Muera Lazio.* Aliis eſt *Mureck* oppid. Stiriæ inferioris ad Muram fluv. 3. leuc. à Græcio in Eurum Rackelburgum verſùs, à quo 4. leuc. abeſt.

MUROSITÆ Hæretici, murium cultores, vide *Mures*.

MUROTRIGES, vide DUROTRIGES.

MURRA, Græcè μύῤῥα, unde pocula *murrhina*, illa adeò apud Antiquos celebria, meliùs *murrea* & *murrina*; Græcè μύῤῥινα; occurrit apud Martialem, *l.* 10. *Epigr.* 80. *v.* 1.

——— *maculoſa pocula murra.*

Et Statium *in Corona Earini*, *l.* 3. *Sylv.* 4. *v.* 57.

——— *hic pocula magno*
Prima Duci murraſque graves, cryſtallaque portat
Candidiore manu ———

Eſt autem Veterum quibuſdam lapis, aliis humor denſatus. Plinio *l.* 37. *c.* 2. *lapidis pretioſi genus, odoris præſtantiâ commendabile & colorum varietate inſigne, ſubinde circumagentibus ſe maculis in purpuram candoremque & tertium ex utroque igneſcentem, velut per tranſitum coloris purpura rubeſcente, aut lacte candeſcente.* Baronio *A. C.* 34. ex Mich. Mercato, idem olim fuit, quod hodie *Benzui* vel *Benzoinum*, materia ſcil. ex myrrhæ arbore inciſa fluens, ex qua in maſſam coagmentata, coloribus ad ſpeciem inductis, arte inde potoria vaſa fuerint effecta. Sed myrrha, Græcis σμύρνα, non μύῤῥα eſt, uti *murram* appellari videmus, etiam qui diſertiſſime ſcribunt, atque Atticiſſant. Pauſan. *in Arcad.* Ἄλλως μὲν γε καὶ μέταλλον ἡ μύῤῥα, καὶ ὅσα ἐστὶν ἀρίθμητος ἄλλα λίθῳ ταύτῃ, καὶ τὰ ποιῶν τὰ ἀγγεῖα. Nec confundenda *murrina* nativa, cum factitiis. Petro Bellonio *murra* murex pictus eſt, qui *Corolla Veneria* alias dicitur. Antonio Nebriſſenſi *agathes*; Nic Gulberto Medico Muſſipontano *Aſſertione de Murrinis*, *editâ Francof. A.C.* 1597. onyx, & quidem ea onychis ſpecies, quam *Corneolam albam* vocant, venis tamen vertcoloribus & aliquam ſimilitudinem habentibus ad arcum cœleſtem (quas quidem venas *madratas*, à vulgo appellari annotat c. 6. unde Car. du Freſne *Mazerina* ſeu *Madrina* medio ævò dicta, cum *murrhinis* Veterib. eadem eſſe conjicit) conſtantem &c. E quâ ſententiarum diverſitate patet, non recentiores ſolùm, ſed & Veteres ignoraſſe, quid eſſent, aut quo modò fierent *murrina*. Quod & de ſerico factum; quò licet antiqui paſſim uſi fuerint: nemo tamen, quomodo illud proveniret, & quâ fieret arte, habuit perſpectum, uſque ad tempora Juſtiniani, ſub quo demum cognitum eſt, vermes ſericum apud Seres nere, non ex foliis arborum lanuginoſis depecti, quæ Veterum ſententia fuit. Qui verò tandem circa murram proxime ad veritatem accedant, videbimus infrà, in voce *Murrhina*.

MURRANUS, priſcus Latinorum Rex, à quo poſtea omnes Latini Reges *Murrani* dicti.

MURRATUM Vinum, ἐσμυρνισμένος οἶνος, memoratur in Hiſtoria Paſſionis Domini noſtri, Marci *c.* 15. *v.* 23. Καὶ ἐδίδουν αὐτῷ πιεῖν ἐσμυρνισμένον οἶνον, *Et dederunt ei bibendum vinum myrrhatum* ſeu *murratum*. In ipſo nempe crucifixionis articulo, ex Hebræorum conſuetudine, poculum Servatori noſtro vini ἐσμυρνισμένου propinatum eſt, uti *Paulus Fagius* aliique Viri eruditi, e libris Talmudicis, & ſcriptis Rabbinorum, oſtenderunt jamdudum. Cujuſmodi humanitatis genus apud Athenienſes etiam in uſu fuit olim. Cùm enim, qui damnati capite erant, è loco judicii apud illos exirent, ad ſupplicium ducendi, cibum vinumque largius ſumendi facultatem habebant, atque ſimul etiam quæ vellent cunque proloquendi. Dein demum ubi edendi bibendique finem fecerant, ore obthuratò ad pœnam rapiebantur. Finis erat, ut vinò potuque obruti tales horrorem ſupplicii minùs attenderent. Quem eundem in finem Hebræi granum thuris aut myrrhæ vino miſcebant. Et Rabbini quidem thus in eam rem nominant; fortaſſe pro *myrrha*, cujus meminiſſe Marcum vidimus. Sæpe enim hæ ſpecies confundi ſolent: ſed utraque fortè in hanc potionem adhibita eſt. Atque hic communis Judæorum fuit mos: qui tamen in Domino noſtro integrè ſervatus non eſt. Namque propinatum illi quidem vinum eſt, idque *murratum*, in quo humanitatis erat ſpecimen, ſed illud dirum & crudele fuit, quòd fel poculo infuderunt, uti legimus apud Matth. *c.* 27. *v.* 34. Nempe ſanctæ mulieres, quæ Chriſto præparaverant id vinum (id enim officii puniendis præſtari ſolebat ab honeſtis & nobilibus matronis) cùm ad Dominum accedere non poſſent: vinum præparatum militibus tradidiſſe Domino porrigendum, hi verò, ut proni erant ad omne ſcelus, felle immiſtò, illud corrupiſſe videntur. Alia potio, quæ præter morem, Domino ſitienti, cùm jam animam acturus eſſet, porrecta legitur, apud eundem Marcum, ubi ſuprà *v.* 63. de qua vide aliquid ubi de *Aceto*, plura verò hanc in rem, apud Is. Caſaubon. *Exercitat.* 16. *num.* 80. 87. *& ſeqq.*

MURRETUS, ſeu MURETUS, apud Anglicos Scriptores nonnullos xerampelinus color eſt, pullus & ater, ex Anglico *Murrey*, uti docet Car. du Freſne in *Gloſſar.*

MURRHANUS, fuit quiſpiam, qui de generis nobilitate apud Virg. *Æn. l.* 12. *v.* 529. gloriabatur.

Murrhanum hic atavos, & avorum antiqua ſonantem
Nomina, per regeſque actum genus omne Latinos,
Præcipitem ſcopulo, atque ingentis turbine ſaxi
Excutit. ———

MURRHINA, Vaſa, ac præcipuè Pocula, adhibita olim luxurioſis nepotum conviviis, memorantur Martiali *l.* 14. *Epigr.* 113. cui titul. *Murrina*, ita enim meliùs ſcribitur:

Si calidum potas ardenti murra Falerno
Convenit, & melior fit ſapor inde mero.

In quæ verba inquit Schrevelius: *Chinaſchalen.* Ita ſanè videntur ex deſcriptione Plinii *l.* 37. *c.* 2. *Oriens*, inquit *myrrina mittit, ex humore ſub terra calore denſata. In pretio ſunt ob nitorem & coloris varietatem, purpurei, candidi & tertii igneſcentis. Aliqua & in odore commendatio eſt*, &c. Joſ. Scaliger *ad Propert. l.* 4. *Eleg.* 5. *v.* 26.

Murrhaque in Parthis pocula cocta focis.

adverſatus Plinio, aſſerit *Murrina* pocula ex ſignino coctò apud Sinas facta eſſe, quæ nos *Porcellanas* vocamus, Vide *Pancirollum* & *ad eum* Salmuthum. Lapidem, unde pocula *Murrea* ac *Murrina*, Salmaſ. Græcis Μόῤῥιον: Latinis *Murram*, appellatum eſſe, monet. Unde non tantùm hic *Murra* meminit Poeta, ſed & alibi, Martial. *l.* 10. *Epigr.* 80.

——— *Maculoſa pocula* murræ:

reprehendit proin Vir Eruditus, qui *Myrrham* & *Myrrhina* ſcribunt: ac ſupra omnes turpiſſime labi Baronium, qui *Myrrhina* pocula à *myrrha* aromate deducit & de myrrha facta interpretatur, contendit. Certè μύῤῥινα Græcis appellari, ſuprà vidimus. Unde *Arriano* λιθία μυῤῥίνη, à μύῤῥα, *murra*, quam vocem variis variè acceptam eſſe diximus. Salmaſio modò dicto nihil videtur vero propius, quam antiqua *murrina*, noſtra *porcellana* eſſe, ſecutus ſic Scaligerum *d. l.* Quòd enim ex luto quodam albo & in fornacibus coctò apud Chinas porcellanea vaſa fieri contendunt, nil prohibet, quin Veter. *murrhina* fuerint. Id ſaltem ex diverſitate ſententiarum inter priſcos, ſequitur, modum illos quô *murrina* fierent, ignoraſſe: Uti & de *Serica* vidimus. Quamvis enim *Arrianus* τῆς μυῤῥίνης meminerit, quæ in Dioſpoli fiebat; at non de illa pretioſa *murra*, quæ ex Carmania & India advehebatur, ſed de vitro *murrhino* id accipiendum, quod in Dioſpoli Ægypti, ad

imitationem murrinorum fiebat. Cujuſmodi vitri etiam *Plinius* meminit, ut & opſidiani, quod etiam imitabatur lapidem Opſidianum, in Æthiopia inventum &c. Dignationem autem ac immodicam eorum æſtimationem colliges, ex Seneca *de Benef. l. 7. c. 9. Video iſtic cryſtallina, quorum accendit fragilitas pretium: Video Murrina pocula, parum ſcilicet luxuria magno fuerit, niſi quod vomunt capacibus gemmis inter ſe propinarent.* Primum Romam inducta ſunt, tertiò triumphô, quem de piratis, Aſia, Ponto, gentibuſque & Regibus variis M. Piſone, M. Meſſalâ Conſulib. die Natali ſui egit Pompejus, *qui ſex pocula ex eo triumpho Jovi Capitolino dedicavit, quæ protinus ad hominum uſum tranſiere, abacis etiam eſcariiſque vaſis inde expetitis, excreviſque indies ejus rei luxus.* Murrino *octoginta ſeſtertiis emto capaci plane ad ſextarios tres calice*, teſte Plinio *l.* 37. *c.* 2. Heliogabalus etiam *in Murrinis & onychinis minxit*, apud Lamprid. *c.* 32. Vide plura apud Thom. Dempſterum *Paralipomenis in Joh. Roſini Antiq. Rom. l.* 5. *c.* 30. Inprimis autem Plinium, qui de iis prolixe agit, locô præfatô, nec non Salmaſ. *ad Solin. p.* 203. & 204. a quo tamen in eo diſſentit Caſp. Barthius, quod porcellanas hodiernas *murrinorum* veterum genus eſſe contendit, uti vidimus: Ipſe verò ſententiam hac de re non promit. *Animadv. ad Stat. l.* 1. *p.* 333. Vide quoque infra *Myrrha*.

MURRHO Sebaſtianus, vide *Sebaſtianus*.

MURSA, urbs Ioniæ, ab Adriano condita. *Steph.* Item urbs Pannoniæ inferioris, *Murſia Ptol.* nunc oppid. Epiſcopale Hungariæ, *Eſſeck*, ſive *Ezeck Lazio*, ad Dravum fluv.

MURSA, Galliæ caſtellum, 3. dier. itinere à Lugduno, ubi Magnentius à Conſtantino victus eſt, poſtquam apud *Murſam* prius, Pannoniæ inferioris civitatem, atroci jam prælio ſuperatus eſſet. *Eutrop. Sacr. Sozom.* Quid nunc ſit non conſtat. *Baudrand. Valeſio* videtur locus *la Mure*, in Delphinatu, 25. leuc. ab urbe Lugduno, *Notit. Gall.*

MURSELLA, oppid. erat Pannoniæ ſuperioris inter Sabariam 22. & Arabonem 10. mill. paſſ. Antonin. *Itiner.*

MURTA, vulgò la MURTA, celebre Monaſterium Hieronymitanorum, in Catalonia, haud procul à Barcinone.

MURTA, fluv. Lotharingiæ, *la Meurte*. Oritur ex Vogeſo Nantejumque rigat, & in Moſellam ſe exonerat, 3. leuc. ſupra Muſſipontem.

MURTENA, caſtrum Burgundiæ, quod Odo Princeps Galliæ Campaniæ, captum, præſidiô firmâſſe, A. C. 1032. legitur apud Hermannum Contract. *in Chron.* Fruſtrà ſequente annô obſeſſum à Conrado Imperatore, cùm Geneva & pleraque Burgundia recepta eſſet. Vulgo *Murte*, Gall. *Morat*, hodie oppid. Helvetiæ, non longè à Friburgo & Berna. Caroli Burgundi clade nobilis. Hinc lacui nomen. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* & ſuprà in voce *Moratum*.

MURTHLACUM, vulgò MURTHLAY, urbs Epiſcopalis Marriæ, nunc exciſa, in Scotia.

MURTIA, Veneris cognomentum, à *Myrto*, arbuſcula illi ſacra, impoſitum, unde primum *Myrtia* dicta eſt, & deinde corruptô nomine *Murtia*. Plin. *l.* 15. *c.* 29. *Murtea* Feſto. Vide Varr. de *L. L. l.* 4. Dempſtero *Paral. ad l.* 2. *Antiq. Roman. Roſini* malè confunditur cum Venere; diciturque illi *amurcia*, i. e. ignavis. Dicti autem veterib. ſunt *murci*, i. e. mutili, qui pollicem ſibi præſcindebant, ut ad militiam eſſent inepti. Ei ſacellum erat ſub monte Aventino, qui antea *Murcus*: Conſulantur Tertullian. *de Spectac.* & Joſ. Scaliger *Caſtig. in Feſtum. Nic. Lloyd.*

MURTIPHLO, cognomen Alexii Ducæ Imperatoris Conſtantinopolitani, Græcè Μουρζοῦφλος, *flos cordis*, Gunthero *in Hiſt. Conſtantinopolit. c.* 8. *Conſiliô cujuſdam cognati ſui, nobilis quidem viri, ſed perfidi, qui Murtiphlo, i. e. Flos cordis in illa gente dicebatur.* At Nicetas *in Iſaac, & Alex. num.* 4. ſic Alexium ſcribit appellatum, *ἐκ τοῦ συμπεπτωκέναι τὰς ὀφρῦς καὶ ὥσπερ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἐπικρέμασθαι, quòd contracta ſupercilia & quaſi oculis impendentia haberet.* Villharduino dicitur *Morcuflex*, *num.* 16. Vide Car. du Freſne *in Gloſſario*, ut & in voce *Alexius Ducas*.

MUROIS, oppid. Africæ propriæ. *Ptol.*

MURUM, *Antonin. Mur Tſchudo*, *Caſtel Mur. Simlero*, vicus Rhætorum, inter Clavennam & Meraliem 12. & Tinnetionem in Cæciam ac Boream. 16. mil. paſſ. Curiam verſus. Sed *Mur Tſchudo* in *Bregentz* tractu eſt.

MURUS, urbecula Baſilicatæ, in confinio Principatus citerioris prope Apenninum, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Compſano, 12. mill. paſſ. à Compſa in Eurum, 24. à Marſico in Boream, 20. ab Acheruntia in Occaſum. Deficit in dies. *Muro*.

MURUS, pro carcere, in Concilio Toloſano A. C. 1229. *can.* 11. Unde *immurare*, Gallice *mettre entre quatre murailles*, in Concilio Narbon. A. C. 1235. *can.* 9. *Quia tamen intelleximus, vos de his tantum in pluribus partibus multitudinem* (Albigenſium pro Hæreticis tum habitorum) *invêniſſe, ut nedum expenſæ, ſed vix etiam lapides aut cæmenta, ſufficere poſſint, ad carceres conſtruendos, conſulimus ut eorum immurationes, ubi expedire videbitur, differatis*, apud eund. Quò pertinent, quæ de *Parietibus includendi* more, infra dicemus. Cæterum *de ratione muris obducendi cera loricam, in eaque pingendi*, vide ſuprà ubi de *Encauſtica*.

MURUS Adriani, & Antonini: Item *Murus* Britannicus, vide *Murus Pictus*.

MURUS Cæſaris. *A lacu Lemanno, quem Rhodanus influit, ad montem Juram, qui fines Sequanorum ab Helvetiis dividit, mill. paſſ.* 10. (ita legi vult Cluverius) *murum in altitudinem pedum ſedecim foſſamque* ſe perduxiſſe, memorat Cæſar. *l.* 1. *Bell. Gall. c.* 8. Hunc, prope Genevam, non longè ab Rhodani è lacu effluxu ad montem Juram, quidam, Gaudardus, inter ipſam urbem, Genevam, & ipſos Helvetios, incipiendo paulo ſupra urbem verſus locum in radice montis, ubi vicus *Jornan*, & pergendo per Gayenſis territorii medium, extructum fuiſſe autumat, ad Helvetios intra ſuos fines coercendos. Nonnulli murum uſque ad Virginis Caſtrum extendunt. In hoc tria miratur Plantinus, longitudinem, firmitatem (foſſâ enim variiſque caſtellis egregiè munitus erat) & temporis in eo extruendo brevitatem, *in Helvetia Antiqua & Nova*. Ejus non obſtructa ſe vidiſſe veſtigia, refert Merula *part.* 2. *l.* 3. *c.* 43.

MURUS Hexamilus, 5. milliarium, in Iſthmo Corinthiaco excitatus, ut Moream ab invaſione ſecuram præſtaret, deſtructus eſt ab Amurathe Turcico Imperatore. Hunc dein reparârunt Veneti A. C. 1453. Sed iterum poſtea à Turcis occupatus ac deſtructus eſt. Becmannus *Hiſt. Orbis Terr. c.* 6. *ſect.* 6. §. 6.

MURUS Pictus, antiquus ultimuſque Imperii Romani limes. Primò ex ceſpitibus & ſtipitibus ab Hadriano factus, per 80000. paſſuum, qui ne Barbaros à Romanis diſcluderet, circa A. C. 117. Vulgò *The Picts Wall.* Poſt hunc Antoninus Pius, Britannis per Lollium Urbicum legatum devictis, aliô *Murô* ceſpititiô ductô Barbaros Caledonios ſubmovit, circa A. C. 144. Poſt à Severo Imperatore, 3. ante obitum annô, qui Chriſtianæ æræ 208. fuit, ubi *Murus* Adriani erat, e lapide multò jam munitior conſtructus, per Continentem, a mari Germanico ad mare Hibernicum perductus fuit; longitud. 80000. paſſ. Carauſius, qui A. C. 285. ſub Diocletiano & Maximiano Hercule, inſulæ Imperium nactus eſt, aliquibus in locis collapſum, inter fretum Dunbritannicum atque Edenburgicum reædificavit, opus adeò celebre, ut inde *Britannicus* dictus ſit. Tandem Imperiô jam devergente, à Valentiniano III. circa A. C. 426. e ſolido ſaxo 8. pedum latitudine & 12. altitudine, à *Bowlneſſe* prope Ituinæ ſinum in Occidentem inchoatus, perpetuô tractu ad Tinæ oſtium in Orientem ductus eſt, & lineâ maxima ex parte directâ per montes vaſtos aſcenſu & deſcenſu, ſuper præruptas rupes & excelſos colles procurrens, 100. mill. paſſ. ferè longitudine collegit: Cujus ductus multis in locis etiamnum extat, in Cumbria & Northumbria, ſuis tantùm pinnis nudatus. In eo crebræ turres ſpeculatoriæ 1000. paſſib. inter ſe diſtantes extructæ erant, in quibus milites, ad tutandos ab hoſtilibus excurſionibus fines, excubarent. *J. Speedus.* Hunc Scoti Pictique, circa A. C. 431. cuſtodibus deturbatis perrupêre, horribili intra murum habitantium ſtrage editâ: quâ in re Scotorum Albienſium Hiſtorici ſtrenuam Grimi cujuſdam operam prædicant, à quo perfoſſus ille murus *Grahamsdike* vel *Grimeſdike* appellationem hodieque retinet. Vide etiam Bedam, Buchananum *l.* 4. *&c.*

MURUS Sinicus, audax induſtriæ opulentiæque humanæ miraculum, à Xio Imperatore Cinæ familiæ auctore, extructus. Hic, totâ Sinâ ſubactâ Tartaros graviter afflixit, quorum in poſterum irruptiones repreſſurus, murum hunc condere aggreſſus eſt, annô Imperii 22. ante Chriſtum Natum 215. abſolvitque annis 5. tantâ operis ſoliditate & firmitate, ex meris ſcil. ſilicibus lapidibuſque, compactum, ut ſicubi clavus infigi per lapidum commiſſuras poſſet, morte luerent, qui illam partem fabricâſſent. Navibus, quæ crudi ferri maſſis plenæ, demerſis fundamenti locô, innixus, quatuor provincias ambitu ſuô cingit, 300. milliar. longus à ſinu maris, in quem *Yalo* fluv. ex Tartaria Orientali influit, uſque ad *Kin* civitatis montes, prope Crocei ripas, nuſquam interruptâ ſerie, præterquam ad Boreales partes urbis *Siven* provinciæ Pekingiæ, ubi exiguum ſpatium tenent horridi & inacceſſi montes, qui firmiſſimum murum nectunt. Ibidem Croceum fluv. ad *Se* fauces, uti & reliqua flumina minora alicubi, arcubus hinc inde fornicibuſque ſuperſtructis, ad inſtar pontis admittit: Cætera totus ſibi conſtans ac ferè uniformis, non per planitiem modò, quæ in his partibus rarior eſt, ſed & quâ ipſos montes tranſcendit: Certis intervallis turres habet & portas, illiſque vicina caſtella munitiſſima, tum ad muri cuſtodiam, tum ad militum habitationem aptè diſpoſita: Habuit enim ibi aluitque, quâ longè ab Ortu in Occaſum patet, ad ejus cuſtodiam Sinicus Imperator decies centena millia militum. Altitudo 30. Sinenſium cubitorum eſt, latitudo 12. & ſæpius 15. Ad ſinum maris, in regionis *Leaotung* ultimis finibus, quâ in Septentrionem vergit Corea peninſul. ubi illius initium per aliquot ſtadia aquas ſubit, aſſurgens Occidentem verſus & *Leaotung* regionem, mox excurrit ad *Peking*, inde Xanſiam & Xenſiam provincias munit, non rectâ ſemper progrediens, ſed quandoque, pro vario locorum ſitu, deflectens: reliqua ad Oceanum uſque montes Damaſii claudunt. Dignum omni admiratione muri robur eſt, ferè ſine labe aut noxa, contra tot temporum injurias perſiſtentis. Sed negligentior ejus cuſtodia, tandem ex cauſis fuit Sinici Imperii à Tartaris noſtrô ſeculô everſi. Vide Adam. Preyelium *Sina & Europa c.* 3. & infrà in voce *Sinarum regio*.

MUS, Græcè μῦς, Hebr. עכבר *achbar*, h. e. *agri conſumtor & vaſtator* (quæ tamen appellatio agreſti inprimis muri convenit) inter domuum incolas recenſetur, Plinio *l.* 8. *c.* 57. *haud ſpernendum in oſtentis etiam publicis animal. Arroſis Lavinii clypeis argenteis, Marſicum portendêre bellum: Carboni Imperatori, apud Cluſium, faſciis, quibus in calceatu utebatur, exitium.* Hinc Plautus in *Perſa*, *Act.* 1. *ſc.* 2.

Pater, avus, proavus, abavus, tritavus,
Quaſi mures edêre ſemper alienum cibum.

Ipſos verò nemo eſt qui in cibum expetat, cùm aliæ eſcæ ſuppetunt. In *Hiſtoria* tamen *Hebraica* Templi Secundi *p.* 241. cùm Hieroſolymitani à Romanis obſeſſi eſſent, comediſſe *cadavera canum & mures*, extremâ videl. fame urgente, legimus. Quo in caſu, *vaniiſſe murem CC. nummis, Caſilinum obſidente Annibale: eumque qui vendiderat, fame interiiſſe; emtorem vixiſſe*, legi. apud Plinium *loc. cit.* At apud priſcos Romanos ſorices in deliciis, *quos prima Cenſoria leges, princepſque M. Scaurus in Conſulatu, non aliò modô*

carnis

cunis alentes, quibus conchylia, aut ex alio orbe hirundines aves. Sminthiorum & ipſum animal, cui veneratio in delubro idem, qui apris, miſtitur, Ibid. Colores eorum tres, *niger, rufus* & *albus*, in quibus albus rariſſimus, non tamen ignotus Græcis. Ælian. *Hiſtoria l.* 12. *c.* 5. ubi de Templo Sminthii Apollinis, in Troadis urbe Hamaxito, [illegible], *Sub altari nidificant albi mures.* Atque hi putantur omnium feliciſſimi, unde in Proverbium abiit, [illegible]. Vide *Suidam*, & quid ex Philemone habeat Ælian. *Hiſtoria l.* 12. *c.* 10. Lætum tamen oſtentum priſcis fecêre, Plinius ubi ſuprà. Plura vide ſupra, in voce *Mures*. Adſtam ſaltem hic de Sennacheribi notiſſima clade, quam Angelo tribuunt Sacri Scriptores; illam Joſephum ex Beroſo peſti divinitus immiſſæ, *Muribus* verò *agreſtibus* Ægyptios in Herodot. *l.* 2. *c.* 141. aſcribere. Quod an inde ortum, quia [illegible], *lues* & [illegible], *mus*, in *Heſychio* ſunt voces ita vicinæ, ut una potuerit pro altera uſurpari, atque ſic tribus *muribus* clades à lue accepta. Utut ſit, Cretenſibus illis, qui Hamaxitum Troadis urbem prædictam condiderunt, tale quidpiam accidiſſe memoratur, apud Ælian. *loc. cit.* Veterem Homeri Scholiaſtem *ad Il.* α. Ariſtotelem *Rhetoric. l.* 2. *c.* 24. & Polemonem laudatum Clementi *in Protrept.* Quæ cum iis ſimilia ſint, quæ de Aſſyriis referunt Ægyptii; illos Creticam hanc, aut Troicam, ſi mavis, hiſtoriam interpoliſſe, putat Bochartus. *Hieroz. Part. prior. l.* 3. *c.* 34. Vide & ſupra *Mures*.

MUS Aquatilis, Magis Zoroaſtris ſectatoribus exoſus maximè, ſicut contra echinum terreſtrem in veneratione habuêre, memoratur Plutarcho *Sympoſiac. l.* 4. *qu.* 5.

MUS Araneus, apud Interpretes Strabonis eſt quem ille *μυγάλην* vocat, Athribitis olim in veneratione, *l.* 10. Vide infrà *Mygale*.

MUS Arboreus, vide ſupra *Glires*.

MUS Peregrinus, apud Hieronym. *adv. Jovinianum l.* 2. *Odoris autem ſuavitas & diverſa thymiamata — & muſcus* peregrini muris *pellicula*: nonnullis eſt moſchus ſeu muſcus animal, qui proin legunt, *& muſcus e peregrini muris pellicula*. Videtur enim illis *muſcum* dictum exiſtimaſſe, quòd è *muris* pellicula ſudaretur: ut *mus* ſit, unde corripitur, & inde *muſcus*. Atqui mus non eſt, ſed animal gazellæ ſimile, e cujus ſanguine muſcus extrahitur, ut infrà videbimus. Putant itaque iidem, *muſcum* cum *zibethio* confudiſſe, quod etiam odoramentum eſt, ex ſudore animalis, ſimilis feli. *Cattum zibetticum* vulgò nominant: *murem* appellaſſe videntur Veteres, qui & ſic puſim vocârunt ſilveſtres hujuſmodi beſtias, quarum pellis ad veſtitum commendabatur. Meliùs *muſcum* & *peregrini muris* pelliculam junxiſſe videtur Hieronym. uti *μόσχον* & *ζαπέτιον* ſive *γαλαίον* Græci inferioris ævi. Nicetas *in Iſacio*. [illegible]. Achmes *in Oneirocritico*, [illegible]. Ubi per *γαλαίον* intelligit zibetticum odorem; e muris vel muſtelæ peregrinæ pelle per ſudorem emanantem: Alii. Sic nihil in Hieronymi loco fuerit mutandum. Ubi *pelliculam* vocat, quia odoris illa ſuavitas ex pellicula emanat hujus animalis, multis plagis ad ſudorem coacta: cùm muſcus è vomica moſchi emanet &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 335. & infrà ubi de *Zibettico Catto*.

MUS Pharaonis, vide ſuprà *Ichneumon*.

MUS Ponticus, ſeu *Punicus*, ſeu *Venetus*, Vide Ibidem ſuprà, ubi de *Muribus Moſcoviticis*.

MUS Ponticus, Gall. *Hermine*, Ordo Equeſtris de Britannia, inſtitutus an reſtauratus à Johanne V. Britanniæ Duce, circa A. C. 1365. His torques aureus maculis diſtinctus, Symbolum *A ma vie. Sammarthanus.*

MUS Urſinus, vide *Saphan*.

MUSA, Latinè *veſtigatio*, ſeu *inquiſitio* dicitur. Sic enim Phornutus in *l. de Nat. Deorum.* [illegible]. Eò quoque alludit *Theognis*, ubi ait,

> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]

Sunt qui à convenientia, ſeu nexu diſciplinarum, & encyclopædiâ *Muſas* quaſi *ὁμοῦ οὔσας* dictas putent. Euſeb. *de Præp. Evang.* à *μυεῖν Muſa* nomen deducit, id ſignificat *inſtituo*, *inſtruo*. Scal. *Poët. l.* 1. *c.* 2. *ἀπὸ τοῦ μαιεύεσθαι*, quòd iis inventio tribuatur, Platonem ſecutus deducit. Dan. Heinſius *in Ariſtarcho ſacro*, ab Ebræo *Muſar*, quod diſciplinam ſignificat, derivat. Muſis autem Poëtæ *Jovis*, i. e. intellectus, & *Memoriæ* filias fecerunt. His enim rebus eruditio conſtat. Muſarum autem nomine omnes artes liberales continentur; quippe quæ ab iis inventæ creditæ ſunt. Plut. *Symp. l.* 8. *c.* 14. Hinc Cicero Muſas *humanitatem*, *& literas*, interpretatur *in Tuſcul. Qu. & Orat. pro Archid.* Gell. *l.* 9. *c.* 3. *A liberali tamen Muſâ, & a ſtudiis humanitatis nunquam abſcit.* Idem. *Ejuſdem Muſæ*, i. e. ſtudii ſeu diſciplinæ. *Muſam Platonis* pro Philoſophia Boethius dixit *l.* 3. *Metr.* 11. *& l.* 1. *Proſâ* 1. *Poëticas Muſas* ad differentiam alterum dixit, de quo & Barthius *Adverſ. l.* 6. *c.* 10. Præcipuè tamen *Muſarum* voce *Poëſis* & *Muſica* deſignabantur. His enim artibus primùm omnium pueri imbuebantur. Hinc *Amuſos*, i. e. imperitus Muſicæ apud Vitruvium, *l.* 1. *c.* 1. & *amuſia* pro imperitiâ canendi Varroni apud *Nonium in Lactare* dicitur. Vulgò ſedem Muſarum Helicona, Parnaſſumque montes conſtituunt. Virg. *Georg. l.* 3. *v.* 11.

> *Aonio rediens deducam vertice Muſas.*

Sed in cœlo Heſiodus locat, itemque Horatius *l.* 3. *Od.* 4. *v.* 1.

> *Deſcende cœlo & dic age tibiâ,*
> *Regina longum Calliope melos.*

Vide Macrob. *in Somn. Scip. l.* 2. *c.* 3. ubi & *Sirenas* appellat. Leſbo autem, ſi *Myrſilum Leſbium* audimus, novem Muſas debemus; ita quidem eum eo refert Clem. Alex. *in Protreptico*; vide *Megaclo*. Cicero *l.* 3. *De Nat. Deor.* de Muſis ſcribit: *Jam Muſæ primæ quatuor, natæ Jove altero, Thelxiope, Mneme, Aœde, Melete. Secunda Jove tertio & Mnemoſyne procreatæ novem. Tertiæ Piero tertio natæ & Antiopa, quas Pieridas poëtæ vocant, iiſdem nominibus, quo proximæ ſuperiores.* Aliqui tamen Cœli & Terræ filias dixerunt, ut Alcmæon & Phornutus, unde & Pindarus alicubi Muſam *οὐρανοῦ θυγατέρα* vocat. Muſarum epitheta ſunt *Camenæ, Heliconiades, Parnaſſides, Aonides, Pierides, Pegaſides, Aganippides, Theſpiades, Libethrides, Caſtalides*, &c. Vide Lilium Gyrald. *Syntag. de Muſis. Nic. Lloydius.* Cæterùm Corona earum ex plumis alarum fuit. Quippe memorant, Acheloi filias, ſuaſu Junonis auſas eſſe provocare Muſas in certamen cantus: At illas victrices iis victis, pennas ex alis convelliſſe, & in ſpeciem coronæ coactas, ſuis capitibus impoſuiſſe argumentum victoriæ, & quodammodo in trophæi ſpeciem. Quemadmodum Indos & Bactrianos, quod ſagittando valerent, ſimiles ſerunt tulisſe legimus, apud Prudentium *Hamartigen.* Sed & Calliopen, omnium Muſarum præſtantiſſimam, hederâ coronat Ovid. *Faſtor. l.* 5. *v.* 79.

> *Dixit ſic neglectos hederâ redimita capillos,*
> *Prima ſui cœpit Calliopea chori.*

Quod coronamenti genus ab ipſis Poëtis propterea uſurpatum. Palmâ porrò Muſas coronatas, legimus apud Phornutum, propter [illegible], *ſtabilitatem, efficaciam, virorem perpetuum, & ſeminum aſcenſum & fructus dulcedinem*, uti loquitur [illegible]. Apollo quoque roſis incingit, apud Clementem Alex. *Pædagog. l.* 2. *c.* 8. Imò & diadematas illas facit Fulgentius *Mytholog.* ubi de Polymnia &c. Quam in rem vide C. Paſchalium in *Coronarum libris paſſim*. Nomina earum, Romanis temporibus, paſſim mulieribus impoſita, quod de maſculis Dei, excepto quod in Apolline, nondum compertum, obſervat *Barthius*. Sic *Muſa* nomen eſt in *Inſcriptionibus*, p. DCCCXX. 15. quod viro etiam fuiſſe, nemini ignotum. *Calliope*, legitur ibidem DCCXL. 2. & DCCLXXXII. 5. *Terpſichore*, DCCCCXLII. 14. *Euterpe*, MCXXV. 8. *Melpomene*, XXV. 9. &c. Vide Caſp. Barthium *Animadverſion ad Stat. Theb. l.* 4. *v.* 34. Princeps Chori Calliope notatur à Scholiaſte quoque Heſiodi, Joanne Galeno Diacono, *ſive Allegor. in Theogoniam Comment.* productis priſcis his verſibus.

> [illegible], [illegible], [illegible], [illegible],
> [illegible], [illegible], [illegible], [illegible]
> [illegible]
> *Clioque Euterpeque, Thaliaque, Melpomeneque,*
> *Terpſichoreque, Eratoque, Polymniaque, Uraniaque,*
> *Calliopeque, illas inter quæ maxima Muſa eſt &c.*

Vide quoque Ger. Jo. Voſſium *de Orig. & Progr. Idolol. l.* 1. *c.* 27. ubi Oſiridi, novem Virgines fuiſſe, Muſices intelligentiſſimas, iiſque præfuiſſe Apollinem, inde *Muſageten* dictum; inter alia, refert. E qua hiſtoria Poëtis fortè fabulæ occaſio; uti in aliis accidiſſe novimus.

MUSA, Medicus Auguſti, poſt Camelium, qui cùm lactucarum eſum ægrotanti Auguſto negâſſet, *Muſa* contrà eum Imperatori ſuaſit ſicque valetudini illum reſtituit: à quo tempore lactuca in pretio Romanis. Vide *Artorius*.

MUSA, vide *Æmilia*.

MUSA, Arbor Ægypto familiaris, Græcis veterib. *μοῦζα*, de qua multa commentatur *ad Solin.* Salmaſ. p. 1310. & *ſeqq.* Sed & *Muſa*, mirabile genus fructuum, quod Baruthi ſive Berythi Phœniciæ quondam non ignobili urbe provenit, de quo Baumgartnerus *Itinerar ſuô ita*: *Muſa illic in tanta creſcunt copia, ut inde deferantur Tripolim, Damaſcum, Damiatam & uſque in Ægypti Alexandriam. Fructus eſt colore fabis haud diſſimilis, niſi quòd multo ſit grandior, guſtu ſapidiſſimô, odore admodum & ſuavi & ſalubri, & quaſi ſimilem cum melle ſaporem habens. Creſcit botratim, i. e. plures in uno botro, aliquando decem, plerumque viginti, nonnunquam etiam ſuprà: qui, ubicunque & quotieſcunque inciduntur, in utraque parte inciſa, crucis effigiem clare oſtendunt. Folia ſunt decempedalis longitudinis, latitudinis verò palmaris & ſemis, in quibus ante papyri uſum Veteres dicuntur ſcripſiſſe.* Etiam in Sinenſi Imperio in provinc. Quantonia *Muſa* eæque ſingulares reperiuntur, uti adnotat Auctor Anonymus *Siniæ & Europæ* c. 36. *de Fructibus*. Apud Græcos inferioris ævi, *Muſa* inter miniſteria ſacra, occurrit, de qua vocis notione vide Meurſium in *Gloſſ.* & Leonem Allatium *de Recentiorum Græcorum Templis* p. 149. nec non *de Concordia utriuſque Eccleſiæ* p. 1604. Inſtrumentum quoque Muſicum hoc nomine occurrit, in *l.* 3. *Miraculor. S. Dionyſii* c. 7. Gallis *Cornemuſe*; cujuſmodi inſtrumento pro tuba in bellis præliiſque uti Hibernos, teſtatur Richardus Stanihurſtius *de Rebus Hibern.* ubi illud ſic deſcribit: *Utuntur etiam Hiberni, loco tubæ, lignea quadam fiſtulâ, callidiſſimo artificio fabricatâ: cui ſaccus ex corio compoſitus & cingulis arctiſſimè complicatus adhæreſcit. Ex pellis latere dimanat fiſtula, per quam quaſi per tubum fiſtulator, inflato collo, & buccis ſinuantibus, inſlat. Tum pellicula aëre farcta, turgeſcit: intumeſcentem rurſus premit brachio. Hâc impreſſione duo alia ligna excavata, brevius ſcilicet ac longius, ſonum emittunt grandem & acutum. Adeſt item quarta fiſtula, diverſis locis perforata, quam buccinator ita articulorum volubilitate, quâ claudendo, quâ aperiendo foramina, moderatur: ut ex ſuperioribus fiſtulis ſonum ſeu grandem, ſeu remiſſiorem, quemadmodum ei viſum fuerit, facilè eliciat. Totius tamen rei prora & puppis eſt, ut aër per nullam alium folliculi particulam, præter fiſtularum meatus, tranſeat. Nam ſi quis vel acu punctum in culeo rimaretur, actum eſſet de iſto inſtrumento, quandoquidem follis ſubitò flacceſceret. Hoc genere ſiſtri apud Hibernos bellica virtutis cotem ego conflat &c.* Apud Germanos idem inſtrumentum in uſu, ſed paſtoribus agricoliſque: qui ejus modulamine gregem demulcent oblectantque, vernaculè ſic

mone, *Sackſeiffe*. Excepiſſe id Lydos, habet Scholiaſtes Pindari *Olymp. Od.*; Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque infra, in voce *Muſarabes*, *Saccomuſa*, it. *Camuſus*.

MUSA Antonius, vide *Artorius*, vide ibi.

MUSACH, vox Hebraica, quæ occurrit 2. Regum c. 16. v. 15. unum notat ex tribus in Templo Hieroſolymitano locis, quibus oblationes inferebantur. Ut enim *Gazophylacium*, oblationibus Populi & *Corbona*, eleemoſynis Sacerdotum & Templi Miniſtrorum, erant deſtinata: Sic *Muſach*, a Rege Achazo ædificatum, ærarium erat, ubi Principum Magnatumque dona reponebantur. Inprimis ibi Reges ingredientes quovis Sabbathi die Templum donaria ſua inferebant. Macer *Hierolexico*.

MUSÆUM, locus circa Olympum in Macedonia. *Steph.*

MUSÆUS, tres ejus nominis commemorat *Suidas*, unum Eleuſinium, Antiphemi filium, *ἐποποιὸν*, verſificatorem, diſcipulum Orphei, qui ſcripſit *Ὑποθήκας*, i. e. vitæ præcepta, ad Eumolpum filium, verſuum fere 4. millibus, & alia plurima. Alterum Thebanum Thamyræ filium, Philammonis nepotem, Trojani belli tempore, qui poeta etiam fuit, *Μελοποιὸς*, ſcripſitque Lyricos verſus, & cantica. Tertium Epheſium item verſificatorem, qui tempore fuit Eumenis & Attali Pergami Regum, ſcripſitque res Pergamenicas, præterea Perieidas libros decem. Muſæum verò, qui amores Leandri & Herûs conſcripſit, Cæſar Scaliger (at quantus vir!) in ſuis de Poëtica libris Homero præmiſit, quia hunc putaret eſſe illum, cujus a Virgilio fit mentio *Æn. 6. v. 667.*

Muſæum ante omnes.

Sed nihil manifeſtius, quam hunc vixiſſe ſub Auguſtis, & quidem poſt quartum ſeculum. Itaque in veterib. libris dicitur *Μουσαῖος ὁ γραμματικὸς*. Vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. l. 4. p. 519.* & Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec. xv.*

MUSÆUS, fil. Lunæ & Eumolpi, ſcripſit de remediis morborum & Oraculis. Ariſtoph. *in Ran. Act. 4. ſc. 2.*

MUSÆUS, Auctor Græcus, de Iſthmis ſcripſit. *Suid.* Item Poeta Latinus, impudicus. Vide Martial *l. 12. epigr. 96.*

Muſæi pathicißimos libellos.
Qui certant Sybariticis libellis, &c.

MUSÆUS, Presbyter Maſſilienſis, ſecul. 5. à Venerio & Euſtathio Epiſcopis magni habitus: illius ſuaſu compoſuit lectiones, quæ Feſtis annuis convenientes, in Eccleſia cantarentur: hujus verò hortatu, tractatum de Sacramentis elaboravit. In Scripturis ſacris verſatiſſimus, obiit ſub Leone & Majorano Imperatorib. circa A. C. 459. Gennad. *de Viris Ill.*

MUSÆUS, fluv. Myſiæ inferioris, in quo S. Sabas ſubmerſus eſt.

MUSAGETES, inter cognomina Herculis, de quo ſuprà.

MUSAGORES, Plin. *l. 4. c. 12.* Melæ *l. 2. c. 7.* tres ſcopuli, in ora Auſtrali Cretæ, ante Criumetopon promontor.

MUSANDINUS Petrus, Medicus inſignis, memoratus Egidio Corbolienſi, qui vixit ſub Philippo Auguſt. *de Medicam. l. 2. MS.* apud Car. du Freſne in *Gloſſar.*

Dulcia Threïcii reſonans modulamina vatis
Tange cheli, digitisque fides pertentare ſonoras,
Larga Ceres libamine tota fluentis,
Dryas Muſandinas evolve & differe leges.

Et libro *de Pulſibus*,

Verba Muſandino manarunt condita ſapore.

Ubi Gentilis de Fulgineo, i. e. *ſapidis & ſententioſis auctoritatibus* Petri Muſandini, *qui fuit patronus & ſupremus opifex hujus facultatis, qui alium non habuit parem, nec habiturus eſt ſequentem.*

MUSANUS, Scriptor Eccleſiaſtic. ſub Antonino Vero, ſcripſit contra fideles quoſdam, qui Encratitarum opiniones amplexi erant. Qui liber commendatur ab Hieron. *l. 1. de Scriptor. Eccl.*

MUSARABES, Chriſtiani in Hiſpania, ſub Arabum jugo viventes, dicti ſunt; an à *Muza* Arabum Duce, qui Hiſpaniam domuit, an à voce Arabica *Muſa* quâ Chriſtianum notant. In illorum Divino officio ſeu Miſſa, *Tom. VI.* Biblioth. Patr. *τρισάγιον* ſic pronuntiatur: *Agios, Agios, Agios, Domine Deus Rex æterne tibi laudes & gratias.* Vide ſuprà in vocibus *Moſarabes* & *Mixtarabes*.

MUSARDUS, cognomen Guilielmi Divionenſis Abbatis, ſic dicti; quòd *Muſarum* ſtudio ſeduló incumberet: quin & *Muſardi*, in genere bonarum literarum Studioſi ab Adelberone vocantur. Dominico, Macer in *Hierolexico*, ubi ejus hunc verſum laudat,

Si Muſas celebres clamant Muſarde Sacerdos.

At Car. du Freſne otioſum, pigrum, ſtupidum hac voce denotari contendit, ejus originem arceſſens ex Germanico *muſſ*, i. e. *otium*. Unde & Gallis *muſer*, otiari vel rebus frivolis immorari eſt: & *Muſare* Florentinis, eſt ſtare otioſum, ſtupidi hominis inſtar. Vide Menagii & Octavii *Origines Italicas*.

MUSARNI, populi Italiæ antiquiſſimi, à Libyco Hercule conditi.

MUSGA, Poëtria lyrica, quæ epigrammata & odas conſcripſit. Cœl. Rhodig. *l. 14. c. 1.*

MUSCA Canina, ſeu *Cynomyia*, una ex decem Ægypti plagis. Cùm enim certum ſit, *muſcas* ſæpenumero immenſum multiplicari, ut olim apud Eleos, ubi muſcarum copia peſtilentiam attulit, Plin. *l. 10. c. 28.* & in Cantabria Romani, pretio dato, *μυιοθήρας πρὸς μέτρον ἀποδεχθῆναι θηρεύοντας ἀνέδωκαν*, *muſcas ad certam menſuram venantes vix ſerebantur*; ad inprimis in *Muſca Canina* fieri voluit Deus, cùm quia magis noxium hoc animal, tùm quia canibus maximè infeſtum, atque ob id ipſum magis odioſum Ægyptiis, à quibus colebantur canes:

Omnigenumque Deûm monſtra & latrator Anubis.

Itaque hic clade graviſſimè afflixit Ægyptios, permovitque Pharaonem, ut, quod hactenus vetitum fuerat, concederet Iſraëlitis publicè ſacrificandi facultatem. Cui cùm regereret Moſes, id non poſſe fieri, quia à ſuis ſacrificiis Ægyptii maximopere abhorrerent, ac proin ut ſibi longius, triduum videl. itinere, recedere liceret, permiſit, timens ſibi Rex ſuisque ab importunis illis muſcis, quibus Ægyptus infeſtabatur, tandem & hoc conceſſit. Sic Deus has *muſcas* ex tota Ægypto amovit, ut ne una quidem ſuperfuerit. Sive Angelus, vel ventus à Deo excitatus, illas in mare demerſerit, aut in vicina Libyæ deſerta, propulſaverit quod miraculum priore majus. Nam Ægyptum ſcatere muſcis, ex Bellonio notum *Obſervation. l. 2. c. 47.* ubi circa pyramides tantam earum eſſe frequentiam aſſerit, ut illis volantibus aer reſonet. Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l. 4. c. 16.* Contra, non intrabant *Muſcæ*, ædem Beel-Sebub ſeu *Dei Muſcæ*, Accarone Philiſtæorum, neque ædem Herculis Romæ in Foro Boario, uti Plin. teſtatur *l. 10. c. 29.* imitante etiam hic parte verum Deum infernali ſimiâ, in cujus templum muſcis nullus aditus, ſi Talmudicis creditur, inquientibus, *in domo mactationis non eſt Muſca*. *Pirke Aboth cap. 5. 6. 7. & 8.* Vide plura hanc in rem, ut & de *Muſcarum* ſeptem ſpeciebus in Scriptura aut Verſionibus memoratis, *Muſca* nempe *propriè dicta*, *ape*, *veſpa*, *œſtro*, *cynomyia*, *culice & ſcinipe*, apud eundem Bochartum *Part. 2. paſſim*: de Sacrificio verò *Muſcis* Olympiæ facto, infra *Myiodes*: ac eundem ſupplicio, voce *Scaphiſmus*. Hinc *Muſcarium Flabellum*, ad abigendas *muſcas*, quod e pavonis cauda delicatioribus. Martial. *l. 14. Epigr. 67.* cui titulus, *Muſcarium pavoninum*.

Lambere quæ turpes prohibet tua prandia muſcas,
Alitis eximiæ cauda ſuperba fuit.

Vide ſuprà *Cauda pavonis*, it. ubi de *Eunuchis*, hoc enim apud fœminas Veteres eorum officium fuit, & voce *Flabellifera*. Ad ejus imitationem, *Muſcarium Bubulum*, apud eundem *Epigr. 71. loc. cit.* appellata eſt cauda bovis, ad tergendas & excutiendas veſtes; de qua is:

Sordida ſi flavo fuerit tibi pulvere veſtis,
Colligat hunc tenui verbere cauda levis &c.

MUSCA in Cerebro, cognomen Conradi *de Lutzelnhart*, cui Principatum Ravennæ tribuit Fridericus I. Imperator apud Conradum Urſpergenſem, *ad A. C. 1167.* *Muſca in cerebello* in *Actis* Innocentii III. *p. 5.* *eo quòd plerumque quaſi demens videretur*, ut idem Urſpergenſis ait, apud Car. du Freſne *in Gloſſar.*

MUSCÆ, dicti Plauto *in Mercat. Act. 2. ſc. 3.* qui Horatio *l. 2. Sat. 8.* *Umbræ*, convivæ non invitati, & *ψῆφες* veterum *Muſcarum*, *Homero* jam notatum, imitantes. Hæ, quia à templis Bacchi Cererisque non æque aberant ac ab æde Herculis, in Foro Boario, abfuiſſe memoriæ traditum eſt, ideo miniſter, qui *Muſcas fugaret*, in triclinio apud Romanos præſtò fuit. Hinc Martial. *l. 3. Epigr. 82.*

Et æſtuanti tenue ventilat frigus
Supina praſino concubina flabello,
Fugatque Muſcas myrteâ puer virgâ.

Seneca *de Ira l. 2. c. 25.* *Quid enim eſt, cur tuſſis alicujus, aut ſternutamentum aut Muſca parum curioſè fugata, nos in rabiem agat!* A Muſca *Muſcarius* Hercules, Græcè *Ἀπόμυιος* dictus eſt, de quo vide in voce *Baal Sebub*. Plura verò hanc in rem ſuprà.

MUSCÆ, inter Inquiſitionis in Eccleſia Romana miniſtros, quorum ope è captivis confeſſio elicitur. Cùm enim humanâ tractatione, & blandis pollicitationibus, nihil efficitur, permittit Inquiſitor aliquem ad captivum intrare, illi non ingratum, qui cum ipſo loquatur, &, ſi opus fuerit, fingat ſe de ſecta ipſius eſſe, ſed præ metu abjuraſſe ac veritatem Inquiſitori prodidiſſe. Cùm captivus illi confidit, denuo ad illum venit ſerâ veſperâ & ſermones cum eo protrahit; tandem fingit, ſerius eſſe quàm ut abire poſſit; totâ ergo nocte cum eo in carcere manet, ut ſimul colloquantur & captivus inducatur alloquio alterius, ut ſibi mutuo confiteantur, quæ commiſerint. Interea extra carcerem locò congruò aliqui ſtant, auſcultantes & verba eorum colligentes, ac ſi opus fuerit, cum iiſdem Notarius. Atque ita quidem ſuò tempore faciendum docuit Eymericus. Nunc verò qui ita inſidiosè quippiam ejus, quod concupierat, è concaptivis colligit, cuſtodem carceris vinctos pro more inviſentem orat, ut audientiam ſibi dari petat, ut moris quoque eſt vinctos agere, atque ita è carcere egreſſus muneris ſui rationem redditurus, non indicat modò quod inter vinctos audivit, verùm etiam, quò vultu vincti exceperint quæ eis de doctrina propoſuit, hilarine an ſubiracundò? &c. etſi nullum ab eis tulerit reſponſum; quidve de ipſis ſentiat: atque iſtius demum delationes probatiſſimi teſtimonii vim habent, cujuſcunque fidei vel exiſtimationis alioqui homo is ſit. Hujuſmodi verò *Muſcas*, uti vocantur iſti, inde facilè agnoſci ac deprehendi, ait *Regin. Gonſalvius Montanus*, quod ut plûrimum ipſi ad ejuſmodi colloquia ſeſe ingerant, haud à quoquam provocati, incipiantque vel intempeſtivè ejuſmodi ſermones de doctrina excitare, quibus proin nullum reſponſum dari conſultiſſimum judicat. Miratur porrò, homines tales, ut ſiant voti compotes, duorum vel trium etiam menſium carcerem non morari vinctos cum vinctis, atque moleſtias illas omnes libenter ferre, etiam ex uno carcere egreſſos è veſtigio alium ingredi, atque inde tertium, bis, ter quater, eaſdem uſque moleſtias repetituros ac in eo demum delitiarum orbe vitam tranſacturos, *S. Inquiſit. Art. det. p. 95.* plura apud Phil. à Limborch *Hiſtoriâ Inquiſit. l. 4. c. 14.* ubi de alio quoque in Hiſpania horum hominum capiſcandi more.

MUSCANDA, urbs Antiochianæ, in Cappadocia. *Ptol.*

MUSCARIA, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis in Vaſconibus. *Id.*

MUSCARIUM Flabellum, vide ſuprà *Muſca*.

MUSCARIUS, Græcè *Ἀπόμυιος*, Herculis epitheton, quòd *muſcas* ab æde ſua abigeret. Plin. *l. 10. c. 29.* & Solin. *c. 1.* item & Jovis, Clemens in *Protrept.* *Ἀπομυίῳ Διῒ θύουσιν Ἠλεῖοι, Ῥωμαῖοι δὲ Ἀπομυίῳ Ἡρακλεῖ*, *Muſcario Jovi litant Elienſes, Romani verò Muſca-*

Muſcario Herculi. Quod nempe ex Elide Olympia muſcas abegiſſet, uti habet Pauſan. *Eliacis priore*. Eum ipſum Deum *Myiagrum* vocat Plin. *l.* 29. *c.* 6. Sed μυιάγρου, *Muſcarum Jovem*, legi vult *Salmaſ.* &c. vide infra in voce *Myacores*, it. *Myiagrus* & *Myiodes*.

MUSCELLINUM Unguentum, de quo Fuchſius *ad Myrepſum*, Græcorum recentium μοσχέλαιον & Veter. βαλάνινον eſt, ex myrobalano nempe factum, quam & μοσχοκάρυον Recentiores vocârunt. Sic nucem myriſticam iidem μοσχοκάρυον dixêre & καρύον μυριστικόν & μοσχάτον & ἀρωματικόν, quæ vulgo *muſcata* nux. Unde & *muſcata glans* dici potuit Veter. μυροβάλανος, ex quo μοσχέλαιον, e quo *muſcellinum* directum. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1325. *&* 1328.

MUSCHIANUS, Conſul cum Paulo, an. Urb. Cond. 1330.

MUSCIACUM, vetus Galliæ locus, ad fluv. Tarnim in Cadurcis, priſcô Monaſteriô illuſtris, vulgo *Moiſſac*. Caſtrum fuit, ad Comitem olim Toloſæ pertinens: Monaſterium verò aut reparatum eſt, aut recens extructum à Ludovico Pio, vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MUSCULI, dicuntur Vegetio *l.* 4. *c.* 16. machinæ quædam militares, quibus tecti milites apportatis lapidibus, lignis & terrâ foſſas complebant, ut turri ambulatoriæ munirent viam. At Cæſar *Muſculorum* tecto uſum tribuit, non viæ aggere ſupportato muniendæ, ſed muri ſubruendi, lapideſque veſtibus ſubtrahendi, qui etiam interdum ſubjectis rotulis impellebantur, cujuſmodi *Muſculi* deſcriptio apud eum exſtat *Belli Civ. l.* 2. *c.* 10.

MUSCULUS Wolfgangus, Duſanus, fil. victoris, Theologus Bernenſis. Eſt Duſi oppid. Lotharingiæ, ſatis percelebre. Ejus extant *Commentarii in Geneſin, Pſalmos, Eſajam, Matthæum, Johannem, ad Romanos, Utramque ad Corinthios, ad Galatas, Epheſios, Philippenſes, Coloſſenſes, utramque ad Theſſ. In prior. ad Timotheum*, 9. *tomis fol. Baſileæ variis vicibus edit.* Obiit Bernæ, A. C. 1563. ætat. 66. Vide Melch. Adami *in vitis Theol. German.* De eo Jac. Verheiden. *in Effig. Profeſſ. Labore*, inquit, *ſtudiô ac induſtriâ, ſacrarum item literarum cognitione clariſſimus evaſit*. Plura vide apud Anton. Teiſſier *in Elogiis*.

MUSCUS, apud Hieronym. *ad Jovinian. l.* 2. *Odoris autem ſuavitas & diverſa thymiamata & amomum & cyphi & œnanthe & Muſcus & peregrini muris pellicula*: eſt Græcorum μόσχος, Latine etiam hinc *moſchus*, qui per ſe odoramentum facit idque fragrantiſſimum: unde & *muſcum* pro qualibet fragrantia & odoris ſuavitate, jam *Arnobius* & *Appulejus* poſuêre: Hunc peregrini muris pelliculâ ſudari, adeoque hinc dictum eſſe, idem Hieronym. exiſtimâſſe videtur. Atqui, mus non eſt, ſed animal gazellæ ſimile in Regno Pegu & in Regno Ava Indiæ ultra Gangem, è cujus ſanguine (qui in umbilico ejus ſeu vomica coit) *muſcus* extrahitur. Paulus Venetus ita de eo *l.* 1. *c.* 61. *Invenitur in hac provincia muſchum optimum, & quo melius in mundo non invenitur. Eſt enim animal quoddam pulcherrimum in hac provincia, catti habens magnitudinem & pilos groſſos, ut cervus, pedes quoque habens ungulatos & dentes quatuor, duos ſuprà & duos infrà, longitudine trium digitorum: juxta umbilicum vero inter cutem & carnem veſicam habet ſanguine plenam & ſanguis iſte eſt muſcum, à quo tam ſuaviſſimus exhalat odor.* Adde *l.* 2. *c.* 34. 37. & 43. *Gazelam* vocat Jul. Scaliger *Exercit. in Cardan.* 211. §. 3. 4. 5. 6. Simeon Sethi, Τὸ μόσχος [illegible] *Muſci varia ſunt ſpecies. Optimus naſcitur in urbe quadam Tupata dictâ, quæ multo magis eſt Orientalis, quàm Chorafe. Colore autem eſt ſubflavus. Ei ſubdeterior eſt, qui ex India advehitur, ad nigrum vergens. Quô rurſus imbecillior, qui defertur ex Sinis. Omnes autem generantur in umbilico animalis unicornis maximè capreæ ſimilis.* Ubi *Tupata* eſt *Tubet*, urbs & regio notiſſima (ultra Choraſan) ex qua moſchum optimum advehi, magnô conſenſu ſcribunt Arabes: unde in ipſam Indiam & Sinas advehitur, quorum muſcus cur ſit Tibethiensi deterior, docet Mahudhus Scriptor Arabs, apud Bochartum, his verbis: *Muſcus Tubetienſis Sinenſi præſtat duabus de cauſis: quarum una eſt, quod capreæ Tubetienſes paſcuntur ſpicâ odoratâ (nardô) & aliis aromatibus, cùm Sinenſes capreæ herbis paſcantur, quæ ſunt inferiores herbis illis aromaticis, quibus paſci diximus Tubetienſes. Altera cauſa eſt, quòd Tubetienſes muſcum non ſolent è folliculis ſuis educere, ſed eum relinquunt ſuper id, quod eſt. Contrà Sinenſes eum educunt è folliculis* &c. Quòd verò *Muſci capreolum* monocerotem facit Sethi, falſum eſt, cùm conſtanter tradant Arabes, hunc à reliquis capreolis in eo ſolùm differre, quòd duos dentes habet exertos, ut apri dentes, quos Plin. *ſicas* appellat. Vide iconem animalis apud Joann. Baptiſt. Tavernier *Itinerar. Indic.* Nomen quod attinet, quare aut unde μόσχος dicatur, non liquet. Aliis *Pollux* Μοσχικῶν λαγωῶν, meminit, qui acerrimum & odoratiſſimum veſtigiorum habeant odorem, adeo ut canes maximè proritent & incendant: cum paulo ante τῶν Ἐλυμαίων quoque mentionem feciſſet, qui vulpibus minores non ſint, à gente, quam inter Hyrcaniam & Bactros collocat. Quò pactô & Μοσχικοὶ vel Μοσχοὶ lepores, à gente fuerint appellati. Et ſunt Μόσχοι, populi Armeniæ, Matienis vicini, à quibus & Moſchici montes. Latini certè *muſcum* vocant, cujus vetuſtior appellatio eſt, quàm vulgo putatur, cùm & *Arnobius* ejus meminerit & *Appulejus*, ut vett. *Gloſſarum* Auctorem omittam, qui & μόσχον appellat Græcè, quum aliis omnibus Græcis μόσχος dicatur. Unde & μόσχατα *Aëtio* thymiamata, quibus additur *muſcus*. & μοσχέλαια & μοσχάτα Paulo *Æginetæ* unguenta, quibus is ſimiliter additur. Sinenſibus animal *Xe*, & odor ejus *Xe hiang* appellatur; ut apud quos frequens eſt, inprimis in provinc. Suchuen, in montibus urbis Paoningæ: nec non in Regno *Lao*, unde is in extraneum *Laos* transfertur, inſtar piſcis extra aquam detenti, emoritur. Maximè autem eô nobilitatur Sanivena civitas, uti diximus, ſuprà in voce *Myiagrus*. Vide plura hanc in rem apud Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 3. *c.* 26. & Salmaſ. *ad Solin. p.* 379. *& ſeqq.* ubi de hoc animali fuſe.

MUSEA, inter ædificiorum genera, memorantur Plinio *l.* 36. *c.* 21. *Non prætermittenda eſt & pumicum natura. Appellantur quidem ita & eroſa ſaxa, in ædificiis, quæ Muſea vocant, dependentia, ad imaginem ſpecus arte reddendam.* Idem *Muſei ex margaritis* meminit, *in cujus faſtigio horologium erat*, à Pompejo tranſlati triumphi tertiô, quem de piratis, Aſia, Ponto, aliiſque regionibus egerat. *l.* 37. *c.* 2. Alexandriæ olim ſic appellabantur Collegia Doctorum, qui publicè tumen alebantur. Ibi enim Marcum Evangeliſtam cœtus atque agmina Philoſophantium, lectionibus, diſputationibus, meditationibus & interpretationibus S. Scripturæ totos dies incumbentium coegiſſe, memorant *Euſebius* & *Hieronym.* è qua Schola Pantænus, Clemens, Origenes, Trypho, Heraclas, Dionyſius, Anatolius, Pierius, Theo, Athanaſius, Didymus, Ambroſius, Maximus Philoſophus, aliique innumeri prodierunt, Fr. Burmannus *Orat. Inaug. de Collegiis*. Ibidem benemeritos epulis perpetuis jus, quod σίτησιν dixère Græci, habuiſſe, ſicut Athenis olim in Prytaneo videbimus infrà voce *Panaretes*. Cujus appellationis origo, an à *Muſis*, an à loco cognomine, ſeu colle, Athenis proximo, in quo *Muſæus*, Orphei diſcipulus, carmina ſua recitare conſueviſſe legitur. Ibidem quoque ſepultum, habet Pauſan. *l.* 1. ſed in portu Phalereo tumulum ejus fuiſſe, docet vetus marmor. Hodie *to Steggio* is collis appellatur vulgo: in quo etiamnum conſpicitur monumentum ex marmore Caji Julii Antiochi Philopappi Conſulis Romani ſub Trajano, currû triumphali vecti, præcedentibus iconibus aliquot & ſequente Victoria. Suprà imago ejus viſitur, ſub cujus pedibus hæc Inſcr.

ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΣ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ

ΒΗΣΑΙΕΥΣ.

Ex Biſâ namque, Atticæ oppido oriundus erat: quamvis Syrus gente eſſet, uti ex columnæ ibidem, *Inſcriptione*, in qua dotes & munera hujus Philopappi commemorantur, docet Jac. Sponius, nec non ex Antiochi Syriæ Regis ſtatua à latere ei adpoſita. *Itinerar. Græc. part.* 2. *p.* 204. & *ſeqq.* Pelent *Muſæ* hujus Iliſſus limbis, de quo ſupra. Vide quoque ſuprà *Bruchium* & infra *Muſeum*.

MUSEJARIUS, in veteri *Inſcr.* Romæ, *C. Julius Aug. lib. Nicephor. muſejar fecit ſibi & libertis libertabuſque eor.* idem qui *Muſiarius* alibi, Græcis Μουσάριος, vide infra.

MUSEJUM, vulgo *Muſſy ſur Aure*, locus eſt Galliæ memoratus *in literis Gaufridi Epiſcopi Carnotenſis*, *ubi ait*: *In loco qui dicitur Strata, diſtanti per unam leucam à nobili & famoſo caſtello Drocis, juxta Muſejum ſuper fluvium, qui dicitur Arva, Robertus de Domien vir nobilis dedit Monachis in eo loco (Strata) habitaturis locum congruum piſcationi, quam homines in vulgari ſuo Gort appellant.* Situs eſt ad dextram Arvæ ripam, Stratæ Abbatiæ, *l'Eſtree*, ad alteram ripam conditæ oppoſitus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

MUSI, fil. Merari filii Levi, Exod. *c.* 6. *v.* 19.

MUSICA, ars nobilis, cujus inventionem, quidam ad Arcas referunt: nonnulli Pythagoram, quem ajunt numeros primum obſervâſſe ex alternis fabrorum ictibus: Poëtæ ad Mercurium Apollinemque referunt. Sed multò Pythagorâ antiquior Homerus eſt, apud quem crebra *Muſices* mentio. At Homerô longè vetuſtior Ars eſt, cum ea fuerit jam ante diluvium. Trinepos enim Adami Jubal citharâ & tibiâ canendi Artem reperit. Gen. *c.* 4. *v.* 21. Non dubium autem, quin ore prius, quam organis cecinerint. Unde bene Fabius *l.* 1. *c.* 17. *Timagenes*, inquit, *auctor eſt*, *omnium in literis ſtudiorum antiquiſſimam Muſicem exſtitiſſe.* Interim, quòd ejus inventionem Ægyptii *Manero* Ægyptio, quem in conviviis ſuis cantabant, ut Auctor eſt Plut. *de Iſ. & Oſir.* quòd Græci Pythagoræ adſcripſerunt, ſic defendi poteſt, ut intelligatur *Muſica*, quatenus diſciplina eſt ſonos acutos & graves non ſenſu modò, ſed ſubtiliori etiam ratione perpendens. At notæ ſex, quibus vulgò utimur, nec dum fuêre ante annos 600. Namque primus eas invenit Guido Abbas Aretinus, qui adverſus Berengarium ſcripſit, temporibus Conradi Junioris. Earum nomina in *Sapphicis iſtis* Pauli Diaconi ſic habent:

UT queant laxis REſonare fibris
MIra geſtorum FAmuli tuorum,
SOLve polluti LAbii reatum.

Cujus hymni occaſione notulis iſthæc dotis fuerunt impoſita, extrahendo tum initialem ſyllabam verſus, tum eam, quæ eſt poſt penthemimerim. Aliis hodieque Græci ſignis vocem variare ſolent, de quibus vide Cruſium *Turcogr. l.* 2. *annot. in Malaxi hiſtoriam Patr.* 6. Finem honeſtam habet aurium atque animi voluptatem: idem quum dulcedine ſuâ permulſit, ac ſomnus & vinum liberaliùs hauſtum, quæ tria μουσικὴν vocat, *curas graves ſedant*, ut *Ariſtoteles* ait. Hinc Lacedæmonii ad vitæ auſteritatem modulorum temperandam dulcedine, Muſicâ uſi ſunt. Athen. *l.* 14. eâdem infantes permulceri, opifices ac mulieres (quemadmodum apud Homer. Circe) laborem ſolari, bruta quoque moveri videmus. Sic Pythocharis tibicen lupornm impetum concitatô ac vehementi tibiæ cantu cohibuiſſe, apud Ælian. *Hiſt. An. l.* 11. *c.* 28. elephanti *Muſicâ* capti manſueſcere, apud eundem *l.* 12. *c.* 44. Equæ Libycæ in Venerem incitari, *c.* 46. delphines canendo oblectari, apud Plin. *l.* 9. *c.* 8. apri & cervi Artis vim perſentiſcere, apud eundem Ælian. *l.* 12. *c.* 46. piſcium etiam nonnulli, demulceri tibiis ac fiſtulis, apud Porphyrium *de abſtin. ab eſu animal. c.* 3. leguntur. Vide etiam Mart. Capellam *l.* 9. & Gyraldum *dial.* 1. *Hiſtor. Poëtarum*, nec non infrà voce *Pacus*. Nec

parùm valetudini confert. Multos enim ſuâ ætate, ac potiſſimum Thebanos, tibiæ cantu mederi morbis conſueviſſe, tradit Athen. l. 14. Iſchiadicis Muſicam mederi, a Theophraſto eſt proditum: morſibus hominum peſtibus Medicinam fuiſſe incentiones tibiarum, A. Gellius auctor eſt l. 4. c. 13. Febrium curaſſe vulneraque cantione Veteres: tubis ſurdiſſimum. At lepidam ſuccurriſſe, Xenocratem lymphaticos organicis modulis liberaſſe, Thaletem Cretenſem citharæ ſuavitate peſtem fugaſſe, ægrotorum venas Herophilum rhythmorum collatione penſiſſe, literis tradidit Mart. Capella l. 9. Hinc Medicorum Muſicorum meminiſſe legimus A. Gellium l. 5. c. 10. In animum ipſum quantam Muſica vim habeat, non tam Amphionis Orpheique fabulæ, quam ipſa humana docet vita. Lyræ cantu Pythagoram ac Sectatores ejus, animum tum ad laborem accendiſſe, tum ad tranquillitatem traduxiſſe, teſtantur Plut. l. de Iſ. & Oſiride. Porphyrius in vita Pythag. Jamblichus in eadem c. 25. & 31. Cicero Tuſc. Quæſt. l. 4. in proœm. Seneca de Ira l. 3. c. 9. & Quintilian. l. 9. c. 4. quorum ultimus, Pythagoram concitatos ad vim pudicæ domui afferendam juvenes, juſſâ mutare in Spondeum modos tibicinâ, compoſuiſſe, quoque tradit l. 1. c. 10. Empedocles Agrigentinus juvenem citharæ cantu a parricidio cohibuit, teſte Interprete Hermogenis in l. περὶ ἰδεῶν. Lacedæmonii tibiæ cantu ad arma conceſſere: iidem ſeditione laborantes ab eô Terpandrô in concentum concinente, ad concordiam rediêrunt, ut docet Plut. l. de Muſica. Achillem citharæ cantu mitigatum, exhibet Homerus. Ceratum quoque Legati, ſi pacis vel induciarum ergo mitterentur, ubi pacatô eſſe ſôrus animô, citharam pulſantes advenîebant, Athen. l. 14. Vocabantur autem Cantica quibus animi a motibus purgarentur, Μέλη καθαρτικά, ut diſcimus ex Ariſtotele Polit. l. 8. cujuſmodi καθαρτικά ſacra præcipue faciunt cantica, quale inprimis Davidis fuit, quô dæmonem quoque e Saule fugavit, 1. Sam. c. 16. v. 23. Hinc non mirum, ſi ſoli Arcadum Cinæthenſes uſque adeo fuerint efferi ac crudeles, quando ſoli eorum à Muſica fuêre alieni. Sed & Ægyptii Muſicam, ὡς ἂν ἐκθηλύνουσαν τὰς τῶν ἀνδρῶν ψυχάς, aſpernati ſunt, teſte Diod. Sic. l. 1. & Cynici omnem damnârunt, auctore Laertiô l. 6. c. 104. nec non Ephorus, Iſocratis una cum Theopompo diſcipulus, fœdiſſime de ea ſcripſit, Polyb. l. 4. At vulgo longè alia opinio atque conſuetudo erat Græcis, qui cum Grammatiſtice & Gymnaſtice Muſicâ ſociatâ, etiam ſervitia his imbuebant. Vide Quintilianum l. 1. c. 17. Nuſquam verò major in Græcia Muſicis, quam apud Arcadas, honor fuit, Polyb. l. 4. Unde ſatis liquet, cur Maro in Bucolicis dicat Ecl. 7. v. 4.

Ambo florentes ætatibus, Arcades ambo,
Et cantare pares, & reſpondere parati.

Sed Romanorum hac parte longè aliud judicium fuit, ut patet ex Corn. Nepote præfat. nec tamen Romana gravitas adeò ab hac arte abhorruit, ut non adoleſcentulæ primariæ diſcerent lyrâ canere: Sic Cornelia, filia Metelli Scipionis, Muſicis exculta fuit, Plut. in Pompejo. Imo & Maſurius JCtus Ulpiano æqualis, Muſicis aſſiduam operam navavit, Athen. l. 14. &c. Diſtingui autem poteſt Ars hæc, vel pro ſono & inſtrumentis, vel pro modis harmoniæ univerſis. Sonus vel fractione aquæ fit, circa quem Hydraulice verſatur: vel aëris, qui iterum vel ore fit, & Harmonicen exercet: vel organis, unde Organica orta eſt. Quibus tribus Muſices formis Ὀρχηστικὴν ſeu Saltatoriam, adjicere videtur Jul. Pollux l. 4. c. 13. Modi, pro fine diverſo, aliter atque aliter vocem flectunt: variant autem fines illi, pro moribus gentium, quarum præcipuè in conſiderationem veniunt Æoles, Dores, ac Iones. Quibus addi præcipuè ſolent Cantus Lydius & Phrygius; quos tamen Heraclides ad eos facilè revocari poſſe ſtatuit. Innotuerunt autem hæc duo Muſices genera Græcis demum, quando utraque gens cum Pelope in Peloponneſum deſcendit. Sic cùm minimè par omnis cantus ratio ſit, ac ille maſculum inſpiret animum, alius verò emolliat: planè opus eſt diſpicere, cujuſmodi cantus pro tempore quoque alicui conveniat, ne pro Medicina quis inferat damnum: Hinc tuba uſus in bello, dulcium canticorum in Theatris, Ammon. in Iſagogen Porphyr. Pulchrum rurſus in bello Orthion: in convivio Paroenion: Lacedæmoniis Embaterion: Athenienſibus Cycheon: inſequenti hoſtem Enceleuſticon: fugienti Anacleticon, Maxim. Tyrius Orat. 7. Porrò Dorius tonus pudicitiæ largitor eſt: Phrygius pugnas excitat: Æolius animi tempeſtates tranquillat: Iaſtius intellectum obtuſis acuit: Lydius contrà remiſſione reparat, feſſos curis animos, Caſſiodor. Variar. l. 2. Ep. 40. ad Boëthium, &c. Nihil verò æquè diſparem arguit Muſices vim, quam quòd ei immutatâ immutari etiam Reip. forma ſolita ſit. Quapropter Timotheus Mileſius, tempore Philippi Macedonis, cùm in magade plures adhibuiſſet nervos, quàm antea ſolerent, in judicium vocatus eſt, teſte Athenæô l. 14. Vide quoque Ciceronem de LL. l. 2. Nec non Terpandro, cùm chordam unam in cithara intendiſſet, præter neceſſitatem, mulcta fuit ab Ephoris indicta, ac paxillo cithara ejus in rei memoriam ſuſpenſa, quod & Phrynidi contigit, apud Plut. περὶ πολυπραγμοσύνης. Apud Romanos quidem ut parvum fuit Muſices decus, ita immutatio ejus, Ciceronis ætate, vel exigua fuit vel nulla: Diſpar ratio apud Græcos, ubi magnus ejus Artis honos; & pluribus Viris cordatis obſervatum, vel cum Muſica immutatos fuiſſe mores, ut voluit Plato de Rep. l. 4. vel cùm moribus Muſicam, ut maluit Tullius de Legg. l. 2. Vide infrà Muſurgia, it. Odeum, Plaſma, &c. Hæc de Muſica antiqua, quæ jam diu degeneravit. Si enim exceperis, quæ fiunt, tum ſecundum S. Scripturam, ubi præcipitur, ut Deum Pſalmis ſacriſque Canticis celebremus: tum ex Medicorum præſcripto qui Muſicam ad melancholiæ morbum proclivibus magno cum fructu commendant: pauci omnino hac Arte utuntur ad perturbationes animi ſedandas; plurimi ad voluptatem; nec non rarò etiam luxuriem ac proterviam, quô nomine & de ſuo jam olim ævo, conqueſtus eſt Athenæus librô ſæpiùs laudato. Vide Gerh. Joh. Voſſium tract. de quatuor Artibus Popular. c. 4. & ſuprà Hymnorum genera, it. Muſica verò in conviviis apud Romanos & Muſicis utriuſque ſexus, Thom. Dempſter. Paralipom. in Joh. Roſini Antiqq. Rom. ac Laur. Pignorium Com. de Servis, ut & infrà in voce Symphoniaci.

VARIÆ MUSICÆ SPECIES, EARUMQUE EFFECTUS.

Æolicus modus ſuperbus fuit ac tumidus, uti eiatæ plagenæ, equorum ſtudiis ac conviviis amplis, gaudens. Idem & Hypodorius dictus, quòd proxime ad Dorium accederet. Æolios modos etiam Theſſali, ut ab Æolibus orti & eandem vitæ rationem tenentes, ſequuti ſunt. Animi tempeſtates hoc Muſicæ genus tranquillare, ſomnumque jam placatis attribuere, Caſſiodorus dixit ſuprà.

Canonica, dicta olim Muſica eſt, non a canone inſtrumento, ſed a rectitudine. Siquidem ratio id, quod eſt rectum, reperit utendo canonibus ſive regulis harmonicis, Porphyrius in Harmon. Vide quoque A. Gellium l. 16. c. 18. & ſuprà Metrica.

Dithyrambica, in Bacchi ſacris uſitata animos ad furorem concitandum tibiis accendit.

Doricus modus, pro natura gentis, non diffuſus aut hilaris, non varius, aut multiplex, ſed vehemens, ſeverus ac terricus fuit: caſtitatis largitor Caſſiodoro, loc. cit. dictus. Hic Lacedæmoniis in uſu fuit, animum inſpirans bellicum: & ab Ariſtotele quoque commendatur, ut cui inſit σεμνότης καὶ ἀνδρεῖον τι, ſtabile quid & maſculum.

Harmonice, propriè dirigit ſonum, qui oreñit: ſicuti Ὠδικὴ dicta.

Hydraulice, à Cteſibio inventa, occupatur circa ſonum, qui fractione aquæ fit. Vide ſuprà ſuô locô.

Iaſtius modus, intellectum obtuſis acuit & terrenô deſiderio gravatis cæleſtium appetentiam bonorum operator indulget. Caſſiodorus ubi ſuprà.

Ionum cantus lubricus ac mollis erat: propterea quòd illis dominati ſunt barbari Aſiæ Reges, qui mollitie diffluebant. In Ionibus verò Mileſiorum ingenium excellebat, qui mollitie reliquos multùm antecibant. Quo factum ut Ægyptii fortè ac Cynici, de quibus ſuprà, averſiore in Muſicam animô fuerint.

Lydia Muſica querula erat: Hæc ſecundum Caſſiodorum loc. cit. contra nimias curas, animique tædia reperta, remiſſione reparabat & oblectatione animos corroborabat.

Metrica, tertia Muſices pars, memorata A. Gellio l. 16. c. 18. circa ſyllabarum quantitates verſabatur, diſpiciebatque, utrum breves an longæ eſſent. Agebat verò de quinque hiſce. 1. de Elementis ſive literis. 2. de Syllabis. 3. de Pedibus. 4. de Metris. 5. de Poematis.

Organica, inſtrumentis fiebat, quorum alia ſpiritu inflabantur, ut Buccinæ, Tuba, Lituus &c. Alia nervis intendebantur ut Cithara, Barbitus, Nablia &c. Alia pulſabantur, ut Tympanum, Cymbalum, Siſtrum &c.

Phrygia, Hyagnidis Phrygis inventum, gravis erat ac vehemens: & ut Dorica animum inſpirabat bellicum, ſic ipſa creabat religionem ſive ſuperſtitionem potius. In ſacris inprimis Magnæ Matris uſitata, ubi idcirco non tibiis ſolùm, ſed & tympanis ac cymbalis, ad animos in furorem concitandos, locus erat: quam ob cauſam in conviviis Græci lyram potiùs, quam tibiam, quod ibi ſedatis animis opus eſſet, adhibuêre, aliter judicantibus Latinis, qui ad tibiam, clarorum virorum laudes atque virtutes, accumbentes canebant, teſte Cicer. l. 4. Tuſcul. initiô.

Rhythmica, Muſicæ pars eſt, quæ in voce conſiderat celeritatem ac tarditatem, numerans ſyllabas, eaſque ad aurium judicium examinans non habitâ ratione quantitatis. Agit itaque 1. de primis temporibus, ſive quæ primô ſenſu apprehenduntur. 2. de Generibus rhythmicis pedumque differentiis. 3. Celeritate ac tarditate temporum. 4. de Mutatione rhythmorum. 5. de facultate rhythmos efficiendi Oiſelius in Gell. loc. cit.

Saltatoria, Græcè Ὀρχηστικὴ Muſica dicta eſt, quæ pedibus fiebat. Hîc non ſolùm populus Dei in eo celebrando uſus eſt, ſed & Gentiles hyporchemata canebant in ſuorum Deorum ſacrificiis, nec abſque tripudiis poterant initiari. Vide infrà in voce Saltatoria. Poſſent & alia addi. Nam de Citharœdo & Erico, Daniæ Rege miram hiſtoriam refert Saxo Gramm. l. 12. de Hippolyto Medic. Cardinali, in Pannonia apud exercitum agente, Hier. Magius Var. Lect. l. 4. c. 13. de Parthis, qui non cornibus, aut tubis claſſicum canentes, ſed pulſantes ligna cavata & coriô obducta, quibus æra circumpoſuêre tintinnabula ac ad terrendum hoſtem, fuſcum & dirum edentes clangorem, qui aſperitatem tonitrûs habebat, M. Craſſi cum Parthis pugnaturi exercitum perculêre, Plut. &c. Sed in præſens ſatis.

MUSICORUM SECTÆ, ET QUI DE MUSICA SCRIPSERE.

Muſicorum veterum tria fuêre genera; Pythagorici, qui omnem concentum ratione dijudicabant: Ariſtoxenii, qui Ariſtoxenum ſecuti, ſenſum attendebant, & Ptolemaici, qui Ptolemæo præeunte, utrumque conjunxêre. Vide Porphyrium in Harmonicen Ptolemæi: ubi & aliarum ſectarum, ſed minus nobilium, meminit. Nempe Epigoniæ, Dæmoniæ, Eratocliæ, Agenoreæ & aliarum quarundam, ante Ariſtoxenum: Archeſtratiæ, Agoniæ, Philiſciæ, Hermippiæ &c. poſt ipſum. De Muſico-

rum

num diſcrimine egit quoque Theo Smyrneus *Mathem. l. 1. c. 1.* & *ad eum in Notis* Iſmael Bullialdus.

Pythagoras in Fabrorum ferrariorum officinis, ex malleorum ictibus, primus obſervavit diateſſarôn, diapente & diapaſôn. Etiam Lyræ chordam addidit octavam. Reliqua inſtrumenta a quibus inventa ſint, vide infra in voce *Organice.*

Laſus Hermionenſis, primus de *Muſica* ſcripſit, *Suid.* & Ariſtoph. *in Veſp.* Vixit autem Olymp. 70. temporibus Darii Hyſtaſpidæ.

Democritus Abderita, ſcripſit *de Concentu* & *Harmonia*, Olymp. 80. Poſtea alii atque alii de hac Arte egerunt. In quibus etiam fuit Ariſtoteles, ac Theophraſtus, qui præter 3. *de Muſica* libros, etiam unum *de Muſicis* reliquit, Laert. *l. 5. c. 47.*

Thraſyllus, Tiberii Cæſaris temporibus claruit, qui & ipſe *de Muſica* & *Harmonia*, opus edidit. Plut. *l. de Muſica*, Laertius *in Democrito*. Porphyrius *in vita Plotini*. Tacit. *in Annal. l. 6. c. 20. & 22.* Sueton. *in Tiberio c. 14. & 62.*

B. Auguſtinus, è Latinis, poſt Varronem & alios, qui deperiêre, 6. de Muſica libros compoſuit. *Retractat. l. 1. c. 6.*

Mart. Capella & Aur. Caſſiodorus ſimiliter.

Severinus Boethius inprimis qui tamen, ut & Veterum alii tantùm majoribus tonis uſi fuêre, non repertis adhuc minoribus & ſemitoniis noſtris. Vide Merſennium *Harmon. l. 4. mon. 4.*

Venerabilis Beda.

Herm. Contractus, ſcripſit *de Muſica* & *Monochordo*, A. C. 1050.

Guido ſeu Guidmundus Aretinus, 2. *libros de Muſica* ſcripſit, A. C. 1020. notarum quoque Muſicarum, quibus hodie utimur, auctor.

Albertus Magnus, Epiſcopus Ratisbonenſis, *de Muſica* librum condidit A. C. 1240.

Jac. Faber Stapulenſis, 4. *de Arte hac* libros reliquit, A. C. 1503. A quibus auſpicari jubet Joſ. Blancanus: his lectis accedere ad Boethium; tum ad Ariſtoxenum, Ptolemæum, Euclidem, *appar. ad Mathem.*

Franc. Gafurius Laudenſis, *de Harmonia Inſtrumentorum Muſ.* ſcripſit A. C. 1518.

Lud. Florianus Mediol. *Muſica Practica* edidit, A. C. 1529.

Henr. Loritus Glareanus Helvetius, eruditos *de Muſicis* libros divulgavit, circa A. C. 1549.

Orlandus Laſſus praxi inclaruit: ſacello Muſico præpoſitus ab Alberto Bavariæ Duce A. C. 1557. Muſicus toto orbe tum clariſſimus, etiam Nobilitatis inſignia adeptus eſt, à Maximiliano II. Imperatore.

Vinc. Galilæus, poſt aliquot alios, inclaruit, hoc ſeculò librô *de nova & antiqua Muſica*: è quo jucundum fuerit, inter cætera, videre veterum Muſicorum notas, additas Dionyſii in Muſicam jambis.

Marinus Merſennius *Harmoniæ libros* 4. Pariſiis edidit A. C. 1644. &c. Reliquos partim editos, partim ineditos, & in Bibliothecis adhuc latentes, vide apud Gerh. Joh. Voſſium *de Scientiis Mathemat. cap. 19. 20. 21. & 22.*

MUSICA, inter Minervæ epitheta, vide ſuprà in voce *Minerva.*

MUSICA Eccleſiaſtica, in V. T. & *cantu* & *organis* peragebatur, uti ex Levitico, libris Regum, Pſalmis &c. patet. In N. T. Cantus ſacer diu in primæva ſimplicitate ſtetit; concinente totâ Eccleſiâ, tum virorum, tum mulierum, puerisque & innuptis puellis; nec Davidicos modò numeros, ſed & alios Hymnos Eccleſiaſticos, reſonante: Quanquam non una ejus in omnibus Eccleſiis ratio fuerit. Alexandrini enim, auctore Athanaſiô, longô illô vocis tractu ſermonem magis, quam cantum, referebant. Græcæ autem Eccleſiæ modulos in ſacris admiſerunt, ciendis affectibus. Quorum ſuavitate ductus Ambroſius, illos in Mediolanenſi ſua Eccleſia quoque inſtituit: unde in reliquas Latinorum Eccleſias pervenerunt. Erat autem cantus ille ſimplex ac intelligibilis, nec nimiô artificiô à Templorum uſu alienus. Poſtmodum introductæ ſunt *Antiphonæ*, duobus Choris ſimul concinentibus; quas itidem Ambroſius, à Græcis hauſtas, Latinis tradidiſſe dicitur. Quibus acceſſerunt *Reſponſoria*; in quibus alternis cantantes, alter alteri reſpondebat. Quod Latinorum ajunt inventum. Eccleſiaſticum verò cantum, ita multiplicatum, ordinâſſe fertur Gregorius M. inſtitutô certô tempore, horiſque, quas vocant, Canonicis. Cumque operoſior foret hæc Muſica, ac Latinâ linguâ conſtaret, paulatim populus ab ea excluſus eſt, conſtitutis certis hominibus, quibus Cantorum officium eſt impoſitum. Additus denique & organorum concentus; quæ fractis numeris vel choris cantantium interludebant, vel artificioſis modulis vacua Templa perſonabant. Quod Vitaliani Papæ inſtitutum ferunt, A. C. 657. ſed perperam, cùm ſeriùs illud obtinuiſſe conſtet. Docet enim Bellarminus, Eccleſiam octingentos ac viginti annos *Muſica Organica* uſu caruiſſe, uſque ad Ludovici Pii tempora, juxta Aimoinum. Vide eum *de Bonis Oper. l. 1. c. 17.* & Aimoinum *de Geſtis Francorum l. 4. c. 114.* nec non hic, ubi de *Cantu Gregoriano*, voce *Occidens*, & *Pneuma*; it. *Puncta*, *Tractus*, *Uſus*. Cum autem muſæa iſta mele ac voluptuariæ cantillationes in Templis, plurimis viris probis diſplicuiſſent, factum ſeculô præteritô, ut Templorum quoque Muſica paſſim ad veram & juſtam rationem reduceretur, & Organa eatenus in poſterum adhiberentur, quatenus in Cantu ſacro dirigendo inflammandoque operam conferunt haud exiguam: conformiter præcepto Apoſtolorum, 1. Corinth. *c. 14. v. 26.* Epheſior. *c. 5. v. 18, 19.* Coloſſ. *c. 3. v. 16.* & Jacobi *c. 5. v. 13.* Franc. Burmannus *Synopſi Theolog. Chriſt. Part. 1. l. 7. c. 17. §. 10. 11. 12. & 13.* Addam de uſu Organorum in Eccleſia, verba Cajetani, *ad Thomam Summ. lib. quæſt. 91. Artic. 2. Notandum, tempore Thomæ Eccleſiam non uſam organis: unde hodie, in ejus rei ſignum, Romana Eccleſia, coram Pontifice non utitur. Et quidem — apparebit, quòd in Eccleſiaſticis officiis, ad quæ ſuſcipienda divinæ interioris diſciplinæ gratiâ convenimus, non ſunt admittenda inſtrumenta Muſica, tantoque magis excludenda ſunt, quanto divina diſciplina interior, excellentior eſt omnibus diſciplinis humanis, hujuſmodi inſtrumenta repellentibus.* Quæ tamen moderatum eorundem uſum, de quo dictum, non tollunt &c.

MUSICANI Terra, quam Strabo totius Indiæ Auſtraliſſimam ponit. Erit ergo ea quæ hodie *Malaca* vocatur. At idem eam paulo interius ad Pentalenam inſulam (hæc ad Indi oſtia eſt) ponit. Cui ſententiæ etiam Arrianus *l. 5.* & Diodor. Sic. *l. 17.* ſubſcribunt. Meminit eorum Qu. Curtius *l. 9. c. 8.*

MUSICARIUS, qui voce caneret, mediæ ævi Scriptoribus dictus eſt: *Muſica* enim magis propriè de vocis cantu dicitur. Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio c. 5.* Apud eundem *Muſicam pulſans* eſt, qui Muſicam pulſu temperat ac moderatur: Symphoniaci enim in Choro, pulſu pedis vocem ſuam moderabantur olim, quod *Muſici* noſtri hodie manu faciunt, & *menſuram percutere* ſe dicunt. Vide ſuprà in hac phraſi, item in voce *Moſicheres* aliiſque paſſim.

MUSICI, Medicorum genus, de quibus ſuprà vide.

MUSILENENSES, apud Ditmarum *l. 5. p. 54.* pro *Moſellanenſes*, populi ſunt ad Moſellam, Car. du Freſne.

MUSIO, primus eſt amnis poſt Camerum promuntorium, ut ſcribit *Blondus*, qui eum ad oſtia *Aſſidum* vocari addit, utrumque fortè recens eſt.

MUSISTRATUM, Polybio *l. 1.* aut potius *Mytiſtratum*. *Mutuſtratum* Plin. ſcribit *l. 3. c. 8.* Siciliæ urbs eſt, quam Fazellus & Aretius *Miſtretta* vocant. Hos eoſdem eſſe cum *Ameſtratinis*, quorum Cicer. *in Verrem* meminit, ait *Aretius*, ſed negat *Hermolaus*. *Myttiſtrata* habet *Steph.* urbs Siciliæ.

MUSIVARIA Ars, cujus opus *Moſaicum*, vide ibi, *Muſeum* ſeu *Muſivum*: à Byzantinis Græcis tranſiit, in cæteras Europæ provincias, uti ſcribit Manuel Chryſoloras Ep. *de vet. ac nov. Romæ comparatione p. 122.* quòd Conſtantinopoli omnes penè publicæ ac ſacræ ædes muſivô exornatæ eſſent; hinc que *Muſivarii* ſeu *Muſici artifices* (de quibus *leg. 1. Cod. Juſtinian. de Excuſat. Artific. l. 10.* & Jul. Firmicus *l. 3.*) Græcis μουσιάριοι, item Μουσάριοι peti ſolerent: id quod teſtatur Leo Oſtienſis *l. 3. c. 27. Edit. Brolu.* hiſce verbis: *Legatos præterea Conſtantinopolim ad conducendos Muſæi & quadratarii operis peritos artifices mittit: ut alii abſidam & arcum atque veſtibulum majoris Eccleſiæ muſivo componerent; alii Eccleſiæ totius pavimentum pulcrâ varietate conſternerent. Quam verò periti ipſi artifices fuerint, ex opere ipſorum facilè conjici poteſt; cùm & in muſivo animatas ferè effigies & virentia quæque te putares aſpicere & in marmoribus omnigeni coloris flores pulchrâ varietate vernare videantur. Et quoniam hujuſmodi artes quingentis jam ferme annis omiſerat magiſtra Latinitas, ejus hujus induſtriâ recuperare promeruit ætate noſtrâ.* E quibus clarè liquet, *Muſivarios* à *Quadratariis* fuiſſe diſtinctos; & Muſivariam parietes, Quadratariam verò artem ſola ſpectaſſe, quod ſuprà ex Salmaſio ſtatuimus. Fiebat autem utrumque opus parvis teſſellis h. e. calculis quadratis, in varios colores tinctis, ad exprimendam aliquam imaginem, aut avis aut piſcis aut hominis aut aliam quamcunque. cùm Lithoſtrota ſectis parvulis marmorum cruſtis, ex diverſi generis & coloris marmoribus ſternerentur. Et quidem, cùm pavimenta primitus ex teſſellato iſtiuſmodi opere ſolùm fierent, ea lithoſtrotis expulſa ſunt, quæ ſub Sulla originem ſumpſêre, ac deinde pavimenta ex humo mota in cameras tranſiêre ac muſivi operis nomine appellata ſunt. Hinc *Muſivo ornatas cameras* paſſim apud Auctores legere eſt; quod in ſolo *pavimentum* dicebatur, & *teſſellatum opus*, uti dictum. Plin. *l. 36. c. 25. Celeberrimus fuit in eo genere Soſus, qui Pergami ſtravit, quem vocant Aſarotonoecon, quoniam purgamenta cœnæ in pavimento, quæque everri ſolent, veluti relicta fecerat, parvisque è teſſerulis, tinctiſque in varios colores.* Verbô Lucillius uſus eſt, cujus & verſum ibidem citavit,

——— *lex in compoſta, & teſſerulæ omnes.*
Arte pavimento, atque emblemate vermiculato.

i. e. *tincto* vel *miniato*. Coccum enim & *vermiculum*, Græcis κοκκίνον, jam tum Romanis notum erat. Poſteà verò vitrô ornari cameræ cœpêre, quod proximè ætatem ſuam incepiſſe, idem Plinius refert. Nempe cameræ ligninô primùm opere inducebantur, deinde aut tectoriô poliebantur aut *muſivô* ornabantur, aut vitrô decorabantur, aut encauſtô pingebantur aut etiam deaurabantur &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1214. & 1215.* ut & hic *paſſim*.

MUSIUM, ex Græco μουσεῖον, quomodo apud Spartianum *in Adriano c. 20.* legi vult Salmaſ. pro *Muſivum*, vide ſupra: item *Muſea*.

MUSIVUM, ſeu MUSEACUM, Plin. *loc. cit.* picturæ genus, quâ extare aliàs videntur formæ & imagines, aliàs autem deprimi. Gregor. Turonenſ. *l. 5. c. 45. Eccleſiam*, inquit, *fabricavit, quam columnis fulcivit, variavit marmore, Muſivô depinxit.* Vide Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

MUSLIMI ſeu MUSULMANNI, h. e. *Credentes*, ſic dicti ſunt, qui perniciabilem Muhammedis ſectam amplectuntur. Ricoldus vocem explicat, *Salvati*: de qua is ſic in *Confut. legis Muhamm. c. 7. Dixit Muhammed, mandavit mihi Dominus, enſe gentes expugnare quouſque confiteantur, quòd non eſt Deus præter Deum, & quòd ego ſum Apoſtolus Dei. Quod qui confeſſi ſunt, eorum argentum et conſervaverunt & ſanguinem. Hinc & Saraceni ſalvati dicuntur, qui enim Muhammedis mandata ſuſcipiebant, ſervabantur, & ab eo & ab eis, qui ſub illo erant, neque interimebant eos, neque ſpoliabant: unde & Saraceni non vocantur Saraceni, ſed* Muſulmani, *i. e. Salvati.* Ejus radicem Schindlerus arceſſit ab Arabico סלם, *pacificus fuit, ſalvus evaſit, pacem habuit.* Unde nomen שלום, *pax*, & מסלם, *muſallam*, i. e. ſalvus ſeu *ſalvatus à periculo*: indeque מסלמן *Muſulman*, h. e. *ſalvatus per profeſſionem doctrinæ Mu-*

Muhammedica. Qui namque tum ſymbolum, illud amplectebatur, eo ipſo liber erat a gladio & ſpoliatione, dicebaturque eſt *Muſulman.* Hodie vero pueri inter Turcos, quamprimum fuerint circumciſi, *Muſulmanni* dicuntur, & puellæ *Muſulmana*, ubi verba, a ſolenniter confeſſi fuerit, *Non eſt Deus, niſi Deus* &c. Ab eadem radice *Iſlamos* idem ſeſe vocant, i.e. *unanimes, concordes, pacificos*, ut narrat Jo. Leunclavius *Hiſtor. Muſulmanæ l.* 1. quô jure videbimus infra. Dixi *perniciabilem ſectam*, Longè enim immanior Hunnorum e Scythia effuſione, Saracenorum Arabum eruptio, velut Oceanus quidam, non Imperio modò, verum etiam Chriſtianæ Religioni, interitum & excidium ex vaſtis ſolitudinibus ſuis attulit: de quorum antiquis Tobbais ſive Imperatoribus Regibusque, eruditiſſimus Pocockius ex profeſſo ſcripſit. Secta autem *Muſlimorum* cœpit primum levibus, ut videbatur, initiis, a Muhammede, qui genus ſuum ad Kedarem, Iſmaelis filium, referebat, a Succeſſoribus dein ejus, arroganti *Caliipharum* nomine tantô ſucceſſu propagata eſt, ut ab ultimis Sinarum oris, ad Hiſpaniæ & Orbis tum cogniti fines, Herculis columnas, cuncta terrarum gentiumque in Saracenorum ritus, mores, linguam, corrumperentur. Ac ni inſuperabilis Karoli Martelli virtus obſtitiſſet, raptæ impetu Galliæ totoſque fuiſſet Occidens & Chriſtianum nomen penitus deletum; cum jam ex Pyrenæos innumeris copiis effuſi, uſque ad Ligerim & Turonum Urbem, cuncta Francorum occupaverint. Donec & ipſi inter ſe diſcordes & attritis internô bellô viribus, in V. Imperia ſive Califatus, Bagdadi, Kairawani, Ægypti, Andaluſiæ & Fezzæ, ſcinderentur: quorum tres priores Perſarum Turcarumque potentia abſorpſit. Andaluſium ſuccreſcens in Aſturiæ & Supraſbiæ montibus, Gothorum fortitudo ita debilitavit, ut, novis Chriſtianorum in Hiſpania Regni, Legionis, Navarræ, Aragoniæ, Caſteliæ & Portugalliæ emergentibus, Maurorum reliquiæ, in Bæticæ angulum compulſæ, Granatâ captâ, penitus tandem exſcinderentur. Sicut ſolus in Mauritania Fezzæ Califatus hodie ſuperſit, viciſſitudine imperantium & continuis motibus famoſus. Manſit tamen interea, hodieque ampliſſimas Regiones & innumerabiles Gentes *Muſlimorum* ſuperſtitio occupat, in omnibus tribus Mundi veteris partibus, Europa, Aſia & Africa; nondum enim in Novum Orbem pedem intuliſſe legitur. Hi omnes, quamvis circa explicationem Legis, ut vocant, diſcordes, & in duas præcipuè ſectas generales, quarum unam a Muhammede ipſo, alteram ab Hali, uno è primariis ejus ſucceſſoribus, arceſſunt, ſubdiviſi, in fundamentalibus Muhammediſmi articulis conveniunt. Inter quos, *preces* inprimis ſunt *quotidie quinis vicibus fundendæ & peregrinatio Mecham ſemel ad minimum in vita obeunda* &c. Sunt tamen, qui diſcrimen *Muſlimorum* inter ſe non tam à diverſa Alcorani interpretatione, quam à diverſis circa primos Muhammedis ſucceſſores ſententiis, arceſſant, nomen primariis his duabus ſectis, *Sunnis* & *Schiais* imponentes. Prior enim, quam Turcæ ſequuntur, contendit, Abu-Bakerum immediate Mahometi, utpote Vicarium ejus ſucceſſiſſe; hunc excepiſſe Omarum, poſt Omarum fuiſſe Oſmanem, Oſmani tandem *Mortuz Ali*, nepotem & generum Muhammedis, fuiſſe ſurrogatum. Additque, Oſmanem Muhammedi fuiſſe à ſecretis, & ingeniô non minus acri, ac tres reliquos, præditum; inſuper omnes illos, armorum gloriâ inſignes, Legem horum potiùs ope, quàm argumentorum pondere, propagaſſe. Quo fit, ut in Secta hac *Sunnorum* omnis diſputatio de Lege prohibita, neque aliter quàm armis Religionem defendendam eſſe, conſtans opinio ſit. Poſterioris ſectæ cultores, inter quos Perſæ præcipui, tres primos Muhammedis ſucceſſores, Abubakerum, Omarum & Oſmanem abominari, eos Muhammedis ſucceſſionem Ali, nepoti ejus ac genero, jure debitam, uſurpaſſe aſſerunt: ſucceſſionemque hanc XII. his Pontificibus, quorum caput ac genitor Ali fuerit, conſtituiſſe ajunt. I. erat Ali, fil. Aboutalebi. II. *Hocen* fil. Ali. III. *Huſſein*, alter ejus fil. quorum duorum memoriam quotannis Perſæ ingenti feſtivitate celebrant. IV. *Iman-Zin el Abedin.* V. *Mehemet-el-Baker.* VI. *Jafer-el-Scadek*, quô auctore conſuetudo introducta in Perſia eſt, ut, quicumque Muhammedanum ſe feciſſet, hôc ipſô ex aſſe totius familiæ hæres fieret, omnibus ejus ſororibus fratribuſque excluſis. VII. *Mouſſa-Katzem.* VIII. *Ali el Rezza*, cujus ſepulchrum, quod in urbe *Mechet* eſt in provinc. Coraſana, non multo minori, ac Muhammedis, veneratione excolitur. IX. *Mahammet-el-Jouad.* X. *Ali el Hadi* XI. *Hocen el Askeri.* XII. *Mahemmet el Mahadi Saheb-Zaman*: de quo Perſæ idem, quod Chriſtianorum quidam de Enocho & Elia ſentientes, non rarò, morituri ei domus omni ſupellectile inſtructas, equos aliaque neceſſaria ad miniſterium ejus, cùm redierit, legare ſolent. Quæ verò gentes alterutri ſectæ addictæ porrò ſint, infrà videbimus, unde ſimul patebit, quam latè peſtis hæc fuerit haſtenus graſſata. In Turcica ſecta, *Mufti* per totum Imperium Legis habetur caput & Alcorani Interpres, qui Conſtantinopoli reſidens *Magni* cognomine diſtinguitur, à reliquis in Turcia *Mufti* nomine inſignitis, in quos tamen illi nihil juris eſt, cùm quiſque eorum non niſi à loci Magiſtratu dependeat & inter Turcas nulla toleretur hierarchia, aut ſuperioritas Eccleſiaſtica. Interim Magnus ille *Mufti* à reliquis omnibus maximi æſtimatur & præcipuè in veneratione apud Turcas eſt: ejuſdem conſiliô, in gravioris momenti rebus, Imperator utitur illique ſoli advenienti aſſurgit. Muftios ſequuntur *Cadileſcheri*, qui cauſas militares diſceptant, *Judices* proin *exercituum* dicti. Hos excipiunt *Molla* vel *Mula-Cadi*, qui in majoribus oppidis jus dicunt, Cadileſcheris ſubdelegati; ad quos proin ab iis provocatio eſt in civilibus negotiis: cùm enim de capite agitur, quiſque etiam infimorum Judicum fert ſententiam irrevocabiliter. *Cadi* poſt Mullas ſunt, & legum municipalium cujuſque loci periti eſſe ſtudent. His inferiores *Naïbe*, juſtitiam per vicos adminiſtrant. Apud Turcas namque Leges civiles, Religionis pars habentur, Theologique eorum illorum quoque Juriſconſulti ſunt, ut qui firmiter credant, Leges has, à Muhammede ipſis datas, ipſum Deum auctorem habere, & proin eatenus poteſt obedientiam, neque tam pœnæ metu, quam ex devotione, illis parendum eſſe. *Imami* porro ſeu *Emauni* Sacerdotes eorum ſunt, & veluti Parochi Moſchearum: *Hogia*, ſunt Doctores Legis & Juventutis Præceptores. *Scheiks*, concionatores ſunt & publicè ſermonem ad populum habent. *Muezzim*, in Moſchearum faſtigiis vociferantes clamore ſuô populum ad preces convocant, campanarum enim nullus apud eos uſus eſt. *Derviſi* tandem, Turcarum ſunt Monachi, qui paupertatem profeſſi, miſere veſtiti incedunt & plerumque magni impoſtores ſunt. Apud Perſas, ſicut in Politicis primus Miniſter eſt *Athemat-doulet*, ita ſacrorum primarius adminiſter, & Legis Caput *Sedre* vocatur, qui in conſilio vel pompa publica Athemat douletum ſequitur. Inter hunc autem *Sedre* Perſarum & Turcarum *Mufti*, ut & inter reliquos utriuſque gentis ſacrorum miniſtros id diſcriminis eſt, quod apud Turcas, ſacrorum Miniſtris ad functiones dignitateſque civiles omnis aditus præcluſus ſit, non item apud Perſas, apud quos non rarò *Sedre* ad dignitatem primi Status Miniſtri evehitur. Habet is ſub ſe duos magnæ auctoritatis Miniſtros, quorum unus *Scheik el Selem*, alter *Cadi* dicitur, qui ambo controverſias circa Religionis aliquem articulum obortas decidunt, de repudio judicium ferunt, contractibus aliiſque actis publicis præſident. Ad horum exemplum, in quavis primaria Perſiæ urbe, duo ſunt Judices Eccleſiaſtici, qui omnia negotia cauſaſque Legem ſpectantes expediunt. In qualibet præterea Moſchea eſt quidam *Pichnamaz* (ſicut apud Turcas *Imam*) qui primus ibi ſemper compareat, & preces populo præeat. *Molla* Perſis idem ſunt, quod Turcis *Hogia*, Doctores nempe Legis; qui magnis ſtipendiis conducti, ſingulis diebus Veneris Alcoranum legunt & populo interpretantur; ſcientias item harum rerum avidos docent: Ingenti *turbante* candido, in ſignum eximiæ ſanctitatis & veſtitu ſimplici ejuſdem coloris, ex camelinis pilis confecto, inſignes. Quævis quoque Moſchea ſuum habet *Moutevali*, qui operam dat, ut illa ſarta tecta conſervetur. *Muezenumque* ſuum, qui ſingulis diebus mane ac veſperi, ex alta turre inclamat, *Unus Deus eſt, & Muhammed Propheta ejus.* Collegia ſacra Perſarum *Medreſe* appellantur, in quibus Juventus a Magiſtris rationem ſacrorum addiſcit. Rector Collegii *Moudere* dicitur, ut alia omittam. Addam ſaltem, apud Indos Muhammedanos aliud genus Monachorum reperiri, *Fakiros* nominatos, quorum ultra octies centena millia numerantur, in diverſos ordines ſectaſque diviſa. Supra hos omnes cæteroſque cujuſcunque ſectæ Muhammedanos *Chekus* eſt, qui Meccæ reſidet. Hic ſummus Legis Sacerdos & omnium *Muſlimorum* Pontifex Maximus in illa Urbe, velut in ſacerrimo tam horum ſacrorum Metropoli, Muhammedicæ ſuperſtitioni præeſt, & ſacra curat, ſub adventum inprimis *Caravanarum* (quô nomine appellari notum agmina eorum, qui religionis ergô ex variis Mundi partibus quotannis Meccam commeant) quæ peregrinatio cùm præcipuum *Muſulmannicæ* ſuperſtitionis caput ſit, præter ea, quæ ſuprà in voce *Methymna Talnabi* in rem diximus, pauca hæc viſum eſt ſubjungere. Eam obire vel per ſe, vel per alium, quiſque *Muſlimorum* in vita ſemel ad minimum tenetur, cujuſcunque is demum conditionis valetudiniſque ſit, uti docet Joh. Baptiſta Tavernier *Relat. du Serrail ſub fin.* quamvis idem in præcedentibus, c. nempe 12. ad pauperes & manuum quotidianâ ſolùm operâ victitantes Legis hujus rigorem non extendere videatur. Sunt tamen, qui ex voto, vel ut majorem ſanctitatis opinionem ſibi concilient, ſæpius iter hoc ingrediantur. Principes inprimis recens in ſolium evecti, aliquos ex Magnatibus ſuis eò mittunt, cum ampliſſimis muneribus, qui partim pro defuncti Anteceſſoris anima, partim pro Succeſſoris felicibus auſpiciis, ibi preces concipiant, & ſummi Pontificis ſuffragiô adjuventur. Numerus eorum, qui quotannis ſolenni pompâ ad ſepulchrum hic Muhammedis veniunt (quamvis nihil ibi reliquiarum ejus, præter unum ſandaliorum, præfatus Tavernier aſſervari affirmet) ingens eſt, perſuadetque miſeris Chekus, ſingulis annis utriuſque ſexus peregrinorum eò ad ſeptem myriadas confluere, qui numerus ſi fortè completus non ſit, è cœlo totidem Angelos deſcendere, quot eorum ſint qui deficiant. Per varias autem vias Caravanæ commeant: Legati Regum, qui in Inſulis Orientis rerum potiuntur, ut & qui cis Gangem habitant, maritimô itinere Mocham, urbem Arabiæ Felicis, perveniunt, indeque Meccam pergunt. Perſæ, ad mare habitantes, Ormuzium ſe conferunt vel Bandaram, & Perſicô ſinu trajectô ad urbem Pſeudo-Prophetæ perveniunt. Qui verò ſuperiora Perſiæ incolunt, Caſpium mare verſus, ut & Tartari omnes Tauriſium commeant, inde Aleppum, atque ſic cum numeroſioribus Caravanis, quæ Aleppi congregantur, per Deſertum, Meccam tendunt. Similiter *Muſlimi* Europæi per Aleppum in deſtinatum locum veniunt: Afri verò Cairum primò, inde in deſertum delati, 18. dierum itinere Meccâ procul Aleppenſi Caravanæ ſe jungunt, hicque aquam primò, quam per occultum canalem Meccam uſque Muhammedes miraculoſe deduxiſſe fingitur, reperiunt, atque ſic eam ſequentes Meccam appellunt. Et hæc quæ Cairô venit Caravana reliquis omnibus numeroſior eſt, cujus Præfectus non rarò ad 200000. Imperiales lucratur. Cùm itaque Caravanæ omnes Meccam convenerunt, munera quiſque, Principes inprimis atque in his præcipuè Turcarum Imperator, magnificentiſſima offerunt, & ſacra, quæ 17. durant dies, incipiunt. His diebus Summus Sacerdos, omnibus ſacrorum Miniſtris ſtipatus, noctu ac interdiu preces fundit & ceremoniis conſuetis defungitur. Interea peregrinantes, poſtquam aliquot dies Meccæ fuêre, Gebel-Araſſam, urbem biduô inde diſtantem & in montanis ſitam (ubi Turcæ Evam ab Adamo quingentis an-

nis

ala, poſtquam creata eſſet, inventam fabulantur) ſe conferunt. & qui ex eorum numero media ſuppetunt, arietem quiſque ſacrificant, carneinter pauperes diſtributa, exceptis duabus libris, quas pro ſe quiſque retinere poteſt. Quod facere qui neglexerit, et ſive caput in poſterum radendi, nec ungues amplius reſecandi, venia eſt. Inde Meccam revertuntur, ubi ratio temporis, quo Caravana appulit, mutuis namque terreſtri viſtitee eo delati 17. illos dies, de quibus dictum, Pontificis ſumtibus aluntur; qui verò maricòdem pervenerunt, gratis ibi, quamdiu volunt, aluntur. Decimò ergò ſeptimò die exortò omnes conveniunt ad tentorium Cheki, qui in ejus aditu ſtans, nixuſque ſcabello, ut ab omnibus conſpici poſſit, precatus ſit, & ſermone ad cœtum habito ei benedicit, dimittitque his verbis: *Deus vos in pace ad veſtros Lares reducat, quemadmodum in pace huc venistis.* A quo quisque ſuis impenſis iterum vivit, & in patriam reditum parat. Ne verò damnoſam hanc pompam Cheko, qui tantam hominum multitudinem ſeptendecim dierum ſpatiò alere tenetur, exiſtimes, no andum Principem illum eſſe, uti ſummi apud omnes *Muſlimos* veneratione, ita potentiâ & opibus maximum: quod vel ex muneribus colligas, quæ, quotannis à Principibus Muhammedicis eò mittuntur magnificentiſſima, durante quidem annò ſepulchrum Pſeudo-Prophetæ exornant, eò autem exactò, recentibuſque ſummiſſis Cheko unicè cedunt: item ex donis reliquorum peregrinantium & immenſis argenti ſummis, quas undique accipit, pro arbitrio ſuo, inter egenos diſtribuendam. Solus Turcarum Imperator quotannis ingentis pretii tentorium & tapetem Meccam mittit, ut hoc Muhammedis tumulus obtegatur, illud verò Pontifici inſerviat, qui ex hoc tentorio, quod e regione ſepulchri erigitur, totis his 17. diebus ne latum quidem unguem recedit. Quæ ambo, cùm, annò finitò, Pontificis ſint, ille eadem porrò ſibi lucroſa hoc modò reddit. Poſt novum Turcici Imperatoris donarium allatum, Chekus veteris tentorii fruſta, velut ingens ſacrarium, Principibus ſuæ ſectæ mittit, illis perſuadens, contra infideles nunquam non victores illos fore, ſi hujuſmodi fruſtum tentorio quiſque ſuo affixiſſet: qui proin tam grande donum mirâ veneratione excipientes, magnificè ipſum remunerantur. Majus conſequitur præmium, cùm integrum tentorium alicui muneri mittit, quod tamen nemini contingit, niſi Magno Chamo, vel Magno Mogoli, idque ſingulis tantùm decenniis aut duodecenniis, modò huic, modò illi; ut alia omittam: è quibus facile videre eſt, Caput hoc Muhammedicæ ſectæ, quod ſpeciem quandam dominii in omnia ejus membra obtinet, cum Principum gentiumque omnium Muhammedicarum diſpendio immenſùm ditéſcere. Adjiciendum aliquid, de horribili ſacræ hujus, ſi Diis placet, peregrinationis effectu, in plurimis eorum, qui inde domum rediêrunt. Nempe hi, ſacerrimò non rarò furore; ac cruentò pro Lege zelò, corripi ſolent, Indiæ Fakiri inprimis, atque tùm ſtrictò venenatò pugione, quem *Cric* vocant, (cujuſque figuram Tavernier exhibet *Itiner. Ind. l. 3. c. 24.*) inſanorum more per vicos ruentes quemque obvium, qui *Muſlimus* non ſit, confodiunt, rem gratam Deo & Muhammedi ſe facere, talibuſque viam ſic ad ſalutem ſe pandere, rati. Qui furor durat eouſque, donec ipſimet ab aliis occiſi fuerint. quod ſi factum, à reliquis ſuæ ſectæ talis magnâ ceremoniâ tumulatur, pro Sancto habetur, atque ad ejus ſepulchrum largæ diſtribuuntur eleemoſynæ, ut pluribus docet aliquoties laudatus Tavernier *locavit*. Vide quoque ejus *Itinerar. Perſic. & Relat. du Serrail* paſſim; &c. ut & infra in voce *Muſus*, it. *Muſulmannus*, & *ſeus*, nec non ubi de *Jezideis*.

GENTES PRINCIPESQUE MOHAMMEDICÆ SECTÆ ADDICTI.

IN EUROPA.

Imperator Turcarum, & Kamus parvæ Tartariæ.

IN ASIA.

Imperator Turcarum, qui uſque ad fontes atque oſtia Tigris; ut &, Septentrionem versùs Mengreliam uſque, in Aſia, dominatione ſuâ omnia complectitur.

Triplicis Arabiæ Principes, aliique.

Rex Perſarum.

Magnus Mogol.

Reges Viſaporæ, Golcondæ, Malabarum, quorum præcipuus eſt Rex Comorinus.

Magnus Kamus Tartariæ.

Reges Montanorum, ad Septentrionem ejuſdem Tartariæ, uſque ad Imperium Sinicum: imò & hodiernus Sinenſium Imperator poſtquam Tartari hic rerum potiti.

In Inſulis Orientis, Rex Maldivarum, Rex Acemi, vel Sumatræ, Imperator Javæ, Rex Bantami in eadem Inſul. & Rex Macaſſariæ.

IN AFRICA.

Rex, maritimæ oræ dominus, d'Abex Gallis dictæ, quæ Arabiæ Felici oppoſita eſt, uſque ad Promontorium *Guardafui*; cujus potentia ad Mare Rubrum & Oceanum longè latéque patet.

Præfecti Turcarum Imperatorum in Ægypto, Inſulis Maris Rubri, & Barbariæ ora, Tripoli, Tuneti & Algerii, qui *Regiò* titulò inſignes ſunt.

Fezzæ porrò & Marocci Reges.

E quibus omnibus Reges Perſiæ, Viſaporæ, & Golcondæ, ſectam Hali, aliàs *Sciais* dictam, amplexantur, Reges Montanorum Tartariæ aliique quidam peculiares habent ſectas. Sectæ verò à Muhammede κατ' ἐξοχὴν dictæ, ſunt Imperator Turcarum & reliqui ſuprà nominati, qui proin Perſas pro hæreticis habent. Sed & hoc notandum, præter Turcarum Imperatores, Perſarum Reges, Principes Arabiæ & Tartarorum Kamum, reliquos omnes prædictos non niſi Idololatras habere ſubditos, ſoloſque Magnates, Principes ac Milites Muhammediſmum ſequi.

MUSLUBIUM, urbs Mauritaniæ Cæſarienſis inter Salden & Chobata. *Antonin.*

MUSOLANI, Africæ populi à Coſſo duce exercitùs Octavii Cæſaris victi Oroſius *l. 6. c. 21.*

MUSONIUS, Philoſophus non incelebris, de quo vide Gellium *l. 16. c. 1.* Amicus erat Apollonii Thyanæi, ſub finem 1. & initium 2. ſeculi. Extant utriuſque Epiſtolæ. *Idem* qui etiam alterius Muſonii meminit. Vide Geſner *in Biblioth.*

MUSONIUS, Vulſinus in Etruria natus, equeſtris ordinis, ſtudium Philoſophiæ & placita Stoicorum æmulatus eſt. Nomina illi *C. Muſonius Rufus*. Supervixit ad imperium Veſpaſiani. Philoſtratus *l. 7.* eum in Gyarum inſulam projectum à Nerone ſcripſit. Vide Tacit. *Hiſt. l. 3. c. 81.* Hunc eundem cum priore facit Jonſius *de Scriptor. Hiſtor. l. 3. c. 7.* nixus autoritate Taciti *Annal. l. 14. c. 59.* ubi de Plauto morte à miſſis percuſſoribus adventu ſcribit, cum hic nuntii nihil permotum, ſiquidem enim ei *Doctores ſapientiæ Coranum Græc*, Muſonium *Thuſci genere*, *conſtantiam operiendæ mortis pro incerta & trepida vita ſuaſiſſe*. Hinc enim colligit Jonſius, *Muſonium* Stoicum illum Philoſophum & Muſonium Thuſcum ſive Tyrrhenum, munitionum Præfectum, ut eum *Suidas* vocat, unum eundemque fuiſſe; quandoquidem hic *Muſonius* Stoicus eſſe cognoſcitur, è conſilio de morte conſtanter ferenda. Revocatus eſt is ab exilio, in quod à Nerone, ob nimium oris libertatem, ejectus fuerat, teſte Xiphilinô *l. 2. ubi de conjuratione in Neronem:* per Veſpaſianum Imperatorem, ut patet ex Tacito *Hiſtor. l. 4. c. 40.* *Xiphilino* & *Zonara*. Alter quoque *Muſonius* fuit, Juliani tempore, cujus meminit Eunapius *in vita Proæreſii*. Vide Anton. Thyſium & Jac. Oiſelium *Notis in A. Gellii l. 1. c. 1. l. 9. c. 2. & l. 16. c. 1.* nec non Georg. Hornium *Hiſtor. Philoſ. l. 5. c. 7.* ubi, prohibente Julianô Chriſtianis Sapientiam profiteri, Proæreſium, Victorium & *Muſonium* ſuas Romæ ſcholas clauſiſſe, refert, &c.

MUSOPALLA, urbs Indiæ, intra Gangem. Nunc fortè *Viſapor*; caput regni Decani, in tractu *Cuncan* ubi perſæpe regia ſedes, ad Mandovam fluv. 5. leuc. Hiſpaniæ à Goa in Caſciam.

MUSSÆA, Familia *de la Mouſſaye*, inter Galliæ illuſtres, Gobioniæ *Goyon* ſtirpis ramus eſt. Alani enim II. fil. Stephanus, cùm tres genuiſſet filios, Bertrandum Dn. *de Matignon*, Ludovicum Dn. *de Launay* & Stephanum Dn. *de Launay Goyon*, à primo deſcenderunt Comites *de Thorigny* Domini *de Matignon*; à tertio (medii enim ſucceſſio defecit) Marchiones *de la Mouſſaye*, Comites *de Quintin & de Ploner*, quorum ſeries hæc eſt; Ludovicus Goyon Dn. *de Launay* obiit A. C. 1538. ex Ludovica *de Chaſteaubriant Beaufort*, pater Almerici I. Gobionii Baronis *de la Mouſſaye* Dn. *de Launay:* quô & Catharinâ Marbeuc genitus Carolus Gobionius Baro *de la Mouſſaye* Comes *de Ploner*, junxit ſibi Claudiam *du Chaſtel* atque ex ea ſuſcepit Almericum II. Marchionem *de la Mouſſaye*, Catharinæ *de Champagne* maritum atque ex ea Patrem Almerici III. Marchionis *de la Mouſſaye*. Huic Henrica Catharina *de la Tour* (filia Henrici Turrii Ducis Bullionii Principis Sedanenſis, defuncti A. C. 1623.) peperit.... Comitem *de Quintin* & fratres. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Europ. Part. 2. p. 114.*

MUSSAHIR, apud Arabes Scriptores, avis eſt, quæ poſtquàm totâ die in quærendo victu occupata fuit, totam noctem ducit inſomnem & perpetuâ modulatione audientes ita afficit, ut eorum nemo ſit, qui de ſomno cogitet: dicta quaſi *excitans*. Vide Bochart. *Hieroz. Parte poſteriori l. 6. c. 14. ubi de Avibus fabuloſ. apud Arabes.*

MUSSARE, à boum voce μὺ μὺ, propriè de hoc animali. Virg. *l. 12. Æn. v. 718.*

——— *Muſſantque juvencæ.*

Inde ad homines tranſlatum, *qui cùm occultè & depreſſâ voce loquuntur, quod celatum velint, muſſare dici cœperunt*, Noniô teſte. Varro verò à mutorum ſono dictum mavult, cùm ait; *de L. L. l. 6. Muſſare dictum, quòd muti non amplius, quàm μῦ dicunt, à quo idem (Ennius) dicit:*

Quod muſſitatum eſt, neque ut ajunt, μῦ facere audent.

Idem Nonius *muſſare:* & *murmurare* diſtinguit, quod hoc apertius, illud magis in occulto fiat. Ennius, *In occultis muſſabant.* Virg. *Æn. l. 11. v. 345.*

Quid Fortuna ferat populi, ſed dicere muſſant &c.

Poſtmodum *Muſſare* & *Muſſitare*, Engaſtrimythorum proprium factum eſt, ut & Vatum Necromanticorum, qui mortuorum umbras evocare ſe jactant: Hos enim exili & ſubmiſſâ voce loqui, inter alios, Nonnus docet, *Dionyſiacωn l. 4. v. 272.*

Καὶ μαγικὴν φόρμιγγα ἔχων ...

Λεπτὸν ἔχων ... ———

Et magicum hymnum reſonavit occultâ voce ſacrâ

Exile murmur edens.

Qualem etiam Dæmonibus vocem tribuunt hujus artis ...

Pſellus de Dæmonibus, ... *Datâ operâ hoc genus exili ſonô loqui ſtudet, ut per vocis obſcuritatem mendacii reprehenſionem effugiant.* Unde Alcamus, *Attahalmide, reſponſa dæmonum, & vocis lenis repercuſſio;* qualis ſcil. putatur eſſe dæmonum. Item, *Alazipho, vox dæmonum, i. e. levis ſonus, qui noctu auditur in deſertis.* A quo monti nomen in Dahua; 12. milliar. à Medina diſſito, in quo hujuſmodi ſibili creduntur ſæpe audiri. Sic apud Petr. Crinitum *de Hon. diſcipl. l. 6. c. 11.* profitetur Hermolaus Barbarus, *vocem ſe Dæmonis pertenuem audiſſe, quâ ille de Ariſtotelis fortè Entelechia interrogatus, ſibi ipſi & Georgio Placentino reſponſitârit.* Quod nominatim aſſerit Procopius de Dæmonibus, qui animarum vicem præſtant, cùm arte Necromanticâ evocantur: ... *Exiliter loquentes ut Dæmones, qui ſimulant ſe eſſe animas, quæ per Necromantiam evocantur.* Itaque etiam Poëtæ mortuorum umbris tenuem hanc loquelam aſſignant. Hinc, cùm

Æneam viderunt in Inferis, apud Principem Poëtam. *l. 6. Æn. v. 492.*

> ——— *pars tollere vocem*
> *Exiguam, inceptus clamor fruſtratur hiantes.*

Et Horat. *l. 1. Sat. 8. v. 40.* poſtquam multis deſcripſit, quibus artibus uſæ ſint Canidia & Sagana Veneficæ, ut elicerent animas reſponſa daturas addit:

> *Singula quid memorem: quo pacto alterna loquentes*
> *Umbræ cum Sagana reſonarent triſte & acutum.*

Stridere, Græcis eſt τρίζειν, qua voce Homerus uſus eſt, in argumento ſimili, nempe *Od. l. ult.* fere initio, ubi procorum animas, quas ad inferos deducebat Mercurius ſtriduiſſe refert more veſpertilionum, quæ in intimo magni antri ſinu ſtridentes volant.

> ——— ταὶ δὲ τρίζουσαι ἕποντο.
> Ὡς δ᾽ ὅτε νυκτερίδες μυχῷ ἄντρου θεσπεσίοιο
> Τρίζουσαι ποτέονται ———
> ——— *Illa autem ſtridentes ſequebantur,*
> *Ut cum veſpertiliones in ſinu intimo antri ingentis*
> *Stridentes volant.*

Ubi μυθικῶς, ut Euſtath. ait, [illegible] *fabuloſe animabus tribuitur ſtridor, quia ſermone articulato carent*, &c. Bochart. *Hieroz. Part. prior. l. 3. c. 2.* Vide quoque infrà *Muti.*

MUSSE, urbs Africæ propria ad Cinyphum fluv. *Ptol.*

MUSSIDANUM, oppid. Petrocorii, ad Illam fluv. 5. leuc. infra Petrocorium urbem in Occaſum, 4. à Bergeraco in Boream, aliis munitum. *Mucidan* vulgò.

MUSSIPONTUM, oppid. Lotharingiæ, ad Moſellam fluv. Quibuſdam *Pons Cemaſenus*. Cum Academia. 5. leuc. à Nanceio in Boream verſus Mediomatrices, ferè 2. à Nomenio in Occaſum. 5. à Tullo in Cæcium, 6. à Fano S. Michaëlis in Ortum. Aliàs munitum. 18. leuc. à Moſomio urbe Campaniæ, in Eurum. Vulgò *Pont à Mouſſon.*

MUSSUS Cornelius, vide *Cornelius.*

MUSTACEA, apud Juvenal. *Sat. 6. v. 203.*

> ——— *Muſtacea perdas:*

idem quod dulcia, vet. Scholiaſti. *Solebant enim ante nuptias dulcia recedentibus erogare pro apophoretis.* Vide *ſuprà*. Ex farina & muſto factam placentam, docet Cato *R. R. c. 121.* ex eoque *Domitius* & alii.

MUSTAPHA, Turcarum Imperator fil. Mahometis III. è carcere à Janitzaris extractus, fratri Achmeti III. ſurrogatus eſt, A. C. 1622. Poſtridie nepotem ſuum Oſmanem è medio ſuſtulit, poſt imperium unius anni & paucorum menſium, denuo in perpetuum carcerem compactus, A. C. 1623. Amurathe Oſmanis fratre illi ſuffectò.

MUSTELA, vir qui Ciceronem plurimùm dilexit, ut ipſe ad Atticum *l. 12. Ep. 5.* Alius, gladiator. Cicer. *Philip. 2.*

MUSTELA, inter Numina Thebanorum, apud Clementem Alexandr. *Protrept p. 19.* Θηβαῖοι (τετιμήκασι) τὰς γαλᾶς διὰ τὴν Ἡρακλέους γένεσιν. Galanthis enim Alcumenæ parturienti aſtutia ſua opem tulerat, quapropter ab Herculis noverca Junone in *Muſtelam* verſa eſt, ut legas apud Ovid. *Met. l. 9. fab. 6.* Vide quoque Ælian. *de Animal. l. 12. c. 5.* atque hinc venerationis occaſio, Jac. Ouzelius *ad Minucium Fel. p. 182.* Contrà in cibis, apud nonnullos, ut ſcribit Damir *c. de Reptilib.* In tecto viſa, Romanis infauſtum fuit omen, uti Suidas habet ex *Telegono.* Cæterùm animal eſt feli quadantenus ſimile, & muribus non minùs infeſtum. Quòd verò auribus concipere, & ore parere dicitur, falſum eſt, eoſque qui id aſſerere auſi, Ariſtoteles non refellit modò, ſed & fabulæ originem aperit *de Generat. Animal. l. 3. c. 6.* ubi, poſtquam muſtelæ vulvam eòdem modò ſe habere dixit, quo quadrupedum reliquorum, neque inde fœtum in os poſſe pervenire, addit, natam eſſe hanc opinionem, [illegible] *ex eo quòd muſtela catulos parit parvos admodum, eoſque ore ſæpe transfert.* At Bocharto veriſimilius, in *muſtelam* id tranſlatum, quod in *muſtelo* piſce Veteres obſervaverant. Quippe etiam ὁ γαλεὸς ſeu *muſtelus* piſcis creditus ore parere. Ælian. *l. 2. c. 55.* Ὁ γαλεὸς ὠδίνει διὰ τοῦ στόματος ἐν τῇ θαλάττῃ, *Muſtelus in mari per os parit.* Et *l. 9. c. 65.* [illegible] *Dearum* (Cereris nempe & Proſerpinæ) *Sacerdotes ajunt muſtelum piſcem nunquam edere: neque enim mundum eſſe cibum qui ore parit.* Ideò verò is creditur ore parere, quia parvulos ſuos quandoque in os recipit, unde excuntes qui vident, hunc partum ſuum eſſe putant: Quod ipſe Philoſophus obiter tangit, cùm de muſtelis ſeu galeis piſcibus, dicit *Hiſtor. l. 6. c. 10.* [illegible] *Fœtus ſuos emiſſos intra ſe ipſos recipiunt.* Nempe in ſubito metu illis ita conſulunt. Idem Ælian. *l. 9. c. 65.* [illegible] *Eum non ore parere quidam dicunt, ſed, inſidiarum timore perculſum, catulos ſuos devorare & abſcondere: deinde metu ablatò vivos rurſum evomere.* Quod idem de glauco piſce multi referunt, ut videre eſt apud Oppianum *Halieut. l. 1. v. 729.* Tzetzes etiam *Chil. 4. Hiſt. 126.* glaucum, canem & galeum ſcribit, in metu catulos abſcondere, glaucum & canem in ore, & galeum in ventre, [illegible] *& rurſus parere, cùm præteriit timor.* E quibus omnino apparet, non τὴν γαλῆν, i. e. *muſtelam quadrupedem*, ſed γαλεὸν, h. e. *muſtelum piſcem*, catulos ex ore emittere, quod aut verum eſſe partum, aut inſtar partûs ſe habere creditum. Meritò igitur Iſidorus *Origin. l. 12. c. 3.* eos refellit, *qui dicunt muſtelam aure concipere & ore effundere partum. Et ore quidem parere;* multi dixerunt: Sed *aure concipere* primus Ariſteas, qui fabulam videtur ideo ſic adornaſſe, ut muſtela delatorum & calumniatorum eſſet typus, qui alios malis involunt, [illegible] *ea, quæ auribus acceperunt, verbis quaſi corporantes*, h. e. exaggerantes & in majus augentes. Falſus quoque Barnabas, ut in muſtelam horribile ſceleratorum crimen impingat, illam ore parere non dicit, ſed concipere: Ἀλλὰ, inquiens, [illegible] *Sed muſtelam meritò averſatus eſt — ob impuritatem .. animal enim hoc ore concipit.* Sed & Ægyptii voluêre, laſciviæ tribadum in muſtelis eſſe exemplum, ut docet Horus *Hieroglyph. l. 2. c. 34.* Verùm alii honeſtiores, apud Plut. *in Iſide* ſtatuunt. [illegible] *muſtelam, cùm aure ineatur & ore pariat, ſermonis generationem referre.* Ita nonnunquam.

> *Maxima de nihilo naſcitur hiſtoria.*

Bochart. *Hieroz. Part. prior l. 3. c. 2.* Vide quoque Salmaſ. *ad Solin. p. 458. & ſeqq.* & Voſſ. *de Idolol. l. 3. c. 54. 63.* nec non ſuprà *Martures* intra *Uilagan.*

MUSTHIS, Thebaidis in Ægypto Rex XVIII. pòſt Moſcherem, præfuit ann. 33. dum Setochris apud Thinitas, Ramſes apud Memphitas, Uſe in inferiori Ægypto, ſceptra gererent, circa ultima Abrahami Patr. Ei ſucceſſit Pammos Archondes. Joh. Marshamus *Can. Chron.* ex Eratoſthene.

MUSTI, urbs Africæ mediterraneæ Epiſcopalis olim, ſub Archiepiſcopo Carthaginenſi ad Bagradam fluv. 20. mill. paſſ. ab Aſſuro, Carthaginem verſus 88. à Sicca 32. à Cirta 193. in Ortum, à Laribus 30. *Antonin.*

MUSTIUS Fabianus, inter Nobiles Romanos, ſine cauſæ dictione, juſſu Severi, interemptos, memoratur Spartiano in *Vita* hujus Imperatoris *c. 13.* Et de *Muſtiorum* quidem gente docuerunt ex veteri lapide Viri docti. In Palatino tamen codice, legit Salmaſ. *Maſticinum Fabianum:* & in veteri editione, *Maſtium*, an *Maſcium*, vel *Maſſium:* nam & hæc nomina Romana ſunt, vide cum *Notis ad h. l.*

MUSTUM, apud Plautum *in Perſa Actu 1. Sc. 3.*

> *Commiſce* muſtum, *ſtruthea coluteaque appara,*
> *Bene ut in ſcutris concaleat, & calamum injice.*

Ubi *mulſum* alii legunt. Sed ex eo loco Plauti probare ſatagit Plin. *l. 14. c. 13.* laudatiſſima fuiſſe apud priſcos vina odore condita: Mulſum autem per ſe bibebatur, abſque aliorum odorum conditura; vinum ſiquidem erat & ipſum melle conditum. Adeoque *muſtum* meliùs legitur. In hoc certè decoquebantur cotonea mala & alii etiam odores eò adjiciebantur, de qua muſti conditura omnino hic Plautus agit. Vide Columellam *l. 12. c. 19. & 41.* οἶνον κυδώνιον Græci vocant, qui ex muſto & cydoniis malis ſic componebatur; & γλεῦκος in hac conditura nominant. Igitur *muſtum* in ſcutris concalere ac fervere Plautus vult, cum ſtrutheis malis; quæ de genere ſunt cydoniorum, ſed pro ipſis hic Cydoniis in genere ponuntur. Quid autem *coluthea* ſint, quærunt Viri docti. Salmaſ. mavult, *ſtrutheaque lutea*, h. e. lutei ſeu aurei coloris: quibus & calamum addi jubet &c. Vide Salmaſ. modò dictum, *ad Solin. p. 709.* & 710. & ſuprà *Mulſum.*

MUSUL, quæ priſca Ninive nonnullis, ad fluv. Tigrim & totius Aſiæ ac Saracenorum omnium, qui *Muſlimi* & *Muſulmanni* dicti, ut vidimus, Metropolis atque caput: *Bagdad* item, ad eund. fluv. in ripa Perſica, haud procul à priſcæ Babylonis ruderibus, extructa à Califa Saracenorum Abujapharo, eo ferè in loco, ubi olim Seleucia fuit; inter celebres Aſiæ, ob Mercaturam, hodie Urbes. De qua occupanda tantâ contentione, inter Turcas Perſaſque, continuò certatur, quaſi ab hoc cardine Aſiæ penderet Imperium. Fuit autem ſedes Califæ ſive ſummi Sacerdotis Muhammedanorum, qui ſolus jus ac poteſtatem coronandi ac declarandi Imperatorem Muſlimorum, i. e. *fidelium* habuit, quem ipſi vocabant *Emirelmu-Menina*; ex quo vocabulo natum eſt monſtroſum illud *Admiralis Murmelis*, quod in Chriſtianorum hiſtoriis frequenter occurrit. Georg. Hornius *Orb. Polit. Part. 4. p. 56.* Vide de *Bagdado* urbe ſuô locô. Hinc *Muſulmanni*, tanquam *rectè credentes*, nomen quod maximè Turcæ, vel Saraceni potius affectant, teſte Leunclavio *in Pand. Turcic. n. 22.* At *Muſulamiorum*, in Libya vel Ægypto, gentis ita dictæ, meminit Aur. Victor Schotti in *Claudio*: à quibus *Muſulmanni*, Ægyptii potiſſimùm, dici potuêre veteri nomenclaturâ ait, Car. du Freſne in *Gloſſar.* Vide inſuper Meurſium in voce Μουσουλμανίζειν, & ſuprà ubi de *Muſlimorum ſecta.*

MUSURGIA, ſive *Ars Magna Conſoni & Diſſoni*, quâ Muſicæ Theoricæ & Practicæ doctrina traditur: Conſonique ac Diſſoni vires effectuſque mirabiles in Natura, in omni penè facultate, demonſtrantur; nomen libri. Auctore Athanaſiô Kircherô in duos Tomos diviſi editique Romæ A. C. 1650. in *fol.*

MUTA, Dea apud Romanos cujus ſacra feralia incidebant in 12. Cal. Martii. Vide Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l. 4. c. 4.*

MUTA, monaſticæ campanulæ ſpecies, quòd fortè minus acutum ſonum ederet. *Vita* Abbatum S. Albani *p. 91.* *Facta nola, cui Muta vel Silla eſt nomen. Mota* dicitur alibi.

MUTA, dicebantur ſacrificia, in quibus nulla inerant ſigna: quemadmodum contra illa, quæ conſpicuas & illuſtres notas exhibebant, *Arguta* vocabantur Auſpicibus: *Regalia* verò, quæ faventem fortunæ vultum, & felicia omnia pollicebantur. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 3. c. 11.* Vide quoque ſuprà in voce *Extiſpices.*

MUTA Aſtra, apud Manilium, *l. 1.*

> ——— *Nec ſeptem ad ſtellas, nec* muta *ſub Aſtra:*

dicuntur, quæ à nobis nunquam videntur, ut ea quæ ſunt in polo

Aruſpicio. Significationes nempe ac divinationes ex aſtrorum motu, obitu atque exortu, Aſtrologis atque Aſtronomis peritis notum eſt; quæ itaque nec oriuntur nobis nec occulant, nec unquam conſpiciuntur, *muta* pene cenſentur, ut ex quibus nihil ſignificationis aut divinationis poſſit elici. Sic *muta exta* vocabant Aruſpices, ex quibus nihil divinationis animadvertebant &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 612.

MUTALA & MUTALASCA, pagus Cappadociæ. Cæſaræ finitimus.

MUTATIONES, loca in viis regiibus, ubi veredi vel animalia apud Romanos olim, *mutabantur* in Curſu publico, ut & equipti in *LL.* 14. 30. 53. 58. 60. *de Curſu publ. l.* 9. *de Tribut. Cod. Theodoſ. aliisque paſſim.* Græcis Ἀλλαγαὶ, apud Annam Comnenam *p.* 139. Fiebat autem *Mutatio* veredorum in ſingula fer millia. Græci. [illegible] Itaque legitimum erat tres aut quatuor *Mutationes* fieri in unam Manſionem: at in *Itinerario* Hieroſolymitano, ut plurimum duæ *Mutationes* pro una Manſione recenſentur. In Syria *ab Antiochia Tyrum uſque in millia* CLXXIV. *mutationes* XX. *manſiones* XI. Et in Italia, *pſ ſumma ab Aurona uſque Capuam millia* CCLXXXIX. *mutationes* XXV. *manſiones* XIII. Et ſub finem, *Fit omnis ſumma ab urbe Roma Mediolanum uſque milia* CCCCXVI. *mutationes* XLII. *manſiones* XXIV. Quô patet ſemel tantùm *mutare* ſunt ſoliti. Alibi triplæ numerantur *Mutationes* ad Manſiones, ut in Galliis: *A Burdigala Arelate uſque millia* CCCLXXI. *mutationes* XXX. *manſiones* XI. Item, *ab Arelato Mediolanum uſque millia* CCCLXXV. *mutationes* LXIII. *manſiones* XXII. &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 495. Vide quoque ſuprà, in voce *Manſio.* At apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ *Mutationes Presbyteri*: quæ alias *Introitus*, Græcis Ἐισόδια, præſtationes ſunt domino loci, in quavis mutatione Sacerdotum ſeu Curionum fieri ſolitæ, uti docet Car. du Freſne *in Gloſſar.* Vide ſuprà *Lutheragium.*

MUTATORIA, apud Udalricum *Conſuetud. Cluniac. l.* 3. *c.* 13. ſeu *Mutatoriæ Veſtes*, apud Cogitoſum *in Vita* S. Gerardi *l.* 1. *c.* 34. ἰδθῆτες ἐξαλλαγῆς, ſeu ἐξαλλαγαὶ ἱματίων. Græcis apud Gregorium Nazianz. *in Julianum Oratione* 2. & Pachymerem *l.* 7. *c.* 29. veſtes ſunt quæ aliis *mutantur*: Præſertim verò veſtes ſunt, quæ aliis minoris momenti ac pretii mutantur, de quibus vide infrà, ubi de *Syntheſi* & *Syntheſinis veſtibus.*

MUTHI, Thebaidis in Ægypto urbs. *Antonin.* Mutheos *in libro Notitia.*

MUTI, inter Divinatores, apud Paſcaſium Ratbert. in *Vita* Arſenii *l.* 2. *c.* 9. iidem fortè cum Engaſtrimythis. Vide ſuprà *Muſſare.*

MUTI Lapides, i.e. ſine inſcriptione vice terminorum poſiti, vide ſuprà in *Roma.*

MUTIA, Cæſaris uxor, à Clodio amata, vide Suet. in *Julio, c.* 50. item nomen legis, quæ à L. Licinio Craſſo & Q. Mutio Scævola Pontific. Max. Conſulib. an. 658. Urb. Cond. de peregrinis lata belli Italici, quod triennio pòſt exortum eſt, cauſa fuit. Vide Ciceron. *l.* 3. *de Offic. pro Balbo.* Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l.* 8. *c.* 2.

MUTIA Lex, quæ & *Licinia*, à *Q. Mutio* Scævola Pontif. Maximo & L. Licinio Craſſo Conſulib. an. 658. Urb. Cond. lata, Claudiæ primùm, dein Papiæ legis tenorem renovavit, jubens, *ut in ſua quiſque civitatis jus redigeretur.* Vide ſuprà.

MUTIALIS Collis, pars collis Quirinalis, unius ex ſeptem montibus, in quibus Roma condita. Ejus reliquæ partes ſunt Salutaris & Latiaris, Thom. Dempſter. *Antiq. Rom. l.* 1. *c.* 6.

MUTIANUS, diſcipulus Chryſoſtomi. Commentarios hujus in Epiſtolas Paulinas, aliaque quædam Latinè vertit. Geſner. *in Biblioth.* Vide & *Latinius.*

MUTICENSES, populi Siciliæ. Vide *Motuca.*

MUTILANDI occiſos mos, Veteribus uſitatus, memoratur Lycophroni *Caſſandrâ*,

> *Πάντας δ' ἀνάγνους χερσὶν ἐν ταχῇ κτανὼν,*
> *Λοιβαῖσιν [illegible]*
> *Omnesque cruda cadet in ſacris manu*
> *Ceteris ſaviſſis ſaucios crudeliter.*

Uti *Scaliger* reddit: *Meurſius* mavult reddere, *ignominiosè truncatos.* Nam ita ſolebant illis facere, quos è medio ſuſtuliſſent, ne à Manibus eorum (quos vagari & homines maximè inimicos noctu terrificare credebant) infeſtarentur; atque id vocabant μασχαλίζειν & ἀκρωτηριάζειν. Scholiaſtes Sophoclis *Electr.* [illegible] *Solebant ii, qui cædem dolô commiſerant, occiſorum extremitates, è totius corporis uniuſquoque membro abſcindere & collo ſibi ita catenatas ſuſpendere, velut adimentes hôc pactô illis vim, ſibi in poſterum nocendi: id quod μασχαλισθῆναι dixerunt.* Ἐξάργματα i. e. *præſegmina*, vocat Apollonius *l.* 4. hujuſmodi extremitates: moremque plenè deſcribit Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 494.

> *Atque hic Priamidem laniatum corpore toto*
> *Deiphobum vidit, lacerum crudeliter ora:*
> *Ora manuſque ambas, populataque tempora raptis*
> *Auribus & truncas inhoneſtô vulnere nares.*

Vide quoque Stat. *Thebaid. l.* 1. Terentium *Hecyrâ Act.* 1. *Sc.* 1. Quintilian. *Decl.* 1 . & 14. Salluſtium *Hiſt. l.* 4. &c. e quibus poſterioribus, etiam Romanis id non inuſitatum fuiſſe, colligitur. Sed nec occiſis ſolùm id faciebant Veteres verum & vivis, quos punitos volebant. Juſtinus *l.* 11. *c.* 14. *Inter hæc* DCCC. *admodum Græci occurrunt Alexandro, qui pœnam captivitatis truncatâ corporum parte tulerant.* Quô pertinet de Zopyro hiſtoria; de Mœcho *Epigr.* 83. Martial. *l.* 2. ubi naribus auribuſque; alibi ubi genitalibus, *mutilatum* id hominum genus conſueviſſe legimus. De manibus, vide ſuprà. Atque eô modô mutilati *Laceri* dicebantur, Alcorius 2. *Verrinâ* Feſtus &c. Vide plura hanc in rem apud Joann. Meurſium *ad Lycophronem* d. l. Fabrum *Semeſtr. l.* 3. *c.* 19. Loccenium *ad Curt. l.* 5. *c.* 5. & ſuprà ubi *de Cadavis inſtrandis ritu*, nec non voce *Lacer*, uti de quintuplici apud Hebræos pœna in *mutilationibus* corporis exſolvi ſolitas infrà voce *Talio.*

MUTILATI in bello, de publico olim Athenis pecuniam accipiebant: ex lege Piſiſtrati. [illegible] *Mutilatos in bello publicè aluntur*, quam rem [illegible] & exemplo Solonis feliſt, ut refert Plut. *in Solone*, ubi Theriſippo primum id contigiſſe, inter alia docet. At non quivis *Mutilati* ſic alebantur: Excipiebantur enim ii, quibus divitiæ erant ſuppeterent: unde Lyſiana illa ὑπὲρ τοῦ Ἀδυνάτου, inter cetera quæ adferuntur argumenta, cur non oporteat Ἀδύνατον [illegible] τῶν [illegible], hoc non parvi momenti legitur, poſſe eum vivere ἀπὸ τοῦ [illegible]. Itaque ſolis illis lex conſtituit, quorum reditus annuus erat intra tres minas tantum, *Harpocratione* teſte: quare etiam [illegible], apud Quingentorum Senatum, non tantùm, an eſſent *Mutilati* & verè ἀδύνατοι ut viderè volebant, ſed etiam, an annuus eorum reditus eſſet intra tres minas ſeu 300. drachmas, vel major. Pretium autem, quod indies accipiebant οἱ ἀδύνατοι, obolus erat, ut ex *Ariſtide* docet, modò memoratus Auctor, & teſtatur Lyſias *loc. cit.* Philochorus tamen auctor eſt, 9. drachmas ſeu 54. obolos in menſes ſingulos eos accepiſſe: Alii quoque diurnum ſingulum duos fuiſſe obolos contendunt: unde fortè colligi poteſt, ſubinde mutaſſe rationem, & modum hujus τῶν ἀδυνάτων [illegible]. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Atticas l.* 8. *tit.* 3. Aliàs *Mutilati*, inter male ominatos erant: Eunuchi inprimis & claudi; quorum proin occurſus manè, aut in quolibet principio infauſtus habebatur. Sed & nec Sacerdotes eligi poterant nec victimæ, quæ integræ non eſſent; ut alibi vidimus. Vide Herald. *Not. ad Martialem l.* 7. *Epigr.* 87.

MUTILIA Priſca, intima Liviæ Auguſtæ ejuſque in animo validæ, per quam, ſubornatô tamen ejus adulterô Q. Juliô Poſthumô, Sejanus Liviam ſuâpte naturâ potentiæ anxiam, inſociabilem nurui Agrippinæ effecit. Tacit. *l.* 4. *Annal. c.* 12.

MUTILIANA, caſtellum in Rheni ripa, à Camillo Sachino, qui Parmenſi Duci in Belgio militaverat, excitum, egregiô titu: utque creditur, in ipſis Aſciburgii veſtigiis? nomine patriæ, in Parmenti ſolo, inditô. Hoc paulo pòſt A. C. 1597. à Mauritio Principe deletum eſt, irriſâ multùm hominis Italiai arrogantiâ, qui *fundatam animi virtute, & inexpugnabilem arcem*, inſcripſerat. Grotius *Hiſtor. l.* 6.

MUTILUM, oppid. Galliæ Togatæ in via Æmilia, ſive Romandiola, non obſcurum. *Mutila Julio Obſequenti*; hodie *Motegliano Blondo. Modiana Leandro. Baudrando Modigliana*, oppidul. in colle, juxta Marzanam torrentem, in ea parte Romandiolæ, quæ M. Duci Hetruriæ ſubeſt, in confinio ditionis Pontificiæ, 10. milliar. in Africum à Foro Livii, 12. à Britinorio in Occaſum.

MUTINA, Civitas Galliæ Ciſalpinæ in Flaminia, inter Regium Lepidi, & Bononiam, fontibus abundans, ut & porticibus fornicibuſque, ſed vicis arcta. *Strabo.* Colonia Romanorum, in qua Antonius D. Brutum obſedit, quam tamen Hirtius & Panſa Conſules, victô Antoniô, liberârunt an. 710. Urb. Cond. Sub Gothis Longobardiſque deſtructa, reparata eſt, imperantibus Caroli M. filiis. Hic Concilium A. C. 973. ad lites inter quoſdam Germ. Principes componendas, habitum. *Ptolemæo* Μουτίνα Latinâ formatione, reliquis verò Græcis omnibus Μυτίνη exceptô unô Polybiô *l.* 3. apud quem fortè rectiùs Μοτίνη, quippe brevem eam ſyllabam fuiſſe ſlabitam patet ex poetis. Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 822.

> —— *Mutinâ patres*
> *Victa petent Mutina. Pharſalia ſentiet illum.*

Lucan. *l.* 1. *v.* 41.

> *His, Cæſar, Peruſina fames, Mutinæque labores*
> *Accedant fatis.* ——

Sil. *l.* 8. *v.* 562.

> *Certavit Mutina quaſſata Placentia bello.*

Martial. *l.* 3. *Epigr.* 59.

> *Fullo dedit Mutinæ, nunc ubi caupo dabit.*

Vide Plin. *l.* 3. *c.* 83. *Nic. Lloydius. Modena* hodie dicitur incolis, *Modene* Gallis. Urbs munita intra paludes, cum arce recenti, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Ravennate, ſedes Ducum ex familia Ateſtina, prope Secciam fluv. Caput.

MUTINENSIS Ducatus A. C. 1460. erectus. Incolis *Ducato di Modena* ſeu *il Modeneſe*, Gallis *le Modenois*; qui provinc. eſt Longobardiæ, ſub Duce proprio ex Ateſtina familia: Cui etiam ſubſunt Ducatus Regienſis, Principatus Carpenſis & Corregienſis, dominium Saxuolenſe, Friniana & Grafiniana, majori ex parte. Terminatur Status ex his conflatus, Ital. *Il Modeneſe*, vel *lo Stato di Modena*, à Septentrione Ducatu Mantuanô & Mirandulanô, ab Ortu Bononienſi agrô ditionis Pontificiæ, à Meridie ditione M. Ducis, ab Occaſû Parmenſi Ducatu. Ditio autem Mutinenſis extenditur à Septentrione in Meridiem ad 60. milliar. ab Ortu in Occaſum ad 15. circiter, & aliàs ſuberat Duci Ferrariæ, ex eadem gente Eſtenſi. Sed Principatus Corregienſis haud pridem factus eſt juris Mutinenſis, antea ſub Principe proprio. Terra omnium rerum, ingeniorum inprimis, fecundiſſima. Strabo *l.* 5. Plin. *l.* 3. *c.* 15. Mela *l.* 2. *c.* 4. Tacit. *l.* 1. *Hiſtor. c.* 50. Appian. *de bell. Civ. l.* 3. & 5. Leand. Albertus *deſcr. Italiæ.* Origo Mutinenſium Principum [illegible] Ateſtinis ſeu Eſtenſis, de [illegible] Cunigunde, Welfi & Guelfi III. Bavariæ Ducis ſorore, Welficum nomen & jus in ſuam gentem

intulit. Eum quidem ex Cajo Actio, qui ex Romanis civis Ateſtinus fuerit, circa A. C. 390. ortum per Majores habuiſſe dicunt: alii Hugonis M. Tuſciæ filium, Lotharii I. Imperatoris trinepotem, ſeque e Caroli M. ſanguine oriundum, credunt. Horum quidquid ſit, certum eſt, Azonis conſanguineos non obſcuræ in Italia conditionis fuiſſe. Ex eadem enim proſapia orti Theobaldus, & fil. Bonifacius Regii Lepidi, Parmæ, Lucæ, Ferrariæ & Mantuæ Marchiones: quorum hic pater fuit Mathildis, à qua *Patrimonium Petri.* Ipſe Azo ſecutus in Germaniam Conradum II. & Henric. III. Auguſtos, ibi Cunigundem, Guelforum priorum hæredem, & poſt illam, Juditam, Conradi II. Imperatoris filiam duxit: ex hac pater Azonis II. Eſtenſis ſeu Ateſtini Marchionis, à quo longâ ſerie reliqui Marchiones, qui, præter Ateſten, Genuam, Mediolanum, Anconam, Veronam, Ferrariam, Mantuam, Mutinam, Regium & alia, diverſis temporibus, tenuêre, deſcendunt. Ex his Hercules I. Dux Ferrariæ creatus, novô titulô domum auxit, qui ad pronepotem Alfonſum II. duravit: hôc A. C. 1597. ſine maſculis hæredibus extinctô, ſucceſſionem ſibi deberi prætendit, ejuſdem patruelis Cæſar Ateſtinus. Sed quòd hujus pater Alfonſus ex viliſſimæ fœminæ contubernio ab Alfonſo I. Duce ſuſceptus diceretur, à Pontifice eâ excluſus, Imperialia tantum feuda, Mutinæ, Regii Lepidi & Carporum obtinuit. vide Thuan. *Hiſtor. l.* 19. Ab hoc modern: Ateſtini & Duces Mutinæ derivantur: qui propter caſtellum *Berſelli*, Duci Mantuano calcarium par præſtare tenentur. Iidem jus in ditionem *Comacchio*, quam Papa poſſidet, ſibi vindicant, unde iis cum Sede Romana controverſia. Origo Ducatus ſecundùm alios hæc. Trienniô poſtquàm Rudolfus I. Imperator Italiæ Urbibus libertatem conceſſiſſet, Opizo I. Marchio Ateſtinus *Mutinam* & Regium ſibi eôdem permittente ſubjecit, Sigon. *de Regno Ital. l.* 20. & Joh. Baptiſta Pignà *Hiſt. Ateſtina l.* 3. Ex quô diſcere etiam eſt, A. C. 1312. Franc. Picum Mirandulanum, ab Henrico VII. Imperatore *Mutinæ* Vicarium conſtitutum eſſe: Inde Paſſarinum & Butironem Bonecculſium tyrannos urbem invaſiſſe, ad A. C. 1327. quadrienniô pòſt Manfredum Pium à Johanne Bohemiæ Rege Vicarium Imperii conſtitutum, Principis nomine aſſumtô, ab hoc dein Urbem Opizoni II. Ferrariæ Marchioni conceſſam A. C. 1336. & in familiæ illius Ateſtinæ ditione permanſiſſe, donec A. C. 1510. Julius II. Pontifex à ſe captam Maximiliano I. Imperatori ceſſit: hunc verò illam quartô pòſt annô Leoni X. decem (Guicciardinus *l.* 12. ſcribit, *quadraginta*) aureorum millibus pignori dediſſe, ſed iterum ab Alfonſo I. Ateſtino eam recuperatam, A. C. 1527. poſſeſſione per auctoritatem ac ſententiam Caroli V. Imperatoris confirmata, multùm licet fremente Clemente VII. & ex ſententia Cæſaris oblatam à Ferrarienſi pecuniam repudiante. Quô tempore eidem idem Carolus 600. auri libris acceptis, Carporum oppidum, de quo diuturnâ lite cum Alberto Pio contenderat, conceſſit, Guicciard. *l.* 20. Quæ proin Imperialis juris oppida, cùm Alfonſo II. A. C. 1597. mortuô cœtera Clemens VIII. Papali ditioni reddidiſſet, Cæſari Eſtenſi ejuſque poſteris à Maximiliano II. primùm, dein & à Rodulfo II. Imperatorib. factâ gratiâ, remanſerunt fiduciariô jure: pro quo impetrandô numerata Imperatori 200000. ſcutatorum, fœnori à Genuatibus ſumta, ut hodieque cogatur Dux 16000. quotannis in uſuram pendere, tradit Auctor *Comment. de Principatibus Italiæ* à Thoma Segetho editus, apud Conringium *tract. de finibus Imperii c.* 22. In *Mutinenſi* agro ſtatis Vulcano diebus, ignem exire, tradit Plin. *l.* 2. *c.* 107. apud Fortun. Licetum *de Lucernis l.* 1. *c.* 1.

Mutinensis Ducatus urbes:

Brixellum, *Briſello.*
Carpum, *Carpi.*
Caſtrum novum Grafinianum, *Caſtel novo di Grafagnana.*
Corregium, *Corregio.*
Finarium, *Finale de Modena.*
Mutina, *Modena.*
Regium Lepidi, *Regio.*

MUTINES, Annibalis ducum unus, memoratur Liviô *l.* 25. *c.* 40. *Ducem reliqui prioris belli, & tertius novus ab Annibale — miſſus, Libyphœnicum generis Hipponiates (Mutinem populares vocabant) vir impiger & ſub Annibale Magiſtro omnes belli artes edoctus.* De cujus præclarè geſtis, idem *Ibid. Ita pervagatus eſt hoſtium agros, ut brevi tempore totam Siciliam impleret nomine ſui: nec ſpes alia major apud faventes rebus Carthaginienſium eſſet.* Hinc invidentes ei duces reliqui duo, Hanno & Epicydes, eô abſente, contra conſilium ejus, confliſerunt cum Marcello, ſed infelici ſucceſſu, *ſub fin. libri.* Quare ipſe poſtmodum partes adverſas amplexus, ob merita erga populum Romanum, *Civis Romanus factus eſt; rogatione ab Tribuno plebis ex auctoritate Patrum ad plebem latâ, l.* 27. *c.* 5.

MUTINUS, ſive MUTUNUS, Deus Romanis dicebatur, qui Priapus Græcis, ſuper cujus pudendis nupta ſedere jubebatur, ut ejus pudicitiam Deus prior delibâſſe videretur. Lactantius *l.* 1. *c.* 20. Arnob. *l.* 4. Auguſtin. *de Civit. Dei l.* 4. *c.* 11. & *l.* 6. *c.* 9. à *mutone*, membro virili. Malè *Mutenus* dicitur. Nonnulli *Tutunus*, apud *Arnobium*, legunt; idemque *Mutunus* dicitur *in Priapeis*, & apud *Feſtum.* Erat autem Numen τριπρόσωπον, quod utriuſque obſcœni appellationem habuiſſe, ideoque *Mutuni Tutuni* nomine à Romanis Matronis cultum, vult Polyhiſtor *Salmaſ.* Quidquid ſit, Priapi erat ſignum, qualem ex ære è Muſæo Parentis exhibet Caſpar Bartholinus *Notis in Parentis Thomæ libr. de Puerperio Veter.* Sacellum ejus Romæ fuiſſe in Veliis, adverſum murum muſtellinum, indicat, *Feſtus*, laudatus *ad Arnobium* God. Stewechio. Iſtiuſmodi Faſcinus, ſeu *Res turpis*, in collo ex annulo appenſa infantibus, Sagas & Stryges pueris inſidiantes abigere credita olim eſt: Idem in poculis eôdem metu frequentatum, more Deabus familiari. Ob turpitudinem enim faſcinantium oculos avertere, ne aſpicerent infantes, dicebatur. Idem *ibidem.*

MUTINSTRATUS, vide *Ameſtratus.*

MUTITARE, quando Patricii, quando Plebeji, ſoliti apud Romanos? Vide ſupra, ubi de *Ludis Megalenſibus.*

MUTIUS, vide *Cajus.*

MUTIUS Adrianus, vide *Adrianus*, item *Hadrianus.*

MUTIUS Cordus, nobilis Romanus, qui acceptâ poteſtate à Senatu, in caſtra Porſenæ regis, tum temporis Romanos obſidentis, ſolus intravit, eô animô, ut regem occideret, ſed cum regem non cognoſceret, unum ex purpuratis pro rege occidit. Propter quod comprehenſus, & ad regem perductus eſt: qui cùm extrema ſupplicia ei comminaretur, Mutius injectâ in focum dexterâ, ſponte ſuâ eam exuſſit, partim ut ei ſpecimine doceret, ſe vel exquiſitiſſima ſupplicia facile poſſe contemnere, partim ut pœnam eam à dextera ſua exigeret, quæ, in cæde aberrans, ſatellitem purpuratum pro rege occidiſſet. Hinc poſtea *Scævola* cognomen traxit, quod ſiniſtrâ manu pro dextra uteretur. Σκαιὰν enim Græci *ſiniſtram* vocant. Admiratus itaque hominis fortitudinem Porſena, liberum eum dimiſit. Cujus beneficii nomine cùm regi gratiæ aliquid vellet rependere, indicavit illi 300. juvenes ſimili modô in eum conjuraſſe. Quare territus Porſena, acceptis obſidibus, bellum pace mutavit. Martial. *l.* 1. *Epigr.* 22.

Cum peteret regem decepta ſatellite dextra,
Injecit ſacris ſe peritura focis.
Sed tam ſæva pius miracula non tulit hoſtis,
Et raptum flammis juſſit abire virum.
Urere quam potuit contemtô Mutius igne,
Hanc ſpectare manum Porſena non potuit.
Major deceptæ fama eſt & gloria dextræ.
Si non erraſſet, fecerat illa minus.

Idem *l.* 8. *Epigr.* 30. De ſpectaculo Scævolæ.

Qui nunc Cæſareæ luſus ſpectatur arenæ,
Temporibus Bruti gloria ſumma fuit.
Aſpicis, ut teneat flammas, pœnaque fruatur
Fortis, & attonito regnet in igne manus.
Ipſe ſui ſpectator adeſt, & nobile dextræ
Funus amat: totis paſcitur illa ſacris.
Quod niſi rapta foret nolenti pœna, parabat
Sævior in laſſos ire ſiniſtra focos.
Scire piget poſt tale decus, quid fecerit ante:
Quam vidi ſatis eſt hanc mihi noſſe manum.

Quod Mutii facinus hic laudat, alibi elevat. *l.* 10. *Epigr.* 25.

In matutina nuper ſpectatus arenâ
Mutius, impoſuit qui ſua membra focis,
Si patiens, fortisque tibi, duruſque videtur,
Abderitanæ pectora plebis habes.
Nam cùm dicatur tunicâ præſente moleſtâ;
Ure manum: plus eſt dicere; Non facio.

Vide Flor. *l.* 1. *c.* 10. Livium, *l.* 2. *c.* 10. Dionyſ. Halic. *l.* 5. *c.* 28. Val. Max. *l.* 3. *c.* 3. Aurel. Vict. *de Viris Ill. c.* 12. &c. Fuerunt præterea alii *Mutii*, vel *Mucii*, quorum hiſtoriam multis proſequitur Raphael Volaterranus *l.* 17. ex *Livio*, *Plutarcho*, & aliis. *Lloydius.*

MUTIUS, cognomen datum Gordiano Africæ Proconſuli, apud Jul. Capitolin. *in Gordianis*, *c.* 5. *Amatus eſt, ab Afris, ita ut nemo antea proconſulum: ita ut eum alii Scipionem, Catonem alii, multi Mutium, ac Rutilium, aut Lælium dicerent.* Et quidem *Mutii* in veteri hiſtoria Romana multi occurrunt, viri clari & virtutibus inſignes: ſed hic *Q. Mutius Scævola* intelligitur, qui ex Conſulatu Aſiam nactus tantâ eam integritate rexit, ut ejus adminiſtratio pro exemplo & forma officii cœteris, qui in eam provinciam poſtea profecti ſunt, à Senatu ſit propoſita. Caſaubon. *ad l.*

MUTIUS Macarius, vide *Macarius.*

C. MUTIUS Scævola, fil. Conſulis Romani cognominis, JCtus excellens, ſcriptis inclytus. Pontifex Maximus, eô tempore, quô cum Domitio, bellô Marii & Sullæ fervente, Prætoris Damaſippi juſſu, confoſſus eſt. Vellejus Paterc. *l.* 2. *c.* 26. Vide quoque *Mutia* lex. & voce *Cajus.*

MUTO, Gallicè *Mouton*, item *Florin à l'Aignel*, ſpecies fuit monetæ aureæ Franciæ Regum, de qua vide ſuprà in voce *Multo.* Item machina bellica, apud Froiſſardum *Volum.* 3. *c.* 102. quæ *Aries* aliis.

MUTONUS vel MUTTUNUS, Numen τριπρόσωπον. *Mutuni Tutuni* nomine Romanis matronis cultum, quod utriuſque obſcæni appellationem videtur habuiſſe. Μουτ enim, unde turpi huic Deaſtro nomen, Græcis τὸ γυναικεῖον propriè ſignificat; quum tamen *muttonum* & *muttonium*, ex eo, Latini pro virili tantùm uſurpent. Huic inſidere novas nuptas conſueviſſe, Arnob. docet *l.* 4. *Etiamne Tutunus, cujus immanibus pudendis horrentique faſcino veſtras inequitare matronas & auſpicabile ducitis & optatis.* Et paulo pòſt, *Supplices Muttuno procumbimus atque Tutuno.* Nempe Satyrica iſtiuſmodi ſigna, uti Plin. vocat *l.* 19. *c.* 4. olim horto dicata, cùm *villam* ſignificaret: poſtea eadem ſuperſtitio duravit, ut horto dicarentur etiam tum, cùm aliud hâc voce ſignificari cœptum eſt. Salmaſ. *ad Solin. p.* 310. Hinc *Mutonia*, vide ſuprà *Gloria.*

MUTORUM Pœna, apud Anglos Panis fortis eſt. Cùm ſcil. quis de felonia accuſatus, accuſatori, aut judici reſpondere renuit, aut *mutum* ſe fingit, vel certè os aperire aut loqui non vult: tum pœna ea illi imponitur, donec Judici ſatisfaciat, ut in carcerem tetrum conjiciatur, in coque ſolô pane, durô ac mucidô alatur. *Fortis* autem is dicitur, quia adeò ponderoſus eſt & gravis, ut illum ferre aut ſuſtinere reus nequeat: *durus* verò, quia totô vitæ tempore

pore non aliò talis veſci cogitur. Qua de re ſic Cowellus *Inſti. tut. l. 4. tit. 18. §. 36. Reus in loco aliquo infero carceris & tenebroſo conſtituitur nudis ſuper nudâ terrâ, pudendis tantum tectis, brachiiſque & pedibus ſunt in quatuor domunculæ angulos tractis, ſupinus extenditur. In hunc modum ligatus, tantò ferri ſaxive pondere pectori impoſitò oneratur, quantum ſine contuſione ferre poteſt. Die ſequente tria panis hordacei fruſta ſine potu ſumit: nudius tertius totidem aquæ hauſtus quantoſcunque, dummodo non profluentis, quæ carceri proxima reperitur, ſed ſine pane: atque ita per vices pane & aqua iſtiuſmodi quotidie veſcitur, donec moeris, frigoris atque famis cruciatu extinguitur.* Ad cujuſmodi pœnam, Vicarium Wintringhamenſem *obmuteſcentem* adjudicatum fuiſſe, memorat Hieron. Knyghtonus *A. C.* 1389. apud Car. du Freſne in voce *Panis Fortis*.

MUTUS Sanguis, apud Stat. *Theb. l.* 11. *v.* 284.

——— At tu (pudet) hoſtia Regni,
Hoſtia, nate, taces. ceu mutus & e grege ſanguis:

ignobilis, plebejus eſt, nullus carmine encomióque celebratus. Uti apud Horatium, ubi de primis hominibus e terra procedentibus *l.* 1. *Sat.* 3. *v.* 99.

——— prorepſerunt primis animalia terris
Mutum *& turpe pecus, glandem atque cubilia propter*
Unguibus & pugnis, mox fuſtibus, atque ita porro
Certabant armis.

Nempe, quia tum nulla adhuc erat Nobilitas. Contrà *ſonoram Phocidem* idem Statius alibi dixit, quia *nobilis* erat Oraculo Delphico: & *Delon ſonantem*, ob famæ celebritatem, *Theb. l.* 5. *v.* 55. &c. *Surdus* eòdem modò uſurpavit, idem Poeta *Theb. l.* 4. *v.* 359.

——— ſurdum atque ignobile muros
Firmat opus.

Ad quæ loca vide Caſpar. Barthium *Animadverſion. l.* 4. *paſſim* & *Adverſarior. l.* 13. *c.* 4.

MUTUSCÆ, quæ & *Trebia*, ac *Trebula*, vulgò *Trevi*, urbs Umbriæ, Epiſcopalis olim, nunc oppid. in colle amplum, inter Fulginium 6. & Spoletium 9. mill. paſſ. Populi *Trebiani* & *Mutuſcæi*. Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 711.

Ereti manus omnis, oliviferæque Mutuſcæ.

Sed cùm Eretum ſit in Sabinis, Mutuſcas quoque in finibus Sabinorum fuiſſe crediderim, Trebiamque à Trebula diverſam eſſe. Itaque *Mutuſcæ*, *M. Leone* in Sabinis hodie *Ferrario*. Oppidanos *Mutuſcaos*, ut dixi, Plin. vocat *l.* 3. *c.* 12. qui addit ibidem & *qui Suffenates*. *Dionyſ.* verò *Suffenas* vocat.

MUTUSTRATINI, populi Siciliæ, Plin. *l.* 3. *c.* 8. quorum urbs *Mutuſtrata*, nunc *Miſtretta*. Vide *Ameſtrata*.

MUZA, portus, & emporium Arabiæ Felicis, quò appellunt, qui ex Ægypto in Indiam navigant, *Gezan* Moletio, inter Pudnim & Ocelim.

MUZANA, urbs Armeniæ minoris *Antonin.*

MUZIRIS, urbs & emporium Indiæ citerioris. Plin. *l.* 6. *c.* 23. *Chaul Moletio. Anor* verò ſuprà Calicut *Dalechampio*. Aliis eſt nunc *Calecutum* urbs ampla Malabaris, in ora litorali proprio Regi parens Zamorino dicto. Hinc cum aliis mercibus etiam plures margaritas afferri, teſtis eſt Auctor *Peripli*, apud Salmaſ. *ad Solin.* qui multa de portu hoc & Emporio maximè celebri, habet p. 1285.

MYA, inſula parva Doridis (quæ Cariæ regio eſt) in ſinu Ceramico ad Occaſum.

MYAGRUS, nomen viri, cujus meminit Plin. *l.* 34. *c.* 8. Quò etiam nomine dictus muſcarum deus, qui aliter vocatur Myodes & Achor, ut ſcribit *Plut.* Plin. *l.* 10. *c.* 28. *Invocant & Ægyptii ibes ſuas contra ſerpentium adventum; & Elei Myiagron Deum, muſcarum multitudine peſtilentiam adferente: quæ protinus intereunt, quâ litatum eſt illi die.*

MYARIDA, Ciliciæ urbs mediterranea. Plin. *l.* 5. *c.* 27.

MYASES, Epiſcopus in concilio Epheſino.

MYCALE, Græcè Μυκάλη, urbs Cariæ, & mons, apud *Stephanum*: Μυκάλη, πόλις Καρίας. Δίδυμος δὲ ὄρος τὴν Μυκάλην φησίν. Ἐκλήθη δὲ, ἐπεὶ αἱ λοιπαὶ Γοργόνες ἐπὶ τέκνῳ μυκώμεναι, τῆς ἀφανοῦς Μεδούσης ἐπεκαλοῦντο. Οἱ δὲ Μυχάλην αὐτὴν φασιν, ἐπεὶ ἐν μυχῷ κεῖται τῆς Καρικῆς ἁλός. Vide Barthium *Animadverſion. ad Stat. Theb. l.* 9. *v.* 281.

MYCALE, nomen veneficæ mulieris. Ovid. *Met. l.* 12. *v.* 263.

Mater erat Mycale: quam deduxiſſe canendo
Sæpe reluctantis conſtabat cornua Lunæ.

Eſt præterea promontorium in Continenti ſitum, è regione Sami inſulæ. *Stephano* urbs Cariæ eſt, quem vide. Inde *Mycalæus*. Claudian. *l.* 2. *in Eutrop. v.* 275.

Icarium pelagus, Mycalæaque litora. ———

MYCALESSUS, urbs mediterranea Bœotiæ, Thucyd. *l.* 7. ſic dicta, quod vacca, quæ Cadmum cum exercitu Thebas duxit, mugitum illic ediderit: hodie *Malacaſa*. Stat. *Theb. l.* 7. *v.* 272.

Quos pinigeris Mycaleſſus in agris
Palladiuſque Melas, Hecataaque gurgite nutrit
Gargaphie. ———

Hinc Ceres *Mycaleſſia* dicta, cujus templum juxta Mycaleſſum ſigulis noctibus ab Hercule aperiri, rurſuſque claudi putabatur. Quinetiam fama erat, omnes fructus autumnò colligi ſolitos, ſi ante pedes Mycaleſſiæ Cereris depoſiti fuiſſent, totò annò integros manere. Eſt & alia Cariæ, item mons è regione Sami. *Steph.*

MYCALUS, vide *Smicythus*.

MYCENÆ, urbs Peloponneſi, quam Perſeus Danai fil. extruxit, in qua regnavit Agamemnon. Inde Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 838.

——— Agamemnoniaſque Mycenas.

Idem *Æn. l.* 2. *v.* 331.

Millia quot magnis nunquam venêre Mycenis.

Pelopeiades Mycenas vocat Ovid. *Faſt. l.* 3. *v.* 83. quia illic Pelops habitavit, a cujus etiam filio Thyeſte *Thyeſteas* vocat Lucan. *l.* 1. *v.* 543.

——— Qualem fugiente per ortus
Sole Thyeſtea noctem duxere Mycenæ.

Inachias vocat Papinius *l.* 4. *Theb.* quod juxta Inachum fluv. poſitæ videantur. *Agios Adriano* Sophiano. *Nigro Carvata* eſt, *Cerocgni Thevero*. Equi Mycenarum in pretio fuere. Virg. *Georg. l.* 3. *v.* 121.

Et patriam Epirum referat, fortéſque Mycenas.

Gratius in *Cynegetico*, *v.* 501.

Conſule Penei qualis perfunditur amne
Theſſalus, aut patriæ quem conſpexêre Mycenæ
Glaucum. ———

Horat. *l.* 1. *Od.* 7. *v.* 9.

Aptum dicet equis Argos, ditéſque Mycenas.

Epitheton traxit ab Homero, apud quem, *Il.* 4. *v.* 180.

——— Πολυχρύσου Μυκήνης.

Inde *Mycenæus*. Propert. *l.* 2. *Eleg.* 22. *v.* 21.

Quid? ferus Andromachæ lectò cùm ſurgeret Hector,
Bella Mycenææ non timuêre rates?

Ovid. *Epiſt.* 5.

Iſta Mycenæâ litera ſcripta manu.

Nic. Lloydius.

MYCERINUS, Cheopis Ægyptiorum Regis fil. qui poſtquam patri ſucceſſit in regnum, ita paterna facta peroſus eſt, ut populo ad extremum calamitatis afflicto res ſuas agendi fecerit poteſtatem: quinetiam præ regibus omnibus juſtitiam exercuiſſe dicitur. Herodot. *l.* 2. Cæterum hunc ſocerum fuiſſe Salomonis Iſraelitarum Regis ſapientiſſimi, teſtatur in magno ſuo volumine *de temporum* ... Hieron. Vecchietus Italus, ſed ab Ægypto cognominatus, quòd illam regionem ultra 40. annos integros incoluerit, obſervationibus cœleſtibus in cœlo nunquam nubilo, & libris Ægyptiorum Sacerdotum evolvendis, continuò vacans. Ait enim *Orat. Hiſt. c.* 12. Mycerinum *hunc Ægypti Regem, fuiſſe Pharaonem illum, cujus filiam duxit uxorem Salomon*: apud Fortun. Licetum *de reconditis Antiqq. Lucernis l.* 1. *c.* 13. *ubi multiplicem Regis hujus Lucernam illam inprimis; quæ perpetuò ardens ad cadaver alterius filiæ, in lignea bove inauratâ ſepultæ, adſtabat, prolixè explicat.* Sed vide ſuprà, voce *Menchères*.

MYCI, populi de quibus Hecatæus in Aſia, Ἐκ Μυκῶν εἰς Ἀράξην ποτ. *Steph.*

MYCIBERNA, urbs Helleſponti, à Philippo Macedone per proditionem capta. *Diodor. Sic.*

MYCILLUS Jacobus, vide *Jacobus*.

MYCITHUS, Anaxilai Rheginorum tyranni ſervus, cui cùm dominus moriens, & regnum, & liberos ſuos commendaſſet, tutelam eorum tam ſanctè geſſit, imperiumque tam clementer obtinuit, ut Rhegini à ſervo regi non dedignarentur: adultis deinde pueris & bona, & imperium tradidit, ipſe parvò viaticò ſumptò profectus eſt, & Olympiæ ſumma cum tranquillitate conſenuit. Macrob. *Saturn. l.* 1. *c.* 11. *Micythum* alii vocant. Juſtino *l.* 4. *c.* 2. *Micalus* dicitur.

MYCON, Medicus, qui, adverſus ſerpentes, nihil efficacius hippomarathò ſcripſit. Cæl. Rhodig. *l.* 13. *c.* 29. Item nomen pictoris egregii. Fuerunt autem duo *Mycones*, unus Athenienſis, Syracuſanus alter.

MYCONE, ſeu MYCONOS, ſeu MICONE, inſul. maris Ægæi, una Cycladum, ſub qua poetæ fabulantur ſepultos eſſe Gigantes, poſtremo ab Hercule interfectos: unde Proverb. *Omnia ſub unam Myconen congerere*, quod in eos dici conſuevit, qui res naturâ disjunctas eòdem librò, vel titulò conantur complecti. Scribit *Servius* hanc inſulam terræ motu diu laboraſſe; quò ceſſante, è vicinis inſulis populos veniſſe, qui eam tenerent, & incolerent. Inſulares *Myconii*, de quibus literis proditum eſt, calvos eſſe ſolere. Inde *Myconius* pro calvo Plin. *l.* 11. *c.* 37. *Micole* hodie *Nigro* & *Sophiano*, *Micoli Baudrando*; Circuitus eſt 20. milliar. cum arce permunita & duplici portu. Sub Venetis, pluries fruſtra, à Turcis tentata. Vilis autem inſula fuit ac deſpecta; Unde Stat. *l.* 2. *Achill. v.* 204.

——— Placet ire per altas
Cycladas, hinc ſpreta Myconos, humiliſque Seriphos.

Ovid. *Met. l.* 7. *v.* 463.

Hinc humilem Myconem, cretoſaque rura Cymoli.

Virg. tamen *celſam* vocat. *Æn. l.* 3. *v.* 76. ſed comparativè cum Delo eam conferens. Athen. *l.* 1. *Myconios* dicit διὰ τὸ πιέζεσθαι καὶ λυπρὰν οἰκεῖν νῆσον, ἐπὶ γλισχρότητι καὶ πλεονεξίᾳ διαβάλλεσθαι. Unde illud Cratini, in hominem ſordidum & avarum: Πῶς ἂν Ξενομάχῳ γεγονὼς Μυκόνιος φιλόδωρος ἂν εἴης. i. e. *Quomodo tu Iſchomacho Myconio genitus munificus eſſes?* Item Proverb. Μυκόνιος γείτων, & Μυκονίων δίκην, in eos, qui non vocati ad convivia ſe ingerebant. Proinde Μύκονος Phœnicibus erat מך און *Mac on*, quaſi dixeris *cenſu tenuem*. Bochart. *l.* 1. *Chanaan c.* 14. *Nic. Lloydius*. Nunquam fuiſſe ſub Venetis hanc Inſulam, ſed forte ſemel atque iterum excenſionem ibi feciſſe, docet Cl. Sponius. Sed neque Turcis illa, cùm caſtrum nullum habeat, incolitur, ne piratis illuc ſæpe appellentibus in prædam cedant. Veniunt tamen illò quotannis triremes Turcarum Imperatoris, qui capitis tributum, quod *caratſch* appellant, exigant ab incolis, quorum circiter bis mille vicum, qui in tota inſula unicus eſt, inhabitant. Vide de illorum veſtitu, moribus, vivendi genere, præfatum Auctorem *Itinerarii Part. l. p.* 191. *& ſeqq.*

MYCONIUS Oſwaldus, Lucernas, Eccleſiæ Baſileenſis Paſtor. Hic, poſt egregiam, in juventute moderanda, patriæ ſuæ probatam operam, præconis Euangelici munere, Tiguri, ſuſcepto,

[illegible]que curatô. Eccleſiam Baſileenſem, poſt Oecolampadium, annis [illegible]. Verbô veritatis ſedulitèr pavit, ab Anteceſſoris ſui veſtigiis nullatenus deflectens. Conſenſui Wittembergæ A.C. 1539. etiam in capite de S. Cœna, inito, cum Luthero, Crucigero, Bugenhagio, Melanchthone & Menio, ſubſcripſit. Ejus extant: *Enarratio in Pſalm.* 101. *Bremæ* 1548. *In Eſajam, in Marcum Expoſitio docta & pia. Baſileæ A.* C. 1538. *Vita Zuinglii, &c.* Obiit A. C. 1552. ætat. 64. Succeſſit ei Simon Sulcerus.

Poſt & poſtgenitis acceptam lampada Verbi,
Unica, inextinctam tradere, cura fuit.

MYDIA, inſula, quæ etiam *Delos* dicebatur, una Cycladum, ubi primum ignis inventus fuit.

MYDON, auriga, Atymnii fil. Homer. *Il.* ε. v. 580.

[illegible]
[illegible] ———

Alius ab Achille interfectus, Il. φ. v. 209.

[illegible]

MYENUS, mons in Ætolia, qui antea *Aphius* Plutarch. *l. de Fluv.*

MYES, Græce Μύες, appellatio oſtrei margaritiferi: in quo genere, qui majores ſunt, [illegible] dicebantur, et minores [illegible] vel [illegible]. Latine *myiſcæ*, non *muſculi*, ut quidam reddunt. Unde miratur Salmas. Equitem in *Hedypatheticis*, cùm verſus Archeſtrati verteret, Μῦς reddidiſſe *mures*, quum ſint *myes*, retentâ voce Græcâ, vel *myiſcæ* Latinè.

[illegible]

Ita vertit Ennius *[illegible]*, qui apud Apuleium leguntur:

Omnibus ut clupea præſtat [illegible]
Mures ſunt Æni at aſpra oſtrea plurima Abydi &c.

Dictæ autem μύες conchæ ſunt, [illegible], quod *claudant* ſe atque aperiant, quando libet, ut faciunt omnes conchæ duplices ac [illegible]. Inde [illegible], pro *ligula*, quod ex illis conchis ligulæ ac cochlearia fierent. Item [illegible] & [illegible], *[illegible] ad excipiendum & hauriendum [illegible]*. Grammatici exponunt. [illegible]. Eôdem nomine concavum manûs appellabant. Pro μῦς verò vel [illegible]. Siculi [illegible] dixêre, nunc Latinorum *Myiſcam*, vel *Myiſcas*, ut dictum. Ab iis diverſæ pinnæ & pectines, unde Salmas. *Pinnæ*, inquit, *pectines & myaces, diverſæ ſunt concharum ſpecies, in quibus margaritam gigni Veteres prodidêre.—Omnium præſtantiſſimæ ad gignendas margaritas habentur eæ, quæ leves ſunt & candidæ. Easdem porroſunt, quas [illegible] ſimiles aut [illegible], dixêre antiqui.* Vide eum *ad Solin.* p. 1128.

MYES, ſeu MYENTIS, urbs Ionica: Gentile *Myeſius. Steph.*

MYEZA, *Plin. Ptol. Lagoviſchia, Moleſia*. oppid. Æmathiæ.

MYGALE, pro Numine Athribitis. Strabo *l.* 17. ubi de Ægyptiis. *[illegible] Aquilam Thebani [colunt] leonem Leontopolitani, capram & hircum Mendeſii, mygalem Athribitæ, alii aliud.* Dicitur autem quaſi μυογαλῆ, uti rectè cenſet *Nicandri Scholiaſtes*: ſed perperam ex Amynta tradit, ſic vocari, quia ἐκ μυὸς καὶ γαλῆς γίνεται, *ex mure & muſtela generatur*. Cùm mure enim muſtelam aut felem conſueſcere, inter quæ inimicitia tantum eſt diſſidium, abſurdum. Veriſimilius multo, inde hoc nomen eſſe, quia partim murem, partim muſtelam, figurâ ac colore referat. De ejuſdem divino honore, teſtem etiam habemus Plutarchum *Sympoſiac. Quæſt. l.* 4. *quæſt.* 5. ubi in cauſis tanti honoris cæcitatem ait eſſe, quia tenebras luce antiquiores exiſtiment. Item, quòd è muribus quinta naſcatur ætate in Novilunio: & quòd jecur ejus decreſcente Lunâ, deficiat. Unde videmus, qualibus miſeræ gentes rationibus inductæ ſint ad colendam pro Conditore creaturam, Gerh. Jo. Voſſius *de Orig. & progr. Idolol. l.* 3. *c.* 74.

MYGDONIA, regio Macedoniæ in Thraciam vergens, inter Axium, & Strymonem fluv. Plin. *l.* 4. *c.* 10. Populi *Mygdones*, qui in Aſiam tranſgreſſi, in ea parte Myſiæ conſederunt, quæ Troadi ſuperjacet, Rhyndaco amni, & Daſcylitico lacui propinqua, eamque regionem de nomine relictæ patriæ *Mygdoniam* appellârunt. In hac regione Nioben natam volunt Poëtæ. Eſt item magnæ Phrygiæ regio *Steph.* qui hanc quoque *Mycthloniam* vocari ait. Hinc *Mygdonia* mater Deorum. Val. Flac. *Arg. l.* 3. *v.* 46.

——— *Anticipatem lymphaverat urbem*
Mygdonia Pan juſſa ferens ſæviſſima matris.

Et *l.* 8. *v.* 239.

Sic ubi Mygdonios planctus ſacer abluit Almo,
Lætaque jam Cybele.

Claudian. de Conſulatu quem Manlius Theodorus cum Eutropio geſſit: *v.* 298.

Perfoſſique trunt populo pallente leones,
Quales Mygdoniæ curru frænare Cybelle
Optat. ———

Porro Mygdoniam terram divitem fuiſſe patet ex Horat. apud quem *l.* 2. *Od.* 12. *v.* 22. legimus,

Aut pinguis Phrygiæ Mygdonias opes.

Marmore etiam abundabat. Ovid. *Ep.* 15. *Heroid. v.* 142.

Quæ mihi Mygdonii marmoris inſtar erunt.

Nic. *Lloydius.*

MYGDONIUS, fame preſſus, maximam frumenti copiam ſimulavit, quod ſtratagema recenſet Polyæn. *l.* 7. *c.* 36.

MYGDONIUS, fluv. Macedoniæ Niſibim urbem interfluens. *Strabo*. An à *Mygdone* Rege: an à *Mygdonibus*, populis?

MYGDONUS, frater Otrei, teſte Porphyrio *in Il.* γ. ambo fratres Hecubæ regis Priami uxoris, & Ciſſei filii, ambo reges in Thracia. A *Mygdono* ejus filius Corœbus *Mygdonides* dictus eſt Virg. *Æn. l.* 2. *v.* 341.

——— *Juveniſque Chorœbus*
Mygdonides, illis qui ad Trojam fortè diebus
Venerat, inſano Caſſandræ incenſus amore.

MYGISI, urbs Cariæ, hanc *Mygyſa* Minerva, & *Mygaſeis*. *Steph.*

MYIACORES, Græcè Μυιακόρης, apud Plinium *l.* 29. *c.* 6. Deus eſt muſcarum extirtor, [illegible], dictus. Fuit in veneratione. Alius ab illo Jove Ἀπομυίῳ, qui Olympiæ tantum colebatur, ad expellendas muſcas, quæ tempore ſacri certaminis, propter ſacrificia, magnâ multitudine Olympiam advolabant; quod ſinguli, tantum hiſtias ſolebat ſacrificari. At Elii ſive Eleenſes quotannis ſacra faciebant Deo Μυιάγρῳ, ut muſcas exterminaret, quarum copia aëris tractum peſtilenti ſpiritu corrumpebat: unde & Arcades Eleis contermini Μυίαγρον Deum coluêre, ut importuni & improbi animalis moleſtiâ liberarentur, &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 12.

MYIAGRUS ſeu MUIAGRUS, non *Myagrus*, ut alii ſcribunt, (*myagrus* enim non eſt muſcarum venator, ſed murium) Græcè Μυίαγρος, Deus fuit, ſeu potiùs Heros, in Elide, apud Plin. *l.* 10. *c.* 28. *Invocant Elei Myiagron Deum, muſcarum multitudine peſtilentiam adferente: quæ protinus intereunt, poſtquam litatum eſt illi Deo.* Ubi tamen *Myiacores* legi mavult Salmaſ. ut vidimus; qui Arcadum Numen *Myiagrum* facit: quamvis non multùm repugnet, quominus & *Myiagorum*, pro *Myiagro*, vitioſo & tralatitio ſcribendi genere obrepſiſſe videri poſſit. Pauſan. tamen *in Arcadicis* diſertè docet, non in Elide, ſed Eliphæis Arcadiæ urbe, hunc *Myiagrum* fuiſſe in veneratione. Videntur autem hæc ſacra tranſlata fuiſſe, ex Accarone Philiſtæorum, ubi *Beel-zebub* ſeu *Deus Muſca* cultus, vide *ſupra*.

MYIAGRUS, inter Statuarios nobiles, memoratur Plinio *l.* 34. *c.* 8.

MYIODES, apud Plinium *l.* 29. *c.* 6. *Nullum animal minus docile exiſtimatur, minoriſve intellectûs: eò mirabilius eſt Olympiaco ſacro certamine, nubes earum immolato tauro Deo, quem Myioden vocant, extra territorium id abire*: quibuſdam idem videtur cum Jove Ἀπομυίῳ, quem cultum apud Eleos tradit Pauſan. *eo loc.* ut in ſacrificiis muſcas abigeret. Sed nihil, inquit Salmaſ. tam contrariæ ſignificationis, quam μυιώδης & ἀπόμυιος. μυιώδης enim propriè *levis* eſt, quem muſcarum infeſtat multitudo: ἀπόμυιος verò *muſcarum abiginus*, quaſi ἀπελαύνοντας μυίας. Itaque legendum in Plinio putat, *quem Apomyon Dia vocant*, h. e. Ἀπόμυιον Δία, aut etiam Μυιῶν Δία, i. e. *Jovem muſcarum, aut muſcarium.* Quippe & muſcis ipſis Olympiæ ante omnia ſacrificari ſolitum, ut inde abirent & in poſterum moleſtæ non eſſent, ſcribit *Antiphanes Comicus* apud Athenæum his verſibus, quos idem in numeros ſuos ita reſtituit, *ad Solin. d. l.*

——— [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Idem in templo Actii Apollinis factum, ex Heraclide tradit *Clemens Alexandr.* [illegible]. vide quoque Ælian. *l.* 11. *c.* 8.

MYLA ſeu MYLAS, fluv. parvus Siciliæ, in ora Orientali in valle Neetina. Nunc *Marcellino*, & in mare Ionium ſe exonerat, 5. milliar. ab Auguſta in Meridiem. *Plut.* Liv. *l.* 42. *c.* 54. *Thucyd. Baudrand.*

MYLACES, gens Epirotica. *Lycophron.*

MYLÆ, inſulæ circa Cretam ſunt Plinio, *l.* 4. *c.* 12. *Cambruſa Nigro, Pinteo* verò *Gnioſa*, & *Liſſo*. Item Siciliæ urbs, *Ptol.* & *Thucyd. Malacon*, vel *Milazzo Fazello*, & *Aretio* hodie appellatur: à Zanclæis condita. Satis munita, in peninſul. in valle Demonæ, in ora Boreali contra Æolias Inſulas, 30. milliar. à Peloro promontor. in Occaſum Panormum verſus, 17. à Tyndario in Ortum, 55. à Catana in Boream. Hic Solis boves ſtabulatos fabulantur: quòd quædam, ut fimum malè olentia, efferantur in littus, Plin. *l.* 2. *c.* 98. Sunt etiam *Mylæ* Theſſaliæ, incola *Mylaus. Steph. Mylæ* Silio dicitur *l.* 14. *v.* 203.

Subſidium infidum fugientibus æquora Mylæ,

Vide Senec. *Nat. Qu. l.* 4. Item *Mylæ*, Siciliæ fluv. Vide *Cluverium.*

MYLANTIA, promontorium in Camiro Rhodi. Hinc Dii *Mylantii*. Fuit autem illic Mylas quidam, qui molæ uſum primus reperit. *Steph.*

MYLASA, urbs Cariæ, à *Mylaſo* Chryſaoris filio: hinc *Mylaſeus. Steph.* Item liberum Cariæ oppidum, à *Mylaſo* Æoli abnepote. Plin. *l.* 5. *c.* 29. *Ferrario Mylaſa*, vulgò *Meſſi*, urbs eſt Cariæ, ad oram, à Mileto 30. mill. paſſ. in Auſtrum Bargyliam verſus: vel *Melaxo* ſeu *Melaſſo*. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Stauropolitano. Sponio hodie *Melaſſo*, etiamnum inſignis eſt columnâ egregiâ, quam incolæ olim in honorem Menandri, nepotis Euthydemi erexerant. Ejus inſcriptio hæc eſt,

Ο ΔΗΜΟΣ ΜΕΝΑΝ
ΔΡΟΝ ΟΥΛΙΑΔΟΥ
ΤΟΥ ΕΥΘΥΔΗΜΟΥ
ΕΥΕΡΓΕΤΗΝ ΤΗΣ
ΠΑΤΡΙΔΟΣ ΚΑΙ
ΕΞ ΕΥΕΡΓΕΤΩΝ
ΓΕΓΟΝΟΤΑ.

Erat is Euthydemus, Orator celebris, & unus ex primariis urbis hujus civibus, qui circa Julii Cæſaris tempora floruit. Vide Strabonem *l.* 14. Sed 60. ſtadiis ab urbe hodieque viſitur Templum Jovis adhuc integrum, cujus iconem, ut & columnæ prælatæ, habes apud Auctorem laudatum *Itinerar. Part. I. p.* 362. & *ſeqq.* Mentio hujus Templi, in nummo eſt Hadriani, cui caput Jovis inſcul-

Inſcriptum cum Inſcr. ΜΥΛΑΣΕΩΝ, apud eundem *Part.* 3. *p.* 194.

MYLES, fil. Lelegis, antiquiſſimi Laconiæ Regis, frater Polycaonis, qui Andaniæ regnavit, filium & ſucceſſorem habuit Eurotam, cujus gener Lacedæmon Spartam condidit. Vide *Eurotas.*

MYLIAS, urbs Pamphyliæ, inter fluv. Eurymedontem ad Ortum & Ceſtrium ad Occaſum, 40. mill. paſſ. ab ora maris Pamphylii in Boream, 60. à Termeſſo in Ortum, ac inter Pergas in Circium & Aſpendum in Eurum.

MYLIAS, magnæ Phrygiæ pars, ſed Lyciæ attributa Arriano in *Ind.* Item *Ptolemæo.* Vide *Milyas.*

MYLISIN, gens Phrygiæ. *Steph.*

MYLITES Lapis, vide ſupra in voce *Molaris Lapis.*

MYLITTA, Venus dicta eſt apud Aſſyrios, ad cujus templum mulieres indigenæ ſemel in vita cum exteris hominibus conſuetudinem habere lege cogebantur: hoſpitem verò illam, qui pecuniam in ſinum mulieris injiciebat, dicere oportebat, *Tantiego tibi Deam Mylittam imploro.* Herodot. *l.* 1. Subdit Μύλιττα δὲ καλέουσι τὴν Ἀφροδίτην Ἀσσύριοι. Ritum iſtum Aſſyriorum, ſive Babyloniorum etiam Strabo commemorat *l.* 16. Eſt verò Μύλιττα, ut arbitratur Voſſ. à מולדת *Moledeth*, hoc eſt, *nativitas, progenies, genitura.* Gen. *c.* 18. *v.* 6. Ezech. *c.* 16. *v.* 3. Bocharto eadem cum Lucina & Ilithyia, ab Hebr. מלט, quod eſt *liberare*, uti multis probat Johannes Seldenus *de Diis Syris*, laudatus Bocharto *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 30. & *poſter. l.* 3. *c.* 16.

MYLOIS, Arcadiæ fluv. *Heſychio.*

MYLON, urbs Ægypti. Civis *Mylopolites*, *Steph.* & *Mylopoliten* nomus. Item poeta Comicus apud *Heſychium.*

MYNIONES, populi Libyæ. *Steph.*

MYNDUS, urbs Cariæ maritima, inter Bargyliam & Halicarnaſſum. *Menteſe Leunclavio.* Plin. *l.* 5. *c.* 29. hôc tempore primaria regionis & ſedes præfecti: Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Stauropolitano. Fuit in eadem Caria & alterum ejuſdem nominis oppidum, quod poſtea ad recentioris differentiam *Palæmyndum* appellavêre. *Santa Pietro* hodie dici, ſcribit in ſuo Livio *Nardus.* Diogenes apud Laertium *l.* 6. *c.* 57. Εἰς Μύνδον ἐλθὼν καὶ θεασάμενος μεγάλας τὰς πύλας, μικρὰν δὲ τὴν πόλιν, Ἄνδρες Μύνδιοι, ἔφη, κλείσατε τὰς πύλας μὴ ἡ πόλις ὑμῶν ἐξέλθῃ. *Nic. Lloydius.*

MYNES, *etis*, Lyrneſſi princeps, maritus Briſeidis, quem Achilles capta urbe occidit, uxoremque ejus abduxit, quæ poſteà, ab Agamemnone, ei erepta implacabilis inter eos odii cauſa extitit. Homer. *Il.* 3.

MYNIAS, fuit quiſpiam ſuâ ætate mortalium ditiſſimus, qui primus theſaurum recondendis pecuniis ſtruxiſſe fertur.

MYNSINGERUS Joachimus, Stutgardiæ cum dente, quod omine non caruit, natus A. C. 1514. fil. Joſephi Cancellarii Caroli V. in Ducatu Wirtembergico, nepos Johannis Friderico III. Imperatori à Conſiliis, in Academia Friburgenſi Zaſio defuncto A. C. 1535. in Cathedra Juridica ſucceſſit; Aſſeſſor dein Cameræ Imperialis factus A. C. 1548. Principibus Viris mirè gratus fuit. Poſt quæ ab Henrico Juniore Brunſuic. Duce ad Cancellarii munus vocatus, A. C. 1556. & Camerarius hæreditarius Brunſuicenſis à Julio Duce factus, A. C. 1568. Helmſtadii in otio vivere cœpit, A. C. 1573. Academiæ ibi loci erigendæ Principi ſuo ſuaſor, quæ proin erecta eſt, biennio pòſt. Obiit in arce ſua Altebiana, A. C. 1588. ætat. 74. Edidit, *Poëmata, Commentarios in Inſtitutiones & Decretales, Centurias Obſervation. Cameralium, Decades Conſilior. Ordinationem Dicaſterii Brunſuic.* &c. Melch. Adami *Vitis JCtorum.*

MYOMANTIA, vide *Mures.*

MYON, urbs Locrorum in Epiro. *Steph.* *Myonia* Pauſan. *l.* 10. oppid. Phocidis, juxta fines Locrorum.

MYONIA, urbs Phocidis. Pauſan. *l.* 6.

MYONNESOS, oppid. Ioniæ, in peninſula inter Teum & Lebedum. *Steph.* Sed *Thucyd.* eſt Inſul. Tejorum, quod melius, Ferrar. Item inſula Theſſaliæ ante Lariſſam, teſte *Strabone.*

MYOS-HORMOS, urbs Ægyptiorum cum portu ad ſinum Arabicum, inter Arſinoën, & Berenicen. *Coſir* eo loco ponit *Ramuſius.* Vide Stuckium *ad Arrianum p.* 21.

MYRA, urbs Lyciæ mediterranea, numerò plurali, *Stramira* teſte *Stunicâ*, apud Limyrum fluv. [illegible] Limyram urbem in colle, 20. à littore ſtadiis, Metropolis olim ampliſſima, ſub qua 36. urbes Epiſcopal.

MYRÆUM, *Ptol. Micila, Marmolio* urbs Africæ mediterraneæ à Cirta 30. mill. paſſ. in Auſtrum Μύραιον *MS. Selden.*

MYRCENUS, oppid. Thraciæ, ſeu Macedoniæ in confinio, ad Strymonem fluv. circa Philippos. *Myrcinnus Steph.*

MYRENÆORUM civitas Phrygiæ ſalutaris, meminit *Synodus VI. Conſtantinopol.*

MYREPSUS Nicolaus, vide *Nicolaus.*

MYRGETÆ, populi Scythiæ. *Steph.*

MYRIANDRUS, civitas Syriæ juxta Phœniciam, *Steph.* unde ſinus *Myriandricus.* Sita eſt, in ora ſinus Iſſici, ad Amani radices in Ciliciæ confinio inter Alexandriam & Rhoſſum, 270. ſtadiis à portu Ciliciæ.

MYRICA, Macedoniæ civitas eadem quæ *Amphipolis*, *Steph.* *Et alibi.* Μυρίκα, inquit, *inſula eſt in rubro mari.*

MYRICA, apud Virg. *Ecl.* 4. *v.* 2.

Non omnes arbuſta juvant, humileſque myricæ.

Fruticis genus eſt, de quo Plin. *l.* 13. *c.* 21. *Myricem & Italia, quam alii tamaricen vocant, Achaja autem bryan* &c. Conveniens coronamentum illorum olim, qui inſigniter eſſent improbi. Hinc in Legibus Charondæ alterô locô hæc fuit, ut, qui calumniæ, dolique mali crimine convicti eſſent, per urbem circumvectarentur, coronati *myricâ*, apud Diodor. Sic. *l.* 12. ut omnibus ſcil. innoteſcerent, tanquam ſingulari improbitate inſignes. Et Strabo tradit, Sacerdotes Perſarum, quoties illi diuturnas diras alicui imprecabantur, tenere ſolitos faſciculum virgarum myricinarum tenuium, *l.* 15. Nempe & ἄκαρπος hæc planta, & infauſti ſemper ominis habita eſt. Hinc cum in funere Achillis propoſitum fuiſſet certamen curſus, Teucer, qui mihi erat, ut metam attingeret, *myricâ* implicitus lapſuſque, victoriam Ajaci tradidit. Q. Calaber *l.* 4.

——— Τὸν γάρ ῥα Θεὸς βλάψεν, ὅ ποι ἄρα
Ὄζῳ ἐν ἀργαλέῳ βαθυρρίζου μυρίκης.
Τῷ δ' ἄρ' ἐμπλεχθεὶς χαμάδις πέσε ———

——— Hunc Deus aut fors noxia impegit
In triſtem ramum altâ radice hærentis myricæ:
Huc enim implicitus humi cecidit.

Vates tamen per myricam vaticinatos eſſe, lege ipſis ab Apolline præſcriptâ, docet Scholiaſtes *in Theriac. Nicandri.* Unde inſigne dumetum myricinum μάντιν, i. e. *vatem*, dixêre. Atque adeo Magi & Scythæ, tum in Europa complures, lignum myricinum tenentes, futura prædicebant. In Lesbo quoque Apollo ramos *myricæ* geſtavit, unde Μυρικαῖος is, h. e. *Myricæus*, appellatus eſt. Denique & Ægyptios, in pompa Jovis, ut & Magos, apud Medos, myricâ fuiſſe coronatos, legimus &c. Vid. Car. Paſchalium *Coronar. l.* 7. *c.* 6. uti de formicis Indicis *myricarum* ramos in Bengala, *laccâ* circumdantibus, quæ proin puriſſima limpidiſſimaque, ſuprà voce *lacca.*

MYRICE, Milichi mater, Sil. *l.* 3. *v.* 103.

Laſcivâ genitus Satyrô, nymphâque Myrice
Milichus indigenis latè regnârat in oris.

MYRICUS, urbs Trojæ è regione Tenedi & Lesbi, civis *Myricuſius.* *Steph.*

MYRII, Græcè Μύριοι, Conventus olim Arcadum dicebatur. Unde verba C. Nepotis de Epaminonda *c.* 5. *Cùm in conventum veniſſet Arcadum*, εἰς τοὺς Μυρίους, exponunt Eruditi. Ita nempe Harpocration. *Μύριοι ἐν μεγάλῃ πόλει. Δημοσθένης ἐν τῷ κατ' Αἰσχίνου. συνέδριον ἐστι κοινὸν Ἀρκάδων ἁπάντων ὃ πολλάκις μνημονεύουσιν οἱ ἱστορικοί.* Vide Xenophontem *de Rebus Græc. l.* 6. inprimis autem Plut. *in Apophthegm.*

MYRINA, quæ & *Sebaſtopolis* Plin. *l.* 4. *c.* 12. urbs Æolidis maritima, *Marhani*, teſte *Leunclavio.* Sic à Myrino conditore dicta. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Epheſino, inter Elæam & Cumam 60. ſtad. à Lariſſa 70. *Girtona Maletio.* Fuit præterea *Homero* urbs in Ætolia, & alia in Lemno, *Steph.* *Lemno* vulgò, *Bellonio.* Sita in colle mari imminente: Forum habet, in quo Solſtitio montis Athos ſpargitur umbra, 87. milliar. diſtantis, licet Sol nondum Occaſui ſit vicinus. Olim Archiepiſcopalis & celeberrima, nunc parum celebris & à paucis habitata. *Metel.* Item regina Amazonum, quæ 30. millia peditum, & 2. millia equitum in exercitu habuiſſe dicitur. Dion. Halicarn. *l.* 4.

MYRINES ſeu MYRRHINES, Græcè Μυρίνης οἶνος, vinum Græcis dictum eſt, temperatum unguentô, vel cui ſuperinfundebatur unguentum, ὁ μύρῳ κεκραμένος, idem cum *murrhina* Latinorum. Nam inter dulcia *murrinam* numerant priſci Comici Latini. Plautus *in Pſeudolo, Act.* 2. *ſc.* 4.

Quid ſi opus ſiet, ut dulce promat indidem, ecquid habet?
Ch. rogas.
Murrhinam paſſum defrutum melinam mel cujuſmodi.

Quibus verſibus citatis Plin. *l.* 14. *c.* 13. ſubjicit, *quibus apparet, non inter vina modo murrhinam, ſed inter dulcia quoque nominatum.* Ubi contra ſeipſum facit, ut qui *murrâ* conditum vinum interpretatur. Atqui notus eſt amaror myrrhæ, quæ proin delicioſis & dulcibus potionibus nunquam admixta eſt. Quòd enim mentio extat apud *Dioſcoridem* vini murrâ conditi, cum pipere, iride & anetho, medicamentum id potius, quam vinum eſt. Nec muſtum ſic condiebatur, ſed vinum. At in aromatiten vel μυῤῥίνην nihil myrrhæ addebatur, & muſtum, non vinum, ita ſolebant condire. Unde ſemper dulce manebat, ſpeciebus aromaticis ei dulcedinem ſervantibus; atque hæc eſt *Murrina*, quæ Comicis Græcis μυῤῥίνης abſolutè, vel μυῤῥίνης οἶνος dictus, ἀπὸ τοῦ μύρου, ut μυῤῥὶς herba [illegible] μυῤῥίνης λίθος. Aliuderat vinum *murratum* ſeu ἐσμυρνισμένον, quod ex more Judæorum ducendis ad ſupplicium vel in loco ſuplicii jam conſiſtentibus propinabatur, uti in Evangelio legimus, de quo vide Caſaubon. *Exercit.* 16. *ad Annales Baronii, n.* 80. Plura hanc in rem verò apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 711. & ſuprà in vocibus *Murina* & *Murratum Vinum.*

MYRINUS, Apollinis cognomentum, à *Myrina* Æolidis urbe, in qua religioſiſſimè colebatur. Item viri nomen, Martial. *l.* 12. *Epigr.* 29.

Nuper cùm Myrino peteretur miſſio laſo.

Erat autem gladiator. Idem *l. Spectac. Epigr.* 20.

Dum peteret pars hæc Myrinum, pars illa Triumphum.

MYRIOE, in urbe Arcadiæ, quæ dicitur *Megalopolis*, utitur Demoſthenes *in oratione contra Æſchinem, de falsâ legatione*; concilium ſeu conventus eſt communis Arcadum. *Harpocratio.*

MYRIOPHYTOS, *Libro Concil.* *Miriofidi*, urbs Thraciæ in ora Propontidis, inter Callipolim ad Meridiem 22. & Rhædeſtum in Boream 35. mill. paſſ. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Heracleenſi.

MYRIS, nomen lacus in Ægypto, inter prodigioſa Regis cognominis opera deſcribitur prolixè Herodoto *l.* 2. *c.* 149. Diodoro Sic. *l.* 1. & Straboni *l.* 17. Græcè ἡ Μοίριος καλουμένη λίμνη, *Stagnum Mœris*, fuit autem foſſa è Nilo in ſtagnum ducta: in qua Crocodilus, divinis honoribus excultus creditus eſt mira patraſſe, non minus ac Leo, apud Leontopolitas &c. Diodor. Sic. *Ibid.* vide *Mœris.*

MY-

MYRISTICA Nux, vide ſupra *Moſcata*, item *Muſcellinum*, & infra *Myrobalanus*.

MYRLEA, oppid. Bithyniæ. Plin. *l.* 5. *c.* 32. inter Daſcylium & oſtia Rhyndaci, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cyziceno, hodieque *Myrlea*, a *Myrlo* Colophoniorum duce, vel a *Myrlea* Amazone. Nicomedes autem Epiphanes Pruſiæ regis fil. de matris nomine Apamea, *Apameam* vocari voluit. *Steph.*

MYRLUS, Colophoniorum Dux.

MYRMECIDES, nomen viri proprium, de quo Cicero *in Academicis l.* 4. *c.* 38. *Ut etiam inter duos Myrmecides minutiorum opuſculorum fabricator fuiſſe videatur.* Vide Ælian. *Var. Hiſt. l.* 1. *c.* 17.

MYRMECIUM, oppidulum Tauricæ. *Steph.* & promontor. apud Panticapæum urbem ad Boſporum Cimmerium. *Ptol.* Plin. *l.* 4. *c.* 12.

MYRMECOLEON, Græcè *Μυρμηκολέων*, quaſi *Formicaleo*, apud Jobum *c.* 4. *v.* 11. juxta LXX. Interp. *Μυρμηκολέων ὤλετο παρὰ τὸ μὴ ἔχειν βοράν. Myrmecoleo periit, eo quod non haberet eſcam:* Gregorio *in Jobum*, animalculum eſt formicis infeſtiorum, quaſi leo formicarum; Euſtathio *in Hexaem.* eſt animalculum, priora leonis, poſteriora formicæ ſpecie, habens: Evagrio Alexandrino *in Narrationes l.* 4. non verum eſt animal, ſed Diabolus hac voce *ἀλληγορεῖται*, &c. *Bocharto*, leonis ſpecies. Sic enim habet in Vulgata verſio proximè præcedens: *Rugitus leonis & vox leænæ & dentes catulorum leonum contriti ſunt.* Et Græci in hocipſo loco, poſt verba laudata, *σκύμνοι δὲ λεόντων ἔλιπον ἀλλήλους, ſed catuli leonum defecerunt ad invicem.* Et verò pro *Myrmecoleonte*, Hebraicè legitur ליש, unum è Leonis nominibus, quod ab Aquila redditur *Λίς*, iiſdem prope literis. Quæ rationes Mercero hanc confeſſionem extorſerunt. *Ego myrmecoleontem potiùs genus quoddam leonis eſſe putaverim.* Certè inſignis id confirmat locus Agatharchidis *c.* 24. *περὶ μυρμηκολεόντων*, qui annexus eſt capiti de Leonibus Arabicis, ubi ſic habetur: *Τὰ δὲ καλούμενα μυρμηκολέοντα, εἰ μὴ τι δ' ἄλλο κατὰ τὸ εἶδος τῶν λοιπῶν οὐδὲν παραλλάττει, τὴν δὲ τῶν αἰδοίων φύσιν ἀπεστραμμένην ἔχουσιν, ἐναντίαν τοῖς ἄλλοις. Etiam autem leonum, qui vocantur myrmecoleontes, pleraque à reliquis ſpecie nihil differunt; Genitalia tantùm habent averſa, contrà quàm alii.* *Μύρμηκας* i. e. *formicas*, ſimpliciter vocat Strabo *l.* 16. ubi eos colore aureo & minus villoſos, quàm Arabicos, in Arabia Troglodytica magnò numerò reperiri ait. Et Ælian. *l.* 17. *c.* 42. *Ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ γῇ γίνονται μύρμηκες καὶ ἔχουσι τὸ παιδοποιὸν σῶμα εἰς τοὔπισω μετεστραμμένον, ἐναντίως τοῖς ἄλλοις. καὶ ἴσμεν αὐτοῦ, In Babylonia terra formicæ naſcuntur, quarum genitale membrum retro averſum eſt, contrariò quàm in aliis modò.* Cum quibus Arabicis & Babylonicis formicis hiſce, quæ leonum ſunt ſpecies, commune nihil habent formicæ illæ majores, quæ aurum in India eruunt & cuſtodiunt, ſi Herodoto *l.* 3. credimus & Nearcho, Daimacho, ac Megaſtheni, quibus vel hoc nomine fidem derogandam cenſet Strabo *l.* 2. & 15. Solinus tamen *c.* 30. *τὰ ἀσύγκλωστα κλώθων*, ex utroque animali novum procudit monſtrum dicens, in Æthiopia formicas eſſe, *ad formam canis maximi, arenas aureas pedibus eruentes quos leoninos habent.* Atqui formicas *χρυσωρύχας* neque in Æthiopia fuiſſe, neque leonum pedes habuiſſe quiſquam ſcripſerat, ſed formicarum potiùs ad effodiendam terram. Proin dubium non eſt, quin utrumque hoc ſumſerit Scriptor parùm accuratus ex hiſtoria *myrmecoleontis*, ac ſi hic idem eſſet cum formica Indica *χρυσωρύχῳ*. Cui ſimili errore Helio dorus *Hiſtor. Æthiop. l.* 10. Troglodytas Regi Æthiopum offerre fingit, *χρυσὸν τὸν μυρμηκίαν, aurum formicinum*; quaſi *myrmeces* Troglodytici inter leonum ſpecies, iidem eſſent cum Indicis formicis, qui aurum effodiunt. Vide S. Bochart. *Hieroz. part. prior. l.* 6. *c.* 4. ubi de nominis etymo triplicem hanc conjecturam affert. Vel enim, inquit, ſic dicti ſunt hi leones, à *Myrmecibus*, Æthiopiæ populis, vel à formicarum, quo delectantur, eſu, vel ab Arabico *birmas* vel *barmis*, qui voce indigitant validum leonem in homines inſilientem. At animal Indicum canis magnitudine, cur *μύρμηξ* diceretur, cauſa non fuit vocis ſimilitudo, ſed rei. Namque in India verè dicitur eſſe animal ſtatura canis & formicæ ſpecie, ut Thuanus inter alios docet *l.* 14. *A. C.* 1555. ubi inter munera, à Thamo Perſarum Rege Solimanno Turcarum Imperatori per Oratorem ſuum oblata, formicam Indicam canis mediocris magnitudine, animal mordax & ſævum, fuiſſe dicit. Quod Busbequius confirmat *Ep.* 4. de eadem legatione agens: licèt ambo ex fama ſolùm, ut idem Bochart. addit, *Ibid.*

MYRMEX, Philoſophus Dialecticus, ex oppido Heneto Paphlagoniæ, apud *Steph.* ex Diogene Laërtio *Hiſtor. Philoſ. l.* 2. *c.* 13. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 889.

MYRMEX, Epimethei uxor, filium habuit Ephyrum, unde Corinthus olim Ephyre dicebatur.

MYRMEX, Inſul. parva Cyrenaicæ, ante Arſinoën urbem.

MYRMIDONES, Theſſaliæ populi, qui Achillem ad bellum Trojanum ſecuti ſunt. Sic apud Poëtas dicti, (ac teſte Pliniò *l.* 4. *c.* 7. ſic in univerſum Græci nominantur; unde Philoſtratus *in Heroicis* ait, *Μυρμιδόνας ὀνομασθῆναι πάντας Θετταλούς*) à formicis, quas ad Æaci preces in homines (illis peſtilentiâ ſublatis) converſas fabulantur. Virg. *Æn. l.* 2. *v.* 7.

Myrmidonum Dolopumve, &c. Vide *Æacus*.

MYRMILLO, nomen gladiatoris. *Murmillo* aut *Murmilio* ſemper in ſcriptis Plinii; atque apud Feſti Abbreviatorem, in antiquiſſimo exemplari MS. ubi *murmulionica ſcuta*, & alibi, *Retiario adverſus Murmulionem pugnanti*, & *Murmulonicum armatura genus Gallicum eſt*: quod de propinquo vocis iſtius originem oſtendit. Nam *Μορμύλωνες* Græcis dicti videntur hi Gladiatores, quòd *μορμύρον* piſcem in galeis effictum geſtarent. Hinc Retiarius, qui adverſus Murmilionem pugnabat, cantare ſolitus erat: *Non te peto, piſcem peto, quid me fugis Galle?* *Murmillones* enim, ut notat Feſtus, antea *Galli* vocabantur, quòd genere armaturæ Gallicò uterentur: Quemadmodum *Samnites* gladiatores ab eadem cauſa dicti, quòd Samnitum ornatu erant armati. Cujus autem piſcis effigiem in galeis *Myrmillones* haberent, ab antiquis non eſt proditum. Sed ex notione nominis plane colligitur, *μορμύρον* fuiſſe. Hinc namque *Μορμύλων*, *murmilio*, ut ex *λείριον*, *lilium*, facili unius liquidæ in alteram lapſu. Ovid. *in Halieut. v.* 110.

--- ſed & mormyres & aurata
Chryſophrys imitata decus ---

atque inde forſitan cum retiariis compoſiti, quaſi qui piſcem quò ornata erat galea *Myrmillonum* captarent, dum eos rete ſtudebant impedire. Salmaſ. *ad Solin. p.* 43.

MYRMISSUS, urbs juxta Lampſacum. *Steph.*

MYRO, mater Homeri tragici, elegias condidit. *Suidas.*

MYROBALANUS, Martiali *in Apophoretis l.* 14. *Epigr.* 57. nec inter fructus edules eadem relata in *Xeniis*, ubi locum habere debuiſſet cum Caryotis, Cottanis & Damaſcenis, ſiquidem eò nomine tum intellexiſſent, quod nobis hodie in uſu eſt. Veteres de glande unguentaria tantùm vocem uſurpârunt, quæ aliàs *balanos myrepſica*, ut *nux muſcata*, Græcis *μυρεψικὸν κάρυον*; cujuſque tantùm cortices Unguentarii, Medici verò nucleos uſurpavère. Factum autem inde *βάλανον* Veterum & *μοσχοκάρυον* recentiorum, quo de diximus aliquid ſuprà, ubi de Unguento *Muſcellino*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1319. *& ſeqq.*

MYROBATHRARII, in *Aulul.* Plauti *Sc.* 3. *Actu.* 5. erant, qui calceamenta muliebria, ut bene olerent, unguentis perfundebant, Radero *Not. ad Curtium l.* 8. *c.* 9. quod non placet Ferrario, ut vidimus voce *Myrobrecharii*, vide & mox dicenda, uti & ubi de ritu *Ungendi* pedes.

MYROBLYTA, cognomen Dominici, Martyris & Sancti Græcorum, e cujus ſepulchro liquor ſcaturire dicebatur in morbos quoſcunque validus: à *μύρον*, *unguentum*, & *βλύζω*, *ſcaturio*. Dominic. Macer *in Hierolex.*

MYROBRECHARII, pro MURROBATHRARII, apud Plautum *in Aulul. act.* 3. *ſc.* 5. legit Octav. Ferrarius, vultque hâc voce indigitari eos, qui unguentò perfundunt & madefaciunt, i. e. ſimpliciter ungentarios: *de re Veſtiar. l.* 3. *c.* 21. ubi Turnebum refellit, qui illos *Myrobathrarios* interpretatur, calceamenta muliebria unguentis ac gratis odoribus & ſuffimentis imbuentes.

MYROBRECTARII, vide ſuprà, in voce *Murobrechari*, ut & *Myrobrecharii*.

MYRON, Sicyonis tyrannus, ſed mitis; ſucceſſor, & ut videtur, fil. Orthagoræ. Ejus meminit Ariſtot. *l.* 5. *Pol. c.* 11. & 12.

MYRON Prienenſis, Meſſeniaca condidit. Athen. *l.* 6. & 16. & Pauſan. *in Meſſenicis.*

MYRON, ſtatuarius inſignis, Olymp. 84. Ageladis diſcipulus, qui cùm multis aliis operibus, tum præcipuè buculâ, ex ære, veræ vaccæ ſimillimâ, claruit Poëtarum verſibus: Propert. *l.* 2. *Eleg.* 31. *v.* 7.

Atque aram circum ſteterant armenta Myronis
Quatuor artificis vivida ſigna boves.

Ovid. *l.* 3. *de Arte amandi*, *v.* 219.

Quæ nunc nomen habent operoſi ſigna Myronis,
Pondus iners quondam duraque maſſa fuit.

Idem *Ponticorum l.* 4. *Ep.* 1. *v.* 34.

Ut ſimilis vera vacca Myronis opus.

Juvenal. *Sat.* 8. *v.* 102.

Et cum Parrhaſii tabulis, ſignisque Myronis.

Stat. *l.* 1. *Sylv.* 3. *v.* 50. *In Tiburtino Manlii,*

Quicquid & argento primum, vel in ære Myronis
Luſit, & enormes manus eſt experta coloſſos.

Idem *l.* 4. *Sylv.* 6. *v.* 25.

Hic tibi quæ docto multum vigilata Myroni
Æra. ———

Petronius, *Myron qui penè hominum animas, ferarumque ære comprehenderat, non invenit heredem.* Vide Plin. *l.* 34. *c.* 8. Legendus etiam *l.* 4. *Antholog. Tit.* *Εἰς ἀγάλματα ζώων*, quæ epigrammata Latinè fecit Auſonius, *Epigr.* 57. 58. &c. Item Rex Suevorum, in Hiſpan. Vide *Ariamirus*.

MYRON, urbs Lyciæ. Vide *Myra*.

MYRONIANUS, Hiſtoricus, *Hiſtoriarum ſimilium capita reliquit*, teſte Diog. Laertio *in Xenocrate, Theophraſto, Epimenide & Platone.*

MYRONIDES, Athenienſium dux, inſigni ſtrategemate Thebanos vicit, vide Polyæn. *l.* 1. *c.* 35. & Frontinum *l.* 2. *c.* 4. *ſect.* 11.

MYRONOS, inſula in Arabico ſinu. *Steph.*

MYROPHORÆ, Græcè *Μυροφόροι*, i. e. *Unguentorum latrices*, dictæ ſunt tres mulieres, quæ ad Dominicum ſepulchrum, unguenta ferentes adveniebant, ut Servatoris corpus inungerent. Ab his Græci Dominicam tertiam poſt Paſcha, *Dominicam Sanctarum Μυροφόρων* appellant. Sic enim in *Typico* S. Sabæ legitur. Macer *in Hierolexico.*

MYRRHA, Græcè *σμύρνα*, aroma, inter munera DOMINO noſtro à Magis oblata, memoratur Matthæi *c.* 2. *v.* 11. *Καὶ ἀνοίξαντες τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, προσήνεγκαν αὐτῷ δῶρα, χρυσὸν καὶ λίβανον καὶ σμύρναν. Et cùm aperuiſſent theſauros ſuos, obtulerunt ei dona, aurum, & thus & myrrham.* Pro more videl. Orientalium, qui non ſolebant comparere ſine munere coram ſuis Regibus illiſque, quibus honorem vel debebant, vel habebant. Et quidem *myrrham* Chriſto, ut homini morituro & reſuſcitando; ſicut aurum, ut Regi, thus, ut Deo, oblatam fuiſſe, Poëtarum Chriſtianorum Prudentii, Juvenci, Sedulii mens fuit. Alii, ut aurum, pellendæ paupertati; thus, fœtori loci, ſic *myrrham*, conſolidandis teneris infantis membris oblata contendunt. Quæ ſuo loco relinquimus.

mus. Hoc certum *Myrrham*, corpora à putredine conſervare; unde Joannis *c.* 19. *v.* 39. myrrham adfert Nicodemus, ad condiendum Domini corpus. Sed & per *Myrrham* amaritudines ingentes fuiſſe deſignatas dicere poſſumus, quibus Chriſtus in ſtatu Exinanitionis ſuæ obnoxius fuit: quum *myrrha* inſigniter amara ſit: unde non ſine cauſâ milites dicuntur exhibuiſſe Chriſto [illegible], *vinum myrrhinum*, Marci *c.* 15. *v.* 23. Imò & allegoria hinc duci poſſet, ad inſignem Chriſti ſuaveolentiam & fragrantiam: *Myrrha* enim, *Lemnio* teſte, *mire odorata*, etſi inſigniter amara ſit. Hinc *madentes myrrhâ crines*, apud Virgilium *Æn. l.* 12. *v.* 100. Itaque proin non tantùm adhibita ad thymiama ſacrum, Exodi *c.* 30. *v.* 23. ſed etiam puellæ, copulandæ Aſſuero, ſex ante menſibus ſe oleô myrrhinô inunxiſſe leguntur, Eſther. *c.* 2. *v.* 12. Sic myrrhâ Sponſi veſtimenta inuncta dicuntur, Pſalmo 45. *v.* 9. ob odorem ejus fragrantiſſimum, qui ab illo ad omnes ſe diffundit, qui illius ſunt. Eôdem ſenſu *myrrhæ* mentio, in Cantic. *c.* 1. *v.* 13. *Amicus meus mihi ut faſciculus myrrhinus, inter ubera mea pernoctans.* Et *c.* 3. *v.* 6. *Quænam eſt illa, ---ſuffumigata* myrrhâ *& thure?* &c. Vide Frid. Spanhemium *Dub. Evangelic. de Muneribus Magorum.* Erat autem odoratior *Myrrha*, quæ aridior, cujus pretium ait Plin. fuiſſe quatuordecim denarios. Duplex ſcil. myrrha fuit, alia [illegible] ſeu [illegible], i. e. *liquida*, alia [illegible], *odorata*, quæ dura & arida. Et quidem ex *myrrha*, quæ lachrymam arboris propriè indigitat, collecta & contuſa pars liquidior, quæ exprimebatur arte, [illegible] vocata eſt, quæ & unguentum per ſe faciebat, [illegible] hinc & [illegible] *Theophraſto*: pars altera, quæ remanſerat, & unde [illegible] expreſſione eliquata fuerat, [illegible] eſt dicta, quòd in offas convolveretur. Id enim [illegible] & [illegible] ſignificat, uti diſcimus ex Dioſcoride *de Myrrhæ generibus*. Sicque, uti ſtorax & alia gummium odoratorum genera, in maſſa afferebatur, & in pellibus hircinis ac ſaccis: *myrrha* nomen peculiariter ſibi apud Græcos vendicans. Quæ cauſa, quod ſtacten à myrrha diſtinguat *Heſych.* [illegible]. Et alibi, [illegible]. At Latini *myrrham* κατ' ἐξοχὴν vocant ſtacten Græcorum. Virg. *loc. cit.*

——— Vibratos calido ferro, murrâque madentes.

Propert. *l.* 1. *Eleg.* 2. *v.* 3.

Aut quid Orontea crines perfundere myrrhâ?

Varro quoque, *Magiſtratus myrrhâ atque unguentis unguntur* &c. Cæterùm optimam *Myrrham* guſtu probari dicit *Theophraſtus*, ut ſit nimirum leniter amara, utque non ſit varii coloris, ſed [illegible]. Ipſa verò arbor humilis admodum, nec ultra quinque cubita aſſurgens, ſimilis ſpinæ Ægyptiæ, contortô caudice, lentiſci ſpeciem habet, circa Saba & Atramota, (ubi ligno ejus in cibis condiendis utuntur) frequens: Qua de vide pluribus agentem Plinium *l.* 12. *c.* 15. & 16. & *Solin. c.* 33. caſtigatos à Salmaſio *Exercitationibus Plinian. p.* 512. *& ſeqq.* uti de herba, cujus radix nidorem τῆς [illegible], *myrrha*, refert, infrà voce *Smyrnium*.

MYROPOLON, Græciæ urbs, ex adverſo Heracleæ, fortè juxta Thermopylas.

MYRRHA, filia Cynaræ Cypriorum regis, quæ patris ſui nefandô amore flagrans, nutricis auxiliô cum eo concubuit, peperitque Adonim filium: Pater verò cùm illud nefas cognoviſſet, filiam ſuam gladiô interficere voluit: ſed illa fugiens per Arabiam, deorum commiſeratione in arbuſculam ſui nominis commutata eſt, vide *Cynaras*, & *Adonis*.

MYRRHA, Græcè [illegible], herba eſt, *ſimillima cicutæ, caule foliiſque & flore, minor tantùm & exilior, cibo non inſuavis*, Plin. *l.* 24. *c.* 16. ſic dicta, διὰ τὸ [illegible], ob *ſuavem* ejus *fragrantiam*, quam radice præfert. *Dioſcorides*, [illegible]. Unde [illegible] meliùs ſcribitur. Certè [illegible] eam voluit dicere Plin. cùm *myrizam* quoque appellatam eſſe ait, *d. l.* Idem cum geranio eam perperam confundit, *l.* 26. *c.* 11. uti docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 707. Cæterum *myrrham* quoque florem odoratum coronariis adnumerari, ſcribit Paſchalius. Certè coronas hinc fuiſſe nexas, planum fit ex Athenæo *l.* 5. quô auctore Demetrius fil. quotidie magnam hominum multitudinem conviviô exceptam multis rebus donabat; In quibus erant coronæ è thure ac myrrha, cum aureis monilibus hominis longitudine, locô lemniſcorum ac tæniarum. Vide eum *Coronar. l.* 3. *c.* 17. Verùm non de herba aut flore hujus nominis, ſed de *myrrha ſtacte*, ſeu lacryma arboris, de qua ſuprà dictum, locum Athenæi potiùs accipiendum, varia ſuadent. Namque Rex ille, qui ſua potiùs profundebat, quàm donabat, convivis quàm pretioſiſſima quæque donari voluit. Addit è *thure & myrrha*, quæ aromata frequenter etiam in Sacris junguntur. Notum inſuper, convivialibus coronis, eruditiore jam luxuriæ paratu, addi unguenta conſueviſſe, quibus eæ aut irrorarentur aut etiam mergerentur; ut gratiæ florum, quæ aſpectum paſcit, accederet olfactus voluptas. Qui mos unguenta cum coronis miſcendi uſque eò percrebuit, ut vix unquam harum ſine unguentis mentio fiat. Horatius *Carmin. l.* 3. *od.* 14. *v.* 17.

I pete unguentum, puer, & coronas.

Vide eundem *l.* 2. *od.* 7. & *l.* 2. *Od.* 19. Clementem Alexandr. *Pædagog. l.* 2. *c.* 8. Athenæum *l.* 15. Alios, laudatos Paſchalio, ubi ſuprà *l.* 2. *c.* 4. Niſi mavis de *myrrha thymiamate* id intellectum, cujus ut & thuris odoribus coronæ illæ perfundi potuêre. Euripides certè æthereum ejus nidorem vocat, *Troad. Actu* 4.

——— [illegible] τε καπνόν.

Et fumum ejus uſque ad Phœbum aſcendere, alibi dicit &c. Vide ſuprà.

MYRRHA, ſeu potiùs *Murra*, Græcè [illegible], meliùs [illegible], lapis, unde pocula *murrena* & *murrina*, Græcè [illegible]. Erant enim qui *myrrhina* à *myrrha* aromate deducunt & *de myrrha facta* interpretantur: ita autem Græcis ἀπὸ τῆς [illegible], *myrrha*, [illegible] aut [illegible] dicenda eſſent: atqui [illegible] hunc lapidem paſſim vocant, etiam qui diſertiſſime ſcribunt, atque atticiſſant. Pauſan. *in Arcadicis*: [illegible]. Ubi, ut [illegible] Pauſaniæ, unde *cryſtallina pocula*, ita & [illegible] lapis ipſe, unde pocula *murrea* & *murrina*. Latini *murram* appellant, Martial. *l.* 10. *Epigr.* 80. & Stat. *in Coma Earini.* Ita enim ubique legendum, non *myrrha*: Græci, ut dictum, [illegible] & [illegible]. *Arriano* [illegible]. Sed nec minore ſunt in errore, qui *murrina* Veter. ex onychiis gemmis factitata fuiſſe, ſibi perſuadent. Ut enim alia omittantur: Si murrina Veter. ex onyche fierent, cur *murrina* vocata ſunt, aut quæ hujus appellationis ratio? Cur dein murrina ab onychinis ubique diſtinguunt. Lamprid. certe *in Heliogabalo*, *c.* 32. *in murrinis & onychinis minxit.* Vero propius eſt, antiqua murrina eſſe *porcellanea* noſtra, quocunque modô hodie fiant. Quòd enim ex luto quodam albo & in fornacibus coctô, apud Chinas, porcellanea vaſa hodierna fieri contendunt, nihil prohibet, quin Veter. murrina fuerint. Nam quòd Veter. quidam lapidem eſſe *murram* ſcripſerunt, alii humorem ſub terra denſatum, certè ex eo patet, ignoraſſe illos, quid eſſent aut quomodo fierent hæc pocula. Quemadmodum Sericum omnis antiquitas paſſim habuit & geſtavit, cum tamen nemo tum noſſet, quomodo id proveniret & quâ fieret arte: donec ſub Juſtiniano demum cognitum eſt, vermes ſericum apud Seres nere, non ex foliis arborum lanuginoſarum depecti, quod hactenus creditum: Meminit quidem *Arrianus* τῆς [illegible], quæ in Dioſpoli fiebat: Sed cave putes intelligi, de illa pretioſa murra, quæ ex Carmania & India advehebatur; vitrum murrinum accipiendum, quod in Dioſpoli Ægypti, ad imitationem murrinorum, fiebat. Sic enim is, Καὶ λιθίας ὑαλῆς πλείονα γένη καὶ ἄλλης [illegible] τῆς γινομένης ἐν Διοσπόλει; ubi dicit *aliud murrinum*, ad diſtinctionem veri. Niſi potiùs legendum, καὶ ὑαλῆς [illegible], *& vitri murrini*: cujus *Plin.* meminit, ut & opſidiani, quod etiam imitabatur lapidem Opſidianum in Æthiopia inventum, quem Græci [illegible] vocabant, quòd nigerrimi eſſet ſplendoris & imagines redderet, ut [illegible] & oculi pupilla &c. De utriſque tam cryſtallinis quàm murrinis, *frigidi potûs* eſſe, dixit Plin. adeoque calidum pati non poſſe, intellexit. Contrà Martialis, de murrinis, calido potui ea convenire, exiſtimavit, ſub lemmate *Murrinorum l.* 14. *Epigr.* 113.

Si calidum potas, ardenti murra *Falerno*

Convenit, & melior fit ſapor inde mero.

Certè ſi contrariæ cauſæ cryſtallum & *murram* faciunt, frigus & calor, contrariis etiam affectibus cenſeantur oportet. Unde ſi cryſtallus, ideo caloris impatiens, quia ex gelu vehementiore creta ſit, neceſſe eſt, ut murrina, quæ calore denſantur ſub terra, juxta eandem rationem calido potui ferendo potiùs, quàm frigido, apta videantur. Verum nec Veteres ſatis exploratè videntur noviſſe, quâ ratione formarentur murrina, quòve modô fierent: & ſcripſêre nonnulli, cryſtallum non frigore, ſed calore denſari; quod aliis relinquit diſputandum & Plinium cum Martiali conciliandum, Salmaſ. *ad Solin. p.* 203. 204. Vide quoque ſuprà, ubi de *Murra* & *Murrhinis poculis*.

MYRRHINA, filia Pharaonis, quæ Moſen de fluvio ſuſtulit, Exodi *c.* 2. *v.* 5. Auctor *Chronici Alexandr.* qui urbem Hermopolim, Hermopolitæ Nomi caput *Myrinum* ab illa appellari refert, & à Moſe conditam ait. Aliis *Meroë* minùs rectè dicitur. Joh. Marshamus *Canone Chron. Sec.* IX. Vide & *Apachnas*, ita enim Pharaonem hunece vocat.

MYRRHINA, Piſiſtrati uxor, mater Hippiæ & Hipparchi.

MYRRHINA, meretrix Attica, in cujus amoribus Leogoras, Andocidis Rhetoris Pater, cunctas ſuas facultates profudit.

MYRRHINA, urbs Aſiæ, terræ motu everſa, A. C. 105.

MYRRINUS, Atticæ municipium *Straboni*, aut pars tribus Pandionidis: habet nomen, teſte Ariſtophanis Scholiaſte *in Plutum*, à myrti copia ibi naſcentis.

MYRSILUS, fil. Myrſi, ultimus ex Heraclidarum genere, Lydiæ rex, aliô nomine *Candaules*; qui cùm uxorem haberet formoſiſſimam, non contentus ſecretâ ſuarum voluptatum conſcientiâ, Gygi cuidam ex ſuis ſatellitibus nudam eam oſtendit, quod indignè illa ferens, Gygem ad viri necem impulit: ſeſeque illi & Lydorum regnum tradidit. Herodot. *l.* 1. Vide *Candaules*.

MYRSILUS, Lesbius, ſi *Inſcriptioni* fides, de origine Italiæ ac Tyrrhenorum ſcripſit. Edidit eum Joh. Annius Viterbienſis, & comment. ſuis illuſtravit. Sed *Myrſilus* iſte ipſius Annii proles putatur. De genuino autem *Myrſilo* Lesbio, videndus Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 3. *p.* 291.

MYRSINUS, urbs Elidis, poſtea *Myrtuntium. Steph.*

MYRSUS, Candaulis regis pater, Vide *Myrſilus*.

MYRTÆUS, Rex Thebanorum in Ægypto XXIII. qui exponitur Ἀμμωνόδοτος, *ab Hammone datus*, poſt Nitocrim, præfuit ann. 22. circa extrema Jacobi Patriarchæ. Eum excepit Thyoſimares. Marshamus *Canone Chron.*

MYRTALE, nomen gladii, quô à Pauſania Philippus Macedo occiſus eſt, Juſtin. *l.* 9. *c.* 7. de Olympiade Philippi uxore, *Noviſſimè gladium, quô Rex percuſſus eſt, Apollini ſub nomine* Myrtalis *conſecravit: hoc enim nomen antè Olympiadis parvulæ fuit.* Vide quoque infrà *Tychon*.

MYRTEA, cognomen Veneris, quia *myrto* præeſſe credita, cujus uſum in nuptiis fuiſſe, dicemus infra; inde *Murcia* poſtmodum quibuſdam dicta. *Plut.* Καὶ γὰρ ἣν νῦν Μυρκίαν Ἀφροδίτην καλοῦσι, Μυρτίαν τὸ παλαιὸν, ὡς ἔοικεν ὠνόμαζον, *Etenim quam nunc Murciam Venerem vocant, Myrteam olim, ut videtur, appellabant.* Plin. *l.* 15. *c.* 29. *Quin & ara vetus fuit Veneri* Myrteæ, *quam nunc Murtiam*

vocant. &c. Alii tamen *Murciam* illam cenſent cognominatam, quaſi *marcidam Deam*, quod homines *marcos*, i. e. mercidos vel marcidos, hoc eſt deſides & ignavos redderet. Vide *ſupra*.

MYRTEA Corona, Laribus olim data; quos *myrtô* & rore marinô redimiri conſueviſſe, docet Horat. *Carmin. l. 3. Od. 23. v. 15.*

Parvos coronantem marino
Rore Deos, fragilique myrtô.

Item ſupplicum; de quorum apud Athenienſes more ſic Ariſtophanes *Equit.*

[illegible Greek verses]

Sed quam celerrimè quem aliquis efferat.
Et myrtos, & thus intus.
Ut ſupplicemus primùm Diis.

Magiſtratuum quoque, in eadem urbe: unde [illegible Greek] dicebatur [illegible Greek], *candidatus Magiſtratus*, apud Dionyſ. *Halicarn. l. 2.* Pancratiaſtarum porrò in Iſthmicis Ludis, uti diſcimus è Pindaro *Iſthm. Od. 8.* ubi [illegible Greek] *myrti coronam* Cleandri præmium fuiſſe ait. Atque hinc Virorum triumphalium, apud Romanos, unde Papirium in monte Albano primum de Corſis triumphâſſe, & myrtô coronatum ludos Circenſes ſpectare ſolitum, ait Plin. *l. 15. c. 29.* & de ovantibus res notiſſima. Quas ob cauſas, coronam *Myrteam* Cæſari Auguſto Virgilius tribuit, velut tot gentium, æmulorum, ſervitii publica, victori, denique ut Numini, *Georg. l. 1. v. 26.*

——— *& te maximus orbis*
Auctorem frugum, tempeſtatumque potentem
Accipiat, cingens maternâ tempora Myrtô.

Nempe & Veneris *myrtus* fuit, nec procacis ſolùm illius & libidinoſæ, de qua poſtea; ſed illius bellacis, victricis, triumphatricis: Martis quinetiam & Herculis, Palladis item & Apollinis, fortiſſimorum Numinum, uti pluribus docet Car. Paſchalius *Coronar. l. 8. c. ult.* Sed & Poëtarum, Convivarum, Amantium coronæ, ex eadem plectebantur: utpote Apollinis, Bacchi (qui eâdem delectatus eſt) Venerisque & Cupidinis, alumnorum, de quibus idem paſſim pluribus agit. Nec omittendus *Myrteæ coronæ* in ſacris uſus. Certè, in ſacrificali apparatu, frondes hæc fuiſſe legitur, apud Ariſtophanem *Aviô.* & inter ſacra coronamenta [illegible Greek], *myrtum coronariam libare*, moris fuiſſe, docet Pollux *l. 1.* Vide iterum Plinium *l. l.* Sic Seleucus *in Linguis*, apud Athenæum *l. 15.* textam è myrto coronam vocari ait *Ellotida*, ambitu cubitorum viginti; eamque in Ellotiorum feſto, quod apud Corinthum ſolenne erat, in pompa vehi conſueviſſe, cum oſſibus Europæ, quam Ellotida Corinthii dixêre. Claudianus quoque *de Nuptiis Honorii*, in ſacris Nuptialibus, fores myrtô coronat; uti & alibi, *ubi de Nuptiis Martis & Veneris* ei ſermo eſt:

——— *feſtâ frondentia* myrto
Limina cinguntur &c.

Vide iterum Paſchalium *l. 7. c. 18. & ſeqq.* nec non, quæ hic infra dicemus: ut & ſuprà, voce *Libertas*.

MYRTETA. Horat. *l. 1. Ep. 15. v. 5.* & *Celſo. Fritola Mazzella.* lacus ſudatorius Campaniæ, apud Bajas.

MYRTEUS Color, idem cum *preſſo*, Servio & Iſidoro: *Myrteum, quem in purpura preſſum vocamus.* Eſt autem *preſſus* color, qui aliter *ſaturus* aut *ſaturatus*, Græcis [illegible Greek] dicitur, quô nomine intenſiorem colorem & minimè dilutum appellant. Porphyrio *Myrteus color* medius eſt inter flavum & nigrum. Cynaræ flos, quem *myrteolum* Columella vocat, Dioſcoridi [illegible Greek] dicitur, ac Plinio *Myrteus*. [illegible Greek] autem & [illegible Greek], color eſt, in fuſcum & lividum vergens. Sed &, ubi Servius *Georg. l. 3.* *Spadices*, inquit, *glaucique quos phœniciatos vocant, preſſos myrteos.* Leges *preſſos, myrteos*. Preſſus igitur & *myrteus* color idem, nempe ſubſuſcior, qui diluto opponitur. Junius Philargyrus: *Spadix phœniceus eſt, quales ſunt fructus palmarum, neque ſatis diluti coloris, neque nimium preſſi.* Idem ad illud *Georgic. l. 4. v. 335.*

——— ——— *Hyali saturô fucata colore.*

Saturô, ait, *i. e. vineô & ſaturô ebriô, i. e. preſſo colore, ut ex conſuetudine dicimus, meracius ſatura, quæ purius & meracius lucent.* Eundem colorem etiam *plenum* Latini dixêre; apud Capitolin. *in vit. Albini, c. 5.* *Nam & bos albus, purpureus ad plenum colorem cornibus natus eſt.* Item *adſtrictum*, Plin. *l. 9. c. 38.* ubi *adſtrictum* colorem, qui eſt preſſus ac nigricans, *excitato* opponit, h. e. claro & acuto, quem Græci [illegible Greek] dicunt: illumque purpuræ *nigrantis roſæ colore ſublucenti*, hunc cocco; utrumque Tyriæ purpuræ attribuit, utpote acumen lumenque cocci, & nigritiam ſaturitatemque purpuræ nigræ ſimul habenti. Porrò *auſterum* Latinis in colore idem, quod maximè ſaturum. Plin. *l. 9. c. 36.* *Sed unde conchyliis pretia, quæ virus grave in fuſco, color auſterus in glauco.* Et *c. 38.* *Nimiaque ejus nigritia dat auſteritatem illam nitoremque qui quæritur cocci.* Ubi *auſteritatem* vocat ſaturitatem & ſuperbiam nitoris. Sic idem de Scythicis ſmaragdis meraciùs ac improbius virentibus, *c. 5. ejuſd. l.* *Nullis major auſteritas, nec minus vitii.* [illegible Greek] Græci, quòd *auſterum* in coloribus Latini dicunt. *Superbum* quoque in eodem ſignificatu: Unde *ſuperbia candoris* Vitruvio *l. 7. c. 3.* auſteritas [illegible Greek], & *ſuperbum oſtrum* Virgilio, *l. 1. Æn. v. 643.*

Arte laborata veſtes oſtròque ſuperbô.

Improbum item à quo nomine Latini inſignire ſolent, quidquid ſupra modum extollitur atque eminet. Sic *improbior ſtatura*, *improbiora labra*, & hinc *improbus color*, de purpureo per excellentiam &c. Vide Salmaſium *ad Tertullian. de Pallio c. 3.*

MYRTI vel *Lauri* ramus ſeu virga, in conviviis olim, prolyra circumferebatur, cum qua accumbentes, qui fidibus neſciebant, ſcolia, i. e. convivialia carmina cantarent. *Heſychius*, [illegible Greek] [illegible Greek]. Vide quoque Athenæum & Ariſtophanis Scholiaſtem. E quibus colligere eſt, nulla unquam carmina cani olim aut recitari ſolita, abſque lyra aut virga ſeu lauri ſeu *myrti*. Et quidem Lyrica ad lyram cantabantur, verum convivio, ſi quis citharizare neſciret, virgam *myrti* tenens ea canebat; Epici verò Poetæ, qui privatim, qui publicè, cum virga laurea carmina ſua recitabant. Salmaſ. *ad Solin. p. 863.* Hinc natum apud Græcos Proverb. [illegible Greek]. *Canere ad myrtum.* Nempe antiquitus convivantes Bacchi cantum primò communiter, & ſimul omnes unâ voce [illegible Greek], decantabant. Alteram dein cantionem ſinguli canebant, poſtquam *myrti* ramus unicuique traditus eſſet, quem [illegible Greek] dixêre, [illegible Greek], *quòd, qui eum ramum acceperat, canebat.* Non autem ordine is ibat, ſed qui primus in lecto principe cecinit, dimittebat eum ad illum, qui in ſequente lecto eſſet primus; ille rurſus ad eum, qui in tertio lecto eundem locum obtineret. Sic reverſus ad primum lectum, dabatur ei, qui ſecundum in illo locum occupabat, ab hoc mittebatur ad ſecundum alterius lecti & ſic conſequenter. A qua diverſitate & multiplicis flexus circuitu, carmen hujuſmodi [illegible Greek], i. e. *obliquum*, dictum eſt, uti habet Plutarchus *Sympoſ. Problem. 1.* Secundum Scholiaſten verò Ariſtophanis *in Veſp.* qui primus ſedebat, tenens laurum aut myrtum canebat verſus Simonidis aut Steſichori, donec ei libitum. Poſtea eum ramum, cui volebat, tradebat, non quomodo ordo poſceret. Tum is, qui à primo acceperat, perſequebatur cetera: rurſuſque tradebat, cui libitum erat, ramum. Quo modo factum, ut, cum omnes præter ſpem canere ac loqui neceſſe haberent, hi verſus [illegible Greek] dicerentur, [illegible Greek], *ob difficultatem.* Et hoc accipere [illegible Greek], dixit Comicus *ubi ſuprà.* *Myrtos* autem ſic tenentes dexterâ manu circumferebant &c. Vide infrà ubi de *Scoliis*, & plura hanc in rem, apud Car. Paſchalium *Coronar. l. 2. c. 4.* Ideò autem ramus *myrti* in hunc uſum adhibebatur, quòd hæc planta (utpote lætitiæ ſymbolum) non Baccho minus, quàm Veneri, ſacra eſſet. Unde & corona convivialis è myrto ſæpius plectebatur, uti ſuprà innuimus. Sed & *Myrti* ramum Lesbii olim floribus intexebant, & *hypothymida* vocabant, qua de voce vide ſuprà.

MYRTIA, mulieris panariæ nomen, apud *Ariſtoph.* Ancylionis & Soſtratæ filiæ, *Crabron.*

MYRTILIS, oppidum in ora Luſitaniæ, juxta Anam fluvium, hodie *Mertola. Baudrando* oppid. Portugalliæ, trans Anam, in confinio Vandalitiæ, 10. leuc. Portugall. ab Oceano, & ab oſtiis Anæ in Boream, Eboram verſus. Vide & *Julia*.

MYRTILUS, Mercurii ex Phaëtuſa, ſeu Myrto Amazone fil. auriga Oenomai, qui à Pelope curuli certamine cum Oenomao certaturo pollicitis corruptus, axi vectem non objecit, ut ea ratione Oenomai currus diſſolveretur, & Pelops victor evaderet. Quæ res cùm Pelopi ex ſententiâ ſucceſſit, Oenomaus curru delapſus, cervicem fregit, jamque animam agens Pelopem obſecravit, ut vicem ſuam ulciſceretur. Quare cùm pactum ſibi perfidiæ præmium à Pelope repoſceret, ab eo in mare projectus eſt, quod inde *Myrtoum* appellatur. Ovid. *in Ibin, v. 369.*

Proditor ut ſævi periit auriga tyranni,
Qui nova Myrtoæ nomina fecit aquæ.

MYRTOS, Inſul. maris Ægæi, proxima Caryſto urbi Eubœæ, unde *Myrtoum mare* dictum, Plin. *l. 4. c. 11.*

MYRTOUM *mare*, pars Ægæi inter Peloponneſum & Atticam, ac Eubœam inſulam, licèt Ptolemæus illud *Myrteum* appellet, quod Cariam ad Occidentem alluit. Sic dictum à *Myrtilo* Oenomai auriga, ibi ſubmerſo. Plin. tamen *loc. cit.* appellatam mavult à *Myrto* exigua inſula non procul à Caryſto. Ejus meminit Horat. *l. 1. Od. 1. v. 14.*

Myrtoum pavidus nauta ſecet mare.

Vide Lambinum *ad locum*: *Mar di Mandria Caſtaldo.*

MYRTUNTIUM, mare inter Sinum Ambracium & Leucadem inſul. Epirum alluens. *Strab.*

MYRTUS, arboris nomen, *quæ in Europa citeriori cœlo, quod à Ceraunius montibus incipit, primùm Circejis, in Elpenoris tumulo, viſa traditur*, Plin. *l. 15. c. 29.* Fuitque, ubi nunc Roma eſt, antequam Roma conderetur, *Quippe ita traditur: myrteâ verbenâ Romanos Sabinoſque, cùm propter raptas virgines dimicare voluiſſent, depoſitis armis purgatos: in eo loco, qui nunc ſigna Veneris Cloacinæ habet*, *Ibid.* Adhibita autem illa, quòd Veneri, conjunctionis præſidi, fuit dicata, unde huic nomen *Myrtia*, quod poſtea in *Murciam* abiit, teſte Pliniô *loc. cit.* & Plut. *quæſt. Rom. 20.* Hinc voluptatis illa hieroglyphicon eſt, docente Valerianô *l. 50.* ubi Pelopem, quòd Veneri ſimulachrum ex *Myrto* fecilſet, Hippodamiæ nuptiis potitum; ipſamque Venerem in judicio Paridis *Myrtô* coronatam adſtitiſſe, & proin arbuſculam hanc Junoni Palladique exoſam, refert. Unde etiam, cùm omnibus aliis germinantibus & florentibus in ſacris Bonæ Deæ uti liceret, *Myrtum* ſolam adhibere nefas fuit; Joh. Roſinus *Antiq. Rom. l. 3. c. 26.* Cùm quoque ovantes Urbem ingrederentur, quando bella nempe aut non rite indicta, neque cum juſto hoſte geſta erant, aut cùm hoſtium nomen humile & non idoneum eſſet, ut ſervorum piratarumque aut deditione repentè factâ, ſine pulvere incruentaque victoria obveniſſet, quòd non Martius is, ſed Venereus potiùs triumphus eſſet, *Myrto* coronatos ingredi neceſſe erat: Soli M. Craſſo, bello fugitivorum confecto, cùm myrteam coronam aſpernaretur, lauro uti conceſſum, Idem *l. 10. c. 28.* Sed & hilaritatis indicium erat, ramus *Myrti*, quem Veteres inter vina alter alteri porrigebant: ut eò circumlatô unuſquiſque diſcumbentium ad cantum excitaretur, de quo more latè diſputat Plut. *in Sympoſiacis.* Unde Horatium quoque legimus, ubicunque conviviorum lætitiam celebrat, coronas è *Myrto* inferri curâſſe.

Vide

Vide Fortun. Licetum *de Lucernis antiquorum reconditis*, Schem. 50. & ſuppl. [illegible] Non certe alia [illegible] quæ publice, quæ private [illegible], ubi & corona Myrti. Unde & in ſepulchris [illegible] victores [illegible]. Cert. apud Euripidem Electra [illegible] ſepulchrum Agamemnonis, [illegible] neque [illegible] myrti *ſtolos*.

[illegible]

De eadem in Nuptiis adhibita, jam dictum aliquid. Addam hic quod Myrtum [illegible] apud Hebræos, Sponſarum præ[illegible]. In [illegible] ſponſalitiis coronarum [illegible] e Myrto [illegible], quarum uſus in ipſa [illegible]. His namque [illegible] Sponſi in nuptiis [illegible] corona [illegible] ſive aurea [illegible], ſive è [illegible] atque [illegible] Sponſæ vero corona [illegible] *Urbs aurea* ſeu turrita, quia [illegible]. [illegible] Myrti palmarum cum [illegible] Sponſis præ[illegible] Sponſi &c. E quibus, ſub tempus [illegible] Veſpaſiani & Titi, nonnulla exoleverant. Namque de coronis *Mishna*, tit. *Sota* c. 9. [illegible] *Sponſorum* [illegible] Nolebant ſcil. [illegible] ſplendidiſſimum Majorum in nuptiis celebrandi ritum [illegible]. Item de ritu ramorum Myrti & Palmarum, legitur in Hebræorum Commentariis, [illegible] Vide Joh. Seldenum *Uxor. Ebraic.* l. 2. c. 15. Ceterum jungebatur in coronis Myrtus roſæ, hyacintho, croco, acantho, [illegible] Virgilio in *Cul.* [illegible] *Faſtor.* l. 4. Theocritus [illegible] cupreſſo, in *Epigramm.* Horatius roſ marino, ut videtur &c. Neque vero [illegible] ſuavitatem odorem, teneritudinem & pulchritudinem, [illegible] Unde Virg. *Georg.* l. 2. v. 64.

.... ſolidæ Paphia de robore myrtus.

Hinc baculi ex myrto, de quibus Plin. l. 15. c. 29. *Virga* [illegible] Eadem hastilibus electa. Virg. [illegible] v. 446.

Vimnibus ſalices fœcundæ, frondibus ulmi,
At myrtus validis haſtilibus [illegible]

Et *Æn.* l. 3. v. 23. ubi telis [illegible] Polydorus confixus eſt, *myrtea* [illegible]. Conſtantinus quoque Cæſar l. 11. c. 8. myrtum conficiendis [illegible] Geoponicis l. 11. tradit Didymus, [illegible] ita rectam [illegible] Porro Paſtores [illegible] Virg. *Æn.* l. 7. v. ult. ubi paſtoralem [illegible] Camillæ, [illegible]

.... Lyciam ut gerat ipſa pharetram
Et paſtoralem præfixâ cuſpide myrtum.

Inde *paſtorale tormentum*, apud Stat. *Theb.* l. 4. v. 301.

.... & Paphias myrtos a ſtirpe recurvant,
Et paſtorali [illegible]

Atque hanc [illegible] corona myrtea [illegible] Claudio Saturnino Tertullianus tradit, myrto [illegible], *de Cor. milit.* Ipſe Hercules ramis myrti coronatus, memoratur Euripidi *Alceſt.* Act. 4. & ejus imitatione, [illegible] *Elect. Act.* 4. Ab [illegible] qui pro [illegible] Athenienſes, poſt Perſas devictos, Eleutheria [illegible] in quorum pompa [illegible] *Ariſtide*. Imo & in [illegible] Tyrannicidæ geſtiſſe gladios *myrto* [illegible] in ſignum victoriæ omnium pulcherrimæ, quâ [illegible] in *Epigram.* Alc. Unde ad Triumphantes [illegible] apud Romanos, ut ſupra dictum. *Bellum ita ſe rebus* [illegible] ait *d. l.* Quo pacto, & Myrtum Veneri arborem dicatam, ſed non prorſus illius ac libidinoſæ, verum bellacis, victricis & triumphatricis; cujus nomen cum Marte & Victoria, [illegible] poſtingentem de Archelao victoriam, inſcriptiſſe Sullam [illegible] Plutarchus in Vita ejus &c. Vide plura hanc in rem, apud Carol. Paſchalium *Coronarum* l. 8. c. 7. *& ſeqq.* Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium d. l.* & ex Veter. Plin. l. 15. c. 29. [illegible] inde *myrtea* nomine [illegible] arbore, ejuſque multiplici [illegible] varia. Adde, quæ diximus ſupra paſſim.

MYRTUSSA, vel MYRTUSA, mons Libyæ. Callimachus in Apollinem, [illegible] Ubi *Schol.* [illegible] Idem habet *Steph.* Ejus meminit Apoll. l. 2.

[illegible]

Nic. Lloyd.

MYRUS, Græce Μῦρος, muræna dentata eſt, *καρχαρόδους*, proin *Ariſtotel.* utpote dentes habens [illegible] Murænarum enim aliæ dentatæ ſunt. Athen. l. 7. ubi ait, [illegible], aliæ edentulæ. Quas ita [illegible] nonnulli diſtinguunt, ut marem eſſe, qui dentes haberet, fœminam dentibus carere, prodiderint: melius vero alii genere diverſas tradunt. Sane Ariſtoteles *de Hiſtor.* l. 5. Myrum non eandem eſſe ſcribit, quod [illegible], nam hanc variam & infirmiorem, illum unicolorem & robuſtum eſſe, denteſque intra & extra os habere. Ixius diſcrimine perinde atque in ceteris. Et quidem ſine dentibus Murænam [illegible] habuit Pollio, de quo Plin. l. 9. c. 23. [illegible] *Vedius Pollio, Eques Romanus,* [illegible] Nam [illegible] Vide [illegible] Macrobius l. 3. *Saturnal.* c. 15. [illegible] Sed in [illegible] Vide eum *paſſim*. Meminit hujus generis Murænarum de Murænis Martial. l. 13. *Epigr.* 80.

Quæ natat in Siculo grandis muræna profundo,
Non valet exuſtam mergere ſole cutem.

Archeſtrato [illegible] eſſe murænam [illegible]. Caſſiodorus *regum cibum appellat*, & *argenteam gratamque pinguedinem*. Murænam vero dentatam, Caſſiodorus ſimpliciter *Murænam*, muræna flutæ ſeu exormiſtoni ſimilis ac compar corpore erat, ſed colore diſtabat: & adeo quidem ſimilis, ut Veteres nonnulli [illegible] marem eſſe, quæ dentes haberet, fœminam [illegible] Ariſtoteles *de Animal.* l. 5. [illegible] Et hanc murænam, quæ dentata erat [illegible] Myrus Græci appellabant, [illegible] diſtinguebant. [illegible] tamen quoque vocat Nicander [illegible]

[illegible]

quod murænæ flutæ aut exormiſtoni nequaquam convenire queat. *Heſych.* [illegible] *Murænæ in* [illegible] *partem dicebatur, ut* [illegible], quod [illegible] dentibus eſſet. Unde & inter [illegible] nomen *muræna* de utraque ſpecie [illegible], ut Græci, non agnoſcunt. At Græcorum etiam nonnulli [illegible] de genere illo molle & innoxio murænarum, quod nec dentes habet, nec aristas, [illegible] Athen. l. 7. [illegible] Qui certe Dorioni [illegible] omnino idem eſſe debet cum muræna fluta & exormiſtone Caſſiodori, quam [illegible] *delicatiſſimam* [illegible] *coagulatam eſſe* dicit. Hoc enim eſt, quod Dorion de Myro ſcribit, [illegible] ſpinis & ariſtis in totum carere. Hinc à murænis eas diſtinguit Caſſiodorus, qui murænas, ut vidimus, proprie intelligit [illegible]. Sic ex illa molli atque exoſſi ſpecie murænarum flutæ fuerunt & exormiſtones, quas Dorion μύρους appellat, quas & duas earundem ſpecies facit, ſolo colore diſtantes: [illegible] &c. Vide Cl. Salmaſ. *Not. ad Tertullian. de Pallio* c. 5.

MYS, MYOS, proprium nomen viri, qui claruit argento cælando. Propert. l. 3. *Eleg.* 8. v. 13.

Argumenta magis ſunt Mentoris addita formæ,
At Myos exiguum flectit Acanthus iter.

Martialis. l. 8. *Epigr.* 51.

Quis labor in phiala? docti Myos, anne Myronis?

Idem l. 8. *Epigr.* 34.

Archetypum Myos argenti te dicis habere.

Nic. Lloydius.

MYSECROS, fluv. Arabiæ Felicis verſus Merhſiem, Plin. l. 6. c. 28.

MYSCELLUS, vide MISCELLUS.

MYSIA, regio minoris Aſiæ ad Helleſpontum, Troadi contermina: cujus incolæ *Myſi*, abjectiſſimæ conditionis homines, forteque adeo contemptæ, ut ceſſerint in proverbium. Quoties enim hominem nullius pretii volebant denotare, *Myſorum ultimum* eſſe dicebant. Cicer. *pro L. Flacco*. Et quia erant injuriarum patientes, hinc *Myſorum præda*, Proverb. Item *Myſorum & Phrygum terminos diſcernere*, Proverb. de rebus [illegible]. *Strabo* etiam Myſos conſtituit in Europa, in confinio Pannoniæ ad Danubium fluv. putatque *Myſos* Aſiæ populos ab his ut originem, ita & nomen duxiſſe. Sed hi à *Plinio Mœſi* dicuntur. Vide Bochart. *Phaleg.* l. 1. c. 12. Dividitur autem *Myſia* in majorem, & minorem. Major Helleſpontica appellatur à *Galeno*, & populi Helleſpontii à *Strabone*, in qua Cyzicus & Lampſacus urbes præcipuæ. Minor à *Strabone* Olympica à monte Olympo dicitur, in qua Pruſa urbs Bithyniæ. *Baudrando* fuit hæc regio, maxime ad Occaſum extenſa. Eaque vel *Minor*, verſus Helleſpontum, & inter Propontidem ad Boream, & Troadem ad Auſtrum, ubi Cyzicus & Lampſacus in ora Propontidis: vel *Major*, quæ Orientalior erat, inter Myſiam minorem ad Occaſum, Bithyniam ad Boream, Phrygiam magnam ad Ortum, & mare Ægæum ad Meridiem, ex *Phil. à Via.* Nunc utraque ſub Natolia propria comprehenditur, & ſub Turcis eſt, a tribus fere ſeculis. *Myſia* etiam, regio Europæ gemina eſt apud *Ptol.* ſuperior & inferior. Vide *Mœſia*, ſic enim melius ſcribitur. Adde, quod in hac regione herbam reperiri, quâ oleum, quod vocant *Medicum*, inficitur, tradit Solin. c. 23. Cujus naturam ſic exprimit Dion. *Afer de ſitu Orbis*,

Et Myſi Thracum bacis in ſedibus orti.
In incertis terris, quas [illegible] perfluit unda,

Ignipotens ubi commiſſo gignitur herba,
Medica [illegible] flammas
[illegible] capiat, [illegible]
Pulvere hinc jactus [illegible] eſt [illegible].

URBES MYSIÆ seu MOESIÆ EUROPÆÆ:

* Achilleum, *Kylia.*	Rhætiaris, poſtea Nicopolis. *Nicopoli.*
* [illegible]	* [illegible] *Ugbrop.*
* Ardenitum. *Wizzuern.*	* [illegible], [illegible] vulgò, Epiſcopalis [illegible], & [illegible] Præfecti, [illegible]
Bem. [illegible] *Verna.*	* Singidunum, *Sendrim.*
* B[illegible]. *[illegible]*	* Sophia, [illegible] metropolis & caput Bulgariæ, *Sofia.*
Calatis. *[illegible]*	Scodara.
Dionyſopolis, *Drinagia.*	Trenobium. *Ternaro.*
* Dionyſopolis. [illegible] *Varna.*	Tirula, *[illegible]*
Durostorum, *Dorſtoro.*	Tomi, *Tomiſwar.*
Galatia, *Galata.*	Varna, *Varna.*
* Marcianopolis. *[illegible]*	
Neſſum. *Niſſa.*	
* Nicopolis. *Nicopoli.*	
Odeſſus. *[illegible]*	

MYSISTRATUM. urbs Siciliæ. vide *Amyſtrata.*

MYSITHEUS. ſocer Gordiani III. [illegible]. *quem tamſà [illegible] fecit,* [illegible] Jul. Capitolin. *in Vita Gordiani c. 23.* Vide Salmaſ. & Caſaubon. *ad h. l.*

MYSIUS. fluv. [illegible]. *Bocat.* [illegible] quibuſdam.

MYSOCARAS, [illegible], portus Mauritaniæ Tingitanæ ad Oceanum Atlanticum inter montem Solis, & Uladum promontor.

MYSOMACEDONES, populi Aſiæ in tractu majoris Myſiæ, & [illegible] [illegible] l. [illegible] c. [illegible]

MYSON, [illegible] Græciæ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

MYSTACEI [illegible], [illegible] Judæi. vide ſupra *Eſſæi*, [illegible] Myſtes voce Græca.

MYSTARCHUS, [illegible] Archiepiſcopus [illegible] apud Martium *in [illegible]*

MYSTERIA Romana, [illegible] *in Ep. ad Attic.* [illegible] memorat, [illegible] [illegible] Viro. [illegible] *l. 5. [illegible]* [illegible] *Ep. 11. l. 6.* [illegible] Myſteria, [illegible] *l. 15. Ep. 25.* [illegible] Myſteria [illegible] *Mundus patere* [illegible] Vulcanalia [illegible] Nonas Octobr. & [illegible] Idus Novembres. [illegible] *Myſteria* [illegible] Cicero [illegible] in poſtremo loco, [illegible] [illegible] navigatione. [illegible] Quam ex l. 6. notavimus, ſcripta eſt VI. [illegible], [illegible] poſt cædem Clodii. [illegible] pugna Leuctrica, [illegible] Milonis Clodii ad Bovillas [illegible] in XII. Kal. Septembr. [illegible] ſollicitudo. Proconſulem menſe Februario [illegible] navigationis inſtituendæ, menſe Sextili [illegible] Kal. Novembr. cogitaret potius de negotiis provinciæ [illegible], [illegible]. Deinde intererat, ex ſententia Boſii, [illegible] Januarias reſpicere, [illegible] in vitando [illegible] illorum menſium. Adde, quod aperte indicat, ambiguum [illegible] eſſe de die, non ob religionem patentis Mundi, ſed ob [illegible] navigationis. [illegible] Macrobio *l. 1. Saturn. c. 16.* qui Varronis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *Myſteria* [illegible] *Mundus patere* [illegible] *de Doctr. Temp.* [illegible] Conſularia, [illegible] Martiò [illegible] [illegible] Conſulatu III. [illegible] Martio Paullo & Marcello Conſulib. ad quem [illegible] DCCLXX [illegible] III. Kal. Febr. [illegible] Sed [illegible] [illegible] Conſularia, [illegible] *Kalendarum Romana.* [illegible] III. Non. Mart. & Clodium [illegible] III. [illegible] Febr. [illegible] XIII. Kal. Febr. [illegible] *Milon.* [illegible] VI. Kal. Mart. [illegible] [illegible] *Non. ad Vellei.* [illegible] XVI. Kal. April. [illegible] Ciceronem, quia [illegible] Cicerone [illegible] Ea teſtè *[illegible] Myſteria Romana dici*, quæ Cicero eadem in re

alibi verbò utitur eodem, & apud Virg. *l. 1. Georg. v. 166. Myſtica vannus Iacchi.* [illegible] quoque [illegible], [illegible] Myſteria [illegible] Quinto [illegible]. [illegible] *Quæ [illegible] Liberalium [illegible] præſervata, [illegible] fit.* Apparet, [illegible] hunc [illegible] de [illegible] [illegible] profecturus [illegible], [illegible] Nec probant, [illegible] Liberalia [illegible] Myſteria [illegible]. Nam *l. 2. de Nat. Deor. c. 24.* [illegible] pius vos [illegible] [illegible] Apud Virgilium non aliter, quàm apud Tibull. *l. 3. Eleg. 6. v. 1.*

Candide Liber ades, ſic ſit tibi myſtica vitis.

Et Stat. *Theb. l. 8. v. ult.*

Ne [illegible], quam myſtica lampas, & [illegible]
[illegible] purgata [illegible]

Ita enim [illegible], ubi vulgò recepta [illegible]. Oppianus, [illegible] [illegible]. Simplex deſcriptio eſt, vannus, [illegible] habetur in ſacris Bacchi, quaſi Baccho ſacra eſt. Sic Lucretius *l. 6. v. 153.*

Nec res ulla magis, quàm Phœbi Delphica laurus
Terribili ſonitu flammâ crepitante crematur.

At multo inferior eſt correctio Popmæ in *l. 15. ad Attic.* ſcribentis *quæ de Olympia tum myſteria.* Ut dicat: Ego autem æquo & patiente [illegible], ſive maneam in Italia, ſive in Græciam proficiſcar, modò [illegible] [illegible] mea vel profectione [illegible], de qua [illegible] monuiſti. Quærenti enim mihi, [illegible] die *Myſteria* [illegible], reſpondiſti, illis diebus, quibus Olympia celebrantur. Unde [illegible] in vituperationem, me tam [illegible] Rep. ſtatu ad Olympia profectum. Quamobrem autem ex te *Myſteria* [illegible], ne rediens e Græcia [illegible] navigationem, [illegible] Myſteria [illegible]. Verum, [illegible] Ciceronis [illegible], vix apparet. Quod enim animo æquo ſe eſſe dicit Cicero, non [illegible] ad profectionem aut manſionem, [illegible]. Neque enim ſe feſtinare [illegible], propter exiguam ſpem de Republica. [illegible] fit, ſuique deque [illegible] ſive commoveatur paululum ſive prolatetur [illegible]. Nec quid [illegible] eſt, cum Romæ ſcriberet Atticus, [illegible] Cicero, quo die Olympia [illegible] Athenis [illegible], quorum de diebus ex intercalatione Romana nulla [illegible]. Jul. Scaliger Olympiadum [illegible] Romanis intercalatum putat [illegible] ſolare [illegible] die [illegible] *Myſteria* [illegible], ante quæ [illegible] eſſet aliquid reſpicere, [illegible] Olympiadum [illegible] & *Myſteria* [illegible] poni: ideo vero Ciceronem [illegible] ſe coniugere [illegible], quod omnis intercalationis [illegible] religioſus, neſcius & incertus haberetur. *l. 2. de Emend. Temp.* Atqui, *ſi ad Kal. Januarias [illegible]*, quid opus Olympiorum diem [illegible], quæ non ante Solſtitium celebrabantur. Vocabulum autem *[illegible]* non poſſe ad religionem trahi apparet inde, quod eundem diem Kalendis Januariis, & quemvis commodum [illegible] conditione, [illegible] nihil [illegible] Kal. Januarii offenſionem, quam timet, [illegible] poſſe contueri. Non igitur religionem illa ſignificat, [illegible] eo die [illegible]. Nec probare poſſunt [illegible], quod Vir maximus in poſtremo loco ſcribit: *A. D. Olympia*, [illegible] Si Cicero [illegible] Olympia [illegible], [illegible] & peregrinationi non idoneus, difficile [illegible] vituperationem populi religionem illi objiceret. [illegible] Superis tum labor, ea cura [illegible] ſollicitabat, [illegible] ſuiſſe prorſum [illegible] Rep. ſolus Augur Cicero ſervaret integram tantam religionem, iter [illegible] Græculi Olympiorum, [illegible] Sabbatò. [illegible] Liberalia, *ante Diem Olympia*, [illegible] Olympia Romanis in [illegible], [illegible] placet, *ante diem Kalendas*, pro Kalendarum [illegible] [illegible]. Omitto plura. [illegible] interpretationes, [illegible] rationem [illegible], nec nobis [illegible], cur [illegible] poſſint. [illegible] *l. 15.* [illegible] *Olympia*, [illegible] lectionem [illegible] eſt. Sam. Petitus *Miſcellan. l. 4.* poſtremum locum ita concipit: *Et [illegible], quo die olim [illegible] Myſteria. [illegible]* Ita autem interpretatur: [illegible] emendationem tunc Julianam, ultimum eſſe poſteriorem. [illegible] Ciceronem, ante emendationem Julianam, [illegible] Merkedonii eſſet intercalatum, in dies Merkedonii immutareſſet, & [illegible] *[illegible]*. Quærere igitur, an intercalatum [illegible] menſis Quintilis & Septembris [illegible] Novembris, unde diſcit, in quem diem caderent *Myſteria*, [illegible] dies Merkedonii [illegible], [illegible] ſemper in eundem & ſtatum Novembris [illegible]. At quum Novembris [illegible], quod pro Pontificum arbitrio, non [illegible] lege, ſæpius fieret, [illegible] illum, in quem diem incidant *Myſteria*, quæ apud Plutarchum *Marcello* appellari [illegible] inter Manibus Græci & Græcæ, Galli & Gallæ, [illegible] in foro Boario defoſſorum. Quod autem emendatum annò [illegible] diem [illegible], quia poſt Cæſaris [illegible] Auguſtus [illegible], non [illegible] obſervari. Contra quod Gronov. [illegible] Verum eſt, ante emendationem tunc [illegible] ſcriptas priores, quippe Conſulib. L. Paullo, Claudio Marcello, alteram [illegible] Februario, alteram VI. Kal. Mart. [illegible] non de diebus Merkedonii, [illegible] [illegible] Geminus *Dottr. ſeq.*) de intercalatione, quæ menſe Februario ſiebat,

[illegible] At [illegible] ... *Myſteria* [illegible] ... Hæc autem, ob incerta Factionum [illegible] ... [illegible]

[illegible] ... *Seneca* ... *in cælum ferri profectionem meam. ſed ita, ſi ante Kal. Januarias redeam.* Vide quoque Ep. [illegible] Cùm Epiſtola [illegible] 16. ſcriberetur, jam conſulta & decreta [illegible] ... Et quidem vellet [illegible] Cicero ad Kal. Januar. [illegible] ... *ſit tamen, ut nihil offenſioni ſit.* Attico [illegible] ut vel Kal. Maiæ termi[illegible] ... Quod [illegible] Cicero, ſed [illegible] Rep. [illegible] ſuſpendat. Idque [illegible] ad Kalendas Jan. Romæ [illegible] ... idem, quod Atticus voluerat, ſibi quoque in mente fuiſſe: [illegible] *Myſteriorum*, quæ in Kal. Majas [illegible], diem ex eo [illegible]. Hæc œconomia hujus Epiſtolæ eſt. Porro Atticus, non contentus Kalendas Majas appellare [illegible] nomine, eleganter & jocoſe [illegible], in gratiam Ciceronis, quem delectari [illegible] ... Clodii [illegible] ... Suaſit igitur, ut [illegible] eſſet prælio, *quo [illegible]*: i. e. quo die nefaria Clodii inceſtû ſacra Bonæ Deæ violata eſſent, ſeu ipſa *Romana Myſteria* ſive Kalendis Majis. Quò jocô nihil ſcitius, nihil [illegible] ad Tullii guſtum. Quòd autem Popma de Olympiis ſententiam ſuam firmi[illegible], *Ad. 16. Ep. 7.* nihil ad rem. Refert enim ex ore Bruti: *Delectari [illegible] quod effugiſſem duas maximas vituperationes, unam [illegible] itinere faciendo me intelligebam, [illegible], deſperatio[illegible] ... non [illegible]) alteram, de qua [illegible] ... erant [illegible] ... Rep. tempore.* Ubi [illegible] Cicero, tanquam jucundum [illegible] ... Adeo [illegible] non [illegible] ... pro Olympiis [illegible] ... Sacra Bonæ Deæ [illegible] ... ubi [illegible] *ad Attic.* [illegible] *Myſteria Romana*, ſacra bonæ Deæ interpretatur. Vide Gronovium *Obſervationum l. 4. c. 15.*

MYSTERIUM. Græca vox, paganis [illegible] frequens, nec [illegible] Patribus quoque nota. Origo nominis Hebraica. סתר *ſatar* enim *occultare* eſt. [illegible] *Miſtar*, aut מסתר *Miſter* eſt *res abſcondita, ſecretum*. Græci Grammatici etymon variè explicant, Μυεῖ eſt *arcanam doctrinam tradere*, [illegible], inde [illegible] formatione. Alii etymon ſic explicant, [illegible]

[illegible] *quòd occludant, qui audiunt* [illegible] ... In Scripturis autem [illegible] vocatur *Myſterium*, aut *Myſteria*, Matth. c. 13. [illegible] & Paulo [illegible] quam Deus ab æterno abſconditam apud ſe [illegible] ... Hinc Apoſtoli [illegible] 1. Timoth. c. 3. [illegible] & *Diſpenſatores Myſteriorum Dei*, 1. Cor. c. 4. [illegible] Verbò nempe, Sacramentorum [illegible] Chriſti. [illegible] ... 1. Cor. c. 15. v. 51. Ephes. c. 5. v. 32. & 1. Timoth. [illegible] In 2. Theſſalon. [illegible] ... *Myſterium magnum* [illegible] ... [illegible] *Ep. ad Pompejum*, obſervatur [illegible] ... Roman[illegible] ... Sacramentum [illegible] ... Quam ob [illegible] ... *Myſteria* & *Sacramenta* [illegible] ... Auguſtinus [illegible] ... Gentiles [illegible] ... & Latini etiam *Myſteria*, aut [illegible] ... Nempe primo Religionis Chriſtianæ Antiſtites [illegible] ... [illegible] ... veteres [illegible] ... Quoniam [illegible] ... veteque ſcribat Auguſtinus *de Trin. l. 4. c. 10.* [illegible] *per multiformem machinationem, ... & prodigiis mendacium.* Erant vero Sacra hujus generis apud Græcos; nam Romani non ita apud ſe colebant, [illegible] ... præcipua horum [illegible]. Romani autem ſacra nocturna ſemper improbârunt, ut Cicero *de LL. l. 2.* teſtatur) plura & celebria; Matris Deûm, in Samothracia; Hecatæ, multis in locis; Cereris & Proſerpinæ, Eleuſinia in Attica; Bacchi, in Bœotia; Mithræ, in Aſia; Orphei, paſſim in Græcia; Iſidis, in Ægypto & multis aliis in locis, teſte quoque Appulejo *l. 11. Metam.* qui *Teletas* vocat. Et erant alia *Majora*, alia *Minora*, quibus initiandi ad illa præparabantur. Ipſa ſacra [illegible] dicta; operatio ſacrorum [illegible]. & qui percipiebant ea, [illegible] aut [illegible]. Nam ſcopum Sacrorum dicebant [illegible]: ſic autem interpretabantur, perductionem Animæ ad illum ſtatum, in quo erat, priuſquam in corpus deſcenderet, Olympiodor. in *Platonis Phædon.* in quo apparet veriſſimum illud Tertulliani *Apolog. c. 47. Omnia adverſus veritatem de ipſa veritate conſtructa eſſe, operantibus æmulationem iſtam Spiritibus erroris.* Nam [illegible] illud Olympiodori, quid aliud eſt, [illegible] ... in veteri Adamo, & in quem [illegible], per novum Adamum ſumus reſtituti. Finem verò [illegible] horum *Myſteriorum* dicebant eſſe; quod initiati poſt mortem cum Diis eſſent habitaturi: quum non initiati in cœno ac luto, & ut vetus Poëta ait, [illegible], inſeſſuri volutaturi. Vide Plat. *Phædr.* Plut. Diogen. Laërt. [illegible] & [illegible] Arrianum *Diſſertat.* [illegible] ... Ciceronem *loc. cit.* ubi inter alia, *Initia*, inquit, [illegible] ... *ſed etiam cum ſpe meliore moriendi.* Sed Philoſophi [illegible], cum hujuſmodi Sacrorum, tum univerſæ, ut ipſi appellabant, [illegible], finem ſtatuerunt, ut evaderet homo quam ſimillimus Deo, atque adeò Deus fieret. vide Caſaubon. *Exerc. de Commun[illegible].* Et ſcopus quidem ac finis ultimus horum *Myſteriorum* ille erat, [illegible] Sacrorum [illegible] ... purgati ab humanæ vitæ inquinamentis & peccatorum ſordibus, per certos gradus & definita *temporum intervalla*, ad [illegible] ... *Olympiodorus* [illegible] ... *ad extremum epoptia.* [illegible] omnium plena participatio. [illegible] enim eſt, percipere quidquid in ſacris [illegible], neque quidquam ultra [illegible], quàm ut fieret aliquis Epopta. Tertullian. *in Valentin.* Auctor eſt, My-

ſtas, qui tradebant ſacra Eleuſinia *Epoptas* [illegible] *annum* [illegible]. Sed gradus [illegible] quibus [illegible] quinquenarium: *Purgationes communes*, *Purgationes* [illegible], *Doctrinam*, *Initiationem* & *Epoptiam*. Percipiebantur autem [illegible] ſymbolis, quæ [illegible] erant [illegible] de [illegible] habes [illegible] apud Clementem [illegible] Arnobium *l.* 5. & Jul. [illegible] qui [illegible] de his *Myſteriis* ſcribunt. In noſtra [illegible] adhibetur, in [illegible] Auguſtin. [illegible] *contra Donat.* *l.* 6. *c.* 25. Ad alia ſacra adhibebant Myſtæ ſymbola panis ac poculi [illegible] Juſtinus *Apol.* 2. narrat malos Dæmones, in Mithræ myſteriis S. Eucharistiæ æmulationem quandam tradidiſſe. [illegible] Ecce panem, & [illegible] ſuper ſymbolis [illegible] *aut* [illegible]. Etiam Arrianus [illegible] *Myſteriorum* voces [illegible] quæ magna cum reverentia excipi ſolitas oſtendit: [illegible]. In iiſdem ſacris quam multa ſymbolorum genera [illegible] quæ [illegible] exponit Porphyrius *de Abſtinent. ab eſu Animal. l.* 4. Sed &, præter hujuſmodi ſigna [illegible] alia quoque [illegible] habuerunt, quæ [illegible] eorundem Sacrorum, [illegible] Talia ſunt apud Clementem [illegible]. Apud Firmicum [illegible] *Deus ex lapide*. Apud utrumque [illegible] Jam ad *Myſteria* admittendi [illegible] primo debant. Vide Plut. *Apophth. Lacon.* Hinc [illegible] ſormula [illegible] *Procul hinc, procul eſte profani*: & [illegible] hiſtoria, de Nerone Auguſto [illegible] Sueton. *c.* 34. [illegible] *Myſteriorum* [illegible] tempus indicebant [illegible] Myſtagogi [illegible] *ut* [illegible] Deinde ſubjicit, ſingulos privatim eſſe interrogatos [illegible] *legitimus cibum* [illegible] Tertullian. *l. de Jejun. contra Pſychicos*, obiter meminit, *Xerophagias* [illegible] *Apin*, *Iſidem*, & *Magnam Matrem* [illegible]. Etiam [illegible] compoſitionem peculiarem habuerunt [illegible] Sacrorum Hierophantæ, ut præterea [illegible] Arrian. *Diſſertat. l.* 3. Obſervarat etiam Catechumenos [illegible] *Myſteriis* [illegible] Sacerdotibus [illegible] in Hiſtoria Eccleſiaſt. dicitur [illegible] ut apud Sext. *l.* 6. *c.* 8. Sciebat enim Ariſtophanis [illegible] Bacchicis, Dadúchos [illegible] *Laudate* [illegible] *Semele* [illegible] *Iacche* [illegible] quod videtur [illegible] principium hymni [illegible] in honorem Liberi Patris. Vide quoque Euſebium *Hiſt. l.* 2. *c.* 17. Supra omnia diligentiſſime cavebant [illegible] ne horum ſacrorum arcana [illegible] *Religionis ingredientibus*, quos *profanos* vocabant, innoteſcerent. Itaque [illegible] *Pluvarchus*, *Pauſanias* alii, quum in eorum mentionem incidiſſent, negant ſibi fas eſſe ea loqui, quæ ſciunt. In quam rem Græcis elegans locutio crebro in uſu fuit [illegible] qui ſignificabant, perperam [illegible] qui *Myſteria* evulgant. Atque hoc quidem erat [illegible] propriè dicebantur [illegible] *Myſteria* [illegible] ut loquitur Athenæus [illegible] Atque hujus [illegible] res [illegible] ut nec qui violaret, nec qui oculos curioſos in hæc ſacra immitteret, impune ferret. Vide hiſtoriam memorabilem, de duobus juvenibus Acarnanibus apud Livium *l.* 31. *c.* 14. & notam [illegible] Pentheū [illegible] *Myſteria* [illegible] De quibus [illegible] plura [illegible] poſſent, ea dumtaxat [illegible] Chriſtiana [illegible] habere videbantur. Quod [illegible] ad veritatem [illegible] ſacrorum [illegible] & in doctrinæ [illegible] ut videatur cum Paulo Actor. *c.* 18. *v.* 23. [illegible] Hinc igitur eſt, quod Patres Sacramenta [illegible] Paganiſmo petitis. Hinc [illegible] Dionyſius *c.* 5. [illegible] *Purgationem* [illegible] *Illuminationem* & [illegible] quibus & [illegible] ſæpe [illegible] Et ut quinquennium [illegible] qui ſuturi eſſent Epoptæ, ita in primæva Eccleſia [illegible] duplex tempus [illegible] Prius circa [illegible] qui fieri Chriſtiani primo cupiebant. Altera, circa lapſos, i. e. eos, qui gravius aliquod peccatū admiſiſſent, communionem Fidelium amiſerant, & inde pœnitentia ſolenni in priorem locum optabant. Et quidem, quod ad priores, tempora illis [illegible] erant præſtituta, neque alia quamquam [illegible] intereum in [illegible] ſunt [illegible] & prius, quam ad plenam cum Fidelibus [illegible] perveniret, [illegible] ad ſuſtendum. Primò igitur habent *Catechumenos*, dein *Competentes*, poſtremò *Fideles* ac *Completos*. Circa Lapſos diſciplina fuit admodum ſevera & prorſus admiranda, atque, ut in admittendo in [illegible] quinque gradus [illegible] ſic [illegible] veteri Eccleſia, in admittendis ad Sacram Communionem lapſis, quatuor gradus ſervavit, ſive, ut loquuntur Scriptores Eccleſiaſtici, [illegible] *quatuor loca* [illegible] pit, antequam pervenirent ad ipſam Communionem. Primus locus dicebatur [illegible], cum in ipſo primo aditu Eccleſiæ, ſeparati non ſolum à Fidelibus, ſed etiam à Catechumenis, tres ut plurimum annos manebant, pœnitentes in [illegible] & [illegible] ut ait Tertull. *de Pœnit.* Proximus, [illegible] ubi ut plurimum aliis tres annos admittebantur pœnitentes, tantum ut *audirent* verbum Dei, quando in Eccleſia legebatur: ſtabant autem intra portam, [illegible] Greg. Neocæſar. in *Epiſt. Canon.* precibus tamen Eccleſiæ intereſſe non audebant. Tertius, [illegible] in quo [illegible] ubi tres alios annos ſtabant pœnitentes, precum Eccleſiæ participes, et & Catechumeni, quibus [illegible] Quartus, [illegible] quæ vox [illegible] *Myſteriis* gentium accepta, ubi pœnitentes duos [illegible] annos agebant, quod [illegible] cum fidelibus [illegible] Catechumenis [illegible] participatione Myſteriorum [illegible] Tandem [illegible] dicebatur [illegible] communicandi [illegible] ut loquitur [illegible] *Communicatio* [illegible]. Nam [illegible] eſt ipſa Euchariſtia. Alii eodem ſenſu dixerunt [illegible]. Quemadmodum porrò Epoptæ [illegible] ita [illegible] tempus expectare, unde illa [illegible] apud Tertullian. *contra Valentin.* ſic credebantur Catechumeni [illegible] Communionem petierint, unde illis [illegible] nomen, ut [illegible] *Auguſtinus*, *Iſidorus*. Alii & hinc mos, ut in publicis ſacræ Liturgiæ precibus Sacerdos pro Catechumenis Deum oraret, [illegible] ſicut loquitur Auguſtin. *Ep.* 107. Vide quoque Chryſoſtom. *Homil.* 2. *in poſter. ad Corinth.* De ſymbolis Sacramentorum, per quæ divinæ illæ ceremoniæ celebrantur, nihil attinet dicere: illud verò, quod eſt & appellatur [illegible] diverſi eſt generis & fidelibus teſſera præſtat uſum, per quam ſe mutuo agnoſcerent, qui pietati ſacramentum dixere, cujuſmodi teſſeras ſuiſſe etiam in paganorum myſteriis oſtendimus. Formulæ illi, in *Myſteriis* frequenti,

——— *Procul eſte profani*:

reſpondet in Liturgia hæc, per Diaconos pronuntiari ſolita. [illegible] *Omnes Catechumeni foras aſcedite*, [illegible] Ut porrò noſtra ritus in *Myſteriis* non pauci peragebantur, ſic noſtra Chriſtianorum quoque initiatio includitur. Auguſtin. *de Symbolo ad Catechum. l.* 1. Hinc, quæ in Catechetica Myſtagogica prima Cyrilli Hieroſol. dicitur [illegible] nominatur, *ſplendidiſſima nox vigiliarum*. Quod autem dicebamus de ſilentio, in ſacris operantium ſervato à Gentibus ſolitos id inſtitutum veter. Chriſtiani [illegible] ut religioſe ejus obſervatione Myſtas omnes longe ſuperarint. Hinc ad communicationem, univerſam doctrinam Chriſtianam Veter. diſtinguebant, in [illegible] quæ [illegible] omnes poterant, & [illegible] de quibus neque in familiaribus colloquiis, neque in catechiſibus, neque in concionibus [illegible] coram Paganis, Catechumenis, aut quibuſvis aliis non initiatis. Baſilius *de Spir. S. c.* 27. eodem ſenſu doctrinæ Chriſtianæ duas facit partes, [illegible] & [illegible]. Nec quiſquam hoſpes in Patrum lectione, cui ſit ignota formula, in mentione Sacramentorum potiſſimum uſu trita, [illegible] *Norunt initiati*. Hæc enim in rerum ſilendarum [illegible] vel appellatio ipſa *Myſterii* declarat. Nam ut vere ait Nicetas Choniates *l.* 3. *de Alexio* Imperatore, tunc vere Euchariſtiæ *Myſterium* eſt *Myſterium*, quando [illegible] & curioſis omnibus quæſtionibus [illegible]. Cum verò in Sacramentis tria hæc occurrant, *Symbola* ſignificantia, *Res* Symbolis ſignificatæ & *Ritus* celebrandorum Sacramentorum: non tam Res in Sacramento ſignificatas, & efficaciam illorum [illegible] veteris Eccleſia, ac Symbola ipſa & Ritus celebrandi Rationemque cauſas. Proin legimus apud Theodoretum *Dial.* 2. Symbola quidem ænigmatice proponi. *Panem* enim ita circumloquitur, [illegible] Alterum Symbolum ſic deſcribit, aut potius occulit [illegible] *Communem hic quoque* [illegible] quæ quidem mera ænigmata ſunt. At Res ſymbolis illis ſignificatæ, nunc ulla diſſimulatione, palam exprimuntur. Quærit Eraniſtes, *Poſt conſecrationem quomodo hæc appellas?* Reſpondet Orthodoxus, *Corpus Chriſti* & *Sanguinem Chriſti*. Vide Auguſtin. *de Catechizand. rudib. c.* 9. & *de Trin. l.* 3. *c.* 10. è quo poſteriore [illegible] hoc diſcimus, [illegible] los antiquos, apud non initiatos, [illegible] Symbolo [illegible] eorum non ſolitos tacere, imo [illegible] ſcripſiſſe affirmare, Sacramentum, quod celebrabant, eſſe corporis

ris Chriſti communionem & præſentem Chriſtum ſacræ actioni intervenire: ritum vero peragendi Sacramenti, naturam ſymbolorum & modum præſentiæ, ſolis initiatis aperuiſſe. Confirmat idem Maximus Madaurenſis *Ep. ad Auguſtin.* e cujus verbis elicimus etiam non initiatos atque adeò etiam paganos, tantum de S. Euchariſtia notum habuiſſe: Chriſtianos, cùm ad frangendum panem conveniebant, Deum ſuum Chriſtum præſentem adorare & videre (in *Myſterio* nempe & ut Chryſoſt. ait, *fidei oculis*) ſed rationem celebrandi Sacramenti ignoraſſe. Etiam fuid, curioſitatem Paganorum, quoties inquirere auderent modum Sacramenti hujus, arte fuiſſe à Chriſtianis eluſam. Idcirco enim tantâ contentione petit ab Auguſtino, ut, miſſis ambagibus, rem ipſam ſibi velit explicare; quod tamen ne ſic quidem impetravit, ut docet Auguſtini reſponſio. Similis & circa Baptiſmum fuit obſervatio Dionyſii Areopagitæ, *tr. de Baptiſmo*, quem ipſe vocat Θεογενεσίαν: ubi quoque exempla enumerat eorum, qui propter temerata ſacra pœnas dederunt. Vide quoque Chryſoſt. *ad Galat. c.* 4 Jam quod ad Ritus attinet, certum eſt, non ſolùm ipſos Paganis & non initiatis fuiſſe occultos, ſed etiam cauſas Rituum paucis Fidelium fuiſſe notas. Quare Baſilius inter arcana Eccleſiæ ponit varios Ritus, *ut trinam merſionem in Baptiſmo, converſionem ad Orientem inter orandum, morem ſtandi die Dominicâ, dum preces funderentur*, & id genus alia. Et Chryſoſtomus *in Catech. Baptizand.* ait, *ceremonias Baptiſmi* habere *μυστικόν τινα λόγον καὶ ἀπόῤῥητον, myſticam aliquam rationem, verbis minimè vulgandam.* Etiam *Ordinationem* Epiſcoporum & Presbyterorum inter Sacramenta vetus Eccleſia poſuit, propter impoſitionem manuum & Spiritus S. invocationem atque acceptationem: quare hujus quoque formulas clam habuit & ſolis Fidelibus notas eſſe voluit. Vide Chryſoſtomum *in poſter. ad Corinth. Hom.* 18. Præter hæc, fuêre & alia, quorum cognitio niſi initiatis non patebat. Chryſoſt. 1. *ad Tim. Hom.* 7. [illegible Greek] *Quid eſt, quod ait Apoſtolus* primum omnium? *h. e. in cultu quotidiano: & hoc ſciunt initiati, quomodo quotidie fiat & veſperi & manè.* Ubi videtur ſignificare, & in veſpertina Liturgia & in matutina fuiſſe *preces* quaſdam, ad quas ſoli fideles admitterentur, & de matutina quidem res clara eſt, de veſpertina non uſque adeò conſtat. Non recenſeo, inter ſilenda *Myſteria* doctrinam, de SS. Trinitate, de Incarnatione Jeſu Chriſti & ſimilia capita Euangelicæ prædicationis, ſine quorum notitia Chriſtianus eſſe nemo poteſt. Interim, in *Trinitatis* myſterio tradendo, ſummopere cavêre Veteres, ne apud paganos, aut Chriſtianos adhuc infirmos, de tanti arcani ratione temerè verba facerent. Unde etiam Greg. Nazianzenus *de Spir. S. Orat.* 44. loquens; ſic dignitatem ejus aſſerit, ut de appellatione Dei contendere non audeat. Quod jure quis miretur, quum tot expreſſis Scripturæ teſtimoniis doceamur Spiritum S. eſſe Deum. Sed Patres ſtudio veritatis parem ſemper charitatem jungentes; eam quam vocabant συγκατάβασιν, *condeſcenſionem* & diſpenſativam prudentiam, plurimum uſurparunt. Minùs mirum, quòd iiſdem vocibus, *Trinitatis*, Ὁμοούσιος & ſimilibus, etiam poſt Concilium Nicenum, per aliquod tempus apud infirmos abſtinuerunt, Φειδόμενοι, inquit Baſilius *de Fide*, [illegible Greek] *Parcentes uti nominibus illis, quæ non ipſis dictionibus in divina Scriptura extant.* Eſt & aliud genus rerum, *quas in* Myſterio *debemus ſemper intelligere, parcius autem ore proferre*, inquit Auguſtin. *Ep.* 101. *ad Aſellic.* ubi Lector ſtudioſus earum rerum exempla inveniet: Sed nos res ejuſmodi inter illa non referimus, quæ tantô ſtudiô ab antiquis Patribus conſtat fuiſſe occultata, &c. Silentii vero cauſæ tres iſtæ præcipuæ fuêre. I. *Sublimitas* eorum, quæ occultabantur, & ut Cyrillus Hieroſolymit. loquitur, τὸ ὕψωμα τῶν διδασκομένων. Nam quis à fide alienus, paganus aut Catechumenus, in fide nondum confirmatus, *Myſterium* noſtræ per aquam regenerationis aut manducationis carnis Chriſti, in Cœna Domini, ſine ſcandalo aut riſu, audiat? Hinc itaque non initiatorum aures reveriti, de talibus coram illis vel verba planè non fecerunt, vel figuratè & crypticè locuti ſunt. II. Ut *accenderetur* hôc pactô cupiditas Catechumenorum. Hinc Auguſtin. *tr. in Johann.* 96. *Etſi*, ait, *Catechumenis Sacramenta fidelium non produntur; non ideo fit, quòd ea ferre non poſſunt: ſed ut ab eis tanto ardentiùs concupiſcantur, quanto honorabilius occultantur.* III. Studium *vindicandi à contemtu* res ſacras, & contrà Majeſtatis opinionem illis conciliandi. Quem ſcopum, uti Gentium habuiſſe Myſtas, teſtatur Tertullian. *contra Valentin.* ita & veteres Chriſtianos ſibi propoſuiſſe, docet Baſilius Magnus *loc. cit.* Atque hæc omnino ratio eſt, cur nonnulli Patrum, eximiè verò præ cæteris Dionyſius, quem *Areopagitam* vocant, de Sacramentis novô quôdam & inſolitô genere docendi ſcripſerint; quòd à cothurno Tragico vel Dithyrambicis ampullis non multum videatur diſtare. Sciebat videl. Dionyſius, tali ſtylo Gentium *Myſteria* tractari conſueviſſe; πρὸς ἔκπληξιν καὶ φρίκην ὥσπερ ἐν σκότῳ καὶ νυκτί, *ad terrorem & horrorem, tanquam in adyto & nocte*, uti loquitur *Demetrius Phalereus.* Ad quam prorſus ideam totus Dionyſii *de Sacram.* liber, ut & reliqui ſunt compoſiti. Conſuetais namque & uſu Eccleſiæ recepta vocabula ſtudioſè refugiens, lavacrum Regenerationis non vocat *Baptiſmum*, ſed θεογενεσίαν: neque Communionem *Cœnam Domini*, ſed τελετῶν τελετήν, & [illegible Greek], ut alia prætercam. Vide Iſ. Caſaub. *Exercitat. XVI. ad Annales Eccl. Baronii num.* 43. Tob. Pfannerum *Syſtem. Theol. Gentil. pur. paſſim*, & infra, *Norunt Fideles.* it. in voce *Silentium.*

MYSTIA, oppid. Magnæ Græciæ apud oram, inter Locros & Cauloniam. *Gionſa Barrio.* Quibuſd. *Monte Giouſa*, caſtrum Calabriæ ulter. vix 5. milliar. ab ora maris Ionii, ad radices Apennini.

MYSTICHIDES, Archon Athenis, Olymp. 98. an. 3.

MYSTUS, inſula parva maris Ionii juxta Echinadas.

MYTHEPOLIS, locus Bithyniæ apud Ascanium paludem, à Cio 120. ſtad. diſtans, *Ariſtoteli*. ubi fontes, cum Nilo aliquid commune habentes. *Mythepolis Antigono.*

MYTHISTORIA & MYTHOLOGIA vide ſupra *Cyclus Epicus.* & infra *Orbis Mythologicus.*

MYTHRA, vide MITHRA.

MYTIL. *Mytilenenſium* in nummis Sappho olim exprimebatur, civis eorum, uti diſcimus ex *Julio Polluce & Ariſtotele*: hodieque loci incolæ id confirmant. Exprimebatur autem manu lyram tenens, quod Poëtarum Lyricorum inſigne fuiſſe, notum, in quorum cenſu illa eximiam laudem meruit. Nummum hujuſmodi *in Iconibus Virorum illuſtr.* exhibet Urſinus, in cujus una parte caput Sapphus, in altera polypus viſitur, cum literis MYTIA. Alium Sponius, in cujus antica caput Nauſicaæ, Alcinoo genitæ, cum *Inſcr.* ΗΡΩΙΔΑ ΝΑΥΣΙΚΑΑΝ, in poſtica Sappho ſedens cum lyra, & verbis ΕΠΙ CTRA ΙΕΡΟΚΑ ΜΥΤΙΛ. quæ ultima verba docent, fuiſſe hunc ſummum cuium, cùm Hieroclem quendam Strategum, ſeu Ducem exercitus haberent. Vide eum *Itin. part.* 3. *p.* 166. & 169. & ſuprà *Mitylene.*

MYTISERATA, Caſtellum Siciliæ.

MYTISTRATUM. vide AMESTRATA.

MYTTILUS, apud Martialem, *l.* 3. *Epigr.* 60.

Oſtrea tu ſumis ſtagno ſaturata Lucrino:
Sugitur inciſo mytilus ore mihi.

Siculi dialectô μυττίλος, vel μυτίλος, communiter μύαξ Græcis, concha cluſilis eſt. Plin. *l.* 9. *c.* 37. *Ineſt in eſca, muraces, cluſileſque concha, ceu mytilos videmus.* Athenæus μύακας vocat, & τελλίνας interpretatur, *l.* 3. *Mutulum* inde facit Horat. *l.* 2. *Sat.* 4. *v.* 27.

——— *ſi dura morabitur alvus,*
Mutilus & viles pellent obſtantia concha.

Ubi tamen *mitulus* nonnulli legunt &c. Sunt autem illi vel marini, vel fluviatiles; namque in omnibus etiam parvi *mittyli* reperiuntur; imò & in rivulis quibuſdam ſæpe videntur, in quibus piſcium capiuntur minutiæ. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1129. Senſus verò verſuum Martialis: *Tu oſtrea ſumis, quorum teſtas nihil opus ori admovere: ego mytilos, qui ſugi nequeunt, niſi teſtis ori admotis; itaque accidit interdum, ut os aliquantum ſcindatur.* Res enim illi in hoc Epigrammate cum Pontico eſt, qui Poëtam quidem ad cœnam rectam invitaverat, non autem niſi viliora ipſi apponebat, melioribus ſibi uni ſervatis &c.

MYUS, *untis*, urbs Ioniæ in Cariæ confinio; apud Mæandri oſtia *Herod. Strabo. Plin. Steph.* cujus populi à culicibus infeſtati Miletum proximam urb. migrârunt. Hanc Artaxerxes Perſarum rex Themiſtocli Athenienſi in obſonium dedit, cùm Magneſiam in panem, & Lampſacum in vinum dediſſet, teſte *Thucydide.*

MYXA, apud Martialem *l.* 14. *Epigramm.* 41. cujus lemma *Lucerna polymyxos*:

Illuſtrem cùm tota meis convivia flammis,
Totque geram myxas, una lucerna vocor.

idem, quod ἐλλύχνιον eſt, ſeu *fomes* lychni & lucernæ, Erant autem *Myxa* lychnorum, formæ oblongæ, unde Μύξα vel Μυξάρια Ægypti, quibus *Muſa* hodiè nomen, quòd fructus hic *myxa* ſimilis ſit. Inde *Lychnus bimyxus, trimyxus* &c. à totidem *myxis*. Qui autem ſtupas lini producit, προβύστης λύχνου dicitur, & προμύκτης, apud *Plutarchum.* Unde apud Heronem *in Pneumaticis* ratio traditur, quâ lychnus fieri queat ἑαυτὸν προωθοῦντα, cujus ellychnium ſponte promoveatur ac producatur: προωθεῖσθαι ἐλλύχνιον, idem *ibidem* dicit: Ariſtophanes.

[illegible Greek]

Moreti Auctor de lucerna,

Et producit acu ſtupas humore carentes, &c.

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1325.

MYXUS, quidam Cereris ſacerdos, qui cùm eſſet alazon & glorioſus, hinc Proverb. ortum; βαθὺς μύξος, περὶ τῶν μεγαλαυχούντων: Ita nonnulli. Salmaſ. verò μύξος appellativum eſſe docet idemque ſignificare, quòd *jactabundus* & *glorioſus*: à μύξα, quod, idem cum κόπρος, βλέννα, κόρυζα, quæ *jactantiam* denotant. Unde Κοπρολόγοι, Κορυζῶντες; *jactantes ac alazones*: κορύζα ſeu Μύξα Ἰταλική, *faſtus Italicus.* Et Rhetores Sycophantæ, Rabulæ, Scurræ ac hujuſcemodi tota hominum natio, qui multa ac magna promittunt & minantur; miraque de ſe prædicant, Κοπρολόγοι & Κόπρεοι vulgò appellati. Item Σκατοφάγοι, apud *Epicharmum*; Πυῤῥαχίδαι, apud Comicum; *Aretalogi* apud Juvenalem *Sat.* 15. *v.* 16. quod multa falſa de ſuis virtutibus prædicarent, ad riſum tollendum; Ὀμφαλοί quoque in *Veterib. Gloſſis*: *Nenucologi.* vide infrà. *Saccibucces* Arnobio, *l.* 3. quòd buccas inflarent οἱ κενόχαυνοι & Thraſonidæ. Perſius. *Sat.* 4.

Hæc mendoſa cavi ſpirant mendacia folles.

Quò modò ſcurræ etiam *Bufones*, h. e. φυσίγναθοι dici poſſunt, inflati nimirum & jactanticuli & futiles &c. Dicti autem tales ſunt, Κοπρολόγοι, *Copria* Μύξοι, quia nihil odioſius aut putidius hominis glorioſi ac ſemet ipſum laudantis oratione, nullum æque ἀκρόαμα auribus ingratum accidit; unde meritò *putidi* ii ac *ſtercorei*, nihil enim ſtercore δυσχερέστερον. Hincque Cloacinæ, quæ latrinarum & cloacarum erant præſides, hujuſmodi ſtercoreorum ac putidorum gloriæ animalium patronæ cenſebantur; uti legimus apud Tertullian. *de Pallio.* Vide Salmaſ. *Notis ad illud*, ut & ſuprà *Jactantes.*

N.

N Liquidis accenſetur hæc conſonans, à priſcis inter L. & S. plerumque poni ſolita, ad pronuntiationem ſuaviorem reddendam, *Atrographia*. Unde *Quotiens*, *Vicenſimus*, pro *Quoties*, *Viceſimus*, dixere. Veteres Jureconſulti duabus Conſonantibus *N. L.* i. e. *Non liquet*, ſignificare volebant, Advocatorum rationes non ſufficere, vel ad abſolvendum vel ad condemnandum reum. Auſonius in *Technopægnio* v. 11. N. *Latinorum* à Z. Græcorum deſumtum notat:

Zeta jacens, ſi ſurgat, erit nota, quæ legitur N.

Vide Auguſtin. *l.* 2. *c.* 2. *emend.* Auſon. *de lit. monoſyll.* Voſſ. *in Ariſtarcho*, *l.* 1. *c.* 5. *&c.* Cæterùm, Literam hanc, locô nominis proprii poni cœpiſſe paulò ante annum Chriſti milleſimum, obſervat Hugo Menardus, *ad librum Sacramentorum* Gregorii: cum nota hæc *ill.* i. e. *ille*, prius poneretur, ut ex *Formulis* Marculfi & veterib. aliis Codicibus, patet. Joannes Mabillonius verò, tum ex variis MSS. tum ex Frotharii Epiſcopi Tull. editis *Epiſtolis*, ante annos 800. jam hanc literam eô ſenſu adhibitam contendit. Car. du Freſne *Gloſſar.* Eadem litera, ſi primum in dictione locum obtineat, aliquando *G.* ſumit ante ſe: Ut *Narus*, *Gnarus*, *Natus*, *Gnatus*, unde *Ignarus*. In compoſitione nonnunquam C. litera, quæ ſtatim N. ſubſequitur, in G. vertitur: Ut *Quadringenti*, pro *Quadricenti*: Sed in quibus N. non fuerit, ſervatur: ut *Ducenti* &c. In notis antiquis *num*, vel *nec*, vel *non*, vel *nomen*, vel *nepos*, vel *Nonius*, vel *noſter*, vel *numiſma*, vel *nummorum*, vel *naſcitur*, vel *niſi*, vel *numerator*, vel *noſtri*, vel *noſtrum*, &c. NBL. *nobilis* &c. denotat. Fr. Gouldmannus *Diction. Lat. Angl.*

NAÆRA, una ex pediſſequis Cleopatræ reginæ, quæ, unà cum Charmione, ſpontaneam Cleopatræ mortem eſt imitata. Plut. *in Antonio.*

NAAGRAMMA, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

NAAGRAMMUM, urbs primaria, & metropolis Taprobanæ inſulæ. *Ptol.* *Maagrammum*, in aliis exemplarib. forſan nunc *Candea* eſt, præcipua inſulæ & ſedes regia, in ejus meditullio, ad montium radices.

NAALOL. civitas Levitarum in tribu Zabulon. Joſ. *c.* 19. *v.* 15.

NAAMA. filia Lamechi. Gen. *c.* 4. *v.* 22. primùm texturæ & lanificii artem invenit, ſi verum eſt, quod apud Genebrardum in *Chronicis* habetur, atque idcirco, præter S. Scripturæ morem, quæ in genealogiis nomina fœminarum, niſi ob virtutem eximiam aut myſterii cauſâ, non ſolet referre, memoratur, tribus præclararum rerum inventionibus, Jabeli, Jubali ac Tubalcaino, juncta: Atque ſic eadem fuerit cum Minerva Saitica, inter reliquas ſecundô locô memoratâ Tullio *de. Nat. Deor. l.* 3. Hanc enim textrinæ artis repertricem fecêre Veteres Νηΐθ appellavêre Ægypti teſte Platone *in Timæo*, nomine à Naama non multum abludente. Sunt tamen, qui נעמה *Naama*, quod *venuſtum* denotat, Venerem interpretentur. Unde formâ ejus duos Angelos Dei, Azam & Azaëlem, captos fuiſſe, Rabbini more ſuô nugantur. Vide Jac. Ouzelium *Animadverſionibus ad Minucium Fel. p.* 107. & 108. ubi de Minerva pluribus agit.

NAAMA. civitas præclara in tribu Judæ. Joſ. *c.* 15. *v.* 41. Fuit in terra Hus. Mater item Roboam, 1. Reg. *c.* 14. *v.* 21.

NAAMAN. filius Benjamin. Gen. *c.* 46. *v.* 21. qui 1. Paral. *c.* 8. *v.* 2. dicitur *Nohah.*

NAAMAN, princeps militiæ regis Syriæ, qui cùm leproſus eſſet, à rege in Judæam miſſus, ab Eliſæo propheta ſanatus eſt, 2. Reg. *c.* 5. *v.* 1. Fil. item Belæ filii Benjamin, 1. Paral. *c.* 8. *v.* 2.

NAARA, ſive NAARATHA, terminus tribus Ephraim. Joſ. *c.* 16. *v.* 7. Item altera uxor Aſhur, 1. Paral. *c.* 4. *v.* 5.

NAARAI, nomen viri, 1. Paral. *c.* 11. *v.* 37.

NAARDA, urbs Syriæ juxta Euphratem, *Steph.* Sed *Ptol.* eſt in Meſopotamia.

NAARIA, filius Semejæ, 1. Paral. *c.* 3. *v.* 22.

NAARMALCHA, Perſis ſignificat *fluvium regium*. Amm. Marcellin. *l.* 24. *Naarmalcha nomine, quod flumen regium interpretatur, Cteſiphonta prætermeat.* Et rurſus eôdem. *l. Ventum eſt hinc ad foſſile flumen Naarmalcha nomine, quod amnis regum interpretatur, tunc aridum.* Græci ποταμὸν Βασίλειον vocant. Strabo *l.* 16. Μεταξὺ δὲ τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγριδος ῥεῖ ἄλλος ποταμὸς Βασίλειος καλούμενος. Plin. *l.* 6. *c.* 26. *Euphratem Gobaris Præfecti opere diductum, ubi eum diximus findi, ne præcipiti curſu Babyloniam infeſtaret, ab Aſſyriis verò univerſis appellatum Armalchar, quod ſignificat regium flumen.*

NAAS. Rex Ammonitarum, ab obſidione urbis Jabes, cujus incolas non recepturus in deditionem erat, niſi alterô oculô privatos, per Saulem recens electum Iſraelis Regem, magnâ ſuorum clade depulſus eſt. An idem cum illo, apud quem, exilii tempore David perfugium habuit, cujuſque mortem hic per Legatos ad filium illius miſſos luxit? 1. Sam. *c.* 11. *v.* 12. 2. Sam. *c.* 10. *v.* 2. Joſeph. *Antiq. l.* 6. Torniel. *A. M.* 2959. *n.* 7. 2974. *n.* 5. 2993. *n.* 3. Salian. *A. M.* 2963. *& ſeqq.* Item, civitas, 1. Paral. *c.* 4. *v.* 12.

NAASON, vel NAASSON, unus ex progenitoribus Chriſti, quoad carnem, fil. Aminadabi. Caput tribus Judæ in exitu ex Ægypto. Numer. *c.* 1. *v.* 7. Item, Matth. *c.* 1. *v.* 4. Item, oppid. Galilææ, inter Sepher ad Occaſum 12. & Nephthalim ad Ortum, 5. mill. paſſ.

NABABURUM, oppid. Mauritaniæ Cæſarienſis. *Ptol.*

NABAIOTH, fil. Iſmaelis, Gen. *c.* 25. *v.* 12. Ab hoc omnis regio ab Euphrate, uſque ad mare Rubrum *Nabathæa* dicitur, quæ pars Arabiæ eſt. Eſaj. *c.* 60. *v.* 7.

NABAL, vir ditiſſimus, qui cùm Davidi eſurienti eſcas denegâſſet, eum ita iratum reddidit, ut in animo haberet, domum ejus evertere, feciſſetque, niſi Abigail ejus uxor obviam progreſſa, eum placâſſet. Obiit decimô pòſt die, quô auditô David Abigaelem ſibi matrimonio junxit, 1. Sam. *c.* 25. *v.* 3. S. Torniel. Salian. Spond. *A. M.* 2977. Latin. *ſtultus.*

NABALIA, *fluv.* Germaniæ interioris ortus in Ducatu Julia*censi*, 12. mill. paſſ. à Juliaco in Boream, hinc per limites ditionis Colonienſis, perque Geldriam fluit, ubi Geldriam urbem rigat; tandem auctus aliquot amnibus, in Ducatu Cuvenſi, influit in Moſam prope & infra Gennepiam oppidum, 3. leuc. à Neomago in Meridiem, vulgò *Neers.*

NABAN. amnis parvus Portugalliæ, ad oppid. Nabantium, ab eo dictum. In Ozecarum, *Couros*, labitur, & cum ipſo paulo pòſt in Tagum. *Nabam.*

NABANNEDUS, ſeu NABANNIDOCHUS Megaſtheni apud Euſebium *Præpar. l.* 9. *c.* 41. Ναβόννηδος Beroſo. *Ibid. c.* 40. *Nabonadius* in *Canone Regum Babyl. Labynetus* Herodoto *l.* 1. *c.* 181. fil. juxta hunc Nitocridis Reginæ & Labyneti Babylonii (qui cum Syenneſi Cilice pacem conciliavit inter Cyaxarem & Alyattem, illum Medum, hunc Lydum, temporibus Nabuchodonoſori II.) conjuratione contra Laboroſoarchum Babyloniæ Regem initâ, illóque occiſô, thronô potitus eſt. Babylonis mœnia, quæ ſunt ad fluvium, coctô latere ac bitumine conſtruxit, cum Crœſo ultimo Lydorum Rege fœdus percuſſit, ſicque in ſe Cyrum illius victorem irritavit, qui cum exercitu Babylonem movit, urbem cepit, & Borſippum caſtra movit, *Nabonnedum* obſeſſurus. Hic verò, quod obſidionem non ſuſtineret, dedidit ſe, ac à Cyro humaniter acceptus, in Carmania ſibi ab illo inhabitanda conceſſâ, reliquum tempus exegit. Quô modô Balthaſari *Regnum datum eſt Medis* (ſub Neriglisſare) *dein Perſis* (ſub Cyro.) Dan. *c.* 5. *v.* 28. annô regni Nabonnedi 17. Vide Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec.* XVIII.

NABANTIUM, vulgò TOMAR, oppid. amplum Portugalliæ, ad Nabanum, 3. leuc. à Tago in Boream, & 8. à Scalabi in Cæciam.

NABARZANES, Prætor Darii, ultimi Perſarum regis, equitatui in dextro cornu, cùm acies ad Iſſon in Ciliciâ ordinaretur, præfectus: conjuravit cum Beſſo eâ mente, ut, ſi Alexander ipſos inſecutus foret, traditô rege vivô, inirent gratiam victoris: ſin autem eum effugere potuiſſent, interfectô Dariô, regnum ſibi occuparent bellumque renovarent. Deprecatus tamen veniam ab Alexandro accepit. Diodoro vocatur *Nabarnes l.* 17. *parte poſteriore.*

NABAT, pater Jeroboam ſervi regis Salomonis, 1. Reg. *c.* 11. *v.* 26.

NABATHA. civitatis cujuſdam nomen, in tractu Gad, à Nabajoth condita.

NABATHÆA, regio orientalis, *Barraab* Sarracenis, teſte *Moletiô*. *Euſtath.* Ἡ Ναβαταία πολύανδρος ἐστὶν ἡ χώρα, καὶ εὔβοτος. Videtur legendum πολύαγρος. Eſt enim regio frugum inops, plena pecorum, teſte *Hieronymô*. Populi *Nabathæi*, à *Nabajoth* Iſmaëlis filio, teſte *Iſidorô*, dicti, à Gabino, ingenti prælio, ſuperati ſunt. Joſeph. *Jud. Antiq. l.* 14. *c.* 11. *& l.* 1. *de Bell. Jud. c.* 6. Plin. *l.* 6. *c.* 28. Alii illos in Arabia Petræa ponunt, quorum metropolis eſt Petra, quæ Nabathæa cognominatur à Strabone, *l.* 16. Alii in Arabia Felici. Τῶν Ἀράβων τῶν καλουμένων Ναβαταίων, inquit Plut. *in Demetrio*. Diodor. Sic. *l.* 2. Τὰ μὲν οὖν πρὸς τὴν ἕω μέρη κατοικοῦσιν Ἄραβες οὓς ὀνομάζουσι Ναβαταίους, νεμόμενοι χώραν τὴν μὲν ἔρημον, τὴν δὲ ἄνυδρον, ὀλίγην δὲ καρποφόρον. Ἔχουσι δὲ βίον λῃστρικόν, καὶ πολλὴν τῆς ὁμόρου χώρας κατατρέχοντες λῃστεύουσιν ὄντες δυσπολέμητοι κατὰ τοὺς πολέμους. *Baudrando* fuit Arabiæ Petrææ ad Ortum, verſus Arabiam deſertam, interque Palæſtinam ad Boream, & Arabiam Felicem ad Meridiem. De ſitu eorum Dionyſ. *v.* 854.

Ἀλλ' ἤτοι πρῶτοι μὲν ὑπ' αὐτὸν Λίβανον
Ἀφνειοὶ ναίουσιν ἐπωνυμίην Ναβαταῖοι.

Ovid. *Met. l.* 1. *v.* 60.

Eurus ad Auroram Nabathæaque regna receſſit.

Lucan. *l.* 4. *v.* 63.

Torſit in occiduum Nabathæis flatibus orbem.

Elephantos olim aluit hæc regio. Juvenal. *Sat.* 11. *v.* 126.

Et quos depoſuit Nabathæo bellua ſaltu.

Incolas *Dacharenos* vocant *Euſtath.* ac *Steph.* *Nic. Lloyd.* Populos hos non aliô calceamenti genere quàm ſandaliis, uſos eſſe annotavit Strabo Amaſenus Geogr. *l.* 16. quod mulieribus convenire & mollitiei argumentum eſſe indicat Ælian. *in Hiſt. var. l.* 1. *c.* 18. interim & Apollinis Sandaliarii in *antiquo lapide* mentio eſt, & uſum ſandaliorum Romanis Græciſque etiam fuiſſe, teſtantur Menander, Cratinus *in Legg.* & Eupolis *in aur. at.* referente Jul. Polluce *Onomaſt. l.* 7. *c.* 22. quibus addi poteſt Cephiſodorus *in Trophonio.*

Σανδάλιά τε τῶν λεπτοσχιδῶν,
Ἐφ' οἷς τὰ χρυσᾶ ταῦτ' ἔπεστιν ἄνθεμα.
Sandalia verò tenuiter diviſorum,
Quibus aurei inſunt flores.

Plura de Sandaliis, vide infrà *ſuô locô.*

NABCA, Ægyptiis hodie, aliter *Oenoplia*, eadem cum Veterum connaro, ſive loto Cyrenaica, ſpinoſa inſtar acaciæ, latioribus foliis quàm zizyphi, fructu gaudet rotundô, juglandis nucis magni-

magnitudine, dulci, odoratô. Dicta autem hæc Lotos *Cyrenenſis* eſt, quod per totam Africam diſperſa, & Ægypto quoque, Cyrenenſis agri conterminæ, familiaris eſſet. Alexandrini κορσαῖον vocabant, apud quos in ſecundis menſis plurimum celebrabatur. Curabatur hic fructus ſolicite, & ad cibos condebatur doliis, contuſus prius & in maſſas redactus. *Agathocles*, Τρώγεται δὲ χλωρὸς ὁ καρπός, καὶ ἴσω ἀσάρῳ χαίρει ἢ μετὰ ἄλφιτα, καὶ ταρίχευται ταῦτα οὐ μάζαντες, οὐδ' ὕδωρ δεύοντες, ἀλλὰ ὅλους ἐκεῖ πατοῦντες σάττουσιν. Quæ verba perperam nonnulli accipiunt, quaſi ex ſiccis hujusmodi fructibus farina fieret apud Ægyptios. In maſſas pedibus calcantes hunc fructum potius redigebant, & doliis condebant, ut ſervaretur. Cujusmodi maſſas μάζας Auctor vocat, quales fiunt ex farina conſperſa. Qua de re vide plura apud Salmaſ. *ad Solin.* p. 1037. *& ſeqq.*

NABIS, Lacedæmoniorum poſt Machanidam tyrannus crudeliſſimus, cum Romanis bellum aliquandiu geſſit, poſtquam Philippum Demetrii fil. cum his bellantem Argis cedere coegiſſet, mox pacem impetravit, an. Urb. Cond. 560. à L. Quintio Flaminio, captis Argis, victus & Lacedæmonem ſibi habere juſſus eſt. Sed paulo pòſt interfectus, Flor. *l.* 2. *c.* 7. Liv. *l.* 34. *c.* 26. Polyb. *l.* 13. &c. quo pactô Spartani libertatem recuperârunt, *Ibid.*

NABIS, nomen feræ apud Æthiopes, quæ *Camelopardalis* Romanis. Plin. *l.* 8. *c.* 18. poſtquam de Camelis diſſeruit, *Horum*, addit, *aliqua ſimilitudo in duo transfertur animalia: Nabin Æthiopes vocant collo ſimilem equo, pedibus & cruribus bovi, camelo capite, albis maculis rutilum colorem diſtinguentibus, unde appellata Camelopardalis, Dictatoris Cæſaris Circenſibus ludis primum viſa Romæ.* Et Solin. *c.* 30. *Quæ locorum Æthiopes tenent, feris plena ſunt, è quibus quam nabim vocant, nos camelopardalim dicimus.* Ubi ſcripti *Nabun* habet, ut & Pliniani. Sed & *Nabuna* in quibusdam legitur. Salmaſ. *ad Solin.* p. 388. Vide ſuprà in voce *Camelopardalis.*

NABIUS, ſeu NAVIUS, Tarraconenſis Hiſpaniæ fluv. *Ptol. Narius*, Melæ *l.* 2. *c.* 3. *Baudrando* fluv. Callaicorum, *Rio Eu*, ſeu *Miranda.* Nunc Aſturiam à Gallæcia ſeparat, & poſtea in Oceanum Cantabricum ſe exonerat, prope Rivadaviam.

NABLA, urbs Sarmatiæ Aſiaticæ *Ptol. Naaxa* ſubſtituêre Interpretes.

NABLIUM, vide NAULIUM.

NABO, vel NEBO, civitas in terra Moab. Jer. *c.* 48. *v.* 22. quam ædificaverunt filii Ruben, Num. *c.* 32. *v.* 38. Eſt & nomen montis. Eſai. *c.* 15. *v.* 2. Item nomen Idoli, Eſai. *c.* 46. *v.* 1.

NABO-COL-ASSARUS, vide *Nabuchodonoſor* II.

NABONASSAR, homo Aſſyrius, primus Rex Chaldæorum, ſeu Babyloniorum, poſt diviſionem Aſſyriacæ Monarchiæ, Epochæ famoſæ auctor. Cujus imperii initium obſcurum admodum, interim probabile eſt, Babylonios inſurgentes contra Medos, qui Aſſyrium imperium deſtruxerant, fundaſſe ſub Nabonaſſare, Medorum Præfecto, ſeu Duce, novum hoc regnum, quod ſub Nabuchodonoſore poſtea immenſum crevit. Videtur autem hic Nabonaſſar Baladan fuiſſe, cujus apud Eſaj. *c.* 39. *v.* 1. & 2. Reg. *c.* 20. *v.* 12. mentio fit. Plerique Epocham hanc figunt, in *A. M.* 3306. ante Chriſtum Natum 747. an. 1. Olymp. 8. Urb. Cond. ſextô. Ut *Torniel. Salian. Spond.* &c. Vide 1. Paral. *c.* 32. Ptol. *l.* 4. *Almag. c.* 8. Scaliger. *de Emend. Temp.* p. 391. *& ſeqq.* Chriſtmann. *de Connect. Ann.* Origan. *T. I. Ephemer.* Reinold. *in Pruten.* Petav. *de doctr. temp. l.* 9. *c.* 51. *& ſeqq. l.* 10. *c.* 7. *& ſeqq. & part. II. Ration. temp. l.* 1. *&* 3. Ubb. Emmium, *l.* 2. *rer. Chron. & l.* 5. Tirin. *in Chron.* 5. *c.* 35. Iſaac. Voſſium, *Chron. ſacr. c.* 9. Joh. Georg. Hervartum, *nova Chron. c.* 227. Lang. *de annis Chriſti, l.* 1. *c.* 12. Calviſ. *in Chron.* Paul. Guldin. *l.* 5. *contra Calviſ.* Ricciolum *Chron. Ref. part. I. l.* 5. *c.* 5. *&c. Nic. Lloydius.* Juxta Marſhamum *Nabonaſſar* in Babylone regnare cœpit annô Period. Jul. 3967. ejuſque æræ pars prima continet *Regum Aſſyriorum & Medorum ſeriem*, qui titulus eſt Canonis, uſque ad initium Cyri, quorum numerantur anni 209. altera *Perſarum*, uſque ad mortem Alexandri, quorum ſunt anni 215. Ptolem. *l.* 3. *c.* 7. Atque hi anni *Nabonaſſarei* propriè dicuntur: qui verò ab exceſſu Alexandri M. numerantur, *Philippi* vocantur, ſcil. Aridæi, Cenſorinus *c.* 21. Et quidem *Canon Nabonaſſari*, ab Aſtronomis primùm uſurpatus, maximam tandem auctoritatem apud Hiſtoricos obtinuit: ut cujus tanta eſt cum Sacris inprimis Literis congruentia, ut ſine illo vix eſſet ullus ab Hiſtoria Sacra ad exoticam tranſitus; neque ſatis notus eſſet *Primus* ille *Cyri annus*, quô ſoluta eſt ſeptuagenaria Judæorum captivitas. Floruit autem *Nabonaſſar*, circa tempora Ezechiæ Regis Judæorum adhucdum cum patre regnantis, & Salmanaſſaris Regis Aſſyriorum: duplices namque ab initio ejus Reges Aſſyrii erant, quorum hi Nini, illi Babylone regnabant, uſque ad annum Nabonaſſari 68. quo Aſar-adinus utrumque regnum conjunxit. Regnavit Nabonaſſar ann. 14. ſucceſſore Nadio. Joh. Marſhamus *Can. Chronico Sec.* XVII. ubi & Babylonem ab ipſo conditam, & Samariam annô illius 12. captam ait.

NABONNIDES, vel LABINETUS, Rex Babylon. Sic apud prophanos auctores nominatus, occiſô Balthaſare, ultimô ex Nabuchodonoſoris ſtirpe, regnavit Babylone, ann. 17. An idem cum Dario Medo? Vide *Nabonnedus.*

NABOPOLASSAR, vel NABOLASSAR, vide *Nabuchodonoſor primus.*

NABOTH, vir Judæus, per injuriam ac dolum ab Achabo rege, cui pœnam Elias prædixit, circumventus, & interfectus, quia ei vineam ſuam vendere noluerat, 1 Reg. *c.* 21. *v.* 3. Torniel. *A. M.* 3135. *n.* 2.

NABU, nomen unius ex Principibus regis Babylonis, Jer. *c.* 39. *v.* 3.

NABUCHODONOSOR I. Rex Babylonis, *Nabolaſſar Beroſo*, *Nabopolaſſar* Ptolomæo, *l.* 5. *Almag. c.* 14. *Nabocolaſſar*, Scalig. *de Emend. temp. l.* 5. ſucceſſit Patri Ben Merodach, *A. M.* 3407. uſque ad A. M. 3429. quô fil. Nabuchodonoſor, jam ante Patris Collega, ſucceſſit. Marſhamo, Chyniladani Succeſſor, annô Æræ Nabonaſſ. 123. ann. 4. Jehojakimi, Rex bellicoſiſſimus, quæ Rex Ægypti in Syria obtinuerat, recuperaturus, ſub initiis regni Pharao-Nechonem ad Euphratem vicit, totam Syriam Peluſio tenus ſubegit, Jehojakimum tributarium ſibi fecit, rebellantem occidit, Jechoniam fil. ejus deportavit annô regni 8. per filium cognominem, *Regis* titulô, patre adhuc vivô, inſignem, Hieroſolymam expugnavit, Zedekiam ultimum Judæorum Regem cum populo Babylonem abduxit, annô regni 19. Tyrum veterem excidit, obſidionis annô 13. Ægyptum ſubjugavit. obiit annô Nabon. 144. regni 21. ſucceſſore filio Nabuchodonoſore II. Vide prælatum Marſhamum *Canone Chron. Sec.* XVIII. ubi plurima de illo.

NABUCHODONOSOR II. Magnus, ab Hebræis *Nebucadnezar* dictus fil. prioris, imperare cœpit Babylonis, patre vivente, an. 4. regni Eliacim, Regis Judæ: qui erat annus mundi 3423. ante Chriſtum natum 625. Hic bellum cum Aſſyriis primùm, dein cum Pharaone Necho ſive Nechaone, geſſit, eum vicit, & totam Syriam uſque Peluſium, Judæâ ademptâ, ſuæ ditioni adjecit: Joachim ſeu Eliacim, Regem, quod cum Nechaone fœdus pepigerat, ſibi tributarium fecit. Dein, patre mortuô, domum redux, thronum ſolus conſcendit: poſteà Jojakimum tributum recuſantem cepit & ligavit, ut Babylonem duceret, attamen interim curavit interfici. Iterum Joachimum, ſeu Jechoniam, Jojachimo ſuffectum, cepit, Babylonemque cum uxore, liberis, & theſauro ſacro, duxit. Idem Jeruſalem, tempore Sedechiæ, obſedit, habens principem militiæ *Nabuſardan.* Filios Sedechiæ, urbe captâ, *A. M.* 3446. occidit coram eo, ipſumque patrem exoculavit, vinctumque catenis abduxit Babylonem: templum ſuccendit, civitate captâ ac direptâ. Poſt hæc, Æthiopibus, Arabibus, Idumæis, Philiſtæis, Syris, Perſis, Medis, Aſſyriisque victis, & totâ ferme Aſiâ perdomitâ, elatus, aureum Coloſſum erigi eumque adorari juſſit, tribus Juvenibus, ſociis Danielis, qui id facere conſtantiſſimè renuentes, in fornacem ardentem conjecti erant, miraculô illæſis. Poſteà ſomniô myſticô duplici territus, à Daniele interpretationem utriuſque accepit: Tandem regnô, ob inſaniam, pulſus, cum feris ſeptem annis in agro egit. Quibus exactis menti & potentiæ redditus, annum ſupervixit, quem adeo bene, in Danielis converſatione, collocaſſe videtur, *Auguſtino, Hieronymo, Epiphanio, Theodoreto,* &c. ut de ejus ſalute non dubitent. Obiit *A. M.* 3471. Imperii 43. Quintô ejus regni annô, 125. Nabonaſſaris, an. 3433. Mundi, Ecclipſis illa Lunæ contigit, cujus Ptolemæus facit mentionem, quæque Chronologiæ Imperii illius optimum fundamentum eſt. Joſeph. *l.* 10. *Antiq. Jud.* Gernler. & Pererius, *in Danielem.* Gordonus, Mercator, Scaliger, Petavius, &c. Vide apud Danielem hujus ſomnia, de quatuor regnis mundi. Item de aurea ſtatua, quam adorari juſſit. Vide & Joſeph. *l.* 10. *c.* 7. *& ſeqq.* Hic (inquit Origenes) *gentibus innumeris propinavit mœroris potum, ſuperbè ac crudeliter, quod Domini fiebat virtute, ſibi arrogantiùs adſcribens* &c. Juxta Marſhamum, *Nabuchodonoſor* hic ſolus regnare cœpit, annô Nabonaſſ. 144. quo pater obiit, ut vidimus, cùm jam, poſt excidium Hieroſolymorum, ille in Phœnicia & Ægypto biennium victorioſè tranſegiſſet, auſpiciô paternô, anno regni 2. Cyaxari I. Medorum Regi in expugnanda Nino (quæ à Babyloniis ſub Saosduchino ſeu Chyniladano, ignavis Principibus, deſciviſſe videtur, propriô Rege electô) auxiliô fuit, utpote ob Nitocrim Medam, uxorem ſuam, ei affinitate junctus. Rebus dein Ægypti aliarumque gentium conſtitutis, ad pacis opera ſe contulit, in quibus impenſè magnificus erat: de quibus, præter Beroſum Joſepho *d. l.* & Megaſthenem, eidem *contra Apion.* laudatos, vide Abydeni *Fragm.* apud Euſebium *Præp. Euang. l.* 9. *c.* 41. & plura hanc in rem, apud Joh. Marſhamum *d. l.* ubi *Nabocol-aſſarum* hunc Regem in *Canone Babylon. Regum* vocari addit. Ei ſucceſſit fil. Evilmerodachus, de quo ſuprà. Vide voce *Nebucadnezar.*

NABUCHODONOSOR, Rex Ninives, cujus in libro apocrypho Judithæ mentio, à Chronologis fruſtra quæritur.

NABUS, fluv. Nariſcorum, per mediam Nortgojam, in Danubium pauló ſupra Ratisbonam fluens. Hinc *Nabburgum* oppid. 3. leuc. à Vidonio urbe Ratisbonam verſus.

NABUSEZBAZ, nomen viri, Jer. *c.* 39. *v.* 13.

NABUZARADAN, princeps exercitûs regis Babyloniorum, 2. Reg. *c.* 25. *v.* 8. Is reliquias Judæorum in Meſopotamiam abduxit: Jeremiam verò è carcere extractum, benigne habuit. Jer. *c.* 39. *& ſeqq.*

NACURA, ſeu NACHARA, apud Sanutum *l.* 2. *part.* 4. *c.* 20. & 21. *Sunt quatuor Tubatores, tibicines, tibiatores, & qui ſciant pulſare* Nacharas, *Tympana* ſeu *Tamburla:* crotalum eſt vel tympani ſpecies, quâ equitatum militarem per Alemanniam, Septentrionalem præſertim, uti ſolere, tradit Petrus de Valle *Ep.* 6. Gallis *Tymbale.* Turcis & Saracenis tribuitur, in *Geſtis* Ludovici VII. Regis Francorum *c.* [illegible] *Tympanis* & Nacariis *& aliis ſimilibus inſtrumentis reſonabant.* Vide quoque Joinvillam *in S. Ludovico* p. 28. Froiſſardum *Vol.* 1. *c.* 147. & Orronvillam *in Hiſt. Ludovici Ducis Boron. c.* 76. apud quos hujuſmodi tympana *Nacaires* dicuntur, ſicut *Nacres* Raimundo Montanerio *in Chron. Aragon. c.* 19. 139. & 220. A Turcis ea Franci accepêre, quibus non ſemel tribuitur, à Scriptoribus laudatis Car. du Freſne *Not. ad Joinvillam:* ubi idem obſervat, ab iis *Anacaires* appellari, ut & apud Græcos Ἀνάκαρα, Codino *de Offic. c.* 6. *num.* 15. & Ἀνακάρδα, *Nicetæ.* Hinc certè Ἀνακαρισταὶ Tympaniſtæ dicti eidem Codino *l. cit.* & Nicetæ *in Manuele l.* 5. *num.* 7. qui videl. ejuſmodi tympana pulſabant, Id. *Gloſſ.* Vide quoque *Anacaria.*

NACCÆ, *Varroni, Feſto* & *Paulo* vulgò Fullones dicti, *quòd omnia ferè opera ex lana, naca dicantur à Græcis.* Νάκη enim &

νάκος, pro *capra pelle*, palam uſurpatur Homero *Odyſſ.* ξ. *v.* 530. & Theocrito *Idyll.* 5. pro *ovile vellere*, *Simonide.* Quid quidem nomine apud *Suidam* ita capitur. Νάκος. [illegible] *Caprina pellis eſt* νάκη, *ut ovilla* κῴδιον. *Itaque Coloſſinum vellus non dicendum eſt* νάκος. *Male igitur Simonides* νάκος *appellat.* Simonidis tamen exemplô νάκος pro *vellere* ab iis uſurpari videmus, qui purifimè loquuti ſunt. Sic apud Herodotum *l.* 2. *c.* 42. Thebani Jovem fabulantur, ari te cæli, & [illegible] *vellere illius aſſumtô*, Herculi apparuiſſe. Et in Syria Luciani Dea, quiſquis illi ſacra facit, ove mactatâ, [illegible] *vellus humi ſternens, ſuper hoc in genua procumbit* &c. Et *Ariſtoph.* [illegible] *vellera tondere*, aut *vellicare.* Et *Philemoni* [illegible], *vellerum evulſor.* Et *Cratino*, [illegible], *qui velleris tuſtas vulſitat eſt*: quæ omnia apud Pollucem *l.* 7. *c.* 9. Suidæ etiam & Cyrillo, apud Bochartum, manuſcripto, [illegible], *ovium tonſores.* Et νάκος huic κῴδιον, *vellus*; illi [illegible], *ovilla pelles*: & Gloſſatori veteri *Pellis lanata*, νάκη. Unde *Nacca*, ut vidimus. Imò, ut de capræ pelle, & de ovillo vellere, reperitur: ſic de *vellere* primò videtur dicta vox, indead caprinam pellem translata Sam. Bocharto modò laudato, quem vide *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 42. Salmaſ. tamen *Nacias* dici *Varroni* Fullones mavult, ἀπὸ τοῦ νάσσειν, *à premendo & denſando*: unde *Nacina*, fullonis uxor, apud Apulejum, & τὰ νακτὰ, *coactilia.* Vide eum *ad Solin. p.* 193. Sic *Nattum* vel *Natius*, legit Car. du Freſne, apud Jac. Stephaneſium Cardin. *de Coronatione Bonifacii VIII. c.* 9.

> *Poſt ipſum quadratus equus, detextus ad ante,*
> *Velatuſque rubro ſcarleti tergora nacto,*
> *Cygnetus ad dextram vehitur.*

Et infrà,

> *Cornipedemque ſedem niveum ſub tegmine nacti.*

Et apud Innocentium III. *l.* 1. *Ep. p.* 34. *Denique ut Piſana crucem amplius honoretur, equo albo, cum nacto albo, in proceſſionibus utendi tibi licentiam damus*, ubi Voſſ. *nactum* retinet, & à νάκος, i. e. *vellus* vel *lana*, deducit: Stragulumque intelligit, quo totus equus inſternitur. Vide eum *in Gloſſario* & Dominic. Macrum *in Hierolexico.*

NACHABA, urbs Arabiæ deſertæ *Ptol. Banacha* Interpret.

Rabbi NACHMAN, præſes Academiæ Nahardeæ: quæ cum Sorana & Pombeditana, initium ſumpſit, ſub initium Millenarii V. juxta calculum Rabbi *Ganz.* Vide quoque Rabbi *Jehuda*, & Rabbi *Jene*, quorum ille Soronam, hic Pombeditanam, primi rexêre.

R. NACHMAN Fil. Iſaaci, præſes Pumbeditæ, poſt mortem Rabæ, floruit, ann. 4113. juxta *eund.*

NACHOR, fil. Sarug, Avi Abrahami, natus A. M. 1880. An. ætat. 30. genuit Tharam, obiit A. M. 2027. Gen. *c.* 11. *v.* 22. fil. item Thara, frater Abrahami & Arani, cujus fil. Milcham duxit, Gen. *c.* 11. *v.* 27.

NACHORAGAS, dux exercitus Perſarum ſub rege Coſroë.

NACO, frater minimus natu Miciſlai, Regis Herulorum, fil. Billungi ſeu Miſtævoji, quem à Viſtula ad Viſurgim imperitâſſe dicunt; Ottonis I. hoſtis, cum fratribus, paganam ſuperſtitionem tutatus eſt: poſtquam Arus, ductâ Vagonis Epiſcopi Oldenburgi Vagriæ ſorore Chriſtianam fidem amplexus, ſed iterum eam deſertam perſecutus eſſet. Phil. Jac. Spenerus *in Fam. Vandal.*

NACOLÆ, urbs Phrygiæ magnæ, à *Nacole* Nympha, vel è *Nacolo* Daſcyli filio. *Nacolia Steph. Ecangiol* Turcis *Leunclavio.* Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Synnadienſi.

NACONE, urbs Siciliæ, *Steph.*

NACRASA, Lyciæ urbs; *Ptol.*

NACRI Campi, *Strab.* Liv. *l.* 41. *c.* 18. ſeu (ut alii legunt) *Macri*, locus Galliæ Togatæ inter Mutinam & Ferrariam *Val di Montone*, *Leandro*, à Mirandula 5. mill. paſſ. Ferrariâ diſtans.

NACRIA, Tuſciæ urbs. Vide *Nuceria.*

NADAB, fil. Aaron, Exod. *c.* 6. *v.* 23. cum fratre Abihu, negligentiûs ſacra tractantes, occultô igne exuſti ſunt, corporis ſuperficie & veſtibus illæſis, Levit. *c.* 10. *v.* 1. Torniel. *A. M.* 2545. *num.* 4. Fil. item Semei, 1. Paral. *c.* 2. *v.* 28. Fil. Jahiel, 1. Paral. *c.* 9. *v.* 36.

NADAB, fil. Jeroboam, ſucceſſit patri in regno Iſrael, annô ſecundô regni Aſa, Regis Judæ: Hic impius, genuina patris proles, non diu imperavit: occiſus eſt à Baſa, annô tertiô Aſa, regis Judæ: & regnum ejus occupavit homicida ille Baſa. Vide 1. Regum, *c.* 14. & 15. Regnavit annô à condito mundo 3081. Torniel. *A. M.* 3081. 3082.

NADABIA, fil. Jechoniæ, filii Ioacim, 1. Paral. *c.* 3. *v.* 18.

NADDAVER, urbs Æthiopiæ ubi Matthæus Apoſtolus martyriô affectus. Ejus meminit Venant. Fortunatus, *l.* 8.

NADIES, Babylonis Rex II. Nabonaſſeri Aſſyrio, qui homines captivos eô deduxit, urbem munivit, arces excitavit, palatia condidit, Eſaj. *c.* 23. *v.* 13. ex interpretatione Marshami, ſucceſſit, tempore Ezechiæ adhuc cùm patre in Juda regnantis; præfuit ann. 2. ſucceſſoribus Chinzirô & Porô. Joh. Marshamus *Canon. Chronico Sec.* XVII.

NADRAVIA, provinc. Pruſſiæ Ducalis inter Demam & Inſtrum, ad Gorgenburgum, *Metel. Mercat.*

NÆBIS, *Strab. Neiva*, *Jac. Vaſconcello*, fluv. cum pago cognomine in finibus Bracarum, in Portugall. apud Vianam oppid. mari exceptus, 6. leuc. à Bracara urbe in Occaſum.

NÆFELIUS, NAVALIUS vicus, Helvetiæ, in agro Glaronenſi, dimidio infrà Glaronam milliari, in planicie vallis, undique montibus altiſſimis cinctæ, ſitus, aliter *ad Navalia* dictus eſt, eo quòd olim navigia Lindemagô euſque ſubveherentur, German. *Nafels.* Hic vallem, quia propè hunc vicum liber in illam aditus patebat, ob belli Auſtriaci metum, murô ſoſſáque clauſêre Glaronenſes, ſtatiat à quo Helvetiis ſacramentum dedere. Celebris eſt in hodiernum uſque diem inſigni Glaronenſium de Auſtriacis victoriâ, partâ tertiâ feriâ Aprilis A. C. 1388. Poſtquam enim Leopoldus ad Sempachium victus eſſet A. C. 1386. captô ab Helvetiis oppidô Veſenâ, induciæ uſque ad initium carniſprivii ſequentis anni factæ ſunt. Quibus finitis, Glaronenſes præſidium intere Veſenum, qui ſacramenti fide violatâ hoſtibus noctu portis apertis, è præſidio pleroſque exciderunt. Aprili dein menſe, die dictâ, Auſtrii exercitum 15000. *ad Navalia* duxêre, vallemque perrupere: quibus ſeſe 350. homines è Glaronenſibus, & 30. è Suitiis, opponentes, hoſtem memorabili prælio vicêre, captis 11. ſignis primariis, cæſis autem bis mille quingentis, præter eos qui in aquis perierunt. Memoria victoriæ quotannis celebratur à Glaronenſibus magnâ ſolennitate, feriâ quartâ primæ ſeptimanæ Menſis Aprilis, niſi illam Paſcha proximè antecedat, tum enim in ſeptimanæ, Paſchi ſequentis, feriam quartam differtur: quem ritum prolixè deſcribentem vide ſis Joſ. Simler. *deſc. Helvetiæ*, cui adde Stumphium *Chr.*

NÆNIA, Dea funerum, cui veteres Romani ſacellum, auctore Feſtô, extra portam Viminalem, dedicârunt. Vide Voſſium in *Etymolog. voce Nenia*, ſic enim ſcribendum: ut & hic infra.

NÆNIA, an ex ſono vocis, quem flen es emittunt: an quod eam vocem flendô efferimus: an quòd chordarum ultimas Græci Νεάτας dicunt, extrema cantionis vox ſic appellata eſt? Scaliger ex Hebr. נהי נהי, *plange*, *plange*, Ezech. *c.* 32. *v.* 18. ducit, ut Phryges & poſt eos Græci veteres νηνίατον vocârunt: Carmen erat, quod ad rogum dicebatur. Unde Nonius Marcellus, *Nænia*, inquit, *eſt carmen ineptum ac inconditum, quod a conducta muliere, quæ Præfica diceretur, iis quibus propinqui non eſſent, mortuis exhiberetur.* Et Quintil. *l.* 8. *c.* 2. *Carmen funebre propriè Nænia dicitur.* Aliter Νεάτη i. e. *extremum*: quemadmodum tibiam, quæ in funeribus adhibebatur, Νηνίατον vocavit *Pratinas Phliaſius.* Phrygum inventum eſſe, ſuggerit *Hipponax.* Et quia hoc ultimum erat quod defunctis canebatur, Plautus vocabulum pro fine uſurpavit *in Pſeud. Actu* 5. *ſc.* 1. *Id*, aiens, *fuit Næniæ ludo.* Impropriè dein & propter nugas, quæ in mortuorum laudem, præcipuè in funere infantium, canebantur, pro inepta cujuslibet cantus aut ſermonis ſumitur. Sic Horat. *Carm. l.* 2. *Od.* 1. *v.* 37.

> *Sed ne relictis Muſa procax jocis*
> *Cea retractes munera Næniæ.*

Similiter fabulas ſuas *Nenias* per modeſtiam appellat Phædrus *Fab. l.* 3. *Prologo ad Eutych. v.* 10. Hinc & Jovianus Pontanus vocem ad Nutricias cantilenas traduxit: propterea quòd vulgus alicubi in Italia *Nenas* dicunt, ut opinatur Scaliger, à cantionculis, quæ ſint ſimiles cantibus Præficarum: Cujus carminis anguſtiis divinus ille vir ita clauſit laſciviam immenſi ſui ingenii, ut aliorum excluſerit audaciam. Imò jam Horat. ſic uſurpavit *l.* 1. *Ep.* 1. *v.* 62.

> *Roſcia, dic ſodes, melior lex, an puerorum*
> *Nænia, quæ rectè regnum facientibus affert.*

Et Arnob. *l.* 7. *Somnô occupari ut poſſint, leves audiendæ ſunt neniæ.* Nec καταβαυκαλήσεις ſolùm veteres Nutricum cantiones, ſed & Νηνία, Græcos appellâſſe, teſtis eſt Franc. Roſſæus *Archæol. Att. l.* 5. *c.* 7. Quale illud apud Theocritum. *Id.* 5.

> Εὕδετ' ἐμὰ βρέφεα γλυκερὸν καὶ ἐγέρσιμον ὕπνον,
> Εὕδετ' ἐμὰ ψυχὰ, δύ' ἀδελφεὼ εὔσοα τέκνα,
> Ὄλβιοι εὐνάζοισθε, καὶ ὄλβιοι ἀῶ ἵκοισθε.
> *Infantes placidò compenite lumina ſomnò,*
> *Dormite ò animæ dulces, dormite gemelli,*
> *Craſtina dum vobis latis affulſerit Eos* &c.

Vide quoque infrà *Nenia*, it. *Præfica.*

NÆOMAGUS, oppid. Delphinatus, ad Ægam amnem, in confinio Provinciæ, cujus arx diruta; *Nions* 6. leuc. à Fano S. Pauli Tricaſtinenſis in Ortum, Seguſteronem verſus, 3. à Vaſione in Cæciam.

NÆVIA, nomen mulieris. Martial. *l.* 1. *Epigr.* 72.

> *Nævia ſex cyathis, ſeptem Juſtina bibatur.*

NÆVIA, porta urbis Romæ, extra quam ad 4. mill. paſſ. *ſilva Nævia* occurrit, teſte *Feſtô*: à *Nævio* cive cujus erat, dicta. Ea inter Eſquilinam, & Tiburtinam ſita eſt à Baſilicâ S. Mariæ majoris propriore hodie nomen habens. *Baudrando* nunc *Porta Maggiore*, quia major aliis & quaſi arcus triumphalis. Longe à Baſilica S. Mariæ Maj. *Famianus Nardinus* tamen credit, fuiſſe inter Portas Cœlimontanam & Latinam.

Cn. NÆVIUS, poeta, qui bellô Punicô primô militavit, & ejus belli hiſtoriam reliquit: varias item fabulas docuit, ac primum quidem, an. Urb. Cond. 519. Stylus ejus Satyricus, familiam Metellorum, Romæ tum potentiſſimam, adeò irritavit, ut Româ pelleretur. Uticam ergo ſe recepit, ubi obiit, An. 551. Urb. Cond. Præter Gell. *l.* 7. *c.* 21. Hieronym. *in Chron.* Vide Voſſium de Poetis Latinis, *c.* 1. & *Orat. Inſt. l.* 4. *c.* 10. §. 3. itemque de Hiſtoricis Latinis, *l.* 1. *c.* 2. Propter maledicentiam Scipioni Africano & Metello (ut dictum) inviſus, in carcerem compactus eſt à Triumviris Capitalibus, ubi duas fabulas, *Hariolum* & *Leontem* conſcripſit, in quibus *quum delicta ſua & petulantias dictorum*, ut ait A. Gellius *l.* 3. *c.* 3. diluiſſet, à Tribunis plebei vinculis exemptus eſt. Meminit ejus incarcerati Plautus *Milite Glorioſo Actu* 2. *ſc.* 2. cùm ait,

> *Nam os columnatum Poëta ineſſe audivi barbaro,*
> *Cui bini cuſtodes ſemper totis horis accubant.*

Nævium enim hic innuit, quem Græcô more *barbarum*, i. e. Latinum Poetam vocat. Huic *columnatum* os tribuit, an quia brachium velut columnam ſuffulſerit mento, dum fabulas ſcribebat:

lat: An quia vincula columnæ ſimul & capiti ejus annexa fuêre: An potius ad Mænium columnam reſpexit, ubi judicia à Triumviris exercebantur, teſte Cicerone *in Cluentiana*. Deſcripſit bellum Punicum, cujus ipſe pars fuit, verſibus Saturniis, ut Feſtus teſtatur: quod carmen poſtea Cajus Octavius Lampadio diviſit in libros ſeptem, ut Suetonius inquit *de Illuſtr. Gramm. c. 2.* Hoc cum vitio ipſi vertiſſet Ennius.

——— Scripſere alii rem
Verſibus, quos olim Fauni vateſque canebant,
Cum neque Muſarum ſcopulos quiſquam ſuperarat,
Nec dicti ſtudioſus erat.

Ipſe tamen eum imitatus eſt, teſte Cicerone *in Bruto*. Inter Comicos tertiô locô illum ponit Sedigitus, apud A. Gellium *l. 15. c. 24.* poſt Cæcilium Statium & Plautum, his verbis.

Dein Nævius, qui fervet, pretium tertium eſt.

Ipſe ſuperbo ſibi Epigrammate, *quod teſtimonium eſſe juſtum potuiſſet, niſi ab ipſo dictum eſſet*, ſententiâ A Gellii *l. 1. c. 24.* parentavit:

Mortales immortales flere ſi foret fas,
Flerent divæ Camœnæ Nævium Poëtam.
Itaque poſtquam eſt Orcino traditus theſauro,
Obliti ſunt Romæ loquier Latinâ linguâ.

Campanum eum fuiſſe, ibidem loci innuere Gellius videtur, cum Epigramma hoc *plenum ſuperbiæ Campanæ* vocat. Vide Ant. Thyſium & Jac. Oiſelium *Notis in A. Gellii loca citata.*

NÆVIUS. Tribunus plebis una cum Collegis Petilliis, P. Corn. Scipionem Africanum repetundarum poſtulavit.

NAFFUS, arca lignea ſeu ſarcophagus, in quo conduntur corpora Sanctorum, palliis exornata, Gregor. Turonenſ. *de Glor. Confeſſ.*

NAGADITA, urbs Taprobanæ. *Ptol.*

NAGARA, urbs Arabiæ Felicis mediterranea. *Negran* ex tabulis recentiorib. Item urbs parva, Hiſpaniæ Tarraconenſis vulgò *Nara*, in Rivogia provinc. cum titulo Ducatus inter Logronium in Cæciam, & Dominicopolim ſeu Calceatam in Africum, ubi aliis acriter dimicatum, inter Petrum Crudelem & Henricum, Caſtellæ Reges.

NAGARURIS, civitas Indiæ, intra Gangem. *Ptol.*

NAGIA, oppid. Gebanitarum, in Arabia Felice. Plin. *l. 6. c. 28.*

NAGIDOS, ſeu NATIDOS Melæ *l. 1. c. 13.* urbs Pamphyliæ in Ciliciæ confinio, *Nagiæ* incolis, & *Nagidia* Turcis, teſte *Leunclavio*, contra quam *Nagidufa* inſula. Sed *Stephano* Ionio ſini proxima eſt. Alius urbs eſt Ciliciæ aſperæ, ad oſtia fluv. Orymagdi, 40. milliar. ab Antiochia ad Tragum in Ortum. 60. à Corycio in Occaſum, in ora maris Cilicii; prope quam Inſul. parva *Nagidufa*. *Steph.*

NAGNATA, urbs Hiberniæ, *Ptolem.* apud quem nitus loci (inquit *Waræus*) locum aliquem deſignare videtur non procul à Sligoa urbe.

NAGOLDIA, oppid. Ducatus Wirtemberg. ad amnem cognominem, cum caſtro ſat munito, 8. milliar. Germanic. ab Argentina in Ortum. 3. à Tubinga in Occaſum.

NAHABI, filius Vapſi, Numer. *c. 13. v. 15.*

NAHALIEL, locus ubi caſtra fixerunt Iſraelitæ, Numer. *c. 21. v. 19.*

NAHAM, frater Odaiæ mulieris, & fil. Caleb, filii Jephone, 1. Paral. *c. 4. v. 19.*

NAHAMANI, nomen viri, Nehem. *c. 7. v. 7.*

NAHAR, vel NOHAR, animal eſt fabuloſum, apud Arabes Scriptores, de quo ſic Ibnoſeida: *Animal eſt* nohar *in quarto cælo, quod quotidie introducit Angelos, ut nubes ineo colliguntur, denſæ eliquat. Et excutiuntur excuſſiones ejus: videexeunt ſeptuaginta guttarum millia. Ex his totidem Angelos creat Deus, quibus imperat, ut circumſtent domum Mamur; quod illi faciunt, nec revertuntur ad Deum amplius. Sed inter cælum & terram jugiter manent Deum laudantes, uſque ad diem reſurrectionis.* Ubi *Domus Mamur* illis eſt domus cæli, cui ſubeſſe Mechanum templum & ad ejus exemplar factum eſſe, fabulantur Arabes. Vide Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l. 6. c. 14.*

NAHARAI, armiger Joabi, 2. Sam. *c. 23. v. 37.*

NAHARVALI, Tacito *in Germ. c. 43.* Germaniæ populi: quem reliqui ſequuntur. *Maharvani* forte legendum: qui poſtea appellati *Maravani*, in *Annalibus* Ludovici. *Marahabita*, in *Annalibus* Fuldenſibus. Apud nonnullos etiam recentiores *Marahenſes* & *Margenſes*. *Maharvali* tamen ſi apud Tacitum retinendi, erunt dicti ut *Weſtuali*, *Tajuvali*, qui vulgò *Weſtfali* & *Taifali*.

NAHASSON, filius Aminadab, Exod. *c. 6. v. 23.*

NAHATH, filius Rahuel filii Eſau, Gen. *c. 36. v. 13.*

NAHOR, vide NACHOR.

NAHUM, nomen Prophetæ, Nehem. *c. 7. v. 7.* unius ex 12. minorib. Sub Ezechia Rege prophetaſſe videtur: Tribus Capitib. Joſeph. *Jud. Ant. l. 9. c. 11.* Hieronym. *Præf. in Nah.* Epiph. *in vit. Proph.* Salian. *A. M.* 3315. *n. 19.* Torniel. 3321. *n. 3. & 4. &c.* In Prophetiam ejus proſtant: Bibliandri *Verſio ſecundum Hebr. Verit. cum Exegeſi. in* 8. Tiguri, 1543. Crocii *Commentar.* in 8. Bremæ, 1624. 12. Lugduni Batav. 1620. Chytræus. Danæi *Comment.* Dieterici 62. *Conc. Germ.* in 4. Ulmæ, 1658. Geſneri in 8. Hamb. 1618. & Hafenrefferi *Comment.* Juliani *Scripta*, Tom. 2. Vide Bibliothec. PP. Janſſonii *Comment.* 8. Heidelbergæ, 1599. Pintus, in 8. Coloniæ 1583. De Quiros. Tarnovius. Theophylacti *Commentar.* in fol. Græc. & Lat. Pariſiis 1631. Winckelmanni *in 6. ult. Min. Proph. Commentarius*, in 8. Francof. ad Mœnum. 1603. 1621. Vide *Propheta Minores.*

NAJA, memorata A Gellio *l. 13. c. 22.* cùm ait: *Luam Saturni, Salaciam Neptuni, Horam Quirini, Curitum Quiritis*, Najam *Vulcani, Heriem Junonis* &c. Sic Stephanus primum edidit. Cod. Tornæſ. & Veteres Editiones habent, *Majam:* MS. lectio ad marginem Voſſiani codicis notata, *Manum*. Quæ quid ſibi velint, in obſcuro eſt. Ad Majam quod attinet, illuſtratur locô Macrobii *Saturn. l. 1. c. 12.* *Cingius menſem Majum nominatum putat à Maja, quam Vulcani dicit uxorem: argumentoque utitur quod Flamen Vulcanalis Kalendis Maji huic Deæ rem divinam facit: ſed Piſo uxorem Vulcani Majeſtam, non Majam, dicit vocari.* Interim Cincius cùm Majam Vulcani uxorem appellet, ex Pontificalibus indigitamentis, e quibus verba ſua deprompſit Gellius, id haud dubiè hauſit: unde firmari poteſt *Majam* pro *Najam* legendum. Vide Jac. Oiſelium *Notis in locum.*

NAJACUM, oppid. Provinc. Ruthenenſis, ad Veronium fluv. 6. leuc. ab Albiga in Boream, Cadurcum verſus, 9. à Ruthenis in Occaſum, verſus montem Albanum. In Aquitania.

NAJADES, vel NAIDES, Nymphæ fontium & fluv. ἀπὸ τοῦ νάειν, quod eſt *fluere*. *Najada* Tibullus poſuit pro lympha, *l. 3. Eleg. 7. v. 25.*

Najada Bacchus amat, ceſſas, ô lente miniſter,
Temperet annoſum Martia lympha merum.

Inde *Naicus*. Propert. *l. 3. Eleg. 32. v. 42.*

Suppoſita excipiens Naica dona manu.

Ubi tamen Scaliger *Nai cadura.* *Nic. Lloyd.* Cæterum illas Bacchi ſacerdotes fuiſſe, teſtatur ex Strabone, *l. 5. c. 13.* Natalis Mythologus; Sunt autem verba Strabonis *l. 10.* hæc: *Adminiſtri porrò Muſarum ſunt, cùm dicti omnes, tum peculiariter Muſici: Apollinis, & hi & divinatores: Cereris, myſtæ ſatigeri, ſacrorum enarratores: Bacchi, Sileni, Satyri, Lenæ, Thyiæ, Mimallones, Najades, Nymphæ, Tityri.* Unde *Najades*, Tritones & conchas marinas rectiſſimè poni ad ornamentum lucernæ Bacchi, qui multæ navigationis Deus ab Ethnicis colitur, multaque præclara facinora geſſit, cenſet Fortun. Licetus *de reconditis Antiqq. Lucernis, l. 6. c. 27. ubi Lucernam, Baccii Ægeboli hiſtoriam perſeam referentem, explicat.* Vide quoque Janum Parrhaſium, ad illud Claudiani, *de Raptu l. 2. v. 77.*

——— Quales referunt Baccho ſolennia Nymphæ.

NAJAGENSES, horda Tartarorum celebris, emerſêre circa A. C. 1440. Poſtquam enim Mogoles Tartariâ potiti ſunt, A. C. 1187. *Schinguis* Khani auſpiciis; hic, quatuor filiorum pater, primogenitum *Magnum Chanum* appellari voluit, cujus ſucceſſores hodieque titulô iſtô inſignes ſunt. Reliquis tribus Imperii aliquam partem conceſſit, ſed hâc lege, ut omnes primogenito ſubeſſent: Itaque Tukſi, omnes provincias Occidentales ad fluv. Volgam accepit: nimir. *Deſchte* ſive Tartariam Deſertam, Ruſſiam, Cumaniam, Bulgariam, Gothiam, Alaniam, aliaſque. *Schagadai*, ſiliorum tertius, Orientalem Tartariæ partem nactus, provincias *Mawaranachar*, Coraſmiam aliaſque, *Schagadai* nomine ab ipſo poſtea dictas, tenuit. Septentrionales Regiones ultimus accepit. Sed cùm horum poſteri variè inter ſe colliderentur, non manſit diu diviſio iſta, verum procedente ævô alia atque alia Regna inde emerſere. Et Occidentalis quidem Tartaria, circa A. C. 1400. diſcerpta eſt, in Regnum *Zavolhenſe* & *Crimenſe* ſive *Præcopenſe*, occaſione expeditionis à Tamerlane in Tartariam Deſthenſem ſeu Occidentalem ſuſceptæ. Cùm enim is Tuktamiſchem Imperatorem Tartariæ deſertæ everteſſet, Crimenſes, peculiari ſibi Rege creatô, Zavolhenſibus ab illo tempore ſubeſſe noluerunt. Mox ex Zavolhenſi Imperio alia tria Regna orta ſunt, hordarum variarum defectione: nimirum *Caſanenſe*, *Aſtracanenſe* & *Najagenſe*, quod poſtremum, circa A. C. 1440. ut dictum, hâc occaſione originem nactum eſt. Cùm Imperator Zavolhenſium interfeciſſet Okkabum, virum quendam Magnatem & tot filiis hinc inclytum, hujus triginta, quos reliquerat, filii ſeceſſione factâ, juxta caſtrum *Sarai*, defecerunt & brevi tempore adeò creverunt, ut hodie pro numeroſiſſima & maxima Horda habeantur. Dividuntur autem in tres provincias, *Caſſimenſem*, *Schembmamajenſem* & *Schidaienſem*; hodieque ſubſunt Ruſſorum Imperatori, à tempore Johannis Baſilidis, ſed à tributo immunes Hornius *Orb. Imp. p. 295.*

NAID, ſeu NAIDA, terra, in qua Cain habitavit. In tractu Iſſachar. Urbem contra vim exterorum munitam, quàm primus condiderit Cainus, quamque *Hanochiam* ſacer vocat Codex, ita appellat Joſeph. *Ant. Jud. l. 1. c. 3.* dubio procul ex LXX. verſione, qui illud נוד בארץ verterunt, ἐν γῇ Ναΐδ, Georg. Hornius *Hiſt. Philoſ. l. 1. c. 9.*

NAJERA, nomen illuſtris in Hiſpania Familiæ, cum titulo Ducatus, quæ Manriciæ (*Manriquez*) ſtirpis ramus eſt. Cùm enim hæc in duas præcipuè lineas, *Caſtinnaienſem* & *Trebinnenſem* dividatur; in hac poſteriore, quæ cognomen *de Lara* aſſumpſit, celebris fuit Petrus Manricius Judex Legionis, Dn. *de Trevinno* & *Hamuſco*, qui ex Leonora Caſtellana plures filios ſuſcepit: e quibus primogenitus Didacus Gometius Manricius primus Comes Trebennenſis, Petrum genuit primum *de Najera* Ducem & reliquorum ſatorem; cujus abneptis Luiſa Ducatum Bernardino *de Cardenas* Duci Maquedenſi attulit. Frater minor Didaci, Rodericus, Comes *de Paredes de Nava* nuncupatus eſt, beneficiô Johannis II. Regis: e cujus primogenitis orta Agnes, *Com. de Paredes*, ad maritum Henricum Manricium, ex *Najerenſi* lineà agnatum, ſucceſſionem tranſtulit. E reliquis verò ejus filiis aliæ lineæ oriundæ ſunt. *Najerenſes* autem quod attinet, ſeries eorum hæc eſt. Didacus Gometius *de Lara* Comes *de Trebinno*, ex Maria (ſeu Johanna) filia Didaci Gometii *de Sandoval* Comit. *de Caſt.*) pater fuit Petri Manricii *de Lara* Ducis *de Najera*: qui & Guiomara *de Caſtro* (filia Alvari Perezii *de Caſtro* Comit. *de Monſanto*) genitus Antonius Manricius *de Lara* Dux *de Najera*, junxit ſibi Johannam *de Cardona* (filiam Johannis Raimundi Folch, Ducis *de Cardona*) atque ex ea ſuſcepit Johannem I. Manricium *de Lara* Ducem *de Najera*; maritum Luiſæ *de Aragna* & *Portugal* Comit. *de Valencia*, & ex ea patrem Johannis II. Manricii *de Lara* Ducis *de Najera*; cujus ex Maria Girona *de la Cueva* (filia Joh. Tellenii Gironi Comitis Urennæ, qui obiit A. C. 1558.)

ſua unica Luiſa Manricia *de Lara Manuel*, nupta Bernardino *de Cardenas*, Duci *de Maqueda*, Marchioni *d'Elche* paternam ſucceſſionem tulit, ex eo Mater Bernardini Marchionis *d'Elche*, Georgii Ducis *de Maqueda*, Jacobi Manuel, Johannis, Petri, Mariæ (quæ nupſit Joh. Andreæ *de Mendoza* Marchioni *de Cannete*) & Annæ Mariæ. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Europ. Part.* 2. *p.* 41. cujus tit. *de Cardenas Duc. de Maqueda & Manrique Duc. de Najera:* ut & in *Indic.* ubi familiæ diſpoſitionem exhibet, in voce *Manrique*.

NAIM, civitas pulchra Galilææ 2. milliaribus diſtans à monte Thabor. Hic Jeſus Chriſtus puerum viduæ unigenitum, ex mortuis ad vitam excitavit, Luc. *c.* 7. *v.* 11. Hodie paucæ Æthiopum hic familiæ. Item, vicus Idumææ, muro cinctus.

NAJOTH, nomen loci, 1. Sam. *c.* 19. *v.* 18. in Ramatha, tractu Benjamin. 6. milliar. à Jeruſalem ad Septentrionem verſus Bethel.

NAIPI, nomen officii, apud Turcas, de quo vide ſuprà voce *Muſtimi*.

NAIS & SINAIS, vicus Samariæ in via Jeruſalem, in campo magno ſitus, in tribu Manaſſe, in quo Samaritæ multos occiderunt Galilæos, accedentes Hieroſolymam ad feſtum, unde magna ſeditio orta eſt inter Judæos & Samaritanos, Joſeph. *l.* 20. *Jud. Ant. c.* 7.

NAIS, fluv. qui ex Tauro monte naſcens in Pontum mergitur. Item meretrix inſignis. Steph. in *Eucarpia*.

NAISSUS, urbs Thraciæ, *Steph.* Quibuſdam *Niſſava*, ex præcipuis Serviæ.

NALCUA, urbs Britanniæ, *Ptol.*

NALDIUS Matthias, vide *Matthias*.

NALGODUS, vel NAGOLDUS, Monachus Cluniacenſis, ſub Henrico Aucupe. Scripſit vitam S. Odonis, ſecundi Abbatis Cluniac. Poſſevin. *in Appar. ſacro.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 5.

NAMADOS, Indiæ intra Gangem fluv. *Ptol. Lamnaus* Arriano *in Indicis* teſte *Stuckio*.

NAMBIPAYA, vocantur Braſilienſibus ligneæ ſeu oſſeæ potiùs inaures, de quibus ita Georgius Marcgravius *de veſtitu & ornatu Braſilienſium l.* 8. *c.* 6. *Auriculas*, inquit, *perforant in tantum, ut digitum immittere poſſint foramini. Huic immittunt vel os aliquod certo poliſcorum & vocant* Nambipaya: *vel lignum aliquod digiti humani magnitudine, filis goſſypinis circumvolutum.* Iſtiuſmodi ornamenta viris Inc̃ti ejuſdem regionis incolis etiam in labro inferiori ab adoleſcentia perforato uſitata, è magno Purchaſi Itinerario, refert Joh. Laetius *Nov. Orb. deſcr. l.* 12. *c.* 16. & 20. Mulieribus neutiquam, quibus magis volupe foratis auribus ligneos globulos ſuſpendiſſe. Cæterùm & olim oſſeas atque ligneas inaures vel pauperioribus quibuſvis vel tantùm Orientalib. Gentibus uſitatas, credit Caſpar. Bartholin. *de Inauribus Veter. p.* 68.

NAMMANTIA, Valeriæ Ripenſis urbs, *Lib. Notit.*

NAMNES, fil. Galatæ 2. ex vetuſtiſſimis Galliæ Regibus, creditus. Dupleix, *l.* 2. *mem. Gall. c.* 22. An Nannetum conditor?

NAMNETES, memorati in Hiſtor. Miſcellæ MS. *l.* 6. Ptolemæo Ναμνῆται, *Namneta*; Straboni Ναμνῖται, *Namnita*; Jul. Cæſari *Comm. bell. Gall. l.* 3. *c.* 9. *Nannetes*, ut & Plinio *l.* 4. *c.* 18. vulgò *Nantois*, populi ſunt Galliæ Celticæ, in ora maritima, quorum urbs à Ptolemæo appellatur Κονδιούικον. *Condivicum*, Gallicò nomine, compoſito ex *Condate*, quod confluentes deſignat, & *Vicnum* vel *Vicunum*. Eſt enim poſita ad confluentes Ardræ interfluentis & Ligeris alluentis: contra oſtium Separis *Namnetici* cognominati, hodieque *Namneta*, nomine Gentis, appellatur, incolis *Nantes*. In *Tab. Theodoſ. Portus Namnetum* nuncupatur, quod ex provinciis locisque maritimis eò merces adverſò Ligere important majora quæque navigia, æſtu Oceani ſublata: & in *veterib. Notitiis Provinc.* Civitatumque Galliæ pleriſque, in provinc. Lugdunenſi tertia quintò locò ponitur. Caput eſt agri cognominis, vulgò *le Nantois*, qui totus ferè cis Ligerim eſt: Interim Scobritum ſeu S. Vitalis, Monaſterium Deæ vel S. Filiberti de Grandi lacu in pago Herbatilico & Machicollium, locus pagi Ratenſis trans Ligerim, in ejus ſunt diœceſi. A pago Comitatuque hoc *Namnetico* ſolo nomine videtur differre Media ſive Comitatus Mediæ, quem cum urbe Regi redditum eſſe, tradit Robertus de Monte *in Chronico ad A. C.* 1158. Sed jam antè, regnante Carolò Calvò, Redonæ ac *Namneta*, cum Ratenſi pago Britanniæ acceſſere: quas urbes Nomen opus Britannorum Regulus armis occupavit & Carolus Heriſpojo ejus filio ſucceſſorique condonavit. Nihilominus tamen pagus Namneticus, poſtea à Britannia diſtingui non deſiit. Hinc in literis Alani Britannorum Comitis & Ermengardis ejus uxoris, *Britannicus* & *Namneticus Conſulatus*: inque Fulconis Comitis Andegavenſis *opere de Conſulib. Andegav. Hoëllus Comes Nannetenſis*, à *Britannorum Comitibus*, circa A. C. 1080. apertè diſtinguuntur, hodieque ſuus eſt *Namnetis* totique ejus pago Rector, à Britanniæ Rectore diſtinctus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide quoque *Namnita*.

NAMNITÆ, vide NAMNETES & NANNETES.

NAMSI, vel NIMPHSHI, pater Jehu regis Iſraël, 2. Reg. *c.* 19. *v.* 16.

NAMUCUM, locus eſt ad Moſam, inter Deonantum & Hojum, Comitatus ac novi Epiſcopatus titulò inſignis, vulgò *Namur*: cujus incolæ *Namurois*. Olim *Mamucum caſtrum* dictum eſt, propè quod Giſlemarum, Præfectum Palatii, Pipini Ducis copias fraude ac perjurio deceptas oppreſſiſſe, ac plurimos Auſtraſiorum nobiles viros interfeciſſe, legimus *in Geſtis Regum Francorum*. Poſtea tranſpoſitis literis *Namucum* dici cœpit: donec corruptò nomine & insertò r. *Namurcum* & *Namurum* appellatum eſt; quod ante annos 500. jam in vulgari uſu fuiſſe, patet ex literis Comitis Sueſſionenſis, ad Ludovicum Francorum Regem ejus nominis ſeptimum, ubi *Comitem de Namur* commemorat. Caſtrum hoc muniiſſe quendam Rotbertum, ex hoſtibus Brunonis, refert Frodoardus *in Chron. ad A. C.* 960. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* & in voce *Namurcum*.

NAMUEL, fil. Simeonis patriarchæ, 1. Paral. *c.* 4. *v.* 24. qui Gen. *c.* 46. *v.* 10. *Jamuel* dicitur.

NAMURCENSIS Comitatus ſatis parva Belgii provinc. ſub Hiſpanis inter Leodicenſem ditionem, Hannoniam & Brabantiam. Ibi Namurcum, caput, Carolomontium, arx munita ad Moſam, & Caroloregium (*Charleroy*) arx recens, ſub Gallis. Montuoſa, ſed utilis, & terri fodinis ſcatens. Ibi alias Aduatici populi.

NAMURCUM, urbs munita, in Comitatu cognomine cum arce validiſſima, in colle. Alias *oppid. Aduaticorum.* Inter duos montes, ad lævam Moſæ ripam; à Sabi fluv. bifariam ſecatur, 8. milliar. Belgic. à Lovanio. Dicta vel à *Namo*, cujus oraculum, ſub adventum Chriſti, hic obmutuit: vel à *novo muro* illic Romanorum operâ extructo. Hodie *Namur*, *Merc. Baudrand.* Eccleſia Cathedral. S. Albino ſacra, ibi erecta fuit, A. C. 1569. primumque Præſulem accepit Anton. Havetum Atrebatenſem. Dominicanum. Urbs ſedes eſt Conſilii Regii Provincialis. Gazejus, *hiſt. Eccl. Belg. Miraus*, &c.

NANA Sangarii Regis filia, ex malo punico gravida, memoratur Arnobio *adv. Gent. l.* 5.

NANÆUS, *Ptol. Navaus*, *Bethe Glas*, fluv. Scotiæ. Camdeno in *deſcr. Brit.* eſt *Strath-navern*.

NANAGUNA, Indiæ intra Gangem fluv. *Ptol.*

NANCANGUM, urbs Chiamuæ præcipua aliis ampla & elegans, ſub qua 6. urbes ad lacum Pojangum; Sed incenſa à Tartaris, ultimis temporibus, *Mart. Martinius.*

NANCHINENSIS, vide NANQUINENSIS.

NANCIANUM, urbs provinc. *Chiamſi*, verſus partem Auſtralem regni Sinæ.

NANCIUM, oppid. caput Lotharingiæ, ad Murtam fluv. Eſtque vel antiqua urbs, *la haute Ville*, ubi ſedes Ducis; vel nova ſeu *la baſſe*; 5. fere leuc. à Tullo in Ortum paulo ampliùs à Marialio in Occaſum. 10. à Divoduro in Meridiem, eſtque elegans & culta. Longè à Naſio antiquo in Ortum. Antea permunita erat, cum 15. majoribus propugnaculis ædificari cœptis, A. C. 1587. quò Gallia inteſtinis bellis flagrabat. Verùm capta à Gallis eſt A. C. 1633. ejuſque munitiones disjectæ, A. C. 1661. ſed haud pridem reparatæ ſunt. Antea pluries obſeſſa & capta fuerat, præſertim A. C. 1476. quò Renatus Dux illam à Carolo Burgundo anno priore captam recepit, unde hic urbe denuo obſidione cinctâ, ibi occiſus, & à Duce Lotharingiæ prælio commiſſò ſuperatus eſt, Gall. *Nancy*. Valeſio meliùs *Nancejum*. Caput eſt Lotharingiæ Moſellanæ ſeu ſuperioris, Ducumque ejus ſedes, Cameriaco, capite Ducatûs Sabaudiæ haud multò clarius ac vetuſtius. Facit mentionem ejus Johannes Pariſienſis, *Memorial. Hiſtor. Philippi IV. Reg.* ante annos 370. compoſito, & Lotharingiam Moſellanam *Ducatum Lotharingia* ſeu *Nanceji* ſemel atque iterum appellat, non quòd Mettis, Veroduno ac Tullo urbibus, quas eidem Lotharingiæ attribuit, *Nancejum* præferri deberet, ſed quòd Ducum eſſet ſedes: Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Id malè cum Naſio confundi, vide infrà in voce *Naſium*.

NANDI Peritia, Heroicæ olim adoleſcentiæ à teneris unguiculis cordi fuit. Unde Literarum jungebatur ſcientiæ. Ariſtides *Platonicâ* 2. Καὶ τῷ Περικλεῖ ... ἀλλ' ὡς τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο, ὅτι γράμματα, ὅτε νεῖν ... Quibus verbis, Proverbium contentum Græcorum, ὅτι γράμματα, ὅτε νεῖν οἶδε, *Neque literas neque natare didicit*, in hominem dicitur omnis eruditionis expertem ac rudem. Quæ cauſa, quòd *Neceſſarios ſuos ipſummet natare docuiſſe* Auguſtum, legimus apud Suetonium *in ejus c.* 64. Idem verò pro mira re, Caligulam, ad alia omnia docilem, *natare neſciviſſe*, ſcribit, *in Vita* ejus *c.* 54. Inprimis enim exercitium hoc apud Romanos viguit; more à Græcis acceptò. Apud quos Spartana maximè Juventus eidem maturè aſſueſcebat. Unde *rigidi natator Europa*, inter Oebali elogia, occurrit apud Papinium Stat. *l.* 10. *Theb.* *v.* 496.

> ——— *caſique ruunt in limine primo*
> *Incola Taygeti Panopeus, rigidique natator*
> *Oebalus Eurota* ———

De Taygeto autem monte, & Eurota flumine Laconum notiſſimum negotium. Uti verò inter natandi rudimenta ſuber erat ſeu cortex, quò nixi tyrones animoſiùs aquas ſulcabant: Sic cùm jam exercitati aquas ſubituri erant, ungi priùs conſuevêre, contra frigus aquæ & torporem membrorum; quò remigium crurum & brachiorum agilius eſſet. Imitatione luctatorum, qui ſimiliter adverſus articulorum luxationes, fracturas membrorum & antipalorum apprehenſiones, oleò ſe muniebant. Ante ſecula aliquot inprimis celebris fuit natator, ſeu colymbeta, in Sicilia, *Nicolaus* nomine, qui contractè *Colas*, & additò piſcis nomine, quòd piſcem potiùs, quàm hominem, ſui in aquis frequenti morâ referebat, *Piſce-Colas* indigenis dictus. In ipſam charybdim ſe immergere ſolebat, ubi & tandem periit. Hic tantâ à puero natandi conſuetudine mari diu noctuque immoratus eſt, ut, ſi aliqua elaberetur dies, quâ natando non fuiſſet exercitatus, corde animòque angeretur quamplurimùm. Hòc itaque quotidianò exercitamentò tantam vim roburque fuerat aſſecutus, ut quingenta & ampliùs ſtadia perpetuò natatu præterlaberetur, dies noctesque integras, inter maritimos indeſinenter fluctus, nullo procellarum reſpectu, verſatus. Occurſabat non rarò navibus, atque perbenignè ac comiter convivatus, in fluctus reſiliit: tandem ab Alfonſo Rege, aureò cratere invitatus, ut denuo in charybdim ſe demergeret, unde jam ſemel feliciter eluctatus fuerat, inde non iterum reverſus eſt: an voragine abſorptus, an à monſtris marinis diſcerptus. Auctor Anonymus *Sinæ & Europ. c.* 4. Similes Ich-

Ichthyophagos, *natantes, seu maris animalia*. Plinius memorat *l.* 6. *c.* 29. Vide quoque infra in voce *Nantuadis*, item ubi de *Unnatrabus*, & voce *Viet*. In Honorio, Claudiani ore, *de* 4. *Conſulatu Honorii v.* 345. autem his verbis laudat Theodoſius Imperator

Calcatur ſi pigra palus, tunc ante profundum
Prætentes ſemper, fluvios tu primus ʒ carum
Horrentes glacie, liquidos tu ſcinde natatu.

NANEA, appellabatur Diana linguâ Perſicâ. 2. *Machab. c.* 1. *v.* 13.

NANGANUM, urbs Chiamſiæ, in ipſo limite Cantoniæ, juxta fluv. *Chang*, cum ſuburbio peramplo *Martinius*.

NANGATUM, oppid. in parte Occidentali Niphoniæ, caput regiunculæ cognominis, vix 60. milliar. à Ximoa Inſul. in Boream.

NANGAZACHUM, urbs ampla & emporium celebre, in Japonia, cum portu ab Europæis frequentato, in Ximoa Inſula & ora Occidentali provinciæ *Figen*, in ſinu ampliſſimo, 120. mill. paſſ. ab ora proximiori Coreæ regni in Ortum. Plurimi ibi Chriſtiani, & ſedes ibi olim Epiſcopalis ſub Sixto quinto.

NANGIUS Guilielmus, vide *Guilielmus*.

NANIHUNGA, urbs Sinenſis ex præcipuis Quantoniæ, ad radices montium, in limite Chiamſiæ, prope *Chin* fluv. Alias dicta *Hiungchen*. *Martinius*.

NANIA, locus 60. mill. paſſ. à Tarento, *Antonin. Barium* ſubſtituit *Simlerus*.

NANIGERIS, Indici maris inſula. *Ptol. Zeilan* Germanis, teſte *Mercatore*, cujus incolæ *Chingala* appellantur. Sed Zeilan *Taprobana* veter.

NANKANGA, urbs Chiamſiæ, ad oram Occidentalem lacus Pojani; ſub qua 3. urbes. Ad radices montium. *Martin.*

NANNACUS, Rex ante Deucalionem fuiſſe narratur, qui diluvium futurum prævidit. Unde ob ejus antiquitatem natum eſt proverbium, à *Nannaco*.

NANNES, Rex Galliæ, ſub annum ante Romam conditam quingenteſimum. *Maneth. in Supp.* & Annius *in comm. Beroſ.*

NANNETES, populi Galliæ Celticæ ad Ligeris fluminis oſtia, quorum civitas Condivicum, *Ptol. l.* 2. *c.* 8. Epiſcopalis cum titulo Comitatus magni nominis, jam Cæſaris tempore. *Oculus Armoricæ* meritò, *Bertrando Argentræo* dicta. Olim ſub Comitibus propriis, dein ſedes Ducum, nunc Epiſcopi, qui Senator natus eſt Parlementi Rhedonenſis, Univerſitate inſuper aliiſque ornamentis clara. Vulgò *Nantes en Bretaigne*. Emporium celebre & amplum ad Ligerim, 15. leuc. ab ejus oſtio in Ortum, 22. à Rhedonibus in Meridiem, totidem à Venetis in Ortum. 16. ab Andegavo in Occidentem cum Caſtro munito. Hinc *le Comté Nantois*, pars Auſtralis Britanniæ minoris. Hic Concil. à Vitaliano Papa, celebratum, A. C. 658. Flodoard. *l.* 2. *c.* 8. Item A. C. 1127. ſub Honorio 2. &c. Vide Morer. *Dict. Hiſt.* Ducheſnium *Antiq. Urb.* Argentræum & Auguſtin. du Pas, *Hiſt. Britann.* nec non ſuprà *Namnetes*.

NANNINGA, urbs ampla & probè culta Quamſiæ, ad confluentes fluv. *Puon* & *Ly*, verſus confinia regni Tunchinenſis. Sub qua 5. urbes, *Martinius*.

NANNIUM, meretricula, *Proſcenium*, teſte *Athenæo*, dicta, quòd veſtium & auri cultu plurimò ſpecioſa videbatur, quum exuta foret vel turpiſſima; Hæc item, ſi *Suidæ* credimus, facetè dicta eſt capra, quòd Thalli cujuſdam cauponam facientis bona deglutiſſet. Capræ enim thallis, hoc eſt, germinibus delectantur, & iis veſcuntur.

NANNIUS Petrus, Alemarid-Batavus, primùm ſtudiis ſe dedit, inde his relictis Pingendi artem exercuit; pòſt ſtudiis repetitis, Latinam literaturam docuit Lovanii, Canonicatu in Eccleſ. Atrebatenſi auctus. Eruditus omnibuſque bonis gratiſſimus, Granvellano imprimis Cardinali. Obiit A. C. 1557. ætat. 57. à Sigism. Frid. Fuggero magnificò elogiò honoratus. Opera ejus, in quibus *Dialogiſmi Lucretia apud Livium*, *Gamma apud Plutarchum*, *Suſanna & Juditha in Vet. Teſt. Agathæ & Luciæ*, eminent; ut & Verſiones variorum Auctorum. habes, apud Anton. Teiſſier *Elog. part.* 1. ex Val. Andrea *Biblioth. Belg.* Auberto Miræo, Hadriano Junio *Batav.* &c. Vide quoque aliquid voce *Petrus*, & adde prædictis P. Freherum *Theatro Viror. eruditione claror.*

NANQUINENSIS Provinc. una ex 16. partibus regni Sinarum, verſus Ortum & Sinum cognominem, antea provinciarum prima. Aliter dicitur *Kiangnang*. In ea 14. urbes præcipuæ, ſub quibus totidem provinciæ parvæ, & in his 110. urbes minores. Sunt autem hæ 14. urbes, *Kiangang*, ſeu *Nanquing*, *Fungiang*, *Suchen*, *Sunkiang*, *Changceu*, *Chinkiang*, *Yangchen*, *Hojagan*, *Luchen*, *Gauking*, *Taiping*, *Ningque*, *Cuchen*, & *Hoeichen*. Terminatur à Septentrione Xantoniâ, ab Occaſu Honaniâ, & Huquaniâ: à Meridie *Chechianâ*; ab Ortu alluitur Oceanô Eoô, ſeu Sinicô, mirè fertilis & rigua. Caput totius provinciæ eſt *Nanquinum*. Vide ibi.

NANQUINENSIS Sinus, ampliſſimus, per Sinas longè extenſus; à Nanquino, ei adjacente. Eſtque inter provinc. Nanquinenſem, Xantoniam & Pechinenſem ad Occaſum, & regnum Coreæ ad Ortum. Aliter *Gangus Sinus*. Vide ibi.

NANQUINUM, urbs ampla, juxta Sinum cognominem, aliàs toties Imperii ſedes, & nunc ſupra modum extenſa, emporiumque celeberrimum longè à Pechino in Meridiem in Inſula. Populoſiſſima eſt, aliter *Kiangning*. Aliàs vocata *Ingtien*; Sub Regibus tunc è domo Taiminga, per aliquot ſecula regia ſedes, à quibus poſtea Pechinum ſedes regia effecta eſt, contra irruptiones Tartarorum. A Guejo Rege condita: in planitie fertiliſſima, juxta fluv. *Kiang*. Antea habuit palatium regium, nuper deſtructum à Tartaris, cùm ipſam urbem devaſtarent. Nunc indies pulchrior evadit, & ſubſunt ei 7. minores urbes, *Mart. Martinius.*

NANSBERGA, mons comitatus Tirolenſis, 3. mill. paſſ. à Tridento diſtans. Extendit ſe in longitudinem 12. milliar. & 3. in latitudinem, 300. parochiales Eccleſias, 32. Caſtra habet. Præter ſal & aromata, in eo proveniunt affatim omnia ad victum neceſſaria, *Munſter*.

NANSIACUM, vicus Lotharingiæ duplex, *major*, vulgò *Grand Nanci*, non longe à fluvio Orna, in Ducatu Barrenſi, à Commerciaco ac flumine Moſa 3. circiter leuc. diſtans, & *minor*, vulgò *Petit Nanci*, ad ejuſdem fluminis ripas: quorum alterutrius, prioris imprimis ſitus, in Naſium antiquorum quadrat. Per Lingonas enim & Andelaum *Andelo*, Tullum petentibus occurrit, inque agro Barrenſi Leucis contributo, uti *Claudio Ptolemæo Ætiloque* Naſium deſcribitur, poſitum eſt. Hadr. Valeſ. in voce *Tullum Leucorum*.

NANTOGILUM, vulgò NANTEUIL, nomen variorum Galliæ locorum, cui origo à *Nanto*, veteri vocabulo, quò Galli & Britanni rivum aquæ decurrentis & multitudinem aquarum confluentium deſignavère. Sic locus ripæ Matronæ flum. inter Firmitatem ſub Jotto & Caſtellum Theodorici, ſed huic quam illi propior, *Nantogilum* dicitur, *rivuliſque famoſi nomine Nant*, nec non *prædium Nant* appellatur. *l. de Mirac.* S. Waldeberti Abbatis Luxovienſis. In pago Valenſi, *Nantogilum* eſt *Haudunt*, vulgò *Nanteuil de Haudoin*: cujus mentio, apud Auctorem *vitæ Ludovici Pii*, qui illud inter Monaſterium S. Dionyſii atque Cariſiacum villam regiam, Noviomago proximam, ponit convenienti ſitu. Eſt & *Nantogilum* in pago Porcenſi vel Reteſtino, ad flum. Axonam, inter Reiteſte & caſtellum Portianum poſitum, *Nanteuil* vel *Nanteuille en Retelois* nuncupatum: quod *Nantoilum* quoque dicitur, & inter villas, ad Remenſe Monaſterium S. Remigii pertinentes, numeratur *in MS. codice* ejus Monaſterii. Nimirum *Nantogilum*, *Nantoilum* & *Nantolium* unum eſt. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

NANTONENSE Caſtrum, urbecula Inſulæ Franciæ, in Vaſtinio tractu, in limite Belſiæ, juxta amnem *Fuzin*, vulgò *Chaſteau Landon*.

NANTUADIS, Monaſterium Galliæ, memoratum in Statuto Imperatoris Ludovici Pii *de Monaſter. regni Franc. A. C.* 817. & *in Chron.* S. Benigni, ubi Carolus Calvus in Monaſterio Apoſtolorum Petri & Pauli, locô qui dicitur *Nantoide*, à multitudine aquarum ibi confluentium, ſepultus dicitur. Itaque locus hic Monaſteriô veteri inſignis ab aquis ibi confluentibus accepit nomen, qua de re vide paulo ſuprà. Et eſt poſitus inter duos lacus, ex quibus rivus paulo infrà *Nantuadim* in alium amniculum decurrit illumque auget. Sylveſter Giraldus Britto, qui circa A. C. 1200. floruit, natuſque erat in Cambria ſeu Wallia, in qua Britanni ſedes habebant, poſt adventum Saxonum & Anglorum in Britanniam Inſul. *Itinerari Cambriæ l.* 1. *c.* 3. nomen illud interpretatur his verbis: *Nant*, *rivus dicitur aquæ decurrentis. Unde uſque hodie ab accolis locus iſte linguâ Cambricâ* Landewi Nant Hodeni *vocatur*, *i. e. Eccleſia Davidis ſuper rivum Hodeni.* Eadem autem lingua Veterum Gallorum & Britannorum fuit, ut *Cluverius* aliique docent: quæ hodieque in Britannia minor. & in Wallia ſeu Cambria, in uſu eſſe perſeverat. Poſtea *Nantuatum*, & truncatô nomine *Nantua* dici cœpit, locuſque eſt in Brexia diœceſique Lugdunenſi, veteri Monaſteriô ad Cluniacum pertinente, inſignis. Idem Valeſ. *ibid.*

NANTUATES, populi Galliæ Celticæ, *Nantuatæ Straboni*. Equeſtribus, & Sebuſianis proximi, quorum oppid. hodie *Nantua* nominatur, inter Genevam 9. & Lugdunum 17. leuc. Sic quidam putant. Sed perpendenti verba Cæſaris *initio l.* 3. *de bello Gallico*, ubi eos *Antuates* vocat, & *l.* 4. *c.* 10. ubi de ortu Rheni loquitur, & verba Plinii *l.* 3. *c.* 20. ubi populos Alpinos memorat inter quos *Nantuates* Sedunis finitimos, nulli ratione videri poſſunt eſſe, qui ſupra deſcripti ſunt. Sed potiùs inter Valleſios ad Rhodanum; quorum oppidum *Naters*. Sunt qui horum regionem *Le pays de Vaud*, vel *Vauls*; Gallicè dicunt. *Sanſon* aliiſque fuère, ubi nunc Ducatus Caballicus, *le Chablais*, provinc. Sabaudiæ Borealior, juxta lacum Lemanum extenſa, inter Valleſiam ad Ortum & Genevam tractumque Foſſiniacum ad Occidentem. Meminit eorum, ut dictum, Jul. Cæſar *loc. cit.* ubi *Nantuates*, Veragros Sedunoſque conjungens, *qui à finibus Allobrogum & lacu Lemano flumineque Rhodano ad ſummas Alpes*, i. e. ad fontes Rhodani, pertinent: Servium Sulpicium cohortes duas in *Nantuatibus* collocaviſſe ait, & incolumen in *Nantuates*, inde in Allobroges perduxiſſe. Idem *l.* 4. *c.* 10. Rhenum oriri ex Lepontiis, & longô ſpatiô per fines *Nantuatium* & Helvetiorum ferri, ſcribit. Strabo quoque *l.* 4. *Ad Rhenum*, inquit, *primi omnium habitant Nantuates*: & alibi, *Apud* Nantuates *Rheni ſunt fontes in Adula monte.* Unde colligit *Joh. Bapt. Plantinus*, *Nantuates* hos, Helvetiorum finitimos, quippe quibus à Septentrione interpoſitis tamen Alpibus, Uranios & Glaronenſes hodiernos opponit, fuiſſe populos Alpinos, ad Rhenum anteriorem *vorder Rhyn* habitantes, ubi nunc Cœnobium Diſſentinum & vicus *Tavetſch*, quem Latini Scriptores *Ætuatium* (ex vitioſa Strabonis lectione, ubi *αἰτὸν αἰτουάτου*, pro *ἐκεῖ οἱ ναντουᾶται*, quædam exemplaria corruptè habent, ut *Xylander* vidit, annotante Caſaubonô *In locum*) vocant. Vide cum *Helv. Nov. Antiq.*

NANTUS, vulgò NANTEUIL, locus Galliæ *& ſitus in pago Conſtantino*, uti dicitur *in Vita* S. Marculfi Abbatis, qui eum cum omnibus ſuis reditibus à Childeberto Francorum Rege petiit ac obtinuit, ibique Monaſterium condidit. A rivo decurrente nomen accepit. *Nant* enim Britannicè olim rivum vocatum eſſe, diximus ſuprà, in voce *Nantuadis*. Hermiricæ alterius *Nanti*, in pagô Meldenſi, meminit, ubi S. Waldebertus Abbas Luxovienſis natus eſt: Uterque & *Nantogilum* & *Nantoilum* haud dubiè

hiè olim eſt appellatus. uti docet amborum locorum vulgaris appellatio. Hadr. Valeſ. Notit. Gall.

NANUS, pro pumilione, Laberio in *Mimis* dictus, apud A. Gellium *l.* 16. *c.* 7. Græcæ originis vox eſt, eôdem docente *l.* 19. *c.* 13. *Nanos enim Græci vocaverunt brevi atque humili corpore homines paulùm ſuprà terram extantes.* Feſtus quidem *Nanum*, inquit, *Græci vas aquarium dicunt humile & concavum, quod vulgo vocant ſitulam barbatam, unde Nani pumiliones appellantur.* Sed *Nanus* omnino eſt à Græco νᾶνος, quod idem notat. Scholiaſtes Ariſtophanis εἰς Ὄρνιθας: Νάνοι γὰρ λέγονται οἱ κολοβοὶ τὸ σῶμα, οἱ δὲ κολοβοὶ τὸ σκέλος, ὄνοι λέγονται. Vide Jac. Oiſelium JCtum *in utrumque Gellii locum.* Hujuſmodi homunciones utriuſque ſexus, *Nani* & *Nanæ*, Sybaritarum delitiæ, Morionibus collati, neſcio quid Veneris Romanis olim habere viſi ſunt. Sueton. *Tiberio c.* 61. *Annalibus ſuis vir Conſularis inſeruit, frequenti quondam convivio, cui & ipſe affuerit, interrogatum eum ſubitò & clarè à quodam Nano adſtante menſæ inter copreas, cur Paconius Majeſtatis reus tam diu viveret?* Lamprid. *Alex. Sever. c.* 34. *Nanos & Nanas & Moriones & vocales exoletos & omnia acroamata, & Pantomimos populo donavit.* Hæc autem fuerant Heliogabali miniſteria, quæ Imperat. Alexander averſabatur, ad Auguſti fortaſſe æmulationem, qui *pumilos atque diſtortos & omnes generis ejuſdem, ut ludibria naturæ, malique ominis, abhorrebat*, teſte Suetoniô *c.* 8. Sed & hodie iſtiuſmodi Salapuſiorum in Principum aulis exempla paſſim ſunt obvia: Fuitque iis adeò delectata Catharina, Joachimi Frid. Electoris Brandeburgici prima uxor, ut integrum fermè illorum contubernium aleret. Nuptias quoque inter illos conciliavit ſpe indè ſuſcipiendæ prolis, ſed ſterili eventu. Quod idem feciſſe Catharinam de Medicis Galliæ Reginam, refert P. Meſſias *Var. Lect. l.* 5. *t.* 3. *c.* 6. ubi illam ait ſuâ memoriâ tria paria homullorum talium ſtudioſè foviſſe conjugiiſque legitimis copulâſſe, ſed non feliciore eventu. Nihil enim ex iis genitum fuit, Deô proculdubio operis ſui arbitrium curioſitati hominum minimè permittente. Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, Voetium *Volum* 1. *Diſput. de Creat. part.* 8. Auctorem Anonymum *Hiſtoria Orbis Terr. c.* 9. *ſect.* 2. *de Charact. Exterarum Gentium*, §. 12. Auſonium Popmam *de Inſtrumento Fundi c.* 7. Phil. Beroaldum & Joannem Paſſeratium *ad Propertium l.* 4. *Eleg.* 14. Joann. Savaronium *ad Concionem Sidonii l.* 7. *Ep.* 9. Petrum Scriverium & Theodorum Marcilium *ad Spectacula Martialis*. & ante hos dicendum Lipſium *Saturnal. l.* 2. *c.* 4. ubi inprimis de *Nanis*, munere gladiatorio à Domitiano commiſſis. Cujuſmodi pugnam memorat quoque Papinius Statius *l.* 1. *Sylv.* 6. *v.* 57.

Hic audax ſubit ordo pumilonum,
Quos natura brevi ſtatu peractô
Nodoſum ſemel in globum ligavit:
Edunt vulnera, conſeruntque dextras,
Et mortem ſibi (quâ manu?) minantur.
Ridet Mars pater, & cruenta Virtus:
Caſuræque vagis grues rapinis,
Mirantur pumilos ferociores.

Ad quem locum vide Caſp. Barthii *Animadverſiones p.* 155. adde quæ dicemus infrà voce *Pumilus*.

NANYANGA, urbs ſeptima Honaniæ, juxta fluv. *Jum*, ampla, in planitie, in regione fertiliſſima, *Mart. Martinius.*

NAPÆÆ, ſylvarum, ſaltuumque Deæ, *ſaltus* enim Græcè νάπος dicitur. Virg. *Geor. l.* 4. *v.* 535.

——— *Faciles venerare Napæas.*

NAPARIA, ſeu MAPPARIA, officium in Aula Regia, cui incubuit *mappas*, canabum, manutergia & ſimilia curare, in *Fleta l.* 2. *c.* 19. à *napa*, quâ voce Recentiores utuntur pro *mappa*, vide ſuprà.

NAPARIS, Scythiæ fluv. *Herodoto*, *Dnieper* incolis, teſte *Peucerô*. *Baudrando* fortè Tyras, inter Sarmatiam Europæam & Daciam, qui nunc *Dnieſter*, influitque in Pontum Euxinum. *Nieper* enim eſt Boriſthenes omnibus.

NAPATA, urbs Æthiopiæ ſub Ægypto, Candacis reginæ regia: inter Syenen, & Meroen urbem inſulæ Meroës. *Napata Straboni* & *Stephano*. Populi *Napatei*.

NAPE, Ornatricis nomen, apud Ovidium *Amor. l.* 1. *Eleg.* 11. *v.* 1.

Colligere incertos & in ordine ponere crines
Docta, neque ancillas inter habenda Nape.

Quemadmodum Cypaſſidis, eôdem miniſteriô fungi ſolitæ, idem meminit. *Amor. l.* 2. *eleg.* 7. & 8. Vide infrà in voce, *Ornatrix*.

NAPE, urbs Leſbi, unde Apollo *Napæus*. Sunt etiam *Napai* in Epiro.

NAPELLUS, herba venenata, à figura *napi* in radice apparentis nomen accepit. Ejus in necandis hominibus tanta vis, ut nullis ferè antidotis occurri poſſit, niſi præſentiſſimè: & quidem cùm tota planta perniciabilis admodum ſit, radix cæteris omnibus atrocior eſt; adeò, ut manu aliquandiu retenta, quouſque incaleſcat: perimat tenentem. Quin etiam paſtores necatos compertum, qui aſſandis aviculis, *napelli* caule, pro veru temerè uſi ſunt. Rei experimentum illuſtre Clemens VII. cepit Romæ A. C. 1524. Qui, cùm decreviſſet, olei præſtantis admodum, quod Georgius Caravita Chirurgus contra deleteria medicamenta & venenoſorum animalium quorumcunque morſus paraverat, vires experiri, juſſit venenum dari duobus latronibus, quos leges damnaverant, ut ſuſpendiô facinorum ſuorum pœnas luerent. Horum alterum, qui *napelli* plurimum ſumpſerat, dulciariis panibus commixtum, Pontificii Medici ſtatim oleô inungendum præbent, qui poſt tertium diem, non ſine formidabilium ſymptomatum acceſſione, tandem tamen incolumis evaſit. Alterum verò, cui longe minus venenati panis exhibuerant, oleo inungi vetant, ut aſſumti veneni ſævitiam melius cernerent. Hic paucis poſt horis morte correptus, ejus vim atque effectum teſtatum reddidit, planè ſecundum Avicennæ (qui de hac planta accuratè agit) deſcriptionem, Auctor Anonymus *Stat. & Cur. c.* 31.

NAPHEG, fil. Iſaar filii Caath filii *Levi*. Exod. *c.* 6. *v.* 21. Fil. item David, 1. Paral. *c.* 14. *v.* 6.

NAPHILUS, fluv. Peloponneſi in Alpheum influens. Pauſan. *l.* 8.

NAPHIS, fil. Iſmaelis, Gen. *c.* 25. *v.* 15.

NAPHTHA, circa Babyloniam & in Auſtagenis Parthiæ profluit, fluminis liquidi modô. Ei magna cognatio ignium, tranſiliuntque protinus in eam undecunque viſum. *Oleum vivum* hinc Gratio *v.* 433. *Cyneget.*

Vulcano condicta domus, quam ſubter eunti
Stagna ſedent venis oleoque madentia vivo.

Nempe *naphtha* oleum eſt veræ naturalis, quod quidem bituminis liquidi generi adſcripſerunt; in Suſiana inprimis ſcaturiens. Strabo *l.* 15. ubi de liquido bitumine. Ὅτι ἡ μὲν ὑγρὰ, ἣν καλοῦσι Νάφθαν, γίνεται ἐν τῇ Σουσίδι· ἡ δὲ ξηρὰ δυναμένη πήττεσθαι, ἐν τῇ Βαβυλωνίᾳ. Hinc de Areccæis campis, in quibus *naphtæ* fontes, Tibullus *l.* 4. *v.* 283.

Ardet Areccæis aut unda perlucida campis.

Ad Suſianem autem Areccam pertinuiſſe, ſuprà diximus. Idem Strabo nigri candidique bituminis hujus fontes in Babylonia fuiſſe, memorat &c. Et quidem notum experimentum *naphtha* ab Alexandro M. cùm Babylone eſſet, in puero nobili, non ſine pernicie hujus, captum. *ita fertur, à Medea pellicem crematam, poſtquam ſacrificatura ad aram acceſſerat, coronâ igne raptâ*, Plin. *l.* 2. *c.* 105. Unde ſunt, qui cum oleo Medeæ idem faciant. Sed *naphtham* addi conſueviſſe oleo communi herbâ quâdam (de qua vide aliquid ſuprà voce *Myſia*) infecto, è quo oleum Medicum componebatur, docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 242. & *ſeqq.* Etiam Tigranocertanos *naphthâ* ſeſe inter cætera defendiſſe, Lucullô urbem oppugnante, Xiphilinus ex *Dione* refert &c. Vide Dalechampium *Not. ad Plin.* & Andr. Baccium *de Thermis l.* 5. *c.* 13.

NAPI, titulus *Epigr.* 20. *l.* 13. Martialis,

Nos Amiternus ager felicibus educat hortis:
Nurſinas poteris parcius eſſe pilas.

Inter naſcentia in hortis memorantur Plinio *l.* 19. *c.* 5. ſimiles rapis; quorum ſemina in ſe mutuò permutantur nonnunquam, ſed iis minores. Eorum quinque genera. *Corinthium, Cleonæum, Liothaſium, Bœoticum, & quod per ſe viride dixerunt. Ex iis in amplitudinem adoleſcit Corinthium, nullâ ferè radice — Bœoticum dulce eſt, rotunditate etiam brevi inſtabile, neque ut Cleonæum, prælongum — Palma Romæ Amiterninis data eſt, inde Nurſinis* &c. Fuit autem hæc Amitorum urbs, Aquilejæ vicina: *In qua palude* (inquit Sidonius Apollinaris *Ep.* 8. *l.* 1.) *muri cadunt, aquæ ſtant, turres fluunt* &c. De vino ex *napis*, vide eundem Plin. *l.* 14. *c.* 6.

NAPIS, vicus Scythiæ, *Steph.*

NAPITIA, oppid. Brutiorum ad ſinum Hipponiatem, qui & *Napitinus* ex conominatur, *Lo Pizzo*, teſte *Barrio*. Sunt qui Nepetiam à Napatia diſtinguentes, *Amantiam* indigitent.

NAPOGENSIS, vel NACONENSIS Colonia, *l.* 1. 8. 9. *ff. de cenſib.*

NAPUCA, oppid. Daciæ in Valachia, *Ptol.* Aliis in Tranſylvania, *Buſaten* teſte *Lazio*, 5. milliar. Germ. à Claudiopoli in Boream, 4. à Novomercatu in Occid. 8. à monte Carpatho in Meridiem.

NAPUS, fluv. Oritur in Peruvia, dein Abulam oppid. rigat, fluminibuſque aliquot auctus, in Amazonum fluv. cadit, in Canela provinc. *Texeirâ* teſte.

NAR, fluv. Umbriæ è montibus Amiterninis fluens, perque Velinum lacum tranſiens, à quo emiſſus, ingenti fragore (qui ad aliquot mill. paſſ. exauditur) præcepſque deſcendens ad Interamnam per campos, & ad Narniam per anguſta loca in Tiberim inter Ocriculum, & Hortam defertur. *La Nera*, *Baudr.* cui oritur ex Apennino, in ipſo confinio Piceni & Umbriæ, per quam deinde fluens, recipit Corvum, uti & Velinum fluv. hinc Interamnam rigans & Narniam, paulò infra, juxta Hortam, Tiberi miſcetur. Sed per Velinum lacum non labitur. Vide Tacit. *Ann. l.* 1. *ſub finem* de hoc fluv. Ovid. *Met. l.* 14. *v.* 329.

Quas Anienis aqua, curſuque breviſſimus Almo,
Narque tulit præceps, & amœna Farfarus umbra.

Lucan. *l.* 1. *v.* 475.

——— *Et quà Nar Tiberino illabitur amni.*

Q. Ennius, *l.* 6. *Annalium.*

Sulfureas poſuit ſpiramina Naris ad undas.

Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 517.

Sulphureâ Nar albus aquâ, fonteſque Velini.

Ubi Servius. *Sabini linguâ ſua Nar dicunt, ſulphur.* Sil. *l.* 8. *v.* 451.

——— *Narque albeſcentibus undis.*
In Tybrim properans. ———

Claudian. Bell. *Get.*

Et Nar vitiatus odoro
Sulphure. ——— ———

Plin. *l.* 3. *c.* 12. *Nar ſulfureis aquis.*
Auſonius *Idyll.* 12.

Fluminibuſque Italis præpollens ſulfureus Nar.

Vide Cluver. *Ital. Ant. l.* 2. *c.* 10. *Nic. Lloydius.*

NARA, urbs Byzacenæ, in Africa, *Antonin.*

NARACOSTOMA, ſecundum Iſtri fluv. oſtium, *Arrian.*

NARAMA, locus in tractu Manaſſe, in regione Batanæa, *Hieronym.*

NARANGARA, urbs Africæ mediterranea, proxima Tebeſtæ, & Aſſuro, inter Siccam, & Thaguram, nomen antiquum retinens. *Baudrando* eſt in Numidia, 70. mill. paſſ. ab ora maris

Mediterranei, & à Tabraca in Meridiem. totidem à Cirta in Ortum. intra montes, inter Bagradam & Ampſagam fluv. 190. m. p. à Carthagine in Africum.

NARBASI, & NARBASES *Iſidoro*, populi & montes Hiſpaniæ Tarraconenſis in finibus Aſturum, inter Legionem, & Ovetum. Vide *Forum Narbaſorum*.

NARBATA, regio Palæſtinæ inter Cæſaream, & Samariam, *Joſepho*. In tribu Manaſſe, cum Civitate cognomine. Huc Judæi Cæſarienſes, Cæſarienſium violentiâ compulſi, libros legum ſecum rapientes, conceſſerunt. Stadiis 60. à Cæſarea diſtat.

NARBIS, urbs Illyriæ, *Steph.*

NARBO, fil. Galatæ, veterum Gallorum Rex, Narbonis conditor; ſit fides penes auctores. Dupleix *l. 2. c. 12. mem. Gall.*

NARBO, urbs & colonia Galliæ Narbonenſis, cui nomen dedit, in ora, apud Atacis fluv. oſtia (licet Plin. *l. 3. c. 4.* illam à mari 12. mill. paſſ. diſtare ſcribat) inter Montem Peſſulanum ad Ortum, ac Toloſam ad Occidentem. *Narbo Martius* Plinio, quòd eò Cæſar ex Martiâ legione colonos deduxerit. Aliis *Civitas Atacinorum*, *Colonia Decumanorum*, &c. A Romanis condita Olymp. 160. teſte *Polybio*. quâ illi ante reliquam potiri Galliam, maximi eam fecerunt. Vellej. Paterc. *l. 1. c. 15. l. 2. c. 8.* A Craſſo, Julio Cæſare, ut dictum, Tiberio, &c. tertiâ vice civibus & privilegiis aucta: Sedes Proconſulum, Capitoliô, Amphitheatrô, Scholis municipalibus, thermis, aquæductibus, &c. inſignis. Vide infra: cujus proin cives aram Auguſto dedicârunt. *Bandrando* nunc *Narbonne*, urbs Archiepiſcopalis ampla & munita Occitaniæ, ex Galliæ antiquiſſimis, juxta ramum Atacis fluv. manu ductum ab iis à Romanis, & *la Robine* dictum, mill. paſſ. ab ora maris Mediterr. ut ipſe Plin. ſcribit. 12. leuc. ab Helena in Boream, 10. à Carcaſſona in Meridiem. 15. à Monte Peſſulano in Occaſum. Auſonius *de claris urbibus*, *Carm. 13. v. 1.*

Nec tu Martie Narbo, ſilebere: nomine cujus
Fuſa per immenſum quondam provincia regnum
Obtinuit. ——— ———

Sidonius Apollin. *Carm. 23.*

Salve Narbo potens ſalubritate,
Urbe & rure ſimul bonus videri,
Muris, Civibus, ambitu, tabernis;
Portis, porticibus, foro, theatro,
Delubris, Capitoliis, monetis,
Thermis, Arcubus, horreis, macellis;
Pratis, fontibus, inſulis, ſalinis,
Stagnis, flumine, merce, ponte, ponto:
Unus qui venerere jure divos
Lenæum, Cererem, Palem, Minervam,
Spicis, palmite, paſcuis, trapetis, &c.

Vide & *Martial. Prudent. Theodulph. Aimonium*, &c. Viſigothis obſidentibus, A.C. 435. à Comite Agrippino, qui Ægidii proſperam fortunam limis aſpexerat oculis, dedita, A.C. 462. His à Saracenis erepta, A.C. 732. recuperata à Carolo Martello, ſuos Vicecomites & Duces habuit, donec coronæ unita eſt. Cæterùm Eccleſia Narbonenſis ſplendida & vetuſta admodum. Metropolitæ ſedes, à Conſtantini M. tempore, A.C. 309. Proconſul Sergius, à Paulo Apoſtolo converſus primus ejus Præſul creditur. Templum habet organis & picturâ Lazari reſuſcitati celebre. Palatium Archiepiſcopale olim Viſigothorum Regum ſedes fuit. Strabo, *l. 14.* Martial. *l. 8. epigr. 72.* Aimoin. *l. 4. c. 57.* Ammian. Marcellinus, Gregor. Tur. Eutrop. Papyrius Maſſon. *deſcr. flum. Gall. & notit. Epiſc. Gall.* Merula *Geogr. l. 2.* Jul. Cæſ. Scaliger *de clar. Urb. Gall.* Iſac. Pontanus, *Itiner. Gall. Narb.* Elias Vinetus, *Narbon. votum.* Catel. *Hiſt. Lang. &c.* Hic Concilia A.C. 589. 788. 994. 1227. ad abſolvendum Comitem Foiſſæum, Albigenſium fidem amplexum, &c. Vide Morer. *Dict. Hiſtor.* Valeſio urbs pervetus & illuſtris Volcarum Tectoſagum fuit, quò Porciô Marciôque Conſulib. deducta eſt Colonia Romana à Licinio Craſſo Oratore anno Urb. Cond. 636. prima omnium in Gallia, poſt triennium quàm Carthago extra Italiam prima deducta fuerat. Tum *Colonia Narbo Martius* à Romanis cognominari cœpit, an à *Marte*, an à *Martia* decima legione, *Decumanorum* enim *Colonia* erat. Ciceroni *pro Fonteio* dicitur, *Narbo Martius Colonia noſtrorum civium, ſpecula populi Romani, ac propugnaculum iſtis ipſis nationibus* (Gallorum) *oppoſitum & objectum.* Eidem ibidem & *in Bruto*, vocatur *Narbonenſis Colonia.* C. Jul. Cæſar Dictator *l. 3. c. 20. & l. 7. de bello Gall. c. 7.* commemorat *Narbonem*, quò is iterum Coloniam miſit & à Tiberio Claudio Nerone, Tiberii Auguſti Patre, deducendam curavit, teſte Suetonio *in Tiberio c. 4.* Quare ab eo *Colonia Julia* dicta eſt. In veteri monum. C. I. P. N. M. Jac. Sirmondus, *Coloniam Juliam Paternam Narbonem Martium* interpretatur: Joſephus Scaliger in inſcriptione marmoris *Narbonenſis* vulgatâ, literis hiſce C. I. P. C. N. M. bis aſcriptis, *Coloniam Juliam Paternam Claudiam Narbonem Martium*, deſignari ait. Ibidem effoſſô marmore A.C. 1566. *Coloni coloneque* C. I. P. N. M. ſeu *Colonia Julia paternæ Narbonis Martii*, & *ara Narbone in foro poſita Imp. Cæſari Divi filio Auguſto*, ſeu *ara Nomini Auguſti poſita à plebe* Narbonenſi fusè memorantur. In nummo Tiberii *Col. Narbo Mart. Decumanor.* dicitur, &c. Strabo ad oſtium Atacis lacusque Narbonenſis *Narbonem* ponit, qui lacus Melæ & Plinio *Lacus Rubreſus* aut *Rubrenſis* dicitur, vulgò *l'eſtang de la Rubine.* Ab Atace verò Coloni incolæque *Atacini*, quoque appellati ſunt. *Clara urbs* Ptolemæo, *Emporium Narbonis* Straboni ac Stephano, quò ut & Maſſiliam è Britannia Inſul. ſtannum per Galliam equis convehi ſolitum fuiſſe, ſcribit Diodorus Siculus *Hiſtor. l. 4.* Auſonius quoque in *Narbone*, clararum Urbium 12. ex Oriente, ex Africa, ex Hiſpaniis, ex Sicilia & toto Orbe claſſem ſeu cataplum huc appuliſſe, narrat. Fuit ita *Narbo Martius*, primùm Volcarum Tectoſagum urbs, dein Atacinorum Decumanorumque Colonia, demum Septimaniæ ſeu provinc. Narbonenſis primæ clariſſima Metropolis ac caput: quam Atax è Pyrenæo monte demiſſus, navigabilis amnis, attingit, olim ſpatioſo admodum lacu Rubreſo vel Sinuſmanenſi acceptus & in mare emiſſus: Sed is hodie lacum minùs permeans foſſæ per Narbonem ductæ, vulgò *Robine*, immittitur & in mare ad 7. ab urbe milliare effunditur. Circa urbem Bebryces quondam, à quibus Bithynia *Bebrycia* dicta, ad mare habitâſſe, colligimus ex Marciano *in Galliæ periplo.* Hinc & Rufus Feſtus Avienus, in *Ora marit.* *libro* poſt Pyrenæum jugum & amnis Ruſcinonis oſtium, regionem Sardonum deſcribit, ſubjicitque.

——— ——— *Gentique Bebrycum prius*
Loca hæc tenebat, atque Narbo civitas,
Erat feroci maximum Regni caput.

Silius l. 3. v. 440. etiam à Pyrene Bebrycis Regis filia, Pyrenæis montibus nomen impoſitum, contendit. Capitolium hic, præter alia Romanorum opera, quorum nulla amplius reliqua ſunt veſtigia, ex marmore fuit egregium, quod tamen ſimiliter iis ætate non durâſſe, ſcribit *Auſonius.* Tamen in Actis concordiæ A. C. 1251. initæ inter Guilielmum loci Archiepiſcop. & Amalricum Vicecomitem ſeu Proconſulem urbis, *Dominus Vicecomes Capitolii civitatis Narbonenſis à Bertrando de Capitolio recognitionem recepiſſe & illud emiſſe ab eodem*, dicitur. Annô quoque 1050 qu... [illegible] Guifredus Archiepiſcop. quod Bernardus Berengarius Vicecomes Civitatis *auferret ei ipſum Capitolium.* Petrus Archiepiſcop. de Amalrico Vicecom. A.C. 1241. conqueſtus eſt, quòd per vim occupâſſet *medietatem tinctura pannorum grana*, & *medietatem monetæ*: quorum alterum ad *baphium Narbonenſe*, alterum ad monetam ibi olim percuti ſolitam pertinet. In *Notit.* enim *Imper. Procurator baphii Narbonenſis* memoratur, ob giaſtum infectorum communis utile. Nec Capitolium autem ſolum, ſed etiam portam Regiam, & portam Aquariam, cum ſuo quamque caſtro, portam Epiſcopalem & portam Bisbali, præter cæteras; item Palatium novum: Turrim Mauricam, à Mauris, qui eam aliquandiu tenuerunt aut quibus fuit oppoſita, dictam, & caſtrum Amalrici, *Narbone* fuiſſe, docent contentiones, inter Archiepiſcopos & Vice Comites *Narbonenſes*, A.C. 1056. 1242. 1250. 1251. & 1252. In *veterib. Notitiis provinciar. & civitatum.* Galliæ *Metropolis Civitas Narbonenſium* vocatur, & ponitur in provinc. Narbonenſi prima, mater & caput Urbium: Poſtque ademtam ſibi Toloſam & in Metropolim erectam, 10. habet Epiſcopos Suffraganes. Carcaſſonenſem, Biterrenſem, Agathenſem, Leutevenſem, Magalonenſem, Nemauſenſem, Uceenſem, Elenenſem, S. Pontii Tomeriarum & Electenſem. De Eccleſiæ hujus Archidiaconis, ac locis ad diœceſim illius pertinentibus. Vide infra Populi *Narbonenſes*, quos ob Gothos fortiter repulſos à mœnibus, celebrat *Sidonius*, *Narbonem nuper Martium factum* propterea dictitans. *Narbonenſe mare Straboni*, vocatur Mare Gallicum, ante provinciam *Narbonenſem*: quemadmodum Fortunatus *Mare Rotomagenſe* vocat Oceanum Gallicum, in quem Sequana effluit à vicina & clara Urbe Rotomago. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Hornio hæc ſedes Gothorum fuit poſtquam ex Italia primùm migrârunt, duce Ataulpho, in Galliam *Narbonenſem* ſive Provinciam, A.C. 411. à quibus tum totus ille tractus *Land-Gothia*, i. e. *regio Gothorum* vel *Gothlandia*, appellatus eſt: quæ vocabula, progreſſu temporis, corrupta ſunt in *Languedociam* & *Cataloniam.* Sic *Narbona* ſedes Weſt-Gothorum Occidentalium aliquandiu fuit. Ex *Narbonenſi* poſtmodum Gallia, Walliæ Regis auſpiciis, in Aquitaniam ſeu Vaſconiam ſe effuderunt, ubi Toloſa Regni ſedes facta, circa A.C. 417. Inde in Hiſpaniam progreſſi ſunt, Theuderico Rege circa A. C. 429. & Toleti ſedes fixa. A quo tempore Weſt-Gothorum ſeu Gothorum Reges perpetuum *Flavii* cognomen aſſumpſerunt, tandem totâ Hiſpaniâ potiti, ſub Flavio Recaredo ſeu Richardo, A.C. 585. qui, quòd Gothorum Regum primus Orthodoxus fuiſſet, primus Hiſpaniæ Regum *Catholici* nomen obtinuit. Complectebatur itaque Regnum hoc Gothorum Aquitaniam & Galliam *Narbonenſem*, totam inſuper Hiſpaniam & magnam præterea Africæ Tingitanæ ſeu Mauritaniæ partem, & ſub generali *Gothiæ* ſeu *Weſt-Gothiæ* nomine, *Gothiam Gallicam*, *Gothiam Hiſpanicam* & *Gothiam Tranſmarinam* continebat: donec ſub ultimo Rege Roderico à Mauris deſtructum eſt, A.C. 713. Vide Georg. Hornium *Orb. Imp. p. 158. & ſeqq.*

ECCLESIÆ NARBONENSIS ARCHIDIACONI.

Archidiaconus major *Narbonenſis.*

Archidiaconus Corbarienſis, cui nomen dedit *Vallis Corbaria palatium*, *in App. Chron.* Fredegarii memoratum, prope Birram fluvium: vulgò *Corbiere*: unde montes proximi *les montaignes de Corbiere* dicuntur.

Archidiaconus Redenſis, à Redis oppido Theodulfo celebrato, unde Comitatus & pagus Redenſis dicitur, *le Raſez*, Electam & caſtrum Limoſum continens.

Archidiaconus Fenolletenſis, cujus ſedes fuit Fenolletum, vulgò *Fenoullet. Ex actis apud Narbonam in Eccl. BB. Martyrum Juſti & Paſtoris A. C. 1260. ſub Ludov. VIII.*

LOCA AD DIOECESIM NARBONENSEM SPECTANTIA.

Caput ſtagni *Capeſtan.*
Caſtellum Maurum *Caſtel Maure.*
Juncariæ, *Jonquieres.*
Leucata *Leucate.*
Liciniacum *Leſignan.*
Mons Penſatus *Mont Peſat.*
Narbo, Metropolis.
Palma *la Palme.*
Petriacum, in pago Minervenſi *Peyriac de Minerbois.*
Podium Soricarum *Puy Serguier.*
Ripa Alta *Ribaute.*
Revi *Rieux.*
Ruſiacum *Roſiac.*
Villa Sicca *Villeſeque.*

NAR.

NARBONENSIS Gallia, quæ & *Braccata* Plinio, *l. 5. c. 4.* una ex 4. Galliæ partibus, à Pyrenæis montibus, Galliam ab Hiſpania ſeparantibus, ad Alpes, quæ eandem ab Italia dividunt, extenditur, in 4. regiones diviſa, Occitanam à Garumna ad Rhodanum, Provinciam à Rhodano ad Alpes maritimas, Delphinatum à Druentiâ fluv. & montibus ad Hiſaram fluv. & Sabaudiam ab Hiſara ad Rhodanum, & Lemanum lacum. Licèt *Ortelius* per errorem illam in tres duntaxat diſtribuat, omiſſa Sabaudiâ. *Baudrando* ſic dicitur pars illa Galliæ quæ interno Mari alluitur, à reliqua Galliâ diſcreta Garumnâ flumine, Gebennâ monte & Rhodanô fluv. Ibi quondam fuêre populi clari Allobroges, Centrones, Caturiges, Cavares, Gabali, Helvii, Ruteni, Segalauni, Salii, Vocontii, Volcæ Tectoſages, & Volcæ Arecomici. Mentio provinciæ hujus eſt in *vet. Inſcriptione*, quæ ſic habet: *Imperio. D. M. Tauropolium. provincia. Narbonenſis. factum. per. C. Batonium. primum. flaminem. Augg. pro. ſalute. dominorum. Impp. L. Septimi. Severi. pii. pertinacis. Aug. Arabici. Hadiabeni. Parthici. Maximi. et. M. Aureliani, Aug.* Totos enim ordines, totasque provincias, non ſingulos ſolùm homines, pro aliorum ſuaque ſalute, per homines ad id deſignatos, ſacerrimô hôc ſacrô inter Gentiles olim defunctos, vidimus jam ſuprà ubi *de Lactoratenſibus*: quid autem id Sacri fuerit, videre eſt voce *Taurobolium*, ita enim rectiùs ſcribitur; quamvis *Inſcriptiones* ſæpe vocem per p. notent. Una verò provinc. hæc diutiſſimè fuit, ac poſtremô in provincias quinque diviſa eſt, *Narbonenſem I. Narbonenſem II.* Viennenſem, Alpes Grajas, Alpesque Maritimas. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide quoque in vocibus *Gallia* & *Lugdunenſis Gallia*.

NARBONENSIS Lacus, idem *Rubrenſi*, vide ibi.

NARCÆA, Minerva dicta eſt, à *Narce* quodam Græcorum principe, qui ubi bellum cum finitimis geſſiſſet, magnamque potentiam fuiſſet adeptus, Minervæ *Narcææ* templum de ſuo nomine condidit.

NARCASUS, vicus, & urbs Cariæ, *Steph.*

NARCES, urbs Numidiæ, *Polyb. Appian.*

NARCISSI Fons, Pauſan. *l. 9.* Vide *Liriope*, & *Narciſſus*.

NARCISSUS, Hieroſolymorum Epiſcopus undecimus, A. C. 180. pro Paſchatis celebratione, Concilium habuit. De quo hunc in modum Euſeb. *l. 6. c. 7. Hiſtor. Eccleſ.* Accidit aliquando, inquit, in die ſolenni vigiliarum Paſchæ, oleum deeſſe luminaribus, cumque per miniſtros innotuiſſet, mœror plebi maximus fuit. Sed Narciſſus fide fidens, miniſtris imperat aquam haurire, ſibique deferri. Cumque detuliſſent, oravit, & benedixit aquam, & infundi luminaribus præcepit: tum repentè miro, & ſeculis inaudito genere virtutis, natura aquæ in olei pinguedinem verſa, ſplendorem luminum etiam reddidit clariorem. Is præterea cùm inter cætera virtutum ſuarum bona eſſet valdè conſtantis animi ac juſti, rectique indeclinabiliter tenax, quidam homunculi nequam, & male ſibi conſcii, metuentes ne criminum ſuorum, ſi arguerentur, non poſſent effugere vindictam, præveniunt, & factionibus circumvenire parant eum, cujus judicium verebantur. Concinnant igitur adverſus eum infame ſatis ac noxium crimen, conveniunt auditores: & ex ſemetipſis producunt, qui ſub ſacramento juramenti, quæ objiciebantur, confirmarent, alius, ne in ignem incideret, vera ſe dicere teſtabatur: alius ita, ne regio morbo corrumperetur; tertius ita, ne luminibus orbaretur. Et quamvis ne juramentis quidem iſtis, quiſquam fidelium, ac Deum timentium crederet, eò quòd vita Narciſſi, & inſtitutio, ac pudicitia ab omnibus noſceretur, ipſe tamen indignitatem iſtam ac moleſtiam non ferens, ſimul & ſecretam, ac philoſophicam vitam ſemper habere deſiderans, ſubterfugit Eccleſiæ multitudinem, & in deſertis locis, atque agellis ſecretioribus delituit annis quamplurimis. At non ille magnus divinæ Providentiæ oculus quieſcit in longum, ſed impios ultione per ea, quæ ſibi in perjuriis ſtatuerant, maledicta molitur. Primus namque ille teſtis parvâ ignis ſcintillâ, noctis tempore, domo ſuâ incenſâ, cum omni genere ſuo, totaque familiâ flammis ultricibus conflagravit. Alter repentè ab imis pedibus uſque ad ſummum capitis verticem, morbo regio, quo fuerat imprecatus, repletur atque conſumitur. Tertius autem priorum exitum videns, & oculum divinum non ſe latuiſſe perſpiciens, prorumpit in medium, & audientibus cunctis ſerâ pœnitentiâ, univerſum ſceleris concinnati ordinem pandit. Tantis autem lachrymis commiſſum facinus deflet, uſquequo luminibus orbaretur. Hi igitur figmenti ſui hujuſcemodi pœnas dederunt, & Narciſſus epiſcopatui reſtitutus. Hæc Euſebius, vide illum quoque *l. 6. Hiſt. c. 8. & 9.* Baron. *A. C.* 198. 199.

NARCISSUS, puer formoſiſſimus, Cephiſſi amnis, & Liriopes Nymphæ fil. quô recens natô, Cephiſſus Tireſiam vatem de pueri fato conſuluit, reſponſumque accepit, tamdiu victurum, quamdiu à ſui conſpectu abſtineret. Quod reſponſi genus quamvis primùm ridiculum videretur; eventu tamen ipſo eſt approbatum. Nam cùm Narciſſus jam adultus, à Nymphis quampluribus, & præcipuè ab Echo adamaretur, mirâ omnes conſtantiâ eſt aſpernatus. Verùm cùm aliquando æſtu defatigatus ad limpidiſſimum fontem bibendi gratiâ ſe contuliſſet, imagine ſuâ in fonte conſpectâ, ſui amore captus eſt: cumque nulla potiundi amoris ſpes eſſet, nimiô deſideriô contabuit, & in florem ſui nominis eſt commutatus. Ovid. *Met. l. 3. Fab. 6.* Monumentum ejus fuit in ora Bœotiæ, per quod tranſeuntes ſilebant, unde Taciturnum vocabant. Sapienter ab Ovidio fingitur Nemeſis inſolentiæ, & arrogantiæ vindex, repetere pœnas à Narciſſo ſeipſum amante, ut ſuam ipſius umbram admiraretur. Divinitùs enim puniuntur ſui amantes hâc dementiâ, ut etiam inſcitiam ſuam eſſe ſapientiam arbitrentur. Mutatus in florem, oſtendit quàm levis & evanida ſit inanis gloria mundi, & ſerò flaceſcens monet, ne nimis maturè, & ante tempus ſapere incipiamus, néve nos, aut noſtra nimis amemus, atque admiremur. Stat. *Sylv.* 3.

Nil te conſpicuum melius Narciſſe videres.

Nic. Lloydius. Sed cùm nihil abſurdius fingi poſſit, quàm umbram, omnis coloris expertem, omniſque hilaritatis oculos tangentis, adamari, præcipuè in aqua conſpectam, meritò ſuſpecta Eruditis fabula eſt. Occurrit commodè locus notabilis apud Pauſaniam *l. 9.* qui ſic habet: *In Theſpienſium finibus vicus eſt, qui Hedonacon perhibetur. Inibi fons* Narciſſi *vocatur, quod in ea aqua ſe Narciſſus contemplatus dicatur, donec ſuam eſſe umbram non intelligens, ſui ipſius amore imprudens incenderetur, atque ibidem ad eum fontem extabeſceret. Mihi verò abſurdum videtur, eò ſtoliditatis prolabi quenquam poſſe, ut ſua forma amore capiatur, neque poſſit prorſus diſcernere, quid hominem atque umbram interſit. Alium ergo, minùs vulgatum, de Narciſſo ſermonem referam, & ipſum ſuis nitentem aſſertoribus. Sororem ajunt ei geminam fuiſſe, cùm oris ſpecie omni ex parte ſimilem, tum neque veſtitu, neque capillitio differentem: Solitos ſimul venari, eâ occaſione puellam a fratre adamari captam. Puellâ praemortuâ, fontem ſæpe accedere conſueviſſe puerum, ubi, cùm ſuam umbram conſpicaretur, neque tamen ſuam eſſe ignoraret, ob ſimilitudinem tamen, quæ inter amantes fuerat, velut non propria, ſed abſentis ſororis imaginem cerneret, frequens inde ſolatium deſiderii cepiſſe. Narciſſum verò florem, longè antè terrâ proditum, veriſimile faciunt Pamphi carmina. Namque homo Theſpius, multis ante puerum iſtum annis, Proſerpinam Cereris à Dite raptam ſcripſit, dum ludens flores legeret, deceptam, non tam violarum, quàm narciſſorum collectione.* Hæc Pauſanias.

NARCISSUS, nomen viri, cujus meminit D. Paulus Rom. *c.* 16. *v.* 11. Item Claudii Imperatoris libertus potentiſſimus ac ditiſſimus apud principem.

NARCISSUS Commodi ſtrangulator, leonibus objectus, ſub hoc præconis elogio: Hic Est Qui Commodum Strangulavit, Caſaub. *ad Spartian. in Severo c.* 14.

NARCISSUS, flos autumnalis & coronarius, *nunc argentè fulget, nunc colore ſplendeſcit aureô. In orbem, inſtar cœli ſe diffundit, foliis tamen nonnihil craſſioribus, latioribuſque. Quina nonnunquam, ſenaque, conficiunt floris ambitum, mediumque coronant calicem, qui lactea inter folia, aut delicatè lacteſcit, aut ſplendide palleſcit decolor, aut circa ſummam oram croco illitam lepide rubeſcit... longè formoſiſſimus --- qui multiplici ſerie foliorum in cincinnos ſeſe blande modiceque criſpantium, albæ effigie roſæ ſuaviter efflóreſcit. Odor ei non ingratus, rectus caulis, nonnihil planus, ac ſpongioſus, è cujus ſummo, nunc ſe flos unicus pandit, nunc florum faſciculus pendet, capitibus deorſum clementer inflexis.* Fr. Pomey *Deſcription. div.* Λείριος quibuſdam Græcis, Theophraſto auctore, h. e. *lilium*, quòd ei haud quaquam abſimilis eſt. Cereris & Proſerpinæ coronamentis olim adhibitus, legitur apud Scholiaſtem Sophoclis *in Oedipo*, ubi eum, μεγάλαιν Θεαῖν ἀρχαῖον στεφάνωμα, *magnarum Dearum priſcum coronamentum*, hic appellat. Et quidem Proſerpina, ante raptum, hôc flore apprimè delectata eſt: poſt eum verò & ea & mater illum averſatæ ſunt quàm maximè. Etiam Furiarum, ſeu Eumenidum, Erinnyumque ſerta ex *narciſſo* plecti conſueverunt: uti docet idem Scholiaſtes, è quibuſdam verſibus Euphorionis & Clemens Alexandr. *l. 2. c. 8.* An, quia ut plurimum circa monumenta naſcitur, an quòd hæ Deæ homines terrore afficiunt, aut torpore? A νάρκη certè, quod *ſtuporem* deſignat, nomen ei datum Plinius docet *l. 21. c. 19.* & Plutarchus *Sympoſiac.* 3. Unde Clemens iterum *d. l.* Νάρκισσος ἀμφόδημόν ἐστιν ἄνθος, ἔλεγχει δὲ αὐτὸ ἡ προσηγορία, ναρκῶν ἐμποιοῦν τοῖς νεύροις. *Narciſſus eſt graveolens flos. Hoc probat appellatio, ſtuporem injiciens nervis.* Cœterùm, quod de viola, roſa & lilio legimus, etiam *Narciſſus*, propter pulchritudinem, *florere* dicitur, ac cœteris exemptus nominatur, Virg. *Ecl.* 8. *v.* 52.

——— ——— aurea duræ
Mala ferant quercus; narciſſo *floreat alnus.*

Hinc καλὰ νάρκισσος, Theocrito *Eid.* 9. *pulcher narciſſus:* Virgilio *purpureus*, *Ecl.* 5. *v.* 38. *ſuave rubens*, in *Cir.* Ovidio *croceus*, *Met. l.* 3. Oppiano *Cynegetic. l.* 2. ἱμερτὸς χροιὴν φαιδρὸς ἰδέσθαι, *amabilis color, aſpectu ſpecioſus* &c. Sed & odorem ejus commendant Poëtæ: è quibus Theocritus εὔπνοον eum vocat, *bene ac ſuaviter ſpirantem*, *Eid.* 18. & hujus frequens imitator Virgilius, illum caſiæ jungit *in Cir.*

At nutrix patula componens ſulphura teſtâ
Narciſſum *caſiamque, herbas incendit olentes.*

Quæ cum Clementis *loco cit.* ſic conciliat Paſchalius, ut Poëtas magis elegantias dicat ſectari, *Coronar. l. 3. c. 9.* ubi de hoc flore pluribus agit. Nec omittendum, quòd ad Plinii verba, de Narciſſo, *hujus alterum genus flore candido, calice purpureo*, obſervat Salmaſ. *florem* propriè Plinio appellari, quæ in ambitu ſunt, folia candida: *calicem* verò, purpureum illud vel croceum, quod intus habet, quodque effigie calicis eſt & velut coronæ, quæ in orbem currit croceum. Quâ notione, *calix* non eſt Græcis κάλυξ, quod inter alia ſignificat florem roſæ adhuc conniventem & nondum apertum: Sed κύλιξ, τὸ ᾧ nempe, quô bibitur; à cujus ſimilitudine dicti *calices* in floribus, quos *calathos* alii dixêre &c. Vide eum *ad Solin. p.* 102.

NARDENUM, oppid. Hollandiæ, aliàs miſerè deformatum, ab Hiſpanis, nunc recens munitum, cum portu, in ora maris Auſtrini. Vix 3. leuc. ab Amſterodamo in Ortum, paulo plus ab Ultrajecto. A Gallis proditione captum, A. C. 1672. Sed fortiter receptum, A. C. 1674.

NARDINIUM, Selinorum urbs, in Hiſpania Tarraconenſi *Ptol.*

NARDUM, Salentinorum urbs, Epiſcopalis frequens & lauta, cum titulo ducatus. Vulgò *Nardo*.

NARDUS, Νάρδος, ex Hebr. נרד genus herbæ odoratiſſimæ, Cantic. *c. 4. v.* 14. & alibi. *Nardus piſtica*, Joh. *c. 12. v.* 3. & Marci *c. 14. v.* 3. νάρδου πιστικῆς. Vulgata vertit, *Nardi ſpicati.*

Beza,

Bera, *liquida*, [illegible], quaſi *potabilem* dicas. *Nardum* enim pro ipſo *nardino unguento* paſſim uſurpat *Athenæus*. Et convivii unguenta conveniunt, quibus perfunduntur convivæ: non autem quiſſa, quibus linuntur. Quo tamen luxuria tandem invecta, et ex his Plinii apparet *l.* 13. *c.* 3. *Quædam*, inquit, *craſſitudo maxime delectat*, [illegible], *non ſolùm perfundi unguentis gaudens*. Unde illud Flacci *l.* 2. *Sat.* 2. *v.* 73. *Nec ſicut ſimplex Nævius*, *unctam convivis præbebit aquam*. [illegible] autem [illegible], vocat [illegible], *liquida* & quæ *potanda* præbentur; ut dicuntur [illegible], quæ eduntur & [illegible], quibus ungimur. At apud Artemidorum *l.* 1. *c.* 33. legimus, [illegible], ubi omnino videtur *fida* mulier ſignificari. Quae [illegible] tranſlati omnes fere Græci reliqui. Sic Euſebius *Demonſtr. Evang. l.* 8. [illegible] SS. Euchariſtia vocat [illegible], & [illegible] reperimus in *literis* Emanuelis Imperatoris ad Fridericum Imperat. Etiam de [illegible] ſæpe occurrit apud Cedrenum pro [illegible] *p.* 545. 577. 595. & ſæpe alibi, [illegible], *fideliſſimus Monſtrorum*, quod *Ariſtotelianæ* & mediæ Helleniſtis [illegible]. Hinc *Theophylactus* [illegible] interpretatur [illegible], i. e. *germanam*, & *minimè adulteratam*: quam *puram* Tibullus vocat hîc *v.* 7. *Eleg.* 2. *l.* 2.

Illius puro deſtillent tempora nardo.

Et Ovid. *de Arte l.* 3. *v.* 443.

Nec coma vos fallat liquidâ nitidiſſima nardo, &c.

Joh. verò Hartungus in *Decur. ſua* [illegible] *c.* 6. ex Athenæi *l.* 15. prope Babylonem fuiſſe oppidum [illegible] dictum, ubi pretioſiſſima *nardi* unguenta [illegible] & in alia loca exportata fuerint, docet. Itaque non dubitat, germanam lectionem fuiſſe apud utrumque Evangeliſtam [illegible]: quæ vox quia librariis minùs nota, omiſsâ literâ initiali, ſcripſiſſe [illegible], ſeque inſtitiâ ſui Viris eandem crucem fixiſſe, in qua cogitationes eorum vexarentur, contendit. Additque, ſuboluiſſe hoc quidem aliquid hac de re jam Auguſtinum olim & Cyrillum in [illegible] loco nempe quopiam *piſticam Nardum* dici, ſed locum illum, qui eſſet, ignoraſſe. Etiam Camerarius doctiſſimus, recitatô verſu Nonni,

[illegible]

Videri, inquit, *poſſit*, *à loco nomen* [illegible] *deductum*: *quia medium ſyllabam produxit*. Sed locus iſte, quæ eſſet, neque ipſe neque Nonnus aperuerunt. Sic tria etyma feruntur (ut aliorum ſententias omittam) primum à [illegible], alterum à [illegible], tertium ab [illegible]. Et quidem, primum quod attinet, præter ſuperiùs dicta, videtur id confirmare Athenæus, cùm *aptum eſſe* [illegible], ſcribit *l.* 15. cumque idem [illegible] dicit, *l.* 6. Favet Hirtius *de bello Hiſpan. c.* 33. *Ipſe de tempore cœnavit*, *vinum & nardum identidem ſibi infudit*. At motolior analogia hæc. Etiam [illegible] (cujus Johannes & Marcus commeminit) innuit *liquorem*; ſi inde aliqua fortè nobilitatis pars trahatur. Sed nec ab [illegible] (ita enim ab *Herodoto* & *Strabone* ſcribitur) fieri poteſt [illegible], ſalvâ analogiâ, verùm [illegible]. Neque etiam mentio Opis uſpiam apud Athenæum, qui *l.* quidem 15. *c.* 15. ex profeſſo de variis locis agit, in quibus meliora quæque unguenta fierent, addens: [illegible] nullum tamen ibi, ne tantillum, vel etiam alibi, veſtigium, unde *Nardus opiſtica* exprimatur, oſtendit. Imo nec apud Strabonem, Dioſcoridem, Plinium, qui *Nardi* [illegible], Syriacæ, Indicæ meminerunt, at *Opiſticam* unanimi ſilentiô prætereunt. Ergò [illegible] revera à [illegible] eſt, & [illegible] ſic dicta, tanquam *probatæ fidei*, *integra*, *ſine admiſſione alterius*: quemadmodum contrà *pſeudonardus*, apud Plinium *l.* 12. *c.* 12. ita vocatur: [illegible], i. e. *falſa*. Hinc vetus Lexicon: *Nardum piſticum dicitur*, i. e. *fidele*, *purum*, *ſine omni impoſitura & commixtura compoſitum*, *non adulteratum aliis herbis*. Et hoc ipſum in cauſâ, cur idem unguentum Johanni [illegible], Marco [illegible] dicatur. Bene enim Joach. Vadianus *Epitom. Terræ part.* *Dignum*, inquit, *cognitu*, *quod l.* 12. *Plinius tradit*, *videlicet novem herbarum ſpecies eſſe*, *quæ nardum imitentur & adulterent*. *Unde intelligimus*, *in tanta fraudis materia*, *uſum loquendi obtinuiſſe*, *ut piſtica nardus diceretur*, *quæ ſincera & abſque vitio eſſet*, [illegible], *à fide*, *& planè* [illegible], *h. e. germana*, *ut ait Eraſmus & nullâ arte vitiata*. *Proinde & Hermolaus libro Coroll.* 1. [illegible], *h. e. probam & fidelem exponit*, *& quæ adulterata non ſit*, *ſicuti Marci c.* 4. *v.* 3. *& Johann. c.* 12. *v.* 3. *accipitur*. *Hieronym. ſuper* 26. *c. Matthæi piſticam planè veram & abſque dolo expoſuit*. Vide Becmannum *de Originibus L. L.* Hoc autem *nardinum* unguentum magni tum fuiſſe pretii, etiam eô fit probabilius, quòd illis temporibus unica fuit urbs Laodicea, quæ unguentum hujuſmodi eum laude conficeret: nec multò ante Galeni ætatem in aliis quoque urbibus fieri cœpit, quod commendaretur. Vide eum *l.* 6. [illegible]. Hoc itaque tam ſincerô, tam pretioſô unguentô, mulier illa pedes JESU delibutos reddidit, pro more variarum tum gentium, quibus pretioſiſſima unguenta in frequenti uſu fuêre, maximè cùm in tricliniaribus lectis accumberent. Niſi potiùs in iſta ſacrorum Domini pedum unctione, non tam moris communis habendam eſſe rationem arbitreris, quàm latentis myſterii: quod etſi ſatis capere nequimus, nedum ſatis explicare valemus, ineſſe tamen credimus & humili ſilentiô adoramus. Scimus antiquis in more fuiſſe poſitum, ut teſtandæ reverentiæ & cultui religioſo, vel quiproximè ad religioſum accederet, oleum vel unguentum effunderent. Sic Jacob lapidi, quô erat uſus pro cervicali, oleum ſuperfudit, Gen. *c.* 28. *v.* 18. Idemque ſtatuam eodem locô erectam, ubi Deus cum ipſo erat locutus, ſimili veneratione proſequutus eſt. Sic *lapides unguine delibutos*, ut loquitur *Apulejus*, pagani in triviis colucrent, quod multi Scriptores teſtantur, Clemensque Alex. [illegible] propterea [illegible] illos vocat, *l.* 7. *Stromat.* Sic animalia, quæ Diis conſecrabant & libera ſinebant abire, vel quæ alioquin admodum admirabantur, unguentis linebant; uti multis exemplis *ad Suetonii l.* 1. *c.* 80. probat Caſaubon. An igitur hæ quoque mulieres ſanctiſſimæ, quum in Domino, quem eſſe Deum adhuc ignorabant, aliquid tamen ſupra hominem admirarentur, devotionem ſuam hôc factô ſignificabant? Hoc certè videtur voluiſſe Chryſoſtomus, cum ſcribit de una illarum, *in Matth. homil.* 78. [illegible]. *Magnam enim hæc mulieris reverentiam & ſidem erga Chriſtum verba repræſentabant.* At unctio quidem illarum hæc erat: divina verò Providentia, quæ illas regebat, altiora myſteria moliebatur; ſicut ipſius Chriſti verba innuunt, Marci *c.* 14. *v.* 8. *Quod habuit*, *iſta fecit*: *anticipavit ungere meum corpus in ſepulturam*. Hinc Eucherius Lugdunenſis in *Matth. c.* 26. *v.* 12. *Sepulturam*, inquit, *eſſe ſui ſignificat*, [illegible], *ideoque unxit hoc unguentum* [illegible] *ad ſepulturam*. *Mos enim antiquitus fuit*, *ut mortuorum corpora* [illegible] *ungerentur*, *& cum aromatibus ſepelirentur*. Idem Scriptor alibi: *Myſterium eſt quod agitur*; [illegible] *& ſe mitura eſſe* [illegible]. Vide If. Caſaubon. *Exercit.* XIV. *num.* [illegible] & Salmaſ. *ad Solin. paſſim*. E quo hoc tantum addo, cum *nardum* Plinio vocari Celticam, quæ in Iſtria & Liguriæ Alpibus naſcitur, *Comitul* [illegible], h. e. *Spica Romana* [illegible] *Pfundenardus*: [illegible] Indicæ, alii Syriacæ ſeu Ciliſſæ: ſolam nardum [illegible] excellentiæ ſolùm reliquæ nardi, ſine adjuncto loci natalis, non ſolent nominari, & *Spica* proprii nomen, quod [illegible], habuiſſe. Cetera vide infrà, in voce *Spica*. Nec omittendum, licet *nardus Ciliſſa* adeò brevi foliô eſſet, ut vix necti quiret, tamen & illam, & inter per *Indicam* ſitam in coronis placuiſſe. Idem Salmaſ. *d. l.* Condantes de *nardo* exhibuiſſe Heliogabalum, ſuprà vidimus.

NARE, & literas, a primis annis Lacedæmone olim, & Romæ docebantur Juvenes: vide ſuprà *Natatoria*.

NARES, in Hiſtoria naturæ animalium, per ſingula membra, memorantur Plinio his verbis *l.* 11. *c.* 37. *Infra eas* (genas) *hilaritatem riſumque indicantes buccæ. Et altior homini tantùm*, *quem novi mores*, *ſubdolæ irriſioni dicavere*, *naſus*. *Nec alii animalium nares eminent*: *Avibus*, *ſerpentibus*, *piſcibus foramina tantùm ad olfactus*, *ſine naribus*. *Et hinc cognomina ſinguntur*, *Simonum* &c. Ubi, quod de *irriſione* ait, confirmatur illô Horat. *l.* 1. *Sat.* 6. *v.* 5.

——— *naſo ſuſpendis adunco*.

Vide infrà in voce *Naſus*. Inprimis verò vultum hominis decent *nares*; unde in bello quoque cum cura tectæ galeis. Sidonius *Panegyric. Anthemii*, de Roma.

Obtundit teneras circundata faſcia nares,

Ut galeis celans ———

Et earum abſciſſio inter præcipuas pœnas apud Occidentales olim populos, Wiſigothos, Longobardos, alios, recepta, uti infrà dicemus. Vide Barthium *Animadverſion. ad Statium Theb. l.* 4. *v.* 20. de *Narium* verò *annulis*, item *emunctione*, ſuprà: uti de more ſuaves *naribus* odores per reticulum inſpirandi, infrà voce *Reticulum*, it. *Roſa*: de alio Spartanorum, *nares* oculoſque infantum recens natorum vino abluendi, ubi de *Ungendi ritu*: de alio *naribus* vel malis ferarum uncos injiciendi, infrà ibid. lemmate *Unce manus*. Hinc *Naria*, de qua voce paulo pòſt.

NARES Canalis, apud Vitruvium, pro extrema canalis parte, quâ humor egeritur, *l.* 7. *c.* 4. *Sin autem aliquis paries perpetuos habuerit humores*, *paululum ab eo recedatur & ſtruatur alter tenuis diſtans ab eo quantum res patietur*, *& inter duos parietes canalis ducatur inferior quàm libramentum conclavis fuerit*, *habens nares ad locum patentem*: Poſtea, *Item cùm in altitudinem perſtructus fuerit*, *relinquantur ſpiramenta*: *ſi enim non per nares humor & in imo & in ſummo habuerit exitus*, *non minus in nova ſtructura ſe diſſipabit*. Mox. *Si autem locus non patietur ſtructuram*, *canales fiant*, *& nares exeant ad locum patentem*. Idem *ſpiramenta* alibi vocat: Græci [illegible]. Unde vetus Auctor Gloſſarum *elicem* [illegible] interpretatur: *elices* autem dicebantur *nares* aquariorum illorum ſulcorum, quibus aqua è terris educebatur. Iidem Græci [illegible] quoque dicebant, unde [illegible] appellat *Strabo* cloacas, quæ *nares* in mare apertas habent, quibus aqua exoneratur. Cujuſmodi cloacarum naribus obturatis, Lyſimachus adjuvit diluvium ex magnis & continuis imbribus ſupervenientibus ortum, quo antiqua Urbs Epheſus ſubmerſa: de quo imbre Duris Elaita intellexit in *Epigramm.* quo Epheſi illum [illegible] deplorat:

[illegible]

Vide Salmaſ. *ad Flav. Vopiſcum in Probo Imp. c.* 21. *ad Solin. p.* 899.

NARGARA, Africæ propriæ urbs Livio, *l.* 30. *c.* 29. ubi Scipio & Hannibal colloquebantur. *Margarum* Polybio, *l.* 15. *c.* 5.

NARHUAL, vide ſuprà *Monoceros*.

NARIO, in *Gloſſis vetcrib. ſubſannator*, qui ſcil. *naribus* aduncis omnia ſuſpenderet, quod Græci [illegible] vocârunt. *Alciphron de Paraſito*, [illegible]. Quod verbum perperam [illegible] Scaliger *Conject. in Varr.* & *mimarı* interpretatur, [illegible] *Nario*. Verba autem illa Menandri citat, apud [illegible] Grammaticum reperit Salmaſ. ex Menandro:

[illegible]

Vide eum *Notis ad Ælium Spartian. in Antonin. Geta c.* [illegible]

NARISCI, populi Germ. quorum [illegible]

tiæ. *Beyrn* Rhenano. Bavaria Transdanubiana ſeu Palatin. Bavariæ, à Vindelicis (quæ nunc Ducum Bavariæ) Danubiô diviſus, cujus caput Amberga. *Fabricius*, & *Wilichius Veilauser* faciunt. *Tertiam Alteruterum* poſteriores vocârunt: horum caput tuiſſe *Egram* cenſent, & hæc quoque pridem Suevorum portio, imò & poſteriorum. Gothofredus Monachus. *Anno Domini* M.C.XX. *Henricus Rex natale Domini in Suevia apud Egram agit.* Æque admittetur quiſpiam hodie apud eundem legi, *in Suevia apud Hagenoam.* Apud Hagenoam, inquam, in Suevia, ubi tamen, Gothofredi tempore, ultra mille annos jam conſederant Suevi, eò tranſlati conſtitutique ab Auguſto. Ex finibus Nariſcorum Nertes oritur, *l.* 4. Itiner. Germ. Vide B. Rhenanum *Rer. Germ. Not.-Antiq. l.* 1. cum Notis Ottonis JCti. *p.* 23. & *ſeqq.*

NARISTI, apud Capitolin. *in Marco*, *c.* 22. *Gentes omnes ab Illyrici limite uſque Galliam conſpiraverant, ut Marcomanni*, Nariſti, *Hermunduri* &c. *Naisci* ſunt *Duni*, *Ουαρισοι Ptolemæo*, unde rectè hic *Varisti* legeretur. Salmaſ. ibi.

NARITI, vide NARYCII.

NARMALIS, urbs Piſidiæ. *Steph.*

NARNA, *Straboni*, vel *Narnia*, Umbriæ civitas, per quam Nar fluv. labitur, à quo & nomen accepit, Liv. *l.* 10. *c.* 9. Olim *Nequinum* dicebatur, teſte Pliniô, *l.* 3. *c.* 14. à nequitia incolarum, qui obſeſſi, ſe heroïſque occidere quam dedere maluerunt. Patria Nervæ Imperatoris & Joh. XIV. Pontificis. Ad montis eſt radices, *Ferrar.* & in parte meridionali, rupes habet admodum præcipites, quas imo in hiatu Nar. per ſcopulos, contiguô alveô labitur. Municipes hujus loci *Nartes* quondam dictos fuiſſe, ex antiquis marmoribus docet *Hermolaus*. Plinio verò *Narnienſes*. Sic enim ille *l.* 31. *c.* 4. *In agro Narnienſi quædam terra imbribus ſicciores fiunt, quod admirandis ſuis inſeruit M. Cicero, ſiccitate lutum fieri prodens, imbre autem pulverem.* *Nerna* hodie dicitur *Leandro*. Sil. *l.* 8. *v.* 458.

Hiſpellum ac duro monti per ſaxa recumbens
Narnia. ——— ———

Martial. *l.* 7. *Epigr.* 92.

Narnia ſulfureô quam gurgite candidus amnis
Circuit, ancipiti vix adeunda jugô.

Claudian. *de* 6. *Conſul. Honorii. v.* 515.

Celſa dehinc patulum proſpectans Narnia campum
Regali calcatur equo; rarique coloris
Non procul amnis abeſt urbi, qui nominis auctor
Ilice ſub denſâ ſilvis arctatus opacis
Inter utrumque jugum tortis anfractibus albet.

Vide Cluver. *Ital. Ant. l.* 2. *p.* 637. *Nic. Lloydius.*

NARO, urbs Dalmatiæ; *Narenza*. In ora Sinus cognominis, qui pars eſt Adriatici. Aliàs ampla, nunc deficit ſenſim. Sub Turcis. Regio adjacens antea Chulmia, nunc Herzegovina dicitur; eſtque pars Serviæ. Eſt 35. mill. paſſ. ab Epidauro in Boream. Hinc *Narentani*, qui & *Arentani*, & *Pagani*. Porphyrogenitæ, teſte *Lucio*.

NARON, fluv. Dalmatiæ Naronam urbem alluens, ac pelago inter Peguntium & Epidaurum urbes exceptus, hodie *Narenta*, *Nicander*.

——— Δρίλων καὶ Νάρωνος ὄχθαι.

NARONA, colonia illuſtris Illyrici, appoſita cognomini fluvio *Naroni* vel *Nari*, *Itiner.* Antonini.

NARONENSIS Sinus, pars eſt maris Adriatici longè per terras extenſa, in Dalmatia, juxta Naronem, inter ditionem Turcarum ad Boream, Raguſinam ad Auſtrum, & Inſul. Leſinam Venetorum ad Occidentem.

NAROVA, lacus novæ Franciæ. Vix 36. mill. paſſ. à Monte Regali in Meridiem.

NARRATORES, apud recentioris ævi Scriptores, Advocati ſeu Patroni cauſarum, Car. du Freſne *in Gloſſario*: Vide in his vocibus.

NARSES Perſarum Rex, poſt patrem Varanem III. A.C. 295. Imperatoribus, contra rebelles, occupatis, Meſopotamiam Armeniamque rapuit; Maximinianum etiam Galerium, à Diocletiano miſſum, vicit: qui tamen duobus aliis præliis ſuperior, Narſetem cum uxore, liberis, ſororibus, &c. in poteſtatem redegit, recuperatâ Meſopotamiâ & quinque aliis provinciis, trans Tigrim, imperio adjectis. Euſeb. *in Chron.* Eutrop. *l.* 9. Regnavit ann. 7. ſucceſſore Ormiſdate I. quem vide, nec non Eutropium *loc. cit.* Cæterùm *Ναρσῆς* Agathiæ, Aur. Victori & Ammiano *Narſeus*, *l.* 23. *Maximiano antehac Cæſari, cum* Narſeo *Perſarum Rege jam congreſſuro.* Ita enim MSS. ubi editur, *Narſe.* Idem nomen Ducis Perſici, *l.* 24. *Cum Tigrane, & Surrena & Narſeo, potiſſimis Ducibus.* Sic eadem, *Perſeus. Perſes. Perſa.* Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 3. *c.* 11. *Retulerunt tale prodigium & Antiochi & Perſidis bellô, in eodem apparuiſſe ſigmento.* Ubi pro *Perſidis* alii *Xerxes*: Lud. Vives *Perſa*: ſed membranæ Noricæ *Perſis*, idque verum. Similiter *l.* 18. *c.* 18. *Et ſeptimi Regis Triopè fil. Jaſus & Rex nonus Sthenelas ſive Sthenelens ſive Sthenelus: variè quippe in diverſis Auctoribus invenitur.* Et idem tamen eſt nomen, adjungendaque quarta terminatio, *Stenelaus*, quæ extat apud Polybium *l.* 4. &c. Vide Joh. Frid. Gronov. *Obſerv. l.* 4. *c.* 15. *ubi plura habes in eam rem egregia.*

NARSES, Perſa natione, Eunuchus Juſtiniani Imperatoris, cujus partes, primâ ejus contra Perſas victoriâ ſequutus eſt, bibliopola prius, deinde ob animi virtutem Quæſtor exercitus, Conſul & Patriciatus honore auctus, vir religione, ac pietate præditus. Is in locum Beliſarii Ducis in Italiam miſſus, Gothos binis præliis ſuperavit, A. C. 552. in poſteriore Totilâ ipſô occiſô, & ipſo in loco, quò Galli olim à Camillo victi. Contra Leutharim dein, & Bucellinum, Germanos, qui in Italiam irruperant, quoque victor. Hunc, cum à Sophia Imperatrice ignominioſis verbis, ut nempe cum mulieribus fila traheret, quod Eunuchus eſſet, revocaretur, reſpondiſſe, ſe telam orſurum, quam ipſa tam facile retexere non poſſet, itaque, Longobardos in Italiam vocâſſe, *Paul. Diaconus* auctor eſt, ſed, ex Græcis poſterius ſeculi Hiſtoricis, neque hic *Juvenalis* qui etiam illum eundem eſſe credit, certo, ad quem multas literas S. Gregorius ſcripſit, quique, contra Phocam inſurgens, ut Mauritii necem ulciſceretur, ab ipſo captus & uſtulatus eſt. Procop. *l.* 3. *de bello Goth.* Evagr. *l.* 4. Niceph. Agathias, Cedrenus, Volaterr. Zonaras, &c. Baron. *A. C.* 552. 553. 567. 605. & 607. Dicto Paulus Varnefridus *l. de geſtis Longob.* 2. *c.* 3. *Hic Narſes*, inquit, *prius quidem Chartularius fuit, deinde propter virtutum merita Patriciatus honorem meruit.* Eundem *Italia Exarchum* fuiſſe præterea, ſcribit P. Diaconus, *in ſupplem. ad Eutrop. l.* 16. Vetus marmor apud Onuphrium Panvinium: *Imperante. Dn. Piiſſimo. et. triumphali. Juſtiniano. PP. Aug. anno.* 38. *Narſes. Vir. glorioſiſſimus. ex. Præpoſito. ſacri. palatii. Exconſul. atque. Patricius. poſt. victoriam. Gothicam. ipſis. ex. eorum. Regibus. celeritate. mirabili. conflictu. publico. ſuperatis. libertate. urbis. Romæ. ac. totius. Italiæ. reſtitutâ. pontem. viæ. Salariæ. uſque. ad. Aquam. à nefandiſſimo. Totila. tyranno. deſtructum. purgato. fluminis. alveo. in. meliorem. ſtatum. quam. quondam. fuerat. reformavit.* In altera parte pontis hi verſus leguntur:

Quam benè curvati directa eſt ſemita pontis,
Atque interruptum continuatur iter.
Calcamus rapidas ſubjecti gurgitis undas,
Et libet iratæ cernere murmur aquæ.
Ite igitur faciles per gaudia veſtra Quirites.
Et Narſio reſonans plauſus ubique canat.
Qui potuit rigidas Gothorum flectere mentes.
Hic docuit durum flumina ferre jugum.

NARSINGA, urbs ampla Indiæ citerioris regni cognominis caput, verſus oram Sinus Bengalæ, à qua 40. mill. paſſ. diſtat, uti 150. à Maſulepatamo in Meridiem, & 20. circiter à Negapatamo in Boream, in ora Coromandeliæ. Sub Rege Biſnagariæ. Vide ibi. Hornio tractus ille, quem nautæ vulgo appellant *Coromandel*, complectitur Regna *Narſinga*, quæ etiam *Biſnagar* appellentur, nempe *Negapatanum*, *Maliipuriam*, *Biſnagarium* & *Orixam*. Idem refert, Regis *Narſinga* tantam perhiberi potentiam, ut Regnum ejus intra ſex menſes circumiri vix poſſit. Cæterùm hiſtoria non hujus modò, verùm & aliorum per Indiam Regnorum, tota adhuc nobis ignota eſt. Mercatoribus Europæis, qui eò commeant, potius de pipere, quam de hiſtoria ſolicitis. Nomen & titulus Regum eſt *Virapanas*, ſicut Regum Maliipuriæ *Vengabatir*. Vide eum *Orb. imp. p.* 305.

NARSINGAPATANUM, oppid. regni Golcondæ, in ora ſinus Gangetici, 200. mill. paſſ. à Maſulepatano in Cæciam, & 160. ab Hidrabando in Ortum.

NARTA, *Guagnino* dicitur ſoleæ ligneæ genus, quibus Scricfinni his conterminæ gentes utuntur in tranſmittenda glacie, altiſſimiſque nivibus. Nil autem aliud ſunt, (ſiquidem ex iis, quæ Lugduni Batavorum, in Theatro Anatomico, aſſervantur, argumentari licet) quàm lignum tenue & longiuſculum, anteriori ſui parte incurvum, in cujus medietate anſa eſt ex corio, cui pes inſeritur, ſubjectâ ex contortô vimine aliâ, qui poſteriora pedis firmantur. Simpliciſſimæ ſunt eæ, quas Lugduni oſtendi diximus, longitudine ſeptenûm pedum, latitudine pollicum quatuor & quod excedit: fuêreque ſine dubio proceri ac adulti hominis illæ ſoleæ. Id enim providè homines illi agunt, ut in fabricandis ſuis *Nartis* eam rationem longitudinis ſervent, quæ hominis eſt, cui inſerviunt. Cultum tamen recipit hoc ſolearum genus, nec quidquam impedit, quò minus Rangiferorum pellibus, vel quâ ſimili materiâ obducantur, ad promovendam curſus celeritatem ſignique ſubſiſtentiam: Illud quidem, quod Lugduni viſitur, ſolearum par, ſine ulla notabili differentia quoad longitudinem, ſupernè reſinâ vel pice obductum erat. Aliam iſtiuſmodi *Nartarum* deſcriptionem Titianus nobis dedit, in ſuo *de Antiqq. habitu* libello, quæ ſi vera eſt, aliud *Nartarum* genus in uſu Scricfinnis fuerit, quô altiſſimas nives & cacumina montium: aliud, quô apertam planiciem, & lubrica glaciei perranſeunt. Atque ab hoc ultimo genere deducta forte illa Calopodia, quibus Belgæ per conſtrictas frigore hybernô aquas quàm velociſſimô curſu ludibundi quaquaverſum oberrant: *Schaatſen* vulgò. Omnium iconem habes apud Bened. Balduinum *de Calceo antiquo c.* 6. Vide quoque *Olaum Magnum Worminmque.*

NARTES, Umbriæ populi, qui & *Interamnates*. Plin. *l.* 3. *c.* 4.

NARTHECIS, parva inſula prope Samum, *Strabo* & *Steph.* *Narthex Suida*, ſic enim ille. Νάρθηξ νησίδιον ἐγγὺς φασὶ Σάμου ἐν δεξιᾷ, τοῖς προσπλέουσι.

NARTHECUSA, inſula in mari Carpathio, Plin. *l.* 5. *c.* 31.

NARTHEX, Græcè Νάρθηξ, *ferula* propriè. Plin. *l.* 13. *c.* 22. *Ferula calidis naſcitur locis atque trans maria geniculatis nodata ſcapis. Duo ejus genera, Narthecia Græci vocant aſſurgentem in altitudinem. Narthecium verò ſemper humilem.* E qua quia prima medicamentorum vaſcula efficiebantur, factum, ut dein quælibet vaſcula ex quacunque materia, in quibus medicamenta recondebantur, *Narthecia* dicta ſint, apud Cicer. *de Finib. l.* 2. Hinc Martial. *l.* 14. *Epigr.* 78.

Artis ebur medicæ narthecia *cernis habere*, &c.

Sub Imperatorib. poſtmodum recentioribus *Νάρθηξ* ſeu *Ferula*, ut cenſet Car. du Freſne *Differtat. de infer. ævi Numiſm. num.* 21. id dictum eſt, quod prius *Labarum* vocabatur. Imperator. videlicet geſtamen, formâ tamen ac figurâ non parum immutatâ. Labarum quippe quadratum fuit, ex panno aut ſerico confectum, Chriſti inſignitum monogrammate: *Narthex* verò ferulæ ſolidæ ſpeciem prætulit, quæ paulò longior, quàm latior fuit. Unde Medicos quoſdam *Narthecas* libros ſuos nuncupâſſe legimus, quòd libri illi ferulæ omnino ſpeciem referrent. Effingitur præclarè

chri *Narthex* ejuſmodi, in bulla plumbea Balduini II. Imperatoris Conſtantinopolitani, [illegible] A. C. 1243. [illegible], in qua Balduinus Imperatorio habitu [illegible], dextrâ virgam tenet, in cujus parte ſuperiori, [illegible] quod quadratam oblongam continet, [illegible] & ad [illegible] globum vel margaritis [illegible] pendent vittæ, margaritis pariter diſtinctæ. [illegible] *Narthecem* [illegible] contextus. At in *Narthecibus*, [illegible] ſemper in [illegible] Chriſti monogramma [illegible]. [illegible] Imperator [illegible] Tempora [illegible] Narthecem tenent. [illegible] Imperatorib. tradit, in [illegible] populus [illegible] quam [illegible] imaginibus. Vide omnino Carolu [illegible] ad [illegible].

Sed & *Narthex*, [illegible] Templorum [illegible] videl. vel [illegible] Narthecem, [illegible] tam longum, quam ipſum Templum [illegible], continenti ædificio cum ipſo Templo & [illegible], ab Eccleſia tamen velum ſeparatum. Alii [illegible] Templi [illegible], & qui intra *Narthecem* [illegible], [illegible] Templum conſiſtere cenſebantur. Hic audientes locum habebant & ſecundi gradus Pœnitentes. Græci, [illegible] Narthecem [illegible], [illegible] audientium, [illegible] ab [illegible] ad Eccleſiæ fores [illegible]. Unde dicimus, [illegible] porta Eccleſiæ, [illegible] Narthecem. [illegible] vocat, [illegible] interpretatur. [illegible] autem nomen accepit, quòd longa [illegible] & [illegible], vel [illegible] figura, [illegible] Latini [illegible] quod locum [illegible] significat [illegible] Templi [illegible] Antiqua Græcia in Templis Deorum [illegible] Sed [illegible] Chriſtianorum. [illegible], ut Vitruvius [illegible] veterum [illegible], qui [illegible] in Templi [illegible]. [illegible] Græcorum plerumque etiam [illegible] ad poſticum ædis, [illegible], ut in fronte. [illegible] aliquot ſpecies [illegible] modos [illegible]. Primum dicebatur in *Antis*. [illegible] quæ ad latera [illegible] appellabatur [illegible]. [illegible] quæ contra Antas [illegible] & dextra & ſiniſtra, [illegible] autem, quum in poſtico [illegible] columnas & faſtigia habebat, ut in fronte. Porro [illegible] eſt id genus ædis, quæ non ſolum in antico & [illegible], ſed etiam ad latera habebat columnatum [illegible] unde hodieque columnata templorum latera [illegible] vocamus, ut alia omittam. Fiebat autem [illegible], ſeu frons ædis, [illegible] faſtigio, plerumque ipſa [illegible] amplior [illegible] *l.* 17. [illegible] ἀλλ’ [illegible] ζῶον [illegible]. *Poſt* [illegible] *ſequitur, pronaum habens amplum & magnificum, cellam autem ædis mediocrem.* &c. Quam in rem vide plura apud Salmaſ. *ad* [illegible] *p.* 1216. *& ſeqq.* Ad *Narthecem* Chriſtianorum [illegible], hunc apud Græcos, *Narthex* in ædibus Monachorum [illegible] ſtationi inſervit, [illegible], locus eſt [illegible] tranſeuntis & [illegible] obſe[illegible] [illegible] Orientem obſervâſſe, ait Dominic. Macer [illegible] qui à Salmaſio diverſam ſententiam, *Narthecem*, non in portico, ſed intra ipſam ædem ſacram, prope portam, collocat, *in Hierolexico*, cumque Pœnitentium, [illegible] & Energumenorum ſedem facit, unde tempore Communionis ſacræ [illegible] conſueverint, hunc in rem [illegible] in [illegible] quem *de Narthece* compoſuit, [illegible] adeat harum rerum avidus Lector. De Homerica [illegible], [illegible] dictâ, vide ſupra [illegible].

NARVA, urbs Livoniæ, ad fluv. cognominem, [illegible] Livoniam [illegible] à ditione antiqua Moſchorum; ex adverſo Narvæ arx eſt [illegible], ſub Suecis ab A. C. 1617. in Ingria; imò utraque nunc illis ſubeſt. Urbs [illegible] 30. leuc. Suec. à Revalia in [illegible], 15. à Torrato in Græciam, vix 1. à ſinu Finnico. Scopulo [illegible] tumulo inſidet, juxta Narvam fluv. & duplicis ſclopeti [illegible] Livonicâ Narvâ in oppoſita ripâ fluminis ſitâ diſtans, diſcriminis [illegible], Ruſſica [illegible] *Narva*, ut altera Germanica appellatur. 40. milliar. à [illegible], uti à Novogardia. Narva autem fluv. [illegible] urbem rigat, & 2. ſub urbe milliar. à Sinu Finnico [illegible].

NARVATUS Matthias, vide *Matthias*.

NARYCIA, [illegible] urbs Magnæ Græciæ, aliis *Naryceum* oppid. Locrorum vetuſtiſſimum, unde Ajax Oileus. [illegible] Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 704.

> ——— *Dextrâ* [illegible] *parte*
> [illegible] *legit*, *Caulonaque*, [illegible]

Abundat autem [illegible] pice optimâ. Virg. Georg. *l.* 2. *v.* 437.

> [illegible]
> [illegible]

Vide dela Cerdam in illud Virgilii *Æn. l.* 3. *v.* 399.

> *Hic & Narycii poſuerunt mœnia Locri.*

Nic. Lloydius. [illegible]

NARYX, [illegible] Opuntiorum, imò ſecundum [illegible] urbs ipſa Opus, [illegible] Vide [illegible].

NASAMONES, [illegible] in Græcia [illegible], *Plinio l.* [illegible]

[illegible]

NASAMONES, populi Libyæ, [illegible], navium [illegible]. Lucan. *l.* [illegible]

> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]

Silius.

> [illegible]
> [illegible]

Idem *l.* [illegible]

> [illegible]
> [illegible]

Idem *l.* [illegible]

> [illegible]
> [illegible]

Quin & [illegible] memorat [illegible] Apud [illegible] Porro Naſamones [illegible] non item ſuperos, [illegible] Dionyſius in *Periegeſi*.

> [illegible]
> [illegible] *Naſamonas*,
> [illegible]

Quæ ſic [illegible] Priſcianus,

> [illegible]
> [illegible] *Naſamonas Marte Latino.*

Sed deeſt interpretatio [illegible] quid poeta cos [illegible] vocat. Id [illegible]

> *Quod* [illegible] *cura* [illegible].

Mirum etiam [illegible] Feſtum Avienum ad verba hæc non attendiſſe: cùm vel maximè interſit, cauſam ſciri interitus. Eam hanc adfert Dionyſius, quod, Manium cultu contenti, nullo Jovem ac ſuperos honore dignarentur, ſolô inferorum cultu contenti. Veriſimile tamen eſt, his verbis [illegible] rebellionem tantùm, ut *Salmaſio* videtur, verùm & neglectum Jovis cultum ab [illegible] obiter poetam innuere. Non tamen excitionis cauſa [illegible] verbis ſignificatur. Neque enim Romanis curæ fuit, quo[illegible] gentes [illegible] ſubditæ; ſed ideo deleti ſunt, quòd contra Romanos rebellione [illegible] ſumpſerint, quod ſub Domitiano contigiſſe probat *Salmaſ.* ex Zonara, cujus hæc ſunt verba: [illegible] Vide etiam *Herodotum*, *Strabon.* *Plinium*, &c. *Nic. Lloydius.*

NASCICA, [illegible]. Vide ibi.

NASCIO, ſive NATIO. Dea apud Romanos, quæ [illegible] Ejus meminit Cicero *de Nat. Deor.* [illegible] *l.* 3. [illegible] *quoque Dea putanda eſt, cui, cùm Fana circumimus in agro Ardeati, rem divinam facere ſolemus.* Vide Joh. Roſin. [illegible] *l.* 2. *c.* 19. ubi de gratulatione *naſcentibus* fieri ſolitâ ſupra [illegible].

NASCUS, Plin. *l.* [illegible] urbs Arabiæ [illegible] olim clara, [illegible] Magna [illegible] hodie Meletio.

NASI. Hebr. נשיא, propriè dictus eſt in hac gente *Princeps* ſeu *Præſes* Synedrii Magni ſeu Septuaginta unius viralis, [illegible] & [illegible] *Caput conſeſſus*, à quo proxima dignitas erat [illegible] *Patri Synedrii*, ſeu *Principi ſecundo*, quibus [illegible] ordine [illegible] aſſidebant. Similiter in Synedriis Vigintitrium [illegible], qui ſimili fruerentur dignitate. De utriſque [illegible] *in Tal. tit. Sanhedrim c.* 1. [illegible] juriſprudentiâ *præſtabat*, [illegible] *Synedrii caput* (ראש הישיבה) [illegible] (נשיא) [illegible]

[illegible] ſuam, occupâſſe. [illegible] ſine conſilium Rabbin [illegible] Magnum [illegible] ejus [illegible] Princip[illegible] [illegible] Hanc [illegible] Nas[illegible] [illegible] convin[illegible], optime [illegible] Syne[illegible] [illegible] Interim [illegible] eidem faiſſe perinde ac Pon[illegible] Pontifice[illegible], tum [illegible] [illegible] Urbe[illegible], diverſi[illegible] [illegible], juxta [illegible] Synedrio [illegible] [illegible] [illegible], ſecundum illos, [illegible] Moſes, Naſi ſeu Princeps Synedrii Magni primus, po[illegible] [illegible] Codice ſuo exa[illegible] XIII. quorum XII. Tribuum ſingulis dijribuerit, [illegible]: Oralem verò, Joſuæ tradi[illegible] fuerit delata. Joſuæ Synedrii M. Prin[illegible] [illegible] Ephraimitide, ſuit; in cujus lo[illegible] [illegible] Moſiſque exemplum, Princi[illegible] [illegible] turbidiſſi[illegible] [illegible] Synedrio [illegible] ampliſſimo, loc[illegible] [illegible] David Ganz [illegible] Judices uſ[illegible] [illegible] Lege Succeſſoribus continuis cau[illegible] [illegible] docet Maimonides in præf. ad Jad C[illegible] [illegible] Gull. Vorſtium ad Tzemach David p. 13. [illegible] ſaltem, quantùm ſcimus, ſemper obtinue[illegible] [illegible] Princeps Populi, [illegible] Naſi, ſeu Princeps Synedrii M. [illegible] ſæpius, tametſi non ſemper obtinuit. Per[illegible] Davidem: ſed jam ante Davidem etiam, apud Talmu[illegible] reperitur [illegible], Synedrii M. Princeps & Jonathan, ejuſ[illegible] [illegible] Imò, quamdiu atque quatenus Regnum ſive Judaicum ſive Iſraëliticum, ante captivitatis infortunia, ſuos retinuere mo[illegible], Naſi, & Rex idem fuiſſe videtur, [illegible] Princeps [illegible] [illegible] veluti [illegible] rem minorem habitam [illegible] iſtiuſmodi dignitatem, non ſo[illegible] quando ea ſimul etiam Regia erat, verùm [illegible] pro varia [illegible] rerum ſtatu; alii quicunque in eam ſunt ſub[illegible]. Captivitatis porrò Babylonicæ tempore, Synedrii M. adeoque Principum aliorum, præter Æchmalo[illegible] [illegible] huc neutiquam ſpectant, uſus fuit nullus. Quale verò fuerit Synedr[illegible] Ezræ, quale item tempore reſtitutionis, ſeu ab initio Templi [illegible], alias, elicere haud adeò difficile videtur, [illegible] Eſræ c. 7. v. 9. [illegible] perquam eſt veriſimile, [illegible] Patrii callentiſſi[illegible] [illegible] Regio, prout res ipſa in [illegible] Synedrii [illegible] [illegible] Naſi, ni [illegible] Simeon [illegible] [illegible] Synedrii M. [illegible] [illegible] Principum, [illegible] Synedrii [illegible].

Principes et Patres Sy[illegible], ab [illegible] Præla[illegible]to, usque ad Gentis [illegible].

I. Joſe Ben Joezer Tz[illegible], [illegible] roſoly mitanus.
& Joſeph Ben Jochanan, Hie[illegible]

II. Jehoſua Ben Perachiah (quem Judæi fabulantur fuiſſe Ma[illegible] [illegible] & [illegible] Ar[illegible].

III. Jehuda Ben Tabai & S[illegible] [illegible] Ben Shetach.

IV. [illegible], qui [illegible] [illegible] Judæi, [illegible] [illegible].

V. [illegible] Atque in his quinque jugis, qui [illegible] aut Naſi [illegible] Princeps erat, aut Pater Synedrii. Quin exce[illegible], qui numero hoc tertio conjunguntur [illegible] [illegible] Magiſtri [illegible] [illegible] Naſi, qui poſterius, Pa[illegible]. Quod [illegible] ju[illegible] [illegible] Simeon [illegible] Ben Shetach [illegible] [illegible] Principem, Jehudam verò, Patrem fuiſſe.

VI. R[illegible] Jochanan Ben Za[illegible] & Rabbi Simeon Ben Hil[illegible] [illegible] Naſi [illegible] ſed non ante excidium [illegible] Templique ſub Veſpaſiano. Succeſſor [illegible] Junni [illegible] ni Gamalielis I. [illegible] filio, in ipſo excidio [illegible] pio, qui numero [illegible] octavum. Is verò, qui jungitur cum Jochanan hoc, Simeon Ben Hillel, juxta nonnullos [illegible] Princeps fuit [illegible] Hillelipro[illegible] [illegible] ceſſor. Sed verò [illegible] [illegible] Princeps [illegible] Ergo [illegible].

VII. Rabban Gamaliel I. [illegible] Simeon, Hillelis [illegible], [illegible] Jochanan Ben Zacai.

VIII. Rabban Simeon [illegible] Ur[illegible] [illegible] Rabbi Ju[illegible] Ben Zacai, [illegible] [illegible] Legis [illegible] quam Principes Synedrii qua tales, re[illegible].

IX. Rabban Gamaliel II. Simeonis fil. alias quoque Jaf[illegible] dictus.

X. Rabban Simeon Gamalielis II. fil. [illegible] Rabbi Nathan Babylonius Pater Synedrii.

XI. Rabban Jehuda Haccados, Sim[illegible] fil. [illegible] [illegible] quidam exiſtimant.

XII. Gamaliel Jehudæ fil.

XIII. J[illegible] Gamalielis fil.

XIV. Hil[illegible] III. Jehudæ fil.

XV. Gamaliel [illegible] fil. Adeò [illegible] Hillel [illegible] ante tam Jochanan Ben Zacai & R[illegible] Eliezer Ben A[illegible] ([illegible] quidem interſeruunt) dignitas hæc velut jure hæreditario ad filios nepoteſque, [illegible] mitteretur. Vide [illegible] 8. [illegible] [illegible] 7. 2.

Summa igitur eſt, Moſen, Joſuam, Judices & Reges, Principes fuiſſe Synedrii M. [illegible], ut interdum, [illegible] forte juriſdictionem ac imperium, cum dignitate [illegible], acceperint. Poſt reditum autem, e captivitate Babylonica uſque ad Joſe Ben Joezer, [illegible] Eſram, Simeonem Juſtum, alios, quorum nomina [illegible], eandem tenuiſſe [illegible]. Interim [illegible], ut nunc Pontifices Summi, [illegible] dominantium [illegible], nunc Reges ipſi, Principum Synedrii M. locum occuparent, idque eorum ipſorum, qui in Catena præfata memorantur. Ut enim il lud in Euangeliis, de Anna & Caipha Pontificibus, in judicio DOMINI NOSTRI aliiſque [illegible] in N. T. velut Principis & Patris Synedrii partes agentibus, [illegible]; in judicio illo capitali Jacobi Juſti, Fratris Domini [illegible] ac Epiſcopi Hieroſolymitani I. circa A. C. 60. ſeptimo in Synedrio habito, Principatum invaſiſſe videtur Ananus cognomine Junior, Pon[illegible] Maximus, quo tempore, aut Rabbi Jochanan Ben Zacai aut Rabbi Gamaliel [illegible] obtinebant. Vide Joſephum [illegible] Pontificem Naſi locum tenuiſſe, [illegible] Actis Apoſtol. c. [illegible] quando [illegible] D. Paulus. Nam Pontifex ſimul ac Princeps [illegible]. Vide [illegible] Hug. Grotium ad [illegible], ut ad Pontificem hoc [illegible] eſt Exod. [illegible] נשיא בעמך לא תאר Princ[illegible] [illegible] vocabulum uſurpatur, quo Principem Synedrii Magni [illegible] ſueviſſe, hactenus [illegible] Rabban Gamaliel I. aut Rabban [illegible] atque jus Hillelianorum in Principatu hæreditarium Synedrii Magni legitimus Princeps [illegible]. Habentur quidem in Catena [illegible] Synedrii M. alicubi in Terra S. Principum, qui [illegible] Judæorum dicti, uſque in Hillelem Jehudæ [illegible] Gamalielem, adeoque in A. C. [illegible] [illegible]rium. Sed cum poſt Urbis [illegible] Templique excidium, nullis judiciis capitalibus locus, in Republica [illegible], ſed [illegible] dum pro penitus exciſis ſumt[illegible], [illegible] Synedrio Magno, ad Templum, [illegible] in [illegible] Palæſtini, Synedrii M. [illegible] [illegible] ſecundum Leges [illegible] amplius [illegible] ſub Hadriano Aug. [illegible] Hieron. Ep. 129. [illegible] Judææ [illegible] Synedriorum eorum [illegible], neceſſario & tunc temporis & poſtea, pro Romanorum libitu, conſequerentur; certe utcunque continuatio ejuſmodi Synedrii Magni

gni ejusque Principum successio antè tradatur. [illegible]

[illegible]

apud Joh. Seldenum de Synedriis l. 2. c. 6. [illegible]

[illegible] NASI [illegible] Astrologus, [illegible] Librum intercalationis [illegible] circa A. M. 4565. [illegible]

NASIA, nomen viri. Esdr. c. 2. v. 54.

NASIBIS, vide NISIBIS.

NASICA, Scipio dictus est, nobilis Romanus, qui Gracchum seditiosum virum occidit, Cicer. l. 1. [illegible] Horat. l. 2. Serm. Sat. 5. v. 54.

——— *Nasica [illegible]*
[illegible] Nasica [illegible] reddere solidum.

NASICA, vide [illegible].

NASICA, urbs Indiæ intra Gangem. *Ptol.*

NASIDA, vel NASI, oppid. Siciliæ ad Nasum fluv. [illegible] hodie. Castrum Siciliæ, in ora [illegible] juxta fluv. cognominem in valle Demonæ [illegible] in Meridiem [illegible] a Catana in Septentrionem [illegible] in Occasum. [illegible]

NASIDIUS, prænomine [illegible] Massiliensibus, cum [illegible] navium [illegible] ab Cn. Pompejo [illegible] Superstes fuit Pompejo & Cæsari, post bellum [illegible] ad Sextum Pompejum [illegible] rebus tandem desperatis, concessit ad Antonium. Vide Appian. l. 5. [illegible] Fulvius Ursinus [illegible] in Sexti Pompeji [illegible] Q. Nasidius, [illegible] Q. Nasidius [illegible]

NASIUM, urbs, [illegible] Lotharingiæ caput [illegible] in Meridiem ad [illegible] Valerio Castrum [illegible] inter [illegible] & [illegible] Æthera. [illegible] apud Fredegarium Chron. l. [illegible] c. 58. Hodie quid sit, [illegible] est. [illegible] Nasi, locum hodieque [illegible] esse asserit, sed hunc ignorare [illegible] Nec faventem [illegible] habent, qui Nasium volunt [illegible] Nasium [illegible] potius [illegible] ad ejusdem fluminis ripas. [illegible] præter nomen [illegible] Nasium & Tullum. Vide quoque supra in voce [illegible].

NASO [illegible] vide [illegible].

NASONACUM, [illegible] in L. Impp. Valentiniani, Valentis & Gratiani Augg. l. 6. Cod. [illegible] Ad [illegible] Urbi [illegible] XI. Kal. [illegible] Nasonaci, [illegible] Coss. Item [illegible] ad [illegible] Nonas Jul. Nasonaci, [illegible] Coss. [illegible] 9. 11. & 14. Item in tit. 21. [illegible] Valesio videtur esse Schoneck, vel Schonneck: quod est municipium, aut certe castellum, inter Prumiam

& Bedam vicus insignis positum, ad fluv. Nemesam, [illegible] quem [illegible] Principum [illegible]

[illegible]

[illegible] Imperii [illegible] conspicies. Diethetus enim Comes, [illegible] Elector & Antistes fuit. A. C. 1302. Gerhardus, Moguntinensis, A. C. 1354. Adolphus I. eorundem, A. C. 1380. quem 16. [illegible] annis in eodem fastigio [illegible] Johannes excepit. Imò & A. C. 1462. eandem infulam Adolphus II. gessit. Supra quos evectus alius Adolphus, ipsius coronâ Imperiali meruit. Vide suo loco. Originem familiæ [illegible] Dodorico vel Dieterico [illegible] accersit, [illegible]

[illegible]

[illegible] ſuſcepit Othonem, ipſo die nepti[illegible] cum Adela [illegible]

[illegible]

[illegible] tem quod concernit, [illegible] Comit[illegible] *Diſſenburgicus cum Beilſteinis* [illegible] In hujus poſteris prima diviſio [illegible], cum è trunco principali exiit ra[illegible] qui Patrum memoriâ defecit. Ortus enim ab Henrico, minore filio Henrici (Comite Othone præ[illegible] geniti) defecit in Johanne III. gradû ſeptimò: unde ad ſtemma Diſſenburgicum revoltum. [illegible] Guilielmo Ludovico Friſiæ præfecto, Wilhelmi Principis Auriaci, ex Johanne Seniore fratre nepoti. Qui hodie ſuperſunt, omnes ſe referunt ad Wilhelmum Seniorem, qui extinctus eſt A.C. 1559. Quod enim diviſionem attinet, inter Johan[illegible] A.C. 1475. [illegible] Engelbertum & Johannem [illegible] minia, quæ [illegible] recentiora & in veteri Gallia poſita, hic vetera & in Germania ſita, nactus eſt: minimè [illegible] fuit. Engelberto que ſine hæredibus extincto, ditiones ad [illegible] revolutæ ſunt. [illegible] cùm hujus filii, Henricus in bona Engelberti patrui ſucceſſiſſet; Guilielmus Diſſenburgum & [illegible] in Germania loca crevisset; diviſio ſolùm ad Renat[illegible] Henrico geniti, obitum duravit, à quo Wilhelmi fil[illegible] cognominis, hæres inſtitutus eſt. Ergo WILHELMUS SENIOR præfatus [illegible] genuit Guilielmum I. [illegible] Principem [illegible] in Germania ſucceſſorem [illegible] JOHANNES cognomine SEN[illegible] matrimonio numeroſam ſuſcepit prolem, eo mortuo hæreditas ſic diviſa eſt, ut primo[illegible] Johanni, Sigeni, [illegible] Ernesto Caſimiro Dietz & Naſſovia, Johannis [illegible] Ludovico. Hadamaria, obvenerent. ſicque Dilenburgica Comitatus [illegible] in quinque Comitatu [illegible] Obiit autem Johannes [illegible] Senior A.C. [illegible] Wilhelmus Ludovicus ſine prole deceſſit [illegible] A.C. [illegible] ad IV. ramos hodieque ſuperſtites, [illegible] Ludovici, ad tertii fratris Georgii [illegible] qui ut primogenitorum locum [illegible] hæreditate [illegible] liberis Beylſteinio, & Westerwaldi, ceſſerunt. Itaque primus

ramus [illegible] Johannem [illegible] A.C. 1623. [illegible]

[illegible]

A.C. 1630. à Ludovico XIII. Gall. Rege [illegible] Vide præter Cyr. Lentulum *Principatus Genus Naſſovia* [illegible] MS Teſtorem, & Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobil. Europ.* [illegible] Ad meliorem intelligentiam, ſubjicere in tabella hac placuit ramos [illegible] VII. in quos arbor hæc frondoſa, cum tempore, ſeſe expandit, omnes multis nominibus illuſtres.

FAMILIÆ NASSOVICÆ RAMI VETER. VII. QUORUM QUIDAM EXARUERE, RELIQUI HODIEQUE SPLENDIDE VIRENT.

Diſſenburgenſis in 4. alios hodie ſubdiviſus, auctorem habuit Othonem Henrici, ut dictum, filium, A.C. 1292. perpetuâ ſuccedendi ſerie, & virtutum encomiò ac Famæ per Europam aliasque orbis partes præconiò, maximè in ſocietatem adſcitis Auriacis, inclytus.

Geldricus ac Zutfanienſis, ortus ab Othone. Walravii [illegible] nepote A.C. 1020. [illegible] Geldriæ Præfecti [illegible] primus *Geldriæ Comes* ab Henrico [illegible] pronuntiatus eſt [illegible] amplitudine [illegible] Rainaldo vel Eduardo III. Geldriæ Duce [illegible]

Wenbadenſis & Idſteinus, eòdem cum Dilenburgenſi tempore [illegible] debitam Joh. Ludovico, Johannis Comitis Dilenburgenſis genero. A-

dolfo Imperatore & Electorum numerô nobilis.

Sarapontanus, a Johanne Adolphi Imperatoris nepote inclytus: duravit, uſque ad Philippum Johannis [illegible] lium, quô extinctum Albertum Weilburgii Comitem [illegible] A.C. [illegible]

Weilburgenſis, ortus [illegible] Philippo. A.C. [illegible] Ludovico A.C. [illegible] Hadamariæ [illegible] à Johanne, minore [illegible] extinctus A.C. 1301. durat adhuc. Vide ſupra.

Beilſteinus, ab Henrico, Henrici Comitis filio ortus [illegible] Johanne III. [illegible] Dilenburgicos ſucceſſio devoluta eſt.

Auraſionenſis ſeu *Uranicus*, originem [illegible] à Guilielmo I. [illegible] Belgicæ auctore, [illegible] Mauritius & Henr. Fridericus tum, Wilhelmus II. Wilh. Henricus.

NASSOVIA Arx, ſeu *Maura*, in ora Aurea Guineæ, quadrangularis eſt, in ſcopulo & probe munita, cum vico amplo, in regno [illegible] parvi. Vide *Arx Naſſovia*.

NASSOVIA, arx munita [illegible] recens excitata in inſula Motira, una ex Moluccis, [illegible] circiter leucis ab ora Occidentali Giloli. Sub *Hollandis*.

NAS.

NASSOVIA Inſul. maris Indici, verſus oram Occidentalem Sumatræ ad Auſtrum Inſulæ Fortunæ divinæ. A Batavis haud pridem detecta.

NASSOVIUM Fretum, vide *Fretum Vaigatium.*

NASSUNIA, urbs Sarmatiæ Aſiaticæ, *Ptol.*

NASTES, frater Amphimachi, unus ex his qui in auxilium Trojanorum venerunt.

NASTURTIUM, in antecœniis Veterum. Lamprid. *in Heliogabalo, c. 20. Barbas ſane mullorum tantas jubebat exhiberi, ut pro naſturtiis, apiaſtris & faſelaribus & fœno græco exhiberet plenis fabatariis ac diſcis.* Et certè inter herbas, quæ ſapore acres ſunt & acetæ, appetitumque orexim excitantes, *Theophraſto* ac Plinio *l. 20. c. 13.* recenſetur, & in libris Medicorum fœno græco non rarò jungitur. Sed cùm lectioni huic libri non faveant, Palatinus etiam codex pro *naſturtio* habeat *naſtentii*, conjicit Salmaſ. *abſinthiis*, pro *abſinthiis*, omnino legendum eſſe, *Not. ad l.* Imò veteres Perſas ad panes quidquam addere, præter *naſturtium*, negat ex Xenophonte Tullius *l. c. Tuſcul. c. 34.* quod intelligendum, antequam Medi à Perſis eſſent ſubacti. Poſtquam verò in unum Imperium coaluêre hæ gentes, Medorum luxurioſam Perſæ æmulati ſunt. Unde de Pauſania C. Nepos *c. 3. epulabatur* ait, *more Perſarum luxurioſius.* Vide de apparatu Perſico copioſè diſſerentem Athen. *l. 4.*

NASUA, Dux Suevorum, qui primò belli Gallici annô centum Suevorum pagos, ad Rheni ripas, præſidio adduxerat. Cæſ. *l. 1. Comment. c. 39.*

NASUA, vide *Cimberius.*

NASUS, an à *nare*, an à Græco *νασμὸς*, propter *fluxum* muci: an utrumque à *nando*, quod per ea innatet & enatet ſpiritus, pars animalis, in homine tantùm eminens, de qua vide aliquid ſuprà in voce *Nares.* Hinc pro judicio, ſeu *ἐμπειρίᾳ*. Sagacitatis enim hæc ſedes. Martial. *l. 1. Epigr. 42.*

Non cuicunque datum eſt habere naſum.

Ludit qui ſtolida procacitate.

Uti enim dextra fidei, genua miſericordiæ, ſupercilia gravitati & faſtui &c. ita *naſus* dicatus eſt, non irriſioni ſolùm, uti diximus ſuprà; ſed & judicio *ἀκριβεῖ*, uti hic Martialis ait; Imò & cenſuræ. Ut idem *Epigr. 4. l. ejuſd.*

Neſcis, heu neſcis, dominæ faſtidia Romæ:

Crede mihi, nimium Martia Roma ſapit.

Majores nuſquam rhonchi, juveneſque ſeneſque

Et pueri naſum rhinocerotis habent.

Ubi indigitare vult, pueros ſibi etiam jus cenſendi, damnandique Romæ ſumere. Nec mirum.

Nam facilis rigidi cuivis cenſura cachinni:

Ut Juvenalis ait *Sat. 10.* Hinc illi digitum indicem inſerere quoties orabant, ut hac ceremonia omnium rerum judices ſe eſſe oſtenderent, ſolitos hæreticos quoſdam, dicemus infrà voce *Paſſalorynchitæ.* Sed & iram ſpiritus, & flatus, per eum, vehementior prodit. Unde Proverb. Arabum, *Pungit te in nare granum piperis.* Et de equo Hiobi locum, *c. 39. v. 23.* ubi alii habent, *terror eſt vehementia fremitus ejus:* Chaldæus Interpres, Hieronymus, Pagninus, Arias, Munſterus, Mercerus, Caſtalio, Druſius, Tigurini, Genevenſes. Alii reddunt, *Decor naris ejus terrori eſt.* Et certè Hebr. נחר *nahar*, quod in textu eſt, & alii *fremitum* reddunt; ad Latinam *Narium* vocem proximè accedit. Decora autem naris in equo, eſt naris patula, quæ utique habet aliquid terribile. *Xenophon*, Μυκτῆρσί γε οἱ ἀναπεπταμένοι τῶν συμπεπτωκότων ἐυπνοώτεροί τε ἅμα εἰσὶ καὶ γοργότεροι τὸν ἵππον ἀποδεικνύουσι· καὶ γὰρ ὅταν ὀργίζηται ἵππος ἵππῳ, ἢ ἐν ἱππασίᾳ θυμῶται, εὐρύνει μᾶλλον τοὺς μυκτῆρας. *Et nares patulæ compreſſis ad ſpirandum ſunt faciliores, & equum terribiliorem exhibent: equus enim equo cùm iraſcitur, & in equitatione excandeſcit, nares diducit magis.* Unde Lucretius *l. 5. v. 1075.*

Et fremitum patulis ſub naribus edit ad arma.

Et Claudian. *4. Conſ. Honorii, v. 544.*

Igneſcunt patulæ nares ———

Similiter de urſo Martial. *l. 6. Epigr. 64. v. 27.*

——— *rabido nec perditus ore*

Fumantem naſum vivi tentaveris urſi &c.

Vide quoque Jac. Ouzelium *ad Minucium Fel. p. 21. & 22. 41.* it. & 42. Ejus abſciſſio, inter pœnas adulterorum olim apud Ægyptios, vide ſuprà: item aliorum, apud Occidentales receptas, Wiſigothos, Longobardos, Anglo-Saxones, alios. Hinc in L. Scaniæ *l. 5. c. 23.* apud Andr. Suenonis Archiepiſcopum Lundenſem, *In membrorum abſciſſione refert, quod membrum fuerit amputatum. Quorum enim amputatio majorem generat deformitatem, ampliorem etiam requirit emendationem, unde cùm amputatio* naſi *plurimùm hominem dedecent & deformet, ſtatutum eſt ut homicidio in emendatione debeat adæquari.* Vide ſuprà in voce *Denaſatus*, item *Nares.*

S. NASUS, nomen Saxi, à Finlandis olim pro Numine habiti. Vide ſuprà *Fin.*

NATA, oppid. Terræ firmæ, cum portu, in ora maris Auſtrini & ſinus Panæ. Vix 17. leuc. à Panama in Circium ſub Hiſpanis.

NATALE, acclamatio Gallis olim familiaris, in lætitiis publicis, vulgò *Noël, Noël.* In *Chronico* Beccenſi *A. C. 1390. Receptus cum gaudio magno, cunctis clamantibus, Noël, Noël.* Vide quoque Montrelletum *Volum. 1. p. 22. 52. 125. 147. 208.* &c. Berrium *in Hiſtoria Caroli VII. A. C. 1427.* & ibi Andr. Ducheſnium, Alios, laudatos Car. du Freſne *in Gloſſar.* Hinc Frodoardus de Pontifice Rom. *in Leone III.*

——— *Proceres præconia Chriſto*

Læta ferunt, Regemque Poli Natale *frequentant.*

De NATALIBUS Petrus, vide *Petrus.*

NATALIS, nomine *Antonius*, Eques Roman. C. Piſoni ad omne ſecretum, & proin conjurationis ſocius, in Neronem. Tacit. *l. 15. Annal. c. 50.* Sed ob feſtinatum indicium, impunitate donatus eſt à Cæſare *c. 71. ibid.*

NATALIS Beda, Doctor Pariſienſis, ſcripſit contra Lutherum, *de unica Magdalena*, contra Fabrum, &c.

NATALIS Comes, vel *de Comitibus*, Venetus, floruit ſeculò præteritò, eruditione inter primos. Athenæum Latine vertit, ſcripſit Hiſtoriam ſui temporis libb. 30. Mythologiam libb. 10. aliaque inſignia opera.

NATALIS Dies, ſive die natus quis ſit, ſive noctu, dicitur, ut ſuſè explicat Varro, apud A. Gellium *l. 3. c. 2.* cùm inter alia ait: *Homines, qui ex media nocte ad proximam mediam noctem in his horis viginti quatuor nati ſunt, uno die nati dicuntur.* Propriéque iis tribuitur, qui naturali generatione in lucem prodierunt. Namque & adoptivi ſuam habebant nativitatem, qui eligebantur. Unde Æl. Spartian. *in Adriano, c. 4. Quinto*, inquit, *Iduum Auguſti Legatus Syriæ literas adoptionis accepit: quando* Natalem *adoptionis celebrari juſſit.* Urbibus quoque ſuus *Natalis* cùm aſſignatus ſit, decretum eſt, ut dies, quò Romanum cœpiſſet Imperium, *Parilia* vocaretur, quæ feſta iis fuêre, unde anni urbis Romæ numerabantur: Quod expreſſit Ovid. *Faſtor. l. 4. v. 805.*

Per flammas ſaluiſſe pecus, ſaluiſſe colonos,

Quod fit Natali *nunc quoque Roma tuo.*

Habebant & navigationes ſuum *Natalem*, & Reges, quando ad regnum admittebantur. Sic Herodotò teſte *l. 9.* Xerxes diem, quà Rex dictus fuit, tanquam Imperii *Natalem* ſingulis annis inſignem celebravit, quò cœnam etiam Proceribus ſuis dabat, quæ Perſicè *Tycta*, Græcè *τέλειον* appellata eſt. Quæ tamen Nativitatum feſta à Comneno ſublata, quanquam æra inde Imperii dependeret. Naſcebantur præterea ſacris initiati, pueri prætextam ſumentes, & Conſules; qui ubi officiô illô fungi incepêre, *naſci* dicebantur: Martial. *l. 8. Epigr. 66.*

Auguſto pia thura, victimaſque

Pro noſtro date Silio Camœnæ.

Bis ſenos jubet en redire Faſces

Nato *Conſule.*

Nec diſſimili uſu Martyrum paſſio vocatur *Nativitas*, quia ad gloriam naſcuntur. Namque & Seneca, diem mortis æternæ diei *Natalem* vocat, & Prudentius *Periſteph. Hymn. 4. de paſſione Hippolyti Martyris v. 195.*

Jam cùm ſe renovat decurſis menſibus annus,

Natalemque *diem Paſſio feſta refert.*

Unde & Baptiſmus. Quin *Natalibus* redduntur plebeji, ad nobilitatem evecti, aut quovis gaudiô elati. Ad Superos denique, tranſlatà voce, *Natales* feſta appellantur Deorum, & Chriſtianis in communione Romana *Natalis* Calicis vide infrà. Certè etiam Diis ſuum *Natalem* olim tributum, diſcimus ex *Octavio* Minucii Fel. clarius ex Arnobio *l. 7.* ubi is, *Telluris*, inquit, *natalis eſt, Dii enim ex uteris prodeunt, & habent Dies lætos, quibus eis aſcriptum eſt, auram uſurpare vitalem.* Et, *Dies nobis natalitii ſunt & potentias cœlites dies æſtimant habere natales.* Sic Acron *ad Horat. l. 2. od. 12.* : *Natalis Dianæ à Virginibus celebratatur, ſicut Apollinis à pueris.* Martialis *l. 12. Epigr. 68.*

Maja Mercurium creâſtis Idus.

Tertullian. *de Idolol. Idem ſit idoli natali omni Diaboli pompâ frequentatur* &c. Redeo ad veram Nativitatem: poſtquam natus eſt infans, ſi primogenitus fuerit, Fortuna *Natalis* Primigenia, cujus memoriam marmora non pauca ſervant, ſacrum meruit. Die dein tertiò, apud Romanos: quintò apud Græcos, coronæ *Natalitiæ* foribus ſuſpenſæ ſunt, domeſtici gaudii indices. Ad quem morem reſpicit Juvenalis *Sat. 9. v. 85.*

——— *Foribus ſuſpende coronas.*

Jam Pater es.

Ideoque, notante Meurſiò *Attic. Lect. l. 4. c. 10.* Puerperæ domus *coronata* quoque, Στεφανηφόρος, dicta eſt. Erant autem eædem ferè, quibus Nuptialium feſtô frontem crineſque haſtâ compoſitos cinxerat nova Nupta, in honorem Laris familiaris, qui foribus præſidet; vel potius ad Veſtam, cui poſtes ſacri, quæque in puerperio viſa ſibi erat læſa, propitiandam: Athenis maſculis ex olea, è lana fœmellis; Romæ verò è lauru, hedera apioque, quam circa coronas *Natalitias* varietatem *Heſychius* ſuggerit. Quintò die emergente inſtituta λουτρὰ λοχείων, ad manus earum abluendas, quæ obſtetricatæ fuerant, ipſiuſque Puerperæ; quô more poſteà ſolemnibus *Natalitiis* ſervatò, lavabant manus, in pollubro & gutto, quum epulas inſtruerent. Sequebantur eâdem luce munera *Natalitia* puero oblata, (ut apud Capitolinum Commodi ad Albinum literæ teſtantur) polypi, ſepiæ, coronæ, gemmæ: extendebaturque liberalitas, ad Puerperam, cui umbellas, armillas &c. donabant Mariti; nec non ad Puerperii miniſtros, ſervos quoque ac libertos. Terentius *Phorm. Act. 1. Sc. 1.*

——— ——— *Porrò autem Geta*

Ferietur alio munere, ubi hera pepererit.

Porrò alio autem, ubi erit puero Natalis *dies.*

Ultimò poſtea hebdomadis primæ die natis infantibus tabellæ factæ inſcriptæ, vel virgæ *Natalitiæ* ſunt compactæ, quæ cum nato adoleſcerent Donatus *in vita Virgilii. Virga populea more regionis in puerperiis eôdem ſtatim locô depacta ita brevi coaluit ut multo ante ſatas populos adæquârit: quæ arbor Virgilii ex eo dicta atque conſecrata eſt, ſummâ gravidarum religione, ſuſcipientium ibi & ſolventium vota.* Atque hunc morem Veteres ſignificâſſe videntur, cum *Fata ſcribunda advocare* dicerent, apud Tertullian. *de Anima c. 39.* Aliis hæ virgæ è quercu fuêre, &c. Adulto dein, qui natus erat, memoria *Natalis* diei quotannis rediit, feſtô Genethliacô ſolemni, Principum progeniei propriô, mox aliis, imò & Philoſo

[illegible], non vivendo [illegible], ſed fatò ſunctis, idque religione [illegible]. Plaut. *Perſa*, *Act.* 5. *ſc.* 1.

——— Hic age, accumbe,
[illegible] Natalem inter nos agitemus amœnum.

Cic. [illegible] *non deſeruiſt Antonium. Cur? dat Natalitia in [illegible].* Quæ nunc & latrà nonnullis celebrata, diximus ſupra [illegible]. Convivia autem iis diebus agitabant, ut inprimis ex *[illegible]* l. 19. c. [illegible] & hiſtoria Herodis in Evangelio Marc. c. 6. v. [illegible] patet. [illegible] quoque omnium [illegible] convivia inſtituta ſunt, cujus rei teſtimonium [illegible] Mr. mortui [illegible] in æde Benedicti. Et mutuati hinc Chriſtiani *Natales* Sanctorum & Servatoris noſtri videntur, in quibus [illegible] Eccleſia [illegible]. Ipſi tamen *Natalitia* Chriſtiani non celebrabant. Origenes *in Levit.* c. 12. & 13. *Item* l. 8. *fol.* 29. Ambroſius *Parte III. de Fide reſurr.* c. 11. Hieronym. *in Matth.* l. 2. c. 14. Beda *in Marcum* l. 2. c. 6. *fol.* [illegible] &c. Munera porro ab amicis *Natalitia* miſſa, pro cujuſque arbitrio. Virgilius *Eclog.* 3. v. [illegible].

[illegible], meus eſt Natalis, *Iola.*

Plin. l. 4. *Ep.* 9. *[illegible], aut etiam Principi dixerat, ſola ſe [illegible], dominicam [illegible] aut Saturnalitium accepiſſe ac plerumque miſiſſe.* Q. [illegible] Mart. l. 8. *Epigr.* 64.

Ut [illegible] exiguaque,
[illegible] in anno.

Imperatoribus nonnullis ſtatutum pretium placuit: Viri uxoribus, quæ dona [illegible]. Parentibus Cognatiſque Tutores ex pupilli bonis conferunt, clientes Patronis, amicis amici. Idem *Natalitiis* [illegible] obtinuit. Munera ea varia: Annulus, quem tum [illegible], inauris, armillæ, umbella, veſtes cubitoriæ [illegible], equi, coronæ, aves, libri, Poemata, aliaque. Exhibebant Theatrales, Circenſes & Venationes. [illegible] ſepulti: [illegible] quoque honoratus *Natalis* lectiſtrati, & albatis veſtibus Genio indultum, quod in Chriſtianis veteribus quoque Canones reprehendunt. Vinò aſperſi, præter pueros & coronati convivæ &c. Vide de [illegible] *Natalitiis*, Æl. Spartian. *in Adriano* c. 4. & Dionem l. 47. ubi Julii Cæſaris [illegible] Triumviros ab omnibus feſtivâ celebritate colendum inſtituiſſe, hunc que honorem ad veteres poſtea Imperatores propagatum eſſe, docet, nec non l. 54. *ubi de Auguſto.* A ſanguine tamen & cæde animalium Romani abſtinuêre. Solin. c. 1. omnis felicioris [illegible], primis temporibus. & *[illegible]* Plin. l. 18. c. 8. [illegible] peregerunt. Sed ſequentibus hoſtias percuſſerunt, Genio immolaturi, [illegible], vinò, libò, thure, lacte, [illegible] Junoni a fœminis. Neque vero in aram modò merum & thus fundebatur verùm etiam in ipſum idoli caput, quod & pariter cum ejus collo ſertis ornabatur, inque ejus honorem ludi inſtituebantur ac choreæ: inter quæ Diis commendabatur ille, cujus *Natalis* erat, quod *Natales infantis commendare*, Spartiano dicitur *in Geta* c. 3. Chriſtianis verò piò ſolennitatem peragentibus. Thom. Bartholin. *de Puerperio Veter.* Celebrabantur porrò *Natales* lætò ac nitidò cultu; atque tum cives Romani incedebant pexi, anulati & in alba veſte, ut jam innuimus. Perſius *Sat.* 1. v. 15.

——— pexuſque togâque recenti
Et natalitia tandem cum ſardonyche albus.

Ubi vetus Scholiaſtes, *Quidam*, inquit, *habent annulos, quos die tantùm natali geſtant.* To[illegible] hîc [illegible] nihil præter hilaritatem cogitabant. Propert. l. 3. *Eleg.* 9. v. 5.

[illegible] ſine nube dies, ſtent aëre venti,
[illegible] unda minas.
Aſpiciam nullos [illegible] luce dolores &c.

Plautus [illegible], *Act.* 1. *ſc.* 2. v. 32.

Mihi [illegible] natalis dies eſt, decet eum omnes vos concelebrare,
Pernam, callum, glandium ſumen, facito in aqua jaceant,
ſatin' audis?

Et quæ *ſeqq.* Nec omittendum, quemadmodum antiqui diebus funebribus ardentes lucernas intra ſepulcra claudebant, ita vice verſâ diebus *Natalitiis* eas ad feneſtras & in januis ſuſpendiſſe, ut oſtenderent ortus interitusque contrarietatem. Quare Tertullianus, monſtrare volens, tempore naſcentis Chriſtianiſmi Idololatriam extinctam eſſe: *At nunc*, inquit, *lucent tabernæ & januæ noſtræ, plures jam Ethnicorum fores ſine lucernis & laureis, quàm Chriſtianorum.* Sed & mos iſte die *Natalium* feneſtris lucernas accendendi, notatur à Perſio *Sat.* 5. v. 180.

Herodis venêre dies, unctaque feneſtra
Diſpoſitæ pinguem nebulam vomuêre lucernæ, &c.

Vide Fortun. Licetum *de Lucernis Antiqq.* l. 6. c. 32. *in quo Lucernam Cominam Ferrariæ repertam eruditè Commentario illuſtrat.* Se plura hanc in rem apud Jac. Ouzelium *Animadverſion. ad Minucium Fel.* d. l. At nihil horum fecêre Thraces, ſed reliquis omnibus contraria figentes veſtigia, velut politioris Orbis Antipodes, hominum *Natales* flebant, exequias eorundem hilares proſequebantur, Cauſianorum ritu, à quibus uſus [illegible] in funeribus. Teſtis Herodot. l. 3. quo referente, Thraces infantem recens natum circumſedentes ploratu ac lachrymis proſequebantur, commemorantes, quot & quanta mala, ſimul vitam ingreſſuro, clades atque calamitates ſubeundæ eſſent. Contra autem verò defunctum cantu & tripudiis efferebant, narrantes quantis malis, & ærumnis ille liberatus eſſet. Cui ſubſcribit Val. Max. l. 2. c. 6. ut & Solinus c. 10. qui proin [illegible] Thracum [illegible] vocat. Nec id tamen ſine ſapientiæ elogio, namque & Salomonem *mortuos præ vivis laudantem*, deprehendimus Eccleſ. c. 4. v. 2. & recens natis infantes pariter, *Natalium* cantibus ex adverſo reſpondentes, triſtia miſeræ vitæ exordia loquuntur. Verùm nil obſtat, quò minus cuique nobis [illegible], & miſeriæ humanæ ſenſu hic afficiamur, ut tamen lætantes gratias Deo agamus, *quòd homo ſit natus in mundum*, neque *triſtitia noſtra vertatur in gaudium*, Johann. c. 16. v. 20. & 21. *seq.* Vide & [illegible] Feſta. Vox hinc ad alia tranſlata. Sic *Natalis* Calicis, in Eccleſia Romana dicitur Feria V. in Cœna Domini, quòd eò die Euchariſtia à Domino fuerit inſtituta. [illegible] Epiſcopus Noviomenſis *Homil.* 10. *Vocatur hic dies Cœnæ Domini* [illegible] *& Natalis Calicis: & merito talibus præfulget vocabulis, quia hâc eâdem die myſterium Paſchæ Dominus [illegible] in celebrandi Sacramenta corporis & ſanguinis ſui illis atque per illos nobis tradidit, & ipſe celebrationis inſtitutor fuit.* Meminit ejuſd. Feſti Auctor *Vitæ S. Genovefæ* num. 22. *A die Sancto Epiphaniæ, uſque ad Natalem Calicis, qui eſt Domini cœna* &c. Fermi [illegible] in *Natalem Calicis* Homiliæ ab Avito Viennenſi conſcriptæ fragmenta, inter opera illius, ut docet Car. du Freſne *in Gloſſar.* Dominicus Macer eundem diem, quoque appellari *Diem panis* & *Diem lucis*, à Chryſoſtomo, *Diem Indulgentiæ*, à Maximo Abb. *Diem Natalem Euchariſtiæ*, à Landulpho, *Diem Secretorum*, à Syris [illegible] in *Hierolexico*. Vide & ſupra, *Feria V. in C. D.* Sic *Natalis* Cathedræ S. Petri, feſtivitas ejuſdem Communionis, de qua vide Bolandum *ad* 18. *Januarii*. Sed & *Natales*, itidem dicuntur quatuor præcipua Anni feſtivitates, Gallis *Jours Nataux*. Aliis *Natalis*, feſtus quilibet dies Sanctorum in eadem Eccleſia cultus, quam vocant *Natalitia* ſic diſtinguit Beletus *de Div. Officiis* c. 4. ut *Natalem*, vel *Natale* vel *Natalitium* dicat appellari Sanctorum ex hoc ſeculo commigrationem, quam alii *diem paſſionis* vocant: *Nativitatem* verò feſtum illius nativitatis, quâ quis in mundum naſcitur, quo modo tolum dici *Nativitatem Chriſti*, *Beatæ Mariæ* & *Joannis Baptiſtæ*, quòd horum Nativitates duntaxat ab Eccleſia celebrentur. Antiqui certè *Natales* vocârunt omnes dies, propter aliquam lætitiam inſignem ſibi ſolennes. Hegio Plautinus, cùm audiviſſet adveniſſe [illegible] ſuum captivum, *in Captiv. Act.* 5. *ſc.* 1.

Dii immortales, iterum natus videor, ſi vera autumas.

Inde in hiſtoriis Principes ejuſdem tot *Natales*. Theodorus Balſamon *ad Photii Nomocanonem*, *[illegible]*, inquit, *[illegible]*: ubi duos *Natales* agnoſcit, *Nativitatis* ſive *Genitalem*, unde *Genitalitiis Ludi*, in *Pertinace*, apud Jul. Capitolin. c. 15. & *delati Imperii*. Et quidem *die Natali* ſeu *Nativitatis* vota faciebant pro ſua ſuorumque ſalute, eumque diem quotannis cognati ac propinqui communi religione concelebrabant. Hinc exſtat Hadriani Imperatoris *Schedium*, die ejus natali ad matrem miſſum, quo ipſam & ſororem ſuam invitat ad cœnam, ut communibus votis pro mutua ſalute Deos orent, apud Salmaſ. *Not. ad Spartian. in Vita ejus* c. 4. Munuſcula inſuper amicis mittebant, ut ibidem videre eſt. Sed & *dies delati Imperii* ſolennis erat & anniverſariâ magnificentiâ excolebatur, dictus *Natalis Imperii*, prætato Capitolino, *ubi ſupra*, & *Natalis purpuræ*, in *Latercula* Silvii. Præter hos tertius erat *Natalis*, nempe *Dies adoptionis*, de quo Spartian. ita *in Hadriano* c. 4. *Quintò Iduum Auguſti die legatus Syriæ literas adoptionis accepit: quando & natalem adoptionis celebrari juſſit.* Sic itaque & veteres Chriſtiani eam vocem uſurpârunt multifariam. Alii enim erant *Natales ordinationis*, ut in *Martyrologio* Romano ordinationis Ambroſii. & apud Ambroſium *Ep.* 5. *Natalis Felicis Comenſis, quo ille ſuſceperat gubernacula ſummi Sacerdotii*: alii [illegible] cujuſque Martyrum, qui & *Depoſitionis dies* dicebantur, cujus appellationis cauſam fuſe explicat Ambroſius *Sermone* [illegible]o. &c. Caſaubon. *ad Spartian. loc. cit.* De *Natali navigationis*, dicemus infra, *Navigatio prima*. Sed & *Natalis Templi* ſeu *Baſilicæ* occurrit non rarò, pro dedicatione ejus, de qua, ut & plura hanc in rem vide ſuprà.

NATALIS du Fail, Brito nobilis, JCtus inſignis, ſeculò præteritò. Scripſit hiſtoriam Britanniæ Duc. & Senatus Coſſ. Parlamenti Rhedonenſis, libris 3. Eginaldi Baronis & Franc. Duareni precibus permotus, Jus civile in Locos Communes redegit, &c.

NATALITIA Munera, vide *ſuprà*.

NATALITIÆ Coronæ, Lucernæ, Virgæ, *Ibid.*

NATALITII Ludi dicti fuêre, apud Romanos, qui in *Natalibus* magnorum Virorum edi ſolebant. Hinc de Adriano Æl. Spartian. c. 6. *Gladiatorium*, inquit, *munus per ſex dies continuos exhibuit, & mille feras Natali ſuò edidit. Optimas quaſque in contubernium Imperatoriæ Majeſtatis aſcivit. Ludos Circenſes præter* Natalitios *decretos ſibi ſprevit.* Similiter Auguſti Natalem & Circenſibus & Venatione celebratum quotannis fuiſſe, teſtis eſt Dio l. 54. Florales quoque ludos in Natalibus adhibitos fuiſſe, credimus Lactantio l. 1. c. 20. *Flora, cùm magnas opes ex arte meretricia quæſiſſet, Populum Roman. ſcripſit heredem, certam pecuniam reliquit, cujus ex annuo fœnore ſuus Natalis celebraretur, editione ludorum, quos appellant Floralia.* Porro Ludi *Natalitii* Caji Jul. Cæſaris erant, ad 4. Idus Julias: Titi Cæſaris erant, ad 9. Kal. Januarii: Nervæ ad 4. Kal. Dec. Hadriani ad 4. Kal. Novembris: Antonini ipſis Kalendis Aprilibus: Ælii Veri ad diem 3. Idus Aprileis: Septimiani ad 18. Kal. Decembris: Gordiani, ad 13. Kal. Januarii: Conſtantini Magni ac Junioris, ad 4. Kal. Februarii &c. Vide præfatum Spartianum, Capitolinum, Lampridium, alios: Item ſupra, in voce *Natalis*.

NATALITIUS, cognomen Neptuni, de quo vide infra.

NATALITIUS Annulus, dicebatur olim, qui ſolò die natali geſtabatur. Ut enim annulorum alii æſtivi erant, alii hiberni, ut veſtes l. 1. *D. de aeq. quotid. & æſtiva*, quod delicatum diſcrimen à Criſpino inventum eſt, cui per æſtatem moleſta erant illa,

——— Majoris pondera gemmæ:

Sic quoſdam annulos ſolò natali die geſtari ſolitos, Kirchmannus docet. ita enim capit, unà cum aliis nonnullis, hunc locum Perſii *Sat.* 1. v. 15. ubi introducitur Recitator.

——— pexuſque togâque recenti
Et natalitia tandem cum ſardonyche albus.

Quan-

Quanquam intelligi etiam poteſt annulus, *natali* die à cliente dono miſſus, quem in magno pretio habitum & cum cura conſervatum, patet ex Plauti *Curcul. Sc. ult.* ubi cum Planeſium virgo dixiſſet,

Verùm hunc ſervavi ſemper mecum una annulum.
Cum hoc olim [illegible].

Miles paulo poſt inſpecto annulo, ſubjungit:

——— ——— *Proh Jupiter*
Hic eſt, quem ego tibi miſi natali die,
Tam facile novi, quam me.

Vide Joh. Kirchmannum *de Annulis c.* 19.

NATALITIUS Panis, vide infra *Panis natalitius.*

NATALIUS, confeſſor egregius, qui propter Chriſtum innumera tormenta paſſus fuerat, [illegible] Theodoti [illegible], deceptus, eorum confeſſu [illegible] fuit epiſcopus: ſed in ſomnis frequenter admonitus à Domino, qui miſericors Deus, ac Dominus noſter Jeſus Chriſtus nolebat martyrem ſuum, qui ſibi in multis paſſionibus teſtis extiterat, de eccleſia perdere. Sed cùm negligentius ſuſciperet viſiones, turpis lucri devictus illecebris, ad ultimum à ſanctis angelis per totam noctem verberatus, manè conſurgens cilicio ſe induit, ac multis lachrymis errorem ſuum deflens, ante pedes Zephyrini epiſcopi ſeipſum proſtravit, & veſtigiis omnium non modo clericorum, ſed etiam laicorum, multâ cum lamentatione provolutus lachrymis & lamentationes omnem provocavit Eccleſiam, ut indulgentiam ſibi à Chriſto, continuis & jugibus pro ipſo precibus implorarent, tandemque aliquando in communionem corporis Eccleſiæ receptus eſt. Euſeb. *Hiſtor. Eccl. l.* 5. *c. ult.*

NATANDI Artem, docuit neceſſitas, uſus excoluit: cujus quanta apud Veteres fuerit exiſtimatio, Proverbium indigitat, *Nec literas, nec natare ſcit,* in ſtupidos ac prorſus inertes uſurpari ſolitum. Cùm enim primis temporibus, apud Reſpublicas quaſcunque Viri fortes præ cæteris honorarentur, docente Ariſtotele *ſect.* 1. *Probl.* ; & *l.* 2. *Rhet. c.* 4. ut in navalibus quoque pugnis, quæ tum frequentes admodum: in tranſcundis item vadis ac fluminibus homines natandi arte confiſi, pericula certius evaderent, exiſtimque, quod exercitui Cyri mare ingredi coacto obtigiſſe refert Xenophon *Exped. Cyri,* evitarent: ſicque fortiores inter aquarum etiam diſcrimina. *Natationis* peritiam exquirerunt. Unde Romani veteres, ut Vegetius *de Re milit. l.* 1. *c.* 10. *qui tot bella & continua pericula militarem diſciplinam docuerant, campum Martium Tyberi vicinum delegerunt, in quorum altero armorum exercitationis maneat, in altero ſudorem pulveremque diluerent, ac ſimul natare perdiſcerent.* Acceſſit poſtea & alia ratio, quæ *Natandi* artem commendaret, valetudo: cui conſervandæ à Medicis Gymnaſticis eam adhibitam fuiſſe, *Antyllus* teſtatum reliquit. Hinc tertiâ febre laborantibus, ut ungantur, balneum ingrediantur, ibique madefiant, & ſi velint, *natent,* concedit Galenus *l.* 1. *ad Glauconem*: qui alibi quoque, pueros ſui temporis in aquis [illegible] facere conſueviſſe, ſcribit, *de locis aff. l.* 4. Fiebat autem *Natatio,* vel in aquis [illegible] *naſcentibus,* quam, *Antyllo* improbatam, paralyticis auxiliari credidit *Cal. Aurelian.* Vel *in aliis,* iiſque iterum vel *dulcibus,* quæ maritimâ minus efficax, adeoque ægris vitandæ cenſetur, niſi quòd in fluviatilibus aquis ſomnum inducat, Horat. *l.* 2. *Serm. Sat.* 1. *v.* 7.

——— ——— ——— *Ter uncti,*
Tranſnanto Tiberim, ſomno quibus eſt opus alto.

Pernicioſa autem eſt, quæ in paludibus & ſtagnis obitur; Lacuſtris medio quodam paſſu ſe habens, tantò minus inſalubris, quantò lacus vaſtiores purioreſque ſunt: Vel *marinum,* quæ natatio ab *Archigene* in capitis inveterato dolore uſurpata: ab *Ætio,* ex *Galeni* mente, in narium obturatione & odoratus læſione probata: à *Celſo* & *Antyllo* hydropicis, ſcabioſis & quos exanthemata infeſtant, quorum item crura aliave membra defluxione tentantur: à *Cal. Aureliano* paralyticis, ſtomachicis, jecoroſis, lienoſis, cachecticis, adhibita legitur. Vide Hieron. Mercurialem *de Arte Gymnaſtica l.* 6. *c.* 12. Quâ præviâ vero exercitatio hæc peragaretur, docuit Antyllus apud Oribaſium *l.* 6. *c.* 27. oſtendens, natatueros prius moderate unxiſſe, & frictione corpora caleſeciſſe, dein e veſtigio in aquam ſe projeciſſe, ſiquetactum, vel in ipſius Gymnaſii ſive privatis balneis, vel extra. In Gymnaſiis *natabant,* vel in piſcinis, quæ in frigidario Thermarum ſunt, vel in labris illis amplis, quæ adhuc paſſim Romæ viſuntur: è quibus Galenus *Method. l.* 7. magis lotionem laudat, in balneo factam, ἐν ταῖς κολυμβήθραις, i. e. *in Piſcinis natando inſtitutis*, quàm ἐν ταῖς μικραῖς πυέλοις, *in parvis alveis:* In area quoque Gymnaſiorum Piſcinam fuiſſe, memorat Plin. *l.* 5. *Ep.* 6. & ante eum Martial. *l.* 3. *Epigr.* 44. ubi importunitatem Ligurini cujuſdam deſcribens, *v.* 12. ait:

In Thermas fugio, ſonas ad aurem;
Piſcinam peto, non licet natare.

Publicæ Piſcinæ ſub porticu Capitolina, *ad quam & natatum & exercitationis aliquâ cauſâ veniret populus,* meminit *Feſtus Pompejus*; Sed de his plura vide infrà, in voce *Piſcina.* Quòd verò in labris illis ſimiliter natarent, vel ſaltem natantium inſtar moverentur, conjicitur cùm ex magnitudine labrorum, tum ex Galeno *l.* 1. *ad Glauconem:* Fuit autem illa in labris natatio fervens ſolùm. Piſcinæ enim *calidæ,* à *quibus natantes mare aſpiciant,* mentionem dant fecit Plinius *loc. cit.* de calefactis vi ſolis & marinimo ſitu poſitis, quàm de ferveſactâ ab igne, loqui videtur. Extra Gymnaſia ſive Balnea privata exercebatur *Natatio,* modò in fontibus, modò in lacubus, modò in fluminibus, modò in ipſo mari, vide ſuprà: Sed & apud aliquas Nationes, extra Balnea, peculiares quoque loci natanco conſtituebantur, ideo Κολυμβήθραι dicti. Sicuti legitur apud Joh. Evangeliſtam *c.* 5. *v.* 2. & *c.* 9. *v.* 11. ubi *Natatoriam* ſive Interpres antiquus tranſtulit. Vide iterum Hier. Mercurialem *de Arte Gymn. l.* 3. *c.* 14. uti & ſuprà, *Nandi peritia:* de *Natatore* veroinius [illegible] Varroni dicto, infrà voce [illegible].

NATHAN, fil. David. 2. Sam. *c.* 5. *v.* 14. adoptivus, ut vult Tornicl. *A. M.* 2987. *n.* 6. *&* 6. *&* 2990. *n.* 5. *&* 7. Nomen item prophetæ, qui pluries Davi [illegible], cùm ob adulterium reprehendit ejuſque regni hiſtoriam [illegible] 1 Paral. *c.* 29. *v.* 29. & 2. Sam. *c.* 7. *v.* [illegible] 12. [illegible] Etham [illegible] Sei [illegible] ſervo, 1. Paral. *c.* 2. *v.* 36.

NATHAN, Rabbinus, ſeculo 12. ſcripſit Romæ Dictionarium Chaldaicum. Alius, ex Hor [illegible], Fil. Dakei ſcripſit *Commentarium in Reg.* & *in R. Iſaac. Meanea.* Pater R. [illegible], qui Voc [illegible] & Rabbi Iſchacerit, qui Pam [illegible], Rabbi David Ganz. *Maimar. H. ad ann.* 329. Alius, Babylonius, auctor *Aruch* Nathan [illegible], circa ann. 1851. apud eund.

NATHAN Chytræus, Rector Academiæ Bremenſis, Poeta Latinus ſeculo [illegible] exteritò, Patriâ Menen [illegible] fuit. Scripſit inter alia, *Catechiſmum Paraphraſi* [illegible] *à Buchanano editam,* in 12. Herborn. Obiit A. C. 1598. æt. 6[illegible]

NATHANEEL, frater Philippi Apoſtoli, Johan. *c.* 1. *v.* 48. *Verus Iſraelita* à Chriſto vocatus. Vide Auguſtin. *tractat.* 17. *in Joh.*

NATHANIA, pater Iſmaelis, 2. Reg. *c.* 25. *v.* 23.

NATHANMELECH, nomen Eunuchi. 2. Reg. *c.* 23. *v.* 11.

NATHINÆI, vide *Nethinæi.*

NATHO. Inſula Ægypti contra Deltam, cum urbe quæ Arabechis nomine. Dicitur & *Prepaſim. Gezat Labdab,* quæ *inſula aurea,* teſte *Joh. Leone.*

NATHON, civitas in tribu Zabulon, Joſ. *c.* 19. *v.* 14.

NATI, à matribus oſtenſi viris, ad pugnam acriùs hoc pacto excitandis, apud Statium, *more magis, quam verba [illegible], liberos parentesque in muris locatos*. Unde Papinius Statius *Theb. l.* 10. *v.* 571.

Ipſa tela viris, ipſa iram ammonere [illegible],
Hortantumque [illegible] ruunt, nec [illegible]
[illegible], nec parvos ceſſant oſtendere natos.

Et Silius Italicus *l.* 12. *v.* 567.

——— *contra Oenotria pubes*
Non ullas voces Ducis aut præcepta requirit.
Sic matres ſtimulant, natique & cara [illegible]
Tendentum palmas, lachrymantumque ora, paremque
Oſtentant parvos, vagitumque [illegible]
Cæde viram, armatis ingeſtis oſcula dextris.
Ire volunt, & pro muris opponere denſa
Pectora, reſpectantumque ora, fletumque reſorbent.

De ritu verò *Natos* tollendi, quo eos, poſtquam geniti eſſent, pro ſuis agnovêre Patres, aliiſque huc pertinentibus, vide Joann. Bernartium *ad Papin. Statium l.* 1. *Theb.* Levinum Torrentium *Commentar. ad Sueton. Auguſt. c.* 6. Jo. Savaronem, *ad Sidon. Nathonem,* Dionyſ. Gothofredum *ad Codicem Juſtin. p.* 460. Conr. Ritterſhuſium *ad Oppiani Halieut. l.* 1. *v.* 718. A. Tiraquellum *Comm. ad L. ſi unq. C. de Revoc. Donat.* Jul. Cæſ. Bulengerum *de Imper. l.* 3. Jo. Brodæum *Miſcellan. l.* 4. *c.* 3. Dan. Vechnerum *Hellenolex. l.* 1. *c.* 12. & hic paſſim, inprimis in vocibus, *Filius, Infans, Liberi* &c. uti de tempore, quo poſt Patris obitum nati legitimi habebantur, infrà ubi de *Poſthumis.*

NATIO, Dea *à naſcentibus* dicta, quòd matronarum partus tueretur, Cicer. *de Nat. Deor. l.* 3. Sribitur & *Naſcio.*

NATIONES, in Academiis quibuſdam, in quas Studiorum ſeu Academiarum Scholaſtici dividuntur, in ſingulis quaterno ferè ſemper definiuntur numerô. Sic Pariſienſis IV. *Nationibus* conſtat, *Francia, Picardia, Normannia & Germania,* quæ olim *Anglia* dicebatur. Similiter in *Privilegiis* Academiæ Viennenſis, in Auſtria, ab Alberto III. Duce Auſtriæ, conceſſis A. C. 1384. eadem Univerſitas in IV. partes, quas ſolitum eſt *Nationes* vocari, ad inſtar Pariſienſis *Studii* dividitur, in Nationes ſcilicet *Auſtralium, Rhenenſium, Ungariæ & Saxonum* &c. Vide Lambecium *Comm. de Biblioth. Cæſar. l.* 2. *c.* 5. & *Hiſtoriam nuperam Academiæ Pariſienſis,* laudatos Carolo du Freſne in *Gloſſario.* Habet autem *Nationum* harum quælibet ſuas Leges, ſuam arcam, ſuos Miniſtros, ſuum Syndicum &c. De *Nationibus,* in Ordine Equeſtri Melitenſi, vide ſuprà in voce *Lingua.* Sed & Romæ olim *Nationes* habitu diſcretas fuiſſe, diſcimus ex Statio *l.* 4. *Sylv.* 5. *ad Sept. Severum v.* 45.

Non ſermo Pœnus, non habitus tibi,
Externa non mens, Italus, Italus:
Sunt urbe, Romanisque turmis,
Qui Libyam deceant alumni &c.

Quâ de re multa obſervata Barthio, quem vide *ad h. l.*

NATISO, Venetiæ fluv. *Ptol.* Vide Cluver. *Ital. Ant. l.* 1. *p.* 183. *Natiſone* vulgò, in Foro Julio. Oritur ex Alpibus, in confinio Carniolæ. Hinc Forum Julii rigat, & Palmam urbem, & 8. milliar. infra Sontio miſcetur. Ejus pars Aquilejam perducta, *Natiſa* dicitur. *Baudrand.*

NATIVA, priſcis dicta, quæ naturâ colorante eſſent tincta. Martial. *l.* 1. *Epigr.* 97. *v.* 8.

Nativa *ſemper habeat, & licèt laudes*
Fuſcos colores, galbinos habet mores.

Hinc *nativus color,* pro fuſco vel nigro. *Nonius, Pullus color eſt, quem nunc Spanum vel* Nativum *dicimus:* Spanus, à lanis Hiſpanis, quæ nigræ erant. Præter nigrum tamen, multi alii colores *nativi.* Nam & leucophæus, & fulvus, & rutilus, inter nativos colores numerantur, horumque omnium colorum lanæ, non ab arte, ſed naturâ ſic coloratæ. Inter hyacinthorum ſpecies, unus quoque erat, qui *nativus* dicebatur: hic dilutior & minùs roſeus, quàm rhodinus, quem vulgò *rubinum* vocamus. Epiphanius Νάτιον vocat, ubi de variis hyacinthorum generibus ſic ait: Καὶ ὁ μὲν πρῶτος λίθος καλεῖται [illegible], ὁ δὲ δεύτερος [illegible], ὁ [illegible] ὁ τέταρτος, [illegible]

[illegible]

[illegible] Easdem hæc colore erant russi; Tarentinæ *[illegible]*, ut [illegible] Plin. [illegible] 48. [illegible] dictæ, quæ [illegible] & nativum colorem [illegible], nec alienum imbiberant. Nam lanarum [illegible] non [illegible] nec alium album colorem [illegible]. *[illegible]* Glossi. *Nativa*, [illegible], *[illegible]* [illegible] Latini [illegible], quem Græci [illegible] qui ad diversos mores [illegible] commodus non potest, sed [illegible] modo mutatus est. [illegible] appellârunt, qui [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], cui [illegible] opponitur. Eodem modo [illegible], quæ [illegible] colorem [illegible] mutaverunt. [illegible] Hispaniæ [illegible] & [illegible] [illegible] Hispani [illegible], [illegible], colore [illegible] [illegible] appellabatur [illegible] vestis [illegible] [illegible] *[illegible]* [illegible].

NATIVITAS Domini, [illegible] VII. [illegible] Copticarum seu [illegible] quod [illegible] est in [illegible]. *[illegible]*, qui 15. est [illegible]. [illegible] ut apud Ægyptios [illegible], pro [illegible] Natalibus [illegible] [illegible], *Tom. I. p.* [illegible] & [illegible] *[illegible]*, *l. c.* [illegible] 12. Etiam Christiani [illegible] [illegible] eundem observârunt [illegible]. [illegible] Apostolorum [illegible], ut Joannes Weimannus [illegible] *[illegible]*, monumentis [illegible] e [illegible] [illegible]. *[illegible] Ramadan* (i. e. [illegible] verno) *[illegible] Mariæ, Gratiam Dei* [illegible]

[illegible]

Virginis partus, Christique refulserat ortus.

Post [illegible], ex quo [illegible], annus.

Idem Carolus, in *Vita* ejus, obiisse dicitur, 5. *Kal. Febr. anno Incarnationis [illegible]* [illegible] 814. [illegible] Incarnationis [illegible], à Nativ. Domini incepto, et apud [illegible] 813. At [illegible], [illegible] à Domini Incarnatione, h. e. die 25. Martii, [illegible] neque tamen [illegible], quem [illegible] primus [illegible] habuisse [illegible], [illegible] voce *Anno*. [illegible] Angli, [illegible] compotistis, [illegible] quod [illegible] Dominica [illegible] [illegible]; quod [illegible] apud [illegible] & [illegible] Angliæ quæ [illegible] Incarnationis [illegible] Nativit. [illegible], [illegible] Edwardi Confess. in [illegible] *Tom.* [illegible] quæ sic [illegible]: *[illegible]* *Incarnationis Dominicæ Incarnationis MLXVI. Indictione III.* Namque hic annus 1066. 28. Decembr. secundum nostram annos [illegible] rationem, esset tantum 1065. qui, quod annus à Nativitate [illegible] apud Anglos [illegible], fuit 1066. Qui mos annos computandi servatus est in Anglia etiam à Normannis, saltem Guilielmo Notho regnante, ut ex [illegible] *Chartis* [illegible]. Deinceps enim vix ulla in Angliæ Diplomatibus [illegible] repertur, cum Regia regni annum, [illegible] nullos fere præterant. Apud Germanos [illegible] Nativitatis Christi annum [illegible]. Wippo *de Vita Chunradi Salici*, *Eodem anno, ut supra [illegible] à Nativitate Salvatoris 1027. Indict.* [illegible]. Non tamen semper observat: exstat enim apud Chiffletium in *Beatrice Cabilon.* [illegible] *Charta* Henrici Imperatoris cum hac temporis nota: *Datum apud [illegible] 5. Kal. Januarii, Indictione [illegible] anno [illegible] 1224. anno regni nostri 5.* Quippe anno 1224. sumpto à Kal. Januarii initio, currebat Indictio 13. anno vero 1225. Indictio 13. In Italia [illegible] à *Nativitate* [illegible] Covarruvias [illegible] *l.* [illegible] *c.* [illegible] Similiter exstat Charta Petri Aragonensium Regis A. C. [illegible] [illegible] annorum [illegible] [illegible] Nativitatis Christi, & ab [illegible] [illegible] Kalendas numerus dierum [illegible]. Idem de Cypriis [illegible] [illegible] apud [illegible] Cangium [illegible]. Ex Charta veteri 1298. & Olao Wormio *Fastorum Danic. l.* 1. *c.* 2. &c. Vide quoque supra voce *Annus*.

NATIVITATIS Domini Missa, in Ecclesia Rom. triplex est, ex privilegio Leonis Papæ, quod habetur in [illegible] *[illegible] dist.* 1. ubi [illegible] *Celebrentur una ante diem, quæ significat tempus ante Legem, quando tenebantur tenebris. Secunda, dum diescit & significat tempus in Lege, quando nondum plena cognitio Dei habebatur. Tertia in die, & significat tempus Gratiæ, quando tam plena cognitio habebatur.* Unde versus in quodam *Missali* pervetusto,

Quarum prima tibi tempus, quod Lege carebat,

Altera dat Mosen, designat tertia Christum.

Et quidem in primum harum missarum, recitatur Propheti. *Populus gentium, qui ambulabat in tenebris*; in secunda, *Lux fulgebit hodie*; in tertia, *Puer natus est* &c. Unde iterum versus,

Tres in Natali debent missæ celebrari,

Quarum prima sacram signat Christi genituram;

Altera venturi designat gaudia Christi:

Tertia jam factum, quod Lux fert sacra, figurat. &c.

Plura hanc in rem congessere Dominic. & Car. Macri in *Hierolexico*.

NATOLIA seu *Asia Minor*, pars est maxime Occidentalis Asiæ. Terminatur à Septentrione Ponto Euxino, ab Occasu Propontide, & mari Ægæo, à Meridie mari Mediterraneo, seu Cilicio, ab Ortu Armenia. Ejus partes præcipuæ alias erant Æolis & Mysia, quæ nunc *Sarcum*. Armenia minor nunc *Aladuli*, Bithynia, *Becsangil*, Cappadocia, nunc *Amasia*, Caria, *Aidinelli*. Cilicia, *Caramania* pro majore parte, Galatia, *Chiangare*, Ionia, *Sarchan*, Lycia, *Menteseli*, Lydia, *Caraisa*, Pamphylia, hodie *Amasia* ex parte. Nunc tota IV. habet partes. Quarum Major versus Occidentem & mare Ægæum extensa, proprie *Anatolia*. Altera, versus Pontum Euxinum & Septentrionem *Amasia* seu *Rum*. Tertia *Caramania*, ad Meridiem & juxta mare Mediterraneum. Quarta in Ortum porrecta versus Euphratem, *Aladuli*. Tota nunc sub Turcis. Vide *Asia minor*.

NATTA, Gall. *Natte*, Veterib. *Matta* est, i. e. storea, Salmas. *ad Solin. p.* 861. Vide supra *Matta*.

NATTA, Marcus Antonius, vide *Marcus Antonius*.

NATURA, Poetis modò Jovis mater, modo subjecta, modò consors, modo nescio quid aliud. Sidonius.

Cum [illegible] super astra [illegible] Natura *locaret,*

Suscepturaque novum regno [illegible] Deus.

Priscianus *Periegesi*,

Naturæ *genitor, quæ mundum continet omnem.*

Claudian. *Prolog. in Mallii Theodori Consulat.* v. 11.

Juppiter, ut perhibent, spatium cum discere vellet

Naturæ, *regni nescius ipse sui.*

Idem *Gigantomachia*, v. 60.

——— *jam lingua tonanti*

Rex adsit, lis terra dedit, confusaque rursus

Pro domino Natura *timet.*

i. e. Jove &c. Philosophis pro Numine fuit prisci, quibus antiquissimis etat persuasio, nihil aliud eam, quam Deum esse, quem alio nomine Mundum, [illegible], extitere. Unde *Princeps Naturæ*, prima hæc rerum omnium creatrix, Statio l. 12. *Theb.* v. 561.

——— *Heu Princeps* Natura! *ubi Numina! ubi ille Fulminis [illegible]*

Quæ opinio posterioribus seculis, apud Stoicos & Platonicos invaluit, qui statuebant:

——— *Deum ire per omnes* ——— Ter-

[illegible] NATIVITATE Christi, annos numerandi ratio, post Dionysium Exiguum [illegible]. [illegible] seculo VI. [illegible] Christi [illegible] annum [illegible] ab ipsa Nativitate Christi non [illegible] ab ipsis [illegible]. [illegible] *[illegible] Chronol.* [illegible] Francorum [illegible] Scriptores [illegible], qui *Historiæ Franc. Volum. II.* [illegible] M. Romæ Imperatorem dictum [illegible]. Anno 801. qui more jam recepto erat [illegible]. [illegible]

Festa dies natalis, eadem celeberrima terræ.

Terraſque tractuſque maris, cœlumque profundum.

Unde factum, ut, qui de rerum diſputarent *Natura*, [illegible] ipſa *Naturalis* ſcientia ſeu Phyſica [illegible], ejuſque Doctores *Theologi* dicerentur, teſte Auguſtinô *de Civ. Dei l.* 8. *c.* 1. Quantô ſanctius Galenus, cætera ſatis profanus, cùm *Naturam* hominis mirabilem [illegible] conſideraſſet, Deo, Naturæ Auctori, canticum hymnum cecinit. Quò ſenſu *Ruſinus* elegantur [illegible], [illegible] vocavit. *Pythagoras* finem Philoſophiæ *Naturalis*, cognitionem Unitatis: *Archytas* Principii omnium principiorum: *Natura* intelligentis ac ſempiternæ *Plutarchus*: divinæ Majeſtatis [illegible], dixère. Vide Aug. Eugubinum *de Philoſ. perenn. l.* 10. *c.* 9. & 11. ut & priùs *l.* 8. *c.* 3. Cicer. *Tuſcul. l.* 1. Georgium Hornium *Hiſtor. Philoſ. l.* 3. *c.* 7. &c Priſcorum vero [illegible] de *Natura* opinionem. Patrum ætate, ex orco revocavit Lucilius Vaninus Italus, qui, ſcriptis *de Arcanis Naturæ* libris, *Naturam* omnium Deum profeſſus, Tholoſæ propterea Atheiſmi poſtulatus & ad rogum damnatus eſt, uti legimus apud Grammondum *Hiſtor. Gall. l.* 3. A. C. 1618. Vide Pfanerum *Syſtem. Theol. gentil. c.* 2. §. 2.

NAVA, fluv. Germaniæ ſuperioris in Rhenum apud Bingium oppid. influens, *Naba*, teſte Rhenanô. *Die Nawa*, *Bandrand. Nahe*, oritur ex vico *Naberweiler*, in confinio ditionis Trevirenſis; dein per Palatinatum inferiorem fluens, prope Birckenfeldam, aliaque oppida, auctus Lautera, & duobus aliis fluviis minoribus, [illegible] Crucinaco in Rhenum ſe exonerat, juxta Bingium, 4. leuc. infra Moguntiam in Occaſum. Auſonius *in Moſella v.* 1.

Tranſieram celerem nebuloſo flumine Navam.

Nic. Lloyd. Ejus meminit quoque Tacit. *Hiſtor. l.* 4. *c.* 70. ubi *de Bingio & Navæ fluminis ponte*, verba facit, quorum illud, [illegible] [illegible], ſed reparatus ac mœnibus cinctus, Auſonio *loco cit.* dictum, nunc caſtrum oppid. Germaniæ eſt, ad Rheni & Navæ confluentes: ubi quondam Galli maximam, & qualem fere ad Cannas Romani, cladem acceperunt, cùm nempe Vindex & rebelles Galli à Virginio Rufo Romaniſque Legionibus acie eſſent cæſi. Ab eo, pago circumjacenti nomen fuit, qui olim *Pagus Navenſis*, Germanice *Nachgowe* & *Nahgowe*, ſi qui Brouvero fides habetur, nuncupatus eſt. unde colligere eſt, fluvium hunc olim à Germanis, non tantùm *Nabe*, ſed & *Nach*, appellatum eſſe. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Aliis *Nava*, Hiſpanis eſt area plana, arboribus purgata, quæ tamen in circuitu ſylvas habet dumetaque fruticoſa, uti habet Nebriſſenſis *Praefat. ad hiſt. de bello Navarrenſi*, Vide quoque Garibayum *l.* 21. *c.* 2. & Vaſæum *in Chron. c.* 17. At Ludovicus *de la Cerda*, *Navas* apud Hiſpanos ſignificare ait, mapalia paſtorum & caſas ruſticas, ab Hebr. *Nebo* voce, originem arceſſens, apud Car. du Freſne *in Gloſſar.*

NAVÆTHUS, Italiæ fluv. *à navium exuſtione* ſic nuncupatus, vide Cæl. Rhodig. *l.* 24. *c.* 5.

NAVÆUS Matthias, Vide *Matthias*.

NAVALE Antiatum, oppidul. Latii, nunc Campaniæ Romanæ *Nettuno*, in ora maris Tyrrheni prope paludes Pomptinas, cum portu utcunque capaci, alias in ditione Columnarum, juxta Antium promontor. 25. milliar. à Roma in Eurum.

NAVALIA, urbs Germaniæ. *Ptol.* vulgo *Suoll*. Vide ibi.

Ad NAVALIA, vulgo *ad Nefels*, vicus amplus Helvetiæ, in pago Glaronenſi, victoria hujus Gentis de Auſtriacis obtenta ſecul. 14. celeberrimus. Vide ſupra in voce *Naſelium vicus*.

NAVALIS Corona, dicebatur apud Romanos olim, *quâ donari ſolebat, maritimo prælio, qui primus in hoſtium navem armatus tranſilivit: quaſi navium roſtris inſignis*, ut ait A. Gellius *l.* 5. *c.* 6. Sed *Navalem* ſimpliciter roſtris navium non diſtinctam fuiſſe arbitratur Lipſius *de Mil. Rom. l.* 5. *c.* 17. aut certe aliqua nota diverſam à *Roſtrata*. Hæc enim in ſummo pretio, & non iis data, qui in navem aliquam tranſcendiſſent, quod ſæpe factum, ſed qui navale aliquod magnum decus aut victoriam magna induſtria peperiſſent. Conceſſa itaque Ducibus, & ſimilis aliquatenus obſidionali. *Claſſicam* verò, quæ his dabatur, majoris fuiſſe pretii, vix dubitari poteſt, cùm raro vel vix unquam illam datam fuiſſe doceat Dio Caſſius *l.* 49. cum ait: *Agrippam corona Roſtrata aurea donavit, quod neque ante neque poſtea cuiquam contigit.* Vide Velleium *l.* 2. *c.* 81. Livium *Epitom.* 129. Senecam *de benefic. c.* 32. Plin. *l.* 16. *c.* 4. ubi *idem honoris* M. Varroni *obtigiſſe è piraticis bellis, dante M. Pompejo*, refert. Anton Thyſium *in A. Gellium loc. cit.* &c. Primus autem *Navalem* triumphum inter Romanos, egit C. Duilius anno Urb. Cond. 493. de quo ita Val. Max. *l.* 3. *c.* 6. *Caius Duilius, qui primus navalem triumphum ex Pœnis retulit, quotieſcunque epulaturus erat, ad funale cereum, præeunte tibicine & fidicine, a cœna domum reverti ſolitus eſt, inſignem bellica rei ſucceſſum nocturna celebratione teſtando.* Vide quoque Livium *Epit.* 17. L. Florum *l.* 2. *c.* 2. Cicer. *Cat. Maj. c.* 13. Eutropium, Oroſium, Plinium *l.* 34. *c.* 5. Joh. Roſinum *Antiq. Rom. l.* 10. *c.* 28. &c. Cæterùm aurea hæc corona fuit, ideoque *fulgere* dicebatur. Virgilius *Æneid. l.* 8. *v.* 683.

——— *cui belli inſigne ſuperbum*

Tempora navali fulgent roſtrata coronâ.

Hanc que M. Terentius Varro adeptus legitur bello piratico, donante Cn. Pompejo Magno, apud Plin. *l.* 16. *c.* 4. & Feſtum *Navali*. Sed & jam ante A. Atilium, bello contra Nabin, eadem donatum eſſe, idem Feſtus refert, *ut*, inquit, *ſcriptum eſt in ... Saturnus, quod quidem Duces ipſi ſcriptum fuit in tabellis publicè poſitis, in quibus numerabantur, qui navali coronâ donati erant.* Ovid. Pacem illi tribuit *Faſtor. l.* 1. *v.* 711.

Frondibus Actiacis comptos redimita capillos

Pax ades: & toto mitis in orbe mane.

Occaſione Actiacæ victoriæ, quâ pax Imperio obtigit. Claudius poſtmodum Imperator inter hoſtilia ſpolia, *Navalem* itidem *coronam faſtigio Palatinæ domus juxta civicam fixit, trajectis & quaſi domiti*

Oceani inſigne, *Suet. Claud. c.* 17. Neque enim tantùm in Rep. ſed & ſub multis, atque adeo ſtabiliſſe propoſitio. Principibus ingens ejus honor exceſſerat, ut ex Amm. Marcellino liquet, *de Juliano, l.* 24. *Qua appellant ſeroſiue* [illegible], *quas præmia mede aliquid clarius* [illegible], *navalibus* [illegible] *coronis, & civicis* [illegible]. Sed & Græci coronam hanc uſurpatam, collige ex Demoſthene *de Corona* [illegible], ubi [illegible] in Reſp. ab [illegible], [illegible] oblatam pecuniis polluiſſent. [illegible] complectuntur, decretum factum eſſe ab [illegible]: *Qui* [illegible], *hunc Quaeſtorem* [illegible]. Eorum [illegible] tot coronæ, ad Lyſandrum, [illegible] apud Xenoph. *Hellenic. l.* 2. Etiam etiam [illegible] genere [illegible], qui [illegible] navibus [illegible] occupaſſet, ac [illegible], [illegible] principes [illegible]. Pollux *l.* 1. *c.* 9. refert &c. Vide Car. Paſchalium *Coronarum l.* 7. *c.* 4.

NAVARCHUS Thoracatus, inter Parrhaſii opera, memoratur Plinio *l.* 35. *c.* 10. [illegible] *qui Romæ* [illegible] *fuit & Navarchum Thoracatum*. [illegible] autem *Navarcha* [illegible], Græcè *Ναύαρχος*, de quo [illegible] videm [illegible] *Archipirata*, item *Thalaſſiarchus*. Unde *Navarchis*, [illegible], Vide [illegible]. Alii verò legunt apud Plinium, *Nearchum*, quô nomine fuit Tyrannus is qui Zenonem Philoſophum [illegible] torqueri & necari juſſit, apud Val. Max. [illegible] & [illegible] Dux Athenienſis, cujus apud [illegible] mentio. [illegible] nonnulli malunt, de quo *Xenophon*. Vide Dalechampium *Not. ad Plinium d. l.*

NAVARESIUM, urbs [illegible] *Navarrenx*, cum arce permunita, [illegible] ad [illegible] fluv. 4. leuc. [illegible] in Boream, 6. [illegible] in Occaſum, [illegible].

NAVARINUM, urbs ampla [illegible], [illegible] celebre, cum portu. Alias *Pylus Meſſeniaca*. Vide ibi.

NAVARIS, urbs Sarmatiæ [illegible] ad Tanaim fluv. in finibus Jazamatarum, *Nagaritaca* [illegible], teſte *Moletio*.

NAVARRA, regnum Hiſpaniæ, inter Galliam ad Boream, Aragoniam ad Ortum & Meridiem, & Caſtellam ad Occaſum, [illegible] montibus diviſum, in *Inferiorem*, Hiſpanis *Merindad de ultra Puertos*, ſub Rege Francorum, uti legitimô Rege, & in *Superiorem*, quæ ſub Hiſpano & occupata fuit, per Ferdinandum Hiſpaniæ Regem ejectô inde legitimô Rege, Johanne Albretano. Dividitur que in V. Diſtrictus ſeu Merindades: Pompelonenſem, [illegible], Sangoſſanum, Stellenſem, & Tudelenſem. Caput regni Pompejopolis, ad Arganum fluv. *Pamplona*. Ejus partes ſunt etiam Ipuſcoa, Alava, & Rivogia ſeu *Rioja*, ſed jam diu Caſtellanis erant occupatæ. Navarra Hiſpan. tota ferè frigidior eſt & inde montuoſior ac inculta, cum Navarra Galli [illegible], valde populoſa & culta. Aliis [illegible], quod Hiſpanis area planis, arboribus purgata, & ſylvis dumetiſque cincta ſignificat, dicta quibuſdam. Hiſtoricis quoque ſic habet. Initium hujus regni à ſeculo 9. arceſſitur, quò, Vaſconum rebellione, contra Ludovicum Pium & Carolum Calvum, Eneco quidam, cognomine Ariſta vel Harizcus, i. e. Quercetum, primum ſe Regem fecit. cujus poſterorum ultimus Sanctius VII. cognomine Incluſus, vel Fortis, A. C. 1234. improlis obiit. Hujus ſororaltera, Berengaria, Richardo Cordi Leonis, Angliæ Regi nupſit, ſine liberis mortua, altera Blanca, uxor Theobaldi V. Campaniæ Comitis peperit Theobaldum VI. Navarræ Regem. Hujus filii Theobaldus & Henricus III. Reges ambo: quorum hic Johannam genuit, Philippo Pulchro nuptam, matrem Ludovici X. Hutini, cujus filia, in familiam Ebroicenſem regnum intulit, à Philippo Comite ducta. Hujus filii, Carolus Malus, pater Caroli Nobilis, & Salomon fuêre, cujus filia Blanca Martino, Siciliæ Regi, nupſit, dein Johannis Aragonii uxor, Eleonoram ex hoc ſuſcepit, quæ Gaſtoni Comiti Fuxi [illegible], &c. Navarram dotis loco attulit, quorum [illegible] Johannes Albretanus duxit, à Ferdinando Arragonio, ut dictum, A. C. 1512. regnô exutus. Horum fil. Henricus Albretanus ex Margareta Valeſia, Franciſci I. filia pater fuit Johannæ, matris ex Antonio Borbonio, Henrici M. Galliæ Regis [illegible] *Navarr.* Arnoldus Oihenart, *in Notit. utriuſque Vaſc.* [illegible] De Marca, *Hiſt. Bearn.* Alii ortum hoc Regnum eſſe, ex Regno Suprarbiæ & Ripagorzæ, quod condidit A. C. 714. Garſias Ximenius, ſeu Jimenez, poſt victos ingenti ſtrage Mauros, contra quos primus vexillum extulerat Pelagius, circa A. C. 716. erectô primo Hiſpaniæ Regnô, in montibus Aſturiæ, Gallæciæ & Cantabriæ, ſede primò in antris, inde Ovetum, ac tandem Legionem, tranſlatâ. Secundum itaque Regnum in montibus Pyrenæis à Garſia Ximenio, ut dictum, inſtitutum ſedeſque in oppido luſa erecta eſt, unde *Suprarbia* & *Ripagorza*. Poſtquam vero ſequenti tempore, ſub Garſia Inica II. Pompejopolis expugnata eſt, illuc ſedes Regni tranſlata. Regnumque *Regnum Pampelonæ* & peculiari nomine *Regnum Navarræ* eſt dictum, vel ab urbe *Navarreto*, cis Pyrenæos in Beturia ſita, vel à voce *Navar*, quod planitiem à montibus Pyrenæis protenſam complectitur. Vide Hier. Blancam *Hiſtor. Regum Aragon.* Abolitum autem nomen *Suprarbiæ* & *Ripagorzæ*, ejuſque loco regnum Aragoniæ ac *Navarræ* introductum eſt, A. C. [illegible] quô tempore Sanctius Abarca primus ſe *Aragoniæ Regem* appellavit, ſucceſſor Garſiæ Inici ex Suprarbiæ & Ripagorzæ Regis, qui, ductâ Urracâ, Fortunii Ximenii Comitis Aragoniæ [illegible] & ultimi filiâ, Aragoniam cum Suprarbiæ Regno paulo ante conjunxerat. Acceſſit utrique Regno Caſtellanum, conjugê Sanctii Majoris, Regis *Navarræ*, cum Sanctii Ferdinandi Comitis Caſtellæ filii, quibus parentibus [illegible] Ferdinandus M. primus Caſtellæ *Regem* vocavit. Mortuô enim Sanctiô, qui circa A. C. 1000. primus omnia Regna Hiſpaniæ, quæ tum in poteſtate Chriſtianorum erant, conjunxerat, & 34. ann. retinuerat, quatuor ejus filii totidem Regna orti ſunt, Aragoniæ, *Navarræ*, Caſtellæ,

Superbiæ & Ripagorsæ, quod ultimum olim Caſtellæ acceſſit, [illegible] dominium eſt. Loco quarti igitur Regnum Portugalliæ poſtea adjunctum eſt. Inter quæ tamen Regna [illegible] perpetua concordia, quamquam ſubinde vel armis vel matrimonii [illegible] conjungerentur, donec tandem ad unum [illegible] pervenerunt. Ferdinandus Aragoniæ Rex maritus Iſabellæ Caſtellæ [illegible] & Aragoniam, circa A. C. 1479. Navarram [illegible] poſtmodum [illegible] conjunxit: quibus ſub Philippo II. acceſſit Portugalia, circa A. C. 1579. E quibus tamen hæc propterum [illegible] Regno [illegible], Navarra [illegible], vix [illegible] ſociorum, vix [illegible] conſtanter & perpetuis bellis a Galliæ Rege, qui Navarra [illegible] jure, repoſcitur. Vide Georg. Hornium Orb. Imper. p. 164. & ſeqq. Diſtinctionem ejus in Inferiorem & Superiorem cognoſcere eſt, ex Mornæi libro, cui tit. Memoires ſeu Lettres d'Eſtat, p. 135. ubi Henrici IV. tunc temporis ſolum Navarræ Regis [illegible] nomine Inferiorem, vulgò de la [illegible] complectitur, le Pay. de Baſque, le [illegible] de Bearn, in quibus reliquiis erepti ab Hiſpanis Regni Henricum tunc [illegible] & Regium Navarræ titulum conſervare oportuit. Reliquum enim Ferdinandus Catholicus ſibi vindicaverat, A. C. 1512. [illegible] negati, quem Ludovicum XII. Galliæ Regem bellis [illegible] petierit: & proin amicitia cum Ludovico, [illegible] hoſte, & propterea à Pontifice Romano excommunicato, conſtanter cultæ. Sed facinoris ipſos poſtea Hiſpanos piguiſſe, patuit ex conſilio Caroli V. ad Philippum II. [illegible] inter alia monuit Philippum, ut Johannam Lebretanæ familiæ heredem in uxorem duceret, verùm ei lege, ut jus ſuum in Navarram Philippo conferret. Thuan. Hiſt. l. 1. & l. [illegible] ad A. C. 1558. Quod cùm non ſucceſſiſſet, eadem repetiit Philippus II. in monitis ad filium Philippum III. Navarrum Regni [illegible] à Patre ſecreto codicillo commendatam [illegible] variis occupationibus diſtrictum non potuiſſe [illegible] diſcutere; proin mandare filio, ut momenta cauſæ à peritis & probis hominibus examinanda curet: Non enim niſi juſtæ Regni occupandi cauſæ Ferdinandum habuiſſe, Patrem & ſe ſemper exiſtimaſſe, etiamſi poſtea tempora incidiſſe, quæ Providentiâ divinâ [illegible] arguerint, ne nimirum Regnum propter vicinitatem Aragoniæ & Caſtellæ ad omnes caſus opportunum, & [illegible] Francia [illegible] ab illa parte contaminari contingeret, in eorum poteſtate eſſet, qui cùm [illegible] totam Galliam [illegible] non dubitent. Tamen velle & jubere, ut [illegible], quod Majores ſui habuerint, amplius conſuleretur, & ſi quid in [illegible] & æquum factum compenſetur, dummodo [illegible] poſſeſſoribus antiquis modò ac ratione, quæ videri poſſit æquior, fiat: ita et ante omnia Religionis & Regnorum ſuorum tranquillitatis ratio habeatur. Thuan. Hiſtor. l. 130. Sed manſit interea Navarra penès Hiſpanos, & Albretanum neceſſe fuit ſparſis Regni ſui reliquiis incolere, de quibus ſupra: quibus acceſſêre Comitatus Fuxienſis, Bigerricus & Armaniacus, quos à Galliæ Rege accepit. Hactenus Auctor Anonymus Hiſtor. Orbis Terr. Geograph. & Civ. c. 1. de Regno Hiſp. §. 2.

NAVARRÆ REGNI URBES, IN SUPERIORI:

Lumbaria, *Lumbier.*	Stella, *Eſtella.*
Olitum, *Olite.*	Tafalla, *Tafalla.*
Pompejopolis, *Pamplona*, regni caput.	Tudela, *Tudela.*
Sanguiſſa, *Sanguëſa.*	Viana, *Viana.*

NAVARRÆ INFERIORIS URBES SUNT:

Fanum S. Johannis Pedeportuenſis, *S. Jean Pied de port*, & Fanum S. Palæi, *S. Palais.*

NAVARRUS, vel Doctor Navarrenſis, cognominatus Martinus ab Azpilcueta, quia [illegible] ejus ex Navarræ regno oriundi eſſent, Jus Canonicum, Toloſæ, Salmanticæ & Conimbricæ diu profeſſus, [illegible] Pium III. Gregorium XIII. & Sixtum V. in pretio, ut, in omnibus Caſuum conſcientiæ deciſionibus, ejus conſilio [illegible] unuſquiſque velut commune Oraculum, conſuleret. Præterea [illegible], in pauperes largitate, in afflictorum innocentiâ defendendâ conſtantiâ laude inclytus. Obiit A. C. 1586. ætat. 95. Præceptor inter alios Didaci Covarruviæ. Opera ejus VI. tom. in fol. prodierunt Venetiis. Anton. Teſſier, Eleg. part 1. Vide & Martinus.

Las NAVAS, nomen illuſtris in Hiſpania familiæ, quæ Davilæ ſtirpis ramus eſt. Hæc enim familia perantiqua, ex urbe Avila oriunda, cùm in duas præcipuas lineas diviſa eſſet, primogeniti Domini de las Navas & Villafranca fuêre, in quibus, ſub Rege Johanne I. clarus Petrus Gonſalvus Davila: & altera Dominorum de [illegible] & Villanova. Ex priore Petrus Davila Comes del Riſo creatus eſt, A. C. 1475. Pater Stephani, qui per alterum filium Petrum March. de las Navas, reliquorum Comitum ac Marchionum de las Navas auctor fuit (in quibus etiam Henric. Davila & [illegible] Marchionum de [illegible] titulum geſſit) alter Stephani fil. Ludovicus, ab uxore Maria de Zuniga, Manuel & [illegible] Marchionum, ac illi nomine a Carolo V. titulum Marchionis obtinuit. Qui quamvis [illegible] tantum genuerit, cùm Hieronyma [illegible] Alfonſo de Zuniga & [illegible], ac [illegible] filia Franciſca, ſuo patrueli Antonio de Toledo & Davila nupſerit, in Davilena tamen ſtirpe dignitas illa permanſit. Vide de his ſuprà in voce Davila. Marchionum verò del Riſco de las Navas ſeries hæc eſt. Petrus Davila, Dominus de las Navas & Villafranca, ex Maria de Bracamonte, Pater fuit Petri Davilæ Comitis del Riſo creati, A. C. 1475. Huic ex Elvira Toletana genitus Stephanus Davila Comes del Riſo, Elviram de Zuniga, ſibi junxit, atque ex ea ſuſcepit Petrum Davilam Marchionem de las Navas Comitem del Riſco, qui ex Maria de Cordula Marchion. de Priego, genuit Petrum II. Davilam Marchionem de las Navas Comitem del Riſco, maritum Hieronymæ Henricæ de Guzman (filiæ Henrici Guzmanni Comitis Albæ de Aliſte vel de Liſta) & ex ea patrem Petri Stephani Davilæ Marchionis de las Navas Comitis del Riſco, quò & Johannis Manuelis [illegible] Comitis de [illegible], geniti ſunt Antonius Davila Comes del Riſco, Petrus Stephanus Davila, Hieronymaque Hieronymi Roderici de Caſtilla Comitis de Cocentaina, Marchionis de Almenara uxor; omnes nomine Davila. Phil. Jac. Spenerus Theatr. Nobil. Europ. Part. 2. p. 63. Hoc tempore Siculia Proregem ex hac familia habet.

NAVATLACÆ, populi Americæ Septentrionalis celeberrimi, à quo hodierni Mexicani originem trahunt. Hi circa A. C. 820. ex Septentrione venêre, Auſtrum cum progredi ac migrare cœpiſſent, in [illegible] tandemque Duces [illegible] (quæ peregrinatio in multis circumſtantiis Iſraëlitarum ex Ægypto in Terram Sanctam [illegible]. Diabolo ſc. opera Dei quæ poteſt æmulante, adumbrare) poſt diuturnam in itinere moram pervenerunt tandem ad lacum amœniſſimum, in cujus ripa ordine conſederunt. Ultimi omnium advenêre Mexicani, ita à Duce ſuo Mexio appellati, qui in ipſo illo loco urbem Tenoxtitlam ſeu Mexicum extruxerunt, uti diximus ſuprà. Vide Georg. Hornium Orb. Imper. p. 336. & Orb. Polit. Part. 3. p. 112.

NAVATZMACHEL, Regis effigies, in Muſeo Kircheriano Romæ, Georg. de Sepibus in Deſcr. ejus p. [illegible].

NAUBARUM, urbs Sarmatiæ Europææ in ora Mæotis paludis inter Careinitem & Tanaim, Ptolem. Plin. l. 4. c. 12.

NAUBOLUS, Laii Regis Thebarum auriga. Stat. l. 7. Theb. v. 355.

> *Naubolus Hippaſides, tunc, ô tutiſſime Lai*
> *Ipſe, adhuc currus, ſermeque loca tenebat.*

NAUCLERUS Johannes, nobilis Suevus, fil. Johannis Vergen, i. e. nautæ, Præpoſitus Eccleſiæ Tubingenſis, dein Profeſſor ibidem Juris Canonici Academiâ ab Everardo Comite primum, eam Duce Wirtembergenſi ex Oriente reduce, inſtitutâ. A. C. 1477. Auctor Chronici, à condito Mundo, uſque ad A. C. 1500. quod Nic. Baſelius, uſque ad A. C. 1514. & Surius uſque ad A. C. 1574. continuavit, Voſſ. de Hiſt. Lat. l. 3. c. 10. Geſner. in Bibliotheca & P. Fichetus Theatro Viror. clar.

NAUCLES, peregrini militis, Lacedæmoniis, contra Thebanos [illegible] conducti Dux, apud Xenoph.

NAUCRARI, Græcè [illegible], vel ut alii, Nauclari, [illegible]. Athenis à Solone, vel etiam antè inſtituti, ut Ariſtoteles teſtatur de Rep. Athen. eandem poteſtatem habuêre, quam poſtea Demarchi, quos Cliſthenes inſtituit. Harpocration in Lexico, Schol. Ariſtophanis in Nub. ad hæc verba Act. 1. ſc. 1. [illegible], Herodot. in Terpſichore &c. Heſych. [illegible]. Naucraria igitur, vel ut Petitus legit, Naucraria teſte Polluce l. 8. erat duodecima pars Tribus, ſic ut uniuſcujuſque Tribus duodecim eſſent Naucrariæ, quarum ſingulæ Navem unam inſtruebant, unde iis nomen. Erant autem in qualibet Naucraria ſeu Claſſe ſedeni viri, tot enim Legiſlator juſſit [illegible]. Auctus tandem numerus eſt: Tribus enim unaquæque præbebat 120. viros, ſicque cùm decem eſſent Tribus, univerſi præbebant mille ducentos. Hi centum viginti viri cujuſque Tribus in duas diſtribuebantur [illegible], quarum ſingulæ ſexaginta virorum erant: Fuêre autem ex ditiſſimis, nec alii huic muneri utpote admodum ſumtuoſo, obeundo adhibebantur, ut è Demoſthene patet. Cenſus harum Claſſium eſt à Nauſinico Archonte, cujus Prætura incidit in an. 3. Olymp. 100. atque in eas, ut modò dictum, diſtribuebantur inter aſſertos cives, qui opibus poſſent plurimum. Poſtea auctore Demoſthene, quinque Claſſes eligebantur, quibus 300. ditiſſimorum numerus conſtaret, qui quotannis munere fungerentur. Sed Trierarchiarum ratio ſubinde mutavit: Aliquando enim duo fuêre, qui navem inſtruerent, aliquando decem. Donec intra ſpatium, quod eſt ab an. 4. Olymp. 103. cùm bini erant Trierarchi, ad an. 3. Olymp. 106. ſepositi ſunt ad obeundum Trierarchiæ munus mille ducenti è ditioribus, quibus diſtributis in 20. [illegible], quarum quælibet erat virorum 60. ex his 60. Trierarchi unam navem inſtruebant ſedeni ſuo anno. De quibus lex: [illegible]. *Trierarchi ſedeni ad inſtruendam unam triremem ſeponantur, è manipularium contribuentibus, munerique obeundo ab anno 25. ætatis uſque ad quadrageſimum, ſumtus par ex æquo faciunto.* &c. Plura vide apud Samuelem Petitum Commentar. in Leges Atticas l. 3. tit. 4. et & infra, in voce Trierarchi.

NAUCRATES, dicitur Ægyptios docuiſſe animalium, arborumque figuris ſcribere: hunc Mercurium Triſmegiſtum, quem Thoyth dicunt fuiſſe, Ægyptii crediderunt, vel alterum Mercurium alium Jovis filium fugientem in Ægyptum, Argo interfecto.

NAUCRATES, Poeta Græcus, unus ex illis, quos Artemiſia adhibuit, ad Mauſolæum laudandum, una cum Theopompo, Iſocrate, & Theodecte, qui præmium reportavit. Item Poeta Comicus, Athen. l. 9. quem Lil. Giraldus male confundit cum Nauſicrate, de quo Athen. l. 7.

NAUCRATIS, oppid. & nomus Ægypti Mediterraneus intra Deltam à Naucratico Nili oſtio introrſum parum diſtans, cui nomen tribuit, Incolæ Naucratitæ & Naucratiotæ. Hinc etiam Athenæus Naucratites dicitur. Cæterum urbem Amaſis Rex [illegible] Græcis in emporium conceſſit. Et quidem antiquitus ſola Naucratis erat emporium, neque aliud in Ægypto ullum. Quòd ſi quis in aliud Nili oſtium appulisset, oportebat eum dejerare, ſe invitum veniſſe, datòque jurejurando eâdem navi ad Canobicum navigare; ſin per ventos contrarios id non poſſet, onera circum Delta cymbis ferenda erant, donec Naucratim perventum eſſet. Adeò in honore hæc urbs fuit. Herodot. l. 2. c. 178. & 179. De hujus

hujus autem Emporii tempore non conſentiunt Auctores. *Euſebius*, à Mileſiis extructum vult, ad ann. 4. Olymp. 6. Athenæus, Herostratum Naucratitem Olymp. 23. Veneris Paphiæ ſtatuunculam Naucratim attuliſſe & conſecraſſe, tradit *l. 15.* Strabo urbem longè recentiorem facit, à Mileſiis ſcil. (ſub Artaxerxe Longimano) victoribus navali prælio, ſtructam tradens, circa finem Olymp. 80. *Stephanus*, eoſdem conditores habet, ſed tempus non addit. Vide Joh. Marshamum *Canon Chron. Sec. XVII.*

NAVES pingendi conſuetudo vetus. Plin. *l. 35. c. 7.* *Ceræ tinguntur iiſdem his coloribus, ad eas picturas, quæ inuruntur, alieno parietibus genere, ſed claſſibus familiari, jam vero & onerariis navibus: quoniam & pericula expingimus, ne quis miretur & rogos pingi. Juvatque pugnaturos ad mortem, aut certè cædem, ſpecioſe vehi.* Nempe non tantum effigies erant in proris, animantium variorum, *Arietis, tauri, taxi* &c. quæ *Παράσημα* dicebantur, & navibus nomen imponebant; in puppibuſque, *Deorum*, *Nympharum Heroumque*, qui Tutelares erant navium, quò alludens, ait Horat. *Carm. l. 1. Od. 14. v. 14.*

Nil pictis timidus navita puppibus
Fidit.

Vide infrà ſuo loco. Sed & totæ naves picturas varias ad luxum oſtentabant, aut ſaltem remedium in fluctuum mordacitatem & putredinem. Pingebantur autem eo encauſtices genere, quod reſolutis igne ceris penicillo fiebat, *quam picturam nec ſole nec ſale ventiſque corrumpi*, Plin. ibid. Hinc Ovid. *l. 4. Faſt. v. 275.*

— & picta coloribus uſtis
Puppis ut Ægæas emeruit ſtudio aquas &c.

Vide de hoc *ἐγκαύσεως* genere, ſuprà ubi de *Encauſtice*. Sic in celebri illa Ptolemæi Philopatoris nave, quam prolixè Athenæus deſcribit *l. 5.* in prora, & puppi animantium effigies, cubitis non minores duodecim, & quemvis in ea locum ceræ picturæ verſicolori varietate diſtinctum fuiſſe, legimus. Quem luxum hodie Sinenſes inprimis æmulantur, quorum naves, quas *auratas Palatia* meritò dixeris, adeò coloribus variegatis auroque undique collucente ſplendent, ut quorumcunque oculos facilè præſtringant. Cujuſmodi naves præcipuè in amœniſſimo lacu *Si*, ſuburbio *Hangcheu*, in provinc. *Chekiang*, viſuntur. In Nankingi provinc. quoque ad urbem conſimiles conſpicias. Etiam illæ, quæ piſces *Sinæ* & ſericos pannos ad Regem ferunt, undiquaque deauratæ rubroque colore depictæ, omnium admirationem in ſe convertunt. Sed alia pingendi hodie ratio eſt, cùm omnia veteris Encauſtices genera jam dudum penitus evanuerint. Vide Auctorem Anonymum *Sina & Europa c. 29.* ac infr. paſſim.

NAUFRAGIUM, quoties imminebat, vectores omnes, apprehenſi metu, unde Horat. *l. 1. Carm. Od. 14. v. 10.*

Non Di, quos iterum preſſa voces malo:

convertebantur in puppim, ut inde in auxilium ſuum, Deos, qui in ea figurati erant, i. e. Tutelares navis, invocarent. Quemadmodum enim in prora effigies animantium, *Paraſema*, dictæ: ita in puppi Deorum, Nympharum, aut Heroum icones *Tutelæ* vocatæ, locabantur. Vide infrà. Hinc iterum Horat. *loc. cit. v. 14.*

Nil pictis timidus navita puppibus
Fidit.

Faciebant autem id eò impenſiore curâ, quòd inviſa magnoperè ea mors Veteribus, quæ in *naufragio* oppetebatur, quoniam inſepulta ſic manerent corpora. Fl. Vegetius *de Re mil. l. 4. c. 44.* *Alii ferro intereruntur, alii ardere coguntur in fluctibus: inter tanta tamen mortium genera quæ acerrimus caſus eſt, abſumenda piſcibus inſepulta ſunt corpora.* Unde Ovid. *Triſt. l. 1. Eleg. 2. v. 51.* hoc unum mortis deprecatur genus:

Demite naufragium, *mors mihi munus erit.*

Itaque cùm preces fruſtra fuêre, ſorte furenti pelago deſtinabatur aliquis victima, *κάθαρμα* Græcis dictus, ut infrà videbimus voce *Sortes*. Quod ſi & ipſum nihil effecit, & navis diſſolvi, vel ſidere cœpit; *naufragi*, ne poſt mortem ſepulturâ carerent, membro alicui alligabant pretium, quod ſepulturus acciperet. *Ταφῆς ἐφόδιον*, vocat Syneſius *Ep.* Interpres *Hiſtoriæ* Apollonii Tyrii, *Jubet conſecari & compaginari tabulas, rimas & foramina bitumine liniri & facere loculum, & chartâ plumbeâ totus poſita obturari juſſit. Perfecto loculo, regalibus ornamentis exornat puellam & in loculo poſuit & XX. ſeſtertia auri ad caput ejus poſuit.* Eô acceptô ſepeliebant, quibus cadaver primitus obvenerat, aut ſaltem plenâ manu terram injiciebant: ſin ſecus fecissent, impii habebantur. Horat. *l. 1. Od. 28. v. 21.*

At tu nauta vagæ ne parce malignus arenæ
Oſſibus, & capiti inhumato
Particulam dare.

Quo de ritu vide ſuprà in voce *Gleba*. Plerumque verò navium fragmentis ſepeliebantur. Joh. Meurſius *ad Lycophron. p. 183.* At quorum cadavera haberi non poterant apud Athenienſes, Cenotaphio ſeu *Tumulo inani*, ut Virgilius vocat *Æn. l. 6.* honorati ſunt: quemadmodum id Poeta teſtatur, de Helenæ marito loquens,

Ὥς ἄλλοισιν ἐ᾽ ὁσίῳ ... τάφῳ
Θάνω.

Quibus verò emergere contigit, ſuſpendere ſoliti ſunt veſtimenta uvida, in tabula votiva, potenti Maris Deo, ut Lyricus rurſus ait *l. 1. Carm. Od. 5.* Unde Virgil. *Æn. l. 12. v. 766.*

Fortè ſacer Fauno foliis oleaſter amaris
Hic ſteterat, nautis olim venerabile lignum:
Servati ex undis ubi figere dona ſolebant
Laurenti Divo & votas ſuſpendere veſtes.

Nautæ quoque Penatibus ac Laribus *naufraga* navigia conſecrare conſuevêre. Præterea radebantur ſervati, juxta illud Juvenal. *Sat. 12. v. 81.*

——— Gaudent ibi vertice raſo
Garrula ſecuri narrare pericula nautæ.

Unde idem ritus in ſervorum manumiſſione adhibitus, ſignum erat declinatæ tempeſtatis, quæ ſervitutem comitari ſolebat. Etiam ſtipem oblatam corrogabant, in tabula depictum exhibentes *Naufragii* ſui caſum, commiſerationi commovendæ: Uti Phædrus docet, ubi de Simonidis naufragio loquitur, *l. 4. fab. 21.*

——— Cæteri tabulam ſuam
Portantes, rogantes cibum.

Vide quoque Petronium, Perſium *Sat. 1.* Juvenalem *Sat. 12.* Martialem &c. & ſuprà voce *Libertas*. Sed non miſericordiam ſolùm; verùm & timorem in pictis quandoque incuſſiſſe *Naufragia*, docet Rigaltius ex *Cat. Ferronii*, qui ait: *Picta* Naufragii *ſpecie & ſubitò proferunt, nemo navigat, reus eſt Reſp. læſa.* Joh. Laurentius JCtus *Notis in Phædrum*. De *Naufragorum* verò bonis, vide in voce *Wreccum*, item infrà *Navis fracta*.

NAUGRACUTUM, urbs Indiæ, caput provinciæ cognominis ad amnem *Ravi*, verſus montes, ſub M. Mogolo, 120. mill. paſſ. à Lahorio in Ortum. Provincia hæc extenditur, verſus Caucaſum & confinia Tartariæ.

NAVIA Ficus, Feſto in *Fragmento* memorata, à *Navio* Augure nomen accepit: cujus cos & novacula, quâ cotem præciderat, cùm in Comitio defoſſa eſſet, in conſecrato loco, ficus ibi enata, monitu illius ſacra habita & à Romanis coli cœpta eſt. Eam proin, ubi exaruerat, rurſus Sacerdotum curâ reſitam, Plin. refert *l. 15. c. 18.* Aliud ex ea pingit miraculum Tacitus *Annal. l. 13. c. 58.* ubi prodit, ſuper octingentos & quadraginta annos viguiſſe Ruminalem ficum, Neronis demum Imperiô, Urbis annô, DCCCLXI. quum exaruiſſet: id prodigii loco habitum: *Eodem anno Ruminalem arborem in Comitio, quæ ſuper octingentos & quadraginta annos Remi Romulique infantiam texerat, mortuis ramalibus & arreſcente trunco deminutam prodigii loco habitum eſt, donec in novos fœtus revivēſceret.* Per Ruminalem intelligunt Naviam, quæ in Comitio: atqui vera Ruminalis non texit in Comitio infantiam Romuli, quam proin à *Navia* aperte diſtinguit Feſtus, & utriuſque ſeorſum meminit. Livius quoque, Ruminalem ficum ſuâ ætate fuiſſe, ubi fuerat; cùm ſub ea inventa eſt lupa, præbens ubera Romulo & Remo, diſertè tradit *l. 1. c. 4.* *Divinitus inde natam, ſacratam ficum*, ſimpliciter vocat eam ficum Comitii, ſub qua *Navii* novacula ſint defoſſa. Non deſuêre tamen, præter Plinium & Tacitum, Auctores, qui Ruminalem etiam illam in ſigurarent, quæ in Comitio colebatur: uti quoque Populus videtur credidiſſe. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1139.* & ſuprà *Germalus*.

NAVICELLA, apud Anaſtaſium *in Gregorio IV.* *Signum Chriſti habet navicellas duas & auratam tres*, ornamentum in naviculæ ſpeciem. *Navicula* verò, apud Tertullian. *de adorat. Gentil. c. 9.* alibique paſſim, acerram notat, Italicè *navetta*.

NAVICULA Sagentis, graviſſimi ſupplicii genus, vide infrà *Pœna*, item *Scaphiſmus*.

De NAVIERES Carolus, vide *Carolus*.

NAVIGATIO, Phædro *l. 4. fab. 6.* *Mortis profeſſio* dicitur, cùm ait:

Utinam ne unquam Pelii nemoris jugo
Pinus bipenni concidiſſet Theſſala,
Nec ad profeſſæ mortis audacem viam
Fabricaſſet Argus opere Palladio ratem.

Cui fert ſuffragium Juvenal. *Sat. 12. v. 58.*

Confiſus ligno, digitis à morte remotus
Quatuor aut ſeptem, ſi ſit latiſſima tæda.

Contradicente Seneca *Ep. 49.* cum ait: *Erras, ſi in* Navigatione *tantum exiſtimas minimum eſſe, quo morte vita diducitur. In omni loco æque tenue intervallum eſt; Nam ubique ſe mors tam prope oſtendit, ubique tam prope eſt.* Magnæ utilitatis & antiqui uſus eſt. Hanc inventum Neptuni, Bacchi, Herculis, Jani, qui primus navem fabricaverit, Iaſonis, Poetæ faciunt: Æginetis, Phœnicibus, Tyriis, Britannis, Hiſtorici adſcribunt: Milvo nonnulli a... rem altrum ſecanti remigio illam acceptam ferunt; Nautilo piſci Oppianus *de Piſcibus l. 1.* ubi de eo:

——— Qui primum marmora findens
Piſcis opus cernens humanas traxit in uſus;
Conſtruxit naves, extendens carbaſa ventis,
Explicuit funes, faciles moderatus habenas.

Quidam in caſum ejus primordia referunt; in hominum audaciam Horat. *Carm. l. 1. Ode 3.* & Oppianus *lib. cit.* Sed caſus initium, ſucceſſus audaciam fecerit; & in variis regionibus varii aliquid Artis invenerint, brutis quoque doctoribus uſi: ut ita ſententiæ tot capitum concilientur: vera origo è Sacris arceſſenda eſt. Non enim, ante Arcam, à Noaho divinò monitu fabricatam, navigiorum mariſque uſum fuiſſe mortalibus vel hinc patet, quod ob illius fabricam irriſui fuit. Sed primi, non niſi per litora *Navigationem* inſtituêre, quamvis ſatis remotas ac longinquas, ſeculorum tractu, unde prolixò iis admodum temporis ſpatiô opus: Quòd ſi in altum, ubi præter aërem undamque nihil patebat, aliquando five fortuitò, five tempeſtate abriperentur, navis dirigendæ gubernandæque diſciplinam nullam tenuêre aliam, quàm quæ aſtrorum Solis nimirum ac Lunæ ratione ipſis commonſtrabatur. Verùm & hoc auxilium cum nubilum cœlum ſubduxit, ventorum naturam impetumque ſequebantur, aut itineris antea cò tranſitu confecti aut imaginarium loci, quò tendebatur, ſitum, ducem habebant; quò ingeniò hodieque Indi immenſa maris ſpatia peragrare nôrunt: vel denique volucrum ductu, ut Taprobanæ incolæ, ad ſcopum itineris perveniebant. Donec Magnetis verticitas, ad dirigendas naves, Europæis publicè innotuit, induſtriâ Johannis Gojæ, (alii *Flavium Givam vocant*) Amalphitani, circa

A. C. 1100. Ut itaque feliciter navigatio procederet, supplicabant [illegible] Neptuno [illegible], Portuno [illegible] [illegible] Gentiles [illegible] Arnob. l. 3. ceterisque [illegible] Diis. Arrianus [illegible] [illegible] Vide Dempster. [illegible] Ceterum in navigatione Veterum, multa ad modum & harmoniam facta, imperata, cantata, satis docent, quae docte notat ad Sidonium l. 1. Ep. 5. & l. 8. Ep. 13. Joann. Savaronius. Unde Stat. Theb. l. 4. v. 805.

—— *Sic Ambracii per litora ponti*
Nauticus in remos [illegible], [illegible] Magistro,
[illegible]
[illegible] Leucada [illegible] Apollo.

Ubi Scho. [illegible] Vide supra in voce [illegible] & [illegible] inprimis quoque in voce [illegible]. Idem Poeta *Magistrum* notanter vocat, gubernatorem navis: ut & [illegible]

—— *[illegible] Magister*
In [illegible] aptra
[illegible]

Hoc enim [illegible] Auctor in *Basilica Glossar.* [illegible] Ita Jurisconsulti & Imperatores in utroque *Jure Justinianei* Tomo. [illegible] Barthius ad Claudianum [illegible] [illegible]

[illegible] ante primum bellum Punicum, [illegible] Tum [illegible] primum, cum Carthaginenses [illegible] classem comparare & navalis [illegible] fuere, [illegible] docet Polyb. l. 8. [illegible] apud Anton. de Guevara [illegible] Joh. Rosinum [illegible] Rom. l. 10. c. 19. & 20. Thom. Dempsterum [illegible] Voss. de Scient. [illegible] Mathem. c. 43. Hieron. Mercurialem *de Arte Gymn.* l. 3. c. 13. ubi de Navigationis *usu Medico*, Lictetum [illegible] [illegible] Europa c. 29. [illegible] [illegible] Neminem vero, inter tot Graecos Astigraphos [illegible] rationes in Commentarios redegisse [illegible] miratur Barthius ubi supra. Adumbravit saltem [illegible] Claudian. [illegible]

[illegible]

NAVIGATIO Indica, vide supra *Indica.*

NAVIGATIO [illegible] [illegible] Hodie [illegible]

[illegible]

NAVILUBIO, Plin. l. 4. c. 20. [illegible] Hisp. [illegible] Tarraconensis, inter Astures & Cantabros [illegible] in mare exiens.

NAVIS, [illegible] Longum [illegible] [illegible] Apud Graecos [illegible] Vide [illegible] [illegible] & Liv. Dec. 3. l. 7. [illegible] [illegible] Ammianus [illegible] Herodotus [illegible] Graecorum primos [illegible] Adriaticum Tyrrhenumque mare, [illegible] Veneti [illegible] [illegible]

[illegible] & Romanis [illegible] [illegible] Plin. [illegible] Sed & minores nonnunquam [illegible] invenimus. Constratae vero naves, Graece [illegible] dicebantur eo quod [illegible] [illegible] Ptolemaeum Philopatorem [illegible] [illegible] Athen. l. 5. Vide infra [illegible] Solebant autem navibus Veteres imponere turres ad [illegible] [illegible] Virgilio l. 8. Aen. v. 691. [illegible] [illegible] in pugna Actiaca [illegible] Adhibebant & rostra, non solum majoribus, sed & minoribus [illegible] Appianus [illegible] vocat in [illegible] [illegible] Itali vulgo *Capitaneam*. Sed & praedatoriae erant, quae longis merito annumerandae: de quibus Liv. Dec. 3. l. 9. & Dec. 4. l. 4. [illegible] Idem *Celoces* appellat & *Lembos*, Dec. 3. l. [illegible] [illegible] Appianus [illegible] [illegible] Polyb. l. 1. [illegible] Liv. Dec. 5. l. 4. [illegible] At quae oneri ferendo erant, *Onerariae* [illegible] Graecis dictae, [illegible] Quaeque [illegible] Frumentariae apud Latinos, [illegible] apud Graecos, occurrunt [illegible] Thucydides [illegible] vocat l. 6. [illegible] Cybaea inter onerarias, quarum mentio apud Ciceron. l. 16. ad Attic. Ep. 6. & 7. Verr. Navi [illegible] meminit Ulpianus l. [illegible] Praeter has [illegible] occurrunt, apud Liv. [illegible] Dec. 3. l. 3. inter quas Cymbae fuere, Cic. de Offic. l. 3. & Lenunculi, Caesar Bell. Civ. l. [illegible] Scaphae [illegible] JC. l. [illegible] Dictae autem *Actuaria navigia sunt, quod remis agerentur,* Liv. Dec.

[illegible] *l.* 10. quæ tamen à Longis huiſce diverſa, diſtante Cæſare [illegible] [illegible]

[illegible]

[illegible] apud Diodorum Sic. *l.* 13. Hinc Virgilius, *Æn. l.* 4. v. 418.

——— [illegible] *nautæ.*

[illegible]

[illegible] Propert. *l.* 3. *Eleg.* [illegible]

[illegible]

[illegible] Unde apud Silium Ital. *l.* [illegible]

[illegible]

[illegible] apud Dionem *l.* 51. [illegible] apud Zonaram. [illegible] apud Suidam [illegible] De [illegible] in obſidione Syracuſanorum, Annibalis ſtratagema imitatus, vide Herodianum *l.* 3.

Navium [illegible]

Alexandrina, [illegible] Vide apud Pteyrium *l.* [illegible]

Area Noëhi, navium omnium [illegible] in Armenia [illegible]

Argo, quam Lycophron [illegible] habuerit; Græcorum [illegible]

[illegible] Vide [illegible]

Barbuta, vide ſupra.

Baris, Ægyptio navium genus, [illegible] Bartholinus *de purp.* [illegible]

[illegible] A. C. 1162. inventa navis [illegible]

Bucentaurus, facra Venetorum navis [illegible]

Cacologa, navis [illegible] Lannus Orat. pro Britannia.

Cæſar, [illegible] Pharſalia Pompejo [illegible]

Caput [illegible]

Camara, genus navigii Tacito memoratum *Hiſt. l.* 3. Vide ſupra.

[illegible]

Celoces, naves [illegible] ducibus Horſo & Hen- [illegible]

[illegible] in MS. [illegible] apud Spelmannum [illegible]

Cogo, vide ſupra.

[illegible]

Copa, vide ſupra.

[illegible] Dromo [illegible] Vide ſupra [illegible]

Fiſcola [illegible]

Gata, vide ſupra.

[illegible] vide ſupra [illegible]

Hippo, vide ſupra [illegible]

Lembus, navis piratica, [illegible] idem cum Dromone [illegible] Menccilio, *l.* 14. [illegible]

Liburnicæ, vide ſupra.

Longæ naves, vide ſupra.

[illegible] Preychius [illegible]

Lenunculus, vide ſupra.

Monoxylon, vide ibi.

Myoparones, [illegible]

[illegible] Preychius *p.* 631.

Nero, [illegible] in Amphitheatro [illegible]

Parales, vide infra ſuo loco.

Philopator, [illegible] Idem *p.* 631. [illegible]

Phaselus, apud Plin. *l.* 5. *c.* 9. ubi de Æthiopibus, apud Nilum,

[illegible]

cenſur in *Andronico l. 2. num. 5.* In Dania, Chriſtiernus II. idem jes, licèt plus centum aureorum nummorum eſſet, dimiſit, ut auctor eſt Iſaacus Pontanus. Vide *LL. Scanicas* Andreæ Sunonis *l. 5. c. 2.* Quod tamen haud pridem in Suecos, ad Bornholmiam naufragium paſſos, exercitum dicitur &c. Vide plura hanc in rem, apud Hug. Grotium *de Jure Belli & Pacis l. 2. c. 7.* Car. du Freſne in voce *Laganum*, ut & ſupr., nec non in *Wreccum*. aliquid etiam intra voce *Vrecum*, it. *Vrecatur*.

NAVIUS Attius vir Romanus tanti augurandi peritiâ, ut à Tarquinio Priſco Romanorum rege accerſitus, & interrogatus, an id quod cogitaſſet, fieri poſſet, captâ auguriô, poſſe, reſponderit: cumque ille cotem ſe novaculâ dividere velle dixiſſet, id quoque fieri poſſe confirmârit, tanta erat artis fiducia, ac denique cotem allatam novaculâ diviſerit.

NAULIUM, civitas in Liguria, portu, ac turribus incylta. Noli hodie. Vide *Naulum*.

NAULIUM, ſeu NABLIUM, inſtrumenti Muſici genus, quod, ſicut Cithara, cæteraque inſtrumenta Muſica, Syris potiſſimum debere originem arbitrantur Eruditi. Hinc Strabo *l. 10.* inſtrumentis iſtiuſmodi pleraque nomina dixit eſſe barbara, ſicut *Nabla*, *καὶ Σαμβύκη καὶ Βάρβιτος καὶ Μαγάδις* & quidem, ut reliqua omittam, ex Hebr. נבל *nebel*, ortum eſſe *Nablium*, cujus mentio Danielis *c. 3. v. 10.* nemo dubitat. Latinus interpres ibi *Pſalterium* reddit. Cymbalorum figurâ *Naulia* fuiſſe, Ovid. videtur indigitare, *l. 3. de Arte Am. v. 327.*

Diſce etiam duplici genialia Naulia *palmâ.*
Vertere conveniunt dulcibus illa jocis.

Cymbala enim colliſi ſolita fuiſſe, docet Amalarius Fortunatus *l. 3. c. 3.* cùm ait: *Cymbala invicem tanguntur, ut ſonent: ideo a quibuſdam labiis noſtris comparata ſunt.* Et e ſculpturis Bacchanalium ſacrorum *Cymbaliſtrias* utrâque manu quatientes cymbala exhibet Laur. Pignorius *Comment. de Servis.* Sed an eadem *Naulis* figura fuerit, affirmare non audet: ac fatetur, verba Ovidii laudata valde implicita eſſe, egereque aliquô Alexandrô, qui non gladiô diſſecet, ſed expliceet calamô atque diſſolvat. Hieron. Magius *l. de Tintinnabulis c. 17.* dicit, *Naulia* eſſe, quæ vulgo *Organa* dicantur & concentus Muſicos harmonicoſque edant. Vide Politian. *Miſcellan. l. 14.*

NAULOCHA, *Appian.* Sueton. *in Aug. c. 16.* *Nauloga* Silio, *l. 10.* oppid. Siciliæ maritimum, in ora, inter Pelorum & Mylas, extinctum. Legitur & *Naulochus*, apud Sueton. & *Diveto* indigitatur, caſtrum exiguum, inter Phalacrium promontor. 6. & Mylas 18. mill. paſſ.

NAULOCHUS, oppid. Thraciæ in ora maris Euxini, apud Meſembriam urbem & fines Myſiæ inferioris. Item Imbri inſulæ promontorium meridionale: ubi fons ex quo fœminæ bibentes maſculos pariunt Eunuchos, teſte Philoſtratô *in Heroicis.* *Naulochus* item Plinio *l. 4. c. 12.* *Naumachos* Melæ, *l. 2. c. 7.* inſula parva Cretæ ante Salmonium. *Naulochum* quoque oppid. Phocidis, apud Anticyram, & Criſſam, teſte Pliniô *l. 4. c. 3.* *Naulochus* verò in genere maſculino apud eundem Plin. *l. 5. c. 29.* oppid. Thraciæ apud Hæmum montem. Quin & *Naulochum*, Smyrna olim dicta, Ioniæ urbs, teſte Stephano in *Smyrna.*

NAULUM, urbecula in Ora Occidentali maris Liguſtici, in planitie, aliàs ſui juris, nunc ſub Genuenſib. Portu caret, & deficit in dies. Vulgo *Noli.*

NAULUM Charontis, dicebatur olim obolus, qui defunctorum ori indi ſolebat, ut animarum portitori Charonti merces ſolveretur. Non enim ſolùm in os injecta eſt gleba, ut patet ex M. Tullio *de LL. l. 2.* & Feſto *l. 14.* ſed & ſive in tumba, ſive in pyra reconditô cadaveri ultu cœlum verſus directô additum numiſma eſt, eô fine, quem diximus, Alex. ab Alexandro *Genial. dier. l. 3.* Fuit id apud Græcos appellatum *Δανάκη*, quia *δανακὸς*, i. e. *mortuis*, à voce *δανὸς*, *aridus, ſiccus*, dabatur: Unde apud Scholiaſtem Ariſtophanis *Ranis*, Charon rogat hominem, ut expectet *παρὰ τὸν Αὐαίνου λίθον*: qui lapis *παρὰ τὰς αὔας τὰς νεκρὰς εἶναι*, *eò quòd aridi ſint defuncti*, nomen accepit. Fr. Roſſæus *Archæol. Att. l. 3. c. 20.* Vide quoque Lucianum *tomo 2. dial. Charontis.* Et quidem de plebe hominibus obolus ſufficiebat, at cum cadaveribus Principum Virorum, ingens ſæpe pecuniarum gaza contumulabatur: ut patet ex Lucerna Felchiana, A. C. 1633. prope Romam eruta, ex antiquo ſepuchro, in quo ſimul varii nummi inventi ſunt integerrimi, apud Fortun. Licetum *de Lucernis antiquis l. 6. c. 91.* Item ex Lucerna fictili Gladiatoris antiqui, Brixiæ inventa, in *Via* olim *Sana*, nunc *Via del Caſtello*, ſimul cum numiſmatibus aliquot antiquis, quam ab Andrea Moretto Brixienſi ſecum communicatam, idem eruditè illuſtrat *l. præfatô c. 127.* Alia ratio reconditorum in monumentis funebrib. theſaurorum apud Iſraelitas fuit, de quibus Joſephus *in Antiqq. Jud.* varia. Ante annos circiter 10. cùm prope Tornacum terra foderetur, repertum ſepulchrum eſt Childerici Francorum Regis Patris Chlodovæi Magni: in quo præter cadaver Regis equi, quô uſus fuerat, oſſa, cum armaturæ quibuſdam reliquiis, enſe porrò, pugione, loricâ, graphio, ingentique numero numiſmatum aureorum Leonis ac Zenonis Imperatorum iconem inſculptam habentium aſſervabantur. Et quod inprimis obſervatu dignum, non exigua ibidem deprehenſa eſt copia apicularum ex auro, pollicis magnitudine, & Regis annulus ſignatorius. Quæ omnia munificentiâ Imperatoris Galliæ Regi Ludovico XIV. muneri tranſmiſſa ac gazophylacio Regio illata ſunt. Carol. Patinus *Relat. Hiſtor. 1.* Vide quoque *Offa Cerberi*, quam præter *naulum* prætatum, addi ſolitam vidimus.

NAUMACHIA, Suetonio *in Claud. c. 21.* & *in Neron. c. 12.* & *P. Victor.* vox Græca, non ſolùm certamen navale ſignificat, ſed etiam locum in quo illud certamen fiebat, populô inſpectante. Qui locus inſtar lacus erat in medio theatri, vel in campo aliquo circumſepto: in quem ducebatur aliunde aqua, ut naves ex adverſo locatæ pugnam inirent, ſive ad exercitium, ſive ad populi oblectamentum. Et quidem una erat ex Circenſium ludorum ſpeciebus, quæ à Romanis vel in Circo, vel aliquo Terræ ſinu prope Tiberim facto humanâ manu, & exercitationi ſibi deſtinato, repræſentabatur. Ad populum oblectandum præcipue inſerviebat, quales illæ inprimis, quæ ab impuriſſimo Heliogabalo, *in Euripis vino plenis* interdum exhibitæ traduntur. Lamprid. *c. 23.* Inſerviebant etiam cum in finem, ut in ipſis ſolidis etiam pugnarum diſciplinam acquirendam milites exercerentur. Quod ex Polybio *Hiſt. l. 1.* videtur colligi poſſe: ubi refert, Romanos, bellô Punicô Carthaginenſibus mari bellum inlaturos, milites in navali diſciplina exercuiſſe. Quemadmodum & Auguſtum, dum contra Pompejum pugnaturus erat, *in terra ſolida, apud Baias a ſe effecta, nautarum navali exercitationi ſtetiſſe ſua remiges exercuiſſe*, docet Sueton. *in Aug. c. 16.* Hujus itaque ſtudii gratiâ, *Naumachiæ* inſtitutæ videntur, & non modo *portum Naumachiarum* eâ ratione nuncupatum, quem *conterminatum ex lacu in ſtatione ſua intermixtum eſſe*, ſcribit Plin. *l. 16. c. 39.* ſcribuntur, verùm etiam locum peculiarem, cujus veſtigia adhuc durant, quemque tempore *Naumachiæ* tantâ aquâ replebant, ut mare intra urbem receptum videretur. Sic & Martialis, *Naumachiam* a Domitiano Imperatore editam deſcribens, venuſtè demonſtrat, *l. de Spectac. Epigr. 24.*

Si quis ades longis ſerus ſpectator ab oris,
Cui lux prima ſacri muneris iſta fuit:
Ne te decipiat ratibus navalis Enyo,
Et par unda fretis: hic modo terra fuit.
Non credis? ſpecta, dum laxent æquora Martem:
Parva mora eſt; dices, hic modo pontus erat.

Simulachrum aliquod *Naumachiæ*, jam ab Ænea Trojano, in Anchiſæ honore, exhibitæ, an ex vero, an ad veriſimilitudinem, habes apud Virgilium *Æn. l. 5.* Vide Hieron. Mercurialem *de Arte Gymn. l. 2. c. 13.* *ubi quoque exercitationis hujus, ex antiquis lapidum ac nummorum Onuphrii Panvinii monumentis, graphicam delineationem eruditis Lectori exhibet.* Jac. item Sponium *Itiner. Part. 1. p. 179.* ubi de *Naumachia Deliaca*, & ſupra aliquid voce *Mamertaris.* In Bibliothecis multis Baſilii Patricii & *παρακοιμωμένου* ſeu Præfecti Cubiculo Imperatoris, *Naumachica* reperiri, docet Gerh. Joh. Voſſius *de Scientiis Mathemat. c. 48. §. 26.*

Ex multis autem, quæ in urbe Roma fuêre, hæ memorationes fuiſſe feruntur:

Auguſti, in campo Martio, juxta Tiberim, teſte Suetoniô, *loc. cit.* ubi horruli aliquot erant, qui locus etiamnum *l'Hortalis* nominatur.

Neronis, in Vaticano, eò aqua maris ducta.

Domitiani, quæ in eodem loco fuiſſe putatur, ubi fuit Naumachia Auguſti Cæſaris, apud hortum ſuum in Tiberis ripa, auctore eôdem *Suetoniô.*

Altera Auguſti, in campo Martio.

Fuit & in Circo maximo ab eodem Imperatore extructa.

Claudii Imperatoris apud Portum Romanum, quæ adhuc viſitur, aqua eò ex mari perducta.

NAUMACHIUS, Poëta Chriſtianus. *Girald. Eraſm.* De quo plurimos verſus citat, *in Collect.* Arſenius Epiſcopus Malvaſiæ, in Morea.

NAUMBURGUM, vide NEOBURGUM. Addo hic, quòd ſit hodie ſub proprio Principe, ex familia Electorali Saxonica. Cùm enim Johannes Georgius I. Elector, qui deceſſit A. C. 1656. ex Magdalena Sibylla Brandeburgica, quatuor filios reliquiſſet: Primogenitus quidem Joh. Georgius II. Patri in Electoratu ſucceſſit, reliqui verò portionem aliquam paternæ hæreditatis ſic nacti ſunt ut Auguſtus, natus A. C. 1614. Coadjutor Magdeburgicus Barbienſem Comitatum nactus ſit: Chriſtianus Merſburgium Epiſcopatum & Luſatiam inferiorem poſſideat: minimus tandem natu Mauritius, *Naumburgium* Epiſcopatum ſit ſortitus. Natus hic A. C. 1619. prudentiæ & multæ virtutis laude inſignis Citizæ, ubi arcem *Moritzburg* dictam condidit, habitat, & nuper in militia tuendo Imperio conſcriptâ legionem Equeſtrem, Circuli Saxonici ſuperioris nomine, ducendam ſuſcepit. Primis nuptiis Hedvigem Sophiam Holſatam ſibi junxit A. C. 1650. quæ ſine prole deceſſit A. C. 1652. Alteris Dorotheam Mariam, genatam ex Vinarienſibus, filiam Wilhelmi Ducis Saxoniæ *in Weimar*, defuncti A. C. 1662. & Eleonoræ Dorotheæ Anhaltinæ) quæ A. C. 1656. ducta Eleonoram ei Magdalenam (natam 1658. denatam 1661.) Wilhelminam Eleonoram (natam & denatam 1659.) & tres filios genuit, defuncta A. C. 1675. In cujus locum ſucceſſit & deſiderium defunctæ, quam matrem omnes ſubditi colebant, leniit tertia uxor Sophia Eliſabetha Holſata. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Europ. Part. 1. p. 162.* & *Sylloge Geneal. Hiſtor. in Fam. Saxon.*

NAUNES, populi Alpini in Alpibus Rhæticis, *Nanſers*, teſte *Simlero*, quorum oppid. *Naunium* cum fluvio cognomine in finibus Tridentinorum, teſte *Janô Pyrrhô. Gaud. Merula Naunes val di Gauna* in finibus Inſubrum interpretatur.

NAVONIUS Portus, *Antonin.* for. è *Favonius*, nunc *porto Favone*, in ora Orientali Corſicæ, vix 8. milliar. a portu veteri in Borram, Aleriam verſus, à qua 30. milliar. diſtat in Auſtrum.

NAUPACTUS, vel NAUPACTUM, urbs Ætoliæ, & regionis caput, cui nomen hodie tribuit, in ora ſinus Corinthiaci, apud fauces, & Antirrhium promontorium, a Nicopoli urbe Epiri, in Circium 95. & 145. mill. paſſ. à Methone in Boream. Ibi ſedes eſt Præfecti Turcarum, *Baudrand.* habet. Gallis *Lepante*, in ora ſinus Corinthiaci, *Golfo de Lepanto* dicti. Nunc caput eſt provinc. Liburdiæ propriè dictæ. Sub Turcis ab A. C. 1499. quô à Bajazethe capta fuit, quibus verò à Venetis erepta eſt, hôc bellô. Turcis *Ainebachti.* Non procul hinc commiſſum fuit A. C. 1571. prælium, *Naupactium*

paſſuum dictum, ubi Turci maximè clade à Chriſtianis affecti. Vide *Lepant.* *Lonadas*. &c. Hinc *Naupactous*. Ovid. *faſt. l. 2. v. 43.*

Aequoreaſque Naupactia Acheloo.

Naupactum *excubare.* Apud *Zenod.* proverbio dicitur, in eos qui poenam quaerunt ſibi, vel qui munus ſuſcipiunt plenum diſcriminis, uti Pauſanias Naupacti excubiis praefectus, ab Achaeis capiti urbe interfectus. Alter hoc adagium apud *Suidam* refertur. A compactis navibus ſic dictum volunt, quod ibi Heraclidae primum navem conſtruxerint. *Nic. Lloyd.* Hodie incolae *Lepanti*, de cujus ſtatu hodie no vide inprimis Jac. Sponium *Itinerar. Graeciae Part. 2. p. 8. & ſeqq.*

NAUPLIA, urbs ampla Peloponneſi maritima, & navale Argivae regionis ad ſinum Argolicum, ab Argis 7. mill. paſſ. in ortum diſtans. *Napoli di Romania Sophiano.* Seu *Napli*, ut quidam volunt, Emporium celebre, cum portu capaciſſimo, in loco peramoeno. Totius Peloponneſi populoſiſſima, in Sacagia provinc. cujus caput eſt. 60. mill. paſſ. à Lacedaemone in Boream. Incolae *Naupliensſes*, quos ab aſino *ἀμπέλου τομέα*, i.e. *putatorem vitium*, didiciſſe, cum vitibus adverſiſſent, vites ab eo arroſas laetius creviſſe, teſtis eſt Pauſan. *in Corinthiacis*, traditque ideo Silenum, Liberi Patris comitem ac cuſtodem, aſino impoſitū Poetis. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *l. de 4. Artibus Popul. c. 4. quod eſt de Muſica* §. 4.

NAUPLIADES, nomen patronymicum, i.e. Nauplii fil. & ponitur pro Palamede.

NAUPLIUS, fil. Neptuni, & Amymones filiae Danai Argivorum regis. Item Rex Euboeae, pater Palamedis, qui cum filium Ulyſſis opera, iniquo judicio circumventum, & ab exercitu lapidibus obrutum audiſſet, necis ejus ulciſcendae avidus, per totam Graeciam vagari coepit, uxoreſque principum, qui ad Trojam militabant, in juvenum adulteria pelliceret, futurum ſperans, ut gravibus inde cauſis inimicitiis inter ipſos exortis, mutua caede Palamedis necem expiarent. Nec eo contentus, Graecis capta jam Troja in patriam redeuntibus ac tempeſtate laborantibus ex Caphareo monte ignem extendit, bonamque claſſis partem ad ignem, tanquam ad vicinum portum adnavigantem in aſperrimos ſcopulos pellexit, miſerandoque perduxit naufragio. Poſtea vero cum intellexiſſet Ulyſſem ac Diomedem, quibus eas inſidias potiſſimum ſtruxerat, incolumes evaſiſſe, doloris impatientia ſeipſum in mare praecipitem dedit. Propert. *l. 4. Eleg. 1. v. 116.*

Nauplius ultores ſub noctem porrigit ignes,
Et natat exuviis Graecia preſſa ſuis.

NAUPONTIUS, amnis, qui & *Pamporius Straboni*, ex Illyrico navigabilis in Savum deſertur. Melius *Naupontus*, *Tetrar.*

NAUPORTUS, urbs Japodum, cum fluv. cognomine, *Lubiana* Italis. Nunc urbecula Carnioliae ſuperioris *Klein Laubach* incolis, ad amnem cognominem, 7. mill. paſſ. in Meridiem à *Laubach*, quae *Emona* veteribus, 13. à Savo fluvio in quem Nauportus fluv. ſe exonerat, *Baudrand.*

NAUPORTUS, fluv. Iſtriae per Aemoniam urbem excifam fluens, ac in mare Hadriaticum ad Urbem novam exiens. *Quieto*, teſte *Leandro.*

NAURA, regio Scythiae, in Aſia, videtur, apud Curt. *l. 8. c. 2.* Promontor. Indiae intra Gangem, Arrian. *in Periplo.*

NAURUS, fluv. Theſſaliae, vide *Anaurus.*

NAUSICAA, Alcinoi Phaeacum Regis filia & Aretes, quae cum forte cum pediſſequis ſuis extra civitatem ſe contuliſſet, veſtes in flumine abluitura, incidit in Ulyſſem naufragum in litore ſedentem, nudum, arborum ramis circumtectum, cui ſupplici, & veſtes dedit, & in regiam patris ſui eum perduxit. Homer. *Od. ζ. v. 17.* Ejus memoriam ſervat nummus rariſſimus, quem Bononiae in Muſaeo Viri Illuſtris Nigri, aſſervari docet Sponius *Itiner. Graeciae Part. I. p. 120.* Ejuſdem caput exprimi ſolitum eſt, in moneta Mytilenaeorum: cujuſmodi nummum idem exhibet *Part. 2. p. 165.* in cujus una parte, mulier ſedens cum Lyra, in altera vultus *Nauſicaae*, cum *Inſcr.* ΜΥΤΙΛΗ ΝΑΥΣΙΚΑΑ. Vide ſupra, in voce *Myrtilene.* Eidem inventum ſaltationis *ὀρχηστικῆς* tribuitur. J. C. Scaliger. *Poetic. l. 1. c. 18.*

NAUSICLES, Athenienſis, cum 5000. peditum & trecentis equitum a civibus ſuis auxilio Phocenſibus miſſus, Olymp. 107. an. 1.

NAUSIGENES, Archon Athenis, Olymp. 103. an. 4.

NAUSIMENES, vir Athenienſis, cujus uxor, cum liberos in inceſtu deprehendiſſet, indignitate facinoris perterrita, vocem amiſit.

NAUSINICUS, Archon Athenis, Olymp. 100. an. 3.

NAUSISTRATUS, Navarchus Rhodiorum, qui miro artificio à Rhodiis arma impetravit. Polyaen. *l. 5. c. 27.*

NAUSITHOUS, Rex Phaeacum, Alcinoi pater, fil. Neptuni & Periboeae Eurymedontis filiae. Heſiodus tamen Ulyſſis & Calypſūs filium facit *Theog. v. 1022.*

NAUSTATHMUS, portus Siciliae, qui & Phoenicus, *Ptol. Vindicari*, teſte *Fazello*, in ora ad Ortum inter Elorum fluv. & Macaram, à Pachyno promontor. 10. mill. paſſ. Syracuſas verſus. Item portus Cyrenaicae apud Apolloniam urbem *Porto di Bonandrea*, teſte *Moletio.*

NAUTACA, urbs Sogdianae, *Arrian.*

NAUTAE, durum hominum genus. Scalig. *l. 3. c. 16.* ubi Poetam futurum inſtruit, quod in cujuſque officii deſcriptione decorum ſervandum. *Illud in nautis peculiare, duros ut faciat, ſaepe etiam pertinaces. Meminerit Monatem & appellatum & nominatum in ſuo Principe, parere noluiſſe, haud ſecus facit Juſſa. Sed*

——— Ecce
Saxa timens, proram pelagi detorquet ad undas.

Deum ipſum pro lude in tranquillo curſu, in adverſo pro hoſte aut pro parade habent. Quas non audivimus contumelias, quam non execrabiliaverba, haud nimium abeſt illud Palinuri.

——— non ſi mihi Juppiter auctor,
Spondeat, hoc ſperem Italiam contingere coelo.
Itaque impertiſam perſonam nauticam in Cimmerii eventu notabis,
Quiſquis es armatus, qui noſtra ad moenia tendis,
Fare age, quid venias. *Satis erat, paſtum*,
Jamque ultimus *& amplum.* Et cum primo eiſſtum.
Nihil ſane praeterea petunt: niſi dicere, Ais. Ferunt veſtitum pinxit Poetarum *Milite*, *Actu 4. ſc. 4. caeruleum illi Gubernatori & palliolum ferrugineum tribuens:* Nam hic color hau ſit ſos. Romae certe Nautica populus, in Circenſibus, Veneto colori favebat, quod is maris color eſſet: ſicut viridi & praſino terrae, cui pronū terreſtris & agricola plauderet. *Caſſiodorus. Vincat Praſinus, pars populi maeret:* vincente praſino partem populi nauticam & maris commerciis deditam in maerore fuiſſe hic indigitans. *Praecedit Venetus, & totam turba evecta eſſugeret:* namque univerſa civitas vel ſaltem pars maxima Civitatis, praſino faveb at. Juvenal. *Sat. 11. v. 195.*

--- *Eventum viridis quo colligo panni:*
Nam ſi deficeret, moeſtam attonitamque videres
Hanc Urbem ———

Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 903.* & *hic paſſim*, ubi de *Circenſibus*, *Factionibus* &c. Porro in turba Nautica ordines fuere, quorum tres Ariſtophanes *Ranis* indigitat, *Θρανίτας*, *Ζυγίτας* & *Θαλαμίτας*. Et quidem *Θρανίτας* vult Enarrator ejus fuiſſe remiges in ſuperiori parte navis, qui, quoniam remos longiores trahebant, graviorque labore vexabantur, à Trierarchis, praeter ſtipendium publicum, donativum conſequebantur. Stipendium autem publicum erat drachma in diem ſingulos. *Ζυγίτας* idem in media, & *Θαλαμίτας*, in infima parte navis conſtitutos ait. Sed cum illa ad triremes ſolum quadrarent: mavult *Bayfius* per Thranitem, qui ad puppim remigat; per Zygitem, qui in media navi, per Thalamitem, qui ad proram, intelligi. Quo pacto etiam in *πεντηκοντόροις* & infra vel ſupra, triplex hic remigum ordo in longitudinem eſſe potuit. His omnibus praeerat Magiſter Navis, ſeu *Magiſter* abſolute &c. Vide Laz. Bayfium *de Re Navali ſub fin.* Nec omittendum, quod de incolis Taprobanes inſulae refert Plinius, ad *avium, quae ſecum vehant, emittentes ſaepius,* non veri inde terram curſum, navale ſuum iter dirigere, *l. 6. c. 22.* De clamore eorum, diximus ſupra in voce *Celeuſma.* Sed & in *Commentariis* Ariſtophaneorum Acharnenſium. *Νεύματα* legimus eſſe *μέλος* quoddam muſicum & nauticum *τερετίσματα*, & quo vide Scaligerum *Poetices l. 1. c. 55.* uti de ſaltationis *nauticae* laborioſae ſpecie ſupra, voce *Mothe.*

NAUTES, Aeneae comes; de quo Servius in *l. 11. Aen.* Cum Diomedes, inquit, raptum Palladium, ſibi non eſſe aptum intelligeret, illud Aeneae tranſeunti obtulit: ſed cum ille ſe capite velato ſacrificans, convertiſſet, *Nautes* quidam ſimulacrum accepit. Quare Minervae ſacra non *Julia* gens habuit, ſed *Nautia.* Quae videtur ex libris Varronis de familiis Trojanis excerpſiſſe.

NAUTES, vates Trojanus, qui dum incenſae ab Iride in Sicilia comburebantur Aeneae naves, docuit hoc fieri Junonis odio, ut Latio Trojanos averteret, monuitque Aeneam ipſum, ut non ſuccumberet calamitatibus, ſed invicto animo perſeveraret. Vide De la Cerd. *in illud Aen. l. 5. v. 704.*

Tum ſenior Nautes, &c.

NAUTICA Ars, Staticae beneficio, navem compingit & in mare vel fluvium deducit, ac in velificando feliciùs aequora ventoque ſecat. Namque & extrui navem oportet ex hypotheſi circuli, ſic ut malus ſit diameter ex navis centro exſurgens: & navim Hieronis Regis, integri anni ſpatio confectam, quam ingens hominum turba non poterat in mare deducere, ſolus Archimedes paucis demiſit inſtrumentis; Uſus nempe ad id cochlea ſeu helice infinita, cujus vis *τῷ δοθέντι δυνάμει τὸ δοθὲν βάρος κινῆσαι. Datâ potentiâ datum quodlibet pondus movere:* (quo modo id ſane facilius fieri poterat, quam *βαρούλκῳ* Heronis: quod eſt apud Pappum *Collect. Mathem. l. 8. propoſ. 10.*) Et in velificatione tandem five recta ſive obliqua, non exiguus Staticae uſus eſt. Siquidem eo validior velociorque eſt navis motus, quo altius à centro velum antennae alligatur: unde cum naves remulco trahuntur, non alligatur funis imo vel medio, ſed ſummo malo: & cum remotiſſimus à centro clavus ſit, eo validius cum fluctibus illidit navi, ejuſque ſaburram atque onus propellit: juxta Mathematicorum axioma, *Virtus quae movet, eo fortior eſt, quo longius abeſt à centro.* Etiam Mechanices in re *Nautica* utilitatem indicat doctrina pyxidis *nauticae*, Magnetis virtute ad polum ſeſe convertentis: quem uſum Johannes Goja Amalphenſis (Alex. Sardo *l. de Rerum Inventoribus*, dictus *Flavius Campanus*) reperit: Unde Anton. Panormitanus:

Prima dedit nautis uſum magnetis Amalphis.

Goropio Becano inventum id Cimbris Teutonibuſque vindicante, ut videre eſt, apud Ortelium *Geogr. tab. 6.* Sed & apud Arabas legas, anno Hegirae 670. *nautas* Mecha per mare Rubrum in *Herdi*, ita Indiam vocant, proficiſcentes, magnetico quodam inſtrumento, quod Canopum ſemper oſtenderet, navis curſum direxiſſe: ut de aliis taceam, de quibus vide ſupra in voce *Navigatio.* Et hactenus quidem ſubalterna haec ars Mechanicae eſt ſive Staticae: At quatenus tranquillum navigandi tempus ex ſideribus attendit, ſub Aſtrologia locatur. Vide Voſſ. *de Scientiis Mathem. c. 47.* Quod de magnete modo dictum, confirmat idem in *Addendis operi praef.* docens: Europaeos hunc ejus uſum non inveniſſe, ſed didiciſſe à Barbaris. Sane Vaſcus Gama, qui primus detexit promontor. Bonae Spei, in naves Barbarorum, quibus acui magneticae uſus foret, incidiſſe legitur. Apud Sinenſes etiam jam A. C. 1260. obtinuiſſe, colligi videtur ex Marco Paulo Veneto; qua de re

ſe vide pluribus differentem Athanaſium Kircherum *de Magnete. l.* 1. *c.* 3. Idem Voſſius ibidem addit, eximium nautis uſum eſſe tabularum Hydrographicarum; in quibus tamen non omnia, ut in Geographicis, illi exprimunt, ſed ſolùm in litore poſita, præcipue ad portus inveniendos, una cum rhombis ſive lineis *nauticis*: ventorum indicibus. Interim Aſtrologiæ illam plurima debere contendit: Præſertim ſi Veteres cogitemus, qui ante cognitam chalybocrixin, noctibus tenebricoſis ingenti periculo navigarunt, de die autem, vel ſiludis nocte Sidonii navigabant ad Cynoſuram, quia certior; Græci ad Helicen, quia clarior. Et quia pro ædificio etiam ſunt naves, præſertim longum iter capeſſentibus, (imò integras hujuſmodi civitates in aquis fluctuantes, apud Sinenſes, reperiri deprehendimus) Geometricis ac Ædificatoriis principiis *Naupegi* opus eſt. Inveniſſe autem artem *Nauticam* creduntur Phœnices: ab iis accepiſſe *Ægyptii*, ab illis Græci, ac primi ex his Cretenſes, teſte Plinio *ubi ſupra*. Vide Hadr. Metium Alcmarianum *Sphæricorum l.* 5. *qui partim agit de Terra dimenſione ac deſcriptione per climata, partim de Arte navigandi*, & Voſſ. iterum *de Philoſophia c.* 15. ut & *Nautica ſcientia*, in hac voce.

NAUTII, à Naute, Æneæ Comite, gens Romæ Patricia, majorum gentium; Conſulatu ſexies, tribunatu militum Conſulari poteſtate quater, aliiſque honoribus defuncta. *Rutili* cognomine uſi. Hos ſacrorum Minervæ adminiſtrationem ac Palladii cuſtodiam ſibi vindicaſſe, tradit Schol. Virgilii *in v.* 704. *Æn. l.* 5.

Tum ſenior Nautes, unum Tritonia Pallas
Quem docuit.

Vide de eorum familia Turnebum *Adverſar. l.* 26. *c.* 17. ut & in voce *Nautes*.

NAUTILOS, aliis *Pompilus*, (quod vide) piſcis eſt inter præcipua miracula. *Supina in ſumma æquorum pervenit, ita ſe paulatim ſubrigens, ut emiſſa omni per fiſtulam aqua, velut exoneratus ſentina, facile naviget. Poſtea prima duo brachia retorquens, membranam inter illa miræ tenuitatis extendit. Qua velificante in aura, ceteris ſubremigans brachiis, media cauda, ut gubernaculo, ſe regit. Ita vadit alto, Liburnicarum ludens imagine, &, ſi quid pavoris interveniat, hauſta ſe mergens aqua*, Plin. *l.* 9. *c.* 29. Ad quem loc. vide Dalechampii *Notas*. Idem vero Plinius de *Nauplio* piſce ſimilia tradit, *c.* 30.

NAUTIUS Augurinus, vide *Quintus*.

NAUTIUS Rutilus, vide Cajus. It. *Spurius*.

NAUTULPHUS, puer natura cæcus, qui precibus ſancti Henonis viſum recepit. Author *Gregor. Turonenſ.*

NAXIA, urbs Cariæ, *Stephan.*

NAXIUS, fluv. Myſiæ inferioris ad Tomos oppid. in mare Euxinum labens.

NAXOS, inſula ſatis ampla & populoſa, in mari Ægæo, una Cycladum, cæteras ſuperans, antea *Strongyle*, poſt vero *Dia* dicta. Schol. Apollonii *ad l.* 4. Δίαν ἐν τῇ Νάξῳ. Καλλίμαχος.

Ἐν Δίῃ, τὸ γὰρ ἔσκε παλαιὸν ἐπ' οὔνομα Νάξῳ.

Euſtath. *in Od.* 11. Δίαν, ἥτις νῦν ἡ Κράγγεις Νάξος καλεῖται, ἱερὰ δὲ αὐτὴ τοῦ Διονύσου. Verùm cùm Cares, duce Naxo, eam occupaſſent, à duce *Naxon* appellarunt. Hanc Dionyſiam à vinearum fertilitate dici ſcribit Plin. *l.* 4. *c.* 12. vel quia, ut alii volunt, Naxiæ mulieres octavo menſe pariant, quoto & Liber Pater natus creditur; ſive quia in ea fons vino fluat. Diſtat à Delo 7. milliar. Hinc *Naxius ardor*, apud Columellam, *l.* 5 *c.* 9. pro Bacchi Coronæ ſidere. Nam, ut ferunt poëtæ, in inſula Naxo relicta Ariadne à Theſeo, nuptias cum Baccho fecit, donataque corona, inter ſidera relata fuit. Alii *Siciliam minorem*, alii *Callipolim* appellarunt. Virg. *Æn. l.* 3. *v.* 125.

Bacchatamque jugis Naxum, viridemque Donyſam.

Nunc *Naſſia*; fertilis. Cum urbe cognomine & Archiepiſcopo Latino. 30. circiter milliar. à Delo in Meridiem. Ferè quadratæ figuræ. Cotes inter alia producit, hinc *Naxia cos* proverb. idem quod *Lydius lapis*. alii de re firma uſurpant. In ea quoque reperitur marmoris genus, quod Græcis *Ophites*, & Latinis *Serpentinum* dicitur, viridis coloris & lividioribus maculis aſperſum. Veſpæ genus habet, cujus punctio mortem hominibus, ut ajunt, affert. Hic in rupe arx eſt, quondam *Strongoli*, nunc *Pergola* dicta, apud quam ampliſſimum templum eſt, Baccho erectum, cujus ſtatua marmorea adfabrè facta ibi adhuc ſpectatur. Ad montium pedes fructifera eſt vallis, vulgò *Daemilie* nominata. Ad mare in occidentali Inſulæ parte ſpectatur locus, in quo Theſeus decepit Ariadnam, cujus nomen loco remanſit. Natal. Com. *l.* 5. *c.* 13. *Metell.* Naxi vocabulum veteres dum conantur ad Græcam linguam revocare, vel cæcis palam faciunt Syram habere originem. Naxus, inquiunt, παρὰ τὸ νάξαι ἐπὶ θύειν. Ita *Euphorion*, *Steph. Suidas*, *Phavorin.* At in Græcorum ſcriptis, νάξαι pro θύειν nuſquam occurrit. Syris quidem נכס *necas*, eſt *immolare*, & נכסא *Nickſa*, *ſacrificium*. Phœnices ſcripſere *Naxſa*, ac inde *Naxus*. Eadem vox ſignificat *cenſum* & *opes*, quod Naxo non male quadrat. Herodot. *l.* 5. Ἡ Νάξος εὐδαιμονίῃ τῶν νήσων προεῖχε. Vide Bochart. *Geogr. p.* 446. & 447. & *Nic. Lloydium Dictionar. Geogr.*

NAXOS, Plin. *l.* 3. *c.* 8. *Thucyd. Schiſſo Fazello*, urbs Siciliæ exciſa, in ora, apud Taurominium urbem a Dionyſio minore everſa, à Chalcidenſibus A. M. 4450. condita, *Euſeb.* Ejus loco Taurominium à Timoleonte extructum, Plut. apud *Lloydium*, ubi ſuprà. Cæterùm, Græcorum primos Chalcidenſes, ex Eubœa navigantes, cum Theocle coloniæ deductore, condidiſſe *Naxum*, legimus apud Thucydidem *l.* 6. *ſub init.* anno Æræ Attic. 813. Ita hæc prima Græcorum colonia fuit, condita altero ante Syracuſas anno, h. e. anno Æſchyli Archontis 20. anno 3. Olymp. 1. antehac Græci, Tyrrhenorum latrocinia & incolarum barbarorum feritatem metuentes, ne mercaturæ gratia, eo navigabant, Strabo *l.* 6. Tandem an. 2. Olymp. 91. Euclide Athenis Archonte, urbs proditione capta & everſa eſt à Dionyſio, ut dictum, qui *Naxiorum* agrum finitimis Siculis donavit, maxime Zanclæis, qui erant Hyblæi. Neque ita multo poſt, ann. 1. Olymp. 95. Phormione Archonte, Siculi, præcipue Hyblenſes, Imilconis promiſſis adducti, Taurum collem magno numero, ſed ſine duce, occuparunt, quòd eſſet natura munitus, collemque muro circumdatum incoluerunt atque Urbem Tauromenium appellarunt, à manſione in Tauro. Vide infra *Tauromenium*.

NAXUANA, *Ptol. Naſſivan tabulis recent.* urbs Armeniæ majoris, Artaxatis finitima, una ex præcipuis Perſiæ, inter Chorſam ad Occaſum, 90. & Tabrelum, ad Ortum 180. mill. paſſ.

NAYM, melius NAIM. Vide ibi, oppidul. tribus Iſſachar, vix 2. mill. paſſ. à torrente Ciſon, 11. à monte Tabor in Occaſum Cæſaream verſus.

NAZADA, urbs Mediæ, *Ptol.*

NAZAMA, oppid. Apamenæ, in Syria. *Ptol.*

NAZAMBA, urbecula Ciliciæ, terræ motu collapſa. *Rubeo.*

NAZARA, vicus Galilææ, contra Legionem, in 15. ejus milliar. ad Ortum juxta montem Tabor.

NAZARÆI, dicebantur qui votum habebant ſub lege, ab Ebræo נזר *nazar*, *ſeparare*. Separabant enim ſe pſos à tribus, vino ſcil. novacula, & pollutione à mortuis, uſque vel ad tempus, vel ad vitæ terminum. Item Secta peculiaris Judæorum, qui quoad ſacrificia, & libros Canonicos, aliquid peculiare habuerunt, ab omnis animalis eſu abſtinentes. De priori ac poſteri agitur, *toto c.* 6. Numer. *v. imprimis* 4. 5. 6. *Omnibus diebus Naziræatûs ſui novacula ne tranſito ſuper caput ejus uſque dum compleantur dies illi, quibus voverit ſe Jehovæ Nazir eum fore, ſanctus eſto, ſinendo creſcere comam, capillos capitis ſui. Omnibus diebus, quibus ſe Jehovæ Naziræum fore voverit, ad cadaver mortui ne accedito*: Et in prioribus. *Omnibus diebus Naziræatûs ſui, de nulla re, quæ ſit ex vite vinifera, vel ipſis nucleis acinorum & cute comedito.* Eorum autem, qui ad tempus ſe hoc modo ſeparabant, *Naziræatus* dicebatur *Naziræatus dierum*, qualis erat Pauli Apoſtoli, & quatuor cum illo Virorum, de quibus Actorum *c.* 21. *v.* 24. Qui in perpetuum, *Naziræatus ſeculi*, qualis Simſonis, Judicum *c.* 13. *v.* 4. 5. & Johannis Euangeliſtæ fuit. Numerus dierum, quouſque ſe prioris generis *Naziræi* ſeparaverint, in Sacris Literis expreſſus non eſt: Hebræi tamen Doctores ad triceſimum uſque diem extendunt, occaſione loci Numer. *c.* 6. *v.* 5. *Domino ſanctus* יהיה *erit*: quo vocabulo dicunt triginta dies contineri, Schindlerus *in Pentaglott.* Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebr. l.* 1. *c.* 8. Vide etiam infrà.

NAZARÆI, quoque Chriſtiani poſtmodum dicti ſunt, ab urbe Nazareth, in qua Chriſtus conceptus eſt. Item alii, qui in Jesum Christum credentes, circumciſionem tamen retinebant, in Ebionis & Cerinthi deliria poſtmodum prolapſi, Actor. *c.* 24. *v.* 5. Epiph. *hær.* 29. Theodoret. *de hæret. fab. l.* 2. Baronius, *in Appar. Annal. & A. C.* 9. & 74. His nomen id hæſit, à voce נצר *Natſar*, unde *Nazareth*, oppidum Galilææ, Christi ſanctiſſima conceptione myſteriorumque pleniſſima educatione inſigne: & ipſe *Nazaræus* dictus, Matthæi *c.* 2. *v. ult.* & qui ejus doctrinam ſequuti, *Nazaræi* vocati ſunt. Actorum *c.* 24. *v.* 5. ubi Paulus Apoſtolus *Princeps Nazaræorum ſectæ*, à Tertullo appellatur coram Felice Præſide. Poſtea vox degeneravit, iiſque dari cœpit, qui, ad imitationem Samaritanorum, Judaicas ceremonias cum Ethnicorum ritibus miſcentium, Chriſtum cum Moſe, Legem cum Euangelio, Baptiſmum cum Circumciſione confundere non dubitarunt. Horum jam Actor. *c.* 15. primordia videntur indigitari, *v.* 1. ubi legimus: *Porrò quidam, qui deſcenderant, è Judæa, docebant Fratres, & dicebant. Niſi circumcidamini ritu Moſis, non poteſtis ſervari.* Dicti autem hi *Nazaræi* ſunt, à Judæis, vel odio diſcipulorum Chriſti, quos hac ratione magis exoſos redditum iri ſperabant, vel à priori conditione, quòd priùs quidem veri *Nazaræi* ſeu Chriſtiani eſſent, poſteà verò à Petro Judaizante ſeducti fuerint. Gal. *c.* 2. *v.* 11. Quare factum, ut Eccleſia Antiochena, *Nazaræorum* his nomine relicto, *Chriſtianorum* adoptaret, ne quidquam cum iis commune habere videretur, Actor. *c.* 11. *v.* 26. Symmachus poſtea celebris ille Vet. Teſtamenti Interpres inſignis Sectæ hujus hyperaſpiſtes fuit, unde *Symmachiani* iidem ſequenti ævo dicti ſunt, Auguſtin. contra *Fauſtum Manich. l.* 19. Quos non minori, ac Samaritanos olim, odio proſequuti Judæi, quotidie tribus precationis temporibus, manè, meridie ac veſperi, ſolenni hac formula, *Maledic domine Nazaræis*, claudere ſoliti leguntur. Vide Epiphanium *Tom.* 2. *Hæreſ. l.* 1. *Hær.* 29. Franc. Junium *Parallel. l.* 1. *c.* 8. Thom. Godwyn. *loc. præfato.* Et de *Nazaræis*, qui, quòd à Canone Pentateuchum, velut minùs divinum, reſecarent, à voce נזר, *abolevit*, *reſecuit*, nomen accepere, iterum Epiphan. *l.* 1. *Tom.* 1. *Hær.* 18.

NAZARATUS, Aſſyrius, memoratus Alexandro, apud Clementem *l.* 1. *Strom.* Pythagoræ, inter alios, in Ægypto, Præceptor fuit: quem Ezechielem Prophetam fuiſſe quidam aſſerunt: de qua ſententia, ita Joh. Seldenus *Synt.* 2. *de Diis Syris c.* 1. *Certe*, inquit, *accuratiſſima Chronologia, Ezechielem & Pythagoram inter* 50. & 52. *Olympiadas ſimul floruiſſe docet. Ideo & Nazaratus ille quin Ezechiel fuerit, non adverſatur temporis ratio. & is eſt ipſe Zabratus, qui à Malcho, in Pythagoræ vita, appellatur ejus Præceptor. Nec Conr. Ritterhuſius alibi, quàm in Nazarato, Zabratum ibi quærere debuit. Corruptus igitur eſt, aut Malchi, i. e. Porphyrii (nec enim alius is Auctor eſt, quod ex Eunapii vita Porphyrii & l.* 3. *Cyrilli advcrſ. Julianum, unde & Malchum Ritterhuſianum, & emendes & augeas, facilè deprehendimus) aut Clementis codex. Reſcribe igitur aut in Malcho Nazaratus, aut in Clemente Zabratum. Malim Clementem emendes. Nam Zaratus Pythagoræ Præceptor memoratur apud Plut. in περὶ τῆς ἐν Τιμαίῳ ψυχογονίας. Anne Zaradum voluere Scriptores illi? i. e. Zoroaſtrem Magum: qui Zarades etiam dictus* eſt.

eſt. Triſtes ſunt lucnlentiſſimi, Theodoretus Serm. 9. & Agathias Hiſt. 2. Certè Pythagoram, Zoroaſtris ſectatorem plerique, ut docet Apulejus, ſunt arbitrati, atque illum, cujus doctrinam amplectebatur Philoſophus, Præceptorem ejus poſteritas forſan æſtimabat. Audire Zoroaſtrem non potuit, quippe eò aliquot ſeculis poſterior. Vide Georg. Hornium *Hiſtor. Philoſ. l.* 3. *c.* 11.

NAZARENUS, à נצר per *Tzade*, cognomen DOMINI NOSTRI, ob educationem in oppido *Nazaret* ei inditum, Matthæi *c.* 2. *v. ult.* Καὶ ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς πόλιν λεγομένην Ναζαρὲτ, ὅπως πληρωθῇ τὸ ῥηθὲν διὰ τῶν Προφητῶν, ὅτι Ναζωραῖος κληθήσεται, *Et veniens* (Joſephus cum Maria & puero JESU) *habitavit in oppido, dicto Nazaret, ut impleretur quod dictum eſt per Prophetas, & Nazarenus vocabitur.* Ubi, quò pactò intelligenda ſint verba illa, *quod dictum eſt per Prophetas*, hærent Interpretes. Chryſoſtomus *in h. l.* indubitanter ſcribit, Prophetarum ſive Prophetæ, quem Evangeliſta laudat, jam non extare: multorum enim veterum Prophetarum ſcripta, vel propter Judæorum incuriam, vel propter Barbarorum in Judæam impreſſiones, periiſſe. Verùm, ſi tempore illò, quò Matthæus ſcribebat, deſiderabantur Vates illi, qui hîc laudantur; quæri poteſt, cur teſtimoniò utatur Evangeliſta Auctorum amiſſorum? Sin tempore illò adhuc horum Prophetarum ſcripta ſupererant, difficile creditu eſt, libros ſacros Prophetarum primæ notæ ſervari ab interitu non potuiſſe, quum Eccleſia Dei, cui divina Oracula præcipuæ ſemper curæ fuêre, & vitâ ipſâ chariora (quod declarat inprimis hiſtoria rerum geſtarum adverſus eos, qui *Traditores* ſunt dicti) omnes perſecutiones & calamitates eluctata, fuerit tandem ſervata. Fortaſſe igitur melius fuerit, eruditam ejuſdem Patris obſervationem huic Matthæi loco accommodare. Obſervat is non uno in loco, verba illa, ὡς γέγραπται, *ut ſcriptum eſt*, & ſimilia in Novo Teſt. duobus modis accipi debere, quoniam eorum, quæ ſic laudentur, alia verbis iiſdem aut non diſſimilibus, ſcripta reperiantur, ſed rebus ipſis tantùm expreſſa; aut ipſò eventu confirmata deprehendi, quæ ſcripta nuſquam extent; licet de illis dicatur, *ut ſcriptum eſt.* Hinc idem *ad v.* 19. 1. *ad Corinth. c.* 1. Καὶ ποῦ γέγραπται ταῦτα; *quærit*, λέγεται γεγράφθαι καὶ ὅταν μὴ διὰ τῶν ῥημάτων, ἀλλὰ δι' αὐτῶν τῶν πραγμάτων κηρύττηται ἢ ἐκ τῆς ἱστορίας ἢ ὅταν τὸ αὐτὸ μὲν εἰρημένον νοῆται, ἢ μὴ ἐκ τῶν αὐτῶν δὲ τῶν ῥημάτων, *At ubi hæc ſcripta ſunt? Dicitur ſcriptum eſſe aliquid, etiam tunc, quando non verbis, ſed rebus ipſis expreſſum fuerit in hiſtoriis: aut quando mens quidem eſt expreſſa, licèt verbis non iiſdem.* Ex *Homil.* 41. *ad ejuſdem Epiſt. c.* 15. *v.* 45. Καί τοι τὸ μὲν γέγραπται, τὸ δὲ οὐ γέγραπται, τοῦτο ἰδοὺ, ὅτι γέγραπται, ἀπὸ τῆς τῶν πραγμάτων ἐκβάσεως εἶπεν ὥσπερ ἀμέλει, ὅπερ ἴδιον αὐτοῦ συνήθως ποιεῖ, & quæ ibi plura in hanc ſententiam habet. Hic obſervatione ſi uti volumus, in explicatione loci Matthæi, neque eò fuerit opus effugiò, ut dicantur periiſſe Prophetæ hic laudati: neque inani labore quærendum hoc vaticinium in veteri Scriptura. Nam verbis quidem ſcriptum nuſquam legitur, Chriſtum vocatum iri *Nazarenum*: at invenitur διὰ τῶν πραγμάτων κείμενον, ut loquitur Chryſoſtomus, i. e. *rebus ipſis expreſſum.* Ut ſi quis crumenam aurò plenam amici collo appenderet, aut in ſinum illi compleret, nec tamen verbis exprimeret, ſe hoc illi donum dare, quum reverà tamen daret; verè dici poſſet, donâſſe illi id munus, utut formulâ dantibus ſolenni abſtinuiſſet: ſic, verè dici poteſt, prædictum atque ſcriptum fuiſſe, Meſſiam hôc vel illô nomine fore appellandum, ſi ita nominatus reperiatur in ſcriptis Prophetarum. Quod igitur Matthæus ait, prædictum fuiſſe, ut Chriſtus appellaretur *Nazarenus*, ex Eſaiæ *c.* 11. *v.* 1. 2. & Zachar. *c.* 6. *v.* 12. commodiſſimè exponi poteſt. Auctor eſt Hieronym. non unò locò, oppido *Nazaret* fuiſſe id nomen inditum, ab Hebr. voce נצר, quam alii *ſurculum*, alii *florem*, interpretantur. In illo, quem indicavimus Iſaiæ loco, Meſſias diſertè vocatur *Netſer*, i. e. *flos*, ut vetus Interpres vertit, & Græci ἄνθος. Et conſentit Hieronym. ſcribens ad Marcellam: *Ibimus ad Nazareth, & juxta interpretationem nominis ejus, florem videbimus Galilææ.* In loco Zachariæ expreſſis verbis dicitur, nomen Meſſiæ fore *Germen*, צמח שמו. Etſi autem nomina ſint diverſa, *ſurculus* ſive *flos* & *germen*: ſunt tamen ſignificatione affinia, &, ut Græci dicunt, τοῦ αὐτοῦ εἴδους, cujuſmodi nomina ſæpe permutari ſolita, ut alterum pro altero ponatur, nemo eruditus dubitare poteſt. Græci Critici appellant Metalepſin duplicem, vel triplicem: ut cùm γλήνη, quæ vox *oculi pupillam* ſignificat, ponitur pro *puella*: quia pupilla oculi etiam κόρη, i. e. *puella*, dicitur. Sic in illo Poëtæ, ἔῤῥε κακὴ γλήνη, vox γλήνη locum obtinet vocis κόρη, per iſtiuſmodi figuram, quam accuratè explicat & Veter. exemplis illuſtrat Euſtathius *ad verſum Poëtæ Il.* α. v. 189.

Στήθεσσιν λασίοισι διάνδιχα μερμήριξεν.

Quare nihil mirum, in Prophetiis præſertim ænigmatica promiſcuè has voces fuiſſe uſurpatas. Iſ. Caſaubon. *Exercitat. contra Baron. VII. n.* 2. Spanhemius tamen locô hôc, ubi Ναζωραῖος ſignanter Chriſtus, non verò Ναζαρηνὸς vocatur, hic ad votum *Nazaræatus* reſpexiſſe vult Evangeliſtam: concedens interim eum alibi Ναζαρηνὸν vel ἀπὸ Ναζαρὲθ appellari, quando Spiritus S. non directè ad hoc myſterium reſpiciat, id quod probat pluribus, *Dub. Evangel. tom. II. Dub.* 87. *& ſeqq.* Vide & infrà *Nazaræus.*

NAZARETH, quod eſt, ſi interpreteris, *flos*, pulchra ac potens Galilææ civitas eſt Capharnaûm urbi ſubjacens; ædificata ſuper montem, quem coronæ inſtar ambit, duabus leucis à monte Tabor, trium autem dierum itinere ab Hieruſalem diſtans. Hic S. Maria, candens flos virginum, nata eſt. Hic Chriſtus Dominus noſter & Salvator, ut flos campi (inquit *Hieronym.*) naſceretur in flore virtutum, conceptus & educatus eſt, ac viginti quatuor annis habitavit, unde & civitas hæc, *civitas & patria ejus*, ipſe verò *Nazarenus* vel *Nazaræus* & *Galilæus* appellatus eſt. *Baudrando Nazareth* urbs fuit tractus Zabulon, verſus Ciſon torrentem, 7. mill. paſſ. à monte Tabor in Occaſum, paulo minùs à Naim, & ferè 26. à Ptolemaide in Eurum, uti 70. ab Hieroſolymis in Boream. Hic Franciſcanis Monaſterium eſt cum templo, ubi Peregrinos excipiunt. Sedes olim Epiſcopalis, dein Archiepiſcopalis, qui nunc Barolum, in regno Neapolitano tranſlatus eſt. Moterius *Dict. Hiſt.* Sic itaque, *Nazarenus Archiepiſcopus* nunc titularis, in Diœceſi Tranenſi regni Neapolitani habet in oppido Barulo, vulgò *Barletta*, Eccleſiam, in agro Bariano, in ora maris Adriatici.

S. NAZARII, vulgò *S. Nazere*, vicus eſt Galliæ, reliquiis *Nazarii* Martyris, uti vulgo creditur, & veteri Monaſteriò ſeu Abbatiâ inſignis, ad Ligerim, in pago Namnetico, non procul ab oſtio fluvii, ſive à vico Cruciaco, *le Croiſic*, & à caſtro Grannona *Garande* vel *Guerande*, in Britannia minori. Ejus meminit Gregor. Turonenſis *l. de gloria Martyrum, ante A. C.* 1000. *In territorio urbis Namneticæ, in vico quodam ſupra alveum Ligeris B. Nazarii reliquiæ continentur* &c. Vide Valeſ. *Notit. Gall.*

NAZARIUS, Orator, qui Conſtantino M. Panegyricum dedicavit. Pater Eunoniæ, admodum eruditæ. Euſeb. & Hieron. *in Chron.* Panegyricus incipit: *Dicturus Conſtantini auguſtiſſimas laudes, &c.*

NAZIANZUM, urbs Cappadociæ, Cæſareæ finitima, (ab ea in Occaſum recedens) & Salimis, patria D. Gregorii, hinc *Nazianzenus* dicti. Prius Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cæſarienſi, dein metropolis, ſub Patriarcha Conſtantinopolitano.

NAZIRÆUS, Hebr. נזיר *ſeparatum* notat; peculiari videl. ſanctitate à reliquis diſcretum & certo vitæ generi ac ordini adſtrictum. Unde, קרבן tales dicti, *munus ac donum*, quaſi Deo conſecrati. Erant hi vel *Nativi*, qui ſeu Dei juſſu, ſeu Parentum oblatione, ante nativitatem eorum factâ, tales erant: Ut Simſon, Judicum *c.* 13. *v.* 5. alii: vel *Votivi*, qui propriò votò ſe ipſos ſacrabant idque ferò ad certum tempus; quod ſi expreſſum non eſſet, menſtruum erat, ut Judæi colligunt, ex Numer. *c.* 6. *v.* 5. Erant autem hæ *Nazaræatus* Leges, ad humiliationem & abnegationem ſui facientes. I. *Ut abſtinerent vinô*: quod ad ipſas uvarum pelliculas & acinos Hebræi extendunt, omnique potu inebriante, שכר, qualiſcunque ille liquor, ac undecunque expreſſus fuerit. II. *Ut comam alerent*, tantâ quidem religione, ut ne pilum quidem unicum abradere vel evellere fas foret, niſi tempore voti peractò. Quò factò attondebantur, ablatôque ſacrificiò votivam cæſariem (unde ad Gentiles mos tranſiit) tanquam rem ſacram, in peculiari Templi conclavi concremabant. III. *Ut ad cadaver mortui non accederent*, Numer. *c.* 6. *v.* 3--10. Quod & Pontifici interdictum legitur, Levit. *c.* 21. *v.* 11. Quòd ſi proin ex improviſo mortui vel mortuorum attactu pollucrentur, votum redintegrandum & de novo *Nazaræatus* tempus implendum erat. Veſtem quod attinet, an & illa *Nazaræis* peculiaris fuerit? id quidem nullibi legitur. Nam quod de Johanne Baptiſta dicitur, eum habuiſſe *veſtimentum ſuum ex pilis camelinis & zonam coriaceam circum lumbos ſuos*, Matth. *c.* 3. *v.* 4. id non *Naziræorum*, ſed Prophetarum, ac præſertim Eliæ, exemplò factum eſt. Unde Elias deſcribitur, *Homo piloſus, cingulò pelliceò accinctus lumbos ſuos*, 2 Reg. *c.* 1. *v.* 8. conf. Zachar. *c.* 13. *v.* 4. & Matth. *c.* 7. *v.* 15. Aliquam tamen eorum cum Prophetis in veſtimento convenientiam fuiſſe fortè à vero non planè abludit. Quæritur hic inprimis de Joſepho Patriarcha, de Samuele Propheta, & de DOMINO NOSTRO, an & illi *Nazirai* fuerint? Reſp. Primum, cùm Lex illa tum nondum fuerit lata, non quidem *Naziræum*, ſed eximium inter fratres eorumque coronam fuiſſe ac decus: quod innuitur, cùm appellatur נזיר אחיו Geneſeos *c.* 49. *v.* 26. & Deuteronom. *c.* 33. *v.* 15. Secundum autem verè *Naziræum* fuiſſe, ex matris voto, 1 Sam. *c.* 1. *v.* 11. *Si dabis ancillæ tuæ ſemen maſculum, dabo ipſum Jehovæ omnibus diebus vitæ ejus; & novacula non admovebitur capiti ejus*, conf. *v.* 22. & 28. Licèt appelletur vir נכבד *honoratus*, 1 Sam. *c.* 9. *v.* 6. & in cœtibus ac conviviis hominum verſatus ſit, *c.* 9. *v.* 13, 22, 24. ac Iſraëlem judicâſſe legatur, 1 Sam. *c.* 7. *v.* 15, 16, 17. CHRISTUM verò SERVATOREM noſtrum quod attinet, ſi externum votum ſpectes, *Naziræus* non fuit, cùm vinum biberit & mortuos tetigiſſe legatur: nec *Nazaræus* à נזר, per *Zain*, ſed *Nazarenus*, à נצר per *Tſade* appellatus eſt, quæ vocabula totâ radice differunt. Fuit autem *Naziræus* ſpirituali ac longè ſanctiore modô, cùm à peccatoribus *ſeparatus* ac ſanctiſſimus fuerit, *Pontifex pius, ſine vitio, non coinquinatus, ſeparatus à peccatoribus & altior cœlis factus*, Hebr. *c.* 7. *v.* 26. Quæ ejus incomparabilis ſanctitas, per typicam *Naziræorum*, veteris Teſtamenti ſanctitatem fuit adumbrata: cum quo nos omnes quoque *Naziræos* & Deo peculiari religione ſacros, ac à Mundo diverſos eſſe decet. *Naziræatus* autem veri diſciplina eſt, curare per omnem vitam ſobrietatem & humilitatem ac incumbere iis rebus, quæ ad regnum Dei & juſtitiam ejus adipiſcendam faciunt. Ut fruſtra ſint illi, qui partem Eccleſiæ tantùm ſanctam nuncupant & Monachorum ſuorum vota ac inſtituta cum ſanctimonia Veterum *Naziræorum* eunt comparatum. Vota enim utrobique nimiùm quàm diſparia ſunt: & quæ ab hiſce voventur, pleraque ſupervacanea ſunt, neque ullô divinô præceptô, quale de *Naziræis* Vet. Teſt. legimus, nituntur. Franc. Burmannus *Synopſ. Theol. l.* 4. *c.* 10. §. 1. *& ſeqq.* Vide quoque Frid. Spanhemium, *Dub. Evangel. part.* 2. *Dub.* 93. 94. Cæterùm Ναζιραίων genus quoddam Monachorum, vel ſimor. *Sacerdotum*, etiam apud Turcas eſſe, docet Laonicus Chalcondylas *l.* 7. ex cacozelia *Naziræorum* veterum ſine dubio ortum. *Naziræis* verò Vet. Teſt. affines erant Rechabitæ, qui à parente ſuo Jonadabo, filio *Rechab*, peculiaria quoque vitæ inſtituta varia acceperunt, uti legimus Jeremiæ *c.* 35. Sed de his vide *infrà.*

N. C. C. in notis antiquis, *non calumniæ causâ*: N. E. G. *Negotiator* N. F. C. *noſtra fides commiſſum*: N. F. N. *nobili familiâ natus*: N. H. *novus homo* &c. denotat, Franc. Gouldmannus *Diction. Lat. Anglic.*

NE valeam, apud Martialem *l.* 2. *Epigr.* 5.

Ne valeam, ſi non totis, Deciane, diebus,
Et tecum totis noctibus eſſe velim.

Ejuſd. l. 4. Epigr. 31.

Ne valeam, ſi non res eſt gratiſſima nobis,
Et volo te chartis inſeruiſſe meis.

Formula jurandi, execrandique, Romanis in uſu, cui ſimilis, *Diſperеam*, apud eundem l. 1. Epigr. 40.

Diſperеam, ſi non hic Decianus erit.

NEA, inſul. maris Ægæi inter Lemnum & Helleſpontum. *Nea* Steph. & *Suida*. Nea hodie Negro.

NEA, urbs Siciliæ, patria Decetii, Siculi Regis, qui contra Syracuſanos & Agrigentinos bellum geſſit, Menaſque, Palicam & Collatinum condidit. Vide *Netum*.

NEA, vicus & caſtellum Myſiæ. Vide *Steph.*

NEÆRA, Nympha, quæ duos Soli filias peperit, Phaetuſam & Lampetiam, quæ armenta Solis tranſeunti Ulyſſi juxta Siciliam oſtendebant, Homer. *Od.* 12. Item mulieris cujuſdam nomen apud Virg. *Eclog.* 3. v. 3. *Ipſe Neæram Dum fovet*: Item apud Horat. *Epod.* 15. v. 11.

O dicturo meâ multum virtute Neæra.

NEÆTHINA Vallis, una ex tribus provinc. Siciliæ, in ejus parte Auſtrali *Valle di Noto*. Terminatur à Septentrione Valle Nemorenſi, ab Occidente valle Mazaræ, ab ortu mari Ionio, à Meridie Mari Africo, Ejus urbes præcipuæ, Syracuſæ (*Saragoſſa*) Auguſta, Neetum, Terra nova, & Camarina. Ibi Pachynum promontor. 60. mill. paſſ. à Melite Inſul. in Boream.

NEÆTHUS, fluv. Magnæ Græciæ, *Neto*, teſte *Borrio*, per agrum Crotoniatem fluens. Ovid. *Met. l.* 15. v. 51.

Præterit & Sybarim Salentinumque Neæthum.

Siciliæ fluv. eſt *Theocriti Scholiaſtæ*; ſed ſciendum, mediæ ætatis ſcriptores hanc Italiæ partem Siciliæ vocabulo indigitare ſolitos eſſe, quod hactenus receptum manet, cùm dicunt *utramque Siciliam*, inſulam nempe, ac eam continentis partem, quæ ab altera parte freti Mamertini eſt.

NEALCES, Cyzicenus, cum ſecuri, Argonautis per errorem nocturnum reflectentibus, occurrens, à Polluce occiſus eſt, Val. Flac. *l.* 3. v. 191.

NEALCES, pictor qui Venerem pinxit, Naumachiam Ægyptiorum & Perſarum, item aſellum bibentem in littore, & Crocodilum ei inſidiantem.

NEANDER Michael, Sorâ Sileſius, Hebraicè, Græcè & Latinè doctiſſimus, 40. annos docuit in Iſfeldio Gymnaſio, Pfortzhemium poſtea tranſlato, ubi obiit A. C. 1595. ætat. 70. Auctor plurium Scriptorum, quæ Teiſſier enumerat *Elog. part.* 2. Alius cognominis, in Joachimica Valle natus, ſcripſit *Synopſin Menſurar. & Ponderum ſecundum Romanos, Athenienſes, Georgos & Hippojatros* &c. *Ibid.*

NEANDRIA, urbs Troadis in Helleſponto, quæ & *Neandrium*, *Steph.*

NEANICOLOGI, alii legunt *Neaniſcologi*, illud ex Νεανιὰς, hoc ex Νεανίσκος, apud vet. Interpretem Juvenal. *Sat.* 8. v. 191. *Planipedes audit Fabios Nobiles Neanicologos* vel *Neaniſcologos*. Iidem cum *Aretalogis*, quô nomine ſcurræ olim ſeu copriæ, i. e. homines putidè glorioſi ac jactabundi dicti ſunt. Juvenal. *Sat.* 15. v. 16.

——— *Ut mendax Aretalogus.*

Quòd enim multa falſa de ſuis virtutibus prædicarent, ad riſum tollendum, ſic ſcurrarum quoddam genus appellatum eſſe, docet Sueton. *Aug. c.* 74. Iidem *Paradoxologi* appellati ſunt, de qua voce vide *infra*, & plura in hanc rem ſuprà, in vocibus *Cloacina*, *Capreæ*, *Fallaxtes*, *Mendaces*, *Myxus* &c. Salmaſ. *Not. ad Tertullianum de Pallio c.* 4.

NEANTHES, Cyzicenus, Orator, diſcipulus Philiſci Mileſii, ſub Ptolemæo Philadelpho, plurima egregia ſcripſit: Inter alia, de Viris Illuſtr. Horis, rebus geſtis Græcorum aliorumque. Porphyr. *l.* 4. *de abſtin.* Athen. *l.* 4. 9. & 13. Clem. *l.* 5. *Strom. Ammon. Steph. Byz. Suidas* &c. *Geſnerus* Voſſ. *l.* 1. *de Hiſtor. Græc. c.* 16. Poſſevin. *in Appar.*

NEANTHUS, vir quidam, qui propter Chelyn Apollinis temerè affectatam, Deô vindice, à canibus diſcerptus eſt, Polltian. *in Nutricia.*

Improbus hanc ſtultè Chelyn affectare Neanthus
Auſus, Apollineâ pendentem ſuſtulit æde:
Quem tamen indoctô ferientem pollice chordas
Vindice diſcerpſit rictu nocturna canum vis.

Nic. Lloydius.

NEAPOLIS, colonia, & urbs Archiepiſcopalis Campaniæ maritima, regni Neapolitani caput, ac totius Italiæ clariſſima, civium multitudine ac nobilitate, facilè omnes ſuperans: ab urbe Româ 125. mill. paſſ. in Eurum diſtans, ſic ab Auguſto dicta, cùm prius *Parthenope* diceretur, *Baudrando* urbs Italiæ ampliſſima, emporium celeberrimum, & provinc. Terræ laboris primaria. Cum portu capaci & ſatis tuto. In agro mirè riguo & fertili, planitieque amœniſſima. Ejus templa ſuperbiſſima. Munita eſt 4. arcibus, nempe Caſtellô novô, Caſtrô Ovi, Caſtrô S. Elmi, & Turri Carmelitarum: quibus in præſens collis *Pizzafalcone* adjungitur, cum valido præſidio Hiſpanico. Hinc *ſinus Neapolitanus*, Sinus adjacens. Populi *Neapolitani*. Vulgò *Naples*. Horat. *Epod.* 5. v. 43.

Et otioſa credidit Neapolis.

Stat. *l.* 4. *Sylv.* 8. v. 6.

Nec ſolum feſtas ſecreta Neapolis aras
Ambiat. ——— ———

Neapoli ludicrum quinquennale celebratum olim ex *Strabone* omnibus notum eſt. Νεῶν δὲ, inquit, Πεντετηρικὸς ἱερὸς ἀγὼν συντελεῖται. Rectè autem νεῶν, nam id Strabonis ætate fuiſſe inſtitutum, docet Suetonius *in Octav. c.* 98. Papinius *ad uxorem*, *l.* 3. *Sylv.* 5. v. 89.

Quid nunc magnificas ſpecies, cultuſque locorum,
Templaque & innumeris ſpatia interſtincta columnis,
Et geminam moles unam tectique theatri
Et Capitolinis quinquennia proxima luſtris.

NEAPOLIS, Africæ urbs gemina, una in ora apud Mercurii promontor. inter Curubim 12. & Clypeam 20. mill. paſſ. à Carthagine 65. in ortum, *Nabel* incolis, teſte *Marmolio*. Altera in ora apud Syrtim parvam, & oſtia Cinyphii fluv. nunc *Napoli di Barbaria*, inter Carthaginem ad Occaſum 639. mill. paſſ. ex *Antonino*. Alter *Leptis magna*, *Baudrand*. nunc *Lepe*, ſeu *Lebeda*. In regno Tripolitano, in ora maris Mediterranei, media inter Syrtim majorem ad Ortum, & minorem ad Occaſum. Cum portu capaci, 100. mill. paſſ. à Tripoli in Ortum, uti 500. à Carthagine. Hujus meminit Dionyſius v. 204.

Τοῖσι δ' ἐφεξείης μετὰ ἔμπορα πόλις ἰσάζει
Ἧ ῥά τε κικλήσκουσι Νέην πόλιν.

NEAPOLIS, Macedoniæ urbs, apud ſinum Strymonicum; *Chriſtopoli Sophiano.*

NEAPOLIS, Paleſtinæ in Samaria urbs, quæ & *Sichem*. In tractu Ephraim, Joſeph. *l.* 5. *bell. Jud. c.* 4. Hic concilium A. C. 1120. *Guil. Tyr.* antea *Mamortha*, teſte Pliniô *l.* 5. *c.* 13. Sunt & aliæ urbes hujus nominis, una Ioniæ in Cariæ confinio inter Epheſum, & Samum. *Strab.* & *Ptol.* Altera Sardiniæ in ora Auſtrali excisa, adhuc *Napoli* dicta. Item oppid. olim, nunc pagus Cypri apud Amathuntem: *Limiſſo la nuova*, teſte *Luſignano*. Item Syracuſarum pars una, Cicer. *l.* 5. *in Verrem. Quarta autem urbs, quia poſtremò ædificata eſt Neapolis, nominatur.* Thucydides *Temenitem* vocat. Item urbs Argiæ, olim *Nauplia.*

NEAPOLITANUM Regnum, pars eſt perampla Italiæ, ad Meridiem extenſa. Terminatur ad Occaſum ditione Pontificiâ, in partibus aliis Mari; nempe à Septentrione mari Venetô, ab Ortu Tarentinô & mari Ioniô, à Meridie mari Tyrrhenô. Ibi aliàs Samnium, Campania, Apulia, & magna Græcia; iterumque ſub primis Regibus diſtributum erat in IV. provincias, ſcil. Campaniam Felicem, Aprutium, Apuliam & Calabriam. Nunc in eo XII. provinciæ nempe Campania Felix (*Terra di Lavoro*) Principatus Citerior, & Ulterior, Capitanata; Ager Barinus, & Hydruntinus; (*Terra di Otranto*) Aprutium Citerius & Ulterius, Comitatus Moliſſinus, Baſilicata, Calabria Citerior & Ulterior. Ejus longitudo maxima eſt, ab oſtio Truenti fluv. ad Leucopetram promontor. 330. mill. paſſ. Latitudo autem à Cajeta urbe ad oſtia Aterni, 90. circitèr milliar. Dictum fuit aliàs etiam regnum Siciliæ, cis Farum; Caput ejus eſt Neapolis, urbs ampliſſima. Vide *ibi*. Provinciæ hujus regni omnes, tantâ hominum vi reſtagnant, ut ſuprà 2700. urbes, caſtra & parœciæ in eo numerentur. Mille hic Baronatus, ſeptuaginta Comitatus, centum Ducatus, totidem Marchionatus, ſexaginta Principatus, Archiepiſcopatuum, Epiſcopatuumque ingens copia. Aëris ibi mira temperies, ingens ſoli fœcunditas, & omnium rerum inexhauſta vis: Unde Italis, Paradiſus hoc regnum dicitur, quem Dæmones inhabitent. Iidem proverbio circumferunt: *Napoli odorifera & gentile, ma la gente cattiva.* Hiſtoria gentis hæc eſt: Neapolitani Romanis fidi, poſtmodum fuerunt ſub Gothis; quibus Beliſarius Neapolim eripuit, A. C. 537. per aquæ ductus militibus in urbem introductis; Totila recepit A. C. 543. Longobardi dein hic rerum ſunt potiti, uſque ad tempora Caroli M. cujus filii cum Græcis regnum hoc partiti ſunt; quô deinceps à Græcis penitus ſubactô, ſecul. 9. & 10. hi à Saracenis pulſi ſunt, qui ſæpius quoque victi, tandem ſecul. 11. à Normannis penitùs illô cedere ſunt coacti: Ita Normanni regnum tenuêre, uſque ad Henricum VI. fil. Friderici 1. Imperatoris, qui Conſtantiam, filiam Rogerii IV. ſibi junxit. Manfredus poſtea, fil. nothus Friderici II. à Carolo Andegavenſi Neapolitanô regnô exutus eſt, quod ſub Principibus ex familia Andegavenſium fuit, uſque ad Johannam II. Quæ Martino V. infenſa, quòd Ludovico III. Duci Andegavenſi regnum donâſſet, Alphonſum Arragoniæ Regem adoptavit, ſed hujus inſolentiam non ferens, eundem Ludovicum primò, dein illô mortuô, Renatum fratrem ejus, hæredem inſtituit. Renatus ab Arragoniis pulſus eſt, quos iterum Carolus VIII. primò, dein Ludovicus XII. expulerunt. Tandem verò Gallis à Conſalvo M. iterum ejectis, ab eo tempore Hiſpaniæ Regibus ſubfuit: niſi quòd hi quotannis Pontifici; equum album, cum aliqua pecuniæ ſumma, per Legatos offerre ſolent: de quo tributo, lepidam hiſtoriam habes apud P. de Valle, *Itiner. tom.* 4. *ſub finem*. Vide *Strabonem*, Plinium, *l.* 3. *c.* 7. Livium. *l.* 8. *c.* 22. *Procopium*, &c. Leand. Albertum, *deſcr. Ital.* Faucium, Falcum, Herempertum, Acciajolum, Pandulphum, Collenutium, Capacium & Summonteram, *Hiſt. Neap.* Blondum, Naucleram, Volaterranum, Sabellicum, P. Jovium, Guicciard. &c. Turbæ à Mas Aniello, piſcatore A. C. 1646. 1647. &c. item à Duce Guiſio poſtea hic excitatæ, ignotæ nemini. Vide Gualdi ut & Bruſonii *Hiſt. Ital. ſcriptas*. Nempe, Gens eſt in rebellionem maximè proclivis, ut quæ intra annos 460. vicies octies contra Principes ſuos inſurrexit. Et quidem famoſa eſt inprimis duplex rebellio, quarum prima incidit, in A. C. 1570. de qua Thuanus *Hiſtor.* altera A. C. 1647. cùm piſcator quidam, Thomas Anglus, ſive, ut Itali loquuntur, *Mas Angello*, totam civitatem Regni metropolim horribili tempeſtate ac tumultu commovit ac pluſquam 200000. civium ſolô nutu gubernans, pro arbitrio dominatus fuit, cùm Dux *d' Arcos* Proregem agebat. Duravit hæc rebellio non amplius 10. diebus, intra quos *Mas Angello* breve ſuum, ſed ita abſolutum, ut vix par invenias, imperium, à ſicariis occiſus, terminavit. Cujus rei hiſtoria extat à variis deſcripta, totque mirandis referta caſibus, ut niſi noſtris temporibus accidiſſet, fabulis potuiſſet adnumerari. Quapropter Reges Hiſpaniæ, cùm *Neapolitanos* viderent, tanquam ferocem aliquem & effrænem equum, leviſſimô impulſu in furorem & curſum abripi (nam

etiam *equô effreni* pro inſigni & ſymbolo utebantur) tribus caſtelli-[illegible], tanquam frenis quibuſdam ac ephippiis, ferocientem hunc equum cohibuerunt, & feſſorem h. e. Regem ſuum, pati docuerunt. Quemadmodum ea de re Trajanus Boccalinus pluribus videri poteſt. Vide Georg. Hornium *Orbe Politic. Part. I. p. 59. & 60.* Nec omittenda *Neapolitana*, nempe *Neapoli* olim inſtituta Quinquennalia & ſacra & Muſica: quem agonem Strabo dicit eſſe [illegible] *ἐν τῇ Ἑλλάδι*, *l. 5.* An eadem cum iis, quæ poſtea apud Surrentum celebrata fuêre, *Parthenopæorum* nomine? de quibus Stat. *l. 3. Sylv. 1. v. 151.*

> ——— ——— *videtque benigna*
> *Parthenope gentile ſacrum, nudosque virorum*
> *Certatus, & parva ſuæ ſimulacra coronæ.*

Ad quem *l.* vide Barthium, adde Pet. Fabrum *Agonſt. p. 646.*

NEAPOLITANI REGNI PROVINCIÆ:

Ager Barianus, *Terra di Bari.*	Calabria ulterior, *Calabria oltra.*
Ager Hydruntinus. *Terra di Otranto.*	Campania fœlix. *Terra di Lavoro.*
	Capitanata, *Capitanata.*
Aprutium citerius, *Abruzzo citra.*	Comitatus Moliſinus, *Contado di Moliſe.*
Aprutium ulterius, *Abruzzo oltra.*	Principatus citerior, *Principato citra.*
Baſilicata, *Baſilicata.*	Principatus ulterior, *Principato oltra.*
Calabria citerior, *Calabria citra.*	

NEAPOLITANI REGNI URBES PRÆCIPUÆ:

Acheruntia, *Acerenza.*	Gallipolis, *Gallipoli.*
Aletium, *Lecce.*	Gravina, *Gravina.*
Amalphis, *Amalfi.*	Hydruntum, *Otranto.*
Anxanum, *Lanciano.*	Manfredonia, *Manfredonia.*
Aquila, *l'Aquila.*	Mateola, *Matera.*
Barium, *Bari.*	Neapolis, *Napoli*, regni caput.
Barulum, *Barletta.*	Nola. *Nola.*
Beneventum, *Benevento*, ditionis eſt Pontificiæ.	Nuceria Paganica. *Nocera.*
Beſidianum, *Biſignano.*	Pinna, *Citta di Penna.*
Brundiſium, *Brindiſi.*	Rhegium, *Reggio.*
Cajeta, *Gaeta.*	Roſſanum, *Roſſano.*
Cantazara, *Cantazara.*	Salernum, *Salerno.*
Capua, *Capoa.*	Surrentum, *Sorrento.*
Compſa, *Conza.*	Tarentum, *Taranto.*
Coſentia, *Coſenza.*	Theate, *Citt. di Chieti.*
	Tranum, *Trani.*
Tropea, *Tropea.*	

NEARCHUS, Claſſis Alexandri M. præfectus, in expeditione Indica, Curt. *l. 9. c. 10.* Videtur is ipſe eſſe, qui ab Antipatrida Telmiſſum, Cæſariæ urbem, ingenioſè recepit. Apud Polyæn. *l. 5. c. 35.* Scripſit Alexandri hiſtoriam, poſt hujus mortem Lyciæ Pamphyliæque præfectus, Strab. *l. 2. 11. 15. & 16.* Arian. *l. 5. & 6. &c.*

NEARCHUS, juvenis eximiæ pulchritudinis, Horat. *l. 3. Od. 20. v. 6.*

> *Ibit inſignem repetens Nearchum.*

NEAUGHUS, lacus Ultoniæ, in Hibernia valdè extenſus, inter Comitatus Antrimenſem, Dunenſem, Armachanum, & Tyronenſem; *Loug Neaugh.* Ibi aliquot Inſulæ, ex illo autem Bannus fluv. profluit. Circuitus 45. mill. paſſ. *Speedus.*

NEBAHAZ, Idolum Hevæorum. 2. Reg. *c. 17. v. 31.*

NEBAI, nomen viri, Nehem. *c. 10. v. 19.*

NEBALLAT, civitas, Nehem. *c. 11. v. 34.*

NEBILAS, apud Benjaminem *Itinerar.* Sichem eſt. Sic enim is שכם את נבילס *Nebilas & Sichem*, oppid. Samariæ olim celebre, aliàs *Sichar* quoque, quod à Samaria diſtabat, duo milliaria, ſeu duas leucas, ut *Arias Montanus*, apud Benjaminem Tudelenſem vertit. Atque ita quidem ſenſit olim Hieronym. qui proin Joh. *c. 4. v. 5.* pro *Sichar* legi voluit *Sichem.* Vide eum *in Epitaph. Paulæ Matris.* Idem tamen Vir ſummus alibi utramque appellationem agnoſcit adeoque ceu nomina diverſorum locorum. *Sichem* & *Sichar*, recenſet, *de Locis Hebr. l. 10.* ſecutus in eo, ut ferè in toto illo libello, Euſebium, cujus verba, ex verſione Hieronymi, iſta ſunt: *Sichem* (liber vetus MS. Biblioth. Reg. Gall. Συχὲμ habet) *& Salem quæ Latinè & Græcè Sicima vocata eſt, civitas Jacob nunc deſerta eſt. Oſtenditur autem locus in ſuburbano Neapoleos, juxta ſepulchrum Joſeph, quam ſubvertit Abimelech, & ſeminavit in ea ſalem, ſicut in libro Judicum ſcriptum eſt. Poſtea verò inſtaurata eſt à Hieroboam, ut Regnorum narrat hiſtoria: & ſita eſt in finibus tribus Ephraim. Sed & fil. Emmor appellabatur Sichem, à quo & locus nomen acceperat. Fuit autem & altera Sichem, in monte Ephraim, civitas fugitivorum.* Hæc de Sichem: ſequitur de Sichar, *Euſeb.* Συχὰρ (ita quoque in accuratiſſ. Chryſoſtomi editione & apud Arabem Paraphraſtem) πρὸ τῆς Νέας πόλεως, πλησίον τοῦ χωρίου κτλ. ex verſione *Hieronymi, Sichar, ante Neapolim, juxta agrum quem dedit Jacob filio ſuo Joſeph in quo Dominus noſter atque Salvator ſecundùm Evangelium Johannis, Samaritanæ mulieri ad puteum loquitur: ubi nunc Eccleſia fabricata eſt.* Unde videmus tam Euſeb. quàm Hieronymum & Sichem & Sichar collocare ad Neapolim: at qui poſteriùs ſcripſerunt, ipſam Neapolim dixerunt eſſe Sichem, inter quos Benjamin laudatus, cujus *Nebilas* eſt ipſiſſimum nomen Neapolis, ſed depravatum, ut ſexcenta apud Syros & Arabes quibus ſolemne eſt literam *p.* in *b.* vertere, Caſaubon. *Exerc. XIII. Num. 28.*

NEBIS, fluv. Hiſpan. Tarraconenſis. *Ptol. Nabis Strab. Neiva*, teſte *Jacobè Vaſconcellô.* In finibus Bracarum, cum pago cognomine Limio proximus.

NEBIUM, urbs Corſicæ exciſa, in parte Boreali ejus, *Nebbio*; ubi nunc *Roſoli* pagus 6. milliar. ab ora litorali in meridiem, uti 7. ab arce S. Florentii Marianam verſus, 9. a Baſtia in Africum. Epiſcopatus olim ſub Metropoli Genuenſi.

NEBO, ſeu NABO, idolum olim Aſſyriorum, cujus oraculum conſuli conſueviſſe, docet Hieronym. *in Eſai. c. 46. v. 1. Nabo & ipſum idolum, quod interpretatur Prophetia & Divinatio.* ubi nominis ſimul etymon aperit. Proximum id dignitate Belo erat, unde ſicut *Belus* Sol, ſic *Nebo* Luna fuiſſe videtur Voſſio *de Idol. l. 2. c. 8.* ubi plura hanc in rem. Uti verò aliæ Numinum appellationes, ita *Nabo* quoque in virorum Principum nominibus invenitur, ut *Nabonaſſarus*, *Nabuchodonoſor*, *Nabuzaradan* &c. *ibid. c. 22.*

NEBO, urbs, & mons terræ Moabitarum ſupra Jordanum, contra Jerichuntem civitatem, in ſorte tribûs Ruben, Numer. *c. 32. v. 3.* Vide *Nabo.* Item civitas in tribu Benjamin, Eſr. *c. 2. v. 29.* & Eſr. *c. 10. v. 43.* Item Grammatici cujuſdam nomen, Lamprid. *in Severo c. 3. Grammaticum in patria Græcum Nebonem*: hoc eſt, profeſſione Græcum, ſed ortu Syrum, quod nomen arguit. *Nebo* enim proprium apud Syros viri nomen. Erat & Deus Babyloniorum, de quo Eſai. *c. 46. v. 1.* etſi eam vocem aliter ibi quidam ſunt interpretati.

NEBRIDÆ, nomen familiæ, quam in Attica collocat Arnob. *l. 5.* de Cerere errabunda & filiam quærente. *Ora ut venit ad Atticas, triticeas attulit fruges. Nebridarum familiam pellicula cohonoſtavit hinnuli, & illud ſpectaculum maximum Baubonis in inguinibus riſit.* Sed falsò, in Coo Inſ. enim floruit hæc familia, e qua Hippocrates oriundus, uti diſcimus ex Stephano in Κῶς. Itaque Arnobius vel Auctor ille, unde ſumpſit, quum legiſſet Νεβριδῶν familiam in Coa Inſul. eam in Atticam tranſtulit, quia Cereris ſacris qui initiabantur, imò & qui ſacrabat eos, qui ad myſteria ſe parabant, hinnulei pelliculâ, quam Græci νεβρίδα vocant, cingerentur. Bacchus enim vel Iacchus, in illis initiis Cereris Atticis, ſimul colebatur, cujus miniſtri & Bacchæ νεβρίδας geſtabant, ut ex infinitis Auctorum teſtimoniis conſtat: unde νεβρίζειν & νεβρισμὸς, in qua voce vide Harpocrationem. At nulla prorſus fuit *Nebridarum* in Attica, uti Eumolpidarum, familia: ſed omnes, qui myſteria iſta ſuſcipiebant, νεβρίδας induebantur. At Νεβρίδαι in Coo, non ab ulla *nebride* aut pelle hinnuli appellati, ſed à *Nebro*, familiæ primo auctore. Sic enim & in aliis urbibus notiſſimæ familiæ à ſuis auctoribus nomina perpetuarunt: Athenis, *Eumolpidæ*, in Theſſalia *Aleuadæ & Scopadæ*; Corinthi, *Bacchiadæ* &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 864.* & hic infrà.

NEBRIS, hinnuli pellis, Baccho ſacra, quâ ipſe amiciebatur. Unde Νεβρώδης dictus. Claudian. *de 4. Conſ. Honorii. v. 605.*

> *Talis Erythræis intextus nebrida gemmis*
> *Liber agit currus, & Caſpia flectit eburnis*
> *Colla jugis.* ———

Eôdem habitu Bacchæ ornabantur, Seneca *in Oedipo. Actu 2. v. 436.*

> *Inter matres impia Mænas*
> *Comes Ogygio venit Iaccho,*
> *Nebride ſacrâ præcincta latus.*

Nonnus *l. 14. Dionyſ.* deſcribens expeditionem Bacchi in Indos & varia genera armorum, quibus Bacchæ armabantur, ſic canit:

> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]

Lloyd. Apud Statium *l. 1. Sylv. 2. v. 226.*

> *Hic chelyn, hic flavam maculoſo* nebrida *tergo:*

Barthius pellem tigris interpretatur *Heſych.* verò cervinas pelles exponit. Sic Ovid. *Met. l. 6. v. 587.*

> *Tempus erat, quô ſacra ſolent Trieterica Bacchi*
> *Sithoniæ celebrare nurus. Regina, Deique*
> *Ritibus inſtruitur, furialiaque accipit arma.*
> *Vite caput tegitur, lateri cervina ſiniſtro*
> *Vellera dependent* ———

At Bacchas geſtâſſe pelles damarum, ſic dictas, tradit Lutatius *ad Theb. l. 2. v. 664.* Erant autem illæ variegatæ multis maculis, quales tigrium, ſi non hæ ipſæ. Eas inſuper *auro aſperſas* ait idem Stat. *Achilleidos l. 2. v. 42.*

> ——— *aſperſas* nebridas *auro.*

H. e. hinc inde aurô variegatas. Unde Claudian. *l. 1. de Rapt. Proſerp. v. 16.*

> ——— *lætusque ſimul procedit Iacchus.*

Et v. 17.

> ——— *quem Parthica velat*
> *Tigris & auratos in nodum colligit ungues.*

Cujuſmodi maculis, uvarum varios colores indigitatos fuiſſe in Bacchicis hiſce ſacris, docet Euſtath. *in Dionyſium Periegetem v. 702.* Ζώματα καὶ νεβρίδας ἐπὶ στήθεσι βαλόντες. [illegible] Vide præfatum Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium paſſim* & ſuprà in voce *Nebrida.* Neque verò Bacchæ ſolùm, ſed & qui Eleuſiniæ Cereris ſacris, in Attica, initiabantur, *nebride* cingi conſuevêre, uti dictum ſuprà in voce *Nebrida*, cùm myſteria hæc Cereris & Iacchi communia eſſent. Unde *Epigramma* Phalæci [illegible], quô continentur omnia inſtrumenta Bacchica, ab Euanthe dedicata, ſic habet:

> [illegible]
> Καὶ [illegible]

apud Salmaſ. *ad Solin. p. 864.* Vide quoque eum *p. 221. & 224.* ubi

ubi νεβροί: Græcis propriè fuiſſe anniculos cervos docet. Cæterùm de antiquiſſimo veſtiendi modo, qui pellibus fiebat, dicemus infrà in hac voce.

NEBRISSENSIS Helius Antonius, Reſtaurator humaniorum in Hiſpania literarum; Scripſit varia opera Hiſtorica, & Dictionarium eruditis notiſſimum. Obiit A. C. 1544. Nomen ab urbe *Nebriſſa* vel *Lebrixa* adeptus. Ejus elogium videre eſt, apud Paul. Jov. c. 64. Alph. Garſiam, *de clar. Hiſpan. Viris.* Valæum, *in Chron.* c. 4. Voſſ. *de Hiſt. Lat.* l. 3. c. 11. P. Frcherum *Theatro Viror. erudit. clarorum, &c.* Vide etiam *Antonius Nebriſſenſis.* Item *Gulielmus.*

NEBRODES, mons in Sicilia. Νεβρώδη [illegible] *Straboni*, vitioſe pro [illegible] Νεβρώδη. Solinus c. 11. *Sunt & alii montes duo Nebrodes, & Neptunius.*
Sil. l. 14. v. 237.

Nebrodes gemini nutrit divortia fontis,
Quas mons umbrosa non surgit altior umbra.

Nempe densi umbram efficiebant ſaltus, quos pervagabantur hinnuli, atque damulæ: unde nomen jugo quæſitum. Solinus *dicto loco.* *Nebrodem damulæ, & hinnuli pervagantur.* Inde *Nebrodes.* Gratius in *Cynegeticis* v. 527.

———— *Vulgaque fragoſum*
Nebrodem liquere feræ.
———— *Maſcinia Fazello.*

NEBROPHONUS, nomen canis venatici. Ovid. *Met.* l. 3. v. 211.
Nebrophonusque valens, & trux cum Lælape Theron.
Latinè *hinnuli interfector.* Nic. Lloydius.

NEBROS, clariſſimus ex Aſclepiadis fuit, in Co inſula, vel Pythiæ teſtimonio, unde *Nebrida* dicti, ex quibus Hippocrates. Stephanus in Co.

NEBSAN, civitas in tribu Juda, Joſ. c. 15. v. 62.

NEBUCADNEZAR I. annò 7. regni ſui Tyrum obſidere cœpit novennio poſt auditâ defectione Zedekiæ ultimi in Juda Regis cui ſe junxerat Satrapa Syriæ, cui Tyri obſidendæ cura fuerat demandata, copiarum parte Nebucadnezari ſeu Nabuchodonoſori filio datâ, contra eum miſit. Sic fil. cum poteſtate regia bellum gerens, licet patre adhuc ſuperſtite, *Rex* in Scripturis dictus, annò regni patris 19. Hieroſolymam expugnavit: mox Tyrum ſubegit, ſub Ithobalo II. Rege, annò 24. quo tempore regnatum eſt in Inſula, ubi jam pridem Regia erat Tyri Regum & quò cum theſauris ſuis magna civium Palætyri pars ſe receperat, uſque ad Alexandri M. tempora. Ægyptum inde, victò occiſoque Rege Aprie, ſubjugavit, populumque abduxit, quæ deſolatio duravit annos 40. Ezech. c. 29. v. 13. Reliqua vide ſuprà ubi de *Nabuchodonoſore I.*

NEBUCADNEZAR II. cùm jam, poſt excidium Hieroſolymorum, Phœniciam & Ægyptum per 2. annos victor peragrâſſet, ut dictum, patre mortuo annò Nabonaſſaris 144. jure propriò regnare cœpit. Omnibus ex voto conſtitutis, urbem exornavit ac munivit, poſt Beli templum & alia ex manubiis magnificè exornata; ad coërcendum Euphratis impetum duo diverticula ſupra Babylonem effodi curavit &c. Porrò, non tantùm Syriam, Ægyptum & magnam Libyæ partem ſubegit verſus Auſtrum, ſed etiam verſus Septentrionem exercitum in Iberiam duxit & tranſmiſſò Caucaſò per Sarmatiæ ſolitudines pervagatus eſt: Hercule hinc major habitus. Cujus expeditionis cauſa, an ut Cyaxari Medo in expellendis Scythis, qui Aſiam & Mediam 28. annos ſuperbè tenuerant: an ut in Nino expugnanda eidem opem ferret? Secuta eſt phrenesis ejus ſeptennalis, quò referas vaticinium Nabucodroſori *de Perſis Mulo*, cujus meminit Megaſthenes apud Euſebium *Præpar.* l. 9. c. 41. quò tempore Evilmerodachus fil. regnum adminiſtravit. Reſtitutus ſanitati ac regno, tredecim adhuc annos ipſemet præfuit, extinctus annò regni 43. Reliqua diximus, ubi de *Nabuchodonoſore II.* Addam unum hoc, anno 18. regni ejus Suſa à Dario Medo expugnata, ſtatuere Marshamum *Canone Chron. ad Sec. XVIII.* Cum hoc recentiores Judæi Hadrianum Imperatorem compararunt, qui ad diem 9. menſis *Ab* (qui circa Julium noſtrum) edictò vetuit, ne *Judæi ingrederentur Judæam*: unde in Kalendario Judaico, ad diem hunc fatalem, Adrianea hæc Terræ interdictio inprimis annotata eſt, quamvis & de multo vetuſtioribus ejuſmodi interdictionibus aliquot, cunctis velut ad eundem diem attinentibus, decretum illud ſumi poſſit. Hinc in diei hujus Ritualibus, hymnus eſt, in quo quidem *Nebucadnezar* & Adrianus (quem illi [illegible] ſcribunt) velut miſeriarum ſimilium auctores multoties memorantur; ſemel tantùm in eodem Veſpaſiani & Titi nominibus adhibitis, ſed Adriani ut *Nebucadnezaris* quaſi vices, alternatim ad hunc modum, *Machzor part.* 1. *fol.* 189. *col.* 1. *Recordare Domine, qualis fuerit nobis Nebucadnezar, qui puniens nos ut veneficos, ipſe auguriis uſus, præſtigiatorum inſtar, diſciplinâ extraneâ infatuatus, & conſulens Templum. Recordare Domine, qualis nobis fuerit Andrianus* (pro Adrianus) *crudelitatis conſilia amplexus conſuluit idola ſe pervertentia & combuſſit quadringentas & octoginta ſynagogas.* Cujuſmodi alia orsine inſunt continuò, uti & memoria Principum illorum, à quorum utroque calamitates eodem die Judaicæ evenerant, iſt quibus etiam è patria ſeu Palæſtina integra, exilium. Vide Joh. Seldenum *de Synedriis Veter. Hebr. in Addendis* l. 1. p. 727. & 728. De hoc autem interdicto plura ſuprà ubi de *Judæis.*

NEBULA, inter meteora infimæ regionis notiſſima, memoratur Plinio l. 2. c. 60. quam denſam in bello maximi momenti eſſe, diſcimus ex Livio l. 22. c. 4. ubi de Flaminio Conſule ab Annibale circumvento. *Eò magis*, ait, *Romanis ſubita atque improviſa res fuit, quòd orta ex lacu nebula, campo quam montibus denſior ſederat, agminaque hoſtium ex pluribus collibus ipſi inter ſe ſatis conſpecta, eoque magis pariter decucurrerunt. Romanus, clamore prius undique ortò, quàm ſatis cerneret, ſe circumventum eſſe,* ſenſit &c. De nebula Diis Homericis circumfuſa, vide infrà in *Ornigalea.* In *Fragmentis* Petronii, *Palam proſtare nudam in nebula linea.* Ita enim legunt eum, pro *lanea.* Veſtis tenuiſſima ſignificatur, ſic dicta, quod tranſpareat ſub illa corpus, ut cœlum ſub nebula. Heſych. ὁμίχλη, [illegible]. Fulgentius *Mythol.* l. 1. *poſt princip. Aſſiterant itaque ſirmnate nebulis in modâ terra [illegible].* &c. Suidas [illegible] vocat τὰ ἐσχῶν, [illegible]. Heſych. & alii. [illegible]. Ita *Coa veſtes* apud Horatium l. 1. *Sat.* 2. v. 101. [illegible] tenuiſſimo textæ. Plin. l. 6. c. 17. bombycinæ vaſtas ait, *ut in publico matronæ tranſluceret.* Ammian. l. 14. *Sericas ſub parvitione [illegible], quæ colis inſertas ſingulis [illegible], [illegible] perſpicabiles.* Car. du Freſne *Gloſſar.* Verùm de his pro[illegible] dicemus, ubi de *Pelle[illegible]* [illegible] & aliquid voce *Nebliſtus.* Nec omittendum, quod illuſtriſſimis nebulis circumſeptas uxores ſuas Magnum Mogolem choreaſque ducentes, ſpectare, aliiſque, quos interiori amicitia dignatur, quandoque ſpectandas exhibere conſuevisse, annotat Joh. Baptiſta *Tavernier Itiner. Ind.* Sed & *Nevule* apud recentiores ævi Scriptores panes tenues. *Gloſſæ Bibl. MSS. Teſtamos, panes, qui dicuntur nebula.* *Gloſſ. Lat. Gall. Nebula Oublee, meaute.* *Gloſſæ MSS.* ad Alexandrum Iatroſoph. *Valencia bucella, quæ ſunt juxta ferrum, ut nebula.* Eraſmus in *Græciſmo*,

Aeris eſt nubes, nebula de flumine ſurgunt,
Ac panis nebula ſibi ſubtiliſſimus extat.

Bernardus Mon. in *Conſuet. Cluniac. MSS.* c. 77. & ex eo Udalricus l. 1. c. 9. *Valens, quæ in ferramento caracterato de conſperſione farinæ tenuiſſimè fiunt & ab hominibus Romanæ linguæ Nebulæ, à ministratione appellantur Oblatæ.* Vetera *Statuta* Canonicorum S. Quintini: *Ad poſtmeridiem debet nebulas & oblatas & vinum & vinum [illegible] debet ligna & ſal.* Infrà, *Debet habere unuſquiſque privatus* 10. *nebulas &* 5. *oblatas.* Et Ordinarius MS. Eccleſiæ Rotomagenſis, ubi de feſto Pentecoſtes: *Et dum incipitur, Veni creator, projiciuntur per familiares Theſaurarii exiſtentes in deambulatorii ſuperioris turris, ante Crucifixum ſcilicet inferius, & quàm poterunt infra chorum, folia quercuum, nebulas & ſtuppas ardentes in magna quantitate. Et à Gloria in excelſis, emittent volare verſus chorum aves parvas & mediocres cum nebulis ligatas ad tibiam, in competenti numero & continualiter præmiſſa, uſque ad Officium Miſſæ, nec ceſſabunt, niſi dum dicitur Evangelium. Et hæc omnia ſunt expenſis Theſaurarii & Capituli, æquis partibus.* Qui eundem ritus in aliquot Galliæ Eccleſiis etiamnum obtinet. Vide Joh. Bruſetium *de Re Cibar.* l. 6. c. 9. p. 410. Car. du Freſne *Gloſſar.* & infrà, in voce *Oblata.*

NECATE, promontorium Piceni prope Piſaurum, quod quidam *Focarium* vocant, inquit *Niger.*

NECEB, civitas tribus Nephthali, quæ & *Adami*, Joſ. c. 19. v. 33.

NECEPSO, nomen Medici, de quo Firmicus l. 8.

NECEPSO & Petoſiris, Aſtronomi antiquiſſimi: Firmicus l. 4. c. 16. ex Salmaſii lectione: *Sic & Necepſo, Ægypti juſtiſſimus Imperator & Aſtrologus valde bonus, per ipſos Decanos, omnia vitia valetudineſque collegit, oſtendens quam valetudinem quis Decanus efficeret, & quia natura, alia à natura vincitur, & quia Deum frequenter alius Deus vincit, ex contrariis ideò naturis, contrariiſque poteſtatibus omnium ægritudinum medelas divina ratione magiſteriis invenit,* &c. Ubi Deum, h. e. *Decanum* eſſe appellatum ὡροσκόπον, qui naſcentiæ præeſt, innuit. & vetuſtiſſimam eorum obſervationem, ac cum ipſis [illegible] incunabulis apud Græcos & Chaldæos natam eſſe, indigitat. Vide ſuprà ubi *de Decanis Diis.* & hîc *Necepſos.*

NECEPSOS, vel *Necepſus*, Rex II. Saitarum in Ægypto, in aſtrorum cognitione peritiſſimus, Auſon. *Epiſt.* 19. v. 18.

Quique magos docuit myſteria vana Necepſos.

Dicitur & *Nechus.* Nic. *Lloydius.* Marshamo, partiarius erat Ægypti Regulus, in illa δωδεκαρχίᾳ de qua voce *Dodecarchia* aliquid diximus. Stephanatis ſucceſſor, fuit maximus Sideralis ſcientiæ inſtaurator habitus: quæ enim Mercurius I. olim excogitaverat; quæ ſecundus in Templorum adytis repoſuerat, ille in praxin uſumque hominum traduxit. Unde *Magorum dictus Magiſter*, quòd hi poſt ſubjectam à Perſis Ægyptum, ex hujus Regis ſcriptis doctrinam Genethliacam hauſerint, utpote *Auctoris Aſtrologiæ Judiciariæ omnium vetuſtiſſimi.* Et plerumque jungitur Petoſiris, cujus liber ad *Necepſo* Regem memoratur Rein. Reineccio *Hiſtor. Jul. part.* 1. In regno poſt 6. annos ipſum excepit Nechus. Vide de *Necepſo*, multa præclara, ut & de *Aſtrologices divinandi ratione*, ab Ægyptiis ad Chaldæos, inde ad Græcos derivata, apud præfatum Marshamum *Canone Chron. Sec. XVI.*

NECESSITAS apud Veteres Ἀνάγκη Græcis dicta eſt, quidquid animum ſuæ ſponte eſſe non patitur. Ita, dolor, voluptas, metus, aliaque animi motûs, totidem illis fuêre ἀνάγκαι. Hi enim affectus rapiunt nos ac trahunt, quò ire nolumus. Sed & cùm aliquid facere cogimur aut pati, præter animi voluntatem, id etiam ἀνάγκη. Unde ἀναγκαστοὶ & ἀναγκοφάγοι dicti, qui non ad libitum ſuum, ſed alienò arbitriò, comederent [illegible] dum P[illegible], de quorum [illegible] diximus aliquid ſuprà, ubi de *Ardea ſaginatione.* Indidem *Fati neceſſitas*, Horatio, [illegible] ἀνάγκη, *Herodoto* [illegible] qui nomine vox exponitur apud *Diodorum.* Sic ἀνάγκαι [illegible] ἀνάγκαις. Et *Crapulam. Neceſſitas pauperum ſublevanda.* Porrò vincula & carceres. Unde ἀναγκαῖον, *neceſſarium*, locus carceris, Morbus, in Concil. Gangrenſi [illegible] ἀνάγκη [illegible]. Contumelia, apud Epiphanium de Audio, quem [illegible] ma facere coactum dicit propter τὴν ἀνάγκην τῆς ὕβρεως. [illegible] verò in amatoriis vox uſurpata de his, qui philtrò in amorem per vim abducuntur: etiam de ipſis philtris & amatoriis, ἀνάγκαι

A   ſit

& *κατωφάγας*, item *καταφάγων* Syneſio aliiſque. Unde herbæ, quâ ad amatoria Theſſalæ mulieres olim uſæ, *Catanance* nomen, apud Plinium *l.* 27. *c.* 8. in Emplaſtationibus tandem & [illegible] meritbus, vide ſupra [illegible] & plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1085. Hanc *Neceſſarium*, quod, præter ſignificata, quæ jam innuimus, caro quoque ac pretioſo olim oppoſitum: medio ævô contrarium notionem induere cœpit, uti diximus ſuprà in voce *Aſſatio*. Apud Recentiores, Monaſticæ Rei Scriptores inprimis, *Neceſſaria*, item *Neceſſarium*, latrina, ſeceſſus eſt. Lanfrancus *Decr. pro Ord. S. Benedicti c.* 4. *Unus eorum in dormitorio debet lectos circumire omnium & omnia ſedilia neceſſariis ſolicite conſiderans, ne fortè aliquis frater dormiens ibi remanſerit.* [illegible] cooperto capite intrari, jubet Liber *Ordinis* S. Victoris Pariſ. *MS. c.* 22. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* ubi etiam corio involvi & pannô obduci hæc ſedilia, addit ex veteri *Computo*. Eôdem modô *χρείας* Græci uſurpant, ut inter alios, apud Artemidorum *Oneirocritico* videre eſt *l.* 1. *c.* 2. De munditie [illegible] locorum in Aula Turcica, vide Joh. Bapt. Tavernier *in Deſcr. Seraglii*. Aliquid etiam infrà, voce *Soteria*. Nec omittendum, quod *αἰδοῖα* etiam *ἀναγκαῖα* appellari quandoque obſervat Artemidorus *Oneirocritic. l.* 1. *c.* 47. uti *partes neceſſarias* Latini, it. *neceſſaria*; abſtinentes quidem ab harum partium appellatione propria, ſed eas nihilominus neceſſarias ſignificantes, atque ſic verecundiam mitigantes. Vide Jul. Firmicum *Matheſ. l.* 4. *c.* 12. 28. & *l.* 5. *c.* 3. adde locum Pauli 1. Corinth. *c.* 12. *v.* 22. plura verò hanc in rem, apud Deſid. Heraldum *Animadverſion. ad Arnob. l.* 5. verba, *ſine honoribus appellare præfatis*.

NECESSITAS, & Violentia, Corinthiis pro Numine: Sed à fano arcebantur omnes, nec ulli aditus dabatur in Templum. Alex. ab Alexandro *Genial. Dier. l.* 2. *c.* 14.

NECHAO, nomen Pharaonis Regis Ægypti, illius videlicet, cui contra Aſſyrios tendenti Joſias Rex Judæ ivit in occurſum, cuô in prælio occiſô, Joachimum in thronum evexit, cum eo fœdus pactus. Victus dein à Nebucadnezare, A. M. 3429. 2 Reg. *c.* 23. *v.* 29. 2 Paral. *c.* 35. *v.* 20. Jer. *c.* 46. *v.* 2. Joſeph. *Jud. Ant. l.* 10. Herodot. *l.* 2. & 4. Torniel. *A. M.* 3425. & *ſeqq.* Vide infrà *Nechos*.

NECHEROPHES, ultimus Thinitarum in Ægypto Rex, ſucceſſit Chenerti Regi XVII. circa initium Joſephi Patriarchæ. Sub eo Libyes ab Ægyptiis defecerunt, quò illud Plinii referre licet, *prælium Afri contra Ægyptios primùm fecêre fuſtibus, quos vocant phalangas, l.* 7. *c.* 56. Verùm *lunâ ſupra modum auctâ ex viſâ, religionis metu ſeſe dediderunt*, Syncellus p. 56. Quod prodigium alii ad ſtellam Veneris retulerunt, uti diſcimus ex Auguſtino *de Civ. Dei l.* 21. *c.* 8. uti ex Caſtore refert. *in ſtella Veneris tantum extitiſſe prodigium, ut mutaret colorem, magnitudinem, figuram & curſum.* Regnavit ann. 28. finemque huic regno impoſuit, quod Thebano acceviſſe veriſimile eſt, poſtquam duraviſſet ab initio Menis annos 593. Vide Joh. Marshamum *Canone Chron. Secul.* VI. ut & infrà voce *This*.

NECHIA, Pharao Ægypti Rex, is qui Abrahamo uxorem ſuam abſtulit. Joſeph. *l.* 6. *c.* 18. *Ant. Jud.*

NECHO, Rex Ægypti à Nabuchodonoſore victus ad Euphratem. Vide *Nechao* & *Nechos*.

NECHOS, Pſammitichi fil. patri in regno Ægypti ſucceſſit, clari & magna ſpirantis animi, qui proin, priſtinæ Ægyptiorum gloriæ æmulus, Imperium Aſiæ, quod pater lentè tentaverat, recuperare ſuſcepit. *Comparavit itaque copias bellicas, & conſtruxit triremes, tam in mari Septentrionali, quàm in Sinu Arabico ad mare rubrum: quarum navalia adhuc cernuntur*, Herodot. *l.* 2. *c.* 159. In quo conatu cùm ei Joſias Rex Judæ ſe opponeret, victus ab illo, & occiſus eſt, vide ſuprà. Is verò omni Syriâ ſub poteſtatem redactâ, poſt 3. menſes regreſſus, Joahazum Judæ Regem vinxit, ejuſque locô Jehoiakimum inſtituit, reduxque in Ægyptum pacis operibus vacavit, tamdiu quietus, quamdiu ignavus Babylonis Rex Chyniladanus Babylone regnabat. Conſtruxit triremes in ſinu Arabico, etiam foſſam à Nilo ad ſinum illum ducere aggreſſus eſt, in quo corpto perierunt Ægyptiorum 120000. Herodot. *l.* 2. *c.* 18. Primuſque fuit eorum, qui Africam [illegible] eſſe monſtrârunt. Idem *l.* 4. *c.* 41. poſtquam enim à Foſſa deſtitit, Phœnices quoſdam in Africam circumnavigandam miſit, qui Mari Rubrô ſolventes in Mare Auſtrale abierunt, ac tandem annô tertiô per Columnas Herculis tranſvecti in Ægyptum redierunt. Sequutæ fortunæ vices; Nabo-pol-aſſar enim Babylonis Rex poſt Chyniladanum, ſtatim ſub initio Regni, copias *Nechonis*, ipſumque dein, vicit, totamque Syriam uſque ad Peluſium, exceptâ Judæâ, ſub poteſtatem redegit: poſt Hieroſolymas dein, Tyrumque devictam, Ægyptum quoque devaſtavit, quod tamen ſub *Nechonis* ſucceſſore demum factum; poſtquam enim regnâſſet *Nechos* annos 16. excepit eum Pſammis fil. circa ann. Nabonaſſaris 137. Vide infrà *Pſammis*, & plura hanc in rem apud Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec.* XVIII. Addo ſaltem, hunc Regem, ad diſcrimen ejus, de quo mox, vocari *Africano*, *Euſebio* & *Syncello Nechaonem II.*

NECHUS, quem *Nechaonem I.* cum auctoribus modò dictis voces, in Saitarum Ægypti Regulorum ſerie Necepſum ſequutus, regnavit octo ann. habuitque, à Sabacone Æthiope occiſus, ſucceſſorem filium Pſammitichum, inter præcipuos Ægypti Reges numerandum, ut qui patriam à tyrannide liberavit & Regulorum multitudine abolitâ Monarchiam reſtituit. Vide infrà, *Pſammitichus*.

NECICA, oppid. Dalaſſidis, in Cilicia. *Nimica Interpretib.*

NECLAS, urbs Arabiæ Petrææ, Epiſcopalis, ſub Archiepiſcopo Boſtrenſi, inter Petram & Medavam, *Ptol.*

NECODA, nomen viri, Eſdr. *c.* 2. *v.* 48.

NECOS, fil Pſammitichi, Ægypti rex, cui fil. Pſammis in regno ſucceſſit, Herodot. *l.* 2.

NECRETICE, Colchidis regio. *Ptol. Kitice Arriano*, ut ſcribit *Portusanus*.

NECROLOGIUM, Græc. *Νεκρολόγιον*, dicitur defunctorum catalogus, Bedæ *Hiſtor. Anglic. l.* 4. *c.* 14. Aliter *Obituarium* ſeu *Obituarium*, item *Calendarium*. Anſelmus *l.* 1. *Ep.* [illegible] *qui à nobis nuper monachum ſumpſit habitum.* [illegible] *benedictionem aſſumſit: mandate* [illegible] *ut in noſtro calendario ſcribatur*, &c. Vide quoque ſuprà in *Martyrologium*.

NECROMANTICI, poſterioribus ſeculis dicti ſunt, ex ſententia *Hornii*, quos Moyſes Geneſ. *c.* 6. *v.* 4. נפלים vocat, quique vulgo *Gigantes* redduntur. Unde Poetarum inde fabulæ de Gigantum Titanumque rebellione fuerit quæ dedicant. Ita enim vocem hanc explicant Rabbini. Sed ratio, quam *Leusdenus* affert, minimè ſolida eſt: quaſi quia alii cum pavore conciderint, inde ipſi *Cadentes* fuerint appellati. Neque ea, quæ *Goropius* affert, ſatis ſunt firma. Namque Bileamus Numer. *c.* 24. *v.* 4. 16. נפל i. e. *Cadens* appellatur, quem Magum famoſiſſimum fuiſſe conſtat, *Gigantem* nemo dicit. Probabile itaque, נפלים dictos eſſe non tam ob vaſtitatem corporis, quàm ob Magiæ atque incantationem peritiam, quam hi Kaini ſectatores palam exercebant. Talis enim & Bileamus prædictus fuit, tales & *Νεκρομάντεις* ac *Νεκυομάντεις* ſequentibus annis appellati, quia mortuorum cadavera, à Dæmone animata, iis reſponſa dare cogebantur, de quibus 1 Sam. *c.* 28. *v.* 7. & apud Lucanum *l.* 6. agitur. נפל autem & נבלה, ut & נבלת, *cadaver* denotare, norunt Hebræorum filii. Georg. Hornius *Hiſtoria Philoſ. l.* 1. *c.* 9. *fub fin.* Utebantur hi, more Theſſalorum, oſſe aliquando aut venâ defuncti hominis: nonnunquam terrefactum cruorem cadaveri, ut reſponſa inde eliceret, affundebant. Quemadmodum Erichtho apud Lucanum, *l.* 6. *v.* 750.

—— *Dum vocem defuncto in corpore quærit,*
Protinus aſtrictus caluit cruor, atraque fovet
Vulnera &c.

Et quia Spiritus vel anima hominis fatô functi hâc arte videbatur in corpus revocari (unde Horat. *l.* 1. *Sermon. Sat.* 8. *v.* 29. *Animas reſponſa daturas*) *Ψυχομαντεία* quoque atque etiam *Σκιομαντεία* hinc dicta eſt. Is verò qui reſponſum expectabat, tenebatur certus eſſe de cadavere, cujus oraculum, ſi Diis placet, hôc modô ſolicitabat, ritè ſepultô. Quare Meliſſa Periandri uxor, marito, qui ad Theſprotos, Acherontis fluvii accolas, nuntios miſerat, ſciſcitatum *Necyomanteon*, de hoſpitis depoſito, apparens, negavit ſe reſponſuram de quæſito, quoniam ipſa algeret ac nuda eſſet: nihil enim ſibi prodeſſe veſtes, cum quibus ſepulta fuiſſet, utpote non concrematas, apud Herodot. *Muſâ quintâ*. Eorum luſtrati prius ſeſcitaturum neceſſe erat, unde Tireſias Thebanorum Regem apud Statium *l.* 4. ut luſtratione ritè defungatur, monet, ne ibi ipſi damnum afferat. Franc. Roſſæus *Arg. sel. Artic. l.* 7. *c.* 1. Vide quoque ſuprà in voce *Divinatio*, & infrà *Necyomantia*, ut & alibi paſſim.

NECROPHORIUM, vide hic *Arca*, item *Sandapila*.

NECROPOLIS, urbs Ægypti, diſtans ab Alexandriâ 30. ſtadiis, ubi Cleopatra, anguibus admotis uberibus, ſe extinxit, ne in triumpho duceretur ab Auguſto.

NECTANEBUS, Ægypti Rex ultimus, Platonis temporibus, fil. Tachi, aliis conſobrinus, pulſus à Mendeſio, & reſtitutus. Dein ab Ocho Perſiæ Rege, per Mentorem & Græcos, denuò exturbatus, in Æthiopiam confugit, A. 404. Urb. Cond. Dynaſtias horum Regum *Manetho* ſcripſit, *Euſeb.*

NECTAR, vinum pigmentatum. Uguitioni, potionis delicatioris ſpecies, interdicta in *Statutis Ordinis* Cartuſienſis A. C. 1368. 2. *part. c.* 5. §. 30. *Nectar quoque quaslibet alias vini & ſpecierum confectiones nullo unquam tempore in refectorio miniſtramus.* Vide infrà in voce *Pigmentum*, & ſuprà in *Murina*.

S. NECTARII caſtrum, in Gallia vulgò *Senneterre*, corruptè pro *Senettere*, locus eſt in Chartario Brivatenſi memoratus, ubi *Caſtro de S. Nectario* vocatur. Arverni, apud quos eſt, idiomate ſuo *S. Nectoire* appellant, pro *S. Nectaire*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

NECTARIUS, Epiſcopus Conſtantinopol. patriâ Tarſenſis, familiâ illuſtri, ad civilia magis negotia natus, nec eruditione, nec probitate, nec ſecundâ nominis famâ, ut quidam ſcribunt, ornatus, à Theodoſio Imperatore Gregorio Nazianz. ſurrogatus eſt, antequam baptizatus eſſet, A. C. 381. Piè quidem præfuit, ſed hæreticis, pacem Eccleſiæ turbandi ruditate ſuâ & inconſtantiâ anſam dedit. Interim *Confeſſionis* ritum & Presbyterum, Pœnitentiæ præfectum, ſuſtulit, cum hac occaſione matrona quædam nobilis, in templô, à Diacono conſtuprata eſſet: quod ad Epiſcopi hujus imitationem, in toto mox Oriente ſimiliter factum, in Occidente ſolo, ritu manente, qui dein *in Confeſſionem Auricularem* degeneravit. Socr. *l.* 5. *c.* 8. Sozom. *l.* 1. *c.* 16.

NECTENDI Coronas artificium, à Sicyoniis manavit, Pliniô auctore, *l.* 21. *c.* 1. Primò namque flores, ut diſcriminatim legebantur, ita ex indiſtinctis corollam ſibi ſeu coronam quiſque plectebat, nullo aut exiguo colorum, odorum, nitorum [illegible] cujuſmodi coronas *χυδαίας* vocârunt ſolertiora ſecula. Poſtmodum aliquis delectus haberi cœpit, & ſenſim *nectendi* pulchriores & operoſiores coronas artificium, exortum eſt, ex Pauſiæ Pictoris & Glyceræ coronariæ, illi admodum dilectæ, certamine. De quo ſic præfatus Auctor. *loc. cit.* *Arborum ramis coronari, in ſacris Certaminibus, mos erat primùm. Poſtea variari cœptum mixturâ verſicolori florum, que invicem odores coloreſque accenderet Sicyone, ex ingenio Pauſiæ atque Glyceræ*—*cum opera ejus pictura imitaretur & illa provocans variaret, eſſetque certamen artis ac naturæ.* Vide quoque *l.* 35. *c.* 11. ubi *inventricem coronarum* propterea hanc Glyceram vocat, ut & infrà in voce *Stephanoplocos*. Ejus poſt modum imitatione prodierunt aliæ *στεφανώματα*, *ſertorum ſeu corollarum* [illegible], eademque *στεφανώματα*, *opifices earum*, qualem Horatius vocat Europam *Catena.*

Cerimis l. 5. ad. 17. Muliebre enim munus id fuit propriè: in urbe quidem harum [illegible], puellarum, virginum, præsertim cum illa serta imponebantur agresti alicui Numini. Unde apud Longum, Daphnis effusus in questus, ob raptam Chloen, ad Nymphas, hæc, inquit, illa erit. [illegible], *quæ toties floribus coronata*, *l. 2.* Dicebantur autem non solum [illegible], sed [illegible] & [illegible], *nectere & trage [illegible]*. Unde [illegible], apud *Eustathium*. Quod opificium tanta assiduitate exercebatur, ut eo pauperculæ mulieres victum sustentarent, ut supra Plin. tradidit. Ideoque illud *Plat.* vocat [illegible], *dulce quidem, sed ærumnosum & infructuosum*, h. e. tenuis admodum lucri. Itaenim mulier illa Aristophanea *Thesmophoriazus.* de quinque liberis, sibi maritò mortuò relictis, loquitur,

——— ὁ γὰρ [illegible]
[illegible]
——— ——— *quos ego, vix*
Coronas [illegible] pace in myrtetis.

Porro hoc artificium consistebat in floribus, foliis, herbis ramulisque in orbem nectendis, quo sic nexi redimiendo capiti essent idonei. *Nectebantur* autem in filo & in scirpo, uti habet Tertullian. *de Cor. mil.* ubi *scirpum* pro *philyra* usurpatum cense: Philyra enim & filo omnis illa coronaria materia nectebatur, Tertullian. *de Pallio*, quemadmodum elephantorum setæ, apud Indos, & membranæ tenuissimæ tiliæ, apud nos in simile usum adhibentur. Philyris postmodum accessere lemnisci, quibus illæ involvebantur, quo & corona firmior ac tota res aspectu gratior esset, uti diximus supra, ubi de *Lemniscis*. Sed & Viri coronas nexuisse & vendidisse subinde memorantur, qui [illegible] & [illegible] hinc dicentur Plutarchó [illegible]. Verum mulierum id proprie munus, ut dictum. Ad quarum exemplum *Compositores gemmarum* exortiisunt, uti Plinius docet *l. 37. c. 6.* &c. Vide hanc in rem plura, apud Car. Paschalium *Coronar. l. 2. c. 10.* Vim verbi quod attinet, *nectere* continuare est. Stat. *Theb. l. 9. v. 567.*

Sidereasque simul nectebat vulnera Mavors.

Unde *nexa*, quæ non interrupta. Ut *catenatis labores*, apud Ausonium.

——— *Irasque insidiasque catenatosque labores,*
Mutandos semper gravioribus ———

Et *causas nectere*, i. e. aliam ex alia deducere. Virgilianum est. *Oracula versa nectere*, apud eundem Statium, *commissa est & per dolum componere*. Vide Casp. Barthium *Animadversion. ad loc. cit.*

NECTIBERES, popul. Mauritaniæ Tingitanæ apud *Ptol.*

NECYIA, urbs Umbrorum. *Steph.*

NECYOMANTIA, seu NECROMANTIA, aliter *Anagogis*. Plinio *l. 25. c. 11.* ab *evocando* Deûm Manium imagines. Cicero *1. Tusc.* Inde ea, *quæ meus amicus Appius Necyomantia faciebat: Inde in vicinia nostra Averni lacus:*

Unde animæ excitantur, obscura umbra, aperto ostio
Alti Acheruntis, falso sanguine, imagines mortuorum.

Non vero omnes omnino, sed solas [illegible], *qui funere acerbò abrepti* & [illegible], *qui violentò mortis genere præerepti essent*, animas in *Necyomantia* Magicis artibus evocari, creditum nonnullis, quia de propinquo evocarentur, nec avellendæ essent ex intimis sedibus Inferorum, ubi quiescere solùm animas maturâ ætate solutas, placidâ morte separatas atque etiam supremitatis honore donatas opinabantur. Plerique etiam dubitarunt etiam Paganorum, an ex imperio & arbitrio Magi, animæ ab Inferis ipsis evocari possent, ad oracula responsitanda? Non autem receptos esse Inferis, qui funere acerbò, vel violentò mortis genere essent abrepti, aut qui sepulturæ honore caruissent, multorum fuit sententia. Aliam rationem suggerit Tertullian. *de Anima.* *Itaque invocantur quidem Aori & Biæothanati, sub illo fidei argumento, quòd credibile videtur, eas potissimùm animas ad vim & injuriam facere, quas per vim & injuriam sævus & immaturus finis extorsit, quasi ad vicem offensæ*, &c. Vide hanc in rem Salmas. *ad Solin. p. 1091.* & 1115. & hic passim, vocibus *Manes*, *Mussare*, *Necromantia*, *Nigromantia*.

NECYSIA, idem quod Genesia Ammonio, h. e. *Parentationes*, de quibus vide infra. plura verò apud Cæl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l. 17. c. 21.*

NEDA, qui NEDAS *Strabon.* fluv. Arcadiæ flexuosissimè juxta Lepriumfluens, Eleosque a Messeniis dividens, ex Lycæo monte oriens cum oppido cognomine. teste *Stephan.* Nunc *Longarola*, juxta ad quem vicus *Nedina*, veteris nominis. Nomen habet fluv. à nympha Jovis nutrice, ut Cæl. Rhodig. *l. 18. c. 9. l. 24. c. 17.* tradit.

NEDFRI, in *Capitular.* Caroli M. prohibiti an sacrilegi isti ignes sunt, quos in mysteriis suis, arte Magicâ & nescio quibus præstigiis excitabant pagani Sacerdotes, ut auctoritatem ac reverentiam sacris suis conciliarent, de quibus vide Henric. Vales. *ad Eusebium de Vita Constantini l. 2. c. 10.* & infrà in voce *Nodfyr*.

NEDINUM, Illyrici oppid. *Ptol.* *Ansed.* teste *Nigrò*. *Nadin* incolis, oppidul. nunc Dalmatiæ, in colle, juxta Lacum cognominem in ditione Turcica. Sed a Venetis haud pridem captum, ejusque munitione disjectæ, 18. milliar. à Jadera in Ortum, & 24. a Sebenico in Circium, uti 9. ab ora maris Adriatici seu Sinus Veneti.

NEDON, urbs & locus Laconiæ: unde Minerva *Nedusia*. *Steph.*

NEELA, civitas, è qua Zabulon alienigenas expellere noluit, Hieronym. *in loc. Heb.*

NEELLE, nomen illustris in Gallia familiæ, quæ Lavallææ stirpis ramus est. In hac enim post er tantum principaliter, atque hæres Emma Guidonis VI. an VIII. filia Matthæo II. Domino Montmorencio marito bona avita nomenque attulit: quibus geniti Guido *de Laval*, Domini ac Comites postea *de Laval*, omnes primi sui [illegible] nomine usi, continuarit, usque ad Guidonem XII. cujus filia Anna, Johanni Mont orbo nupta, in hanc domum nomen transmisit, in qua hodieque floret, asse juncta juxta cristam tot, quorum uni, Dominorum *de Lezai* tenco pater [illegible] dedit. Dominorum *de S. Aubin*, *Bois Dauphin*, *la Lagee*, *Longue*, *Brée*. Quo omnes primogeniti Dn. *de Lou*, qui etiam Vicecomites *de Brosse*, Comites *de Joigny* ac *Mesle*, & Marchiones *de Nesle* facti sunt, dum superfuere, antecedebant. Vide supra, in vocibus *Joigny* & *Laval*.

NEETUM, Vide NETUM.

NEFANDUS, apud Statium *Theb. l. 4. v. 516.*

Et triplicis mundi summum, quem scire nefandum,
Illum [illegible]

Est cujus nomen non est effabile. Loquitur enim hic de Cœli, Terræ & Oceani, ac Inferorum *Domino*, *Imperatore*, *Rege*, ut habet Gloss MS. apud Casp. Barthium *Animadvers. ad l.* Sic ineffabile dicunt Judæi nomen Dei proprium *Jehovæ*, qui prout cum jam olim per reli[illegible] primum, postmodum per superstitionem à pronuntiatione ejus abstinuerint, penitus & incognita, aut saltem incerta nobis, vera & genuina ejus lectio videtur. Verum tempore Mosis nondum hanc pronuntiationem, non solum in sacris usurpatam, sed & publicè fuisse notam, patet gentium, imo apud vicinas quoque gentes tantam ejus dignitatem, discimus ex Numeror. *c. 6. v. 24.* Levit. *c. 24. v. 11. 16.* 1 Regum *c. 17. v. 12.* &c. Adde quod ad alias sua sacrum illud nomen Gentile notatum traduxisse, patet ex nominibus *Jao*, *Jove*, *Jovis*, [illegible] & [illegible], quæ Bacchi nomina, ut & Jani ac Dianæ appellationibus: Interim quòd Græci literis exprimi non posset, [illegible] rectè dictum fuit. Franc. Bornemon *Synops. Theol. Christ. Part. 1. l. 1. c. 16. §. 5. & seqq.* Videque infrà de *Silentio* in Sacris, dicemus, alibique passim. Alia vocis notio, apud eundem Statium *Theb. l. 1. v. 273.* ubi de Jovis Lycæi in Arcadia Templo.

Arcades hic tua (*nec pudor est*) *delubra nefandis*
Impofuere locis.

Hic enim *nefandi loca* vocat poeta, in quibus homines gustatò sacrificiò, quod immolatò puerò Arcades Deo suo Lycæo facere solebant, in lupos mutari credebantur, ut ex Plinio *l. 8. c. 22.* notant duo Augustini *de Civ. Dei l. 18. c. 17.* Scholiastæ, Lud. Vives & Leonardus Coquæus. Sed & idem Templum qui intrassent, necari consuevisse, docet Hyginus *Poet. Astronom. in Arctophylace*. Ergo *nefanda*, h. e. *infausta*, *horrenda* &c. Cæteris vocis significationes, vide apud Caspar. Barthium *Animadversion. ad Statium passim*, ubi & multa de voce *Nefas*, ei affini; & in Sacris Gentilium multùm usitatà.

NEFAS, inter Martis comites, recensetur Statio *Theb. l. 7. v. 43.* ubi de Aula Martis sub Hæmo,

Ferrea compago laterum, ferrò arcta teruntur
Limina, ferratis incumbunt tecta columnis.
Læditur adversum Phœbi jubar, ipsaque sedem
Lux timet, & dirus contristat sidera fulgor.
Digna locò statio, primis salit Impetus amens
E foribus, cæcumque Nefas, Iræque rubentes.
Exsanguesque Metus.

Ubi Scholiastes, *Cæcum Nefas*, inquit, *id est, nullo respectu pro lubitu omnia faciens.* Vide Barthium *ad l.*

NEFASTI Dies, dicebantur Romanis, quibus non licebat Prætori verba illa solemnia fari, quæ Fastis obtinebant: *Do*, *dico*, *Addico*. Fastis enim diebus, dabat actionem, *dicebat* jus, *addicebat* tam res, quàm homines, Joach. Camerarius in *Orat. Cicer. pro Flacco*: qui quum trium essent generum, constituerunt in anno dies 287. præter quos reliqui omnes erant nefasti, ubi solemnia illa tria obticuerunt, interim causas agere, concionem habere & legem promulgare licuit. Erant & alii, *Nefasti primò dicti*, quibus quidem horis matutinis jus dicere non licebat, postmeridianis autem erat permissum, notati in Kal. literis *N. P.* quibus contrarii erant *Fasti* primò, *F. P.* cum post meridiem justitium erat, manè autem fari licebat. De *Nefastis* Ovid. *Faster. l. 1. v. 47.*

Ille Nefastus erit, per quem tria verba silentur,
Fastus erit, per quem lege licebit agi.

Sunt qui *Nefastos* cum atris confundant, & *Sueton.* *Tacitusque Nefastos* pro atris nonnunquam ponunt: Sed, accuratè loquendo, ita distinguuntur, ut omnis quidem ater *Nefastus* etiam sit, sed non contra omnis *Nefastus* ater. Namque & dies festi, *Nefasti* erant, atri autem non erant. Græcis *Nefasti* dies etiam [illegible] dicuntur, qui cum [illegible] sive atris quoque Dioni Cassio confunduntur, ut & Luciano, aliisque. Plato *de LL. l. 6.* [illegible] tamen dies proprie *Nefasti* apud Græcos Scriptores, qui de rebus Romanis scribunt. Hinc Dionys. Halicarnas. *Antiquit. Rom. l. 1.* atram diem [illegible] vocat. Vide A. Gell. *l. 4. c. 9. cum Notis* Antonii Thysii JC. Item *l. 5. c. 17.* ubi rationem reddit, cur dies primi post Kalendas, Nonas, Idus, quos vulgus imperitè *Nefastos* dicebat, atri fuerint habiti. Vide quoque Joh. Rosin. *Antiquit. Rom. l. 4. c. 3.*

NEGAPATANUM, urbs Coromandeliæ, in ora Sinus Bengalæ. Sub Hollandis, à paucis annis, cum antea pareret Lusitanis. In tractu Principis Tanjorii.

NEGATIVI Hæretici, in Theologia Inquisitorum Ecclesiæ Romanæ dicuntur, qui coram Judice fidei per testes legitimos, quos nolunt, vel non possunt, repellere, de aliqua hæresi vere, secundùm leges Inquisitionis, convicti sunt, sed non confessi, imò in *negativa* constanter perseverant, Catholicam fidem profitentur, & hæreticam pravitatem detestantur. Excipi solent facta

ante plures annos commiſſa, in quibus oblivio eſt præſumenda. Verum eam non facilè præſumendam in factis, gravibus & inſignibus, monet *Inſtructio Hiſpal. anni* 1484. *c.* 12. Ut ſunt, *ſi quis ex propoſito hæreticas propoſitiones prædicaſſet, aut Sanctorum imagines fregiſſet*: nec etiam ii, hominibus tenacis memoriæ &c. *Negativus* etiam à multis cenſetur, & velut diminutus confitens & pertinax, qui vel omnes hæreſes, de quibus convincitur, vel omne delicti tempus, vel omnes complices non revelat, ſi nempe adeo recentia ſint, ut non facilè præſumatur oblivio. Sed & inter *Negativos diminutos*, ab aliquibus numerantur, qui coram Inquiſitore conſtituti fatentur quidem facta vel verba hæreticalia, ſed pravam intentionem *negant*: quos tamen alii vocant *Impœnitentes*. Vide ibi. Atque hic cum quia in Hiſpania frequens admodum eſt, propter regni illius neophytos ex Judæis & Mauris, prodiit cum ventilat Joh. Rojas *de Hæret. part.* 1. e quo diſcere eſt, quales ſint Chriſtiani, quos ex Judæis & Mauris ad ſuam ſ... metu pœnarum Inquiſitionis, converterunt Reges Hiſpan. Ceterum quod attinet, cùm *Negativus* peccatum non confitetur, impœnitens putatur, ac Curiæ ſeculari propterea relinquitur: ubi tamen certa quædam prærequiruntur. Et cum hujuſmodi hæreticus primùm durè carcere detinetur, compedibus ac catenis conſtrictus: dein majori cum cura examinatur; tandem ſi teſtes perſtent, ipſeque anni ſpatiô in carcere aſſervatus etiam in *negativa* perſiſtat, tandem ſententiâ Epiſcopi & Inquiſitoris, ut hæreticus pertinax & impœnitens à foro Eccleſiaſtico projicitur & traditur brachio ſeculari. Itaque ſi contingat ipſum per falſos teſtes eſſe delatum ac revera innocentem, miſer falsò condemnatus Magiſtratui traditur vivus igne comburendus; nec licet ipſi falſâ criminis non commiſſi confeſſione vitam ſuam redimere. Praxis tamen Inquiſitionis Luſitanicæ docet, Inquiſitores non rarò per reorum confeſſiones, etiam fictorum criminum, honori ſuo conſultum velle, *ex Hiſtor. Inquiſit. Goana c. ult.* Poſtquam autem hæretici convicti & *Negativi* Judici ſeculari traditi ſunt, ſi coram illo non confiteantur fidem Catholicam, vivi comburuntur: ſi verò ſe Catholicos eſſe & ſemper, fuiſſe profiteantur, priùs ſtrangulantur, inde demum comburuntur, Phil. à Limburch *Hiſtoriâ Inquiſit. l.* 2. *c.* 4. & *l.* 4. *c.* 37.

NEGATORES, in Eccleſia olim non unius generis. Ex iis enim, qui premente Gentilium perſequutione, in Chriſti confeſſione non ſteterant, nomenque ejus *abnegaverant*, alii dicti ſunt *Thurificati* & *Sacrificati*, qui ſcil. idolis immolaverunt; alii *Libellatici*, qui libellis conſcientiam ſuam maculaverunt, uti loquitur Cyprian. *l.* 4. *Ep.* 2. Atque horum iterum duo fuêre genera; quidam enim, cùm libelli hujuſmodi conſicerentur, ipſi præſentes fuêre; alii eos ſaltem fieri mandârunt, ipſi intereà abſentes. Contra quos Presbyteri & Diaconi *Ep. ad Cyprianum*: *Cùm etiam*, ajunt, *fidei Sacramentum in confeſſione Chriſti nominis intelligatur eſſe digeſtum, qui fallaces in excuſatione præſtigias quærit, negavit: Et qui vult videri propoſitis adverſùs Evangelium vel edictis vel legibus ſatisfeciſſe, hoc ipſo jam paruit, quòd videri paruiſſe ſe voluit.* Imò & inter *Negantes* habiti, qui *involutâ reſponſione* Chriſtum profitebantur, ut ait Ambroſius *Comm. in Lucam c.* 22. aut *ſub ſilentio ſe abſcondentes tacebant, cùm reſiſtere deberent*: ut Gregorius *Homil.* 14. *in Evangel.* μετὰ παῤῥησίας enim πάσης, *cum omni libertate*, id faciendum, Actor. *c.* 4. *v.* 29. Unde notat Euſeb. *Hiſtor. Eccl. l.* 5. *c.* 1. Vetium Martyrem confeſſum, λαμπροτάτῃ φωνῇ, *clariſſimâ voce*, eſſe ſe Chriſtianum: & hoc Martyribus in ore fuiſſe, *Chriſtianus ſum*, *Chriſtiana ſum*. In quam ſententiam Baſilius M. *Moral. reg.* 6. Ὅτι δεῖ ἀδεῶς καὶ ἀνεπαισχύντως παῤῥησιάζεσθαι ἐν τῇ ὁμολογίᾳ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ τῶν λόγων αὐτοῦ &c. Vide Jo. Forbeſium *Inſtructionum Hiſtorico-Theologic. l.* 12. *c.* 1. *num.* 9. *& ſeq.* & hic paſſim.

NEGOTIANTES, Ciceroni fœnerantes, *l.* 5. *ad Attic. Ep.* 21. *Præfecturam petivit, negavi me cuiquam* negotianti *dare.* Ubi loquitur de M. Scaptio, familiari Bruti, qui Salaminiis pecuniam fœnori dederat & exigebat quaternas centeſimas acerbiſſimus fœnerator. Et ſic accipit, quando *Negotiatores* à Mercatoribus ſeparat: ut *pro Plancio*, Negotiatoribus *comis*, *Mercatoribus juſtus*. Ulpianus *ad Edictum Prætoris*: *Argentariæ menſæ exercitores rationem, quæ ad ſe pertinet, edant adjectô die & Conſule.* Ad quod caput Edicti Ulpianus ita commentatur *l.* 6. *ff.* 3. *de Edend. Rationem autem eſſe Labeo ait ultrò citrò dandi, accipiendi, obligandi, ſolvendi ſui causâ negotiationem.* Ita ergo Trapezitarum ſeu argentariæ menſæ exercitorum *Negotiatio* eſt. Sic *l.* 19. *ff.* 1. *de Inſtitor. Dominus, qui ſervum inſtitorem apud menſam pecuniis accipiendis habuit, poſt libertatem quoque datam, idem per libertum negotium exercens.* Et certè pecunia fœnori locata inſtar mercis ipſaque fœneratio ſpecies eſt ... ſive Negotiationis. Unde apud Julium Firmicum *l.* 4. *c.* 7. *Si verò à Mercurio defluens minuta lumine Luna ad Jovem feratur, aut rationibus aut fœnorum* negotiationibus *facit eſſe præpoſitos.* Et apud Val. Max. *l.* 4. *c.* 8. pro *negatione*, uti Lipſius legit, vel *numeratione* aut *numdinatione*, prout alii, reponit Gronov. *Negotiatione*: *Opportunè mirificèque teſtatus, animorum ſuorum, non civiles ſanguinis ſe eſſe fœneratorem. Jam qui hac præcipuè negotiatione delectantur, cùm pecuniam crementam domum retulerint, quàm improbandò gaudiô exultent*, &c. Notum autem, majorem ferè numeratæ pecuniæ partem habuiſſe Veteres Romanos in menſa, vel depoſitam, pro occaſione uſuros & per partes erogaturos, vel ita traditam, ut aliis fœnori collocaretur aut ipſi Menſarii fœneratam haberent, quâ ſuô arbitriô uterentur, ſpem lucri ſectantes. Quam in rem vide quæ ſuprà ex præfato Gronovio ſatis prolixè diximus, in voce *Menſa*. Alias *Negotiatores*, dicti ſunt Octavio Ferrario Mercatores locupletiores, qualem *Negotiatorem magnarium*, Apulejus appellat *l.* 1. Hi mercaturam amplam, ſive *Negotiationem* exercebant, qualis *Negotiatio Sagaria*, *Leg.* 52. §. *eundem D. pro ſoc.* Item *Negotiatio lignaria*, apud Capitolinum *in Pertinace*, &c. Et diſtinctioni tertiam ... partem emebant, quæ ... & caras diſtraherent. Proprié enim Inſtitor ... Labeo: *Etiam eos Inſtitores dicendos placuit, quibus Veſtiarii & Lintearii dant veſtem circumferendam & diſtrahendam.* Hos itaque, ex occaſu Vergiliarum, quæ futura eſſet hyems, conjecturam facientes. *Negotiatores ... avaritiæ* ... docet Plin. *l.* 18. *c.* 25. Nam ſi nubilus occaſus fuiſſet, quod pluvioſam hyemem minueret, plus laenarum, quàm reliquæ veſtis, emebant, earumque pretium augebant. Sin vero occaſus fuiſſet ſerenus, augurantes futuram frigoreamtam, alias veſtes, ut Chlænas, Pænulas, Gauſapinas emebant, pretiô earum intercetò; idque lucrum, quod hæreret aliis *Negotiator* erat, affectabant. Ita autem habent verba Plinii. *Hoc ipſo Vergiliarum Occaſu fieri putant. Aliquid ad 3. Idus Nov. ut diximus, ſervant, quoniam id ſidus etiam veſtis inſtitorem eſt, & eſt in cælo notatu facillimum. Ergo ex occaſu ejus de hieme augurantur, quibus eſt cura inſidiandi* Negotiatoribus *avaritia*, &c. Vide præfatum Ferrarium *de Re Veſtiar. Parte* 2. *l.* 1. *c.* 5. *Hottomanno Negotiatores* dicebantur cives Romani, qui in provinciis ſedem ac domicilium fortunarum ſuarum habebant, neque Romam fere, niſi cenſus tempore, h. e. quintô quoque annô veniebant. At *Mercatores*, Romæ domicilium familiamque ſuam habebant, inde nonnunquam ad menſes aliquot in provincias excurrentes, mercium exportandarum vel importandarum causâ. Ex *Negotiatoribus* autem in provinciis Conventus conſtabant, h. e. Proprætores ac Proconſules, cùm Forum haberent; ac jus dicebant, in privatis quidem cauſis, atque ex eorum numero Recuperatores dari ſolebant. Imò & in capitalium rerum quæſtionibus, in conſilium iſtem adhibebantur, &c. ſi cui Patronus dandus eſſet, ex eodem numero rogatus aliquis dabatur. Ab his *Publicanos* diſtinguit Cicer. *Ep.* 1. *ad Q. Fratrem. Conſtat Aſia ex eo genere civium, qui, aut quod Publicani ſunt, nos ſummâ neceſſitudine attingunt: aut, quod ita negotiantur, ut locupletes ſunt* &c. Et in *Manil. Nam Publicani ſuas rationes & copias in illam provinciam contulerunt. deinde cæteris ex ordinibus homines gnavi & induſtrii partim in Aſia negotiantur partim ſuas & ſuorum in ea provincia pecunias magnas collocatas habent.* Sed & tum ex hac, tum ex *orat. pro Fonteio* conſtat. *Negotiatores* dici Aratores, præſertim & Pecuarios. Publicanos vero eos fuiſſe, qui ab Aratoribus decimas, à Pecuariis ſcripturam, à Mercatoribus autem portorium exigebant. Sub iis verò *Fœneratores* & *Argentarios* comprehenſos fuiſſe, ex eadem *pro Fonteio c.* 1. patet: *Referta Gallia Negotiatorum eſt, plena civium Romanorum, nemo Gallorum ſine cive Romano quicquam negotii gerit, nummus in Gallia nullus, ſine civium Romanorum tabulis commovetur; una tabula proferantur, in quibus veſtigium ſit aliquod, quod ſignificet, pecuniam Fonteio datam; unum ex toto Negotiatorum, Colonorum, Publicanorum, Aratorum, Pecuariorum numero teſtem producant.* Vide eum apud Joann. Calvinum *Lexic. Jurid.* ut & ſuprà. Theod. Marcilio *Negotiatio Mercaturâ* honeſtior. Quâ utrâque cùm interdictum Romæ eſſet Senatoribus lege Claudiâ primùm, dein & Juliâ: Equitibus tamen *negotiatio publicorum* ſeu *vectigalium* honeſta erat, in rebus privatis vero mercaturam exercere non ſolebant, niſi in re ſua, ut prædiorum ſuorum fructibus, quales *Ἀυτοπώλας Interpres Ariſtophanis in Plutum*. Plebeji autem *Mercatores* erant: quibus tamen & ipſis *cœmere quod pluris poſtea diſtrahas*, turpe habitum. Vide eum *ad Veſpaſ. Suetonii c.* 16. de *Negotiatoribus Servis*, & ancillis *negotiationi* à dominabus præpoſitis, vide paulo infrà. Cæterùm Mercurium inprimis *Negotiatores* coluiſſe, diximus in voce *Mercatura*. De Servis, *Negotiatores* fuiſſe, indicat Marcianus, *leg.* 65. *ff. de Leg.* cùm inquit, *Legatis Servis, exceptis* Negotiatoribus. *Labeo ſcripſit* &c. qui, quoniam *negotiationes* multæ erant, ſingulari quiſque nomenclaturâ leguntur inſigniti. Hinc Boarios, Pellarios, Ferrarios, Ærarios, Frumentarios, Vinarios, Veſtiarios, Sagarios *Negotiatores* legimus non ſemel, alioſque non paucos. Pulchrè Caſſiodor. *Variar. l.* 6. *c.* 7. *Negotiatores, quos humanæ vitæ conſtat neceſſarios, huic poteſtati manifeſtum eſt eſſe ſubjectos: Nam, quidquid in veſtibus, quidquid in ære, quidquid in argento, quidquid in gemmis ambitio humana poteſt habere pretioſum, tuis ordinationibus obſervandos*, &c. Erant autem ſervi hi præpoſiti negotii exercendi causâ, veluti ad emendum, locandum, conducendum. Sed & ancillas *Negotiationi* à dominabus fuiſſe præpoſitas, Juriſconſulti teſtantur, *l.* 7. & 8. *ff. de inſtit. act. l.* 5. §. 2. *ff. de tribut. act.* Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, & Tit. Popmam *de operis Servorum*: uti de Judæis ac Samaritanis, *Negotiationibus* plerumque operas ſuas locantibus, infrà voce *Samaria*.

NEGOTIANTES Vini Supernatis, in *Inſcr. veter.* Rome commorantur, quam *Sponius* ſic exhibet:

> Q. ERENNIO ETRUSCO MESSIO DECIO
> NOBILISSIMO CES. PRINCIPI IUVENTUTIS,
> COS. FILIO IMP. CÆS. C. MESSI Q.
> TRAIANI DECI PII FELICIS INVICTI
> AUG. ARGENTARII ET EXCEPTORES
> ITEMQ. NEGOTIANTES VINI SUPERNAT. ET
> ARIMIN.
> DEVOTI NOMINI MAIESTATIQ. EIVS.

Miſcell. Part. 3. *p.* 38. Dictum autem eſt *Vinum Supernas*, quod ex ora maris Adriatici (hoc enim *mare Superum* appellabant) advehebatur. Vide in voce *Mare*.

NEGOTIATORIUM Aurum, apud Lamprid. *in Alexandro Severo*, *c.* 32. Vide ſuprà *Aurum Negotiatorum*, item *Auraria Canon* ſeu *Auraria penſitatio* ſive *præſtatio*, uti in *Conſtantinopolitano* Imperator. dicitur. Erant nempe tria *Negotiatorum* onera, *Præſtatio Monopolii*, cùm videl. certæ alicui perſonæ vel certo corpori Princeps conceſſit, ut ei ſoli jus vendendi merces certas eſſet (quæ

(quæ conceſſio Principis non erat improbata, ante *Conſtitutionem Zenonis de Monopoliis*) ſub onere conferendæ in fiſcum penſionis certæ. Alterum fuit, *Auraria functionis* onus, ſive luſtralis auri & argenti collationis, de quo eſt *primus titulus lib.* 11. *Cod.* Tertium, *Siliquatici*, de quo ita Caſſiodor. *Variar. l.* 4. *Siliquatici præſtationem rebus omnibus nundinandis provida definivit antiquitas.* Cujacius: *Obſervation. l.* 16. *c.* 23. Vide quoque Caſaubon. *Not. ad Lamprid. loc. cit.*

NEGRA, oppidum Arabiæ Felicis *Steph.*

NEGUMBUM, urbecula Ceylani Inſul. ſub Hollandis, *Negombo*: in ejus ora Occidentali inter Chilaum ad Boream & Columbum ad Auſtrum fere media.

NEGUZ, unum ex 4. nominibus, quibus, Æthiopes Imperatorem ſuum inſigniunt, vide ſupra *Maſib.*

NEHALANA Dea, cujus ſimulachrum cum Herculis Maguſani, haud ita pridem in littore Zelandiæ erutum eſt. Vide Servat. Gallæum *l. de Sibyllis edit. anno* 1688.

NEHEMIAS, Judæus, pincerna Artaxerxis Longimani, ab hoc veniâ impetratâ reædificandi muro Hieroſolymæ, venit in Judæam A. M. 3609. opuſque hoc ingens, fruſtra inimicis obnitentibus, abſolvit. Deinde fœdere cum Deo renovatô, populares ſuos piè & prudenter per ann. 2. rexit, inſigni quoque Bibliothecâ collectâ. In aulam Artaxerxis redux. A. M. 3621. Judæos à priſtina pietate degeneraſſe, & Legem multos violaſſe audiit, quare illuc revertendi veniam denuò nactus, quidquid interea abuſuum irrepſerat, ſuſtulit. A. M. 3619. Ejus nomine Liber Canonicus extat. Vide etiam Eſr. *c.* 1. & 2. Euſeb. *in Chron.* & *l.* 8. *Demonſtr. Evang.* Salian. Spond. Torniel. *in Annal. V. T. A. M.* 3609. 3621. 3629. *&c.* Extant in ſacrum hunc Scriptorem: Bedæ *Expoſitio Allegorica.* Brentii *Commentarii.* Grommii *Comment.* Lovanii 1632. Feri *Comment.* German. in quart. Moguntiæ. A Lapide, fol. Antverpiæ. 1645. Lavateri *Homiliæ*, fol. Tiguri, 1586. Lombardi *Comm. literales*, *Alleg. & Mor.* fol. Pariſiis, 1542. Paulutii *Commentaria*, fol. Romæ, 1625. Pembelii *Explicatio.* Anglic. fol. Londini, 1658. Pilkintoni *Comment.* Angl. Sanctii item, fol. 1628. & Strigelii. Lipſiæ octav. an. 1571. Wolfii, *in c.* 1. & 2. *Comm.* fol. Tiguri. 1570.

NEHIEL, civitas quæ eſt terminus Aſer, Joſ. *c.* 19. *v.* 27.

NEHUSTA, mater Joachin filii Joacim, 2. Reg. *c.* 24. *v.* 8.

NEHUSTAN, 2. Regum *c.* 18. *v.* 4. ubi de Ezechia Rege *Ipſe amovit excelſa fregitque ſtatuas & excidit lucum: contrivit etiam ſerpentem æneum, quem fecerat Moſe, eo quod uſque ad dies illos adoleret ei Iſraëlita, quem vocavit Nechuſchthanem*: denotat, *æneum opus*, quod nomen ſerpenti huic per contemtum inditum à pio Rege, ut hoc pactô Iſraëlitis idololatriam, quam hactenus circa eum exercuerant, exprobraret, atque pectoribus eorum penitus eliminaret. Vide infra *Phinees.* Hiſtoria ejus à Moſe erecti habetur Numer. *c.* 21. *v.* 4--10. Murmure enim populi coortô, ex longinqui itineris tædio, cùm nec panis, nec aqua, ampliùs ſupereſſet, ac cœleſtis mannæ faſtidium eos ceperet, immiſſis ſerpentibus, quorum in deſerto illo magna copia erat, puniti ſunt: qui שרפים & *preſteres*, aut potiùs hydri vel cherſydri fuiſſe videntur. Mirabilius autem pœnæ remedium fuit. Dum erectâ æneâ ſerpentis imagine; ſive, ut illa longè in caſtris refulgeret, ſive ut ſerpentum rutilantem in Sole pellem imitaretur: quicunque ſerpentum morſu virus traxerant, eâ aſpectâ ſunt ſanati. Quæ in re inſignis imago crucifixionis Chriſti fuit, ut ipſe SERVATOR explicat, Joh. *c.* 3. *v.* 14. & *c.* 12. *v.* 32. Vide quoque Eſaiæ *c.* 11. *v.* 10. In quo tamen diſquirendum, an Serpens ipſe figuram Chriſti geſſerit (quod plurimis placet;) an verò ille Serpentem antiquum potiùs ſignificaverit; qui, venenô omni exutô, in cruce Chriſti palam exponendus & oſtentui habendus foret, Coloſſ. *c.* 2. *v.* 15. ut præcipua figuratio in erectione ſerpentis fuerit; qui, à Moſe in oblongo ligno ſuſpenſus, Chriſti in Cruce exaltationem vi itidem legis ac maledictionis Moſaicæ factam, adumbrabat; quâ pariter ſanarentur illi, qui lethaliter à veteri ſerpente icti fidei oculos ad Chriſtum intenderent, iſtoque in viſu inconnivô aſpectu hærerent &c. Hic itaque ſerpens, quem non externô aſpectu, ſed fide potiùs & animi viſu, contingere neceſſe erat; quique non ipſe ſaucios ſanabat, ſed Dei verbum, fide acceptum: lapſu ſeculorum morumque Populi ad Idololatriam nimium quàm proni, tandem divinis ab eo honoribus affectus eſt: quam abominandam ſuperſtitionem ſuſtulit Ezechias, verôque ei nomine impoſitô, miſerum popellum, non Numen eum eſſe, ſed id quod erat, *æneum opus*, docuit. Vide Burmannum *Synopſ. Theol. Chriſt. Part.* 1. *l.* 4. *c.* 32.

NEILA, ætate Hieronymi viculus erat, in regione Batanæa, in tribu Manaſſe. *in Loc. Hebr.*

NEIPUS Melchior, vide *Melchior.*

NEITH, Minerva apud Ægyptios, teſte Platone *in Timæo*, ubi cùm dixit præfecturam Saiticam ſic vocari a regionis urbe maxima, cui nomen Sais, inde ſubdit, τῆς πόλεως θεὸς ἀρχηγός ἐστιν, Αἰγυπτιστὶ μὲν τοὔνομα Νηΐθ, Ἑλληνιστὶ δὲ, ὡς ὁ ἐκείνων λόγος, Ἀθηνᾶ. Unde *Heſych.* corrigendus, Νῆιθα, παρ' Αἰγυπτίοις, lege Νηΐθ. *Nic. Lloydius.* Inde verò *Nitocris*, Ægypti Regina, nomen habuit, quaſi *Minerva victrix*, interprete *Eratoſthene*, apud *Syncellum*, vide infrà.

NEJUM, mons Ithacæ, unde *Najades*, ut quidem falsò opinantur. *Hyperneium* habet *Steph.*

NEJUS Franciſcus, *Græcis Naja*, natus Antverpiæ, ſed ortu Zelandus, inter Franciſcani inſtituti monachos ſuæ gentis princeps, Bruxellæ magnis negotiis immixtus, nec ignarus aulæ, nam & Hiſpaniam viderat; à Philippo 3. paci cum Batavis conciliandæ adhibitus eſt, A. C. 1607. Vide de ejus artibus, H. Grotium *Hiſtor. l.* 16.

NELAXA, Batanææ, in Syria, oppid. *Ptol.*

NELCYDA ſeu NELCYNDA, apud Auctorem *Peripl.*, Plinio *l.* 6. *c.* 23. gentis nomen eſt, quorum portus Becare: aliis potiùs ipſe portus, à Becare diverſus, ubi Pandionem regnaſſe idem Plin. tradit: quod & *Peripli* Auctori proditum ἡ δὲ Νελκύνδα βασιλείας ἐστὶν ἑτέρας, τοῦ Πανδίονος, *Nelcynda verò alterius Regni eſt, Pandionis ſcilicet*; qui tum, cum Auctor hic Periplum ſcriberet, regnabat. Nec enim putandum, omnes inde loci Reges *Pandionas* fuiſſe nuncupatos, ut Ægypti *Ptolemæos* & gentis Praſiæ, *Palibothros.* Studioſè namque Auctor ille Regum nomina commemoravit, qui tum in præcipuis Arabiæ & Indiæ locis regnarent, quum illa literis mandaret, ut Eleazum, Charibaelem vel Tharibaelem, alios: quin & mutationes Regum in illis regionibus interdum accuratè notat. Erat autem *Nelcynda*, emporium Indiæ flumini Bari appoſitum, ſed longius à mari ſitum, quàm Barace, ſeu Becare, quò, è Cottonara regione, piper optimum lintribus monoxylis per fluvium convehi ſolitum, *Plin.* ſcribit. Hinc ex *Nelcyndis* lintres deſcendebant, in Baracen, in ipſo oſtio fluminis ad mare ſitam, quæ piper ex Cottonare vehebant: Statio autem navium ad Baracen hærebat &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1185. & 1187. nec non hîc infrà.

NELCYNDA, regio Carmaniæ, in Aſia, in ora maris Indici. *Arrian. Dulcinda Ramuſio.*

NELESINUM, Caſtrum Chriſtianorum, Tripoli ad primum lapidem adjacens.

NELEUS, Neptuni fil. ex Tyro nympha, Salmonei filia, qui à Pelia fratre Theſſaliâ pulſus, in Laconiam venit, ubi Pylon urbem condidit, Homer. *Od.* 2. Huic uxor fuit Chloris, Amphionis Orchomeni regis filia, ex qua 12. filios ſuſcepit, quos poſtea omnes, præter unicum Neſtorem tum ſorte abiegatum, interfecit, Ovid. *Met. l.* 12.

NELEUS, auctor Ionicæ migrationis; vide infrà *Nileus.*

NELEUS, Eubœæ fluv. Antigonus *in mirabil.*

NELFA, vulgò NEAUFE, vel NEAUFLE, locus Galliæ in Veliocaſſibus ſeu in parœcia Rotomagenſi, Giſortium inter & Dangutum ſita, ad Ittam flumen, à Frodoardo *Hiſtor. Rem. l.* 3. *c.* 16. memoratus: *Villa Rotomagenſis Epiſcopi, quæ Nelfa dicitur.* *Nidalfam* villam vocat, & S. Germano ad luminaria Baſilicæ datam eſſe, dicit Irmino Abbas Pratenſis Monaſterii S. Germani, *in libello, quò ſub Carolo M. villas, ad Cœnobium ſuum pertinentes, literis mandavit.* Dicitur etiam *Neaufle en Veuxin*; ad differentiam alterius *Nelfa* duplicis in Carnutibus; quarum altera alteri proxima, non longè à caſtro Montefortî Amalarici: major *Nelfa caſtellum*, vulgò *Neaufle le Chaſteau*; minor *Nelfa villa*, vulgò *Neaufle*, vel *Neaufle la ville*, cognominatur. Alluit hanc poſteriorem Maldra fluvius, unde & quibuſdam *Nelfa Aquoſa* appellatur, *Neaufle l'Aiteux.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

NELIA, urbs Theſſaliæ, ad Pelaſgicum Sinum. *Strabo.*

NELO, fluv. Gallæciæ, nunc *Rio Uka*, verſus Compoſtellam labitur, dein in Oceanum Occidentalem ſe exonerat, inter Artabrum promontor. ad Boream & oſtia Minii ad Meridiem.

NEMA, vox è Græco Latinis uſurpata, unde *Nema ſericum* apud Juriſconſultos, in vetuſtis libris, *Nima ſericum*; & hinc verbum *nemare*, quô utitur Tertullian. *de Pallio c.* 15. ubi de Bombyce: *Provide ſi necaveris, nematum jam, ſtamen evolves*: ubi alii, ſed perverſè, *animatum* legunt. Sic à ſagma, *ſagmare.* *Gloſſ.* *ſagmat*, σάσσει ὄνοι; *ſagma*, σάγμα & *ſagmatus*; ut heic *nematus.* Ita & *plaſmare* & *plaſmatus*, ἀπὸ τοῦ πλάσματος, *ſtigmare* & *ſtigmatus*, à στίγμα, & *chriſmare*, pro ungere, à *chriſma*, *ephalmare*, ab ἔφαλμα; unde *ephalmatores*, apud *Firmicum* &c. Eôdem prorſus modô *nemare* verbum factum, ἀπὸ τοῦ νήματος. Vocat alitem Tertullianus *nematum* vel *nimatum* bombycem, *nemate* coopertam, monetque necandam eſſe bombycem, cùm jam *nema* ſuum reddidit: nam niſi tunc necetur, nidum ſuum textilem poſtea pertundit & evolat, ſumtis pennis jam factus papilio. Quod ſi expectetur, longe deterioris notæ bombycinum carpitur & ad delicatiores texturas minùs idoneum. Vide Salmaſ. *ad Tertullian. l. c.* & *Not. ad Vopiſc. in Aureliano, c.* 45.

NEMANTURISTA, *Ptol. Ajerbe* quibuſdam oppid. Vaſconum amplum, in Aragonia. Aliis *Olite*, in Navarra, ad Cidacum fluv. 20. milliar. à Pompejopoli in Meridiem verſus Turiaſonem.

NEMAUSUS, item *Volcarum Arecomicorum Nemauſus*, Colonia, & urbs Epiſcopalis Galliæ Narbonenſis in Occitania regione ad Vardonis fluv. caput, inter Avenionem ad ortum & Montem Peſſulum in occidentem. Urbs antiquiſſima, ubi amphitheatrum, vulgò *les Arenes*, & plura antiquæ nobilitatis & magnitudinis veſtigia. Vulgò *Niſmes* & *Nimes.* Non longè *Nemauſus* fons inſtar amnis fluens. Auſonius *in catalogo Urbium. v.* 32.

Non Aponus potu, vitreâ non luce Nemauſus
Purior ———— ————

Urbem hanc quidam ab Herculis filiorum aliquo conditam volunt, quod tamen incertum. Ex nummis antiquis patet, hûc ab Auguſto, poſt Ægyptum devictam, coloniam deductam eſſe: palmam enim, cui crocodilus alligatus, præ ſe ferunt, cum inſcriptione, COL. NEM. i. e. *Colonia Nemauſus*, vel *Nemauſenſium*: & hæc Nemauſi hodierna inſignia. Cæterùm ſita eſt commodiſſimè, ſedes Præſidialis Curiæ, &c. Fuit ſub Gothis, uſque ad Carolum Martellum, præteritô ſeculô Reformatis in Gallia refugium præbuit, quorum hodieque ingens ibi numerus. Ptol. *l.* 2. *c.* 10. Mela, *l.* 2. *c.* 5. Plin. *l.* 3. *c.* 4. Sueton. *in Tiber. c.* 13. Antonin. *in Itin.* Strabo. *l.* 14. Joh. Peldô, *de antiq. Nemauſ.* Craſſetus, *antiq. Nemauſ.* Catel. *l.* 5. *Hiſt. de Lang.* Ducheſnius, Sammart. *Gall. Chriſt.* Hic Concilia A. C. 389. 886. 897. 1096. Morerius *Dict.* COL. AUG. NEMAUSUS, in nummo Auguſti; non tam à *Nemauſo* Heraclida, ut *Steph.* memoriæ pro-

prodidit, Parthenium ſcripſiſſe, quem à fonte, de quo *infrà*, dictâ. *Civitas Nemauſenſium*, in *veterib. Notitiis* provinciarum, ac civitatum Galliæ, appellatur. Amphitheatri ejus, quod vulgò *Arenas* vocant, meminit Julianus Toletanæ ſedis Archiepiſcopus, *de expedit. Wambæ Regis Gothorum in Gallias*, ubi *Arenas validiori murorum ambitu* ... Item *caſtrum Arenarum*, & *clauſtra Arenarum* vocat; *Gradus marmoreos* loci memorat, & *cavernas vel aditus Arenarum*, quò ſe Paulus rebellis cum ſuis receperat, atque extra civitatem *Arenas* fuiſſe, innuit. Solebant enim, qui bellum gerebant, Amphitheatra Urbium & cætera opera Romana arte & naturâ munita, Eccleſias etiam majores Chriſtiani pro caſtellis habere, & inſignibus operibus communire: quemadmodum de Templo Hieroſolymitano legimus. Unde Aimoinus ſcribit, *Irruentes in Arenas civitatis loco præſidiò, conatum Chroci Regis reſtitiſſe*. In literis Bernardi Atonis, Vicecomitis *Nemauſenſis*, datis A. C. 1179. *civitatem de Nemauſo & caſtrum de Arenis propè civitatem*, reperimus. Item *omnes habitantes in Nemauſo & in Arenis*, tanquam in locis diſtinctis. Namque Amphitheatra plerumque extra urbes erant, ab arena ſeu cavea, parte ſui, *Arena* Gallis plerumque vocata. Cavea autem ſeu Arena, Amphitheatri area erat, à cavitate prius, à ſabulo, quo ſpargebatur, poſterius nomen adepta. Inſigne urbis elogium extat in *Paſſione MS. S. Baudelii*, *Eâ tempeſtate urbs eadem murorum & celſarum turrium præcaximè ambitu & firmitate, ſituſ compagine quadrorum, erat conſpicua, civium frequentiâ & inhabitantium nimium populoſa, & mercimoniis divitiarum undique advectis ſupra modum opulenta*. Theodulfus *Paræneſi ad Judices*,

Inde Nemauſiacas ſenſim properamus ad arces,
Quò ſpatioſa urbs eſt, reſque operoſa ſatis.

Caput eſt agri *Nemauſenſis*, de quo Plin. loquitur *l. 9. c. 8.* ubi *provinc. Narbonenſis, in* Nemauſenſ. *agro ſtagnum*, Laternam *appellatum*, anguſti. faucibus, capturâ mugilum nobile, celebrat. Hic longè lateque patuit olim ad Rhodanum & ad Vardonem ac mare: ſi verum eſt, quod idem ait Auctor, *Arecomicorum oppida ignobilia 24. Nemauſenſibus attributa fuiſſe*. Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ.* Vide quoque in voce *Volcæ Arecomici*. de *Nemauſo* autem Deo tutelari, Voſſ. *de Idolol. l. 1. c. 35.*

NEMAUSUS, Auſonio in *Burdigala* Veteribusque memoratus, fons Galliæ eſt, in Volcis Arecomicis, urbis *Nemauſi*, quæ inde nomen habuit, hodie *la Viſtre*, i. e. *Vitreum*, quod more vitri purus, ſplendidus atque perſpicuus ſit, dictus. Hic, ſi quâ Catello & tabulis fides, rivum ſeu fluviolum facit, qui per foſſam Nemauſenſis Urbis decurrens, alluit vicos Burgum *le Bourg*, Viridaria *Vergeres*, Veſtricum *Veſtric*, Vallem Viridem *Vauvert*, Salmoſam *Salmoze*, & non procul ab Aquis Mortuis, in maritimum ſtagnum Laternam ſive Taurum paludem *l'eſtang du Tau*, ſe effundit. Hadr. Valeſ. in voce *Volcæ Arecomici*.

NEMBROTH, de quo Sulp. Severus *l. 1. c. 5.* *Chami fil. Chus nomine Nembrod gigantem genuit*. Ebræis *Nimrod*, à מרד *marad*, *rebellavit*. Νεβρὼδ 70. Interpretibus. Unde in *Joſepho* Νεβρώδ. Gigantem dixit *Sulpicius*, ex antiquâ opinione orta ex 70. *Interpretibus*. Quod enim Gen. *c. 10. v. 9.* ſcribitur, *Ipſe cœpit eſſe potens in terra*, reddiderunt illi, οὗτος ἤρξατο εἶναι Γίγας. Ita quoque ab *Ambroſio* & *Auguſtino* dicitur. Sed γίγας illic non ſignificat *gigantem*, verò vertendum, *cœpit eſſe potens*. *Heſych.* Γίγας, δυνατὸς, ἰσχυρός. Aliter paulò *Chryſoſtomus*, γίγας, τουτέστι τύραννος. Τελματίας ἐν κατὰ τῆς γενεᾶς *Joſepho*, unde forſan *venator* dictus. *Nic. Lloyd.* Vide *Nimrod*.

NEMEA, filia Jovis & Lunæ; à qua nomen Argivorum regioni. Alii tamen à paſcuis armentorum agri, quæ Junoni ſacra eſſent; vel à Danai liberis, iſtam ſic nominatam volunt. Hinc Ludis appellatio, de quibus mox dicemus. Vide Jul. Cæſ. Scaligerum *Poëtic. l. 1. c. 25.*

NEMEA, oppid. *Triſtena Nigro*, ubi ſylva Achajæ, ſeu regio ſylvoſa, inter Cleonas Phliuntem, in quâ Hercules miræ magnitudinis leonem interfecit, qui à loco cognominatus *Nemeæus*. Unde ibi, in honorem ejus, inſtituta ſunt ſolemnia quædam certamina, quæ & ipſa à loco *Nemea* dicta, Olymp. 51. Quanquam non deſunt, qui ea potius longè antè in honorem Archemori, inſtituta velint, Lycurgi Nemeæ regis filioli, quem cùm Hypſipyle nutrix Argivis fontem oſtenſura in gramine depoſuiſſet, ſerpens à proximis virgultis interfecit. De tempore, quo hæc ludicra peragebantur, diſputat *Petitus*, oſtenditque ex Diod. Sic. *l. 19.* ad annum 2. Olympiadis 116. Praxibulô Archonte, *Nemea* à Caſſandro celebrata fuiſſe, contra Virum Eruditum, qui tempus petactorum ludorum in annum primum Olympiadis confert, nixus auctoritate Livii *l. 27.* Adeoque ſecundò quoque annô vertente Olympiadis inſtaurari ſuiſſe ſolita, docet: quemadmodum & Pythia, quibus tamen *Nemea* priora erant. De eodem ita Scholia Pindari *ad Nemeonicas*: Προέστησαν δὲ τοῦ ἀγῶνος, πρῶτοι μὲν Δεκελεεῖς, εἶτα Κορίνθιοι. Καὶ ἦν τριετὴς τελούμενος μηνὶ Πανέμῳ, δωδεκάτῃ. *Præfuerunt autem agoni primùm Deceleates, dein Corinthii. Tertiò quoque annò inſtaurabatur, menſe Panemò (qui Hecatombæoni reſpondebat) die duodecimò*. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Att. l. 1. tit. 1.* De Auctore ludorum, res ita habet: Duces illi ſeptem, qui cum Polynice Thebas oppugnatum ibant, in *Nemea* ſylva ſitientes, inciderunt in Hypſipylen, quæ, cùm eſſet nutrix Opheltis, eum inter herbas ludentem relinquens, Achivis aquam oſtendit. Interea ſerpentis ictu interiit alumnus, quare Duces reverſi ad eum locum, ſepelierunt puerum & in ſolatium Nutricis, ludos hos circa rogum inſtituerunt. Vide Boccatium *l. 5. c. 29.* Opheltem autem *Archemorum*, in exequiis ejus, vocavit Amphiaraus vates, unus ſeptem illorum Ducum, quòd eſſet hic luctus ἀρχὴ μόρου, quandoquidem infeliciſſimè pugnaturi eſſent. Hoc ſpectaculum, quum poſtea Hercules Leonem Nemeæum in eadem ſylva occidiſſet, mutavit, dignitate & amplitudine honorum augens. Itaque à Græcis Ducibus *Nemei* ludi inſtituti & Archemoro conſecrati: ab Hercule verò illuſtriores redditi & *Nemeo* Jovi dedicati ſunt. Ælian. tamen *Var. Hiſt. l. 4. c. 5.* Septem Duces ad Thebas Pronacti ludos hos inſtituiſſe, gratiam referentes, ſcribit. quam ſententiam priori præfert Auctor *Commentar. in Pindar*. Celebrati ſunt in Argia, in quâ *Nemea* ſylva eſt, quam prolixè deſcribit Strabo *l. 8.* & Pauſan. *in Argolicis*, ubi inter alia, Leonis ſpecum adhuc ſuo ſeculò oſtenſum fuiſſe, & *Nemeam* regiunculam inde fere 15. ſtadiis abeſſe, refert. Victores primitus oleâ coronati fuerunt, usque ad bella *Medica*. Poſtea apii uſus invaluit, & ex χλωρᾶς σελίνου ſerta iis conferri ſueverunt. Et quoniam à Græcis militibus Thebas proficiſcentibus primum fuêre inſtituti, primis temporibus milites tantum ac eorum filii, ad ſpectaculum admiſſi ſunt, poſtea demum populari quoque turbæ ſpectandi venia data eſt. Præerant illis Judices Argivi, vide *ſupra*, & quidem pullati. Quia τὸ πένθος ἐνδεικνύμενοι, quo originem ſacrorum declarabant à luctu promanâſſe. Agonque cùm primùm fuiſſet Equeſtris & Gymnicus ac Ἐπιτάφιος, admiſſa poſtmodum ſunt omnium certaminum genera, Pentathlon, ſtadium, diſcus, ſaltus, lucta, pugilatus. *Nemeonicas* carminibus extulit Pindarus, quem vide, *cum Scholiis & Commentariis ejus*. At hanc in rem plura, apud Scaligerum *Poëtic. l. 1. c. 25.* Car. Paſchalium *Coronar. l. 6. c. 26. & 27.* Caſpar. Barthium *Animadverſion. ad Papin. Statium* paſſim, Alios.

NEMEA, fluv. Peloponneſi, in ſinum Corinthiacum fluens, *Strab.* Nunc *Langea*. Medius inter Sicyonem, ad Occaſum & Corinthum ad Ortum. Item oppid. Argiæ, medium inter Sicyonem in Circium & ſinum Argolicum in Eurum. Etiam rupes apud Thebas in Bœotia ſeu potius apud Nemeam oppid. Argiæ. Virg. *Æn. l. 8. v. 295.*

Prodigia, & vaſtum Nemea ſub rupe leonem.

Fons etiam Hiſpaniæ in Celtiberis, Martial. *l. 1. Epigr. 50. v. 13.*

Et Nemea, quæ vincit nives.

NEMERUM, locus Locrorum Ozolorum, in Achaja, ubi Heſiodus occiſus eſt, à Ctimeno & Antipho, Ganyctoris filiis, quod ipſum, ſuper imminuto ſororis pudore, immeritò licet, ſuſpectum haberent. Cujus cadaver, in mare dejectum, cùm à delphinorum grege ad Rhium & Molycriam deportatum, à Locris, hinc fortè apud Rhium conventum ſolennem agentibus, verò agnitum eſſet, interfectis ſceleris auctoribus, ibidem, ubi cædes facta fuerat, ſepultum eſt. Solon *in VII. Sapientum Convivio* apud Plut.

NEMESA, Auſonius *in Moſellanica*. *Nyms Ortel.* fluv. Galliæ Belgicæ per agrum Trevirenſem juxta Scheineccam & Bitburgum fluens, inque Moſellam labens cum Sura, in qua prius excipitur. *Valeſio* Schoneckium, Villarum, *Villers*, & Bidburgum caſtellum attingens. Pronei ſeu Prumiâ *Pruym*, unde illuſtri Monaſterio ad caput ejus ſito nomen, excipitur, & cum illa Suram augens, tandem in Moſellam labitur. Auſonius *in Moſella*, *v. 354.*

Namque & Pronea Nemeſaque adjuta meatu
Sura tuas properat non degener ire ſub undas.

Vide Hadr. Valeſ. in voce *Sura*.

NEMESIANUS Aurelius Olympius, Poëta Latinus Carthaginenſis. Scripſit *Cynegeticon* & Eclogas: è quibus fragmenta quædam, à Sannazario accepta, refert *Lilius Giraldus*. Vide Hincmarum Remenſ. *ep. ad Hincmarum Laudun.* nepotem ſuum, ubi libri hujus, tanquam in Scholis prælegi ſoliti, meminit. Cùm ait: *Aliter reſpondere non potui, niſi ut venatores feræ luſtra ſequentes agere, auditu & lectione puer Scholaris in libro, qui inſcribitur, Cynegeticon Carthaginenſis Aurelii, didici, &c.* Quære inſuper, *in Aurelius Olympius Nemeſianus*.

NEMESIANUS, conſcius cædis Antonini Caracalli, à Macrino interempti, apud Spartian. *in Antonino Caracallo. c. 6.*

NEMESIS, Dea ſcelerum ultrix, Jovis, & Neceſſitatis, vel Oceani & Noctis filia, puniens immoderatos, & impudentes, unde ejus iram deprecabantur, qui loquebantur de ſe. Vide Callimachum *Hymno in Cererem*, *v. 56.* Euripidem *in Phœniſſis*, *v. 189.* Itemque Auſonium *Idyllio*, *5. v. 66. & 8. v. 40.* Pauſan. *in Arcad.* Cartar. *de imag. Deor.* Boccatium, *in Geneal. Deor.* Dicitur vel ἀπὸ τοῦ νεμεσᾶν, *ſuccenſeo*, ſeu à νέμω, quòd bona & mala diſtribuat. Dicta fuit & *Adraſtia*, ab *Adraſto* Rege, qui primus ei templum poſuit, & *Rhamnuſia*, à *Rhamnunte* oppido Atticæ, in quo templum habuit. Plato *De Legg.* Nemeſin Δίκης ἄγγελον, h. e. *judicii angelum* vocat. Catullus *Epigr. 51. v. ult. de Nemeſi*,

Eſt vehemens Dea, lædere hanc caveto.

Habuit ex Antimacho. Unde Statius etiam. *Theb. l. 8. v. 520.*

Eſt Dea quam Nemeſin dicunt, Dea magna, potensque,
Quæ bona cæleſtium conceſſu cuncta Deorum
Poſſidet. ——— ———

Nic. Lloyd. Promiſcuo cum Diis genere, ut aliæ quoque Deæ, efferri videmus, apud Senecam *in Hercule Fur. Act. 2. v. 384.*

Dominare tumidus, Spiritus altos gere,
Sequitur ſuperbos ultor à tergo Deus.

Alb. Tibullus, *l. 1. Eleg. 8. v. 71.*

Hic Juvenis quondam miſeros ludebat amantes.
Neſcius Ultorem *poſt caput eſſe Deum.*

Inter Deos militiæ præſides fuit Romanis, qui quò pactò illam coluerint, tum alii, tum *Pomponius* inprimis *Lætus*, ac *Ammianus* docent. Et hic quidem, *Nemeſis*, inquit, *Dea eſt, ultrix facinorum impiorum bonorumque præmiatrix, arbitra rerum, Regina cauſarum, quam Theologi veteres fingentes Juſtitiæ filiam, ex abdita quadam æternitate tradebant, omnia deſpectare terrena*. Ille verò, *Romani*, ait, *profecturi ad bellum*, Nemeſi *ſacrificabant & munus gladiatorium edebant: quod non ſine ratione factum arbitramur. Romani enim ſemper juſta movêre arma, cætera nationes odiò & malevolen-*

[illegible], [illegible], quid imperium tantæ urbis juſtitiâ augeretur, ſtela in Pop. Romanorum capiebant &c. Effingebant eam nonnunquam, cum freno & menſura cubiti, ut innuerent, nihil ſine menſura & freno agi oportere. Culta fuit, Romæ in Capitolio, teſte Plinio *l. 11. c. 2.* ubi etiam templum habuit, ut P. *Victor* prodit. Meminit coronæ ejus multi nominis, in qua cervi & ſigilla victoriæ; quorum illi, fugientes Perſas, hæc, robur & felicitatem univerſæ Græciæ, deſignaverunt, Cæl. Rhodiginus *Lect. Antiq. l. 9. c. 10.* ex Pauſania; qui & dextrâ fraxineum geſtare ramum, ſiniſtrâ phialam, Æthiopibus inſculptis, addit. Dalechampius *Not. ad Plinium l. l.* Auteri dextram eidem dicatam eſſe, vel potius locum ſecus aurem, hinc *locum Nemeſios* dictum, quem proin proximo a minimo digito tangimus, quoties veniam poſcimus sermonis, cibi dicimus. Addam hoc unum, eam Deam, ut comitem perpetuam rerum lætarum κ[illegible], habitam, cujus proin et tela effugerent, variis modis, poſſet propter felicitatem quaſi cumulum ſibi dirumbant. Sic Augustus, *quotannis die certo emendicabat à populo, cavam manum aſſes porrigentibus præbens* (geſtu plane a more mendicorum) ejus indignationi avertendæ, uti legimus apud Suetonium *c. 91.* nimiæ enim felicitati invidere credebatur, ut ſupra diximus non uno loco. Vide Joh. Roſin. *Antiq. l. 2. c. 10.* & *in l. 4. c. 8. Paralipomena* Thomæ Dempſteri, nec non ſupra ubi de *Jactatoribus*, & *Multiſariam corona*.

NEMESIS, Tibulli amica. De qua ipſe *l. 2. Eleg. 3. v. 55.*

Ut mea luxuriâ Nemeſis fluat, utque per urbem
Incedat donis conſpicienda meis.

Martial. *l. 8. Epigr. 73. v. 7.*

Fama eſt arguti Nemeſis formoſa Tibulli.

NEMESIS, opus Agoracriti e marmore, de qua ſic Plin. *l. 36. c. 5. Ejuſdem (Phidiæ) diſcipulus fuit Agoracritus Parius. Certavêre autem inter ſe ambo diſcipuli in Venere facienda. Vicitque Alcamenes non opere, ſed civitatis ſuffragiis, contra peregrinum civi ſuo faventis. Quare Agoracritus ea lege ſignum ſuum vendidiſſe traditur, ne Athenis eſſet, & appellâſſe* Nemeſin. *Id poſitum eſt Rhamnunte pago Atticæ, quod M. Varro omnibus ſignis prætulit.*

NEMESIUM, urbs Marmaricæ. *Ptol.*

NEMESTRINUS Deus, *nemorum* præſes, de quo vide Voſſ. *de Idolol. l. 2. c. 62.* Ejus ex veterib. Arnobius meminit *adv. Gentes l. 5.*

NEMETACUM, *Antonin.* eadem quæ Nemetocerna, ſeu Atrebatum, *Arras.* Vide ibi.

NEMETATI, populi Hiſpaniæ Tarraconenſis *Ptol.*

NEMETES, quaſi raptores hoſtium, a *nemen* German. populus & urbs Germaniæ ſuperioris ad Rhenum libera in Palatinatu, *Speir* teſte *Rhenanô*, inter Argentinam, 12. leuc. in Boream, & Moguntiam. Dicitur & *Noviomagus Nemetum*, urbs ampla, ſed male culta, intra fines Palatinatus Rheni, ſub proprio Epiſcopo. Sedes Cameræ Imperialis, 7. leuc. à Vormatia in Meridiem, 4. ab Heidelberga in Africum, & 1. cum dimidio infra Philippoburgum in Boream. Pluries capta & recepta, ultimô bello Germanicô, nunc penitus à Gallis everſa. Vide B. Rhenanum *Rer. Germanic. l. 1.* Cum Notis Ottonis JCti, nec non, voce, *Spira.*

NEMETOBRIGA, Hiſpaniæ Tarraconenſis urbs, *Ptol.* Vulgò *Val de Nebro*, teſte *Taraphâ.*

NEMETOCERNA, oppid. Galliæ Belgicæ, dictum fortè à *Nemetibus*, nunc Spirenſibus. Cluverio aliiſque eſt *Atrebatum*, vide ibi, & *Nemetacum.*

NEMEUS mons, vide *Nemea.* Unde & fluv. *Nemea.*

NEMIA, urbs Theſſaliæ, *Etymol.*

NEMINIA, fons agri Reatini, qui ortum mutans, annonæ quoque mutationem portendit. Plin. *l. 2. c. 103.*

NEMORALIA, ſacra erant in honorem Dianæ celebrari ſolita. Gratius Cynegetic. *v. 484.*

Spicataſque faces Sacrum ad Nemorale Dianæ
Siſtimus, & ſolito catuli velantur honore.

Hinc & ipſa *Nemoralis*, Statio *Theb. l. 9. v. 627.*

——— *quid in noſtris nemoralis Delia ſylvis,*
Mænades inſilles, Thebanaque Numina regnant?

Quæ & *Nemorenſis*, in tribus lapidibus antiquis, annotante Stewechiô *Electis ad Arnobium l. 4.* Vide quoque G. Elmenhorſtium *ad eund. Ibid.* ubi *veteris Inſcr.* meminit,

DIANÆ. NEMORENSI.

Alterius item.

DIAN. REGINA. UNDARUM. DECUS. NEMORUM.

Nempe illa,

Montium cuſtos nemorumque ———

apud Horatium *Carm. l. 3. ode 22.* hincque *Nemus κατ' ἐξοχὴν* dicta ædes ei ſacra, in Aricino nemore, de quo vide infrà in voce *Nemus.*

NEMORENSIS Vallis, ſeu *Vallis Demona*, una ex 3. provinc. Siciliæ, magis ad Boream extenſa, ex adverſo Calabriæ ulterioris, à qua dividitur fretô Mamertinô. Terminatur à Septentrione mari Tyrrhenô, ab ortu mari Ioniô, ab Occidente valle Mazaræ, à Meridie valle Netinâ. Ejus urbes præcipuæ Meſſana, Catana, Pattum, & Cephalœdum (*Ciſalu*) Ibi & Ætna, mons ignivomus, *Mongibello* dictus.

NEMORENSIS Lacus, ſeu *Nemus Dianæ*, & *Lacus Triviæ*, nunc *Lago di Nemi*, à Caſtro Nemo ei adjacente. Circuitus 7. milliar. 18. milliar. à Roma in Eurum, 4. à Velitris. In Campania Romana *Baudrandus* [illegible].

NEMOROSIUM, urbs tractus Vaſtinienſis, ad fluv. *Leing*, in Gallia. Vide *Nemoſinum*, it. *Nemus*, ubi de Familia hac illuſtri.

NEMOSINUM, oppid. lepidum & amplum Vaſtinii agri, ad Lupiam fluv. 18. leuc. à Lutetia in Auſtrum, 7. à Montargio in Boream, cum titulo Ducatus à Carolo 6. A. C. 1405. erecti, cùm antea ſub propriis Dominis, dein ſub Comitibus eſſet. Vide Dueſnium *Antiquit. Gall. Galli: Nemours.*

NEMOSSUS, *Strab. Nemeſſus* Lucano *l. 1. v. 419.* forſan *Auguſta Nemetum. Baudr.*

NEMRA, civitas, Numer. *c. 32. v. 3.*

NEMRIM, locus terræ Moab. Eſaj. *c. 15. v. 6.* dicitur & *Nimrim.*

NEMUS, vulgò NEMOURS, oppid. Galliæ, à re nomen habens. Fuit enim in Senonibus, proximum nemori vel ſilvæ Bieriæ, vet in Ducatu multò inſigne, ad fluvium Lupam. *Nemoſium* & *Nemoſiam Rigordo* aliiſque, corruptè. Meminit loci Hugo Pictavinus, *in Hiſtor. Monaſterii Vizeliacenſis, ante annos 500.* cum inquit: *Egreſſi ſunt omnes cum Rege & Optimatibus ſuis, in Nemore condito ſupra Maretum, ubi cum Abbas Guilielmus, referret* &c. Monacho Cœnobii S. Dionyſii, qui Chronicon Socialis ſui Guilielmi Nangiacenſis, ad A. C. 1368. deduxit, *Nemolium in Vaſtineto* appellatur, non ineptè: Eſt enim ſitum in pago Waſtinenſi, inter ſylvas Bieriam & Montis Argis. Bieriæ tamen propius. Olim vero ante quam pars nemoris excideretur, in ipſa ſylva: neque enim Nemus dictum eſſet, niſi ſuiſſet in nemore. Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ.* Vide quoque in voce *Nemoſium.* Hinc itaque *Nemoroſii* Familia, Gall. *Nemours*, quæ per ſinualtris Stirpis Sabaudicæ ramus eſt. Patrum enim memoriâ duo Stirpis hujus præcipue rami, *Nemoroſius* ſeu *de Nemours*, à Philippo, qui in Gallia ſedem quæſivit, ſed, uti quod ad fœminas attinet, A. C. 1659. in Henrico primi auctoris pronepote, excilus, & principalis Ducum Sabaudiæ a Carolo, dicti Philippi *Nemoroſii* fratre (qui ambo Philippi Ducis A. C. 1517. extincti, filii fuêre) propagatus, ſinuvêre; quorum hic rurſus in duos palmites abiit, ut infra videbimus. Reliquit autem Henricus præfatus, filias duas, quarum progenitores, ab aliquot ſeculis, hi fuêre: Ludovicus Dux Sabaudiæ, qui deceſſit A. C. 1465. maritus fuit Annæ Luſinianæ (Janô Cypri Rege genitæ) & ex ea ſuſcepit Philippum Ducem, defunctum A. C. 1517. quô & Claudiâ Penthebriâ (filiâ Johannis *de Breſſe*, Dn. *de S. Severe* & Nicolaæ Britannicæ Comit. Pentheuriæ) genitus Philippus Dux *Nemoroſius*, obiit A. C. 1533. Pater ex Carola Aurelianenſi (filiâ Ludovici Aurelianenſis Ducis Longavillani & Johannæ Ravteinæ) Jacobi *de Sabaudia* Ducis *Nemoroſii*, defuncti A. C. 1587. Hujus ex Anna Ateſtina (filia Herculis Eſtenſis Ducis Ferrariæ & Renatæ Franciæ) fil. Henricus *de Sabaudia*, Dux *di Nemours* & *d'Aumale*, deceſſit, A. C. 1632. relictô, ex Anna Lotharingica (filia Caroli Ducis Aumalæ, ex familia Lotharingica) filiô Carolô Amedeô *de Sabaudia* Duce *Nemorſiô* & Aumaliô, qui ultimus maſculus ſui rami denatus eſt A. C. 1652. Pater ex Iſabella Vindocina ſeu *de Vendoſme* (filia Cæſaris Borbonii, Henrico IV. Galliæ Rege geniti) Mariæ Johannæ Baptiſtæ, quæ nata A. C. 1644. Carolo nupſit Emanueli Sabaudiæ Duci haud pridem extinctô; Mariæ Franciſcæ Eliſabethæ, quæ genita A. C. 1646. primis nuptiis juncta eſt Alfonſo Portugalliæ Regi, nunc Petrum fratrem ejus, Portugalliæ Regentem, maritum habet; Franciſci (qui natus eſt & denatus A. C. 1650.) & Caroli Amedei (qui ſimiliter annum ſequentem & natalem & emortualem habuit) omnes *de Sabaudia lin. Nemorenſis.* Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Europ. Pars. 3. p. 4.* ut & *in Indice.*

NEMUS, caſtrum Campaniæ Romanæ juxta Lacum Nemorenſem, in colle, cum palatio ſuperbiſſimo Marchionum Frangepanorum, in ditione Pontificia, 18. milliar. à Roma in Eurum, uti 6. ab arce Gandulphi, 4. a Velitris. *Nemi.*

NEMUS, ſylva amœna: cujuſmodi locis adeò capiebantur olim elegantiores Romani & *Φιλόκαλοι*, ut etiam in urbanis ædibus, ſi aliô locô nequirent, ſaltem in tectis haberent. Et quidem, uti in Xyſtis per hybernum Solem de rebus gravibus, vel inter ambulandum, vel ſedentes tractabant: Sic in *Nemoribus* per æſtatem umbram ac opacitatem captabant. Caſaubon. *ad Sueton. Aug. c. 72.* Sed & Idololatris olim in frequenti uſu, unde apud Romanos *Nemus Aricinum* adeò celebre, ubi Dianæ ſimulachrum ex Taurica advectum magna in veneratione fuit, quod & ſimpliciter *Nemus*, apud *Strabonem*, Τὸ δ' Ἀρτεμίσιον, ὃ καλοῦσι Νέμος, [illegible] *Templum Dianæ, quod vocant* Nemus, *in ſiniſtro latere viæ Ariciâ aſcendentis* &c. Nempe Latini Dianæ Aricinæ templum ita propriè vocabant, *Nemus.* Unde & ipſa Diana *Nemorenſis* indigitabatur, & Sacerdos ejus dicebatur Rex *Nemorenſis*, ut eſt apud Sueton. *in Calig. c. 35.* Plin. *l. 35. c. 7. Pingi autem gladiatoria atque in publico exponi cœpta à C. Terentio Lucano — is mortuô avô ſuô, à quo adoptatus fuerat, triginta paria in Foro per triduum dedit, tabulamque pictam in Nemore Dianæ poſuit*, i. e. ἐν τῷ Ἀρτεμισίῳ, quod *Nemus* vocabatur. Vitruvius *l. 4. c. 7. Item generibus aliis conſtituuntur ædes, ex iiſdem ſymmetriis ordinatæ, & aliô genere diſpoſitiones habentes, uti eſt Caſtoris in Circo Flaminio, & inter duos lucos Vejovis: item argutius in* Nemore *Dianæ, columnis adjectis dextrâ ac ſiniſtrâ, ad humeros pronai*, &c. E quibus locis conſtat, *Nemus* propriè vocatum fuiſſe, Templum illud Dianæ Aricinæ, quòd in *nemoribus* poſitum eſſet. Ovid. *l. 1. de Arte am. v. 259.*

Ecce ſuburbanæ templum nemorenſe Dianæ.

De eodem loquitur Silius *l. 8. v. 363.*

Quique immite Nemus *Triviæ*, &c.

Hic Scythicæ Dianæ ſeu τῆς Ταυροπόλου imago. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 67.* Ibidem Hippolytus quoque colebatur, & Egeria cum Numa nocturnos obivit congreſſus. Equis illud ingredi non licebat, ob Hippolytum ab iis diſcerptum. Meminit ejus Ovid. *Faſtor. l. 3. v. 261.*

Nympha mone, nemori ſtagnoque operata Dianæ,
Nympha, Numæ conjux, ad tua feſta veni.
Vallis Aricinæ ſylvâ præcinctus opacâ

Eſt locus, antiquâ religione ſacer.
Hic jacet Hippolytus furiis direptus equorum:
Unde Nemus nullis illud initur equis.
Licia dependent longas velantia ſepes,
Et poſita eſt meritæ multa tabella Deæ &c.

Vide in voce *Aricia*, & ſuprà in voce *Lucus*. Sed & Muſarum hæc olim domicilia fuiſſe, unde poſtea in ſuperſtitionem verſa. Magna enim ingenia & naturæ capacia *Nemorum* umbris fontibusque gaviſa. *primâ* ſtatim *Ode ſui operis* v. 30. docet Horatius:

——— ——— *Me gelidum* Nemus.
Nympharumque leves cum Satyris chori,
Secernunt populo.

Et *l.* 2. *Ep.* 2. v. 77.

Scriptorum chorus omnis amat Nemus, *ac fugit urbe.*

Hinc de Abrahamo Patriarcha jam legimus, Gen. c. 13. v. *ult.* habitâſſe eum *in convallibus Mamre*, quæ fuerunt multis arboribus conſitæ. Idem juxta Beerſibæ fontes, locos ſibi ac amœna vireta plantâſſe legitur. Georg. Hornius *Hiſtoria Philoſophica l.* 7. *c.* 3. Pertinent huc Indorum Philoſophi *Hylobii* cognominati: de quibus Strabo *l.* 15. & ferè ſic Clemens *l.* 1. *Strom.* Διττὸν δὲ τούτων (Γυμνοσοφιστῶν) τὸ γένος, οἳ μὲν Σαρμᾶναι αὐτῶν, οἳ δὲ Βραχμᾶναι καλούμενοι, καὶ τῶν Σαρμανῶν οἱ Ὑλόβιοι προσαγορευόμενοι, οὔτε πόλεις οἰκοῦσιν, οὔτε στέγας ἔχουσιν, δένδρων δὲ ἀμφιέννυνται φλοιοῖς. *Duplex erat illorum genus, alii Sarmanæ,* (Straboni *Germanæ*) *alii Brachmanæ dicuntur. Et inter Sarmanas ſunt Hylobii, qui nec urbes colunt, nec ſub tectis habitant, ſed arborum tantum corticibus veſtiuntur.* E quibus poſtremis verbis liquet, cur Ὑλόβιοι vocentur, quaſi *Nemoricolas* vel *Sylvicolas* dicas. Nec dubitat Voſſius, quin his præcipuè convenerit Gymnoſophiſtarum nomen, *de Philoſ. Sectis c.* 1. §. 19.

NENDI Artificium, inter Palladis inventa, ut & ars texendi, vide infra.

NENIA, carmen lugubre, cujus primum auctorem Linum ferunt: Græcè νηνία, item νήατον, i. e. *extremum.* Unde non rectè per diphthongum ſcribi, monet *Scaliger.* Ad læta id tranſtulit primus & poſtremus *Euripides. Jovianus Pontanus*, ad nutricias cantilenas: propterea quòd vulgus in Italia, quas uno in loco *Bellas*, alio *Nenas* nutrices vocat; à cantiunculis, ut videtur, quæ ſine ſimiles cantibus Præficarum. Cujus carminis anguſtiis divinus ille Vir ita clauſit laſciviam immenſi ſui ingenii, ut aliorum excluſerit audaciam. At Veterum nutricum cantiones καταβαυκαλήσεις nominârunt, Baucis enim nomen in re futili. *Neniam* verò (unde & νιγλαρὸς tibia funebris) inventum ajunt Phrygum, cujus rei meminerit Hipponax. Vide præfatum Scaligerum *Poetices l.* 1. *c.* 50. Certè inter vocabula Phrygum, quæ è Palæſtina illi habuerint, Νηνίατον ſeu *Neniam*, quoque recenſet Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 36. Vide quoque ſuprà *Nænia.*

NENNIUS, Abbas Anglus, diſcipulus Elvodugi Probi & Beulani Eccleſiaſtici, floruit A. C. 620. Auctor libri, de origine Britonum, &c. Pitſeus, Balæus *de Script. Angl.*

NENSIA, urbs Africæ propriæ. *Ptol.*

NENTIDAVA, *Ptol. Neſenſtadt*, urbs Tranſylvaniæ, quæ nunc Biſtritia, apud Ruthenorum, ſeu Roxolanorum fines, intra montes, 5. leuc. à Claudiopoli in Boream, *Beſtercze* Hungaris.

NEO, Græcè Νέων, nomen viri. Lamprid. *in Alexandro Severo, c.* 3. *Grammaticum in patria Græcum* Neonem *habuit:* Sic enim legi vult Salmaſ. cùm vulgati Codices habeant *Nebonem*, quod nomen Syriacum eſt, Palatinus liber legat *Nehonem. Vetus Inſcr.*

C. CLODI. C. L. HILARI
AMINÆ. CLODIÆ L.
NEONIS. CLOD. PHILARC.
POSIDIS HELENI. Θ.

In alia *Neonianus* quidam, Cæſaris verna, nominatur. Vide Salmaſ. *ad loc.*

NEOBULE, Lycambis Thebani filia, quam cùm pater Archilocho poetæ deſpondiſſet, poſteaque facti pœnitens tradere eam recuſaret, tam acri Jambô ab Archilocho fuit perſtrictus, ut doloris impatientiâ mortem ſibi laqueô credatur conſciviſſe. Vide *Archilochus* & *Lycambes.* Item Horatii amica, cujus meminit *Carm.* 3. *Ode* 12. v. 5.

Tibi qualum Cythereæ puer ales,
Tibi telas, operoſæque Minervæ
Studium aufert, Neobule, Liparæi nitor Hebri.

NEOBURGUM, quod & *Neopyrgum*, & *Nova caſtra*, multiplex eſt urbs Germaniæ: ſed quæ præcipuæ, una ad Salam fluv. in confinio Miſniæ, Thuringiæ, & Saxoniæ, vulgò *Naumburg*, inter Erfordiam, ad Occidentem, & Lipſiam ad Ortum. *Baudrando* urbs eſt Saxoniæ ſuperioris in Miſnia, aliàs ſub proprio Epiſcopo, nunc ſub Adminiſtratore, è domo Saxonica, cum regiuncula adjacente, *Stifft Naumburg*, in ipſo limite Thuringiæ. Altera in Bavaria ad Danubium, hodie *Neuburg*, ſedes Ducis Neoburgenſis: cui Principatui ortum bellum dedit Bavaricum, inter Rupertum Palatinum cognomine *Virtuoſum*, filium Philippi cognomine *Ingenui*, Electoris, & Albertum Bavariæ Ducem geſtum, ſub initium ſeculi XVI. occaſione teſtamenti, quô Georgius cognomine *Dives*, Dux Bavariæ, Landshutenſis lineæ ultimus, unicam filiam Eliſabetham, & per eam generum Rupertum, hæredes omnium bonorum & ditionum ſcripſerat. Quô durante bellô Rupertus à Maximiliano I. Imperatore & mox Pater Philippus A. C. 1504. proſcripti, Rupertus ad Ratisbonam victus, Palatinatus miserè laceratus, ægréque tandem Philippus in gratiam receptus & Ruperti filiis pars aliqua avitæ hæreditatis, inter Nabum & Danubium, quæ *Neoburgenſis Principatus*, (aliis *Palatinatus Junior* appellatur) conceſſa eſt. Ita Principatum hunc primò tenuerunt filii Ruperti Otto Henricus, poſtea Elector, & Philippus cognomine *Bellicoſus*, quorum is Alberti filiam Suſannam duxit; A. C. 1529. hic Viennam contra Solimannum, fortitudinis memorabili ſpecimine editô, defendit eodem annô: ambo autem ſine prole deceſſerunt. E quibus prior, ditionem ſuam bellô Smalcaldico amiſſam, A. C. 1552. tranſactione Paſſavienſi recepit, poſteaque Elector factus, cùm improlem ſe moriturum videret, teſtamentô tranſmiſit ad Wolfgangum Bipontinum, Electoratûs hærede Friderico Simmerenſi, A. C. 1559. Hujus dein Wolfgangi fil. primogenitus Philippus Ludovicus, poſtquam *Neoburgici* Principatus adminiſtrationem, vivô patre, ſuſcepiſſet A. C. 1560. *Neoburgicam* lineam, hodieque ſuperſtitem, orſus eſt, extinctus A. C. 1614. acceptô de conſilio filii nuntiô, & Laingæ ſepultus. Pater ex Anna Juliacenſi (unde prætentio ei nata in Ducatus Juliacenſem, Clivenſem & Montanum, e quibus primum & ultimum obtinuêre Neoburgici) Wolfgangi Wilhelmi, qui *Neoburgicam* lineam continuavit; Auguſti qui Sulzbacenſis rami auctor eſt, & Johannis Friderici, qui *Hiltpolſtein*, *Haydek*, *Allerſperg*, & *Greiz* accepit, ſine hærede extinctus A. C. 1644. Wolfgangus Wilhelmus, cùm A. C. 1613. uxorem duxiſſet Magdalenam Bavaricam, ſequente annô Latinos ritus amplexus eſt, & Patre extinctô, ditiones ſubjectas in partem eandem pertraxit, Fratribus & Matri ob religionem gravis. Obiit A. C. 1653. unicô relictô, ex præfata conjuge, filiô Philippô Wilhelmô, qui natus A. C. 1615. patri mortuo ſucceſſit, Princeps magni animi & prudentiæ, ac ſuæ Religionis acerrimus aſſertor, tum Equeſtrium exercitationum peritiſſimus. Prima ejus uxor Anna Catharina Conſtantia Polonica fuit (Poloniæ hinc regno, poſtquam Joh. Caſimirus Rex Regnô ſe abdicâſſet, plurimorum votis deſtinari: imò & ſequente interregnô, expetiti à non paucis) altera Eliſabetha Amalia Haſſiaca, ductâ A. C. 1653. & confeſtim ad mariti ſacra tranſgreſſa: quarum iſta ſterilis, hæc numeroſi prole domum auxit. His enim Parentibus nati, Maria Anna Joſepha (genita A. C. 1655. & Leopoldo I. Imperatori tertium marito A. C. 1677. juncta) Johannes Wilhelmus Joſephus Ignatius, magnæ ſpei Princeps (qui natus A. C. 1658. nuper, minorem natu ſororem modò memorati Auguſti, uxorem meruit) Wolfgangus Georgius Fridericus Franciſcus (natus 1659.) Ludovicus Antonius (natus 1660.) Carolus Philippus Alexander Sigiſmundus, Franciſcus Ludovicus, Fridericus Wilhelmus & Philippus Wilhelmus, vide Phil. Jac. Spenerum *Sylloq. Geneal. Hiſtor. in Familia Palatina.*

NEOBURGUM, oppid. Briſgaviæ, ad Rhenum, medium inter Briſacum ad Boream, & Baſileam ad Auſtrum, ſub Auſtriacis; *Newenburg.* Ibi obiit 1639. Bernardus, Dux Veimarienſis, vir fortitudine & victoriis commendatiſſimus. A Gallis in cineres redactum, A. C. 1675.

NEOBURGUM, oppid. munitum Fioniæ Inſulæ in parte Orientali cum portu capaci, juxta fretum *Beltſund*, 18. mill. paſſ. à Selandia, & à Corſoa portu in Occaſum, Ottoniam verſus, à qua pari ſpatiô diſtat; *Nyburg.*

NEOCÆSAREA, urbs Cappadociæ ad Lycum fluv. Archiepiſcopalis & metropol. regionis caput, quæ *Tocato* dicitur, ut ſedes Satrapæ Turcarum, quæ etiam *Hadrianopolis* dicitur, teſte *Stephanô*, inter Amaſiam ad Occidentem & Trapezuntem in Ortum. *Nixar Leunclavio, Thocato Nigro.* Hic Synodus, à Gregorio Epiſcopo hujus loci, A. C. 261. celebrata: quô epiſtola contra Idolothytorum comeſtores ſcripta, quæ in Jure Græco extat. Dein A. C. 313. ab iiſdem Epiſcopis, qui Ancyranum Concil. coëgerant, hic aliud celebratum eſt ubi in favorem Cœlibatus quædam ſtatuta. Sub Conſtantino & Miltiade Epiſcop. Roman. quidam A. C. 318. Synodum hanc, quæ Ancyranam ſupplevit, itidem provincialis, habitam eſſe, ajunt; Baronius in *A. C.* 314. rejicit. *Canones* habet XIV. qui quoque in Codicem Canonum ſunt relati. Vide Gerh. von Maſtricht *Hiſtor. Juris Eccl. num.* 22.

NEOCÆSAREA, urbs Syriæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Hierapolitano in Euphrateſia. Cujus Epiſcopum Paulum Diocletianus manibus truncari eique verenda exuri juſſit, quòd fœminas quaſdam ſacras literas doceret.

NEOCASTRUM, cujus populi *Neocaſtrenſes* dicuntur, urbs Brutiorum in magnæ Græciæ confinio Epiſcopalis, hodie *Nicaſtro*, in Calabria ulteriori ad radices Apennini, in limite Calabriæ citerioris, 6. milliar. ab ora maris Tyrrheni.

NEOCHABIS, Athenæo *Dipnos. l.* 10. Rex Ægypti, Bocchoridis Sapientis pater, vide *Tnephachthus.*

NEOCLAUDIOPOLIS, anteà *Andrapa*, urbs Paphlagoniæ Claudiopoli veteri, & Tavio finitima, *Coniqua* vulgò, aliis *Caſtromena*, ab Ancyra ſupra 130. mill. paſſ. in Occaſum à Cratia 24.

NEOCLES, Philoſophus Athenienſis, frater Epicuri; ſcripſit de ſecta ſua, Diogen. Laërt. *l.* 10. *c.* 1. Fuit etiam *Neocles* Themiſtoclis pater, Ælian. *Var. Hiſt. l.* 2. *c.* 12.

NEOCLIDES, Rhetor Athenienſis, ærarii expilator, pituitæ & lippitudini obnoxius. Traducitur Ariſtoph. *Pluto* Act. 3. Sc. 2.

NEOCOMUM, oppid. Helvetiorum ad lacum cognominem, ſub Duce Longavillano, cum regiuncula adjacente, 8. leuc. German. à Lauſanna in Septentr. ferè 7. à Berna in Occidentem. Veſuntionem verſus. 8. à Soloduro in Africum *Neufchaſtel*, Gall. *Newenburg*, German. Sub protectione pagi Bernenſis. Vide *Nov. Caſtrum.*

NEOCORES, apud Firmicum *l.* 4. *Seu certè Neocores vel Sacerdotum Principes:* iidem qui *Neocori* alias, h. e. Templorum Cuſtodes, de quibus vide ſuprà ubi de *Æditui.* Idem nomen datum eſt Civitatibus, in quibus celebre quoddam Templum, quemadmodum fuit illud Dianæ Epheſinæ, in Actis Apoſtol. *c.* 19. v. 34. Ipſis item Imperatoribus &c. Macer in *Hierolexico.* Vide hic infra.

NEOCORUS, Ædis ſacræ æditius, Νεωκόρος. Jul. Firmicus *l.* 4. *Math. c.* 7. *Aut ſimulachrorum conſecratores, ſeu certè* Neocores (ſecundum quoſdam) *vel Sacerdotum Principes.* Vox Græcis Scriptoribus notiſſi-

notiſſimæ, ſed quæ negotium jure facefſit rei Antiquariæ & Numiſmaticæ ſtudioſis, in veterib. numiſmatibus, ubi hic vocem A. vel B. vel Γ. ΝΕΩΚΟΡΩΝ epitheton populorum Græce [illegible] tribuitur, tanquam publici Ædituí [illegible] aliquo, atque Deo publici etiam Templi, quemadmodum Phlegon Trallian. l. [illegible]. Νεωκόρω τῆς Ἀρτέμιδος ait [illegible] τῆς Ἐφεσίων, [illegible] legendum ſit, [illegible] pro [illegible], ita ut Græcis populi quibus commune Templi [illegible] Νεωκόροι fuerint. Sed & [illegible] c. 19. v. 35. Epheſus dicitur Νεωκόρος τῆς μεγάλης θεᾶς Ἀρτέμιδος [illegible], quod Beza vertit, Æditua magnæ Deæ Dianæ, [illegible] à Jove delapſi. Valentius. Cultrix magnæ Dianæ [illegible] [illegible]. Δὶς Νεωκόρος, bis Neocorus, dicitur Perinthus urbs in vet. Inſcr. facta in honorem Decii Trajani Imperatoris apud Sponium Itiner. Part. 3. p. [illegible]

ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΑ ΚΑΙ
ΣΑΡΑ ΓΑΙΟΝ ΜΕΣΙΟΝ
ΚΥΙΝΤΟΝ ΔΕΚΙΟΝ
ΤΡΑΙΑΝΟΝ ΕΥΣΕΒΗ
ΕΥΤΥΧΗ ΣΕΒΑΣΤΟΝ
Η ΛΑΜΠΡΟΤΑΤΗ ΔΙΣ
ΝΕΩΚΟΡΟΣ ΠΕΡΙΝΘΙΩΝ
ΠΟΛΙΣ.

Ubi, pro numero Templorum celebrium, bis aut ter Neocoram, civitatem aliquam appellari conſueviſſe, nonnulli volunt, alii, pro numero [illegible] id fieri [illegible] contendunt. Sic in nummo [illegible] B. Νεωκόρων, [illegible], Sardiani dicuntur, apud [illegible] p. [illegible]. Νεωκόρων Σμυρναίων, in veteri Inſcr. Smyrnæ. p. [illegible] [illegible]. Vide Antonium Auguſtinum Dial. S. Sebaſt. [illegible] de Numiſmat. veter. part. 2. Adolph. Mekercum de Pronunt. Ling. Græc. p. 5[illegible]. Nonium, Goltzium, Cuſpinianum ad Numm. [illegible], Seldenum ad Marmora Arundeliana p. 104. & Albertum Rubenium Diſſertat. peculiari, citatum Cl. Sponio ubi ſupra, qui Nicolaum Bon Cretenſem Venetias agentem, integram de munere hoc [illegible] meditari, nummiſmata & Inſcriptiones antiquas illuſtrandum, addit.

NEODUNUM, urbs Galliæ Celticæ in Britannia minori, vulgò Dol, teſte [illegible], [illegible] leuc. a Rhedonibus in Boream.

NEOFORUM, oppid. Sileſiæ, in Ducatu [illegible], in loco amœno, medium inter Uratiſlaviam ad Or. um & Lignitium ad Occidentem, 4. leuc. Newmarkt.

NEOFORUM, oppid. olim, nunc vicus Normanniæ, ad Eptam fluv. in limite provinc. Bellovacenſis. Alter Novum Mercatum. Vide ibi.

NEOGARTUM, German. NEUGARTEN, nomen in Pomerania caſtri, & ditionis adjacentis, olim titulo Domini, ſub proprio Comite ex Famil. Eberſtenia, quæ Eberſteniæ, inter illuſtriſſimas Suevici tractus jam olim numeratæ, ſtirpis ſurculus eſſe videtur. Tabulam Familiæ Spenerus hanc exhibet: Otto Comes Eberſtenius Dn. de Neugarten ex Anna Sophia de Glichen, genuit Ludovicum, Annæ Eliſabethæ Comitis Manderſcheidiæ maritum, & ex ea patrem Ludovici: quô & Walpurgi Honſteniâ, natus Georgius Comes Eberſtenius Dn. in Neugarten, deceſſit A. C. 1563. Pater ex Walpurgi Schlickia (filia Caſpari Comitis Schlickii in Paſſaun in Schlakenwerth), Ludovici Comitis extincti A. C. 1590. Hujus ex Anna Manſfeldia (filia Caſpari Comitis) fil. Georgius Caſparus, multorum liberorum fuit pater. Vide præfatum Spenerum Theat. Part. 2. p. 16.

NEOGENES, conducto cum Iſtone Pheræo milite, arcem Aſtiacorum occupans, tyrannidem invaſit ſuperbéque atque avare imperitans, à Thrippide Lacedæmonio, ejectus eſt. Diodor. Sic. l. 15. in Olymp. C. anno quarto.

NEOMAGUS, Regnorum civitas in Britannia. Ptol. hodie Guildford [illegible]: [illegible] idem cum Noviomago Antonini eſſe putat, & hodie Croydon dici. Vide omninò Guil. Burtonum in Antonin. Itin. p. 175. longitud. 19. 38. latitud. 52. 15. Nunc Woodcote, 9. milliar. Anglic. a Londino in Meridiem. Camden. Sanſo.

NEOMAGUS, oppid. Galliæ Celticæ Ptol. San Salveur Villanovano in ora Normanniæ Boreali, & maritima, à Juliobona, 4. leuc. in Occaſum, ſicut ab oſtio Sequanæ. Sed eſt potius urbs Lexoviorum, vulgò Lyſieux, nam apud Ptol. mediterranea eſt, non maritima, cui etiam Neomagus dicitur. Vide Noviomagus Lexoviorum, ſeu Lexovium.

NEOMAGUS, etiam eidem Ptol. urbs Nemetum in Germania ſuperiore in Palatinatu apud Rhenum, teſte Joh. Heroldo, vulgò Odenheim, vel Udenheim. Sed Ferrario ipſa Spira potius, vide Nemetes, videtur, ita ut eadem ſit Neomagus Antonini, & Ptolemæi, 1. cum dim. leuc. à pago Udenheim, qui nunc Philippoburgum, arx munitiſſima.

NEOMAGUS, oppid. Galliæ Narbonenſis in finibus Tricaſtinorum. Ptol. Nyon, teſte Joh. Peláo. Et in Gallia Belgica, in finibus Trevirenſium, vulgò Neumagen, pagus ad Moſellam, à Treviris 3. leuc. in ortum. Et in Campania, Nogent ſur Seine hodie, inter Agendicum 7. & Trecas 12. leuc. in fin. Senonum.

NEOMAGUS, vide NOVIOMAGUM.

NEOMENIA, Græcè Νεομηνία, ſeu Novilunium, dies erat apud Hebræos, non quidem propriè feſtus ac ſacer, aut tam rigidè quietis, ac Sabbatum, celebrandus, interim peculiari ſacrificio inſignis, Numer. c. 28. v. 11. ac porrò conviviis & epulis tranſigi ſolitus, 1. Sam. c. 20. v. 5. Adde, quod & ad Prophetas conſulendos piorum convenire conſueverint, 2. Regum c. 4. v. 23. Vide quoque Numer. c. 10. v. 10. c. 28. v. 11. Ezech. c. 26. v. 1[illegible]. 2. Chron. c. 2. v. 4. &c. Inſtitutæ autem ſunt Neomeniæ, tum in creatæ lucis memoriam, utque populus à Gentilium ſuperſtitione, & Planetarum cultu avocaretur, tum expiandis noxis præteritis, quò ſacrificium illius diei ſpectabat: tum denique [illegible] & innovationi omnium rerum & novæ luci, quæ Mundo ab Eccleſiæ per Meſſiam olim oritura erat, Eſaj. c. 66. v. 23. 2. Corinth. c. 5. v. 17. & Coloſſ. c. 2. v. 16. 17. Computabant illæ veteres Judæi à Lunæ plenæ ac primæ ejus apparitione, [illegible] quædam ſacerdotes præfecti erant, hodierni verò, ab ejus conjunctione cum Sole. Unde olim tam [illegible], unde nova Luna exoriatur eſſe [illegible]. [illegible] ab aut um de luminaribus. [illegible] loquuntur. Quod & 1. Sam. c. 20. v. 24. 27. factum videtur. [illegible] Burmannus Synopſ. Theol. Chriſt. Part. 1. l. 4. c. 17. §. 19. & ſeqq. Vide quoque infra in voce Novilunium.

NEOMENIDÆ, ſupra Nemeonicæ, Victores dicebantur in Nemeis, uno ex quatuor ſolennibus Græcorum Ludis genere: quorum præmium [illegible], [illegible] [illegible] Νεμέα [illegible]. [illegible] l. 5. [illegible] de Trajano Imperatore, qui Nemeonicæ [illegible]. [illegible],

Οὐ νίκα Ἀλφειῷ νικῶν [illegible] ἄλλαι Νεμείαν
Ἄλσει ἐν [illegible].
[illegible] peregrinus ſeges mortuum, Nemei
[illegible] habens &c.

Vide Salmaſ. ad Spartian. in Hadriano c. 4. ut & in voce Nemea.

NEON, Hiſtoricus, ſub M. Aurelio ſcripſit Græce acta Martyrii Stratonici & Meleuſippi fratrum. Baronius in Annal.

NEON, urbs Phocidis, Herodot. l. 8. ad Parnaſſum, Delphis vicinum. Gentile Νεωνεύς & Neonæus. Steph. Herodot. loc. cit. Pauſan. l. 10.

NEONTICHOS, oppid. fuit Æolidis, juxta Hermum fluv. Novus murus, Latin. Herodot. Plin. l. 5. c. 30.

NEOPHON, vel NEOPHRON, Poeta Græcus, varias edidit tragœdias. Familiaris Caliſthenis, quem propterea cum hoc Alexander M. necari juſſit. Suid.

NEOPHYTUS, Græcè Νεόφυτος. Iſidor. l. 8. Neophytus Græcè, Latinè Novellus, & rudis ſ[illegible] [illegible]: Neophytus, [illegible] [illegible] ad fidem venerit vel noviter. Quo nomine [illegible] in Gallia, in Comitatu Provinciæ, vocantur novelli Chriſtiani è Judæis facti, quos Luſitani Chriſtianos nuevos vocant, à quibus Ludovicus XII. Rex 5000. [illegible] ad bellorum impenſas exegit, die 11 Dec. A. C. 1511. Sed & Neophyti in Communione Romana dicuntur Novitii Clerici & nuper è Monachorum vel Laicorum numero in Clerum adſcripti, in Concilio Sardicenſi can. 13. & apud Zoſimum Pontif. Ep. ad Patroclum. Eorum utrumque duplicem ſtatuit ordinem Synodus VIII. can. [illegible] [illegible] fuit. & [illegible] [illegible]. Gregorius I. Pontif. l. 7. Ind. 2. Ep. 11[illegible]. Sicut autem tunc Neophytus dicebatur, qui initiò in ſanctæ fidei erat converſatione plantatus: Sic modò Neophytus habendus eſt, qui repente in religionis habitu plantatus, ad ambiendos honores ſacros irrepſerit. Etiam Novitii in Monaſteriis, Neophyti dicuntur Orderico Vitali l. 3. & l. 6. Novitiorum copiam Monachali normæ mancipavit, Neophitiſque optimos vitæ regulæ converſationis tradidit. Idem Neophytos dicit novos inductos Monachos l. 8. Ritus Cluniacenſium .... imitatus non eſt, ſed modernas inſtitutiones Neophytorum, prout ſibi placuit, amplexatus eſt. Vide Car. du Freſne Gloſſar. & Macros Fratres in Hierolex. Quorum hi Photium Patriarcham Conſtantinopolitanum ab Ivone Carnotenſi, Ep. 28[illegible]. & Landulphum Epiſcopum Capuanum ab Auctore Chronici Caſin. l. 2. c. 41. Neophytos appellari, quòd, nullò Eccleſiaſticò ordine prævio, ad eas dignitates aſcendiſſent, addunt.

NEOPTOLEMUS, cognomen Pyrrhi Achillis filii, inde impoſitum, quòd admodum adoleſcentulus, primum tirocinium, in bello Trojano, poſuit. Νεοπτόλεμος enim Græcis tironem ſonat, ſeu militem novitium. Virg. Æn. 2. paſſim. Hinc Νεοπτολέμειος τίσις, Neoptolemica vindicta, ubi quis idem patitur, quod in alios fecit. Siquidem Neoptolemus, qui Priamum in ipſis palatii ſocis occiderat, ipſe viciſſim apud Delphos, ad Apollinis Aram, interfectus eſt. Manſit vox apud Recentiores, pro tirone. Conradus Fabarienſis de Caſibus S. Galli c. 1[illegible]. Junior frater Neoptolemus, in Curia, frater Imperatoris magni, Cremonæ factus, auxiliò venerabilis Curienſis Epiſcopi & Abbatis noſtri, cingulum militare novum decoravit honeſtate. Ubi legit Car. du Freſne, à fratre Imperatoris &c. Quod de Cingulo hic Conradus ait, reſpicit ritum veteris ævi, quô novi iſtiuſmodi Milites initiabantur. Ut enim apud Romanos, qui militiæ dignitatem aliquam conſequebantur, cingulò dicebantur donari: quod etiam perſæpe ab ipſomet Principe, ſi altioris; à majoribus verò Magiſtratibus, ſi inferioris eſſent ordinis, accingebantur: ita poſteriore ævò, qui militiam aut ex dignitate, aut ex beneficio ſeu feudo Domino debebat, armis omnibus ab eo inſtruebatur, quò Militis ſui in poſterum partes ageret, atque ita adoptabatur in Militem, unde Gallorum phraſis, Adouber un Chevalier. Acceſſit apud Chriſtianos armorum ipſorum benedictio, in Eccleſia, à ſacrorum Miniſtro facta, & vigiliæ ac jejunia, quibus novus Miles, in ipſa ſacra Liturgia, ente accingebatur: quod maximè apud Anglos obtinuiſſe, memorat Ingulfus. Idem verò, ut alia quoque addam, priuſquam militiam conſequeretur, balneum ingrediebatur, indeque lotus prodibat, uti ſuprà diximus. Ita loti Tirones, in Eccleſia pernoctabant, orationibus vacabant, & craſtinò ſubſequente, ſacræ intererant liturgiæ, uti jam attigimus. In quibus ſacris ceremoniis cingulum militare conferebatur novo militi, ab aliquo Principe aut Magnate, datâ, ut ſolenne erat, alapâ militari, cætera faciente Epiſcopò eaſque benedicente. Vide Magnum Chron. Belgicum A. C. 1247. ubi de militia Wilhelmi Comitis Hollandiæ Imperatoris electi, & apud Vinchantium, Annal. Hannoniæ c. 37. ubi de militia Wilhelmi Hannonienſis Comitis Oſtrevanti, & ſuprà, ubi de Alapa militari. Enſis porrò, quò accingebatur miles

les, ab ipſomet altari imponebatur, uti diſcimus ex Joh. Sariſburienſi *Policrat. l.* 6. *c.* 10. unde ipſemet interdum miles, ſiquidem majoris dignitatis Princeps eſſet, acceptum [illegible] bat; uti de Rege Fernando ſcribit Roder. Toletanus *de Reb. Hiſpan. l.* 9. *c.* 10. Sed etiam in occaſionibus bellicis, milites creabantur, cujus rei exempla ſuggerunt Fulcherius Carnot. *l.* 2. *c.* 10. Froiſſardus 2. *vol. c.* 121. 169. 2. *volum. c.* 14. 75. 4. *Volum. c.* 18. Tillet. & Savaro *tr. de Euſe Francois p.* 27. Ad rei [illegible] tem capeſſendam nulla ſere ætas definita erat. Interdum enim *prematuræ* dabatur, ut de Æthelſtano Anglorum Rege narrat Wilhel. Malmesburienſis *l.* 2. *c.* 6. Interdum, ubi *per ætatem lecbat*, ut de Wilhelmo Notho idem tradit *l.* 3. *p.* 95. Supra [illegible] h. e. ante annos *majoritatis* [illegible] annum 21. ut de Principe Antiochieno, anno [illegible] Miles [illegible] à Ludovico IX. Galliæ Rege [illegible] Joinvill. *p.* 98. At genere & natalium nobilitate ut qui militiam conſequeretur, inprimis apud Francos, neceſſaria erat. Unde [illegible] l. 2. de Longobardorum geſte, ubi iſta rumus exarata [illegible]:

> *[illegible]*
> *[illegible], & [illegible]*
> *[illegible] apud Gallos [illegible]*
> *[illegible], [illegible] equeſtri.* &c.

Plura vide apud Car. du Freſne *Gloſſar.* in voce *Miles*, & infra in *Tor.*

NEOPTOLEMUS, Tragœdus, de quo Sueton. *in Calig. c.* 57. ubi Tortenbus videri poteſt.

NEOPTOLEMUS, Tragœdus, qui in nuptiis Alexandri Epirotæ & Cleopatræ juſſus à Philippo Macedon. rege canticum ordiri, ominoſos de regis exitu verſus forte fortuna protulit Diodor. Sic. *l.* 16. *c.* 557.

NEOPTOLEMUS, Scriptor Nauposticorum.

NEOPTOLEMUS, Macedo, vir inſignis [illegible], in oppugnatione Halicarnaſſi, [illegible] portis. Diodor. Sic. *l.* 17.

NEOPYRGUM, urbs Thuringiæ, vide *Neoburgum.*

NEOPYRGUM, urbs Bavariæ, ad Danubium, cum titulo Ducatus proxima Ingolſtadio, inter Ratiſponam ad Ortum & Ulmam ad Occaſum. *Neoburg.*

NEOPYRGUM, caſtrum Patrimonii S. Petri, cum turri, & portu tantiſper capaci, in ora maris Tyrrheni in Dominio Barberinorum. [illegible] Pyrgus, oppid. Hetruriæ, 6. milliar. à Centumcellis in Ortum Romam verſus 33. circiter. Gul. Leileus. *S. Marinella.* Vide *Pyrgus.*

NEORIS, regio Aſiæ vaſta & aquarum inops, circa Gedroſiam. Populi *Neoritæ*, qui mortuorum corpora arboribus ſuſpendunt Diodor. Sic. *l.* 17.

NEORIS, Iberiæ oppid. inſigne, juxta Harmaſtim fluvium. Plin. *l.* 6. *c.* 10.

NEOSELIUM, oppidulum munitum Hungariæ, ad Nitriam amnem, A. C. 1663. captum à Turcis, ſed receptum à Chriſtianis bello præſente. *Neuhauſel*, German. *Owar*, Hungaris. Vix 2. leuc. à Danubio, ubi recipit Wagam, in Ortum, 2. à Comorra in Cæciam, 10. à Poſonio in Eurum, 7. à Strigonia in Circium. Juriſdictionem habet ſatis amplam.

NEOSTADIUM, German. *Neuſtatt*, caſtrum Germaniæ, in Ducatu Wirtenbergenſi, ſub proprio Principe, ex illuſtriſſima hac Familia. Fridericus enim Dux, qui obiit A. C. 1608. communis omnium eorum, qui nunc in ea ſuperſtites ſunt, pater, cum tres habuiſſet filios, primogenitus Joh. Fridericus *Stutgardienſem* lineam incepit, atque præter Eberhardum, maximum natu, alioſque, Fridericum genuit, ex Barbara Sophia Brandeburgica (filia Joachimi Friderici Electoris) Hic natus A. C. 1615. à fratre *Neoſtadium* (ubi ſedes ſumta) Weinsbergam & Mekmuhlam accepit: Et hactenus poſt labores, otium exercitiis, curis & ſtudiis Principe dignis quorum aliquorum fidem Hoplotheca, impreſſorum ſcriptorumque voluminum Bibliotheca (in qua ultra [illegible] librorum numerantur) & Cimeliarchium, inſtructiſſima, quotidianiſque augmentis creſcentia, facere Neoſtadii poſſunt, condivit. Pater e Clara Auguſta (filia Auguſti Ducis Brunſvicenſis) ducta A. C. 1653. numeroſæ prolis. His enim parentibus, præter tot infantes, qui ad meliora properârunt, prognati ſunt, Fridericus Auguſtus (natus 1654.) Albertus (natus 1657.) Sophia Dorothea (nata 1658.) Ferdinandus Wilhelmus (natus 1659.) Antonius Ulricus (natus 1661.) Chriſtophorus (natus 1666.) Carolus Rudolfus (natus 1667.) &c. Fratres & ſorores germani, *Duces Wirtenbergiæ* &c. *in Neuenſtatt*. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Part.* 1. *p.* 163.

NEOSTENIUM, German. *Neuenſtein*, caſtrum Germaniæ, in Franconia, ſub proprio Comite, ex Familia Hohenloica, rami *Langenburgici*. Cum enim præcipua hujus ſtirpis diviſio hodie ſit in Langenburgicum & Waldenburgicum ramum, in illo Wolffgangus tres filios ſucceſſores habuit, Georgium Fridericum *in Weickersheim*, Cratonem *in Neuenſtein* & Philippum Erneſtum *in Langenburg*. Quorum medius, qui obiit A. C. 1641. ex Sophia Palatina, (filia Caroli Comitis Palatini Rheni *in Birckenfeld*) numeroſam prolem ſuſcepit. Sunt illi, Sophia Magdalena (natus A. C. 1616. denata 1617.) Johann. Fridericus (natus 1617.) Crato Magnus (natus 1618.) Sigfrid (natus 1619.) Anna Dorothea (nata 1621. uxor Joachimi Erneſti Comitis Oetingenſis, denata 1646.) Wolffgangus Julius (natus 1622.) Carola Diana (nata 1623. denata 1632.) Johann. Ludovicus (natus 1624.) Margaretha Hedwig (nata 1625. nupta Carolo Othoni Comiti Palatino Rheni, ducta 1658.) Carola Suſanna Maria (nata 1626. uxor Ludovici Comitis Leveſtein [illegible] Sophia Magdalena (nata 1628.) Eva Cratolina (nata 1629. den....) Philippus Maximilianus Johannes (natus 1630. denatus 1658.) & Eleonora Clara (nata 1632. uxor Guſtavi Adolfi Comitis Naſſovii, ducta 1662.) omnes *Comites de Hohenlohé* & *Langenburg* &c. *in Neuenſtein*. Idem, *ibid. p.* 120. E quibus Joh. [illegible] ex Dorothea Hedwige Duce Holſatiæ in *Harsburg*, genitus eſt [illegible] Comes *de Hohenlohe*. Vide eundem *Part.* 3. [illegible] *Part.* 1.

NEOTERICI Auctores, apud priſcos Grammaticos opponuntur [illegible] h. e. claſſicis & locupletibus, quibus [illegible] hoc meritum arrogavit. Hinc quod Priſcianum teſtimonio Salmaſii [illegible], hunc non recentem tum fuiſſe, colligit Salmaſ. *Proleg. ad* [illegible].

NEOTERIUS, Conſul cum Valentiniano Auguſto, an. Urb. Cond. 1143.

NEOTICHITÆ, populi Æolidis, quorum urbs [illegible] commemoratur à *Steph.* Item Phocidis, Thraciæ, Cariæ, & Sarmatiæ Europeæ.

NEPA, pro cæleſti Scorpione paſſim, apud Ciceronem *in Arateis* Exemplo hæc ſunt.

> *Ipſaque conſequitur lucens vis magna Nepai.*

Et,

> *Quare cum magno ſeſe Nepa lucibus effert.*

Manilius *l.* 2.

> ——— *Pietate ad ſidera ductam*
> *Erigonem, illaque Nepam, ſpoliaque Leonem.*

Et *l.* 4.

> *Herenteſque decem partes Nepa vindicat ipſi.*

Et *l.* 5.

> *Sed regione Nepa vix partes octo trahentes.*

Nepam Afrorum eſſe vocabulum, ſcribit *Feſtus*, i. e. Pernorum, ut interpretatur *Bochartus*, quorum lingua [illegible] vel [illegible] dici poteſt à *cauda internodiis*. *Nic. Lloydius.*

NEPAL, Regis effigies, in Muſæo Kircheriano Romæ, Georg. de Sepibus in *Deſcr.* ejus *p.* 7.

NEPE, Tuſciæ urbs mediterranea, hodie nomen retinet. Procopio *Gothicar. rerum l.* 4. eſt Νέπα, *Ptol.* Νέπιτα, Straboni *l.* 5. Νέπιτα. Genuina autem formatio eſt, apud Livium *l.* 6. *c.* 9. 10. & in antiquo lapide *Nepete*, ut *Tergeſte*, *Atelle*, *Præneſte*, *Reate*, *Soracte*. Græci ultimam ſyllabam formârunt plerumque in [illegible], unde apud Dionyſ. Halicarn. *l.* 12. qui interiit, ſcriptum fuit Νεπέτης. Apud *Stephanum* enim *epitomatorem* ſic legitur [illegible] per ſummam imperitiam procul dubio ſic ſcriptum, pro Νεπέτης. Vulgò *Nepe*, urbec. Patrimonii, juxta amnem *Pozzolo*. 6. milliar. à Sutrio in Ortum, 5. à Monte Roſulo verſus Civitatem Caſtellanam. Oppidani *Nepeſini*, eadem ſcil. etymologiâ, ut à *Maleto*, *Maleſii*, *Chrocerius*, Sil. Ital. *l.* 8. *v.* 491.

> *Hos juxta Nepeſina cohors, æquique Faliſci.*

Hodie *Nepe*, vel *Nepi*, longitud. 35. 57. latitud. 41. 59. *Nic. Lloydius.*

NEPERUS Johannes, vide *Johannes.*

NEPHALIA, feſta Græcorum, quæ ſine vino celebrabantur, teſtibus *Polluce*, & *Suidâ*.

NEPHATHDOR, civitas in tribu Manaſſe, eadem quæ *Dor* dicitur, 1. Reg. *c.* 4. Ex Hebræo vertendum erat *in omni termino Dor.*

NEPHEGUS, fil. David, 2. Sam. *c.* 5. *v.* 15. Latin. *imbecillus*, aut *remiſſus*, ſive *laxatus*.

NEPHELE, uxor Athamantis, mater Phryxi & Helles, à quo Ovid. *Met. l.* 11. *v.* 195. Hellen *Nephelen* cognominat. Hinc *Nephelæus*, ut *pecus Nephelæum* pro Ariete, qui Phryxum & Hellem vexit. Val. Flacc. *l.* 1. *v.* 56.

> *I decus, & pecoris Nephelæi vellera Graio*
> *Redde tholo.*

Vide Natal. Comit. *l.* 6. *c.* 9.

NEPHELIS, Ciliciæ urbs, *Ptol.* mediterranea ſupra 10. mill. paſſ. ab Antiochia.

NEPHELOCOCCYGIA, confictum urbis nomen, apud Ariſtophanem Comicum. *Steph.*

NEPHEONITÆ, Sarmatiæ Aſiaticæ populi Plin. *l.* 6. *c.* 7.

NEPHER-CHERES, nonus Paſtorum in Ægypto Rex, Pſuſenem excepit, regnante adhuc apud Thebanos Ægyptios Amuthartæo, Præfuit ann. 4. ſucceſſorem habuit Amenophthim. Joh. Marſhamus *Canone Chron.* ex Manethone.

NEPHER-CHERES, Ægypti Rex, an. ante Urb. Cond. 180. Manethoni, Thinitarum Rex XV. poſt Chærem, ante Seſochrem: Seniorem Saophe in Thebaide, Menchere apud Memphitas, Uſe in inferiore Ægypto rerum potitis. Sub eo Nilus melle commixtus 11. diebus fluxit, teſte *Syncello*, de quo prodigio, vide Joh. Marſhamum *Canone Chron. ad Sec.* 5. *p.* 80.

NEPHERIS, oppid. Africæ propriæ, *Antonin. Strab.*

NEPHERITES, Rex Ægypti. Olymp. 93.

NEPHIM, aliàs NEUPHURUS, caſtrum principis Antiocheni, triginta fortibus turribus munitum, & contra Auſtrum à Tripoli duobus milliaribus diſtans, penè totum mari ambitum.

NEPHREUS, vocatur Diodor. Sic. *l.* 14. Ægyptiorum Rex, à Lacedæmoniis in auxilium vocatus, cum Ageſilaum in Aſiam, contra Artaxerxem, bellatum miſiſſent. Suppeditavit vero ipſis apparatum navalem centum triremium & infinitam frumenti rogatam. Quæ cum Rhodi appelleret, jam Perſarum partes amplexa, à Conone intercepta.

NEPHRITICUM Poculum, ex ligno cognomine, exhibetur in *Muſeo* Kircheriano Romæ: cui quamcunque liquorem infuderis, ſi paululum conſiſtere permittas, mox in cæruleum colorem abiiſſe deprehendes. Adverſus calculum renum inde bibentibus maxime efficax. Georg. de Sepibus *in Collegii Roman. Societ. Jeſu Muſæo p.* 24.

NEPHTHALIM, ſive NEPHTHALI, ſextus fil. Jacob, ex Bilha, ancilla Rachel uxoris ſuæ, Gen. *c.* 30. *v.* 8. progenitus.

A. M. 2287. In tantum Abrahæ ſemen in Ægypto propagavit, ut de tribu ejus juxta montem Sinai numerati & inventi ſint viri, ad pugnam apti, quinquaginta tria millia quadringenti, quorum filii, illis ad unum omnibus in deſerto mortuis, & ipſi viri bellatores quadraginta quinque millia quadringenti promiſſam terram ingreſſi, ſorte omnem eam poſſederunt regionem, quæ ad Orientem tribus Aſer ſita totam pene complectitur Galilæam ſuperiorem, fontes Jordanis, & partem montis Libani uſque Damaſcum. *Baudrando* fuit verſus fontes Jordanis, inter Aſer ad Occaſum & dimidiam tribum Manaſſe trans Jordanem ad Ortum, ad ſuperiorem & Occidentalem Jordanis ripam. Latinè *comparatio*, vel *conjugatio*, aut *reverſio*, vel *tortuoſitas*, *Heſych.* *Νεφθαλεὶμ, πλατυσμός.* Torniel. *A. M.* 2287. *n.* 1. 25. 31. *v.* 5.

NEPHTHALIM. ſive NEPHTHALI, inſignis in Galilæa ſuperiori tribus Nephthalim urbs, ſupra Naaſon, à qua tribus verſus Orientem milliaribus abeſt. Situ locique naturâ firma ac munita ſane urbs fuit, ab Occidente enim præaltò ei adjacente monte munita, qui non niſi ab Orientali ſui parte per anguſtiſſimam viam, aſcendi poteſt, 1. *Reg. c.* 4. *v.* 15.

NEPHTHALITÆ, populi in Oriente, *Joſeph. Steph.* Sic ſcribendum apud *Agathiam*, pro *Nephthalitæ*; à *Procopio Ephthalitæ* vocantur, ſic *Leunclavius* monuit. Hunnica natio eſt, ſed Perſis vicina, quorum civitas Gorga; vide Procop. *l.* 1. *bell. Perſ.* ubi eos eleganter deſcribit.

NEPHTHOA, Latin. *apertus*, vel *apertio*, ſive *ſculptura*, nomen fontis, *Joſ. c.* 15. *v.* 9.

NEPHTUIM, idem plurali numerò fil. Meſraim. *Gen.* 10. *v.* 13.

NEPHUSIM, nomen viri, *Eſdr. c.* 2. *v.* 50. Latinè *diminuti*, vel *dilacerati*.

NEPIA, Jaſi filia, quam Olympus Myſiæ rex uxorem duxit habitavitque in eo loco, qui ab Uxoris nomine *Nepia campus* eſt appellatus, juxta Cyzicum urbem, de quo meminit Callimachus, *in Ibide* *ait*. *Apollodorus* verò *Nepia campum* in Phrygia ponit.

NEPISTA, Carmaniæ urbs, *Ptol.*

NEPOS, an quia *natus poſt*, priùs enim filius naſcitur, dein *nepos*, *Iſidor.* & *Feſtus*; an potius ex Græco *νέπος* de quo vide aliquid infrà, voce *Phoca*: propriè ex filio genitus, filiave: hinc ex fratre vel ſorore natus. Olim de poſteris omnibus, vox uſurpata. Unde Claudii Imperatoris ſucceſſores uſque ad Domitianum eâ inſignit Statius *l.* 3. *Sylv.* 3. *v.* 78.

Nondum ſtelligerum ſenior demiſſus in axem,
Claudius & longo tranſmiſit habere nepoti.

Ubi Neronem, qui Claudii privignus erat, inde Galbam, Othonem, Vitellium, Veſpaſianum, Titum, Domitianumque, qui continuâ ſerie Claudio ſucceſſêre, *Nepotes* vocat. Sed & in ultimum adulatio ſubeſt; qui *longi Nepotis* appellatione generoſiſſimis Cæſaris & Antonii familiis ſic inſeritur. Porrò agnatos cognatoſque generatim *Nepotes* dictos, ex eodem Poëta colligitur *l.* 2. *Sylv.* 1. *v.* 200.

——— *neque enim magis ille trahentem*
Spernit & ignota credit de ſtirpe nepotum.

Vide Barthium *ad loc.* Qui vocis uſus obvius, obſcuriora hactenus quædam Jureconſultor. loca adjuvare poſſet. Subditos quoque, utpote quorum Reges parentum illis locò ſunt, unde toties *Pater & Rex* Poëtis junguntur: ex Catullo, *ad Ciceronem*, *Epigr.* 50. *v.* 1.

Diſertiſſime Romuli nepotum.

Et eodem de ſua Lesbia. *Epigr.* 59. *v.* 4.

——— *in triviis & angiportis*
Glubit magnanimos Remi nepotes &c.

Ad propriam vocis notionem ut redeam, Avis gratiſſimi *Nepotes* ſunt; quibus quomodo abblandiantur, multis locis exemplò eſt *Auſonius*, nullibi dulcior, quàm cùm garrit cum dulciſſimis ſuis nepotibus. Unde illi.

Succedunt patribus ſeri, nova cura, nepotes.

Verùm, quòd eorum indulgentiâ plerumque corrumpuntur; hinc *Nepotes* dicti, luxurioſi, Græcè *ἄσωτοι*. & *nepotari*, iiſdem *ἀσωτεύεσθαι* eſt, *ἀπολαυστικῶς*. Indidem divinæ vindictæ ratio conſtat, quæ avorum non rarò ſcelera in *nepotibus* ulciſcitur. Horat. Convitio *Belli Civ. Epod.* 7. *v.* 17.

Sic eſt, acerba Fata Romanos agunt,
Scelusque fraternæ necis,
Ut immerentis fluxit in terram Remi,
Sacer nepotibus, *cruor* &c.

Quam in rem vide iterum Barthium *Animadverſ. ad Statium Theb. l.* 3. *v.* 244. Hodie in Aula Pontificia, *Nepos* vocatur ex Cardinalibus is, qui apud Pontificem, *primi*, ut vocant, *Miniſtri* vice fungitur, ut notum.

Corn. NEPOS, & ante Cæſaris dictaturam, & eò dictatore, & poſteà vixit. Hieronym. *in Chronico Euſebiano*, refert illum ad annum Auguſti quartum. Padi fuit accola, teſte Plinio *l.* 3. *c.* 18. Unde Catullo, *epigr.* 1. *Italus*: Auſonio autem *Ep.* 24. *Gallus* vocatur; nempe quia Italia Tranſpadana diceretur Gallia Togata. Hiſtoricus hic Ciceronis amicus familiaris, à Gellio vocatur *l.* 15. *c.* 28. Chronica ſcripſiſſe, teſtis eſt idem Gellius *l.* 17. *c.* 21. In his, pro triplici tempore, *ἀδήλου, μυθικοῦ, ἱστορικοῦ* tres videtur ſcripſiſſe libros, quod liquidò teſtatur Catullus, *initio Hendecaſyllaborum*. Nec hiſtoricum tempus ab eo ſolum eſſe tractatum, indicio eſt illud Auſonii *Ep. ad Probum Præfat. Apologos Titiani, & Nepotis Chronica, quaſi alios Apologos (nam & ipſa inſtar fabularum ſunt) ad nobilitatem tuam miſi.* Item ex eo, quòd Tertullianus *in Apologetico*, *adverſus Gentes* (ubi eum inter antiquitatum commentatores diſertim reponit) dicit, haud alium Saturnum, quàm hominem, promulgâſſe. Quod etiam Lactantius tradit *l.* 1. *c.* 13. Reliquit præterea libros illuſtrium virorum quorum Gellius meminit. *l.* 11. *c.* 8. & Servius *in Æn. l.* 1. Eorum librum 1. 15. & 16. citat Chariſius. Ex his habemus 22. exterarum gentium Imperatores. Vide Voſſ. *Hiſt. Lat. l.* 1. *c.* 14. Jonſium *Hiſt. Phil. Script. l.* 2. *c.* 18. & ſuprà, *Cornelius Nepos*. *Nic. Lloydius*.

NEPOS, vide *Flavius*. It. *Marius*.

NEPOS Julius, fil. Nepotiani, ex ſorore Marcellini Patricii, Glycerium imperiò exuit, A. C. 474. ſeque Auguſtum Ravennæ declarari curavit. Sed ab Oreſte Italiâ pulſus, in Dalmatiam, ubi poſſeſſiones habebat, ſe recepit, à ſuis ibi, quos ad id ſubornaverat Glycerius, occiſus. Jornand. *in Chron.* Caſſiodor. Evagrius, &c.

NEPOS, Epiſcopus Ægypti. A. C. 264. Millenariorum errores ſectatus, in eo tamen ab illis receſſit, quòd regnum illud in terris, ante diem ultimum, mere ſpirituale eſſe crederet. Eruditione aliàs inclytus & hymnis in uſum Eccleſiæ compoſitis. Hunc Dionyſius Alexandrinus, ejus ingens amicus, voce & ſcriptò refutavit, tanto cum ſucceſſu, ut Coracio, unus ex præcipuis illius ſectæ anteſignanis, cum plurimis aliis, ſententiam mutaverit, Euſeb. *Hiſtor. l.* 7. *c.* 19. Hieronym. *præf. in Eſai.*

NEPOTIANUS Fl. Popilius, fil. Eutropiæ, ſororis Conſtantini M. poſt mortem Conſtantis, A. C. 350. Imperator ſalutatus, 28. poſt die interfectus eſt, an. Urb. Cond. 1104. A. C. 350. ab Aniceto, Urbis Præfecto, quem Magnentius, qui eòdem tempore in Galliis eandem dignitatem rapuerat, pecuniâ ad id corrupit, Zoſim. *l.* 1. Victor. *in Epiſt. Hiſtor.* Socr. *l.* 2. *&c.*

NEPTUNALES Ludi, menſe Juliò apud Romanos celebrari ſoliti, memorantur Tertulliano *l. de Spectac. c.* 6. *Cum ſuperſtitione utriuſque generis ludi notarentur, Megalenſes & Apollinares, item Cereales &* Neptunales *& Latiares & Florales, in commune celebrantur.* Extat mentio in vetuſto marmore, cujus fragmentum hoc: *Flavia. Q. F. Saluti. Conjugi. charisſimæ. L. Publicius. Italicus. dec. orn. ſibi. poſuit. quam. ipſe. extruxit. die. Neptunaliorum. Parentibus. Spor ... bus. dividerentur. & decur. XXVIII. ſive. ... centeni. quinquageni. V. ſoluti. arcam. Publiciorum. Flaviani. & Italici. filiorum. &. arcam. in. qua. poſita. eſt. Flavia. Salutaris. uxor. ejus. poſit. — die XV. ſacrificent*, apud Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiq. Rom. l.* 4. *c.* 11. Incidebant autem *Neptunalia*, ſeu feriæ Neptuni, ut illas vocat Varro *de Ling. Lat. l.* 5. in 10. Kal. Sextiles. Roſin. *c. cit.* Vide quoque Voſſium *de Idolol. l.* 1. *c.* 15.

NEPTUNI Aræ, urbs Africæ propriæ maritima, *Ptol.*

NEPTUNI Fanum, *Straboni* & Melæ *l.* 1. *c.* 19. circa Cenchreas, *Ptolemæo* verò juxta Patras. Item in Calauria inſula, Plut. *in Demoſth.* Item circa Mantineam & in Caria, *Polyb.* Plinio. *l.* 4. *c.* 5.

NEPTUNI Promontorium, in Campania, item in Arabia Felici. Euſtath. *in Dionyſ.* apud quem *Ποσειδώνιος ἄκρα* dicitur.

NEPTUNIA, oppid. & colonia magnæ Græciæ, Paterc. *l.* 1. *c.* 15. apud Scyllacium urbem ad montis Moſcii radices.

NEPTUNIUM, aliàs *Navale Antiatum*, oppid. ditionis Pontificiæ cum portu tantiſper capaci, in Latio, in ora maris Tyrrheni aliàs ſub dominio utili Columnarum, medium inter Terracinam ad Ortum & oſtia Tiberina ad Occaſum, 25. milliar. utrinque, verſus Pomptinas paludes.

NEPTUNIUM Promontor. Arabiæ Felicis ad fretum & fauces Sinus Arabici *Capo Ara Meletio*. *Ptol. Diodor. Sic.* Vide ſuprà.

NEPTUNIUS mons & fons Siciliæ & Tarracinæ, Solinus, *c.* 11. *Spreverio* nunc *Fazelio*.

NEPTUNIUS Dux, Sextus Pompejus ſic dictus, Horat. *Epod.* 9. *v.* 7.

Ut nuper, actus cùm freto Neptunius
Dux fugit, uſtis navibus.

Hic enim, teſte Appianò *Ἐμφυλ.* 5. *Θαλάσσης καὶ Ποσειδῶνος υἱὸς ἐβούλετο καλεῖσθαι.* Ac Dione, *l.* 48. non ſemel, qui & illud exprimit, Neptuni filium dici voluiſſe, quia pater ejus Pompejus M. maris olim potitus imperiò. Neque minus inſolens Agrippa Auguſti nepos ex Juliâ, qui & ipſe Neptunum ſe vocavit, Dio *l.* 55. *Nic. Lloyd.*

NEPTUNUS, Saturni & Opis fil. cui, in orbis totius diviſione, maris regnum obtigit, unde & tridentem geſtat, peculiare ejus regni ſceptrum. Ipſe apud Virgil. *Æn.* 1. *v.* 142. ventos alloquens,

Non illi imperium pelagi ſævumque tridentem,
Sed mihi ſorte datum ———

Uxorem habuit Amphitriten, multarum nympharum matrem, quarum nomina exequitur Heſiod. *in Theog.* Hinc deducitur *Neptunine*, patronymicum fœmininum, Catull. *in Argon. Epigr.* 65. *v.* 28.

Te ne Thetis genuit pulcherrima Neptunine?

Hinc etiam *Neptunius*, ut apud Virg. *Æn. l.* 3. *v.* 3.

——— *Et ex imo fumat Neptunia Troja.*

Equos primus omnium domuiſſe, artemque equitandi tradidiſſe fertur, Diod. Sic *l.* 6. proin Equus ipſi offerri ſolitus. Vide *Scyphius*. Alii volunt, ipſum hominibus equum, anteà ignotum, primùm edidiſſe, quod aſſerit Lucanus *l.* 6. *v.* 396. *in his*:

Primus, ab æquorea percuſſis cuſpide ſaxis,
Theſſalicus ſonipes bellis feralibus omen
Exiluit. ———

Virg. *l.* 1. *Georg. v.* 12.

——— *Tuque ô, cui prima frementem*
Fudit equum magnò tellus percuſſa tridente
Neptune. ———

E Cœlo pulſus, cum Apolline, quòd contra Jovem conſpiraverant, Trojanos muros condidiſſe: Cum Minerva quoque, utrâ nomen Athenarum urbi imponere fas ſit, certâſſe dicitur. In

hujus honorem Circenſes ludi à Romanis inſtituti. Quid autem Neptuni nomine intellexerint veteres, prolixe docet Natalis Comes *l.* 2. *c.* 8. Nomen ejus quod attinet, ita Cicer. *l.* 2. *de Nat. Deor.* *Ut à portu Portunus, ſic Neptunus à nando, prioribus literis paululum immutatis.* Legendum autem à *nubendo*, vel à *nuptu*, non à *nando*. Sic enim Varro *l.* 4. *de L.L. Neptunus* (inquit) *quod mare terras obnubit.* Nam olim *Neptunus* dicebatur, ut à portu *Portunus*, à ſatu *Saturnus*: ſic hodie in antiquis libris *Pilumnus, Picumnus, Vertumnus*, Lipſius *Saturn. l.* 1. *c.* 2. At Scalig. *de Plantis*, Neptuno ait nomen à *littore* attributum, ſcil. ἀπὸ τῶ νίπτειν. Bochartus *Phaleg. l.* 1. *c.* 1. verò, *Neptunum* ab Ebræo פתה deducit, quod ſignificat *dilatare*, illud autem in conjugatione niphal נפתה Niphtha. Sed melius deduci poteſt ab Ægyptio Νέφθυ, de quo Plut. *in Iſide.* Νέφθυν δὲ καλοῦσι τῆς γῆς τὰ ἔσχατα, καὶ παρόρια, καὶ ψαύοντα τῆς θαλάσσης. *Nephthyn autem appellant terræ extrema, & promontoria, & quæ mare attingunt.* Certe Græci Belum ex Ægypto petierant, illumque Neptuni & Libyes filium fecerunt. Unde *Heſych.* Βῆλος. Οὐρανὸς, καὶ Ζεὺς Ποσειδῶνος υἱὸς. *Belus. Cœlum & Jupiter. Neptuni filius:* qui forſan idem cum Jove Thalaſſio Sidoniorum. Joh. Marshamus *Canone Chron. Sec.* 1. ubi *de Mene, Hammone, Belo.* De variis autem *Neptunis* vide Hygin. *in fab.* Cartar. *de Imag. Deorum.* Alex. Roſſæum, *in myſtagogo Poëtico.* Inprimis autem Voſſ. *de Theol. Gent. l.* 1. *c.* 15. De ſimulachro ejus ac ſacrificiis, idem agit *l.* 9. *c.* 18. Cæterùm hunc, quòd navigandi artem inveniſſet, claſſem inſtituiſſet, ejuſque præfectus à Saturno factus eſſet, poſteris traditum eſſe, mari imperaſſe ſacraque ei à navigantibus facta, quidam volunt. Sed meliùs Cl. Voſſ. occaſione diviſi orbis inter tres Noahi filios, Semum, cui Oriens: Chamum, cui Occidens: & Japhetum, cui Inſulæ obtigêre, hanc de diviſione orbis inter Saturnidas tres, Jovem, Plutonem ac *Neptunum*, fabulam ortam eſſe, eruditè oſtendit, *de Orig. & Progreſſu Idolol.* Eum *Ennoſigæum* & *Siſichthona* Poëtas veteres & Theologos nuncupâſſe, teſtis eſt Amm. Marcellin. Quò alludens Virg. *Æn. l.* 2. *v.* 610. inquit,

> Neptunus *Muros, magnoque emota tridenti*
> *Fundamenta quatit.*

Quare non immeritò commune cum Terra templum habuit, ut ex Muſæo apud Pauſaniam notavit Marc. Donatus *in Dilucidat.* Hinc etiam, quoties tremuiſſet, ſupplicationes decerni, ferias indici, Juſtitium fieri, dum ſacra peragerentur, incerto neque nominato ulli Numini, ſolitum fuiſſe olim legimus. Ideo autem Numen nominari noluerunt, ne, cùm certum ſit Terræ aliam, aliam Maris poteſtatem eſſe, & tamen in Terræ motibus aqua plurimum valeat, unum pro alio fortè nominantes, falſâ religione populum devincirent, Ælian. *Hiſtor. var. l.* 6. *c.* 76. Lycophron eundem cum Tritone *Neptunum* facit, unde verſus Actii apud M. Tullium *de Nat. Deor. l.* 2.

> *Aut fortè Triton fuſcinâ evertens ſpecus*
> *Subter radices, penitus undanti in freto,*
> *Molem ex profundo ſaxeam ad cœlum vomit;*

ad *Neptunum* trahit Dempſter. *loco jam cit.* Falſam autem fabulam de equo ab eo producto in contentione cum Minerva inita, cum nomen Athenis imponendum eſſet, contra Servium *ad init. l.* 1. *Georg.* oſtendit Bapt. Egnatius *Racemationum c.* 8. ubi Palladem quidem oleam, *Neptunum* verò non equum, ſed fontem, produxiſſe docet, idque confirmat verbis Ovidii *Met. l.* 6. *fab.* 1. *v.* 75.

> *Stare Deum pelagi, longoque ferire tridente*
> *Aſpera ſaxa facit; medioque è vulnere ſaxi*
> *Exiluiſſe fretum, quo pignore vindicet urbem.*

Ubi alii legerunt, *Ferum.* Salaciam ei uxorem Varro tribuit. Vide quoque A. Gellium *l.* 13. *c.* 22. Eundem à primis urbis initiis Romani coluêre, *Conſi* nomine, teſtibus *Dionyſio; Livio, Plutarcho*, aliis: quamvis aliqui Conſum à *Neptuno* diſtinguant. Hinc ſimulachrum ejus in pompa per Circenſes Ludos, cum aliis Deorum ſimulachris circumferebatur; unde non de Veneri panni agitatore: ſed ſimulachro iſto, intelligit Salmaſius verſum Ovidii, *l.* 3. *Amor. Eleg.* 2. *v.* 47.

> *Plaudite Neptuno, nimium qui fiditis undis;*

i. e. nautica turba, de qua aliquid ſuperius. Sic miles Marti plaudebat, Cereri agricola, Phœbo vates & augures, Veneri amatores &c. nec quidquam eorum, quæ recentiores Græci philoſophati ſunt, ſuper Circi partibus & coloribus, apud Veteres, neque tunc hæ rationes cognitæ fuerunt ſuper ſtudiis & favoribus, quos ſinguli colores factionum Circi provocabant. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 903. Græci quoque inter Genethlios Deos venerati ſunt, quòd humore ſuò nativitatem promovere crederetur: unde Natalitiæ ejus ædes, Lacedæmone, Thom. Bartholinus *de Puerp. Veter.* Nec Cananæis populis ignotum hoc Numen, namque Dagonem Philiſtæorum, de quo vide 1. Sam. *c.* 5. *v.* 4. ab Hebr. *Dag*, quod piſcem ſignificat, appellatum, quemque ſuperiore ſui parte hominem, inferiore piſcem retuliſſe, contendit R. Dav. *in loc. cit.* Neptunum vel Tritonem fuiſſe, haud vanè dixeris: nec abſimilem Triton habuiſſe figuram fingitur,

> *Frons hominem præfert, in piſcem deſinit alvus.*

Pierius *Hierogl. l.* 1. *p.* 28. Pectus ei ſacrum fecêre Gentiles. Vide Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebr. l.* 4. *c.* 4. & plura de *Neptuno*, apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 13. & *l.* 4. *c.* 11. *cum Paralipom.* Thom. Dempſteri. De coronamento ejus, quod ex pinu erat, vide Car. Paſchalium *Coronar. l.* 6. *c.* 27. Hodieque ſimulachrum ejus aſſervari *in Muſæo Kircheriano*, Romæ, refert Georgius de Sepibus in *Deſcr.* illius *p.* 8.

Epitheta quædam Neptuni.

Ἀσφάλειος, Athenis colebatur, ut navigantibus ἀσφάλειαν, i. e. *ſecuritatem*; conciliaret: vetus urbis illius clariſſimæ Patronus. *Ariſtophan.* Idem Tænari templum habebat, ubi ſubducere hippocampos ſuos cum fabulabantur Poëtæ, vide Statium *Theb. l.* 2. In hujus aræ conſediſſe indicem Pauſaniæ, habes apud C. Nepotem *in eo c.* 4. ubi Eruditorum *Notas* vide.

Conſus, à conſilio dando, Romæ in veneratione eximia fuit. Inprimis à quo Romulo de rapiendis Sabinis conſilium ſuggeſſit. Habebat autem aram ſubterraneam, juxta Circum Max. in qua ei ſacrificabant Conſualibus, vide *ſuo loco*, uti & Diodor. Sic. *l.* 6. *c.* 15. Plut. Dion. *l. l.* 2. &c.

Dagon, Philiſtæis dictus eſt, ab Hebræo *Dag*, quod *piſcem* notat, vide *ſupra.*

Ennoſigæus, Græcè Ἐννοσίγαιος, à concuſſione terræ, appellatus eſt: qua voce Juvenal. *Sat.* 10. *v.* 182. uſus eſt, *Ipſum compedibus qui vinxerat Ennoſigæum.*

Equeſter, Græcè Ἵππιος, primus equos domandi artem quòd tradiderit, dictus, ut Diodor. teſtatur *loc. cit.* apud Romanos quoque cultus eſt. Unde in ludis Circenſibus, *Neptuno* ſacris, tam celebris equorum pompa & equeſtrium decurſionum certamina tam frequentia fuêre. Godwyn. *Anthol. R.*

Hippius, idem cum Equeſtri. Vide ibi.

Natalitius, Lacedæmone templum ſeu ædem habuit, cognominatus à nativitate hominum, quam humore ſuò juvare ac promovere credebatur, ut *ſupra* dictum.

Redux, in nummis quibuſdam antiquis vocatur, quorum unum, qui T. Veſpaſiani Imperatoris eſt, exhibet Joh. Roſin. *Antiq. Rom. l.* 2. *c.* 13. in quo icon Neptuni, dextrâ delphinum, ſiniſtrâ tridentem tenentis, cum inſcriptione, IMP. T. VESP. AUG. REST. Habuit autem *Neptunus* Romæ templum, in regione urbis nona: item ædem, cujus meminit *Publius Victor.*

Sativus, apud Græcos colebatur. Plut. *Sympoſiac. l.* 5. *Problem.* 3.

Secundus Jupiter, à Nymphis vocatur, apud Claudian. *Nupt. Honorii v.* 176. Vide quoque Statium *Achilleid. l.* 1. *v.* 48. & de *Neptuno Jove*, notata J. Bernartio *h. l.* ut & *ad initium Thebaidos l.* 4.

Siſichthon, Græcè Σεισίχθων, à σείω, *quatio, concutio*, & χθὼν *terra*, quaſi *Terra conquaſſator*, dictus eſt Græcis, quòd in terræ motibus magna aquæ vis ſit. Unde & Ennoſigæum, quæ vox idem cum Siſichthone notat, appellatum fuiſſe, paulò *ſuprà* vidimus.

Thamimaſades, apud Scythas, vide infrà.

Triton, à Lycophrone quoque appellatur, ut & Actio, vetere Poëta, apud Tullium *de Nat. Deor. l.* 2. Alias Triton à Neptuno diſtinguitur, ut dictum eſt, *ſuo loco.*

Vectiarius, vide infrà *Veſtis.*

NEPTUNUS, Dæmonis quoddam genus, apud Gervaſium Tilbirienſem MS. *de Otiis Imperial. l.* 3. *c.* 63. *Anglia Dæmones quoſdam habet, Dæmones, inquam, neſcio dixerim, an ſecretas & ignotæ generationis effigies, quos Galli, Neptunos, Angli Portunos nominant: Illis inſitum eſt, quod ſimplicitatem fortunatorum colonorum amplectuntur & cùm nocturnas propter domeſticas operas agunt vigilias, ſubito clauſis januis ad ignem caleſcunt & ranunculas è ſinu projectas prunis impoſitas comedunt, ſenili vultu, facie corrugatâ, ſtaturâ puſilli dimidium pollicis non habentes, panniculis conſertis induuntur, & ſi quid geſtandum in domo fuerit, aut onerosi operis agendum, ſe ingerunt citiùs, humanâ facilitate expediunt. Id illis inditum eſt, ut obſequi poſſint & obeſſe non poſſint. Veruntamen unicum nocendi modulum habent: cùm enim inter ambiguas noctis tenebras Angli ſolitarii quandoque equitant, Portunus nonnunquam inviſus equitanti ſe copulat & cùm diutiùs comitatur, tandem tandem loris arreptis equum in lutum ad manum ducit, in quo dum infixus volutatur, protinus exiens cachinnum facit, & ſic hujuſcemodi ludibrio humanam ſimplicitatem deridet.* Adde, quæ de ejuſmodi *Neptunis* refert Thomas Cantipratanus *l. de Apibus, c.* 57. *num.* 10. 11. Car. du Freſne *Gloſſar.* Simile quid Sirenes ſunt, Nereides, Tritones, Centauri, Silvani, Satyri, Fauni, Striges, Harpyiæ, Coboli, de quibus multi multa: Voëtius *Vol.* 1. *Diſp. de Creat. part.* IIX. aut fuiſſe monſtra humana individua alicubi conſpecta, ſive ex nefario hominum cum beſtiis concubitu, ſive ex alio Naturæ errore genita: aut ſpectra Diabolica, quæ hominibus ſubinde eâ formâ apparuerint, aut ſpecies brutorum, ſimias ſimileſve, quæ aliqua ex parte ad figuram humani corporis accedant: Nec pauca eorum, quæ de illis ſcribuntur, ad fabulas & otioſorum hominum figmenta referenda, ait. Paracelſus tamen in hiſce talibus alia quatuor hominum genera quærit, quæ Deus præter homines Adami poſteros carne, oſſibus & ratione inſtruxerit, ac in ſingulis elementis collocarit, in *Terra* viſceribus *Pygmæos* & *Gnomes*, in *Aquis Nymphas* & *Undenos*; in *Aëre, Silvanos* & *Meluſinas*, in *Igne, Vulcanos* & *Salamandras*: Incertumque eſſe cui horum generi vera fides in Deum ſit data & via ad ſalutem patefacta, *Ep. ad Athenienſ. ſeu de Occulta Philoſ.* Sed luxuriantis ingenii ſuavia ſomnia ſunt. Vide Godelmannum *de Lamiis* & Del Rio *Diſquiſ. Mag. l.* 2. *quæſt.* 27.

NEQUAM Color, idem cum *malo*, de pallido luteoque, cui *improbus* & *ſuperbus* & *arrogans* oppoſitus, Salmaſ. *Not. ad Spartianum in Peſcennio Nigro c.* 6. ubi de verbis illis, *Oris verecundi & ſemper rubidi*: Vide quoque infrà in voce *Niding.*

NEQUINUM, oppid. quod nunc *Narnia* dicitur ob incolarum libidinoſam inertiam ſic dictum Plin. *l.* 3. *c.* 14. *Narnienſes, quod oppidum Nequinum ante vocatum eſt.* Stephani epitomator, Νεκυΐα, πόλις Ὀμβρικῶν. Διονύσιος ἐν τῇ Ῥωμαϊκῆς ἀρχαιολογίας· τὸ ἐθνικὸν Νεκυϊάτης. Omninò credendum ſcripſiſſe, ſi non *Stephanum*, ſaltem ipſum *Dionyſium* Νεκυινάτης, h. e. *Nequinates*: quorum oppid. erat *Nequinum*, Liv. *l.* 10. *c.* 9. *Alter Conſul Apuleius in Umbria Nequinum oppidum circumſedit.*

locus erat arduus; in parte una praeceps, ubi nunc Narnia sita est; hoc ei, nec non ascensu capi poterat. Nic. Lloyd. Vide Narnia.

NER. Latinè *lucerna*, sive *novale*. pater Abner, 1. Sam. *c.* 14. *v.* 51. Pater Cis patris Saul, 1. Paral. *c.* 8. *v.* 35. Fil. Jabiel, 1. Paral. *c.* 9. *v.* 36.

NERABUS, urbs Syriæ, *Steph.*

NERACUM, urbs tractus Vazatensis, in Aquitania, ad amnem Baïſam. Ducatus tamen Leporetenſis pars. Vix 1. leuc. à Garumna, fere 3. à Condomo in Septentrionem, 4. ab Aginno in Occaſum, ſatis eſt culta. Hic collatio *Neraciana* dicta, inſtituta eſt à Catharina Medicæa, Galliæ Regina. A. C. 1579. quæ convenerat, ut audiendis Proteſtantium, per illas regiones, querelis & pacandæ Aquitaniæ idonea remedia adhiberet, quò ſine cum delegatis Eccleſiarum prolixe egit, nactaque Collatio finem Kal. Mart. 17. capp. abſoluta, ac à Rege confirmata eſt. Urbs poſtea, A. C. 1580. a Birono regiarum copiarum duce intercepta: hiſtoriam vide apud Thuan. *Hiſt. l.* 82.

NERATIANUS Feſcennius, una cum Feſto & Aureliano fratribus, inter Nobiles Romanos, ſine cauſæ dictione, juſſu Severi Imperatoris occiſos, memoratur Æl. Spartiano *in Vita hujus Imp. c.* 13.

NERATIUS Priſcus, JCtus clariſſimus, cujus ſcriptorum inter quæ 15. libb. *Regul.* fragmenta extant in Pandectis. Vide & Gell. *l.* 4. *c.* 4. Geſner. *in Bibl. other.* Admodum familiaris Imperatori Trajano fuit, & *Membranarum*, *Reſponſorum* ac *Regularum* libros conſcripſit, ut ex Jure Civili liquet. Meminit quoque ejus *de Nuptiis* libri. A. Gellius *loc. cit.* qui quidem in Jure Civ. non laudatur; ſed huc referri poſſe videtur, quando *Neratius* citatur *leg.* 5. & *leg.* 20. *D. de jure dotium.* Vide Anton. Thyſium *Notis in A. Gellium.*

NEREGAL, vel NERGAL, Latinè *explorans*, vel *pedeſter*, ſive *lucerna diſcooperta*, vel *concervata*, aut *novale diſcoopertum*, vel *revolutum*, unus ex principibus regis Babylonis, Jerem. *c.* 39. *v.* 3.

NEREIS, apud Statium *Achilleid. l.* 1. *v.* 24.

——— quà condita Ponto
Fluctibus invaſis jam Nereis imperat Helle.

Græcè Νηρηΐς, *una eſt ex Nymphis marinis, quæ dicuntur Nereides, vet. Schol.* à *Nereo* cujus filiæ finguntur ex Doride ſorore ejus. Earum regina & caput Thetis fuit, cui malè habenti infinitæ *Nereides* comites dantur, apud Homer. *Il.* σ. *v.* 37.

——— θεαὶ δέ μιν ἀμφαγέροντο
Πᾶσαι, ὅσαι κατὰ βένθος ἁλὸς Νηρηΐδες ἦσαν.

Qui mox recenſet nobiliorum chorum, & *ſorores* ipſas vocat: *v.* 52.

Κλῦτε κασίγνηται Νηρηΐδες.

Erant autem Numina maris, & adorabantur pro talibus. Imò *Nereides* docuiſſe ſacra Bacchi, Proſerpinæ, Apollinis, Calliopes, memorat *Orpheus.* Vide Orphei *Indigitamenta Hymnô* 23. qui pauſo antè matrem iis aſſignat Tethyn, *Hymnô* 21. Pectus nudum iis tribuit idem Statius ubi ſuprà *v.* 77. de Thetide.

Orabat laniata comas & pectore nudò
Cærulei obſtabat equis ———

Cujuſmodi formâ illas viſas olim, Catullus arbitratur; *in Argonaut. Epigr.* 65. *v.* 16.

——— alia viderunt luce marinas
Mortales oculi, nudatô corpore, nimfas.
Nutricum tenus extantes de marmore cano.

I. e. uſque ad papillas, vel cum ipſis &c. Vide *ad h. l.* Caſp. Barthii *Animadverſ.* ut & in voce *Nereus.*

NERESSUS, oppid. in Cea inſula, cujus meminit Æſchines, *ep.* 1. *ad Polyc.* Ita veteres editiones; lege *ad Philocratem.* Locus ſic ſe habet: Λύσαντες ἐκ Μουνυχίας ἱστίοις λαμπρῷ αἰθέρα Σκίρωνι περὶ μέσον ἡμέρας, κατήχθημεν εἰς Νηρεσσὸν τῆς Κίας. *Nic. Lloydius.*

NEREUS, Ponti, ſive Oceani & Tethyos fil. Heſiod. *in Theog. v.* 233.

Νηρέα τ' ἀψευδέα καὶ ἀληθέα γείνατο Πόντος,
Πρεσβύτατον παίδων, αὐτὰρ καλέουσι Γέροντα,
Οὕνεκα νημερτής τε καὶ ἤπιος, οὐδὲ θεμιστέων
Λήθεται, ἀλλὰ δίκαια, καὶ ἤπια δήνεα οἶδε.

Illum igitur & veridicum & vatem eſſe crediderunt, cùm Trojanas etiam calamitates Paridi nunciaret, ut ait Horat. *l.* 1. *Carm. Od.* 15. *v.* 1. *in his:*

Paſtor cùm traheret per freta navibus
Idæis Helenam perfidus hoſpitam,
Ingratô celeres obruit otiô
Ventos, ut caneret fera
Nereus fata, &c.

Fertur hic, in mari Ægæo, præcipuè domum habuiſſe, Apollonius. l. 4.

Ὣς φάτ' αἰτίκα δ' ἦλθεν ... Θεράπνα
Τόφρα ... ἴδ' αὖ πατρὶ
Αἰγαίῳ ... Νηρῆος ἔασι.

Hunc antiquiſſimum Deum vocavit, Orpheus *in Argon.*

Νηρέα μὲν πρώτιστα καλῶ ... ἁπάντων.

Unde Virgilio *Grandævus Nereus*, *Georg. l.* 4. *v.* 392. & *Æſchylo* παλαιγενής. Homero autem γέρων ſimpliciter vocatur. Hunc mari præeſſe, & in mari habitare ſolitum, delectari choris puellarum, principiumque eſſe & finem aquarum, teſtatur Orpheus *in Hymnis:*

Ὦ κατέχων πόντου ῥίζας, κυαναυγέτιν ἕδρην,
Πεντήκοντα κόραισιν ἀγαλλόμενος κατὰ κῦμα
Καλλιτέκνοισι χοροῖσι, Νηρεῦ, μεγαλώνυμε δαῖμον,
Πυθμὴν μὲν πόντου, γαίης πέρας, ἀρχὴ ἁπάντων.

Genuit, ex ſorore Doride, Nereidas, numero quinquaginta, quarum nomina habes apud Homer. *Il.* σ. *v.* 37. Vide Natal. Comit. *l.* 8. *c.* 6. Inde *Nerine* Virgil. *Eclog.* 7. *v.* 37.

Nerine Galatea thymo mihi dulcior Hybla.

Figuratè accipitur pro mari. Perſius *Sat.* 1. *v.* 94.

Et qui cæruleum dirimebat Nerea delphin.

Nic. Lloydius. Item nomen viri ſancti, Rom. *c.* 16. *v.* 15.

NERGEL, idolum Cuthæorum, 2. Reg. *c.* 17. *v.* 30. idem ſignificat quod *Neregal.*

NERI, & NERIAS; pater Baruch, fil. Maaſiæ, Jer. *c.* 32. *v.* 12. & *c.* 36. *v.* 4. & *c.* 51. *v.* 59. Latinè *lucerna*, vel *novale.*

NERICASSOLASSAR vel NERIGLISSOROOR, vide hic infra *Neriglisſar.*

NERICIA, provinc. Suevoniæ; *Nericia* quibuſdam, inter Weſtmanniam & Sudermanniam ad Ortum, & Weſtrogothiam ad Occaſum. Ibi urbs Orebroa, regionis caput, juxta Hielmerum lacum.

NERICON, Græcè Νήρικον, urbs Leucadiæ, quam cum *Nerito*, monte Ithacæ, malè auctores quidam confundunt. Hæc cùm à mari longiùs priùs eſſet remota, poſteà perfoſſo ab incolis Iſthmô & portu ejus locô effoſſô, qui ponte junctus erat, ad illud fretum manu factum tranſlata & *Leucas* appellata eſt. Vide ſuprà in voce *Leucas.*

NERICUS, urbs Acarnaniæ, quam Homer. ἀκτὴν ἠπείροιο ... vocat. *Il. ult. v.* 212.

NERIENE, vide NERIO.

NERIENSES, cognomine Celticorum, à promontor. *Nerio* ſeu *Celtico*, quò ab aliis Celticis, qui *Praeſamarci* dicebantur, diſtingui ſolebant: erant autem illi in Hiſpania Tarraconenſi. Salmaſ. *ad Solin. p.* 276. & 278.

NERIGLISSAR, vel NERIGLISSOROOR, Beroſo apud Joſeph. *contra Apion. l.* 1. Canoni Aſtronomico *Nericaſſolaſſar*, Rex Babylonis, idem cum Balthaſaro, fil. Evilmerodachi. Vide *Balthaſar.* Sic communiter Marshamo *Balthaſar* cum *Evilmerodacho* idem eſt. *Neriglisſoroor* verò ſororis ejus maritus, qui ipſum annô regni ejus 2. interfecit, quò proin refert hiſtoriam Balthaſari noctu interfecti, Dan. *c.* 5. Videtur autem illi *Neriglisſar* primus Medorum, qui Babylone regnârunt: quam Babyloniorum Regum diſtinctionem præ ſe fert quoque *Canonis* epigraphe: Κανὼν βασιλέων Ἀσσυρίων καὶ Μήδων, quibus numeratis ſequitur Περσῶν ſeries, quorum primus Cyrus. Cùm enim Nebucadnezari M. uxor eſſet Meda, ejus filiam viro Medo nupſiſſe abſonum non eſt. Non autem diuturna fuit hæc Medorum dynaſtia: Pater regnabat ann. 4. fil. ejus Laboroſardachus menſibus tantùm 9. de quo vide ſuprà; plura verò hanc in rem apud Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec.* XVIII. ubi de *Nabuchodonoſori* II. *ſeu Magni ſucceſſoribus*, ex *Canone* Ptolem. Beroſo apud Joſeph *contra Apion. l.* 1. & Euſeb. *Præpar. Evang. l.* 9. *c.* 40. nec non Megaſthene, apud eund. *Ibid. c.* 41.

NERIGON, regio ſeu peninſula Scandinaviæ ſub rege Danorum, non inſula Oceani Britannici, ut putavit Plin. *l.* 4. *c.* 16. vulgò *Norwey.* Vide *Norvegia.*

NERII, populi Hiſpaniæ Tarraconenſis in ora Occidentali Gallæciæ, ad Nerium promontor. Mela *l.* 3. *c.* 1.

NERIO, *rionis*, vel *Neriene*, & apud antiquiſſimos *Neria*, Martis uxor. Gell. *l.* 13. *c.* 22. docet Sabinum eſſe vocabulum, quò ſignificatur virtus & fortitudo, unde & pro vi, poteſtate & majeſtate Martis accipitur. Plautus *in Truculento*, Actu 2. *ſc.* 6. *v.* 34.

Mars peregrè adveniens ſalutat Nerienem
Uxorem ſuam ———

Qu. Ennius *Annal.* 1. *Neriene Mavortis*, ſubaudi uxor. Licinius Imbrex ſive Tegula, *vetus Comicus:*

Nolo ego Neæram te vocent, ſed Nerienem,
Cùm quidem Marti es in connubium datum.

NERION, vide NERIUM.

NERIPHUS, Inſul. deſerta, circa Cherſoneſ. Thraciæ, Plin. *l.* 4. *c.* 11.

NERIPI, Aſiæ Sarmaticæ gens, Plin. *l.* 6. *c.* 7.

NERIS, urbs Peloponneſi in agro Meſſeniaco, *Steph.* & Papin. *l.* 4. *Theb.*

NERITOS, mons Ithacæ inſulæ, Virg. *Æn. l.* 3. *v.* 271.

Dulichiumque, Sameque & Neritos ardua ſaxis.

Habuit ex Homero *Il.* 2. *v.* 632. Νήριτον εἰνοσίφυλλον. Inſula etiam fuit ejuſdem nominis; utriuſque expreſſe meminit Strabo *l.* 10. adductis locis Homericis. Originem nominis hanc adducit Didymus *ad Od.* 18. Pterilai liberi Ithacus & Neritus, qui à Jove genus ducebant, incoluerunt Cephalleniam. Placitum his, relictâ gente ſuâ, trajicere in Ithacam. Loci hujus ſitum diligenter contemplati ad inhabitandum idoneum, quòd proximè adjacentibus regionibus altior eſſet, huc commigrârunt, condideruntque Ithacam. Inſulæ itaque ab Ithaco, Nerito monti adjuncto, à *Nerito* nomen inditum. Hinc *Neritius* nomen gentile. Ovid. *Met. l.* 13. *v.* 712.

Neritiasque domos, regnum fallacis Ulyſſis.

Nic. Lloydius.

NERITUM, urbs Salentinorum in Meſſapia, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Brundusino, apud oram ſinus Tarentini, inter Aletium, & Callipolim, vulgò *Nardò* dicitur. Νήρητον MSS. Ptolemæi. Nunc urbs eſt provinc. Hydruntinæ, in planitie, ſatis populoſa, ſub dominio utili Comitis Converſani. Vix 2. aut 3. milliar. ab ora ſinus Tarentini, 7. à Callipoli in Boream 13. ab Aletio in Africum 25. à Brundusio in Meridiem 70. à Tarento in Eurum. Item *Neritum*, urbs Epiſcopalis Leucadis inſul. ſub Archiepiſcopo Naupactenſi, vulgò *S. Maura*, ubi ſedes Præfecti Turcarum. *Neritos*, Melæ *l.* 2. *c.* 7. & *Straboni.*

NERIUM, promuntor. & oppid. Hiſpan. Tarraconenſ. in ora occidua Callaicorum, quæ & *Artabrum*, & *Celticum* Plinio ac Melæ dicitur. *Capo di S. Maria finis terræ*, à Compoſtella 16. leuc. in Occaſum & Corum.

NERIUS, Dux Athenarum, poſt Antonium Acciajolum fil. nothum Rainerii Acciajoli Genuenſis, quem pater Chalcocondylas pepulit. Et ſucceſſit frater Antonius *Nerius*, quem cùm alius, *Nerius* quoque dictus, excepiſſet, hic filiò in tutela Matris relictò deceſſit. Mater, amore correpta Veneti cujuſdam Nobilis, Petrò Palmeriò genitì. cui Præfectura Nauplii credita erat, cum ſpe nuptiarum ac Principatu Athenienſis, ut factò ab uxore ſua divortiò ſe duceret, pellexit. Unde cùm graviſſimæ primò lites, inde cædes orirentur. Francò Acciajolò, pupilli conſobrinò, ejus tutelam ac Ducatûs adminiſtrationem ſibi vindicante: hic tandem ſuperior, Ducis titulum ab Imperatore Turcico Mahomete, Amurathis II. filio nactus eſt. Sed cùm Imperator illum cum Principe Bœotiæ conſilia communicare paulo poſt intellexiſſet, Omarem, Theſſaliæ Præfectum, Athenas occupare & præſidium arci imponere juſſit, à quo tempore Urbs Turcarum jugo ſubdita gemit. vide Chalcocondylam *l.* 9. *p.* 299. 300. Fr. Roſſæum *Archæol. Attic.* &c.

NERIUS Philippus, Florentinus, auctor Congregationis Patrum Orator. Baroniò, ut *Annales* ſuos conderet, ſuaſor fuit. Natus d. 21. Jul. 1515. poſt inſignes in Humanioribus, Philoſophia & Theologia progreſſus factos, totum ſe orationi & vitæ ſanctitati dedit. Obiit ſenex. Anton. Gallonius *Vitâ* ejus. Vide & Anton. Teiſſier *in Elogiis Part.* 2.

NERO, Syris & poſterioribus Græcis, locus ille delitiis famoſis prope Antiochiam, *Daphne* dictus olim, abolitâ appellatione iſtâ, vocari cœpit, propter aquarum ſcaturigines: נר enim Syris & Arabibus idem, ac Hebræis נהר *fluvius*, unde Νηρὸ hodieque Græcis eſt aqua. Hoc autem nomen antiquiſſimæ ejus appellationi conſentit planè: Nam Numer. *c.* 34. *v.* 11. qui locus dicitur cùm à Moſe, tum ab ejus paraphraſte Onkelo עין *fons*, aliis Interpretibus Hebræorum eſt דפני *Daphne*. Vide ſupra in hac voce, & Caſaubon. *ad Capitolin. in Marco Philoſopho. c.* 8. Imo Græci non infimæ ſolùm ætatis, ſed etiam antiquioris νηρὸ & νερὸν aquam vocaverunt: Et νηρὸν, locus eſt aquis irriguus, unde νηρόεις λίθος, ſeu νηριτικὸς, de quo mox, Salmaſ. *ad Solin. p.* 1105.

NERO Domitius, Roman. Imperator, omnium quos terra ſuſtulit, crudeliſſimus; Hinc proprium nomen in appellativum commutatum eſt, ut *Nerones* crudeles, & *Neroniores* crudeliores dicamus. Eſt autem *Nero* (teſte Gelliò *l.* 13. *c.* 22.) verbum Sabinum, quò ſignificatur virtus & fortitudo, Sueton. *in Tiberio c.* 1. *Inter cognomina autem & Neronis aſſumpſit, quò ſignificatur linguâ Sabinâ fortis ac ſtrenuus.* Unde Gloſſæ, *Nero*, Ἀνδρεῖος. Notat Caſaubon. Sabinorum veterem linguam non aliam fuiſſe à Græca. Græci verò hominem bonis lacertis vocant νευρώδη. Dicæarchus, *in Clementis Protrep.* Herculem deſcribit γρυπὸν, νευρώδη, μέλανα. Et νευροῦν accipiebatur, pro robuſtum reddere & validum. Verbum eſt artis Gymnaſticæ, quò uſus eleganter Chryſoſtomus *in poſter. ad Corinthios*, ἵνα τὸ ἐνέργειας ἀθλεῖν χρείαν καὶ νευρῶν, ubi vox utraque propriè de Gymnaſtis uſurpatur. Inde Νήρων. ut Γάστρων, Κεφάλων Χείλων. Nero autem à Νήρων diſſolutâ diphthongô & imminutâ ι ut *periri*, unde *experiri*. à πειρᾶν. *Nerio* autem & *Nero* Hebraicè *terribilis* eſt: nam נורא *nora*; à ירא *Jare* timuit. Unde Deus ſæpè in ſacra pagina terribilis vocatur. Vide Illyrici *Clavem*, *in Terribilis*. Fuit filius Caji Domitii Ænobarbi, ex Agrippina, Germanici filiâ, quæ Claudio Imperatori nupta tantum effecit, ut Neronem hic in ſuam familiam adoptaret: quod ipſi ad Imperium viam, in præjudicium Britannici primogeniti Imperatoris, ſtravit. Succeſſit Claudio A. C. 54. pollicitus, ſe Auguſti imitatorem fore. Unde liberalis initiò, clemens, blandus: populum à tributorum onere liberavit; ſententiæ mortis ſubſcribere rogatus, exclamavit, *Utinam literas neſcirem!* totôque quinquenniò, talem ſe præbuit, ut videretur meruiſſe elogia, quæ Seneca, *de Clementia*, ipſi tribuit. Poſteà in contrarium verſus, ea commiſit, quæ æternò ſilentiò potiùs premenda, quàm in caſtas lectorum aures cum horrore egerenda ſunt. Quare & hujus temporibus amnes retro fluere viſos refert; Plin. *l.* 2. *c.* 103. Intantum ſceleris tandem progreſſus eſt, ut matrem & amitam, imò & uxorem, affines, & neceſſarios, viroſque illuſtres alios quamplurimos interficeret. Senecam Præceptorem ad necem compulit, Romam incendit. De quo Boëtius *l.* 2. *de Conſ. Phil.*

Novimus, quantas dederat ruinas,
Urbe flammatâ, patribuſque caſis,
Fratre qui quondam ferus interemptô,
Matris effuſô maduit cruore,
Corpus & viſu gelidum pererrans,
Ora non tinxit lacrymis, ſed eſſe
Cenſor extincti potuit decoris.
Hunc tamen ſceptrò populos regebat, &c.

Idne autem fecerit, dubium relinquere *Tacitus* maluit, cùm tam propudioſum facinus hominem, nedum Romanum Principem, admiſiſſe ſibi quidem perſuadere non poſſet, ut crederet. Sed cur Sueton. *in Neron. c.* 34. vulgavit? *Adduntur*, inquit, *his atrociora, nec incertis authoribus, ad viſendum interfectæ matris cadaver accurriſſe, contrectâſſe membra, alia vituperâſſe, alia laudâſſe, ſitique interim obortâ bibiſſe.* Sed ô pudet verborum *Dionis*: Μαθὼν δὲ ὁ Νέρων ὅτι τέθνηκεν, οὐκ ἐπίστευεν. Ὑπὸ γὰρ τοῦ μεγέθους τοῦ τολμήματος ἀπιστία αὐτῷ ἐπεχύθη, καὶ τοῦτο αὐτόπτης ἐπιθυμήσας τοῦ πάθους γενέσθαι, καὶ αὐτήν τε γυμνὴν εἶδε, καὶ τὰ τραύματα αὐτῆς ἐπεσκέψατο, καὶ τέλος, πολὺ καὶ τοῦ φόνου μιαρώτερον ἔπος ἐφθέγξατο. Εἶπε γὰρ, Οὐκ ᾔδειν ὅτι οὕτω καλὴν μητέρα εἶχον. Ita certè eſt; occidiſſe minus fuit. Quam improbitatem ejus Domitius pater tum ex ſuis, tum uxoris Agrippinæ moribus olim prædixerat, teſte *Xiphilinò*, Ἀδύνατόν ἐστιν ἀγαθὸν ἄνδρα ἔκ τε ἐμοῦ καὶ ταύτης γεννηθῆναι. Tandem Romam, vide ſupra, incendit, ut citharâ canens in excelſa turri, ipſe Comicò indutus habitu, vivam ardentis Trojæ imaginem videret, & è cineribus ejus *Neronianam* excitaret: Invidiâ incendii, quod per dies 6. maximam urbis partem delevit, in Chriſtianos devolutâ, qui proin crudeliſſimè exagitati. *Prima* ſic perſecutionis auctor. In Achajam profectus, Iſthmum perfodere cogitavit; luxu inſanò exhauſtis tandem theſauris, omnibus exoſus eſſe cœpit. Ab exercitu proin, qui in Galliis erat; dein à Galba, qui Hiſpaniæ præerat, imo ab omnibus derelictus, ex urbe fugit. Sed quæſitus, ut ad ſupplicium vivus attraheretur, ferrum jugulo adegit, ac ſic defecit, extantibus, rigentibusque oculis ad horrorem uſque formidinemque viſentium, eôdem die, quô Octaviam quondam è medio ſuſtulerat, A. C. 64. poſtquam exclamâſſet: *Qualis artifex pereo!* Hunc Antichriſtum quidam à Paulo 2. Theſſ. *c.* 2. prædictum crediderunt olim, ſed a Pontificiæ quoque Commun. doctoribus eruditè refutantur. *Sueton. Tacit.* Regnavit, ann. 13. menſ. 8. Pſeudo-Neronis etiam Tacitus meminit. Vide eum *l.* 13. 14. 15. & 16. *Annal. l.* 2. *Hiſt.* Sulpic. Sev. *Hiſt. l.* 2. *Euſeb.* &c. *Nic. Lloydius.*

NERO Calvus, maledictis populi appellatus eſt Domitianus, quòd ſævitiâ Neronem vel exæquaret, vel ſuperaret, ac Nero alter eſſet, Juvenal. *Sat.* 4. *v.* 37.

Cùm jam ſemianimum laceraret Flavius orbem
Ultimus, & Calvo ſerviret Roma Neroni.

NERO Claudius, vide *Claudius.*

NEROBERGA, vide *Neriorum mons.*

NEROLINGA, urbs Imperialis Sueviæ, ad amnem *Egr*, nota clade Suevorum, A. C. 1634. & Auſtriacorum. A. C. 1644. 4. milliar. German. à Lauinga in Boream, totidem à Werda in Circium, 10. ab Ingolſtadio in Occidentem.

NERON, inſula maris Rubri ante Arabiam Felicem, in ora ad Ortum, ubi cryſtallus, teſte Pliniò *l.* 37. *c.* 2. provenit.

NERONIANA, apud Auctorem *diſtichi*, quod in ſeculum Conſtantini factum eſt,

Saturni aurea ſecla quis requirat?
Hæc ſunt gemmea, ſed Neroniana:

excellentiſſimus eſt ſmaragdus, Græcè Νερώνειος ſeu Νερωνιανός. Hæc enim ſunt gemmea ſecula longè utique aureis anteferenda, ſed ex qua gemma facta? ex *Neroniana*: hic ſenſus diſtichi. Nomen ei, non à *Nerone* Imperatore, nec Domitiano, ut quidam volunt: nam Plinius, ut eorum ætati proximus, mentionem illius feciſſet ſine dubio. Ita autem is de optimo Smaragdo *l.* 37. *c.* 5. *ad craſſitudinem ſui facilitate tranſlucidi, quod etiam in aqua nos juvat*; quod ad Neronianam Epiphanius refert, Καὶ γὰρ Νερωνιανὸς νηρὸς τῷ εἴδει σφόδρα χλωρίζων, διαυγὴς καὶ στίλβων. Sed à *Nerone*, artifice ac lapidum politore: aut potiùs à νηρὸς, de quo paulò ſuperiùs. Interim præfatus Auctor figuratè dicere vult, Conſtantini tempora *Neronianis* eſſe ſimilia, quòd uxorem & natum occidiſſet. Salmaſ. *d. l.* Oleò, quò ſmaragdi meliores fiunt, etiam hanc ſmaragdi ſpeciem optimam procuratam fuiſſe, idem Epiphanius tradit. &c.

NERONIANÆ Thermæ, à Nerone Imperatore ædificatæ, Martial. *l.* 7. *Epigr.* 33. *v.* 4.

——— *Quid Nerone pejus?*
Quid Thermis melius Neronianis?

Vide eundem *l.* 2. *epigr.* 48. *v. ult.* & *l.* 3. *epigr.* 25. *v. ult.* & *l.* 12. *Epigr.* 85. *v.* 5.

NERONIAS, quæ & *Irenopolis Ptolem.* urbs Ciliciæ mediterranea Epiſcopalis, ſub Archiepiſcopo Anazarbeno. Item Cæſarea Philippi in Cœleſyria, ſic dicta eſt, *Joſeph.*

NERSA, *Cluverio Neriſſus*, vulgò *Neers*, fluv. eſt Geldriæ, in Belgio, memoratus *Chronico* Monaſterii Laureshamenſis ſeu S. Nazarii, ubi de Lothario Auguſto Ludovici Pii filio iſta extant: *Lothario Anſfrido tunc Palatino Comiti, illuſtri & ſpectabili viro ob egregia merita, prædium ſuum in Geizefurt, in pago Hatuarienſi, ſuper fluvium* Nerſe, *& in pago Laumenſi, in villa Sodeja, ſuper fluvium Geldione, jure proprietatis contradidit: quod poſtea idem Anſfridus Laureshamenſi Monaſterio ſub Abbate Dietricho contulit.* Qua eadem de re ita Lotharii ipſius *litera*: *In pago Hattuarienſi & in villa quæ dicitur Geizefurt, ſuper fluvium Nerſe:* Et Anſfridi *litera*, *in pago Hattuaria, in villa quæ dicitur Geizefurt, quæ ſita eſt ſuper fluvium* Nerſa &c. Defluit is inter Rhenum ac Moſam medius, & Wachtenduncam, Gelram caput & Ducatûs, Goch, aliaque Clivenſium oppida prætetlapſus, decurrit in Moſam, apud Gennapiam: Proximus Bataviæ & pago olim Moſano fuit. Itaque cùm in *Geſtorum* Francorum *c.* 9. *Dani per altum mare Gallias appetiſſe & Theuderici pagum Attoarios, vel alios devaſtâſſe:* Cùm quoque in veterib. *Annalibus* Gallicis, A. C. 715. Saxones *devaſtaviſſe terram Hattuariorum*, dicuntur: utri Attuarii utrobique deſignentur, Ciſrhenani ad *Nerſam*, prope Bataviam, an Transrhenani, incertum eſt. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Attuarii.*

NERTOBRICA, vel NERTOBRIGA, oppid. Hiſpaniæ Bæticæ *Appian.* hodie *Valera* nominatur, in qua Arias Montanus natus eſt, qui teſtatur ibidem hodiè etiamnum antiquam inſcriptionem extare, in qua *Nertodrica* per d. nominatur. Item oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſ. *in Celtiberis*, *Almunia Varrerio*, *Rota Hieronymo Surita*, & aliis *Val de Nebro*; *Joh. Mariana Ricla.*

NERVA Coccejus, Roman. Imperator decimus tertius, Flavio Domitiano, cui A. C. 96. ſucceſſit; diſſimillimus, animôque verè paternò erga populum affectus, exules, ob religionem, revocavit, in Judæos quoque beneficus, antiquum Imperio ſplendorem reddere anniſus eſt. Cùm nullos ſibi liberos genuiſſet, Filium Trajanum ſibi adoptavit, qui illi etiam in imperio ſucceſſit. Obiit A. C. 98. ætat. 66. vel 72. ſecundùm Eutrop. *l.* 8. Vide Dionem *in Nerva.* Aurel. Vict. *de Cæſar Herodian.* &c. Martial. *l.* 8. *Epigr.* 70. laudat eum ab ingenio Poetico, qui etiam puer, à carminis dulcedine *Tibullus* appellabatur. Idem *l.* 11. *Epigr.* 6.

Tanta tibi eſt recti reverentia, Cæſar, & æqui,
Quanta Numa fuerat; ſed Numa pauper erat,

Ardua

Ardua res hæc eſt, opibus non tradere mores:
Et cum tot Crœſos viceris, eſſe Numam.
Si redeant veteres, ingentia nomina, patres,
Elyſium liceat ſi vacuare nemus:
Te colet invictus pro libertate Camillus;
Aurum Fabricius, te tribuente, volet.
Te duce gaudebit Brutus; tibi Sylla cruentus
Imperium tradet, cùm poſiturus erit.
Et te privato cum Cæſare Magnus amabit.
Donabit totas & tibi Craſſus opes.
Ipſe quoque infernis revocatus Ditis ab umbris
Si Cato reddatur, Cæſarianus erit.

Vide *Cocceius*.

NERVA Silius, vide *Silius*.

NERVA, fluv. Hiſpan. in Cantabris. *Ptol. Neſua* Pomponio *l. 3. c. 1.* teſte *Pintiano*. In Biſcaja, *Baudrand.* nunc *Nervio*, antea *Ibayzaval*. Bilbaum rigat, & 5. mill. paſſ. infra in Oceanum Cantabricum ſe exonerat. Dicitur & *Nanſa*.

NERVESIÆ, vicus Latii, in Æquicolis, ubi conſiligo herba naſcitur. Plin. *l. 25. c. 8.* apud quem & *Nervegia* legitur.

NERVI, in fidibus (citharæ id genus) chordæ, Varroni etiam *nervia*, apud *Nonium* & A. Gellio *l. 9. c. 7.* Item id, quò arcus tenditur. Ovid. *de Ponto l. 1. Eleg. 1. v. 21.*

——— *Intentus nervo levis arcus* optimo.

Veretrò camelinò optimè hôc fine uti populos Orientis, Ariſtoteles docet *de Animal. l. 5. c. 2.* Præterea funes è *nervo* torquebantur, qualium Vitruvius meminit *l. 1. c. 1.* & *l. 10. c. 15.* ubi docet, iis brachia catapultarum contineri. Plautus ſimiliter *Curcul. act. 5. ſc. 3.* Antiquitus porrò & inde vincula fiebant cervicum ac pedum; manſitque poſtmodum etiam ligneis, & tandem ferreis, nomen, ut infrà videbimus. Sed & è *bubulo nervo* flagella fere erant, quibus cæſos ſæpe Martyres legimus &c. Gerhard. Jo. Voſſius *de Idolol. l. 3. c. 71.* De *Nervis Arcuum*, ut aliquid addam, neceſſitate urgente, ex capillis muliebribus, facti memorantur Capitolino *in Maximino Jun. c. 7.* *Prætereundum ne illud quidem eſt, quòd tantâ fide Aquileienſes contra Maximinum pro Senatu fuerunt, ut funes de capillis mulierum facerent, quum deeſſent nervi ad ſagittas emittendas: quod aliquando Romæ dicitur factum. Unde in honorem Matronarum templum Veneri calvæ Senatus dicavit.* Ubi hiſtoriam, in quam digitum intendit, habes apud Vegetium *l. 4.* Lactantium *l. 1.* & Servium *ad l. 1. Æneid.* Hodie *nervo* arcus fauces Magnatum, imò & Imperatorum nonnunquam, elidere, apud Turcas in uſu eſt. Quid verò ſit *nervis incedere*, dicemus infra in voce *Neurobates*, uti de machinamentis νευροσπαστικοῖς, in *Neuroſpaſtia*. De verbo Artis Gymnaſticæ νευρῶν, i. e. *robuſtum* validumque *reddere*, hincque orto Νέρων, *Nero*, vide Caſaubon. *ad Sueton. Tib. c. 1.*

NERVII, Belgarum populi in finibus Ambianorum, qui ſemper reliquos Belgas increpitabant, quòd ſe populo Romano dedidiſſent; ſe autem neque legatos ad Cæſarem miſſuros, neque ullam pacis conditionem accepturos affirmabant. Tandem verò difficillimò & periculoſiſſimò prælio à Cæſare victi ſunt. Claudian. *de Bello Gildon.* Lucan. *l. 1. v. 428.*

——— *Nimiumque rebellis*
Nervius, & caſi pollutus ſanguine Cottæ.

Hodie *Tornacenſes* dicuntur in Flandria, eorumque urbs *Tornacum*, Gallicè *Tournay*, & Germanis *Dornick* dicitur, media inter Duacum, & Aldenardum. *Baudrando* fuêre, ubi nunc Hannonia. Eorum primaria erat Bagacum, *Bavay*; ex *Sanſone, Brietio*. Terminabantur ab Ortu Aduaticis, ab Occaſu Atrebatibus, & Pleumoſiis. Tornacum autem in Pleumoſiis erat. Vide B. Rhenanum *Rer. Germanic. l. 1.* Cum *Notis* Cl. Ottonis JCti *p. 108.* Vide *Hannonia*.

NERULINUS, P. Suilii fil. qui, per invidiam Patris, intentatis repetundarum criminibus, à Nerone protectus eſt. Tacit. *l. 13. Annal. c. 43.*

NERULUM, oppid. Lucaniæ mediterraneum, *Lagonero*, teſte *Celſo Cittadino*, vi captum repentinò adventu Æmilii, Liv. *l. 9. c. 20.* Inde *Nerulonenſes* Suetonio *in Aug. c. 4.* Alterum in Sabinis, vulgò *Neruli*, inter Nomentanum, & Cutilias 10. mill. paſſ. ab urbe Roma ſupra 20. *Baudrando Nerula*, oppid. Sabinæ, ad amnem *Correſe*; ſub Pontifice, 20. mill. paſſ. à Roma in Cæciam cum titulo Ducatus Principis Præneſtes, gentis Barberinæ. Populi *Nerulani* Plin. *l. 3.*

NERUM, vide *Neron*.

NERUSI, populi Alpini apud montem Veſulum, Plin. *l. 3. c. 20.* *Nerufii Ptolemæo*, quorum urbs eſt Vintium, *Venza* & *Vence*, urbs Epiſcopalis in Provincia.

NERVUS, *Feſto* ferreum fuit vinculum, quò pedes impediebantur; aliis ex ligno fuit, unde ξυλοπέδη *Plauto*: qui eò etiam cervices vinciri ſolitas eſſe, docet. Mentio ejus *in Legg. XII. Tabb.* ubi de eo, qui ſolvendo non erat. *Vincito aut* Nervò, *aut compedibus quindecim pondo, ne majore: aut ſi volet, minore vincito.* Et apud Plautum *Aſinaria Actu 3. ſc. 2.* *Qui adverſus ſtimulos, laminas, cruceſque, compedeſque, Nervos, catenas, carceres, numellas, pedicas, bojas* &c. In priorem locum notat Oiſelius JCtus *ad A. Gellium l. 20. c. 1.* ad Compedes pondus referendum, non ad Nervum. Cùm enim Compedes, Græcis πέδαι, vincula pedum eſſent ferrea, inde in iis pondus ſpectabatur: Demodorus in *Medea*, apud *Pollucem*,

Τριακοντάλιτρας τοὺς πέδας ἔχων.
Trigintalibres ferream induuntur compedes.

Et apud Plautum *Capt. Actu 3. ſc. 5.* *Craſſæ & ponderoſæ compedes.* Nervus autem pergit, vinculum quidem etiam erat pedum, ſed ligneum, non ferreum. Auctor et ſententiæ hujus fuit Salmaſ. *de Modo Uſurar. c. 18.* ubi *Nervo* pedes immiſſos & nervis in eo aſtrictos eſſe, docet. Unde *Gloſſæ Philoxeni Nervum* interpretantur ξυλοπέδην: ſed & Græcis abſolute ξύλον dicitur, & ἐν ξύλῳ δεδέσθαι, qui nervis vinciebatur. In lege Solonis ποδοκάκκη vocabatur; explicante Lyſiâ *in priore contra Theomneſtum*, ubi ex lege quadam Solonis hæc verba referens, Δεδέσθαι δ' ἐν τῇ ποδοκάκκῃ ἡμέρας πέντε τὸν πόδα, εἰ ἂν προστιμήσῃ ἡ Ἡλιαία, Subjicit, ἡ ποδοκάκκη αὕτη ἐστίν, ὦ Θεόμνηστε, ὃ νῦν καλεῖται ἐν τῷ ξύλῳ δεδέσθαι. i. e. *Podocace idem eſt, ô Theomneſte, quod nunc vocatur, in Nervo vinciri.* Eôdem locò ſimiliter obſervat modò laudatus Heros, Comicos Latinos, qui palliatas docuerunt, quas verterant ex Græco, pro ἐν ξύλῳ δεδέσθαι, poſuiſſe *in nervo vinciri*. Unde contendit errare eos, qui *Feſtum* ſecuti, *Nervum*, ferreum eſſe aſſerunt. Quòd verò *Nervo* colla etiam vinciri è *Plauto* notavit *Feſtus*, id inde factum, quia eôdem vinculò tam cervices, quàm pedes & manus aliquando necti ſolebant. Habebat enim idem lignum quinque locis, foramina, quibus collum, manus ac pedes inſerebantur. Unde & πεντεσύριγγον ξύλον vocatur, ab Ariſtophane *in Equitibus*.

——— ——— *Turned*
Δῆσαι ἐν ξύλῳ πεντεσυρίγγῳ ξύλῳ.
——— ——— *Iſtum*
Vincire juſſit quinque fiſtulari ligno.

Ubi *vetus Scholiaſtes* πεντεσύριγγον interpretatur, πέντε ὀπὰς ἔχον, δι' ὧν οἵ τε πόδες καὶ αἱ χεῖρες καὶ ὁ τράχηλος ἐνεβάλλετο, i. e. *quinque foramina habens, per quæ pedes, manus ac cervix immittebantur.* Vide quoque *Heſychium*, & plura apud Salmaſ. *loc. cit.* ut & infrà aliquid voce *Pedica*. Hinc *in Nervum dare*, apud Livium *l. 6. c. 36.* ubi de debitoribus obæratis. *An placeret fœnore circumventam plebem, ni potiùs quàm ſortem creditum ſolvat, corpus in nervum ac ſupplicia dare:* i. e. obligationis jure & conditione capi, atque in ergaſtulum abduci. De quo veterum rigore, diximus aliquid ſupra, ubi de *Debitoribus*. De *Nervorum* verò corporis humani curatione à Galeno inventa, vide Geſnerum in *Vita* ejus; firmitate mira, infrà voce *Tritanus*: uti de *Subnervatione equorum boumque* infrà, voce *Suffragines*.

NESA, regio montana juxta Ætnam.

NESACTIUM, Iſtriæ oppid. Plin. *l. 3. c. 19.* *Neſactum Ptol.* & *Neſattium Livio.* *Caſtello novo* ad Arſium fluv. hodie eſſe ſcribit *D. Niger*.

NESÆA, locus in Megarico ambitu, ubi ſal concreſcit, ſub ditione Athenienſium. Vide *Scholia* in Ariſtoph. *Acharn. Actu 3. ſc. 3.* Item pars Hyrcaniæ, per quam Ochus fluit, *Strabo*.

NESÆUS, campus eſt à quo apud Medos equi *Neſæi*, *Steph.* Vide *Niſæum*.

NESCANIA, oppid. Hiſpaniæ Bæticæ exciſum, apud Anticariam urbem 6. mill. paſſ. inde diſtans, *Moralis*.

NESEA, nympha marina, à *natando* ſic dicta, νέω enim *nato* ſignificat.

NESI, Scythiæ Europææ populi optimis quondam equis abundantes, Plin. *l. 6. c. 20.*

NESIADES, inſulæ parvæ Gall. contra Ligeris oſtia, quæ & Veneticæ, *Iſles de Vannes*, teſte *Camdeno*.

NESIB, Latin. *ſtans*, ſeu *ſtatio*, vel *erectio*, ſcil. alicujus tituli: aut Syriacè, *plantatio*. Civitas in tribu Juda, Joſ. *c. 15. v. 43.* in mill. Eleutheropoleos, pergentibus Ebron. Hieronym. in *Loc. Hebr. Naſib.*

NESIBIS, vel *Niſibis*.

NESIS, Campaniæ inſula aſparagò optimò nobilis. Plin. *l. 19. c. 8.* Nunc *Neſita* dici ſcribit *Georg.* Fabricius, *in Itinerario Romano*. Inter Pauſilypum promont. & Puteolos eam deſcribit *Hermolaus*. Meminit ejus Lucanus *l. 6. v. 89.*

Traxit iners cœlum fluida contagia peſtis
Obſcuram in nubem; tali ſpiramine Neſis
Emittit Stygium nebuloſis aëra ſaxis.

Stat. *l. 2. Sylv. 2. v. 77.*

——— *Inde malignum*
Aëra reſpirat pelago circumflua Neſis.

Et *l. 3. Sylv. 1. v. 148.*

Sylvaque quæ fixam pelago Neſida coronat.

Utrôque locô ad etymon alluſum; dicitur enim à νῆσος, *inſula*. *Niſita* nunc *Ferrar.* In *Neſide* inſul. in Neapolitano cratere ſita, ſepulchrò marmoreò Romani cujuſdam, circa A. C. 1550. repertò recluſôque, Lucerna adhuc ardens, in illo inventa eſt, quæ rupta, & aëri expoſita, mox eſt extincta, teſte Joh. Bapt. Portâ *l. 12. c. ult.* qui eam ante Redemtoris noſtri tempora monumento illi incluſam fuiſſe, addit. Fuit autem intra phialam vitream undique clauſam, in qua quomodo accenſa fuerit flamma, hoc opus hic labor eſt, Fortun. Licetus *de Lucernis antiqq. l. 2. c. 27.* qui *c. 19. mox ſeq.* docet, id uni huic *Neſidea* lucernæ contigiſſe, cùm aliæ omnes intra urnas fictiles, eaſque vitro nec intrinſecus, nec extrinſecus illitas; aut intra terræ caveas aut intra ſepulcra, cùm per occultos poros, tum etiam per cæcas rimulas aëri externo pervia, fuerint olim reconditæ. Idem *c. 5.* poſt tot annorum ſeriem, Lucernæ hujus flammam igne rutilò ac mirè ſplendenti arſiſſe, teſtatur: & phialam, in qua ſupra 1500. annos Lucerna ardebat, limpidam fuiſſe ac omni ex parte perſpicuam, nullibi maculâ ullâ infectam, ait *l. 3. c. 23.* adeoque fumum non excitâſſe exardentem hunc ignem colligit. Cumque nullam ejus iconem Porta retulerit, ſuſpicatur Licetus eam fuiſſe, cujus imaginem è Gazophylacio Cioffi, ſub imagine rotundi vaſis, cui Siren inſidet, Lectori ſiſtit *l. 6. c. 25.* Namque & facile fuit eam vitreô vaſe concludi, & Siren ſymbolum Neapolis eſt, à Parthenope, Sirene eo loci ſepulta dudum, nomen trahens. Unde cùm Parthenope fortaſſis incola *Neſidea* inſulæ vel potiùs Sirenuſæ in freto Siculo fuerit, concludit referre hanc Lucernam ſepulcrum ejus, quæ monumentum habuit Neapoli Urbe Metropolitana, ſub cujus ditione *Neſis* eſt cum Sirenu-

ſic Sirenis, ubi dictam Sirenes habitavêre. Vide cum toto ille cap.

NESONIS, palus Theſſaliæ, apud Lariſſam urbem *Strabo*. *Neſonium ſtagnum Suidæ* dicitur.

NESPITUS, vide *Neſe*.

NESROCH, vide *Niſroch*.

NESSIS, Inſul. minuta Campaniæ, quam olim pelago fluctuâſſe, poſt fixam eſſe, fabulantur. Papin. Statius *l.* 3. *Sylv.* 1. *v.* 148.

Spectat & Icariis nemoroſus palmite Gaurus,
Silvaque, quæ fixam pelago Neſſida coronat.

Circa eam aërem gravem eſſe, imo graviſſimum & peſtilentem, tradit Lucanus *l.* 6. *v.* 89.

Tradit vero cælum fluida contagia peſtis
Obſcuram in nubem. Tali ſpiramine Neſis
Emittit Stygium nebuloſis aëra ſaxis,
Antraque letiferi rabiem Typhonis anhelant.

Vide Hermolaum Barbarum *ad Plinium l.* 4. *c.* 12. & *l.* 19. *c.* 8. Iſaac. Caſaubonum *Commentar. ad Strabonem l.* 12. Auſonium Popmam *Not. ad Ciceron. Ep. ad Attic.* Casp. Barthium *Animadverſion. ad Statium,* &c. nec non ſuprà in voce *Neſis*.

NESSON, urbs Theſſaliæ. Gentile *Neſſonites Steph.*

NESSUS, unus ex Centauris, Ixionis & Nubis fil. qui, cum Herculi ad Evenum fluv. operam ſuam obtuliſſet, ad Dejaniram in ripam ulteriorem trajiciendam, jamque trajectæ vim inferre pararet, ab Hercule ſagittis confoſſus eſt; cujus quidem corpus ſuo ipſius fœtore totam fœdavit, & infeſtavit regionem, quæ ob id *Ozolis*, i.e. *putida* dicta. Hic, cum jam mortem imminentem videret, Dejaniræ veſtem tradidit, ſanguine ſuo infectam, vim amatoriam illi ineſſe ſimulans, virumque alterius fœminæ amore captum ad ipſius amorem poſſe revocari. Cujus verbis illa temerè fidem adhibens, Herculi, in Oetâ monte ſacrificanti, per Licham puerum veſtem eam miſit, quam cùm ille induiſſet, venenô ſtatim per viſcera ſerpente, doloris impatientiâ, in ardentem ſeſe rogum conjecit. Stat. *Theb. l.* 11. *v.* 234.

Qualis ubi implicitum Tirynthius oſſibus ignem
Senſit, & Oetæas membris accedere veſtes.
Vota incepta tamen, libataque thura ferebat
Durus adhuc, patienſque mali, mox grande coactus
Ingemuit, vikerque furit per viſcera Neſſus.

Hinc *Neſſeus*. Ovid. *Ep.* 9. *Heroid. v.* 162.

Illita Neſſeo miſi tibi texta venenô.

Seneca *in Hercule Oetæo:*

Tabe Neſſeâ illita pallâ.

Nic. Lloydius.

NESSUS, vide *Neſus*.

NESTIS, regio Illyrici, cujus incolæ *Neſti*, Græcè Νεςὶς, à fluvio cognomine ſic dicti, vide *ibi*.

NESTOCLES, ſtatuarius fuit, Phidiæ æmulus, cujus tempore floruit, Olympiade nimirum 83. Plin. *l.* 34. *c.* 8.

NESTOR, fil. Nelei & Chloridis, Homer. *Od.* 2. qui adhuc adoleſcens bellum geſſit, etiam tum vivô patre, adverſum Epeos, Peloponneſi populos, qui poſtea Elii dicti ſunt; ac deinde cùm Pirithoi nuptiis intereſſet, adverſùs Centauros, qui Hippodamiam jam rapere conabantur, ſtrenuè pugnavit. Unde Val. Flacc. *l.* 1. *v.* 145.

Fert gravis invito victorem Neſtora tergo
Monychus. —— ——

Poſtremò belli Trojani tempore, jam ſenior effectus, ut idem Homer. *Il.* 2. ſcribit, 50. navibus cum reliquis Græcis Principibus ad Trojam venit; ubi conſiliô ſuô tantum Græcorum rebus profuit, ut Agamemnon profiteri non dubitaret, brevi ſe Ilium fuiſſe expugnaturum, ſi 10. ſibi contigiſſent Neſtores. Nam, præter ſummam prudentiam, ætatis diuturnitate collectam, (quâ

—— *Componere lites*
Inter Peliden tentavit & inter Atridem,

uti loquitur Horat. *l.* 1. *Ep.* 2. *v.* 12.) tantâ præterea eloquentiâ excelluit, ut ejus ore melle dulcior fluere diceretur oratio. Unde Ἡδυεπὴς Πυλίων ἀγορητὴς ab Homero *Il.* α. *v.* 248. dicitur. Uxorem habuit Eurydicem, Clymeni filiam, ex qua 7. filios & 1. filiam ſuſcepit. Cicer. *ad Att. l.* 14. *Non alienum eſt dignitate tuâ, quod ipſi Agamemnoni regi fuit honeſtum, aliquem in conſiliis capiendis Neſtorem habere.* Exegiſſe autem Neſtorem 3. ſecula vivendo, Homerus prodidit, ad quod alludit Juvenal. *Sat.* 10. *v.* 246.

Rex Pylius, magno ſi quicquam credis Homero,
Exemplum vitæ fuit à cornice ſecundæ.

Homeri verſus de Neſtoris vitâ is eſt, *Od.* γ. *v.* 245.

Τρὶς γὰρ δή μίν φασιν ἀνάξασθαι γένε' ἀνδρῶν,
Illum jam exegiſſe hominum tria ſecula fama eſt.

Unde Nævius illum *Triſeclisenem*, quanquam durius, apud Gellium *l.* 19. *c.* 7. appellavit. Quam ob cauſam, de eodem Horat. *l.* 2. *Od.* 9. *v.* 12.

At non ter ævô functus amabilem
Ploravit omnes Antilochum ſenex
Annos. —— ——

Ipſe apud Ovid. *Met. l.* 12. *v.* 187.

—— —— —— *Vixi*
Annos bis centum, nunc tertia vivitur ætas.

Multi aiunt, eum vixiſſe annos ſolummodo 90. Inter quos *Acron* & *Euſtath.* attribuentes ſeculo 30. annos. Vide & Juvenal. *Sat.* 10. Ovid. *l.* 12. *Metam.* Tibull. *l.* 4. Propert. *l.* 2. &c. *Nic. Lloydius.* Heraclidis in Peloponneſum reverſis, poſteri ejus, Alcmæon, & Pæonis filii: ac Melanthus cum iis, Meſſene pulſi, Creſphonti Ariſtomachi filio locum fecêre, Pauſan. *l.* 4. Et quidem Melanthus Athenarum poſteà Rex evaſit: ab Alcmæone & Pæonis filiis, qui itidem Athenas migrârunt, *Alcmæonidarum* & *Pæonidarum* ibi familiæ celebres ortum duxêre. Vide ſuprà voce *Alcmæon*: it. *Meſſene* &c.

NESTOR, poëta è Lycia regione, pater Lyſandri poëtæ, qui tempore Severi Principis panxit Ἰλιάδα λειπογράμματον ita, ut libro primo deeſſet litera α, in ſecundo nuſquam inveniretur litera β, in tertio deeſſet γ, atque ita in cæteris. *Henr. Steph.* Similiter *Odyſſeam* ſcripſit Tryphiodorus. Item Alexandrinus Grammaticus, qui Marcellum, Auguſti ſororis filium erudiit, auctor *Commentar. theatri.* De quo vide Strab. *l.* 14. Athen. *l.* 10. Voſſ. *Hiſt. Græc. l.* 2. *c.* 4. &c. Alius Epiſcopus Pergæ in Pamphylia, & Martyr ſub Decio. Item Confeſſor quidam, qui ſe Theſſalonicæ ad monomachiam cum Gigante obtulit, ſub Imperatore Maximiniano.

NESTOR, corporis Alexandri cuſtos, ab Epirotis, ad tollendam Deidamiam, Pyrrhi filiam miſſus, majeſtate vultus illius deterritus, cœptum omiſit, Polyæn. *l.* 8. *c.* 52.

NESTOREUS Crater, memoratus Martiali *l.* 8. *Epigr.* 6. ubi invectus in vanam Eucti vaſorum oſtentationem, hinc pocula priſcis celebrata laudandi occaſionem ſumit,

Hic cratere ferox commiſit prælia Rhœtus
Cum Lapithis; pugna debile cernis opus.
Hi duo longævô cenſentur Neſtore fundi.
Pollice de Pylio trita columba nitet &c.

Fuit nempe is geminus, Græcè ἀμφικύπελλον, *habens duos fundos,* anſas quatuor & earum ſingulis inſidentes binas columbas, de quo pluribus agit Athen. *l.* 11. *c.* 12. & 13. Vide quoque Homer. *Il.* λ.

NESTORIANI, diſcipuli Neſtorii: quorum ſeges, poſt mortem hujus hæreſiarchæ, Conciliorum anathemata, uniones Præſulum, edicta Imperatorum, &c. tanta tamen fuit, ut totô Oriente infectô, in ipſam Indiam venenum ſuum diffunderent. Imo & hodie non exiguæ eorum in Aſia reliquiæ: Patriarcham habent Seleuciæ, quæ olim Babylon quoque, nunc *Muſal* dicitur. Quamvis hodierni Neſtoriani non parum a priſcis hæreticis receſſerint, ut confeſſiones illorum teſtantur: ſubmiſiſſe ſe Eccleſiæ Latinæ ſub Eugenio III. Eugenio IV. Julio, Pio IV. Pauloque V. ex parte dicuntur. Vide Petrum Stroxzam, *de Dogmatibus Chaldæorum*, P. de Valle *Itiner. tom.* 2. 3. 4. Morerium *Diction. Hiſt.* Quinque hi obſervant Jejunia annua ſeu Quadrageſimas. Quarum primam & maximam ante Paſcha incipiunt Dominicâ Quinquageſimæ. Secundam, quæ eſt SS. Apoſtolorum, auſpicantur à feria 2. poſt primam Dominicam Pentecoſtes: Tertiam Aſſumtionis, à Kal. Auguſti: Quartam Nativitatis Chriſti à 25. die ante Feſtum: Quintam exigunt in hebdomade ante Septuageſimam, feriâ ſecundâ, tertiâ & quartâ, quemadmodum Jacobitæ, eamque *Ninives* vocant, vel *Jonæ*, in memoriam pœnitentiæ Prophetæ hujus. Et quidem in prima nec piſces comedunt, nec vinum bibunt. In ſecunda, Sabbatho ac Dominicis non jejunant. In tertia, à lacticiniis non minùs, quàm carne, abſtinent, exceptô Feſto Transfigurationis. Quartam & quintam eôdem modô obſervant. Vide Car. du Freſne in voce *Quadrageſima*.

NESTORIUS, Germanicienſis, ad gubernationem Eccleſiæ Conſtantinop. A. C. 428. Antiochiâ accerſitus eſt, poſt Syneſium: homo naturâ eloquens, inſigni Oratione ad Imperatorem habitâ, *da mihi terram*, inquit, *ab hæreticis purgatam, viciſſim tibi cœlum dabo: Juva me, in extirpandis illis, & ego tibi contra Perſas præſto ero.* Magnum proin zelum contra hæreticos præ ſe tulit initiô, ſed mox fucus patuit. Αὐτοδίδακτος enim & arrogans, defendit Anaſtaſium Presbyterum, qui docuerat, B. Virginem Mariam non eſſe appellandam Θεοτόκον, i.e. *Deiparam*, vel *Dei genetricem*: ſtatuitque non ſolum duas naturas, ſed & duas perſonas in Chriſto eſſe, proin Mariam non poſſe appellari, niſi Χριστοτόκον, matrem Chriſti, qui Verbo uniri meruerit per inhabitationem Verbi in humanitate, tanquam in templo, cui moraliter unitum ſit, myſteriô ſic Incarnationis negatô, operibus theandricis abolitis & meritô infiniti pretii ſublatô. Hinc & addidit, Judæos non crucifixiſſe Deum. Ad errores hos diſſeminandos, Diodorô Exepiſcopô Martianopolitanô uſus, libris quoque in Ægyptum ultro citroque miſſis illos propagatum ivit: quibus Cyrillus varia opera ad Theodoſium Juniorem & Pulcheriam Eudoxiamque ſorores illius miſſa, oppoſuit, & 11. in eum Anathematiſmis conditis. Quod cùm nondum juvaret, contra eum convocata eſt Synodus à Theodoſio Juniore in urbem Epheſum, A. C. 431. In ea Synodo præſedit Cyrillus Alexandrinus, damnatuſque fuit Neſtorius, qui aliquot annis poſt in exilio, in urbe Ægypti Oaſi vixit, quâ à Blemmyis deſtructâ, hinc inde vagus tandem tabe conſumptus eſt, Hiſtor. Trip. *l.* 12. *c.* 4. & 5. Caſſian. *de Incarn.* Cyrill. *contr. Neſtor.* Socr. *l.* 7. Evagr. *l.* 1. Baron. *A. C.* 428. *n.* 29. 30. 31.

NESTUS, fluv. Illyrici, *Steph. Tiburns Antonin.* & *Peuting.* nunc *Cezma*, ſeu *Zetina*, *J. Lucio.*

NESUA, vide *Nerva*.

NESVISIUM, oppid. Palatinatus Novogrodenſis, in Lithuania, ad amnem *Uzſam*, inter Novogrodam ad Occaſum, & Slucum ad Ortum, 10. leuc. utrinque, uti 13. à Minſco in Africum, ſatis cultum, cum titulo Ducatus Radzivilliorum.

NESUS, fluv. Thraciæ, illam à Macedonia diſterminans, ab oſtio Strymonis 60. mill. paſſ. in Ortum diſtans, ac Pangæi montis radices lambens, teſte Solinô, *c.* 16. *Neſtus* dicitur *Herodoto* & Plinio *l.* 4. *c.* 11. *Naſtos Steph.* aliis *Neſſus.* Hodie *Neſto Sophiano*, & *Charaſou* Turcis, teſte *Bellonio.* *Neſus* alter, *Ptol.* *Neſtus Steph.* Vulgò *Niſſava*, oppid. & fluv. Myſiæ ſuperioris, longitud. 47. 45. latitud. 43. 38. Item *Neſus*, urbs Iberica, *Stephan.*

NETHINÆI, dicebantur apud Iſraëlitas, *ſervi portantes ligna ac haurientes aquam pro domo Domini*, Non ex Levitarum, aut Iſraëlitarum numero: ſed ad id officii damnati erant Gibeonitæ, qui Joſuam, dicendo longinquos ſe eſſe, cùm tamen in medio Iſraëlitarum habitarent, fraudulenter deceperunt. Vide Joſuæ *c.* 9. *v.* 22.

22. Hi poſteà iſto nominis heſit, ab Hebr. נתן Nathan, i. e. dedit, quaſi donati ſeu aſcriptitii, ſic dicerentur. Dati enim erant ad ſervitium Templi, qui Levitis, Sacerdotum Miniſtris, inſervientes, viliora obirent miniſteria. Illis Davidis ac Salomonis tempore, alii ex devictis Cananæis acceſſêre. Franc. Burmannus, Synopſ. Theol. Part. I. l. 4. c. 9. Quod miniſterium, quam vile fuerit, patet ex locutione proverbiali, cujus mentio Deuteron. c. 29. v. 11. Parvuli veſtri, fœminæ veſtræ & peregrinus, qui eſt in medio caſtrorum tuorum: tum is qui ſcindat ligna tua: tum qui hauriat aquam tuam. Dici autem cœperunt Nethinim, circa Davidis tempora, & ab Eſra ac Nehemia hôc nomine perpetuò nuncupantur. De iiſdem ab Iſraëliticis conjugiis arcendis, duo Majorum ſuorum decreta, tradunt Magiſtri, alterum Joſuæ, quod temporarium fuiſſe ajunt, alterum Davidis Regis quô arcebantur in perpetuum, quod & inde natum eſſe ajunt, quia adeo crudeles ſeſe exhibuerant Gibeonitæ, ut ſine ſuſpendio ſeptem filiorum Saulis Regis nollent placari, vide Johan. Seldenum de Jure Nat. & Gent. juxta Diſcipl. Hebræor. l. 5. c. 14. Eâdem modô, Bruttii quòd Annibali, quamdiu in Italia verſabatur, adhæſiſſent, liſtores Magiſtratuum: & Piceni, curſores, à Romanis, effecti ſunt. Imprimis verò cum Lacedæmoniorum ſervis, qui Helotæ dicti, magna Nethinæis iſtis affinitas fuit. Illi enim, ex Meſſeniis captivi, cum ſæpius à Lacedæmoniis victi ſubjugatique eſſent, ſimiliter ad publica miniſteria populo exhibenda, aquam etiam hauriendam & ſecanda ligna, damnati leguntur, apud Scriptores Græcos. Vide Thom. Godwin. de Ritibus Hebr. l. 1. c. 5. Franc. Burmannum Expoſit. loci Joſuæ cit. &c.

NETINENSES, populi Siciliæ, quorum urbs Netum.

NETIUM, Peucetiæ oppid. in Italia. Strabo. Andri Negro. Netium ſcribi vult Surita, ad Antonin. Itinerar.

NETON, ſimulachrum Martis, radiis ornatum. Accitanis in Tarraconenſi Hiſpania maximâ religione cultum, memoratur Macrobio Saturnal. l. 1. c. 19.

NETOPHATI, nomen loci. 1. Paral. c. 2. v. 54. Latin. gutta, ſive diſtillatio, aut gummi, vel declinatio oris. Inde Netophathites, 2. Sam. c. 23. v. 28.

NETUM, urbs Siciliæ, inter Motycam & Acras. Græcè Νέητον, vulgò nunc vocatur Noto, unde tertia univerſæ inſulæ pars vulgò incolis Val di Noto dicitur. Vocabulum urbis antiquum apud Ptol. vitiatum legitur Νέκτον, facili librarii lapſu κ pro ε ſcribentis. Sed idem urbis vocabulum etiam unicô vocali editum fuiſſe Netum, apparet ex Silii verſu quodam, l. 14. v. 269.

Et Netum, & Mutæ, puleàque liquentis Achetæ.

Unde etiam apud Cicer. Verr. 5. oppidani quater Netini dicuntur, ut & apud Plin. l. 3. c. 8. Apud eundem Cicer. Verr. 2. aliâ formatione ſunt Netinenſes: ſed voluiſſe ipſum Ciceronem variare, minimè veri eſt ſimile, librarii errorem eſſe puto, qui ſic ſcripſit, quia præcedebant Agrinenſis. Vide Cluver. Sicil. Ant. p. 358. ut & Nea, & Neeton. Nic. Lloydius.

NETUPHA, nomen loci, Eſdr. c. 2. v. 22.

NETUPHATI, nomen loci. Nehem. c. 12. v. 28.

NEVA, Cœlæ Syriæ urbs, inter Capitolium & Damaſcum. Antonin.

NEUBERGERUS Theophilus, fil. Martini, nepos Chriſtophori, Miniſtri Verbi Dei Auguſtani, Concionatoris poſtea Aulici, & in Palatinatu Inſpectoris; Concionator Aulicus Palatinus, in locum Doct. Scultet. ſurrogatus, A. C. 1620. exin Duci Meklenburgico à Sacris Concionibus fuit Guſtroviæ, A. C. 1623. à Wilhelmo dein Haſſiæ Landgravio Caſſellas vocatus, A. C. 1628 varia cum Principe obiit itinera, donec Paulo Steinio Superintendenti defuncto, ſucceſſit A. C. 1634. Obiit A. C. 1656. Scripſit linguâ vernaculâ, Glaubens Spiegel. Gebetbuch. Poſtill. Soliloquia. Troſtbuch. Zungen-Zaum &c. Paul. Freherus Theatro Viror. eruditione clarorum.

NEUBURGA, arx & oppid. Comitatus Waldeccenſis, Merul.

NEUCERIA, corruptè pro Nuceria.

NEVERITA, Dea, quam in decima cœli regione ponit Martianus Capella, ubi tamen alii libri habent Neveta, fortè pro Neritus, ut opportunè jungatur, quem Capella ibidem recenſet. Gloſſa tamen Neverita, reverentia Dea. Grotius.

NEVEU Magdalena, vide Magdalena.

NEUFVILLE, nomen illuſtris in Gallia Familiæ, quæ præcipuum decus debet Nicolao Villaregio ſeu Domino de Villeroy, qui 56. annis ſub quinque Regibus Franciæ regni negotia geſſit, Miniſter & Secretarius Status. Series familiæ hæc: Nicolaus de Neufville Dn. de Villeroy, ex Johanna Prudhomme (filia Dn. de Fontenay) pater fuit Nicolai de Neufville Dn. de Villeroy, cui ex Magdalena Albaſpinæa genitus Carolus de Neufville Marchio de Halincourt, Jacobam ſibi junxit Harlæam, atque ex ea ſuſcepit Nicolaum de Neufville Ducem de Villeroy; quô & Magdalenâ de Crequy de Lesdiguieres (filia Caroli Ducis de Crequy & Lesdiguieres, defuncti A. C. 1638.) genitus Franciſcus de Neufville, Marchio de Villeroy, Mariam Margaritam Coſſæam (filiam Ludovici de Coſſé Ducis de Briſſac extincti A. C. 1661.) uxorem habet, liberorum aliquot ex illa pater. Spenerus Theatr. Part. 3. p. 78.

NEVIASCA, fluviolus Liguriæ, qui in Porciferam labitur, apud Genuam. Tabul. erea antiq.

NEVIDUNUM, oppid. Galliæ Celticæ in ducatu Nivernenſi, quod & Noviodunum dicitur; vulgò Neufzy. Baudrando oppidulum Puſirenſis tractus, ad Ligerim, prope Nivernenſem Ducatum & Provinc. Bituricenſem, 4. leuc. ſupra Briſoburum in Meridiem. Vide Noviodunum.

NEVIDUNUM, oppid. pagi Bernenſis in ditione Romana, ad lacum Lemanum, cum caſtro 4. leuc. à Geneva in Cæciam Lauſannam verſus. Baudrand. Tribus circiter miliaribus à Geneva, locat Plantinus. Gall. Nyon, German. Neuis. Cujus mentionem licèt Cæſar non fecit, antiquum tamen id eſſe variè probare conatur Guilimannus, qui illud inter XII. oppida ab Helvetiis combuſta fuiſſe cenſet; auctoritate etiam Chronicorum Vaudenſium, hoc oppidum ante Jul. Cæſarem Beneon vocatum, & à quodam Beneno Helvetiorum Rege, ſumptuoſe extructum variisque privilegiis exornatum fuiſſe, aſſeverantium. Sed ſi jam ante Cæſaris tempora Helvetiorum hoc oppidum fuit, quâ ratione ejus non meminerit Cæſar, qui Genevæ per aliquot tempus manſit, non video. Ex iiſdem Chronicis, de Nevidano ante Cæſaris adventum deſtructo, & ſub Veſpaſiano, à quodam Centurione Nyon reparato, fabulandi anſam ſumſit Mercator. Cluver. l. 2. c. 4. ſuppoſito, Cæſaris murum hac in parte fuiſſe, credit, ex pluribus caſtellis à Cæſare extructis primum hocque proximum hic dubie fuiſſe, quod poſtea in oppidi modum excreverit, & Colonia, cognomine Equeſtris, facta ſit. Quin hinc militum præſidium à Cæſare contra Helvetios lacui impoſitum, vult idem. Unde Lucanus, l. 1. v. 392.

Cæſar ut acceptum tam prono milite bellum,
Fataque ferre videt: ne quò languere moretur
Fortunam, ſparſas per Gallica rura cohortes
Evocat: & Romam motis petit undique ſignis
Deſeruêre cavo tentoria fixa Lemanno:

quæ tentoria fuiſſe creduntur, inter Nevidunum & Rotulum, ut notante Guilimanno &c. Burgundicô bellô, oppidum ab Helvetiis occupatum eſt: bellô dein Sabaudiæ Ducis contra Genevenſes, propè illud, memorabili prœliô, à 415. Helvetiis, qui Genevenſes adjutum venerant, exercitus Ducis victus eſt cæſuſque, A. C. 1535. die 10. Nov. Stumpfius Chron. Helvet. l. 8. c. 34. & 36. à quo tempore, cum tota regione circumjacente, tranſiit in Bernenſis Reip. ditionem. Vide Joh. Bapt. Plantinum Helv. Antiq. & Nov. ac reliqua in voce Equeſtris.

NEVISANUS Johannes, vide Johannes.

NEVITA, Conſul cum Mamertino, an. Urb. Cond. 1115.

NEVIUS, corruptè pro Nævius.

NEUMA, Græcè Νεῦμα, apud Scriptores Eccleſiaſticos medii ævi, cantum notat ſuavem admodum & ſpiritualem, quô vix verba exprimebantur, dum longâ pauſâ quæque ſyllaba protrahebatur, ita ut ex oris tantùm apertura ac canentis nutu motuque, intelligerentur verba. Quæ cantus ſpecies præcipuè adhibebatur, in Natali Domini, unde recentiores Muſici, in ea nocte, pro Noel, quod Natalem Gallicè notat, contractè Noe, pronuntiant. Antiquitus tamen in Choro neuma canebatur ad Kyrieleiſon, vel ad dictionem Hieruſalem, quia ad cœleſtem patriam ab omnibus ſuſpiratur. Rupertus de divin. Offic. l. 1. c. 35. Jubilamus magis, quàm canimus, unamque brevem digni ſermonis ſyllabam in plurimas neumas vel neumarum diſtinctiones protrahimus, ut jucundô auditu mens attonita repleatur & rapiatur in gloria. Eadem interjectio ſæpe in cantu Alleluja apud Græcos poſt Epiſtolam frequentatur, Dominic. à Macer in Hierolexico. Vide infra in voce Pneuma.

NEURI, populi Sarmatiæ Europææ quos, Mela l. 2. c. 1. ad ortum Tyræ fluv. locat, Solinus c. 20. verò circa Boryſthenem. Horum urbs Nerva, in ora Livoniæ extrema, à Revalia urbe 3. leuc. in Boream diſtans, nonnullis eſſe ex alluſione nominis videtur. Baudrando ubi fuerint, non conſtat. Sed ad Tyram aut Boryſthenem, longè diſtabant in Meridiem ſi Narva Livoniæ, juxta Sinum Finnicum, 30. fere leuc. à Revalia in Ortum, ubi aliàs Hiſſi fuêre, Sanſon. Hos narrant in lupos ſe transformare, & ad priorem, cùm volunt, formam redire. Mela loc. cit. Neuris ſtatum ſingulis tempus eſt, quô ſi velint, in lupos, iterumque in eos qui fuêre, mutentur. Ubi notat Voſſ. non omnibus Neuris idem eſſe tempus, quô ſeſe in lupos transforment, ſed unicuique ſtatum tempus κατὰ τὴν φύσιν ſuæ. Verùm, ſi Herodotum ſequamur, legendum erit, ſingulis annis. Porro de Neuris omnes conveniunt, præter Val. Flaccum, qui Neuris tribuit, id quod alii aliis Scytharum populis, cùm & illos & Jazyges ſcribit parentes ſuos devorare, l. 6. v. 121.

——— Et raptor avorum
Neurus, & expertes canentis Jazyges ævi.

Non rectè vulgò legitur, & raptor amorum. Nec meliora ſunt illa quæ viri eruditi ſubſtituunt. Horum meminit Dionyſ. v. 310.

Ἔνθα Μελάγχλαινοί τε καὶ ἀνέρες Ἱππημολγοί,
Νευροί θ' Ἱππόφαγοί τε, Γέλωνοί τ', ἠδ' Ἀγάθυρσοι,
Ἧχι Βορυσθένεος ποταμοῦ κατανισσόμενον ὕδωρ
Μίσγεται Εὐξείνῳ, κριοῦ προτάροιθε μετώπου.

Nic. Lloydius.

NEURIS, inſula Propontidis. Vide Proconneſus.

NEUROBATES, apud Vopiſc. in Carino c. 19. Nerum & neurobatem, qui velut in ventis cothurnatus ferretur exhibuit: Græcè Νευροβάτης, qui nervis incedebat, dictus eſt. Nempe inter Veteres θαυματοποιοὺς, non ſolùm fuêre ſchœnobatæ ſeu funambuli, ſed etiam νευροβάται, quales hodie fortean nullibi viſuntur. Et quidem σχοινοβάται erant, qui ſuper funes craſſiores inambulabant & ſaltabant, ut fieri etiamnum videmus. Neurobatæ verò longè majorem artem & audaciam profeſſi, nervis ac fidibus incedebant ac filis tenuiſſimis; ita ut vix apparentibus præ ſubtilitate filis, ſuper quæ ambulabant; quaſi in ventis ferri viderentur. Certè Funambulos à Neurobatis diſtinguit Firmicus l. 7. Erunt funambuli, orbatæ, neurobatæ, & qui talia pertractent: quorum hos Tertullian. expreſſit eleganter l. de Pudicitia, Age tu funambule pudicitiæ ac caſtitatis, & omnis circa ſexum ſanctitatis, qui tenuiſſimum filum diſciplinæ ejuſmodi veri arcus pendente veſtigio ingrederis, carnem ſpiritu librans, animam fide moderans, oculorum metu temperans. Ubi generaliore funambulum dixit vocabulô, qui veriùs erat dicendus neurobates. Vide Salmaſ. Not. ad loc. cit.

NEUROSPASTA. vide ſuprà *Mechanica*, infrà *Orpheum theatrum*, it. *Sigilla*.

NEUSTRIA, quæ & *Normannia*, regio Galliæ Celticæ inter Sequanam ac Ortum, & Argenem ad Occidentem. Quamvis Neuſtria magis patet, quàm Normannia, ad Ligerim uſque pertingens. *Bandrando* fuit pars Galliæ ubi nunc Normannia major, ex parte & Britan. Hotomanno ſic deſcribitur, *in Chronico maj. monast. Neuſtria eſt, quidquid à Pariſiis & Aureliamis interjacet, inter Ligerim & Sequanam inferius ad Oceanum, eſtque vocabulum natum circa Caroli Magni tempora.* Hic *Ortelius*, non ſine manifeſto errore, Neuſtriam cum Auſtraſia, quæ Lotharingia eſt, confundit. Neuſtria autem à nonnullis ea pars Galliæ Belgicæ quæ vulgò *Weſtrich* dicitur, appellatur. Aliis eſt Francia occidentalis, ſed malè, ut Joh. Goropius Becanus in *Gallicis* ſcribit. Non enim Neuſtria totam Franciam occidentalem, quæ Germanis *Weſtreych* nominatur, ſed partem dumtaxat complectitur, *Ferrarius*. Secundùm Valeſium, poſt Chlodovei mortem, nova nomina à Francis excogitata & Galliarum provinciis Belgicæ ac Lugdunenſi impoſita ſunt. *Auſtriam* vel *Auſtraſiam*, appellavêre partem Galliæ ad Ortum quæ Rhenô ac Moſâ continetur; *Neuſtriam* vel *Neuſtraſiam*, nonnunquam *Neptricum* vel *Neptringa*, quæ ad Occidentem vergens inter Moſam ac Ligerim interjacet: Burgundiæ verò & Aquitaniæ ſua nomina reliquêre. Et quia Auſtria ac *Neuſtria*, primæ in Gallia Francorum ſedes fuêre; hinc ſeu junctim, ſeu ſeparatim, communi nomine ſæpiſſimè *Francia* appellatæ, ſicque Aquitaniæ ac Burgundiæ contradiſtinctæ ſunt, ut ex *Gregorio Turonenſi* ac *Fortunato* patet. Ambas quoque idem Fortunatus *l. 6. Carm. 1. & 7.* à Francis, Germanicæ originis gente, *Germaniam* nominat ac *Regna Germanica*. Poſtea Langobardi, natio & ipſi Germaniæ, cùm partem Italiæ armis obtinuiſſent, Francos imitati, quaſdam ibi ditionis ſuæ regiones, à ſitu, *Auſtriam* & *Neuſtriam* ſimiliter dixêre, ſuô Tuſciæ nomine relictô: Unde Liguriæ ac Æmiliæ Auſtriam & *Heſperiam*, i. e. *Neuſtriam*, interponit Auctor *l. Epiſcoporum Italiæ contra Eliſandum*. Meminit *Neuſtraſiorum Fredegarius* aliique, unde errant, qui *Neuſtriam* corruptum eſſe nomen, & pro *Neuſtria* vel Neptrico *Weſtriam* ſcribendum eſſe, contendunt. Fuit autem *Neuſtria* à Franciæ Monarchis Auſtraſiæ prælata, utpote Regni ſedes, & jam inde à Chlotario poſteriore, Dagoberti Patre, ſub uno eodemque Rege Merovingo, Burgundiam habuit adjunctam, quæ proin ambæ communi nomine *Regnum Occidentale Hermanno*: *Francia* quoque Hiſtoricis Gallicis, & *Neuſtria* Burgundiæque una incolæ, plerumque *Franci* dici cœperunt, cùm antea ſolis *Neuſtria* & *Auſtria* nomen *Francia* tribueretur: *Franciam Sequanorum* vocat *Neuſtriam*, Auctor. *l. de converſione S. Huberti*, i. e. *Franciam ad Sequanam* fluv. Poſteà, circa Principatum Caroli M. *Neuſtria* imminui, & quæ priùs a Moſâ ad Ligerim pertinebat, Sequanâ ac Ligeri claudi cœpit, quæ olim Armoricæ fines fuerant: & hic *Ducatus inter Ligerim ac Sequanam* appellatur, in veterib. Gallorum *Annalibus*: Quem Lambertus, Rotbertus, Hugo, *Abbas* vel *Clericus* cognominatus, Odo Rotberti fil. qui poſtea regnavit, Rotbertus, Hugo Magnus ejus fil. ac Hugo Hugonis fil. antequam regnaret, obtinuêre. Ex quibus aliqui, inprimis Hugo Magnus, *Duces Francorum* vocitati ſunt, ipſaque *Neuſtria* ſæpe *Francorum Ducatus* audiit, cujus incolæ Hiſtoricis, qui Principatu Caroli Calvi, ejuſque poſterorum, ſcripſêre, *Transſequani* & *Transſequanenſes* appellantur. Eum in modum arctatis *Neuſtriæ* limitibus, pars quondam ejus, inter Sequanam, Scaldim ac Moſam jacens, *Francia* appellata eſt: & quoties Franciam à *Neuſtria* & Auſtraſia Gallici Scriptores diſtinguunt, haud dubiè hanc Franciam, portionem veteris *Neuſtriæ*, deſignant, quæ hodieque ex parte appellationem *Franciæ*, circa Lutetiam & trans-Sequanam, retinet. *Mediam Franciam* videtur eam vocâſſe Ludovicus Pius Auguſtus ejuſque *Franciæ* Carolus M. in diviſione Regni inter filios, Annales Bertiniani in rebus anni 880. Abbo *l. 2. de obſid. Lutetiæ*, meminerunt. Tandem, uti Armorica, quæ Sequanâ & Ligeri olim terminabatur, pro ſola poſtea Britannia minore accepta eſt: Sic *Neuſtria*, quæ Moſâ primùm ac Ligeri; deinde Sequanâ ac Ligeri, claudebatur: iterum minor facta, pro regione, quæ hodie *Normannia* dicitur, ſumi cœpta eſt; nomine quoque veteri ſenſim abolitô, poſtquam Carolus Simplex eam Rolloni, Normannorum Duci, habitandam conceſſit, A. C. 895. Quemadmodum Auſtraſia *Lotharingia* vocari cœpit. Cæterùm quòd Aimoinus & Hugo Floriacenſis Monachi ac Bernardus Guidonis aliique Rhenô & Moſâ veterem Auſtriam claudunt, Moſâ ac Ligeri priſcam terminant *Neuſtriam*, haud uſquequaque exactè dictum eſt. Quippe cis Moſam eſt Campania Gallica, Auſtriæ olim portio non contemnenda, & Moſomagum, Duciacum ac Macerias ad Moſam; ad Axonam Sindunum, Attiniacum, Reiteſte, Caſtrum Portianum ac Pontem Varenſem habet; ad Vidulam Durocortorum Remorum & Fines: ad Matronam Catalaunos & Sparnacum; ad Albam flumen Barrum & Arciatam: quæ omnia oppida, & caſtella ac loca uſque ad Albam, ad Auſtraſiorum Reges pertinuêre. Sed & Pontico, in Campania, villa erat Regia Regum Auſtraſiæ, & celeberrimum palatium, quod vulgò *Pontion* hodieque appellant, parùm diſtans à Victoriaco Incenſo. Eidem Campaniæ contribuebatur Lugdunum Clavatum, Ducum Campaniæ Auſtriacæ olim ſedes, non longè à Ponte Varenſi & fluvio Axona. Jam Cameracum oppid. ad Scaldim nobile, Theodorico, ejuſque filio ac nepoti, atque etiam Childeberto Auſtraſiorum Regibus paruiſſe conſtat: quod cis Moſam eſt, & ab eo flumine multis millibus diſtat. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* De illa ſic Guil. Brito *Philipp. l. 8.*

Quæ prius antiquum cùm Neuſtria *nomen haberet,*
Poſt à Normannis habuit Normannia nomen.
Quo gaudent patrii memores idiomatis eſſe &c.

NEUT, *Ægypti Nomus*, *Ptol.*

NEUVILLE, nomen caſtri & Familiæ Principum Salmenſium, qui ex illuſtri, in tractu Rheni, Rheingraviorum ſeu Comitum Rheni ſtirpe oriundi ſunt. Johannes enim Johannæ Sarwerdenſis maritus, qui exeunte ſeculô XV. vivis exceſſit, cùm duos ſuſcepiſſet filios, Johannes quidem *Mertzkirgenſem* ſeu *Kirburgium* ramum orſus eſt: Philippus verò *Daunum* emiſit, qui iterum tres præcipue palmites habet, *Salmenſem* ſeu *de Neuville*, *Grumbachium*, & *Daunenſem*. E quibus primi probatio hæc eſt: Johannes Comes Sylvarum (nam hic titulus poſtea acceſſit) & Rheni, defunctus A. C. 1476. ex Eliſabetha Hanovica, pater fuit Johannis, qui obiit A. C. 1491. Hôc & Joannâ Comite Salmenſi genitus Johannes junxit ſibi Johannam Comitem Sarwerdenſem, obiitque A. C. 1499. Pater Philippi Comitis Sylvarum & Rheni *in Daun*, qui deceſſit A. C. 1521. relictô ex Antonia *de Neufchaſtel*, Philippô Franciſcô, defunctô A. C. 1561. Hinc ex conjuge Maria Ægyptiaca Oettingenſi genitus Fridericus Comes Sylvarum & Rheni, *in Neuville*, extinctus eſt A. C. 1608. ex Anna Amalia Erpachia, pater Friderici Magni (qui Gubernator Trajecti ad Moſam, ante annos aliquot, obiit, relictis ex Margaretha filia Triſtardi Baronis *de Tournebeuf* liberis) Annæ Mariæ (uxoris Henrici V. Senioris Rutheni Dn. *de Plauen*) & Franciſcæ, qui omnes *Comites Sylvarum & Rheni &c. Linea Neuvillana* ſeu *Salmenſis*. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobilit. Europ. Part. 1. p. 38. & in Ind.*

NEXI, dicebantur apud Romanos, homines aliàs liberi, ſed qui, ob æs alienum, in vincula dabantur, apud Creditorem, ut ei ſervirent, donec debitum diſſolviſſent: Ita quidam. Sed negat id Salmaſ. *Nexum*, ex Varrone *de L. L. l. 4.* non vinctum, ſed ſimpliciter corpore obligatum vel oppignoratum, dictum eſſe oſtendens, docenſque, eodem modo *Nexum* ipſum debitorem vocatum fuiſſe, cujus corpus pro pecunia credita obnoxium eſt, quemadmodum bona *nexa*, quæ ſunt obnoxia & oppignerata. Unde in *Legg. XX. Tabb.* de eo, qui poſt 30. dies juſtos, nondum ſatisfecerat, dicitur: *Vincito aut nervo, aut compedibus quindecim pondo* &c. non verò, *Nectito*, quod alias dixiſſet Legiſlator, ſi eidem *nectere* idem fuiſſet, quod vincire. Vide Jac. Oiſelium *Notis in A. Gellium l. 20. c. 1.* ut & ſuprà, in voce *Debitor*. Adde inſignem Livii locum *l. 2. c. 23.* Duravit autem mos ille uſque ad Conſulatum C. Pœtilii, L. Papirii Mugillani, ſub quibus is deſiit, hac occaſione. Idem *l. 8. c. 28.* *Eo annô plebi Romanæ, velut aliud initium libertatis factum eſt, quod neceſſari nexi deſierunt: mutatum autem jus ob unius fœneratoris ſimul libidinem, ſimul crudelitatem inſignem. L. Papyrius is fuit, cui quum ſe C. Publilius ob æs alienum paternum nexum dediſſet; quæ ætas formaque miſericordiam elicere poterat, ad libidinem & contumeliam animum accenderunt --- poſtquam aſpernabantur flagitium aures --- nudari jubet, verberaque afferri. Quibus laceratus juvenis cùm ſe in publicum proripuiſſet --- ruptum eô die ob impotentem injuriam unius ingens fidei vinculum: juſſique Conſules ferre ad populum, ne quis, niſi qui noxam meruiſſet, in compedibus, aut in nervo teneretur. Pecuniæ creditæ bona debitoris, non corpus obnoxium eſſet. Ita nexi ſoluti: cautumque in poſterùm, ne necterentur.* Nec omittendum, quòd, quum in *Nexos* flagris animadverteretur, tibiæ ſonum adjungi conſueviſſe, notat Scaliger *Poëtices l. 1. c. 20.* Similiter apud Ægyptios, *nectebantur* obærati, uſque ad Bocchoridis Regis tempora, qui *de obæratorum facultatibus dumtaxat uſuras exigere*, τὰ δὲ σώματα κατ' οὐδένα τρόπον ἐᾶσαι ὑπάγειν ἀγώγιμα, *corpus verò nullô modô in nexum ducere conceſſit.* Quem imitatus Solon legem τῆς Σεισαχθείας, i. e. *Oneris excuſſi*, Athenis invexiſſe videtur, *quâ cives univerſos ab ære alieno*, in corporis nexum *credito*, *liberavit. Et quidam non immeritò culpârunt Legiſlatores Græcos, quòd vetuerint, ob fœnus pignori capere arma, aratrum, aliaque operi faciendo neceſſaria; ſed eos, qui illis uti debebant, nectendos permiſerint.* Diodorus Sic. *l. 1.* Vide quoque infrà *Oneris excuſſio*. Cæterùm, olim *Nexum* dictum eſt, quodcunque per æs & libram gerebatur; unde *Nexum*, quaſi *Nec ſuum*, Varroni *l. 6. de L. L.* Hinc in *LL. XII. Tabb.* *Ut cùm Pater familiâs ſuper familiâ ſua legaret. Nexum faceret, per quæ æs & libram familiam manciparet, ac præter libripendem cives Romanos puberes ne minus quinque adhiberet.* In quæ verba Roſinus notat, tria fuiſſe apud Romanos Teſtamentorum genera, unum quod calatis Comitiis: alterum quod in procinctu: tertium, quod per æs & libram appellatum ſit, cùm nempe Paterfamiliâs ei, quem vellet ſucceſſorem relinquere, familiam ſuam & univerſum jus Patrisfamiliâs mancipio venderet & ſimul hæredes nuncuparet. Fiebat verò mancipatio familiæ, quæ imaginaria venditio erat, hôc modô: Quinque aderant teſtes, & libripens, cives Romani ac puberes; quibus præſentibus, is qui ſucceſſor defuncti erat futurus, patrimonium morituri emebat, verba quædam dicens ſolemnia, nempe: *Hujus ego familiam, quæ mihi empta eſt hôc ære æneaque librâ, Jure Quiritium meam eſſe ajo:* dein ære percutiens libram, dabat, imaginarii pretii nomine, nummum æneum ei, à quo hæreditatem expectabat, ſicque dicebatur familiæ emtor. Et hoc Leges dixêre, *Nexum facere*. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 8. part. 1. c. ult.* Idem in reliquis etiam contractibus obtinuit, in quibus Libripens, i. e. qui libram æneam tenebat, ſimiliter adhibebatur, eamque emptor raudusculô ſive ære gravi feriebat; Tumque res in contractum deducta, mancipiô *Nexuque* ejus fieri dicebatur. Unde in *Legg. XII. Tabb.* *Rauduſculô libram ferito.* Nempe ſeculô Decemvirali libra in contractibus dominabatur, qui opus erat, ut ſtipem ſive æs grave adpenderent: Sed & poſtmodum receptô jam pecuniæ ſignatæ ſive numeratæ uſu, libræ tamen conſuetudo permanſit, ut conſtat è Plinio *l. 33. c. 3.* cùm ait *Quin & militum ſtipendiorum, h. e. ſtipis ponderandæ penſatores, Libripendes dicuntur; quâ conſuetudine in iis emtionibus, quæ mancipi ſunt, etiam nunc libra interponitur.* Jac. Oiſelius ad A. Gel-

Gellium l. 10. *c.* 13. F. Sylvius *in Orat. Cic. pro Muræna*, ubi legis [illegible] *de Nexu* mentio fit, eandem rem exemplo ſervi, qui venderetur, explicat: Præſentibus enim quinque teſtibus, & Libripende, emtor manu tenens æneum nummum, dicere ſolebat, *Hunc ego hominem ex jure Quiritium meum eſſe aio, iſque mihi emtus eſt hoc ære*: tum nummo libram feriens, dabat eum venditori. Quod emtionis genus ideo *Nexum* dictum fuiſſe ait, quia *nectens* Venditorem, ut periculum judicii præſtaret. Ita cum lex illi faceret, *In his rebus quæ mancipi ſunt, is judicii periculum præſtare debet*, qui ſe Nexu obligavit. Item dicta *Venditio per æs & libram*. Item *Mancipatio*, vocabatur. *Cal. Var.* Nexum dicit, abalienationem hanc civilem, quæ fieba per æs & libram, i. e. ære nummario a [illegible] percuſſa librâ, quo pacto ſolutio repræſentabatur. [illegible] *Dictum*, &c.

NEXILIS Corona. Vide ſupra *Cimbrecium*, *Corona*, & ubi de *Nexilib.* [illegible].

NEXILIS Veſtis, ante textilem in uſu, Lucretio *l.* 5. *v.* 1349. *Nexilis ante fuit veſtis quam textile tegmen.*

NEXUS, [illegible] in lucta in genere, inprimis in pancratio, ſoliti enim pancratiaſtæ *nexus* humi implicabant & exſultabant, quod optime calluiſſe Antæum, cui cum Hercule aliquando res erat, refert Scholiaſtes *c.* 29. [illegible] hujuſmodi luctandi modos vocabant Palæſtritæ. Græca [illegible] [illegible]. Mox. [illegible]. Dicit, Herculem nativis poſt rem viribus, arte illâ palæſtrica & modis illis luctandi, qui humi exercebantur, non indiguiſſe & comprehenſum Antæum, qui *nexuum* humi complicandorum apprime peritus erat, ſuſtulit, ita ut terram amplius non tangeret, elatum interfeciſſe. Et in hoc à Lucta differebat pancratium, quod luctæ omnis ad victoriam ratio conſiſteret, in ſubvertendo adverſario ejuſque ſinis eſſet [illegible], quod proprie [illegible] dicebant, i. e. *dejicere ac ſubvertere*. Pancratium vero humi inter jacentes peragebatur. Unde Theocritus in [illegible], [illegible] vocat Pancratiaſtas, qui hanc artem habebant, ut vincerent velut in terram cadentes & reſupinantes ſe: Cujuſmodi [illegible] non tutos eſſe luctantibus, ait Plato *in Euthydemo*, quia præcipuum in lucta primumque, ſtare firmiter inconcuſſum atque non cadere: at, qui ſeſe reſupinat, ut in pendenti eſt, facile impelli poteſt, & lapſui obnoxium ſe magis facit. Scilicet, quod in lucta vitiorum eſt, in pancratio artis pars non parva. Ab his autem *nexibus* in terra complectendis, [illegible] dicebantur, qui hac arte valebant. Hinc [illegible] Plutarchus, [illegible] plurimum verſari dicit, *Sympoſiac. l.* 2. *c.* 4. [illegible], &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 290. *& ſeqq.* ut & hic paſſim, in *Lucta*, *Nodus brachiorum*, *Pancratium*, *Volutatoria pugna*. Addo ſaltem. *Nexus* iſtiuſmodi, qui & *nodi*, proprias fuiſſe luctaminis & pancratii voces, in pugilatu enim iis uti non licebat: Græcèque [illegible] dici. *Gloſſa*. *Nexum*, [illegible]. Tralatitie vocem adhibuit Amm. Marcellin. *l.* 15. *Et Paulo quidem, ut relatum eſt ſupra, Catena inditum eſt cognomentum, eo quod in complicandis calumniarum nexibus erat indiſſolubilis, mirum in modorum varietatem ſeſe diſpendens, ut in colluctationibus callere nonnis quidam artifices ſolent palæſtritæ.*

NIA, veterum Sarmatiæ Europææ incolarum idolum, de quo vide infrà aliquid voce *Sarmatia*.

NIA, fluv. Libyæ interioris. *Ptol.*

NIACURRA, urbs Commagenæ, *Antonin.*

NIÆTHOS, corrupte pro *Neæthus*.

NIANCHEUM, urbs provinc. Chequiamenſis, in Sina ad fluv. *Cbé*, undique tamen collibus vallata. Sub qua 5. Urbes. *Martinius.*

NIBIS, urbs Ægypti, Gentile *Nibites*, *Steph.*

NIBLATUS, apud Joann. Diaconum, in *Vita S. Gregorii c.* 83. & 84. ubi de indumentis Sylviæ, matris ejus, *Ferens in capite matronalem mitram candentis brandei raritate niblatam*: mendoſè poſitum eſt, pro *nebulatus*. Erat enim velum tenuiſſimum, capiti ejus matronæ involutum, inſtar Turcici turbantis, uti apparet ex imagine ejus, quam ſuo *Hierolexico* inſeruerunt Dominicus & Carolus Macri.

NIC in nummo Anaſtaſii, *Nicomedia* nota eſt. Vide *Nicomedia*.

NICÆA, altera Antipatri filia, quam Perdiccas duxit, ut hâc affinitate Antipatro ſibi conjuncto res ſuas ſtabiliret. Huic tamen ſuperinduxit Cleopatram, Alexandri Magni ſororem germanam, Diod. Sic. *l.* 18. *fol.* 640. Videtur poſteà, defunctò Perdiccâ, elocata fuiſſe Alexandro Acrocorintho præſidenti, quam dum eò deducit Antigonus, ut crediderit ſe nuptum ire Demetrio, populumque ad nuptialem feſtivitatem avocat, occupat iſte arcem. Polyænus *l.* 4. *in Antigono*, *Com.* [illegible]

NICÆA, urbs gemina: una urbs Archiepiſcopalis Bithyniæ, à Lyſimachi uxore Nicæa, vide *Nicæa* [illegible] ad Aſcaniam paludem, à Lyſimacho, in honorem uxoris, filiæ Antipatri, ſic dicta, prius *Antigonia*, ab Antigono conditore, teſte *Strabone*: *Olbia* Plinio *l.* 5. *c.* 32. & *Ancore*, teſte *Stephano* dicta. Vulgò *Isnich*, de nomine lacus Aſcanii, & *Nichor*, teſte *Leunclavio*, ſed *Sophiano Nichea*, inter Nicomediam ad Boream 44. & Pruſam in Eurum 25. mill. paſſ. diſſita. Hic Philiſtion Comicus, Socratis contemporaneus, nimio riſu repente expiraſſe traditur; quod & Sophroni contigit, teſte Politianò in *Nutricia*: Capta eſt à Godofredo Bullionæo, A. C. 1097. Chronicon Hieroſol. *edit. Helmſt. l.* 1. 2. 3. Guil. Tyr. *l.* 1. 2. 3. 4. Andronicus vero Imperator, dum ejus obſidionem ſolvere vellet, ab Urchane vulneratus, victus caſtriſque exutus eſt, A. C. 1329. Niceph. Greg. *l.* 7. 8. 9. 10. In hac urbe Concilium Oecumenicum adverſus Arii ſectam, A. C. 325. celebratum, à Conſtantino M. cum omnia alia prius media fruſtra tentaſſet, 318. Epiſcoporum, inter quos & multi, qui ſtigmata Domini Jeſu in corpore ſuo ferebant. Hic Imperator, Præſes, ad concordiam hortatus Patres, libellos, quibus lites illorum continebantur, palam combuſſit, ſic Arianis, qui talibus libris ſparſis illos inter ſe commiſiſſent, occaſione Concilium turbandi præciſa. Dein Euſtathius Epiſcopus Antiochenus verba fecit, Arius poſtmodum auditus, convictus, ab Athanaſio impetitus, poſtmodum condemnatus, cum ſuis operibus, libroque inſertum, quem Thaliam vocavit. Symbolum porro Orthodoxum conſcriptum, Paſchatis controverſia compoſita, Novatianorum ſchiſma ſublatum, & Eccleſiaſticæ diſciplinæ tandem, per Canones 20. conſultum eſt. Euſeb. *vita Conſtantini*. Rufin. *Hiſt. l.* 1. Theodor. & Sozom. *l.* 1. Niceph. *in Chron.* Gelaſius Cyzicenus, *in Collect. &c.* Aliud dein ibidem Concilium Generale 8. quod ab Irene, Leone IV. mortuo, convocatum, & 350. Epiſcopis, Legatis Papæ Adriani I. & Taraſio Patriarcha præſidentibus, A. C. 787. habitum eſt quò, rebus ita inſtructis, ut nemo diſputare auderet, ſubſtratis fundamenti locò fabulis, celeriter concluſus *Imaginum cultus*, *Reliquiarumque veneratio*, & aliter ſentientibus, anathema dictum. Poſt quæ, omnia rurſus templa ſtatuis opplera, Conſtantini ſoceri corpus effoſſum, filio oculi eruti, &c. Huic Concilio Carolus M. Francofurti, A. C. 794. aliud oppoſuit 300. Epiſcop. præter Abbates, &c. in quo *Imaginum uſus honorarius approbatus*, *adoratio damnata*, *Græcorum Synodus deſtructa*, *acta reſciſſa*, *&c.* & refutatio ejus Imperatoris nomine contexta eſt. Vide Chemnit. *in exam. de imag.* Sigon. *l.* 4. Similiter jam à Conſtantio Imperatore Concilium, in Arianorum gratiam, habendum ibidem fuerat, A. C. 359. ſed diviſis in partes Arianis, inconſtantiâ Imperatoris, & terræmotu concuſſâ urbe, quod etiam prius Nicomediæ contigerat, conatus irriti fuerunt. Sozom. *l.* 4. Theodoret. *l.* 2. Athanaſ. *de Synodis*. Vide quoque *Nicomedia*, it. *Parthenius*. Canones Synodi Oecumenicæ præfatæ ſub Conſtantino I. habitæ, quorum XX. ſaltem genuini, ut patet ex *Codice Canonum Eccleſiæ Univerſæ*, primò locò in hoc comparent, licèt Concilii Ancyrani Canones vetuſtiores ſint, [illegible], *propter auctoritatem Synodi Oecumenicæ*, ut habetur in *d. Codice*. Et tum quidem cœptam eſſe Collectionem Canonum probabile eſt, ita ut Canones Nicæni primò locò ponerentur, iiſque ſubnecterentur Canones Nicænis anteriores, Ancyrani, Neocæſarienſes, Gangrenſes & Laodiceni: hoc enim ordine in laudato *Codice* occurrunt. Verùm non diu Eccleſia Romana ſolis *Nicænis*, & qui cum iis ambulabant, uſa fuit; ſed eodem cum Orientalibus ſtudiò, colligere perrexit, quibus cum communibus hoſtibus depugnaret. Eos autem conquiſivit ex Oriente & in Latinam linguam vertit, jam ante Dionyſium Exiguum de quo *ſuprà*. Nam *Codicem Canonum* in Eccleſia Romana jam tum fuiſſe, apparet inter alia ex fraudulenta illa *Collectione* Zoſimi Pontificis qui A. C. 417. ad Synodum VI. Carthaginenſem 227. Epiſcoporum, Fauſtum, Philippum & Aſellum miſit, eò fine potiſſimùm, ut Epiſcopi Afri ad Romanum appellarent. Quod ut fieri debere probaret, laudavit Canones Synodi *Nicænæ*, ſed ex ſua Collectione, quæ continebat Nicænos Canones viginti, Ancyranos viginti quinque, Neocæſarienſes quattuordecim, Sardicenſes viginti & unum: qui ſimul computati faciunt Canones octuaginta. Atque hanc collectionem Zoſimus, nomine *Canonum Nicænorum*, obtruſit Patribus; quibus ſcil. à potiori parte probatis, adjunxerat Canones Sardicenſes, ab Orientalibus & Afris repudiatos, iiſque, veluti Nicænis, adſtruere jus appellationis ad Romanam Sedem voluit. Quæ res tantum negotii Patribus fecit, ut, pro detegenda fraude, ad Conſtantinopolitanum, Alexandrinum & Antiochenum Epiſcopos mitterent, Canones Nicænos authenticos petitum; vide Mornæum *Myſter. Iniquit. p.* 51. *edit. Daventr.* Inde natus error de LXXX. Canonibus hujus Concilii: è quibus XX. tantùm, uti dictum, genuini, quos, præter Codicem Canonum Eccleſ. Catholic. probant ejus verſiones variæ & Hiſtoria Eccleſiaſtica. vide *Theodoret. Sacr.* Stephanum Papam *c.* 13. *diſt.* 16. Sed nec iſti Canones LXXX. quos Alphonſus Piſanus & Franciſcus Turrianus Jeſuitæ ediderunt, ex Arabico tranſlatos, non ſpurii ac ſuppoſititii ſunt; accepêre autem illos, ut fertur, à Patriarcha Alexandrino duo Legati, quos ad eum miſerat Pius IV. ut eum ad Concilium Tridentinum invitarent &c. Gerh. von Maſtricht *Hiſtor. Juris Eccleſiaſtici num.* 26. 35. 58. 68. & 69. Vide quoque de Canonum horum auctoritate *num.* 104.

NICÆA, Liguriæ oppid. maritimum. *Nicia Antonino* dicitur, vide ibi, vulgò *Nizza*. Meminit ejus *Steph.* [illegible], Plin. *l.* 3. *c.* 5. *Nicæa oppidum à Maſſilienſibus conditum*, *Ptol.* [illegible], *Bellanda* quoque olim. *Bandrando* fuit urbs Vediantiorum in Gallia Narbonenſi & Viennenſi quarta. Ampla, dives, in ora maris Mediterranei, cum portu capaci & arce munitiſſima. Crevit ex ruinis Cemenelei, & dicitur *di Provenza*, quia olim ſuberat Comitibus Provinciæ, cujus pars erat, uſque ad A. C. 1365. quò data eſt à Johanna, Ludovico II. Duci Sabaudiæ cum Comitatu Nicæenſi. In ipſo eſt limite Italiæ, cis Alpes maritimas, 2. milliar. ab oſtiis Vari fluv. 7. ab Herculis Monœci portu in Occidentem. Ei ferè contiguus eſt Villa Franca portus. Hiſtoria ex *Moreria* paulò fuſior hæc. Nomen à Maſſilienſibus accepit, ob inſignem contra Ligures victoriam, dein aucta ex ruderibus Cemenelei, ut dictum, fuit ſub Romanis, Regibus Burgundiæ, Comitibus Provinciæ, tandem tranſiit ſub dominium Sabaudiæ Ducis. Incolæ Comitum ſuorum jugum non ſemel excutere annisi, bellum moverunt Raimundo Berengario III. A. C. 1166. & Raimundo Berengario V. A. C. 1219.

Johannâ poſt hæc, Neapolitanis turbis occupatâ, Amadeus VII. ditionem hanc invaſit, quam ceſſionis jure, à Jolanda, matre Ludovici III. Comitis Provinciæ & Regis Neapolitani, pro 60000. libris, quas Amadeus ſibi deberi ajebat, poſſidere ſe hodierni Duces dicunt, A. C. 1419. Urbs capta à Franciſco I. & Barbaroſſa Turcico Duce, ſeculô præteritô: iterum hôc bello à Ludovico XIV. in planitie fertiliſſima ſitaeſt, Amphitheatrô, Inſcriptionibus, aliiſque Antiquitatis monumentis, inclyta. Vide Ptol. *tab.* 3. *Eur.* Strab. *l.* 4. Melam, *l.* 2. *c.* 5. *&c.* Petr. Joffredum, *in Nicæa Civ.* Ferdinand. Ughel. *T. IV. Ital. ſacra.* Franciſc. Auguſtin. de la Chieſa, *in Chron. Epiſc. Sabaud. & Corona Regia.* Guichenon. *Hiſt. Sabaud.* Vincent. Barralim, *in Chron. Lirinenſ.* Ruffium, *Hiſt. Com. Prov.* Noſtradamum & Bouchæum, *Hiſt. Prov.* Mourgeum, *de ſtatu Prov. &c.* Vide & *Cemele.* Sunt & aliæ 6. teſte *Stephanô.* 1. Locrorum Epicnemidiorum in Achaja, Thermopylis proxima, ad ſinum Maliacum. 2. Illyriæ. 3. Indiæ. 4. Cyrni, ſeu Corſicæ inſulæ. 5. Leuctrorum Bœotiæ. 6. Thraciæ. Vide *Steph.* & *Nicia.* De *Nicæa* Ligurina addo, quòd hanc Lucan. *l.* 1. Plin. *l.* 2. *c.* 5. *Ptolemæus* quoque in Italia ponunt: contra *Strabo* Narbonenſi Galliæ adſcribit, licet Varum, Galliæ terminum, inter Antipolim & *Nicæam* fluere fateatur. Idem Mela facit *l.* 2. *c.* 5. Trans Varum ergo urbs eſt, ita dicta à Maſſilienſibus, quòd eam ceu victoriæ de Liguribus Alpinis recèns deportatæ monumentum condidiſſent. Sic & Cemeneleum, ultra Varum quoque poſitum, *Æthicus* Galliæ adſcribit: verùm ita Varus pro Italiæ Galliæque termino habendus non erit. Sanè *Nicæam* fuiſſe Provinciæ urbem, à Vitige Oſtrogothorum Rege Francorum Regibus conceſſæ, docet Gregor. Turonenſ. *l.* 4. *c.* 37. ubi Langobardos, partim per *Nicæam* urbem, partim per Ebredunum, Galliam ingreſſos eſſe ait. Et *l.* 6. *c.* 6. ubi *Hoſpitium Recluſum, apud urbem Nicenſem*, adventum Langobardorum in Gallias prædixiſſe ſcribit, *Auſtadiumque* tum *Epiſcopum civitatis Nicenſis* appellat. Synodo quoque Arelati habitæ juſſu Conſtantini M. inter Epiſcopos, Presbyteros ac Diaconos Gallicanos, ſubſcripſere *Innocentius Diaconus, Agapius Exorciſta ex portu Nicenſi*: Concilio Aquilejenſi, ſub Gratiano, *Amantius Nicenſis Epiſcopus*, inter Antiſtites Galliarum; Concilio Aurelianenſi V. A. C. 549. habito, juſſu Childeberti Franciæ Regis, Aëtius Presbyter, miſſus *à Magno Epiſc. Eccleſiæ Cemenelenſis & Nicenſis*: Concilio Matiſconenſi II. Guntchramni Regis juſſu coactô, quidam vices agens *Catulini Epiſcopi à Nicia.* Itaque jam tum Galliæ urbs habebatur, parebatque Francorum Regibus, qui in Italia nihil obtinebant. Hinc apud Eginhardum *ad A. C.* 813. *à Mauris Nicæam, provinc. Narbonenſis civitatem*, vaſtatam eſſe legimus: Cùm enim civitas eſſet provinciæ Alpium Maritimarum, quæ Galliæ Narbonenſi olim fuerat attributa, rectè huic ab Eginhardo tribuitur. Quin & Robertus *in Chron. circa A. C.* 1210. *compoſito, civitatem Nicæam*, in Alpibus Marit. quartô locô ponit, & Gervaſ. Tiſſeberienſis *ſub Ebredunenſi Metropolitano Nicenſem Epiſcopum* ſecundô locô collocat: hodieque is Ebroduni capitis Alpium Marit. Archiepiſcopum pro Metropolitano ſuo agnoſcit. In veterib. autem *Notitiis provinc. ac civitatum* Galliæ ponitur *civitas Cemenelenſium*, omiſſô *caſtellô Nicenſi*, quoniam uterque locus non niſi unum Epiſcopum componebat, prævalente tum *Nicæa* Cemeneleô. Conſtat certè *Nicæam* poſteà ad Comites Provinciæ pertinuiſſe, partemque Comitatus Provinciæ & Forcalquerii fuiſſe: donec A. C. 1388. *Nicenſes* ab exercitu Ludovici II. Regis Siciliæ ac Provinciæ Comitis obſeſſi, quoniam à Ladiſlao Rege nullis auxiliis juvabantur, Amedæo VII. Comiti Sabaudiæ ſeſe dediderunt: quô factum, ut hodieque Duces Sabaudiæ ſe *Nicææ Comites* vocent, & regioni Subalpinæ ſeu Pedemontanæ urbs pridem adſcripta ſit; quam nihilominus Hiſtorici conſtanter *Nicæam Provinciæ* cognominant. Poſita eſt autem illa ad oſtium Paulonis, amniculi trans Varum fluentis, qui accolis *Palion*, Gallis *Paillon* nuncupatur, Melæ *l.* 2. *c.* 4. & Plinio *l.* 3. *c.* 5. memoratus. Caput Comitatus cognominis, qui, diviſus in quatuor Vicariatus, loca plus 30. muris clauſa continere dicitur, ac in longitudinem milia 22. in latitudinem 11. patet. Ibi eminet *Nicæa* hæc, Gallis *Nice en Provence*, Italis *Nizza* aut *Nizza di Provenza*, urbs muris validis & propugnaculis atque arce munita, amœna ac frequens, domibus quinûm aut ſenûm tabulatorum conſpicua, vicisque velut ad perpendiculum directis ſpectabilis. Inter reliqua pagi Comitatusve ejus oppida, non ultimum tenet locum Villa Franca, caſtrum portus ſui commoditate notabile. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide & *Nicæenſis Comitatus.*

NICÆA, ſeu NICIA, oppid. Ducatus Montisferrati inter Aquas Statiellas 6. & Aſtam Pompejam 10. mill. paſſ. *Nizza della Paglia.* Patria Hipparchi, Aſtronomi inſignis, qui contra Platonem, de ſtellis inerrantibus ſcripſit, & de motu Lunæ, inſtrumentaque mathematica reperit, Plin. *l.* 2. *c.* 108.

NICÆARCHUS, pictor ſuâ ætate eximius. Hic inter alia Venerem inter Gratias, & Cupidinem pinxit, & Herculem triſtem inſaniæ pœnitentiâ, Plin. *l.* 35. *c.* 11.

NICÆENSIS Comitatus provinc. parva circa urbem Nicæam, ubi aliàs Vediantii; antea pars Galliæ Narbonenſis uti poſtea Provinciæ, nunc Pedemontio annexa. Dividitur in IV. Vicariatus, Nicææ, Barcinonis, Soſpellanum & Pucrinum. Alii dividunt in Comitatum Nicæenſem proprium ſub quo Vicariatus Nicææ, Soſpellanus & Pucrinus, in Vicariatum Barcinonis, in Comitatum Bolei, & in Comitatum Tendæ. Caput eſt Nicæa, *Nizza di Provenza.* Vide ibi.

NICÆNETUS, Abderites, vel Samius fuit, ut ait Athen. *l.* 13. ubi citat ejus τὸν γυναικῶν κατάλογον. Lilius Gyraldus *Poët. Hiſt. l.* 3. ait etiam *hiſtoriam indigenam*, putà Abderiticam, vel Samiam, condidiſſe. Sed non hoc dicit Athen. *l.* 15. Tantùm ait, hiſtoriam ſecutum ſuæ gentis. Verba ejus hæc ſunt, Νικαίνετος ὁ [illegible]

NICAGORAS, Athenienſis ſophiſta, Mneſæi Rhetoris fil. Minuciani Sophiſtæ pater, floruit ſecul. 3. ſub Philippo Romano Imperatore eo qui Alexandrum excepit: Scripſit [illegible] teſte *Suidâ.* Magnam huic eruditionis laudem tribuit Himerius Areopagiticô, apud Photium *Eclog.* 243. [illegible] fuit, & Philoſtrato familiaris, teſte ipſo Philoſtratô *l.* 2. *de Sophiſtis*, *in Aſpaſio.* Alius ab hoc fuit *Nicagoras* Zelita, ætate Alexandri Mercurius dictus, apud Clementem, *in Protrept.* *Nicagoram* Leucadium ac Rhodium memorant Nummi Goltziani. De *Nicagora* Cyprio, Vide Arnob. *l.* 4. Fulgent. *l.* 2. *Mytholog.* Voſſ. *Hiſt. Græc. l.* 4. *p.* 519.

NICAMA, Indiæ intra Gangem metropolis, *Ptol.*

NICANDER, fil. Charilli, Rex Spartæ ex Proclidarum familiis VIII. quô regnante Teleclus Rex (ex altera familia) à Meſſeniis occiſus eſt. Argolidem hoſtiliter ingreſſus magnô eam damno affecit. Aſinæi autem, facinoris iſtius participes, deleti paulò poſt patriâ, graves Argivis pœnas dederunt profugi. Pauſan. *Laconicis.* Regnavit ann. 29. quorum 34. *prima Olymp. ut vulgaris* cœpit. Vide quoque *Alcamenem*, qui poſt Teleclum cum illo regnavit. *Clemens Alex.* Pauſan. *Laconicis* Alii. Eum excepit fil. Theopompus, quem vide.

NICANDER Alexandrinus, librô innotuit de Ariſtotelis diſcipulis, teſte Suidâ *in* [illegible]

NICANDER Chalcedonius, ſcriptô prodidit Προύσιας ὑπομνήματα, teſte Athenæô *l.* 11.

NICANDER, Colophonius an Clarius Grammaticus, poëta & medicus, tempore Attali Galatonicis, juvenis illius, qui Gallogræcos vicit, ſed à Romanis ſuperatus eſt. Scripſit *Theriaca*, ſeu de venenatis beſtiis, in quæ, præter alios, commentarium ſcripſit Demetrius Phalereus, ut indicat Stephanus *in* Κορώπη. Item *Alexipharmaca*, ſive de Remediis contra venenum, nec non Ἑτεροιούμενα, opus Ovidianæ Metamorphoſi non abſimile. Meminêre *Athenæus* & *Tzetzes.* His adde Ἰάσεων συναγωγήν, Remediorum collectionem, & Προγνωστικὰ δι' ἐπῶν, quæ ex Prognoſticis Hippocrateis deſumpta erant. Præterea Georgica reliquit, quorum meminit Cicer. *l.* 1. *de Orat.* & alia multa, de quibus Voſſ. *Hiſt. Græc. l.* 4. *c.* 14. *de Poet. Græc. c.* 8. *p.* 66. & *de Philoſoph. c.* 11. §. 26. Vixit adhuc Olymp. 161. Fil. Damnæi. Vide etiam, Macrob. *Saturn. l.* 5. *c.* 21. Lil. Girald. *Dial.* 3. *de Poet. Hiſt.* Juſt. *Chron. Medic.* Vander Linden. *de Script. Med. &c.* quibus adde Scholiaſt. Nicandri. *Nic. Lloydius.*

NICANDER, Thyatirenus, περὶ ἀγώνων, citatur ab Harpocratione, *in* [illegible].

NICANDRA, Sacerdos Dodonæa, una ex tribus, à quibus fabulam de *Columbis duabus nigris*, quæ Thebis Ægyptiis advolantes, auctores fuerint Oracula condendi, unum in Libya, Dodonæ alterum, ſe accepiſſe memorat Herodot. *l.* 2. *c.* 55. reliquæ duæ fuerunt Promenæa & Timareta, vide ibi.

NICANOR, conjurationis contra Alexandr. M. in Ariis irritæ, particeps, Curt. *l.* 6. *c.* 7.

NICANOR, in Macedonum exercitu, nobilitate, ſed & temeritate atque audaciâ inſignis. De cujus interitu, vide Curt. *l.* 8. *c.* 13.

NICANOR, Stagirites, per quem Alexander. M. epiſtolam miſit, ad Græcos exules, de illorum reductione, Diodor. Sic. *l.* 18.

NICANOR, Parmenionis fil. in Hyrcania defunctus rapido Fato, cui frater Philotas, cum duobus millibus & ſexcentis relictis juſta fecit, Curt. *l.* 3. *c.* 9. & *l.* 6. *c.* 6.

NICANOR, Navarchus Antigoni, ignavus & imperitus, judiciô Polyæn. *l.* 4. *c.* 6. *in Antigono Com.* 8. Dolô Caſſandri comprehenſus & ſuppliciô affectus, *in Caſſandro Com.* 1.

NICANOR, Dux exercitûs Demetrii Soteris, regis Syriæ, A. M. 3893. à Juda Macchabæo præliô victus, poſtquam Alcimo primò auxilio miſſus eſſet, infelici ſucceſſu, & ſecundò adveniens templum ſe deſtructurum fuiſſet minatus. 1. Machab. *c.* 7. & *l.* 2. *c.* 14. 15. Joſeph. *Jud. Antiq. l.* 12. *c.* 17.

NICANOR, T. Pomp. Attici ſervus, de quo Cicero *l.* 5. *Ep.* 3. & 20.

NICANOR, natione Cyprius, unus ex 7. Diaconis ab Apoſtolis in divinum miniſterium ſelectus, Actor. *c.* 6. *v.* 5. Apud Cyprum martyriô coronatus.

NICANOR, Samius. Scripſit de Fluviis, Plut. *de flum.* Item, Alexandrinus, auctor Hiſtoriæ Alexandri M. in qua Sibyllæ Perſicæ mentionem facit. Lactant. Firmian. *l.* 1. *de falſa Relig. c.* 6. An idem cum Leandro Nicanore? Vide ibi.

NICANOR, Medicus Græcus, qui de Medicina multa ſcripſit.

NICANOR, Alexandrinus Grammaticus, ſub Hadriano Imperatore *Suidas.* Vide Voſſ. *Hiſt. Græc. l.* 2. *c.* 12. [illegible] Νικάνορες, inquit *Suidas.* Ὁ μὲν [illegible], ἕτερος δὲ [illegible], ἄλλος δὲ Σταγειρίτης τὸ γένος, [illegible] *Nic. Lloydius.*

NICARAGUA, provinc. Novæ Hiſpaniæ ſatis ampla, inter mare Boreale ad Ortum & Auſtrinum ad Occaſum. Inter Honduram provinc. ad Boream, & Coſtam ricam ad Occidentem. Sub qua 8. provinc. In ea quatuor urbes, nempe Legio Nicaraguæ, quæ primaria eſt, Granata, Segobia nova & Giennum. (*Jaen*,) Tota ſub Hiſpanis. Aliter dicitur novum regnum Legionenſe; eſtque pars Præfecturæ generalis Guatimalæ. Hic Lacus cognominis ab ortu in Occidentem extenſus, per 200. milliar. & in mare Boreale ſe exonerat.

NICARCHUS, Philoſophus Corinthius, ſub Periandro, Plutarch. *in Sympoſ.* 7. *Sapient.*

NICARCHUS, Sycophanta Athenis, de quo Ariſtoph. *Acharn.*

NI-

NICARTHIDES, cui Alexander M. arcem Perſepolis, tribus millibus Macedonum præſidio relictis, tuendam commiſit, Curt. *l. 5. c. 6.*

NICASIA, parva inſula juxta Naxum, inde *Nicaſius*, quod & proprium nomen viri eſt. *Steph.*

NICASIPOLIS, vide *Theſſalonica.*

NICASIUS de Voerda, Mechlinienſis, cæcus à 3. ætat. anno, eruditione tantâ effloruit, ut miraculum ſui ſeculi haberetur. Doctor fuit Lovanienſis, & ſcripſit complura. Obiit A. C. 1491. Trithem. & Valer. Andr. *in Bibl. Belg.* qui etiam *Nicaſii* Baxi, & Ellebodii meminit, qui ambo ſcriptis inclaruerunt.

NICASTRUM, vide NEOCASTRUM.

NICATES, à Livio vocatur mons ille Italiæ, qui hodie *Majella*, & *Mathejo* dicitur, teſte *M. Negrò.*

NICATOR, Seleuci cognomen, quia in Syriacis bellis ſemper invictus extitit, teſte *Appiano.* Fuit autem Syriæ Rex. Vide *Seleucus*, it. *Syro Macedones.*

NICATORIS, urbs Syriæ, *Steph.* Inde *Nicatorites.*

NICATORIUM, Aſſyriæ mons juxta Arbelam, *Strabo.* Vide & infra, *Syromacedones.*

NICAULE, vide NICOLAA.

NICAULE, Ægypti & Æthiopiæ Regina, quam Joſeph. *l. 8. Ant. Jud. c. 2.* Reginam Sabæ eſſe credidit, quæ ſapientiæ Salomonis famâ pellecta, Hieroſolymam venit. 1. Reg. *c. 10. v.* 1. 2. Paral. *c. 9. v.* 1. Ex hujus poſteris ſe eſſe Abyſſinorum hodierni Reges gloriantur. Aliis tamen regina illa Sabæ, ex Abrahami Cethuræque poſteritate fuiſſe videtur. Vide Origen. *hom.* 11. *in Gen.* Baron. *A. C.* 1. Torniel. *A. M.* 3043. *n.* 13. *&* 14. Moret. *Diction. Hiſt.*

NICEA, Macedoniæ urbs, apud Heracleam inter Edeſſam, & Lychnidum, *Antonin.* Hinc 35. mill. paſſ. in Ortum.

NICEDORUS, vide NICODORUS.

NICEPHORIUM, urbs circa Edeſſam, alias *Conſtantina*, *Steph. Naſivancaſi* hodiè nominari ſcribit *Caſtaldus*, *Neſorum* Pinetus vocat.

NICEPHORIUS, Græcè Νικηφόριος, cognomen Jovis, ab urbe *Nicephorio*, circa Edeſſam, ubi fanum habuit, è quo reſponſum accepit Hadrianus, apud Spartian. in *Vita illius c. 2. Habuit autem præſumtionem Imperii mox futuri ex fano quoque* Nicephorii *Jovis* [illegible], *quod Apollonius Syrus Platonicus libris ſuis indidit.* Alibi [illegible] eſt, ejuſdem Dei cognomen, quem multis locis cultum eſſe conſtat. Vide Salmaſ. *ad Solin. d. l.* & de voce hac infra quoque aliquid, ubi de *Olympionices.*

NICEPHORIUS amnis, partem murorum Tigranocertæ ambiens. Tacit. *l. 15. Annal. c. 4.*

NICEPHORIUS Jupiter, ab urbe Nicephorio, in Meſopotamia, ſic dictus, ex cujus reſponſo Adrianus Imperator imperium ſibi futurum intellexit. Vide paulò ſuprà.

NICEPHORUS I. Conſtantinopolitanus Imperator ex Logotheta, Theſaurario & Cancellario, A. C. 802. Irene in Inſulam Leſbum relegatâ, thronum conſcendit, oſor imaginum, & libertatis Eccleſiæ Græcæ, contra Romanam ſedem, tenax. Bardane æmulò in cœnobium detruſo, cum Carolo M. de limitibus ſic convenit, ut Veneti inter utrumque imperium poſiti, ſed liberi eſſent. Stauratium dein filium Auguſtum pronuntiavit, Bulgaroſque tam feliciter ſuperavit, ut Rex horum Crumnus pacem ſupplex petere cogeretur: Quam cùm negaret rerum ſucceſſu ebrius Imperator, ab illo, ad deſperationem adacto, nocturnâ invaſione, cum omni Nobilitate, trucidatus eſt, craniumque ejus, obductum argento, cyathi locò Crumno fuit, addito: *ut auri cupidus, mera poſt fata expletus, alienam ſitim elueret.* A. C. 811. Stauratius, periculoſè vulneratus, ægrè è prælio evaſit. Succeſſit Michael Curopalates gener, Theophan *in Chron.* Cedren. *in hiſt.* Zonar. *in Annal.* Gr. *tomo* 3. Sigebert. *in Chron.* P. Æmilius *l.* 3.

NICEPHORUS II. Phocas, Dux copiarum Romani Junioris Cretam Saracenis eripuit, eoſdemque in Syria graviter afflixit; illi mortuo ſurrogatus ab Exercitu, A. C. 963. coronam à Patriarcha Polyeucte accepit. Ductâ dein Romani viduâ Theophaniâ, eoſdem Saracenos Syriâ, Ciliciâ, Cypro, cum Antiochia & Tripoli exuit. Sed nimiùm avarus, cum ſubditorum plurimis oppreſſis, Urbem fame laborantem non ſolaretur, militibuſque ſtipendii locò templa diripienda concederet, ſuorum odium incurrit: à Johanne Zimiſce, quem Theophania fune in cubiculum attraxerat, occiſus, A. C. 969. Curopalat. & Cedren. *in Annal.*

NICEPHORUS III. Cognomine Botoniates, Turcarum opibus nixus, Conſtantinopoli imperiòque potitus eſt, A. C. 1078. relegatò in monaſterium Michaele Ducâ; cum Conſtantino fil. & uxore. Sed A. C. 1081. purpura cum cilicio commutatâ, imperium Iſaco Comneno cedere coactus eſt. *Curopalat. Anna Comnena, Zonaras, Cedrenus,* &c.

NICEPHORUS I. Patriarcha Conſtantinopolitanus, ſucceſſit Taraſio, A. C. 806. Ingeniò hic & genere inclytus, cùm priùs Imperatori à ſecretis fuiſſet, aulâ relictâ monaſticam vitam ſectatus erat, ſed inde extractus, & dignitati Patriarchali admotus eſt. Quòd acer imaginum eſſet defenſor, à Leone Armenio Imperatore in Inſulam Proconneſum relegatus, ibi obiit A. C. 828. poſtquam exilium ann. 14. toleraſſet. Scripſit [illegible], *Hiſtoriæ breviarium*, à morte Mauritii Imperatoris uſque ad Leonem IV. *Porphyrogenn.* Irenes maritum, ann. Conſtantini Copron. 29. Chriſti 769. quod Petavius edidit, A. C. 1616. ac tralationem ſuam addidit. Item *Chronologiam tripartitam*, quam Anaſtaſius Bibliothecarius latinè vertit, à Joſepho Scaligero editam. De aliis illi tributis ſolitis, vide Theodor. Studitam *in ep.* *Theophanem*, Photium *Cod.* 66. Cedren. Zonar. & Glycam, *in Annal.* Voſſ. *l. 2. c.* 25. *de Hiſt. Græc. & in adden.* Labbeum, *in appar. Hiſt. Byz. &c.*

NICEPHORUS II. priùs Archiepiſcopus Epheſinus, ſucceſſit Arſenio, A. C. 1260. Obiit anno poſt, Gregoras, *l.* 4.

NICEPHORUS, ὁ Βασιλάκης, ſive Βασιλάκιος, Rhetorices Conſtantinopoli profeſſor, floruit ſub Alexio Comneno, qui patri Michaeli ſucceſſit A. C. 1081. De quo Nicetas Choniates, *l.* 2. *geſtorum Manuelis Comneni*, & Joh. Cinnamus *l. 4. Hiſt. Rom.* & ex hiſce Leo Allatius, *in præfatione, quam præmiſit excerptis Heracliti, Theonis, Severi, Nicephori, & aliorum, quæ primus Græcè edidit Romæ* A. C. 1641. *Latinèque vertit.* Ac Baſilace quidem ſunt iſta, μελέται, διηγήματα, & [illegible]. Vide Voſſium, *de Hiſt. Græc.* *l.* 4. Meminit etiam hujus Nicetas Choniates *Hiſt. Manuel. Comneni l.* 7. Johann. Cinnamus, *Hiſt. Rom. l.* 4.

NICEPHORUS Blemmida, Monachus Græcus ſecul. 13. Patriarchicam dignitatem recuſavit, ſcripſit varia. Geſner. *in Bibliotheca.* Poſſevin. *in appar.* &c.

NICEPHORUS Calliſtus, Calliſti fil. Xanthopulus, qui inclaruit Hiſt. Eccleſiaſtica, ad Andronicum Palæologum exarata, libris 23. quorum 18. ſuperſtites ſunt à nato Chriſto, uſque ad mortem Imperatoris Phocæ, A. C. 610. poſteriores qui periêrunt, uſque ad finem Imperatoris Leonis Philoſophi, A. C. 911. pertinent. Condidit hoc opus, quod Joh. Langus latinè vertit, Baſileæ A. C. 1553. Pariſiis 1562. & Frontonis Ducæi curâ 1620. editum, annum needum 36. egreſſus, ut ait ipſe in proœmio. Ineptum, & ridiculum ſcriptorem vocat Beza, videl. propter fabellas complures, & errores non exiguos: quos in eo etiam Baronius, Poſſevinus, atque alii obſervârunt. Sed ætatem cognitionis qua vixit, pro qua dictione uſus eſt non invenuſtâ. Alia quædam ei tribui ſolita, vide apud Guil. Eiſengrein. *in Catal. Eccl. Scr.* Poſſevin. *in appar.* Voſſ. *Hiſt. Græc. l. 2. c.* 29. *Bellarmin. Sixtum Sen.*

NICEPHORUS Conſtantinopolitanus junior, Chronographus: de quo vide Voſſium *Hiſt. Gr. l. 2. c.* 25.

NICEPHORUS, Diaconus Phryx inter eos, qui de ſui ævi rebus aliquid prodiderunt, memoratur à Joanne Curopalate, & Georgio Cedreno, utroque in *hiſtoriæ proœmio.*

NICEPHORUS Gregoras, præterquam quòd interpretatus eſt Syneſii librum de Inſomniis, à Turnebo editum, A. C. 1553. præter iſtam alia multa, quæ in Italiæ Bibliothecis aſſervantur, etiam hiſtoriæ Byzantinæ 11. libros condidit, quibus complexus eſt res annorum 145. à Theodoro Laſcare priore uſque ad ſuam ætatem, ſive obitum Andronici Palæologi poſterioris, qui incidit in A. C. 1361. Hunc primus cum tralatione ſua publicavit Hieronymus Wolfius, editum Baſileæ, A. C. 1562. & Genevæ, A. C. 1625. Vide Johannem Cantacuzenum, *Hiſt. l. 4. c.* 24. *& l.* 7. 8. 9. ubi acriter in hunc auctorem invehitur, & Voſſ. *Hiſt. Græc. l. 2. c.* 29. Lipſ. *in not. l.* 1. *Pol. &c.*

NICEPHORUS, Philoſophus atque orator, cujus oratio funebris extat de vita Antonii Patriarchæ Conſtantinopolit. qui deceſſit, A. C. 901. Habes apud Surium *Tom.* 1. *die* 12. *Febr.*

NICEPHOS, Rex Ægypti, Scaliger *Exer.* 265. Circuli decuſſati atque in quadrantes redacti numeros conſtituit Petoſiris [illegible] vel Nicepſo. Vide *Necepſo.*

NICER, fluv. Sueviæ, *Necker* German. Oritur ex ſylva nigra & monte Abnoba, vix 7. mill. paſſ. à fontibus Danubii, & paulo poſt Rotvilam rigat: dein in Arctos tendens, per Ducatum Wirtemberg. labitur, prope Tubingam, Eſlingam, Hailbrunnam, & Wimpinam: tandem per Palatinatum inferiorem fluens, inibi Heidelbergam rigat, & Ladenburgum, & paulo infra Rheno miſcetur, juxta Manhemium. Vide B. Rhenanum *Rer. German. l.* 3. cum *Notis* Ottonis JCti *p.* 416.

NICERATUS, Archon Athenis. Olymp. 12. an. 1.

NICERATUS, pater Niciæ Ducis, qui in Sicilia periit. *Schol.* in Ariſtophan.

NICEROS, Aromatopola celebris, à quo *Nicerotiana* unguenta, memorata Martiali *l. 6. Epigr. 55. v.* 1.

Quòd ſemper caſiaque cinnamoque,
Et nido niger alitis ſuperbæ
Fragras plumbea Nicerotiana &c.

Ubi *plumbea* vocat, quòd in vaſis plumbeis in umbra coquerentur, uti docet Plin. *l. 13. c.* 2. Et *l. 10. Epigr. 38. v.* 7.

——— —— *Lucerna vidit*
Nimbis ebria Nicerotianis.

Quippe & lucernis unguenta, quò ſuaviùs olerent & arderent fumoſiùs, adhibita fuiſſe, notum. Item Pictor nobilis, apud Plin. *l. 35. c.* 10.

NICERTÆ, pagus erat Apameæ maximus, probeque habitatus, *Strabo.*

NICETAS I. Patriarcha Conſtantinopolitanus, Dalmata, A. C. 766. Obiit A. C. 780. Curopalates & Cedrenus, *in Compend.*

NICETAS II. dictus Mundanus, ſucceſſit A. C. 1186. Baſilio Camatero, juſſu Iſacii Angeli Imperatoris depoſito. Nactus, ob ſenium, Leontium ſucceſſorem. Nicetas Choniates, *in Iſac. Ang. l.* 2. Baron. *in Annal.*

NICETAS, Heracliæ Epiſcopus, edidit in Hiobum *Catenam Patrum*, ex ſcriptis ſcilicet

Apollinarii.	Ephrem Syri,	Nili,
Athanaſii,	Euſebii,	Olympiodori.
Baſilii,	Gregorii Nazianz.	Origenis.
Chryſoſtomi.	Greg. Nyſſeni.	Polychronii.
Cyrilli Alexandr.	Iſidori.	Severi.
Didymi Alexandr.	Julii Halicarnaſſ.	Theophili Alexandr.
Dionyſii Alexandr.	Methodii.	

Quæ extat Græc. Latin. operâ Patricii Junii Scoti in fol. Londini A. C. 1637. Ejuſdem extant: *In Pſalmos. in Canticum Cantic.* *Baſileæ* 1552. *in Evangelia Catena*: *in Acta* ſimiliter, ex diverſis Patribus. Vide Guil. Crowæum *Elencho Scriptorum in S. Scripturam.*

NICETAS, vir inter Græcos inſignis, honeſtas eſſe Sacerdotum

nuptias, ſcriptò eruditò propugnavit. A.C. 1054.

NICETAS Acominatus, Choniates, vir Conſtantinopolitanò imperiò illuſtris: floruit initiò ſeculi terti decimi. Magnis muneribus ſub Imperatoribus defunctus, captâ à Latinis Conſtantinopoli, A.C. 1204. Nicæam Bithyniæ conceſſit, ductâ ibi puellâ, quam hoſtibus eripuerat. Libris 21. complexus eſt hiſtoriam annorum 85. nempe ab obitu Alexii Comneni, ubi deſierat Zonaras, uſque ad annum 1205. quo Balduinus obiit. Diligens fuit Homeri lector ac imitator, adeò ut ob poeticam, atque inſolentem dictionem, quandoque durior ſit: cumprimis in præfatione, quæ ſalebroſa eſt. In cæteris mollius fluit, & videtur ibi oſtentare voluiſſe, quantus logodædalus foret; quod ſimiliter in hiſtoria ſi feciſſet, næ ille multo minus laudis, quàm nunc habet, mereretur. Opus hoc vertit Hieron. Wolphius, edidìtque Pindex, A.C. 1557. dein Genevæ prodiit, A.C. 1593. & A.C. 1647. inſertum eſt Bibliothecæ Byzantinæ, edit. Lupar. Petrus Morellus Turonenſis, vertit poſterioribus ſeculò 5. priores libros Theſauri fidei Orthodoxæ, qui Nicetæ attribuuntur: quod opus editum Lutetiæ A.C. 1580. Fragmentum quoque ejus ſupereſt, de eo qui ex Mahometano Chriſtianus fit, &c. Mortuo Nicetæ frater Michael Choniates Monodiam ſcripſit, quam idem Morellus tranſtulit. Hieron. Wolph. in præf. Voſſ. de Hiſtor. Gr. l. 2. c. 28. Leo Allatius, de Nicetis, &c. Nic. Lloydius.

NICETAS David, ſive Paphlago, Photii adverſarius. Compoſuit ſeculò 9. vitam Ignatii Monachi, Michaelis Trauli Imperatoris Fil. Patriarchæ Conſtantinop. quò ejectò Photius ex ſenatore factus eſt Patriarcha. Hanc Fridericus Metius Epiſcopus vertit: ut & Matthæus Raderus, Ingolſtadii editam, A. C. 1604. Vide Nicephorum Calliſtum, l. 14. c. 28. Johan. Curopalatem, Cedrenum, Leonem Allatium, Voſſ. Hiſt. Græc. l. 2. c. 25. &c.

NICETERIUM, Græcè Νικητήριον, propriè corona dicta eſt, in ſignum victoriæ olim conferri ſolita; quod tantæ æſtimationis fuit, ut factum quandoque ſit præmium illorum, quibus ob præclariſſima merita remuneratio dabatur. Hinc Iaſon edicit, apud Xenophontem Hiſtor. Græc. l. 6. Niceterium, auream coronam fore, ſi quis è civitatibus bovem ductorem pulcherrimum Deo aleret. Nempe huic, ut victori aliorum omnium, qui id ipſum ſuſcepiſſent, hæc veluti merces ampliſſima promittebatur. Scuticam vocat Lactantius, ubi de certamine, quod anima adverſus carnem inſtituit, loquitur de vera Sap. l. 4. c. 26. Fuit autem hæc corona aurea; unde Sullæ Tarenti ſacrificanti, cùm in capite vitulini jecoris ſimilitudinem coronæ aureæ vidiſſet, Poſthumium Aruſpicem reſpondiſſe, præclaram ei victoriam ſignificari, refert Auguſtin. de Civ. Dei, l. 2. c. 24. Et quidem priſcò Græcorum more, qui in bello ſtrenuè quidpiam feciſſet, primùm à commilitonibus ſuis in exercitu, mox à Magiſtratibus coronâ donabatur, uti docet Plato de Rep. l. 5. eâque inſignis per urbem incedebat, uti indigitat Hieronym. l. 2. Ep. 6. Interdum tamen & laurea erat corona hæc νικηφόρος, ut vocat Euripides Troad. Actu 2.

Μᾶτερ πύκαζε κρᾶτ' ἐμὸν νικηφόρον:

Seu καλλίνικος, ut idem appellat Iphigen. in Taur.

Τὸν καλλίνικον στέφανον Ἰλίῳ θέλων

Λαβεῖν Ἀχαιὸς κτλ.

Vide Car. Paſchalium, Coronar. l. 7. c. 5. Sed & Niceteria è collo ſuſpenſa, dicemus ubi de Olympionicis, it. voce Trechedipna, & Victor.

NICETES, Smyrnæus Sophiſta, Adriano Imperatori gratioſus, ab eoque Muſæo Ægyptio adſcriptus. Quum cauſas tentaret, foro etiam aptiſſimus videbatur. Adeò ingenium ad utramque dicendi rationem accommodavit, ut judiciale ſophiſticâ quadam facultate exornaverit. Sophiſticum verò & umbratile forenſibus aculeis roboravit, genuſque dicendi antiquum & politum retinuit: laſcivus nihilominus, & Dithyrambicus viſus, Philoſtr.

NICHILIANISTÆ, Hæretici, qui negabant CHRISTUM eſſe aliquid, quorum auctorem Petrum Abaelardum ſtatuit Gualterus de S. Victore, apud Car. du Freſne Gloſſar. & Macrum Hierolex.

NICIA, & NICÆA, vide ibi, nomen 2. urbium, quarum una eſt Galliæ, alia Aſiæ & Bithyniæ metropolis, Strabo l. 4. Nicæam primus Antigonus Philippi fil. condidit, & Antigonam nominavit: poſteà Lyſimachus à nomine uxoris Antipatri filiæ Nicæam appellavit. Sub Saracenorum poſteà ſeu Calipharum imperio fuit: quibus à Turcis pulſis, uti Aleppum, Damaſcus, Iconium & Ninive proprios habuit Sultanos, quorum primus & ultimus Soliman Sa victus à Bullionæis in Bello Sacro. Urbis ambitus ſtadiorum 16. Fuit figurâ quadratâ in campo ſita; habuit 4. portas ad rectos angulos; ex lapide, qui circa medium Gymnaſium poſitus erat, omnes quatuor portæ cernebantur. Hic, jubente Conſtantino M. celebris illa Synodus celebrata eſt 318. Epiſcoporum, & impium Arii dogma reciſum. De ea vetus ſcriptor a Jacob. Gothofredo editus: [illegible] Libanius Orat. Fun. Jul. κάλλει μεγίστην vocat, & multis locis καλὴν Νίκαιαν. Nic. Lloydius.

NICIA, fluv. Æmiliæ in Padum influens. Lenza Nigro, & Leandro; non Nura, ut ſcribit Gaudentius Merula. Oritur ex Apennino, verſus Apuam; dein in Boream tendens ditionem Mutinenſem à Parmenſi ſeparat.

NICIÆ Vicus, in Ægypto eſt, Steph. & Strab. inter Alexandriam 15. & Memphim 48. mill. paſſ. ex Antonin. Fuea, teſte Leone Africanò.

NICIAS, Athenienſis, fil. Nicerati, opibus, virtute, gente clarus, ad quem, poſt mortem Periclis, primæ partes delatæ ſunt. Claſſis præfectus, res egregias geſſit Athenienſibus, ut 50. ann. inducias cum Spartanis paciſcerentur, perſuaſit: dein miſſus Imperator unà cum Demoſthene altero Duce, contra Syracuſanos, qui Gilippum Lacedæmonium auxiliò acceſſiverant, infeliciter pugnantes, ambo à Syracuſanis in bello capti ſunt, in carceremque conjecti ſibi manus attulere. Olymp. 91. Urb. Cond. 341. Thucyd. Hiſt. l. 4. 5. 6. 7. Diodor. Sic. l. 12. Plut. in vita ejus, cum M. Craſſo comparat, quod & divitiis abundaverit, & eundem ferè exitum hic apud Siculos, ille apud Parthos invenerit.

NICIAS, Athenienſis pictor, qui diligentiſſime mulieres pinxit, Plin. l. 35. c. 11. Hic in artem tantâ contentione animi incubuiſſe dicitur, ut cibum ſumere ſæpe oblitus ſit. Ælian. Var. Hiſt. l. 3. c. 31. Vide Plutarch. in Arat. & Stobæum Serm. 27. Quibus adde Plut. lib. An ſeni ſit gerenda reſpublica? Qui ita de hoc pictore: [illegible] Fuit etiam Nicias alter Pegaſæus, Iaſeo, qui ſeipſum interfecit, teſte Æliano Var. Hiſtor. l. 4. c. 22. Nic. Lloydius.

NICIAS, Grammaticus Romæ, familiaris Pompejo & Ciceroni, qui ejus in ep. 2. l. 7. ad Atticum meminit, it. in ep. ad Dolabellam, Tranquillus de Illuſtrib. Grammat. c. 14.

NICIAS, Malotes, hiſtorias vel fabulas reliquiſſe videtur, Plut. in Paral. minor.

NICIAS, Nicenus, conſignavit philoſophorum hiſtoriam, ac ſucceſſiones, teſte Athenæò l. 4. 6. 10. & 13. Vide Jonſium de Hiſt. Philoſ. ſcript. p. 240. Fortaſſe nec alius eſt Nicias, quem Apuleius literis prodidiſſe Athenæus auctor eſt, l. 14. Etiam Niciam [illegible] teſtem adhibent Plut. de Fluvi. & Stobæus. An hic Pyrrhi Medicus? Nic. Lloyd. Vide ſupra.

NICIAS, Pyrrhi Medicus, qui olim ad Fabricium veniens ei promiſit, Pyrrhum veneno necaturum. At ille averſatus facinus, Pyrrho reſcripſit, ut à Nicia ſibi caveret. Plut. Laudatur in carminibus Theocriti. Stobæus ejus librum, de lapidibus citat. Vixit Olymp. 125. Idem Lloydius.

NICII Villa, Ægypti inferioris metropolis, ad Nilum ſita, Ptol. Niciæ vicum Straboni eſſe vult Villanovanus. Hic tamen ad mediterraneum mare à Strabone ponitur, illa verò à Ptolemæo in mediterranea. Fuea, Leoni Afric. urbecula Ægypti inferioris ad Nilum, & ſatis obſcura, 25. milliar. à Cairo in Circium, in præfectura Ouſiech. Baudrand. Vide & Niciæ Vicus.

NICIPPUS, tyrannus quidam, de quo Ælian. Var. H. l. 1. c. 29.

NICLOTUS, Dux Sclavorum, piratici Danos infeſtantium, A.C. 1161. ab horum Rege Valdemaro, in ſummas anguſtias redactus, atque Chriſtianiſmum ſuſcipere coactus eſt, Helm. l. 1. c. 85. 88.

NICO, unus ex tredecim principibus Tarentinorum, qui conjurârunt contra Hannibalem, tandem comprehenſus cum Philemone ad Hannibalem deductus eſt, Liv. Decad. 3. l. 26. c. 3.

NICOCHARES, poëta Comicus Græcus, Olymp. 97. Athenienſis, Philonidis filius, coævus Ariſtophanis, qui multas fabulas ſcripſit. Athen. Suid.

NICOCLES, Phocioni amicorum fideliſſimus, qui cùm Phocionem oraret, ut ſineret ſe priore locò pharmacum bibere, rem ſanè, inquit Phocion, ô Nicocles petis à me gravem & moleſtam: Verùm tamen, quoniam in nulla unquam alia tibi, dum vixi, non morem geſſi; hanc quoque tibi concedo.

NICOCLES, Salaminiorum Rex, cui cum Stratone Phœnicum rege certamen fuit, uter eſſet mollior ac effeminatior? uterque autem violentâ morte periit. Item Nicocles Cyprius quidam luxurioſus, de quo Ælian. Var. Hiſt. l. 7. c. 2. De Nicocle Euagoræ filio, ita Diodor. Sic. l. 15. Νικοκλῆς ὁ Εὐνοῦχος ἀνελὼν Εὐαγόραν τὴν βασιλείαν, Olymp. 101. ann. 3. Ejus cædis non meminit omnino Iſocrates; ſed ex ejus ſilentio, non eſt damnandus, ut falſus, hoc locò Diodorus. Nam is Rhetor Nicocli adulatur, & ideo potuit prætermittere tam dirum facinus. Theopompus certè l. 12. hiſtor. apud Phot. Eunuchum quendam ait cædem patraſſe, ſed eum Thraſydæum nomine, patriâ Eleum fuiſſe ait. Occidit autem non ſolùm Euagoram, ſed & ejus filium Pythagoram, majorem, ut puto, natu, & fortè, ut regnaret Nicocles, ut conjicere licet ex illo Theopompi loco, cum hoc Diodori collato, & ex Iſocratis ſilentio, qui de morte Euagoræ, nec in Euagora, nec in duabus ad Nicoclem exhortationibus ne verbum quidem fecit. Ideo Νικοκλῆς ὁ Εὐνοῦχος legit Palmerius. Nic. Lloydius.

NICOCLIS, Euagoræ fil. 1. meminit Xenoph. Item Poëtæ Comici Græci, qui Ariſtophanis tempore vixit. Caſaubon. animadverſ. in Athen. l. 8. c. 5.

NICOCRATES, Cyrenæorum tyrannus, ab Aretaphila ſubverſus, Polyæn. l. 8. c. 38.

NICOCRATES, Archon Athenis, Olymp. 111. ann. 4.

NICOCREON, Cypriorum tyrannus, qui Anaxarchum philoſophum malleis ferreis cædi juſſit. Vide Anaxarchus.

NICODEMUS, Athenienſis, unà cum Hieronymo claſſi, à Conone, qui ad Artaxerxem compellandum proficiſci parabat, præpoſitus, Diodor. Sic. l. 14.

NICODEMUS, Centuripenſium, in Italia, tyrannus, à Timoleonte, ejectus, Olymp. 110. ann. 2. Diodor. Sic. l. 16.

NICODEMUS, nomen viri Phariſæi, Judæorum primarii, noctu ad Chriſtum venit, Johann. c. 3. v. 1. eumque ſepeliit, Johann. c. 19. v. 39. Quidam hæretici Euangelium quoddam ipſi aſcribunt. Sixtus Sen. Bibl. Sacr. l. 2.

NICODORUS, Mantineus Pyctes, qui ab adoleſcentia totum ſe palæſtræ dedidit; factus autem ſenior cœpit philoſophari, legibuſque ac inſtitutis incumbere. Ælian. Var. Hiſtor. l. 2. c. 23.

NICODORUS, Archon Athenienſis, Olymp. 117. ann. 4. ut ex Dionyſii Halicarn. Dinarcho, atque aliis conſtat.

NICOLAA, quæ & Nicaule, regina Sabæ, Salmanticenſis & Jucha-

Juchaſin, fol. 156. 1. *Regina Saba, quæ Nicolea vocabatur, venit ex regno Jeman ad audiendam Sapientiam Solomonis.* Vide Bochart. *Phaleg. l.* 2. *c.* 26.

NICOLAA Stephana, filia Caroli, uxor Johannis Liebaldi Medici, Eruditione & ſcriptis præclarum nomen adepta. Morerius *in Dict. Hiſtor. &c.*

NICOLAI Nicolaus, vide *Nicolaus*.

NICOLAI Panes, dicebantur, panes ingentis magnitudinis, ſeu placentæ melle ſubactæ, à *Nicolao* quodam Damasceno, Julio Cæſari, cui familiaris quam maxime fuiſſe dicitur, oblati; unde nomen dein omnibus panibus, qui magnitudine reliquos excederent, *Suidas*. Meminit quoque eorum Palladius in *Hiſtor. Lauſiaca c.* 52. *Uvas & mala Punica & ficus & nuces, omnia autem peſtima: quum etiam quoſdam inveniret mellis favos & urnam recentibus & Nicolaos panes maximos & mundos & calidos, è regione externa.* Athenæo *Palathula Nicolea* dicuntur *l.* 14. *c.* 23. Vide Macros Fratres *in Hierolex.*

NICOLAITÆ, quinam fuerint, ex Euſebio diſcimus *Eccleſ. Hiſt. l.* 3. *c.* 29. qui ex Clement. Alex. *l.* 3. *Strom.* hæc refert. Nicolaus Diaconus, cujus mentionem facit B. Lucas *Hiſtor. SS. Ap. c.* 6. *v.* 5. uxorem habens formoſiſſimam, ab Apoſtolis, quaſi zelotypiæ morbô laboraſſet, reprehenſus fuit. Ille autem, uxore in medium productâ, cuilibet eam ducendi poteſtatem fecit, dicens hoc dicto ſuo conſentaneum eſſe. Ὅτι παραχρήσασθαι τῇ σαρκὶ δεῖ. h. e. *carne abuti* (*ſive injuriam ei facere*) *homines debere.* Idem affirmat B. Irenæus *l.* 2. *c.* 27. Reliqui autem ejus ſectatores, ſermonem ejus ἁπλῶς καὶ ἀβασανίστως accipientes, ἀναίδην ἐκπορνεύουσιν, inquit Clemens *ubi ſuprà*. Sermo autem ille, quô uſus eſt Nicolaus, & quem non ſanô ſenſu ſectatores ejus acceperunt, Sanctô Matthiæ ab Euſebio attribuitur, videl. Σαρκὶ μὲν μάχεσθαι, καὶ παραχρῆσθαι, καὶ μηδὲν αὐτῇ πρὸς ἡδονὴν ἐνδιδόναι, ψυχὴν δὲ αὔξειν διὰ πίστεως καὶ γνώσεως. Et hæc, inquit, Nicolai verborum fuit ſententia. Quòd autem uxorem in medium protulerit, ἀπώσασθαι πάθος, καὶ ἡ ἐγκράτεια τῶν περισπουδάστων ἡδονῶν fuiſſe dicitur. Cujus veritatis argumentô eſſe poteſt, quòd fœminam nullam, præter uxorem propriam unquam attigerit, ex qua cùm liberos ſuſcepiſſet, illi omnes virginitatem perpetuam conſervârunt. Hæc de Nicolao hiſtoria ſive vera ſit, ſive falſa, illud ſaltem certiſſimum eſt, Sectatores ejus, qui ab Euſebio τῷ κλήρῳ αὐτῶ μετεῖναι dicuntur, atque Apocalyp. *c.* 2. *v.* 6. Νικολαΐται vocantur, ἀναιδεῖας abominandæ reos fuiſſe. Docuerant inſuper. JESUM CHRISTUM Deum non eſſe, ſed Divinitatem tantum in carne ejus habitâſſe. Idolothyta licite poſſe comedi, &c. Nomine poſtea mutatô *Gnoſtici* dicti: etiam Phibionitas, Stratioticos, Leviticos & Borboritas diviſi. Ignat. *Epiſt. ad Trall. & ad Philadel.* Iren. *l.* 1. *c.* 27. & *l.* 3. *c.* 11. Euſeb. *l.* 3. *Hiſt.* Epiphan. *her.* 25. Theodoret. *her. fab. l.* 3. Baron. *A. C.* 68. *&c.*

NICOLAUS, Daniæ Rex, ob cædem patruelis Canuti, à filio ſuo Magno patratam, ab Erico, occiſi fratre, & Lothario Imperatore fruſtra oppugnatus: tandem tamen, dum Sleſvicenſes ſibi reconciliare ſatagit, in regia cum prætorianis cæſus eſt. Succeſſit Ericus, Saxo Grammat. *l.* 3.

NICOLAUS I. cognomine Magnus, Romanus gente, ſucceſſit Benedicto III. Papæ, coronatus, præſente Ludovicô II. Imperatore A. C. 858. Michaeli III. Imperatori Orientis, acriter ſe oppoſuit, à Photio Patriarcha Conſtantinopolitano, qui Ignatio Patriarchæ pulſo ſurrogatus erat, depoſitus, quem anathemate feriit. Cum Lothario dein, Lotharingiæ Rege ob Valdradam, ei negotium fuit: Johannem Archiepiſcopum Ravennatem coërcuit; Cœlibatum, in primis in Gallia & Germania, ſtrenue promovit; Reſtitit tamen illi Huldericus, Epiſcopus Auguſtanus, epiſtolâ doctiſſimâ, obtinuitque, ut libertas conjugii Sacerdotum intemerata maneret, per annos ferme 200. Obiit, auctoritatis Pontificiæ acer aſſertor, plurimis epiſtolis, quæ in Volumen coiêre, editis, A. C. 867. Succeſſit Hadrianus II. Vide *Laonic. Chalcond.* Martin. Chemnitium, *in examine de cœlibatu*, *Platinam*, *Anaſtaſium Biblioth. Onuphrium, Ciacconium, Papyrium Maſſonium, Ducheſnium, Hincmarum Rem. Poſſevinum, Geſner. &c.*

NICOLAUS II. dictus, Gerhardus Burgundus, Gallus an Sabaudus, ſucceſſit Stephano X. Senis electus. Johannem Mincium, ſub nomine Benedicti X. à Comite Fraſcati, ſibi oppoſitum, condemnavit, ſupplicemque vivere, ſed ſine ſacra functione, permiſit. Dein rebus Romæ & foris, pacatis, Robertum Giſchardum, in poſſeſſione Apuliæ & Calabriæ, Richardum verò in Principatu Capuano confirmavit; Conciliô etiam celebratô Berengarium, metu mortis, ad palinodiam adegit. Obiit A. C. 1061. ſedis an. 2. menſ. 6. Leo Oſtienſ. *l.* 3. *c.* 12. & *ſeqq.* Eum excepit Benedictus X.

NICOLAUS III. ex familiâ Urſinorum, dictus Johannes Cajetanus, ſucceſſit Johanni XXII. Viterbii electus, A. C. 1277. Literatus & literatorum fautor, conjurationis Siculanæ faber. Carolo Andegavenſi, Siciliæ Regi Senatoriam dignitatem, Vicariatumque Hetruriæ ademit; offenſus fortè, quòd ille regiæ ſtirpis puellam; nollet Fratri ejus elocare, dictitans: *Etſi Nicolaus calceô rubrô uteretur, ejus tamen agnatos regii ſanguinis puellâ indignos eſſe.* Fœdere dein cum Aragoniæ Rege priori ultione non contentus, initô, in cauſa fuit, ut veſperis Siculis, omnes Galli occiderentur. Obiit A. C. 1280. Villanius *l.* 7. Platina & Ducheſnius *in ejus vita*, *&c.* Papyrius Maſſonius, *Hiſt. l.* 3. Ei ſucceſſit Martinus IV.

NICOLAUS IV. Franciſcanus, dictus Frater Hieronymus, Aſculô oriundus, excepit Honorium IV. A. C. 1288. poſtquam ſedes vacaſſet, 11. menſ. Diſſenſiones hic Romæ ſuſtuliſſe, Siciliæ Arragoniæque Reges inter ſe conciliâſſe, Tartarorum Dalmatarumque converſioni operam dediſſe, & de recuperandâ terra ſancta ſollicitus fuiſſe dicitur. Obiit A. C. 1292. Ei commentarii in S. Scripturam, Magiſtrumque Sententiar. & Sermones &c. attribuuntur. Ducheſnius *in ejus vita*, Morer. *in Dict. Hiſt.* Ejus ſucceſſor fuit Cœleſtinus V.

NICOLAUS V. prius Thomas dictus, ſucceſſit Eugenio IV. A. C. 1447. cui Felix V. in Concilio Baſilienſi electus, ſponte ceſſit. Fautor literarum, 5000. librorum, in Vaticanam Bibliothecam intulit. Jubilæum, ob turbam in Tiberino ponte periclitantem, magnâ clade celebravit. Fridericum III. Imperatorem cum Eleonora Luſitanica, coronavit. Stephani Porcarii ſeditione, & expugnatione Conſtantinopoleos, A. C. 1453. non parum turbatus. Obiit A. C. 1455. Magnificus, in Græcos, nobiles, virgines egenas, literatos inprimis, quos undique in aulam ſuam accivit. Manuſcripti, Græci, Latinique magnô ſumptu collectis, &c. *Æneas Sylv. Philelphus, Poggius, Jo. Manettus, Ægidius Card. Viterb. Blondus, Platina, Victorellus, Spond. Poſſevinus, Ducheſnius.* Ei ſucceſſit Calixtus III.

NICOLAUS Antipapa, vide *Johannes* XXIV. & *Petrus de Corberia*.

NICOLAUS I. ex Myſtico, Patriarcha Conſtantinopolitanus, poſt Antonium, A. C. 890. à Leone IV. Imperatore quòd quartum ejus cum Zoë conjugium approbare nollet, pulſus, A. C. 901. ab Alexandro Imperatore reſtitutus eſt, A. C. 911. tutor Conſtantini Porphyrogennitæ. Obiit A. C. 930. Curopalat. *in Comm. Hiſtor.*

NICOLAUS II. dictus Chryſoberges, ſucceſſit Antonio Studitæ, A. C. 981. uſque ad an. 995. *Idem.*

NICOLAUS III. Grammaticus, magni inter Græcos nominis, Euſtathium excepit, A. C. 1089. Obiit A. C. 1117. Zonar. *in Annal.* Theod. Balzamo, *in Syn. Tul. c.* 63. & *in Carth. c.* 11. Photius, *in Nomoc. tit.* 13. *c.* 2. *in Concil. Antioch. c.* 3. Codex juris Oriental. *l.* 2. Baronius, *in Annal. &c.*

S. NICOLAUS, Epiſcopus Myræ, in Lycia, durante Licinii perſecutione, in exilium pulſus, mortuô Tyrannô, rediit, in Diœceſi ſua Idoleja deſtruxit, ſeculi ſui Thaumaturgus: in Niceno Concil. Ario reſtitit, &c. ſecul. 4. Vide *Balſamon. Metaphraſten*, Surium, *die* 6. *Dec.* Baron. *in Annal. &c.* Hodieque præcipua apud Ruſſos in veneratione eſt, cui omnes victorias placato, clades irato, adſcribunt. G. Hornius *Orb. Polit. Pars. I. p.* 37.

NICOLAUS, fil. minimus natu Boleſlai V. Ducis Oppelienſis, Huſſitarum fautoris; extinctus A. C. 1463. ex duabus uxoribus Magdalena Lignicia & Eliſabetha Brandeburgica, ultimos familiæ reliquit: *Nicolaum*, Johannem & Henricum. E quibus primus, non ſatis compos mentis, cùm Caſimirum Teſchinenſem Capitaneum Sileſiæ, & Epiſcopum Uratiſlavienſem, in diæta Principum Neiſſæ habitâ, literas ab illis, in quibus ſe rebatur accuſari, legi conſpicatus, ex ſuſpicione cum pugione adortus eſſet, A. C. 1497. à Scabinis urbicis condemnatus & capite truncatus eſt. Ita qui ſolus ſuperſtes fuerat, Henricô etiam præmortuô, Johannes, moderati animi Princeps familiam, ſucceſſore Ducatus Ferdinandô I. Imperatore clauſit, A. C. 1532. Phil. Jac. Spenerus *in Fam. Piaſtea*.

NICOLAUS Ægidius, Ludovico XII. à ſecretis, A. C. 1500. ſcripſit Annales & Chronica Galliæ à Troja deſtructa, uſque ad A. C. 1496. Continuârunt Dionyſius Sylveſter, Fr. Belleforeſtus, Gabr. Chapurius, &c. Ducheſnius. *Bibl. hiſt. Gall.*

NICOLAUS de S. Albano, Benedictinus Anglus, A. C. 1140. ſcripſit libros 2. de Conceptione Beat. Virginis, & Epiſtolas, Pitſeus, *de Scr. Angl.*

NICOLAUS Albergatius, Cardinalis Epiſcopus Bononienſis, egregiam Bibliothecam collegit, ab Eugenio 4. miſſus, ut Concilio Baſileenſi præſideret, à Patribus non admiſſus eſt; in Concilio Ferrarienſi, contra Græcos diſputavit, &c. Obiit A. C. 1443. Vide Sigon. & Ciacc. *in ejus vita*. Dorland. *l.* 7. *Chron. Cath. &c.*

NICOLAUS de Alcenſia, Carmelita Germanus, A. C. 1495. Scripſit in Apocalypſin Sermones, &c. Trithem. & Alegrius *in Parad. Carmel.*

NICOLAUS Alemannius, Græcus, Bibliothecæ Vaticanæ præfectus, eruditione inclytus. Janus Nicius Erythr. *in Pinac. P. I. c.* 70.

NICOLAUS Alexandrinus, Medicus priſcus, Vander Linden, *de Script. Med.* Juſtus, *Chron. Med.*

NICOLAUS Anglicus & Aſto, Angli, laudati Pitſeo, *in append. de Scr. Angl.*

NICOLAUS Audetus, Cyprius, Generalis Carmelitarum, electus Venetiis, A. C. 1524.

NICOLAUS Auratex, Carmelita, ſcripſit varia. Vide Alegrium, *in Parad. Carmel.* Poſſevin. *in appar.* Luc. *in Bibl. Carmel.*

NICOLAUS Bajardus, vel Biartus, Dominicanus Anglus, varia in Theologia edidit. Pitſeus, Fernandez, Anton. Senenſis, &c. *A. C.* 1410.

NICOLAUS Bernardus, Medicus Delphinas, ſcriptis inclytus. *Vander Linden.*

NICOLAUS Bertrutius, Medicus Bononienſis, Auctor *Collectorii artis medicæ, &c.* Idem, *A. C.* 1350. Juſtus, *in Chron. Med.*

NICOLAUS Bies, Gandavenſis, Poeta, Philoſophus & Medicus, plurima ſcripſit, Valer. Andreas *in Biblioth. Belg.*

NICOLAUS Borbonius, Poëta & Grammaticus Gallus nobilis, fil. Medici, & nepos alterius Nicolai, qui cùm fil. fabri eſſet ferrarii, inter alia ingenii monumenta, deſcriptionem Uſtrinæ edidit, ſub tit. *Nugæ*. Unde Bellajus:

Paule, tuum inſcribis Nugarum nomine librum,
In toto libro nil melius titulô.

Vide Paul. Jovium, & Scævolam Sammart. *in elog.* Obiit A.C. 1641. ætat. 71. poſtquam Pariſiis Græcè Regius Profeſſor docuiſſet. Scripſit volumen operum Latin. Hic Thuani hiſtoriam & Jovii elogia dicitur memoriter tenuiſſe.

NICOLAUS Bodlæus, Philoſophus. & *Boſtehamus*, ambo Carmelitæ Angli, temporis ignoti, Pitſeus *de Scr. Angl.*

NICOLAUS Brikendalius, Grammaticus. *Brigamus*, Poeta. *Brunfeldius*, Hiſtoricus. & *Bungeyus*, qui ſcripſit *Adnotationes Chronicorum*, Angli. Pitſeus. *de Scr. Angl.*

NICOLAUS Cabaſilas, Archiepiſcop. Theſſalonicenſis, A. C. 1350. Latinis acriter obſtitit, contra Thomam ſcripſit, expoſitionem Liturgiæ Græcæ edidit, à Gentiano Herveto verſam. Scripſit quoque *de vita in Christo* Orationem, *contra fæneratores, &c.* Joh. Cantacuz. *l. 3. c. 73. & 9. l. 4. c. 16. & ſeqq. &c.*

NICOLAUS Calaber, inquiſitioni in Arragonia ſubjectus, & cauſtus, A. C. 1350.

NICOLAUS Chantelupius, Carmelita Anglus, genere, pietate, ſcriptis illuſtris, A. C. 1431. Pitſeus, *de Scr. Angl.*

NICOLAUS Claravallenſis, diſcipulus Bernardi, auctor voluminis epiſtolarum. Vide Manriquez, *in Annal. Cyſter. A. C.* 1145. 45. 51. 71. Viſchium, *in Bibl. Cyſter.*

NICOLAUS de Clemangis, à ſecretis Benedicto XIII. Antipapæ. Scripſit *de corrupto Eccleſiæ ſtatu, &c.*

NICOLAUS Clenardus, Dieſtà Brabantinus, Grammaticus ſeculi præteritò celebris. In Galliam, Hiſpaniam, Africamque profectus, ut Arabicam perdiſceret linguam, in quam Sacram Scripturam transferre, convertendis populis illis, ſibi propoſuerat: Obiit in reditu Granatæ, A.C. 1542. ætat 47. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.*

NICOLAUS Coëffeteau, Cenomanenſis, Vicarius Generalis Ordinis Dominicani. Scripſit contra Jacobum Regem Mornæo, *de Eucharistia*, reſpondere conatus eſt, contra M. Ant. de Dominis edidit lib. *de S. Monarchia Eccleſiæ, &c.* Porro traduxit Florum, ſcripſit hiſtoriam Romanam, eruditus & eloquens. Obiit A. C. 1623. ætat. 49.

NICOLAUS Copernicus, Mathematicus, Philoſophus, Medicus celeberrimus, Thorunii natus, A. C. 1473. Græce inſuper doctiſſimus. Bononiæ diu moratus. Romæ dein Mathemata docuit: in patriam reverſus ſcripſit *de motu Octavæ Sphæræ*, Philolai & Heraclidis Pontici hypotheſibus renovatis. Etiam *de Revolutionibus* opus edidit. &c. Obiit, A.C. 1543. Martinus Cromerus, Epiſcopus Warm. ei Epitaphium ſcripſit. A.C. 1581. Gaſſend. *in vita Copernici.* Tycho Brahe, *Orat. de Math.* Iſmael Bulliald. *in Proleg. Aſtronom. Philol.* Voſſ. *de Scient. Math. c. 16. §. 21. 65.* Paul. Jov. *in elog. doct. cap. ult.* Laur. Craſſus *elog. Literatorum, &c.* Vide & Plut. *de placitis Philoſ. l. 3. c. 13.*

NICOLAUS Craſſotus, Gallus, Philoſophus.

NICOLAUS Cuſanus, Cardinalis magni nominis, ex humili loco in id faſtigii evectus, JCtus & Theologus inſignis. In Germaniam miſſus A. C. 1451. tuba belli ſacri, Religionis futuram mutationem inſignem prædixit. Obiit in Umbria A. C. 1464. ætat. 63. Auctor operum, quæ 3. volum. Baſileæ edita, A. C. 1565. ingentem Bibliothecam collegit. Vide Onuphr. Platinam, Ciaccon. Victorel. *in vitis Pontif. Jacob. Fabrum, Joh. Aventinum,* &c. A vico *Cuſa*, ubi in lucem editus eſt, in diœceſi Trevirenſi, ad ripam Moſellæ, è regione Urſicaſtri, nomen habuit. Epiſcopus Brixinenſis, & demum Cardinalis factus. Obiit Tuderti in Umbria, Romæ ſepultus, *Labbe.*

NICOLAUS Damaſcenus, Hiſtoricus & Philoſophus, cujus ætas nulli ignota eſſe poteſt, qui ſciat familiarem fuiſſe Herodi regis amiciſſimum item Auguſto Cæſari, uſque adeò, ut *Nicolaorum* nomen ab hoc imponeret, ſive dactylis, quod eſt apud Athenæum, *l. 14.* Plutarchum *Συμποσ. l. 8. c. 4.* Iſidor. *in Gloſſis*, & Adhelmum *l. de Virginitate*, ſive placentæ generi, juxta *Serenum Samonicum, Heſychium Mileſium, Photium & Suidam*, quomodo & Palladius uſurpat *l. de monachis Ægyptiis Hiſtor. l. 8.* Meminit Damaſceni quoque Euſeb. *Præp. Evang. l. 9.* Fuit autem Philoſophus Peripateticus, vir planè ſummus, & undecunque doctiſſimus. Scripſit de vita propria, teſte *Suidâ*, qui & alia multa nominat, quæ apud eum legi malo. Ipſe ea ſolùm adteram, quæ hiſtorica ſunt. Qualis eſt hiſtoria Aſſyria, quam ab eo ſcriptam fuiſſe, auctor eſt *Photius:* Qui etiam putat, fuiſſe ejus Collectanea morum incredibilium. Planè autem cenſeo, hiſtoriam Aſſyriam fuiſſe partem univerſalis hiſtoriæ. Ea librorum erat 80. juxta *Suidam*: 124. juxta *Joſephum*: ſed fuiſſe librorum 144. indicat Athen. *l. 6.* *Νικόλαος ὁ Δαμασκηνὸς, εἷς δ' ὢν ἐκ τῶν περιπάτων, ἐν τῇ πολυβίβλῳ ἱστορίᾳ (ἑκατὸν δ' ἐστὶ καὶ τεσσαράκοντα τὰ ὅλα τῆς ἱστορίας) τῇ ἑκατοστῇ δεκάτῃ. καὶ ἑκατοστῇ ὀγδόῃ*, &c. Ex *l. 96.* locum quendam de diluvio, & arca citat Flav. Joſephus *Antiq. Jud. l. 1. c. 5.* Item alium de Patriarcha Abrahamo, & illius habitatione apud Damaſcenos, *c. 7. ejuſdem libri.* Operæ pretium quoque fuerat adire *librum 16. hujuſce operis, c. 11.* ubi oſtendit, quantopere ejus fides fuerit ſuſpecta in rebus Herodis Magni, quò vivò ſcribebat. Quædam etiam, quæ ad Indiam pertineant, refert ex eo Strabo, *l. 15.* Etiam geminum ejus fragmentum eruditis notis illuſtravit Joſ. Scal. *append. operis de Emend. Temp.* Nicolai Damaſceni *συναγωγὰς*, h. e. *Collectanea* citat Abba Maximus *Eclog. c. 4.* indeque alia adducit. Voſſ. *l. 1. de Hiſt. Græc. c. 4.* *Nic. Lloyd.*

NICOLAUS Dunelmenſis, Monachus Cluniacenſis Anglus, opus quoddam hiſtoricum edidit A.C. 1169. Matth. Pariſienſ. *in Hen. 2. Pitſeus*, Voſſ. *l. 2. de Hiſt. Lat. c. 52.* &c.

NICOLAUS Duramus, vel Dorhmus, Carmelita Anglus, A. C. 1429. Scripſit in *Magiſtr. Sententiar. Originalia Doctorum, &c.* Lege *in Bibl. Carm. Trithem. Pitſeum, Alegrius*, &c. Item alius, A. C. 1470. *Idem.*

NICOLAUS Durandus Villagagno, Eques Melitenſis, Caroli 5. in expeditione Algeriana comes, illam deſcripſit. Dein, in novam Franciam profecturus, ut in illis locis puriorem religionem propagaret, Genevà Miniſtros quoſdam, e Gallia verò plurimos fideles abduxit. Verùm ibi apoſtata factus, eoſdem crudeliſſimè perſecutus eſt, Vermilliumque, Bordum & Bordalum, è rupe in Oceanum præcipitavit. Reliqui navibus conſcenſis, in Europam ſe receperunt, inter quos Lerius Miniſter, navigationis hujus infauſtæ Scriptor. Seculo præteritò.

NICOLAUS Eremita, dictus *von der Flue*, vulgò *Bruder Clauſs*, Subſilvanus Helvetius. Poſtquam 5. filios totidemque filias ex conjuge ſuſtuliſſet, in Eremum conceſſit, A. C. 1481. in valle *Melchtal*, ſupra locum *Saxlen* dictum, ibique per annos 21. ſolitarius vixit, meditationibus precibuſque intentus: ab omni cibo potuque abſtinuit, (ut ſcribunt eum victitâſſe quidam ſcribunt) de quo ut certius conſtaret, populares omnes ad eum aditus ſolicite obſervare ſoliti ſunt, viſuri, an quidquam cibi illi afferretur. Precari inter alia frequenter ſolebat: *Domine rape me mihi, & redde me totum tibi.* Simplici veſte contentus, caput ſemper pedeſque intectos habens. Ad ſe certatim confluentes ad pœnitentiam hortatus eſt, animò ſemper lætò, & ſupra hujus mundi viciſſitudines erectò, futura prædixit plurima; Patriam communem Helvetiam, *ſi modo concors maneret*, invictam fore, *ſi que incola à mercenaria militia, peregrinis fœderibus, penſionibuſque annuis, patriæ libertatiſque peſte certiſſima, ſibi temperantes, terram ſuam ſtrenue colerent*, monuit. Ab Epiſcopo Conſtantienſi tentatus, cibi quidquam ægrè admiſit, ſed ſanitatis ſuæ damnò. Cætera ſtaturâ excelſâ, voce maſculâ, ſed paulò tardiore, plus ſeris quam ſanguinis in venis habens, cellam incoluit ſibi congruentem, nullaque ſupellectile inſtructam, præter hominis duo ſcabella, quibus ad quietem ſuperuſus eſt. Obiit A. C. 1502. ſepultus eſt in templo Saxlenſi, quod ſacrorum cauſâ aſſidue frequentare, dum in eremo viveret, conſueverat. Stumphius *l. 7. de Argovia, c. 4.*

Quod peregrina tibi vexilla, & fœdera proſunt,
Patriæ plura feret, Numine dante, labor.

NICOLAUS Euboicus, Græcè Latineque doctiſſimus, Concilio Florentino interfuit. Scripſit genealogiam Turcarum.

NICOLAUS Everardus, Zeelandus, JCtus celebris, liberorum liberorumque eruditorum parens. Alius Amſtelodami. Vide Valer. Andr. *in Bibl. Belg.*

NICOLAUS l'Eveſque, ſeu Epiſcopus, Typographus eruditus, Sebuſianus, plurima opera inſignia edidit, Baſileæ, ubi, ductâ Frobenii filiâ, ſedem fortunarum fixerat. Ab Eraſmo, qui in ejus ædibus degit, Bonifacio Amerbachio, Cœlio Secundo Curione, aliiſque præclariſſimis ſeculi præteriti viris impensè commendatus. Guichenò *Hiſt. Sebuſ.* Vide *Epiſcopius.*

NICOLAUS Fachinhamus, Anglus Franciſcanus, gratus Principibus, auctor diverſorum operum, A. C. 1407. Pitſeus, *de Scr. Angl.*

NICOLAUS Faretus, Sebuſianus, ſcriptis inclytus, Peliſſon. *Hiſtor. Academ. Gall.*

NICOLAUS Ferrebantus, Medicus Anglus, ſecul. 13. Pitſeus. *de Scriptor. Angl.*

NICOLAUS le Fevre, ſeu Faber, cum Guidone Fabro fratre, Normanni, ſcriptis inclaruère.

NICOLAUS Fontanus, Medicus Amſtelodamenſis, varia edidit. Vander Linden, *de Script. Med.*

NICOLAUS Francus, Beneventanus, magni nominis, ſed Satyricus nimis acer. Claudianum memoriter calluit, verùm in Juvenalem propenſior. Petro Aretino Venetiis innotuit, ſed eo prudentior, Principes inceſſere abſtinuit, plurimis ingenioſis ſcriptis famam & munera meritus. Nihilominùs tandem cum Satyra Romæ publicam aliquos Magnates offendiſſet, ſuſpendiò necatus eſt. Scripſit Epiſtolas, Dialogos, Poëmata, Nova, Vitas Poëtarum ſui temporis, &c. Laurent. Craſſus, *elog. homin. literat.*

NICOLAUS Gabrinus, Romanus, cauponis fil. vel molitoris, tyrannidem Romæ arripuit, A. C. 1346. cùm ſedes Avenionem eſſet tranſlata. Audax & facundus, oratione ad populum habitâ, hôc ſibi conciliatò, Capitoliò potitus. Tribunus populi appellari voluit, Principes ad cauſam coram ſe dicendam adeſſe juſſit, uſus hiſce titulis: *Candidatus Spiritus ſancti miles, Nicolaus Severus & Clemens, Liberator Urbis, Zelator Italiæ, Amator orbis, Tribunus Auguſtus.* Poſtea pulſus Avenionem profugit, ubi à Clemente 6. captus Romamque remiſſus eſt, populi mirò applauſu ibi exceptus. Verùm annò poſt ob ſævitiam occiſus eſt, Petr. *de rebus fam. in epiſt. &c.* Villanius. *l. 12. hiſt.* Naucler. *Generat. 45.*

NICOLAUS Gorhamus, Dominicanus Anglus, Philippo Galliæ Regi à confeſſionibus, ſeculò 14. ſcripſit in varios Scripturæ libros. E quibus comment. in Euangelia, Coloniæ, A. C. 1537. & in epiſt. Paulinas, Lutetiæ impreſſi, Pitſeus *de Scriptor. Angl. &c.*

NICOLAUS Gruchius, Rothomagenus, Philoſophus & Philologus, Pariſiis, Burdigalæ & in Luſitania invitatu Johannis Regis docuit: *Criticâ in Sigonium*, *Hiſtoria Indic. Ferdinand. Lopezii verſione* &c. inclytus. Obiit Rupellæ, A. C. 1572. S. Marth. *in Elog. l. 2.* plura *in Elogiis* Anton Teiſſier. *part. 1.* ubi Scripta ejus recenſet, & primum Græcè Ariſtotelem interpretatum, ex *Thuano* refert.

NICOLAUS Harpesfeldius, Anglus eruditus, Pitſeus *de Scriptor. Angl.*

NICOLAUS Hemmingius, Danus, patriâ Lalandenſis, pagò *Ernboldi* natus, Canonicus Roſchildenſis, Theologiæ Doctor inter ſuos celebris. Ejus extant: *In Pſalmos 21. priores Enarratio in* S. *Geneva* 1617. *In Pſalmum* 51. *Hafniæ* A. C. 1576. *In Pſ.* 26. 84. *In Prophetas minores*, *Lipſiæ* A. C. 1568. *Ex Euangel. Demonſtratio indubitata veritatis de Jeſu Christo*, *in* 8. *Hafniæ* A. C. 1571. *In Johannem Com. fol. Baſileæ*, 1600. *In omnes tam Pauli, quàm Canonicas Epiſt. Comment. fol. Lipſiæ* 1572. &c. Natus A. C. 1513.

NICOLAUS Herberæus, nobilis Picardus, eloquentiâ inter primos ſeculò præteritò.

NI-

NICOLAUS Hoſtrechamus, Medicus Anglus celeberrimus, A.C. 1440. ſcriptis inclytus, Pitſeus. *loc. cit.*

NICOLAUS Longius, Lugdunenſis, Papirio Maſſonio, *p.* 2. *elogior.* laudatus.

NICOLAUS Langlerus, Epiſcopus Briocenſis, poſt Joh. Tilletum, A.C. 1567. Pariſinus, eruditione clarus. Obiit A.C. 1595.

NICOLAUS Leonicenus, Vincentinus, Medicus inter ſui ſeculi celeberrimos, Philoſophus & Orator, ſcripſit in Dioſcoridem. Obiit A.C. 1524. Ferrariæ, ubi floruit, annô ætat. fermè centeſimô. Profeſſionis ſuæ 60. Juſtus *in Chron. Med.*

NICOLAUS Lonic. Thomæus, Profeſſor Philoſophiæ Patavinus, ſcripſit plurima.

NICOLAUS Lotharingus, Comes Vaudemontius, ſecundogenitus Antonii Ducis ex Clara Gonzaga, Mercurii Dux, à Carolo IX. A.C. 1569. creatus. Pater Ludovicæ, quæ Henrico III. nupſit, Philippi Emanuelis rebus contra Turcas in Hungaria egregie geſtis, inclyti. Obiit A.C. 1577. Godofred. *Geneal. Lothar.* Sammarthan. &c.

NICOLAUS Lyranus, ex Judæo, Franciſcanus; à Lyra, pago diœceſeos Ebroicenſis: ob eruditionem, Principibus gratus, adeò ut à Johanna Regina, uxore Philippi V. Longi, inter executores ſui teſtamenti nominatus fuerit, A.C. 1325. Obiit A.C. 1340. Commentariis ſuccinctis in totam SS. Scripturam editis, ut & tractatu de corpore Chriſti, contra Judæos, de viſione Beatifica, Sermonibus, &c. in quibus futuræ Reformationis adminiſtris viam egregie ſtravit, inclytus. Unde Proverb. *Si Lyra non liraſſet, totus mundus deliraſſet.* Item, *Lyra Luthero equum admovit, & ſtapedes tenuit, quo illum commodius conſcenderet.* Henr. Villotus, *in Athen. Gall.* L. Waddingus, *in Bibl. & Annal. Minorum.* Poſſevin. *in appar.* Valer. Andr. *in Bibl. Belg.* A *Lyra*, Brabantiæ oppido, illum quidam dictum volunt: Thomas Fullerus, eum Anglum faciens, *in the Old Jury* Londini natum eſſe contendit, quos Labbæus refutat. Ejus *Gloſſa ordinaria* ſive *Commentaria in S. Biblia*, extant. in fol. 6. Vol. Baſileæ A.C. 1501. 4. tom. in fol. Venetiis, A.C. 158?. 6. tom. in fol. Pariſiis & totidem Lugduni, A.C. 1520. & 1590. 6. tom. in fol. Duaci A.C. 1617. totidem Antverpiæ A.C. 1634. Item, *de differentia tranſlationis noſtræ ab Hebræa litera.* Rothomagi. Guil. Crowæus *in Elencho Scriptorum in S. Scripturam.* De eo Raynoldus, *Vir tantâ, tamque purâ, verâ, germanâ S. Scripturæ ſcientiâ præditus, ut in illa exponenda nullum habeat ſui temporis parem*, apud Eund.

NICOLAUS Machiavellus, Florentinus, ſcripſit Hiſtoriam Patriæ, item tractatus aliquot politicos, in quibus periculoſæ admodum maximæ, niſi fortè is ſaltem, quid in Principum aulis fieret, non quid deberet, repræſentare voluit.

NICOLAUS Mameranus, Lucemburgicus, Poëta & Hiſtoricus, Valer. Andr. *Bibl. Belg.*

NICOLAUS Manius, Præſes Lucemburg. Hiſtoricus.

NICOLAUS Maria Madaſſarus, Calaber, Epiſcopus Jano Nicio Erythr. *Part.* 3. *Pinacoth. c.* 25. laudatus.

NICOLAUS Maſinus, Medicus, Idem *Part.* 1. *Pinac. c.* 150.

NICOLAUS Maſſa, Medicus Venetus, ſcriptis inclytus, A.C. 1522. Juſtus *Chron. Med.*

NICOLAUS Monardus, Hiſpalenſis. Medicus inſignis.

NICOLAUS Montacutius, Anglus, ſub Henrico VI. plurima ſcripſit.

NICOLAUS Monthelonius, Auguſtodunenſis, pater Johannis, qui *Breviarium utriuſque Juris* edidit. Franciſci &c. Sammarth. *in elog. l.* 4. Molitor *Commentar. Auguſtodun.*

NICOLAUS, ex Myris urbe Lyciæ, igneus, i.e. vehemens Chriſtianorum & æmulator & ſacerdos, qui magnam cum Deo familiaritatem habebat. Hic nihil quidem ſcripſit: ſed in ſomnis Imperatori Conſtantino adſtans, tres duces, ob quendam calumniatorem capitis condemnatos, liberavit, ab ipſis per preces invocatus. Alios etiam quoſdam milites ex morte pariter eripuit, *Suidas.* Alius *Nicolaus* itidem è Myris urbe Lyciæ, frater Dioſcoridis Grammatici, & Hipparchi, & Hypati patricii. Docuit Conſtantinopoli, fuitque diſcipulus Laskaris. Scripſit artem Rhetoricam & declamationes. *Suidas.* Alius Orator, diſcipulus Plutarchi & Procli, illius inquam Plutarchi, cui cognomen erat Neſtorii. Scripſit Progymnaſmata & declamationes Rhetoricas, & alia quædam. Floruit autem ſub Leone Imperatore ſeniore, & Zenone, & Anaſtaſio. *Suidas.*

NICOLAUS Nicolai, Medicus Florentinus, ſcripſit libros Medicos, Philoſophicos & Geographicos. Duas ad illum epiſtolas apud Philelphum habemus: plurimos doctos patriâ ſuâ pepuliſſe dicitur. Obiit A.C. 1430. ætat. 73. Alius, Nobilis Delphinas, de Navigatione quædam edidit.

NICOLAUS de Orbellis, Franciſcanus, Andius, ſcripſit in Magiſtrum Sententiarum, &c. Waddingus, *in Bibl. & Annal. Franc.*

NICOLAUS Occamus, Anglus Franciſcanus; Lelando, Pitſeo, Henr. Willoto, *in Athen. Belg.* laudatus.

NICOLAUS de Oddis, Patavinus, hôc ſeculô inclytus. Vide Thomaſinum, *in elog. illuſtr. Patavin.*

NICOLAUS Oremius, Epiſcopus Lexovienſis, præceptor Caroli V. Galliæ Regis, hujus hortatu Biblia ſacra Gallicè vertit; Libros inſuper de Cœlo, de Mundo, cum Ethica & Politica Ariſtotelis, traduxit: porro *de Communicatione Idiomatum*, ſcripſit. Vir eruditione clarus. Obiit A.C. 1382. Papyr. Maſſon. *in Annal. Francicis*, Morerius, *in Dict. Hiſtor.* Vide Oremius.

NICOLAUS Pavillonus, Advocatus Parlamenti Pariſienſis, Græcè Latinéque doctiſſimus, Poëta excellens.

NICOLAUS Perrotus, Archiepiſcopus in regno Neapolitano, Saxoferratô oriundus, Bartoli popularis. Polybium, alioſque auctores latinè vertit. Obiit admodum ſenex. Seculô 15. Jac. Bergom. *l.* 15. *ad A.C.* 1454. Volaterran. *l.* 21. *Urbano. Commentar.* P. Jov. *in elog. doct. c.* 18. Ughel. *Italia ſacr.* Idem nomen Abſtemii fuit, egregii metaphraſtæ.

NICOLAUS Pontius, Anglus, ſcripſit contra *Wicleff* diſcipulos, A.C. 1410. item, *Determinatione ſ ...*

NICOLAUS Pſalmæus, Epiſcopus Verdunenſis, interfuit Concilio Tridentino. Auctor *Imaginis veræ Eccleſiæ.* Obiit A.C. 1575.

NICOLAUS Reinſius, Pariſienſis, Cardinali Bellajo à ſecretis, Hiſtoriam Cominæi vertit, à Carolo V. nullis muneribus corrumpi ſe paſſus eſt, ut heri ſui arcana proderet.

NICOLAUS Rhegius, Medicus Calaber, A.C. 1336. ſcriptis inclytus, Juſtus *Chron. Med.*

NICOLAUS Rigaltius, Pariſienſis, Regi à Conſiliis & Bibliothecæ regiæ præfectus, obiit A.C. 1631. Auctor Notarum in Tertullianum, Cyprianum, &c.

NICOLAUS Rotarius, Veſantinus & *Roteſanus* Siculus, Carmelitæ, ſcriptis clari. Lucius *in Bibl. Carmel.* Alegr. *in Parad. Carmel.*

NICOLAUS Salcoinus, Picto, Hiſtoricus.

NICOLAUS Serrarius, Jeſuita, Baronio laudatus. Obiit A.C. 1609. Moguntiæ.

NICOLAUS Simonis, Hollandus, Carmelitarum Provincialis, ſcripſit ſermones, quorum tit. *Vade mecum, &c.* Seculô 15. Voſſ. *de Hiſtor. Latin. l.* 3. *c.* 10. *&c.*

NICOLAUS Stanfordius, Ciſtercienſis Anglus, A.C. 1310. ſcripſit in Geneſin, & Sermones. Lelandus & Pitſeus, *de Scriptor. Angl.*

NICOLAUS Storckius, ſeu Pelargus, Sileſius, cum Thoma Muntzero, novorum Prophetarum anteſignanus, prima Anabaptiſmi ſemina ſparſit: cum quo Lutherus conflixit, A.C. 1522.

NICOLAUS Stupanus, vide *Stupanus.*

NICOLAUS Suathamius, Carmelita Anglus, ſcripſit *Determinationum l.* 1. *Lectiones ordinarias, &c.* A.C. 1449.

NICOLAUS *Sudorius*, Scævolæ Sammartan. *elog. l.* 4. laudatus.

NICOLAUS Tartalea, Brixienſis, Mathematicus, ſeculô ultimô. Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* 49. §. 16. *c.* 52. §. 5. Quenſtedt. *de patr. doct. p.* 301.

NICOLAUS Tegrimus, Lucenſis, auctor vitæ Caſtruccii Caſtracani. Paul. Jov. *in elog. c.* 141.

NICOLAUS Thuanus, patruus Jacobi Auguſti, frater Chriſtophori, fil. Auguſtini, qui omnes eruditionis famâ inclaruerunt. Epiſcopus Carnutenſis. Scripſit de adminiſtr. Sacramentorum, obiit A.C. 1598.

NICOLAUS Myrepſus, qui *Præpoſitus* dici ſolet, unus ex Græcorum recentiſſimis medicis fuit. Nam citat Meſuem Arabem medicum, qui claruit, A.C. 1155. ſub Frederico Barbaroſſa. Et vel barbaries multorum vocabulorum indicat ætatem. Accuratè tamen, quô ſeculô vixerit, dicere non poſſumus. Supereſt ejus liber, de Compoſitione medicamentorum particularium, ſecundùm genera κατὰ γενῶν, ſive ordine literarum.

NICOLAUS Tollentinus, omnium ſui temporis abſtinentiſſimus, qui pane & aquâ ſemel tantùm die veſcebatur, procul ab omni otio & verborum vanitate.

NICOLAUS Trigaltius, Duacenſis: Itineribus ſuis & Chinæ itinerario inclytus.

NICOLAUS Thrivetus, Dominicanus Anglus, ſeculô 14. celebris. Voſſ. *de Hiſt. Lat. c.* 65.

NICOLAUS Tudeſchi, dictus Nic. Siculus, vel Panormitanus, Catanâ Siciliæ oriundus, ſeculô 15. JCtus excellens, hinc *Lucerna Juris* appellatus. Archiepiſcopus Panormitanus, diſcipulus Zabarellæ Cardinalis. Interfuit Concilio Baſileenſi, à Felice Papa ibi creato Legati à Latere dignitate ornatus. Obiit Panormi A.C. 1445. Opera ejus Venetiis edita, A.C. 1617. tomos 9. continent. Forſterus ei inſuper tractatum *de Poteſtate Concilii, Pontificis & Imperatoris* attribuit. Scripſit quoque *defenſionem Concilii Baſil.* ſed hæc non amplius ſuperſunt. Vide *Simler. Draudium, Poſſevinum*, &c.

NICOLAUS Turingus, Carthuſienſis ſcripſit varia. *Petreius.*

NICOLAUS Turlotus, Archidiaconus Namurcenſis, aſcetica edidit. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.*

NICOLAUS Valla, Romanus, partem Iliadis Homer. verſu Latinô expreſſit.

NICOLAUS Veunultzius, Lucemburg. ſcripſit tractatus Poëticos, Oratorios, & Politicos. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.*

NICOLAUS Vignerius, auctor Bibliothecæ Hiſtoricæ, &c. Medicus & Hiſtoriographus Henrici III. Scævola Sammart. *in elog. l.* 4.

NICOLAUS Villanius, Piſtorienſis, membrum Academiæ Humoriſtarum. Scripſit duas Satyras, *Dii veſtram fidem.* Et, *Nos canimus ſurdis, &c.* Janus Nicius Erythr. *Part.* 1. *Pinac. c.* 111. Laurent. Craſſus, *elogior. parte* 2.

NICOLAUS de Ultricuria, Doctor, cujus 60. propoſitiones ab Academia Pariſ. condemnatæ, ſeculô 14.

NICOLAUS Uptonus, Canonicus, A.C. 1441. *Walkingtonus*, Ciſtercienſis, 1190. & *Weſtus*, 1533. Angli, eruditione inclyti. Pitſeus, *de Script. Angl.*

S. NICOLAUS, urbs Moſcoviæ, cum portu, ad ſinum Maris, qui *S. Nicolai* quoque nomen habet.

NICOLOCHUS, vide NICOMACHUS.

NICOLOTUS, fil. minor natu Buthues, Herulorum Regis, frater Pribiſlai fuit: qui ambo Idololatræ & Chriſtianorum perſecutores. Canutô, qui Vandalici regni jus ac titulum ſibi beneficiô Lotharii Imperatoris vindicaverat, à ſuis occiſô, avitum

regnum

regnum recuperârunt. Verùm iſte à Rugiis captus & in cuſtodia mortuus eſt: ille, nempe *Nicolotus*, ab Henrico Leone, Saxoniæ Duce & Alberto Urſo Marchione Brandeburgicô, totô pene regnô exutus ac in prælio occiſus eſt. Pater Uratiſlai, quem captum, quod fratrem incitâſſet ad bellum, Henricus prætatus ſuſpendiô necavit, & Pribiſlai, qui ultimus gentis Rex, à Pomeranis reſtitutus, acre cum iſto bellum geſſit: Avus ex Henrico cognomine *Burvino*, & ex Henrico cognomine *Juniore*, nepotum, quibus ſimiliter *Nicoloti* nomen: Horum ille, domô corruente oppreſſus, de iſto vide *infrà*.

NICOLOTUS, fil. Henrici Junioris præfati, Vandaliæ dominus, rami Vandalici, ſicuti frater ejus major natu Johannes cognomine *Theologus*, Megapolitani conditor fuit. Obtinuit in ſua Vandalia Guſtroviam, Plaviam, Ribenitiam, alia ſublatus à filiis Henrico, ob id exule, & *Nicoloto*, parricidii pœnitentiâ confecto. Præter quos genuit quoque Johannem, quô inter alios genitus eſt *Nicolotus* Rugiorum ac Brandeburgiorum victor: qui moriens A. C. 1316. Johannem cognomine *Senirem*, reliquit, è cujus poſteris *Nicolotus*, novæ lineæ auctor fuit, quæ A. C. 1414. extincta eſt: alius ejuſdem nominis, à pietate, prudentia ac parſimonia laudatus, frater fuit Johannis ac Chriſtophori, in quibus familia defecit Vandalica, hæredibus Megapolitanis, A. C. 1430.

NICOLOTUS, cognomine *Putt*, fil. Waldemari, Burvinô Wandaliæ Duce geniti, à Brandeburgicis, quod Marchionis filiâ repudiatâ duxiſſet Pomeranam, bellô afflictus, ultimus fuit ſuæ lineæ, cujus Burvinus, filius tertiò genitus Henrici Juniori, in diviſione paternæ hæreditatis, Roſtochium nactus, auctor fuerat; Sicque eô defunctô Roſtochium Danis ſe ſubmiſit. Vide Phil. Jac. Spenerum *Syll. Geneal. Hiſt. in Fam. Vandalica*.

NICOMACHUS, pater Ariſtotelis Philoſophi. Nicomachos verò 5. tradit *Suidas*; Primum ex Alexandriâ Troadis, poetam Tragicum, qui ſcripſit tragœdias undecim. Secundum Athenienſem item Tragicum, qui vicit Euripidem & Theognin. Olymp. 90. Tertium Medicum Machaonis filium, Æſculapii nepotem, qui ſcripſit de Medicinâ libros ſex, ac de philoſophiâ unum. Reliquos patrem & filium Ariſtotelis ponit. Sextum addit Plinius pictorem Ariſtodemi filium ac diſcipulum, qui pinxit raptum Proſerpinæ, Scyllamque. Plin. *l.* 35. *c.* 6. 7.

NICOMACHUS, nomen cujuſdam Athenis improbi, & ideo ab Ariſtophane *in Ranis* traducti, quem *Scholia* vel Tragicum actorem vel civem exſtitiſſe notant. *p.* 281. D.

NICOMACHUS, exoletus, Dymni inſidias in caput Alexandri Magni in Ariis comparatas detexit. Curt. *l.* 6. *c.* 7.

NICOMACHUS, Navarchus Lacedæmoniorum, à Timotheo ad Leucadem victus, Polyæn. *l.* 3. *c.* 10 Ibidem tamen, *commate* 12. vocatur *Nicolochus*.

NICOMACHUS, quidam Pythagoricus, ut videtur, ſcripſit vitam Apollonii Pythagorici, teſte Sidoniô Apoll. *l.* 8. *ep.* 3. Vixit poſt Philoſtratum, vel ejus ætate. Erat & Geraſenus quidam Nicomachus, itidem Pythagoricus, de quo videatur Meurſius, *notis ad Nicomachi hujus ἀριθμητικῆς ἐγχειρίδιον*. Vixit hic ante Apuleji Madaurenſis ætatem, quandoquidem Apulejus Arithmeticam ejus Latinè tranſtulit, teſte Caſſiodorô, ſcripſit autem libros 2. *Arithmeticorum Theologorum*, Phot. *cod.* 187. Alter quoque hic legi meretur *Nicomachus*, ſub Aureliano Imperatore clarus, qui epiſtolam Zenobiæ Palmyrorum reginæ, præter ſexum tumidam, in Græcam ex linguâ Syrorum tranſtuliſſe ſe dixit, apud Vopiſcum *Aurelian. c.* 27. An idem cum auctore vitæ Apollonii Thyanæi? Sidon. Apollin. *l.* 8. *ep.* 3. Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 2. *c.* 16. Hunc cum priore eundem eſſe opinantur Savaro & Meurſius ſed abſque ratione. Alius Virius *Nicomachus* Flavianus, ſub Arcadio & Honorio, Hiſtoricus diſertiſſimus, teſte Inſcriptione apud Voſſium *l.* 3. *de Hiſt. Lat. c.* 2. *p.* 744. cujus crebra apud Symmachum fit mentio *l.* 6. *ep.* Sed præter hos, & eos, quos inſuper Meurſius recenſet, fuêre quidem Nicomachi plurimi. Memoratur *Nicomachus* Phocenſis Thucydidi *l.* 4. *Nicomachus* ποιητὴς Ariſtophani *in Ranis*. *Nicomachus* Tejus, Xenophonti, *l.* 4. περὶ ἀναβάσεως. *Nicomachus* Daiphanti fil. Demoſtheni *pro Cteſiph.* Lyſiæ oratio, *contra Nicomachum γραμματέα* extat. *Nicomachus* exoletus, apud Diod. Sic. *l.* 17. *c.* 79. & Curt. *l.* 6. *c.* 7. *Nicomachus* Tyrius, Ciceronis hoſpes, Ciceroni *in Fragmentis de Philoſophiâ*, apud Nonium. *Nicomachi* librum, περὶ ζωγράφων ſignat Hephæſtion, *in Enchiridio*. *Nicomachus* Acarnan, Ætolorum legatus Polybio *l.* 17. *Nicomachus* Rhodius, eidem Polybio *l.* 8. Quidam ignotus apud Simplicium *l.* 2. *de cœlo. text.* 56. niſi fortè hic eſt Peripateticus ille. At minimè hic à Meurſio preteriri debuit Nicomachus Muſicus, Iſmeniæ Chorauli & Dionyſiodoro Muſicis æqualis, apud [illegible]. *l.* 37. *c.* 1. Uti nec *Nicomachus* alius omittendus erat Joh. Jonſio, qui de Feſtis Ægyptiis libros conſignavit, teſte Athenæô *l.* 10. *Nic. Lloydius*.

NICOMACHUS, Archon Athenis, Olymp. 109. ann. 4.

NICOMEDES I. Bithyniæ Rex Pruſiæ patri, eô parricidiali ſcelere peremptô, ſucceſſit. Attalô enim Pergamenô adjuvante bellô aggreſſus patrem, illum præliô vicit ac regnô vitâque exuit. Succeſſit ei fil. *Nicomedes II.* Vide Juſtinum *l.* 34. *c.* 4. & *l.* 37. *c.* 4.

NICOMEDES II. Rex Bithyniæ, *Nicomedis* prioris fil. cognomine *Philopator* Romanis amicus, qui olim, raſô capite, ſumpſit pileum, & ſe Romanorum libertum vocavit. A Mithridate pulſus, Romanorumque ope reſtitutus, hos regni hæredes reliquit, Vellejus Paterc. *l.* 2. *c.* 4. *Liv. Flor. Polyb.* &c. Item Hiſtoricus, qui περὶ Ὀρφέως tractavit, cujus operis librum primum citat Athen. *l.* 14.

NICOMEDES Apollonius, inter Præceptores Marci Imperatoris apud *Dionem*: Item educator Veri Imperatoris apud Capitolin. *in Vero c.* 2.

NICOMEDIA, civitas Bithyniæ, ad Propontidem, inter Byzantium 61. & Nicæam 44. mill. paſſ. à Nicomede condita, Strabo *l.* 12. poſtea ſub Romanis fuit, ſedes aliquot Imperatorum. Hic, ſub Diocletiano, Anthimô Epiſcopô capite plexô, templôque incenſô, ad XX Millia combuſta, circa A. C. 298. Poſtea urbs A. C. 358. terræmotu ſubverſa eſt, cum Conſtantius ibi, in gratiam Arianorum, Concilium celebraturus eſſet. Vide Ammian. Marcellin. *l.* 17. Hic quoque obiit Conſtantin. M. Imperator, cui cum vellet in Jordane fluv. baptizari, atque idcirco Hieroſolymam peteret, morte præventus, ab Euſebio Nicomedienſi epiſcopo, Arianæ perfidiæ ſectatore, baptizatus eſt; quæ res Chriſtiani Principis fidem apud pleroſque in dubium vertit. Sed non eſt veriſimile, eum principem, qui per omnem vitam ſuam Ariani dogmatis hoſtis fuerat, in extremo ſpiritu, eô dementiæ conſenſiſſe, quam ſummô ſtudiô de ſuo imperio priùs eliminaverat. *Aſtacus* olim dicta fuit, *Pauſaniâ*, *Ammianô*, *Cedrenô*, ac *Trebellio Pollione*, auctoribus. Turcis à quibus capta eſt, A. C. 1338. Urchanis ductu, filii Ottomanni, hodiè *Nichor*, vulgo autem *Comidia* cieter. Laudes ejus decantat vetus Geographus à Jac. Gothofredo editus. *Νικομήδεια δὲ καὶ αὕτη. ἐξοχωτάτη. καὶ Σεβαστή, καὶ ἐν πᾶσι περιφανής.* Zoſimus ibidem *l.* 1. *Νικομηδίαν πόλιν μεγίστην καὶ εὐδαίμονα διά τε πλοῦτον, καὶ τὴν ἐς ἅπαντα περιουσίαν, ὀνομαστοτάτην*, *Lloydius*. Ibidem, ut & Nicææ, labente Imperiô, officina Monetaria celebris fuit, ut patet ex *Conſtitut. ad Bithynos l.* 1. *Cod. Theod. de Muriles*. & notis NIC. & NKCO. in nummis occurrentibus, quas vide. Longitud. 56. 40. latitud. 43. 00. Nunc pene deſerta eſt.

NICOMEDIENSIS Georgius, vide *Georgius*.

NICOMEDIENSIS Lacus. *Plin. Buzuſa Nigro*; apud Nicomediam, qui fluvium emittit in Sangarium influentem.

NICOMEDIUM, emporium Bithyniæ, *Steph.*

NICON, Archon Athenis, Olymp. 100. an. 2.

NICON, Pirata Pheris, in Peloponneſo ſitis, oriundus, poſt multa Meſſeniis damna data ab iis tandem captus & jam ſupplicii cruciatibus ſubjiciendus, ut vitam redimeret, Pheras ſe proditurum Meſſeniis promiſit ac pollicitis ſtetit. Polyæn. *l.* 2. *c.* 35.

NICON, alius Samius gubernator, qui, quâ aſtutiâ ceperit hoſtiles triremes, narrat idem *l.* 5. *c.* 34.

NICON, Galeni pater, qui Geometriæ & Architecturæ erat peritiſſimus. Item pugil quidam, de quo *Suidam* ſuadi.

NICON, cognomine *Μετανοεῖτε*, quia hoc verbum perpetuò in ore habebat, Monachus Armenus, ſecul. 10. popularium converſioni incubuit, dein in Cretam trajiciens, ibi Evangelium magno cum zelo docuit. Obiit A. C. 987.

NICONIA, urbs Ponti, Strabo *l.* 7. Gentile *Niconiates Stephano*. *Suidas*: *Νικωνία, πόλις ἐν Πόντῳ, πρὸς ταῖς ἐκβολαῖς τοῦ Ἴστρου*. *Niconium Ptolemæo*. *Nomaneſter Nigro* dicitur. Aliis urbs eſt Tyrangitarum, in limite Sarmatiæ verſus Tyram fluv. ſupra Daciam. Quid nunc ſit, non conſtat.

NICOPHANES, pictor elegans & concinnus, Plin. *l.* 35. *c.* 10.

NICOPHEMUS, Archon Athenis, Olymp. 104. an. 3.

NICOPHON, ſcripſit *Ἀφροδίτης γονάς*. & laudatur à *Schol. p.* 545. *in Aves Ariſtoph.* Ejus *χειρογάστορας*, *ibid.* citat. *p.* 612. *c.* 2. *Nic. Lloydius*.

NICOPHRON, Theronis fil. Athenienſis Comicus, Ariſtophani coætaneus, cujus fabulas recenſet *Suidas*. Aliis *Nicophon* dicitur.

NICOPIA, caput Sudermanniæ: *Nikoping*, prope litus maris Baltici cum arce antiqua Ducali & portu, 12. milliar. German. ab Holmia in Africum, 7. à Norcopia in Cæciam. Ibi commoratus eſt Carolus, Dux Sudermanniæ, poſtmodum Sueciæ Rex.

NICOPIA, urbs Falſtriæ Inſul. è regione Lalandiæ Inſul. 4. leuc. Danic. à Naſcoa in Ortum, 11. ab Hafnia in Meridiem, lepida & culta: *Nykoping*.

NICOPOLIS, urbs Myſiæ Epiſcopalis olim, nunc Archiepiſcopalis ſeu metropolis apud Jatri fluv. cum Danubio confluentiam, à Trajano Imperatore poſt Decebalum regem victum, teſte *Ammianô*, condita. *Nigeboli* vulgò, Turcis autem *Scilſtro*, teſte *Leunclaviô*, dicitur. *Baudrando Nicopoli*, urbs etiamnum ampla Bulgariæ, ad Danubium, in confinio Walachiæ, capta in plena pace à Bajazete, A. C. 1399. ubi Chriſtiani grandi clade à Turcis affecti, ſub Sigiſmundo Imperatore, A. C. 1390. Eſt & *Nicopolis* Thraciæ [illegible] Hæmum montem urbs à *Ptolemæo* memorata, adhuc *Nicopoli Sophiano* dicta. Item urbs ad Neſum fluvium.

NICOPOLIS, civitas Epiri, à victoriâ Auguſti ſic appellata; quia Cleopatram & M. Antonium apud Actium præliô ſuperavit. Vulgò *Galipoli*, *la Preveſa* verò *Sophiano*, longitud. 46. 20. latitud. 39. 15. Item Alexander Iſſum urbem, inter Ciliciam & Syriam *Nicopolin* appellavit, quoniam ibi Darium viciſſet.

NICOPOLIS, urbs Armeniæ minoris Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Sebaſtenſi, à Pompejo, teſte *Dione*, condita, in confinio Cappadociæ, ad Ceraunum fluv. media inter Satalum, ad Boream & Sebaſtiam ad Auſtrum, vix. 56. utrinque. *Gianich Caſtaldo*, *Chiorme* aliis, longitud. 69. 00. latitud. 42. 25. Hanc, poſt Theodori Epiſcopi mortem, Ariani turbârunt, A. C. 370. Phorane intruſô, ſed Nicopolitani hæreticum averſati, ejicerunt, ut ſibi Orthodoxus Præſul daretur: à S. Baſilio dein moniti, ut amicitiam cum illo fidelem colerent.

NICOPOLIS, quæ & *Emmaus*, *Ptolemæo* urbs Palæſtinæ in Judæa Epiſcopalis ſub Patriarcha Hieroſolymitano, inde ferè 8. mill. paſſ. in Occaſum, Joppen verſus 28. à Rhamâ 20. Eſt & *Nicopolis* oppid. Bithyniæ, ad Propontidem ſita, teſte Pliniô, *l.* 5. *c.* 32. *Montanea* hodie, unde ſinus *Nicopolitanus*; à Pruſâ 20. mill. paſſ. diſtans, Nicææ propiùs, longitudo 56. 10. latitud. 43. 28.

NICOPSIS, urbs in Boſphoro Cimmerio, Stephan. Diacon. *in vita Stephani junior*.

NICOSIA, urbs Cypri Archiepiſcopalis permunita, in meditul-

Pitullio Inſul. Capta fuit à Turcis A. C. 1570. *Trmiſhes* aliàs quibuſdam.

NICOSTRATA, mater Evandri Arcadis, futurorum vaticinatrix, quæ à carminibus, quibus Phœbi oracula ſignificare volebat, *Carmenta*, ſeu *Carmentis* Latinè dicta eſt. Vide *Carmenta*.

NICOSTRATUS, Argivus, robore corporis inſignis, Herculem habitu militiæ imitabatur, ſpolio leonis circumtectus & clavam manibus geſtans, Diodor. Sic. *l.* 16. *f.* 532. m. Eum Aridiotion apud *Scholiaſtem Ariſtoph.* vult aſ Orneæ occul uiſſe.

NICOSTRATUS, è cohorte nobilium Puerorum Alexandri Magni qui cum Hermolao contra regem ſuum conjuravit, Curt. *l.* 8. *c.* 6.

NICOSTRATUS, actor dramaticus inſignis ex Ionia. Vide Polyæn. *l.* 6. *c.* 10.

NICOSTRATUS, Athenienſis, dictus *Scambonides*, à populo, tribus Leontidos. Vide Schol. *in Ariſtoph. Veſp.* 436. G. 1.

NICOSTRATUS, Macedo, orator inter decem ſecundus, tempore Marci Antonini, ac Dionis Chryſoſtomi, Ariſtidis oratoris æqualis, ſcripſit nonnulla, quæ citat *Suidas*. Item poëta Comicus, de quo vide eundem *Suidam*, *Athenæum*, itemque Ælian. *Anim.* *l.* 4. *c.* 2.

NICOSTRATUS Trapezuntius, Sophiſta, ſub Claudio & Valeriano. Scripſit hiſtoriam Philippi, Gordiani, Decii, &c. Evagr. *Hiſt.* *l.* 5. *c. ult.* Voſſ. *de Hiſt. Græc.* *l.* 4. *c.* 10.

NICOTELEA, mater Ariſtomenis Meſſeniorum Imperatoris; cum qua Genius quidam, draconis ſpecie, concubuiſſe fertur. Pauſan. *Meſſeniacis*.

NICOTELES, Archon Athenis. Olymp. 97. an. 2.

NICOTELES, Corinthius potator ſtrenuus. Ælian. *Var. Hiſt.* *l.* 2. *c.* 41.

NICOTERA, olim Medama, urbs Epiſcopalis Brutiorum littoralis, teſte *Gabriele Barrio*, *Nicodro* dicitur, longitud. 40. 00. latitud. 38. 15. *Baudrando* urbs eſt Calabriæ ulterioris in ora maris Tyrrheni parvi circuitus, 10. milliar. ab oſtio Metauri. Crevit ex ruinis Medamæ.

NICOYA, urbs novæ Hiſpaniæ in provinc. *Coſta ricca*, cum portu, in ora maris Auſtralis & ſinus Salinarum, ſub Hiſpanis.

NICSIA, vide *Naxus*.

NIDDA, Comitatus Germaniæ, ſub propriis olim Comitibus, quorum ultimus, Engelhartus, vitâ defunctus A. C. 1329. cognato Joanni Zigenhainenſi locum dedit. Sed hujus etiam progenie deficiente A. C. 1453. Ludov. Mitis Haſſiæ Landgravius emtionis, ut perhibetur, cum Joanne multis debitis beneficiiſque Landgravio obſtricto, contractæ titulò, utrumque Comitatum ſibi aſſeruit. Vide Cyriac. Spangenbergium *Holſtein. Chron.* *l.* 1. *c.* 4. apud Pfannerum *de præcipuis Germaniæ Principum gentibus* [illegible] *c.* 8. *ubi de Gente Haſſiaca*.

NIDDIA, vide NITHIA.

NIDDUI excommunicationis in Eccleſia Judaica primus gradus, de quo vide ſuprà *Excommunicatio*, it. infrà *Shammata*.

NIDERUS Johannes, Iſnenſis, Dominicanorum cœnobii, quod Baſileæ tum erat, præfectus; Vir eruditus & eloquens, ſcriptiſque ac lucubrationibus ſuis, ubique celebris: Theologica enim plurima in lucem edidit. Hujus, inter Baſilienſis Concilii Patres, tanta exiſtimatio fuit, ut ad evocandos Bohemos, cum Abbate Mulbrunenſi, A. C. 1431. miſſus fuerit. Igitur cum eorum Oratoribus Egræ tantum effecit, ut nomine Regni, ac Marchionatus Moraviæ, quindecim Oratores, magno cum Comitatu Baſileam appulerint; deque Religionis articulis illic propoſitis, ſeriò diſputaverint. Obiit A. C. 1438. legationis ſuæ negotiis, pro reducendis in Eccleſiæ unionem Bohemis, implicatus, Norimbergæ. Vide Urſtiſium *Hiſtor. Baſil.*

NIDERUS, fluv. Norwegiæ, *Nidroſia*. Oritur ex monte Sevone, dein in Circium tendens per Nidroſianam præfectur. Nidroſiam rigat, & ibi in Oceanum abit.

NIDOVIUM, German. *Nidow*, oppid. Helvetiæ, in agro Bernenſi, ad effluxum lacus Biennenſis, inſulæ inſtar ſitum, cum arce: Olim ſub propriis Comitibus, è quibus Ludovicus in comitatu fuit Friderici I. Imperatoris circa A. C. 1160. Cujus ſucceſſores, cum Epiſcopo Baſilienſi, contra Bernenſes, fœdere initò circa A. C. 1367. ab eo oppidulum *Olten* muneri acceperunt. Extincta familia eſt A. C. 1374. ultimò Comite ab Anglis, qui tum in Argoviam irruperant, occiſo. Cujus agnati proximi cum hæreditatem adiiſſent, Comes Kyburgius & Comes Tierſtenius, Epiſcopus *Nidovium* rapuit: ſed ab iis victus, reddidit. Oppigneratum dein, ad ultimi Comitis hæredumque debita ſolvenda Auſtriacis, in horum ditione manſit, uſque ad A. C. 1388. quo à Bernenſibus ac Soloduriis, poſt proſtratas iis in locis Sempacenſi ſtrage Auſtriacorum vices, occupatum eſt, à quo tempore Reipublicæ Bernenſis imperium agnoſcit. Vide Joh. Stumpſium *Chron. Helv.* *l.* 8. *c.* 20. Per Præfectos adminiſtratur, illuc à Magiſtratu Bernenſi mitti ſolitos, Joſ. Simlerus *de Rep. Helv.*

NIDROSIA, urbs Archiepiſcopalis Scandinaviæ, in ora Norvegiæ occidua, ab Eugenio III. Pontifice Romano metropolis effecta, à Bergis urbe regia 70. leuc. in Boream. Hic templum auguſtiſſimum. Capta eſt, A. C. 1564. ab Erico Sueciæ Rege qui milites ibi captos Monachorum more raſos ad Daniæ Regem miſit, ad Bornholmiam mox prælio ſuperatus, poſtea recuperata. Vulgò *Trontheim*, & *Druntheim*, longitud. 36. 10. latitud. 46. 35. *Baudrando* caput Norvegiæ, aliàs regiâ ſede clara. A Nidero fluv. cujus oſtium obſidet. Emporium ſatis celebre, cum portu capaci, quamvis nec vallò, nec foſſis ſepta, ſed ubique aperta, pagum potiùs refert. Aliàs amplior, ſed pluries conflagravit, ejuſque templum S. Olai, totius Septentrionis facilè pulcherrimum, in cineres redactum fuit. Arcem habet parum tutam. A. C. 1658. Suecis conceſſa, pace ad Roſchildam, cum tota Præfectura, paulò tamen poſt à Danis, Suecis ejectis, recepta, Daniæ Regi etiamnum remanet, pace ad Olivam. Hinc

NIDROSIANA Præfectura, incolis *Drontheimlehn*, pars ampla Norvegiæ, a Septentrione in Meridiem extenſa, nempe inter Vardhuſianam præfecturam ad Boream & Bergenſem ad Meridiem per 500. mill. paſſ. atque inter Oceanum Septentrionalem ad Occaſum & Sueciam ad Ortum, ubi ejus major latitudo eſt 120. mill. paſſ. Dividitur in *Nidroſianam Præfect. propriam*, ad Meridiem, ſub qua Nidroſia urbs, & ſeptem Præfecturæ minores, & in *Salteyſem Præfecturam* quæ ad Boream, ſub qua ſunt aliæ 7. regiunculæ. Eiadjacent plurimæ Inſul. in ora littorali. Vide *Nidroſia*.

NIDUM, oppid. Albionis in Wallia & Glamorgania regione, inter Leucarum & Bomium 15. mill. paſſ. a Maridepo urbe 45. in meridiem, Briſtolium verſus. Vulgo *Neath*, aut *Nyth*. longitud. 15. 16. latitud. 52. 00.

NIDUS, avium domicilium propriè. *Nonis*: Quas inter halcyonum inprimis *nidi admirationem habent*, *pila figurâ*, *paulum eminentiore perquam anguſtâ* (ut, etiam ſi inverſantur, mare non influat) *granarum ſpongiarum ſimilitudine*, *ferro intercidi non queunt* ---- *nec unde confingantur*, *invenitur*, Plin. *l.* 10. *c.* 32. Adde, quæ de picarum nidis Auctor Anonymus *Sina & Eur.* *c.* 37. de ſtruthionis, Bochart. *Hieroz. Part. poſter.* *l.* 2. *c.* 17. de paſſeris ſtulti nos, infrà voce *Paſſer*: de aliarum avium ſolertia in nidificando, *neque enim alia parte ingenia avium magis admiranda*, idem Plinius habet *l.* 10. *c.* 33. Quibus tamen omnibus magis memorandi *nidi edules*, avium quarundam, hirundinem magnitudine, quæ in Aſiæ quatuor inſulis, verſus oram Cochinchinæ, nec alibi uſquam, repetiuntur. Sunt illi nec opaci omnino, nec planè pellucidi, quippe, carpatum inſtar, multiplici pelliculâ conſtipati, & ex certo quodam gummi genere conſtantes, quod in aqua repentè diſſolutum & condiendis cibis adhibitum, omni aromatum genere efficacius deprehenditur. Unde *Nidorum* horum commercium per totam Indiam, Tunquinenſe inprimis Regnum, Cochinchinæ conterminum, celebre eſt. Joh. Bapt. Tavernier *Relation nouv. du Royaume de Tunquin* *c.* 3. Gallinarum ex torto ſtramine vel fœno, apud Juvenalem habes *Sat.* 11. *v.* 70.

——— *tortoque calentia fœno*
Ova adſunt ipſis cum matribus &c. ———

Tralatitiè vox ipſam pullitiem notat. Deuteron. *c.* 32. *v.* 11. *Ut aquila excitat nidum ſuum*, i. e. pullos ſuos. Quod loquendi genus Romanis frequens. Virgil. de merope & hirundine, *Georgic.* *l.* 4. *v.* 17.

Ore ferunt dulcem nidis immitibus eſcam.

H. e. *crudelibus pullis*, ut ibi *Servius*. Et Columella in *Horto* id ſequutus,

Veris & adventum nidis cantarit hirundo.

Etiam apud Hebræos inter Templi præfectos, הממונה על הקנים unus dicebatur *Præfectus ſuper nidos*, i. e. ſuper aves, qui videl. præerat iis qui columbas vendebant ſacrificaturis: in cujuſmodi luciones, jure merito irritatus Chriſtus, cathedras eorum ſubvertit Matth. *c.* 21. *v.* 12. &c. Vide Bochart. *Hieroz. Part. poſter.* *l.* 1. *c.* 5. & *l.* 2. *c.* 3. Idem porrò nomen fuit cœnæ Caji Principis, quam ille in platano ampla ſtruxit. Plin. *l.* 12. *c.* 1. *Nunc eſt clara* (platanus) *in Lycia* ---- *domicilii modo cava* ---- *tam digna miraculo*, *ut Licinius Mucianus ter Conſul* ---- *prodendum etiam poſteris putarit*, *epulatum intra eam ſe cum duodevicesimo comite* ---- *aliud exemplum Caii Principis*, *in Veliterno rure*, *mirati unius tabulata*, *laxiſque ramorum trabibus ſcamna patula & in ea epulati*, *cum ipſe pars eſſet umbræ*, XV. *convivarum ac miniſterii capace triclinio*, *quam cœnam appellavit ille Nidum*. Sed & *Nidi*, foruli appellati ſunt librorum, in quibus, velut capſis, certò ordine graduque reponuntur. Martialis *l.* 1. *Epigr.* 118. *v.* 15.

De primo dabit, *alterove* nidò
Raſum pumice purpuraque cultum,
Denariis tibi quinque Martialem.

Ubi *de primo nido*, eſt de ſumma capſa ſeu armario: in quo optimi libri recondi ſolebant. Sicut *in imis* ſeu ultimis *nidis* libri parvæ æſtimationis collocabantur. Idem *l.* 7. *Epigr.* 16. *v.* 5.

Hos nido licèt inferas vel imo,
Septem quos tibi mittimus libellos &c.

NIEBLA, nomen illuſtris in Hiſpania Familiæ, quæ Guzmanniæ ſtirpis ramus eſt. In hac enim Alfonſi Perezii *de Guzman Bono*, Dn. *de S. Lucar de Barrameda*, à Mauris cæſi A. C. 1271. nepos Johannes Alfonſus primus *Comitis de Niebla* titulum nactus eſt, cujus major natu fil. (nam à minori Johanne poſthumo etiam Domini *del Cadoſo* orti ſunt) Henricus, Johannem Alfonſum primum Ducem *de Medina Sidonia* genuit. Hôc genitus Henricus *de Guzman* Dux Medinisidonius, ex Leonora *de Mendoza* (filia Perafani *de Ribera* Comitis *de los Molares*) ſuſcepit Johannem Ducem, Leonoræ *de Zuniga* maritum & ex ea patrem Joh. Alfonſi II. Ducis; quò & Anna Aragonia (Alfonſi Aragonii Archiepiſcopi Cæſarauguſtani, Ferdinando Catholico Rege geniti; filia) natus Johannes Clarus *de Guzman* Comes *Niebla*, junxit ſibi Leonoram *de Zuniga* & *Sotomayor*, & ex ea genuit, Alfonſum Perezium *de Guzman* Ducem *Medinæ Sidoniæ*, qui obiit A. C. 1615. Pater ex Anna *de Silva* & *Mendoza* (filia Roderici Gomezii *de Sylva* Ducis Paſtranæ Principis *Eboli* & Annæ *de Mendoza* & *de la Cerda*) Johannis Emanuelis Dominici Perezii *de Guzman* Ducis *Medinisidonii*: qui & Johannâ *de Sandoval* (filia Franciſci *de Sandoval* & *Roxas* Ducis Lermæ) geniti ſunt, Antonius Perezius Comes *Niebla*, Caſparus Alfonſus Perezius, poſt fratris obitum, eundem titulum nactus, Balthaſar Melchior, Luiſa (uxor Johannis IV. Luſitaniæ Regis, defuncta A. C. 1660.) Franciſca

ſea & Catharina. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Europ. Part.* 2. *p.* 47.

De NIEM Theodoricus, vide *Theodericus*.

NIENHUSIUM, oppidul. Weſtphaliæ, prope Paderbornam, cum arce, ſedes Epiſcopalis Paderbornenſis, ad Luppiam fluv.

NIEVA, fluv. Sueciæ. Exit e Ladoga lacu, ad Notteburgum, & in Sinum Finnicum labitur, poſt leuc. aliquot.

NIGDENI, populi in Africa Propria. *Ptol.*

NIGELLA, oppid. Picardiæ, ad Igonum amnem, 2. leuc. ab Hamo in Occidentem *Neſle*. Medium fere inter Noviodunum in Meridiem & Peronam ad Septentrionem. Meminit Nigellæ caſtri Hermannus Monachus *l.* 1. *de mirac. S. Mariæ Laudunenſis*, & *dominum Radulphum, patrem domini Ivonis, ejuſdem caſtri Principem* vocat. Inter Philippi Aug. vexillarios Milites Flandriæ, poſt Comitem Hollandiæ, ſecundum locum obtinet *Johannes de Nigella*, & cum aliis magnis Proceribus, *Caſtellanis*, *Advocatis*, *Heredibus* ac *Præfectis*, tum inprimis Comiti Guinarum ſeu Ginarum præponitur: ac inter milites Veromanduæ ultimus numeratur *Caſtellanus de Nigella*. Pro Hugone de Gallina, apud Pontem Brovinum A. C. 1214. capto, Philippus Rex Franciæ Johannem *de Nigella*, de centum marcis prædem accepit, quem Rigordus *Militem proceram* & *forma venuſtiſſima* appellat. Matthæo quoque Abbati S. Dionyſii & *domino Simoni de Nigella*, Ludovicus IX. Francorum Rex iterum mare tranſiturus, curam ac tutelam Regni ſui delegiſſe legitur, A. C. 1269. & quum Philippus, ejus fil. ac ſucceſſor bellum Aragonenſium Regi intulit, ſecum duxit Radulphum *de Nigella*, Franciæ, ut ajunt, Conſtabularium; à quo, aut certè à Simone ejus patre, *domus Nigellenſis*, apud Lutetiam, *L'Hoſtel de Neſle*, nomen accepit: quæ portæ urbis, cui proxima erat, ſuum nomen dedit, *la Porte de Neſle*. Oppidum itaque *Neſle* dicitur vulgò, quaſi *Nielle*, i. e. *Nigella*, quò modo Galli rubiginem vocant, cui frumenta hujus loci maximè erant obnoxia: vel, quòd ejus ager melanthiò, ſemen nigrum ferente fructu, abundaret, *Nigella* accepit nomen. Alluitur fluviò vel potius amniculò Lingone, qui nunc *Ingo*, vulgò *Ingon* appellatur, & in Summam defluit. Nec omittendum collegium Canonicorum *Nigellæ*, cujus domini veteri Marchionum titulò fruuntur. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Item fluv. Galliæ, vide infrà, in voce *Nigra aqua*.

NIGELLUM, encauſtum nigrum vel ſubnigrum, ex argento & plumbo confectum, quò cavitas ſculpturæ repletur, ut deſcribitur à Vaſario in *Vitis Pictorum c.* 33. Italis *Niello*. *Gloſſæ veteres: Nigellum*, μελάνιον. Leo Oſtienſis *l.* 2. *c. ult. Laternam argenteam magnam librarum quinque cum nigello.* Et *l.* 3. *c.* 5. *Scrinium argenteum ſuper altare cum* nigello *librarum novem* —— *ſcutellam argenteam cum nigello* &c. Et *c. ult. Fumigatorium cum nigello.* Anaſtaſius *in Sylveſtro Pontif. Scriptum ex literis puris nigellis.* Hinc in *Hiſtor. Epiſcop. Autiſſiod. c.* 20. *Nigellatus*, i. e. nigellò diſtinctus: *Baccheniceam anacleam circulatam & nigellatam.* Item, *Scutella nigellata*, *Rotella nigellata* &c. Etiam *Niellatus*, in Teſtam. Leodebodi Abbatis, apud Helgaudum *in Roberto R. Scutellas* 2. *minores Maſſilienſes deauratas, quæ habent in medio cruces niellatas.* Quod idem fortè cum Gallorum *Neellé*. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* Sed & *Nigelli*, in *Charta* Communiæ Creſpiacenſis, A. C. 1223. monetæ genus notant. *Solidos* nempe *nigros*, Gall. *ſols neres*, h. e. æreos: *Moneta* enim *nigra*, ærea eſt vel ære mixta, cui *alba* ſeu argentea opponitur. Martial. *l.* 1. *Epigr.* 100. *v.* 11.

Ut convivia ſumtuoſiora,
Toto quæ ſemel apparas in anno,
Nigræ *ſordibus explices monetæ.*

Ubi æream monetam intelligi cenſet Salmaſ. &c. apud *Eundem*.

NIGELLUS Wirekerus, Benedictinus Anglus, A. C. 1200. Theologus ſolidus, Philoſophus ſubtilis, Orator eloquens, Poeta ingenioſus. Scripſit *ſpeculum ſtultorum*, *De abuſu rerum Eccleſiæ*, &c. Arnolph. Wion, *de ligno vitæ*, *Pitſeus*, &c.

NIGER, vide *Aquilius*, it. *Quintus*.

NIGER, Præfectus Prætorio, per 6. tantùm horas, ſub Commodo. Lamprid. in *Vita* hujus *c.* 6. *Et in potentia quidem Cleander Perenni ſucceſſerat: in præfectura verò* Niger; *qui ſex tantùm horis Præfectus Prætorii fuiſſe perhibetur. Mutabantur enim Præfecti Prætorii per horas ac dies. Commodo pejora omnia, quàm fecerat antè, faciente.*

NIGER C. Peſcennius, Juſtus Proconſul Syriæ, Didiò Julianò interfectò, cum Septimio Severo de Imperio certavit, & victus eſt; Antiochiæ, quò confugerat, prope Euphratem, primò Imperii annò occiſus, A. C. 194. Aurel. Vict. *in epit. Cæſ.* Herodian. *l.* 3. Vide Eutropium *ſub finem l.* [illegible] & Xiphilinum Dionis Epitomatorem, *in Didio Juliano*. Item cognomen prophetæ cujuſdam, Actor. *c.* 13. *v.* 1.

NIGER Dominicus Marius, Venetus, floruit A. C. 1490. Ejus ſuperſunt 26. Geographiæ Commentariorum libri: Nempe 11. Europæ, totidem Aſiæ, & Africæ 4. quibus ſitum terræ inhabitatæ, prout ſuò ſe habere tempore cognoſcere potuit, non exiguâ induſtriâ literis commiſit. Claruit, ante Americam à Columbo repertam: ejus opera publici juris fecit Wolfgangus Weiſſenburgius, Baſileæ, A. C. 1557.

NIGER Franciſcus, vide *Franciſcus*.

NIGER Palladius, vide *Palladius*.

NIGER Radulphus, vide *Radulphus*.

NIGER Stephanus, vide *Stephanus*.

NIGER, Africæ fluv. maximus. Oritur in Æthiopia ex lacu *Nigro*, qui verſus Æthiopiam inferiorem prope regnum Faſcolæ eſt, dein paulo poſt in Occidentem tendens, Nigritiam ſecat bifariam, tandem pluribus fluviis auctus, per 6. latiſſima oſtia in Oceanum Atlanticum ſe exonerat, verſus Arſinarium promontor. ejuſdem cum Nilo naturæ. Vide *Nigrit.*

NIGER, ſeu Ater, pro inauſpicato infauſtoque, ſicut albus color fauſtus, bonus fortunatuſque habitus eſt. Unde Porphyrion *ad Q. Horatium l.* 1. *Sat.* 4. *niger*, inquit, *i. e. malus.* Servius *ad Æn. l.* 4. *v.* 514. *nigrum*, exponit *noxium*. & *l.* 9. *Æn. v.* 719. *atrumque timorem*, exponit *magnificatum*. Hinc à rerum naturalium Scriptoribus cornices, corvi, bubones, fuſci coloris aves, inter inauſpicatas numerantur.

Nigraque funeſtum concinit omen avis.

Et Apulejus *Metam. l.* 2. *Fuſcis avibus Lariſſam acceſſi, peragrans Theſſaliâ.* Ac quemadmodum Deorum filios, ipſos Deos aut inter Deos relatos, albos candidoſque effingebant; Unde de relato in Deorum numerum, nomine *Daphnidis*, Cæſare, Virg. *Ecl.* 5. *v.* 56.

Candidus, inſuetum miratur limen Olympi,
Sub pedibuſque videt nubes

Ipſæ quoque ſtatuæ candidè veſtiebantur: Sic contra, mortem *nigram*, Inferos atros veteres fecêre. Ita legimus apud Æl. Lamprid. *in Commodo c.* 16. certiſſimum mortis ipſius omen inde deductum, quod *in veſtimentis nigris ſeu pullis in ludis prægitaſſet.* Ipſos mortuos *nigros* vocat Juvenalis *Sat.* 1. *v.* 72.

Per famam & populos nigros efferre maritos.

Paludem *nigram*, Tibullus *l.* 3. *eleg.* 3. *v.* 37. Lethen *atram*, Statius *Theb. l.* 6. *v.* 495. &c. quo perſuaſa Antiquitas, in capitalibus ſententiis ferendis, *nigris* calculis lethale ſupplicium indigitavit. Ovid *Met. l.* 15. *fab.* 1.

Mos erat antiquis niveis atriſque lapillis,
His damnare reos, illis &c.

Quod à Thracibus ortum eſſe, videtur innuere Plin. *l.* 7. *c.* 40. *Calculos pro experimento cujuſque diei in urnam condit, ac ſupremo die ſeparatos dinumerat, atque ita de quoque pronunciat.* Unde Horatius *l.* 1. *ode* 36. *v.* 10.

Threſſâ ne careat pulchra dies notâ.

Idem color cladis luctuſque indicium erat. Sicut enim currus triumphantis, & veſtis & equi & pueri ad habenas, & victima, & ſacrificantium pro victoria habitus candidus fuit, ut dictum: Sic contrà clade afflicti, *nigra* veſtimenta ſumſêre. Hinc Lentulus Prætor à Cicerone accuſatus, *veſte purpureâ Magiſtratûs ſuorum dice depoſitâ*, funeſtam induxit, quod omnibus reis adeò neceſſarium credebatur, ut Milo, quòd id non feciſſet, propterea in exilium fuerit relegatus, ut narrat Plut. *in Cicerone*. Vide quoque infrà ubi de *Pulla veſte*. Idem obſervatum in Deorum ſacrificiis: uti enim Diis Superis albæ, ſic Inferis *nigræ* offerebantur victimæ, Plut. *de Inferorum ſacris*, Val. Max. *l.* 2. *c.* 4. *de Valerio Publicola* &c. Quare Donatus Grammaticus, ad illud Virgilii *Æn. l.* 6. *v.* 249.

——— *Ipſe atri velleris agnam*
Æneas matri Eumenidum:

Inquit, *Omnia nigra inferis mactat* &c. Quod in ſacrificio funebri obtinuit, in quo quippe Diis Manibus (quos ſimiliter *nigros* finxêre) parentabant. Statius in exequiis Archemori *Theb. l.* 6. *v.* 264.

Centum ibi nigrantes armentis robora tauros
Lentâ mole trahens, idem numeruſque colorque
Matribus.

Et in Magicis ritibus idem mos invaluit, ut patet ex Virgilio *Æn. l.* 6. &c. Pauperes etiam & plebeji pullati, i. e. *nigrâ* veſte induti erant, cùm contra divites, ſed præſertim Senatores, Equites, Magiſtratus, candidis togis uterentur, qua de re vide infrà in voce *Pullati*. De veterib. Philoſophis, vide infrà ibidem ubi de *Purpura*: de muliere ſuſpecta, apud Hebræos, voce *Zelotypia*. Quæ omnia à ſepulchrorum, in quibus mortui reconditi, umbris originem traxiſſe videntur. Eundem tamen colorem Pileo Doctorali Theologorum, apud Germanos tribuit Middendorpius *de Academiis l.* 1. *c.* 13. ut & Maximil. Sandæus *in Theologia Jurid. Commentar.* 50. ſed, ad innuendum, eos mundo mortuos eſſe: Cùm contrà Pileus Juriſconſultorum ruber ſit, eò quod adſunt Regibus ac Principibus terræ: Medicorum verò & Philoſophorum violaceus, aut cœruleus, ut moneantur oculos ſuos non declinare in terram, apud Anſelm. Solerium, *de Pileo ſect.* 10. Calceos tandem Virorum vulgò *nigros* olim fuiſſe, innuit Horat. *Sat.* 6. *l.* 1. *v.* 27.

——— Nigris *medium impedit crus*
Pellibus.

Imò Nobilium ac Senatorum, teſte Juvenali *Sat.* 7. *v.* 191.

——— ——— *Nobilis & generoſus*
Appoſitam nigræ *Lunam ſubtexit alutæ*:

Quod inde factum autumant Eruditi, ut nitoris ſtudiò ſequiori ſexui relictò horridam ſe Virtutem amplecti teſtarentur. Quam ob cauſam, *Epigr.* 32. *l.* 7. Cinnam reprehendit Martialis, quòd præter morem calceos haberet albos, qui mulierum tum proprii erant, ſicque præpoſterè nitorem in calceis affectaret. Vide Ben. Balduinum *de Calceo antiquo c.* 8. & plura de colore hoc, apud Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſin. Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 9. & Caſparum Barthium *ad Statium* paſſim. In oculis etiam id coloris expetitum, vide ſuprà *Glaucopis*, & infrà ubi de *Oculos liniendi more*.

NIGER, cognomen Clyti, inclytiſſimi Ducis, quem paulò liberius loquentem, alias chariſſimum ſibi, in convivio interfecit Alexander M. apud Curtium *l.* 8. *c.* 1. Ad differentiam alterius Clyti, hominis ſuprà modum arrogantis, quem *Λευκὸν*, *Candidum* fuiſſe dictum refert Athenæus *l.* 12. *c.* 9. Priorem autem *μέλανα*, h. e. *Nigrum*, vocat Diodorus *l.* 17. *c.* 20. & Plut. *Alex. c.* 20.

NIGER Deus, apud Slavos olim, Satanas dictus eſt. Helmoldus *l.* 1. *c.* 53. *Eſt autem Slavorum miſerabilis error, nam in* con-

cuneis & compotationibus ſuis paterum circumferunt, in quam conſerunt, non divina conſecratione, ſed exſecratione, verba, ſub nomine Deorum, boni ſcilicet & mali, omnem propterea ſortunam à bono Deo, adverſam a malo dirigi profitentes. Hoc etiam malum Deum ſuâ linguâ Diabol, ſive Zernebocb, i. e. nigrum Deum, *appellabant.* Vide quoque ſupra *Dæmon.* Nempe *nigro* colore eum inter alia cenſeri conſuevisse, notum. Ita *atra atria* Proſerpinæ ſunt, apud *Appulejum.* *Niger Pluto*, apud Silium Italicum *l.* 8. *v.* 116.

Nigro ſorti Jovis, cui tertia regna laborant,
Atque atri ſocia thalamo

Et *Niger*, hoſtis infenſiſſimus humani generis, apud Chriſtianos Auctores. Sedulius *l.* 3.

Quin etiam rabidas nigrorum *depulit iras*
Spirituum.

Vide quoque Juvencum *l.* 2. & Aratorem *l.* 1. Certè tali colore in viſionibus Dæmones apparuiſſe Viris Sanctis, refert Zacharias Pontifex in *Vita S. Benedicti*, ex Gregorio M. *c.* 4. Εἶδεν ὁ ἅγιος, καὶ ἰδὼ παιδίον, τι Αἰθίοψ τῷ εἴδει, ... *Vidit ſanctus & ecce, juvenis quidam Æthiops aſpectu, albâ correpta veſte fratris illius, qui in oratione perſeverare non poterat, venit extra Eccleſiam.* Cujuſmodi Æthiopem Bruto lucubranti in campis Philippicis ſequuturam mox cladem ac mortem denuntiâſſe, in Romana legimus Hiſtoria. Hinc *Nigri* dicebantur & mortui, quod apud Inferos degerent. Servius *ad Ecl.* 5. *Candidus, i. e. Deus; ut contra mortuos nigros dicimus.* Ad quem vide non inamœna, apud Mattinum Roam. *Singularium l.* 6. *c.* 15. Plura vero hanc in rem ſupra.

NIGER Pulſus, locus Belgii, memoratus in *tabula Peutingeriana*, *Flevum Rhenus, Lugduno XI. Prætorium Agrippinæ* II. *Matilone* V. *Albamanis* XII. Nigropullo V. &c. exponitur *Voerden*, oppidum Hollandiæ. Vide *Voerda.*

NIGIDIA, urbs Lycaoniæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Iconienſi, a quo parum recedit. *Hen Nigde*, teſte *Leunclavio.*

P. NIGIDIUS Figulus, Vir Prætorius, non humanarum modò literarum, ſed & Philoſophiæ, & Aſtrologiæ, & rei Medicæ conſultiſſimus extitit, Ciceroni ſummâ gratiâ junctus, & honorificentiſſime ſemper ab illo habitus, quem & in *libello de Univerſitate*, ab ingenio & eruditione vehementer laudat, & exulantem ſub Cæſare, quod omnes Pythagorici Magiæ ſuſpecti eſſent, diligenter conſolatus eſt, ut videre licet in *Fam. Epiſt. l.* 4. Laudat eum quoque Lucanus *l.* 1. *v.* 639.

At Figulus, cui cura Deos, ſecretaque cœli
Noſſe fuit, quem non ſtellarum Ægyptia Memphis
Æquaret viſu, numerisque moventibus aſtra.
Aut hic errat, ait, nulla cum lege per ævum
Mundus, & incerto diſcurrunt ſidera motu:
Aut ſi fata movent, urbi, generique paratur
Humano matura lues ——

A. Gellius, qui paſſim ejus meminit, *Romæ civitatis doctiſſimum* vocat. Idem ætatem illam Ciceronis & Cæſaris multiformium doctrinarum, variarumque artium, quibus humanitas erudita eſt, culmina habuiſſe duo ſcribit, M. ſcil. Varronem, & hunc P. Nigidium, cujus tamen lucubrationes, non ita, ut Varronis, in omnium manibus frequentes fuiſſe oſtendit, quod propter obſcuritatem, ſublimitatemque in vulgus non exirent. Citantur ejus Commentar. Grammaticorum libri 24. præterea de Animalibus, de extis & ventis. Ejus eſt illud, apud eundem Gellium relatum *Vir bonus præſtare debet, ne mentiatur; prudens, ne mendacium dicat.* Neutiquam vero prætereundum, Figuli cognomen inde adeptum, quod interroganti, ut Aſtrologiæ peritiſſimum, cur gemini diſpari conditione naſcerentur? commentum illud de rota figulari propoſuerit, quæ brevi temporis momentò maxima ſpatia revoluta percurrat. Cujus reſponſi meminit D. Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 5. *c.* 3. Illud, ſingularem ejus, in divinando, felicitatem arguit! quod, cum ageretur in Curia de conjuratione Catilinæ, & Octavius pater, ob uxoris puerperium, ſeriùs acceſſiſſet, P. Nigidius, compertâ moræ cauſâ, Dominum terrarum Octavio natum affirmavit, ut eſt apud Sueton. *in Aug. c.* 94. Deceſſit in exilio, an. 709. Urb. Cond. potiente rerum Cæſare, quomodo teſtatur Euſebius, & id ipſum indicat M. Tullius *Philipp.* 2. Janus Rutgerſius fragmenta ejus magnâ curâ collegit, ex priſcis auctoribus.

NIGILPIA, Mauritaniæ Cæſarienſis oppid. *Ptol.*

NIGIRA, urbs Libyæ interioris, Nigritarum metropolis, ad Nigrum fluvium, *Ptol.* *Guber* hodie ex *tabul. recentiorib.* urbs regia. Aliis *Cano*, regni cognominis caput.

NIGIR, ſeu NIGER, NIGRIS, & NIGRES, Africæ fluv. à quo *Nigritæ*, ſeu *Nigretes*, populi Libyæ dicti, *Steph. Ptolemæo* Νίγειρ dicitur; quem, cum Latinorum aliqui, more linguæ ſuæ inflectentes, *Nigrum* dixerint, hinc Solini error ortus eſt, qui ab aquæ colore ita dictum cenſuit, *c.* 27. *Inde Niger eſt amnis, quia atrò colore exit per intimas & exuſtas ſolitudines.* Barbarum potiùs vocabulum cenſendum; neque enim aut ipſi Libyes, aut Græci à vocabulo Latino urbem *Nigira* vocarent, ſed ea ſic Nigira à Νίγειρ fluv. ut alia urbs *Gira* à *Gir* denominatur. Vide *Niger.*

NIGIUTIMI, Africæ Propriæ populi *Ptol.* Hos *Villanovanus Cinithios* Taciti *l.* 2. *Annal. c.* 51. & *Ethinos* Plinii *l.* 5. *c.* 4. eſſe teſtatur.

NIGRA, ab armorum colore, dicta parva quidem, ſed lectiſſima, & ſub ſignis aſſidua fortiſſimorum militum manus, quâ Matthias Corvinus inclytus Hungariæ Rex, ſæpe ingentes Turcarum exercitus fudit: monente Rudolphô II. Imperatore in Comitiis Ratiſbonenſibus, quibus, ad imitationem Corvini, veteranum expertumque militem Turcis oppoſiturus, in continuum quinquennium ab Imperii Ordinibus auxilium petiit, A. C. 1594. apud Joan. Leunclav. *Compleatum libro ad Turcorum Annal.* ... *Pompejum magnae ſacr.*

NIGRA Aqua, unus e quatuor amnibus, qui apud Abrincatuos, in Gallia, colle Brinbalio *la Butte de Brinbal*, orti, ſuò quiſque alveò in diverſa decurrunt, quorum reliqui Egrannia, Sera & Vera. Dicitur vulgò *Nerran*, à colore aquarum, vel *Neran*, ac alluit Tenerchebraiam *Tenchebray*, & Condate Epocaſſium *Condé ſur Neraeu*, atque ſupra Pontem Dolbaneum *Pont Dauly*, Cartâ accipitur. Eſt & *Nigella*, vulgo *la Neſe*, fluv. unus e primis in Garumnam defluentibus: & *Nigra*, vulgò *la Neire*, in Bituriges Cubos, cui Albiniacum adſidet, & quem Saleta major *Grande Saudre*, in Carum defert: quibus ambobus fluviis aquæ ſuæ color & nigredo nomen impoſuit, ſicuti contra albedo Albæ amni cauſa nominis fuit. Quanquam *Nigella* iſte Garumnicus, à quibuſdam Latinè *Neſtus* dicitur, ita ut *Neſte* potius videatur nuncupandus, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Aironcium.*

NIGRA Moneta, vide infrà *Plumbea ſelibra.*

NIGRA Proceſſio, in Eccleſia Romana Litanis dicitur, quia *nigro* tegmine in ea homines cooperiri conſuevere. In Conventuali certè Eccleſia Equitum Militenſium, ubi in Feriis ſextis per annum ſolet fieri proceſſio, cum ligno crucis, poſt ſolennem de eadem Cruce miſſam, faciem totius Cleri nigrò velò fuiſſe contectam, ſe puerò adhuc, notat Car. Macer *in Hierolexico.* Vide quoque ſuprà *Cruces.*

NIGRAGUARDA, Caſtellum in monte extructum, ex quo Pancadenſis civitas videri poteſt. In tractu Nephthalim. Guil. Tyrius *l.* 18. *bell. ſacr. c.* 15.

NIGRAMMA, Indiæ intra Gangem urbs, *Ptol.*

NIGRAPELISSA, oppid. provinc. Cadurcenſis, 2. leuc. à monte Albano in Cæciam, 7. à Cadurco in Meridiem. Male habitum à Ludov. XIII. *Negrepeliſſe.*

NIGRI, pro lugentibus, apud Statium *Theb. l.* 12. *v.* 111. pro infelicibus *l.* 5. *v.* 175. pro obſcuris & infimibus, *l.* 10. *v.* 26. pro mortuis, apud Servium *ad Virgil. Ecl* 5. &c. Vide ſupra. Apud Recentiores *Nigri*, idem cum *Nigellis*, de quibus ſupra, genus levis monetæ, cui unde id nominis hæſerit, exponit Nicol. Oreſmius Epiſc. Lexov. *de Mutat. Monetar. c.* 3. *& quoniam aliquoties in aliqua regione non ſatis competenter habetur de argento ..... una portiuncula argenti, quæ juſte dari deberet, pro libra panis vel aliquo tali, eſſet minus benè palpabilis, propter nimiam parvitatem, ideo facta fuit mixtio de minus bona materia cum argento: & inde ortum habuit Nigra moneta, quæ eſt congrua pro minuta mercatura.* Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* in hac voce, ut & in voce *Moneta.*

NIGRI Monachi, in Communione Romana qui *Nigri monachi* in *Geſtis* Innocentii Pontificis dicuntur Monachi Benedictini, à *nigro* habitu, quo utuntur. Vide infr. *Nigrorum Ordo.*

NIGRIGERULI, Græcis Μελανηφόροι, quæ vox in veteri monumento.

ΓΑΙΟΣ ΓΑΙΟΥ ΑΧΑΡΝΕΥΣ ΙΕΡΕΥΣ ΓΕ-
ΝΟΜΕΝΟΣ
ΕΝ ΤΩ ΕΠΙ ΝΑΥΣΙΟΥ ΑΡΧΟΝΤΟΣ Ε-
ΝΙΑΥΤΩ
ΚΑΙ ΟΙ ΜΕΛΑΝΗΦΟΡΟΙ ΚΑΙ ΟΙ ΘΕΡΑ-
ΠΕΥΤΑΙ ΥΠΕΡ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΚΑΙ
ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ
ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΩΝ ΙΣΙΔΙ ΔΙΚΑΙΟΣ. ΥΝΙ
ΙΔΡΥΣΑΝΤΟ.
GAJUS GAJI F. ACHARNENSIS SA-
CERDOS FACTUS
IN NAUSII ARCHONTIS ANNO
ET MELANEPHORI ET MINISTRI
PRO
POPULO ATHENIENSIUM ET PO-
PULO
ROMANORUM ISIDI JUSTITIÆ DE-
DICARUNT.

Munus aliquod denotat, ad ſacra Iſidis, Serapidis, aliorumque aliquot ex Ægypto maximè Deorum ſpectans: quodnam autem illud fuerit, non adeò liquet. Legitur *Inſcr. Græca* in Petri Bembi *Ep. Ital.* ubi Theophilus Theophili fil. Antiochenus dicitur Μελανηφόρος Serapidis, Iſidis, Anubidis, Harpocratis, Seleucô Andronici Rhamnuſii filiô Sacerdote. Neque extra Inſcriptiones vox hactenus obſervata. Interim ex his facile colligitur, Melanephoros hos ſeu *Nigrigerulos*, in pompis ſacris Numinum ornamentis geſtandis naſſe præſtitutos, indeque nominatos. Sic Hierophori, Thyrſophori, id genus alii. In Iſidis autem ornamentis erat, *quæ longe lengeque*, ut Appulejus *Mileſiar.* 11. *etiam meum confutabat obtutum, Palla nigerrima, ſplendeſcens atrò nitore, quæ circumcirca remeans* &c. Unde Laur. Pignorius *in Iſiacis p.* 10. *Et quidem in tabula univerſa nigror hic maxime conſpicitur, argentò ferè ſemper diſcretus, quâ merito Appulejus eidem* (Iſidi) *prætextam diſcolorem & Pallam nigerrimam adſignavit.* Ita ergo Theophilus hic fuerit ex Melanophororum ſodalitio, cujus munus erat *pallam* illam *nigerrimam* geſtandi. Quò proculdubio ſpectat illud Plut. de Iſide, cum pro Luna ſemi & cornua imaginis ejus pro illuminationibus falcatis, cum Τὰς δὲ, inquit, *l. de Iſide & Oſir.* μελανοστολίας ... *Nigris autem veſtibus occultationes ejus & obumbrationes deſignans, quibus Solem deſiderans ſpectatur*, &c. Vide Joh. Seldenum *de Synedr. Veter. Hebr. l.* 3. *in Addend.*

NIGRINUS, nomen variarum in Republica Romana gen-

tum, circa tempora Hadriani Imperatoris Achiliæ nempe, Pontus, & Domitius [illegible] qui Hadriano inſidias [illegible], apud Spartian. in *Vita Hadriani* c. 5. *Nigrinus* [illegible] [illegible] [illegible] *Quieti* [illegible] *Tertius*, Celſus, [illegible], Nigrinus [illegible] A quo tempore Hadrianus [illegible] [illegible], per quem totus [illegible] [illegible] Item tamen Imperator Lucium Verum, Nigrini [illegible], [illegible] [illegible] Domitii [illegible] *Nigrini*, [illegible] [illegible] *l.* 7. Vide Caſaubon. *Not. ad Spartian.* [illegible]

NIGRINUS, [illegible], uti eum vocat Lucian. *in Nigrino*, [illegible]

NIGRIS, [illegible] Æthiopiæ, quem nonnulli caput Nili eſſe autumarunt, quod in [illegible] cum Nilo [illegible], crocodilum & [illegible] gignit [illegible] & iiſdem temporibus augeatur. Plin. *l.* 5. c. 8. & Solin. *l.* 4. c. 5. *Nic. Lloyd.* Nempe ſluvius eſt Africæ. Nilo non minor, [illegible] cum [illegible] [illegible] Nilus, temporibus [illegible] regiones inundare [illegible] Quod *Senega* quoque, [illegible] Africæ Borealis, [illegible] montium [illegible] operæ. Item [illegible] fluvio Regni Pegu & [illegible] fluvio Regni [illegible]. Auctor Nat. 3. *Reg.* [illegible] *part.* 1. c. 19. & Schoot [illegible] Adit regiones Guangaram, Zanfaram, [illegible], Tombutum, Mellem &c. & postquam [illegible] per ſubterraneos meatus [illegible] ad promontor. Viride [illegible] Vide Athanas. Kircherum *Mundi Subterran.* *l.* 2. c. 15. [illegible] *part.* 2. c. 1. Alexium [illegible] *Navig.* c. 14. Auctorem Anonymum *Hiſtoriæ Orbis Terr. Geogr. ac Civ.* c. 3. §. 15. &c. ut & in voce *Niger*.

NIGRITÆ, populi Africæ, [illegible] *Nigretes* Dionyſio v. 215.

[illegible] Nigretes.

De his vide Geographum [illegible] Plin. *l.* 5. c. 8. Melam. *l.* 3. c. 10. [illegible] *Nigretes* [illegible]

Getulique ultra, [illegible] Nigretes.

Pro [illegible] [illegible] legunt. [illegible] [illegible] Nigritia, ab Ortu [illegible] juxta Nigrum flu. [illegible] Sepretnione [illegible] [illegible] Occaſu Oceano Atlantico. Diviſa [illegible] in XIV. regna, vis nominibus notis, *Gangara*, nempe, *Zanfara*, *Caſſena*, *Zegzeg*, *Cano*, *Guber*, *Gago*, *Agades*, *Mandinga*, *Tombuto*, *Gualata*, *Genehoa*, *Jaloſes*, & *Melli*. Sed raræ ibi urbes. *Nic. Lloyd.* XV. eorum Regna habet Hornius, atque ex his notiſſima præcipuaque *Gualata*, *Tombuto*, *Senega*, *Melli*, & præ his *Guineam*. Eandem regionem ſluv. Senegam, Nigro ſimilem, inundare addit, *Orbi. Polit. part.* 3. p. 72. Ad eoſdem *Nigritas* referuntur Inſulæ Fortunatæ, ſed harum res antiquæ, non minùs ac reliquorum Regnorum, ignotæ ſunt: Id ſolum conſtat, circa A. C. 1400. in Magna Canaria duos fuiſſe Reges, quorum unus [illegible] *Doramas*, alteri *Guanarteme*, qui dum [illegible] colliderentur, occaſionem Hiſpanis Canariæ expugnandæ præbuerunt: reliquas Inſulas paulo ante Franci occupaverant, qui tandem jus ſuum in Hiſpanos venditione tranſtulerunt, Idem *part.* 3. p. 110.

NIGRITIÆ URBES.

Cantorum, *Cantory*.	Guberſum, *Guber*.
Canum, *Cano*.	Mandinga, *Mandinga*.
[illegible], *Caſſena*.	Maraſa, *Maraſa*.
Gagum, *Gago*.	Tombutum, *Tombut*.
Gangara, *Gangara*.	Zanfara, *Zanfara*.
Genehoa, *Genehoa*.	Zegtegum, *Zegzeg*.

NIGRITIS Palus, ubi eſt *Lac Guarda*, prope urbem *Guber*, in Nigritia, per quam Niger labitur.

NIGROÆ, populi ſunt, qui regem habent monoculum, *Herodot.*

NIGROMANTIA, pro NECROMANTIA. Ebrardus *in Græciſmo* c. 8.

——— *Mors nigron eſt*, Nigromantia *dicitur inde*.

Et c. 10. [illegible]

De nigro propter Nigromantia *dicitur eſſe*.

Hinc *Libri nigri* i. e. *Necromantici*, apud Ekkehardum *de Caſibus S. Gall.* c. 3. Vide ſupra *Necromantia*, item *Niger Deus*.

NIGRORUM Ordo, in [illegible] Romana dicuntur Caſinenſes Monachi [illegible] Ordinis S. Benedicti, *nigro* habitu, quo [illegible] Clerici, qui tamen ante [illegible] violaceum colorem [illegible] Olim enim Benedictinorum [illegible] [illegible], & habebat ex Caſinenſi Congregatione octo Pontifices, & ex [illegible] quatuor [illegible] mille Cardinales, ſeptics mille Archiepiſcopos, [illegible] Epiſcoporum [illegible] [illegible], [illegible] 55700. ut [illegible] habet, vel 5550. ut Johannes XXII. Papa. [illegible] hæc in [illegible] [illegible] Abbatum [illegible] [illegible] Multi [illegible] [illegible]. Ab hoc Ordine per [illegible] anno. Romana Eccleſia gubernata eſt, tantaque ejus fuit [illegible] ut Imperatores & Reges non pauci, depoſita dignitate, in hoc inſtituto vitæ reliquum exegerint. [illegible] eſt, quod Seculares Clerici, uti dictum, *nigrum* habitum, [illegible], aſſumſerint, &c. Vide Dominicum & Carolum Macros *in Hierolexico*, ut & ſupra, ubi de *Caſinenſi Abbatia*. Sed & apud Græcos Monachi etiam *Nigri* ab [illegible] dicuntur, in Synodo [illegible] [illegible] Du Freſne in voce *Nigromonachi*. Vide quoque ſupra ubi not. de *Monachis*, eorumque [illegible] &c.

NIGRORUM Regio, vide *Papuarum terra*, in mari Indiæ orientis detecta, inter novam [illegible] [illegible] Moluccas, ad Regionem. [illegible] [illegible] [illegible]

NIHIL fecit, in [illegible] Claudii II. [illegible] apud Trebellium Poll. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *Claudi Auguſte*, [illegible] *Tetrice* nihil fecit [illegible] [illegible], ſed [illegible] [illegible]. *Nihil fecit*. Nempe Senatores, quorum [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Tetrico, qui [illegible] inter XXX. Tyrannos & ex [illegible] & [illegible] Conſulem [illegible] nec [illegible] imperabat. Ideoque cum [illegible] ſuis [illegible], ab Aureolo [illegible] & a Palmirenis, a Zenobia & Victoria liberari, contra Tetricum [illegible] nihil poſſuiſſent, [illegible] *nihil feciſſe* [illegible], [illegible] nihil [illegible], quam [illegible] liberati [illegible] [illegible] poſſint. [illegible] autem plane eſt, *Nihil fecit*, [illegible] Sed notum, [illegible] [illegible] magnam partem [illegible] [illegible] [illegible] conceptas fuiſſe. Sic plane accipitur, apud Juvenalem *Sat.* 6. v. 222.

O demens, ita ſervus homo eſt? nil fecerit eſto.

i. e. nil commiſerit, dignum [illegible], nihil deliquerit. Vide Salmas. *Not. ad Pollionem*, & *Inſra*. Apud [illegible] [illegible] Hiſtoricos, *Nihil fecit*, cognomen eſt [illegible] Francia Regum [illegible] [illegible], qui [illegible] Palatii [illegible], [illegible] [illegible] & [illegible] Majoribus Domus commandarent; [illegible] [illegible] Hinc [illegible] *Faineant*, pro ignavo. Harigerus [illegible] *de Vita S. Ursmari*, apud Mabillonium, *Sec.* 3. [illegible]

Tunc fratres gemini Dagoberto Rege creati,
[illegible]
[illegible]
Regni [illegible] [illegible],
Tres [illegible] [illegible] [illegible],
[illegible] Childericum & Theodericum, &c.

Maxime vero Ludovicus Balbus Caroli Calvi fil. [illegible] Antonius *de Mauroidis* [illegible] *Verum Auguſte* [illegible] *rebus humanis [illegible], [illegible] Ludovicus [illegible]*, [illegible] Nihil feciſſe *nomen [illegible] eſt*, [illegible] [illegible] *Majoribus* [illegible] *Nihil fecit* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Geſta [illegible] in Andegav. c. 3. n. 1. [illegible] *Nihil fecit*. Et c. 3. n. 1. *Tempore Ludovici Regis Nihil facientis*. Car. du Freſne *Gloſſ.* [illegible] [illegible] *Rege Nihil facientis* [illegible] *Faineant*, [illegible] Merovingorum, vocat [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *Childebertum III.* *Childebertum III.* *Dagobertum II.* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Dagoberti [illegible] [illegible] Caroli Martelli [illegible] *Regum Rex*, ut Hiſtoricis vocatur, poſt [illegible] Dagoberti, filio [illegible] [illegible] Regum impoſuit, [illegible] Reges *Nihil fecit* collocavit *Childericum III.* [illegible] [illegible] *Theodericum* & [illegible] Martellus, [illegible] Majores Domus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Theodericum [illegible] Merovingorum, *Childericus III.* cui ſub Carol. Martello [illegible] & a ſub hujus filio Pepino, [illegible] [illegible] [illegible] a Zacharia Pontifice Romano [illegible] [illegible] [illegible] Pepino autem Regnum, quod [illegible] Carolo Magno [illegible] poſtea [illegible] [illegible] [illegible] Quod [illegible] Pontificum [illegible] temporalia, in conſequentiam trahentes, penes [illegible] Reges [illegible], [illegible] [illegible] contendentes [illegible] Henrici III. quo Regum Galliæ [illegible] propria Chilperico [illegible] [illegible] Regni ad Carolingos [illegible] tanquam fundamentum Pontificiæ poteſtatis [illegible] habetur. Vide Georg. Horrium, *Orbe Imperante* p. 117. & Regum horum quemque ſub loci.

NIHIL vos moramur, Patres Conſcripti, formula apud Romanos dimittendi Senatus [illegible] Conſul dicebat hoc verbo, *Dimittite*. Jul. Capitolin. *in Marco Philoſopho*, c. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *Nihil vos moramur*, *Patres Conſcripti*. Vide Caſaubon. *ad* [illegible]

NILEUS, Codri ultimi [illegible] [illegible] Regis fil. poſtquam Medon [illegible] regno cedere [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *migrare* [illegible] [illegible] Cujus [illegible] meminit Marm. Arundel. [illegible] *Ephyſum* &c. Vide Paulaniam [illegible] & ſupra in voce *Ionia*.

NILEUS, Philoſophus, quem Athenæus *l.* 1. ait habuiſſe in ſua poteſtate omnes libros Ariſtotelis, [illegible] [illegible] Laertius.

NILIDES, lacus Cæſarieæ in Iſio, ab Juba dictus, ob hoc argumentum, quod Nili [illegible] [illegible] Plin. *l.* 5. c. 9. Ubi intelligit, ſimulachrum vel picturam illius lacus [illegible] ſuiſſe

fuiſſe [illegible], in templo Iſidis, apud Cæſaream Mauritaniæ urbem. Vide Salmaſ. ad Solin. p. 415. & in voce Nilo.

NILIS, [illegible] interioris Mauritaniæ, quem Nilaquæ ſtagnantes efficere credunt. Plin. l. 5. c. 9.

NILOA, Græcè Νειλῶα, feſtum Ægyptiorum, ſub ortum inundationis Nili, in hujus honorem, [illegible] [illegible] nomen. Heliodor. Æthiopic. l. 9. [illegible] [illegible] [illegible] Ægyptiorum feſtum nominant, [illegible] maximè [illegible], & cum inundatio [illegible] [illegible] celebrant feſtum, cujus [illegible] Ægyptiorum eſt. Ab ea gente enim Nilus [illegible] in Lactione [illegible] habebat, qui tamen [illegible], cum hoc nomen [illegible] [illegible] Kalendæ [illegible] h. e. Jupiter vocatus eſt, divinoque eum honore habebant, uti diximus in voce Nilus. Hinc [illegible] ejus ſuper aggere [illegible], in numm. [illegible]. Idem vero fluvius Triton dictus eſt aliquando. Lycophron Caſſandra, de Proteo,

——— ὁ Θρηξ, [illegible]
Τρίτων [illegible]
[illegible] ———
——— qui olim [illegible] ex Thracia
[illegible] Meleni [illegible]
[illegible] ———

Item Aeti, Ægyptus & Oceanus, donec Nili accepit nomen. Nominis cauſas habes, apud Solinum inprimis c. 35. ad quem omnino vide Salmaſ.

NILOPOLIS, Ægypti oppid. Ptol. & Steph. & nomus. In Occidentali Nili ripa, inter Memphim ad Boream & Heracleopolin urbem in Meridiem. Hujus Epiſcopus Chæremon, ſub Decio Imperatore in fuga, legitur in cœlum raptus. Euſeb. l. 6. c. 42. Lucas Hoſt. Geogr. comp.

NILOSCOPIA, vel NILOMETRIA, vide Nilus.

NILUS, ſive Vibrutus, Thebæorum in Ægypto Rex XXXVI. poſt Siphoam ſive Mercurium II. fluvio Nilo nomen dedit. Diodorus [illegible] laudandus, cum antea Ægyptus vocaretur, ut ex Homero patet Odyſſ. l. 14. & Pauſan. [illegible]. Regnavit ann. 5. exitiis Trojæ juxta Dicæarchum æqualis. Eum excepit Amuthartæus. Vide Ioh. Marſhamum Canone Chron. Sec. X.

NILUS, Patriarcha Conſtantinopolitan. poſt Macarium, A. C. 1378. per ann. 10. Onuphr. in Chron. Item Archiepiſcopus Theſſalonicenſis A. C. [illegible]. Scripſit contra primatum Papæ.

NILUS, Ægypti Epiſcopus exulſus ſub Diocletiano. Vide Lactantium, l. 5. c. 11.

NILUS, hiſtoricus, Græcè extare dicitur à Rob. Conſtantino in ſuo Nomenclatore. Alius autem ſine dubio eſt Nilus B. Chryſoſtomi diſcipulus, ſub Theodoſio junior monachus Conſtantinopolitan. ac Theodoreti æqualis. Scripſit de cæd. SS. Martyrum, monachorum à Saracenis occiſorum, in monte Sina: quem librum [illegible], & Poſſevini verſionem, A. C. 1639. ediderunt. Prodierunt quoque ejus 355. epiſtolæ ex Bibliotheca Magni Florentiæ Ducis cum verſione & notis. Alia etiam reliquit, ſed pa[illegible]. Vide Photium in Bibl. cod. 153. 201. 276. Nicephor. Eccleſ. Hiſt. l. 14. c. 53. 54. [illegible] &c. [illegible].

NILUS, Africæ fluv. celeberrimus, ut Aſiæ Ganges, & Indus, atque Europæ Danubius. Plurima ejus ab antiquis proditæ[illegible] & celebrantur nomina. Nam & Ægyptus & [illegible] dictus, &c. Nilus, omnia reliqua, quæ [illegible] apud varios populos obtinent. Nuſſ. [illegible] enim Triton & Aetus, [illegible], de [illegible] eorum tam an[illegible] impræſentiarum agemus, ac primum de Nomine, cujus originem quod attinet, variæ ſunt [illegible] de illa ſententiæ, potiſſima vero ſunt hæ ſequentes. Primo, Diodor. Sic. cum à Nilo quodam Ægypti Rege, ſic dictum arbitratur, l. 1. ubi de Regibus Ægyptiorum [illegible] loquitur. [illegible] [illegible] Νεῖλος [illegible] Νεῖλον. Secundò Euſtathius, à Nilo quodam Atlantis nepote, ſic appellatum putat. Νεῖλος [illegible] [illegible] [illegible]. Ibidemque addit alios ſic dictum videri, [illegible] [illegible]. Tertiò, [illegible] [illegible] etiam plerique veterum placuit etymologia, quâ [illegible] [illegible], quaſi Νέος, quod [illegible] [illegible], h. e. [illegible] annum, [illegible] [illegible]. Eam [illegible] Heliodor. Æthiopicor l. 9. [illegible]. [illegible] [illegible] Νεῖλον [illegible] [illegible] [illegible]. Quod ipſum Nonnus [illegible] expreſſit, uti videre eſt in his:

Νεῖλος [illegible]
[illegible]
[illegible]

Quid quod & Dionyſius Periegetes eò quoque reſpexiſſe videatur v. 229. ubi ait

[illegible] ποταμῶν [illegible] Νεῖλος,
[illegible]

Ubi Scholiaſtes, Νεῖλος [illegible]. Quarta, [illegible] probabilior eſt Nicolai Fulleri ſententia, qui nihil abſonius eſſe ait, quam originem nominis Ægyptiaci à lingua peregrina, qualis eſt Græca, derivare. Ipſe ergo Miſcell. l. 2. c. 8. [illegible] Nilum dici, ab Hebræorum נחל nachal, quod flumen ſeu torrentem, ſignificat, quia omnium fluminum princeps eſt. Nec à Scriptura aliena hoc eſt, quæ Nilum vocat נחל מצרים, h. e. flumen Ægypti, unde etiam Juvenalis flumen ſimpliciter poſuit pro Nilo, Sat. 15. v. 7. Hanc etymologiam probabilem quoque reddit Æthicus, qui Nilum ab accolis Nuchal vocari ſcribit, quod dubio procul idem cum Hebræorum Nachal. Mela quoque fontem Nili [illegible] l. 3. c. 10. Quantum plures [illegible] [illegible], Marinum [illegible] in Nilo. [illegible] [illegible], cum [illegible], [illegible] habitus eſt, unde in proverbio abiit Nili caput quærere, quod [illegible] de re ſupra humanæ vires [illegible]. Quod [illegible] videtur [illegible] Herodot. qui [illegible], neque Ægyptiorum, neque Afrorum, [illegible] à ſe repertum, qui ſciret, ſcire Nili ortum. Hinc [illegible] Tibull. l. 1. Eleg. 7. v. 23.

Nile pater, quanam poſſum te dicere cauſa,
Aut quibus in terris occuluiſſe caput?

Horatius Carm. l. 4. Od. 14. v. 45.

Te fontium qui celat origines
Nilus. ———

Lucan. l. 10. v. 295.

Arcanum natura caput non prodidit ulli,
Nec licuit populis parvum te, Nile, videre,
Amovitque ſinus, & gentes maluit ortus
Mirari, quam noſſe, tuos. ———

Claudian. de Nilo, v. 8.

Qui rapidis tractu mediis elatus ab Æthiops
Flammiferis [illegible]
[illegible]
Secreto de fonte cadens, [illegible]
[illegible]
[illegible] caput. ———

Ovidius cum [illegible] idem exprimit. Met. l. 2. v. 254.

Nilus in extremum fugit perterritus orbem,
Occuluitque caput quod adhuc latet. oſtia ſeptem
Pulverulenta vacant, ſeptem ſine flumine valles.

Inde Amm. Marcellin. l. 22. Origines fontium Nili, ut mihi quidem videri ſolet, ſicut adhuc factum eſt, poſtera quoque ignorabit ætas. Sidon. Apollinaris in Panegyr. [illegible]

——— [illegible] Nile per ortum.

Inter [illegible] autem de Nili ortu [illegible], celeberrima, multorumque veterum Theologorum [illegible] eſt, eaz Nilum ex ipſo Paradiſo terreſtri ortum ducere, & inter Paradiſi flumina [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Patres [illegible] [illegible]. [illegible] Nilum [illegible] Paradiſo ortum [illegible] [illegible] in quodam Africæ loco, in regno [illegible] [illegible] [illegible] Zambra [illegible], qui [illegible] peragratum. Sed [illegible] [illegible] Virg. videtur Nili fontes in Indis collocare, ubi dicit de Nilo, Georg. 4. v. 287.

Nam qua Pellæi gens fortunata Canopi
Accolit effuſo ſtagnantem flumine Nilum,
[illegible]
[illegible] urget.
Et viridem Ægyptum nigrâ fœcundat arenâ, &c.

Quærunt hic viri docti, quid Perſis commune cum Nilo, qui quam longiſſimè à Perſide abeſt. Indos autem hôc locô Scaliger Æthiopas interpretatur. Neutrum benè, inquit V. C. Iſ. Voſſ. in not. ad Melam, p. 42. Omninò hic Virgilius ſecutus eorum opinionem, qui putârunt. Nilum iiſdem, quibus Indus & Aceſines concipi fontibus, ac deinceps per multas, vaſtasque fluere ſolitudines, donec Æthiopiam contingeret, atque illic demum Nilum vocari. Arrian. l. 6. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Preſſiùs [illegible] Nilum poſt [illegible] contendit. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Nempe totum Erythræum & Indicum mare [illegible] eſſe crediderunt veterum nonnulli. [illegible] autem Euphratem, ſive Indum accipias, unde prodiit Nilus, [illegible] Virgilius dixerat eum vicinâ Perſidis urgeri. Et hæc quidem eſt veriſſima interpretatio loci illius Maroniani. In [illegible] opinione etiam [illegible] videntur plerique Chriſtianorum, inter quos Philoſtorgius l. 3. c. [illegible], dum ait, Nilum in [illegible] [illegible], & [illegible] ex [illegible], unde Tygris, Euphrates ac Tigris. Ita quoque [illegible] l. 10. v. [illegible] de Nilo [illegible].

[illegible]

Ex horum quoque ſententiâ [illegible] Solinus c. 35. [illegible] ait. Euphratis ac Nili fontes [illegible] eſſe, & ad modulum [illegible] perpetuò [illegible]. [illegible] Nilum [illegible] [illegible], nec tamen [illegible]. Paulus Jovius [illegible] l. 18. cum [illegible] Petri [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: Ab immenſis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], frequentis & [illegible] [illegible] Nilo [illegible] in loco vehementer abſtruſo, qui [illegible] [illegible] dicitur. Cum Jovio conſentit Crotus, [illegible] l. 9. Scripſit quoque idem ante hos [illegible]: [illegible]. Ab [illegible] relatione non abſimilis ſunt recentiores Geographi, qui duos ingentes lacus inter Tropicum Capricorni & Æquatorem ſitos habent, unum ad ortum, qui minor, & Zaflan, alii Zaire appellatur: alterum ad occaſum & Zembre nominatur. Ex [illegible] [illegible] duo validi effluunt fluvii, qui Æquatorem [illegible], & in Abyſſinæ regione Begamidri [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] ex [illegible] Geographo [illegible] opinione, ex ſolo [illegible] Zembre Nilus effluit, & nomen ipſi [illegible], ad Æquatorem ſortitur, quam & [illegible] ſententiam judicat, & Nili majeſtati accommodatiorem. Qui verò ab

ipſis Lunæ montibus magis ad Auſtrum vergentibus Nili caput cum Ptolemæo ſtatuerint, non videntur contemnendi. ſed dicendum tum foret, vel ab ipſo Nilo paludem *Zemiri* effici, loci forſan concavitate flumen excipiente, & in ingentem paludem diducente, vel paludem illam ex aliis fontibus ortam à Nilo pertranſiri. Qui autem ex Mauritaniæ Cæſarienſis monte Atlante Nilum oriri olim tradiderunt, ſecuti Jubam regem, uti teſtantur Plin. *l.* 5. *c.* 9. Solin. *c.* 35. Amm. Marcellin. *l.* 22. *c.* 15. Vitruvius *l.* 8. *c.* 2. Niſi in monte *Atlante*, ubi ait, [illegible], non video, quâ ſtudio cum veritate ſententiam poſſint conciliare. Mauritania enim Cæſarienſis ad occidentem à Lunæ montibus quàm remotiſſima eſt, nec ulla inde flumina Æthiopiam attingunt, niſi forte *Gir*, qui *Niger Mercatori* dicitur, & variam progreſſu nomina ſortitur, tandemque cum Nubæ nomine in Nilum influit, & inde nonnullis viſus Nilum parere, quo inter Solin. *c.* 30. *Omnis hæc plaga*, inquit, *ab Æthiopia, & terminis Aſiæ, Nigri flumine, qui Nilum parit, ab Hiſpania freto ſeparatur.* Vide Voſſ. *l. de origine Nili*, & Athanaſium Kircherum *in Oedip. Ægyptiac. tom.* 1. *c.* 7. *p.* 57. III. Omnium unanimi conſenſu Nilus omnium fluviorum maximus eſt, idque inde licet æſtimare, quòd perpetuo ſimul hyemem, & æſtatem patiatur. In ortu enim cum hyemem habeat, in exitu habet æſtatem: unde quoque diem ſimul & noctem habet, quod nulli fluviorum contingit. Facile hoc admittent ii, qui eam Nili longitudinem eſſe norint, ut à Lunæ montibus per Æquatorem, & Circulum Cancri in mare mediterraneum decurrat, quod intervallum eſt graduum circiter 35. Nonnulli tamen curſum ejus, ſi rectus eſſet, nulliſque ambagibus inflexus, ad milliar. Germanica 500. extendunt. Cum vero plurimis quæſitis ambagibus, cogentibus ita montium obſtaculis, multiplici flexu Æthiopiam peterret 600. vel 700. milliar. German. longitudinem ejus æſtimant. Latitudo ejus non uſque adeo magna eſt, quia maximam partem montium faucibus arctatur. Ariſtides. *in Orat. Ægyptiaca*, [illegible]. In aliquibus tamen Abaſſinorum provinciis, ex multorum amnium concurſu dimid. milliar. German. æquare dicitur. Diodor. vero Sic. minimam latitudinem ſtadiorum 10. aſſignat, *l.* 1. ubi vero intra Meroen pervenit, latitudinem 22. ſtadiorum habet. Ad ſummum, *Omnium fluminum*, inquit Gellius *l.* 10. *c.* 7. *quæ in maria, quæ imperium Romanum eſt, fluunt, quam Græci [illegible]*, (h. e. internum mare) *appellant, maximum eſſe Nilum conſentitur.* Unde [illegible] magnus Virgilio dicitur Georg. *l.* 3. *v.* 28.

Atque hic undantem bello magnumque fluentem
Nilum. ———

Strabo *l.* 15. quatuor flumina nominat ingentis magnitudinis, Gangem, Indum, Iſtrum, Nilum. Ariſtotel. *l.* 2. *Meteor. c.* 2. [illegible]. Senec. *Nat. Quæſt. l.* 4. *c.* 2. *Nilus cæteris major.* IV. Illud autem quod in hoc fluvio maximè admirandum eſt, Incrementum ejus, quod ſuperſtitio veterum Serapidi adſcriptum ibat, in cujus prius templo gradus incrementi notari, quod poſtmodum ſub Chriſtianis in illorum templa tranſlatum, meritò putatur. *Incrementum Nili* (inquit Diodor. Sic.) *adſiſtentibus videtur admirabile, incredibile audientibus. Nilus*, inquit Plin. *loc. cit. certis diebus, auctu magno per totam ſpatiatus Ægyptum, fœcundus innatat terræ.* Idem tempus inundationis ex Herodoto ita deſcribit: *Incipit creſcere Lunâ novâ, quæcunque poſt ſolſtitium eſt, ſenſim, modiceque, Cancrum Sole tranſeunte, abundantiſſimè autem Leonem, & reſidit in Virgine, iiſdem quibus accrevit modis. In totum autem revocatur inter ripas in Librâ, ut tradit Herodotus centeſimo die.* Similia habet Amm. Marcellin. *l.* 22. *c.* 15. *Cùm Sol*, inquit, *per Cancri ſidus cœperit vehi augeſcens, adusque tranſitum ejus in Libram, dieluſque centum ſublatius fluens, minuitur poſtea, & mitigatis pondéribus aquarum, navibus antea perviis equitabiles campos oſtendit.* Strabo tamen *l.* 17. tempus hoc nonnihil contrahit; [illegible]. Hinc contra Chriſtianos perſecutionis occaſio; *Si Tiberis aſcendit in mœnia, ſi Nilus non aſcendit in arva, ſi cœlum ſtetit, ſi terra movit, ſi fames, ſi lues, ſtatim Chriſtiani ad Leones acclamatur.* Tertullian. *in Apolog.* Sed & poëtas de tempore Incrementi Nili canentes audiamus. Tibullus *l.* 1. *eleg.* 7. *v.* 21.

Qualis & arentes cùm findit Sirius agros
Fertilis, æſtivâ Nilus abundat aquâ.

Lucanus *l.* 10. *v.* 198.

——— *Conſurgere in ipſis*
Jus tibi ſolſtitiis. aliena creſcere brumâ
Atque hyemes adferre tuas.

Idem. *v.* 225.

——— *Nilus neque ſuſcitat undas*
Ante Canis radios, nec ripis alligat amnem,
Ante parem nocti Librâ ſub judice Phœbum;
Inde etiam leges aliarum neſcit aquarum:
Nec tumet hybernus, cùm longè Sole remoto
Officiis caret unda ſuis: dare juſſus iniquo
Temperiem cœlo, mediis æſtatibus exit.
Sub torrente plagâ, ne terras diſſipet ignis,
Nilus adeſt mundo, contraque accenſa Leonis
Ora tumet. Cancroque ſuam torrente Syenen
Implorantus adeſt, nec campos liberat undis,
Donec in autumnum Phœbus declinet, & umbras
Extendat Meroe. ———

Claudian. *Epigr. de Nilo v.* 33.

Conſtat dum Tityrus Canis flagrantior arvis
Et rapit humores, madidos, nam que calore
Compeſcit, radiisque potentibus æſtuat axis,
Nec temnit vices, contraria tempora mundo
Effectu ſolitum referens cultoribus aquæ,
Ignis Ægypti ſtagnantes, alter aliis
Non ſine ſpe poſita explicat arva.

Cæterum de vera ſtatibus hujus Incrementi cauſa, valdè inter doctos diſputatur, ut videre eſt apud Herodotum *in Euterpe.* Diod. Sic. *l.* 1. *c.* 4. *Ariſtidem in Orat. Ægypt.* Heliodorum *l.* 9. & 10. Plin. *l.* 5. *c.* 9. 10. Senec. *Nat. Quæſt. l.* 4. Amm. Marcell. *l.* 22. *c.* 15. Lucret. *l.* 6. Lucan. *l.* 10. *v.* 194. E quibus Plinii locum integrum de menſuris & gradibus incrementi conſtituti attuliſſe non abs re erit. Ita autem is. *Auctus ejus per puteos menſuræ notis deprehenduntur. Juſtum incrementum eſt cubitorum XVI. minores aquæ non omnia rigant, ampliores detinent tardius recedendo, hæ ſerendi tempora abſumunt, ſolo madente, illæ non dant, ſitiente: utrumque reputat provincia. In XII. cubitis famem ſentit, in XIII. etiamnum eſurit, XIV. cubita hilaritatem afferunt, XV. ſecuritatem, XVI. delicias.* Quæ tamen menſurarum menſuræ *Nilometrio Memphitico* competunt, non *Elephantino.* Strab. *l.* 17. *Nilus* enim in omnes Ægypti partes non æquali incremento allergit: *Maximum apud Elephantinam fit, cubitorum XXVIII. minimum apud Mendetem & Neon, cubitorum VI. Medium, apud Memphim, ſi juſtum ſit, cubitorum XIV.* Plut. *de Iſide.* Varias de hac re veterum opiniones collegit doctiſſimus Wendelinus *in Admir. Nili*, quas hic in Lectoris ſtudioſi gratiam recenſere non gravabor.

Primo, Thales Incrementi cauſam retulit ad Eteſias, multoſque applauſores invenit. Statuit autem, ſpirantibus Eteſiis, Nili influentes curſum per ventos contrarios ſiſti, flumenque retroagi, & æquit ob hanc cauſam excreſcentibus, & veluti aggeratis, Ægypti, quæ plana, & humilis regio eſt, inundationem ſequi. *Aiunt*, inquit Plin. *loc. cit. per Eteſias contra Nili oſtium actas, undas ſummoveri repulſo, & reverberatas in ſe recurrere.* Pulchre quoque eandem ſententiam exponit Amm. Marcellin. *l.* 22. *c.* 15. *Opinio celebratior eſt alia, quòd ſpirantibus Eteſiis ventis, per quadies 45. Eteſiarum cum invecti flatibus repulſum eius meatum, velocitate reſiſtit, ſuperfluis fluctibus intumeſcit, & reluctante ſpiritu contraria ad alios in mare, hinc et reverberante ventorum, inde urgente curſu venarum perennium, progrediens in ſublime tegit omnia.* Item quâ felicitate reddiderit Lucretius *l.* 6. *v.* 712. ſequentes docent verſiculi.

Nilus in æſtate creſcit, campiſque redundat
Unicus in terris Ægypti totius amnis.
Irrigat Ægyptum, medium per ſæpe calorem:
Aut quia ſunt æſtate Aquilones oſtia contra,
Anni tempore eo quo Eteſia flabra feruntur,
Et contra fluvium flantes remorantur, & undas
Cogentes ruſſus replent, coguntque manere.

Sed hanc ſententiam *Scaliger* puerilem vocat.

Secundò, Anaxagoras quoque applauſores invenit, qui ex Æthiopiæ jugis nives ſolutas, ad Nilum uſque decurrere, indeque fluvium augeri ſtatuit. Quâ in opinione, ut Seneca refert, omnis vetuſtas fuit; & poëtæ imprimis, *Æſchylus, Sophocles*, Euripides, qui *in Helena ſua* ita canit,

[illegible]

Inter recentiores quoque *Cardanus* hujus ſententiæ patrocinium ſuſcepit. Eam vero ſic refutat Lucanus *l.* 10. *v.* 219.

Vana fides veterum, Nilo, quòd creſcat in arva,
Æthiopum prodeſſe nives. Non Arctos in illis
Montibus, aut Boreas. Teſtis tibi Sole peruſti
Ipſe color populi, calidique vaporibus Auſtri.
Adde, quòd omne caput fluvii, quodcunque ſolutâ
Præcipitat glacies, ingreſſo vere tumeſcit
Primâ tabe nivis: Nilus neque ſuſcitat undas
Ante Canis radios, nec ripis alligat amnem.

Tertiò, Democritus Incrementum Nili non ad Auſtralem, ſed ad Septentrionalem nivem retulit. Sententiam vero, quæ conſideratis locorum intervallis planè abſurda videtur, ita explicat. In mundi parte Boreali maxima nivium copia brumæ tempore congelata, æſtate liqueſcit, inde elevatis ſurſum vaporibus, multæque denſæque nebulæ circa cacumina montana attolluntur: quæ ab Eteſiis ad altiſſimos Æthiopum montes delatæ, in pluvias vertuntur: inde maximi in Æthiopiâ imbres, quibus augetur Nilus. Amm. Marcellin. *loc. cit.* ita ſententiam hanc eloquitur: *Aſſirmant aliqui Phyſicorum, in ſubjectis Septentrioni ſpatiis, cum hyemes frigida cuncta conſtringunt, magnitudinem nivium congelaſcere, eaſque poſtea vi flagrantis ſideris reſolutas fluxis humoribus nubes ſpiſſare gravidas, quæ in Meridianam plagam, Eteſiis flantibus, pulſæ, expreſſaque tepore nimio, incrementa ubertim ſuggerere Nilo creduntur.* Hæc autem ſententia ſtare non poteſt, quia Nilus incipit creſcere ſolſtitio æſtivo, teſte *Diodoro*, Eteſiis nondum flantibus, ceſſat vero æquinoctio autumnali, longè ante ſedatis hiſce ventis.

Quartò, *Herodotus*, ut à *Diodoro Siculo* refertur, putat, Nilum naturâ ſuâ tantum eſſe, quantus incrementi tempore viſitur, minus verò hyeme, quia ad Libyam tum Sol defertur, Niliqueaquam ad ſe trahit, & quaſi haurit. Contra vero in æſtate, cùm ad Arctum aſcendat, & Libyam quodammodo deſerat, aquas ſuas totas & illibatas Nilus retinet, & ob naturalem aquæ copiam exundat. Nec hæc conſiſtere poteſt ſententia; Quò enim declivior fit Sol, eò minus efficax, minoremque trahendi vim habet. Contra cum ad Arctum adſcendit, & Ægypto verticalior fit, longè efficacius aquas haurit, ſecumque trahit. Ex hac igitur ſententia Nilus in hyeme potius, quàm æſtate creſcere deberet.

Quintò, *Ephorus* ajebat, omnem Ægypti terram, Nili inunda-

tione

ſione aggeſtatam, raram aridamque naturâ eſſe, in qua maximi hiatus exiſtant pluribus in locis: hyeme igitur omnem humiditatem illos attrahere, & in ſe continere, quam æſtate, veluti ſudorem quendam, emittunt; unde fluminis incrementum. Paulo aliter ſententiam hanc refert Lucanus l. 10. v. 247.

——— Sunt qui ſpiramenta terris
Eſſe putent, magnoſque cavæ compagis hiatus.
Commeat hac penitus tacitis diſcurſibus unda
Frigore ab Arctoo medium revocata ſub axem.
Cum Phœbus preſſit Meroën, tellusque peruſta
Illuc duxit aquas: trahitur Gangesque Padusque
Per tacitum mundi: tunc omnia flumina Nilus
Uno fonte vomens, non uno gurgite perfert.

Sententia hæc Ephori à vero quam longiſſime abeſt, quia idem Nili incrementum deprehenditur, priusquam Ægyptum attingit, amplius 6000. ſtad. ab Ægypto in Æthiopia.

Sexto, quorundam in Memphi Philoſophorum opinio fuit, Nilum oriri in Zona Ægypto oppoſita. Itaquidem, ut cum in Ægypto æſtas eſt, in Zona illa ſit hyems; unde ingentem aquarum copiam Nilus hauriat, & in Ægyptum ſecum devehat. Non potuiſſe vero oppoſitam illam Zonam hactenus explorari, propterea quòd inter illam & noſtram interjaceat inhabitabilis, & intercalla Zona Solis ardore adulta. Idem Galenus refert in libello de *Hiſtor. Philoſophica*: *Eudoxus*, inquit, *ab Ægyptiis ſacerdotibus ſe accepiſſe memorat, permutationem æſtatis & hyemem, cauſam eſſe, ut Nilus quotannis exundet. Nam quando nobis, qui ſub Cancro degimus, æſtas ingruit, habitantibus ſub Capricorno hyems adeſt, quò fit, ut inde advectus Nilus continuis pluviis auctus increſcat, & ruptis alveis latiſſimè ſpatietur.* Eandem in ſententiam interpretari poſſis Theodoret. *Serm.* 4. Θεραπευτικῆς τῶν Ἑλληνικῶν παθημάτων, ubi Niloticæ exundationis cauſam aſſignat Solis ad circulum Borealem acceſſum, & à locis Auſtralibus diſceſſum, qui cæteris quidem ad Septentrionem fluviis incubat radiis ardentioribus, à Nilo verò magnis abſcedit ſpatiis. Horum in Philoſophorum ſententiis nihil abſurdi deprehendit Wendelinus.

Septimo, Oenopides Chius, cùm videret aquas nonnullas fontanas æſtate frigidas, hyeme vero calidas eſſe, Nilum hyeme parvum, compreſſumque ſe putat eſſe, quòd calor internus humorem conſumeret, & pluviæ nullæ eſſent, quæ abſumptum humorem reſtituerent; æſtate verò effuſum ob caloris interni abſentiam. Hoc ſi verum eſſet, omnibus fluminibus idem eveniret quod Nilo; ſimiles enim ubique ferè ſunt cauſæ; at contrarium teſtatur experientia.

Octavò, *Timæus* Mathematicus apud Plinium, *loc. cit.* exiſtimat Nilum ardoris vi extrahi, & ſuſpenſum abundare, à Canis ortu, per introitum Solis in Leonem, ſtante ſidere contra perpendiculum fontis Nili, quem *Phialam* appellant. Similem ferè ſententiam refert Lucanus ubi ſupra v. 255.

Rumor, ab Oceano, qui terras alligat omnes,
Exundante procul violentum erumpere Nilum,
Æquoreoſque ſales longo miteſcere tractu:
Nec non Oceano paſci Phœbumque Polumque
Credimus. Hunc, calidi tetigit cùm brachia Cancri,
Sol rapit, atque unda plus quàm quod digerat aër
Tollitur: hoc noctes referunt, Niloque refundunt.

Parum probabilitatis hæc habet opinio; nam præterquam, quòd Sol verticalis aquas non augeat, ſed minuat potiùs, partibus aliquibus exhauſtis, & in vapores reſolutis; idem in aliis omnibus fluminibus contingeret, quæ eodem modò Sol aſpicit, cujus contrarium verum eſt.

Nonò, alii ad Oceanum retulerunt Nili incrementum: putarunt enim Nilum ex Oceano fluere, & inde tantam aquarum copiam Ægypto inducere. Hanc rudem opinionem appellat *Herodotus*, quam refutatione indignam judicat. Negari quidem non poteſt, Nili ortum, ut fluminum aliorum omnium, Oceano deberi, quod & Heſiodus quoque innuit *in Theog. v.* 337.

Τηθὺς δ' Ὠκεανῷ ποταμοὺς τέκε δινήεντας
Νεῖλόν τ', Ἀλφειόν τε. ———

Ubi *Thetys*, h. e. Terra, fluminum mater; *Oceanus* pater ſtatuitur: quia è terra quaſi utero flumina & fontes ſcaturiunt; terra autem ex Oceano aquas concipit. Qui verò ſtati iſtius incrementi Nilotici cauſa ad Oceanum referri poſſit, nemo facilè demonſtraverit. Et cur idem in aliis quoque fluminibus, quæ ex Oceano derivantur, non contingeret? Interim tamen *Herodoti* reſponſio non placet: negat enim Oceanum dari, qui terram circumfluat, contra temporum noſtrorum certiſſima experimenta.

Decimò. Achoreus apud Lucanum *l.* 10. *v.* 262. ſententiam ſuam his verbis exprimit:

Aſt ego, ſi tantam fas eſt mihi ſolvere litem,
Quaſdam, Cæſar, aquas poſt mundi ſera peracti
Secula, concuſſis terrarum erumpere venis,
Non id agente Deo, quaſdam compage ſub ipſâ
Cum mundo cœpiſſe reor, quas ille Creator
Atque Opifex rerum certo ſub jure coërcet.

Nullam hic video Nilotici incrementi cauſam, niſi univerſalem, quæ Deus eſt, qui eam Nili naturam eſſe voluit, ut ſingulis annis exundaret. In quam ſententiam etiam *Ariſtides* concedit, qui ſe non videre profitetur, cuinam cauſæ Nili incrementum attribuat πλὴν ἐν τῇ μεγάλῃ σοφίᾳ καὶ προνοίᾳ τοῦ Θεοῦ. Atqui cùm Deus plerumque cauſarum ſecundarum utatur miniſteriò, illibata de cauſis ſecundis adhuc incrementi Nilotici manet quæſtio.

Ultimò, itaque Agatharchides Cnidius aſſerit, ſingulis annis, per Æthiopiæ montes, continuos à ſolſtitio æſtivo, uſque ad æquinoctium autumnale, imbres cadere: mirum igitur non eſſe, Nilum hyeme compreſſum, ſecundùm naturam, iis aquis fluere, quas fontes & alia flumina influentia ſubminiſtrant, æſtate verò propter imbres incrementum capere. Laudat hanc ſententiam *Diodor. Sic.* eamque ſequitur Arrianus *in Indic. ſive hiſtoria de Alex. l. ultimâ*. Aſſentitur quoque Strabo *l.* 17. itemque Theophylactus Simocattes Ægyptius *l.* 7. *Hiſtor. ar.* cui & nos e jam in præſentiarum ſubſcribimus, & V. loco ad aquæ Niloticæ affectiones, ſive qualitates feſtinamus. Quarum Prima eſt Dulcedo, eaque apud ſcriptores celebris eſt. Hinc Sen. *l.* 4. *Nat. Qu. c.* 2. *Nili fluminum dulcior guſtus eſt.* *Et à vino ob ſuavitatem dicitur æquiparata à Peſcennio Nigro Imper. qui (auctore Spartiano c.* 7.*) militibus Ægyptiacarum ſtationum petentibus vinum reſpondit: Nilum habetis, & vinum petitis? Quæris Ariſtides, aqua Nilotica dulcedinem quantam eſſe credis? Reſpondet, Quantam nunquam dixeris.* Bibenti (inquit *Achilles Tatius*) οἶνος γλυκὺς ἐκ τοῦ ὕδατος. *Heliodorus*, Ὕδωρ ἐκ γῆς ἀναβλύζει. Imò & ſub Nepherchere Thinitarum Rege, μυθεύεται τὸν Νεῖλον μέλιτι κεκραμένον ῥυῆναι ἡμέρας ἕνδεκα, *Fertur Nilum melle commixtum fluxiſſe diebus undecim.* Syncellus *p.* 55. Ad quæ verba Marshamus, *Inſolita*, inquit, *aqua dulcedo*, *latum prodigium*, *ut amaritudo*, *funeſtum*: quod confirmat ex Plinio *l.* 31. *c.* 4. Vide cum *Canone Chron. Sec.* V. ubi *de Nilo fluvio*. Cæterum de cauſâ dulcedinis quæritur. Scaliger *Exerc.* 48. cauſam ſuavitatis refert vel ad fluminis naturam, vel ad Solis operam, vel ad curſûs longinquitatem. Duas poſteriores cauſas attingit quoque Scholiaſtes Apollonii *in l.* 4. ex ſententia Democriti, qui aiebat, Ἀπογλυκαίνεσθαι τὸ ὕδωρ, διὰ τὸ διάστημα καὶ τὸ μῆκος τοῦ πόρου, καὶ ὑπὸ τοῦ καύματος ἀφέψεσθαι. Contradicit tamen Diodor. Sic. *Dulcedinis fluvii*, inquit, *cauſa*, *quam afferunt*, *ratione penitus caret. Si enim caloris æſtu decoctus fluvius dulcedinem ſortiretur, nequaquam gigneret animantia, neque varias piſcium, aut ferarum ſpecies contineret. Aqua enim omnis à natura immutata nequaquam generat.* Reſpondetur, Aquam ab igneis natura elaboratam, & à craſſitie terreſtri liberatam, nullam habere vim generandi, nos falſum eſſe arbitramur. Teſtatur enim experientia, pluvias calidiores longe fœcundiores eſſe, quam frigidas, quæ etiam novæ multis bonis naſcentibus ſunt. Longe quoque ſalubriores eſſe aquas Soli expoſitas, quam ab eo abſconditas, apud omnes in confeſſo eſt. Secunda Nili qualitas eſt, à qua ἄναυρος, h. e. *aura expers* dicitur. Qui de re Plin. *l.* 5. *c.* 9. *Idem amnis* (de Nilo loquitur) *unus omnium nullas exſpirat auras.* Quod ex *Euterpe* Herodoti deſcripſit, cujus verba, Αὔρας ἀποπνεούσας μοῦνος πάντων ποταμῶν οὐ παρέχεται. Cujus affectionis cauſam hanc adfert idem Herodotus; Quòd Nilus ex calido loco in calidum fluat, adeoque & ipſe totus ſit calidus; auras verò è frigidis exhalare. Cui contradicit Ariſtoteles *Problem. Sect.* 23. *probl.* 16. ubi auram è calidis & frigidis aquis exhalare docet: quod cùm rationi, tum experientiæ conſentaneum eſt: Rationi quidem, quia nulla aqua auram exhalat, niſi priùs aliquò modò calore ſit alterata: quò diutiùs verò aquæ calor incumbit, eò plures extrahit vapores, niſi alia obſtet cauſa; Experientiæ verò, quia calidas aquas & fontes maximè fumare experimur. Scaliger cauſam refert in aquæ Niloticæ tenuitatem: quam ingenioſiſſimè hoc modò explicat. *Longò curſu exercitus attenuatur humor, ita ut ne ſublatus quidem in aërem poſſit corpus capere. Ita aër auram acceptam ſibi ſimilem diffundi in ſeipſum patitur, neque cogit, ut conſiſtat: ut non tam reſolvat, quàm nullius indigam reſolutionis ſecum habeat.* Hæc ille. Itaque ſi rem accuratè ponderemus. Nilus non tam revera erit ἄναυρος, quàm eſſe videbitur: exhalat enim auram, ſed adeò ſubtilem, ut ejus in aëre veſtigia nulla appareant, quia aëri ſimillima eſt: unde nec in pluviam illò loco denſatur. Lælius Biſciola *tom.* 2. *Horar. ſubſec. l.* 1. *c.* 19. cum Brodæo *l.* 3. *Miſc. c.* 20. exiſtimat, ἄναυρον dici Nilum, & alia flumina, non, quòd nullam prorſus exhalent auram, ſed quòd perexiguam & tenuem reddant, quam in ſententiam trahit particulam privativam, quæ ſæpe non univerſam rem tollit, ſed imminuit tantùm. Tertia Niloticæ aquæ affectio Salubritas eſt, quam inſigniter commendant veteres Medici & Philoſophi. Platoni, *in Timæo*, videtur hoc nomine Σωτὴρ appellari. *Galeni* judicium hujuſmodi eſt, *Nilum ita laudo*, *ut bonitatis excellentiâ paucis admodum fluminibus comparari poſſit, nam & mulierum partionem inſigniter adjuvate.* *Ætius* omnes fluviatiles & paluſtres aquas damnat, exceptâ ſolâ Niloticâ, quæ, judiciò ipſius, πάσαις ταῖς ἀρεταῖς κεκόσμηται, *omnibus virtutibus inſignis eſt.* Videntur autem aquæ Niloticæ ſalubritatem à pluviis habere, quibus incrementa ſua debet Nilus. Sunt enim aquæ pluviæ ſalubriores reliquis, ut nôrunt naturalium rerum periti. Videatur Vitruvius *l.* 8. *c.* 2. & Columella *l.* 1. *c.* 5. Omnibus verò hiſce contradicere videtur Hirtius *in Bello Alexandr. c.* 5. ubi ait, *Nili aquam limoſam & turbidam, multos varioſque morbos efficere.* At verò Nili ſalubritas non à limoſâ & impura, ſed à limo omni probè purgatâ aquâ commendatur. Ultima & præcipua Nili aquæ qualitas eſt fœcunditas. Eam fusè proſequitur Wendelinus in *Admirandis Nili*; nos paucula ex variis authoribus olim decerpta hic ſubjungemus. Virg. *Georg. l.* 4. *v.* 291. de Nilo.

Et viridem Ægyptum nigrâ fœcundat arenâ.

Idem *Æn. l.* 9. *v.* 31.

——— Aut pingui flumine Nilus.

Inde à Plinio *Paneg. Trajani c.* 30. dicitur *fœcunditatis parens.* Ibidem *de Ægypto*: *alendis augendiſque ſeminibus ita ſe gloriata, ut nihil imbribus, cœloque deberet: ſiquidem proprio ſemper amne perfuſa, nec alio genere aquarum ſolita pingueſcere, quàm quas ipſa devexerat, tantis ſegetibus induebatur, ut cum fertiliſſimis terris, quaſi nunquam ceſſura, certaret.* Mitto multa, quæ peti ab eodem Plinio poſſunt. Hujus verò avunculus *l.* 5. *c.* 9. *Per totam ſpatiatus Ægyptum fœcundus innatat terræ.* Dionyſius,

Ἔνθεν πιοτάτοισι κατάρχεται ὕδασι Νεῖλος.

Idem *de eodem*:

Ἴδμεν πιοτάτην λιπαρὴν πέδον Αἰγύπτοιο.

Theod.

Theophilus Simocatt. *l.* 7. *Hiſt. c.* 17. [illegible] Ammian. *l.* 22. dat ei *pinguem cæſpitem*: vocatque *fæcundum omnium flumen*. Hinc *fæcunda cæmenta Nili* apud Stat. *Theb. l.* 3. *v.* 527. & *divites Nili*, apud Juvenal. *Sat.* 13. *v.* 27. Maximo Tyrio Νεῖλος γόνιμος dicitur & [illegible], Plut. *Orat.* 1. *de eſu carnium*. Nazianzenus *Orat.* 21. vocat [illegible], et Nonn. *l.* 21. [illegible] Νείλου & Oppian. 2. *Cyneget.* [illegible] Νείλου [illegible]. Stat. *l.* 3. *Sylv.* 2. *v.* 108.

Unde paludoſi fœcunda licentia Nili.

Tibullus *l.* 1. *Eleg.* 7. *v.* 22.

Fertilis æſtivâ Nilus abundat aquâ.

Hactenus de Nili qualitatibus. VI. de exitu ejus & oſtiis agendum eſt. Exit autem in mare Mediterraneum, Oſtia autem, per quæ exoneratur, apud authores claſſicos & veteres decantatiſſima ſeptem ſunt. Moſchus,

——— Ἑπταπόρῳ κατὰ Νείλῳ.

Unde ἑπτάπορος Nonno in *Dionyſiacis* dicitur. Dionyſius *Perieg.*

[illegible]

Catullus *ad Furium & Aurelium*: *Epigr.* 11. *v.* 7.

Sive quà ſeptem geminus colorat

——— *Æquora Nilus.*

Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 800.

Et Septemgemini turbant trepida oſtia Nili.

Ab Ovid. *l.* 1. *v.* 422. & *l.* 5. *Met. v.* 187. *ſeptemfluus*, & *ſeptemplex* dicitur. A Silio *l.* 1. *v.* 197. Claudiano *l.* 1. *in Rufin. v.* 185. & Lucano *l.* 8. *v.* 445. *ſeptenus gurges*. A Val. Flacco *l.* 8. *v.* 90.

——— *Septem projectus in amnes.*

Septem cornua dat ei Claudian. *in Nupt. Honorii & Mariæ. v.* 51. *Septem portus* Ovid. *Ep.* 14. *Heroid. v.* 107. *Septem fauces* Manilius *Aſtronom. l.* 1. Belliſſimè & ſatis novè Papinius *l.* 8. *Theb. v.* 360. *hyemes* nominat, cùm ait.

——— *Septemque patentibus arvis*

In mare fert hyemes. ———

Hactenus Poetæ Sed audiamus Veritatem ipſam Eſai. *c.* 11. *v.* 15. [illegible] *Et percutiet eum in ſeptem rivis.* Idem habet Chaldæus Paraphraſtes. Et LXX. Interpp. Καὶ πατάξει ἑπτὰ φάραγγας. *Et percutiet ſeptem valles.* Quanquam minus Hebræo נחל Græca reſpondet φάραγξ. Nomina oſtiorum ab urbibus indita ſunt 1. *Canopicum* (quod nonnullis *Heracleoticum* quoque dicitur, teſtibus *Ptol.* & *Strabone*) 2. *Bolbiticum.* 3. *Sebennyticum* (cujus vina laudat Plin. *l.* 14. *c.* 7.) 4. *Pharmiticum* Herodoto *Bucolicum*, autore Sabellicô *Ennead.* 1. *l.* 3.) 5. *Mendeſium.* 6. *Taniticum* (Herodoto *Saiticum*,) 7. *Peluſiacum.* Diſcrepant autem autores nonnihil in nominibus & ordine, ut videre eſt apud Ptol. Herodot. Plin. Melam. Amm. Marcellin. *loc. cit. Ortelium.* Numerum quod attinet, fatentur aliqui plura eſſe. Et Plin. quidem *l.* 5. *c.* 10. undecim reperiri, ſuperque quatuor. Septem tamen, quæ recitavimus, celeberrima eſſe, omnes veteres aſſirmant. Unde Euſtath. *in Dionyſium*, Ὁ ἑπταπόρος λέγει, [illegible] ἄλλα [illegible] ψευδόστομα. Fauces hæ Nili ingentes, ut & littus omne circa Alexandriam civium cruore rubuit, an. 217. quòd A. Baſſianum Caracallam Imperat. Oedipum, matrem verò ejus Juliam Jocaſtam, aculeatô locô dixiſſent. Tum enim Imperator, quaſi Legionem lecturus, juventutem extra mœnia evocavit, mox militi ſignô cædis datô, facta ſtrages tanta, ut rivi cruoris per planitiem decurrentibus omnia feralem hunc colorem inducerent. Spartian. *in vita ejus.* Coluerunt VII. hunc principem fluviorum Ægyptii divinis honoribus, uſque ad Conſtantinum M. qui idololatriâ ubique inhibitâ, ſtatuiſque Deorum everſis, etiam Ægyptios Nilo, veluti Deo, ſacrificia offerre vetuit. qui cùm copioſiùs tum ſe effunderet, quàm antea, ſuperſtitioſi infauſta ſibi ominati ſunt. Imperator verò docuit, ſoli omnis boni datori Deo cauſam omnium bonorum adſcribendam eſſe, A. C. 342. Euſeb. *l.* 4. *c.* 25. Cujus exemplum Theodoſius M. ſequutus, ſacrificia Ethnicorum dæmonumque cultum cùm alibi, tum in Ægypto, ſub pœna capitis ac publicationis bonorum inhibuit, *præſtat*, inquiens *erga Deum manere fidelem, quàm fluenta Nili.* Qui iterum, cùm poſt interdictum, ſolito quidem tardius in arva aſcendiſſet, attamen largiſſimè effuſus, ipſi Pagani Deos ſuos riſerunt, dicentes, Nilum ſuum præ ſenio ac delirio mingendo emiſiſſe omne id, quod in ſe humoris habuiſſet. Quâ occaſione Theophilus Epiſcopus Alexandrin. Timothei ſucceſſor, veniâ ab Imperatore impetratâ, ſimulacra Deorum contregit, & in templo Serapidis noctu *Hallelujah* auditum eſt. Vide Sozom. *l.* 7. *c.* 20. Theodoret. *l.* 5. *c.* 22. Rufin. *l.* 2. *c.* 25. & plura apud Wendelinum *ubi ſupra*. La Chambre, *de incremento Nili*. Thevenotum, Vinc. Blancum, P. de Valle, *Itiner.* ut & hic paſſim, vocibus *Agatharchides*, *Alvarez Franc. Thraſyalces* &c. *Baudrando* Nilus oritur ex duobus fontibus in terra Sacahala, ubi populus *Agaus*, inter montes excelſos. Dein auctus amne *Gema*, & fluviô *Kelti* & *Branti*, labitur per Auſtralem partem lacus Dambeæ: quô relictô, devolvitur per cataractam majorem atque ſic illâ, quam efficit, antequam lacum ingreditur, recipit fluv. Gamalam, & Abeam, in regno Gojami, fluv. Baxilam, in regno Bagamidri, & fluv. Ruecam in regni Amaharæ & Oleca; poſtea rigatis Xaod ſuperiori & inferiori, Gafate, Bizanô, & Gongæ provinc. infra *Faſculam* provinciam recipit *Malég* fluv. & per Nubiam, aſſumptis in itinere aliis quoque amnibus, vergit in Septentrionem verſus Bugihos & Baloos populos, ubi recipit *Tacaze* fluv. amplum, juxta oppidul. *Jalac* dein verſus Ægyptum tendit, teſte Iſac. Voſſiô, de Nili origine. Nullas auras expirat, gignitque harundines, quarum membranulæ papyro ſimiles. Hic juncus naſcitur, unde papyrus fit, Plin. *l.* 13. *c.* 11. *Nilea fluenta*, apud *Tzetzem*, & *Nilicataracta*, Proverb. apud *Suidam*. Verùm de *Nilo* ſatis. *Nic. Lloydius.* Addo, quod *Melo* quoque *Feſto* dicitur, ut & Auſonio *Ep.* 4. *v.* 73. ubi *Melonis albam paginam* vocat chartam ex papyro frutice, in paluſtribus *Nili* ripis, ubi etiam calami ad ſcribendum ſpiniſcebantur, proveniente conſici ſolitam. De fontibus ejus ita Kircherus: *Provincia, ubi oritur, vocatur Agaus, eſtque Regni Gojam: Terra, in qua oritur, Sagela dicitur: fons ejus geminus, vel unus duobus oculis donatus, jactu lapidis fere diſtantibus. Hi in apice montis ſunt, in plano arboribus undique circumdato, fundumque habent inexplorabilem, nec iis exitus in ſumma montis planitie, verum in radice, terraque quæ inter eos comparet, tremula eſt.* Cujus rationem ingenioſè explicans pergit: *Veriſimile eſſe, magnam olim hujus campi partem apertum fontem, velut in cratere montis contentum fuiſſe, & ſucceſſu temporum, ſuccreſcentibus herbis & virgultis luto mixtis, cutem veluti quandam contraxiſſe, quæ ramosâ ſine dubio totam planitiem tremulam primævi fontis faciem mox manifeſtaturam. Porrò vicinum fontis, qui infra montem erumpit, in Orientem ſpatio jactûs bombardæ vergere, dein ſubitò declinando Boream petere & poſt quartam circiter leucæ partem novam ſeſe efferentem e ſaxis ſcopuliſque ebullientem, cui paulò poſt ſe jungant duo alii rivi ex Orientis plaga erumpentes & ſic deinde alii atque alii tandem collecti notabiliter* Nilum *creſcere. Lacum deinde intrare, poſt ingentibus duabus rupibus veluti abſorberi, demum flexu ſuô Regnum Gojam repetere, adeo ut non niſi unius diei itinere à fonte ſuo diſtare comperiatur; Tunc verſus Fazolo & Ombarea Regnum Gentilium tendere, inde ex Oriente in Boream declinare, uſque dum in Mare Mediterraneum perveniat.* Quæ debentur oculari inſpectioni P. Petri Pays A. C. 1618. manu ducente cum ipſô Abyſſinorum Imperatore, qui proin gloriabundus de ſe ſcribit, *Se ſumma cum animi voluptate id vidiſſe, quod Cyrus, Cambyſes, Alexander M. & Julius Cæſar nullis votis conſequi potuerint.* Aliis tamen idem jam ſuboluiſſe, colligere eſt ex Itinerario le Blanc *part.* 2. *c.* 6. ubi *Nilum*, in Regno Goyam oriri, bis diſertè ſcribit. *Nilus* verò poſt demum in progreſſu ſuo à lacu *Zambre* & *Zaire* excipitur, inde poſt 700. milliaria, Inſulam Meroen efficit ac in Ægypto, antequam in alveos diſcedat, Urbem *Cairo* ſeu Memphim alluit, Arabibus *Abbeai* dictus. Incrementi ejus cauſam in pluviæ abundantiam, Æthiopiæ totis quinque menſibus, Aprili, Majô, Juniô, Juliô & Auguſtô incumbentis, plerique hodie Eruditi: de la Chambre, in aquæ ejus nitroſitatem refert: quod negotium integrô librô, cui titul. *Diſcours ſur les cauſes du debordement du Nil*, proſequitur. Et quoniam incrementis hiſce Ægyptii fœcunditatem terræ ſuæ deberi viderunt, Deo inſolitis fluvium encomiis affecêre, ac modò Deorum ſemen, modò Jovis donum vocantes, cœlitus cum delabi, dixerunt. In ipſo ejus Græco nomine aliquid myſterii quæſitum, quòd totidem id numeris conſtare, quot dies in anno, obſervârunt. Nempe.

Ν.	50.
Ε.	5.
Ι.	10.
Λ.	30.
Ο.	70.
Σ.	200.
Summa	365.

Quodque tam certi eſſent beneficii hujus, inſtrumenta etiam condi placuit, quibus gradus promiſſæ fertilitatis prævidèrent. Quorum auctor Joſephus Patriarcha fuiſſe creditur; Ea poſteri *Niloſcopia* & *Nilometria* vocavère: Quale fuit in Elphio Inſul. in cujus medio poſita columna marmorea numeros cubitorum gerebat, quorum decimum octavum ſi excederet, aut infra duodecimum maneret, creditum fuit, iſtic exceſſu, hic defectu, famem ac calamitatem importari. Iconiſmum & pleniorem ejus deſcriptionem vide in Kircheri *Oedip. Ægypt. Syntagm.* 1. *c.* 4. *in Præfectura Heracleopolitana*, & *Syntagm.* 15. *c.* 1. Idem Sphingibus factum fuit, h. e. biformibus ſtatuis, anteriùs hominem, poſteriùs Leonem referentibus, quarum aliquas ingentis molis in celebrioribus Ægypti locis ſtatuêre, de quibus videndus iterum Kircherus *cit. Syntagm.* 15. *c.* 1. Oſtia ejus quoque ſeptem enumerat, præfatus Auctor Anonymus, quibus poſt Æthiopiam & Ægyptum, ut & inſulas 700. circuitus, ut ait *Diodor. Sic.* in Mare Mediterraneum abit: Nempe Canopicum, ſeu Heracleoticum & Agathodæmon fluv. Bolbiticum & *Taly* fluv. Sebeniticum & Pharmetiacus fluv. Mendeſium, Pathmiticum & Buſiriticus fluv. Taniticum & Peluſiacum. Quibus accuratiores tabulas oſtium Pineptimum, tanquam pſeudoſtoma & Diolcos pſeudoſtoma addere ait, *loc. cit.* Hodie tamen duos tantùm alveos navigabiles habere, tradit P. Bellonius *l.* 2. *c.* 32. De VII. verò illis præfatis nota, diverticula illa & ectropas, quæ ex alveo ipſo Nili derivabantur; perpetuorum & magnorum amnium inſtar obtinuiſſe, atque alia nomina in decurſu habuiſſe, alia in exitu & oſtiis ipſis. Oſtia enim nomen ſortita ſunt à locis mari vicinis, ubi ipſæ ἐκβολαὶ fieri ſolitæ: aliud porrò iis nomen, ubi ἐκτροπαὶ ſunt & in decurſu. Nempe Nilus, cæteram Ægyptum permeans, unicô alveô, ubi ad Delta venit, in duas partes ſcinditur, ac duo flumina, quorum alterum Occidentem petit, alterum ad Orientem pergit. Pars illa, quæ ad Occaſum vergit, major eſt, ac veluti fluminis corpus, Μέγας ποταμὸς & μεγάλοι ποταμοὶ hinc, item Ἀγαθὸς δαίμων, Græcis dictus, at in oſtio ipſo, quô in mare exit, Κανωπικὸν & Ἡρακλεωτικὸν, à locis ibi mari vicinis. Pars altera minor eſt, & ἐκτροπὴ cenſebatur, ac velut brachium ſive ramus è corpore fluminis majoris erumpens & Βουβαστικὸς ποταμὸς dicebatur: cujus exitus in mare Πηλουσιακὸν στόμα vocitatum eſt, ab urbe Peluſio. Eadem porrò ἐκτροπὴ alias atque alias ſubinde ectropas generat, quæ per diviſos exitus in mare evolvuntur. Nam minus Delta vocabatur, ubi Bubaſtiacus amnis dividuus fit in Buſiriticum, qui per Pathmiticum oſtium in mare exit. Eſt & tertium Delta, ubi Bubaſtiacus ſe findit, in alia duo diverticula,

quo-

quorum alterum per Athribin urbem effunditur in mare, alterum per oſtium Pineptimi: quæ duo oſtia ψευδόστομα ſunt. Cæterùm ad ipſum Deltæ verticem alia duæ ſeſe fundunt cæteroque a majori flumine, quæ Septentrionem recta petunt. Harum altera dicitur ποταμὸς Φερμουθιακὸς & per Sebennyticum oſtium exoneratur: alteri nomen eſt Τάλυ, quæ per Bolbitinum exit. Et qui enim Sebennyticum, quò medium ſcinditur Delta, (unde & tripartitam alii primam Nili diviſionem faciunt) rurſus in Mendeſium ac Saiticum abit. Sic reliqui omnes Nili decurſus ἐκτροπῶν vice cenſebantur, ſolus Canopicus principalis alvei inſtar obtinebat: quò exceptò reliqua oſtia Nili χειροποίητα καὶ οὐ τοῦ ποταμοῦ ὄντα, manufacta & non naturalia eſſe videri, ait Ariſtoteles *Meteorologic. l.* 1. *c.* 14. Quam in rem vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 477. & *ſeqq.* Cæterùm proprium fluvii nomen *Siris*, & eundem cum Api, adeoque pro Deo, nomine *Serapidis*, ex *Sire* & *Api* compoſito, cultum eſſe olim; eidem *Buſiridis* quoque fuiſſe nomen, docet Fortun. Licetus, & de nobili hoc fluvio prolixe ac eruditè diſſerit, *l. de Lucernis antiqq.* 6. *c.* 87. *totò*, *in quo Lucernam penſilem, in effigiem capitis Ægyptii Sacerdotis raſi efformatam, explicat.* Et ſapit divinos honores, quòd Σωτὴρ τῆς Αἰγύπτου, *Servatorem Ægypti*, appellatum eſſe legimus, apud Heliodor. *Æthiopicor. l.* 5. quæ appellatio Diis propria, vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Johann. Roſini Antiqq. l.* 5. *c.* 30. ut & ſuprà voce *Niloa*: ſicut de aliis quoque fluviis, *Nili inundationem* æmulantibus, voce *Nigris*.

NILUS, etiam urbs Ægypti, *Steph.* An eadem cum Nicopoli, de qua ſuprà? Cujus Epiſcopus Chæremon, in cœlum raptus ſub Decio, dicitur. *Latin.*

NILUS, appellatus ab *Euripo* qui differat, vide ſuprà *Euripus*.

NILUS, nomen poëmatis, memorati Capitolino, in *Gordiano Trib. c.* 3. *Adoleſcens quum eſſet Gordianus, — poëmata ſcripſit, quæ omnia extant & cuncta illa, quæ Cicero ex Demetrio & Arato, & Alcyonas & Uxorium &* Nilum: *quæ quidem ad hoc ſcripſit, ut Ciceronis poëmata nimis antiqua viderentur.* Sed pro *Nilus*, Caſaubon. *Limon* ſcribendum eſſe conjicit, quod nomen cuidam Ciceronis poëmati, cùm apud Donatum in *Vita* Terentii, tum apud alios. Vide eum *Not. ad loc.*

NIMA ſericum, apud Tertullian. *de Pallio*, in vetuſtis codicib. pro *Nema*, quod vide.

NIMROD, Νεβρώδης Joſepho, qui ſic de eo *Jud. Ant. l.* 1. *c.* 5. Ἐξῆγε δὲ αὐτοὺς εἰς τε ὕβριν τοῦ Θεοῦ καὶ καταφρόνησιν ὁ Νεβρώδης, υἱωνὸς μὲν ὢν Χάμου τοῦ Νώχου, τολμηρὸς δὲ καὶ κατὰ χεῖρα γενναῖος, ἔπειθε αὐτοὺς μὴ τῷ Θεῷ διδόναι τὸ δι᾽ ἐκεῖνον εὐδαιμονεῖν, ἀλλὰ τὴν ἰδίαν ἀρετὴν ταῦτα παρέχειν αὐτοῖς ἡγεῖσθαι. Et poſtea, Ἀμυνεῖσθαί τε τὸν Θεὸν πάλιν ἀπειλεῖν τὴν γῆν ἐπικλύσαι θέλοντα. Πύργον γὰρ οἰκοδομήσειν ὑψηλότερον ἢ τὸ ὕδωρ ἀναβῆναι δυνηθείη, μετελεύσεσθαι δὲ καὶ τῆς τῶν προγόνων ἀπωλείας. Idem cum Belo, quæ vox *Dominum* notat, videtur. Regnavit ann. 65. Euſeb. Vide Gen. *c.* 10. *v.* 9. Chryſoſt. *hom.* 29. *in Gen.* Hieron. *in Trad. Hebr. in Gen.* Epiphan. *in Panario.* Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 16. & 18. Chron Alex. Moreriuѕ *in Dict. Hiſt. &c.* Vide *Nembroth.* & Bochart. inſuper *Geograph. Sacr. l.* 4. *c.* 12. *Nic. Lloydius*, Ex poſteris Chami fuit, *potens venator coram Jehova*, Gen. *c.* 10. *v.* 8. 9. Sicut venatus veterum Heroum peculiare ſtudium erat. Quæ tamen verba alii de Regnorum venatu & inſana hominis ambitione accipiunt, quam, religionis ſtudiò & nomine *Jehovæ* velaverit: tanquam paternæ traditionis de vero Dei cultu ſtabiliendæ cauſâ, Regna & Imperia agitaret, ut iſtò munimentò ſanctam Patrum fidem præſervaret à corruptione. Primus enim hic fuit, qui exutâ æqualitate Monarchiam erexit: *Et extitit principium Regni ejus Babel* &c. *v.* 10. Vide Franciſcum Burmannum *Synopſ. Theolog. l.* 3. *c.* 8. §. 22. De eodem ſic Hornius *Orbis Politic. Part.* 3. *p.* 120. *Primus æqualitate exutâ*, Nimrod, *Græcorum Bacchus, venationis obtentu, ex Arabum deſertis, in amœniſſimos Babyloniæ campos progreſſus, cùm vires ſuas circumſpiceret, ejus urbis imperium rapuit, at brevi magnum Regnum conflavit. Hôc auctore adductius regnari cœptum, & ut in prærupta atque urgente ſervitute, captivitates Urbium ac provinciarum ſequebantur. Neque tamen diu firma* Nimrodo *potentia: quem, vel ejus filium aut ſucceſſorem, mox illô faſtigiô demovit Aſſur, qui & Thurras, Belus ac Ninus, Nineves conditor, atque etiam in prælio obtruncavit.* Sic alius fuerit *Nimrod* à Belo, quod & temporum ſeries evincere videtur: adeoque *Nimrodi* poteſtas citò in Aſſurem, & ad Semi (cujus fil. Aſſur) familiam tranſlata jugumque Chamo impoſitum eſt. Facit huc, quod *Julius Africanus* & Diodor. *Sic.* ajunt: Ille quidem, *diſtincta initiò Imperia fuiſſe Aſſyrium & Babylonium, ac Belum, Aſſyriorum Regem, Babyloniis debellatis, ſuam illos ſub poteſtatem redegiſſe:* Hic verò, *Ninum, Aſſyriæ Regem Babylonios invaſiſſe, ſibique Rege eorum interemtò tributa pendere coëgiſſe*, &c. Ejuſdem tempore ſapientes ex Noachi ſchola viri in campis Babyloniæ *Sennar*, Philoſophiæ deditі, inprimis Aſtrologiam excolebant. Quod, præter Moſen, etiam Gentilium eruditiores, ex Chaldæorum traditione non ignorârunt. Ita etiam Favorinus apud A. Gellium *l.* 14. *c.* 1. *Si Principes Chaldæi, qui in patentibus campis colebant, ſtellarum motus & vias & diſceſſiones & cœtus, intuentes, quid ex iis efficeretur, obſervaverunt* &c. Illorum autem Princeps *Nimrod* fuit; qui propter Aſtrologiæ inſignem peritiam, primus imperio feroces regere populos aggreſſus eſt. Unde & גבר צד לפני יהוה & גבר בארץ fuiſſe dicitur, גבר ציד autem *virum rerum inquiſitione celebrem* notat, quem Paulus 1. Corinth. *c.* 1. *v.* 20. συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου eleganter appellat: Hebræi אנשי קדם. Unde poſt obitum tantam ſibi admirationem reliquit, ut, inter Deos relatus, *Beli* nomen primus meruerit. Hinc & Plin *l.* 6. *c.* 26. Aſtrologiæ inventionem Belo attribuit. Hic proin ut eò exactius aſtra contemplaretur, eoque facilius tyrannidem tutari poſſet, auctor humano generi fuit extruendæ turris, quæ caput inter nubila conderet: qui ambo fines ſine dubio præcipui ſtupendæ hujus molis fuêre. Sed alio vulgus ſtimulandum erat, dulcedine nimirum perennantis famæ, unde verba illa: *Agedum, extruamus nobis turrim, cujus faſtigium aſſurgat in cælum, ut nobis faciamus nomen.* Aſſyriacæ *Nimrod* Monarchiæ auctor, regnavit ſecundùm *Helvicum* ann. 55. ab A. Mundi 1723. circiter uſque ad A. M. 1778. Ei ſucceſſit fil. Ninus: ab Eccleſiaſticis Scriptoribus *Orionis* mythici nomine intelligi, dicemus infrà, voce *Orion.* Ab eo *Nimrodiani* dici poſſunt, qui ejus Philoſophiam ſecuti ſunt, Chamitæ nempe & Japhetidæ, a quibus Semi poſteri, melius a Semo ac Noacho docti, ſeceſſionem fecêre, nomine proinde diſcretivo *Ebræorum* inſigniti. Unde Sem *Pater omnium filiorum Eber* vocatur, Gen. *c.* 10. *v.* 21. in cujus proin familia purior aliquamdiu Philoſophia hæſit, donec ingruenti barbariei & ipſa cederet. Georg. Hornius *Hiſtor. Philoſ. l.* 2. *c.* 2.

NIMBUS, apud Iſidor. *faſciola eſt tranſverſa ex auro aſſuta in linteo, quod eſt in fronte fœminarum. Plautus, quo magis eam aſpicio, tanto magis nimbata eſt.* Frontem enim minutiorem laudi olim fuiſſe, ſuprà diximus: unde *frontes nimbis imminuere* ſolitas mulieres, præ cæteris decoris ſtudioſas, ait Arnob. *l.* 2. At apud Virg. *Æn. l.* 2. *v.* 616. ubi de Pallade,

——— nimbô effulgens & Gorgone ſæva:

Servio, *divina eſt nubes: eſt enim fulgidum lumen, quod capita Deorum cingit.* Sic apud eund. *Æn. l.* 3. *v.* 587.

Et lunam in nimbo nox intempeſta tenebat.

Propriè, addit, *Nimbus eſt, qui Deorum vel Imperatorum capita, quaſi clara nebula, ambire fingitur.* Cujuſmodi circulis ſanctitatis indicibus, capita Imperator. Conſtantii ac Conſtantis & Theodoſii Junioris ut & Placidii Valentiniani, ambiri conſpicimus, in nummis eorum Conſularibus: qui quidem videntur Conſularibus inſignibus accenſeri a Mamertino, *in Panegyrico Maximiano dicto*; *Trabeæ veſtræ triumphales & ſellæ curules & hæc obſequiorum ſtipatio & fulgor & illa lux divinum verticem clarô orbe complectens, veſtrorum ſunt ornamenta meritorum.* Ubi quod Virg. *Nimbum*, ille *Lucem* appellat. *Lucem* Honorius Auguſtodun. *l.* 1. *c.* 133. *Lumina, quæ circa capita Sanctorum in modum circuli depinguntur, deſignant, quòd lumine æterni ſplendoris coronati fruuntur. Idcirco verò ſecundùm formam rotundi ſcuti pinguntur, quia divinâ protectione, ut ſcutô, nunc muniuntur.* Et Iſidor. *l.* 19. *c.* 31. *Lumen, quod circa Angelorum capita pingitur*, Nimbus *vocatur: licèt & nimbus ſit denſitas nubis.* Sic quod in Anaſtaſii quoque Conſulis utroque diptycho, Leodienſi ſcil. & Bituricenſi, affingitur, in conchæ figuram radiatum, *Nimbus* videtur. Ejuſmodi autem luminoſis circulis capita ſua ambiri voluêre Auguſti, iis etiam poſtea cum Conſulibus communicatis, ut divinitatis ſpeciem quandam ſibi aſſererent, cùm *nimbis* ſeu claris nubibus Deos ſuos ita in picturis ac tabellis Veteres cingerent. Hinc tam frequens *Divinitatis, Numinis* ac *Æternitatis*, ab iis uſurpata vocabula & epitheta, quibus Imperatorum *LL.* plenæ ſunt, vide Fileſacum *de Idol. Polit. l.* 1. *c.* 1. Verùm hæc veniam merentur in Auguſtis, quorum adeò ampla fuit poteſtas; ſi recentium Imperator. expendatur ambitio, qui hominum omnium vaniſſimi ac omni facinorum genere contaminatiſſimi, provinciis etiam ſuis exuti & intra Urbis mœnia, paucorumque circumjacentium oppidorum limites coerciti, *Sanctos* ſeſe à ſubditis, atque adeò ab ipſis Conſtantinopolitanis Patriarchis cæteriſque Pontificibus compellari voluerunt, uti ex Pachymere docemur *l.* 6. *c.* 31. *l.* 9. *c.* 5. & *l.* 10. *c.* 11. 29. 32. Unde formula compellationis vulgata, Δέσποτα μου ἅγιε, *Domine mi Sancte*, de qua nos ſuprà: Vide hanc in rem plura, apud Car. du Freſne *Diſſertat. de inferioris ævi Numiſmatibus num.* 15. Hodie in Eccleſia Romana *Nimbus*, diadema eſt, quod Sanctorum canonizatorum imaginibus circumfundunt. Sed hujuſmodi diadema in antiquis nonnullis picturis quadratâ formâ conſpicitur, cujus rei rationem hanc exhibet Durandus *l.* 1. *c.* 3. *Cùm aliquis Prælatus aut Sanctus vivus pingitur, non in forma ſcuti rotundi; ſed quadrati, corona ipſa depingitur, ut quatuor virtutibus Cardinalibus vigere monſtretur.* Sic Romæ, in Æde S. Praxedis effigies Paſcalis & in via Numentana, Honorii I. imago, conſpicitur. Etiam in tribuna Ædis S. Cæciliæ Tranſtiber. idem Paſchalis, muſivô opere ſe vivum depingi curavit, cum quadrata ejuſmodi corona in capite, & hac *Inſcr.*

Hæc domus ampla micat, variis fabricata metallis;
Olim quæ fuerat confracta ſub tempore priſco.
Condidit in melius Paſchalis Præſul opimus,
Hanc aulam Domini firmans fundamine clarô.
Aurea gemmatis reſonant hæc Dindyma templis.
Lætus amore Dei, hic conjunxit corpora ſancta,
Cæcilia & ſociis, rutilat hic flore juventus,
Quæ pridem in Cryptis pauſabant membra beata.
Roma reſultat ovans ſemper ornata per ævum &c.

apud Macros Fratres *in Hierolex.* ubi Græcos in *Nimbo*, quò Chriſti imagines circumdant, ſolere inſcribere, Exod. *c.* 3. *v.* 14. verba, Ὁ ὬΝ, QUI EST, addunt.

NIMBUS, apud Martial. *de Spectac. Epigr.* 3. *v.* 7. ubi ex omni Orbis parte, confluxiſſe gentes Ludos, à Domitiano editos, ſpectandi ſtudio, indigitat:

Feſtinavit Arabs, feſtinavêre Sabæi;
Et Cilices nimbis *hic maduêre ſuis.*

eſt τοῦ κρόκου ῥαντισμὸς, *aſperſio croci aquâ diluti*, quæ in Theatro vel Amphitheatro fiebat, è tubis ad id paratis, atque ſpectatores, *nimbi* inſtar, irrorabat. Cilicia verò croco nobilis, unde Cilicios *nimbis ſuis* maduiſſe ait Poeta. Idem *nimbum rubrum* vocat *l.* 5. *Epigr.* 26. *v.* 7.

Hic rogo, non melius, quàm rubro pulpita nimbo
Spargere, & effuſo permadeſcere croco!

Appulejus *imbrem odoratum*: Alii *unctam croco dilutam*: *Gloſſa Sparſionem*, [illegible] &c. Vide ſuprà, ubi de *Croco* & hanc in rem plura, apud Juſtum Lipſium *in Amphitheatro*.

NIMEREZET, maledictio apud Hebræos graviſſima, de qua 1. Sam. c. 16. Quinque enim verba contumelioſa continebat, quibus David fugiens à Simei fuerat impetitus: Prima litera Nun, *Noef* deſignat, i. e. *adulterum*, ſecunda Mem, *Moabitam* ſonat; tertia Reſch, *Raſa* ſignificat, h. e. *impium*; quarta Zain, *Zara*, i. e. *leproſum*, quinta Tau, *Toeba* i. e. *abominabilem*. Ita Dominicus Macer *in Hierolex.* voce *Maledictio*.

NINÆA, urbs Oenotrorum mediterranea, *Steph.* Hodie *S. Donato*, teſte *Barrio*, in Calabria citeriore.

NINEVE, urbs Aſſyriorum, quæ & *Ninos* dicitur, quam ædificavit Aſſur, egrediens de terra Sennaar; à *Nino* Rege ſic dicta, teſte B. Auguſtinó. Eſt autem juxta Tigridis amnis partem. *Ptol.* Jonæ Prophetæ prædicationem audivit, & pœnitentiam egit. Magnifica, populoſa, ampliſſima, Diodor. Sic. *l.* 3. Poſtmodum excidium ipſi à Nahumo Propheta prædictum, deſtructa ab Arbace Beleſique, ſub Sardanapalos dein à Merodacho & Nabuchodunoſore. Vide *Ninos*. Sub Caliphatum Saracenorum imperio diu fuit, quibus expulſis, non minus ac Aleppum, Damaſcus, Iconium & Nicæa, proprio Sultano ſubeſſe cœpit, donec hæc omnia ſub unum caput redacta ſunt. *Suidas* à Semiramide mœnibus cinctam, & mutato nomine, *Babyloniam* vocatam fuiſſe ait. Euſeb. *in Chronico*, *Niſibin* ſuô tempore dictam ſcribit. Hodie quibuſdam *Moſul*, vel *Meſul* videtur. Sed qui haud pridem illis è locis redierunt, affirmant, Moſol non in Aſſyria, ſed in Meſopotamia, ad latus Occidentale fluv. Tigris eſſe. Hinc & Sulaka, à Neſtorianis Romam miſſus A. C. 1553. *Moſel*, dixit, *ſita eſt, ad ripam fluv. Tigris, à qua altera parte ripa eſt Nineve, bis mille paſſibus*, Gen. *c.* 10. *v.* 11. Nahum. *c.* 1. *v.* 1. Joſeph. *l.* 1. *c.* 10. *Jud. Antiq. Juſtin. Strab. Salian.* &c. Eſt & alia civitas Judæorum, in angulo Arabiæ. Populi Ninivitæ.

NINGIUM, vel MINGIUM, utroque enim modo legitur apud *Auſonium*, inquit *Simlerus*, qui *Mugium* interpretatur Iſtriæ urbem.

NINGQUA, urbs regni Sinarum, in Nanchinenſi provinc. intra colles, prope Vonum fluv. *Martinio*.

NINIVA, urbecula Comitatus Aloſtani in Flandria, vix 2. leuc. ab Aloſtano in Meridiem, media inter Bruxellas ad Ortum & Aldenardam ad Occidentem. *Ninove*. In litteris A. C. 1138. *Ninive* dicitur. Locus eſt Abbatiâ inſignis, à quo Johannes Deſpauterius Grammaticus, ibi natus, *Ninivita* cognominatus eſt, cum *Ninivenſis* potius appellandus eſſet. Vulgò *Ninoven*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

NINIVES, ſeu *Jeuia Jejunium*, vide ſuprà *Neſtoriani*.

NINNII, gens Campana. Unde apud Liv. *l.* 23. *c.* 8. *Deverſatus eſt apud Ninios Celeres, Stenium, Pacuviumque inclitos nobilitate ac divitiis. Eò Pacuvius Calavius, de quo ante dictum eſt, princeps factionis ejus, quæ traxerat rem ad Pœnos, filium juvenem adduxit, abſtractumque* &c. ex omnibus bonis libris, reponitur *Ninnios*, item *Pacuviumque*. Et quidem *Ninnius* nomen non modò in inſcriptionibus antiquis habetur, ſed & apud Cicer. *l.* 10. *ad Attic. Ep.* 16. *Hæc mecum* Ninnius *noſter*. Similiter *l.* 39. Livii *c.* 17. pro *Minium Cerrinium*, Gronovius *Ninnium* legit. Etſi enim & *Minios* offerant veteres lapides, tamen cùm utrobique gentis unius & quidem Campanæ homines nuncupari videantur; cùm membranæ Punici belli fidei ſint longè certioris ac probatioris, harum auctoritas & hîc valet. Etiam *l.* 39. ejuſdem Auctoris *c.* 13. ubi variant MSS. Barberiniiſque habet, *Paculam anniam eam ſopanam ſacerdotem*. Petav. *Pacullam anniam ea ſopanam*. Naud. *Pacullam anniam aſſopanam*: Gronov. & *Pacullam* legit & *Ninniam* reſtituendam putat additque: Videntur & dubitâſſe Librarii, *Campanam*, an *Soranam*, vellent. Vide eum *Obſervat. l.* 4. *c.* 8.

NINOE, Cariæ urbs, aliàs Aphrodiſias, quam Leleges Pelaſgi condiderunt, unde *Lelegum* urbs dicta eſt, deinde *Megalopolis*, poſteà à *Nino Ninoe*, *Stephan.*

NINOS, urbs Aſſyriorum, quam condidit Ninus, Semiramidis maritus, in Aſſyria, *Steph.* Lucan. *l.* 3. *v.* 215.

Et felix, ſic fama Ninos. ———

Πόλις ποτὲ μεγάλη, καὶ εὐδαίμων teſte *Arriano*. Lucian. *in Charonte*: Ἡ Νῖνος μὲν, ὦ πορθμεῦ, ἀπόλωλεν ἤδη καὶ οὐδὲ ἴχνος ἔτι λοιπὸν αὐτῆς. Qui cum fuerit Samoſatenus, Euphratis accola, fidem in rebus Aſſyriæ mereri videtur, & mirum foret, eum ignorâſſe locum, ubi ſita olim Ninos, vel Nineve, ſi aliquod ejus veſtigium remanſiſſet. At, quid faciemus Tacito, qui *l.* 12. *Annal. c.* 13. *de expedit. Meherdatis* ſic ait: *ſed capta in tranſitu urbs Ninos vetuſtiſſima ſedes Aſſyriæ*. Sed & *Straboni*, qui ante Tacitum vivebat, qui *l.* 16. ait: Ἡ μὲν οὖν Νῖνος πόλις ἠφανίσθη παραχρῆμα μετὰ τὴν τῶν Σύρων κατάλυσιν. Ergo contra Strabonem Amaſenum, & Lucianum Samoſatenum Orientales viros & doctos non videtur Tacitus audiendus. Deceptus certè fuit is Romanus quidam nominis ſimilitudine & eam Ninum oppidulum fortè vel caſtellum, captum ſine obſidione in tranſitu, malè accepit pro antiquiſſima & populoſiſſima illa urbe, quæ fuit ſuô tempore totius orbis maxima, & uſque ad miraculum celebrata: aliter non poſſemus abſolvere Strabonem nec Lucianum mendacii. At fidem merentur. Sed milites, qui in expeditione cum Meherdate fuerunt, captâ, ut dixi, aliquâ urbeculâ, cujus nomen accedebat ad ſonum nominis antiquæ illius Ninives, putaverunt, vel glorisbundi finxerunt, ſe antiquam Ninon, ſedem Aſſyriæ regum, cepiſſe. Sic Alexandri milites jactabant, ſe Tanaim uſque perveniſſe, cùm ab eo fluv. abeſſent plus quam mille milliaria. Sic & hoc tempore multi Hieroſolymitani equites & alii nautæ ac negotiatores, qui in partibus Helleſponti vel bellum geſſerunt, vel negotiati ſunt, aſſerunt, ſe vidiſſe antiquæ Trojæ ruinas, nec aliquis unquam eis aliter perſuadere potuit. At Troadis (de qua B. Paulus *ep.* 2. *ad Timoth. c.* 4. *v.* 13.) ruinas viderant, non Trojæ, cujus jam tempore Strabonis nulla extabant veſtigia, ut ipſe teſtatur, *l.* 13. Plura adhuc argumentorum adducere poſſem, & Tacitum in hiſce vitium caſtigare, qui eo quod Amm. Marcellin. *Ninum* nominavit, non dubitavit in eximio opere, *Nov. ſtil. ad Euſebium* ſcribere: *Ninive autem adhuc integra ſtabat ætate Ammiani Marcellini*. Palmerius. Sed & *Baudrando* nunc *Meſul*, in regione *Diarbech*, ſupra Bagdatum in Boream 100. mill. paſſ. Urbs etiamnum ſatis ampla creditur, ſub Turcis. Vide *Nineve*.

NINUS, ſeu *Aſſur*, fil. Beli, primus Aſſyriorum Rex, A. M. 1941. nam Belus ſolam habuit Babylonem. Ninus verò totam Aſſyriam. Primus omnium Regum fuit τῶν εἰς μνήμην καὶ φήμην παραδεδομένων, i. e. *qui ſcriptores rerum ſuarum nacti ſunt*, inquit Diodor. Sic. Regnavit ann. 52. Idololatriam in orbem invexit, ad ſtatuam enim patris qui confugiebant, omni crimine abſolvebantur: Hujus exemplô adducti, multi ſtatuas in memoriam patrum erexêre. Inde idololatria initium cepit: inde nomina hæc *Bel*, *Baal*, *Belphegor*, & *Belzebub*. Videtur *Hieronym. fol.* 6. ſuper Hoſeam c. 2. Chaldæis *Hercules*, Aſſyriis *Jupiter* dictus. Non alius forſan à Babylone, Beli filio. *Nin* enim vox *filium* ſignificat, id autem Hebræis נין nin, uti Ægyptiis *Nen*, unde *Nonni*, & *Nonna* vocabula, quibus qui præerat *Abbas*, h. e. *pater* dicebatur. Condidit, vel ſecundum alios, auxit Nineven, Zoroaſtre Bactrianorum Rege victô, Semiramidem matrimonio ſibi junxit; totaque fermè Aſiâ ſub jugum redactâ ſuum, obiit A. M. 1996. Imperii 52. Gen. *c.* 10. Herodot. *l.* 1. Diodor. Sic. *l.* 2. Euſeb. *in Chron.* Genebr. *l.* 1. *Chron.* Torniel & Salian. *in Annal. V. T.* Scalig. Petavius, Langius, Caleſius, &c. De eo ſic Marſhamus *Canone Chron. Sec.* V. ubi de *Aſiæ Regulis*: *Ad hiſtoriam ſacram hic non ſatis quadrat Euſebiana Chronologia, quæ Abramo ſeniorem facit Ninum* —— *Longa iſta Aſſyriorum Regum ſeries, quâ Imperium illud in tantam ab Euſebio, in majorem à Syncello, antiquitatem extenditur, unius Cteſiæ auctoritati innititur, cujus jam dudum non eſt inſuſpecta fides. Quidquid Diodorus aliique de Nino & Semiramide hyperbolicè prædicârunt, ex illius penu depromtum eſt.* Qui prout *Ibid. Sec.* XVII. *neque in Hiſtoria Sacra neque in Ægyptiorum monumentis, reperiri ullam Aſſyriorum mentionem, antequam deſiiſſet in Aſia Ægyptiorum Imperium; poſteaque anno Templi* 222. *primum in Cisêuphraticis ubi regionibus inclaruiſſe Phulem Aſſyriorum Regem* ex 2. Reg. *c.* 15. *v.* 19. adnotat. Colophonius Phœnix, vetus poeta vitam Nini ſic deſcripſit,

Νῖνος τις ἐγένεθ᾽ ὡς ἐγὼ ἀκούω,
Ἀσσύριος, &c.

Ninus vir quidam fuit, ut audio,
Aſſyrius, qui auri mare poſſidebat,
Et alia copioſius, quam arena eſt Caſpia.
Aſtra nunquam vidit, nec forſitan id optavit;
Ignem apud Magos ſacrum non excitavit.
Ut lege ſtatutum eſt, Deum nec virgis attigit.
Sacrificiis Deos non eſt veneratus, jura non reddidit.
Subjectos ſibi populos affari non didicit, at ne numerare quidem,
Verùm ad edendum & bibendum ſtrenuiſſimus,
Vinumque miſcens, cætera in ſaxa amandabat.
Vir ille, ut mortuus eſt, hoc de ſe teſtimonium reliquit omnibus,
Sepulcrum hoc conſpicatus, nunc ubi Ninus ſit,
Audi, ſive Aſſyrius, ſive Medus,
Sive Coraxus, ſive à ſupernis paludibus
Indus capillatus: frivola non denuntio.
Quondam ego Ninus fui, ſpiritumque vitalem hauſi.
Nunc verò aliud nihil, quam terra factus ſum:
Quicquid comedi, habeo, quicquid voluptæ mihi fuit:
Et quicquid pulchrarum fœminarum in amore laſcivii:
Opes, quibus eram beatus, inimici coëuntes
Auferent, hœdum ut crudum quæ bacchantur Thyades:
Ad inferos cùm deſcendi, nec aurum, nec equum,
Nec argenteum currum egi.
Cinis jam multus, qui olim mitram geſtavi.

Nic. Lloydius.

NINYAS, Aſiæ Rex, ex Nino & Semiramide genitus, domi præ voluptate ſemper latitabat, nulli præterquam ſuis uxoribus ſe conſpiciendum exhibens, Athen. *l.* 12. Vide *Zameis*.

NIOBE, filia Phoronei, mater Argi & Pelaſgi. Item filia Tantali, ſoror Pelopis, uxor autem Amphionis, Regis Thebanorum, quæ cùm viro ſuo ſex filios, totidemque filias peperiſſet, animô elata, Latonæ ſeſe præferre non dubitavit. Quamobrem indignata Dea, Apollinis & Dianæ ſagittis liberos ejus ad unum omnes interficiendos curavit, Niobenque ipſam ſibi convitiantem turbine venti in Aſiam rapuit, & juxta Sipylum urbem (quæ illi patria erat) in ſaxum transformavit: Cui fabulæ occaſionem dediſſe traditionem priſcam de Lothi uxore, quæ in ſaxum induruit, ut in Sacris legitur, probabile cenſet, Alex. Roſſæus, *in Myſtagogo Poetico*. Alia fuit quoque Phoronei filia, ex qua Jupiter Apim, qui poſtea Oſiris & Serapis dictus eſt, genuit. Cæterùm Mythologis per ſaxum, in quod Niobe mutata eſt, intelligitur immodicus dolor, qui tandem in ſtuporem ac dedolentiam convertitur, fecitque, ut Niobe diriguerit, & veluti lapis immota ſteterit, Cicer. *l.* 3. *Tuſc. c.* 26. *Niobe fingitur lapidea, propter æternum, credo, in luctu ſilentium.* Vel per ſaxum intelligere poſſis lapideam ſtatuam, quam orba liberis ſibi erexit in monumentum, ut refert Palæphatus *c.* 9. in his, Νιόβη, ἀποθανόντων τῶν ἑαυτῆς παίδων, ποιήσασα ἑαυτῇ εἰκόνα λιθίνην, ἔστησεν ἐπὶ τῷ τάφῳ τῶν παίδων. Subdit, Καὶ ἡμεῖς ἰδόντες αὐτὴν, οὕτω λέγομεν. Stat. *l.* 5. *Sylv.* 1. *v.* 33.

——— *Citius genitrix Sipyleia feriar*

Ex-

Exhauſiſſe genus. ———

De numero liberorum Niobes non conſentiunt auctores. Homerus *Il. ult. v.* 606. prodidit, ut videre eſt in his:

Καὶ γάρ τ' ἠΰκομος Νιόβη ἐμνήσατο σίτου,
Τῇ περ δώδεκα παῖδες ἐνὶ μεγάροισιν ὄλοντο,
Ἓξ μὲν θυγατέρες, ἓξ δ' υἱέες ἡβώοντες.
Τοὺς μὲν Ἀπόλλων πέφνεν ἀπ' ἀργυρέοιο βιοῖο,
Χωόμενος Νιόβῃ, τὰς δ' Ἄρτεμις ἰοχέαιρα.
Οὕνεκ' ἄρα Λητοῖ ἰσάσκετο καλλιπαρῄω.

Quem ſequitur Propert. *l.* 2. *eleg.* 28. *v.* 7.

Nec tantùm Niobe bis ſex ad buſta ſuperba
Sollicito lacrymans defluit à Sipylo.

Itemque Statius *Theb. l.* 6. *v.* 124.

——— *Geminis Niobe conſumpta pharetris,*
Squalida biſſenas Sipylon deduxerat urnas.

Hyginus *Fab.* 2. & Apollodorus *l.* 3. 7. mares & 7. filias nominant, quibus concinunt Ovidius, Seneca, & Auſonius. Hic *l.* 6. *Met. v.* 182.

——— *Huic natas adjice ſeptem*
Et totidem juvenes. ———

Ille *in Medea v.* 954.

Utinam ſuperba turba Tantalidos meò
Exiſſet utero, biſque ſeptenos parens
Natos tuliſſem. ———

Tertius *Epitaph. Heroum, n.* 27.

Bis ſeptem natis genetrix læta, atque ſuperba
Tot duxi mater funera, quot genui.

Heſiodus 10. mares & 10. fœminas facit, ut ait idem *Apollodorus. Herodot.* 2. mares, & 3. fœminas. Addit Apollodorus, Amphiona e maribus & è fœminis Chlorin ſervatos; & Teleſillam Poetriam duas filias incolumes ſcripſiſſe, Amyclam & Melibœam. Vide Ælian. *l.* 12. *Ποικίλης ἱστορίας, c.* 36. & Gell. *l.* 20. *c.* 7. Hinc *Niobæus* adject. Horat. *Car. l.* 4. *Od.* 6. *v.* 1.

Dive, quem proles Niobæa magnæ
Vindicem linguæ, Tityoſque raptor
Senſit ulterem ———

Nic. Lloydius. Cæterum, eam primam omnium mulierum à Jove amatam, ſicut ultimam Alcmenam, quæ ſedecim ætatibus à ſe invicem diſtiterunt, fabulati ſunt Veteres, uti refert Diodor. *l.* 4. Sed illud de *Niobe*, omnino falſum judicat Barthius; longè enim antiquior, inquit, Jovis in Calliſto amor: quippe cujus fil. Arcas fuit, non ſolum Niobes ævò, ſed ipſius Cadmi, qui Thebas condidit, multò profundior. Qua de re vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Stat. Thebaid. l.* 10. *v.* 897. Voſſ. verò diſtinctione rem expedit, infrà laudandus. Ejuſdem cum liberis ſimulachrum è marmore inter opera Scopæ, an Praxitelis, celebre olim memoratur Plinio *l.* 36. *c.* 5. *Ignoratur artifex ejus Veneris, quam Veſpaſianus Imperator in operibus Pacis ſuæ dedicavit --- Par haſitatio eſt in templo Apollinis Soſiani. Niobem cum liberis morientem Scopas an Praxiteles fecerit* &c. Plura de *Niobe* gemina, *Argiva* videl. *Phrygiaque*, apud Gerhard. Johann. Voſſ. *de Idolol. l.* 1. *c.* 14. ubi priorem ex Api fratre, Phoronei filio ac ſucceſſore, adeoque *Jove Argivo*, Argum ſuſcepiſſe, contendit.

NIOBE, Laconicæ fons, Plin. *l.* 4. *c.* 5.

† NIOMAGUS, ſeu NEOMAGUS, quod vide, quibuſdam eſt *Buckingam*, oppid. Angliæ, ab Oxonio 20. milliar. in Ortum Bedfordiam verſus: aliis eſt *Voodeote*, prope Londinum.

NIORTIUM, urbs Pictavienſis provinc. ad Separam fluv. media inter Fanum S. Maxentii ad Ortum & Malleacum ad Occaſum, 4. leuc. diſtans, uti 14. à Pictavio in Occaſum Rupellam verſus. Nundinis totò regnò famoſa eſt. Capta fuit à Franciſco Andelotio, Gaſparis Colinii fratre, junctis huic copiis, A.C. 1568. Obſeſſa poſtmodum à regiis ſed à Lanovio tum liberata; tandem, Mojò præfectò per ſicarium lethaliter ſauciatò, deſerta, venienti Andino patuit. A.C. 1569. Vide Thuan. *Hiſt. l.* 42. 44. Valeſio *Niortum*, clarum in Pictonibus caſtrum eſt; ad ripam fluvii Separis, quem ut à Separe Nannetico diſtinguant, *Separim Niortenſem* cognominant, *la Serre Niortoiſe*. Caput eſt agri cognominis, *le Niortois*. Vocatur *nobile Caſtrum*, in *Geſtis* Ludovici VIII. Francorum Regis. Meminit quoque ejus Guilielmus Armoricus *Philippidos l.* 8.

Laudunumque ferax Cereris Bacchique Niortum.

Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide quoque *Novercgus*.

NIOSSUM, Sarmatiæ Europææ urbs, *Ptol.*

NIPHÆUS, nomen viri proprium ab equis interfecti, Virg. *Æn. l.* 10. *v.* 570.

——— *Quin ecce Niphæi*
Quadrijuges in equos, adverſaque pectora tendit:
Atque illi longè gradientem, & dira frementem
Ut videre, metu verſi, retròque ruentes,
Effunduntque ducem, rapiuntque ad litora currus.

NIPHAGRES, nomen urbis, Herodot. *l.* 7. *Φάγρης* Thucydidi *l.* 3. & ſic legendum apud *Herodotum*, *Palmerius* poſt *Leopardum* optimè obſervavit. *Nic. Lloydius.*

NIPHANDA, Paropaniſi urbs, *Ptol.*

NIPHATES, nunc *Curdo*, mons dividens Armeniam minorem ab Aſſyria, ex quo Tigris fluv. oritur. *Ferrario* eſt pars Tauri, inter Armeniam majorem & Meſopotamiam intercedens. Quidam verò majoris Armeniæ fluv. faciunt, qui ex eodem monte defluens, in Tigrim defertur. Lucan. *l.* 3. *v.* 245.

Armeniuſque tenens volventem ſaxa Niphatem.

Et Sidon. Apollin. *in Panegyr. Anthemij.*

Aut ut tigriferi pharetrata per arva Niphates.

Alii Scythiæ fluvium faciunt. Sic dictus *ἀπὸ τῶν νιφάδων*, à nivibus, teſte *Stephano*, Virg. *Georg. l.* 3. *v.* 30.

Addam urbes Aſiæ domitas, pulſumque Niphatem.

Horat. *l.* 2. *Od.* 9. *v.* 18.

——— *Potius nova*
Cantemus Auguſti tropæa
Cæſaris, & rigidum Niphatem,
Medumque flumen gentibus additum
Victis minores volvere vertices.

Nic. Lloydius.

NIPHAVANDRA, Mediæ urbs, *Ptol.*

NIPHE, una ex comitibus Dianæ, à *niveo candore* appellata. Ovid. *Met. l.* 3. *v.* 171.

Excipiunt laticem Nipheque, Hyaleque, Rhanisque.

NIPTE legit Berſmannus, *ἀπὸ τῦ νίπτειν*. Sed rectè vetuſtiores codices. *Nepheleque*, & ſic legit *Nicol. Heinſius*.

NIPHON I. Epiſcopus Cyzicenus, Patriarcha Conſtantinopolitanus factus, A.C. 1311. Rudis, avarus, impius: Hinc pulſus A.C. 1315. Niceph. Gregoras *l.* 7.

NIPHON II. Peloponneſius, ex Metropolitano Theſſalonicenſi, Patriarcha, doctus & pius, paulò poſt electionem, pulſus à Bajazete, A.C. 1482. quod certam pecuniæ ſummam hujus theſaurario ſolvere tardâſſet, Spond. *in Annal.*

NIPHONIA, pars maxima Japoniæ, eſt Inſul. ampliſſima; ubi urbes ipſius præcipuæ Jendum, Imperii caput, & Meacum, antea ſedes regia. Habet quinque partes, Jamaiſotiam, Jetſengam, Jetſegenam, Quantbam, & Ochiam, ſub quibus fuêre 55. regna. Multis *Japonia propria*; ab Ortu in Occaſum extenſa. Brietius & Sanſo *Geogr.* Vide *Japonia*.

NIPSA, urbs Thraciæ, *Stephan.*

NIREUS, Rex Naxi, Charopi & Aglajæ fil. quem omnium formoſiſſimum ad Trojam veniſſe, tradit Homer. *Il. β. v.* 671. *his verſ.*

Νιρεὺς δ' αὖ Σύμηθεν ἄγε τρεῖς νῆας ἐΐσας,
Νιρεὺς, Ἀγλαΐης υἱὸς Χαρόποιό τ' ἄνακτος,
Νιρεὺς, ὃς κάλλιστος ἀνὴρ ὑπὸ Ἴλιον ἦλθε.

Ovid. *Ponticorum quarto, Ep.* 13. *v.* 15.

Tam mala Therſiten prohibebat forma latere,
Quàm pulchrá Nireus conſpiciendus erat.

Propertius *l.* 3. *Eleg.* 17. *v.* 27.

Nirea non facies, non vis exemit Achillem.

Horat. *Carm. l.* 3. *Od.* 20. *v.* 15. eum cum Ganymede conjungit,

Qualis aut Nireus fuit, aut aquoſâ
——— *Raptus ab Idâ.*

Idem *Epod.* 15. *v.* 22.

——— *Formaque vincas Nirea.*

Nic. Lloydius.

NIRTINGUM, oppid. Ducatus Wurtembergenſis, *Merul.*

NISA, urbs Cappadociæ. Vide *Nyſa*.

NISA, urbs Hellados. Homer. *Il.* 2. *v.* 508. Item fœminæ nomen, de qua Virg. *in Damone Ecl.* 8. *v.* 26.

Mopſo Niſa datur ———

NISA, ſeu *Nyſa*, locus Arabiæ, ubi Bacchus à Nymphis educatus, unde is *Niſæus* dictus. Apud oram Megaridis, naufragiis infamis.

NISÆA, *Strab. Niſſa*, *Caſtaldo Talcatan*, urbs Margianæ præcipua. Hinc *Niſæus* adjectivum, *Ferrar.*

NISÆA, navale Megaridis, & ipſa Megaris, à *Niſo*, Pandionis filio, *Steph.* Strabo *l.* 9. *Ἡ δὲ Νισαία ἐστὶν ἐπίνειον τῶν Μεγαρέων, δίχα καὶ ὀκτὼ σταδίους τῆς πόλεως διέχον, σκέλεσιν ἑκατέρωθεν συναπτόμενον πρὸς αὐτήν.* Sic Pauſan. *l.* 1. qui disertè teſtatur, navale Megarorum ſua etiam ætate Niſæam fuiſſe appellatum. *Ptol.* confundit, *μετὰ τὸ ἰσθμὸν*, inquit, *Νισαία, ἡ καὶ Μέγαρα καλουμένη*. Fuêre autem *μακρὰ τείχη* quæ Niſæum Megaris conjungerent, ſimillimè, ut Piræus jungebatur Athenis, teſte Thucydide *l.* 1. *Salina Sophiano*.

NISÆE, nymphæ nomen, Virg. *Georg. l.* 4. *v.* 338.

Niſæe, Spioque, Thaliaque, Cymodoceque.

Propert. *l.* 2. *Eleg.* 26. *v.* 16.

Candida Niſæe, cærula Cymothoë.

Sed leg. *Neſæe*, ex Homer. *Il.* 18. *v.* 40.

Νησαίη, Σπειώ τε, Θάλειά τε, Κυμοδόκη τε.

NISÆI Equi, olim illuſtres, in Mediæ campo, *Niſæo*, qui proceri admodum erant corporis. Herodot. *in Polyhymn.* *Ἔστι πεδίον μέγα τῆς Μηδικῆς, τῷ οὔνομά ἐστι Νισαῖον· τοὺς ὦν δὴ ἵππους τοὺς μεγάλους φέρει τὸ πεδίον τοῦτο.* *Media campus eſt magnus*, Niſæus nomine: *magnos porrò equos fert campus ille.* Proin idem *in Thalia*, aſſerit Indica animalia cæteris eſſe majora, *πάρεξ τῶν ἵππων*, *exceptis equis*, qui in Media majores. Unde Reges iis uſos fuiſſe, Strabo ait *l.* 11. *Τοὺς δὲ Νισαίους ἵππους, οἷς ἐχρῶντο οἱ βασιλεῖς, ἀρίστους εἶναι καὶ μεγίστους.* Præter magnitudinem namque ſumma iis vis. Ammianus, ubi de Media *l.* 23. *Sunt apud eos prata virentia, fœtus equorum nobilium, quibus --- meuntes prælia viri ſummâ ut ubi exultantes ſolent, quos Niſæos appellant.* Etiam celeritas inſignis; *Suidas: Νίσαιον, τόπος Περσίδος, ἔνθα ἵπποι ὠκεῖς γίνονται, Νισαῖοι λεγόμενοι, Niſæum, locus Perſidis, ubi equi fiunt velociſſimi, Niſæi dicti.* Unde eſt, quòd camelos, dromadas videlicet, eſſe perniciſſimos, eòargumentò probat Philoſophus *Hiſtor. Animal. l.* 9. *c.* 50. quòd *θᾶττον θέουσι τῶν Νισαίων ἵππων*, *Niſæis etiam equis multò citiùs currunt.* Sed & decorem fuiſſe eximium, colligas ex Syneſio *Ep.* 40. *ad Uranium*, ubi, poſtquam multis laudavit equum apprimè à natura factum, ad omnem dotem equo congruam, unum excipit, quòd *Νισαίων ἵππων εἶδος ἐστὶν ἀειδέστερος*, *Niſæis equis ſpecie ſit deformior.* Deſcribit autem formam eorum hiſce, Oppianus *Cynegeticωn l.* 1.

Κάλλει δ' ἐν πάντεσσι πέλει τανυσίτριχος ἵππος
Νισαῖος, τὸν ἄγουσιν ἀγαλλόμενοι βασιλῆες,
Καλὸς ἰδεῖν, ἁπαλός τε φέρειν ἐπιειδέα δίφρον,
Βαιὸς μὲν κεφαλήν, πολλὸς δὲ βαθύτριχα δειρήν,
Ξανθοῖς ἀμφοτέρωθε καλυπτόμενος πλοκάμοισι.

Quem tumidi Reges equitant, longè omnibus antèit,
Niſæa telluris equus, ſua gratia formæ eſt,
Et greſſus faciles, cedentiaque ora lupatis,
Argutum caput, atque jubæ per colla profuſæ
Luxuriant utrimque, auri fulgore micantes.

Nempe flavi plerumque erant hi equi: quum apud Suidam, in Ἵπποι Νισαῖοι, Grammatici Niſæas equas aſſerunt, *εἶναι ξανθὰς πάσας, omnes eſſe flavas.* Proinde *Polemon* ibidem arguitur, quod Niſæum equum album vocaverit. Præter Polemonem tamen, Philoſtratus etiam, *Apollon. ſui l.* 1. memorat λευκὸν ἵππον τῶν ἐσχάτων Νισαίων, *Niſæum equum maximè candidum.* Et in *Eikonogyna* ſtem, apud eundem *appulſa eſt ei*, inquit, *Niſæa equa nigra, cui, ad candida crura, nitea ſunt pectora* &c. Habet autem *Niſæus campus* nomen, a *Niſa* vel *Neſa* (nam Νεσαῖον ſcribunt *Phlegon. Arrian. Steph.* & *Heſych.*) quod Chaldæum eſt נשא *neſa*, vel נשיא *neſia*, & *locum depreſſum ac in declive vergentem* denotat. Cùm enim Media celſa pleraque eſſet & frigida, beata admodum pars, quæ ſub Caſpiis portis, ut quæ eſſet in loco depreſſo & concavo, uti habet *Strabo.* Idem ſitus prati fuit Hippoboti, in quo equi Niſæi paſcebantur. At aliis is ipſe locus vocari traditur *Cataſtegona* vel *Cataſtigona. Heſych.* Μεταξὺ τῆς Σουσιανῆς καὶ τῆς Βακτριανῆς, τόπος ἐστὶ Καταστεγωνα, ὅπερ Ἑλλάδι γλώσσῃ Νισαῖος. Ἐνταῦθα ἵπποι διάφοροι γίνονται. *Inter Suſianam & Bactrianam locus eſt Cataſtegona, qui Græcè Niſæus dicitur. Ibi ſunt præſtantes equi.* Ita etiam *Phlegontis Scholiaſtes* & *Phavorinus*, Cataſtigona autem hodie diceretur *Kotiſthan*, i. e. *herba Medica regio*, quâ locum hunc abundâſſe, quâque locorum incolas equos ſuos ſaginâſſe, diſertè teſtatur jam laudatus *Strabo*, Τὴν βοτάνην δὲ, τὴν μάλιστα τρέφουσαν τοὺς ἵππους, ἀπὸ τοῦ πλεονάζειν ἐνταῦθα, ἰδίως Μηδικὴν καλοῦμεν. *Herbam, quæ maximè equos alit, ex eo quòd ibi abundat, propriè Medicam appellamus.* Quàm latè porro patuerit *Niſæus campus*, nemo tradit: At latiſſimè patuiſſe oportet, ſi de illo vera ſunt hæc *Diodori*, Ἐν ᾗ (χώρᾳ) τὸ παλαιὸν ἵππων ἱπποφορβίων μυριάδας ἕξ ... γεγονέναι φασί· κατὰ δὲ τὴν Ἀλεξάνδρου παρουσίαν ἓξ μόνας μυριάδας εὑρέθηναι. *In quo loco fuiſſe olim ajunt equarum armentalium centum & ſexaginta millia; ſed, cùm Alexander eò ſe contulit, non niſi ſexaginta millia numerata ſunt.* Strabonis tamen ævò non paſcebantur ibi Perſarum Regibus, ſupra equarum quinque myriades. De verò ſitu tàm celebris Hippoboti, Geographi hodieque certant. In Perſide collocatur à pleriſque. *Strabo* prope Caſpias portas ponit in via, quâ venitur è Perſide & Babylonia: unde *in Phaleg* ſuo colligit Bochartus *l.* 2. *c.* 14. hunc eſſe campum magnum, quem deſcribit liber Judithæ *c.* 1. *v.* 6. ἐν τοῖς ὁρίοις, *in finibus* Ragau; è qua Mediæ urbe Alexandrum unâ die ad Caſpias portas veniſſe, cum Darium magnis itineribus inſequeretur, ſcribit Arrian. *l.* 3. Et ſpatium interjectum eſt ſtadiorum 500. vel ut alii legunt 800. i. e. LXII. vel C. paſſuum mill. eidem *Strab.* In quo interſtitio potuit eſſe campus Niſæus &c. Idem tamen Bochartus re perpenſâ accuratiùs, inter Suſa & Ecbatana, in ea parte Mediæ, quæ Suſianæ eſt confinis, cum collocat, ex Diodoro & Arriano; quam in rem nihil illuſtrius afferri poſſe ait, quàm iter Alexandri, quem, euntem Suſis Ecbatana, *Diodor.* narrat ibi triviſſe menſem integrum & equarum reperiſſe ſexaginta millia, atque inde profectum ſeptimâ die veniſſe Ecbatana: neque his diſſimilia ab Arriano traduntur. Sed nec diſſentit Strabo, qui hoc pratum Hippobotum apertè diſtinguit à parte Mediæ ὑπωρείᾳ, quæ eſt ſub Caſpiis portis. Heſychium alioſque quod attinet, à quibus campus ille deſcribitur, μεταξὺ τῆς Σουσιανῆς καὶ τῆς Βακτριανῆς, omnino id ſumtum eſt ex Alexandri hiſtoria, & pro τῆς Βακτριανῆς, reponendum τῆς Ἐκβατάνων. Neque mirum, eundem campum alios Mediæ, alios Perſidi aſſignare, cùm ſit in utriuſque confiniis, nempe in ea Mediæ, quæ Suſianam attingit, parte: Suſiana autem in Strabone pars eſt Perſidis. At *Ptolemæi Niſæa* urbs in Margiana, & in Aria *Niſæi* populi, cum *Niſæo* hoc *campo* Hippoboto commune nihil habent: quem ſi alii Armeniæ & Parthiæ adſcripſère, Plin. *l.* 6. *c.* 25. & *Iſidor. Characenus*, factum id, quia & in Armenia & Parthia nobiles equi fuêre & *Niſæis* ſimiles &c. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 9.

NISÆUS, Syracuſanorum tyrannus, totus luxui deditus: hic enim, ubi ab aruſpicibus didiciſſet, ſe brevi moriturum, quicquid ſuperfuit vitæ, commeſſationibus & ebrietati id totum impendit, *Volaterran.*

NISAN, menſis Hebræorum, reſpondens partim noſtro Martio, partim Aprili. Sacrificiò primi diei & Paſchalis feſtô memorabilis, Sigon. *in Calend. Hebr.* Torniel. *A. M.* 2545. Nehem. *c.* 2. *v.* 1. Latinè, *vexillum*, ſeu *probatio*, aut *tentatio*, vel *fuga*, aut Syriacè, *miraculum.*

NISARUS, vir fuit apud Rhodiginos, mollitie pluſquam muliebri infamis, de quo Cæl. Rhodig. *Niſari* ſanè cujuſdam meminit, Cæl. *l.* 5. *c.* 13. *Nam & Niſarus quidam morſu Comico habetur mollitie infamis. Niſari* verò, quod ſciam, nullibi mentionem facit.

NISAVA, olim *Niſus*, flumen cum oppido cognomine Nyſiæ ſuperioris probè culto, in finibus Triballorum, à Belgrado, 120. mill. paſſ. in Ortum Hybernum.

NISBARA, & NISCHANABE, Perſarum Urbes, quas Tigris dividit. *Zoſimus.*

NISERGE, Urbs Perſidis. *Ptol.*

NISEUS, Cyzicenus, in conflictu nocturno, à Telamone interfectus. Val. Flacc. *l.* 3. *v.* 198.

NISIA, montana regio Siciliæ juxta Ætnam.

De NISIBE Jacobus, vide *Jacobus.*

NISIBIS, nunc *Niſibin*, urbs Meſopotamiæ apud Tigrim fluvium, Amidæ urbi propinqua, quæ & Antiochia Mygdoniæ, teſte Pliniô *l.* 6. *c.* 13. dicitur, inter Carras ad Occaſum & Seleuciam ad Ortum; Perſarum olim Barbarorumque incurſionibus in Imperii terras, fortiter obnoxia: Colonia Romana ut ex nummis, in honorem Trajani & Severi hic cuſis, colligere eſt. *Goltz.* Obſeſſa à Sapore, A. C. 351. Jacobi Præſulis precibus liberata tum, hoſtiquè copiæ per inſecta & virum quendam divinæ ſpeciei victæ, exclamante Sapore: *Deus propugnat Romanos*, poſtmodum à Perſis non ſemel capta eſt, Theodoret. *l.* 2. *c.* 30. *Strab.* &c. *Niſibena Conſtantina* vocatur in *Lib. Notit.* longitud. 75. 10. latitud. 37. 30. Urbs etiamnum ampla, in regione Diarbecha, ſub Turcis, 35. mill. paſſ. à Tigri in Occaſum, 50. ab Amida in Meridiem, uti 450. ab Artaxata, 80. à Carrhis in Ortum: 200. à Seleucia in Circium. *Baudrand.* Eſt etiam Ariæ urbs, *Ptol.* longitud. 111. 00. latitud. 35. 30.

NISICATES, & NISITÆ, populi Æthiopiæ ſub Ægypto, fabuloſi, ternis aut quaternis oculis, teſte Pliniô *l.* 6. *c.* 30. qui tamen addit, non quia ſic ſint, ſed quia ſagittis præcipuâ contemplatione utantur. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 385.

NISITÆ, vide NISICATES.

NISOPE, inſula Lesbi parva, quæ Sigrum portum efficit; *Steph.*

NISSA, urbs ſupra Trallês, ad Orientem; maximâ ex parte monti accumbit, torrente quôdam diviſa, qui convallem efficit. Ex hâc fuerunt Apollonius Stoicus, Panætii familiaris, & Menecrates, Ariſtarchi diſcipulus, & Ariſtodemus ejus fil. item Soſtratus, Ariſtodemi frater, & alius Ariſtodemus, ejus conſobrinus, qui M. Pompejum erudivit. Etiam *Nyſſa* dicitur. Vide ibi.

NISSA, civitas Sileſiæ Epiſcopalis quam fluv. cognominis alluit. *Merul.*

NISSÆA, vide NISÆA.

NISSAN, apud Joſeph. *Jud. Ant. l.* 3. *c.* 10. Τῷ δὲ μηνὶ τῷ Ξανθικῷ, ὃς Νισὰν παρ' ἡμῖν καλεῖται, *Menſe Xanthicò, qui Niſſan apud nos vocatur.* Menſis eſt Hebræorum, qui aliàs *Abib*, ſeu *Niſan*, ubi vocalis longa ſupplet defectum τοῦ *dageſch*, ut ſæpe in נִיסִן, *niſin*, pro נִסִּן, *niſſin*, i. e. *vexilla*: à bellicis ſignis ſeu vexillis, quæ illô menſe primùm educuntur, nomen accepit. Quippe hoc ipſum tempus Hebræi intelligunt in his 2. Sam. *c.* 11. *v.* 1. *Et factum eſt, vertente annô, quô tempore Reges ſolent ad bella procedere.* Menſe *Adar* ſcil. annô revolutô & abſolutô, alius annus primô vere ſuccedebat menſe *Niſan*, quod belli gerendi tempus eſt commodiſſimum & uſu maximè receptum. Unde eſt, quod Julianus Imperator ut Perſas imparatos aggrederetur, hoc tempus antecepit, apud Socr. *Hiſtor. l.* 3. *c.* 21. Pari de cauſa verni menſes priores duo Bithynis dicti ſunt Στρατεῖος & Ἄρειος, ut Romanis *Martius*, à *Marte*: qui proin apud veterem Poëtam ſic loquitur,

Ἄρχει Ἄρης αὐτ' ἐμοῦ, καὶ ἄνθεσι καὶ χλόαις ἥδε.
Martis principium, lactique & floribus à me eſt.

Similiter de Ægyptio menſe *Phamenoth*, qui ferè Martio reſpondet, verſus alius vetus habet:

Ἄρεος ὅπλα φέρει Φαμενὼθ ἀλκήεσσι μαχηταῖς.
Militibus Phamenoth Mavortia tela miniſtrat.

Cur idem verò *Abib* dictus ſit, vide in hac voce. Hic porrò menſis *Abib* ſeu *Niſan*, cùm anteà ſeptimus eſſet, poſt exitum ex Ægypto, cœpit pro primo haberi, Deô ſic ſanciente, Exod. *c.* 12. *v.* 2. quod tamen non obtinuit, niſi in rebus ſacris. Judæos enim omnes ſciunt, annum habuiſſe duplicem, civilem unum, alterum ſacrum: illius initium fuit menſe *Tiſri*, circa Autumnum; hujus menſe *Niſan*, circa ver. Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 50. ut & in voce *Niſan.*

Rabbi NISSIM, commentator Alpheſi, floruit circa ann. 5120. juxta *Chronologiam* Rabbi Ganz.

NISSOS, Macedoniæ oppid. circa Pallenen peninſul. Plin. *l.* 4. *c.* 10.

NISUA, Africæ Propriæ maritima civitas, *Ptol. Nubia Fazello.*

NISUS, Hyrtaci fil. Euryalo indiſſolubili amicitiæ vinculô conjunctus; quorum hiſtoriam copioſè ſatis deſcribit Virg. *l.* 9. *Æn. v.* 184.

NISUS, Megarenſium Rex, purpureo capillô inſignis, à quo, cùm regni ſui fatum pendere nôſſet, diligentiſſimè eum aſſervabat. Verùm cùm poſtea Megarenſes unà cum Athenienſibus invidiâ correpti, Androgeon, Minois filium, palæſtritam inſignem interfeciſſent, Minoſque eam ob cauſam Megarenſibus bellum inferret: Scylla, Niſi filia, hoſtis amore correpta, patrem purpureô capillô ſpoliavit, unaque (ut erat in fatis) patriam hoſti tradidit. Quam rem tam iniquô animô tulit Niſus, ut doloris impatientiâ extabuerit, deorumque miſeratione mutatus ſit, in Haliæetum avem ex genere accipitrum. Scylla autem, cùm ſeſe præter ſpem à Minoe (quem patriæ proditione ſatis ſe demeruiſſe putabat) deſertam videret, in Cirin avem criſtatam converſa eſt, cum quâ Haliæetus etiam hodiè internecinum odium exercet. Virg. *Georg. l.* 1. *v.* 404.

Apparet liquido ſublimis in aëre Niſus,
Et pro purpureô pœnas dat Scylla capillo.
Quacunque illa levem fugiens ſecat æthera pennis,
Ecce inimicus atrox magnô ſtridore per auras
Inſequitur Niſus: quà ſe fert Niſus ad auras,
Illa levem fugiens raptim ſecat æthera pennis.

Tota fabula eſt *l.* 8. *Met. v.* 8. Sic enim ille:

——— *Cui ſplendidus oſtro,*
Inter honoratos medio de vertice canos,
Crinis inhærebat magni fiducia regni.

Apollodor. *l.* 3. πορφυρέαν ἐν μέσῃ τῇ κεφαλῇ vocat, Tibullus *l.* 1. *Eleg.* 4. *v.* 63.

Carmine purpurea eſt Niſi coma, carmine ni ſint
Ex humero Pelops non nituiſſet ebur.

Pris

Propertius *l.* 3. *Eleg.* 18. *v.* 21.

Tuque ô Minoâ venundata Scylla figurâ,
Tondens purpureâ regna paterna comâ.

Ovidius, *Artis Amatoriæ l.* 1. *v.* 331.

Filia purpureos Niſi furata capillos,

Id. de Rem. Am. v. 67.

Impia ſi noſtros legiſſet Scylla libellos,
Hæſiſſet capiti purpura, Niſe, tuo.

Nic. Lloydius. Nempe arcana Regni, & Patris Regis conſilia, Scylla hoſti prodidit, quæ *purpureæ comæ* ſchemate Poetis indigitantur. Sed & latet in fabula hac veſtigium ſacræ veritatis, de coma Samſonis Judicis. Iſraëlitarum fortiſſimi, quâ Delilæ aſtu reſectâ, defecerunt vires ejus, & ille hoſtibus Philiſtæis præda fuit. Vide ſupra in voce *Cæſaries*, nec non ubi de *Samſone*. Cæterùm ejuſdem nominis mons, in eâdem regione, memoratur Statio *Theb. l.* 2. *v.* 382.

Hinc prætervectus Niſum, *& te mitis Eleuſin*
Lævus habet ——— ———

Ad quem locum, vide *Lutatium.* De *Niſa* verò urbe ibidem in voce *Niſæa.*

NISUS, Comagenæ Urbs, *Antonin.*

NISYROS, hodie *Niſaro Sophiano*, inſula parva maris Carpathii, Cariæ adjacens. Coo propinqua, à qua avulſa vi fluctuum traditur, quæ & Porphyris olim dicta, teſte Plinio *l.* 5. *c.* 31. 90. mill. paſſ. à Rhodo in Occaſum, vix. 30. a Samnio promontor. in Boream. In ea Neptuni aliquando templum, & ſubtus jacens Polybotes Gigas à Neptuno victus, ut veteres tradidêre. Hic Thermæ ſcaturientes ſunt. Urbs in ea eſt ejuſdem nominis, teſte *Strabone.* Hanc ajunt (inquit Vir Magnus, *de Phœn. Colon. p.* 402.) ἀπόσπασμα εἶναι τῆς Κῶ, *Co inſulæ fragmentum eſſe*, à quâ diſtat ſtadiis circiter ſexaginta. Fabulâ etiam additâ, Ὅτι Ποσειδῶν διώκων ἕνα τῶν Γιγάντων Πολυβώτην, ἀποθραύσας τῷ τριαίνῃ τῆς Κῶ ἐπ' αὐτὸν βάλοι, καὶ γένοιτο νῆσος τὸ βληθὲν ἡ Νίσυρος. Geographi verba ſunt *l.* 10. quibus conſona hæc Apollodori *l.* 1. Πολυβώτης δὲ διὰ τῆς θαλάσσης διωχθεὶς ὑπὸ Ποσειδῶνος, ἧκεν εἰς Κῶ. Ποσειδῶν δὲ τῆς νήσου μέρος ἀπορρήξας, ἐπέρριψεν αὐτῷ τὸ λεγόμενον Νίσυρον. Neque multò aliter *Steph.* de eodem Polybote: Ποσειδῶν δὲ ἐπ' αὐτὸν ἀπῆκε τι τρύφος τῆς νήσου ἀπορρήξας. Γέγονε γὰρ (malim γέγονε δὲ) νῆσος τὸ βληθὲν Νίσυρος. Et proinde Niſyri nomen deducit *Euſtath.* ἀπὸ τοῦ νέω καὶ τοῦ σύρω, διότι ἀποσπασθεῖσα τῆς νήσου τῆς Κῶ τῇ τοῦ Ποσειδῶνος τριαίνῃ ἐπεσύρη τῷ γίγαντι Πολυβώτῃ αὐτοῦ, *à natando ac trahendo. quia Neptuni tridente ab inſula Co abſciſſa Niſyrus in Polybotem Gigantem enatantem* (vel *abeuntem*) *attracta eſt.* Quæ ſunt nugæ nugaciſſimæ. Omnino enim *Niſyrus* Phœnicium nomen. Phœnicibus ſcilicet, apud quos nata hæc fabula, נסורת *niſſoreth* eſt *fragmentum*, & נסירין *neſirin*, vel נסירות *neſiruth*, *ſectio.* Inde dicta *Niſyrus*, quaſi *fragmentum*, vel *pars decisa* ex inſulâ Co. Radix Hebræis נסר *neſar*, & Arabibus נשר *naſara*, propriè eſt πρίειν *ſerrare*, unde משור eſt πρίων *ſerra*. Eſa. c. 10. *v.* 15. Quod non obſervo de nihilo. Nam inde *Prion*, i. e. *ſerra* dicebatur pars Coæ inſulæ, ex qua *Niſyrus* credebatur abrupta. Plin. *l.* 5. *c.* 31. in Coæ deſcriptione: *Mons ibi Prion. & Niſyrum abruptam illi putant.* Fortè legendum *abruptam illic*, vel *abruptam illi*, i. e. *ab illo*, Bochart. *Nic. Lloydius.*

NITA, fluv. cognomine *Germanicus*, vulgò *die Teutſche Nide* vel *Nied*, Gallis *le Nied Alleman*, aliàs *la Nied Allemande*, propterea quòd ejus accolæ linguâ Germanicâ utuntur, oritur in ſylvis Lotharingiæ, multoſque vicos ignobiles prætèrlapſus, accipit *Nitam* cognomine *Gallicum*, propter accolas Gallicè loquentes, *le Nied François*, German. *die Welſche Nide*, h. e. Nitam Romanum, qui præ cæteris vicis Aldonisvillam *Haudonville*, Stagna *les Eſtangs*, locum ſtagnis adjacentem, ac Nitæ-Burgum *Nid-Burg*, à fluvio prælabente ita dictum alluit, ac demum *Nitam* Germanicum ſeu majorem auget: quibus incrementis validus hic Bodonis vel Beſonis Monaſterium titulò Abbatiæ locum inſignem, *Boſonville*, attingit atque in Saravum devolvitur. Ab eo, nomen habuit pagus *Nitenſis*, cujus primus omnium meminit, ante annos 870. Eginhardus *de tranſlat. Martyrum Marcellini & Petri l.* 3. *c.* 15. & *Nitagouve* Germanicè appellavit. In diviſione Regni Lotharii inter Ludovicum & Karolum factâ A.C. 870. *Nitachouva* vocatur, atque inter *Bedagouvam & Sarachouvam inferiorem* collocatur: Wormacenſi, velut ſitu proximus conjungitur, in *Annalibus* Fuldenſibus; namque à fluminibus Nava, Saravo ac *Nita* non procul Wormatia ſita eſt. Sunt & duo alii ejuſdem nominis fluvii, nimirum *Nita* vel *Neta*, alter *major*, alter *minor*, cognominati: qui nomen hodieque ſervant in Campania Brabantina, *Kempeland* vulgò dicta, & ad oppidum Brabantiæ *Ledi* olim, *Liram* nunc, vulgò *Lier*, appellatum, coeunt. Inter utrumque flumen ſilvæ Baldrici Comitis & Baldrici Epiſcopi Leodicenſis memorantur, in *literis* Henrici Regis, A.C. 1008. Eſt quoque *Nita* fluv. *Neite*, qui paulò infrà confluentes Moſellæ & Rheni recipitur Rheno, Autunnaco non procul. *Nita*, Eifflenſis rivi, meminit etiam *Brouwerus.* Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

NITARUS, Luxuriæ & mollitiei nomine infamis. Scholia in *Plutum. Act.* 4. *ſc.* 4.

NITAZUM, Galatiæ urbs, *Antonin.* In Aſia minore.

NITEDULA, inter animalia minima, memoratur Arnobio *adv. Gent. l.* 2. *Non enim, ſi negemus muſcas, ſcarabæos & cimices, nitedulas, curculiones & tineas, omnipotentis eſſe Regis opus, ſequaciter poſtulandum à nobis eſt, ut quis ea fecerit inſtitueritque, dicamus.* Aliter *Nitela* Servio, qui interpretatur *murem agreſtem*, *ad Georgic. l.* 1. ſicut *Papias, animal fulgens inſtar ignis, quod Græcè lampuris dicitur.* Ejus mentio apud Ciceronem quoque *pro Sextio, ut ille ex vepretulis extracta* nitedula *Remp. conaretur arrodere* &c. Vide & infrà *Nitor*, it. *Sciurus.*

NITERIS, natio Africæ interioris, à Cornel. Balbo devicta, Plin. *l.* 5. *c.* 5. Horum urbs primaria *Nitibrum*, ab eodem vocatur.

NITETIS, filia Apriæ, Regis Ægypti, ab Amaſide ſubverſi, quam tanquam propriam filiam, Amaſis Cyro elocavit. Vide Polyæn. *l.* 8. *c.* 29.

NITHARDUS, Abbas S. Richardi, fil. Angilberti, ex Bertha, Caroli M. filia. Hæreditate ſuâ Ludovico Pio ſponte ceſſit, ut ſeceſſu frueretur. Occiſus à Danis, A. C. 853. Scripſit hiſtoriam belli inter filios tres Ludovici Pii: ſub *tit. Libri IV. de diſcordia filiorum Lud. Pii*: quam edidit Pithœus Pariſiis, A. C. 1588. Orditur autem à morte Caroli M. A. C. 814. uſque ad A. C. 843. ubi *l.* 4. Harnidi fratris ſui meminit. Barthius, *Adverſ. l.* 46. *c.* 9. Voſſ. *de Hiſtor. Latin. l.* 2. *c.* 34.

NITHESDALIA, provinc. Scotiæ, in parte Auſtrali in collimitio Angliæ. Vallis eſt diviſa per fluv. *Nithes.* Ejus urbs præcipua *Dunfreis.* Camden. *deſcript. magnæ Britan.*

NITHIA, provinc. Scotiæ Meridionalis verſus Angliam, bifariam ſecta à Nitha fluvio *Nithesdale*, ejus caput eſt Dunfreja, verſus Nithæ oſtia. Ab Ortu Annandiam habet, ab Occaſu Gallovidiam provinc.

NITHING, apud Matthæum Pariſ. A. C. 1089. idem quod *Nequam* Latinis: in *Annalibus* Waverli *MSS.* eôdem annô, apud Spelmannum: *Rex, Wilhelmus junior miſit per totam Angliam & mandavit, ut quicumque foret Unnithing, ſive Francus ſive Anglicus, ſive in burgo, ſive extra, veniret ad eum: & adunato magnô populô, ivit ad Rovecestre, & obſedit caſtellum.* Ubi vox ſcribitur charactere Saxonicô. *Leges Convivii*, in memoriam & honorem Eriri Regis Ringſtadienſis olim celebrati: *Si confratrem ſuum, propter nimiam ſtultitiam ſuam & negligentiam & longo livore exiſtente confratrem occiderit, exeat à conſortio omnium confratrum, cum malo nomine* Nithing *& recedat.* Wilhel. Malmesburienſis *in Wilhelmo II. p.* 121. habet *Nidering* vel *Nidernig*, ſimiliter pro *nequam* & *ignavo* Gall. *Faineant*, docetque, *Anglis nihil miſerius putare, quàm hujuſce vocabuli dedecore aduri.* Runicam dicunt vocem eſſe, Runicè enim *Nidingur* contemptus eſt, inhumani alicujus patrator, vide *Lexicon Runicum* Wormii *p.* 22. 92. Ejuſdem notionis eſt vox *Niding ſerth*, apud Suenonem *in LL. Caſtr. c.* 10. *&* 11. de qua Steph. Stephanius *Suenonis editor p.* 174. Janus Polmerus *ad Jus Aulic. Norvegiſ. vetus c.* 37. & Pet. Reſenius *ad Jus Aulicum Canuti II. Regis Daniæ c.* 4. Car. du Freſne *Gloſſar.*

NITI haſtis, ſolebant olim milites, cùm Imperatorem dicentem audirent. Claudian. *de Bello Gildon. v.* 425.

——— ——— *ſtat circumfuſa juventus*
Nixa *haſtis, pronaſque ferox accommodat aures.*

Iidem ſecuri velut, & facilè hoſtem conſecturi, cum *adnixi jaculis* exſpectabant. Statius *Theb. l.* 2. *v.* 530.

——— ——— *hoſtemque ſuperbum*
Adnixi jaculis, & humi poſita arma tenentes
Expectant &c.

Vide quoque ſuprà, ubi de *Innuendi more.*

NITIBRUM, oppid. Africæ interioris, Plin. *l.* 5. *c.* 5.

NITIOBRIGES, populi Aquitaniæ, teſte *Ptol.* non Celticæ, ut ſcribit *Ortelius.* Petrocoriis & Cadurcis finitimi: quorum urbs mons Albanus, *Montauban* vulgò dicta. Sed *Poldo* & *Marliano* eſt mons Peſſulus, ſeu Peſſulanus, *Montpellier*, urbs Epiſcopalis Galliæ Narbonenſis in Occitania regione ex verbis Cæſaris *l.* 7. *Bell. Gall. c.* 7. inter Ruthenos Gabalos eſſe videntur. *Baudrando* fuêre inter Petrocorios ad Boream, Cadurcos ad Ortum, Auſcios ad Meridiem, Vaſateſque ad Occaſum, ubi nunc *l'Agenois*, provinc. Agennenſis; Eorumque caput Aginnum, ad Garumnam fluvium. Cæterùm, iis quinque hominum millia, ad Aleſiam obſidione Romanâ liberandam, imperata fuiſſe, ſcribit Cæſar, *l.* 7. *c.* 31. ubi *Teutomatum Ollovicoris filium, Regem* Nitiobrigum, *cujus Pater ab Senatu Romano amicus erat appellatus, cum magno equitum ſuorum numero & quos ex Aquitania conduxerat, ad Vercingetorigem perveniſſe*, refert [illegible] inter Celtas illos ponit. *Tarnis amnis à Toloſanis* illos diſcernit Plin. *l.* 4. *c.* 19. quod in Aginnenſem omnino pagum cadit, quem Tarnis fluv. à Toloſano agro diſcriminat: unde *Nitiobriges* non alios, quàm Aginnenſes & Aginnenſis pagi incolas eſſe certum eſt: quorum caput *Claudius Ptolemæus* etiam Ἀγιννὸν ſeu *Aginnum* vocat; inter provinciæ Aquitanicæ ſecundæ ſeu Burdigalenſis 6. civitates ſecundum à Burdigala Metropoli locum tenens, præpoſitumque, quod mireris, civitatibus Santonum atque Pictavorum, multò nobiliorum ac validiorum populorum, *in veterib. Notitiis* provinciarum atque civitatum Galliæ. Quem errorem *recentiores Notitiæ* correxerunt, & ſub Metropolitano Burdigalenſi Pictavenſem Epiſcopum primò locô, Santonenſem ſecundô poſuerunt, Aginnenſi poſt Ecoliſmenſem etiam atque Petrocoricenſem in ultimum locum rejectô. Meminit Phœbadii, Agenni Galliarum Epiſcopi, Hieronym. *de Script. Eccl.* Dicitur Aginnum, vulgò *Agen*: caputque eſt pagi cognominis, quem inter pagum Cadurcinum & Petrocoricum locat Fredegarius, ac Aimoinus *l.* 3. *c.* 15. hodie *L'Agenois* vel *le pays d'Agenois*: Cujus pars trans Garumnam poſita, erat in finibus provinciæ Novempopulanæ vel Vaſconiæ, circa Condomium. Unde, in vetuſtiſſimis *Annalibus*, legimus, regnante Pipinô, pluiſſe frumentô, *in pago Aginnenſi ultra Garumnam*, i. e. in Vaſconiæ pago Condomienſi: Et Seneſcalcia Aginnenſis duos Epiſcopatus continet, cis Garumnam Aginnenſem, trans flumen in Vaſconia Condomienſem. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

NITOCRIS, quaſi Ἀθηνᾶ Νικηφόρος, *Minerva Victrix*, Ægypti regina, circa ultima Jacobi Patriarchæ, in Thebanorum Regum ut & Memphitarum ſerie, apud Eratoſthenem & Manethonem. XXII. Acheſco Ocaræ ſeu Mente-Suphidifratri ſucceſſit, generoſiſſima & formoſiſſima mulierum ſui temporis, ξανθὴ τὴν χροιάν, *flava colore*, Syncellus *p.* 58. nempe inter fuſcas Ægypti fœminas flava Nitocris pulcherrima, non tam quia color iſte in Ægypto

nitiſſimus, quàm quia Iſis Dea eadem cum *flava* Cerere, Herodot. *l.* 2. *c.* 59. Hæc prima mulierum in Ægypto regnum exercuit, lege IV. Sethoſi tanctâ, de qua diximus voce *Binothris*; nec Thinitis tantùm & Thebanis, ſed etiam Memphitis imperavit; & quidem poſt illam nullius ſupereſt Memphitarum Regis nomen, ſede hujus regni Thebas ſine dubio tranſlata. Tertiam eadem pyramidem erexit, eôdem Syncellô teſte. Uti verò ulta ſit fratris ſui interfectores, docet Herodot. *l.* 2. *c.* 100. *Extruxit cœnaculum ſubterraneum valde longum, prætextu novitatis, ſed aliud mente machinata; & convocatis ad convivium multis Ægyptiorum, quos cædis maximè conſcios fuiſſe noverat, diſcumbentibus magnum flumen per occultum canalem immiſit. Ipſa autem ſeſe conjiciens in domum cineris plenam illæſa evaſit.* Regnavit autem ann. 22. eique ſucceſſit Myrtæus. Vide Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec.* VII. ut & aliquid hic infrà, ubi de *Nitocride Babylonica*, quam cum *Memphitica* hac, malè nonnulli confundunt. Ut de pyramide ejus aliquid addam, Herodot. illam *ex lapide Æthiopico uſque ad medium*, *l.* 2. *c.* 124. Strabo, *ex lapide nigro, ex quo mortaria faciunt; qui ex longinquo veniens ex Æthiopiæ montibus, durus eſt & operatu difficilis*, *Geogr. l.* 17. Diodorus, *ex nigro lapide, uſque ad XV. contignationem*, conſtitiſſe refert. *l.* 1. Plin. de eadem, *Tertia minor prædictis* (de quibus vide in *Cerphere*, & *Suphide*) *ſed multo ſpectatior, Æthiopicis lapidibus aſſurgit*, *l.* 36. *c.* 12. Joh. tamen Gravius αὐτόπτης (ſalvâ veterum reverentiâ) totam illam, ex lapidibus candentibus conſtructam, teſtatur, apud Marshamum præf. *ad Sec.* III.

NITOCRIS, Babyloniorum regina, Nabuchodonoſoris, ut quidam volunt, uxor; mater Labineti, à Cyro pulſi, *Morer.* Euphratem fluv. qui mediam Babylonem rectus præterfluebat, tortuoſum reddidit, ſupraque pontem erexit trium ſtadiorum, difficillimum factu propter paludes, quæ urbem ambiunt; fecit etiam ingentes cavernas ad excipiendum fluminis impetum, egeſſitque quicquid erat limi, ad facienda fundamenta. Sepulchrum ſuum in porta urbis præcipua extrui curavit, magnas opes illud aperturo pollicita. Sed Darius illô recluſô, ſaltem hæc reperit verba: *Niſi tu inſatiabilis eſſes, ſepulchra mortuorum non violâſſes.* Autores Herodot. *l.* 1. & *Qu. Curtius.* Non ab Herodoto Nicaule (inquit Bochart. *l.* 2. *Phaleg. c.* 26.) ſed Nitocris illa mulier dicitur, quæ ſola in Ægypto regnavit. Nec eſt quòd quiſquam ſuſpicetur, vocem eſſe corruptam, & Joſephum aliter legiſſe. Aſſerit enim *Herodot.* eam reginam Babyloniceæ Nitocri fuiſſe cognominem: τῇ δὲ γυναικὶ οὔνομα ἦν, ἥτις ἐβασίλευσε τῆς Βαβυλῶνος Νίτωκρις. Nihil potuit ſcribi diſertius. Et in *Dynaſtia Memphitarum*, apud Africanum, ex *Manethone*: Νίτωκρις γενναιοτάτη καὶ εὐμορφοτάτη τῶν κατ' αὐτὴν γενομένη, ξανθὴ τὴν χροιάν, ἡ τὴν τρίτην ἤγειρε πυραμίδα ἐβασίλευσεν ἔτη ιβ. Et apud Euſeb. *l.* 1. *Chron. p.* 21. Θηβαίων Αἰγυπτίων ἐβασίλευσεν ἔτη κβ Νίτωκρις γυνὴ ἀντὶ τοῦ ἀνδρός, ὅ ἐστιν Ἀθηνᾶ νικηφόρος. Nempe Ægyptiis *Nit*, vel *Neith* erat Minerva. Plato *in Timæo*, ubi de Nomo Saitico: τούτου δὲ τοῦ νομοῦ μεγίστη πόλις Σαΐς, ὅθεν δὴ καὶ Ἄμασις ἦν ὁ βασιλεύς, ᾗ τῆς πόλεως θεὸς ἀρχηγός ἐστιν, Αἰγυπτιστὶ μὲν τοὔνομα Νηΐθ, Ἑλληνιστὶ δὲ ὡς ὁ ἐκείνων λόγος Ἀθηνᾶ. Rurſus Arabicâ linguâ, quæ inter Ægyptiam & Hebræam media eſſe creditur, קהר *cahara* eſt *vincere*, & קהר *cahr*, *victoria*. Itaque ex *Neith* & *Cahr* conflatam vocem *Nitocris*, Minervam victricem veteres rectè interpretantur. Hæc itaque *Nitocris*, de qua memorat *Herodot.* illam Regis fratris mortem, merſis Regicidis, ultam eſſe, à ſuperiore diſtinguenda, *Nic. Lloydius.* Vide & Marshamum ubi ſuprà, *Sec.* XVIII. ubi de ſolertia & potentia Babylonicæ hujus Reginæ, Cyro contemporaneæ, varia.

NITOR, in vultu & corpore, τὸ εὐχρουν: in palæſtra, bonus color. *Cicero. Sine nitore & palæſtra*, quod inde ad orationem tranſlatum. Græcis εὐχροια, ab eadem palæſtræ metaphora. *Petronius nitorem* abſolutè de minio dixit, quia inter colores pretioſos & floridos eſt, quos Græci ἀνθηρὰ vocant. Ita autem is,

Heſperium coccum miles laudabat, eadem
Quæſitus tellure nitor *certaverat oſtro.*

Sic Solinus de Hiſpanis *c.* 26. *Depurgant in minium nitelas pulveris*, ἄμμον λαμπηρίζουσαν. Infrà, *Inſertis aureis umbilicis incedunt, in nitelam ſanguineam.* Ubi *Nitela*, Græcè στιλβηδών. Similiter, *Manilio lapidum nitor*, de margaritis: & *Virgilio*, *nitor auri.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1041. & ſuprà *Minium.* In vita *Nitor*, ſplendorem notat, luxuriæ non cedentem, neque avaritiâ victum, apud Statium *l.* 5. *Sylv.* 2. *v.* 73.

Tunc hilaris probitas & frons tranquilla nitorque
Luxuriæ confine timens, pietasque per omnes
Diſpenſata modos ——— ———

Ubi Barthius legit, *confine timens*; ne illô ſcil. tam vicinô vitiô mergeretur: exemplo illius Maroniani, *l.* 1. *Georg. v.* 246.

Arctos Oceani metuentes æquore tingi &c.

Vide eum *Animadverſion. ad d. l.* & de *Centurione rerum nitentium* ſuprà.

NITRIA, Ægypti regio, & nomen 2. urbium ſupra Memphim. Strabo *l.* 17. *Stephano* locus eſt Ægypti. Hinc *Nitriotis* præfectura, & *Nitrites* Nomus. *Ferrario* mons Ægypti, in quo plurima cœnobia, inter quem & Alexandriam Mareotis lacus. Eſt & *Nitria* urbs parva, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Strigonienſi in Jazygibus Metanaſtis, vel in Hungaria trans Danubium, à Strigonio 6. leuc. in Boream cum caſtro in colle, vulgò *Nitrache*; ad fluv. Nitriam 10. leuc. à Strigonio in Boream, uti à Poſonio in Ortum, 5. à Nehoſelio in Arctos, verſus montes; et præfectura Nehoſelia pendet, *Baudrand.*

NITRIÆ, Indiæ emporium intra Gangem, *Ptol. Nitra* Interpretes. Non admodum longè à Muziri emporio; cujus incolas πειρατὰς vocat *Ptol.* nomen populi fuiſſe indicans; cùm urbes eorum tam maritimas, quàm mediterraneas, recenſeat. An inde, quòd *piraticam* exercuerit? Ita certè *Plin.* exiſtimâſſe videtur & *Ptol.* ipſe. Meminit etiam eorum *Peripli* Auctor: καὶ ὁ τῆς πειρατεύουσι ... &c.

NITRUM, multi uſus in lotionibus Veterum. Unde *Nitrum* & lumentum, in re balneari, ſæpe junctim legere eſt, ut apud Cicer. *l.* 8. *Ep.* 14. *ad Famil.* Cyprian. *Ep.* 76. *Neque enim ſic in Sacramento ſalutari delictorum contagia, ut in lavacro carnali, & ſeculari ſordes cutis & corporis abluuntur, ut aphronitro & cæteris quoque lumentis & ſolio & piſcinâ opus ſit.* Ubi perperam hodierni Codices, *& cæteris quoque adjumentis.* Veteres libri ibi habent, *jumentis*, unde *lumentis* fecit Salmaſ. Vetus Juvenalis Interpres, ad illud, *Sat.* 5. *v.* 511.

——— *Et gravis eſt rationibus* ———

In *lumentis*, inquit, *& balnearia pecuniam erogando*, quod pravè mutant etiam eruditi Viri. *Lumentum* enim lomentum eſt, τὸ σμῆγμα, τὸ νίτρωμα. Sic νίτρωμα κεφαλῆς item quod πιτυρίασις, quô nomine *in Gloſſis* porrigo indigitatur: Cùm enim pectitur caput ac deſtringitur, ſquamulæ illæ à cute reſolvuntur ac occidunt. Serenus Sammonicus; ——

Cùm caput immenſâ pexum porrigine ningit, &c.

Vide Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio*, *c.* 5. Eſt autem *Nitri* natura, non multùm à ſale diſtans: optimumque ac copioſiſſimum *in Chalaſtris Macedoniæ*, *quod vocant chalaſtricum, candidum, purumque, proximum ſali. Lacus eſt nitroſus, exiliente è medio dulci fonticulo. Ibi fit nitrum circa Canis ortum novenis diebus, totidemque ceſſat, ac rurſus innatat & deinde ceſſat* --- *In Ægypto autem conficitur multò abundantius, ſed deterius. Nam fuſcum lapidoſumque eſt. Fit penè eidem modò, quô ſal, niſi quòd ſalinis mare infundunt, Nilum autem nitrariis.* --- *Ipſum autem conditum in acervis durat* --- *In nitro optimum, quod tenuiſſimum, & ideo ſpuma melior. Ad aliqua tamen ſordidum, tanquam ad inficiendas purpuras tincturaſque omnes* --- *Nitrariæ egregiæ Ægyptiis* --- *circa Naucratim & Memphim, ſed circa hanc deteriores. Nam & lapideſcit ibi in acervis, multique ſunt cumuli ea de cauſa ſaxei. Faciunt ex his vaſa* --- *Aphronitrum* --- *optimum putant Lydium, probatio, ut ſit minimè ponderoſum & maximè friabile, colore verò purpureô. Hoc in paſtillis affertur. Ægyptium in vaſis picatis, ne liqueſcat* &c. Plinius *l.* 31. *c.* 10. Alia vocis notio eſt, apud Martialem *l.* 9. *Epigr.* 60. *v.* 12.

Et turbata brevi queſtus cryſtallina nitro:

Uti legit *Gruterus* ex Palat. Hic enim cryſtalli vitium denotat, quod *ſalem* vocat *Plin.* vitium nempe ſali ſimile. Quod vitium & in aliis gemmis hôc eôdem nomine appellabatur. Salem porro etiam *nitrum*, Græcos ἀλόνιτρον vocâſſe, notum. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 204. Nili inundationem *nitroſitati* aquarum ejus attribui à nonnullis, diximus retrò, in voce *Nilus*: de *Nitri* verò, in vitro conficiendo uſu, vide infrà voce *Vitrum.*

NIVARIA, una ex Fortunatis inſulis, à Canariâ 30. leuc. Hiſpanic. *Gomera* teſte *Alexandrô* Epiſcopô Gerundenſi cum Andrea Dacio. Aliis eſt *Teneriffa.* Inter Canariam Inſul. ad Ortum, à quâ 16. leuc. diſtat, & Gomeram ad Occaſum 9. leuc. Longa 25. leuc. Gallic. lata 12. Urbs præcipua ejus *Laguna*, ſic dicta, quia prope lacum, in medio Inſul. ſub Hiſpanis. *Baudrand.* A perpetua nive cognominata, Plin. *l.* 6. *c.* 32. Eſt item Hiſpaniæ urbs inter Salmanticam & Complutum.

NIVATA, provinc. Niphoniæ Inſul. in Japonia, cum urbe cognomine in Quantoa regione.

NIUCANUM, vulgò NIUCHE, regnum Tartariæ, in limite Imperii Sinarum, *M. Martinio.* Unde profecti Tartari, qui haud pridem Sinas occupârunt. Aliis *Tenduc* ſeu *Charchir*; inter Tanguttum regnum ad Occaſum, & Yupiam ad Ortum. De urbibus ejus altum ſilentium. Martinii *Atlas Sinicus.*

NIVEI Tauri, præ cæteris olim Diis accepti putabantur. Unde ſcripſit Poeta ſalſiſſimus eorum temporum, in Marcum Antoninum, ſacrificatorem magnum, nomine talium,

Αἱ βόες αἱ λευκαὶ Μάρκῳ τῷ Καίσαρι χαίρειν,
Ἂν δὲ σὺ νικήσῃς, ἄμμες ἀπωλόμεθα.
En! nivei tauri Cæſar te Marce ſalutant;
Quòd ſi victor eris, perdita turba ſumus.

Quô ſine Clitumno amne crebrò perfundebantur; alba enim eum armenta facere, multis notatum, uti vidimus in hac voce. Hinc & Statius *l.* 1. *Sylv.* 4. *v.* 127.

——— *Quæ nunc tibi pauper acerra*
Digna litem! nec ſi vacuet Mevania valles,
Aut præſtent niveos *Clitumna novalia tauros,*
Sufficiam ——— ———

Vide quoque B. Briſſonium *Formular. l.* 1. Gregor. Berſmannum *Commentar. ad Georg. Virg. l.* 2. J. Pafferatium *ad Propert. l.* 2. *Eleg.* 19. Caſp. Barthium *ad Claudian. VI. Conſul. Honorii*, Alios, nec non hic paſſim, ubi de colore *Albo, Candido, Niveo* &c.

NIVELLA, vide NIVIGELLA.

NIVERNENSIS Provinc. Galliæ [illegible] ampla, verſus Ligerim, inter Burgundiam ad Ortum, Bituriges ad Occaſum, & Bojos ad Meridiem; ejus primar. urbs eſt, aliàs Vadicaſſium caput, Nivernum.

NIVERNUM, urbs Galliæ Celticæ ampla & elegans, ad Ligerim fluv. ubi rivulus *Nievre* nomen perdit, in finibus Æduorum, ſeu Burgundiæ, quaſi media inter Lutetiam & Lugdunum. *Nivernium* Turoneſi. *Niverna Lib. Concil.* vulgò *Nevers.* Olim *Noviodunum* dicebatur, 20. leuc. ab Auguſtoduno in Occaſum, uti ab Altiſſiodoro in Meridiem. *Baudrand.* Epiſcopalis eſt ſub Archiepiſcopo Senonenſi. In Comitatum evecta eſt, ſub primis Regibus. Ducatus verò titulus ei accrevit ſub Carolo VII. cum titul. Paris. A. C. 1459. quod confirmatum, à Ludovico XI. in gratiam Johannis Burgundi, Comitis Nivernii, A. C. 1464. à Ludovico XII. A. C. 1505. in gratiam Engelberti Clivenſis, & à Franciſco I. in gratiam Mariæ Albretanæ, Comitis Nivernæ, A. C. 1521. Ibi Caſtrum veterum Comitum adhuc viſitur, præ-

teg

tot munimenta, pontem, opera vitriaria, & fictilia, viſu digna. Concilium Niverni celebratum dicitur, A. C. 763. Cæſar *l.* 7. *Comm. c.* 10. Guido Coquille. *Hiſtoire de Nevers.* Mich. Cotignonus, *Catalog. Hiſtor. Epiſcop. Nivern.* Duchefnius, Sincerus, *Itiner. Gall. &c.* Hinc illuſtri Familiæ nomen, quæ, Gonzageæ ſtirpis ramus, Mantuanô Ducatu hodie potitur. Ludovicus enim Gonzaga, fil. minor natu Ducis Mantuæ, defuncti A. C. 1540. ductâ Henricâ Clivâ, *Nivernii* Ducatum obtinuit, atque ex ea ſuſcepit Carolum I. Gonzagam, qui, mortuô principalis rami ultimo Vincentio, in Ducatu Mantuæ ac Montisferrati, non ſine gravi bello, ſucceſſit: Pater ex Catharina Lotharingica Caroli II. Ducis *Nivernii*, ante Patrem mortui A. C. 1631. Aloyſiæ Mariæ (quæ Vladiſlao & Caſimiro fratribus, Regibus Poloniæ) & Annæ (quæ Eduardo Comiti Palatino Rheni nupſit, e quibus Carolo II. genitus eſt ex Maria Gonzaga Mantuana (filia Franciſci Gonzagæ Ducis Mantuæ, qui deceſſit A. C. 1612.) Carolus Gonzaga III. hodierni Ducis (cui valetudo imbecilla, nulli que liberi) Parens. Vide ſuprà, in voce *Mantua.* Edoardus vero ex Anna ſuſcepit Ludovicam Mariam, Annam (quæ nata A. C. 1647. maritum habet Henricum Julium Ducem Anghianum) & Benedictam Henricam (quæ nata A. C. 1658. uxor eſt Johannis Friderici Ducis Brunſuici & Luneburgi, qui Hanoveræ ſedem habet) omnes *Comit. Palatinos Rheni in Nevers*, ſeu *lineæ Nivernia.* Reſtant enarrandi Mariæ Clivia, à qua Gonzagarum familiæ titulus illatus eſt, progenitores. In Clivia familia, cui poſtmodum Juliacenſis ac Montanus Principatus acceſſêre, ramus directus & præcipuus defecit in Johanne Wilhelmo A. C. 1609. mortuo. Ex minoribus filiis deſcendêre lineæ *Ravenſtein* & *Nivernia*, quarum iſta ſic habet: Adolfus I. Dux Cliviæ, nepos Adolfi Marcani (qui à conjuge Margaretha ſeu Maria Clivia jus ſucceſſionis Cliviæ in domum ſuam tranſtulit) defunctus A. C. 1448. ex Maria (filiâ Johannis cognomine *Intrepidi* Ducis Burgundiæ) genuit Johannem I. Ducem Cliviæ, extinctum A. C. 1481. Hôc & Eliſabetha Nivernâ ſeu *de Nevers*, *Eu*, *Reth*, &c. (filiâ Johannis *de Burgundia* Ducis Brabantiæ Comitis *de Nevers*, qui obiit A. C. 1491.) natus inter alios Engelbertus *de Clivia* Comes *Nivernii* maternô jure fuit obiitque A. C. 1498. ſecundùm alios 1506. Huic ex Carola Borbonia (filia Johannis II. Borbonii Comitis Vindocini) natus Carolus *de Clivia* Comes *de Nevers*, Mariam ſibi junxit Albretanam (filiam Johannis Albretani Comit. de Ret. Dn. Orv.) atque ex ea ſuſcepit Franciſcum I. *de Clivia*, Ducem *de Nevers*, defunctum A. C. 1561. Quô & Margarethâ Borbonii (filiâ Caroli Borbonii Ducis Vindonici & Franciſcæ Alenzoniæ) geniti ſunt, Franciſcus II. Dux *Nivernii* ſeu *de Nevers*, (maritus Annæ, Ludovicô Borboniô Mompenſeriô Duce ſatæ, qui obiit A. C. 1563.) Jacobus Dux *Nivernii* (qui uxorem habuit Dianam filiam Roberti *de la Marca* Ducis Bullionii, atque deceſſit A. C. 1586.) Henrica *de Nevers* (uxor Ludovici Gonzagæ, ad cujus poſteros, ut dictum, Ducatus delapſus eſt) Catharina Comes *d' Eu* (uxor Antonii primùm Croii Principis Porceani: exin, Henrici Lotharingi Ducis Guiſii) & Maria March. *d' Iſlé* (quæ Henrico Borbonio Principi Condæo nupta, obiit A. C. 1574.) omnes *Domus Clivia* ſeu *de Cleves*, lineæ ſuæ ultimi. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Europ.* *Part.* I. *p.* 39. & *in Ind.* voce *Gonzaga Part.* 2. *Ind.* voce *Juliacum*, & *Part.* 2. *p.* 5. & 38. De urbe verò plura, infrà in voce *Noviodunum Æduorum.*

NIVES, ſeu NIVIUM, Inſul. Anglis *Mevis*, una ex Antilis, freto tantùm diſſita ab Inſul. S. Chriſtophori ad Meridiem, probe culta & abundans; 6. leuc. in circuitu, ſub Anglis, ab A. C. 1628. cum arce & coloniis Anglic.

NIVES, titulus *Epigr.* 117. *l.* 14. Martial. quod ſic habet:

Non potare nivem, *ſed aquam potare rigentem*
De nive, commenta eſt ingenioſa ſitis.

Nempe aquâ nivarâ ſeu gelidâ e nivibus expreſſâ, vina generoſiora diluebant Romani. Idem *l.* 5. *Epigr.* 66. *v.* 1.

Sextantes, Calliſte, duos infunde Falerni:
Tu ſuper æſtivas, Alcime, ſolve nives.

Vel decoctam, vitris demittebant in nives, ut refrigeraretur. Neronis inventum. De quibus deliciis Senec. *Ep.* 78. *O infelicem ægrum! Quare. Quia non vinô nivem diluit: quia non rigorem potionis ſuæ, quam capaci ſcyphô miſcuit, renovat, fractâ inſuper glacie.* Sed & meram *nivem* bibebant, ut ex *Epigr.* ſuprà laudato colligere eſt. De qua utraque conſuetudine Plin. *l.* 19. *c.* 4. *Et ipſa*, inquit, *Natura elementa, ut pecunia, diſcreta ſunt. Hi nives, illi glaciem potant, pœnaſque montium in voluptatem gulæ vertunt. Servatur algor æſtibus, excogitaturque, ut alienis menſibus nix algeat.* Erat autem Nix ad hos uſus venalis: quæ quomodo ſervari conſueverit, vide apud Plut. *Sympoſ. problem. l.* 6. *probl.* 6. Certè *Nivium* Mons, in viridario Heliogabali. Lamprid. in *Vita* ejus *c.* 23. *Montem nivium in viridario domus fecit æſtate, advectis nivibus* &c. Vide plura hanc in rem infrà, in voce Nix.

NIVESDUM, oppid. Belgii in Brabantia, medium inter Brabantiam & Machliniam, vulgò *Liere.*

NIVEUS Color, olim relatus inter Regales. Ita Joh. Laurentius JCtus *Notis in Phædrum l.* 5. *fab.* 7. *v.* 36.

Princeps ligatô crure, niveâ *faſciâ.*
Niveiſque *tunicis*, niveis *etiam calceis.*

Hinc Pompejo iſtiuſmodi faſciâ crus alligatum habenti, Favonius, *non refert*, inquit, *quâ in parte corporis ſit diadema: Res ejus Regias exprobrans, cavillatione panni exigui*, apud Val. Max. *l.* 6. *c.* 2. *Ex.* 7. Diadema enim, agens de Syphace Silius *l.* 17. Africanis Regibus album fuiſſe oſtendit: quale etiam Julio tribuit Sueton. *c.* 79. Unde *albam faſciam* id Lucian. vocat *in Navigio.* Ex cæruleo & albo interſtinctis Perſarum diadema conſtitiſſe, Curtius habet *l.* 6. *c.* 6. &c. Tranſlatus color ad ſummam in ſacris dignitatem, apicem nimirum Pontificalem, quem *Galerum*, & *Albogalerum* dixêre, quorum is cuivis Sacerdoti, hic Flamini Jovis peculiaris erat, nomen habens à lana hoſtiæ albæ Jovi immolari ſolitæ, e qua is conficiebatur. *Quod autem Diogeni pera & baculus, quod Regibus diadema, quod Imperatoribus paludamentum, id Pontificibus galerum* fuit, Apulejus *in Apol.* Apud Iſraelitas quoque pileum Sacerdotalem byſſinum fuiſſe, docet Hieronym. qui illum prolixe deſcribit. *in Ep. ad Fabiolam.* Et ratio in promtu eſt, namque album pro faulto, bono fortunatoque ſemper ſumtum, cùm nigrum atrumque infauſtum haberetur: utpote diei illud, hoc noctis, illud vitæ ac ſerenitatis, hoc mortis calamitatiſque ſymbolum. Alb. Tibullus *l.* 3. *Eleg.* 6. *v.* 30.

——— *Et ſint candida Fata tua.*

Hinc Deorum filios, ipſos Deos, Diiſque annumeratos, albos finxêre Veteres. Horat. *l.* 1. *od.* 2. *v.* 30.

Nube candentes humeros amictus
Augur Apollo

Et *candidum* cùm Virg. Cæſarem vocat *Ecl.* 5. *v.* 56. Servius *Deum* interpretatur. Deorum quoque ſtatuas *niveis* indui ſolitas fuiſſe veſtimentis, indigitat Severus Sulpitius *de Vita D. Martini l.* 1. *c.* 9. *Quia eſſet hæc Gallorum ruſticis conſuetudo, ſimulacra Dæmonum, candidò tecta velamine, miſerâ per agros ſuos circumferre dementiâ.* Ipſa Cœleſtium Curia ſeu cœlum lumine niveô circumfuſum ornatumque, ob Deorum fingebatur præſentiam, ut de circulo lacteo fabuloſæ præterunt ambages. Hinc & victoriam lætitiamque *Niveus* color indicavit; unde triumphantium currus, veſtes, equi, pueri ad habenas & victima ipſa *nivei* coloris fuêre. Servius, *ad illud Æn. l.* 3. *v.* 538.

Tondentes campum latè candore nivali.

Quod non tantùm moris Romani, ſed & Athenienſium fuiſſe, apud quos, pro victoria faciens, candidâ veſte induebatur, docet Plut. *in vita Demoſthenis.* Imò in genere, Deorum cœleſtium ſacris albas ſolùm hoſtias fuiſſe adhibitas, diſcimus ex Servio, *ad Æn. l.* 9. *v.* 120.

Nigram hyemi pecudem, Zephyris felicibus albam:

Ubi ait: *Victima pro qualitate Numinis dari ſolebat.* Unde Juvenalis *Sat.* 10. *v.* 65.

——————— *Duc in Capitolia magnum*
Cretatumque bovem.

Porrò, uti pauperes ac rei pullati erant, ita divites, præſertim Senatores, Equites, Magiſtratus apud Romanos, *niveis* ſeu candidis utebantur togis. Calphurnius *Ecl.* 7.

Aut eques, aut nivea loca denſavere Tribuni.

Juvenalis, *Sat.* 10. *v.* 45.

——— ——— Niveos *ad frana Quirites.*

Etiam tota civitas hôc colore ſplendebat, cum ſolemnitatem aliquam, ſeu publicam, ſeu privatam peragerent; quod idem in Ludis Amphitheatralibus Scenicisque factum, oſtendit Martial. *l.* 4. *Epigr.* 2. *v.* 1.

Spectabat modò ſolus inter omnes,
Nigris munus Horatius lacernis,
Cùm plebs, & minor ordo, maximusque
Sancto cum Duce candidus ſederet.

Nec aliter, niſi albati, etiam in luctu, cibum capiebant: *Quis enim unquam in luctu domeſtico, aut in funere familiari, cœnavit cum toga pulla!* Cicer. *Orat. in Vatin.* In calceis tamen mollitiei videbatur hic color. Unde Cinna, quod *calceus ei primâ nive candidior* eſſet, à Martiali reprehenditur *l.* 7. *Epigr.* 32. *v.* 2. Et Aurelianus apud Vopiſcum *c.* 49. *Calceos mulleos, & cereos, & albos & hederaceos viris abſtulit, mulieribus reliquit.* Tertullian. quoque, de ſcortillis, quibus exornandis Lenones occupabantur, loquens: *Impuro*, inquit, *crus purum aut mulleolum induxit calceum.* Ubi *purum*, idem eſſe quod *album*, ex Servio patet, *ad Virgil. Æn. l.* 12. *v.* 169.

——————— *Puraque in veſte Sacerdos.*

Unde Aſcenſius *ad Perſium Sat.* 2. *v.* 39.

Hæc ego nutrici non mando vota: negato
Juppiter hæc illi, quamvis albata rogarit:

Albata, ait, *id eſt, albis veſtimentis in ſignum puritatis & honeſti voti induta, juxta ritum ſacrificantium.* Albâ enim togâ in ſacrificiis & Romanos uſos, monet Cicer. *de LL. l.* 2. *Color albus præcipuè decorus Deo eſt, cùm in cæteris tum maximè in textili* &c. Poſſent varia addi, de diebus candidis, *niveis* lapillis, quibus in urnam conjectis reus olim abſolvebatur: *Albata* factione, quæ una è quatuor Circi factionibus erat, aliiſque, de quibus, cùm breves eſſe velimus, vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 9. Mercurialem *de Arte Gymn l.* 3. *c.* 9. Anſelm. Solerium *de Pileo Sect.* 9. Phil. Rubenium *Electorum l.* 1. *c.* 25. Ben. Balduinum *de Calceo antiq. c.* 8. & 17. *ubi linteum candorem in Pontificum quoque pedibus commendat*, Hier. Boſſium *de Togâ Rom.* &c. ut & infra in voce *Nix.*

NIVIALA, Recentioribus *Nivigella* & *Nivella*, oppid. Brabantiæ eſt, ubi Itta, amiſſò virô ſuô Pippinô Majore domûs per Auſtriam, cùm ſe Deo devoviſſet, de domo ſua templum unà cum Monaſterio nobiliſſimo fecit, donavitque magnificè, filiâ Gertrude Virgine Monaſterio præpoſitâ: in quo ipſa annô ætat. 60. deceſſit, in B. Petri Apoſtoli Baſilica ſepulta. Eodem tranſlatus eſt poſtea ex villa ſua Landino Pippinus, atque juxta filiæ ſuæ feretrum collocatus, uti docet Hadr. Valeſ. *Rerum Franc. l.* 18. Landinum autem *Landa* quibuſdam dictum, vulgò *Landen*, villa Pippini fuit in Haſbaniæ Brachantique confinio, prope oppidum Monaſteriumque S. Trudonis, ubi Prætoriô extructô, plerumque habitavit obiitque, unde & *Landinenſis* appellatus eſt. Sed locus hic continuis Brabantos inter ac Leodienſes bellis ſæpe dirutus ac incenſus, vix hodiè oppiduli nomen meretur. Meminit *Niviale*, Willibrordi Comitis & Egmundæ Patroni S. Adalberti Diaconi *Vitam* deſcribens, verbis his: *Tunc pars devotionis ſtudiò Nivialenſis*

valenſe properant ad cœnobium, ubi mirâ ſignorum gratiâ ſacra effulget Virgo Gertrudis, apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide quoque in voce *Nivigella*.

NIVICOLLINI Britones, appellati ſunt Walli Anglici, quòd colles ſeu montes altiſſimos, *nivibus* oppletos, inhabitent, à Joh. Sarisberienſi *Policrat. l.* . *c.* 27. *Cùm adverſus* nivicollinos *Britones Regia eſſet expeditio producenda* &c. Eorum meminit etiam *l.* 6. *c.* 6. ubi & Wallorum regionem *Nivium Collem* vocat, & *c.* 16. ubi *Walenſes* eos nominat: quibus verbis expreſſit Wallica iſta, *Craig Eriry*, i. e. *nivoſos montes*, qui potiſſimùm in ea ſunt Walliæ regione, quam *Caernarvonshire* Angli dicunt. Vide Camdenum in *Britann. p.* 519. 3. *Edit.*

NIVIGELLA, vulgò NIVELLE, oppid. Belgii cum cœnobio Virginum præclaro, in Brabantia, apud fines Hannoniæ, à Bruxellis 5. leuc. à Namurco 8. cujus cœnobii Abbatiſſa oppidi Domina eſt.

NIVISIUM, vide NOVESIUM.

NIVOMAGUM, vel, ut alii legunt, *Noviomagum*, apud Auſon. *v.* 11. ad Moſellam urbs eſt, hodie *Nomagen*.

NIX, frigore concreta, ardentiſſimis æſtatis caloribus, ut & glacies in fruſta diſſecta, vino diluendo Romanis adhibita eſt. teſte Plinio *l.* 19. *c.* 4. *Hi* Nives, *illi glaciem potant, pœnasque montium in voluptatem gulæ vertunt: Servatur algor æſtibus excogitaturque, ut alienis menſibus* Nix *algeat.* Ubi in MS. codice, *ſervatur Ligur æſtibus*, magis appoſite, quòd *Nivem* hanc aut glaciem ex Alpibus vicinis Liguriæ Romam transferrent. Eum ſecutus Plin. Junior *l.* 1. *Ep.* 15. *Promittis ad cœnam*, inquit, *nec venis, dicitur jus, ad aſſem impendium reddes, nec id modicum. Parata erant lactuca ſingula, cochlea terna, ova bina, alica cum mulſo &* Nive, *nam hanc quoque computabis, imò hanc inprimis, quæ perit in ferculo.* Imò meminit jam conſuetudinis hujus Lucilius, apud Cicer. *l.* 2. *de fin. bon. & mal.*

Cùm nil demſit Nix, *& ſacculus abſtulerit nil.*

Accius quoque Plautus *Curculione. Actu* 2. *ſc. date viam*,

PH. *Viden? ut expalluit? datin' iſti ſellam ut aſſidat citò,*
Et aqualem cum aqua? Properatin' ocyus? CU. Animo malè eſt.
PH. *Vin' aquam? CU. Si fruſtulenta eſt, da obſecro hercle, obſorbeam.*

Ævo inprimis Martialis maximè viguiſſe, ex *Epigramm.* ejus patet. inprimis *l.* 6. *Epigr.* 86. *l.* 9. *Epigr.* 23. *l.* 12. *Epigr.* 17. *l.* 14. *Epigr.* 117. &c. Sed id non ſine inſigni ſanitatis jactura, ut docet Macrob. *Saturnal. l.* 7. *c.* 12. *Jam dudum noſſe aveo, cur aqua, quæ obſita globis nivium, producitur ad nivalem rigorem, non minùs in potu noxia eſt, quàm ex ipſa nive aqua reſoluta. Scimus enim, quot quantaque noxa epoto* Nivis *humore naſcantur.* Ubi tamen *globus nivium* legit Dempſterus. & particulam *non* extingui debere, contendit Muretus *Var. Lect. l.* 9. *c.* 9. At A. Gellius *Nivis aquam potui peſſimam eſſe*, ex Ariſtotele probat *toto c.* 5. *l.* 19. Vide quoque Senec. *Ep.* 78. 95. *l.* 4. *de Nat. quæſtion. c.* 12. *l. de Provid. c.* 3. &c. Quare novum inventum Neronis Imperatoris refert Plin. *l.* 31. *c.* 3. *Neronis Principis*, inquiens, *inventum eſt, decoquere aquam, vitroque demiſſam in* Nives *refrigerare: Ita voluptas frigoris contingit, ſine vitio* Nivis. *Omnem utique decoctam utiliorem eſſe convenit: Item calefactam magis refrigerari, ſubtiliſſimo invento.* Unde & Juvenalis *Sat.* 5. *v.* 50.

Frigidior Geticis petitur decocta pruinis, &c.

Qui illam convivantibus miniſtrabat ſervus, *Gelida miniſter* dictus eſt, cujus meminit Senec. *de Ira l.* 2. *c.* 25. *Perpetietur hic famem & æſtivæ expeditionis ſitim, qui puero malè diluenti* Nivem *iraſcitur?* Sed in potu non ſolùm, verùm etiam ad abluendas manus *Nivis* uſum fuiſſe, diſcimus ex Petronio, cùm ait: *Diſcubuimus Alexandrinis pueris aquam, nivatam in manus affundentibus.* Quæ, ut defæcatior eſſet, ſolebat percolari ac ſacco transmitti. Martial. *l.* 14. *Epigr.* 103. cujus lemma, *Colum nivarium.*

Setinos moneo noſtrâ Nive *frange trientes,*
Pauperiore merò tingere lina potes.

In quæ verba *Scholiaſt. Calorem*, inquit, *optimorum vinorum temperari jubet, transmittendo per colum* Nivibus *diſtentum: vilius verò vinum ſacco lineo attenuari:* de quo ſacco *Nivario* ſequens Epigramma ſonat. Modum verò ſervandæ per æſtivos dies *Nivis* ipſe ſuggerit Seneca, dum in has delitias facundè invehitur, *Natur. quæſt. l.* 4. *c. ult. Nos verò quæramus potius, quomodo fiant Nives, quàm quomodo ſerventur: quoniam non contenti vina fundere veterana, & per ſapores ætatesque diſponere, invenimus quomodo ſtiparemus* Nivem, *ut ea æſtatem evinceret, & contra anni fervorem defenderetur loci frigore*, &c. Sinenſes *Nivem* glaciemque etiam ſervare ad delitias, non tamen ad potum refrigerandum, quem ſemper calidiſſimum adhibeant, docet A. Preyelius *Sina & Europa c.* 45. *ab initio.* Plura de *Nive*, vide inprimis apud Thom. Bartholin. *in peculiari opuſculo*, & Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 30. Sed & in *Nive* Veteres corpus verſabant, illud exercendi cauſâ. ut videre eſt ſuprà, ubi de variis modis Veter. exercendi *Corpus*: imò & recèns natos infantes *nive* lavabant Cimbri, vide ſuprà *Infans.*

NIXII Dii erant nixuum in puerperio adjutores, *Feſtus.* Nixus enim pro partu uſurpari ſolet. Virg. *Georg. l.* 4. *v.* 199.

——— *Haud fœtus nixibus edunt.*

A. Gell. *l.* 12. *c.* 1. *Quàm diutinum puerperium, & quàm laborioſi nixus fuiſſent.* Romæ *Nixii* Dii tria ſigna appellabantur in Capitolio, ante cellam Minervæ, genibus nixa, velut præſidentes parientium nixibus. Quæ ſigna Antiocho Rege Syriæ ſuperato, Marcum Attilium Romam deportâſſe, ibique poſuiſſe, nonnulli memoriæ tradiderunt. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 19. Hi, ſi partus difficilior, nec non ſi gemellorum eſſet ſuſpicio, invocari ſolebant, opertò capite & manibus lotis. Bartholin. *de Puerper. Veter.* Meminit eorum Auſonius *in Eclogario*, *de ratione Puerperii v.* 39.

Sed nono incumbens ſigno, cunctantia Matrum
Vota levat, trigono cives ſociante ſequenti,
At ſi difficilis trahit Ilithyia labores,
Tetragono abſolvit: dubiarum vincla morarum.

Ovidius quoque, Alcumenæ Herculem parientis hiſtoriam deſcribens, *Metam. l.* 9. *fab.* 5. *v.* 291.

Dum loquor, horror habet, parsque eſt meminiſſe doloris,
Septem ego per noctes, totidem cruciata diebus,
Feſſa malis, tendensque ad cælum brachia, magnâ
Lucinam. Nixosque *pares, clamore vocabam.*

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſini locum præfatum*, ut & Hadr. Turnebum *Adverſarior. l.* 7. *c.* 8.

NIXUS, ſidus cœleſte, quod *Jul. Firmicus Ingeniculum* vocat: Cicer. *in Arateis.* Hunc *Hyginus* Herculem eſſe ait, qui dextrô genu nixus, ſiniſtrô pede capitis Draconis dextram partem opprimere conatur. *Nixus* autem, non eſt proprium nomen ſideris cœleſtis, ſed participium à verbo *nitor*, quanquam cum *genu* junctus pro *Engonaſi* uſurpatur. Ovid *Met. l.* 3. *v.* 181.

Quo medius Nixusque *genu eſt, Anguemque tenentis.*

Manilius *l.* 5.

Nixa genu ſpecies, & Grajô nomine dicta
Engonaſi. ———

NIZÆUS, campus Mediæ, nunc *Caldaraminus.* Ibi inter Turcas & Perſas acriter certatum, ſeculô proximè elapſô.

NIZOLIUS Marius, vide *ibi.*

NIZYNUM, oppid. Ucraniæ, in Palatinatu Kiovienſi, amplum & probè munitum, in ipſo limite Ducatus Czernichovienſis, trans Boriſthenem fluv. A. C. 1652. ſub Caſimiro Rege Coſaccis ereptum.

NKN. KCO. in nummis Juſtini & Mauricii, *Nicomedia* nota. Car. du Freſne *de infer. ævi Numiſm.*

NO. in notis Antiquis *noſtrum*: NOB. G. *nobilis generatus*, ſeu *nobilis genere*: NOB. F. N. *nobili familiâ natus*: NOBB. *nobilibus*: NON. *Nonarum*: NON. APR. *Nonis April.* NOR. *noſtrorum*: N. P. *nihil poteſt*, vel *non poteſt*: NQ. *nuſquam*, vel *neque*, vel *namque*, vel *nunquam*: NR. *noſter*: N. S. E. *non ſic eſt*: N. T. *nominatus*, vel *Novum Teſtamentum*, vel *noſtri temporis* &c. ſignificat. Fr. Gouldmannus *Diction. Lat. Angl.*

NO, urbs Ægypti, quæ & *Alexandria.* Vide Bochart. *Geogr. Sacr. p.* 6. *Hamon No*, Thebæ Ægyptiæ, Græcè Διόσπολις, Marshamo *Canone Chron.*

NOA, filia Zelophead. Numer. *c.* 26. *v.* 33. Item civitas, terminus tribûs Zabulon, Joſ. *c.* 19. *v.* 13. Latinè *movens*, vel *commota.*

NOA, vide NOE.

NOACHICA Præcepta ſeptem, quorum obſervatione Eccleſiæ ante Legem religio conſtiterit, crebra ac celebri in mentione ſunt apud Judæos. Videlicet,

I. *Cavendum eſſe ab Idololatria.*
II. *Numen verum benedicendum.*
III. *Sanguinem non effundendum.*
IV. *Turpitudinem non revelandam.*
V. *Rapinâ abſtinendum.*
VI. *Judicia rectè adminiſtranda eſſe.*
VII. *Membrum vivi animalis non eſſe edendum.*

Quorum priora ſex ab Adamo eſſe, ſeptimum à *Noacho* additum volunt: & quidem ſine his in Republ. Judaica nemini olim vitam relictam, illa autem obſervantes, quanquam præputiatos, omnes futuri ſeculi participes fore contendunt. Verùm præcepta illa vel Adamo vel *Noacho* lata eſſe, nullibi ex Scriptura conſtat. & de ſeptimo contrarium verum eſt. Unde id omne pro Talmudicorum commento habendum, qui, ſuetâ Magiſtris iſtis mentiendi libidine, illuſtriora quæque ad Patriarchas vel Prophetas auctores referre ſolent. Sunt enim pleraque juris naturalis dictamina, ex Decalogo repetita, eôdemque ordine diſpoſita, inque Iſraëlitarum, ut videtur, Republica olim uſurpata: quæ Patribus, ante Legem vel etiam Gentilibus in Judæa degentibus, non magis ſalutem dare poterant, quàm Philoſophorum de Virtutibus præceptiones plerisque Ethnicis. Ultimum autem planè ceremoniale erat, & nec Gentilibus imponi, nec ad ſalutem facere quidquam poterat. Unde Eccleſiæ ante Moſen fides ac religio iis abſolvi non potuit: cùm juxta ipſosmet Judæos, qui ea obſervabant, *Proſelyti portæ* tantùm, non autem *Proſelyti juſtitiæ*, appellarentur. Interim ſub *Noacho*, altero Mundi parente, Eccleſiæ inſtauratæ Theologiam magnô luminis acceſſu auctam eſſe, certum eſt. Cùm enim antè tres ejus jam vigerent partes, *Promiſſio gratiæ, Lex naturæ, & Cultus inſtituti præſcriptio*; novâ Noacho revelatione factâ (à quo χαριστήρια Deus accipere & fœdus ſuum cum eo renovare dignatus eſt) prima multùm aucta, ſecunda pleniùs expoſita, & tertia ulteriùs ſtabilita eſt. Promiſſioni namque acceſſit *Fœderis* nomen. Legi præcepta varia, *de abſtinentia nempe à ſanguine*, Gen. *c.* 9. *v.* 4. & *ſanguinis effuſione*, *v.* 5. 6. (quibus malè ſuperaddunt alii παραφυλάγματα illa ſeptem præcepta, de quibus viſum) cultui denique inſtituto novum Fœderis ſignum, *Iris.* Poſt quæ tempora, Eccleſiâ *Noachicâ* per Babylonicam ſive Nimrodicam apoſtaſiam ſenſim corruptâ, cùm Idololatria (cujus primam mentionem invenimus, in cognatione Abrahami, Gen. *c.* 31. *v.* 19. quanquam jam ante illius tempora invaluiſſe videatur) in dies creſceret & nequitia ac impietas hominum vires ſumeret, omni aliâ reformationis ſpe decollante, novam Eccleſiam, novâ revelatione inſtructam, erigere Deus conſtituit: quod factum eſt in vocatione Abrahami, annis circiter à Diluvio 426. quô intermediô tempore Theologia *Noachica* obtinuit. Franc. Burmannus *Synopſ. Theol. Tom.* I. *l.* 3. *c.* 5. §. 2. 4. & *c.* 8. *ejuſd. libri* §. 19. ac 29. Vide quoque infrà in voce *Noë* item

in

in *Proſelytos*, & plura hanc in rem apud Seldenum *de jure Nat. & Gent.*

NOADIA, nomen viri. Eſdr. c. 8. v. 33. Latinè *teſtificatio*, vel *ornatus*, aut *congregatio Domini*, ſive *ornatus Domini*, aut *tranſiens Dominus*: vel ex Syro & Hebræo, *abiens Domini*.

NOAE, urbs Siciliæ. Gentile *Noæus*, *Steph.*

NOAS, Thraciæ fluv. ex Hæmo monte naſcens & in Iſtrum influens, Herodot. *l.* 4. Alii in Scythia eſſe volunt, quem *Leunclavius* hodie *Snomizam* nominat. *Noes* eſt in Græco, Val. Flacc. *l.* 4. *v.* 719.

Quas Tanais, flavuſque Lycus, Hypaniſque Noaſque.

Idem *l.* 6. *v.* 100.

Hibernas qui terga Noæ, gelidumque ſecuti
Ernos & totâ non audit Amazona ripa.

NOB, civitas ſacerdotum. Nehem. *c.* 11. *v.* 32. Latinè *loquela*, ſive *prophetia*, ſive *fructificans*, ſive *germinans*.

NOBAE, *Heſych.* Νῶβαι. *Deſpotia.*

NOBE, civitas in tribu Benjamin, Eſaj. *c.* 10. *v.* 32. in via, quæ ducit Diospolim & Ramathaim. Item civitas, quæ & *Canath* dicitur in tribu Manaſſe. 1. Sam. *c.* 21. *v.* 1. Latinè *latrans*, vel *latratus*. Nunc *Betinupole*.

NOBILE, genus monetæ Anglicæ, vulgò *Noble à la roſe*. Lexicon Cambro-Britannicum, *Nobl. aureus*. Henricus Knighton ſub A. C. 1314. *Eodem tempore*, *Nobile & Obolus & Ferthing de auro fieri cœperunt in regno*. Chronic. Wintleſem. *l.* 1. *c.* 31. *Centum Nobilia dedit Monaſterio* &c. Vide Lindwoodum *ad Provincial. Eccleſ. Cantuar. l.* 13. *tit.* 13. Eâ notione *Nobilis* reperitur, apud Ericum Upſalienſem *Hiſtor. Suec. l.* 4. *p.* 144. Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque infrà *Nobilis*.

NOBILES, apud Romanos dicti ſunt, qui Majorum ſuorum habuêre imagines. Eſt autem imago docente Polybiò *l.* 6. inſignis alicujus Viri ſimulachrum, oris ſimilitudinem artificioſe effictam, coloribus pigmentiſque adumbratam, referens, quod in inſigniori ac celebriori domus parte ligneo armario includebant. In atrio nempe: quò reſpiciens Val. Max. *l.* 5. *c.* 8. *ex.* 3. *Imaginem*, inquit, *in cella Jovis O. M. poſitam habet, quæ quotieſcumque funus aliquod Corneliæ gentis celebrandum eſt, inde petitur: unique illi inſtar atrii Capitolium eſt.* Unde quia Atrium dictum eſt, *quod atrum eſſet ex fumo*, Servius *ad Æn. l.* 1. *v.* 730. hinc Cicer. *fumoſas Majorum imagines*, vocat *in Piſon*. In quarum locum poſtea irrepſiſſe ſigna exterorum artificum, æra & marmora, conqueritur Plin. *l.* 35. *c.* 2. idemque notavit in atrio Trimalcionis Petronius. Non verò omnibus imaginem ſui ponere licebat: ſed iis tantùm, qui Magiſtratus Curules geſſiſſent; quales fuêre primùm Ædiles Curules, Prætores, Cenſores & Conſules. Cumque hi Magiſtratus olim ſolis Patriciis patuerint, ſequitur etiam Patricios primùm ſolos jus imaginis habuiſſe: Et certe Corn. Fronto ac Servius *ad Æn. l.* 5. *v.* 117. *Nobiles familias*, ajunt, *conſtat antiquiſſimas habitas*, *quæque ex Trojanis originem duxerunt*. Has Romani feſtis diebus, apertis armariis, exornarunt. cumque ex domeſticis quiſpiam eſſet mortuus, eas in funere prætulerunt; additò, ut magnitudine quàm ſimillimæ apparerent, reliquò corporis truncò. Exornârunt autem veſtibus, ſi Conſulares aut cum Imperio fuiſſent, prætextis: ſi Cenſorii, purpureis: ſi Triumphales, aurò intertextis: atque curru, faſcibus, ſecuribus aliiſque Magiſtratuum inſignibus antelatis, ſicque in Roſtra pertulerunt, qua de re vide quoque inſignem locum Plinii *l.* 35. *c.* 2. ubi inter alia docet, *Expreſſos cerâ vultus fuiſſe*. *cum affixis hoſtium ſpoliis*, *quæ nec emtori refigere liceret*, *& dominis mutatis domus tamen ornamenta manſerint*. Ideo autem illas cum titulis ſuis, in prima ædium parte, collocatas, *ut eorum virtutes poſteri non ſolùm legerent, ſed & imitarentur*, ait Val. Max. *l.* 5. *c.* 8. *ex.* 3. Sicque *tota quotidie exprobrarent*, *imbellem dominum intrare in triumphum alienum*, ut verba ſunt Plin. *loc. cit.* Horum *Nobilium* maxima laus erat, plures habere Clientes, tam hæreditariarum clientelarum, quàm virtute propriâ partarum, inter quos ingens, ne mutuâ gratiâ ac benevolentiâ vincerentur, certamen erat. Nec in urbe modò, ſed & in agris villiſque, urbibus ac provinciis, celebres hæ clientelæ erant, quæ ultro in poteſtatem *Nobilis* alicujus potentis cedebant, cujus præſidiò protegerentur. Vide Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 19. & *l. eod. c.* 15. *cum Paralipom.* Thom. Dempſteri, ut & ſuprà in voce *Clientes*. Apud Athenienſes *Nobiles* dicti Εὐπατρίδαι, contradiſtinguebantur Geomoris & Demiurgis, in quæ tria hominum genera ante Solonem populus erat diviſus: Vocabantur autem Eupatridæ, qui ex priſcis illis Heroibus, quorum in Hiſtoriis encomia extant, deſcenderunt, ut *Praxiergidæ*, *Eteobutadæ*, *Alcmæonidæ*, *Cynidæ*, *Ceryces* &c. quorum omnium multiplex prærogativa fuit. Franc. Roſſæus *Archæol. Att. l.* 1. *c.* 4. ex Polluce *l.* 8. *c.* 9. Gerebant illi *Nobilitatis* indicia in crinibus, *cicadam*. Corn. Gallus in *Ciri* de Niſo, *v.* 129.

Ergo omnis caro reſidebat cura capillo,
Aurea ſolemni comtum quem fibula ritu
Mopſopio, *tereti nectebat dente cicadæ.*

Quemadmodum Alcumena introducitur à Statio *Theb. l.* 6. *v.* 289.

——— *tergeminâ crinem circumdata Lunâ.*

Romani verò in calceis *lunulas* eidem fini habuêre &c. Germanorum *Nobilitas* militiæ originem debet. Quò enim perpetuò milite quaſi præſidiariò inſtructum eſſet Imperium, iis qui bellicâ virtute præſtabant, certa bona ſolemni ceremoniâ aſſignata ſunt à priſcis Imperatoribus, hâc lege, ut ipſi eorumque maſculi illis fruerentur quidem, ſed iis viciſſim ad militiam ſubeundam cùm uſus exigeret, parati eſſent. Hinc hodie *Ritter und Roſs Dienſte* vocantur: quod inſtitutum ſub Regno Francorum cœpiſſe videtur. Addita inſignia: quorum antiquiſſimum apud Germanos, uſum ex Tacito diſcimus, cùm ait *de mor. Germ. c.* 6. *Scuta lectiſſimis coloribus diſtinguunt*: More, à veteribus Hebræis, per ſingulas tribus vexilla propria diſtinctaque habentibus, quibus imaginibus Jacobus Patriarcha liberorum ſortem fortunamque per domos ſingulas diſtinxiſſe legitur, Gen. *c.* 49. *v.* 1. ad ſuas deinde gentes derivato. Unde potius inſignium originem acceſſas, quàm à Caria gente, cui inventi hujus gloriam tribuit Herodot. *l.* 1. *c.* 171. Omnium itaque antiquiſſima ac maximè genuina *Nobilitatis* apud Germanos inſignia ea ſunt, quæ ſimpliciſſima certiſque duntaxat ſpatiis ac coloribus diſtincta ſunt. id quod fere duplici fit modò. Nam vel *quadra* lateruli ſunt ſive rhombi, vulgò *rauten* vel *wecken*: vel *faſciæ* virgæ, lineæ, trabes, German *ſtrich oder balcken*. Civitatibus tamen, ſive nationibus, Principibuſque antiquiora ea fuêre, appicti animalium, quæ Germania fert, imaginibus, puta equis, tauris, urſis, lupis, cervis &c. quod notavit jam olim Diodor. Sic. *l.* 5. Hinc imaginem galli in ſcuto Marii Cimbri pictam, refert Quintilianus *l.* 6. *c.* 3. & de Witikindo Saxonum Rege narrat Crantzius *l.* 2. *c.* 4. cùm ejus inſignia, quæ militaribus ſignis præferebat, pullum prius equinum habuerint atrum, placuiſſe poſtea Carolo M. poſtquam de tenebris Gentiliſmi in lucem pervenit veritatis, ut candidum acciperet. Poſterioribus ſeculis animalia privatorum quoque *Nobilium* ſcuta aſpexerunt: ita tamen, ut haud integrum aliquod, ſed dimidiata duntaxat ejus pars anterior, vel etiam caput, aut pes ſolummodo effigiaretur, quò ſua Principibus maneret dignitas. Donec tandem integrorum quoque animalium imaginibus uti *Nobiles* inciperent: de quo, ut & aliis Inſignium ritibus, vide querentem Phil. Cluverium *Germ. antiq. l.* 1. *c.* 44. & plura de *Nobilibus* Imperii, tum Immediatis, tum Mediatis, apud Auctorem *Limnæi Enucleati l.* 3. *c.* 27. 28. 29. & 30. de *Nobilibus* Franciæ, in voce *Seniores*: uti de Hiſpaniæ *Nobilibus* aliquid ſuprà, voce *Infanzones*: Poloniæ infrà voce *Polonia*, it. *Rokoſz*, & de *Nobilibus* in genere, apud Matth. Berneggerum in *Tac. Germ. quæſt.* 23. 31. 32. 33. 42. &c. Addam hîc tantum, de Veteri conſuetudine, qui *Nobiles* & potentiores in montibus aut ad eorum radices ſepeliebant. Lycophron *Caſſandrâ.*

Τρωσὶ δὲ τυμβόχωστον ἀμφὶ Σιθωνίας
Κάμπαις.

Lucanus *l.* 8. *v.* 695.

Et Regum cineres extructo monte quieſcant.
Cùm Ptolemæorum manes, ſeriemque pudendam
Pyramides claudant ——

Vide quoque Iſidor. *Origin. l.* 15. *c.* 11. & Aurelium *de orig. gentis Rom.* laudatos Joanni Meurſio *Commentar. in Lycophronem p.* 234. nec non ſuprà *Mutus ſanguis*, qui *Nobili* opponitur, & infrà voce *Novi*.

NOBILIA, & *Cuſibi*, Oretanorum oppida in Hiſpania ad Tagum, Liv. *l.* 35. *c.* 22. *Nobiba* legit *Mercator*.

NOBILIACUM, oppid. Marchiæ Lemovicenſ. ad Vigennam fluv. 5. leuc. à Lemovicis in Ortum. *Lubinus*. Nunc *oppidum S. Leonardi*, vulgò *S. Leonard* dicitur, à veteri Monaſterio S. Leonardi, quod in Collegium Canonicorum mutatum eſt, & ad flumen Vingennam ſuprà Lemovicas urbem eſt poſitum: Alterum *Nobiliacum*, in quo Monaſterium S. Vedaſti extructum eſt, ad ripam Crientii vel Crientionis fluvioli vulgò *Crinchon*, civitati Atrebati ita demum acceſſit, ut muris tamen & portis ab ea divideretur, & alterius urbis inſtar efficeretur: quarum hæc *la Ville*, illa *la Cité* dicitur. Eſt & *Nobiliacum* in Pictonibus, Abbatiali Monaſteriò inſigne, vulgò *Nevaillé*: 2. mill. paſſ. ab urbe Pictavis, ad Clenni & Medioximi confluentes poſitum, *le Clin* vulgò ac *Mioſſon*. Plures *Monaſterium Novaliacenſe*, vel *Novaliacum*, appellant: *Monaſterium Novaliacum*, Ludovici Pii Aug. *Vita*, apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

NOBILIACUM, cœnobium, & pars præcipua urbis Atrebatum; aliàs in ſuburbio; *S. Waaſt.*

NOBILIS, aurei nummi apud Anglos genus, ante noſtram memoriam exoletum. Ejus valor A. C. 1360. & 34. Eduardi III. ſic apparet, in literis Johannis Regis Franciæ, tractatum pacis Carnoti habitum inter dictos Reges confirmantibus, *Articulo* 13. Item, *Accordé eſt, que le Roy de France payera au Roy d'Engleterre, trois millions d'eſcus d'or, dont les deux valent un Noble de la monnie d'Angleterre*, apud Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* Sed & in Gallia monetæ aureæ, vulgò *Noble à la roſe* dictæ, quòd *roſam* in medio præferret, pond. 6. den. val. 101. ſol. Item alterius, *Noble Henri*, appellatæ, in cujus una parte Rex throno inſidens cum enſe in manu, in altera crux expreſſa cum *lit. H.* in medio, pond. 5. den. 10. gr. val. 4. lib. 14. ſol. quæ utraque ſub Franciſco I. in uſu fuerit, meminit P. Richeletus *Diction.*

NOBILIS Flaminius, Lucenſis, in verſione LXX. Interpretum cum laude verſatus, etiam Ariſtotelis *de Generat librum* 1. Latiò donavit & *Notis* illuſtravit: à Sixto V. qui Bibliorum editionem procuraverat, magni habitus. Obiit A. C. 1590. ætat. 58. Ejus ſcripta, inter quæ *de Amore* tractatus eminet, enarrat Teiſſier *Elog. P.* 2. Vide quoque Poſſevinum *Biblioth. l.* 2. *c.* 21. Annib. Carum *Ep. l.* 2. Alios.

NOBILISSIMUS, titulus *Illuſtri* ſublimior, dari olim ſolitus præcipuis Proceribus. Propriè autem & peculiariter ſic appellabatur Imperatoris Collega, aliàs *Cæſar* dictus, & indubitatus Imperii hæres, teſte Pancirollò in *Notit.* Temporibus Conſtantini M. tribui cœpit filiis junioribus Imperatorum, ut obſervavit Martinius ex *Meurſio*. Hinc *Nobiliſſimæ* dictæ ſunt, Impera-

torio ſanguine progenitæ fœminæ, quibus purpuræ ferendæ jus erat, &c. Imò epitheton hoc honorarium tributum Imperatorum filiis, qui in eorum *Nobiliſſimi pueri*, nudè appellantur, in *Conſiitut.* Imperator. literæ licèt N. P. ut obſervatum à Cujacio *ad l. 4. C. de Privil. eorum qui in ſacro pal. mil. l. 11.* interdum hîc. *Nob. P.* ut eſt in *Notis* Magnonis. Similiter *Nobiliſſimæ*, dictæ Auguſtorum filiæ, ut ex C. Theodoſ. colligitur *l. un. de privil. domus Aug.* &c. à quibus *domus ipsæ Nobiliſſimæ* dicuntur, in *Collectione Canonum*. Sed Cæſaribus potiſſimum id nominis adſcriptum deinceps. In *Paſſione* Perpetuæ & Felicitatis, Geta *Nobiliſſimus Cæſar* dicitur: in nummis, quos Car. du Freſne deſcripſit, *Nobiliſſimi Cæſares* paſſim appellantur, qui poſtea nudè *Nobiliſſimi*. Vide Gualterum *in Tab. Siculi n. 169.* Sed & interdum *Nobiliſſimi* dicti ipſi Auguſti. In *Collat. Legis Moſaicæ c. 15.* Diocletianus & Maximianus *Nobiliſſimi A. A.* inſcribuntur. Divulſa poſtmodum *Nobiliſſimi* dignitas à Cæſarea. Nam, ut auctor eſt Zoſimus *l. 2.* Conſtantinus M. Conſtantium fratrem & Annibalianum ex fratre nepotem *Nobiliſſimos* creavit: *Vetus Inſcr.* Belluni in Templo S. Petri, *Imp. Cæſ. Fla. Valer. Conſtantio Nobiliſſimo anno XX. DD.* Apud Philoſtorgium *l. 8. c. 8.* Jovianus alterum è filiis Varronianum [illegible] ſemuntiat. Apud eundem *l. 12. c. 10.* Honorius Valentiniano, Conſtantii filio, ex ſorore nepoti, [illegible] ſeu, ut habet *Olympiodorus*, [illegible] contulit: qui quidem Valentinianus poſtea *Cæſar* à Theodoſio dictus eſt. Exhinc fluxit *Nobiliſſimi* dignitas à Cæſarea diverſa. Marcellinus Comes: *Juſtinus Imp. Juſtinianum ex ſorore ſua nepotem, jamdudum à ſe* Nobiliſſimum *deſignatum, Regni quoque ſui ſucceſſorem creavit.* Qui poſtea dignitate donati ſubinde Imperatorum liberi, vel Fratres, ut ex *Stemmatibus Byzantinis*, quæ Car. du Freſne edidit, colligere eſt. Imò & alii interdum ex Proceribus, ut videre eſt apud Annam Comnenam *in Alexiade p. 274.* Ab hac alia formata [illegible], de qua modò laudatus Car. du Freſne aliquid attigit *Notis ad eandem Alexiadem*, alibi. A Græcis verò ad Imperatorum Regumque Franciæ filios id honorificum epitheton tranſiiſſe videtur. Unde in *veteribus Litaniis* ſub Carolo M. apud Joh. Mabillonium *Analector. Tom. 2.* legimus: *Pipino & Carolo Nobiliſſimis filiis ejus vita.* Car. du Freſne *Gloſſar.* Simile quid in Zeelandia, unâ ex provinciis Fœderati Belgii, ubi dignitas, *Primi Nobilis*, Gall. *du Premier Noble*, collata Principi Arauſicano, vide quoque Macros Fratres *in Hierolex.* & infrà *Princeps*, it. *Puer.*

NOBILITAS, in Imperio Romano-Germanico, liberum denotat & ab omni Principum Civitatumque dominio exemtum, ſolique Imperio ſubjectum Ordinem Equeſtrem, qui in ſibi ſubjectos merum imperium habet. German. *die freye Reichs von Adel, die freye Ritterſchafft* (in literis, quæ ad quemvis eorum exarantur, inſcriptio habet, *dem Reichs Freyhoch Edelgebornen*) Originem habent à Principum interitu (unde in utraque Bavaria, Saxonia, aliiſque in locis, ubi ex familiis Principum priſcorum poſteri & ſucceſſores ſuperſunt, non niſi *Nobiles mediati* reperiuntur) ac dividuntur in tres Claſſes, *Franconicam*, *Suevicam* & *Rhenenſem*, quibus olim *Bavarica* quoque fuerat addita, ſed *Nobilitas* illa Principibus hodie ac Civitatibus ſubjecta eſt. G. Hornius *Orb. Polit. Part. 1. p. 102.* Et quidem Franconicam quod attinet, licèt olim Franconia ſuos quoque habuerit Duces, eorum tamen jus poſtea accrevit Imperio, ut ex mediatis hinc immediati Nobiles facti fuerint: de quorum privilegiis à Ferdinando I. Imperatore collatis, & à Maximiliano II. ac Rudolfo II. confirmatis, vide Limnæum, infrà laudandum. Suevicam quod ſpectat, fuêre illi Ducibus ſubjecti, quamdiu Suevicus Ducatus unius corporis nomen merebatur: poſteà verò hôc, Penthei inſtar, in plura diſcerptô membra, Ducatus ipſe unà cum Ordine Equeſtri Imperio acceſſit, nec ulli alteri poſthac ex integro datus eſt (quamvis ejus titulum ad filium ſuum tranſtulerit Rudolfus I. Imperator) à quo tempore Suevica *Nobilitas* libertatem & immediatam ſubjectionem acquiſiviſſe videtur. Inprimis circa A. C. 1269. quò unà cum Conradino illuſtriſſimum Sueviæ Ducum genus, & potentiſſimus Ducatus, ſiniſtrô ſimul corruerent Fatô. De hujus Claſſis privilegiis, vide *ibid.* Rhenana tandem (ſub qua Alſatica quoque Nobilitas, licèt ejus in Receſſibus Imperii nulla fiat mentio, comprehenditur) eôdem modô orta videtur. Tractus enim Rhenanus, præter Sueviæ Duces, nullos alios certos Dominos, quàm qui concluſum (ut vocant) habuerunt territorium, agnoviſſe videtur: donec ibi Sereniſs. Electoris Palatini dominatus ſuccrevit, uti *Freherus* docet. Hi omnes, cùm animadverterent, ſingulos ſibi non ſufficere, ſocietatem inter ſe inſtar Reipublicæ, fœdere & pactô ſolenni, inſtituerunt: habentque etiamnum Senatum Equeſtrem (*Ritterath*) Concilia (*Rittertage*) Magiſtratus, (*Oberhaubtmann und Underhaubleute*) aliaque Reip. inſtituta, de quibus vide Ludolph. Hugonem *de Statu Region. German. c. 5. §. 6.* Præferuntur autem Civitatibus municipalibus, in Conventibus Provincialibus (*auf den Landtagen*) at in Principum Conventibus (*auf den Fuerſtentagen*) ubi Civitates Imperiales & *Nobiles* immediati ſimul comparent, Civitatibus jus [illegible] competit, teſte Noldeniô. Bellum iis cum Principibus & Civitatibus duplex memoratur, quorum prius excitavit Franciſcus *à Sickingen*, A. C. 1523. de quo *Sleidanus*: alterum Wilhelmus Grumbachius movit A. C. 1567. Vide Thuanum *Hiſtor.* Loca, in quæ Claſſis quælibet dividitur, dabimus infrà. Plura verò hanc in rem vide apud Limnæum Enucleat. *l. 3. c. 29.*

LOCA (VIERTHEIL) IN QUÆ FRANCONIÆ NOBILITAS DIVIDITUR.

I. *Odenwald.*	II. *Steigerwald.*
III. *Gebürg.*	V. *Baunach oder die Bächen.*
IV. *Altmühl.*	VI. *Rhön und Werr oder Werden.*

LOCA SUEVICÆ CLASSIS.

I. *Hegau, Bodenſee und Algeu.*	IV. *Am Schwartzwald, Neckar und Ortenau.*
II. *an der Donau.*	V. *Im Craichgau.*
III. *am Kocher oder Gocher.*	

NOBILITATIS RHENENSIS LOCA.

I. *im Gau & Waigau.*
II. *in Wetterau, Weſterwalde, Rheingau.*
III. *Nider-Rheinſtrom, Hunsruck, Eberſwald.* Knipſchildius *Tract. de Nobilitate Suevica p. 88. num. 8.* docet, Nobiles Rhenanos dividi, in *Rhenanos* in ſpecie ita dictos & *Wetteravicos*. De horum Privilegiis, vide Limnæum ubi ſupra.

NOBILITAS, titulus honorarius, quô Boto Sublacenſis Abbas Widonem Archiepiſcopum Remenſem compellat, in *Ep. præfixa Relationi de Inventione & elevatione S. Baſoli.* Eôdem titulô Reges quoque Francorum compellantur *in Ep. 34.* & *52.* ex iis, quæ habentur *Hiſtor. Franc. tom. 4.* Adde Johannem IX. Pontific. *Ep. 173.* Gregorium VII. *l. 1. Ep. 18. 19. 38. 45.* & alibi paſſim. Car. du Freſne *Gloſſar.*

NOBISCUM, clamor militaris, à Chriſtianis in præliis olim inclamari ſolitus, apud Vegetium *l. 3. c. 5.* & alios, quos laudavit Car. du Freſne *Diſſertat. 11. ad Joinvillam, p. 206.* I. e. *Deus nobiſcum*, [illegible], apud Annam Comnenam *in Alexiade*. [illegible], *Chriſtus nobiſcum*, apud Theophanem *anno 2. Juſtiniani.* Origo celeuſmatis hujus ex Roman. *c. 8. v. 31.* *Si Deus pro nobis, quis contra nos.*

NOBOPYRUS, urbs Mæſiæ, apud *Lacinium*.

NOCETUM, pagus Campaniæ Gallicæ, ad Matronam.

Per NOCTES putandi, in ratione temporum, conſuetudo, apud varias gentes uſitata, vide infrà in voce *Nox*, & ſuprà verbo *Collectare*.

NOCTILUCA, Lunæ cognomen, quòd noctu luceat. Horat. *Carm. l. 4. Od. 6. v. 38.*

Rite creſcentem face Noctilucam.

Ubi fortaſſe expreſſit epitheton [illegible], quod ante eum uſurpârat Simonides, ut intelligere licet ex quibusdam ejus verſibus, qui reperiuntur, apud Dionyſ. Halicarn. *περὶ συνθέσ. ὀνομ.* [illegible] *Nic. Lloydius.* Habuit Romæ, in monte Palatino, templum, in quo noctu lumina ſolebant accendi. Varro apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 2. c. 8.* De veſte & ligno *noctiluco*, quod Zonetus Scotorum Rex ad proceres ſuos incitandos contra hoſtes ſuos, adhibuit, vide infrà voce *Picti*.

NOCTUA, Hebr. Thinſemeth, tanquam *ſtupenda & mirabilis* iis ſcil. aviculis, quas ſtupore perculſis ad ſe convertit. Inſolitâ enim ejus formâ reliquæ aves obſtupeſcunt: quam ſic deſcribit non illepidâ fabellâ Gregor. Nazianzenus, *Carm. 22.*

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Noctuam *irridebat aliquis. Illa autem eludebat*
Scommatum unumquodque ſolerti ſermone.
Quale caput! Jovis autem (caput) *quale eſt?*
Glaucedo autem! Hoc propterm caſiis oculis Dea (Minervæ)
Cantus inſuaviter! Pica etiam inſuavis.
Pedis tenuitas quanta! de Sturno quid tibi videtur?
Poſtquam autem omnia eluſiſſet facile.
In uno victa eſt, quamvis ſit ſapiens.
Sed, ut ſapiens, animadverte horum quidem ſingula
Singulis ineſſe, in te vero omnia & ſupra modum,
Cùm & glauca ſis, & cantu rudis, pede tenuis & capite gravis.
Ad quæ verba pudore ſuffuſa abiit bona noctua.

Hinc Aucupibus, ad alias aves capiendas uſui eſt, ut quæ ejus ſtupore detentæ in eorum poteſtatem veniunt. Ariſtoteles *Hiſtoria l. 6. c. 1.* [illegible] *Cætera avicula noctuam circumvolant, quod mirari vocatur, advolanteſque vellicant. Quapropter aucupes ad venantur aviculas omne genus.* Inde Ælian. *Hiſtor. Animal. l. 1. c. 29.* [illegible] *Vafrum animal & veneficii ſimile eſt noctua.* Et poſtquam ab Aucupibus circumferri docuit, ut illis ſit pro illice. *Noctu quidem*, addit, *ipſa vigilat & voce, ut cantu quodam Magicè blandè & pellaci occultè ſparſo, aves allicit & ſibi aſſidere facit. Interdiu verò alias avibus offert illecebras & in aliam atque aliam ſpeciem vultum convertens, quibus capiuntur & detinentur omnes aviculæ ſtupore, ſpectaculis & illecebris detentæ, per ea, in quæ ſe transformat.* Similiter Petrus Creſcentienſis *de Plantis & Animalibus l. 10. c. 16.* quod eſt *de gimo & gimerra*, i. e. noctua mare & fœmina, *Admirantur*, ait, *illam reliquæ aves & videre cupiunt eam rem novam ac inſolitam.*

Quamob-

Quamobrem homines videntes alias volucres circumvolare gemitu & gemitu, & eas cum aviditate plurima insueri, excogitaverunt genus aucupii maximum: nempe, ut his avibus ad ſpectaculum propoſitis, aviculas cæteras viſcô, aut retibus, ſibi quærant. Cujus aucupii meminit quoque Palladius *l.* 10. *c.* 12. *Nunc* (Septembri menſe) *in amitionis apparetur aucupium* noctuæ *cæteraque inſtrumenta capturæ, ut circa Calendas exerceantur Octobres.* &c. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 2. *c.* 23. Galli hoc Aucupii genus *pipatam* vocant, à *pipatu* avium, noctuam circumvolitantium. Inde *piper*, pro *decipere*, quod Aucupum proprium eſt. Cato *Diſtich. n.* 27.

——— *Volucrem dum decipit auceps.*

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 444. Cæterùm *Noctua* Minervæ τῇ Ἀθηνᾷ, ſacrâ, & proinde Athenienſibus militare ſignum, Alex. ab Alexandro *Genial. Dier. l.* 4. *c.* 2. volatusque ejus victoriæ omen habitum eſt, Plut. *Pericle*: quam ob cauſam ea pecuniam iidem ſignârunt. Sabellic. *l.* 9. *Enn.* 3. Contra Samii captivis Athenienſibus, ignominiæ ergò, *noctuæ* figuram inuſſerunt, uti apud eundem Alexandr. videre eſt, ubi ſuprà *l.* 5. *c.* 18. &c. Plura de hac ave nocturna, cum reliquis ſui generis in veteri Lege inter immundas recenſita, ejus inprimis viſu interdiu hebete, noctu perſpicaci, ſolertia item, generoſitate & cum aquilis certamine, vide apud Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 81. 82. 87. & 97.

NOCTURLABIUM, inſtrumentum Mathematicum, cujus ope ſingulis horis nocturnis ſtellæ Polaris locus exactè ſciri poteſt, pluribus deſcriptum *Fornerio*.

NOCTURNA, item *Nocturnale Officium*, in Eccleſ. Roman. aliis etiam *Nocturni*, quòd *noctu* peragitur, occurrit, *Capit.* Caroli M. *l.* 1 *c.* 80. De quibus tamen vocibus, Beletus *c.* 20. & ex eo Durandus *Ration. l.* 5. *c.* 3. *num.* 7. *Nota quòd* Nocturna, *næ, ponitur pro horis: ſed* Nocturni, *orum, pro officio. Vel* Nocturna, *æ, eſt collectio Pſalmorum, qui dicuntur ante Lectiones in Dominica, vel in profeſtis diebus.* Nocturnæ, *in plurali dicuntur tempora, in quibus Pſalmi cantantur.* Nocturni, *orum, dicuntur novem Pſalmi & novem Lectiones, cum ſuis Reſponſoriis in ſolemnitatibus.* Rupertus *de divin. Offic. l.* 1. *c.* 10. *Vigilias in tribus diſpertimur Nocturnis.* In tres autem *Nocturnos* ejusmodi officium diſtinguitur, quòd ter in *nocte* ſurgerent priſci Chriſtiani, ac diluculo Deo Laudes perſolverent, ut obſervat Durandus *l. c. num.* 17. ad imitationem Excubitorum militum, qui etiam in 4. vigilias noctem diviſam habebant: qua de re vide quæ ſuprà diximus, ubi de *Horis*. Donec tepeſcente hominum zelô, tres unâ vice Nocturni cum Laudibus ſimul recitari cœperunt. Quæ quatuor Matutini partes, incluſis Laudibus, *Conticinium*, *Intempeſtum*, *Gallicinium* & *Antelucanum*, juxta noctis diviſionem, appellantur ab *Hugone de S. Victore*. In diebus autem Ferialibus unicum *Nocturnum* XII. Pſalmorum recitant, cujus rei rationem exponit Caſſianus *Inſtitut. Cœnobit. l.* 2. *c.* 4. Monachale tamen officium quatuor Nocturnos habet &c. Vide hanc in rem quædam etiam ſuprà, ubi de *Canonicis Horis* it. voce *Matutinalis* &c. Hinc *Nocturnales*, in quibus *Nocturni* matutini continentur. Acta Murenſis Monaſterii *p.* 32. *Sunt & hic quinque* Nocturnales *libri, quorum primus habet tantùm Lectiones ab Adventu Domini uſque ad Paſcha; ſecundus autem à Paſcha uſque ad Adventum Domini; tertius verò habet tantùm Lectiones de Sanctis per circuitum anni: alii duo pleniter ſcripti ſunt.* Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & Macros *in Hierolex.*

NOCTURNA Veſtis, ſive *Cubitoria*, ut vocat *Petronius*, olim quoque è lino fuit. Dionyſius namque Epiſcopus Alexandriæ apud Euſebium *Hiſtor. l.* 6. *c.* 40. de curioſis ad ſe capiendum miſſis: Κἀγὼ μὲν, inquit, οἶδεν ὁ Θεὸς, ὡς λῃστὰς εἶναι, πρότερον ὑπέλαβον ἐπὶ σύλησιν καὶ ἁρπαγὴν ἀφικομένους· μένων ἐπὶ τῆς εὐνῆς ἐν ᾗ ἤμην γυμνὸς ἐν τῷ λινῷ ἐσθήματι, τὴν λοιπὴν ἐσθῆτα παρακειμένην αὐτοῖς ὤρεγον. *Et quidem novit Deus, quum prius putarem latrones eſſe, qui ad prædam & rapinam veniſſent, manens in lecto, ubi eram nudus in veſte linea: reliquam veſtem prope me poſitam, ipſis porrigebam.* Uti obſervavit Caſaubon. qui proinadmodum probabiliter cenſet, Juvenem illum, memoratum Marc. *c.* 14. *v.* 51. in hiſtoria paſſionis DOMINI noſtri, quemque Theophylactus & Euthymius ex illa ipſa domo, ubi Paſcha comederat Chriſtus cum Diſcipulis, fuiſſe ſtatuunt, ſindonem, cùm è lecto ſe proriperet, abſtuliſſe ſecum, Chriſtumque, de cujus periculo aliquid inaudierat, ſequi cœpiſſe. Quòd enim è lecto ſurrexit, nuditas arguit, cujus cauſa probabilis alia excogitari vix poteſt; neque hoc a temporis circumſtantia alienum. Ut enim e Theophylacto diſcimus, nox erat provecta & altera jam vigilia præterierat. Sindonem autem lineam fuiſſe veſtem, certum eſt, vel è byſſo: nam σινδόνα βυσσίνην apud *Herodotum* alioſque legas, &c. Vide Iſ. Caſaubon. *Exercit.* XVI. *ad Annal. Baron.* §. 66. Antiquiſſimorum verò hominum eadem *Nocturna* diurnaque veſtis fuit, ut de Romanis diximus in voce *Toga*: quem rigorem Stoici etiam delicatiore jam ævô retinuerunt. Vide in *Tribonium*. Calceatus porrò nocturnus, crepidæ fuêre: *Nocturnales* hinc dictæ, Gall. *Mules, ſeu Pantoufles*, quibus hodieque nocte utimur. Lanfrancus *in Decretis pro Ord. S. Benedicti c.* 2. *Craſtinâ die* Nocturnales *ſuos calcient.* Et *c.* 23. *Calcietur caligis ſupradicto panno factis, uſque ad genua attingentibus.* Capitulare Aquiſgranenſe A. C. 817. *c.* 22. *Calciamenta diurna paria duo, ſubtalares per noctem in æſtate duos, in hyeme verò ſoccos* &c. *Sotulares diurni & nocturnales*, apud Guigonem II. *in Statut. Cartuſienſ. c.* 57. & *alibi*. Vulgò *Beta* dici conſuevêre, ut colligere eſt ex *Tabulario* Martini de Campis. Vide Car. du Freſne *Gloſſar. Capitis tegmen, mitra, & pileum*, quæ vide &c.

NOCTURNI Cœtus, ad ſacra convenientium, Virorum Mulierumque, ordinarii in Eccleſia, non occurrunt, apud Scriptores. Namque & Chriſtus *erat diurnis temporibus* (τὰς ἡμέρας) *in Templo docens: noctibus vero exiens diverſabatur in monte. Et totus populus manè veniebat ad eum, ad audiendum eum in Templo*, Lucæ *c.* 21. *v.* 37. 38. Et ſub Apoſtolis, ordinariæ congregationes non niſi diurnæ erant; Καθ' ἡμέραν τε. *& quotidie perdurantes concorditer in Templo: & frangentes domatim panem, capiebant cibum cum exultatione, & ſimplicitate cordis.* Actor. *c.* 2. *v.* 46. Nempe ſolutô publicô conventu diſcedebant ad ſuas ædes & cum gaudio cibum ſumebant: ſicut feciſſe populum Iſraelitarum, commemoratur Nehem. *c.* 8. *v.* 11. 12. 13. Quem morem etiam ſuccedens Eccleſia ſervavit. Licet enim, atroci perſecutione ardente, Chriſtianos ſolitos eſſe ſtatô die ante lucem convenire, carmenque Chriſto dicere, ſe ex quibuſdam transfugis didiciſſe, ſcribat Plin. Secundus *l.* 10. *Ep.* 97. idque ipſum ex eo repetat Tertullian. *Apologet. c.* 2. illud ipſum tamen non aliô ſenſu multi accipiunt, niſi quod diurnos ſuos Conventus, die Dominicô, maturè inchoaverint; ſicut *totus populus veniſſe multo manè, ad audiendum Chriſtum in Templo*, dicitur apud Lucam *c.* 21. *v.* 38. Vide eundem Tertullian. *Apolog. c.* 39. & Juſtinum *Apolog. ſub fin.* Plura verò apud Deſid. Heraldum *ad Apologet. cit.* Minucium it. Felicem, ubi & Joh. à Wower & Ger. Elmenhorſt. videndi. Poſtmodum quoque cùm invaluiſſet conſuetudo, ut venirent in Eccleſia viri ſimul & mulieres nocte illâ, quæ diem Paſchatis antecedebat, ibique precibus invigilarent, velut expectantes adventum Domini ſummô manè reſurgentis, de qua vigilia Paſchatis agit Tertullian. *ad uxorem l.* 2. *c.* 4. mosque is in aliis etiam Feſtis & Martyrum Natalitiis inoleſceret ſenſim: viſa res digna quæ argueretur. Vigilantio primùm, mox ipſi Hieronymo. Quare abrogatis nocturnis vigiliis jejunari cœpit pridie cujuſque Feſti, retentô *Vigiliarum* vocabulô, quamvis diurnô tempore obſerventur, uti monet Polydor. Virg. *de Rerum Invent. l.* 6. *c.* 4. Vide quoque Concilium Sabinenſe, in Hiſpania celebratum, A. C. 1322. *Parte* 2. *Tom.* 7. *Concilior. edit. Pariſ. c. de Judæis & Sarac.* Concilium Aquilejenſe celebratum A. C. 1596. *Tom.* 9. *Concilior. c. de Eccleſiis & quo in iis verſandi modo, pag.* 709. & 710. Bellarminum *de Eccleſ. Triumph. l.* 3. *c.* 17. Alios. Sed & Ethnicorum non paucis conventus iſtiuſmodi noctu habiti diſplicuêre. Hinc Cicer. *de LL. l.* 2. *c.* 14. poſtquam commemorâſſet Legem hanc Roman. *Nocturna mulierum ſacrificia ne ſunto, præter olla, quæ pro populo ritè fient.* Addit. *Quid autem mihi diſpliceat in nocturnis, poëtæ indicant Comici. Quâ licentiâ Romæ datâ quidnam egiſſet ille, qui in ſacrificium cogitatam libidinem intulit: quò ne imprudentiam quidem oculorum abjici fas ſit? Profectò diligentiſſime ſanciendum eſt, ut mulierum famam multorum oculis lux clara cuſtodiat. Quo in genere ſe veritatem majorem Senatus vetus auctoritas de Bacchanalibus & Conſulum exercitu adhibito quæſtio animadverſioque declarat. Atque omnia nocturna (ne nos duriores fortè videamur) in media Græcia Dyagondas Thebanus lege perpetuâ ſuſtulit* &c. Extra ordinem tamen, in domo Mariæ multi congregati & orantes, nocte illâ, quâ poſt recentem Jacobi Apoſtoli necem, Petrus etiam in arcta cuſtodia detinebatur, poſtridie ad ſupplicium ducendus, memorantur in Actis *c.* 12. *v.* 12. & *ſeqq.* Et cœtum ſacrum Troade coactum Paulus (qui poſtridie abiturus erat) in noctem, uſque ad ſequentis diei auroram, detinuiſſe legitur, Actor. *c.* 20. *v.* 7. & 11. Interim quemque noſtrum *recordari Domini ſuper ſtratis ſuis & de illo meditari*, cum Davide Pſalmo 63. *v.* 7. convenit. Adde Pſalm. 4. *v.* 5. & 6. *v.* 7. & 119. *v.* 62. &c. Plura verò hanc in rem vide apud G. Stewechium *Electis Arnobianis l.* 4. ubi Hæreticis omnibus ab Arcadio & Honorio AA. interdictum inter alia notat, *ad litaniam faciendam noctu coire*. Johann. Forbeſium *Inſtruction. Hiſtorico-Theologic. l.* 1. *c.* 37. ubi de coitionibus nocturnis Carpocratianorum, Adamitarum, Priſcilliani & ejus ſectatorum; calumniaque hinc Paganorum, Hæreticorum ſpurcitiem Chriſtianæ Religioni inique impingentium, pluribus agit, ut & ſuprà aliquid in vocibus *Crypta* ac *Myſterium*, & infrà in voce *Nychia Nyctages* & *Nyctelia*, it. *Pervigilia*, & *Vigilia*.

NOCTURNI Triumviri, vide infra.

NOCTURNUM, Magica Gentilium illuſio, quæ *noctu* fiebat, memorata Auguſtino *Serm. de temp. Barbar. c.* 4. *Attonſa crificavit qui imagines Idolorum per noctem ludentes, quod* Nocturnum *vocant, libentiſſimè ſpectavit.* Vide Car. du Freſne *Gloſſar.*

NOCTURNUS, apud Statium *Theb. l.* 6. *v.* 238.

Roſcida jam novies, cœlô dimiſerat aſtra
Lucifer, & totidem Luna prævenerat ignes,
Mutatô Nocturnus *equô* ———

Heſperus eſt, cui equum furvum tribuit Ovid. *Faſtor. l.* 2. *v.* 314. ſicut Lucifero album, *Amor. l.* 2. *El.* 11. *v. ult.* unde Lutatius *ad loc. cit. Statii Lucifer & manè oritur & veſperi, ſed mutato equo.* Aliàs communi nomine *Veſperi*, & matutinum & veſpertinum ſidus complexus eſt Horat. *Carm. l.* 2. *Od.* 9. *v.* 10. ſicut *Eoi*, Auſonius *Idyll.* 14. *v.* 45. Sed & Boëtius diſtinxit *l.* 1. *Met.* 5. Statium ſequutus, qua de re vide Voſſ. *de Idolol. l.* 2. *c.* 31. nec non ſuprà: uti *de Nocturno Deorum in terras deſcenſu*, eundem *ibid. c.* 1. *de Nocturnis* verò Magiſtratibus, infrà voce *Nyctoſtrategi*.

NODAB, nomen viri 1. Paral. *c.* 5. *v.* 19. Latinè *vovens*, ſive *ſpontaneus*, aut *principalis*.

NODFYRS, aliàs NEDFRI, ſacrilegi ignes, prohibiti ſunt Synodô ſub Karlomanno Duce & Francorum Epiſcopis habitâ A. C. 742. *Capitular. l.* 5. *c.* 2. quem in locum Lindenbrogius, *Ruſticani*, inquit, *homines in multis Germaniæ locis feſtô S. Johannis, palo ex ſepe extracto, funem circumligant, illumque huc illuc ducunt, donec ignem concipiat: quem ſtipulâ aliiſque aridioribus lignis aggeſtis curatô*

fovent, ac cineres tellellas ſupra olera ſpargunt, hôc modô erucas abigi poſſe etiam ſuperſtitione credentes. Eum ergo ignem Nodfyr, *quaſi neceſſarium ignem, vocant.* Spelmannus verò a priſco Saxonico *Neod*, quod obſequium ſonat, vocis originem arceſſit, ut *Nodfyr* ſint ignes, in obſequium Numinum Ethnicorum editi. De his Concilium Conſtant. in Trullo *c. 69.* *Qui in Noviluniis a quibusdam ante ſuas officinas accenduntur rogi, ſuper quos etiam antiqua conſuetudine quadam ſalire ineptè ac delirare ſolent, jubemus deinceps ceſſare. Quiſquis igitur tale quid fecerit, ſi ſit Clericus, deponatur: ſin autem Laicus, ſegregetur.* Ibi Ehingerus, *Hanc impiam conſuetudinem hodie in Germania, in feſto S. Johannis Baptiſtæ obſervant quidam, ut in plateis excitatô igne ſuper ipſum ſaltant. Sed pii Evangelici Magiſtratus Urbiu tales ignes diſſipant & delirantes de plateis abigunt.* Vide Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* Horum ignium veſtigium aliquod ſupereſſe videtur, in Gallia, in luſu puerorum, quem vocare ſolent, *des Petits Feux* &c.

NODI Crinium, globique invicem implexi & calamiſtrô intorti, Græcis Grammaticis κάλαμοι dicti ſunt, & βόστρυχοι. *Heſychius*, Πλόκαμοι κατὰ λόγον τριχῶν πεπλεγμένοι, quidquid enim in nodum extuberat, κονδύλους Græci vocabant; unde in digitis κονδύλους partes, quæ in juncturis eminent velut nodi. An eôdem ſenſu *Nodos* dixit Martialis, *l. 5. Epigr. 29. v. 8.*

Rhenique nodos, *aureamque mitellam:*

per *Rheni nodos* intelligens, Germanorum cirros, in nodum ſubſtrictos? Idem. *l. de Spectacul. Epigr. 3. v. 9.*

Crinibus in nodum *tortis venere Sicambri,*

Atque aliter tortis crinibus Æthiopes.

An *crines in nodum tortos* dicit, ad ſpeciem nodi vibratos & intortos? ut *nodus* ipſa ſit ἕλιξ. Sic certe vulgò locum illum exponunt. Sed hic mos nunquam fuit Germanis calamiſtrô inurere, aut aliô modô ornare, *Clemens Alex.* Τῶν ἐθνῶν οἱ Κελτοὶ καὶ οἱ Σκύθαι κομῶσιν, ἀλλ' οὐ κοσμοῦνται, *comas alunt, non ornant.* quod Phrygum fuerit proprium & effeminatarum gentium, quibus hoc probrum paſſim objectum, quòd haberent comas,

Vibratas calidô ferrô, murraque madentes.

Longè hoc à Germanis; qui, ſimpliciſſimus fuit modus, in *nodum* crines cogebant, ex ipſa nimirum coma, quam ſatis longam nutriebant, nodum facientes. Quia verò non datur in capite nodum ex crine facere, niſi torqueatur, ideo *tortos in nodum crines* dixit Martialis, in nodum coactos & ſubſtrictos nodô. Tacit. *de Mor. Germ. c. 38.* *Inſigne gentis obliquare crinem* (h. e. torquere) *& nodô ſubſtringere.* Quem locum perperam capiunt, de crine calamiſtris vibrato. Nec altera melior interpretatio, ut crinem non in rectum paſſi ſint deſcendere, ſed reduxerint in poſteriorem verticem & obliquârint. Obliquant enim crinem & nodô ſubſtringunt, quia nodô aliter ſubſtringere non poſſunt, niſi obliquatum ac tortum. Ideò *obliquandi crinis* meminit, ut oſtenderet, ex ipſo crine nodum eos facere conſueviſſe, non aliô vinculô nodare. Nam vinculô aut tæniâ poteſt nodari ac religari crinis etiam rectus & in rectum deſcendens: at ex ipſo crine nodus fieri non poteſt, niſi obliquetur ac torqueatur. Et certè, *nodô ſubſtringendi crinis morem*, non etiam flectendi, ac ferrô calidô torandi. Germanis auctores paſſim tribuunt. Senec. *l. 3. de Ira c. 26.* *Non eſt Æthiopis inſignitus inter ſuos color, nec crinis rufus & in nodum coactus, apud Germanos.* Idem *Ep. ult.* *Quid capillum ingenti diligentiâ comis? cùm illum vel effuderis more Parthorum, vel nodô Germanorum vinxeris, vel, ut Scythæ ſolent, ſparſeris.* Nec alia mens Juvenali, cùm ait, *Sat. 13. v. 164.*

Cærula quis ſtupuit Germani lumina, flavam

Cæſariem, & madidô torquentis cornua cirrô!

Torquent namque *cornua madidô cirrô*, qui comam obliquant, ut in cirrum eam ac nodum cogant. *Cornua* autem vocat longas crinium ſertas, quæ torquentur, ut poſſint in nodum mitti: κέρατα Græci quoque appellant; inde & *cornua* & *crines* in fluminibus τὸ κεράτωδες & *rami*. *Madidus* verò *cirrus* Germanorum, quia crebrò comas ſaponibus lavabant. Nec aliud quid hic *cirrus*, quàm *nodus* eſt. Tertullian. *de Virginib. veland.* *Debebunt & ipſi aliqua inſignia ſibi defendere, aut pennas Garamantum, aut ſtrupulos Barbarorum, aut cicadas Athenienſium, aut cirros Germanorum.* *Iſidor. ut cirros videmus Germanorum, granos ac cinnabar Gothorum* &c. Ubi qui adnotant, *cirros* propriè dici criſpos capillos & rectæ comæ opponi, notationis ſuæ falſi ſunt. *Cirro criſpulos* vocat *Seneca*, ut inde colligas, non eſſe criſpos, niſi hoc addas. Nec *cirrati* pueri vel puellæ, à comis criſpulis, ſed quòd *nodô* in vertice religatam comam haberent. Horat. *Epod. Od. 11. v. 28.* *Puellæ, vel pueri longam renodantes comam* i. e. *cirrati*, virgines & innuptæ *cirratæ*. *Amm. Marcellin.* *Et licèt, quocunque oculos flexeris, fœminas affatim multas ſpectare cirratas, quibus, ſi nupſiſſent, per ætatem ter jam nixus poterat ſuppetere liberorum.* Eæ nempe renodatum in vertice crinem gerebant & in unum collectum ſubſtrictumque, ut conſtat ex Tertulliani *d. l.* In pueris Græcorum ſimilis cirrus, *nodô* ſcil. collectus crinis in vertice, ut & in mulieribus viriſque, qui Græcis μαλλὸς & σκόλλυς dicitur in genere; ſed in mulieribus propriè κόρυμβος, in viris κρώβυλος, in pueris σκόρπιος &c. Hinc itaque *cirri Germanorum*, crines in nodum coacti ac intorti. Crines verò aliter torti Æthiopum, qui naturâ criſpi, implexi, flexique ac veluti nodati: unde & de hujuſmodi crinibus *cirros* uſurpârunt. Nec omittendum, cùm varii eſſent comendæ comæ modi, ejus quò crinis colligebatur, & in unum ſive *nodum*, ſive corymbium conſtringebatur, σπαταλίου Græcis appellatum eſſe, fortè quòd aureâ ſpatale ſeu ſpataliô (h. e. armillâ ſeu brachiali) vinciretur. Poëta,

——— *Crines nodantur in aurum.*

Item βότρυς unde Latini *Botronatum* fecêre. Tertullian. *de cultu fœmin.* *Nullam de conchylio veſtem Eſaias increpet, nullas lunulas reprobet, nullum botronatum retundat.* Ubi *botronatus*, capitis ornatus eſt, quò in morem uvæ & βοτρύδιον, congeſtus eſt & accumulatus crinis, &c. Plura hanc in rem vide apud Salmaſ. *ad Solin. p. 761. & ſeqq.* & hîc paſſim.

NODINUS, Deus, quem D. Auguſtin. *l. 4. de Civ. Dei c. 8.* ex Varrone, ſcribit, cultum fuiſſe à veteribus Romanis, putant hos Proſerpinam præpoſitam germinantibus, & proſerpentibus, geniculis verò nodiſque culmorum Deum Nodinum, involucris autem ſiliquorum folliculorum Deam Volutinam; cum folliculi patefcant, quò exeat ſpica, Patelenam; cum ſegetes novis ariſtis æquantur, Hoſtilinam Deam, quia hoſtire & hoſtimentum veteribus exæquationem ſignific. Floram quoque adjicit & Lacturcinam & Maturam, quæ florentibus, lactantibuſque ac maturefcentibus præſint frumentis, Arnobio *l. 4.*

Per NODUM inveſtitura, vide in hac voce.

NODUS ſeu NODI *Societas*, Ordo Militaris 300. militum, inſtitutus a Lodovico Tarentino Rege Siciliæ, A. C. 1352. ita dictus, quòd ſinguli iſtius Ordinis milites *Nodum* ſeu *Nodelum* aureum, (ornamenti ſpecies ſunt) gemmis interſtinctum, ad pectus deferrent, in mutuæ amicitiæ ſymbolum, ut ex Matth. Villanco *l. 3. c. 79.* & ex Tract. MS. *de Inſtitut. ejuſd. Ordin.* docet Car. du Freſne *in Hiſtor. Franco-Byzantina l. 8. num. 13.* Iſtiuſmodi Militis epitaphium apud Carolum de Leins *in Familiis Neapolit.* tale extat: *Hic jacet ſtrenuus Miles Colantius Bozzutus, qui fuit de ſocietate* Nodi *illuſtris Ludovici Regis Siciliæ, quem nodum in campali bello victorioſe diſſolvit, & dictum nodum relegavit in Hieruſalem, qui obiit anno Domini 1370.* &c. Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque ſuprà *Camens*, uti de *lemniſco nodato*, qui poſt balnei ceremoniam Militi, longiori tunicâ induto, ad ſiniſtrum humerum, mediô ævô ſolebat alligari, infra voce *Stigmata*: aliquid etiam ſuprà, ubi de *Laqueatis veſtibus*: de *nodis* verò fibuliſque veſtium, infrà ubi de *Tunica inconſutili*.

NODUS, Brachiorum, apud *Aur. Victorem* Schotti. *Et Commodum quidem primo occultatius venenô petiere, annô Regni tertiô fere atque decimô: cujus vis fruſtrata per cibum, quô ſe caſu repleverat, cùm tamen alvi dolorem cauſaretur, auctore Medicô, principe ſaltionis in palæſtram ſurrexit. Ibi per miniſtrum ungentis, nam forte is quoque econſcius erat, faucibus, quaſi arte exercitii, brachiorum nodô validiùs preſſis, exſpiravit.* non eſt ἀγχόνη, ſchematis palæſtrici genus, ut nonnulli volunt; ſed id, quod Græci in palæſtra ἅμμα vocant, Latini *nexum* quoque; brachiorum videlicet circa collum implicatio & ſtrangulatio. *Gloſſ.* *nexum*, ἅμμα ἐπὶ τῆς πάλης εἰρημένον. Alibi, ἐν δεσμῷ, ἐν παλαίσματι. Plut. *in Alcibiade*, Ἐν μὲν γὰρ τῷ παλαίειν πιεζούμενος, ἵνα μὴ πέσοι ἀναγαγὼν πρὸς τὸ στόμα τὰ ἅμματα τοῦ πιέζοντος, οἷος ἦν διαφαγεῖν τὰς χεῖρας. Utrumque autem ſimul faciebant expertes palæſtritæ & unô tempore pedibus pedes ſubvinciebant, quod *ſupplantare* dicebatur & ἀγκυρίζειν, ac manibus vel brachiorum nodis collum ſtringebant. *Epigramma* Græcum adhuc ineditum.

Ὅς δὲ τάχος ποσὶ ὑποζώσας ἀπάλαιον

Ὕπτιον, ἀμπλέξας τῇ χειρὶ τὸν φάρυγγα.

Ἀλλ' ἵνα μὴ ἀπόλωμαι, ὁ δεξιτερῆς προσιὼν,

Παῖσαι, πτηξάμενος φησὶ τὸ παιδάριον, &c.

Vide Salmaſ. *Not. ad Lamprid. in Commodo c. 17.* & *ad Solin p. 291.* ut & ſuprà, in voce *Nexus*.

NODUS Circes, vide ſuprà *Clavis*, it. infrà *Signandi ritus*, *Solvere*.

NODUS Hyænæ, apud Lucanum *l. 6. v. 672.* ubi res omnes Magiæ inſervientes enumerat,

Viſcera non lyncis, non diræ nodus Hyænæ.

Ariſtoteli ἡ πῆξις τῆς ὑαίνης. Magicus nodus eſt ſeu Defixio, quâ illaqueare eam omne animal, quodcunque ter luſtraverit, dicit *Plin.* *Figere* ac *defigere* namque ad res Magicas tranſlatum, ut *devincire* ac *ligare*. Hinc quicunque in aliquo actu quocunque genere Magicæ artis prohibetur facere quod vult, aut à naturali functione aliqua impeditur, *defixus* & *devinctus* dicitur, quamvis id fiat nullô adhibitô nodô vel ligaturâ. Vide ſuprà in voce *Figere*. Locus autem Philoſophi de *Nodo Hyænæ*, in *Mirabilibus*, hic eſt. Hyænæ genus quoddam eſt. Ὁ ὑαίνης τρόπος τι θηρίον ὃ ἀνθρώπου σκιᾷ ἐπιβᾶσα, ἀφωνίαν ἐργάζεται, καὶ πῆξιν τοιαύτην, ὥστε μὴ δύνασθαι κινεῖν τὸ σῶμα. *Quod, cùm aliquod animal viderit, aut hominis umbram calcaverit, vocem illis aufert & talem operatur defixionem, ut corpus movere non poſſit:* ubi, uti dictum, *nodum Hyænæ*, Magicum eſſe impedimentum & defixionem, docet Salmaſ. *ad Solin. p. 1089.* Alius Bocharto videtur: qui: cum *Hyænæ nodum* Lucanus cenſeat in ſagæ ſupellectile interque eas res, quæ Magiæ inſerviunt, non potuiſſe in iis Hyænæ defixionem, i. e. vim, quâ animalia detinet, locum habere, inde colligit. Agitur, inquit, de Erictho Magâ Theſſalâ, quæ, ut Romani militis animam arte Necromanticâ ex Inferis excitet, Magica pharmaca omnia adhibet. Proinde, ut ait Poëta,

Huc quidquid fœtu genuit Natura ſiniſtrô,

Miſcetur, non ſpuma canum, quibus unda timori eſt,

Viſcera non lyncis, non diræ nodus hyænæ

Defuit, & cervi paſti ſerpente medullâ.

Non puppim retinens, Eurô tendente rudentes,

In mediis echeneis aquis, oculique draconum,

Quæque ſonant fœtâ tepefacta ſub alite ſaxa.

Non Arabum volucer ſerpens innataque rubris

Æquoribus cuſtos pretioſa vipera concha,

Aut viventis adhuc Libycæ membrana ceraſtæ:

Aut cinis Eoâ poſiti phœnicis in ara.

E quorum lectione omnino videtur, *Nodum Hyænæ*, non eſſe actionem, ſed ſubſtantiam, ut reliqua omnia, quæ à Lucano ibi recenſentur, nempe *ſpuma canis rabioſi*, *lyncis viſcera*, *medulla cervi*, *remora piſcis*, *draconum oculi*, *lapis aëtites*, *ſerpens alatus*, *vipera è mari Rubro*, *membrana ceraſtæ*, *phœnicis cinis*. Sed ipſiſſimam

Hyæna

Hyænæ Nodi definitionem Plin. exhibet: qui *l.* 28. *c.* 8. dum in eo eſt, ut probet, Magos hyænam ex omnibus animantibus in maxima poſuiſſe admiratione & ad Magicas Artes ſingulis prope membris vim aliquam peculiarem tribuiſſe, inter cætera ait, *Totius domus concordiam eodem* (hyænæ: *genitali & articulo ſpinæ cum adhærente corio adſervatu conſtare* (dicunt) *quem ſpinæ articulum ſive* NODUM *atlantion vocant. Eſt autem primus. In Comitialium quoque remediis habent eum.* Ubi *ſpina* eſt vertebrarum ſeu articulorum dorſi compages, quorum *primus* ille dicitur, qui proximè collo jungitur & meritò vocatur *nodus*: eſt enim commune hoc omnibus articulis nomen. Unde idem Plin. *l.* 11. *c.* 37. *Quibus cervix è multis vertebratiſque orbiculatim oſſibus, flexilis ad circumſpectum, articulorum* nodis *jungitur.* Et infrà, *Nervi nodos corporum, qui vocantur articuli, alibi interventu, alibi ambitu, alibi tranſitu ligantes.* Et Ovid. *de Ponto, l.* 1. *Eleg.* 3. *v.* 23.

Tollere nodoſam neſcit Medicina podagram.

I.e. morbum in corporis *nodis* & articulis &c. Præterea *Nodus*, in dorſo hyænæ *primus* dicitur articulus ſpeciali ratione: quia cùm in reliquis feris colli & dorſi vertebræ rectâ lineâ continuentur, hyænæ ῥάχις ibi κυρτοῦται, i. e. *curvatur* & in *nodum* ſeu gibbum attollitur. Hinc Oppianus *Venaticorum* ſeu *Cynegeticôn l.* 3.

Ἡ δέ τε κυρτοῦται μεσάτην ῥάχιν ———

Hæc autem curvatur circa mediam ῥάχιν.

Quamvis enim in ſummo dorſo & inter humeros ſit hyænæ gibbus, illam tamen poeta non malè *curvari & in gibbum attolli circa mediam ῥάχιν* dicit, quia ῥάχις, præter *dorſi ſpinam*, etiam *colli vertebras* complectitur, aut *os colli*, qualecunque ſit. Hyænæ namque collum pro vertebris os continuum habere creditur, unde flecti, niſi totius corporis circumactu, non poſſe, Plinius & Solinus *c.* 30. ajunt. Quod ſi verum, ob id ipſum primam hyænæ vertebram ampliorem eſſe oportuit, ut continuum illud os exciperet, & tanquam *nodo* fortiùs devinciret. Nodus porrò ille rectè *Atlantius* dictus eſt, quia prope humeros ſitus, quibus onera, tanquam *Atlante*, ferri notum eſt: Unde eſt, quod in homine vocatur ἄτλας, ſeptima colli vertebra, dorſo proxima, Pollux *l.* 2. *c.* 4. §. 28. Vide omnino Bochart. præfatum *Hieroz. Parte prior. l.* 3. *c.* 11. *ubi de* צבע, ſeu *Hyæna.*

NODUS Magicus, ſeu *Defixio* dicitur, quum quis aliquo in actu, vi Magicæ artis, prohibetur facere quod vult, aut impeditur à functione aliqua naturali, ſive id fiat *nodo* aliquô adhibitô aut ligaturâ, ſive ſimplicium herbarum aut verborum poteſtate, ſive aliô aliquô modô. Græcis κάτοχος, item ἀνάγκη: quippe, qui ἀναγκάζεται, haud magis ſuæ ſpontis eſt, aut arbitriô ſuô utitur, quàm ſi *defixus* aut vinculis conſtrictus eſſet. Πικρὴν ἀνάγκην dixit Orpheus hanc κάτοχον, ſeu Magicum hunc καταδεσμόν. Paulus *Sententiar. l.* 5. *c.* 23. *Qui ſacra impia nocturnave, ut quem obcantarent, defigerent, obligarent, fecerint,* &c. Inprimis autem *Nodus Magicus*, ſortilegium id eſt, quô in Nuptiis ſuis aliqui prohibentur officium facere virile, qua de re vide hic infrà, ubi *de Nodo Veneris.* Quibus verò modis *Nodi Magici* fiebant, iiſdem iterum ſolvebantur, cantibus ſcil. herbiſque; quæ duo præcipuè nominant Poëtæ. Unde Sortilegium Gallis *Charme*, i.e. *carmen*; & carminibus devovere aliquem ac defigere *charmer*, quaſi *carminare* &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1088. & ſupra in voce *Defixio*, adde Plin. *l.* 28. *c.* 4.

NODUS Veneris, hodie quibuſdam dicitur, quum quis in nuptiis ſuis virum mulieri ſuæ fungi maleficâ arte prohibetur. Ad quam rem Latini generali vocabulô, quô omnia maleficia Magica deſignare conſueverunt, uſi ſunt, *defigere* hoc & *obligare* appellantes; quod huic veneficio apprime convenit. Cui enim arte Magicâ membra illa ſic præpediuntur, ut vim ſuam exercere non poſſint, *ligatus* & *defixus* intelligitur. Quod proin verbum hac ipſâ in re uſurpavit vetus Auctor Appulejus ψευδώνυμος *in Herbario ſuo*, de herba Leontopodio: *Si quis devotus defixuſque fuerit, in ſuis nuptiis, ſic eum reſolves.* Exemplum habes, apud Tibullum, Ovidium & Petronium. *Devoti* etiam tales dicti, ut ex Appulejo modò laudato attulimus. Sed & Tibullus, *l.* 1. *Eleg.* 5. *v.* 40.

Admonuit noſtra, deſeruitque Venus.
Tum me diſcedens devotum fœmina dixit.

Idem *l.* 1. *El.* 8. *v.* 17.

Num te carminibus, num te pallentibus herbis
Devovit tacitò tempore noctis anus.

Virgilius in Ciri,

——— *Jolchiacis animum defigere votis,* &c.

Bene autem hæc omnia *Nodi* nomine veniunt, quod pro quolibet *remora* & *impedimento* poni Latinis notum, ex Floro *l.* 4. *c.* 9. Prudentio *Hamartig. v.* 211. Aliis, vide Salmaſ. *ubi ſuprà*, & de *Veneris Nodo* plura ſuprà *in Ligula.*

NODUTERENSIS, inter ruſtica Romanorum numina, memoratur Arnobio *adv. Gent. l.* 4. *Nodutis dicitur Deus, qui ad nos perducit res ſatas; & quæ præeſt frugibus terendis, Noduterenſis.* Ubi *Nodotus* & *Nodoterenſis* legi jubet, in *Electis ſuis* God. Stewechius. Vide *Nodotus.* Uti verò Gentiles minimis quoque rebus ſua aſſignavêre Numina, ita certum eſt ex minimis illis verum Numen poſſe agnoſci. Hinc Lucilius Vaninus, atheiſmi crimen ſibi impactum amoliturus, coram Senatu Theoſano, lectâ fortuitò è terra paleâ Judicibuſque oſtenſâ, *Hæc jubet*, dixit, *ut credam Deum eſſe.* Inde ad Providentiam ſermone prolapſus, ut jactum in terram ſemen, ut elanguiſſe viſum & mori, ut ex putrefacta albeſcit, ut viret & naſcitur, ut ſenſim creſcit, ut adoleſcit rore matutinô, ut luxuriat infuſâ largiùs deſuper aquâ, ut in ariſtas armatur, prohibendis per ſpicula avibus, ut in ſtipulam erigitur & frondeſcit, ut flaveſcit provectius, demiſſoque ut ſupercilio languet, donec demetatur: ut poſtmodum trituratur, & ſeparatô à palea fructu, granô homines, paleâ vivunt animantes reliqua facundâ oratione proſequutus, inde Deum auctorem eſſe naturæ concluſit, apud Grammondum *Hiſtor. Gall. l.* 3. *ad ann.* 1618.

NODUTIS dicitur Deus, qui ad nodos perducit res ſatas, Arnob. *l.* 4. Ibi Meurſius legit *Nodutus* atque ita legi debere apud Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 4. *c.* 8, ubi *Nodotus* legitur.

NOE, Latine *ceſſatio*, vel *requies.* Unde *Heſychius*: Νῶε, ἀνάπαυσις, (ideoque ridicule *Suidas*: Νῶε, ὄνομα κύριον, παρὰ τὸ νῶ, τὸ κολυμβῶ, ſcil. quod in arca incluſus, in mediis aquis nataret) fil. Lamech, natus A. M. 1057. vir Deo gratus, quem, cùm homines ejus temporis perdere vellet, juſſit, ut navem, ſive arcam fabricaret, cujus beneficiô ab aquis cum familia tutus, cæteris ſubmerſis, hominum genus reſtituit: diviſô inter filios orbe. Obiit A. M. 2006. ætat. 950. poſt diluvium. 350. Gen. *c.* 6. 7. 9. Sulp. Severus *l.* 1. *c.* 3. *Ex quo Noe natus, juſtitiâ egregius, & præ cæteris mortalibus, Domino carus acceptuſque. Quâ tempeſtate cùm jam humanum genus abundaret, Angeli, quibus cœlum habitaculum erat, ſpecioſarum formâ Virginum capti, illicitas cupiditates appetiverunt, ac naturæ ſuæ, originiſque degeneres, relictis ſuperioribus, quorum incolæ erant, matrimoniis ſe mortalibus miſcuerunt, ex quorum cœtu Gigantes editi eſſe dicuntur. Quibus rebus offenſus Deus, maximeque malitiâ hominum, quæ ultra modum proceſſerat, delere penitus humanum genus decreverat. c.* 4. *Sed Noë virum juſtum, vita innocens deſtinatâ eximit ſententia.* Joſeph. *Jud. Antiq. l.* 1. *c.* 4. Πολλοὶ γὰρ ἄγγελοι Θεοῦ γυναιξὶ συμμιγέντες, ὑβριστὰς ἐγέννησαν παῖδας, καὶ παντὸς ὑπερόπτας καλοῦ διὰ τὴν ἐπὶ τῇ δυνάμει πεποίθησιν. Ὅμοια τοῖς ὑπὸ γιγάντων τετολμῆσθαι λεγομένοις ὑφ' Ἑλλήνων καὶ οὗτοι δρᾶσαι παραδίδονται. Ὁ Νῶχος δὲ τοῖς ὑπ' αὐτῶν πραττομένοις δυσχεραίνων, καὶ ἀηδῶς ἔχων, ἔπειθεν ἐπὶ τὸ κρεῖττον τὴν διάνοιαν, καὶ τὰς πράξεις μεταφέρειν. Ὁρῶν δὲ οὐκ ἐνδιδόντας, ἀλλ' ἰσχυρῶς ὑπὸ τῆς ἡδονῆς τῆς κακῆς κεκρατημένους, δείσας καὶ μὴ φονεύσωσιν αὐτὸν μετὰ γυναικὸς καὶ τέκνων καὶ τῶν τούτοις συνοικούντων, ἐξεχώρησε τῆς γῆς. Ὁ δὲ Θεὸς τοῦτον μὲν τῆς δικαιοσύνης ἠγάπησε. Noam Saturnum veterum fuiſſe fuſè probat Bochart. *Geogr. Sacr. l.* 1. *c.* 1. Arcam in Armeniæ montibus quieviſſe, plurimi tradunt. Hieronym. credit Taurum illum fuiſſe, cujus pedem Araxes lambit. Alii id in montibus Gordiis contigiſſe referunt, & Epiphanius ſuô tempore arcæ reliquias ibidem oſtenſas fuiſſe teſtatur. Vide eundem, cum Pererio *in Gen.* Riveto, *Exercit. in eandem*, Torniellum, Salianum, &c. Cæterùm alter hic Mundi parens, antequam filii nepoteſque deſtinatas quiſque ſedes peterent, Numine plenus, fata ſingulorum omniumque Imperiorum origines & ſucceſſiones his verbis aperuit: *Maledictus Chanaan, ſervus ſervorum erit fratribus ſuis. Benedictus Jehova Deus Semi, eritque Chanaan ſervus illius. Dilatabit Deus Japhetum, ut habitet in tentoriis Semi, eritque Chanaan ſervus illorum*, Gen. *c.* 9. *v.* 25. 26. 27. Quô vaticiniô ſanctiſſimus Vir Imperium Orbis & ſupremam dominationem primò quidem Semi, inde Japheti poſteris tribuit, Chamæis perpetuâ, vel ſuâ, vel alienâ ſervitute preſſis: quod etiam ad noſtra uſque tempora conſtanter duravit. Nam principio penès Aſſyrios & Perſas, i. e. Semi progeniem, ſumma poteſtas fuit. His Japhetæi, Græci, Romani, & qui hodie rerum totô Orbe potiuntur, Scytharum nationes, ſucceſſerunt. Quòd ſi interdum ſive Ægyptii, ſub Rhamſe & Seſoſtri; ſive Æthiopes, ſub Tirhaka vel Tearcone; ſive Karthaginenſes & Pœni, potentatum in Semi & Japheti prolem exercuiſſe videantur, id breve ac tumultuarium, fulgetri inſtar mox evanuit, & nec populorum multitudine, nec terrarum ſpatiô, nec diuturnitate temporis, cum illorum Majeſtate comparandum fuit. Et magnum hodieque ſervitutis argumentum eſt, Æthiopas mancipia ſemper eſſe, quos inſuper natura noctis colore tinxit, ſive id ex divina maledictione, ſive peculiari corporis habitu ac nobis penitùs incognitâ ratione, neque enim, ſuper hoc à Naturæ conſultis conſentitur, originem traxerit. Etiam, licèt Nimrodus, Chami progenies, in amœniſſimos Babyloniæ campos progreſſus, paulò pòſt turrim *Babel* deſtructam, ejus urbis imperiô raptô, brevi magnum imperium conflaverit, haud tamen diuturna illa potentia fuit, brevique pòſt, vel ipſe, vel ſucceſſor ejus, ab Aſſure victus, Semi poſteritati, cui id debebatur, loco ceſſit, jugumque Chamo impoſitum eſt. Georg. Hornius *Orbis Polit. Part.* 2. *p.* 434. &c. Vide quoque ſuprà, in voce *Nimrod.* Idem Philoſophiæ veræ inſtaurator, eam non modò, in familia ſua, vivâ voce docuit, ſed & illius præcepta, ſi *Beroſo* credimus, literis conſignavit, æmulatus ex progenitoribus ſuis Sethum, de cujus columnis notus eſt Joſephi locus. Conſedit autem in Armenia, ubi montes, qui à Moſe *Ararat*, ab Onkelos *Kardu* appellantur: etiam Curtio *l.* 5. *c.* 10. memorati, qui illos *Cordiæos*, ut alii *Gordiæos*, *Gordienos* vel *Gordæos* vocant, ubi hodieque reliquias arcæ conſpici volunt, de quo vide Joh. Mandev. *Itinerarii c.* 54. Nicol. Damaſcenus montem illum *Barin* vocat, apud Euſebium *Præpar. l.* 8. *c.* 4. Hinc idem *Beroſus*, ſolis apud Armenios & Scythas Sacerdotibus, *Noachi* Philoſophiam & docere & legere fas fuiſſe tradit: docuiſſe autem curſus aſtrorum & annum diſtinxiſſe ad Solis motum. Quò faciunt, quæ Gentiles de Jano, quem aliô nomine Saturnum vocavêre, literis prodiderunt: quibus nominibus *Noachum* fuiſſe inſignitum quidam aſſerunt, aliis Janum à Saturno diverſum facientibus. Prometheus enim, quem nonnulli eundem quoque cum *Noacho* faciunt, eò quòd apud Æſchylum inter alia gloriatur, repertum ſuum eſſe currus illos nauticos, qui lineis alis vagentur per mare. Vide Muretum *Var. Lect. l.* 1. *c.* 9. *Noachi* potiùs nepos, Japheti nempe filius fuit. Filios *Noachi*, Sem, Cham & Japhet ipſos Orbem inter ſe diviſiſſe, & Patrem cum iis in Pontum appulſum, colluſtratis littoribus maris Mediterranei, Semo monſtrâſſe Aſiaticum littus, Chamo Africam à Nilo ad Oceanum uſque Gaditanum, Japheto Europam omnem cum minore Aſia, adſignâſſe, Pſeudo *Beroſus* refert. Vide quoque *Poſtellum*, *Beroaldum*, & ante illos Epiphan. *in Ancherato*: Sed veriſimilius Hornio videtur, non ipſos *Noachi* filios in diver-

diverſas has orbis partes tranſgreſſos, verùm poſteros demum, cùm jam in Oriente homines multiplicarentur, eò colonias duxiſſe: quarum cauſæ eſſe ſolent, abundantia hominum, & natalis glebæ anguſtia. Idem nurus ejuſdem Patriarchæ cum Antiquitate Sibyllam non male vocari cenſet: aliò nomine à Chaldæis Sambethas vocatur. Hinc & Sibylla Erythræa, quam inter omnes præcipuam fuiſſe conſentiunt, l. 3. Noachi ſe nurum profitetur,

Τῶ μὲν ἐγὼ νύμφη.

Et l. 1. cum eo, in diluvio ac arca fuiſſe ſcribit &c. Vide Georg. Hornium *Hiſtor. Philoſ.* l. 2. c. 1. de *Noachicis* vero *præceptis* ſupra.

NOEGA, ſeu NOEGAUCESIA, *Ptolem.* oppid. præclarum Hiſpaniæ Tarraconenſ. in ora Aſturum, teſte Mela l. 3. c. 1. ab oſtio Meari 6. leuc. in ortum, ab Oveto urbe 14. in occaſum. *Navia Cluſio*, licet illud mediterraneum, quàm litoreum ſit, juxta fines Gallæciæ, longitud. 12. 30. latitud. 44. 00. *Baudrando* oppid. Aſturum, in ora Oceani Cantabrici. Aliis *Riba de Sella*, oppid. Aſturiæ Santillanæ, 12. leuc. à Legione in Boream, longè à Navia in Ortum.

NOELA, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis Plin. l. 4. c. 20. *Noya Cluſio* & *Floriano*. *Novium Ptolemæo*, inquit *Ferrar*.

NOEMA, filia Lamech, ex Sella uxore, Gen. c. 4. v. 22. Latinè *pulchra*, ſive *decora*, vel *movens valde*. Hæc texturæ variæ artem invenit, teſte *Comeſtore*.

NOEMAGUS, urbs Galliæ Narbonenſis prope Gebennam, *Ptol.*

NOEMAN, fil. Balæ, filii Benjamin, Numer. c. 26. v. 40. Latinè *pulcher*, ſive *decorus*, aut *mortem præparans*.

NOEMI, vel NAOMI, uxor Elimelech, mater Mahalonis & Chelionis, quorum ille Orphæ, hic Ruthæ maritus erat, Ruth. c. 1. v. 2. Latinè *pulchra*, ſive *decora*.

NOEODUNUM, quibuſdam eſt *Leona*, ſeu *Leondeul* incolis, urbs Oſiſmiorum, in Armorica. Aliis eſt *Dol*, urbs Rhedonum, in Britannia minore. *Sanſoni Brietioque* eſt Noviodunum Diablintrum, *Nogent le Retrou*, caput Perticenſis provinc. ubi aliàs Diablintres.

NOEOMAGUS, vide NEOMAGUS.

NOES, fluv. Thraciæ, vide *Noas*.

NOESIA, Inſul. prope Rhodum, Sporadum una, *Euſtath.*

NOETIANI, Hæretici, à quodam *Noëto* dicti, Chriſtum eundem cum Patre ac Spiritu S. nec Trinitatem perſonis, ſed officiis tantùm, diſtinctam delirârunt: unde & *Patripaſſiani* vocati, quod Patrem paſſum eſſe dictitarent. Quemadmodum & Sabelliani docuerunt, qui ab eodem Noëto originem traxiſſe dicuntur. Iidem *Unionitæ* inſuper appellati ob eandem rationem, de quibus Prudentius *tit. contra Unionitas* ita,

Cede profanator Chriſti, jam cede Sabelli
Depoſitorque Patris, Natique inſane negator,
Nonne Patrem violas, dum Natum ſcire recuſas.

apud Car. Macrum *in Hierolexico*. Vide in voce *Noëtus*, & plura hanc in rem, apud Jo. Forbeſium *Inſtructionum Hiſtor. Theologic.* l. 1. c. 2. §. 5.

NOETUS, vir doctiſſimus, cujus hortatu Alfredus Angliæ Rex, Academiam Oxonienſem fundavit, A. C. 895.

NOETUS, Hæreſiarcha, Magiſter Sabellii Naturam divinam cum Perſonis confudit. Vide *Sabellius*.

NOFFUS ſeu NAUFUS. *Gloſſ.* Pithœi: *Nauſo, ſarcofago ligneo*; quibuſdam, quòd *navis* formam referret, quæ Gallis olim *Nau* dicta: Car. du Freſne *Gloſſar.* Et hæc navis erat ſeu cymba Charontis, quâ demortuorum Animæ, trajectò fluviò Infernali, ad campos Elyſios deferebantur. Vide *ſuò locò*.

NOGA, fil. David, 1. Paral. c. 3. v. 7. Latinè *ſplendor*.

NOGARETUS Wilhelmus, Gallus, miſſus cum Sciarra Columna, a Philippo Pulchro Galliæ Rege in Italiam venit, & Gibellinis in ſuam partem pertractis, cepit Ananiæ A. C. 1303. Bonifacium VIII. illum in Galliam pertracturus, ut Lugduni in Synodo Patrum judicaretur. *Patarini* convitiô à Pontifice offenſus, illum collo tractum, ferreâ chirothecâ renitentis ori impactâ, Romam deduxit, ubi Bonifacius mœrore animi deceſſit, Maſſon. l. 3. Pater Nogareti hujus, propter religionem, martyrium ſubiit. Mornæus *in Myſter.* p. 934. Poſteri, non infimô inter nobiles Galliæ locô, adhuc ſuperſunt.

NOGARIOLUM, vel NUGARIOLUM, ad fluvium *Midoux* urbs præcipua inferioris Comitatus Armaniaci. Ubi Concil. provinciale, A. C. 1290.

NOGAROLA Antonia, Veronenſis, ſcientiâ, formâ & virtute inclyta. Nupſit viro illuſtri, ex familia Bonalcotorum, nepoti Paſſarini, principis & Domini Mantuæ. Ex eadem familia, Angelica, Antoniæ filia linguarum, S. Scripturæ, & Poëſeos perita fuit. Iſota, filia Leonardi coram Nicolao V. & Pio II. peroravit, à Card. Beſſarione magni æſtimata. Explicuit eruditè admodum Nov. Teſt. operaque Auguſtini & Hieronymi. Obiit A. C. 1466. ætat. 38. Sorores ejus Genovefa, & Laura, ſimiliter eruditionis laude floruerunt: quarum illa Brunoni Gambaræ Brixienſi, iſta Nicolao Teonio Veneto nupſit. Betuſſius, *de fœm. illuſtr.* Cæſar Capacius, *de mul. illuſtr.* Auguſtin. della Chieſa *Theatr. fœm. illuſtr.* Ludovic. Jacobus *Bibl. Fœmin.* Hilario Coſtus, *elog. fœm. illuſtr.*

NOGAROLA Ludovicus, vide *Ludovicus*.

NOGENTIUS Petrus, vide *Petrus*.

NOHA, fil. Benjamin, 1. Paral. c. 8. v. 2. Latinè *requieſcens*, aut *ducens*.

NOIA, oppid. Apuliæ Peucetiæ. Item Lucaniæ.

NOIDENOLEX, in *libro Provinc.* inter quinque Sequanorum civitates, ponitur. Aliàs quoque *Neidenolex*, videtur Guillimanno, p. 30. Neocomum, Comitatus cognominis caput, cujus vetuſtatem petit à Cæſaris tempore, quò ex XII. Helvetiorum oppidis unum, & cum aliis combuſtum, credit.

NOLA, urbs Campaniæ, ubi multa vetuſtatis adhuc monumenta. *Nῶλα Ptol.* & *Stephano*, *Nῶλα* vero Polybio l. 2. Abeſt Neapoli 14. mill. paſſ. propior Acerris & Sarno. Virgilio, l. 2. *Georg.* v. 224.

——— ——— *Vicina Veſevo*

Ora jugo dicitur, ubi prius *Nola* legebatur. Ferunt autem poſteà Virgilium petiiſſe à Nolanis aquam, uti duceretur in propinquum rus, Nolanos autem beneficium petitum non feciſſe. Poeta itaque offenſus nomen urbis eorum quaſi ex hominum memoria, ſic ex carmine ſuo deleviſſet. *Oram* pro *Nola* mutavit. A. Gellius l. 7. c. 20. De ſitu oppidi ita canit Silius l. 12. v. 162.

Campo Nola ſedet, crebris circumdata in orbem
Turribus, & celſo facilem tutatur adiri
Planitiem vallo. ——— ———

Liv. l. 23. *Et ſunt omnia campi circa Nolam.* Exiguo pòſt, *Expugnate Nolam, campeſtrem urbem, non flumine, non mari ſeptam.* De origine ejus variant auctores. Silius *loc. citatò*, v. 161.

Hinc ad Chalcidicam transfert citus agmina Nolam.

Vellejus l. 1. c. 7. *Quidam ajunt a Tuſcis Capuam, Nolamque conditam.* Solinus c. 8. *Conſtituta Nola a Tyriis.* Id fortaſſe ridiculum, inquit *Cluverius*. Forte itaque *Tyrrhenos* ſcripſit Solinus. Fruſtra obſeſſa ab Annibale fuit: S. Paulinò Epiſcopò clara. Hic & Auguſtus Cæſar obiit. Epiſcopalis eſt ſub Archiepiſcopo Neapolitano. Vide Ambroſ. Leonem, l. 1. *de Nola*. Leandr. Alb. *deſcr. Ital.* Nic. *Lloyd.* Quia vero Tyrios in Italia colonias condidiſſe, nuſquam legitur; prot. ſcribi jubet apud Solin. Salmaſ. *Nola à Thuriis.* Thurii autem Græcè οἱ Θούριοι, ab oppido Thurio, quod inter Crathin & Sybarim amnes ſitum erat, olim & ipſum *Sybaris* dictum, nomen accepère. *Steph.* Θούριοι πόλις Ἰταλίας, ἡ πρότερον Σύβαρις, *Thurii urbs Italia, quæ prius Sybaris.* *Thyrios* verò apud Solinum ſcripſère librarii, pro *Thurii*, ut *Thylen*, pro *Thule* & ſimilia. Chalcidentium colonos, Nolanos fuiſſe, refert Juſtinus l. 20. c. 1. cui alii ſuffragantur, uti dictum. Vide prætatum Salmaſ. *ad Solin.* p. 72.

NOLA, tintinnabuli parvi genus, quod Polydor. Virg. *de Inventor. rerum* l. 3. c. 18. dici vult, à *Nola* Campaniæ urbe, cujus Epiſcopus Paulinus illius fuerit inventor. De quo etiam Franc. Sweertius *Notis in Hier. Magium de Tintinnab.* ſic ait: *Paulinus Epiſcopus Nolanus, (quæ urbs Sidicinum olim, teſte Plinio l. 3. c. 5.) Divi Hieronymi æqualis, vir vita ſanctimoniâ ſpectabilis, primus in ſuam Eccleſiam campanæ uſum invexit: correxit vir ſanctiſſimus abuſum Gentilium ſacrorum & ad pia omnia tranſtulit, ut nimirum ejus ſtrepitu exciri poſſent ad conciones preceſque ſemotiùs habitantes. Atque hinc fortaſſe tenuit conſuetudo, ut Nolæ vocabulò conſerventur tintinnabula ab hac Campania Nola, cujus apud Polybium Liviumque fit mentio.* E quibus tamen colligitur, non inventas à Paulino hoc, ſed tantùm in Eccleſiam ſuam invectas *Nolas* fuiſſe. Nam & ante eum, de quo Gennadius *in Additam. ad D. Hieron. de Viris illuſtr.* nihil tale profert, *Nolæ* mentionem fecit Quintilianus l. 8. *Inſtit. Orator.* c. 6. qui Domitiani Imperatoris ætate floruit: & ſatis tritum ſermone proverbium eſt, *In cubiculo Nola*. Hier. Magius *loc. cit.* Cœl. Rhodig. l. 19. c. 11. &c. Græcè κώδων, Angl. *a little bell, a Saints, ſance or Sacring bell.* Earum enim uſus jam in ſacris Cybeles Matriſque Deûm receptus fuit, ut ex variis Auctoribus probat Hadr. Junius *Animadverſ.* l. 3. c. 11. Erant & in oſtiis, ad pulſum ciendum, quo Janitores evocarentur, ut annotârunt Viri docti ad Sueton. *Aug.* c. 91. Excubitores quoque nocturnis vigiliis *Nolam* antiquitus pulſaſſe, ad cujus pulſum illicò reſpondendum fuerit, diſcimus à Suida in voce Κωδωνοφορῶν, ex Ariſtoph. Interprete, cujus verba: Περιϊόντες ἐπὶ τὰς φυλακὰς κώδωνας εἶχον, καὶ τούτους ἔσειον πειράζοντες τὸν καθεύδοντα, καὶ ἵνα οἱ φυλάσσοντες ἀντιφθέγξωνται, *Venientes ad cuſtodes Nolas habebant, quibus ut ſonarent impulſis dormientes tentârunt & reſponſum poſcerunt.* Qui mos etiamnum apud Iccium portum (Caletum hodie) aliiſque locis præſidiariis obſervatur. Similiter, ſi quà vis ingrueret, Campani æris tinnitu indicium ejus rei dabatur olim, quemadmodum & hodie plurimis in locis. Unde eleganter Statius *Theb.* l. 6. v. 686.

——— ——— *Procul auxiliantia gentes*
Æra crepant.

Præter hos Codonophoros, qui Excubitores circumirent, (quos hodiè *Rondam* fortè dicimus) erant & alii, qui atrati funus præcedebant, *Suid.* & *Guil. Budæus*. Etiam *Nola* ſignò homines eleemoſynam petentes, habet *Chronic.* Montis Ser. A. C. 1128. Sed & apud Græcos è ſontium collo *Nolas* ſuſpendi moris erat, ne ex eorum improviſo contactu quiſquam pollueretur. Unde Zonaras factum credit, ut Imperatoris triumphantis currui tintinnabulum cum ſcutica ſive flagro adalligaretur: Ita enim is *Annal. tom.* 2. *Ne Triumphator ſuperbiret ſupra quàm par eſſet, ſed ut ſciret, ſe legibus ſubditum, & poſſe vel extremò affici ſuppliciò, aut* Nolam *ſontibus appenſam geſtare* &c. De ſontibus autem ſonat locus Plauti *Pſeudolo Actu* 1. *Sc.* 3.

——— *Lanios inde arceſſam duos cum tintinnabulis,*
Eidem duos greges virgarum ulmearum adegero,
Ut hodie ad litationem huic ſuppetat ſatias Jovi.
In malam crucem iſtic ibit Jupiter lenonius.

Et quidem Iconem hominis, cum *Nola* ad ſupplicium ducti, exhibet Hier. Magius *loc. præfatò* c. 21. *Avienus* de cane, quoque vocem uſurpat:

Hunc Dominus, ne quem probitas ſimulata lateret,
Juſſerat in rabido gutture ferre nolam.

Fridericus II. Imperator *de Arte Venand.* l. 2. c. 41. de campanula, falconum pedibus alligari ſolitâ: *Sequitur de campanella, quæ etiam* Nola *dicitur* &c. Ita porrò appellant Scriptores rerum

Mona-

Monaſticarum campanulam, quæ in refectorio ad menſam Abbatis appendıtur, quâ is, vel lectionis, vel convivii, finem ſignificat. Unde *Nola refectorii* dicitur, in Stat. Ord. *de Sempringham p.* [illegible] *&c. à ſoror ad Nolam in refectorio*, eſt Abbatis ſibicem menſis exercere. Unde in Vita Wilhelmi Abbatis Roſkildenſis, [illegible] *H* [illegible] *ingreſſum refectorii* [illegible] *(Prioreſſa) a nola ſubmovit, &* [illegible] *ſubdunt.* Extant in *Nolam* Capituli antiqui, apud Canitium, hi verſus.

Præcepto fratres hoc ſignô convocat omnes,
Exemplo [illegible]
Nec non [illegible] *ſi forte* [illegible]*,*
[illegible]
Laudibus & [illegible]*,*
Captamus [illegible]*,*
Cogens & [illegible] *lucem,*
[illegible] *&c.*

apud Car. du Fresne *Gloſſar.* Hinc *Nolarium*, de qua voce vide Macros Fratres in *Hierolex.* ubi multa de convocandi ad Meſquitas populi ritu apud Turcas.

NOLASCIUS Petrus, vide *Petrus*.

NOLI me tangere, arrogans Novatianorum vox, apud Ambroſ. *de Pœnitentia l.* 1. *c.* [illegible] *Sed hæc inſolentia arrogantia, non ſancti timoris eſt, ut faſtidio vobis ſint, qui volunt agere pœnitentiam. Per* [illegible] *lacrymas non poteſtis. Non ferunt oculi veſtri* [illegible] *vestimentorum,* [illegible] *ſuperbo oculo & tumido corde delicati* [illegible]*, arrogante voce dicitis ſinguli,* Noli me tangere, quia mundus ſum. *Dixit quidem Dominus ad Mariam Magdalenam,* Noli me tangere: *ſed non dixit,* quia mundus ſum, *qui mundus erat. Tu audes Novatiane, mundum te dicere, qui, etſi operibus mundus eſſes, hoc ſolo* [illegible] *fieres immundus.* Nempe Novatiani ſeipſos *καθαρὸς*, h. e. *mundos* ſeu *puros* vocantes, reliquorum occurſum velut immundum averſabantur, & lapſos, etiam poſt ſeriæ pœnitentiæ ſigna luculenter edita, recipere nolebant. Vide ubi de *Novata*, & cum allegis, ut & ſupra ubi de *Munditie Ceremoniali V. T.* Eadem ſuperſtitio & arrogantia apud Indos inprimis hodiernos, qui non ſolùm à Chriſtianis tangi, vel vas eorum, niſi probè lotas prius, tangere abominantur: ſed ipſi inter ſe, pro puritatis munditieque, quam ſibi in ſectarum gentis ſuæ multiplici varietate fingunt, gradibus, à mutuo contactu magnâ anxietate abſtinent, uti videre eſt apud P. de Valle & Joh. Baptiſtam Tavernier *Itinerar. Indic.*

NOMADES, popul. in Scythia Europæa, quorum vita omnis in habendis gregibus vertitur. Nunc *Tartari* dicuntur, juxta quos Sauromatas locat Plin. *l.* 6. *c.* 19. Meminit eorum Strabo *l.* 11.

NOMADES, Aſiæ popul. juxta Caſpium mare. A noſtris hodie appellantur *Daæ* & cognomen *Parni*, inquit *Strabo*.

NOMADES, Africæ populi inter Zeugitanam regionem & Mauritaniam ſiti, qui poſtea literis aliquot mutatis *Numidæ* appellati ſunt. Hos ſcribit Salluſtius *Bell. Jugurth. c.* 13. ex Perſis ortum traxiſſe, qui Herculem in Hiſpaniam comitati ſunt, eôque mortuô in Africam trajeciſſe, locaque occupâſſe Oceano proxima, alveosque navium inverſos pro tuguriis habuiſſe: deinde paulatim per connubia ſibi Gætulos miſcuiſſe, poſteaque Numidiæ nomo propter multitudinem à parentibus digreſſos, poſſediſſe ea loca, quæ proximè Carthaginem ſunt, & *Numidia* appellantur. Dicti *Nomades* ἀπὸ τοῦ νομῆς, h. e. *à paſcendo*, quòd paſtionibus præcipuè vacarent, herbisque in uno loco depaſtis papiliones ſuas curribus aliò transveherent. Dionyſ. *v.* 186.

[illegible Greek verses]

Horum Virg. meminit, *Æn. l.* 4. *v.* 320. & *l.* 8. *v.* 724.

Hic Nomadum genus, & diſcinctos Mulciber Afros.

Hic Lydios.

NOMÆ, oppid. Siciliæ. Νομαὶ Diodoro *l.* 11. Silius. *l.* 14. *v.* 26.

[illegible] —— *Comitata Nomais*
[illegible] *Venit Amaſtra viris.* ——

Nol. vulgò *Nomari.*

NOMÆI, Thraciæ populi qui poſtea *Scythæ* dicti ſunt, *Steph.*

NOMARCHA, Græcè Νομάρχης, Nomi (de qua voce vide ſuô locô) in Ægypto olim Præfectus erat, apud quem Ægyptiorum quilibet Nomô comprehenſorum quotannis demonſtrare, unde viveret, ſub mortis pœna tenebatur, lege Amaſis Regis quam Solon poſtea Athenas tranſtulit, Herodot. *l.* 2. *c.* 175. Vide quoque infrà voce *Otium*. Iidem reditus Regis curabant, & ſuô quisque Nomô omnia adminiſtrabant; Diodor. ubi de Seſoſtre Rege: [illegible Greek] *totam Ægyptum in XXXVI. partes diſtribuens, quas Ægyptii* Νομοὺς *vocant,* ſingulis præpoſuit Νομάρχας, *Præfectos*, [illegible Greek] *l.* 1. Eorumque pro numero Nomorum, X. in Thebaide, totidem in Delta & XVI. ἐν τῇ μεταξὺ, *in regione intermedia*, erant. Straboni *l.* 17. *init.*

NOMARE, oppid. Auſtriæ inferioris ad Danubium, 6. mill. paſſ. infra Arelape, 10. milliar. German. à Vienna, in Occaſum. Vulgò *Melk*.

NOMAS, & NOAS, idem apud *Flacc.*

NOMASTÆ, Scythiæ intra Imaum populi *Ptol.*

NOMBA, urbs Judææ. *Steph.* ex *Joſepho*.

NOMEN, infantibus impoſitum, peractâ Circumciſione Judæis, aut poſt luſtrationem. Omnibus enim gentibus *Nomina* ſua erant [illegible], præter Atlantes, de quibus Pomp. Mela *l.* 1. *c.* 8. *Atlantes, quod* [illegible] *memorantur,* [illegible] *Solem execrantur, &* [illegible] *& dum occidit, ut ipſis agrisque peſtiferum. Nomina ſinguli non habent.* Indebantur autem apud Hebræos die octavo maſculis, fœminis initiô menſis. Apud Romanos, maſculis octavô, fœminis nonô. Græci variabant, ut in Luſtratione: Alii quidem quintus, alii decimus hanc rem deſtinabant. Vide *Suidam* & Ariſtoph. *in Avibus*. Sunt qui ſeptimi meminerint, ut Ariſtoteles *Hiſt. Animal. l.* 5. *c. ult.* tum ob mortiones eô die contingentes, tum ob ſacrum numerum. Unde Græcis omnis ſeptimus à nativitate felix. Chriſtianis nulla nec olim nec nunc certa *Nominandi* dies. *Turcæ, cùm* [illegible] *fere annô* [illegible]*, & Anabaptiſtæ, multo adhuc ſerius Baptiſmata aquâ ſolemnes* [illegible]*, nominatio tempore, aut, quando parentibus placet, nomina ſumuntur; Bramines decimo die natis, antea* [illegible]*, indunnt nomina. Tapingarum pueri* [illegible] *octavo circiter anno, quòd auriculas & labium,* [illegible] *perforati, hâc ratione demum in hominum numerum dicuntur* [illegible] *Abyſſini ſuos quadrageſimo die ætatis, ſacrificio adhibito, nominant. Alii aliud obſervant tempus.* Jo. Chriſt. Sagittarius [illegible] [illegible] *Heraldico* &c. Fiebant autem Romanis *Nominalia* magna cum ceremonia, qua de re vide illuſtrem locum Tertulliani, ubi *Nominalium ſolemnitatis* meminit *l. de Idol. c.* 16. Ritus hi fuerunt: Convocabant amicos, eligebant qui præeſſet *Nominis* impoſitioni, ut nunc apud Chriſtianos. Et, *Nomen* dabant infanti, crines tondebant, Diis ſacrificabant & agitabant convivia. Ex luminum à [illegible] in Fato *Nomen* auſpicatum elegêre quidam. Hinc P. Lobbetius *l.* 3. *de Pœn. Propoſ.* tradit, Veteres *Nomina* infantibus impoſituros, quaſi vitam longam proli quærerent, cereis accenſis appenoiſſe varia *Nomina*, eâ lege, ut *Nomen* ejus, qui diutiùs arſiſſet, vitæ producendæ ſpe votoque infanti cederet: quem ritum antiquum deſignat Chryſoſtom. *in Ep.* 1. *ad Cor. c.* 2. Vide Caſaubon. *ad Perſ. in Sat.* 2. Judæi ſingulae cuncta ſignabant. Numerus varius. Hebræi plerumque unum, raro duo. Græci ſimplici *Nomina* addidêre patrium, quod fere & Ægyptii. Romani tria *Nomina* ipſis Nominibus habebant, de quibus legi meretur liber Onuphr. *l.* 1. *c.* 6. *Prænomina* & *Cognomina* erant propria, *Nomina* familiæ. Eligebantur autem Prænomina honeſtæ nomenclaturæ, quia de eo primùm ſceleris quæſtio habebatur, qui turpius *Nomen* poſſideret. Et quidem patres Romani ſuum majori natu impoſuerunt, Avi nomen reliquis. Nonnihil à matribus mutuabantur: Fœminæ & ſervi ſolis ferè gaudebant *Nominibus*; interim & illarum prænomina agnoſcit *Feſtus*, cùm ait: *Prænominibus fœminas eſſe appellatas teſtimonio ſunt Cæcilia & Tarratia, quæ ambæ Caja ſolitæ ſunt appellari, pari modo Lucia & Titia.* Vide de his diſputantem *Pet. Servium.* Quartum deinde *Nomen* adulto puero ſuperadditum, *Agnomen*, à fortuna vel virtute. Profitebantur dein Patres puerorum *Nomina* publicâ conteſtatione: (quo alludens *Appulejus*, *Pater*, inquit, *natum ſibi filium cæterorum more profeſſus eſt*; vocatque hanc natalem profeſſionem παιδογραφίαν *Modeſtinus*) ſimulque in Ærarium Ilithyiæ nummum inferebant. Mox intra tertium ab eo impoſito diem, relata à Præfecto Ærarii non *Nomina* tantùm, ſed ad confuſionem vitandam, etiam Cognomina, nec non dies Nativitatis & Conſul. in Actis publicis. Unde Jul. Capitolin. *in Gordiano c.* 4. *Cùm, apud Præfectum Ærarii, more Romano, profeſſus filium, publicis Actis ejus* Nomen *inferret.* Vide quoque Briſſonium *Antiq. l.* 1. *c.* 5. Quod & Indis olim & Europæis hodieque quoque non infrequens: Aſſervabanturque illa Acta, aliàs *Faſti*, *Tabularia*, & *Charta* dicta, in templo Saturni, teſte Servio *in Georgicor. l.* 2. Vide Thom. Bartholin. *de Puerperio Veter.* Apud Athenienſes, poſtquam quintô à Nativitate die circa focum ſolenni ritu Infans geſtatus & ſic Amphidromia peracta eſſent, die ſeptimô, vel ut plurimùm decimô, *Nominalia* celebrabant; quod feſtum illis proin Δεκάτη dictum eſt. Ariſtoph. *Avibus*.

[illegible Greek verses]

Sacrificiô enim peractô, præſentibus Cognatis, quod & apud Romanos Hebræosque fiebat, *Nomen* imponere ſolebant. Quod quidem in arbitrio Parentis ſitum erat, ut Euſtath. docet *in Iliad.* 1. Plerumque tamen maximo natu Avi dabatur *Nomen*. An autem unô, an pluribus illi uſi fuerint, non admodum liquet. Mutabant enim ſubinde *Nomina*, prout ſtatus illorum variabat. Hinc Protei filiam, cùm ætate ac ſapientiâ creviſſet, *Theonoës* nomen aſſumſiſſe: Leucippen, poſtquam vendita eſt, *Lacænam* fuiſſe appellatam: Hmenium in Atracen tranſiiſſe, apud Eurip. *Helena* v. 13. Achillem Tatium *l.* 5. Euſtath. *l.* 9. legimus. Servis inprimis novum ab heris imponi ſolebat *Nomen*, idque vel à gente, ut ὁ Σύρος, vel à complexione ac colore, ut ὁ Ξανθίας ſeu ὁ Πυῤῥίας: vel à dotibus eorum, ut ὁ [illegible], ὁ Δρόμων: vel à tempore, quô emebantur, ut ὁ Νουμήνιος. Photius *Biblioth. cod.* 279. quod dein cùm manumiſſi erant, iterum mutabant. Apud Perſas, cùm Reges: apud Romanos, cùm Dii fierent homines, ſimiliter alia ſumebant *Nomina*: Quod *Palæmonis*, *Quirini*, *Iſidis*, *Portumni*, *Leucothea* &c. exemplis patet. Vide Franc. Roſſæum *Archæol. Att. l.* 5. *c.* 5. Intra ſeptimum dein annum, *Nomine* paternô, in τὸ φρατέρων album, inſcribebantur. Vide Sam. Petitum *Comm. in Leges Atticas l.* 2. *tit.* 4. &c. ut & paulò infrà. Sed & *Nomina* mutabant Hebræi, cùm è gravi morbo convaluiſſent, velut novam exorſi vitam, *Buxtorf.* Apud Chriſtianos, Romæ Epiſcopi *Nomina* mutabant, a tempore Sergii Papæ, quem primum id feciſſe, quòd *Os porci* vocaretur, tradit Mich. Scotus *Menſa Philoſoph. l.* 4.

l. 4. c. 25. Etiam Monachi olim hodieque, aliquot in Ordinibus Eccleſiaſt. mutant *Nomina.* Chronicon Malleacenſ. A. C. 1080. *Hic autè perfectus eſt monachus Monaſterii* (S. Maxentii) *ſicut ſcribitur in verſibus:*

Artis litteratura colitur tempus earum,
Annis ture more ſinguli jure &c.
Iſtum confratres amiſere demum facientes,
Ad Chriſtum perduxit dictus Maxentius almus.
Qui prius Adimeer, Baptiſmi lege, vocatus,
Poſt me vocatur, Maxentius iſtes vocatur &c.

Vide Procopium *Perſic. l.* 1. *c.* 5. Interdum *Nomina* perſonarum mutabantur, cùm ea commodè efferri non poterant, ab ea natione, ad quam vel nuptiarum, vel alterius occaſionis gratiâ ſecedebant. Lib. de fund. Monaſt. Gozecenſis A. C. 1088. *Hac propriè nomine dicta fuit Iolanta, ſed quia lingua Teutonica non facile ſonuit Latina vocabula, nomen mutavit Uda.* Inprimis ſolemne fuit Græcis Byzantinis, & præterim ipſis Auguſtis, cùm ſibi ex Latina tum gente uxores adducerent, earum *Nomina* mutare. Ita Johannis Comneni uxor Ladislai Hungariæ Regis filia, quam *Pyriſcam* vocant *Thwroczius, Bonfinius, Pyſtorius:* & Bertha Conradi Imperatoris filia, Manuelis, Johannis filio, nupta, *Irenes:* & Agnes Ludovici VII. Franciæ Regis filia Alexii Comneni conjux, *Annæ* nomine donatæ ſunt. Cujus moris alia exempla complura ſuggerit Car. du Freſne in *Familiis Byzant.* Quod quidem ii, non tam ob nomina exoticorum & quæ ægre efferri poſſent, *cacophoniam*, fecitabant, quam quòd ſummi Latinæ originis atque adeò cultus Romani notam omnem abolere ſtuderent: adeo ut priusquam in manum convenirent, ritum Baptiſmi, in quo nomina dari vel mutari conſueverant, ſpeciem quodammodo, in Latinis exorbitè, adumbrarent; quod Græcis certè objectum ab Anſhelmo Epiſcopo Havelbergenſi *Dial. l.* 3. *c.* 21. *Sicut audio, conſuetudo apud vos eſt, ut ſi quando Græcus Latinam uxorem ducere voluerit, ſicut plerumque fit & ſicut etiam inter perſonas Auguſtales ſæpe factum dignoſcitur, quòd prius oleò ſanctificatò in vaſe aliquo infuſa tota perfundatur & per totum corpus lavetur & ſic denuum quaſi in ritum & legem veſtram tranſiens matrimonio copulatur: quod quare fiat, ſi tamen fit, oppidò ſcire vellem, videtur enim quaſi quædam forma eſſe rebaptizandi,* &c. Vide quoque infra *Novum nomen.* Addam verbum de Ethnicis ad Chriſtianiſmum olim converſis. Hi *Nomen dare* dicebantur baptizandi, cùm novè aſſumtò in Eccleſiam tranſitum moliebantur. Quod non uno tempore fiebat. Tribus menſibus ante Baptiſmum, factum id eſſe, diſcimus ex *Ep.* 3. Clementis Pontif. *Accedat autem qui vult, ad Sacerdotem ſuum, & ipſi det nomen ſuum —— ut Tribus menſibus jam conſumtis in die feſto poſſit baptizari.* Quadraginta antè dies vel ampliùs, habet Siricius *Ep. ad Himerium c.* 2. Poſterioribus ſeculis nomina demum imponebantur inter ipſa Baptiſmi ſolennia, ut notum &c. Vide quoque ſuprà *Binominis.* Nec omittendum, *Nomina* eorum, qui ſacris olim certaminibus viciſſent, in Commentarium referri conſuevisse, adeò ſolicitè ac ſcrupuloſè in iis peragebantur omnia: quem morem Philo aperit *vel ἴσως.* Οἱ τῶ γένει ἀρχηγέται δι ἀθλητικῶν ἀγώνων ἐν ὑπομνήμασι ἀναγραφόμενοι γράφονται. *Qui generis auctores, propter athleticam fortitudinem ſcribuntur inter Olympionicas, aut Periodonicas.* Certè Athleta victor inſcribebatur Νικηφόρος. Idem alibi. Sed & συλλογισμὸν γραφαῖς, *incidi ſicut in columna*, publicis monumentis, ſolebant, uti videre eſt apud Car. Paſchalium *Coronar. l.* 6. *c.* 12. De *Nominis* dandi in delectibus neceſſitate, pœnaque eorum, qui ad nomina non reſpondiſſent, vide Liv. *l.* 2. *c.* 69. & *l.* 7. *c.* 4. &c. uti de πολυωνυμίᾳ ſeu *multitudine Nominum* Diis Gentilium grati, ſuprà *Iò Pean:* de more poſſeſſorum aliorumque bene meritorum, *nomina* ædificiis inſcribendi infrà voce *Paries.*

Nomina Virorum apud Romanos varia, eorumque vices.

Prænomen dicebatur, nomen, quod *Nomini* totius alicujus Gentis præmitti ſolebat: *Nomini* apud nos proprio reſpondens. Hoc diu poſt *Nomen* in uſu eſſe cœpit, nec niſi circa ann. ætat. 17. cùm virilem Togam ſumerent, imponi ſolitum eſt: Erant autem talia 18. Vide infrà in voce *Prænomen.* Interim aliquando Prænomen factum eſſe *Nomen*, docet *Priſcianus*, exemplo *Tullii Servilii, M. Tullii* &c. Nonnunquam ſecundò locò ponebatur, ut *Attius Tullus, Manlius Cnæus, Octavius Mettius* apud *Liv.* Imò in ultimum locum rejectò ſub Imperator. *Nomine* proprio, Prænomen pluribus commune eſſe cœpit.

Nomen, dicebatur nomen Gentis Stirpiſque omnibus inde deſcendentibus ramis commune, reſpondens Patronymicis Græcorum, ut teſtatur Priſcianus *l.* 2. Sicut igitur, Æaci poſteri omnes *Æacidæ*, apud Græcos, ſic qui ab Julo, Æneæ filio deſcendebant, *Julii;* qui ab Antonio, *Antonii* dicti ſunt. Unde etiam notandum, *Nomina* hæc Gentilitia omnia propriè Adjectiva fuiſſe & & in *ius* deſiiſſe, exceptis, *Peducæus, Poppæus* & *Norbanus.* Et hoc ſecundò locò communiter poni ſolebat: aliquando tamen Prænomini præpoſitum, aliquando quoque Cognomini poſtpoſitum deprehenditur.

Cognomen, propriè *Nomen* erat certæ alicujus familiæ, vel rami, in aliqua Gente: ut ait *Liv.* quam Gentem Potitiorum in 12. familias diviſam fuiſſe refert. Sic *Julius*, nomen Gentis; *Cæſar*, cognomen familiæ; *Cajus*, nomen proprium ſeu prænomen erat. Plerumque tertiò locò poni ſolebat; aliquando tamen *Nomini* præponebatur, ut apud Cic. *Gallo Fabio, Balbo Cornelio, Paprum Æmilium* &c. Nonnunquam etiam in *Nomen* mutatum eſt, teſte Valerio Max. cum ait: *Quondam cognomina, in Nomen verſa ſunt.* Imò Prænominum & Cognominum *ſæpè varii uſus in Corniliam Fabio.* Idem Autor animadvertit *l.* 10.

Agnomen quidem addunt, à Fortuna vel Virtute indìtum: Ut cùm Scipionum unus, ab Africa devictâ, *Africanus*, alter ab Aſia *Aſiaticus* dictus eſt. Meminit quoque Agnominis *Auctor ad Herennium.* Nihilominus ſub Cognominibus Agnomina iſtiuſmodi comprehensa fuiſſe teſtatur Salluſtius, cùm de Scipione ait *l. de Bello Jugurth. c.* 5. *cui poſtea Africano Cognomen fuit a Virtute.* Neceſſe unde Cognomina, imòque quoque antiquitus Prænomina, quæ in abhujuſmodi certè, fortuna, aut peculiari aliqua circumſtantia originem habuêre. Aliquando quoque Cognomina mutabant Romani, vel novum addebant; è Tribu Domore nonnunquam petitum, quod Ablativo caſu efferebant, ut: *C. Verres Romuliâ, Servius Sulpitius Lemoniâ*, ſubintellige *ex Romulia, ex Lemonia Tribu. Sigonius, Lipſius* &c. Recentiori ævo *Supranomen* acceſſit de quo infra.

Quibus porrò qualia Nomina impoſita?

Fœminæ olim habebant *Nomen* proprium ac peculiare, teſte *Varrone:* ut *Caja, Cæcilia, Lucia, Marca, Volumnia* &c. Quæ nomina, notante Quintilianô *l.* 1. *Inſtit. Orator. c.* 7. inverſis litteris ſcribebantur, Ↄ. Ꟊ. W. &c. Poſteà illa dari deſierunt: atque, cùm unica in domo erat filia, illa Gentilitiò nomine contenta erat, ut *Tullia* & per diminutionem *Tulliola.* Cùm plures eſſent, una *Major*, altera *Minor:* vel *Prima, Secunda, Tertia, Quarta* &c. dictæ ſunt. Reperiuntur tamen, quæ & Prænomen, vide *ſuprà:* & Cognomen habuêre. Namque filia Sullæ, Miloni nupta, *Cornelia.* & Paula quædam, apud Cicer. *in Ep. Valeria* cognomen habuit.

Liberi Adoptivi, *nomina* & Cognomina eorum, à quibus adoptati erant, accepêre: additò in fine nomine ſuæ Gentis, vel Cognomine aliquô familiæ ſuæ peculiari. Ex. gratiâ *M. Junius Brutus*, cùm adoptatus eſſet à Q. Servilio Cæpione Agalone, vocavit ſe *Q. Servilium Cæpionem Agalentum Brutum.* Octavius contrà, adoptatus à Jul. Cæſare, *Nomine* ſuô Gentilitiò retentô, illud in Adjectivum mutavit, nominarique voluit *C. Julius Cæſar Octavianus.* Imò & Agnomen retinere poterant; Sic Atticus, adoptatus à Q. Cæcilio, *Q. Cæcilius Pomponianus Atticus* dictus eſt: Vel novum Agnomen virtute mereri, quemadmodum Octavius *Auguſtus* poſteà agnominatus eſt. Huc pertinet, quòd Tiberius, adoptatus à M. Gallio Senatore, bona quidem ejus, non verò *Nomen* aſſumere voluiſſe, legitur apud Sueton. *c.* 6. Quòdque apud Tacitum *l.* 3. *Annal. c.* 30. Criſpus Salluſtius, ſuo è ſorore nepoti adoptato, *Nomen ſuum impoſuiſſe* dicitur.

Liberti, uſurpabant Prænomen ac *Nomen* Domini, non autem Cognomen ejus, cujus locò Nomen ſuum proprium retinebant. Hinc eruditus ille Libertus Ciceronis *M. Tullius Tyro* dictus eſt. Idem obſervabant fœderati, ac extranei, qui *Nomen* ejus, per quem in Civitatem recepti erant, ſumere ſolebant.

Servi olim non aliud, quàm Domini ſui, habebant *Nomen*, ut *Lucipor, Marcipor*, i. e. *Lucii puer, Marci puer.* Poſteà tamen iis *Nomina* obtigêre propria, & in *Servis intercidit illud genus, quod ducebatur à Domino*, ut ait Quintilian. *l.* 1. *c.* 4. Nacti autem plerumque ſunt *Nomina*, à Natione, Regioneque, e qua oriundi erant: Sic *Daces* & *Getas: Myſos, Syros, Phrygas, Lydos, Japygas*, &c appellari ſolitos fuiſſe, docet Strabo *l.* 5. Et Varro *l.* 7. *de L. L. Tres cùm emerunt Epheſi ſingulos ſervos, nonnunquam alius declinat nomen ab eo, qui vendit Artemidorus atque Artemam appellat: Alius aut ab regione, quod ibi emit, Ionem: aut ab urbe Epheſo, Epheſium. Sic alius ab alia aliqua re, ut viſum eſt.* Qui mos hodieque in Gallia aliquô modô obtinet, cùm Pediſſequorum unum *Champagne*, alium *Baſque*, aut *Picard*, quòd ex Campania, Biſcaja, Picardia oriundus ſit, vocant. Cùm autem libertatem adepti ſunt Servi, novum nomen accepêre, ut *ſuprà* viſum: quò forte alluditur Apocalypſ. *c.* 3. *v.* 12. &c. Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, & præter Auctores ſuperiùs laudatos, Auctorem Grammaticæ Lat. Gallicô Idiom. ſcriptæ, cui tit. *nouvelle Methode, p.*656.

NOMEN Commune Regum, ſeu *ſequens Imperium, in quemcunque tranſeat*, ut Curtius ait *l.* 8. *c.* 12. olim apud Populos varios in uſu. Noti enim Ægyptiorum *Pharaones*, & Palæſtinorum *Abimeleci*, ex Sacris: Armeniorum *Artaxia*, ex Tacito, *Annal. l.* 8. *c.* 56. Indorum *Taxiles* ex Curtio, *loc. cit.* Targanorum *Achſudi*, & Perſarum *Choſroës*, ex Elmacino *l.* 3. *c.* 4. Bavarorum *Caſſani*, ex Jo. Bohemo *de Mor. Gent.* Sic à Turcis Serviæ Deſpotas omnes vocatos fuiſſe *Lazaros;* Conſtantinopoleos Imperatores *Conſtantinos*, notat Leunclavius *Pandect. Hiſt. Turc. c.* 46. 51. 54. 68. 73. & 90. *Tzetzes* Ionum Principibus *Palmis;* P. Diaconus *Hiſt. Longobard. l.* 3. *c.* 16. & Regino *Chron.* Longobardorum *Flavios;* Servius *ad Æn. l.* 6. *v.* 529. Albanorum *Murranos;* Gregor. Turonenſ. *l.* 4. *c.* 24. Hunnorum *Cakanus* ſeu *Caganus*, commune nomen faciunt &c. Qui autem ex eo, quòd apud Capitolin. *c.* 5. Gordiano acclamatum fuit, *novo Scipioni*, Procoſſ. Africæ *Scipiones* vocatos fuiſſe aſſerunt, meritò refelluntur Freinshemio *Not. ad Curtium d. l.*

NOMEN Dei, urbs Americæ, in ora maris Borealis in provinc.

Terræ Firmæ, 17. leuc. à Panama in Septentrionem. Nunc deſtructa. Vide *Onomacheopolis.*

NOMEN Proprium. apud Romanos, liberâ Republicâ, non aliud quàm Prænomen erat, ut *ſuprà* vidimus: Hoc fratres cognatique à ſe invicem diſcernebantur, ita; *M. Tullius Cicero* & *Q. Tullius Cicero.* Sub Imperatoribus verò, *Nomen proprium*, perſonas varias à ſe invicem communiter diſtinguens, ultimum in locum rejici cœpit, ut *Flavius Veſpaſianus* & *Flavius Sabinus*, fratres apud *Suetonium.* Quod ſequenti inprimis exemplô clariſſimè oſtenditur: Seneca enim Pater, Rhetor inſignis, cùm nominaretur *M. Annæus Seneca*, filiorum ejus trium unus *M. Annæus Novatus*, alter *L. Annæus Seneca*, Philoſophus, tertius pater Lucani Poëtæ, *L. Annæus Mela*, dictus eſt: Quæ ultima eorum nomina ita illis peculiaria erant, ut non ſaltem reliqua communia haberent, ſed etiam Seneca Pater ſæpius tum ſibi, tum filiis, non niſi ultimum horum Nominum tribueret, ut ex inſcriptione libri Contror. eluceſcit: *Seneca Novato, Seneca, Melæ filiis ſalutem.* Maximus quoque natu horum Novatus, cùm a Junio Gallione adoptatus eſſet, *Junius Annæus Gallio frater Senecæ*, apud *Euſeb.* vocatus reperitur; Seneca tamen frater ejus *in Ep. & alibi*, ipſum non niſi ultimô trium horum nomine, quod ipſi proprium erat, compellat; quemadmodum & à Luca Evang. in Actis Apoſt. *c.* 18. *v.* 12. ſimpliciter *Gallion* appellatur. Hinc porrò factum, ut non niſi ultimum Nomen Viris dignitate eminentiſſimis, primis Eccleſiæ temporibus, utpote illos ſatis ab aliis quibuſcunque diſcriminans, dari ſoleret. Proin S. Hieronym. *Præf. Commentar. in ad Galatas*, de Victorino, celebri illo Romano, differens, *C. Marium Victorinum*, quidem appellatum eſſe notat, ipſe tamen *tract. de Scriptorib. Eccl. c.* 101. ut & Auguſtin. *Confeſſ. l.* 8. *c.* 2. non aliter eum quàm *Victorinum* appellat. Sic, quamvis S. Paulinus, Epiſcopus Nolanus, vocaretur *Pontius Meropius Paulinus*, hôc ultimô tamen ſolô ab Auguſtino aliiſque, utpote ei propriô, inſignitur. Ruffinus quoque perpetuò à S. Hieronymo, S. Auguſtino & S. Paulino vocatur, qui aliis *Tyrannius Ruffinus* dictus eſt. Similiter *Tyro Proſper*. *Cajus Cæjonius Rufinus Voluſianus*, Romæ Præfectus, *Anicius Boëtius*, non niſi *Proſperi, Voluſiani, Boëtii* nomine, apud Auctores veniunt. Excipiuntur tamen, annotante Sirmondô *ad Sidonium Apoll.* tres ſequentes: *Palladius Rutilius Taurus Æmilianus*, *Macrobius Ambroſius Aurelius Theodoſius*, *Caſſiodorus Senator*, qui *Palladii*, *Macrobii* ac *Caſſiodori* nominibus ſolùm celebres ſunt: Niſi dicas, ordinem hunc præpoſterum negligentiæ illorum tribuendum eſſe, qui, non obſervatô diſcrimine liberæ Reip. & Monarchici Regiminis, unum ſolùm Auctorem horum nominum in titulis operum adponere volentes, primi, locô ultimi ac proprii Nominis, mentionem fecerunt. Idem *Sirmondus* obſervat, cùm apud Veteres *Nomini proprio* perpetuò Cognomen, ſeu Nomen familiæ jungi mos eſſet, ſequenti ævô non *Nomen* tantùm *proprium*, ſed etiam reliqua, quibus aliquis inſignis erat, in ſingulis variâſſe, exceptô fortè Nomine, quod uni ex Majoribus celebrioribus proprium erat. Ita Symmachi Oratoris fil. nomine *Flavii*, patrui ſui, & nomine *Memmii*, ſui avunculi, aſſumtô, vocari voluit *Q. Flavius Memmius Symmachus*: S. quoque Fulgentius, Patris nomine *Claudius*, & avi *Gordianus* appellari amans, nominatus eſt *Fabius Claudius Gordianus Fulgentius*: quô factum, ut non rarò antiquarum familiarum veſtigia perierint &c. Vide Autorem retrò laudatum, uti de *nominibus propriis*, animalibus variis indi ſolitis, hic paſſim, inprimis, ubi de *Canibus*, *Equis*, *Piſcibus*.

NOMENCLATOR, alias *Monitor*, item *Fartor*, nomen ſervi apud Romanos; quorum plures, ob frequentes ſalutationes ac prenſationes aderant Domino, qui nomina tranſeuntium ſalutantiumque illi ſuggererent. Horum laus erat, plurimos noſſe. Unde elegans extat Scipionis minoris apophthegma, qui, cùm Appius Claudius, ejus in ambienda Cenſura competitor, jactaret ſe, quòd ipſe citra *Nomenculatorem* (namque & ſic *Nomenclator* dicebatur) cives omnes nominatim citaret, ipſe autem propemodum noſſet neminem, *Vera narras*, reſpondit, *nam, mihi ſtudiô fuit, ut non multos noſſem, ſed ne cuiquam eſſem ignotus. Nomenculatoris laus eſt, quamplurimos noſſe; at egregii Ducis eſt, ob egregia in Remp. merita nulli civium eſſe ignotum.* Horum enim operâ apud Romanos Candidati in conſequendis ſuffragiis uti ſolebant, qui nomina civium, qui omnes prenſandi ac rogandi erant, ipſis ſuggereret, atque clam in aures infarciret. Quem morem Cato, quòd per ſeipſum nominatim ſalutaret cives, laudatus, exemplô ſuô ſuſtulit, jam lege, quæ *Candidato Nomenculatores adeſſe* vetabat, prohibitum. Meminêre *Nomenclatorum* Ulpianus *leg.* 7. §. *debitur ff. de oper. lib.* ut & antiqua *Inſcr.* Romæ: *C. Egnatius. C. L. Euripus Nomenculator*: & alia Tibure apud S. Georgium, *D. M. Aurelia. Primitivæ. Conjugi. Chariſſimæ, fecit. Zoſimianus. Aug. Libert. Nomenculator. à. cenſibus. ſibi. ſuiſque. libertis. libertabuſque. eorum. H. M. H. N. S.* 'Ονομαϛολόγον talem Plut. appellat *in Catone*. Eorum audaciam ſuggillat Senec. *de Beneſic. l.* 1. *c.* 3. *Quemadmodum* Nomenclatori *memoriæ locô audacia eſt*, & *cuicunque nomen non poteſt reddere, imponit.* Quare Hadriani Cæſaris invicta laudatur memoria, quòd nomina ſingulis ſuæ nomenclaturæ redderet, & *Nomenclatores* ſæpe errantes emendaret. E Campo poſtea in Triclinium evocati, & *Athenæo* 'Ονομακλήτορες ac δείπνου ταξιάρχαι, *Artemidoro* Δειπνοκλήτορες, aliàs *Invitatores* dicti ſunt, de quibus vide *ſuô locô*. Sed & recenſitore officioſorum hominum, quorum catervæ in atrio diſponebantur, adeoque *Nomenclatore*, qui Domino ſalutantium nomen inſuſurraret, opus erat: quem ab *Atrio curando*, vel *Atrii curandi* appellari, in antiquo elogio ſuſpicatur *Pignorius*. Imò & ſervorum mancipiorumque, quorum integræ legiones à divitibus domi alebantur, *Nomenculatorem* fuiſſe adhibendum, docet Plin. *l.* 33. *c.* 1. Nec omittendi *Nomenclatores*, quibus ipſos Cenſores fuiſſe uſos, docet *Inſcr. ſuprà* memorata, & alia, quæ ſic habet: *L. Voluſio. Urbano. Nomenclatori. Cenſorio.* Neque hoc ab re factum eſt, cùm, apud Cenſores, cives nomina ſua, Uxorum, Liberorum, Libertorum Servorumque profiterentur. Videtur autem hic Cenſoribus nomina in memoriam revocâſſe, non cives citâſſe nominatim, quæ partes Præconis fuerunt, (quem ille comitari ſolebat, quique *Buccinator Nominum* appellabatur, ut diſcimus ex *l. ult. de jure immun.*) Poſtmodum verò tranſlata in Cæſares poteſtate Cenſoriâ, *Nomenclator à cenſibus*, talis vocatus eſt *Inſcr. Diis. Manibus. Aug. Lib. Thaletis. Vinciani. Nomenclatoris. à. cenſibus.* Vide quoque *ſuprà*: & is Libertus fuit, juxta præſcriptum domus Palatinæ. Porrò etiam Proconſulibus *Nomenclatores* apparuiſſe, docet Appulejus *Apol.* 1. *Quære à Nomenclatoribus tuis Maxime (quanquam eſt ille Candidatis, quàm Nomenclatoribus, notior) tamen cuiquam interroga, an hic Junium Craſſum Oeenſem viderint? non negabunt* &c. Plura de hoc hominum genere vide apud Joh. Rotin. *Antiqq. Rom. l.* 7. *c.* 8. Caſaubon. *ad Sueton.* Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, Tit. Popmam *de operis ſervorum*, Valeſ. *ad Ammian. l.* 14. inprimis autem apud Senecam *de Brev. vitæ c.* 14. Plinium Jun. *Panegyrico*, Horatium *l.* 1. *Ep.* 6. Plin. quoque Seniorem *Hiſt. Nat. l.* 29. *c.* 1. &c. Manſit vox in Eccleſia, ſed aliô longè ſignificatu: Vide Onuphr. *l. de vocibus Eccl.* & Briſſonium *l. de vocibus*, quibus *Nomenclator*, ſeu *Nomenculator*, idem cum Saccellario, is eſt, cui Saccus ſeu Saccellus, cujus meminit S. Auguſtin, *Conc.* 2. *Pſal.* commiſſus eſt: Hodie Theſaurarius, in Caroli M. Conſtitutionibus, *Caſtularius*, German. *Kaſtmeiſter*, à ciſta. In quibuſdam Monaſteriis *Burſarii* dicuntur, qui fortè ſunt illi, quos *Berſarios* vocat Hincmarus *Ep.* 3. Flodoardus *Hiſtor. l.* 3. *c.* 21. --- *Gregorio quoque ejuſdem Romanæ Eccleſiæ Nomenculatori & Apocriſiario, ſcripſit Hincmarus Epiſcop. Roman. petens, ut inter fideles amicos ſuos eum tenere dignetur*, apud Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archeol.* Sed & *Nomenclatorem* habuêre Pontifices Romani, cujus perinde munus erat eos, qui ad menſam Pontificis invitandi erant, vocare. Equitabat is in Proceſſibus Pontificis poſt equum ejus, cum Vicedomino, Veſtiario & Sacellario, ut eſt in *Ordine Roman.* Idem, Pontifice Miſſam celebrante, poſtquam dixerat, *Agnus Dei* &c. atque unà cum eo Sacellarius & Notarius Vicedomini, *aſcendebant ad altare, ante faciem Pontificis, ut annueret eis ſcribere nomina eorum, qui invitandi erant, ſive ad menſam Pontificis, per Nomenclatorem, ſive ad Vicedominum, per Notarium ipſius, quorum nomina ut impleverant, deſcendebant ad invitandum & redibant ad ſedem*; Is enim invaluerat mos, qui etiamnum in Galliæ Eccleſiis Cathedralibus perdurat, ut, quoties Pontifex aut Epiſcopus publicam Miſſam celebraret, Primates ex Clero, qui ei inſerviebant ad altare, conviviô exciperet. Idem *Ordo Roman. Deinde deſcendunt Primates Eccleſiæ ad accubita, invitante Notariô Vice Domini & ſcribunt ter, de Græco primo, de Pallio ſecundò, de Procœnia tertiò. Poſtquam biberint omnes Presbyteri & Acolythi per ſingulos titulos, redeunt ad faciendos veſperos.* Eodem ſpectabat diſcuſſio cauſarum eorum, qui ad ipſius Pontificis juſtitiam recurrebant. Idem *Ordo Roman. Si quis autem adire voluerit Pontificem, ſi equitat, ſtatim ut eum viderit, deſcendit de equo & ex latere viæ expectat uſque dum ab eo poſſit audiri, & petita benedictione, diſcutitur à* Nomenclatore *vel Sacellario cauſa ejus & ipſi indicant Pontifici & ſiniunt*, Vide plura de hiſce apud Anaſtaſium in *Agathone* & *Conſtantino p.* 53. 65. Flodoardum *Hiſtor. Rem. l.* 3. *c.* 21. Leonem Oſtienſem *Chron. Caſin. l.* 1. Car. du Freſne *Gloſſar.* ut & infrà voce *Sæcularius.*

NOMENTUM, oppid. Lotharingiæ, ad Sellam fluv. medium ferè inter Divodurum ad Boream & Nancejum ad Auſtrum, 5. leucis utrinque, 7. infra Marſalium, in Circium, in tractu Metenſi.

NOMENTUM, pagus Sabinorum apud Eretum, ab urbe Roma 12. mill. paſſ. *Lamentana Blondo* dicitur, Suidas. Νωμεντὸς, πόλις οὐ πόῤῥω τῆς Ῥώμης. Idem habet *Steph.* cujus Gentile facit Νωμεντῖνος cùm ſcribere debuiſſet Νωμεντανὸς, ut omnes pariter habent Latini authores, tum Dionyſ. *l.* 5. & item Strabo *l.* 5. Vide Cluverium, *de Ital. Ant. p.* 666. Habuit autem hæc urbs, olim Epiſcopalis, colles vitiferos vinô non omninô peſſimô nobilitatos. Martial. *l.* 13. *Epigr.* 119.

Nomentana meum tibi dat vindemia Bacchum.

Nunc caſtrum Sabinæ, in ditione Pontificis in Ducatu Eretigenſi Barberinæ, ad Alliam amnem, longe à Vico Varronis in Occidentem. *Sanſo*, *Brietius.* Auctorem oppidi quodat incer, ſcribit Dionyſ. *l.* 2. unô tempore tres urbes a tribus Albanis fratribus conſtructas fuiſſe, *Nomentum*, Cruſtumerium & Fidenas, quorum fratrum maximus natu Fidenas condiderit; Sed fratrum nomina non addit. Factum autem id eſſe Latinô Silviô regnante, colligit ex veter. Auctore, *de origine gentis Romanæ*. Salmaſ. *ubi ſuprà*, *p.* 71

NOMI, Græcè Νόμοι, in Poeſi, carmina dicuntur; verſibus enim conſtabant Νόμοι κιθαρῳδικοὶ & Νόμοι αὐλητικοί. Hinc, qui eorum auctores fuêre, Poetas extitiſſe certum eſt. Plut. *de Muſic.* Ὅτι δὲ οἱ κιθαρῳδικοὶ νόμοι οἱ πάλαι, ἐξ ἐπῶν συνέκειντο, Τιμόθεος ἐδήλωσε· τοὺς γοῦν πρώτους νόμους ἐν ἔπεσι διαμιγνύων, διθυραμβικὴν λέξιν ᾖδεν, ὅπως μὴ εὐθὺς φανῇ παρανομῶν εἰς τὴν ἀρχαίαν μουσικήν. *Terpander* enim antiquiſſimus *Nomorum Citharœdicorum* auctor, *nomos* ſuos verſibus Homericis compoſuit, quibus modulos addebat: idem quoque faciebat de Homeri verſibus, ut idem *Plut.* refert, Καὶ τὸν Τέρπανδρον ἔφη κιθαρῳδικῶν ποιητὴν ὄντα νόμων, κατὰ τὸν νόμον ἑκάστῳ τοῖς ἔπεσι τοῖς ἑαυτοῦ καὶ τοῖς Ὁμήρου μέλη περιτιθέντα ᾄδειν ἐν τοῖς ἀγῶσιν· ἀποφῆναι δὲ τοῦτον λέγει ὀνόματα πρῶτον τοῖς κιθαρῳδικοῖς νόμοις. Poſt Terpandrum Phrynis Mitylenæus, aliquid circa rationem horum *Nomorum* immutavit, non tamen omnia. Nam τὸ ἑξάμετρον τὸ λελυμένον conjunxit, &

numerum chordarum auxit. Timotheus autem eam totam ferè invertit & ad numeros lege ſolutos Dithyramborum deflexit. Steph. in voce Μίλητος, Καὶ Τιμόθεος κιθαρῳδὸς, ὃς ἐποίησε νόμων κιθαρῳδικῶν βίβλους ὀκτωκαίδεκα εἰς ἐπῶν ὀκτακισχιλίων τὸν ἀριθμὸν καὶ προνόμια ἄλλων χιλίων κτλ. Qui omnes cùm Poetæ ſimul & Citharœdi fuerint, patet, Νόμον in Poëſi, quam Μελικὴν vocant, nihil eſſe aliud, quàm carmen vel canticum, in honorem Deorum alicujus compoſitum, muſicis modulis inſtructum, quod ad citharam vel tibiam cantabatur. Unde inter cantica, in Deorum laudem compoſita, ὕμνοι, προσῳδίαι, παιᾶνες, Νόμοι, aliaque refert Proclus *in excerptis χρηστομαθείας*, apud *Photium*. Sic apud Philoſtratum *in Hippodromo*, Ἄρμαι νόμοι, ſunt cantiones vel carmina, ad lyram cani ſolita. Et Sueton. *in Nerone c.* 20. *Ac ne concuſſo quidem*, inquit, *repente motu terræ theatro, ante cantare deſtitit, quam inchoatum abſolveret nomon*, i. e. canticum. Græci Grammatici, Νόμος, τὸ κιθαρῳδικὸν exponunt. Ut enim μέλος & *melicum carmen* ſignificat & *modulos melici carminis*, ſic & Νόμος; nam & τὸ κιθαρῳδικὸν denotat & modum τῆς κιθαρῳδίας. Quemadmodum μελοποιεῖν, non tantùm carmen eſt vel μέλος componere, ſed etiam carmen compoſitum modis temperare & muſicis notis expedire &c. Salmaſ. *ad Jul. Capitolin. in Pio, c.* 7. Uti autem Comœdi ac Tragœdi actores tabulas, quales à Poetis acceperant, agebant, nihil iis de ſuo addentes: ita Lyrœdi quoque ac Citharœdi *Nomos* & Cantica, quæ Poeta Lyricus aut Dithyrambicus ipſis compoſuerat, ſicut erant ab Auctore facta, ad citharam vel lyram decantabant. Comœdia quippe & Tragœdia integrum carmen, quod initium habebat & finem: *Nomi* quoque *Citharœdici* & omnia cantica Lyrica, cujuſcunque tituli & argumenti eſſent, perfecta habebantur initiò & fine. At qui Epica poëmata rhapſodiabant, quia per partes ea ſumebant cantillanda, quibus nec finis eſſet, & initium aliunde ſæpe penderet, ut perfecti operis haberent imaginem, iis plerunque de ſuo finem aliquem aut principium accommodabant & adſuebant. Unde Ῥαψῳδοὶ exordia ſæpe à Jove ſumſiſſe, dicit Pindarus, qua de re vide infrà, & Salmaſ. *ad Solin.* p. 866. adde quæ ſuprà dicta, voce *Modi.*

NOMICUS, Græcè, Νομικὸς, item Νομοφύλαξ, in *Vitis* Patrum, diſpenſatorem ſignificat, fortè quia in diſtributione Leges Monaſticas præſcriptas, quæ Græcis Νόμοι, obſervabat. Alii Cantorum *Præfectum* fuiſſe volunt. Macer. *in Hierol.*

NOMII, montes Arcadiæ, Pauſan. *l.* 8.

NOMINA Urbium, in nummis recentioris ævi, vide infrà in voce *Urbium Nomina.*

NOMINALES, quarta Scholaſticorum in Communione Romana Secta, poſt Albertiſtas, Thomiſtas & Scotiſtas, exorti auctore Guil. Occamô Anglô, à quo etiam *Occamiſtæ* iidem ſunt vocati. *Nominales* autem dicti ſunt, quod Occamus & Ruccelinus quidam, Univerſalia mera eſſe *nomina*, non res contra Scotiſtas, defenderent. Seu: ut ait Aventinus *Annal. Bojorum l.* 6. *quòd avari rerum, prodigi nominum atque notionum, verborum viderentur eſſe aſſertores.* Seu, quòd juxta Heremannum *de Reſtaurat. S. Martini Tornac. c.* 1. *in voce, non verò more Boëtii antiquorumque Doctorum, in re Philoſophiam profitebantur ac docebant, qui inde Reales dicti.* At *Nominalium* quidem Dialectica *ad exercitium diſputandi vel eloquentiæ, imò loquacitatis ac facundiæ* potiſſimùm utilis habebatur, ut ait idem Scriptor. Hos porro *Dialecticæ Hæreticos* appellat Anſelmus Cantuarienſ. *l. de Verbi Incarn. qui non niſi flatum*, inquiens, *univerſales putant eſſe ſubſtantias.* Joh. Sariſberienſis *Ep.* 226. *Neſti ſcidic* Nominalium *tuorum eo minùs mihi placere ſententiam, quòd in ſermonibus tota conſiſtens, utilitatem rerum non aſſumſerit, cùm rectum Sapientibus indubium ſit, quòd res quærit Philoſophia, non verba. Ut ergo compendioſius agam tecum meorum more Realium* &c. Idem *in Metalogico l.* 2. *c.* 10. *Adhæſi Magiſtro Alberico, qui inter cæteros opinatiſſimus Dialecticus enitebat, & erat revera* Nominalis *ſectæ acerrimus impugnator.* Adde c. 17. Dicuntur *Vocales*, in Fragm. *Hiſt. Franc.* ſub Roberto Rege: *Dialecticâ quoque hi potentes extiterunt Sophiſtæ. Johannes, qui eandem artem Sophiſticam vocalem eſſe diſſeruit, Robertus Pariſiacenſis* &c. Ebrardus Bethunenſis contra *Vald. c.* 1. *Nominales Porretanis* opponit. Vide quæ de utraque ſecta copioſe egit Cæſar Egaſſius Bulæus *de Univerſitate Pariſ. tom.* 1. *A. C.* 1003. laudatus Car. du Freſne *Gloſſar.* Hinc itaque duæ novæ ſectæ, *Reales* & *Nominales*, originem traxerunt, inter quas tantæ contentiones ac odia ferbuerunt, ut non rarò à verbis ad verbera, à ſyllogiſmis ad ſaxa deveniretur. Id quod Heidelbergæ, factum fuiſſe, ubi contigua habebant Collegia, ſive ut tum loquebantur Burſas, Aventinus teſtatur *Annal. l.* 6. Adeò tum miſerabilis Philoſophiæ facies fuit, cùm homines, otiò abundantes nec ingeniò deſtituti, portentoſis rixis & tenebris pluſquam Cimmeriis eam involverent; quod vel volumina ævi ejus, non mole minùs, quàm barbarie, formidanda oſtendunt. Nec abs re omnino erit, Philoſophicum illud bellum, quod A. C. 1364. geſtum eſt, huc referre. Cùm enim Gerhardus Baro à Berg, qui inſignis habebatur Rhetor, Magno Brunſuicenſ. Duce præliô ſuperatô, inter alios, Albertum Halberſtadienſ. Epiſcopum captivum feciſſet, qui ſubtilis Logicus habebatur, *Logicam à Rhetorica victam eſſe*, vulgari dicteriò increbuit, Georg. Hornius *Hiſt. Phil. l.* 6. *c.* 5.

NOMINALIA, vide ſuprà in voce *Nomen.*

NOMINARI Indignus, inter ſumma convitia. *Teſtamentum* vetus Grunii Porcelli. *Nec-nominando coco, do, lego ac dimitto popam ac piſtillum, liget ſibi collum de reſte.* Sulpitius Sev. *fine Dialogorum c.* 21. *Quòd ſi velle quondam, vel me ſemper audire voluiſſet, & Martinum magis, quàm illum, quem* nominare *nolo, fuiſſet imitatus, nunquam a me tam crudeliter diſparatus fuiſſet.* Gallienus Imperator apud Vopiſcum *Probo c.* 6. *Habeo tamen parentem Aurelium Probum, quô laborante poſſim eſſe ſecurus. Qui ſi aſſuiſſet, nunquam ille, ne nominandus quidem Tyrannus ſibi uſurpaſſet Imperium.* Homer. *Od.* τ. υ. 260.

Ὤχετ' ἐνηλάμενος κακοΐλιον οὐκ ὀνομαστήν.

Papin. Statius *Theb. l.* 1. *v.* 215.

——— *multumque nefas Eteoclis acerbat*

Crudelem infandumque vocans ———

Alii. Quò facit, quòd diem ſuum natalem non numerandum, non memorandum, vocet Beatus Hiob *c.* 3. *v.* 6. & extremò ævi Ordericus Vitalis *Hiſtoria Eccl. l.* 3. *Infandi homines*, inquit, *dum Uticenſis Eccleſia conſurgeret, cœperunt varias ſimultatum cauſas colligere.* Hodieque apud Waldenſes infeſtiſſimum humani generis hoſtem *nominari* nefas habetur &c. Vide Caſp. Barthium *Animadverſ. ad Statium d. l.* inprimis verò *Comment. de Superſtit. Vett.*

NOMINATORES ad pennam, dicti in Academia Pariſienſi Philoſophiæ Profeſſores, qui ſcripta ſua Diſcipulis dictabant. *Hiſtor.* Academiæ Pariſienſis *Tom.* 4. *p.* 948.

NOMINIS Profanatio, vide infrà *Profanatio.*

NOMISMA. Demoſtheni cæteriſque Scriptoribus Græcis *conſuetudinem, morem & legem non ſcriptam* notat: inde nomen hæſit *nummo*, quia ex privatorum more & conſenſu ſit inſtitutus. Maximè verò uſurpatur vox, de nummi figura ac imagine. *Gloſſarium Lat. MS. Regium: Numiſma, figura quæ in nummo fit, vel nummi percuſſura, i. e. denarius.* Ita pro monogrammate, quod in monetis deſcribitur, in *Chron.* Colmar. 1. *part. A. C.* 1274. *Rex Rudolfus fecit novam monetam, imprimens numiſma Regis coronati.* Sed ſæpius pro ipſo nummo adhibetur. Vide quæ notavit Car. du Freſne *Diſſertat. de Nummis Byzantinis* & Paſchaſius Robertus *in Epitaph. Walæ Abbat. Corbejenſis p.* 513. plura verò ubi de *Moneta* &c.

NOMISTERIUM, Germaniæ urbs, *Ptol.* Sed quid ſit hodie, non conſtat.

NOMIUS, dictus eſt Apollo ἀπὸ τοῦ νέμειν, *à paſcendo*, quaſi *paſtor*, quia Sol paſcit omnia, quæ in terris gignuntur: ſive, ut alii volunt, quòd olim juxta Amphryſum, Theſſaliæ fluv. divinitate, ob interfectos Cyclopas, ſpoliatus Admeti Regis armenta pavit, *Callimachus*,

Φοῖβον καὶ Νόμιον κικλήσκομεν. ———

Lic. Lloydius.

NOMOCANON, collectionis Canonum genus. Cùm enim hos colligendi ac dirigendi varii modi ſint, ille artificioſior reliquis eſt, cùm ſub certos titulos & rubricas referuntur & digeruntur diverſorum Conciliorum Canones, qui de iiſdem agunt rebus. Verùm hic iterum duplex; Aliquando enim Canones diverſorum Conciliorum unius tenoris & ſententiæ, ſeu de iiſdem rebus agentes, ſub uno titulo aut rubrica digeruntur & citantur tantùm, ut quis ſciat concordantes eſſe, verba autem non recitantur, quod vocant Veteres *Breviationem Canonum*, & iſtiuſmodi Collectiones, *Breviaria*, Creſconius edidit. Aliquando inſuper recitantur verba, quod appellant *Concordantiam Canonum.* Cui recitationi Canonum diverſorum Conciliorum ſub certis titulis, cùm ſubjunguntur concordes Imperator. leges, Collectio hujuſmodi *Nomocanon* appellatur, quia *Leges* Νόμοι & *Canones* ſociantur: Cujuſmodi *Nomocanones* compoſuêre, Joan. Antiochenus Scholaſticus & Photius, ambo Patriarchæ Conſtantinopolitani. Et quidem ille, poſtquam elaboraſſet Συναγωγὴν Κανόνων, *Collectionem Canonum*, in quo opere omnium Conciliorum Canones, in *Codice Eccleſiæ Univerſal.* ſecundùm temporis rationem ſe conſequentes, in titulos digeſſit: poſtea *Nomocanonem* quoque edidit, h. e. Epitomen Collectionis LL. iſtorum capitum ſeu titulorum, omiſſis integris Canonibus, adnotatâ ſolùm ſententiâ & numerô; quibus τὰ συνῳδὰ νόμιμα, *concordes Leges*, potiſſimùm Juſtiniani Imperatoris Novellas Conſtitutiones adjecit: cujus operis meminit Balſamo *ad Canonem* 1. *Concil. Conſtantinopolit. in Trullo habiti.* Iſte inter alia complura, ſimiliter *Nomocanonem* publici fecit juris, qui continet elementa totius Juris Canonici Græci, tantique à Græcis fit, ut omnibus collectionibus eum præmittere ſoleant, etiam ipſi Codici Canonum. Diviſus eſt, in XIV. Titulos, hique iterum in certa capita. Congeſſit in eum, ut *Prolegomena* docent, nunc demum in *Bibliotheca Juris Canon. vet.* vulgata, Canones Conciliorum, Patriarcharum, Epiſcoporum & Patrum, quorum elenchum habes apud Gerh. von Maſtricht *Hiſt. Jur. Eccl. n.* 241. His ſubjiciuntur Leges Imperator. Eccleſiaſticæ ad eoſdem titulos & capita pertinentes: & quidem Canones ſub titulis citantur tantùm, leges non recitantur. Compilationis rationem ipſe Photius reddit *in Prologo*, qui diu deſideratus, tandem ex MS. Bibliothecæ Oxon. in lucem protractus eſt, à Juſtello filio *d. l.* ex cujus fine colligere eſt, Nomocanonem hunc collectum eſſe, A. M. ſecundùm Græcos 6391. æræ Chriſtianæ 883. Eum commentariis illuſtravit Balſamo: Latinæ verſiones extant duæ, una quam Gentianus Hervetus, altera quam Henr. Agylæus elaboravit, quæque priore plenior & ad Juriſconſultorum ſtylum propiùs accedit. Primus Græcè è Codice Bibliothecæ Palatinæ edidit Chriſtoph. Juſtellus A. C. 1615. poſtea Græcè & Latinè prodiit Pariſiis, cum *Commentar.* Balſamonis ex Typographia Regia & interpretatione Herveti. Patris dein labores repetens filius Henric. Juſtellus in *Bibl. J. C. V. cit.* accuratiſſime Græcè & Latinè ex verſione Agylæi, cum iiſdem Commentariis, evulgavit; additis diu deſideratis ipſius Photii *Prolegomenis*, ab Uſſerio & aliis è MSS. citatis. Vide *Præfationem Bibl. cit.* Atque ita quidem *Nomocanones* apud Græcos in uſu fuêre, haſtenus Occidentalibus ignoti, qui Canonibus Eccleſiaſticis contenti, *LL.* Imperator. Eccleſiaſticas quidem ſequebantur, ſed Codici Canonum aut Collectionibus eas nondum inſeruerant, aut ſufficere arbitrabantur Caroli & aliorum Capitularia, in quibus eæ ſimul habebantur: uſque ad Ivonem Carnutenſem, qui opere Burchardi Wormatienſis accenſus, quòd ejus Collectioni LL. Civiles & Jura Romana deeſſe cerneret, *Decretum* edidit, de quo vide *ſuô locô.* Plura autem hanc in rem, apud præfatum *Hiſtor. Eccl.* Auctorem, *num.* 149. & *ſeqq.* item *num.* 166.

NO-

NOMOPHYLACES, quinam olim dicti ſint, docet Columella, *l. 11. c. 3. in fin.* cùm ait. *In bene moratis Civitatibus ſemper eſt obſervatum, quarum Primoribus atque Optimatibus non ſatis viſum eſt bonas leges habere, niſi* Cuſtodes *earum diligentiſſimos cives creaſſent, quos Græc.* Νομοφύλακας *appellant.* Et Cicero *de LL. l. 3. c. 20. Legum cuſtodiam nullam habemus. Itaque hæ leges ſunt, quas Apparitores noſtri volunt, à Librariis petimus, publicis literis conſignatam memoriam publicam nullam habemus. Græci hoc diligentius, apud quos* Nomophylaces *creantur.* Tales proin cùm Romani non habuerint, male à quibuſdam confunduntur cum Ἱεροφύλαξι, ſeu ut Latinè hanc vocem reddidit Scævola, *l. 20. ff. de annu. leg. Hierophylacis,* quos *Æditui ſacrarum cuſtodes, Æditimos* vel *Æditumos* Hair. Turnebus *Adverſ. l. 14. c. 12.* Ἱεροφάντας, i. e. *Sacrarum ceremoniarum Doctores,* Jul. Pollux & Plut. *in vita Numæ.* vocant. Sueton. *Aug. c. 5. Se eſſe poſſe orem ac velut Æditum* (i. e. cuſtodem) *ſoli, quod Divus Auguſtus naſcens attigiſſet.* Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiqq. l. 3. c. 30.* Nempe apud Athenienſes, propriè, *Nomophylax,* Græcè Νομοφύλαξ, i. e. *Legum cuſtos,* officium à Nomotheta diverſum, magnique olim nominis fuit. Fruſtrà enim à Nomothetis Leges credebantur exploratæ, probatæque, niſi præſcripti illarum eſſent uſus & ſecundùm eas judicaretur: quod *Nomophylaces* ut fieret, curabant. Illorum officium diligenter exequitur Cicer. *de LL. l. 3.* ubi porro, *Græci,* inquit, *hoc diligentiùs, apud quos* Νομοφύλακες *creantur, nec ii ſolùm literas (nam id quidem etiam apud Majores noſtros erat) ſed etiam facta hominum obſervabant ad Legeſque revocabant.* Et quidem ſecundò dignitatis gradu erant, ut qui Proedris aſſiderent, ſtrophiò quoque antèrò capita redimiti, Joann. Calvin. *Lexic. Jurid.* In Imperio Conſtantinopolitano idem nomen in uſu fuit, unde Conſtantinus Harmenopulus, *in tit. Epitomes divin. Canonum,* appellatur Πανσέβαστος Σεβαστὸς, Νομοφύλαξ καὶ Κριτὴς Θεσσαλονίκης. *Protoſebaſtus, Nomophylax & Judex Theſſalonicæ;* & Theodorus Balſamon inter titulos ſuos, ſimiliter *Nomophylax* & *Chartophylax* vocitatur: ſed quale propriè *Nomophylacis* Conſtantinopoli officium fuerit, hodie non liquet. Vide Jul. Cæſar. Bulengerum *de Imperio Rom. l. 8. c. 109.* ut & ſuprà, in *Nomicus.*

NOMOTHETA, Græcè Νομοθέτης, h. e. *Legiſlator,* quis dictus, vide ſuprà ubi de *Legibus,* & plura, apud Alciatum *Diſputat. l. 2. c. 8.* Budæum *in l. 1. ff. de juſt. & jur.* Poſtellum *de Magiſtratibus* Athenienſium *l. 1. c. 5. Meurſium, Petitum, Alios.*

NOMUS, Præfectura, ſive conventus juridicus apud Ægyptios. Ægyptum enim diviſit Seſooſis, ſive Seſoſtris in *Nomos* triginta ſex, quorum 10. Thebaidi, 10. τῷ Delta, & reliqui 16. regionibus intermediis attributi. Singulis *Nomis* præfecti ſinguli *Nomarchæ,* qui quaſi totidem reguli provinciæ præerant & regiis vectigalibus. Inde eſt, quòd nomos Plin. *l. 5. c. 9. præfecturas,* & Eſaias ממלכות *mamlacoth,* h. e. *regna* interpretatur, *c. 19. v. 2.* ubi LXX. Seniores νομὸς ἐπὶ νομόν. Ubi *Cyrillus,* Νομὸς δὲ λέγεται παρὰ τοῖς τὴν Αἰγυπτίων χώραν οἰκοῦσι ἑκάστη πόλις, καὶ οἱ περίοικοι αὐτῶν, καὶ αἱ ὑπ' αὐτῇ κῶμαι. Καὶ τεθρᾶσθαι παρ' αὐτοῖς, ὁ τελέσθ φασι. Sed & ante Cyrillum Epiphanius, *in hæreſi Baſilidianorum:* Ὅτι γὰρ ἐν τῷ ἁγίῳ προφήτῃ Ἡσαΐᾳ ἴωσιν γεγραμμένον περὶ νομῶν πόλεων Αἰγυπτιακῶν, εἰς Τάνεως, ὁ Μεμφεως, ὁ Νομὸ τῷ Βουσίρεω, Αἰγυπτιακὰς τὰς περιχώρους (al. περιμέτρους) τυχούσας πόλεις σημαίνει. Hoc imitatus author *l. 1.* Macchab. *c. 10. v. 30.* meminit νομῶν etiam in Samaritide & Galilæa, quod à Joſepho redditur τετραρχιῶν. Pari καταχρήσει Herodot. *in Thalia,* νομοὺς appellat Perſarum Satrapias. Nomos Euſtath. *in Dionyſ.* vult idem eſſe quod ὁμόρους, h. e. regiones iiſdem finibus comprehenſas. Et eòdem teſte, τὰς Λιβυκὰς ὁ συνήθης φράσις εἶναι βούλεται. Senſus eſt, ut quidem puto, *nomos* propriè dici eas Ægypti partes, quæ verſus Libyam vergunt. Itaque ibidem obſervat, omnes urbes *Heptanomi,* exceptâ Babylone, eſſe à ſiniſtra Nili, i. e. à parte Libyæ. Res eſt tamen omnino certa, non minùs *nomos* dici Ægypti partes, quæ ad Arabiam, quàm quæ ad Libyam inclinant. Perperam igitur hinc colligunt, *Nomi* vocem eſſe Libycam. Quin iis aſſentior potiùs, qui vel Græcam eſſe volunt, vel Ægyptiam. Quæ ipſa lis eſt adhuc ſub judice. Caſaub. *in Strab. Quidam putant hanc vocem eſſe Ægyptiacam, quos falli & omnes ſciunt, qui aliquid Græcè ſciunt, & Diodorus disertè admonet.* Nempe *l. 1. p. 46.* ubi Ægypti partes *nomoi* appellari aſſerit, κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν διάλεκτον. Tamen Caſauboni ſocer Henr. Stephanus Græcis literis æque imbutus, *in notis ad Diodorum, p. 830. Ego* (νομὸν) *Græcam eſſe vocem vix mihi perſuaſero.* Et Caſaubonus ipſe agnoſcit, νομὸν apud Græcos propriè dici locum, ubi ſunt αἱ νομαὶ, *paſcua.* Quò ſenſu ii non ſumunt, qui Ægyptum diſtingui ſcribunt in *nomos* 36. Neque enim Ægypti ager eſt ubique compaſcuus. Denique quam vocem Diodorus Græcæ linguæ ſupra aſſeruit, eandem idem adſcribit Ægyptiis, cùm dicit de Seſooſi, *l. 1. p. 35.* τὴν δὲ χώραν ἅπασαν εἰς ἓξ καὶ τριάκοντα μέρη διελών, ἃ καλοῦσιν Αἰγύπτιοι νομούς. Neque aliter *Cyrillus* ſupra: νομὸς δὲ λέγεται παρὰ τοῖς τὴν Αἰγυπτίων οἰκοῦσι χώραν. Et *Epiphanius* diſertiſſimè: Αἰγυπτιακὰς τὰς περιχώρους τὰς τυχούσας πόλεως σημαίνει. Fallor, an ex Hebræo מנה *mana,* vel מנא *mono,* ut Syri efferunt, factum eſt νομὸς vel ab Ægyptiis, vel à Græcis hâc metatheſi peregrinum vocabulum emollire conatis? certè huc facit, quòd *nomum* Diodorus exponit μέρος, i. e. *partem,* ſeu *portionem:* Cùm Syra voce מנא *mono,* quam diximus, id ipſum deſignari ſit notiſſimum. Euſeb. itidem *l. 2. Præp. p. 5.* μέρος τι τῆς Αἰγύπτου ὃ καλοῦσι νομόν. *Bochart. l. 4. Phaleg. c. 24. Nic. Lloydius.* Plura hanc in rem apud Joh. Marshamum in *Canone Chron. Sec.* XV. tit. *Νομοὶ Ægypti,* it. *Nili Oſtia, Ægyptus Inferior, Heptanomis,* & *Thebais:* ubi, inter alia, docet, Macedonas non tantùm *Nomis* impoſuiſſe nova nomina, ſed etiam ad libitum ea reformâſſe; dominantibus verò Romanis Ægyptum fuiſſe *ſub diſpoſitione Viri Spect. Præfecti Auguſtalis,* nec tamen protinus ſublatam fuiſſe *Nomorum* diſtinctionem, cùm & Strabo Νομάρχων meminerit *l. 17.* in rebus Petronii; & Trajano quærenti de quo *Nomo* eſſet Plinii Medicus, reſponderit ille, Νομοῦ Μεμφίτου, *l. 10. Ep. 8. 11.* & Hadrianus *Antinoitem Nomum inſtituerit* in *Provincias,* ſerò tandem Ægyptum diviſam &c *p. 402.*

NOMI ÆGYPTI, FERE OMNES CIRCA NILUM:

* Abydus, *Abutich.*	Lepidotum.
Alabaſtra.	Lycopolis, *Afunia.*
* Alexandria, *Alexandrie.*	Memnon.
Andropolis.	* Memphis, *Menchis.*
Angyropolis, *Anſeno.*	Mendeſium.
Antæopolis.	Metacompſo, *Aſuan.*
Aphroditopolis.	Metelis, *Roſetto.*
Apollinis magna, *Munſia.*	* Naucratis.
Apollinis parva.	Neut.
Arſinoe, *Aciout.*	Nicii urbs, *Fuoa.*
Athribis.	Nilopolis.
* Babylon nova, *le Caire.*	Ombri.
* Bubaſtus, *Azoth.*	Onuphis.
* Buſiris, *Boſire.*	Oxyrinchus.
Butos, *Turbet.*	Pachramunis.
Cabaſa.	Panopolis.
Cæne.	Phacuſa, *Phacus.*
Chenoboſcia.	Pharbæthus.
Chnumis.	Phthembuthi.
* Coptos, *Cana.*	Phtenotes.
Cynopolis.	Proſopitis.
* Dioſpolis magna, *Dio.*	* Ptolemais gemina.
Dioſpolis parva.	Sais, *Sahid.*
Elethyæ.	* Sebennytus, *Sebenit.*
* Heliopolis gemina, *Bethſemes.*	Sethraites.
Herculis parva.	* Syene, *Aſna.*
Hermonthis.	* Tanis, *Tanes.*
* Hermopolis gemin. *Beneſuaif.*	Tava.
Heroum urbs, ſive Heroopolis, *Heron.*	* Tentyra, *Barbande.*
	* Thebæ, *Mimo.*
Hypſile.	Thumis.
Latopolis gemina, *Derote.*	Toum.
Leontopolis.	Xois.

NOMUS, lacus Atticæ parvus, Soph. *in Oedip.* Pauſan. *l. 1. Strabo.*

NONA, una ex Parcis, Gellius *l. 3. c. 16.* Latini *Nonam, Decimam,* & *Mortam,* Parcas dixêre.

NONA, civitas Dalmatiæ maritima: an *Nona* antiqua ſeu *Ænona?* Vide *Ænona.*

NONA, *æ.* Meridies, tempus prandii, ſæpe in *antiquis Manneriorum membranis:* Unde Meridies Anglis *None,* & *Nonetide,* quod Saxonicè tamen expreſſè ſonat horam nonam, i. e. pomeridianam tertiam; non Meridiem: ratione à Romanorum Cœna ductâ, quæ horâ diei nonâ fuit, ante quam ſolemniter non comedebant. Quod enim Prandium vocatur, levius parciuſque ſumebatur circa Meridiem; unde & nomen. Nam ἔνδιον apud Plut. *in Sympoſ.* tempus Meridianum ſignificat: & quod poſtea *Jentaculum* nuncupatum eſt, olim *Prandium* fuit appellatum. Sed & Clericis ante horam tertiam, non licuiſſe convivia inire, apparet ex S. Martini Bracarenſis *Collect. Orient. Canonum c. 65.* Hardecnutus quatuor Prandia Curialibus ſuis in die apponebat: Reges verò Anglo-Normanni, ævô H. Huntingtoni, ſemel tantùm in die ſuis eſcam antèponebant, Huntingtonus *in Hardecnuto p. 365. l. 6.* apud Henr. Spelmann. Eadem jejunio finem imponebat. Prudentius *Cathem. Hymn. 8. v. 9. 13.*

Nona *ſubmiſſum rotat hora Solem,*
Nos brevis voti dape vindicata,
Solvimus feſtum fruimurque menſis,

Idem *Steph. Hymn. 10. v. 54.*

Jejunamus, ait, recuſo potum,
Nondum nona *diem reſignat hora.*

In Eccleſia Romana præter Officium Eccleſiaſticum diurnum, quod horâ diei *nonâ* peragi & decantari mos, teſte Durando *l. 5. c. 8.* ſignificat vox quoque partem fructuum *nonam,* quam ex agrorum cultu perſolutam eſſe, docemur ex Capitulis Caroli M. *l. 5. c. 147. De his, qui agros dominicos propterea neglexerunt excolere, ut* Nonas *exinde non perſolvant, & alienas terras ad excolendum propter hoc accipiunt, volumus, ut de tribus annis ipſam* Nonam *cum ſua lege perſolvant.* Ubi *Nona,* eſt *nona,* ut loquimur, *gerba,* quæ præſtatur ab eo, qui agrum dominicatum & in beneficium datum colit: unde fluxit apud Gallos ejuſmodi *gerbarum* præſtatio. Ex quibus intelligendus Harigerus *in Vita S. Landolini num. 13. Delegavit ad ipſam quietis eorum Baſilicam nonam fructuum ſuorum portionem, quia decimam alterius conſtaret eſſe Eccleſia.* Decima nempe fructus agri eſt Eccleſiæ, cujus eſt diſtrictus: *nona* verò Eccleſiæ alteri delegatur, intuitu pietatis ac ſi jure precariò ejus olim fuiſſet. Interdum verè una ſimul ex prædiis *Nona* & decimæ perſolvebantur, Eccleſiis ſcil. quarum ea fuerant quæque ab iis in beneficium vel precariò data fuerant, ac *Nona* quidem jure colonariò, *Decima* verò jure Eccleſiaſticò, qua de re vide prolixè agentem Car. du Freſne *Gloſſar.* A *nona* dictum *Nonagium,* pars nona mobilium defuncti, quam ad ſe ſpectare contendebant Parochi, ſub ſpecie de ea diſponendi ad pios uſus. Extatque Bulla Clementis VI. data Avenione annô 4. Pontific. quâ *Mortuarium* ſeu tertiam partem bonorum mobilium, quæ & *Tertiagium* dicebatur ac Epiſcopis & Clero penſitabatur ex bonis defunctorum, parochianorum ſuorum, ad nonam tantùm corun-

dem mobilium partem reducit, quam *Nonagium* ibidem vocat. apud eundem. Vide & hic infrà.

NONA Horologiorum, apud Romanos *Suprema* (quod vide) dicebatur. Quamvis enim antiquiſſimis temporibus *Suprema* dicebatur de Sole jam occidente, poſteri tamen ante Solis occaſum, eam ponebant. Prætorius Tribunus Pleb. ſcitum fecit, ut *Prætor Urbanus uſque ad Supremam jus inter cives diceret.* Ubi *Supremam*, accepere de Sole jam inclinato ad veſperam. quum Sol à columna Mænia ad carcerem radios mitteret, quod ubi videbat Accenſus, *Supremam* pronuntiabat. Poſt hanc cùm Cenſorinus ſequi faciat veſperam, dein crepuſculum, inde *λυχνάψιν*, patet hinc, ſupremam horam nonæ horologiorum reſpondiſſe. Nam poſt *nonam* Sol inclinabat, & veſperaſcebat dies: quæ hora, inter legitimas horas orationis jam à primis Eccleſiæ temporibus locum habuit. Canon. 18. Concilii Laodic. *Περὶ τοῦ τὴν αὐτὴν λειτουργίαν τῶν εὐχῶν πάντοτε, καὶ ἐν ταῖς ἐννάταις καὶ ἐν ταῖς ἑσπέραις.* *Eaſdem ſupplicationes ad horam nonam & veſperam oportere celebrari* &c. Salmaſ. *ad Solin.* p. 649. Eâdem ſtationes, & jejunia, quæ maximam illarum partem occupabant, ſolvebantur. Epiphanius, *ἐννάτῃ καὶ ἐν προσευχαῖς ... ἐν ... ὥρας ...*. Tertullianus *adv. Pſychicos*, c. 10. *Namque ſtationes noſtras --- novitatis nomine incuſant, has quoque nunc & ex arbitrio eſſe dicentes & non ultra nonam detinendum, de ſuo ſcil. more.* Prudentius *in agone Fructuoſi*, v. 52.

> *Quædam de populo videt Sacerdos*
> *Lavandum ſibi poculum offerentes.*
> *Jejunamus, ait, recuſo potum,*
> *Nondum* nona *diem reſignat hora.*

Vide Deſid. Heraldum *Caſtigat. & Not. ad Minucium Fel.* p. 13. aliquid etiam ſuprà, in *Hora Canonica* & *Nona*. Contra *ad Nonam* ut plurimum patebant balnea, & ante Solis occaſum claudebantur. Lamprid. *in Alexandro Severo* c. 24. *Addidit & oleum luminibus thermarum, cùm ante & ad nonam paterent & ad Solis occaſum clauderentur.* Eadem horâ & tabernæ vinariæ & lupanaria aperiebantur: unde *Nonariæ* meretrices dictæ, quòd *ad nonam* proſtarent. Vetus Interpres Perſii, *Nonaria dicta meretrix, quia apud Veteres à nona hora proſtabant, ne mane omiſſa exercitatione illuc irent adoleſcentes.* Tertullian. *Apud quoſdam vero coronas præterea numquam facies velati, & cinere conſperſi idolis ſuis invidiam ſupplicem obtinent. balnea & tabernacula in nonam horam clauduntur, unus in publico ignis apud aras, aqua nec in lancibus.* Sed hoc in Coloniis. Romæ verò nunquam ante *nonam*, tabernæ, balnea, lupanaria patebant, uſque ad Hadrianum Imperatorem qui octavam thermis aperiendis videtur conſtituiſſe. Sic Martial. *l.* 10. *Epigr.* 48. v. 1.

> *Nunciat octavam Phariæ ſua turba juvencæ.*
> *Atque pilata redit, jamque ſubitque cohors,*
> *Temperat hæc thermas* ———

Ab octava igitur ad nonam hora lavandi: ut à nona ad *decimam cœnandi* &c. Vide Salmaſ. *Not. ad Spartianum in Hadriano* c. 22. De *hora nona*, ſacrificii veſpertini & publicæ orationis, à Deo inſtitutæ, tempore apud Hebræos, quæ & ipſa tertiæ noſtræ pomeridianæ reſpondet, quaque Petrum & Joannem Templum frequentaſſe legimus, Actor. c. 16. v. 15. Vide A. Rivetum *Sum. Controv. tract.* 2. *Quæſt.* 35. & infrà voce *Tertia*.

NONACRIS, mons Arcadiæ in Peloponneſo, cum oppid. olim cognomine, ex quo Styx, aqua frigidiſſima emanat, quam inferorum paludem fabulantur. Ibi etiam *Nonacrinum nemus*. Ovid. *Faſt. l.* 2. v. 275.

> *Cinctaque pinetis nemoris juga Nonacrini.*

Et *l.* 5. v. 97. *Nonacrius heros* pro Evandro. Hinc *Nonacrinus*. Ovid. *Met. l.* 2. v. 409.

> *Dum redit itque frequens, in Virgine Nonacrinâ*
> *Hæſit.* ———————

Eidem *l.* 1. *Metam.* v. 690. *Hamadryades Nonacrinæ*, pro Arcadicis.

NONÆ & Decimæ. Juxta quorundam opinionem, Decimas omnes Eccleſiæ dabant, *Nonas* pii quidam, ex propenſiore in Deum animo, Concil. Valent. A.C. 855. *can.* 10. Concil. Mogunt. A.C. 813. *can.* 42. Concil. Meldenſe A.C. 845. *can.* 26. &c. Quam ſententiam exploſit Joh. Seldenus, qui *Nonas* cenſum, ſeu reditum illum agrarium fuiſſe contendit, quem Elocator à Conductore percipiebat, refellitur prolixe, ab Henr. Spelmanno *Gloſſar. Archæol.* Vide quoque ſuprà.

NONÆ, *arum*, tertia Menſis pars inter Kalendas atque Idus interjecta. Dictæ vel à *nova* Luna, quòd in eas Lunæ incurrere principium: Vel, quòd initium eſſent *novæ* obſervationis, ſicut *Rutilius* ſcribit, Romanos inſtituiſſe, ut octo quidem diebus Ruſtici in agris opus facerent, *Nonò* autem die, intermiſſo rure, ad mercatum legeſque accipiendas Romam venirent. Aliis ſic appellatas volunt, quod ab eo die ſemper ad Idus *novem* dies putentur. Alii, quòd ut novus annus Kalendæ Januar. à novo Sole appellatæ: novus menſis, à nova Luna *Nonæ Varr.* Ita ergo vocabantur dies, qui proximè Kalendas inſequebantur. Horum in Martio, Majo, Junio atque Octobri ſex, in reliquis quatuor, jam inde à Romuli temporibus fuêre. Is enim, quum ita menſes diſtribuiſſet, ut alii eſſent dierum triginta unius, alii undetriginta: tum, ut ex die *Nonarum*, Idus nonò die eſſent, & inter Idus ac ſequentes Kalendas ſedecim dies intercederent, in menſibus illis, qui 31. dies habebant, inter Kalendas & *Nonas* interjecit duos illos, quibus menſis augebatur, dies: unde fiebat, ut tales menſes ſex, reliqui quatuor *Nonas* haberent: quod etiam Cæſar, cùm annum aliter ordinaret, obſervavit, ne ſtata ſacra, quæ à priſcis inſtituta fuerunt, transferrentur. His diebus populus ex agris in urbem, uti dictum, conveniebat, in arcem, ibique Rex ſacrorum prædicebat primas (vel *prævias*, ut *Joſepho Scaligero* placet, i. e. *ſingulas*) ferias menſtruas, ut ſcirent quid eò menſe illis eſſet faciendum, Macrob. *l.* 1. *Saturnal.* c. 15. Vide Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 4. c. 4. Nuptiis non convenire olim viſæ ſunt *Nonæ*, ſicut nec Kalendæ, nec Idus, Ratio, quia primus Nuptiarum dies verecundiæ dabatur: Poſtridiè autem nova Nupta in domo Mariti dominium incipiebat auſpicari & rem divinam facere tenebatur, quod poſtridie *Nonarum* fieri non poterat: Omnes enim poſtriduani dies poſt Kalendas, *Nonas* Idusque atri habebantur. Vide Macrob. *loc. cit.* &c. In nullius Dei tutela *Nonas* fuiſſe, innuit Ovidius, canens *l.* 1. *Faſtor.* v. 57.

> *Nonarum tutela Deo caret;*

cùm Kalendæ in Junonis, Idus, in Jovis patrocinio eſſent. Vide Joh. Roſinum *Antiqq. Rom. loc. cit.*

NONÆ TOTIUS ANNI APUD ROM. CELEBRIORES.

Nonæ Februarii. Cn. Octavius Auguſtus Pater Patriæ cognominatus eſt. Vide Sueton. Dionem, alios. Ovid. *l.* 2. *Faſt.* v. 121. *Dum canimus ſacras alterno pectine Nonas, Maximus hic factis accumulatur honos.*

Nonis Martii, Vejovis templum conſecratum eſt, ad duos lucos aſyli: de quo idem Poeta *l.* 3. *Faſt.* v. 429. *Una nota eſt Martis, Nonis ſacrata quod illis Templa putant lucos Vejovis ante duos.*

Nonis Junii, ſacrum fiebat Deo Fidio, de quo idem *in Faſt.*

Nonis Quintilibus, quæ & *Nonæ Caprotinæ* dictæ, in Latio Junoni Caprotinæ mulieres ſacrificabant ſub caprifico, virgam ex hac arbore adhibentes: ob quod toga illis prætexta data eſt, Varro *de L. L. l.* 5. Vocat feſtum illud *Ancillarum* Macrob. *Saturn. l.* 1. c. 11. ob memorabile ancillarum Romanar. facinus, de quo vide in voce, *Caprotina Juno*.

Nonis Decembribus. Fauni feſtum erat, quod Faunalia appellabatur. Vide Horatium *l.* 3. *Carm. Od.* 18.

NONANTULA, urbs Italiæ, ob quam Mutinenſes cum Bononienſibus bellum geſſerunt, circa A.C. 1140.

NON-CONFORMISTÆ. Puritanorum, uti dicebantur, veter. in Anglia genus, à *Conformiſtis* & *Separatiſtis* in eo divers., quòd illi ceremonias omnes tolerandas judicarent, hi omnes ſeceſſione factâ rejicerent, iſti à *quibuſdam tantum* ſe ſeparatent, nec omnes ab iiſdem: erant enim qui admitterent, quas alii rejiciebant, vide G. Hornium *Hiſtor. Eccl. N. T. Period.* III. *artic.* 3. nec non hic infrà voce *Puritani* & alibi *paſſim*.

NONGENTI, aliis *Cuſtodes* quoque vocati, dicebantur teſte Plinio *l.* 33. c. 2. apud Romanos, qui cùm rogarentur Leges, ciſtis ſuffragiorum cuſtodiendis erant præpoſiti. Poſtquam enim diribitæ vel diſtributæ cuique duæ eſſent tabulæ, quarum una his duabus literis *U. R.* i. eſt. *uti rogas*: altera literis *A.* i. e. *antiquo*, ſignatæ erant: Appoſiti fuêre in qualibet Tribu aut Centuria pontes, i. e. menſæ quædam anguſtæ, ſimilitudinem pontium habentes, ut per ſuum ſinguli pontem ſuffragium ferrent. Pontibus autem his impoſitæ erant duæ ciſtæ oblongæ, una in capite pontis, altera in fine, quas *Nongenti* cuſtodiebant: ſicque per pontes tranſibant ad lationem ſuffragii, tabellis acceptis in prima pontis parte, quas in extrema reddierent, Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. c. 2. Erant Cuſtodes hi ex omnibus ſelecti, unde alius ſe *Nongentum*, alius *Selectum* appellavit, Plin. ubi *ſuprà*. Hi, poſtquam omnes tabulæ, in ultimam ciſtam erant conjectæ, illas inde eximentes, numerabant ſuffragia, & quot ejuſdem ſententiæ deprehendebant, tot punctis in tabella quadam vacua annotatis, tandem Tribus ſeu Centuriæ voluntatem cognoſcebant, quæ à Præcone poſtmodum clarâ voce renuntiabatur. quâ ratione in reliquis Tribubus aut Centuriis ſervatâ, ex majore tandem Tribuum aut Centuriarum numero, antiquabatur vel ſciſcebatur lex. Neque ſolùm in perferendis Legibus, ſed etiam aliis magni momenti negotiis, id moris obtinuit. Unde phraſes, *Suffragiorum puncta non tulit ſeptem.* Item, *Omne tulit punctum.* Vide quoque Thom. Godwin. *Antholog. Rom. l.* 3. *ſect.* 1. c. 2.

NONI, pro *Monis* ſeu *Monachis*, & *Nonis*, pro *Moniis*, Virgo Monialis, vide ſuprà in voce *Mona*.

NONIA Celſa, adulteriis infamis, tandem Macrino nupſit, ex eo mater Antonini Diadumeni: Unde verſus in illam, apud Jul. Capitolin. *in Opilio Macrino*, c. 11.

> *Vidimus in ſomnis cives (niſi fallor) & iſtud:*
> *Antoninorum nomen puer ille gerebat,*
> *Qui patre venali genitus, ſed matre pudicâ:*
> *Centum nam mœchos paſſa eſt, centumque rogavit.*
> *Ipſe etiam calvus mœchus fuit, unde Maritus* &c.

NONIGENTUM, melius *Novigentum*, ad Matronam *Nogent l'Arthaud*, oppidul. 8. leuc. ſupra Meldas, in Ortum, 2. à Caſtro Theodorici in Meridiem.

NONIGENTUM Regium, oppid. Belſiæ ad Eburam fluv. ubi primum lintrium capax eſt, 5. leuc. infra Carnutum in Boream, 4. à Drocis in Meridiem.

NONIGENTUM Rotrudum, *Nogent le Retrou*, alias *Novidunum*, ſeu *Noviodunum*, caput Aulercorum Diablintrum, nunc Perticenſis provinc. caput, ad Huinam fluv. medium fere inter Carnutum ad Ortum & Cenomanos ad Occidentem, 14. leuc. à Carnuto. Caſtrum hic totius Galliæ præcipuum.

NONIGENTUM ad Sequanam, oppid. Campaniæ, paulò infra confluentes Albæ in Sequanam fluv. 9. leuc. ſupra monaſteriolum ad Icaunam, 10. à Trecis in Circium, Lutetiam verſus. Ad radices collis, in limite Briæ provinc.

NONIGENTUM, pagus ad Sequanam, in Inſul. Franciæ, poſtea *Fanum S. Clodoaldi*, à Clodoaldo Clodomiri Regis filio ibi ſepulto, *S. Clou*, 2. leuc. à Lutetia in Occaſum ad radices collis: burgus probè cultus & amœnus. Hic A.C. 1589. Henricus III. à Jac.

à Jac. Clemente Monacho Dominicano cultro lethaliter vulneratus eſt.

NONIUS, Senator Romanus, de quo ita Plin. *l.* 37. *c.* 6. *ubi de Opalo gemma: Magnitudo nucem avellanam æquat, inſigni apud nos hiſtoria. Siquidem extat hodieque hujus generis gemma, propter quam ab Antonio proſcriptus* Nonius *Senator eſt, filius Strumæ* Nonii *ejus, quem Catullus Poeta in ſella Curuli viſum indignè tulit, avuſque Servilii Noniani, quem Conſulem vidimus. Ille fugiens proſcriptus e cunctis fortunis ſuis hunc e fortunis ſuis omnibus annulum abſtulit ſecum, quem certum eſt ſeſtertiis viginti millibus æſtimatum: Sed mira Antonii feritas atque luxuria, propter gemmam proſcribentis, nec minor* Nonii *contumacia, proſcriptionem ſuam amantis, cum etiam feræ abreſis partes corporis relinquant, propter quas periclitari ſe ſciant.* Vide de valore gemmæ hujus diſputantem, contra Virum doctum, qui *viginti mille ſeſtertia*, contendit eſſe decies centena millia florenorum, Joh. Frid. Gronov. *l.* 2. *de Pecunia vet. c.* 2. & plura hujus generis apud Meurſium *de luxu Rom. c.* 5.

NONIUS, quidam à pugna Pharſalica, quum fugiſſet Pompejus, hortabatur ad bene ſperandum, ſeptem adhuc aquilas ſupereſſe dictitans. Cui Cicer. *Recte*, inquit, *ſi nobis cum graculis bellum eſſet.*

NONIUS Actianus, crebris delationibus apud Neronem famoſus; ſub initium Principatus Veſpaſiani, in Senatu eô crimine poſtulatus, Tacit. *Hiſt. l.* 4. *c.* 41.

NONIUS Aſprenas, Conſul cum Laterano, An. Urb. Cond. 840. Alius Conſul cum Valentiniano Cæſare, An. Urb. Cond. 1118.

NONIUS Gracchus, Nobilis Romanus ſine cauſæ dictione, juſſu Severi Imperatoris interemptus, apud Æl. Spartian. *in Severo c.* 13.

NONIUS Ludovicus, vide *Ludovicus.*

NONIUS Marcellus, Grammaticus, cujus libros habemus de Latinorum nominum origine.

NONIUS Marcus, memoratur Jul. Capitolino *in Clodio. Albino*, inter eos, qui malè de Commodo apud milites loquebantur. Ita enim ibi Commodus *Ep. ad Albinum. c.* 2. *Audio enim & Septimium Severum &* Nonium Marcum *malè de me apud milites loqui, ut ſibi parent ſtationis auguſtæ procurationem.*

NONIUS Mutianus, vide *Marcus.*

NONIUS de Pinço, vide *Ferdinandus.*

NONIUS Quintilianus, vide *Sextus.*

NONIUS Receptus, centurio, duodevicesimæ legionis in inferiore Germania, cùm protegeret Galbæ imaginem, impetu militum abreptus vinctuſque eſt. Tacit. *Hiſt. l.* 1. *c.* 56. & electô Vitelliô Imperatore occiſus. Id. *l.* 1. *Hiſtor. c.* 59.

NONNA, Monialis, Soror velata, ſicut *Nonnus* Monachus. Hieronym. *in Ep. ad Euſtochium: Et quia*, inquit, *maritorum experta dominatum, viduitatis præferunt libertatem, caſtæ vocantur &* Nonnæ. In quem locum *Eraſmus, Apparet*, ait, *hoc verbi ab Ægyptiis in vulgi ſermonem veniſſe; quorum linguâ puto Monachos & Sanctos* Nonnos *fuiſſe vocatos; Monachas & Virgines* Nonnas. *Nam meminit Suidas* Nonni *cujuſdam Ægyptii, qui Parthenejum Theologum verſibus ſit interpretatus. Et Parthenos Græcè Virginem ſonat, quaſi Virgo ſcripſerit in Virginem.* Apud Henr. Spelmann. Amerbachius *Not. ad Capitul. in Conſtitut. Caroli M. quod inſcribitur Clericis & Nunnadibus*, vel edit. Lindebrogiana *Capitular. l.* 1. *c.* 17. *Clericis & Nonnabus*, vocem docet a Germanis acceptam, per tranſlationem, proprieque ſignificare contendit *Suem caſtratam; Sicut contra Græcâ voce equos caſtratos nominamus eos, qui ſe caſtrant propter regnum Dei*, verba præfati Spelmanni *Gloſſ. Archæol.* voce *Nonna.* Voſſio verò Hebr. נין *nin* & Ægypt. *Non*, filium notat: unde *Nonni* & *Nonnæ*, quibus præerat Abbas, h. e. *pater*, dicti. Vide eum *de Idolol. l.* 1. *c.* 24. Hinc *Nonnatus*, cognomen Arnoldi Comitis Aſtariacenſis, cujus meminit Charta Condomenſis his verbis: *Arnoldus Comes Aſtariacenſis cognomentô* Nonnatus, *quòd caſo Matris ventre extractus fuerit*, apud Car. du Freſne: Item Raymundi Cardinal. ob eandem rationem, apud Macrum *Hierolex.* Idem ſic erit cum voce *Cæſar*, de qua alibi: & *Nonnenes*, fortè *Nonnanes*, Matricularii Eccleſiarum, i. e. pauperes ſenes, in *Præcepto* pro Abbatia S. Germani Autiſſiodor. A. C. 864. apud eundem. Vide ubi de *Matricularus*, & plura infrà.

NONNOSUS, Auctor Græcus, ſub Juſtiniano Imperatore Legatus in Æthiopiam, ad Saracenos, varioſque alios orientis populos quid geſſerit, in literas retulit. Fragmentum hujus operis Photius *cod.* 3. exhibet.

NONNUS, *Papæ, major, ob reverentiam.* Regula S. Bened. *c.* 63. *Juniores autem Priores ſuos* Nonnos *vocent, quòd intelligitur paterna reverentia.* Synodus Aquiſgr. A.C. 817. *c.* 54. & ex ea Additio 1. Ludovici Pii *c.* 54. *Ut qui præponuntur*, Nonni *vocentur.* Quâ notione Cæſarius *l.* 1. *c.* 7. *&* 27. *Nonni* vocabulum quandoque præmittit Monachorum ſeniorum appellationibus: *Sicut mihi dicere ſolitus erat Nonnus Conradus ſenex Monachus noſter.* Alibi, *Hæc mihi dicta ſunt à Nonno Friderico Monacho.* Ubi *Nonnus* idem, quod *Dominus*, valere vult Car. du Freſne. Sic *Vita* Caroli Abbatis Villarienſis *num.* 13. *Unà cum Nonno Waltero, tunc ſimplici Monacho, poſtea Abbate Villarienſi.* Salomon Epiſcop. *ad Dadonem Epiſcop.*

Ut ſicut Nonnus *ſcripſit felixque Sacerdos*
Hieronymus noſter, ſanctus ſapienſque Magiſter, &c.

Hodieque Italis *Nonno*, avus dicitur, pater patris vel pater matris, ut avia *la Nonna.* Hinc *Nonnæ*, Sanctimoniales, præſertim ſenes virgines aut ſacræ viduæ: ſicut enim *Nonnus* reverentiam paternam, ita *Nonna* maternam denotat. Hieronym. *Ep.* 22. *ad Euſtochium: Illæ interim, quæ Sacerdotes ſuô viderint indigere præſidiô, eriguntur in ſuperbiam, & quia maritorum experta dominatum, viduitatis præferunt libertatem*, Caſtæ *vocantur &* Nonnæ, *& poſt cœnam dubiam Apoſtolos ſomniant.* Adde eund. *in Præf. ad vitam S. Hilarionis*, &c. Pro *Nonna*, legimus *Nunna*, in LL. Alvredi Regis Weſt Saxiæ *c.* 20. apud Brompton. & Henr. I. Regis Angl. *c.* 73. & *in Gloſſ.* Ælfrici. Vide Rotweidum *Onomaſt. ad vitas Patrum.* Iidem *Nonnanes* & *Nunnanes*: quô nomine quidem Monachi veniunt, in Concil. Cloveshovenſi A. C. 747. *c.* 19. Capitul. Caroli M. *l.* 5. *c.* 78. & Tradit. Fuldenſ. *l.* 2. *c.* 38. Monachæ verò in iiſdem Capitul. Caroli M. A. C. 789. *c.* 3. &c. apud Car. du Freſne *Gloſſ.* Origo horum *Nonnorum* ſeu Monachorum ad ſeculi à Nato Chriſto tertii medium pertinet, quô Paulus Thebæus, Eremita primum, dein Monachus in Ægypto factus eſt, occaſione decimæ perſecutionis. Cujus veſtigia cùm in eadem Ægypto Antonius premeret, ex hujus ſectatoribus Hilarion fuit, quem multis porrò inſequutis, duo prodierunt mox Monachorum genera, *Eremiticorum & Cœnobitarum.* Ex Ægypto verò brevi tempore propagatum inſtitutum eſt, in Palæſtinam per Hilarionem: in Armeniam, Paphlagoniam, Pontum, per alios: in Græciam, per Athanaſium, qui inter Ægyptiorum *Nonnos* vixerat: Hunc ſequutus eſt Gregor. Nazianz. cui Baſilius M. ſe adjunxit, Monaſteriorum in Oriente ſtrenuiſſimus propagator. In Occidentem ſerius paulò Monachatus introductus eſt annitente maximè Hieronymô, in Syriam prope Bethlehemum ideo ſe conferente. Auguſtinus etiam vitam hanc alicubi commendat; quamvis nec ipſe Monachus fuerit, nec regulas iis tradiderit. Nec ſequior ſexus, qui hiſce in rebus ſæpe primas tenere ſolet, huic inſtituto defuit. *Nonnarum* enim ſeu Virginum in eo ſtatu ad finem vitæ perſeverantium & illibatam virginitatem ſervantium, jam Tertullian. & Cyprian. meminêre, quæ tum *Aſcetriæ* dictæ, vide ſuô locô. Monaſteria verò earum & collegia primitus deprehenduntur ſub Athanaſio in Ægypto; unde ingruentibus mox Arianorum perſequutionibus, ab exulibus Ægyptiis Romam inſtitutum delatum eſt; impellente præcipuè Hieronymô Romam reverſô, qui Marcellam aliaſque potentes ac illuſtres fœminas, animô forſan non malô, ſed inſtitutô parùm convenienti, in Orientem, ad Monachatum ſecum abduxit, & ſcriptis inſuper ſuis id in Occidente longè lateque propagavit. Quærebatur autem eô tempore ab utroque ſexu ſolitudo, ut ſanctitati unicè operam darent; neque Monaſteria aliud quid tum erant, quàm Scholæ, in quibus omnimoda eruditio ingenti ſtudiô tradebatur, nec inerti otiô Monachi diffluebant, ſed manuum labore tolerabant vitam idque citra omne votum, aut ciborum veſtiumque diſcrimen, aut humanarum regularum cancellos. Quare etiam eximii Viri ex Monaſteriis illis prodierunt, Virgineſque votis legibuſque non magis erant adſtrictæ, ſed Pſalmis Deum laudabant & verbum ejus vernaculô ſermone legebant. In Occidente Monachorum collegia primus erexiſſe legitur Benedictus Nurſinus, qui eorum vitam tribus votis illis adſtrinxit: ad cujus exemplum, fœminis & Virginibus ejuſdem facti dux fuit fœmina, ſoror ejus, *Scholaſtica* nomine: quæ inſtituti ratio brevi per totum Occidentem dimanavit: ut ab hiſce mox temporibus, non interruptâ ſerie, ad nonum uſque ſeculum Ordo *Benedictinorum* floruerit. Seculô verò X. ordo hic in varias familias dividi cœpit: quibus ſeculô XII. acceſſerunt varii Ordines Equeſtres, ut *S. Crucis* &c. Per quæ incrementa ſenſim prioris Monachatus integritas collapſa eſt. Exorti porro mediô ſeculô XII. *Ordines Mendicantium*, quorum quatuor præcipuè ſunt familiæ: *Auguſtinianorum, Carmelitarum, Dominicanorum* ſeu *Prædicatorum* & *Franciſcanorum* ſeu *Minoritarum.* Qui licet ordine poſtremi, fœcunditate mox primi evaſerunt & immenſum in numerum excreverunt, per Franciſci, quæ ipſi attribuunt, miracula & audacem inter CHRISTUM & illum ſimilitudinem ac utriuſque comparationem. Poſtea natô inter Dominicanos & Franciſcanos ſchiſmate poſteriores hi in varias iterum ſectas ſciſſi ſunt, quarum principes tres hæ: *Conventualium, Fratrum de Obſervantia* & *Capucinorum.* E quibus ſectis, licet aliquæ magnam inter ſe ſæpe ſimultatem exercerent, in id unum tamen omnes conjurârunt, ut ſtrenuam Pontifici navarent operam, præcipuaque Latinæ Eccleſiæ dogmata & Theologiam Scholaſticam ubique inveherent. Ultimus ſuperadditus eſt prioribus ordo *Jeſuitarum*, circa A. C. 1535. poſtquam jam longè lateque à luſtris aliquot Evangelica doctrina eſſet annuntiata, auctore Ignatiô Lojolâ, nobili Hiſpanô; qui infeliciter aliquandiu militiam profeſſus, ad auſterius vitæ genus ſe contulit & tribus ordinariis votis quartum, *de cæca & ſpeciali erga Papam obedientia*, adjecit, &c. His Ordinibus ſacris ſacrum regimen & Hierarchia conveniebat, de qua proin anxiè diſputatum eſt in Concilio Tridentino, *An in Ordinibus ſolis, an etiam in Juriſdictione conſiſtat; an in utriuſque commixtione?* quæ vulgaris ſententia eſt. De forma ejus quoque laboratum: dictumque anathema eſt negantibus, Hierarchiam in Eccleſia firmatam inſtitutione divinâ, quæ conſtat Epiſcopis, Presbyteris & Diaconis &c. Franc. Burmannus *Synopſ. Theol. Tom.* 2. *l.* 8. *c.* 12. Vide etiam ſuprà in *Monachi*, it. *Noni.*

NONNUS, Edeſſenus Epiſcopus, Niceph. *l.* 21. *c.* 30. Martyrologium Romanum 2. Decembris: *Edeſſæ S. Nonni epiſcopi, cujus precibus Pelagia pœnitens ad Chriſtum converſa eſt.*

NONNUS, Hiſtoricus Græcus, hiſtoriam edidit, quâ legationem ſuam complexus eſt, ad Æthiopas & Homeritas, ac Saracenos, aliaſque Orientis gentes. Eo ex opere excerpta quædam habemus apud Photium, *tmem.* 3. ubi & Juſtiniani tempore vixiſſe, aliaque quædam de Nonnoſo, ac parente ejus Abrahamo & avo item refert.

NONNUS, Abbas de Narrationibus Græcorum extat Scodriaci, in bibliotheca Regis Hiſpaniarum; ut apud Poſſevin. legas, *in Append. Apparatus S. p.* 22.

NONNUS Panopolita, poëta egregius, Theodoſii temporibus floruit.

floruit, cujus Paraphraſin, & Dionyſiaca habemus. Agathiâ eſſe antiquiorem, certum eſt, cùm hic ejus meminerit, vixit verò Agathias ſub Juſtiniano. Chryſoſtomô eſſe juniorem, inde colligit Voſſ. *de Poët. Græc. p.* 79. quod uſque adeò veſtigiis ejus in Joanne interpretando inſiſtere amet. Præterea id dictio indicat Sophiſtica, qualis ſeculô quintô fuit ac deinceps: uti ex Heliodoro, Syneſio, & aliis liquet. Ac ſimiles ex poëtis Quinctus, Tryphiodorus, alii. *Suidas*, Νόννος Πανοπολίτης ἐξ Αἰγύπτου λογιώτατος. ὃ καὶ τὸν παρθένον Θεολόγον καταφράσας δι' ἐπῶν.

——— Εἰς Νόννον αὐτόν,
Νόννος ἐγώ. Πανὸς μὲν ἐμὴ πόλις, ἐν Φαρίῃ δὲ
Ἔγχει φωνήεντι γονὰς ἤμησα Γιγάντων.

Nic. Lloydius. Natione Ægyptius, patriâ Panopolitanus fuit, vixitque in Græcia circa A. C. 500. *Petrus.* De nomine ejus conjecturam Eraſmi, vide ſuprà in voce *Nonna.* Ejus *in Johannem Euangel. Paraphraſis* prodiit Græcè & Latinè, cum *Notis* Petri Nanſii, in 8t. Lugduni Batavorum A. C. 1589. Græcè & Latinè cum *Notis* Sylburgii, in 8t. ex Typogr. Comeliniana, A. C. 1556. in octav. Græce & Latinè cum *Notis*, Pariſiis A. C. 1623. in octav. Græcè & Latinè, cum Heinſii *Exercitationibus*, Lugduni Bat. A. C. 1627. *Paraphraſis erudita*, Neandro: *Genii mirabilis Poëta.* Dempſtero: *Ægyptius eloquentiſſimus*, Poſſevino.

NONNUS ſeu NUNEZ Petrus, Luſitanus, Medicus & Mathematicus eximius præ omnibus ſui ævi, in Mathematica, Optica, Algebra & Aſtronomia, varia edidit. Præceptor Cardin. Henrici, qui Sebaſtianum in regno ſequutus eſt: poſtmodum Conimbricæ docuit, extinctus A. C. 1577. ætat. 80. *Notæ in Purbachium* ejus præcipuè æſtimantur, ut & Tract. *de Arte Navig.* Vide Thuanum *Hiſtor.* Quenſtedium *de Patria Illuſtr. Viror.* Voſſium *de Scient. Mathemat. c.* 36. §. 17. *p.* 191. Auctorem *Biblioth. Hiſp.* & Anton. Teiſſier *Elog. Part. I. p.* 512.

NONTRONUM, oppid. Petrocorii, cum titulo Baronatus, *Metel. Merula.*

NONYMNA, urbs Siciliæ. *Stephan.*

NOPHE, nomen loci, Numer. *c.* 21. *v.* 30. Latinè, *inſufflatus, tumidus*, vel *illaqueans.*

NOPHETH, urbs in tribu Manaſſe, Joſ. *c.* 17. *v.* 11. Latinè, *favus*, aut *cribrum*, ſive *diſtillatio.*

NOPIA, ſeu CNOPIA, oppid. Bœotiæ fuit, ad Tanagram urb. ubi Amphiarai templum, *Strab.*

NORA, urbs Sardiniæ exciſa, in ora Auſtrali, *Ptol.* Populi *Norenſes* Plinio *l.* 3. *c.* 7. *Nura Antonino*; *Calviri* dicitur *Leandro.* De nominis origine ſic Bochart. *l.* 1. *Chanaan. c.* 31. Tertia, inquit, in Sardiniam migratio apud Pauſaniam Hiſpanorum eſt. Sic enim ille, *l.* 10. Μετὰ δὲ Ἀρισταῖον Ἴβηρες ἐς τὴν Σαρδὼ διαβαίνουσιν ἐπὶ ἡγεμόνι τοῦ στόλου Νώρακι, καὶ ᾠκίσθη Νώρα πόλις ὑπὸ αὐτῶν. Ταύτην πρώτην γενέσθαι πόλιν μνημονεύουσιν ἐν τῇ νήσῳ. Παῖδα δὲ Ἐρυθείας τε καὶ Γηρυόνου καὶ Ἑρμοῦ λέγουσιν εἶναι τὸν Νώρακα. At in Solino Ariſtæum præceſſit Norax. Verba ſunt: *c.* 10. *Nihil attinet dicere, ut Sardus Hercule, & Norax Mercuriò procreati, quum alter ab Libya, alter ab uſque Tarteſſô Hiſpaniæ, in hoſce fines permeâſſent, à Sardo terræ, à Norace oppido nomen datum. Nora* ſaltem nomen Punicum eſt, nempe נערה *Naara*, undè emphaticum נערתה *Naaratha*; cujus nominis cenſetur oppid. in tribu Ephraim, Joſ. *c.* 16. *v.* 7. *Naara* verò Pœnis ſonat *Nora*, ut מעכה *Maacha* Μωχὰ quomodo LXX. efferunt, 1. Paral. *c.* 2. *v.* 48. Unde *Mochus* nomen Punicum. Sic נערן *Naaran* alterius oppidi nomen in eadem tribu, 1. Paral. *c.* 7. *v.* 28. Hieronym. *Noran* ſcribit & LXX. Interpp. mediô quôdam ſonô Νααράν. Sed inter N. & R. eſt *Ajin*, quod in O. mutatum eſt in Alphabeto Cadmi. Hodie locus *Nori* vocatur. N. pertinet ad formam nominis: ■ נוה eſt *gramminetum*; nempe in paſcuo ſita fuit *Nora*, non procul à ripa *Sapri* amnis, hodiè *Servi*, ut conſtat ex Itinerariis. Itaque perperam à *Ptolemæo Nora* ponitur, in Auſtrali Sardiniæ litore, inter Caralin & Sulchos; quod *Cluverius* verè obſervat. Gentile *Noranus*, *Steph. Nic. Lloydius.*

NORA, Straboni Cappadociæ urbs ad Taurum montem, quam ſuô tempore *Noroaſſum* vocatum ſcribit.

NORA, caſtellum ſitum in finibus Lycaoniæ, & Cappadociæ. Vide quoque *Ora.*

NORACUS, urbs Pæoniæ. *Steph.*

NORAN, ſeu NOARAN, locus in tribu Ephraim 1. Paral. *c.* 7. *v.* 28.

NORAX, Sardiniæ Rex, apud Solinum, *c.* 10. Vide *Nora.*

NORBA Cæſarea, urbs parva Luſitaniæ, ■ Tagum fluv. *Ptol. Alcantara Tarapha*, ■ *Cluſio*, longitud. 14. 30. latitud. 39. 50. Unde *Equites Alcantara*, 3. leuc. à confinio Portugall. 7. à Valentia in Ortum, 14. à Cauro in Africum, uti à Pace Auguſta & ab Emerita in Boream. Haud pridem munita, contra Luſitanorum incurſiones, *Baudrand.*

NORBANA, & NORBANUS, inter eos, qui, poſt detectam contra Commodum conjurationem, hujus juſſu, ſunt interfecti, apud Æl. Lamprid. *in Commodo, c.* 4.

NORBANUS Balbus, vide *Cajus*, it. *Lucius.*

NORBANUS Flaccus, *Ibid.*

NORBERTUS, Archiepiſcopus Magdeburgenſis, Fundator Ordin. Præmonſtrantium, ſeculô 12. cujus caput in Diœceſi Laudunenſi Tanchelino acriter ſe oppoſuit, obiit A. C. 1134. Ei tres libri Viſionum attribuuntur, ut & diverſæ homiliæ. Hugo ei ſucceſſit. Vide Guil. Eiſengrin. *in Catal. teſt. Ver.* & in voce *Præmonſtrantes.*

NORCOPIA, urbs Oſtrogothiæ in Suecia inter geminum ſtagnum, 5. leuc. ab ora maris Baltici in Occaſum, juxta Molam fluv. 10. ab ora lacus *Vetter*, in Ortum *Norköping.*

NORDBURGUM, caſtrum Ducatus Sleſuicenſis ſub proprio Principe ex familia Oldenburgo-Danica. Johannes enim minimus natu fil. Chriſtiani III. Daniæ Regis, frater Friderici II. Regis, cùm numeroſam ſuſcepiſſet prolem, e duabus conjugibus, Eliſabetha Brunſuico-Grubenhagia & Agnete Hedwige Anhaltina, ex his Johannes Adolphus natus A. C. 1576. *Nordburgum* inhabitavit, vità defunctus A. C. 1624. Ei poſtea ſucceſſit frater Fridericus, qui natus A. C. 1581. *Nordburgiam* lineam hodieque ſuperſtitem orſus eſt, extinctus A. C. 1658. Eô nati, ex priori conjugio Julianâ Saxo Angrivariâ ductâ A. C. 1627. Johannes Bogiſlaus, qui privatus *Nordburgi* vivit. E poſteriori matrimonio A. C. 1632. inito Eleonoræ Anhaltinæ, Chriſtianus Auguſtus, qui Anglis militavit & Hieroſolyma inviſit, ac Rudolfus Fridericus, qui in Belgio legioni præfuit: tum ex altero ſexu Eliſabetha Juliana (nata A. C. 1634. Antonii Ulrici Ducis Brunſuicenſis) Dorothea Hedwig (nata A. C. 1636. Joh. Friderici Comitis Hohenloici) & Luiſa Amœna (nata A. C. 1642. Joh. Adolfi patruelis uxores.) omnes *lineæ Sunderburgicæ in Nordburg.* Vide Phil. J. Spen. *Sylloge Geneal. Hiſt. in Fam. Danica.*

NORDENUM, ſeu NORDA, urbs Friſiæ Orientalis cum portu, in ora Oceani Germanici; Creſcit indies, ſub Comite Friſiæ Oriental. 16. mill. paſſ. ab Embda in Septentrionem, 13. ab Aurica in Occaſum. Hic Edzardus Comes, Euangelii doctrinâ ex libris hauſtâ, eam proponi, ut & Auricæ, Leeræ & Emdæ curavit, circa A. C. 1540. Abr. Scult. *in Annal. Eccleſ.* Ubbo Emmius *Hiſt. Friſ. l.* 50. 53.

NORDLINGA, urbs Imperialis Germanica à Norico propinquo ſic dicta. Paruit olim Epiſcopo Ratisbonenſi, ſed ob ejus delictum ad Imperatorem rediit; Cruſius *Annal. Suev. part.* 3. *l.* 2. *c.* 9. ſcribit, à Conrado Rege, filio Friderici II. Imperatoris ad Imperium immediatè revocatum eſſe, A. C. 1251. Nobilis eſt clade, & victoriâ Suecorum. Aliàs *Ara Flavia*, vide ibi.

NORDOVICUM, & NORVICUM, urbs ampla & clariſſima in ora Angliæ Orientali, à Londino 90. milliar. in Cæciam. Vulgò *Norwich.* Comitatûs Norfolciæ caput, ad Garienem fluv. *Jer*, 30. mill. Angl. à Lino in Ortum, & à Crippevico in Occaſum. *Baudrand.*

NOREJA, hodiè *Goritia*, teſte *Amaſæô*, urbs Carnorum ad Iſontium vel Natiſonem fluv. ubi, ut ſcribit *Strabo*, auri lavacra, & ferri fecturæ ſunt. Hic Cn. Carbo inani conatu cum Cimbris conflixit, longitud. 36. 00. latitud. 45. 47. *Baudrando* quid ſit, non conſtat. Quibuſdam fuit oppid. Norici, in Ambiliciis, ubi *Solfeld* nunc, in Carinthia inferiori, ſeu caſtrum *Neumark*, in Carniola ſuperiore. Aliis eſt oppid. Carnorum, ubi nunc Goritia, ſeu Venzonium oppidul. ejuſdem provinc. ad Tilavemptum fluv.

NORENSES, populi Sardiniæ, Plin. *l.* 3. *c.* 7. *Mara* interpretatur *Pinetum.*

NORFOLCIA, Comitatus Angliæ peramplus, in ora maris Germanici quod habet ad Ortum & Boream, uti Comitatum Cantabrigienſem ad Occaſum; Suffolciam ad Meridiem. In ea Nordovicum eſt primaria, Hiarmuthum & Linum Regium, urbes.

NORIBERGA, à Noricis dicta, quibus cùm Hunni maxima ſæpius inferrent damna, huc confluere cœperunt, de ſecuritatis loco ſibi proſpicientes. Henricus Bavarus ei formam civitatis tribuit, templô S. Ægidii ornavit, jura dedit, & ampliore murô caſtrum cinxit: quæ Ludovico III. Imperatori alii aſcribunt. Imperio dein adjuncta, & libertatis charactere inſignita fuit, ſub Conrado II. *circa* A. C. 1027. Sita eſt ad collem, naturâ firmum, in quo arces duæ ſunt: una aliquot Imperatorum domicilium, vulgò *die Veſten*: altera Burggraviorum olim ſedes, quam Fridericus Burggravius, A. C. 1427. Senatui vendidit, hodie domus frumentaria. Hic Pegnizſus & Regnizſus confluunt, urbs in medio non Germaniæ ſolùm, ſed totius Europæ, *Conrado Celti* credita: *Communis Orbis officina*, domeſticâ inprimis diſciplinâ clariſſima. Popularis olim Reipubl. gubernatio fuit, cui, poſt diſcordias ſeditioneſque civiles, Ariſtocratia, ſub Carolo IV. ſucceſſit. Leges partim à Venetis, A. C. 1506. partim ab aliis urbibus, ut Valentiis in Hannonia, Bruxellaque in Brabantia petiit. Privilegiis ornata eſt ampliſſimis; Sedes eſt Comitiorum poſt Electionem primorum, inſignium Imperialium cuſtos eſt; Habet jus Auſtregarum, &c. Inſigne ejus olim dimidia aquila nigra in campo fulvo; Sed Henricus IV. Imperator quòd urbe licet captâ, arx tamen invicta ſibi adhæſiſſet, virgineum caput, cum corona, & integra aquila, illi conceſſit. Vide Limnæum Enucl. *l.* 4. *c.* 39. Hic Synodus fuit A. C. 1438. celebrata, ob litem quæ Concilio Baſileenſi cum Eugenio IV. intercedebat. A Friderico III. dein A. C. 1443. & 1487. ſimiliter Eccleſiaſticorum ibi cœtus coactus eſt, &c. Vide quoque *Noricorum mons.* Addo ſaltem, quòd poſtquam Electoratus Brandenburgicus ad Burggravios *Noribergenſes* tranſlatus eſt A. C. 1417. Fridericus Burggravius, à Sigiſmundo Imperatore Marchiam emit 400000. florenis, quam ſummam ut conficeret, Burggraviatum vendidit 180000. vel, ut alii, 240000. floren. reſervatis ſibi ſuiſque aliquot Regalibus, quæ cum tempore *Hornius* exſpirâſſe dicit. Hinc crebra & atrocia bella inter Marchiones Brandenburgicos ac *Noribergenſes*, cùm hi nullum titulum concederent, regalia ſibi reſervarent: Primumque bellum exortum eſt, A. C. 1448. in quo admirabilis eluxit fortitudo Alberti Achillis, de quo Æn. Sylvius *in Europa c.* 39. Alterum exarſit A. C. 1552. Duce Albertô Marchione Culmbacenſi & Onoldinô, in quo *Noribergenſes* & Socii Blaſſenburgum, munitiſſimam Alberti arcem oppido *Culmbach* imminentem expugnarunt A. C. 1554. & funditus everterunt: ſed, Albertô extinctô, judicio Ferdinandi I. Imperatoris ſuis ſumptibus reſtaurare coacti, vide Sleidan. *l.* 24. & 25. Thuanum *Hiſtor. l.* 11. &c. Georg. Hornium *Orb. Polit. Part.* 2. *p.* 75.

NORICA, vide NORIBERGA, & NORICORUM MONS.

NORICI, aliàs Tauriſci, Plin. *l.* 3. *c.* 20. qui montes inter Carinthiam & tractum Salisburg. incolunt, adhuc *Krumler Taur*,

Felber

Felber Tauru, *Karn Taurn* incolis dictos, *Ortel. Ferrar.* Horum Apoſtolus B. Severinus fuit, prædictionibus celebris. Circa A. C. 490. Pantal. *in Chron.*

NORICORUM Mons, ſeu *Norimberga*, urbs ampla & libera Franconiæ, ad Regnitium fluv. cui ſubeſt ditiuncula adjacens, 15. milliar. Germ. ab Herbipoli in Eurum, inter Epiſcopatum Bambergenſem in Circium, & Palatinatum ſuperiorem in Eurum. Ditiſſima, innumeris artificibus abundans, pace Imperii A. C. 1640. concluſâ, celebris. Hic Euangelium Oſiander annuntiavit, ſub Reformationis initia: cùm Bucerus Argentinæ, Oecolampadius Baſileæ, Tiguri Zvinglius, Wittebergæ Lutherus, &c. eôdem officiô fungerentur: Cujus poſtremi doctrinæ adhærent. Reformatorum nihilominus non exiguus in urbe eſt cœtus, qui in ditione Marchionis Anſpacenſis, ſacris locum habent. Altorfina Academia non incelebris Norimbergenſis Reipublicæ eſt. Inter urbem hanc, & agnatos Alberti Brandeburgici ac Epiſcopos Franconiæ, Ferdinandus I. Imperator judicium plenum æquitatis tulit, circa A. C. 1558. Thuan. *l.* 21. Vide *Noribergæ*.

NORICUM, regio Germaniæ (quam nunc bona ex parte Bavariam appellant) habens ab occaſu Ænum fluvium, qui medius eſt inter Vindelicos & Noricos; à Septentrione Danubium, ab ortu montem Cecium, qui Pannoniam ſuperiorem diſterminat à Norico: À Meridie montem Curvancum, qui eſt ſupra Iſtriam, Dionyſ. *v.* 321.

Πρὸς δ᾽ ἠῶ Γέρμοις καὶ Νωρικοὶ αἰπὺ ἐρυμνοί.

Ubi multa nugatur Euſtathius, dum quærit, an *Noricum*, & *Oricum*, de quo *v.* 399. locus unus ſit an diverſi? quaſi vero regio Germaniæ confinis ab Epiri finibus non ſatis diſtet, ut ea dignoſci poſſint. Ferri ferax regio fuit, Ovid. *Met. l.* 14. *v.* 712.

Sævior & ferrô quod Noricus excoquit ignis.

Et Horatius, *l.* 1. *Od.* 16. *v.* 9.

——— *Quas neque Noricus*
Deterret enſis. ———

Virg. *Georg. l.* 3. *v.* 474.

Tum ſciat aërias Alpes & Norica ſi quis
Caſtella è tumulis. ———

Hanc regionem Solinus, *c.* 23. *frigidam* vocat *& parciùs fructuoſam. Nic. Lloydius.* Vide quoque B. Rhenanum *Rer. Germ. l.* 1. cum *Notis* Cl. Ottonis JCti. *Baudrando*, aliàs pars Illyrici Occidentis extra Germaniam fuit, à qua Danubiô dividebatur: nunc intra Germaniam. In eo ſunt Auſtria majori ex parte, verſus Occidentem Stiriæ pars Occidentalis ſeu ſuperior Carinthia, Carniola ſuperior, ditio Salisburgenſis: & minuta pars Bavariæ ſuperioris, & ad Ortum, ut & aliquot loca Comitatus Tirolenſis ad Boream.

NORICUM Mediterraneum pars Norici longius à Danubio in Auſtrum recedens, ubi Stiria & Carinthia.

NORICUM Ripenſe, pars erat Borealis Norici, inter Danubium ad Boream & Noricum mediterraneum ad Auſtrum: in quo erant Alauni, Ambidrani ex parte, Focunates & Sevaces. Nunc autem Auſtria ſuperior cum parte inferioris & ditio Salisburgenſis.

NORICUS Bernardus, vide *Bernardus*.

NORIMBERGA, vide NORICORUM MONS.

NORMA, inventum Theodori Samii, Plin. *l.* 7. *c.* 56. Græcis *γνώμων*, eſt quâ anguli exiguntur, an recti ſint, ut perpendiculum, quô altitudines: linea vel regula, quâ longitudines explorantur. Lucianus *in Harmonide*, *Ὁ γνώμων φασὶ καὶ ὁ κανὼν τῶν τοιούτων*, *norma & regula talium.* Gloſſæ, *norma, ἀκολουθία, τύπος, κανόνιον, γνώμων.* Cicero *Academ.* 2. *Atqui ſi id crederemus, non egeremus perpendiculis, non normis, non regulis: καθέτοις, γνώμοσι, κανόσι.* Componitur ex angulis rectis & Latinæ literæ *L.* formâ repræſentatur: unde angulus rectus *Normalis* propriè Latinis dictus, qui ex rectis lineis comprehenditur; acutus, quia compreſſior rectô, *minus Normali* & obtuſus, quia recti excedit normam, *plus Normali* appellatur. Quam in rem vide Salmaſ. *ad Solin p.* 669. & ſuprà in voce è *γνώμων* detortâ, *Groma*. Monaſticæ Rei Scriptoribus, *Norma*, regula Monaſtica eſt, Tartarius Floriacenſis *de S. Mauri Translat.*

O decus Abbatum, lampas clariſſima Patrum,
Audio te tantum, quantum decet eſſe Magiſtrum,
Teque tuoque ſacram directô tramite Normam
Obſervare, plus quam conſtituit Benedictus. &c.

Hinc in *Charta* Donationis ſeu fundationis Abbatiæ Agaunenſis apud Car. du Freſne. *Normæ* dicuntur turmæ Monachicæ, ex variis Monaſteriis erutæ, quas in recèns a ſe extructum Agaunenſe Monaſterium induxerat Sigismundus, eô numerô, ut indeficiens eſſet Hymnodia, eæque in obeundis Eccleſiaſticis & Canonicis Officiis viciſſim ſibi ſuccederent. Appellantur verò ipſi ſingulæ novem turmæ, *Normæ*, quòd ſingula Monaſteria (*Granenſe, Iſianum, Jurenſe, Melvenſe* &c.) unde acceerſitæ erant, ſuis regerentur *Normis* ac regulis. Locus ſic habet: *Sanctus Victorius, Gratianopolitanæ Urbis Epiſcopus ait --- Rectè mihi videtur, ut ſecundùm pleniſſimam devotionem Domini Regis & pſallendi inſtitutionibus, ſtant novem* Normæ, *i. e. Granenſis, Iſiana &c. ut ſuccedentes ſibi in Officiis Canonicis, i. e. Nocturnis, Matutinis, Prima, Tertia, Sexta, Nona, Veſpertina, in hac die noctûque indeſinenter Domino famulentur.* Item, *Quidquid à Prioribus ordinatum fuerit, juniores ſine murmuratione expleant & per ſingulas* Normas *Decani conſtituantur digni, ut Abbas, diviſô pondere, de providentia eorum ſit ſecurus.* Unde *in Formulis veterib.* Lindenbrogii, 21. 12. *Ubi illuſtris Cuſtrix præeſſe videtur, unà cum* Norma *plurium ancillarum ibidem conſiſtentium.* Charta Chilperici Regis apud Meuriſſium *in Epiſc. Metens. p.* 146. *Ubi venerabilis vir Leutberius Abba, unà cum* Norma *plurium Clericorum deſervire videntur*, &c.

NORMANNI, meliùs NORTMANNI, quaſi NORTMANNER, populi Septentrionales. Hi, poſtquam Deo viſum, res Oſtrogothorum, Wandalorum, Longobardorum evertere, Carolô M. rerum potiente, ſub finem ſeculi octavi, primum innoteſcere cœperunt, &c. ſub Regnero, trium Septentrionis regnorum Domino, ſedibus ſuis, Scandinaviâ nempe, ſeu Daniâ, Norvegiâ, Suediâque exciti, circa A. C. 836. provincias Chriſtianas crudeliter devaſtârunt. In Galliam ſub Carolo Calvo effuſi, circa A. C. 845. vix pecuniâ pacem conceſſêre: reverſi mox, Normanniam incolendam acceperunt. Vide *Normannia*: aliâ parte Britanniæ Armoricæ conceſſione placatâ. Intra quod temporis ſpatium urbes, oppida, caſtella innumera ab iis, capta, incenſa, vaſtata ſunt. Edelvoldum Angliæ Regem A. C. 847. in eas redegerunt anguſtias, ut Leoni IV. Papæ regnum tributarium reddere cogeretur: ab Edelredo IX. prœliis victi, A. C. 866. nec contra hujus ſucceſſorem Alfridum fœliciores. Ab horum ſævitia ut tutæ eſſent Scotiæ Moniales, labra nareſque ſibi præſciderunt, additâ in publicis ſupplicationibus formulâ, *A furore Normannorum, &c.* Poſteà in Gallia, cum Rollone duce, baptizati, in Anglia quoque ab Alfrido ad religionem adacti ſunt, A. C. 876. Cum illorum duce Godofredo, traditâ illi Friſiâ, & Giſelâ, filiâ Lotharii elocatâ, tranſegit Carolus Craſſus, A. C. 881. poſtquam à Ludovico Germaniæ Rege primò ad Scaldim victi, eum ad Luneburgum gravi clade affeciſſent, A. C. 878. Arnulphi Imperatoris victores, A. C. 892. Carolo Simplici, contra Robertum Pariſiorum Comitem fortiter aſſtiterunt, A. C. 922. Nec Gallia ſolùm omnis Scotiaque illis vectigales factæ: etiam Hiſpaniæ & Italiæ oras arbitratu ſuo adiêre, ad annum 1000. Ex illis in Neuſtria Normannis fuêre, qui à bello Syriaco reduces, poſt illuſtres editas operas redeuntes, magnis rebus contra Saracenos pariter Græcoſque geſtis, à Nicolao II. Pontifice Apuliam, Calabriam & Siciliam in feudum acceperunt, Saracenoſque inde expulêre A. C. 1058. Vide *Rheginonem*, *Aventinum*, *Crantzium*, Grotium in primis, *in Hiſt. Goth.* Compendiô hæc de illis Rogerius Hovedenus, Anglus: *Audax Francia Normannorum militiam experta delituit. Ferox Anglia captiva ſuccubuit, dives Apulia ſortita refloruit. Hieroſolyma famoſa & inſignis Antiochia ſe ei ſuppoſuit.* Vide plura in *Normannia*.

NORMANNIA, provincia ampla & valde fertilis Galliæ, vulgò *Normandie*, cum Ducatus titulo, in qua pars Neuſtriæ. Habet à Septentrione & Occaſu mare Britannicum ab Ortu, Picardiam & Inſulam Franciæ, à Meridie, Belſiam, Perticenſem & Cenomanenſem provinc. uti & tantiſper Britanniam minorem. Ab Ortu in Occaſum ad 70. leuc. extenſa, nempe à limite Picardiæ ad oram Oceani, verſus Cæſaream Inſul. lata eſt 30. circiter leuc. Tota ſub Galliæ Rege exceptis Inſul. Cæſareâ, *Jarſey*, & Sarniâ *Garnſey*, quæ ab aliquot ſeculis Anglis parent, *Baudr.* Hanc olim coluerunt Venelliocaſſes, Bajocaſſes, Abrincanti, Aulertii, Eburovices, Sai, Seſuni, Conſtantienſes, Leponii, Caletes & Nervii, *Merula*, *Mercat.* In ea 7. urbes Epiſcopales, quarum metropolis eſt Rothomagus, vulgò *Rouen*; In hac provinc. Reformatorum Eccleſiæ L. circa A. C. 1628. numeratæ ſunt, hodieque magnus illorum ibidem numerus. A Normannis autem populis Septentrionalibus ex Scandinaviâ, ſeu Norvegia, & Suecia profectis, qui in Galliam irrumpentes, in eâ regione conſedêre, nomen habet. Populi *Normanni*, quaſi viri ſeptentrionales, à Carolo M. devicti, & ad Chriſti fidem perducti, *Lloydius.* Horum hiſtoria paucis hæc eſt. Ingenioſi, ſed ad iram & lites paulo proniores, ſolum colunt frigidum, at fertile, niſi quòd Bacchum parum habet propitium: fortes & generoſi. Clodoveus regionem hanc in provinciam redegit, fuitque tum pars regni Sueſſionenſis. Poſteà Normanni, ſub Carolo Calvo, in Galliam effuſi, omnia longè lateque vaſtârunt, per Ann. 80. ad turpia tributa pactioneſque Gallis adactis, & Lutetiâ tertiâ vice obſeſſâ: Unde *à furore Normannorum libera nos Domine*, ſolenniter in templis cantatum diu: donec Carolus Simplex, pace cum illis initâ, Giſlam filiam Rolloni Principi illorum elocavit, Normanniâ titulô Ducatus ei conceſſâ, ſub fide Galliæ Regum. Hic A. C. 912. baptizatus, Roberti nomen accepit: Ei ſucceſſit fil. Guilielmus I. Longus Enſis: pater Richardi I. Senioris, cui fil. Richardus II. Intrepidus ſucceſſit. Hunc excepit Robertus II. qui ex Herleva, nobilis cujuſdam viri uxore, Guilielmum Nothum genuit, poſteà occupatô Angliæ regnô, Conqueſtorem dictum. Cui mortuo A. C. 1087. ſucceſſit Robertus Guilielmus Rufus, & Henricus I. qui, Angliæ uſurpator, filiam Mathildem reliquit, Godofredo V. Comiti Andegavenſi nuptam. Ex hoc conjugio natus eſt Henricus II. Angliæ Rex, Normanniæ Dux & Pater Henrici Junioris Richardi ſuperbi, Godofredi & Johannis; qui Sine-Terris dictus, Arturô filiô Godofredi necatô, Ducatu Normanniæ privatus eſt, judiciis ſententiâ, A. C. 1202. qui ſic coronæ eſt reunitus, ſub Philippo Auguſto. Sub Carolo VI. Angli Normanniam denuo occupârunt, illâ iterum ſub Carolo VII. exuti. Ludovicus XI. illam fratri conceſſit, ſed mox reddita, ab illo tempore nunquam iterum à regno divulſa eſt. Cæterùm Normanni Apuliâ quoque, Calabriâ & Siciliâ potiti, &c. Vide Dudonem, Guiliel. de Jemieges, Ordricum Vitalem *de geſtis Normannorum.* Ab A. C. 838. uſque ad A. C. 1220. Edidit Ducheſnius, Pariſiis, A. C. 1619. Carol. Burgavillanum, *antiq. Normann.* Joh. Nagerelum, *deſcr. Normann.* Claud. Molinæum, *Hiſt. Gener. Normann. &c.* Addo, quòd provinc. *Lugdunenſis* II. quoque dicitur ſub ingreſſum Nortmannorum *Neuſtria* appellata, quæ à Moſa ad Ligerim primùm, deinde à Sequana ad Ligerim pertinuerat, tum verò nomine ſoli Lugdunenſi II. attributô. Data eſt hæc provincia, quæ 7. Civitates continet à fluvio Itta ad fines Britanniæ, Rolloni A. C. 896. qui jam Metropolim ejus occupaverat. A quo tempore *Nortmanni*, Baptiſmate cum Duce ſuo initiati, ibi conſedêre, ſuô regioni nomine impoſitô, ita ut nunc veteri nomine *Neuſtria*, nunc novô

Nortmannia, promiſcuè appellaretur. *Normannia nova* dici poteſt, ut diſtinguatur à *Nortmannia* veteri ſeu Norwagia, patria Nortmannorum. Sigebertus *in Chron.* eam *Nortmanniam Francorum*, i.e. in Regno Francorum poſitam, vocat, cum ait: A. C. 1031. *Robbertum & Richardum a Nortmannia Francorum digreſſos, Apuliam petiiſſe, & A. C. 1028. copiis ſuis ex Nortmannia paulatim adauctis, caſtella & urbes Apuliæ aut dolò aut virtute cepiſſe.* Cæterùm Rollonem, de quo ſuprà, Frodoardus *in Chron.* appellat *Principem*; ut & Wilhelmum ac Richardum: Glaber Rodolfus *l. 2. c. 7.* *Ducem Rotomagorum Ricardum*: & alibi, *Comitem Rotomagorum*: Sigebertus *ad A. C.* 1006. *Richardum Comitem Northmannorum* &c. vocat: Sæpius tamen *Duces Nortmannorum* ab Hiſtoricis Galliæ, aliquando tamen etiam *Marchiones*, nuncupati deprehenduntur: e quibus Guilielmus A.C. 1066. Haraldò Rege Anglorum fuſò acie & cum multis ſuorum millibus cæſò, Angliæ Regnum occupavit. Dux Nortmannorum autem inter laicos Duces, Pares Franciæ, ultimum ſemper locum tenuit, Ducibus Aquitaniæ atque Burgundiæ vetuſtatis ac ſplendoris cauſâ præcedentibus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* ubi hoc de *Normannia* elogium ſubjungit: *Hac eſt Normannia Apuliâ & Calabriâ potita quondam; Hæc in Sicilia dominata, terrori etiam fuit Imperatoribus Orientis; hæc Antiochiæ etiam Principatum obtinuit.* Idem, in voce *Rotomagus*, provinciam maximam & opulentiſſimam vocat, præter 6. ſedes Epiſcopales Rotomago Metropoli ſubjectas, magnum oppidorum, caſtellorum & portuum numerum continentem. Ibidem, longitudinem ejus 6. dierum iter, latitudinem 4. expedito patere, quanta Britanniæ & Armoricæ longitudo atque latitudo eſſe dicatur, addit ex Alano Carterio *in Carolo VIII.* & Nicolao Ægidio. Vide quoque ſuprà *Normanni* & infrà in voce *Nortmanni*.

Urbes Normanniæ præcipuæ:

Abrincæ, *Avranches.*	Ebroicæ, *Evreux.*
Alenconium, *Alençon.*	Faleſia, *Falaiſe.*
Argentanum, *Argentan.*	Fanum S. Laudi, *St. Lo.*
Bajocæ, *Bayeux.*	Giſorium, ſeu Cæſortium, *Giſors.*
Cadomus, *Caen.*	Lexovii, *Liſieux.*
Calidobecum, *Candebec.*	Pons Arcuenſis, *Pont de l'Arche.*
Caroburgus, *Cherbourg.*	Portus Gratiæ, *le Havre de Grace.*
Carentanium, *Carentan.*	Rotomagus, *Roüen*, provinc. caput.
Conſtantia caſtra, *Coutances.*	Sagium, & Sajum, *Seez.*
Diepa, *Diepe.*	Vira, *Vire.*

NORONDABATES, nobilis Perſa, ſecundùm Cteſiam, è 7. illis qui Smerdin Magum, Cyri filium ſe ferentem, & regnum occupantem conjurati ſuſtulerunt.

NOROSSI, Scythiæ, intra Imaum gens, & *Noroſſus* ibidem mons, *Ptol.*

NORTGOJA, regio Germaniæ, an ubi Nariſci olim? continens Landgraviatum Liechtebergenſem, Palatinatum ſuperiorem, Marchionatum Onſpacenſem, & Burggraviatum Norimbergenſem. Nortgovia, juxta Germanicam interpretationem, ſignificat ſeptentrionalem plagam aut terram. *Nort* enim Germanis Aquilonem, *Gau* terram, & agrum ſignificat. Eſt quoque Bojoariæ portio Trans-Danubianæ. A Septentrione Voitlandiam vicinam habet, ab ortu Boiemiam, à meridie Danubiô fluviô à reliqua Bavaria ſeparatur, ab occaſu Sueviæ parte ac Franconiâ terminatur. Ejus metropolis eſt Nuremberga.

NORTHANTONIA, provinc. Angliæ, inter Huntingdoniam ad Ortum, Leiceſtriam & Rutlandiam ad Boream, Warwicenſem ad Occidentem, à Cæcia in Africum extenſa, Hujus caput eſt, urbs.

NORTHANTONIA, ad Anfonam amnem, 24. milliar. Angl. ab Oxonio in Boream, 18. à Varvico in Ortum, ut & à Leiceſtria in Meridiem. Hic Concil. A.C. 1138. & 1164. contra Thomam Cantuarienſ.

NORTHUMBRIA, Regio, ſeu Comitatus Angliæ Borealis, Scotiæ finitimus, *Northumberland.* Ubi olim Ottadini. Habet ad Ortum Oceanum Germanic. ad Boream Scotiam, ad Occaſum Cumbriam, à Meridie Diœceſin Dunelmenſem. Ejus oppid. præcipuum eſt Novum Caſtrum. Fuit aliàs Northumbria Regnum, in quo erant Northumbria propria, Cumbria, Weſtmaria, Lancaſtria & Eboracenſis, cum Diœceſi Dunelmenſi, *Joh. Speedus.* Fundamenta regni hujus poſuit Idas, frater Hengiſti, circa A.C. 547. è cujus ſucceſſoribus Edelredus Britones, Gregorio M. ſubjectionem denegantes, graviter afflixit, A.C. 597. unâ die 1200. Monachis trucidatis, Gildâ. *l. 8. de geſtis Brit.* A Danis occupata ſequentibus temporibus, ſed recepta Northumbria eſt ab Adelſtano, A.C. 929. cujus ſucceſſor Edmundus, Northumbris devictis, totius Inſulæ dominus evaſit, A. C. 940. Polydor. *l. 6. &c.* Northumbriæ Ducis Johannis Dudlæi, qui Johannæ Grajæ ſocer, illam ad regnum evehere conatus eſt, excluſâ Mariâ, circa A. C. 1553. Hiſtoriam, vide apud Thuan. *l. 8. hiſt.*

NORTHUSIA, urbs Imperialis Germanicà Cheruſcorum olim ad Sylvam Hercyniam in Thuringia, ad amnem *Zorge*, media ferè inter Erfordiam ad Meridiem & Halberſtadium ad Boream: ſic dicta ab Aquilone, quem reſpicit. Ejus conditor traditur Meroveus Francorum Rex, A. C. 447. Torneamentis nobilitata, inprimis Henrici I. Landgrav. Thuringiæ, Marchionis Miſniæ, qui arbore, aurea argenteaque habente folia, in medio locatâ, ſumptibus etiam Cæſare dignis, curſus equeſtres hic celebravit. Georg. Fabric. *in Marchion. Miſn.* Ibi quoque conventus quidam Eccleſ. A.C. 1105.

NORTHUSIUS Johannes, Evangelii præco, apud Gebhardum Archiepiſcopum Colonienſem, hôc è ditione exturbatô, Bonnâque captâ, cùm palinodiam canere recuſaret, manibus pedibusque vinctis, in Rhenum projectus, ſed admirabili Dei providentiâ ſervatus eſt, A.C. 1584. die 27. Januar.

NORTIA, i.e. *Fortuna* Tuſcis: Meminit Livius *l. 7. c. 3.* Juvenal. *Satyr. 10. v. 74.*

——— *Idem populus ſi Nortia Tuſco*
Faviſſet ——— ———

Ubi vulgo *Nurſcia.* Capella, *l. 1.* *Quam alii Sortem aſſerunt, Nemeſinque nonnulli, Tychenque quamplures, aut Nortiam.* Alii *Nyrtia* legunt.

NORTMANNI, *Sigeberto* ejusque ſeculi ſcriptoribus omnes ferè gentes Septentrionales dicuntur, ubi ſunt Norvegiani, Sueci, cæterique qui Scandiam peninſulam incolunt. Valeſio inter Septentrionales Europæ nationes maximè olim eminuêre Dani, Suethidi atque *Nortmanni*, qui ſubactis finitimis populis, tria Regna non obſcura condiderunt, & Germaniam, Britanniam Inſul. ac Galliam multis ac ſævis incurſionibus vexaverunt, ex Jornande *de orig. & geſtis Gothorum*, qui Danorum Suethidorumque meminit & inter Scanziæ ſuæ 28. nationes numerat. Scriptoribus item *rerum Anglic.* qui Danorum, Suethidorum *Nortmannorumque* mentionem faciunt, quorum ultimos notiore ac recentiore nomine *Norwegenſes, Norwegenſesque* appellant, ut ex Henr. Huntintonienſi *prol. l. 5. Hiſtor.* & Rogero Hovedeno *Annal. part. priore*, patet. Et Dani quidem, ab ipſismet *de Danske*, à Germanis *die Daenen*, à Gallis *Danois*; Suethidi autem patriâ linguâ *the Swenske*, Germanis *die Sueden*, Gallis *Suedois* & *Suedes*, hodieque appellantur. *Nortmannorum* verò vel Norwagenſium regionem Magiſter Adamus, qui circa A. C. 1080. ſcripſit, modò *Nordmanniam*, modò *Nordwegiam* vocat. Ut alios taceam. Eoſdem *Suevones* olim dictos eſſe, docet Eginhardus *de Vita Caroli M.* & Rembertus *de Vita S. Anſcharii*, ut ſic *Suethidi* veteres, qui hodierni *Sueci*, cum *Suevonibus* priſcis malè à quibuſdam confundantur. Et certe Suenones cùm Galliam incurſionibus ſuis vexare cœperunt, quod factum Caroli M. Principatu, jam tum *Nortmanni*, i.e. *Aquilonares* à ſitu vocabantur: quod nomen licèt omnibus Septentrionalibus Aquilonaribusque ex æquo convenire poſſe nationibus videretur, tamen Suenonibus præcipuè, atque nonnunquam Danis, nec non Ruſſis, à Germanis attribuebatur, teſtibus *Eginhardô* & *Aimoinô*: Qui ambo cum Abbone aliisque promiſcuè nunc *Nortmannos*, nunc *Danos* vocant, quòd, ut finitimi alteri alteris erant, ita alteri alteris juncti ſæpe piraticam exercebant: adde, quòd Dani Gallis propiores erant, adeoque notiores. *Cynocephali* porrò per jocum dicti leguntur à Gallis, quòd more canum capita plana haberent: ut hodieque in eorum poſteris apparet, cùm capite ſunt raſô. Certè Monachus Sangallenſis *l. 2. de geſtis Caroli M. c. 21.* cum Principem, de Godefridi Regis Nordmannorum cæde ac copiis hâc illacque dilapſis, ita loquentem introducit: *Videre non merui, quomodo Chriſtiana manus mea cum Cynocephalis illis luſerit.* Iidem & *Bigothi* à Francis dicti ſunt, propterea quòd Rollo, illorum Dux, *bi Goth*, i. e. *per Deum* juraverit, ſe pedem Caroli Francorum Regis pro accepta Neuſtria minimè oſculaturum, ut legitur *in Chron. ad A. C.* 1137. vel quia is, acceptâ provinciâ à Carolo Simplice, jam baptizatus cum ſuis, patriâ linguâ fidem Regi per Deum juraverit pollicitusque ſit, ut refert Guil. Nangiacenſis *ad A. C.* 896. A quo tempore per jocum, & ex ignorantia linguæ *Bigot* ſeu *Bigoti* vocati ſunt Gallicâ linguâ *Norois* quandoque dicti. Fulcherius Carnotenſis *Hiſtor. Hieroſ. l. 2.* *Norvenſes* vocat: Matth. Weſtmonaſterienſis, nunc *Norwegenſes*, nunc *Norenſes*: *Radulfus de Diceto* aliique *Norreganos*; quidam *Norices* quoque: Abbo *l. 1. de obſid. Lut.* nunc *Allophylos*, nunc *Gentiles*: alii ſimiliter *Paganos*, ab idolorum cultu appellant &c. Hæc varia *Normanorum*, quos Norvegia olim Regnum, nunc Regni Danici provincia, frigore ac nivibus ſqualida & maximis ſylvis ac montibus à Suecia diviſa, per annos ampliùs centum Galliæ immiſit, nomina ſunt. Et quidem, ut dictum, Carolô M. imperante primùm piraticam exercuêre: deinde majore claſſe contractâ, Friſiam & Saxoniam, Germanicæ Regiones maritimas, ac litora Galliæ vaſtavêre. Regnante Ludovicô Piô, idem ab iis factum, & ora Galliæ, quâ Oceano alluitur, cum Inſulis Friſiaque vexata, ac tributum ab incolis exactum. Mortuô dein Imperatore ortôque inter tres ejus filios bellô graviſſimô, eâ occaſione uſi multò quàm antè atrocius crebriùsque ſævierunt, & nunc junctis in unum viribus, nunc diviſis claſſibus, unô tempore diverſis ex partibus Galliam aggreſſi ſunt, ac majora flumina adverſa ſubeundo, loca omnia ripis fluviorum adpoſita igni ferrôque vaſtaverunt. Tum pauciſſimis urbibus caſtellisque intactis remanentibus, ſacra profanaque direpta, innumeri homines cæſi, capti, decimati: Spoliatisque miſeris incolis tributum impoſitum eſt, quô acceptô prædones domum reverterentur. Eadem ſub Carolo Calvo, ejusque filio & nepotibus, à variis *Nortmannorum* Archipiratis ac Regulis, Gallia paſſa eſt: è quibus Rollo cùm ferociſſimè Gallorum jugulis immineret, Carolus Francorum Rex, quem vulgò *Simplicem* cognominant, Caroli Calvi nepos, eum cum ſuis, dummodo Chriſtiani fierent, in Galliæ finibus collocare conſtituit, conſentientibus Optimatibus univerſis. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ*, B. Rhenanum cum *Notis* Ottonis JCti & ſuprà, in voce *Normannia*.

NORVEGIA, regnum Europæ ſeptentrionalis verſùs Oceanum Germanicum ſitum, vulgò *Norweg*, quæ eſt, ſi interpreteris *Septentrionalis Via.* *Nort* enim Germanicâ linguâ, *Septentrionem* ſignificat, *Weg*, *viam*. Fuit regnum Norvegiæ aliquandiu florens, imperiumque tenuit per Daniam, Friſiam, inſulasque adjacentes, donec domeſticum imperium per hæreditariam ſucceſſionem adminiſtratum fuit. Poſtea ſub interregno, conſenſu procerum inſtitutum eſt, ut reges per electionem ſuſciperentur; *Baudrandus* ſic habet: Norvegia, regnum amplum Europæ, ad Arctos extenſum, quod vulgò *Nordwege* dicitur: eſtque à faucibus ſinus Codani & Scania provincia Daniæ, uſque ad promontorium Boreale & Lap-

& Lapponiam, ſed non æque lætum, habens ad ortum Succiam & ad occaſum mare Germanicum. In eo ſunt quinque provinciæ ſeu præfecturæ, nempe Aggerhuſia, *Aggerhuſſ*, Bergenſis, *Bergenhuſſ*, Nidroſiana, *Drontheimhuſſ*, ſub qua ſubpræfectura Saltenſis, *Salten*. Wardhuſiana, *Wardhuſſ*. & Bahuſiana, *Bahuſſ*. Sed hæc ultima ſubeſt nunc Regi Sueciæ pace Roſchildienſi. Separatur a Sueciæ regno Sevô monte; & ibi fuêre Sitones populi, *Sanſene*, *Brutis*, & aliis teſtibus. Urbs Norvegiæ caput eſt Nidroſia, *Drontheim*. Pendent etiam ex Norvegia Iſlandia inſula, in quam Norvegi, tyrannidem Haraldi fugientes, Duce Ingolfo, migrârunt, A. C. 860. Gronlandia, Spitzberga, & Schetlandicæ inſulæ ſupra Orcades. Extenditur autem Norvegia a ſeptentrione in meridiem per 300. milliaria Germanica, & longa montium nive perpetua contectorum interceſſione a Sueciæ regno diſterminatur, cùm Jemptia & Harria provinciæ Norvegiæ trans Sevum montem nunc ſubſint Regi Sueciæ ab A. C. 1645. pace ad Bromsbroam. Norvegia, de cujus converſione, vide Hug. Grotium *in Hiſtor. Longob.* alias Reges habuit proprios, inter quos magni imprimis nominis Canutus fuit, cujus operâ Lotharius Imperator in Dania, Suecia, Norvegia, Gronlandia & Iſlandia Epiſcopos inſtituit, circa A. C. 1133. Is moriens filiis Suenno Norvegiam, Canuto Daniam, & Haraldo Angliam reliquit. Saxo Grammat. *l.* 10. Spangenb. *in Chron.* Acho autem, A. C. 1263. Scoticâ expeditione infelix, mœrore animi obiit. Buchan. *hiſt. Scot. l.* 7. poſtquam Iſlandi Haquino Regi ſe ſubmiſiſſent, A. C. 1261. Poſtmodum Magnus Sueciæ Rex per matrem, Norvegiæ quoque hæres, illam Haquino filio reliquit, A. C. 1343. Crantz. *Hiſt. Dan. l.* 6. Cujus fil. Olaus, patre mortuô, illam Daniæ adjunxit, A. C. 1375. Poſt quem Ericus VIII. Daniæ, Sueciæ, Norvegiæque Rex declaratus eſt, A. C. 1396. qui diuturnis bellis attritus, relictis regnis, privatus conſenuit. Ab A. C. 1387. (quô Aquinus Daniæ Rex, ex Margareta Waldemari 3. filiâ, nullâ prole ſuſceptâ decedens utrumque regnum; Erico Duci Pomeraniæ reliquit, cujus ſucceſſorem Chriſtophorum excepit Chriſtiernus, fil. Dieterici, Comitis Oldenburgici, A. C. 1448.) uſque ad noſtram hanc ætatem regni Daniæ dominatui hæreditario obnoxium manſit, juribus tamen & privilegiis ſuis ſartis & tectis conſervatis. Vide Gonitzerum, Clev. Sanſon. Briétium *in Geograph. &c.* Cæterùm habet ab Ortu Sueciam, ab Auſtro Daniam, ab Occaſu & Septentrione Oceanum. Ex ejus Præfectura Wardhuſienſis, in extremo Borea, poſt Sueciam & Lappiam ad 73. grad. Elev. Poli ſita eſt, à qua haud procul abeſt Caput *Noertkyn*, olim promontor. *Rutubas*, quod maximæ Europæ latitudinis unum terminum ponunt Geographi. Junxit hoc Regnum Daniæ Regno Olaus V. Rex Daniæ in locum Waldemari III. electus, & Haquini Regis *Norvegiæ* ex Margarita, celebri illa Arctoa Semiramide, filius, quod factum circa A. C. 1377. Vide Pontanum *Hiſtor. Danica l.* 8. Unde hodierni Daniæ Reges Daniæ, *Norvegiæ*, Vandalorum & Gothorum Reges dicuntur; & licèt Duces Holſatiæ à *Norvegia* quoque denominentur, *Hæredum* ſingulari id fit nomine: Inſignia Regni, Leo cum bipenni, ejuſdem Regis inſignibus, quæ numeroſis abundant imaginibus, inſerta conſpiciuntur. Imprimis autem *Hæredes ſe Norvegiæ* dixére Dani, à quo maximâ libertatis parte *Norvegi* à Chriſtierno II. multati ſunt, ob ſeditionem concitatam ab Hermolao ſeu *Herlof Hudfad*, quem captum conſiliô & ope Matthæi Epiſcopi Opſolienſis rotæ Rex impoſuit, fruſtrà Suecis contrà nitentibus, & Loſâ, Elsburgô ac Doreſtenâ captis ac deletis. Ipſe tamen poſteà, cùm regnô aliquandiu extorris, tandem militibus in Friſiâ conductis & Hollandis, juſſu Caroli V. Imperatoris auxiliantibus, illud repetiturus, in Seelandiam appellere conaretur, in *Norvegiam* rejectus, & poſt Aggershuſam fruſtra obſeſſam, a Canuto *Guldenſtern* victus captusque eſt. Phil. Jac. Spenerus *Sylloge Geneal. Hiſtor.* Nec omittendum, inter Daniæ Regum Dynaſtias, de quibus compendioſe agit Swaningius *in Chronol.* prolixiùs Pontanus *lib. cit.* poſt Dynaſtiam Danorum, ſeu Selandorum, Dano-Suecorum, Gothlandorum, Scanorum, duas *Norvegorum* Regum ſequutas eſſe, quarum prior ab Olao Vegero, ad Sivardum *Ring*, Regem ſexageſimum tertium, annorum fuit 485. Regesque habuit 22. Poſterior, à Sivardo II. ad Suenonem Eſthritium, Regem octogeſimum, per annos 237. extenſa, 17. Reges dedit: Cui ſucceſſit Dynaſtia Anglo Danorum ſeu Suenonidarum, & Oldenburgica, hodieque durans, &c. Vide Alb. Crantzium *in Daniæ, Suediæ & Norvegiæ Chron.* Stephanum Joh. Stephanium, *in Tractat. variis de regno Daniæ & Norvegiæ Inſulis adjacentibus*, Joh. Martinum Schlangerupenſem *in Chronico Norvegiæ*, Auctorem Anonymum *Hiſtoriæ Orbis Terr. Geogr. & Civ. c.* 5. *de Regno Daniæ*, Phil. Jac. Spenerum *libro locoque ſuprà cit.* &c. ut & ſuprà, in voce *Normanni*. *Hermio* antiquitus *Norvegia* ſub variis fuerat Regulis, tempore Caroloviugorum *Nordmannia* dicta (unde circa A. C. inprimis 800. immenſa illa Nordmannorum agmina per Gallias, Britannias, Germanias diffuſa) Primus univerſam regionem Imperiô complexus eſt Haraldus præfatus, circa A. C. 878. conditor regiæ *Harfagerorum*, i. e. Comatorum, familiæ, quæ per 6. ſecula continua regno præfuit, uſque ad Olaum, de quo *ſuprà*. Ex *Norvegia*, Iſlandia colonos accepit, circa A. C. 900. cùm pulſi ab Haraldo Reguli aliquot cum familiis ſuis eò ſe receperunt, confluentibus aliis paulatim aucti. Et quidem Iſlandi hi initiò liberi fuerunt, ſuamque habuerânt Rempubl. donec *Norvegiæ* Reges jus in eos, tanquam originis ſuæ, prætenderent, in quorum etiam poteſtatem poſtmodum illi ceſſerunt. Mexicanos verò, dum *Nortvegorum* ſeu *Norvegorum* per Gronlandiam propaginem eſſe contendit *Hugo Grotius*, *Abrahamum Mylium* ſecutus, aſſenſum non impetrat, extatque contrà doctiſſimæ *Johannis de Laet* obſervationes, ubi oſtendit nec rationem temporum, nec morum, nec linguæ, nec antiquorum traditionem pati, ut origo Mexicanorum à Gronlandis deducatur. At Orcades & Hebrides Inſulæ ad Scotiam ſitæ incolas ex *Norvegia* acceperunt, ac diu proin Regibus ejus ſubjectæ fuêre: donec, bellis aliquoties inter Scotos ac Norvegos de poſſeſſione illarum recrudeſcentibus, tandem Aquinus Norvegiæ Rex eas Alexandro III. Scotiæ Regi conceſſit. Quô tamen cum nihilominus controverſiæ minime ceſſarent, Chriſtiernus I. Daniæ Rex Jacobo III. Regi Scotiæ, eas cum filia ſua in dotem dedit, de quare ut etiamne authenticas ſe vidiſſe tabulas, refert *Buchananus*. Hiberniam quoque *Norvegos* ſub poteſtatem redegiſſe, docet idem Hornius *Orb. Pol. Part.* 2. *p.* 51. Primus tamen Chriſtianam genti tradidit Olaus I. Haraldi aliquoties dicti nepos. Nec omittenda Helſingiæ mentio, quæ potens olim per Norvegiam & Sueciam Regnum, & a Scania uſque in Botniam, Lappiam ac Scrito-Finniam extenſum, tandem a Regibus Sueciæ deſtructum atque in provinciam redactum eſt, unde hodie nulla ejus memoria ſupereſt, niſi in Helſenbergo & Helſinora, ad Sundam, caſtris. Idem *Orb. Imper. p.* 238. & 239.

NORVEGIÆ URBES PRÆCIPUÆ:

Anſloga, *Opſlo*.	Nidroſia, *Drontheim*, regni caput.
Bahuſia, *Bahus*, nunc ſub Suecis.	Saltzberga, *Saltzberg*.
Bergæ, *Bergen*.	Stavangria, *Stavanger*.
Chriſtiana. Vide Anſloga.	Tonsberga, *Tonsberg*.
Fridericoſtadia, *Friderichſtadt*.	Wardhuſia, *Wardhus*.

NORVICUM, urbs Angliæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cantuarienſi, ad amnem *Jare*. Vide *Nordovicum*.

NORUNT Fideles, ſeu *Quod norunt fideles* ſeu *Norunt initiati quod dicitur*, ἴσασιν οἱ μεμυημένοι, formula frequens in Patrum ſcriptis, in mentione potiſſimùm Sacramentorum uſu trita. In unius Chryſoſtomi *Homiliis* aliiſque ſcriptis minimùm quinquaginta in locis obſervavit Caſaubon. neque multò rariùs, apud Auguſtin. *in Ep. Enarrationibus in Pſalm. Tractatibus in Johan. Homiliis* &c. Inter alia Chryſoſtomus *in Geneſ. ad illa verba* à *c.* 49. *v.* 2. *Lavabit in vino ſtolam ſuam*: Ὅρα, inquit, πῶς αἰνίττεται ἡμῖν ἐνταῦθα τὸ μυστήριον ἐπάγων· ἴσασιν οἱ μεμυημένοι τὸ λεγόμενον, *Ecce quàm totum myſterium nobis hic indigitaverit. Norunt initiati, quod dicitur.* Habes alterum teſtimonium *in Homil. ejuſd. Op.* 27. *p.* 114. 34. *Comm. in Pſalmum* 143. ubi de lingua loquens, Ἐννόησον, ὅτι τοῦτό ἐστι τὸ μέλος, δι' οὗ τὴν θυσίαν ὑποδεχόμεθα· ἴσασιν οἱ πιστοὶ τὸ λεγόμενον, *Cogita hoc illud eſſe membrum, quo tremendum ſacrificium excipimus: Sciunt fideles, quid dicam.* Idem *Homil. in Matth.* 72. Αὐτὸ τὸ μυστήριον πόσης εἰρήνης, πόσης φιλανθρωπίας; ἴσασιν οἱ μεμυημένοι, *Ipſum hoc myſterium quantæ miſericordiæ, quanti amoris? norunt initiati.* Et *Homil.* 40. *in* 1. *Corinth.* locum Pauli exponens *c.* 15. *v.* 29. de iis, qui baptizantur pro mortuis: Βούλομαι μὲν σαφῶς αὐτὸ εἰπεῖν· οὐ τολμῶ δὲ διὰ τοὺς ἀμυήτους· οὗτοι γὰρ δυσκολωτέραν ἡμῖν ποιοῦσι τὴν ἐξήγησιν, ἀναγκάζοντες ἢ μὴ λέγειν σαφῶς, ἢ εἰς αὐτοὺς ἐκφέρειν τὰ ἀπόῤῥητα, *Cupio quidem perſpicuè rem dicere, ſed propter non initiatos non audeo, hi interpretationem nobis reddunt difficiliorem, dum nos cogunt aut perſpicuè non dicere, aut arcana, quæ taceri debent, apud ipſos efferre*: Deinde addit, ſe quô poterit modô dicturum συνεσκιασμένως, *obſcurè*, vel ut Lucretius loquitur, *adumbratim*, plane, ut apud Theodoretum *Dial.* 2. negat Orthodoxus, de Euchariſtiâ fas eſſe apertè loqui, quoties periculum eſt, ne adſint non initiati: Οὐ χρὴ σαφῶς εἰπεῖν· εἰκὸς γάρ τινας ἀμυήτους παρεῖναι. Deinde reſpondet Eraniſta: Αἰνιγματώδης ἡ ἀπόκρισις ἔσω, *Ænigmaticè reſponſio fiat.* Et *Dial.* 1. dixerat jam Orthodoxus, quum mentio de Myſteriis incidiſſet, Ἀξιῶ σε μυστικώτερον ἀποκρίνασθαι, τινὲς γὰρ ἴσως ἀμύητοι πάρεισι, *Rogo te paulo tectius reſpondere, quidam enim fortè non initiati præſtò ſunt.* Iterum Chryſoſtom. *Catech.* 1. *ad Baptiz.* de calice S. Euchariſtiæ, ἴσασιν οἱ μεμυημένοι τοῦ ποτηρίου τούτου τὴν ἰσχύν· εἴσεσθε γὰρ καὶ ὑμεῖς μικρὸν ὕστερον, *Sciunt initiati vim hujus poculi. Scietis & vos paulo poſt.* &c. Similiter Auguſtin. non ſolùm Epiſcopis, Presbyteris, aliiſque Eccleſiarum Miniſtris, curæ fuiſſe innuit, *ut paſſim caverent nudare myſteria*: Sed & ipſe adeò de arcano iſto ſolicitus fuit, ut quoties de Euchariſtia loqueretur, non facilè propriô eam vocabulô, ſed his omnino verbis, *Quod nôrunt fideles*, plerumque deſignaret. Ut innumera alia omittam. Nempe *ſanctiſſima ſacrorum ſolis initiatis voluerunt eſſe nota*, ut Seneca *ep.* 95. ait, diſtinguebantque univerſam doctrinam Chriſtianam, in τὰ ἔκφορα, i. e. *ea quæ enunciari apud omnes poterant*, & τὰ ἀπόῤῥητα, i. e. *arcana temerè non vulganda*: de quibus neque in familiaribus colloquiis, neque in catecheſibus, neque in concionibus verba temerè faciebant, coram paganis, catechumenis, aut quibuſvis aliis non initiatis. Unde Cyrillus Hieroſolymitanus *in Procatecheſi* eleganter ait, Catechumenos, quibus fas non eſt cognoſcere ſacra myſteria, περιηχεῖσθαι, *vocem circumſonantem audire*: poſtea verò, quàm facti ſunt fideles, ἐνηχεῖσθαι, *intus audire*. Deinde verbis diſertis præcipit ſuis Auditoribus, ne, quæ didicerint, poſtquam fidelibus fuerint aggregati, Catechumenis, quos ponit inter τοὺς ἔξω, *qui foris ſunt*, enuncient. Atque hinc *Catechiſtarum* & *Catechumenorum* nomen profluxit, à κατηχεῖν dictorum, quod olim nefas eſſet, myſteria literis committere, voce tantùm tradenda, ut id Eraſmus docet *in Hieron. Apol. ad Dommion. verb.* Κατηχεῖν, addens, ſe in antiquiſſimo quodam Codice legiſſe, Pontificem quendam Romanum in literis ſuis, cùm multa docuiſſet eum, à quo fuerat interrogatus, de Sacramentis, ſubtraxiſſe verba, quibus ſacrum oleum conſecraretur, ne Myſterium, literis commiſſum, aliquô modô ad profanos promanaret. Quin & vivâ voce informantes Catechumenos, eâ fuiſſe uſos cautione, ne omnem myſteriorum doctrinam illis præmaturè propalarent, etiam ex Ambroſio

apparet; qui Baptiſmatis lavacrô jam abluros alloquens, *de his qui Myſter. init. c. 1. Nunc*, ait, *de myſteriis dicere tempus admonet atque ipſam Sacramentorum rationem edere, quam ante Baptiſmum, ſi putaſſemus, inſinuandam nondum initiatis, prodidiſſe potius, quam edidiſſe, æſtimaremur.* Imo Cyrillus præfatus in *Procatech.*, ſuadet atque ſolicitè, ne librum Homiliarum ſuarum Catechumenorum vel Catechumenis, vel aliis non initiatis, velint tradere: alioqui ſeſe rationem Deo reddituros. Idem *Catecheſ. 6.* Περὶ μυστηρίων, inquit, οὐ λέγομεν, ἀλλὰ ὁ κατηχούμενος· ἀλλὰ πολλὰ πολλάκις λέγομεν ἐπικεκαλυμμένως, ἵνα οἱ εἰδότες πιστοὶ νοήσωσι, *De Myſteriis, præſentes ſi ſint Catechumeni, clare non loquimur: ſed ſæpe multa dicimus tecte, ut qui norunt fideles intelligant*, &c. Quod ſi verò quis feciſſet, dicebatur ἐξορχήσασθαι, item προδοῦναι τὰ μυστήρια. Uti enim ἐξορχήσασθαι τὰ μυστήρια dixerunt pagani, de iis qui arcana myſteriorum evulgabant: ita diciait Dionyſius Areop. *Hierarch. cal. ſub init.* Ἀλλ᾽ ... *Vide, ne committas, aut parum reverenter habeas ſancta ſanctorum.* Et B. Athanaſius, cum inimici ei objicerent, quod calicem myſticum per irreverentiam fregiſſet, atque in eo crimine exagitando tragœdias ingentes cierent: contra illos *Apolog.* 2. graviſſime accuſat, quod de myſterio cœnæ Domini, coram Catechumenis atque etiam Græcis & Ethnicis verba facere non erubuerint. Καὶ οὐκ αἰσχύνονται ταῦτα ἐπὶ κατηχουμένων, καὶ τὸ γε χεῖρον ἐπὶ Ἑλλήνων τραγῳδοῦντες τὰ μυστήρια. Palladius quoque *in vita Chryſoſtomi*, pro magno ſcelere narrat, quod tumultu excitatô contra Virum ſanctum, ab ejus inimicis irruptio facta ſit in Eccleſiam, & quidem non initiati oculis uſurpârint, quæ erat illis nefas videre, &c. Quæ cauſa verò fuerit tam religioſi ſilentii, ut & plura hanc in rem, diximus ſuprà, in voce *Myſterium*: Conſulantur inſuper Iſ. Caſaubon. *Exercitat. XVI ad Annales Eccleſ. Baronii* §. 43. & Tob. Pfannerus *Theol. Gentil. Purior. c. 1. §. 9. & ſeqq.*

NOSCOPION, Lyciæ urbs, Plin. *l. 5. c. 27.*

NOSIDES, inter fœmineи calceatus genera, cum Aphractis, Opiſthocrepidis, Canabiis, Nudipediis, Nyctipedibus, Meſoperſicis aliiſque, recenſentur, apud Jul. Pollucem *Onomaſt. l. 7. c. 22.* Vide Ben. Balduinum *de Calceo antiquo c. 20.*

NOSOCOMIUM, locus, in quo ægrotantium publicè cura habetur. Hieronym. *Ep. 39. Et primò omnium*, Noſocomium, *i. e. languentium villam inſtituit, in qua ægrotantes colligeret de plateis, & conſumpta languoribus atque inedia miſerorum membra refoveret.* Vulgò *Hoſpitale*, vide *ibi*, ut & in *Epitaphio* Fabiolæ, cujus id inventum: ſuprà quoque voce *Infirmarium*, item *Invalidi*, nec non ubi de *Ægris*; intrà voce *Valetudinarium*, it. ubi de *Valetudinis Triumviris*.

NOSORA, inſula Rubri maris. *Steph.*

NOSTANA, Drangianæ oppid. *Ptol.*

NOSTER Dominus, Δεσπότης ἡμῶν, appellatio honoris, circa ſeculum VI. inter Græcos orta, quâ Mennam inſigniunt Patres Synodi Conſtantinopolit. ſub ejus, præſidio habitæ, in æde *Dominæ noſtræ* Δεσποίνης ἡμῶν quô titulô ſimiliter B. Virgo *ibid.* ornatur, uti vidimus ſuprà in *Domina noſtra*. Adde quæ dicemus infrà voce *Suus*, it. *Tuus*.

NOSTIA, vicus Arcadiæ: aliàs *Eſtania*, *Steph. Ephoro* autem *Neſtania* dicitur.

NOSTOS, Græcè Νόστος, *Reditus*, nomen operis antiqui. Legitur enim apud Pindari Scholiaſten *in Olympionicis*, *Eumolpum Corinthium* ſcripſiſſe Νόστον τῶν Ἑλλήνων, *Reditum Græcorum*, ubi omnino *Eumelum* reponendum eſſe, cenſet Salmaſ. Sed nec unum id opus, nec unius Auctoris titulus hic. Alii hôc nomine reditum Græcorum ex Ilio, alii Argonautarum ex Colchide, proſequuti ſunt. Lyſimachum quidam in Νόστοις, nonnulli Anticlidem laudant: Τῶν Νόστων *fragmentum*, quod extat in *argumento Medeæ Euripideæ*, de Argonautis & Minyarum rebus agit & fortean pars fuerit τῆς Κορινθιακῆς *Eumeli*. Fortaſſis etiam peculiari carmine deſcripſerit reditum Argonautarum: quæ tamen omnia incerta. Et certè, quaſi dubii Auctoris citat illos Νόστους Apollodorus &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 859.

NOSTRADAMUS Michaël, Medicus, Aſtrologus & Magus celebris, Fanô S. Remigii in Provincia oriundus. A. C. 1555. Centurias ſuas edidit, tanti habitas ab Henrico II. ut earum auctorem in aulam vocatum, magnificè donaverit. Catharinæ Mediceæ inprimis gratus fuit, quæ de futuris ſæpe ab eo edocta eſt. Obiit A. C. 1566. ætat. 62. Vide Verderium *Bibl. Gall.* Naudæum, *apol. virorum inſignium Magiæ ſuſpectorum*, c. 16. Buchrum, *Hiſt. Prov. l.* 10. De illo argutum eſt hoc *Stephani Jodelli* diſtichon:

Noſtra damus, cùm falſa damus, quia fallere noſtrum eſt,
Et cùm falſa damus, nil niſi Noſtra damus.

Ejus fil. Cæſar patris opera edidit: Frater Johannes, Aſtrologus quoque fuit: Procurator inſuper Parlamenti Aquenſis, auctorque Hiſtoriæ Provincialis, & vitæ Poëtarum Provincialium, Moretius *Diction. Hiſtor.*

NOTA, cantus, quomodo Galli vocem *Note* uſurpant. Thedericus Langenius *in Saxonia*,

Reſtant alunda, quæ ſubſiſtunt ſine fraude,
Perque ſuas Notas *rudes ſiſtunt idiotas.*

Qualis autem fuerit olim cantus, quem *Gregorianum* dicunt, & an *Notis*, quæ vulgò in uſu, Muſicis conſtiterit, non omninò liquet: quanquam id minùs vero conſentaneum videtur, cùm ejuſmodi notas multo pôſt adinventas tradant plerique. Incertum etiam, an earum vice aſperſa fuerint literis alphabeticis, quæ vocis tonos denotarent, Antiphonaria & Gradalia, uti poſteà factitatum palàm eſt: etſi videatur id diſertè indicare Ekkehardus Junior *de Caſibus S. Galli c.* 4. ubi de Petro, uno, uti vult, è Cantoribus, quos Româ ad Carolum in Galliam miſerit Hadrianus Pontifex, verba facit: *In ipſo quoque* (Antiphonario) *primus ille literas Alphabeti ſignificativas notulis, quibus visum eſt aut ſurſum aut juſum, aut ante aut retro, aſſignari excogitavit: quas poſtea cuidam amico quærenti Notker Balbulus enodavit.* (Quod Notkeri opuſculum extat Canisii *Antiquarum Lect. tom.* 5. *part.* 2. *p.* 739. cum hocce titulo: *Notker Lantberto fratri ſalutem. Quid ſingula litera in ſuperſcriptione ſignificent cantilenæ, ſicut petiiſti, juxta tuam petitionem explanare ſtudui.* Singularum vero literarum in Muſica quæ vis fuerit, infra, ex eod. in Notkero, exhibebimus. Cantum certè Gregorianum quod attinet, *Notis* iis conſtitit, quæ Muſicæ & cantionis tonos indicarent, has *Romanas* vocabant. Monachus Engoliſmenſis A. C. 787. *Tradiderque Antiphonarios S. Gregorii, quos ipſe notaverat notâ Romanâ.* Infra, *Omnes Franciæ Cantores didicerunt notam Romanam, quam nunc vocant Franciſcam.* Hæ porro *Notæ* ſingulis ſyllabis aſcriptæ erant. *Chronicon* Trudonenſ. *l.* 8. *Graduale unum ...ſcripſit, illuminavit, Muſiceque notavit, ſyllabatim, ut ita dicam, totum uſum ſeniis a ſenioribus, ſecundum antiqua eorum Gradualia, diſcutiens.* Cujuſmodi vetus Graduale hiſce notarum characteribus ſeu *Notis* inſignitum, extat in Bibliotheca Monaſterii Corbejenſis. Ejuſmodi etiam deſcripſit Menardus *ad lib. Sacram. Greg. p.* 76. an vero eædem ſint, quæ Petri Cantoris vel Notkeri, id verò certum non eſt. Nam exTremis ſeculis, ut ait Hugonis Reutlingenſis Interpres, ei, ut putatur, coævus, *in Proœm. proceſſu temporis quidam Alemanni, & præcipue Monachi Ord. Ben. qui cantum Muſicalem non ſolùm ex arte, verùm etiam ex uſu & conſuetudine perfecte & cordetenus didicerant, ipſum, omiſſis clavibus & lineis, quæ in neuma ſeu nota & Muſicali requiruntur, ſimpliciter in libris eorum notare cœperunt, & ſic decantaverunt deinde, juniores & ſuos diſcipulos ſine arte, ex frequenti uſu & ex magna conſuetudine cantum informare, qui cantus ſic per conſuetudinem doctus ad diverſa pervenerit loca. Unde jam non Muſica, ſed uſus eſt denominatus*, &c. Utut ſit, pro certo habetur, *regulas, claves* & *notas* Muſicæ hodiernas, Guidonem Aretinum Monachum A. C. 1022. adinveniſſe, ut poſt Vincentium Belvac. *l.* 25. *c.* 14. & alios, obſervat Baronius *ad h. an. num.* 10. Is enim ſyllabas, *ut, re, mi, fa, ſol, la*, reperit, quibus ſeptem diſcrimina vocum vulgò deſignantur: quod longe antea ſimiliter factitaſſe Ægyptios & ſeptem vocalis ſonos hos expreſſiſſe, teſtatur Dionyſius Halicarnaſſæus *l.* περὶ Ἑρμηνείας, qui vulgò Demetrio Phalereo aſcribitur *p.* 35. *Edit. Morell.* Sed & Auctor *Vitæ* S. Bennonis Epiſcopi Miſnenſis, *c.* 16. apud Sylvium *Tom.* 7. (vix autem Benno A. C. 1066.) tradit, *docuiſſe Notas Muſicales regulare & ſic cantare in Eccleſia Miſnenſi.* Chron. Trudonenſe *l.* 8. *Inſtruxit etiam eos arte Muſicâ, ſecundum Guidonem* &c. Porro *Notæ Muſicæ*, ut dictum, in libris Eccleſiaſticis, ſingulis vocum ſyllabis ſuperaddebantur. Capitulare Aquiſgran. A. C. 876. *c.* 70. & Capitulare Caroli M. l. 1. *c.* 68. *l.* 6. *c.* 177. Unde Ademarus *in Carolo M.* A. C. 787. *Et omnes Franciæ Cantores didicerunt Notam Romanam, quam nunc vocant Notam Franciſcam: exceptô quòd tremulas vel vinnulas ſive collegibiles, vel ſecabiles voces in cantu non poterant perfectè exprimere Franci:* & Ingulfus *p.* 886. *Miſſæ, quæ cum nota canuntur*, i. e. *cum modulatione Muſica, librô notis Muſicis notatô coràm propoſitô.* Hinc *notare*, pro Notas Muſicas Libris Eccleſiaſticis adſcribere, apud S. Anſelmum *l.* 1. *Ep.* 12. Ademarum *in Vita Caroli M.* alioſque, quos laudat Car. du Freſne *Gloſſario* in voce *Nota*, vide & ſuprà in *Cantus Rom.* it. *Muſica*.

SINGULARUM LITERARUM IN MUSICA VIS, EX NOTKERO.

A. in ſuperſcriptione cantilenæ, *ut altiùs elevetur, admonet*, Notkerus *ubi ſuprà*.
B. in eadem, *ſecundùm literas, quibus adjungitur, ut bene, i. e. multùm extollatur, vel gravetur, ſive teneatur, belgicat, Ibid.*
C. *ut citò vel celeriter dicatur, certificat. Ib.*
D. ut deprimatur, demonſtrat.
E. ut æqualiter ſonetur, eloquitur.
F. ut cum fragore ſeu frendore feriatur, efflagitat.
G. ut in gutture gradatim garruletur, genuinè gratulatur.
H. ut tantùm in ſcriptura aſpirat, ita & in nota id ipſum habitat.
I. juſum vel inferius ſignificat, gratitudinemque pro g. interdum indicat.
K. licèt apud Latinos nihil valeat, apud Alemannos pro X. Græca poſitum, Clenche, i. e. Clange, clamitat.
L. levare lætatur.
M. mediocriter melodiam moderari mendicando memorat.
N. notare, h. e. noſcitare ſignificat.
O. *figuram ſui in ore cantantis ordinat.*
P. perſiſtionem vel præciſionem prædicat.
Q. in ſignificationibus notarum cur quæratur? cùm etiam in verbis ad nihil aliud ſcribatur, niſi ut ſequens V. vim ſuam amittere queratur.
R. rectitudinem vel raſuram non abolitionis, ſed criſpationis rogitat.
S. Surſum vel ſuſum ſcandere ſibilat.
T. trahere vel tenere debere teſtatur.
V. licèt amiſſa in ſua voluti vulde Vau Græca vel Hebræa vocaliſicat.
W. omiſit Notkerus.
X. quamvis Latina verba per ſe inchoet, tamen expectare expetit.
Y ſimiliter omiſit.
Z. ſimiliter.

NOTÆ, & NOTULÆ, dictæ olim ſunt brachygraphiæ, h. e. compendioſæ ſcriptionis characteres, quibus Scribæ & Cancellarii Principum dictata ilicò conſignabant, alias *Sigla*, quod vide. His Juriſconſultos in exſcribendis legibus uſos fuiſſe patet, ex Manilio *l.* 4. quod obtinuit, uſque ad tempora Juſtiniani Imperatoris, qui, ne error ullus ſubreperet, ut vocabulis integris

gris ſcriberetur, Juſtin. *l.* 1. *Cod. Tit.* 17. *de vet. Jure enucleando leg.* 1. Et *Tit. eod. leg.* 11. quod idem in Græcis Codicib. fecit Baſilius Imperator. Quam antiqua autem hæc ratio ſcribendi literis ſingulis ſeu Siglis fuerit, oſtendit Cicero *pro Muræna*. cùm ait: *irati Juriſconſulti, ne dierum ratione pervulgatâ & cognitâ, ſine ſua ope poſſet lege agi; Notas quaſdam compoſuerunt, ut ipſi omnibus in rebus intereſſent.* Preſſius Romanis *Notæ* dicuntur ligna incognita, quarum 1100. inveniſſe creditur *Ennius*: quibus poſtea plures adjecit *Tyro*, Ciceronis Libertus, Iſidor. *Orig. l.* 1. *c.* 21. Poſt eos multas repperit Annæus Seneca, ita ut numerus *Notarum* excreſceret ad quinquies millenas. Vide Paulum Diaconum *prologue Notarum ad Conradum I. imper.* Hujuſmodi *Notis* Davidicum Pſalterium exaratum aſſervatur in *Bibliotheca Argentoratenſi*: cui a ſæculo quodam inſcriptum, *Pſalterium in Armenica lingua*. ut refert, qui vidit, *Trithemius*. Volumen *Notarum* Tyronis ac Senecæ vulgavit *Janus Gruterus*. Peritiſſimus *Notularum Ekkehardus*, tempore Ottonis Imperatoris fuiſſe legitur, apud Spelmannum *Gloſſar. Archæol.* Vide Joh. Gerardum Voſſ. *de Arte Gramm. l.* 1. *c.* 41. & 42. Iſidor. *Orig. l.* 1. *c.* 20. *ubi Notas ſententiarum num. viginti ſex, affert ac explicat* Fortun. item Licetum *de Lucernis l.* 6. *c.* 48. *ubi Lucernas Iſidori ac Caſali Notam* ☧ *habentes inſculptam eruditô Commentariô illuſtrat* &c. ut & ſupra *Monogramma*. Solebant porrò Veteres, inter legendum, ad libri oram *Notas* quaſdam appingere, quibus indicarent, quæ ipſis loca notatu & obſervatione digna, vel etiam corrupta aut vitioſa aut etiam improbanda viderentur. Laudis, ut vocat *Gellius*, ſeu Laudabilium *Nota* duplex L. apud Latinos reperitur: Unde apud Paulum Diaconum *in Notis Liter. LL. Laudabiles loci.* Alibi etiam eſt L. S. *Laudabilis ſententia.* Græci *Notam* literæ X. apponebant, quæ χρηστὸν ſeu χρήσιμον ſignificaret. Hinc Diogenes Laertius *in Platone*: Χ περιεγμένον πρὸς τὰς ἰδιώσεις καὶ καλλιγραφίας, inquit, σημειώσεως. Et Caſſiodor. *Divin. Lect. l.* 1. *Ticonius Donatiſta in eodem volumine quædam non reſpuenda ſubjunxit, quædam verò venenoſa dogmata ſua permiſcuit. Cui tantum in bonis dictis Chreſimon, in malis Achreſton, quantum tranſiens valui aperire, ut arbitror competenter adfixi.* Ἄχρηστον enim Græci adſcribebant ad ea quæ improbabant. Gellius *Culpæ adnotamenta* vocat. Ut enim *Laudis* nomine Laudabilia, ſic *Culpæ* contraria appellat. Similiter Auſonius *Ludo Sep. Sap. v.* 14.

Palmas, non culpas eſſe putabo meas.

Horatius *de Arte Poet. v.* 445.

Vir bonus & prudens verſus reprendet inertes,
Culpabit duros: incomtis allinet atrum
Tranverſo calamo ſignum ——
Arguet ambiguè dictum: mutanda notabit.
Fiet Ariſtarchus.

Ubi *Acro*: *Notam culpæ ſignificat: Nam notare verſum malè formatum dicimus.* Hinc & alibi Gellius, *deculpatum verbum* dicit, pro rejectitio & culpæ *Notis* compuncto atque damnato. Erat autem culpæ *Nota* ut plurimum obelus. Iſidorus *Origin. l.* 1. *c.* 20. *Obelus*, *i. e. virgula jacens, apponitur in verbis aut ſententiis ſuperfluè iteratis, ſive ubi lectio aliqua falſitate notata eſt, ut quaſi ſagitta jugulet ſupervacua & falſa.* Quintilianus proin *Cenſoriam virgulam* vocat. Sed ad eandem rem etiam litera Græcorum Θ. adhibita eſt. Sidonius Appollin.

Iſti qui vales exarationi
Diſtinctum bonus applicare Theta.

Perſius *Satyra* 4. *v.* 12.

Et potis eſt vitio nigrum præfigere Theta.

Quod ad exemplum Judicum factum videtur, qui, ut notat ibidem vetus Perſii Scholiaſtes, *literam Θῆτα apponunt, ad eorum nomina, quos ſupplicio afficiunt.* Vide de hujuſmodi ſimilibuſque Veterum *Notis*, præter Auctores ſuprà memoratos, apud Wouwerum *de Polymathia c.* 17. Thom. Reineſium *Variar. Lect. l.* 3. *c.* 7. Jac. Oiſelium JC. *Notis in A. Gellium l.* 17. *c.* 2. &c. A *Notis*, dicti *Notarii* & *Notariæ*, apud Romanos, de quibus paulò *infrà*.

NOTÆ Genitales, Amm. Marcellin. ubi de bove Ægyptiorum ſacro, *l.* 22. *Eſt enim Apis bos diverſis genitalium notarum figuris expreſſis, maximaque omnium corniculantis Lunæ ſpecie dextrô latere inſignis:* ubi alii legunt, *maximèomnium*: ſunt τὰ ἴμφυτα σημεῖα, Suetonio *Aug. c.* 80. *genitiva*. Solino *c.* 35. *ingenita* & *ingenua notæ*, quibus Apin bovem inſignem eſſe oportebat. Cantharum ſub lingua, inter eaſdem recenſet Plin. *l.* 8. *c.* 46. *de eod. bove*, *Inſigne ei in dextero latere candicans macula, cornibus Lunæ creſcere incipientis. Nodus ſub lingua, quem cantharum vocant, h. e. ſcarabeum.* Hic enim apud Ægyptios Soli ſacer, ut & bos Apis, ut unanimi conſenſu ſcribunt Auctores, unicô refragante Ammianô, qui Apim Lunæ, Mnevim Soli conſecratum ſciſcit; fortè propter notam corniculatæ Lunæ, quam præferebat: Atqui & ſcarabæum, h. e. nodum ſub lingua, ſcarabæum referentem, qui Solis erat ſignum, habebat. Lunaribus autem radiis divinitus conceptum credebant, unde corniculatæ lunæ ſpeciem dextrô latere geſtabat. Nempe Lunam maſculum Deum, ut plerique omnes in Oriente populi, Ægyptii ducebant, ex quo & bove fœmina concipi Apim bovem ſibi perſuadebant, ex maſculo mortali & immortali fœmina nihil gigni poſſe affirmantes &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 438. Inter homines, non pauci *Notis* iſtiuſmodi *Genitalibus* inſigniti occurrunt. Quò pertinet, quod de Seleuco habet Juſtinus *l.* 15. *c.* 4. *Admirabilem fecit hunc viſum & annulus, qui poſterâ die — in lecto inventus eſt, & figura anchoræ, quæ in femore Seleuci nata cum ipſo parvulo fuit — Originis ejus argumentum etiam in poſteris manſit: Siquidem filii nepoteſque ejus, anchoram in femore, velut notam generis* naturalem, *habuêre.* Unde Auſonius de Antiochia, *v.* 10.

—— —— *illa Seleucum*
Nuncupat. Ingenuum, cujus fuit anchora ſignum.

(Qualis muſta ſolet) generis nota *certa; per omnem*
Nam ſobolis ſeriem nativa cucurrit imago &c.

NOTÆ Veſtium, apud Ovidium, eædem cum *Signis*. *l.* 6. *Met. v.* 577.

Purpureaſque notas *filis intexuit albis:*

Virg. *l.* 1. *Æn. v.* 652.

—— —— *pallam ſignis auroque rigentem.*

Græcè σημεῖα; aliter *clavi* Latinis, item *pluma*, *teſſera* &c. Variis enim figuris, quà rotundis, quà quadratis, luſit Veter. in veſtibus auro purpuraque illudendis luxuria: quarum quæ rotundæ & in circulum flexæ, *plumas* Latini vocitârunt, & fortaſſe etiam *claves*, clavorum enim capita rotunda, *oculos* item. Quæ verò quadratæ erant, *teſſeræ* dicebantur, & recentioribus *tabulæ* &c. Cujuſmodi *notas* qui veſtibus inſuebant & intexebant, *Plumarii* dicebantur, vide *hic paſſim*.

NOTACULUM, apud *Minucium*. *Felic.* *Sic nos denique non notaculô corporis, ut putatis, ſed innocentiæ & modeſtiæ ſignô facile dignoſcimus.* Nota eſt. Ita enim in præced. Cæcilius, *Occultis ſe notis & inſignibus noſcunt.* Et in *Gloſſ. Notaculum*, *nota*, *ſignum*. Nempe negat Octavius apud Minucium, Chriſtianos ſe dignoſcere aliquô corporis ſignô, quod illis exprobraverat Cæcilius: ſed fortè non ſine [illegible] ratione. Imprimere enim manibus & brachiis Chriſtianos nomen Chriſti aut crucis ſignum ſolitos, didicimus ex Procopio in *illa Eſaiæ c.* 44. *v.* 5. *Et alius deſcribet manu ſuâ.* Ubi, τὸ δὲ, inquit, τῇ χειρὶ διὰ τὸ ἴσως πολλοὺς ἐπὶ καρπῶν ἢ βραχιόνων, ἢ τὸ σταυροῦ τὸ σημεῖον, ἢ τὸ Χριστοῦ προσηγορίαν. Reſpiciens, juxta Wowerium, ad illa Pauli *Gal. c. ult. v.* 17. Ἐγὼ γὰρ τὰ ſτίγματα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματί μου βαστάζω. Paulus autem ad morem videtur alluſiſſe Militum Romanorum, quos *manu ſignari* conſueviſſe olim, legimus apud Gregorium M. Vide infrà *Signatus manu*: in brachiis item ſtigmata accipere, in *L.* Arcadii & Honor. de qua itidem infrà, voce *Stigmata*. In fronte verò ſignatos milites, Mithræ initiari ſolitos, docet Tertullian. *de Corona Mil. Erubeſcite Romani commilitones ejus, tam non ab ipſo judicandi, ſed ab aliquo Mithræ milite. Qui cùm initiatur in ſpelæo — coronam interpoſitô gladiô ſibi oblatam, quaſi mimum martyrii, monetur obviâ manu capite depellere.* Et *de Præſcript. adv. Hær. Signat illic in fronte milites ſuos, & ſub gladio redimit coronam* &c. Idem & Carpocratiani imitati, σφραγίζουσι καυτῆρι ἢ διὰ ξυραφίου ἢ ῥαφίδος ἐπὶ τὸν δεξιὸν λοβὸν τοῦ ὠτός, Epiphan. *i. e.* *vel cauterio, vel novaculâ, vel acu, in extantia dextra auris*, vel ut habet Irenæus *l.* 1. *c.* 24. *in poſterioribus partibus extantiæ dextræ auris*, ſuos ſignabant. Quæ omnia cùm ex Myſteriis Gentilium occaſionem ſumpſerint, vide aliquid de iis ſuprà voce *Conſignatus*. Sed & ἀτίμους *notas* olim apponi ſolitas fuiſſe, quibus illorum ignominia inſignior eſſet, ex Livio diſcimus, qui *l.* 39. *c.* 42. *Patrum*, inquit, *memoriâ inſtitutum fertur, ut Cenſores motis Senatu adſcriberent notas. Catonis & alia quidem acerbæ orationes extant in eos, quos aut Senatorio loco movit, aut quibus equos ademit.* Nempe quia in albo ordinum aut tribuum notabantur. Quod *notam adfigere*, dixit Macrob. *Saturnal. l.* 7. *c.* 2. *Vel cui nota quondam adfixa Cenſoria eſt.* Contrà demebantur iis *notæ*, qui liberabantur infamiâ. Sueton. *Claudio c.* 16. *Et cùm — dempſiſſet cuidam appoſitam* notam: *Litura tamen, inquit, exſtet.* Atque hi *allevari* quoque dicebantur. Tacitus *Hiſtor. l.* 1. *c.* 52. *Reddit pleriſque ordines; remiſſa ignominia: allevata nota.* Sic *ignominiâ levare*, apud *Ciceronem*. Κηλῖδας hujuſmodi notas interpretatur Herodian. *l.* 6. *Maculas* etiam Latini vocant. Vide Deſid. Heraldum *Animadverſionibus Arnobianis l.* 3. & 4. *p.* 173. infrà quoque aliquid voce *Symbolum*.

NOTARII, dicebantur apud Romanos ſervi, qui acta & dictata in judicio, vel extra judicium *Notis* vel literis excipiebant. *Notas* enim, de quibus ſuprà, a literis non ſine ratione ſeparat Manilius, cùm ait *l.* 4. *v.* 197.

—— *Cui litera verbum eſt,*
Quique Notis linguam ſuperet.

Eorum meminit Scævola *leg.* 41. §. *Sejo*, *ff. de fidei comm. Libert. Sejo auri libras tres & Stichum* Notarium, *quem peto manumittas.* Paulus *l.* 2. *Reſponſ. Lucius Titius miles* Notario *ſuo teſtamentum ſcribendum Notis dictavit, & antequam literis perſcriberetur, vitâ functus eſt* &c. Commendabantur a velocitate excipiendi: Manilius *loc. cit.*

Hic & Scriptor erit velox cui litera verbum eſt.
Quique notis linguam ſuperet, verſumque loquentis
Excipiens, longas nova per compendia voces.

Senec. *Ep.* 90. *Quid verborum notas, quibus quamvis citata excipitur oratio, & celeritatem linguæ manus ſequitur? Viliſſimorum mancipiorum iſta commenta ſunt.* Quæ verba impetere videntur dictum *Iſidori*, qui aſſerit Senecam contractô omnium digeſtôque, & auctô numero opus effeciſſe in quinque millia Notarum, ut ſuprà vidimus. *Origin. l.* 1. *c.* 21. Baſilius quoque *in Ep. ad* λόγοι, ait, τῷ φύσει ἰδίαν ὁρμὴν ἔχει, διὰ τοῦτο σημείων χρῄζομεν, ἵνα ἐπιδράμωμεν αὐτῶν λάβῃ τὸ τάχος ὁ γράφων: Ubi per σημεῖα, non literas, ſed *Notas* intelligit, quarum inventionem nonnulli Tullio Tyroni, alii Mæcenati, alii aliis tribuunt, ut viſum. Martialis quoque velocitatem *Notario* peculiarem facit *l.* 10. *Epigr.* 62. *v.* 4.

Nec calculator, nec Notarius *velox.*

Quandoque tamen pro Amanuenſi *Notarius* ſumitur, ut ex Plinio, *l.* 9. *Ep.* 36. & Gregorio, *Dialog.* diſcimus. Alii ab his *Notarii* Principis fuêre, quorum meminit Caſſiodorus *l.* 6. *c.* 16. erant enim hi Principi à ſecretis, ut olim Scribæ apud Græcos, teſte Corn. Nepote *in Eumene c.* 1. Erant autem *Notariorum* thecæ, quibus includebantur ſtyli & pugillaria. Ammian. *l.* 28. *Maximò cùm hac eadem numerantes*. Notarii *prope* 36. *adſiſtens cum thecis & pugillaribus tabulis.* Vide infrà in voce *Pugillares*, & plura

hanc in rem, apud Laur. Pignorium *Comment. de Servis*, ubi etiam *Notariorum* meminit. & Tit. Popma *tr. de Operis Servorum*. nec non ſuprà voce *Logographi* & infrà in voce *Tachygraphus*.

NOTARII Inquiſitionis, vide *Inquiſitio*.

NOTARIUS, apud Juriſtas pro *Cancellario*, cujuſmodi hominum generis, ſub prioris Imperatoribus, nulla omnino erat dignitas, neque enim publici muneris fuerat nomen, ſed tantùm miniſterii in aulis Principum aliorumque Procerum. Erat quippe moris, ut Magiſtratus de negotiis tractaturi, convenirent in aliquo loco, qui quod à vulgo ſecretus eſſet, *Secretum* vel *Secretarium* dicebatur. Hæc ſecreta in primo aditu vela, & dein cancellos habebant, quorum illa qui ſervabant, dicebantur *Velarii*, iſti *Cancellarii*: voce non admodum antiquâ, ut cujus nullam in Digeſtis mentionem factam, notant Viri docti, in Codice verò *tit. de Aſſeſſoribus* & alibi ſæpiùs legas. Præcipuum ſum eorum munus, docente Agathiâ *l.* 1. ut ad cancellos hærerent, admiſſiones curarent, &, ne quid tumultus, ut ſæpe amat in turba, oriretur, proſpicerent. Acceſſit poſtea aliquid dignitatis. ſed multo poſt Carini Imperatoris tempora, quem miratur Vopiſcus *c.* 16. quòd Præfecturam Urbis uni ex ſuis Cancellariis dederit. Caſſiodori enim ætate, Cancellarium, non ut olim, Oſtiarii munus ſuſtinuiſſe, verùm ex parte etiam eorum, qui à *Secretis* hodie in aulis Principum vel *Aliis ſupplicibus* nominantur, fuiſſe, diſcimus ex ejus *l.* 11. Adhuc tamen, ut ibi dicitur, *Incidas fores tenebat & clauſtra patentia*. Sic paſſim, apud Scriptores citimæ vetuſtatis, legimus fuiſſe in obſequiis Imperatorum, Regum & majorum utriuſque Imperii Magiſtratuum, Cancellarios, quorum miniſteriô variè utebantur. Nam Præfectum Prætorio, cui inter cætera annonæ totius ſumma procuratio incumbebat, habuiſſe in officio Cancellarios, quos per provincias dimittebat, intelligimus, ex eodem Caſſiodoro *l.* 12. Præfectum quoque Urbi Cancellarium cum ſcribis in officio habuiſſe, indicat antiquum Edictum, ex auctoritate Turcii Aproniani Præf. Urb. propoſitum, quod extat apud Briſſon. *de Formul. l.* 3. & *Inſcr. p.* 647. In Imperio Orientis etiam Quæſtori ſuos fuiſſe Cancellarios, apparet ex Novella X. Conſtantini *Tom.* 2. *Juris Rom. p.* 151. etiam in *Conſtit.* Karoli M. Cancellarius ſimpliciter pro Scriba & Actuario uſurpatur: cui ordini qui præpoſitus fuerat, ſummus & primus Cancellarius, in quanta fuerit dignitate, ex Adalhardo Abbate Corbejenſi, Karoli propinquo, docet Hincmarus *Ep.* 3. *c.* 16. *Apocriſiario —— ſociabatur ſummus Cancellarius, qui à Secretis olim appellabatur, erantque illi prudentes & intelligentes ac fideles viri, qui præcepta regia ſcriberent & ſecreta illa fideliter cuſtodirent.* Tandem verò ſub Imperatoribus citerioribus, ut & ſub Regibus Francorum, eò aſcendit Cancellarii dignitas, ut, quò munere olim apud Romanos Quæſtor Sacri Palatii, vel Logotheta apud Conſtantinopolitanos, eôdem hodie in Aulis Principum & Regum utatur Cancellarius: quâ voce etiam *Λογοθέτην* interpretatur Nicetas Choniates *de rebus geſtis Manuelis Comneni l.* 7. Imò illi ipſi tres ad Rhenum Archiepiſcopi Electorales, pro tribus Imperii Germanico Romani Regnis, quæ olim corpori Imperii Occidentalis inſerta erant, hôc titulô inſigniuntur; ita ut Antiſtes Moguntinus per Germaniam, Trevirenſis per Galliam, Colonienſis per Italiam, *Cancellarii & Archicancellarii* nomen & dignitatem uſurpent. Vide Joh. Kirchmann. *de Annulis c.* 1. & in voce *Cancellarius*. Præterea, *Notarii* dignitas varia ac diverſa in Palatiis Imperatorum fuit. Alii enim & in iis præcipui erant, qui *Notarii & Tribuni* ſeu *Tribuni Notariorum*, dicebantur, de quibus in voce *Tribunus*. Alii erant *Tribuni & Notarii Prætoriani*, qui ex Cornicularis & Primiceriis officii Præfecturæ Præt. ad eum locum pervenerant ut docet Senator *l.* 6. *Ep.* 3. & *l.* 11. *Ep.* 20. Tertii denique erant, *Notarii & Domeſtici*, ut eſt in *l.* 2. & 3. *Cod. Th. de Primiceriis & Notariis*, de quibus ſinguli, multa congeſſere Pancirollus *Notit. Imper.* Gutherius *de Officiis domus Aug.* Sirmondus *ad Sidonium*, Henric. Valeſ. *ad Marcellin. l.* 17. Cujacius, Jac. Gotofredus *ad Cod. Theodoſ.* &c. In *Notit. Imp. p.* 61. 1 6. & apud Senatorem *l.* 6. *Ep.* 16. occurrit *Primicerius Notariorum*. In ead. *Notit. p.* 7. 114. *Primicerius Notariorum Caſtrenſis ſacri Palatii*, Car. du Freſne *Gloſſar.* ubi & alia quædam *Notariorum* genera exhibet, & Macri Fratres *in Hierolex.* Vide quoque ſuprà *Grammaticus*.

VARIA APUD AUTORES NOTARIORUM GENERA.

Notarii Apoſtolici & Imperiales, paſſim occurrunt, etiam in veter. Actis, alibique in Pontificum aut Imperatorum territoriis deſcriptis. Id enim juris tum invaluerat, ut *Notarius vel Tabellio ab Imperatore, vel Papa, vel ab eo, cui hoc ſpeciali privilegiô indultum erat, ordinatus, poſſet ubique, etiam in Francia vel Anglia, ſeu Hiſpania, non ſolùm in terris eis ſpecialiter ſubjectis, ſuô officiô uti & inſtrumenta conficere* &c. ut habet Speculator *tit. de Fide Inſtrum.* §. *Reſtat, n.* 131. Atque id quidem neceſſariò obſervandum fuit, quòd vulgò quæritur, cur Acta publica paſſim regionum exarata, confecta dicantur à *Notariis* Apoſtolicis & Imperialibus, vide Petrum *de Vineis l.* 6. *c.* 32. &c.

Notarius Caſtrenſis, vide ſuprà *Grammaticus* ubi & de *Notario S. Conſiſtorii*.

Notarii Eccleſiæ Romanæ apud Gregorium M. *l.* 2. *Ind.* 11. *Ep.* 54. Epiſtolis Pontificum ſubſcribebant. Id. *l.* 4. *Ep.* 25. Horum Primicerius, dictus eſt poſtmodum *Protonotarius*. Vide infrà in hac voce.

Notarii Epiſcoporum, eorum Scribæ, qui ut plurimum aſſumebantur ex Clericorum ordine, & in Eccleſiis munia alia obibant Eccleſiaſtica: qualia erant, *cereos portare*, Gregor. *l.* Sacram. Item *baculum Epiſcopi*. Meſſarius Presbyt. in *vita* Cæſarii *Arelat.*

Notarii Regionarii, dicti ſunt VII. *Notarii* Romæ, à Clemente Pontifice primùm inſtituti: quorum erat *geſta Martyrum ſolicitè*, quiſque per regionem ſuam, *perquirere*. Iidem etiam inter cætera Populo per Urbem (quod hodie *Curſores* faciunt) denuntiabant, quando Papa Litanias facere, aut ubi Miſſam celebrare, vel ſtationem indicere conſtituiſſet. Præterea nomina & numerum baptizatorum Pontifici referebant. Vide Gregorium M. *l.* 7. *Ind.* 1. *Ep.* 17. Poſtea aucto eorum numerô, qui ex VII. illis primi fuerunt, *Notarii Regionarii*, vel *Protonotarii* vocati ſunt, reliquis ſimplici *Notariorum* nomine relicto. Vide quoque Macros Fratres in *Hierolex.*

Notarii Regis, apud Gallos, alii olim fuêre ab iis, quos *Secretarios Regis* vocabant, quod potiſſimùm colligitur ex *Statuto* dato Lotriaci pro Hoſpitio Regis Philippi M. A. C. 1317. quod extat apud Car. du Freſne *loc. cit.* Præterea ex Edicto Caroli V. tunc Regentis Franciæ A. C. 1359. 27. Febr. quò magnô Officiariorum numerô reſtrictô, ex *Notariis* quinquaginta tantum reſervarit, atque in iis octodecim in Aula ſua munus exequuturos. Sed poſtmodum unita ſunt hæc munia.

Notarius Secretorum, apud Vopiſc. *in Divo Aureliano c.* 35. *Accidit autem —— ut Mneſtheum quendam, quem pro* Notariô Secretorum *habuerat, libertum, ut quidam dicunt, ſuum, infenſiorem ſibi minando redderet*: &c. i. e. quem Zoſimus vocat [illegible], quod erat propriè munus Secretariorum. Vulgò *à Secretis* vocabant, Græcis citerioribus [illegible], item [illegible] & [illegible] appellantur. Vide Salmaſ. *Notis ad Vopiſc. loc. cit.* & hic paſſim, in vocibus *Apocriſiarii*, *Referendarii & Reſponſales*.

NOTARIUS Petrus, vide *Petrus*.

NOTGERUS, vel NOTKERUS, Epiſcopus Leodienſis, poſt Ewradum, A. C. 972. urbi exornandæ intentus, ſecundi fundatoris elogium meruit. Scripſit vitam S. Landoaldi, Presbyteri, &c. Alberic. *in Chron.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 41. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.* Miræus, *in Faſt. Belg.* Item, tres Monachi Sancto Gallenſes: quorum primus, *Balbulus* dictus, ſeculô 10. ſcripſit Martyrologium, & vitas SS. quorundam. Alter, cognomine *Piperis granum*, pietate & doctrinâ illuſtris fuit. Tertius, dictus *Phyſicus*, poſtea Abbas factus eſt. Eckerard. *in vita Notkeri Balbuli* ſeſſe. Metzleſer. *l. de illuſtr. Vir. S. Gall.* Caniſ. *in Nov. antiq. Lect.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 5. Claruit *Notgerus* Abbas Monaſterii S. Galli, A. C. 845. Principatu Lotharii, Ludovici Pii filii; Inventor, ut creditur, Sequentiarum, quas Papa Nicolaus I. ad Miſſas decantari juſſit. Ejus inter alia celebratur *liber de Muſica ac Symphonia*. Ger. Joh. Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* 60. §. 4. Vide quoque Stumpſium *in Chron. Helv.*

NOTHELMUS, vel NOTHBERTUS, Londinenſis, Archiepiſcopus Cantuarienſis, cum Beda, Anglicæ hiſtoriæ elaborandæ incubuit, variaque ſcripſit. Ei Beda inſcripſit Quæſt. triginta in libros Regum. Obiit A. C. 739. Pitſeus *de Ill. Angl. Script.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2.

NOTHUS apud Athenienſes dicebatur, qui matre cive natus non erat, juxta legem: [illegible], cujus meminit [illegible] *l.* 3. Caryſtius. Unde qui ex peregrina, vel pellice generabantur, *Nothi* erant, ſoli verò illi legitimi habebantur filii, qui [illegible], *ex cive uxore legitimè ducta*, fuere ſuſcepti. Euſtathius *ad Il.* β. Erat autem *Notho Nothæve* cognationis jus nullum, nec in iis quidem ipſis, quæ ſive ſacra ſive publica ſpectabant, ex lege Iſæo laudata: [illegible]. Ipſi tamen ſua habebant ſacra, & faciebant Cynoſargis, ut ex Alcibiadis pſephiſmate conſtat. Et quidem id primùm à Solone cautum erat, ut docet Ariſtophanes *Avibus*.

[illegible]
[illegible] ——
[illegible]:

Inſtauratumque denuo à Pericle, ut quidem videtur cùm ſenſim abrogata eſſet lex vetus, *Ariſtophan.*, ſive quis alius eſt, qui ſcripſit hanc, cujus ex Iſæo meminimus, legem, tulit, eamque voluit obſervari, & judicia ex illa reddi, ab eo quo Prætor fuit Euclides, annô poſt exactos Athenis XXX. Tyrannos. Nihil igitur ſacri, nihil publici commune habuerunt *Nothi*, cum Patre, qui eos tollebat, aut cum ejus adgnatis cognatiſque, ut quinter cives non cenſerentur, ac ne quidem, ejus nomine, qui genuerat, niſi illis ſubveniretur *Adoptione*. Hinc nec *Φρατόρων* albo inſcribebantur, ut iterum Ariſtophanes docet de Hercule loquens, *Com. cit.* Habebatur tamen illorum [illegible] Cynoſargis, & inquirebatur, an verè eſſent Patris illius, cujus dicebantur liberi *Nothi*, teſte Nonnô *in Nazianz.* apud Sam. Petitum *Comm. in Leges Attic. l.* 2. *tit.* 4. Porrò, nec hæreditatem herciſcere *Nothi* poterant, extante vel unicâ filiâ legitimâ, ex lege Scholiaſti Comici *ad Aves* laudata: [illegible]. Ac ne ullô quidem modô ac jure in bona parentis veniebant. Nam Cognati [illegible] jure ab inteſtato hæreditatem cernebant illius, qui deceſſiſſet, nullô ſuperſtite legitimô liberô, quanquam *Nothos* ſuſtuliſſet. Unde apud Comicum negat Piſtetherus Herculem Jovis hæreditatem poſſe adire, quia *Nothus* ſit, & minatur, Neptunum eam ſibi [illegible] jure vindicaturum & aſſerturum, ut qui ſit Jovis frater:

[illegible],
[illegible],
[illegible].

Non

Non tamen omnino expertes partis de paternis bonis: Nam poterant illis dari ad quinque minas τῆ Νοθείᾳ nomine, ex lege, quam habemus apud Ariſtophanem *Avibus*, Τοῖς Νόθοις μέχρι πέντε μνῶν, mnas ſive mille drachmas in Nothia dari placuit, ut de Pentacoſiomedimnorum dote, quam τοῖς θετοῖς dabant, adnotat *Ariſtophanes Grammaticus*: Tot enim in Nothia drachmæ datæ videntur, quot impendebantur in elocandis & dotandis orbis puellis. Sed ſolis *Nothis*, qui illius vere liberi Nothi erant, τὰ Νοθεῖα dabantur, unde illorum δωρεαῖς Cynoſargis inſtitui fuiſſe ſolitam ſuprà diximus: & quidem in manum dabantur iis à Patre, dum adhuc in vivis eſſet, quo mortuo ſibi quicquam ex ejus bonis poſſulare non audebant, vide iterum Petitum *Opere cit. l. 6. c. 6.* Habebant hæc Nothia affinitatem aliquam cum *donis*, מתנות, quæ Abrahamum filiis concubinarum ſuarum dediſſe legimus *Gen. c. 25. v. 6.* Meminit tamen Demoſthenes τῆς *Μακαρτάτου* cujuſdam Legis à Solone latæ, quâ *Nothis* fuerit conceſſum, μετέχειν τῶν χρημάτων, *partem capere de bonis paternis*, ſed eo caſu, ſi legitimi liberi non adeſſent. Et hæc inter privatos obtinebant. Principum verò *Nothi* meliori conditione erant, ut Euſtath. docet *ad Il. Θ.* loquens de Teucro. Hanc *Servium*, *Conſuetudinis Regiæ fuiſſe, ut legitimam uxorem non habentes aliquam licet captivam pro legitima haberent, ut liberi ex illa nati ſuccederent*: Et Gulielmum Conqueſtor. in Angliæ Regem *Nothi* nomen ſibi non indecorum duxiſſe, diximus in voce *Baſtardus*. Romæ verò omnis generis *Nothi* expoſiti ſuêre, quemadmodum ſpurii ſolum Athenis Cynoſargi, ut Joh. Tzetzes *Hiſtor. Chil. 13. c. 489.* oſtendit, apud Thom. Bartholinum *de Puerp. Veterum*. Apud Gothos quoque Sueonesque adeò probroſum fuit ex pellice natum eſſe, ut Regum etiam filii viles haberentur, uti dicemus infra voce *Filii* &c. Vide quoque Jo. Meurſium in *Not. ad Lycophr.* & ſuprà *Demetr.*

NOTIS corpora ſignabant Gentiles, eaque religionis causâ membris ferrò inurebant. Cujuſmodi ſtigmatis notata membra poſt mortem non unà ſepeliebant cum reliquo cadavere, ſed amputata habebant pro ſacris; eaque aut ornabant bracteis aureis, aut tota includebant vitris aut metallis. Unde fortaſſis invaſit ille mos in Eccleſiam, ut digiti, brachia, articuli Sanctorum includerentur vaſis & oſculanda porrigerentur, aut proponerentur ſpectanda. Georg. Fabricius *Commentar. in Prudentium Steph. Hymno X.* Vide & ſuprà *Notaculum*.

NOTITIA, Inſtrumentum, quod de re inter præſentes in re quapiam geſta, nec ſcripto mandata, aut in chartas relata, ad hoc vocatis teſtibus, conficiebatur, ut præſentibus poſteriſque nota fieret & in poſterum nullus de ea dubitandi locus oriretur. Nam cum primis iſtis ſeculis ea eſſet fidei inter homines integritas, ut ſolô verbô certiſque traditionum ſeu inveſtiturarum adhibitis formulis & ritibus, prædia Eccleſiis aliiſque conferrentur, ac traderentur, interdum & ut plurimùm coram teſtibus, ad majorem firmitatem, donatariis ita poſtulantibus, Charta conficiebatur ad poſterorum *Notitiam*, quæ rem donatam ac collatam, Donatoris nomen, traditionis ritum ac formulam, teſtes qui adfuerant, annumque menſem ac diem continerent. Unde *Breve memoratorium* ſeu *recordationis* Brevibus appellatur, in *Tabulariis* veterib. &c. Porrò *Notitiarum* nonnullæ ab ipſis partibus, i. e. donatoribus & donatariis, atque adeò ab ipſis teſtibus, qui in rei geſtæ fidem advocati erant, ſubſcribebantur, cujuſmodi unam ex *Tabulario* Bellilocenſi *Chart. 154.* his verbis affert Car. du Freſne: *Notitia traditionis vel conſignationis, qui hanc notitiam ſubtus firmaverunt, qualiter veniens aliquis homo, nomine Aicardus ---- manibus tradidit ipſam villam --- Garulfo Abbati ---- per cordam ſigni & per hoſtium domo ---- ſicut in Carta teſtamenti loquitur & tunc neceſſe fuit ipſe Abbati vel ad ipſos Monachos, ut exinde notitiam colligere deberent, quod ita & fecerunt his præſentibus, actum fuit factam hanc notitiam traditionis in menſe Octobri an. 3. Caroli Imperatoris, S. Aicardi, qui traditionem ita firmavit S. Adelgarii S. Adraldi.* &c. Aliæ verò ab ipſis donatariis interdum deſcribebantur, ut eorum poſteris notum fieret, qualiter prædia ipſis & à quibus, quibuſque præſentibus teſtibus, eſſent collata: quæ quidem nudam rei geſtæ narrationem continebant, nullis adhibitis ſignaculis ac ſubſcriptionibus, cùm eas in polyptycha ſua referri ſatis eſſe ducerent, ut eſt apud Gregor. M. *l. 7. Ind. 1. Ep. 10.* cujuſmodi paſſim exhibet *Chron.* Beſuenſe. Atque hæ quidem *Notitiæ* vim diplomatis habebant. Charta Henrici Imperatoris apud Ughellum *Tom. 4. p. 808.* *Et cætera, quæ in præceptis & notitiis Anteceſſorum noſtrorum continentur.* Alia Lucii Pontificis *ibid. p. 817.* *ſicut continetur in præcepto & in ſuis notitiis.* Poſt annum verò 1100. rariùs occurrunt. Plura de voce *Notitia* vide apud Pancirollum *ad tit. Notitia Imperii*, Joh. Mabillonium *Tom. 5. Vitarum Ord. S. Benedicti*, *p. 761.* & Car. du Freſne *Gloſſar.*

NOTIUM, Ioniæ urbs *Heſychio* & *Stephano*, Æolidis, *Herodoto*: à vetere Colophone diſtat 12. millia paſſuum, teſte Liv. *l. 37. c. 26.* Verùm *Colophon* & *Notium*, urbs una ſolùm Haleſô interlabente diviſa, tamen propter hoc unicum fluminis divortium maximis diſſidiis laboravit. Ariſtoteli *l. 5. Polit. c. 3.* ſunt *Notienſes*, *Notiei*. Apud *Strabonem* videtur Chii inſulæ, illi oppoſitæ. Plin. *l. 5. c. 29.* habet *Notium*, oppid. in Calydna inſula, apud *Ptolemæum* Sinarum promontorium eſt.

NOTIUM, Hyberniæ promontorium Auſtrale. *Ptol. Miſſenhead Camdeno.*

NOTORIA, apud Trebell. Pollion. Epiſtola, quâ aliquid Principi aut Magiſtratui fiebat notum. Ita enim is in *Claudio, c. 17.* et Epiſtola ejuſdem Claudii: *Nihil me gravius accepit, quàm quòd* Notoriâ *tuâ intimâſti, Claudium parentem amicumque noſtrum inſinuatis ſibi falſis pleriſque graviter iraſci.* In Gloſſis Iſidori: *Notoria, elogium, textum malorum dictorum, quod Notoriam dicunt*, appellatur, ſcil. libellus accuſationis, ſic dictus, quod in eo reus notaretur. Ita uſurpat Auguſtin. *Ep. 159.* *Quorum accuſantibus notoriis, ſed illorum notoria, ad quos tenendæ pacis vigilantia pertinebat, præſentari videntur examini.* Idem *Ep. 160.* *Transmiſſa Notoria, ad judicia ingeſque perduxit.* Adde *l. 7. Cod. de Accuſ.* Appulejum *l. 7.* Paulum JCtum &c. Et quæ obſervant Mercerius *ad Sueton. in Tito*, Juretus *ad Symmachum l. 10. Ep. 4.* Jac. Gothofredus *ad l. 31. Cod. Theodoſ. de Epiſcopis* &c.

NOTRA, vulgò NOERE, fluv. Galliæ, præter cæteros, cum Tolvera *Tenure* magni amnis nomines, ſed breviſſimi cortex, Carantonô fluviô recipitur. Vita Caroli Magni à Monacho Engoliſmenſi ſcripta, *ſuper fluvium Tolveram Magnuſſum & Jucennacum Roliacum ſuper fluvium Notram*, inter res ad Monaſterium S. Eparchii pertinentes, quas Carolus liberè ſuis confirmaverit, commemorat Hadr. Valeſ. in voce *Carantonus*.

NOTTENBURGUM, oppid. Ingriæ in Suecia, in Inſula parva lacus Ladogæ, ubi ex eo Nieva fluv. effluit, verſus confinia Moſcoviæ. Permunitum, ereptum Ruſſis A. C. 1614. à Guſtavo Adolpho, Sueciæ Rege. Ruthenis *Oreska*, i. e. *Nux*.

NOTTINGHAMIA, provinc. ſeu Comitatus Angliæ, inter Lincolnienſem provinc. ad Ortum, Darbienſem ad Occidentem, & Liceſtriam ad Meridiem: cum urbe c. cognomine ad fluv. Trentam, quæ 10. milliar. Angl. à Darbia in Ortum, 12. à Leiceſtria in Boream abeſt. In hac urbe & Comitatu obtinet lex *Burghenglish* dicta ſeu Conſuetudo vetus, in Burgo veteri, in quo ſi pater relictis pluribus filiis decedat, ſecundogenitus ei ſolum ſuccedit in terris & tenementis, quibus ſaiſitus erat in burgo, cùm deceſſit, uti habet Chriſtoph. de S. Germano *in Dialogo de LL. Angliæ c. 9.* Quod in illuſtri Belgii Familia Hochſtratana quoque obtinuiſſe, auctor eſt Lud. Guicciardinus *Deſcr. Belgii.*

per NOTULAS inveſtitura, vide ſuprà.

NOTUS, ventus meridionalis eſt, pluvius & turbulentus, Græcis hodiernis etiamnum *Notia*, Italis *Oſtro*, Provincialibus *le Marin*, Gallis *vent de Midy*, Germanis *Sud*. In turre Octogona Andronici Cyrrheſti, quæ Athenis extructa, memoratur Vitruvio *l. 1. c. 6.* etiam conſpicuus, de qua vide Cl. Sponium *Itin. Græciæ Part 2. p. 176. & ſeqq.* Vide *Auſter*.

NOVA inquirere, lege Lacedæmoniorum vetitum, Plut. de *Curioſitate*. At Athenienſes εἰς οὐδὲν ἕτερον εὐκαίρουν, ἢ λέγειν τι καὶ ἀκούειν καινότερον, *Actor. c. 17. v. 21.* qua de re alibi. Idem in Romanis ſuis, ſequiore etiam ſexu, carpit Juvenalis *Sat. 6. v. 401.*

Hæc eadem novit, quid toto fiat in orbe,
Quid Seres, quid Thraces agant ——

v. 407.

Inſtantem Regi Armenio, Parthoque cometem
Prima videt; famam rumoreſque illa recentes
Excipit ad portas —— ——

i. e. nuntios aliunde advenientes ſciſcitatur ſolenne illud, Μή τι καινόν; *Numquid novi?*

NOVA Albion, vulgò *New Albion* Anglis, regio perampla Americæ ſeptentrionalis, à Franciſco Draco Anglo detecta & denominata. Sed ubi ſit, neſciunt ipſi Angli. Forſan eſt pars Californiæ ſeptentrionalis, ſeu illius terræ incognitæ, quæ creditur pars orientalis terræ Eſonis. Factum id A. C. 1580. regioque eſt ſupra Californiam Hornio, cujus Rex Eliſabethæ Anglorum Reginæ ſeſe ſuoſque ſubmiſit, ac Draconi coronam impoſuit. Sed propter nimiam diſtantiam atque etiam ſoli ſterilitatem, ejus curam Angli hactenus abjecerunt. *Orb. Imp.*

NOVA Andaluſia, vulgò *nueva Andaluzia* Hiſpanis, provinc. eſt Americæ meridionalis, in Terra firma dicta, inter fluv. Orenocum ad ortum & Venezuelam provinc. ad occaſum, in ora maris Borealis, ubi tantùm urbecula Cumana ſeu nova Segovia, à qua etiam perſæpe regio Cumana provincia dicitur, & arx S. Jacobi in ora Boreali.

NOVA Anglia, vulgò *new England* Anglis, *nouvelle Angleterre*, Gallis, provincia Americæ ſeptentrionalis, in parte auſtrali Canadæ, ſeu novæ Franciæ, in ora maris Borealis, ubi oliàs aliquot coloniæ Gallorum. Sed ab A. C. 1606. ſubeſt Dominio Anglorum, qui in ea habent Briſtolliam novum & Londinum novum, urbes recentes in ora littorali. Cultiſſima totius Americæ, magnum incrementum ſumſit, circa A. C. 1636. quô & ſequentib. pluſquam ducenta millia hominum, ex Anglia in illas partes migrârunt, ibique & paſſim per Inſulas Americæ, ab Hiſpanis deſertas, ſuæ gentis colonias duxerunt, quarum præcipua ſedes, in inſul. Bermuda, *Nova Anglia* & Inſul. Trinitatis. Præter Briſtolum *Novum*, *Novumque* Londinum, regionis metropolim, inſuper ibi urbes ſunt Boſtonium, *Novum* Plymmouthum & *Nova* Cantabrigia, quæ urbs Academiâ inſignis eſt & ab Anglis ſtudiorum causâ frequentari ſolet. In eandem regionem, bellô inteſtinô Angliam turbante, Independentes magnô numerô ſeceſſerunt. G. Hornius *Orb. Pol. Part. 4. p. 77.* Terminatur verò hæc provincia à ſeptentrione & occaſu novâ Franciâ, à meridie novô Belgiô, & ab oriente mari Boreali. Huc, uti & in Belgium, novi Puritani, ſeu Independentes, uti vocantur, qui videl. *nullas Ceremonias bona conſcientia in Eccleſia tolerari poſſe* ſtatuebant, ex Angliâ veteri, magnô numerô conceſſerunt, A. C. 1634. perſecutionem Epiſcoporum veriti: & quidem primùm ſucceſſu non pœnitendô, Doctoribus enim Joh. Cottonô & Thomâ Godwinô, magna in hac provincia fuit Evangelii propagatio: ut quidem ipſi Americani ibi facti Paſtores, multa hominum millia converſa, & in Academia, quæ in Nova Cantabrigia hodie floret, in variis Facultatibus plurimi ſint creati Doctores. Quin & Biblia in linguam Americanam verſa & in Nova Cantabrigia impreſſa exſtant: extat & Hiſtoria admirandorum Dei operum, quæ in *Nova Anglia* ad Evangelii propagationem facta ſunt. Poſtmodum verò Hutchinſoniæ adventu Eccleſiæ hæ mirè turbatæ, & graviſſimi Antinomorum aliorumque Hæreticorum errores in illas invecti. Vide ſuprà ubi de Joh. *Cottono*, & veſana hac furia, item

ubi de *Independentibus.* Inde, jam à ſeipſis longè diverſi *Independentes* in Hollandiam tranſvolârunt: Londinum reparati, gregatim ſe contulerunt, ibi metropoli ſuâ conſtitutâ, è qua communibus conſiliis Independentium propagarent, convocationem Synodi (a qua *independentem* eſſe, illorum ἴδιον eſt) omni ratione removerunt, & Presbyteriano Regimini maximè obnixè, unde quæ tunc penderent, pluribus exequitur G. Hornius *Hiſtoriâ Eccl. Novi Teſtam. Periodo III. Artic.* 3. ubi & *dogmata* illorum *erroreſque* portentoſos innumeros facunde enarrat.

NOVA Aula. *Lib. Concil.* quæ & Theodoſiopolis, urbs Epiſcopalis Meſopotamiæ, ex *libro Notitia.*

NOVA Biſcaja, vulgò *nueva Biſcaia* Hiſpanis, regio novæ Hiſpaniæ, in America ſeptentrionali, & verſùs novum regnum Mexicanum, à quo terminatur ad Boream, uti à Panuco provincia ad ortum, Culiacana ad occaſum, & Zacatecarum provincia ad meridiem, eſtque in mediterraneis ab ortu in occaſum extenſa, ubi tantùm urbecula S. Joannis, cum aliquot caſtris & duabus argenti fodinis, ſub dominio Hiſpanorum.

NOVA Britannia, vulgò *nouvelle Bretagne*, pars Americæ ſeptentrionalis, quæ aliter Eſtotilandia dicitur, ſeu Terra Laboratoris, inter fretum Hudſonium ad Boream, & novam Franciam ad Auſtrum, tantùm luſtrata verſùs oram littoralem. Sed nullæ ſunt in ea coloniæ Europæorum.

NOVA Cantabrigia, urbs Novæ Angliæ, Academiâ inſignis. Vide ſuprà.

NOVA Civitas, olim vocabatur Carthago tum illa Africæ, tum altera Hiſpaniæ. Virg. *Æn. l.* 1. v. 301.

——— *Atque Novæ pateant Carthaginis arces.*

Ubi alluſum ad etymon. Hebraicè enim קרתא חדתא *novam urbem* ſignificat & ex *Karthada* Græcorum Καρχηδὼν, χ. & δ. permutatis, quod Siculorum proprium eſt, qui pro ὄρνιθας ὄρνιχας dicunt. *Steph.* etiam Καινὴ πόλιν interpretatur. Item *Nova civitas* tergemina. Una urbs Epiſcopalis in Auſtria inferiore ſub Archiepiſcopo Salisburgenſi à Vienna 8. leuc. in Auſtrum, vulgò *Neuſtadt*. Permunita, ad amnem *Biſthaw*, prope Lethum fluv. 6. leuc. à Vienna, 2. milliar. German. à limite Hungariæ in Occaſum. Altera in Hiſtria in ora, Epiſcopalis, quæ Æmoniæ urbi proximæ exciſæ ſucceſſit, inter Juſtinopolim, & Parentium: Tertia in Venetis in ora Marchiæ Tarviſinæ, apud Heracliam urbem exciſam, & ipſa everſa, epiſcopalis tamen.

NOVA Corduba, vulgò *nueva Cordova*, urbs recens Americæ meridionalis, in Tucumania provincia, in mediterraneis ſub Hiſpanis in tractu Traralanda dicto.

NOVA Dania, vulgò *niew Danemark* Danis, *nouveau Danemark* Gallis, regio eſt Americæ ſeptentrionalis, & terræ Arcticæ pars verſùs occaſum, ante paucos annos à Monacho Dano detecta, auſpiciis Chriſtiani IV. Regis Daniæ; ſed tantùm oram littoralem potuit luſtrare.

NOVA Fleſſinga, vulgò *niew Vliſſinghen* Belgis, *nouvelle Fleſſingue* Gallis, oppid. inſulæ Tabaci, ſeu novæ Walachriæ, in mari Boreali, & verſùs inſulam Trinitatis ac oram littoralem Americæ meridionalis & novæ Andaluziæ, recens à Batavis extructum.

NOVA Francia, ſeu *Canada*, vulgò *la nouvelle France*, *ou le Canada*, pars ampliſſima Americæ ſeptentrionalis, juxta fluv. Canadam, ſeu S. Laurentii longè latéque extenſa, inter terras Arcticas ad Boream & mare Boreale ad meridiem: cujus partes etiam ſunt Terra nova, inſula ampliſſima, ad ortum, inſula Capitis Britonum, inſula Aſſumptionis, Saguenæa, & Accadia, ut & quamplurimi populi. Subeſt Dominio Francorum à centum quinquaginta annis, & in ea habent plurimas colonias, quarum præcipuæ ſunt Quebecum, *Quebec*, regionis caput, Taduſſacum, *Taduſſac*, Mons Regalis, *Montreal*, Richelæum, *Richelieu*, Plaſentia, *Plaiſance*, & Portus Regius, *Port Royal*. Terminatur etiam ad auſtrum Virginiâ, novô Belgiô, & novâ Angliâ, quæ aliàs ipſius etiam pars erat. Longiſſimè protenditur ad occaſum, ubi aliquot lacus ampliſſimi: ſed ab illa parte nondum ejus limites bene noti ſunt. Eodem refert Hornius terram Corterealis, terram *de Bacalaos* & *Norumbega*, ſed nomina hæc jam in deſuetudinem abiiſſe, regioneſque illas, quæ ante circiter 50. annos *Nova Francia* appellabantur, ab aliis *Novam Britanniam* dici ſub eaque Novam Angliam & Novam Scotiam contineri, tradit. Idem *Orb. Polit. part.* 4. *p.* 76.

NOVA Friſia, vulgò *niew Friesland*, pars orientalis Spitzbergæ regionis, verſùs terras Arcticas, ſic dicta à Batavis, ſed nondum bene luſtrata.

NOVA Gallæcia, vulgò *nueva Galizia*, regio ampla novæ Hiſpaniæ, in America ſeptentrionali, inter Mechoanam provinciam ad ortum, Zacatecas ad Boream, & mare Pacificum ad occaſum & meridiem: ſub qua ſunt provinciæ Xaliſca, Guadalaxara, & Chametlana. Totius regionis caput eſt Guadalaxara, prope Baranium fluvium.

NOVA Granada, pars Americæ Meridionalis, complectitur provincias, *Bogota*, *Thuniam* & *Panches*. Metropolis eſt, Civitas S. Fidei *S. Fé de Bogota*. Reliquæ urbes, Thunaja, Merida, Pamplona, Idem Horn. *ibid. p.* 79.

NOVA Guinea, vulgò *nouvelle Guinée*, regio perampla Aſiæ, in mari Anchidolio, ſeu in parte occidentali maris Pacifici, aut potiùs pars terræ Auſtralis ad ortum Moluccarum inſularum. Sed tantùm detecta eſt ab Europæis verſùs oram littoralem. Ejus pars creditur à multis Terra Papuorum ſeu Nigrorum.

NOVA Hiſpania, vulgò *nueva Eſpana* Hiſpanis, *nouvelle Eſpagne* Gallis, regio ampla Americæ ſeptentrionalis, quæ aliter regnum Mexicanum dicitur à multis, *el Mexico* Hiſpanis, ab ejus primaria urbe. Sed nova Hiſpania magis patet. Continet enim totum terræ ſpatium, inter mare Boreale & mare Auſtrinum comprehenſum, à Terra firma, ſeu Iſthmo Panamæ, ad ortum, uſque ad novum regnum Mexicanum, & Floridam ad occaſum. Dividitur ab Hiſpanis in tres partes, quas vocant Juriſdictiones ſeu Præfecturas, *las Audiençias*. Quæ media eſt, dicitur *la Audiençia de Mexico*, ſub qua Hiſpania nova ſtrictè ſumpta, in qua ſunt provinciæ Mexicana, Mechoacana, Panuco, Tlaſcala ſeu Angelorum, Guaxaca, Tabaſco, & Jucatania, ejuſque primaria urbs eſt Mexicum, *Mexico*, totius Americæ facile caput. Præfectura novæ Hiſpaniæ in occaſum extenſa dicitur *la Audiençia de Guadalajara*, cui ſubſunt hæ provinciæ, nova Biſcaja, Cinaloa, Culiacana, Zacatecæ, Chametlana, Xaliſca, & Guadalaxara, ſeu nova Galicia ejuſque præcipua urbs eſt Guadalaxara, *Guadalajara*. Præfectura autem novæ Hiſpaniæ, ſeu Juriſdictio verſus ortum dicitur *Audiençia de Guatimala*, & ei ſubſunt provinciæ Soconuſca, Verapaz, Guatimala, Honduras, Nicaragua, Ora dives, & Veragua: totius verò Juriſdictionis primaria urbs eſt Fanum S. Jacobi de Guatimala, *Guatimala*. Tota autem nova Hiſpania cum tribus ejus Præfecturis ſeu Juriſdictionibus ſubeſt Regi Hiſpaniæ à 150. annis circiter. Hornio cultiſſima Septentrionalis Americæ regio cenſetur, e qua Hiſpani tantum auri argentique ad nos deferrent. Tota colonis Hiſpanorum occupatur, qui indigenis vel extinctis, vel iiſdem permixti, eam pro altera ſua patria habent. Præter urbes memoratas, ibidem ſunt, Granada, Guatimala, Karthago, Nomen Dei *Nombre de Dios*, Panama, & Segovia. Idem *ibid. p.* 78.

Novæ Hispaniæ urbes præcipuæ:

Acapulcum, *Acapulco.*	Fanum S. Jacobi de Vallibus. *Sant Jago de los Valles.*
Angelopolis, *los Angeles.*	Guadalaxara, *Guadalajara.*
Antiquaria, *Antequera.*	Legio Nicaraguæ, *Leon de Nicaragua.*
Civitas Regia, *Ciudad Real.*	Mechoacanum, *Mechoacan.*
Compoſtella, *Compoſtella.*	Mexicum, *Mexico*, reg. caput.
Conceptio, *la Conception.*	Panucum, *Panuco.*
Durangum, *Durango.*	Pincia, *Valladolid.*
Emerita, *Merida.*	Tlaſcala, *Tlaſcala.*
Fanum S. Jacobi de Guatimala. *Sant Jago de Guatimala.*	Vera Crux, *la Vera Cruz.*
Fanum S. Franciſci de Campeco, *Sant Franciſco de Campecce.*	Vera Pax, *la Vera Paz.*

NOVA Hollandia, vulgò *niew Hollandt*, regio parva Moſcoviæ Borealis, prope fretum Weigatium, ſic dicta à Batavis, in ora Oceani Septentrionalis.

NOVA Hollandia, vulgò *la nouvelle Holande*, pars ampla terræ Auſtralis recens detecta à Batavis, nempe à quadraginta annis & ♣ eis tantùm verſùs oram littoralem luſtrata, jacet ad auſtrum maris Indici & Moluccarum. Sed an ſit inſula aut continens, non conſtat. Dividitur in plures partes, terram Leeuw, terram Concordiæ, terram Petri Nuitii, terram Diemeni, & alias.

NOVA Julia, vide *Julia Nova.*

NOVA Luna, vide ſuprà *Carum Sidus* & infrà *Novilunium.*

NOVA Mœnia, Sarmatiæ Europeæ urbs, *Ptol.* Hodie *Album caſtrum*, *Wiſſemburg*. Græcè Νέον τεῖχος.

NOVA Nupta, vide infra *Nupta*, item in voce *Sponſa.*

NOVA Religio, Romuli Lege prohibita: è quo fonte hauſit Cicero *de LL. l.* 2. *Siviſque Deos aut novos aut alienigenas coli, confuſionem habet religionum, & ignotas ceremonias. Non à Sacerdotibus, non à patribus acceptos Deos? Ita places coli, ſi huic Legi paruerunt ipſi.* Suadet nempe iſtis verbis Legem, quam rogabat, hanc: *Separatim nemo habeſſit Deos, neve novos: ſed ne advenas, niſi publicè adſcitos privatim colunto.* Et certè ne quis novos haberet Deos, ſed pareret τῷ νόμῳ πάντως, intererat Reip. ut eſt ad Auguſtum Mæcenatis monitum apud Dionem *l.* 52. Τοὺς δὲ ἐξίζοντας περί τὰ θεῖα, καὶ μίσει καὶ κόλαζε, μὴ μόνον τῶν θεῶν ἕνεκα, ὧν ὁ καταφρονήσας οὐδ' ἄλλου ἄν τινος προτιμήσειεν, ἀλλ' ὅτι καινά τινα δαιμόνια οἱ τοιοῦτοι ἀντεσφέροντες πολλοὺς ἀναπείθουσιν ἀλλοτριονομεῖν· κἀκ τούτου καὶ συνωμοσίαι καὶ συστάσεις ἑταιρεῖαί τε γίγνονται. *Qui vero in religione quid innovant, averſare & puni, non ſolùm, Deorum causâ, quos qui contempſerit nihil aliud magni æſtimabit; ſed & quia nova introducunt Numina, multos à tramite Legum abducunt, unde conjurationes, ſeditiones & coitiones clandeſtinæ.* Hinc in Chriſtianos, velut *Deorum, Imperatorum, Legum, naturæ totius inimicos, humani generis hoſtes*, ut loquitur Tertullian. *Apologet.* ungulis, crucibus, ignibus, gladiis, beſtiis, ut idem *ibid.* aliiſque tormentorum pœnarumque generibus, proditis Martyrum *Actis*, Euſebiô, Prudentiô, aliis, ſæviendi data porta. Augebant odium nocturni cœtus promiſcui, non ſine ſuſpicione factionis. Adde lucifugas & ſubtrahentes ſe Imperii negotiis, dum immortalia cogitant, mortalium negligentes, à quibus omnino diverſa Romanorum ſtudia, quorum in defendendis Imperii limitibus propagandiſve omnis labor &c. Vide hanc in rem plura apud Joann. à Wower *Not. ad Minucium Fel.* ubi & nummi meminit à Diocletiano cuſi, cum *Inſcr. Nomine Chriſtianorum deleto, qui Rempubl. evertebant.* Sed & apud Græcos hoc unicè obſervatum volebant. Veteres ne quid temerè immutaretur, in Deorum ceremoniis, Iſocr. *in Areopag.* unde lex Draconis, θεοὺς τιμᾶν καὶ ἥρωας ἐγχωρίους, *venerandos eſſe Deos & Heroas indigenas*, idque ἑπομένους νόμοις πατρίοις, *ſecundùm patrias ſanctiones.* Imò communi gentium jure receptum fuiſſe, ut *novas religiones* opprimerent, Euſebius notat *l.* 4. Hinc Cicero 5. *Verr. Omnes*, ait, *religione moventur, & Deos patrios ſibi retinendos arbitrantur.* Quod & Apollinis oraculô monitum, uti docet Ariſtoteles *Rhet. ad Alex.* & Cicero *de Legg. l.* 2. &c. Verùm & Romani & Athenienſes, ut de aliis nil dicam, ad alienas religiones ſucceſſu temporis facile exorbitârunt, uti vidimus ſuprà in voce *Majorum Religio.* Plura verò hanc in rem habes apud Sam. Petitum, *Commentar. in LL. Atticas l.* 1. *tit.* 1.

NOVA Scotia, Gallis *la Nouvelle Eſcoſſe*, pars Novæ Franciæ,

quæ

quæ jam, ſecundùm Horn. dicitur *Nova Britannia*, Scotos colonos habet. Vide eum *Orb. Polit. Part. 4. p. 77.*

NOVA Segovia, vulgò *nueva Segovia*, urbs Aſiæ, in Philippinis & in Manill. inſula, epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Manilano, ſub Dominio Hiſpanorum.

NOVA Suecia, vulgò *nouvelle Suede*, regio parva Americæ ſeptentrionalis, in ora maris Borealis, inter novum Belgium ad Boream & Virginiam ad auſtrum, antea à Suecis habitata, & poſtea ab Hollandis occupata. Ibi oppida præcipua Gottemburgum & Chriſtiana, prope oſtia fluvii Auſtrini.

NOVA Valachria, vulgò *new Valcheren*, provincia Moſcoviæ Borealis ſatis parva, inter tractum novæ Hollandiæ & Petzoram fluvium, ſic ab Hollandis dicta, in ora maris Tartarici.

NOVA Valachria, vulgò *new Valcheren*, inſula eſt Americæ, in mari Boreali, & una ex Antillis, verſus oram Americæ meridionalis; & 10. tantum leucas Germanicis ab inſula Trinitatis in Boream. Antea Tabaci inſula dicta fuit, *Tabago* Hiſpanis, ſubeſtque Dominio Hollandorum. Ibi oppidum primarium nova Fleſſinga.

NOVA Wallia meridionalis, vulgò *new ſouth Wales*, pars terræ Arcticæ, in America ſeptentrionali, prope mare Hudſonium, ab Anglis detecta & denominata.

NOVA Wallia ſeptentrionalis, vulgò *new north Wales*, pars terræ Auſtralis in America Boreali, verſus mare Hudſonium, ab Anglis dicta & detecta.

NOVA Weſt-Friſia, ſeu *Nova Friſia occidentalis*, vulgò *new Weſt-Frieſlandt*, provinc. parva Moſcoviæ Borealis, inter oſtia Obri fluv. & Obdoram regionem, in ora Oceani ſeptentrionalis.

NOVA Zeelandia, vulgò *new Zeelandt* Batavis, *nouvelle Zelande* Gallis, regio ampla, ſeu pars terræ Auſtralis & Antarcticæ, recens detecta à Batavis. Sita eſt ad auſtrum maris Pacifici, & longè à nova Guinea in ortum, uti à terra Diemenis & ab inſulis Salomonis. Sed non conſtat, utrum ſit inſula aut continens.

NOVA Zemla, vulgò *nouvelle Zemle*, regio ampla Europæ, Moſcoviæ Boreali ferè adjacens, & ab ea tantùm Fretô Naſſoviô, ſeu Vaigatiô ſeparata. Eſt in Oceano Glaciali, & creditur pars terræ Arcticæ. Sed non certò conſtat an ſit inſula, quanquam ſic vulgò credatur, & luſtrata tantùm fuit verſùs oram littoralem occidentalem. Ibi nullum oppid. neque vicus quod ſciam.

NOVACULA, quâ cotem Atius Navius Augur diſcidiſſe legitur in hiſtoria Romana, præſente & inſpectante Tarquiniô in ipſo Comitio, ibidem unà cum cote in rei memoriam defoſſa eſt. Livius, *l. 1. c. 36. Statua Navii poſita capite velatô, quo in loco res acta eſt, in Comitio, in gradibus ipſis ad lævam Curiæ fuit. Cotem quoque eôdem locô ſitam fuiſſe memorant, ut eſſet ad poſteros miraculi ejus monumentum.* Cicero *de Div. l. 1. Ex eo evenit, ut & Tarquinius Atio Navio augure uteretur & populus ad eum de ſuis rebus referret. Cotem autem illam &* novaculam *defoſſam in Comitio putealque impoſitum accepimus.* Nempe defoſſæ in Comitio coti & *novacula* puteal impoſitum ſeu ara quædam, ut Dionyſius vocat, qui ὑπὸ βωμῷ τινὶ novaculam defoſſam refert. Atque hæc eſt ara Comitii, ad quam Plinius enatam dicit ſacram ficum, de qua diximus ſuprà, ubi de *Navia Ficu*. Nec non longè ab hac ficu fuiſſe aram illam, Dionyſius indicat. Sed nec ſine religione aut ceremonia aliqua defoſſa eſt *novacula*, quæ tantum ediderat miraculum, ad confirmandam Augurii majeſtatem, quam Rex deludebat: verùm & ſacrum factum eſt in ea defodienda & ara deſuper impoſita. Qua de re vide plura, apud Salmaſ. *ad Solin. p. 1137. & ſeqq.* Dicta autem *Novacula* eſt à *novando*, i. e. radendo vel lævigando barbam. Arnob. *quid novatio & relevatio pudendorum:* Sic *membra novare lymphâ*, pro extergere, nitidare & quaſi *nova* facere. Val. Flacc. *l. 3. Argon. v. 422.*

Hic ſale purpureo, vivaque nitentia lymphâ
Membra novat, &c.

Vide eundem *ad Lamprid. in Heliogabalo. c. 31.* & infrà ubi de *Tonſoribus* & *Tonſura*.

NOVÆ, *Anton. Ptolem. Novomont*, teſte *Laziô*, oppid. Myſiæ inferioris, ubi Legio 1. Italica, ab Oeſco 55. mill. paſſ. ex *Antonino* in ortum, Novenſis urbs *Marcellino*. Eſt & *Novoment*, urbs Myſiæ ſuperioris, in Servia, clariſſima hâc tempeſtate, inter Drivaſtum urbem Dalmatiæ 45. & *Novibazar* in Cæciam 50. mill. paſſ.

NOVÆ Puellæ, apud Capitolin. *in Marco, c. 26. Novas puellas Fauſtinianas inſtituit, in honorem uxoris mortuæ:* quænam dictæ ſint, ambigunt eruditi. *Pueri & puellæ novorum nominum*, occurrunt apud Jul. Capitolin. *c. 7.* ſuprà, *Ob hanc conjunctionem pueros & puellas novorum nominum frumentariæ perceptioni aſcribi præceperunt:* qui iidem cum *novis*. Nempe, ut Salmaſ. judicat, primus pueros & puellas alimentarias conſtituit Trajanus: quibus liberalitatis incrementum adjecit Hadrianus. Pius etiam, in honorem Fauſtinæ novas puellas adſcribi fecit, quas *Fauſtinianas* appellavit. Poſtmodum Marcus & Verus, novorum nominum pueros & puellas addiderunt: cùm namque darent nomina ſua, qui aſcribendi erant huic frumentariæ perceptioni, pueri puellæque ideò *novorum nominum* Auctori huic dicuntur, quòd præter illos & illas, quarum nomina jam habebantur adſcripta, *novi* illi adſcribebantur. Salmaſ. *ad loc.* Vide quoque ſupra, in voce *Alimentarii*.

NOVALICIA, vulgò *la Novaleſe*, caſtrum Italiæ, in Pedemontio, ad radices Alpium & montis Ceniſii, 2. leucis à Seguſio in Boream verſùs limites Sabaudiæ, à qua tantùm 2. leuc. etiam diſtat. Seu *Novalicium*, aut *Novalicienſe oppidum*, veterrimô Monaſteriô, quod S. Petrum Patronum habuit, illuſtre admodum fuit ac opulentum, villis & cellis cùm in Gallia, tum in Italia dives, ſitum in valle Seguſina, inter Montem Ciniſium *le Mont Cenis* & oppid. Seguſium, ab utroque paribus diſtans intervallis. De quo ut & Cœnobii ejus Abbatibus fuſè agit Chronicon Monaſterii in 6. libros diviſum, & ad A. C. circiter 1050. ſive ad Henricum II. Imperatorem deductum; è quo diſcimus, multa olim templa, domoſque multas eo in Oppidulo ac Monaſterio fuiſſe, quod in nomine ludens Auctor *Monaſterium Novæ lucis* ibidem appellat, & à Saracenis direptum atque incenſum eſſe ſcribit, apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Novalicium*.

NOVALIS, vide infrà *Reſtibilis ager*.

NOVANA, Plin. *l. 3. c. 13.* ſeu *Civitas nova*, vulgò *Citta nova*, *Tamphile*, Piceni oppidulum eſt, dictionis Pontificiæ, & gaudet titulô Ducatus Gentis Celatiæ. Sedet in ora maris Adriatici, 8. milliaribus à Recineto in ortum, 6. à Laureto in Eurum, & 8. à Firmo in Circium.

NOVANTÆ, *Ptol. Gallower.* populi Albionis, in Scotia ad occaſum, quorum regio Gallovidia, *Galloway*, in peninſula, contra Hiberniam, inde 20. milliar. diſtantem, teſte *Lhuydiô*. Ibi Novantum promontor. *Kantir*, teſte *Boethô*, *Mearenchead Camdeno*. Sed Boethio fides. Novantum aliis eſt Cherſoneſus Gallovidiæ, regionis Scotiæ in ora occidua, vulgò *the Mull of Galloway*. Proximi ſunt Selgovæ ad auſtrum, vulgò *Solway*, ubi Solveus flumen & Trimontium urbs, vulgò *Uxelu*, ſeu Cela: & Damnii ad Boream, ubi Glota ſeu Cluda fluvius, quorum regio *Sterlingſhire*, in qua urbes Glaſcoa, & Caſtrum Britonum, vulgò *Dunbriten*, apud *Bedam Alcluid*. Tametſi alii aliter de Damniis ſentiunt. Horum ratio minus confuſa & incerta. Novantæ, (Novantes *Camdeno*) populi Albionis, in Scotia & occidentem, quorum regio ubi hodie Gallovidia, *Galoway*, cujus pars occidentalis eſt peninſula contra Hiberniam, (inde 20. milliar. diſtantem, teſte *Lhuydô*) nonnulli. Novantum Cherſoneſus, & Novantum promontorium dicta (quod tamen *Mercator* & *Boethius* ſtatuunt, ubi hodie *Cantyre*; perperam, nam ibi olim Epidium.) His proximi ſunt Selgovæ ad auſtrum, ubi Solveus fluv. ſive fretum, (vulgò *Solway Frith*, prope *Solway* oppidum) ubi & Trimontium urbs, ut & Uxelum: Damnii verò ad Boream, ubi Glota ſeu Cluda fluvius, quorum regionis pars eſt hodie *Sterlingſhire*; in qua urbes Glaſcoa, & Caſtrum Britonum, vulgò *Dunbriten*, apud Bedam Alcluid. Tametſi alii aliter de Damniis ſentiunt, *Ferrar*.

NOVANTÆ, populi *Baudrando* fuêre Scotiæ occidentalis, ubi incipit auſtralis, in ora maris Verginii, & contra Hiberniam. Ibi nunc provinciæ Gallovidia, *Galloway*, & Carricta, *Carrick*, eorumque caput dicitur Leucopibia, nunc *Witherne*. Novantum autem promontorium *The mul of Galloway* dicitur.

NOVANTUS Hugo, vide *Hugo*.

NOVANUS, fluv. Umbriæ, in agro Pitinate, trans Apenninum, qui in ſolſtitio æſtivo torrens eſt, in brumâ ſiccari ſolet, teſte Pliniô *l. 2. c. 103.*

NOVARIA, Plin. *l. 3. c. 17. Ptolem.* & aliis *Novara*, urbs Inſubriæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Mediolanenſi, inter Mediolanum 25. & Vercellas 10. mill. paſſ. à Ticino 20. à Vertocomacoris populis condita, Petri Lombardi clariſſimi Theologi, qui Magiſter ſententiarum cognominatus eſt, patria. Hic factus Epiſcopus Pariſienſis, ubi anno ſalutis 1060. deceſſit. Urbis hujus antiquitatem & nobilitatem teſtantur plurimæ marmoreæ inſcriptiones. Aria Libya & Leonina, Cato, *in Origin.* Hic Helvetii, Maximiliani Sfortiæ Ducis Mediolanenſis contra Gallum Venetoſque defenſores, à Gallis obſeſſi, Duce Motinio, ſtupendâ animi magnitudine, numeroſiſſimum & inſtructiſſimum Gallorum exercitum adorti ſunt, eumque, licèt omni equitatu deſtituti, fœliſſimè profligârunt, die 6. Junii, A.C. 1513. verba ſunt Bucholceri, *Ind. Chronol. Ex Guicciardino.* Longitud. 30. 27. latitud. 44. 35.

NOVARIENSIS Pacificus, vide *Pacificus*.

NOVARINI Ludovicus, vide *Ludovicus*.

NOVARUM Tabularum Lex, Græcè Χρεωκοπία, it. Σεισάχθεια vide infrà *Oneris excuſſio*.

NOVATUS, Epiſcopus in Africa, perfidus, adulator, arrogans, ſordidus, Cyprian. *ep. 46. 47. &c.* Patrem fame perire paſſus, orphanos, viduaſque impunè ſpoliavit. Hinc Schiſmatis, quod tandem in Donatiſmum abiit, auctor, Feliciſſimo contra Cyprianum præſtò fuit. Cum Novatiano dein, viro eloquente & Philoſopho, ſed Cornelium in Papatu ſibi prælatum indignante, Romæ amicitiam contraxit, qui duo tantum egerunt, ut Novatianus à quibuſdam Præſulibus contra Cornelium ordinaretur. Sed cùm ludibriô haberetur à reliquis, novam hæreſin orſus docuit, poſt Baptiſmum in aliquod delictum prolapſos, ad pœnitentiam non eſſe recipiendos. Ejus diſcipuli *Novatiani*, ſe Catharos quoque appellabant: inſuper damnantes nuptias ſecundas, & peccatores rebaptizantes. Ne quidem Concilio Niceno coerciti, in ſectas dein abierunt, & à Sabatio quodam Judaizante in illorum communionem introductus eſt. Euſeb. *Hiſt. l. 6.* Epiph. *hæreſ. 59.* Auguſtin. *hæreſ. 38.* Hieronym. *de Script. Eccleſ.* Baron. *in Annal.* Georg. Hornius *Hiſtor. Eccl. cum Notis & Obſervat.* Leydeckeri. Alii. Hiſtoriam utriuſque breviter hiſce complexus eſt Hieronymus, *Catal. Scriptorum Eccleſ. c. 80. Novatianus, Romanæ Urbis Presbyter, adversùs Cornelium cathedram Sacerdotalem conatus invadere, Novatianorum, quod Græcè dicitur Καθαρῶν, dogma inſtituit, nolens apoſtatas ſuſcipere pœnitentes: hujus auctor Novatus Cypriani Presbyter fuit.* Plura de utroque, vide apud Jo. Forbeſium *Inſtructionum Hiſtorico-Theol. l. XII. c. 10.* & *l. XIV. c. 3.* ut & ſuprà ubi de illorum ſuperba voce *Noli me tangere*: nec non voce *Martianus*.

NOVAUGUSTA, *Ptolem. Nova Auguſta*, Plinio, *l. 3. c. 3. Atienza*, *Moleno*, oppid. Hiſpaniæ, in finibus Arevocarum, ac in Caſtellæ veteri, in novæ confinio, inter Segontiam 4. & Uxamam 9. milliar. Hiſpanicis, à Burgis 22. Medinæcœli propius.

la NOUE Franciſcus, vide *ibi*.

NOVEL-

NOVELLA, nomen Junonis, apud Romanos, quò calabatur, i. e. vocabatur in menſium Kalendis à Pontificibus. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 6. ex Varrone *de L. L. l.* 5. ubi tamen Scaliger *Covella* legi vult, ut diximus ſuprà voce *Kalenda*. Idem nomen fœminæ cuidam in Italia eruditæ fuit, de qua ſic Leander Albertus Bononienſis, *in deſcr. Romaniola p.* 515. *edit. Colon. A. C.* 1567. *Mulieres*, inquit, *etiam literis eruditas, enutrivit Bononia ſuis*. *inter quas Joanna, Matth. ei Blanchetti filia, Bonifacii uxor, qua & eleganter Latine loquebatur, & Germanica Bohemica que lingua habebat uſum.* Novella, *Johannis Andrea filia. Johannesque Calderini conjux. Patre occupato, munera ejus ex ſuggeſtu docendi, ſuſtinebat.* Vide Gerh. Joh. Voſſium *de Poetis. c.* 2.

NOVELLÆ, ſic dictæ Cedreno *in Juſtiniano*, quod nova eis atque à Veterib. diſſidentia jura conſtituta ſint. Sed id c. g. 91. & 92. non competit. Meliùs itaque Cujacio ſic appellatæ ſunt, quod *noviſſimè* ſint promulgatæ ab Imperatoribus, poſt Codicem Juſtinianæum repetitæ prælectionis, unde Græcis Νεαραὶ μετὰ τὸν Κώδικα. Ita olim nuncupabantur Conſtitutiones quædam Theodoſii, Valentiniani, Leonis, Marciani, Majoriani, Severi, *l. quoniam Nov. Cod. de inoff. teſtam.* Quia ſcil. promulgatæ erant, poſt Codicem Theodoſianum. Etiam ſic dicebantur Juſtiniani Conſtitutiones quædam, quæ ſcil. promulgatæ erant, poſt primam editionem Codicis, *l.* 1. §. *ſed cum Novell. de emend. C. Juſt.* Ex his verò, quæ nunc ſunt in Codicem relatæ, *Novella* eſſe deſierunt. Ita enim propriè appellantur, quæ in ipſo volumine Conſtitutionum Principalium non continentur, ex emergentibus poſtea cauſis factæ, quæ extra Corpus Conſtitutionum vagantur. Atque ita quoque, poſt libros Βασιλικῶν, Conſtitutiones Leonis Nicephori, Michaelis Alexii, & aliorum quorundam Imperator. dictæ ſunt. Et hæ quidem *Novella*, vulgò pleriſque libris unò volumine continentur, additis etiam quibuſdam formis Præfectorum Prætorio, quæ dicuntur Ἐπαρχικά. Formas enim Præfectorum hujuſmodi vim habuiſſe legis, patet ex *l.* 2. *C. de Offic. Praf.* apertiſſ. *C. de Judic.* 1. *penult. C. de fidejuſſ.* Editas illas eſſe confuſaneè, omnes conſentiunt: eas igitur Methodicè & in artem hac viâ redigi poſſe putat *Pardulſus Pratejus*. Primum omne Jus in *publicum* & *privatum* diſtribui debet: ad *Publicum* pertinent Sacra, Sacerdotes, Magiſtratus. In primo genere collocanda erit Conſtitut. 140. περὶ Ἑβραίων, i. e. *de Hebræis*, de interpretatione librorum Sacrorum, cui ſubjicietur, *Nov.* 131. *c.* 1. de Canonibus Eccleſiaſticis. Subſequentur Epiſcopi, & Clericorum Ordines reliqui. *Nov.* 131. & 56. & 6. 133. & 2. 175. Subnectendæ ſunt Orationis domus & Templa, *Nov.* 58. quibus adjicias res Eccleſiaſticas, *Nov.* 7. 120. & 46. Earum privilegia, *Nov.* 135. §. περὶ τούτων & *Nov.* 131. Sacra Sacerdoteſque ſequuntur Magiſtratus. Ordines, eorum Officia, *Nov.* 195. 80. 35. 11. & 13. poſt hos Judices. *Nov.* 82. Præſides *Nov.* 8. Mandata 17. & Civitatum Defenſores, *Nov.* 15. Magiſtratus exequuntur crimina: ideoque ponatur hic *Nov.* 79. puniunt Hæreticos. *Nov.* 42. Ad milites & eorum tranſitum perveniendum, ideoque ad *Nov.* 116. Hi arma tractant, & proin *Nov.* 85. ſubjicienda eſt. Subſequantur Decuriones, *Nov.* 101. & 70. Tabelliones quoque ſunt perſonæ publicæ, proinde hic ponatur *Nov.* 44. Hi ſcribunt Teſtamenta, idcirco huc referatur *Nov.* 1. *ſub princ.* Quantum liberis teſtamento relinqui debeat, conſtituit *Nov.* 8. Teſtamenta inter liberos. *Nov.* 107. Hi inſtituendi, non prætereundi, ſed, nec Parentes, *Nov.* 115. Tutores Teſtamentarii *Nov.* 117. Fidei commiſſa, *Nov.* 108. & 159. Jus deliberandi, 158. poſt teſtatos collocavit Prætor inteſtatos, ſic Imp. *Nov.* 118. 84. 127. & 68. Hactenus de Jure publico, ſequitur *Privatum*. Porro omne Jus, quo utimur, vel ad *perſonas*, vel ad *res*, vel ad *actiones* pertinet. *Perſonas* quod attinet, à Nuptiis incipiemus, *Nov.* 21. Nefariæ, inceſtæ, damnatæque nuptiæ, *Nov.* 12. & 154. de ea, quæ raptori nubit, *Nov.* 150. Nuptiarum comes, dos: de hac *Nov.* 90. cui adjicias 2. §. *fin.* & 100. 91. 119. & 39. Ex nuptiis Liberi, de quibus *Nov.* 89. & 74. Nati ex libero & adſcriptitio, *Nov.* 54. explicatur *Nov.* 156. Infantes abjecti *Nov.* 153. Liberis dantur Tutores, & ſic Tutelæ, *Nov.* 94. 72. & 155. Clarigatio *Nov.* 52. Perveniamus ad *Res*, ideoque ad Contractus, Obligationes & Actiones, *Nov.* 52. 98. 88. 136. & 119. Solutiones *Nov.* 4. *Actiones* in judicio proponendæ, §. 1. *Inſtit. de Act.* de hoc *Nov.* 96. Qui priùs conveniatur, Reus an Fidejuſſor, *Nov.* 4. Per Procuratores agi poſſe, *Nov.* 71. Initio litis jurandum, *Nov.* 124. Quid ſi Actor abſit, *Nov.* 53. atque ibi qui explicentur Judicia? Monachi apud quos conveniendi? *Nov.* 79. Judex competens Præſes, *Nov.* 69. de Præſide ſuperbo & negligente *Nov.* 89. Litigioſa res. *Nov.* 112. Teſtes. *Nov.* 90. Sententia *Nov.* 82. Appellatio. *Nov.* 83. 22. & 115. Executio *Nov.* 134. Hæc *Pardulſus Pratejus* apud Calvinum *Lexic. Jurid.* Cæterùm *Novellarum* nomen novum non eſt, cùm ipſe etiam Imperator *in* 3. *Conſtitut.* quæ Præfationis locò repetitæ Codicis prælectioni præmittitur, hoc nomine in futurum id operis confirmet. Et Azo teſtatur, ex *Novellis* in collationes collectas conſtitutiones, quæ hodiè in Scholis ac Foro circumferuntur: Etiam ante quadringentos annos *Novella* in uſu ſunt habitæ, ſi non omnes, attamen pleræque, quæ hodie non extant, &c. Hinc *Anton. Auguſtin. Nomen*, inquit, *hoc, vetuſtiſſimum eſt & à pluribus Imperatoribus poſt Theodoſianum Codicem editum & uſurpatum. & quò Juſtinianus ipſe utitur frequentius in his eiſdem Legibus appellandis.* Accurſius autem cùm appellat *Novellas*, Juliani editionem intelligit, cùm barbaram tranſlationem, Bulgari tempore factam, *Authenticam* vocârit, Car. du Freſne *Gloſſar.*

NOVELLARA, oppid. cultum Lombardiæ inferioris inter ditiones Mutinenſem & Mantuanam, ſub proprio Comite, è familia Gonzaga, cum aliquot caſtris, 10. milliar. à Rhegio Lepidi, in Boream Mantuam verſus.

NOVELLI, apud Pollionem *in Claudio c.* 10. ubi de ſorte, quæ emerſit, cum conſuleret ſictus Imperator, quamdiu imperaturus eſſet,

Tu qui nunc patriæ gubernas oras,
Et mundum regis arbiter Deorum,
Tu tantos veteres tuis novellis

uti legit Salmaſ. pro nepotibus, huic ſunt aut minoribus. Quaſi diceret ſors, Claudium veteres omnes Imperatores, non quidem vitæ & Imperii ſui longitudine, ſed *novellis ſuis* ſuperaturum, h. e. nepotum ſucceſſione. Sequitur enim

Regnabunt etenim tui minores,
Et Reges facient ſuos minores.

Novelli certe in *Aulularia* *Querolo* Plauti, ſunt tirones & pueri adhuc in prima diſciplina conſtituti. *Quis ad hac tot dicta novelli atque inexpertes nunc ſint?* Græci Νεαροὺς vocant, &c. Salmaſ. *ad dict. loc.*

NOVELLIUS, Mediolanenſis quidam, temporibus Tiberii Cæſaris, qui geſtis honoribus à Prætura ad Conſulatum uſque pervenit. *Tricongius* dictus, quòd *tres congios* vini unò impetu epotaverit, Plin. *l.* 14. *c.* 22.

NOVELLUS, aliò nomine *Antonius*, inter Duces Othonianos, cui quoque cum aliis ſumma expeditionis contra Galliam Narbonenſem, concredita, Tacit. *Hiſt. l.* 1. *c.* 87.

NOVELLUS Guido, vide *Guido*.

NOVEM, numerus Manium venerationi à Papinio Statio accuſus, *Theb. l.* 4. *v.* 451. ubi de ſacro Inferis facto,

Ipſe manu tractans, notaque in limine ſilva,
Principio largos novies tellure cavata
Inclinat Bacchi latices: &c.

Quibus reſpectum videtur ad *Novemplicem* Maronis *Stygem*, *Æn. l.* 6. Cupiditatibus & Virtutibus ſic indicatis, ſiquidem fidei iis, quæ tradit *ad eum locum* Servius. *Quia qui altiùs de Mundi Ratione quaſiverunt, dicunt, intra novem hos Mundi circulos incluſas eſſe virtutes, in quibus & iracundia ſunt & cupiditates, de quibus triſtitia naſcitur, i. e. Styx. Et dicunt alias eſſe purgationes extra hos circulos poteſtates. Arcanum etiam ſinus omnium rerum, qui ad Manes ſpectat, hoc* Novenario *numero indicatur, quoniam primi verſus terminum tenet, & Mors ſic appellabitur. Primus autem verſus numerorum eſt uſque ad decimum.* Sic Martianus Capella *l.* 7. *Enneas quoque perfecta eſt, & perfectior dicitur, quoniam ex triade ter facta forma ejus multiplicata perficitur. Deinde quod primi verſus finem tenet, & ideo Mors appellata, à qua finis omnium rerum. Non minùs* novem *Muſas dixere. In mundo etiam* novem *ſunt Zona, i. e. Sphara & Deorum ſeptem, & terra.* Eodem ex parte ſpectant, quæ tradit Favonius Eulogius, priſcus *Somnii Scipionis* interpres, apud Ciceronem, præcipuè cùm ad Mortis jus alludens, in fine ait: *Inter cœlum & terram* novem *intervalla ipſe conſiderare licet ſic: Quoniam primi verſus abſolutus* novenariò *numero continetur. Neque ipſa decimum circulum Natura requirebat.* Sed & in Sacris Romanorum magnus numeri hujus uſus, ut ex *ter novem Virginum proceſſione*, in creperis Reip. rebus apud *Liv. l.* 27. *c.* 37. conſtat. Vide quoque Plin. *l.* 28. *c.* 4. ubi de numeri hujus in Magia Veter. efficacia: & *Commentatores* Virgilii *ad illud Ecl.* 8. *v.* 77. *Necte tribus nodis ternos Amarylli colores:* ut & ſuprà voce *Abacus*, ubi de numeri hujus in Menſa Veter. numeraria auctoritate ac pretio. Nec omittendum, Diſciplinas Liberales Veterum nonneminem eòdem numerò, totidemque libris Commentariis abſolviſſe: in quibus à Varrone unum habuiſſe, Architecturæ illuſtrationem, indicat Vitruvius *Proœm. l.* 7. Vide Barthium *ad Statium*. Etiam apud Burgundiones, Alemannos, Bojarios, Friſoneſque olim, pro re quâlibet furto ablatâ, reus *novies* ejus pretium reddere tenebatur; quæ mulcta hinc *Novigildum* ſeu *Niungeldum* dicta eſt, uti legitur in *L.* Burgund. *tit.* 8. §. 2. *L.* Alemann. *tit.* 7. §. 1. *L.* Friſonum *tit.* 20. & apud Guillimannum *Rerum Helvetic. l.* 1. *c.* 9. &c. de opinione verò veter. Platonicorum, *ſeptimò quôlibet annò variare corpus; at nonò quôvis immutari animos noſtros, hocque in novenariis fieri, uſque dum & hôc numerò duplicatò, i. e. novies novenis exactis mens à ſe abeat*, docentium. vide Gerh. Joh. Voſſium *de Idolol. l.* 3. *c.* 20. uti de more Athenienſium, per *novem dies* detinentium hoſpitem, antequam interrogarent quo fine veniſſet, infrà voce *Peregrinus*: apud eoſdem, totidem dies duraviſſe Myſteria, diximus voce *September*.

NOVEMBER, Menſis, quòd nonus eſſet à Martio, olim anni principe, dictus, additis poſtea duobus, nomen nihilominus retinuit, uſque ad Principatum Commodi, cujus adulatores, ut reliquorum quoque Menſium nomina immutârunt, *Novembrem* vocaverunt *Exuperatorium*; Unde apud Lamprid. *togam virilem accepiſſe, & cum Patre ſalutatum eſſe Imperatorem, 5. Kal. Exuperatorias*, legimus: *c.* 11. *in Commodo*. Sed id diu non obtinuit. Fuit autem in tutela Dianæ, & habuit ex ordinatione Romuli ac Cæſaris triginta dies, cùm ex Numæ conſtitutione 29. dierum eſſet. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 15. Ei apud Athenienſes, ſecundùm Petitum, reſpondit Μαιμακτηριών, à Jove Mæmacte ſic appellatus: apud Hebræos, ex parte *Marcheſvan*, ex parte *Chiſleu*, vide Franc. Roſſæum *Archæol. Attic. l.* 2. *c.* 10. & Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebr. l.* 3. *c.* 1.

DIES MENSE NOVEMBRI FESTI APUD ROMANOS.

Kal. *Novembribus*, Jovis epulum celebrabatur: quod meliùs in Idus referas.

VII. Idus, Mundus patere dicebatur: quod etiam poſtridie Volcanalium, & ante diem 3. Non. Octobr. fiebat, vide Catonem *in Comm. de Jure Civili*, & Macrob. *Saturn. l.* 1. *c.* 16. ubi ſacrum Diti Patri & Proſerpinæ dicatum eſſe, proin tribus his in anno diebus, neque cum hoſte manus conſerere, neque quidquam

quam in Rep. niſi extrema neceſſitate urgente, gerere Romanos ſolitos fuiſſe, docet.

IX. Idus & ſequentibus diebus ſex Ludi erant.

III. Idûs, Maria claudi, habet Vegetius *l.* 4. *Rei Militar. c.* 39. aliique.

Idibus *Novembris* Epulum indictum, quod Jovi aliiſque Diis apparabatur, aliô nomine *Lectiſternium* appellatum.

Poſtridie Idus, dies erat equorum probandorum.

XVII. Kal. Decembres, & duobus ſequentib. Ludi Plebeji erant in Circo.

XIV. Kal. & ſequentib. duobus Mercurialia celebrata ſunt. Eodem Menſe Brumalia quoque, in honorem Bacchi, qui etiam *Bromius* ſive *Brumus* dictus eſt, fuiſſe habita Lil. Greg. Gyraldus *in ſuo Kal. ex Conſtantino de R. R.* annotavit. Vide Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 18. *c.* 25. & *l.* 27. *c.* 14. ſed ea in Octobrem rejicit Kal. Ruſticum. Eôdem Menſe Græcis & Gallis in Foro Boario defoſſis, ſacra arcana fieri conſueviſſe auctor eſt Plut. *in Marcello.*

NOVEMCUBITALIS, Græce Ἐννεάπηχυς, apud Lycophronem *Caſſandrâ.*

> Γυναιξὶ δ' ἔσαι τοῖσδ' ἐγχώροις ἀεί,
> Πενθεῖν τὸν ἐννεάπηχυν Αἰακοῦ τρίτον.
> *Et fœminis lex ſemper indigenis erit,*
> *Cubitûm novenûm flere tertium Æaci* &c.

Achillis epitheton, non quòd tot præciſè cubitorum proceritate eſſet, uti contendit Parrhaſius *Comm. ad Claudianum:* ſed ſimpliciter quòd procerus. Unde Philoſtratus Ἡρωικοῖς, ὑπερμήκης δέ, inquit, τὸ σῶμα ἰδεῖν, αὐξηθῆναί τε ῥᾷον, ἢ τὰ πρὸς ταῖς πηγαῖς δένδρα. *Procerâ admodum ſtaturâ erat, faciliuſque augeſcebat, quàm ad fontes conſita arbores.* Hinc Ἀχιλλεῖδαι, & ab Achille genus ducere dicti ſunt, proverbiali loquutione, qui reliquos corporis mole anteirent, uti diſcimus ex Heliodôro *Æthiopicor. l.* 2. Συνέτυχον γὰρ τῇ προτεραίᾳ τῷ νεανίσκῳ· καί μοι ἀληθῶς ἔδοξε τοὺς Ἀχιλλείδας ἐμφαίνειν, τοιοῦτός ἐστι τό τε βλέμμα καὶ τοιοῦτος ἰδεῖν τὸ μέγεθος. *Incidi pridie in adoleſcentem, qui verè Achilleidas referre videbatur, cùm ſpecie corporis, tum proceritate.* Eodem ſenſu ἐννεαπήχεες Homero vocitantur Otus & Ephialtes *Od.* λ. *v.* 310.

> Ἐννέωροι γὰρ τοί γε καὶ ἐννεαπήχεες ἦσαν
> Εὖρος, ἀτὰρ μῆκός γε γενέσθην ἐννεόργυιοι.

Ubi ſervatâ proportione longitudinis triplâ ad latitudinem, ἐννεαπήχεις ſeu *novemcubitales* in latitudine: ἐννεοργυίους in longitud. illos fuiſſe ait, ingenti & procerâ valde ſtaturâ inſignes indigitans. *Heſych.* Vide Joh. Meurſium *Commentar. ad Lycophr. d. l.*

NOVEMONTUM, oppid. Myſiæ, quæ nunc *Servia* dicitur.

NOVEMPAGI, poſtea Balneoregium, urbs Hetruriæ epiſcopalis media inter montem Phiſconem & Oropitum 6. mill. paſſ. à Viterbio, 14. in Boream, *Bagnarea*, longitud. 35. 35. latitud. 42. 20.

NOVEMPOPULONIA, regio Aquitaniæ, inter Garumnam fluv. & montes Pyrenæos, Oceanumque comprehenſa, vulgò *la Guaſcogna*, ſic à *novem populis* dicta, qui ſunt *Vaſates, Meduli, Bojates, Auſci, Convenæ, Conſorrani, Bigerrones, Tarbelli,* & *Eluſates*, teſte *Caneli.* Aliis *Novempopulana provincia.* Sic hodie Aquitania vetus ac propriè vocata, quam Cæſar *l.* 1. *Bell. Gall. c.* 1. Garumnâ & Pyrenæô, Oceanôque terminari ſcripſit, dicitur. Illa enim, quam Auguſtus poſtea uſque ad Ligerim 14. gentium adjunctione promovit, poſtquam diu una manſit provincia, tandem à Conſtantino Magno ut videtur, in duas, Aquitaniam nempe & *Novempopulanam*, diviſa eſt: Sequentique tempore, cùm iterum Aquitania divideretur: tres ex ea factæ ſunt, Aquitania I. Aquitania II. & *Novempopulana.* Quæ cauſa, ut iſta à quibuſdam *Aquitania* III. inprimis ab *Iſidoro*, qui circa A. C. 800. *Notitiam* quandam *Galliarum* edidit, non ineptè dicatur. Hanc Rufus Feſtus *in Breviar.* appellat *Novempopulanam: Notitia Imperii Romani* nunc *Novempopulaniam,* nunc *Novempopulos:* Concilium Aquilejenſe & Edictum Honorii Aug. ad Agricolam Præfectum Prætorio *Novempopulanam*; &c. à novem populis, de quibus ſuô locô: qui hodieque provinciæ hujus populorum clariſſimi ſunt, exceptis unis Eluſatibus. Nam Benarnenſes, Aturenſes & Eloronenſes, qui ejuſdem provinciæ finibus continentur, nomina Urbium ſunt, non populorum, quos Geographi nôrunt. *Ortelius* novem populis Viviſcos accenſet, gentem Aquitaniæ II. clariſſimam & Medulos ac Bojos, popellos obſcuros & ignobiles ac ab *Auſonio* & *Paulino* primùm ſuis nominibus appellatos. ſed Burdigala, caput Biturigum Viviſcorum, & Meduli ac Boji ei ſubjecti, licèt trans Garumnam ſint in *Novempopulanæ* finibus, tamen Aquitaniæ II. attribuuntur. Vocatur regio *Novempopulana* à quibuſdam Provinciis *Auſcenſis* vel *Auſcitana*, à capite & Metropoli provinciæ. Livius *l.* 21. *c.* 22. partem *Novempopulanæ*, appellaviſſe videtur *Aquitaniam ſubjectam montibus Pyrenæis:* Sulpitius Severus, *Hiſt. Sacr. l.* 2. *interiorem Aquitaniam.* Tandem à Vaſconibus, qui eam occupaverunt, dicta *Vaſconia* eſt, quod factum circa ætatem Gregorii Turonenſ. ante annos circiter 1100. ac etiamnum *La Gaſcogne* appellitatur. Vaſcones enim, gens Hiſpaniæ Terraconenſis, provinciam hanc regnantibus apud Francos Chlotarii M. filiis ac nepotibus vaſtavêre ac ſenſim fines ſuos proferendo fere omnem tandem, Francis ſub Majoribus Domûs bello civili laborantibus, occupavêre, nomineque ſuô illi impoſitô. Ducem ſuæ gentis juriſque habuerunt: donec miſſô à Theodeberto ac Theodorico exercitu victi, domiti, tributariique facti ſunt, Duce illis Geniali præpoſitô. A Chariberto quoque poſtea, Dagoberti fratre, ſtipendiarii facti, deinde à Dagoberto ipſo præliô ſuperati & ad deditionem fidemque promittendam Aighinâ Duce compulſi ſunt: quemadmodum & Lupus Dux Vaſconum A. C. 709. ſeipſum totamque terram ſuam, cui præerat, Karoli Regis ditioni poteſtatique ſubmiſit, ut *Eginhardus* aliique literis prodiderê. Sed notandum, Hiſtoricos Karoli M. æquales Vaſconiæ nomine ſæpe abutentes, eô vocabulô non provinciam *Novempopulanam* modò, à Vaſconibus fere omnem, occupatam, ſed etiam totam reliquam Aquitaniam uſque ad Ligerim impropriè vocitare, ut in rebus Caroli Ducis Francorum adverſus Eudonem, & Pippini Francorum Regis adverſus Waifarium Aquitaniæ Principem, obſervavit *Valeſius.* Indigenis *Guaſcogne* dicitur, & Eluſam olim, nunc Auguſtam Auſcorum Metropolim habet. *Gervaſius* tamen *Tilleberienſis* duas Vaſconiæ Metropoles faciens, non modò provinc. *Novempopulanam*, ſed etiam provinc. Narbonenſem primam, ſeu Gothiam Septimaniamve Vaſconiæ attribuit, more Eccleſiæ Romanæ quod etiam quædam Notitiæ & Vitæ Sanctorum faciunt. At aliæ Notitiæ Vaſconiæ Archiepiſcopatum ſolùm Auſcitanum aſcribunt, unà cum decem ſedibus ei ſuffraganeis. Porro Arnaldus Oihenartus *Novempopulanam* dividit in Superiorem ac Inferiorem, atque in varios utrobique Comitatus, ac Vicecomitatus. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* ac paulo *infrà*, & in voce *Vaſconia.*

NOVEMPOPULANÆ SUPERIORIS SEU VASCONIÆ PROPRIE DICTÆ, ALIAS MAJORIS VEL ULTERIORIS, DIOECESES AC VICECOMITATUS:

Aquenſis Diœceſis.	Leporetanus vel Lebretenſis Vicecomitatus, nunc Ducatus.
Aquenſis Vicecomitatus.	Lupanerienſis Vicecomitatus.
Aturenſis Diœceſis.	Martianenſis. ⎫
Gavarritanus Vicecomitatus vulgò *le Gabardan*, à Gavarrito *Gabarret* capite ſuo.	Tartaſſienſis. ⎬ ſimiliter Vicecomitatus.
Juliacenſis Vicecomitatus.	Taurianenſis. ⎭
Lactorenſis Diœceſis.	Vaſatenſis Diœceſis, Vide Oihenartum ſuprà memoratum.
Leomanenſis Vicecomitatus, *Lomaigne.*	

NOVEMPOPULANÆ INFERIORIS SEU VASCONIÆ CITERIORIS DIOECESES AC COMITATUS.

Aſtariacenſis Comitatus *Eſtarac.*	ſis Comitatus *Magnoac.*
Benearnenſis pagus.	Vaſcorum regio ſeu Vaſcitania: Equorum Fidentiacenſi
Bigerricus Comitatus.	Comitatu Armaniacenſem
Convenenſis Comitatus.	*Armagnac.*; ex Aſtariacenſi
Fidentiacum.	verò Pardiniacenſem *Par-*
Gaura.	*diac*, Comitatus eſſe decer-
Inſulanus Comitatus ab Inſula Jordanis cognominatus.	ptos atque detractos, annotavit idem Oihenartus, apud
Lapurdenſis Præfectura.	Valeſ. *loc. cit.*
Manhoacenſis vel Majennacen-	

NOVEMSIDES, apud *Marium Victorinum*, qui *Novemſiles Servio*, dicti ſunt apud veteres Romanos Deorum πάρεδροι, qui de hominibus in Deorum concilium & collegium allegebantur: quod eâdem *ſede* cum iis præditi eſſent, quaſi adſeſſores & σύνεδροι. Ita autem is. *Novenſiles ſive per l. ſive per d. ſcribendum. Communionem enim habuerunt hæ literæ apud antiquos, ut linguam & dinguam: dacrimas & lacrimas: capitodium & capitolium: & ſella à ſede*, &c. Pòſt *Novemſides autem, quos Græci* σύνναους. *a novem ac ſidendo, i. e. eâdem ſede præditi:* quòd *novem* in eadem *ſede*, h. e. in eodem templo collati eſſent. Vide Salmaſ. *ad Æl. Spartian. in Hadriano, c.* 14. & hic paſſim, inprimis in vocibus *Paredri* item *Synodus.*

NOVEMVLE, civitas Thraciæ, quæ & *Amphipolis.*

NOVEMVIRI, apud Athenienſes fuêre inter præcipuos eorum Magiſtratus, qui annuô Imperiô defungebantur ſic: ut unus illorum *Archon* diceretur Faſtoſque ſignaret, alter Rex, tertius Polemarchus, reliqui ſex Theſmothetæ, teſte Polluce *l.* 8. *c.* 9. Quos Magiſtratus cum ſortiti eſſent illi, quos Populus deſignaverat, oportebat in eorum vitam inquiri, antequam Magiſtratum capeſſerent, idque fiebat prius apud Quingentorum Senatum, deinde apud Judices: cujus utriuſque ἀνακρίσεως eadem erant Capita, quorum nonnulla etiam hodie leguntur. Ex Polluce iſta habe: Εἰ Ἀθηναῖοί εἰσιν ἑκατέρωθεν ἐκ τριγονίας, καὶ τὸν δῆμον πόθεν, καὶ εἰ Ἀπόλλων ἐστὶν αὐτοῖς πατρῷος καὶ Ζεὺς ἑρκεῖος. *An ab abavis utrinque cives eſſent Athenienſes & ex quo populo: an illis Apollo Patrius & Jupiter Herceus, nec ne!* Ὦ ἄνθρωπε τίς ἦν σοι πατήρ; ἐμοί; ὁ δεῖνα. Οὗτοι τίνες εἰσὶ μαρτυροῦντες αὐτῷ; πάνυ γε. πρῶτον μέν γε οἱ δεῖνα ἀνεψιοί· εἶτα οἱ δεῖνα ἀνεψιαδοῖ· εἶτα οἱ δεῖνα οἷς ἠρία ταὐτά. εἶτα Ἀπόλλωνος πατρῴου καὶ Διὸς ἑρκείου γεννῆται. εἶτα φράτερες· εἶτα οἱ δημόται πολλάκις οὗτοι διαψηφισάμενοι καὶ ἀρχὰς ἄρξαι, καὶ αὐτοὶ διαψηφισάμενοι φαίνονται. *Heus tu, quis tibi Pater eſt? Mihine? Ille. Quinam de cognatione teſtimonium illi dicunt? Multi, primùm quidem, hi Patrueles: deinde hi Patruelium filii: deinde hi, quibus ſepulcrum cum illo commune eſt: deinde Apollinis Patrii & Jovis Hercæi Geneta: deinde Phratores: deinde populares: qui illi ſæpius ſuis ſuffragiis Magiſtratus commiſerunt atque approbarunt.* Ὦ ἄνθρωπε τίς ἦν σοι μήτηρ; ἡ δεῖνα. *Heus tu quæ tibi Mater eſt? Mihi ne? Hæc.* Οὗτοι τίνες εἰσὶ μαρτυροῦντες αὐτῇ; πάνυ γε, πρῶτον μέν γε οἱ δεῖνα ἀνεψιοί· εἶτα οἱ δεῖνα ἀνεψιαδοῖ· εἶτα οἱ φράτερες τῶν συγγενῶν αὐτῆς καὶ δημόται. *Quinam de cognatione teſtimonium illi dicunt? Multi: primùm quidem hi, Patrueles: deinde hi, Patruelium filii: deinde Phratores & populares cognatorum ejus.* Εἰ τοὺς γονέας τιμῶσι; *An parentes honoràrint?* Εἰ ἐστρατεύσαντο ὑπὲρ τῆς πατρίδος; *An pro Patria militàrint?* Εἰ τὸ τίμημά ἐστιν αὐτοῖς; *An cenſus ſit illis?* Εἰ ἀφελεῖς; *An integri corporis eſſent, nec ne?* Vide quoque Demoſthenem πρὸς Εὐβουλίδην. Approbati poſtea à Senatu, itemque à Judicibus, jurare tenebantur in Leges, ſe eas eſſe obſervaturos: quod ſi ſecus feciſſent, auream ſtatuam ſuam eſſe penſuros. Στήσειν ἔφασκον τοὺς νόμους, ὁ χρυσοῦν ἀνδριάντα ἐκτείσειν ἰσομετρητόν, ut docet Pollux *l.* 8. *c.* 9. ubi id à Solone inſtitutum, & ſtatuam Delphis fuiſſe poſi-

tam ait. Tantum portò honeſtaris curam huic Magiſtratui voluit eſſe Solon, ut ſi quis Archon vinô ſe ingurgitâſſet, capitale ei fuerit ex lege: Τὸν Ἄρχοντα μεθύοντα ληφθῇ, θανάτω ζημιοῦσθαι, cujus meminit Diog. Laertius *in Solone*. Sed ne quis viciſſim Novemviris his injurius eſſet, Lex alia vetuit, Ἐάν τις τὸν θεσμοθέτην ἢ ἄρχοντα [illegible] ἢ τύπτῃ, ἢ κακῶς λέγῃ, ἄτιμος ἔστω καθάπαξ. *Si quis Theſmothetam aut Archontem coronatum, aut aliquem eorum, quibus Civitas aut immunitatem aliquam aut coronam ferre aut honorem aliquem conceſſit, contumeliâ affecerit, aut pulſaverit, aut maledixerit, ignominioſus eſto*. Rationem ſeveritatis reddit Demoſthenes κατὰ Μειδίου. quia civitati propriè, non privato alicui, fiebat injuria: Rex præcipuè, quia cum uxore ſacra curabat, non niſi virginem civem in uxorem ducere poterat, juxta Legem perſcriptam in columna lapidea juxta aram Bacchi ἐν Λίμναις. Tandem, quemadmodum hi *Novemviri*, antequam aſſumerentur ad Magiſtratum illum, de omni retrorſus vita actâ cauſam dicere ſolebant: quod ſi nullam dedecoris labem perpetuâ innocentiâ contraxiſſent, ad τὸν Ἄρχοντα admittebantur: Sic Magiſtratus geſti cauſam dicentes, rationeſque ferentes, ſi tum quoque Innocentes uſquequaque apparuiſſent, ad Areopagiticum Senatum conſcribebantur, Solonis Lege: Τὴν δ' Ἀρείῳ πάγῳ βουλὴν ἐκ τῶν κατ' ἐνιαυτὸν Ἀρχόντων, quam habes apud Plutarchum in *Solone* & *Pericle*. Vide Sam. Petitum *Commentar. in Leges Atticas l. 3. tit. 2.*

NOVENA, munus rerum novarum diverſarumque, ut ſunt panni ex ſeta confecti, ſcarlati reique aliæ, quæ à Legatis Principibus offeruntur, apud Joh. Barbarum *Itiner. ad Tanaim.*

NOVENARIUS, novem Pſalmi, qui cantantur in Matutinis in Communione Romana apud Udalricum *Conſuetud. Cluniac. l. 1. c. 12.* Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque ſuprà in voce *Novem.*

NOVENDIALE Sacrum, dupliciter à Romanis actum fuit: unô modô, cùm defunctis parentabant ſeque luſtrabant; alterô, cùm prodigium quoddam acciderat, quod *Novendiali* ſacrô eſſet expiandum. Fiebat hoc per *novem* continuos *dies*, unde ei nomen; vel à Pontifice Maximo vel à Prætore urbano ex Senatûs decreto indici ſolitum. De quo Livii locum adſcribere, ex *l. 1.* ejus *c. 31.* non abs re erit: *Devictis Sabinis cùm in magna gloria magniſque opibus Regnum Tulli, ac tota res Romana eſſet, nunciatum Regi Patribuſque eſt, in monte Albano lapidibus pluiſſe: quod cùm credi vix poſſet, miſſis ad viſendum prodigium, in conſpectu haud aliter, quàm cùm grandinem venti glomeratam in terras agunt, crebri cecidère cœlô lapides. Viſi etiam audire vocem ingentem ex ſummi cacuminis luco, ut patrio ritu ſacra Albani facerent, quæ velut Diis quoque ſimul cum Patria relictis oblivioni dederant: & aut Romana ſacra ſuſceperant, aut Fortunæ obtrati cultum reliquerant Deûm. Romanis quoque ab eodem prodigio* Novendiale ſacrum *publicè ſuſceptum eſt ſeu voce cœleſti ex Albano monte miſſâ (nam id quoque traditur) ſeu Haruſpicum monitu. Manſit certè ſolemne, ut quandocunque idem prodigium nunciaretur, feriæ per novem dies agerentur.* Scaliger *in Feſtum*, arbitratur *Novendiale ſacrum* illis factum, quos Tarquinius ſub ætate necaviſſet, apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 4. c. 17.* & *l. 5. c. ult.* ubi *Novendialium*, Decennalium, Vicennalium, Tricennalium &c. Parentationum item ac aliorum Feralium, originem inde arceſſit, quòd nonnulli eſſent, qui, cùm ſuorum vel propinquorum vel amicorum deſiderium minùs ferre poſſent, tertium, ſeptimum, *nonum*, & quidam viceſimum, trigeſimum & quadrageſimum diem non ſine quadam numerorum religione, defunctorum Manibus ac memoriæ ſtatuebant. Celebrari ſolebant autem hæc omnia tum lacte & vinô, tum ſertis ac floribus, tum aliis rebus. *Ibid.* Apud cujuſmodi *Novendiales epulas*, laudationes defunctorum plerumque factas eſſe, diſcimus ex Cicer. *de LL. l. 2. Sequebantur epulæ, quas inibant parentes coronati, apud quas de mortui laude, cùm ſi quid veri erat prædicatum.* Quam in rem vide Car. Paſchalium *Coronar. l. 4. c. 7.* ut & in voce *Novendium.*

NOVERCA, Vide ſuprà *Matertera.*

NOVENDIUM, ſeu NOVENDIALE, ſacrificium funebre, quod fiebat 9. die poſt mortem alicujus. Horat. *Od. 17. Epod. v. 37.*

Nec in ſepulcris pauperum prudens anus
Novendiales diſſipare pulveres.

Inde *Novendialis cæna* Tacito *Annal. l. 6. c. 5.* Plinius *Novendiale convivium* vocat. *In Novendiali convivio magnos gemitus edebant, & atroces contra Deos.* Apulejus *Met. l. 9. Jamque nonô die completis ſolennibus, familiam ſupellectilemque & omnia jumenta ad hereditariam deduxit auctionem.* Græci τὰ ἔνατα vocant. Vide ſuprà.

NOVENSILES, Dii à Sabinis Romam deducti exiſtimantur, atque iis à Tatio Rege ex voto ædes dicatæ fuerunt. Varro *de L. L.* Sunt qui Novenſiles Deos appellatos putent, *Herculem, Veſtam, Salutem, Fortunam, &c.* quod noviſſimè in Deorum numerum recepti ſint, quaſi *nuper*, aut *noviſſimè ſalientes*, h. e. in numerum Deorum aſcendentes. Liv. *l. 8.* in Decii pro legionibus devotione. Alii, quod veriſimilius videtur, nomina peregrina ſic appellata fuiſſe exiſtimant. Solebant enim Romani Deos omnes urbium ſuperatarum, partim per familias ſpargere, partim publicè conſecrare; ac ne aliquis Deorum multitudine, aut ignorantiâ præteriretur, brevitatis & compendii cauſâ uno pariter nomine cunctos *Novenſiles* invocabant, Arnob. *l. 3. contr. Gent. Nic. Lloyd.* Vide Voſſ. *Etymologic.* in *Novem*, & ſuprà *Novemſides.*

NOVEROGUS, oppid. Galliæ clarum in Pictonum finibus, à Rupella 9. leuc. Pictavos verſus, teſte *Scaligerô*. Vulgò *Niort*, longitud. 19. 05. latitud. 46. 15. Vide *Niortium.*

NOVERUS, ſive NOVARUS, *les Neuliers*, teſte *Elid Vinetô*, pagus Aquitaniæ in finibus Santonum, apud Engeriacum. *Novioregum Antonino*, ut videtur *Scaligero*. Ejus meminit Auſon. *Ep. 24. v. 95.*

Totque meæ in Novero ſibi proxima prædia pagô.

NOVESIUM, vulgò *Nuys*, oppid. celebre & probè munitum Germaniæ inferioris ad confluentes fluv. Erſti in Rhenum, contra Duſſeldorpium urbem à Colonia 5. leuc. in Boream *Nuœſium Ptolemæo*, longitud. 28. 12. latitud. 58. 10. ſub Electore Colonienſi. Memoratur cum Gelduba & Gugernorum pagis à Tacito *l. 4. Hiſtor. c. 26.* maleque *Ptolemæo* collocatur in magna Germania, cùm ſit caſtrum Ciſrhenanum Agrippinæ proximum, in provinc. Germania inferiore vel ſecunda, parte veteris Belgicæ. In Ripuariorum finibus illud ponit Auctor *Annalium Metenſium*. Hic Druſus pontem Rheno impoſuit, teſte Florô *c. ult. l. 4.* cùm ait: *Bonnam & Genoſiam* (Valeſ. legi vult, *Nœſiam*, vel *Novæſium*) *pontibus junxiſſe, claſſibuſque firmaviſſe.* Nempe duos pontes fecit, alterum apud Bonnam, alterum apud *Novæſium* Bonnæ vicinum, quorum utrumque caſtellum Germaniæ Trans-Rhenanæ & citerioris ſeu ſiniſtræ in Rheni ripam ulteriori vel dextræ ripæ jungerent: Sicut Coloniæ Agrippinæ Rhenum ponte ſtraviſſe dicitur Conſtantinus Magnus, ut facilius & magnificentius cum exercitu, quoties vellet, tranſiret in Franciam, tum ei objacentem. Poſſet quis & apud Florum emendare, *Bonnam* & Novæſium *portubus auxit, claſſibuſque firmavit*, ut portus claſſibus ibi ſtantibus convenirent ac reſponderent. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Oppidum hoc fruſtra obſedit Principatu Friderici III. Carolus ultimus Burgundionum Dux. Vulgò *Neus*, aliis *Nuſſe*, frequentius *Nuys* dicitur.

NOVI, apud Romanos, dicti ſunt, qui ſuas tantùm Imagines haberent, h. e. quorum Majores nullos Magiſtratus Curules, ipſi autem geſſiſſent: Adeoque Nobilium, quibus *veteres undique cera atria exornârunt*, ut loquitur Juvenalis *Sat. 8. v. 19.* inferiores, ſuprà tamen tertium civium ordinem, *Ignobilium* nempe, quorum neque Majores, neque ipſi Magiſtratus Curules geſſerant, fuêre. Itaque Jus Imaginum, ſeu quod idem eſt, Jus Nobilitatis nemini concedebatur, niſi qui Magiſtratus Curules, Ædilitatem, Præturam, Cenſuram, vel Conſulatum, obiiſſet. Expreſſi autem cerâ vultus diſponebantur armariis, in atriis domorum, vel etiam publico conſpectui expoſiti ſtabant, cum armis, quæ, dum viverent, ferebant, ſpoliiſque, quæ hoſtibus abſtulerant. Inde depromti, feſtis diebus, pulchrè exornabantur ſertis floribuſque, atque in pompa deferebantur: contrà omnis generis ornatu ſpoliati in funere ſtabant, vel etiam Gentilitia funera, quibus totus familiæ ejus populus intereſſe tenebatur, cômitabantur. Iſtiuſmodi *Novus* homo Cicero fuit, ut ex Salluſtio, qui ipſum, *Novum & repetitium civem*, ex invidia alicubi vocat, colligitur: Sed Marius pro Cicerone reſpondeat, cui quum idem exprobratum eſſet ab æmulo Nobili, *in me familia incipit*, regeſſit, *in te deſinit*. Namque, ut Juvenalis verba, quæ ſuprà tetigimus, habent,

Tota licèt veteres exornent undique ceræ
Atria, Nobilitas ſola eſt atque unica virtus.

Ex ſe natos, homines *Novos* appoſitè Tacitus vocat. *l. 3. Annal. c. 55.* Vide Sigonium *de Jure Rom. l. 2. c. 22.* Alexandr. ab Alexandro *Genial. Dier. l. 5. c. 24.* Bart. Lat. *in Verrinam 7.* Plin. *l. 25. c. 1.* & *l. 35. c. 2.* Joh. Roſinum *Antiqq. Rom. l. 1. c. 19.* ut & ſuprà, in voce *Nobiles.*

NOVI Cives, Vide infrà *Novi Homines.*

NOVI Conſtantini titulus, Tiberio II. & Heraclio Heraclii Imperatoris filio, in nummis aſcriptus occurrit, voce tamen *Novi*, ob nummorum exiguitatem, expunctâ. Nempe Juſtinus Junior morbô correptus, adoptatum Tiberium Cæſarem creavit & Νέον Κωνσταντῖνον, *Novum Conſtantinum* appellavit, ut eſt in *Chronico Alexandrino*; ubi itidem ſuppreſſâ interdum priori voce nudè *Tiberius Conſtantinus*, quomodo etiam in numis ejuſdem Auguſti, dicitur. Eâdem dein nomenclaturâ donatus eſt, à patre Heraclio, fil. ejus cognominis primogenitus, dictus *Heraclius Novus Conſtantinus*, ut ex ſubſcriptione *Novella* Heraclii liquet, quæ data legitur *VIII. Calend. Maias CP. Dominorum noſtrorum piiſſimorum Perpet. Augg. Heraclii annô IX. & Heraclii Conſtantini Novi filii ipſius annô VII.* ut & in ſubſcriptione *diplomatis* Honorii Papæ Rom. apud Ughellum *in Epiſcopis Beneventanis*. Neque tamen Tiberio & Heraclio peculiaris fuit hæc appellatio, niſi quòd cognominis vice propriè videatur iis indita. Tiberio quidem à Juſtino proſocero; Heraclio verò Juniori à parente, cùm hanc ferè cæteri ambierint Auguſti. Marciano enim Auguſto *Novo Conſtantino* non ſemel acclamatum legitur, in Concilio Chalcedon. *act.* 4, & 6. Juſtino item, Juſtiniano, Conſtantino Pogonato & Conſtantino filio Irenes, in variis Synodis. Quin etiam proſtremi Imperatores idem nomen ambitioſè quæſiverunt, quod de Michaële Palæologo teſtatur inſcriptio, in æde Deiparæ Periblepti Conſtantinopoli, quam profert *Leunclavius*, firmatque *Georgius Pachymeres*. Imò è Franciæ gente Imperatores Conſtantinopolitani eundem appellationem uſurpâſſe videntur, uti de Balduino Flandrenſi docet Car. du Freſne *Diſſertat. de Infer. ævi Numiſmatibus num. 39.*

NOVI Dii, vide ſuprà *Nova Religio.*

NOVI Homines, apud Jul. Capitolin. *in Marco c. 7. Antonini mox ipſe nomen recepit .... & Verum eum appellavit .... ob hanc conjunctionem pueros & puellas* novorum hominum *frumentariæ perceptioni adſcribi præceperunt.* Viro Erudito ſunt Chriſtiani, quos ad frumentationem ab Imperatore admiſſos fuiſſe, contendit, ſed ſine ratione; cùm Marcum non ſolùm alienum fuiſſe, ab iis, qui Chriſto dixiſſent ſacramento; ſed & exquiſitiſſimis ſæpe ſuppliciis in eos ſæviiſſe, conſtet. *Caſaubono* ſunt, qui recens ex lege Pii civitatem nacti, cives quidem erant, ſed conditionis deterioris, quàm alii ab antiquo cives Romani. Ita enim de illis Plinius *Panegyr. c. 37. Hæc manſuetudo legis veteribus civibus ſervabatur: Novi, ſeu per Latium in civitatem, ſeu beneficiô Principis veniſſent, niſi ſimul cognationis jura impetrâſſent, alieniſſimi habebantur, quibus*

conjun-

conjunctiſſimi fuerant. Verùm aliud *Novi Civis*, aliud *Novi Hominis*; quò nomine non alios, quàm qui ex humili loco ad ſumma evecti, meritò ſuô vel Principum favore, natalibus ſuis nihil debent, appellari à Latinis Scriptoribus, moris eſt, ut diximus ſuprà. Adde, quòd ſub Trajano, qui primus alimenta conſtituit ejuſmodi puellis & pueris, illud novorum civium genus nondum fuerit. Itaque *novorum nominum* legi vult apud Capitolin. Salmaſ. Cùm enim darent nomina ſua, qui adſcribendi erant huic frumentariæ perceptioni, pueri hi puellæque ſi quos Marcus & Verus aſcribi præceperunt, ideo *novorum nominum* dicuntur, quòd præter illos, quorum nomina jam habebantur adſcripta, quoſque jam inſtituerant priores Imperatores Trajanus & Pius, novi iſti fuerint poſtmodum aſcripti. Vide eum *Not. ad loc.*

NOVIANUS, vide *Quintus*; it. *Servilius.*

NOVIDUNUM, *Ammiano*, *Noviodunum*, *Ptol.* oppid. Myſiæ inferioris ad Iſtrum fluv. medium inter Doſtorium ad primum Iſtri alveum, & Kilium novum in ortum, ad 6. milliar. Germanica. *Baudrando*, urbs Illyrici Orientalis in Scythia. Nunc *Nevers* quibuſdam in Beſſarabia, Bulgariæ provinc. 15. mill. paſſ. à Doſtoro in Occaſum.

NOVIENTUM, pagus Germaniæ ſuperioris in Alſatia cum cœnobio, vulgò *Ebersheim.*

NOVIGENTULUM, vulgò NOGENTEL, locus Galliæ, in pago Briegio, proximus Novigento Artaldi, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

NOVIGENTUM, in priſcis codicibus ſæpe *Novientum*, Manaſſi Sueſſionenſi Epiſcopo *in litt. ann.* 1107. *Novandum*, nomen eſt multorum in Galliis locorum: quæ cognominibus à ſe invicem diſcriminantur, ut infra videre eſt. Simpliciter ita dicitur, locus ad Matronam in Pariſiis, non longè a Confluentibus. *Negent* villa olim Regia, *Idem.*

NUVIGENTUM, vulgò *Nogent en Anjou*, locus Galliæ, in pago Andicavenſi, *Idem.*

NOVIGENTUM, vide NONIGENTUM.

NOVIGENTUM Artaldi *Nogent l'Artaud*, vicus ejuſdem Regni in Briegio, ad Matronam fluvium, proximus Novigentulo, de quo *ſuprà. Idem.*

NOVIGENTUM ad Auturam, vicus ejuſdem Regni, à fluvio, cui aſſitus, nomen habens. Vulgò *Nogent ſur Eure. Idem.*

NOVIGENTUM Bernardi, *Nogent le Beſnard*, vicus Galliæ, paucis millibus diſtans, à *Novigento* Perticenſi vel Rotroci, de quo *infrà. Idem.*

NOVIGENTUM, Codiciaco caſtro ſubjectum, vulgò *Nogent ſous Couci*, villa fuit publica pagi Laudonenſis, à finibus Sueſſionum Aquilâ amne diviſa, ut docet Guibertus ipſe *Novigenti* Abbas. Ejus meminit Auctor *rerum geſtarum Ebroini*, Theodoricum Regem Francorum ac Leudeſium Majorem domûs Regiæ incautos perſequentis. *Novi andum* dicitur Manaſſi Sueſſionenſi Epiſcopo, de quo *ſuprà.*

NOVIGENTUM in Pertica, Orderico *l.* 13. *Nongentum in Perticenſi pago*, Gulielmo Brittoni, *ad A. C.* 1189. idem cum *Novigento Rotroci.* Vide mox *infrà.*

NOVIGENTUM Regis, *Nogent le Roy*, 10. aut 12. leuc. à *Novigento* Rotroci, ad flumen Auturam, cognomine ſuô Novigento Rotroci Comitis velut oppoſitum, ab eoque diſtinctum. Dictum exinde, quòd ibi Philippus VI. Francorum Rex obiit A. C. 1350. Quidam tamen, *Novigentum* Iſemberti vel Eremberti, ab Iſabella Bleſenſi Philippo datum, atque inde mutatô cognomine *Novigentum Regis* dici cœpiſſe, affirmant. Idem *ibid.*

NOVIGENTUM Rotroci, *Nogent le Rotrou*, à Rotroco Comite Pertici, poſſeſſore ſuo ac forſan conditore, nomen accepit: quem quidam *Rotroldum* appellant, inprimis Britto *Philipp. l.* 3.

Pertica Rotroldô gaudet nemoroſa receptô.

Orderico *Novigentum in Pertica*, ut ſuprà, vocatum. Heic optimi fiunt cultri, qui non à loco, ſed à pago ipſo ſive Regione *Perticenſes* vocantur, vulgò *couteaux Pergois.* Ab eo paucis milliaribus diſtat *Novigentum*, Bernardi, de quo ſuprà.

NOVIGENTUM ad Sequanam, *Nogent ſur Seine*, oppid. eſt non ignobile in Tricaſſibus. Dicitur aliis *villa Novigentum*, in pago Mauripenſi, & ad Monaſterium S. Dionyſii pertinebat: de quo Annales Bertiniani. *A. C.* 859. *oſſa B. Martyris Dionyſii, Ruſtici & Eleutherii, metu Danorum in pagum Mauripenſem, in villam ſui juris Novientum devecta ſunt.* Erat & alterum ad eundem fluvium *Novigentum*, quoque in Pariſiis, nunc S. Chlodoaldi *S. Clou* nomen ferens. Idem Valeſ. *Notit. Gall.*

NOVIGENTUM Virginum, *Nogent les Vierges*, locus eſt Galliæ, in Bellovacis, ad Iſaram flum. oppoſitus Credilio. *Idem.*

NOVIGRADUM, oppidul. Dalmatiæ cum arce, ſub Venetis, juxta Sinum cognominem 20. mill. paſſ. à Jadera in Ortum, 25. à Sibenico in Boream. Quibuſdam eſt *Argyruntum* antiquitus dictum. Item Hungariæ, à Rodolfo II. Turcis ereptum, A. C. 1594.

NOVILUNIUM, ab Athenienſibus religioſè obſervatum, ante quod copias contra hoſtem educere non licebat, eâ lege: Στρατιὰς μὴ ἐξάγειν πρὸ τῆς τοῦ Μηνὸς ἑβδόμης, *Copias ne educunto ante ſeptimum menſis diem*; cujus meminit *Heſychius*, Zenobius item *Cent.* 3. *Prov.* 79. cùm contra Lacedæmonii [illegible] ſeu *Plenilunii* [illegible] obſervarent, Sam. Petitus *Comm. in LL. Attic. l. ult. tit.* 1. Iiſdem αἱ Νουμηνίαι ſeu *Neomenia* ſacratiſſimæ erant, teſte Plut. *de vitando ære alieno*, quamvis inter feſta non cenſerentur. *Suidas*, [illegible] Ἀπόλλωνος, *Extra feſta, dies quidam ſacri habebantur apud Athenienſes Diis quibuſdam, ut Neomenia & ſeptima dies Apollini.* Corrige, non tam Apollini, quàm omnibus Diis. Schol. Homeri *ad Odyſſ.* υ. [illegible], *Novilunium omnium Deorum exiſtimant eſſe: Hoc enim Majores Diis conſecrârunt, quòd prima eſſet dies menſis.* Idem Plut. confirmat *in Quæſt. Rom.* [illegible] Vide ſuprà in voce *Kalendæ*, ubi quoque Romanorum circa Novam Lunam ritus ſtrictim attigimus. Apud Hebræos, quælibet Neomenia ſolemnitate aliquâ ſimiliter inſignis erat, & ſine dubio, ab hac gente ad reliquas *Noviluniorum* celebritates, ut & plurimi alii ritus, fluxêre. His enim diebus ad Prophetas audiendos, non aliter ac Sabbathi die, confluxiſſe populum, diſcimus ex 2. Regum *c.* 4. *v.* 23. *Qui dixit, quare itura es ad eum (Eliſæum) hodie, cùm non ſit Novilunium, neque Sabbatum.* Eodem neque vendere, neque emere licuiſſe, docet Amos *c.* 8. *v.* 5. *Quando tranſierit hoc Novilunium, ut vendamus commeatum? & Sabbathum, ut aperiamus frumenti horrea.* Sacrificia quoque peculiaria illô oblata fuiſſe, habetur Numer. *c.* 28. *v.* 11. *Item in initiis Menſium veſtrorum offerte Jehovæ holocauſtum: juvencos ſubmiſſos binos & arietem unum, agnos anniculos ſeptenos integros: cum ternis decimis ſimilæ, in juvencum unumquemque; binis que decimis in arietem unumquemque, & libaminibus, hircoque in peccatum Jehovæ offerendo*, de quibus agitur verſibus ſeqq. Tria autem cùm in Novilunio quolibet conſideranda veniant, Σύνοδος, ſeu *Conjunctio Lunæ cum Sole*, Ἐπαύξησις, ſeu *Incrementum Lunæ*, & Σχῆμα μηνοειδὲς, ſeu *Figura ejus corniculata*, annotante Joſ. Scaligerô *de Emend. Temp. p.* 26. Item *p.* 105. omnibuſque in his ſuis gradibus mutationis Lunæ, Veteris Novæque, aliquod commercium ſit, Hebræi duos ſemper dies, ultimum menſis cujuſque, & primum proximè ſequentis, obſervare ſoliti ſunt: Et quia trigeſima dies, ultima erat in longiſſimis eorum Menſibus, hinc Horatius hoſce dies, *Triceſima Sabbata*, vocat *l.* 1. *Serm. Sat.* 9. *v.* 69. primi autem *Neomenia* vocebantur. Hoſpinianus *de Orig. Feſtorum c.* 4. Inprimis autem *Neomenia* menſis Tiſri, qui anni Sacri ſeptimus, anni verò Civilis primus erat, celebris apud Iſraëlitas fuit: Illo enim *Feſtum Tubarum*, de quo *ſuô locô*, peculiaribus ceremoniis, divinô juſſu, celebrari ſolitum eſt. Sed hæc, velut umbra rerum futurarum in Novo Teſtam. Meſſiâ jam exhibitô, abolita eſſe, docet Apoſtolus Coloſſ. *c.* 2. *v.* 16. 17. *Ne quis igitur vos damnet ob cibum vel potum, aut reſpectu feſti aut Novilunii, aut Sabbathorum. Quæ ſunt umbra rerum futurarum, at corpus eſt Chriſti.* Vide Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebr. l.* 3. *c.* 7. *ubi de triplici tranſlatione dierum apud Judæos, Lunari, Civili ac Mixta, plurimis differit, ad ritus eorum circa* Novilunii *celebrationem plenius intelligendos*; ut & ſuprà voce *Neomenia.* Sed & Trojam *Novilunio* captam eſſe, Virg. indigitat *Æn. l.* 2. *v.* 254.

Et jam Argiva phalanx inſtructis navibus ibat
A Tenedo, tacita per amica ſilentia Lunæ,
Littora nota petens.

h. e. *novâ Lunâ*, quæ in ipſa evidè *Luna ſilens* vocabatur: aut certè quum exiguus ejus eſſet fulgor, quod ſeptimam Lunam appellat Servius *in loc. Sciendum ſeptimâ Lunâ captam eſſe Trojam; cujus ſimulachrum apud Argos eſt, quod relatâ victoriâ eſt conſtitutum, ab imagine ejus, quæ tunc erat, diviſæ orbis modô.* Petronius tamen *in Satyr. p.* 45. plenâ Lunâ Trojæ haloſin contigiſſe ait. Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 9. & hic paſſim, vocibus *Cavum ſidus*, *Luna*, *Nox*, *Plenilunium* &c. nec non ubi de *Numero aureo*, uti de more quorundam Chriſtianorum, ante ſuas officinas, in *Novilunio*, rogos accendendi ac ſuper illos ſaliendi, in Synodo Trullana, abolita ſuprà voce *Nodfyr.*

NOVIODUNUM, oppid. Norici ad Saum fluv. in Carniola: à Labaco 4. leuc. Villacum verſus. *Neumarck*, teſte *Laziô*, ſive *Krainburg.*

NOVIODUNUM quod NOVIONUM, ſeu NOVIOMAGUS, poſterioribus dicitur, vulgò *Noyon*, urbs Galliæ Belgicæ Epiſcopalis, ſub Archiepiſcopo Rhemenſi in Picardia, inter Sueſſiones 10. & Ambianos 15. leuc. quot à Rhemis in Boream, à Lutetia 22. in Cæciam. longitud. 24. 6. latitud. 49. 25. Nunc in Inſula Franciæ, juxta limites Picardiæ, ad amnem *Verſe*, qui 2. milliar. infra cadit in Oeſium fluv. 8. leuc. ab Auguſta Sueſſionum in Circium, 14. ab Ambiano in Eurum, 16. à Remis in Occaſum. *Baudrand.* Cæterùm *Dunum* talis eſt adjectio, qualis apud Germanos *Berga*, vel *Burgum.* Ac volunt quidam veteri Gallorum linguâ *montem* ſignificari. Urbs eſt Epiſcopalis, ut dictum, cum Comitatu unaex 12. antiquiſſimis regni Urbibus, quæ Parium prærogativâ gaudent. *Cæſari Noviodunum Belgarum*, *Ptolem. Noviomagus Vadicaſſium.* Cæterùm *Noviodunum*, à Cæſare obſeſſum *l.* 2. *Bell. Gall. c.* 12. vult Sueſſiones eſſe, *Sanſo*, non hoc Noviomum. Epiſcopatus Veromanduorum huc, Auguſtâ Viromanduorum, A. C. 520. à Barbaris deſtructâ, tranſlatus eſt. A Normannis A. C. 859. Noviodunum vaſtatum, Immone Epiſcopô captô: incendiô deletum, A. C. 1131. & aliàs: ab Henrico quarto Ligæ ereptum, A. C. 1591. Urbs elegans, ædificiis culta, fontibus & templis magnificis inclyta. Epiſcopus, Comes & Par Franciæ eſt. Ducheſn. *Antiquit. Urb. Gall.* Jac. le Vaſſeur, *Annal. Noviodun. &c.* Hic Concilium A. C. 814. Flodoard. *l.* 2. *Hiſt. Rhem. c.* 1. Item A. C. 1271. pro libertate Eccleſiæ. Item A. C. 1344.

NOVIODUNUM alterum, Hotomannus apud Cæſ. *l.* 7. *c.* 12. legit *Nevudunum*, oppid. Gall. Celt. in finibus Biturigum, inter Bridoborum & Condate ad Ligerim fluv. inde 2. hinc 4. leuc. à Nivernis 17. in Boream. *Neucy*, vel *Neufsy.* Vide infrà.

NOVIODUNUM, item Heduorum ſeu Æduorum, memoratur Cæſari *de Bell. Gall. l.* 7. *c.* 55. *Erat*, inquit, *oppidum Æduorum ad ripas Ligeris opportunô locô ſitum. Huc Cæſar omnes obſides civitatum Galliæ, frumentum, pecuniam publicam, ſuorum atque exercitûs impedimentorum magnam partem contulerat: huc magnum numerum equorum, hujus belli causâ in Italia atque Hiſpania coemtorum, miſerat. Eporedorix Viridomarusque Ædui, interfectis* Novioduni *cuſtodibus*,

quoque eò negotiandi aut itineris cauſâ convenerant, pecuniam atque equos inter ſe partiti ſunt: oppidum, quod ab ſe teneri non poſſe judicabant, ne cui eſſet uſui Romanis, incenderunt. Noviodunum Æduorum, vocatur Dioni *l.* 40. Poſitum eſt ad confluentes Niveris & Ligeris, ac à Nivere vel Nevere *Nievre*, poſtea *Nivernum*, depoſitâ veteri appellatione, eſt nominatum: Unde Joſ. Scaliger *Noviodunum* quoque *Nivernenſium*, in quadam *Notit. provinciarum Galliæ*, quæ Cujacii JCti fuit, appellatum fuiſſe, refert. Guido Coquillius *Antiqq. Nivern.* prodit, *Nivernum* veterem fuiſſe urbem, ad Ligeris & Niveris confluentes in Æduis, diſtantem ab Elaveris & Ligeris confluente 3. mill. paſſ. quæ *Noviodunum oppid. Æduorum* à Cæſare vocitetur; à Nivere dein amniculô, qui 10. leuc. aut circiter 30. mill. paſſ. percurrat, novum nomen acceperit: ipſum Nivernum in *Notit. Provinc. Civitatumque Galliæ* Civitatibus provinc. Lugdunenſis nequaquam adnumerari, quod civitati Æduorum ſive Auguſtodunenſium tum parebat, ſtante adhuc Imperiô Romanô. quidquid porro veteribus ejus muris altis & latis validiſque includitur, *Civitatem* vocari, ibi eſſe majorem Eccleſiam matrem cæterarum; ibi Epiſcopum & Canonicos habitare; ibi domicilium Ducis, *Caſtellum* vulgò nominatum, ibi Dominicanorum & Franciſcanorum Monaſteria, ibi complures cerni priscorum domos, parœcias ſive Eccleſias Baptiſmalibus S. Servatoris & B. Johannis attributas: quodque *Civitatis* nomen & major Eccleſia cum Epiſcopi domo indicant, vetus ibi Nivernum fuiſſe, & hanc urbis partem, ut vetuſtiſſima erat, ſemper Epiſcopatus ſedem extitiſſe &c. Ab Aimoino Floriacenſi Monacho inter præcipuas Galliæ Lugdunenſis Celticæque urbes, ac ipſius ætate notiſſimas, ultima ponitur: Similiter inter opulentas hujus Galliæ urbes ultimam, recenſet Hugo Floriac. in Senonenſi provinc. octava ac ultima ponitur, à Roberto Monacho Autiſſiodorenſi *in Chron.* In *Not. MS.* in provinc. Lugdunenſium IV. civitates octo, ultima ac recentiſſima memoratur. in alia itidem MS. quartô locô conſtituitur, ante Tricaſſium, Aurelianorum, Pariſiorum Meldorumque civitates. Gervaſius Tilleberienſis *l. de Otiis Imperialibus ad Ottonem IV.* inter Epiſcopatus Metropoli Senonenſi ſubjectos, poſt Pariſienſem, Carnutenſem & Aurelianenſem, quartum *Nivernenſem* collocat, & Autiſſiodorenſi, Tricaſſino Meldenſique, licèt vetuſtioribus, anteponit. Jonas quoque *in Vita Columbani & Euſt ijs.* ante annos mille, *Nivernenſe oppidum* nuncupat, & juxta illud Chriſti Virginum Monaſterium ſub B. Columbani regula à Theodulfo Babeleno extructum eſſe tradit &c. Urbs ex Comitatu & Pariatu in Ducatum & Pariatum à Franciſco I. Rege A. C. 1538. evecta, caput eſt pagi Nivernenſis, *le pays & Duché de Nivernois*, cujus mentio fit in diviſione Regis Caroli M. inter filios, item *in Capitul.* Caroli Calvi apud Silvacum A. C. 853. editis: Continet is Urbes, oppida ac caſtella varia, ſed latior Diœceſi eſt Nivernenſi, 270. parœcias continente, ut infrà videbitur: in qua cùm inter Ligerim & Elaver flumina ſint quoque S. Petri Monaſterium, Caſtellum Novum ad Elaver, aliaque loca Æduis attribuenda, colligitur obiter, Æduorum fines latiores fuiſſe, quam ut unius provinciæ terminis poſſent contineri; adeoque quaſdam ejus civitates in provinc. Lugdunenſi I. quaſdam in IV. comprehendi: neque ad Ligerim modò, ſed etiam ad flumen Elaver pertinuiſſe. Habet, ut & hoc addam, quatuor tantùm portas Nivernum, quarum una à fluvio præfato *Nivernenſis*, vulgò *la porte de Nievre*, dicitur: Præterea hic pons impoſitus eſt Ligeri, 20. arcubus & pilis è lapide conſtans, omnium ad fluvium hunc pontium latiſſimus, celſiſſimus atque pulcherrimus: cujus proin pars extrema validâ turre munita eſt. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* it. voce *Nivernum*.

Urbes, oppida ac castella pagi Nivernensis seu Noviodunensis.

- Caſtellio, in agro Baſſenſi, *Chaſtillon en Baſois.*
- Caſtrum Cenſorium.
- Climiciacum *Clamecy.* in diœceſi Autiſſiodorenſi.
- Condate *Coſne.* ſimiliter.
- Corbiniacum ad S. Leonardum *Corbigny.*
- Cuſiacum.
- Dececia.
- Donziacum vel Domzejum, caput pagi cognominis, *Donzi.*
- Dreva.
- Interamnis, aliàs mendosè *Interamnis*, tota fere ſtagnis cincta, *Entrain:* Sed hic locus ad diœceſin Autiſſiodorenſem pertinet, licèt ſit in agro *Noviodunenſi.*
- Luciacum *Luzy.*
- Molæ vel Moſinæ Engilbertorum, *Moulins les Engilbers.*
- Noviodunum Æduorum, ſeu Nivernum, caput regionis.
- S. Petri Monaſterium *S. Pierre le Mouſtier.*
- Primariacum *Premery.*
- S. Salvius *S. Sauve.*
- S. Servatoris, *S. Sauveur en Puiſaye* &c. è quibus etiam alia quædam loca, præter tria ſuperiùs memorata, Diœceſeos ſunt Autiſſiodorenſ.

NOVIODUNUM Biturigum, memoratum Cæſari *l.* 7. *c.* 13. *Bell. Gall.* quod, Genabo Carnutum Avaricum Biturigum petentibus occurrens, armis prolatis, equis productis, obſidibus datis in deditionem accepit. Nunc ſervare partem veteris ſui nominis dicitur, & appellari vulgò *Neuvy ſur Baranion:* ad fluvium enim hunc ſitum eſt (qui in Avaram *Eure*, influit, inter Magdunum & Virſionem. Avara in Carum, Carus in Ligerim) inter Albiniacum & Virſionem. Alter eſt locus, ad Ligerim flum. inter Condate *Coſne*, & Brivodurum *Briare*, dictus *Neufvi* vel *Neuvi*, quem & *Noviodunum* olim vocatum eſſe, putat *Valeſius: Noviodunum* nempe *Senonum*. Nam Diœceſi Autiſſiodorenſi attribuitur *Neuvi*, Autiſſiodorum autem pars Senonum eſt. Sed hunc poſteriorem locum Aimoinus *Novum vicum* appellat, his verbis: *Teutgandus quidam in Novo Vico, qui eſt ſuper Ligerim fluv. admodum infirmus.* Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Noviodunum*, ubi inter alia & hoc notat, *Noviodunum* & *Noviomagum* ſemper eſſe nomina diverſa, neque unquam alterum pro altero poni conſuevisse.

NOVIOMAGUM, oppid. Germaniæ ſuperioris in Palatinatu, vulgò *Odenheim.* Vel eſt ipſa Spira urbs, ad Rhenum, 1. cum dimid. leuc. infrà *Udenheim* pagum, ubi nunc Philippoburgum. Aliter *Noviomagus Nemetum*, & *Neomagum*. *Noviomagum* item *Newenburg*, ut videtur Ortelio oppid. Germaniæ ſuperioris in Alſatia ad Rhenum, inter Hagenoam 5. & Spiram 6. leuc. Vide *Neopyrgum*.

NOVIOMAGUM, urbs inſignis Germaniæ inferioris, Geldriæ inferioris primaria, *Numegen*, ad Vahalim fluv. 2. leuc. ab Arenaco in meridiem, 9. a Ruremondâ in Boream, 6. ab Ultrajecto in Ortum, 20. infra Coloniam Agrippinam in Boream, permunita. A. C. 1585. turbarum tempore, Hiſpanis, à Romanæ religionis ſectatoribus, quorum magna in urbe vis, dedita eſt, quam Scenkius, inteitri conatu, recuperare annisus, Vahali eſt merſus, A. C. 1589. ſed felicior Mauritius Princeps, illam A. C. 1591. fortiter expugnatam, Confœderatorum Belgii Ordinum Dominio adjecit. Quibus illa A. C. 1672. bellô Belgicô-Anglicô-Gallicô, &c. à Gallis, poſtquam cives fortiſſimè aliquamdiu reſtitiſſent, erepta quidem, ſed annô & Fortunâ vertente, reddita eſt. Quam hiſtoriam dignam ſcitu, exhibet libro peculiari Gallicè ſcripto, Joh. le Brun, Miniſter Noviomagenſis. Cæterùm apparere primùm hæc urbs incepit, in *Itiner.* Antonini: cui Palatium à Carolo M. additum annales Francici docent, inſuperque id ipſum in cineres decidiſſe, urentibus Normannis. Poſtquam dein Germani præpotuère, libera civitas, multiſque Imperatoribus dilecta ſedes. Poſt ſciſſô Pontificum artibus Germaniæ imperiô, a Wilhelmo Hollandiæ Comite, qui ejus partem obtinuit, Ottoni Geldriæ tum Comiti, pignori data, ex eo jure annexa Geldris, conſtermino agro & oppidis imperat, divespaces nec ingeniis infœcunda. Arx, in regione, veteris militiæ inclyta monumentis, cujus operis gloriam ad Julium per Gallias militantem oppidani trahunt. Quidam conditores urbis Cattos fuiſſe memorant, qui, profugi quondam patriâ, Rheni Inſulam & proxima Belgicæ oræ cultoribus vacua tenuerint, de quo vide Hug. Grotium, *Hiſt. l.* 2. *ad A. C.* 1591. In hac urbe Synodô celebratâ, conſtituit Henricus II. Imperator, ut panis ad dextram, calix ad ſiniſtram, in adminiſtratione S. Cœnæ, collocaretur. Circa A. C. 1005. Lætus, *Comp. Hiſt. Univ. p.* 244. Ibidem pax concluſa A. C. 1678. quæ malè ſervata hodierno bello, quô tota Europa concutitur, occaſionem funeſtam præbuit. Vide & infrà.

NOVIOMAGUS multiplex: unus in finibus Biturigum Viviſcorum, *Ptol. Solac*, teſte *Vineto. Baudrando*, oppid. Biturigum Viviſcorum, in Aquitania. Aliis eſt *Bourg*, Burgus, oppid. ad confluentes Dordoniæ in Garumnam. Dicitur & *Bourg ſur mer*, ab æſtu maris huc accedente, 4. leuc. infra Burdegalam in Boream, vix 2. à Blabia in Eurum. Alter in Gallia Belgica inter Sueſſiones & Ambianos, *Antonin*. Tertius Galliæ Celticæ in Normannia poſt Juliobonam. *Idem.* Quartus Angliæ pagus apud Londinium, inde 10. mill. paſſ. *Woodcote*, teſte *Camdeno*.

NOVIOMAGUS Batavorum, ad Vahalim fluv. in Inſul. Batavorum, memoratus in *Tab. Theodoſ.* inter Corvonem *Grave* & Arenatium *Arnheim:* villa fuit Regia, jam inde à Carolo M. in qua hic Palatium operis egregii inchoavit. Paſcha celebravit A. C. 777. Imperator Lodovicus venatu ſe exercuit, A. C. 817. idem Conventum celebravit A. C. 821. teſte Eginhardô: quæ omnia Imperatores ac Reges Francorum in Villis publicis factitare conſueverant. *Theganus Noviomagum*, penultimâ productâ & *Poëta Saxo* in anno 776. ſimiliter extulit. quorum hic ex eo nomine dactylum ac ſpondæum effecit. Incolis dicitur *Nimegen*, & nonnunquam contracto nomine *Nimmeghen*, aut *Nimegen*; Gallis *Nimegue*, interdum *Nimaye:* Geldriæ Batavicæ caput. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* ut & in voce *Noviomagum, urbs inſignis Germaniæ inferioris.*

NOVIOMAGUS Nemetum, quos nomen Germanis dediſſe, qui à Slavis *Niemcy*, ab Ungaris *Nemetek* appellari ſolent, teſte *Cluverio*, ſuſpicatur Valeſ. inter Borbetomagum & Tabernas mediô locô ponitur, apud *Ptolemæum*, illinc 12. mill. hinc 11. mill. diſtans. Commemorantur autem Nemetes à Cæſare *l.* 1. *Bell. Gall. c.* 51. Plinio *l.* 4. *c.* 17. Tacito *l.* 12. *Annal. c.* 27. & Ptolemæo junctim cum Vangionibus & Tribocis Treboccisve: è quibus *Plinius* ac *Tacitus* hoſce tres populos *Germaniæ gentes* appellant, & Rheni ripam accolere in provinc. Belgica ſcribunt; *Ptolemæo* ponuntur in ſuperiori Germania, quæ veteris Belgicæ pars eſt. Nimirum ea triga populorum, ut de aliis nil dicam, ante Cæſaris adventum in parte Belgicæ Rheno flumini proxima conſederat, ex Germania in Galliam vel tranſlata, ut de Tribocis ait *Strabo*, vel ſponte profecta. Horum itaque caput *Noviomagus*, quod plurimis aliis Galliæ urbibus accidit, veteri ac propriô nomine depoſitô, Gentis appellationem recepit, atque à Nemetibus *Nemeta*, tractu temporis, dici cœpit: uti ab Atrebatibus Atrebatæ, à Tricaſſibus, Sylvanectibus, Redonibus, Namnetibus, Lingonibus, Eburovicibus, Bajocaſſibus, Senonibus, Lemovicibus, Sueſſionibus, Biturigibus, Caturigibus, Tricaſſæ, Sylvanectæ, Redonæ, Namnetæ, Lingonæ, Eburovicæ, Bajocaſſæ, Senonæ, Lemovicæ, Sueſſionæ, Biturigæ, Caturigæ. Certè *Noviomagus Nemetum* ab Amm. Marcellino *l.* 15. & 16. & ab Hieronymo *Ep. ad Ageruchiam*, non aliter appellatur, quàm *Nemeta*. In *Notit. Imperii Romani.* *Nemetes* dicitur: *Præfectus militum Vindicum Nemetes.* In *Notitiis provinciarum ac civitatum Galliæ Civitas Nemetum*, inter provinc. Germaniæ I. civitates tertium obtinens locum, nuncupatur. Imò & tertium ac recentius nomen *Notitia* hæ adjiciunt: *Civitas Nemetum Spira*; Item, *Civitas Nemetum, i. e. Spira.* Zacharias Epiſcopus Urbis Romæ, nunc David *Spirenſem Epiſcopum*, nunc *Civitates Wormaciam Spiraciamque* commemorat. *Spiram* vocat & Nithardus, *l.* 3.

Unde

Unde colligitur, *Spiram* aut *Spiracum*, atque etiam, niſi mendum ſubeſt, *Spirenam*, ante annos 900. appellari hanc civitatem occepiſſe, quò nomine hodie quoque cenſetur, & Germanicè *Speir*. Gallis *Spire* dicitur: nomine, à fluvio *Spira*, Germanicè *die Speyr* vel *Speer*, qui 5. mill. emenſus urbem interluit ac Rheno ibi confunditur, acceptò. Ipſe autem amnis *Spira* nomenclationem fortè à flexuoſis recurſibus & gyris, ſpiras ſerpentium referentibus, nactus eſt. Pagus Nemetenſis vel Nemetecus, *in Annal. Bertinianis*, compoſitò nomine vocatur *Sperohgowe*, i.e. *Spirenſis pagus*, & in Ducatu Ripuariorum poni videtur, his verbis A.C. 839. *Ducatum Ribuariorum, Wormazfelda, Sperohgowe* &c. apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

NOVIOMAGUS Paulus, Concionator regius Chriſtiani 3. Daniæ Regis, in Reformatos, Mariâ apud Anglos dominante, inde in exilium ejectos, ſedeſque quærentes, duce Iohanne à Laſco, gravis, quòd deliteſcentiam corporis & ſanguinis Chriſti in S. Cœna non agnoſcerent, tantum effecit apud Regem, ut in ipſâ bruma ejecti, huc ſub periculo capitis repetere, prohiberentur, A.C. 1553. Quâ inhumanitate improbatâ, Guſtavus Sueciæ Rex, tutum illis hoſpitium obtulit. Utenhovius *in Narr.* Ubbo Emmius. *l.* 59. Lætus, *in Comp. Hiſt. Univ.*

NOVIOMAGUS Trevirorum, locus eſt, in provinc. Belgicæ primo intuitu, celebratus ab Auſonio in *Moſella*, *v.* 10. qui *per* flumen Navam & *veterem Vicum* novis mœnibus reparatum, i.e. Bingium, perque *arentem Dumniſſum* & *Tabernas perenni fonte irriguas*, iter ſe feciſſe ſcribit, deinde *Noviomagum* vidiſſe, Auguſtam Trevirorum, quæ ſedes Imperatorum Valentiniani ac Gratiani erat, petentem. Verſus ita habet.

Et tandem primis Belgarum conſpicor oris
Novomagum, *Divi caſtra inclita Conſtantini.*

Ubi *Novomagum*, vel, ut alii legunt, *Nivomagum*, vocat *caſtra Divi Conſtantini*, vel quòd ibi Conſtantinus M. caſtra olim poſuerat cum Francis pugnaturus: vel quòd eò locò caſtrum condiderat, ad Germanorum incurſiones reprimendas. Urbem eſſe propinquam Treviris quidam dicunt: veriùs *Cluverius vicum nunc eſſe* ad Moſellam ait, vulgò *Numagen* nuncupatum. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

NOVIOMAGUS Veromanduorum, *Martiano*, *Maſſo*, aliiſque eſt *Oppidum Sueſſionum Noviodunum* Cæſari *l.* 2. *Bell. Gall. c.* 12. memoratum: ſed male, ut *Sanſon* oſtendit, cùm non in Sueſſionibus, ſed in Veromanduis *Noviomagus* hic, utpote in Auguſtæ Veromanduorum dirutæ locum ſuffectus, ſit. *Nojomus* potius proin eſt, cujus diœceſis totum Veromanduorum agrum complectitur. Veterum nulli *Noviodunum* unquam, ſed *Noviomagum* dictum. Roberto Mon. *in Chron. civitas Vermanduorum, quæ & Noviomum*, i.e. cujus ſedes Epiſcopalis tranſlata eſt *Noviomagum*, à Medardo, ſi *Sigeberto* credimus, aut potiùs ab aliquo recentiori Antiſtite. Audoeno *in vita Eligii*, dicitur Eligius *conſtitutus cuſtos urbium ſeu municipiorum, Vermandenſis, quæ eſt Metropolis urbs, Tornacenſis*, Noviomagenſis, *Flandrenſis*, *Gandenſis etiam & Corturiacenſis*. In vetuſtiſſima B. Medardi *vita*, *caſtellum Noviomacum* vocatur: *Nojonem* appellavit Henricus II. Anglorum Rex. Recentiores truncatò nomine ex more *Noviomum* nuncupavêre, uti ex Rotomago fecerunt *Rotomum* ac *Rodomum*. Vulgò *Noyon*: quod *Noviomagum Vadicaſſium* gratis eſſe vult *Joſ. Scaliger*. Situm *Noviomagi* diligenter deſcripſit ante annos 506. Radbodus Epiſcopus *de vita S. Medardi*: *Ipſe inter duos rivulos conſtitutus eſt* Noviomus, *ab Ortu Galliolâ*, *ab Occidente Margaretâ circummunitur, quos ambos tertius ſuſcipit, qui Verſa nominatur: & ſic pariter confluentes, non longè à mœnibus illius in Iſaram, qui magni eſt nominis, delabuntur.* E quibus Galliolam *la Golle*, Margaretam *la Marguerite*, Verſam *la Verſette* hodieque vulgò nominant, uti *Car. Cointus* obſervavit. Fuit in hac, ut in claris Galliæ Urbibus, ſuum olim Regibus Galliæ Palatium, quale antea Imperatoribus Romanis fuerat. Certè Chlotharius Chlodovei Junioris fil. Dagoberti nepos, Gadebertæ, nobili Virgini, ſuum *Noviomagenſe* Palatium, cum ſuburbano Oratorio Georgii Mart. duaſque Villas fiſcales, ac aliquot puellas regendas, dediſſe legitur. Cæterùm *Noviomagenſis* Epiſcopus pictos in ſcuto ſuo præfert duos baculos ſeu virgas Epiſcopales, cum 8. liliis, propterea quòd ab Achario, per annos fere 500. Turnacenſem quoque Eccleſiam olim Epiſcopi hi rexerunt, & *Noviomagenſes* ac Tornacenſes conjunctim ſunt vocati. Caput eſt pagi *Noviomagenſis*, qui & *Noviomenſis* recentioribus, vulgò *le Noyonois* dicitur: Memoratus Frodoardo *Hiſt. Rem. l.* 2. qui *Varinæ, Trapiaci & Jeruſalem locorum trans flum. Iſaram*, in hoc pago ſitorum, meminit. Eſt & ad Indeliam fluv. vicus non procul à Ponte Arcus & Sequana, *Noyon ſur Andelle*, aliis *Nogent* vulgò, appellatus: quem olim *Noviomagum*, dein truncatò nomine *Noviomum* dictum, exiſtimat Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

NOVIOMUS, ſeu *um*, vulgò *Noyon*. Vide *Noviodunum*.

NOVIOREGUM, oppid. Aquitaniæ memoratum *Æthico* in itinere à Burdigala Auguſtodunum, ubi occurrere ait *Blavutum mill. paſſ.* 19. *Tamnum* 16. *Novioregum* 12. *Mediolanum Santonum* 15. e quibus *Novioregum*, eſſe *Royan*, quod hodie *Regianum*, caſtrum Galliæ in agro Santonico, ſuſpicatur Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide *Noverus*.

NOVISSIMUS, inter Athletas quis dictus, vide ſuprà *Homogrammi*.

NOVITII, ſervi propriè dicti ſunt recentes: *Veteratores* verò ſive *Veterani*, reliqui. Ulpianus *l.* 37. *ff. de Ædil. Ed. Præcipiunt Ædiles ne veterator pro novitio veneat.* Item, *Quia Venalitiarii ſciunt, faciliùs decurri ad* Novitiorum *emptionem, idcirco interpolant veteratores, & pro Novitiis vendunt.* Quod quibus artibus factum ſit, diximus alibi. Sed Venulejus *in l. ult.* rem ſubtiliùs explicans, veteratorem ait, ſervum eſſe turpi alicui ac ſordido miniſterio, quamvis recèns addictum; *Novitium* verò, qui vel nulli adhuc, vel nobili alicui & liberali homine digniæ arti, quamvis multo ante, deditus fuit: veluti Picturæ, Medicinæ, Muſicæ, &c. Vide Joh. Calvinum *Lexic. Jurid.* In Communione Romana *Novitii* dicuntur, qui in Monaſterio religioſæ vitæ experimenta ſubeunt, & probationis elapſò tempore, ſi idonei fuerint inventi, ad profeſſionem admittuntur. Conventus Aquiſgranenſis A.C. 817. *c.* 24. *Ut Novitio non facile in Monaſterium tribuatur ingreſſus.* Guigo I. Prior Portarum *Ep.* 3. *Incipientes, quos Novitios vocant* &c. Horum diverſitatem Udalricus exponit *Conſuet. Cluniac. l.* 2. *c.* 1. *Aliqua diverſitas eſt eorundem Novitiorum: Nam non ſolum abſque habitu veniunt, ut Laici & Clerici, ſed etiam cum habitu, & Monachi jam facti: & tales trifariam ſunt differentes. Quidam ſunt de longinquis & alienis Monaſteriis, & ad hoc veniunt, ut rurſum profiteantur & de cætero maneant nobiſcum. Quidam de cellis noſtris, & vel pro infirmitate, vel loci longinquitate, benedictionem jam à Domino Abbate acceperunt, profeſſione interim dilatâ, & ad noſtrum locum uſque reſervatâ. Quidam ſunt de tali Monaſterio noſtro, quòd abſque D. Abbate proprium habent Abbatem, ubi etſi benedictionem accipiant & profeſſionem faciant, tamen habentur à nobis per omnia in vita & poſt vitam, ac ſi apud nos fuiſſent: Et iſti, cùm primùm venerint, ſimpliciter & abſque mora intrant & ſecundum tempus, quo in præfato Monaſterio ſunt recepti, hic etiam ordine ſuô non carebunt. Reliqui omnes non permittuntur intrare, niſi priùs juxta verbum S. Benedicti vel unam noctem in hoſpitio maneant; priùs quoque quàm intraverint, inſtruendi ſunt, quemadmodum faciant petitionem ſuam* &c. In eodem porrò Conventu Aquiſgranenſi *ut* Novitius *nec tondeatur, nec veſtimenta priſtina immutet, priuſquam obedientiam promittat*, præcipitur. Vide Formulam 43. ex Baluzianis & Hæftenum *Diſquiſit. Monaſtic. l.* 4. *Diſquiſitione primâ*. Sed & *Novitius* fieri apud Monachos dicebatur, qui, in pœnam, in *Novitiorum* ordinem redigebatur. *Statuta* antiqua Ordinis Cartuſienſis *part.* 2. *c.* 14. §. 9. *Aliàs verò ſi Prior fregerit* (Jejunium) *vel fecerit frangi, ſit extra ſedem ſuam in Eccleſia, per* 40. *dies. Et ſi Vicarius idem fecerit, ſit* Novitius *per* 40. *dies.* Vide Car. du Freſne *Gloſſ.* ut & infra aliquid, voce *Patientia*. Pauca de Jeſuitarum *Novitiis* in ſpecie adſpergam. Aluntur illi in eorum Collegiis ne Societas tandem deficiat, (quod & de aliis Ordinibus dicendum) membriſque quibuſdam fatiſcentibus ut recentiora ſurrogentur. Eorum autem eſt, cujuſcunque ordinis, ſtatûs vel conditionis, ante ingreſſum, fuerint, *Mundum* (ut ajunt) *deſerere*, ſeipſos abnegare, bona ſua relinquere, à Parentibus aufugere, Amicis valedicere & ab omnibus, quæ Mundus amat, abhorrere; naturalem Parentum affectum, in ſpiritualem, h.e. in Sociorum amorem convertere; omnium ſuorum atque adeò ſui ipſorum quoque oblviſci: præterea à corporis obſequio & indulgentia quàm longiſſimè recedere; ſenſibus repugnantia appetere; carnis ſocietatem diſciplinis ſeveris, putà flagellis, ferulis, flagris & aliis ſpontaneis corporis ſuppliciis, ejicere. In quibus omnibus *Novitiorum Magiſter* eos exercet & acriter admodum habet, donec ſibi ipſis toti emoriantur, atque non ampliùs ſibi, ſed Pontifici, ac Jeſuitarum Patribus vivant, quod illi dicunt *Deo vivere. Chriſto inſeri & in mortem ejus baptizari ac ſepeliri.* Inprimis verò Patres in *Novitiis* ſuis intellectum ipſumque ſenſum ut ligent, omnem navant operam. Ordinis hinc fundator Ignatius Lojola, *Epiſtolâ* illa, quæ in Jeſuitarum Collegiis, ſingulis menſibus, ad menſam legitur, monet mandatque ſeriò, ut ea, quæ Superior jubet, cæcâ obedientiâ ſimpliciter perficiant; quæque ipſe facit, cæcò judiciò prætereant: non conſiderantes, an bonum vel utile ſit, nec ne, quod præcipitur: *Quæque Superior jubet, quæque ipſe facit, non ſolùm non judicando, multoque minùs reprehendendo, ſed etiam tanquam bona & ſancta præſupponendo.* Ut autem *Novitii* Jeſuitæ rectiùs, quænam ab illis obedientia requiratur, intelligere poſſint, iis, in Muſæis & cubilibus, ob oculos hujuſmodi imagines proponuntur. Eſt in medio picturæ puer, qui dorſum incurvat, quò humeris impoſitam fert trabem, cui inſcriptum eſt, *Fortiter.* Portat deinde citharam, quâ volunt, obedire debere cum *Hilariter.* A dextra illius aſſurgit catulus, ut obediat *Velociter.* Pectus gerit apertum, ut obediat *Totò corde.* Os tenet clauſum, ut obſequatur *Sine murmure.* Bajulat res viles & abjectas, ut obediat etiam in *Rebus ſenſibus repugnantibus.* Pedibus fert ocreas, ut obediat *Conſtanter.* Ambabus manibus vaſa tenet, ut obediat *Sincere* ſeu *Integrè.* Aures habet obſeratas, ut obediat etiam, in *auditu non jucundis.* Caput tandem inclinat, ut obediat *Humiliter.* Contra quas obedientiæ formulas & conditiones ſi fortè *Novitius* peccet, huic, pro qualitate delicti, pœna injungitur, quam ipſi *Pœnitentiam* vocant. Verbi gratiâ, Magiſter *Novitio* mandat, quem ſuperbum eſſe retur, ut abeat & locum ſecretum, aut caligas decrepitorum aut matulas aliaque vaſa immunda expurget. Qui, ſentiens iſtas res ſenſui ſuo repugnare, ſi ſe excuſet, murmuret aut etiam operam ſuam deneget, coram reliquis, prandii vel cœnæ tempore, ſuam profiteri culpam cogitur & in genua projectus dicere: *Reverendi Patres & dilecti Fratres, dico vobis meam culpam. Hodie inobediens fui, neque cloacas, vel quid aliud, expurgavi. Quare mihi data eſt pœnitentia iſta: Primùm, ut in Refectorio circumeam, vobiſque monſtrem, quomodo me excuſaverim & rebellem declaraverim. Horrendum videns, voceque utens ſtentoreâ, pedibus quatiens, ajebam: Nolo hoc facere. Quid hoc ad me? quid aliorum caligæ? expurgent illi, qui cœnô eas replêrunt.* Quibus dictis, in Refectorii medio conſidet & ſecum habet caligas aut vaſa immunda, uſque dum cæteri cibum ſumpſerint: & tunc nihilominus tenetur abire ac juſſa exequi, &c. Plura in hanc rem, inprimis *de Regulis* Magiſtri Novitiorum, de *Libris* ad uſum ejus accommodatis, de *Inſtitutione* & *Regimine* Novitiorum, de *Examine* ſemeſtri, de *Ordine* domus Probationis, de *Examine* eorum, qui biennium Novitiatus, peractis experi-

mentis, explecerint, in Scholaſticos approbatos admittendi, aliiſque hæc ſpectantibus, vide apud Lud. Lucium *Hiſtor. Jeſuit. l.* 1. *c.* 3.

NOVIUM, vide NOELA.

NOVIUS, prænomine *Cneus*, inſignis eques Romanus, ferro accinctus repertus eſt in cœtu ſalutantium Claudium Cæſarem. Ob hunc cretum, poſtquam tormentis dilaniabatur, de ſe Novius, conſcios non edidit, incertum an occultans. Hâc forte occaſione Claudius primus ſcrutatores inſtituit, qui promiſcuè omnes ad principem ſalutandi vel quâ aliâ cauſâ venientes excuterent.

NOVIUS Aſprenas, vide *Lucius*.

NOVIUS Priſcus, in Conjuratione Piſoniana, ob amicitiam Senecæ infamatus magis, quam convictus, in exilium à Nerone mittitur. Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 71.

NOVIUS Rufus, inter Nobiles Romanos, ſine cauſæ dictione, juſſu Severi Imperatoris occiſos, apud Spartian. *in Severo c.* 13.

NOVIUS, fluv. Albionis geminus: unus Walliæ, *Conwey*, teſte *Lhuydo*, alter *Nid*, ſeu *Nith*, in Scotia, teſte *Camdeno*, apud Solvacum oppid. in mare occiduum labens.

de NOVO Caſtro Henricus, vide *Henricus*.

NOVOBURGUM, urbs Bavariæ ad Danubium, ſub proprio Duce, è familia Palatina. Vide *Neoburgum*. Item, urbs Comitatus Hoyenſis, ad Viſurgim, ſub Duce Brunſvic. 4. leuc. ſupra Verdam in Meridiem, 8. à Cella in Occaſum, Diepholtiam verſus.

NOVOCASTRUM, quibuſdam *Orrhea* Veterib. vulgò *Newcaſtle*, oppid. Magnæ Britanniæ, in Comitatu Northumbriæ, quò Carolus I. M. Britanniæ Rex A. C. 1646. perfugium habuit. Cùm enim perpetuis Parlamenti victoriis, quidquid Regi militum reſtabat, in extremum Cornubiæ angulum compulſum, ibique quinque equitum millia in deditionem accepta, & paulo poſt Oxonium deditum eſſet, Rex paulò ante obſidionem mutatò habitu in caſtra Scotorum evaſit, atque ab illis *Novocaſtrum* perductus eſt. A quibus non hoſtili animô, neque ut captivus, ſed ut Rex exceptus, mox motis caſtris cum toto exercitu eodem venit, atque denuò vires reſumſiſſe viſus eſt. Verùm cùm Rex varias pacis conditiones poſcentibus hoſtibus, non magis exorabilem ſe, quàm hactenus fuerat, præberet, hæc ipſius lentitudo Scotos ſtudiô ejus ſub initia flagrantes, multum alienavit, cumque Angli Regem, tanquam in ſuo ſolo & à ſuis ſtipendiariis captum, repoſcerent, Scoti primò reluctati, paulatim manus dare, tandem acceptâ ingenti pecuniâ Regem in Anglorum manus tradere, &c. G. Hornius *Orbis Imper. p.* 221. Vide *Novum Caſtrum*.

NOVOCOMUM, ſeu NOVUM COMUM, urbs Inſubriæ ad lacum Larium, populi *Novocomenſes*. Vide *Comum*.

NOVOGARDIA, vulgò NOVOGROD, ſeu NOVOGOROD, urbs gemina Sarmatiæ in regno Moſchorum: una magna cognomine, Archiepiſcopalis & metropolis Ruſſiæ albæ, urbs ampliſſima, à Moſcha Moſchorum regia 100. leuc. in Occidentem, quot à Pleſcovia in Boream, longitud. 57. 00. latitud. 70. 10. Altera inferior cognominata ad Volgam fluv. inter Moſcham 100. & Caſanum in Eurum 70. leuc. Germanic. teſte Sigiſmundô Herberſteiniô, longitud. 72. 00. latitud. 60. 10. Prioris quanta olim fuerit potentia, ex Proverbio patet antiquo, *Quis poteſt contra Deum, & magnam Novegardiam!* Verùm non ſolum à Johanne Baſilide, A. C. 1477. Sed & à Suecis, A. C. 1611. expugnata, vanitatis humanæ memorabile ſpecimen eſſe cœpit. Hi enim duce Jacobô *de la Guardia*, Baſilio Ibanovitz Zuſcio, contra Pſeudodemetrios à Polonis defenſos, auxiliatum venientes, inſolens hoc ac ſuperbum verbum irritum reddiderunt, cùm à ſex eorum millibus ingens Urbs, in qua amplius 100000. Ruſſorum, apertâ oppugnatione, caperetur. Mox verò, cùm Pſeudo-Demetrio IV. etiam occiſo, Moſci ſibi conſulerent, ac Michael Federovitzius Imperator Ruſſorum electus, rerum potiretur, Sueci, Magnô Ducatu *Novogardiæ* ei reſtitutô, Livoniâ verò, Ingriâ, Careliâ aliiſque ad Mare Album provinciis retentis, pacem cum eo fecerunt. Idem *ibid. p.* 250. & 257.

NOVOGARDIA, duo ſunt Ducatus Moſcoviæ, quorum alter dicitur *Novogrodia inferior*, in quo eſt urbs ampla, lignea ejuſdem nominis cum ducatu, ſita ad Volgæ & Occæ confluentes, Arcem habet in ſcopulo, & diſtat à civitate Moſqua 100. milliar. Germanic. 40. à Vlodimiria in Boream. Alter verò dicitur, *Novogrodia magna*, incolis *Novogrod Wielki*, & in eo etiam eſt urbs ejuſdem nominis ampliſſima, cæteras partium ſeptentrionalium præcellens: magnitudine namque ſua Romam ſuperat, licet ædificia majori ex parte lignea habeat: à Johanne Baſilio duce Moſcoviæ capta eſt A. C. 1577. diſtatque hæc urbs in Circium, à civitate Moſqua 105. milliar. Germanic. 46. à Pleſcovia in Ortum; uti ferè à confinio Lithuaniæ in Boream, & à Narva in Eurum. Fuit in ea Idolum nomine *Perum*, quod accolæ ſummô cultu adorabant: erat illi forma viri lapidem ignitum manu tenentis, ex quo fulmen emicabat, *Merel. Bert.* Ad Volkovam amnem, qui ex lacu Ilmeno exit. Capta fuit à Suecis A. C. 1611. ſed reddita Moſcoviæ Magnæ Duci cui ſubeſt, ut dictum ab A. C. 1577. Suntque in ea 70. monaſteria. *Baudrandus*.

NOVOGARDIA Lituanica, vulgò *Novogrodek*, cognomentô *Litawiski*, urbs Poloniæ, in Lithuania, Palatinatus cognominis caput, inter Poleſiam ad auſtrum, & Polachiam ad occaſum. Vix 4. leucis Polonicis à fluvio *Niemen* diſtat, & 20. à Vilna urbe in auſtrum.

NOVOGARDIA Severiæ, vulgò *Novogrodek Seviersky*, urbs munita, Lithuaniæ attributa, aliàs ſub Polonis, nunc ſub Dominio magni Ducis Moſchoviæ ab aliquot annis. Sita eſt ad Deznam fluv. 27. leucis Polonicis à Czernihovia in ortum, 40. à Chiovia in Circium, & 45. à Smolenſco in meridiem. Ab ea provincia adjacens dicitur Ducatus Novogardiæ Severiæ ſeu Severienſis Ducatus.

NOVOMARCHIA, ſeu NOVUS MERCATUS, vulgò NEUMARCK, Saxonicè, *Waſerhely*, Hungaricè, oppidum Tranſylvaniæ, ubi Siculorum conventus, juxta Marſum fluvium, & ad radices Carpathi montis, 35. mill. paſſ. à Claudiopoli in Cæciam.

NOVOPYRGUM, poſtea Novus mons, *Novemont*, urbs Myſiæ ſuperioris, in Servia, ad Moravam flumen. *Laonic. Chalc.*

NOVOSTADIUM, vulgò NEUSTADT, urbs Germaniæ, in Auſtria inferiori, prope amnem Leytam, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Salisburgenſi. Urbs eſt probè munita. Vide *Nova civitas*.

NOVOSTADIUM, vulgò NEUSTAT, urbs Germaniæ, in Ducatu Brunſvicenſi, ad Leinam amnem, media inter Novoburgum in Cæcium & Hannoveram in Africum, 6. leuc. à Cella in occaſum.

NOUS, apud Capellam Hymno ad Palladem, *de Nupt. Merc. & Philol. l.* 6.

Virgo, armata, decens, Rerum Sapientia, Pallas,
Æthereus Fomes, Mens & Solertia Fati,
Ingenium Mundi, Prudentia ſancta Tonantis,
Ardor diſſiſens, noſtraque induſtria Sortis,
Ac Rationis Apex, divûmque hominumque ſator Nûs,
Ultra terga means rapidi ac ſplendentis Olympi;
Celſior una Jove &c.

Conditricem & conſervatricem rerum Animam Univerſi notat Barthio, de qua pulchrè Avienus *initio Arati*. Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium Theb. l.* 3. *v.* 242. & ſupra in voce *Mens*. Idem nomen rivo eſt, apud oppid. Coſcum, in Cilicia, *ex quo bibentium ſubtiles ſenſus fieri*, M. Varro tradit, apud Plin. *l.* 31. *c.* 2. quem cum *Ανο* vocet *Suidas*, vide conjecturam Voſſii *de Idolol. L.* 2. *c.* 72. Sed & Nilum ab Ægyptiis Nûs dictum, atque hoc *voc* ſignificare, eſt apud Philippum, Ori Apollinis interpretem, *l.* 1. ubi de Nili aſcenſu & exundatione. Quo reſpexit fortè *Heſychius*, cùm ait, Νῦς, ψυχή, ποταμὸς ἢ ἑνάς, *Mens, anima, flumen & unitas*: nisi malis his verbis Ciliciæ rivum denotari, qui in Nûs dictum, ex deperdito *Aſiaticorum* opere Pauſaniæ, etiam Euſtathius docet in *Od.* α. Vide & *Mens*.

NOVUM, oppidum erat Carnorum, in agro Aquilejenſi, *Liv.*

NOVUM, item ex *Itinerario antiquo* locus erat Inſubriæ, medius inter Mediolanum & Laudem Pompejam, ubi nunc Meleguanum, *Merignano*, oppid. ad Lambrum fluvium, 10. mill. paſſ. utrinque diſtans.

NOVUM Amſterodamum, vulgò *nieuw Amſterdam*, ſeu *Manhate*, urbs recens novi Belgii, in America ſeptentrionali. Vide *Amſterodamum novum*.

NOVUM Belgium, vulgò *nieuw Nederlandt*, Belgis, *nouveau Pais-Bas*, Gallis, pars eſt Americæ ſeptentrionalis, Batavis ſubdita, juxta oram littoralem maris Borealis, inter novam Angliam ad Boream, mare Boreale ad ortum & meridiem, & novam Franciam Virginiamque ad occaſum; eſtque ejus pars auſtralis nova Suetia, quæ ante paucos annos ab Hollandis occupata fuit, ejectis inde Suecis. Ibi oppida primaria novum Amſterodamum & Naſſovia.

NOVUM Caſtellum, nomen variorum in Galliis locorum, quæ ſingula *Chateau neuf* aut *Caſtelnau* dicta: Sicut & multæ *Nova Villa*, & *Villa Nova*, additis variis cognominibus diſtinctæ, & *Neuville* ac *Villeneufve* quæque nuncupatæ. Inter illa, *Novum Caſtellum* Arduennæ proximum, quod jam non *Novum*, ſed *Vetus* dici deberet. Quippe A. C. 741. Carolomannus Dux & Princeps Francorum, conſentiente Pippinô fratre, Gripponem fratrem ſuum, in eo cuſtodiri juſſit, ut veteres Gallicar. rerum *Annales* docent. Vocatur hodieque *Neuf-Chaſtelle*, nec multum abeſt à ſylva Arduenna, & à Monaſterio S. Huberti. Aliud *Novum Caſtellum* in pago Cameracenſi, memoratur Auctori *vitæ Lietberti Cameracenſis Epiſcopi* à re nomen habens, quòd eſſet omnium circa *caſtellorum* recentiſſimum atque noviſſimum. Nunc, ſublatô *Novi* cognomine, appellatur Gallis *Caſtellum in pago Cameracenſi*, vulgo *Chaſteau en Cambreſis*, vel *Caſteau Cambreſi*. Hermannus *de Mirac. S. Mariæ Laud. c.* 20. meminit *Cœnobii S. Andreæ de Novo Caſtello*. Unde de Lietberto, qui *Dominus* & *Dominus & Princeps Patriæ*, & *Patronus*, & *Princeps*, apud priùs laudatum Auctorem paſſim vocitatur, ita hic porro, agens de eo in ſonſo adhuc, ſicut ex peregrinatione Hieroſolymitana redierat: *Erat in animo ejus fixum, non priùs intrare Cameracum, quàm reviſerit* Novum Caſtellum, *ſui Principatus fidele municipium, quod ad S. Andreæ* (Apoſtoli) *memoriam diligentiùs excolebat. Is* Novum Caſtrum *& Abbatiam S. Andreæ A. & Cœnobium S. Humberti ſemper fovit*. Ubi *Novum Caſtrum*, locum vocat, quod *Novum Caſtrum S. Mariæ*, ac abſolutè etiam *Novum Caſtrum* vocant Literæ Gerardi Cameracenſium & Atrebatenſium Epiſcopi, datæ A. C. 1046. Literæ Imperatoris Conradi, non minùs prioribus ſuſpectæ. *Caſtrum S. Mariæ*, quod ab Herluino Epiſcopo, favente Ottone III. Imperatore extructum eſſe ajunt, adverſus finitimorum incurſiones, eoque caſtro villas ſuburbanas, Peronam Cœnobiô ſeu Abbatiâ S. Andreæ nobilem & Vendelgeias *Vendegies*, majori ex parte incluſas fuiſſe. Ab eodem loco Archiepiſcopus Cameracenſis, qui *Cameraci Dux*, *Comes Cameraceſii*, (i. e. *Cameracenſis pagi*) appellatur, *Marchionem* inſuper *Caſtelli* (h. e. *Novi Caſtelli Cameracenſium*) ſe hodieque inſignire ſolet. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* &c.

NOVUM Caſtrum, aliàs *Neocomum*, vide ibi. Oppid. Helvetiæ in littore lacus *Neocomenſis*, qui quinque leucas German. longus, initiô prope Ebrodunum ſumptô, influit, per fluvium Telam, in lacum Biellenſem. Jacet in Aventicis, cum titulo Comitatus, qui

qui à Novocaſtrenſibus. ſeu Neocomenſibus Comitibus, (è quibus Bertholdus. A. C. 1130. Lutoldus, A. C. 1240. Henricus, A. C. 1274. Humbertus, A. C. 1295. Epiſcopi Baſileenſes fuêre,) ad Comites Hochbergios. Rœtelix dominos: ab his ad Longovillanos in Gallia duces pervenit. Occupatum cum toto Comitatu à Bernentibus, communi Helvetiorum nomine. bellô inter Ludovicum XII. & Helvetios flagrante, præfectum accepit. Poſtmodum certis pactionibus Johannæ Hochbergiæ, Longovillani ducis viduæ, reſtitutus Comitatus eſt, A. C. 1529. Cæterùm cùm ante hoc tempus, jam certis conditionibus & pactis conjunctus eſſet Bernatibus. Lucernenſibus, Friburgenſibus & Solodorienſibus, illa, in hac reſtitutione confirmata. Dominique Comitatus hôc tempore peculiari fœdere Bernatibus ſunt obſtricti. Variorum Autorum *Reſp. Helvet.* Vide quoque *Neidenclex*. Addo hoc unum, quod nuperrimè Principe mortuô, regimen Sorori ejus, Ducis Nemoroſii viduæ, delatum, illique, fruſtra contranitente Principe Contiô, qui velut ſibi à Principe mortuo legatam ditionem aſſertum ivit, ſolenniter homagium eſt præſtitum, annô hôc 1694.

NOVUM Caſtrum, vulgò *Newſchaſtel*, urbs Angliæ ſeptentrionalis, in Northumbriæ Comitatu, ad Tinam fluv. ſatis munita, 4. milliarib. Anglicis diſtans ab ora Oceani Germanici, & 10. à Dunelmo in Boream Scotiam versùs. Vide *Newcaſtrum*.

NOVUM Caſtrum, vulgò *Neufchaſtel*, oppid. Galliæ, in Normanniæ Ducatu, ad Arcam fluvium, in Caletenſi tractu, 8. leuc. à Diepa in Eurum Bellovacum versùs. & 4. ab Albamala in occaſum.

NOVUM Londinum, vulgò *new London*, Anglis, urbs recens Americæ ſeptentrionalis, in nova Anglia, quæ aliter *Boſton* dicitur. Vide *Londinum Novum*, it. *Nova Anglia*.

NOVUM Mexicum, vulgò *S. Fè ò nueva Mexico*, Hiſpanis, urbs parva Americæ ſeptentrionalis, juxta fluv. Borealem, & novi regni Mexicani caput, recens exſtructa ab Hiſpanis, 100. circiter leucis ab ora maris Purpurei diſtans in ortum.

NOVUM Nomen, Apocalypſ. *c.* 2. *v.* 17. *Τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ φαγεῖν ἀπὸ τοῦ μάννα τοῦ κεκρυμμένου, καὶ δώσω αὐτῷ ψῆφον λευκὴν, καὶ ἐπὶ τὴν ψῆφον ὄνομα καινὸν γεγραμμένον, ὃ οὐδεὶς ἔγνω εἰ μὴ ὁ λαμβάνων. Victori dabo edere ex Manna illo abſcondito: & dabo illi calculum album, & in calculo* novum nomen *ſcriptum, quod nemo novit, niſi qui accipit.* Ubi alluditur ad calculum, quem Athletis in Theatro decertantibus dari conſueviſſe, notat *Arethas*. Sed & milites, qui ſtrenuè ſe in bello geſſiſſent, novô *Cecropidarum* nomine honorari conſueviſſe, diximus ſuprà, ubi de *Militum præmiis*. Etiam apud eoſdem Athenienſes, ut & Romanos, ſervi, poſtquam libertatem adepti; quemadmodum apud Hebræos, qui è periculoſo morbo convaluiſſent: *novum* accepêre *nomen*, uti videre eſt retrò in hac voce.

NOVUM Plimuthum, vulgò *new Plimouth*, urbs recens exſtructa ab Anglis, in nova Anglia. Vide *Plimuthum novum*, it. *Nova Anglia*.

NOVUM regnum Granatæ, vulgò *nuevo Reyno de Granada*, pars ampla Americæ meridionalis, in regione Terræ firmæ. ut dicunt, & inter Pariam provinciam ad ortum, Præfecturam Popajanam ad occaſum, & Præfecturam Sanctæ Marthæ ad Boream; ſubeſtque dominio Hiſpanorum, qui in eo habent aliquot colonias. Ejus primaria urbs eſt Fanum Sanctæ Fidei de Bogota, *S. Fé de Bogota*, Archiepiſcopalis.

NOVUM regnum Mexicanum, vulgò *nuevo Mexico*, quod à quibuſdam dicitur etiam novum regnum Granatæ, *nueva Granada*, pars eſt ampla Americæ ſeptentrionalis, inter mare Purpureum ad occaſum, Floridam ad ortum, & novam Hiſpaniam ad meridiem. Ante quinquaginta annos detecta fuit ab Hiſpanis, qui in ea habent aliquot colonias. Ibi novum Mexicum, *nueva Mexico*, urbecula præcipua.

NOVUS, pro inſolito, & inaudito, apud Proſperum Aquit. *in B. Auguſtini Sententiis*,

Inſolitum ſi quid labentia tempora promunt,
Hoc mirum mundus dicit habetque novum.

Vide Caſp. Barthium *ad Claudian.* Adeoque monſtroſo, apud Statium *Theb. l.* 2. *v.* 268. ubi de monili Hypſipyles,

—— longa eſt ſeries, ſed nota malorum
Proſequar, unde novis *tam ſæva potentia donis.*

Et magno. Idem *Theb. l.* 8. *v.* 10.

Diſſiluiſſe novo *penitus telluris hiatu*
Tartara.

Sed & rudem vox notat facileque credulum, ob juventutem & ſimplicitatem, apud eundem *l.* 5. *v.* 457.

—— —— blandus Iäſon
Virginibus dare vincla novis ——

Et juniorem cœteris, apud Quintilian. *l.* 2. *c.* 6. ubi *Novi Scriptores* ſunt juniores, Statiumque iterum *Theb. l.* 11. *v.* 657.

—— Nunquamne priorum
Hærebunt documenta novis! &c.

Plura de hac voce vide ſuprà.

NOVUS Burgus, locus Galliæ, in Normannia, *Neuf-Bourg*, inter flumina Riſelam & Sequanam, mediô ferè intervallô, ſitus: Haricuriæ vel Harecorti proximus, ab Orderico Vitale memoratus *Hiſtor. l.* 12.

NOVUS Conſtantinus, vide ſuprà.

NOVUS Mercatus, vulgò *Novibazar*, urbs Serviæ regionis primaria, ad Oraſcam amnem, in ditione Turcarum. Dicitur aliter Novoforum, 50. milliaribus diſtat à Niſſa in occaſum.

NOVUS Mercatus, vulgò *Neufmarché*, pagus Galliæ, in provincia Normanniæ, ad Eptam fluv. aliàs amplius, nunc deficit. Diſtat tantùm unâ leucâ à Gornaco in auſtrum. 4. à Cæſorſio in Boream, & 19. à Pariſiis in Circium. Ibi habitum Concilium Anglicum A. C. 1161. ſub Alexandro III. Pontifice Maximo. Caſtrum habuit ſuperbum, nunc deſtructum. & 6. leucis diſtat à Bellovaco in occaſum, Rothomagum versùs decem.

NOVUS Orbis, vulgò *le nouveau Monde*, pars eſt ampliſſima orbis, recens detecta à Chriſtophoro Columbo, nempe die Jovis undecimâ Octobris. A. C. 1492. Dicitur aliter Indiæ occidentales, *les Indes occidentales*, ſeu meliùs & communiùs America, *l'Amerique*: eſtque una ex quatuor orbis partibus. ſed aliis major. & à ſeptentrione in meridiem extenditur. ſub duarum magnarum peninſularum forma. quæ tenui Iſthmo ſeptendecim leucarum connectuntur. Vide *America*.

NOVUS Portus, vulgò *Newhaven*, teſte *Ortelio*, aliis *Rhie*, oppid. cum portu Albionis in ora [illegible] Auſtrali, à Cantuaria 20. milliar. Ciceſtriam versus, à Londino 58. in Eurum & auſtrum. Vide *Lemannus*. Eſt & Portus novus oppidum Vectis inſulæ primarium. *Newport*. contra Hamptonam oppid. Angliæ. *Medena* quibuſdam.

NOVUS Portus, vulgò *Nieuport*, urbs Belgii probè munita, in Comitatu Flandriæ, aliàs *Santhoeſt* dicta. Gaudet portu utcunque capaci in ora maris Germanici, ad oſtia fluvii *Yperlée*, 4. leucis à Dunquerca in ortum, 2. ab Oſtenda in occaſum, & 5. ab Ipris in Boream, in territorio Furnenſi.

NOX, ab antiquis ut Dea culta fuit: eam mulieris formâ effinxêre, nigris expanſis alis. quæ volare videretur. Pulchra eſt apud Pauſaniam in *Eliacis* deſcriptio Noctis Mortis & Somni, his verbis: Fœmina expreſſa eſt, puerum conſopitum lævâ album ſuſtinens, nigrum dexterâ: & hunc dormientis effigie. diſtortis utrinque pedibus indicant inſcriptiones, quod facile tamen, ut nihil ſcriptum ſit, conjicere poſſis, eorum puerum unum *Mortem* eſſe, alterum *Somnum*, mulierem, illam *Noctem*, utriuſque nutricem. Cœterùm. hanc inter Genitales Deas olim recenſitam fuiſſe, docet Thom. Bartholin. *de Puerp. Veter.* cùm ait: *Græcis Diana Lucina & Lucifera eadem cum Luna, Levana* לבנה, *ex Hebræorum origine, cuncta ad partum, tanquam noctis præſes & fœmineum ſidus conferens. Nam Nox Genitalis Dea juvat liberorum ſtudium. Formula invocationis ter magnâ voce fuit repetita. & extenſis brachiis. Huic aliàs in ara ſacrificatur, pulte fabaciâ & laridô, nec non gemellis agnis altrinſecus religatis, nummusque perdi ſolitus.* Alarum ejus meminit Euripides *Oreſte v.* 178.

Πότνια Νὺξ [illegible]

Sed & curru nonnunquam invecta fingitur, Somnô aurigante. Stat. *Theb. l.* 2. *v.* 59.

—— Super obvius illi
Noctis *agebat equos ——*

Et *l.* 12. *v.* 305. ubi Juno Lunam alloquitur,

—— —— exere queſo
Cornua, & aſſueto propior premat orbita terras.
Hunc quoque qui curru madidas tibi pronus habenas
Ducit, in Aonios vigiles dimitte Soporem.

Claudian. *Bellô Gildon. v.* 223.

Humentes jam Noctis *equos Lethæaque Somnus*
Frana regens, tacitô volvebat ſidera curſu &c.

Etiam coronamenti ejus meminêre Poëtæ, quod ex papavere fuiſſe, ait Ovid. *Faſtor. l.* 4. *v.* 661.

Interea placidam redimita papavera frontem
Nox *venit & ſecum ſomnia nigra trahit.*

Nempe papaver conciliandi ſomnum vim habere notum, Car. Paſchal. *Coronar. l.* 2. *c.* 16. Porrò Hymnum illi canit Orpheus, it. Statius *cit. l.* 2. *Theb. Siderum alumna* Euripidi appellatur, apud Farnabium *ad Troades Senecæ Actu* 3. *v.* 430. &c. Vide quoque infrà.

NOX, ſeu *Tenebra*, pars diei civilis, qui viginti quatuor conſtans horis. apud Romanos à media *Nocte*, ad mediam *Noctem* ſeſe extendebat. teſte *Terent. Varrone*: quum Athenienſes ab occidente Sole, Babylonii ab eodem oriente. Umbri à Meridie diem inchoarent. Hanc primò in quatuor partes diviſêre. id quod teſtatur ſimilitudo illa militaris, cùm *Vigilia prima, ſecunda, tertia, & quarta* dicitur. Poſtea verò, uti Diem, ita *Noctem* in plura tempora diſpeſcuerunt, propriis diſcreta nominibus. de quibus ita Macrob. *Saturn. l.* 1. *c.* 13. *ſub fin. Ita* Noctem *dividebant, ut diei noviſſimum tempus ſuprema tempeſtas vocaretur: Inde Veſpera, ab hoc tempore Fax, deinde conubia Nox & inde intempeſta, quæ non habet idoneum tempus rebus gerendis. Poſt mediam Noctem media Noctis inclinatio. deinde Gallicinium, inde Conticinium, cùm & galli conticeſcunt. & homines etiam tum quieſcunt. deinde Diluculum, i. e. cùm incipit dies dignoſci, inde Manè, cùm dies clarus eſt.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 2. Jac. Oiſelium JCtum *Notis in A. Gellium l.* 3. *c.* 2. &c. Vigiliarum præfatarum cùm quælibet ternarum horarum eſſet, prima *Noctis* vigilia, incipiebat ab hora ſexta veſpertina, ultima verò ſextâ matutinâ terminabatur: Cornuumque vel tubarum ſonitu quælibet indicabatur, ut ſciri facilè poſſet, quota eſſet vigilia, Alex. ab Alexandro *Genialium dier. l.* 1. *c.* 12. Apud Hebræos *Nox*, oppoſita diei artificiali, quem à Solis ortu inchoantes in Solis occaſu terminabant. ſimiliter in 4. quaterniones, ſeu majores horas, *Vigilias* dictas dividebatur. Quarum prima. *Caput vigiliarum* vocitata, ſeu *Principium vigiliarum*, Threnor. *c.* 2. *v.* 19. *Surge, vociferare de nocte, in principio vigiliarum:* Secunda, *Vigilia media*, Judic. *c.* 7. *v.* 19. *Advenient itaque Gideon & centum viri, qui cum ipſo, ad extremitatem caſtrorum illorum, principio vigiliæ mediæ:* Non quòd tantùm tres *Noctis* vigiliæ eſſent, ut Druſius *in loc.* contendit. ſed quia ſecunda hæc vigilia ad mediam noctem pertingebat, dicta. Tertia, à media nocte initium ducens, ad tertiam matutinam, ſe extendebat. memorata Lucæ *c.* 12. *v.* 38. *Et ſi venerit in ſecunda vigilia, & ſi in tertia vigilia venerit.* Quarta dicta *Vigilia matutina*. Exodi *c.* 14. *v.* 24. ſextâ matutinâ finiebatur. Hujus mentio Matthæi

c. 14.

c. 14. *v.* 25. Græcè eædem, in Novo Teſt. vocantur, Ὀψὲ, Μεσονύκτιον, Ἀλεκτοροφωνία & Πρωΐ. i. e. *Veſper*, *Media nox*, *Gallicinium* & *Manè*, Marci *c.* 13. *v.* 35. Apud varias Gentes autem Nox magna in veneratione fuit, unde Athenienſes, & Lib. ci, præter Judæos, à Sole occaſo initium diei duxêre, ut Stobæus ex Nic. Damaſceno refert *Serm.* 165. Quos Germanos imitatos eſſe, docet Tacitus *de Mor. Germ. c.* 11. *Nec dierum numerum, ut nos, ſed* Noctium *computant. Sic conſtituunt, ſic condicunt, ut Nox ducere diem videatur.* Vide Lindebrogium *in Vocabul. ad LL. Germanicas.* De Gallis idem teſtatur Cæſar *l.* 6. *c.* 17. ubi ſimul cauſam reddit, *quòd à Dite Patre prognatos ſe prædicârint.* Atque hæc ex Mundi prima origine Gentilibus tradita videntur, cum tenebræ primò incumberent terræ, antequam lux fieret. Quò reſpexit Hymnographus antiquus *Hymno Noctis*,

> Νύκτα θεῶν γενέτειραν ἀείσομαι, ἠδὲ καὶ ἀνδρῶν.
>
> *Noctem concelebro genitricem hominumque Deûmque.*

Sed & vetuſtiſſimum eſſe Arabum inſtitutum, in ratione temporum non dies, ſed *Noctes* putare, Abraham Ecchellenſis tradit in *Hiſtor. Arabum c.* 11. rationemque reddit, quòd à Neomenia ſuas ſuppututationes exordiantur & Lunam, noctis Dominam, ſequantur. Iidem creationis opus etiam à veſpere incepiſſe, ex his S. Scripturæ verbis colligunt: *Factumque eſt veſpere & manè dies unus*, qua de re vide infra in voce *Veſper*. Similiter, præter Gallos olim ac Germanos, jam memoratos, Francos quoque aliosque populos Septentrionales, ſpatia temporis, non dierum ſed noctium numerò diſtinxiſſe, ac finiiſſe, teſtantur Leges, Salica, Bajovar. Ripuar. Capitulare Pipini Regis Italiæ, Lex Longob. pluribus in locis. Vide quoque Capitulare 3. Ludovici Pii A. C. 819. *c.* 1. Capitulare Caroli M. *l.* 3. *c.* 45. Edictum Piſtenſe Caroli Calvi, *c.* 33. Formulas veter. Bignonii *c.* 38. Formulas veter. ſecundùm LL. Rom. *c.* 40. &c. Hinc & Charta Caroli M. pro Monaſterio S. Dionyſii apud Dubletum *p.* 709. *Si quis verò contra præcepta antèriorum Regum, vel noſtra aliquid facere, vel contraire voluerit, hunc Miſſus noſter vel Comitis ſuper* Noctes *viginti una ante nos per bannum noſtrum venire faciat in rationes contra Miſſos S. Dionyſii & Foleradi Abbatis.* Notitia vetus ex *Tabul.* Perſicenſi: *Proinde taliter Fredelono judicatum fuit, ut tale teſtimonia arramiſſet in proximo mallo, poſt* 40. Noctes, *quem ipſe Comes in Auguſtiduninſe tenet, ut ſecundùm Legem ſuam Salicam adprobet, ſicut ſuperiùs poſtulavit, aut faciat, quod lex eſt.* Anonymus *in Vita* Sancti Goaris *c.* 11. *Quot* Noctes *habet infans iſte?* Apud Saxones item obtinuiſſe, colligitur ex Speculo Saxon. *l.* 1. *art.* 2. 67. Iſlandos, per *Noctes*, natalitiorum ætates computare, auctor eſt Olaus Wormius *in Feſtis Dan.* Etiam inducias, per *Noctes*, dinumeratas ſuò ævò teſtatur Gaufredus Vindocinenſis *l.* 2. *Ep.* 27. *In hoc tamen non* Noctes, *ſecundùm conſuetudines Laicorum, ſed ſecundùm inſtituta Canonum, inducias poſtulamus.* &c. Car. du Freſne *Gloſſ.* Habuerunt porrò hôc tempore quoque ſua ſacra Romani, qualia Baccho ſacra, quæ teſte Serviò ideo quoque *Nyctelia* appellata ſunt. Hinc A. Gellius *l.* 3. *c.* 2. *ſuprà cit. Sacra ſunt Romana*, inquit, *partim diurna, partim nocturna: Sed ea, quæ inter* Noctem *fiunt, diebus addicuntur, non noctibus* &c. Apud Græcos quoque teſte Ariſtophane, eidem Baccho, litatum eſt, ut & Erinnyſi, quæ Σεμναὶ θεαὶ dictæ ſunt, Athenis, tempore nocturnò Æſchylus tamen ſolas Erinnyes, nocturnò ſacrificiò, *Nocte* mediâ offerri ſolitò, placari ſolitas fuiſſe docet, *in Eumen. p.* 275.

> Καὶ νυκτίσεμνα δεῖπν' ἐπ' ἐσχάρᾳ πυρὸς
>
> Ἔθυον ὥραν οὐδενὸς κοινὴν θεῶν.

In quæ verba *Scholiaſtes*: Ἐν μέσῳ τῷ μεσονυκτίῳ, inquit, μόναις Ἐρινύσιν ἀπάρχονται. *In media nocte ſolis Erinnyſi primitiæ offeruntur.* Vide eundem *in Oedipo Col.* & infrà voce *Veneficium.* Nec omittendum, Tribunos plebis *Nocte* non minùs, quàm interdiu, januas, tanquam aſyla miſerorum, Romæ debuiſſe habere apertas, unde abnoctare illis non licebat: quum illorum officium eſſet, ſuâ præſentiâ atque interceſſione, injuriam Populi prohibere, *Livius* tamen ſcribit, Tribunos in Siciliam miſſos ad P. Scipionem ex illa Inſul. retrahendum; niſi tum nondum Lex hæc lata fuerit, vel quod veriſimilius, lege fuerint ſoluti. Vide Gellii *Notæ in loc. cit.* infrà quoque aliquid, voce *Puella*, it. *Puerpera.* &c. Quæ verò de *Noctis*, apud gentes varias, prærogativa retrò diximus, confirmat pluribus Matth. Berneggerus *in Taciti Germ. quæſt.* 53. ubi hodieque apud Germanos veteris conſuetudinis veſtigia ſupereſſe monſtrat, cùm feriarum quarundam nomina à *Nocte*, non die, ſumantur, dieſque illi 12. qui Natalem Chriſti ſequuntur, appellentur *die Weyhenachte*, quaſi *ſacratæ noctes*: & Lupercales illi dies, qui tempus Quadrageſimæ præcedunt, *Faſtnacht*, tanquam, *noctes jejunio vicinæ.* Idem ex antiquiſſimo illo Gentium more, Bohemos, Polonos, Sileſios, Marcomannos, alios, à Solis occaſu ad proximum Solis occaſum diem ducere, eorumque priori horologia, cùm Sol occubuit, 24. ictus edere, qui vigeſimæ quartæ horæ, i.e. totius diei, finem indicent, narrat. Vide quoque Cujacium *Obſervation. l.* 15. *c.* 32. & Bodinum *de Republ. l.* 4. *c.* 2. Nec omittenda ſemilucentium temporum conſuetudo, quâ Dominus, cùm vaſſallo Feudi poſſeſſionem renuntiat, *trium noctium* illi ſolùm ſpatium poſſeſſionis indulget. Docet id Dudo Sanquintinius *Hiſtor. Norm. l.* 3. *Rex deceptricibus querimoniis inſtigatus, precatus eſt Bernardum, ut daret ſibi conſilium his rebus. Tunc Bernardus; Mitte legatum ad Hugonem Ducem Magnum, qui Bajocenſia jura illi contradicat & non poſſidere pluſquàm* tribus noctibus, *& dicat non tenere ea ſe amplius, quia malè uſus eſt conſiliò* &c. Quomodo verò *Noctium* & Dierum magnitudinem indagaverint Romani, legas apud Plin. *l.* 36. *c.* 10. quem vide, ut & Dalechampium *Notis ad eum.* De more Areopagitarum, *noctu judicandi*, cæterorum Athenienſium *noctu conſultandi*; Romanorum, *noctu comeſſandi & ſpectacula edendi*; Spartanorum *noctu ſine tædis ambulandi*, reis item *capitale ſupplicium irrogandi*, aliiſque, vide apud Alex. ab Alex. *Genial. dier. l.* 3. *c.* 5. Caſaubon. *ad Sueton. Domitian. c.* 4. Alios, & infrà *Veſper.*

NOX Dies in Iulis Græcorum, quem ἀρχαίαν νυκτερινὴν. *teſta conterpanem*, dixêre, vide infra *Teſta.*

NOX Prima, primò die poſterior fuit, uti videbimus infrà, in voce *Veſper.* Mediò ævò Jus *primæ Noctis* in adſcriptitios ſeu ſervos glebæ, vulgò *Bathinodium*, quaſi *Leduead*, i.e. *Lecti neceſſitas*, à Dominis urgebatur, quod erat præſtatio pro redemtione primæ noctis nuptiarum, à ſervis exigi ſolita: cujus veſtigia etiamnum ſupereſſe, in Belgii, Friſiæ & Germaniæ aliquot tractibus, docet Dan. Papebrochius ad *Vitam* S. Foranni Abbatis Walciodor. Similiter in Anglia villanos, pro filiabus ſuis, ne illarum pudicitia à Dominis libaretur, Nuptiali nocte, 32. denarios iis ſolvere conſuevitſſe olim, diſcimus ex Bractono *l.* 2. *c.* 8. §. 2. *Vetere Scheda* apud Spelmann. Aliis. Apud Scotos verò intuiti Evenilege, cum prima noctæ Nuptæ, etiam liberorum hominum, nox Proceribus per gradus deberetur, Malcolmus III. uxoris ſuæ precibus conceſſit, ut contumeliam illam Sponſus dimidiatâ argenti marcâ redimere poſſet, quæ penſio inde *Marcheta* appellata eſt. Vide ſuprà in hac voce, ut & voce *Judith*, ubi ſimile quid a Græcis olim in Judæorum virgines ſtatutum diximus.

NOX Sacrata, quæ diem Paſchatis præcedit, in qua Baptiſmus conferebatur, apud Auguſtin. *Serm. ad Catechum.* Senator *l.* 8. *Ep.* 31. *Cum die ſacrata Noctis precem Baptiſmatis cæperit Sacerdos effundere.* In ea viros & mulieres convenire olim in Templis ſolitos, ut precibus ibi invigilarent, velut exſpectantes adventum Domini ſummò mane redu gentis, legimus apud Tertullian. *ad Uxorem l.* 2. *c.* 4. ubi eam hortans, ne poſt obitum ſuum viro nubat infideli, hoc inter alia adhibet argumentum quòd talis maritus non patienter laturus foret uxoris ſuæ abſentiam, in anniverſario Paſchatis pervigilio. Qui mos cùm in aliis quoque & Martyrum Natalitiis ſucceſſu temporis inoleviſſet, ſenſimque in varios abuſus degeneraviſſet, tandem ſublatus eſt, uti diximus ſuprà, ubi de *Nocturnis Cœtibus.* Cæterùm præconia *Noctis Paſchalis* habes apud Rupertum Tuitienſem *de Div. Offic. l.* 6. *c.* 26. Sed & *Sancta Nox*, quæ Nativitatem Domini, quæque Pentecoſtem antecedit, dicta eſt, Helgaudus in *Roberto* Rege Francor. *Sanctas Noctes h.e. Nativitatis Domini, ſimilis Paſchæ & Pentecoſtes, ſic totas ducebat inſomnes, ut nec ſedens vel ſtans ſomnum caperet.* &c. Vide Rabanum *de Inſtitut. Cleritor. l.* 11. 38.

NOX Semeſtris, ſub utroque polo, vide infrà *Polaris Stella.*

NOXA, inter Gentilium idola, apud Juſtinum Mart. *Orat. ad Gent. p.* 71. Græcè Ἄτη. Vide quoque *Ate.*

NOXIALIS Stipes, Prudentio *in Romano v.* 114. *Eculeus* dicitur. Vide ſuprà *Eculeus.*

NOXII trecenti, cum auratis chlamydibus in arenam miſſi, apud Æl. Spartian. *in Hadriano, c.* 17. *Quum à Pharaſmane ipſe quoque ingentia dona accepiſſet, atque inter hæc auratas quoque chlamydes, trecentos noxios cum auratis chlamydibus in harenam miſit, ad munera ejus deridenda.* Solebant enim Noxii per amphitheatrum in auratis tunicis & purpureis togis traduci: *Donec confixi & flagellati & ignem emittentes ex florida illa ac pretioſa veſte conſumerentur*, Plut. *de Sera Numin. Vind.*

NOYM, Nilus ab Ægyptiis ſic dictus. Orus Apollo *Hieroglyph.* 21. Νεῖλον σημαίνοντες γράφουσιν, ὃν καλοῦσι Νοῦν, ἑρμηνευθὲν δὲ σημαίνει νέον. Ubi *Cauſinus*, *Quod autem ait, Nilum ab Ægyptiis* Νοῦν *appellari, congruentia dicit Heſychio; qui in dictione* νοῦς, *ait eam ſignificare* ψυχήν, *ποταμόν.* At verò ſi fluv. hicce *Noym* appellatur, quid ſi pro Νοῦν Νεῖν reponamus. Certè non invenuſta eſt illa Wendelini conjectura, qui ab Hebræo [illegible] *naim*, quod eſt *jucundum*, deducit. Quid enim Ægypto jucundius vel ſuavius Nilò accidere poteſt? *Illa facies*, ait Seneca *l.* 4. *Nat. Quæſt. c.* 2. *pulcherrima eſt, cùm jam ſe in agros Nilus ingeſſit, &c.* Nic. Lloydius.

NOYS, Græcè Νοῦς, Ciliciæ fluv. Vide *Ceſtrus.*

NOZERETUM, oppid. Comitatus Burgundiæ, olim *Nucillum*, à nucibus dictum: ſed Ludovicus Princeps Cabillonius, ab expeditione Hieroſolymitana reverſus, *Nazareth* [illegible] dici voluit, quum id muris cinxit, *Merul. Merula.*

N. U. in notis antiquorum, *Non vis*: vel *non valet*, vel *non vacat*. NU. *Nuptias* denotat &c.

NUAGERTA, inquit Nebriſſenſis *in ſuo Dictionario*, Ptolemæo Galliæ Belgicæ urbs eſt. *Aquiſgranum Jovio, Vegetra, Sabellico, Veterra, Volaterrano.*

NUBA, Rex Daniæ, ab Henrico I. Cæſare ad Chriſtianiſmum vi adactus.

NUBÆ, populi Libyæ juxta Nilum. Dicuntur & *Nubai*, & *Dabai*, & *Numides*, *Steph.* fortè verò pro Δαβαῖοι, Νωβαῖοι reponendum.

NUBÆI, populi Arabiæ deſertæ, Plin. *l.* 6. *c.* 28.

NUBES, in Sacris, à Deo ſæpius adhibita reperitur, cùm Populo ſuo placuit ſe manifeſtare. Inprimis memorabilis fuit *Columna Nubis*, quâ Ægyptò egreſſos Iſraëlitas Deus per deſertum duxit. Exod. *c.* 13. *v.* 21. 22. *Dominus autem præcedebat eos, ad oſtendendam viam; per diem, in columna* Nubis; *per noctem, in columna Ignis: ut dux eſſet itineris utroque tempore. Nunquam defuit columna* Nubis *per diem, nec columna ignis per noctem, coram populo.* Ubi itaque columna illa ſtabat, ibi caſtrametandum erat; illâ progrediente, ipſi quoque faciebant iter; & proin, cùm Iſraëlitis apparuiſſet, ſtatim poſt exitum, illa ſtationes eorum partiebatur: quarum ſecunda fuit in *Succoth*, tertia in *Etham*, quod ſitum erat in fine deſerti, i. e. in ultima ſolitudine, adjacente Mari Rubro. Licèt autem duplex videatur fuiſſe columna *Nubis* & *Ignis*, unam tamen fuiſſe apparet, ex Exod. *c.* 14. *v.* 19. *Erat* Nubes *tenebroſa & illuminans noctem, ita ut ad ſe invicem toto noctis tempore accedere non valerent.* Ubi unam & eandem *Nubem* ab una parte, nempe Ægyptiorum, tenebroſam; ab altera autem lucidam, in gratiam Iſrae-

Iſraëlitarum, habemus. Vide quoque Numer. *c.* 9. *v.* 21. Conſentit Philo. *Fertur*, inquit, *illo tempore ingens accidiſſe miraculum, quale nunquam auditum fuerat poſt hominum memoriam. Præcedebat populum* Nubes *magna, in columnæ ſpeciem, ſolari ſplendore lucens interdiu, noctu verò flammeo, ut ejus ductu, abſque periculo errorum, incederent.* Ubi tamen, ſine Scripturæ auctoritate, nubi illi ſolarem ſplendorem tribuit. De forma *Nubis* hujus deductricis, dubitare non ſinit nos *columnæ* nomen: oportuit ergo columnæ fuiſſe ſimilem, quantum ad rectitudinem & figuram, ut & quod ad craſſitudinem anguſtam. Nam baſis illius tantùm tegebat & obumbrabat Tabernaculum DOMINI. Quod ad altitudinem autem, oportuit valde porrectam eſſe cœlum verſus. Si enim in latum ac admodum extendiſſet, liberum prohibuiſſet cœli & aëris aſpectum: Niſi verò admodum excelſa fuiſſet, non potuiſſet longe lateque, quà ſe cumque caſtra porrigebant, conſpici. Sed difficile explicatu, quomodo columna potuerit ardorem Solis de die ab Hebræis repellere: cum enim maxima eſſet multitudo & latè extenderetur, oportuit figuram *Nubis* de die protegentis & caſtra eorum obumbrantis, fuiſſe expanſam: quod etiam Pſaltes teſtatur Pſalm. 105. *v.* 39. Ideo ſunt, qui aliam fuiſſe *Nubem* protegentem, aliam dirigentem, velint, Alii Nubem illam ita a Deo directam dicunt, ut noctu exſurgeret in figuram pyramidalem igneam; die verò eâdem Dei virtute expanderetur in modum nubis. Materiam illius quod ſpectat, ſine dubio & illa plane fuit extraordinaria ac miraculoſa. Motorem habuit Dei Angelum, ut conſtat ex verbis Moſis *c.* 14. *v.* 19. *Tollens ſe Angelus Domini, qui præcedebat caſtra Iſrael*: nempe in ipſa nube. Unde Philo, *Credi*, inquit, *poteſt, aliquem ê ſummi Regis præfectis, Angelum nube involutum, eos duxiſſe, quem nefas ſit aſpicere mortalibus oculis.* Ignis verò non verus fuit, ſed rutilans fulgor (qualis apparet in nubibus denſioribus, in quas ſe opportune radii Solares inſinuant) quem ſub noctem columnæ iſti Deus indidit, & quidem tantum, ut omnibus Ebræorum caſtris illuminandis ſufficeret. Ratio autem ductûs illa videtur fuiſſe: Poſt extructum Tabernaculum, columna *Nubis*, quieſcentibus caſtris, ſuper Tabernaculo manebat; cùm movebatur autem, antecedebat caſtra. Et quia tribus Juda cum vexillo ſuo primum tenebat locum, ideirco vel ſuper vexillum tribus Judæ, vel paulo ante ipſum collocabat ſe & verſùs eum locum, in quem tendebat, univerſa caſtra iter ſuum dirigebant. Sed cùm quieſcendum eſſet, recedebat a vexillo tribus Juda, & ab anteriore caſtrorum parte referebat ſe in medium caſtrorum locum, ut ſupra Tabernaculum reſideret: quod, tam cùm quieſceret, quam cùm moveretur, ſemper medium tenebat locum. Cùm autem columna ſignum proficiſcendi dediſſet, tum juſſu Moſis Sacerdotes filii Aaron clangebant tubis, ut Populus colligeret & convaſaret ſua, migrandi cauſâ, omnibuſque ad iter expeditis, levabant Sacerdotes arcam Domini: quâ elevatâ, dicebat Moſes, *Surge Domine & diſſipentur inimici tui* &c. depoſitâ verò, *Revertere Domine ad multitudinem exercitus Iſrael*, Numer. *c.* 10. *v.* 35. Quando cœperit, aut deſierit apparere hæc columna, etiam non extra controverſiam eſt. Quia mentio *l. c.* ubi agitur de tertia manſione, ejus primùm fit, Hieronymus hinc conjicit, tum primùm apparuiſſe. *Ep. ad Fabiolam de XL. manſion.* Defeciſſe autem alii volunt poſt mortem Aaronis, utpote Scripturâ de illa in poſterum ſilente. Sed neutrorum ratio ſolida, namque & deportationis oſſium Joſephi mentio fit in tertia demum ſtatione, cùm tamen neceſſarium ſit, ea ex Ægypto fuiſſe allata. Nec verùm eſt, quod dicunt de ſilentio Scripturæ, poſt mortem Aaronis; cùm Deuteron. *c.* 33. *v.* 2. columnæ iterum mentio fiat, Moſe morti jam proximo. Probabilius proin, uti Deus ab initio peregrinationum hanc directionis ſuæ teſſeram Iſraëlitis dare voluit, ita ad finem uſque perduraſſe. Alia fuit *Nubes*, ſed & illa à Deo miraculoſè excitata, *in* cujus *denſitate* ſe ad Moſem venturum, dicit Deus Exod. *c.* 19. *v.* 9. atque quæ *cooperiebat montem*, *v.* 16. in quo Legem Populo promulgavit. *Nubes* enim, quæ interdiu Iſraëlitas comitabatur non dicitur *Nubes denſa* vel *caliginoſa*, ut hæc; neque in monte ſubſiſtebat, ſed incumbebat caſtris Iſraëlitarum &c. Vide Andr. Rivet. *Exercitat. in Exod. ad loca cit.* Nec eadem fortè cum *Nube*, & *Igni* ſive *Nube*, mediô ſinu igneam ſpeciem complexâ, quæ ex nube illa divinum in modum coruſcabat, atque Arcæ Propitiatorium opplebat. Inter Cherubinos enim ſedes ac thronus Dei erat, qui locum iſtum gloriâ implebat ſuâ; cujus externum ſymbolum erat *Nubes* & *Ignis*, quæ inde *Gloria* Dei appellantur. Exod. *c.* 40. *v.* 34. 35. coll. Numer. *c.* 9. *v.* 15. eò quòd hic ſive ignis ſive lux glorioſum præſentiæ ejus ſymbolum. Vide Exod. *c.* 24. *v.* 16. Numer. *c.* 16. *v.* 42. & conf. Lucæ *c.* 2. *v.* 9. Matth. *c.* 17. *v.* 5. Actor. *c.* 7. *v.* 55. & *c.* 22. *v.* 6. 11. Apocalypſ. *c.* 14. *v.* 14. Atque hic locus ſupra arcâm, quem Cherubinorum alæ amplexu ſuo incingebant, & *nubes* illa auguſtum in modum mediam adimplebat, propria Numinis ſedes erat, *Quia in* Nube *apparebo ſuper operculum illud* &c. Levit. *c.* 16. *v.* 2. *Dominus Rex factus eſt ſedens in Cherubinis*, Pſalm. 99. *v.* 1. In quo viſibili ſigno erat præſens ac petentibus dabat reſponſa. Exod. *c.* 25. *v.* 22. & Numer. *c.* 7. *v.* 89. Hebræis שכינה ſeu *glorioſa Dei in terris habitatio*, quam Judæi tantopere celebrant. Cùm verò in Tabernaculo omnia Myſtica eſſent, *Nubes*, inque ea Ignis ſpecies, quid niſi Divinæ Naturæ in vili Carne inhabitationem teſtabantur? quam tamen igne ſuô & divinô fulgore impleturus, atque ex humano corpore, tanquam ex adyto, certiſſima reſponſa daturus foret. *Sermo caro factus eſt*, καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, *& habitavit in nobis; Et vidimus gloriam ejus Joh. c.* 1. *v.* 14. &c. Vide Franc. Burmannum *Synopſi Theolog. Part.* I. *L.* 4. *c.* 14. §. 21. 22. 23. & 29. De Baptiſmo verò in *Nube* & Mari, cujus mentio 1. Corinth. *c.* 10. *v.* 1. Jo. Seldenum *de Synedr. l.* 1. *c.* 3. Atque hinc fortè ortum, quòd *nubes* coluiſſe Judæi crediti: de quibus Juvenalis *Sat.* 14. *v.* 96.

> *Quidam ſortiti metuentem Sabbatha patrem,*
> *Nil præter* Nubes, *& cœli numen adorant.*

Quod idem de Chriſtianis exiſtimatum. Unde de utriſque Tertullian. *Apologet. c.* 24. *Alius, ſi hoc putatis, nubes numerat orans, alius lacunaria.* Niſi hoc malis inde acceſſere, quòd oculis in cœlum ſublatis orare ſoliti utrique, unde Gentilibus occaſio illa fingendi nata. At Socrates apud Ariſtophanem diſertè *Nubes* vocat σεμνὰς θεὰς, *venerandas Deas*, aliaſque cum Aëre & Æthere ſic alloquitur,

> Ὦ δέσποτ' ἄναξ, ἀμέτρητ' Ἀὴρ, ὃς ἔχεις τὴν
> γῆν μετέωρον,
> Λαμπρός τ' Αἰθὴρ, σεμναί τε Νεφέλαι
> βροντησικέραυνοι.

in *Nub.* Qua de re vide Ger. Jo. Voſſ. *de Orig. & progr. Idolol. l.* 3. *c.* 13. ubi de *Nubibus*, illarumque multiplici utilitate, triplici inprimis effectu, *Pluvia*, *Nive* & *Grandine* compleâ: uti de *divinatione ex Nubibus* ſuprà, de Magis verò νεφοδιώκταις infrà voce *Tempeſtas*.

NUBES ſuper ſupercilia, apud Philoſ. *Hiſtor. Animal.* ubi de leone, περὶ τὰς ὀφρῦς καὶ τὰ ῥινὰ ὑπὸ τῷ μετώπῳ, ὡς νέφος ἐπανεστηκός, *ſupercilia & naſo ſub fronte, tanquam nubes eminens*: eleganti metaphorâ vocatur epiſcynii in ira demiſſio, quâ & oculi pars obtegitur, & vultus, tanquam nube obductus, fit triſtior & moroſior. Hinc de Iſmene Sophocles, in *Antigone* *v.* 533.

> Νεφέλη δ' ὀφρύων ὕπερ αἱματόεν
> Ῥέθος αἰσχύνει ———
> Nubes *autem ſuper ſupercilia cruentam*
> *Faciem deformat* ———

Et Euripides *in Hippolyto*, de nutrice Phædræ,

> Στυγνὸν δ' ὀφρύων νέφος αὐξάνεται.
> *Triſtis ſuperciliorum* nubes *augetur.*

Et in ejuſdem *Electra* Clytemneſtræ imputatur, quòd, cùm res Trojanorum malè cederent, illam viderent [illegible], *oculos obnubilantem*. Et in *Phœniſſis*, Regem Creontem [illegible], *nubiloſum*, i. e. triſtem & moroſum appellat Chorus. Quale illud Ciceronis *Orat.* 37. *in Piſonem*, *Frontis tuæ nubeculam pertimeſcerem.* Et Horatii *ad Lollium l.* 1. *Ep.* 18. *v.* 94.

> *Deme ſupercilio nubem* &c.

Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 3. *c.* 2. & ſuprà in voce *Epiſcynium*.

NUBIA, incolis NEUBA, regio ampla Ægypto adjacens, verſus Nilum & Nubiam fluv. undique montibus vallata, Presbyteri Joannis, Æthiopiæ Imperat. regnô in multas provincias diſtinctô undique cincta; olim Chriſtianam religionem profeſſa, nunc ab ea deficit. Regio eſt ditiſſima aurô, atque ebore, ſaccari & frumenti feraciſſima. Præcipua urbs eſt Dangala, cujus incolæ ſunt admodum divites & cum Ægypti mercatoribus negotiantur. Quòd Presbyteri Joannis mentionem faciat author, mihi in mentem revocat, quod de eo tradit D. Brianus Waltonus, Epiſcopus haud ita pridem Ceſtrienſis, *in Præfat. Introductionis ſuæ ad lectionem Linguarum Orientalium.* Sic enim ille: *Rex Æthiopiæ, qui longè lateque multis populis per Africam imperat, à multis vocatur* Presbyter Joannes (*Angli vocamus* Preſter John) *ſeu* Pretegianus, *quem poſt Scaligerum Regem Abyſſinorum eſſe volunt, errore manifeſtô; cùm certum ſit, in ultimis Aſiæ finibus, non in Africa ante* 400. *Ann. regnâſſe regem Chriſtianum, qui ſermone Perſicô* Padeſcha Priſtigiani, i. e. *Apoſtolicus vocabatur, unde* Presbyteri Joannis *nomen ortum.* Terminatur à Septentrione Ægyptô & deſertô Barcæ, ab Occaſu Zaarâ regione, ab Ortu, & Meridie, Æthiopiâ ſuperiori ſeu Abyſſinia, ad 400. leuc. Gall. extenſa. Urbes præter Dancalam, ſunt Cuſa, Gualva, Jalacum & Sula, *Baudr.* Vide *Abyſſinia*.

NUBIANI, errones qui ſe Ægyptios vocant. Vide *Cyngari*.

NUBUNANGA, Rex Japoniæ celebris. Cùm enim Japonia in 52. Regna diviſa, uni paruiſſet olim Monarchæ, quem *Dairum* appellabant; horum auctoritas jam inde ab A. C. 1500. propter inteſtina diſſidia, multum diminui cœpit, Regeſque Provinciarum paſſim rebelles, propria ſibi conſtituêre Regna. E quibus præcipuus fuit *Nubunanga*, Rex Voaris, qui captâ urbe Meacô, A. C. 1570. potentiſſimus totius Japoniæ Rex evaſit; ita tamen, ut adhuc Dairi auctoritatem agnoſceret. Ei ſucceſſit eôdem titulô Taxiba Quaba Condonus A. C. 1586. Quem cùm excepiſſet Taikoſamma, Imperator hic Japoniæ à Dairo, ſponte ſe abdicante, declaratus, A. C. 1600. novam Monarchiam condidit, Georg. Hornius *Orb Imper. p.* 311.

NUCA Johannes, ultimus Juſtitia Aragoniæ, ſecuri percuſſus annitente Philippô II. Hiſpaniæ Rege. Fuit autem *Juſtitia Aragonum*, Magiſtratus in eo Regno ſupremus, coram quo Reges in genua procumbere, & capite apertô jurare tenebantur, ſe omnia privilegia & leges Aragonum ſanctè obſervaturos; quô factô formula hæc pronuntiabatur à Prætore nomine Populi: *Nos qui tanti ſumus, quanti vos & plus quàm vos poſſumus, Regem vos eligimus his atque his conditionibus; Inter vos & nos unus eſt majore imperio, quam vos.* Apud eundem Rex à quolibet ſubditorum ſuorum poterat accuſari, eratque penès eum abſoluta poteſtas explicandi leges, cui explicationi ſine ulteriore provocatione erat ſtandum. Quod frænum potentiæ ſuæ impoſitum ægrè ferentes jam antiqui Aragoniæ Reges variis artibus Magiſtratûs hujus vim enervare ac tandem evertere conati ſunt. Igitur A. C. 1469. ſpecioſô libertatis titulô impetrârunt, ut quotannis inſtituerentur Cenſores, qui examinarent Juſtitiam; inter multos Cenſores [illegible] aliquos ſibi conciliare poſſe rati, quorum auxiliô tam formidabilem ſibi potentiam infringerent. Conſtitutum ergo fuit Collegium XVII. Virorum titulô *Inquiſitionis*, cui Juſtitia Aragonum quotannis rationem factorum reddere teneretur. Tandem Philippus II. Anton. Pererio, qui intimus ei Secretarius fuerat, in Arago-

niam patriam, ob iram Regis, Profugo, & à Philippo ad Juſtitiam provocante, cùm à Juſtitia, tanquam ſuſpecto, ad Collegium Inquiſitionis provocaſſet, hócque etiam modò nihil effeciſſet, exercitu comparatò, Cæſaraugustam expugnavit, antiquiſque Aragonum privilegiis ſubverſis, Nucem ſecum percuſſit, poſt ſublatum Libertatis vindicem, reliquis in ſervitutem redactis, A. C. 1592. Idem p. 171. & 187. Vide quoque in voce *Juſtitia*.

NUCARETUM, vulgò *Narrey*, locus eſt Galliæ, in pago Vabrenſi, in Comitatu Scarponenſi, veteribus *Titulis* memoratus, apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Vabrenſis pagus*.

NUCATÆ, in *veter. Inſcr.* NUCATÆ DE SELECTIS EX X. L. PROFUNDANTUR. ubi vulgò malè ſcriptum, MICATAS: Græcis καρυωτὰ ſunt, *caryota* quoque Solino, *c. ult.* h. e. *caryota palma*, quod integrum eſt, ut Græcis καρυωτοὶ φοίνικες. *Caryota* abſolutè Ovidio,

Hoc limine ſputo Jani caryota Calendis.

Sparſionis certè nucum, in dedicationibus ſtatuarum & tumulorum ſolemnibus frequens mentio. Hic Nucatas, i. e. caryotas palmas ex decanis quinquaginta profundi ſpargique jubetur. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1319.

NUCERIA, Italiæ urbs, infra Brixellum, haud procul à Padi ripa, vulgari nunc vocabulò *Luzera*, five, ut alii dicunt, *Luzzara*. Hoc omnium ferè judiciò eſt id oppid. quod *Ptolemæo* vocatur Νουκερία. Ἡ δὲ Γαλλία, inquit, ἡ Τογάτα ἔχει πόλεις ταύτας. Πλακεντία, Βρίξελλον, Πάρμα, Ῥήγιον Λέπιδον, Νουκερία, Τάννετον, Μούτινα, Βονωνία. Nec mirum ſit, quæ olim fuerit *Nuceria*, eam nec dici *Luceriam*, quando clariſſima quondam Romanorum colonia *Luceria* in Apulia, vulgò nunc vocatur *Nucera*; rarò *Lucera*. Quanquam hæc apud antiquos etiam auctores *Ptolemæum*, & *tabulam itinerariam*, legitur Νουκερία Ἀπουλῶν. Apud Appian. verò, *Civil. bellor. l.* 2. ſimpliciter Νουκερία. Unde mihi haud levis, nec vana conjectura, iſthanc etiam in Gallia Togata dictam fuiſſe jam olim, ut nunc *Luceriam*; qua de cauſa poſteà ad diſcrimen hujus *Ptolemæus*, atque auctor *Tabulæ* ſcripſerunt, Λουκερία Ἀπουλῶν. *Cluverius.* longitud. 26. 15. latitud. 43. 03. *Nic. Lloyd.*

NUCERIA, *Baudrando*, *Nocera*, urbs eſt Umbriæ, ad radices Apennini, in limite Marchiæ Anconitanæ, 16. milliar. à Spoleto in Septentrionem Fabrianum verſus; 15. à Camerino in Occaſum, Aſiſium verſus, uti à Fulginio in Circium in colle, ad fontes Tiniæ, ſub Pontifice Plin. *l.* 3. *c.* 14. *Strab.* Leander Alberti, *deſcr. Ital.*

NUCERIA, Campaniæ Felicis urbs trans Veſuvium montem in valle, quam Sarnus amnis inter Veſuvium & Lactarium montem efficit, ſita; vulgò *Nocera*, Plin. *l.* 3. *c.* 5. *Herculaneum Pompeii haud procul ſpectante monte Veſuvio, alluente verò Sarno amne: ager Nucerinus & 9. mill. paſſ. à mari ipſa Nuceria.* Lucan. *l.* 2. *v.* 472.

Tu quoque commiſſa nudatam deſeris arcem
Scipio Nuceria. ——— ———

Silius Ital. *l.* 8. *v.* 533.

Illic Nuceria, & Gaurus navalibus aptus
Prole Dicarchæa: multo cum milite Graja
Illic Parthenope, & Pœno non pervia Nola.

Oppidani *Nucerini*, Polyb. *l.* 2. Liv. *l.* 27. *c.* 3. Origo oppidi licèt non adnotata ſit, tamen antiquitas ejus inde apparet, quòd jam inde in 1. Decade hiſtoriarum ſitum ejus meminit Livius, qui *l.* 9. *c.* 41. ſic ſcribit: *Conſules partiti provincias. Etruria Decio, Samnium Fabio evenit; Is profectus ad Nuceriam, Alfatenos, jam tum pacem petentes; quòd uti eâ, cùm daretur, noluiſſent, aſpernatus, oppugnando ſubegit.* Mira ſanè admodum res: Fabium, uti Aliſas, Samnii oppidum, oppugnaret, longè hinc ad Nuceriam, extremam Campaniæ in mediterraneis urbem, profectum. Sed mendum hîc indicat Diodorus, l. 19. Οἱ δὲ τὴν Νουκερίαν τὴν Ἀλφατέρναν καλουμένην οἰκοῦντες, ... ὑπὸ τινῶν τὴν μὲν Ῥωμαίων φιλίαν ἀπέστησαν, πρὸς δὲ τοὺς Σαμνίτας συμμαχίαν ἐποιήσαντο. Et Sigonius, ad locum Livii prædictum, teſtatur, in veteri exemplari ſe reperiſſe ita, *ad Nuceriam Alfaternam.* Et Franciſcus Modius affirmat, in membranis Fuldenſibus ſic eſſe; *ad Nuceriam, Alfaternamque.* Unam intelligi debere urbem, diſertè teſtantur verba. Tum *Alfaternos* ſcribendum eſt, ſi orationi ſuus ſenſus conſtare debet. *Nuceria* igitur hæc *Alfaterna* dicta; & oppidani ejus *Nucerini Alfaterni*, ad diſcrimen *Nuceriæ Camellariæ*, quæ eſt in Umbria. Appian. ἐμφυλ. 4. ubi narrat, præcipuas Italiæ urbes ab triumviris militibus fuiſſe deſtinatas, ad colonias deducendas, hanc etiam *Nuceriam* inter eas connumerat. Coloniam deductam fuiſſe, ex Tacito apparet. Is quippe Annal. *l.* 13. *c.* 31. in principatu Neronis ita ſcribit: *Colonia Capua atque Nuceria additis Veteranis confirmatæ ſunt.* Et *l.* 14. *c.* 17. *Sub idem tempus, levi contentione atrox cædes orta inter colonos Nucerinos, Pompejanoſque, gladiatorio ſpectaculo.* Ab Auguſto Imperatore primùm deducta eſt, cognominataque *Nuceria Conſtantia.* Frontinus *l. de Coloniis: Nuceria Conſtantia, muro ducta colonia, deducta juſſu Imperatoris Auguſti*, *Cluver.* Nunc urbs eſt Principatus citerioris in regno Neapolitano cum titulo Ducatus Barberinorum, 8. milliar. à Salerno in Ortum, 10. ab Amalphio in Boream. *Baudrand.* Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Salernitano. *Nucera di Pagani* vulgò dicta, eò quòd à Saracenis capta fuit. *Strabo, Appianus, Florus, Volaterr.* Leand. Alberti *deſcr. Italiæ, &c.* longitud. 38. 42. latitud. 40. 14. *Nic. Lloyd.*

NUCES, inter pueriles luſus, numerantur Martiali *l.* 13. *Epigr.* 1. *v.* 7.

Hæc mihi charta nuces, hæc eſt mihi charta fritillus.

Et *l.* 14. *Epigr.* 18.

Alea parva nuces & non damnoſa videtur:
Sæpe tamen pueris abſtulit illa nates.

Qui Saturnalibus inprimis iis indulsit. Unde *Saturnalitiæ nuces*, eidem *l.* 5. *Epigr.* 31. *v.* 7.

Commoditas niſi ſorte tibi, potiuſque videtur,
Saturnalitias perdere, Varro, nuces.

Variè autem id fiebat, ut infra videbimus. Addo hîc ſaltem *caſtellatis nucibus ludendi* modum, Suetonio memoratum *Aug. c.* 83. *Animi laxandi cauſâ modo piſcabatur hamô, modo talis, aut caſtellatis nucibus ludebat*: quod genus luſionis ex veteri conſuetudine pueri noſtri hodieque uſurpant; cum videl. ut Ovid. *in Nuce v.* 76. ait, *ſuppoſitis additur una tribus* &c. Atque hinc *Nuces ſpargendi* ritus, in Nuptiis. Sponſâ enim in thalamum apud Romanos deductâ, foribuſque occluſis, Juventus aderat cum nucibus, quas cum ſtrepitu, fremitu, cantu ſpargerent, uti legere eſt apud *Virgilium* & in *Epithalamio* Catulli. Non tam, quia quaſi tripudium faciunt jactæ nuces; vel quia putamine, cute, teſtâ, coriò medullam tegentes, pari munimentô conjugibus fœtus protegi indipiſcant: quam ut omittendas eſſe animi lavationes novaque œconomiæ ſtudia auſpicanda, hôc modô Veteres teſtarentur. Certè Perſius per illa verba, *Sat.* 1. *v.* 10.

——— *Nucibus facimus quæcunque relictis*,

è primori ætate egreſſionem denotat. J. C. Scaliger *Poetic. l.* 3. *c.* 101. Sed & *ſparſio nucum* inter ſtrategemata, hôc enim modô non paucas urbes, atque inter illas Ambianum, Picardiæ metropolim, ante finem præteriti ſeculi, ab Hiſpanis, captam eſſe, legimus. Contra *nucibus* Caſilini, tempore obſidionis, vixêre: *quas fuſas ab Romanis caſtris, quum medio amni ad Caſilinum deflueret, crates immiſſæ excipiebant*, apud Livium *l.* 23. *c.* 19. &c. De *Nucum ſparſione* in Dedicationibus, alibi. Vide plura infra, in voce *Nux*.

NUCETULUM, vel NUCETELLUM, vel NUCETUM MINUS, vulgò *Noiſiel*, item *Noiſel* & *Noiſeau*, ut & *Noiſi le petit*, locus eſt Galliæ, in agro Pariſiaco, quem Urbanus II. Pontifex *in literis A. C.* 1097. *Nucetum minus*: Eugenius III. *in lit. A. C.* 1147. & Lucius Papa A. C. 1184. *Nuſiellum villam* corruptè nuncupant. Haud procul à *Nuceto*, de quo *infra*. Sic Carentonio ſuum eſt Carentoniolum, villa *Charenteau* vulgo dicta: Campiniaco magno *Champigni*, proximum eſt Campiniacum parvum ſeu Campinigellum, villula *Champignol* vocata &c. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

NUCETUM, vulgò *Noiſi*, vel *Noiſi le Grand*, ad differentiam *Nucetuli*, de quo modò, Villa Galliæ Regia quondam, regnante apud Francos Chilpericô, nepote Clodovei Magni, ante annos 1100. in agro Pariſiaco, à nuceto ſuo appellationem trahens. *Noſiacum villam* Eugenius III. *in literis anni* 1147. numerat, inter Eccleſias Pariſienſis Monaſterii S. Martini. Henricus Francorum Rex *in diplom. A. C.* 10... *Noiſiacum ſuper Maternam*, (i. e. *Matronam*) *ſitum* vocat. *Noiſiacum Magnum* vetus ac recentius polyptychon appellat atque in Decanatu Latiniacenſi ponit. *Nucetum* genuinâ voce effert Gregorius Turonenſ. *Hiſt. Franc. l.* 5. *c.* 40. cùm ait: *Ipſe Rex* (Chilpericus) *Calam Pariſiacæ civitatis villam advenit. Regina* (Fregedondis) *vinctum juſſit eum* (Chlodoveum) *tranſire Matronam fluv. & in villa, cui* Nuceto *nomen eſt, cuſtodiri: in qua cuſtodia cultrô percuſſus, interiit, ipſoque in loco ſepultus eſt.* Nempe hic Chlodoveus, juſſu Fregedundis novercæ, ab uno è cuſtodibus ſuis cultro percuſſus ac ſub ſtillicidio Oratorii ſepultus eſt: In vico autem Cala, tranſeundus eſt Matrona, ut ad *Nucetum* ripæ ulteriori fluminis adjacens perveniatur. Aliud *Nucetum*, ſeu *Nuciacum*, vulgò *Nuciacum Siccum*, Gall. *Noiſi le Sec*, quòd nullis aquis irrigetur, in eodem agro eſt, in Decanatu Monaſterioli. Aliud fluvio Ederæ adjacens, in Briegio, inque Pariſiorum finibus, non procul à Caſtro Braja Comit. Roberti ſitum eſt, & *Noiſi* quoque appellatur. Vocatur hoc *Nucitum*, h. e. *Nucetum ſuperius*, in Actis Synodi Sueſſionicæ A. C. 862. habitæ, atque inter villas numeratur ad Regale Monaſterium S. Dionyſii pertinentes, ut hodieque pertinet. Ita autem dicitur à ſitu, poſitus enim vicus eſt trans montes Pariſiorum ſuburbanos non longè à ſylva Bungejenſi vel Liberiacenſi: Sicut Clippiacum in Alneto *Geſta* Dagoberti Francorum Regis, eandem ob cauſam, *Clipiacum ſuperius* nuncupant, ut diſtinguant à Clipiaco Sequanæ appoſito. Aliud ejuſdem nominis, in eodem Pariſiorum agro eſt inter Carolivennam & Villam Petroſam, trans Sequanam fluv. vulgò quoque *Noiſi*. Item villa ad ripam fluminis Iſaræ, in Bellovacis, inter Morantiacum *Morancy* & Bellum Montem, nec longè à Luſarcha *Luſarche* & à Camiliaco vel Camliaco *Chambly*, unde pago Camliacenſi *in Geſtis* Dagoberti Regis attribuitur. Item vicus, qui *Noſiacus Siccus* dicitur, circa Melodunum caſtrum, *in l. de vita Burchardi Comitis*, &c. Ut alia omittam: quæ omnia à *nucum* copia appellationem traxêre. Inprimis ad Briegenſem Matronæ ripam, cui rei indiciô ſunt vici, *Nucetum majus*, ac *Nucetum minus*; Item vicus dictus *ad S. Germanum de Nucibus*, vulgò *S. Germain de Noyers*, & alius, appellatus *ad Nucem*, vulgò *le Noyer*, nec non Malanoda, *Malenoue*, h. e. *Malum Nucetum*, vicus Monaſteriô inſignis. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

NUCHUL accolis, *Dara* barbaris vocatur lacus quidam Æthiopiæ, ut ſcribit *Oroſius*.

NUCINA Ligna, arte colorem nitoremque accipiunt. Unde hodieque menſæ & alia inteſtina opera ex *nuce facta*, oleô unguntur, & linteis fricantur, ut ſplendeant. Et certè menſæ ex hoc ligno etiam olim in pretio, præcipueque ex nuce montana. Strabo *l.* 12. Ἡ δὲ Σινωπῖτις καὶ ὀρεινὴν κάρυον φύει, καὶ ἐργαζόμενοι ἐξ αὐτοῦ τὰς τραπέζας τέμνουσι, *Sinopea autem regio etiam nucem fert montanam, ex qua menſæ conficiuntur.* Itaque apud Romanos quoque, ſed priuſquam citreæ, h. e. θύϊναι, in notitiam luxuriæ veniſſent. Vide Satyricum in illis. *Sat.* 11. *v.* 119.

——— *Si forte nucem dejecerat Eurus.*

Ubi *nucinas menſas* vetus Scholiaſtes vocat, quæ ex *nuce* fiebant, vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1040. & 1041.

NUCLEUS Scriptori erudito *l.* 2. *Contra Jovinianum*, memoratus, his verbis: *Rarò jejunato, crebrius nubito. Non enim poteſt implere*

implere opera nuptiarum, niſi mulſum & carnes & Nucleum *ſumſeritis, viribus opus eſt ad libidinem:* quid ſibi velit, non ſatis ſe videre ait Eraſmus, niſi quod quidam *nuces* putentur ad venerem facere. Gronovius accipit per ſynecdochen, pro quibuſvis fructuum deliciis. Martial. *l.* 13. *Epigr.* 87. *v.* 3.

Mella dari, nucleoſque jubet, dulceſque placentas,
Et quidquid pueros non ſinit eſſe truces.

Volucri equo Praſino *paſſas uvas & nucleos*, in præſepe poſuiſſe Verum, refert Jul. Capitolin. *c.* 6. Gilda *in Querolo*. *Quas illas ſannas, quos rhonchos videas, niſi nummos aſperſeris! Nam ſi inſuper nuces & ſorba dederis, totum pupillum ceperis.* Quem locum abſurdum & pene *ἀπροσδιόνυσον* queruntur Eruditi. Propriè convenit in eos, qui pupillos venabantur, ſive bonorum causâ ſive ob florem ætatis. Semper enim expoſitum fraudibus ſimplex & incautum hoc genus: unde Verris dictum quoque emanavit, *Pupillos & pupillas certiſſimam eſſe prædam Prætoribus*. Plautus *Aſinar. Act.* 1. *ſc.* 3. *v.* 6. *Auceps quando conſpicatus aream, offundit cibum. Aves aſſueſcunt. Neceſſe eſt facere ſumtum, qui quærit lucrum.* Sic, inquit, ſi munuſculis hujuſmodi captaveris pupillum, totum eum capies & in poteſtatem rediges. *Serenus Sammonicus* eadem etiam Medicinæ causâ pueris data indicat:

Proderit & pueris, quos dentis origo fatigat,
Caſtaneas coxiſſe nuces & ſorba vetuſta.

Quam purpuram ex aliquo antiquiore quoque ſumſiſſe videtur. Nam, ut apparet, id proverbium inde tranſlatum in quoſvis jactare eſt, qui monentur eſcam imponere hamis illam quam appetunt piſciculi. Acerbos, inquit, habebis, niſi nummos dederis. quòd ſi præter hoc etiam convivia & ciborum delicias præbueris facies dulciſſimos & plane tuos, eodem eventu, quo *nucibus* & ſortis pupillos demerentur. Vide Gronov. *Obſerv. in Eccleſ. c.* 19. De *nucleo* uvarum, quem Græci τὸ γίγαρτον, & olearum, quem πύρην. vocant. Vide Caſaubon. *ad Octavium Suetonii c.* 76.

NUCRIA, invenitur pro *Nucria*, urbs Tuſciæ, *Steph.*

NUDANDI Pectus, in humilitatis ſignum, mos occurrit apud Suet. *Octavio c.* 52. *Dictaturam genu nixus dejectâ ab humeris togâ*, nudô pectore *deprecatus eſt*: i. e. τῷ γυμνωτῷ. ἱκετεύσεν ἐκεῖνος, ut ait *Plut.* Apud Hebræos quoque & Græcos in frequenti uſu, quos in omni graviore incommodo veſtes laceraſſe, ex omnibus Scriptoribus notum. Vide Alex. ab Alexandro *Genial. Dier. l.* 2. *c.* 19. In luctu, inprimis matres, *nudabant*, ut illud inter gemitus ac lamenta eo faciliùs contunderent. Quod quantâ violentiâ fieri conſueverit, dicemus infrà ubi de *Planctu*. Sed & *Nudi*, ad Gymnica certamina deſcendebant olim Athletæ, ex Herculis inſtituto, ut docet Apollonius, cum Gymnoſophiſtis Ægyptiis diſputans, apud Philoſtratum *Vitâ Apollonii l.* 6. & ipſum certaminum nomen indicat. Et quidem antiquiſſimis temporibus, cœtera *nudi*, ζῶμα tamen habebant circa corporis velanda: at, poſtquam illo in agone ſoluto Orſippus impeditus victusque eſt, in poſterum penitùs nudi eſſe cœperunt: factum autem id paulo poſt 14. circiter Olympiadem, uti habet Euſtathius *Commentar. ad Homer. Il.* ψ. qui ab eo tempore Γυμνασίου nomen increbuiſſe addit. Paſchal. tamen rem aliter refert ex Etymol. γυμνάζω. Clem. Alexandrino *Pædagog. l.* 3. *c.* 5. & Q. Calabro *l.* 4. quem vide *Coronar. l.* 6. *c.* 14. Vide quoque ſuprà *Gymnaſium* & infrà ubi de *Palæſtra*, Herculis filiâ. Unum autem id de reliquis Athletis habuerit, in Muſicis Certaminibus, *nudi* non prodibant, ſed coronati, quâ quiſque coronâ, aureâ laureâque poterat, Idem *l.* 6. *c.* 12. Neque verò viros ſolùm, ſed & virgines in palæſtra nudari, Lacedæmone inprimis, moris fuit, quem Platoni *in l. de Rep.* approbatum, meritò reprehendunt, quotquot *nuditatem* homini in pœnam, ignominiam & ſcandali occaſionem ſervire, habent perſpectum. Unde apud ipſos olim Perſas *nudum* conſpexiſſe hominem capitale erat, qua de re vide Alexandrum ſuprà laudatum *l. eod. c.* 25. Proin inter contumeliæ graviſſimæ genera Beſſo parricidæ irrogata, *omni velamento corporis ſpoliatus* legitur, apud Curtium *l.* 7. *c.* 5. ubi Raderum vide. Quanto ſceleratius in Eccleſia Dei, oborti quidam, olim hodieque, Hæretici impudentiſſimi, Floriniani, Gnoſtici, Carpocratiani, Adamitæ, Anabaptiſtarum nonnulli, Alii, qui in cœtibus ſuis nudi eſſe conſuevêre. Inter quos Priſcillianus inprimis memorandus, quem *Evodius vir acer ac ſeverus* (à Maximo Tyranno Treviris tum agente ad id delegatus) *geminô judiciô auditum, convictumque maleficii, nec diffitentem obſcœnis ſe ſtuduiſſe doctrinis, nocturnos etiam turpium fœminarum egiſſe conventus, nudumque orare ſolitum, nocentem pronuntiâſſe ---Imperator* dein *cum ſociis capitis damnâſſe* legitur, apud Sulpicium Sev. *Hiſtor. Sacr. l.* 2. *c.* 65. Quam in rem vide plura, apud Jo. Forbeſium *Inſtruction. Hiſtorico-Theologic. l.* 1. *c.* 37. & infrà voce *Verenda*. Addam ſaltem inſignem hunc de *Nuditate* hominis lapſi locum Franc. Burmanni, *Synopſi Relig. Chriſt. Part.* 1. *l.* 2. *c.* 7. §. 4. *Apparuit mox à lapſu nuditatis ſenſus, & pudor, qui quidquid pudendum in homine extare arguebat, quale in primævo Dei opere non ſine conditoris contumelia cogitari poteſt. Unde naturalia velare, velut libidinis ſtimulis impar, inſtituit: quæ nihil, niſi peccati in membris jam dominantis, erubeſcenda confeſſio erat, quibus videl. abeunte ſpiritu ducatus jam ceſſerat.* De ritu *Nudandi pelle holocauſta*, Vide infra voce *Pelle*.

NUDI Pedes, viriles magis, quàm in calceis, verba Tertull. *de Pallio*. Ubi, ſi quid calceatûs inducitur à palliatis, ſandalia eſſe, non calceos, quæ res mundiſſima eſt: frequentiùs tamen nihil calceatûs inducere, ſed *nudipedes* agere, hocque virile magis eſſe, ait Clemens Alex. *Pædag. l.* 2. *c.* 11. Ἀνδρὶ δὲ οὐ μάλα ἀρμόδιον ἀνυποδησία, πλὴν εἰ μὴ στρατεύοιτο, ἐν γὰρ τῷ ἴχνος τῷ ὑποδεδέσθαι τὸ δεδέσθαι. Ἀσκητικώτατον γε τοῖς γυμνοῖς χρῆσθαι τοῖς ποσὶ καὶ πρὸς ὑγείαν καὶ εὐκολίαν ἐπιτήδειον, ἵνα μὴ ἀναγκαῖος δεσμεύηται. De Cynicis autem loquitur Tertullian. qui, ſi quid calceatûs inducebant; ſociis aut blautiis calceabantur, pluribus tamen ex his *Nudipedalia* magis celebrantibus. Ideò dixit, palliô Cynicô amictos, ſi quid calceatûs gererent, mundiſſimum opus eſſe, *nudos* tamen magis pedes habere. h. e. ἀνυποδησίαν. Nam Cynici plerumque tales, ut Aſcetæ: nihil autem ἀσκητικώτερον, quam ἀνυποδησία, quæ propria erat Cynicorum & omnium Philoſophorum, qui paulo auſteriorem aſceſin profiterentur. Ariſtophanes *in Nubibus*.

Αἰβοῖ πονηροί γ' οἶδα τοὺς ἀλαζόνας.
Τοὺς ὠχριῶντας, τοὺς ἀνυποδήτους λέγεις.
Ὧν ὁ κακοδαίμων Σωκράτης καὶ Χαιρεφῶν.
Vah mali, novi arrogantes illos,
Illos pallentes, illos nudipedes ais,
Inter quos infelix Socrates & Chærephon.

Eandem quoque ἀνυποδησίαν Pythagoriſtæ exercebant, ſed omnium maximè Cynici Philoſophi. Lucianus de Cynico, ἀχίτωνες, ἀχίτων εἶ, ἀνυπόδητος, *nudipes es*. Vide & Dionem Chryſoſtomum in ea περὶ χιτῶνος. Quare errat vir eruditus, qui *pedes nudos magis* hic de ſoleatis accipiendos cenſet, quorum pedes intecti & nudi. Nam ſolea pedem non tegebat, ſed plantam pedis tantùm. Tacitus *Annal. l.* 2. *c.* 59. de Germanico: *Pedibus intectis pari cum Græcis amictu*. Græci quoque, cùm res Romanas tractant, ἀνυποδήτους interdum vocant non qui prorſus carent calceatu, ſed qui calceos Romanos non habent, licet Græcanicas ſoleas induti ſint. Nam ὑποδήματα propriè calceos vocabant, ad diſtinctionem σανδαλίων. Sed hôc locô ita accipi neutiquam poteſt, cùm hôc ſenſu Græci omnes ἀνυπόδητοι eſſent, utpote cum ſoleis & crepidis incedentes &c. Philoſophos hos ſecuti Aſcetæ Chriſtiani non ſolùm more illorum, humillimâ & viliſſimâ veſte, qualis erat τρίβων Philoſophorum, contecti contentique agebant, ſed & *Nudipedalia* ſibi omni tempore indicebant, ut de Heracla Presbytero narrat *Euſebius*: Quod tamen totum tum arbitrarium erat, utpote nondum ullâ Aſcetarum πολιτείᾳ, qui *Monachi* poſtea dicti ſunt, certis legibus ac regulis, priſcô illô ævô conſtitutâ, licèt inde originem accepiſſe ſit exploratum, ut pluribus exponit Salmaſ. *Commentar. de orig. vitæ Monaſticæ*. De *Nudipede* Leviro apud Hebræos, qui Fratriam ducere ſemenque Fratri defuncto excitare renuebat, ſuô locô. Vide quoque Bochart. *Hieroz. l.* 2. *c.* 50. & hic infrà: uti de Gothorum gentilitio more *nudis cruribus ac ſuris, nudôque poplite* incedendi, aliquid infrà voce *Pero*.

NUDIPEDALIA, ludi quidam ſeu ſpectacula Lacedæmone inſtituta, An. ab Urb. Cond. 82. quæ nudis pedibus à ſacerdotibus celebrabantur. Græcis Γυμνοποδίαι. Idem feſtum, apud reliquos quoque Græcos, Romanos, Barbaros, fuit in uſu. Tertullian. *Apologet. c.* 40. *Denique cùm ab imbribus æſtiva hiberna ſuſpendunt, & annus in cura eſt, quidam quotidie paſti, ſtatimque pranſuri, balneis & cauponis & Lupanaribus operati, Aquilicia Jovi immolatis*. Nudipedalia *populo denuntiatis, cœlum apud Capitolium quæritis, nubila de laquearibus expectatis, averſi ab ipſo Deo & cœlo.* Ubi cauſam inſtitutorum *Nudipedalium* indicat, ut nempe cœleſtium aquarum defluxum, terrâ areſcente, poſſent impetrare: ductâ, ut credere par eſt, imitatione à ſacris *Nudipedalibus* Judæorum, quæ nudis peragebant pedibus, ſaccô induti ac in pulvere volutati. Unde Joſeph. *de Bell. Jud. l.* 2. *Berenicen Reginam, ut Deo vota ſolveret pro ſalute, Hieroſolymos veniſſe & pro more patrio, hoſtiis cæſis, capilliſque deraſis* nudipedem *ante tribunal ſtetiſſe.* Et certè præceptum Domini ad Moſem Exod. *c.* 3. *v.* 5. & Angeli ad Joſuam, *c.* 5. *v.* 15. *Solve calceamentum de pedibus tuis, locus enim, in quo ſtas, terra ſancta eſt*, docet puritatem ac ſimplicitatem animi, terrenis affectibus exuti, ſacris quàm maximè convenire. Hunc itaque ritum ab Hebræis mutuati Gentiles non in prædictis ſolùm ſacris, ſed aliis quoque, excalceati inceſſêre. Namque obſervavit Juſtinus *Apol.* 2. in quibuſdam ſacris, ſi quando Deorum ſtatuæ per plateas & vicos circumferrentur, diſcalceatis nudiſque pedibus eas turbam comitari ſolitam fuiſſe. Hinc Prudentius *L. Periſteph. hymn.* 14. *v.* 154.

Nudare *plantas ante carpentum ſcio*
Proceres togatos, matris Idea ſacris.
Lapis nigellus evehendus eſſedo
Muliebris oris, clauſus argentô ſedet,
Quem dum ad lavacrum præeundo ducitis,
Pedes remotis atterentes calceis &c.

Similiter Matronæ Romanæ ubi vota Deæ Veſtæ concipienda erant, ejus ædem nudis adiêre pedibus, teſte Ovidio *Faſtor. l.* 6. *v.* 397.

Huc pede Matronam nudô deſcendere vidi.

Bello quoque Gallico, *Virgines ex Sacerdotio Veſtæ, nudô pede fugientia ſacra comitatas fuiſſe*, Florus refert, *Hiſt. l.* 1. *c.* 13. Quô ſenſu & Juvenalis accipiendus *Sat.* 6. *v.* 525.

——— ——— *Inde ſuperbi*
Totum Regis agrum nuda & tremebunda cruentis
Erepet genibus, &c.

Tranſiit mos ad Chriſtianos etiam, quos in ſupplicationibus ſolemnibus *nudis pedibus* olim proceſſiſſe legimus. Ita Theodoſium Jun. Glicas *parte* 4. ut & Proclum Patriarcham Conſtantinopolit. *diſcalceatos* proceſſiſſe tradit, cùm civitas gravi & diurnô terræ motu quateretur. Simili modô Juſtinianô imperante, concuſſâ terræ motu Antiochiâ, cives, qui remanſerant, *diſcalceatos* omnes Litanias feciſſe, clamantes Κύριε ἐλέησον, narrat *Paulus Diaconus* &c. Vide quoque Concilium Moguntiacum, celebratum ſub Carolo M. A. C. 813. Imò primi Chriſtiani quaſi perpetuò ſacris operarentur, publicéve ſupplicaturi procederent, calceis ut plurimum non utebantur, *nudis pedibus* incedentes, teſte Tertullianô *l. de Pallio c.* 5. Unde Lucianus *in Philopat. paulo ante fin.* habitum hominis Chriſtiani deſcribens, ut irrideat: *Pallium*, inquit, *putre, ſine calceis & tegmine, capite detonſô incedens.* In ſuperſtitionem *nudorum pedum* uſum porrò verſum eſſe, ex Plinio diſcimus

l. 17. *c.* 28. ubi *Privatim contra truncas ambiri arbores ſingulas, à mulier tunicata menſis nudis pedibus*, ſolitas fuiſſe ait. Quod in funeribus quoque obſervatum, docet Sueton. *Aug. c.* 100. *Reliquias legerunt primores Equeſtris ordinis tunicati & diſcincti, pedibusque nudis ac in Mauſoleo condiderunt.* Ad imitationem Hebræorum, quos idem fecitaſſe, apud Ezech. *c.* 24. *v.* 17. legimus. In ſacris vero Magicis veneficæ unum tantum pedem exuerunt. Virg. *Æn. l.* 4. *v.* 518.

Unum exuta pedem vinclis, in veſte recincta.

At Horatius, præter ſacrorum horum ſacerrimorum morem Canidiam, *pedibus nudis*, ea peregiſſe refert *l.* 1. *Sat.* 8. *v.* 24. Sed Virgilio aſſentitur Ovidius, ubi de Medea *Metam. l.* 7. & Seneca, ubi de eadem *Act.* 4. *Sc.* 2. &c. Occaſioni iſtiuſmodi *Nudipedalium* variorum liceat, præter jam dicta, pauca attexere, de *pedum nuditate*, aliis quoque in occaſionibus. In bello populos quoſdam uno tantùm pede calceatos fuiſſe legimus, unde belliceos Ætoli *μονοκρήπιδες* dicti ſunt: quod ad Hernicos Italiæ populos tranſtulit Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 689.

——— ——— *Veſtigia nuda ſiniſtri*
Inſtituère pedis; crudus tegit altera pero.

Et certè, ſi militiæ conditionem excipias, non ita incommoda *pedum nuditas*. Hinc *Philoſtratus* adoleſcenti delicatulo, cujus pedes ſandalia læſerant, urbanè ſuadet, ut deinceps *ἀνυπόδετος* ambulet. Sed magis ſeriò Clem. Alexand. *optimum exercitationis genus eſſe, nudis uti pedibus*, docet, *Ep.* 22. Vide quoque Stobæum *Pedag. l.* 2. *c.* 11. ubi Tabellariorum Curſorumque exemplò id illuſtrat. Non mirum ergo, ſi de Phocione apud *Plutarch.* de Catone apud *eundem*, ut & Horatium, *l.* 1. *Ep.* 9. de Socrate apud Laertium, de Lacedæmoniorum pueris, apud Alex. ab Alexandro *Genial. dier. l.* 5. *c.* 18. de P. Scipone & Germanico, apud Tacitum *Annal. l.* 2. &c. idem legamus. Imò naſcentis Reip. apud Romanos initio Senatores ipſos nudis inceſſiſſe pedibus, teſtatur vetus Scholiaſtes Juven. *ad Sat.* 1. *v.* 111. nec hoc ſolùm, ſed & crura femoraque nuda, quæque non niſi togâ demiſſâ tegerentur, habuiſſe, patet ex ſtatuis, columnæ Trajani, & Suetonio *in Aug. c.* 82. quod de Platone Hieronym. *in Matth. c.* 10. de Athenienſibus *Plut.* de Cratete, Achille, Ajace, aliiſque antiquioribus, Philoſtratus *in Ep.* de Hebræis, & apud eos inprimis Sacerdotibus, Apoſtolis, SERVATORE ipſo, quoque docet Cornelius à Lapide *in Exod. c.* 28. *n.* 42. Sed & captivi, ac ſervi venales pro more *nudi*. Juvenalis, de Cappadocibus ac Bithynis Romam venum adductis, *Sat.* 7. *v.* 16.

Altera quos nudò *traducit Gallia talò.*

Hæc ſiquidem nota fuit venalitiorum, ut excalceatis pedibus eſſent, iiſque cretatis ſeu gypſatis, ut colligere eſt ex Juven. eodem *Sat.* 1. *v.* 111. Ovid. *El.* 8. *l.* 1. Tibullo *Eleg.* 3. *l.* 2. Propertio *Eleg.* 5. *l.* 4. Plin. *l.* 35. *c.* 17. &c. Sic itaque captivitatis ſerviliſque conditionis argumentum etiam fuit hæc *pedum nuditas*. Adde & ignominiæ, unde apud Romanos militibus, cum exauctorarentur, ut militiæ privilegiis ac honore indigni, inter cœtera calcei ſolebant detrahi, auctore Tertullianò *de Cor. mil. c.* 1. quod apud Anglos quoque olim obtinuiſſe, teſtatur Valſingamus *in Eduardo II*, Apud Hebræos, is qui noluit uxorem fratris ſine liberis mortui accipere, à muliere, coram Senioribus, alterò calceorum ſpoliatus eſt, ſicque judiciali notatus infamiâ, ex lege Moſis Deuter. *c.* 25. *v.* 9. confer Ruth. *c.* 4. *v.* 7. ubi idem ritus ceſſionis ſui juris, & tranſlationis in alium dominii, ſymbolum quoque fuiſſe docetur. Contrà tamen apud Arabes hæc calcei detracti in alium conjectio ſervatæ ſervandæque fidei ſignum ac pignus certiſſimum fuit, quod eleganti hiſtoriâ Rahi cujuſdam Benxamutii Arabum Ducis clariſſimi, demonſtrat Lipſius *Mon. & Exempl. Polit. c.* 17. Cùm enim hic, Luſitanis hoſtibus impar, uxorem chariſſimam captivam abduci paſſus eſſet, illa autem recedens perfidiam marito exprobrâſſet, acrioribus incitatus ſtimulis, ſtatim, ut in more Gentis erat, calceum ſibi detractum in illam jecit: ſimulque equites ſuos, quos ad ſeptuaginta raptim collegerat, animose cohortatus, tanto impetu in Luſitanos irruit, ut iis diſſipatis cæſiſque, uxorem receperit, eò factò voces omnium & laudes in ſe vertens. Et certè non inepta uxoris recipiendæ propoſiti, per calceum in eam conjectum, ſignificatio eſt. Cùm, ut obſervavit Rabbi Immanuel *in Pſalmos*, ubi Reges olim urbem obſidebant, in eam projicere chirothecam ſolerent, ſignum, ſe ab obſidione, priuſquàm urbe potirentur, non receſſuros. Quod enim hic per chirothecam factum ait, alii per calceamentum malunt, eoque Pſalmo 60. *v.* 10. Davidem ſpectâſſe volunt, ubi cecinit: *In Idumæam extendam calceamentum meum*; quaſi dicat, in Idumæam belli ſignum conjiciam, cui finem dare non eſt propoſitum, niſi eam in poteſtatem meam redegero, &c. Nec omittenda hic Ægyptiorum conſuetudo, apud quos puellis nondum nuptis calceos geſtare antiquis temporibus neutiquam licebat, ut ſic evagandi cohiberetur licentia, cùm illis *nudò pede* extra ſepta prodire eſſet nefas &c. Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 36. Ben. Balduinum *de Calceo antiquo c.* 23. 24. Jul. Nigronium *de Caliga veterum c.* 2. §. 9. *& ſeqq.* &c.

NUDIPEDES, Spirituales, vel Separati, Anabaptiſtæ, in Moravia exorti, ſeculò præteritò. Imitari ſe Apoſtolorum vitam jactantes, ruri vivunt, nudis pedibus iter faciunt, arma, literas, publique pl. uſum averſati, Florimundus Raimundus, *l.* 2. *c.* 16. *n.* 9.

NUDIPEDIA, inter fœmineorum calceorum genera, recenſentur Polluci *Chron. l.* 7. *c.* 23. Vide quoque ſuprà *Gymnopedia*.

NUDITANUM, oppid. Baſtitaniæ in Hiſpania Plin. *l.* 3. *c.* 1.

NUGIVENDI, Latinis dicti, qui *nugas* vendebant, quò nomine ſe omnes mundi muliebris indigitare ſolebant. Vide ſuprà *Jocula*. Sic unguenta, *nugas peregrinas* vocat Martial. *l.* 3. *Epigr.* 55. *v.* 3.

Nolo peregrinis placeas tibi, Gellia, nugis.
Scis, puto, poſſe meum, ſic bene olere canem.

Nempe, quibus ſine incommodo carere poſſumus, omnia *Nugas* dixère Veteres. Ramireſius *ad l.* Propriè verò *Nugæ* erant carmina Præficarum, quæ in mortuorum laudem canebantur. Plautus *Aſinariâ*, *Actu* 4. *c.* 1. *v.* 63.

Hæc non ſunt nugæ, *non enim mortualia.*

Quod & origo vocis declarat. Nam *nuga* Hebraicum & Syriacum vocabulum, quod *mœrorem* ſonat, ſicut *nanis* planctum eidem lingua, Scaliger *ad Varronem*. Hebr. enim נוגה *nuga*, eſt *dolore affectus*, ex יגה Vide *Ibid.*

NUITHONES, Germaniæ populi Tacit. *Germ. c.* 40. quorum regionem *Rhenanus Nuchtland* vocat in Helvetia, vel *Nuchtland*. Hi juncti ſocietate Burgundionibus fuerunt, qui ſub Theodoſio Juniore expulſis late Sequanis Heduiſque, non ſolùm magnam veteris Galliæ partem, ſed & dimidiam Helvetiam occupârunt, Joh. Bapt. Plantinus, *Helvet. antiq. & nova*. Hodie ergo, abolitò veteri Aventicenſis pagi nomine, tractus ille terræ, novò aſſumptò dicitur majori ex parte, *das Nuchtland*, vel *Uchtland*, poſtquam Nuithones ibi ſedem fixerunt: pars altera, quæ minor eſt, Vaudum, *die Waat*, vocatur. Vide Stumpf. *de Pago Aventicenſi, c.* 1. Alias apud Tac. videtur legendum, *Gythones*. Vide ibi: & plura hanc in rem apud B. Rhenanum *Rer. Germanic. Nov. Antiqq. l.* 1. *&* 3. cum *Notis* Cl. Ottonis JCti *pag.* 103. & 400.

NUITII Regio, pars terræ Auſtralis detecta A. C. 1625. à Petro Nuitio Hollando. Pars eſt novæ Hollandiæ perampla & valde extenſa à Septentrione in Meridiem, ſed tantùm luſtrata eſt verſus oram littoralem.

NUMA Marcius, à Tullo Hoſtilio urbis cuſtodiæ impoſitus, Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 11. Vide *Marcius*. Sed Joſias *Mercerus* legendum cenſet *Numæ. N. Marcium*, i. e. *Numæ* nepotem. Is eſt *Ancus Marcius*, qui mox ſucceſſor Tullo Hoſtilio. Laudat ad rei confirmationem Senecæ Ep. 109. *Nic. Lloydius*.

NUMA Pompilius, ex Curibus Sabinorum urbe ortus, fil. Pomponii, ſecundus Rex Romanorum juſtitiâ & pietate inſignis, qui pacatis finitimorum odiis, quo truces efferatoſque longâ militiâ animos ad pacis artes traduceret, ad Deorum cultum, animum adjecit, primumque ad intimum Argiletum Jani bifrontis templum condidit, quod apertum, bellum; clauſum, pacem indicaret. Dein Dialem, Martialem & Quirinalem Flamines creavit. Salios item 12. Marti aſſignavit; Virgines Veſtales, templò Veſtæ dedicatò, ſacravit. Pontificem Maximum primus declaravit, dies faſtos, nefaſtoſque condidit; annum in 12. menſes diviſit, Leges optimas ſanxit. Quæ omnia, quò majore apud imperitam plebem in veneratione eſſent, ſimulavit ſibi cum Egeria Nympha nocturnos congreſſus eſſe, ejuſque ſe monitu, quæ acceptiſſima Diis eſſent ſacra inſtituere. Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 17.

In vallem Egeriæ deſcendimus. ———
v. 12. *Hic ubi nocturnæ Numa conſtituebat amicæ.*

Pythagoricus fuiſſe dicitur. Poſtremò ubi maxima cum reverentia & ſuorum, & finitimorum 40. vel 42. ut alii volunt, annos regnâſſet, diem obiit. An. Urb. Cond. 82. Liv. *l.* 1. *c.* 34. 35. Plut. *in ejus vita*. Flor. *l.* 1. *c.* 2. Aur. Victor. *de vir. illuſtr. c.* 3. Dion. Halicarn. *l.* 2. *Hiſt. &c.* *Numa* autem, à נום *num*, *dormitavit*, quia non tam bellicoſus fuit hic Rex, quàm Romulus; ſed potiùs ſacrificulus, ac tranquillitatis amans: ideo fortaſſe populus bellicoſus à dormitatione nomen impoſuit, inquit Flacius Illyricus. *At ego potiùs* (inquit *Simpſonius*) *Dormitatorem dictum fuiſſe putârim, quia ſe dormire dixit; quia ſermonem Dei ſic citare ſolebat, dixit Deus, &c.* Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 809.

——— *Noſco crines, incanaque menta*
Regis Romani, primus qui legibus urbem
Fundabit, Curibus parvis, & paupere terrâ
Miſſus in imperium magnum.

Regis hujus elogium, ut Romanos omittam ſcriptores, hoc extat apud Dionem Chryſoſtomum *Oratione* 25. Νουμᾶν ἐκ Ῥώμης παραλαβόντα μικρὰν, καὶ ἄδοξον, ἔτι δὲ ἐν ἀλλοτρίᾳ χώρᾳ διῳκισμένην, καὶ πονηροὺς ἔχουσαν τοὺς οἰκήτορας, ἔτι δὲ τοῖς προχώροις πᾶσιν ἐχθρούς, καὶ πτωχούς, καὶ ἀγρίους, καὶ ληστρικῶς ζῶντας, τὴν Ῥωμύλου χαλεπωτάτην γῆν, αὐτοὺς βελτίους ἔχειν ἐποίησε, καὶ φίλους εἶναι τοῖς πλησίοις, καὶ νόμους, καὶ θεοὺς καὶ πολιτείαν κατεστήσατο, καὶ πάντως αἴτιος ἐγένετο τῆς λεγομένης ὕστερον εὐδαιμονίας. Horat. *Carm. l.* 1. *Od.* 12. *v.* 33.

Romulum poſt hos prius, an quietum
Pompili regnum memorem?

Martial. *l.* 12. *Epigr.* 63. *v.* 8.

Pacifici Latiâ reddis ab urbe Numa.

Ovidio *l.* 3. *Faſtor. v.* 385. & *l.* 6. *v.* 264. *munificus, intenſus & juſtus* dicitur. Lucano *l.* 9. *v.* 478. autem *ſacrificus*. Ei comparatur, ob pacis ſtudium, Antoninus Pius Imperator à Julio Capitolino, *in ejus vita c.* 2. *Nic. Lloydius*. Idem Celerum cuſtodiam depoſuit, primus templum Jani clauſit, collem Quirinalem urbi includens pomœrium ejus protulit, ſacra ipſemet obivit, &c. Ejus leges, *de opimis ſpoliis*, *de parricidiis*, *de pellice*, *de pollucto* &c. Vide apud Joh. Roſinum *Antiqq. Rom. paſſim.*

NUMANA, oppidulum Piceni in Italia, Mela *l.* 2. *c.* 4. Plin. *l.* 3. *c.* 13. *Numana à Siculis condita.* Sil. *l.* 8. *v.* 432.

——— *Scopuloſa rura Numanæ.*

NUMANTIA, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſ. circa 20. Annos bellum cum populo Romano, à quo injuſtè læſi erant, Flor. *l.* 2. *c.* 17. 18. geſſit, & à Romanis obſeſſa per Annos 14. cùm haberet tantùm quatuor hominum millia, non ſolùm ſuſtinuit, ſed etiam vicit 40. millia Romanorum, Pompejò & Mancinò, ad turpia adacta pacta. Tandem tamen à Scipione poſt longam & arctiſſimam obſidionem deleta eſt. Populi *Numantini*, qui cùm fame laborarent, nec eis daretur juſti certaminis copia, omnia ſua, & ſeipſos igni immiſerunt, A. 620. Urb. Cond. Horat. *l.* 2. *Od.* 12. *v.* 1.

Noli

Nolis longa feræ bella Numantiæ.

Cicer. *l.* 1. *Offic. Majores noſtri Carthaginem, Numantiamque funditus ſuſtulerunt.* Et *Philipp.* 4. *Everterunt Numantiam Romani.* Vide Liv. *l.* 56. 57. Florum *l.* 2. *c.* 18. Vellej. Paterc. *l.* 2. *Appian. Strab. Plin.* &c. Hinc *Numantinus* adjectivum, Propert. *l.* 4. *el. ult. v.* 30.

Afra Numantinos regna loquuntur avos.

Nic. Lloyd. longitud. 18. 58. latitud. 42. 30. Numantiæ rudera, nunc *Puente Garay*, ſunt in Caſtella veteri ad radices montium; vix 3. leuc. in confinio Aragoniæ in Ortum, 6. à Turiazone in Africum, Uxamam versùs 10. circiter. *Baudrand.*

NUMANTINA, prior Ti. Plautii Sylvani uxor, ſub Tiberio accuſata, injeciſſe Carminibus & veneficiis vecordiam marito, inſons judicatur, Tacit. *l.* 4. *Annal. c.* 22.

NUMANUS Remulus, Rutulus quidam, multum ſibi tribuens & immodicè placens, Trojanos in Italia mollitiei, & ignaviæ arguit, apud Virg. *l.* 9. *Æn. v.* 595. in his,

Is primam ante aciem digna atque indigna relatu
Vociferans, tumiduſque novò præcordia regnò
Ibat, & ingenti ſeſe clamore ferebat.

NUMEJUS Helvetius, nobiliſſimus ſuæ civitatis, princepsque ejus legationis, quam primam Helvetii ad Cæſarem miſerunt, Cæl. *l.* I. *Comment. c.* 7.

NUMELLA, genus vinculi fuit, nominatum à forma *numerorum*, quos articuli ſive ligamenta mutuò juncta repræſentarent, Becmannus in *Orig.* ubi proin carpit Hadr. Turnebum *Adverſar. l.* 23. *c.* 21. qui ita de illa: *Vinculi*, inquit, *genus eſt ligneum, quò collum inſertum comprehendebatur. Nomen habere videtur inde, quòd qui eò vinculò conſtricti erant*, nuere, *demiſſoque capite eſſe cogebantur.* Numellam *igitur*, *quaſi* Nuellam, *cum M. inſerto*, *intelligo*, à nuo: *ut* Lucellam à luo. Hæc ille. Ejus meminit Plautus *Aſinar. Actu* 3. *ſc.* 2. *v.* 5. Vide quoque infrà *Pilloria*.

NUMEN, idem propriè quod *nutus*: hinc *Numen divinum*, & *Numen καὶ ἀντονομασίαν*, vis, potentia cujusque Dei, apud Scriptores Ethnicos, qua de re vide Caſp. Barthium *Adverſariorum Comm. l.* 24. *c.* 10. Item veneratio, quæ pro Numinibus dabatur arboribus eminentioribus & longò cultu conſecratis. Stat. *Theb. l.* 9. *v.* 587.

Nota per Arcadias felici robore ſylvas
Quercus erat, Triviæ quam deſacraverat ipſa
Electum turba nemorum, Numenque *colendo*
Fecerat.

Nec non ſtatuis; in quibus *Numina* habitare credebantur. Lucan. *l.* 1. *v.* 556.

Indigetes fleviſſe Deos, Urbiſque laborem
Teſtatos ſudare Lares ——————

ubi de flentibus illorum ſtatuis; cujus rei exempla obvia in Antiquitatis lectione. Propriè verò conſilium & voluntas Dei. Virg. *l.* 2. *Æn. v.* 777.

—————— *non hæc ſine* Numine *divûm.*

Hac enim velut *nuit*, i. e. annuit, dum vult; & abnuit, cùm non vult. Atque hinc providentia divina &c. Vide de Numinibus Gentilium ſuprà, in voce *Dii*, aliquid etiam infrà voce *Numina*. Addam ſolùm de pondere eorum. Fingebant ea admodum ponderoſa Poetæ. Unde immane pondus Herculis in cauſa fuit, cur ab Argonautis exponeretur, uti Theodorus Atheus de ſe Athenis profugo habet, apud *Philonem*; Et Atlas, eo pondere preſſus, nonnunquam reſpirare dicitur; Statio *Theb. l.* 5. Nempe ea fuit horum hominum ſtultitia, ut *Numina* ſua ſecundùm *gravitatem corporis* ſcil. æſtimarent. Sic cùm divinitatem Neroni pollicetur, Lucan. ei accinit, *l.* 1. *v.* 50.

—————————— *tibi Numine ab omni*
Cedetur.

Et, *v.* 56.

Ætheris immenſi partem ſi preſſeris unam,
Sentiet axis onus ——————————

Claudian. *Conſul. Honorii III. v.* 106. Theodoſio cœlum ſcanſuro,

Quamvis emeritum peteres Natura reverti
Numen, & auratas aſtrorum panderet arces,
Nutareſque oneri venturo conſcius Atlas.

Calpurniusque *Ecl.* 6. inde *pondus Olympi* vocat Principem Romanum, olim conſecrandum, vide quoque Ovid. *de Hercule l.* 9. *Met.* Quos proin ipſe Juvenalis falsè ridet *Sat.* 13. *v.* 48.

—————— *contentaque ſidera paucis*
Numinibus, miſerum urgebant Atlanta minori
Pondere &c.

Vide plura apud Adrianum Behotium *Apophoret. l.* 1. *c.* 9. Caſp. Barthium *ad Claudian.* & *Animadverſion. ad Stat. paſſim*, inprimis *Thebaid. l.* 4. *v.* 796.

NUMEN Auguſti, & *Majeſtas Auguſti*, ſemper junctim poſita leguntur, in *antiquis Inſcr.* N. M. Q. E. D. *Numini Majeſtatique ejus devotus.* vide ſuprà in voce *Majeſtas*. Hinc debitam devotionem qui non præſtarent Principibus, in tantam divinitatem majeſtatemque peccare exiſtimabantur & *indevoti* ac læſæ Majeſtatis rei dicebantur. Quales ſunt, qui in vitam Principis conſpirant, qui rebellant adversùs Principem, tyranni, perduelliones, rebelles, antartæ & ejusmodi, quos Græci *ἀσεβοῦντας* appellabant. Uti autem *Numen* de Imperatoribus uſurpari cœpit, ſic *Oracula* Principis, ejus reſcripta vocitata: Quæ ſemel ubi invaluêre uſu, ne tum quidem deſita ſunt, cùm Religionem Chriſtianam Imperatores ſunt amplexati; ut ſciunt, qui eorum Conſtitutionibus legendis operæ aliquid impenderunt. Vide Caſaubon. & Salmaſ. *Notis ad Trebell. Pollion. in Gallienis duobus.* Gerh. Joh. Voſſium *de Idolol. l.* 3. *c.* 17. ut & ſuprà in voce *Nimbus*, ac infrà ubi de *Oraculis*.

NUMENIUS, Apamœnſis Syrus, Pythagoricus, & Platonicus, *ἀνὴρ ἐπιφανής*, juxta Euſeb. *Præpar. Evang. l.* 11. Cronii, celebris illius Platonici familiaris, juxta Porphyrium, *l. de antro Nymph. in Odyſſ.* Libros ejus *περὶ τῆς τῶν Ἀκαδημαϊκῶν πρὸς Πλάτωνα διαστάσεως* laudat Euſeb. *Præpar. l.* 14. Edidit præterea *τὰ παρὰ Πλάτωνι ἀπόρρητα*, unde fragmentum adfert in idem Euſeb. *Præpar. l.* 13. Scripſit etiam *περὶ τἀγαθοῦ* aliquot libros, quorum primò Judæorum mentionem facit, teſte Euſebiò, eumque citat Origenes, *l.* 1. *contra Celſum.* Ex ejus *περὶ ψυχῆς* libro quædam adducit Theodoretus *Serm.* 4. Vide Heſychium Mil. in *Νουμ.* Ejus Plotinus inventa & dogmata ſibi tribuere a maledicis quibuſdam dictus eſt, quò plagii crimine ut liberaretur, Amelius librum ſcripſit de differentia doctrinæ Plotini & Numenii. Vixit poſt Chriſtum natum, teſte Theodoretò *Θεραπ.* 8. ubi Plotinum, Plutarchum, & Numenium, cùm poſt Chriſtum natum vixerint, multa Chriſtianæ Theologiæ myſteria ſuis libris inſeruiſſe dicit. Platonem, *Moſen Atticiſſantem*, vocavit. *Suid.* qui & Numenii Rhetoris meminit. Diverſus ab hoc eſt *Numenius* ille Pyrrhonius, Pyrrhonis auditor apud Laert. *l.* 9. Alius quoque eſt *Numenius* Heracleota, cujus *ἁλιευτικὰ* laudat Athen. *l.* 7. *c.* 9. *Numenium* quendam rhetora ſub Adriano floruiſſe, docet *Suidas*. Apollonii ad *Numenium* ſententiam laudat Stobæus *Serm.* 123. *conſolat.* *Numenii* cujuſdam filium memorat Hippocrates 1. *Prorrh.* apud Galen. *Comm.* 11. *Sect.* 50. *Nic. Lloydius.*

NUMENIUS Nigrinus, Præco ſacer Cereris & Proſerpinæ, memoratur Jac. Sponio, qui in baſi columnæ, quam Cereris ſtatuæ olim inſerviiſſe conjicit, in agro Eleuſinio repertæ, hæc verba legit, Nν ΝΙΓΡΕΙΝΟΣ ΙΕΡΟΚΗΡΥΞ: infrà pompa Daduchorum ſculpta eſt. Haud procul idem incidit in fragmen ſtatuæ Cereris, è pulcherrimo marmore, ingenioſè admodum elaboratæ, quam Praxitelis opus fuiſſe judicat &c. Vide eum *Itinerar. Græciæ Part.* 2. *p.* 282. & *ſeqq.*

NUMENTANA Via, extra portam Viminalem, etiam *Figulenſis* dicta fuit, teſte Liviò *l.* 3. *c.* 52.

NUMENTANUS Pons, ſuper Anienem fluv. *Ponte Lamontano*, & ipſe a Nomento dictus, ſicut *via Numentana*.

NUMERANDI Ratio, apud Hebræos planè ſingularis fuit, cùm ſive in ſortitionibus munerum Eccleſiaſticorum, ſive aliâ occaſione, hominum numerus ineundus eſſet. Miniſteria enim univerſa in Templo quotidiana, ex ſortitione peragi fuiſſe ſolita, docet *Maimonides*, apud *Seldenum*. Scilicet juxta Ephemeriarum vices, quôlibet ſummò manè conveniebant in *Liſkat hagazith* (loco ad Templum Synedrii Magni, ante ejus ſeſſionis horam) & induebant ibi veſtes ſacras Sacerdotes illi omnes, qui ad præſentem Ephemeriam ſpectabant. Jam verò, ne Miniſteria ſacra turbarentur, ſi ſuum cujusque officium quisque non ſatis dignoſceret, collocabantur illic in gyro univerſi illi, quos facilè ſic intuens Præfectus Sortium (munus in Templo celeberrimum & hanc in rem conſtitutum) pro arbitratu ſuo, unum eorum aliquem ſeligebat, cujus pileum exuens ſtatim induebat: quod in ſignum dabatur, ut is in ſortiendo velut terminus à quo reliquis fieret. Dein conſentiebant in numerum aliquem, tum miniſteriis diurnis integris, tum ſortitioni idoneum, velut ſexaginta, octaginta &c. Sic ſortes inibantur quatuor. I. de Altari cineribus aliterque purgando coque apparando & igne ſtruendo. II. de Immolationibus aliisque Sacrificiorum ſolennibus pleriſque. III. de Suffimentis. IV. de levandis membris Sacrificii in Altare. Tunc dicebat eis Præfectus, *Digitos extendite.* Quò dictò, extendebat quisque digitum ſive unum, ſive duos, ſive etiam tres: dum autem *δακτυλοτονία* ejusmodi fiebat, Præfectus *numerare* incipiebat ab eo, cujus pileum priùs exuerat, numeratisque ſic digitis extenſis uſque dum compleretur numerus, in quem conſenſerant, is qui numerum illum compleverat, primus erat ex ſorte in miniſterium futurum, &c. Joh. Seldenus *de Synedriis Vet. Hebr. l.* 3. *c.* 11. §. 4. Non autem perſonæ, ſed digiti, numerabantur, ex eo, quòd receptum erat, Iſraëlitas, veluti capite cenſos, aut per ſe, *numerari* fas non fuiſſe: unde hic ex digitis extenſis conflabatur numerus, quò perſonarum etiam dignoſcebatur quidem, ſed ut ex re alia, quàm ipſorum perſonis. Maimonides *tit. Thamidin Wemuſphin c.* 6. §. 1. *Et undenam fit, ut numerarent numerum, in quem conſenſerant, per digitos ſic extenſos, & non per homines ipſos. Quoniam illicitum erat numerare Iſraëlitas aliter, quàm per rem* (à perſonis) *aliam, juxta quod dicitur* (1. Sam. *c.* 15. *v.* 4.) *& numeravit eos per agnos, ducentos pedibus* &c. Ubi Salomo Jarchi, *Præcepit* (Rex Saul, de quo ibi ſermo) *ut quilibet agnum caperet ex gregibus regiis & poſtmodum, ut agnos numerarent* (ad numerum ſuum inde dignoſcendum) *Quoniam illicitum eſt, numerare Iſraëlitas ipſos, ex eo quod legitur, nec numerabitur* (Populus Iſraëlis) *multitudine* &c. Paraphraſtes Chaldæus *l. c.* habet, *& numeravit eos per agnos Paſchatis*; quaſi tempore Paſchatis res facta fuiſſet, vide ibi David Kimchium. Parile juxta Talmudicos aliquos, habetur antè in Samuele, *l.* 1. *c.* 11. *v.* 8. ubi de Saule dicitur, *& numeravit eos* בבזק: quod *Bezek* pro fragmine teſtaceo ibi ſumunt, quaſi fragminibus ejusmodi tunc numeratum fuiſſet, ut poſtea agnis. Cujuſmodi alia apud Magiſtros reperies: Quò quoque ſpectare videtur id, quod habet Joſephus *Haloſ. l.* 7. *c.* 45. de populo Iſraëlitico numerato, rogatu Ceſtii, ſub Nerone. Is ut numero illo Neroni gratificaretur, *παρακαλεῖ τοὺς Ἀρχιερεῖς, εἴπως δυνατὸν εἴη τὸ πλῆθος ἐξαριθμήσασθαι*, *à Pontificibus petiit, ut, ſi quò modò poſſent, multitudinem numerarent.* Quod præſtitêre hi quidem, ſed eâdem ipſi ratione, quæ apud vetuſtiores erat in uſu. Non enim perſonas ipſas aut capita, ſed agnos Paſchales (nam Paſcha tum agebatur) & comedentium contubernia numerabant, unde conflatus eſt numerus quaſi 2070000. præter immundos nec Paſchati idoneos. Hactenus Magiſtri, apud præfatum Seldenum §. c. qui proin Davidem Populum numerantem, 2. Sam. *c.* 24. *ſubiit*, in hoc peccaſſe contendunt, quòd Populum numeraverit per capita, non per reſalias,

agnos putà, aut teſtas. Sed commentum hoc Talmudicum quod attinet, certum eſt, morem numerandi per agnos Paſchales (ſingulis agnis denos homines annumerando) poſtea inoleviſſe, verùm nec divinæ inſtitutionis, nec ad Saulis Davidisque ætatem referri poſſe. Sæpius enim divinò juſſu, Populum ipſum numeratum legimus, cùm res aliqua gravior, ſive ſacra, ſive politica urgeret. Vide Exod. *c.* 30. *v.* 12. & *c.* 38. *v.* 25, 26. Numer. *c.* 1. *v.* 2. & *c.* 26. *v.* 2. Quod autem addunt quidam, Populum nunquam numerari licuiſſe, niſi quivis dimidium ſiclum ſolviſſet, de quo Exod. *c.* 30. *v.* 12, 13. atque adeò hujus circumſtantiæ neglectu, Davidem peccâſſe volunt. non minùs incertum eſt, ex Sacris certè minimè liquet. Quotannis enim in Ærarium ſacrum, eorum qui ſupra 20. annos erant, inferebatur dimidius ille ſiclus, non verò, cùm extra ordinem numerabatur Populus, &c. Vide Franc. Burmannum *Uitleggingе ende Betragtinge van het 2de boek Samuel*: & de Chriſtianorum veter. in *numerando* more, aliquid ſuprà voce *Kyriéles*, plura vide infrà.

NUMERARII, qui in *Notitia Imperii*, *p.* 13. 53. 119. inter Officiales Judicum ſeu Magiſtratuum recenſentur, erant ii, *Qui publicum nummum ærario inferebant*, *h. e. qui pecuniam regiam ex tributis & portoriis & vectigalibus partam in ærario inferebant*, ut eſt in *Gloſſis* MSS. ad Cod. Theodoſ. & apud Iſidorum, *Origin. l.* 9. *c.* 4. Ita ex Novella Valentiniani *de Officio & Numerariis P. P.* Sidonio *l.* 1. *Ep.* 11. *l.* 2. *Ep.* 1. Senatore *l.* 12. *Ep.* 13. 23. & aliis. *Tributariæ functioni* operam dediſſe, & Præfectorum Prætorio vel Rectorum Provinciarum Officiales fuiſſe, obſervare eſt, ut & τρακτευτὰς & Διαψηφιστὰς appellatos, à Baſilio *Ep.* 250. *Eunapio*, *Suida* &c. *Numerariorum* præterea mentio eſt, hâc notione, in Cod. Theodoſ. *tit. de Numerariis, actuar.* &c. *l.* 8. ubi multa Jac. Gotofredus *in Paratitl.* & *ad leg.* 4. *eod. tit.* in Nov. Theodoſ. *de Poſtulando*, apud Evodium *de Miraculis S. Stephani c.* 3. Gregorium Magnum *l.* 10. *Ep.* 18. in Concilio Toletano XII. & XVI. in Concilio Cæſarauguſtano II. in *LL.* Wiſigoth. *l.* 2. *tit.* 16. *l.* 12. *tit.* 1. §. 2. &c. At *Numerarius*, in Gloſſ. Lat. MS. *Arithmeticus.* Auguſtin. *Pſalm.* 146. *Excedit omnes* Numerarios, *intelligentia ejus numerari à nobis non poteſt.* A quo *primus Numerorum arenarius*, Tertulliano *de Pall.* memoratus, fuit diverſus. Ita enim dicebatur apud Romanos, qui primò calculò pueros imbueret, ab Arithmetico diſtinctus, ut Logiſtica ab Arithmetica. Nihil aliud itaque is docebat, quàm æra ſive calculos (unde & *Calculo* dictus) in tabula ducere & reducere, ad ſummam aliquam computandam & rationem purgandam. Idem digitorum quoque computum docebat, qui veteribus in uſu fuit, de quo librum Græcè ſcriptum, quem Beda Latinè verterit, ſe habere, refert *Salmaſ. Arenarius* autem talis Afro Scriptori appellatur ψηφιστὴς ſive Λογιστής: Nam arenæ ψῆφοι ſunt ſive calculi, quibus olim ad computandum utebantur. Quod qui de ſcholaſtico vel erudito pulvere accipiunt, multum falluntur. Nam Calculo ſive Logiſtes, de quo heic, nihil negotii habebat cum illo erudito pulvere (in quo lineæ Geometricæ ducebantur) ſed tabulam tantùm & æra verſabat. Sed & Arithmetici in abaco, vel menſula pulvere conſperſâ, numerorum notas delineabant. Perſius *Sat.* 1. *v.* 131.

> *Nec qui abacò numeros & ſecto in pulvere metas*
> *Scit riſiſſe vafer.*

Ubi de contemptore Philoſophiæ loquitur, qui Arithmeticam & Geometriam ridet: figura autem ἓν διὰ δυοῖν, *in abaco & ſecto pulvere*, h. e. in abaco pulvere conſperſo & multis lineis Geometricis ac numerorum notis ſecto. Etiam Ariſtophanes abacum pulvere conſperſum utrisque ſerviiſſe, innuit in *Nubibus*,

> Κατὰ τῆς τραπέζης καταπάσας λεπτὴν τέφραν,
> Κάμψας ὀβελίσκον, εἶτα διαβήτην λαβὼν:

Ubi de Socrate agit. At Logiſticis & Calculonibus abacus & æra præſtò ſine pulvere. Fuit verò *primus* hic *Numerorum Arenarius*, inter primos puerorum Præceptores & Ludimagiſtros, quorum tres memorat Tertullian. *l. c.* verbis hiſce: *Et primus informator literarum & primus edomator vocis, & primus numerorum arenarius.* E quibus primus, Latinis *Literator*, Græcis Γραμματιστὴς, primis literis pueros imbuebat. Alter iiſdem legendi & rectè pronuntiandi, i. e. articulatè & expreſſè ſingulas voces enuntiandi, artem tradebat. Tertius, calculare monſtrabat. Atque hæc tria munera unius ejuſdemque Doctoris fermè fuerunt, qui tria iſta, *ſcribere*, *legere*, *calculare*, ſimul unus docebat. Unde Suidæ in Καλκουλάτωρ, Grammatiſtæ ſunt Calculones. & apud Jul. Capitolin. *in Pertinace c.* 1. legimus, *Puer literis elementariis & calculò imbutus.* A diverſis tamen Præceptoribus aliquando hæc tradita, Tertullian. *loc. dictò* teſtari poſſit: niſi verba ejus ita accipias, ut primus Informator literarum idem ſit quoque & primus Enodator (pro quo alii *Edomator*) vocis, & primus Numerorum Arenarius; quò pactò unius ejuſdemque hominis officium in hæc tria deduxerit. Vide Salmaſ. *ad locum.* *Numeratores* verò recentiori ævò, dicti ſunt illi, qui à dominis feudalibus ſtatuebantur, ad numerandas in agris mergites ſeu *garbas*, pro *decimis* vel *campi parte.* Charta A. C. 1179. in *Tabul.* Eccl. Carnotenſis apud C. du Freſne, *Additum eſt etiam, quòd tempore meſſionis homines noſtri à Domino de Bellovillari ſibi poſtulare debeant aſſignari, quorum unus apud Lu & Martis villam, alius apud Bellovillare fungatur officiò numerandi, quos vel eorum aliquem ſi noſtris hominibus uſque ad quartam diem diſtulerit, aſſignare licebit, hominibus noſtris* Numeratore *carentibus, in quarta die & deinceps adhibitò duorum teſtimoniò & eorum teſtium juramentis, Domino de Bellovillari ſolvere campi partem. Qui verò ad Numerationis officium vocabuntur, accitis hominibus noſtris, in præſentia domini de Bellovillari tactis ſacroſanctis jurare videbuntur, quòd nec ſpe lucri, nec amoris aut odii causâ ſua differrent Numerationis officium adimplere*, &c.

NUMERATORES, vide infrà *Sepherim*, it. *Tabellio.*

NUMERI, à Minerva inventi, ut olim creditum. Unde Romanis lex ſcripta, ut qui Maximus Prætor eſſet, clavum juxta hujus Deæ ſimulachrum, in Capitolio, pangeret, quò *numerus* annorum inde cognoſceretur. *Liv. l.* 7. *c.* 3. *Numeria* verò Dea, quæ *numeros* docere credebatur, meminit Auguſtin. *l.* 4. *de Civ. Dei c.* 11. At eorum rationem ab Abrahamo Patriarcha Ægyptios hauſiſſe, hincque ad alias tranſiiſſe gentes, docet Voſſ. Dicitur autem *Numerus*, non à *nummo*, ut putavit Iſidor. *Orig. l.* 3. *c.* 3. ante *nummum* enim *Numerus* fuit, ſed à Græco νομή, *diſtributio*, quia quod multum eſt, in unitates dividitur. Græcis Ἀριθμὸς, quaſi ἄρθμιος, ab ἄρω, *apto*, *coagmento*, fit enim ἐκ μονάδων ἀρμονίας, *unitatum commiſſione.* Alter Latinis *Siphra*, (pro qua perperam alii *Ciſram* ſcribunt) voce non ab Indis, ut Georg. Valla tetur, ſed ab Arabibus ſive Saracenis, qui in Hiſpania vixêre, acceptâ. Namque & Hebræis [illegible] *ſepher*, item quod nobis *Numerus* eſt. Hos ſcire, Pythagoreorum judiciò, primum Sapientiæ opus eſt, ut ait *Proclus*: Τοῦτον γὰρ λέγει. σοφώτατον μὲν εἶναι τὸν ἀριθμὸν, δεύτερον δὲ τὸν τὰ ὀνόματα θέμενον, *Eorum quippe is ſermo eſt, ſapientiſſimum eſſe, qui repererit Numeros: proximum, qui nomina impoſuerit.* Unde *Hominis proprium eſſe numerare*, docet Ariſtoteles *in Problem. ſect.* 30. *quæſt.* 5. meritoque ſtoliditatis damnatus eſt Amphiſtides, quem magnò labore uſque ad quinarium numerare didiciſſe, nec progredi potuiſſe ulterius, narrat Suidas in Σαμεῖς. Vide Voſſ. *de Scientiis Mathem. c.* 7. *ubi de Arithmetica in Grammaticis, Poëſi, Muſicâ, §.* 5. *in re Oeconomicâ §.* 6. *in Architectura §.* 7. *in ipſa Theologia §.* 9. *utilitate, egregiè diſſerit.* Hanc, ut ex ejuſdem *c.* 9. pluſcula quædam adjiciam, Pythagoram ab Ægyptiis, hosque à Patriarcha Abrahamo, ut dictum, accepiſſe vult Ioſephus: cui Plato *in Phædro*, Ægyptiis tribuens λογισμὸν καὶ ἀριθμὸν, *artem calculò cubisque numerandi*, adſtipulatur. Sed cùm Phœnices tanti fuerint in hac Arte, eo quòd negotiarentur penè cum omnibus nationibus, quæ mare Mediterraneum accolunt, malunt quidam ejus inventionem huic genti adſcribere. Idcirco, ut ab Ægyptiis Geometriam, à Chaldæis Aſtrologiam, ſic à Phœnicibus Arithmeticam ſeu *numerandi Artem*, didiciſſe Pythagoram; teſtatur *in ejus vita* Malchus. Qui verò primum *Numerorum* notas in Græciam intulerit, Cadmus Phœnix eſt, literarum iiſdem auctor, quibus pro numerorum notis uti Græcos ſolere, notum eſt. Proin & in legibus Solonis, pecuniarias mulctas literis Alphabeticis ſe vidiſſe indicatas, refert Herodianus, atque addit idem (vixit autem ſub Commodo; quippe filius Apollonii Dyſcoli, qui ſub M. Antonino Romam venerat) Καὶ στήλας τὰς παλαιὰς καὶ ψηφίσματα, καὶ νόμους πολλὰς, ἔστιν ἰδεῖν ἐπισήμοις, *Columnas veteres, & decreta, & leges multas, cum ejuſmodi eſt notis invenire.* Romani quoque, pro *Numeri* figuris, uſi literis ſunt, in quorum characteribus antiquiſſimos eſſe cenſet Voſſ. illos *Μονάδος, Δεκάδος, Ἑκατοντάδος Unitatis, denarii, centenarii.* E quibus *Μονάδος* nota *I.* *Δεκάδος X.* *Ἑκατοντάδος C.* fuit. Sed quia moleſtum videbatur, ab unitate uſque ad denarium ſemper uti lineolis ſimplicibus, & à denario ad centenarium decuſſatis: præterea grave erat, toties uti literâ *C.* uſque ad quingentos, imò millenos atque ultra; primùm placuit notam comminiſci inter *Μονάδα* & *Δεκάδα*: deinde inter *Δεκάδα* & *Ἑκατοντάδα*: denique inter *Ἑκατοντάδα* & *Χιλιάδα* nota invenienda erat, unde quinque, quinquagenarii, quingentenariique millenarii notæ, *V. L. D. M.* emerſerunt, de quibus vide *infrà*. Barbaras autem quod attinet *Numeri notas*, vulgò *Siphras* dictas, quidam ex figuris Græcanicarum literarum corruptis arceſſunt: Alii veriſimilius cenſent, Europæos cæteros ab Hiſpanis, eos à Mauris, illos ab Arabibus, hos à Perſis vel Indis accepiſſe, idque circa ſeculum demum decimum tertium. Quò fundamentò, grandem illum argenteum nummum Marquardi Freheri, qui effigiem habuit Conſtantini Imperatoris quòd in eo comparerent notæ hæ Arithmeticæ, 234. antiquum eſſe; jure negavit Joſ. Scaliger: cùm hujuſmodi characteres, in libris Græcis Aſtrologicis & Logiſticis vel computis Eccleſiaſticis, multò ante captam Conſtantinopolim exaratis, non ſit reperire. Sed & immutationem in hiſce etiam notis aliquam contigiſſe, patet ex lapidibus librisque, in quibus ante annos 200. exaratum videtur Λ. pro 7. X̄. pro 4. Idem Voſſ. *c.* 10. *ejuſdem Operis*, inter claros Arithmeticæ Scriptores, è Veteribus recenſet, Euclidem, Diophantum Alexandrinum, Theonem Smyrnæum, Mich. Pſellum, Græcos omnes: Varronem, Appulejum, Sever. Boethium; è recentiorib. Alexandrum de Villa Dei Dolenſem, Cuthbertum Tonſtallum, Hier. Cardanum, Henr. Glareanum, Franc. Maurolycum, Gemmam Friſium, Petrum Ramum, Chriſtoph. Clavium, alios, Latinos: Mahometem Moſis fil. Arabem. R. Abraham Cai Hebræum, vide quoque Hug. Sempelium *Indice, quem ſubjunxit* 12. *ſuis de Mathem. libris*, Camerarium *in Explic. l.* 1. *Nicomachi*, *ubi nomina* Numerorum *Pythagorica optimè exponit*, Joh. Meurſium *in Denario* &c. uti de *Numero* inter Deos relato ſuprà voce *Dii.*

Notæ Numerorum apud Romanos.

I. nota fuit *Μονάδος*, ſeu unitatis, non quia princeps eſt litera in ἕν pro μία, ut voluit *Priſcianus*, ſed quia ſimplex ductus ſimplici *Numero* conveniret.

V. nota Quinarii: cui, ut & Quinquagenario, cùm danda eſſet nota duarum linearum, quia centenarius, utpote major, erat trium: placuit, ut quinarius, ſicut dimidium eſt denarii *X.* ſic dimidium exprimeret, partem videl. ſuperiorem. Nam, quòd *V.* quinque ſignificet, quia quinta ſit vocalis, ut idem argutatus eſt *Priſcianus*, meritò rejicitur.

L figura

L. figura Quinquagenarii eſt: non quia Græcis N. valeat 50. & Latini quandoque L. dicant pro N. ut *Lympha*, pro Nympha. quæ conjectura *Priſciani* iterum fuit: ſed quia quinquagenarius *Numerus* dimidium eſt centenarii, tribus lineolis ⊏ exarati, viſum eſt lineam auferre ſuperiorem, ut remaneat L.

C. Centenarii character eſt: ad facilitatem manus, factus ex ternis lineis ⊏. quibus centenarium numerum olim expreſſêre. Ut decipiantur, qui cum *Priſciano* putant C. valere *centum*, quia ſit princeps hujus vocis litera.

D. quingenta notat: factum ex lineis 4. hoc modo IƆ. ſive IƆ. unde poſtea D. coaluit. Non enim ſemper D. fuit, neque prom hôc charactere ideo ſignatur dimidium millenarii, quòd initialis litera ſit vocis *dimidium*. Sicut autem centenarius erat ex lineis tribus, ſic quingentis nota data eſt ex lineis quatuor.

M. Millenarii figura eſt, cui literæ datæ primitus ſunt quinque, hôc modô |I| vel ob facilitatem manus ∞. item CIƆ. quia dimidiô exſuperaret is numerus quingentos, cujus nota erat IƆ. Poſtmodum quinque hæ lineæ degenerârunt in hodiernam noſtram M.

Apud Chriſtianos quoque olim per Alphabeti literas *numerandi mos* in uſu fuit, ſic ut unaquæque litera certum quendam numerum denotaret; de qua vide Valerium Probum, Paulum Diaconum, & alios, qui de Numeris ſcripſerunt, inter Grammaticos antiquos *p.* 1638. Sed & exarati proſtant verſus, qui totius Alphabeti characteribus eoſdem numeros aſſignant, quos deſcripſit *Baronius*, &, ante eum, Joannes Noviomagus *de Numeris l.* 1. *c.* 10. paulo diverſos ab iis, qui habentur in Ugutione MS. apud Car. du Freſne, *Nota, quòd qualibet figura literarum reperitur, aliquem numerum repræſentans, quamvis non ſit in frequenti uſu, qui illis verſiculis diſtinguitur.* Primus autem ſic concipitur,

Poſſidet A. numeros quingentos ordine rectô &c.

Vide hic *infrà*, & de *Numerandi Preces ratione*, ſuprà in voce Capellina alibique paſſim.

Literarum Alphabeti in numerando olim vis ac valor.

A. litera numeralis, deſignat 500. Quòd ſi rectam ei lineam ſuperaddas, 5000.

B. 300. & cum recta linea ſuperaddita 3000. Unde verſus:

Et B. trecentum ſibi cognatum retinere.

C. 100. unde verſus,

Non plus quàm centum C. litera fertur habere.

cum linea verò 100000.

D. 500. Unde verſus.

Alpha D. compar duo ſic tria nomina portat;

& cum linea 500000.

E. 250. Unde verſus,

E. quoque ducentos & quinquaginta tenebit.

F. 40. Unde verſus,

Sexta quater denos gerit F. quæ diſtat ab alpha.

Eidem literæ ſi linea ſuperaddatur, 40. millia ſignificat.

G. 400. Unde verſus,

G. quadringentos demonſtrativa tenebit:

& cum linea ſuperaddita, quadringenta millia.

H. 200. Unde verſus.

H. quoque ducentos per ſe deſignat habendos:

cui ſi lineam ſuperaddas, 200. millia notat.

I. denotat 100. Unde verſus,

I. C. compar erit, & centum ſignificabit:

in Notis verò antiquis *unum* valet. Eidem ſi rectam ſuperaddas lineam, *mille* ſignificat.

K. 150. Unde verſus,

K. quoque centenos & quinquaginta tenebit.

Cui aſſentiuntur Notæ numerorum ex antiquo Codice deſcriptæ, ubi *K.* 151. efficere dicitur. Quòd ſi lineam ſuperaddas, habes centum quinquaginta unum millia.

L. 50. ſignificat; unde verſus,

Quinquies L. denos numero deſignat habendos.

cum linea ſuperaddita, 50. millia denotat.

M. denotat in hac numerandi ratione 1000.

M. caput eſt numeri, quem ſcimus mille tenere.

cum linea, millena millia.

N. ſignificat 90. Unde verſus,

N. nonaginta capit, quæ ſic caput eſſe videtur.

Si lineam ei ſuperponas, 90. m. efficies.

O. 11. facit; juxta verſum.

Undenos facit O. cognoſcas ſic numerando.

Eidem ſi lineam ſuperaddas, habes 11000.

P. denotat 400. Ita Notæ antiquæ numerorum *P.* CCCC. *quadringenta* & vetus verſus,

P. ſimilem cum G. numerum monſtratur habere.

At Baronius, apud præfatum Car. du Freſne pro *G.* habet *S.* ita ut *P.* ſeptenarium numerum tantùm confecerit, vide hunc in *Gloſſario in lit. P.* Cum linea vero 400. m. ſignificat.

Q. 500. juxta verſum,

Q. velut A. cum D. quingentos vult retinere.

cum linea ſuperaddita 500. millia.

R. denotat 80. unde verſus:

Octoginta dabit tibi R. ſi quis eam numerabit.

Eidem ſi ſuperaddas lineam, 80. millia.

S. ſignificat 7.

S. verò ſeptenos numeratos ſignificabit;

cum linea ſuperaddita, 70. m.

T. 160. juxta verſum,

T. quoque centenos & ſexaginta tenebit.

& cum linea 160. millia.

V. 5. ſignificat: unde verſus,

V. verò quinque dabit tibi; ſi rectè numerabis:

cum lineâ ſuprascripta, 5000.

X. decem ſignificat, hinc verſus.

X. duplex denos numero tibi dat retinendos.

Eidem ſi ſuperaddatur linea, decem millia.

Y. 150. juxta verſum,

Argolicus centum quinquaginta facitque character.

Et cum linea, 150. m.

Z. 2000. efficit:

Ultima Z. canens finem bis mille tenebit.

& cum linea ſupernis adſcripta, bis millies mille.

NUMERI, liber Canonicus Vet. Teſt. inter libros Moyſis quartus. Hebræis *Vajedabber*, i. e. Locutusque, ab hoc enim verbo, incipit. Continetur 36. Capitib. in quibus exponitur, ab initio ſtatim, diviſio Populi in 12. Tribus, à Moyſe & Aarone facta. Dein tribus Levi ſeparationem ad cultum divinum, ejusque officia & miniſteria enarrat. Tandem de inobedientia & tranſgreſſione populi, periculis & ſuppliciis improborum, de beneficiis Dei in Iſraelitas cumulatim effuſis, verba facit. In librum hunc Sacrum prodierunt: Atterſull. *Comm. Angl.* in fol. 1618. *Auguſtinus.* Balæus *in cap.* 30. *Ferus.* Junii *Explicatio.* Lorini *Commentar.* in fol. Lugdun. Ann. 1619. Marbachius. in quarto Argentinæ, Ann. 1597. *Origenes.* Pelargi *Comment.* in quart. Lipſiæ, Ann. 1606. Ruchbrochius. Roverii *Harmonia cum Comm.* Siphra *Comm. Hebr.* Vide Crowæi *Elenchum.*

NUMERI, cohortes: vox *Ulpiano*, *Vopiſco*, *Ammiano*; aliis nota. Optatus *l.* 3. *reverſi ſunt vexati milites ad* Numeros *ſuos.* Apud Wilh. Tyrium *l.* 2. *c.* 20. *Numeri militares.* Ita Νούμερα recentiores uſurpant Græci. *Martyrium* S. Niconis: [illegible] Palladius *in vita Chryſoſt. p.* 32. [illegible], & *p.* 34. Adde *Chronicon* Alexandrinum *p.* 690. Metaphraſtem *in Martyr. S. Georgii num.* 2. Conſtantinum *de Adm. Imp. p.* 191. Alios, Meurſio & Fabrotto *ad Cedrenum* laudatos. Eâdem notione ἀριθμοὺς adhibuerunt Sozom. *l.* 2. *c.* 7. Nicephorus Call. *l.* 6. *c.* 9. Leo in *Tactic. c.* 6. §. 28. *Zonaras*, & alii. Vide quoque, quæ Car. du Freſne annotavit *ad Alexiadem p.* 423. Vopiſcus *in Probo c.* 14. à limitaneis militibus Numeros diſtinguit, *Accepit præterea ſedecim millia tironum quos omnes per diverſas provincias ſparſit; ita ut Numeris, vel limitaneis militibus quinquagenos & ſexagenos interſereret, dicens* &c. Ubi *vel* pro *&* poſitum eſſe, docet ex multis *Hiſtoriæ Aug.* locis Salmaſ. Ei itaque *Numeri* ſunt legiones, ſeu legionarii milites, qui per provincias diſpoſiti in caſtris & *ſedibus*, ut tunc vocabantur, degebant: Sicut Limitanei, per cuneos auxiliaque conſtituti, limitem tuebantur. Sic in *Cod. Theod.* multis itidem locis *Comitatenſes Numeri & Ripenſes*; item *Militia Comitatenſis* & *Ripenſis*: nec non *Comitatenſes & Limitanei*, diſtinguuntur. Ubi *Ripenſes* iidem cum *Limitaneis* ſunt & *Comitatenſium* nomine Legiones intelliguntur, ac *Comitatenſes Numeri*, quos hic ſimpliciter *Numeros* vocat Vopiſcus. Unicum adduxiſſe, ſufficiat. *Cod. d. de Tironibus l.* 8. *Completis quinque annorum ſtipendiis, qui Comitatenſibus* Numeris *fuerit ſociatus, patris quoque & matris nec non & uxoris ſuæ capitationem meritis ſuffragantibus excuſabit. Ii verò, qui in ripa per cuneos auxiliaque fuerint conſtituti, cum proprio capite uxorem ſuam tantùm poſt quinque annos, ut dictum eſt, præſtent immunem.* Vide Salmaſ. *Not. ad Vopiſ.* & ſuprà, ubi de *Comitatenſibus* &c. Addam, hic ſaltem, ad ripenſem militiam non eandem in milite ſtaturam nec idem corporis robur, exigi conſeviſſe, quod in Comitatenſi vel legionaria. *Cod. eod. leg.* 8. *de filiis militar. appar. Etenim hi, quibus vel corporis robur, vel ſtatura defuerit, quæ Comitatenſi digni poſſint eſſe militia, ripenſi poterunt copulari.* Sed & milites ſinguli *Numeri* dicuntur, apud Amm. Marcellin. *l.* 23. 25. 27. 29. & 31. Porrò ipſi militarium officiorum gradus, apud Capitolin. *in Maximo* & *Balbino*, Treb. Pollionem *in Mario Tyr.* Tandem matricula quoque, in quam inſcripti milites, apud Plin. *l.* 3. *Ep.* 8. uti docet Marcilius *ad Sueton. Veſpaſiano c.* 5.

NUMERI lege ſoluti, apud Horatium, *l.* 4. *Carm. Od.* 2. *v.* 11. 12. Lyricis tribuuntur. Cùm enim omnis ſtructura & copulatio vocum aut *rhythmus* ſit, aut *metrum*; ille ſpatiô temporum conſtat, iſtud ordine etiam: in illo quantitas tantùm, in iſto qualitas inſuper obſervatur. Parvi pendit Rhythmicus, dum ſibi conſtet temporum ratio, quô pedes ordine collocet: At Metricus non ſatis ſecurus eſt, niſi & rationem ordinis ſervet. Rhythmico indifferens eſt dactylus & anapæſtus, jambus & trochæus; ſunt enim ταυτόχρονοι hi pedes: Metricus verò non auderet anapæſtum locare, ubi dactylus exigitur, nec in ſede trochæi jambum ponere, quamvis uterque pes ſit ἰσόχρονος eandemque habeat quantitatem. Rhythmus ſolùm tempus metitur, atque alium pro alio pedem facilè admittit, modò ejuſdem temporis ſit, ut viſum: quæ metrorum ratio reſpuit, quæ nec ſpondæum quidem aut dactylum alterum pro altero uſurpat, licèt temporum ſpatiô æquales ſint. Unde longè major licentia fuit in lyricis cantionibus, & Muſicorum canticis, quàm in metris. Et hoc eſt, quòd Lyricos veteres *numeris lege ſolutis ferri*, dixit Horat. Solutiori tamen pede ambulârunt medii ævi Poëtæ illi plebeji, qui in componendis canticis & ſaltatiunculis hymniſque, de quibus diximus ſuprà, in voce *Baliſtea*; quorumque meminêre aliquoties *Hiſtoriæ Auguſtæ* Scriptores, operam poſuerunt. Hi enim legis metricæ nullô reſpectu habitô, modulationis & numeroſæ verborum compoſitionis, quæ ita ad aures accidit, ut formam videatur habere veri legitimique metri, rationem habuêre. Imò nullâ prorſus lege teneri ſe paſſi ſunt. Nec enim ulla ſyllabis tempora aſſignârunt, nec brevium longarumque differentiam agnoverunt, ſed omnes indiſcretim fecerunt longas & breves. Genus igitur eſt medium quoddam

inter

inter Metricos & Rhythmicos, ita ab utriſque diſtans, ut magis videatur accedere ad Rhythmicos, ſolâ licentiæ nomine, quam imperitiâ non ratione aſſe [illegible], ſi ulla in imperitia affectatio eſt. Numerum ſane [illegible]ſabarum & pedum ſatis anxiè cuſtodiebant. Nec enim plus pedum aut ſyllabarum reperies in vulgarium hujuſmodi verſic[illegible]orum trochaico, quam in verſiculo & ad [illegible] facto; quod veteres Rhythmici magnopere negligebant, quibus in uſu & more fuit duas plerumque ſyllabas breves locô unius longæ ponere, quia idem eſſet temporis ſpatium in duabus brevibus & in una longa. Obtinuit tamen, ut *rhythmus* talium Poetarum compoſitio diceretur & ipſi *Rhythmici* vocarentur: eo quod rhythmi proprium ſit, breve tempus, plerumque longum efficere & longum contrahere; id quod metro non licet. Quam in rem vide infra plura, ubi de *Rhythmo*, & apud Salmaſ. *Not. ad Vopiſc. c.* 6. ubi de puerili cantilena in Aurelianum compoſita & ſaltata, verſuque inprimis illo,

Tantum vini habet nemo, quantum fudit ſanguinis.

Illô enim metrô ut plurimum jocos militum, qui à tripudiantibus exultantibusque in triumphantes Duces jactabantur, concipi moris fuit, ut ex Suetonio quoque liquet, *in Julio Cæſare:* Item vulgaria dicteria, quæ ipſe populus in aliquem jocularirer jactata canebat &c. Vide quoque hic, ubi de *Baliſtiis* & *Politicis verſibus*.

NUMERIA Dea, quæ *numerandi* artem docere credebatur, vel ad *numeros* pertinere, memoratur Auguſtino *de Civ. Dei l.* 4. *c.* 11.

NUMERIANUS, Roman. Imperator cum Caro & Carino, patre & fratre. Patrem in Orientem ſecutus, jam Cæſar, illô defunctô, Imperator eſt ſalutatus: ſed ob paternam mortem ex luctu æger, ab Ario Apro, ſocero ſuo, occiſus eſt, A. C. 284. Eloquens, & Poëta inſignis, ipſius Olympii Nemeſiani & Aurelii Apollinaris victor: quorum ille vitam Cari Jambo expreſſit, alter halieutica ſcripſit. Vopiſc. *in Numeriano*, *Aur. Victor*, *Eutropius*, &c.

NUMERIANUS Ludimagiſter, quâ ratione ductus incertum, relictâ Româ in Galliam profectus, Severi nomine ad colligendum exercitum ſe miſſum ſimulavit, ſicque parvas primùm copias comparavit, quibus profligavit aliquos partium Albini equites. Quod cùm Severo nuntiatum eſſet, & revera Senatorem eſſe crederet, miſſis ad illum literis, quibus gratias ageret, laudaretque inſtitutum; mandavit porrò, ut majores copias congregaret, quibus facilè collectis multa præclara & fortia facinora fecit, redegitque χιλίας καὶ ἑπτακοσίας καὶ πεντήκοντα μυριάδας δραχμῶν, ut habet *Dio*, *mille ſeptingentas quinquaginta drachmarum myriades*, quas Severo miſit. Cumque ab his ingentibus factis ad ſummos poſſet honores divitiasque pervenire, modicô contentus, in agello quodam, quem ipſi in Galliis donavit Severus, ut reditu illius vitam toleraret, conſenuit. Vide Æl. Spartian. *in vita Severi*, *c.* 12. & *ad eum* Salmaſii *Notas*.

NUMERIUS, prænomen pro nomine Gentilitio uſurpatum. Aſconius *in Piſonianam* Q. Numerii meminit.

per NUMEROS myſteria denotandi Veterum mos. *Animam* eſſe ἀριθμὸν ἑαυτὸν κινοῦντα, *Numerum qui ſeipſum moveat*, dixit *Pythagoras*. Idem *Principia* vocavit *Numeros*, & eorum Symmetrias *harmonias*, & Elementa ex utriſque compoſita, Geometrica. Rurſus in principiis poſuit *Unitatem* & *indefinitam Qualitatem*, quorum alterum *Mentem* ſeu Deum, alterum *Materiam* ſeu *Mundum Viſibilem* vocavit. Naturam autem Numeri dixit eſſe *Decadem*, quia tam Græci quàm Barbari ad decem uſque numerant; inde ad unitatem regrediuntur. Porrò Decadis vis eſt ἐν τοῖς τέσσαρσι καὶ τῇ τετράδι, *in quaternione*. Nam ſi quis ab unitate numeret ad quatuor, conjunctim conficiet decem &c. Ὥστε ὁ ἀριθμὸς κατὰ μὲν μονάδα, ἐν τοῖς δέκα· κατὰ δὲ δύναμιν, ἐν τοῖς τέσσαρσι. *Adeò ut natura Numeri, ſecundùm unitatem, conſiſtat in Denario; ſecundùm facultatem, in Quaternario:* quem alibi *Juſjurandum* & *Trigonum perfectum*, imò ipſum *Deum*, nominat. Idem Philoſophus, Sacerdotes Ægyptios imitatus, τὴν Μονάδα appellavit *Apollinem*; τὴν Δυάδα, *Dianam*; τὴν Ἑβδομάδα *Minervam*. [illegible] Κύβον ſive *Octo*, *Neptunum:* quæ cum iis conveniunt, quæ in eorum templis fixa & picta ſunt. Mercurio autem omnium Numerorum maximè *Quaternio* apud Ægyptios dicatus fuit. Plura apud Plutarchum *de Placitis Philoſ. l.* 1. & *l. de Iſide*, nec non *Sympoſ. l.* 9. *qu.* 3. Lucianum Βίων πρᾶσιν, & infrà voce *Quaternio*.

NUMERUS Aureus, Computiſtis dicitur Cyclus Lunaris ſeu Decemnovennalis, in eum finem inſtitutus, ut, quatenus pertotam ſeriem Calendarii deducitur, omnia demonſtret Novilunia, ac illud ſpeciatim, à quo ſupputata Luna 14. indigitat Paſcha. Quippe annô 1. Cycli, v. g. ubicunque in Calendario, ac per menſes ſingulos inſcriptum vides *aureum Numerum* I. ipſe indicat, Novilunium eô die contingere, vel contigiſſe; ac pari modô annô 2. ubicunque vides *aureum Numerum* 2. annô 3. atque ita porrò, quouſque annis Cycli expletis tum ad unitatem redeatur, tum Novilunia iiſdem diebus eôdemque ordine recurrant. *Aureum* autem appellari ajunt *Numerum*, ſeu quòd olim aureis literis inſcriberetur, ſeu propter inventionis & uſus ejus excellentiam. Græcis Ἐννεακαιδεκαετηρὶς dicitur primumque auctorem Metonem habet. Vide in voce *Meton*, & plura hanc in rem apud Durandum *Ration. l.* 8. *c.* 11. Voſſ. *de Mathemat.* & Car. du Freſne *Gloſſario*, qui de uſu ejus verſus ſatis antiquos hos ex Codice MS. Victorino exhibet:

Aureus hac arte Numerus *monſtratur apertè,*
Principium iam qui tetius eſt capiat anni.
Ternarium retinet, ne poſterum ordo vacillet.
Majori numero debetur tertius ordo.
Si minor aſſequitur numerus, tunc continuatur.
Excipe ſex menſes, Julium priùs, atque ſequentes.
His quamvis creſcat undenus ſumma propinquus.
Octavus numerus ſequitur, nec continuatur.
Tres Februi quarto Nonarum continuato.
Quarto appones ſub Aprilis pridie Nonas.
Tot Junius iterat, ubi Nonas quatuor aptas.
Auguſti caput tres debet continuare.
Quatuor Octobris iteratum pone Kalendis.
In quarto Nonis duodeni denique menſis.
Linea tredecimum tenet una, ſimulque ſecundum.

NUMERUS Par, mali ominis habitus, apud Romanos; impar, plenus & fauſtior. Solinus *c.* 1. *Græci ſingulis annis XI. dies & quadrantem detrahebant, eoſque octies multiplicatos in annum nonum reſervabant, ut contractus nonagenarius numerus in tres menſes, per tricenos dies, ſcinderetur: qui anni nonò reſtituti efficiebant dies quadringentos quadraginta quatuor, quos embolimos vel hyperballontas nominabant. Quod cùm in initio Romani probaſſent, contemplatione paritatis numeri neglectum brevi perdiderunt, tranſlata in Sacerdotes intercalandi poteſtate* &c. Sic Joannes Laurentius Lydus, [illegible] [illegible]. Σκαιὸν δὲ αὐτόν. [illegible] κακὸν κατ᾽ [illegible], ὡς Εὐμενίδας καὶ Ἀδράστειαν καὶ [illegible] κατ᾽ αὐτὰς τὰς [illegible], *Apud Italos numerus dualis infauſtus habetur. Secundum autem illum, quaſi felicem, vernaculô ſermone appellant, boni ominis ergo, ut Eumenides, & Adraſtiam & Parcas, quæ nemini parcunt.* Hinc vitabant dicere, *ante diem ſecundum Kalendas* aut *Idus*, ſed pro eo dicebant, *ante diem, pridie.* Græci, [illegible]. Interim falſum cenſet Salmaſ. contemplatione hac factum eſſe, ut Romani morem illum intercalandi deſererent, quum utique ſemper parilem numerum in anni ſui computatione vitaverint: Statim enim à Numa, qui annum Romuli correxit, unus dies abundavit, aut per imprudentiam, aut eâ ſuperſtitione, inquit *Cenſorinus*, quâ *impar numerus* plenus & fauſtior habebatur; ut ipſe Salmaſ. pluribus docet *ad Solin. p.* 19. Vide quoque ſuprà *Duas*.

NUMICIUS, nunc *Rivo di Nemi*, Latii fluviolus, ex lacu Nemo effluens, Lavinio proximus labitur, in quo repertum fuit cadaver Æneæ, & in quo Anna ſoror Didûs ſe ſubmerſit. Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 150.

——— *Fontis ſtagna Numici.*

Pari modulô Sil. *l.* 8. *v.* 179.

——— *Parvo deſcendens fonte Numicius.*

Horatius impari. Sic enim ille, *l.* 1. *Ep.* 18. *v.* 20.

Brundiſium Numici melior via ducat, an Appî.

Ejus meminit Tibullus *l.* 2. *El.* 5. *v.* 43.

Illic ſanctus eris, cùm te veneranda Numici
Unda Deum cœlo miſerit indigetem.

Virg. ubi ſuprà, *v.* 797.

——— *Sacrumque Numici*
Litus amant. ———

Hinc *via Numicia*, Brunduſium ducens. *Lloyd.*

NUMICIUS Priſcus, vide *Titus*.

NUMICIUS Thermus, Præturâ functus, Tigellini ſimultatibus deditus, quia libertus Thermi quædam de Tigellino criminosè detulerat, quæ cruciatibus tormentorum ipſe, patronus ejus nece immeritâ lueret. Tac. *l.* 16. *Annal. c.* 20.

NUMIDIA, regio Africæ mediterran. *Metagonitis.* Plinio *l.* 5. *c.* 3. in Libyæ interioris & Mauritaniæ confinio. Olim ſub Regibus fuit, inter quos celebris Maſiniſſa, Populi Romani ſocius, qui, violatus à Carthaginenſibus, bello Punico tertio occaſionem præbuit, Florus, *l.* 2. *c.* 15. Hujus fil. Manaſtabiles, ex pellice Jugurtham ſuſcepit: qui à Micipſâ Rege adoptatus, fratrem Hiempſalem e medio ſuſtulit, alterum Adherbalem Romam fugere coegit: unde bellum Jugurthinum. Quô tandem finitô, Numidia Regibus Pop. Romani ſociis quatuor, inter quos Hiempſal, donata eſt: cui Juba fil. ſucceſſit, quem Cæſar, quòd Pompejo faveret, profligavit, vicit, Numidiamque provinciam fecit, Criſpô Salluſtiô ei præfectô datô. Stadius in Flor. *c.* 1. *l.* 3. Hodie variis ſubeſt Principibus Mahometanis, qui perpetuis inter ſe bellis colliſi, nomina urbium indies mutant. Populi *Numidæ*, apud quos urſi ferociſſimi gignuntur, teſte Solino *c.* 29. *Biledulgerid*, à dactylis, quorum ibi ingens copia, Marmollo, *deſcr. Afr.* Videatur *Strabo*, *Pom. Salluſtius*, *Ptol.* &c. *Cluver. Sanſ. du Val. Geogr.* Addo, quòd *Numidas* non ſolùm naturalem Cæſariem alere, ſed etiam alienâ Cæſarie, equinis nimirum jubis, caput ornare conſueviſſe, diſcimus ex Tertulliano *de Pallio c.* 4. cùm ad ſuos Carthaginenſes, *Unde apud aliquos Numidas*, ait, *etiam equis Cæſariatos juxta cutem tenſor & cultri vertex ſolus immunis?* Ubi Salmaſ. legit, *aliqua Numidas*, i. e. *aliquatenus Numidas*, ſicque Carthaginenſes Tertulliano dici vult, propter vicinitatem Numidarum. Imò & *Numidiam* partem eſſe Africæ minoris, in qua Carthago ſita, ſcribit *Ptol.* Senſus ergo verborum horum eſſet: Unde apud meos, qui vicini Numidis & pæne Numidæ eſtis, juxta cutem tondendi mos inolevit, cùm Numidæ, vicini veſtri, non tantùm naturalem cæſariem alant, ſed etiam equinis jubis caput ornare ſoleant? Non igitur ex vicinis & conterraneis veſtris Numidis hic mos apud vos inductus, ſed ex Græcis. Accepêre quidem hæc verba, *etiam equis cæſariatos*, omnes ita, quaſi Numidæ non ſuam tantummodò, ſed etiam equorum ſuorum cæſariem aluiſſe dicantur: Sed hoc multis modis ineptum eſt & ferri non poteſt: nam cæſaries de equis non dicitur; & ſi maximè diceretur, non ſoli Numidæ in equis ſuis cæſariem nutriebant, ſed ipſi Græci quoque, etiamſi ipſi ſtrictim tonderentur, equos tamen ſuos jubatos & cæſariatos, ut ita loquar, eſſe ſinebant. Virg. *l.* 3. *Georg. v.* 86.

Denſa juba & dextro jactata recumbit in armo.

Nihil

Nihil notius. Quare hac in parte nihil peculiare Numidis fuit, quod Græci non habuerint & pleræque omnes nationes, apud quas equi jubati. Nam equorum ornatus juba, aliter in homine eſt: nec enim apud omnes gentes eadem ſuper hac re conſuetudo, aut opinio. Græci elegantiores ſtrictim tondebantur: *Numidæ* contraria omnia ſequuti, non ſolum capita ſua non tondebant, nec ſtrictum, nec per pectinem, ſed etiam præter naturalem cæſariem, equinas caudas, quaſi alteram cæſariem, in capite geſtabant. Hoc eſt, quod ait Tertullianus, *Numidas equis cæſariatas eſſe*, equinis ſcil. jubis aut caudis criſtatos. Poeta,

——— *criſtaque hirſutus equina.*

Ἱππουρις Græci vocant hujuſmodi galeæ criſtam. *Gloſſographi*, Ἱππουρις [illegible]. Itaque Numidæ, utpote militares, & cæſariati ipſi, & galeas equis cæſariatas gerebant, h. e. equinis pilis ornabant: Quos cùm propter viciniatem imitari debere viderentur Carthaginienſes, Græcorum potius delitias & munditias affectabant, quibus ſtrictim & in orbem tonderi moris erat Salmaſ. *ad Tertullian. loc. cit.*

NUMIDIA Altera, quæ *nova* nominatur, incolis *Guznutina* teſte *Marmol.* pars Africæ propriæ litoralis ad ſinum Numidicum, in Mauritaniæ Cæſarienſis confinio inter Ampſagam & Bagradam fluv. in qua Cirta, Sabla & Cullu urbes. *Regno di Conſtantina* vulgò dicitur. Sinus verò Numidicus *Golfo di Stora*, vel *di Eſtora*, teſte *Marmolo.* Populi quoque *Numidæ.* Virg. *Æn. l.* 4. *v.* 41.

Et Numidæ infreni cingunt, & inhoſpita Syrtis.

Homines feroces, ſtupidi, vitusplerunque obtuſi & edentuli, ſunt. Numidæ equites in comitatu divitum Romanorum fuêre, de quo legendus Lipſius, *ad l.* 1. *Hiſt. Tac.* itemque Torrentius, *ad Suetonii Neronem, c.* 24. Hæc regio cameloſtruthionem avem prægrandem fert, quæ proverbiò *Avis Numidica* dicitur, apud Ariſtophan. *in Avibus*, de homine prægrandi ac timido. Vide *Nomades.*

NUMIDIA Propria, pars erat Africæ, inter Africam propriam ad Ortum, Sitifenſem ad Occaſum, Gætulos ad Meridiem & mare Mediterraneum ad Boream. Ubi nunc regna Bugiæ & Conſtantinæ, in regno Algerii, in ea populi erant Circeſii & Natabutæ. Numidicus verò ſinus nunc *Golfe de Store* dicitur.

Urbes Numidiæ Novæ, quibus aſteriſmus prænotatur, celebriores ſunt, aut fuerunt.

* Ammædara, *Amedar.*	Muſſi.
* Aphrodiſium colonia, *Africa.*	Narangara.
* Aquæ calidæ.	Nenſa.
Aſpuca.	Ruſicada, *Stora.*
Aſſurus.	* Sicca Veneria, *Ainrangues.*
Avitta.	Simiſthuth.
Azama.	* Tabraca colonia, *Tabarca.*
Bendens.	Tacatua, *Suchaida.*
* Bullaria.	Thaſia.
Carnopiſſæ.	Themiſſua.
Cipipa.	Theudale.
* Cirta, *Conſtantina.*	* Theveſte, *Tebeſſa.*
* Collops magnus, & Cullu, *Collo.*	Thigiba colonia.
Collops parvus, *Lurobo.*	Thitica.
Culcua colonia, *Cucusina.*	Thoronuba.
Dabia.	* Thuburnica colonia.
Elica.	Thuburſica.
Gauſaphna.	Thunudromon colonia.
Gedne.	Tobrus, *Obros.*
Hippon diarrytus, *Biſerta vecchia.*	* Tucca gemina.
	Tucubis.
* Hippon regius, *Bone.*	* Vaga.
Lambæſa, ſeu Lampæſa, *Lambeſca.*	Vazua.
	* Utica, *Biſerta.*
* Lares, *Migana.*	Uzan.
Madurus.	Zagacupoda.
Meldita.	Zigera.

NUMIDICA ſeu *Africana Gallina*, apud *Petronium*;

Tuo palato parvo clauſus paſcitur,
Gallina tibi Numidica &c.

Statium *Sylv.* 6. *l.* 1. *in Domitiani Saturnal. v.* 75.

Inter quæ ſubito cadunt volatus,
Immenſa volucrum per aſtra nubes,
Quas Nilus ſacer horridusque Phaſis,
Quas udo Numidæ legunt ſub Auſtro &c.

in Veterib. fuit cupediis. vide quoque Horat. *Epodô* 2. Juvenal. *Sat.* 11. Martial. *l.* 3. *Epigr.* 58. & 77. &c. Quas Romanis magis cognitas, utpote ex propinquo allatas, Græci parùm videntur noviſſe: quorum ſi qui famà ad ſe perlatas memoraverunt, *Μελεαγρίδας* illas appellaverunt, à ſimilitudine, quam cum *Meleagridibus* habent. Interim & apud Romanos non niſi ſerò in cibis receptæ ſunt. Varro. *l.* 3. *RR. c.* 9. *Hæ noviſſimæ in triclinium ganearium introierunt è culina, propter faſtidium hominum.* Et Plin. *l.* 10. *c.* 26. *Noviſſimæ ſunt peregrinarum avium receptæ, propter ingratum virus.* Unde patet, ſolam raritatem pretium auxiſſe: ut idem *ibid.* docet Varro, *Veneunt propter pecuniam magnò.* *Petronius* item,

Ales Phaſiacis petita Colchis,
Atque Afræ volucres placent palato,
Quòd non ſunt faciles &c.

Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 1. *c.* 19. Galli hodie vocant *gallinas Guineæ*: in capite tuber habent ſive gibbam nitidam; unde *gibberas* eas eſſe, Auctores tradunt. *Guttata* porrò dicuntur Martiali *l.* 3. *Epigr.* 58. *v.* 15.

Et picta perdix Numidicæque guttata.

h. e. albæ nigris intervenientibus punctis, vide ſuprà in hac voce, it. ubi de *Africanis Gallinis*, & plura hanc in rem. apud Salmaſ. *ad Solin.* paſſim, inprimis verò *p.* 872.

NUMIDICI Urſi, apud Solin. *c.* 26. *Numidici urſi cæteris formâ præſtant*, Lipſio leones ſunt, eo quòd Plin. *l.* 8. *c.* 58. negat, Africam urſos habuiſſe, miraturque adſcriptum Annalibus M. Piſone & M. Meſſalâ Conſulib. Domitium Ænobarbum Curulem, *urſos Numidicos centum dediſſe*, cùm in Africa urſum non gigni conſtet. Sed contra Plinium ſtant multi teſtes e veterib. Græcis Latiniſque, *Herodotus, Strabo, Virgilius, Juvenalis, Martialis*, Alii, qui omnes urſos Africæ dant & *Libycos Numidicos que* vocant. Ariſtoteles ipſe inter animalia Africæ negata, urſorum non meminit, vide eum *Hiſt. Animal. l.* 8. *c.* 28. Quòd verò in Domitii nummo, in memoriam Ædilitatis ejus cuſo, venator cum leone expreſſus eſt, ideo id factum ſine dubio, & cùm in muneribus ujuſmodi beſtiarum omnia genera edi ſolebant, leo potius in eo formatus eſt, quàm urſus, quia nobilior fera & rarior quæque magnificentiam muneris magis teſtaretur. Nam urſi paſſivi tum & communes. Ex pluribus enim Europæ locis advehebantur; Alpes urſis refertæ: in propinquo etiam habebant Lucanos urſos. Ænobarbus verò *Numidicos* exhibuit, quia rariores: utpote qui è longinquiore regione petiti, rabie inſuper & villo profundiore cæteris præſtabant &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 321.

NUMIDIUS Quadratus, prænomine *Titus*, ſub Claudio, Syriæ Præſes, Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 45.

NUMINA, in ſylvis ſeu lucis culta ab antiquis; vide ſuprà in voce *Luci*: præcipua in omnibus ſacris fuêre, Janus & Veſta, unde in precibus, quas Sacerdos, victimâ ad aram adductâ utrâque prehensâ, ſtans fundere ſolebat, principium precationis ab iis fieri oportuit, utpote quòd in omnibus ſacris præcipua *Numina* eſſent, perque eos ad cæteros aditus patere crederetur. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 39. Plurima fuêre Gentilibus, qua de re vide ſuprà in voce *Dii*, ut & *Numen.*

NUMISIUS Lupus, legionis octavæ in Mœſia legatus, ab Othone conſularibus ornamentis donatus, Tacit. *Hiſt. l.* 1. *c.* 79. tranſit in partes Veſpaſiani, *Hiſt. l.* 3. *c.* 10. à militibus transfugium ad Civilem meditantibus vinctus. *Ibid. l.* 4. *c.* 59. Dein à Tullio Valentino, ac Tutore unà cum Herennio occiſus, quò minore ſpe veniæ creſceret vinculum ſceleris. *c.* 70.

NUMISIUS Rufus, ſub Hordeonio Flacco conſulari, legatus legionis, in Exercitu Germanico inferiore. Tacit. *Hiſt. l.* 4. *c.* 22.

NUMISMA, à Græco *Νόμισμα*, quâ voce utitur Epicharmus, ut & Ariſtoteles aliique, Latinum non eſt, annotante Becmanno *in Origin.* Aliter *Nummus*, nempe à Græco *νόμος*, *νοῦμος*, *lex.* [illegible] *Fit enim norma omnisque menſurat*, Ariſtotel. *Ethic. l.* 5. *c.* 8. Vel, ὅτι οὐ φύσει, ἀλλὰ νόμῳ ἐστὶ, *quoniam non naturâ, ſed ex inſtituto ac lege valet.* Duo enim requiſita, ut valeret *Numiſma* ſeu potiùs *Nummus*, proba materia, & vultus Imperatoris (qui viva lex eſt, auctoritatem ac valorem nummis concilians) ei impreſſus, Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 10. *c.* 2. Unde Claudian. *l.* 2. *in Ruffinum. v.* 341.

——— ——— *Et quod poſt vota daretur,*
Inſcribi propriis aurum fatale figuris.

Meritò proin Joſ. Scaliger *in Collectaneis*, Suetonium Tranquillum à *Numa nummos* appellatos, ineptè ſcribere affirmat. Aliter Græcis *Χρῆμα*, *ab utendo*, quòd monetâ ad omnia comparanda utamur: Item *Κέρμα*, quod vocabulum minutis attribuitur monetis X. Latinis *Moneta*, à *monendo*, quòd ſignis in eam impreſſis de ſeculi, in quo cuſa, moribus admoneamur. Item *Pecunia*, à nota *pecudum*, quâ Servius Tullus æs ſignavit: Plinio. *l.* 33. *c.* 3. Varroni, *l.* 4. *de LL.* & Feſto. à *Pecu*, quòd *pecoribus* apud Antiquos opes & patrimonia conſtarent. Æs quoque, quod ex *ære* Romani primùm cuderent X unde *Ærarium* &c. Et quidem æs argentumque olim appendebatur, ut ſcribit Plinius *loc. cit.* neque ſignato *Nummo* antiquitus utebantur Romani. Locus ſic habet: *Populus Rom. ne argenteo quidem* Nummo *ante Pyrrhum Regem devictum, uſus eſt. Libralis, unde etiam nunc* libella *dicitur, & dipondius appendebatur aſſis, quare æris gravis pœna dicta eſt. Et adhuc expenſa in rationibus dicuntur, item impendia impendere. Quin & militum ſtipendium, h. e. ſtipis ponderandæ penſatores Libripendes dicuntur, quâ conſuetudine in his emptionibus, quæ mancipii ſunt, etiam nunc libra interponitur.* Sed de his vide plura, ſuprà in voce *Moneta*: Adjiciam hic ſaltem quædam, ibi omiſſa. Ex plumbo *Nummos* olim nullos conſtitiſſe hactenus creditum, & *Plumbeos centum.* Martialis *Epigr.* 74. *l.* 10. *v.* 4. quos idem *l.* 3. *Epigr.* 7. *v.* 1. *Centum quadrantes* appellat: *Plumbeam ſelibram* ejuſdem Auctoris *l.* 1. *Epigr.* 100. *v.* 15. *Nummum plumbeum* Plauti *Caſinâ Actu* 2. *Sc.* 3. & *Trinummo Actu* 4. *Sc.* 2. Item *Moſtellariâ Actu* 4. *Sc.* 2. de vili & minuta pecunia Eruditi interpretati ſunt: Ut apud eundem Martialem ſæpius cit. legimus, *Plumbea vina* & *plumbea mala.* Sed monetam plumbeam candidà agnovit Juſtus Lipſius *in Schedis*, & iſtiuſmodi *Nummos* aliquot veteres, Romæ aliſque erutos, plumbeos omnes, ſibi à Fortuna favente oblatos fuiſſe, quos averſos & adverſos in tabellâ exhibet, narrat Laur. Pignorius *Comm. de Servis*, vide inprimis *p.* 148. Exſtanno & cupro, Præfectum Chriſtianoſtadii, urbis Scaniæ Inſulæ, à Suecis obſeſſæ A. C. 1676. *Nummos* cudiſſe, ut ſtipendium militibus ſolveret, ſolutâ obſidione melioribus permutandos, *Relatio Francofurt.* nuper attulit. E lupino ſibi feciſſe veteres Comicos, diximus ſuprà, ubi de eo. Nec omittam, vocem *Nummi* apud Romanos pro ſeſtertio, vulgatiſſimi uſus, abſolutè ſæpe uſurpari. Unde Ch. Hegendorphinus in Ciceron. *Verr.* V. *Mille hujuſmodi Seſtertii Nummos faciunt: unum Seſtertium in neutro genere, & conficiunt plus minus*

vigenti quinque tecum. Ideo Plut. qui Ciceronem narrantem, Romæ bona, quæ erant frugies. *[illegible]* emiſſe Chryſogonum Sullæ libertum, *[illegible]* interpretatur, nomine [illegible], quando *Nummus* & Seſtertius apud omnes cujuſque linguæ Auctores paſſim *[illegible]*, doceque, quoties dicunt Latini, *mille nummum*, *duo millia* & decem *[illegible]*, tum eos non alios, quam Seſtertios, ut erat in formulis, *Nummi unius, aſſium quatuor*, intelligere, apud Gronovium *de Pecunia vet. l. 4. c. 11.* A *Nummo*, adjectivum *Nummarius*: Hinc *Nummariæ leges*, apud Romanos, quarum quatuor fuêre, ad quas melius intelligendas hæc præmitto. Servius Rex, ut diximus, primus ſignavit æs, cùm antea rudi ſolùm uterentur: ſuitque eo Rege maximus cenſus CX. M. aſſium, quæ prima claſſis. Argentum ſignatum eſt Ann. Cond. Urb. 490. Q. Ogulnio, C. Fabio Conſulib. quinque annis ante priorum bellum Punicum: & placuit denarius pro 10. libris æris, quinarius pro quinque, ſeſtertius pro dupondio ac ſemiſſe. Libræ dein pondus imminutum bello Punico I. cùm impenſis Resp. non ſufficeret: conſtitutumque ut aſſes ſextantario pondere ferirentur. Ita quinque partes factæ lucri, diſſolutumque æs alienum: Fuit autem nota æris ex altera parte Janus geminus, ex altera roſtrum navis, in triente vero & quadrante rates. Quadrans ante a tribus unciis *Triunciæ* dictus. Poſtea Annibale urgente, Q. Fabio Max. Dictatore, aſſes unciales facti ſunt placuitque denarium 16. aſſibus permutari, quinarium octonis, ſeſtertium quaternis. Ita belli Resp. dimidium lucrata eſt: in militari tamen ſtipendio ſeu per denarium pro decem aſſibus valente. Notæ argenti fuêre bigæ atque quadrigæ & deinde *Bigati Quadrigatique appellati.* Mox lege Papiria ſemunciales aſſes ſunt facti. Livius Druſus in Tribunatu Pleb. octavam partem æris argento miſcuit. Qui nunc *Victoriatus* appellatur. Lege Clodia percuſſus eſt, cùm antea hic *Nummus* ex Illyrico advectus, mercis loco haberetur, à *Victoria*, qua ſignatus, nomen trahens. Aureus *Nummus* poſt annum 62. percuſſus eſt, quam argenteus, ita ut ſcrupulus valeret ſeſtertiis vicenis, quod efficit in libras, ratione ſeſtertiorum, qui tunc erant, ſeſtertios 750. Poſt hæc placuit 40. m. ſed ſignari ex auri libris, paulatimque Principes imminuêre pondus, minutiſſimus verò ad 45. m. ex Plinio *l. 33. c. 3.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 8. c. 20.* ut & infrà aliqua in voce *Obolus*.

LEGES NUMMARIÆ APUD ROMANOS.

Papiria lege cautum fuit: *Ut aſſes, qui unciales erant, ſemunciales fierent.* Lata fuit autem à C. Papirio Carbone Tribuno D. L. Com. Scipione, C. Lælio Nepote Conſulib. an. 563. Urb. Cond. ut *Hotomannus* recenſet.

Livia à M. Livio Druſo Tribuno Pleb. an. Urb. Cond. 631. Cn. Dom. Ahenobarbo, C. Fannio Strabone Conſulib. lata, *Ut octava æris pars argento miſceretur*, voluit.

Clodia vel Claudia fuit, *Ut Victoriatus* Nummus, *qui ex Illyrico advectus mercis loco habebatur, Romæ percuteretur, & eâdem Victoriæ notâ deſignaretur.*

Maria Lex, à M. Mario Gratidiano Prætore ſancita, L. Sullâ Dictatore, anno Urb. Cond. 672. *Ut nummi certâ tum excogitatâ ratione probarentur.* Jactabatur enim tum *Nummus*, ut quid haberet, nemo ſcire poſſet, Cicer. *Offic. l. 3.* &c. Plura de *re Nummaria*, vide apud Oriſmium Lexovienſem Epiſcop. Budæum *de Aſſe*, Alexandrum Sardum, Bilibaldum Pirckheymerum, Henr. Bantingum, Henr. Mametanum *de priſca Moneta*. Joach. Camerarium *de Numiſmatibus Græcis & Lat.* Staniſlaum Grſepſium, Matth. Hoſtum *Hiſt. rei Nummariæ veteris*, Johann. Fridericum Gronovium *de Pecunia vet.* aliosque: Quibus adde *Nummariæ rei veteris* peritiâ hôc tempore maximè florentem Carolum Patinum Doctorem Medicum Pariſ. egregiis hac in materiâ libris editis clariſſimum.

NUMISMA Cenſus, cujus mentio Matth. *c. 22. v. 19.* non certum fuit *numiſmatis* genus, quò ſolò tributa ſolverentur, ſed pecunia Romana, quæ ſola ab exactoribus ejus tributi accipiebatur. In Græco eſt, *τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου*; quæ vox κῆνσος, etſi Latina eſt dictio, non tamen ex uſu Latinè ſcribentium uſurpatur. Romanis Scriptoribus *cenſus* eſt deſcriptio agrorum & reliquarum fortunarum, in cenſum deferri ſolitarum, ut videre eſt apud Cicer. *in Verrem* & auctorem *Gloſſar.* Et olim quidem muneris Cenſorii pars erat, habere & ordinare cenſus: ſed poſtea, Cenſoribus ſublatis miſſi ſunt per provincias, quos vocabant *Cenſitores*; qui modum agrorum, quem quiſque poſſidebat, metiebantur & in tabulas cenſuales referebant: ex quibus tributi pro ſua virili cuique præſtandi ratio conſtabat. *Gloſſar. Cenſitor*, Ἀπογραφεὺς, Τιμητής. *Gregorio Nazianz.* Ἐξισωτής, in *Cod.* Theodoſ. *Peræquator* talis. Quum autem penſitationis præſtandæ modus penderet à cenſu, obtinuit in provinciis, ut ipſum tributum appellaretur Κῆνσος, *cenſus*. Unde in Evangelio κῆνσος idem quod φόρος eſt, ut Lucas hanc vocem interpretatur, *c. 20. v. 22. c. 23. v. 2.* Cujus vocis Romanæ proprietatem cùm Græci non intelligerent, genus pecuniæ, quò ſolveretur annuum tributum, ſic dictum putârunt voce Græcâ. Unde *Suida*, Κῆνσος τὸ νόμισμα, [illegible], [illegible]. At Dominus, cùm dicit, ἐπιδείξατέ μοι τὸ νόμισμα τοῦ κήνσου, *Oſtendite mihi numiſma cenſûs*, manifeſtè diſcrimen ponit inter cenſum, h. e. tributum, & pecuniam, quâ tributi nomine penſitabatur. Similiter *Moſchopulus*: Κῆνσος νόμισμα [illegible], *Cenſus eſt nummus, qui pendit drachmam*, ubi per drachmam denarium intelligere videtur, quem *Plutarchus* aliique Scriptores Græci voce δραχμὴ exprimere ſolent. Exiſtimavit nempe hic Grammaticus cenſum fuiſſe dictum pecuniæ genus, quò tributum ſolveretur, & quia moſ petenti Domino numiſma cenſûs, denarius oſtendebatur; putavit, nummum, qui appellatur *cenſus*, fuiſſe denarium Romanum, ſive drachmam Græcam. Sed quòd Domino de tributi numiſmate quærenti denarius oſtendebatur, non hinc colligitur, quod ii contendit. Denarius enim Chriſto oſtenditur, velut in exemplum pecuniæ Romanæ (in qua tributum Cæſari pendendum exigebatur) non ut peculiare aliquod monetæ genus, ad tributi ſolutionem cuſæ. Nec hinc bene concludunt *Baronius* & cum ſecutus *Luc. Burgenſis*, legitimum tributi modum, quod à ſubditis ſuis exigebant Romani, fuiſſe denarium: Confundunt enim tributum, quod pendebatur pro modo agri quem quiſque poſſidebat & aliorum bonorum, cum capitatione, quæ capitibus ſingulorum ſubditorum aliquando imponebatur, & genus fuit exactionis graviſſimæ, ut ex *Amm. Marcellino* conſtat. Poſtea vero Alexandri Imperatoris peculiare inſtitutum fuit, de quo vide Lamprid. *in eo c. 39.* A Nicephoro quoque, Phoca juſſum fuiſſe cudi pro militibus levioris monetæ genus, tributa verò in graviore pecunia exigi, Cuſpalates, Cedrenus, alii ſcribunt. Vide Iſaac. Caſaubon. *Exercit. XVI. §. 6.* Seldenum *de Jure Naturæ & Gent. l. 6. c. 17.* & *Salmaſium ad Lamprid.*

NUMISMA Sacrum, in Communione Romana dicitur, quod in coronis homines appendere ſolent, qui ritus originem accepit circa A. C. 1566. occaſione memoratâ à Famiano Strada *de Bell. Belg. l. 5. decad. 1.* Quamvis jam prius iſtiuſmodi numiſmata ex plumbo ſtannove peregrinantium religionis ergò pileis leguntur affixa, quæ iis Romæ vendebantur, circa A. C. 1200. *in Ep. 523.* Innocentii III. in quibus ex una parte erat effigies Sancti alicujus, *Vendentes Veronicas* &c. Vide quoque Pontificis hujus Bullam, & plura hanc in rem, apud Dominic. Macr. *in Hierolex.*

NUMISTRO, oppid. Lucaniæ mediterran. Brutiorum, *Ptol.*

NUMITOR, fil. Procæ Albanorum Regis, quem per annuas vices, ſic ordinante Patre, regnaturum, Amulius frater minor natu regnô pepulit. Lauſumque fil. ejus interfecit, filiamque ejus Rheam Sylviam Virginem Veſtalem legit, ut ſibi ſpecie honoris perpetuâ virginitate ſpem partûs ei adimeret. Verùm cùm illa ex Marte (ut Romani credi voluerunt) gravida facta eſſet, ipſam quidem in Tiberis ripâ vivam defodit, pueros autem in fluvio mergi juſſit, quos cum in ſicco deſtitutos Fauſtulus inveniſſet, Accæ Laurentiæ uxori ſuæ educandos tradidit. Hi poſtea adulti Amulium interfecerunt, regnumque avo ſuo Numitori reſtituêre, *Plut.* Liv. *l. 1. c. 3.* Aur. Victor, *de viris illuſtr. c. 1.* Dionyſ. *Hiſt.*

NUMIUS Albinus, Conſul cum Max. Dextro, An. Urb. Cond. 1015.

NUMIUS Tuſcus, Conſul cum Amulino, An. Urb. Cond. 1048.

NUMMARIÆ Leges, vide ſuprà *Numiſma*; à *nummo* dictæ. Indidem *Nummata*, apud recentioris ævi Scriptores pretium rei per nummos, ut *Denariata*, per denarios; *Librata*, per libras &c. Item nummus ipſe vel valor nummi ac pretium. Porrò merces ipſæ, *Denariata*, Gall. *Denrées*. Nam nummi & denarii, iidem ſunt: ut patet ex *Cod.* Theodoſiano non ſemel. Etiam Fulbertus Carnutenſis *Ep. 9.* *Unum caballum à famulo noſtro Deodato debuit comparare 32. ſolidis, pro arrabone datis 12. nummis.* Et *Ep. 15.* *Datis vobis pro hoc negotio mille libras denar. & centum palias & domina Reginæ quingentas libras nummorum.* Ubi *denarii* & *nummi* omninò idem. Matth. Weſtmonaſter. A. C. 1095. *Cùm verò eſſent plus quàm 300. armatorum millia* (in Terra Sancta) *tanta eis ſuppetebat copia, ut aries unò nummô, bos vix 12. venderentur.* Vetus *Charta* Anglic. *Dedi ---12. nummos reditus in Weſtſrel— quicunque hanc tenuram tenet, poſt obitum illius ſuper altare, in die feſti S. Mariæ Magdalenæ annuatim reddat 12. denarios.* Vide Car. du Freſne *Differt. de Nummis Imperat. Conſt.*

NUMMIUS Albinus, ex fratribus Didii Juliani, apud Spartian. *in vita* hujus, *c. 1.* ubi alii *Numius*, vide illi, alii *Nummius* habent. Sed rectum eſt *Nummius*. Ita enim vetus lapis.

JOVI
SERENO
NUMMIUS
ALBINUS
EX VOTO

apud Salmaſ. *ad Spartianum dict. loc.*

NUMMO locare, locutio rara & elegans, apud Plin. *l. 9. Ep. 37.* *Occurrendum ergo augeſcentibus vitiis & medendum eſt. Medendi una ratio eſt, ſi non nummô, ſed partibus locem; ac deinde ex meis aliquos operis exactores, cuſtodes fructibus ponam.* Eſt autem *nummô locare*, eam legem fundorum locationi dare, ut conductores annuam penſionem nummorum præſtent poſſeſſori, id quia ante hac factum, malè ſolventibus colonis reliqua creverunt. *Partibus locare* verò eſt ita locare, ut proventuum percipias partes, veluti ſeptimas, octavas, nonas, decumas, prout convenerit. *Partes* nempe non ſunt agrorum, nam ne prius quidem unum conductorem omnia prædia coluiſſe apparet, ſed frugum: quam vocem ſemper intelligere oportet, quum apud Cicer. *3. Verr.* legimus, *Decumas deberi, emere, venire, ſingulas decumas, alteras decumas, ternas decumas:* Item, *Ut quaſi nunc ceſſent, decuma venirentur.* Quod indicat ipſe cùm ait, *In ſegetibus, in conaretu ſuo, num erit quiſquam tam ſtultus, qui decumas [illegible] ? qui cæteras novem partes reliquas factas eſſe exiſtimet?* Similiter capiendum, cùm Crotonienſes in bello, apud Sagram Apollini *decimas prædæ*, Locrenſes *nonas* voviſſe, legitur apud Juſtinum *l. 20. c. 3.* Sic *tertias prædæ* Plin. *l. 34. c. 5.* habet &c. Hoc unicum itaque remedium contra reliqua eſt, ut ipſe poſſeſſor quotannis ſuas partes aut per ſe aut exactores illos redigat neque ei quidquam niſi ipſe ſibi in mora eſſe poſſit. At ubi *Nummo* locatum eſt, ut maxime diligens ac ſolus ſit man-

manceps, poteſt injuria anni & perfidia terrarum aut hujuſmodi caſus ſic illum affligere, ut remiſſiones petere & reliqua facere neceſſe habeat. Ideo addit Plin. *cuſtodes fructibus ponendos*, ſi partibus, non nummo locaſſet; quia videl. intererat ejus tum, ne fructus diminuerentur. Ideo continuò inter: *Et alioqui nullum juſtius genus eſt reditus, quam quod terra, cœlum, annus refert*: denotans, poſſeſſores ſanctius ipſius terræ reditu in partem trui, quam locato fruendo aliis toto agro pecuniam paciſci. Et hi *Partiarii coloni* dicuntur, qui ſic conducunt. Cajus *l. 25. ff. 6. de Loc. Apparet autem de eo nos colono dicere, qui ad pecuniam numeratam conduxit: alioqui partiarius colonus, quaſi ſocietatis jure, & damnum & lucrum cum domino fundi partitur.* Ubi habet utrumque genus conductionis, ut apud Plin. utrimque genus *locandi*. Cato *de R. R. c. 16. Calcem partiario coquendam qui dant ita dant.* Sic *paſcenda pecora partiaria, i. e. ut fœtus eorum portionibus quibus placuit, inter dominum & paſtorem dividantur*, inquit Imperator Antoninus *l. 8. Cod. de Pactis.* Vide Jo. Frid. Gronovium *Obſerv. l. 4. c. 16. in fin.*

NUMMULARII, Græcè Κολλυβισταὶ, Matth. *c. 21. v. 12.* Καὶ εἰσῆλθεν ὁ Ἰησοῦς εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ, καὶ ἐξέβαλε πάντας τοὺς πωλοῦντας καὶ ἀγοράζοντας ἐν τῷ ἱερῷ, καὶ τὰς τραπέζας τῶν κολλυβιστῶν κατέστρεψε, κτλ. *Et introivit Jeſus in Templum Dei & ejecit omnes, qui vendebant & qui emebant in Templo: menſaſque* Numulariorum *ſubvertit* &c. Aliter Ἀργυραμοιβοί, *Campſores*, dicuntur qui nummulos & minutos nummos pro majoribus dabant iis, qui neceſſe habebant majores minoribus ad uſum ſacrum permutare. *Gloſſ. Gr. Latin.* χαλκολόγος, *Nummularius Æſculator. Gloſſ. Lat. MS. Reg. Nummularius, Collectarius, Menſarius.* Vide *l. 19. ff de Edendo.* Sed & eadem voce Monetarii deſignantur in *Tab.* Eccleſiæ Gratianopolit. *Brevis, vel computatio de conſuetudine, quam Epiſc. Gratianopolitanæ Urbis----habuerunt in Eccleſia S. Donati Confeſſoris.----Eſt & inſuper alia conſuetudo in prædicta Eccleſia, vel in ſupradicto loco, ut in ſuo cymiterio Nobiles & potentes, divites & pauperes, ſine ulla contradictione, ſepeliant*, Nummularios, *h. e. Monetarios habeant*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque infrà in voce, *Trapezita*, it. ſuprà *Argentarii*; uti de quatuor ſenſibus, quorum judicium in explorandis nummis adhibent, infrà *Olfactus*.

NUMMULUS nuptialis apud Hebræos arrha. Et quidem Sponſalia ex pecunia ſeu *Numulo* dato, quæ קִדּוּשִׁין בְּכֶסֶף, *Sponſalia argentô facta* appellant, ita fiebant. *Nummulô*, aliôve bonorum genere, quæ nummulum ſaltem valerent, velut arrhâ, legitimè datô, puellæ conſentienti dixerat is, qui adſtantibus teſtibus ſpoponderat, *Ecce tu mihi ex hoc ſponſa ſis*, aut *Sis mihi in uxorem*, aut horum verborum quid ſimile. At ſi puella dixerat, *Ecce ego tibi ſponſa ſum*, nummulum ei donans, aliiſve quibuſcunque conventionis matrimonialis verbis fuerat uſa, res irrita erat. Quod itidem dicendum, ubi nummulum donante illâ ille verba protulerat &c. Ritus originem arceſſunt è fundo, quem pretio appenſo emit ab Ephrone Abraham Gen. *c. 23. v. 9.* perinde ac ſi, ut ille fundum, ita heic Sponſus ſponſam emeret. Dictus eſt autem *Nummulus* hic *Prota*, & erat *octava pars Aiſara Italica*, uti legitur in *Miſnæ tit. Kidoſchim c. 1.* ubi *Aiſara* idem fortè nummuli minuti genus eſt, quod in paſſerculorum pretio memoratur, apud Evangeliſtas, ἀσσαρίου nomine, Matthæi *c. 10. v. 29.* & Lucæ *c. 12. v. 6.* de quo apud Magiſtros legitur, è Veter. eſſe traditione receptum. *Numulum hunc Prota dictum ponderare dimidium grani argenti puri.* Scilicet nummorum genus erat minutiſſimum; & tanti valoris minimùm eſſe oportuit, quod Sponſalium nomine heic donabatur: cujus in locum ſeculis recentioribus Annulus ſucceſſit, ex aliarum gentium imitatione. Sed verò non omnimoda bona, in Sponſalibus contrahendis, *Nummuli* locum legitimè obtinebant. Nam aut ſi res eô nomine data, aut eſſet id quod uſibus apud eos humanis interdiceretur, veluti fermentum tempore Paſchatis, caro in lacte, idque genus cætera, ex Lege vetita, irrita planè Sponſalia habebantur. Pariſe jus obtinuit, ubi Sacerdos ex eduliis, quæ *Sanctorum* nomine generi Sacerdotali debebantur, parte ſuâ deſumtâ quampiam ſibi deſponſaret, &c. Non diſſonus huic Hebraico mori conjugium contrahendi apud Romanos modus erat, qui *per Coëmtionem* fieri dicebatur: ubi etiam pretium interveniſſe, uti Sponſalibus apud Hebræos *Nummulo* ejuſque valore initis, ipſa vox indicat. Et appoſitè heic Briſſonius *de Ritu Nupt. Coëmtionem*, inquit, *imaginariis venditionibus peractam, ut & Adoptionem, credibile eſt, in eaque facienda* Nummos *aliquot dicis causâ interveniſſe. Id enim in aliis legitimis actibus obſervabatur, in quibus ſpecietenus mancipationum ſolennia repræſentanda erant.* Atque emptas pariter uxores, in ipſis Sponſalibus, Nuptiiſque, notat ex LL. veter. Burgundionum & Saxonum; qui mos & in Chriſtianiſmo retentus, apud aliquas gentes, hodieque obtinet. Certè & Varro, ubi Coëmtionis ritus diligentiſſimè percurrebat, de *Vita P. R. l. 2. Nubentes*, ait, *veteri lege Romanâ aſſes tres ad maritum venientes ferre ſolitas; atque unum, quem in manu tenerent, tanquam emendi causâ marito dare, alium quem in pede haberent, in foco Larium familiarium ponere; tertium in ſacciperio cùm condidiſſent, compito vicinali ſolere reſonare.* Sic emebat, aut quaſi, Sponſa Sponſum; quam ad rem etiam affert, Varronis hæc citans, Nonius Marcellus illud Virgilii, quò Tethys, nomine filiæ, *generum emere ſibi* dicitur *omnibus undis.* De Germanis quoque Tacit. *Germ. c. 18. Dotem non uxor marito ſed uxori Maritus offert. Interſunt Parentes & propinqui ac munera probant, Munera non ad delitias muliebres quæſita, nec quibus nova nupta comatur, ſed boves & frænatum equum & ſcutum cum framea gladioque. In hæc munera uxor accipitur, atque invicem ipſa armorum aliquid viro affert. Hoc maximum vinculum, hæc arcana ſacra, hos conjugales Deos arbitrantur.* Ubi planè Coëmtio nuptialis. Et de phiala Sponſo Sponſæque, ex Græcorum aliorumque in Oriente populorum more, dari ſolitâ, videſis quæ notavit Iſaac. Caſaubonus *ad Athen. l. 13. c. 5.* &c. Plura hanc in rem vide apud Joann. Seldenum *Uxor. Ebraic. l. 2. c. 2. & 20.* adde ejuſdem *l. 3. c. 25.* ut & quæ infrà dicemus, ubi de *Nuptiis*.

NUMMUM inferendi ærario publico, triplex apud Romanos ratio olim. Refert enim Dionyſ. Halicarn. *l. 4.* ex inſtituto Servii Tulli, naſcente aliquô *nummum* inferri conſueviſſe, in ærarium Junonis Lucinæ: dein quôpiam virilem togam aſſumente, *nummum* fuiſſe delatum, in Juventutis: moriente tandem aliquô, *nummum* à propinquis illatum, εἰς τὸν τῆς Ἀφροδίτης θησαυρὸν ἐν ἄλσει καθιδρυμένον, ἣν προσαγορεύουσι Λιβιτίνην, *in ærarium Veneris in luco ſitum, quam Libitinam appellant.* Quæ tamen inferendi *nummi* conſuetudo poſtmodum deſiiſſe videtur, ut cujus nullus amplius Scriptor meminit: ſed mortuorum numerus ex Libitinariis cognoſcebatur: Sueton. *Nerone c. 93.* Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Orig. & progr. Idolol. l. 2. c. 27.* qui etiam de *Nummis ſcorteis* Antiquorum, *l. 3. c. 70.* plura verò de *Nummo* ejuſque generibus variis, hic paſſim, inprimis ſuprà voce *Moneta*, item *Numiſma*: uti de *Servis de quatuor nummis* infrà, voce *Oblati Monaſter.* de *nummo* Veneri Cypriæ offerri ſolito infrà, voce *Venus*.

NUN, pater Joſuæ, *Joſ. c. 1. v. 1.* Et fil. Eliſama, 1. Paral. *c. 7. v. 27.* Latinè *poſteritas, ſtirps*, vel *filius*, aut *æternus*, ſive *permanens*: aut Syriace *piſcis*.

NUNC dimittis, in Eccleſia Romana, tertium eſt Evangelicum canticum, quod in Completorio recitant; *quia ad medium commendationis anima eſt, quæ Deo porrigitur, ante ſecrum, æternitatis ſymbolum*, Amalarius apud Macros in voce *Canticum*.

NUNCOREUS, Seſoſtris fil. qui obeliſcum illum 100. cubitorum, qui poſteà Romæ ſitus fuit in Vaticano, curavit excidendum, Plin. *l. 36. c. 11.* Diodorus *Seſoſtrim* vocat, patris nomine; ait enim, Seſoſtris filium in regno ſuccedentem, καὶ τὴν τοῦ πατρὸς προσηγορίαν ἑαυτῷ περιθέμενον, *& patris nomen ſibi aſſumentem*, nihil bellô memorabile peregiſſe, *l. 1.* Herodot. *Pheronem* appellat, cumque, præter alia in reliquis templis donaria ſuſpenſa, in templo Solis duos obeliſcos ſpectaculô dignos, longitud. 100. cubit. latitud. 8. poſuiſſe, ob viſum ſibi reſtitutum, refert, *l. 2. c. 111.* Vide infrà *Pheron*, it. *Rubra Gleba*.

NUNDINA, Romanorum Dea, à *nonodie* naſcentium dicta, qui & *luſtricus* dicitur, quô infantes luſtrabantur, Macrob. *l. 1. Sat. c. 16. Luſtricus dies olim appellabatur, quô pueri luſtrabantur, & nomen accipiebant.* Sueton. *in Neron. c. 6. Ejuſdem futuræ infelicitatis ſignum evidens die luſtricô extitit.* Feſtum, cui hæc Dea præerat, Suovetaurilibus peragebatur, & circuitione. Circumferebantur autem pueri per Obſtetrices, vel Miniſtros circa focum, unde Ἀμφιδρόμια & Δρομιάμφια, per metatheſin. Vide ſuprà in voce *Luſtricus dies*.

NUNDINÆ, Feriæ erant apud Romanos publicæ, paganorum, i. e. ruſticorum, quibus conveniebant, negotiis propriis vel mercibus proviſuri, Macrob. *Saturnal. l. 1. c. 16.* Unde *Sextus Pom. Nundinas*, inquit, *feriarum diem eſſe voluerunt antiqui, ut ruſtici convenirent mercandi vendendique causâ, eumque nefaſtum, ne, ſi liceret cum populo agi, interpellarentur Nundinatores.* Interim negâſſe veterum quoſdam, *Nundinas* ferias eſſe, idem *Macrob.* docet, Titium, nempe, Julium, Modeſtum & Trebatium, affirmantibus contrà Juliô Cæſare & Corn. Labeone, additque hujus varietatis cauſam, apud Granium Licinianum *l. 2.* inveniri, his verbis: *Is ait*, Nundinas *Jovi ferias eſſe, ſiquidem Flaminica* Nundinis *in regia Jovi arietem ſoleat immolare. Sed lege Hortenſiâ effectum, ut faſtæ eſſent, uti ruſtici, qui nundinandi causâ in Urbem veniebant, lites componerent. Nefaſtô enim die Prætori fari non licebat. Ergo qui ferias dicunt, à mendacio vindicantur, patrociniô vetuſtatis: qui contrà ſentiunt, æſtimatu ætatis, quæ legem ſecuta eſt, vera depromunt* &c. De origine *Nundinarum* ita rurſus *Macrob. Nundinarum*, inquit, *originem quidam Populo aſſignant, quem communicatô regnô cum T. Tatio, ſacrificiis & ſodalitatibus inſtitutis,* Nundinas *quoque adjeciſſe commemorant, ſicut Tuditanus affirmat. Sed Caſſius Serv. Tullium feciſſe* Nundinas *dicit, ut in Urbem ex agris convenirent, urbanas ruſticaſque res ordinaturi. Geminus ait, diem* Nundinarum *exactis jam Regibus cœpiſſe celebrari: quia plerique de plebe, repetitâ Servii Tullii memoriâ, parentarent ei* Nundinis. *Rutilius ſcribit, Romanos inſtituiſſe* Nundinas, *ut octo quidem diebus in agris ruſtici opus facerent, nonô autem die* (& hinc *Nundinarum* nomen) *intermiſſô rure, ad mercatum, legeſque accipiendas Romam venirent, & ut ſcita, atque conſulta frequentiore populô referrentur: quæ trinundinô die propoſita, à ſingulis atque univerſis facilè noſcebantur: unde etiam mos tractus, ut leges trinundinô die promulgarentur. Eâ re etiam Candidatis uſus fuit in Comitium* Nundinis *venire & in colle conſiſtere, unde coràm poſſent ab univerſis videri. Sed hæc omnia negligentiùs haberi cœpta & poſt abolita, poſtquam in trinundino etiam ob multitudinem plebis frequentes adeſſe cœperunt.* Verùm quæ *de octo diebus* apud Macrobium Rutilius habet, ex Dionyſio Halicarnaſſæo corrigenda *l. 7.* qui ſic de *Nundinis*: Αἱ δὲ ἀγοραὶ Ῥωμαίοις ἐγίνοντο, ὡς καὶ μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, δι' ἡμέρας ἐνάτης. Ἐν δὲ ταύταις συνῄεσαν ἐκ τῶν ἀγρῶν οἱ δημοτικοὶ εἰς τὴν πόλιν, τάς τε ἀμείψεις ἐποιοῦντο τῶν ὠνίων, καὶ τὰς δίκας παρ' ἀλλήλων ἐλάμβανον, τούς τε νόμους κυροῦν κατὰ τὰς φυλάς, καὶ ὅσα ἡ βουλὴ ἐπιτρέψειεν αὐτοῖς, ψῆφον ἀναλαμβάνοντες ἐπεκύρουν. Τὰς δὲ μεταξὺ τῆς ἀγορᾶς ἑπτὰ ἡμέρας, αὐτουργοί τε ὄντες οἱ πολλοὶ καὶ πένητες, ἐν τοῖς ἀγροῖς διέτριβον, i. e. *Nundinæ autem Romæ nonô quoque die celebrabantur, ut nunc etiam. Iis* Nundinis, *plebs agreſtis in urbem confluebat, venaliaque permutabat & jura inter ſe agebat, & ſuffragia ferebat de negotiis publicis, de quibus vel leges ei permitterent arbitrium, vel Senatus ad eam referret. Septem autem intermediis diebus ruri degebat, quòd magna pars ob paupertatem operarentur ſuis manibus.* Cui adſtipulatur Varro *de R. R. l. 2. in princip. Viri magni, noſtri Majores, annum ita diviſerunt, ut nonis modò diebus urbanas res uſurparent; reliquis ſeptem, ut rura colerent.*

Nempe ab unis *Nundinis* ad alteras dies tantùm ſeptem intermedii erant, primusque dies & nonus *Nundinas* habebant, quò factum ut *Nundinæ* nonò quoque die celebrari dicerentur. Hinc trinas *Nundinas* continuas, ſeu *Trinundinum*, ut alii dicunt, quibus ad Prætorem in Comitium producebantur obærati, quantæque pecuniæ judicati eſſent, prædicabatur, non bene Hotomannus *ad Leges XII. Tabb.* aliique poſt eum, ſpatium 27. dierum fuiſſe dicunt, ex eo, quòd *Nundinæ* nonò quoque die Romæ celebrarentur: Intra 17. enim dies tres *Nundinæ* fieri ſolebant; A primis enim ad ſecundas ſeptem interjiciebantur dies; ab his ad tertias totidem, quibus ſi adjicias ipſos *Nundinarum* dies, qui ſunt tres, prodibit numerus dierum ſeptendecim. Vide Jac. Oiſelium JC. *Notis in A. Gellium l.* 20. *c.* 1. ut & infra. Idem intelligendum de trinundino ſeu tribus *Nundinis*, quibus Lex à Legiſlatore promulgabatur, advocatâque concione recitabatur, ut de ſingulis doceretur, rogareturque ut eam accipere vellet, utque prodità die, quâ Comitia haberentur legis ferendæ; ad illam diem frequens adeſſet, vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 6. *c.* 13. Ipſò autem *Nundinarum* die ferre legem non licebat, auctore Macrobiò *ubi ſupra*: ſed poſt tertias dein *Nundinas* id fiebat, ut videre eſt, apud modò laudatum Roſin. *l.* 8. *c.* 2. &c. Sed & apud Eugippium in *Vita* S. Severini *c.* 9. voce hâc *vicus* denotabatur: *Cuidam cum conjuge liberiſque redemto, præcepit tranſvadere Danubium, ut hominem ignotum in* Nundinis *quæreret barbarorum*, ut obſervavit *Velſerus*: quòd ſcilicet Germanis *Markt* appellentur tum *Nundinæ*, tum vici ejuſmodi, ut Emporium Græcorum. *Epulas* ſignificat, apud Ulpianum *l.* 65. *ff. pro Socio*, ubi vide Dionyſ. Gotofred. Decurſiones militares ſeu Haſtiludia, quæ vulgò *Torneamenta* vocantur, notat in *Decret.* Eugenii II. Pontif. Rom. *c.* 7. *Temerariam multorum audaciam, qui ad deteſtabiles* Nundinas *ex condicto venire ſolent, ad oſtentationem virium ſuarum, omnino & ſub anathemate fieri prohibemus. Quòd ſi quis ibidem mortuus fuerit, pœnitentia & viaticum ſibi non negetur, Eccleſiaſticâ tamen careat ſepulturâ.* Ex quo loco patet, octavò ineunte ſeculò atque adeò Ludovicò Piò imperante, obtinuiſſe ejuſmodi Haſtiludia, quod etiam ex Nithardo firmat Car. du Freſne *Diſſertat. 6. ad Joinvillam*, atque ulterius, *Nundinarum* appellatione donatas deinceps fuiſſe militares ejuſmodi & equeſtres decurſiones, ut & in Concilio Remenſi A. C. 1131. *can.* 12. apud Lambertum Ardenſem *p.* 13. 29. Theodoricum Abbatem in *Vita* S. Bernardi *l.* 1. *c.* 11. Cæſarium *l.* 7. *c.* 39. *l.* 12. *c.* 17. Alios. Sed & prælia & bella civilia ita appellat Bernardus Clarevallenſis Abbas *in Epiſtolis ad Sugerium Abbatem S. Dionyſii Tom. 4. Hiſtor. Franc. p.* 516. *Homines namque illi, qui reverſi ſunt, maledictas illas* Nundinas *poſt feſta Paſchalia præfixerunt & ſtatuerunt laxatis habenis Dominus Henricus fil. Comitis & Dominus Robertus frater Regis, ut irruant & interficiant ſemetipſos*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Quæ omnia ex *Nundinis* originem accepêre. De quibus plura, earum inprimis inter Chriſtianos ortu & progreſſu, vide in voce *Feria*; earundem à mercatibus differentiâ, ſuprà voce *Mercatus*; nomine apud Germanos, quibus *Meſſ*, it. *Meſſtag* dicuntur, voce *Miſſa*: ut & infrà quædam in voce *Stapula*: it. *Siliquaticum*, *Sponſalia*, *Stallaticum*: De die autem poſtridie *Nundinas*, tanquam infauſto, vitato ab Auguſto, Caſaub. *ad Sueton. in eo c.* 92.

NUNDINÆ IN EUROPA CELEBRIORES.

- Aſtracanenſes, in Ruſſia extrema.
- Bellicadrenſes, in Gallia.
- Campanienſes, in eodem Regno olim clariſſimæ fuêre, vulgò *les Foires de Champagne.* Fuêre autem illæ, *la Foire de May de Provins, de S. Jean de Troyes, de S. Ayoul ou S. Ernoul de Provins, de S. Remy, aliàs la Foire froide de Trezet de Troyes; de Lagny ſur Marne, & la Foire de Bar ſur Aube*, uti illas ex *MS. Codice* exhibet Car. du Freſne in *Gloſſar.*
- Eperienſes, in Hungaria.
- Francofurtenſes, in *Germania*, quæ Francofurti ad Mœnum binis quotannis vicibus habentur.
- S. Germani, *à S. Germain*, in Gallia.
- Jaroslavienſes, in Polonia.
- Lipſienſes, in Miſnia, ter quotannis haberi ſolitæ.
- Lugdunenſes in Gallia.
- *de Medina del Campo & Medina de Rio ſecco*, in Hiſpania.
- Naumburgenſes, in Germania.
- Placentinæ, Vercellenſes } in Italia.
- Zurzacenſes, Zurzaci ſeu in Foro Tiberii haberi ſolitæ, bis quotannis in Helvetia &c.

NUNDINALIS Dierum orbis, ogdoade apud Romanos finiebatur, non hebdomade; unde ogdoas in dierum tributione ſervabatur, in Romanorum Calendario (ut maximè videre eſt in eo, quod ſub initio Cæſarum ſaxo inciſum, quantum ad hanc rem, tam antè, quàm poſtea diu fuit in uſu) propter *Nundinas* ſeu noni diei reditum, ut Hebdomas apud Judæos, propter Sabbatum & apud Chriſtianos, propter diem Dominicum. Hinc uti literæ, quas *Dominicales* vocitant Chriſtiani, ideò τῷ G. ſeu numero ſeptenario, in Calendariis noſtris, terminantur; ita ad obſervandum Nundinarum reditum, in Calendario Romanorum veteri τῷ H. finiebantur ſeu ogdoade: cujus Calendarii, quod etiam *Colotianum* dicere ſolitus eſt *Joſeph. Scaliger* atque etiamnum Romæ in ædibus Maffeianis, ad Agrippinam viſitur, exemplar operi ſuo *de Jure Nat. & Gentium juxta diſcipl. Ebræor.* inſeruit Joannes Seldenus. A Scriptoribus dici ſolent hi *Faſti Kalendares*, quales Cn. Flavius publicaſſe & Populo Rom. tradidiſſe creditur, quosque Ovidius 12. *libris* deſcripſit. Habentur apud Aldum Manutium *Sabjoniſſ. l. de Orthogr.* à Paulo Patre explicati, Janum Gruterum *Inſcript. p.* 132. Hub. Goltzium *Theſaur. Rei antiq. p.* 132. Joſ. Scaligerum *de Emend. Temp. l.* 4. Sibrandum *Faſt. Kal. l.* 1. Car. Neapolim *ad Ovid. Faſtorum l.* 1. Alios. Sed & fragmenta etiam Kalendariorum ſeculi illius veteris reperiuntur alia, quibus dierum ogdoades literariæ pariter annotantur. Atque nonò quolibet die ſic *Nundinæ* ſeu urbani ruſticorum conventus habiti ſunt: ita tamen, ut per intercalationem ſeu per tranſlationem caveri ſoleret, ne mali ominis causâ, Nundinæ in Kalendas Januarii aut Nonas alicujus menſis inciderent. Sententiarum autem, etiam apud Veteres de *Nundinali Orbe* diſcrimen eſt, aliis ogdoade in ipſa contineri Nundinas volentibus (quod facile concipitur, ſi terminus poſterior ſemper iteraretur & fieret ſequentis ogdoadis initium) aliis interea diem nonum, ogdoadis orbem proximè ſequentem, pro Nundinis habentibus, adeoque Nundinas enneade dierum integra claudentibus: qua de re vide pluribus agentem prælaudatum Seldenum *d. l. l.* 3. *c.* 15. Fuêre verò *Nundinæ* illæ Feriæ olim, ſive Jovi ſive Saturno ſacræ, adeoque nefaſtæ. Sed poſtmodum *L. Hortenſiâ* factum, ut faſtæ eſſent; niſi feſtus aliquis dies recurrens ſic diem nonum nefaſtum redderet &c. Vide *ibid.* & ſuprà in voce *Nundinæ*.

NUNDINIA ſeu NUNDINA Conſulum, occurrunt apud *Hiſtoriæ Aug.* Scriptores aliquot locis. Lamprid. *Alexandro Sev. c.* 8. *Conſulatum ter iniit tantùm ordinarium: ac primo nundino ſibi alios ſemper ſuffecit.* Vopiſc. *in Tacito, c.* 9. *In eadem oratione fratri ſuo Floriano Conſulatum petiit, & non impetravit idcirco quòd jam Senatus omnia* nundinia *ſuffectorum Conſulum clauſerat* &c. Ubi *Caſaubon.* notat, creationem Conſulum veter. Latinis dictam eſſe *Comitia Conſularia*; poſtea ſublatis Comitiis appellari cœpiſſe *Ordinationem Coſſ.* ut apud *Suetonium* & alios; deinde etiam *Nundinium Conſulum*: cujus tamen appellationis rationem ignorare ſe fatetur. Sed nec ei magis liquet, quænam illa *Nundina* & quot numero fuerint: quod dubium ſic expedit *Salmaſ.* Certum eſt ſub Imperatorib. jam inde à Claudio bimeſtres Conſules fuiſſe, ita ut XII. in annum ordinarentur. Quòd ſi variatum aliquando pro libidine Principum quorundam & plures ordinati, tunc tamen numerum & ordinandi modum tenuerunt Principes plures & meliores: Itaque ſex *Nundinia* vel Collegia Conſulum ſuffectorum erant; primum Nundinium ordinariorum Conſulum à Kalendis Januariis uſque ad Martias; ſecundum Nundinium ſuffectorum à Kalendis Martiis ad Majas; tertium à Majis ad Julias; quartum à Juliis ad Septembres; quintum à Septembribus Kal. ad Novembres; ſextum & ultimum in reliquos duos anni menſes: Atque hæc ſunt omnia ſuffectorum Conſulum Nundinia, quæ ſic vocat Vopiſc. quæque jam Senatus clauſerat, ſic ut omnibus Conſulib. totius anni jam deſignatis ordinatiſque vacuus locus nullus eſſet, pro Taciti fratre. Hinc legimus de Alexandro Sev. *d. l.* eum Principem *Conſulatum iniiſſe ter tantùm ordinarium, ac primo nundinio ſibi alios ſemper ſuffeciſſe.* Nempe primum Nundinum, ut diximus, fuit Conſulum Ordinariorum, qui Kal. Jan. Conſulatum inibant & nomen Faſtis dabant: quo primo nundino ſemper alios ſibi ſufficiebat Alexander, nec Conſulatum gerebat totos illos duos integros primi nundinii menſes. De eodem Severo refert *Spartianus*, Conſules eum & ordinarios & ſuffectos, ex ſententia Senatus nominaviſſe & *vetera Nundinia ex ordine inſtituiſſe*, h. e. eum ordinem & modum Conſulum ordinandorum revocaſſe, qui ſuprà deſcriptus eſt. Eum enim multi ante Alexandrum Imperatores, jam inde à Commodo, ſub quo XXV. Conſules unò annò facti ſunt, adeò parùm obſervabant, ut alium ejus rei morem agnoſcerent nullum, niſi quem ſua libido ſtatuiſſet, id quod ab Alexandro mutatum, & Nundina ex veteri more reſtituta ſunt. Quare autem *Nundina* appellata vices iſtæ & ordines ſuffectorum Conſulum, ratio fortè arceſſi poteſt, ex veteri more creandorum Conſulum, cùm penès populum Comitiorum & Campi jus erat. Tribus namque *Nundinis*, vel in trinundinum indicebantur Comitia, creandis Conſulibus. Sed & Candidati ipſi Nundinis in comitium veniebant & populo ſeſe oſtendebant ſingulosque prenſabant: quod ipſum etiam internundinò faciebant. Ad eam rem igitur trinundini tempus dabatur petituris Conſulatum: Cic. de Cæſare. *Neque jam velle abſentis rationem haberi ſui: ſe præſentem trinundinum petiturum.* Mutatò dein more, & jure deſignandorum Conſulum à populo in Principem tranſlatò, mos tamen idem videtur remanſiſſe, ut Candidati nundinis in Comitium venirent & ab omnibus viderentur. Hinc *Nundinium* vel *Nundinum*, pro Conſulum ordinatione uſurpatum, Salmaſ. *Not. ad Vopiſc. d. l.*

NUNNA, idem cum *Nonna*, vide ſuprà.

NUNTIATIO novi operis, per jactum lapilli. *Charta* Occitanica A. C. 1407. de Carmelitis, qui Monaſterium in loco de Morteſquivo Rivenſis Diœceſis ædificare cœperant: *Propter quod denuntiabat prædictis Carmelitis novum opus & in ſignum hujuſcemodi denuntiationis & prohibitionis, prædictus D. Rector ſeu Vicarius ibidem & in continenti per jactum unius lapilli dixit & verbò propoſuit, dirigendo verba ſua Carmelitis prædictis, in dicto novo opere exiſtentibus: Denuntio vobis opus novum. Item per jactum ſecundi lapilli dixit: Ego denuntio vobis opus novum & inhibeo vos antedictos Carmelitas & quemlibet veſtrûm --- quantum de jure poſſum & debeo & mihi eſt permiſſum, ne ulterius in dicto hoſpitio conſtruatis ſive ædificetis & ne etiam ulterius procedatis*, &c. Vide in voce *Denuntiatores*.

NUNTII Deorum, apud Poëtas, tres, Jovis Mercurius, Junonis Iris, Lunæ ſeu Dianæ Ops, de quibus vide Jul. Cæſ. Scaligerum *Poëtic. l.* 3. *c.* 26. Inter perſonas Tragicas, tres Servorum eidem recenſentur, quorum duæ *Nuncios* exprimebant. Et quidem horum unus, ut in Comicis, πρωτάγγελος dictus, vegetâ ætate, frontis ſummitate latâ & tumidâ, ambitu depreſſò, flavus, aſper, ruber erat. Alter reſimus, fronte tumidâ, flavus; cui è medio vertice paſſerines: imberbis porro & ſubruber, *Ibid. l.* 1. *c.* 16. Veſtis penula fuit *l.* 1. *c.* 13. &c. Vide hîc paſſim, inprimis in vocibus *Curſor, Maxyes, Pterophori* &c. ut & de variis modis illos ſecreto mittendi, ſuprà ubi de ratione mittendarum *Literarum*.

NUNTIUS Cameræ, vide ſuprà *Camerarius*.

NUNTIUS Congregationis, officium Eccleſiaſtic. apud Hebræos, de quo vide infra voce *ſabbatum*.

NUNTIUS Regis, in *Decretis* S. Ladiſlai Regis Hungar. *l.* 3. c. 2. &c. Vide ſuprà *Miſſus Dominicus*. Idem nomen uni ex Pontificiis hodie Miniſtris eſt. Miniſtros enim trium generum ad Principes mittit Pontifex. *Legatos*, qui velut Ambaſciatores Extraordinarii mittuntur cum B. llis: *Nuntios*, qui à Conſiſtorio ordinati. Brevibuſque inſtructi, in Aulis Principum idem obeunt munus, quod Ambaſciatores Principum ſecularium, atque, ut illi, in *ordinarios* & *extraordinarios* dividuntur: & *Internuntios*, qui ſunt velut *Miſſi Extraordinarii* Principum. Habet autem is *Nuntios* in Gallia, Hiſpania, Luſitania, porrò Viennæ, Venetiis, Neapoli, Taurini, & aliquando vel *Nuntios* vel *Internuntios* in Polonia, Bruxellis & Coloniæ. In quibus omnibus locis, Galliâ exceptâ, ii juriſdictionem functionemque Eccleſiaſtic. exercent &c. Primus autem hôc nomine in Germaniam miſſus eſt Card. Commendonus A. C. 1555. quam in rem vide plura apud Vicquefortium, *Tract. Gall. des Ambaſſadeurs*: ubi etiam *Nuntios Terreſtres*, in Polonia, Deputatos provinciarum appellari, addit.

NUPSIA, oppid. Ægypti ad Nilum fluvium, in tractu Syenitarum, Plin. *l.* 6. *c.* 29.

NUPSIS, oppid. Arabiæ Nomadibus proximum, Plin. *l.* 6. *c.* 28.

NUPTA, i. e. Sponſa ritè deducta, Hebræis נשואה, neque ante dicebatur, tametſi ex ſponſalibus plane matrimonium eſſet ſatis contractum initumque: Sponſum appellabant ארוס & מקדש. Sponſam, מאורסה & מקודשת: poſt deductionem, per ſeptem Epuli nuptialis dies (de quo infrà) hæc כלה ille חתן ab omnibus, etiam poſt illos expletos, ſemper à Parentibus appellabatur. Inde etiam ipſum conjugium חתן dicebant, ac interdum quoque חתן & nuptias, חתונה: Patres item conjugum inde ſe mutuò חתנים & propinqui מחותנים nominabant. De *Nupta* verò nova, præceptæ virginitatis accuſatâ, Lex ſacra ſic habet, Deuter. *c.* 22. *v.* 13. *& ſeqq.* *Si quis duxerit uxorem & ingreſſus fuerit ad eam, & odiò cœperit eam habere, & impoſuerit ei opprobrium verborum, protuleritque contra eam nomen malum ſeu infamiam, ac dixerit, cùm duxiſſem mulierem illam, & ingreſſus eſſem ad eam, non inveni virginem, ſument pater puellæ & mater ejus & proferant ſigna virginitatis* (הבתולים) *puellæ ad Presbyteros Civitatis, qui ſunt in porta dicetque pater puellæ ad Presbyteros, hanc filiam meam dedi viro illi in uxorem cœpitque eam odiò habere; & ecce ipſe imponit ei opprobrium verborum, dicens, non inveni in filia tua virginitates ſeu virginitatis ſigna; hæc verò ſunt ſigna virginitatis filiæ meæ; & expandent veſtimentum coram Presbyteris Civitatis, accipientque Presbyteri Civitatis virum illum & caſtigabunt eum, condemnabuntque eum centum argenteis* (ſiclis) *quos dabunt patri puellæ eo quòd produxit nomen malum contra virginem Iſraël, habebitque eam in uxorem, nec poterit dimittere eam cunctis diebus ſuis. Quòd ſi verum eſt verbum illud & non inventa ſint ſigna virginitatis in puella, ducent puellam ad oſtium domus patris ſui obruentque eam viri Civitatis illius lapidibus, ut moriatur, quia fecit nefas in Iſraël, fornicando in domo patris ſui, removebiſque malum de medio tui.* Quam Legem nec ad minorem annis duodecim ac die unicò, quam קטנה nuncupant, nec ad majorem annis, præter ſex menſes duodecim, quam בוגרת appellitant, i. e. *plenæ pubertatis puellam*, attinere volunt Magiſtri: imò nec ad puellam, quæ ex ipſâ origine non eſſet Iſraëlitis, aut cui dos 50. ſiclorum ſeu Zuzorum 200. non erat ex more ante nuptias præſtituenda; nec demum ad virginem, quæ ante ſponſalia erat violata. Adeò, ut niſi inter Sponſalia & primos amplexus conjugales pollueretur, querelæ huic nullus eſſet locus. Intentabatur autem hæc actio *coram Presbyteris civitatis*, ſeu Γερουσίᾳ ac Senatu, ut Philo interpretatur, Synedrio videl. XXIII. virali, penès quod erat judiciorum capitalium pœnaliumque in qualibet urbe cognitio. Formula hujuſmodi: *Cum juvencula hæc ſeu puella nondum plenæ pubertatis, ut maritus concubui, & minimè in ea reperi virginitates* (παρθένια) *& inquiſitione ea de re factâ innotuit mihi eam ſtupri ream fuiſſe in me, poſtquam deſponſata eſt mihi & hi ſunt teſtes oculares, quòd ſtupri hujuſmodi rea ſit.* Sic puellâ pro tribunali auditâ examinabantur teſtes qui ſi eam conviciſſent, lapidatione illa puniebatur, ſi non ex genere eſſet Sacerdotali. Tunc enim vivicomburii pœna erat, Levit. *c.* 21. *v.* 9. Sin perjurii teſtes convincerentur, abſolutâ uxore, pœna marito utraque ex Lege infligebatur, & teſtes perjuri lapidabantur. Idem jus obtinuit, ſi denuo perjurii à teſtibus aliis à marito adductis convincerentur adducti à Patre ſeu pro uxore: etenim tunc & hi uxore reâ peractâ, morte itidem plexi. Cœterùm, uti inter vulgi errores à Medicis, Juriſconſultis, ac Theologis ſummis rejectum, in cunctis aut ita haberi, ut indubitatum Virginitatis ſignum (ut de perpetua nymphæ ſeu hymenis virginei admiſſione verba præfata quidam explicant) aut haberi omnino; Proin receptiore ſententiâ, *Virginitatis ſigna*, explicantur, de teſtibus virginitatis (Paranymphis nempe vide *infrà*) qui ex ſindone aliterque rem in Foro expeditam probatamque dare conſueverint. Certè Joſephus heic de Marito tantùm ait, Δίκην λαχὼν αὐτὸς κατηγορείτω χρώμενος τοῖς ἀποδεῖξαι οἷς ἂν ἔχοι τεκμηρίοις, *Actionem intendat ipſe & accuſet, eis quæ habet ſignis uſus.* Neque ſanè ille aut Philo, *l. de Spec. Leg. de Adult.* ubi hac de re loquitur, quidquam de ſindone in teſtimonium afferenda habet. Quod virginitatem ex Matronarum inſpectione probandam concernit, vide præter alios complures Zachar. Paſqualigum *Deciſ. Moral.* 221. & 222. Si Parentes verò deeſſent, qui de filia diffamata quererentur, Curatorem dabant Judices: quô caſu quoque, non Patris hæredibus, ſed puellæ ipſi, innocenti repertæ, centum ſicli cedebant. Pœna autem Mariti, verbera erant: Joſephus *Antiq. l.* 4. *c.* 8. Τὸ δὲ τολμήσας καὶ προπετῶς ἐπενεγκὼν αἰτίαν καὶ διαβολὴν ἀναιδῆ, λαμβανέτω πληγὰς τεσσαράκοντα μιᾶς λειπούσας καὶ πεντήκοντα σίκλους ἐκτινέτω τῷ πατρί, *Vir temeritatis & petulantiæ, quâ inſontem uxorem detulerit, pœnas luat quadraginta una minus plagis acceptis & quinquaginta ſiclos puellæ patri nomine mulctæ perſolvat.* De quo numero verberum Magiſtri conſentiunt. Ubi verò reperta ſunt manifeſta virginitatis ſigna, non ſine benedictione ſolemni ea ſumma cum lætitia ſolebant agnoſci, ut fides Ritualibus, in quibus benedictio hæc occurrit: *Benedictus ſis, Domine Deus noſter Rex Mundi, qui plantaſti nucem in horto Eden ſeu in paradiſo, liliumque convallium. Non dominabitur alienus in fonte ſignato. Propterea cerva amorum ſervavit ſanctum ſemen in munditia & ſtatutum non violavit. Benedictus ſis Domine, qui elegiſti Abraham & poſt eum ſemen ipſius*, vide *Sepher Thephilloth* Judæorum Hiſpanienſ. *p.* 351. Ubi ex lege capitali, in novam *Nuptam* præceptæ virginitatis nomine agere aut nolebat, aut nequibat Maritus, integrum ei erat ex receptis moribus, ſuâ duntaxat aſſertione, poſtulare eam ſive ejus præceptæ, ſive primò amplexu ſibi non compertæ; non verò criminaliter, ſed ideò duntaxat, ut, veluti condictione indebiti, dotem ei, *Virginis* nomine conſtitutam, quæ dupla erat ei, quæ vitiatæ debebatur, aut reſcinderet, aut pro varia cauſæ qualitate minueret. Nam non ad aliam omnino Virginem, præter eam, cui dos virginalis ſeu L. ſiclorum aut CC. Zuzorum ſub Sponſalia debebantur, attinuit hic mos, &c. Plura apud Seldenum *Uxor. Ebr. l.* 2. *c.* 1. *l.* 3. *c.* 1. & 2. nec non hic infra, item voce *Nympha*, & hinc ortis.

NUPTIÆ, à *nubendo*, quòd nova Nupta ſeu Sponſa flammeò obnupta ſeu obvelata ad Sponſum olim deducebatur. Alias *Matrimonium*, *Conjugium* &c. erat viri & mulieris conjunctio legitima, vitæ ſocietatem continens, Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 9. *c.* 3. Quod Cornicum, fortunatiſſimum in his, omen ſignificat: *Ea enim*, inquit Alexand. ab Alexandro *Genial. dier. l.* 2. *Cornicum ſocietas eſt, ut ex duobus ſociis alterâ extinctâ altera perpetuò vidua maneat.* Magnâ olim pompâ ac ſolemnitate peragebantur, unde *Nuptias celebres* vocat Phædrus *l.* 1. *fab.* 6. & Tacit. *Annal. l.* 2. *c.* 5. *Solemnia Nuptiarum*. Imperator *in l.* 22. *C. de nupt. Nuptiarum celebritatem* vocat, de quibus pauca hæc. Romæ, priſcis temporibus in more fuit, ut uxorem ducturus, ab eo, unde ducenda erat, eam in matrimonium datum iri ſtipularetur, idque, qui nuptum daturus erat, ſponderet: qui contractus *Sponſalia* vocabatur, de quibus vide infrà *ſuò locò*. In argumentum eorum contractorum, Sponſæ à Sponſo arrhæ dabantur: Quin & annulus ei pignori mittebatur, quem *pronubum* Tertullianus *l. de cultu Fœminarum* vocat. Vide infra, in voce *Sponſa*. Non autem Romanus, niſi Romanam, ducere poterat, i. e. jure civitatis donatam. Nec Patriciis cum Plebejis antiquitùs connubium erat, donec id evicerunt Tribuni Plebis an. Urb. Cond. 309. Nec Ingenuus Libertinam ducere poterat uxorem, ante legem Papiam Poppæam, quæ id primùm conceſſit, ut hæc omnia luculentiſſimè explicavit Barn. Briſſonius *l. ſing. de Jure Connubiorum*. Sponſalibus factis *Nuptiis* dies dicebatur, qua in re admodum accurati, vel potius ſuperſtitioſi fuêre. Kalendarum certè & Nonarum Iduumque poſteros dies omnes à *Nuptiis* habitos fuiſſe alienos, auctor eſt *Feſtus*: Ipſas imò Kalendas, Nonas ac Idus, Macrob. *l.* 1. *Saturn. c.* 15. Menſem verò totum Majum infauſtum iiſdem ac inauſpicatum fuiſſe judicatum, teſtatur Plut. *in Quæſt. Rom.* q. 86. Unde tritum illud: *Menſe Majò nubunt malæ.* Parentalibus quoque, quæ menſe Februariò celebrabantur, *Nuptias* vitandas eſſe, ſuadet Ovid. *Faſtor. l.* 2. quamvis Pomponii celebratas fuiſſe pridie Idûs Februarii indicet Cicer. Ep. *ad Q. Fratr. l.* 2. *Epiſt.* 11. Saliorum quinetiam dies feſtos ſollicitè vitârunt, ut iterum Ovid. ubi *ſuprà* docet. Contrà aptiſſimum *Nuptiis* tempus, quod Idus Junias ſequebatur, exiſtimârunt. Ovid. *Faſtor. l.* 6. *v.* 223.

Tunc mihi poſt ſacras monſtratur Junius Idus,
Utilis & nuptis, utilis eſſe viris.

Ad quem dierum delectum refer verba Ciceronis *l.* 2. *Ep.* 4. *ad Q. Fratr. de noſtra*, inquiens, *Tullia tui mehercule amantiſſima, ſpero cum Craſſipede nos confeciſſe. Dies erant duo, qui poſt Latinas habentur religioſi. Cæterùm confectum eſt* &c. Duo autem fuiſſe Uxorum genera Cicer. *in Topicis c.* 3. docet, unum quod propriè dicebatur, *Uxor*, alterum quod *Materfamilias*: quem ad locum Boetius *tribus*, inquit, *modis Uxor habebatur, uſu, farre coëmptione, ſed confarreatio ſolis Pontificibus conveniebat. Quæ autem in manus per Coëmptionem venerant, hæ Matresfamilias vocabantur: quæ uſu vel farre, minimè.* Sed uſu etiam, nedum coëmptione, Uxores in manum conveniſſe, docet ipſe Cicer. *Orat. pro Flacco.* Proin Jac. Rævardus *Varior. l.* 4. *c.* 16. ita Ciceronis locum interpretatur, ut dicat, eum, per duas Uxorum formas, intelligere, Uxorem juſtam & injuſtam, ut Juriſconſulti loquuntur: Juſtamque eſſe ait, quæ in manum viri convenit uſu, farre aut coëmptione, quam Cicero *Matremfamilias* appellat; Injuſtam, quam ſola conſuetudo uxorem fecerit & cum qua jus eſſe connubii leges non patiantur. Et quidem Uxorum uſucapionem (cùm nempe Uxor capta apud Virum fuiſſe per annum integrum nullò interrupto uſu, quod fiebat, ſi per trinoctium à viro abfuiſſet) legitimi Matrimonii rationem antiquiſſimam fuiſſe, & à raptu Sabinarum initium ſumſiſſe, Rævardus ſuprà memoratus arbitratur, putatque, quia feliciter hic raptus Romulo ceſſerat, inſtituiſſe eum, ut non verò, ſed ſimulatò quôdam raptu omnis legitimi connubii ritus in poſterum perageretur. Verba ejus ſunt *in Comm. XII. Tabb. c.* 21. *Quò quidem tempore ea fuiſſe videtur Matrimonii contrahendi ratio, ut uſu quiſque Virginem ex gremio matris, aut ex proximâ neceſſitudine vi ſimulatâ raptam, non aliter*

ſuam faceret, quàm Romana plebis Sabinas olim virgines. Et hunc rapiendæ Virginis ritum, eleganter exponit Apulejus *Metam. l.* 4. Vide quoque Tertullian. *de Spectac.* In Confarreatione verò Dionyſio, ſacras *Nuptias* ſcribenti *Farracia* eſſe dictas, eôdem farre Conjuges veſcebantur, quô etiam victimas reſpergebant: Et Ulpian. *l.* 10. *Inſtitut. Farre,* inquit, *convenitur in manum certis verbis & teſtibus* 10. *præſentibus, ſolemnique ſacrificio factô, in quo panis quoque farreus adhibetur:* Quô vinculô nihil religioſius, novæque Nuptæ farreum præferri ſolitum fuiſſe, docet Plin. *l.* 18. *c.* 2. Sed hanc confarreandi conſuetudinem (per ſolos Pontifices peragi ſolitam, quô ſenſu *Boetius,* eam ſolis his vindicans, capiendus) aut omiſſam aut inter paucos retentam fuiſſe, refert Tacit. *Annal. l.* 4. *c.* 16. In Coemptionis ritu, præter mutuam interrogationem & reſponſionem, Mulier *nubens* aſſes tres ad Virum ferre ſolebat: atque unum quidem quem manu tenebat, tanquam emendi cauſâ, dabat marito; alium, quem in pede habebat, in foco ponebat Larium familiarium: tertium in ſacciperio conditum, compito vicinali donabat, ut Juſtus Lipſius *Antiqq. Lect. l.* 5. *c.* 22. apud Nonium Marcellum legi vult, aut quod Palmerio *in Spicilegiis* placet, rezonabat; h. e. ſolutâ zonâ promebat. Meminit ritus hujuſmodi Cicero *pro Murena,* ubi ait: *Putârunt Juriſconſulti, omnes Mulieres, quæ coëmptionem facerent,* Cajas vocari. Quemadmodum Mariti Caji, in memoriam felicis conjugii Cajæ Cæciliæ, cum Tarquinio Priſco. Unde Proverb. *Ubi tu Cajus, ibi ego Caja.* quod exponit *Eraſmus, Ubi tu dominus, ibi ego domina.* Quô modô quæ in Mariti manus veniebat, propriè *Matremfamiliâs* appellatam eſſe, annotavit Cæl. Rhodig. *l.* 28. *c.* 17. Quibus adde quartum Conjugii contrahendi modum, *per Sortitionem,* cujus meminit Sueton. *in Tib. c.* 25. Vide Sigonium *de Jure Rom. c.* 6. *l.* 1. Cùm nullus horum modorum obſervaretur, *Nuptiæ innuptæ* dictæ ſunt &c. Fiebant verò non niſi captatis priùs auguriis *Nuptiæ,* quibus faciendis Auſpices olim interpoſitos fuiſſe, docet Val. Max. *l.* 2. *c.* 1. Unde illud Tullii *pro Cluentio: Nubit genero ſocrus nullis Auſpicibus, nullis Auctoribus.* Senis dein crinibus ornabatur *Nupta,* ſive quòd is ornatus vetuſtiſſimus eſſet, ſive quòd eô Virgines Veſtales ornabantur, quarum caſtitatem Viris ſuis *nubentes* ſpondebant, ut *Sextus Pomp.* tradit. Cœlibari præterea haſtâ quæ in corpore Gladiatoris abjecti occiſique ſtetiſſet, *nubentis* caput, à Marito comebatur: an quia Matronæ in Junonis Curitis tutela erant: an ut viros fortes Sponſam geniturum ominarentur; an ut vinculum Conjugii inſolubile & non niſi ſummâ violentiâ, per haſtam indigitatâ, rumpendum ſignificarent, an ut notaretur, primas *Nuptias* bellô & pugnâ fuiſſe contractas? Vide Plut. *in Romulo,* item *in Quæſt. Rom. quæſt.* 87. Ovid. *Faſtor. l.* 2. *v.* 559.

Nec tibi quæ cupidæ matura videbere Matri,
Comat virgineas haſta recurva comas.

Coronâ inde nova *Nupta* redimiebatur. Tertullian. *de Coron. milit.* Catullus *in Carm.* 62. *de* Nuptiis *Juliæ & Manlii, v.* 6.

Cinge tempora floribus
Suaveolentis amaraci.

Rectâ item tunicâ induebatur, qualem prima Caja Cæcilia texuit, Plin. *l.* 8. *c.* 48. cingulôque, ex lana ovis factô, cingebatur, quod Vir in lecto ſolveret, *Feſtus.* Eadem coronam ex verbenis à ſe lectis compoſitam ſub amiculo ferebat, teſte eôdem: luteoſque ſoccos geſtabat, ut Catullus *ubi ſuprà,* ſuſpicandum reliquit. Solebat autem velô obnubi, quum ad Virum duceretur, ut ſuprà innuimus, quod *Flameum* vocabatur, de quo vide *ſuô locô.* Unde Lucan. *de bello Pharſal. l.* 2. *v.* 360.

Non timidum Nuptæ *leviter tectura pudorem,*
Lutea demiſſos velârunt flammea vultus.

Hôc modô ornata in Viri domum deducebatur veſpere, à prætextatis pueris patrimis tribus, quorum unus facem præferebat ex ſpinâ alba, reliqui duo *nubentem* tenebant. Quinque faces, ſeu tædas jugales *in Nuptiis* accenſas fuiſſe, Plut. docet *Quæſt. Rom. quæſt.* 2. an, ut alia omittam, quòd matrimonium contrahentes quinque Deorum ope, Jovis adulti, Junonis adultæ, Veneris, Suadelæ ac Dianæ ſive Lucinæ indigerent? Nec ex ſpina ſolùm, ſed ex pinu quoque confectas, Virgilius docet in *Ciri,*

Pronuba nec caſtos incendet pinus odores.

Imò ex corylo, ſuô tempore, Plin. apud Delrium, *Not. ad* Medeam Senecæ *Actu* 1. *v.* 37. qui de eodem ritu quædam habet, *ibid. Octav. Actu* 1. *v.* 142. Deductam præfatô modô Sponſam colus compta cum fuſo & ſtamine comitabatur, cujus ritus Tanaquil, quæ eadem *Cæcilia* vocata eſt, auctor apud Plinium *l.* 8. *c.* 48. Utenſilia mulieris, puer impubes *Camillus* ſive *Caſmillus* dictus, in vaſe operto, *Cumero* appellato, gerebat. Quô comitatu cùm Mariti ædes floribus frondibuſque ornatas acceſſit, præ foribus interrogata, quænam eſſet, *Cajam* ſe eſſe, reſpondebat: poſtes dein januæ lanâ tangens, adipe lupinô inungebat, unde Uxor, quaſi *Unxor.* Tranſiliebat poſtea januæ limen, quod ipſi contingere religioni erat vel potiùs, ſublata trans limen intro ferebatur à Pronubis, ut vi illata videretur. Ingreſſæ claves dabantur, vel ad partûs facilitatem deſignandam, vel magis, ut ſignificaretur ei rerum omnium domeſticarum curam ac cuſtodiam reique ſic familiaris adminiſtrationem, ac diſpenſationem permitti. Statuebatur quoque in pelle lanata, ignisque & aquæ ſacramento *Nuptiæ* firmabantur in limine, unde & *hodie faces prælucent, & aqua petita de puro fonte per puerum feliciſſimum vel puellam, quæ intereſt nuptiis, de qua ſolebant nubentibus pedes lavare,* verba ſunt Varronis apud Servium *in Æn. l.* 4. Quæ dum peragerentur, inprimis, dum à Marito, ut quidam volunt, Sponſa trans limen portaretur, acclamatum ab aſtante cœtu, *Thalaſſio, Thalaſſio,* de quo vide Plut. *in Pompejo:* quemadmodum apud Græcos, *Hymen, Hymenæe.* Adhibebantur autem his ceremoniis ſingulis Dii peculiares, teſte Auguſtinô *de Civ. Dei l.* 4. *c.* 11. ut cùm Mas & Fœmina conjungerentur, Deus Jugatinus: cùm *Nupta* domum duceretur, Domiducus: ut in domo eſſet, Domitius: ut cum viro maneret, Manturna: cùm poſtes ungeret, Juno Unxia &c. Acceptæ porrò ſic Sponſæ & comitibus ejus in cœna dabatur epulum à novo Marito, quòd *Cœnam Nuptialem* veteres vocare ſunt ſoliti, in quam aliquanto majores ſumptus, quàm in alia convivia, facere, legibus Liciniâ & Juniâ fuit permiſſum. Tibiam interveniſſe, *Plauti, Terentii,* aliorum non pauca demonſtrant loca. Nuces à novis maritis jaci & pueris ſpargi conſueviſſe, indicat Catullus *in Carm. ſuprà laudato,* & Virg. *Ecl.* 8. *v.* 30.

Sparge Marite nuces: ———

de quo ritu vide infrà, in voce *Nux.* Poſt hæc *nubenti* prætexta depoſita, & à multitudine puerorum obſcœna acclamata ſunt, verſuſque Feſcennini occenti: quæ dum fiebant, lectus *Nuptialis* componebatur, quem propriô nomine *Genialem* vel *Adverſum,* appellatum eſſe, Servius oſtendit *in Æn. l.* 6. Hunc rogâ ſterni & Maritorum Genios advocari conſueviſſe, Arnob. *adv. Gentes l.* 2. docet: unde fortaſſe *ſacri Genium lecti* Juvenal. dixit *Sat.* 6. Novâ *Nuptâ* in cubiculum deductâ, prætextati ejus, qui *Prælux* dicebatur, teſte *Feſtô,* fax rapi ſolebat ab utriuſque amicis, ne aut Uxor eam ſub lecto Viri eâ nocte poneret, aut Vir in ſepulchro comburendam curaret, quô utrôque mors propinqua alterutrius captari putabatur. *Servius* corneas has faces, quòd diutiſſime luceant tanquam vitæ præſidia, raptas fuiſſe, eoſque qui his potiti ſunt, diutiùs vixiſſe, ait, apud Joſ. Scaligerum *Caſtigat. in Feſtum.* In cubiculum ſimul inferebantur ſimulacra Deorum, Virginenſis Deæ, Subjugi Dei, Premæ, Pertundæ, Veneris & Priapi, Auguſtin. *de Civ. Dei, l.* 6. *c.* 9. Sponſaque per gradus eburneos ad hujus ſimulachrum aſcendere eique inſidere tenebatur. Quô factô lectum Viri adibat, in quo Pronubæ eam collocabant, i. e. Matronæ ſpectatæ pudicitiæ & quæ, uni duntaxat Viro nupſiſſent, quô Matrimonii perpetuitatem auſpicarentur. Inde Cingulum virgineum Maritus Sponſæ ſolvebat: Erat autem id Herculanô nodô vinctum, quod Vir ſolvebat ominis gratiâ, ut ſic ille felix eſſet in ſuſcipiendis liberis: Herculis ad inſtar, qui 70. liberos reliquiſſe dicitur. Hinc Cinxiæ Junonis venerabile in *Nuptiis* nomen. Quô pactô, quæ Sponſa fuerat, fiebat Uxor. Poſtridie *Nuptiarum* apud novum Maritum rurſus cœnabatur, unde *Repotia* is dies dictus: Quô eôdem, novæ *Nuptæ* munera à Cognatis & Propinquis mittebantur, quæ *Nuptialia dona* JCti vocant: Apud Cicer. tamen *pro Cluentio* & Apulejum *de Aſino Aur. l.* 6. hôc nomine ea veniunt, quæ ante contractas *Nuptias* Mulieri à Viro offerebantur. Eôdem die, nova *Nupta* libertatem auſpicata Uxoriam in domo Viri rem faciebat divinam, teſte Macrobiô *Saturnal. l.* 1. *c.* 15. Quòd ſi procedente Matrimoniô aliquid litis inter Neogamos accidiſſet, ad Deæ Viriplacæ ſacellum itum eſt, Sigon. *de Jure Rom. l.* 1. *c.* 6. Vide Andr. Tiraquellum *de Legg. Connubial.* Pet. Gregorium *Syntagm. Juris Univ. l.* 9. Th. Treviſanum Venetum, Thadeum Piſonem Soaccium *tr. de Sponſal. Matrimonio, & eorum privilegiis.* Car. Sigon. *de Jure Rom.* Salmuthum *in Pancirol. l. rerum deperdit. c. de Nuptiis* Cœl. Rhodig. *l.* 28. *c.* 17. aliosque laudatos Joh. Roſino *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 37. *in quod editis Paralipomenis* Thom. Dempſter. addit, celebritati *Nuptiali* plenilunium aptiſſimum fuiſſe habitum, quô tempore & Græci nundinas ſuas celebrabant: publicoſque conſeſſus frequentabant, vide *infrà:* Signatis pactis dotalibus, dictum *Feliciter:* in Repotiis non amicos ſolùm, familiares, ſed Principes quoque exemplô Auguſti & Caligulæ adhibitos; honeſtioribus porrò cœnam, vilioribus ſportulas datas: imò aliquando pecuniam quoque vultibus Mariti aut Uxoris ſignatam, inter convivas diſtributam fuiſſe. Unde Symmachus *l.* 4. *Ep.* 4. & *l.* 9. *Ep.* 96. *Non eâdem tamen facilitate purgabis, quòd filii noſtri Minervii* Nuptias *aliorum potiùs relatu, quàm literis tuis comperi! An veritus eſt, ne à te nummum cuſum deſiderarem? potui jacturam ſportulæ facere.* Præterea, annotavit in primo limine aquam exhibitam fuiſſe, cui titio immergeretur, ex *Varrone* apud Turnebum *l.* 29. *c.* 27. Faces item à 5. pueris prælatas, quæ ex pinu vel ſpina alba: Jugum quoque utrumque Conjugum ſubiiſſe, dextraſque junxiſſe &c. Pleroſque *Nuptiales* ritus Lucan. exhibet *l.* 2. *de bello Pharſal. in nuptiis Marciæ & Catonis:* Quorundam meminit Seneca *Octaviâ Actu* 4. *Sc.* 1. *v.* 699.

——— *Vidit attonitus tuam*
Formam Senatus, thura cùm Superis dares,
Sacraſque gratô ſpargeres aras merô,
Velata ſummum flammeô tenui caput,
Et ipſe lateri junctus, atque hæren: tuo
Sublimis inter civium læta agmina
Inceſſit, habitu atque ore lætitiam gerens
Princeps ſuperbô.

Aurelii nummus exhibet Imperatorem, auſpice Concordiâ, Fauſtinam ſibi matrimoniô jungentem: quorum is ſiniſtrâ nuptiales tabulas, dextra dextram ſponſæ prebendit: hæc junctâ manu fidem, flammeô pudicitiam, digitô ori admotô obſequium ac taciturnitatem pollicetur, apud Soletium *de Pileo ſect.* 6. Apud Athenienſes, poſtquam licenter admodum, ſolutéque diu vixerant, primus volgivagam Venerem Cecrops, hinc *Διφυὴς* dictus, lege compeſcuit, & ſanxit, ne quis binas *Nuptias* eôdem tempore conſtitutas haberet: *Ἕνα ἀνδρα μιᾷ γυναικὶ συζῆν, Unam tantùm quiſque Uxorem ducito,* Athen. *l.* 13. Poſteà circa Socratis tempora, ob Virorum inopiam, Plebiſcito, præter Uxorem, è peregrina & pellice quoque licebat liberos tollere, *ibid.* Uxor

autem

autem legitima non erat, niſi civis, inter quos tamen peculiari Leg. Pallenæi excipiebant Agnuſios, qui inter ſe connubia non con rahebant. Plut. *in Theſeo*. Collapſum jus vetus, de civibus ducendis, reſtituit Pericles, quod tamen peſſimò ejus exemplò paulo poſt obſolevit, donec tandem Ariſtophon Euclide Prætore Athenis, ſcripta lege ſolos cives Athenienſes eſſe ſanxit, qui utrò-que parente cive nati eſſent. Nam ad ea tempora civis cenſeba-tur, qui Parentum al erutrò cive natus eſſet. Habebant vero le-gitimum celebrandarum *Nuptiarum* tempus Brumam, Ariſtoteles *Polit. l.* 7. *c.* 16. ex inſtituto Cecropis, ut videtur: nempe menſe Gamelione, (unde nomen invenit) i. e. diebus Brumalibus. Unde apud Terent. *in Phorm. Actu* 4. *ſc.* 4. *v.* 29.

Aruſpex vetuit ante Brumam autem quid novi
Negoti incipere, quæ cauſa 'ſt juſtiſſima.

Ætas hominis, *Nuptias* aliigandi, e Solonis ſententia, annus fuit tricesimus quintus: ex *Ariſtotelis*, biennio maturior. Nec quæ-vis Uxor legitima habebatur, ſed illa tantùm, quæ legitimè de-ſponſata eſſet, vel a Patre, ſi viveret, vel a germano fratre, ſi Pater obiiſſet: vel, neutro horum ſuperſtite, ab Avo paterno. Interim Sororem germanam in matrimonio habendi veniam da-bant. Præcipuè autem inter Gentiles conſtitutæ erant *Nuptiæ*, quinimo Ἐπίκληρος Virgo ſolis Gentilibus & Cognatis *nuptum* erat danda, vide ſupra in voce *Epiclera*. Inter Servos autem, ſicut & apud Romanos, propriè non erant *Nuptiæ*, ſed συνοικία, ne-que illæ, quibuſcum contubuerunt, *Uxores*, ſed potiùs *contuberna-les conſervæ*, *è quibus habeant filios*, ut eleganter Varro *de R. R. l.* 1. *c.* 17. dicebantur &c. Celebrabant *Nuptias* Græci, tempore plenilu-nii, quò & Nundinas ſuas celebrabant, publicosque frequenta-bant conſeſſus, ut Thucydides docet *l.* 1. *ſub fin.* An quòd inde boni ominis non nihil ex plena Lunæ facie auſpicarentur; an ut frequenti jam & advenis refertâ civitate, *Nuptiarum* pompa cele-brior eſſet? Menander, Anaxandridesque Comici, Pindarus, He-phæſtion, Demetrius Phalereus, laudati à Bern. Martino *var. Lect. l.* 1. *c.* 14. conſuetudinem hanc abunde probant: quibus ad-dendi Pindarus *in Iſthmiis* & Euripides *in Iphigenia*, ubi Agamemnon, rogatus ab Uxore Clytemneſtra, quando filiæ ſuæ vellet celebrari nuptias, reſpondit,

Ὅταν σελήνης εὐτυχὴς ἔλθῃ κύκλος,
Quando Lunæ fortunata venerit circulus.

Ritus autem fuère iſti, quos Erato inveniſſe dicitur, apud Cœl. Rhodig. *l.* 7. *c.* 4. Poſtquam Sponſus Sponſæ, præſentibus aliquot te tibus, promiſiſſet, juxta Latinorum formulam, *ſe ſponſam poſt connubium in vita non deſerturum*: Ipſaque viciſſim ei à Parente vel Tutore deſponſata eſſet, juramentum quoque aliquando, in Templo, interveniſſet; ut de Clitophonte ac Leucippe legi-mus, in Templo Iſidis: quorum ille iuravit, ἀγαπήσειν ἀλλήλους, hæc ἀεὶ ... (ut de poculo con-jugii, apud Galatas uſitato, quò à Camma Synorix propinatò venenò interemtus eſt, apud Alex. ab Alexandro *Genial. dier. l.* 2. *c.* 5. Item de pane in duas partes enſe diſſecto, quod apud Macedones obtinuit, Curt. *l.* 8. *c.* 4. nil dicam) ad *Nuptias* uterque ſe accinxit. Et quidem Sponſa à Parentibus in Templum Minervæ παρθένου ſeu *Virginis* ducta, conjugii ab illa veniam petebat; ſimulque ju-vencam, jugi expertem, ei ſacrificabat: Unde apud Euripidem *Iphigenia Aul. v.* 11, 12.

Μέγιστα πρὸ γάμων, ὧς θεᾷ ποιεῖ χρεών
Ἀντίματί.

Offerebat inſuper caniſtrum variis elegantiis refertum, quem ri-tum, κανηφόρια dictum, *Suidas* prolixè explicat: additis precibus, Ἄρτεμι μὴ νεμεσα, *Ne iraſcere Diana*. Theocr. *Idyll.* 27. ſicque è grege ... diſcedendi, bonâ Deæ Virginitatis pace, facul-tatem ſibi conciliabat. Præterea Veneri & Gratiis, ob præteri-tum: Junoni inprimis Γαμηλίᾳ ſeu *Pronubæ*, ob præſens, eidem-que tanquam Lucinæ vel Matrifamilias, ut Plauto vocatur *in Am-phitruone, Actu* 2. *ſc.* 2. *v.* 201. ob futurum tempus, ſimiliter ſa-cra faciebat: Parcis quoque aliquando à nova Nupta litabatur, ut vitæ ſuæ filum eo longiùs producerent. Sed nullum *nubenti* ſan-ctius Junone Numen, cujus ſacra variis nominibus: Προγάμεια, ... Ἡρεσίδια, γαμήλια, item ... dice-bantur. Ipſum ejus nomen frequens in ore, &, ſicut *Jovis* quo-que, ab amantibus uſurpatum. Unde Senex ille apud Plautum *in Caſina Actu* 1. *Sc.* 2. *v.* 14.

Eja mea Juno, non decet te eſſe tam triſtem tuo Jovi,

Dixère hanc Ἥραν τελείαν Romani *Junonem adultam*, quæ cum Διὶ τελείῳ, i. e. *Jove adulto*, utpote πρώτοις ὄντες τῶν γάμων, ver-bis *Suidæ*, in *Nuptiis* præcipuè honorabantur, in utraque gente. Sed & Γαμήλια vocantur à *Demoſthene* munera, quæ Sponſa in Mariti Tribum recipienda τοῖς Φράτορσι mittebat, ad epulum ce-lebrandum præter quæ die *Nuptiarum*, *Dona* à Sponſo donata, ipſi viciſſim ἴδιον χιτῶνα ac ... dabat; ipſa iterum ... reci-piens. Quemadmodum Cognati poſt *Nuptias* eidem μετὰ τὰ ... largiebantur. Primâ autem vice, quâ ad conjugem Spon-ſa veniebat, ab eo ejusque Cognatis τὰ Ἀνακαλυπτήρια, aliàs Θεώ-ρητρα, Ὀπτήρια, & Ἀθρήματα, accipiebat, ut *pateretur ſe videri*, Victorius *Var. Lect. l.* 25. *c.* 2. quam ob cauſam Jupiter Proſer-pinæ urbem Thebas donaſſe legitur, apud Schol. Euripidis *in Phœ-niſſ.* Sed & ipſa dies, quo id fiebat, Ἀνακαλυπτήρια dictus eſt, vide in voce, *Anacalypteria*: Priùs enim flammeò obnupta erat, ut diximus *ſupra*. (cujus ritus veſtigii antiquiſſimis temporibus jam conſpicua ſunt, vide quæ de Rebecca Gen. *c.* 24. *v.* 65. con-trarium tamen Lacedæmone obtinente. Cauſam ritus fortè *Non-nus* dixerit,

Καὶ πλέον ἱμείρουσι καλυπτομένης ἐσορᾶσθαι,
Et bene velata major reverentia vultus.)

At Hermocrates Sophiſta, cui Imperator Severus uxorem con-ciliaverat, non optimæ formæ, poſtulatus Ἀνακαλυπτήρια, illam Ἐγκαλυπτηρίων potius opus habere, lepidè reſpondit. Solebat porrò Sponſa e Parthenone (cubiculò Virginibus deſtinatò) ad Maritum curru vehi, Juvene, qui auriga officiò fungebatur, tæ-dam manu præferente. Eurip. *in Helena v.* 7. 8.

Ἀντιφάναι ... ἐν ...
Ἵπποις ... ὄχοισιν ...
... Νηρῇδας ... λέκτροισι ...

Interea canebatur ἁρμάτειον μέλος: axis dein currus, poſtquàm nova Nupta ad Mariti pervenit ædes, igni dabatur, *ut ſignaret illam ibi perpetuò manſuram, neque inde quâ tempeſtate receſſuram*, Alex. ab Alexandro *loc. cit.* Veniebat autem comitata Paranym-phò (ſecundis *Nuptiis* ipſe Maritus Sponſam domum deducebat) ut & Cognatorum aliquibus, ac inprimis Νυμφευτρίᾳ ſeu Pronu-bâ fœminâ. Ipſa, gemmis ornata, purpuraque induta, *decorum Sponſi ſertum laureis ruſticum*, ut Apulejus ait *Metam. l.* 5. inve-niebat, neque abs re, namque & ipſa ſertò ornata erat. Unde Clytemneſtra ad Achillem apud Eurip. *Iphig. in Aulid. v.* 905.

Σοὶ καταστέψας' ἐγὼ νιν ἦγον ὡς γαμουμένην.
Tibi ſertò coronans ego illam adduxi, ut nupturam.

Imò & Sponſum ſimili ornatu inſignem fuiſſe, à Patre nempe ſertò ornatum, ſicut Sponſa à Matre ſolebat, Libanius docere videtur *Declam.* 39. quæ coronamenta ex verbena, in Italia: ex aſparago in Bœotia: ex iſymbrio, papavere, ſeſamo Athenis conficiebant, vide Scholiaſten *Ariſtoph. Pace*. More ad Chriſtianos quoque tranſlatò, quos dehortaturus Tertullian. *de Coron. Milit. c.* 13. *Chriſtianus*, inquit, *nec laureis januam infamabit*. Præter hoc ſertum, Σησαμῆ vocatum, ſtrues quoque ſeu placenta *Nu-ptiarum* die, Σησαμὶς dicta, parabatur. Ariſtoph. *Pace*.

Ὁ πλακοῦς πέπεπται, σησαμῆ ξυμπλάττεται.

Fiebat autem ex ſeſamo, διὰ τὸ πολύγονον, boni ominis cauſâ. In domum Mariti, ut apud Romanos, tranſ limen Sponſa portaba-tur, ne ſponte videretur irrupiſſe: quod dum fiebat, pueri puel-læque adſtantes caput illius ficubus placentiſque perfluebant, Εὐε-τηρίας, ut Cœl. Rhodig. *l.* 26. *c.* 6. ait ex *Theopompo*: ... quem ritum Καταχύσματα dixère, in ſervo quoque novo, cùm primum Heri domum ingrederetur, uſurpari ſolitum. Interea Diis ſacrificatum, ſed, ut oſtenderetur, omnem amaritudinem à Neogamis exulare debere, fel è victimis exemtum cumque nau-ſea abjectum eſt: Peragebantur verò ſacra à Patribus, ut ex Eu-ripid. de Agamemnone loquente, *Iphig. in Aul.* colligere eſt, Jo-ve Ὁμαγυρίῳ & Junone Συζυγίᾳ peculiari ratione in vota vocatis, docente Libaniò *Declam.* 25. ... Ὁμάγυριν Δία ... Ἥραν Συζυγίαν ... Quæ ſacra tanta in veneratione erant, ut illa ne Judices quidem diſturbare auderent. Vide Pho-tium *Cod.* 608. Poſt Deos, Genii propitiabantur, epuloque *Nu-ptiali* vacabatur: in quod panis introferri ſolebat à puero quodam in cophino floribus, ſpinis quernisque ramis obſito, qui cane-bat: Ἔφυγον κακόν, εὗρον ἄμεινον, *Effugi malum, inveni melius*. Du-rante convivió, Muſicus perſonabat concentus ἀμοιβαίους, *alternis*, Ὑμὴν, ὦ Ὑμεναῖ' ὦ Ὑμὴν, Latin. *Hymenæus* dictus: Quod etiam fie-bat, cùm ex Patris ſui ædibus ad Maritum ducebatur. Unde Co-micus, Plaut. *Caſin. Actu* 4. *ſc.* 3. *v.* 1. 2.

Age tiliicen, dum illam educunt hanc novam Nuptam foràs,
Suavi cantu concelebra omnem hanc plateam, Hyme-næ!

In thalamum, τὸν θάλαμον & τὸν παστάδα, cùm Sponſa duceretur, oſtendebatur ipſi locus, in quo in poſterum ipſi commoran-dum, ſimulque introferebatur cribrum, & januæ piſtillum ap-pendebantur, ... ut *Pollux* ait, vel ut ipſa mone-retur, manum labori admovendam eſſe. Huc Solonis Lex refe-renda: Τὰς Νύμφας ἐκέλευε ... φρύγετρον φέρειν ... *Spon-ſa cùm domum Mariti deducuntur, phrygetrum in ſignum ferunto*: i. e. ut *Heſychius* interpretatur, ... *piſtillum quò molitabant teſta hordea*. Cùm dein Sponſus quoque thalamum ingrederetur (prior enim Sponſa intrabat) am-bo malum cydonium guſtabant, quod iterum lege cavit Solon, ut ſic indigitaretur dulcedo & gratia linguæ, quæ maximè Con-juges decet. Neque ſic tamen Conjugium conſummabatur, ſed manebat γάμος ἀτελής, ſi fortè cornix grave cornicaretur: quod Val. Flacc. teſtatur, cùm ait, *l.* 6. *v.* 688.

——— ——— *Conjux miſeranda Caico.*
Linquitur, & primo domus imperfecta cubili.

Quod prom infauſtum omen ut averteretur, pueri clamabant: Κόρη ἐκκόρει κορώνην, idque in ſingulari, ſic enim Cornix habebatur infauſta. Cùm verò par cornicum apparebat, fauſtiſſimum ha-bebatur, διὰ τὸ τέλειον. In Cubiculo duo ſtabant lecti, Κλίνη γα-μική, & Κλίνη παρακοιτος, dicti: neque priùs Marito ſe jungebat Sponſa, quàm νυμφικῷ λουτρῷ, *nuptiali balneò*, corpus laviſſet; Cui inſerviebat aqua è fonte Callirrhoe olim, poſteà ex eo, quì Ἐν-νεάκρουνος, quaſi *novem fiſtulas ſeu ſalientes habens*, vocabatur, peti-ta, niſi utrumque ejuſdem fontis nomen dicas, vide Pollucem *l.* 3. *c.* 3. Stat. *Theb. l.* 12. *v.* 629.

Et quos Callirhoë novies errantibus undis
Implicat.

Hôc modò cùm abluta eſſet Sponſa, Mater ejus crinali ſeu vittâ arreptâ, unique tædarum, (ipſa enim ſolebat δᾳδουχεῖν, i. e. *faces Nuptiales ex corylo, larice an ſpina alba confectas ferre*) circum-volutâ illam comburebat, atque de novo filix ornabat crines. Hinc Jocaſta apud Senecam *Theb. Actu* 4. *v.* 505.

——— *Non te duxit in thalamos parens*
Comitata primos, nec ſuâ feſtas manu
Ornavit ædes, nec ſuâ lustras faces
Vittâ revinxit.

In thoro tandem collocatæ, zona à Marito ſolvebatur, de qua re vide in voce *Zona*, ut & ſupra, ubi de Romanorum egimus riti-bus:

bus, præunte thalami foribus pueri puellæque, quos *filios Nuptiarum* Evangeliſta Matth. *c.* 9. *v.* 15. vocat, Ἐπιθαλάμιον ſeu *Cupidam* decantabant, aliquis quoque ex Sponſi amicis, θυρωρὸς dictus, foris expectabat, qui Mulieres in thalamum irrumpere volentes moraretur. Poſtridie *Nuptiarum* inſtaurabantur epulæ, donaque ſolemni pompâ, præeunte puerô candidâ veſte amictô & tædam ferente, geſtabantur: veſtes nempe, & omnifaria ſuppellex, tanto quidem olim cum luxu, ut Solon Legem ferre fuerit coactus: [illegible], *Tres tantùm veſtes & vaſa aliquot non magnô conſtantia Sponſa ad Maritum deferto in dotem.* Dicebantur autem [illegible], item [illegible], & diſtinguebantur a [illegible] ac [illegible]; (cum veſt. a [illegible] dicta, Sponſo a Sponſa darentur) Unde quidam tres *Nuptiarum* dies ſolemnes fuiſſe colligunt &c. Vide Sam. Petitum *Comm. in Attic. LL. l.* 6. *tit.* 1. & 2. Franc. Roſſæum *Archæologia Attic. l.* 4. *c.* 5. *& ſeqq.* Jul. Cæſ. Scaligerum *Poetic. l.* 3. *c.* 101. cui tit. *Epithalamium.* Alios. Apud Ebræos, quibus duplicis generis Uxores olim erant, primariæ נשים *Naſchim* & ſecundariæ, vulgò פלגשים *Pilagſchim* dictæ, *Nuptiæ*, ut a Sponſalibus diſtinguuntur, ſolennibus aliis ritibus conſtantes, quibus Matrimonium perficitur celebraturque; dictæ ſunt, כניסה לחופה ſeu *Deductio in Domum* aut *Thalamum*, qua de vide ſuprà in voce *Deductio Nuptialis.* Adeoque de *Nuptiarum* ſubſtantia hæc, deductio erat: Ritus verò, præter benedictiones deductioni proprias, mora Sponſæ apud Parentes & præſtituta deducendi tempora ac ritus minorum gentium alii, de quibus infrà in *Nuptiales Ritus*, &c. Quemadmodum autem Romanorum olim *Nuptiæ* tribus modis fiebant, *Uſu*, *Confarreatione* & *Coemptione*, ſimiliter apud Hebræos, aliquando ſolô congreſſu & ſtipulatione ſine tabulis ſponſalitiis, ſecutâ deductione, *Nuptiæ* etiam illis perficiebantur. Sed annuus hic *Uſus* apud Romanos celebratius; nec ſimplex ſufficiebat in uſum matrimonialem nubentium animo conſenſus, ut juſtæ fierent Nuptiæ, verùm Sponſalia ac ſolennia Nuptiarum adhibenda fuêre. De *Confarreatione* poſt dicetur. Ubi verò *Coemtioni* pretium interveniſſe, indicat ipſa vox, ita & Sponſalibus apud Hebræos nummo ejuſque valore initis, atque, in Nuptiis, iteratis. Atque emtas pariter uxores in ipſis Sponſalibus *Nuptiisque* notat ex *LL.* veterib. Burgundionum & Saxonum Briſſonius *de Ritu Nupt.* qui mos & in Chriſtianiſmo retentus, ut infrà dicetur. Sic equum armis inſtructum, peractis Nuptialibus ſacris, dabat Sponſæ Sponſus, apud Theſſalos, teſte Æliano *de Animal. l.* 14. *c.* 34. Vide quæ de phiala Sponſo Sponſæque ex Græcorum aliorumque in Oriente populorum more, dari ſolita, notavit Caſaubon. *ad Athenæum l.* 13. *c.* 5. Imò, dotem aut contradotem, ſeu donationem propter nuptias aut utramque, ut Coemtionis pretium, *Nuptiis*, apud paganos, aut intervenire ſolitam, aut præiviſſe, notum. Græcus item mos obvius eſt, in Solonis LL. Demoſthene *Or.* 1. *in Onetor.* Euripide *Aulid.* Aliis, ubi de Dote mentio. *Confarreatio*, quæ tota in ſacris Nuptialibus conſtabat, quæque *Sacrorum* ſimpliciter nomine apud Tullium venit *Orat. pro Muræna* (quod Nuptiarum genus Tiberii ævô in deſuetudinem abiit) inprimis ſimile quid apud Ebræos habuit, ut infrà videbitur, ubi de *Nuptialibus Sacris* & *Nuptiali Benedictione.* Sed tam Confarreationis, quàm Coemtionis, i. e. priſcorum in Hebraiſmo & Paganiſmo rituum ſeu formularum, reliquiæ veſtigiaque in Chriſtianiſmo non obſcura. Quanquam enim ſacra, quæ fuêre in Confarreatione Paganica, utpote Chriſtianiſmo planè adverſantia, ſub ejuſdem initia, etiam apud Paganos, evanuêre, vide Paganin. Gaudentium *de Juſtinian. ſeculi moribus c.* 15. nihilominus *farris* ipſius uſus aliquis ſolennis, in libis conficiendis, diffringendis, communicandis, locis ſaltem in nonnullis, ſemper obtinuit. Certè frequentiſſimus apud Anglos eſt & antiquitus fuit liborum grandium in *Nuptiis* uſus, quæ *Bride-cakes*, i. e. *Liba Sponſalitia* ſeu *Nuptialia* appellitant. Eaque tum à Sponſis ipſis confecta, tum à propinquis amicisque ſolenniter muneri nuptiali data. Atque *in agro noſtro Alexandrino*, inquit Lancillottus Gallia, apud Seldenum, *perſeverant adhuc quædam antiquarum obſervationum veſtigia, veluti in vico Villæ fori nuptiæ per* Confarreationem, *dum libò, inter nubentes & affines atque cognatos partitò, fiunt.* Certè & in Græcorum ritibus compotatio eſt in Eccleſia nuptialis, quæ Confarreationis vicem præſtare videtur. *Nec non*, adjicit Lancillotus, *circumſpicitur interrogatio, quæ per Sacerdotem fit Viro & Uxori, una cum reſponſione hinc inde ſubſequente, exindeque amplexus & manibus apprehenſio, quæ omnia ſolennitati, quæ olim per* Coemtionem *fiebat, ſatis arrident.* Et ſanè Coemtionis veteris reliquiæ maniſeſtiſſimæ ſunt, in arris Sponſalitiis ac pecunia pro more, in ipſo nubendi actu, numerata. Qualis item in actu ſpondendi ſubarrationis uſus. Cujuſmodi *moris*, ait Briſſonius *l. c. veſtigia à nobis in noſtris Nuptiis* (in Gallia) *uſurpari quidam exiſtimantur, tredecim nummorum numeratione.* Ipſe verò potiùs illud manaſſe ex Barbararum Coloniarum, quæ in Gallias ex Germania migrârunt, more, exiſtimat: quoniam in *LL. Burgundionum* & *Saxonum* veter. uxores maritis à Parentibus vel Tutoribus emi conſueviſſe liquet, pretiô, quod *Nuptiale* ſignanter dictum eſt. Inde & aliqui omnia matrimonia apud Gallos per Coemtionem hodieque fieri tradidêre, ut Connanus: quem tamen eô nomine falli ait Anton. Gubertus, *l. de Sponſ. c. de Ritu Nupt.* §. 81. ubi ſic habet: *Non coëmitur uxor nummis illis imparibus, quos vir tradit Antiſtiti. Sed poſteaquam ultro citroque fidem conjugalem ſe piè & ſanctè ſervaturos vir & mulier ſunt polliciti, Sacerdos recipit à viro vel tres vel quinque nummos, impari tamen numerô, pro more patriæ, quos idem tradit mulieri, tanquam arrabonem promiſſæ fidei caſtimoniæque corporis.* Et de taxatis Sponſi donationibus ſeu arris, apud Svecos Gothosque veteres ſed Chriſtianos, vide Ragualdum Ingemundi in eorum *LL. l.* 3. *c.* 7. ubi & plura de ſingulari apud eos connubii jure. Neque ullam ſine dote, i. e. ſine dono aliquo, ſaltem dotem ſuppleente, voluêre Veteres conjugium fieri [illegible] *tatem fiat dos*, dicente Synodô Arelatenſi *C.* 30. *quæſt.* 4. *c.* 5. Sed evanuit tandem ſententia iſta, atque lex, quâ nitebatur. Primùm temperata, deinde reſciſſa eſt. Vide Novell. Juſtinian. 74. *c.* . &c. Quod autem Boetius *Nuptam* novam ſeu *Uxorem in manum convenire* non vult dici, extra *Coemtionem*, non parùm hallucinatur. Planè enim tam quæ *Uſu* erat uxor, quàm quæ *Farre*, in manum conveniebat. De Farre, liquet ex prælic. apud Ulpianum *in Fragm.* de Uſu, apud Ciceronem *Orat. pro Flacco.* Non verò in manum convenit, ſed uxor tantùm habebatur illa, quæ velut Concubina, nullô *Nuptiarum* genere hactenus conjuncta, locô tamen uxoris cenſebatur, uti diximus ex Jac. Ravardo *Variorum l.* 4. *c.* 16. Vide Seldenum *Uxor. Hebraic. l.* 2. *c.* 20. & 25. Addam id ſolùm de *Nuptiis* Hebræorum. Peragebantur in cœtu decem ad minimum teſtium, cum benedictione & gratiarum actione: unde domus ipſa Hebr. בית הלולא *Beth Hillula*, i. e. *domus laudis*, ut & *Nuptiale* illorum carmen הלולים *Hillulim*, i. e. *laudes*, nuncupatum eſt. Intimi Sponſi amici, qui Epithalamium canebant, υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος dicti ſunt, Matthæi *c.* 9. *v.* 15. quales [illegible] *Samſonis* fortè fuêre, Judicum *c.* 14. *v.* 11. Formulam benedictionis *Nuptialis* prolixè deſcribit Genebrardus, cujus ſumma hæc: Caput cœtus præſentis, ſumtô poculô, benedicebat, ajens, *Benedictus ſit Domine Deus noſter, Rex Univerſi, qui creat fructum vitis.* Mox pergebat, *Benedictus ſit Domine Deus noſter, Rector Univerſi, qui virum condidit ad imaginem ſuā, ad imaginem ſimilitudinis ſuæ domicilium quoque ipſi præparavit perpetuum. Benedictus ſis ô Deus, qui creaſti ipſum.* Dein ſubjungebat, *Benedictus & tu, ô Domine Deus noſter, qui creaſti gaudium & lætitiam, Sponſum & Sponſam, charitatem & amorem fraternum, recreationem & delectationem, pacem & ſocietatem: Precor te, Domine, fac ut indeſinenter reſonet in Urbibus Juda & in plateis Hieroſolyma, vox gaudii & lætitiæ, vox Sponſi & Sponſæ: Vox exultationis in thalamo nuptiali ſuavior eſt quovis feſtô, & liberi dulciores ſunt dulcedine cantûs.* Quæ effatus, Neogamis poculum propinabat. Ideo autem benedictionem hanc judicabant, ut meritò erat, neceſſariam, quia fructum ventris, tanquam ſpeciale benedictionis genus, à Deo expectabant: dicentes quatuor cum claves manu ſuâ tenere, nulli Angeli, ne quidem ex ordine *Seraphim*, communicaras, nempe *Clavem pluviæ*, *Clavem cibationis*, *Clavem ſepulchrorum*, & *Clavem ſterilitatis*: de quarum prima vide Deuter. *c.* 28. *v.* 12. ſecundâ Pſalm. 145. *v.* 16. tertiâ Ezech. *c.* 37. *v.* 12. ultimâ Gen. *c.* 30. *v.* 22. Durabant *Nuptiæ* apud illos, pro more, ſeptiduum integrum, ut diſcimus ex Judic. *c.* 14. *v.* 10. 11. collatô cum Gen. *c.* 29. *v.* 27. quemadmodum totidem dies luctus durabat. Gen. *c.* 50. *v.* 10. Unde Proverb. illorum, *Septem ad convivium, ſeptem ad luctum.* Princeps epuli vocabatur בעל משתה *Baal miſchte*, Johann. *c.* 2. *v.* 9. ἀρχιτρίκλινος dictus. In Italia cùm hodierni Judæi ad *Nuptias* aliquem invitant, ſolet hic reſpondere מזל טוב *Mazal tob*, quod quidam interpretantur in genere, *feliciter*: alii ſpecialem hic intelligi benedictionem, liberorum procreationis, autumant. Namque & connubialis annulus hæc verba inſculpta habet, Munſterus in *Gen. c.* 30. & Hebræi Saturnum, cujus influentiam generationi aptiſſimam credunt, *Mazal* appellant. Sed vocem hanc alium etiam quemcunque Planetam Stellamque denotare, patet ex Hebræorum veriverbio: *Non eſt tibi ulla herba inferiùs, cui non ſit Mazal in Firmamento, & ferit ipſam Mazal, & dicit, Creſce &c.* Ideò illud *Mazal tob* idem videtur eſſe, ac *Fiat felici ſidere.* Tempore porrò *Nuptiarum*, Sponſus Sponſæ porrigebat dotalitias tabulas, à Scriba exaratas, quas ipſe ſolvebat, ſiquidem dotabat illam, ſi virgo eſſet, 200. denariis ſeu 50. ſiclis, ſin vidua, 100. denariis ſeu 25. ſiclis: quod dicebatur *Caput dotis*, quæ minor eſſe non poterat, poterat tamen eſſe major ad auri talentum uſque. Vide ſuprà in voce *Dos.* Tabulis ſignatis Sponſalibusque conſummatis Sponſa à Marito futuro tria ſibi vindicabat, *alimentum*, *operimentum* & *cohabitationem*: ex Exod. *c.* 21. *v.* 10. quò alludere videtur Apoſtolus 1. Cor. *c.* 7. *v.* 3. Primâ autem vice cùm Sponſa ſe ſiſteret Sponſo, caput obvelata erat peplô, in ſignum ſubjectionis, Gen. *c.* 24. *v.* 65. unde Apoſtolus, hujus rei cauſâ, *mulierem poteſtatem habere, in capite* vult, *propter Angelos*, 1. Cor. *c.* 11. *v.* 10. Ubi velum hoc, quod ſignum ſubjectionis erat, *poteſtatem* vocat, reſpiciendo ad vocem Hebr. רדיד *Radid*, i. e. *velamen mulieris*, quæ à radice deſcendit רדד *Radad*, i. e. *imperium & auctoritatem habere*: Subjectio enim illa ſpecies erat poteſtatis ac protectionis à Marito in Sponſam derivandæ, cùm priùs nullius dominii eſſet particeps. Unde, in examine Zelotypiæ, Uxor tenebatur ſtare בלא רדיד *ſine Radid*, i. e. [illegible], quod Latini reddunt, *retectô capite* Numer. *c.* 5. *v.* 18. ut indigitaretur, ſiquidem rea deprehenſa eſſet, illam in poſterum fore privatam omni dominiô ac poteſtate, quam beneficiô Mariti anteà habuerat, &c. Vide Stuckium *de Conviv. l.* 2. *c.* 3. *Talmud Bab.* Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebr. l.* 6. *c.* 4. &c. De conſuetudinibus apud alias Gentes uſitatis, vide infrà, ubi & de quibuſdam ritibus prolixiùs: necnon apud Autores *ſuprà paſſim laudatos*, ut & Barthium *Animadverſ. ad Stat.*

NUPTIALE, ſignanter in LL. Burgundionum *tit.* 14. & 34. & Saxonum veter. *tit.* 6. 9. 17. dicebatur pretium, quô Uxores Maritis à Parentibus vel Tutoribus ſolebant emi. A quibus morem, *tredecim nummorum numeratione*, Uxorem in Gallia emendi fluxiſſe, vult Briſſon. *de Ritu Nuptial.* qua de re diximus paulò ſuprà, in voce *Nuptiæ.* Vide quoque infrà ubi de *Nuptiali nummo.*

NUPTIALE Epulum ſeu *Lætitia epularis*, apud Hebræos, Deductionem ſequebatur. Epulum enim à Sponſo ſive cælibe antè ſive viduo, ſive uxori etiamnum ſuperſtiti conjuncto, lætè lauteque celebrandum erat, per dies à Deductione numeratos ſeptem, ubi Virgo erat Sponſa (exemplô vetuſtiſſimô ſumto [illegible] ex

Jacobi

Jacobi & Rahelis nuptiis, tum ex Samſonis) per triduum minimum, ubi Vidua ſeu Vitiata ducebatur. Atque hoc Epulum ejuſque celebratio. שמחת משתה חתונה ſeu *Lætitia Nuptialis* dicebatur, qua de pluribus ſuprà egimus, in voce *Lætitia*. Apud Tobiam *c.* 7. & 8. dies quatuordecim *Nuptialis* convivii habentur, qui quidem ex moribus receptis intra triduum coerceri ſolebant. Nam Sara ibi vidua eſt. Sed ampliare hoc epulum nemini non licuit, non minuere, abſque moris Majorum violatione. Primò autem convivii deductio fiebat in thalamum, unde abſolutæ undiquaque Nuptiæ. Sed triduum totum, ubi Sponſa erat vidua, atque ſeptiduum, ubi virgo erat, lætitiâ ſummâ lautitiiſque, pro Sponſorum fortunâ, etiam & ſingulari eorum dignitatis obſervantiâ, à convivis erat celebrandum; retentò interea in officioſis compellationibus, etiam Sponſi & Sponſæ nomine, uſque dum finiretur ejuſmodi ſolennitas. Unde Rabi Eliezer *in Pirke c.* 16. *Sponſus*, inquit, *eſt Regi comparandus: quemadmodum Rex foras non egreditur incomitatus, ita nec Sponſus. Quemadmodum Rex veſtibus utitur ſplendidis, ita & Sponſus etiam per ſeptem Convivii nuptialis dies. Quemadmodum Rex ab univerſis celebratur, ita etiam per id tempus Sponſus. Quemadmodum vultus Regius lucidus eſt, ut Sol, ita Sponſi vultus, juxta id quod ſcriptum eſt* (Pſalmo 19. v. 5.) *Et ipſe tanquam Sponſus egrediens e thalamo ſuo* &c. Quod de Sole dictum, cui Sponſi è thalamo ſuo tum ſplendidis veſtibus, tum nuptialibus comitum officiis, iiſque lætiſſimis, durante nuptialis celebritatis tempore ornati, progreſſus comparatur. Et ad hanc Deductionem ac ſolenne convivium ſpectat illud in Euangelio Matth. *c.* 25. *v.* 10. de decem Virginibus: *Dum irent emere, venit Sponſus: & quæ paratæ erant, intraverunt cum eo ad Nuptias & clauſa eſt janua.* Omnibus ſcil. convivis futuris Sponſus & Sponſa, quæ jam deducebatur in Nuptias, ſolicite expectandi erant, obſervandique. Id enim quod ibi *ad Nuptias* eſt, ſeu, ut in Græco, *εἰς τοὺς γάμους*, à Syro redditur לבית הלולא *in domum Chori*, *lætitiæ* ſeu *Nuptiarum*, cui etiam alibi ſæpius, ut Johan. *c.* 2. *v.* 1. & 3. Luc. *c.* 12. *v.* 36. & *c.* 14. *v.* 8. *οἱ γάμοι* ſeu *Nuptiæ*, משתותא, quod ipſum eſt Ebræorum משתה ſeu *Sympoſium nuptiale*, nuncupatur. Atque eam eſſe vocabuli ſignificationem, in Hiſtoria ſacra (de Nuptiis in Cana Galilææ) palàm liquet. Sed & tum convivarum, tum miniſtrorum erat, officia nuptialia Sponſis, durante illò ſive tridui, ſive ſeptidui tempore, præſtare, unde *loc. cit. εἰς ἀπάντησιν τοῦ Νυμφίου*, Syrus habet *in occurſum* ſeu *obviam Sponſo & Sponſæ*, prodire dicuntur. Eòdem pertinet illud, Matth. *c.* 9. *v.* 15. *Nunquid* poſſunt *οἱ υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος πενθεῖν* ſeu *νηστεύειν*, *filii thalami nuptialis lugere* ſeu *jejunare* (ubi *filii Nuptiarum* habet Vulgatus) *quamdiu cum illis eſt Sponſus?* Atque adjicitur, *Venient autem dies, cùm auferetur ab eis Sponſus & tunc jejunabunt.* Nec prætermittendum eſt, morem hunc lætitiæ ac deductionis alibi item, quam apud Ebræos, pariterque in Oriente vicino, obtinuiſſe, ex Veterib. liquere. Legitur enim 1. Maccab. *c.* 9. *v.* 37. *Filios Jambri facturos magnas nuptias duxiſſe Sponſam in Madaba, filiam unius de magnis Principibus Chanaan* (oppid. ſeu urbem *Gabatha* vocat Joſephus ac Sponſæ patrem *illuſtrem inter Arabas*) *cum pompa magna---Et ecce tumultus & apparatus multus & Sponſus proceſſit, & amici ejus & Fratres ejus obviàm illis cum tympanis & Muſicis multis*, &c. Convivii porro apparatum, miniſtros atque ordinem diſpenſabat Architriclinus, ſeu Triclinii Præpoſitus. Joh. *c.* 2. *v.* 9. qui an neceſſariò fuerit ex ordine Sacerdotali, ut Gaudentius Epiſc. Brixianus *Tract.* 9. ſcribit, compertum non eſt, ut alia omittam. Tranſiiſſe hunc morem ad Mahumedanos Africanos Leo prænom. Johannes refert *Deſcript. Afric. l.* 3. *c.* 4. *qui in Matrimon.* ubi, *Poſitis in thoro Sponſis*, ait, *apparatur convivium & fœmina quædam pro foribus expectat, donec devirginata Sponſa linteolum ſanguine tinctum illi porrigat, quod manu geſtans hoſpitibus oſtendit, altâ voce clamans, virginem hactenus incorruptam fuiſſe* &c. Vide Joh. Seldenum *Uxor. Hebraic. l.* 2. *c.* 11. & 13. infrà quoque voce *Repotia*, & alibi paſſim.

NUPTIALE Poculum, inter Græcorum nuptiales ritus. Cum enim apud hos duæ potiſſimum formulæ ſacræ habeantur, altera Sponſalium ſacrorum, ſine celebritate Nuptiali, altera Nuptialium ſacrorum, poſterior hæc Ἀκολουθία τοῦ στεφανώματος vocatur, *Ordo ſacer coronamenti.* Atque tum, cùm, qui deſponſati ſolenniter fuerant, etiam coronari volunt, intrant in ſacrarium cum cereis accenſis, præeunte Sacerdote cum thymiamate & Pſal. 128. recitante adduntur que Pſalmi alii, plebis doxologia, preces Συναπτὴ vocatæ à Diacono dictæ aliæque à Sacerdote, quibus à Numine petuntur, quæ felicitatem & vitam proſperam conjugum ſpectant. Et dein, inquit Sacerdos, *Σύζευξον αὐτοὺς ἐν ὁμοφροσύνῃ· στέφανωσον αὐτοὺς εἰς σάρκα μίαν, χάρισαι αὐτοῖς καρπὸν κοιλίας, εὐτεκνίας ἀπόλαυσιν*, *Conjunge eos in unanimitate, corona eos in carnem unam. Da eis fructum ventris & ut prole fruantur fœcundi.* Doxologiâ ſubjectâ, *Μετὰ τὸ Ἀμὴν λαβὼν ὁ Ἱερεὺς τὰ στέφανα, στέφει πρῶτον τὸν Νυμφίον, λέγων· Στέφεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὁ δεῖνα τὴν δούλην τοῦ Θεοῦ τὴν δεῖνα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς, καὶ υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος*, *Simulac Amen dicitur, Sacerdos coronam ſumens, coronat primò Sponſum, dicens: Coronatur hic Servus Dei N. ancillâ Dei hâc, in nomine Patris ac Filii ac Spiritus Sancti.* Iiſdem verbis poſteà Sponſam alloquitur atque his peractis ter utitur hujuſmodi benedictione. *Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν δόξῃ καὶ τιμῇ στεφάνωσον αὐτούς*, *Domine Deus gloriâ ac honore corona eos.* Legitur tunc, quæ de officio conjugali habentur, in Ep. ad Epheſ. *c.* 5. *v.* 22. item illud Euangelii de nuptiis in Cana Galilææ. Et poſt preces aliquot alias *προσφέρεται τὸ κοινὸν ποτήριον καὶ εὐλογεῖ αὐτὸ ὁ ἱερεὺς*, *affertur* Commune Poculum, *quod benedicit Sacerdos*, ad hunc modum, *Κύριε τὸ ποτήριον, τὸ κοινὸν τοῦτο κατευχόμενον τοῖς συναφθεῖσι πρὸς γάμου κοινωνίαν εὐλόγησον εὐλογίᾳ πνευματικῇ*. *Etiam & Poculum hoc Commune exhibendum eis, qui in communionem matrimonii conjunguntur, ſpirituali benedicas benedictione.* Ter dein illud eis porrigit, primò Marito dein Uxori: & prehendens eos quaſi in circulum circumagit pſallens, dum coronas tenent à tergo Paranymphi, quæ capitibus Sponſorum iterum non ſine benedictione ſolenni aptantur, uſque dum poſt orationem unam atque alteram vitæ conjugali propriam conjuges dimittuntur. Apud Moſcos tamen, licet in re Eccleſiaſtica ferme Græcis congeneres, *Poculum* hoc non adhibetur. Nimirum quærebat Hypatius Pocieji Moſcorum Archiepiſcopus à Petro Arcudio Corcyræo, quid hîc ceremoniâ Græci velint. Arcudius autem *de Concord. Eccleſ. Occid. & Orient. l.* 7. *c.* 32. *Faſſus tum me ignorare, niſi quòd ſuſpicabar iſtud ſacratiſſimæ communionis locò fieri. Cùm enim à prandiis atque domi etiam permulti matrimonia contraherent, locò videl. ac tempore minùs aptò ad Eucharistiam admittendam & percipiendam, aiebam inſtar communionis hanc ceremoniam fortaſſe introductam eſſe.* Quam conjecturam ut firmet, conſuluiſſe ſe ait Euchologium vetuſtiſſimum Patriarchale, quod aſſervetur in Monaſterio Cryptæ Ferratæ, ubi legitur de Sponſis, qui ſcilicet coronandi introducentur, *Καὶ ἰδόντες ἐν τῷ τοῦ θυσιαστηρίου ἀπολύουσι ἀλλήλων τὰς χεῖρας καὶ ἵστανται πρὸ τῶν ἁγίων θυρῶν. Ἀπόκειται δὲ ἐν τῇ θείᾳ τραπέζῃ ποτήριον ἔχον προηγιασμένα καὶ στέφανα δύο καὶ ποτήριον ὑάλινον ἔχον οἶνον.* *Et poſtquam venerint ante Sanctuarium, manus non amplius tenent conſertas, ſed ſtant pro ſacris foribus. Repoſitum eſt autem ſuper divinam menſam poculum habens Præſanctificata & coronæ duæ*, item Poculum *vitreum vino plenum.* Et paulò pòſt, *Καὶ κρατῶν τὸ ποτήριον λέγει τὰ προηγιασμένα ἅγια τοῖς ἁγίοις καὶ κοινωνεῖ αὐτούς.* *At tenens poculum* (h. e. inquit Arcudius, Calicem) *Sacerdos dicit præſanctificata Sancta Sanctis. Et eos participes facit communionis.* Finitâ dein oratione & ter exhibitâ ablutione (ſic in Euchologio illo) *ἀποδίδωσι τὸ ποτήριον τοῖς ἢ κλᾷ.* *Reſtituit poculum alicui, ſeu ut volunt nonnulli, frangit.* Ubi, inquit, per *Poculum*, intelligit vitreum, non autem calicem, in quo erat communio præſanctificata. Adeò, ut trina ablutio etiam, idque ex vino, in poculo hoc vitreo, inter ritus nuptiales ſit Chriſtianorum, &c. Vide Seldenum ubi ſuprà *l.* 3. *c.* 24.

NUPTIALE Tempus, accuratè ſemper obſervatum. Et quidem apud Hebræos, dote conſtitutâ, deducere Sponſam Sponſo licuit, ita tamen, ut tum temporis moræ ratio haberetur, tum dierum Deductioni ex more præſtitutorum. Nempe minor in poteſtate patria deſponſata, niſi tam ipſa, quam pater, aſſentiretur, deduci nequibat à Sponſo ante duodecimum annum, ſeu antequam נערה ſeu *Juvencula* facta fuiſſet. Quam ſi poſtea rogaret Sponſus, ut libenter deduceretur, potuit ea per menſes duodecim à die, quò rogavit is, putando, pro arbitratu ſuo, deductioni ac nuptiis rite ſatis obſtare, idque ut interim ſe futuræ vitæ communi perornaret aptaretque. Si idem rogaſſet Sponſus, poſtquam è minore ætate Sponſa in pubertatem plenam ſeu annorum duodecim & ſex menſium ætatem exceſſiſſet, integrum ei erat non deduci per XII. itidem menſes, ab ipſo plenæ pubertatis die. Ubi ipſò plenæ pubertatis die, aut poſteà intra annum ab eodem die Sponſalia inita erant XII. menſes etiam à pubertatis die putandi. At verò, ſi annus à pubertatis plenæ die præteriiſſet, ante Sponſalia, & demum deductionem poſtularet Sponſus, triginta duntaxat dies ab ipſo, quò poſtulatum eſt, tempus erat moræ legitimæ, quâ Sponſæ pro ſuo uti potuit arbitrio. Quod itidem de Sponſis univerſis, quæ Virgines non erant, dicendum. Eadem ipſa ratio, juxta ſententiam receptiorem, obtinuit de Sponſo, ubi rogaret Sponſa deductionem. Quòd ſi ultra tempora præſtituta deductione ipſe abſtineret, alimenta inde ab eo Sponſæ erant præſtanda, niſi aut eorum alteruter morbô interea corriperetur, aut deductionis dies in eorum aliquem, in quibus deducere fas non erat, incideret. Temporis autem XII. menſium ſeu Moræ exemplum obſervant nonnulli ad illud de Samſonis Sponſalibus ac Nuptiis, Judic. *c.* 14. *v.* 7. *Deſcendens autem loquutus eſt ad fœminam, quæ placuit oculis ejus. Et reverſus poſt aliquot dies, ut illam acciperet, declinavit ut videret cadaver leonis* &c. Ubi videtur, inquit *Levi Gerſonides*, *Permiſiſſe eos puellæ XII. menſes quibus ſe ornaret.* Deductionem verò quod concernit, neque Virginem, neque Viduam, neque Vitiatam, ritè deduci; ajunt Magiſtri pridie Sabbathi aut poſtridie, nedum ipſò Sabbatò aut die aliò feſtò. Quin nec intermediis ſive Paſchatis ſive Scenopegiæ diebus, quos *profanam partem Feſti* nuncupant: ſcil. diebus quinque, qui inter Paſcha & ſequentem ſeptimum, & ſex, qui inter Scenopegiam & octavum habentur. Non Sabbatò, ob diei reverentiam & ne ex apparatu epulari, qui Deductionem ex more præcederet, ſive initiò Sabbati ſive fine proximante, fortè violaretur feſtum. Non intermediis Paſchatis ac Scenopegiæ diebus, tametſi velut profeſti, non ſacri haberentur, ne lætitia lætitiæ commiſceretur. Virginis autem deductioni feria quarta ſeu Mercurii, ante alias, ſub Templo ſecundo præſtituta eſt, ratione ab aſſuetis Foro Seſſionum diebus ſumtâ. Viduæ verò ac Vitiatæ deductioni quinta ſeu Jovis maximè idonea habita eſt: Quæ omnia in conſilio potiùs, quam inſtituto erant. Interim nec Vidua, nec Repudiata ritè ducenda erat ante XC. dies ſeu tempus trimeſtre, ſive à Mariti morte, ſive à libelli divortii ſcriptione elapſum, ut interea certum fieret, an gravida fuerit nec ne, atque an è priore an è poſteriore marito. Nova item Libertina ac Proſelyta nova totidem menſibus ab Iſraelitarum nuptiis arcebantur, ut ſcilicet diſtingueretur, inter prolem conceptam, *in ſanctitate*, & eam, quæ conciperetur *extra ſanctitatem*, ſeu antequam ſic ea eſſet Libertina ſeu Proſelyta. Quin & ob eandem rationem, ubi Proſelyti uxor fieret Proſelyta, à marito per tantum tempus ſeparanda erat, &c. Deductionem autem primò Epuli Nuptialis die factam eſſe, diximus ſuprà. Ab Hebræis ad Paganos ut tranſeam, religio

gio illis fuit nubere tam menſibus aliquot integris, quàm feſtis diebus & quibuſdam cujuſlibet menſis, aliiſque aliquot ſolùm menſium, ut pro inauſpicatis habitis: De Martio & Majo menſibus, Porphyrio in Horatium *l.* 2. *Ep.* 2. Romulum ait Lemuria, i. e. Remo parentalia, inſtituiſſe, *quæ menſe Majò per triduum celebrari ſolent, ante ad iteum anno menſem Februarium; ob quam rem Majò menſe religio eſt nubere, & item Martiò, in quo de nuptiis habito certamine a Minerva Mars victus eſt, & obtentâ virginitate Minerva Nerine appellata.* Ovidius tamen non per totum menſem Majum, ſed per Lemuralium tantùm triduum, (i. e. IX. X. & XI. diem) nuptias inauſpicatas eſſe, velle videtur, *Faſtor. l.* 5. *v.* 487.

Nec viduæ tædis, eadem nec Virginis apta
Tempora: quæ nupſit, non diuturna fuit.

At Plut. *Probl. Rom.* 86. *diſertè. Uxores non ducunt Majò, uſque in Junium rem differentes.* Quod ad Martium, Anciliorum in illo feſto, interdictæ itidem apud Romanos Nuptiæ fuêre: nec enim per Martium integrum nuptias non contrahi licuiſſe, ſed diebus tantùm, *quibus Ancilia in Templo Martis nondum condita* ſeu repoſita erant, ait Alex. Neapolitanus *Genial. Dier. l.* 2. *c.* 5. ſed ut Majum totum Lemuria, ſic Martium Ancilium hoc feſtum nuptiis neutiquam idoneum reddidiſſe, credebant alii, ut idem *Porphyrio.* Scilicet nec adeò ſolennis armorum celebritatis, nec Lemurum ſacrificiorum tempora, molliores conjugii ritus bene admittere, nec quidem ita vicinos ut eodem haberentur menſe. Feriatis autem ſeu feſtis diebus nubere etiam nefas habitum, Virginibus ſcilicet, non Viduis: nam *ferias vim cuipiam fieri piaculare*, Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 15. Hinc etiam cujuſlibet menſis Kalendis & Idibus, Nuptiæ vetitæ, ex veter. Jure Pontificio, quia dies hi feriati. Pariter etiam Nonarum jus, ſed alia ex ratione, quoniam poſtriduanus dies ater habitus, quò itidem Nuptias contrahere non licebat: imò nec ſolennem immolationem pro more facere, ſi pridie contractæ fuiſſent. Porrò Macrobio ac Feſto quartus quoque Kalend. Non. & Iduum ſingularum ater adeoque actibus ſolennibus, ex Pontificum decreto, interdictus habitus, voce *Nonarum.* Adde dies, quibus patere Mundus dicebatur, nempe poſtridie Volcanalium, Volcanalia ipſa (i. e. XI. Kal. Maj.) & diem ſextum menſis Novembris; quoniam ſcilicet tunc Deorum triſtium atque inferorum quaſi janua patere credebatur, nec aliquid omnino tunc adminiſtrabatur, niſi quod ultima admoneret neceſſitas, vide Macrob. *Saturnal. l.* 1 *c.* 16. Apud Perſas, moris fuiſſe Nuptias celebrare, *κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐαρινῆς ἰσημερίας, ſub initium æquinoctii verni*, Strabo refert *l.* 15. Interim non ait, reliquò anni tempore non licuiſſe, ut recentiorum aliqui. Vide Alexandr. Neapolitanum *Genial. Dier. l.* 2. *c.* 5. & Joſ. Scaligerum *Emend. Temp. l.* 3. *p.* 196. D. Erat autem illis veris initiô, uti hodieque eſt. Feſtum celeberrimum, *Neuruz*, i. e. *Novus dies*, quem ut Anni initium, temporumque civilium Epocham ſtatuunt, epuliſque & pompâ proſequuntur. Chriſtianos quod attinet, in Synodo Laodicena, ſub A. C. 320. ſeu ut alii quadraginta poſt habita, vetatur in Quadrageſima *γάμους ἢ γενέθλια ἐπιτελεῖν. Nuptias aut Natalitia celebrare.* Tantundem occurrit in Nicolai Papæ reſponſis ad Bulgaros. Tribuitur autem Concilio Ilerdenſi, ſub A. C. 524. celebrato Canon, quo prohibentur Nuptiæ *à Septuageſima, uſque in octavam Paſcha, & tribus hebdomadibus ante feſtivitatem S. Johannis Baptiſtæ & ab adventu Domini uſque poſt Epiphaniam.* Et adjicitur, *quod ſi factum fuerit, ſeparentur.* Dominicis item diebus, prohibentur Nuptiæ, in Synodo Aquiſgranenſi ſub Ludovico I. Imperatore habitâ A. C. 836. Jejuniis porrò celebrioribus feſtiſque non ita paucis, eorumque vigiliis eædem interdictæ ſunt, Synodô Salegunſtadii convocatâ, ſub Henric. II. Aug. Conſuetudo Romanæ Eccleſiæ olim fuit, ut à Septuageſima uſque in ſeptimum quidem poſt Pentecoſten diem celebritas nuptialis non permitteretur, trium quas diximus hebdomadum ante Feſtum S. Johannis ratione habitâ, aliâ nullâ, qua de re vide *Ep.* Clementis III. circa A. C. 1180. *Extravag. tit. de Feriis c.* 4. *Capellanus.* Thomas Aquinas *in Lombard. Sent. l.* 4. *Diſt.* 32. *quæſt. unic. artic.* 4. tribus temporibus Nuptias non celebrari tradit, *Quorum primum eſt, ab Adventu uſque ad Epiphaniam, propter Communionem in Nativitate; Secundum, à Septuageſima uſque ad octavam Paſcha, propter communionem Paſchalem. Tertium, à tribus diebus ante Aſcenſionem* (ſeu à Dominica Rogationum) *uſque ad octavam Pentecoſtes. His enim temporibus tribus, ſecundum antiquos Canones, tenebantur communicare fideles.* Sed idem ipſum fermè, quod Patres Ilerdenſes, ſtatuit Synodus Lingonenſis, ſub A. C. 1404. uti & Senonenſis, Carnotenſis, Pariſienſis, præter Lingonenſem aliam. Donec Synodus Tridentina, *antiquarum ſolennium Nuptiarum prohibitionum* nomine, bina tantùm temporis ſpatia retineri heic voluit ab Adventu uſque ad Epiphaniam, & à Feria quarta Cinerum, uſque ad octavam Paſchæ incluſivè, *in aliis temporibus Nuptias ſolenniter celebrari permittens*, Seſſ. XXIV. *de Reform. Matrim. c.* 10. Quod itidem à Synodo Meldunenſi, A. C. 1586. in Gallorum mores poſtea eſt receptum & in Ritualibus Pontificiis obiter adnotari ſolitum. Matrimonium autem ipſum, ſine ſolennibus ſacris, deductione, conviviis nuptialibus, omni tempore ritè contrahi poſſe interim permittitur, idque coram Parocho & teſtibus. Quod ipſum à Conciliis Gallicanis, velut Aquenſi, Rothomagenſi, Bituricenſi, Turonenſi, Burdigalenſi, pariter ſtatutum eſt, circa eundem annum. In *Excerptionibus* autem Egberti Archiepiſcopi Eboracenſis, noctu Dominicâ, quartâ ac ſextâ feriâ, atque Quadrageſimâ, Nuptiæ non ſine pœna celebratæ: Sed in vetuſtiſſimo Concilio Anglo Saxonico, ſub A. C. 1030. Ænhamiæ habito tempora hæc ſunt ab Adventu uſque in octavam Epiphaniæ & à Septuageſima ad diem poſt Pentecoſten decimum quintum. Rituales verò libri Angl. veter. *Sciendum eſt, quod licet omni tempore poſſunt contrahi Sponſalia & etiam Matrimonium, quod fit per privatum ſolò conſenſu, tamen traditio uxorum & Nuptiarum ſolennitas certis temporibus fieri prohibentur, videl. ab Adventu Domini uſque ad octavas Epiphaniæ, & à Septuageſima uſque ad octavas Paſcha, & a Dominica ante Aſcenſionem Domini, uſque ad octavas Pentecoſtes. In octava tamen die Epiphaniæ licite poſſunt Nuptiæ celebrari, non tamen in octavo Paſcha. Similiter in Dominica proxime poſt feſtum Pentecoſtes licite celebrantur Nuptiæ, quia dies Pentecoſtes octavam diem non habet.* Sic item diſerte *Guil. Lindwodus*, aliique, tametſi non deſit inter eos controverſia, de ipſa Dominica Trinitatis, ſeu ea, quæ Pentecoſten proximè ſequitur. Verùm aliter atque aliter tempora heic obſervata, idque pro ſeculorum, locorum, opinionum diſcrimine, ex dictis liquet. Et ſanè in Manuali veteri, apud Anglos, ſecundum uſum Eboracenſem, negatur libertas matrimonii celebrandi, in Dominicâ Trinitatis. Sed mos ille ex Rituali Anglicano modò oſtenſus, etiam poſt exutam Romani Pontificis hic poteſtatem, in hæc uſque tempora ita duravit, ut dierum ſpatiis præfatis nemo impunè Nuptias celebrare poſſit, citra indultum Epiſcopalem. Etiam in Reformatis aliis quibuſdam Eccleſiis, ubi planè Canonum illorum vis evanuit, ſtatuitur, ut diebus, quibus celebratur cœna Dominica, ſolennitate Nuptiali abſtineatur. Temporibus autem jam dictis Nuptias interdictas eſſe palàm liquet, iiſdem fermè ob cauſas, ob quas olim apud Hebræos &c. Vide Seldenum *Uxor. Ebr. l.* 2. *c* S. 11. 12. & 30.

NUPTIALE Velum, Vide *Velum Nuptiale* infrà.

NUPTIALES Mores rituſque præcipui apud Ebræos, Paganos & Chriſtianos, ſolennes ſunt contrahendi nubendique *Formula*, *Arrarum* item ac *pretii* Nuptialis, *Annuliquè* ac *Coronarum* uſus, *Benedictiones* & *Sacra* Nuptialia, *Tempora* denique, quibus celebritas Nuptialis vetita. Et quidem de Temporibus modò actum, de Annulo, Arra, Benedictionibus, Coronis ac Sacris Nuptialibus, infra prolixè, reſtat ut de Formulis hic agamus, de reliquis tamen etiam quædam, ubi res poſcit, ſparſim interſeruri. *Formulam* nubendi apud Hebræos uſitatam in infrà dicendis paſſim reperies. Apud eoſdem, in ritibus Nuptialibus, Coronæ, Myrtus ac Palmarum rami præferebantur, & Frumentum ſive ferebatur ſive ſpargebatur; Velaminibus item Sponſi obtegebantur, ſed & de his ſuò locò. Naſcente Chriſtianiſmò, qui velut Judaiſmus erat Reformatus, non eſt dubitandum, quin mores rituſque Ebraici, circa Sponſalia quoque & Nuptias, retenti fuerint ac planè obtinuerint, idque per annos 30. ampliùs, poſt Aſcenſionem Domini Noſtri, qua de re Seldenus *de Anno Civili Judæorum* c. 21. Poſtquam autem tam à Gentibus aliquot, quàm a Judæis Chriſtianiſmus receptus eſt, & utrorumque mores, ut ipſi, invicem ſunt commiſti, partim mores rituſque Judaici, partim Paganici, quotquot ſcil. cultui Chriſtiano non omnino refragarentur, ut in aliis, ſic in re Matrimoniali, variè ſunt admiſſi. Jure Romano ferè paſſim tum utebantur Gentes, in quibus Chriſtiani repertis ſaltem non alio, quàm quod Romanis victoribus placuit. Et quidem Confarreationis, quod ſanctius fuerat Romanis nuptiarum genus, ſolennia priſca in deſuetudinem abierant etiam inter Paganos, ut dictum ſuprà & tandem evanuêre, Coëmtionis item ritus non ita obſervati, quin aliter atque aliter ſe habuerint. E quibus Chriſtiani veteres omnino Confarreationem, quâ ſaltem ex ipſis Paganorum ſacris conſtabat, rejecêre: Coëmtionem eouſque admiſêre, quò dotis donationiſque propter Nuptias interventu ſimpliciori peragi poſſet. Quin & palàm ſatis eſt, Chriſtianos Sponſalia ac Nuptias Paganorum, qui poſtea CHRISTO nomen dederunt, pro ratis firmiſque habuiſſe, nec omnino iteráſſe. Uſu autem habuiſſe uxorem ſimplici (quod tertium erat apud Romanos nuptiarum genus) nec tabulis dotalibus nec Nuptiarum aliquâ ſolennitate adhibitâ, nihil aliud cenſebatur, quam Concubinam, i. e. hic juſtam ſatis, licèt non ritè conjunctam, thori conſortem habere, qua de re Seldenus *de Jur. Nat. & Gent. l.* 5. *c.* 7. & 17. Solenniores verò Sponſalium ac Nuptiarum contrahendorum formulæ in celebritate ſacra maximè cernuntur, habenturque apud *Orientis* Chriſtianos aliæ, aliæ apud *Occidentes.* Orientis dico maximè Græcos, quibus *Orientalis Eccleſia* nomen tribui ſolet: in quorum *Euchelogio fol.* 66. binæ habentur potiſſimùm huc ſpectantes: altera *Sponſalium ſacrorum*, ſine celebritate Nuptiali, altera hujus Celebritatis: quarum prior dicitur, *Ἀκολουθία γινομένη ἐπὶ μνηστείας ἤγουν τοῦ ἀῤῥαβῶνος, Ordo Sacer, qui adhibendus in Sponſalibus ſeu arrarum Sponſalitiarum*, Vide infrà ubi de *Sponſalibus.* Poſterior, *Ἀκολουθία τοῦ στεφανώματος, Ordo ſacer Coronamenti*, de qua pleraque ſuprà prælibavimus, in voce *Nuptiale Poculum*, vide quoque infrà, in *Nuptiales coronæ.* Sed & Ordo de Digamis Trigamiſque in *Euchologio* adjicitur, qui haud admodum alius eſt, ſi rem ſpectes; ante triennium tamen elapſum ſacrorum myſteriorum participes illis non ſunt: Tetragamorum autem nuptiæ pro nullis apud eos habitæ. Apud eoſdem itaque Coronarum uſus, ſed & Annulorum Nuptialium, uti apud Ebræos. In Moſcorum gente, Græcorum rituum in plurimis tenace, Sponſalibus per amicos plerumque perfectis, in Nuptialibus ritibus habetur, ut ſimul ac à Sacerdote traditur juxta Altare Sponſa in Sponſi manum, nec ſine Annuli uſu, hæc ad illius pedes ſe proſternat, alliđens caput ſuum ad ejus calceum, ſcil. in ſignum ſubjectionis uxoriæ & obedientiæ, cum viciſſim Sponſus veſtimenti ſui laxioris, velut togæ ſeu talaris, laciniam in eam conjicit, ut protegendi ſuſtinendique uxorem officium ſuum denotet. Propinquis dein Sponſi, qui adſtant, Sponſæ, ut & Sponſæ Sponſo ſe incurvantibus, Sponſæ pater Sacerdoti panem offert, quem ſtatim ei reddit Sacerdos, & propinquis illis, patrem coram Deo & Sanctis atteſtando, ut juxta pacta conventa dotem præſtet, reliquos verò ſimul, ut mutuum inde colant omnes invicem amorem, Qui panem tum inter ſe tran-

ſe frangentes id ſe præſtituros hôc ritu innuunt. Alii ſequuntur minoris notæ ritus, non ita diſſimiles eis, qui vulgò apud Anglos in uſu. Coronas autem adhiberi apud eos non ait G. Flecherius *c.* 24. è quo hæc deſumta, addit tamen, tempore totô Nuptiali Sponſum vocitari *Moloday Knez*, i. e. *Ducem novitium*. Sponſamque *Molodas Kneza* ſeu *Ducem novitiam*. Vide Sigiſmundum Eberſt. *Rerum Moſcovit. c. de Matrim.* Sed & Poculi communis uſus, apud Moſcos, deeſſe videtur, uti ſuprà dictum. Æthiopes ſeu Abaſſeni ſimiliter, ſymbolis ſibi peculiaribus, ſed quæ, ut contractûs mutui ſigna, vicem eorum, quæ Hebræis aliiſque in uſu, ſatis ſuppleant, in Nuptiali celebratione utuntur. Lectulô ſcil. ante Eccleſiæ oſtium collocatô ſedent Sponſus Sponſaque, cùm prodit Sacerdos Clericis binis comitatus. Is ſiniſtrâ crucem, dextrâ thuribulum tenens, lectum ter ſuffumigat, dum Clerici pſallunt. Dein capilli partem aliquantam Sponſi abſcindit, uti & Sponſæ, ac utramque in vino mellito tingit, unde Sponſi capillum ſumtum in caput ponit Sponſæ, ut & hujus in illius caput, locô ſcil. unde abſciſſus eſt. Tunc aquâ adhibitâ benedictâ manus imponit utriuſque capiti, monens, ut id ſervent, quod præcepit Deus in Euangelio, nec poſt hic invicem diſcedant, ſed, ut una caro, cohabitent. Euchariſtiâ tandem habitâ domum deducitur Sponſa. In *Occidentem* ut tranſeam, ritus Matrimoniales Eccleſiæ hujus, priſci recentioriſque ævi ſummatim quidem deſignantur aliqui, in illo Nicolai I. Pontific. ſub A.C.860. ad Bulgaros reſponſo: *Apud Noſtrates, poſt Sponſalia, fœdera quæque conſenſu eorum, qui hæc contrahunt, & horum, in quorum poteſtate ſunt, celebrantur. Et poſtquam arris* &c. *ambo ad Nuptialia fœdera perducuntur & primùm in Eccleſiam Domini, cum oblationibus, quas offerre debent Deo, per Sacerdotis manum, ſtatuuntur, ſicque demum* BENEDICTIONEM & VELAMEN *cœleſte ſuſcipiunt, ad exemplum videl. quò Dominus primos homines in paradiſo collocans benedixit....veruntamen velamen illud non ſuſcipit, qui ad ſecundas Nuptias migrat. Poſt hæc autem de Eccleſia egreſſi* CORONAS *in capitibus geſtant, quæ ſemper in Eccleſia ipſa ſolitæ ſunt reſervari. Et ita, feſtis nuptialibus celebratis, ad ducendam individuam vitam, Dominô diſponente, de cætero diriguntur.* Ubi vides, & Annulum uſurpatum & Coronas, ſed & in eadem Eccleſia Confarreationis aliquàe Coëmtionis veſtigia ſuperfuiſſe uſque ad noſtra tempora, diximus ſuprà in voce *Nuptiæ*. Formulas quod attinet Nuptias celebrandi ac benedicendi, in Occidente Chriſtiano: habetur in *Ordine* Romano veteri titulus, *Ordo ad benedicendam Sponſam*, cui ſtatim ſubditur: *Poſtquam fuerit mulier Viro deſponſata & legaliter dotata, introëat cum Marito Eccleſiam & proſtratis eis dicat: Propitiare Domine ſupplicationibus noſtris & inſtitutis tuis, quibus propagationem humani generis ordinâſti, benignus aſſiſte, ut, quod te Auctore conjungitur, te auxiliante ſervetur.* Per &c. Sequuntur aliæ Benedictiones ſacræ, Epiſtolæ etiam Paulinæ pars illa, 1. *Corinth. c.* 6. *v.* 19. *Neſcitis, quoniam corpora veſtra membra ſunt Chriſti* &c. Et Euangelii pars illa, de parabola quâ aſſimulatur Regnum cœlorum Regi, qui fecit nuptias filio ſuo, Matth. *c.* 22. *v.* 2. Dein,

Secreta.

Suſcipe Domine pro ſacra connubii Lege munus oblatum, & cujus largitor es operis, eſto diſpoſitor. Per &c.

In Fractione.

Hanc igitur oblationem famulorum tuorum, quam tibi offerunt pro famula tua illa, quam perducere dignatus es ad ſtatum menſuræ & ad diem Nuptiarum, pro qua Majeſtati tuæ fundimus ſupplices preces, ut eam propitius cum viro ſuo copulare digneris, quæſumus Domine, ut pia. &c.

Poſt Communionem.

Gratia tua, quæſumus Domine, famulo tuo & famulæ tuæ legaliter copulatis tribue largitatem, ut mandata tua te miſerante ſectantes, conſolationem præſentis vitæ percipiant, & futuræ, Per &c.

Quin & poſt Benedictionem, per *vitta* candidæ permiſtim & purpureæ *unum invicem vinculum* (nodum amatorium, Anglis *a true-loves Knot*) copulantur, inquit Iſidor. *de Eccleſ. Hiſt. l.* 2. *c.* 19. videlicet, *ne compagem conjugalis unitatis diſrumpant.* Et qualia præcedentibus diximus (ſed pro locorum diſcrimine aliter aliterque) adhibita ſunt in Nuptiis Occidentis, tametſi in Ordine illo veteri neutiquam memorentur. In *Rituali* autem Romano, trinâ antè diebus ſingulis, qui præcedunt, feſtis denuntiatione, ut de impedimento ſi quod ab aliquo dignoſcatur liqueat. Parochus veſte ſacrâ in Eccleſia indutus, *Librum & vas aquæ Benedictæ, cum aſperſorio deferens, coram tribus aut duobus teſtibus, virum & mulierem, quos Parentum vel propinquorum præſentiâ cohoneſtari decet, de conſenſu in matrimonium interroget utrumque ſigillatim in hunc modum, vulgari ſermone N. vis accipere N. hic præſentem---- Mutuô igitur contrahentium conſenſu intellectô, jubebat eos invicem jungere dexteras, dicens, Ego conjungo vos in matrimonium, in nomine Patris & Filii & Spiritus S. Amen.----Poſtea eos adſpergat aquâ benedictâ. Mox benedicat Annulum----dein* hunc *aſpergat aquâ benedictâ, in modum crucis & Sponſus acceptum annulum de manu Sacerdotis imponit in digito annulari ſiniſtræ manus Sponſæ, Sacerdote dicente, In nomine Patris, & Filii & Spiritus S. Amen. Mox ſubjungat,* Pſalm. 68. *v.* 29. *Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.* Reſp. *A Templo ſancto tuo* &c.—*His expletis*, Si BENEDICENDÆ SINT NUPTIÆ, *Parochus Miſſam pro Sponſo & Sponſa, ut in Miſſali Romano celebret, ſervatis omnibus, quæ ibi præſcribuntur,* &c. Ita *Rituale Romanum*, quod hodie olimque in uſu. In Miſſali autem habetur Miſſa jam dicta, cujus initium: *Deus Iſrael conjungat vos & ipſe ſit vobiſcum, qui miſertus eſt duobus, unicis, & nunc Domine fac eos plenius benedicere Te:* &c. Sequitur Pſalmus 128. aliaque ex Epheſ. *c.* 5. *v.* 23. *ſeq.* & Matth. *c.* 19. *v.* 5. 6. Nuptiis propria, præter Communionem, atque de invicem fide ſervanda commonitionem: *Poſtea eos aſpergat aquâ Benedictâ, & dictô, Placeat tibi ſancta Trinitas, det* BENEDICTIONEM, *& legat, ut ſolitum eſt. Euangelium Sancti Johannis, In principio erat Verbum* &c. Quod autem occurrit hic, *ſi Benedicendæ ſint Nuptiæ*, explicatur alibi. Atque hæc obtinent paſſim nunc, ubi Tridentina Synodus & juſſa Pontificia recipiuntur. Etiam, ubi non ita illa apud Pontificios recepta, nec tamen omnino rejecta, non adeò diſſimiles habentur ritus. De Gallis vide Laur. Bochellum *Decret. Eccl. Gallic. l.* 3. *tit.* 8. &c. de Septentrionalibus gentibus, Olaum Magnum *l.* 14. *c.* 8. 9. 10. Cæterum in Archiepiſcopali Bononienſi, a Gabr. Palæotto Cardinal. atque Archiepiſcopo Bononienſe edito, poſt Annulum benedictum, *cingit Parochus Sponſorum colla candidô aliquô velô, ad inſtar ſtolæ accommodatô & eos matrimonio jungit dicens, N. placetne* &c. Et conſenſu impetratô. *Ego*, pergit, *N. Parochus hujus Eccleſiæ, vos N. & N. in matrimonio jungo, in nomine* &c. Atque mox Annulum aquâ benedictâ aſperſum, *Sponſo conſignat, qui eum accipiens ſtatim* in dextræ manus Annulari, h.e. quarto digito Sponſæ illum ponit, dicens, *In nomine* &c. Alibi verò plerunque obtinet, ut ſiniſtræ imponatur. In Diœceſi Leodienſi, Paſtor in Eccleſia (in quam aquâ benedictâ conſperſi Sponſi admittuntur.) *Sponſum ad ſiniſtrum ſuum latus, Sponſam ad dextrum conſtituit; dein annulum ſibi dari à Sponſo petit, ſimul rubeas chirothecas, quibus inſint tres nummuli argentei, locô arrhæ Sponſæ dandæ. Annulum digito ſuo imponit Sacerdos & chirothecas manu ſervat tantiſper, donec eas manui Sponſæ imponit.* Deinde inſtantibus Nuptiis verba primò faciens, Sponſum Sponſamque de mutuo eorum conſenſu interrogat (adde & Parentum ac propinquorum) quô ſatis exploratô, de Matrimonii dignitate, uſu, fine, multiplici benedictione, eos alloquitur. *Annulum* hinc *benedicit----poſt converſus ad Sponſum & Sponſam accipit dexteram Sponſi & illi Chirothecas rubeas (cum nummulis prædictis) imponit. Deinde manum dextram Sponſæ dextræ Sponſi implicat & ſic implicatas utriuſque dextras ſtolâ collô dependente circumligat,* verba de mutua Sponſorum promiſſione interim faciendo. Tunc Sponſus altâ voce Sacerdotem de verbo in verbum inſequendo, ſanctè jurat fidem Sponſæ, hæcque illi viciſſim, quô factô *utriuſque dextram diſſolvit Sacerdos, relictis chirothecis in dextera Sponſæ & annulum ex ſuo digito extrahens Sponſo tradit, tribus primis digitis manûs dextræ accipiendum, & Sponſi dexteram annulum ferentem ſic dirigit, ut annulum in tres Sponſæ digitos imponat*, iterum certâ verborum formulâ uſus.——— *Dein Sponſum cum Sponſa ad gradum altaris procumbere jubet illiſque benedicit.* Tunc Orationes binæ, quibus Angeli Tobiæ, Chriſti & Eccleſiæ nuptiarum fœderis, Rachelis, Rebeccæ mentio. *Dein ſtolæ è collo dependentis extremitates duas ſuper caput Sponſi & Sponſæ ponit & dicit——Aſpergit* poſtea *Sponſum & Sponſam aquâ benedictâ & illum primò, deinde hanc altare reverenter oſculari facit, & ſic domum in pace remittit:* Ex *Parochiali* Erneſti Archiepiſcopi & Electoris Colonienſ. & Epiſcopi Leodienſis, apud Seldenum. Alia autem atque alia ſunt verba Sponſalitia Rituſque, pro Regionum Chriſtianarum varietate. Etiam in *Sacerdotali* Venetiis impreſſo A.C. 1576. diverſa ſunt non pauca ab eis, quæ in *Rituali* Romano habentur. Ibi tam arræ, quàm annulus, & non ſolum hic, ſed & illæ benedictæ. Velum unicum induitur Sponſorum ſpatulis, ad altare procumbentium. Et poſt Miſſam celebratam, *Sacerdos, ubi conſuevit, benedicit panem & vinum, dicens Verſ. Adjutorium noſtrum* &c. *Deinde in Altari frangat panem & det unam partem Sponſo & alteram Sponſæ. Et ſic etiam de Vino. Et poſtea aſpergantur aquâ benedictâ.* Impoſitis dein in eorum capita manibus, preces fundit ac benedictiones, ac principium Euangelii dicit S. Johannis, quô *dictô aufert velum ab eis & dicit, Ambulate in pace.* In Anglia, cujus formulas rituſque veteres ac recentiores fusè exequitur Seldenus *Uxor. Ebraic. l.* 2. *c.* 27. etiam benedictiones ſingulares cubiculi Sponſalitii ac lecti, ipſorumque in lecto Sponſorum, nocte ſequente, peragebantur. Ibidem ut in arris doteque manifeſta ſunt Coëmtionis veteris veſtigia, ita in libis domi Nuptialibus, frumenti in Sponſos ſparſione, poculo Sponſalitio (quæ paſſim fermè apud Anglos fuêre in uſu) non obſcuræ ſunt priſcæ Confarreationis aliorumque, apud Judæos Paganoſque receptorum rituum, reliquiæ. Etiam & corona Sponſæ olim crebrò ac Paranymphi, ut hodieque, apud eos adhibiti. De ſuo ævo Polyd. Virgilius *de Invent. Rer. l.* 1. *c.* 4. *In Anglia ſervatur, ut duo Pueri, velut Paranymphi, i. e. auſpices, qui olim pro nuptiis celebrandis auſpicia capiebant, nubentem ad Templum, ubi & marito Sacerdos benedicat, & inde domum duo viri deducant & tertius, locô facis, vaſculum aureum vel argenteum præferat. Spiceâ item coronâ (interdum floreâ) Sponſa redimita caput, præſertim ruri, ducitur, vel manu gerit ipſam coronam, ſeu dum ingreditur domum, boni ominis causâ ſuper ejus caput jacitur triticum, quaſi inde conſecutura ſit fœcunditas.* Floruit autem is ſub Henrico VIII. In Eccleſiis autem, Generenſi, Hollandica, Scotica, aliiſque aliquot Reformatis, Dos, Annulos, Poculum, Panis, Symbola alia non rarò, velut non neceſſaria, prætermittuntur: Præter Parentum conſenſum, breviuſcula de origine ac ſtatu Matrimonii commonitio, preces aliquot, contractus ipſe, verbis conceptis utrinque in Eccleſia Preſbyterô præeunte. Sponſalitius adhibetur ac Novi Teſtamenti pars aliqua Nuptiis accommoda Pſalmuſque 128. idve genus alius, pronuntiatioque Presbyteri inſuper publica, Virum & Mulierem ex hujuſmodi contractu fieri, juxta ordinationem divinam Maritum & Uxorem. Sed & apud Mahumedanos (quorum ritus ex Ebræorum, Paganorum, Chriſtianorum ſumti) Coëmtionis Sponſalitiæ uſum vigere, diſcimus ex Anton. Geufræo *Aul. Turcic. l.* 2. ubi ſic de Turcis: *Mulieres ipſis dotem non adferunt, ſed Patri ac Matri pecunias donant, ut filias ipſis elocent, magnâque feſtivitate Nuptias celebrant.* Quod & Alcorano conſonum. Mahumedanorum verò Africanorum Nuptiæ ſic à Joh. Leone

Africano deſcribuntur, *Deſcr. Afr. l. 3. c. qui de Matrim.* *Ubi Pater filiam cuidam deſpondit pretio, mox in Templum itur; Sponſum & Sponſam comitantur Parentes & Conſanguinei, duo item accerſuntur Notarii, qui præſentibus omnibus pacta dotemque præſcribunt. Qui mediocris fortunæ ſunt, filiæ triginta aureos in dotem numerant, cui ancillam quindecim aureis emtam adjungunt, præterea & telam verſicolorem Serico intertextam, cum aliis quibuſdam panniculis ex ſerico confectis, quos in capite pepli locò geſtare ſolent. Deinde & par calceorum artificiosè atque eleganter conſutorum, duo item ſoccorum paria elegantiſſima, multas quoque clavedias argenteas, aut ex alia quavis materia fabrefactas, ut ſunt pectines, ventilabra, ſuffimenta aliaque ejuſmodi, quæ mulieres maximè habent in pretio.* Deductio dein ſequitur domum, nec ſine facibus & Sponſa matri Sponſi traditur. *Quàm primùm verò Sponſa cubiculum ingreditur, maritus pede ſuò uxoris pedem tangit, ſtatimque ambo recluduntur.* Epulæ hinc Nuptiales, aliaque pro Sponſorum conditione ſolennia varia. De Moriſcis Jac. Bleda in *Defenſ. fidei c. 14. Ind. 87.* *Quamvis in facie Eccleſiæ matrimonium contrahant, non reputant verum eſſe matrimonium, donec expletis cunctis ſectæ ceremoniis, domum propriam aut conductam, aut aliàs ambo ſimul habitent,* &c. Vide Joh. Seldenum *Uxor. Ebraic. l. 2. c. inprimis. 24. 25. 26.*

NUPTIALES Tabulæ, vide infrà *Sponſalitiæ Tabulæ.*

NUPTIALIA Sacra, i. e. Sacra Nuptiali celebritati propria, tum apud Græcos, tum apud Latinos paganos aliosque in ſolemni fuêre ſemper uſu, ut Benedictio ſacra, de qua infrà, apud Hebræos olim & Chriſtianos hodieque. Imò tertium illud Nuptiarum, apud Romanos, genus, *Confarreatio* dictum, ex ipſis ſacris conſtabat. Peragebatur enim per ſolos Pontifices, & farre conveniebatur in manum, certis verbis & teſtibus decem præſentibus, ac ſolenni ſacrificiò factò, in quo panis quoque farreus adhibebatur. Accedebat aqua & ignis, atque ſacrificio huic Nuptiali ſeu ipſis per ſe Nuptiis ſacris, præerant Pontifex Maximus & Flamen Dialis, cujus, & Flaminicæ, nuptiæ hôc ritu ut fierent, erant neceſſe: nec niſi Parentibus confarreatis nati Flamines ritè fiebant. Unde Plin. *l. 18. c. 3.* *In Sacris nihil religioſius Confarreationis vinculò erat.* Imò *Sacrorum* ſimpliciter nomine hinc Nuptiæ hæ veniunt, apud Ciceron. *pro Murena:* & Tacitus, *ob ceremoniæ difficultates,* in deſuetudinem abiiſſe, ait *Annal. l. 4. c. 16.* A quo tempore Coëmtione & Uſu annuò apud Paganos Romani Imperii plerumque acquiſitæ Uxores ſunt: ita tamen ut Coëmtioni ſolenniùs adhiberentur etiam ſacra, quæ ex auſpiciis, auguriis, immolationibus, oblationibus, conſtabant. Hinc *Sacra Nuptialia, Sanctimonia Nuptiarum* & *Sacramenta Nuptialia,* dicta, quæ ſic firmabantur. Inſigne hanc in rem Euclionis, apud Plautum *Aulul. Actu 2. Sc. 8. v. 16.* exemplum eſt, qui poſtquam Megadoro filiam deſpondiſſet, Nuptiaſque inſtituiſſet, cum Sacris Nuptialibus celebrandas, omniaque in macello cara nimis comperiſſet, Sacra omnia, quæ ampliora lautioraque in Nuptiis fieri ſolebant, *in Tuſculum* & *Coronas florens* contraxit addens,

Hac imponentur in foco noſtro Lari,
Ut fortunatas filiæ faciat Nuptias.

Atque huc pariter ſpectat illud *Varronis,* apud *Nonium, Viris Nuptiis,* alii legunt, *Viri Nuptiis ſacrificabantur in cubiculo Viduæ.* Sed & hinc ſacrum Thoro Nuptiali priſci voluêre præeſſe Genium, Juvenal. *Sat. 6.* cui lectum ſterni conſueviſſe, ex Catullo *de Nupt. Pelei & Thetid.* ac *Feſto,* ſcimus. Et Dii Γαμήλιοι ſeu Conjugales, qui *Sacris Nuptialibus* invocati, obiter memorantur, præter Hymenæum: Pronubæ Junoni mentiò tralatitia. Et Græcis Jupiter erat Γαμήλιος, tametſi *Nuptialem* Jovem Romanis negaverit fuiſſe Hieronym. *adv. Jovinian. l. 1.* Ut alia Romanæ ſuperſtitionis omittam, utpote ſuprà jam plus ſatis dicta. Certè & proximo Nuptiis die, hoſtiam eo nomine immolari ſuiſſe ſolitam, ex Macrobio liquet *Saturnal. l. 1. c. 15. ad fin.* Ajunt item, in Sacris Junonis Nuptialibus diligentiſſimè obſervari ſolitum, ut bilis à viſceribus hoſtiæ dimoveretur & juxta aram defoderetur locò abditò & opertò, ut ſignarent, ſine bile matrimonia eſſe oportere. Et apud Theſſalos, ut rem notiſſimam, memorat Ælian. *de Animal. l. 12. c. 34.* Sacra Nuptiis prævia, quæ Γαμοδαισία ei dicta. Nec ſine thymiamate ſacro Nuptias apud Mexicanos celebrari ſolita, in hiſtoria eorum legimus. *Sacra* item *Nuptialia,* apud Græcos, Προτέλεια dicta, indeque conjuges, προτελεῖσθαι dictos, & προτελείας ipſos, atque ipſum conjugium Ἡρατέλειον, quia à Junone Pronuba factum, docet Pollux. *l. 3. Onomaſt. c. 3.* Nuptias enim, etiam τέλος ac τελετὴ nomine Græcis appellitatas, atque hinc Jovi ac Junoni Τελείοις, i. e. *Nuptialibus* (quò modò meliùs vox redditur, quàm *adultis* aut *perfectis*) ſacrificaſſe Veter. quoniam hos primos Nuptiarum Inventores Auctoreſque exiſtimabant, ex eodem diſcimus, ut & ex *Diod. Siculo.* Apud eoſdem Græcos, Junoni, Veneri, Gratiis, ſacra à nupturis fieri ſolita, Γαμήλια nomine, produnt Scriptores. Invidus item, apud Libanium *Declamat. 8.* *Quid de Nuptialibus ritibus omiſi? nonne tædas accendi &c.* ἐν ἔθεσι κατὰ δύναμιν, *nonne pro viribus ſacra feci?* Ut autem de ſacris apud Romanos, tum in Confarreatione, quæ planè ipſiſſima ſacra Nuptialia, tum in Coëmtione, ſatis liquet, ita nec quæ Uſu annuò fiebant Nuptiæ, ſine ſacris ſibi propriis fuiſſe, credendum eſt. Nam ut haberentur (tametſi expreſſiora hac de re non occurrant teſtimonia) ſatis exigit, quidquid occurrit de *Nuptiarum* genere, *Sacramento Sanctimoniave,* apud paganos Scriptores. Unde Arnob. de Nuptiis Deorum, juxta Paganiſmi ritus, verba faciens, *adv. Gent. l. 4.* *Uxores,* inquit, *Dii habent atque in conjugalia fœdera veniunt conditionibus ante quæſitis. Uſu, Farre, & Coëmtione genialis lectuli Sacramenta condicunt.* Sed & Benedictio plane Conjugalis habetur, in illo Juvenalis, *Sat. 2. v. 119.*

Signata Tabula, dictum Feliciter; ingens
Cæna ſedet, gremiò jacuit nova Nupta mariti.

Nec verò actus aliquis ſolennis Græcis ferè ſine præfatione illa Ἀγαθῇ Τύχῃ, aut Latinis ſine illa, *Quod fauſtum felixque ſit,* aut *Dii bene vortant.* Et ſane apud Romanos, aliis quoque actibus civilibus non paucis peculiaria fuêre Sacra, ut in Scriptoribus *de Re Ruſtica, Feſtò,* aliis, apparet, ut eo minus, ullas apud eos Nuptias ſacris ſuis caruiſſe, veroſimile ſit &c. Seldenus *loc. cit. c. 21.*

NUPTIALIS Annulus, apud Hebræos, nullus primò, poſtea rarus fuit, ut diſertè ſcribit Leo Mutinenſis Archiſynagogus Venetus, *de gli Riti Hebraici part. 4. c. 3.* Nimirum non in Nuptiis, ſed in ipſis Sponſalibus, primus Annuli uſus. Unde quod aliqui habent fidei ſatis prodigi, ſive de Annulo argenteo in D. Annæ Cœnobio Sanctimonialium Romæ ſervato, velut eo, quò Joachim & Anna copulati ſint, ſive de onychino illo, qui ex fide neſcio cujus gemmarii, ex Hieroſolymis Romam ante ſeculum unum & alterum profecti, velut D. Mariæ Virginis Deiparæ, Peruſii reconditur, Auctoribus ſuis libenter relinquimus. Occupavit autem *Annulus Hebræorum pronubus* nummuli ſeu pretii Sponſalitii locum, quod antiquitus Sponſæ arræ vice dari ſolebat. Unde poſt præviam Nuptiis Sponſalium benedictionem, quam publicè iterare ſolent, Magiſter, qui Nuptiarum ſolennibus præeſt, accerſitis binis teſtibus, ab illis inquirit, utrum Annulus Sponſalitius, quem eis ipſe oſtendit, ſit æqualis cum nummulo valoris, iiſque affirmantibus, rogat utrum Sponſalia ritè fuerint peracta; quæque alia ſunt, de quibus vide infra, ubi de *Sponſalibus.* Idem apud Romanos, Græcoſque tum veteres, tum recentiores obtinuit. Apud Moſcos tamen, Sponſalibus per amicos plerumque perfectis in Nuptialibus ritibus haberi, ut ſimul ac à Sacerdote traditur juxta altare Sponſa in Sponſi manum, nec ſine Annuli uſu, hæc ad illius pedes ſe proſternat, ſuprà vidimus. In Occidentali Eccleſia, *Annulum olim primus Nuptiis à Sponſo Sponſæ datum, quartoque digito inſertum eſſe,* ſcribit Iſidor. *de Officiis l. 2. c. 19.* Et Laurentius Pignorius *Ep. 1. & 19.* ex veterib. Liturgiis, formulam benedicendi in Nuptiis tum Annulum, tum Coronam hujuſmodi affert, *Benedic Domine Annulum iſtum & Coronam iſtam, ut ſicut Annulus circumdat digitum hominis & Corona caput, ita gratia Spiritus S. circumdet Sponſum & Sponſam, ut videant filios & filias uſque ad tertiam & quartam generationem* &c. Similiter in *Ordine* Romano, cui titul. *Ordo ad benedicendam Sponſam,* poſt mutuò à Sacerdote interrogatos Sponſum Sponſamque, illoſque copulatos in nomine S. Trinitatis ac eoſdem aſperſos aquâ benedictâ ſequitur: *Mox benedicat Annulum.*

Benedictio Annuli.

Verſ. *Adjutorium noſtrum in nomine Domini* &c.

Oremus.

Benedic Domine Annulum hunc, quem nos in tuo nomine benedicimus, ut quæ eum geſtaverit, fidelitatem integram ſuo Sponſo tenens, in pace & voluntate tua permaneat, atque in mutua charitate ſemper vivat. Per Chriſtum Dominum noſtrum R. Amen. Deinde Sacerdos aſpergat Annulum aquâ benedictâ in modum crucis & Sponſus acceptum Annulum de manu Sacerdotis imponat in digito Annulari ſiniſtræ manus Sponſæ, Sacerdote dicente; In Nomine Patris & Filii & Spiritus Sancti. Amen. Mox ſubjungat, Verſ. *Confirma hoc Deus, quod operatus es in nobis.* Reſp. *A Templo S. tuo* &c.

Oremus.

Reſpice quæſumus Domine ſuper hos famulos tuos, & inſtitutis tuis, quibus propagationem Humani generis ordinâſti, benignus aſſiſte, ut, qui te auctore junguntur, te auxiliante ſerventur. Per Chriſtum &c. Amen.

His expletis, ſi BENEDICENDÆ SINT NUPTIÆ, *Parochus Miſſam----celebret &c.* In *Archiepiſcopali* Bononienſi legimus, poſt cinctos à Parocho candidò quôdam velò, quoad colla, Sponſos, conſenſumque illorum mutuum indicatum, Parochum eos copulare *in nomine Patris* &c. dein Annulum aquâ benedictâ aſperſum Sponſo conſignare, qui cum ſtatim accipiens in dextræ manus Annulari, h. e. quarto digito Sponſæ illum ponat, dicens, *In nomine* &c. At alibi plerunque obtinuit, ut ſiniſtræ imponeretur. In Diœceſi Leodienſi, ut ex *Parochiali* Erneſti Archiepiſcopi & Electoris Colonienſis ſuprà laudato diſcimus, poſt celebrata ſolenni ritu Sponſalia, in Nuptiis celebrandis, Paſtor in Eccleſia, Sponſum ad ſiniſtrum ſuum latus, Sponſam ad dextram conſtituit, dein Annulum ſibi dari à Sponſo petit, ſimul rubeas chirothecas, quibus inſunt tres nummuli locò arræ Sponſo dandæ. Quò factò, annulum ſuo digito imponit, & chirothecas manu ſervat; Dehinc de Nuptiis verba faciens, Sponſi Sponſæque Parentum item & propinquorum conſenſum explorat, tum de Matrimonii dignitate, uſu, fine, eos alloquitur, Annulum benedicit hunc in modum: *Adjutorium noſtrum &c.* —— *tu Domine dignare emittere benedictionem tuam ſuper hunc annulum, ut quæ iſtum geſtaverit, ſit armata virtute cæleſtis defenſionis, ut proficiat illi ad vitam æternam. Per Chriſtum* &c. Porrò acceptâ dextrâ Sponſi, illi chirothecas rubeas imponit, dein manum dextram Sponſæ dextræ Sponſi implicans, utriuſque dexteras ſic complicatas ſtolâ collô dependente circumligat, verba de mutua Sponſorum promiſſione interim faciendo. Quem poſtquam ſequuti precantem ambo mutuam fidem publicè ſunt profeſſi, tum utriuſque dextram diſſolvit, relictis chirothecis in dextera Sponſæ, & Annulum ex ſuo digito extrahens tradit Sponſo, tribus primis digitis manus ſiniſtræ accipiendum, Sponſique dextram annulum tenentem ſic dirigit, ut annulum in tres Sponſæ digitos imponat, dicendo poſt Sacerdotem, *M. Johanna ſeu Maria hôc Annulô te deſponſo, in uxorem meam te accipio, & tibi conſenſum meum præbeo, in nomine Patris, qui nos creavit* (dirigendo annulum per dexteram Sponſi, in digitum Sponſæ pollici vicinum & ſtatim extrahendo) *in nomine Filii, qui nos redemit* (imponendo digitum ſecundo à pollice.

pollice, moxque iterum eximendo) *in nomine Spiritus S. qui nos illuminavit*; (imponendo tertio a pollice digito & ibi Annulum relinquendo) ſicque dextram Sponſi Sponſæ dextræ complicans conjungenſque, pergit Sacerdos, *Deus Abraham, Deus Iſaac, Deus Jacob vobiſcum ſit* &c. In *Formula* Eccleſiæ Argentinenſis, à Johanne Epiſcopo edita, poſt adductos ad fores Templi Sponſos & habitam de re Matrimoniali oratiunculam, Annulum (aut Arram aliam) benedici, atque mutuò conſenſu impetrató, accipere Sponſum annulum (vel arrham) de manu Sacerdotis, & imponere in quartum digitum manus Sponſæ, legimus ſolitum, cum his verbis. N. *cum hoc annulo* (ſeu arrha) *te mihi deſponſo & in matrimonium conjungo. In nomine Dei* &c. In *Sacerdotali* ſupra citato, tam arrhas, quam Annulum, reperimus benedictas. In *Rituali* Anglicano vetuſto, poſtquam Sacerdos ante oſtium Eccleſiæ interrogavit dotem mulieris, videl. arrhas Sponſales, i.e. Annulum vel pecuniam vel alias res dandas a Sponſo Sponſæ (quod *Subarratio* dicitur, ſicut quando fit per Annuli dationem, *Deſponſatio*) cunctis audientibus explorat utriuſque conſenſum, dein vir dextrâ ſuâ tenens Mulieris dextram, fidem ei dat per verba de præſenti viciſſimque mulier viro. Quò factô vir aurum, argentum & annulum ponit ſuper ſcutum vel librum: & quærit Sacerdos, num Annulus antea fuerit benedictus nec ne; quòd ſi benedictus non fuerit, benedicit eum ſolenni formulâ, hincque aquâ benedictâ eum aſpergit. Poſtea accipiens eum tradit Viro, quem hic excipiens primis dextræ ſuæ manus digitis, manu ſuâ ſiniſtrâ tenens dexteram Sponſæ, docente Sacerdote dicit: *Annulô hocce te ſubarro, atque aurum & argentum hoc tibi dono ac corpore meô te dignor* &c. tuncque profert annulum pollici Sponſæ, dicens, *in nomine Patris*; deinde ſecundo digito, dicens, *& Filii*, porro tertio digito, dicens, *& Spiritus Sancti*; tandem quarto digito, dicens, *Amen*, ibique dimittit annulum, &c. Vide iterum Seldenum *Uxor. Ebraic. l. 2. c. 24. & ſeqq.*

NUPTIALIS Arrha, vide infra *Sponſalitia Arrha.*

NUPTIALIS Contractus, quoad ſubſtantiam, conſiſtit in mutuo aut Sponſorum ipſorum, aut, pro caſûs diſcrimine, eorum, qui ut Parentes aut Tutores aut Proxenetæ, perſonas illorum hac in re ſuſtinuêre, conſenſu ſponſuque factô, unde *Sponſalia*; & in dote atque deductione, unde *Nuptiæ*. Neque verò, quantum ad ſubſtantiam, à Sponſalibus Nuptiæ diverſæ aliter fermè, atque contractus ſeu pactum aliquod inſtrumentô ſeu ſyngraphâ ſolenniùs ſignatum ſeu ritè inſinuatum, ab eodem contractu antè ſimpliciùs ac nudis contrahentium verbis inito: de quibus ritibus atque circumſtantiis aliquid jam dictum, dicendumque infrà. Atque ex fœdere conjugali ſic legitimè ictô, ortam voluit Karæorum apud Hebræos ſecta unionem adeò planè perſonalem & veluti naturalem, ut quiſquis conjugum alteri, pariter & alteri quoque, ſanguine conjunctus haberetur. Aliud autem erat jus Matrimoniale ad Proſelytos, Juſtitiæ ac Libertinos, i.e. qui ex Gentiliſmo in Judaiſmum ritè tranſierant, attinens, quod quatenus Ebræis ſimul & Proſelytis ac Libertinis hiſce ſive imperativum fuerit ſive interveniens, luculenter oſtendit Seldenus *de Jure Nat. & Gent. l. 5. c. 18.* &c. E quo illa hic ſaltem excerpimus: Ex jure Noachidarum ſeu Naturali, i.e. Ebræis ante Legem Moſaicam aliiſque pariter Gentibus ſeu Humano generi imperativo, quô fides ſervari jubetur, Matrimonium ex mutuo Viri ac Fœminæ in vitæ communionem conſenſu, concubitu, velut traditione ſequente, legitimum fieri ſtatuunt Magiſtri, *vide loc. cit. c. 4.* Interdictas autem volunt Matrem, Novercam, Sororem uterinam, Uxorem alienam; neque à rerum origine alias. Sic de Gentilibus. Jam verò Proſelytum Juſtitiæ ac Libertinum, ſimul ac à Gentiliſmo in Judaiſmum tranſiit, baptiſmô ſcil. ſolenni, circumciſione ac oblatione, planè ajunt fuiſſe regeneratum, & *velut infantem recens natum*, Judæum factum, adeoque omnimodam, quæ priſtina erat, conſanguinitatem, nedum affinitatem, exuiſſe; juxta id quod de talibus Tacit. *Hiſtor. l. 5. c. 5. Nec quicquam priùs imbuuntur, quàm contemnere Deos, exuere Patriam, Parentes, liberos, fratres vilia habere.* Secundùm quæ Proſelyto nec mater jam erat, nec noverca ſororve, adeoque nec fœmina quædam hiſce nominibus ei vetita: quod ſanè nec legi ipſi ſacræ (quod meritò mirêris) adverſari omnino voluêre. At verò, ſi Gentilis matrem, novercam ſororemque uterinam connubiô ſibi antè ſociaſſet, & poſtmodum in Judaiſmum cum ea tranſiiſſet, ex jure à Majoribus Legi ſacræ ſuperinducto obtinuit, ut uxorem ejuſmodi, contra jus ipſis naturale ſumtam, ſemoveret, aut à Synedrio aliquo ad id faciendum adigeretur. Cœterùm, ſi quampiam aliam duxerat Gentilis, matrimonium pro legitimo, etiam poſtquam conjuges ad Judaiſmum tranſierunt, ab Hebræis habitum eſt; utpote quantum ad fidem connubialem antè datam atque obligationem inde qualemcunque ortam, regeneratione ejuſmodi non obſiſtente. Similiter Chriſtiani veter. Sponſalia ac Nuptias paganorum, qui poſtea CHRISTO nomen dederant, pro ratis firmiſque habuêre, nec omnino iteravêre. Unde Aſterius Epiſcopus Amaſeæ (qui ſub A. C. 400. floruit) *Pacta*, inquit, *Homil. poſtr. in Biblioth. Patrum tomô IV. p. 707.* in Divortii libertatem ſcribens, *Nuptialia, ac Sponſiones quomodo reſcindes? Et quibus de pactis loqui me cenſes? An de his, quibus ſcriptâ jam dote & manu propriâ ſubſcripſiſti & ſigillum appoſuiſti tuum? Valida quidem illa ſunt ac firma ſatis. Verùm ad vocem Adam reverter. Hæc caro ex carnibus* &c. Niſi quòd Uſu habuiſſe uxorem ſimplici, nec tabulis dotalibus, nec Nuptiarum aliquâ ſolennitate adhibitâ, nihil aliud cenſebatur, quàm Concubinam, i.e. heic juſtam ſatis, licèt non ritè conjunctam, thori conſortem habere, qua de re Seldenus *de Jure Nat. & Gent. l. cit. c. 7.* & 17. plura in hanc rem vide apud Eundem *Uxor. Ebraic. l. 2. c. 18.* & 24.

NUPTIALIS Corona, apud Græcos Romanoſque frequens olim. Et quidem uterque coronari ſolebat, Sponſus & Sponſa. Hæc enim coronam floream, quam geſtaverat, ponebat tum, cùm in manus Viri conveniebat, ſumebatque *nuptialem*. Martianus Capella in *Carmine Hymenæi l. 9.*

Conſcia jam Veneris nova ſerta parate Napæa,
Coronamque lecto ſpargite.

Nectebantur autem illæ è floribus aureis, additô pretioſô gemmarum decore, ſic tamen ut flores & aurei & geminei imitarentur naturales: de quo genere coronarum illa eſt, quâ Claudian. Serenam redimiri ſolitam ait, *de laudib. Seren. v. 169.* Videntur namque hæ proprium geſtamen fuiſſe Matronarum, præcipuè illarum, quæ eſſent primores, principes, reginæ, ut ex Homero colligere eſt, ubi omnem ornatum capitis Andromachæ recenſet *Il. χ.* Nec verò Sponſa ſolùm erat coronata, ſed & Sponſus. Unde Achillem non mortuum fuiſſe cum armis, ſed coronatum, ut ſolent Sponſi, tradit Philoſtratus *in Heroic.* Et de *Pompejo*, nuptiis intento, Plutarchus, ὁ δὲ ἐστεφανοῦτο, inquit, καὶ ἔθυε γάμους, *Ille autem coronatur & ſacrificat nuptias.* Imò omnes utriuſque affines & domeſtici floreis coronis ornabantur, uti de Argonautis, in nuptiis Iaſonis & Medeæ, docet Apollonius Rhodius *l. 4.* Thalamus porro ſeu lectus nuptialis. Martianus Capella *lib. dict.*

Nam thalamum redimire juvat, tu ſerta probato
Tum placere ritibus.

Januæ item oleâ & lauró cingebantur, ut de nuptiis Banconis & Iſmenodoræ, refert Plut. *ibid.* Domus denique tota, laureis plerumque corollis ſplendebat. Appulejus *Met. l. 4. Domus tota lauris obſita, tædis lucida, conſtrepebat hymenæum* &c. Vide Car. Paſchalium *Coronar. l. 2. c. 16.* & 17. in quo poſteriori de Sponſorum coronamentis, ex aſparago, ſiſymbrio, verbenis, abiete & picea arbore, quædam addit. Apud Hebræos corona hæc in ipſa deductione ſeu Nuptiis adhibebatur. In Græcorum Chriſtianorum Formulis Sacris, binæ habentur potiſſimùm ad Rem Matrimonialem ſpectantes, quarum altera Sponſalium eſt Sacrorum ſine celebritate Nuptiali, de quibus infrà, altera Nuptialis celebritatis, quam poſteriorem Ἀκολουθίαν τοῦ στεφανώματος *Ordinem ſacrum Coronamenti*, vocant. Qui igitur non ſolùm Sponſalia celebrare, ſed & στεφανοῦσθαι, i. e. *coronari*, volunt, intrant in Sacrarium (cùm Sponſalia ante fores peragantur) cum cereis accenſis, præeunte Sacerdote cum thymiamate, & Pſalmum 128. recitante, ſequiturque alter ille Ordo Coronamenti, in quo Pſalmi, plebis Doxologia, Preces, & dein inquit Sacerdos, Σύζευξον αὐτοὺς ἐν ὁμοφροσύνῃ· Στεφάνωσον αὐτοὺς εἰς σάρκα μίαν, χάρισαι αὐτοῖς καρπὸν κοιλίας, εὐτεκνίας ἀπόλαυσιν. *Conjunge eos in unanimitate. Corona eos in carnem unam. Da iis fructum ventris & fac ut prole fruantur fœcundi.* Doxologiâ mox ſubjectâ, Μετὰ τὸ Ἀμὴν λαβὼν ὁ ἱερεὺς τὰ στέφανα στέφει πρῶτον τὸν Νυμφίον, λέγων, Στέφεται ὁ δοῦλος τοῦ Θεοῦ ὁ δεῖνα τὴν δούλην τοῦ Θεοῦ τὴν δεῖνα εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, *Simul ac Amen dicitur, Sacerdos coronas ſumens, coronat primò Sponſum, dicens; Coronatur ſervus hic Dei N. ancillâ Dei hâc in nomine Patris, ac Filii, ac Spiritus Sancti.* Poſtea eôdem modô Sponſam coronat, quibus peractis ter hujuſmodi benedictione utitur, Κύριε ὁ Θεὸς ἡμῶν δόξῃ καὶ τιμῇ στεφάνωσον αὐτούς, *Domine Deus, gloriâ & honore corona eos.* Legitur tunc, quæ de officio Conjugali habentur, in ad Epheſ. *c. 5. v. 22.* item illud Euangelii, *Joh. c. 2. v. 1.* de Nuptiis in Cana Galilææ: Et poſt preces aliquot alias affertur commune Poculum, de quo ſuprà, in voce *Nuptiale Poculum.* Hoc dum ter porrigitur Sponſo Sponſæque ac hos dein Sacerdos quaſi in circulum circumagit pſallens, interea Coronas tenent à tergo Paranymphi, quæ capitibus Sponſorum iterum à Sacerdote, non ſine benedictione ſolenni, aptantur. Poſt Orationem dein unam alteramque Conjuges dimittuntur. Die autem octavô habetur Λύσις στεφάνων, *Solutio coronarum* ſolennis, cui & propria oratio ac benedictio. Vide *Euchologium fol. 66.* An digami quoque coronati, diſceptatur. Admittit eos opus modò laudatum, arcet canon Nicephori Patriarchæ Conſtantinop. *Juris Græco. Rom. tom. I. l. 3. p. 106.* utroſque ſic conciliat Nicetas Metropolita Heracleenſis, ut *juxta diſciplinam exactam* non coronari Digamos, ſed *ex conſuetudine ſolùm*, dicat. Hoc certum, Digamos Trigamoſque, ante triennium elapſum, ſacrorum myſteriorum participes illis non fuiſſe; & quantum ad Coronationem, habetur Synodica Sanctio Michaelis Patriarchæ Conſtantinop. Μὴ στεφανοῦσθαι πλὴν τὸν ἕνα σεμνὸν καὶ καθαρὸν καὶ ἀμίαντον γάμον, *Neutiquam coronandas alias nuptias, præter unas, honorabiles, ſolas & puras & non inquinatas*: quibus verbis non alias, quàm Virginum, Nuptias, indigitare videtur. Atque ad hanc Sponſos coronandi in aliis Orientis regionibus conſuetudinem ſpectare videtur illud Achmetis *Onirocrit. c. 127.* Ἐὰν ἴδῃ γυνὴ σφάλεντα αὐτῆς, χηρεύσει ταχέως, *Si uxor ſibi viſa fuerit* (in ſomno) *amiſiſſe* (vel fregiſſe) *coronam ſuam, brevi vidua fiet.* Ita ſcil. ex Perſarum & Ægyptiorum diſciplina Oneirocritica, etiam inter Chriſtianos, illis in plagis, admiſſa. Quòd autem Georgius Phranzes *l. 2. c. 17.* Græcorum more, Paranymphos imponere conſueviſſe coronas, non Sacerdotem, ut in *Euchol.* vidimus, refert, παρόραμα Epitomatoris ejus eſſe videtur. Namque Johannem Patriarcham Conſtantinop. Mauritiæ & Conſtantinæ Augg. Coronas impoſuiſſe, eoſque ſacrorum Myſteriorum participes feciſſe, legimus apud Theophylactum Simocattam *Hiſt. l. 1. c. 10.* Vide quoque de Theophilo Imperatore & Theodora Aug. apud Zonaram *Tom. 3. p. 115.* &c. Apud Moſcos, Græcis in Re Eccleſiaſtica ferè congeneres, licèt nihil de Coronis habeat, G. Fleſherius *c. 24.* hoc interim ait, tempore totô nuptiali Sponſum appellari *Ducem novum* & Sponſam *novitiam Ducem*, uti ſuprà vidimus. Occidentalem Eccleſiam quod concernit, in Nicolai I. Pontificis Romani ad Bulgaros reſponſo, *Apud noſtrates*, legitur, *poſt Sponſalia .... ambo ad Nuptialia fœdera perducuntur, & primùm in Eccleſiam Domini cum oblationibus .... ſtatuuntur, ſicque demum Benedictio-*

dotalitium & Velamen cæleſte ſuſcipiunt —— Poſt hæc autem de Eccleſia egreſſi CORONAS in capite geſtant, quæ ſemper in Eccleſia ipſa ſunt ſolita reſervari. Et ita, feſtis Nuptialibus celebratis, ad ducendam individuam vitam, Domino diſponente, de cætero diriguntur —— Hæc ſunt jura Nuptiarum, hæc ſunt præter alia, quæ ad memoriam non occurrunt, pacta Conjugiorum ſolemnia. Acerrimam Tertulliani, in uſum Coronarum militarium, apud Chriſtianos, adeoque & ipſarum Nuptialium, diſputationem, eamque libro integrò, nemo neſcit. Vide ſæpius jam laudatum Auctorem, Joh. Seldenum *Uxor. Hebraic. l. 2. c. 24.* & 25. & ſuprà ubi de *Corona Nuptiali.*

NUPTIALIS Currus, Pauſaniæ *l.* 3. memoratur, apud quem in Græcia ſervatum morem legimus, ut in *Nuptiali Curru* tres modò ſederent, Media Sponſa, à lateribus Sponſus & quem vocabant Parochum, qui amicitiæ vel ſanguinis nexu colligatus eſſet, cuique deferrent plurimùm, vide Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lection. l.* 18. *c.* 25. Alciatum *Prætermiſſ. l.* 1. & ſuprà voce *Nuptia.* De *Nuptiali verò Deductione, Hierologia* ſeu *Benedictione, Nummo, Thalamo, Velamine* &c. in his vocibus.

NUREMBERGA, emporium Germaniæ ampliſſimum, elegantiſſimumque vulgò *Nuremberg*, quaſi Noricorum mons. Vide *Munſter.* Arcem habet regiam, in colle urbi imminente, ſitam, vetuſtiſſimam, ex quâ in urbem & extra patet proſpectus, è qua civitati nomen inditum putatur; *Caſtrum Noricum* appellant, quod urbs huc uſque pro cuſtodia habet. Lutheri doctrinam ſeculò præteritò amplexa, illi hodieque conſtanter inhæret: civibus Reformatis extra urbem, in ditione Marchiæ Anſpacenſis, liberò exercitiò conceſſò. Hic conventus inſtitutus ad Patres Concilii Baſileenſ. cum Eugenio 4. conciliandos, A. C. 1438. & 1443. à Frederico III. ſed fruſtra. A. C. 1649. verò Pax generalis majori ſucceſſu concluſa. Academiam Altorfiı habent Norimbergenſes celebrem. Vide *Norberga.*

NURSÆ, oppid. in Æquiculis. Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 744.

Et te montoſæ miſere in prælia Nurſæ.

Jamdudum interiit, unde & *Servio* ſitus ejus ignotus.

NURSCIA, Volſinienſium peculiaris Dea. Meminit ejus Liv. *l.* 7. *c.* 3. *Volſiniis quoque clavos indices numeri annorum fixos, in templo Nurſciæ Etruſcæ Deæ, diligens talium monimentorum Cincius adfirmat.* Vide quoque Tertullianum. *Apologet. c.* 24.

NURSIA, vide *Nurſcia.*

NURSIA, Piceni civitas Epiſcopalis *Ptol.* Σαβίνων πόλις Νυρσία. Dio *l.* 48. Ὁ Καῖσαρ ἐπὶ Νυρσίνοις ἐν τοῖς Σαβίνοις ἐστράτευσε. Populi *Nurſini.* Virgil. *Æn. l.* 7. *v.* 716.

Qui Tiberim, Fabarimque bibunt, quos frigida miſit
Nurſia. —— ——

Ubi *Servius: Nurſia, Piceni civitas, frigida autem vel reverâ, aut certè, venenoſa, nocens. Gracchi namque ubique in concionibus ſuis Nurſinos ſceleratos appellavêre, & ſcimus amare Virgilium hiſtoriarum rem per tranſitum tangere.* Atqui nullam hic intellexit hiſtoriam Virgilii imitator Silius, qui *l.* 8. *v.* 418. ita canit:

—— *Nec non habitata pruinis*
Nurſia. —— ——

Frigidam igitur dixit *Virgilius*, quia inter Apennini pruinas ſita. Nunc *Norcia*, urbec. Umbriæ, ad amnem Freddaram. Intra montes, ad radices Apennini, 6. milliar. à confin. Marchiæ Anconitanæ, 13. à Reate, ferè media inter Aquilam ad Ortum & Spoletum ad Occidentem; Patria S. Benedicti, *Baudrand.* Hinc *Nurſinus* adjectivum. Martial. *l.* 13. *Epigr.* 20.

Nurſinas poteris parcius eſſe pilas.

I.e. rapas, quæ in orbem optima naſcuntur in Nurſia Sabinorum civitate. *Nic. Lloydius.*

NURTA, Inſul. maris Tuſci. Vide *Majorica* & *Minorica.*

NURUM, Africæ propriæ oppid. *Ptol.*

NURUS, uxor, ex Græco νυός. Statius *Achilleid. l.* 1. *v.* 655.

—— *Nurus addita ponto.*

Capella *l.* 2.

Beata Virgo tantis, Quæ ſiderum choreis
Thalamum capis jugalem, Ac ſic favente mundò
Nurus *aderis Tonantis.*

Aliàs virgines matribus oppoſitas ſive innuptas omnino puellas, vox notat. Virg. *Æn. l.* 11. *v.* 215.

Hic matres miſeræque nurus, *hic cara ſororum*
Pectora mœrentum, puerique parentibus orbi.

Unde apud Val. Flacc. *l.* 2. *v.* 247.

Irruerant acta pariter nataque nuruſque:

legi vult Barthius, *nuptæque nuruſque: Nurus* enim & natæ, inquit, eandem rem notant. Sic Statius *Theb. l.* 5. *v.* 200.

—— *Vigilant nuptæque nuruſque*
In ſcelus ——

Lucanus *l.* 5. *v.* 307.

—— —— *matreſque Senatus*
Paſſuraſque infanda nurus ——

Alii. Imò omnes fœminas Maroni *Nurus* dici, notat Servius *ad Æn. l.* 2. *v.* 501. Vide Barthium *Animadverſion. ad Statium loc. cit.* Cœterùm moribus ſocruum patienter ferendis *Nurus* maturè aſſuefactas olim, dicemus infrà, voce *Olla.*

NUS, Ciliciæ fluv. ad Ceſcum oppid. *Ptol.*

NUSARIPA, Indiæ citerioris urbs. *Idem.*

NUSCA, in *Legibus* Angliorum & Verinorum *tit.* 6. §. 6. *Mater moriens filio terram, mancipia, pecuniam dimittet, filia verò ſpolia colli, i.e. murenas,* nuſcas, *monilia, inaures, veſtes, armillas* &c. Monilis genus eſt, uti docet Auctor Mamotrecti *ad* 8. *Judic.* Et *Monaſticum* Anglicanum *Tom.* 1. *p.* 240. *Dedit unum aureum calicem & unam auream Muſcam pulcrè gemmis ornatam*, apud Car. du Freſne *Gloſſ.*

NUSCUM, urbecula Epiſcopalis regni Neapolitani in Principatu ulteriori ad radices Apennini, 17. milliar. à Benevento in Eurum Compſam verſus; *Nuſco.*

NUSIPI, *Strab. Uſipetes, Ptol.* Vide ibi.

NUTRIA, Illyridis urbs. Polyb. *l.* 2. *c.* 11.

NUTRICARII, Matricularii, dicti ſunt quibus *enutriendi* ac educandi infantes projectos cura olim incumbebat. *Vita S. Goaris c.* 10. *Hæc conſuetudo erat, ut quando aliquis homo de ipſis infantibus projectis miſericordiâ motus vellet curam habere, ab illis, quos Nutricarios vocant, Matricularius S. Petri compararet, & illi Epiſcopo ipſum infantem præſentare deberent, & poſtea Epiſcopi auctoritas, eundem hominem de illo* Nutricario *confirmabat.* Quinam autem *Matricularii* in Eccleſia olim dicti ſint, vidimus. Nempe cùm duplex apud Scriptores Eccleſiaſticos Matricula occurrat, altera Clericorum, altera pauperum, hæc *Matricula egenorum* vocabatur, cui nomina eorum pauperum, qui Eccleſiaſticis ſtipendiis alerentur, ſolebant inſcribi. Sed & domus, in qua tales alebantur, hinc *Matricula* dicta eſt, ad oſtia Eccleſiarum ut plurimum extructa. Hi itaque habebant Primicerium ſuum, qui aliorum rationi vivendi invigilaret, & ſolicitè ad pietatem ab Epiſcopo inſtituebantur. Ex iiſdem quidam ſeligebantur ad viliora Eccleſiarum adjacentium munia, v. g. qui campanas pulſarent, Templorum cuſtodiæ vacarent, ea ſcopis mundarent, infantes expoſitos alerent & hujuſmodi, in alimoniæ mercedem hôc modô Eccleſiarum obſequiis ſe totos dantes. Atque inde Matriculariorum in Eccleſiis parochialibus origo, quorum ſedes ideò ad Templi fores adſignantur, quòd eas olim obſervarent, vel quòd Matricularum, quæ ad oſtia Templi erant, cuſtodes eſſent, pauperumque invigilarent alimoniis: quod quidem munus ſeu onus ipſis Parochianis poſtea attributum eſt.

NUTRITI, apud Gregorium Turonenſ. *l.* 9. *c.* 36. *Comitibus, Domeſticis, Majoribus atque* Nutritis, *& omnibus, qui ad exercitium Regale erant neceſſarii, delegatis.* Familiares ſunt, qui in domo Domini aluntur. In Monaſteriis ſic dicuntur pueri, qui Monaſterio oblati ſunt. Lanfrancus *in Decretis pro Ordine S. Benedicti c.* 21. *Juvenes tam* nutriti, *quàm de ſeculo venientes, qui Magiſtris cuſtodiendi commendantur, in multis, ſicut infantes de quibus ſuperiùs dictum eſt, cuſtodiuntur. Remoti, ut ſuprà à ſe invicem ſedeant: extra locum cuſtodiæ ſuæ ſine cuſtode nuſquam procedant* &c. Cujuſmodi *Monachi nutriti* longè potioris conditionis habebantur, quam *Converſi*, ob perpetuam vitæ innocentiam: quam ob cauſam præcipua illis munera committi conſueviſſe, diſcimus ex Folcardo in *Vita S. Bertini c.* 11. *Erlefredum ſuum à puero nutritum Abbatem ſucceſſorem ordinavit*, & Chartâ Eriberti Archiepiſcopi Mediolanenſis A. C. 1040. apud Ughellum *Append. ad Tom.* 4. *Noſter fideliſſimus Albizo, à cunabulis, Monachus, ſub Patre & Regula rectè nutritus, à nobis nuper nominati Cœnobii Abbas effectus.* Sed & in eadem Communione, *Nutriti* Clerici dicuntur, qui Epiſcopis rationedirœceſeos ſubduntur, quaſi ex eorum familia. *Capitul.* 5. *incerti anni c.* 5. *Ut ipſi Presbyteri tales Scolarios habeant, i.e. ita* nutritos *& inſimulatos* &c. Porrò, ſicut *Nutriti* in Monaſteriis Virorum, ita *Nutritæ* ſunt, in Monaſteriis fœminarum; quarum mentio in *Regula* Monialium Fontevraldenſium, *c.* 17. *Ut Abbatiſſa aut Prioriſſa non ducat ſecum in equitando quamlibet de Nutritiis* (fortè legendum *Nutritis*, à *Nutrita* fœmin.) *vel juvenibus clauſtralibus.* Apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

NUTRITOR, apud Petrum Chryſologum *Serm.* 62. *Nutritor pius, niſi totus redactus fuerit in parvulum, nunquam parvulum perducit in virum.* Et Statium *Achilleid. l.* 1. *v.* 276. ubi de Chirone, à quo Achilles educatus.

Neſciet hoc Chiron, ſic horrida pectora tractat
Nequicquam mulcens, obſtat genitorque regenti,
Nutritorque ingens ——

Τροφεὺς Græcis eſt. Cujuſmodi *Nutritores* liberis ſuis convenientes quod habuerit, felicitatis ſuæ partem in eo agnoſcit Marcus Antoninus Imperat. *l.* 1. Τὸ ἐπιτηδείων τροφέων εἰς τὰ παιδία ἐπιτυχεῖν. Vide hic infrà.

NUTRIX, à *nutriendo*, infantem quintò die, quouſque Obſtetricis durabat neceſſitas, ab hac, lotis manibus, ſuæ curæ committendum, olim accipere ſolebat; quod Athenis aſſò factum pane. Officium ejus erat inter alia, de quibus *infrà*, lac præbere, unde Τιτθὴ Græcis, & cibum, unde Τροφὸς dicta: Interdum, ut infans indureſceret liberioris auræ uſu, Cœl. Rhodig. *l.* 18. *c.* 11. *ex Platone* ulnis quoque gerere; quamvis aliquando non eadem Gerula, quæ *Nutrix* fuerit. Ovid. *Met. l.* 9. *v.* 375.

Hunc totum infantem maternis demite ramis,
Et date Nutrici: *noſtraque ſub arbore ſæpe*
Lac facitote bibat.

Ariſtophanes *in Equitibus Actu* 2. *Sc.* 2.

Κᾆθ' ὥσπερ αἱ τίτθαι γε σιτίζεις κακῶς.
Μασώμενος γὰρ, τῷ μὲν ὀλίγον ἐντίθης,
Αὐτὸς δ' ἐκείνου τριπλάσιον κατέσπακας.
Nutricum more tu Populum paſcis malè:
Quia ubi præmanderis, in os paulum ipſi ingeris,
Tu verò triplo plus quàm alumnus devoras.

Dicebatur hic puerorum cibus *Papa*, ſicut *Bua* potus, auctore Nonio Marcello *de Propriet. Serm. c.* 2. Fletum eorum, cùm ſub dio gerebantur, melle compeſcebant cum lacte, ex vaſculo χυτρίδιον dicto, per ſpongiam, ut annotavit Scholiaſtes Ariſtophanis, in verba,

Δός μοι χυτρίδιον σπογγίῳ βεβυσμένον.

Magna autem in electione diſquiſitio fuit. Ancillæ enim vulgò barbaræ adhibebantur, vel Meretrices Inquilinæ, natos in cellis educantes. Tacit. in *Dial. de cauſis corr. Eloq. c.* 29. *At nunc natus infans delegatur Græculæ alicui ancillæ, cui adjungitur unus aut alter ex omnibus ſervis plerumque viliſſimus.* Favorinus apud A. Gellium *l.* 12. *c.* 1. *Præſertim ſi iſta, quam ad præbendum lactem adhibebitis,*

habitu, aut ſerva aut ſervulus eſt, ut plerumque ſolet, externa atque barbara nationis. Sueton. *Octavio c.* 6. *Nutrimentorum ejus oſtenditur adhuc locus, in avito ſuburbano, juxta Velitras, permodicus & cellæ penuariæ inſtar.* Athenis Lacedæmone petebantur, unde & Alcibiades à Lacæna *Nutrice* educatus eſt. Sed frugaliorum Matrum proprium hoc officium, (qua de re illuſtrem habes diſſertationem Philoſophi Favorini, Gellii *loc. cit.*) Omnium cum Rumina curam gerere, faſciis involvere, niſi apud Lacedæmonios, cunas movere (quod tamen *Cunariæ* peculiaris ſervæ quandoque munus erat) næniis lalliſque Græcè [illegible] cantare, ut vel à pueris reducerentur, vel ad ſomnum componerentur, cui candenæ *Lallus* præerat. Cornutus *ad Perſium Sat.* 3. *Aut cur à* Nutrice *juſſus dormire ploras? quæ infantibus ut dormiant, ſolent dicere ſæpe, lalla, lalla, aut dormi, aut lacte.* Cujuſmodi lallos næniaſque eleganter deſcribit Auſonius *Ep.* 16. *ad Treb. v.* 88.

Sic iſte qui natus tuus
Flos flosculorum Romuli,
Nutricis inter lemmata,
Lallique ſomniferos modos
Suescat peritus fabulis,
Simul jocari & dicere.

Et Theocritus *Eid.* 5.

Ἔνδοι ἐμὰ [illegible]
Ἔνδοι ἐμὰ [illegible]
Ὠ[illegible]

Ipſos p[illegible], modò [illegible] ſeu [illegible], modò [illegible] vocando, Fr. Roſſæus *Archæol. Att. l.* 5. *c.* 7. aliosque iocos adlendo: Porrò ſubinde ulnis gerere, ut dictum; quanquam id onus quoque ſervi geruli ſeu bajuli (unde *Magnus Bajulus* in Aula Conſtantinopolitana) ſub *Nutrice* ſubierint. Pallium gerere maculoſum, mammamque præbere, ſi Lacedæmonios & Germanos exciphs, quorum diverſum inſtitutum; hinc collactei, *qui tandem Nutricem ſimul biberant*, verbis Appuleii *Met. l.* 2. &c. Vinô abſtinebant nigrô, ſed album largiùs potare permiſſum: Papparé porrò docuerunt & ad pubertatis uſque tempus natis aderant quò eas manumittere licebat, & in *Mammarum* memoriam mortuas inſcriptione proſequi, vide *infrà*: Sic enim, quòd *mammas* porrigerent, Matres *Nutricesque* dictæ ſunt, Thom. Bartholin. *de Puerperio Veter.* Et hæ *Nutrices* fuerunt, re ac nomine: Illæ honorarix, & ut ita dicam *nominales*, quæ diligentiam infantibus & munditiem adhibebant, ut loquitur antiquus Gloſſator *ad illud Juven. Sat.* 14. *v.* 208.

Hoc monſtrant vetulæ pueris repentibus aſſæ.

Qualibus dotibus autem *Nutrix* inſtructa eſſe debeat; aliquatenus indicat Hieronym. *ad Lætam: Nutrix ipſa non ſit temulenta, non laſciva, non garrula.* Quanti habita, idem *adverſ. Jovinian. l.* 1. docet: *Vocanda Domina, celebrandus natalis ejus, jurandum per ſalutem illius, ut ſit ſuperſtes optandum, honoranda* Nutrix *ejus* &c. *Nutricis* marmora meminerunt; Romæ in hortis Carpenſibus: *D. M. S. Emilii. Niſi. vixit. menſibus.* 11. *fecit. Valeria. Hygia. Nutrix*, apud Janum Gruterum. *Cunariæ* mentio ſervatur, in *veter. lapide. D. M. Teia. Threpte. Soror. piiſſima. Cunaria. Rufina. v. v.* &c. Mammæ, in *veter. Monum.* Romæ, in hortis ad aquam Virginis: *DIS. M. Zetho. Corinthus. Tata ejus. &. Nice. Mamma. f. v. a.* 1. *d.* 16. iterum apud Gruterum *Inſcript.* Vide ſuprà *Mamma*. Nec *Nutrices* ſolùm, ſed & *Nutritores* ſeu *Nutricii* Romanis fuêre. Hieronym. *loc. ſuprà cit.* Nutrix *ipſa non ſit temulenta* &c. *habeat modeſtam Gerulam*, Nutricium *gravem*. Iidem *Bajuli* dicti ſunt, quòd bajulent geſtentque ulnis alumnos. *Educatores* item, qui Cæſares, vel Patriciorum Equitumque pueros à juventute educarent. Juſtinian. *l.* 1. *Inſtitut. tit.* 6. Appulejus *Met. l.* 2. &c. *Pædagogi* quoque, quos tamen ab Educatoribus diſtinguit Juſtinianus *leg.* 41. §. 6. *ff. de fideicomm. libert. Tata* tandem, ſicut Nutrices *Mammas* appellatas eſſe ex *veter. Inſcr.* in qua utrorumque mentio, modò oſtendimus. Egregiè Petrus Chryſologus *Serm.* 62. Nutritor *pius*, inquit, *niſi totus fuerit redactus in parvulum, nunquam parvulum perfectum perducit in virum: denique tunc vocem tenuat, verba ponit, agit nutibus, ſenſus ſeponit, infirmat viſcera, abjicit vires, membra diſſolvit, greſſum tardat, geſtit non ambulare, ſed repere, ridere ſimulat, timere fingit, flere mentitur; quia & in illo mendacium pietas, deſipuiſſe prudentia eſt, eſt infirmitas Virtus.* Hieronym. *ad Heliodor.* Nutricius, *ſecundus poſt naturalem pietatem Pater* &c. Ac tales non erant Educatores Britannici, *à quibus primum venenum is accepiſſe legitur*, apud Tacitum *l.* 12. *c.* 16. Servi autem erant, & ſæpe Eunuchi, unde *per Ganymedem Eunuchum*, Nutricium *ſuum*, *Arſinoe*, *Ptolemæi Regis minor filia, Achillam interfeciſſe* dicitur, apud Hirt. *l.* 1. *Bell. Alexandr. c.* 4. *Cæſar. l.* 3. *Bell. Civ. c.* 108. *Nutricius*, inquit, *ejus pueri Eunuchus.* Sævitiæ in *Nutricios* exemplum Herodianus præbet *l.* 3. *Hiſt. Aug. ſub finem:* Pietatis contra & impenſi amoris, Capitolin. *in Pio* &c. Vide Laurentium Pignorium *Comm. de Servis* & Tit. Popmam *de operis Servorum*, nec non ſuprà, *Collactanei*, ac infrà *Tata*.

NUTU, Oracula olim non pauca à Paganorum Diis data, ut ex Diodoro Sic. *l.* 17. *c.* 50. *Herodoto*, *Homero*, aliis, obſervârunt Eruditi. Inter quæ & Hammonis fuiſſe, ex Curtio videtur colligi *l.* 4. *c.* 7. Boiſſardus tamen nonnulla ejus oracula refert, tanquam voce reddita, quem adi *de Divinatione*. Sed & *Nutu*, oculis, & manibus derideri homines conſuevêre: quæ proin [illegible] Tertullian. *de Pallio c.* 4. *Tales igitur habitus, qui de natura & modeſtia transferunt, & acie figere, & digitô deſtinare &* Nutu *tradere meritò ſit.* Appuleius item *l.* 2. *Nec qui laverim, qui terſerim, qui domum rurſum reverterim, præ rubore memini. Sic omnium oculis, Nutibus, ac denique manibus denotatus impos animi ſtupebam.* [illegible] *l.* 2. *At tum directis digitis & detortis nutibus prælentium denotor, dum viſus ebullis, inter pedes circumſtantium frigidô ſudore per*-*fluens evado.* Cujuſmodi deriſiones, quæ oculorum & *Nutuum* & vultus aliqua conformatione aut omnino digitorum manuumque geſtu fiebant, aut labiorum ductu, ſine ullo verbo aut dicto, *Sannæ* appellabantur. Græcè [illegible], de quo dixit Salmaſ. *ad Hiſtor. Auguſtæ Scriptores.* Vide eundem *Notis ad Tertul. l. c.* ſuprà *Meceſa* [illegible] & infrà, in voce *Sanna*. Cæterùm Vitoldum Ducem Lituaniæ tam fuiſſe terribilem ſuis, ut ad levem ipſius *nutum* juſſi ſemetipſos interfecerint, habet ex Æn. Sylvio Theod. Zuingerus *Theatr. Vitæ Humanæ p.* 115.

NUTUM, Atticæ propriæ oppid. *Ptol.*

NUX, à *nocendo*, quod à Græco [illegible], converſo *M.* in *N.* ſecundùm Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* [illegible] §. 1. *Varroni & Iſidoro à nocendo* dicta eſt: Aliis Syriacam vocem eſſe, & ex [illegible], L. in N. mutatô, vel ex Hebr. [illegible] i. e. *Corylus*, deducentibus, inter quos *Scaliger*. In genere ſignificat omnia cortô duriore tecta, ut ſunt Avellanæ, Amygdalæ, Juglandes, Caſtaneæ. Sicut è contrario omnia molliora, *Poma* dicuntur: E quibus *Nucem* juglandem peculiari carmine dignatus eſt Ovidius. In Jovis erant apud Romanos tutela, & ludi non unius materiam pueris præbuêre. Unde Phædrus *l.* 3. *fab.* 14.

Puerorum in turba quidam ludentem Atticus
Æſopum nucibus cùm vidiſſet, reſtitit.

In quæ verba Rittershuſius: *Nota res eſt*, ait, *pueros luſitâſſe Nucibus. Vide Eraſmum in explicat. proverbii Perſiani: Nuces relinquere. Deinde quam multi clariſſimi Viri ad luſus cum pueris, quos charos habebant, ſeſe demiſerint, vide apud Petr. Fabrum in præf. Agoniſtici. Valde ſuaviter Symmachus l.* 4. *Ep.* 20. *Revertere cito, monuit, nos pietas jubet, ut literarum & literatorum liberis noſtris labor participatus inſinuet, vide & Auſonium Protrept. ad Nepotem.* Ex Ovid. *Eleg. de Nuce v.* 73. quædam hujuſmodi ludorum genera, placet adjicere. Unum horum *dilaminare* vocat, cùm videl. ſolutis commiſſuris, in duas partes dextrè *Nuces* findebantur & ſic in duas quaſi laminas diducebantur: ubi artis erat certô ictu commiſſuram tangere. Aliud fuit, cùm imponebatur index ſiniſtræ mali pedunculo, & in hunc pugnus dexter ſubitò impingebatur: ubi impetus ac celeritas vincebat. Item, cùm unam tribus aliis impoſitam ſecare conabantur. Porrò, diſpoſitis in ſeriem *Nucibus*, per tabulam declivem alia volvebatur, quæ ſi tangeret, quam oportebat, vincebat qui miſerat. Alia ludi ſpecies erat, quam Horat. *l.* 2. *Serm. Sat.* 3. *v.* 248. *par impar*, Græci ζυγὰ ἢ ἄζυγα, Angli *Even or Odd* appellitare ſolent, cùm *Nuces*, quotquot vellent, manibus prementes, problematis inſtar ſodales interrogarent, *par numerus an impar?* Qui ſi numerum divinarent, auferebant omnes: ſin minùs, totidem pendebant. E creta quoque pingentes amplam figuram triangulam, in lineis pictis, certa per intervalla, diſponebant nuces: quarum tot, quot Puer in medio ſtans jactu virgæ tetigiſſet, auferebat. In pelvim etiam ſingulas jaciebant procul ſtantes, amiſſuri quæ extra cecidiſſent &c. Eraſmus *in locum Ovid. cit.* Ipſa autem Poetæ ſic habent verba,

Has puer, aut certô rectas dilaminat ictu,
Aut pronas digitô biſve ſemelve petit.
Quatuor in nucibus non ampliùs alea tota eſt,
Cùm ſibi ſuppoſitis additur una tribus.
Per tabulæ clivum labi jubet alter: & optat,
Tangat ut è multis quamlibet una ſuam.
Eſt etiam, par ſit numerus qui dicat, an impar:
Ut divinatas auferat augur opes.
Fit quoque de creta, qualem cœleſte figuram
Sidus, & in Græcis littera quarta gerit.
Hæc ubi diſtincta eſt gradibus, quæ conſtitit intus,
Quot tetigit virgâ, tot capit inde nuces.
Vas quoque ſæpe cavum ſpatiô diſtante locatur,
In quod miſſa levi Nux cadat una manu.

Sed *has relinquamus*, monente Proverbiô. Injiciunt tamen moram novi Romanorum Mariti, à quibus *Nuces* jaci & pueris ſpargi conſueviſſe, indicat Catullus *Carm. de Nuptiis Julii & Manliæ*, ac Virg. *Eclog.* 8. *v.* 30.

Sparge Marite nuces. ——

Cujus moris rationem Varro apud *Servium* hanc eſſe putat, ut Jovis omine Matrimonium celebraretur, novaque Nupta Matrona eſſet, ſicut Juno: in tutela enim Jovis fuiſſe *Nuces*, ſuprà dictum, & juglandes, quaſi *Jovis glandes*, vocatæ ſunt. Illud vulgare fuiſſe, idem *Varro* tradit, idcirco ſparſas *Nuces*, ut à rapientibus pueris ſtrepitus fieret, & Neogamorum quieti conſuleretur. Aliis placuit, eâ id gratiâ factum, ut ſe puerilibus ludis renuntiare eô indiciô Maritus teſtaretur. Plin. verò *l.* 15. *c.* 22. id factum ait, vel quòd cadendo tripudium ſonumve facerent, vel quia geminô protectæ eſſent operimentô, ſicque ſignificarent fœtum multis modis munitum, vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 37. Nec omittendum, inter luxuriantis gulæ irritamenta, quorum longam recenſet ſeriem Varro, apud A. Gellium *l.* 7. *c.* 16. fuiſſe olim *Thaſias nuces*, quas *Amygdala* interpretatur Macrob. *Saturnal. l.* 2. *c.* 14. Anton. verò Thyſius *Notis in Gell. Avellanas* vult intelligi, à Thaſo Inſul. maris Ægæi Thraciæ proxima, *Thaſias* nuncupatas &c. Cæterùm *Nucis juglandis* ſpecies præſtantiſſima & maxima fuit, quæ ex Perſide in Græciam allata eſt, unde Græcis Περσικὸν & Βασιλικὸν appellatum: cujus ſpeciei nomine totum poſtea genus inſignitum eſt. Inde *Dioſcoridi*, Περσικὰ & Βασιλικὰ ſunt *nuces juglandes*. At Suevius, apud Macrobium, hanc ſpeciem Græciæ primum cognitam ſcribit, Alexandri M. temporibus, à comitibus ejus, qui eam Græciæ intulerint. Cùm tamen certum ſit, multò ante Alexandri ætatem ejuſmodi nuces in Europa notas fuiſſe. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 964. aliiſque paſſim, ubi de *Nucis* variis ſpeciebus accuratè agit, ut & ſuprà *Carya*, *Caſtanea*.

NYCTA-

NYCTAGES & NYCTAZONTES, Græcè Νυκταγοὶ & Νυσταζοντες, Hæretici, ita appellati, quòd nocturnas vigilias precesque damnarent, *can. Quidam autem* 24 *quæſt.* 3. & Iſidor. *l.* 8. *c.* 5. Alias *Lethargici* quoque. Vide Dominicum Macrum *Hierolex.*

NYCBENITÆ, ſeu NYGBENITÆ, populi Æthiopiæ ſub Ægypto, *Ptol.*

NYCDOSA ſeu NYGDOSA, Indiæ intra Gangem urbs, *Idem.*

NYCEA, urbs Coriſcæ, à *Nyce* Feſulano Etruriæ rege condita, qui floruit 200. An. ante Romam conditam.

NYCPII, Africæ propriæ gens, *Ptol.*

NYCTELIA, dicebantur ſacra Bacchi, hinc *Nyctelii* appellati, quòd ejus myſteria nocturna eſſent: quò tempore, facibus accenſis per Urbem, diſcurrentes, crateras vini plenos ſtatuebant, neque quidquam turpitudinis ſcelerumque, vinô nocteque ſeadentibus, omittebant. Auguſtin. *de Civit. Dei*, *l.* 18. *c.* 13. Clemens Alex. *in Protreptico* &c. Aur. hinc Prudentius *l.* 1. *in Symmachum*, *v.* 131.

> ——— *Quod & ebria jam tunc*
> *Ante oculos Regis Satyrorum inſania fecit,*
> *Et feciſſe reor ſtimulis furialibus actas*
> *Mænadas, inflammante merô, in ſcelus omne rotatas.*

Erant autem in ciſtis ſacra hæc condita, & ſingulis tribus annis exhibebantur in Græcia, magnô populi concurſu. Seneca *in Herc. Oetæo Actu* 2. *in Choro*, *v.* 594.

> *Nos Cadmeis orgia ferre*
> *Tecum ſolita condita ciſtis,*
> *Cùm jam pulſâ ſidere Bruma*
> *Tertia Soles evocat æſtas.*

Ineunte nempe Vere &c. De iis Servius *ad Æn. l.* 4. *v.* 302. *Liberi*, inquit, *ſacra tertiò quoque annô innovabantur: Sanè ſciendum, Orgia apud Græcos dici ſacra omnia, ſicut apud Latinos Ceremonia dicuntur, ſed jam abuſivè ſacra Liberi Orgia vocantur, vel* ἀπὸ τῆς ὀργῆς *a furore, vel* ἀπὸ τῶν ὀρῶν *à montibus: Nocturna, quòd nocte celebrarentur, unde ipſa ſacra* Nyctelia *dicebantur, quæ Populus Romanus excluſit cauſâ turpitudinis.* Plura vide apud Anton. Delrio *Notis in locum Senecæ cit.* Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiq. l.* 2. *c.* 11. &c. aliquid etiam ſuprà, voce *Nox.*

NYCTELIUS, vocatus fuit Bacchus, quòd ſacra ejus noctu fiebant, νὺξ enim *nox* eſt, & τελῶ *perficio*, & *ſacra peragere* etiam ſignificat, unde τελεταὶ pro myſteriis. Anthol. *l.* 3.

> Νυκτέλιον, Νόμιον, [illegible].

Hinc *latex Nyctelius*, pro vino, apud Senec. *in Oedipo*, *v.* 492. Bacchi ſacra noctu fieri ſolita paſſim perhibent Poëtæ. Virg. *Georg. l.* 4. *v.* 521.

> *Inter ſacra Deum, nocturnique orgia Bacchi.*

Et alibi *Æn. l.* 4. *v.* 303.

> ——— *Qualis commotis excita ſacris*
> *Thyas, ubi auditis ſtimulant trieterica Baccho*
> *Orgia, nocturnuſque vocat clamore Cithæron.*

Ovid. *l.* 1. *Art. Amatoria*, *v.* 567.

> *Nyctelium que patrem, nocturnaque ſacra precare.*

Dionyſ. Periegetes,

> ——— ——— Ἔνθα γυναῖκες
> [illegible] Βάκχῳ
> [illegible]
> Ἐνύχιαι. ——— ———

Oppianus *l.* 1. *Cynegeticon*, νύχια θύσθλα vocat, i. e. *nocturna ſacra*, *Nic. Lloydius.*

NYCTEUS, Neptuni fil. ex Celene Atlantis filia, quem ex Amalthea Cretenſi nymphâ Antiopam & Nyctimenen ſuſcepiſſe ferunt. Ex his Nyctimene, fœdô patris amore capta, operâ nutricis cum eo concubuiſſe dicitur. Tandem verò, re cognitâ, cùm pater eam occidere vellet, Minervæ miſeratione in noctuam converſa eſt. Item *Nycteus* Antiopæ pater, Propert. *l.* 3. *Eleg.* 14. *v.* 11.

> *Teſtis erit Dirce tam verò crimine ſæva*
> *Nycteos Antiopen accubuiſſe Lyco.*

Et *l.* 1. *Eleg.* 4. *v.* 5.

> *Tu licet Antiopæ formam Nycteidos.* ———

Nic. Lloydius.

NYCTIMENE, de quâ ſuprà in *Nycteus.* Ovid. *Met. l.* 2. *v.* 591.

> *An, quæ per totam res eſt notiſſima Lesbon,*
> *Non audita tibi eſt, patrium temeraſſe cubile*
> *Nyctimenen? avis illa quidem: ſed conſcia culpæ*
> *Conſpectum lucemque fugit, tenebriſque pudorem*
> *Celat, & à cunctis expellitur æthere totô.*

NYCTIPEDES, in feminei calceatûs cenſu, vide Jul. Pollucem *Onomaſt. l.* 7. *c.* 22. De *Nyctegreto* ſeu *Nyctilopa* herba, in votis à Parthorum Regibus adhibita, vide infrà.

NYCTOSTRATEGI, apud Romanos, nocturni erant Magiſtratus in provinciis, qui armati noctu urbem perluſtrabant, publicæ quietis gratiâ. Arcadius *l. ult.* §. 1. *ff. de mun. & honore*, vocis meminit, *Nyctoſtrategi & paſcuorum Curatores perſonale munus obeunt.* Ita enim legendum, cùm in aliis exemplaribus corruptè ſit, *Nicoſtrategi.* Idem enim *Nyctoſtrategus*, qui aliis *Præfectus Vigilum* in urbe dicebatur: ut in Ægypto *Straboni* Νυκτερινὸς Στρατηγὸς & Conſtantinopoli Νυκτέπαρχος quem poſtea *Prætorem Plebis* appellatum eſſe, habemus ex *Novella* 13. *Prat.*

NYLANDIA, provinc. Finniæ, juxta Sinum Finnicum, inter Careliam ad Ortum, Tavaſthiam ad Boream & Finlandiam ad Occaſum, è regione Livoniæ, à qua ſeparatur tantum Sinu Finnicô. In ea oppida tria, *Borgo*, *Helſingfoos* & *Raſeborg*, in ora littorali.

NYMBÆUM, ſtagnum Peloponneſi, in Laconica, apud Maleam promontor. Pauſan. *l.* 3.

NYMPHA, pro Virgine, communiter apud Veteres. At Græcæ linguæ penetralia excutiens, monente Barthio, indiſcriminatè voce mulieres deprehenſum. Sic certe capitur, in vetuſtiſſimis illis verſibus Praxillæ Poetriæ, apud Hephæſtionem, *p.* 24. *Edit. Turnebianæ*,

> Ὦ διὰ τῶν θυρίδων καλὸν ἐμβλέποισα
> Παρθένε τὰν κεφαλὰν, τὰ δ' ἔνερθε, Νύμφα.

Quô pactô Sponſam Latinorum. *Nympham* Græcis dictam notat *Servius.* Hinc Socrates apud Xenophontem in *Sympoſio*, *Sed enim non exiſtimas argumentum aliud eſſe ſatis magnum, me pulchritudine te potiorem eſſe, quòd & Naides, quæ Deæ aſſeruntur, Silenos pariunt, mihi quam tibi ſimiliores.* Neque de Nympharum pudicitia, quam erga Satyros ſimulant, certi erant Scriptores. Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Stat. Part.* 2. *p.* 1108. plura verò hic infrà.

NYMPHA, locus Romæ, in Via Cornelia, 13. mill. paſſ. ab Urbe diſtans, Baron. *Not. ad Martyrolog.* 19. *Jan.*

NYMPHÆ, aquarum Deæ, quaſi *Lympharum* numina, ut quidam volunt. Oceani filias fuiſſe teſtatur Orpheus, *Hymnô in honorem earundem conſecratô:*

> Νύμφαι θυγατέρες μεγαλήτορος Ὠκεανοῖο
> Ὑγροπόροις γαίης ὑπὸ κεύθεσιν οἰκί' ἔχουσαι.

Virg. eas fluviorum matres eſſe putavit: *Æn. l.* 8. *v.* 71.

> *Nymphæ Laurentes, Nymphæ, genus amnibus unde eſt.*

Has autem non ſolùm communi nomine appellavit Orpheus, in illo Hymno, ſed etiam *Hamadryadas*, cùm inquiat:

> Κοῦραι Ἁμαδρυάδες, φιλοπαίγμονες.

Id ſanè effectum eſt, quia Nympharum aliæ ſunt creditæ cœleſtes, aliæ terreſtres, aliæ fluviales, aliæ marinæ, aliæ ſtagnorum præſides, quam diviſionem fecit Mnaſimachus Phaſelites. Et Homer. de quadam varietate harum ita meminit *Hymnô in Venerem:*

> Ἤ τις Νυμφάων, αἵ τ' ἄλσεα καλὰ νέμονται,
> Ἢ Νυμφῶν, αἳ καλὸν ὄρος τόδε ναιετάουσι,
> Καὶ πηγὰς ποταμῶν καὶ πίσεα ποιήεντα.

Terreſtres Nymphæ putatæ ſunt à nonnullis Cererem & Bacchum educâſſe. Cœleſtes Nymphæ credebantur eſſe animæ ſphærarum, quas etiam *Muſas* vocârunt, ac vires, quæ inde ad nos venirent. Terreſtrium aliæ ſylvis præerant, ut *Dryades*, aliæ montibus, ut *Oreades*, aliæ ſingulis arboribus, ut *Hamadryades*, aliæ paſcuis & floribus, ut *Napeæ.* Fluviorum præſides *Najades* dicebantur: ſtagnorum & lacuum *Limniades.* Quas verò fontibus præeſſe putârunt antiqui, *Ephydriades* appellârunt. *Hermocreon*,

> Νύμφαι Ἐφυδριάδες, ταῖς Ἑρμοκρέων τάδε δῶρα
> Εἴσατο καλλινάοις [illegible].
> Χαίρετε, καὶ [illegible]
> Τὸν δὲ δόμον, [illegible].

Aliæ marinæ putabantur, ut *Nereides.* Quòd verò loca nonnulla Diis variis forent conſecrata, & qua de cauſa id fieret, teſtatur Dion. Halicarn. *l.* 1. hôc pactô: [illegible]. Unde & in monte S. Bernardi, vulgò *der Vogelberg*, è quo poſter or Rhenus oritur: in loco ſcaturiginis, quondam ſacellum fuiſſe Nymphis dicatum, cujus adhuc veſtigia ſuperſunt, refert Sprecherus *Pallad. Rhæt. l.* 7. Pauſan. *in Phocicis*, quandam ex Nymphis *Lilæam* nominat, Cephiſi filiam, atque alibi, de Nomia indigena Arcadum, mentionem facit, atque Nymphas non eſſe quidem omnino ſempiternas, ſed innumerabilem penè annorum numerum vivere, idque ex antiquorum poëtarum ſententiâ. Afflabantur vates non minùs Nympharum, quàm cæterorum Deorum numine, quare Pauſan. *in Meſſeniacis* refert, nonnullos earum numine afflatos civitatum ruinas prædixiſſe. Lac autem & oleum eis offerebatur, cùm ſacra fierent. Theocritus in *Viatoribus:*

> Στασῶ δὲ κρατῆρα μέγαν λευκοῖο γάλακτος
> Ταῖς Νύμφαις, στασῶ δὲ καὶ ἁδέος ἄλλον ἐλαίω.

Conſueverunt quoque capras illis immolare. Idem *ibidem.*

> Τὸ κριὸν δ', αἴ κα τήνα δῆ τὸ ἀγαλμα, τύ ἀλλ' [illegible]
> Ταῖς Νύμφαις ταν χίμαιραν. ———

His etiam mel offerri ſolitum quidam putârunt, quia floribus delectarentur, è quibus mel conficitur: è quorum opinione Virg. illas flores colligentes inducit. *Ecl.* 2. *v.* 45.

> ——— *Tibi lilia plenis*
> *Ecce ferunt Nymphæ calathis, tibi candida Nais*
> *Pallentes violas, & ſumma papavera carpens.*

Alii id contigiſſe maluerunt, quòd illæ Ariſtæum, quem putantur educâſſe, mellis & olei conficiendi viam docuerint. Offerebatur & vinum; ut Apollinis reſponſum declaravit apud Euſebium. Nat. Comes. *l.* 5. *c.* 12. *Mytholog. Nic. Lloydius.* Cæterùm in *Nympharum* æde Romæ tabulas publicas aſſervari ſolitas fuiſſe, docet Cicer. *pro Milone*, ubi de Clodio; *Qui ædem Nympharum incendit, ut memoriam publicam incenſis tabulis impreſſam aboleret.* Acta nempe, quæ finitô ſuô quinquenniô Cenſores in tabulas ſuas referre ſolebant. Vide Pancirollum *Rerum deperdit. l. c. de Cibi capiendi modo.* In earundem antra deponi conſueviſſe inventitios infantes, incertis nempe Parentibus natos, exemplô eſt Chloe, in Longi, Scriptoris elegantiſſimi, *libello Paſtoralium.* Quod ideo fortè factum, quia puellæ, quæ parere geſtirent, à Nymphis ſolitæ ſunt votis prolem poſcere, ſub. ei rei conſenſu ſuperſtitioſorum præpoſitis. Euripides *Electrâ v.* 627.

> A. [illegible], οἳ ἰδῶ μιν.
> B. [illegible]
> A. [illegible].

Cæterùm præter dicta *Nympharum* genera occurrunt, Alſeides, Græcè Ἀλσηΐδες, quæ ſylvis, apud Apollonium Rhod. *l.* 4. *v.* 1146. Κρηνίδες, quæ fontibus; Ἐπιμηλίδες, quæ ovibus. *Melia*

ſeu

ſeu *Melades* dictæ Latinis, *Hercanides*, etiam Latinè *Potamides*, quæ [illegible] pap [illegible] apud priſcos Homeri Scholiaſten in [illegible], vide [illegible] Hæduenſes autem *Nimfa*, pro dæmonibus [illegible] apparentibus, quod plerique omnes [illegible] dicunt. [illegible] tamen pro noctua, [illegible] alterum [illegible] perdentibus [illegible], ut [illegible] nempe, quod genus *Nymphæ* [illegible] *Helychius*, [illegible] Templaque *Nymphæa* dicebantur. Idem, *Nymphæ*, [illegible]. Item *Nymphæa* & *Nymphæum* quæ tamen voce [illegible] in viis, ſive ad vias, nempe Nymphæa [illegible] ſacri. Jul. Frontinus *l. de Coloniis*. *Confinium agri* [illegible], *arboribus peregrinis*, *vel monumentis*, [illegible] *Nymphis* [illegible]. Quam in rem vide mox [illegible] at plura apud Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium* [illegible], *l.* 5. v. 519. & *Adverſarior. l.* 6. c. 12. nec non Gerh. Jo. Voſſium *de Idol. l.* [illegible] c. 78. [illegible] uti de longævitate earum ſupra, ubi *de Faunis Agreſt.*

NYMPHÆ Crabiſſi, locus Hetruriæ, circa Rom. via Cornelia, 13. mill. paſſ. ab urbe. *S. Ninfa*, *Baron.*

NYMPHÆA, Inſul. contra Atticam, ubi Calypſo habitavit, *Stephan.* [illegible] Sinum Ionicum. Plin. *l.* [illegible]

NYMPHÆÆ folia, caviratem exhibent poculis idoneam: ea enim plerumque [illegible] per [illegible] replicata inveniuntur. [illegible] non male [illegible] & [illegible] referunt. An [illegible] *Nicander de foliis* [illegible], ad hunc modum [illegible] & [illegible] ſive poculorum [illegible] uſurpavit?

——— [illegible]

[illegible]

Addit *Strabo de foliis* [illegible] *Alexandria* [illegible] *Alexandria per tabernas* [illegible] Sic Plin. *l.* 16. c. 8. Ægyptios implexis colocaſiæ foliis in variam ſpeciem vaſorum, libenter inde potare, ſcribit &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, *inprimis p.* 698.

NYMPHÆI Crater, locus in agro Apolloniatum, in Illyrico, Plin. *l.* 2. c. 106. & 107.

NYMPHÆUM, oppid. Tauricæ Cherſoneſ. apud Theodoſiam urb. *Cerco*, teſte *Nigro*. Item promontor. geminum Macedoniæ: unum ad radices montis Athi in latere Auſtrali. *Capo Neſſo ex tabul. recent.* Nunc *Capo de monte Santo*, *Baudrand.* Alterum in ora maris Ionii, apud Apolloniam & Aoum fluvium, *Capo Pali Luccaro.* Lucan. *l.* 2. v. 110.

Nymphæumque tenent, nudas Aquilonibus undas.

NYMPHÆUM, Balneum apud Romanos præcipuum, cujus 12. fuêre in urbe, inter quæ Nymphæum Alexandri Severi & Marci Imperatoris, apud Septizonium, illuſtria fuêre. A thermis, i. e. a balneis [illegible] diſcrepare oſtendit *l. Si quis per C. de aquæduct. l.* 2. ubi Præfectus Vigilum jubetur, diligenter providere, quantum aquæ thermis, quantum *Nymphæis* pro abundantia civium deputari conveniat. *Alciatus* locum fuiſſe exiſtimat, in quo Mulieres lavarentur, *in l. ſi qui divin. C. de aquæduct. l.* 11. Et ſic diſtinguere videtur Jul. Capitolin. *c.* 32. *Opera Gordiani Romæ nulla extant præter quædam Nymphæa & Balneas.* Forcatulus vero non aſſentitur, non quod negat, mulieribus in *Nymphæis* lavari vetitum, ſed quod putet, viris etiam permiſſum extitiſſe, ſeparatim habere ſua Nymphæa. Ideoque ipſi *Nymphæum* eſt [illegible] ſeu balneum, aquam tepidam habens, non valetudinis, ſed voluptatis cauſâ paratum: hinc prius conſulitur Thermis, mox Nymphæis, poſtremò aliis uſibus, in *l. dicta Si quis per.* Strabo *l.* 7. tradit, in Apolloniatum finibus locum extare, *Nymphæum* dictum, ubi ſaxum ſit ignem vomens, ſub quo fontes aquis tepidis & bitumine ſcatentes. Pindarus *Olymp.* 12. [illegible], *Calida Nympharum balnea frequentas*, de viro loquens. Quod nomen inde ſumtum, quia per æſtatem pomeridianâ horâ *Nymphæ* ſeſe fontibus abluerent, Dianæ puta comites, in ſecretis nemorum, ut ibi ſe oblectarent, fontibus. Quod & Romani ſervârunt, in octavam diei horam lotionem differentes. Martial. *l.* 11. *Epigr.* 52. v. 3.

Octavam poteris ſervare, lavabimur unà,
Scis quàm ſint Stephani balnea juxta mihi.

Forcatulus *in ſuo Cupid. Juriſperit. c.* 10. *n.* 12. *Briſſon.* &c. In genere aquarum receptaculum notat, apud Ambroſium *in Actis S. Sebaſtiani c.* 18. *n.* 65. *Circa inſulas, circa vicos, circa Nymphæa* [illegible] *qui neque emendi copiam darent, aut hauriendi aquam ipſam facultatem tribuerent, niſi qui Idolis delibâſſent.* Vide quæ de *Nymphæis* congeſſit Car. du Freſne in *ſua Conſtantinopoli.* Zonaras Monachus, qui de Græcorum Imperatorib. ſcripſit in Leone I. *Nymphæa* eſſe vult Palatia publica, in quibus nuptias celebrarent illi qui habitarent anguſtius, eaque ædificiis maximis, in quibus Senatus cogeretur, plerunque fuiſſe adjuncta ſcribit: qualia ædificia Romæ erant, Curiæ, Senacula, Baſilicæ. Alii ipſa fuiſſe publica contendunt, delectationis gratia [illegible], in quæ, non ut in Balneas ac Thermas, propter uſum aqua deduceretur, ſed gratiæ potius ac voluptatis cauſa. & a *Nympharum* ſtatuis, quibus ornata fuerunt, nomen traxiſſe. [illegible] Latinis aliter *Aquaria* & *Aquagia*, vide ſupra. [illegible] forma aut [illegible] exacte non conſtet, certum tamen [illegible] inſignia fuiſſe, unde aut ab ipſis Imperatoribus [illegible] tribuebantur, ut de *Nymphæo* Marci, [illegible] operis, ſcribit Ammian. *l.* 15. de Alexandri *Sever.* de Gordiani, *Capitolin. loc. cit.* Aut ab Urbis Præfectis, quale [illegible] Valentiniano & Valente Imperatorib. extruxit Conſtantinopoli. & [illegible] Philippus reparavit Romæ. Sed nullum horum ad noſtra aut Patrum uſque tempora duravit. Recens nunc eſt inter Neapolim & montem Veſuvium, in villa Leucopetræa, cujus forma talis eſt: *Eminentius ex marmore quadrangulare, ad quod una ſolùm porta eſt* [illegible] *ſtatuis* [illegible]. *Ad dextram* [illegible] *ad* [illegible] *aqua* [illegible] *quatuor* [illegible] *accedat* [illegible], *ex* [illegible] *marmore* [illegible] *&* [illegible] *in quo ex fonte aqua* [illegible] *alia, nigra, flava, purpurea* [illegible] *in ejus* [illegible] *in pictura* [illegible] *Virtutes* [illegible] *expreſſæ. Item* [illegible] *tergo pura. Pan* [illegible] *Nympharum* [illegible] *inter* [illegible] *Satyri* [illegible] *In eodem ad* [illegible] *marmorea* [illegible] *Parnaſſum* [illegible] *Heliconem* [illegible] *Hæc ex* [illegible] Joh. Rudin. *Antiq.* [illegible] *l.* 1. *c.* 14. Sed & *Nymphæum*, apud Dionyſ. in [illegible] *Rom.* locus, in quo [illegible] de omnibus [illegible], [illegible] ſe conjugio & morte, [illegible] ut [illegible] voce *Thus.* Item fons ad Templi fores, ubi [illegible] Chriſtiani manus lavabant, Anaſtaſio Biblioth. *in Hilaro* &c. Vide quoque infra, in voce *Nymphæa.*

NYMPHÆUM, portus Macedoniæ, *Cæſ. l.* 3. *Bell. Civ. c.* 26. 3. mill. paſſ. ab urbe Liſſo. Item [illegible] *Ptol.*

NYMPHÆUS fluv. Latii, Plin. *l.* 3. c. 5. apud Circæos, poſt Aſturam, *Storace* incolis. Item, fluv. Meſopotamiæ, *Ammian.* in Tigrim fluens.

NYMPHÆUS, mons Phaſianidis, quondam topiario naturæ opere ſpectabilis, Plin. *l.* 4. c. 8.

NYMPHÆUS, Meliorum, qui coloni in Cariam deducti erant, Dux: ejus amore ducta Carica puella [illegible] aperuit: cujus indicio eas in ſuſceperes [illegible]. Vide Polyæn. *l.* 8. *c.* 64.

NYMPHAGOGUS, Græce [illegible], inter nuptiales Veterum perſonas. Is enim, qui in [illegible] ubi nuptiæ celebrantur, [illegible] Sponſum deducebat, *Paranymphus.* Græcè [illegible] Sic qui Sponſam, ſi vidua eſſet, ad Sponſum deducebat, *Nymphagogus* dicebatur. Apud Rhodios vero mos erat, per præconem Sponſæ arcerſiri, Sponſus vero domi ſedens, adventantem excipiebat &c. Porro & [illegible] dicta eſt [illegible] lectum nuptialem, [illegible] appellatum, quod velo eſſet obtectus, [illegible] culcitris adornabat. Jul. Cæſ. Scaliger *Poetic. l.* 3. *c.* 101. Vide ſupra ubi *de Nuptiis.*

NYMPHAIS, Pamphylii maris Inſul. Plin. *l.* 5. *c.* 31.

NYMPHARENA, apud Plin. *l.* 37. c. 10. *Nympharena* (lapis) *urbis & gentis Perſicæ nomen habet, ſimilis hippopotami dentibus.* Vox eſt compoſita, juxta Bochartum & deflexa: *Nyph-Arene.* Ariene autem ſeu Ariana, Perſica illi gens eſt, unde afferetur lapis [illegible] hippopotami denti candore vel [illegible] ac proinde *Nymph* vocatur. Alioquin enim Perſica gens *Nympharena* nulla legitur. Lapis idem videtur cum chernite, ebori ſimillimo, in quo Darium conditum fuiſſe, referunt Theophraſtus *l. de Lapid.* & Plin. *l.* 36. *c.* 17. aut idem cum Arabica gemma, ebori itidem perſimili, in eodem Plin. *l.* 37. *c.* 10. aut cum lapide [illegible] ſeu [illegible], *l.* 2. Avicennæ. Vide præterea Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* [illegible] *c.* 15. *ubi de Hippopotamo.*

NYMPHARUM Antrum, vide *Phorcynius portus.*

NYMPHARUM Cubile, vide *Selis Inſula.*

NYMPHARUM Fanum, vide *Jatamana.*

NYMPHARUM Inſulæ, memorantur Martiano Capellæ *l.* 9. [illegible] *temperatum*, *in Lydia* Nympharum Inſulas *dici*, *quas etiam recentior aſſeverationis Varro ſe vidiſſe teſtatur, quæ in medium ſtagnum à continenti procedentes, cantu tibiarum primò in circulum motæ, dehinc ad littora revertuntur.* Et Plinio *l.* 2. *c.* 95. qui eas *Saliuares* ſeu *Saltares* vocat, h. e. [illegible] à Saliis, qui ſunt [illegible] *ſaltatores.* Virg. *l.* 8. *Æn.* v. 285.

Hinc Salii ad cantus incenſa altaria circum.

Non tamen Plinius, ad cantum tibiarum, ſed ad ictum pedum, qui in Symphoniæ cantu fieri ſolet, Inſulas illas *loc. cit.* moveri tradit: *In Symphoniæ cantu ad ictum modulantium pedum moventur*, quod [illegible] vocat *Sotion.* Qui enim in Choro modum canentibus dabant, pede percutere terram conſueviſſe conſtat, qui [illegible] hinc Græcis & [illegible]. Fuêre autem Inſulæ hæ in Lydia, unde Varro *de R. R. l.* 3. *Cum eodem tempore inſulas Lydiorum* [illegible] *vidiſſes*: in [illegible] ſeu lagno, [illegible] dicto, quod Nymphis [illegible] conſecratus eſſet, unde eædem Plinio *Ibid. Inſulæ* in *Nymphis* appellantur. Eadem cum Inſul. Calaminis, ut *Sotion* modò dictus refert: *Ev* [illegible] *In Lydia eſt ſtagnum, Calamina nomine, Nymphis ſacrum,* [illegible] *ferens. Has, in medium ſtagnum à continenti* [illegible] *ad cantum tibiarum — dein ad latera reverti.* [illegible] *Martianus* [illegible] mus. Mirum certe, ſi Inſulæ in continenti ſint, aut itineribus teneantur, ſed [illegible] ſunt, [illegible] Nymphæi [illegible] quia [illegible] in medium [illegible] procedunt & ad littus redeunt, vel ventis, vel [illegible] Inſularum ſpeciem præbent. [illegible] multa [illegible] Ægyptum & [illegible] *Theophraſtus.* Ex [illegible] colligere eſt, [illegible] arundines & [illegible] Symphoniæ, [illegible] dium reverti, &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 125. & infra in voce *Saliares.*

NYMPHARUM Oculi, ſeu *Lumina*, Græcis [illegible] dicuntur, qui Latinis *ocelli* vel *ocellati*, utpote [illegible] Vitruv. *c.* 1. *de Caligula* [illegible] *in Germaniam* [illegible] *in ora maris Oceani* [illegible] *jubet*, [illegible] *ipſe* [illegible] *ſaxa* [illegible] *conſeſit.*

[illegible] *armatas ſpolia* [illegible] *ſed* [illegible] [illegible] quæ [illegible] [illegible] Capiuntur [illegible] & [illegible] *Suetus*,

[illegible]

Quod de Auguſto etiam, Suetonius refert, eum *ludere conſuetum* [illegible] Vide Salmaſ. *ad Solin.* [illegible] [illegible] Victoris [illegible] & imperium [illegible]

NYMPHIAS, in Arcadia [illegible] Pauſan. *l.* 8. Inde fons *Nymphaſius*, [illegible]

NYMPHETA, in veteri libro *Gloſſarum* P. Puteani, *Urbs omnis dividitur in ſex partes, i. e. templa, domos,* [illegible] *& aug. partes templi* [illegible] *Domus publica* [illegible] *i. e. theatra, amphitheatra,* [illegible] *balnea,* [illegible] *thermæ, Nympheta, culina,* [illegible] perperam, uti [illegible] Salmaſ. pro *Nymphia, nympheta.* Dicitur enim *nymphæum*, item *nymphæum*, ex Græco [illegible] & quidem *Nymphæum* ſemper ſcribitur, in antiquis lapidibus. [illegible] qui interpretantur, impingunt, [illegible] idem. [illegible] vehementer hallucinatus [illegible] qui ad *l.* [illegible] *Cod. de aquæd.* notat *Nymphæa* ædes eſſe publicas, in quibus nuptias celebrabant, qui ædibus carerent ad choreas capacibus, [illegible] qui ita [illegible] Hoc quidem verum. [illegible] Græcis [illegible] dici vel triclinia, in quibus [illegible] choreis vacarent, qui nuptias celebrabant [illegible] *quæ Suidas* interpretatur, [illegible] *thalamum* [illegible] intelligens, unde & [illegible] ædes illæ publicæ choreis nuptialibus [illegible] Sed illa [illegible] nihil cum illis *Nymphæis*, quorum meminit præter [illegible] Scriptores antiquos Capitolin. *in* [illegible] [illegible] *Opera Gordiani Romæ nulla extant, præter quædam Nymphæa & balnea*, [illegible] habent commune. Hæc enim *Nymphæa*, non [illegible] h. e. *novæ Nuptæ*, denominata ſunt, ſed [illegible] h. e. [illegible] & ferè ſemper cum balneis thermiſque [illegible] Græcis [illegible] Latinis *Aquaria* & *Aquagia* etiam, Item Lacus. *Vetus Inſcr.*

QUOD AQUAM NOVAM
CONQUIRENDAM ET
IN MUNIC. PERDUCEND.
ET NYMPHEUM FACIEND.
PEC. PUB. C.

Vide quoque Socr. *l.* 4. *c.* [illegible] A [illegible] tamen propriè loquendo *Nymphæa* [illegible] Hinc P. Victor *de Region. Urb. Nymphæa* XII. Romæ [illegible] *lacus* verò mill. CCCLII. Etiam [illegible] [illegible] EIUS. RECEPTUI. PUTEUM. AD. PRON. TRICLIN. USUM. IN. HOC. SUB ERISTERIO. [illegible] ET. IMPERAT. NYMPHÆUM. FACIENDUM. CURAVIT. Nempe *Nymphæa* [illegible] vel fonte [illegible] aquam in publico [illegible] quos à Lacubus etiam Vitruvius diſtinguit *l.* 8. *c.* 7. Quod verò [illegible] adjicit, *Nymphæa* vel [illegible] apud Socratem in oraculo quodam, *chorearum* nomine [illegible] non [illegible] hoc nomine *Nymphæa* illa [illegible] ſed *Nympharum ſaltantium & choreas per urbem agentium.* Ita enim Oraculum ſonat:

[illegible]
[illegible]

Quod intelligendum de *lymphis* vel *nymphis* choreas agitantibus, in canali, per quam ducebantur, & *Nymphæum* vel [illegible] in Foro conſtituentibus, nec ad *Nymphæa* quidquam pertinet, ſi quæ fuerunt, in quibus nuptiales ballationes publicè agitarentur. Salmaſ. *Not. ad Capitolin. loc. cit.*

NYMPHIDES, Sponſarum apud Græcos calceamenta, memorata Polluci *Onomaſt. l.* 7. *c.* 22. Vide Benedictum Balduinum *de Calceo antiquo c.* 21.

NYMPHIDIUS, matre libertinâ ortus, (quæ corpus decorum inter ſervos libertoſque principum vulgaverat) ex C. Cæſare ſe genitum ferebat, quoniam forte quâdam habitu procerus & torvo vultu erat, cui Nero conſularia inſignia tribuit, Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 72. & 7[illegible]. Poſtea Præfectus Prætorio, corruptis militibus, imperium molitus eſt ſibi verùm in conatu ipſo oppreſſus. Idem *Hiſt. l.* 1. *c.* 5.

NYMPHIS, utriuſque ſexus nomen, ſicut *Opis*, *Isbis*, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* [illegible]

NYMPHIS, fil. Xenagoræ, Heracleotes, Hiſtoricus, qui res geſtas ab Alexandro libris 24. compoſuit, item de Heracleâ libros 13. uſque ad everſionem tyrannorum, & ad 3. Ptolemæum. Suidas. Ælian. *l.* 7. *de anim. c.* [illegible] Athen. *l.* 12. & 13. Vide Voſſ. *Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 16. Geſner. *in Bibl.*

NYMPHIUM, nomen fontis ſeu loci, intra Monaſterii ſepta, apud Joann. Diaconum in *Vita Gregorii l.* 4. *c.* 82. *In ipſius* [illegible] *Monaſterii* [illegible] *Gregorii, notâ Nymphium,* [illegible] [illegible] *uſque hodieque* [illegible] Vide Cir. [illegible] ubi [illegible] vocem hanc de loco [illegible]

NYMPHODORUS, Amphipolites, de Aſiaticorum legibus & ritibus [illegible] Clem. Alex. *l.* 1. *Stromat.* Item *Nymphodorus* [illegible] de Siciliæ ſcripſit, *in Aſia Periplo*, citatur ab Athenæo *l.* [illegible] & 13. Vide Voſſ. *Hiſt. Græc. l.* [illegible]

NYMPHON, vir quidam Colophonius. Cic. *ad Qu. fratrem l.* 1.

NYPHATES, mons Armeniæ minoris *Ptol.*

NYPSIUS, Neapolitanus, fortitudine & prudentiâ excellens, Dionyſii junioris contra Syracuſanos, occiſo Philiſto, Dux, Diodor. Sic. *l.* 16.

NYRAX, urbs Celticæ, *Steph. an.*

NYSA, Bacchi nutrix, quam Plin. *l.* 5. *c.* 18. ait ſepultam fuiſſe prope Scythopolim.

NYSA, ſeu NISSA, urbs Armeniæ minoris Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Cæſarienſi, 60. mill. paſſ. à Cæſarea in Ortum Melitenem verſus. Gregorio Nyſſeno Præſule inclyta.

NYSA, urbs Arabiæ, ſive, ut alii putant, Ægypti, Arabiæ propinqua, apud quam Bacchus, ut [illegible] placet, à Nymphis eſt educatus, unde *Dionyſus* [illegible] i. e. Jove, & *Nyſa* conditor vocatus. Plin. *l.* 8. *c.* 39. [illegible] Indiæ montem eſſe tradit, [illegible] [illegible] Et [illegible] metatheſi vocem [illegible] [illegible] *Alex.* [illegible] XII. [illegible] Non [illegible] in Arabia, cum Moſes (quem in Bacchum transformârunt Gentiles) quadraginta annos in Arabiæ deſerto egit, in quo imprimis celebre mons *Nyſa*, propter celebrem illum Sinai montis, ubi Deus inter tonitrua & fulmina legem promulgavit. Gerh. Jo. Voſſius *de Idolol. l.* 1. *c.* 30.

NYSA, vel NYSSA, Indiæ civitas, à Libero Patre condita, teſte Strabon. *l.* 15. ſita ſub radicibus montis, quem Meron vocant. Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 80[illegible]

Nec qui pampineis victor juga flectit habenis,
Liber agens celſo Nyſæ de vertice tigres.

Hinc *Via Nyſæa.* Dionyſ. *v.* 115[illegible]

Tenca Nysæam per [illegible]

Vide [illegible] *Euſtathium.* Item *Nyſa* [illegible] ex Parnaſſi verticibus, Baccho conſecratus. Juvenal. *Sat.* 7. *v.* 63.

Quis locus ingenio, niſi cum ſe carmine ſola
Vexant, & dominis Cirrhæ Nyſæque feruntur
Pectora noſtra, duas non admittentia curas?

Lucanus *l.* 8. *v.* 801.

Et juga tota vacant Bromio Nyſæa. ——

Idem *l.* 1. *v.* 65.

—— *Cyrhæa velim ſecreta moventem*
Sollicitare Deum, Bacchumque avertere Nyſâ.

Alia eſt *Nyſa* in Thracia, *Steph.* Homer. *Il.* ζ. *v.* 132. ubi de Lycurgo.

[illegible]
[illegible] ——

Vide [illegible] Nicander *in Alexipharmacis v.* 30.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Decem *Nyſas* enumerat *Stephanus* & *Homeri Scholiaſtes*, ubi ſupra. Vide Heſychium, in *Nύσα*, & Caſaubon. *ad Nyſſeni epiſtolam.* Item hominis proprium, Cicer. *l.* 3. *de Nat. Deor. Dionyſos multos habemus, primum Jove & Proſerpinâ natum; ſecundum Nilo, qui Nyſam interemiſ.* Nic. Lloydius.

NYSEA, Megarenſium emporium 18. ſtad. ab urbe diſtans, quod & *Minoa* vocatur.

NYSES, Africæ fluv. ex Æthiopiæ montibus oriens. *Ariſtot.*

NYSIÆ Portæ, Africæ propriæ inſula, flumine Tritone circumdata. *Herodoto Phila* dici videtur. Elegantem ejus deſcriptionem habes apud Diod. Sic. *l.* 3. *c.* 2.

NYSII, populi Indiæ ulterioris inter Gangem & Indum, Mela, *l.* 2. *c.* 7.

NYSIRUS, vide NISYROS.

NYSSA, Plin. *l.* 5. *c.* 29. *Nyſa*, antè *Pythopolis*, & *Athymbra*, in Lydia, juxta Tralles urbem & Tmolum, & nunc *Nyſa*. Nyſſa etiam *Dionyſopolis*, vide ibi.

NYSSEA Via, circa Gangem, à Baccho calcata, unde & *Dionyſia. Dionyſius Afer.*

O.

O Litera hæc non indifferens ſolùm priſcis fuit, ſed & locò E poſita: Hinc Vorſus, Voſter, &c. Item vice U ut: Servos, Volgus: Etiam pro Au; inde Plodo, Cloſtra, Coda. Admiranti in uper, appellanti, & deſiderenti inſervit: joco quoque & indignationi ſuffragatur. Symbolum præterea eſt æternitatis. De hac Auſonius, *de lit. monoſyll.*

Hoc teretis, arguloque ſono legit Attica gens O,
Ω quod & O. Græcum compenſat Romula vox O.

Gregor. Turonenſ. *Hiſt. l. 5. c. 44.* memorat Chilpericum Regem novam literam O. Alphabeto Gallico, cum tribus illis Φ. X. Θ. inſertum iviſſe, ſeveris hac de re legibus ſancitis, ſed rem ſucceſſu caruiſſe. Vide Voſſ. *Ariſtarchum, l. 1. c. 12.* it. infrà voce Omal.

OA, vicus Atticæ in Pandionide tribu. Vide Steph. in Ὀα.

OÆNEUM, *Ptol.* Onaum, *Nardo Cideriſo*, oppid. Dalmatiæ maritim. apud promontor. cognomine *Capo Sebiencello*, inter Peguntiam & Rhitinum, ad Arnarum fluv. Labeatibus finitimum.

OANES. Græcè Ὠάννης, animal biceps, cætera piſcis, è cujus caudâ adnaſcebantur pedes humanis ſimiles. Vox ei humana; ex mari autem Erythræo emerſum Babyloniam perveniſſe ajunt, occidente verò Sole in mare rediiſſe; ab eo homines omnifarias artes, literas, agriculturam, ædium ſicrationes, architecturam, & leges politicas didiciſſe, nec non quicquid ad vitam civilem pertinere poſſit, hiſtoriamque portentoſiſſimam de Belo & Omarca; quam ex Polyhiſtore, Beroſi exſcriptore, diſcas licet apud *Euſebium.* Simulacrum autem ejus, uſque ad Beroſi tempora, i. e. ad initia Græcæ monarchiæ ſervatum. Fuſiùs autem ex eodem Beroſo narrat *Apollodorus*, Oannes quatuor, Annedotos dictos, ſeculorum viciſſitudine e Rubro item mari comparuiſſe, quorum quiſque ſemihomo, & ſemipiſcis. Horum ſecundi meminit *Abydenus*, & ἐμφερῶς figuram ei tribuit. Vix alibi de his mentio fit: verùm ab Helladio Beſantinoo, in Chreſtomathiâ, Oannem deſignatum eſſe meritò ſuſpiceris. Tradit is, hominem quendam nomine Ὤη, è Rubro mari aſcendiſſe, capite, manibus, pedibusque humanis; cætera membra piſcem præ ſe tuliſſe: literas autem & aſtrorum ſcientiam oſtendiſſe: quæ omnia ſunt ipſiſſima penè Beroſi de Oanne hiſtoria. Unde depravatum *Oannis*, in Ὤη nomen, ſenſit magnus Scaliger à compendioſâ librariorum ſcriptione. Vide Seldenum, *de Diis Syris l. 2. c. 3. Nic. Lloyd.* Hunc verò Diabolum, in forma piſcis hominibus apparentem, fuiſſe, qui, ut divinitatis famam ſibi conciliaret, magnam eruditionem ac ſapientiam præ ſe tulerit, tandemque ſub nomine *Dagonis* cultus & *Adardag*, i. e. *magnificus Dag*, nuncupatus fuerit, exiſtimat Georg. Hornius *Hiſtor. Philoſ. l. 2. c. 4. ubi de Auctoribus Magiæ diſſerit.*

OANI, Taprobanæ inſulæ gens. *Ptol.*

OANUS, urbs Lydiæ, *Steph.* & Siciliæ fluv. *Pindarus*, hodiè *Fraſcolari.* Vide Fazell. Bochart. *Geogr. Sacr. p. 605.*

OARACTA, quæ & *Oracta* & Ὀάρακτα, Inſul. ſinus Perſici Marciano Heracleotæ in *Periplo* Carmaniæ, haud longè ab oſtiis flumin. Addanis, memoratur, in qua ſepulchrum Erythræ Regis, qui nomen fecit mari, notat Arrianus *in Indic. circa fin.* Dionyſius verò Ὤγυριν vocat eam Inſulam, in qua tumulatus is Rex creditur,

Ἔστι δέ τις προτέρω Καρμανίδος ἔκτοθεν ἄκρης
Ὤγυρις, ἔνθα τε τύμβος Ἐρυθραίου βασιλῆος.

Quæ ἄκρη Καρμανίς, eſt Harmozon Carmaniæ promontor. Plin. *l. 6. c. 23.* tres in eo ſinu fuiſſe inſulas docet, quarum duas eſſe deſertas, tertiam habitari, cui nomen *Oaracta*: atque hæc eſt, in qua Erythram conditum ait *Arrianus*; ex reliquis duabus alteri nomen *Organa*, tertia forſan fuerit *Ogyris*, quam alii ſepulchro Erythræ claram voluêre. Sed Ogyrin potiùs locum ſepulchri fuiſſe, colligere liceat ex Strabone *l. 16.* qui poſtquam ex Nearcho, Ogyrim Inſulam cineres Erythræ recepiſſe, dixit, Oaractæ dein Inſul. meminit ex eodem Nearcho, nec tamen Erythræi monumenti ullam in ea Inſula mentionem fecit, quum alia particularia memoret ad eam pertinentia: Φησὶ δ' ὁ Νέαρχος τῷ Μιθρωπάστῃ ἐντυχεῖν αὐτοῦ μετ' Ἀμαζήνου, τὸν δ' Ἀμαζήνην ὑπάρχειν νήσου τινὸς τῶν ἐν τῷ Περσικῷ κόλπῳ, καλεῖσθαι δὲ τὴν νῆσον Ὀαρακτα. *Ait autem Nearchus, Mithropaſtem incidiſſe in eos cum Amazene; Amazenem autem regulum fuiſſe inſulæ cujuſdam, in ſinu Perſico, cui nomen Oaracta.* Quem Amazenem Arrianus *Mazenen* vocat, & cum Nearcho Suſa navigâſſe, addit. Nempe Mithropaſtes ex Ogyride Inſul. deſerta in *Oaracta* vicinam ac cultam confugit, ibique à Mazene Regulo humaniter exceptus eſt. Eum Mazenem poſtea ducem navigationis uſque ad Suſa ſe præbuiſſe Macedonibus, referunt Strabo & Arrianus: *loc. cit.* huc enim appulerant Alexandri naves &c. Vide de hac Inſul. plura, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1180. & 1181.

OARISTUS. Græcè Ὀαριστύς, Poëma continens confabulationem inter virum & uxorem fieri ſolitam, cujuſmodi habes apud Homerum Hectoris & Andromaches. Verùm id unum exemplum, idque in opere juſto: non autem in Poëmatio ſeparato. Cui ſimile quid, ſuſurratio inter procum & puellam, quale genus Poëmatis habes apud Theocritum, & Scaligerum *in Nymphis indigenis.* Utriuſque præcepta adeò varia ſunt, ut penè ex omni vita duci poſſint: argumentum ac materia penè eadem: vita aut civilis, aut militaris, aut ruſtica &c. Jul. Cæſ. Scaliger *Poetice: l. 3. c. 162.* Idem de hoc carminis genere ſic *l. 1. c. 4.* *Primum omnium* (Paſtoralium carminum) *μονοπρόσωπον Amatorium. Huic proximum Oariſtus, in quibus procus & puella de amore vel diſputant mutuò, vel contendunt inæquali. Cujuſmodi eſt Idyllium mellitiſſimum atque candidiſſimum Theocriti. Poſt hæc ſatura ambitione, aut præmiorum cupiditate aut obtrectatione exorta contentio impulit eorum cantilenas in colloquia &c.*

OARUS, Scythiæ Europææ fluv. *Ptol.*

OASIS. Vide *Avaſis.* Erat autem urbs gemina in medio Libyæ, teſte *Strabone.* Minor *Alzagar*, teſte *Barri*, longitud. 60. 15. latitud. 26. 45. Major *Gademez*, *Zeiglero*, longitud. 59. 30. latitud. 23. 30. Hæc abeſt à Thebis Ægypti itinere ſeptem dierum in occaſum teſte *Herodotô*, qui ait Samios eam urbem tenuiſſe. *Oaſis* dicitur *libr. Concil. Bandrando* magna, magis ad Meridiem nunc *Alguechet* quibuſdam, parva, *Elocath*, ſeu *Elecchet*, magis ad Septentrionem 90. mill. paſſ. à magna diſtans: utraque in Barca. Sed hæc tantùm ex conjectura, ſuntque loca in mediis Libyæ arenis, aquâ & vinô abundantia, iiſque habitantibus apta. Vide Zozimum *l. 5.* & Olympiodori *excerpta.* Hîc Eugenius & Macarius, ab Apoſtata Juliano relegati: Hilarius quoque eôdem ſe recepit, & in eodem deſerto Neſtorius exul obiit. Vide etiam Hieronym. *in vita Hilarion.* Nicol. Sanſonis *Geogr. &c.* Patria Apionis. Vide ibi.

OATASSENI, nomen familiæ, quæ in Regno Africæ Fezzano, poſt Merinos extinctos, rerum potita eſt. Cùm enim hoc Regnum condidiſſent, circa A. C. 800. Omniadæ, præfuerunt, ipſi uſque ad A. C. 950. quò Zeneti Africæ populi, familiam Idris, ex Omniadis oriundi, penitùs extirpârunt. Zenetos, circa A. C. 1052. Lautunii Almoravidæ, itidem Africæ populi, pepulerunt: quos deturbârunt Almohadæ, duce Abdallâ *Elmohadi*, qui ex Ludimagiſtro Regem ſe fecit, A. C. 1129. Almohadas deſtruxerunt Merini, circa A. C. 1210. atque ex naufragio eorum varia per Africam Hiſpaniamque Regna orta ſunt; nimir. Regnum Granatæ, Fezzæ & Marocci, Tremeſinum, Tunetanum, Tripolitanum, alia, Merinis Fezzanô potitis. Sed his ſucceſſerunt *Oataſſeni* A. C. 1420. Extinctâ enim Merinorum familiâ, Haſcenes Sceriphius regnum occupavit, verùm hunc intra annum dejecit Said Abra, ex familia *Oattas*, quæ variâ fortunâ regnavit, uſque ad A. C. 1548. Interim jam circa A. C. 1500. regnum Fezzæ defectione provinciarum debilitari vehementer cœpit: quâ occaſione Hamed Scerifius Maroccanum occupavit Regnum, A. C. 1512. de quo Thuanus prolixè *l. 7.* Hujus frater Muhammedes Scerifius junior, Suſiæ Regnum invaſit A. C. 1527. fratreque ad dividendum ſecum Regnum & filium ſuum Succeſſorem declarandum compulſô, familiam Sceriphiam ita in Imperio confirmavit, ut tandem extinctô Hamede, Rege Feſſæ, familiæ *Oattaſſenorum* ultimô, totius Mauritaniæ Regnum ſolus conſequeretur, annô præfatô 1548. in cujus familia hodieque durat. Quamvis enim *Oattaſſeni*, creatô Rege Buacone, auxiliis Caroli V. & Philippi II. Hiſpan. Regum, non ſemel Regnum conarentur recuperare, fruſtra tamen fuêre, Sceriphiorum fortunâ ſemper ſuperiore. Vide Georg. Hornium *Orb. Imper. p. 529. 530.*

OAXAS vel OAXES, urbs Cretæ, unde Ὀαξὶς γῆ, & Poeticè Οἰαξὶς *Apollonio.*

——— Οὐ ποτε νόσφι
Ἀγχιάλη Δικταῖον ἀνὰ σπέος ἀμφοτέρῃσι
Δραξαμένη γαίης Οἰαξίδος ἐβλάστησε.

In loco prærupto, unde nomen. *Steph.* Τινὲς δὲ διὰ τὸ κατάκρημνον εἶναι τὸν τόπον, καλοῦσι γὰρ τοὺς τοιούτους τόπους ἄξους, καθάπερ καὶ ἡμεῖς ἀπορρῶγας. *Quidam autem à ſitu prærupto, vocant enim hujuſmodi loca ἄξους, ſicut nos ἀπορρῶγας.* Quæ utraque vox ab eadem eſt origine, ἀπὸ τοῦ ἄγνυσθαι, unde ἄξαι, *rumpere*, & ἄξος Cretenſibus, *præruptus locus.* Sic & Latini *rupem* à *rumpo*: unde & *prærupta*, ἀπόκρημνα, ſeu ἀπορρῶγες. Salmaſ. *ad Solin. p. 984.* Vide quoque in voce *Oaxus.*

OAXES, fluv. Cretæ, frigidiſſimus, ab *Oaxe* Apollinis filio dictus. Rara hujus mentio apud veteres; nobis interim ſatis eſſe debet auctoritas Virgilii *Ecl. 1. v. 66.*

Pars Scythiam, & rapidum Cretæ veniemus Oaxem.

Quin & *Vibius* Cretæ fluv. facit, ut non audiendus ſit *Servius*, qui in Meſopotamia ponit. Accedit argumentum ab Apollonio *l. 1. Argon.* qui ait, Cretam dictam eſſe *Oaxida.* Vide Herodot. *l. 3. Varron. &c. Nic. Lloydius.* Nullum hôc nomine in Creta fluvium agnoſcit Salmaſ. hanc Inſul. *Oaxida* dici cenſens, ab Oaxo Urbe. Proin *Oaxem* hunc Virgilianum in Scythia Orientali ponit, & *Oaxum* aliis, item *Oxum* appellari docet, nam & ὦξος & ὄξος appellatus eſt. Hunc *rapidum cretæ* addit dici, quia *cretâ*, i. e. albô limô turbidus fluat. *Ibid.*

OAXUS, civitas Cretæ, ab *Oaxo* Minois, ex Acacallide filiâ, nepote; vel è ſitu loci, quòd *crepidines* Græci *Axos* vocant, Herodot. quoque *l. 4.* & *Varro*, *Oaxum* urbem Cretæ faciunt, in quâ Etearchus pater Phronymæ matris Batti regnavit, qui Cyrenen condidit. Civis *Oaxius. Stephan.*

OB. in notis antiquorum, *circumcum*, vel *circacum*; vel *orbem*, vel *obiter*: OB. M. E. *ob merita ejus*: OB. M. P. E. C. *ob merita Pietatis & Concordiæ*, ſignificat. Fr. Goukmannus *Dict. en. Lat. Angl.*

OB, Spiritus ſeu Dæmon. Vide Selden. *de Diis Syr. 1. Syntagm.* 1. *c.* 1.

OBADA, regio parva Nabatæorum, ubi *Obodes* rex, quem inter Deos numerant, ſepultus eſt. *Steph.*

OBADIA, Latin. *ſervus Domini*, fil. Arnan, 1. Paral. *c.* 3. *v.* 21. Item fil. Izrahiæ, 1. Paral. *c.* 7. *v.* 3.

OBADIAS, aliis ABDIAS, quartus ex Prophetis minoribus: quem quidam eundem fuiſſe volunt, cum eo, cujus mentio, 1. Reg. c. 18. v. 3. qui Prophetas Dei tempore perſecutionis Achabicæ, in ſolitudine ſuſtentavit. Epiphanio videtur is fuiſſe, qui ab Ochozia Rege ad manum Eliæ injiciendam miſſus legitur, 2. Reg. c. 1. v. 9. Nonnulli illum pauperis illius viduæ, de qua 2. Reg. c. 4. v. 1. maritum fuiſſe aiebant. Hieronym. c. 1. *in Minor. Proph.* illum tempore Hoſeæ fuiſſe ſtatuit, ſub Ozia, Joathamo, Achazo, & Ezechia Regibus Judæ: & Jeroboamo II. Rege Iſraelis. Idumæorum ruinam prædixit, cap. unicô. Torniel. A. M. 3238. In *Prophetiam* ejus prodiere, Draconitis *Comment.* Roſtochii. Geſneri item in octav. Hamburgi 1618. Grynæi *Prælectiones.* Livelei *Annotationes*, in Octav. Londini, 1587. Mathurius, Angl. in quart. 1639. Merceri *Commentar.* in fol. Genevæ 1565. Oecolampadius, Baſileæ, 1535. Pilkintonus Angl. in octav. 1562. Raynoldi *Commentarius*, Angl. in quart. Londini 1613. Regius, Celiæ Saxonum, 1537. Reuteri *Comment.* in quart. Francof. ad Oderam. 1617. Selnecceri *Explicatio*, Lipſiæ, 1567. Victoris *Elucidat.* inter opera. Willichii *Commentar.* Baſileæ, 1546. Vide Crowæi *Elenchum*, & in *Abdias*.

OBADIAS, Rabbinus, auctor Commentarii, *in Kiddusch chodeſch* Rambam. anno 85. Millenarii VI. juxta *Rabbi Ganz.*

OBADIAS Parthenora, Rabbinus inſignis, ſcripſit *Commentarium in Miſnajoth*, defunctus in Italia, ubi natus erat, annô 290. Millenarii VI. ut habet Rabbi Ganz. Vide *Schalſchelet Kabala*, p. 63.

Rabbi OBADIAS Ziphronæus, auctor Commentarii Legis & libri *Or Adonai*, obiit anno 310. Millenarii VI. juxta ſupputationem Rabbi Ganz. *Chronologiâ Rabbinorum.*

OBÆRATI, vide *Debitores*, it. *Nexi.*

OBAL, fil. Jectan, qui & *Hebal*, Gen. c. 10. v. 28. Latinè *perverſitas vetuſtatis*, vel *fluxus.*

OBALAS, Vide infrà *Valas.*

OBANA, oppid. Aſſyriæ, *Ptol.*

OBARENI, pars Armeniæ, Stephanus ex *Quadrato.* Vide eum in *Urmé.*

OBBA, vox recentioris ævi, ſeu *oba*, genus calicis, *Ugutioni* & *Johanni de Janua*, *Nappe* Italis, Gallis *Cuppe.* *Gloſſa MSS. cratera*, vel *obba*, *calix anſas habens.* Petrus Damianus Ep. 26. *l.* 6. *Parili converſione pepigerat, ut appoſitâ cuique vini, ſicut mos eſt, perſonaliter* obbâ. *uterque quotidie utriuſlibet menſurâ contentus eſſet.* Domnizo *de Vita Mathildis l.* 1. *c.* 10.

Obbas & lances ad menſam fert equus.

Monaſticum Anglic. *Tom.* 1. *p.* 104. *Hâc verò menſurâ in die* obbæ *Monachorum implebantur*, ſcilicet ad prandium & ad cœnam. Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque infrà. *Olla.*

OBDIA, fil. Aſel. 1. Paral. c. 8. v. 38. Latinè *ſervus Domini.*

OBDORA, regio Moſcoviæ Septentrionalis juxta Oceanum Glacialem inter Oblum fluv. ad Ortum & Petzoram ad Occidentem. Hîc tantùm quædam arces recens à Moſcis, in mediterraneis conditæ. Ubi etiam Hegritſchi & Vogulici: ejus pars Borealis verſus oram Oceani. *Friſia nova Occid.* Batavis.

OBDUCI, apud *Plautum*, *Ubi intrò hanc novam deduxi, viâ rectâ clavem obduxi:* dicitur de clauſtro & ſera. clavis enim hic pro ſera, uti apud Græcos ὀχεὺς idem, quod κλεὶς. Vide infrà in voce *Sera.*

OBED, pater Gaal, Judic. c. 9. v. 26. Item fil. Booz, pater Iſai, avus Davidis: unus ex illuſtribus Chriſti progenitoribus; natus ex Rutha A. M. 2759. Ruth. c. 4. v. 17. Matth. c. 1. v. 5. Torniel. Salian. & fil. Ophal, 1. Paral. c. 2. v. 37. Latinè *ſervus*, vel *operarius.*

OBEDEDOM, nomen viri, è tribu Levi, apud quem Arca 3. menſes, ſummo ejus bono, quievit, 2. Samuel c. 6. v. 10.

OBEDIA, nomen viri, Eſdr. c. 8. v. 6.

OBEDIENTES, Hæretici, apud Ferdinandum Cordubenſem in *Tractatu de exigendis annatis c. de Obed.* ſic dicti, quòd prætextu *obedientiæ* turpia quæque committant, uti de ſocietate Barelotti cujuſdam Bononienſis *ibidem* refert.

OBEDIENTIÆ, in Eccleſia Romanâ dicuntur munia ac officia omnia Monaſtica, quæ per *obedientiam* injunguntur vel conferuntur, adeò ut ipſum munus Abbatis *Obedientia* ſit & appelletur, à Gregorio VII. Pontifice *l.* 1. *Ep.* 32. Sed & quidquid Monachis ab Abbate injungitur, *Obedientia* dicitur, vide Hugonem Monachum in *Vita S.* Hugonis Abbatis Cluniacenſis *p.* 442. Præſertim verò *Obedientiæ* vocabantur Cellæ, Præpoſituræ, grangiæ, à Monaſteriis dependentes, quòd Monachi ab Abbate illuc mitterentur, *ex ejuſdem Obedientia*, ut illarum curam gererent, aut iis deſervirent. Gregorius VII. *l.* 6. *Ep.* 36. *Quicumque* obedientias *vel Eccleſiæ diſpenſationes pretii pactione adepti ſunt* &c. A quibus cellis *obedientiariis* originem duxêre Prioratus rurales. Cùm enim interdum plures in eandem *Obedientiam* procurandam mitti neceſſe eſſet, Monachi Obedientiarii ſubinde Cappellas & Eccleſiolas ibi conſtruxêre, quò in iis ſacrum peragerent officium, & Monaſtica munia obirent, quibus præerat, qui ab Abbate *Prior* dicebatur. Cùm porrò labente ſenſim diſciplinâ Eccleſiaſticâ & Monachicâ Monachi vel Canonici Regulares, per ejuſmodi *Obedientias inobedienter* viverent, ut ait Stephanus Tornacenſis *Ep.* 114. *neque Abbati revocanti reſponderent nec corrigenti vellent acquieſcere, nec credere corripienti*, nec niſi eorum morte ad Monaſteria ea redirent, tandem habitæ ſunt pro *Beneficiis*, quomodo etiam hodie vocantur, i. e. feudis Eccleſiaſticis. Et Monachi, vel Clerici, qui ejuſmodi Eccleſiaſtica poſſidebant feuda, dicebantur ea *tenere in obedientiam*, teſte Jac. Petitô, *poſt Pœnitentiale Theodori p.* 610. &c. Qui verò in has Cellas mittebantur, eaſque procurabant, dicebantur *Obedientiarii*, quorum mentio frequens apud Matth. Paris. *p.* 432. 441. Item *Obedientiales*, apud Petr. Diaconum *l.* 4. *Chron. Caſin. c.* 182. Alias tamen *Obedientiarius* quoque dicebatur Advocatus ſeu Defenſor Monaſterii, uti docet Car. du Freſne *Gloſſario*, ubi plura hanc in rem. De *Obedientia* verò uno ex tribus Monaſticis votis, rigide admodum a Jeſuitis inprimis obſervari ſolitâ, vide Lud. Lucium *Hiſtor. Jeſuit. l.* 1. *c.* 3. 4. & 5. quô poſtremò *Miſſionis votum* hanc apud illos appellari addit, & formulam ejus ab Ignatio Lojola Paulo Pontifici oblatam, exhibet.

OBELISCOLYCHNION, à militibus Græcis, pro lychnucho ferri ſolitum, occurrit, apud Ariſtotelem *Polit. l.* 4. *c.* 15. Eratque inſtrumentum ex *veru* & *lychno*, unde nomen, compoſitum, ſeu *lucerna obeliſco præfixa*, qualis eſt quâ prælucere ſolent viatoribus nocturnis. Athenæus ξυλολύχνιον ſimili modo [illegible] eſſe ait *l.* 15. ubi Caſaubonum vide.

OBELISCUS, ſtructura eſt minor Pyramide, ex marmore, deorſum ſpecie quadratâ, ſurſum in anguſtum deſinens. Plin. *l.* 36. *c.* 8. 9. 10. 11. Horum 4. Ægypti Reges 48. cubitorum excitârunt. Ramiſes Rex, qui tempore Trojæ captæ vixit, obeliſcum 40. cubitor. fecit, adhibitis in opere 20000. hominum: cui Cambyſes pepercit, *Herod.* Phius Rex alterum 45. cubitorum, Ptolomæus autem 88. erexit. Ex pluribus Romam advectis duo integri ſuperſunt, unus in Vaticano, alter apud Lateranum. Cæterum, his, ut & Pyramidibus, Ægyptus olim inprimis claruit, tanquam monumentis & tabulis priſcæ ſuorum Sapientiæ, quod deſcriptio Amm. Marcellini *l.* 17. *c.* 7. indigitat, cum ait: *Obeliſcus eſt aſperrimus lapis, in figuram metæ cujuſdam ſenſim ad proceritatem conſurgens excelſam, utque radium imitetur gracileſcens paulatim, ſpecie quadratâ in verticem productus anguſtum, manu levigatus Artificis, formarum autem innumeras notas, Hieroglyphicas appellatas, quas ei undique videmus inciſas, initialis Sapientiæ vetus inſignivit auctoritas. Volucrum enim ferarumque etiam alieni Mundi genera multa ſculpentes, ad ævi quoque ſequentis ætates Imperatorum vulgatius perveniret memoriâ, promiſſa vel ſoluta Regum vota monſtrabant.* Quô factum, ut priſci Cæſares illos maximi fecerint, immaneſque fecerint ſumtus, ut Romam ſuam iis ornarent. Et Auguſtus quidem duos Heliopoli Romam tranſtulit, quorum unus in Circo Maximo, alter in Campo Martio locatus eſt: ille à Rege Semneſerteo, quô regnante Pythagoras in Ægypto fuit, centum viginti pedum & dodrantis, præter baſim; iſte à Seſoſtride, novem pedibus minor. Alium difficultate magnitudinis territus, an quia Soli ſpeciali munere dedicatus fixuſque intra ambitioſi Templi delubra, quæ contingi non poterant, tanquam apex omnium emineret, nec contrectare auſus eſt, nec movere. Tertius Romæ in Vaticano Caji & Neronis Principum Circo locatus eſt. Conſtantinus M. poſtea *Obeliſcum* Auguſto intactum ſedibus ſuis avulſit, nihil committere in Religionem rectè exiſtimans, ſi ablatum uni templo miraculum Romæ, i. e. totius Mundi Templo, ſacraret. Verùm, quia non dignô ſatis locô ſtabat, Sixtus V. Pontifex ſeculô præteritô magnô ſumtu, majoreque Dominici Architecti induſtriâ, tranſtulit temporis intervallô annuô in ampliſſimum Forum, quod patet ante Baſilicam D. Petri, ut omnibus fieret ipſe *Obeliſcus* magis conſpicuus. Idem Circi Maximi *Obeliſcum*, totum humô obrutum, è latebris eruit, ſed fractum, collocavitque ante D. Johannis Lateranenſis Baſilicæ fores, magnificentiâ atque induſtriâ incredibili. Imo & alius, qui apud Mauſoleum Auguſti fractus jacebat, ejuſdem Artificis ſtudiô, ita jubente Sixtô excitatus eſt inter Hortos Sixtinos, ante Viminalem eorum portam, & ædem B. Virginis ad Præſepe. Vide Plin. *l.* 36. *c.* 9. Adam. Preyelium *Siniæ & Europæ c.* 18. & infrà. Nomen quod attinet, *Obeliſcus*, à Græco ὀβελὸς, quod *veru* ſignificat, appellatus eſt, ob formæ ſimilitudinem: Arabibus *Meſſalet Pharaum*, i. e. *Pharaonis acus*, à *Pharaone*, ſic enim Reges priſci Ægypti dicti ſunt. Cùm verò hi priſcorum Ægyptiorum ſapientiam maxima ex parte continuerint, ea tamen per bis mille annos neglecta manſit, donec Kircherus eam ex oblivionis hac abyſſo eruit, qui deperditam Ægyptiorum veterum linguam reſtituit, nunquam intellecta hieroglyphica explicuit, ſuperſtitioſamque ſcientiam in apricum produxit: earum omnium auctorem Triſmegiſtum Hermetem fuiſſe aſſerens, in *Oedipo l.* 2. Hujuſmodi *Obeliſcorum* cùm multa & magna in Ægypto hodieque ſit copia, duo præ cœteris prægrandes ad ripam Nili ſpectantur, quos ante diluvium *Sclur*, filium *Schalnck* filii *Schariak* erexiſſe, Arabes fingunt. Ne verò unica Ægyptus his Architectonicæ artis prodigiis ſuperbiret, illorum non pauci temporum decurſu, ex Ægypto Romam maximis impenſis ab Imperatoribus, uti dictum, tranſlati fuerunt, qui tamen majori ex parte ævô confecti & truncati, aut etiam integri ædificiorum ruinis ſepulti, profunda ſub terra gemunt. Hodie Romæ XIII. ſunt, de quorum unoquoque vide *ſuô locô.*

Obeliſci celebriores, ex Kirchero.

Alexandrinus, ex minoribus. Hujus inter rudera Templi Minervæ nuper effoſſi interpretatio Hieroglyphica, novâ methodô tradita, ab Athan. Kirchero, prodiit Romæ 1666. in *fol.* Vide ſuprà *Alexandrinus Obeliſcus*, ut & *Minervæ Obeliſcus.*

Barberinus, olim *Veranus.*

Conſtantinopolitanus.

Exquilinus, raſus.

Flaminius, olim *Semneſerteus* à Pſammitico, circa Olympiadum initium erectus, ab Auguſto Romam tranſlatus, & à Sixto V. terrâ erutus, ac in campo Flaminio erectus.

Florentinus, ex minoribus.

Heliopolitanus, juxta Matarcam vicum Cairo Ægypti vicinum, hodieque conſpicuus.

Lateranenſis, olim *Rameſſæus*, Thebis à Rameſſe Sothis Ægypti Regis filio, annis ante Chriſtum Natum 1297. excitatus, à Conſtantino Romam tranſlatus, tandem à Sixto V. erutus & in Campo Lateranenſi erectus.

Ludo-

Ludoviſius, qui olim *Saluſtius.*
Mahutæus, ex minoribus.
Medicæus, ſimiliter.
Monceriuſ ſeu Vaticanus, raſus.
Monticœlius, ex minoribus.
Pamphilius, in Foro Agonali (vulgò *Piazza Navona*) erectus: in quo Veterum Theologia, hieroglyphicis involuta ſymbolis, detecta e tenebris in lucem aſſeritur; nomen libri, auctore Athanaſiô Kircherô, Romæ editi A. C. 1650. *in Fol.*
Rameſſæus, vide *Lateranenſis.*
Saluſtius, idem cum Ludoviſio.
Seneſertæus, idem cum Flaminio.
Vaticanus, vide ſuprà Exquilinus.
Veranus, idem cum Barberino.

OBELISCUS, in medio Circi centro inter utraſque metas fuit poſitus: de quo vetus *Epigrammatis* Auctor *de Circenſibus*,

Et medius cunctis ſummus obliſcus abit.

Tres *obeliſci* verò ab una baſi ſurgentes in qualibet meta, ut ex nummis patet. Græci, οἱ δὲ τρεῖς ὀβελοὶ τὴν τρισύχην φύσιν δηλοῦσι, *Tres verò obeliſci triplicem naturam denotant.* *Caſſiodorus* ad tres Decanos refert, quos in ſingulis Zodiaci ſignis ſingunt Mathematici &c. Harum metarum Græci, qui ſub Imperio Conſtantinopolitano vixêre, in Circo ſuo deſcribendo non meminêre, quamvis pluſquam certum ſit & metas in illo fuiſſe; Sed nec metas circumiri in decurſione Circi, uſpiam memorant: circum Obeliſcum currere agitatores paſſim prodentes, qui obeliſcus in medio Circi meditullio erectus erat. Unde aliam rationem Circi Romani, aliam Conſtantinopolitani & Græcorum fuiſſe, patet, uti videre eſt ſuprà. Fuit autem *Obeliſcus* hic ſeu media Pyramis Soli dicata: ſicut in ſuperiore Circi parte ſupra obeliſcum, ad Euripum, tres aræ erant collocatæ, Saturni, Jovis & Martis; infrà verò ad eundem Euripum verſûs carceres, aræ itidem tres, Veneris, Mercurii & Lunæ. Unde ſeptem aræ in Circo circa quas ſeptem ſpatia conficiebant quadrigæ, διὰ τὸ τοσαύτας εἶναι τὰς τῶν πλανητῶν πόλους, quòd totidem eſſent planetarum curricula. Imò aræ illæ trinæ, cum triplici apice vel ſummitate, illæ ipſæ metæ erant, quas modò ὀβελοὺς *obeliſcos*, modò *βωμοὺς*, *aras*, Græci vocârunt. Sic medium etiam *Obeliſcum*, qui maximus & ſingularis erat, interpretati ſunt *aram Soli dicatam.* Lydus, Ἡ δὲ πυραμὶς ἡλίῳ, ἐπεὶ τοσοῦτος βωμὸς ἀρχαῖος ἐστι. Et paulo pôſt eam pyramidem ὀβελὸν tunc vocari tradit: Οὐ πάλαι δὲ τῆς ἱστορίας κίονα ... περὶ τὴν πυραμίδα. ... νῦν καλοῦσι, ὀβελίζοντο εἰ ... Porrò obeliſcis impoſitæ erant ſphæræ ſeu pilæ, non ova, ut quidam volunt: & ſcribit Plin. *loc. cit.* Manlium Mathematicum pilam apici Obeliſci addidiſſe, in Campo Martio, cujus vertice umbra colligeretur in ipſa pila: quam pilam πόλον liceat interpretari, ad ſimilitudinem πόλου γνωμονικοῦ, in quo gnomon erectus æquinoctia & ſolſtitia ſignificat ex umbrarum ratione &c. Qua de re vide plura apud Salmaſ. *Not. ad Solin. paſſim*, *imprimis p.* 907. *& ſeqq.* de *Obeliſcorum* verò ſupplicio infrà.

OBELUS, an quod ſit ut *βέλος*, i. e. *telum*: an ab ὀφέλλω, i. e. *augeo*, dictus quod ſit *auctus in longum*, propriè inſtrumentum coquinarium eſt: à cujus ſimilitudine virgula etiam quædam, quâ adulterina aut etiam perperam ſcripta jugulamus & confodimus, *obelus* dicitur: vel quòd *obelo* ſit ſimilis, vel quòd alia tanquam veru ſuperflua jugulat & confodit, Hieron. Iſidoro *in Origin. l.* 1. *c.* 20. Obelus *virgula eſt jacens, quæ apponitur in verbis & ſententiis ſuperfluè iteratis, ſive in iis locis ubi lectio aliqua falſitate notata eſt: ut quaſi ſagitta jugulet ſupervacua atque falſa confodiat. Sagitta enim Græcè* ὀβελὸς *dicitur*, ubi & figuram addit. Idem pergit, *Obelus ſupernè appunctatus ponitur in iis, de quibus dubitatur, utrum tolli debeant, nec ne ---- Aſteriſcus cum obelo: hâc propriè notâ Ariſtarchus utebatur in iis verſibus, qui non ſuô locô poſiti erant. --- Diple* ἀντιστρεφὸν *interponitur, ad ſeparandas in Tragœdiis vel Comœdiis periodos ---- Verſa obeliſmena, quoties ſtrophe & antiſtrophe infertur. Adverſa cum obelo ad ea ponitur, quæ ad aliquid reſpiciunt --- Diple ſupernè obelata ponitur ad conditiones locorum, ac temporum perſonarumque mutatas --- Recta & adverſa ſupernè obelata ponitur finitâ ſuô locô monade, ſignificante ſimilem ſequentem quoque eſſe --- Ceraunium ponitur, quoties multi verſus improbantur, nec per ſingulos obelantur* &c. Itaque culpæ nota ut plurimum *obelus* erat, unde Quintiliano *l.* 1. *c.* 4. *Cenſoria virgula* dicitur: cujus locô Græcorum *Theta* nonnunquam adhibitum eſt, *nigrum* proin Perſio dictum *Sat.* 4. *v.* 12. Hinc phraſes *Obelô conſigere*, i. e. *ſectionem tanquam adulterinam rejicere*, Græcè ὀβελίζειν. Sic Homeri verſus, quos νόθους, i. e. *ſpurios* putaret, ὠβέλισε, *confixit*, Ariſtarchus: cui Zenodotum jungit Auſonius *Praf. in Ludum VII. Sap.* & *de Profeſſ. Burdigal. Carm.* 12. Eoſdem intelligit, cùm *Ep. ad Urſulum* ait,

Quique ſacri lacerum collegit corpus Homeri,
Quique notas ſpuriis verſibus appoſuit &c.

Vide plura hanc in rem apud Fortunium Licetum *de Lucernis l.* 6. *c.* 48. ubi multa de *Chriſimo* Veterum, & ſuprà ubi de *Critice.* ac *Notis.* Sed & *obeli* vel *obeliſci*, inter Martyrum tormenta, memorantur, *in Paſſione Tharaci & Socior. Interrog.* 3. *Præſes dixit*, Obeliſcos *incendite, & ad ejus ponite axillas.* Ferrei enim erant, vel ex alio metallo, & candefacti axillis infigebantur, ut hîc: vel dorſo, vel ſuris, vel inter digitos etiam, ut *ibidem* videre eſt. Quô genere tormentorum excruciatæ olim quoque filiæ Dionyſii Tyran. & Benjaminus apud Perſas, uti Epiphanius docet *Tripartita l.* 10. *c.* 23. hodieque Turcæ utuntur. At apud Euſebium *Hiſtor. Eccl. l.* 4. *c.* 14. *obeliſci* Martyribus locô pulvinorum ſubjici ſoliti teſtæ ſunt & acuti lapides, de quibus infrà: plura verò de hoc barbaræ crudelitatis genere, vide apud Caſp. Barthium *Animadverſ. ad Papin. Statium Theb. l.* 5. *v.* 597. Hinc *Obelus*, quod vide.

OBERBARTAVIA, oppid. Curlandiæ, inter Duolinum & Heligonem oppid. ejuſdem Ducatus.

OBERBRUNNA, Germanicè *Oberbrunn*, caſtrum Germaniæ, in Palatinatu, ſub proprio olim Comite, ex familia Leiningenſi ſeu *de Linage*, dictâ Weſterburgicâ. Huic enim cùm *Leiningenſis* titulum attuliſſet Margaretha Landgravii Leiningenſis filia, Reinhardo Weſterburgico nupta: horum filii Reinhardus & Cuno A. C. 1471. à Palatino Comite ob Mariem dicuntur inveſtiti. Hæc in duos nunc ramos diſpeſcitur, *Weſterburgium* & *Leiningenſem*, quorum poſterior iterum in duos abiit ſurculos, *Oberbrunnenſem* & *Grunſtadenſem*, è quibus prior exaruit. Auctor ejus fuit Ludovicus Comes *de Leiningen* & *Weſterburg*, qui obiit A. C. 1598. Pater ex Bernardina Lippia (filiâ Bernardi Comitis) Ludovici Emiconis Comitis Leiningenſis & Weſterburgii in *Oberbrunn*, extincti A. C. 1634. Quô & Eſtherâ Eberſteniâ (filiâ Joh. Jacobi Comitis) genitus Johannes Ludovicus, defunctus A. C. 1665. ex Sibylla Chriſtina Wiedenſi, ſuſcepit Eſtheram, Luiſam Chriſtinam (natam 1656.) & Joh. Fridericum (denatum 1659.) Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobil. Part.* 2. *p.* 75.

OBERSTENIUM, Germanicè *Oberſtein*, caſtrum Germaniæ, olim ſub Comite proprio, ex Familia Falckenſtenia, aliàs etiam *à Dhun* cognominatâ. In hæc enim cùm primus Wirichius feudum Falckenſtenium, à Lotharingiæ Duce, per ſubinfeudationem obtinuiſſet, A. C. 1458. ejus nepos, avo cognominis, è tribus filiis tres lineas ſevit, *Falckenſteniam*, è Johanne primogenito; *Oberſteniam* è Sebaſtiano; & lineam *in Bruch* ſeu *Broich*, è Philippo natu minimo, cujus pronepos Wirichius ultimus nunc marium, ſupereſt. Et quidem mediam quod attinet, Philippus *de Daun* Comes *Falckenſtein* & *Oberſtein*, ex Anna Comite Sylvarum *in Kirburg*, genuit Wirichium *de Daun* Comitem *de Falckenſtein* & *Oberſtein*, maritum Margaretæ Leiningenſis. & ex ea patrem Melchioris *de Daun* Comit. *de Falckenſtein* & *Oberſtein* quô & Margarethâ Virnenburgiâ (filiâ Johannis Comitis) genitus Wirichius II. *de Daun* Comes *de Falckenſtein* & *Oberſtein* ex Irmgardi Saynenſi (filia Sebaſtiani Comitis *in Sayn*, extincti A. C. 1498.) ſuſcepit Sebaſtianum *de Daun* Comitem *de F.* & *O.* fratrem medium Johannis & Philippi prædictorum: quô & Eliſabethâ Comite Sylvarum ac Rheni (filia Philippi Franciſci Comitis & Mariæ *Ægyptiacæ* Oetingenſis) natus Philippus Franciſcus, junxit ſibi Eliſabetham Salmenſem (filiam Werneri Comitis Salmæ & Reiferſcheidii, qui deceſſit A. C. 1619.) atque ex ea progenuit Franc. Chriſtophorum (qui obiit A. C. 1636.) Lotharium (extinctum ...) & Mariam Sidoniam (uxorem primò Adami Philippi Comitis *Cronbergici*, exin Hermanni Fortunati Marchionis Badenſis, atque ex hoc matrem Phil. Balthaſaris & Mariæ Eleonoræ Sophiæ Joh. Franc. Deſiderato Principi Naſſoviæ nuptæ, Matrem, defunctam A. C. 1664.) omnes *de Daun Comit. de Falckenſtein & Oberſtein* &c. *lin. Oberſteiniana.* Idem *Part.* 3. *p.* 22. Sed & idem Equeſtris familiæ nomen fuit, è qua memoratur Andreas *de Oberſtein* Eques A. C. 1322. Eam clauſit Wolfgangus Erneſtus Canonicus Moguntinus, Wormatienſis & Spirenſis, extinctus A. C. 1663. cujus ſoror fuit Roſina, Georgii Philippi Greiffenclau *de Volraths* Baronis uxor, ducta A. C. 1650. extincta A. C. 1658. quorum Majores ab aliquot ſeculis idem exhibet Spenerus *Part. ead. p.* 44.

OBERTUS, vel *Hobertus Giſlanius*, Gueldrus, Philoſophiam Argentinæ docuit: dein Juris Profeſſor Ingolſtadii, alibique, gratus fuit Rodolpho 2. Imperatori, ejus Conſiliarius factus. Scriptis editis inclytus: obiit Pragæ, A. C. 1609. ætat. 70. Vide Valer. Andr. *Biblioth. Belg.* & in voce *Olbertus*, it. *Hubertus.*

OBERTUS de Orto, Conſul Mediolanenſis, compoſuit librum ſecundum & tertium Feudorum, ut tradit Cujacius *l.* 1. *Feudor. in princ.*

OBESI, apud Spartanos olim infames habiti, propter jactatum ſenarium,

Παχεῖα γαστὴρ λεπτὸν οὐ τίκτει νόον.

Vide Chabotium ad Horat. *l.* 2. *Sat.* 2. ut & ſimile quid de Gallis & Iberis, infra ubi de Veter. *Zonis.* Hinc *obeſitati* minuendæ remedia adhibita paſſim occurrunt, inter quæ aceti uſum eximium oſtendit, exemplô Vitellii Ducis Itali, Jac. Balde *Præfat. in Satyr.* quâ *Macres* extollit. Prudenter etiam excuſit Leo Byzantius apud Philoſtratum *in Sophiſtis*; laudatque inſuper idem Balde aliâ *Satyrâ.* Imò non alium ſibi Regem Gordii olim voluêre, quàm *obeſum* & præpinguem, quòd ex corporis mole animi indolem dijudicarent, teſte Alex. ab Alexandro *Genial. Dier. l.* 4. *c.* 23. &c.

OBICES ferrati portarum, apud Amm. Marcellin. *l.* 21. qui Græcis σιδηροδέτοισι μοχλοῖς, iidem ſunt cum *clauſtris*, quæ *foribus praducta* dicit *Germanicus*, *in paraphraſi* Arati, ubi de ſidere Caſſiopeæ,

Qualis ferratos objicit clavicula dentes.
Succutit & foribus praducti vincula clauſtri.

Aliter Græcis recentioribus ὀχεῖς σιδηροῖ, σιδήρια, κανόνες, vide infrà *Veruculum*; & unâ voce *βάλανοι*: ſed ex ratione Veter. aperiendi claudendique diverſos fuiſſe conſtat. Βάλανος enim, ut nomen indicio eſt, ferrum fuit glandis facie [illegible] cavum, quod in foramen ſeræ, h. e. lignei vectis, τοῦ μοχλοῦ immittebatur, & ſic ſeram committebat januæ, ut niſi extractô eô removeri & revelli non poſſet ſera, nec janua aperiri. Ita autem in ſeræ foramen incidebat *βάλανος*, ut totus lateret, nec erui inde poſſet vel extrahi, niſi immiſſô aliô ferrô oblongô, quod in cavitatem *βαλάνου* ita inibat, ut eam evelleret ac ſurſum traheret; *βαλανάγρα* hinc dictum. Atque hæc fuit clavis. Sed nec *βάλανος*, nec *βαλανάγρα*, locum habebat, niſi in his foribus, quæ ſerâ vel vecte ligneô tranſverſô firmabantur, quem μοχλὸν Græci dicebant, Latini *Seram*: unde *obſerare* & *reſerare*. Ita verò ſolebant muniri primæ domus januæ, quæ in publicum aperiebantur, ut & urbium portæ. Ovid. *l.* 1. *Amor. El.* 6. *v.* 24.

Excute poſte ſeram.

Interiorum autem conclavium & æcorum fores, aliô munimine firmatas fuiſſe, veriſimile eſt. Terentius certè in *Eun. Actu* 4. *ſc.* 5. *v.* 25.

v. 25. de prima janua, *Oſtium obſera intus*, i.e. obdito ferro oſtium intus occlude, μοχλῶσαι τὰς θύρας ἔνδοθεν; oſtium enim veniebat oppugnatum miles. At de conclavi vel thalamo dicit in *Pan. Aſin.* 2. *ſc.* 5. *v.* 55. *peſſulum oſtio obde*, ferreo obice, occluſiſſe intus ſignificans. Cujuſmodi obices ferreos, quibus interiorum membrorum domus fores occluduntur, duos ferme ſingulis foribus addebant, ut hodieque moris eſt, in ſuperiore parte unum, in inferiore alterum. Inde apud Plautum *Aulular. Act.* 1. *ſc.* 2. *v.* 26. *Oſtium intus ambobus claude peſſulis:* quod de ſera vel vecte ſive repagulo ligneo non poteſt accipi; nec enim duabus ſeris januas muniri moris erat. Sed & alios, præter peſſulos tales, *obices* ferreos affixos habuére conclavium fores, qui immiſſâ forinſecus clave removerentur ac ſuccuterentur. Quod ſatis oſtendit Homerus, de Penelope thalamum ædium intimum ultimumque aperiente, in quo pretioſa quæque cimelia recondita erant. *Od.* 21. *v.* 47.

Ἐν δὲ κληῗδ' ἧκε, θυρέων δ' ἀνέκοπτεν ὀχῆας
Ἄντα τιτυσκομένη.

Immiſſâ, inquit, *clave forium* obices *ſuccuſſit ac repulit*. Nullus enim hic μοχλὸς ſive vectis ligneus, ſed ὀχῆες, h. e. *ferrei obices* ſive peſſuli, ac veruculi; quos clavis ἀνακόπτει, h. e. *ſurſum quatit ac repellit*, longè aliter quàm βαλανάγρα aperiens, quæ in βάλανον immiſſa ſurſum trahendo eam eximebat, quod ἐξεσπάσθαι dixit Æneas &c. Diverſi itaque generis clauſtra ſeu *obices* forium fuére, prout & diverſæ aperiendarum forium rationes excogitatæ ſunt. Lignea clauſtra quædam extitére, quibus in tranſverſum obductis fores firmabantur: Latini *ſeram*, uti dictum, item *vectes* & *clauſtra*, Græci μοχλὸν & κλεῖθρα appellavére; in quibus βάλανοι & βαλανάγραι, quarum multus apud Veteres uſus, habuére locum. Et hæc communis forma olim clavium obicumque fuit: Alia ſolertior fuit methodus per claves Laconicas, quæ totæ intra clauſtrum immerſæ latebant, quæque inſertæ clauſtro & ſurſum cum impetu levatæ ſuccutiebant repagula ac dejiciebant. De quibus *Auſonius*,

——— *Sic qualem Caria quondam*
Noverat intrantem per clauſtra tenacia clavem.

Vide pluribus hac de re diſſerentem Salmaſ. *ad Solin. p.* 925. & *ſeqq.* ut & *hic paſſim.*

OBITUS, in Eccleſ. Romana, Anniverſarium, dies *obitûs* quotannis recurrens, officium Eccleſiaſticum: Gallis vulgò *Obit. Charta* Wilhelmi Betunienſis Domini A.C. 1197. in Tabulario Monaſterii S. Bertini: *De cujus eleemoſynæ largitione, ſeptem ſpeciales obitus, videlicet* Obitus *meus & uxoris meæ ----- ſingulis annis fieri debent*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Hinc *Obitarium* vel *Obituarium*. Vide ſupra *Necrologium.*

OBIUS, aliàs *Carambucis*, fluv. Moſcoviæ ampliſſimus, qui è *Kitayſko* lacu exiens, & à Meridie in Septentrionem tendens, Europam ab Aſia ſeparat; & per Tartariam Moſcovliticam fluens, receptis Portacâ, Salâ, & Tobolii, aliiſque fluv. 6. oſtiis in Oceanum Glacialem ſe exonerat, inter Obdoram & Samojedam provinc. Alius Æthiopiæ fluv. Latinis *Raptum*.

OBLATA, apud eoſdem, panis eſt ad ſacrificium, ut ajunt, *oblatus*, *hoſtia nondum conſecrata*. Car. du Freſne *Gloſſ.* Solebat nempe, apud Veteres panis ac vini copia à fidelibus ſpontaneâ liberalitate conferri, atque ex collatitia dape S. Cœna inſtrui. Unde *oblationis*, & *oblatarum* & *ſacrificii* poſtmodum nomina. Hinc Leo IV. Pontifex Romanus de *Cura Paſtorali* & Ratherius Veronenſis *in Synodica p.* 261. *Calicem &* Oblatam *rectâ cruce ſignate, i.e. non in circulo & variatione digitorum, ut plurimi faciunt, ſed ſtrictis duobus digitis & pollice intus incluſo, per quod Trinitas innuitur* &c. Confectas illas proceſſu temporis ferro calido modicâ figurâ, & ut ait Ernulphus Roffenſis, *in forma nummi*, probat idem Car. du Freſne ex nummis aliquot Regum Francorum primæ ſtirpis, quos deſcripſit Bouterouis. Liber *Ord.* S. Victorienſis MS. *c.* 20. *Similiter hoſtias de frumento electo & puriſſimo in alba faciat* (Sacriſta) *in loco mundiſſimo linteis cooperto, cui duo fratres ſubminiſtrent, ne aliud quàm ipſas hoſtias tractare cogatur: quorum unus ignem ſollicitè faciat, alter verò inſtrumentum ferreum ad coquendas hoſtias teneat.* Ut porrò *Oblata* iſtiuſmodi ex grano puriſſimo, ab ipſis Monachis, cum ſtatis ceremoniis & precationibus in *ferramento charactérato* fieri ſolitæ ſint, pluribus proſequuntur Udalricus *Conſuetud. Cluniac. l.* 3. *c.* 13. & Anſelmus Epiſcop. Havelberg. *Dialogor. l.* 3. *c.* 18. Super pectus defunctorum poni conſueviſſe, docet Anonymus in *vita* S. Cuthberti Epiſcopi Indiſfarn. *l.* 4. *c.* 13. *Poſtquam ergo Cuthbertus Epiſcopus ---- abiit in viam patrum, à navigantibus ad Inſulam noſtram delatus, toto corpore lavatò, capite ſudario circumdato, oblatis ſuper ſanctum pectus poſitis, veſtimenta ſacerdotalia indutus, in ſepulchro lapideo depoſitus eſt* &c. Atque hinc *Oblata* nomen inditum pani tenuiſſimo, ex farina & aqua confecto, adque ignem ferreis pralis toſto, Gallis *Oblés* & *Oblie*: quam vocem Caſaubon. *ad Athen. l.* 2. *c.* 25. ex Græco Ὀβελίας, i.e. *panis veru vel ferro toſtus* deducit. Cujuſmodi *Oblatarum*, vel *Oblatum* meminit, Udalricus *Conſuetud. Cluniac. l.* 1. *c.* 49. *In Quinquageſima, quia de cætero nec caſeum nec ova comedimus, poſt veſperas ad cœnam de ipſis ovis coctis in pipere habemus generale, quod toto anno amplius non contingit ut aliquid eâ vice habeamus, præter ſolum panem, & ſi fortè ſunt in promtu cruda poma vel ea quæ in ferramento charactérato de conſperſione farinæ tenuiſſima ſiunt & ab hominibus Romana lingua, Nebula, à veſtratibus appellantur Oblata.* Monaſtic. Anglican. Tom. I. p. 149. *Item ſingulis diebus Dominicis, in Quadrageſima, dimidium prabendarium frumenti de granario ad Oblatas ad cœnam: & dimidium ſimiliter in Cœna Domini ad idem.* Ib. p. 319. *In craſtino omnium Fidelium, in quibus Oblatæ ad cœnam deferuntur, mittit Eleemoſynarius ſingulis eorum, ſicut ſingulis Monachis apponi ſolet, i. e. quatuor oblatas.* In hebdomade porrò Paſchali, etiam in Meridie, vinum & *Oblatas* dari conſtituiſſe S. Gallum, memorat Burchardus *de Caſibus ejus c.* 6. In vigilia Aſcenſionis Clericis Pariſienſibus, præter panes, qui *Eſchaudati* dicti & vinum, tradit Odo de Sullaco Epiſcop. Pariſin. apud *Car. du Freſne*. Etiam in XII. præcipuis ſolennitatibus, omni horâ prandii, præter placentas, *Oblatas* iſtiuſmodi cum aliis bellariis ad cœnam miniſtrari conſueviſſe, diſcimus ex *Chron.* Abbat. Gemblac. *p.* 534. &c. Sed & *Oblies* (corruptè) ſeu *oblata* etiamnum appellantur, quæ in quibuſdam Eccleſiis, in Feſto Pentecoſtes, inter Miſſæ majoris ſolennia, cum ſtupis ardentibus, de ſupremis voluttonibus ſparguntur in Populum. Etiam *oblia* dictæ, *oblatarum* ſeu panum tenuiſſimorum præſtationes, quæ certis diebus fiebant Dominis à vaſallis ſubditiſque ſuis, quæ poſtea in tenuem & puſillam pecuniæ quantitatem evaſerunt. Gallis *Droit d'oublie. Idem.* Vide quoque ſuprà in voce *Nebula*. Spelmanno *Oblata*, ſunt panes azymi, quos olim in Eccleſia offerebant Chriſtiani cum ἀγάπαις; quos ſi conſecrabant, *Hoſtiæ* vocabantur. Earum frequens apud Alamannos, ſed in uſum profanum, confectio. Naogeorgius *l.* 4. *agens de ritu celebrandi feſtum Aſcenſionis: Poſt hæc*, inquit, *dejicitur panis, quem barbara turba nuncupat* Oblatas, *cui ſeſe ſtatim admiſta miſcent pueris: finiunt magnô omnia riſu.* Vide Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

OBLATI, in Eccleſia eadem, dicti infantes ac puerull, quià Parentibus Monaſteriis in Monachos attondendi offerebantur, divinoque cultui conſecrabantur, ita ut ætatem adultiorem conſecutis inde diſcedere non licuerit, quod ſi feciſſent, pro Apoſtatis haberentur. Id ex Regula Benedicti *c.* 59. arceſſitur, ubi ita legitur: *Si quis fortè de Nobilibus offert filium ſuum Deo in Monaſterio, ſi puer minori ætate eſt, parentes ejus faciant oblationem, quam ſuprà diximus. Et cum oblatione ipſam petitionem & manum pueri involvant in palla Altaris, & ſic eum offerant. De rebus autem ſuis aut in præſenti petitione promittant, ſub jurejurando, quia nunquam per ſe, nunquam per ſuffectam perſonam, nec quolibet modo ei aliquando aliquid dent, aut tribuant occaſionem habendi: vel certè ſi hoc facere noluerint, & aliquid offerre volunt in eleemoſynam Monaſterio, pro mercede ſua, faciant ex rebus, quas dare volunt Monaſterio, donationem, reſervato ſibi, ſi ita voluerint, uſu fructuario. Atque ita omnia obſerventur, ut nulla ſuſpicio remaneat puero, per quam deceptus perire poſſit, quod abſit, quod didicimus. Similiter autem & pauperes faciant. Qui verò ex toto nihil habent, ſimpliciter petitionem faciant & cum oblatione offerant filium ſuum coram teſtibus.* Addit Lanfrancus, *puerum factâ priùs ſibi coronâ, manibus portare hoſtiam & calicem cum vino poſt Evangelium Sacerdoti, qui Miſſam celebrat*; tum verò à Parentibus offerri, eâque oblatione à Sacerdote ſuſceptâ, parentes manus pueri involvere in palla, quâ Altare coopertum eſt, & cujus pars anterius pendet, deinde ab Abbate ſuſcipi. Quam rem explicatiùs enarrat Udalricus *Conſuetud.* Cluniac. *l.* 3. *c.* 8. Sed etiam in cunis *oblati* fuére infantes; Cujuſmodi *oblationis* Formulam habemus apud Yepezium *Tom.* 7. *Chron. Ord. S. Benedicti* & Martinezium *in Hiſtor. Pinnat. l.* 3. *c.* 21. ubi de Sanctio Ramirezio Rege Aragonum, *Vos igitur*, Confratres mei, *de Sancto Pontio, miſeremini amantiſſimo filio meo Ranimero; quem dono & offero Deo & prædicto cœnobio, eâ videl. devotione & fide, quâ obtulit Abraham filium ſuum & Anna Samuel filium ſuum Sacerdoti Eli, in conſpectu Dei, quatenus in Templo Dei ſemper deſerviat, atque ejus exemplo & vitâ ac doctrinâ proveratus, nec non precibus prædicti filii mei ac veſtri, adjutus valeat pervenire ad æternis Paradiſi gaudia.* Iſtiuſmodi autem puer *oblatus*, ut ex dicta Benedicti regula patet, omni Parentum ſucceſſionis ſpe privabatur, ne ad ſeculum rediret, & reverà exhæredari jubebatur: quod diſertè docent verba oblationis, apud Richardum Monachum Eremi S. Mariæ in Helvetia, ubi Parens, *Promitto*, inquit, *per viventem in ſecula, quia nunquam do illi hæreditatem ſuam, aut aliud quidquam: ſed exhæredo illum* &c. Licebat tamen Parentibus Monaſterio aliquid in eleemoſynam, *pro mercede ſua*, i. e. exponente Car. du Freſne, in ſpem divinæ remunerationis offerre, quod fermè ſemper factum iſtiuſmodi Oblationum formulæ docent. Sed & pueros, iſtius Parentum oblationis vi, ita Monaſterio fuiſſe alligatos, ut ab eo recedere, & ad ſeculum reverti neutiquam iis licuerit, ex laudato *cap.* colligitur. Quod etiam de Sanctimonialibus *oblatis*, ſtatuit Lanfrancus *Ep.* 32. Unde Concilio Matiſconenſi 1. *c.* 12. ſi qua poſt aliquod tempus inde egreſſa conjugium contraxiſſet, *uſque ad exitum cum ipſo, qui ſe hujuſmodi conſortio miſcuerit, communione privata*, legitur. Aliud de *Oblato* Monaſterium relinquente, habes apud Petr. Damianum *l.* 1. *Ep.* 9. *p.* 29. Vim tamen hanc à Parentibus liberis illatam improbant plerique, atque in iis (ut omittam *Novellam* Majoriani Imperator. de Sanctimonialibus) Gaudentius Epiſc. Brixienſis *tract.* 8. *Imperare quidem perpetuam continentiam non poſſunt* (Parentes) *quia res eſſe noſcitur voluntatis* &c. Quod fortè cauſæ fuit, cur in Concilio Aquiſgranenſi fuerit cautum *can.* 36. ut pueri oblationem à Parentibus factam, *tempore intelligibili*, i. e. cum ad diſcretionis ætatem perveniſſent, confirmarent. Imò non defuére, qui ſimoniæ damnarent eam exactionem, quam Monachi faciebant, pro ſuſceptione puerorum in Monaſteriis, quam vetant præ cæteris Capitulare II. A.C. 789. *c.* 16. & Capitul. Francofurdienſe A. C. 794. *c.* 14. uti habet Car. du Freſne apud quem plura hanc in rem vide in *Gloſſar.* De infantibus verò à Parentibus Deo oblatis in V. Teſtam. Iſaaco, Simſone, Samuele ſuprà, in voce *Naziræus.*

OBLATI Curiæ dicebantur, ut cui naturales eſſent natis per oblationem Curiæ legitimarentur §. *ſi igitur in Auctor. ut lib. mod. nat. eff. ſui*, cùm priùs hoc idem Theodoſius ſtatuiſſet. Cùm enim Curialium Ordo ampliſſimus, olim tam in municipiis, quàm Coloniis, ad peſſimam conditionem eſſet redactus, temporibus Leonis & Majoriani, idque propterea, quod cum inter

alia

alia onera hoc quoque [illegible] , ut tributa omnia exigerent, ita ut [illegible] non poſſent [illegible] , [illegible] pro [illegible] . [illegible] & [illegible] exigerent [illegible] , [illegible] , ut [illegible] per *oblationem Curiæ* [illegible] . Aſſuband. *ad tit. [illegible] de Nat. [illegible] autem.*

OBLATI Monaſteriorum , *qui ſe ac ſua , vel maximam partem [illegible] , [illegible] Monaſterio [illegible] tradere ſolebant*, ut [illegible] Bonifacii VIII. A. C. 1296. apud Waddingum. Conc. de [illegible] c. [illegible] *Hi autem de illis Conſtitutio [illegible] , qui [illegible] in ſeculo, [illegible] ſunt [illegible] , [illegible] tamen [illegible] , [illegible] , [illegible] , [illegible] , [illegible] .* Atque hi [illegible] , qui *Donati*, [illegible] nuncupati , quod ſe totos & bona ſua Monaſteriis *donarent* ac *offerrent*. Ait autem Petrus de [illegible] , [illegible] *Profeſſionem* & *Oblationem* . [illegible] eſſe [illegible] , [illegible] & [illegible] eſſe perſonæ, rei vel rerum [illegible] vel loco religioſo factam oblationem. Atque ea *Profeſſionem* intelligit propriam eſſe Monachorum , cùm *Oblati* ex ipſa oblatione admiſſi , nullâ prævia probatione factâ , tantummodo [illegible] profeſſione , in *Oblatorum* & *Donatorum* ordinem reciperentur. Quidam tamen Monaſteriis, cum bonis ſuis [illegible] , [illegible] parte aliqua , ita ſe offerebant , ut Monachicam vitam amplecterentur & ad profeſſionem admitterentur, [illegible] in poſterum Monachi [illegible] : cujuſmodi oblationis formulam exhibet *Bollandus*, *[illegible] Deo & D. [illegible] membris ſe intra manus [illegible] Patris D. [illegible] , [illegible] Eccleſia, & [illegible] & [illegible] , [illegible] & promittens & [illegible] , [illegible] & [illegible] , ſecundum Regulam [illegible]* &c. [illegible] eorum , qui Monaſteriis ſeſe [illegible] , exhibet [illegible] Petrus [illegible] *[illegible]* p. 500. [illegible] verò ea conditione ſeſe Monaſteriis offerebant , ut in ordinem Monachorum admitterentur , [illegible] , ac interim *Donatorum* & [illegible] vice haberentur : Sed id poſtremum [illegible] . Notitia , quod [illegible] docet *Charta* ex Tabulario Regiæ Provinciæ deſcripta à Car. du Freſne, cujus initium : *Notum ſit omnibus præſentibus & futur. quod anno Dom. Incar. 1209. menſe Decembris, ego [illegible] D. G. [illegible] , [illegible] quondam [illegible] [illegible] - - dono animam meam & corpus meum ---- Domini Militiæ Templi, [illegible] , quod ſi ad religionem venire voluero , ad religionem Templi veniam & non ad aliam --- Si verò in ſeculo me [illegible] contigerit , in Cimiterio Domus Templi ſepeliar. Promitto equidem dare [illegible] Domui Templi & Fratribus ad obitum meum ---- equum meum & duas alias equitaturas & omnia arma mea [illegible] , lignea & ferrea , quæ uni Militi ſunt neceſſaria , & 100 marcas argenti. Præterea, [illegible] , ſingulis annis ad Feſtum Nativitatis Domini præfatæ Domui Templi & Fratribus 100. ſol. Gud. pro recognitione hujus donationis dare promitto ---- Et nos [illegible] F. de [illegible] Magiſter , cum conſilio & [illegible] Fratris W. Catelli & aliorum Fratrum , recipimus vos ---- in DONATUM & confratrem noſtræ Domus & in univerſis beneficiis , quæ in Domo Templi ſunt vel fient uſque ad finem citra mare , vel ultra, bonum vobis concedimus participium* &c. Ea autem *Oblatorum* & *Donatorum* erat conditio , ut ex familia Monachorum cenſerentur , Abbati obedientiam profiterentur & victum veſtitumque ab iis conſequerentur ; cùm videl. in Monaſteriis degerent ac deſervirent. Quo in ſtatu etiam habitum formâ & colore diverſum à Monachorum [illegible] veſte deferebant. Nonnunquam verò Monaſteriis ac Eccleſiis [illegible] , donabant ac mancipabant, ut [illegible] ac eorum progenies pro ſervis Eccleſiæ deinceps haberentur, [illegible] ingenuitate ac libertate. Cujuſmodi *Oblationis* in Tabulario Vindocinenſi *Chartam* [illegible] , idem Car. du Freſne exhibet : *Cùm ſit omni carnali ingenuitate generoſius extremum quodcunque Dei ſervitium ---- ego Raynaldus ---- cùm me ab avis & atavis naturaliter liberum [illegible] humana [illegible] ---- ſpontanea meâ voluntate meipſum , [illegible] liberos , in ſervitium trado S. Trinitatis & Fratrum [illegible] , reputans me ab [illegible] die manere , ſicut unum quempiam de ſervis eorum , ad faciendum de me & rebus meis , quidquid eis ſalvâ [illegible] placuerit ---- pro ſalute animæ meæ* &c. Atque tum [illegible] ſignum , *quatuor denarii* offerebantur. [illegible] *Oblati* tales *Servi de quatuor nummis* appellati videntur. [illegible] autem fortean hi quatuor nummi ſeu denarii cenſum [illegible] denariorum , qui quotannis penſitari ſolebat , ab ejuſmodi ſervis & *Oblatis* Eccleſiaſticis , uti colligere eſt ex Joh. Roberto in *Hiſtor. S. Huberti* &c. Præterea ſervitutem hanc Eccleſiaſticam ſubeundi alius quoque ritus erat , *collo ſcil. campana* [illegible] : Ita enim *Raynaldus ---- obtulit Deo & S. Trinitati omnia ſua atque ſemetipſum ad ſervum --- Quod priuſquam fecit , in Capitulo , ac deinceps ſtatim in Monaſterio* (Vindocinenſi) *[illegible] juxta morem collum ſuum chordâ ſigni ----* A. C. 1039. in *Charta* alia ejuſdem Tabularii. Imò *Charta* 440. [illegible] quidam , loco eidem S. Trinitatis ſe in ſervum tradituros , in facti memoriam , utroque ritu defunctus legitur , & *quatuor* denarios de *capitagio* ſuo , *ſicut mos erat ſervientibus talia facere , ſuper Altare Dominicum prædicti loci imponens , funem quoque ſigni collo ſuo devotè circumplicans, chartam ſcribi iſtam poſtulavit* &c. Sed & [illegible] quandoque Eccleſiis & Monaſteriis ſeſe offerebant & donabant ſub annuo cenſu , ut libertatem & ingenuitatem non dimitterent, imò eam diſertis & expreſſis verbis retinerent : Quem in rem vide [illegible] apud Car. du Freſne laudatum in *Gloſſar.* De jure verò Regum Franciæ ponendi *Oblatos* in Monaſteriis , vide Chopinum *de Sacra Polit. l.* 2. *tit.* [illegible] n. 12. 13. 14. 15. & *tit.* [illegible] *num.* 14. 15. Cauſas ejuſmodi *Oblationis* ſuggerit *Capitul.* Caroli M. *l.* 1. *c.* 119. *Liberorum hominum, qui ad ſervitium Dei ſe tradunt, [illegible] , quam [illegible] , ſeu [illegible] [illegible]* &c.

OBLATIO, Hebraice מנחה , una ex tribus primariis Sacrificiorum Vet. Teſtam. ſpeciebus , è frugibus erat , conſtabatque è [illegible] , cui [illegible] oleum , addebanturque thura & ſal. Unde accepta [illegible] , cum [illegible] thure , adolebat Sacerdos Jehovæ , [illegible] . Levit. c. 2. v. 1. 2. propter quæ cum thure , *Mincha* [illegible] *Oblatio* , gratiſſimum Deo erat *[illegible] memoriale.* [illegible] autem erat [illegible] *mel*, [illegible] , Levit. c. 2. v. 11. quod [illegible] , [illegible] , cumque [illegible] ad ſacrificia uterentur. [illegible] contrarium [illegible] voluiſſe A poſtolus verò ad [illegible] Corinth. *c.* 5. *v.* 7. 8. [illegible] contra [illegible] Levit. *c.* 2. *v.* 13. quod [illegible] [illegible] , & ſacrificia noſtra [illegible] & [illegible] eſſe [illegible] Deo [illegible] eſſet. Numer. *c.* 18. *v.* 19. & 2. Chron. *c.* 13. *v.* 5. [illegible] Vide Coloſſ. *c.* 4. *v.* 6. Epheſ. *c.* 4. *v.* 29. & Matth. *c.* 5. *v.* 13. &c. Aliquando verò vox in genere pro *Sacrificio* , [illegible] . In Novo Teſtam. [illegible] , poſt ſemel *oblatum* DOMINUM noſtrum , unum ſubluto ſuperſtite , ex ad Hebr. *c.* 9. *v.* 12. [illegible] , in Liturgiis antiquis & apud Patres , τὰ δῶρα vel τὰ ἅγια δῶρα , appellantur *Oblationes* panis & vini , [illegible] , in Eccleſia veteri [illegible] offerri : è quibus ad conſecrationem , in uſum Euchariſtiæ , [illegible] , [illegible] , [illegible] , [illegible] . [illegible] , in [illegible] , τὰ ἅγια δῶρα vel τὰ [illegible] δῶρα aut [illegible] τὰ δῶρα , vel τὰ ἅγια , pro ipſo corpore [illegible] , [illegible] , vel propter jam factam conſecrationem , [illegible] . Nam in Liturgia Chryſoſtomi [illegible] , [illegible] Sacerdos in prece [illegible] : [illegible] , *Ita, ut à me peccatore & indigno ſervo tuo, hæc dona tibi offerantur.* Ubi per *dona* quid intelligat, declarant ſequentia. [illegible] , *Tu Chriſte idem es qui offers & qui offerris.* Commemorationem enim [illegible] Chriſti [illegible] , in cruce *oblati* , vocabant *Sacrificium* , & aliquando *Sacrificium commemorationis* , aliquando *Sacrificium corporis Chriſti* , ut infrà videbitur. Igitur τὰ δῶρα etiam , ſive ante conſecrationem , ſive poſt , pro ipſo corpore Chriſti myſtico , quod dicebatur *offerri* per commemorationem veræ illius *Oblationis* ſemel factæ , uſurpantur Patribus. Inde [illegible] , ut *Dona* acciperent , pro ipſa cœna Domini. Idem namque eſt [illegible] apud Patres , [illegible] , *& participare S. Cœnæ.* Atque hæc locutio ita fuit in Eccleſia Græca uſu trita , ut Balſamon [illegible] *Can.* 10. Concilii Carthagini vocem & [illegible] fidelium notam , *Euchariſtia* , per illam interpretetur : [illegible] , inquiens , [illegible] , in qua appellatione quantum lateat ſignificationis occultæ , declarat Nicol. Cabaſilas *Expoſ. Liturg. c.* 2. Sed & alias ob cauſas Sacramentum hoc *Donum* dixêre Patres , quas congerere hic inſtituti non eſt noſtri. Dicam ſaltem , & Regenerationem , & Baptiſmum quoque , imò ipſum Spiritum S. unicum tanti myſterii effectorem , non rarò hâc appellatione apud Patres venire. Hinc Paſchaſius [illegible] *de Corp. & [illegible] Dom.* negat , malos corpus Chriſti vere accipere ; quia non accipiunt Donum , i. e. Spiritum S. Nec hoc omittitur , Euchariſtiam appellari τὸ Δῶρον , eandem ob cauſam , propter quam [illegible] Sacrificium ; quia videl. eſt commemoratio ſacrificii [illegible] à Chriſto oblati. Sic recipe in Liturgiis , ut in ea , quæ habetur in Clementis *Conſtitution. l.* 8. *c.* 13. [illegible] , [illegible] , *διὰ μεσιτείας τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ.* *Oremus pro dono quod Domino Deo offertur , ut Deus pro ſua bonitate illud ſuſcipiat , per interceſſionem Chriſti ipſius.* Ubi Donum ſive Sacrificium , eſt ſymbolum corporis Chriſti , quod ſumitur in ſacra illa actione , in celebrandam memoriam mortis Chriſti. Quo ſenſu Patres ſimpliciter uſurpant τὸ Δῶρον , aliquando τὸ [illegible] Δῶρον , aut τὸ [illegible] Δῶρον , ut in Chryſoſtomi *Tom.* I. *p.* 916. Atque ita accipiendum in Nicæni Concil. *Canone* [illegible] quo loco jubetur , Synodum haberi ante Quadrageſimam , [illegible] : [illegible] . *Ut omni ſimultate ſublatâ Donum purum offeratur Deo.* Ubi verum eſt , quod quidam ſcribunt , [illegible] præceptum Domini , apud Matth. *c.* 5. *v.* 23. ſed & illud veriſſimum , appellatione *Doni* hîc Paſcha [illegible] S. Euchariſtiam intelligi , ac ut Patres loquebantur phraſi Metonymicâ , *Sacrificium Chriſtianorum.* Quem vocis uſum non attendit Conſalus *Ponce de Leon* , Interpres *Phyſiologi* Epiphanii , [illegible] *c.* 5. [illegible] , τὸ ἅγιον Δῶρον [illegible] . *Bibe aquam [illegible] , i. e. ſanctum donum : Nam communicans [illegible] , per ipſam te in poſterum [illegible] & morti dabitur peccatum.* [illegible] per ſe clarum [illegible] in Græcis Patribus verſato , τὸ Δῶρον hîc eſſe Cœnam Domini , quod proxima vox *communicans* manifeſtò oſtendit. &c. Plura [illegible] in rem vide apud Iſaac. Caſaubon. *Exercitat.* XVI. *num.* [illegible] Eandem ob rationem [illegible] vocari hoc Sacramentum , deprehendimus Concil. Laodicen. *can.* 58. unde ad Latinos *Oblationis* vox tranſiit , pro eo quod Græci *Sacrificium Chriſtianorum* appellitare , diximus. Aliæ in genere *Oblationes* appellantur , quæcunque à piis fidelibuſque Chriſtianis offeruntur Eccleſiæ , ſive res ſoli ſive mobiles ſint , nec refert , an legentur Teſtamento , an aliter donentur : atque hoc ſenſu voce uſus eſt Ulpianus *c.* 5. *tit. de Donat. int. Vir. & Uxor.* Eleemoſynæ [illegible] Tertullian. *de Corona Mil. l.* 3. *Oblationes pro defunctis , pro natalitiis , annuâ die*

facta

ſacmus. Ubi [illegible] eſſe notant Eruditi. Pro martyrum ergo *ſ*[illegible] *die* [illegible], ut habet Cyprian. *Ep.* [illegible] [illegible] eorum [illegible], & [illegible] pro [illegible] Chriſti [illegible] Deo [illegible] ipſe explicat *l.* [illegible] *Ep.* 6. Unde [illegible] verba, *Pro* [illegible] *offerre* [illegible] *celebrare*, [illegible]. Vide quoque Tertullian. *Exhort. ad caſtitatem c.* 11. Cyprian. [illegible] *de Lapſis*. Sozomen. *Hiſt. Eccl. l.* 6. *c.* 15. [illegible] apud [illegible] *Animadverſ. Ar-* [illegible] *l.* 4. [illegible]. Veteres *Oblationes* vocarunt, [illegible] [illegible], vide apud Car. du Freſne in *Gloſſar.* & Macr. [illegible] &c.

OBLATIONARIUS, in Eccleſia Romana, Subdiaconus, in[illegible] & Diaconos, dicitur, ad cujus [illegible] pertinebat *Oblatas*, panem [illegible] & vinum. Pontifici miſſam celebranti [illegible] offerre, eaſque offerre Archidiacono. *Ordo Roman.* *Et* [illegible] *Pontifex* [illegible] *de manu Presbyterorum ac Diaconorum*, [illegible] *ad Altare* [illegible] *Archidiaconus* [illegible] *de* [illegible] *dat Pontifici*. Et alibi, *Or-* [illegible] *Altari* [illegible] *Archidiaconi* [illegible] *Pontifici & Subdiacono* Oblationario [illegible] *ſuper* [illegible] *in* [illegible]. Anaſtaſius *in Gregorio III.* [illegible], *ut in* [illegible] *Romæ*, [illegible] *Natalitiorum*, [illegible] *ad* [illegible] *& Oblationes de Patriarchio per Oblationarium deportentur ad celebrandas miſſas* &c. In *Hiſtor. Tranſlationis S. Sebaſtiani* [illegible] *Oblationarii itaque vocati*, [illegible] *ex Rom. conſuetudine*, [illegible] &c. [illegible] *ad VIII. Synod. act.* [illegible], ubi [illegible] apud Græcos occurrit, ſcribit, *Quem Romani Oblationarium vocant*. [illegible] Græcos [illegible] bonum [illegible], apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Aliud quid *Oblatores* [illegible], Amm. Marcellino *l.* 19. memorati, Græcè [illegible], qui [illegible] dicebantur, cùm tributa inferebant &c.

OBLATIVA Auguria, [illegible] Romanis ſunt, quæ non poſcebantur. Atque nihil [illegible], & temere emiſſa eſſe, aut ſine [illegible] conſtitutione putabantur [illegible] [illegible] & [illegible] pertinere [illegible]. Si hoc negarent, nihil ſe percipere aut expetiſſe eorum, quæ illa prænuntiarent, ex Augurum diſciplina perſuaſum habebant & in poteſtate noſtra poſitum affirmabant, auſpicia non [illegible] aut recuſare. Opponebantur illis *Impetrativa*, quæ ſuſcitari divinitus & rarò fallere, ac ſeſe ipſa aſſerere atque explicare obſervatione, conſtantiâ & æqualitate ſuâ putabant, Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 9.

OBLIGARE, terminus Magiæ peritorum. Unde *Obligatores*, qui ligamentis Magicis ad morborum ſanationes utuntur, *in Capit. Carol. M. l.* 1. *c.* 64. Adde *Capitul.* 1. ejuſdem Imperat. incerti anni *c.* 40. Apud Apulejum *de Herbarum virtut. c.* 15. *num.* 3. *Si quis ad mulierem non poterit affectari obligatus.* I. e. maleficio & veneficio incantamentoque alligatus, detentus, devinctus & impeditus, quò minus *affectetur*, i. e. alliciatur, ſtimuletur, commoveatur & accendatur ad cupiditates & libidinem. Germani vocant *Neſtel knüpfen*. Cujuſmodi *Obligationis* exemplum inſigne, [illegible] cæteris, habes, apud Guibertum *de Vita ſua l.* 1. *c.* 11. & 17 [illegible] in vocibus *Deligere*, *Ligula*, *Nodus Veneris* &c.

OBLINERE os, apud Plautum, *Argum. Epid. v.* 5. quod propriè iis convenit, qui non faciei [illegible] de conſueto more linebant, ſed os totum. *Lini* enim [illegible] delicatos olim, vel ad candorem nitoremque cutis [illegible], vel ne citò barbati eſſent. Sic Sueton. de Othone [illegible] *faciem quotidie pane madidò linere conſuetum, idque* [illegible] *à prima lanugine, ne barbatus unquam eſſet.* Et Martial. de Muliere, *l.* 10. *Epigr.* 68. *v.* 3.

> *Dextræ coloratis nunquam lita mater Etruſcis.*

Ubi *coloratos Etruſcos* vocat [illegible], *Sole perustos*, & *mulierem nunquam litam*, quæ faciem medicamentis nunquam induxerit, ad candorem ſervandum & Solem cuti defendendum, ne coloraretur. Cujuſmodi medicamenta, quæ præſtabant, ne Sole læderetur facies, vocabantur Coſmetis [illegible], [illegible] omnia erant [illegible]: ſicut illa, quibus nitor aut candor [illegible] in facie, [illegible]. & [illegible]. Sed & faciem linebant, ut cutis tenderetur, cujuſmodi medicamenta Græcis [illegible] & [illegible], Latinis *Tentipellia*, appellabantur. Et quidem, cùm dicit Tibullus, *l.* 1. *Eleg.* 8. *v.* 11.

> *Quid fuco ſplendente genas ornare?* ——

per *fucum ſplendentem*, [illegible] intelligit. Sicut [illegible] Juvenalis, cùm ait, *Sat.* 6. *v.* 471.

> *Sed quæ mutatis inducitur atque fovetur,*
> *Tot medicaminibus, coctæque ſiliginis offas*
> *Accipit & madidæ, faciem dicemus, an ulcus?*

Ut & *Sat.* [illegible]

> *Et teſſitum in facie digitis extendere panem.*

Item *Sat.* [illegible]

> *Interea fœda aſpectu ridendaque multò*
> *Pane tumet facies.*

Ubi vetus Interpret. *medicamen ad tendendam faciem, vel cutem* [illegible] &c. [illegible] autem [illegible] [illegible] adhibitum [illegible]. [illegible] catapla[illegible] [illegible] adhibebant [illegible] quod obſervavit [illegible] Poeta, [illegible] [illegible] [illegible] leviter, ubi eleganter [illegible] [illegible]

> *Tandem aperit vultum, & tectoria prima reponit.*
> *Incipit agnoſci.*

Panem intelligens, quò madidò faciem linebant, ac veluti tectorio quidam induebant, [illegible] quod tectorium illa [illegible] abſtergebat, ut [illegible] mariti [illegible] no, cum ad mœchos irent. Idem, [illegible] 461.

> ———— *ridendaque multò*
> *Pane tumet facies, aut pinguia Poppæana*
> *Spirat, & hinc miſeri* [illegible] *labra mariti.*
> *Ad mœchos veniunt lotâ cute.*

i. e. lomento capitis [illegible] [illegible]: ad quam rem [illegible] Vide [illegible] *l.* 7. ubi omnia [illegible] genera enumerat & [illegible] [illegible] & [illegible], [illegible] [illegible] quam ad reliquum corpus, extergenda poliendà & mundanda, [illegible] declarantur [illegible] [illegible] *ut* [illegible] *per ea tentoria, quibus in aula* [illegible] *ſunt* [illegible]. Ad quem locum, [illegible] Caſaubon. etiam linere [illegible] ſueviſſe Veteres ad [illegible] [illegible] [illegible] ligationem, [illegible] alter [illegible], alter oculos inungi ſolitos, & utrumque diverſo fine, aſſerentes. Sed & quidam, ut nævo occultarent, faciem linebant, ut ille apud Martialem libertinus frontem [illegible]. *l.* 2. *Epigr.* 29. *v.* 10.

> *Et numeroſa linunt ſtellantem ſplenia frontem:*
> *Ignoras, quid ſit? Splenia tolle, leges.*

Hinc itaque orta, [illegible], [illegible], apud Hieronym. *in* [illegible] *l.* 7. [illegible] quod de eo propriè dicebant, qui ſimul [illegible] ad [illegible] [illegible] contra & [illegible] [illegible] ut qui ſuam [illegible] pingebant. Et *oblinere*, apud Plautum *loc. cit.* de quo dictum [illegible].

OBLIQUARE viſus, apud Statium *Achill. l.* 1. *v.* 323. de Achille,

> *Mulcetur, lætumque rubet, viſuſque ſuperbos*
> *Obliquat* ————

amoris indicium. Unde vetus Schol. *Cùm* [illegible], inquit, [illegible] [illegible]. Sic de amore correpto ſuo Leandro, *Muſæus*.

> [illegible]

Apollonius de Medea *l.* 3.

> ———— [illegible]
> [illegible]

Ipſum Amorem [illegible] dicit Meleager *Antholog. l.* 7.

> [illegible]
> [illegible]

Et verſatiles amore per[illegible] oculos adſcribit Nonnus *l.* 15. de Morrheo, quem vide. Addit autem *ſuperbos* [illegible] Statius, propter non penitus abjectum faſtum, qui naturâ [illegible] nobilitatem comitatur. Sic [illegible], contemnens eum & ob [illegible] deſpiciens, apud Theocritum *Idyll.* 20. &c. Idem vero & verecundiæ ſignum. Statius iterum *Theb. l.* 1. *v.* 535.

> *Dejecit mæſtos ex templo Ismenis honos*
> *In terram vultus, taciteque ad Ilidea lapſum*
> *Obliquare oculos* ————

Invictæ porro & tacitæ obtrectationis. Idem *Theb. l.* 12. *v.* 536.

> [illegible] *obliquæ ſecum mirantur aperta*
> *Marmora* ————

Et Horatius *l.* 1. *Ep.* 14. *v.* 37.

> *Non iſtic obliquo oculo mea commoda quiſquam*
> *Limat* ————

Cujuſmodi oculum, [illegible], vocat Dominus noſter, Matth. *c.* [illegible] *v.* 15. Vide plura de voce hac apud Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium* paſſim, inprimis *ad l.* 1. *Sylv.* 2. *v.* 27.

> ———— *Obliqui carminis aſtus.*

OBLIVIONIS Flumen, vide *Lethæus*.

OBLIVIONIS Lex, apud Corn. Nepotem *Thraſybulo c.* 3. Vide ſuprà *Amneſtia*, ubi de *Oblivione* inter Numinis relatâ, voce *Dicæum* [illegible], ubi de *Pauperibus*.

OBLIVITIUS Malleolus, vide *Mercur*.

OBLIVIUM, Græcè [illegible], nomen caſtri in Perſide, ſic dicti, ut ait Procopius *de bello Perſic. l.* 1. *c.* [illegible] quòd de illo, qui eò eſſet conjectus, [illegible] fieri ex Lege vetitum, pœnâ etiam capitis illis poſitâ, qui ejus nomen protuliſſent. Vide quoque Theophylactum Simocattam *l.* 3. *c.* 5. Leontium in *Vita S. Johannis Eleemoſynarii*, Agathiam *p.* 138. Theophanem *p.* 220. & Miſcellam *l.* 17. Simili nomenclaturâ poſtremos Imperatores Byzantinos carcerem habuiſſe, docemur ex Nicephoro Gregora *l.* 9. & Pachymere *l.* 4. *c.* 38. qui illud Nicææ fuiſſe aſſerit, in quem amandari ſoliti Proceres, [illegible] rei. Cujuſmodi [illegible] carcer Epiſcop. Pariſienſis, vulgari idiomate, *Oubliette* dictus videtur, eo quod, qui in eum conjicerentur Clerici, quaſi *oblivi*, in eo diutiùs detinerentur, apud Froiſſardum *Volum.* [illegible] *c.* 84. Guiliel. Epiſc. Tornacenſem *Hiſtor.* [illegible] & in *Chron. Flandr. c.* 86. ubi de Henrico *de Maleſtroit*, laudatos Car. du Freſne *Gloſſ.*

OBLOGENES, populi Cretæ, quorum legatus Exagonus, volens in dolium ſerpentibus plenum [illegible] eſt, quem illi lingua demulcebant, Plin. *l.* [illegible] *c.* 2. Alii legunt *Ophiogenes*.

OBLONGI Pisces, vide *Piſces*.

OBNOXIATIO & *Charta obnoxiationis*, in Formulis medii ævi interdum ſpectat bona ipſa, interdum perſonas. Prioris generis exſtat formula, apud Marculfum *l.* 2. *form.* [illegible] qua Pater, qui bonorum, quæ uxori ſuæ præmortuæ dederat, [illegible] filiis [illegible] conditione, ut villas [illegible] [illegible] pro ipſo uſu, ita ut ea vendere aut alienare ei non liceat, ſed in

in filiorum arbitrio & poteſtate remaneant. Cui adde formul. 9. ex Baluzianis. Alia Obnoxiationis ſpecies fuit, cùm quis præ inopia, neceſſitate ac infirmitate, pecuniam aut bona alia in victum accipit, eóque nomine libertatem ſuam commodanti *obnoxiat*, ita ut, velut de quolibet mancipio proprio, ipſi commodanti facere liceat, poteſtatemque habeat debitorem *vendendi, commutandi & diſciplinam imponendi*, ut eſt in Formulis ſecundùm Legem Roman. Et quidem in *Capitul.* Theodori Cantuarienſ. c. 12. *Homo tredecim annorum ſeipſum poteſt ſervum facere.* Exemplum rei hujus antiquiſſimum in Ægyptiis habemus, qui durantibus annis inopiæ & fame ingraveſcente, Pharaoni, poſt jumenta & agros, ſe ipſos mancipiaſſe leguntur. in Hiſtoria ſacra Joſephi Patriarchæ, Gen. c. 47. v. 19. Licuiſſe verò etiam Patri, urgente neceſſitate, filium in ſervitutem dare, docent Novella 2. Valentin. & *l. un. de Patr. qui fil. diſtrax. l. un. de his qui ſanguinol.* & *l. 2. de Alim. quæ inop. Parent.* quæ obſervavit Jac. Gothofredus *ad d. l. un. de Patrib. qui fil.* &c. His autem ſervis nati, in tali ſervitio, liberi erant, uti diſcimus ex *Edicto* Piſtenſi c. 34. Sed nec ſemper ſeipſos vendebant, verùm per alios vendi patiebantur, tanquam originarii eſſent ſervi, de quibus hæc ſancit Lex Wiſigoth. *l. 5. tit. 4. §. 10. Ingenuum qui ſe vendi permiſerit & pretium cum venditore partitus ſit, ut circumveniret emptorem, in ſervitute permanere debere, poſſe tamen pretiò datò redimi & in priſtinam libertatem aſſeri, vel à ſe vel à Parentibus.* Quo ſpectant illa Gregor. Turonenſ. *l. 3. c. 15. Veni mecum & venunda me in domo barbari illius, ſitque tibi lucrum pretium meum,* &c. Ne proin hujuſmodi fraus contingeret, Leg. Longobardorum ſancitum eſt *l. 3. tit. 9. §. 5.* ut *in publico, per antiquam conſuetudinem*, id perageretur, ſcilicet in Curia, coram Magiſtratibus. At Saxonum Lege, nullus ſe in ſervum dare poterat, reclamante hærede: ita *Speculum* Saxonicum *l. 3. Art. 32. §. 4. art. 42. §. 9.* Diverſis porrò modis quis ſeſe in ſervum *obnoxiabat*. Interdum enim, ut pretium ſui acciperet, ut in *Formul. cit.* Interdum à mortis periculo liberatus, ob crimen aliquod perpetratum, ei à quo *compoſitione* exoluta fuerat, cùm ipſe ſolvendo non eſſet, ſeſe in ſervum addicebat. Præterea aliquis in ſervum ad vitam ſuam ſeſe dabat, cùm pecuniam, in quam condemnatus fuerat, pro reſtitutione aliqua, non haberet qua tranſolveret. Denique, ſi quis rem furatus fuerat, donec compoſitionem exſolviſſet, in dominium illius, cujus res erat, tranſibat, *brachiò in collum poſitò & per comam capitis ſui*, ut eſt in Formulis parentalibus c. 26. Sic Lege Ladiſlai Hungariæ Regis *l. 2. c. 11.* & *l. 3. c. 5.* Nobilis, qui domum alterius invaſit aut illius uxorem flagellavit, ſi multam decretam ſolvere non poſſit, raſò capite vendi jubetur. Adde, quæ in hanc ſententiam habent Lex Bajuvar. *tit. 1. c. 11. tit. 2. c. 1. §. 5.* & varia Capitolaria laudata Car. du Freſne *Gloſſar.* Nec non quæ hic ipſe notavit *ad Cinnamum p. 485.*

OBNUNTIARE, apud Sueton. *Julio c. 20. Lege autem Agrariâ promulgatâ* obnuntiantem *collegam armis forò expulit. Ac—in eam coëgit deſperationem, ut—deinde abditus nihil aliud quàm per edicta obnuntiaret:* Dioni eſt [illegible], *ferias indicere*; quod cautè accipiendum. *Obnuntiatione* enim fiebat quidem dies nefaſtus & comitialis eſſe deſiit, non fiebat tamen feſtus, neque [illegible]. Meliùs itaque idem alibi *obnuntiare* vertit [illegible], *præmonere ſe illâ die de cœlo ſervaturum, ad capiendum auſpicium.* Vide Caſaubon. *ad loc. Suetonii.* Neque verò Romani ſolùm Jove fulgurante, tonante, agi cum populo nefas habebant, ſed & apud Græcos imbres ac tonitrua dirimebant Comitia, Feſtus in *Spectio*, & ibi Scaliger, Hadr. Turnebus *Adverſarior. l. 5. c. 19.* Barn. Briſſonius *Formul. l. 2.* G. Elmenhorſtius *ad illa Arnob. l. 2. Servatis de cœlo, aut obvias factis* obnuntiationibus *actiones*; Alii. Quò proin nomine ſibi devinctos ajunt Athenienſes Ariſtophanis *Nebulæ*, quòd, ſi quando inconſultè & temerè aliquid ſuſcipere viderentur, aerem ipſæ perturbarent, aut tonitrua aut imbres excitarent, & ita temerariis inceptis obſtreperent:

—— —— [illegible]

[illegible] κτλ.

Imò & ipſos Barbaros, quum fulgura coruſcarent, tonitrua mugirent, imbres ruerent, tempeſtatibus aer concuteretur, nihil publicè inchoâſſe, diſcimus ex Livio *l. 26. c. 17.* ubi quidquam luce triſti & nebuloſò aere aggredi poſſe Pœnos, negat Aſdrubal; quemadmodum de terræ motu coorto idem ſæpius occurrit, uti videre eſt apud Deſid. Heraldum *ad eundem Arnobii loc. p. 116.*

OBOCA, fluv. Hiberniæ, *Ptol. Leplæ*, teſte *P. Jovii.* Nunc *Doro*, in Lagenia. Oritur in Comitatu Dublinienſi, dein per Caterloghenſem labitur, ubi juxta Arcloam portum & oppid. in mare Hibernicum, ſe exonerat, 35. mill. paſſ. infra Dublinum in Meridiem.

OBODES, Rex & Deus Nabatheus. vide ſuprà *Dyſares.*

OBOLCOLA, ſeu OBULCULA, oppid. Hiſpaniæ, nunc *Lora* quibuſdam ad Bætim, in Vandalitia. Aliis *Marchena*, oppidul. ibidem, 5. leuc. ab Aſtigi in Occaſum, 9. ad Hiſpali in Ortum Urſonam verſus.

OBOLCON, nomen urbis, *Steph.*

OBOLUS, Græcè ὀβολὸς, nummi genus minutum. Nomen tulit, quòd Athenienſium nummus Ὀβελὸς *obelum* incuſum oſtentaverit: an potiùs à figura *obeli*, quam primitus habuit. Ita enim Euſtathius *in Il. α.* [illegible], i. e. *Obolum ferri quandam lamellam dixere, figuram quidem obeli habentem, non uſque quaque tamen deſinentem in acutum. Ita autem craſſa hæc* Oboli *lamina erat, ut ſex illorum manum implerent, unde Drachma dicta* Obolorum *eſtiuſmodi hexas, quod manus tot eorum comprehendere poſſet. Poſtea, ut par erat,* Oboli *hi humiliores & tenuiores ſenſim facti ſunt, ut illi, qui Folles vocantur, inde prodierint.* Apud Athenienſes itaque ſexta pars drachmæ erat: quemadmodum ipſe ſex æreolorum, æreolum autem ſex minutiarum, vel, ut alii, ſeptem fuit. In ponderibus *Obolus* ſunt tres ſiliquæ, quæ faciunt grana 12. *Vocabular. Vetus. Obolus dimidium ſcrupulum, qui penſat ſiliquas tres.* Nam τὸ γράμμα (*ſcrupulum ſeu ſcriptulum*) continet *Obolos* tres, Plin. *l. 21. c. ult. Drachma Attica Denarii argentei habet pondus, eadem ſex obolos pondere efficit, obolus 10. chalcos.* Franc. Gouldmannus *Diction.* Ejus quartam partem [illegible], ſumtum fuiſſe ſufficientem, quo in hoſpitio quis ſe procurare poſſet, narrat Polybius *l. 2.* Fuit autem [illegible] ſemiſſis: In quem locum Gronov. Polybium vulgatò more rotundandi numerum uſum, & pro ſemiſſe ſextante vel duobus trientibus, qui faciunt 8. uncias, ipſam quartam *Oboli* partem, ſemiſſem nempe ſive [illegible] dixiſſe, contendit. *Drachmam enim*, inquit, *concepit pro denario 16.* aſſium (qualis tum erat.) *Quum Drachma 16. æſtimatur aſſibus, Obolus æſtimetur oportet duobus aſſibus cum ſemiſſe & ſextante, ſive ceto unciis vel beſſe.* Sic [illegible] aſſem & trientem, ſive 4. uncias: *quadrans* Oboli *ſemiſſem ſextantem implebat. Vel ſic: Drachma ſex habet* obolos, Obolus *octo chalcos: ergo Drachma 48. chalcos. Denarius habet duos victoriatos 4. ſeſtertios, 8. dupondios, aſſes 16. Ergo victoriatus 3.* Obolos, 24. *chalcos;* ſeſtertius Obolum & *hemiobolium, chalcos 12; dupondius chalcos 6. dodrantem* Oboli; *as tres chalcos.* Oboli *quadrantem & ſeſcunciam. Ergo ſemis chalcum & dimidiatum. At quarta pars* Oboli *2. chalci; dimidium ergo chalci amplius, quàm debet, rotundandæ ſummæ gratia ſemiſſi tribuit Polybius.* Idem *l. 6.* duos *Obolos*, i. e. *quinque aſſes*, in ſingulos dies, peditum ſtipendium facit: Ubi iterum Gronov. *Exactè quidem ſunt quinque aſſes cum triente, ſed propius quinque aſſibus Græcè nihil potuit rotunde dicere.* Duravitque hoc ſtipendium uſque ad Jul. Cæſarem. Apud Athenienſes τὸ Ἐκκλησιαστικὸν, primitus *Obolus* fuit, i. e. pecunia, quæ viritim dabatur populo, ut concioni intereſſet. Et quidem primus dediſſe τὸ Ἐκκλησιαστικὸν commemoratur Agyrrhius, cujus meminit Græcus Ariſtophanis Interpres. *Petitus* tamen, è Vaticana *Proverbiorum Appendice Centur. III. Prov. 25.* tutius judicat dicere, Calliſtratum Parnytem primum inſtituiſſe, ut τοῖς ἐκκλησιάζουσι *Obolus* daretur. Ariſtophanes *Nub.*

Ὃς πρῶτον ὀβολὸν ἔλαβεν ἠλιαστικόν.

Ubi obſervat *Scholiaſtes*, ἠλιαστικὸν, pro ἐκκλησιαστικὸν, à Comico poſitum eſſe. De Agyrrhio quid ſenſerit, hic infrà videbimus. *Duo oboli*, in eadem Rep. erant pecunia illa quæ civibus ſimiliter viritim diſtribuebatur, ad dies feſtos, ludos & ſpectacula, ac τὰ Θεωρικὰ dicebatur. Quam pecuniam qui adminiſtrabat, inter Quæſtores erat, & circa Dionyſia τὰ κατ᾽ ἄστυ, Elaphebolione menſe eligi conſueviſſe videtur; Nam tunc maximè ſolennia ſpectacula erant. Vide Æſchinem contra *Cteſiph.* Magiſtratu hôc functus inter alios, Demoſthenes eſt, ad ann. 3. Olymp. 112. Archonte Ariſtophonte; Vide infrà, ubi de *Quæſtoribus* & *Theorica pecunia.* Porrò, *tres Oboli*, apud eoſdem Athenienſes, τὸ Ἐκκλησιαστικὸν eſſe cœpêre, auctore Agyrrhiò præfatò, qui Calliſtratum excepit, circa Olymp. 97. Atque hujus trioboli gratiâ in concionem maximè conveniebant Thetæ, infima Populi claſſis, Athenienſium proletarii ac capite cenſi. Unde jocus Comici *Pluto.*

Ἐκκλησία δ᾽ οὐχὶ διὰ τοῦτον γίγνεται;

Concio nonne hujus gratiâ inſtituitur?

Serò autem venientes triobolum non accipiebant, ut apud eundem habes Ἐκκλησιαζ.

Τριώβολον οὖν ἔλαβες; οὐ γὰρ ὤφελον.

Ἀλλ᾽ ὕστερος νῦν ἦλθον, ὥς αἰσχύνομαι.

Triobolum num accepiſti? ô utinam.

Sed ſerò nunc acceſſi, quare pudet.

Vide quæ ibi adnotant veteres Magiſtri. Præconis verò voce kalabatur Populus, idque trinâ, ut *Petitus* docet, voce & Kalatione: Hinc eôdem *dramate* meminit Poëta ſecundæ, quâ auditâ, tempus erat eundi in concionem, ne ſerò nimium venirent & jam tertium kalâſſet Præco, qua de re plura infrà, in *Triobolus.* Apud eoſdem *quatuor Oboli*, diurnum erant militum ſtipendium, cum initio duos tantùm obolos acciperent, qui efficiebant in menſem drachmas decem, Demoſt. *Philippic. c. 1.* Hoc poſteà mutatum & quatuor dein *Obolos* meruiſſe, diſcimus ex Euſtathio *Odyſſ. α.* Τετρωβόλου βίος παρὰ Παυσανίᾳ, ἀντὶ τοῦ, στρατιώτου μισθὸς, *Quatuor obolorum vita, apud Pauſaniam, pro, militis ſtipendium.* Etiam factum, ut illis *Oboli ſex*, i. e. *drachma*, in diurnum ſtipendium procederet, *Thucyd.* δραχμὴν γὰρ τῆς ἡμέρας ἕκαστος ἐλάμβανεν. Atque menſtruum ſtipendium erat triginta drachmarum ſeu trium drachmarum auri, qui ſunt *tres illi nummi* Plautini *Moſtellar. Actu 2. ſc. 2. v. 10.* Extra ordinem verò, bellò Peloponeſiacò militibus Potidææ præſidiariis *duodecim Obolos* ſeu duas drachmas, pendi ſolitos fuiſſe, idem Thucyd. narrat *l. 2.* Atque hæc de pedeſtri militia. Equites verò ſex *obolos* ſeu drachmam unam accipiebant in dies ſingulos, Demoſth. *loc. cit.* Militibus navalibus ſtipendium erat, *Oboli* diurni *tres*, Thucyd. *l. 8.* vectoribus triremis Parali exceptis, qui quaternos accipiebant. Apud eoſdem, merces quam de publico accipiebant Judices, *Obolus* fuit, Ariſtophane in *Nebulis* docente Olymp. 89. Ita enim ille, ut dictum.

Ὃς πρῶτον ὀβολὸν ἔλαβεν ἠλιαστικόν.

Lucianus τριώβολον ait fuiſſe: Unde Scholiaſtes *in Ariſtoph. loc. cit.* negat quidquam certi conſtitutum εἰς τὸ δικαστικὸν, quando iſta ſcribebat Comicus. Nam omninò certum eſt, è verſu allato, Ju-

dices de publico non accepiſſe plus obolô: quanquàm annô proximè elapſô triobolum acceperant. Idem tamen Poeta, cum annô ſequente *Veſpas* committeret, volebat triobolum dari, quot obolorum erat τὸ ἐκκλησιαστικὸν (pecunia populo data, ut Concioni intereſſent) ſed tamen non niſi unus dabatur *Obolus*. Qua de re vide Sam. Petitum *Comm. in LL. in Atticas l.* 4. *c.* 3. uti de *Mutilatis bello*, qui itidem *obolum* indies accipiebant, ſuprà; & de *Naulo Charontis*, ſimiliter. Fuerunt & Æginæis *Oboli*, & Corinthiis, ſed horum quiſque ſex Atticos faciebat. Siculis *Obolus* λίτρα fuit, cujus quartam partem Νοῦμμον vocabant: valebatque 12. χαλκοῦς, quos Romani uncias dixêre, unde his *Libra* & *Aſſis partes*. Apud eos enim, ſicut Denarius decem librarum erat, ita ſeſtertius Nummus, ſeu quarta pars *Oboli*, duarum ſelibræ, Gronov. *de Pecunia vet. l.* 3. *c.* 2. *&* 3. qui alibi, λεπτὸν, δραχμὰς, ὀλκὰς, ὀβολὸς, δηνάριον, interdum rem ſignificâſſe, monet: & *l.* 5. *c.* 7. unum omnium veteris pecuniæ *Obolum* ſtufero ſimillimum fuiſſe ait. Apud Francos, *Oboli aurei* mentio frequens eſt, cujuſmodi *Obolos* quinque, Judæos præſtitiſſe olim, pro cenſu annuo Archiepiſcopo Turonenſi, quorum unuſquiſque 4. ſolidos valuerit, habes in vetere *Charta*, apud Car. du Freſne. Sed & in Anglia *Obolos aureos* cuſos eſſe, circa A. C. 1344. auctor eſt *Henr. Knightonus*; *Obolorum argenti* meminit Anglicanum *Monaſticon Tom.* 2. *p.* 414. apud eundem Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide eundem *Diſſert. de Numiſm. inſer. xvi*, nec non in voce *Moneta*, ubi *Obolos Tertios* Gall. *Oboles Tierces*, ſub Philippo IV. *Obolos Albos*, Gall. *Oboles blanches*, ſub Carolo Pulchro, & ſub Philip. VI. *Parvos obolos Pariſienſes* Gall. *Petits oboles Pariſiis*, cuſos, memorat & interpretatur. Crux in primis nuda, cum duplici Inſcr. †. SIT. NOMEN. DNI. BENEDICTUM. & PHILIPPUS. REX. in averſâ parte, Templum Turonenſe cum Inſcr. in ambitu, TURONUS civis, & limbo liliato. Vide iconem *ibid.* Inde *Obolata terra*, apud recentioris ævi Scriptores, pro terra ſeu agro, cujus reditus annuus unius *oboli* eſt: continere in longitudine pedes 10. latitud. 5. aſſerunt nonnulli, qua de re vide Henr. Spelmann. *Gloſſar.*

OBOLI, VELUT ASSIS, DIVISIO IN PARTES, EX PRÆFATO GRONOVIO.

Semuncia ejus, fuit chalci triens.	Septunx, 4. chalci bes.
Uncia, chalci bes.	Septunx ſemuncia, quinque chalci.
Sextans, chalcus & chalci triens.	Bes, quinque chalci triens.
Quadrans, duo chalci.	Dodrans ſex chalci.
Triens, duo chalci & bes unius.	Dextans, ſex chalci bes.
Quincunx, tres chalci triens.	Deunx, 7. chalci triens; additâ unciâ fiunt 8. chalci, qui
Semis quatuor chalci.	nunc As, i. e. *Obolus*.

OBOTH, nomen loci, Numer. *c.* 21. *v.* 10. Iſraelitarum manſio, cùm ex Ægypto proficiſcerentur in terram Chanaan. Latin. *utres*.

OBOTRITÆ, vel OBOTRII; Germaniæ populi inter Holſatios ad Occidentem & Pomeranos ad Ortum: *Mekelburgenſ*, Crantzio. Aliis Scriptoribus celebrantur *Abotriti*. de quibus Tacit. Germ. *c.* 43. *atras ad prælia noctes legunt*. Argumentum præbet ipſa nominis ratio. Germanicè enim *Abetritter* eſt, eques veſpertinus ſive nocturnus. Similis pugnandi moris fuêre ſtudioſi *Boſſilienſes*, Africæ populi. *Nic. Lloydius*. Cæterum, ex Vandalis erant, qui latiſſimè olim imperavêre; habitabant autem terras, quas à Megapoli ſeu Mecklinburgo, inclytâ *Obotritorum* Urbe, mutatô vocabulô, *Megapolitanas* ſeu *Mecklenburgicas*, ſecuta ætas nominavit. Vetuſtiſſimis à ſeculis, uſque ad noſtra tempora Principes habuere è gente ſua, nobile Godeſcalci & Buthuis genus; ſui aliquando juris, regiâque dignitate inſignes, uti ſuprà diximus. Inter poſteros, auctô interea & per varias gentes extenſô imperiô, Pribiſlaus & Nicolottus Buthuis filii, ditiones ſic partiti ſunt, ut Pribiſlaus Wagiros atque Polabos (h. e. Oldenburgenſes & Raceburgenſes) Nicolottus *Obotritos* ſive Mekleburgicos acciperet: qui ambo cùm Henricum Leonem, Saxoniæ Ducem, infeſtum haberent, Pribiſlaus à Rugianis captus, in captivitate vitam finivit. Nicolottus in antiqua relapſus, quietis impatientiam primùm jacturâ terræ, mox vitæ, luit: Sed filiis ejus Pribiſlaô ac Wartiſlaô in gratiam receptis, ademptâ *Obotritorum* regione, Circipanorum & Kycinorum ditio (h. e. Gryphiswaldia, Wolgaſtum atque Gutzkovia cum agro) reddita eſt. Quibus cùm eadem, quæ pleriſque Majorum, Saxonici obſequii intolerantia eſſet, rebellionem nunquam impunè auſi, continuis cladibus rem Slavicam adflixêre. Donec, poſt captivitatem fratris, tentatamque toties improſperam fortunam, Pribiſlaus, animadverſô, non aliud ruentis Domus remedium, quàm Saxonum in clementia eſſe, ad obſequii conſtantiam compoſitus, receptâ *Obotritorum* terrâ (abſque Polabis Wagriſque) ſincerâ fide Leonem coluit, poſitâ Regii honoris memoriâ, *Ducis* dignatione contentus. Atque hæc circa tempora, exoleſcente *Obotritorum* vocabulô, Meckelburgicum invaluiſſe, ſuſpicari licet. Pfannerus *de præcipuis Germ. Priſc. gentibus c.* 6. Vide quoque ſuprà *Mechlenburgum*.

OBPOPA, in *Gloſſis veter.* ἔποψ, inſtrumentum eruendis lapidibus excogitatum. Vide infrà in voce *Pica it. Upupa*.

OBRACUM, oppid. amplum Serviæ, ad Drinum fluv. ubi Saniaci ſedes, ſub Turcis, *P. à Via*.

OBRAPA, urbs Arabiæ Felicis *Ptol.*

OBRECHTUS Georgius, Argentinenſis, fil. Thomæ illius Reip. Syndici, Juris Doctor Baſileæ renuntiatus, A. C. 1574. annô ſequente Profeſſor Juris Argentorati electus eſt. Obiit A. C. 1612. ætat. 66. Pater *Joh. Thomæ*, qui unà cum patre S. Palatii Comes creatus eſt à Rudolpho II. Imperatore, & frater *Henrici* JCti ac Conſulis Argentinenſis *Didymi* & *Danielis* Medicorum. Quòd in evulgandis ingenii ſui monumentis parcior eſſet, ægrè ab illo Herm. Vultejus impetravit editionem *Oeconomiæ Juris univerſi Legalis*, *topica*. *Juris feudalis enucleati*: *Diſputationum de rebus Var. Juris authentiatarum Notis illuſtratarum* &c. Melch. Adami *Vitis JCtorum*. Vide & *Georgius Obrechtus*.

OBRIMA, unum ex 3. fluv. Apamiam urbem, in Aſia celeberrimam, ambientibus, Plin. *l.* 5. *c.* 29.

OBRIMO, Proſerpinæ cognomen, quòd, cùm vim ei videretur illaturus Mercurius, meguit altius, unde factum, ut is manus abſtineret, Cæl. Rhodig. *l.* 26. *c.* 20.

OBRINCUS, vel OBRINCA, ὁ Ὀβρίγκας, *Ptolemæo*, ſed uni dictus, Gall. Belg. fluv. *Moſella*, Tacito *l.* 4. *Hiſter. c.* 71. & Auſonio *in Moſella*, teſte *B. Rhenanô*, qui per Lotharingiam & Trevirenſes in Rhenum ad Confluentes urbem fluit. *Cluverio Abrincas* videtur, fluv. vel potius amniculus *die Are*, vel *Aar*, qui infrà Confluentes Moſellæ & Rheni, apud Sentiacum, in Rhenum effunditur. Vide Hadr. Valeſ. *in Notit. Gall.* Heroldus non fluvium ſignificare docet, apud *Ptol.* ſed eum Germaniæ tractum, quem hodie *Ober Rhingaw* vocant. Aliqui credunt, eô vocabulô ſignificari ſuperiorem partem Rheni fluminis, quaſi diceret *Ober-rhyn*. Plura apud Præfatum Rhenanum *l.* 3. cum *Notis* Cl. Ottonis JCti *p.* 617.

OBRIS, *Straboni* & Pomp. Melæ *l.* 2. *c.* 5. *Orobus*, *Rufo*, *Feſto Avieno*, nomen fluvii nobiliſſimi Galliæ Narbonenſis in Occitania, ex agro Gavillitano, per Biterrenſem urbem, inter Narbonem & Agatham in mare delabens. *Orobis*, *Ptol. l'Orobe*, *Cluſio*. Oritur ex ultimis Cemmeniis montibus, vix 3. leuc. à Luteva in Occidentem, 10. fere ab agro Gabalitano in Auſtrum, dein auctus minoribus aliquot, per Occitaniam inferiorem & ibi 2. leuc. infrà Biterras, in mare Mediterraneum labitur, *Baudrand*. Secundùm Hadr. Valeſ. *in Notit. Gall.* fontem ſuum habet in finibus Ruthenorum. Alluit Villam Magnam, veteri Abbatiâ illuſtrem, Redas, Ponticulos, Columbarium, Volutam, Rupem Fuſcam, ad S. Nazarium, Ceſſenonem, Caſulas, Beterras, & inter Villam Novam ac Caſtellum Novum, in mare effluit.

OBROATIS, Perſidis urbs, *Ptol. Obroatis Ammiano*, hodie *Omara*, teſte *Moletiô*.

OBRYZUM Aurum, Græcis ὄβρυζον, quod ſæpius deſpumavit & excoctum eſt; ab ὀβρύζειν, quod idem cum βρύζειν ſeu ζεῖν, & de iis rebus dicitur, quæ effervescendo ſpumam ejiciunt & quaſi florem emittunt. Latini *Obruſſam* dixêre auri experimentum quod igne ſumitur, ex Græco ὄβρυζα. Apud Sueton. *Neron. c.* 44. *Aurum ad obruſſam*. Cicer. *in Bruto c.* 74. *Heic adhibenda tanquam obruſſa, ratio eſt*. Senec. *Ep.* 13. *Hæc ejus obruſſa*, i. e. probatio. Plin. *l.* 33. *c.* 3. *Aurique experimentum ignis eſt, ut ſimili colore rubeat igneſcatque, atque ipſum* (nempe experimentum) *obruſſam vocant* &c. *Obryzi* enim auri apud veteres Latinos nulla mentio, ſed *auri ad obruſſam exacti*. Uti autem metalla reliqua, ſic & aurum, dum excoquitur, ſpumam in ſummo effervescentem mittit, quæ floris inſtar eſt & *flos* vocatur. Manilius iſtiuſmodi auri ramenta, quæ excoquuntur, *in aurum ſpumantia* vocat his verbis: *l.* 5.

Ille etiam fulvas avidus numerabit arenas,
Perfunditque novo ſtellantia littora ponto,
Parvaque ramentis faciet momenta minutis.
Pro tali ut regerat cenſu ſpumantia in aurum.
Et perlucentes cupiens prenſare lapillos
Verticibus mediis oculos immittet avaros

Quaſi diceret: Non ſolùm aurilegulus erit, ſed etiam auri coctor, quorum illud duobus primis, iſtud duobus ſequentibus verſibus expreſſit. Et quidem Auri coctores ramenta auri purgata, lota & in farinam tuſa vel molita ad pondus accipiebant & coacta reddebant pari fermè pondere aut modicô ſaltem intertrimentô. *Agatharchides* de metallis aurariis Æthiopiæ, *Οὕτως ὁ ἄρτος ὁ συλλέγων ἀριθμήσας τὸ ψῆγμα τοῦ χρυσοῦ παραδίδωσι τοῖς ἑψηταῖς· οἱ δὲ λαβόντες μέτρῳ τε καὶ σταθμῷ τὸ συνηγμένον εἰς κεράμους ἐμβάλλουσι.* *Sic igitur Aurilegulus hic, purgata auri ramenta tradit coctoribus: qui illa appenſa accipientes, in catinos fictiles injiciebant*, ea excocturi. Hoc eſt, quod ait Manilius, *parva momenta*, i. e. parvas lances faciet ponderandis minutis ramentis, ut pro tali cenſu reddat, ac *regerat ſpumantia in aurum*, i. e. excocta in aurum purum putum. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1080.

OBSCARIONES, vide infrà *Scariones*.

OBSCOENUM, inquinatum, impurum eſt & pollutum *ſcænô*, aut *cænô*, quaſi communi protritôque omnium uſu inquinatum, κοινὸν enim id notat Græcis, ex phraſi Hebræorum. Vide inprimis Marc. *c.* 7. *v.* 2. & Actor. *c.* 10. *v.* 14. Cujuſmodi res homineſque non ſolùm à Sacris ſuis longè arcuit Deus, ut ex Scriptura S. paſſim liquet. Sed & apud Gentiles pars honoris, qui more Majorum Diis exhibebatur, erat, ut in eorum conſpectu neque diceretur, neque fieret quidquam, in quo *obſcœnitatis* aliquid eſſet, uti diſputat Athen. *l.* 8. Arrian. *Diſſertat. Epictet. l.* 2. *c.* 8. & Plut. in *Quæſtion. Rom.* Vide quoque ſuprà *Feſta*. Quod poſtmodum ad honorem hominum tranſlatum. Vide Val. Max. *l.* 2. *c.* 1. Principum inprimis, ad quorum etiam ſtatuas *veſtimenta nudâſſe*, impietati tributum ſub Tiberio, apud Sueton. *c.* 58. quô nomine crimen Majeſtatis illis temporibus appellari conſueviſſe, notum. Imò & pingi *obſcœna* & fingi, lege prohibitum apud Thebanos, ut infrà videbimus de *Pictura*. At, procedente luxu, ediſſe quoque ac bibiſſe obſcœnitates, ex *Plinio*, *Martiali*, Aliis, patet. Imò & inter Numina relata. Vide ſuprà *Flatus*. Vide etiam infrà, voce *Turpia*.

OBSECRARE, alium eſt devovere, h. e. diris ac imprecationibus defigere & devincire, cujus contrarium *reſecrare*, ut ex Corn. Nepote in *Alcibiade c.* 6. patet. Græci καθιερώσασθαι vocant, de qua voce ſuprà. Hinc *Obſecratio*, in *Gloſſ.* MSS. *Malediction.* vel *numeratio*.

curatio. Sed apud *Papiam*, *preces*, *gratiarum actiones.* Græcè προσευχή. Maximè precatio, quam Pontifex ipſi præibat Populo, Turneb. *l.* 22. *c.* 31. Alcuino *de Divin. Offic.* propriè pars Canonis Miſſæ, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* De *Obſecratione* populo à Senatu Romano indicta, habe Livium *l.* 3. *c.* 63. & *l.* 26. *c.* 23. qui poſterior locus hic habet: *Eodem annò prodigia aliquot viſa nunciataque ſunt——quæ hoſtiis majoribus ſunt procurata & Obſecratio in unum diem populo indicta, & Novemdiale ſacrum.*

OBSECUNDATORES ſacrorum ſcriniorum, in *leg.* 3. *Cod. Th. de Proximis* &c. qui in ſcriniis operam navant, *obſecundant.* Scriniarii omnes. Calvin. *Lexic. Jurid.* Vide infra in *Proximus.*

OBSEPIRE, apud Cicer. *in L. Manil. Neve eas arato, neve eas foſſas obturato, neve quid ſepito* &c. & in SC. apud Frontinum *de Aqueduct. Ne quis eò loco poſt hanc legem rogatam quid obſepito, molito,* obſepit. *figit. ſtatuit, ponit:* inædificare eſt. Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Hadriano, c.* 1. & infra in voce *Sepes.*

OBSEQUENS, vide *Julius Obſequens.*

OBSEQUENTES, à Marco Imperatore dicti ſunt Gladiatores, quos ad militiam armaverat. Capitolin. in *Marco*, *c.* 21. *Inſtante ſanè adhuc peſtilentiâ & Deorum cultum diligentiſſimè reſtituit & ſervos, quemadmodum bellò Punicò factum fuerat, ad militiam paravit, quos Voluntarios exemplò Volonum appellavit. Armavit etiam gladiatores, quos* Obſequentes *appellavit.* Tanquam videl. non in legionibus militantes, ſed in Obſequiis Principis. *Obſequium* autem Principis, ſatellitium ejus dictum eſt, apud eundem *in Pertinace c.* 10. quam vocem Græci quoque ſuam fecerunt. Sic enim accipe τὰ ὀψίκια, apud Arrianum *Diſſertationum Epicteti l.* 3. Conſtantinus in τῷ Στρατηγικῷ *libello*, ὀψίκιον Ῥωμαϊκῇ λέγεται [illegible] *Obſequium Romanis vox, Græcè ſignificat anteambulones Imperatoris, ordinis ac honoris ergò.* Corippus *l.* 1.

——— ——— *Itur in arcem*

Obſequiò *comitante Patrum.*

Et *l.* 3.

Adfuit Obſequio *caſtorum turba virorum.*

A cujuſmodi Auguſtali *Obſequio* dictus eſt *Comes Obſicii*, *primus Stratorum Obſicii* &c. in *Hiſtor. Miſc.* Item *Thema* ſeu *Legio* τοῦ ὀψικίου, apud Conſtantinopolitanos, quòd ex eo potiſſimùm confecta eſſet: à qua poſtmodum nomenclatura indita Aſiaticæ cuidam provinciæ, cujus metropolis fuit Nicæa, quam deſcribit Conſtantinus Porphyrogennitus *de Them. l.* 1. *c.* 4. Nicephorus Conſtantinopol. in *Breviar. p.* 150. 155. 172. &c. Adde Cantacuzenum *l.* 4. *c.* 18. & vide Meurſium, ac Car. du Freſne *Gloſſar.*

OBSERARE, apud Terentium, *Eun. Act.* 4. *ſc.* 6. *v.* 25. *Oſtium obſera intus*, eſt obditâ ſerâ oſtium intus occludere, Vide infra in voce *Sera.*

OBSERVANTES Clerici, qui in Eccleſiis deſerviunt, in Concilio Aurelian. III. *can.* 5. & IV. *can.* 26. Eſt enim *Obſervare*, apud recentioris ævi Scriptores, munia conſueta exequi: unde Clerici ac Presbyteri *obſervare* dicuntur, Concilio Andegav. Can. 10. Epaonenſi *can.* 5. & Aurelianenſi IV. *can.* 7. quoties in Eccleſiis officiò ſuò defunguntur, apud Car. du Freſne *Gloſſar. Laur. Valla l.* 4. *Elegant. c.* 3. *Obſervare* idem eſt, quod cuſtodire aliquid oculò animòque, in modum ſpeculatoris, ne nos ſilentiò taciteque prætereat. *l. Obſervare ff. de Offic. Proc.* eſt advertere diligenter &c. *Spiegel.* Apud veteres Romanos rituale fuit verbum, ſignificans cautam illam circumſpectionem, quam in Sacris adhibere conveniens eſt. Arnob. *adv. Gentes l.* 1. *Sine ulla aliqua* obſervatione *ſolicita ſacrorum.* Infrà, *ſine ullius ritus obſervatione.* Et *l.* 9. *Sequitur ut de ſignis aliquid ſimulachriſque dicamus: quæ multâ arte compoſitis & religioſâ* obſervatione *curatis.* Jul. Firmicus *Matheſ. l.* 8. *c.* 6. *ad aram metuendæ religionis* obſervationibus *immolari.* Alii. Vide Deſid. Heraldum *ad Arnobium p.* 42. Vide quoque Macros *in Hierolexico.*

OBSES, qui traditur imperio alicujus, eâ conditione, ut ſi dator ejus à fide recedat, recipienti ſit poteſtas in vitam & corpus ejus, qui *Obſes* datus eſt, ſæviendi. Vide Bartolum *in l. divus, ff. de jure fiſc.* Adeoque *Sponſor*, *præs*; in Epiſtolis Franc. *Tom. IV. Hiſtor. Franc. Ep.* 61. *Oſtagius per Sacramentum.* Maximè is, qui ſi ille, pro quo ſpoponderat, defeciſſet à pacto, in ejus poteſtatem tranſire tenebatur: unde ejus *Hoſpes* eſſe dicebatur, quòd in ejus teneretur domo manere, quamdiu is, qui in pacto defeciſſet, feciſſet ſatis. Soliti autem ſunt *Obſides* dari etiam pueri, ut à Parthis, quod & à Simone Maccabæorum uno factum legimus, & fœminæ, ut à Romanis, Porſenæ temporibus, & à Germanis, narrante Tacitò, *Hiſtor. l.* 4. Quod verò dictum, in *Obſidum* vitam ſæviendi jus fuiſſe, tum in eos qui ſe obligaverant quaſi ex conventione, tum in eos, qui ab aliis traditi, probatur factò Theſſalorum, à quibus olim ducenti quinquaginta, & Romanorum, à quibus Volſci Aurunci ad trecentos occiſi ſunt, apud Plut. *de Claris Mulier.* Dionyſ. Halicarn. *l.* 16. Tacit. *Annal. l.* 12. Et quidem, cùm olim vulgò crederetur quiſque in vitam ſuam id juris habere, quod in res alias, quæ in proprietatem veniunt atque id jus conſenſu aut tacitò aut expreſſò à ſingulis pervenerit ad Civitatem, minùs mirandum eſt, ſi *Obſides* privatim innoxios, ob peccatum civitatis, morte affectos legamus, ſive tanquam ex ſuo peculiari conſenſu, ſive tanquam ex publico, cui & ſuus includeretur. At poſtquam verior ſapientia nos docuit dominium in vitam Deo exceptum, ſequitur ut ſolò conſenſu nemo jus cuiquam dare poſſit in vitam aut ſuam, aut civis ſui. Atque ideo Narſeti bono Duci atrox viſum de innoxiis *Obſidibus* ſupplicium ſumere, narrat *Agathias*: etiam Scipionis exemplò, qui ajebat, ſe non in *Obſides* innoxios, ſed in ipſos, qui defeciſſent, ſæviturum: nec ab inermi, ſed ab armato hoſte, pœnas expoſciturum, Liv. *l.* 28. Quòd autem ex recentioribus JCtis non ignobiles, conventiones tales valere dicunt, ſi moribus firmentur, accipi poteſt, ſi *jus* vocant ſolam *impunitatem*, quæ in hoc argumento ſæpe venit ſub tali nomine: Sin à peccato immunes putant, qui ex conventione ſola vitam adimunt alicui, vereundum ne & fallantur ipſi & periculoſâ auctoritate alios fallant. Planè ſi, qui *Obſes* venit, eſt aut antè fuit in numero graviter delinquentium, aut poſtea fidem à ſe datam in re magna feſellit, fieri poteſt, ut ſupplicium injuriâ vacet. At Clœlia, quæ non ſuâ ſponte, ſed Civitatis juſſu *Obſes* venerat, cùm tranato Tiberi effugiſſet, apud Regem Etruſcum, non tuta ſolùm, ſed & honorata virtus fuit, apud Liv. *l.* 2. *c.* 13. Hinc nec ſervi fiunt *Obſides*: imò & jure Gentium bona habere & hæredibus relinquere poſſunt, quanquam jure Romanò cautum eſt, ut bona eorum in fiſcum cogantur. An fugere liceat, quæritur? Et conſtat non licere, ſi ab initio aut poſtea, quo laxiùs haberetur, fidem dederit. Alioqui videtur non is animus fuiſſe Civitatis, obligandi civem ne aufugeret, ſed hoſti dandi facultatem, qualis vellet, cuſtodiæ. Et ſic defendi poteſt Clœliæ modò dictæ factum. Sed, etſi ipſa nihil peccaverat, civitas tamen recipere & retinere obſidem non poterat. Sic Porſenna apud Liv. *l.* 2. *c.* 13. *Si non dedatur* Obſes, *pro rupto ſe fœdus habiturum.* Deinde, *Romani pignus pacis ex fœdere reſtituerunt.* Odioſa autem eſt *Obſidum* obligatio, tum quia libertati inimica, tum quia ex facto alieno venit; ideoque ſtricta interpretatio hic locum habet: quare in unam cauſam dati in aliam retineri non poſſunt, quod intellige, ſi aliud quid ſine eorum acceſſione ſit promiſſum. At ſi in alia cauſâ fides jam violata ſit, aut contractum debitum, jam poterit *Obſes* retineri, non ut obſes, ſed eò Gentium jure, quò ſubditi, ex facto imperantium, detineri poſſunt, κατ᾽ ἀνδροληψίαν, quod ipſum tamen ne fiat, caveri poterit, adjectò pactò, de reddendis Obſidibus, ubi id, cujus nomine dati erant, impletum fuerit. Porrò qui *Obſes* datus eſt tantùm, ut alterum captivum aut obſidem redimat, eò mortuò liberatur. Nam in illo, dum moritur, jus pignoris extinctum eſt. Sic Demetrius, à Senatu Romanò non iniquè poſtulabat dimitti ὡς Ἀντιόχῳ μὲν ἀντιδοθεὶς, Ἀντιόχου δὲ ἀποθανόντος, inquit Appianus *Syriacis l.* 34. Juſtinus *l.* 34. *c.* 3. ex Trogo, *Demetrius, qui obſes Romæ erat, cognitâ morte Antiochi fratris Senatum adit, obſidemque ſe* (Grotius legit, *Obſidem inquiens ſe*) *vivò fratre veniſſe, quò mortuò, cujus Obſes ſit, ignorare.* Rege autem, qui fœdus fecit, mortuò, an teneatur adhuc *Obſes*, pendet ab eo, an fœdus habendum ſit perſonale, an reale? nam acceſſoria non poſſunt efficere, ut in principaliùm interpretatione à regula recedatur; ejus autem naturam & ipſa ſequi debent. Sed & hoc addendum obiter, *Obſides* interdum non acceſſionem eſſe obligationis, ſed reverà partem principalem, quum quis ex contractu factum promittit non ſuum & quia ex non præſtitò tenetur ad id quod intereſt, ejus vice obſides obligantur, quæ fuiſſe videtur ſententia Caudinæ ſponſionis. Non dura verò tantùm ſed & iniqua ſententia eſt exiſtimantium, *Obſides* etiam ſine conſenſu alterum ex facto alterius poſſe obligari. Vide Hug. Grotium *de Jure B. & Pac. l.* 3. *c.* 4. §. 14. *eod. lib. c.* 2. §. 18. ut & *c.* 20. §. 52. *& ſeqq.* Hinc *Obſidum præſtatio*, jus quod Dominus habet in ſubditos, cujus vi, Vaſſalli ac Tenentes, pro ejus liberatione, ſi in prælio captus fuerit, ut conventi lytri obſides, in hoſtium poteſtatem tranſire tenebantur, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* At in Vaſſallum, niſi idem ſubditus ſit, jus hoc feudi Dominum non habere, idem docet Grotius, *c.* 20. *cit.* §. 52. *neque enim reverentia & obſequium quæ debet, eò pertingunt,* &c.

OBSIDIANUS, vel OPSIANUS Lapis, lapis eſt Æthiopicus nigri coloris & tranſlucidi, ac ſpeculi inſtar imagines reddens, unde cùm *Obſidianum* vocet Plin. *l.* 36. *c.* 26. tanquam ab *Obſidio* inventore, ὀψιανὸν ἀπὸ τοῦ ὄψεως, appellari vult *Salmaſ.* Et verò ab *Arriano* & ab alio Scriptore ἀνεκδότῳ, quos ille citat, ὀψιανὸς λίθος vocatur, uti ab Ulpiano poſt Servium, *Obſianus lib. cùm aurum* 9. *ſect. gemm.* & ab Iſidoro *Obſius.* Ejus in mortuorum loculis plurimum fuiſſe uſum, colligunt quidam ex Herod. *l.* 3. *Cadaver enim cùm Ægyptiò more condiverunt, illud cavò cippò circumdant, qui* ἐξ ὑάλου *è vitro conſtat, in cujus medio interlucet mortuus, nihil neque ingrati odoris, neque fœditatis ullius exhibens.* Et Diodoro *l.* 3. ταριχεύσαντες ὕαλον, *vitrum mortuis circumponentes & in domibus eos aſſervantes, id nefas eſſe putant, ut aut illorum facies cognatos lateant aut propinquorum obliviſcantur, qui eos genere attingunt.* Ubi *Vitri* nomine *Obſidianum* lapidem intelligi volunt. Verùm ad mortuorum loculos illum potuiſſe ſufficere veroſimile non eſt, cùm in uno Æthiopiæ loco, nempe in Sinu profundo ſtadiis octingentis, infrà Aduli emporium, reperiri ſcribat *Arrianus.* Unde in gemmarum cenſu refert Plin. *Gemmas*, inquiens, *multi ex eo faciunt.* Item, *Uſus verò ad petandum argenti metalla & auri pepulit:* ut ſciamus, magni pretii fuiſſe lapidem nec in promiſcuo uſu. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 6. *c.* 16. Sed *ad h. l.* Plinii Salmaſ. notat, non ipſum *Obſidianum* lapidem ei *gemmam* dici, verùm illum id ſolùm aſſerere, *gemmas*, h. e. lapides annulorum ex illo fieri: hoc enim propriè Latinis *gemmas* eſſe, quidquid ſcilicet lapidum ad ornatum inderetur. Et certè Æolicè τὸ γλύμμα, Græci σφραγῖδας appellant, qui pretioſis lapidibus hoc nomen dederunt, quia ad hunc præcipuè uſum converterentur. Ad ſimilitudinem verò *Obſidiani lapidis*, Obſidiana fictilia fiebant, & in genere vitri reponebantur, Plin. *loc. cit.* Quemadmodum & murrhina fiebant arte in urbe Dioſpoli, ad imitationem verorum murrinorum. Fiebat & *Obſidianum rubens*, ad eſcaria vaſa. Idem, *Fit & tincturæ genere* Obſidianum, *ad eſcaria vaſa totum rubens vitrum atque non tranſlucens, hæmatinum appellatum. fit & album & murrhinum.* Quod verò Cardanus notat, lapide & fragmentis *Obſidiana* gemmas exſculpi ſolitas antiquò tempore, nuſpiam reperitur, præterea *calce* perperam poſuit, pro *ſcalpe.* De oſtracia vel oſtracite lapide id Plinius habet &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, *imprimis p.* 91. & 1101.

OBSIDIONALIS Corona, dicta eſt Romanis, quam ii, qui obſidione fuêre liberati, Duci illi, qui obſidionem ſolverat, dare ſolebant. Fuit graminea, obſervatumque ut fieret e gramine, quod generatum eſſet in eo loco, intra quem, qui obſeſſi fuerant, erant concluſi. Hanc Plin. l. 22. c. 3. & 4. omnibus aliis, gemmatis, & aureis, vallaribus, muralibus, roſtratis, civicis & triumphalibus præfert, quippe cùm reliquas aut Imperatores militibus, aut ipſi milites militibus darent; hanc vero miles daret Imperatori. Erat autem e gramine, quòd certiſſimum apud Antiquos victoriæ ſignum eſſet herbam porrigere victos, h. e. terrâ & altrice ipſâ humô ac humatione etiam cedere. Talem accepit L. Sicinius Dentatus, ille Romanorum Achilles. Vide A. Gellium l. 2. c. 11. Decius item, & Q. Fabius Max. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom.* l. 10. c. 27. Vegetium cum Annotat. Scriverii, l. 2. c. 7. Tertullian. *de Coron. mil.* Anton. Thyſium *Notis in Gelli loc. cit.* &c. Scipio porro Æmilianus, apud Plinium *de viris illuſtr.* c. 58. & Auguſtus cum M. Cicerone filio Conſul, apud Plin. l. 22. c. 6. Inter eam & civicam id intererat, quod altera ſingularis ſalutis ſignum eſſet, altera diverſorum civium, vel etiam univerſi exercitus ſervati. Hinc uſus illius ſub Principibus quam diutiſſimè retentus eſt, teſte Amm. Marcellinô l. 24. *Ita nunc extuerunt hi, qui fecêre fortiſſimè; obſidionalibus coronis donati & pro concione laudati veterum more.* Quippe in qua tantum claritatis erat, ut eâ nihil in rebus humanis haberetur ſublimius. Unde P. Decius eâ donatus, *bovem album Marti immolaviſſe & centum fulvos, qui ei virtutis causâ dati fuerant ſimul ab obſeſſis*, religione ſic pretium coronæ hujus aliunde teſtatus legitur, apud Plin. eundem l. 22. c. 3. Vide Car. Paſchalium *Coronar.* l. 7. c. 16. Cæterùm, urbs omnium, quas novimus, diutiſſimam *Obſidionem* ſuſtinuit Azotus, Syriæ urbs, quam, ab Aſar-haddone Babylonio Rege Judæis ereptam, Eſaj. c. 20. v. 1. Pſammitichus Ægypti Rex, quod urbs iſta Ægypto immineret, *obſedit annos* XXIX. *oppugnavitque donec expugnavit.* Herodot. c. 157. l. 1.

OBSIGNATORES, iidem qui *Signatores*, apud Cicer. *ad Attic.* l. 12. Ep. 18. *Quòd ſcribis, Terentiam de* Obſignatoribus *mei Teſtamenti loqui.* Et in *Orat. pro Cluent. Oppianicus* Obſignatores *ad eum, qui neque Aſinium, neque Ajulum nôſſent, adducit:* Teſtes dicti ſunt, qui ſignandis Teſtamentis adhibebantur. Hæc enim jam olim *obſignari* fuiſſe ſolita, de militibus ſuis, jamjam adversùs Germanos pugnaturis loquens, refert Cæſar *de bell. Gall.* l. 1. c. 39. Vide de Sulla, Appian. Alexandr. l. 1. de Felice Cicer. l. 3. *ad Quint. Fratr. Epiſt. ult.* Neque ſolùm ab ipſis, qui teſtabantur, ſed etiam ab amicis, qui rei geſtæ teſtimonium perhiberent, eaſque ſuô annulô confirmarent, docet Plin. l. 1. Ep. 9. & l. 2. Ep. ult. Sueton. *in Claudio* c. 43. & Senec. Ep. 8. idque inter recepta Romæ officia numerabatur, & dicebantur hi *Teſtes claſſici.* Quos, ſi quidem ad Tabulas Teſtamenti *obſignandas* vocati erant, oportebat in conſpectu Teſtatoris, unô & eôdem tempore convenire, nomen ſuum ſubſcribere & annulô obſignare. Nam ſi quis ex teſtibus nomen ſuum non adſcripſerit, veruntamen ſignârit, vel ſi adſcripſerit ſe, non tamen ſignârit, pro eo eſt, ac ſi non adhibitus eſſet, ut ait Ulpianus *in L. ad teſtium.* §. *ſiquis. D. Qui teſtamentum fac.* Si etiam coram Teſtatore non omnes eôdem locô teſtes ſuô vel alienô annulô ſignaverint, jure deficit Teſtamentum, ut eſt in *L.* 12. *de Teſtament.* cui adſtipulatur Michael Attaliata *in Synopſi, Tit.* 32. è quo etiam hoc diſcimus, teſtes non ſuô tantùm, ſed & alienô annulô ſignare potuiſſe. Imò ſi teſtis ab ipſo Teſtatore annulum accepiſſet & ſignâſſet, valebit Teſtamentum, ut eſt *in L. ad teſtium. D. Qui teſtam. fac.* Addit vero Juſtinianus Imperator *in* §. *Poſſunt. Inſtit. de Teſtam. ordinand.* potuiſſe omnes teſtes unô annulô ſignare Teſtamentum, potuiſſe item ſeptem annulos unâ eademque ſculpturâ eſſe, i. e. eundem χαρακτῆρα, idem ἀποσφράγισμα habere. Vide horum Michaelem Attaliatam *Synopſ. Tit.* 31. An verò quælibet alia, quàm annuli impreſſio, in Teſtamentis locum habere poſſit, JCti diſputant, *ac magis eſt, ut annulô tantùm quis poſſit ſignare, dum tamen habeat characterа*, l. 22. §. 5. *ff. Qui Teſtam. fac.* Vide Cujacium *Obſervat.* l. 14. c. 11. Quòd ſi ſigna Teſtamenti vetuſtate vel aliô caſu interierint, ſubſcriptiones Teſtium verò ſint adhuc ſalvæ, Teſtamenti fidem nullô modô labefactam vult Leo Imp. *Conſtitut.* 82. Vide eundem Cujacium l. 17. c. 32. Non verò ſolùm *Teſtamenta*, ſed & *omnes Tabulas*, quæ pacta conventaque continebant, *obſignari* priſcus mos eſt, imò Veteres *non ornatûs, ſed ſignandi causâ, annulum ſecum circumtuliſſe*, indicat Attejus Capito apud Macrob. l. 7. c. 13. Quam in rem inſignis eſt locus, apud Senecam *de Benefic.* l. 3. c. 15. De *Tabulis Nuptialibus*, diſertè Sueton. in *Claudio* c. 29. Appulejus *in Apolog.* & Juvenal. *Sat.* 2. De *Sponſionibus* Plut. *in Pompejo*, ubi de obitu Cinnæ &c. Nec verò Tabulæ ſolùm, quæ publici privatique contractus ſcripturam continebant, ſed & *Epiſtolæ* ac *Diplomata*, jam olim *obſignabantur*, apud pleraſque gentes; Principales inprimis *literæ*, quæ obſignatio bullarum appenſione fiebat. Vide ſuprà in *Bulla.* Magiſtratuum inſuper *Decreta*, Cicer. *ad Attic.* l. 16. Ep. 16. *Buthrotios cùm Cæſar decretô ſuô, quod ego* obſignavi, *cum multis ampliſſimis Viris, liberaviſſe:* &c. *Templa* item, Daniel. c. 14. v. 10. *Domus*, Ariſtotel. *de miraculoſ. audit.* unde *obſignare bona* & *obſignare domum*, in *l. ult. ff. de requ. abſen. l.* 1. §. *penult. ff. de ventre in poſſ. mitt.* &c. *Fores Gynecæorum*, Ariſtophan. *Theſmophor. Suppellex* atque adeò *Penus* univerſa, Plin. l. 33. c. 1. *Pecunia*, in *l. Tutor pro pupillo. ff. de admin. Tut.* Sic *obſignata pecunia* dicebatur, quæ creditori oblata, eô recuſante accipere, in ſacculum condebatur, qui Signatorum ſigillis impreſſis ſignabatur, quô factô ſolebat publicè ſeu in publicum deponi, *l.* 19. *C. de Uſur. l.* 11. *Cod. de Compenſat.* &c. Fiebat autem ſic *Obſignatio*, ut ſacculus linô trajiceretur, ſigniſque ceræ impreſſis obſignaretur: atque hinc ipſa vox *Obſignatio* pecuniæ conſignationem ſignificat, *l.* 9. *C. de Solut.* Etiam *Interrogationes*, literis incluſas ac *obſignatas*, ad cognitionem Magiſtratus mitti conſuevisse, diſcimus ex Marciano *in l. divus ff. de cuſt. & exhib. reo.* Ipſum verbum *Obſignare* antiqui juris eſt, ad injurias propulſandas, dum alicujus bona publicè poſſidentur, pertinens, Cicer. l. 12. *ad Attic. C. Vennonius domum Vectulis emit, cùm omnia obſignaret, in Vedianas incidit,* &c. Quam in rem plura vide apud Calvinum *Lex. Jurid.* Addam ſaltem, *pecunia obſignata* in ſacculo vel ciſtâ condi & vel apud Nummularios vel in Æde ſacrâ deponi olim frequenter ſolitæ, ex Appulejo exemplum *Metam.* l. 10. *Sed ne fortè aliquis iſtorum, quos affers, aureorum nequam vel adulter reperiatur, in hoc ipſo ſacculo conditos eos annulô tuô prænota, donec alterâ die Nummulariô præſente comprobentur. Sic inductus, ſignavit pecuniam, quam exinde, ut iſte repræſentatus eſt judicio, juſſi de meis aliquem curriculo tabernâ promtam afferre: & ecce prolatam coràm exhibeo, videat, & ſuum ſigillum recognoſcat.* Et aliquantò poſt: *Qui præter judicii religionem cùm fidem ſuam coram lacerari videret, multiplicatô ſtudiô verſipellem illum contendit redarguere, donec juſſu Magiſtratuum miniſteria publica, contrectatis nequiſſimi ſervi manibus, annulum ferreum deprehenſum cum ſigno ſacculi conferunt* &c. Cur autem in *Obſignandis* rebus omnibus tantam Veteres diligentiam adhibuerint, rationem reddit Clem. Alexandr. l. 3. Pædag. 11. ubi, cùm dixiſſet, fœminis datum eſſe annulum aureum, non ad ornatum, ſed ad ſignandum ea, quæ domi cuſtodienda ſunt, propter curam domeſticam incumbentem; ſtatim ſubjungit. *Si omnes à Pædagogo rectè inſtituti eſſemus, ſupervacua eſſent ſignacula, omnibus ex æquo bonis, ſervis dominiſque. Sed quoniam aut nulla aut mala inſtitutio, cauſam magnam præbet injuriæ, opus habemus ſigillis.* Quo pertinet ridiculum illud Neronis de furace ſervo, apud Cicer. *de Orat.* l. 2. *Solum eſſe, cui nihil ſit nec* obſignatum, *nec occluſum, quod idem in bono ſervo dici ſolet.* Quemadmodum enim ſervo bonæ fidei herus omnia committit, nihil annulô obſignat, nihil claudit ſerâ: Ita ſervus furax omnia reſignat ac recludit. Id quod teſtatur lepida, apud Diog. Laërtium l. 4. narratiuncula de Lacyde, qui cùm, quoties ex penu quicquam promere voluiſſet, obſignatô aditu, rurſus annulum per foramen intro jacularetur, ut nihil ex reconditis ibi rebus tolleretur: Famuli, hôc animadversô, reſignabant, quæ ſignata erant, & ſublatis quæ placuêre, annulum dein in porticum per rimam immittebant: quâ ratione, ſæpe licèt id repeterent, deprehendi nunquam potuêre. Sed & aliâ ratione, annulô hujuſmodi non diligenter aſſervatô, magnam ſæpè fraudem commiſſam eſſe, teſtatur in Sacris annulus Achabi, quô Jeſabel literas, quibus cædes Nabothi jubebatur, inſciô maritô, *obſignavit*, 1 Regum c. 21. v. 8. In profanis, annulus Marcelli Conſulis, quô Hannibal potitus, Salapiam cepiſſet, niſi T. Quintius Criſpinus, alter Conſul, circa proximas civitates miſiſſet nuntios, occiſum eſſe Collegam, annulôque ejus hoſtem potitum, ne quibus proin literis crederent annulô Marcelli *obſignatis*, apud Liv. l. 27. Annulus item Antonii, quô Plancus Syriæ Præſes Sex. Pompeji necem mandavit, apud Appianum *Belli Civ.* l. 5. Petronii Maximi Senatoris & Patricii Romani quem nactus Valentinianus, uxorem ejus in Aulam pellexit, apud Procopium *de Bello Vandal.* l. 1. &c. Imò & fictis ſignatoriis ejuſmodi annulis fraus facta frequens. Hôc enim pactô Gabios in ſuam poteſtatem redegit Sextus Tarquinius, apud Dionyſ. Halicarn. l. 4. Vitalianus verò Præfectus Prætorio occiſus, apud Jul. Capitolin. in *Gordianis tribus* c. 10. & S. Bernardus deceptus eſt, ut ipſe conqueritur Ep. 284. *ad Eugenium Papam.* De cujuſmodi crimine falſi à Legatis commiſſo, Guntherus l. 5. v. 368. & ſeqq. ſic ſcribit,

Nam qui prædicti mandata priora Tyranni,
Auſonias urbes Hetruſcaque regna tenentis
Attulerant, Friderice, tibi, gentilibus uſi
Fraudibus, impreſſas falſo ſub nomine Regis,
Mendaces chartas ſibi confecêre ſigillô, &c.

Hinc, ut tale quid caveretur, Solonis lege Annulario ſigillum annuli venditi retinere non licebat, teſte Laërtio l. 1. c. 57. & ſcribit Cicero Quinto fratri Aſiæ minoris Rectori l. 1. Ep. 1. c. 5. ut ſolus annulô ſuô utatur ac ſignet, neque alteri temerè committat, *Sit annulus tuus non ut vas aliquod, ſed tanquam ipſe tu: non miniſter alienæ voluntatis, ſed teſtis tuæ.* Monet inſuper Theodoſii II. exemplum apud Suidam in Πουλχερία, tabulis non lectis annulum non imprimendum. Quæ una ex cauſis fuit, cur Wenceſlao Imperium adimeretur &c. Plura hanc in rem vide apud Johannem Kirchmannum *de Annulis* c. 5. *alibique paſſim.*

OBSONATOR, qui *obſoniis* comparandis præerat, dicebatur. Martianus *in l. legatis ſerv. de legat.* 3. *Cubicularios autem*, inquit, *vel Obſonatores, vel eos, qui piſcatoribus præpoſiti eſſent, non videri negotiationis appellatione contineri:* Βυζῦο Græcum vocabulum eſt, quaſi ὄψα ὠνεῖται, qui & ὀψώνης. Vide Caſaubon. *ad Spartian. in Adriano* c. 17. Meurſium in voce ὀψώνιον, & *Gloſſ.* Fabrotti *ad Cedrenum.* Eum Miniſtrorum primô locô ponit Pignorius, *Athenæo* Ἀγοραστὴς quoque dictum, quòd ea coëmeret quæ uſus domeſticus poſtularet. Eſt autem *Obſonium*, *quidquid præter panem & vinum menſæ infertur:* Quæ cùm multa & varia eſſent, piſcis tamen, teſte Plut. l. 4. *Sympoſ. Problem.* 4. obtinuit, ut vel ſolus, vel præcipuè *Obſonium* appellaretur. Terentius *Adelph. Actu* 2. *ſc.* 4. v. 22. *Convertam me domum cum obſonio.* Polybio *Obſonii* vocabulum etiam pro ſtipendio militari ponitur l. 2. Unde veteres *Gloſſ. Stipendium*, ὀψώνιον στρατιωτικόν, *Obſonium militare:* quia olim aliquando panis, aliquando *Obſonium* militibus dabatur ſtipendii locô. Apud Prudent. *Periſteph. Hymn.* 14. v. 297. ubi ait,

Te tanta ſemper perdidiſſe obſonia,
Quæ diis ineptus obtuliſti talibus.

Georg.

Georg. Fabricius intèrpretatur dapes & fercula Deorum, quæ erant ſumptuoſiora, h. e. majoris apparatus & pretii, *Commentar. in Poetas Chriſt.* Apud Recentiores interdum vox capitur pro *procuratione* & *convivio*, quod Domino debet vaſſallus. In *Charta* ſub Roberto Rege Francor. A. C. 1023. exarata: *Ab Eccleſia autem Epiſcopali juri nullam conſuetudinem perſolvendam ſtatuimus, vel ſtatui permittimus, niſi ut in Synodo denarii octo pro* Obſonio *in anno ſolvantur*, apud Car. du Freſne in voce *Obſonium*. Meminit *Obſonatoris* peculiari diſticho Martialis *l.* 14. *Epigr.* 217. cujus titul. vox *Obſonator* eſt,

Dic quotus es, quanti cupias cœnare, nec unum
Addideris verbum, cœna parata tibi eſt.

Senec. *Ep.* 47. *Adjice* obſonatores, *quibus dominici palati notitia ſubtilis eſt, qui ſciunt, cujus rei ſapor illum excitet, cujus delectet aſpectus, cujus novitate nauſeabundus erigi poſſit, quid jam ipſa ſatietate faſtidiat, quid illo die eſuriat.* Plautus *in Milite, Actu* 3. *ſc.* 1. *v.* 72.

Vel primarium Paraſitum atque Obſonatorem *maximum*:

De iiſdem refert *Athenæus*, *quòd Domino Convivii, ſimul ac decubuiſſet, ſchedula offerri ſolita ſit, quæ obſonia omnia ordine deſcripta haberet, ut ſciri poſſet, quid primò & quid poſtremo miſſurus eſſet coquus.* Eoſdem præceptis inſtruxit Lynceus Samius, privilegiis Sybaritæ apud *Athenæum*. Heliogabalus vero Aurifices eorum loco adhibuit, ut ex pretioſo metallo *obſonia* magis placerent, apud Lamprid. *in eo.* Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, Tit. Popmam, *de Operis ſervorum* &c. ut & infra *Opſonatores*. Alius fuiſſe videtur, quem *Magiſtrum obſonii*, Seneca appellat *de Vita beata c.* 17. *Quare ars eſt apud te miniſtrare, nec temere & ut libet collocatur argentum, ſed peritè ſervitur, & eſt aliquis ſcindendi obſonii Magiſter.* His enim verbis Structorem indigitare videtur vel Carptorem de quibus *ſuò locò*, vide quoque *Opſonium* uti *de Obſoniorum erogatore* ſuprà, verbo *Erogare*.

OBSTETRIX, an ab *obſtando*, quòd obſiſtat dolori, vel fœtui, ne in humum effundatur. an ab *opem ferendo*: quam notationem ſecutus *Donatus Opſtetricem* ſcribit; quò modò & in *veteri Inſcr.* legimus, *Sex. Pompejus. Sex. L. Daphnus. Gram. Chloe. Pompeja. Opſ. Opſt.* Item, *Aſtia. Dunamis. Opſt.* integrâ voce, *Salluſtia. Q. L. Imeria. Opſtetrix*, apud Gruterum *Inſcr. Antiqq. p.* 636. ante cunas infantis gerebat curam. eòdem honore cum Medicis, ſi probata eſſet. Hæc principiò, an prægnans eſſet Matrona, æſtimabat, aliarum quoque mulierum concurrente judiciò. In puerperii articulo Matris vice exitum procurans rectè ſuſceptum infantem faſciis involvit: *Educit enim obſtetrix, educat Nutrix*, Nonius Marcellus *de Propr. Serm. c.* 5. Ejuſdem ope detractus pileus naturalis, brutis communis, qui Cauſidicis vendebatur, antiquâ ſuperſtitione, teſte Æl. Lampridiò *Diadumeno, c.* 4. *Solent deinde pueri pileò inſigniri naturali, quod* Obſtetrices *rapiunt & Advocatis credulis vendunt. ſiquidem Cauſidici hoc juvari dicuntur.* Medicinam porrò nato Matrique faciebat, & ad loturam manus conferebat: nec ignotum hoc maribus munus. Si falſum ſuppoſuiſſet partum, lege tenebatur: Natum vero infantem in humum deponebat nudum, Varro. *de Vita Pop. Rom. l.* 2. *apud Marcellum c.* 2. *Natus, ſi erat vitalis ac ſublatus ab* Obſtetrice, *ſtatuebatur in terra, ut auſpicaretur rectus eſſe Conjugalibus Diis, Pilumno & Picumno in ædibus lectus ſternebatur*: Quem poſtea Pater à terra levans, hoc ritu fœtum pro ſuo agnoſcebat. Duravit *Obſtetricis* neceſſitas ad quintum diem, quum muneribus donata & lotis manibus Nutrici Infantem committebat: Thom. Bartholin. *de Puerperio Veter.* Juſtinianus Imperator Miniſterium hoc taxavit ſolidis 60. *leg.* 3. *Cod. commun. de Legat.* apud Pignorium *Comm. de Servis.* In Republ. Athenienſi, cùm veteri lege cautum eſſet, *Ne quis ſervus, neve qua fœmina, artem Medicam diſceret*, ſicque *Obſtetricibus* deſtitutæ Mulieres verecundiâ interirent non rarò, ut refert Hyginus *Fabul.* 274. Agnodice quædam Virgo, Medicinæ diſcendæ cupida, demptis capillis habituque virili, ſe Hierophilo cuidam tradidit in diſciplinam, arteque perceptâ, laborantibus opem tulit. A quo tempore videntes Medici, ſe ad fœminas non admitti, Agnodicem coram Areopagitis accuſârunt, à quibus cùm, ſexu patefactò, damnanda eſſet, Principes fœminæ ad Judicium convenientes, non modò interceſſione ſuâ Agnodicen liberârunt, verùm etiam effecerunt, ut Legi ſufficeretur altera, quâ *ingenuis fœminis Artem Medicam diſcendi* facultas dabatur. Secundùm quam apud Terentium in palliata è Menandro *Andria, Actu* 3. *ſc.* 2. *v.* 1. Lesbia *Obſtetrix*, quid facto opus ſit, imperat:

Adhuc Archillis quæ adſolent, quæque oportet
Signa eſſe ad ſalutem, omnia huic ineſſe video.
Nunc primùm fac iſtæc ut lavet: pòſt deinde
Quod juſſi ei dare bibere, & quantum imperavi,
Date.

Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Atticas l.* 3. *c.* 8.

OBSTITA, dicta Romanis ſunt loca, fulmine tacta, quæ alliàs *Bidentalia*, item *Fulgurita*: ſacra iiſdem habita. Feſtus *Fulguritum id, quod eſt fulmine tactum. Qui locus ſtatim fieri putabatur religioſus, quòd eum Deus ſibi dicâſſe videretur.* Unde Lucan. *l.* 8. *v.* 864. & ſuprà paſſim.

Incluſum fuſco venerantur ceſpite fulmen.

Vide Joſ. Scaligerum *Conjectan. ad Varronem*, Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Stat. Theb. l.* 5. *v.* 587. Voſſ. de *Idolol. l.* 2. *c.* 20. & ſuprà paſſim.

OBSTRAGULA, vincula erant calceorum utrique ſexui convenientia: Quorum meminit Ovid. *l.* 3. *Artis*, *v.* 271.

Pes malus in niveà ſemper celetur aluta,
Arida nec vinclis crura reſolve tuis.

Ubi indigitat, *Obſtragula*, cùm à pede per tibiam protendantur, atque crus medium obligent, hujus deformitatem operire: proin *arida* puellæ *crura* non eſſe ſuis vinculis reſolvenda jubet, ne crurum turpitudo in apricum proferatur. Inprimis autem ſoleæ, cùm proprium nullum tegmen haberent, pedibus habenarum corrigiarumve beneficiò aptè ſolebant adſtringi: unde & *Obſtragulorum* nomen iis tributum. Sic enim Iſidor. *l.* 19. *c.* 34. *Obſtrigillos* definit. *Sunt*, inquit, *qui per plantas conſuti ſunt, & ex ſuperiori parte corrigiâ trahuntur, ut conſtringantur. Unde & nominantur.* Cujuſmodi ſoleatum, ob *obſtragulorum* inprimis elegantiam & ſite irretitos nexus, inſignium imaginem, Ditis ſimul & Apollinis Pythii, in ſtatuis exhibent Romæ, Horti Vaticani & Farneſiorum ædes: in ære, Ben. Balduinus *de Calceo c.* 11. Vide & hîc infrà.

OBSTRIGILLA, Latinis dicta eſt annuli pala, Græci σφενδόνη, κυκλὶς & σφραγιδοφύλαξ: quòd gemmam inſertam & incluſam conſtringeret & obſtrigillaret. Unde in optimis *Gloſſis*, *Obſtrigillum*, σφραγιδοφύλαξ. Sed & *obſtrigilla ſoccorum*, occurrunt apud Plin. *l.* 9. *c.* 35. de margaritis: *Nec crepidarum tantùm* obſtrigillis, *ſed totis ſocculis addunt.* Ubi hâc voce indigitantur anſulæ, vel corrigiæ, quibus adſtringuntur crepidæ: Græci λωρία vocant, unde λωρωτὰ ὑποδήματα, apud *Dicæarchum*. Vide quoque ſuprà *Obſtragula*. Vocis origo à *ſtriga* & *ſtrigare*, de quibus ſuò locò. Hinc *Obſtrigillare*, i. e. obſtare, contrarium eſſe: apud Solinum *c.* 53. ubi de margaritis: *Hinc tamen providentia ætas obſtrigillatur; nam candor ſenectâ deſerit, & grandeſcentibus conchis flaveſcunt margarita.* Nempe in profundum ſubſidunt quidem altoque ſe mergunt conchæ margaritariæ, ut à Sole defendant ac vindicent partus ſuos, qui candorem perdunt & fucantur radiis penetrati ac percuſſi: ſed huic earum providentiæ *obſtrigillatur*, h. e. adverſatur ætas; cùm æquè ætate ac ſenectâ candor earum diſpereat. Sic *Varro* apud Nonium, *Lex neque innocenti propter ſimultatem* obſtrigillat, *neque nocenti propter amicitiam ignoſcit.* Idem *de R. R. Tu invides tanto Scriptori & obſtrigillandi cauſâ ſiglinas reprehendis.* Et *de Vita Pop. R.* apud eund. *obſtrigillare*, pro *impedire*, poſitum eſt: *Quod Curio, quum id feciſſet, dicebat amicis, ut illi renuntiaretur, ſe obſtrigillaturum, ne triumphus decerneretur aut ne iterum fieret Conſul.* Inde *Obſtrigillator*, qui præ invidia aliorum progreſſus ac proceſſus impedit. *Varro; Æmulum illius artis atque obſtrigillatorem* &c. Vide Salmaſ. *Not. ad Hiſtoriam Aug. in Carin. c.* 20. & *ad Solin. paſſim, inprimis p.* 1165.

OBTRICUM, ſive OBTRICENSE, Amm. Marcellin. *l.* 20. oppid. olim Eburonum, ad Moſam, idem quod aliis Trajectum ſuperius, vulgò *Obtryck*. Nunc *Maeſtricht*. Vide *Trajectum ad Moſam*.

OBVERSIO, Græcè τρίχα, luſus puerilis genus, apud Pollucem *l.* 9. de quo infrà aliquid in *Tropei*.

in OBVIAM itionibus, coronæ olim datæ, ut videre eſt apud Etymol. Ἀβαρίδα, ubi de corona, quam Venus nexuiſſe dicitur, cùm *obviàm* ivit Baccho ex Media revertenti. Sic populus Edeſſenus, Juliano obviàm cùm proceſſiſſet, cumque in Urbem invitâſſet, obtulit ei coronam auream, quâ acceptâ Imperator Urbem ingreſſus eſt, apud Zoſimum *Hiſtor. l.* 3. Vide Car. Paſchalium *Coronar. l.* 4. *c.* 11. ubi de *Coronis gratulatoriis*, ut & ſuprà, lemmate *Ingredi Regnum* & infrà, in voce *Occurſus*: plura autem de variis ritibus Veterum, █ exceptionibus hujuſmodi, adhibitis, hîc paſſim. In ſpecie verò, de populi Hieroſolymitani feſta gratulatione, quâ advenienti Meſſiæ in occurſum, cum variis lætitiæ ſignis, proceſſit, infrà in voce *Oſanna*. Sed █ *Obviatores*, inter Romanorum ſervos, ſuggerit Popma, qui *Adverſitores* quoque, quòd hero foris cœnanti *adverſum irent*, & eum domum reducerent ac comitarentur. Terent. *Adelphis*, *Actu* 1. *ſc.* 1. *v.* 2.

Neque ſervulorum quiſquam adverſum ierat.

Per vias etiam de lapidibus, ne offenderet, monerent, uti patet ex *Mileſia* 2. Apuleii. Vide Tit. Popmam *de operis Servorum*, & ſuprà, ubi de more *Foris cœnandi* veter. Romanorum.

OBULCO, Hiſpaniæ Bæticæ urbs, *Ptol. Pontificenſe* vocat Plin. *l.* 3. *c.* 1. *Situra* dicitur *Nigro*. *Villanovanus Ulliam* Hirtii *de Bell. Hiſp. c.* 3. 4. 5. putat. *Porcuna* ex *veteri Inſcriptione*, teſte *Moralè*, urbs Vandalitiæ, inter Cordubam ad Occaſum & Giennium ad Ortum. Aliis fuit ad radices montium Marianorum. *Porcena* autem caſtrum regni Granat. 7. leuc. ab Almeria in Boream, Ilorcam verſus, 30. ferè ab Obulcone in Boream. *Baudrand.*

OBULTRONIUS Sabinus, ærarii, tempore Neronis, Quæſtor, qui jus haſtæ adverſus inopes inclementer exercuit, Tacit. *l.* 13. *Annal. c.* 28. A Galba poſtea interfectus, *Hiſt. l.* 1. *c.* 37.

O. C. in notis antiquis *Ope conſilio* notat. Vide infrà.

OCÆLIA, Arabiæ portus, apud Solin. *c.* 53. ubi alii *Ocelì*, nonnulli *Ocelis* legunt. Straboni ex *Artemidoro* Ὀκίλας dicitur. Plinio *l.* 6. *c.* 23. *Ocelis*, ut *Peripli* Auctori & *Ptolemæo* Ὄκηλις. Vide in voce *Ocelis*.

OCALEA, vel OCALE, Bœotiæ oppid. Homer. in Catal. navium. Eſt autem prope Haliam, ſic dicta à brevitate viæ à Theſpiis in Thebas, oppid. Ocaleæ proximum. Gentile *Ocaleus*.

OCCA, fluv. Moſcoviæ, haud longè à finibus Tartarorum Precopenſium exoriens, & Vorotiniam, Collugam, Cerpachum, Corſivam, Columam, Rhezaniam, Cazigorodiam & Murinam, præterlapſus, curſu in Arctum reflexò, auctuſque à Moſcua, Cleſma aliiſque fluviis in Volgam ſupra Novogradum inferius abit.

OCCA, Græcè βωλοκόπημα, inſtrumentum ruſticum, de cujus uſu mox. Ab *occædendo*, vel *occidendo*, quòd grandes terræ cædat glebas, *Feſto*: ab *occæcando* fruges ſatas, i. e. ſub terra occultando, *Ciceroni*. Aurea in minio, famil. Apelvoiſin, in Gallia, teſſera eſt, uti docet Phil. Jac. Spenerus *Artis Herald. parte ſpec. l.* 2. *c.* 77. §. 7. ubi de Ducis Montauſierii, rebus in bello geſtis & Sereniſſ. Delfini educatione inclyti, inſignibus. Agriculturæ enim inſtrumenta non rarò in Illuſtrium clypeis conſpici notum: ut quod vitæ genus nobiliſſimi olim non dedignati ſint.

Vide etiam infrà *Raſtrum*. Hinc in carmine olim Flaminis Cerealis, poſt alios, de quibus infrà voce *Redarator*, invocatus *Occator*, de quo paulo infra.

OCCAM Vilhelmus, Anglus, Theologus inſignis. Floruit A. C. 1330. fuit Ordinis Minorum, & Johannis Scoti diſcipulus. Excommunicatus à Papa, quòd quædam adverſus eum ſcripſiſſet, eôdem tempore, quô Marſilius Patavinus idem fecit, ad Ludovicum Bavarum Imperatorem æque excommunicatum, confugit, ad quem, ô Imperator, dixiſſe fertur: Tu me gladiô defende à Papæ injuriis, ego te verbis ac ſcriptis defendam. Scoti dicta & ſcripta acerrime impugnavit. Vide Trithem. *de ſcript. Eccleſ.* & Lelandum, *in Collectan. de viris Illuſtr.* Addo, quòd dictus primò *Venerabilis inceptor*, dein *Doctor ſingularis*, tandem *Doctor invincibilis*, Scaligero *Lima veritatis*, quartæ Scholaſticorum ſectæ, poſt Albertiſtas nempe, Thomiſtas, & Scotiſtas, auctor fuit. Dicti autem ſunt, qui ejus inhærebant placitis, *Occamiſtæ*, item *Nominales*, quòd *Occam* cum Rucelino quodam Univerſalia mera eſſe nomina, nihil verò rei habere, contra Scotiſtas, defenderent. Vide ſuprà in voce *Nominales*, it. *Gulielmus*, & *Nicolaus*.

OCCARA *Antonini* videtur *Similero Coara*, *Ptolemæi*. Chalcidiæ regionis in Syria.

OCCARUS, fluv. Brunſvicum urbem alluens, quô obſtructô, Henricus Dux, urbi aquam immiſit, A. C. 1606. aggere tandem à tempeſtate ruptô. Thuan. *l.* 133.

OCCASIO, à Poetis Latinis Dea fingitur, à Græcis Deus, *Καιρὸς*, rerum gerendarum opportunitati præſidens. Hujus ſimulacrum ita pingebatur, ut pennatis pedibus volubili rotæ inſiſteret, vertigine quâdam velociſſimâ ſe in orbem circumagens, priore capitis parte capilloſâ, poſteriore glabrâ. Quô commentô, Occaſionis brevitatem & inconſtantiam denotare voluerunt, quæ, niſi cùm primùm ſe offerat, arripiatur, ſtatim è manibus elabitur, nihilque nobis remanet præter pœnitentiam, quæ perpetua Occaſionis fingitur eſſe comes. De effigie ejus Auſonius *Epigr.* 12. Poſidippus, *in Epigramm.* Elias Vinetus, *in Auſon.* Balduini *Iconol. Nic. Lloyd.*

OCCATOR, unus ex divis agricolis Veter. ab *occatione*. Propriè autem dicebatur ager *poliri*, cùm *occabatur* raſtris vel crate; & hæc velut ſumma manus erat, quæ agro exercendo imponebatur. Unde *politiones agrorum*, & *politor*, qui agrum colendum conducebat, pro certa parte, *Dig. pro ſocio*, *ſi agrum politori damus*, ab hac ultima agri politura nomen accepit, quam his verſibus expreſſit Columella, *l.* 10.

Verùm ubi jam puro diſcrimine pectita tellus,
Depoſitô ſqualliore nitens ſua ſemina poſcit.

Tum nempe *pecti*, *radi*, *poliri* tellus dicebatur, cùm *occabatur*. Uti enim in veſtimentis apud fullonem curandis, *poliri* tum ea dicebant, cùm pectine vel ſpinâ fulloniâ radebantur, quod ultimum erat fullonum ſive polientium experimentum: Ita in agricultura manus ultima politio, quæ *occatione* vel raſtris fiebat. quando Flamen ſacrum Cereale Cereri & Telluri faciebat, divos agricolas hôc ordine invocans, quô ſcil. & terra colebatur, *Vervactor*, *Redarator*, *Imporcitor*, *Inſitor*, *Obarator* & *Occator*. Qui namque deinde ſequebantur, *Sarritor*, *Subruncinator*, *Meſſor*, *Convector*, *Conditor*, *Promitor*, enatis jam frugibus locum habebant. *Occator* itaque ultimus erat agri colendi, ut Sarritor primus frugum jam naſcentium, quæ ſarriebantur: *Nam*, ut ait ille, *priùs occant, quàm ſarriunt ruſtici.* Unde videntur veteres erràſſe Grammatici, qui *raſtrum* vertunt *σκαλίον* & *σκαπάνην*: hoc enim *rutrum* potiùs, quam *raſtrum*, quod eradendæ potiùs & poliendæ terræ, quàm fodiendæ atque eruendæ, factum eſt. Græci *λίσγον*, *ζωγρεῖον*, *σφῦραι βωλοκόποι*, inſtrumenta ruſtica vocant ad occationem apta: at *rutrum* propriè *σκαπάνη* ſeu *σκαλίον*, &c. Dicta autem eſt *Occatio*, quaſi *occæcatio*, ſecundùm Veteres, quòd eâ *occæcarentur* frumenta, h. e. ſub terra operirentur & occultarentur: uti Plinius triticum, hordeum, milium, panicum & reliqua ſemina, paſſim occari dicit, poſtquam ſcil. jacta ſunt. At apud Romanos non *occacandis* ſatis, ſed comminuendis ac cædendis glebis propriè adhibebatur. Eam ſic circumloquitur Virg. *Georg. l.* 1. *v.* 94.

Multum adeò raſtris glebas qui frangit inertes,
Vimineaſque trahit crates, juvat arva &c.

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 728. & *ſeqq.* ubi multa egregia hanc in rem; è quibus hoc unum addo, nullam *occationem* Veteribus fuiſſe ante tertiam arationem. Frequentibus enim iterationibus adeò ſubigebant glebas, ut etiam *occationi* locus non eſſet poſt ſatas fruges. Hinc Columella *l.* 11. *c.* 2. *Veteres*, inquit, *Romani dixerunt —— male ſubactum agrum, qui ſatis frugibus occandus eſſet.* Et Plin. *l.* 18. *c.* 19. *Malè aratur arvum, quod ſatis frugibus occandum eſt.*

OCCIA, ſeptem & quinquaginta per annos ſummâ ſanctimoniâ Veſtalibus ſacris præſedit, cùm lex miniſterio virginum tantum annos triginta definiat. Obiit Tiberii principatu, qui in ejus locum Domitii Pollionis filiam, quòd mater ejus in eodem conjugio manebat, cepit, Tacit. *l.* 2. *Annal. c.* 86.

OCCIACUM, locus Galliæ, in Comitatu Forenſi, trans Ligerim, Monaſteriô S. Andreæ illuſtris; in quem cùm ex loco Bredone SS. Domitianus & Ragnebertus eſſent tranſlati, oppidum hoc veteri *Occiaci* appellatione depoſitâ, à S. Ragneberti tumulo novum accepit nomen, diciturque hodie *ad S. Ragnebertum*, vulgò *S. Rambert*. Quod diſtinguendum à Bredone olim, nunc ab Abbatiali Monaſterio *S. Ragneberti*, vulgò *S. Rambert de Beugey*, item *l'Abbaye de S. Rambert en Beugey* dicto, in pago Belicenſi, parte Breſſiæ, in quo Sanctorum præfatorum cadavera, priuſquam *Occiacum* deferrentur, recondita fuêre. C. Laborator Præpoſitus Monaſterii Barbarenſis, apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

OCCIDENS, apud Hiſtoricos, ſæpe ponitur pro Imperio Occidentis vel Occidentali, cujus origo hæc. Monarchia Romana ante Conſtantinum M. unica, ab hoc gemina quaſi facta eſt, & Imperium in Occidentale & Orientale diſtinctum. Moriturus enim Conſtantio minimo natu filio Orientis imperium aſſignavit, ſede ejus Conſtantinopoli fixâ: Conſtanti verò & Conſtantino, fratribus Conſtantii Occidentis imperium ceſſit, cui ſedes Roma, ſic ut huic ſors trans Alpes, Gallia, Hiſpania & Britannia, illi verò Italia, Africa, Illyricum & Græcia attribueretur. Ab eo tempore Oriens Græcos, Occidens Latinos Imperatores habuit, nempe ab A. C. 339. Similiter Valentinianus fratri Valenti Orientem commiſit, ipſe Occidentis rebus componendis intentus, A. C. 367. Gratianus quoque Theodoſium collegam lectum Orienti præfecit, ſibi & fratri Valentiniano Occidente vindicatô, A. C. 376. &c. Duravit id Imperium Occidentale uſque ad Auguſtulum, quô circa A. C. 476. ab Odoacro Herulorum Rege pulſô, Heruli, Gothi Longobardique rerum potiti ſunt, per ann. 300. His Exarchatus in Italia ab Imperatore Orientis oppoſitus eſt, per ann. 150. qui tandem Papis ceſſit, A. C. 742. Diviſionem hanc Imperii, Eccleſiæ quoque diviſio, in Occidentalem, & Orientalem ſecuta eſt. Vide *Sigon. Platinam*, *Baronium*, &c. Ab *Occidente*, *Occidentana* vel *Occidentanea*, dicti ſunt moduli Muſici, quibus *Occidentales* Eccleſiæ ſunt uſæ, cùm Græcorum Muſica, ſeu moduli, quibus Eccleſiæ Orientales utebantur, *Frigdora* dicerentur, quaſi *Phrygidoria*, quia ex Phrygiis Doriiſque conſtarent, teſte Ekkehardô Decanô S. Galli *in Notkeri vita c.* 9. & Goldaſti *in eum Notis*. Sunt autem *Occidentana* cantus is, qui in Eccleſia, hodieque obtinet Romana, & aliis quæ Romanos ritus receperunt. Hunc primus in Eccleſiam Mediolanenſem introduxit B. Ambroſius: Poſtea illum, in Romana Eccleſia inſtituit Gregorius M. à qua Alamannicæ & Francicæ Eccleſiæ acceperunt. Sed cùm hic cantus longô temporis tractu apud Alamannos, ſive Germanos, magnoperè corruptus eſſet, veram poſtea Muſicam reſtitui neceſſe fuit, quod quô pactô effectui ſit datum, vide apud veterem Hugonis Reutlingenſis Interpretem, atque exinde Spelmannum *Gloſſar. Archaeol.* ut & in voce *Fridgora*. Interim veteres Chriſtiani ſic cantabant, quemadmodum Ambroſius ait *in Pſalmos*, *ut viciniores eſſent pronuntiantibus, quàm cantantibus*, neque minuritionum delitias ſectabantur. Porro qualem conveniat Eccleſiæ cantum eſſe, non incommodè nuper exponere eſt aggreſſus Gallus anonymus *Conſult. de Horis Canonicis p.* 69. & 70. apud Gerh. Joh. Voſſium *de Scientiis Mathem. c.* 21. §. 11.

ad OCCIDENTEM precandi ritus, Iſraëlitis olim in uſu fuit. Namque & Templi poſitio ejuſmodi erat, ut introitus ejus haberetur in parte Orientali, nullâ, in Occidentali, portâ admiſſâ: cujuſmodi ſitum quoque antea Tabernaculi fuiſſe, teſtatur Joſephus *Archæologia l.* 8. *c.* 2. Quô pactô alterutrum ingredientes, in *Occidentem* ſic verſi preces & ſacra peragebant. Eandem porrò poſitionem, Synagogæ quoque & Proſeuchæ Judæorum, tàm antequàm poſt excidium, imitatæ ſunt, uti legimus apud Majemonidem *de Oratione c.* 11. §. 1. & 2. Sed verò nec poſitionis Templi ac Synagogarum in Orientem, aut precandi regulariter in Occidentem originem, Tabernaculi ſitui ita tribuunt Magiſtri, ut non multò eam faciant vetuſtiorem. Certè eandem ipſam deſignatam ajunt à Domino, cùm Abrahamum in terram Moriah, ut Iſaacum filium illic in Monte offerret, ablegabat, Gen. *c.* 22. *v.* 2. Abrahamumque ipſum tunc, ex diſciplina recepta, verſùs Occidentem in monte precatum eſſe, i. e. verſùs locum, qui poſtea in Templo Sanctum Sanctorum futurus erat, vide 2. Paral. *c.* 3. *v.* 1. Rationem ritus affert idem Maimonides, quòd Gentiles *ad orientem* precari eſſent ſoliti; ut itaque populus Dei illis contraria poneret veſtigia, huic Occidentem verſùs precibus defungi tum fuiſſe injunctum. Quô facit illud Ezechielis *c.* 8. *v.* 16. *Ecce juxta oſtium Templi Domini inter veſtibulum & inter Altare erant quaſi* 25. *Viri, quorum terga erant ad Templum Domini & facies eorum ad Orientem.* Hinc Vitruvius, velut pro notiſſima ſui temporis & vetuſta, de ædibus Sacris conſtituendis ſecundùm regiones & mundi plagas, diſciplina tradit, eas ita conſtituendas eſſe, ut ſi nulla ratio impediret, Ædis ſignum ſeu Numinis ſimulachrum, quod erat in cella collocatum, ſpectaret ad veſpertinam cœli regionem; ut, qui adirent ad aram immolantes, aut ſacrificia facientes, ſpectarent ad partem cœli orientis ipſaque ſimulachra viderentur exorientia contueri ſupplicantes & ſacrificantes, quòd aras omnes Deorum neceſſe eſſe videatur ad orientem ſpectare, *l.* 4. *c.* 5. adeoque regulariter ait, introitum cultumque eſſe debere ab Occidente in Orientem. Hyginus tamen, Auguſti libertus, *antiquos Architectos* in Occidentem *Templa ſpectare ſcripſiſſe: poſtea placuiſſe, omnem religionem eò convertere, ex qua parte cœli terra illuminatur*, ait *l. de Limit. conſtit.* Quaſi mos adorandi verſùs Occidentem, adeoque templorum introitus ad Orientem ponendi haud minori fuiſſet apud tunc antiquos illos in uſu, quàm poſtmodum ſitus ille inverſus. Sed & Porphyrius de Templis Gentilium paulo ante Conſtantinum, plerorumque introitus ad Orientem fuiſſe, cultumque *ad Occidentem* præſtitum, docet *l. de Antro.* Hermes verò apud Appulejum, pro diſcrimine temporis diei, precantium ſitum diverſum fuiſſe, notat: *De adyto egreſſi, cùm Deum orare cœpiſſent, in Auſtrum reſpicientes erant. Sole enim occidente, cùm quis Deum rogare voluerit, illuc debet intendere, ſicut & Sole oriente in eum, qui ſubſolanus dicitur.* At Scholiaſtes Pindari *Iſthmiac. od.* 4. *verſùs Orientem Diis*, *verſùs Occidentem Heroibus*, ſacra facta obſervat ex hiſce Poetæ, de ſacrificio Herculis filiis præſtito:

Τοῖσιν ἐν δυθμαῖς αὐγᾶν
Φλὸξ ἀνατελλομένα συνεχὴς
Παννυχίζει ——

Qui-

Quibus in occaſu radiorum
Flamma exoriens aſſiduò
Pernoctat ———

Quæ utut ſe habeant, Clemens certè Alexandrinus, rituum Gentilium ſcientiſſimus, de Chriſtianis precationibus in Orientem fieri ſolitis, velut more hominum antiquiſſimò fundatis, *Odeo*, inquit, *καὶ τὰ παλαιότατα τῶν ἱερῶν πρὸς δύσιν ἔβλεπεν, ἵνα οἱ ἀπαντικρὺ τῶν ἀγαλμάτων ἱστάμενοι, πρὸς ἀνατολὴν τρέπεσθαι διδάσκωνται, Unde etiam Templorum antiquiſſima reſpiciebant ad Occidentem, ut, qui vultu ſtant ad ſimulachra converſo, doceantur verti ad Orientem.* Quam in rem vide plura apud Joh. Seldenum *de Synedriis veter. Ebræorum l. 3. c. 16.* De gentium verò Septentrionalium in Sacris ſitu, in vocibus *Luna*, item *Nox*.

OCCIMIANUM, caſtrum in Marchionatu Montisferrati, ubi vetuſta Marchionum Montisferratenſium habitatio ſedeſque fuit.

OCCISUM, à necato ſic diſtinguit *Feſtus*, quòd alterum à *cadendo*, ſive ictu fiat, alterum ſine ictu, apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 8. c. 5.* Horum jus perſequendi modus, Athenis alibique quis fuerit, vide ſuprà in voce *Homicidii cauſa*.

OCCITANIA, vulgò *le Languedoc*, provinc. Galliæ, inter mare Mediterraneum ad meridiem, & montes Arvernos ad Septentrionem Rhodanò in Provincia & Delphinatu in Ortum ſeparatur, Guiennam ad Occidentem habet. *Catello* prima Narbonenſis eſt, in diviſione Galliæ in 17. provincias ab Auguſto facta. *Cluverius* verò, *Marca*, alii, volunt Galliam Narbonenſem priùs Braccatam dictam comprehendiſſe Occitaniam, Sabaudiam, Delphinatum & Provinciam. Sirmondus *in notis in Sidon.* urbem & territorium Bliterarum Septimaniam dictum fuiſſe, à ſeptima Legione, & hinc toti provinciæ nomen hæſiſſe, ait. Alii cum Scaligero, *in Auſon.* hujus nominis originem arceſſunt à 7. provinciis: utràque Narbonenſi videl. utraque Aquitania, Novempopulania, Viennenſi & Alpeſtri maritima. Una eſt ex præcipuis Galliæ, fertilitate nulli ſecunda: Glaſti proventu ſibi peculiari inprimis nobilis. Olim ſub Romanis, ex fœderis occaſione, quod cum Provinc. Occitaniæ interceſſerat. Seculò 5. à Gothis occupata, Languedocia hinc dicta eſt, quaſi *Landt-Got*, terra Gothorum: ſede regni Tholoſæ conſtitutà. unde dein ejus fines Ligeri-tenus propagarunt, ſub Erico ſeu Eurico, patre Alarici, quem Clodovæus magnus, prope Pictavium cecidit. A Carolo M. poſtea præfecti huic provinciæ dati, Comites Tholoſani dicti ſunt, quorum primus Corſon, ſeu Torſinus fuit: Dux ab Aimonio & Bern. Guidone dictus, qui titulus etiam Launobodi conceſſus, de quo Fortunatus *l. 2.*

Launobodes enim poſt ſecula longa Ducatum
Dum gerit, inſtruxit culmina ſacra loci.

Item Deſiderio, in pugna contra Wiſigothos, occiſo; Auſtroaldo, &c. Secundus Comes fuit S. Wilhelmus *au Court-nez*, vel ſecundùm alios *aux Cornets*, unde cornu inter inſignia Principum Arauſionenſium, ab illo deſcendentium. Sub Ludovico Pio poſtmodum, Carolo Simplice, Hugone Capeto, &c. non exiguæ hic mutationum vices. Inter ultimos Comites eminuerunt, Hildefonſus, ſub cujus patrocinio Petrus Bruis, & Henricus Monachus, puriorem religionem docuerunt, circa A. C. 1150. ac Raimondus, Valdentium ſeu Albigenſium, uti vocati tum ſunt veræ in Gallia doctrinæ confeſſores, defenſor ſtrenuus, circa A. C. 1210. Tandem Alphonſus, Comes Pictav. frater Ludovici IX. ductâ Johannâ, hærede Raimundi VII. cognomine Junioris, cum improlis, cum uxore, deceſſiſſet, Philippus Audax Comitatum ſibi vindicavit, A. C. 1271. Johannes Rex verò Coronæ uniit, unà cum Normannia, Burgundia, &c. Comites inter 6. Pares Laicos fuêre olim: Conventus Ordinum provinciæ quotannis habetur, & magnus eſt in illa hodieque Reformatorum numerus. Caput provinciæ Toloſa eſt: reliquæ urbes, Monſpelium, Narbona, Nemauſus, Carcaſſona, Biterræ, Agatha, Uzetia, Albiga, (unde *Albigenſes*,) Mimata, Anicium, Vivario, Bellicarium, &c. Catellus *Hiſt. Com. Toloſ.* Marca *Hiſt. Bearn.* Bern. Guido, *de Com. Toloſ.* Sirmond. *ep. 1. l. 3. Sidon.* Iſac. Pont. *Itin. Gall. Narbon.* Nic. Bertrandus, *de geſtis Toloſ.* *Davity*, *Cluverius*, *Papyrius Maſſonius*, *Ducheſnius*, *Merula*, *Paſquierius*, *Bouchetus*, &c. Valeſio nomen habet à lingua *oc*, unde & *Languedoc* dictam vult, non ut quidam exiſtimant à Gothis, quaſi *LandGot*, ſeu *regionem Gothorum*; aut, ut *Nicotio* placuit, à *Lingua Gothica*, quaſi *Languegoth*, quemadmodum *Rabelaſius* vocat. Totum enim Franciæ Regnum olim in provincias Linguæ *ouy*, & Linguæ *oc* dividebatur (*de Langue d' ouy*, & *de Langue d'oc*) hincque provinciæ Narbonenſi primæ, ſive Septimaniæ aut Gothiæ, quæ una ex Linguæ *oc* provinciis erat, nomen *Linguadokii* remanſit, vulgò *Languedoc*. Unde nonnullis *Occitania*, aliis *provincia Linguæ Occitanæ* vocitata eſt. Hæc autem diviſio Franciæ in duas linguas illas facta eſt, cùm Vaſcones, Gothi ſive Septimani, Provinciales, Delphinates, aliique linguæ totius populi, ſed præcipuè Gothi, pro *ita* vel *utique*, dicere conſueſcerent *oc*, i. e. *hoc*: cœteri verò Galliæ populi *ouy* efferrent. In Guillermi Nangiacenſis *Chronici Append.* lingua hæc & regio *Linga Occitana* corruptè pro *Lingua Occitana* legitur: *Quidam nobilis homo de Linga* Occitana, *qui Ronaldus de Normannia vocabatur, Pariſius in platea Porcorum ſecuri judiciò Regis percutitur*: & ibidem *Barones de Linga Occitana ac Toloſani* memorantur. In *Geſtis* quorundam Epiſcoporum Urbis Romæ, *Eò tempore*, (Clemente V. ſedente) *fuit in Regno Franciæ, & præſertim in Lingua Occitania cariſtia validiſſima*. In Innocentio VI. Pontif. *Johannes Armaniaci, Locum tenens Regius in Lingua Occitana dicitur*: & ibidem Johannes *Comes Pictavenſis, deputatus pro regimine patriæ Linguæ Occitanæ*. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ*. ubi quoque obiter notat errare Andr. Chenium & Jac. Sirmondum, quum ſcribunt, provinciam hanc olim *Gothiam*, nunc *Linguadociam*, quaſi *Landgothiam*, i. e. *Terram Gothorum* vocari, propterea quòd primæ Gothorum ſedes in ea fuerint: cùm Valiam, Gothorum Regem pace factâ revocaverint ex Hiſpania Honorius Aug. Conſtantiuſque Patricius, eique ob egregias victorias de Alanis & Vandalis atque ob redditam Placidiam, Honorii ſororem, provinciam Aquitanicam II. Novem populos, & unam tantùm *Occitaniæ* ſeu Septimaniæ urbem Toloſam donaverint. Unde *Proſper* ſcribit, Monaxio & Plintâ Conſulib. *datam eſſe Gothis ſecundam Aquitaniam, cum quibuſdam civitatibus confinium provinciarum*: & Idatius auctor eſt, *in Chron. Gothos ſedes in Aquitania a Toloſa, ſeu à Garumna uſque ad Oceanum accepiſſe*. Ataulfus quidem Gothorum Rex qui Valiam ſucceſſorem habuit, Gallias ingreſſus, Narbonem *Septimaniæ* urbem circa vindemiam occupaverat, & ibi Placidiam uxorem duxerat. Sed poſt triennium Narbonem relinquere, & cum exercitu Hiſpanias petere à Conſtantio Patricio coactus eſt, ubi non multo poſt à ſuis jugulatus interiit. Plura de hac provincia vide in voce *Septimania*, it. *Aquitania*.

OCCO Adolphus, ex Equeſtri familia Oſterhuſæ Friſiæ Orientalis vicô natus, A. C. 1447. Poëta & Medicus inſignis, Rud. Agricolæ Groning. intimè familiaris, Sigiſmundo Archiepiſcopo Auſtriæ à cura ſalutis fuit. Obiit A. C. 1503. ætat. 56. Pater *Adolphi* Medici Auguſtani. Nepos ejus *Pompejus Alardo* Amſtelod. *Friſiæ decus* dicitur; cujus filio *Sibrando Pompejo* Aphthonius ſua Progymnaſmata dedicavit. *Freherus*.

OCCO Adolphus, Auguſtanus, nepos prioris ex filio cognomine, Medicus & Inſpector Pharmacopoliorum, edidit *Pharmacopœam Auguſtanam*, *Numiſmata Imperator. à Pompejo M. ad Heraclium uſque* &c. Obiit A. C. 1605. ætat. 81. Epitaphiô metricô ſibi ipſi ſcriptô, Freherus *Theatr. Viror. E.* Q.

OCCO, dictus *Scharlenſis*, à Pago in Friſia natali. Scripſit *Origines Friſiæ*, ſed fabulis non parum refertas. Ubbo Emmius, *hiſt. Friſ.* Suffridus Petri. *de Orig. Friſ.* Valer. Andreas *in Bibl. Belg.* Voſſ. *de Hiſtor. Lat. c. 40. &c.*

OCCULTATUS, nomen Jovis apud Ægyptios. Apud hos enim cùm peculiare huic Deo nomen eſſet *Amûn* ſive *Ammonis*, ut Græci & Latini extulêre, eo *Occultatum* & *Occultationem* ſignificari. Manethos Sebennita voluit, apud Plutarchum *de Iſid. & Oſir.* cui & illa Templi Saitici Minervæ dedicati inſcriptio, cujus partem ſuprà attulimus, concordat *ibid.* Καὶ τὸν ἐμὸν πέπλον οὐδείς πω θνητὸς ἀπεκάλυψεν, *Et meum peplum nemo adhuc mortalium detexit*. Quibus ſine dubio Veteres illi indigitare voluerunt, magis quid non ſit, quàm quid ſit Deus, ſciri poſſe, ut ſcitè Athanaſius *ad Solit. vit. ag. p. 627.* Εἰ μὴ δυνατὸν καταλαβέσθαι, τί ἐστι Θεός, ἀλλὰ δυνατὸν εἰπεῖν, τί οὐκ ἔστιν, *Tametſi impoſſibile ſit, deprehendere, quid ſit Deus, tamen dicere poſſumus, quid non ſit Deus. Qui* videlicet, quod Auguſtin. dicit *Tom. 1. de Ord. l. 2. c. 16. ſcitur meliùs neſciendo*. Imò, *cujus*, ut idem denuo *dict. l. c. 18.* *nulla ſcientia eſt in anima, niſi ſcire quomodo eum neſciat*. In quem ſenſum Prudentius contra Symmachum diſputans, *l. 2. v. 94.*

Nam cùm divinis agimus de rebus & illum,
Qui vel principiò caruit, vel fine carebit, &c.

Et mox *v. 97.*

Conjectare animò contendimus, exigua eſt vis
Humani ingenii, tantoque anguſta labori.
Quippe in nos Natura aciem ſi intendere tentet
Acriùs, ac penetrare Dei ſecreta Supremi:
Quis dubitet viclo fragilem laſſeſcere viſu,
Vimque fatigatæ mentis ſub pectore parvo
Turbari, invalidſque hebetem ſuccumbere curis?

Quare meritò impudentiam proterviamque Aetianorum increpat & irridet Epiphan. *Hær. 76. ſub fin.* jactitantium, *Non ſimpliciter ſe noſſe Deum, ſed velut cognoſcit quis omne viſibile, & quòd manibus ſuis contrectat, velut ſi quis in manu accipiat lapillum aut lignum aut alterius cujuſdam materiæ inſtrumentum* &c. Vide Tob. Pfanner. *Syſtem. Theolog. Gentil. purior. C. 2. §. ult.* atque ſuprà, in voce *Ammon*, *Horn* &c. uti *de occultantis maleficium pœna*; ubi de *Collo*.

OCCULTE ſcribendi modus, Cæſari uſitatus, cùm ſecretius quiddam Amicis per Epiſtolas ſignificatum iret, memoratur A. Gellio *l. 17. c. 9.* ubi ait: *Libri ſunt Epiſtolarum C. Cæſaris ad C. Oppium & Balbum Cornelium, qui res ejus abſentis curabant. In his Epiſtolis quibuſdam in locis inveniuntur literæ ſingulariæ ſine coagmentis ſyllabarum, quas tu putes poſitas incondité, nam ex his literis verba nulla confici poſſunt. Erat autem conventum inter eos clandeſtinum de commutando ſitu literarum.* Et paulò infrà, *de occultatione literarum ſignificatione Epiſtolarum Caji Cæſaris*, Probum Grammaticum Commentarium ſatis curioſè feciſſe addit. Suetonius ejuſdem in *Cæſare c. 56.* meminit: *Extant Epiſtolæ ejus ad familiares domeſticis de rebus. In quibus ſi qua occultiùs quædam perferenda erant, per notas ſcripſit, i. e. ſic ſtructô literarum ordine, ut nullum verbum effici poſſet. Quæ ſi quis inveſtigare vellet, quartam elementorum literam D. prò A. & deinde reliquas commutet.* Idem Dio *l. 40.* refert, Εἰώθει δὲ καὶ ἄλλως, ὁπότε τι δι' ἀπορρήτων τῳ ἐπέστελλε, τὸ τέταρτον ἀεὶ στοιχεῖον ἀντὶ τοῦ καθήκοντος ἀντεγγράφειν, ὅπως ἂν ἄγνωστα τοῖς πολλοῖς ᾖ τὰ γραφόμενα, i. e. *Conſueverat aliquin; ſi quid ſecreti cuipiam per literas ſignificaret, quartum ſemper elementum in ſcribendo pro eo, quod ſcribi debebat, ſumere, ne obvia literarum lectio cuivis eſſet.* Imitatum hunc morem Auguſtum fuiſſe, idem teſtatur Suetonius *in ejus vita, c. 88.* *Quoties per notam ſcribit B. pro A. C. pro B. ac deinde eâdem ratione ſequentes literas ponit.* Item Dio *l. 51.* Ἐπέστελλε δὲ καὶ ἐκείνοις καὶ τοῖς ἄλλοις τοῖς φίλοις, ὁπότε τι δι' ἀπορρήτων δηλῶσαί σφισιν ἐβούλετο, τὸ δεύτερον ἀεὶ στοιχεῖον τοῦ τῷ ῥήματι πρέποντος ἀντ' ἐκείνου ἀντεγγράφων, i. e. *Si quid vel iis, vel aliis ſuis neceſſariis ſcriberet, quæ res eis erant ſignificandæ modò quòdam ſecretè, proximè ſequentem ſemper literam ponebat pro ea, quæ*

exarari

exarari deberet. Sed totum hoc artificium *occultè* per literarum tranſpoſitionem ſcribendi, facillimè à quovis ſagaciore deprehendi poteſt, ut vix pro arcano quodam id haberi debeat: quod etiam de Laconum ſcytale, de qua *eod. c.* Gellius, judicant Eruditi. Imò Jul. Cæſar *Scaliger Exercit.* 317. *contra Cardan.* non dubitavit, *merum id vocare delirium ac impoſturam.* Tutiores ſunt *occultè ſcribendi* modi, quos Recentiores excogitârunt, quorumque aliqui, à nemine, niſi arcani conſcio, ad quem Epiſtola perſcripta eſt, ullâ ratione detegi poſſunt. Imò, tales quoque, ut quis arcanum animi ſui conceptum per Epiſtolam alienti artificii conſcio manifeſtare poſſit, ſine ulla ſecreti latentis ſuſpicione, ſi fortè epiſtolam intercipi contingat: de quibus videndus Illuſtriſſimus Guſtavus Selenus (i. e. Auguſtus Dux Brunſuicenſis & Lunæburgenſis) in *Cryptographia*, & Caſpar. Schottus *in Schola Steganographica*: quibus adde Trithemium *in Steganographia, quam Commentariò Sereniſſ. Selenus dignatus eſt*, Abr. Colornum *in Scotographia Italica*, Suenterum *in Steganographia aucta*, & qui reliquos antecellere videtur, Joh. Baptiſtam Portam *de Furtivis literarum Notis.* Vide quoque ſuprà in voce *Cifra* & infrà ubi de *Scribendi ratione.*

OCCULTI Hæretici, in Theologia Inquiſitorum Eccleſiæ Romanæ dicuntur, qui eorum, quæ ſunt fidei, habent errorem in mente, & proponunt habere pertinaciam in voluntate; ſed tamen verbò vel factis externè non oſtendunt. Vocantur etiam *Secreti*, it. *purè Intellectuales.* Cujuſmodi hæreticos non incidere in ſententiam excommunicationis, communis Doctorum eſt ſententia, à qua tamen Canoniſtas recedere, Joh. Rovas docet. At qui hæreſin, quam corde concepit, verbò aut ſcriptò peperit, ſed clanculum & *occultè*, in ſententiam excommunicationis incurrit hòc ipſò, & pœnis hæreticorum obnoxius: adeoque ſi coram Inquiſitore fateatur hæreſin & pœniteat, occultè abſolvendus eſt. Cùm verò alios inficit, judicibus ſtatim judicandus eſt, ipſe autem ſe prodere non tenetur. Simancas *de Cathol. Inſtitut. tit.* 52. §. 3.9.11.12.

OCCUPARE, in Circenſibus, de primi oſtii vel loci Agitatore, dicebatur. Sed plerumque eveniebat, ut is præ ſtudio obtinendi ac ſervandi primatus, prælaſſatis viribus equorum à ſequentibus vinceretur. Quod ut fieret, cauti agitatores in primis ſpatiis ſuſtinebant equos ſpiritumque ac vires eorum diſpenſabant, priuſquam ad finem venirent, ut integri & indefecti prægreſſos jam defeſſos opprimerent, & in flexu metæ ſeptimæ præverterent. Sin omnino is metam obtinuiſſet, & inoffenſò curſu ad ultimum ſeptimæ metæ flexum perveniſſet, dicebatur, *Occupavit & vicit*, uti legitur, in *veter. Inſcr.* quòd ſi, qui proximò ſeu ſecundò oſtiò mittebatur, eum prævertiſſet, dicebatur. *Succeſſit & vicit.* Silius, *l.* 5.

> *Proximus à primo diſtans, quantum æquore currus*
> *Occupat ipſe loci, tantum ſed proximus ibat*
> *Aſtur Panchates.*

Sicut rurſus, ſi tertiò oſtiò miſſus victoriam conſequeretur, *Eripuit & vicit.* Quartò enim oſtiò miſſus rarò ad palmam perveniebat. Unde pro magno ponitur in *veter. Inſcr.* Circi, *quartò oſtiò miſſum viciſſe.* AGITAVIT XXIIII. MISSUS OSTIO IIII. CCLVII. Sic itaque ex merito loci *occupabat*, i. e. cæteros antecedebat agitator ille, qui oſtium illud primum ſortitus erat. Quod etiam ex inſigni loco Senecæ *in Troadibus v.* 1004, conſtare poteſt, ubi Hecuba Argivorum claſſi mala imprecatur,

> ——— *quid precor vobis? precor*
> *His digna ſatu æquora. Hoc claſſi accidat*
> *Toti Pelaſgæ, ratibus hoc mille accidat,*
> *Meæ precabor, cùm vehar, quidquid rati.*

Et v. 994.

> *Me mea ſequantur Fata. Non pelago quies*
> *Tranquilla veniat, ſæviat ventis mare,*
> *Et bella & ignis, & mea & Priami mala.*
> *Dumque iſta veniunt, interim hac pœna in loco eſt,*
> *Sorte* occupavi, *præmium eripiant mihi.*

Quaſi diceret, in hoc ſtadio miſeriarum ac ſuppliciorum decurrendo, ſors mihi tribuit, ut prima eſſem & primo loco exirem, ac proinde cæteros anteverterem: ſed ipſis opto, ut præmium mihi eripiant, & licet tardiùs egreſſi, me tamen queant ſuperare & longè miſeriores, quàm ipſa ſum, evadere, palmamque in hujus ſtadii decurſu obtinere. Non ſemper verò qui *occupabat* beneficiò ſortis, primatum obtinebat, ut dictum; ſed tùm demum, cùm primatum ſorte acceptum ad extremum obtineret, neque ab ullo inſequentium præverteretur: unde *occupare* & *primatum obtinere*, diſtingui legimus apud Plinium &c. Vide hanc in rem plura apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 904. 905. & 906.

OCCUPATIONE Simplici, dominium juxta Magiſtros plurifariam adquirebatur. Ejus autem jura maximè viſuntur, *in Bonis nondum occupatis, in rebus Deperditis ſeu Derelictis, in Proſelytorum ſine heredibus defunctorum Bonis, in agro à Gentili Iſraëlitæ ſine ſyngrapha vendito & in Reliquiis eorum, quæ, ex lege ſacra in agrorum proventu & frugibus, Egenis relicta ſunt.* Et quidem quod *Bona nondum omnino occupata* attinet, ea occupantis fieri volunt. Nec ita diſſimile jus obtinuiſſe ajunt, ubi *Derelicta* ſeu *Deperdita res* in cuſtodiæ locum aliquem ſtabilem & occluſum, velut ædes, horrea, alia, antequam quis eas denuo occupaverat, devenerant: Ubi tamen diſtinguunt inter res ab Iſraëlita, Proſelyto & Gentili derelictas ſeu deperditas; Item inter res ita ſignatas, ut per ſigna ſibi ſingularia eas ſuas eſſe dominus probare poſſet (poſt præconium tertium & ſubinde quartum) atque eas, quibus nulla ejuſmodi ſigna. De prioribus dicunt, eum qui repererat, præconium facere obſtrictum fuiſſe. Erat autem præconi ſuggeſtus ſaxum quoddam, in ſuburbio Hieroſolymit. excelſum, è quo clamans hâc utebatur formulâ, מי שאבד לו בהמה, *Quiſnam eſt, qui jumentum aut pecus perdidit?* de cujuſmodi præcone vide Joſephum *Archæolog. l.* 4. *c.* 8. Quod verò *Proſelyti Juſtitiæ, ſine hæredibus obeuntis, Bona* occupanti eſſe conceſſa tam ſignanter tradunt, inde eſt, quòd cognationem ejus priſtinam abolitam eſſe judicârunt: Hinc enim ſequebatur, ei nullos fuiſſe ex priſtina illa cognatione hæredes. Porrò, *Agrum* quod concernit à *Gentili emtum*, idque *ſine ſyngrapha*, quam שטר vocant, in ditione ſcil. Iſraëlitica; pro jure habent receptiſſimo, nec Iſraëlitam ad Gentilem, neque hunc ſive ad Iſraëlitam, ſive ad Gentilem, fundum, utcunque ex contractu pretium ſolveretur, ritè tranſtuliſſe, niſi etiam ſyngrapha interveniret. Et quidem Iſraëlitæ ſic vendenti manere volebant dominium, uſque dum fieret ſyngrapha. Gentilis autem vendentis dominium, poſt acceptum pretium, planè deſiiſſe, ſed ementis, quia ſyngrapha deerat, non incepiſſe; adeoque ſic fundum patuiſſe Iſraëlitæ *occupanti*, a quo tamen pretium ei, qui Gentili ſolverat, refundendum erat. De *jure* verò *Egenorum*, res notiſſima. *Occupationum* verò tituli, quò ſecluduntur cæteri univerſi ab eo, quod pariter univerſis ante occupationem competebat (jus ſcil. occupationis ejuſmodi in univerſis æquale) ortum ſub initiis aut inſtauratione rerum, ſub Noachidis primis, ut videtur, habuit, nec ſine conſenſu & interpoſita fide, quæ ad poſteros propagata eſt, de eo admittendo, quoties res aut nondum fuerint poſſeſſæ, aut nullius in bonis eſſe cœperint, uti patet ex Gentium diviſione, in Geneſi & Teſtamento, quod Noacho tribuitur, apud *Euſebium.* Et de Noachidis illis primævis, Euſtathius Alexandrinus *in Hexaëm. p.* 51. Ἕκαστος, inquit, τὴν προεντυχοῦσαν γῆν κατελάμβανον, *unuſquiſque terram ſibi primò obviam occupavit.* Quemadmodum & Joſephus, ubi de Japetidis loquitur & de Europa, *Archæolog. l.* 1. *c.* 7. Ἣν ἔσχον, ait, καταλαβόντες τινὰ καὶ ἀοίκητον προκατειληφότες, *Quam occupârunt, etiam nemine antè ibi ſedes habente* &c. Vide hanc in rem plura, apud Joh. Seldenum *de Jure Nat. & Gent. juxta Diſcipl. Ebræor. l.* 6. *c.* 4.

OCCURSUS, apud Claudian. *l.* 1. *v.* 123. ubi de decrepito Eunucho Eutropio,

> ——— *cùm pallida nudis*
> *Oſſibus horrorem dominis præberet imago,*
> *Decolor & macies* occurſu *læderet omnes:*

omen eſt; Ita enim mox.

> *Aut crimen famulis, aut procedentibus omen.*

Et quidem inviſum. Hinc de tali Stat. *Theb. l.* 11. *v.* 669.

> ——— *ubi victoribus omen*
> *Inviſum* ———

Ita in *eodem l. v.* 751. Oedipum *occurſu* pia templa domoſque læſurum dicit. Ad quæ loca *Scholiaſt. Malum occurſum* dicit, *Cæcum & abſurdum hominem.* Atque ſic Philemon Comicus apud Theodoretum *Serm.* 6. Οὗτος, inquit Theodoretus, ὁ κωμικὸς καὶ τοὺς ἀνοήτους καὶ δεισιδαίμονας κωμῳδῶν, ἔφη·

> Ὅταν ἴδω πταρόντα, τίς ἔπταρεν,
> Ἢ τίς ἐλάλησεν, ἢ τίς ἐστὶν ὁ προϊών
> Σκοποῦντα, ἀπολῶ τοῦτον ἐλθὼν ἐν ἀγορᾷ.

Eodem ſenſu *occurrere* legitur, apud Senec. *Apocolocynth. Puſillum ſubperturbatur, ut illum vidit canem nigrum, villoſum, quem non velis tibi in tenebris occurrere.* Vide quoque Auctorem Declamationum, fortè Poſthumium Cæſarem *Declam.* 1. At prudentis bonique hominis *occurſus*, contrà felicitatem præferre dicebatur, uti de Philippidis occurſu obſervat Plut. *in Demetrio.* Vide de variis *occurſibus*, Zebelem, quem inſcribunt *Onirocritica*, Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Stat. d. l.* ut & hic paſſim, inprimis infrà voce *Omen.* Atque hic fortuitus, alius honoris vel officii causâ debitus *Occurſus* eſt, qui, ſi negligatur, contemtus, ſuperbi vel inimici animi, ſignum haberi ſolet, ut notum. Hinc Abiſari, occurſum deprecanti, Alexander juſſit nuntiari, *ſi ad ſe gravaretur venire, ipſum ad eum eſſe venturum*, apud Curtium *l.* 9. *c.* 1. Vide Cicer. *l.* 3. *Fam. Ep.* 7. Caſaubonum *ad Caligulam Suetonii, p.* 434. 435. Alios: nec non ſuprà ubi de *Obviam itionibus.*

OCEANI Oſtium, vide *Fretum Herculeum.*

OCEANI Solium, apud Æl. Lamprid, *in Alexandro: c.* 25. *Opera veterum Principum inſtauravit, ipſe nova multa conſtituit: in his thermas nominis ſui, juxta eas, quæ Neronianæ fuerunt, aqua inducta, quæ Alexandrina nunc dicitur. Nemus thermis ſuis — fecit. Oceani ſolium primus inter Principes appellavit, quum Trajanus id non feciſſet, ſed diebus ſolia deputaſſet.*

OCEANUS, Cœli & Veſtæ filius, maris Deus, maritus Tethyos, fluviorum, fontiumque omnium pater; ſic dictus ab Ὠκύς, quod eſt *velox*, quod præter Servium teſtatur Solinus *c.* 36. his verbis: *Nam* Ὠκεανὸς, inquit, *quem Græci ſic nominant à celeritate, &c.* Aliter *Suidas*, Ὠκεανὸς, παρὰ τὸ ὠκέως, ῥεῖν. Phœnices autem in navigationibus ſuis, per mare illud vaſtiſſimum, quò terram circumquaque cingi deprehenderunt, חוג Og ſuâ linguâ vocavêre, i. e. *mare ambitus.* Unde Græcis vox Ὠγὴν, quod Oceani fuit priſcum nomen. *Heſych.* Ὠγὴν, Ὠκεανὸς. Sic in *Alexandra* Lycophronis:

> Γραῖαι ξένοισιν Ὠγένου Τιτηνίδος.

Et Pherecydes Syrus, apud Clem. Alex. *Strom. l.* 6. Ζὰς ποιεῖ φᾶρος μέγα τε καὶ καλὸν καὶ ἐν αὐτῷ ποικίλλει Γῆν καὶ Ὠγηνὸν, καὶ τὰ Ὠγηνοῦ δώματα, i. e. Oceani. Sanè חוג in Scriptura verbum Geographicum eſt, Eſai. *c.* 40. *v.* 22. *Qui ſedet ſuper* חוג Og *circulum terræ.* Proverb. *c.* 8. *v.* 27. *Cùm conſtitueret* חוג Og *circulum ſuper faciem abyſſi.* Vide Job *c.* 26. *v.* 10. Porrò *Oceanum* veteres rerum omnium patrem vocârunt, quia cuncta ex humiditate conſtare ſuſpicabantur. Id quod etiam *Metaphyſ. l.* 1. annotatum ab Ariſtotele, & Thaletis reſpicit ſententiam, qui principium rerum fecit aquam. Hinc fortè & Orphei illud:

> Νύμφαι μὲν πρώτιστα καλὸν περίῤῥοον ὠκεανοῖο.

Home-

Homerus quidem diſertè canit. *Il.* ξ. *v.* 201. 302.

Ὠκεανόν τε θεῶν γένεσιν, καὶ μητέρα Τηθύν.

Et *Il.* φ. *v.* 196. ad nominis etymon veluti alludens:

Ἐξ οὗ περ πάντες ποταμοὶ, καὶ πᾶσα θάλασσα,
Καὶ πᾶσαι κρῆναι, καὶ φρείατα μακρὰ νάουσιν.

Eâdemque de cauſâ *Ὠκεανὸν γενέθλην*, vocat *Apollonius*. Obſervatu dignum hôc locô, Maris Atlantici nomen olim multò latius acceptum, quàm nunc accipi ſolet. Legimus enim apud Macrob. *l.* 2. *in Somn. Scipionis, c.* 9. *omnem terram, quæ colitur à nobis, Atlantico mari circumfundi*. Et *Strabo* ſcribit, Indiam eligere in mare Orientale, & in Auſtrinum, Atlantici partem. Sanè *Strabo* omnia maria navigabilia *Atlantica* vocari ſcribit. Et Ariſtoteles *l. de Mundo*, modo ejus ſit, *Τὸ δὲ πέλαγος τὸ ἔξω τῆς οἰκουμένης Ἀτλαντικὸν καλεῖται, καὶ ὁ Ὠκεανὸς περιῤῥέων ἡμᾶς*. *Herodot.* quoque tantùm duo univerſi maris nomina novit, cùm *Atlanticum* mare & *Rubrum*, tum quod Græci navigant, dictum poſtea *Mediterraneum*, unum eſſe, & idem ſcribit, *Caſpium* verò eſſe alterum. Quô ſenſu fortè Zoſimus Rhenum ſe in Atlanticum mare exonerare tradit, quod hodie *Germanicum* vocatur. Sic enim ille *l.* 3. *p. m.* 706. *Τοῦ Ῥήνου πρὸς ταῖς τῆς Γερμανίας ἐς τὸ Ἀτλαντικὸν πέλαγος ἐκδιδόντος*. *Oceanus* autem, interdum ponitur pro *Aëre*, unde Veteres Critici Heſiodi illud in *Ἐργ. v.* 169. --- *παρ᾽ Ὠκεανὸν βαθυδίνην*. interpretari primò omnium videntur *ἀέρα*: poſtea verò vocem *Ὠκεανοῦ* ita ſumpſerunt, tanquam per ſe τὸν ἀέρα deſignaret. Unde *Heſychius*, *Ὠκεανός, ἀήρ, θάλασσα. Idem Ὠκεανοῖο ῥοαί, τ* [illegible]. Atque hinc Heroas ſuos, qui *παρ᾽ Ὠκεανῷ* conſtituuntur, *Aëris in latis campis* conſtituit Maro *l.* 6. *Æn. v.* 887. At Græci interpretes, magno ſe *ἀνακόλουθον* traduxerunt, cùm *παρ᾽ Ὠκεανὸν* vertunt *κατὰ τὸν Ὠκεανόν*, quod & reliqui ſecuti ſunt. Meliùs multò & prudentiùs Silius Italicus *ultra Oceanum* reddidit. Sic enim ille *l.* 13. *v.* 554.

Verùm ultra Oceanum ſacro conterminæ fonti
Lethæos latices, & ſacra oblivia potat.

Vide Heinſium *ad Heſiod. p.* 36. *Nic. Lloyd.*

OCEANUS, qui *l' Ocean*, ſeu etiam *la mer Oceane* Gallis, *el mar Oceano* Hiſpanis, *il mare Oceano* Italis, non ſolùm Europam, Aſiam, & Africam alluit, ſed etiam Americam utramque, ſeptentrionalem & meridionalem, uti terras Arcticas & Antarcticas. Duplex eſt in America, nempe Borealis, vulgò *mer de Nort*, qui totius Americæ orientalem partem lavat; & Auſtralis, ſeu mare Auſtrinum, *mer de Sud*, quod aliter Pacificum, *mer Pacifique*, & Americæ occidentalem partem lavat; & ſic dictum, quia primum ad auſtrum detectum fuit reſpectu maris Borealis. His duabus partibus Oceani novi Orbis addita fuit tertia, nempe mare Magellanicum, *mer Magellanique*, verſus fretum Magellanicum & regionem cognominem. In Europa autem, Aſia, & Africa multiplex eſt; ſed præcipue reducitur ad quatuor partes ampliſſimas, nempe ad Oceanum Septentrionalem ſeu Glacialem & Scythicum verſùs Boream, ad Oceanum Eoum, ſeu Indicum ad ortum, ad Oceanum Atlanticum in occaſum, & tandem ad Oceanum Æthiopicum verſus meridiem. Sed de ejus partibus vide infra.

OCEANUS Æthiopicus, vulgò *Ocean Ethiopien* dictus, eſt verſus oram meridionalem Africæ.

Aquitanicus, inter oſtia Ligeris & pirenen, *mare di Guaſcogna*; extenditurque verſùs oram Aquitaniæ.

Arabicus, (Vide *mare Rubrum*) *mare di Arabia*.

Atlanticus, (Vide *mare Atlanticum*) *mare d' Africa occidentale*.

OCEANUS Auſtrinus, ſeu *mare Auſtrinum*, vulgò *mer du Sud*, dicitur aliter mare Pacificum, verſùs partem occidentalem Americæ. Vide *mare Auſtrinum*, & *mare Pacificum*.

Azanius, Vide *mare Azanium*.

OCEANUS Barbaricus, vulgò *mer de Zanguebar*, pars eſt Æthiopici, verſùs oram orientalem Africæ.

OCEANUS Borealis, ſeu *mare Boreale*, vulgò *mer de Nort*, verſùs orientalem partem Americæ. Vide *mare Boreale*.

OCEANUS Braſilicus, vulgò *mer du Breſil*, juxta Braſiliam regionem Americæ meridionalis. Vide *mare Braſilicum*.

OCEANUS Britannicus, vulgò *le Manche*, Gallis, *The Britiſh ſea*, Anglis, *het Canael*, Belgis, eſt inter fretum Gallicum & Gobæum promontorium, ſeu inter Galliam & Angliam.

OCEANUS Caledonius, vulgò *The deucaledon ſea* Anglis, *mer d' Eſcoſſe* Gallis, ſeu *Ocean Caledonien*, inter Scotiam & Iſlandiam.

OCEANUS Canadenſis, vulgò *mer de Canada*, ſeu *de la nouvelle France*, juxta Canadam ſeu novam Franciam regionem Americæ ſeptentrionalis. Pars eſt maris Borealis.

Cantabricus, à Pyrene ad Nerium promontorium, *mare di Biſcaya*, Italis, *mer de Biſcaye*, Gallis, partem Borealem Hiſpaniæ rigat.

Cronius, pars maris Septentrionalis, nunc *mer de Petzora* dicitur, ſeu *mer Glaciale*, Gallis *Mourmanſkoy more*, Ruſſis.

Deucaledonius, Vide *Caledonius*; nam idem eſt.

OCEANUS Eous, vulgò *Ocean Oriental*, ſeu *mer de la Chine* dicitur, & Sinas alluit.

Gaditanus, inter fretum Herculeum & mare Atlanticum, *mare di Cadiz*, verius eſt ſinus; diciturque ſinus Equarum, *Golfo de las Yeguas*, Hiſpanis.

Gallicus, vide *Aquitanicus*, quo paulò plus patet, Aremoricos alluens, Galliam alluit ad occaſum, & *mer de France* dicitur.

Germanicus, inter oſtia Rheni & promontorium Cimbrorum, *Ocean Germanique* Gallis, *die Noort zée* Belgis, extenditur inter fretum Gallicum & Rubeam promontorum.

Glacialis, pars maris Septentrionalis, Scandinaviam alluens, *mer Glaciale*, vulgò.

Heſperius, poſt Atlanticum, uſque ad frontem Africæ, Gallis, *mer de Guinée*, eſt inter Atlanticum & partem occidentalem Oceani Æthiopici, cujus pars eſt.

Hybernicus, inter Hiberniam & Britaniam, *mare d' Irlanda*, Italis, *mer d' Irlande*, Gallis, *The Iriſh ſea*, Anglis dicitur, ſub quo Verginius Oceanus.

Hyperboreus, pars ſeptentrionalis inter Cronium & Scythicum. Gallis, *mer de Petzora* & *de Moſcovie* dicitur, qui Sarmaticus aliis.

Indicus, (Vide *mare Indicum*,) inter Rubrum & Eoum, *Ocean Indien*, ſeu *mer des Indes*, Gallis, *Oceano de las Indias*, Luſitanis. Indiam alluit, eſtque pars Oceani Orientalis.

Libycus, idem Atlantico & Heſperio, *mer du Cap. Verd*, Gallis.

OCEANUS Magellanicus, ſeu *mare Magellanicum*, vulgò *mer Magellanique*, verſùs regionem cognominem & partem auſtralem Americæ meridionalis. Vide *mare Magellanicum*.

OCEANUS Mexicanus, ſeu *mare Mexicanum*, vulgò *mer de Mexique*, verſùs novam Hiſpaniam, regionem Americæ ſeptentrionalis. Vide *Mexicanum mare*.

Occiduus, vulgò *mare di Portugallo*, Hiſpaniam ad occaſum alluens. Aliàs Atlanticus, *Ocean Occidental* dicitur, ſeu *Ocean Atlantique*, verſùs oram occiduam Africæ & Europæ. Ejus pars etiam *mer de Portugal* vocatur.

OCEANUS Pacificus, ſeu *mare Pacificum*, vulgò *la mer Pacifique*, ſeu *la mer de Sud*, in America. Vide *Oceanus Auſtrinus*, & *mare Pacificum*.

OCEANUS Perſicus, vulgò *mer de Perſe*. Perſiam alluit inter ſinum Perſicum & oſtia Indi fluvii.

OCEANUS Peruvianus, vulgò *mer du Perou*, juxta Peruviam regionem Americæ meridionalis. Pars eſt maris Auſtrini ſeu Pacifici.

Rubrum mare, Vide *Oceanus Arabicus*, vulgò *mer d' Arabie*.

Scythicus, pars Septentrionalis inter Hyperboreum & Sericum; *mer de Tartarie*, ſeu *des Kalmachites* nunc dicitur.

Septentrionalis, Scandinaviam, Sarmatiam, & Scythiam alluens, in Boream extenditur ſupra Norvegiam, Moſcoviam, Tartariam, & novam Zemlam.

Sericus, inter Scythicum & Eoum, *mare del Catay*, ſeu *de Jedzo*.

Virginius, ſeu Verginius, (Vide *mare Virginium*,) vulgo *mare d' Irlande*. Pars eſt maris Hibernici.

OCEANI NOMINA ALIO ORDINE PER CIRCUITUM:

Gaditanus, *Golfo de las Yeguas.*	Septentrionalis, *Ocean Septentrional.*
Atlanticus, *mer Atlantique.*	Glacialis, *mer Glaciale.*
Heſperius, *mer de Guinee.*	Cronius, *idem Glaciali.*
Æthiopicus, *mer d' Ethiopie.*	Germanicus, *mer d' Allemagne.*
Barbaricus, *mer de Zanguebar.*	Caledonius *mer d' Eſcoſſe.*
Arabicus, *mer d' Arabie.*	Virginius, Vide *Hibernicus.*
Perſicus, *mer de Perſe.*	Hibernicus, *mer d' Irlande.*
Indicus, *mer des Indes.*	Britannicus, *le Manche.*
Eous, *Ocean Oriental.*	Gallicus, *mer de France.*
Sericus, *mer de Jedzo.*	Aquitanicus, *mer de Gaſcogne.*
Scythicus, *mer de Tartarie.*	Cantabricus, *mer de Biſcaye.*
Sarmaticus, *mer de Moſcovie*	Occiduus, *Ocean Occidental,*
Hyperboreus, *mer de Petzora.*	

inde Gaditanus. Unde inchoatum eſt.

OCEANUS, apud Martial. *l.* 3. *Epigr.* 95. *v.* 9.

Eſt & in hoc aliquid: vidit me Roma tribunum,
Et ſedes quâ te ſuſcitat Oceanus.

Nomen eſt Deſignatoris Theatralis, cujus erat diſponendis ordinibus in Theatro præeſſe, & amovere e XIV. gradibus, qui Equites non eſſent. Ejus meminit idem *l.* 5. *Epigr.* 24. *v.* 4.

-- --- *Oceanum certior audit Eques.*

Et *l.* 6. *Epigr.* 9.

In Pompejano dormis, Lævine, theatro;
Et quereris, ſi te ſuſcitat Oceanus.

OCEANUS, inter antiqua Nili fluvii nomina, Vide ſuprà *Nilus*.

OCELENSES, Luſitaniæ populi *Lancienſes*, Plinio *l.* 4. *c.* 22. Vide *Lancia*.

OCELIS, *Ptol. Ocila*, Plinio, *l.* 2. *c.* 10. *Acila*, *Straboni*, urbs & emporium Arabiæ Felicis ad Fauces ſinus Arabici à Mochura, ſive, ut nunc vocatur Mecchâ 40. mill. paſſ. *Zidem Nigro*. *Capo de Celi Rhamuſio*. Quibuſdam *Zibit*, oppid. amplum. Aliis eſt Caſtellum Alherda, 130. mill. paſſ. à *Zibit* in meridiem, 180. ab Adeno in Occidentem; longe à Meccha & Ziden in Occidentem.

OCELLA, inter cognomina Romanorum, quod Galba Imperator à noverca adoptatus aſſumpſiſſe legitur, apud Sueton. *in Eo c.* 4. Ei origo an ab *ocellis*, propter oculorum parvitatem, an ab *ὀκέλλω*, *navem appello*? Certè vetuſtiſſimum & apud Græcos *Ocelli* nomen, uti docet Caſaubon. *ad loc.* qui & *Ocellatas Sorores*, in *Domitiano* ejuſdem Autoris *c.* 8. obſervavit.

OCELLATI ſeu OCELLI, littorales lapilli *oculi* ſpecie nitentes, Veterib. dicti ſunt, cujuſmodi *ocellatis nucibuſque ludere* conſueviſſe Auguſtum, Suetonius memorat *c.* 83. ubi Caſaubon. conſuetas olim pueris puelliſque has luſiones notat, & Græcis *χαλοκλάζας* appellari hos globulos (quos tamen eburneos quoque & ex alia materia fieri ſolitos addit) docet. Ovid. *Met. l.* 10. *v.* 260.

---- ----- *modò grata puellis.*
Munera fert illi conchas, tereteſque lapillos &c.

Meminit hujuſmodi lapillorum quoque Plin. *l.* 37. *c.* 8. ubi de Callaide, *Utroque autem in rupibus invius, ac gelatis oculi figura extuberans leviterque adhærens*. Eſt & gemma, quæ vocabatur *Beli oculus*. Idem Plin. *l.* 37. *c.* 10. *Beli oculus albicans pupillam cingit nigram, è medio aureo fulgore lucentem. Hæc propter ſpeciem ſacratiſſimo Aſſyriorum Deo dicatur*, &c. Iidem *Nympharum oculi* Græcis [illegible] & *lumina*, cujuſmodi lapillorum Caligula cùm magnam vim in

Oceani littore à militibus armatis legi juſſiſſet, armatus & ipſe, finxit, *non ex hominibus, ſed ex cœleſtibus ſpolia cepiſſe*, ut Victor. *c.* 3. habet. Qua de re ſic Sueton. *in Calig. c.* 46. *Poſtremò quaſi perpetraturus bellum, directâ acie in littore Oceani ac baliſtis machinisque diſpoſitis nemine gnaro & opinante quidnam cœpturus eſſet, repente ut conchas legerent, galeasque & ſinus replerent, imperavit. Spolia Oceani vocans, Capitolio Palatioque debita.* Ubi *conchas* tantum memorat. Victor verò addidit *umbilicos*, h. e. teretes lapillos, ad inſtar umbilici, quos pariter cum conchis Cicero *l.* 2. *de Orat.* & Val. Max. *l.* 8. *c.* 8. junxêre. Vide ſuprà, ubi de *Nympharum Ocellis*, infrà voce *Umbilicus*, & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 704. & 705.

OCELLI, promontor. Angliæ, *Holderneſſe Camdeno*, cujus extremitatem *Spurnhead* vocat.

OCELLI Veſtium, Hebræis dicuntur maculæ rotundæ, acu plumarii intextæ: unde verbum שבץ, *veſtem oculare*, & *opere plumario oculos veſtibus intexere*. & תשבץ, *quod oculatum eſt & oculis intextum*. Sed & Latini *oculos*, iſtiusmodi veſtium notas vocavêre. Unde *veſtes purpurâ oculare*, apud Tertullian. *de Pudic. Sedentium plerosque interpretes parabolarum idem exitus decepit, quem in veſtibus purpura oculandis ſæpiſſime evenire eſt*: pro *purpura clavare*. Sunt enim idem *oculi* ſeu *oculi* hi, quod *clavi*; qui aliter *ſigna, nota, pluma* &c. Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino, c.* 20. Vide quoque hic paſſim.

OCELLUS Lucanus, antiquus Philoſophus, ſcripſit librum de univerſi natura, cujus textum è Græco in Latinum tranſtulit, collatisque (ut ait ipſe) multis exemplaribus etiam MSS. emendavit, paraphraſi, & commentariò illuſtravit Car. Emmanuel Vizzanius. A. C. 1546. Fuit is ex ſectatoribus Pythagoræ, qui ante Platonem floruerunt, quales etiam Architas, Philolaus, Parmenides, diciturque librum ejus περὶ Παντός priſcæ & reconditæ eruditionis Ariſtoteles compilâſſe. *Decus Italiæ* vocat Georg. Hornius *Hiſtor. Philoſ. l.* 3. *c.* 11.

OCELLUS, nomen floris eximii, *Oeillet*, de quo ſic Franc. Pomey, *Ocellus, anne ſic dictus, quòd in ejus aſpectu blandiſſimè acquieſcat oculus, an quod ipſemet ſit hortorum oculus & ornamentum? Nihil certe ſpectare oculus poſſit, vel ejus formoſius formâ; vel colorum, quibus effulget, varietate, pulchrius; vel foliorum, quibus contexitur, nitore & compoſitione concinnius. Compacta hæc folia ſunt, adjunctaque aliis alia, tam ſcitè, atque ordinatè, ut ab extremo inter ſe connexa, ſummque inſerta in calyculum, erumpant ſenſim, diffundantque ſe molliter in orbem, limbis denticulatim inciſis* —— Portò, *nihil illo picturatius, nihil ejus colorum varietate diſtinctius. Micat videlicet in Ocellis unis nunc niveus Lilii candor, nunc Roſæ rubor igneus, nunc Amaranthi lenens purpura, aut Ranunculi coccinum, aut Anemones oſtrum, aut conchylium Iridis, aut Coluteæ amethyſtus, aut horum omnium miſtura colorum; qui modò compunctis in apices, modò virgatis in taniolas, modò in vittas intertexti, florem ſic comunt* .... *Quid dicam de odoris, quem ſpirat, ſeu ſuavitate, ſeu vi, tam propè accedentis ad Caryophyllum, ut nomen inde Caryophyllei floris factum illi fuerit apud vulgus. Fobane memorabo, in longum promiſſâ, penèque carentia latitudine? Cauleinne loquar, variis geniculis nixum, humôque aſſurgentem ad binos ternosve pedes: Is, tenuis licèt, haret tamen* ..... *firmus adeò, ut non unum modò, ſed Ocellos ferat ſæpius plurimos, ſuſtineatque cum dignitate.* Hactenus ille *Deſcript. dio.*

OCELLUS Indicus, Gall. *Oeillet d' Inde*, nomen itidem floris, quem, *niſi terrâ enaſcentem cerneremus* ..... *& cæterorum more ſurgentem ſolò, quis Florem crederet, ac non potius circinò inciſam eleganti opere, ex auro criſpo, ſphærulam? Sanè, non æquè ſpecioſè flaveſcit aurum, nec globus fingi flammeus poteſt, vel ſplendore micantior, vel formâ rotundior, formoſiſſimò iſtò flore. Scapus lignoſus, in ramuſculos circumquaque fruticans, è cujusque apice, aureos elicit calyculos, qui brevi ſe diffundunt, coguntque in luteum globum. Foliis utrè attenuatis luxuriat laciniosus. Cæterùm deſciſcit quandoque* .... *gratia aliunde odoris expers, degeneratque ab nativa indole, ſtaturam deprimit, ſpeciem deperdit, folia decurtat, eorumque numerum diminuit, ſic, ut ſena, ſeptenave duntaxat, triſtius flaveſcentia, medium ex eodem colore glomum ambiant.* Idem *ibid.*

OCELUM, à Jul. Cæſare, *Comm. l.* 1. *c.* 10. dictum oppid. citerioris provinc. extremum, vulgò *Eſilles*, teſte *Vigenereô*, oppid. Alpinum Galliæ Narbonenſis in confinio Taurinorum. Aliis eſt *Oulx*, Italis *Ours*, pagus paulo remotior; *Ocey Ferrario* in finibus Sabaudiæ. Aliter *Baudrand. Ocelum*, oppid. Brigantiorum, *Exilles* eſt inquit, caſtrum probè munitum Delphinatus, ad Alpes Cottias, ad Doriam fluv. in ipſo limite Pedemontii, in valle Duriæ Seguſini, vix 6. mill. paſſ. à Segaſio in Occaſum, uti 5. à Brigantio in Ortum. Hadrian. Valeſ. *in Notit. Gall.* locat inter montem Matronam ſeu Genebram, & Seguſium, ſed huic propius facit.

OCELUM, quod *Ocellum Durii Antonino*, *Ocelis Appiano*, oppid. ſeu pagus Hiſpaniæ Tarraconenſ. in finibus Arevacorum, nunc caſtrum munitum, ad Durium fluv. ubi recipit *Tormes* fluv. in regno Legionis, in ipſo limite Portugall. 6. leuc. infrà Mirandam in Africum *Fermoſello*, teſte *Baudrand.* Item oppid. Hiſpaniæ in Callaicis mediterraneum *Otero de Ory*, *Moletio*. Aliis *Mondonedo*, urbs Epiſcopalis Gallæciæ, aliter *Mindonia*, 4. leuc. ſupra caſtrum *Otero del Rey*, in Boream.

OCETIS, inſula maris Deucaledonii Scotiæ adjacens apud Orcada promontor. *Hethy Camdeno*, *Sandes* aliis. *Ranaldſda Ortelio* ex *Lhuydo*. *Baudrando* eſt ad Boream Scotiæ, inter hanc & Orcades, quarum pars eſt, nunc *Hoy* & *Hethy* quibuſdam, aliis *South Ranats*, prope Picticum Fretum.

OCHA, mons Eubœæ. Item inſula ipſa ſic dicta. Strabo, καὶ Ὄχη ἐκαλεῖτο ἡ νῆσος καὶ ἔστιν ὁμώνυμον αὐτῇ τὸ μέγιστον τῶν ἐνταῦθα ὀρῶν. Eſt & apud Plin. *l.* 4. *c.* 12. *Ocha* una è vetuſtis Eubœæ urbibus. חקה *Oca*, Pœnis *anguſtum* ſonat; quò nomine illos hanc inſulam appellâſſe veriſimile eſt, διὰ τὴν στενότητα, ut Græcos *Macrin* à longitudine. Mela, *l.* 2. *c.* 7. *Eubœa, &c. nuſquam lata, duùm millium ſpatium habet ubi arctiſſima eſt.* Scylax, Τὸ δὲ πλάτος ... *Alexius Comnenus* in cenſu 7. inſularum, ... Bochart. *l.* 1. *Chanaan c.* 13. Vide Caſaub. *in Strab. l.* 10. *Nic. Lloyd.*

OCHAMUM, oppidul. primar. Ruthlandiæ Comitat. in Anglia, ad amnem *Gwaſh*, 12. milliar. Angl. à Liceſtria in Ortum, Petroburgum verſus: *Oukham*.

OCHE, mons Eubœæ maximus, cum oppid. cognomine apud Caryſtum urb.

OCHESIUS, Ætolorum dux, vir longè præſtantiſſimus, qui in bello Trojano interemptus eſt. Ejus meminit Homer. *Il. ε. v.* 843.

OCHIA, una ex 5. partibus Niphoniæ, maxime ad Septentrionem extenſa, in qua 11. provinc. Primaria urbs eſt Jendum, *Jendo*, ſedes regia Japoniæ.

OCHIM, Hebr. אחים Eſajæ *c.* 13. *v.* 22. *Et recubabunt ibi feles & replebuntur domus eorum Ochim*: plerisque animal eſt. Bocharto clamores, rugitus, ferarum ululatus, quibus deſerta perſonant. Certe Hebræis אח. & אחה, vox eſt gementis vel exultantis, à qua fieri videntur Græca vocabula ἦχος, *ſonus*, & ἠχεῖν, *reſono*, pro quo Dores ἀχεῖν. Quod ipſum in cauſa fuit, cur alluſione vocis ſervatâ, Seniores אחים ἤχου, i. e. *ſonum*, reddiderint. Vide eum *Hieroz. part. prior. l.* 3. *c.* 16.

OCHINES Bernardinus, Vide *Bernardinus*.

OCHLOCRATIA, vitium Regiminis eſt, in quod Democratia degenerat: cùm videlicet non amplius *Populi ſalus ſuprema lex* eſt, ſed vulgus auctoritatem ſuam confert ad augendam potentiam tenuiorum civium contra Optimates. Quod apud Romanos contigit, quum Tribuni Pleb. intra metas ampliùs contineri nolentes, contra Patricios & Magiſtratus majores tumultuati ſunt ac ſeditiones excitârunt perniciosiſſimas, quales tum ſæpe aliàs, tum inprimis paulo ante Decemvirorum creationem & Gracchorum Tribunatum, deſævierunt. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 7. *c.* 1. Aliud quid Anarchia eſt, quæ ab an. Urb. cond. 376. impeditis per totum quinquennium, ut *Livius*, vel quadriennium, ut alii malunt, Magiſtratum Curulium Comitiis & Rep. à Tribunis Pl. adminiſtrati, Romæ viguit: quô nomine illius temporis ſtatum diſertè inſignit *Diod. Siculus* &c.

OCHON, Calipha Saracenorum XIV. excepit Jezid II. opulentus & populo acceptus, regnavit ann. 19. & ultra. Obiit A. C. 742. ſucceſſore Evelidô, quem vide, an Oelido II.

OCHOSIAS, Fil. Achab, regnare cœpit ſuper Iſraëlem, in Samaria, A. M. 3136. ante Chriſtum natum 813. Hic impius, proavus & utrique parenti perſimilis extitit: atque æger ex lapſu, miſit conſultum Deum Accaron, annon convaleſceret? revertuntur nuntii, dicentes, occurriſſe ſibi hominem piloſum, renibus accinctum zonâ pelliceâ, qui dixerit, ut reverterentur, renuntiarentque minimè convaliturum. Ochoſias Eliam eſſe, qui nuntios impediviſſet, ratus, miſit ad eum Tribunum cum quinquaginta militibus, ut eum adducerent, quos omnes ignis cœlitùs demiſſus conſumſit: cùm totidem iterum miſiſſet Ochoſias, eôdem fatô correpti ſunt. Tribunus autem, qui tertius miſſus eſt, ſupplex Eliam deprecatus eſt: qui Elias, ab angelo præmonitus, cum hoc Tribuno ad Ochaſiam perrexit, tandem ab Elia increpatus eſt Ochoſias, apud quem id ipſum locutus eſt quod per nuntios primùm prædixerat. Itaque ex hac infirmitate obiit, nullis relictis liberis, quare ſucceſſit ei frater Joram. Vide 1 Reg. *c.* 22. 2 Reg. *c.* 1. itemque Joſeph. *Jud. Ant. l.* 9. *c.* 2. regnavit annos duos.

OCHOSIAS, Latinè *poſſeſſio*, aut *viſio Domini*, aliàs Joachaz quoque dictus, fil. Joram, ex Athalia, non autem ejus Joram, qui fuit Rex Iſraël, ſucceſſit patri in regno Judæ, An. 12. Joram, filii Achab, Regis Iſraël, annos natus erat 20. cùm regnare cœpiſſet. Imperavit Hieroſolymis annô tantum unô, qui erat A. M. 3151. ante Chriſtum natum 797. impiè egit ſecutusque eſt domum Achab, de quo ſuprà mentionem feci, &c. cum eo geſſit bellum adverſus Hazaël regem Syrorum. Iſte Ochoſias juſſu Jehu, qui in regem unctus fuerat, interfectus eſt. Vide 1 Reg. *c.* 8. & 9. item 2 Paral. *c.* 22. Inierat ſocietatem cum Joram, filio Achab.

OCHOZATH, amicus Abimelech Regis Gerar. Gen. *c.* 26. *v.* 26. Latinè *poſſeſſio*, *apprehenſio*, vel *collectio*, aut *viſio*, ſeu *fratris oliva*.

OCHRA Attica, cum Sili Attico, eadem Vitruvio *l.* 7. *c.* 7. *Primùm autem exponemus, quæ per ſe naſcentia fodiuntur, uti quod Græcè Ὤχρα dicitur. Hæc verò multis locis (ut etiam in Italia) invenitur, ſed quæ fuerat optima, Attica, ideo nunc non habetur, quòd Athenis argenti fodinæ cùm habuerunt familias, tunc ſpecus ſub terra fodiebantur ad argentum inveniendum. Cùm ibi vena fortè inveniretur, nihilominus uti argentum perſequebantur. Itaque antiqui egregiâ operâ ſilis ad politionem operum ſunt uſi.* Sed *Ochra Attica*, ſi *Dioſcoridi* credimus, non ampliùs inveniebatur *Vitruvii* ævô, qui perperam *ſile* cum *ochra* confundit. Cæterùm quod de argentifodinis Atticis ſcribit, hoc *Theophraſtus* de cinnabari refert, quod illorum temporum minium erat &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1157. Nomen verò *Ochra*, à Græco ὠχρὸς, i. e. *luteus*: ut enim ochra bona ſit, μηλίνην δι᾽ ὅλου, *totam luteam*, eſſe debere, ait *Dioſcorides*, apud Eund. *p.* 1151.

OCHRAN, pater Phegiel, principis tribus Aſer, Numer *c.* 1. *v.* 13. Latinè *turbidus*, vel *conturbans*.

OCHSENFURTUM, oppid. Franconiæ, ad Mœnum, ſub Epiſcopo Herbipolitano, 3. leuc. ab Herbipoli in Meridiem, Rotenburgum verſus. Vide B. Rhenanum *Rerum Germanic. l.* 3. cum *Notis* Cl. Ottonis JCti *p.* 430.

OCHUS, Rex Perſarum, qui avaritiæ notâ adeo laboravit, ut urbem nunquam iniret, ne mulieribus congiarium impartiretur. Nam Cyrus lege ſanxerat, ut, quò primùm Rex Perſarum ingrederetur, mulieres quotquot adeſſent, ſingulos auri nummos ab ipſo Rege acciperent. De *Ocho* Perſarum rege Juſtin. *l.* 10. *c.* 3.

Harda.

[illegible] regia Ocho tradita, qui timens parem etiam [illegible], regiam, cognatorum cæde, & ſtrage principum replet, nulla non [illegible], non ſexus, non ætatis miſericordia permotus. Ab Eunucho Bagoa veneno necatus eſt, teſte Diodoro Sic. *l.* 17. Cujus cadaver ab interfectore felibus objectum eſt; & oſſa quædam ipſius, exprobrandæ crudelitatis causâ, in manubria gladiorum ſunt converſa. Ælian. *Var. Hiſt. l.* 6. *c.* 8. Eum excipit fil. Arſes.

OCHUS, unus e Cyzicenis civibus, à Philante, Bacchi fil. Argonauticæ expeditionis ſocio, in nocturno conflictu interemptus. Val. Flacc. *l.* 3. *v.* 148.

OCHUS, fluv. Indiæ, Plin. *l.* 6. *c.* 16. ſeu potiùs Bactrianæ: ſic enim idem Plin. *l.* 31. *c.* 7. *Præterea apud Bactros amnis Ochus, & Oxus ex oppoſitis montibus deferunt ramenta.* Oritur autem ex Paropamiſo monte, Oxoque fluv. congrediens, cum eodem in Margiana regione Caſpium mare petit. *Ortelius, Caſtaldo. Baudrando* oritur in confinio Imperii magni Mogolis, dein per *Balch*, & *Tochareſtan*, Perſiæ provincias fluens, rigatis Balchid & Badhaſcand urbibus, aliisque in confinibus Zagataiæ, & auctus Balcanó fluv. in Oxum ſe exonerat.

OCILA, portus Gebanitarum in Arabia Felice Plin. *l.* 12. *c.* 19.

OCINARUS, *Lycophr.* fluv. Bruttiorum in Calabria citeriore in Sinum Terinæum influens; *Sabato*, vide *Sabbatus*. Aliis eſt *Calabaro*, & *Caluccio*.

OCITE, Inſula parva Hiberniæ ad Occaſum; *Bar* incolis.

OCKA, vide OCCA.

OCNOS, ſpartum torquens, quod aſellus arrodit, inter præcipua opera Socratis, Pictoris celeberrimi, memoratur Plinio *l.* 35. *c.* 11. De quo Ocno agit, Plut. *l.* [illegible], elegantiſſimâ cum ſtupidis ſatuiique comparatione; hiſtoriamque & picturam accurate exponit Pauſan. *in Phocicis.* Eundem pinxit & Polygnotus in Templo Delphico, Dalechampius *Not. ad Plin.* Vide in voce Ocnus. Addo ſaltem, ὄκνος Græci *deſidem, ignavum cunctatorem*, veletiam, *deſidiam, ignaviamque* notare: prout vel propriè, vel appellative ſumitur &c. Vide & *Ocnus*.

OCNUS, Tiberis & Mantus filiæ Tireſiæ vatis filius. Hunc Mantuam condidiſſe tradunt, & Æneæ in auxilium veniſſe, adversùs Turnum: Virg. teſtatur, *Æn. l.* 10. *v.* 197.

Ille etiam patriis agmen ciet Ocnus ab oris
Fatidicæ Mantûs, & Tuſci filius amnis,
Qui muros matriſque dedit tibi Mantua nomen.

Idem hunc *Bianora* vocat *Eclog.* 9. *v.* 60. teſte *Servio*. Vide *Bianor*.

OCNUS, nomen cujuſdam apud Inferos, quem effinxerunt perpetuò torquentem funem, aſtante aſellâ; quæ quantum ille torſiſſet, ſtatim præroderet. Inde proverbium, *Ocnus funiculum torquet*: quod cum in eos omnes competat, qui non profuturam in re aliqua operam collocant, tum in eos præcipuè quadrat, qui cùm nihil neque laboris, neque induſtriæ ad augendam rem familiarem prætermittant, nihilo tamen redduntur ditiores; quòd domi habeant aſellam, hoc eſt, uxorem prodigam, quæ, quicquid miſellus multis ſudoribus corraſit, ſtrenuè profundit. Propert. *l.* 4. *El.* 3. *v.* 21.

Dignior obliquo funem qui torqueat Ocno,
Æternuſque tuam paſcat, aſelle, famem.

Vide Plin. *c.* 11. *l.* 35. Quia autem ſummæ erat pigritiæ, non abigere aſellum, ideo Ariſtoteles hunc Ocnum ait mutatum in Erodii genus omnium pigerrimum, ut poſt Politianum, qui jam hunc verſum illuſtrârat, notat Turnebus *l.* 8. *c.* 1. Fabulam illam refert Pauſan. *in Phocicis*, & interpretatur. Meminit Schol. Ariſtoph. *in Ranis*, & Diodor. Sic. *l.* 2. Quærit autem Eraſmus, *in Chiliadibus*, quare ὁ [illegible] Ocnus dicendus ſit potius, quàm aſinus, qui fune paſcitur. Nam, inquit, aſinus ipſe potiùs piger eſt, quàm ὁ [illegible]. Atqui verba ipſa, quæ adducit ex Plutarcho (ſunt autem ea *l.* περὶ εὐθυμίας) ſolvunt dubium, cùm dicat: [illegible], & ſenex ille ſinat ab aſino funem depaſci, neque abigat. *Nic. Lloydius.* Vide & *Ocnos*.

OCOLUM, parva regio Eretrienſium, *Steph.*

OCONONISTÆ apud Hugonem Abbat. in *Vita S. Baſini Archiepiſcopi Trevirenſis num.* 1. *Brabantiam, Auſtraſiam----nuncupatam tradunt Geographi: & Ocononiſtæ Auſtraſia vocabulum derivatum adſtruunt ab Auſtraſio Principe magnificentiſſimo, nepote Caroli Pulchri ex Landone filio.* Quid ſibi velit, fatentur ſe ignorare Viri doctiſſimi, & an reponendum *Chroniſtæ*, ſubdubitant. Quid ſi *Othoniſtæ*? Nam ὀθόνη & ὀθόνιον, eſt ſindon ex lino ſeu mappa; in mappis autem ſiebant Provinciarum deſcriptiones, unde *Mappa mundi*, Car. du Freſne *Gloſſar*.

OCRA, Alpium pars humillima, quà ad Carnos accedunt, *Ptol. Strabo.* Eſt etiam Venetorum urbs, apud Plin. *l.* 3. *c.* 19.

OCRAZAPES, qui & *Aſcrazapes*, rex Aſſyriorum 28. Succeſſit Ophratani, A. M. 3174. uſque ad A. C. 3114. Euſeb. *in Chron.*

OCREA, Umbriæ oppid. exciſum, cujus magna adhuc manent rudera apud Tiberim ex adverſo Galeſii, Ocriculo vicinum, minus 2. mill. paſſ. diſtans in Auſtrum vulgò *Ocre*.

OCREA, Carum inventum, Plin. *l.* 7. *c.* 56. genus calcei militaris, admodum antiquum & jam Heroibus, qui ante Homeri tempora vixerunt, uſitatum. Unde toties Græcos ἐϋκνήμιδας, i. e. *bene ocreatorum*, elogiô inſignit; per Synecdochen partis, *bene armatos* illos indigitans. Erant autem *Ocreæ* hæ ex candido ſtanno, [illegible], & circa talos aut malleolos pedum ornamenta quædam habuêre ex argento vel auro, eidem Poëtæ, quod pedum tegerent malleolos, ἐπισφύρια dicta. Ita enim is *Il.* γ. *v.* 330. & *Il.* τ. *v.* 137.

Κνημῖδας μὲν πρῶτα περὶ κνήμῃσιν ἔθηκε,
Καλάς, ἀργυρέοισιν ἐπισφυρίοις ἀραρυίας.

Quos tamen verſus ita reddit Eobanus Heſſus, Germaniæ ſuæ decus,

——— ——— *Imis cruribus aptat*
Ære renidentes Ocreas, quas fibula levis
Argenti [illegible].

Quò pactò omnes etiam Lexicographi recentiores τὸ ἐπισφύριον, *fibulam* [illegible] exponunt. Sed [illegible], [illegible], i. e. *Malleolorum tegumenta*, veteres Grammatici interpretantur. Vide Didymum, Heſychium, Euſtathium [illegible] aliosque [illegible] Fabricios Pontanorum [illegible] in loco ornamentum [illegible], ad [illegible] habuiſſe, quod a *Philoſtrato* [illegible] appelletur, contendunt. Unde & in veter. *Inſcr.* quæ [illegible] ſtatuæ Regiæ continet, hi calcei dicuntur [illegible], i. e. *lunata ſidera* [illegible]. [illegible] *de Re veſtiaria l.* 3. *c.* 4. Voſſio verò [illegible] ſerrent, poſita è ſtanno ſeu ferro, ſi non utrique, ſaltem [illegible] & dextera quidem, ſi cominus eſſet pugnandum, quia in ſtatu tum prior eſt pes dexter, ſiniſtra autem, ſi eminus [illegible], quod cùm ſit, ante eſt pes lævus, ex Vegetio *l.* 1. *c.* 15. Vide eum de *Idolol. l.* 3. *c.* 70. Erant autem in Rep. Romana *Ocreæ* geſtamen civium primæ & ſecundæ claſſis, reliquarum claſſium civibus uſu earum interdictô. Quorum enim maximus cenſus erat, nec minor centum minis, in 80. centurias a Servio Tullio Rege digeſti, illiſque arma imperata ſunt, Clypeus, Argium, Lorica ex ære, Galea, *Ocreæ*, tela, haſta & gladius. In ſecunda claſſe, cujus cenſus intra decem millia drachmarum, uſque ad minas 50. arma eadem geſtare juſſi ſunt, niſi quod loricæ illis ademptæ & ſcuta pro clypeis data. Et hi ſecundum inde locum tenebant, quemadmodum priores primum [illegible]. Tertiæ autem, cujus cenſus ad 7500. drachmas non pertingebat, non loricæ ſolùm, ſed & *Ocreæ* ablatæ ſunt. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 6. *c.* 8. Siniſtrô tantum crure *ocreati* erant & Hoplomachi, Gladiatorum quoddam genus, cum [illegible] pugnantes Provocatores, ſeu aliis *Proballeres*, utroque crure *Ocreas* geſtabant. Erant autem & hæ *Ocreæ* ex ferro, ut videre eſt apud Vegetium & Lipſium *de Militia Rom. l.* 3. *dial.* 7. &c. Picturam veter. *Ocrearum* habes, in libello Anonymi Auctoris *de Re Militari ad Theodoſium M. ejuſque filios.* C. Barth. *ad Stat. Theb. l.* 10. Vide quoque infrà *Tibialia* ac ſuprà *Heſa*.

OCRICULUM, ultima Umbricarum urbium verſus meridiem, Romæque proxima, urbs antiqua, cujus nomen alii plurali numerò *Ocriculi* protulerunt, Oppidani inde ſunt Ciceroni in *Orat. pro Milon. c.* 24. Livio *l.* 1. ac Plinio, *l.* 3. *c.* 5. *Ocriculani Inſcriptioni veteri* & *Stephani epitomatori Ocriculani*, vulgò nunc oppid. incolis *Otricoli* vocatur. Ὀκρίκλοι *Straboni*, τὸ Ὀκρίκολον *Ptolemæo. Stephano*: Ὀκρίκολα, πόλις Τυῤῥηνῶν. [illegible], τὰ [illegible], ὡς αὐτὸς φησι. Neſcio autem, an ipſi Dionyſio oppidi vocabulum formatum fuerit Ὀκρίκολα, neſcio item, an Tyrrhenorum id ille fecerit oppidum, vereorque de ſuo id gentis nomen adjeciſſe Stephanum, cujus ætate Umbria etiam ſub Etruriæ, ſive, ut tum appellabant, Tuſciæ titulo comprehendebatur. *Baudrando* oppid. ditionis Pontificiæ eſt, inter Narniam ad Boream & civitatem Caſtellanam ad Meridiem 28. milliar. à Roma in Boream 3. milliar. infrà confluentes Naris in Tiberim. Sed Ocriculum antiquum erat in planitie, juxta Tiberis ripam, ubi etiamnum teſtudines & columnæ, multaque alia antiquitatis veſtigia. *Nic. Lloydius.*

OCRINUM, quod & *Damnonium*, *Ptol.* promontor. Albionis in Cornubia regione occidentaliſſimum, Antiveſtæo proximum, ubi oppid. S. Michaëlis, de quo *Capo di S. Michele* etiam nominatur: ab Exonia urbe 79. mill. paſſ. in occaſum recedens. *The lands end*, *Camdeno*. Aliis eſt *Lezard point*, promontor Cornubiæ magis ad Auſtrum porrectum, 8. milliar. Angl. ab Antiveſtæo ſeu Beerio in Eurum 12. ab oppid. ſeu monte S. Michaëlis in Meridiem Ex Camdeno Speedo aliiſque, *Baudrand.*

OCRISIA, uxor Publii Corniculæ, Servii Tulli mater fuit, & Tanaquilis Reginæ ancilla captiva: Cæterùm Plin. *l.* 36. *c.* 27. mira narrat de Ocriſia, quâ viâ conceperit Servium Tullium. Ovid. *Faſt. l.* 6. *v.* 627.

Namque pater Tulli Vulcanus, Ocriſia mater.

Ubi tamen *Ocreſia* legendum ait N. Heinſius, quia *Plutarcho*, Ὀκρησία dicitur, Ὀκρισίαν autem ſemper vocat *Halic. Dionyſius*. Apud Feſtum, in voce *Nothum*, *Ocliſia* perperam dicitur. *Lloyd.*

OCTACILIUS Craſſus, Vide *Lucius*. It. *Marcus*.

L. OCTACILIUS Pilitus, ſub Sulla & Mario, ſervus primò, dein libertus docuit Rhetoricam, præceptor Pompeji M. Hiſtorica quædam ſcripſit, Sueton. *de Rhetor. Clar. c.* 3. Hieron. *in Chron.* Martial. *l.* 10. *epigr.* 79. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 1. *c.* 9.

OCTACHORUM, ex Græco ὀκτάχωρον, apud Ambroſium *Inſcr. ad Fontem S. Teclæ Mediolani*:

Octachorum ſanctos templum ſurrexit in uſus,
Octagonus fons eſt munere dignus eo.
Hoc numerò decuit ſacri Baptiſmatis aulam
Surgere, quo populis vera ſalus rediit &c.

Salmaſio ſic dicitur Templum, quod abſidem habet *octo ſinuatam receſſibus*. Vocata autem eſt *Apſis* ſeu *Concha*, intimum Templorum ſacrarium, quod ad Orientem, poſt Templum ipſum (quam *Templi navem* vulgò vocant) poſitum erat & *Chorus* hodie appellatur. Hæc templi pars propriè camera fuit, multis receſſibus ſinuata, & *Concha* dicebatur, quæ tres ſinus haberet, τρίχωρος ἀψὶς *Paulino*; ſicut *octachorum Templum*, cujus apſis octo: & fortaſſis totum erat apſidatum ejus tectum, cujuſmodi Templa [illegible] Græcis dicta ſunt, ad diſcrimen δρομικῶν, quæ vel fornicem habebant oblongam & rectâ ſerie currentem, abſque ullis ſinibus, vel erant ſimiliter tecta, ut ſunt porticus illæ, quas Græci [illegible] vocitant. Vide Salmaſ. *ad Solin. pag.* 1219.

OCTAETERIS, *ſeu octo annorum tempus*, apud Græcos duplex fuit. Hi enim cùm primò Tetraëteride uterentur, quæ Eleenſis Olympias dicta, ut Pythia Delphis, cujus primus menſis erat Lunaris, ſequentes non item: hunc errorem Olympiade 61. annô ſecundô corrigere ſtatuit Cleoſtratus is, quem Zodiaci partes, interque Arietis ac Sagittarii primum obſervâſſe, Plin. *l.* 2. *c.* 12. & Hyginus *Aſtronom.* produnt. Hic itaque, cùm videret Solem & Lunam non intra id ſpatium redire ad idem punctum, pro Tetraeteride introduxit *Octaeteridem*, teſte Diodorô Sic. *l.* 12. quæ erat annorum clↃ clↃ CXXXII. alterniſque habebat menſes cavos ac plenos, anni vero communes fuere dierum 354. emboliſmæi autem 384. Sed in hac *Octaeteride*, cùm deprehenſum eſſet vitium ab Harpalo commiſſum, (quod quando factum ſit, exactè dici nequit) pro *Octaeteride* Cleoſtrati recepta eſt *Octaeteris* Harpali, cum parapegmate, ſtellarumque ſignificationibus. Unde quædam à Plinio citata, ut videre eſt ex Indice *l.* 18. & meminit ejus Harpali *Feſtus Avienus* quoque, *his verbis*,

> *Nam qua Solem hiberna novem putat æthere volvi,*
> *Ut ſpatium Lunæ redeat, cœtus Harpalus ipſam*
> *Ocyus in ſedem momentaque priſca reducit.*

Sententia eſt, ex Harpali mente, nonô quoque annô exſpirante, Neomeniam redire in eandem horam, in idemque punctum, in quo novenniô antè fuit. Verùm Harpali opinionem eſſe erroneam, vidit Meton Pauſaniæ filius: qui excogitavit [illegible] ſive Circulum decemnovenalem, quem *Aureum numerum* appellamus. Meminit ejus Diodor. Sic. *l.* 12. *ad Olymp.* 86. *an.* 3. eſtque [illegible] dierum ſolidorum 6940. *Feſtus Avienus*,

> *Illius ad numeros prolixa decennia rurſum*
> *Adjeciſſe Metōn Cecropeâ dicitur arte,*
> *Infeditque animis. Tenuit rem Græcia ſolers*
> *Pretium, & longos inventum miſit in annos.*

Exordium hujus periodi à Solſtitio ductum, quam Euctemon quoque & Philippus ſunt amplexi. Poſtea verò conſuetudo obtinuit per Græciæ Urbes, ut in publico affigerentur parapegmata, ſive tabulæ, in quibus annotarentur ſiderum ortus & occaſus; ut inde cognoſceretur craſis, ſive conſtitutio aëris, & quid operis pro eo tempore facere oporteret, teſte Theone Alexandrino *ad Arati* [illegible]: vide infrà *Parapegma*. Cujuſmodi hemerologiorum ac tabularum, in Græciæ Urbibus affigi ſolitarum, quoque meminit Geminus [illegible], apud Gerh. Joh. Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* 33. §. 11. Vide quoque infrà *Oenopides*, qui periodum 59. annorum, inſcripſiſſe tabulæ in Olympiis dedicatæ legitur.

OCTAPHORUS, apud Martial. *l.* 6. *Epigr.* 84.

> *Octaphoro ſanus portatur, Avite, Philippus,*
> *Hunc tu ſi ſanum credis, Avite, furis:*

Lectica eſt, ab *octo* ſervis geſtata; qui fuit potentium tunc temporis faſtus, eleganter notatus à Cynico *Luciani*. Ita enim Idem alibi *l.* 9. *Epigr.* 3. *v.* 11.

> *Octo Syris ſuffulta datur lectica puellæ.*

Quod lecticæ genus *latius hexaphoris* vocat, *l.* 6. *Epigr.* 77. Modò enim hexaphorô, modò octaphorô utebantur delicati, ad modulum opum & luxus: Cùm modeſti & frugi homines quatuor ſervos adhiberent. Unde Marcianus Capella Philologiæ in cœlum eunti tot ſolùm adſcripſit, *laborem, amorem, epimeliam & agrypniam, l.* 2. Catullus, *Facerem mi ſibi pariſſe homines*, ait *Epigr.* 10. Vide Pignor. *de Servis*, ut & infrà in voce *Octophorum*.

OCTAPITURUM, promontor. Albionis, *Ptol. S. Davids head, Camdeno.* Eſt autem in Wallia regione maximè occiduum, ubi Menevia urbs epiſcopalis quæ *S. David*, dicitur, à Londino 192. mill. paſſ. in occidentem à Mariduno regione primaria 36.

OCTAPODES, populi Scythiæ pauperrimi, dicti, quòd nihil poſſiderent, præterquam duos boves & carpentum ſeu currum, Eraſmus *Adag.*

OCTAPOLIS, Lyciæ oppid. *Ptol.*

OCTAVA, apud Martial. *l.* 10 *Epigr.* 48. *v.* 1.

> *Nuntiat octavam Phariæ ſua turba juvencæ,*
> *Et pilata redit, jamque ſubitque cohors:*

quibuſdam hora dici eſt, quâ mutabantur ſtationes; cùm vel occupatiſſimis nona eſſet hora cœnæ: qui proin à *pilis* cohortem militum ſic dictam hic intelligunt. At alii *pilatam* ſumunt, pro depilata & calva Iſiacorum cohorte, qui circa hanc horam, poſtquam totum diem ſtipem emendicâſſent, ad Iſeum redeuntes, Deam ſuam componebant & templum claudebant. Eadem thermis deſtinata erat. Ita enim Poeta porro,

> *Temperat hæc thermas* ———

Vide ſuprà, voce *Nona Horologiorum.* Sed & *Octava*, *i.* æterna requies, dies requiei cœleſtis, quæ ideo ſic dicitur, quòd ſeptem hi noſtri mundani dies ad laborem pertinent, Dominuſque noſter in *Octava* die ad æternam reſurrexit requiem. Hepidanus *in Annal.* A.C. 978.

> *Queis dederis partem (voluiſti quem dare ſeptem)*
> *Nec non* Octavam, *ò Dee Sancte, tuam.*

Et A.C. 1017.

> *Hartker in melius mutatus (ut opto) recluſus,*
> *Dexter in* Octava *ſit bone Chriſte tua.*

Octavæ dein dicuntur, quorundam feſtorum ſequentiæ, quibus dies *Octava*, inſtitutione Eccleſiæ Romanæ non tantùm honoranda eſt, ſed & iteratis nonnullis ſolennitatibus, quæ in ipſo Feſto adhibentur, ornanda. Feſtum enim ipſum ſignificare ajunt animæ ejus tranſmigrationem in cœlos, cujus ſit Feſtum: *Octavam* autem ſequuturi corporis reſurrectionem; quod tamen non omnibus Sanctis indultum eſt, ne ullus ſic eſſet feriandi terminus in univerſo ſeculô. Vide plures circa hoc ſubtilitates, apud Durandum *Rational. Divin. offic. l.* 7. *c.* 1. Feſta, quæ ſuis gaudent *Octavis*, in Eccleſia Anglicana juxta LL. Eduardi Confeſſoris *c.* 12. ſunt *Coronationis Regiæ, Natalis Domini, Paſchatis & Pentecoſtes*, ut habet Spelmannus *Gloſſar. Archæologico.* [illegible] Græcis, ut ex Baſilio Seleucienſi *l.* 2. *de S. Thecla c.* 18. obſervatum à Viris doctis, qui quidem voce etiam utuntur, pro fine cujuſcunque officii Eccleſiaſtici, ut pluribus it probatum Leo Allatius *de Dominicis & Hebdomad. Græcorum c.* 7. Apud Auguſtin. *Serm. de Tempore* 160. *c.* 1. Dominica in Octavis Paſchæ, *Octava infantium* dicitur: *Hodie* Octavæ *dicuntur infantium, revelanda ſunt capita eorum, quod eſt indicium libertatis.* Idem *Serm.* 11. de Diverſis, qui inſcribitur *De monitu baptizatorum: Vos qui baptizati eſtis & hodie completo ſacramentum* Octavarum *veſtrarum, infantes appellamini, quoniam regenerati eſtis & ad vitam æternam renati eſtis* — *reddendi eſtis populis, miſcendi eſtis plebi fidelium* &c. Vide Car. du Freſne in *Gloſſar.* & plura hanc in rem apud Macros Fratres *in Hierolex.* In jure Romano, quid ſit *Octava*, vide *L. ex præſtatione, Cod. de vectigal.* pars nempe *octava*, quæ ex rebus venalibus, nomine vectigalis, Fiſco præſtabatur tempore Gratiani, Valentiniani & Theodoſii Imperator. Hinc *Octavarii*, exactores dicti ab octava parte. Etiam *Octavarium*, *l.* 7. & 8. *Cod. de Vectigal.* & *l.* 7. *Cod. de Locato.* Meminit ejus quoque Anonymus *de Miracul. SS. Cyri & Johannis*, [illegible]. Vide Sueton. *Caligul. c.* 40. ubi, ex Gerulorum diurnis quæſtibus partem cum *octavam* ſibi vindicâſſe, inter alia refert. In jure Hungarico, *Octava* eſt Conventus juriſdicundi 40. dierum, extra ferias, ante SS. Georgii & Michaelis feſtum *octo* diebus, *Sambucus & Molnarus* apud eundem Car. du Freſne ubi ſuprà.

OCTAVIA, gens à Velitris originem accepit, quam L. Tarquinius Superbus inter Romanas allegerat. Quæ cùm ad plebem ſe contuliſſet, rurſus à Cæſare Dictatore inter Patricias relata eſt. Ex hac fuit C. *Octavius Rufus*; is quæſtorius duos filios procreavit Cajum & Cneum. Cnei poſteri ſummos in urbe honores adepti ſunt: Caji præturæ gradum non exceſſerunt: ex his Auguſtus Cæſar deſcendit. Hanc aſſentationis gratiâ propter Auguſtum excelere dixerunt. Ipſe autem Auguſtus nihil amplius, quàm equeſtri familiâ ortum ſe ſcribit, vetere, ac locuplete, & in qua primus ſenator ejus pater fuerit. M. Antonius Libertinum ei proavum exprobrat Reſtionem è pago Turino, & avum argentarium. Cicer. *in ep. quadam*, eum nepotem argentarii & filium adſtipulatoris vocat. Utcunque tamen conſtat, Auguſti patrem honeſtiſſimum virum fuiſſe, magnâque laude Macedoniam provinciam adminiſtrâſſe, idque ex ipſius Marc. Tullii teſtimonio, ubi ad *Quint. fratrem* ſcribens, hortatur eum, ut promerendis ſociis vicinum ſuum Octavium imitetur.

OCTAVIA, Octavii Cæſaris ſoror, Marcelli primò, dein Antonii Triumviri uxor, ex illo mater fuit filii cognominis qui filiam Auguſti duxit, & Marcellæ, &c. ex iſto, Antoniæ majoris, quæ Domitio Oenobarbo nupſit, & minoris, quæ uxor fuit Druſi, fratris Tiberii. Male habita à marito, à fratre vindicata eſt: ob virtutem magni à Romanis æſtimata, à Fratre quoque delubrum aramque accepit, ut ex *Dione* diſcimus. Obiit An. 743. Urb. Cond. Sueton. *in Aug. c.* 2?. Plut. *in Anton.* Dion. *l.* 48. 50. 54. *Hiſt.*

OCTAVIA, Cl. Cæſaris & Meſſalinæ filia, Neronis uxor, priùs Silano deſponſata, cujus conſuetudinem Nero citò aſpernatus eſt, occiditque eam ſub crimine adulterii: cùm antea ſæpe fruſtra ſtrangulare meditatus, dimiſiſſet ipſam ut ſterilem, reſpondiſſetque corripientibus amicis, ſufficere ei debere uxoria ornamenta, & tandem in Pandatariam inſulam relegâſſet: venenôque quoque fratre ejus Britannicô ſublatô, Sueton. *in Claud. c.* 27. *& Nerone c.* 7. 35. Tacit. *Annal. l.* 12. *c.* 9. 58. *& l.* 14. *c.* 60. 63. 64. Dion. *Hiſt. l.* 60. Levinus Hulſius, *in vita Cæſ.* Tragicus tamen ille, qui *Octaviam* ſcripſit, in Ægyptum relegare videtur. Sic enim ille, *v.* 969.

> ——— *Date vela fretis*
> *Ventiſque, petat puppis rector*
> *Tandem Phariæ litora terræ.*

Niſi ſi hoc vult, Alexandrinâ duntaxat navi avectam Octaviam. Aliàs repoſuerim ego.

> *Pandatariæ litora terræ.*

Lipſ. *ad Tacit. An. l.* 14.

OCTAVIÆ Porticus, memorantur Plinio *l.* 35. *c.* 11. ubi de pretiis mirabilium picturarum, *Androbius pinxit Scyllin, anchoras Perſicæ claſſis præſcindentem. Artemon Danaën* — *Nobiliſſima autem, quæ ſunt in Porticibus Octaviæ,* — *Herculem, ab Octâ monte Dorides* — *in cœlum euntem. Laomedontis circa Herculem & Neptunum hiſtoriam.* Scholarum in eis, meminit idem *l.* 35. *c.* 10. ubi de Antiphilo, *Et Heſionam nobilem pinxit, & Alexandrum ac Philippum cum Minerva, qui ſunt in ſchola in Octaviæ porticibus.* Fuêre autem Scholæ in his porticibus, loca & ſtationes quædam, inſtar Ludi literarii, in quo Philoſophi cæteriſque doctrinis exculti homines publicis diſputationibus ac colloquiis exercebantur. Ibidem Phidiæ Venerem, ex marmore fuiſſe, habes apud eundem *l.* 36. *c.* 5. ubi etiam Templorum porticibus his incluſorum mentione injectâ, à Saurone atque Batracho Laconibus, facta eſſe, addit. Vide in voce *Porticus.*

OCTAVIANUM, villa fuit Octavii Imperatoris ſub Veſuvio monte, 5. mill. paſſ. à Neapoli, 7. ab urbe Nola, ubi & mortuus eſt. *P. Legorius.*

OCTAVIANUS, Antipapa, Romanus, nomine Victoris IV. Alexandro III. oppoſitus, à Friderico Imperatore A.C. 1161. Conciliô Ticini habitô, Alexandrum depoſuit, in Galliam profugum. Obiit A.C. 1164. Roderic. *l.* 2. Otto Friſing. *de rebus Frid.*

OCTAVIANUS, Romanus, Cardinal. Legatus in Siciliam & Galliam, in negotio Philippi Auguſti, qui Ingeburge Danicâ repudiatâ, Agnetem Meraniam ducturus erat, Ciaccon. Onuphr. Baron. *in Annalib.* Item, ex familia Ubaldinorum, Archiepiſcopus

pæ Bononiæ & Cardinalis Legatus in Romandiolam & Siciliam, contra Manfredum, dein Venetias, in Lombardiam & Galliam. Obiit A. C. 1274. Onuphr. *hiſt. Pap.* Auberius *hiſt. Cardin. Ciacconius, &c.*

OCTAVIANUS de S. Gelaſio, Epiſcopus Engoliſmenſis: Æneida, epiſtolas Ovidii, & aliquot Odyſſeæ libros Gallicô carmine juvenis expreſſit, &c. Obiit A. C. 1502. Pater Melini de S. Gelaſio & frater Jacobi, Epiſcopi Uzetenſis, Morerius *Diction. Hiſt.*

OCTAVIANUS de Martinis, doctrinâ & eloquentiâ illuſtris, ſeculô 15. Peroravit coram Sixto IV. de vita S. Bonaventuræ. *Oct. Veſtro*, JCtus celebris, Imolâ oriundus, Scripſit *mores judicatrum*, *Practicam*, *&c.* Floruit, A. C. 1573.

OCTAVIOLCA, meliùs *Octaviolca*, *Hodiernus Meletto*, urbs Cantabrorum, verſus oram littoralem maris Cantabrici. Aliis *Eſpinoſa*, oppidul. Biſcajæ, in ipſo limite Aſturiæ, vix 2. leuc. ab ora, & ferè 3. à Fano S. Andreæ in Africum. 9. à Laredo in Occidentem, 12. ab Ordunia, 9. circiter a fontibus Iberi in Boream.

OCTAVIUS, vel OCTAVIANUS CÆSAR, Vide *Auguſtus*, it. *Caius*, & *Cneus*.

M. OCTAVIUS, Hiſtoricus priſcus, auctori de *Origine gentis Roman.* laudatus. An idem cum Octavio Herſenno, Macrob. *Saturn. l. 3, c, ult.* Cn. *Octavius*, Conſul, pepulit Cinnam collegam, An. 667. Urb. Cond. ſurrogatô L. Corn. Merulâ huic, qui manu armatâ, Mario Sertorioque junctus, advenit injuriam ulturus. Item, Poeta & Hiſtoricus, Horatii εὐχρηστος, nimiô potu exanimatus, Petr. Victor. *l. 14. c. 7. var. Lect.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. p. 714. & Poet. Lat. c. 2. p. 34. Nic. Lloydius.*

OCTAVIUS, Fanenſis, dictus *Cleophilus*: Docuit in aliquot Italiæ Academiis, Principibus Medicæis & Curiæ Romanæ gratus. Proſâ verſuque varia edidit: à Socero venenô peremptus, A. C. 1490. ætat. 43. Franc. Polyardus, *in ejus vita.* Pierius Valerianus. *l. 2. de infel. Lit.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 3. p. 811.*

OCTAVIUS Avitus, & Petilius Fauſtinus furta Virgilii adnotârunt, notantes unde quæque carmina ſurriperentur, ut ait *Servius.*

Qu. OCTAVIUS, à L. Cinna collega ſuo interfectus, *Paduanus.*

OCTAVIUS, tribunus legionis cum Craſſo in Parthis cæſus, Polyæn. *l. 7.* Vide & *Lucius.*

OCTAVIUS Sagitta, Tribunus plebis, Pontiæ mulieris nuptæ amore vecors, ingentibus donis adulterium & mox ut omitteret maritum, emercatus eſt; ſuum matrimonium promittens ac nuptias ejus pactus. Sed mulier vacua, prætexens alia, promiſſis non ſtetit. Quam ille, nocte unâ ad ſolatium impetratâ, nihil metuentem, poſt expletam libidinem, ferrô transverberavit, reque cognitâ (nam initiò ſuum facinus illud libertus profitebatur, ſe patroni injurias ultum eſſe) poſtquam tribunatu abierat, ſententiâ patrum & lege Corneliâ de Sicariis damnatus eſt, Nerone tertium & Valerio Meſſallâ Conſulib. Tacit. *l. 13. Annal. c. 44.*

OCTAVUM, urbs Africæ propriæ, *Auguſtin.*

OCTAVUS, à Nativitate, dies, tempus olim Circumciſionis erat. Geneſ. *c. 17. v. 12. Et natus* octo *dies circumcidetur vobis, omnis mas ſecundum ætates veſtras.* Cujus rei ratio non liquet: niſi eam ex Lege longè pôſt lata repetere libeat. Juxta illam enim mater, à partu recens, octo diebus impura erat, & per conſequens ex illius contactu etiam infans, Levit. *c. 12. v. 2. 3.* Sicut & nullum animal, ante *octavum diem* Deo offerre fas erat, cùm ante id tempus imperfectum, ut vix dum lucis patiens & ex materno utero impurum cenſeretur, Exod. *c. 22. v. 30.* coll. Levitic. *c. 22. v. 27.* Accedit, quod Sacramentum hoc non ſine dolore peragebatur, quos infans, mox poſt partus dolores, exponi non ſine periculo poterat; unde dierum aliquot intervallô & quiete opus erat. Sed & ſubfuiſſe videtur ratio myſtica; jam tum nempe reſurrectionis Chriſti diem, qui ſequentis hebdomadæ primus, atque in ordine dierum *octavus* erat, quique multiplicibus umbris in Vet. Teſt. ſignatus erat, utpote Religionis noſtræ ſummus & ſacratiſſimus, & quô vera circumciſio ac ſalus noſtra prorſus expleta ac conſummata fuit, etiam hôc myſteriô figuratum fuiſſe, non ab re judicant Eruditi. Vide Franc. Burmannum *Synopſi Relig. Chriſt. Part. I. l. 3. c. 6. §. 14.*

OCTO, ad cœnam rogati, ab Heliogabalo, riſus movendi gratia. Lamprid. in *Vita* ejus, *c. 29. Habuit & hanc conſuetudinem, ut octo calvos rogaret ad cœnam, item octo luſcos, & item octo podagroſos, octo ſurdos, octo nigros, octo longos & octo pingues, cùm capi non poſſent unô ſigmate, ut de his omnibus riſus citaret.* Quæ ultima verba non de ſingulis ogdoadibus accipienda, ſed de ogdoade pinguium ſolùm. Facilè enim & octo calvos & octo ſurdos & octo longos, ſigma capiebat: utpote *octonis* hominibus ſufficiens. Sed octo pingues qui unô ſigmate teneri potuêre? Plus enim loci tot pingues occupant, quàm decem alii. Unde non mirum, ſi, cùm octo pingues adhiberet, capi non potuêre unô ſigmate: quòd is ridiculi gratiâ faciebat. At in reliquis ogdoadibus alia ridendi cauſa fuit. Salmaſ. *ad loc.*

OCTOBER, dictus à numero, quòd Menſium anni à Martio, quem principem Romulus conſtituit, octavus eſſet: à Domitiano *Domitianus*, ſuô nomine, appellatus eſt, quòd eum natalem haberet. Sic enim Sueton. *in vita ejus c. 13. Septembrem Menſem & Octobrem ex appellationibus ſuis Germanicum Domitianumque transnominavit, quod alterô ſuſcepiſſet Imperium, alterô natus eſſet.* Sed non ævum hæc appellatio tulit. *Ubi enim infauſtum vocabulum ex omni ære, vel ſaxo placuit eradi, menſes quoque uſurpatione tyrannica appellationis exuti ſunt*, verba ſunt Macrobii *Saturnal. l. 1. c. 12.* Vide quoque Plut. *in Numa.* Nec diutior fuit *Fauſtinus*, quâ ex decreto Senatus, in honorem Fauſtinæ, uxoris M. Antonini Imperatoris; Item *Invicti*, quâ à Commodo Imperatore hic Menſis inſignitus fuit, cognominatio, de qua vide Jul. Capitolin. *in Antonino Pio c. 10.* & Æl. Lamprid. *in Commodo c. 11.* In Martis tutela olim, ſemperque triginta unius dierum fuit. Joh. Roſin. *Antiqq. Roman. l. 4. c. 14.* Ei apud Athenienſes reſpondit Pyanepſion, erantque ſeptimô ejus die Πυανέψια, ſacrum à Theſeo inſtitutum, poſtquam à Minotauri cæde ſalvus redierat: die 14. Theſmophoria: die 25. Apaturia, Franc. Roſſæus *Archæolog. Att. l. 2. c. 10.* Voluitque Alexander M. cum in poteſtatem ejus Athenæ veniſſent, uti initium Anni, à Julio ſeu Hecatombæone transferretur in diem 7. *Octobris* ſeu Pyanepſionis. Idem *ibidem.* Apud Hebræos eidem ex parte Menſis *Tiri* ſeu *Ethanim*, ex parte *Marcheſuan* ſeu *Bull* reſpondit. Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebræorum l. 3. c. 1.*

FESTA MENSE OCTOBRI APUD ROMANOS CELEBRARI SOLITA.

3. Non. *Octobris*, Mundus patere dicebatur: quod & poſtridie Volcanalia, & ante diem 6. Idus Novemb. adeoque ter in anno fiebat, teſte *Feſtô.* De quo ritu ita Catô in *Comm. Juris Civil. Mundo*, inquit, *nomen impoſitum eſt, ab eo Mundo, qui ſupra nos eſt. Ejus inferiorem partem, veluti conſecratam Diis Manibus, clauſam omni tempore, niſi iis diebus, qui ſupraſcripti ſunt, Majores cenſuêre: quos dies etiam religioſos judicaverunt, ea de cauſa, quòd, quô tempore ea, quæ occulta & abdita Religionis eſſent Deorum Manium, velut in lucem educerentur & patefierent: nihil eô tempore in Rep. geri voluerunt. Itaque per eos dies nec cum hoſte manus conſerebant, non exercitus ſcribebatur, non Comitia habebantur, non aliud quidquam in Republ. niſi quod ultima neceſſitas admonebat, administrabatur.* Vide quoque Macrob. *Saturnal. l. 1. c. 16.* ubi inter alia ait, *patente Mundô, quod ſacrum Diti Patri & Proſerpinæ dicatum eſt*, bellum non inchoâſſe Romanos, quòd *meliùs occluſâ Plutonis fauce* id geri putaverint. Adde *Varronem.*

5. Idus Meditrinalia erant, ſeu feſtum Meditrinæ Deæ, à *medendo* dictum: quòd, ut Flaccus Flamen Martialis dicebat, hôc die ſolitum eſſet vinum novum & vetus libari ac deguſtari, medicamenti causâ. Latinis enim populis, quô die quis primùm guſtaret muſtum, ominis gratiâ, dicere mos erat, *Vetus novum vinum bibo: veteri novo morbo medeor.* Vide Varronem *de L. L. l. 5. Feſtum &c.*

4. Idus Auguſtalia celebrabantur. Sic autem dicebatur dies reditus Auguſti Romam, rebus in Sicilia, Græcia, Aſia, Syria & Parthia compoſitis: qui Ludis Auguſtalibus quotidie dictis erat inſignis. Vide Dionem *l. 54.* & 56. Corn. Tacit. *Annal. l. 1. c. 15.* Plin. *l. 7. c. 25.*

3. Idus Fontinalia erant, à *fonte* quòd is dies feriæ ejus: *ab eo autem tum & in fontes coronas jaciunt, & puteos coronant*, *Feſtus.* Vide quoque Joſ. Scaligerum *Collectan. in Varronem de L. L. l. 5.*

Idibus, *October* equus Martiali immolabatur: Ita autem dicebatur, qui in campo Martio menſe hôc quotannis belli Deo immolabatur, bigarum victricium dexterior, de cujus capite non levis contentio ſolebat eſſe inter Suburanenſes vel Suburanos & Sacrovienſes; ut hi in Regiæ pariete, illi ad turrim Mamiliam id figerent: ejuſque cauda magnâ celeritate perferebatur in Regiam, ut ex eo ſanguis diſtillaret in focum participandæ rei divinæ gratiâ. Vide *Feſtum* & Plut. *in Quæſtion. Rom. quæſt. 97.* ubi tamen Idibus Decembribus hoc factum fuiſſe ait.

14. Kal. Novembr. Armiluſtrium erat, in quo armati ſacra faciebant. Varro *de L. L. l. 5.* & durantibus ſacris tubâ canebant, teſte *Paulo* Feſti Abbreviatore: vel potiùs claſſicô, ut contendit Joſ. Scaliger *in loc. cit.*

5. Kal. Novembris & ſeqq. diebus quinque Ludi Victoriæ fiebant, quorum auctor P. Corn. Sulla fuit, bellô civili, cùm Samnitium Teleſinique exercitus pulſus cæſuſque eſt.

Eôdem Menſe, Libero etiam ſacrum fieri conſueviſſe, ex Kalendario Ruſtico, patet. Initiô quoque ejus Vortumnalia fuiſſe, *Varro* docet: qui ea ante Meditrinalia & alia hujus Menſis feſta collocat, diem autem certum non notat. De Feſtis Athenienſium, hôc Menſe celebrari ſolitis, diximus aliquid ſuprà.

OCTOBER Equus, vide infrà *Sacrovienſes.*

OCTODIUM, nomen caſtri propter *octo* dierum inducias, ſic dicti apud Wilh. Hedam *in Epiſcop. Trajectenſibus p. 274. 1. edit. Nota autem, quòd iſta tria caſtra, quæ data ſunt Comitiſſæ ab Imperatore, pro morte Comitis, mariti ejus, & tribus induciis, quas fecerat Imperatori, ſita ſunt in Lucenſi Epiſcopatu, quorum unum vocatur Decendium, propter decem dierum inducias, alterum autem dicitur* Octodium, *propter octo dierum inducias, quas Regi tribuit Comitiſſa &c.* Item Græcè Ὀγδόδιον, nomen feſti apud Athenienſes de quo vide infra voce *Theſeus.*

OCTODURUM, Hiſpaniæ Tarraconenſ. urbs ad Durium fluv. in Vaccæis, *Ptolem.* vulgò *Toro*, longitud. 14. 52. latitud. 42. 00. Aliis *Sarabris* rectiùs, *Ferrarius.*

OCTODURUM, vel OCTODURUS, vulgò *Martenach*, teſte *Simlerô*, oppid. olim, nunc pagus Veragrorum in Gallia Narbonenſ. apud Rhodanum fluv. inter Allobroges & Sedunos, longitud. 28. 38. latitud. 45. 28. Cæſar *Octoduri* meminit *l. 3. Bell. Gall. c. 1. & 6. Antoninus* à ſummo Pennino diſtare 25. mill. paſſ. & à Tarnada 12. mill. paſſ. ſcribit. In *libro Provinc.* dicitur *Civitas Vallenſium*, apud *Viterbienſem*, *Octodurum.* Quondam Vallenſium caput, & ſedes Epiſcopi, quæ poſtmodum, ob nimiam ruinam oppidô tantùm non everſô, Sedunum tranſlata eſt. Hic plurimæ inſcriptiones Romanæ, loci antiquitatem teſtantur,

Simler. *de Valeſ. l.* 1. Guillim. *l.* 4. *p.* 445. Munſterus *Coſmogr. l.* 3. Plantin. &c. *Baudrand.* oppid. in Valleſiæ, cum arce, 12. mill. paſſ. à Seduno in Occaſum, 8. ab Agauno in Eurum, 22. ab Auguſta Prætoria in Boream, Bernam verſus. Vide quoque B. Rhenanum *Rerum Germ. l.* 3. cum *Notis* Otonis JCti *p.* 484.

OCTOGESA, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſ. apud Iberum fluv. in regno Aragonio; *Ercavica*, Plinio *l.* 3. *c.* 3. *Ercaviſa*, *Leveo. Mequinenza* hodie, teſte *Morali*. *Hitona* autem *Epiſcopo Gerundenſi*.

OCTOGONA Turris, vide infrà *Turris Octogona*.

OCTOLOPHUM, loci nomen, memoratum Livio *l.* 31. *c.* 36. & *c.* 40. ubi de Philippi: nec non *l.* 44. *c.* 3. ubi de Perſei Macedoniæ Regis cum Romanis bello.

OCTOPHORUM, lectica, Veteri Interpreti Iuvenalis *Sat.* 1. *Lecticarum uſum primi dicuntur inveniſſe Bithyni. Cicero: Nam una haud mos eſt Bithyniæ Regibus vehi lecticâ, i. e. Octophoro.* Propriè, vehiculum octo rotarum Calvino *Lex Jurid.* quo maximè Caligulam uſum Tranquillus refert. *c.* 43. Vide Corradium *Miſcellan. l.* 3. *c.* 20. Martial. *l.* 6. *Epigr.* 84.

Octophoro ſanus portatur, Avite, Philippus.

Alii *Octaphoron* quod ſuprà vide: ut Salmaſ. qui Lecticam ab octo ſervis geſtatam eſſe, docet: qui, potentiorum tunc temporis faſtus, eleganter notatus eſt à Cynico *Luciani*. Nam & in illis lecticis cubabant reſupini. Vide quæ de Lecticis ſcripſit Lipſius *Elector. l.* 1. *c.* 19. & ſuprà *Lectica*.

OCTOPLA, vide in voce *Hexapla*, item in *Biblia*.

OCULA, oppid. Siciliæ, apud Magellam.

OCULARII, Medicorum genus. vide ſuprà *Medici*.

OCULATA Capa, in *Necrologio Eccleſiæ* Pariſienſis apud Car. du Freſne. *Præterea dedit idem Epiſcopus capam rubeam brodatam, & capam viridem & capam albam oculatam, & unam albam ſericam & aliam ad imagines, cum ſtola & manipulo ad imagines & inſulam & dalmaticam & tunicam, albas & ſuccinctorium ſericum*, i. e. in qua delineatæ ſunt figuræ, inſtar oculorum. Sic *veſtes purpurâ oculare*, dixit Tertullian. *de Pudic.* quod idem eſt, ac purpurâ clavare. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. p.* 512. & ſuprà *Inoculandi*: de Oculata verò piſcis genere, Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 12.

OCULI, pars corporis pretioſiſſima, *& qui lucis uſu vitam diſtinguunt à morte. Non omnibus hi, oſtreis nulli: quibuſdam concharum dubii --- Quadrupedum talpis viſus non eſt: oculorum effigies ineſt --- Nigidius nec locuſtis, nec cicadis eſſe, dicit. Cochleis oculorum aciem corniculi bina prætentatu implent. Nec lumbricis ulli ſunt, verminumque generi. homini tantùm diverſo colore --- & numeroſiſſimæ varietatis ac differentiæ, grandiores, modici, parvi, prominentes, quos hebetiores putant: conditi, quos clariſſimè cernere --- Præterea alii longinqua contuentur, alii niſi propè admota non cernunt. Multorum viſus fulgore Solis conſtat, nubilo die non cernentium, nec poſt occaſum. Alii interdiu hebetiores, noctu præter cæteros cernunt --- Neque ulla ex parte majora animi indicia --- hominum maximè, i. e. moderationis, clementiæ, miſericordiæ, odii, amoris, triſtitiæ, lætitiæ* &c. Plin. *l.* 11. *c.* 37. Cupidini Veneris filio, in quibus excubet, ceu ſpecula quadam, tribuit eos Philoſtratus. Certè *Oculi*, ut ait Poëta,

——— *Sunt in amore duces*

Cùm inviſi ignotique nulla cupido. Nec abludit ſacer ſtylus, ita enim Sponſus ad Sponſam Cant. Cantic. *c.* 4. *v.* 9. *Rapis animum meum ſoror mea Sponſa: rapis animum meum uno* Oculorum *tuorum*. Minervæ tamen Sapientiæ Præſidi, illos dicatos fuiſſe, ait *Fulgentius*. Sed & in *Oculis* terror. Florus *l.* 2. *c.* 18. *Mancinum aſſiduis cædibus ita ſubegerunt, ut ne oculos quidem, aut vocem Numantini viri quiſpiam ſuſtineret*. Cæſar *de B. G. l.* 1. *c.* 29. *Sæpenumero cum iis congreſſos, ne vultum quidem atque aciem* oculorum *ferre potuiſſe*. Tacit. *Hiſtor. l.* 2. *c.* 24. *Fruſtra minis & verbis provocatis Vitellianis, ſi manus eorum oculoſque non tolerent.* Unde idem *Annal. l.* 2. *c.* 45. *Viderent tantò catervis & adſpicerentur, id ſatis ad victoriam*: & apud Nepotem Epaminondas, *ante ſe Imperatorem neminem. Bœotorum auſum fuiſſe* (Lacedæmonios) *aſpicere in acie*, ait *c.* 8. Quò facit, quod *oculos Romanorum ſibi ardere viſos*, Samnites fugæ cauſam rogati reſpondent apud Liv. *l.* 7. *c.* 33. Vide Gebhardum *ad Nepot. loc. cit.* Eos proin tanquam fulgentiſſimas Microcoſmi ſtellulas, (vide infrà voce *Vegetus*) priſci, in congreſſu aliquem ſalutaturi, oſculati leguntur: poſteà verò ad os & labra, manus, genua, pedes denique oſculò ſe demittentes, quâ de re vide Franc. Roſſæum *Archæol. Attica l.* 6. *c.* 2. & infrà in voce *Oſculum*. Apud Græcos, nec non Hebræos, Romanos, aliaſque Gentes, cùm quis moriebatur, ſeu, ut loqui amabant, cùm cui Sol occiderat, *ἅλιος ἄμμι δέδυκε*, *Theocrit.* à Parentibus, vel proximâ cognatione junctis claudi ſolebant, quem ritum *σύγκλεισιν τῶν ὀμμάτων* vocavêre. Tanti autem id habebatur, ut ſi quis peregrè obiiſſet, hôc ipſô non parùm infelix crederetur, quòd à nemine amicorum *Oculi* ejus fuiſſent clauſi. Hinc Ulyſſes *Il. λ. v.* 452.

——— *Οὐ μὲν σοί γε πατὴρ καὶ πότνια μήτηρ*
Ὄσσε καθαιρήσουσι θανόντι.
——— *Neque tibi Pater, vel veneranda Mater*
Oculos claudent defuncto.

Sed in rogo poſtmodum eoſdem rurſus aperiri in more fuit: Quod & Quiritium magnô ritu ſacrum fuiſſe, Plin. ſcribit *l.* 11. *c.* 37. ita more conditô, ut neque ab homine ſupremùm illos ſpectari fas eſſet, & cœlo non oſtendi nefas. Lege tamen Mæniâ cautum fuit, ut auctor eſt *Varro* apud Nonium Marcellum, *ne filii Parentibus luci claro* Oculos *ſigillarent*: ubi *ſigillare* pro *occludere* poni *Nonius* ait. Vide paulò infrà, ubi fuſiùs de hoc ritu. At effoſſio *Oculorum* hominibus adhuc vivis, ſicut & membrorum truncatio, ab Aquilonaribus Principibus excogitata eſt, ne in vitam ullatenus ſæviretur. Quod ſupplicii genus primus in Angliam traduxit Canutus Rex: exaſperavit dein Guilielmus I. Conqueſtor, in ſuis *Emendationibus cap.* 126. *Interdicitur etiam, ne quis occidatur, vel interficiatur pro aliqua culpa, ſed Oculi eruantur, & abſcindantur teſticuli, vel pedes, vel manus, itaque truncus vivus remaneat, in ſignum proditionis & nequitiæ ſuæ* &c. Se primus ſupplicium acerbiſſimum ſenſit, Guilielmi fil. primogenitus Robertus, Normanniæ Dux, quem frater ejus Henricus I. Rex, non regnô ſolùm, ſed & luminibus ſpoliavit. Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* Hodie in Oriente nil frequentius, in Principum aulis, quàm excæcatio *Oculorumque* vel ictio, vel effoſſio, de quo vide Petrum de Valle *Itinerar. tom.* 2. ſuprà paſſim, ut & infrà, ubi de more *Oculos* digitô eruendi. Contrà peculiare nobili huic membro Medicorum genus inſignire voluêre Romani, quos proin *Ocularios*, ſeu *ab Oculis*, vocavêre. Talis *P. Attius. Atimetus. Aug. Medicus. ab. Ocul.* & Celadi Antiochi alumnus Lyrus, cujus elogium deſcripſit Pignorius Romæ, prope collem Hortulorum: *Ti. Lyrus. Ti. Cæſaris. Aug. ſer. Celadianus. Medicus. Ocularius. pientiſſimus ſuorum* &c. Nec ſemel recenſuit *Ocularios* & Scribonius Largus c. 38. qui & Atimetum nominat c. 120. Vide quoque infrà *Ophthalmicus*. Et de his demum Medicis illud utique ejuſdem Autoris ſine mendacio prædicari poterit, ex ead. cap. *Multos itaque animadvertimus, unius partis ſanandæ ſcientiâ, Medici plenum nomen conſecutos.* Vide Laurent. Pignorium *Comm. de Servis*, ut & ſuprà aliquid hanc in rem, ubi de phraſi, *Obliquare viſus*.

OCULI, manus, nutus, ad celandum ſcelera idonei: quæ proin tria junxit Appuleius *Metamor. l.* 3. *Nec qui laverim, qui terſerim, qui domum rurſum reverterim, præ rubore memini. Sic omnium* Oculis, *nutibus, ac denique manibus denotatus, impos animi ſtupebam.* Et *l.* 2. *Ac dum directis digitis & detortis nutibus præſentium denotor* &c. Similiter Tertullian. *de Pallio c.* 4. *Tales*, inquit, *habitus, qui de natura & modeſtia tranſierunt, & acie figere & digitô deſtinare, & nutu tradere, merito ſit.* Cujuſmodi deriſiones, quæ *Oculorum* & nutuum & vultûs aliquâ conformatione, aut omnino digitorum manuumque geſtu fiebant, aut labiorum ductu, ſine ullo verbo aut dicto, *ſannæ* vocabantur, Græcè *μῶκος*, de quo Salmaſ. *ad Trebell. Pollion. in Gallien. c.* 8. Vide infrà, in hac voce.

OCULI moribundo, ante ipſum animæ exitum, nec tactu, nedum preſſurâ digitorum, utcunque leviuſculâ quidem, apud Hebræos regulariter claudebantur; ne inde qui ſic clauſiſſet, adeò infirmo mortem fortè acceleraret. Mortuo verò claudi ab adſtantibus, maximè propinquis, oculos, tum apud eos, tum apud Græcos Romanoſque in uſu fuiſſe, teſtimonia habentur ſatis obvia. Et forſan ex humanitate paſſim ac ſemper id in more fuit poſitum. Moribundis autem, ſeu adeò ægris, ut animam eſſent jamjam exhalaturi, adeoque ante mortem *Oculos* claudi, nec apud iſtos crebrò expreſſe occurrit. Viſum quidem nonnullis, de uſu illo capiendum eſſe, quod ex *Varronis reliquiis* habetur de Lege ſive Mænia ſive Mævia, apud Nonium Marcellum. *Sigillare*, inquit, *occludere.* Varro *Geminis* (dramate ejus ſic dicto) *Contrà lex Mænia eſt, in pietate, ne filii Parentibus luci claro ſugillent oculos*; ubi Antonius Auguſtinus. *Hoc eſt, ne* Oculos *clauderent, quod per tranſlationem fortè dictum eſt, videlicet ne mortem eorum maturarent.* Quod ſi ita, certè teſtimonium hoc eſt, antè etiam à filiis *Oculos* parentum moribundorum claudi eſſe ſolitos, ut etiam & poſtmodum & antè ab aliis. Sed aliter multò intelligitur Lex illa, Jac. Gutherio *de Jure Manium l.* 1. *c.* 13. Joh. Kirchmanno interim cum Auguſtino præfato conſentiente, *de Funer. Rom. l.* 1. *c.* 6. Sanè & quod Cynthiæ umbra, in Propertii ſomnio, illi dixit, juxta editiones vetuſtiores *l.* 4. *Eleg.* 7. *v.* 23.

At mihi non Oculos *quiſquam inclinavit euntes,*
Unum impetrâſſem, te revocante, diem:

morem illum ſapere videtur. *Oculi* enim *euntes*, ſunt animam exſpirantis, necdum mortui. Sed in recentioribus, ex Joſ. Scaligeri MS. legitur, *inclamavit euntes*, ubi *tangit morem*, inquit ille, *claudendi* oculos *morientis, cum inclamatione nominis illius.* At verò inclamationis hujuſmodi meminit Servius Honoratus *ad Æn. l.* 3. ut opinionis tantùm quorundam, *eorum mortuorum nomina revocari, qui in aliena terra diſmittuntur*, juxta illud de Polydoro *ibi*, atque illud alibi. *Æn. l.* 6. *v.* 505.

Tunc egomet tumulum Rhœteo in littore inanem
Conſtitui & magnâ ter Manes voce vocavi.

Atque ſic de jam mortuis, nec interim omnibus, nec de *Oculis*, ut videtur, *euntibus*, fuerit intelligendum. Sed ſi *inclinavit* apud Propertium retineatur, & advertatur pentameter, quôinnui videtur, etiam *Oculos* illo, euntes licèt, ad occluſionem, inclinante eamque revocante, unum ſaltem vitæ nihilominus diem potuiſſe inſuper impetrari, haud ita diſſonum eſt, ut de moribunda ſe (juxta morem) nondum mortua, Cynthiam locutam eſſe, arbitremur. Quò & illud ſpectat à Polynice, ex vulneribus moribundo, Iocaſtæ matri ſuæ dictum, ut nuntius refert, apud Eurip. *Phœniſſ. Act. V.*

Συνάρμοσον δὲ βλέφαρά μου τῇ σῇ χερί,
Μῆτερ (τίθησι δ' αὐτὸς ὀμμάτων ἔπι)
Καὶ χαίρετ'· ἤδη γάρ με περιβάλλει σκότος.
Conde ſeu compone palpebras meas tuâ manu;
Mater (oculis autem ipſe impoſuit manum)
Et valete; jam enim circumſtant me tenebræ.

Uti & illud Lucani, de Argo, animam efflaturo. *l.* 3. *v.* 738.

——— *Vox fauces nulla ſolutas*
Proſequitur: tacitô tantùm petit Oſcula vultu,
Invitatque patris, claudenda ad lumina, dextram.

Quin & forſan Penelopes illud ad Ulyſſem, apud Ovid. *Ep.* 1. *v.* 113.

Reſpice Laërten; ut jam ſua lumina condas,
Extremum Fati ſuſtinet ille diem.

Acce-

Acced'at, quod Val. Max. *l.* 2. *c.* 6. §. 8. narrat, de ſummæ apud Cejenſes (Græciæ Inſulanos) dignitatis fœmina, quæ, poſtquam venenum cicutâ temperatum mori expetens hauſerat, *cùm jam viſceribus rigorem & cordi imminere eſſet locuta; filiarum manus ad ſupremum opprimendorum oculorum officium advocavit.* Cæterùm Hebræi, de claudendis moribundi *Oculis*, ad hunc modum, in *Gemara* & *Miſna*, *Non claudunt*, inquiunt, *morientem* (i. e. neutiquam claudendi ſunt moribundorum oculi) *nec Sabbathò, nec die aliquâ profeſtò* (i. e. non omnino) *tempore ſeu momentò, quò exhalaturus eſt animam. Et qui claudit in exitu animæ, effundit is ſanguinem.* In morientibus namque ſeu ægris uſque ad mortem, molliſſimè habendis perquam eſſe ſoliciti ſolebant, tactuque ac motu etiam leviſſimò accelerari mortem eorum credebant. Sed verò in *Talmude* Babylonico, ad Miſnam jam allatam, ſtatim ſequitur hoc, de claudendis per *Oleum Oculis*, in nonnullis editis, *Legitur etiam, Rabbi Rashbam docuiſſe, ſi quis vellet* Oculos *morientis claudere, inſufflandum illi vinum in nares ejus & imponendum oleum, inter palpebras oculorum ejus, atque digitos ejus prehendendos pollice ſuò utròque, indeque ſponte clauſos illos fore.* Dum verò loquitur hic tum *Miſna*, tum *Gemara*, de non claudendis *Oculis morientis, in ipſo animæ exitu*, proximè adjicitur illud τῦ Rashbam, de *moriente*, adeoque nec forte de alio morientium genere capiendum, quàm quod *moribundorum* nomine, i. e. hactenus vivorum, palam venit: Quo modo ſi res capiatur, ex diſciplina veteri circa Moribundos, quæ pro locorum ſeculorumque diſcrimine, uti alia non pauca, aliter atque aliter ſe procul dubio habuit, ſequetur ita, oleum & digitorum appoſitionem, in ipſo ſpiritus exitu, adhibere, fas etiam ex more fuiſſe &c. Vide Joh. Selden. *de Synedr. veter. Hebr. l.* 2. *c.* 7. §. 12. & Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Stat. Part.* 2. *p.* 586. alibique paſſim, quibus adde Gerh. Joh. Voſſium *de Idolol. l.* 3. *c.* 23. 68. & *l.* 4. *c.* 12. 39. & 82. ubi de *Oculis* multa egregia.

OCULIPETA, nomen ſerpentis Americani, de quo vide infrà *Texminani*.

OCULIS profanis, rem ſanctam lædi, Veteribus creditum, Claudian. *de Bello Get. v.* 101.

——— procul arceat altus
Jupiter, ut delubra Numæ, ſedemque Quirini,
Barbaries oculis *ſaltim temerare* profanis
Poſſit ——— ———

Sol & caſtos oculos viciſſim lædi arbitrabantur, rebus improbis, uti Domitianus ait apud Sueton. *c.* 11. Unde ab atrocibus hominibus illos avertebant, uti diſcimus ex verbis Oreſtis, poſt matrem peremtam, apud Euripidem *Electrâ v.* 1195.

Τίς ἕτερος ἐμὸν κάρα προσόψεται;
Quis pius meum caput aſpiciet?

Et, viſò ſcelere Tydei, *oculos* purgavit Minerva, apud Papin. Statium *fine l.* 8. Etiam mortem & mortualia liberorum, turbatô nimirum mortalitatis ordine, nefas propterea putabant à Parentibus videri, uti de Priamo apud Virgilium *Æn. l.* 2. & de Mauritio Imperatore apud Theophilum Simocattam *l.* 8. *c.* 11. legimus. Sed & buſta ac cadavera, ne externis quidem hominibus, religione aliqua devinctis, conſpicere licebat. Quam ob rem Pacatus *hominem funebrem* non dignum fuiſſe conſpectu Principis dicit Maximum Theodoſii *in Panegyr.* Nempe cadaverum viſus omnem aſpectum lædere credebatur. Salvian. *l.* 6. *Ipſe vidi atque ſuſtinui, utriuſque ſexus cadavera, nuda, lacerata, Urbis oculos inceſtantia, avibus canibuſque laniata.* Horrendæque res vix *oculis* attingendæ videbantur, cùm nimirum præ cæteris ſanctum eorum ſenſum haberent. Eucherius *Homil.* 1. *ad Monachos*: *Cùm rebus humanis vale ultimum dicens ---- in illud horrendum & vix oculis attingendum pertraheretur profundum* &c. Quin & Hebræi ſordibus alvi *Oculos* temerare vetiti ſunt divinâ Lege; quod & Romanis uſurpatum, docet Iſidor. *l.* 11. *c.* 1. & Turcis etiamnum ſervari, notum. Delicati verò id in mollitiem trahebant, ut dicerent, re aliquâ minùs politâ oblatâ, *lædere eam oculos.* Senec. *Ep.* 119. *Si pertinere ad te judicas, quam crinitus puer, & quàm pellucidum tibi poculum porrigat, non ſitis. Inter reliqua hoc nobis natura præſtitit præcipuum, quòd neceſſitati faſtidium excuſſit. Recipiunt ſupervacua delectum. Hoc parùm decens, hoc parùm lautum, oculos hoc meos lædit.* Vide Barthium ubi ſuprà *Theb. l.* 6. *v.* 205.

OCULOS eruendi digitô, in ira rixaque, conſuetudo, Romanis olim familiaris, memoratur Martiali *l.* 1. *Epigr.* 93. *v.* 12. ubi acerbè invehitur in Mamurianum puero Ceſto infeſtum,

——— fodiam digitò, qui ſupereſt, oculum.

Et *l.* 3. *Epigr.* 92.

Ut patiar mœchum, rogat uxor, Galle, ſed unum;
Huic ego non oculos *eruo, Galle, duos?*

Unde minandi formula, *Oculos ego tibi effodiam*, Plauto ſolennis, vide *Aulul. Actu* 2. *ſc.* 2. *v.* 12. Sed & pravis Judicibus *oculorum* alterum digitô eruiſſe ſolitum Alexandrum Severum narrat in eo Lamprid. *c.* 17. Quod per laſciviam paraſitis ſuis feciſſe quoque Heliogabalum, illoſque *Luſcinios* tum appellâſſe, idem refert. Conf. *Æl. Lamprid in Commodo c.* 10. More antiquiſſimô, uti de Nahas Ammonitarum Rege Iſraelitis dextrum oculum ſe eruturum interminante, legimus 1. Sam. *c.* 11. *v.* 2. Sed & *Oculi* Martyribus effoſſi, atque avibus objecti. Prudentius *Steph.* 2.

Viventiſque oculos *offerat alitibus.*

Vide quoque ſuprà in verbo *Fodere*, item in vocibus *Bulgari, Servi, Zaleucus, alibi.*

OCULOS linendi mos apud Veteres indigitatus Plinio *Ep.* 2. *l.* 6. ubi de Marco Regulo Oratore, *Oculum*, inquit, *modò dextrum, modò ſiniſtrum circumlinebat: dextrum, ſi à petitore, alterum, ſi à poſſeſſore eſſet acturus* &c. Vide Caſaubon. *Not. ad Æl. Spartian. in Hadriano c.* 4. & ſuprà in voce *Fucus*, item *Oblinere.* Sed & hoc laboratum eſſe Veteribus, ut cæſios puerorum oculos arte & curâ nigros redderent, quòd color hic in oculis pulchrior habitus, diſcimus ex *Dioſcoride.* Unde Poeta,

——— nigris oculis, nigròque crine decorum.

Et Græcum *Epigramma*,

Οὐδὲ κόρας ξανθὰς παρακέκλιμαι, ἀλλὰ κορείας
Τὰς μελανοφθάλμους, αἷς λάμπεις ἐν φιλίᾳ.

Ubi nomine κόρης non propriè pupulam intelligit, quæ nullâ arte nigrior fieri poteſt, ſed iridem, quæ maximam τῆς κόρης partem conſtituit. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 190. ſuprà *Glaucopis*, & infrà in vocibus *Palpebra*, *Supercilium* &c. Spartanos verò infantium recens natorum aliquando totum corpus, nonnunquam nares ſolùm, *oculoſque* vinô abluiſſe, dicemus ubi de *Ungendi ritu.*

OCULOS obligandi damnatis mos, occurrit apud Curt. *l.* 6. *c.* 11. ubi de Philota torturæ deſtinato, *Dum corripitur, dum obligantur oculi, dum veſtis exuitur* &c. ut videl. feralibus iſtis tenebris magis etiam angeretur, & admota ſævitiæ inſtrumenta, quanto inopinata, vehementiùs paveſceret. Hodie iis, qui gladiò percutiuntur, idem fit, ſed minori longè fine; ne ſcil. carnificis aſpectu perterriti preces ultimas turbatiore mente profundant; neque ſpiculatorem fortè ſubductô capite & projectis manibus fruſtrentur aut impediant: de qua re notabilis Bironii, apud Gallicarum rerum Scriptores, Hiſtoria. Sed & antiquitus idem obſervatum, vel ex Joſepho diſcas *de Bello Jud. l.* 7. *c.* 14. & Hegeſippo *l.* 5. *c.* 47. *Dum percuſſor moratur, clauſis jam faſciolâ oculis, ſeſe proripuit ad Romanos.* Freinshemius *ad Curtium d. l.*

OCULOS atque aures, ex pretioſa materia effectos, eoſque certis ritibus conſecratos ac Diis dedicatos & ſic in horum Templis aſſervatos ab Ægyptiis, narrat Clemens Alexandrinus *l.* 5. *Strom.* quibus tacitè ait ſignificatum, *Deum omnia videre atque audire.* Certè omniſcientiam Dei Gentilibus non fuiſſe ignotam, prolixè oſtendit Pfannerus *Syſtem. Theol. purior. Gentil. C.* 2. §. 29. E quo hæc pauca ſubjicio: Cambyſes ſermone ad filium Cyrum, apud Xenophontem *de Inſtit. Cyri Hiſt. l.* 1. *p.* 17. *Θεοὶ ἀεὶ ὄντες πάντα ἴσασι, τά τε γεγενημένα καὶ τὰ ὄντα, καὶ ὅ τι ἐξ ἑκάστου αὐτῶν ἀποβήσεται, Dii immortales omnia nôrunt & præterita & præſentia & quis ſingulorum futurus ſit exitus.* Propiùs ad Ægyptiorum hieroglyphicum Heſiodus *Operum & Dier. l.* 1. *v.* 265.

Πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμὸς, καὶ πάντα νοήσας,
Omnia videns Jovis Oculus *omniaque intelligens.*

Socrates etiam, referente Xenophonte *Memorabil. l.* 1. *p.* 711. *Θεοὺς πάντα εἰδέναι, τά τε λεγόμενα καὶ πραττόμενα καὶ τὰ σιγῇ βουλευόμενα, Deos omnia ſcire, vel quæ dicerentur, vel agerentur, vel tum tacitè deliberarentur.* poſtquam dixiſſet, de Providentia Dei omnia ſuâ curâ complectente, ibidem diſſerens, ſtatuit Numen tantum ac tale eſſe, *Ὥσθ' ἅμα πάντα ὁρᾶν καὶ πάντα ἀκούειν καὶ πανταχοῦ παρεῖναι καὶ ἅμα πάντων ἐπιμελεῖσθαι, Ut omnia pariter videat, & audiat omnia & ubique adſit & pariter omnium curam gerat.* Atque ne id incredibile ei, cui colloquebatur, videretur, elegantiſſimò animi *Oculique* humani exemplò id comprobat atque declarat, his verbis: *Ὦ ἀγαθὲ, κατάμαθε, ὅτι καὶ ὁ σὸς νοῦς ἐνὼν τὸ σὸν σῶμα, ὅπως βούλεται, μεταχειρίζεται. Οἴεσθαι οὖν χρὴ καὶ τὴν ἐν παντὶ φρόνησιν τὰ πάντα, ὅπως ἂν αὐτῇ ἡδὺ ᾖ, οὕτω τίθεσθαι. Καὶ μὴ τὸ σὸν μὲν ὄμμα δύνασθαι ἐπὶ πολλὰ στάδια ἐξικνεῖσθαι, τὸν δὲ τοῦ Θεοῦ ὀφθαλμὸν ἀδύνατον εἶναι ἅμα πάντα ὁρᾶν· μηδὲ τὴν σὴν μὲν ψυχὴν καὶ περὶ τῶν ἐνθάδε, καὶ περὶ τῶν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ ἐν Σικελίᾳ, δύνασθαι φροντίζειν, τὴν δὲ τοῦ Θεοῦ φρόνησιν μὴ ἱκανὴν εἶναι ἅμα πάντων ἐπιμελεῖσθαι, Diſce, ô bone Vir, & mentem tuam, dum ineſt corpori, ex arbitratu ſuo corpus gubernare. Quamobrem exiſtimandum eſt, illam quoque Sapientiam, quæ eſt in hoc Univerſo, ſic omnia regere, quemadmodum ipſi gratum eſt: non oculum tuum ad multa uſque ſtadia pertingere poſſe, & non poſſe Dei* Oculum *ſimul omnia intueri: neque animum tuum tam de rebus, quæ hic accidunt, quàm de illis, quæ in Ægypto & Cicilia, cogitare poſſe: Et non poſſe Dei ſapientiam ſimul omnia curâ ſuâ complecti* &c.

OCULUS Convivii, vide infrà *Oenoptes.*

OCULUS Solis, apud Avicennam *l.* 2. *c.* 81. Ægypti locus, in quo balſamum naſcitur; quemque Dioſcorides *l.* 1. *c.* 18. ſolùm *τινὰ αὐλῶνα*, *quandam convallem*, nuncupat. *Oppidum Solis* vocatur Plinio *l.* 6. *c.* 29. Sed *Fontem*, non *Oculum Solis*, reddi debere, firmat Simeon Sethi *l.* περὶ τροφῶν, in Βαλσαμέλαιον, ubi de balſamo illic (ut Avicenna, atque ex eo; nam Avicennâ recentior erat) naſcente, verba faciens, Γίνεται, inquit, πλησίον Αἰγύπτου ἐν χώρᾳ παρ' Αἰγυπτίοις μὲν Ἡλίου Πηγὴ ὀνομαζομένῃ, παρὰ δὲ τοῖς παλαιοτέροις Ἡλίου πόλις, *Naſcitur prope Ægyptum, in regione Ægyptiis Solis Fonte dictâ, ſed ab vetuſtioribus, Solis urbe.* Pro quo eodem ſumitur און *On*, in Sacris, Gen. *c.* 41. *v.* 45. & 50. Ezech. *c.* 30. *v.* 16. & apud Joſephum *Antiqq. l.* 2. *c.* 3. urbs, tempore Ægyptiacæ ſervitutis, Regia, cujus Præfecti ſeu Sacerdotis (Hebr. כהן) nempe Potipheræ, filiam, *Aſenath* dictam, Pharao collocavit in uxorem Joſepho Patriarchæ. Sed ſubſtituit ibi Paraphraſtes Jonathan, *Et dedit Aſenath, quam peperit Dina ipſi Sichem, quæ, ubi crevit, facta eſt uxor Potipheræ Principis Taneos in uxorem.* Reddendum autem, *quam educavit uxor Potiphera* &c. Quaſi inde filia ejus *Aſenath* nuncupata fuiſſet. *Urbem Pharaonis* vocat Abulfeda *MS. num.* 67. R. Nathan *MS.* in Bibl. Bodlei. *Fontem* quoque *Solis* &c. apud Joh. Seldenum *de Synedriis Veter. Hebræor. l.* 3. *c.* 15.

OCYALUS, unus ex Phæacibus tempore Alcinoi Regis, Homerus, *Od.* 7.

OCYMUM, inter hortenſia, memoratum Plinio *l.* 19. *c.* 6. *particulatim & ab imo incipit: qua de cauſa diutiſſimè floret.* Et *l. eod. c. ſeq. Nihil ocimò fœcundius: cum maledictis & probris ſerendum præcipiunt, ut lætiùs proveniat.* Ubi *de maledictis* & *probris* quod habet, ſcribit quoque de ruta Palladius *c.* 9. *Martii.* Cùm contrà rapum, raphanum & napum ſerentes, antiquâ conſuetudine precarentur &c. Ejus frondibus, locò aſpergilli, in aſperſione aquæ, ut

ut vocant, benedictæ, utuntur Græci, dicentes, *ſuper telluris ſpatium, ubi crux Chriſti erat ſepulta, ocymum olevisse, ideoque Βασιλικὸν, i.e. Regium, vocari hanc herbam, quia evulſa fuerit juſſu* D. *Helenæ Crucis inventricis*, ut habet Macer in *Aqua Benedicta*: cùm Latini hyſſopô in eum finem utantur. De eodem *Ocymo*, ſcribit Ariſtoteles *Probl. L. Electrum omnia attrahere*, ocymô *excepto*: Sed falſum id eſſe, neque electro ſeu ſuccino ipſum ocymum reſiſtere, docet Athanaſ. Kircherus, multiplici experimentô id oſtendens, ut videre eſt apud Georg. de Sepibus *in Deſcript. Muſei ejus p.* 43. & 44.

OCYPETE, una Harpyiarum, *à celeri volatu* nomen habens. Sorores habuit Aëllo & Celæno, cum quibus Strophadas inſulas fertur incoluiſſe.

OCYPODES, inter gentes Indiæ, quæ monſtruoſæ ſunt figuræ, recenſentur Straboni, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1006.

OCYROE, Nympha, Chironis Centauri & Chariclûs Nymphæ filia, ita dicta *à celeriter fluendo*, quòd in rapidi fluv. ripis nata eſſet. Hanc poetæ fabulantur fuiſſe fatidicam, eandemque in equam tandem converſam, Ovid. *Met. l.* 2. *v.* 635.

> *Ecce venit rutilis humeros protecta capillis*
> *Filia Centauri, quam quondam Nympha Caici*
> *Fluminis in rapidi ripis enixa vocavit*
> *Ocyroën.* ——— ———

O.D.M. denotat, *opera, donum, munus*: quæ tria Patroni ſuis Libertis, quum eos libertate donabant, imponere olim conſuevère. Vide Paulum *L. ſape* 53. *ff. de verbor ſignif.*

ODA, in Aula Turcica, nomen eſt, quô Aulicæ Scholæ claſſes, in quibus juventus, Principis miniſteriis olim adhibenda, ſedulò tum in Mahometicæ Superſtitionis capitibus, tum in exercitiis corporis variis aliiſque olim profuturis inſtituitur. Earum quatuor ſunt, in quibus ſexcenti circiter juvenes, *Icheglani* dicti, degunt, curæ quatuor præcipuorum Eunuchorum, & qui caput eorum, *Capi Aga* commiſſi. Hi de capacitate eorum judicium ferentes, ex una *Oda* ſeu Claſſe in aliam, pro ratione profectuum, illos promovent: quos ineptos judicaverint, Serralio ſeu Aulâ ejiciunt, in quam omnis illis in poſterum reditus excluſus eſt, ſpeſque in æternum adempta, ad dignitatem aliquam ex amplioribus perveniendi; *Spahi* tamen fieri poſſunt. Reliqui, ſpe dignitatum munerumque maximorum in Aula Imperioque Turcico conſequendorum deliniti, plurimos annos ſub rigida & ſevera admodum Eunuchorum diſciplina perdurant, ut ſuô tempore *Baſſæ, Begi, Capigi Baſſæ, Haznadarbaſſæ*, aliique, qui non aliunde, quam ex hoc ſeminario depromuntur, evadere queant. Et quidem prima, quæ infima eſt, harum Claſſium, reliquis eſt numeroſior, utpote in qua tenerior ætas ſub ferula gemit, appellaturque *Conchouk Oda*, h. e. *parva claſſis*, non quod non amplior reliquis omnibus, ſed quòd dignitate poſtrema ſit. Hic legere & ſcribere pueri præfati, ut & prima Legis Mahometicæ rudimenta addiſcunt, per ſexennium integrum: quô finitô, tranſeunt in ſecundam *Quilar-Oda* dictam, ubi jam robur adepti exercitiis corporis variis, tendendo arcui, vibrandæ lanceæ aliiſque aſſueſcunt. Præterea Turcicam linguam perfectiùs docentur, cui Arabicæ Perſicæque ſtudium jungunt, quod his linguis in Præfecturis, in quas olim mittendi, opus omnino habeant. Poſtquam in hac quatuor annos deſudârunt, promoventur in tertiam, *Chaſnadar-Oda* ſeu *Theſauri Claſſem* appellatam: in qua jam Imperatori apparere incipiunt, veſtium cuſtodiæ balneiſque adhibiti. In eadem equitandi peritiam adipiſcuntur, & in exercitiis ipſis convenientibus redduntur conſummati. Atque hæ tres Claſſes Præfectos habent, quælibet ſibi proprium, prima *Serai-aglaſi*, altera *Quilar-gibachi*, tertia *Chaſnadar-bachi*, Joh. Baptiſtæ Tavernier vocatos; juveneſque qui in iis erudiuntur, cum *Oda* ſupremæ ephebis nihil commercii habent, ſed neque cum ullo extraneorum, niſi ſpeciali Capi-Agæ permiſſu, & in præſentia alicujus ex Eunuchis: Imò nec inter ſeſe mutuò colloquendi veniam habent, niſi ſtatis horis, idque magna cum modeſtia, ad quam inprimis, ut & promtum cæcumque obſequium, ſolicitè formantur. Iidem ſimplici pannô veſtiti ſunt, ne quidem Veziriorum & Baſſarum filiis, qui *Beigs-Zadés* vocantur, exceptis, cùm ſupremæ Claſſis juvenes, ut qui ſæpiùs in conſpectum Imperatoris veniunt, argentô aurôque radient. Ultima igitur ac ſuprema *Oda*, Turcis *Has-Oda* dicitur, in qua quadraginta verſantur Ephebi, qui perpetuò Imperatori præſtò ſunt, & miniſteria ipſi quotidiana exhibent, de quibus modò dictus Tavernier *Relat. du Serail c.* 13. adeoque in hac Claſſe, poſt tantas tamque diuturnas reliquarum trium moleſtias, reſpirantes, cum omnibus totius Aulæ liberè converſandi facultatem habent, & uti quotidie Imperatori miniſtrant, ita gratiam, liberalitatemque ejus ſubinde experti, inde tandem ad ampliſſimas præfecturas ac munera amandantur. Quinam autem ſint illi Ichoglani, vide ſuprà. Addam hic ſolùm, nonniſi ex mancipiis illos deſumi, & quidem utrôque parente Chriſtianô genitis: qui, poſtquam in aliis extra Conſtantinopolim Serraliis aliquandiu detenti fuêre, inde ſelectiſſimi quique, Conſtantinopolim in Aulam Imperatoris mittuntur, atque ibi in 4. præfatis *Odis* ſeveræ ſub diſciplinæ legibus tamdiu educantur, donec apti deprehenſi ſint, qui Principi ſerviant. Raró illis Turcicô ſanguine geniti, nec niſi præviô ipſius Imperatoris conſenſu, intermiſcentur. Atque hæc Magnatum Turcicorum origo eſt. Quod enim Veziriorum & Baſſarum filios attinet, qui ſimiliter inter hoſce Ichoglanos educantur, altiùs, quàm ad Begi dignitatem, aſpirare, lege prohibentur &c. Vide omnino prædictum Tavernier *l. cit. paſſim.*

ODACON, Græcè Ὠδάκων, figurâ partim hominis, partim piſcis, Ædorachi Regis Chald. tempore, floruiſſe dicitur Beroſo, qui fortaſſe ὁ Δαγὼν, Voſſ. *de Idolol. l.* 2. *c.* 77. Vide quoque Jo. Seldenum *Syntagmate de Diis Syris c.* 3. ut & in voce *Dagon*.

ODAGANA, oppid. Arabiæ deſertæ *Ptolem.*

ODAJA, ſive ODEJAS, ſoror Naham, 1. Paral. *c.* 4. *v.* 19. Latinè *laus*, ſeu *confeſſio Domini*.

ODAREN, nomen viri, 1. Macchab. *c.* 9. *v.* 66.

de ODDIS Nicolaus, vide *Nicolaus*.

ODE, Græcè Ὠδὴ, titulus librorum Horatii, cui à *canendo* nomen. Scaliger *Poetices l.* 1. *c.* 44. *Proxima heroica majeſtati lyrica nobilitas; ut illa à cantu Rhapſodia & Epos: ita hæc* Ode, *&* μέλος *&* μελῳδία. *Neque enim ea ſine cantu atque lyra pronuntiabant .... Odas quoque à canendo titulum ſuorum librorum fecit Horatius. Grammatici Pindaricas inſcripſère cantiones*, μέλη. *alii vero maluerunt* ᾠδὰς &c. Sed & in Choro veter. Comicorum, poſt Commaticum & Parabaſin, tertiô locô ſequebatur Ὠδὴ, quæ interdum canebatur cum converſione, i.e. cum ſtrophe, interdum ſine motu: idque quôcunque genere verſiculorum ſolutorum, quales apud Melicos Poetas metimur aliquando tetrametris Anapæſticis. Finitâ ſtrophe conſiſtebant ad Spectatores converſi denuo, ibique aliquid profitebantur novi. Trochaicis aut Anapæſticis longis, aut etiam dactylicis: quod dicebatur *Epirrhema*. Poſt epirrhema relegebant veſtigia Strophes motu contrariò, quod *Antiſtrophe* à motu, Ἀντῳδὴ, à *cantu*, cantui reſpondente, ea appellabatur, Idem *l.* 3. *c.* 97. Sine diſcrimine verò & Ὠδὴ & Ὠδὸς aliquando ſcriptum invenias. Ὠδὸς verò pro eo quod eſt Ἀοιδὸς, neque ſolùm pro Poeta, ſed etiam pro Vate, ſicut uſus fuit Dino *in Perſarum Hiſtor.* ubi eos Perſis peculiares facit meminitque Angari, τῶν ᾠδῶν τῶν ἐνδοξοτάτων. *Vatum præclariſſimi*, qui in Aſtyagis convivio fuerit vaticinatus, vide quoque ſuprà in voce *Cantor*. In conviviis porrò Græcorum, ubi Scolia cani ſolenne, poculum circumlatum Ὠδὸς vocabatur, quod non liceret abſque cantu vel propinare vel excipere, uti habet Tryphon Grammaticus ἐν Ὀνομαστικῷ, apud eundem ubi ſuprà &c. Nec omittendum *Oda* vocabulum aliquando latiùs ſumi. Apud Statium enim *l.* 5. *Sylv.* 3. *v.* 94.

> *Oda labor numenque fuit* ———

Oda ſignificat metrum omne, longis ſive hexametris verſibus diſſonum, quo modo omne Canticum *Ode*. *Heſychius*, Ἀοιδὴ, ὠδὴ, ᾠδὴ λέγω. Et, Ἀοιδὴ, ᾠδὴ, φωνή. Vide Barthium *Animadverſion. ad loc.*

ODED, propheta, 2. Paral. *c.* 15. *v.* 1. Latinè *ſuſtentans, tenens*, aut *erigens*.

ODENATUS, Princeps vel Decurio Palmyrenorum, multis adverſus Saporem Perſarum Regem præclarè geſtis, ſeculô 3. contra quem limites Romani Imperii fortiter defendit: Quietum & Baliſtam rebellantes coërcuit, Auguſti tandem titulum meritus. Zenobiæ uxoris, conſiliis & fortitudine omni ævô memorabili adjutus, totum ferme Orientem ſub jugum miſit: à nepote Mœnio, in medio felicitatis & victoriarum curſu, imperantibus Gallienis, ſublatus, Trebell. Pollio, *de* 30. *Tyr. in vita Valer. & Gallien. c.* 15.

ODERA, oppid. Ducatus Oppavienſis in Sileſia parva, in limite Moraviæ, ad fontes Oderæ fluv. 4. milliarib. Germanicis ab Olomucio in Ortum.

ODERA, fluv. German. *Oder* vulgò dicitur. Sunt qui illum à *Ptolemæo Viadrum* vocari autumant. *Oderam* vocant, ab aucupibus vocabulô mutuatô, qui ſpeculas avibus ſpeculandis captandiſque conſtitutas, *Odri* appellant, hodieque hujuſmodi ſpeculæ in Moravia, ad fontem Oderæ, ab aucupibus conſtituuntur, *Meisel*. Quibuſdam *Guttalus* etiam dictus. *Baudrando* oritur in Sileſia, juxta oppidul. Oderam, in ipſo confinio Moraviæ; dein recipit Oppam fluv. rigatiſque Ratisboriâ, Vratiſlaviâ, Glogaviâ majore & Croſſâ: hinc per Marchiam Brandeburgenſem Francofurtum ad Oderam rigat, uti Lebuſium & Cuſtrinum, ubi Wartam recipit; tandem in Pomeraniam tendens, infra Stetinum lacum efficit *das Groſſe Haff*, & duas inſulas Uſedomii & Vollini: ſeque in mare Balticum exonerat tribus oſtiis, *Pfin*, *Swine*, & *Divenow*.

ODERA, amnis Britanniæ minoris Coriſopitum rigat, & in Oceanum Aquitanicum labitur.

ODERICUS, Franciſcanus Forojulienſis, A. C. 1320. ſcripſit Itinerarium, quod Waddingus vocat, *de Mirabilibus mundi, &c.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. c.* 64. Bollandus *in vita ejus*.

ODESSUS, urbs Myſiæ inferioris cum monte cognomine ad Euxinum mare, inter Meſembriam & Dionyſiopolim. *Stephanus* illam Almydeſſo proximam facit. Ejus meminit Ovid. *l.* 1. *Triſt. eleg.* 9. *v.* 37.

> *Inde Meſembriacos portus & Odeſſon, & arces*
> *Prætereat dictas nomine, Barcke, tuo.*

Eſt & *Odeſſus*, amnis ibidem. Vide Stuckium, *ad Arrianum, p.* 189. *Nic. Lloydius.*

ODETUS Colinius, Cardinalis Caſtellionæus, Archiepiſcopus Toloſanus, &c. fil. Caſparis Colinii, Galliæ Mareſchalli, ex Ludovica Montmorantia, frater Caſparis, famoſi illius Galliæ Admiralis, & Franciſci Andelotii, qui primus ex Gallica nobilitate puriorem religionem publicè profeſſus eſt. Ingeniô, eruditione, zelô veritatis, rebus pro Religione orthodoxa geſtis, exiliô, inclytus. Ductâ Elizabethâ Hautevillanâ, obiit in Anglia, ubi apud Reginam Elizabetam, cui gratiſſimus erat, res Religionis in Gallia, magnâ curâ promoverat, A.C. 1571. Thuan. *in Hiſtor.* Albinæus *hiſt. l.* 4. *c.* 14. *Bouchetus, San Martanus*, &c.

ODEVIA, nomen viri. Vide *Odaja*.

ODEUM, Græcè Ὠδεῖον, vox apud *Ciceronem* & in Hiſtoriis frequens. In *Odeo* Attici theatri Ægyptiorum Regum ſtatuas fuiſſe, Pauſanias ſcripſit *l.* 1. Extra theatrum quoque loca dicata Muſis, eôdem dicta nomine: quale Athenis à Pericle, deſtinatum Muſicis certaminibus. Sed & *Alexis*, & *Plut.* & *Demoſthenes* & *Ariſtoteles* Ὠδεῖα faciunt mentionem. Proditque idem Pauſanias memoriæ,

[illegible] Herodis Attici juſſu atque impenſis, conſtructum pulcherrimum [illegible] monumentum. [illegible] qui Theophraſto [illegible] tur. Jul. Cæſ. Bulenger [illegible] Vide quoque [illegible] Romano [illegible] cuit publicum [illegible], in quo Citharœdi [illegible] Sceniae [illegible] ſtrorum exercebantur, antequam in Theatrum prodirent. [illegible] Romæ [illegible] Vide eum [illegible] Rom. l. [illegible] Odes, [illegible] Templi Minervæ, à Domitiano exſtructo, [illegible] quod in eo [illegible] & Poetarum [illegible] & [illegible] Imperatori [illegible] appellato, [illegible] apud Theod. Marc. [illegible]

ODEUS, Exclamatio Gentilibus quoque in frequenti uſu. Arnobius adv. Gent. l. 1. [illegible] Tertullian. item Apolog. c. 17. illa. Quod Deus dederit, [illegible] Deus videt [illegible] & Deo commendo, & Deus mihi reddet. [illegible] non ad Capitolium, ſed ad cœlum, reſpicit. Novit enim ſedem Dei veri [illegible] & inde deſcendit [illegible]

ODEMINI, memorati Arnoldo Lubecenſi l. [illegible] c. 15. [illegible] Oesewitz, [illegible] Ubi [illegible] vocem corruptam putat ex [illegible] ad Joinvillam. Vide quoque [illegible]

ODIA, nomen viri, Nehem. c. 8. v. 7. Idem ſignificat quod Odeja. Item, [illegible] Plin. l. [illegible] c. 12.

ODIAA, ſeu [illegible], urbs [illegible] emporium celebre, [illegible] & ſedes regni, nomen [illegible] Fulva. Juxta [illegible] Vide [illegible]

ODILO, 5. Abbas Cluniacenſis, [illegible] Mercurii Domini ex [illegible] A. C. 994. [illegible] benignitate [illegible] Scripſit vitam [illegible] [illegible] Moreri, Diction. Hiſt. [illegible] cum ad [illegible] inde [illegible] Sigebertus Chron. [illegible] Benedicto VIII [illegible] poſt mortem nigro [illegible] rogavitque, Odilo pro ſe oraret. Plura, Johan. Stella, [illegible]

ODINGTONUS, Benedictinus Anglus, Philoſophus & Mathematicus inſignis. A. C. 1280. Scripſit [illegible] & de [illegible] Pitſeus, de Illuſtr. Angl. Script. p. 360.

ODITES, [illegible] ex Nabathæis à Mopſo interfectus in nuptiis [illegible] Ovid. Metam. l. 5. v. 45[illegible].

—— *[illegible]*
[illegible] qui loqui [illegible] Odites,
[illegible] menſâque ad guttura fixo.

ODIVA, vir quidam in Dalmatia ab Odoacro Tyranno victus. A. C. 4[illegible].

ODIUPOLIS, regio Heracleæ juxta Pontum. Stephan.

ODMANA, Palmyrenæ urbs. Ptolem.

ODO, Archiepiſcopus Cantuarienſis, [illegible] Sacerdotum in Anglia, cum Dunſtano Archiepiſcopo [illegible], vehementer utiliſ. circa A. C. 960. Polyd. Virg. l. 6. Vide Dunſtanus.

ODO, Regens Galliæ, vide Eudes. Item, Monachus S. Mauri, ſcripſit vitam Comitis Burcardi. Item, Anglus, [illegible] ſcripſit A. C. 1180. Item cognom. [illegible] Cardinalis, ſcripſit Aſtronomicum quoddam opus. A. C. 1251. Volaterrus, l. 6. c. 82.

ODO, 2. Abbas Cluniacenſis Gallus, diſcipulus S. Remigii Antiſſiodorenſis: Principum Pontificumque arbiter. Obiit A. C. 94[illegible]. ſcripſit plurima. Vide Morer. Diction. Hiſt. Item, dictus Cantuarienſis, Benedictinus, ſeculo 12. Thomæ Cantuarienſi familiaris, à Joh. Saliſburienſi [illegible] laudatus. Scripſit in Pentateuchum, in 4. libros Regum, Pſalmos & Evangelia. [illegible] De [illegible] de Moribus Eccleſiaſticis, de Vitiis & Virtutibus animæ, &c. Obiit A. C. 1160. Pitſeus, de Illuſtr. Angl. Script. Item dictus Cantuarienſis, Ciſtercienſis Anglus, eloquentiâ inter primos ſui ævi: [illegible] gratus. Scripſit Homilias, Proverbia, &c. A. C. 1181. ſub Henrico II. Angliæ Rege; Carolus Viſch. in Bibl. Ciſterc. Pitſeus, &c.

ODO, [illegible] calceus, ex Græco [illegible] Martiali l. 14. Epigr. 140. [illegible] Aliis candidum [illegible] Donatio, quæ dicitur Conſtantini, in Photii Nomocanone tit. 8. c. 1, Græcè reddita à Theodoro Balſamone, ut creditur, habet, [illegible] quod Agylæus vertit, Et, quemadmodum Senatus noſter calceamenta ſive ſandalia ex linteis candida geſtat, [illegible] Romani. Vetus autem formula ejuſdem Latina, apud Gratianum d. [illegible] c. 14. & Albert. [illegible] Et [illegible] cum [illegible] i. e. candidis linteaminibus [illegible] & Clerici &c. Blaſtares [illegible] Anonymi ad Conſtantini Donat. [illegible] Atque eorum (Senatorum) calceamenta, ſic & Clericorum ſiunt ex linteaminibus candidis. Adeo Græcus uterque pro linteaminibus [illegible]

candidis, [illegible] & Udones [illegible] Sed [illegible] Senatores [illegible] Vide [illegible] Udones, in [illegible] Conſtantini, [illegible] Joh. Stephanus de [illegible] Udones [illegible] Salmaſius in [illegible] Antiq. [illegible] Julio Polluci l. [illegible] c. 40. [illegible] Sed in Donatione [illegible] Udones pro [illegible] Plin. [illegible] Hiſt. 26. [illegible] videntur Salmaſio [illegible] pro calceamentis [illegible] Quod [illegible] Nec [illegible] quod ex Actis Sylveſtri adfertur. [illegible] Candidis [illegible] ad Senatorium, unde [illegible] dignitatem [illegible] Johannes Seldenus [illegible] l. 1. c. 14. Vide infra in voce Ve[illegible] Pontificalis.

ODO de ODIS, Patavinus, Medicus celebris, A. C. 1558. Vide Tomaſinum in Eleg. Patavin. Juſtum in Chron. Med. Vander Linden.

ODO Rigaltius, Lugduno oriundus, Archiepiſcopus Rotomagenſis, [illegible] A. C. 1267. poſt Ludovici IX. in Africa mortem, Philippo Audaci, cum Petro Duce Alenconio & [illegible] Præfectus, [illegible] Regens dictus, obiit A. C. 1275. Scripſit in Magiſtr. Sententiarum, Homilias, tractatum de [illegible] [illegible] &c. Moreri, Diction. Hiſt.

ODO Severus, Danus, [illegible] parentibus in Anglia natus, Latinè & Græcè doctus, verſu proſaque promptus, [illegible] Rege Archiepiſcopus [illegible] Scripſit [illegible] Epiſtolas, [illegible] Jeſu Chriſti [illegible] & [illegible] obiit A. C. 959. Pitſeus de Illuſtr. Angl. Script.

ODO Sullius, Epiſcopus Pariſienſis, nepos Theobaldi, Campaniæ Comitis, [illegible] Scripſit Statuta Synodalia. Obiit A. C. 1208. Moreri, Diction. Hiſt.

ODOACER, [illegible] ſeu Edicæ Herulorum, Scirrhorum & Turcilingorum Rex, A. C. 476. [illegible] qui Nepoti [illegible] vocatus, Danubium tranſgreſſus eſt & Italiam [illegible] pervenit, [illegible] Oreſtem [illegible] Auguſtulum creaverat, Ticinum [illegible] urbemque tandem captam [illegible] die 23. Auguſti proclamatus Rex Italiæ. Nova hac [illegible] Orthodoxis, Arianus [illegible] Ravennam in poteſtatem ſuam [illegible] Romam [illegible] Monachum Auguſtulum, [illegible] in [illegible] Campaniæ [illegible] in [illegible] Imperio Occidentali, quod [illegible] poſt victum Pompejum, [illegible] Julio Cæſare [illegible] Rugienſes poſt hæc, Germaniæ ad mare Balthicum populos [illegible] vicit, captivô illorum Rege Fereteo ſeu Pheba, cum [illegible] Gila, in Italiam miſſô. Cujus fil. Fridericus, fugâ elapſus in Mœſiam, à Theodorico Gothorum Rege Amali fil. copias impetravit, quibus in regnum ſuum reſtitueretur: ſed denuo [illegible] Odoacer, [illegible] à Theodorico ipſo bello petitus, poſt [illegible] Ravennæ [illegible] & poſt longam obſidionem [illegible] & obſidentibus deſit gatis, pace [illegible] à Theodorico in convivium vocatus trucidatusque eſt, A. C. 493. Vide Procop. de bello Goth. l. 1. Jornand. de rebus Geth. Caſſiodor. in Chron. Nicephorum, Paul. Diaconum, &c.

ODOIA, nomen viri, 1. Paral. c. 5. v. 24. Latinè laus, vel confeſſio Domini.

ODOLLAM, civitas Judææ à Roboam conſtructa, 2. Paral. c. 11. v. 7. [illegible] Adullam [illegible] Hodieque viculus parvus ad Ortum Eleutheropoleos, Hieronym. Nomen item ſpeluncæ, 1. Sam. c. 22. v. 1. [illegible] teſtimonium [illegible] aut teſtimonium, ſive ornamentum ſua in ſpecie, vel tranſitus, ſeu præda ſua miſeris.

ODOMANTI, populi Thraciæ, quorum meminit Thucyd. l. 2. Vide Hodomanti.

ODOMASTES, apud Treb. Pollionem in XXX. Tyrannis, in Vita Cyriadis, c. 2. Hic patrem Cyriadem fugiens [illegible] Perſas petit: atque inde Sapori Regi [illegible] quum hortator belli Romanis inferendi fuiſſet, Odomaſten [illegible] Romanum [illegible] Dux fuit aut Satrapes quidam Perſarum Regis Saporis. Salmaſ.

ODONES, populi Thraciæ. Dionyſius, Baſſaricôn l. 14.

[illegible]

Stephanus.

ODOVIA ſeu ODVIA, i. e. laus, ſeu confeſſio Domini: Fil. Aſana, 1. Paral. c. 9. v. 7. Fil. Eljoenai, 1. Paral. c. 3. v. 24.

ODONIS Manſio, Autiſſiodorum corrupte pro [illegible] Galliæ, memoratur [illegible] l. 13. ubi Valeſius, Manſionem [illegible] & [illegible] junctim memorat, apud Hadr. Valeſ. in voce [illegible]

ODOR Aſſyrius, apud Catullum, Epigr. 69. v. 144.

Fragrantem Aſſyrio venit odore domum.

Et Tibullum l. 1. El. 3. v. [illegible]

—— *[illegible] dedit odores.*

De omni genere aromatum. [illegible] apud Virgil. Ecl. 4. v. 25. & Martialem l. 8. Epigr. 77. v. 3. Aſſyrium [illegible] apud [illegible]

tium *Tzetz.* *l.* 6. *p.* 249. *Aſſum nuli* [illegible], i. e. omni [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] tamen omnes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *l.* 5. *Syl.* 4. *v.* 41.

[illegible]
[illegible]
[illegible] *vel Amnis* [illegible] *aridas*)
[illegible]

Ubi quid per [illegible] intelligatur, docte explicat Io. Ant. [illegible] [illegible] De [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Jo. Parrh. [illegible] *ad* [illegible] [illegible] Vide [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Indi [illegible] populi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Namque & de [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nec dubium [illegible] quam ob [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *Exercit.* 10, *fol.* 4. Sed hoc [illegible] Nam [illegible].

ODERANUS, Monachus, A. C. 1040. ſcripſit *Chronica rerum in Orbe geſtarum.* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *A. C.* [illegible] [illegible].

ODORNA, [illegible] ORNA, vulgo *Orne,* fluv. [illegible].

ODORNENSIS Pagus, in Auſtraſia. Divi[illegible] in duos Comitatus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Reg. in diviſione regni Lotharii. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Moſellam uſque. Dictus ab Odorna, alias Orna, vulgo [illegible] fluvio. Vide *Odorna.*

ODREIA Villa, in [illegible] Caroli Calvi memoratur, inter villas regias, aliis *Audriaca.* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] fuiſſe.

ODRUSSA, unus ex Ducibus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Perſen, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ODRYSÆ, populi Thraciæ [illegible] [illegible] fluv. Solin. c. 16. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *Odryſa* [illegible] dicitur. Hinc Odryſius, [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Stat. *Achill.* *l.* 1. *v.* 4 [illegible]

[illegible] *in caſtra cierent*
[illegible]
[illegible]

Silius Ital. [illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Val. Flacc. *l.* 7. *v.* 439.

[illegible]

I. e. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ODYSSOS, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Vide [illegible] [illegible] [illegible]

ODYTÆ, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ODYSSEA, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Nunc [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *Baudrand.*

ODYSSUS, corrupte pro *Odeſſus.*

OEA. Tripolitana Africæ urbs. Oëa apud *Antoninum* eſt in Africa, [illegible].

[illegible]

Quod in [illegible] [illegible] [illegible] Vide Bochart. *Geogr.* *p.* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

OEAGRUS, Orphei pater, teſte [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

——— [illegible]

[illegible]

Apollonius *Argon.* *l.* 1.

[illegible]
[illegible]
[illegible]

Vide [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] *Geogr.* Hinc *Oeagrius.* Virg. *Georg.* *l.* 4. *v.* 524.

Cæruleo [illegible] *Oeagrius Hebrus.*

Ubi [illegible] [illegible] Orpheo [illegible] fluvium, [illegible] Hebrus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Oeagrium. *Not.* [illegible] [illegible]

OEAGRUS, Hebri [illegible] [illegible] in [illegible] apud Athenæum [illegible] [illegible] [illegible]

OEANTHE, [illegible] OEANTHIA. Pauſan. *l.* 10. & Mela, *l.* 2. *c.* 3. oppidum [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Peloponneſi.

OEASO, promontorium [illegible] in Hiſpania Tarraconenſi in [illegible].

OEASOPOLIS, oppid. [illegible].

OEBALIA [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ab Oebalo [illegible] [illegible] [illegible] Hinc *Oebalus,* Stat. *Achill.* 1. *v.* 20.

Sileret et Oebalus [illegible] *paſtor*
Dardanus. ———

Hinc *Oebalius.* Ovid. [illegible] [illegible]

[illegible] *cadas.*

I. e. Hyacinthus, qui [illegible] [illegible] ab Apolline diſco interfectus, Ovid. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Hinc Oebalis. [illegible] [illegible]

——— [illegible]
Oebalis, [illegible]

Altera vero in Italia juxta Tarentum urbem. Virg. *Georg.* *l.* 4. *v.* 125.

Namque ſub Oebaliæ [illegible] *altis,*
[illegible] *Galæſus,*
[illegible] ———

Eſt enim Galæſus Calabriæ fluv. Tarento proximus, teſte Livio, *l.* 25. *c.* 11. Hinc *Oebaliæ matres,* quæ *Latinæ* [illegible] Ovid. *Faſt.* *l.* 3. *v.* 230.

——— *Matri* [illegible]
Oebaliæ matres non leve pondus habent.

Not. [illegible]

OEBALUS, Argali ſeu Argalæ Lacænum Regis, ex fratre Cynortæ, nepos [illegible] [illegible] [illegible] Gorgophone Perſei filia, & ex ea pater Hippocoontis, Tyndarei & Ledæ. [illegible] [illegible] [illegible] Gorgophone vero, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Hinc Oebalides, apud Ovidium *Metamorph.* [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Joh. Marshamus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

OEBALUS, Telonis filius, Regis Capreorum inſulæ prope Neapolim. Virg. *Æn.* *l.* 7. *v.* 733.

Nec tu carminibus noſtris indictus abibis
Oebale, [illegible] [illegible] *nympha*
[illegible] ———

OEBARES, Satrapes Cyri, qui in prælio contra Medos primus [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Vide Polyæn. *l.* 7. *c.* [illegible]

OEBARES, Darii Hyſtaſpis, qui poſt Magos ſublatos regnavit, Equiſo, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Polyæn. *l.* 7. *c.* 10.

OEBALUS, ex ducibus auxiliaribus Aeetæ, in prælio per [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 245.

OECHALIA, oppidum multiplex, [illegible] τῆς Τραχῖνος καὶ τῆς [illegible] τῶν Τρηχῖ[illegible]

[illegible] 'Αρκαδίᾳ, καὶ τῇ ἐν Αἰτωλίᾳ. Locus autem Strabonis eſt in *l.* 10. ubi de Oechali Euboica, quæ eadem eſt cum Chalcide, teſte Plinio *l.* 4. *c.* 12. Cæterum *Oechalia*, Euryti regia erat tractu Meſſeniaco, quam Hercules diruit, quia patram filiam Jolen Eurytus ei non daret. Virg. *Æn. l.* 8. *v.* 291. ubi de Hercule:

——— Ut prima noverca
Monſtra manu, geminoſque premens eliſerit angues,
Ut bello egregias idem disjecerit urbes,
Trojamque Oechaliamque. ———

Ovid. *Ep.* 9. *v.* 1.
Gratulor Oechaliam titulis accedere noſtris.
Idem, *Pont. l.* 4. *Ep.* 8. *v.* 62.
Alcides captâ traxit ab Oechaliâ.
Et *Met. l.* 9. *v.* 536.
Victor ab Oechaliâ Cenæo ſacra parabat
Vota Jovi. ——— ———

Vide *Stephan. Nic. Lloydium.*

OECHORDAS, vel OECHARDUS, Sericæ regionis fluv. *Ptol. Tartar Nigro. Oechardæ* enim gens ibidem *Ptol.* qui *Ammiano Chardi.*

OECHUS, Cariæ urbs, *Stephan.*

OECI, Græcè Οἶκοι & οἰκήματα, *cellæ dictæ ſunt Balneorum*, apud Veteres, quarum cum tres eſſent, *Frigidaria, Tepidaria & Caldaria*; illam ψυχρὸν οἶκον, & [illegible], appellat Lucian. in *Dial.* iſtam [illegible] οἶκον, *Idem*: hanc, θερμὸν οἶκον Galenus [illegible] *l.* 1. ubi τρεῖς οἴκους βαλανεῖου, *tres œcos balnei*, nominat & aliud eſſe οἶκον, aliud [illegible], docet. Ex piſcina nempe, quam [illegible] propriè vocabant, & [illegible] aqua per omnes *œcos* ſeu cellas defluebat, & de frigidaria primum in tepidariam influebat, deinde ex tepidaria in caldariam. Media namque ſemper erat tepidaria, inter frigidariam & caldariam poſita & frigidariæ ſuppoſita. Sed & inter tepidariam & caldariam cellam, alii duo *œci* erant; nempe ſtatim poſt tepidariam, ad dextram, *unctuarius œcus*, & poſt illum altera cella omnium pulcherrima, ad ſtandum & inſidendum jucundiſſima, ad immorandum innocentiſſima & ad volutandum commodiſſima: poſt quam caldaria ſequebatur. Quorum duorum *œcorum* meminit idem *Lucian.* ubi de caldaria, [illegible]. *Liceat*, inquit, *tibi jam caldaria loto, non per eoſdem œcos revertere, ſed rectà & compendiariâ ad frigidarium redire per tepidariam cellam.* Scilicet, qui à caldaria ad frigidariam reverti volebat, ei non neceſſario tranſeundum erat per illos duos *œcos*, qui inter caldariam & tepidariam intercedebant, ſed poterat breviore viâ in hanc tranſire, & inde in frigidariam redire. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino c.* 17. Propriè verò Οἶκος, & Δόμος, apud Heſiodum, in *Εργ. v.* 96. pars illa domus intima, ſeu locus, in quo, ante Nuptiarum tempus, puellæ ſolebant [illegible], indeque poſt longi temporis actam cuſtodiam, de qua infrà, voce *Oecuſia*, nuptiarum tempore ad Sponſum currû deduci, ut vidimus ſuprà, ubi de *Nuptiis*: [illegible] & [illegible] θάλαμον, pro eodem dixit Homerus: idem enim illi δόμος & θάλαμος, uti Euſtathius docet *ad Odyſſ.* γ. Vide Dan. Heinſium *Notis ad Heſiod. p.* 270. Ibidem & ubi educabantur, uſque ad annos pubertatis, uti diximus ſuprà voce *Gynæconitis*. Hinc ad alias domus reconditoria vox tranſiit. Cujuſmodi *Oeci* quò pactò oppeſſulati fuerint & firmari ſoliti, diſcemus hic poſſumus, inprimis ſuprà ubi de *Clave Laconica*. Inde & *œcus* dicebatur ſacrarium templi, quod Græcis ναός, in quo idolum erectum ſtabat &c. Nec omittendum, cœnationem quoque οἶκον Græcis dictam, unde οἶκοι τρίκλινοι, τετράκλινοι, πεντάκλινοι &c. *cœnatio tres, quatuor, quinque lectos continens*, Salmaſ. ad Lamprid. *Heliogabalo c.* 29. Vide quoque infrà *Decus*. Ab οἶκος componitur πάροικος, *proxenus*, ubi, ut & in *œco*, uxores, matres, ſorores, filias, neptes, tunicas patrisfamilias ac domeſticis, confeciſſe, apud Græcos, uti in atrio domus, apud Romanos, notat Alex. ab Alexandro *l.* 4. *c.* 8.

OECOLAMPADIUS Johannes, Germanicè *Hanßchein*: pro more virorum inſignium ejus ſeculi, nomine Græcè redditò. Winſpergâ oriundus, inter primos ſeculi præteriti Reformatores. Baſileam vocatus, A. C. 1515. ut majori templi Eccleſiaſtem ageret, ibi A. C. 1516. Theologiæ Doctor creatus eſt. Hinc ab Auguſtanis evocatus, locum mutavit. Monachus factus eſt, A. C. 1520. de quo inſtituto ſic Eraſmus: *Quod ſeriò ab Oecolampadio factum, id ſive judiciò fecit, ſive animi morbò, quando mutari non poteſt, precandum eſt, ut illi ac nobis quàm optimè vertat.* Et paulo poſt. *Tutius arbitror mali remedium ab animo poſcas petere, quàm à loco aut vitæ inſtituto. Ep. l.* 12. Inde cùm ſe explicuit, felici omine denuò Baſileam delatus, A. C. 1522. privatim primò in ædibus A. Cratandri Typographi eximii, egit, Chryſoſtomi nonnulla in Latium vertens: dein Martino Zanchero, parocho Martiniano, ſurrogatus, Pontificiam doctrinam palam impugnare cœpit, Eccleſiæque ſic Baſilienſis primus à Reformatione Paſtor extitit. Hic A. C. 1525 ſcriptum de Euchariſtia primum edidit, hoc titulò: *De genuina expoſitione verborum Domini*. Cui Suevici Doctores Syngramma ſuum oppoſuerunt, Antiſyngrammate ab Oecolampadio exceptum. Dein A. C. 1528. una cum Zvinglio reſpondit Lutheri majori Confeſſioni de Cœna Domini: Tandem eòdem, cum ipſo, quoque annò, 1531. piè mortuus, Baſileæ, ætat. 49. Cal. Decemb. De cujus obitu vide præfationem Grynæi in *Ezechielem Oecolamp.* Ultima morientis vox fuit, *Salva me* CHRISTE JESU. Ejus uxor, matrona laudatiſſima, ut ante cum M. Ludov. Cellario, ſic poſt eum Wolphgango Capitoni & Martino Bucero, omnibus viris doctiſſimis & clariſſ. rarò ſingularis fortunæ exemplò nupſit. Vide Urſtiſ. *Epit. Hiſtor. Baſil. c.* 6. Scripſit, præter ea, quæ jam memorata ſunt, in omnes fermè Sacræ Scripturæ libros Annotationes, [illegible] Commentarios, Enarrationes, Conciones. Ejus poſtumæ lucubrationes in Prophetas aliquot minores mirum in modum à viris doctis probantur. Jac. Verheiden *in Effig. Erudition. ac. piet. auctoritate, licet ætate par Zvinglio.* Idem. *Quem utrum poſſim jure deflere, verba ſunt ipſius Cardinalis Sadoleti, ſic enim literâ & doctrina hominis poſſimeabant.* Illi in ſacra ſtatione ſucceſſit Oſwaldus Myconius.

Qui Domini verbum primus per Raurica ſparſit
Templa, domus magno nomine lucerna vicor?

OECONOMUS, nomen officii Eccleſiaſtici, cujus apud Veteres frequens mentio. Olim enim & in primis Chriſtianiſmi incunabulis, Eccleſia quidem nullos reditus habebat, præter oblationes fidelium: at creſcente poſtmodum eorundem religione, locupletari etiam latifundiis & agris, quod quartò potiſſimùm invaluit ſeculò, cœpit, uti quidem contendunt Nicolaus *le Maiſtre de Eccl. Poſſeſſ.* & Petr. Marca *de Concord. Sacerd. & Imp. l.* 8. *c.* 18. Cum itaque eorum cura Epiſcopos Clericoſque, à divinorum officiorum executione, non parum avocaret (unde & S. Auguſtin. ut auctor Poſſidius in ejus *Vita*, *c.* 24. plebem eorum curam ut ſe tempore eximiùs rogaverat) ea propter ſtatutum eſt à Concilio Chalcedonenſi *can.* 26. & Niceno II. *can.* 11. ut in unaquaque Eccleſia Cathedrali *Oeconomus* conſtitueretur, è Clero illius Eccleſiæ eligendus: quod deinde Legibus Imperatorum variis deſolitum legitur, ut Epiſcopi nempe miniſtros hujuſmodi inſtituerent. Vide quoque Concilium *Hiſpal. II. c.* 9. Toletanum IV. *c.* 47. Theophilum Alexandrinum Patriarch. in *Commonitorio c.* 7. Gregorium Magnum *l.* 2. *Ep.* 22. *l.* 9. *Ep.* 66. &c. Hi porrò *Oeconomi* dicuntur, *qui Eccleſiaſticas conſuetudines tractarent atque*, de quibus copioſè egit Jac. Gotofredus *ad tit. Cod. Theod. de Bonis Clericor.* Neque verò tantum Eccleſiarum bona ſuperſtite Epiſcopò adminiſtrabat *Oeconomus*, ſed etiam, illò excedente è viris, eorum gerebat curam, de iis Epiſcopo ſucceſſuro rationem redditurus. Id namque præcipitur in Concil. Chalcedonenſi *can.* 25. & Valentino *can.* 2. Synodus Spalenſis II. *can.* 9. & Toletan. IV. *can.* 47. *Eos quos* Oeconomos *Græci vocant, h. e. qui vice Epiſcoporum res Eccleſiaſticas tractant.* Hincmarus Remenſis ad Clerum Laudun. *Oeconomus, i. e. Eccleſiæ facultatum diſpenſator.* Id verò muneris olim fuit Archidiaconorum; Poſtmodum, qui *Oeconomi* Græcis, Latinis *Vicedomini* dicti ſunt, quam vocem vide &c. Etiam *Oeconomos* Monaſteriis fuiſſe, colligit ex Dorotheo *Doctr.* 14. Columbano in *Pœnitent.* & ex *Centenz. Regul. p.* 1097. Car. du Freſne in *Gloſſar.* Sed & *Oeconomus* quandoque idem, quod Defenſor, Advocatus. Matth. Pariſ. A. C. 1245. de Imperatore: *Summus ſecularium* Oeconomus *& protector Eccleſiæ, hoſtis factus familiaris, Eccleſiæ Chriſti efficax & validus factus eſt inimicus.* Alibi eòdem annò, *Rex Francorum Eccleſiæ S. Dionyſii ſpecialis* Oeconomus *&* *Patronus.* Idem, *Archiepiſcopus ---- in Regno Angliæ vices ſummi agebat Oeconomi.* Vide ſuprà in voce *Advocatus*.

OECUMENICA Concilia, ſub Imperatorib. indicta, ad hæreſes eliminandas, & ἀταξίαν Eccleſiæ reſtaurandam. Et primæ quidem *Synodi* exemplum adfertur, ex Eccleſia Apoſtolica *Actorum c.* 15. ubi Conventum fuiſſe Rectorum Eccleſiæ Hieroſolymitanæ, tum Apoſtolorum, ibi tunc temporis præſentium, tum Preſbyterorum, & reliquæ deinceps plebis, ac conſilium ab ipſis Antiochenæ Eccleſiæ datum eſſe, certum eſt, non autem variarum Eccleſiarum, per Legatos coeuntium, Synodum, ſingulorumque ſuffragia & judicia, aliaque in Synodis obſervari ſolita, cernimus. Ut *Colloquium* potiùs quàm *Concilium* fortè vox adum ſit. Rectè enim judicabat Eccleſia Antiochena, cujus Doctores ibi comparebant, non meliùs litem illam, quæ naſcentem infeſtabat fidem, componi poſſe, quàm auditis Apoſtolis ac conſultâ Eccleſiâ illâ, unde fidei tradux ad reliquos promanaſſet. Sequentibus dein ætatibus, poſt Apoſtolorum exceſſum, ſolitæ ſunt Eccleſiæ, ad obortas difficultates componendas, per legationes coire & in medium conſulere: Mittebantque eam in rem Epiſcopi & Viri inſigniores. Quæ Eccleſiarum unio, ob crebras perſecutiones, exiguis tum finibus concluſa, poſt pacem à Conſtantino M. datam, immenſum aucta fuit. Nec *Provincialia* tantum, uti hactenus, ſed *Univerſalia* & *Oecumenica*, in quantum videlicet Romanus patebat Orbis, Concilia haberi cœpta ſunt: quod, divisò dein Imperiò, aliquamdiu duravit; poſt autem, divulſò eò ac collapſò, aliter ea à Græcis, aliter à Latinis inſtituta & nomine illò habita ſunt. Conveniebant autem primis temporibus Epiſcopi, non aliâ, quàm charitatis ac εὐταξίας lege jubente, ad ſuborientes Eccleſiarum neceſſitates. Deinde ad unum res delata: qui primæ ſedis dignitate in provincia illa, Synodi convocandæ ac ei moderandæ auctoritatem habebat: quem *Metropolitanum* appellabant. Auctis poſtea Chriſtianorum rebus, cùm Imperatores Eccleſiarum curam ſumerent, eorum auctoritate cœtus hi convocati ac habiti ſunt: præſertim, ubi ex toto Imperio illi convenire deberent: ſolebantque vel ipſi, aut per Præfectos ac Comites, univerſæ actioni præeſſe, relictis Epiſcopis conſulendi partibus. Donec tandem omnis hæc poteſtas in Pontifices Romanos conceſſit. Intererant ejuſmodi Conciliis Imperatores, vel Legati eorum, multa cum auctoritate: Epiſcopi porrò, Presbyteri, Diaconi, quin & Laici nonnunquam. Adeſſe verò tenebantur omnes provinciæ Epiſcopi, ſub ſegregationis pœna; imò & abſentium nonnunquam audiebantur ſententiæ: Invitabantur quoque ac multo cum honore admittebantur, aliarum provinciarum ac ſtationum Legati. Ac præter hos aderant Notarii, Synodorum Actis componendis, quorum tum frequens in Eccleſia uſus. Coibant ordinariò, in Templi celebrioris conclave, ſeu Secretarium: quanquam & in Imperiali Palatio, quod *Trullum* vocabatur, Synodum Quiniſextam habitam legimus. Ac diſtinctum erat illud ſellis ac ſubſelliis, primumque locum capiebat Imperator, cum ſuis, tum Epiſcopi, quos, certo ordine collocati, excipiebant Presbyteri. Laici tandem ſequentibus

In medio autem poſitus erat *Codex Evangeliorum*; tum religionis cauſâ, tum ut illam fidei regulam omnes ſequerentur: ac juxta eum *Canonum Eccleſiaſticorum* liber. Præſidem uti, in Synodo provinciali, agebat provinciæ Metropolitanus aut loci Epiſcopus: ita in *Oecumenicis* Conciliis duplex erat præſidentiæ ratio. Politicus *Præſes* erat Imperator, aut Præfecti ejus: Eccleſiaſticus verò, vel peculiari Imperatoris auctoritate conſtituebatur, vel communi conſenſu, ad Fratrum ſecundum concilium, eligebatur. *Modum* & *Suffragandi rationem* quod attinet, in primo quidem illo Concilio Eccleſiæ Hieroſolymitanæ, non ſolùm Apoſtoli, ſed & Presbyteri, ac univerſus fidelium cœtus convenire legitur, ac de communi omnium ſententia conſilium, Antiochenſibus mittendum, formatum fuit, ut videre eſt ex Actorum *c. 15.* In ſequentibus Conciliis ordo hic erat: Initium capiebatur à precibus, præmiſsô plerumque jejuniô. Conſidentibus dein Patribus, prima de Fide tractatio erat, ſive ea exponenda, ſive vindicanda foret. Tum veteres Synodorum Canones relegebantur & diſciplinam ac regimen ſpectantia: ultimò denique loci particulares cauſæ, quæ ſingulas Eccleſias concernebant, tractabantur. Ac ſi quis ſingulare quid exponendum habebat, prodibat in medium. Per varias autem ſeſſiones Concilium trahebatur; ac ſequenti conſeſſu acta præterita relegebantur. Ferebanturque ſententiæ vel apertis ſuffragiis vel manuum porrectione. Uſitatæ etiam erant acclamationes, ſi quæ ſententia impensè placuiſſet. Si verò quis in contrarium diſſerebat, Præſidis erat rem componere, atque iſtô conflictu latentem eruere veritatem. Ac concluſio denique formabatur, ex plurium, vel omnium ſuffragatione. Quæ omnia, ad quæſtionem propoſitam pertinentia, omneque aliud examen atque judicium, *Concilii Acta* dicebantur. Denique finitô Conciliô, aliæ audiebantur acclamationes & gratulationes, de aſſerta fide, triumfato errore; additis & votis pro Imperio & Eccleſia. Subſcribebant porrò omnes conditis à Concilio articulis & anathematiſmis, ſervatô eô, quem in Synodo obtinuerant, ordine. Quæ cuncta tandem conſequebatur Imperialis confirmatio, per quam fides in Concilio Synodoque ſtabilita, in Legem ibat; quam ubi adepti erant, literis *Encyclicis* ſeu Circularibus, quæ in Synodo actæ erant, per Eccleſias vulgabantur, atque cuivis obſervanda tradebantur. &c. Hæc veterum Conciliorum fuit ratio. Hodie, in Communione Romana, Epiſcopis ſolis de jure, Cardinalibus autem & Abbatibus ac Generalibus Ordinum, ex privilegio & conſuetudine, jus ſententiæ in Concilio dicendæ tribuitur: reliquis omnibus à ſuffragio & ſententia dicenda excluſis. Cumque ſola natio Italica Epiſcoporum numerô, reliquas totius Orbis nationes facilè vincat, unde fit, *ut id demum in Concilio fiat, quod nationi placeat Italicæ*, quemadmodum in Concilio Baſilienſi Ludovicum Arelatenſem Cardinalem dixiſſe, refert Claudius Eſpenſæus *Comm. ad Tit.* &c. Vide Burmannum *Synopſ.* & ſuprà, ubi de *Canonibus Conciliorum.*

OECUMENICUS, i. e. Univerſalis, an & quiſnam Epiſcopus vocandus ſit, diu multumque olim litigatum. Et primitùs quidem, in Eccleſia Chriſtiana, inter Epiſcopum Romanum, & Patriarcham Conſtantinopolitanum, nullum juris aut auctoritatis diſcrimen, ſed hic ſolum ordo erat, ut is primus, hic ſecundus eſſet. Poſtmodum autem præcipuè duo hi primarii Patriarchæ elaborârunt, ut *Oecumenici* fierent Epiſcopi, quem titulum cum primus uſurpâſſet Johannes Epiſcopus Conſtantinopolitanus, eam ipſam ob cauſam à Gregorio Magno *Antichriſti præcurſor* dictus eſt; hic è contrario ſe *Servum Servorum* dicente. Sequenti tempore, conflictu inter utrumque ſatis diuturnô circa hunc titulum exortô, Romanus tandem Papa prævaluit. Bonifacius III. enim, Gregorii ſucceſſor, annô admodum 606. cum tandem nactus adeoque Eccleſiarum omnium Orientis & Occidentis caput conſtitutus eſſet à Phocâ Imperatore. Quæ prærogativa inde Conciliô Lateranenſi eſt confirmata: contradicentibus atque opponentibus ſeſe magno cum conatu Orientalibus, unde perpetuum utrorumque ſchiſma; imò & in Occidente variis Epiſcopis, ſed fruſtra renitentibus. Burmannus *Synopſ.* Addit Car. du Freſne, non Gregorium ſolùm præfatum *l. 4. Ep. 38.* ſed etiam anteceſſorem ejus Pelagium, Johannem, hujuſmodi titulum primùm ſibi arrogantem, hoc nomine pluribus redarguiſſe: laudatque hanc in rem Glabr. Rodolfum *Hiſtor. l. 4. c. 1.* Hugon. Flaviniacenſem *p. 174.* & Franciſcum Turrianum pro *Epiſt. Pontif. l. 3. c. 1.* quos ſi commodum eſt, vide. Quâ verò notione vocem ſumpſerint Græci ſui temporis, exponit Anaſtaſius *Bibl. præfat. in VII. Synodum ad Johannem VIII. In eo ſanè, quod frequenter Univerſalem (Oecumenicum) in hac Synodo Græci Patriarcham ſuum — appellant, Apoſtolatus veſter admirationi vacuum det, ſæpe Prælatis ſuis non ſine reprehenſione placere ſtudentium. Verùm, cùm apud Conſtantinopolim poſitus frequenter Græcos ſuper hoc vocabulo reprehenderem — aſſerebant, quod non ideo Oecumenicum — dicerent Patriarcham, quòd univerſi Orbis teneat Præſulatum, ſed quod cuidam parti orbis præſit, quæ à Chriſtianis inhabitatur. Nam quod Græci oecumenen vocant, à Latinis non ſolùm Orbis, à cujus univerſitate Univerſalis appellatur, verùm etiam habitatio, vel locus habitabilis nuncupatur.* Vide quoque Jo. Forbeſium *Inſtruction. Hiſtorico-Theologic. l. XVI. c. ult. §.* inprimis 18. *& ſeqq.*

OECUMENIUS, epitomator Chryſoſtomi ſeculô 10. Opera ejus Græcè & Latinè, edita Pariſiis, duobus Volum. A. C. 1631. Quibus adjuncta, quæ Arethæ Epiſcopo Cæſarienſi in Cappadocia attribuuntur. Cuncta hæc vertit Joh. Hentenius, nempe *Catenas in Acta Apoſt. Comment. in Epiſt. Jacobi, & alias Canonicas, &c.* Sixto Senenſi *Bibl. l. 4.* *Valde doctus, in explicandis Scripturis diviniis brevis, apertus & elegans, atque in Veterum commentariis evolvendis aſſiduè verſatus.*

OECURIA Athenienſium memorabilis. Habebant uxores eorum, præter τὸ γυναικωνῖτιν, de qua ſuprà aliquid voce *Gynæconitis*, etiam forum θάλαμον [illegible], Polluci memoratum *l. 1. c. 8.* in quo labori texili cæteriſque vacabant. Loca verò, in quibus ſitæ degebant, τὰ ἐνδότερα dicebantur, in quibus tam arctè detinebantur, ne ullam exeundi facultatem haberent, ut quaſi ſub ſeris muniti fores habuiſſe viderentur. Euripides *Iphigen. in Aulid. v. 738.*

> Ὀχυροῖσι παρθενῶσι φρουρεῖται καλῶς.

idque donec nubendi appropinquaret tempus: in cujus rigoris ac quaſi captivitatis ſolatium ludicra ipſis dabantur à Parentibus, ut muſcula ſcil. varia, quibus tempus fallerent. Quanto verò ſtudioſiùs cuſtoditæ uxores ſint, docet querela mulierum, apud Comicum in *Theſmoph.*

> ——— ταῖς γυναικωνίτισιν
> Σφραγῖδας ἐπιβάλλουσιν ἤδη καὶ μοχλούς,
> Τηροῦντες ἡμᾶς, καὶ προσέτι Μολοττικοὺς
> Τρέφουσι μορμολυκεῖα τοῖς μοιχοῖς κύνας.

Ubi non ſignaculis ſolum peſſuliſque gynæceorum fores firmari, ſed & Moloſſos canes domi, ad terrorem adulterorum, ali conſueviſſe à maritis, indigitant. Adeò verum ejuſdem Poetæ in *Lyſiſtrata*, χαλεπὴ τοι γυναικῶν ἔξοδος, *difficilis mulierum in publicum exitus.* Quod ſi omnino exeundum eſſet, ancillarum copiâ ſtipatas, omnique mundô muliebrem ſexum decente inſtructas eſſe oportebat, quæ in re ſi defeciſſent, οἱ Γυναικονόμοι mulctam illis irrogabant, quæ inſcripta tabellæ affigebatur platano arbori in Ceramico, ut ab omnibus legi poſſet. Jul. Pollux *l. 8. c. 10.* Sed quid de egreſſu è domo multis: ne quidem per januam proſpiciendi uxoribus filiabuſque veniam Athenienſes dabant: quod eouſque inolitum eſt, ut probro id vulgò objiceretur ſequiori ſexui, ſi contra feciſſet. Hinc ſeriter à pedisſequa increpita Hermione, apud Euripidem *Andromache v. 876.*

> Ἀλλ' εἴσω ἴθι, μηδὲ φαντάζου δόμων
> Πάροιθε τῶνδε, μή τιν' αἰσχύνην λάβῃς,
> Πρόσθεν μελάθρων τῶνδ' ὁρωμένη, τέκνον.

Imò nec per feneſtram licebat. Unde κἂν ἐκ θυρίδος παρακύπτωμεν, in præfata mulierum, apud Ariſtophanem, querela. Sed nec ex uno domus loco ſive cubiculo in aliud tranſibant filiæ, ſine Matrum permiſſu: quod liquet ex verbis Pædagogi, ad Antigonem in ſuperiorem domus partem aſcenſuram, ut exercitum hoſtilem inde proſpiceret, apud eund. Euripidem *Phœniſſ. v. 88.*

> Ἐπεί σε μήτηρ παρθενῶνας ἐκλιπεῖν
> Μεθῆκε ———

An eâdem rigore uxores coercitæ, non adeò obvium eſt. Saltem non ſine aſſectantibus ancillis, comitibuſve aliis id permiſſum illis, conjicimus ex Homero, qui de Penelope in cubiculum ſuum ſe conferente ait, *Il. γ. v. 143.*

> Οὐκ οἴη, ἅμα τῇ γε καὶ ἀμφίπολοι δύ' ἕποντο.
> *Non ſola, ancillis verùm comitata duabus.*

Erat autem ἡ γυναικωνῖτις, ſeu *cubiculum muliebre*, ut & ὁ παρθενών, *cubiculum virginale*, in ſuperiore domus parte, ὑπερῷον, ut ait *Didymus*, nidò ſimile, ut eò difficilior aſcenſus eſſet. Ovalis in figura, unde ᾠὰ dicta: hincque ex ovo Helena progenita credita Veteribus, quòd in conclavi hujuſmodi figuram habente in lucem eſſet edita. Num porrò ſcalâ portatili, an fixâ, eò fuerit aſcenſum, nec ipſum dicere in promtu eſt. Prius tamen veriſimilius: κλίμακα enim vocat Homerus, de Penelope iterum, *Od. α. v. 330.*

> Κλίμακα δ' ὑψηλὴν κατεβήσατο οἷο δόμοιο.

Et Euripides *l. c.* de Antigone, quæ prona Pædagogo, ut ſibi aſcendenti manum porrigat, petit,

> Ὄρεγέ νυν, ὄρεγε γεραιὰν
> Νέᾳ χεῖρ' ἀπὸ κλιμάκων
> Ποδὸς ἴχνος ἀνατέλλων.

Non autem otioſæ deſidebant in ſuis œcis mulieres, ſed telas texebant, uti jam innuimus, veſteſque domeſticis conficiebant. Ad cujuſmodi opus cùm accingerent ſeſe, ſolebant γυμνὸν γόνυ, ut Theocritus *Idyll. 4.* i. e. *nuda genu* eſſe, ut Virg. *l. 1. Æn. v. 324.* ſeu *ad nates ſuccinctæ*, ut Heſiodus innuit, qui iſtiuſmodi mulierem proin πυγοστόλον appellat in *Ἔργ. v. 371.* &c. Quam in rem plura apud Franc. Roſſæum *Archæologiâ Attic. l. 4. c. 15.* Vide quoque hic paſſim, inprimis ſuprà, ubi *de Liberorum educatione*, & infrà ubi de *Pædagogis* ac *Præceptoribus*. De habitu verò, ornamentiſque hujus ſexus, apud Græcos, vide Jul. Pollucem *l. 5. c. 2.*

OECUS, apud Vitruvium, *l. 6. c. 6.* Græca vox, Οἶκος, vulgò *domus*: Joſepho *l. 15.* Regnum ſeu Tetrarchia eſt, ibi enim legimus, ὁ οἶκος τοῦ Λυσανίου, quod idem eſt, ac *Lyſaniæ Tetrarchia* vel *Abilena*, ut appellat Evangeliſta Lucas *c. 3. v. 1.* Vide ſuprà *Lyſanias.* Quemadmodum idem eandem Tetrarchiam, quamdiu in poteſtate Zenodori erat, τὸν Ζηνοδώρου οἶκον nominat. Quum enim memorat, mortuô Herode, cùm inter poſſeſſa ab illo terras eſſet hæc Tetrarchia reperta, Auguſtum illius partem Philippo attribuiſſe, ait: *Attributa eſt Philippo Auranitis*, σὺν τῇ μοίρᾳ οἴκου τοῦ Ζηνοδώρου, *cum parte quadam ejus, quæ appellata eſt Zenodori domus.* Eôdem modô apud veter. Græcos ſumtam hanc vocem reperimus, pro Dominatione, Regno, Regia. Ut in *Ep.* Themiſtoclis ad Artaxerxem: Ἥκω παρὰ σέ, ὃς κακὰ πλεῖστα Ἑλλήνων εἴργασμαι τὸν ὑμέτερον οἶκον, *Venio ad te, qui Regiæ veſtræ plus mali intuli, quàm ullus Græcorum*, Thucyd. *l. 1.* Sic Herodot. *l. 6.* [illegible] τοῦ Βασιλέως οἴκου. Apud Polybium, ὁ Μακεδόνων οἶκος, de Regibus & Regno Macedoniæ. Hodieque Germani Regum Principumque familias *Oecum*, vernaculè *Haus*, appellare in more habent. Caſaubon. *Exercit. XII. num. 4.* Alias vocis ſignificationes vide ſuprà *Oeci*. Addo hic ſtatem, conventicula Chriſtianorum ſub Imperatorib. Ethnicis, h. e. loca in quibus publicô cultu defungebantur, ubi aliqua illis quies erat,

Græcis

Græcis illorum temporum Scriptoribus plerumque & Chriſt. & [illegible] generali appellatione, quod ab ædibus privatis non multum differrent, inſigniri conſueviſſe. Vide Euſebium *Hiſtor. Eccl. l.* 8. *c.* 13. & *l.* 9. *c.* 9. Uti Latinis *Domus Dei*, ut videmus apud Tertullian. *de Idolol. c.* 7. & Zenonem Veron. *Serm. de Pſalmo* 126. Certè Conſtantinus & Licinius in Edicto ſuo pro Chriſtianis, de conventiculis illorum ita loquuntur, ut facilè appareat, nihil in iis notabile fuiſſe: vocantes ſolum [illegible] Unde occaſio Gentilibus, qui exteriorem rerum faciem, quàm interiores cordis receſſus, pluris æſtimabant, Chriſtianis nulla eſſe templa, nulla delubra, adeoque ſectam illam verè irreligioſam ac [illegible] eſſe, calumniandi, apud *Minucium Fel.* Vide Deſid. Heraldum *ad Arnob. l.* 6. & ſuprà, ubi de veter. Chriſtianorum *Conventiculis*. Sed & Deorum ædes, [illegible] apud *Herodotum* paſſim. Vide Heraldum *ibid.*

OECUS Aſarotus, apud Plin. *l.* 36. *c.* 25. *Celeberrimus fuit in eo genere Soſus, qui Pergami ſtravit, quem vocant Aſaroton Oecon, quoniam purgamenta cœnæ in pavimento, quæque everri ſolent, veluti relicta fecerat parvis è teſſerulis, tinctis[que] in varios colores.* Quod opus *teſſellatum* dixêre, à *teſſellis* hujuſmodi ſeu *teſſerulis*, in varios colores tinctis, de quo vide hîc paſſim, inprimis ubi de vocibus, *Muſivum*, *Oeci*, *Pavimentum*.

OEDANTIUM, urbs Illyriæ. *Stephan.*

OEDIMUS, ſinus maris Ægæi, circa Doridem, inter Gnydum & Lorymam, *Portdaregea*.

OEDIPODIA, fons Thebarum, in Bœotia, mirabilis. *Plut. in opuſcul.*

OEDIPUS, Laji Thebanorum Regis & Jocaſtæ filius [illegible] hoc eſt, *à tumore pedum*, ut *Euripidi* placet, Seneca Tragœdus, *in Oedipo*, *Actu* 4. *v.* 812.

> *Forata ferro geſſeras veſtigia*
> *Tumore nactus nomen, ac vitio pedum.*

Hunc pater, cùm ex Apollinis oraculo futurum intellexiſſet, ut à filio occideretur, paſtori necandum tradidit; qui miſericordiâ commotus, cùm invitus regiæ ſtirpi manus inferret, neque tamen regis imperium detrectare auderet, perforatis gladio plantis, viminéque trajectô, ex arbore ſuſpendit, futurum putans, ut ita inediâ moreretur. Cæterum, cùm Phorbas Polybi Corinthiorum vel Sicyoniorum regis paſtor, illàc iter faceret, auditô vagitu, eò accurrens, puerum ſervavit, reginæque, quæ liberis carebat, magni muneris locô obtulit, à quâ, veluti puer cœlitus miſſus, filii locô educatus eſt, & à pedibus ex vulnere tumentibus *Oedipus* appellatus. Grandior deinde natu factus, cùm ſe non Polybi filium audiſſet, patrem perquirere ſtatuit, & conſultô oraculô accepit, ſe in Phocide patrem inventurum. Quò cùm veniſſet, ortâ inter Phocenſes ſeditione, Lajum conantem reprimere tumultum incognitum interemit. Poſtremò, tanquam oraculô luſus, Thebas petens, in itinere in Sphingem incidit, quâ, problematibus ſolutis (unde Terentii illud, *in Andria Actu* 1. *ſc.* 2. *v.* 23. *Davus ſum non Oedipus*, cujus Plautus quoque meminit, *in Pœnulo Actu* 1. *ſc.* 3. *v.* 34.) cùm occidiſſet, Thebas intravit, & quoniam Polybi filius credebatur, Jocaſtam matrem inſciens uxorem duxit, & ex eâ 4. filios genuit. Poſtea verò, cùm ſe matrem ſibi conjugiô copulaſſe patremque occidiſſe cognoviſſet, dolore percitus, ſibi ipſi in pœnam oculos eruit, quem poſtea cæcum Antigona filia circumduxit, & ſe occidere volentem prohibuit. Alii dicunt, quòd rejectâ matre, Aſtymeduſam duxit uxorem, Athenas autem in voluntarium conceſſit exilium. Fabulam hujus habes apud Sophoclem, & Senecam *in Oedipo*, & Euripidem *in Phœniſſis*, Diodor. *l.* 1. Stat. *l.* 1. *Theb. Senec. Hygin. Apollodor* &c. Hinc *Oedipodioniæ*, Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 429.

> *Oedipodioniæ quid ſunt niſi nomina Thebæ?*

Nic. Lloydius. De excæcationis modò, Vide ſuprà. Diodor. verò Siculus judicare videtur, fabulam meram eſſe, & cæcitatem illâ circumſcribi concluſionem intra certam domum ejus, cùm cæcitatis nullam faciat mentionem *l.* 4. [illegible] Cùm autem filii adoleviſſent, *Oedipodem quidem ab illis conclum intus manere, pudoris ergò; ipſos autem ſuſceptò imperiô, alternis annis illud adminiſtrare conſtituiſſe.* Vide Barthium *Animadverſion. ad Stat.* paſſim, inprimis *Theb. l.* 11. *v.* 345.

OEDIPUS Ægyptiacus, in quatuor Tomos diviſus; quorum primus dicitur *Templum Iſiacum*, quô ad originis, progreſſus, durationis Ægyptiacæ Sapientiæ, ac Hieroglyphicæ inſtitutionis notitiam porta reſeratur. Secundi pars prior, dicitur *Gymnaſium Ægyptiacum*, quô veterum Hebræorum cæterorúmque Orientalium, recondita Sapientia, temporum injuriâ perdita, per contextum ſacrarum ſculpturarum demonſtrata inſtauratur: Pars poſterior, variarum artium veteribus Ægyptiis uſitatarum Claſſes continet, & ſunt Arithmetica, Geometria, Muſica, Aſtrologia, Mechanica, Alchimia, Magia, Theologia Ægyptiaca, una cum Hieroglyphicis exhibita. Tertius dicitur *Theatrum Hieroglyphicum*, & continet Obeliſcorum, cæterorumque Hieroglyphicorum, quæ tum Romæ, tum in Ægypto, ac celebrioribus Europæ Muſæis adhuc ſuperſunt, interpretationem. Quod opus, Auctore Athanaſiô Kircherô prodiit Romæ A. C. 1652. 1653. & 1654. *in fol.*

OELANDIA, Inſula Sueciæ, in mari Balthico Smalandiæ adjacens, è regione Calmariæ. Ibi oppid. præcipuum Borkholmia & Ottenbyn, in ôra Occidentali. Ad 20. milliar. extenditur, à Septentrione in Meridiem & à Smalandia ſeparatur, freto Calmariæ, *Calmar ſund.*

OELIDUS ſeu *Ulid* I. Calipha X. ſucceſſit Abdelmalekо, dives, ſubditis gratus, planè egregius; regnavit ann. 9. menſ. 8. quô tempore Saraceni Hiſpaniam tentârunt. Paul. Diaconus *l.* 6. *c.* 40. Obiit A. C. 715. ſucceſſore Solimannô.

OELIDUS II. Calipha XV. poſt Iſam, præfuit ann. 1. menſ. 3. extinctus A. C. 744. Eum excepit Jezid III. *Cedrenus.*

OELSA vel OLSNA, Germanis *Oels*, urbs Sileſiæ, cum titulo Ducatus, 2. leuc. Vratislavià in ortum diſtans, verſus Poloniam. Hanc olim Conradus, tunc Glogovienſis arctor, nepoti Henrico Duci Lignicio, quem [illegible] ſibi captivum adductum crudeliter excarnificavit, aliaque, quorum partem liberi ejus retinere poſſent, extorſit, circa A. C. 1250. Pater Henrici *Fidelis*, Avus ex hoc alterius Henrici atque Conradi, quorum ille lineam *Saganoglogoviam*, iſte *Olſnenſem* inchoavit: Conradus enim filius minor natu, *Olſnam*, Wolaviam ac Javetam, in diviſione paternæ hæreditatis, obtinuit, ſed cum à Poleſlao Lignicio bellô vexaretur, ac ditionibus exueretur, *Olſnam* quoque inter alia amiſit; mox à prodigo Principe pro pecunia mutuo data illam, pignoris locô, denuo nactus. Ejus filius ex Eliſabetha Vratiſlavienſi, Conradus II. *Olſnam* ſuam à prædonibus, qui ob ignaviam Wenceslai impunè graſſabantur, captam rurſus perdidit, obiitque A. C. 1395. relictis ex Berta, filia Bernardi Ducis Swidnicenſis, quatuor filiis, quibus omnibus *Conradi* nomen. E quibus ſecundus Steinaviam & Wolaviam tenuit, primus verò, dictus *Conradus* III. cognomine *Albus* vel *Senior*, quod prædonum partes ſequutus eſſet, ad ejurandum Principatum adactus, deceſſit Vratiſlaviæ A. C. 1451. Quò penitus Conradus IV. cognomine *Albus* [illegible] viduæ Georgii Regis Bohemiæ adverſus Matthiam Hungariæ Regem faviſſet, ſibi timens Principatum Saxonibus emendum obtulit A. C. 1475. Matthias verò ne Sileſia ad exteros perveniret, pretiô repræſentatô, ſubditos, relictâ ad dies vitæ Principi adminiſtratione, ſuſcepit. Qui tamen à Ducibus ejus poſtea expulſus, ultimò receptam à Rege Vladiſlao *Olſnam* rexit, ad A. C. 1492. quô morte ſuâ lineam clauſit, nullis ex Margareta filia Zemoviti Mazovii, liberis relictis. Eô defunctô Principatus ab Uladiſlao, permutationis pro Podiebradio jure, Henrico Duci Monſterbergenſi conceſſus & ab hujus atnepte, hôc ſeculô, Domui Wirtenbergicæ illatus eſt. Sylvius enim Nimrodus, ex filiis Johi Friderici, Appenagiatæ ſeu Julianæ ſeu Brentianæ lineæ conditoris, natus A. C. 1622. Eliſabethâ Mariâ Monſterbergenſi hærede ductâ, impetratâ Cæſareâ inveſtiturâ (quâ ipſa conjux ſimul inveſtita & beneficium ad ſecundum, ſi iniret, conjugium protenſum) in Ducatu *Oelſenſi* ſeu *Olſnenſi*, ſucceſſit, eumque ad mortem uſque, quâ raptus eſt A. C. 1664. tenuit. Pater Ferdinandi Caroli (qui natus A. C. 1650. obiit A. C. 1668.) Sylvii Friderici (nati 1651. & ab anno 1672. Eleonoræ Carolæ Georgii Ducis Montbelgardenſis filiæ agnatæ ſuæ, mariti) Chriſtiani Ulrici (nati 1652. mariti Annæ Eliſabethæ filiæ Chriſtiani Principis Anhaltini, è qua Chriſtianum Ulricum ac Leopoldum Victorem genuit) & Julii Sigiſmundi (nati 1653.) Henricus autem is, cui diximus à Rege *Olſnam* conceſſam, deceſſit A. C. 1498. relictô, ex Urſula Brandenburgica, Carolô I. Duce Monſterbergæ & *Oelſæ*, qui defunctus A. C. 1536. Annam Saganenſem in matrimonio habuit, ex eaque genuit Henricum II. Ducem Monſterbergæ & *Oelſæ*: quô, & Margarethâ Megapolitanâ, genitus Carolus II. obiit A. C. 1617, ac complures ex Eliſabethâ Magdalenâ Lignicia ſuſcepit utriuſque ſexûs liberos, è quibus Carolus Fridericus, natus A. C. 1593.) junxit ſibi Annam primò Sophiam Saxonicam, exin Sophiam Magdalenam Ligniciam, ultimuſque ex Podiebradiis maſculus, deceſſit A. C. 1647. ſolâ præfatâ Eliſabethâ Mariâ (quæ nata eſt 1625.) hærede relictâ. Vide Phil. Jac. Spenerum *Syllog. Geneal. Hiſtor. in Fam. Pinſlec.* & *Theatr. Nobilit. Europ. Part. II.* p. 17. 122. & 123. & infra in voce *Olſna*.

OEMPHYLE, mons Dyrrachio imminens. *Vibius Sequeſter.*

OENA, urbs Hetruriæ, in cujus medio altiſſimus fuit collis, ubi aqua in ſuprema parte, & ſylva: de quâ Ariſtotel. *in l. de admirand. auſcultat.* Incolæ *Oenatæ*, *Oene* verò oppid. erat Argiæ, de quâ Hecatæus *l.* 1. *hiſtor. Oenoe* urbs Orum.

OENA, fluv. Aſſyriæ, inter quem & Tigrim Adiabena, *Ammianus*.

OENÆUM, oppid. Aſiæ minoris circa Paphlagoniam. *Niceta* & *Glycas*.

OENANTHIA, oppid. Sarmatiæ Aſiaticæ in ora maris Euxini. *S. Sophia*, *Mercatori* & *Moletio*. Ætoliæ item urbs maritima, *Polybius*, Inter Acarnaniorum & Ætolorum fines.

De OENANTHINO Palliis, apud Lamprid. *in Heliogabalo*, *c.* 22. *Fertur in Euripo vino pleno navales Circenſes exhibuiſſe, pallia de* Oenanthino *fudiſſe & elephantorum quatuor quadrigas in Vaticano agitaſſe* &c. pallia ſunt unguentô *œnanthinô* perfuſa. Luxuriæ enim Proceres olim, cum è balneis exirent, œnanthinô ſeſe perfundere ſolebant, ſed & veſtes ſuas eô perfundebant & menſas tergebant, & domum etiam totam conſpergebant. Paulus Ægineta *l.* 7. [illegible] Et forſitan *Pallia* *d. l.* accipienda veſtes, quibus homines è balneo exeuntes ſe involvebant, ad ſudorem eluendum vel ſiccandum, uti colligere eſt ex Galeno [illegible] Cùm itaque luxuriantium hominum mos eſſet, œnanthino è balneis perfundi, Heliogabalus poſt balneum *pallio œnanthino fuſo* involvebatur. Alias & [illegible] apud Veteres in uſu fuiſſe notum & [illegible] Sed ex [illegible] plurimum ſtrationes thalamorum & [illegible] veſtium, fieri conſueverunt, teſte

Paulo Æginetâ &c. Meliùs autem *Oenanthinum* dici vult Salmaſ. ex veterib. libris. *Oenanthen* quoque ipſum hoc unguentum vocavit Hieronym. *adv. Jovinian. l. 2. Odoris autem ſuavitas & diverſa thymiamata, amomum & cyphi & oenanthe & muſcus & peregrinus muris pellicula.* Unde diminutivum eſt οἰνάνθιον & οἰνανθάριον. Alias *Oenanthe* vitis labruſca uva Plinio, *l. 12. c. 28.* quam inter herbas coronarias duobus in locis refert, ex *Theophraſto & Dioſcoride.* Vide Salmaſ. *Not. ad Lamprid. loc. cit.* & *ad Solin. paſſim, inprimis p.* 180. 325. & 1063.

OENARIA, urbs Toſcorum. Vide *Oena.*

OENE, Argiæ urbs, in Peloponneſo *Steph.*

OENEIS, Græcè Οἰνηΐς, una ex XII. veter. Athenienſium tribubus, ab *Oeneo* heroe indigena nomen nacta, memoratur Pauſaniæ *in Atticis*, ubi quintô eam locô recenſet. In marmore XIII. Tribuum nuper Athenis in Angliam tranſlato à Georg. Wheleto nobili Anglo, octavum locum occupat, uti videre eſt apud Jac. Sponium *Itinerar. Part.* 3. Demos ad hanc tribum pertinentes, vide ſupra ubi de Athenienſium *Demarchis.* In marmore modò dicto, ſaltem memorantur, Ἀχαρνεῖς & Φυλάσιοι, è quibus Φυλάσιοι ad Ægeidem tribum refert *Stephanus.* Ita autem de hac tribu marmor:

ΟΙΝΕΙΔΟΣ
ΧΑΡΙΤΩΝ ΦΙΛΗΤΟΥ ΑΧΑΡ
ΓΑΡΓΗΤΤΙΟΣ ΦΙΛΗΤΟΥ ΑΧΑΡ
ΔΙΑ. ΦΙΛΩΝΙΔΗΣ ΑΧΑΡ
ΣΤΡΑΤΩΝ ΟΡΘΑΓΟΡΟΥ ΦΙΛΑ
ΑΘΗΝΑΙΟΣ ΦΙΛΟΣΤΡΑΤ ΑΧΑΡ.

Ubi ΑΧΑΡ eſt Ἀχαρνεύς, & ΦΙΛΑ. Φυλάσιος, Sponius ubi ſuprà p. 61.

OENEUS, Calydoniæ Rex, fil. Parthaonis, qui ex Althæa, Theſtii filiâ, Meleagrum, Tydeum, & Dejaniram genuit, Herculis poſtea uxorem. Hic, cùm Dianam in ſacrificiis ſuis per contemptum præteriiſſet, Dea,

——— *Oenei ulterem ſpreta per agros*
Miſit aprum, ———

Ut loquitur Ovid. *Met. l. 8. v.* 281. qui regionem univerſam latiſſimè vaſtavit, donec Meleager, collectô juventutis flore, eum interfecit. Poſt obitum filii Tydei, ab Agrii filiis ſpoliatus eſt regnô, ſed à nepote Diomede, extinctô Agriô reſtitutus, Schol. in Ariſtoph. *Acharn.* Hinc *Oenides*, & *Oenejus.*

OENEUS, ſeu OENUS, fluv. Liburniæ parvus, in mare Adriaticum labens, *Ptolem. Tarſia, Nigro* & *Meletio.* Nunc *Fiume di Cannero.* Oritur ex montibus *della Vena*, in Carniola; dein Croatiam ab Iſtria ſeparans, in ſinum Carnarium ſe exonerat, juxta Viropolim. *Baudrandus.*

OENIADÆ, urbs Acarnaniæ juxta Acheloum. Regio *Oenias* dicitur. Altera Theſſaliæ, apud Oetam mont. *Steph.*

OENIANDUS, Epiſcopus liberè corripuit Anaſtaſium Imperator. arreptâ ejus veſte, dicens, *Hæc te veſtis, ô Imperator, in cœlum non ſequetur.* Zonaras in *Anaſtaſ.*

OENIOCHI, Vide *Heniochi.*

OENIPONS, ſeu ÆNIPONS, Comitatûs Tirolenſis metropolis, vulgò *Inſpruk*, ſedes principum, ubi Camera & Parlamentum regionum Auſtriacarum. *Baudrando* urbs eſt ad Oenum ſatis culta, cum arce ſplendida, olim Principis ſedes, nunc Imperatori ſubeſt, 20. milliar. German. à Salisburga, 18. à Tridento. Ad radices Alpium Tridentinarum. *Veldidena*, antiquitus quibuſdam. Hic Carolus Quintus à Mauritio Saxone, ob ſocerum Philippum Haſſum, præter fas detentum, bellô petitus, in fœdam ac miſerabilem fugam conjectus, impedimentis exutus & ad pacem Proteſtantibus dandam, adactus eſt, A. C. 1552. Thuan. *l.* 4. & 7. Alter *Oenipons* eſt *Oetingen*, *Simlero*; ſed ille *Æni* legit. *Sanſoni* & *Cluvi.* eſt vicus *Alten Hohenaw*, in Bavaria ſuperiore vix 1. leuc. à Waſſerburgo, 5. ſuprà Oetingam, 6. à Monachio in Ortum. Hinc nomen lineæ *Oenipontanæ* ſeu Tirolenſi, quam orſus Ferdinandus Archidux, fil. ſecundò genitus Ferdinandi I. Imperatoris cùm pater ei Eliſabetham Anglicam deſtinâſſet, de Maria etiam Scotica Guiſii laborarent; ipſe Philippinam Welſeriam, patriciam Auguſtanam, ſibi junxit, pater ex ea Caroli Marchionis Burgoviæ & Andreæ Cardinal. in quibus linea extincta, A. C. 1618. Eandem iterum incepit Leopoldus (fil. poſterior Caroli Archiducis Styriæ ſeu Græcienſis lineæ conditoris) qui Argentinenſis primò & Paſſavienſis Epiſcopus; dein ejeratô A. C. 1626. Eccleſiaſticô ſtatu, Claudiam Mediceam uxorem duxit, defunctus A. C. 1632. His geniti, Clara Iſabella Caroli Ducis Mantuæ uxor, Maria Leopoldina, Ferdinandus Carolus & Sigiſmundus Franciſcus. Quorum ille pater Claudiæ Felicitatis, in thalamum Leopoldi Imperatoris accitæ, iſte Mariæ Hedvigis Auguſtæ Palatinæ ſponſus fuit: uterque ſine prole maſcula defunctus eſt, A. C. 1662. & 1665. hærede ditionum agnatô Imperatore relictô. Phil. Jac. Spenerus *Sylloge Genealogico-Hiſtor. in Familia Auſtriaca.* Vide quoque infrà *Tirolis.*

OENISTERIA, Athenienſium ſacra, quæ peragebantur ab ephebis pubeſcentibus, antequam lanuginem, comamque tonderent; Herculi verò uni certam menſuram offerebant. Horum meminit *Heſychius*, & *Jul. Pollux.*

OENO, una fuit ex filiabus Anii & Dorippes, quibus id impertiverat Dionyſius, ut, quicquid attigiſſent, in triticum ſtatim, aut vinum, aut oleum verteretur. Unde dictæ *Oenotropæ*, quaſi in novas formas omnia vertentes, Cæl. Rhodig. *l. 7. c.* 15. Vide *Anius.*

OENOANDA, urbs Cabaliæ, in Lycia, *Stephan.* ad radices Tauri, 70. mill. paſſ. à Myra in Boream, uti 15. à Balbura, 30. à Bubone in Ortum, paulo ampliùs à Cibyra.

OENOCHALICORUM, oppid. circa Perſidem videtur, apud Procopium, *l. 2. Perſicorum.*

OENOCHEMA, mons in finibus Africæ.

OENOCHENUS, fluvius Theſſaliæ. Herodot. *l.* 7.

OENOE, quæ & *Ephyra*, teſte *Strab.* oppid. Elidis in Peloponneſo ad Selleentem fluv. Eſt & oppid. Icariæ inſulæ, *Steph. ex.* Item aliud Atticæ: *Thucyd.* Apud torrentem, qui pluviis intumeſcens, magnâ vi aquarum campos ita vaſtat ſubitis, ut terræmotibus agricolationem omnem perdat. Unde *Oenoe Charadrum* Proverb. in eos, qui ſibi malum creant, in confinio Bœotiæ, inter Thebas ad Boream & Athenas ad meridiem ferè medium. Nunc ferè in ruinis. It. Bœotiæ *Ptol. Oenoa* adhuc vulgò dictum. Eſt & *Oenoe Ptol.* oppid. Laconicæ inter Brulam & Geronam, vulgò *Cidariſo.*

OENOEUS, fluv. Ætoliæ, contra Echinadas. Fortè idem cum Eveno.

OENOMAUS, Martis fil. Elidis & Piſæ Rex, Hippodamiæ pater, qui, cum ex oraculo ſe à genero interfectum iri didiciſſet, & filia tamen à multis procis ob formæ præſtantiam ambiretur, curule certamen procis propoſuit, eâ lege, ut filia victori in matrimonium cederet, victus mortem ſubiret. (Inde *Piſæque tua legem*, dixit *Nemeſianus.*) Tredecim igitur victis & occiſis, Pelops, Tantali fil. amore puellæ captus, Myrtilum aurigam pretiô corrupit, ut axes infirmos & fragiles currui ſubjungeret. Quô factô Oenomaus unà cum curru corruit, membrique omnibus è ruinâ colliſis, jamque morti vicinus, Pelopem precatus eſt, ut vicem ſuam ulciſceretur. Quare, cùm Myrtilus pactum ſibi perfidiæ præmium à Pelope contumeliosiùs exigeret, ab eo in mare præcipitatus eſt, eôque modô & puellâ & regnô potitus Pelops, totam Cherſoneſum de ſuo nomine Peloponneſum appellavit. Vide Hyginum, *Fab.* 84. 159. 250. *Strab.* &c.

OENOMAUS, Cynicus Gadarenſis, Porphyriô paulò ſuperior. Scripſit περὶ τῆς καθ᾽ Ὅμηρον φιλοσοφίας, teſte Suida, in Οἰνόμαος. Item περὶ Κυνισμοῦ, εἰς Χρήσεις, καὶ Διογένους, καὶ τῶν λοιπῶν, teſte eôdem Suidâ, ubi ſuprà. Meminit ejus Theodoretus *Therapeut. Serm.* 6. & 10. ubi ipſe & Diogenianus de oraculorum mendaciis ſcripſiſſe dicuntur, ſeculô 2. A. C. 115. Euſeb. *in Chron.* *Nic. Lloydius.*

OENON, portus Locridis, ad ſinum Corinthiacum, Thucyd. *l.* 3.

OENONA, appellata eſt priùs *Ægina* inſula, inquit *Strabo*, & *Stephanus*, & Plin. *l. 4. c.* 12. quod etiam Pindarus pluribus locis confirmat in *Nemeis* & *Iſthmiis*, aliiſque plurimis. Fuit autem inſula ſic forſan dicta, ab *Oenone* nymphâ, quæ, ut teſtatur Pythænetus primo τῶν Αἰγινητικῶν libro, filia fuit *Baudronis*, de cujus nomine gentem fuiſſe in eâdem inſulâ, ſcribit *Didymus.* *Nic. Lloydius.*

OENONÆ, duo Atticæ pagi, Strabo *l.* 8. Hic Eleutheris; ille Marathoni vicinus.

OENONE, nympha Idæa, mutuô amore Paridis capta, cùm ille adhuc incognitus circa Idam Phrygiæ pecus ſervaret. Hæc fatidica fuiſſe fertur, Paridique in Græciam naviganti prædixiſſe futurum, ut inde patriæ incendium ſecum referret. Extat epiſtola ejus ad Paridem, inter Ovidianas, quâ illum ad ſui amorem revocare conatur. Author eſt *Dictys Cretenſis* [illegible], Paridis interempti cadaver ad Oenonem fuiſſe relatum, ut ab illa ſepulturæ mandaretur: illam verò priſtini amoris recordatione ad primum ſtatim cadaveris conſpectum mortuam concidiſſe, eôdemque cum illo funere ſepultam fuiſſe. Ovid. *de Rem. Am.* *v.* 457.

Et Paris Oenonem ſummos tenuiſſet in annos,
Si non Oebaliâ pellice læſa foret.

Vide Parthenium, *Eroticôn c.* 4.

OENONE, inſula una Æacidarum. *Stephan.*

OENOPARAS, agri Antiochiæ Syriacæ fluv. *Strabo.*

OENOPHORUM, vas vinarium amplum. Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 426.

——— ——— *tandem illa venit rubicundula, totum*
Oenophorum *ſitiens, plenâ quod tenditur urnâ.*
Admotum pedibus, de quo ſextarius alter
Ducitur ante cibum. ———

Vide quoque Appulejum *Metam. l.* 2. & 8. Martialem item *l. 6. Epigr.* 89. Ex Græco οἰνοφόρον, i. e. *viniferum.* At *Oenophorus*, apud Plin. *l. 34. c.* 8. ubi de operibus ex ære Praxitelis, *Fecit* ——— *Stephanuſam, Spilumenum, Oenophorum*: puerum ſcilicet vinum ferens, quem à cyathis Horat. vocat. Turnebus tamen conjunctum hîc legit *Spilumenon oporam*, i. e. ſordidum autumnum, Ovid. *l. 2. Met. v.* 29.

Stabat & autumnus calcatis ſordidus uvis &c.

Vide Dalechampium *Not. ad Plinium* & de miniſtris hujuſmodi Veterum, ſuprà paſſim, inprimis voce *Pincerna.*

OENOPHYTA, Bœotiæ urbs, *Thucyd.* Myronidem Bœotos hîc ſuperaſſe ſcribit *Plut.*

OENOPIA, inſula, quæ & Ægina, Ovid. *Met. l. 7. v.* 473.

Oenopiam veteres appellavêre: ſed ipſe
Æacus Æginam genetricis nomine dixit.

OENOPIDES, vir Mathematicus ex Chio inſula, Anaxagorâ aliquanto minor. Diodor. Sic. *l.* 1. Cum dedicaret in Olympiis tabulam, inſcripſit in ea Aſtrologiam 59. ann. affirmans, hunc magnum eſſe annum, Ælian. *Hiſtor. var. l. 10. c.* 7. Fuit autem tabula hæc ænea, unde auctor, τὸ χαλκοῦν γραμματεῖον ἐγγράψας ἐν αὐτῷ τὴν Ἀστρολογίαν τῶν ἑνὸς δέοντων ἑξήκοντα ἐτῶν, φήσας τὸν μέγαν ἐνιαυτὸν τοῦτον, *Inſcribens aneâ tabula Aſtrologiam noven & quinquaginta annorum, quem magnum annum appellabant.* Ubi *Aſtrologiam* 59. annorum vocat ſtellarum ortus & occaſus cum tempeſtatum ſignificationibus per totum illius periodi ambitum deſcriptos atque notatos. Quemadmodum in Metonis Heliotropico anathemate Aſtrologia 19. annorum inſcripta eſt &c. Cujuſmo-

jusmodi anathemata [illegible] h. e. *tabulas adſixas* vocabant, quod [illegible] allegerunt, de qua voce vide [illegible].

OENOPTÆ, Græcis [illegible], i. e. *Vini inſpectores* dicebantur olim Athenis, qui in conviviis modum imponebant, nequis aut plus satis, aut parum ab aliis, adeoque eum quam [illegible] quisque biberet. Quòd si itaque aliquem intemperantius potantem deprehendissent, ad Areopagitas illum deferebant. Præterea & alia, quæ in conviviis fieri solent, observabant. Hinc [illegible] quoque h. e. *oculi* appellati, quòd non raro, quos oculos mentis quasi vini vitio perderent, hi restituerent monitionibus suis. Meminit etiam Plato *de Rep.* quod *legis admonitio* est. Cæterum [illegible] vulgarem ac tenuem fuisse, & etiam victorem nemorum, ait Photius Rhetor: quos quod [illegible] Symposiarchi nomine tantum fuisse diversos, contendit Possinus *de Magistrat. Athenien. c. 28.* silentium non [illegible]. Vide Cælium *Lect. Antiq.*, Franc. Rosinum *Antiquit. Attica l. 6. c. 1.* & hic passim, [illegible] *de Conviviis Veter.* *de Magistris Conviviorum* [illegible] voce *Symposiarcha.*

OENOSTADIUM, urbs Germaniæ seu potiùs pars urbis Passavii, juxta & intra confluentes Oeni fluv. in Danubium, ex adverso Patavii: *Inſtat.*

OENOTRI, populi Italiæ, tractum illum inter Pæstum ac Tarentum incolentes, quorum regio *Oenotria*, partem Lucaniæ, Bruttiorum, & Magnæ Græciæ comprehendens. Virg. *Æn. l. 1. v. 531.*

> *Eſt locus, Heſperiam Graii cognomine dicunt;*
> *Terra antiqua, potens armis, atque ubere glebæ.*
> *Oenotri coluêre viri; nunc fama minores*
> *Italiam dixiſſe, ducis de nomine gentem.*

Ubi [illegible] *Oenotrii*, Græci enim [illegible] vocant. Hinc dicta Italia *Oenotria*, sed disputatur interim, quare sic dicta. Aliqui dicunt ab *Oenotro* Arcade, Lycaonis filio, qui Italiam incoluit: ita hic Myrsilus Lesbius, Pausan. *in Arcadicis*, Antiochus Syracusanus, & Halicarn. Dionysius, cujus hæc sunt verba, *l. 1. ubi de Arcadibus* [illegible], i. e. annis 459. Statem quippe ipse Dionysius [illegible] annotem [illegible]. Rete [illegible] hoc Cato *in Originibus*, & nomen hoc ducit ab *Oenotro*, [illegible] & Hetruscorum. *Varro* autem, [illegible] refert ad *Oenotrum*, Regem Latinorum. *Servius* tamen à *Vino* hoc nomen deducit, quod optimum in Italia nasci Græci [illegible] vocant. Consentit hæc opinio cum Virgilio ubi [illegible], cum Aristot. *l. 7. Polit.* cum Strabone *l. 6.* [illegible] Oenotrii [illegible], quæ primò dicta est Oenotria, vocitam deinde Italiam. Sed [illegible] sententiam illam Goropius tuetur *l. 4.* contra Dionysium, & Græcos [illegible], quos levitatis, [illegible], & sacrilegii arguit. Nam revera à vino dicta *Oenotria*, non à Rege aliquo Græcorum. Græci enim, ambitione quadam, multorum Latinorum voces ad Reges suos transtulerunt, multasque terras orbis [illegible] esse colonias volunt. Inclinant autem multi in Janum Italiæ regem, qui *a* [illegible] *Oenotr.* dici videtur, ut ab Ebræo [illegible]. *Nic. Lloydius.*

OENOTRIDES, quæ & *Oenotria* Plinio. *l. 3. c. 7.* insulæ maris Tyrrheni ante Veliam urbem Lucaniæ in ora exadversum, quarum una Pontia, *Ponza*, altera Ischia, & Isca, *Iſchia* vulgo. [illegible] *Lex.* [illegible].

OENOTROPÆ, [illegible] filiæ, [illegible]

> ——— [illegible] *columbas*

quid Sacerdos et [illegible] in Græci [illegible] *Columbas* nuncupari, diximus supra, voce *Promenea*. Inde apud Homerum, *Od. μ.* Columbæ

> [illegible]

OENOTRUS, Rex Sabinorum, *Varroni*, vel Arcadum, Pausaniæ, *l. 8.* omnis Tarentini sinus incolis replevit, unde Oenotriæ nomen, quæ postea coloniis Græcorum aucta, magna Græcia dicta est. Virg. *Æn. l. 7. v. 85.*

> *Hunc Itala gentes, omniſque Oenotria tellus.*

OENUS, oppidulum Laconiæ, *Stephan.*

OENUS, fluv. Laconiæ juxta Spartam urbem fluens, *Polyb.*

OENUS, fluv. *Ænus Ptol. Inn*, ortus ex monte *Bernina*, uno ex Alpibus, ex duplici fonte, in Rhætia propria & in confinio vallis Telinæ: dein in Septentrionem tendens, per Comitatum Tirolensem labitur ad Oenipontem, Hallam, & oppid. *Schwatz* & *Kuffſtain*: hinc per Bavariam fluens, Rosenhæmum, Hagam & Braunam rigat, tandemque auctus Achsa, Salizâ & Rotâ, aliisque fluviis minorib. Danubio miscetur.

OENUSSA, olim vocabatur Carthago, *Steph.* Item insula duplex maris Ægæi, una inter Tenedum & Samum; alia minor apud Chium, *Oenuſa Stephano.*

OENUSSÆ, seu OENUSÆ, Pausaniæ insulæ parvæ tres Peloponnesi, ante Acritam promontor. teste Pausaniâ *l. 4.* Plinio *l. 4. c. 12.* vero ante Messenen. *Oenuſa* Melæ, *l. 2. c. 7.* & *Theagnuſa, Sapienza, Sapientia.* Sed hæc *Stragus* aliis dicitur.

OEOLYCUS, quasi *Ovilupus*, dictus est fil. Theræ, quòd, in Callisten insulam hic navigaturus, dixerat, se Spartæ filium [illegible], *relinquere ut ovem inter lupos*, apud Herodot. *l. 4.* Cui non dissimile illud Christi, Matthæi *c. 10. v. 16.* *Ecce ego mitto vos, ut oves in medio luporum.* Sed & alii quam plures à pecore omnigeno nomen traxerunt. Varro *de Re Ruſt.* *l. 2. c. 1.* *Multa nomina habemus ab utroque pecore ---- a minore, Porcius, Ovinius, Caprilinus: ſic à majore Equitius, Taurus, cognomina adſignificari: quod dicuntur, ut Annii Capræ, Statilii Tauri, Pomponii Vituli* &c. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l. 3. c. 43.*

OEON, vicus in Leontide tribu, *Stephan.*

OEONICHUS, infamis ob nudis libidinibus, Scholiast. *in Ariſtophan. Equit.*

OEOS, oppid. Tegeæ, *Stephan.*

OERYA, mons Bœotiæ in agro Platæensi, quam Asopus fluv. efficit [illegible] Gargaphia fonte, Pausan. *l. 9.*

OES, Græcis [illegible], inter Nereum [illegible], hominis [illegible] tam habens, ut, quæ [illegible], rerum [illegible] terret, memoratur Helladio [illegible] *Bibl. cod. 279.* Forte contractum ex [illegible]. Voss. *de Idol. l. 2. c. 76.* Vide quoque Seldenum *de Diis Syris* [illegible].

OESCUS, oppid. Mysiæ inferioris in Triballis, cum fluv. cognomine e Rhodope monte, seu [illegible] qui [illegible] videtur *Heredita*, *Rudini*, seu *Bidini Lazii.* Sed Nigro est *Iſcha*, oppid. [illegible] Rhamnum [illegible] mill. pass.

OESIA, fluv. Galliæ, *l'Oise.* Oritur in Picardia, in ipso confinio Hannoniæ & Campaniæ, dein Guisiam, [illegible] & [illegible] cum [illegible], hinc prope Noviodunum fluens, Axonam [illegible] supra Compendium, urbem Insulæ Franciæ. Tandemque [illegible] Ponte S. Maxentii, Bellomonte & Ponte ad Oesiam, [illegible] in Sequanam se exonerat, 6. leuc. inf. Lutetiam, Rothomagum versus. Vide Papyr. Masson *de fl. Gall. ſluv.*

OESPORIS, oppid. Africæ mediterraneum, *Ptol.* *Sitara* hodie, teste *Marmolio.*

OESTROS, Pamphyliæ fluv. Melæ *l. 1. c. 14.* *Ceſtrus* dicitur *Ptol.*

OESTRYMNIS, promontor. *Oeſtrymnum* Sicus, & in eo *Oeſtrymnides* insulæ, circa Hispaniam in mari Atlantico forsan nunc Artabrum promont. Gallæciæ. *Ortel.*

OESYMA, vel OESYME, urbs Macedoniæ, inter Arethusam ad Occidentem, & Neapolim ad Ortum proximas urbes, non longè ab ostio Strymonis fluv. *Cellar. ex tabul. et cit.*

OETA, mons in finibus Thessaliæ, Doridi tergo incumbens, optimi helleboriferax. Plin. *l. 4. c. 7.* Pausan. *l. 10.* Ovid. *Metam, l. 9. v. 165.*

> *Inſtruitque ſuis nemoroſam vocibus Oetam.*

Morte & sepulchro Herculis nobilitatus. Plin. *loc. cit.* Sil. Italicus *l. 3. v. 43.*

> *Inter quæ fulget ſacratis ignibus Oete,*
> *Ingentemque animam rapiunt ad ſidera flammæ.*

Quod Virg. dixit *Ecl. 8.* [illegible].

> ——— *Tibi deſerit Heſperus Oetam.*

Ita accipiendum, quòd in eo monte Stella [illegible] occidere, sicut in Ida nasci. Hæc Servius. [illegible] Virg. [illegible] ab Oeta oriantur. Vide Turneb. *Adverſ. l. 23. c. 4.* & Gevart. *ad Statium l. 5. c. 8.* Verba Livii *l. 36. c. 16.* pro ratione [illegible]: *Extremos ad ortum montes Oetam vocant.* Hinc [illegible], ut dies, nox, Sol, sidera dicuntur oriri ab Oetâ. De ortu diei Seneca, *in Hercule Oetæo Act. 2. v. 861.*

> *Hæc, hæc renatum prima quæ videt diem*
> *Oeta eligatur.* ———

Idem in *Hercule Furente, Act. 1. v. 132.* describens diei ortum:

> *Jam cæruleis evectus equis*
> *Titan ſummum proſpicit Oetam.*

Papinius *l. 5. Sylv. 4. v. 7.*

> *Septima jam rediens Phœbe mihi reſpicit ægras*
> *Stare genas, totidem Oetææ, Paphiæque reviſunt*
> *Lampades.* ———

Sillus *l. 6. v. 252.*

> *Vix dum clara dies ſummâ luſtrabat in Oetâ*
> *Herculei monumenta rogi.* ———

De ortu noctis infinita sunt testimonia; duo tantùm adducam; Catull. *Carm. 62. v. 7.*

> *Jamdudum Oetæos oſtendit Noctifer ignes.*

De cujus versus lectione adi *Achillem Stat.* Virg. *in Culice:*

> *Et piger aurato procedit veſper ab Oetâ.*

Et hæc altitudinem montis hujus indicant. Longitudine autem maximè patet; incipit enim à Leucade in Epiro, & desinit in sinum Maliacum ad Thermopylas, inter Parnassum & Pindum extensus. Hic oppid. *Oetæa*, teste *Stephano*, *Oeta* vet. *Diodoro*, *Trachis Straboni.* Populi *Oetæi*, *Thucydidi* vocantur. Mons hodie *Banina*, *Sifbiano*, *Baudrando Bapina*, mons Thessaliæ asperrimus, in limite Phocidis, cujus extrema ad Ortum *Thermopylæ.* Ibi locus *Pyra*, ubi se Hercules combussit. Ei connectuntur ab auctoribus Corax, Othris & Callidromus. Inter Pindum ad Boream & Parnassum ad Meridiem. Sed longè incipit à Leucade in Ortum. Nomen quoque Sinus maris, *Ptol. Nic. Lloydius.*

OETENSII, Mysiæ inferioris populi *Ptolem.*

OETHÆ, Mesieatium urbs, *Diodor.* Vide *Oeta.*

OETEUS, sinus parvus Thessaliæ, *Ptol.* ab Oeta monte, qui in eum procurrit. Vide *Maliacus.*

OETHYNI, populi juxta Pontum, *Perottus.*

OETINGA, Germanicè *Oetingen*, nomen Comitatus sub proprio Comite, (cui Principale axioma [illegible] tempus aliquod ab Imperatore collatum) in Sueviæ parte Rhetia. A Gedeone Romano, cui anno ante Christum natum 48. Julius Cæsar certa insignia dedit, familiæ originem arcessunt, qui traditionibus fabulosis delectantur. Sed commentitiis non eget familia, veri decoribus illustrissima. Memoria ejus & series ad Ottonis usque Magni tempora commode deduci potest, sub quo vixit Brajo (ex Guelfico, an alio sanguine, liceat ignorare) seu Grajus, cui uxor obtigit Helwigis Augusti soror, vel, secundum alios, Sueviæ Ducis, cui affinitati [illegible], sive [illegible] tempore [illegible]. Inprimis autem Landgraviatus Alsatiæ [illegible] pe herens, eam insigniter exornavit. Divisa est [illegible] in diversos ramos, è quibus, qui nunc superant, auctorem agnoscunt Ludovicum, mortuum A. C. 1557. Hujus minor fil. Fridericus

denique *[illegible]* (ad quem *[illegible]* & *[illegible]* ſuccedi [illegible]), [illegible] Johann. [illegible], [illegible] Ludovicus [illegible] A. C. [illegible]. Pater ex [illegible] Comit. [illegible] Comit. [illegible] A. C. [illegible] Johann. [illegible] Ludovicum [illegible] [illegible] Ludovicus [illegible] Joachimo Ernesto, qui obiit A. C. [illegible]. Pater ex priori conjuge, [illegible] Henrici Wilhelmi Comit. [illegible] Alberto [illegible] [illegible], [illegible] ex ſecunda, Anna [illegible] filia, Comit. de *Holach*, in [illegible] Doroth. Sophiæ [illegible] uxoris Eberhardi [illegible] Ludovic. [illegible] 1641. denati 1661.) Albertus [illegible] A. C. 1641. uxorem duxit Chriſtinam [illegible] Johannæ (natæ 1645.) [illegible] Anna Sophia [illegible] Augusti Comit. [illegible] (natæ 1648.) Mariæ Eleonoræ (natæ [illegible] Comit. *de Windiſgratz*) Chriſtiani Auguſti (nati 1650.) Hedwigæ Sophiæ (natæ & denatæ 1651.) Hedwigæ Auguſtæ (natæ 1652.) Magdalenæ Sophiæ (natæ 165[illegible].) Philippi Guſtavi (nati 1655. den. [illegible]) & Eberhardinæ Sophiæ Julianæ (natæ 1656.) qui omnes *Comites Oetinga* &c. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Theatr. Nobil. Europ. Part. I. p.* 18. & 165. De *[illegible]* vero ramo, *[illegible]*.

OETOSCYTOS, [illegible] Scythicâ Apollo dicebatur.

OEUS, [illegible] Ephialt. [illegible], Virg. *Æn. l.* 6. Lege *Otus*. [illegible] *Homero*. Vide *Aloeus*.

OETYLUS, vel OETYLUM, urbs fuit Laconiæ, ab *Oetylo*, *Homer*. *Steph.* in ora [illegible] ad [illegible] [illegible] Coronæ in Ortum, paulo minus à Tænario promontor. in Occaſum.

OEZENIS, urbs Ponti, quæ deinde *Trapezus* dicta eſt, *Steph.*

OFELLA Lucretius, vide *Lucretius*.

OFFA, Rex Merciorum, [illegible] Bernulfo. Foſſam ingentem ad regni ſui [illegible] defendendum duci curavit. [illegible] Reginæ: Cantii, Saxoniæ Occident. &c. Ethelbertum Anglorum Orient. Regem, ſub prætextu filiam ſuam ei deſpondendi, [illegible] medio ſuſtulit. Poſt [illegible] [illegible] quæſivit, & ſcelerum pœnitentiam [illegible] Romam iter fecit, parte [illegible] [illegible] Eccleſiæ, & pauperibus diſtributâ, regnóque Egforto filio commiſſo, ſub finem ſeculi 8. Polydor. Virgil. *Hiſt. l.* 4. Duchesn. *[illegible]*. Cæterùm, Foſſam hanc & vallum, [illegible] antiquo Regnô Cambriæ, inter Sabrinam & Deam flumina, ſtruxit, ſicque Cambriam à reliqua Britannia ſeparavit, lege latâ, quâ capitale erat, ſi quis Cambrorum [illegible] foſſam cum telo comprehenderetur. Georg. Hornius *Orb. Imp.* p. 208.

OFFA, ex Ὀψον, Æolic. ὄππα, propriè genus panificii, globus farinæ conſperſæ: Inde ad alia tranſlata vox. *Plinius* τὰς παλάθας ſic reddit, ficuum globos ſeu maſſas. In cujuſmodi maſſam ſimiliter condiræ [illegible] caryotæ. *Heſychius*, παλάθα, [illegible] [illegible]. Παλάθαι σύκων μᾶζαι. [illegible] & pruna in maſſas [illegible] componebantur, Martial. *l.* 13. *Epigr.* 28.

Hæc tibi quæ torta venerunt [illegible],
Si majora forent cottana, ficus erant.

Statius, *l.* 4. *Sylv.* 9. *v.* [illegible].

Nuſquam turbine conditus ruenti
Prunorum globus atque cottanorum.

Ubi *globus prunorum* παλάθα eſt. Plin. aliquando *maſſas* reddit: ut *l.* 15. *c.* 17. *Reliquaſque in maſſas condunt*. Aliquando *offas*, ut ibidem; *Purgatum enim tradunt ſervantque ejus offas*. Nempe μάζα, propriè φύραμα, *offa*, farinæ conſperſæ globus: Inde, quidquid in unum globum aut acervum coactum eſſet, μάζας dixere Græci recentiores. Etiam de hominum multitudine, uſurpat Leo. [illegible], quod de hominum conferta multitudine & globo dictum. [illegible] hominum globi &c. Vide Salmaſ. *ad Solinum paſſim*, *inprimis p.* 704. & ſuprà voce *Maſſa*. De *offa* vero, [illegible] Plinius ad [illegible] [illegible] ubi *de murrino Vino*.

OFFA Cerberi, apud Veteres dicta eſt, quam præter naulum Charontis, nummum videl. qui δανάκη dicebatur Græcis, defunctorum ori imponebant: ad Cerberi in prædam hiantis rictum obturandum. Erat id fruſtum farti ſeu [illegible], ſeu caſei nonnunquam: communiter fiebat ex farina [illegible] melle, hincque μελιτοῦτα dicebatur, teſte *Suidâ*, [illegible] Κέρβερον. Unde *Heſychius*, [illegible] [illegible]. Ex qua voce [illegible] Æolic. ὄππα, Latin. *offa*, ortum. Cujuſmodi

Melle ſoporatam & medicatis frugibus offam
Objicit ———

eidem Cerbero Æneas (Inferos aditurus) *Æn. l.* 6. *v.* 420. Indigitatque [illegible], [illegible] in *Plut.*

[illegible]

Et quidem [illegible] ſolum mentionem facit in *Lyſiſtrata* idem,

——— [illegible]

[illegible]

Appulejus in plurativo numero [illegible], *Metam. l.* 6. *offas polentæ* [illegible] memorat, [illegible] defunctorum [illegible], &c. Vide Franc. Roſſæum *Arch. Attic. l.* [illegible].

OFFA Pentis, in ſacris Veter. memoratur Arnobio *adv. Gent. l. ult.* [illegible] *ſingulare Diis* [illegible] — *Quid ſi* [illegible], *Quæ* [illegible], *quid* [illegible], *quid offa* [illegible] *vulgo, ſed* [illegible] *eſt nomen appellatioque penita?* Quid autem his nomine intelligatur, explicat idem paulo poſt. *Offa penita*, inquit, [illegible] *compoſitum*. [illegible] *ut ſentit* [illegible] [illegible] [illegible]. Sed, ut [illegible], [illegible] Nigro [illegible] *Acceptu* [illegible] [illegible] [illegible]. Sed & [illegible] Feſt. [illegible] de [illegible] inter [illegible] in *Mino*. Vide [illegible] *ad Arnob.* [illegible].

OFFELLA, inter [illegible] Veter. ſecundæ, et [illegible]. Græcis [illegible] [illegible], [illegible] eſt [illegible] *l.* [illegible] Mart. *l.* [illegible] Alius [illegible] Caput. [illegible] vera [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] *Magiri* [illegible], *Magiri* Cyprus, [illegible] *Medicum* [illegible]. [illegible] cœquos [illegible] Nec [illegible], [illegible] Coquinaria [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] vel [illegible] [illegible], [illegible] Ioh. Voſſ. *de Philoſophia*, *c.* [illegible] *Medicinæ* [illegible], & [illegible] *Panacleam*. Adde, ſolum, non Medicinæ ſolum, ſed & Aſtronomiæ ac Geometriæ [illegible] peritos eſſe voluiſſe Athenienſes, [illegible], *unde ars Coquinaria* [illegible], uti [illegible] ex Athenæo *l.* 4. Nec mirum, cum inter præcipuos [illegible] Coquum habuerint, uti docet Franc. Roſſæus *Archæologia Attic. l.* [illegible].

OFFEMBURGUM, ſeu OFFENBURGUM, urbs munita Sueviæ, Ortenaviæ [illegible], [illegible] Rheno, [illegible] Argentorato in Ortum, ſub Auſtriacis. *Ferrar.* [illegible] oppid. [illegible] [illegible], ad [illegible] [illegible] ab eo enim, ex Anglia in Germaniam profecto, [illegible] ducitur, A. C. 605. A [illegible] proceſſit, ut [illegible] Imperii [illegible]. [illegible] a Gallis, A. C. 16[illegible].

OFFENBACUM, German. *Offenbach*, caſtrum Germaniæ, in Wetteravia, ſub proprio Comite ex Familia Iſenburgica. In hac enim [illegible], [illegible] Henricus, *Arnoldi* Trevirenſis frater, duos genuiſſet filios, Gerlacum & Ludovicum; illi Iſenburgum inferius, [illegible] ab [illegible] conjuge, Budingenſe dominium, [illegible]. Et quidem Iſenburgicus [illegible] derivat, uſque ad Erneſtum Salentinum Comit. *de Iſenburg* & *Grenſaw*, qui natus A. C. 1584. Salentinô Comite *de Iſenburg* & *Grenſau*, primo Archiepiſcopo ac Electore Colonienſi & Annâ Wilhelmâ Aremberga, obiit A. C. 1664. [illegible] ex uxore Carolina (filia Caroli Principis Arembergæ) prole ſuſceptâ. In Budingenſibus, præter ramum Grenſauicum, [illegible] ad [illegible] [illegible], duos ramos ex ſe emiſit Ludovicus Dietheri Moguntini frater. Nam ex ejus liberis Philippus [illegible] [illegible], qui nunc deſierunt. Johannes in *Birſtein* [illegible] & [illegible] nepos hujus Wolfgangus Erneſtus, omnium nunc ſuperſtitum communis Pater, ex primo matrimonio Mariæ Magdalenæ Naſſoviæ *Offenbacenſes*, ex [illegible] vero Juliana Wittgenſteinia *[illegible]* progenuit. Primorum ſeries [illegible] hæc eſt. Ludovicus Comes Iſenburgi & Budingæ, denatus A. C. 1511. ex Maria (filia Johannis Comit. Naſſoviæ in Wisbaden) pater fuit Johannis, qui deceſſit A. C. 1533. [illegible] ex Anna Schwartzenburgica (filia Guntheri Comit.) Philippo denatô A. C. 1596. Hic & Irmgarde Solmenſi (filiâ Philippi) genitus Wolfgangus Erneſtus junxit ſibi Annam Gleichenſem (filiam Johannis Comit.) & ex illa, defunctus A. C. 1633. reliquit Wolfgangum Henricum, qui obiit A. C. 1635. Patrem ex Maria Magdalena Naſſovia, Johannæ Eliſabethæ (natæ & denatæ 1610.) Annæ Mariæ (natæ & denatæ 1611.) Erneſtinæ (1614. uxoris Hermanni Adolfi Comit. Lippiæ) Wolfgangi Erneſti (nati 161[illegible]. denati 16[illegible].) Philippinæ (natæ 1618. nuptæ Chriſtiano Comiti Wittgenſteinio) Friderici Ludovici (nati 1619. denati 1620.) Joh. Ludovici (nati 1622. mariti primo Mariæ Julianæ Hanoicæ, inde Luiſæ Naſſovicæ) Chriſtiani Mauritii (nati 1625. mariti Magdalenæ Naſſoviæ, denati 1664.) Wolfgangi Henrici (nati 1628.) Frider. Adolfi (nati & denati 163[illegible].) Mariæ Eleonoræ (natæ 1632.) & Car. Ludovici (nati 163[illegible]. denati 16[illegible].) E quibus Johanni Ludovico, ex Luiſa prædicta, natæ ſunt, Maria Catharina (nata 165[illegible].) Henricus Ludovicus (natus & denatus 165[illegible].) Philippina Luiſa (nata 1650.) Sophia Eliſabetha (165[illegible].) Chriſtina Amalia (1651.) Carolus Ludovicus (165[illegible].) Erneſtina (nata & denata 1654.) Johannes Philippus (1655.) Wilhelmus Mauritius (165[illegible].) Wilhelmus Julianus (1658.) & Chriſtiana (1660.) qui omnes *Comites Iſenburgi* & *Budingæ* &c. *in Offenbach*. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobil. Europ. Part. II. p.* 61. 121. & in *Indic.* in voce *Iſenburg*.

OFFENBURGIUS Amandus, ex proſapia nobiliſſima, Reipubl. Baſilienſis, per Ann. 40. ſingulare ornamentum. Hic inter Patritios aſcriptus, cum urbis nomine, una cum aliis equeſtris ordinis viris, Sigiſmundum Imper. Romam uſque [illegible], baltheo militari in ponte Tiberino decoratus, rediit A. C. 1433. Imperatoris poſtea, Concilii exinde Baſileæ commorantis, ſingularem gratiam iniit. Ob prudentiam ac fortitudinem rebus maximis adhibitus, legationes plurimas cum laude obivit. Obiit A. C. 1458. Urſtiſ. *Epitom. Hiſtor. Baſil. c.* 13.

OFFENBURGUM, vide OFFEMBURGUM.

OFFENDICES, in ſacris Flaminis, vide ſupra in hac voce.

OFFERENDA, Belbo [illegible] & Joh. de Janua. *[illegible]* eſt, *quæ* [illegible], *[illegible] Oblatio debet celebrari*. Rupertus *de Divin. Offic. l.* 2. *c.* [illegible]. *Cantus Eccleſiæ*, *nomen hoc habens ab offerendo tractum*, *eo quod tunc canitur*, *quando omnis gens Creatori noſtro in-*
terra-

ſacrificium laudis offerimus —— *ſacrificium.* Hugoni à S. Victore *Theolog. Erudit. l. 2. c. 22.* inde nomen accepit, *quod tunc popu-lus ſua munera offerat.* Indio *Symbolo cantatur Offertorium ſeu Of-ferenda, ut aliqui dicunt.* Sic Ekkeardus Junior *de Caſibus S. Gal-li c. 3. Quos quidem tropos Karolo ad* Offerendam, *quam ipſe Rex fecerat, obtulit canendos.* Inſtituiſſe autem Gregorium M. & ad miſſam cantari præcepiſſe *Offerendam* ſeu Offertorium, tradunt Hugo prælatus *de Offic. Eccleſ. l. 2. c. 11.* Honorius Auguſtod. *l. 1. c. 85.* Alii. At quis hoc inſtituerit, ignorari, ait Durandus *Ra-tion. l. 4. c. 27.* Gallis *Offertoire.* Sed & quævis oblatio itidem *Offe-renda* eſt, Gallic. *Offrande*, apud Car. du Freſne & Spelmannum *Gloſſar.*

OFFERRE, indicare Juriſconſultis eſt, *l. 1. Cod. Theodoſ. de Theſaur.* & apud Senator. *l. 6. Var. c. 8.* In Eccleſia antiqua, quid *Offerre*, apud Latinos, προσφέρειν, apud Græcos, deſignaverit, diximus ſupra, in voce *Oblatio*: Hodie, in Communione Roma-na *Offerre* eſt, ſacrificium, ut vocant, Miſſæ celebrare, qui actus Sacerdotis eſt. Sed & *Offerre* dicebantur Laici, qui panem & vi-num in Eccleſiam deferebant & ibidem offerebant. Quô pactô ve-rò Oblationes hæ reciperentur a Sacerdote Liturgiam ſacram ce-lebrante, & in qua Liturgiæ parte, his verbis deſcribit *Ordo* Rom. *Expletô ſymbolô, ſalutat Epiſcopus populum, dicens, Dominus vo-biſcum. Poſteà dicit, Oremus, hinc canitur Offertorium cum Ver-ſibus. Tunc venit Subdiaconus, ferens in brachio dextro patenam, & in ſiniſtro calicem, in quo recipiuntur amulæ populorum & ſuper cor-porale, i. e. ſindonem, quod accipiens Diaconus ponit ſuper altare à dextris, projectô capite alterô ad Diaconum, ut expandant. Deinde tranſit Sacerdos, ad ſuſcipiendas oblationes. Interim cantant Canto-res Offertorium cum Verſibus & populus dat oblationes ſuas, i. e. Pa-nem & Vinum, & offerunt cum fanonibus candidis, primò maſculi, deinde fœminæ: noviſſimè verò Sacerdotes & Diaconi offerunt, ſed ſo-lum panem, & hoc ante altare. Subdiaconus verò cum calice vacuo ſequitur Archidiaconum: & Pontifice, oblationes populorum ſuſcipien-te, Archidiaconus ſuſcipit poſt eum amulas & refundit in calicem majorem, tenente eum Subdiaconô, quem ſequitur cum ſcypho, ſuper planetam Acolytus, in quem calix impletus refunditur. Oblationes autem à Pontifice ſuſcipit Subdiaconus & ponit in ſindonem, quæ eum ſequitur, quam tenent duo Acolyti.* Vide quoque Honor. Augu-ſtodunenſem *l. 1. c. 43.* De Oblationibus Principum, ſic idem Ordo *alibi*: *Oblationes verò Principum Subdiaconus Regionarius à Pontifice ſuſcipit, ac ſequenti Subdiacono porrigit & ipſe in ſindonem, quam tenent duo Acolyti, eas ponit.* Galliæ Reges *Offerre aurum, thus & myrrham* conſuevisſe ad Altare, die Epiphaniæ ſacrô, do-cet Car. du Freſne ex Guil. Nangii Continuatore Vernaculo A. C. 1378. *Offerebant* & Monachi, Columban. *in Pœnitentiali* & U-dalricus *Conſuetud. Cluniac. l. 1. c. 4.* Cantores quoque, ſed aquam tantùm. Amalarius *de Eccleſ. Offic. l. 3. c. 19. Cantores, qui ſunt de genere Levitarum, propter inſtantem neceſſitatem cantandi, non ha-bent licentiam huc illucque diſcurrendi, ut ſinguli offerant cum cæte-ris. Statutum eſt eis, ut penitùs non ſint exſortes à Sacrificio, cuſto-dire aquam & hanc unam offerre pro cæteris* &c. Fœminæ tandem, ſed non ad altare; In locis enim ſuis manebant, & ibi Sacerdos earum oblationes accipiebat, ut habet Theodulfus *in Capitul. c. 6.* Apud Cyprianum denique *Ep. 10. 11. & 63.* alioſque Veter. *Offerri nomina fidelium* dicuntur, cùm eorum memoria & nomen è ſacris Diptychis, in S. Cœna, recitabantur &c. Vide ſuprà *Di-ptychum.* Hinc *Offertorium* in eadem Eccleſia interdum idem cum *Offerenda*, ut vidimus. Papiæ, *Oblatio eſt quæ altari offertur & ſa-crificatur à Pontificibus.* Johanni de Janua *locus, ubi reponuntur, vel ubi ſunt oblationes.* Aliis inter miniſteria ſacra reponitur, ſed quid revera ſit, non omnino inter Scriptores convenit. Ludov. de la Cerda ex *Onufrio* ait eſſe ſindonem ſericeam, linteamen in quo fidelium oblationes reponebantur: & certè oblationes fidelium in ſindone repoſitas, teſtatur *Ordo* Romanus. In *Inſtitutis* Mona-ſterii Ciſtercienſis, apud G. Caſſandrum, *in Liturgicis, Offerto-rium ſericum occurrit, ſed ad alios uſus*: *Aqua etiam cum argenteo colatorio ab uno Diaconorum nihilominus cappa induto, cum* Offerto-rio *ſerico, offertur.* Sic fuerit illud pannus oblongus, quo invol-vitur calix, cùm à Diacono offertur Sacerdoti: & ſanè in Com-munione Romana, in compluribus Eccleſiis, ſindoni iſtiuſmodi involutus calix offertur Sacerdoti, qui ad dextrum cornu Altaris reponi ſolet, Gregor. Turonenſ. *l. 7. c. 22. Cumque jam Altarium cum oblationibus palliô ſericô opertum eſſet, ſubitò ingredientem Gunt-chramnum Regem conſpicio* &c. Et paulò pòſt, *At ego, cùm hæc au-direm, ad te converſus dixi: Apprehende pallium altaris: infelix, quô ſacra munera conteguntur, ne hinc abjiciaris.* &c. Ex aliis verò Scri-ptoribus, ſolidum quidpiam & calicis, perinde ac patenam, ap-pendicem fuiſſe, colligit Car. du Freſne *Gloſſar.* Sed & oblatio, quæ Eccleſiis à fidelibus fit, hôc nomine interdum venit &c. apud *Eundem.* Dominico Macro *Offertorium* Miſſæ pars eſt, in brevi quadam antiphona conſiſtens, quæ tempore oblationis cani con-ſuevit, ad imitationem Iſraelitarum, ut Innocentius III. ait, de quibus legitur 2. Paral. *c. 29. v. 27. Et juſſit Ezechias, ut offerrent holocauſta ſuper Altare cumque offerrentur holocauſta, cœperunt lau-des canere Domino* &c. Cujuſmodi Antiphonas nonnulli a Grego-rio M. alii à Cæleſtino, aut Eutychiano Pontificibus compoſitas volunt. Vide omnino eum in *Hierolexico.*

OFFICIALIS, Miniſter ſeu Apparitor Magiſtratuum: Paulus *l. 1. c. fin. C. de Fiſc. Advoc. Gloſſ. Græc. Lat.* Ταξεώτης, *Apparitor, Officialis.* Spartian. *in Caracalla, c. 6. Non ignorantibus Martiô Agrip-pâ, qui claſſi præerat & præterea pleriſque* Officialium *impulſu Martia-lis.* Apuleius *Metam. Jubet* Officialem *ſuum piſces pedibus obterere.* &c. Sicque ſumitur vox hæc tit. C. *de filiis Officialium*: quô ſenſu *Officium* quoque reperitur apud Ulpianum *l. 1. §. ſi quis ultro 19. ff. de quæſt.* Vide infrà *Officium.* In poſteriori *Edicto* Maximi *de Chri-ſtianis*, apud *Euſebium*, *Officiales* dicuntur, qui eidem in priori *Bene-ficiarii* ſunt appellati: Ἐκλείπω τοῦ προβάλλειν [illegible] ... Χριστιανῶν [illegible] ... Fuêre autem *Beneficiarii* in officio Rationalis, quibus exhibitio curſus publici & principii neceſſitas injungeba-tur, uti patet ex *Cod. Theod. tit. de cohort. princip. cornic. & princip. Beneficiariis el Officiales Rationalis* &c. Sed & in aliorum Præſidum Præfectorumque officiis apparebant. Ex diverſis autem Officiis inſtruebantur, qui curſum publicum exhiberent, vectigalia exige-rent & palium principia curarent, ut Stationarii, Curioſi, Bene-ficiarii, Principilarii, Principes, Corniculari, alii. Forenſeos porro operâ & miniſteriô Magiſtratus uſos fuiſſe in reis conqui-rendis & exhibendis, ex præfatis edictis liquet. Vide ſuprà in voce *Beneficiarii.* In *gloſſ. in Clement. 2. de reſcript. Officialis*, foraneus eſt, qui in certa diœceſeos parte vices Epiſcopi gerit. Sed *Offi-cialem* a Vicario ſeparat Albericus *c. cùm nullus de tempor. ord. in 6.* Zabius *Officialium* genera hæc notat, in *l. principaliter, ſi cert. pet.* cùm ait. *Sunt enim Rectores provinciarum, ſunt Præſides, ſunt Gu-bernatores, Prodomini, ſive, ut vulgo vocantur, Vicedomini, Admi-niſtratores ſine juriſdictione & cum juriſdictione. Sunt & Aulici, quos Palatinos nominant. Sunt & multa alia genera* &c. Apud Gallos propriè *Officiales* appellantur Judices Epiſcopales ſeu Epiſcopo-rum, in quos acrius invehitur Petrus Bleſenſis *Ep. 25.* Etiam *Officiales*, Clericos dici ac Sacerdotes, qui Eccleſiæ deſerviunt: Unde *Officiare*, Eccleſiæ deſervire, in ea officium Eccleſiaſticum peragere, & *officiare* feſtos dies dici, cùm in iis proprium diei & feſti officium Eccleſiaſticum peragitur, ait Car. du Freſne ubi *ſuprà.*

OFFICII Princeps, vide paulo infrà, ut & voce *Princeps.*

OFFICINA, ab *officio*, in qua Artifices operas exercent, dicta eſt, juxta *Old.* Itaque à taberna differt, quæ apud Romanos erat ædificium in loco publico, ubi merces & quæcunque alia opera omnis generis venum proponebantur, cùm in *Officina* ipſa opera fierent, teſte Vallâ *l. 4. c. 44.* In Monaſteriis *Officinæ* appellantur ædi-culæ, in quibus, quæ ad victum aut alios uſus Monachorum, adſervantur. Joh. de Janua, *Officina, locus ubi ſunt officia*, apud eundem. Hinc *Officinator*, præcipuus inter Opifices, Opifex, Fa-ber, qui cœteris fabris præeſt. *Gloſſæ veter. Officinatores*, Ἐργε-πιστάτης. Vide *Differt. ad Joinvillam 23. p. 286.* Caroli du Freſne. Et *Officinator* a ſtatuis. Cujuſmodi legitur fuiſſe Eutyches qui-dam Auguſtorum libertus, & Hermeros Tiber. Claudii Cæſaris ſer-vus Theamidianus, *ab Marmoribus Magiſter*, anſam Eruditis præ-bentes conjectandi, non Pinacothecas tantùm, ſed & agalmatothe-cas, (ita liceat appellare) in deliciis fuiſſe, privati enim his Atria referſerunt ſua. Interpretantur autem *Officinatorem à ſtatuis* Fa-brum ſtatuarium, ad vim vocis, quam & Vitruvius aliis intactam uſurpavit, *l. 6. c. ult.* explicat verò Bernardinus Baldus *in perpe-tuo ad Vitruvium Comm.* Laur. Pignorius *Comment. de Servis*, vide quoque infrà. *Officium.*

OFFICIORUM Principes, apud Jul. Capitolin. *in Marco, c. 8. Et Verum quidem Marcus Capuam uſque proſecutus, amicis comitantibus à Senatu ornavit, additis officiorum omnium Principibus*; iidem ſunt, qui *officiorum Magiſtri* Spartiano *Peſcennio Nigro*, item *officiorum Principes* aut *Magiſtri* Lampridio *in Alexandro Severo.* Singula nempe officia Palatina habebant Principes ſuos, qui & *Prima-tes Officii* dicebantur & *Priores*; unus tamen erat, qui propriè *Princeps Officii* dicebatur, tam in Palatinis officiis, quàm in of-ficiis Præſidum & Rectorum Provinciarum. Præter quos Princi-pes ſingulorum Officiorum, *Magiſter officiorum* erat, qui omnibus præerat officiis & omnium officiorum Palatinorum & Principum officiorum, Princeps fuit & Magiſter. Is in *vetuſta Inſcr. Magiſter omnium Officiorum* appellatur: FL. EUGENIO. V. C. EXPRÆ-FECTO. PRÆTORIO. CONSULI. ORDINARIO. DESIGNA-TO. MAGISTRO. OFFICIORUM. Ejuſdem meminit Corippus *l. 4.*

—— *mandante Magiſtro*
Omnis ſacrorum vis adfuit officiorum.

Princeps Officiorum idem dicitur, in antiquo ſaxo: NERITO. DIVI. CLAUDI. PRINCIPIS. OFFICI. IMPER. I. e. *Principis officiorum*, non *Principis officii*, ut nonnulli cenſent, non exiguum enim inter hos diſcrimen fuit. Ille namque *Magiſter* vocabatur & omnia officia ſub ſe habebat: iſte unius officii princeps & pri-mus erat, nec Magiſter audiebat: Habebat autem hic Magiſter Officiorum & *Officium* ſuum, quod *Principatus* dicebatur, & omnes, qui ejus officio apparerent, Principes: de eodem *Ma-giſteriana poteſtas*, item *Magiſteria dignitas*, dicebatur, ut ex *Paſ-ſione* Proceſſi & Martiniani diſcimus &c. Vide Salmaſ. *Not. ad Ca-pitolin. loc. cit.* Ejus verò Officiales, *Principes & Magiſteriani & Magiſtriani*, Idem *Not. ad Trebellium Pollionem in Gallienus c. 17.* Vide quoque *ſuprà.*

OFFICIOSI, Romæ olim iidem qui *Salutatores.* Ita vocabatur Clientum turba, qui Patronis ac magnis Amicis *Ave matutinum* portantes, eos in forum deducebant ac reducebant, quod *officium* diutiſſimè duravit, etiam poſtquam Imperium Byzantium tranſ-latum eſt. Nam circa Urbis Præfectos togati, i. e. *Clientes*, ut infrà videbitur, officium præſtabant. Marcellin. *l. 15.* de Leontio Urbis Præfecto qui ad concitatam multitudinem invitis amicis pergebat, *Illuc de induſtria*, inquit, *pergens Præfectus ab omni to-ga, apparitioneque* (i. e. *officioſorum* turba) *rogabatur enixiùs, ne in multitudinem ſe arrogantem immitteret & minacem.* Obſervabant itaque hi limina potentiorum, & Populi Romani magna pars in his *Officiis* occupata fuit, adeoque liberi homines hoc comitum, anteambulonum & aſſeclarum corpus conſtituebant, ingenti co-piâ. Juvenal. *Sat. 3. v. 239. & 243.*

Si vocat officium, turbâ cedente vehitur,
Dives & ingenti curret ſuper ora Liburno,

——— *Nobis properantibus obſtat*
Unda prior. magnô populus premit agmine lumbos,
Qui ſequitur: ferit hic cubitô, ferit aſſere durô
Alter.

Eleganter Seneca *l.* 6. *de Beneſic. c.* 34. *Ad quemcunque itaque iſtorum veneris, quorum ſalutatio urbem concutit, ſcito, etiamſi animadverteris obſeſſos ingenti frequentia vicos & commeantium in utramque partem catervis itinera compreſſa, tamen venire te in locum hominibus plenum, amicis vacuum.* Salutatoria vox fuit *Ave.* Martial. *l.* 4. *Epigr.* 78.

Condita cùm tibi ſit jam ſexageſima meſſis,
Et facies multô ſplendeat alba pilô.
Diſcurris totâ vagus urbe, nec ulla cathedra eſt,
Cui non manè feras irrequietus Ave.
Et ſine te nulli fas eſt prodire Tribuno,
Nec caret officiô Conſul uterque tuô.

Hora *officii* hujus ſalutationis, potentiorum antelucana, tenuiorum matutina fuit. Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 126.

Quod porrò officium, (ne nobis blandiar) aut quod
Pauperis hîc meritum? ſi curet nocte togatus
Currere! Cùm Prætor lictorem impellat, & ire
Præcipitem jubeat, dudum vigilantibus orbis,
Ne prior Albinam & Modiam collega ſalutet.

Idem *Sat.* 5. *v.* 19.

--- Habet Trebius, propter quod rumpere ſomnum
Debeat & ligulas dimittere, ſollicitus, ne
Tota ſalutatrix jam turba peregerit orbem
Sideribus dubiis, aut illô tempore, quô ſe
Frigida circumagunt pigri Serraca Bootæ.

Salluſtius *in Catil. C. c.* 28. *Cornelius eques Romanus operam ſuam pollicitus, & cum eo L. Varguntejus Senator, conſtituêre eâ nocte paulò pòſt cum armatis hominibus, ſicuti ſalutatum, introire ad Ciceronem,* &c. Ad tenuiores *Ave matutinum*, de quo ſuprà, refer. Veſtis toga fuit, etiam poſt deſuetum ejus, à tempore amiſſæ libertatis, uſum. *Officium* enim illud togatos peregiſſe, notum: Unde Vetus Interpres Juvenalis, in illud *Sat.* 10. *v.* 45. *Niveos ad frana Quirites, In candidis*, inquit, *Togis officium facientes.* Et quidem manè togati Salutatores, deductio ac reductio togata, tota imò ferè dies uſque ad balnearum cœnæque horam togata tranſacta eſt. Atque hinc tam frequens, apud Martialem & reliquos ejus ævi Scriptores Togæ mentio: imo & *Toga* pro *Clientibus togatis* non rarò uſurpatæ. Martial. *l.* 10. *Epigr.* 18.

Nec vocat ad cœnam Marius, nec munera mittit,
Nec ſpondet, nec vult credere: ſed nec habet.
Turba tamen non deeſt, ſterilem quæ curet amicum.
Eheu quam fatuæ ſunt tibi Roma togæ!

Statio, veſtibulum fuit. A. Gellius, ex doctrina Sulpicii Apollinaris *l.* 16. *c.* 5. *Qui domos igitur amplas antiquitus faciebant, locum ante januam vacuum relinquebant, qui inter fores domûs & viam medius eſſet, in eo loco, qui dominum ejus domus ſalutatum venerant, priusquam admitterentur, conſiſtebant.* Donatus etiam *ad illa Virg. l.* 6. *Æn. v.* 273.

Veſtibulum ante ipſum, primiſque in faucibus Orci
Luctus, & ultrices poſuêre cubilia curæ:

Feralem, ſcribit. *Ditis domum, ecce quale obſervabat* officium, *in primo veſtibulo.* Seneca *loc. cit.* ſtylum acuens, in has ineptas Officioſorum concurſationes, *in pectore amicus, non in Atrio quæritur:* Hic enim locus ſtatus & ſolemnis erat, ubi peragebatur hæc fabula. Præerat autem turbæ huic, ſaltem in Aula Cæſarum, quidam, ut videntur indicare rudera marmoreæ inſcriptionis, in quibus *Nerito* cuidam *Divi Claudii* neſcio an liberto, *Officii Imperat.* fortè curatori, locus monumenti deſignatur: quam conjecturam confirmant verba Martyrologii Romani: *Piſis in Tuſcia S. Torpetis Martyris qui magnus in officio Neronis primùm fuit* &c. Vide ſuprà. Et Admiſſionalium fortè id muneri incumbebat: Sed nec ſanè gratis Salutatores admiſſi ſunt,

——— *Omnia Romæ*
Cum pretio: quid das, ut Coſſum aliquando ſalutes?
Ut te reſpiciat clauſô Veiento labellô.

Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 183. Quod & Seneca docet *Ep.* 4. *Ut famem ſitimque pellas, non eſt neceſſe ſuperbis adſidere liminibus, nec ſupercilium grave & contumelioſam etiam humanitatem pati. Non eſt neceſſe, maria tentare, nec ſequi caſtra. Parabile eſt quod natura deſiderat, & expoſitum: ad ſupervacua ſudatur. Illa ſunt quæ togam conterunt* &c. Imò idem Juvenal. *Sat.* 1. *v.* 95. tenuiores atque obſcuriores illud *officium* obiiſſe, ut ſportulam lucrarentur, clarè oſtendit, verbis:

——— *Nunc ſportula primô*
Limine parva ſedet turba rapienda togatæ.

Vide Kercœtium *in Maſtigophoro tertio*, Octav. Ferrarium *de Re Veſtiaria l.* 1. *c.* 32. Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, &c. Et hæc quidem penè publica fuit ſalutatio, illa privata, quam Galba Sulpicius, *exoletam alibi, in domo ſua obſtinatiſſimè retinuit; ut liberti ſervique bis die frequentes adeſſent, ac manè ſalvere, veſperi valere ſibi ſinguli dicerent*, apud Sueton. *in eo c.* 4.

OFFICIUM, Grammaticis quaſi *Efficium*, ab *efficiendo*, quod unicuique perſonæ congruit, ut ait Donatus *Adelph. Terent. Actu* 1. *Scen.* 1. Alii ab *officiendo*, id quod unuſquiſque efficere tenetur, ut nulli officiat: ſervatâ ſcil. honeſtate, quid loco, quid tempori, quid perſonis conveniat. Sic quomodo omnes debeamus eſſe in officio, tractat eleganter Cicero in *libris Officiorum*, è quibus patet, *Officii* nomen cum Græca voce *καθῆκον* planè conſentire; niſi quòd Latina, quàm Græca, plenior eſt, ſicut Cicero *Ep.* 16. *l.* 11. *ad Attic.* his verbis docet: *Quod de inſcriptione quæris non dubito, quin τὸ Καθῆκον Officium ſit: niſi quid tu aliter; ſed inſcriptio plenior de officiis.* Utuntur præterea Latini hoc nomine, pro *Beneficio, vel honeſto quodam Obſequio, pro Magiſtratu aut pro eo, quòd in Publico fit.* Ubi, circa eam acceptionem, quâ Magiſtratum notat, obſervant Eruditi, *Officia* continuare primum Tiberium Cæſarem cœpiſſe, nonnullis ad finem vitæ relictis in adminiſtrationibus & Præfecturis, ex Tacit. *l.* 1. Deferebant autem Principes *officia*, miſſis traditione codicillis, quibus poſtea etiam inſignia adjecta, de quibus paſſim Juſtinianus in *Novellis* & paſſim *in Notit. utriuſque Imperii*, illorumque temporum Hiſtoricis. Græci interdum Latinâ voce utuntur, & *κωδικέλλας* vocant, ut Arrianus *Diſſertat. Epictet. l.* 3. *c.* 9. interdum *πινακίδας*, ut Syneſius *Ep. ad Fratr.* nonnunquam *δέλτας*, ut Sozom. *l.* 7. *c.* 24. Caſſiodor. non ſemel *chartas*, Suetonius *in Veſpaſ. c.* 8. *literas*, uti *γράμματα* Herodianus *l.* 1. *c.* 6. Symmachus *ſacras literas Ep. l.* 2. &c. Ad cujuſmodi codicillos alludens Baſilius *Homil. de Hominis fabrica*, *Τὸ μὲν γὰρ*, ait, *παρὰ τοῦ [illegible] γεγραμμένον, [illegible] (ἀρχῆς ἔξουσίαν) ἀλλ' [illegible] Ἀρχὴ [illegible] Ἀρχόντων.* Uti autem miſſis Codicillis *officia* deferebantur, ſic etiam revocabantur ac adimebantur. Unde *commutatos datorum officiorum codicillos* à Claudio, habes apud Sueton. *in eo c.* 29. & de Valentiniano Arbogaſtem exauctorante, Zoſim. *l.* 4. *δίδωσι*, ait, *αὐτῷ γράμματα τῆς ἀρχῆς παραλύοντα*, quod *epiſtolam vel codicillos ab aliquo auferre* vocat *l.* 10. *Cod. Theodoſ. de Decurion.* & in *Hiſt. vet. Eccl.* *[illegible]* dicitur, Caſaubon. *ad Sueton. d. l.* Sed & *Codicilli* aliquando concedebantur, *titulos officiorum* ſolùm ac *reditus*, non *functiones ac labores* deferentes, de quibus alibi. De *officiis* verò mutuis (ad quam notionem à graviore ſignificatu vox tranſlata eſt poſt Ciceronem) ut aliquid addam, meminit eorum enumeratque aliqua Tertull. *de Idol. Circa officia privatarum & communium ſolennitatum, ut togæ puræ, ut ſponſalium, ut nominalium, nullum putem periculum.* Quibus adde, *deductionem Magiſtratuum, Candidatorum & funeris, ſalutationes, recitationes & alias*, quarum idem *ibid.* mentionem facit *c.* 10. Quorum *officiorum* pleraque noctu vel primâ luce ſolita celebrari, obſervant Eruditi, ex Plin. *l.* 3. *Ep.* 12. qui iſta propterea *antelucana* vocat, Tacito, *l.* 16. *Annal. c.* 18. qui Petronio *diem per ſomnum, noctem officiis & oblectamentis vitæ tranſactam*, ait; & Martiale, quem hanc cauſam habuiſſe Romæ deſerendæ ſuprà diximus. Vide Caſaubon. iterum *ad Sueton.* in *Octavio c.* 53. Porrò *Officium* aliquando idem quod *Officialis* Miniſter Judicis, Magiſtratus apparitor. *Gloſſario Græco-Latino.* *Τάξις Ἀρχόντων, officium, apparitio.* Quô ſenſu *Τάξιν* uſurpant *Acta* Philemonis & Apollonii, ubi de Ariano Judice *num.* 2. *Ἀριανὸς εἶπεν τῇ τάξει. Arianus dixit Officio*, i. e. *Militiæ Palatinæ.* Sic in *Vita* Aviti Viennenſis Epiſcopi *n.* 2. *Accidit, ut quidam ex* officio *Regis Sigiſmundi*, &c. Corippus *l.* 3.

Poſtquam diſpoſitis ornata palatia turmis,
Officia explerunt, &c.

Interdum idem quod *Obſequium*, h. e. comitatus domeſticorum ac famulorum, ut apud Baudemium in *Vita* S. Amandi *num.* 5. &c. Vide plura hanc in rem apud Car. du Freſne *Gloſſar.* & Calvinum *Lexic. Jurid.* In Eccleſia *Officium* idem, quod *Liturgia*, vide ibi. *Officium Eccleſiaſticum*, quod in Romana Eccleſia obtinet, ab Hieronymo, Damaſo Papâ rogante, primitùs ordinatum fuiſſe, ajunt. *Ordinavit ille*, inquit Durandus *Ration. l.* 5. *c.* 2. *num.* 3. *quantum de Pſalmis in Dominica, quantum in ſecunda feria, & quantum in tertia feria & ſic deinceps legeretur. Euangelia quoque & Epiſtolas &c. quæ de novo & veter. Teſtamento leguntur in Eccleſia, præter cantum, magna ex parte ordinavit, cujus operis exemplum idem Hieronymus Romam miſit & à Damaſo Pontifice canonizatum eſt, & præceptum à cunctis Eccleſiis obſervari. Poſtmodum Gregorius & Gelaſius orationes & cantus addiderunt & lectionibus ac Euangeliis Reſponſoria coaptaverunt. Gradualia verò, Tractus & Alleluja Ambroſius, Gregorius & Gelaſius ad Miſſam cantari inſtituerunt. Exhinc duplex Officium, Gregorianum & Ambroſianum: ſed Gregorianum tandem prælatum Ambroſiano, Carolô M. imperante, quòd Ambroſius multa inſtituiſſe diceretur juxta ritum Græcorum, illudque in ſola Mediolanenſi Eccleſia deinceps receptum eſt.* Hæc ferè Durandus, apud Car. du Freſne *loc. cit.* cui hic, præter alios, qui de Officiis Eccleſiaſticis ex profeſſo in Communione Romana ſcripſerunt, adjungi inprimis vult Cardinal. Bonam *Rerum Liturgic. l.* 2. Idem Durandus, apud Eundem, *Officium B. Mariæ* inſtitutum refert ab Urbano II. ſtatutumque, ut quotidie diceretur, & in die Sabbathi ſolennitas fieret, *l.* 6. *c.* 2. *num.* 6. &c. quæ ſuo loco relinquimus. In plurali *Officia*, in *Vita* S. Domitiani loca ſunt, ubi conſiſtunt Officia ſeu Miniſtri Auguſtales in palatiis: *Quæſitus per omnia* Officia *Palatii & minimè repertus, putatus eſt mortuus eſſe grandine* &c. Vel inter Miniſtros Imperatorios. Apud Radulfum verò de Diceto A. C. 1071. *Officia* ſeu *Offices*, ſunt ædificia Monachorum uſibus & officiis addita, quæ *Officinas* aliàs dici conſueviſſe ſuprà monuimus, ex eodem *Gloſſarii* Auctore. Vide quoque Macros Fratres *in Hierolex.* Apud quos occurrit inſuper *Officium Ambroſianum*, quô Eccleſia Mediolanenſis utitur, in quibuſdam ab *Officio* communi recedens; *Officium Capellare*, quod in Capella Lateranenſis Palatii compendioſiùs, quàm in cœteris Urbis Templis, recitabatur. *Breviarium* hinc dictum: quod collectum volunt ab Innocentio III. Vide idem, in voce *Breviarium*. *Officium Euſebianum*, quod ab Euſebio Vercellenſi Epiſcopo in ea Eccleſia inſtitutum: Sed poſtea Franciſci Bonhominis, ejuſdem Civitatis Epiſcopi operâ abrogatum eſt A. C. 1575. Officiô Romanô ejus in locum ſubſtitutô. In Aſtenſi tamen Pedemontana Eccleſia, quidam ritus peculiaris in Officio hodieque obſervatur. Et *Officium Mozarabicum*, vide ſuprà in hac voce.

OFFIDIUS Mons Veſtinorum, in agro Aquilano.

OFFO Angelus, in Germania prædicat. Pantal. *in Chron.*

OFFORA ſeu OPHORA, civitas in tribu Benjamin, Joſ. c. 18. v. 23.

OF-

OFFRINGERE, terminus Agriculturæ, de quo vide infrà voce *Redarator*.

OFICA, oppid. Japoniæ, in inſula parva cognomine inter Firmandum ad Ortum & Gotum ad Auſtrum verſus oram Ximoæ inſul. *Brietius*.

OFONIUS Tigellinus, prænomine *Cajus*: Patre Agrigentinô, homine obſcurô natus, Scyllaceum à Cajo relegatur, quòd formoſus & egens in Agrippina L. Domitii & Livia Vinicii conjugibus, Germanici filiabus ſuſpectus haberetur. A Nerone poſt mortem Burrhi P. Mariô, L. Aſiniô Conſulib. prætoriis cohortibus impoſitus & ex intimis libidinibus aſſumptus, Tacit. *l.* 14. *Annal. c.* 51. Othone imperante, pertinaciſſime ad pœnam flagitatus & acceptô apud Sinueſſanas aquas ſupremæ neceſſitatis nuntiô, inter ſtupra concubinarum & oſcula & deformes moras, ſectis novaculâ faucibus, infamem vitam fœdavit etiam exitu ſerô & inhoneſtô, *Hiſt. l.* 1. *c.* 72.

OFFATINUS, nomen aulici miniſterii, apud Joh. Lucium *de Regno Dalmat. l.* 5. *c.* 2.

OG, Rex Baſan, Numer. *c.* 21. *v.* 33. Deuter. *c.* 3. *v.* 1. &c. Gigas immenſæ magnitudinis, a Joſue, occupatô regnô ejus, Argob ſeu Trachonitide, dictô, devictus & interfectus. Latinè *ſubcinericius panis*, aut *ſubſannatio*, vel Syriacè *detentus*, aut *impeditus*. Vide Voſſ. *de Idolol. l.* 1. *c.* 26. & Dickinſonum *Delph. Phœnic. c.* 2.

OGÆ, plurali numerô olim portus pagi Conſtantini, ut & Barbaflot, Anglorum ex Britannia in Normanniam appulſu celebris, nunc obſcurus & infrequens. Hodie *La Hogue Saint Vaſt*, i. e. Oga S. Vedaſti, vel Portus Oga, *Port de la Hogue*: poſituſque eſt locus ad amniculi Conſtantiam alluentis oſtium. Ordericus Vitalis *Hiſt. l.* 13. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

OGDOAS Nundinalis, vide *Nundinalis*, it. *Octo*.

OGDOLAPIS, fluv. navigabilis ex Alpibus fluens, Strab. *l.* 6.

OGDOMI, Marmaricæ Nomi gens, *Ptol.*

OGDOUS, Ægypti Rex, *Nogaus* cognominatus, qui Memphim condidit à nomine filiæ. Hic prius *Venereus* cognominatus fuit. Diodor. Sic. *l.* 1.

OGENUS, antiquus quidam Deus, unde *Ogenidæ*, & *Ogenii* pro antiquis dicuntur, *Steph.* Vide *Oceanus*.

OGERIUS de Roſleto, Maurienſis Epiſcopus ex Allobrogibus, obiit Baſileæ A. C. 1431. durante Conciliô.

OGETHARIUS, in *Regiam Majeſtatem*, *l.* 4. *c.* 31. §. 3. Hybernicum nomen dignitatis, vulgò *Ochiern*, quô locô æquiparatur Thano.

OGINA, uxor Caroli III. Simplicis, filia Eduardi I. ex ſorore Edelſtani Angliæ Regis Mater Ludovici IV. Ultramarini, quem auditâ mariti captivitate, in Angliam miſit. Nupſit dein Herberto Veromanduo, Comiti Trecenſi, filio Herberti II. qui Carolum in vinculis detinuerat: Mater ex illo Stephani, qui improlis obiit, A. C. 1019. & Agnetis, quæ Carolô Lotharingiæ Duci Nupta, cum marito in carcere, obiit Aureliani.

OGIS, vox memorata Nicolao de Braja in *Ludovico VIII. Rege Franc. p.* 290.

Rex Regum Mundi, venerabilis ille Philippus,
Catholicæ fidei calidus defenſor & Ogis.

Apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

OGLA, Inſula Oceani Aquitanici, à littore Aquitanico 40. mill. paſſ. in Occidentem diſtans.

OGLAMUS, Marmaricæ mons, *Ptol.*

OGLASA, vide *Diamum*. Aliis *Mons Chriſti* eſt, Inſula parva, à Planaſia 30. mill. paſſ. in Euronotum, inter Corſicam & Ægilium 60. *Monte Chriſto* vulgò. Melius mons excelſus. Pendet ex agro Senenſi, ſub magno Hetruriæ Duce 15. mill. paſſ. ab Ilva inſula in Ortum, inter Planaſiam ad Occidentem, & Igilium ad Ortum *Baudrand.*

OGLONIUM, & UGLONIUM, quaſi OCULONIUM, pagus agri Mediolanenſis frequens, apud Adduam fluv.

OGMIUS, Hercules à Gallis ſic dictus. *Lucian. in Herc.* Τὸν Ἡρακλέα οἱ Κελτοὶ Ὄγμιον ὀνομάζουσι φωνῇ τῇ ἐπιχωρίῳ. *Ogmion*, i. e. עגמיון *agemion*. Barbaros & peregrinos ita nominant, inquit Bochart. *l.* 1. *Chanaan, c.* 42. Nempe, vel ex Phœnice Hercules, vel ex Africa, aut Gadibus, ad Gallos ſe contulerat. Atque id ipſum ejus pictura referebat. Quippe pingebatur auctore *ibid.* Lucianô. Γέρων ἐς τὸ ἔσχατον, ἀναφαλαντίας, πολιὸς ἀκριβῶς, ὅσαι λοιπαὶ τῶν τριχῶν, ῥυσὸς τὸ δέρμα, καὶ διακεκαυμένος ἐς τὸ μελάντατον, οἷοί εἰσιν οἱ θαλάττιοι γέροντες. Vide Cal. Rhodig. *l.* 6. *c.* 7. *Nic. Lloydius.*

OGOAS, nomen Dei apud Caras, qui Milaſan incolebant, in cujus Dei templo maris fluctus & procella apparebat & proinde terrorem incutiebat.

OGULNIUS Gallus, prænomine *Quintus*, decem Legatorum Princeps, ad Æſculapium Epidaurô arceſſendum, ab Romanis miſſorum.

OGYGES, Thebanorum, ſecundùm alios, Ogygiæ & Actes, quæ poſtea Bœotia & Attica dicta, Rex, qui Thebas Bœotias condidit circiter mille & quingentis annis ante Romam conditam. Idem & Eleuſinem exſtruxiſſe fertur. Sub hoc Rege fuit diluvium magnum, teſte Auguſtin. *lib.* 10. *de Civit. Dei c.* 8. non illud quidem maximum, quod Noæ temporibus contigiſſe ſacræ literæ teſtantur; ſed tamen majus eô, quod Deucalionis ſeculô bonam terræ partem inundavit; in quo magna pars ſubditorum ejus, an cum ipſo Rege periit. Vide infrà. A. M. 2291. poſt diluvium Noahi An. 636. ante Olympiades, 986. ante mortem Alexandri M. 1438. Cedren. *in Compend. Hiſt.* Jul. African. *in Euſeb. l.* 10. *de Præparat. Evangel.* Ricciol. *Chron. Reform. l.* 3. *c.* 1. *num.* 4. *&c.* Morer. *Diction. Hiſt.* Dicebatur autem & *Ogygus*, & ex Athenienſium regibus primus omnium fuiſſe fertur, Euſeb. *Chron. l.* 1. Πρῶτος τῆς Ἀθηναίων (βασιλείας) μνημονεύεται Ὤγυγος. Etymologici Auctor, Ὤγυγος ἀρχαῖος βασιλεὺς Ἀθηναίων. Erat verò Neptuni fil. & Aliſtræ. Iſacius Tzetzes, *ad Lycophronem*: Ὁ δὲ Ὤγυγος υἱὸς ἦν Ποσειδῶνος, καὶ Ἀλίστρας. *Stephanus* filium Termeræ dicit, Ὠγυγία λέγεται καὶ ἡ Βοιωτία, καὶ ἡ Θήβη, ἀπὸ Ὠγύγου τοῦ Τερμέρου. Scholiaſtes Apollonii ex Corinnâ filium Bœotii tradit. *l.* 2. Ὠγυγίας δὲ τὰς Θήβας ἀπὸ Ὠγύγου τοῦ βασιλεύσαντος αὐτῶν. Κόριννα δὲ τὸν Ὤγυγον Βοιωτοῦ υἱὸν εἶναι. Thebæ ab hoc Rege & conditore, uti ſuprà diximus, *Ogygia* cognominabantur. Pauſan. *in Bœotic.* Γῆν δὲ τὴν Θηβαΐδα οἰκῆσαι πρῶτον λέγουσι τοὺς Ἐκτῆνας, βασιλέα δὲ εἶναι τῶν Ἐκτήνων ἄνδρα αὐτόχθονα Ὤγυγον, καὶ ἀπὸ τούτου τοῖς πολλοῖς τῶν ποιητῶν ἐπίκλησις ἐς τὰς Θήβας ἐστὶν Ὠγύγιαι. Imò Bœotia univerſa *Ogygia* dicta, teſte Strabone *l.* 9. Ἡ νῦν τῆς Βοιωτίας ὑπῆρξε, καλουμένης τότε Ὠγυγίας. Quia & Thebarum urbis porta quædam *Ogygia* appellabatur. Pauſan. *ubi ſuprà*, Thebarum portas recenſens: Τὰς δὲ ἐπὶ ταύταις πύλας, ὀνομάζουσιν Ὠγυγίας. *Præter eas portas, eſt quæ Ogygia nominatur.* Lutatius, *ad Statii Theb.* 7. *Una Thebarum porta ex ſeptem Ogygia nuncupatur.* Tum antiqua quoque cuncta etiam *Ogygia* dicta. *Heſychius*, Ὠγύγια, ἀρχαῖα. Item, Ὠγύγιον, παλαιόν, ἀρχαῖον. Ita *Etymologus*, *Suidas*, *Euſtathius*: Ita Nicander in *Theriacis*. Ὠγύγιος δ᾽ ἄρα μῦθος ἐν ἀζωοῖσι φορεῖται. Ubi *Scholiaſtes*, Ὠγύγιος ἀπὸ Ὠγύγου τινός, ὅς ἐστιν ἀρχαῖος, καὶ παλαιός. Philo Judæus de ſacrificiis Abelis & Caini. Παλαιαῖς καὶ Ὠγυγίοις ἐντρεφέσθαι δόξαις. *Antiquis & vetuſtis opinionibus immutriri.* Atque uti ab antiquitate ejus vetera quæcunque *Ogygia* appellabant; ita quoque à potentiæ illo tempore magnitudine, magna omnia. *Suidas*, Ὠγύγιον, ἀρχαῖον, παλαιόν, ἢ ὑπερμέγεθες. Atque ſic interpretatur apud Heſiodum, *in Theogon. v.* 805. Jo. Meurſius, cui hanc notam debeo;

Τοῖον ἄρ᾽ ὅρκον ἔθεντο θεοὶ Στυγὸς ἄφθιτον ὕδωρ
Ὠγύγιον. ——— ———

Ac pro magno utitur quoque eâ voce Philo *l.* 3. *Quòd Deus ſit immutabilis*: Ἀστείους μὲν λόγους, ἐπαινετάς τε πράξεις ὠγύγιος ἠλιθιότης παρέρχεσθαι, i. e. *Sermones quidem civiles, ac laudabiles actiones prætertire, ingens vecordia eſt.* Et Ὠγύγιον ἄνθρωπον Heliodorus hominem *ſtatura ingentis* appellavit. Porrò ab Ogyge etiam Attica dicta *Ogygia*. Stephanus, in Ὠγυγία, ὡς Χάραξ φησὶν ἐν τοῖς Χρονικοῖς. Etiam Ægyptus, Bœotia, & Lycia. Videatur idem Stephanus, in Αἰγύπτιος, Βοιωτία, Ὠγυγία. Hujus tempore Minerva conſpecta fuit ad lacum Tritonidem. Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 8. *c.* 8. *Minerva verò longè his antiquior. Nam temporibus Ogygi ad lacum, qui Tritonis dicitur, virginali fertur apparuiſſe ætate.* Euſeb. *in Chron. Can.* Ὤγυγος ἐν Ἀκτῇ, τῇ νῦν Ἀττικῇ ἐβασίλευσεν, ἐφ᾽ οὗ παρθένος φανεῖσα παρὰ τῇ Τριτωνίδι λίμνῃ, Ἀθηνᾶ παρ᾽ Ἕλλησιν ὠνομάσθη. Hic condidit Eleuſinem, aliaſque urbes quaſdam. Africanus apud Euſeb. *Præparat. Evang. l.* 10. Ἀπὸ τῆς πρώτης καὶ εἰκοστῆς Ὀλυμπιάδος, ἐπὶ Ὠγύγου, ὃς ἔκτισεν Ἐλευσῖνα. Pauſan. de conditore urbis verbum nullum faciens, nominatam eſſe dicit ab Eleuſine: quem Mercurii & Daïræ, cùm nonnulli filium dicerent, alii rurſum Ogygi commemorabant. Locus iſte eſt *in Atticis*, ubi in Eleuſinis agit: Ἐλευσῖνα δὲ ἥρωα, ἀφ᾽ οὗ τὴν πόλιν ὀνομάζουσιν, οἱ μὲν Ἑρμοῦ παῖδα εἶναι, καὶ Δαείρας, Ὠκεανοῦ θυγατρός. Τοῖς δέ ἐστι πεποιημένα, Ὤγυγον πατέρα. Hujus temporibus Moſen extitiſſe tradunt. Juſtinus Martyr *Orat. ad Gentiles*: Ἐν δὲ τοῖς χρόνοις Ὠγύγου τε καὶ Ἰνάχου, οὓς καὶ γηγενεῖς τινες τῶν παρ᾽ ὑμῖν ὑπειλήφασι γεγενῆσθαι, Μωϋσέως μέμνηνται, ὡς ἡγεμόνος τε καὶ ἄρχοντος τοῦ τῶν Ἰουδαίων γένους. Idem tradit Africanus, apud Euſeb. *Chron. l.* 1. *& de Præp. Evangel. l.* 10. aliique auctores. Verùm tamen alii poſteriorem eum volunt. Sub hoc, uti ſuprà innuimus, accidit diluvium apud auctores πολυθρύλλητον. Tatianus *contra Gentes*: Μνημονεύεται παρ᾽ Ἀθηναίοις Ὤγυγος, ἐφ᾽ οὗ κατακλυσμὸς ὁ πρῶτος. Meminit item ejus Nonnus *Dionyſ. l.* 3.

Πρώτην μὲν κελάδοντος ἐπεσσυμένου νιφετοῖο
Ὤγυγος, ἠλιβάτοιο δι᾽ ὕδατος αἰθέρα τέμνων.
Χθὼν ὅτε κεύθετο πᾶσα κατάρρυτος.

Ex hoc diluvio ſoſpitem eum evaſiſſe, diſcimus ex Africano apud Euſeb. *de Præp. Evang. l.* 10. Φαμὲν τοίνυν ἐκ τοῦ δὲ τοῦ συγγράμματος, Ὤγυγον, ἐς τοῦ πρώτου κατακλυσμοῦ γέγονεν ἐπώνυμος, πολλῶν διαφθαρέντων διασωθείς, κατὰ τὸν αὐτὸν Αἰγύπτου τῷ λαῷ μετὰ Μωϋσέως ἔξοδον γεγενῆσθαι. Quanquam periiſſe ipſum hôc diluviô, à *Cedreno* memoretur, his verbis: Ἐν δὲ τοῖς χρόνοις Μωϋσέως γέγονέ τις ἀνὴρ μέγας, ἐκ τῆς φυλῆς Ἰάφεθ, ὃς, αὐτόχθων ὤν, ἐβασίλευσε τῆς Ἀττικῆς ἔτη τριάκοντα δύο. Ὄνομα τῷ ἀνδρὶ Ὤγυγος. Ἐπ᾽ αὐτοῦ γέγονε κατακλυσμὸς ἐν τῇ Ἀττικῇ μόνῃ, αὐτός τε ἀπώλετο, καὶ ἡ χώρα πᾶσα. Uxor Ogygi Thebe fuit, Jovis filia, ex Jodama Tithoni. Lycus in opere *de Thebis*, apud Iſacium Tzetzem *Comm. in Lycophronem*: Ζεὺς μιγεὶς Ἰοδάμᾳ τῇ Τιθωνοῦ, τοῦ Ἀμφικτύονος, γεννᾷ Θήβην, ἣν δίδωσιν Ὠγύγῳ, ἀφ᾽ οὗ Ὠγυγία ἡ Θήβη. Filios ejus duos invenio; unum Cadmum, alterumque Eleuſinem, Cadmus memoratur *Suida*, Ὠγύγια κακά, ἐπὶ τῶν ὀχληρῶν, ἐπεὶ συνέβη Κάδμον, τὸν Ὠγύγου, διὰ τὰς θυγατέρας, κακοῖς ἐντυχεῖν. De Eleuſine Pauſanias *ubi ſuprà*: Ἐλευσῖνα δὲ ἥρωα, ἀφ᾽ οὗ τὴν πόλιν ὀνομάζουσιν, οἱ μὲν Ἑρμοῦ παῖδα εἶναι καὶ Δαείρας, Ὠκεανοῦ θυγατρὸς λέγουσι, τοῖς δέ ἐστι πεποιημένα, Ὤγυγον εἶναι πατέρα. Filias plures habuiſſe, & in his Alalcomeniam, animadverto apud Pauſan. *in Bœoticis*: Οἱ δὲ, εἶναί καὶ τὴν Ἀλαλκομενίαν τῶν Ὠγύγου θυγατέρων, φασίν. Etiam Aulidem ille indicat, à qua Aulis, urbs Bœotiæ, nuncupata, *in Bœoticis iiſdem*. Καὶ ὀλίγον ἀπ᾽ αὐτοῦ προελθόντι ἐστὶν Αὐλίς. Ὠνομάσθαι δὲ ἀπὸ τῆς Ὠγύγου θυγατρός φασιν αὐτήν. Quin tres erant; hæ quas dixi, Aulis, & Alalcomenia, tertiaque Thelxinia, atque omnes Πραξιδίκαι nuncupatæ. Vide *Praxidice*. *Nic. Lloydius.* Adde Joh. Marſhamum *Canone Chron. Sec.* VI. ubi Ogygem Phoroneo æqualem & Ectenarum, de quibus ſuprà, Regem fuiſſe docet.

OGYGIA, quæ & *Calypſus Homero*; inſula parva maris Auſonii Magnæ Græciæ ante promontorium Lacinium adjacens, à litore 10. aut 12. mill. paſſ. recedens; ubi Ulyſſes à Calypſo nymphâ hoſpitiô acceptus eſt, Homer. *Od.* η. *v.* 244.

Ὠγυγίη τις νῆσος ἀπόπροθεν εἰν ἁλὶ κεῖται,
Ἔνθα μὲν Ἄτλαντος θυγάτηρ δολόεσσα Καλυψὼ
Ναίει ἐϋπλόκαμος δεινὴ θεός. ———

Ubi *Schol.* Ὠγυγίη, ἡ Καλυψοῦς νῆσος. *Heſychius*. Ὠγυγία, ὄνομα τῆς νήσου Καλυψοῦς. Item urbs maxima Myſiæ inferioris in confinio Thraciæ ad Hæmum montem, quæ & *Priſthlaba*, & *Preſtlaba*, & *Paraſtlaba*, *Cidrena* dicitur. *Nic. Lloydius.*

OGYGIANUM. Tuſciæ colonia, *Fragm. Catonis.*

OGYLUS, inſula inter Peloponneſum, & Cretam. *Steph.*

OGYRIS, inſula maris Indici ex adverſo oræ Arabiæ Fel. ad Ortum, Erythræi regis monumentò nobilitata. Ejus meminit Dionyſius ὁ Περιηγητὴς, *v.* 607.

Ἔνθ᾽ δέ τοι τρητῆς Καρμανίδος ἐκτόθεν ἄκρης
Ὤγυρις, ἔνθα τε τύμβος Ἐρυθραίου βασιλῆος.

Mela *l.* 3. *c.* 8. *Ogyris, quod in eâ Erythræ regis monumentum eſt, magis clara quam cætera.* Sic quoque alii inſulam hanc nominant. *Strabo Ogyrinam* videtur appellare: Ἀπὸ δὲ τῆς Καρμανίας ὑπάρχειν ἢ Νέαρχος, ἢ Ὀρθαγόρας, νῆσον Τυῤῥίνην κεῖσθαι πρὸς νότον πελαγίαν ἐν διχιλίοις σταδίοις, ἐν ᾗ τάφος Ἐρύθρα δείκνυται, χῶμα μέγα ἀγρίοις φοίνιξι κατάφυτον. Salmaſius nullum in toto Strabone locum iſtò corruptiorem extare putat, quique feliciùs emendari potuerit, quàm hôc modò; Ἀπὸ δὲ Καρμανίας ἄκρας φησὶ Νέαρχος Ὠγυρίδα νῆσον ἐρήμην κεῖσθαι. Addit etiam, nullum fuiſſe auctorem, qui Orthagoras dictus ſit. Verùm fallitur. Indicorum Orthagoræ meminit ſemel, iterumque Ælianus. Meminit etiam Philoſtratus, *de vita Apollonii l.* 3. *c.* 15. Facilè verò ſanari poteſt hic Strabonis locus. Scribe νῆσον Ὠγυρίνην, vel mutatione minimâ Γυρίνην. Sanè omnia Melæ exemplaria habent *Gyris*, non *Ogyris*. In *Ptolemæo* appellatur Ὀργανα, nonnulli tamen libri manu exarati legunt illic Ὤγυρις. Attamen Ὀργάνα etiam dicitur Arriano, *in Indicis.* Nimis autem longè à littore Carmaniæ removent hanc inſulam Nearchus & Orthagoras, cum bis mille ſtadiorum intervallum faciunt. Satis tamen benè cum hac menſura convenit Plin. *l.* 3. *c.* 28. *Inſula in alto objacet Ogenis, clara Erythrâ rege ibi ſepulto. Diſtat à continente* 125. *mill. paſſ.* Non dubito, quin ita ſcripſerit Plinius, cùm ſic habeant codices ſcripti, ac Ὠγυρίς idem ſit, quod Ὠκεανίτης. Eandem menſuram exhibet quoque Ptolemæus, ut facilè appareat, pleroſque unum eſſe ſecutos: Certum tamen eſt erráſſe. Quôcunque enim nomine inſula hæc appelletur, ſive *Ogyris*, ſive *Gyris*, & *Gyrene*, ſive etiam aliter, omninò hæc illa eſt, quæ vulgò *Gerun* vocatur. Non amplius 36. mill. paſſ. abeſt hæc à continente, ac ſita in ipſo ſinus Perſici oſtio. Olim clara Erythræ regis ſepulchrô, ſed nunc nobiliſſimò totius Orientis emporiò longe clarior. Hebes eſt, aut ſaltem indoctus, qui non intelligit de Harmuzia me loqui If. Voſ. *in Melam, p.* 286. *Idem Lloyd.*

O. H. S. S. in notis antiquis, *Oſſa hic ſita ſunt*, denotat Gouldmannus *Diction. Lat. Angl.*

OHAM, Rex Hebron, Joſ. *c.* 10. *v.* 3. Latinè, *va eis*, ſive *tumultuans*, vel *conturbans*.

OHEL, fil. Zorobabel, filii Phadajah, 1. Paral. *c.* 3. *v.* 20. Latinè, *tabernaculum, tentorium*, vel *ſplendor*.

OHOLAI fil. Seſan. 1. Paral. *c.* 2. *v.* 31. Latinè, *deprecans*, vel *exſpectans*, aut *incipiens*, vel *dolens*, ſive *frater mihi*.

OJA, inſula Aquitaniæ, 40. mill. paſſ. à littore, ubi monaſterium, ante annos mille. Aliis *Ogia*, recentioribus quibuſdam *Oye*, ob ſimilitudinem nominis. Sed *Oye*, inſula eſt in finibus Pictonum, contra Rupellam, poſita, inſulæ Radi adeo vicina, ut, recedente Oceanô, ex altera in alteram ſiccô pede transferatur, 4. milliar. à littore. Vulgò *l'Iſle de l'Oye*, cum vico cognomine, ab antere vel auca dicta. *Ojam* verò credit Valeſ. *in Notit. Gall.* eſſe inſulam, monaſteriô illuſtrem, nunc *l'Iſle Dieu*, vel *Iſle d'Ieu*, cum caſtello inſigni; à maritimo Pictonum pago Herbatilico, 40. milliar. plus minùs diſtantem, inter inſulam Herium, ſeu Nigri Monaſterii, & Divam, Separis oſtio proximam. Alia eſt inſula *Aja*, cum cella ad Cluniacum montem pertinens, *Agia* Innocentio III. vulgò *l'Iſle d'Ais*, quibuſdam *l'Iſle d'Aix*, in Oceano Santonico.

OIBOTES, memoratur Pauſaniæ *l.* 7. ubi ſuâ ætate Achæis Athletis, priusquam in Olympicum certamen deſcenderent, ſolenne fuiſſe, ut illi parentarent, ejuſque ſtatuæ victor coronam imponeret, narrat. Vide Carol. Paſchalium *Coronar. l.* 6. *c.* 10.

OICLES, fil. Antiphatis, filii Melampodis, pater Amphiarai, vatis Argivi, Homer. *Od.* 15. *v.* 243.

OILEUS, Locrorum Rex, pater Ajacis, quem Ὀϊλῆος ταχὺς Αἴας, vocat *Homer.* Virg. *Æn. l.* 1. *v.* 45.

Unius ob noxam, & furias Ajacis Oilei.

O-ISTI, formula compellandi, quâ ſæpius paganos ſive Ethnicos, in quos acri ſuô ab Africa acetô invehitur, inclamat Arnobius. l. c. *Fatui & ſceleſti homines.* Vide Barthium *Adverſar. l.* 9. *c.* 10. & *l.* 53. *c.* 10. *l.* 55. *c.* 12. Ita Græcis, ὦ οὗτος, ὦ αὕτη. Clemens Alexandr. apud Euſebium *Hiſtor. Eccleſ. l.* 3. *c.* 24. Μέμνησο, ὦ αὕτη, τοῦ Κυρίου: Ubi inclamatio tamen nuda eſt, intra convitium, cùm dicantur eſſe verba Petri Apoſtoli ad uxorem, ſupplicio deſtinatam. Fabula vetuſtiſſima Æſopi, Κύων ἐν τινι μαγειρείῳ ... καρδίαν ἁρπάσας ἔφυγεν. ὁ δὲ μάγειρος ἐπιστραφεὶς, ὡς εἶδεν αὐτὸν φεύγοντα, ἔφη· ὦ οὗτος, ἴσθι, ὅτι ... Συλλήψομαί σε. οὐ γάρ ἀπ᾽ ἐμοῦ καρδίαν εἴληφας, ἀλλ᾽ ἐμοὶ καρδίαν δέδωκας &c. Vide ſuprà in voce *Iſte.*

OJUM, caſtellum Bœotiæ, apud Opuntem erat, *Strab.*

OKFORTIUS Johannes, vide *Johannes.*

OKKAH, vir ingens, in Imperio Tartarorum Zavolhenſi, interfectus ab Imperatore, regno Nagajenſi ſeu Najagenſi originem dedit, circa A. C. 1440. Ardentes enim paternæ necis ultione triginta, quos reliquerat, filii, ſeceſſione factâ juxta caſtrum *Sarai* defecerunt, & brevi tempore adeò creverunt, ut hodie pro numeroſiſſima & maxima Tartarorum Horda habeantur. Dividuntur autem in tres Principatus, Caſſunenſem, Schichmamajenſem & Schidajenſem. Tandem ſubmiſerunt ſe quidem Johanni Baſilidi Duci Ruſſorum, verum abſque tributo. Uti verò *Nagaienſe* regnum, ſic & Caſanenſe & Aſtracanenſe, ſimili ratione ex Zavolhenſi Imperio originem traxerunt; quod tot defectionibus ita hodie diminutum eſt, ut ne nomen quidem amplius ſuperſit. Vide Georg. Hornium *Orb. Imper. p.* 295.

O. L. in Notis antiquis, *Operas locavit*, Fr. Gouldmannus ubi ſuprà. O. L. O. CON. *opere locatô, opere conductô* &c.

OLABI, Æthiopiæ ſub Ægypto populi, Plin. *l.* 6. *c.* 30.

OLACHAS, fluv. Bithyniæ, cujus aquis perjuri arguuntur, nam illâ aſperſi, uti flammâ urente patiuntur, teſte Pliniô, *l.* 31. *c.* 2.

OLANE, unum ex Padi oſtiis, *Olane Polybio*, *Volana* hodie *Leandro.* Item Armeniæ majoris urbs. *Strabo.*

OLAPIA, urbs Arabiæ Felicis *Ptol.*

OLARSO, oppid. olim, nunc pagus Hiſpaniæ Tarraconenſis *Oiarzo* hodie. Idem quod *Oeaſo* à nonnullis putatur, ſed illud *Aſo* dicitur.

OLAVA Udina & Saturiova, Floridæ in America Regis Magni nomen. Cum namque per ſingulos propè pagos, maximè in Nova Francia, Virginia, Florida aliiſque Novi Orbis regionibus Reguli ſint plerimi: illos, qui Continentem habitant, appellant *Sagamos*, qui Inſulas, *Caſiquas.* In Virginia ſuperioribus annis celebres fuerunt Rex *Wingina*, *Opiſco*, *Diamaco*, *Panena*, *Specaugmouch.* In Quivira repertus fuit ab Hiſpanis Rex *Tatarax*, i. e. *Albus Tartarus.* Sic itaque Floridæ Rex *Olava* nomine inauguari conſuevit. *p.* 335.

OLAUS I. ſeu OLACUS, Norvegiæ Rex, fidem Chriſtianam magnô zelo, in ditionibus ſuis propagavit. Magis totô regnô pulſis: A Canuto Daniæ Angliæque Rege primò deturbatus thronô, dein ejus inſtigatu, à quibuſdam ſuorum, occiſus A. C. 1028. Adam de Bremen, *Hiſt. Eccl. l.* 2. *c.* 4. *& ſeqq. Olaus Magnus*, &c.

OLAUS II. Magnus, ſucceſſit in Norvegiæ regno Achoni, qui, cùm Scotiam invaſiſſet, ab Alexandro Rege ad internecionem cæſus, mœrore animi obierat, A. C. 1263. 1264. Buchan. *Hiſtor. Scot. l.* 7.

OLAUS III. nepos Valdemari IV. Daniæ Regis ex filiâ Margareta, ſucceſſit Avo, in Daniæ regno. Mortuô dein Haquinô patre Norvegiam Daniæ adjunxit: Scaniâque Hanſeaticis civitatibus ereptâ, obiit immaturâ morte. Ei mater Ericum neptis ſuæ è ſorore filium, Regem Norvegiæ, ſurrogavit, A. C. 1384. Vide Crantz. *l.* 7. *Dan. & Suec. l.* 6. *c.* 39.

OLAUS Magnus. Vide *Magnus*, item *Johannes.*

OLAUS Petrus, inter cæteros pietatis labores, Biblia ſacra primus in Suecicum ſermonem tranſtulit, quæ Guſtavus Rex typis ſtanneis Holmiæ exprimi, ac in omnia templa regni diſtribui curavit. Circa A. C. 1527. Chytræus *in Saxon. part.* 2.

OLBA, Græcè Ὄλβα vel Ὄλβη, Ciliciæ urbs, quam cum Pamphyliæ urbe *Olbia* malè nonnulli confundunt. *Strabo.* ὑπερθε τούτων τε καὶ τῆς Σόλων ὀρεινή ἐστιν ἐν ᾗ Ὄλβη πόλις, Διὸς ἱερὸν ἔχουσα. Αἴαντος ἵδρυμα τοῦ Τεύκρου καὶ ὁ ἱερεὺς δυνάστης ἐγένετο τῆς Τραχειώτιδος: *Supra autem hæc & Solas montana regio eſt, in qua Olba urbs, Jovis Templum habens, opus Ajacis Teucri: Cujus Sacerdos dominus fuit Trachiotidis.* Ptol. *Olbaſam* vocat, non benè, Salmaſ. *ad Solin.* Sed & *Olba* vox recentioris ævi. Verſus *MSS.* citati in *Gloſſa* ad Diſticha *Mag.* Cornuti.

Urceus, Urceolus, eſt olla vel amphora, teſta.
Olla, vel idria, ſit vas, vini dico lagenam,
Oba vel Oenophorus, ſed & orca fidelia, vas eſt,
Olbaque *jungentur Monachis appropriatum.*

OLBASA quæ OLBUS, *Straboni*, urbs Ciliciæ, *Albiſtaverati Moletio* & aliis. Altera in Cappadocia apud Durandum urbs, ad radices Tauri montis.

OLBELUS, urbs Macedoniæ, *Steph.* Gentile *Olbelius.*

OLBERTUS, ſeu ORBERTUS, vel *Albertus*, Abbas S. Jacobi, pius & eruditus. Scripſit hiſtoriam Veter. & Novi Teſtam. ut & aliquot vitas Sanctorum. Obiit A. C. 1148. Sigebert. *de Scriptorib. Eccleſ. c.* 142. *& in Chron. Gembl.* Alterius Olberti Abbatis meminit Voſſ. *l.* 2. *de Hiſt. Lat. c.* 44. *p.* 369. Andr. *Biblioth. Belgic.*

OLBERTUS Abbas, Burchardum diſcipulum ſuum, in Compilatione Librorum Decretorum, juvit. Sigebertus *in Chron. ad* A. C. 1003. Vide quoque cum in *Vita ejuſdem Olberti de Scriptorib. Eccleſ. c.* 142.

OLBERTUS Folieta, Genuenſis. Vide *Hubertus*, & Raphaëlem Sopranium *Script. Ligur.* Abbatem Mich. Juſtinianum, *de iiſdem.* Laur. Craſſum, *eleg. literat.*

OLBI, urbs Ægypti, juxta Libyam, *Steph.* Gentile *Olbites.*

OLBIA, urbs Sarmatiæ Europææ ad oſtium Boryſthenis fluv. teſte Strabone. *l.* 7. à Mileſiis condita, & *Boryſthenes* quoque à fluvio cognominata. Herodotus tamen Ὀλβιοπολίτας à Boryſthenitis Græcis diverſos facere videtur, *l.* 4. *c.* 18. Vide Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec.* XVII. ubi de *Græcorum Coloniis.* *Stapenor*, vel *Strapenor*, teſte *Nigrô*, longitud. 57. 00. latitud. 49. 00.

OLBIA, oppid. Bithyniæ ad Propontidem, Nicææ, & Apamiæ proximum, *Velia Sophiano*, ubi *ſinus Olbianus*, Melâ teſte *l.* 1. *c.* 19.

OLBIA, urbs Pamphyliæ maritimæ in Lyciæ confinio inter Phaſelidem ad Occaſum & Attaliam ad Ortum *Acopende*, *Moletio.*

OLBIA, Galliæ Narbonenſ. urbs *Camatulicorum*, in ora Provinciæ, inter forum Julii 5. & Telonem 8. leuc. cujus meminère Cicero *l.* 2. *ad Quint. Fratr. Ep.* 8. & Mela. *l.* 2. *c.* 1. *Area* quibuſdam. *Eres*, *Polis*, vel, ut alii ſcribunt *Hyeres*, longitud. 27. 40. latitud. 42. 00. Nunc oppidul. in ora littorali maris Mediterranei vix 3. leuc. à Telone in Ortu, 11. à Foro Julii in Occidentem, hinc inſulæ Stœchades vicinæ, quarum 5. *les Isles d'Hyeres*, circa

ea quas optimum corallium. *Baudrand.* Huc appulit Ludovicus Rex, ex Syria reverſus. *Strabo* tradit, Maſſilienſes Rhodam quidem & Agatham barbaris Rhodani accolis, Taurentum autem & *Olbiam*, & Antipolim, ac Nicæam Salyis ac Liguribus Alpinis oppoſuiſſe: & oram à Maſſilia ad Varum uſque promiſſam, loca Maſſilienſium habere, Taurentum, *Olbiam*, Antipolim, & Navale Cæſaris Auguſti, Forum Julii, inter *Olbiam* ac Antipolim ſitum. Hinc & *Marciano Heracleota Maſſilienſium colonia* dicitur, in ea Citharisten promuntor. & Argentei fluminis oſtium. *Stephano Urbs Liguſtica* dicitur, quia in agro Ligurum Gallorum à Maſſilienſibus condita. Proximus ei *mons Olbianus*. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

OLBIA, urbs Sardiniæ. Hodie nomen in ruinis retinet. inquit *Cluverius*. Ab Jalo condebatur, teſte Solinô, *c. 4.* in ora orientali, ex adverſo Corſicæ ſita: *Ulgienſis urbs Orcſto*, Claudian. *de bello Gildon. v. 519.*

Partem litoreo complectitur Olbia muro.

Vide *Steph.* qui nomen *Olbias* recenſet. *Baudrando* etiam *Ulbia*, urbs fuit ampla Sardiniæ, in parte Boreali & in ora Orientali Inſulæ. Ejus ruinæ nunc dicuntur *Olbia rovinata*, ejuſque portus *Golfo di Siniſcola*, 85. mill. paſſ. à Calari in Ortum, & 52. à Tibula in Ortum.

OLBIOPOLITÆ, apud Jul. Capitolin. *in Antonino Pio, c. 9. Olbiopolitis contra Tauroſcythas in Pontum auxilia miſit; & Tauroſcythas uſque ad dandos* Olbiopolitis *obſides vicit*: Græci ſunt aut è Græcis mixti. Sicut Tauroſcythæ barbari, vel Scythæ, vel Gothi ſive Getæ: à quibus etiam Boryſthenem civitatem fuiſſe habitatam, auctor eſt *Dio Chryſoſtomus*, qui omnia illa loca luſtraverat. *Ptolemæo* certè, *Olbia* & Boryſthenes, ſunt duo ejusdem civitatis nomina, aliter quàm tradit Plin. *l. 5. c. 22.* Vide Dionis *Sermonem* τ̃ Βορυσθενιτικὸν, Iſaac. Caſaubon. *Not. ad Capitolin.* & in voce *Olbia*.

OLBISINII, vel OLBISII, gens circa Herculis Columnas. *Steph.*

OLBIUS, Arcadiæ amnis; quem Pauſan. *l. 8.* dicit Arcadibus nonnullis *Arcanium* appellari.

OLBIUS & *Pullus*, duo montis Eſquilini vertices. Supra *Olbium* clivum habitavit Servius Tullius auctore Solinô, *c. 2.* Quidam pro *Olbius*, legunt *Urbicus*.

OLBUS, è ducibus auxiliaribus Æëtæ, ab Colaxe in prælio cæſus, Val. Flacc. *l. 6. v. 638.* Vulgati codices *Nolbum habent*.

OLCACHITES, ſinus Zeugitanæ regionis. *Ptolem.* ubi hodie *Alcon* civitas.

OLCADES, Hiſpaniæ populi intra Iberum fluv. quorum urbem *Steph. Althæam* vocat. In regno Toleti eſſe prope urbem *Ocanna* dictam, putat *Nebriſſenſis*.

OLCHINIUM, ſeu OLCINIUM, Livio, *l. 45. c. 26. Colchinium* olim teſte Plin. *l. 3. c. 22. Ulcinium Ptolemæo*, urbs Dalmatiæ maritimæ ad ripam Drilonis. *Dulcigno, Volaterrano. Pola* olim, teſte Canterô *in Lycophronem. Baudrando* urbs Illyrici, nunc Albaniæ, cum portu capaci & arce, in ora maris Adriatici ſub Turcis, 24. mill. paſſ. circiter à Scodra in Cæciam, 45. à Liſſa in Occaſum, & 70. ab Epidauro in Eurum prope Sinum Illyricum, *Golfo de Drin.* Hinc *Olciniatæ* Livio. *loc. cit.*

OLCIMUS, Dioſcorid. mons & fluv. Macedoniæ, ubi ruta multa naſcitur.

OLCINIUM, Liv. *loc. cit.* Vide *Olchinium*. Populi *Olciniatæ*.

OLCION urbs Tyrrhenorum, *Stephan.*

OLDA, ſeu OLDUS, vulgò *le Lot*, fluv. Galliæ, in Aquitania. Oritur in Gabalis: deinde vix uno milliari à Mimate fluens, paulo poſt auctus aliis fluviis per Ruthenos fluit, ut & per Cadurcos & Agennenſes, ubi in Garumnem labitur, juxta Aguillonium oppidum, & 4. leucis infra Aginnum. *Auſon. Scal.* Hadr. Valeſio *in Notit. Gall.* vulgò *Oudon* eſt, qui per Cenomanos & Andegavos currens, in Meduanam defluit. Fluv. autem *le Lot*, eſt *Oltis*. Vide ibi.

OLDCASTELLUS, Wiclefi diſcipulus, A. C. 1413. in vincula conjectus. A. C. 1417.

OLDEMBURGENSIS Comitatus, vulgò *le Comté d'Oldembourg*, provincia eſt Germaniæ, in Weſtphalia, inter Friſiam orientalem ad occaſum, Ducatum Bremenſem ad ortum, Diœceſim Monaſterienſem ad auſtrum, & mare Germanicum ad Boream. Antea Comites habuit proprios; ſed à paucis annis deficiente ſtirpe, ſubeſt dominio Regis Daniæ. Ei etiam conjungitur Comitatus Delmenhorſtenſis: & ejus præcipua urbs eſt Oldemburgum. Familiæ originem ex Witikindi Saxonis poſteris traditio deducit. Nepotem enim ei ex Wipperto filio Walpertum Ducem Angriæ & Comitem Ringelhemii aſſignant: Hujus fil. Theodoricus, Ringelhemii iterum Comes, ex filiis Immodo Sabaudorum: Witikindo Ferrarienſium (an Montferratenſium?) Theodorico, patre Mathildis, quæ Henrico Aucupi nupſit, Marchionum Brandeburgicorum veter. Reginberto, *Oldenburgicorum* ſator fuiſſe perhibetur. Hôc natus Otto I. cui à ſpectro mirabile cornu, quod adhuc aſſervatur, oblatum narrant. Ejus filii Johannes Comes *Oldenburgenſis*, & Conradus à Matre Comes Alveslebenſis: Nepos ex Johanne, Huno glorioſus erat, qui cùm ad pugnam cum Leone damnatus eſſet, fil. Fridericus pro Patre certamen, hoſte ſtratô, ſubiit. Huic Friderico hæres amitinus Elimarus I. Rixæ Hunonis ſororis & Hajonis dynaſtæ Friſii, qui ipſe etiam ex Regenberti *Oldenburgici* poſteris fuiſſe dicitur, filius fuit; cui tamen controverſiam de hæreditate movit Milo Comes Alvenslebius, Theodorici fil. Conradi ſuperioris nepos. Ab hoc Elimaro I. continua ſeries, ut tamen à filiis Elimaro II. & Johanne, duæ orirentur lineæ, *Oldenburgica* & Wildeshuſana, quarum hæc in Conrado, A. C. 1358. à Bujadis cæſo, deſiit: Illa ad hæc usque tempora durat. Chriſtiani enim cognomine *Bellicoſi* filiô Mauritiô nati Otto II. cognomentô *Berne*, condidit Delmehorſtum arcem A. C. 1247. Chriſtianus verò Ottonem III. genuit, Delmehorſti urbis conditorem, & Johannem I. cujus fil. Johannes II. *Oldenburgicam* lineam continuavit, Chriſtianus verò Delmehorſtanam orſus eſt, extinctam A. C. 1425. Johanne genitus Chriſtianus Theodoricum cognomine *Fortunatum* ſuſcepit, qui linearum reliquarum bona collegit: ex pacto etiam A. C. 1370. Comitatum Delmenhorſtanum ſibi adverſus Bremenſes aſſeruit; & ob uxorem Hedwigem filiam Gerhardi Holſati, Ducis Sleſvici familiæ Schauenburgicæ, jus ſucceſſionis in Sleſvicenſem Principatum, & Holſatiam liberis reliquit. Fuerunt filii ejus Chriſtianus, Mauritius & Gerhardus, quorum primus Daniæ Rex, hujus nominis I. factus A. C. 1448. hodiernam familiam *Oldenburgo-Danicam* condidit; poſtremus, *Oldenburgicos* continuavit, quorum ultimus Antonius Guntherus, haud pridem obiit, relictô ex impari conjugio filiô Antoniô Comite Imperii, Dominô in *Oldenburg* &c. ſed hærede, Chriſtiano V. Daniæ Rege agnatô. Vide Phil. Jac. Spenerum *Sylloge Geneal. Hiſtor. in Fam. Oldenburgo-Danica*: ut & in voce *Delmenhorſtium*, quemque inſuper Illuſtrium in hac familia Virorum, ſuô locô. Ut & alia quædam addam: Otto III. præfatus cum Conrado I. Comite *Oldenburgenſi* fœdus iniit, de Comitatibus *Oldenburgenſi* & Delmenhorſtano non abalienandis, ſed in familia conſervandis, teſte Hamelmannô *Chron. Oldenburg. Part. 2. c. 11.* Sed Otto V. Comitatum Delmenhorſtanum Eccleſiæ Bremenſi feudarium fecit, certiſque conditionibus adjecit, uti diſcimus ex eod. *Ibid. c. 16.* Donec tandem Feudum hoc pace Dano-Suecica abolitum eſt. Idem Hamelmannus, Nicolaum Comitem Delmenhorſtanum, electum Archiepiſcopum Bremenſem, Comitatum ſuum, ex pacto, Eccleſiæ Bremenſi adjunxiſſe, A. C. 1421. qui tamen mox Diderico Comiti Oldenburgico reſtitutus ſit, refert. *Part. ead. c. 18.* Qui etiam Henricum Epiſcopum Monaſterienſem & Adminiſtratorem Bremenſem, Delmenhorſtum ſibi ſubjeciſſe, A. C. 1482. quem dein Comitatum recuperaverit Antonius, A. C. 1547. docet, *Part. 3. c. 7.* Acceſſerunt autem Comitatui *Oldenburgico* Statlandia, Butjada, Jevera, Oſtria, Ruſtria, ac Wangria: & Statlandiam quidem ac Butjadam, parte ejus emtâ ab Henrico I. Brunſuicenſi A. C. 1523. Johannes IV. Comitatui adjecit: Jevera verò, cæteræque ditiones, acceſſerunt teſtamentô Mariæ Principis Jeveræ, quæ Johannem VI. hæredem ſcripſit, fruſtra ſeſe opponente Edſardô Friſiæ Orientalis Comite. Cùm porro antiqua inter *Oldenburgicos*, & Bremenſes de telonio Viſurgis contentio fuiſſet, tandem Cæſar Ferdinandus III. cum conſenſu Electorum, pro Antonio Gunthero Comite contra Bremenſes, pronuntiavit, eique jus telonii in celebri hoc fluvio adjudicavit. Leopoldus I. inſuper hodiernus Imperator, eidem Comiti, telonii hujus in quemcunque donatione vel teſtamentô transferendi jus conceſſit, A. C. 1661. Quæ Comitatus *Oldenburgici* incrementa fuêre. Nec omittendum, famoſum *Oldenburgenſium* cornu quod attinet, videri illud eſſe ex ære Corinthio, cùm potus per noctem infuſus inde nauſeam contrahat. Quomodo autem ſub Ottone primo pervenerit ad familiam Comitum Oldenburgenſium; vide ſive hiſtoriam, ſive fabulam, apud ſæpiùs laudatum Hamelmannum *Chron. cit. Part. 1. c. 10.* G. Horn. *Orbis Polit. Part. 2. p. 92.* & 93. Vide quoque Pfannerum *de præcipuis Germ. Princ. gent.*

OLDEMBURGUM, vulgò OLDEMBURG, urbs Germaniæ, ad Hontam fluvium, in Weſtphalia, ſub dominio Regis Daniæ à paucis annis, ex quo defecit ſtirps Comitum, quibus ſuberat, 25. mill. paſſ. diſtat à Brema in occaſum, & 40. ab Emda in ortum. Horribili incendiô tantùm non penitùs deletum eſt, ipſô die, quô juramentô Daniæ Regi adſtringendi cives erant, ſub fin. A. C. 1676. ut docuêre *Relationes publicæ*.

OLDENDORPIUS Johannes, vide *Johannes*.

OLDERICUS, vel *Ordericus Vitalis*, Monachus Lexovienſis, Anglus. Auctor hiſtoriæ Eccleſiaſt. cujus fragmenta in Biblioth. Cluniacen. ſeculô 12.

OLDERMANNI, apud Ubbonem Emmium in *Groninga*, *p.* 165. olim dicti ſunt in hac Urbe illi, qui negotiantium diſciplinæ & juri nautico tuendo, ac dirimendis inde natis controverſiis, fuêre præfecti.

OLDESALIA, ſeu *vetus Salia*, vulgò *Oldenzeel*, à Saliis, populo Germaniæ haud ignobili, dicta, oppidum Belgii uniti, in Tranſiſalania provincia, aliàs munitum: ſed captum fuit primò à Mauritio, A. C. 1597. dein iterum per hujus fratrem Henricum Fridericum, A. C. 1626. ab Hollandis, quibus etiamnum ſubeſt, & tunc ejus munitiones disjectæ fuêre. Bellô hôc fervente, à Gallis, quibus Epiſcopus Monaſterienſis tum militabat, iterum captum receptumque.

OLDESLOVIA, vulgò OLDESLO, oppid. Daniæ, in Holſatiæ Ducatu, & in Wagria regiuncula, ad Travam fluvium, in confinio Germaniæ, 3. milliar. Germanicis à Lubeca in occaſum, Gluckſtadium verſus, & ferè 5. ab Hamburgo in Cæciam diſtans.

OLDO, Ciſtercienſis Hiſpanus. Scripſit *Rationale divinorum officiorum, &c.* A. C. 1227.

OLDO, Orderico Vitali *l. 13.* memoratus, corrupte *Oudo*, unde vulgò *Oudon*, *Uldunus* ac *Uldo*, in literis Wilhelmi Nothi Angl. Regis fluv. Galliæ eſt, apud Cadomum in Olinam influens; duplex olim fuit, vetus alter, alter novus, ſeu foſſâ ex veteris alveo deductô manufactus. Hinc *cultura inter duos Uldunos*, item *quatuor virgatarum intra duos Uldones ſitarum*, in iiſdem literis, mentio. Ad eum orientem eſt Alnetum *Aunay*, Abbatia Ciſtercienſium Monachorum, in Bajocaſſium finibus, à Cadomo 5. leucis diſtans ſeu 15. mill. paſſ. quô ſpatiô totus hujus, devii amnis continetur. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Olina*. Alius

fluv. ejuſdem regni *Olda* eſt, etiam vulgò *Ouden*, de quo vide in voce *Olda*.

OLDUS, vulgò *le Lot*, fluv. Galliæ, in Aquitania. Dicitur aliter Oltidus & Lotins. Vide *Olda*, item *Oltis*.

OLEA, Minervæ inventrici, apud Poetas, ſacra: juxta illud Virg. *l.* 1. *Georg. v.* 18.

> ——— *Oleæque Minerva*
> *Inventrix:*

Olympionicarum frontes cinxit, ſecundùm quosdam, vide ſuprà *Cotinus*: paciſque, nec non duritiei emollitæ, agriculturæ, felicitatis, condonationis, eleemoſynæ, ſupplicationis, manſuetudinis, æternitatis, Gymnaſii, nitoris, victoriæ, libertatis, pinguedinis, hilaritatis, ſpei, frugalitatisque veteribus hieroglyphicum fuit, vide Joh. Pierium *Hieroglyph.* & Nic. Cauſſin *Symbolorum Hieroglyph. & Emblematum Appendice*. In Italiam tardè pervenit: Namque *Theophraſtus*, teſte Pliniò *l.* 15. *c.* 1. an. U. C. circiter 440. negavit niſi intra quadraginta millia paſſuum à mari naſci. *Feneſtella* verò, omnino hanc arborem in Italia, Hiſpania atque Africa, non fuiſſe ait, Tarquiniò Priſcò regnante, ab anno Pop. Rom. 173. Apud Athenienſes quomodo, plantanda, cautum Lege Solonis, Ἐλαίας δὲ καὶ συκῆν ἐννέα πόδας ἀπὸ τοῦ ἀλλοτρίου φυτεύειν, τὰ δὲ ἄλλα δένδρα πέντε πόδας, *Oleam & ficum novem pedes longe ab alieno fundo ſerito: cæteras verò arbores, pedes quinque.* Meminit in *Solone* ejus Plut. & cauſam addit, quòd ficus & *Olea* radices agant longiùs neque ſit omnibus earum ſine damno vicinia; ſed & alimentum eripiant & halitum efflent aliquibus infeſtum. Alia apud Pollucem eòdem auctore lata de *Olea* lex eſt, *l.* 5. *c.* 4. Στοιχάδες, *Oleæ privata ordine conſita*; ubi docet, ita appellatas ab ipſo eſſe *Oleas*, quæ privatorum erant, & in illorum agris conſitæ; quaſque opponit publicis & ſacris, Μορίαις dictis. Lege porrò non licebat cuiquam ad privatos uſus *oleas* evellere, præter quàm duas quotannis, qui ſecus feciſſet, in ſingulas centum drachmis multabatur: Quam legem his verbis repræſentat Demoſthenes πρὸς Μακάρτ. *Si quis Oleam Athenis evellat, niſi in uſum templorum Athenienſium, aut in privatum ſuum duas evellat quotannis, aut in funus, in ſingulas oleas centum drachmas pendito: decima multa Minervæ ſacra eſto: centum quoque drachmæ addicuntor actori. Dica ſcribuntor apud Magiſtratum, cujus eſt Judices dare. Actor ſacramentum deponito: Reo damnato, Magiſtratus exigendam tradito multam, quæ in ærarium publicum infertor, exactoribus, decimam verò; quæ Minervæ cedit, Quæſtoribus Deæ. Si ſecus fecerint Magiſtratus, ipſi de ſuo penduntо.* Nemini igitur licebat Athenis *Oleam* evellere; ſive in alieno agro, ſive in ſuo: unde poſt Legem dictam addit Demoſthenes. Ὁ δὲ νόμος ἀπαγορεύει μηδ' ἐν τῷ αὐτοῦ χωρίῳ τοῦ πατρῴου ἐλαίας ἐξορύττειν, *Lex verò, neque in patrio agro Oleam evelli permittit.* Quare ſuſpicatur Petitus, è Lege nonnulla excidiſſe verba, ſtatim ab initio, inter cœtera hæc, Μηδ' ἐν τῷ αὐτοῦ χωρίῳ τοῦ πατρῴου. Sacramentum verò, quod Actor, ut in Lege habetur, deponebat, variè definiunt Veteres; Nam alii exiſtimant eſſe decimam multæ, alii autem putant definiri drachmis tribus, ubi controvertitur, & agitur de centum drachmis, aut pluribus ad mille uſque & triginta drachmis, ſi de mille drachmis aut pluribus, ad decem millia uſque agatur. Poll. *l.* 8. *c.* 6. Et quidem initio litis ſacramentum deponebatur cùm ab Actore, tum à Reo: is verò qui judiciò vicerat, ſuum ſacramentum auferebat, victi Sacramentum & illud quoque, quod victor abſtulerat: ſed victus reponebat, ad ærarium redibant, ut conſtat ex Ariſtoph. *Veſpis*: è quo merces Judicibus dabatur, vide infrà in voce *Sacramentum*. Cùm autem hàc lege excipiuntur, qui *Oleas* evellerent *ad uſum Templorum*; intelliguntur Templa, vel quæ erant univerſi Athenienſium Populi, vel privatim alicujus τῶν Δήμων. Loca enim hæc ſacra *Oleis* fuiſſe conſita, docet nos Sophocles *Oedipo Coloneo*,

> Χῶρος δ' ὅδ' ἱερὸς, ὡς ἀπεικάσαι, βρύων
> Δάφνης, ἐλαίας, ἀμπέλου, κτλ.

Pervenerat autem ad Eumenidum ſacellum, de quibus vide ſuprà. Itaque cùm ſumtum & ſplendorem, qui in Templis Deorum viſebatur, vellent tollere *cives*, in cognomine Ariſtophanis dramate, ſolas arbores & inter eas *Oleas* relinquunt, quæ in Templis erant ſatæ,

> ——— Πρῶτον μὲν οὐ-
> χὶ ναοὺς ἡμᾶς οἰκοδομεῖν δεῖ
> λιθίνους αὐτοῖς' οὐδὲ θυρώμασι
> χρυσοῖσι θύραις, ἀλλ' ὑπὸ θάμνοις
> καὶ πρινιδίοις οἰκήσουσι.
> Τοῖς δ' αὖ σεμνοῖς τῶν ὀρνίθων
> δένδρον Ἐλαίας ὁ νεὼς ἔσται.
> ——— *Primò quidem neutiquam templa nos extruere oportet*
> *lapidea ipſis: neque ornare*
> *aureis valvis, ſed ſub ramis*
> *& parvis ilicibus habitabunt.*
> *Inſignioribus autem avium*
> *arbor* Olea *templum eſto.*

Stat. *l.* 12. *Theb. v.* 491. ubi Miſericordiæ templum Athenis deſcribit,

> *Mite nemus circa, cultuque inſigne verendò,*
> *Vittata laurus & ſupplicis arbor Olivæ*, &c.

Ibi igitur ne deficerent, licebat evellere ex agris Oleas, ut in Templis ſererentur. Ut earum uſum in ſacris in præſens prætercam. Quod verò illarum in funeribus, Lege quoque indigitatum, uſum ſpectat, cum mortuis *oleas* efferri conſueviſſe, legimus apud Artemidorum *Oneirocritic. l.* 4. *c.* 59. Τέταρτον δὲ ἐπὶ τῶν νεκρῶν, ἡ μὲν ἐλαία Σκυθικὴ εἶναι τίθεται, αὐτὸ τοῦτο ὁ καρπὸς αὐτῆς καὶ τὰ φύλλα καὶ τὸ ξύλον. τοῖς μὲν τῶν ἀποθανόντων ἐλαίας συνεκφέρουσι..... *cum mortuis enim* Oleas *efferunt* &c. Præterea, cùm par propemodum Parentibus aut Amicis ſuò Fatò functis honos, qui Diis immortalibus haberetur, religioneque conſecrarentur eorum tumuli & monumenta (quin etiam Templa iis ſuperſtruebant, quod Eruditis obſervatum eſt) ad illa quoque ſerebantur & ſuperimponebantur *Oleæ*; quas huic uſui ex agro evellere licebat, itemque fruges obſerebant, vide Tullium *de LL. l.* 2. *extremo*. Ad quas *Oleas* cæteraſque arbores ſemper virentes & quæ nunquam folia amittunt, ſepulchris ſuperimpoſitas & ſatas, reſpexit Juvenal. *Sat.* 7. *v.* 207.

> *Dii Majorum umbris tenuem, & ſine pondere, terram,*
> *Spirantesque crocos & in urna perpetuum Ver* &c.

Sacras multò minus *oleas*, Μορίαι dicebantur, cædere aut evellere licebat; quod proin ne fieret, curæ erat Senatui Areopagitico. Apud quem propterea poſtulabatur reus, quia res hæc ad religionem ſpectabat: multa videtur fuiſſe fortunarum publicatio & exilium; ſervis, qui indicâſſent, præmium libertas. Vide Lyſiam ἐν τῷ Ἀρεοπαγιτικῷ, & Petitum *Comm. in LL. Attic. l.* 5. *tit.* 2. Porrò arbor hæc quantopere caſtitatem amet, Græci docent, & inter eos Rutilius Taurus, qui arborem, cùm à pueris mundis puriſque tractatur, ampliùs luxuriare ſcribit: tantâ vivacitate, ut, ſi multis configatur clavis, nihil lædatur, lignumque habeat à carie immune. Quæ cauſa fortè, ut non ſolùm in variarum rerum hieroglyphicum, ut dictum, aſſumta ſit *Olea*, ſed & apud Hebræos, cùm cera ad lumina & tædas non adhiberetur, *Oleum* tamen in uſu fuerit, Ad. Preyclius *Sina & Europa c.* 25. Poculorum *Oleagineorum*, mentio apud JC. *l.* 50. *ff. de Leg.* 3. *Qui pocula quatuor Oleagina habebat, ita legavit pocula Oleaginea paria duo*: Nempe poſtquam è luto, quæ antiquiſſima materia fuit, pocula in uſu eſſe deſiêre, & è ligno fieri ſunt cœpta, Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiqq. l.* 5. *c.* 30. Cellam *Oleariam* exactè delineavit Vitruvius *l.* 6 *c.* 9. ut & Columella *l.* 12. *c.* 50. & Palladius *l.* 1. *tit.* 20. Inſtruunt eandem Cato *tit.* 13. Columella *l.* & *c. cit.* & Neratius apud Ulpianum *leg.* 19. *ff. locati & conducti.* Olivitoris, Capulatoris, qui conchâ ferreâ in labrum fictile *oleum* expreſſum transfundebat: Legulorum, Strictorum, Factorum, qui mercede conducebantur, ut indicant leges *Oleæ* legendæ, faciundæ & pendentis, apud Catonem *tit.* 144. *& ſeqq.* aliorumque huc pertinentium, meminit Laur. Pignorius *Comm. de Servis*. Servum merci *Olearia* præpoſitum, memorat vetus marmor. Vas *oleo* recipiendo orca, quod vide; uti de prælo oleario, voce *Trapetum*. Plura verò de hac arbore, apud Plinium *l.* 12. *c.* 1. *l.* 15. *c.* 2. & alibi paſſim; ut & Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 21. *c.* 24. Carolum Paſchalium *Coronarum l.* 6. *c.* 16. ubi de *Oleaginea corona*, victoribus & hinc mortuis impoſitâ; de *Olea* Jovi non minùs, ac Minervæ, dicatâ, quæ poſterior μορία propriè; de caduceis circumvolutis ramis *oleaginis*: & *c.* 17. ubi de *Olea*, Apollini quoque ſacrâ & Herculi; de ramo *Oleæ*, à ſupplicibus protenſo: Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Stat. Theb. l.* 7. *v.* 476. ubi de lana *Oleæ* juncta, pluribus agitur: nec non infrà, ubi de *Oleo* & *Oliva*.

OLEA, apud *Papiam*, *gemma, barbarum eſt: ex fulvo & nigro, viridique & candido conſtat.* De qua *Olea* an intelligendus ſit Anaſtaſius in *Leone* IV. *p.* 188. *Et ſuper illud Ciborium fecit oleas, quæ pendent in circuitu Altaris, habentes tabulas quatuor exauratas, nec non & gammadias numerò quatuor.* Et poſtea, *p.* 196. *Obtulit tres oleas maſoricas, admirabilis pulchritudinis, ſerico textas coloreque depictas, quæ videlicet feſtis diebus in circuitu Altaris majoris dependerent*; ambigit Car. du Freſne. Certè cùm ſolidum quid fuerint *Oleæ*, addens, quæ in circuitu ciborii dependerent, haud abſonum videtur exiſtimare, fuiſſe grandiores gemmas, aut quid ſimile in gemmæ grandioris orbiculatæ figuram, adeoque ex *murrhina* materia: quod non modò ſuadet vox *maſorica*, quæ idem valet ac *murrhina*, ſed & colores Oleæ, quibus murrham conſtitiſſe, ſcribit Plin. *l.* 37. *c.* 2. nam quòd *ſerico texta olea* dicuntur Anaſtaſio, fortè error Librarii eſt, legendumque *ſericò tecta*, vide eum *Gloſſar.*

OLEA & *Palma*, duo fontes in Bœotia, ad Delum montem, ubi Apollinem natum fabulantur.

OLEARIUS Adamus, Germanus, Holſatiæ Ducis Bibliothecarius, eruditione ac multò rerum uſu inclytus, Legationis, à Friderico Holſatiæ Duce lineæ Gottorpinæ, ad Perſarum Regem, magnificis impenſis ſuſceptæ, ſuaſore Ott. Bruckmannò, qui eidem cum Ph. Cruſio præfuit, circa A.C. 1636. comes, longinquum illud iter luculentò ſcriptò deſignavit: quod in alias quoque linguas Eruditorum curioſitas tranſtulit. Vide Phil. Jac. Spenerum *Syll. Geneal. Hiſtor. in Fam. Oldenburgo-Danica.* Idem Poëtæ Perſici vetuſti Schich-Saadi opus *Sertum Roſaceum* dictum, è Perſica lingua in vernaculum ſermonem, ſimili facundiâ, transfudit.

OLEARUS, vide OLIARUS.

OLEASTER, Papinio Statio *fera oliva*, *Theb. l.* 6. *v.* 7.

> ——— *primus Piſea per arva*
> *Hunc pius Alcides Pelopi certavit honorem,*
> *Pulvereumque fera crinem deterſit olivâ,*

corona Herculis primùm, inde Olympionicarum fuit. Plinius *l.* 16. *c.* 44. *Palma Deli ab Apollinis ætate conſpicitur. Olympiæ Oleaſter, ex quo primus Hercules coronatus eſt, & nunc cuſtoditur religioſè.* Quam coronationem tamen aliquandiu intermiſſam docet, quòd ab Oraculo inſtituta poſtmodum ſub Rege Iphito denuo fuit, uti pluribus docet Petrus Faber *Agoniſt. l.* 2. *c.* 22. & 23. Vide ſuprà in voce *Cotinus*. Inde eidem Herculi *clava* fuit, ubi vide.

OLEASTER Hieronymus, vide ibi.

OLEASTRUM, Hiſpaniæ oppid. circa ſinum Gaditanum, *Ptol.* Item Turdetanorum in Bætica: *Antonino* etiam eſt inter Tarraconem, & Dertoſſam. Item promuntor. Mauritaniæ Tingitanæ *Capo di Gebha*, teſte *Marmolio*.

OLEA.

OLEATRUM, Hiſpaniæ urbs circa Saguntum. *Strabo.*

OLEGIUM, ſeu OLEZO, oppid. ſeu pagus amplus agri Novarienſis.

OLEI Largitio, populo facta à Severo Imperat. memoratur Spartiano *in Vita ejus, c. 18. Tripolim, unde oriundus erat, contuſis bellicoſiſſimis gentibus ſecuriſſimam reddidit, ac pacem diuturnam, oleum gratuitum & fœcundiſſimum agrum donavit.* Ad uſum videlicet gymnaſiorum civitatibus olim & gratuitum concedi à Principibus, & legari etiam à privatis conſuevit. Sed de hac largitate in Tripolitanos nihil Aur. Victor, quò locô, de Severi in illos beneficiis meminit. Imò verò contrarium planè ſcribit idem alibi, in *Vita Conſtantini: c. 41. Remota olei frumentique adventitia præbitione, quam Tripolis ac Nicæa acerbius angebantur: quas res* (aut ſi mavis *quorum*) *ſuperiores Severi imperiô, gratantes* (vel *gratanter*, i. e. *gratuitò*) *civi obtulerant: verteratque gratiam muneris hujus in perniciem poſterorum diſſimulatio.* Ubi non Severum Tripolitanis, verùm contrà Severo Tripolitanos *oleum* frumentumque annuum, ultra legitimum canonem præbuiſſe, refert. Et quare Tripolitanis oleum largiretur Severus, ceu rem, cujus inopiâ laborarent, cùm certum ſit, adeò eâ merce illos abundâſſe, ut aliis etiam populis ſuppeditarent? Nam *olei Tripolitani* meminerunt veteres Scriptores, ut etiam Romæ cogniti atque uſitati. quod & vetus Juvenalis Interpres docet. Severo autem qui tantò ſtudiô Populi Romani annonam curabat, nullum munus hâc præbitione poterat gratius accidere. Ita ergo textum Capitolini, ex Regio & Puteanis codicibus, reſtituit Caſaubon. *ac populo Rom. oleum gratuitum ac fœcundiſſimum in æternum donavit*: quæ veriſſima & optima ſententia. Nam *oleum* fuiſſe Populo Rom. à Severo delatum, etiam Spartianus alicubi confirmat, & Lamprid. quoque docet *in Alexandro Sev. loc. mox citando* ut videbimus. Tantam autem hujus rei curam habuit Imperator, ut de eo ſub finem addat præfatus Auctor: *Moriens ſeptem annorum canonem, ita ut quotidiana ſeptuaginta quinque millia modiorum expendi poſſent, reliquit: olei verò tantum, ut per quinquennium, non ſolùm Urbis uſibus, ſed & totius Italiæ, quæ oleô egeret, ſufficeret.* Quam liberalitatem poſtmodum cùm Heliogabalus minuiſſet, inſtauravit Alexander Severus, teſte Lampridiô, *in Vita illius, c. 22. Oleum, quod Severus Populo dederat, quodque Heliogabalus imminuerat, turpiſſimis hominibus præfecturam annonæ tribuendo, integrum reſtituit.* Imò nec hoc ſolùm, verùm etiam inſtitutæ à Severo liberalitati cumulum adjecit. Paulo pòſt, c. 24. *Addidit & oleum luminibus thermarum: cùm antea non ante auroram* (potiùs *& ante nonam*) *paterent & ante Solis occaſum clauderentur*, &c. Ubi ſimul homines negotioſos reddidit uſque ad horam diei nonam, permiſſis eis etiam poſt Solis occaſum hærere in balneis. Vide Caſaubon. præfatum *Not. ad Spartian. & Lamprid.* & plura hic infrà.

OLEN Lycius, Hymnorum Deliorum auctor, Herodot. *l. 4. c. 35.* Ὁ Ὠλὴν τοὺς παλαιοὺς ὕμνους ἐποίησε ἐκ Λυκίης ἐλθὼν, τοὺς ἀειδομένους ἐν Δήλῳ, *Olen, è Lycia profectus, vetuſtos hymnos compoſuit, qui in Delo cantari ſolebant.* Floruit is Acriſii Argivorum Regis temporibus. Joh. Marſhamus *Canone Chron. Sec. XI.*

OLENATUM, oppid. Albionis in Anglia, in ora Cumbriæ ad Occaſum ubi Caſtrum *Linſtock*, ad Vallum, *Camdenus.*

OLENIUS, viri Lemnii, ab uxore occiſi, nomen. Val. Flac. *l. 2. v. 165.*

OLENNIUS, è primipilaribus regendis Friſiis impoſitus, qui exigendo impoſita tributi nomine coria boum, ad prolixam formam Urorum, Friſios ad rebellionem concitavit. Tacit. *l. 4. Annal. c. 72.*

OLENUS, vir quidam, qui Lethæam duxit uxorem eximiâ pulchritudine, adeoque ſuperbam, ut ſe Deabus præferret. Illæ autem, cùm de ea ſupplicium ſumere vellent, Olenus in ſe culpam uxoris transferre volens, unà cum illa in lapidem converſus eſt, Ovid. *Met. l. 10. v. 68.*

Quique in ſe crimen traxit, voluitque videri
Olenus eſſe nocens: tuque, ô confiſa figurâ
Infelix Lethæa tuâ, junctiſſima quondam
Corpora, nunc lapides, quos humida ſuſtinet Ida.

Ab *Olenus* eſt adjectiv. *Olenius*, ut *Olenia Capra*, quam ſic dictam volunt, quòd apud urbem Bœotiæ *Olenum* nutrita fuerit, ut eſt apud Strab. *l. 8.* vel quòd in *ulnas Aurigæ* ſive *Olem* Vulcano prognati filiæ excepta fuerit. Aratus, *in Phænomenis*:

Ὠλενίην δέ μιν αἶγα Διὸς καλέουσ' ὑποφῆται.

Ubi *Scholiaſtes*, Ὠλενίη λέγεται, διὰ τὸ ἐπὶ τῶν ὠλένων τοῦ ἡνιόχου, ἢ ὡς ἄλλοι, Ὠλένου θυγάτηρ. Ovid. *Faſt. l. 5. v. 113.*

Naſcitur Olenia ſidus pluviale Capellæ,
Illa dati cœlum præmia lactis habet.

Nic. Lloydius. Oleniam hanc capellam, Jovis nutricem, ex Veteribus docet, totamque hanc fabulam eruditô Commentariô illuſtrat Fortun. Licetus *de Gemmis annularibus Schem. 17.*

OLENUS, Galatiæ urbs. *Ptolem.*

OLENUS, ſeu OLENUM Plinio, *l. 4. c. 5.* urbs gemina, una Achajæ, in Peloponneſo, inter Patras ad Ortum & Cyllenen ad Occidentem, ab *Oleno* Vulcani filio condita, & nominata, *Camigriza* hodie; ut quidam putant. *Chaminiza Nigro. Baudr.* in ora maris Ionii, media inter Patras in Cæciam, & Araxum promontor. in Africum. Altera Ætoliæ, inter Calydonem, & Chalcidem, ad Evenum fluv. *Oleno* adhuc dicta, tantum pagus.

OLERA, à frigidis diſtinguit Capitolin. *in Maximinis. c. 4. Quod ſatis conſtat, oleribus ſemper abſtinuit, à frigidis propè ſemper, niſi quum illi potandi neceſſitas eſſet.* Ubi *frigida* vocat, ſeu *frigidas*, ſubintellige *menſas*, omnia id genus edulia, quæ cruda eduntur, ut poma, olerum quædam, oſtrea & ſimilia. Non enim omnia olera cruda edebantur, ſed quædam etiam cocta, quæ propriè ſic dicebantur, & à frigidis ſic diſtinguebantur. Vide ſuprà ubi de *Frigidis*, & infrà voce *Oleum.*

OLERO, vulgò OLERON, oppid. Epiſcopale Bearniæ, ſub Novempopulaniæ Archiepiſcopo prope Gabarum fluv. in faſtigio montis, ipſaque montium aſperitate ſitum: *Illurum* vocatur, apud *Antoninum. Merula, Mrtel.* Aliàs quoque *Ilura, Iluronſ. Leronenſium*, & *Elloronenſium civitas.* A Normannis ſeculô 9. vaſtatum, à Vicecomitibus illius regionis reparatum eſt. A ſuburbio per Gabarum ſeparatur. De Marca, *Hiſt. Bearn.* Arnoldus Oihenartus, *l. 3. Notit. utriuſque Vaſconiæ, c. 13.* Sammart. *Gall. Chriſt.*

OLERUS, urbs Cretæ in alto loco ſita, ultra Hierapytnam, hinc Minerva *Oleria*, & feſtum *Olerium*, in ejus honorem, *Steph.*

OLESNICIUS Nicolaus, primus puriorem religionem, in Polonia minore promovit, A. C. 1550. Pinczoviâ oppidô ſuô Monachis ejectis. Ob quam rem, ab Epiſcopis, apud Regem accuſatus, Nicolaum Rejum vindicem nactus eſt, Latus *Compend. Univ. Hiſt.*

OLEUM, flumen Hiſpaniæ Tarraconenſ. *Sexto Avieno.*

OLEUM, hominibus à Deo *laborum lenimen* datum, ut ait Plut. *in Alexandro*; Iſide monſtrante illius uſum primâ, ut fertur, teſte Zuingerô *Theatr. Hum. Vit. p. 975.* multiplici utilitate ſeſe commendat, ſive neceſſitatem, ſive delitias, ſive ſublimiorem uſum conſideres. Hinc in Panathenæis, *olei ceramum*, ampliſſimi præmii locô, victorem accepiſſe olim, diſcimus ex Alexandro Neapolit. *Genial. Dier. l. 5. c. 8.* Et quidem, ut de aliis ejus uſibus hoc unum addam, quod Varro ait *Virgul. divin. Oleum in lucubrationem ſervavimus, quod in aſparagos totum legitimè vertamus*: ubi geminum illum indigitat, in lucernis & cibis eximium; *Oleum*, in ſacris frequens, apud Hebræos. Cùm enim conſecratio Pontificis tribus rebus conſtaret, Veſtitu, Unctione & Sacrificiô: veſtibus ſacris, quibus in Templo miniſtrare mos erat, per dies ſeptem continuos manè induebatur & veſperi rurſus exuebatur, Vide Levit. *c. 8. v. 7. & ſeqq.* Unctio quoque per totidem dies fieri ſolita erat, antequam ſacrum *Oleum* amiſſum eſſet: quod ſemel à Moſe, divinô juſſu, confectum, duraſſe volunt ferè nongentos annos. Vide de illius conficiendi ratione Exod. *c. 30. v. 22.* Eôdem, in inauguratione ſua, Sacerdotes quoque vulgares inungebantur. Vide Exod. *c. 29. v. 7.* & Levit. *c. 8. v. 10.* ſed hoc diſcrimine duplici: I. Quòd omnes & ſinguli Pontifices, in novi honoris exordio, ungebantur: Sacerdotes autem reliqui, in prima conſecratione filiorum Aaronis inuncti & conſecrati cenſebantur. II. Quòd Pontifices *Oleô* in capite perfundebantur, Exod. *c. 29. v. 7.* Confer Levit. *c. 8. v. 12. & c. 21. v. 10.* Sacerdotes autem eô, admixtô victimarum ſanguine, in ſacra veſte leviter tantùm aſpergebantur, Exod. *c. 29. v. 7.* &c. Idem videtur fuiſſe *Oleum*, quô & Reges nonnunquam inaugurari leguntur; quanquam alii diverſum fuiſſe velint. Alios enim eô perfundi nefas erat. *Carnem hominis ne eô ungito, aut ſecundùm confecturam ejus ne facitote ſimile ei: res ſancta eſt*, &c. Exod. *c. 30. v. 32. 33.* Sed & inter Reges Pontificeſque id quoque diſcriminis fuit, inter alia, quòd Pontifices ſinguli in initiatione ſacrô *Oleô* linerentur, unde *Sacerdotes uncti* appellantur Levit. *c. 4. v. 5. & c. 6. v. 22.* Reges autem non omnes, ſed ii ſolùm, qui rebus turbidis & ſucceſſione, ob tumultus ac ſeditiones, incertâ, in Davidis ſolium evehebantur: ut in Salomone & Joâ pater. 1. Regum *c. 1. v. 39.* 2. Regum *c. 11. v. 12.* &c. Hôc autem *Oleô*, Spiritus S. dona deſignâſſe Deum, & præfigurari voluiſſe, divinitatis inhabitationem & ditiſſima chariſmata Naturæ humanæ CHRISTI, in incarnatione ejus, conferenda, diſcimus ex Pſalmo 45. *v. 8.* & Johan. *c. 3. v. 34.* &c. Vide quoque infrà ubi *de Saxa Lapideſque Oleô perfundendi ritu.* In Eccleſia Apoſtolica *Olei* quoque uſum inſignem deprehendimus, Jacobi *c. 5. v. 13. Æger eſt animô aliquis inter vos? oret: bonô animô eſt aliquis? pſallat v. 14. Infirmatur aliquis inter vos? accerſat Presbyteros Eccleſiæ & orent pro eo, ungentes eum* Oleô *in nomine Domini.* Ubi per *Infirmatum* cùm intelligant nonnulli, *eum cui prorſus vires defecerint* ſeu *moribundum*, confirmant id ex Eccleſiæ Occidentalis ritu, quô maximè talibus Extrema, ut vocant, Unctio, adhiberi ſolet, à Presbytero. In Oriente verò, ubi idem ritus adhibetur, plerumque id non fit ſine Presbyteris ſeptem, ac ſubinde etiam leviter ægris, imò & convaleſcentibus: *Oleum* ipſum *Εὐχέλαιον*, vocant. *Precatiolium*, ob preces unctioni jungendas. Apud utroſque *Oleo* huic vis curandi ægrotos tribuitur, occaſione tum loci præfati, tum Marci *c. 6. v. 13.* (ubi de Apoſtolorum cum *Oleo* curandi facultate) ſententiam ſuam firmantes: Unde plurima hanc in rem de Græcis in *Euchologio* & apud Simeonem Theſſalonicenſem, alioſque Græcos laudatos Petro Arcudio *de Concord. Eccleſ. Orient. & Occid. l. 5.* ac Jacob. Goaro in *Eucholog. p. 408.* de Latinis vide Auctores inprimis laudatos Car. du Freſne *Gloſſar.* Et perquam obvia eſt ad S. Marcum & in tractat. de Sacramentis. *Olei* hujus ſancti, utpote ab Epiſcopo, in Occidente, ſed tam à Presbyteris, quam Epiſcopo, in Oriente, conſecrandi, ut neceſſarii, apud Communionis Romanæ Scriptores, aſſertio, uti & apud Reformatos improbatio non infrequens. Certè apud Hebræos veteres nihil comperimus, de *Oleô* inungendis, ex ritu recepto, ægris ſive moribundis ſive aliis, niſi id quod de claudendis per *Oleum* oculis ſuprà diximus, in hac voce. Jam verò mortuos, in ſepulturam inungi, familiare fuiſſe tam Judæis, quàm Romanis Græciſque, certum eſt: Interim, uti multis aliis, ſic diſciplinâ veteri circa moribundos variante, pro locorum ſeculorumque diſcrimine. Marci verò *l. c.* Diſcipulis XII. ſingulare hoc donum, inter alia, à Domino conceſſum fuiſſe legimus, *ut ungerent* Oleô *multos ægros & ſanarent.* Ubi ἄῤῥωστοι, eôdem ſenſu, quo apud Jacobum ἀσθενῶν, pro *ægris* uſurpantur, i. e. perquam imbecillibus & viribus quaſi omnino carentibus: Et Diſcipulorum unctionem, uti apud Jacobum Presbyterorum, ſequitur unctorum ſanitas corporis; quaſi illud omnino non mortem, niſi ut præveniendam, ſpectâret. Id quod perquam eſt diverſum, ab unctionis hujuſmodi uſu, maximè in Occidente, ſic inde derivato. In

eo enim vix, ſine mortis, nec præveniendæ, expectatione, ſolet adhiberi. Quomodo verò & quando donum illud ſingulare ſive ſanandi ſive inungendi ægros iſtiusmodi nacti fuerint Presbyteri diſperſorum, tempore Jacobi, credentium & non credentium, indagatu non adeo obvium eſt. Quomodo autem extremæ unctionis in Chriſtianiſmo, ab eis ſolum, qui & Presbyteri ordinati ſunt & Sacerdotes etiam vocantur, adhiberi ſolitæ uſus fundetur, Scriptores Communionis Romanæ paſſim cunt oſtentum. Certè cùm ait Jacobus, προσκαλεσάσθω, *accerſat* Presbyteros. Presbyteros videtur quoſcunque ſive ordinatos ſive vulgares intelligere, inquit Seldenus, adeo ut juniores ſeu vulgi viliores, needum in ulla Presbyterorum claſſe cenſendos, ob ſingularem rei gravitatem ac diſcrſûs animæ celerem expectationem, accerſendos noluerit. Idem advertendum, ait, ſtatim verba illa de Presbyteris, oratione ac inunctione facta, ſequi *l. c.* ἐξομολογεῖσθε· Quæ ratio de mutuo invicem orationis apud univerſos uſu, poſt orationem & inunctionem memoratæ, præſcribere videtur, quaſi rem totam in peccatorum confeſſione, eaque inter ſe ad invicem & in oratione efficaci, revera conſiſtere voluiſſet. Adeoque aliter locum intelligit, vertitque, quàm vulgò intelligi ac verti ſolet. Nimirum, inquit, forſan illud de Presbyteris accerſendis, ſpectavit ad moribundo ſeu pro moriente habito uſitatum officium pollinctura adhibendum, illud quod in inungendo cum orationibus ſub vitæ finem, ſive verum, ſive creditum, habebatur. Nec imperativè ſumendum fortè illud, *Accerſat*, ſed permiſſivè: Etiamſi adeò imbecillis fuerit, ut Presbyteros, i. e. proximorum ac vicinorum qualeſcunque amicos graviores & primores aliquot, ad ſe accerſendos voluerit, ut ſecum nimirum orarent & mortuum ex more pollincerent adeoque etiam pro jam mortuo ſive oculos claudendo, ſive aliter illum inungerent, nihilominus ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν κάμνοντα, *Precatio fidei ſalvum faciet infirmum*: Seu *pro mortuo habitum*. Namque τὸ κάμνειν utrumque denotare, patet. Et notum, mortuos aliquot ſeu [illegible], tum inter Prophetas veteres, tum inter Chriſtianos primitivos alioſque (ſaltem eos, qui viderentur mortui) in vitam & ſanitatem oratione efficaci fuiſſe reſtitutos; quemadmodum & à S. Petro Tabitham, & à S. Paulo Eutychum, id eſt, à DOMINO per eos reſuſcitatos, Actor. c. 9. v. 40. & c. 20. v. 10. Cui ſenſui omnino favet illud Jacobi, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ Κύριος, *Et reſuſcitabit eum Dominus.* Eadem enim vox ἐγείρω, non rarò in N. Fœdere habetur, pro *Mortuum reſuſcitare, excitare*; unde ἔγερσις in Gloſſar. *Reſurrectio.* Simulque etiam cum infirmorum ſanationis dono illo ſingulari, quô Diſcipulos ſuos Chriſtus dignatus eſt, conjungitur ab eo, νεκροὺς ἐγείρετε, *Mortuos excitate*, Matth. c. 10. v. 8. & poſtmodum de reſurrectione mortuorum ſeu pro mortuis habitorum, uſurpatur in ſenſu quidem Scripturæ velut proprio, c. 11. v. 5. c. 14. v. 2. &c. Et *Hebr.* ἐγερῶ, [illegible], quod reſurrectionem à mortuis, aut quaſi, denotat. Ita *Oratione* hîc *Fidei* etiam mortuus, aut per virium defectum pro mortuo habitus reſuſcitandus. Sanè qui in Presbyteros illos Tribuum XII. aut ſingulares inter eos Chriſtianiſmi Presbyteros, ſanationis tunc ejuſmodi donum, adeoque in ſe, ex eo quod Chriſti Diſcipulis ita competiit, derivare fidentiùs ſolent, pari jure etiam & mortuorum reſuſcitationis facultatem, tum Presbyteris illis, tum ſibi velut ex præſtituto, tribuere poſſent. Et locutionis ejuſmodi commutatio, ut, quem ἀσθενοῦντα adeò paucis verbis vocaſſet Jacobus, eundem jam τὸν κάμνοντα nuncupet, innuere videtur hoc aliud & gravius quid ſignificare, maximè cùm articulus adjiciatur; *ipſum etiam mortuum* aut pro mortuo & pollincendi planè habitum &c. Hactenus Seldenus, quem vide, *de Synedr. Veter. Hebr. l. 2. c. 7. §. XI. & ſeqq.* ubi de *Oleo puro*, à publico ſupplendo, quô lucernæ VII. candelabri Sacri, in V. T. ramis ac haſtili impoſitæ, perpetim alebantur, aliquid ſuprà, ubi de *Luminum feſto*, item voce *Lychnuchus*; de *Olei* in ſacris Veter. Inferis uſu, voce *Melicratum*; de Græcorum hodiernorum in inſul. Zacyntho *ab Oleo* abſtinentia, tempore jejunii Paſchalis, voce *Megali teſſaracoſti.* In Eccleſia hodierna Romana *Oleum pro infirmis*, *Oleum ad chriſma*, & *Oleum ad catechumenos ungendos*, Vide hîc infrà: & plura de *Olei* uſu hîc paſſim, inprimis ubi de *Unctionibus* Veterum. *Facere* autem de Oleo propriè dictum, vidimus ſuprà.

Olei sacri, in Ecclesia Romana varia genera, ex Car. du Fresne Glossar.

Oleum Benedictum, quod à Pontificibus aut Viris ſanctitate claris benedicebatur, & quô fideles ad depellendos morbos aut Dæmonas fugandos ab energumenis, utebantur. Vide ſuprà & Hieronym. *Vit. Hilarion.* Tertullian. *ad Scapul.* Sulpicium Severum *Dial. 3. c. 3.* Paulinum *Vit. S. Martini* &c.

Oleum Catechumenorum, quô inungebantur, benedicitur feriâ 5. Majoris Hebdomadæ: quæ benedictio & exorciſmus habetur in *Ordine Romano.* Vide quoque Durandum *l. 6. c. 74. num. 21. & ſeqq.*

Oleum S. Catharinæ. Vide Boethium *in deſcr. Scotiæ p. 6.*

Oleum S. Crucis, quod à Leontio Exconſule Gregorio M. miſſum, teſtatur hîc ipſe, *l. 7. ind. 1. ep. 35.* Vide quoque Bedam *de Locis SS. c. 20.*

Oleum Exorciſatum vel *Chriſma* ſeu *Chriſmale oleum*; cujus exorciſmus extat in *Ordine Romano.*

Oleum Inextinguibile, veter. lucernarum inexhauſtum per complura ſecula pabulum. Vide Fortun. Licetum *de Lucernis Veter.* & ſuprà ubi de iiſdem, alibique paſſim.

Oleum Infirmorum, ſeu *pro infirmis & energumenis*, quando conſecrari ſueverit, diximus. Ejus exorciſmus & benedictio ſimiliter habetur in *Ordine Romano.* Vide quoque Durandum *l. 7. c. 74. num. 3. & ſeqq.*

OLFACTUS, ad judicium de metallis faciendis adhibitus, memoratur Ariſtoteli *de Mirabilib. auditis*, ubi de poculis Dorii, quæ ſolô narium judiciô cognoſcebantur, ænea eſſent, an aurea, Vide ſuprà, ubi de variis *Æris* ſpeciebus, item voce *Bataria.* Hinc Trapezitas ac Nummularios, in æſtimanda pecunia, eadem ratione, inter alias complures, uſos eſſe, diſcimus ex Arriano *Diſſertation. Epictetl. 1. c. 20.* Ὁ ἀργυρογνώμων προσχρῆται πρὸς δοκιμασίαν τοῦ νομίσματος τῇ ὄψει, τῇ ἁφῇ, τῇ ὀσφρήσει· τὰ τελευταῖα τῇ ἀκοῇ. Ad quem morem videtur reſpexiſſe Veſpaſian. Imperat. cum *reprehendenti filio Tito, quod etiam urinæ vectigal commentus eſſet, pecuniam ex prima penſione admovit ad nares, ſciſcitans num odore offenderetur*, apud Sueton. *in eo c. 23.* Caſaubon. *ad loc.* Vide quoque ſuprà ubi de *Odoribus.*

OLGANUS, Beretis fil. Vide Steph. in *Mieza.*

OLGARIA, regio Tartariæ magnæ, verſus mare Caſpium; *Olgar*, ſeu *Bucbar*, & *Kalmuke.*

OLGASYS, mons Galatiæ, *Olyſſa*, *Ptolemæo*, ex quo fluv. Halys & Parthenius fluunt, *Strabo.*

OLGERDUS, Princeps Lithuaniæ, ſeu potiùs Magnus Dux, ſucceſſit A. C. 1325. Gedimino, qui, quòd fines Lithuaniæ longiſſime per Ruſſiam protulit, & a finibus Ruſſiæ uſque ad Pontum Euxinum protendit, primus *Dux Magnus Lithuaniæ* appellari meruit. Erat autem Lithuaniæ nomen ante A. C. 1200. ferè incognitum & ipſa gens vicinorum jugo preſſa, donec circa A. C. 1251. Mendogus vir militiâ clarus, Principatu ſumtô, gentem à vicinorum contumeliis vindicavit. Quem cum excepiſſent complures, brevi omnes imperiô, tandem Vitenen miles, obtruncatô ſuô Dominô, Lithuaniam occupavit. Ex Vitenis hujus viduâ, Gedimines prænatus genuit *Olgerdum*, ſeu *Olgerdum*, qui deceſſit A. C. 1381. Pater ex Maria Twerenſi (filiâ . . . Ducis Tweræ) Jagellonis & Skirgellonis. Quorum ille, regnô Poloniæ per matrimonium potitus, ſumtô *Uladiſlai* nomine, Chriſtianam fidem amplexus eſt, primuſque omnium Lithuaniam, exterminatô Idolorum cultu, fide Chriſti imbuit: ille, cum Vidoldo patruele, fratrem conjungere cum Polonia Lithuaniam volentem impedit, fruſtraque reluctanti hanc tandem extorſit; quæ proin ſuos retinuit magnos Duces uſque ad A. C. 1501. Vide Georg. Hornium *Orb. Imper. p. 262.* & Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilitat. Europ. Part. 3. p. 21.*

OLHA ſeu Helena, Ruſſorum Semiramis, uxor Rurici, qui primus Ruſſiæ Monarcha & conditor familiæ fuit, quam Belam vocant: ex eo *Ihor*; ſive *Jehor*, quem *Cedrenus* & alii Græcorum Hiſtorici *Inger* vocant, Regem Ruſſorum, ſuſcepit, hôcque intra juventam defunctô, Principatum ipſa rexit. Ei ſucceſſit Suatoſlaus, ſed Stoſlaus, Græcis *Sphendoſthlabus*, qui domitâ Bulgariâ Imperium Ruſſiæ, uſque ad Pontum Euxinum & Thraciam, extendit. Poſt quem filius Vladimirus, ſolus fratribus ſuis ſuperſtes, Ruſſiæ iterum Monarcha factus eſt A. C. 970. ductâque Annâ Baſilii Imperatoris Conſtantinopolit. filiâ, religionem Chriſtianam, ſecundùm fidem & ceremonias Græciæ, in Ruſſiam introduxit, A. C. 989. à quo tempore, univerſa Ruſſia Græcam Religionem ad noſtra uſque tempora conſtanter retinuit. Hornius *l. cit. p. 247.*

OLIA, Meſopotamiæ urbs. *Ptol. Elita* legunt Interpretes.

OLIAROS, inſula in mari Ægæo, una Cycladum. *Steph.* Sidoniorum coloniam eſſe ſcribit, ac diſtare à Paro ſtad. 55. Ejus meminit Ovid. *Met. l. 7. v. 469.*

At non Oliaros, Didymæque & Tenos, & Andros.

Hodie *Quimminio* incolis vocatur, teſte *Nigrô.*

OLIBA, Hiſpaniæ Tarraconenſ. urbs, *Ptolem.* *Olit* vulgò dicitur. Eſt autem inter Pompelonem ad Boream 7. & Tutelam ad Meridiem 9. leuc. Aliis potiùs *Olios* eſt oppid. in regno Navarræ, à Pompelone 12. leuc. à Titulâ 10. verſus Ortum, quod magis probatur, inquit *Ferrar.*

OLIBANUS. Vide CLIBANUS. Item mons Campaniæ, inter Neapolim & Puteolos, contra Neſidem inſul. Pauſilypo vicinus, *Monte di Pozzoli*, *Mazello.* *Olibanum* verò, oppid Lucaniæ, *Ferrar.*

OLICA, urbs Volhiniæ ſuperioris juxta paludem, cum titulo Ducatus Radzivilliorum, in qua Dux Staniſlaus, arcem muniſſ. Templum & Academiam extruxit. Prope oppid. *Klevan*, 5. milliar. Germanic. à Luceoria in Cæciam, A. C. 1651. à Coſacis fruſtra tentata.

OLICANA, urbs Britanniæ, *Ptol. Lhuydo Haliſax* dicitur in Eboracenſi comitatu, *Ilkely* verò *Camdeno.*

OLIGARCHIA, vitium eſt Reipublicæ, quô Imperium ad utilitatem paucorum, divitum ſcilicet, omnia confert: In hoc degenerat quandoque Ariſtocratia, in qua Reſpublica à viris ſecundùm electionem juſtiſſimis atque prudentiſſimis æqualiter adminiſtratur. Sic apud Romanos olim, Ariſtocratia Conſulum, Tribunorum militarium Conſulari poteſtate & Decemvirorum legibus ſcribendis: ſub Triumvirorum Reip. conſtituendæ imperio, in *Oligarchiam* degeneravit. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 7. c. 1.* Athenis quoque, cùm cives in tria genera diviſi eſſent, Diacrios, ſeu τοὺς ἐξ ἄκρας, qui in ſuperiore Urbis parte; Pedixos, qui in planitie & Paralios, qui propiùs mari habitabant: ortâ de Regimine lite, Diacriis ad Democratiam inclinantibus, Pedixi *Oligarchiæ* ſtuduerunt, inter quos mediam tenuêre viam Paralii, quô factum, ut Solone arbitrô electô, univerſi cives poſtea diſtinguerentur in Pentacoſiomedimnos, Equites, Zeugitas & Thetas ſeu capite cenſos: è quibus trium priorum claſſium ordines, ad regimen, ſine diſcrimine, admiſſi ſunt, ultimis excluſis & ad manuaria opera abjectis, Plut. *in Solone.* Vide quoque Franç. Roſſæum *Archæol. Attic. l. 1. c. 4.*

OLIGYRTIS, urbs Peloponneſi, *Polyb.* Aliis *Olegunum.*

OLIMACUM, vulgò *Lymbach*, teſte *Lazio*, oppid. Pannoniæ ſupe-

ſuperioris in Hungariæ Stiriæque confiniis, geminatur: unum ad Muram fluv. alterum ad Arrabonem, 3. leuc. inter ſe diſtantia; utrumque a Bolentio 5. in Ortum. *Bandrando* prius *Nider Lymbach*, in Hungar. in colle, & confin. Stiriæ, vix 1. leuc. à Mura. 6. à Volcca paludè in Occaſum, 4. à Caniſa in Circium, totidem in Meridiem ab altero *Ober Lymbach*, & 7. ab Arrabone fluv. Ex *Petro du Valle*.

OLINA, Callaicorum Lucenſium urbs in Hiſpania Tarraconenſi, *Orna* fluv. apud *Canalem* nominatur.

OLINA, caſtrum Galliæ, in diœceſi Cadurcenſi, memoratum Petro Monacho *Hiſtor. Albigenſi c.* 75. vulgo nunc *l'Olive*, articulò cum nomine loci conjunctò. Ibi Balduinus, frater Comitis Toloſani Raimundi, fraude ſuorum captus & fratris juſſu de arbore ſuſpenſus eſt. Guillelmus de Podio Laurentii *l. de rebus Albig. c.* 23. nuncupat caſtrum *Olivam*, & in *partibus Aginnenſibus*, i. e. in pago Aginnenſi, illud ponit. Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ.*

OLINA, Galliæ Lugdunenſ. fluv. *Ptolem.* inter Bojocaſſes & Lexovios, in Viducaſſibus tamen ſeu Bajoc. fluvii oſtia. contracte *Olna*. Aliis *Olena*, vulgò *Orne*. Fontem habet apud Olinonem: interluit Sajos, attingit Almaniſcas Fontenacum, Argentomum Caſtrum, Caſtellum Guntherii, Scocejum, Tauriacum, Pratella, Strataevillam, Lupiniacum, Cadomum, ad Oldonis & Olinæ confluentes, Portum, demum ad Stratæhammum, in Oceanum, effluit. Memoratus ſæpe Gellicimo Notho, & Henrico II. Anglorum Regibus, Ducibus Normannorum & Aquitanorum ac Comitib. Andegav. in ſuis literis. *Oldo* autem, vulgo *Ordon*: ad quem orientem eſt Alnetum, *Aunay*, Abbatia Ciſtercienſium, in Bajocaſſium finibus, 5. leuc. a Cadomo, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vide *Cathem*, i. e. Cadomi, mentionem facit Richardus Normannorum Dux III. in donatione propter nuptias Adelæ facta, A. C. MXXVI. Indictione IX. Vide eundem.

OLINDA, urbs Braſiliæ, caput Præfecturæ Pernambuci. Ab Hollandis capta A. C. 1629. ſed deſerta, nunc ſub Portugall. cum toto tractu. In colle, cum portu capaci, prope oſtia fluv. *Biberibe*, cum arce S. Georgii.

OLINO, cujus meminit *Liber Notit. Helv.* nunc à Baſileenſibus nominari ſcribit *Rhenanus*, qui vicum eſſe vult cum nemuſculo non procul à Baſilea, ubi multa antiquitatis monumenta effodiuntur. Vide B. Rhenanum *Rerum Nov.-Antiq. l.* 3. cum *Notis* Ortonis JCti.

OLINTHUS, urbs fuit Macedoniæ, in colle, in Paraxia provinc. inter Sinus Toronaicum & Thermaicum.

OLISSIPPO, vide OLYSSIPPO.

OLITINGI, Luſitaniæ oppid. inter oſtia & Bætis & Anæ fluv. Mela *l.* 3. *c.* 1.

OLITIS, fluv. Theodulfo *in Paran.* Quibuſdam *Oltis*, aliis *Olitus*, & *Oldus*. Avernis & Cadurcis montanis, per quos decurrit. *l'Olt*. & *l'Oult*: in tabulis Gall. *Lot*, nunc *le Lot*: unus è tribus maximis & navigabilibus fluviis, quibus Garumnam augeri aſſerit *Strabo*, qui ſunt: Tarnis, Olitis, Durandus. Recipit autem fluv. Triobrem, *Truyere*, Salam, *Sale*, & Viridem *Vert*, amnem ab aquæ colore ſic dictum. Alluit Oratorium, Interamnam, Vivarium, Catenacum, Lupiacum, Salvianjacum, Galliacum, Calviniacum, Sinaparias, Caſtrum S. Cirici, vicum S. Deſiderii, Divonam Cadurcorum, Caſtellum Francum, Podium Epiſcopi, Candate, Villam Novam Aginnenſium, vicum S. Liberatæ, Clariacum ac Aquilonem, & ſic Garumnâ accipitur. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

OLIVA Petrus Johannes, Seriniano in Diœceſi Biterenſi oriundus, quædam de B. Virgine ſcripſit Clero minus grata, proin liber combuſtus, & poſt obitum, A. C. 1297. cadaver refoſſum eſt. Fuit ex fratribus Minoribus, & ab Angelo Clareno, Hubertino Caſal. aliiſque impenſe à ſanctitate laudatur. Wadingus, *in Annal. Min.* Sixtus Sen. Antonin. *tit.* 24. *c.* 9. §. 11. & 13.

OLIVA, German. *Olven Kloſter*, monaſterium 1. tantum milliar. Pruſſico a Gedano, in Polonia, ubi pax coiit A. C. 1660. inter Imperatorem, Regeſque Poloniæ, Sueciæ & Daniæ. Conditum A. C. 1180. à Subiſlao, Caſſubiæ & Pomerelliæ Principe, aliquot Pomeraniæ Ducum ſepulchris clarum. A. C. 1577. Gedanenſes, cum Polonis bellum gerentes illud direptum ſolò æquarunt, quô nomine 200000. floren. ad ejus reſtaurationem ſolvere coacti ſunt. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

OLIVA, fructus oleæ, qui an naturalis ſit? Bartolus diſputat in *l. ſi ejus fundi ff. de rei vendit.* Laudatiſſima in agro Piceno; indigitatur Martiali *l.* 1. *Epigr.* 44. *v.* 7.

Ruſtica lactantes nec miſit fiſcina metas,
Nec de Picenis venit oliva cadis.

Inchoabat, apud Romanos, finiebatque dapes. Idem *l.* 13. *Epigr.* 36.

Hæc quæ Picenis venit ſubducta trapetis,
Inchoat, atque eadem finit oliva dapes.

Illud ad irritandum ſtomachum, iſtud ad tollendum faſtidium &c. Aliquando idem cum *Olea*. Inter feſta Cophtarum ſeu Ægyptiorum Chriſtianorum majora ſeptem, enumerata à Scriptore perinſigni Mahumedano Aulà-bſan *Achmed Calcaſendio*, quem penès ſe MS. habere ait *Seldenus*, primum Feſtum *Annunciationis*, ſecundum *Oliva* ſeu *Olivarum* fuit, ubi addit Calcaſendius, *Atque hoc eſt feſtum Alſhaanin*; Raphelengius habet *Feſtum*, neque aliter explicat. *Golius* ex *Camuſo*, *Feſtum Palmarum*. Addit Calcaſendius, *Et interpretatio ejus Arabicè eſt laudatio.* Et tunc celebrant illud, *in die Solis ſeptimo jejunii* ſeu Quadrageſimæ. Nempe omnino *Dominica in Ramis Palmarum* ſeu *in Palmis* innuitur, quæ celebratur in Eccleſia utraque, Dominicâ Paſcha proximè præcedente, in memoriam Adventûs Domini noſtri Hieroſolymam, quô auditò *acceperunt ramos palmarum &* *prodierunt ei obviàm, atque clamabant, Hoſanna, Benedictus qui venit in nomine Domini, Rex ille Iſraëlis*, Joh. c. 12. v. 13. Et certè ſuſpicio non levis eſt, vocem illam *Alſhaanin* corruptam eſſe ab Hebræo [illegible] *Hoſchaanah*, [illegible], quod clamabant ramos geſtantes, unde etiam feſtum eô nomine appellatum: Sic & quoque titulus lectionis, ex Evangelio, diei propria. *Dominica eſt τῶ Hoſanna.* Accedit, quod *Feſtum* [illegible], quo nomine vocem Feſti Arabicè interpretatur Calcaſendius, in Ægypto pro *Hoſanna* uſurpatam videmus, apud *Nomum* Panopolitam ſeu Ægyptium, qui in loco illo Johannis vocem [illegible] ſubſtituit. Arabes etiam feſtum illud [illegible] nuncupant, & à Chaldaico [illegible], ut putat Golius *Lexic. col.* 1131. quod *ramos* & *frondes* notat, deducunt. Quemadmodum in Græcanica Eccleſia vocatur ἡ Κυριακὴ τῶ βαΐων, *Dominica Ramorum*, in *Euchol.* fol. 241. 1. & [illegible], *dies in quo Rami geſtantur.* Edit. Jac. Goar. *p.* 744. Ac, ubi Johannes Evangeliſta *loc. cit.* habet τὰ βαΐα τῶ φοινίκων, *ramos arborum ſive palmarum*, Matthæus generatim meminit κλάδων τῶ δένδρων, *ramorum arborum*, ſive palmarum, *Olivarum* aliarumve, *c.* 21. *v.* 8. Sed de *Hoſianna* & τῶ βαΐων, ſi plura velis, vide Angelum Caninium *in loca Nov. Teſtam. c.* 4. & Iſ. Caſaubonum *Exercit.* 16. §. 2. Et in Liturgiis Romaniſ, nunc *Palmæ* ſolum hôc feſtô inde memorantur, nunc *Palmæ* ſimul & *Olivarum rami*, nunc tantum *Olivæ*, nunc *Rami palmæ & olivarum*, nunc *Olivæ cæterarumque arborum rami*, nunc *Palmæ* ſeu *Olivæ*, nunc *Rami arborum*. Atque inde Durandus *Rational. l.* 6. *c.* 67. §. 16. *Dicitur etiam alibi*, ait, *Dominica Olivarum* (ut hic apud Calcaſendium) *quia rami Olivæ portantur, quod fit ad repræſentandum filios Iſrael, qui cum ramis palmarum & Olivarum venienti Domino obviam exierunt.* Hieroſolymam videl. paulò ante Paſſionem accedenti. Ubi verò nec palmæ, nec Olivæ fuerint, ramuli ſalicum efflorentes, ut apud Anglos aliòque, feſto in illo adhiberi, vel myrtei, ut apud Græcos, Georg. Phranzes *l.* 2. *c.* 4. vel buxei, ut apud Gallos, teſte Ang. Caninio *in loca Nov. Teſtam. c.* 4. Scilicet, ut Hoſhanna è Feſto Scenopegiarum autumnali in vernum hoc tranſlatum eſt, ita & rami ſeu ſurculi in eo geſtandi alii, præter palmarum, juxta Legem ſacram de Feſtô illo, Levitici *c.* 23. *v.* 40. & uſum Judæorum, Nehem. *c.* 8. *v.* 15. &c. Joh. Seldenus *de Synedr. veter. Hebræor. l.* 3. *c.* 15. §. 9. Vide quoque infrà, in voce *Oſanna*, item in *Palma* & *Thalia*, ubi tramitem Olivæ θαλλὸν propriè Græcis dici videbimus. Cæterùm *oliva* aliiſque ramis vincti olim apud Lacedæmonios, qui pro patria occubuere. Ælian. *Var. Hiſtor. l.* 6. *c.* 6. contrà *olivæ* foliis Syracuſii inſcribebant perabitmo damnandos, de quo infrà. Sed & Veteres in hydriam folium *olivæ* conjicientes, id *Mercurium* vocabant, illudque in Dei hujus honorem primùm eximebant, Κλῆρον Ἑρμοῦ nuncupantes: alterâ ſorte ejus exiſtente, qui Mercurium ſequebatur, de quo luſu vide *Suidam*. Ab *Oliva*, mola *Olivaria*, cujus ut & prœli, mentio fit in *l.* 21. *de inſtrum. vel inſtrum. legat*, apud Joh. Calvinum *Lex Jurid.*

OLIVARES, Comites Caſtellæ veteris prope Pontiam. Henricus Gusmannus Comes, Legatus Romæ Philippi II. & Gaſpar fil. ejus gratiâ Philippi IV. & infelici exitu celeberrimi. Eſt autem Comitum *de Olivares* Familia ramus Guzmanniæ in Bætica florentiſſimæ ſtirpis, in qua excellunt Duces *de Medina Sidonia*, derivati ab Alfonſo Perezio *de Guzman* Bono, à Mauris cæſo A. C. 1347. Hujus nepos Joh. Alfonſus, primus *Com. de Niebla* titulum nactus, per majorem filium Henricum Joh. Alfonſum, primum Ducem Methymnæ Sidoniæ genuit, à cujus fratre Alfonſo Domini de *Torralva* & de *Ugena* oriuntur; Sicut ab Henrico filio Ducalis dignitas hodieque ſuperſtes, eſt propagata. Eidem ſtirpi accenſendus eſt ramus Comitum *de Olivares*, à Petro Henrici, Alfonſi ac Joh. Alfonſi Ducum fratre protruſus, cujus ratio hæc eſt. Johannes Alfonſus *de Guzman*, Comes *de Niebla Dux de Medina Sidonia*, ex Iſabella *de Meneſes*, genuit Henricum Guzmannum Ducem Methymnæ Sidoniæ: quò & Eleonorâ Riberâ Mendozia (filiâ Peraſani *de Ribera* Comitis *de los Molares*) genitus Johannes Clarus Guzmannus Dux Methymn. Sidon. ſuſcepit ex Leonora *de Zuniga* Petrum *de Guzman* Comit. *de Olivares*, maritum Franciſcæ *de Ribera Nunno* (Lupô *de Conchillos* Carolo V. Imperatori à ſecretis genitæ) & ex ea patrem Henrici Comitis: cui Maria Pimentella *de Fonſeca* (filia Hieronymi *de Azebedo* & *Zuniga* Comit. *de Monterrey*) peperit Caſparum *de Guzman* Comit. *de Olivares* & Ducem, maritum Agnetis (filiæ Caſpari *de Azebedo* & *Zuniga* Comit. *de Monterrey*) Franciſcam, uxorem Didaci Lopezii *de Haro* & *Sotomayor* Marchionis *del Carpio*, Agnetem Alvaro Henricio *de Almanſa* Marchioni *de Alcanniſes* & Leonoram Mariam, Emanueli *de Azebedo* & *Zuniga* Comiti *de Monterrey*, nuptas &c. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Europ. Part.* 2. *p.* 51.

OLIVARIUS, cognomine Hercules, vide ſuprà.

OLIVARUM Mons, ſive *Olivetum*, & *Mons Oliveti*, mons ad Orientem Hieroſolymæ, torrente Cedron interfluente, Sabbathi habens iter ab Hieroſolymâ. *Act. c.* 1. *v.* 12. *Luc. c.* 19. *v.* 37. Hic mons, poſtquam eſt idolis inquinatus [illegible] *Har hammaſchith*, i. e. *Mons corruptionis*, dicitur, & non ſolùm [illegible] *har hammiſchha*, i. e. *Mons Olivarum*, ſeu *Unctionis*, mutatô elementô, & *Jod* additô, ut nominum ad nomen alluderet, nec opprobrium deſit. Locus eſt, 2. *Reg. c.* 23. *Com.* 13. Retinent ibi LXX. Μοσὰθ, pro *Maſchith*, at Chaldæus Paraphraſtes [illegible] *Tur Meſchaja*, i. e. *Mons Olivarum*, ibi habet. *Ibid.* Hic David Abſolomum fugiens adoravit, & JESUS CHRISTUS in cælum glorioſè aſcendit. Vide Petrum de Valle, *in Itin. Tom.* 1.

OLIVEIUS, fluv. inter Carcaſſonem ac Narbonem, memoratus *Chronico Moſſiacenſi*: in quo dicitur, inter Saracenos ſuccenſâ Narbonæ ſuburbiô, cùm Carcaſſonam pergerent, &

Wilhelmum alioſque Comites Francorum, prælium hic commiſſum. Supra Narbonem in Atacem decurrit. Valeſ. Not. Gall.

OLIVENTIA, urbs mun. à Portugalliæ, ad Anam fluv. à Caſtellanis capta, A.C. 1658. [illegible], pace Olhipponenſi. A. C. 1668. 5. leuc. ab Helvis in Meridiem, 12. leuc. Portugall. ab Ebora in [illegible].

OLIVERIUS Franciſcus, vide Franciſcus. Item Olivier de Oliveto Lupus, vide Lupus.

OLIVIER. Caraffa. Archiepiſcopus Neapolitanus, à Paulo 2. purpuram accepit. A. C. 1467. Dux expeditionis contra Turcas navalis, obiit A. C. 1511.

OLIVIER Cliſſonius, Conneſtabilis Galliæ, ſub Carolo V. & VI. Nobilis ſtirpe. Cum Johanne Monfortio educatus, primum fortitudinis ſpecimen edidit in prælio Auraicenſi. Dein, in Gallia, Bertrando Gueſclino Conneſtabili percarus fuit, in variis contra Anglos pugnis ſe egregie geſſit, huicque illi mortuo ſucceſſit. Caroli VI. coronationi interfuit, militiaque egregias legibus ordinatâ, in prælio ad Roſebecum, A. C. 1382. quo 40000. hoſtium periêre, dextro cornu præfuit. In Britanniam dein miſſus, à Duce in vincula conjectus eſt, neque liberari, niſi ingenti lytro, potuit. Ab exule Petro Craonio, A. C. 1392. graviter vulneratus Lutetiæ eſt. Obiit paulo poſt, decus Galliæ eximium. Juven. de Urſinis. Hiſt. Caroli VI. Froiſſard. Mezeray.

OLIVIER Cromwel, Angliæ Protector, ſeculo noſtro notiſſimus. Vide Cromwelius.

OLIVIER Damus, Tonſor Ludovici XI. gratia apud Regem pollens, & maximis muneribus adhibitus. Suſpenſus ſub Carolo VIII.

OLIVIER Franciſcus, primarius Præſes Parlamenti Pariſini Cancellarius Galliæ, ſub Franciſco I. Henr. II. & Franciſco II.

OLIVIER Longus, Prior S. Bavonis, prope Gandavum, A. C. 1470. ſcripſit quædam, Valer. Andr. Biblioth. Belg.

OLIVIER Maillardus, Brito, Franciſcanus. Scripſit varia, Homilias inprimis, ſed latinitate inculta. Obiit Narbonæ, A. C. 1502.

OLIVIER Malmesburius, aliis Elmerus, vel Egelmerus. Benedictinus Anglus, A. C. 1060. Aſtrologica varia ſcripſit. Pitſeus, de Scriptor. Angl. Melius Oliverius. Compoſuit librum de Signis Planetarum: uti & alterum, de Aſtrologorum dogmatibus. Nimis vanæ Aſtrologorum curioſitati deditum fuiſſe, colligas ex his, quæ refert Jo. Pitſeus.

OLIVIER de la Marche, Burgundus, nobilis Philippi Boni & Caroli Audacis: dein M. Aulæ Magiſt. apud Philippum Caſtellæ Regem. Scripſit Commentarios, Chronica, &c. Obiit Bruxellis, A. C. 1501. Valer. Andr. Biblioth. Belg.

OLIVIER Seraphinus, Cardinal. Epiſcop. Rhedonenſis; Lugduno oriundus. Oſſato ſucceſſit, obiit A. C. 1609. Juſtus Lipſ. Epiſt. 53. & 65. Cent. 5. Oſſat. l. 2. ep. 4. & l. 8. ep. 143. Frizo, Gall. Purp.

OLIVIER Starcejus, Anglus, A. C. 1550. Varia curioſa edidit. Pitſeus, de Scriptor. Angl.

OLIVULA, pars Venetiarum, in inſula parva, il Caſtello: In qua Eccleſia Patriarchalis S. Pietro in Caſtello. Vide Venetia.

OLIZON, urbs Magneſiæ in Theſſalia. Homer. Il. β. v. 717.

Καὶ Μελίβοιαν ἔχον, καὶ Ὀλιζῶνα τρηχεῖαν.

Steph. [illegible]. Ad radices Pelii montis, ob parvitatem ſic dicta. Nic. Lloyd. Inter Magneſiam ad Ortum & Meliboeam ad Occaſum, 40. mill. paſſ. ab oſtio Penei in Ortum, Baudr.

OLIZONES, Thraciæ gens, Supl.

OLKA, lacus Lithuaniæ in limite Palatinatus Minſcenſis.

OLLA, pater Haniel, 1. Paral. c. 7. v. 39. Latinè elevatio, vel holocauſtum, aut infans, vel ſolitum.

OLLA, apud Ægyptios, pro Numine, quod illi Canopum vocabant. Notum certamen Sacerdotis Ægyptii, & Aſſyrii Prudentius Steph. Hymn. 10. v. 265. Si numen Ollis, numen & Porris ineſt. Item, inter ritus olim nuptiales. Poſtridie namque nuptiarum, in oppido [illegible], moris fuiſſe legimus, ut ad ſocrum Sponſa mitteret ollam petitum, roganti reſponderent familiares, neque habere ſeſe, & ſi haberent, non eſſe daturos. Quò jam inde ſecundis ſocrus (difficiles enim magna ex parte ſunt) moribus aſſueſcerent. J. C. Scaliger Poetices l. 3. c. 101. Sed & in Dedicationibus ararum, ſtatuarum Deorum &c. qui magis tenaciore, nec victimis hoſtiiſque ſumtuoſiores, offerebant, [illegible] i. e. ollas, adhibebant, more ſolenni à mulieribus ſuper capita circumferendas, in quibus [illegible] ſeu leguminum omnigenum elixorum mixtio, unde illa ipſo fieret [illegible], Diis dedicatio, eucharisticæ & propitiatoriæ: [illegible], eucharisticæ, primi victus nomine, ut loquitur Scholiaſtes Ariſtoph. Pluto Act. 5. Sc. 3. Unde ex Ariſtophanis Danaïſibus, quæ perierunt, idem hoc diſtichon affert.

[illegible]
[illegible]
Tuſſe autem [illegible] Herma ollæ,
Quibus ara hæc dedicata eſt [illegible].

Mulieres autem, quæ ſola hæc modò dedicabant, veſtes habebant verſicolores. Idem Comicus Pluto d. l. ubi de hoc ritu,

——— *[illegible]*
Habens vero [illegible] verſicolorem veſtem, &c.

Atque hoc veluti originem, ſpectat id quod receptum erat de ejuſmodi ſacrificio in [illegible], quod feſtum erat, [illegible] ſiderem dictum, die 13. Antheſterionis menſis quotannis celebratum, i. e. die tertiô Antheſteriorum, poſt Pithœgia & Choas. Refert enim Theopompus Scholiaſtes ille eodem, ſervatos e diluvio Deucalioneo exiiſſe ollas [illegible], unde feſti nomen & ſacrificiiſſe Mercurio Terreſtri, Athenienſes. Scilicet, ut ob legumina atque fructus omnimodos, primæ poſt cataclyſmum rationi victus interſerientes, eucharistica quotannis, in feſto illo [illegible] Ollarum, Baccho Dionyſiacum peragebantur. In eorum in [illegible] nibus ex ollis leguminum plenis & dedicationibus ſic ab [illegible], gratia ob primum illum victum agi conſueverit &c. Vide Joh. Schoenum de [illegible] Veter. Ebraeorum l. 3. c. 13. & c. 21. ubi de Deis indi ritu. Porro ex Ollis, in quas tabellæ, quibus verſus fatidici inſcripti, conjectæ, diximus, ut infra dicemus voce Sortes: ut & in iis uvas, vinaceis circumfuſis tibus ſtipatas, habes voce Uva. Imo & in Ollis, cineres olim recondidi, ſicut in urnis, crebris, urceis, ampullis, amphoris, cupis, &c. & aliis hujuſcemodi vaſculis, apud Romanos videl. qui cadavera cremabant. Juxta quæ lucernas collocari ſolitas, diximus voce Lucerna. At more Græcorum, qui ea ſervabant integra, ei vaſa paranda fuêre mortuis condendis, quæ ad modulum corporis facta eſſent, ac totum cadaver, quam longum erat, recipere poſſent. Cujuſmodi erant alvei, lintres, arcæ, ſolia, lecti & ſimilia. Unde [illegible], quibus defuncti condebantur apud Græcos. Latini reddidere ſolium, à ſimilitudine ſolii ſeu alvei, in quo lavabantur, quemadmodum de alveo, in quo Cyri ſepulchrum jacebat, vocem hanc interpretatur Curtius, l. 10. c. 1. Vide quoque Plin. l. 35. c. 12. & plura hinc inferius, apud Salmaſ. ad Solin. p. 120. & ſupra paſſim. Sed & in expoſitione infantum, ollarum uſus fuit, uti videmus ſupra &c. Alia vocis notio ſupra. Aurum.

OLLÆ Extares, apud Liv. l. 25. c. 16. Graccho ——— ſacrificanti, triſte prodigium factum eſt, ad exta, ſacrificiò perpetratò, angues duo ex occulto allapſi, edere iecur ——— id quum conſpectum ſacrificium inſtaurarentur, atque intentius ollæ ſervarentur, iterum atque tertiùm venisſe tradunt. libatòque iecinore intactos angues abiiſſe. Sunt Ollæ, in quibus exta coquebantur. Idem l. 41. c. 15. Ipſam aquam effundi ex olla, ubi exta coquerentur, juſſiſſe. Cujuſmodi ollarum Arnob. quoque meminit, & Varro de L. L. l. 4. Hæ ſunt, quarum in ſacrificiis exta in ollis, non in veru, coquuntur. Plautus item Rudente. Actu 1. ſc. 2. v. 47. Sed & extares iſtiuſmodi ollæ, in Gloſſario &c. Vide Joh. Frider. Gronov. ad Livium d. l. ut & ſupra, ubi de Extis.

OLLARIS Uva, vide infra Uva.

OLLICULANI, Italiæ populi Plin. l. 3. c. 5.

OLLINA, urbs juxta Calpiem mare, Steph. [illegible].

OLLIUS, prænom. Titus, Poppææ Sabinæ pater, quem honoribus nondum functum amicitia Sejani perverterit, Tacit. l. 13. Annal. c. 45. Ubi è codic. Farneſ. legit Lipſius Ellius. Muretus ſuo in libro notavit T. Ælius. Nic. Lloyd.

OLLIUS, Lombardiæ Tranſpadanæ fluv. l'Oglio Leandro. Ortus ex montibus, ſupra Edulum, in ipſo limite Rhætorum & vallis Telinæ: per agrum Brixianum fluit in lacum Sebinum, inde ad Calepium, pauloque infra territorium Brixianum à Cremonenſi ſeparat: tandem Ducatu Mantuanô aliquâ ex parte rigatô, in Padum ibi labitur.

OLLOVICO, Rex Nitiobrigum, à Senatu Romano Amicus appellatus, Cæſar l. 7. Bell. Gall. c. 31.

OLMEJUS, inter fluvios Muſis dicatos, memoratur Statio Theb. l. 7. v. 284.

——— *tuque ô Permeſſe canoris,*
Et, felix Olmie, vadis ———

Uti vulgò habetur, ſed Olmeje, legi vult Barthius, ex Strabone l. 9. [illegible]. Et Permeſſus, Holmejuſque ex Helicone deſcendentes confluunt, atque in lacum Copaidem exonerantur. Cujus nec Pauſaniam meminiſſe, nec Plinium, nec Vibium Sequeſtrem, alioſque id genus talium Recenſores, miratur idem, & vocem reſtituit, apud Boccatium de Fluminibus Olmejus (vulgò Ormigius legitur) Poetis ſacer, cygnis abundans, Bœotiæ proximus. Vide eum Animadverſ. ad Stat. d. l. ut & in voce Olmius.

OLMI, & OLMIUM, vide HOLMIUM.

OLMIA, rectius HOLMIA, urbs Ciliciæ Trachiæ, poſtea Seleucia dicta. Plin. l. 5. c. 27. Seleucia ſupra amnem Calycadnum Trachiotis cognomine, à mar. relata, ubi vocabatur Holmia. [illegible] & [illegible] alii vocitrunt. Steph. [illegible]. Holmi, urbs Ciliciæ aſperæ, ubi prius habitabant Seleucida dicti ſunt. Conditâ nempe Seleuciâ, qui Olmos habitabant, in eam migrare juſſi ſunt. Strabo. unde Stephanus accepit, [illegible]. Hoc eſt, quod ait Plin. à mari relatam eſſe Seleuciam, ubi vocabatur Holmia. Eandem cum Olbia imperite confundit Stephanus, ubi ſcribit, Seleuciam Trachiam prius nominatam eſſe Olbiam. Iterumque errat, quando [illegible] Pamphyliæ eandem videri vult cum Olbia Solymorum Ciliciæ. Non rectè etiam Plinius, qui Holmos ab Holmia videtur facere diverſos, his verbis: Mox flumen Calycadnus, promontorium Sarpedon: Oppida Olmi, Myle, promontorium & oppidum Veneris. Sed & Hyriam vocatam eſſe, hanc Seleuciam Trachiam Ciliciæ, idem Stephanus refert, in voce Ὑρία. Vide Salmaſ. ad Solin. p. 609. & 610. ut & in voce Olmoe.

OLMIÆ, promontor. Megaridis, apud ſinum Saronicum, in quo Pagæ oppid. apud Plinium, Strab.

OLMIUS, Orpheo Holmius, fluv. Bœotiæ, juxta Heliconem, Stat. l. 7. Theb. ejus meminit.

OLMOE, vide Seleucia aſpera.

OLMONES, urbs Bœotiæ, Steph.

OLNEJUS Johannes, vide ibi.

OLOARITUS, centurio Claſſiarius, apud Miſenum, cui in mortem ferrum diſtringenti, protendens uterum, Ventrem feri, Agrippina exclamavit. Tacit. l. 14. Annal. c. 8.

OLO-

OLOBAGRA, Urbs Macedoniæ, *Stephan.*

OLOBERÆ, Veſtes, in *rubr. de veſtib. olob. l.* 11. *Cod.* legit Briſſonius, ubi nonnulli malè *Holoveras* ſubſtituunt. Velerum *Olobera*, à Græco Ὀλόβηρα, quòd omni ex parte texturæ, conchylii rubore, infecta & conchyliis ſolidatæ eſſent: quod *l.* 4. ejus Tit. perſpicuè comprobat. Etiam *Oleſeras* legimus in *Gloſſis MSS.* apud Car. du Frêne, *Oleſora, veſtis purpurea*: & apud *Papiam*: *Oleſera, veſtis tota ex purpura*. Ex Iſidoro *l.* 19. *c.* 22. quippe, ut & ibi eſt Salmaſ. *in Obſervat. ad Jus Atticum*, pro *Holoporphyra*, tota ex *purpura*, in *MSS.* legitur *Oleſera*: unde alia nominis ratio. Anaſtaſius in *vitis Pontificum p.* 74. *Pallia olobera Blattea*. Ubi eorum mentio, in aliquot Codicib. legi, *Oleſora, Blatea*. Vide ipſa voce *Holoverus* & præfatum Salmaſ. *Notis ad Pollionem in Claudio*, c. 17.

OLOCHIRA, Indiæ intra Gangem urbs, *Ptolem.*

OLOESSA, inſula circa Rhodum, Plin. *l.* 5. *c.* 31.

OLOMUTIUM, urbs Epiſcopalis ampla & munita, Moraviæ caput, ad Moravam fluv. in Bohemia, capta à Suecis, diuque fortiter defenſa, ſed reddita pace Monaſterienſi. 26. milliar. German. à Cracovia in Occidentem. Multis eſt *Eburum* antiquum quod *Lazio* tamen eſt *Berowa* vicus, in eodem tractu. Hic Jacobus Chelara, purioris religionis vindex, qui paulo antè fores carceris miraculosè apertas habuit, exire tamen dubitavit, combuſtus eſt, A. C. 1468. juſſu Epiſcopi, quem fruſtra Jodocus Epiſcop. Vratiſlavienſis monuerat, *rem non conſici aſſa carne*. Camerarius in *Hiſt. Fratrum Boh.*

OLONA, cella Vindocinenſi Monaſterio S. Trinitatis ſubjecta, in ora maris Pictonici, vulgò *Olone*, in ſolo arenoſo poſita, cum titulo Comitatus ac portu: hinc arenæ *Olonenſes*, nomen habent: Ager *Olonenſis* ſalinis & vineis abundat. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

OLONDÆ, Sarmatiæ Aſiaticæ gens, *Ptolem.*

OLONIUM, oppidul. Pictav. provinc. in ora Oceani Aquitanici, cui adjacet burgus amplus, *Arenæ Olonenſes*. Gall. *les Sables d'Olone*, cum portu capaci, ubi periti nautæ, 9. leuc. à Rupella in Circium, 7. à Lucione in Occidentem.

OLOOSSON, urbs Magneſiæ. Homer. apud *Steph.*

——— Ἠλώνη τ' Ὀλοοσσόνα λευκήν.

Cives, *Oloſſonii*. *Heſych.* Ὀλοσσών, πόλις Θεσσαλίας. Fortè Ὀλοοσσὼν legendum.

OLOPHYRMUS, ex Græco ὀλοφυρμός, inter Poemata eſt, quæ à lugentibus aut alia quâ fortunâ mœſtis canebantur: quemadmodum quæ ad rogum dicebantur, *Næniæ*; quæ ad tumulum, *Epitaphia*; quæ in exequiis, cum juſta perſolverentur, *Epicedia*, ſunt appellata. I. C. Scaliger *Poetices l.* 1. *c.* 50. ubi de *Threnis* &c.

OLOPHYXUS, urbs Macedoniæ in monte Atho, *Herodot.*

OLOR, ab ᾠδὸς Græco, *cantor*, an ab Hebr. הלל *cecinit, laudavit*? avis canora eſt, inprimis cùm funeri proxima.

Cantator cygnus funeris ipſe ſui.

ut Martialis habet, *l.* 13. *Epigr.* 77. & plurimi Veter. teſtantur, qua de re alibi. Anſere major, carniſque hinc durioris, præſertim cùm grandior natu eſt. Lautioribus nihilominus conviviis infertur, ſed pompæ potius gratiâ. Nec olim epulis abfuit, teſte Athenæo *l.* 9. quò ſine ſaginari conſuevisse, oculis priùs conſutis, lege apud Plut. *l.* 2. *de eſu carn.* Candore inſignis, ſicut nigredine corvus, quem utrumque colorem *Apollineum* his *ſuis alitibus*, utpote *præſtabiles ambos, cenſeniſſe*, Appulejus ait *de Deo Socr.* Robore pollens, unde & cum aquilis nonnunquam ipſis reſeſt. Cæterùm, licèt aliàs minimè carnivora, tantopere tamen adversùs congeneres aves iracundiæ impatiens, ut olor olorem devoret & abſumat: quam ob cauſam inter immundas hæc avis videtur Voſſio relata, Levit. c. 11. v. 18. &c. Vide eum de *orig. & progr. Idolol. l.* 3. *c.* 80. 84. & 93. ubi inter alia & de amore ejus erga puerum Amphilochium, patriâ Olenium: plura verò hanc in rem diximus jam ſuprà, voce *Cygnus*.

OLORONENSIS, ſeu *Iluro in Benearnis*, urbs Benearniæ ad radices Pyrenæorum. Vide *Elorona*, & *Iluro*.

OLOROS, urbs Macedoniæ. Vide *Olorus*.

OLPÆ, oppid. Epiri in finibus Acarnanum. *Sopeto Nigro.*

OLSNA, urbs, Germaniæ, in Sileſia, cum titulo Ducatus, quem Lignicii atque Vratiſlavienſes Piaſteæ proſapiæ Principes, ad Henricùm uſque Probum, poſſedêre. Ejus hæreditate Henricum Craſſum, eâdem familiâ ortum, adeoque agnationis jure potiorem, Conradus III. è Glogovienſi domo depulit, ſupremis, ut jactitabat, Probi mandatis innixus. In Bohemorum dehinc clientelam conceſſit A. C. 1329. quam tum velut agmine factô cuncti ferè Sileſiæ Duces, ſpretô Polonô, ſubierant, ſed Conradi è poſteris Conradus Albus, Matthiam Bohemiæ Regem ſibi minùs æquum expertus, avitas terras Saxoni obtulit emendas: cui contractui intercedens Matthias, ſolutô pretiô, à Saxone pactô, eas ſibi comparavit, A. C. 1475. Conradô tamen, ut vice Regis præeſſet, conceſſô. Qui à regiis pulſus A. C. 1489. partes Joannis Saganenſis, bellô Glogovienſi, cum ſectatum criminantibus, mortuô Rege A. C. 1492. Ducatum recepit. At, poſtquam is mortalitati conceſſit, Vladiſlaus 109. poſt annos, à quo ad Glogovienſes is primùm pervenerat, Regno vindicavit; non multo pôſt Henrico, Georgii Podiebradii Regis Anteceſſoris ſui filio, in vicem Podiebradiæ Dynaſtiæ, permiſſum, qui etiam cum fratre Victorino, Munſterbergenſem Ducatum jam A. C. 1462. Friderici III. Imperator. donum acceperat, operâ illius à civium obſidione Viennæ liberati. Cujus progenie, in abnepote Carolo Friderico, non adeò dudum ſublatâ, terra hæc Sylvio Nimrodi Duci Wirtenbergico, Julii Friderici filio, obtigit, jure uxoris Mariæ Eliſabethæ, Caroli Friderici filiæ, cui ſucceſſionis beneficium Imperator contulerat. Tob. Pfannerus *de præcip. Germaniæ Principum gentibus c.* 7. Vide etiam ſuprà, ubi hanc in rem plura attulimus, in voce *Oelſa*.

OLSPERGIUM, nobilium puellarum cœnobium, in valle, Auſtriacæ ditionis, prope Rinfeldam. An à Cadelocho, Aragoviæ Comitis, qui ſub Arnulpho Imperatore vixit, filio, quaſi *Cadolſberg*, & corruptè *Olſperg*, dictum? Urſitio *inſ. Boſi.* ortum videtur ei ætate, quâ regio Ciſtercienſium apud Burgundiæ Ciſtertium pullulavit, A. C. 1098.

OLSSA, oppid. Sileſiæ, cum titulo Ducatus 2. leuc. ab Vratiſlavia in Ortum, verſus Poloniam. Hinc *Olſſenſis Ducatus*.

OLULIS, Cretæ urbs, *Ptol. Olo*, & *Olcio Piceto*. Altera Siciliæ in orâ Occidentali exciſa, inter Soluntem, & Thermas, Himeræ. *Idem*. *Olulo* adhuc dicitur.

OLURUS, oppid. Achajæ, non procul à Pallene. *Steph.*

OLUS, urbs Cretæ, civis *Oluntius*. *Steph.*

OLUS, inter hortenſes Ægyptiorum Deos: Pythagoræorum eſca fuit, Plauto *in Captivis*, *Actu* 1. *ſc.* 2. *v.* 80. *Cœna terreſtris*. Horatio *Epod. od.* 2. *v.* 18. *Dapes inemptæ*. Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 228.

Vive bidentis amans, & culti villicus horti,
Unde epulum poſſis centum dare Pythagoræis.

Et *Sat.* 15. *v.* 173.

Pythagoras cunctis animantibus abſtinuit, qui
Tanquam homine & ventri indulſit non omne legumen.

Vide Laertium *l.* 8. Multi enim Antiquorum, ut Quintilianus *Declam.* 13. ait, tradiderunt, id Philoſophorum genus omnibus epulis per mortem paratis abſtinuiſſe. Quos imitatos, carnibus non veſci in communione Romana Carmelitas, ſanctioris ac rigidioris vitæ cauſâ, docet Polydor. Virg. *de Inv. Rer. l.* 7. *c.* 3. Sed *opinionem hanc veterem falſam* vocat A. Gellius *l.* 4. *c.* 11. Callimacho & Cicerone in partes vocatis. Plutarchus quoque *l.* 1. *de Homero*, Ariſtotelem ſcripſit eadem de Pythagoræis memoriæ mandaſſe, quòd videl. non edendis animalibus in genere, ſed paucâ tantùm carne quâdam abſtinuerint. Quæ utut ſe habeant, certum tamen eſt Ægyptios, à quibus omnia ferè Pythagoras hauſit, certis quibuſdam cibis, præcipuè carne, ſed & *Oleribus*, abſtinuiſſe. Juvenal. *Sat.* 15. *v.* 12.

——— *Lanatis animalibus abſtinet omnis*
Menſa, nefas illis fœtum jugulare capellæ.

Sacerdotes inprimis & ſacris initiati, qui, inanimis cibis acquieſcere, partem religionis duxêre. Quos Brachmanes, apud Indos: Eſſeni, inter Hebræos, aliique ſunt imitati. Vide Georg. Hornium *Hiſtor. Philoſ. l.* 7. *c.* 12. Magos verò *oleribus* ſolis & farinâ veſci ſolitos, Cœl. habet Rhodig. *l.* 13. *c.* 25. &c. De *Olerum* ſpeciebus paſſim: Vide & ſuprà, voce *Olera*.

OLYBIUS, prænom. Maximus, vir inſignis, ſed lucernâ, in ejus monumento repertâ, celebrior. Ita enim de illo Bernardinus Scardeonius, *de Antiquit. Urbis Patavinæ*: *Quis*, inquit, *ſanæ mentis Maximum* Olybium *commemorandum hic eſſe neget, atque à nobis inter Patavinos cenſendum? Quem conſtat, fuiſſe Virum maximæ præſtantiæ, & ſummo ingenio præditum, quandoquidem tam admirabili arte lucernam concinnaverat: ut perpetuò fulgore lucens, mille & quingentos annos plus minus, Plutoni dicata, ſub terram accenſa remanſerit: Nam annum circiter 1500. noſtræ ſalutis, juxta Ateſtem, municipium Patavinum, dum foderetur à ruſtico terra ſolitò altiùs, reperta eſt urna fictilis, & in ea altera urnula, in qua erat Lucerna adhuc ardens, inter duas ampullas, quarum altera erat aurea, altera argentea, puriſſimo quôdam liquore plenas*, &c. Paulo poſt utriuſque urnæ Inſcriptiones recenſet: & quidem in majori hi verſus legebantur,

Plutoni. Sacrum. Munus. Ne. Attingite. Fures.
Ignotum. eſt. Vobis. Hoc. Quod. In. Orbe. Latet.
Namque. Elementa. Gravi. Clauſit. Digeſta. Labore.
Vaſe. Sub. Hoc. Modico. Maximus. Olybius.
Adſit. Fœcundo. Cuſtos. Sibi. Copia. Cornu.
Ne. Tanti. Pretium. Depereat. Laticis.

In altera minori:

Abite. Hinc. Peſſimi. Fures.
Vos. Quid. Vultis. Veſtris. Cum. Oculis. Emiſſitiis.
Abite. Hinc. Veſtro. Cum. Mercurio.
Petaſato. Caduceatoque.
Donum. Hoc. Maximum. Maximus Olybius.
Plutoni. Sacrum. Facit.

De quorum verborum ſenſu, magna animorum contentione decertârunt hactenus Eruditi. Franc. Maturantius Perulinus *Ep. ad Alphenum*, Chymiæ Artis elementa & materiam omnium, his ampullis clauſam fuiſſe, ſtatuit; cui Hermolaus Barbarus aſſenſum præbet, aliique quamplurimi. Alii verò, *Olybium* hunc, Virum inter Ethnicos ſapientiſſimum, novum hoc monumenti genus, à nemine antea conditum, & poſteris vix imitabile, ſibi condidiſſe, in quo pulcherrimâ quâdam Metaphorâ æterni hominis, & aurei argenteique liquoris, quidnam in ſepulchris manere opinarentur Veteres, inſinuare voluerit, contendunt. Nimirum Animam rationalem, cujus duæ poſt hominis obitum ſuperſunt illæſæ facultates, Intellectus atque Voluntas, quantum illa pulchrè argenteô latice repræſentatur, hæc aureô liquore; ipſarumque poſt mortem hominis æterna operatio lumine perpetuô lychni incombuſtibilis &c. Vide hac de re pluribus differentem Fortun. Licetum *de Lucernis Antiquorum paſſim, inprimis verò l.* 1. *c.* 9. & *l.* 2. *c.* 12.

OLYBRIUS Flavius Anicius, Conſul Roman. cum Probino, An. Urb. Cond. 1148. tanto apud Leonem Imperator. in pretio, ut ei Placidiam, Valentiniani filiam, à Genſerico remiſſam, uxorem dederit. Succeſſit dein Anthemio, ope Ricimeri, ſeptimô pôſt menſe cæſusâ Gothis, Glycerio ei ſurrogatô, A. C. 472. Pater Julianæ, quæ Areobindo, quem populus Anaſtaſio ſubſtituere volebat, nupſit. Caſſiodor. *in Chron.* Marcellin. Claudian. *in Prob. & Olyb. Conſulatu*, *v.* 20.

——— *Vatem quæ facta Melici*
Neſciat, aut nimias laudes ignoret Olybri?

Nic. Lloydius.

OLYCA, urbs Macedoniæ, Steph. in *Theopompo*.

OLYCRÆ, urbs circa Naupactum. Hodie non extat.

OLYMPE, urbs Illyriæ.

OLYMPENA, urbs Myſiæ circa Olympum, Plin. *l.* 5. *c.* 32.

OLYMPEUM, Locus in Delo inſula, *Athenæ nova Hadriana* vocatæ, ab Athenienſibus. *Steph.* Harum meminit quoque vetus Lapis Mediolani. *Olympeum* etiam locus circa Syracuſas videtur, apud Thucydid. *l.* 6. *c.* 7. Diodor. *Sic. l.* 16. *f.* 546.

OLYMPIA Fulvia Morata, Ferrarienſis, Græcam & Latinam literaturam publice docuit in Germania, ſicut in Italia Caſſandra Fidelis. Ejus Epitaphium tale: *Olympiæ Fulviæ Moratæ, formâ quondam mulieri, ingeniô homine majori, animô quò ſolô Chriſtum vaſeret, ſpernere mundum totum*. Opera ejus Cœlius Sec. Curio edidit, in quibus carmina occurrunt Græca & Latina magni pretii. Vide Jac. Phil. Thomam *Eleg.* Melch. Adami *Vit. Philos.* Bezam *Iconibus* & ſupra *Morata*.

OLYMPIA, urbs inter Oſſam, & Olympiam montem non procul ab Elide & Piſâ, civitatibus Græciæ, ubi erat templum Jovis Olympii, vel Olympici, mercatu, & celebritate illi quinquennali ludorum Olympicorum nobilis, Strabo *l.* 8. *Arpina* olim dicebatur, ut *Nicanor* ſcribit, à matre Oenomai. *Stephanus* etiam *Piſam* prius vocatam tradit. Hodie *Langanico* dici ſcribit *Caſtaldus*. *Stanri Negro*. *Baudrando* urbs Elidis, nunc *Langanico*, in provinc. *Belvedere*, inter Elidem in Circium & Spartam in Eurum.

OLYMPIA, *orum*, ludi ab Hercule inſtituti, in honorem Jovis, A. M. 1836. ante reſtaurationem ab Iphito factam, An. 442. circa Olympiam Eleæ regionis urbem, à quâ & nomen habent. Hercules enim, Augeâ Elidis rege ſuperatô, ejuſque ſtabulô repurgatô, in campis Olympiæ vicinis, juxta Alpheum fluv. ſacrum certamen inſtituit, quod quintô quôque annô, vel, ut Lycophronis interpres aſſerit, quinquageſimô menſe, celebraretur: idque eô conſiliô, ut, in illo certamine, Græciæ juventus ſeſe pentathlo, ſeu quinquertiô exerceret: *caſibus* ſcil. *curſu*, *ſaltu*, *diſcô*, & *palæſtrâ*: utque velut meditationibus vero certamini præluderet. Fuerunt autem & Quinquennalia, & per quinque dies celebrabantur, quòd quinque fratres eſſent, Hercules, Peonæus, Epimedes, Iaſius & Ida. Victor, qui *Olympionices* vocabatur, & qualem eſſe, uti Cicer. *pro L. Flacco* refert, apud Græcos judicabatur, prope eſſe majus & glorioſius, quàm Romæ triumphâſſe, oleaſtrô, vel, ut Ariſtoteli placet, oleâ, quæ Calliſtephanos dicta fuit, coronabatur; tantumque honoris ei habebatur, ut non per portas urbis, ſed per ruinas murorum, ſublimis in curru in patriam reveheretur. Hinc *Olympiacus*. Virg. *Georg. l.* 3. *v.* 49.

Si quis Olympiacæ miratus præmia palmæ,
Paſcit equos ——— ———

Item *Olympicus*. Fuit apud Megarenſes *Jovis Olympii*, ſeu *Olympici* celebris & Lucus & templum, in quo proditum eſt, ipſius Jovis Olympii ſimulachrum fuiſſe non affabrè elaboratum, cujus πρόσωπον, i. e. os ſeu facies ebore aurôque conſtabat, reliquum verò corpus lutô & gypſô, opus Theocoſmi Megarenſis, adjutore Phidiâ. Supra Jovis caput Horæ erant, & Parcæ, uni enim Jovi fata parêre notiſſimum eſt, eundemque tempus, ubi opus ſit, diſtribuere. Sanè & in conviviis primum poculum, ſeu primus crater, Jovi Olympio & Diis Olympiis ſacer erat. Horat. *l.* 1. *Carm. Od.* 1. *v.* 3.

Sunt quos curriculô pulverem Olympicum
Collegiſſe juvat. ——— ———

Lucian. *in Harmonide*, τῶν μεγάλων Ὀλυμπίων meminit, ubi τὰ μεγάλα non παιδικὰ, ſed eô quòd in pluribus locis Græciæ certamina ſacra celebrabantur ſub Olympiorum nomine, ideo dixit *Olympia magna*, ad differentiam eorum, quæ minus celebria erant. Intelligit igitur Olympia magna, quæ Piſæ ad Alpheum celebrabantur, quæ & antiquiſſima à Pelope & Hercule erant, & celeberrima non ſolùm in totâ Hellade, ſed etiam, Italiâ, Siciliâ, Aſiâ, Ægyptô, Syriâ, Cyrenaicâ, concurrentibus ad ſpectaculum & athletas & quadrigas eô mittentibus: In his Chorœbum primum victorem refert Athenæus. Minora verò Olympia erant, quæ celebrabantur Dio Macedoniæ, ab Archelao rege inſtituta; quod nos docet Demoſthenis Scholiaſtes, *ad Orat.* περὶ παραπρεσβείας, *his verbis*: Τὰ Ὀλύμπια δὲ πρῶτος Ἀρχέλαος ἐν Δίῳ τῆς Μακεδονίας, [illegible]. Eôdem nomine erant etiam Athenis, ut docet Pindari Scholiaſtes *ad Olymp.* 7. *ad hæc verba*: [illegible]. Sic enim commentatur: [illegible], &c. Vetus inſcriptio Romana, de qua Joſ. Scaliger. *l. de Emend. Temp.* 5. *p.* 476. Olympia etiam poſt Panathenæa recenſet, & *Heſych.* Ὀλύμπια ὁ Ἀθήνῃσι ἀγών. Item alia Olympia, quæ Smyrnæ, & alia, quæ Pergami, & alia Alexandriæ, quorum mentionem fieri in Pandectis aſſerit idem Scaliger. Reſpectu igitur horum omnium certaminum, quæ ſub nomine Olympiorum diverſis locis celebrabantur, dicta ſunt *Olympea magna* ea, quæ Piſæ committebantur. Originem Olympiorum lege apud Pauſan. *l.* 5. Honorem ejus quod attinet Pind. *Od.* 1. *Olymp.* ait, hoc certamen excellere inter reliqua, non aliter atque inter Elementa aqua excellit, inter opes aurum, Sol inter ſidera: additque nihil ſe excellentius cantaturum, Μηδ' Ὀλυμπίας ἀγῶνα φέρτερον αὐδάσομεν. Olympionicarum verò quatuor præmia fuêre, quæ Ludovicus de La Cerda recenſet, *ad prædictum Virgilii locum*. Primò Corona ex Oleaſtro, Archias, qui unicô verſu præmia certaminum quatuor ita incluſit:

Ἄλλα δὲ τῶν, ἄγριος, μῆλα, σέλινα, πίτυς.

Ubi ἄγριος Olympicos ludos reſpicit, & *Oleaſter* ſignificatur. Ariſtophanes *in Pluto*, præcedente mentione Olympici certaminis, ita ait:

Τοὺς ἀθλητὰς τοὺς νικῶντας στεφανοῦν κοτίνου στεφάνῳ.

Philo in *l.* [illegible]. Nazianzenus loquens cum S. Cypriano *Oratione* 18. [illegible]. Ubi male Latinus Interpres vertit *Olivam Olympicam*. Oppianus *Κυνηγετικῶν* quarto:

——— Πισαίων ἐριθηλέος ἀκρεμόνος.

Dio quoque Chryſoſtomus *Orat.* 27. nominans 4. illa præmia, unum eorum ponit κότινον. Stat. *l.* 6. *Theb.* v. 6.

Hunc ſuus Alcides Pelopi certavit honorem,
Pulvereumque ferâ crinem deterſit olivâ.

Circumfertur & Græcus verſiculus.

Ζεὺς Ὀλυμπίας ναίοντες [illegible].

Plin. in promptu eſt *l.* 15. *c.* 4. & *l.* 16. *c.* 44. Quædam etiam ad hanc rem obſervat ex Themiſtio Junius *l.* 5. *c.* 21. Secundò Corona ex oleâ. Virg. *Georg. l.* 3. *v.* 21.

Ipſe caput tonſæ foliis ornatus olivæ
Dona feram. ——— ———

Eurip. apud Plutarch. *in Alcib.* Olympionicen infert [illegible]. Pindar. *Ode* 4. *Olymp.* Pluemidem Olympici certaminis victorem [illegible]. Vide Cæl. Rhodig. *l.* 12. *c.* 19. Cui adjunge Artemidorum *l.* 4. *c.* 54. qui de Olympiis loquens utrumque nominat ἐλαίας, & κότινον. Tertiò, Corona ex auro. Ideoque *Pindarus* Olympiam vocat, μητέρα χρυσοστεφάνων ἀέθλων. Quartò ferebant non ſolum coronas in capite, ſed palmam in manu. Vitruvius *in præfat. l.* 9. *Athletas*, *qui Olympia*, *Pythia*, *Iſthmia*, *Nemea viciſſent*, *Græcorum majores ita magnos honores conſtituerunt*, *uti non modo in conventu ſtantes cum palma & corona ferant laudes*, *ſed etiam cum revertuntur in ſuas civitates cum victoria*, *triumphantes quadrigis in mœnia & in patrias invehantur*, *è reque publicâ perpetuâ vitâ conſtitutis vectigalibus fruantur*. Seneca *in Agamemnone*. *Actu* 5. *v.* 935.

Cape hoc decorum ludicri certaminis,
Inſigne frontis; læva victricem tenens
Frondem, virenti protegat ramo caput.
Et iſta donum palma Piſæi Jovis
Velamen eadem præſtet, atque omen tibi.

Hæc tantùm inveni, ſi quis alia, his adjungat. Nam verba illa in *Prologo Agathiæ*, [illegible]. Hæc verba, inquam, novum præmium non faciunt, etiamſi apium nominetur. Nam apium præmium fuit tantùm Nemeorum, ſed ex dignitate Olympicorum natum, ut trium etiam reliquorum ludorum certatores *Olympionicæ* dicerentur, & ſenſu iſtô capiendus Agathias. Ulpianus *in Demoſthen. Orat. contra Leptin.* inſinuat præmium aliud: Οἱ μὲν τῶν ἀγώνων ἐπὶ στεφανίτας, οἱ δὲ ἀργυρίτας. Sed non liquidum, an Olympicorum eſſet pecunia, & credibile non fuiſſe. Nam apud Herodot. *l.* 8. Tigranes laudat Græcos, quod in Olympiis darent præmium, στέφανον, ἀλλ' οὐ χρήματα, De La Cerda. Vide *Iphitus*. Item Paul. Cruſium *l. de Epoch.* Origan. *T.* 1. *Ephemer.* Scaliger. *de Em. Temp. l.* 1. & 5. Petav. *l.* 9. *de doctr.* & *in Ration. temp.* Torniel. Salian. Spond. *in Annal. V. T.* Langium, *de Annis Chriſti*. Ricciol. *Chron. Ref. T.* 1. *l.* 3. *c.* 2. &c. *Nic. Lloyd.*

OLYMPIAS, Alexandri M. mater, ex Philippo Macedonum Rege Filia Alexandri Epirotæ. Ob hujus ſuperbiam maritus offenſus, an ob adulterii ſuſpicionem potius? aliam ſuperinduxit: necis mariti cauſa credita; pugio enim, quô ille à Pauſania confoſſus fuit, *Myrtales* nomen, quô illa in puellari ætate uſa fuerat, habuit inſcriptum. Alexandrum divinitatem affectantem riſit: poſt hujus obitum, occiſis Aridæô, Eurydice, Nicanore pluri-miſque aliis Macedonum nobiliſſimis, ſæva: tandem in Caſſandri poteſtatem Pydni redacta, & occiſa eſt. Curt. Juſtin. Plutarchus. *in Alexandro*. Item venti nomen, Plin. *l.* 2. *c.* 47.

OLYMPIAS, vidua ſancta & Diaconiſſa Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ, tempore Chryſoſtomi. Filia Comit. Aniſii, neptis Præfecti Ablavii, qui celebris admodum fuit ſub Conſtantino M. Nebridio nupta, celeberrimos Orientis Epiſcopos invitavit, à Greg. Nazianzeno abſente inſigni epithalamiô exornata. Maritô mortuô, cùm maximas poſſideret opes, Elpidii, Theodoſii cognati nuptias ambita recuſavit, illas in pauperes & Eccleſiæ uſum liberaliter erogans. Obiit in exilio, cùm & Chryſoſtomus pulſus eſſet. Pallad. *Laus. Hiſt. c.* 42. & *de vit. Chriſt.* Sozom. *l.* 8. Baron. *in Annal.*

OLYMPIAS, ſpatium quinque ſeu quatuor potius annorum. Vide Scaliger. *l.* 2. *Auſon. Lection. c.* 23. & *l. de Emend. Temp.* Seneca *in Hercule Inſano*, *v.* 839.

Quantus Eleum coit ad Tonantem,
Quinta cùm Sacrum revocavit æſtas.

Ubi *Farnabius*, *Quartò quidem expletô annô*, *quintô ineunte*; *neque enim Olympias*, *aut luſtrum quinque abſolutos annos complectitur*. Ibi etiam pro *coit* alii *ruit* malunt. Sane Ovid. *l.* 1. *de Art. Am. v.* 97.

Sic ruit ad celebres cultiſſima fœmina ludos.

Cenſorinus *de die Nat. c.* 18. *Sed horum omnium [illegible] maximè notandis temporibus Græci obſervant*, *i. e. quaternum annorum circuitus*, *quas vocant Olympiadas*. Hoc eſſe verum ſpatium Olympiadis, videre eſt apud Dionyſ. Halicarn. *l.* 1. *Rom. Antiq. p.* 61. Nam centum viginti annos, triginta Olympiadas facere, diſertè memorat. Vide Africanum citatum ab Euſebio, *l.* 10. *Præp. Evang. p.* 286. D. Cyrillum *Catech.* 12. quique illum locum in ſua collectanea retulit, Suidam in Ὀλυμπιάς. Iſidor. *l.* 5. *c.* 37. Solin. *c.* 1. Quia verò hoc temporis ſpatium etiam πενταετηρὶς dicitur, ideo Poëtæ pro ſolido quinquennio accepêre, Ovid. *Pont. l.* 4. *Eleg.* 6. *v.* 5.

In Scythicâ nobis quinquennis Olympias acta eſt,
Jam tempus luſtri tranſit in alterius.

Nic. Lloydius. Idem Clar. docet Gronovius, qui Olympiadem & Græcis

Græcis & Latinis dictam eſſe pro tempore quinquenni, quum revera tantummodo quatuor annos compleEterêtur, ait. Sic contrà, quinque annis pro *Olympiade*, Senec. *loc. cit.*

Quinta cùm ſacrum revocavit æſtas.

Nimirum idem annus quintus prioris, & primus incipientis *Olympiadis* fuit. Sic notum ex inſtituto Cæſaris, quartum quemque annum biſſextilem eſſe. Id *luſtrum* dicit Ovidius, *l. 3. Faſt. v. 165.* quæ vox Romanis propriè quinque annos ſolidos ſignificat. hoc reſpectu præcedentis luſtri,

Hic anni modus eſt, in luſtrum accedere debet,

Quò conjunguntur partibus una dies.

Ubi *in luſtrum*, eſt in quinque annos, in quintum quemque annum, revera autem quartus eſt. Vide Anton. Thyſium, *Notis in A. Gellium l. 3. c. 10.* Nonnulli annorum quatuor & dimidii, menſium autem Lunarium 50. fuiſſe dicunt. Voſſius Græcos, ut annum Lunarem ad curſum Solis componerent, alternis biennii nunc 22. nunc 23. dies intercalâſſe. quoque annô dierum 23. fieret intercalatio, ſacra ludicra Olympiaca celebrata fuiſſe. quintô videl. quôlibet annô, non quidem abſolutô, ſed inchoante. cùm *Olympias* omnis fuerit interjecta inter Lunares duas Συζυγίας five Conjunctiones, aſſerit. Et quidem primum quadriennii menſem à Novilunio initium cepiſſe. ludos autem incepiſſe Lunâ 16. peractô Noviluniô, addit, *de Scientiis Mathem. c. 22. num. 8.* Inchoat autem Varro Hiſtoricum tempus ab initio *Olympiadum*, ſive ab anno Periodi Julianæ 3938. quô eas, ab Hercule quondam inſtitutas ac multis intermiſſas ſeculis, Iphitus, Praxonidæ fil. inſtauravit annis ab excidio Trojæ 406. Erantque ſic hi ludi veri temporum cuſtos, cumque Atticis Archontibus conſpirabant: unde à Græcis duo iſta, quis *Olympionices*, & quis *Archon* extiterit, annotari fuiſſe ſolita, legimus. Per eaſdem Ethelredum quoque Anglo-Saxonum Regem Regni ſui anno, computâſſe, refert Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* ex Charta quadam, in qua hæc extant: *Conſentiens ſigno S. Crucis, ſubſcripſi in Olympiade quarta Regni mei:* h. e. ut ex Synchronis Scriptoribus colligitur, anno regni ejus 16. Dom. noſtri Jeſu Chriſti 994. vel hunc circiter. Vide quoque ſuprà, voce *Chronologia*.

OLYMPIAS, in quibuſdam regionibus dictus eſt ventus, qui aliis *Argeſtes*. Auctor *libri de Mundo*. Ἀργέστης ἀπὸ τῆς δυσμῆς θερινῆς, ὅν τινες καλοῦσιν Ὀλυμπίαν, οἱ δὲ Ἰάπυγα, *Argeſtes ab occaſu æſtivo, quem quidam vocant* Olympiam, *alii Japyga*. Ariſtoteles, ὃν καλοῦσιν οἱ μὲν Ἀργέστην, οἱ δὲ Ὀλυμπίαν, οἱ δὲ Σκίρωνα, *quem appellant alii Argeſtem, alii* Olympiam, *alii Scironem* &c. Nempe à loco elatiori, *Olympias* dicebatur, ut habet Plin. *l. 2. c. 47.* quòd ex eo monte flatus ejus perciperetur: quemadmodum idem, *Japyx*, dictus eſt, à regione Japygia, è cujus ſinu rectà in Calabriam ferebatur. Vide Salmaſ. *in Solin. p. 1257.*

OLYMPICI Ludi, vide in voce *Olympia*, & infrà ubi de *Olympionicis*.

OLYMPIEIUM, locus in Delo, quem cum Athenienſes Adriani ſumptu condidiſſent, Novas Athenas Adrianas vocârunt, *Steph.* Vide *Olympeum*.

OLYMPII, duo tibicines nobiliſſimi fuerunt, quorum prior diſcipulus fuit Marſyæ, Satyri ejus, qui Hyagnidis fuit filius; de quo Ovid. *l. 6. Metam. Fab. 6. v. 392.*

Illum ruricolæ ſilvarum numina Fauni,

Et Satyri fratres & tunc quoque clarus Olympus,

Et nymphæ flerunt. ——— ———

Fuit autem is, ut Suidas ſcribit, è Myſiâ regione tibicen & poëta melicus atque elegiacus princepſque illius Muſicæ, quæ κρουματική dicitur, quæque per tibias fit. Hunc ante Trojanum excidium floruiſſe atque ab eo nomen ſumpſiſſe montem Myſiæ, idem *Suidas* tradit. Odas multiplices hunc eundem inveniſſe, teſtatur Pindari Scholiaſtes, *in Pythiorum calce.* Vide auctorem Scholiorum *in Equites Ariſtophan. p. 288. G.* Fuit item alius junior è Phrygia tibicen, tempore Midæ regis. *Suidas.*

OLYMPII Dii, propriè dicti ſunt XII. Dii, quorum ara Athenis extabat, de qua legimus apud Plut. *in Vita* Demoſthenis, Κεῖται δὲ εἰκὼν πλησίον τοῦ περιχοινίσματος τοῦ βωμοῦ τῶν δώδεκα Θεῶν, ὑπὸ Πολυεύκτου πεποιημένη. Vide ſuprà in voce *Duodecim*. His decimum tertium ſe addi voluit Alexander M. ſcriptis ad Græcos literis, poſt victum Darium & totam ditionem Perſicam in ſuam poteſtatem redactam, elatior. Unde Ælian. *Variar. l. 5. c. 12.* τὸν δὲ Ἀλέξανδρον ἐνέγραψε τοῖς Ὀλυμπίοις, *Alexandrum autem inter* Olympios *retulit*. Id enim moris habuerunt Græci, ut, quos in Deorum numerum referrent, τῶν Ὀλυμπίων παρέδρους, *Olympiorum aſſeſſores*, vocarent, & quaſi Patres conſcriptos Deorum concilii facerent. Uti alicubi Lucian. Hephæſtionem, ab Alexandro ἀποθεωθέντα πάρεδρον τῶν Ὀλυμπίων Θεῶν nuncupat, *Deificatum aſſeſſorem Olympiorum* &c. Salmaſ. *ad Æl. Lamprid. in Alexandro Severo c. 63.* At Keuchenius per τοὺς Ὀλυμπίους, quorum πάρεδροι dicebantur recèns in Deos relati, Olympionicas intelligit quos ἰσοθέους habitos mox dicemus.

OLYMPIODORUS, vir quidam, qui docuit Epaminondam tibiis canere. Item hiſtoricus Ethnicus, Thebis Ægypti oriundus, qui hiſtoriarum condidit libros 22. atque incepit ab Honorii Conſulatu ſeptimo, & Theodoſii ſecundo, h. e. A.C. 407. deſiit verò ubi Valentinianus, Placidæ & Conſtantii fil. factus eſt Imperator Roman. h. e. A.C. 425. Dicavit hiſtoriam ſuam Theodoſio minori, Arcadii filio. Styló uſus eſt commentarii, non hiſtoriæ, convenienti; quod nec ipſe neſcivit, ut qui libros ſuos Ὕλην, ſive ſylvam, hiſtoriæque materiam inſcribat: uti Latini ſolent Commentarios. Auctor Photius, *Cod. 80.* apud quem etiam Excerpta admodum luculenta ex commentariis iſtis habemus, Voſſ. *l. 2. de Hiſt. Græc. c. 20. p. 261.* *Olympiodorus* ſcripſit in *Threnos*, & *Eccleſiaſten*, itemque in *Meteora Ariſtotelis*, & Hypotheſes in Hebræum, *Job.* Sixto Sen. *Bibl. Sac. l. 4.* Diverſus eſt *Olympiodorus* ille ὁ Ἀθηναίων στρατηγὸς, qui de Diogene Cynico nonnihil tradidit, teſte Laertio *l. 6. Nic. Lloydius.*

OLYMPIODORUS, Alexandrinus, Peripateticus, Præceptor Procli, commentatus eſt in quædam Ariſtotelis, & Platonis ſcripta, A.C. 480. Fuit & *Olympiodorus* Alexidis apud eundem Laert. *in Platone.* Item *Olympiodorus* tibicen, magiſter Epaminondæ fuit, teſte Ariſtoxeno apud Athen. l. 4. Denique medicus quidam apud Plin. *l. 1. c. 12.*

OLYMPIONICÆ, qui ludis *Olympicis* victoriam retuliſſe, cùm Patriæ ſuæ ingens hoc pactô decus conciliarent, tantô olim honore habiti ſunt, apud Athenienſes inprimis vel magnô Reip. ſuæ impendiô ac ſumtu, ut lege eum coërcendum cenſuerit Solon, teſte Diogene *in ejus vita.* Lex fuit: Τῷ Ὀλύμπια νικήσαντι δραχμὰς πεντακοσίας δίδοσθαι, Olympionicæ *quingenta de publico drachmæ dantor.* Vide Plut. *in Solone.* Verùm non diu obtinuit, cùm non longè poſt *Olympionicæ* publicè ſint excepti in Prytaneo. Unde Calliſthenes apud Plut. *in Ariſtide*, de Polycrito Lyſimachi filio; Καὶ τούτῳ, inquit, σίτησιν ἔδωκεν ὅσην καὶ τοῖς Ὀλυμπιονίκαις ὁ δῆμος ἐψηφίσατο. Et Antiphanes Poëta Comicus,

Ῥώμη γὰρ αὐτοῖς τοσαύτ' Ὀλύμπια

Νικῶσι ἀεὶ ... ...

Σίτησιν. Οὐ γὰρ ... ...

Πρυτανεῖα ταῦτα πάντα ...

Itaque, ut ad epulum admitterentur, ſymbola fidem faciebant; & oncteria de collo geſtabant, Juvenal. *Sat. 3. v. 67.*

Ruſticus ille tuus ſumit trechedipna Quirine,

Et ceromatico fert niceteria collo.

Fuiſſe autem has cœnas quotidianas, innuere videtur Ælian. ποικίλης ἱστορίας *l. 6. c. 49.* in hiſtoria muli illius veculi, qui juniores ac robuſtiores ad vecturam comitabatur, atque adeò, qui poterat, cohortabatur, cùm ædem Minervæ Athenienſes conderent. Ab eodem Solone reliquis quoque Hieronicis honorarium, ſed minus, conſtitutum fuiſſe, patet ex lege, quâ Iſthmionicis (qui tamen infra dignitatem Pythionicarum quoque ac Nemeonicarum, nedum *Olympionicarum* fuêre) centum de publico drachmas dari voluit. Græcos imitati Imperatores Romani, præmia ſive opſonia pro Iſelaſticis certaminibus ſimiliter conſtituerunt, ut ex amœbæis Plinii Trajanique epiſtolis diſcimus, ubi, inter alia, Iſelaſticum Imperator incipere voluit, quum quis in patriam ſuam εἰσήλασε, *invectus eſt.* Quin etiam, qui tribus coronis erant ornati, civilium munerum vacationem obtinebant, excuſabantur à tutelis neque ullâ notabantur infamiâ. Vide Sam. Petitum *Commentar. in Leges Atticas l. 1. tit. 1. p. 59. & ſeqq.* Porrò, iidem *Olympionicæ* nonnunquam monetam ſignandi jus accepêre, quod de Anaxila Rhegino tradit Pollux *l. 5. c. 12.* Lacedæmone locus iis ſepoſitus eſt in ordinibus; & ordine diſpoſiti circa ipſum Regem pugnabant, Plut. *Sympoſ. 2. Problem. 5.* Iiſdem jus aſyli conceſſum; & veſtis ἀνθινὴ, *florida* ſeu palmata, quâ à cæteris diſtinguerentur, Lucianus *Demon.* Statuæ quoque erectæ; ex eorundem numero Duces exercituum lecti; aliaque privilegia indulta, quæ illos tantùm non ἰσοθέους, *Diis æquales*, redderent. Imò quod nunquam ab quæſita adulatione ipſis Principibus Romanis tributum, quibus *honor Deûm non antè habebatur, quàm agere inter homines deſiiſſent*, Tacit. *Annal. l. 15. extr.* Euthymius pycta, ſemper Olympiæ victor, & ſemel victus, *ſicut mortalis faſtigium egreſſus, conſecratus eſt vivus ſentienſque*. Plin. *l. 7. c. 47.* Unde *Olympionicarum vitam* beatiſſimam judicans Socrates apud Platonem, de civitatis ſuæ, in his terris, quam animô formabat, incolis ait. *Omnibus igitur his difficultatibus liberati vitam agent felici illa* Olympionicarum *vita beatiorem*. *de Republ. l. 5.* Vide Keuchenium *ad Nepotis Præfati* verba, *Victorem Olympiæ citari*. & de iis, ut & de *Ludis Olympicis* plura, eruditô labore congeſta, à Car. Paſchalio *Coronar. l. 6. c. 1. uſque ad c. 25.* Addam ſaltem prædictis, quòd nomina eorum, qui hoc victoriæ genus adepti eſſent, in commentarium referri conſueverint, Philo περὶ Φύγης. Inſcribebatur autem Athleta victor πρῶτος. Unde *Olympionicarum* Laterculus, Ὀλυμπιονικῶν Ἀναγραφὴ, Salmaſio memoratus, *ad Pallium Tertulliani*, qui tamen octo celebrium tantùm *Olympionicarum* meminit, qui pugiles ab Hercule proximi habiti pancratiô ſimul & luctâ vicerunt. Et quidem Herculem quod attinet, auctor is Gymnicorum certaminum fuit, ſed ille vi, non arte, pugillabat ac luctabatur. Hinc vires corporis & genuinum robur, non artem ejus, in certaminibus Veter. commendârunt. Theocritus de Pugile quodam;

Φαντί μαν Ἡρακλῆι βίαν καὶ κάρτος ἐρίσδειν.

Dicunt eum cum Hercule quoad vim ac robur contendere.

Octo autem illi in laterculo prædicto memorati, fuêre Carus Eleus, Rhodius, Protophanes &c. Ita enim illa ἀναγραφή: Κάρος Ἠλεῖος καὶ πάλην καὶ παγκράτιον ἐνίκα μετ' Ἡρακλέα καὶ ἀναγράφεται δεύτερος ἀφ' Ἡρακλέους. *Carus Elienſis & lucta & pancratio vicit poſt Herculem, ac inſcribitur ſecundus ab Hercule.* Ibidem paulo poſt de Leonida: Ὁ αὐτὸς τὸ τρίτον Ῥόδιος· τρίτος ἀφ' Ἡρακλέους, πάλην ὁμοῦ καὶ παγκράτιον. Πρωτοφάνης Μάγνης, πάλην καὶ παγκράτιον, τέταρτος ἀφ' Ἡρακλέους &c. *Idem tertiùm Rhodius, tertius ab Hercule luctâ ſimul & pancratiô. Protophanes Magneſius luctâ ſimul & pancratiô, quartus ab Hercule* &c. Sed & moris erat nomina eorum publicè ἐνδιατρίβεσθαι γραφαῖς, *inſculpi ſiveri in columnis publicis monumentis.* Nec verò horum tantùm, ſed & illorum, qui primò quidem vicliſſent, poſtmodum verò victi eſſent, uti teſtatur Plut. *Ageſilao*, apud laudatum ſuprà Paſchal. *l. 6. c. 12.* &c. De more coronas *Olympionicarum*, coram Iudicibus, primum ſuper tripode æneo, poſtmodum in menſâ, collocandi, vide aliquid infrà voce *Tripus*. Qui verò ter Olympia viciſſet, *Triſolympionicen* appellari conſuevitſſe, dicemus ſuo locô. Plura de *Olympiadum Epochâ* duplici, *vera & vulgari*, ac utriuſque initio, deque Olympionicarum *in Chronologia uſu, Scriptoribus & hiſtoria*, vide apud Joſſi

Marſhamum Equ. *Canone Chron. Sec.* XV. & XVII.

OLYMPIUS, Nemeſianus, qui, teſte Vopiſco in vita *Numeriani*, *c.* 11. ſcripſit *Halieutica*, *Cynegetica*, &c.

OLYMPIUS præſul, natione Hiſpanus, inter Chriſtianos ſcriptores commemoratur à *Gennadio*. Edidit librum adverſus eos, qui naturæ non arbitrio vitium referunt. Item unus ex Italiæ Exarchis.

OLYMPUS, Myſiæ Rex, qui Iaſi filiam *Nepiam*, uxorem duxit, ut ſcribit Dionyſius Milelius, habitavitque in loco, ubi ab uxoris nomine *Nepiæ Campus* eſt appellatus, juxta Cyzicum urbem, de quo meminit Callimachus, *in Hecale*.

OLYMPUS, Hiſtoricus, cujus ætatem ſatis indicat, quòd fuit medicus Cleopatræ, Julii priùs, pòſt Antonii, amaſiæ, de quo Plut. *in Anton.*

OLYMPUS, in tibiis primùm leges inſtituit, in Apollinis honorem, quam legem, à numerorum frequentia, nominavit πολυκέφαλον, quod tamen alii Cratetí ejus diſcipulo aſcribunt. Olympi autem eam extitiſſe legem, quam dixit Ἁρμάτειον. Unde & alia κραδίας νόμος nominata, frequens Steſichoro Himeræo. Vide Scaligerum *Poëtices l.* 1. *c.* 20. Idem *Olympum* primum cecíniſſe Lydiis modis Epicedia, quod alii Melanippidæ attribuunt, refert *c. prec.* &c. Voſſio *Olympus*, tertium Muſicæ genus, ἐναρμόνιον dictum, quod progreditur per δίεσιν, ſive quartam toni partem, hinc aliam quartam & ditonum incompoſitum, excogitavit; ut ex Ariſtoxeno refert Plut. *de Muſica*. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Scientiis Mathem. c.* 22. §. 2.

OLYMPUS, inter ſex maximas olim Lyciæ urbes memoratur *Straboni*, poſtmodum extincta, ut Plin. *l.* 5. *c.* 27. habet, *Oppidum Olympus ibi fuit, nunc ſunt montana Gaga, Corydalla.* Solinus verò *c.* 39. quod oppidum nobile priùs fuerat, ſuò tempore, nil niſi caſtellum fuiſſe, ſcribit: *Olympus quoque inter alia ibi oppidum fuit nobile, ſed intercidit: nunc caſtellum eſt, infra quod aqua regia, ob inſigne fluentum, ſpectaculo ſunt reſpectibus.* Sic *Strabo* al bi φρούριον vocat, & Zeniceæ latronis arcem fuiſſe ſcribit, ab Iſaurico everſum &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 802.

OLYMPUS, urbs Lyciæ mediterr. nunc *Lecille*, quibuſdam aliis *Aratia*, *Baudrand.* Item Pamphyliæ, & Ciliciæ in ora, inter Phaſelidem & Coricum, ſed periit. Vide ſuprà.

OLYMPUS, *Sophiano* adhuc *Olympo*, *Nigro Lacha*, inter Theſſaliam, & Macedoniam mons, in quo nulli lupi, lauri plurima, omnium toto orbe terrarum altiſſimus, adeò ut ſupra ejus verticem nulla avium ſublimetur, ut Apulejus de eo loquitur, *l. de Deo Socratis*. Vide ipſum, & quæ ad lucem ejus Thuanus affert, ut aſſerit *l.* 2. *de vita ſua*, *p.* 1222. Hanc ob cauſam & ipſi cœlo hoc nomen tribuitur, quò nihil altius eſt. Apulejus *de mundo*: *Hujus* (Dei ſcil.) *locum quærimus, qui neque finitimus eſt terræ contagionibus, neque tamen medius in aëre turbido, veriùm in mundano faſtigio, quem Græci ὑπατον rectè vocant, ut qui ſit altitudinis finis; Et iidem eâ ratione Ὄλυμπον nominant, quem ab omni ſuſcitatione, & perturbatione videmus liberum. Neque enim caliginem nubium recipit, vel pruinas, & nives ſuſtinet, nec imbribus ceditur. Hæc enim nec Olympo, qui eſt celſitudinis ſumma, contingere Poëta his verbis cecinit:*

> Οὔλυμπόνδ', ὅθι φασὶ θεῶν ἕδος ἀσφαλὲς αἰεὶ
> Ἔμμεναι, οὔτ' ἀνέμοισι τινάσσεται, οὔτε ποτ' ὄμβρῳ
> Δεύεται, οὔτε χιὼν ἐπιπίλναται, ἀλλὰ μάλ' αἴθρη
> Πέπταται ἀνέφελος, λευκὴ δ' ἐπιδέδρομεν αἴγλη.

Ex quibus verbis intelligere licet, non omne cœlum, ſed ejus altiſſimam tantùm, & remotiſſimam partem, in qua Deorum ſedes, Olympum antiquis appellatum. In *Apocolocyntheſi*: *Placet in eum ſeverè animadverti, eumque quàm primum exturbari, & cœlo intra dies 30. excedere, Olympo intra diem tertium.* De ſumma ſerenitate ac tranquillitate quæ in Olympi montis vertice eſt, Lucan. *l.* 2. *v.* 266.

> ——— *Melius tranquilla ſine armis*
> *Otia ſolus ages, ſicut cœleſtia ſemper*
> *Inconcuſſa ſuò volvuntur ſidera lapſu.*
> *Fulminibus proprior terræ ſuccenditur aër,*
> *Imaque telluris ventos, tractuſque coruſcos*
> *Flammarum accipiunt: Nubes excedit Olympus*
> *Lege Deûm: minimas rerum diſcordia turbat:*
> *Pacem ſumma tenent.* ———— ————

Claudian. *de Mall. Theodori Conſul. v.* 206.

> ——— *Nec te tot limina rerum*
> *Aut tantum turbavit onus. Sed ut altus Olympi*
> *Vertex, qui ſpatiò ventos, hyemeſque relinquit,*
> *Perpetuum nullâ temeratus nube ſerenum,*
> *Celſior exſurgit pluviis, auditque ruentes*
> *Sub pedibus nimbos & rauca tonitrua calcat.*

Sumitur etiam, pro ipſo Jove. Virg. *l.* 10. *Æn. v.* 1.

> *Panditur interea domus omnipotentis Olympi.*

Et Nevius, à quo deſumpſit Virgilius:

> *Panditur interea domus altitonantis Olympi.*

Apollonii Scholiaſtes ſex montes hujus nominis enumerat, alii quatuor. *Nic. Lloydius.* Item Cypri ἀκρώρεια quædam Olympus vocabatur. Vide ſis *Ferrarium*. Cæterùm, celebrem hunc montem decem ſtadiorum & ſextantis altitudinem habere, exactè & inſtrumentis emenſus, tradidit *Xenagoras*; quamvis plerique doctorum negent, montium celſitudinem & maris profunditatem ullibi tot ſtadia excedere, ut auctor eſt Plut. in *Paulo Æmylio*: qui cùm ipſius dimenſoris Epigramma ponat, negligentiæ convincit Appulejum *Diatr. de Deo Socr.* audacter pronuntiantem, *Olympi* altitudinem 10. ſtadia non excedere. Tu vide exactiora, apud Dion. Petavium *Auctario Operis de Doctr. Tempor. cum Uranologio edito l.* 7. *c.* 10. &c. Æquârunt vero *Olympum* cœlo Poëtæ non tam hac de cauſa, quàm quòd certum ſit, in eo habitâſſe Jovem, qui jus eò locò dixit, & inventores bonarum rerum mactavit præmiis, ut, præter alios, teſtantur Theophilus *Antioch. l.* 3. *ad Autolyc.* & ex *Euhemero* Ennii Lactantius *l.* 1. *c.* 11. Vide plura de hoc monte, apud Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Stat. paſſim, imprimis p.* 269. & *ſeqq.*

OLYNTHUS, urbs Macedoniæ, ſeu Thraciæ, cui à *Xenophonte* attribuitur, quondam maxima, inter Athon montem & Pallenen urbem à Mecyberni oppid. 20. ſtad. teſte *Suidâ*, in Sithonia regione *Rebus omnibus aucta & ornata*, quemadmodum de ea, *in tertia Verrina*, ſcripſit Cicero, quam cùm Philippus Macedonum Rex obſideret, nec tamen vi capere poſſet, ejus cuſtodes aurô corrupit, atque hôc modô ſuæ ditioni adjecit. Poſtea verò ab Athenienſibus deleta fertur: quamvis non deſint, qui à Philippo everſam tradant, cùm ad ipſum quidam dixiſſet, Ἀλλ' ὑμεῖς [illegible] [illegible] ἐκεῖνος ἄνδρας τεταγμένους. Idemque de ira dicendum eſſe, *Plut.* addit, quæ ſubvertere quidem, perdere, ac diruere poſſet, erigere verò ac ſtruere minimè, *l. de cohib. ira.*

OLYRAS, fluv. prope Thermopylas, quem fabulantur conatum eſſe Herculis rogum extinguere, Strab. *l.* 9.

OLYSSE, Cretæ urbs ſub Præſitis, *Strab.*

OLYSSIPPO, quæ *Ulyſſippo* Melæ, *l.* 3. *c.* 1. *Olios Hippon Ptolemæo*, urbs maxima Luſitaniæ, ex pulcherrimis, ditiſſimis, & populoſiſſimis Europæ: unde Hiſpanis, *Que no ha viſto Lisboa, no ha viſto coſa boa.* Sedes regni, emporium, & Archiepiſcopalis 7. collibus, ut Roma conſtans, ad Tagum fluv. oſtiis ipſius vicina, vulgò *Liſbon*. Ab ea *Olyſſipponenſe promont.* vulgo *Capo di Spichel*. Erat autem municipium Romanorum. Vide Plin. *l.* 4. *c.* 22. Fruſtra ab *Ulyſſe* deducitur, cùm ſit Phœnicium [illegible] *aliſ ubbo* i. e. *amœnus ſinus*. In ſinu itam eſſe Mela *loc. cit.* obſervat: *Sinus*, inquit, *interſunt: & eſt in proximo Salacia, in altero Ulyſippo, & Tagi oſtium.* Et ſinum illum eſſe amœniſſimum ſcribunt recentiores. *Bochart.* Vide *Mercatorem*, Merulam *Part.* 2. *Geogr.* Dam. Goës *deſcr. Olyſſip.* Linſchot. *Itiner.* & alios, longitud. 11. 00. latitud. 35. 50. *Nic. Lloyd.* *Baudrando* melius *Oliſippo* dicitur, Gallis *Liſbone*. 1. leuc. ab oſtio Tagi eſt, 6. in Ortum ab Oliſipponenſi promuntor. ſeu Magno, nunc *Cabo de Roca Sintra*, & totidem à Barbario promontor. *Cabo de Spichel*, in Septentrionem, 20. ab Ebora in Occaſum, 55. ab Hiſpali in Circium, 45. à Portu Cale in Meridiem, cum palatio ſuperbiſſimo & duabus arcibus permunitis. Regum Mauſolea Belemi, quod Caſtrum eſt dimid. leucâ ab urbe, viſuntur. Capta fuit Olyſſipona, ab Alphonſo II. Hiſpaniæ Rege poſt cæſa Saracenorum LXXM. A. C. 792. Iterúmque ab Alphonſo I. Luſitaniæ Rege per ſocios ſacræ militiæ, Mauris ingenti prælio ſuperatis erepta eſt, A. C. 1147. Ejus ſuburbia jam in poteſtatem redacta, ob militis Angli avaritiam, deſerere rurſus coactus eſt Antonius Rex, A. C. 1589. In portu hujus urbis claſſem Hiſpan. 36. navium diripuerunt Angli, A. C. 1585. auſpiciis Elizabetæ Reginæ. Vide Thuani Hiſtor.

OLYZON, oppid. Theſſaliæ, *Homero* fuit.

O. M. in notis antiquis. *Optimus Maximus.* OM. *omnium.* OM. V. F. *omnibus viris fecit.* OMA. *omnia.* OMIS. *omnibus* &c. denotat.

OMADIUS, Græcè Ὠμάδιος, quaſi *crudis gaudens*, in Chio colebatur olim, cui ſacrificabant hominem *membratim* diſcerpentes: quod idem in Tenedo obtinuit, teſte Porphyrio *de Abſtin. l.* 2. §. 55. Fuit autem id cognomen Bacchi. Vide & ſuprà *Mænades* de crudivoris porrò hujuſmodi feſtis Arnobium *contra Gentes l.* 5. & Marſhamum *Canone Chron. Sec.* IX. ubi *de Membro animalis vivo non abſcindendo*, & infrà voce *Omophagia*.

OMALIS, Indiæ fluv. in Gangem ſe exonerans. Arrian. *in Ind.*

OMANA, urbs Felicis Arabiæ, *Stephan. Omanum*, *Ptolemæo*, cujus populi *Omanitæ* dicuntur. Plinio verò *l.* 6. *c.* 28. *Omani* ſunt. *Omanagáa* hodie *Moletie*.

OMANUS, Græcè Ὠμανὸς, apud Strabonem *l.* 15. ubi in MSS. eſt Ὠμανὸς, idem cum *Amano*, apud eundem *l.* 11. inter Perſarum Deos, Amandrato σύμβωμος fuit, h. e. *eâdem altari gaudens*, in cujus, ut & Deæ Anaitidis, delubra Magi Πύραιθοι dicti quotidie ingredi, ibique per horam quaſi, ante ignem in κοπίδιῳ ardentem, carmen ſive ἐπῳδὰς ſuas concinere, verbenas manu tenentes & tiaris velatim utrinque ſit dependentibus, ut vittæ maxillas & labia contegerent, ex lege neceſſe habuêre. Quibuſdam Sol hôc nomine ſignatur, ſed cùm Anaitidi Deæ in utroque Strabonis loco cum videamus ſubjungi, Anaitis autem Venus fuerit ſeu Diana, *Omanus* propriè non Solem repræſentaviſſe videtur, qui *Mithras* Perſis dictus & pro ſummo habitus Numine fuit: ſed fuiſſe ſymbolum ejus duntaxat, Ignem perennem, in quo Solem, tanquam divino ſymbolo colebant. חם *chem* enim calor, unde [illegible] *chama*, Sol vel Ignis. A quo חמנים *chamanim*, Græcè πυραθεῖα, ſepta, in quibus ad ignem perennem carmina concinebant, Levit. *c.* 26. *v.* 30. Et appoſito א. *Achaman*, unde *Achamenes*, à quo Perſæ *Achamenidæ*, nomen &c. Vide Gerh. Jo. Voſſium *de Idolol. l.* 2. *c.* 9.

OMAR, fil. Eliphaz, filii Eſau ex Ada uxore, Gen. *c.* 36. *v.* 11. Latinè *dicens*, *amarus*, vel *exaltans*. Item Aſtrologus Arabs, aliis *Aomar*, vel *Homar*. Scripſit *de Nativitatibus*: Heruagius edidit, cum Julio Firmico, A. C. 1532. Voſſ. *de Mathem. Scient. c.* 64. §. 10.

OMAR I. aliis *Homar*, item *Hamar*. Arabum ſeu Saracenorum, Calipha II. ſucceſſor Abubecheris, qui, Mahomete genero mortuô, ſummam rerum ad ſe traxerat. Boſtrâ captâ, Heraclii Imperatoris copias vicit, A. C. 635. Damaſcum (Caliphatûs ſedem mox factam) & Phœniciam ſubegit, Hieroſolymam & Antiochiam expugnavit: Ægyptum ſub tributum redegit, A. C. 636. Ejus Ducum alter Mubagia, Hormiſdâ Rege Perſarum victô, regnum

regnum Perſarum occupavit, A.C. 639. Guil. Tyr. l. 1. Bel. ſacr. Huic Omaro, ut filiam Eudoxiam deſponderet Heraclius, ſuaſit Cyrus Patriarcha ſed ſuo malo. Niceph. Interemptus tandem à ſervo, in templo Hieroſolymis ſtructo, ſucceſſorem habet Oſmanem ſeu Ottomannum, A. C. 644. Zonar. tom. 3. Cedren. &c.

OMAR II. Solimanno ſucceſſit, perſecutor Chriſtianorum acer. Conſtantinopolim obſedit, regnavit menſ. 2. obiit A. C. 720. ſucceſſore Iezido vel Yhezido II. quem vide. Cedren.

OMARIUM, urbs Theſſaliæ in qua Jupiter & Pallas coluntur, Steph.

OMARIUS, tertius è legatis à Lacedæmoniis ad Darium, poſtea Alexandri amicitiâ muſtus, & à Parmenione, cum tribus collegis, ad Damaſcum captus. Curt. l. 3. c. 13. Melius Monimus.

OMBI & Tentyra, urbes finitimæ, Juvenali Sat. 15. v. 35.

Inter finitimos vetus atque antiqua ſimultas,
Immortale odium & nunquam ſanabile vulnus
Ardet adhuc, Ombos & Tentyra.

Ubi finitimas has urbes perpetuis diſſidiis colliſi innuit, quorum cauſa, quòd Ombitæ colerent crocodilos, Tentyritæ verò his adeo adverſarentur, ut Romæ crocodili nunquam exhiberentur, quin ſimul Tentyritæ adeſſent, qui ex piſcina in pegma quoddam eos extraherent viſendos & poſt ſpectaculum rurſus è pegmate in piſcinam retraherent. Sed univerſa Geographorum natio contra Juvenalem ſtat, quæ longè à Tentyris Ombos ſubmovet. Non enim in eodem Nili latere illæ urbes, cùm Ombi prope Syenen eſſent, in Arabica & Orientali parte, Tentyra in Libyco latere, ad occidentem fluminis. Imò nec ſolus Nili alveus has urbes interluit, uti patet ex Plinio, qui in recenſendis Thebaicis Nomis, eos hoc ordine enumerat, l. 5. c. 9. Ombiten, Phatniten, Apollopoliten, Hermonthiten, Thiniten, Phaturiten, Coptiten, Tentyriten, Dioſpoliten, Antæopoliten, Aphroditopoliten, Lycopoliten. Ubi à ſummo incipiens, i. e. Ombite, qui prope Syenen, ad infimum, Lycopoliten ſcil. ordine deſcendit. Sic inter Ombiten Nomon & Tentyriten quinque Nomi ſeu Præfecturæ intercedebant: atque hic cataplus eſt. Strabo contrariâ vice τ̀ ἀνάπλουν deſcribens, h. e. ab inferioribus aſcendens ad ſuperiora fluminis, hâc ſerie recenſet Urbes, l. 17. Lycopolim, Aphroditopolim, Panopolim, Ptolemaida, Abydon, Dioſpolim parvam, Tentyra, Copton in altero latere, Apollopolin, Thebas, Hermuthim, Crocodilopolim, Aphroditopolim, Latopolim, Hithyopolim, Apollopolim, deinde Syenen & Elephantinen, quæ ex adverſo ſitæ in utraque ripa. Omborum non meminit, ſed hi prope Syenem. Similiter Ptol. eaſdem fermè urbes & præfecturas inter Ombos & Tentyra locat. Auctor quoque Itinerarii, quod ſub nomine Antonini Auguſti excuſum eſt, Iter deſcribens per urbes Libyci & occidui lateris, à Tentyris ad manſionem contra Ombos (quæ ſic dicebatur, quòd è regione Omborum ſita eſſet) centum quinquaginta & quatuor milliaria numerat. Idem partis Arabicæ milliaria computans, ab Ombis ad Copton 164. mill. paſſ. ſcribit eſſe: atqui Tentyra infra Copton, & longius ab Ombis remota. Nam & in altera parte trans Nilum poſita & 12. mill. paſſ. diſtantia, à manſione contra Copton. Hæc autem inter Ombos & Tentyritas geſta, Satyricus narrat accidiſſe ſupra Copton v. 28 loc. cit.

Nos miranda quidem, ſed nuper Conſule Junio
Geſta ſuper calidæ referemus mœnia Copti, &c.

Quæ ut aliquo modo conciliet, conjicit Salmaſius, Satyricum contentionem & prælium inter Oxyrynchitas & Cynopolitas, eaſdem planè ob cauſas excitatum, teſte Plutarcho de Iſide & Oſir. ſub nominibus Ombitarum & Tentyritarum traducere voluiſſe. Sanè & tempus convenit, nec res diſconvenit. Præterea à more Poëtarum nihil alienum fecit, ſi id fecit. Denique Ombi & Tentyra verſum meliùs & molliùs ineunt, quàm Cynopolis & Oxyrynchus, quæ prorſus heroicum metrum negant intrare. Vide omnino eum ad Solin. p. 447. & ſeqq.

OMBREA. Meſopotamiæ urbs, Ptolem.

OMBRI, urbs Ægypti, proxima Copto. Chama, teſte Ortelio: melius Ombi, Jubæ, quod vide.

OMBRIA Inſul. una ex Fortunatis, eadem cum Pluvialia Seboſi, quam tamen hic à Fortunatis ſeparat, apud Plin. l. 6. c. 32. qua de re vide Salmaſ. dicto Opere p. 1297. ut & in voce Ombrios.

OMBRICI, populi Illyrici; quos Peucerus Crabaten indigitat, qui potiùs ſunt in eâ regione, quæ Crabaten appellatur, & multos alios populos complectitur: ex qua regione Capris & Alpis fluv. in Iſtrum fluunt, teſte Herodot. Ombrici, teſte Stephano, populi Italiæ fuêre ad ſinum Adriaticum incolentes, ubi Padus ſubit mare, qui & Ombri Italis, apud quos etiam fluv. quidam Ombrus nominatur, diverſus ab Ombrone, Ferrarius.

OMBRIMA, flumen eſt ex illis unum, quæ in Mæandrum cadunt, Novas Celænas ſeu Apameam alluens. Salmaſ. Exercit. 827.

OMBRIOS, una ex inſulis Fortunatis, Plin. l. 6. c. 32. Iſola di ferro quibuſdam: Porto Santo, vocatur Nigro. cui Aproſitos Ptolemæi eſſe videtur. Sanſoni nunc Inſula de S. Borondon, 100. milliar. à cæteris Fortunatis, in Occidentem.

OMBRONES, populi Sarmatiæ Europææ Plin. l. 4. c. 12.

OMBRUS. Italiæ fluvius, Stephan.

OMEN, pro quolibet auſpicio augurioque: Tibullus l. 3. El. 3.

——— ——— *Aves dant Omina dira.*

C. Petronius Satyr.

Fortior Ominibus movet Mavortia ſigna
Cæſar.

i. e. auguriis. Sueton. Nerone c. 46. Terrebatur evidentibus portentis ſomniorum & auſpiciorum & Ominum. Jul. Obſequens c. 86. Proditum eſt Gracchum, diè quo periit, triſtia neglexiſſe Omina. Lutatius tandem ad Theb. l. 6. Omina ſunt rerum futurarum ſigna, ſive bona rum, ſive malarum. Tam in ſinceritus ſumendum nomen. Cùm enim Auſonius in Gripho dixit, v. 20.

——— ——— Omina trina:

Non quamlibet divinandi intellexit rationem, ſed eam, quæ μαντεία, ἐνόδιος, πταρμὸς, palpitatio, tinnitus & ſternutatio dicitur, teſte Joſepho Scaligero Auſonian. Lect. c. 16. de quibus vide ſuis locis. Pertinent huc Offenſiones, quæ inde naſcebantur, ſi exeunte limine inſtituiſſet, pedem offendiſſet, Plin. l. 2. c. 7. Plut. in Demetrio & Gracchis. Unde apud Poëtarum Principem, certiſſimum Trojæ evertendæ Omen ducitur, quòd equus Æn. l. 2. v. 242.

——— ——— *Quater ipſo in limine portæ*
Subſtitit.

Et Proſerpinâ egrediente, præſagium raptus fuit, quòd, ut habet Claudian. l. 1. v. 6.

——— ——— *Ter cardine verſo*
Præſaga ſonuere fores.

Item voces puerorum ludentium, vide infrà Sortes; vel etiam ab incerto Auctore; noctuæ, ſub tempus nocturnum, quæ perpetuò ſiniſtri fuêre auguri, Cicer. de Divinat. l. 2. Dionyſ. Halicarn. l. 7. & l. 3. in fin. Euſeb. de Præpar. Evang. l. 3. c. 6. &c. An hæc lætum portendit, de qua ſic Plut. in Κληδονισμοῖς: Anno Urb. cond. 617. M. Æmilio C. Mancino Hoſtilio Conſulib. in portu Herculis, cùm Mancinus Conſul conſcenderet navem, petens Numantiam, vox improviſa audita, Mane. Κληδονισμὸν hoc divinandi genus dictum eſſe, vidimus ſuprà, ubi de variis Divinationum apud Veteres ſpeciebus. Tandem occurſus, cùm negotium aggreſſuris, iterque inceptis, inauſpicata offerebatur perſona. Cujus ritus antiquitatem, ex Luciano demonſtravit, & apud Græcos invaluiſſe Brodæus de Rom. ait. Suetonius in Aug. c. 83. pumilos atque diſtortos & omnes generis ejuſdem, ut ludibria naturæ, malique ominis, abhorrebat. Cui ſimile quid de bellorum civilium narrat ſucceſſu Florus Hiſtor. Rom. l. 4. c. 7. Cicer. in Vatin. Cùm viderint, tanquam auſpicium malum deteſtantur. Vide quoque Plut. in Bruto. In hoc genere, naturali aliquo defectu inſignes continebantur. L. Seneca, l. 4. Controv. 2. Sacerdos non integri corporis, quaſi mali ominis res vitanda eſt. Æthiopes item ac Mauri, qualis imago Brutum in Campis Philippicis, nocte, quæ ſortile præceſſerat prælium, terruit &c. Hadrianum quoque Auguſtum occurſante ſibi Mauro, infauſtitatis argumenta duxiſſe, legimus. Sed & Eunuchos occurſibus fuiſſe infames, docemur auctoritate Claudiani l. 1. in Eutrop. v. 120.

——— *Hoc deditum addidit oris*
Luxuriæ Fortuna ſuæ, cùm pallida nudis
Oſſibus horrorem domino præberet imago
Diſcolor, & macies occurſu læderet omnes,
Aut pueris latura metum, aut tædia menſis,
Aut crimen famulis aut procedentibus Omen, &c.

Vide Thom. Dempſter. Paralipom. in Joh. Roſin. Antiquit. Rom. l. 3. c. 8. Atque horum occurſus declinabatur flexu in dextrum corpore, uti de Celtis ſive Gallis veterib. teſtatur Poſſidonius apud Athenæum l. 4. Προσκυνοῦσι δὲ ἐπὶ τὰ δεξιὰ, ἐπὶ τὰ δεξιὰ &c. Vide quoque Lucian. laudatum Caſparo Barthio Animadverſ. ad Stat. Theb. l. 2. v. 291. In Nuptiis ſaprimis ſolemnia adhibita Omina notum: Quem primum enim dies dotalibus pactis dicta fuerat, Auſpices noctu & ſub auroram auguriis operam dabant, Omina captaturi, Claudian. in Ruffinum l. 1. v. 96.

——— *Ducta hic pignora certè,*
Hic domus, hic proprium tædis genialibus Omen.

Et l. 2. de Raptu v. 9. à fine.

——— ——— *Tangentque cubile*
Omina perpetuo genialia fœdere ſanxit.

Quod optimum ab accipitre circo fuiſſe ſumtum, docet Joſ. Mercerus ad Ariſtænetum l. 1. Epiſt. 3. Sic in aliis magni momenti rebus Omina multum habuêre momenti. Captabantur autem illa variis modis, & quidem captare omen propriè ſoli Μαντικῇ διὰ κληδόνων, de qua notat Pauſan. eum, qui ad conſulendum Deum venit, Deum ad aurem interrogâſſe, de re quam ſcire volebat, deinde aures manibus obturantem exiiſſe extra fanum, & ubi foràs ventum eſſet, manibus ab utraque aure remotis, quam primam audiviſſet vocem, eam oraculi locô habuiſſe, vide eum in Achaicis & Appulejum de Deo Socr. Κληδονισμὸς de quovis genere Ominum uſurpatur, uti de prægnante Livia, an marem editura eſſet, variis captante ominibus, videre eſt apud Sueton. in Tiberio c. 14. Vide quoque de Candidatorum apud Romanos augurium capiendi more, infrà voce Sella, item Templum. Quod ſi itaque fauſta offerebantur, venerabantur Deos, ea ſibi firmarent, &, quidquid ad firmanda illa conferre poterant ipſi, id omne religioſè conferebant. Silius Ital. l. 4. v. 127.

——— *Noſco te, ſumme Deorum*
Adſis ò, firmeſque tua pater alite omen.

Adeoque & ſacrificiis ea firmare conabantur. Ammian. Marcellin. l. 23. Quo oſtento latius clamavit, plaudentibus omnibus, Babylonem hunc proceſſiſſe, ornamentis omnibus ſpoliatam, & paulisper detentus ut omen per hoſtias litandò firmaret, Davanam venit. Vide Deſ. Heraldum ad Arnob. l. 6. ubi de abdictione contra Ominum & averſatione malorum verborum, proliſsè agentem Barthium præfatum Commentar. de Superſtitionibus. Sed quàm egregiè elidet hanc vanitatem Hector, apud Homerum optimi Ominis hoc verſu, Il. μ. v. 243.

Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.
Hoc ſolum eſt Omen, Patriam defendere, fauſtum &c.

OMENOGARA, Indiæ intra Gangem urbs, Ptolem. Nunc Hamadanager, urbs regni Decan in mediterraneis verſus fontes fluv. Mandovæ, 17. leuc. Hiſpanic. ſupra Viſaporam in Boream, 60. à Goa ad Euriam.

OMENTUM. Hebr. [illegible], i. e. *operiens*, Levitici c. 9. v. 19. *Ex ariete ſolverunt candam operientem, & renes*, ubi ſubintelligendum *omentum*: Ventriculum enim atque inteſtina pingui ac tenui omento integi, dicit Plin. l. 11. c. 37. Unde eſt, quòd à Græcis dicitur ἐπίπλοον, quaſi viſceribus *innatans*: & definitur, [illegible]. *Adipoſa membrana ſuper ventrem & inteſtina.* Ejus in ſacris plurimus olim uſus non apud Hebræos ſolùm quibus id divinitus injunctum, ſed apud Romanos quoque & Græcos, qui Judæos æmulati ſunt. Hinc Perſius *Sat.* 2. v. 47.

Tot tibi cùm in flammis junicum omenta liqueſcant.

Et Homer. *Il.* 2. v. 423.

——— [illegible]
[illegible].

Ad quæ *Etymologus*, [illegible]. *Duplicia facientes, i. e. adipem duplicantes, quæ autem omentum ſignificat.* Et *Heſychius*, eodem haud debiè reſpiciens, [illegible], inquit, [illegible]. *Duplicea, i. e. duas replicas habentia, aut duplum omentum, ita ut ab una parte ſubſternatur omentum, ab altera ſuperponatur*: de quo ritu Hadr. Turnebum vide *Adverſar.* l. 7. c. 13. Sed & apud Perſas, ex toto ſacrificio, ſolum *omentum*, aut omenti pars Diis ſervabatur. Strabo l. 15. *Cùm Magus, qui ſacrificium enarrat, carnes diſtribuit, parte ſuâ acceptâ quiſque abit. Deum enim dicunt nihil petere quidquam præter animam.* [illegible]. *Omenti tamen non nihil, ut quidam ajunt, in ignem injiciunt.* Sic apud Catullum in *Gelliam*, Perſarum Magus, *Epigr.* 91. v. *ult.*

——— *Acceptò venerans carmine Divos,*
Omentum in flamma pingue liqueſcens.

Et ex *omenti* ſtatu ſitùque, Haruſpices conjecturas cepiſſe, notum. Unde Lucan. ubi de inauſpicato Aruntis ſacrificio, l. 1. v. 624.

Cor jacet & ſanies per hiantes viſcera rimas
Emittunt, produntque ſuas omenta latebras.

Et in *Oedipo* Senecæ. *Actu* 2. v. 370. Manto, extis inſpectis, Tireſiæ Patri tum cæco inter cætera dicit,

——— *non molli ambitu*
Omenta pingues viſcerum obtendunt ſinus.

Itaque *omentum* ab *omine* quidam deducunt; quod licèt extra controverſiam non ſit, veriſimilius tamen eſt, quam quod pleriquè ſtatuunt, ab *omaſo* illud dici: cùm in *omaſo* brevis ſit prima, ut videre eſt apud Horatium l. 2. *Sat.* 5. v. 40. Nævium in *Aulularia* &c. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſter.* l. 2. c. 45. & ſuprà in voce *Adeps*. De ratione verò Veter. in elephantorum Omentis ſcribendi, retro diximus, ubi de *Membranis*.

OMERITÆ, populi, cùm quorum Rege prælio ancipiti decertaturus Adadus, Æthiopum rex, circa A. C. 541. votum fecit, ſe Chriſtianam fidem Baptiſmumque amplexurum, quod victor ritè exſolvit. Lætuſius *Compend. Hiſt. Univ.*

OMIZA, Gedroſiæ oppid. *Ptolem.*

OMMELANDIA, regio Friſiæ, circa Groningam: populoſa & paſcuis inclyta. Guicciardin. *deſcr. Belg.*

OMMIADÆ, nomen familiæ, quæ Regnum Fezzanum condidit, eique præfuit, donec à Zenetis pulſi ſunt. Cùm enim familia *Ommia* per Abbazidas Caliphatu Syriæ dejecta fuiſſet, circa A. C. 800. pars in Africam, pars in Hiſpaniam ſe receperunt, ibique novos condiderunt Caliphatus. E quibus oriundus Idris ad montem Atlantem in Mauritania, urbem Fezzam condidit; & in ea Regni ſedem fixit, adſumpto *Calipha* titulò. Paulò pòſt Saraceni hi Afri, circa A. nempe C. 820. omnes penè Inſulas maris Mediterranei ſuâ piraticâ infeſtantes, eas partim graviter adflixerunt, partim penitùs occupârunt, Cretam præcipuè Siciliamque: in quarum illa urbem ſtruxêre Candiam, à qua toti Inſulæ nomen impoſitum eſt; iſta in eorum poteſtatem pervenit A. C. 828. in eaque manſit annis ducentis quinquaginta. Donec videl. Zeneti, Africæ populi, duce Mec-nazâ & Magerâoâ, familiam Idris penitùs extirpârunt, circa A. C. 970. quò ad aliam familiam Regnum ſic tranſlatum eſt. Zenetos poſtea Lantunii, Africæ itidem gens, *Almoravidæ* cognominati, exturbârunt, A. C. 1052. quos Almohadæ extinxerunt, A. C. 1139. à Merinis expulſi, A. C. 1210. donec iſtis Oattaſſeni, A. C. 1420. hiſque Sceriffi ſucceſſerunt, A. C. 1548. quorum ſtirps hodieque regnat. Georg. Hornius *Orbis Imper.* p. 322. & *ſeqq.*

OMMIRABIHUS, fluv. Barbariæ, regna Fezzæ & Marochi ſeparans, qui in Oceanum Atlanticum ſeſe exonerat, infra Azamurum: Antiquis *Aſana*, ſeu *Aſama*.

OMNÆ, oppid. Amanorum in Arabia Felici, Plin. l. 6. c. 28.

OMNES. Omnes, acclamationis formula in Senatu, apud Scriptores *Hiſtoriæ Aug.* Vide infra *Senatuſconſultum*. Similiter in Conciliis Patrum communis conſenſus omnium oſtendebatur: ut in Epheſino III. [illegible]. *Omnes Epiſcopi ſimul acclamârunt: hæ omnium ſunt voces. Hæc Omnes dicimus. Hoc omnium votum eſt*, Caſaubonus *ad Treb. Pollionem in Valeriano*, c. 1.

OMNIBONUS, Magiſter, Compilator *Concordantiæ diſcordantium Canonum*: de quo ſic Albericus in *Chron.* nondum edito, referente Chiffletiò *de Ardiatiſſ. Jur.* c. 5. §. 4. *ad A. C.* 1144. *In eodem anno, i. e. Imperatoris Friderici quinto, quidam Magiſter egregius* Omnibonus *nomine librum de concordantia diſcordantium canonum diligentiſſimè ordinavit in duas partes, primam partem in XVI. diſtinctiones, ſecundam in cauſas XXXIII. per quæſtiones diverſas ſatis artificioſè politas. Et hic liber à nomine Auctoris* Omne bonum *appellatur. Et hunc ſequutus eſt, tempore Alexandri Papæ, Gratianus, qui multa addidit, ita quòd de XVI. diſtinctionibus centum diſtinctiones fecit* &c. Maſtricht *Hiſtor. Juris Eccl. num.* 231.

OMOENUS, Arabiæ Felicis inſul. in ſinu Perſico, Plin. l. 6. c. 28.

OMOLE, vel HOMOLE, Theſſaliæ mons. *Stephan.* Et Thraciæ urbs, *Apollonii Scholiaſtes.* Ejus meminit Theocritus, in *Thalyſia*,

[illegible].

Vide & ejus Scholiaſten. Virg. *Æn.* l. 7. v. 674.

Centauri Nubigenæ, cùm vertice montis ab alto
Deſcendunt Centauri, Omolen, Othrynque nivalem
Linquentes curſu rapido, dat euntibus ingens
Sylva locum, & magno cedunt virgulta fragore.

OMOLINUM, Græcè ὠμόλινον, linum eſt crudum & nondum maceratum, è quo funes olim fiebant; cui opponitur λευκόλινον, linum aquâ maceratum & lavatione candidum factum. Pollux l. 10. c. 17. [illegible]. Aliud tamen ὠμόλινον, in verſu Æſchyli, aliud in verbis Pollucis. Ὠμόλινα enim apud Æſchylum, ſunt funes è crudo lino facti: ut contra [illegible] Herodoto, rudentes ex lino macerato. Ita ὠμόλινον Æſchylo, linum eſt, ex quo & funes & lintea fieri poſſunt: at Polluci linteum eſt ipſum, ex crudo lino textum; namque inter res balneis & gymnaſiis convenientes [illegible] recenſet. Eò autem ſudorem extergebant in balneo. Quò ſenſu vox hæc apud *Galenum*, *Actium*, *Paulum* ſunt per accipienda, quam male *plumam* aut *linteum* aut *linamentum* docti interpretantur. *Athenæus* [illegible] ὠμόλινον vocat mantile ex crudo lino factum, quò manus extergebantur: quod & ſimpliciter ὠμόλινον vocabatur, uti docet Aetius l. 10. ubi [illegible] probat [illegible], *ſrictiones ſiccas ex crudarum linteis.* Latini *Crudarium* ſimiliter dixêre, *Gloſſ.* [illegible], *crudarium.* Vide Salmaſ. *ad Solin. in voce* [illegible] p. 769. nec non ſuprà voce *Cruda*.

OMOLIUM, Magneſiæ oppid. Plin. l. 4. c. 9.

OMOLLUS. vide infra *Omullus*.

OMONOEA, Græcè Ὁμόνοια, h. e. *Concordia*, dictum eſt Templum S. Pantaleonis & Mauni Martyrum Conſtantinopoli, quòd Conciliò ibi habitò ab CL. Epiſcopis Hæreſis Macedonii unanimiter fuit damnata. Car. Macer. *in Hierolex.*

OMOPHAGIA, Græcorum feſta, Bacchanalibus haud diſſimilia, de quibus Arnob. l. 5. Sed & uſitata aliis *Omophagia*, in Sacris Gentilium, vide ſuprà *Crudarum carnium eſus*, it. voce *Omadius*.

OMOPHORION, Epiſcopale pallium, apud Dominic. Macrum in voce *Evangelium*. Spelmanno cucullus eſt ſeu capitium, *humerale*, ab ὦμος, i. e. *humerus*, vide eum *Gloſſar.*

OMPHACE, urbs Siciliæ, *Stephan.*

OMPHALE, Regina Lydiæ, poſt Tmolum maritum Regem filia Jardani, de cujus cum Cambleta Reg. inimicitiis diximus ſuprà. Ei Hercules (ob cædem Iphiti, ex oraculo, venditus) in triennium ſerviebat; quò tempore ex Jardani ancilla Cleolaum, cujus poſteri Dynaſtiam II. Lydorum Regum, poſt Atyadas orſi ſunt, ut videre eſt voce *Argon*, genuit. Ita *Apollodorus*, *Diodorus Sic.* Alii. Juxta alios *Omphala* Hercules propter amorem ſervivit, multiſque ab ea muneribus eſt donatus, quòd ad Sangarim fluv. ſerpentem multos homines interficientem interemiſſet. Hæc, ut tradit Donatus *in Terentium* ipſum Herculem ſibi ſervientem etiam ad lanificium compulit, cùm ipſa calathum & colum, culteſque fœmineos, ſagittis & clavâ, leoniſque tegmine mutâſſet. Terentius *in Eunucho*: *Actu* 5. *ſc.* 7. v. 3.

Qui minus quàm Hercules ſervivit Omphalæ.

Propertius, l. 3. *eleg.* 11. v. 17.

Omphale in tantum formæ proceſſit honorem,
Lydia Gygæo tincta puella lacu,
Ut qui pacato ſtatuiſſet in orbe columnas,
Tam dura traheret mollia penſa manu.

Seneca in *Hippolyto*. *Actu* 1. v. 317.

Natus Alcmenâ poſuit pharetram,
Et minax vaſti ſpolium leonis,
Paſſus aptari digitis ſmaragdos,
Et dari legem rudibus capillis:
Crura diſtincto religavit auro,
Luteo plantas cohibente ſocco,
Et manu, clavam modò quâ gerebat,
Fila deduxit properante fuſo.
Vidit Perſis, ditiſque ferax
Lydia regni, dejecta feri
Terga leonis, humeriſque quibus
Sederat alti regia cœli,
Tenuem Tyrio ſtamine pallam.

Vide Athen. l. 6. Plut. *in Theſeo*. Ovid. l. 2. *de Art. Am.* & *in ep. Dejaniræ*. Apollodor. l. 2. Meminit & Pauſan. *in Atticis*. Non omittendus eſt Palæphatus, c. 45. de Omphale: [illegible]. Vide & Nat. Com. *Myth.* l. 7. c. 1. & Leonicer. l. 3. c. 96. *Nic. Lloydius.* Diodoro Sic. l. 4. *Omphale, Herculis virtutem admirata, illum in libertatem vindicatum, thori conſortem fecit, & Lamum* (quem *Laomedem* vocat *Palæphatus*) *ex ea natus eſt.* Apollodorus illum *Agelaum* vocat, addens. [illegible] *unde & Crœſi genus*, l. 2. quò pactò, uti ex Jardani ancilla Heraclidæ Lydorum Reges, qui Dynaſtiam II. ſic ex filia ejus, Reges Mermnadæ (& ipſi ex Hercule) qui Dynaſtiam III. conſtituerunt, originem habuêre. Joh. Marshamus *Canone Chron. ad Sec.* XVII.

OM-

OMPHALIUM, locus Cretæ prope Thenas, & Onaſſum, alius Theſſaliæ. *Stephan.*

OMPHIS, ad flumen Indum regioni imperitans, occurrit Alexandro M. ſeſe dedituras. quò & permittente etiam regium inſigne ſumpſit & more gentis ſuæ nomen, quod Patris fuerat, *Taxilem* appellavêre populares ſequente nomine imperium, in quemcunque tranſiret. Curt. *l.* 8. *c.* 12. Diod. Siculo *l.* 17. parte poſteriore nuncupatus *Mophis*: quod in Curtio reponendum cenſet *Jan. Gebh.*

OMRAI, pater *Amri*, 1. Paral. *c.* 9. *v.* 4. Idem ſignificat quod *Omer*, & Sittace, *agnus*.

OMULLUS, apud Jul. Capitolin. *in Antonino Pio*, *c.* 11. uti ſe legiſſe in Palatino codice ait Salmaſ. aliquando etiam *Omulius*: in *Saxorum Inſcriptionibus*, ſemper *Omullus* appellatur, vulgo *Omulus*. Vide in hac voce. In Plinii *Epiſtolis* ſæpe nominatur *Titius Homulus* Orator, inter primos ſui temporis. At hic eſt C. *Valerius Omulius Verianus*, homo Conſularis & prudens, ut colligitur ex dictis ejus apud Capitolin. *d. l.* & Lamprid. *Severo*; an idem probus & ſimplex, jure dubites, ex Marci *Vita*. Vide Caſaubon. & Salmaſ. *ad Capitolin. loc. cit.*

OMULUS, Antoninum Pium Imperatorem reprehendens, diceniſque, *cùm in domum alienam veneris, mutus & ſurdus eſto*, impune tulit. Vide Jul. Capitolin. *in Antonino c.* 11. & ſuprà *Omullus*.

ON, in notis antiquis, *omnino*. ONA. *omnia*. ONT. IMP. *ornamentum Imperiale* &c. denotat.

ON, civitas Ægypti, quæ & *Heliopolis*.

ONA, vox recentioris ævi, dolii vinarii ſpeciem denotans: cujus meminit Magnum *Chron.* Belgicum, A. C. 1015. ex *Chron* Trevirenſi: *Captato deinde conſilio opportuno* 20. Onas *comparat, in quibus ſingulis ſingulos milites electos, loricatos & galeatos, enſibuſque præcinctos collocat, & inſuper linteis opertos ſuxes, quibus velles ad portandum eos inſeruntur, componit: deinde* 60. *viros nihilominus electos & plebejâ veſte amictos, enſibuſque eorum in onis reconditis geſtatores conſtituit* &c. Mox. *Dic*, ait, *Domino tuo me vinum magnæ dilectionis gratiâ olim promiſſum deferre* —— *Adelbertus juſſit viros intromitti: quibus ingreſſis &* onas *coram Adelberto in terram ſimul ponentibus* —— *portitores verò ſicut erant edocti, unò momento pariter omnia* Onarum *velamina dejiciunt, gladios diripiunt, inſidiæ de* Onis *exiliunt, gladios ſtringunt* &c. apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

ONABA, Hiſpaniæ urbs, *Ptolem.*

ONÆUM, ſeu OÆNEUM, Livio *l.* 43. *c.* 19. promuntor. & oppid. Dalmatiæ, inter Epetium ad Occaſum & Epidaurum ad Ortum, apud oſtium Naronis fluv. *Cabo Cumano Sepicano*, aliis *Cabo Lovifchia* dicitur.

ONAGER, Hebr. ערד *arod*, à voce dicitur, quæ Latinè *ruditus*, & פרא *pere*, à *curſu*: quem, cùm vulgaris aſinus ſit tarditatis indomitæ, deſcribit Oppian. *l.* 3. *Cyneget.* v. 182.

> Κραιπνὸν, ἀελλοπόδην, κρατερώνυχα, ὀξύτατον θεῖν.
>
> *Velocem rapidum, validis ungulis, curſu expeditiſſimum.*

Philoſophus certè *Hiſtor. l.* 6. *c.* 36. Οἱ δὲ ἄγριοι τῷ τάχει πολὺ διαφέρουσι, *Aſini feri (aliis) celeritate præſtant.* Xenophon *in Cyro min. l.* 1. Οἱ μὲν ὄνοι, ὁπότε τις διώκοι, προδραμόντες ἂν εἱστήκεσαν. Πολὺ γὰρ τῶν ἵππων θᾶττον ἔτρεχον· καὶ πάλιν, ἐπεὶ πλησιάζοι ὁ ἵππος, ταὐτὰ ἐποίουν. καὶ οὐκ ἦν λαβεῖν, εἰ μὴ διαστάντες οἱ ἱππεῖς θηρῷεν διαδεχόμενοι τοῖς ἵπποις. *Aſini quidem* (ſere in Meſopotamia) *cùm quis eos inſequebatur, poſtquam præcucurriſſent, reſiſtebant. Equum enim curſu facile ſuperabant. Et equò rurſus accedente, idem præſtabant: Ita ut capi non potuiſſent, niſi diverſi equites venati eſſent equis* (i. e. equitibus aliis) *ſuccedentes.* Sic apud Ælian. *l.* 14. *c.* 10. Aſini feri Mauruſii dicuntur primò impetu velociſſimi, ὡς αὔρας τινὰς ἐμβεβηκέναι ἐοίκασιν, ἢ πτερὰ αὐτόχρημα ἔχειν, *ut venti cujuſdam impetu aut alis ferri omnino videantur.* Et Leo Africanus *l.* 9. Barbaricis tantùm equis velocitate eos cedere tradit: qui ipſi currentes onagros non aſſequuntur, niſi poſtquam exhauſtò ſpiritu in curſu anheli defecerunt. Nam, ut addit Ælian. poſt primum illum impetum καὶ αὐτοῖς οἱ πόδες ἀπαγορεύουσι, καὶ τὸ πνεῦμα ἐκλείπει, *citò laſſantur & pedes ipſis fatiſcunt & ſpiritus deficit.* Tum verò illos invitos ſubſiſtentes & præ deſperatione flentes, Mauritani collo alligatos captivos ducunt, &c. Uti autem celeritate, ſic pulchritudine & proceritate Onagri plerunque vulgaribus aſinis præſtantiores ſunt. Martial. *l.* 13. *Epigr.* 100.

> *Pulcher adeſt onager* &c.

Oppian. *loc. cit.*

> ——— ——— καλὸν ὄναγρον
>
> Ὃς τέλει φαιδρὸς ἰδέσθαι, ἄρκιος, εὐρὺς ἰδέσθαι,
>
> Ἀργύφεος χροιὴν ———
>
> ——— ——— *procerum aſinum,*
>
> *Quique eſt pulcher corpore, amplus, latus aſpectu.*

Item,

> Ταινίη δὲ μέλαινα ῥάχιν ἀμφιθέουσα,
>
> [illegible]
>
> *Linea autem nigra mediam dorſi ſpinam cingit,*
>
> *Niveis utrinque diſtincta coronis.*

Vide quoque Philoſtorgium *l.* 3. *c.* 11. Colores eorum varii, ſed nigris vita longior & forma præſtantior, ut habet Damir: ſæpe tamen, ut aſini vulgares, leucophæi ſunt, teſte *Leone Africanò*. Ruditus nihil peculiare habet. Cæterùm gregarium Onager animal eſt. Plin. *l.* 8. *c.* 30. *Mares in eo genere ſinguli fœminarum gregibus imperitant.* Amm. Marcellin. *l.* 24. *ferè in fin. Fumus vel vis quædam turbinata pulveris apparebat, ut opinari daretur aſinorum eſſe greges agreſtium, quorum multitudo in tractibus illis eſt innumera.* Et Oppianus iterum,

> Πολλαῖσιν δ' ἀλόχοισιν ἀγαλλόμενος κομόωσιν,
>
> [illegible]
>
> *Multiſque uxoribus exultantes ſuperbiunt:*
>
> *Sequuntur verò fœminæ, quocunque vir duxerit,*

Unde maxime probanda, quibus Pl. [illegible] 20. v. 14. [illegible] onager. Interim ערד *arod*, i. e. ſolitarius, onager ab Onkeloſ rectè vocatur c. 8. v. 5. quia eſt eremicola. quod argumentum uberius perſequitur Jobò, vel ipſo Dèò potius apud Jobum c. 39. v. 5. Manſueſcit tamen hominum induſtriâ, & iidem, quibus vulgares, miniſteriis tum adhibentur. Anatolius *in Hippiatricis* c. 14. [illegible] *Quidam pulchrè facientes onagris manſuefaciunt & optimum eſt ex iis in vi natos.* Plin. *l.* 8. *c.* 44. *Generantur ex equa & onagro manſuefacto muli* &c. Etiam molas verſare docentur, teſtibus Talmudicis *in Avoda Zara c.* 1. *fol.* 16. ut alia omittam. Quòd vero patres libidinis æmulos metuentes, gravidas fœminas cuſtodire, & mares quamprimùm editi ſunt, ſi qua facultas fuerit, morſu caſtrare, atque id caventes fœminas in ſeceſſibus partum occulere, Plin. *loc. cit.* & Solin. *c.* 20. ſcribunt, fabuloſum eſſe videtur. Tamen id perſequitur Oppian. verſibus quinquaginta elegantiſſimis, *Cyneget. l.* 3. *v.* 197. e quibus hos ſolum ſubjungo, *v.* 207.

> [illegible]
>
> [illegible]
>
> *Profilit & ſævè conatur dente pudenda*
>
> *Perdere, ne natis ſic mas alis ejicit in amnes.*

Vide plura hanc in rem, apud Sam. Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 3. *c.* 16. Veſci onagris Veteres conſuevíſſe, addit Salmaſ. Et quidem ante Mæcenatem apud Romanos onagri tantùm edebantur, non etiam eorum pulli. Primus Mæcenas epulas inſtruxit pullis aſinarum, qui tum præferebantur onagris. Poſt eum, non in tam magna commendatione eſſe cœperunt, quàm fuerant priùs, edebantur tamen adhuc. Lalilionum verò ortiente uſu (qui ſunt *onagrorum* pulli adhuc lactentes) celerrimè ad genus defecit & in totum à menſis receſſit, uti loquitur Plin. ubi de onagris, apud prætitum Salmaſ. *ad Solin. p.* 328. &c. Addam ſaltem, in ungulis pedumque ictu vim *Onagri* ſitam, ex Amm. Marcellin. *l.* 23. *Aſini feri, cùm venatibus agitantur, ita lapides poſt terga calcitrando emittunt, ut perforent pectora ſequentium aut perfractis oſſibus capita ipſa diſplodant.* Unde de *onagro*, Phile quoque *in Jambis.*

> [illegible]
>
> *Namque is necat, ſi calcitrans acceſſerit.*

Vide Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 56. & ſuprà aliquid, voce *Mimocerus*, it. *Mula.*

ONAGER, priùs *Scorpio* dictus, inter machinas militares, Vegetio memoratur *l.* 4. *c.* 22. ubi, inter alia tormentorum genera Baliſtam, Arietem Scorpiumque ſive *Onagrum*, in oppugnationibus Urbium adhiberi ſolitos, recenſet è quibus *Onager*, lapides dirigebat. Forma hæc: Dolabantur duo axes quernì vel ilicei, curvabanturque mediocriter, ut prominere viderentur in gibas, deinde in modum ſerratoriæ machinæ connectebantur ex utroque latere patentiùs perforati, quos inter per cavernas funes colligabantur robuſti, compagem, nè diſſiliret, continentes. Ab hac medietate reſtium ligneus ſtylus exurgens obliquus & in modum jugalis temonis erectus, ita nervorum modulis implicabatur, ut altiùs tolli poſſet & inclinari, ſummitatique ejus unci ferrei copulabantur, è quibus pendebat ſtupea vel ferrea funda: cui ligno fulcimentum proſternebatur ingens cilicium paleis confertum minutis, validis nexibus illigatum & locatum ſuper congeſtos ceſpites vel latericios aggeres. Nam muro ſaxeo hujuſmodi moles impoſita disjectat it, quidquid invenit, ſubter concuſſione violentâ, non pondere. Quum igitur ad concertationem ventum fuiſſet, lapide rotundò fundæ impoſitò, quaterni altrinſecus Juvenes repagula, quibus incorporati erant funes, explicantes, retrorſum ſtylum penès uncinum inclinabant: Itaque demum ſublimis adſtans Magiſter, clauſtrum totius operis vincula continens reſerabat, malleò forti percuſſum: Unde abſolutus ictu volucri ſtylus & mollitudine offenſus cilicii, ſaxum contorquebat, quidquid incurriſſet, collidens, verba ſunt Amm. Marcellini *l.* 23. *c.* 4. ubi quoque addit, *Tormentum*, quòd ex eo omnis explicatio torqueretur: *Scorpionem*, quoniam aculeum deſuper haberet erectum: *Onagrum* verò à recentioribus hanc machinam vocitatam eſſe, proptereà quòd aſini feri, quum venatibus agitantur, ita eminus lapides poſt terga calcitrando emittant, ut inſequentium perforent pectora, aut perfractis oſſibus capita ipſa diſplodant. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 17. Thom. Godwyn. *Antholog. Rom. l.* 4. *c.* 3. &c.

ONAM, fil. Soba, filii Seir Horræi, Gen. *c.* 36. *v.* 23. Fil. item Jeremeel ex Atarâ uxore, 1. Paral. *c.* 2. *v.* 26. Latinè, *dolor*, aut *fortitudo*, ſive *iniquitas eorum*.

ONAN, fil. Judæ ex Sue uxore ſuâ, Gen. *c.* 38. *v.* 4. Latinè, *dolor, iniquitas*, ſive *fortitudo*.

ONASIMUS, Conſtant. Imperat. temporibus vixiſſe; fuiſſeque Cyprius; aut Spartanus Hiſtoricus, dicitur à *Suida*, qui & compluria ejus ſcripta refert, ſed ad oratoriam artem pertinentia, ut qui & Sophiſta fuerit; quemadmodum idem ille auctor eſt. Item ſcriptor vitæ Probi & aliorum quorundam. Vopiſc. *in Caro*, *c.* 7. *&c.* Vide & *Oneſimus.*

ONCÆ, portæ Thebarum, Nam *Onca* ſecundùm Phœnices Minerva eſt, *Steph.* Nonnus *Dionyſ. l.* 44.

> [illegible] Ἀθήνης
>
> Ὄν ποτε Κάδμος ἔδειμε.

Qui de *Onca* plura volet, legat aureum Seldeni libellum, *de diis Syris. Syntag.* 2. *c.* 4. Mihi monuiſſe ſufficiet, Deam bellorum Præſidem Ὄγκαν vocâſſe Phœnices, à verbo [illegible] quod Syris eſt *ingerere bellum*; proinde pro *Onca* nonnulli Ὄγγαν *Ongam*,

vel *Oggan* ſcribunt. *Heſychius:* Ὄγγα Ἀθηνᾶ ἐν Θήβαις. Bochart. *l.* 1. *Chanaan c.* 16. *Nic. Lloydius.*

ONCÆ, civitas Arcadiæ. Iſacius *in Lycophronem:* oppid. Thebarum eidem. Et pagus Bœotiæ *Phavorino.*

ONCÆUM, parva regio Arcadiæ ab *Onco* illic dominante, *Steph.*

ONCHÆ, vide UNCHÆ.

ONCHESMUS, Epiri portus, *Ptolem. Santi Quaranta, Sophiano. Onchimus* vocatur *Straboni. Echinuſſam* Plinii eſſe vult *Villanovanus.* Nunc *Orchino Laurenbergio,* 12. mill. paſſ. à Corcyra urbe in Boream.

ONCHESTUS, Bœotiæ urbs, non procul à lacu Copaide, *Strab.* & Pauſan. *l.* 1. & 9. Condita putatur ab *Oncheſto* heroe Bœoto, Neptuni filio, & ab eo nomen accepiſſe. Ejus meminit Homer. *in Catalogo, v.* 186.

Ὀγχηστόν θ' ἱερὸν Ποσιδήιον, ἀγλαὸν ἄλσος.

Ubi *Schol.* Τόπος Βοιωτίας ἱερὸς Ποσειδῶνος. Εἴρηται δ' ἀπὸ Ὀγχηστοῦ τοῦ Βοιωτοῦ. Idem Homer. *Hymn.* 3. *v.* 88. λεχεποίην, h. e. *herboſum* vocat. Eſt & palus juxta Thebas, teſte Ælianô, *l.* 12. *c.* 57. & fluv. apud Mycaleſſium, teſte Polybiô *l.* 17. *c.* 16. Stat. *l.* 7. *Theb. v.* 272.

—— *Neptunia proles*

Oncheſti, quos pinigeris Mycaleſſus in agris, &c.

Nic. Lloyd.

ONCHEUS, nomen viri, quem prælatus in prœlio Colchico equus haſtâ induit, Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 256.

ONCHOBRICE, inſula Arabiæ Felicis, *Plin.*

ONCHOE, urbs Phocidis, *Stephan.*

ONCIUM, Arcadiæ regiuncula, Pauſan. *l.* 8.

ONDICÆONÆ, vel ONDICÆOVÆ, populi Galliæ Celticæ. Vide *Andes.*

ONEABATES, urbs Ægypti, *Stephan.*

ONEAL, nomen illuſtris in Hibernia olim Familiæ, ex præfixa lit. O. & nomine *Neal*, conflatum, de qua vide in voce *Tironi*, ſeu *Tironenſis Comitat.* Eandem literam O. alios quoque Hiberniæ Optimates pro more gentis nominibus ſuis præfigere, notat Camdenus *Deſcript. Hibernia:* an quia perfectionis ſymbolum, ut in Scriptura ſumi notatum Macro *in Hierolex.* De qua ut & hoc addam, prætoriæ navis Bruti παράσημον fuiſſe, colligit ex verbis Horatii *l.* 1. *Od.* 14. *v.* 1.

O navis referent in mare te novi
Fluctus, ô quid agis! ——

Alex. Neapolitanus *Genial. Dier. l.* 4. Eadem admirationis nota: unde O. dictæ antiphonæ 7. quæ in Eccleſia Romana totô Adventûs Domini tempore canuntur, quòd ab illa initium capiant. *Statuta* antiqua Canonicorum S. Quintini in *Veromanduis, Vinum de paſtibus, de poſtmeridiis, caritatibus, & de omnibus O. ante Natale debet eſſe vinum decens,* apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide plura de illa, apud Voſſ. *de Arte Grammat. l.* 1. *c.* 30. ubi in veterib. monumentis quadratâ ſæpe figurâ comparere addit; ut & aliquid infrà, voce *Ovatio.*

ONEGA, lacus Moſcoviæ peramplus, *Onega Ozero*, cujus pars Borealis eſt regni Sueciæ, pars Meridionalis Ruſſorum. Medius inter mare Album ad Septentrionem & Ladogum lacum ad Occaſum verſus Novagradienſem & Wologdam provincias in Ladogam lacum ſe exonerat, mediante Suerô fluviô.

ONEJATES, ex ducibus Baſilii Imperator. Claſſem Saracenorum in Euripo vicit, circa A. C. 879. Calviſ. *in Chron.* Zonar. *tom.* 3.

ONEIROCRITICE, ars ex ſomniis divinandi, multo apud Veteres in uſu fuit: *quæ proba,* inquit Voſſ. *ſi judicium feratur de eo, quod cum ſomnio nexum habet naturalem; ut de hominis temperie: improba verò, ſi nexus ſit nullus.* Fundamentum ejus in mutua affectione & relatione ſomnii ac rei ſignificatæ poſitum eſt: quæ cùm duplex ſit, namque aliquid vel disjunctum ac nullo cohærens nexu naturali, vel contrà; variè ea interpretabantur, aliquando ex ſimilitudine, aliquando ex contrario aliquid colligendo, nonnunquam ex effectu cauſam, nonnunquam ex cauſa effectum: item ex toto partem vel viciſſim &c. concludendo. Sic Pompejus ante pugnam Pharſalicam ſomnium habens, ſe Veneris Victricis templum multis ſpoliis exornare, hærebat anxius: quia bifariam poterat intelligi; ut ex effectu ac conſequente ſignificaretur cauſa ſive antecedens quid, vel ut ex cauſa colligeretur effectus. Prius erat, cùm ex eo, quòd Veneris Victricis templum exornaret, judicabat, victoriam fore penès ſe, quum poſt victoriam templa Deorum à Victoribus exornari ſpoliis ſolerent. Poſterius, cùm per Venerem intellexit, Veneris propaginem, familiam Juliam, è qua Cæſar erat, Plut. *in Pompejo.* Dubitabat enim eſſetne ſomnium ſpeculativum, rem oſtendens uti futuram: an allegoricum, ænigmaticè futurum prænuntians, quomodo ſomnia diſtinguit Artemidorus *l.* 4. *c.* 2. Scripſerunt de vaniſſima hac Arte multi, *Apollodorus Telmiſſenſis, Panyaſis Halicarnaſſeus, Alexander Myndius, Dionyſius Rhodius, Hermippus, Philochorus, Geminus Tyrius* pluresque alii. Sed extat ex tam multis *Artemidorus* Epheſius ſeu Daldianus, qui Antonini Pii vixit temporibus, cujus opere, rem ſi ſpectes, nihil vanius: Verùm utilis tamen ejus lectio, ob tam multa quæ admiſcet, de ritibus antiquis & ſtudio Humanitatis. Etiam extat Græcè Achmetis Arabis opus *de Divinatione & ſomniis*, juxta diſciplinam Indicam, Perſicam & Æthiopicam: qui liber falſo Apomaſaris nomine Latinè primùm à Leunclavio fuit editus; ſed ipſe poſtea errorem ſuum *in Annal. Turcicis* obſervavit. Præterea ſupereſt *Aſtrampſychus*, cujus & *Suidas* meminit. Item *Nicephorus Conſtantinopolitanus:* quorum uterque de hoc argumento Iambicis ſenariis quædam reliquit. Gerh. Joh. Voſſius *de Philoſophia c.* 5. §. 50. & 51. De eadem Arte, jam ante Artemidorum, quoque ſcripſit Apollonius ὁ Ἀτταλεὺς, ut Artemidorus, ejus Ὀνειροκριτικὰ citans, ait *l.* 1. *c.* 34 & *l.* 3. *c.* 28. Tertullian. etiam *l. de Anima c.* 46. Artemonem, Antiphonta, Stratonem, Philochorum, Epicharmum, Serapionem, Cratippum, Dionyſium Rhodium, Hermippum, alios, memorans, præcipuos Epicharmum & Philochorum fuiſſe docet: *Cæterùm*, inquiens, *Epicharmus etiam ſummum apicem inter divinationes ſomniis extulit, Philochoro Athenienſi.* Adde Fulgentium qui *de Somniorum Interpret.* ſcripſit, de quo idem Voſſ. de *Hiſtor. Græc. l.* 3. *p.* 413. *in Serapio.* Vide quoque infra in voce *Somnium.*

ONELIA, oppid. Italiæ, in ora Liguriæ, cum titulo Principatus, Sabaudiæ Duci à Genuenſibus A. C. 1672. ereptum, 10. mill. paſſ. ab Albingauno in Occidentem, Album Intemelium verſus, à quo 20. mill. paſſ. diſtat, 28. à Monte Regali in Meridiem. Regio olei, vini, &c. feraciſſima.

ONENSES, Hiſpaniæ citerioris populi. Plin. *l.* 3. *c.* 3.

ONERIS Excuſſio, Græcè Σεισάχθεια. Hinc dicta eſt lex Solonis, quâ, plebi Atticæ ære alienô à divitibus oppreſſæ conſulturus, juſſit τὰ ὀφειλόμενα τῶν χρεῶν ἀφεῖσθαι, *æs alienum quod erat remitti*, & novas tabulas fieri. Quod verò factum ἐν ἀποκοπῇ χρεῶν, ἀλλὰ τόκων μετριότητι, *non æris alieni remiſſione; ſed uſurarum moderatione*, volunt. Eâdem lege & *Menſurarum modum auxit*, & *Monetæ pretium.* Quippe Minam fecit C. drachmarum, quæ anteà erat LXXV. *Quò modò cum oberati redderent ſummam numerô quidem æqualem, ſed valore minorem, ipſi multùm lucri faciebant, at Creditores nihil lædebantur*, Plut. *Solone.* Eâdem porrò τοὺς προκειμένους γῆς ὅρους ἀνεῖλε, *terræ antea oppignoratæ indices ſuſtulit.* Agri nempe & domicilia, quæ ære alienô obſtricta & Daniſtis oppignorata eſſent, à Creditoribus ὅροις, *tabellis* ſcil. *ædibus & prædiis affigi ſolitis*, ut oppignorata eſſe liqueret omnibus, ſignabantur, Harpocrat. Ὅροι. At γῆν κινεῖν, *terram movere*, noluit Solon, contra pauperum expectationem, qui Legem Agrariam ſpe jam devorârant, & exemplô Lycurgi æquales undiquaque fortunas. Mox tamen deliniti Athenienſes ſacrificium, quod Σεισάχθειαν itidem nuncupârunt, fecerunt publicè. Plut. *Solone.* Vide quoque hîc paſſim.

ONESIÆ Aquæ, quibuſdam ſunt *Bagneres*, oppidul. Aquitaniæ, in Bigerrenſi tractu, ad Aturum fluv. 4. leuc. ſupra Tarbam in Boream, 7. à Palo in Eurum.

ONESICRATES, literator Græcus, inter Præceptores Commodi Imperatoris apud Æl. Lamprid. *c.* 1.

ONESICRITUS, quibuſdam Ægineta, Diogenis Cynici ſectator, in Alexandri comitatu fuit, qui ab eo ad Indiæ ſophiſtas miſſus erat: atque ex iis etiam collocutus eſt cum Calano, nobili philoſopho; qui poſtea in Perſiam uſque Alexandrum eſt ſecutus, ac ſpectantibus Macedonibus & Perſis ſpontaneô ultimum diem vivicomburiô clauſit. Auctor Strabo *l.* 15. quô res Indicas perſequitur. Meminêre *Oneſicriti* præter Strabonem, qui multa imprimis ex eo refert, etiam Plut. *in Alex.* (ubi & legas, fuiſſe philoſophum ex Diogenis Cynici contubernio) Agellius *l.* 9. *c.* 4. & Qu. Curtius *l.* 9. *c.* 10. Ad hæc ita Lucian. *de Longævis;* Ὀνησίκριτος ὁ τὰ περὶ Ἀλέξανδρον συγγράψας. Item Ælian. *l.* 16. *de Anim. c.* 30. ubi vocatur Ὀνησίκριτος ὁ Ἀστυπαλαιεύς. Mentionem quoque ejus idem Ælian. facit *l.* 17. *ejuſdem operis, c.* 6. Item Jo. Tzetzes *Chil.* 3. *Hiſt.* 112. Et qui antiquâ magis fide eſt, Arrian. *l.* 6. ubi hæc legas: Τῆς δὲ αὐτοῦ νεὼς κυβερνήτης Ὀνησίκριτος, ὃς ἐν τῇ ξυγγραφῇ, ἥν τινα ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου ξυνέγραψε, καὶ τοῦτο ἐψεύσατο, ναύαρχον ἑαυτὸν εἶναι γράψας, κυβερνήτην ὄντα. Sed non in eo ſolùm fefellit, nam in multis ejus fides ſuſpecta fuit. Neque tamen vulgaris navis gubernator fuit, ſed regiæ, quod ipſe agnoſcit Arrian. *l.* 7. ubi vocatur κυβερνήτης τῆς νεὼς τῆς βασιλικῆς. De ſtylo ejus ita cenſet Suidas, Xenophontem ſibi imitandum propoſuiſſe, ſed elegantiam ejus aſſequi minimè potuiſſe. Vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 10. *&c.* cui ſeu Æginenſis ſeu Aſtypalæenſis fuit, *de Sectis Philoſ. c.* 17. §. 5. Alexandri M. res fabuloſe ſcripſit, ut docet A. Gellius *l.* 9. *c.* 4. de faſcibus librorum venalium, Brunduſii ſibi oblatis, loquens: *Erant autem iſti omnes libri Græci miraculorum fabularumque pleni: res inauditæ, incredulæ; Scriptores veteres non parvæ autoritatis, Ariſteas Proconneſius, & Iſigonus Nicæenſis, & Cteſias &* Oneſicritus *& Polyſtephanus & Hegeſias*, &c.

ONESILAUS, ab Amathuſiis in Inſul. Cypro cultus, memoratur Athenagoræ *in Legat.* Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. l.* 1. *c.* 21.

ONESIMUS, Cyprius, ſeu Spartiata, tempore Conſtantini M. ſcripſit *de Rhetorica, de ſtatuum differentiâ, Præexercitationes, Declamationes*, & alia, *Suidas.* Item Philemonis ſervus, vide Epiſt. Pauli ad Philemon. Epiſcopus dein Epheſi, & Martyr, ſub Trajano, lapidibus Romæ obrutus, quò à Proconſule invitatus venerat. Ignat. *Epiſt. ad Epheſ.* Baron. *in Annal.*

ONESIMUS, Hiſtoricus. *Scriptor vitæ Probi*, laudatur Vopiſco *in Bonoſô, c.* 14. item *in Proculo c.* 13. & *Carino c.* 17. Idem *diligentiſſimè eum Probi vitam ſcripſiſſe*, ait *in Caro. c.* 7.

ONESIPHORUS, vir quidam fidelis, 2. Timoth. *c.* 1. *v.* 16.

ONETORIDES, Athenienſis ex illis ducibus, qui cùm noctu in urbem quadringentos & viginti armatos, ad liberandas Demetrii præſidiô Athenas, & interficiendum præfectum Heraclidem, introduxiſſent, conſiliô per Hieroclem Carem proditô interfecti ſunt ipſi. Polyæn. *l.* 5. *c.* 17.

ONEVATHA, Phœniciæ urbs, *Liber. Notit.*

ONIABATHES, urbs Ægypti, *Stephan.*

ONIAS I. ſummus ſacerdos apud Judæos, poſt Jaddum, ſub Ptolomæo Lagi fil. Præfuit ann. 14. ſucceſſit Simeon Juſtus.

ONIAS II. fil. hujus, quòd tributum Ptolemæo Evergeti negâſſet, penè exitii cauſa populo ſuo fuit. Pater Simeonis 2. cui ſucceſſit filius.

ONIAS III. ſub quo Heliodori hiſtoria contigit. In Ægyptum fugere coactus, templum ibi Hieroſolymitano ſimile condidiſſe dici-

dicitur, quod ad Veſpaſiani uſque tempora duravit. Ab Antiocho Epiphane Sacerdotiô motus, Iaſonem fratrem ſucceſſorem habuit, qui dignitatem pecuniâ emerat; occiſus A. C. 3882. Vide 1. Machab. c. 12. v. 7. Tornicl. Salian. Spond. *in Annal. V. T.*

ONII, montes Achajæ, haud longè ab Iſthmo Corinthiaco: extenſi uſque ad Bœotiam. Urbs Heliopolitis Nomi in Ægypto, apud *Ptolemæum*. *Onii* populi & *Onii* Regio, *ibidem*. Joſepho *l.* 14. *Jud. Ant. c.* 14. *& l.* 1. *Bell. Jud. c.* 7. *Onion*, civitas eſt, in hoc eodem tractu Heliopolitano, apud eundem Joſephum *l.* 7. *Halos. ad finem ferè.* quam 80. ſtadiis à Memphi abeſſe ſcribit. Ab *Onia* pontifice Judæorum exſtructam, ſcribit Euſeb. *in Chron.* Idem cum *Onia* regione *Egeſippi.*

ONINGIS, urbs Vandalitiæ, inter Cordubam ad Occaſum & Acci ad Ortum, à Scipione Africano exciſa, *Liv.* nunc urbs præclara *Jaen*, *Merula.*

ONISA, Cretica inſula parva, contra Ithacum promontor. & oppid.

ONIUM, locus in Peloponneſo, Polyæn. *l.* 2. *c.* 3. *com.* 3. *&* 9. Sic quoque Thucydidi *l.* 2. *c.* 52. & Xenophonti, *l.* 6. *Græc. &* 7. ubi circa Corinth. videtur, ubi *Onii* nempe montes. Circa *Onium*, vel *Oneum*, oppid. Cenchreis proximum, pugnatum eſſe inter Thebanos & Lacedæmonios *Xenoph.* teſtatur.

ONKELOS, Rabbinus, auctor paraphraſeos Chaldaicæ Pentateuchi: floruit ante Chriſtum natum. Proin malè confunditur, cum Aquila Pontico, qui Græcus erat, & poſt Chriſtum viguit. Petrus Galat. *l.* 1. *c.* 3. *Torniel. &c.* Vorſtio verò, recentioris ævi hunc commentatorem fuiſſe, inde videtur, quia nec Origenes, nec Hieronymus, ambo verſatiſſimi in Lingua Hebræa & Chaldaica, neque ullus Veterum hujus *Onkeloſi* meminit, cujus tamen non exiguus poterat eſſe uſus, in redarguendo quandoque Judæos, *ad Chronol. Rabbi Ganz.*

ONKELOS, proſelytus, necromantiæ ope patruum ſuum Titum Imperator. evocâſſe traditur Magiſtris, vide Rabbi Ganz. *Chronol. ad Ann.* 840.

ONNA, emporium Arabiæ Felicis *Stephan.*

ONO, Latinè, *dolor, fortitudo*, ſeu *iniquitas ejus*, civitas in tribu Benjamin, quam ædificavit Samad, fil. Elphaal, 1. Paral. *c.* 8. *v.* 12. Item vallis, Eſdr. *c.* 2. *v.* 36. Nehem. *c.* 6. *v.* 12.

ONOBA, civitas inter ſacrum promontor. & Herculeas columnas, Plin. *l.* 3. *c.* 1. Mela *l.* 3. *c.* 1. Strab. *l.* 3. vide ſis ibi Caſaubon. & Bochart. *de Phœn. Colon. l.* 1. *c.* 34. & Voſſ. *ad Melam*, *p.* 226.

ONOBALA, amnis Siciliæ, de quo ſic Vir magnus, *de Phœn. Colon. l.* 1. *c.* 28. Prope Tauromenium, inquit, eſt amnis Tauromenius, quem *Appianus* appellat *Onobalem*: Παρέπλει, inquit, τὸ πεδίον τὸ Ὀνοβάλα, καὶ τὸ ἱερὸν τὸ Ἀφροδίσιον, καὶ [illegible] Ἀρχηγέτου, [illegible] Θεοῦ, [illegible] Ταυρομενίου. Veneris fanum intelligit, de quo in Vaticanâ Proverbiorum appendice, ex emendatione Cluverii: Γέρρα Ναξιακά, Γέρρα Σικελοὶ λέγουσι τὰ αἰδοῖα καὶ γυναικεῖα αἰδοῖα. Ἦν δὲ ἐν Σικελίᾳ Νάξῳ τέμενος ἐπικαλούμενον Ἀφροδίτης, ἐν ᾧ μεγάλα αἰδοῖα ἀνέκειτο. Naxus hic idem eſt, quod Tauromenium, quam condiderunt, qui è Naxiis erant reliqui. Unde Plin. *l.* 3. *c.* 8. *Colonia Tauromenium quæ antea Naxos.* Et Solin. *c.* 11. *Colonia Tauromenia, quam priſci Naxum vocabant.* Itaque in his Nonii: *Et ſunt gerra faſcini, qui ſic in Naxo inſula Veneris ab incolis appellantur*: errore manifeſtô Naxo inſulæ, uni Cycladum, id tribuitur, quod Naxi Siculæ proprium erat. Nam, præter Proverbiorum authorem, quem citavimus, *Heſychius* etiam, & *Phavorinus*, & author *Etymologi*, Γέρρα παρὰ Σικελοῖς dici ſcribunt, τὰ γυναικεῖα, καὶ ἀνδρεῖα αἰδοῖα. Niſi quòd Etymologus ſolùm habet, τὰ γυναικεῖα, atque hinc colligere eſt, cur Tauromenius amnis alio nomine vocetur *Onobalas*, nempe propter αἰδοῖα, & faſcina, quæ pendebant à templo Veneris ad illius oſtium extructo. Arabicè enim hodieque עבלה *Onbala*, muliebre pudendum eſt, vel, ut preſſius loquar, id ipſum quod Samiis [illegible], aliis [illegible] & [illegible]. *Bochart. Nic. Lloyd.*

ONOBALISTURIA, Hiſpaniæ urbs. Vide *Oſſobona.*

ONOBRISATES, popul. Galliæ Aquitanicæ. Plin. *l.* 4. *c.* 19.

ONOCENTAURUS, animal ex aſino & homine mixtum, memoratur Nonno *Dionyſiac. l.* 14. *v.* 193. & Æliano *de Animal. l.* 17. *c.* 9. Crateti Pergameno, ex Pythagora, deſcribitur, ut verum animal; cui humanum os, collum item & pectus, humeri, brachia, manus; muliebres mammæ & comæ: dorſum, latera, venter & poſteriores pedes aſini. Eidem tribuit colorem cinericium, circa ilia ſubalbidum, currentique pedum vicem manus præſtare, animum autem habere indocilem, adeò ut captum præ inedia perire malit, adjungit. Phile quoque *in Jambis* ad Michaelem Imperatorem ita deſcribere animal hoc videtur, quaſi viderit αὐτόπτης. *c.* 40. Sed & in convivio VII. Sapientum, apud Periandrum, exhibitum eſſe Centaurum recens editum, narrat Diocles, apud Plut. *in Sympoſ.* Imò ex ipſa Scriptura, id genus animalium dari, probare conatur Hieronym. *contra Vigilantium ſub initium ſtatim.* Eſajæ enim *c.* 13. *v.* 22. Græci habent, Ὀνοκένταυροι ἐκεῖ κατοικήσουσι. Et rurſus *c.* 24. *v.* 11. Ὀνοκένταυροι οἰκήσουσιν ἐν αὐτῇ; & *v.* 14. συναντήσουσι δαιμόνια ὀνοκενταύροις: ubi Vulgatus habet, *Occurrent dæmonia onocentauris* &c. Philes verſus ſic habent, *c.* 40. *cit.*

Ἀνθρωπόμορφον εἶδον, Ἰνδὲ, θηρίον,

[illegible], *Vidi, Inde, forma præditam humanâ feram* &c.

Et paulò pòſt,

Πρόσωπον ἀνδρὸς εἶδον, Ἰνδὲ, καὶ κόμην.
Καὶ τὴν [illegible], καὶ τράχηλον ἄχρις ἰξύος.
Καὶ χεῖρας αὐτὰς ἀνδρικὰς, καὶ δακτύλους,
[illegible] μαζοὺς, ὡς γυναικὸς [illegible].
[illegible]
[illegible]
Mihi vidisse. Inde, vultus & comas,
Pectuſque viſum eſt, atque collum ad ilia:
Vidi, & viriles hujus manus, digitos quoque
Mammaſque ad inſtar fœminarum pendulas.
Verum ſed Aſinum reliqua ſpectandum exhibent,
Dorſum, latuſque, venter, abdomen, pedes.

Verùm, quod de Centauris & Hippocentauris ſuprà, idem de *Onocentauris* ſentiendum. Nec Indica hæc onocentaurus quam Phile ex Æliano & Ælianus ex Cratete Myſio & Crates ex Pythagora deſcribunt, quidquam ex vero trahit, cùm tale animal in India nemo alius obſervârit & unius Pythagoræ fide nitatur: non magni illius, ut cujus ævô Indiâ Græcis prorſus ignota erat: ſed alterius recentioris, quem *de Mari Rubro* ſcripſiſſe, Athenæus memorat *l.* 5. *c. ult.* & *l.* 14. *c.* 3. Neque verò ex ſe loquitur Phile, ſed per proſopopœiam alium inducit, hanc feram Indo homini deſcribentem, ut ab ipſo, quodnam ſit feræ genus, doceatur. In Verſionibus etiam Græca & Vulgata, *Onocentauri* nomen non pro animali ſumitur, ſed pro dæmonum ſpecie & larvis. Eſaiæ *c.* 13. & 34. Unde rectè *Theodoretus*, Καλεῖ, inquit, ὀνοκενταύρους, οὓς οἱ παλαιοὶ μὲν ἐμπούσας, οἱ δὲ νῦν ὀνοσκελίδας προσαγορεύουσι. *Vocat Onocentauros, quas veteres Empuſas, & qui nunc vivunt, onoſcelidas appellant.* Bis occurrunt pro אִיִּים, ſemel pro לִילִית nocturno dæmone illo, de quo vide ſuprà in voce *Lilith.* Ideò perſuaſum Veterib. *Onocentauros* eſſe dæmonis genus [illegible], *ſylveſtre & tenebroſum*: quam in rem plura ſuggerit Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 6. *c.* 10.

ONOCHONUS, fluv. Theſſaliæ in Peneum influens, ab exercitu Xerxis bibendo exſiccatus, Herodot. & Plin. *l.* 4. *c.* 8.

ONOCHRINUM, Lazio *Kew.* oppid. ſeu pagus nunc Pannoniæ inferior. ad Danubium, è regione Bononiæ. *Liber præfect.*

ONOCROTALUS, Hebraicè כוס *chos*, Græcis ὀνοκρόταλος, Romanis *truo* dictus eſt, à *trua*, quod vaſis genus. Pomponius *Pannuceatis*,

Mulier ubi aſpexit tam mirificè tutulatam truam.

Et Titinnius Setina,

Cocus magnum ahenum quando fervet, paulâ confutat trullâ.

Unde diminut, *trulla.* Nempe *truam* in roſtro hæc avis habet, cujus formam videre eſt apud Bochart. *Part. poſter. Hieroz. l.* 2. *c.* 20. Hinc Sabaudi vocant *gutturoſam*, i. e. *ſtrumoſam*, ab ingluvie, quæ in gutture, ſtrumæ inſtar, prominet. Et Arabes plerique *albauſal*, i. e. *ingluviem*, ac ſi avis tota ſit ingluvies. Sic Æliani *l.* 16. *c.* 4. Indica avis κήλας, otide triplò major, vaſtô ore, magnis cruribus, habens προγαστρίαν καὶ [illegible] μέγιστον, [illegible], *ingluviem, eamque ampliſſimam, ſacco ſimilem*: omnino eſt *onocrotalus*, qui à Græcis κήλας dictus eſt, propter κήλην, ſeu βρογχοκήλην, i. e. *tumorem in gutture.* Neque immeritò illa ingluvies aſſeritur eſſe ampliſſima, cùm penè amphoram aut urnam capere, nonnulli ſcribant. Alii Æthiopem infantulum in ea eſſe repertum: alii pugnum cum brachio, alii pedem cum crure uſque ad genu immiſiſſe in eam prodant, ipsô animali illæsô; alii tandem ſe pro cucullo capiti impoſuiſſe, reliquô corpore à tergo dependente. Sunt &, qui nautas Ægyptios onocrotali roſtrô ſentinam exhaurire ſcribant: Et Plin. *l.* 10. *c.* 47. *faucibus ipſis ineſſe alterius uteri genus. Huc omnia inexplebile animal congerere, mira ut ſit capacitas. Mox perfectâ rapinâ, ſenſim inde in os reddita in veram (alii in inferam) alvum ruminantis modò referre.* Unde eſt, quòd Arabs Poëta de hac ave αἰνιγματιζόμενος, *Quænam Avis eſt*, quærit, *quæ ingeniô ſuô apparet hominibus mirabilis. Roſtrum illi pro ventre eſt & oculus in cauda*: i. e. poſt ventrem illum, quem in roſtro habet. Ab hoc igitur ſive ventre, ſive ſacco aut trua, quæ ab inferiore roſtri parte dependet, ab Hebræis dicta avis τῶ כוס *chos*, i. e. *vaſis* ſeu *poculi*: cui conjecturæ non parùm favet in Pſalmo 102. *v.* 7. locus, ubi dicitur, *Similis factus ſum pelicano deſerti & fui, ut chos* (onocrotalus) *ſolitudinum.* Ita enim hæ duæ aves affines ſunt, ut etiam doctiſſimi eas ſæpiſſimè ſumant promiſcuè; in quibus Oppianus *in Ixeuticis*; ubi πελεκᾶνι, i. e. *pelicano*, tribuitur, κόλπος i. e. *ſinus* quidam, ante pectus dependens, in quem cibum omnem aliquantiſper recondit. Porrò, *Onocrotalus*, in deſertis locis habitare amat, Hieronym. *in Eſaj. c.* 34. *v.* 11. & duo ejus genera ſunt, aliud aquatile, aliud ſolitudinis, Idem *in Sophoniam c.* 2. *v.* 14. Proinde Damir *c. albugia*, ſeu *de Onocrotalo*, *ſect. de ejus eſu*, licitum quidem eſſe concludit, non tamen vi regulæ generalis, quæ Mahumetanis concedit omnium avium aquaticarum eſum, *Quia currit hæc ratio in iis avibus, quæ in aquis ſemper manent: at hæc avis modò in aqua degit, modò ab ea divellitur*, ut ſecedat videl. in intimam ſolitudinem. Vocem quod attinet avis hujus, mœſtum illa aliquid ac horribile habet. Ælian. *d. l.* Φθέγμα δὲ ἔχει καὶ μάλα ἀπηχές: *Vocem habet valde abſonam.* Græcis dictus eſt ὀνοκρόταλος, quaſi *rudat inſtar aſini*: & nonnullis Arabum, *camelus aquæ*, quaſi blateret in cameli modum. Hinc *Albertus*; *Quaſi cornu ſonans horribilem vocem emittit*; & *Olaus*, *Magnum clamorem edit inſtar botauri avis*, i. e. ardeæ ſtellaris, quæ voce ſuâ tauri mugitum imitatur. Reperitur ea circa Syriæ Antiochiam & Palæſtinæ Gazam, ac in Ægypto frequens eſt. Vide Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 2. *c.* 10.

ONOGORIS, Colchidis urbs, ſic dicta, ut refert Agathias, ab Hunnis, qui Onoguri vocabantur, ibidem præliô victis.

ONOGUNDURI, vide *Bulgari.*

ONOLDIUM, ſeu ON-ANSPACHIUM, oppid. Franconiæ cum Caſtro, ſub proprio Marchione, è familia Brandeburg. ad amnem cognominem 6. milliar. German. à Norimberga in Ortum, totidem à Bamberga in Meridiem. Hinc Marchionatus Onoldinus, cujus familiæ origo arceſſenda eſt, à Johanne Georgio Electore

Brandeburg. filio Joachimi 2. communi patre omnium hodiè ex gente hac Sereniſſ. ſuperſtitum. Hujus fil. tertius Joachimus Erneſtus, A. C. 1603. nactus eſt ditionem Anſpacenſem, ſeu Onolsbacenſem, in Franconia: in Belgico, & Alſatico bello A. C. 1610. fortitudinis variis ſpeciminibus editis inclytus. Bellô verò Palatinô, quô A. C. 1620. caſtra duci Bavariæ oppoſita habuit, à Spinola mox tantâ dexteritate & fortunâ clusus eſt, ut apud ſuos fidem amitteret, quaſi cauſam *Unionis*, cujus dux erat, parum fideliter adminiſtraret. Obiit A. C. 1625. pater Friderici, qui prælio Norlingenſi periit: Chriſtiani, qui Blæſis mortuus eſt & Alberti, qui natus A. C. 1620. Joh. Fridericum genuit, Spener. *Sylloge Geneal. Hiſtorica.* Vide & hic infrà.

ONOLDSBACUM, vulgò ANSPACH ſeu ONOLDSBACH, caſtrum Germaniæ, in Franconia, cum ditione adjacente, ſub proprio Marchione, ex Familia Brandeburgica. Vide in voce *Onoldinum.* Lineæ auctor Joachimus fuit Erneſtus, Joh. Georgii Electoris Brandeburg. ex Eliſabetha Anhaltina, fil. qui deceſſit A. C. 1625. Pater ex Sophia Solmenſi (filia Joh. Georgii Comitis Solmenſis in *Laubach*) Sophiæ (quæ nata A. C. 1614. Erdmanno Auguſto Marchioni Brandeburgico nupſit, defuncta A. C. 1646.) Friderici (qui natus 1616. obiit A. C. 1634.) Alberti (nati & denati 1617.) Alberti (qui natus A. C. 1620. primis nuptiis ſibi junxit Luiſam Henricam Wirtenbergicam; ſecundis Margaretam Sophiam Oetingenſem; tertiis Chriſtianam Badenſem: mortuus A. C. 1667. & Chriſtiani (nati 1623. denati 1633.) qui omnes *Marchiones Brandeburgici* &c. *lineæ Anſpacenſis* ſeu *Onolsbacenſis*, German. in *Anſpach* ſeu *Onoldsbach.* E quibus Albertus ex primo matrimonio habuit filias tres, Sophiam Eliſabetham (natam ac denatam 1643.) Albertinam Luiſam (natam 1646.) & Sophiam Amaliam (natam ac denatam 1649.) Ex ſecundo, filiosduos Johannem Fridericum, & Albertum Erneſtum, quorum hic fatis conceſſit A. C. 1674. ut & filiam, Luiſam Sophiam (natam A. C. 1652.) Ex tertio, quod ultra ſeſquiannum vix duravit, nulli prole ſuſceptâ. Succeſſit itaque Patri Johannes Fridericus, & ex Johannâ Eliſabetha (Friderici March. Badenſis filia) quam in thorum feliciter adſcivit A. C. 1672. Albertum Fridericum genuit A. C. 1674. Vide Phil. Jac. Spenerum *Sylloġ. Geneal. Hiſtor. in Famil. Zollerio Brandeburg.* & *Theatro Nobilit. Europ. Part. 1. p.* 126. & *Part. 2. p.* 105.

ONOMACRITUS, ſortilegus Athenienſis, Muſæi ſocius, ab Hipparcho Athenis expulſus, Herod. *in Polyhymn. Onomacritum*, Athenienſium vatem, Clem. Alexandr. *l.* 1. *Stromat.* ait vixiſſe circa Olympiadem 50. Sed veriſimilius eſt, eum ſcripſiſſe 60. Nam addit, claruiſſe tempore principatûs Piſiſtratidarum. Atqui Piſiſtratus, qui ter tyrannidem invaſit, primò eam obtinuit Olymp. 55. An. 1. obiit autem Olymp. 63. An. ult. Hujus Onomacriti poëmata ſunt ea, quæ Orphei dicebantur; Item χρησμοὶ, ſive reſponſa, quæ Muſæo adſcribebantur. Vide *Suid.* & Voſſ. *Poët. Græc. p.* 23. & 29. *Nic. Lloydius.*

ONOMACRITUS Locrus, legum Scriptor, in Cretam, juſſu divinô, peregrinationem ſuſcipit. Vide Ariſtot. *l.* 2. *Polit. fin.*

ONOMARCHUS, Philomeli frater, (apud Diodor. Sic. *l.* 16. *f.* 540.) fil. Euthycratis. Ariſtot. *l.* 5. *Pol. c.* 4. Phocenſium dux in locum Philomeli ſubrogatus, cæſus in Theſſaliâ à Philippo Macedone, ſuſpenſô cadavere, pœnas dedit ſacrilegii in Delphos commiſſi Olympiadis centeſimæ ſextæ An. 4.

ONOMASTORIDES, ſecundus è Legatis à Lacedæmoniis, ad Darium, ſpretâ Alexandri amicitiâ miſſus, proditâ Damaſcô, in Parmenionis venit poteſtatem, Curt. *l.* 3. *c.* 13.

ONOMASTUS, libertus Othonis, ſceleri corrumpendorum Prætorianorum militum à Patrono præfectus, Tacit. *Hiſt. l.* 1. *c.* 25.

ONOMATHEOPOLIS, Hiſpan. *Nombre de Dios*, oppid. recens Americæ, in Iſthmo, 25. leuc. à Panama urbe in Boream, nunc ſemidirutum, incolis Portum Belum ad Occaſum translatis.

ONONYCHITES, Græcè ὀνονυχίτης, quaſi *aſininis unguibus*, à Gentilibus blaſphemè vocatus eſt Chriſtianorum Deus, uti docet Tertullian. *in Apolog. c.* 16. occaſione impietatis ex Tacito deſumptâ, *Hiſt. l.* 5. *c.* 4. qua de re vide quæ ſuprà diximus de *Aſini aureo capite*, ut & in voce *Anchialus.*

ONOPHAS, ſecundùm Cteſiam, unus è ſeptem Perſis, qui contra Magum Smerdin, Cyri filium ſe ſimulantem & regnum occupantem, conjuravit.

ONOPHAS, quoque fuit mille navium claſſi, in expeditione Xerxis, præfectus.

ONOPHRIUS, uſque adeò ſolitudinis erat amator, ut Ann. 60. hominem non videret, unde agreſtis adeò factus eſt, ut ſuperiore corporis parte totus & barbâ & capillis tegeretur, pudendis arborum cortice, & foliis coopertis. Vixit Ann. 70. herbis, & baccis ſilveſtribus contentus. Vide quoque *Onuphrius.*

ONOR, urbs Indiæ intra Gangem, regni cognominis caput, in Canara, in ora Oceani Malabarici. *Ponaran* Malabaris. Cum portu capaci & arce ſatis valida, ſub Luſitanis, 18. leuc. Hiſpanic. à Goa in Meridiem. Regnum autem Onorum ſubeſt Regi Baticalæ, eſtque parvum, verſus oram littoralem extenſum.

ONOS, Commodo Imperatori chariſſimus, ab eo ditatus & Herculis Ruſtici ſacerdotio præfectus, apud Lamprid. *c.* 10.

ONOSARTA, Syriæ Primæ urbs, ex *Concilio Chalced.*

ONOSTATICA, ſeu *Ergatoſtatica*, pars Statices, vide infrà *Statice.*

ONTARIUS, vulgò ONTARIO, ſeu *Lacus S. Ludovici*, lacus Novæ Franciæ, verſus Occidentem.

ONTHYRION, urbs Theſſaliæ juxta Arnen. *Steph.*

ONUGNATHOS, i. e. *Aſini maxilla*, promuntor. Laconicæ in Peloponneſo, inter oſtia Eurotæ fluv. & Maleam promuntor. *Capo Xili*, *Nigro* dicitur.

ONUPHIS, urbs celebris Ægypti, *Stephan.*

ONUPHRIUS Panvinius, Veronenſis, Monachus Ordin. S. Auguſtini, Paulo Manutio *Helluo antiquarum hiſtoriarum* dictus, continuavit Platinæ *vitas Paparum*, aliaque ſcripſit plurima, multâ eruditione, antiquitatis inprimis peritiâ, referttiſſima. Dedicavit *Vitas* Pio V. A. C. 1566. quas Jacobus Strada Mantuanus, amicus, illi furtim ſubductas, Venetiis ediderat A. C. 1557. In qua editione varia menda deprehendit & ſuſtulit. Idem Hiſtoriam geneal. Paparum & Cardinalium ſcribere paravit; obiit Panormi, A. C. 1568. ætat. 39. Petramellar. *in præf.* Poſſevin. *in appar. Or.* Tam aſſiduus in ſtudiis fuit, ut ἀπνόχως non rarò, imò & nunquam non inter epulas iis incubuerit. Unde Ferdinando I. Maximiliano II. Imperatorib. Philippo II. Hiſpan. Regi & Pio IV. Pontifici Romano magni fuit habitus. Symboli locô aram habuit, inter bovem & currum conſtitutam, cum lemmate, *in utrumque paratus*, ſe & ſacris & humanis ſcientiis, laboribuſque earum ſuſtinendis, paratum, indigitaturus. Vide præter jam citatos Scriptores *Theatr. dell. Huom. letter.* P. Manutium *Ep. l.* 2. *ep.* 9. Ruſcelli *Impreſe*, & Anton. Teiſſier, *in Elogiis Part. I.* ubi ſeriem ſcriptorum ejus tum editorum, tum ἀνεκδότων adhuc, enarrat: adde Paul. Freherum *Theatro Viror. erudit. claror.*

ONYCHINA Vaſa, vide *Onychites Lapis.*

ONYCHION, locus Cretæ, ab ungue anchoræ in eum infixo, cùm Amyclæi coloniam miſiſſent, *Stephan.*

ONYCHITES Lapis ſeu marmor, cum *alabaſtrite* idem, *onyx* quoque dicitur, quod nomen marmori & gemmæ commune eſt. Plin. *l.* 36. *c.* 8. *Hunc aliqui Lapidem alabaſtritem vocant, quem cavant ad vaſa unguentaria, quoniam optimè ſervare incorrupta dicitur.* Unde quoque, quòd ad vaſa unguentaria & alabaſtros (uti Attici vocabant, cùm cæteri Græci ἀλάβαστρον dicerent, quaſi ἀφόριον, h. e. vas vel inſtrumentum alicui rei ferendæ aptum) cavabatur, ἀλαβαστρίτου nomen. Sic certè paſſim apud Poetas *onyx* alabaſter eſt, i. e. vas unguenti è marmore onyche, non è gemma. Propert. *l.* 2. *Eleg.* 13. *v.* 30.

Cùm dabitur Syrio munere plenus onyx.

Martial. *l.* 11. *Epigr.* 50. *v.* 6.

Profertur Coſmi nunc mihi ſiccus onyx.

Horat. *l.* 4. *Carm. Od.* 12. *v.* 17.

Nardi parvus onyx eliciet cadum.

Variis in locis naſcebatur. Plin. *l.* 36. *c.* 7. ſcribit putâſſe Veteres in Arabiæ tantùm montibus, nec uſquam alibi naſci: *Sudines & in Carmania, potoriis primùm vaſis inde factis, deinde pedibus lectorum ſellisque.* Græcè ὀνύχινα σκεύη, apud *Athenæum*, & *onychina vaſa* apud Lamprid. *in Heliogab. c.* 32. ab hoc *onyche* lapide. Inde & *onychina cruſta*, in Ep. Sidonii Papæ. *Naſcitur*, inquit Plin. *l.* 36. *c.* 8. *circa Thebas Ægyptias. Damaſcum Syriæ, probatiſſimus verò in Carmania, mox in Indiâ.* *Ptolemæus* oram Ægypti Arabicam recenſens, ubi variorum marmorum cautes & lapidicinæ, etiam *alabaſtritis* meminit; à quo & oppidum videtur dictum *Alabaſtrum*, in Arabica & Orientali Ægypti parte, quòd in ea urbe alabaſtri tornarentur ex lapide, qui in vicinis montibus cædebatur. Pergit idem Plin. *l.* 36. *c.* 8. *Probantur quàm maximè mellei coloris, in vortices maculoſi. Strabo.* Synnadicum marmor, quantum ad varietatem colorum, ſimile dicit eſſe alabaſtritæ lapidi: nam columnas ex eo monolithas tradit, πλησιάζον τῷ ἀλαβαστρίτῃ λίθῳ κατὰ τὸ ποικίλον. Synnadicus autem lapis erat candidus, ſanguineis vel rubris interſtinctionibus variatus, ut Salmaſ. notat *ad Auguſteos Scriptores:* quem proin à ſimilitudine cum alabaſtrite & quòd in eundem uſum converteretur, etiam Ὀνυχίτην nonnulli dixerunt. Itaque *Onychites* etiam candidus erat, inprimis qui circa Damaſcum Syriæ naſcebatur, quem cœteris fuiſſe candidiorem, idem Plin. ſcribit. Sed viliores hi, eôdem teſte; contrà probabant, qui, ut dictum, quam maximè mellei coloris, in vortices maculoſi atque non tranſlucidi erant. Neque verò ſolùm potoria & unguentaria vaſa, ſed etiam mortariola & globuli, imò columnæ & pavimenta, ex hoc onyche ſive alabaſtrite lapide fiebant. De columnis, vide Plin. qui plures & ampliores ſe vidiſſe fatetur. De pavimentis, Lucan. *l.* 10. *v.* 115.

——— *ſtabatque ſibi non ſegnis Achates,*
Purpureuſque lapis, totaque effuſus in aula
Calcabatur onyx.

Nempe ex Achate & Porphyrite lapide columnæ; ex onyche pavimenta. Martial. *l.* 12. *Epigr.* 50. *v.* 4.

Calcatuſque tuo ſub pede lucet onyx.

Non tamen inter præſtantiſſima marmoris genera *onyx* ſemper habitus; nam & in hoc lapide variatum eſſe, ſcribit Plin. Unde Statius Papinius, qui inter marmora onychem recenſet, *in Epithalamio Stellæ & Violantillæ l.* 1. *Sylv.* 2. *v.* 87. Synnadicum lapidem ei præfert, *in Balneo Hetruſci.* Paulus quoque Silentiarius, *in Ecphraſi S. Sophiæ templi* & inter marmora onychem, ſed non primò locô adſcribit:

Ὅσσα δ' ὄνυξ πρήεσσιν ἀπαυγάζοντι μετάλλοις
Ὠχριόων ἐρίτιμον.

Ubi *candidum* ſive *pallidum onychem*, ſignificat, qui viliſſimus, & tamen ὠχριῶν ἐρίτιμον dicit: quod verbum & de melleo colore pallidiore poteſt accipi. Ut nempe non una lapidis patria, ita non unus color, nec una indicatura. Plin. in Cappadocia viliſſimum alabaſtritem naſci tradit; uti optimum in Carmania. & poſt hunc in India &c. E quibus patet, errare illos, qui ex *onyche* gemma murrina Veter. pocula vulgò factitata fuiſſe dicunt: Nam & Lamprid. *in Heliogab. c.* 32. diſtinxit *murrhina* & *onychina*; & *onyx* gemma lapis admodum parvus & verè gemma, ad quam non ſolùm τὸ διαυγὲς καὶ τὸ σπάνιον, *ut pelluceat & rara ſit*, ſed etiam τὸ μικρὸν, *ut parva*, facit. Cujuſmodi pretioſos lapillos Græci σφραγῖδας propriè & ψήφους & σημεῖα vocavêre, quòd non

major

major eorum eſſet amplitudo, quàm ut σφραγῖδες inde & annulorum ſignacula fieri queant, ad quem uſum inprimis *Onychem* ſonceum, ſupra vidimus in *Gemmis*. Conſtat quidem, & ex gemmis cavatis pocula olim facta: nam & ampliſſimæ multæ reperiuntur, ut achates, lychnitæ, carbunculi, chalcedonii & ſimiles; ſed ex onyche gemma pocula cavata fuiſſe nuſquam legimus. *Onychina* proin *pocula* & *Onychinas cruſtas* cùm legimus in Veter. ſcriptis, de marmore, non de gemma onyche, facta intelligi convenit. Interim beneficiò Artis τῆς λιθοκολλητικῆς, *onychem* gemmam poculis inferi conſueviſſe, diſcimus ex Epiphanio *l. de XII. gemmis*, uti Regum & divitum uxores τὰ ἴδια ἐκπώματα τῷ ὄνυχι λίθῳ ἀναφέρειν, *ad ſua pocula onychem gemmam transferre ſolitas*, adnotat. Notum enim præſtantiæ artis operâ, gemmas poculis aureis includi conſueviſſe. Juvenal. *Sat. 5. v. 43.*

Nam Virro, ut multi, gemmas ad pocula transfert.
A digitis.

Hinc Plin. iterum, *Turbâ gemmarum potamus & ſmaragdis teximus calices*: quod perperam de poculis ex una gemma factis accipiunt &c. Cæterùm, ut de nominis etymo aliquid addatur, utrumque tum lapis ſeu marmor, tum gemma, à corneo unguis candore nomen accepiſſe videtur, vide plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Solin. p. 558.* & ſeqq. ut & ſupra voce *Chalcedon*.

ONYTES, nomen viri proprium, quod *Donatus* dicit, aut Gentile eſſe, aut Patronymicum. Sed hoc non procedit, quia neque Patronymicum in *tes* exit, neque *Onytes*, à quâ gente veniat, uſquam lectum eſt. Servius. *in Æn. l. 12. v. 514.*

ONYX, gemma, vide ſupra *Onychites Lapis*.

ONYX Aromaticus, Hebraic. שחלת *ſechèleth*. Græcis ὄνυξ, Arabibus *adphar*. Latinis *unguis*, unum fuit ex quatuor aromatum generibus, è quibus factum ſacrum thymiama. Exod. *c. 30. v. 34.* Quid verò propriè hic *onyx* fuerit, dubitari videmus. Et recentiores quidem Interpretes conchylii teſtam intelligunt, de qua Plin. *l. 32. c. 10. Invenio apud quoſdam oſtracium vocari, quod aliqui onychen vocant, hoc ſuffitum vulvæ pænis mirè reſiſtere. Odorem eſſe caſtorei, meliuſque cum eo uſtum proficere.* Quam in rem plura habet Dioſcorides *l. 2.* & *Paulus Ægineta*. Cæterùm de hoc *onyche* Græci & Romani altum ſilent. Neque enim ad rem eſt, quod profertur ex Propertii *l. 3. Eleg. 9. v. 22.*

Et crocino nares murreus ungat onyx.

Cùm *murreus onyx* non ſit unguentum, ſed vas ex murra, ſeu porcellana, ut vocant, *onyx* ideo dictus, quòd ex onyche lapide hujuſmodi vaſcula ſæpe ſierent. At in Arabum ſcriptis, *onychis teſtæ* multa mentio eſt; inter quos *Avicenna ungues odoratos* vocat. Verùm Hebræi, qui *ſechèleth* unguem explicant, non teſtam intelligunt aut conchæ operculum, ſed aliquid in planta, quod lævore & ſplendore ſuò unguem referat. Rabbi Selomo *in Exodum*, *Sechèleth, radix aromatica lævis & lucida, ut unguis, unde eſt quòd linguâ Miſna unguis vocatur.* Cui etiam *Pomarius* aſſentitur, & *Kimchius*, & *Elias*. Aliique: *Gloſſa* inprimis Talmudis *in Cerithuth*, niſi quòd pro *radice aroma* appellant, i. e. plantam aromaticam. Hos igitur putat Bochart. *bdellium* intellexiſſe, quod à *Damocrate* & *Galeno* vocatur βδέλλα ὄνυξ, ut ſic ſcil. diſtinguatur à ſanguiſuga, quæ eſt βδέλλα λιμναία. Vide Galenum *de Compoſ. Medic. ſec. loc.* & Domacratem *Malagm. l. 8. & de Antidotis l. 2.* Nempe bdellium *ungui* ſimile eſt, lævore & ſplendore: quod de Saracenico ſeu Arabico bdellio cùm dixiſſet Dioſcorides, huic alterum oppoſuit *ſordidum & nigrum & craſſioris glebæ*, quod ex India defertur. Sed & *Bactriano nidor ſiccus, multique candidi ungues*, Plin. *l. 12. c. 9.* Bdellium autem aroma onyche longè odoratius & myrrhæ naturâ proximum δάκρυον δένδρου Σαρακηνικοῦ, *lachryma Saracenica arboris*, *Dioſcoridi*, quòd in Arabiæ Saracenis ſeu Scenitis, non procul à Judæa, fuerit ejus proventus. Quòd verò quidam *Sechèleth* interpretantur, *odoratum ſudorem*, quem animal שחל, quod *Oleaſtro* eſt Zibethi felis, multum hallucinantur. Namque שחל inter leonum ſpecies, recenſetur Jobi *c. 4. v. 10.* Neque Zibethi, ſive animalis, ſive odoramenti, quiſquam meminit ante Arabes, qui, cùm in Africæ intima primi penetraverint, nobis ignotum hoc animal demum aperuerunt, &c. Vide Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l. 5. c. ult.*

ONYXUS, vide *Callicheron*.

OO. in notis Antiquorum, *oportebit*, *oportuit*, vel *omnino*: & aliquando *omnes*. OO. TS. *ornamentis omnibus textus* &c. denotat Franc. Gouldmann. *Diction. Lat. Angl.*

OOLI, Hebraicè *Oholi*. Latinè *deprecans*, ſive *expectans*, aut *incipiens*, vel *dolens*, ſive *frater mihi*. Civitas in tribu Aſer, Hieronym *in Locis* Hebr.

OOLIAB, fil. Achiſamech, Exod. *c. 31. v. 6.* Latinè, *tabernaculum*, vel *ſplendor patris*. Cum Bethſeleele à Deo Architectus tabernaculi deſignatus eſt. Vide quoque Flav. Joſephum *Antiq. Jud. l. 3. c. 4.* & *9.* Unde bene colligit Voſſius, Cælaturam etiam ante Dædalum, quem πρῶτον ἀγαλμάτων εὑρετὴν, i. e. *primum repertorem imaginum ac ſimulachrorum*, vocat Apollodorus *Biblioth. l. 3.* jam in uſu fuiſſe. Sculpturâ enim & Cælaturâ *Ooliabo* opus fuit, in Cherubim effigurandis aliiſque. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de quatuor Artibus popular. c. 5. §. 4.*

OOLIBAMA, uxor Eſau, filia Anæ, Gen. *c. 36. v. 2.* Item nomen principis ibidem. Latinè *tentorium meum excelſum*, ſive *ſplendor excelſorum*.

OONÆ, inſulæ Boreales. *Alandt Mercatori*, in fronte Finlandiæ ſitæ, in mari Baltico. Quarum populus ovis avium & avenâ vitam tranſigunt, teſte Plin. *l. 4. c. 13.*

OOPÆGNION, Vide *Ovum*.

OOXELLUM, Vide *Uxellum*.

OOZAM, fil. Aſſur ex Naarâ uxore, 1 Paral. *c. 4. v. 6.* Latinè, *apprehenſio eorum*, ſive *poſſeſſio*, aut *viſio eorum*.

OP. in notis antiquis, *optime*, vel *opiter*, vel *oportere*: OP. PRIN. *optimo Princip.* OPP. *oppidum* notat, Franc. Gouldmann. *Diction. Lat. Angl.*

OPALIA, dies feſtus, Opi Deæ dicatus. Erant autem Opalia poſt Saturnalia, vel eòdem die, quia Opem Saturni conjugem eſſe crediderunt. De iis Varro *de L. L. l. 5.* *Dies*, inquit, *tertii. poſt Saturnalia, feriæ Opi.* Sext. Pompejus, *Opalia dies feſti, quibus ſupplicatur Opi, appellantur.* Macrob. *Saturn. l. 1. c. 10.* cùm pluribus de Saturnalibus diſputaſſet, ita tandem concludit: *Ex his ergo omnibus colligi poteſt, & unâ die Saturnalia fuiſſe, & non niſi 14. Kal. Januarias celebrata, quò ſolò die apud ædem Saturni convivió ſolutó, Saturnalia clamitabantur, qui dies nunc Opalibus inter Saturnalia deputatur, cùm primum Saturno pariter & Opi fuerit deſcriptus. Hanc autem Deam Opem Saturni conjugem crediderunt, & ideo hôc Menſe Saturnalia itemque Opalia celebrari, quòd Saturnus ejuſque uxor, tam frugum, quàm fructuum repertores eſſe creduntur. Itaque omni jam fœtu agrorum coactò ab hominibus hos Deos coli, quaſi vitæ cultioris auctores, quos etiam non nullis Cœlum & Terram eſſe perſuaſum eſt. Saturnumque à ſatu dictum, cujus cauſa de cœlo eſt, & Terram Opem, cujus ope humanæ vitæ alimenta quæruntur: vel ab opere, per quod fructus frugeſque naſcuntur. Huic Deæ ſedentes vota concipiunt terramque de induſtria tangunt: demonſtrantes ipſam matrem Terram eſſe mortalibus appetendam. Philochorus Saturno & Opi primum in Attica ſtatuiſſe aram Cecropem dicit, eoſque Deos pro Jove Terraque coluiſſe, inſtituiſſeque ut Patresfamiliarum, & frugibus & fructibus jam coactis, paſſim cum ſervis veſcerentur, cum quibus patientiam laboris in colendo rure toleraverunt, delectari enim Deum honore ſervorum contemplatu laboris.* Hactenus ille.

OPALUS, Græcè Ὀπάλλιος, uti ex Orpheo diſcimus, quartum olim locum in gemmis obtinebat, poſt margaritas nempe, adamantes & ſmaragdos, teſte Salmaſiô *ad Solin. p. 239.* Παιδέρως eidem *Orpheo*, ob eximiam gratiam; quòd nempe ſimilis eſſet τέρενι παιδὶ, *puello tenello*, amabilitate ac venuſtate: Ita autem is,

Φημὶ δέ σοι τέρενα καὶ ὀπάλλιον ὧδε νοεῖν,
Ἀγλαΐας ἱμερτὰ φέρειν χροιὰν παιδὸς ἔχοντα.

Certè in gloria pretioſiſſimarum gemmarum, *Opalum* ponit Plin. *l. 37. c. 6.* ubi ſic de eo, *Minimum iidemque plurimum ab iis (beryllis) differunt opali, ſmaragdis tantùm cedentes. India ſola & horum eſt mater. Atque in pretioſiſſimarum gemmarum gloria, compoſiti maximè inenarrabilem difficultatem dederunt: eſt enim in his carbunculi tenuior ignis, eſt amethyſti fulgens purpura, eſt ſmaragdi virens mare & cuncta pariter incredibili miſturâ lucentia. Alii ſummò fulgoris argumentò colores pigmentorum æquavêre: alii ſulphuris ardentem flammam, aut etiam ignis oleò accenſi.* Ubi *compoſiti opali* dicuntur, qui non ſimplicis, nec unius ſunt coloris, ſed velut ex pluribus gemmis conſtant. Magnitudo gemmæ nucem avellanam æquat, de qua inſignem hiſtoriam idem *ibid.* Plinius addit: *Extat hodieque hujus generis gemma, propter quam ab Antonio proſcriptus Nonius Senator eſt, filius Struma Nonii——ille fugiens hunc è fortunis ſuis omnibus annulum abſtulit ſecum, quem certum eſt ſeſtertiis viginti millibus æſtimatum. Sed mira Antonii feritas atque luxuria, propter gemmam proſcribentis: nec minor Nonii contumacia proſcriptionem ſuam amantis, cùm etiam feræ abroſas partes corporis relinquant, propter quas ſe periclitari ſciunt.* Vitia ejus, *ſi color in florem herbæ, quæ vocatur heliotropium, exeat, aut cryſtallum, aut grandinem: ſi ſal intervenia, aut ſcabritia aut puncta oculis occurſantia: nullaſque magis India ſimilitudine indiſcretâ vitro adulterat.* Ibid. Neque aliud experimentum quam in Sole eſt. *Falſis enim contra radios libratis digito ac pollice unus atque idem tranſlucet color in ſe conſumptus. Veri fulgor ſubinde variat & plus huc illucque ſpargit, & fulgor lucis in digitos funditur* &c. Ibid. Sed & *Jaſpopalli* meminit Epiphanius *de XII. gemmis*; h. e. Jaſpidis opallio, an opallii Jaſpidi ſimilis? Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 132. 239.* inprimis verò *p. 566. & ſeqq.*

OPANE, vel potius *Opone*, Æthiopiæ ſub Ægypto urbs, *Ptolem.* *Opis Mercatori*.

OPE Conſiliò, formula Veter. cujus verba conjunctim an disjunctim accipienda, jam olim acriter diſceptatum. Sed *Labeo*, cujus ſententia recepta eſt, ſeparatim iſta intelligenda docuit; cujus ſententiam ſic proponit *Paulus*: *Dubitatum inter Veteres, illa verba (Edicti ſive Formulæ agentium ac judicantium)* ope conſiliò, *quemadmodum accipienda ſint. Sed verius eſt, quod Labeo ait, ſeparatim, non conjunctim, accipienda, ut alterutrum probatum eſſe ſatis ſit, nempe Ope, aut Conſilio rei factum furtum.* Rationem ſubjicit, *Quia aliud factum eſt ejus, qui* Ope, *aliud qui* Conſiliò *furtum facit* (h. e. furtum fieri juvat *l. qui ferro 36. ff. de furt.*) *Opem* autem fert, qui miniſterium & auxilium [illegible] ſurripiendas res præbet, veluti qui ſcalas feneſtris ſupponit, vel oſtium effringit, vel ferramenta ad effringendum concedit: Item qui comitem ſe adjungit ac latebras præbet, ut alius furtum faceret, *§. interdum quoque. Inſt. de obligat. quæ ex delictis naſc.* Conſilium verò dat, qui verbis perſuadet & impellit atque conſilium inſtituit ad furtum faciendum, nihil autem ipſe auxilii præſtat aut facit: ut ſi Titio ſuaſeris, illi vel illi furtum facere; item noctu potiùs, quàm interdiu; vel dum ille in conviviis eſt &c. Item ſi mihi perſuadeas, pannos meos ſiccandos noctu in hortis meis relinquere, ut eos Titius furtò ſurripiat *d. l. in furti 50. §. ope d. l. 1. §. perſuadere, ff. de ſervo corrupt. l. fin. C. de noxal. act.* Addit alteram rationem poſt hæc Paulus: *Nam is, pergit, qui conſiliò Opeve adjutus vel adjuvans contrectavit, & furti tenetur & condictione; qui verò ope ſaltem juvit aut conſilium dedit, nec autem contrectavit quidquam, furti quidem actione pænali, non etiam condictione tenebitur, l. 6. ff. de condict. furt.* At quia obſtare videbat Paulus *l. ſæpe, 53. de verb. ſignif.* quòd furtum non ſit, cui non competat definitio furti, & accidere poſſit, ut cui conſilium ha-

batur, id repudiet. vel ut, qui ferramenta alicui commodatò dederit, vel ſcalas feneſtris ſupponi juverat, ignoraſſet, quam ob cauſam admoverentur; ideo ſubjicit d. l. *Et ſanè poſt Veter. autoritatem eò devenitum eſt, ut nemo Ope videatur feciſſe, niſi & conſilium malignum habuerit* (h. e. dolo opem tulerit) *nec conſilium* (fraudulentum illud) *habuiſſe noceat, niſi & factum ſecutum ſit* (h. c. juxta conſilii formam furtum perpetratum per eum, quocum conſilium ea de re habitum eſt) &c. Vide Gœddeum apud Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* in voce *Ope conſilio.*

OPERA, diurnum officium, Paul. *l.* 1. *de oper. Libert.* vel quia per diem laborandum eſt, ut in *l.* 2. *ff. de ann. leg.* vel quia certò diei tempore abſolvatur. Tametſi ſint etiam officia nocturna, ſed JCtus ad frequentiam reſpexit, Spiegelius apud Joh. Calvin. *Lex. Jurid.* Hinc *Opera juſta* & *legitima*, quæ totum diem exequitur, Connan. 2. *comm. c.* 8. *num.* 2. Columellæ *juſta opera* ſunt, quæ dici ſunt æquales, teſte eòdem *l.* 1. *c.* 2. *num.* 5. apud Eundem. In plurali *Opera* Libertorum officia ſunt, quæ Liberti Patronis gratiæ & remunerationis locò præſtant. *Nam*, ut ait Cajus, *Operarum editio nihil aliud eſt, quàm officii præſtatio.* Genera earum ſumma duo, *Officiales* & *Artificiales*; quarum illæ, in Patrono quibuſcunque officiis adjuvando verſantur, & perſonam ejus, ejuſque victum, curationem, otium, quietem, voluptatemque potiſſimùm attingunt: Iſtæ artis alicujus propriæ ſunt, nec ſine illa præſtari poſſunt. E. g. Tiro erga Ciceronem officioſus fuit, dum ſemper ei præſtò erat, ab eo ſeu ægrò eſſet corpore, ſeu animò, non recedebat, doctiſſimis eum ſermonibus & colloquiis oblectabat; quò officiò apud Atticum quoque Dionyſius functus eſt: At Liberti, qui Pictores, Medici, Fabri, Architecti, Patroni ſui juſſu quiſque pingebant, medebantur, fabricabant & architectabantur, artificiales illis *Operas* præſtare dicebantur. Et quidem hæ debentur à Liberto Patrono ſuo, tanquam creditum & à Patrono & in quemlibet transferri poſſunt: illæ, in reverentia erga Patronos maximè conſiſtentes, tranſeunt ex Lege Ælia Sentia in hæredem inſtitutum. Vultejus apud Calvin. *l. cit.* Recentioribus *Opera* aliàs quoque *Manuopera*, *Corvatæ*: in *Gloſſ.* Græco-Latin. Τ ὑπηρεσιῶν ἢ πηλχαῖν ἐξ ἀπελευθέρων τοῖς πάτρωσι. Unde Leo Oſtienſis *l.* 1. *c.* 11. *Servos*—*libertate donavit*—*eâ ſcil. lege ut ſinguli eorum* 4. *per menſem Operas*, *ubi neceſſe fuerit, Monaſterio impendant.* Hodie apud Italos *Opera* vocatur Comœdia Muſicis modulis tota conſtans, quam ab illis accepêre Galli, auctore Perrinò, qui primus iſtiuſmodi Comœdiam exhibuit A. C. 1659. &c. At *Operari* apud probatos Auctores aliud quid ſonat, plerunque enim ad ſacra refertur: quamvis *Operarii* propriè, qui non judicium, ſed tantùm operam adhibent, ad Architecti ex arte rationem operis præſcriptam, Eraſmus *Chil.* Verè autem *Operari* ſignificat, ritè ſacrificare. Unde *Plautus*, *Ut iſthac Operatio crimen expiet.* Et *Vitus Sarta*,

——— *Cereri lætis* operatus *in herbis*,

Atque alibi,

——— *Operata juventus* &c.

OPERARIUS, apud Eraſmum *in Chil.* quis propriè dictus ſit, modò diximus. Eorum meminit Alphenus in §. *quid autem eſſet*, *in l. Cenſor. de verb. ſign.* Alciatus interpretatur, *qui ruri operabantur*: unde [illegible] ab antiquis ſimpliciter *Opera* dicti ſunt. Spiegelius apud Calvin. *Lexic. Jurid.* In Communione Romana, *Operarius*, nomen eſt dignitatis in Collegiis Canonicorum & Monaſteriis, cui operibus publicis vacare contingit: Gallis vulgò, *Maiſtre de l'Oeuvre.* Bonifacius Archiepiſcopus Moguntin. *Ep.* 17. *Sturme inconquina ſit. Bernhardus operarius ſit, & ædificet domunculas veſtras ubi opus ſit.* Idem dicitur *Operarum Magiſter*, Browero *Antiqq. Fuld. l.* 2. *c.* 10. Gallis *l'Euvre.* Etiam *Decanus operis.* &c. plura hanc in rem, vide apud Car. du Freſne *Gloſſar.* è quo adjicimus, etiam Galliæ olim Reges ſuos habuiſſe *Operarios.* Ita enim Einhardus *de Tranſlat. S. Mart. Marcellini & Petri c.* 8. *Gerwardus Palatii Bibliothecarius, cui tum temporis etiam Palatinorum operum ac ſtructurarum à Rege cura commiſſa erat* &c.

OPERIENDI Caput ritus, lugentibus, vide ſuprà ubi de *Lugendi ritibus*, item Supplicibus olim in uſu. Stat. *l.* 11. *Thebaid. v.* 495.

——— *dejectam in lumina pallam*

Diva trahit, magnoque venit queſtura Tonanti.

Propert. *l.* 2. *Eleg.* 28. *v.* 44. de ſupplice ſua puella, [illegible] Jovem,

Ante tuoſques pedes illa ipſa adoperta ſedebit.

Vide Euripidem, *Argivis ſupplicibus v.* 111. ubi Adraſtum, & *v.* 286. ubi Æthram ſupplicem Theſeus alloquitur; nec non hic in voce *Capus*, & ubi de *Supplicibus.*

OPERTANEI, Dii quidam ſic dicti, Mar. Capella *l.* 1. *In prima cœli regione, ſedes habere memorantur poſt Jovem, Dii Conſentes, Penates, Salus, ac Lares, Janus, Favores, Opertanei, Nocturnuſque.* Meminit Plin. *l.* 10. *c.* 56. ſacrorum Opertaneorum: de quibus vide aliquid vocibus *Crypta*, *Myſterium*, *Sacra cryphia &c.*

OPES, nomen loci, apud Veter. Scholiaſtem Juvenalis, *ad illud Sat.* 10. *v.* 23.

Prima ferè vota & cunctis notiſſima templis

Divitiæ, creſcant ut opes, ut maxima toto

Noſtra ſit arca foro.

Ita enim is: *Uſque ad Cerealem præfectum, in foro Trajani arcas habuerunt Senatores in quibus argentum aut pecunias ſuas deponebant. Propterea & locus ipſe, inquo erant arcæ poſitæ, Opes dicta ſunt.* Vide quoque ſuprà *Caſtor.* Erant autem hæ arcæ ferrò undique munitæ, ut à furibus & incendio tutæ eſſent. Idem Juvenal. *Sat.* 11. *v.* 26.

———, *quantum ferrata diſtet ab arca*

Sacculus. ——— ———

OPHARITÆ, populi Sarmatiæ Aſiaticæ juxta Opharium fluv. (qui in Lagoüm influit) incolentes, teſte Pliniò, *l.* 6. *c.* 7. ubi *Opharus* lacus.

OPHAS, nomen Inſulæ, apud Danielem, quæ aliis *Pazas*, item *Topazus*, Vide *ibi.*

OPHEL, nomen muri vel turris Jeruſalem, non procul à templo. Latinè *turris*, *obſcuritas*, vel *nebula.*

OPHELAS Cyrenenſis, cum ingentibus copiis advenit: quem Agathocles audiit amantem eſſe puerorum: quare ei proprium filium miſit obſidem Heraclidem, egregiâ formâ, præceptumque dedit puero, ut paucos dies reſiſteret. Ut venit puer, Cyrenenſis, ejus ſpecie captus, amplexabatur obſidem & in eodem demulcendo occupabatur. Agathocles repente, Syracuſanis inductis, *Ophelam* occidit, exercitum omnem ſuperavit filiumque inviolatum recuperavit. Polyæn. *l.* 5. *c.* 3. *n.* 4.

OPHELIAS, Ptolemæi Primi dux, adverſus Thimbronem Cyrenenſes affligentem cum copiis miſſus; re feliciter geſtâ ac Thimbrone vivò captò, Cyrenenſes ditioni Ptolemæi adjecit. Diodor. *l.* 18. *c.* 639.

OPHELTES, fil. Lycurgi Regis Thracum, vide *Archemorus.*

OPHELTES, Cyzicenus, in conflictu nocturno, à Telamone, occiſus, Val. Flacc. *l.* 3. *v.* 198.

OPHENSIS civitatis populi in Africa ſunt, apud Tacitum, *Hiſt. l.* 4. *c.* 50. Circa Leptin & Garamantas. Sed *Oenſis* legendum contendunt, *Cujacius* & *Lipſius.*

OPHERA, civitas in tribu Benjamin, *Joſ. c.* 18. *v.* 23. *pulvis*, *plumbum*, vel *hinnulus.*

OPHIETIS Petra, loci nomen *Avieno*, qui Ὀφιῆτιν πέτρην, uti *Dionyſ.* vocat, *arcem Ophietida* vertit.

Hic tamen internis Ophietides *arcis in arvis*

Inter gemmiferas excreſcit creber arenas.

Et Priſciano,

Beryllı lapidem liquidum, glaucique coloris

Per loca, quæ tendunt Ophianæ *ad mœnia petræ.*

Sed malè: ὀφιήτης enim poeticè pro ὀφίτης dicitur, & *Ophitem* lapidem notat, intra quem Beryllum circa Babyloniam inveniri tradit *Dionyſ.* cùm ait,

Γλῆνας βηρύλλου γλαυκὴν λίθον ἂν περὶ χῶρον

Φύλλας ἐν προβολῇσιν ὀφιήτιδος εὗρε πέτρης.

Nempe ἐν ταῖς προβολαῖς, h. e. *eminentiis* vel *prominentiis* cautium, edebatur *Ophites* marmor, intra quod beryllus reperiebatur. Sic & beryllum apud Indos idem Poeta inveniri ſcripſit, ἐνὶ προβολῇσιν ἀγμέσιν. Similiter & Sardam, circa Babyloniam, cùm lapicidinæ quædam aperirentur, hærentem in ſaxo, cordis modò repertam fuiſſe, tradit Plin. *l.* 37. *c.* 7. quæ omnium erat laudatiſſima. Dictus autem non locus, ſed lapis. *Ophites*, quòd hoc marmoris genus ſerpentium maculas apprimè referret. Vide Salmaſ. *in Solin. p.* 340.

OPHIM, fil. Benjamin. Gen. *c.* 46. *v.* 21. Latinè *thalamus*, ſive *coopertus*; aut *litus maris.*

OPHIODES, inſula ſinus Arabici, oræ Ægypti ante Berenicem urb. adjacens, in quâ Topazius lapis eſt, teſte *Strabone*. *Agathonis inſula Ptol.* dici videtur. *Angotina* vulgò ex *tabul. recentior.*

OPHIOGENES, populi Aſiæ ad Helleſpontum, ictus ſerpentum ſolò tactu levantes, & impoſitâ manu venenum à corporibus extrahentes, teſte Pliniò ex Crate Pergameno. *l.* 28. *c.* 3.

OPHIOLATRIA. Vide *Serpens*

OPHIOMAGI, populi Indiæ Orientalis, ſerpentibus veſcentes; licet tanti ſint, ut tauros vivos hauriant, Plin. *l.* 6. *c.* 29. Forſan *Ophiophagi.* Vide ibi.

OPHIOMANTIA, Græcè ὀφιομαντεία, divinatio ex ſerpentibus eſt, cujus exempla paſſim obvia. Apud Homer. *Il.* β. Calchas, viſò dracone qui octo paſſeres cum matre devoravit, belli Trojani annos auguratus eſt. *Æn.* etiam *l.* 5. *v.* 85. anguis, qui ad Anchiſæ tumulum,

Septem ingens gyros, ſeptena volumina traxit,

ſeptem illis gyris, auctore Serviò, Æneæ ſui erroris omen oſtendit: erroris enim finis fuit illi ſeptimus annus. Et ex *Hiſtoriis* notum eſt, quid liberio Graccho in Lucanis ſacrificanti portenderint angues duo [illegible] occulto prolapſi, qui repentè hoſtiæ, quam immolaverat, jecinore adeſô, in eaſdem latebras ſe retulerunt: & alii duo angues domi comprehenſi, quorum fœminam ille emiſit, occiſô mare, vide Cicer. *de Div. l.* 1. & Val. Max. *l.* 1. *c.* 6. Sic Syllæ, agrô Nolanô, ante Prætorium immolanti quid ſignificaverit ab infima ara ſubitò emerſus anguis; Et quid Roſcio puero reſponderint conſulti Aruſpices; cùm dormientem illum repeiſſet, nutrix ſerpentis amplexu circumplicatum? Imò in genere ominoſum fuit, anguem in tectò conſpici, aut per impluvium decidere de tegulis: quam artem augurandi primum inveniſſe Telegonum, ait *Suidas*. Meminit hujus augurii Terentius *in Phormione. Actu* 4. *ſc.* 4. *v.* 24.

——— *monſtra evenerunt mihi.*

Introit in ædes ater alienus canis.

Anguis per impluvium decidit tegulis.

Aut viam, quâ quis iter facturus eſſet occurſu ſuô quaſi diſſecare aut interrumpere, de quo vide Horatium, laudatum ſuprà in voce *Anguis*, ubi plura hanc in rem: adde quæ dicemus infrà, voce *Serpens.*

OPHION, antiquiſſimus Vatum, apud Apollonium *Argonaut. l.* 1. *v.* 503. cujus ſeptem tabularum, ſeptem planetis cognominum, meminit Poeta Nonnus *Dionyſiac. l.* 4.

Τοῖς ἔνι ποικίλα πάντα μαντώματα Ἑλλάδι κόσμου

Γράμματα Φοινικίοιο γέρων ἐχάραξεν Ὀφίων.

Qui mundi eventus, & ineluctabile Fatum

Purpureis ſculpſiſſe notis memoratur Ophion.

An à Græco ὄφις, *ſerpens*, quem ad auguria olim frequenter adhibitum eſſe, ſuprà diximus. Certè auguriorum præſidem Deum credu-

crediduntur veteres Græci ſerpentis coluiſſe formâ, ac proinde *Pythonem* & *Pythonem* dictum; quia פתן. *pethen*, Hebræis eſt ſerpentis ſpecies. Quid? quòd Python Moſi eſt אוב Ob, voce ab Ægyptiis deſumtâ, quibus *Obion* hodieque ſerpentem notat. Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 1. *c.* 3. & ſupra in voce *Auguri*.

OPHION, vir, qui cum Eurynome uxore, quam genuit Oceanus, ante Saturnum rerum potitus eſt, quem Saturnus fugavit. Apollon. *Argon. l.* 1. *de Orpheo canente:*

> Ἤειδεν δ' ὡς πρῶτον Ὀφίων Εὐρυνόμη τε
> Ὠκεανὶς νιφόεντος ἔχον κράτος Οὐλύμποιο,
> Ὥς τε βίῃ καὶ χερσὶν ὁ μὲν Κρόνῳ εἴκαθε τιμῆς,
> Ἡ δὲ Ῥέῃ, ἔπεσον δ' ἐνὶ κύμασιν Ὠκεανοῖο.

Item Gigantis nomen apud Claudian. *l.* 3. *de raptu Proſerp.* Denique unus ex Cadmi ſociis, qui e dentibus ſerpentinis nati fuerunt, unde & nomen traxit. Ὄφις enim Græcè *ſerpens* dicitur. Ovid. *Metam. l.* 3. *v.* 126.

> *Quemque ſuperſtitibus; quorum fuit unus Echion,*
> *In ſua jecit humo monitu Tritonidis arma.*

Nic. Lloydius.

OPHIONEUS, Latin. *Serpentinus*, Dæmonum rebellium Dux, apud Pherecydem Syrum; ubi ſtrictura aliqua primævæ veritatis, de lapſu Diaboli, de quo Gentiles aliquid inaudiſſe, ex Homero quoque apparet. Unde Juſtinus Martyr *Orat. ad Gent. p.* 71. *Conſimiliter pene*, inquit, *& de generis humani hoſte, è cœlo dejecto, quem Diabolum divina vocant Scriptura, à prima ſua adverſus hominem calumnia & criminatione appellatione hujuſmodi illi impoſita: ſi quis accuratiùs, reſpeculari velit, comperiet quidem, Poëtam Diaboli nomen non uſurpare, ſed ex actionibus ſuis peſſimis, cognominationem illi aptam accommodare; Aten enim, h.e. Noxam, Poëta illum appellans, è cælo, ab eo, qui opinione eorum eſt, Deo, deturbatum eſſe, ait, perinde, ac ſi verborum ab Eſaia* (c. 14. v. 12.) *vate de illo dictorum probè meminiſſet; nam ita in Poëmate ſuo* (Il. 19.) *ſcribit.*

> *Accipit iratus crinitô vertice Noxam,*
> *Et jusjurandum verbis ſolennibus addit,*
> *Stellantes nunquam venturam poſtea ad auras;*
> *Noxam, quæ ſoleat cunctis ſimul una nocere.*
> *Dixit, & involvens dextrâ dejecit Olympô.*
> *Illa cadens mox tellurem pervenit ad imam.*

Quibus verbis non lapſus iſte tantùm, maximaque, quæ Diabolo contigit, capitis diminutio, ſed & tracta inde nocendi libido, & præcluſa melioris ſtatus ſpes (de quibus in Sacris) ſignificata videntur. Marſilius quoque Ficinus *ad Plat. argum. in Apolog. Socr.* obſervat, Platonem ab Ægyptiorum Myſtis accepiſſe, Jovem impuriores Dæmones ad inferos deturbâſſe, qui & homines ſimiliter pro viribus ad ima detorqueant. Quibus Pythagoricorum dogma addit Cœl. Rhodig. *Lection. Antiqq. l.* 17. *c.* 14. apertiùs quidem id ſignificantium, dum *fractis alis Animam labi è cœlo* fingant, inque novem tribuant gradus, tanquam novenarium Angelorum chorum: & apud Plut. *de vitando ære alieno* mentionem fieri Dæmonum, Deorum irâ, cœlô deturbatorum, idem advertit. Sic itaque Pherecydes, ex eodem Traditionis fonte hauſit, multos ab Jove Dæmones rebellâſſe, quorum exercitum duxerit *Ophioneus*, ut dictum; vide Tobiam Pfannerum *Syſtem. Theolog. Gentilis purior. c.* 6. §. 7.

OPHIOPHAGI, Æthiopiæ populi. Plin. *l.* 6. *c.* 29. & Solin. *c.* 36.

OPHIR, ſignificat *cinerem*, ſeu *incinerationem*, aut rectius *cineream, pulverulentam terram*, Ebraicè אופיר. Eſtque nomen regioni & terræ ſic dictæ ab *Ophir* filio Jectanis, nepote Eberi ex Gen. *c.* 10. *v.* 29. utpote qui cum fratre ſuo Havilah hanc terram occupavit, ibidemque, factâ linguarum confuſione, & variâ populorum migratione, ſedem poſuit. Ut igitur India (ea ſcil. quæ intra Gangem) etiam dicta eſt Havilah: ita ab Ophiro quoque altera Indiæ pars (quæ eſt extra Gangem) nomen eſt ſortita, & dicta eſt *Ophir*. Ita enim tunc moris erat, ut quas quis terras primus occupâſſet, eas pro ſe, ſuiſque poſteris poſſideret, atque iis nomina daret. Id quod totidem verbis nobis inculcat Hieronym. *de Loc. Ebr. Fuit unus de poſteris Eber, nomine Ophir, ex cujus ſtirpe venientes à fluv. Cophene uſque ad regionem Indiæ, quæ vocatur Serie, habitâſſe refert Joſephus. Joſeph. Acoſta* arbitratur, quod, quemadmodum noſtri homines Indiam vocant quamcunque longiùs diſſitam regionem, ſub eaque Americam, Mexico, Chinam, & Braſiliam comprehendunt: Ita quoque in ſcriptura, nomine *Ophir* & nomine *Tharſis* notari terram, aut locum quemlibet procul remotum. Non videtur longè recedere ab hac opinione *Johan. Gorop. Becanus*. Optimò jure, inquit, Atlanticus orbis Ophir dictus eſt, quò non aliud in Japeti, cujus Atlas nepos fuit, linguâ denotatur, quàm id quod *Ultra* jacet. Et ſanè multis difficultatibus ſatisfieri poſſet, ſi hæc teneatur opinio. Sive enim in Americam, ſive in Africam, ſive in Sianam Indicam excurriſſet Solomonis claſſis, quod factum A. M. 3043. ſemper tamen in *Ophir*, i. e. in remotam provinciam iviſſe dici poteſt. Attamen ex ſequentibus manifeſtum fiet, quòd Ophir propriè hîc accipiatur, notetque certam iſtam Indiæ Orientalis partem, quam diximus. Quis enim Solomonis claſſem in incertum evagatam eſſe & certum ſibi terminum præfixum non habuiſſe credet? Neque ullus vel in ſacra, vel profana hiſtoria locus eſt, in quo Ophir incertum aliquem terræ tractum ſignificet. Neque eadem ratio denominationis in *India* & *Ophir* eſt. Nam Hiſpani & eorum more nos Angli quoque Indiam vocamus utramque Orientalem & Occidentalem *Eaſt & Weſt Indies*; ſed falsò & impropriè. Cùm vera *India* Aſiæ regio, ſit ab inſigniori fluvio *Indo* nominata. Hôc itaque potiùs, quòd Ophir certum quendam locum ſignificet, quis autem, & ubi terrarum ſit, porro eſt diſpiciendum.

I. Primus hîc Autorum cenſus eſt, qui Ophir Solomonæam in Africa ponunt. Et ii quidem iterum in quatuor claſſes diſcinduntur, quorum aliqui in Cuſpide Meridionali, aliqui in umbilico Mediterraneo, aliqui in medio litorali ad Ægyptum, aliqui denique in Fronte Africæ minoris, ad continua Numidiæ, ſolliciti Ophiram indigitant. Primi igitur opinantur, Ophir eſſe *Melinden*, ſeu *regnum Melindanum*, ut Bartholdus Nihuſius *in Tract. Chorogr.* quod in potentiſſima & litorali regione *Zanguebar*, præ aliis regnis præcellit, & avorum noſtrorum memoriâ humaniſſimos & erga exteros benevolos Reges habuit, hodieque Luſitanorum mercatorum frequentiâ admodum celebratur. In eo metropolis & ſedes regia *Melinda*, ſita fere ſub Circulo Æquinoctiali, quæ cum ſua vicina *Quiloa* ditiſſimarum aurifodinarum plena eſt, uti Joanni Regi Luſitanorum nunciavit Petrus Covillanius, primus Abyſſinorum & Indicorum emporiorum luſtrator, apud Joh. Petr. Maffæum *Hiſt. Indic. l.* 1. Secundi, citante Cornelio à Lapide *in Hierem. c.* 10. Ophir eſſe Angolam in Æthiopia arbitrantur, quia *Joſephus* dicat claſſem Solomonis, præter aurum, etiam Æthiopica mancipia advexiſſe. Eſt autem iſta Angola, ſub ipſo Circulo Æquinoctiali ad fluv. *Onchu*, in Nilum ſe exonerantem. Tertii longiùs progrediuntur, & ad *Zophalam* confluunt, ibique Ophiram ſtatuunt, ut *Volaterranus*, *Stuckius*, & plurimi Luſitanorum apud Lud. Venetum *in deſcript. Navig. Indic.* Eſt autem ea *Zophala*, aliàs *Ceſala*, ſub ima Africa ad Oceanum Ægyptiacum ſita, non procul à Trop. Capric. aurifodinis prænobilis terra, ex quâ Luſitanis magna auri copia tranſportatur. Quarto pro Ophira locum aliqui ex R. D. Kimchi aliorumque, qui Latinum Interpr. avidius quàm decet, ſequuntur, opinione aſſignant in Africa *Carthaginem*, eò potiſſimum fundamento ducti, quia *Tarſchiſch* & *Ophir* hîc conjungi videntur, tanquam nomina ejuſdem regionis. *Tharſis* autem in multis Scripturæ locis vertitur à *Vulgato*, & intelligitur quoque ab *Hieronymo Carthago*. Sed hæc ſententia planè repudianda eſt. Nam *Primò*, ut utrique ſpiritum faciam, quò minus credam Carthaginem eſſe Ophiram, ut Tharſis, hæc immota ſunt fundamenta. 1. Quia tempore Solomonis Carthago nondum erat in rerum natura, utpote quæ demum annis poſt Solomonem centum & ultra eſt ædificata. 2. Portus Solomonis navigationis non Joppe fuit, ex quo versùs Ægyptum & Numidiam facilis fuiſſet in mari Mediterraneo, in regnum Carthaginenſium expeditio; ſed Eſiongeber in litore Rubri maris, ex quo in mari Indico, Æthiopico & Atlantico, ſuperatò *Capite bonæ Spei*, incredibilis, & planè diſpendioſa videtur navigatio. *Secundò*, quantum ad *Angolam* Æthiopicam ſpectat, illa Ophir eſſe non poteſt, quia non maritima, ſed mediterranea ora eſt, neque ita dives aurò, quàm aliis metallis, imprimis autem ære. Imò in *Joſepho* nihil de mancipiis Æthiopibus invenio, quòd ea claſſe Solomonæâ ſint advecta, ut alias diffiteri nolimus, quòd Solomoni tantopere ob divitias & magnificentiam celebrato undequaque dona allata & ſic fortè etiam ex Æthiopia tales vernæ donô mitti potuerint, ſed iſtâc navigatione aſportatos eſſe nullibi legitur. Deinde quòd *Zophala*, aut *Melinde* Ophiræ titulò non veniant, ex his conficitur rationibus. Nam primò *Melinde* & *Zophala* viciniores ſunt portui Arabico, quàm ut triennalem navigationem requirerent. Sanè Covillanus Luſitanicus, horum locorum explorator, in Melindes & Zophalæ loca excurrit, & inde reverſus eſt Dairum in ſemeſtri anni ſpatio, quum hujus pelagi non admodum gnarus eſſet. Secundò, quæ regio nullos pavones gignit, nullum gemmarum pretioſarum genus, nullumque argentum habet, ea non poteſt eſſe Ophir Solomonis. Atqui Zophala, & Melinde nullas gemmas, nullum argentum habent, quod habet Varer. *in Com. ſuo Topogr. lit. c.* 8. Ergo.

II. Novus nunc adeundus Orbis eſt, cum iis, qui Ophiram noſtram, ex orbe veteribus cognito, versùs occidentem in *Americam* tranſportant. Hi in tres abeunt ſententias. Primi ponunt in *Hiſpaniola*, ſecundi in *Peru*, tertii in *Peruana* & *Mexicana* ditione ſimul conjuncta. Primò in *Hiſpaniola* eam ponunt Genebrardus ad *A. M.* 3150. & Vatablus ad 1 Regum *c.* 9. *v.* 26. Et ſanè Chriſtoph. Columbus, cum hanc terram primò patefecit, ſæpe dicere ſolitus eſt, ſe Ophir Solomonis inveniſſe, teſte *Petrô Martyre*. Secundò in *Peru* ponunt *Ben. Arias Montanus*, *Joh. Goropius Becanus*, & M. Marinus Brixianus *de Arca Noe*, in voce *Ophir*, & plures alii. Tertiò conjunctim in Peru & Mexico collocant *Malvenda*, & *Gregor. Garcias*; Quibus quoque *Quarta* poſſet accenſeri non neminis ſententia, qui in Inſulis Solomonis ad novam Guineam ſitis, Ophiram eſſe ſitam aſſerit. Hæc quoque ſententia ſtare non poteſt. Et quò minùs poſſet, iſtud unicuique æquo rerum æſtimatori cogitandum relinquo, videlicet, Nunquid conſentaneum ſit, Solomonem ex mari Rubro (ibi enim navigium ejus ſolvit) relictâ Indiâ orientali, viciniori ac notiori, multoque rerum pretioſarum fertiliori, atque minus periculosâ aditu, immensò circuitu navigationem ad novam regionem Americanorum Peruenſem, ſuſcepiſſe, cùm ad eam regionem ex Joppe vel alio portu maris Mediterranei per fretum Gaditanum multò breviori, faciliori & magis uſitatâ navigatione pervenire potuiſſet? Porrò quare Solomon ex remotis adeo oris peteret, quod viciniores affatim ſuppeditabant?

III. Relictâ itaque Americâ, ſaniores Geographi & interpretes in eo conveniunt, quòd Ophir Aſiæ aliqua & Orientalis plaga mundi ſit, in proprio tamen ejus ſitu ſignando in varias ſcinduntur partes. 1. Primò autem, eam in *Urphen* aliqui collocant, inſula ſcil. in mari Rubro ſitâ; Additque Bochart. *l.* 1. *Phaleg. c.* 27. *Ophir* eſſe fœmininum Arabicum, ex עפר, quaſi *Terram ditiſſimam* dicas; tradit inſuper, tum Solomonis parentem Davidem naves eò miſiſſe petitum aurum, apud Euſeb. *Præp. Evang. l.* 9. *c.* 4. putat denique, ex cognatione nominis *Urphen* dictam eſſe *Ophir*. At præterquam, quòd cognatio nominalis non ſit genuina, neque tam difficilis, neque tam longa, neque tam ſumptuoſa ea fuiſſet

fuiſſet navigatio, ſed viciniam inſulam in Rubro mari itum fuiſſet. Quid quod ea *Ophen* vel nihil vel parum rei mercatoriæ contineat, atque producat. 2. Secundò, alii eam ad imam Perſiam in regno *Ormus* transferent, quia & vicinum, & auri prægnans eſt. Cæterum hæc loca propiora ſunt, quam ut expeditionem triennalem requirant? & quanquam ibi multum auri & margaritarum, tanta tamen ubertas & pretioſitas earum rerum non eſt, quanta in reliquis Indiæ provinciis. Ut ut igitur huc veniſſe dicatur claſſis aurifera, ulterius tamen progreſſa non negatur. 3. Tertiò non procul ab hoc recedit Georg. Hornius *Obſerv. ad Sulp. Severum*, qui ex H. Grotio opinatur eſſe *Aphar*: *Cogitemus*, inquit, *an forte non in Indiam usque iverint naves Phœniſſæ & Judaicæ, ſed ad oppidum adſitum ſinui Arabico, qua is ad Oceanum ſpectat, quod* Aphar *vocat Arrianus*, *Plinius* Saphar, *Ptolemæus* Saphora, *Stephanus* Sappharinam, *ut Indi merces ſuas res huc intulerint, inde autem petierint longius ab Indiâ abſiti.* Atqui vel ipſo Hornio arbitro *Aphar*, quod oppidi nomen eſt, non poteſt eſſe *Ophir*, quæ totam regionem complectitur. 4. Quartò, Bochart. *loc. cit.* refert ad Zeilam, ſeu Taprobanem, in qua portus Hipporus, quem Phœnices & Græci appellârunt *Ophir*. Eum ut pleniùs intelligas, ita habe. Duplicem terram Ophir facit Vir magnus; Unam in Arabia prope Sabæos, alteram in India. Illam fuiſſe *Caſſaniſin Ptolemæi*, & *Stephani*, cujus incolas *Diodor. Caſandes* & *Agatharchides Gaſandes* vocat. Hanc vocat Davidis Ophiram, ex qua Rex ille tot pondo auri acceperit, 1. Chronic. *c.* 29. *v.* 4. Alteram in India ponit ſcil. in Taprobane, vulgò Zeilan, & eam Solomonis Ophiram eſſe ſtatuit. 5. Quintò, Maſſæus cenſet, Ophir eſſe Indiam extra Gangem, ad urbem, quæ *Ptolemæo* dicatur *Triglypton*, hodie autem vocetur *Pegu*, cùm quia ibi copia auri & argenti maxima, tum quia ex *Bomferri*, ex Familia Franciſcana Sacerdotis, natione Galli, *literis* conſtet, quod Peguïi originem ſuam à Judæis exulibus ducant, qui à Solomone damnati ad Ophirinas aurifodinas, hæc loca primùm tenuerint. 6. Sextò; Alii ad Malacam referunt, Regionis Indiæ Gangeticæ maritimam, quæ potentiſſima, & opulentiſſima ferè omnium eſt, omniumque rerum ad Solomonem allatarum apprimè dives. 7. Septimò, Joh. Tzetzes Ophiræ ſitum aſſignat inſulæ Sumatræ, quæ profert aurum & argentum & marmor teſtudini ſimile, gemmas prætereà & margaritas præcipuæ bonitatis. 8. Octavò, audiendus quoque eſt Joſeph. *Jud. Ant. l.* 8. *c.* 2. qui Ophiram vocat Cherſoneſum Auream, ſeu Auream Terram, quem ſequuntur *Theodoretus* & *Procopius*. 9. Denique Lipenius, ex quo hæc deſumuntur, ſicut Ophiram in India Orientali ſtatuit, ita putat ejus quantitatem & ſitum non ita eſſe in una & altera inſula, aut regione coarctandum, ut vel ſola Sumatra, vel ſola Pegu, vel alia aliqua inſula Orientalis ſit, ſed extendenda potius hæc Aurea Cherſoneſus ſit, & conſtituenda cum ampliatione quadam in Sumatra, Malaca, Siam, Pegu, Bengala, aliiſque conterminis ac finitimis inſulis, & continentibus terris, quas omnes Ophiri Jectanici nepotes longâ ſeriè nati oppleverunt & habitaverunt. *Nic. Lloydius. Ortelio, Barreſio* aliiſque fuit, ubi nunc *Sofala*, urbs Africæ in ora Orientali, quod forſan melius, *Baudrand.* Σωφιρ dicitur Origeni in Job *c.* 22. *v.* 24. Sic enim ille. Φασὶ δέ τινες τῶν ἑρμηνευτῶν τὸ Σωφὶρ τὴν Ἀφρικὴν εἶναι. *Sophir*, i. e. *Othir*: Ita legitur in Græca verſione, S. repetitò perperam ex τοῦ Ὠφίρ. Σωφὶρ verò *Heſychio*, cui χώρα dicitur ἐν ᾗ οἱ πολύτιμοι λίθοι καὶ ὁ χρυσὸς ἐν Ἰνδίᾳ. Iterum *Lloydius*. Addo, quid de navigatione hac *Ophiritica* Salomonis, ita Auctor anonymus *Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. & Civ. c.* 3. §. 9. ubi, ob defectum pyxidis nauticæ, veteres Navigationes per littora inſtitui fuiſſe ſolitas docet: *Et ipſa*, inquit, *Navigatio Salomonis* Ophitica *per littora inſtitui potuit, quamtanque* Ophirem *dixerimus, ſive Mozambiquam Africæ, ſeu, quod probabilius, Cherſoneſum Auream & Malaccam Aſiæ. Sic enim Ezeongebera ſolventes primùm littora maris Rubri legerunt, inde littora Arabiæ, Perſiæ, India, littus Malabaricum, littus Coromandelicum, littora Bengalæ, Pegu, & ipſius denique Malaccæ: Nec mirum, quòd ſacer codex docet, finitò triennio demum navigationem ejuſmodi confectam fuiſſe, quò ſpatiò ne illis quidem, qui totum Orbem circumnavigant, nunc opus eſt. In littoralibus enim iſtis navigationibus non potuerunt non cum fluxu & refluxu, tempeſtatibus etiam ſæpiſſimè colluctari, quæ velut iter nimium quantum impediunt, ita hodiernos nautas in altum provectos non adeò morantur; In Americam verò non abiiſſe hanc claſſem certiſſimum eſt, quia ebur attulit, quod ex oſſibus Elephantum eſt: America verò Elephantes non habet.* Vide quoque Auctorem *Sinæ & Europ. c.* 20.

OPHIS, fluv. Arcadiæ, juxta Mantineam, in Alpheum labens cum aliis.

OPHIS, fluv. Cappadociæ in Pontum Euxinum defluens, *Arrian. Stuckius* eum Opharum putat, quem Plin. *l.* 6. *c.* 7. in Lagoum amnem ſe exonerare ſcribit.

OPHITÆ, Hæretici quidam, ex Nicolaïtis & Gnoſticis oriundi, *Euphrate* auctore, à *ſerpente* ſic dicti, quia Chriſtum ſerpentem illum, à quo Eva tentata, fuiſſe, vel in hoc animal ſe mutâſſe, blaſphemârunt. Quoties ſacerrima ſua ſacra peragebant, eliciuerunt ſerpentem ex ſuo latibulo, qui volutari per omnia, quæ oblaturi erant, ſolebat: Tum ea à Jeſu Chriſto ſanctificata dicentes, miſero popello adoranda porrexerunt. Origen. *l.* 6. *contra Celſum*, Tertullian. *de Præſcr. c.* 47. Irenæus *l.* 1. *c.* 34. Epiphanius *hæreſ.* 37. Auguſtin. *de hæreſ.* Theodoret. *hæret. fab. l.* 1. Baron. *A. C.* 145.

OPHITEA, Phocidis urbs Herodot. *Amphicæa* Pauſaniæ, *l.* 10. *Amphicæa* Steph.

OPHITES, Orontes fluv. ſic dictus, teſte *Pomponio Læto*.

OPHIUCHUS, inter Numina Gentilium. It. ſidus cœleſte, ſtellis 16. conſtans, quod Poëtæ Latini verbum verbo reddentes, *Anguitenentem* appellârunt. Qui Aſtronomicum Poëticum conſcripſerunt, Herculem eſſe putant, qui adhuc in cunis vagiens, angues à Junone immiſſos manibus præfocavit. Alii Æſculapium eſſe volunt. Cicer. *l.* 2. *de Nat. Deor. Atque hac quidem à tergo, propter caput autem Anguitenens*,

Quem clari perhibent Ὀφιοῦχον nomine Graji:
Hic preſſu duplici palmarum continet anguem.
Ejus & ipſe manet religatus corpore torto:
Namque virum medium ſerpens ſub pectore cingit.

Ovid. *Metam. l.* 8. *v.* 182.

Qui medius nixique genu eſt Anguemque tenentis.

Nempe ſimulacris Æſculapii & ſalutis draconem additum, ex nummis liquet. Unde Servius in *illud Æn. l.* 11. *v.* 260. —— *Sævum triſte Minervæ ſidus: Numina*, inquit, *quæ inter ſidera non videntur, licèt ſua ſigna propria non habeant, cum aliis poteſtate ſunt permiſta: ut* Ophiuchus *ipſe eſt Æſculapii.* Quod quidem de Æſculapio Græco, non autem de Ægyptio (mille annis antiquiore) accipiendum. Unde μίσθωσις iſta in Sphæra Græcanica conſpicitur, & inter Arati *Phænomena* canitur, vide quoque Manilium *l.* 5. *v.* 32. & Jul. Firmicum *l.* 8. *c.* 15. & 18. in Ægyptiaca autem Aſtronomia omnino nullus Ὀφιοῦχος eſt, uti diſcimus ex Achillis Tatii *Isagoge ad Phænomena Arati*, uti nec in Sphæra Chaldæorum, Perſarum ac Indorum. Serpentes enim nulli apud Ægyptios Æſculapio dicati, aut inter ſidera recepti erant: ſicut apud Græcos, apud quos Draco ſignum cœleſte, & ſerpentes Epidaurii, ἐς τὸ ξανθότερον ῥέποντες χροιᾶς, *fulvo colore conſpicui*, Æſculapio ſacri habebantur. Pauſan. *l.* 2. Vide Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec.* I. ubi de *Toſorthro Æſculapio*, & ſuprà voce *Æſculapius*.

OPHIUL, fil. Zabab, 1. Paral. *c.* 2. *v.* 37. Latinè, *judicans*, vel *orans*. Lege *Ophlal*.

OPHIUSA, inſula in mari Balearico, *Ptolem.* ex duabus Pityuſis minor (nam major Ebuſus dicitur) propter *ſerpentum* copiam inculta, inde & *Colubraria* Latinis dicta, nunc *Formentera*, vix 4. mill. paſſ. ab Ebuſa in Meridiem, 5. milliaria lata. Rhodus quoque inſula ſic olim vocabatur. Strab. *l.* 14. Vide Steph. in *Βέβρυκες, Κύθνος, Λιβύη, Ῥόδος, Τῆνος, & Τόρυς*. Item inſula non procul à Creta. Plin. *l.* 4. *c.* 12. Item urbs Myſiæ. Aliis urbs eſt Germano-Sarmatiæ, in Baſtarnis, in limite Daciæ, ad Tyram fluv. Ubi nunc *Czarne*. Caſtrum Podoliæ inferioris in limite Moldaviæ, 45. mill. paſſ. ſupra oſtium Tyræ in Occidentem. *Baudrand.* Val. Flacc. *l.* 6. *v* 85.

—— *Gelidis pollens Ophiuſa venenis.*

Nic. Lloydius.

OPHLONES, populi Sarmatiæ Europææ *Ptolem.*

OPHNI, חפני, Latinè *pugnus*, vel *pugillus*, aut *cooperiens*, fil. Eli Sacerdotis, cum fratre Pinecha, in prælio contra Philiſtæos, ob impietatem, occiſus, 1. Sam. *c.* 1. *v.* 3. & *c.* 4. *v.* 17.

OPHNI, עפני, Latinè, *volans*, ſive *laſſitudo*, aut Syriacè, *plicatio*, nomen civitatis. Joſ. *c.* 18. *v.* 24.

OPHRA, fil. Maonathi, 1. Paral. *c.* 4. *v.* 14. Latinè, *pulvis*, *plumbum*, vel *hinnulus*.

OPHRADUS, fluv. circa Indum. Plin. *l.* 6. *c.* 23.

OPHRATEUS I. Aſſyriorum Rex, poſt Piricadem, A. 3154. per Ann. 20. Succeſſit *Ophrateus* II. uſque ad An. 3173.

OPHTHALMICUS, apud Martialem *l.* 8. *Epigr.* 74.

Hoplomachus nunc es, fueras Ophthalmicus ante,
Feciſti Medicus quod facit Hoplomachus.

Medicus ocularis eſt, Belgic. *Oculiſt.* Vide ſuprà, ubi de *Oculis* uti de *Ophthalmoſcopia*, infrà aliquid voce *Phyſiognomia*.

OPHTHIS, urbs Libyæ, Ægypto adjacens, *Stephan.*

OPHYUSA, vide *Tina*.

OPIÆ, populi juxta Indum fluv. *Idem.*

OPICI, populi Campaniæ, qui poſtea *Auſonii*, teſte *Ariſtotele* dicti ſunt, juxta Tyrrhenum mare incolentes, & in Latium novum etiam extenſi. A linguarum colluvie ſic dicti, ſive à ſerpentibus, ut *Stephano* placet, quaſi *Ophicos* dicas. Cæterùm *Opicum*, teſte *Feſto*, pro *Oſco* ponitur, & *ſordidum*, *immundum*, aut *obſcœnum* ſignificat. Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 207.

Divina Opici rodebant carmina mures.

I. e. fœdi, & putidi. Idem *Sat.* 6. *v.* 455.

Nec curanda viris Opicæ caſtigat amicæ
Verba. —— ——

I. e. quæ non Latinè loqueretur, ſed Opicè, h. e. barbarè. Plin. *l.* 29. *c.* 1. ſub Catonis perſona: *Nos quoque dictitant barbaros, & ſpurciùs nos, quàm alios Opicos appellatione fœdant.* Vide Cluver. *Ital. Antiq. l.* 2. *c.* 9.

OPICONSIVA, feſtum Deæ Opis, apud Romanos, quæ peculiare etiam cognomen habuit *Conſiva*, à *conſerendo*. Incidebat in VIII. Kal. Sept. De eo ſic Varro, *Opeconſiva dies, ab Dea Opeconſiva, cujus in Regia ſacrarium, quod ideo actum, ut eò præter Virgines Veſtales & Sacerdotem publicum introëat nemo, cùm eat ſuffibulum haud habeat, de L. L. l.* 5. Vide Voſſ. *de Idolol. l.* 2. *c.* 58.

OPIFICES, ſub Minervæ olim patrocinio fuêre: Ovid. *Faſtor. l.* 3. *v.* 832. Namque

Mille Dea eſt operum. ——

Hinc de illa ſic *Iſidorus*: *Minervam Gentiles multis ingeniis prædicant: hanc enim primam lanificii uſum monſtrâſſe, hanc etiam telam ordiſſe & colorâſſe lanam perhibent; olivæ quoque dicunt inventricem & fabricæ, & multarum Artium repertricem, ideoque illi vulgò Opifices ſupplicant.* Quò commentò indigitare Poëtæ voluerunt, ingenii, quod in capite ſedem habet (quemadmodum Minerva fingitur è cerebro Jovis nata) acumine, Artes fuiſſe inventas excogitataſque, Joh. Roſin *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 0. Ut autem *Opificia* ſtrenuè excolerentur, ſcripta fuit Athenis lentitudinis Lex: Ὁ ἀργίας ὑπόδικος ἔστω παντὶ τῷ βουλομένῳ γράφεσθαι. *Lentitudinis dicam quivis impingito:* quam ab Ægyptiis ſanctam & Athenas à Solone invectam eſſe, auctor eſt Herodot. *Euterpe*, ubi Amaſin

illius

Ejus facit auctorem, docetque quemlibet *Opificum* quotannis ad Nomarchum vocatum fuiſſe, ut ibi vitæ ſuæ rationem redderet. Vide quoque Diodor. Sic. *l.* 1. Piſiſtrato hanc legem tribuit *Theophraſtus* apud *Plutarchum*, quem proin reddidiſſe *τήν τε χώραν ἐνεργοτέραν καὶ τὴν πόλιν ἠρεμαιοτέραν*, *& agrum magis cultum, & civitatem magis quietam*, dicit. At Draconem eam prius ſcripſiſſe, teſtatur Lyſias *contra Niciam*, apud Diog. Laërtium, *in Solone*: Quæ ſic concilies, ut pœnam τῆς *ἀργίας* dicatur leniiſſe Solon: Draco enim illos primò ſtatim vice infamiâ multavit, ut habet Pollux *l.* 8. *c.* 6. Solon verò tum demum, ſi in eodem delicto ter fuiſſent deprehenſi. Imò tanto in pretio apud Athenienſes Artes erant, ut non cogeretur filius Parentem alere, *τὸν μὴ διδαξάμενον τέχνην*, *qui eum Artem aliquam ſeu* Opificium *non docuiſſet*. Quod enim voluit ante Ariſtotelis ætatem Diophantus Archon. an 2. Olymp. 69. ut ſoli ſervi publici Artes exercerent, vel nunquam vel non diu obtinuit. Nec advena quoque ullus *τῆς κοινωνίας τῆς πολιτείας*, niſi è Senatus Areopagitici ſententia & quidem *ἐπὶ τέχνῃ*, i. e. *ob Artem*, aut alterius rei utilis cauſâ recipiebatur, teſte Ariſtoph. *in Pluto*. Demum ipſe Theſeus, quamvis hanc ſuis civibus ſedulitatis legem non ſcripſerit, pecuniam bove ſignandò, illos non ad agrum ſolùm diligenter colendum, ſed & ad *Opificia* quævis ſtrenuè exercenda, ut haberent, unde ſibi victum quærerent, provocavit. Quin etiam ſervum otioſum, qui Artem aliquam neſciret, alere erat nefas: Interim duo ſimul *Opificia* exercere lege erat vetitum, cujus meminit Demoſthenes *in Timocratem*, *Μὴ δύο τέχνας μετιέναι*, *Duas Artes ne exerceto*. Quò verò magis ad rem gerendam accenderentur *Opifices*, veteri ejuſdem Reip. lege inter eos, qui peritior habebatur, publicè epulabatur in Prytanejo, & primam in Theatris atque concionibus occupabat ſedem, ex Lege: *Τὸν ἄριστον ὄντα τῶν ἑαυτοῦ συντέχνων σίτησιν ἐν Πρυτανείῳ λαμβάνειν καὶ προεδρίαν*. ad quam alludit Ariſtophanes *in Ranis*, à quo præterea docemur, non perpetuum fuiſſe aliquando hunc honorem, ſed ſi quis alius, qui hunc ipſum Arte ſuperaret, reperiretur, ei ſuam *ſitum* locumque ceſſiſſe.

> —— *Νόμος τις ἐνθάδ' ἐστὶ κείμενος.*
> *Ἀπὸ τῶν τεχνῶν ὅσαι μεγάλαι καὶ δεξιαὶ*
> *Τὸν ἄριστον ὄντα τῶν ἑαυτοῦ συντέχνων,*
> *Σίτησιν αὐτὸν ἐν Πρυτανείῳ λαμβάνειν,*
> *Θρόνον τε, τοῦ Πλούτωνος ἑξῆς. ΞΑΝ. μανθάνω.*
> *ΑΙΑ. Ἕως ἀφίκοιτο τὴν τέχνην σοφώτερος*
> *Ἕτερός τις αὐτοῦ. τότε δὲ παραχωρεῖν ἔδει.*

Ut autem, quis peritiſſimus eſſet, fieret palàm, uniuſcujuſque Artis Magiſtri inter ſeſe committebantur, feſtò, quod Χαλκεῖα ſive Πάνδημον, quia ab omnibus *Opificibus* triceſimò Pyanepſionis die agitabatur, dici ſolebat, dictæque ſunt iſtiuſmodi commiſſiones *ἀγῶνες*. Sic omnes cùm Artes exercere liceret, Unguentariam tamen facere non licuit, juxta Solonis Legem: *Τοὺς ἄνδρας μὴ μυροπωλεῖν*, *Ne quis Vir unguentariam faciat*. Vendebant autem *Opificum* tenuiores merces ſuas in Foro, ut ex Demoſthene diſcimus *ἐν τῇ πρὸς Εὐβουλίδην*, in qua is, cui hanc Orationem ſcripſit Orator, fatetur Matrem eſſe pauperem, & in Foro tænias vendere: id quod ſub umbraculis faciebant: Unde Mulierum *σκηνὰς καταλαμβανουσῶν* jurgia inter ſe & *ἀκροχειρισμοὶ* argumentum dramatis, cui titulum fecit Ariſtophanes, *Σκηνὰς καταλαμβάνουσαι*. Interea non licebat hanc in Foro *ἐργασίαν* cuiquam, ſive mari, ſive fœminæ exprobare. Ita enim Solon cavit, *Ἔνοχον εἶναι τῇ κακηγορίᾳ τὸν τὴν ἐργασίαν τὴν ἐν τῇ ἀγορᾷ, ἢ τῶν πολιτῶν, ἢ τῶν πολιτίδων ὀνειδίζοντά τινι*. *Qui civi ſive mari ſive fœminæ exprobrârit, quòd in Foro merces venales exponat, accuſare eum jus eſto*, vide Demoſthenem *loc. cit.* At peregrinis neutrum licebat, neque in Foro aliquid vendere, neque in Urbe *Opificium* aliquod exercere, vi legis eidem Demoſteni *ibid.* laudatæ, *Τοὺς ξένους ἐν ἀγορᾷ μὴ ἐργάζεσθαι*. *Peregrini in Foro nihil vendunto, neque ullam Artem exercento*, Sam. Petitus *Comm. in LL. Atticas l.* 5. *tit.* 6. Addam, *Opifices* tertiam civium claſſem antiquitus in Rep. Athenienſium conſtituiſſe: *Τρία δὲ ἦν ἔθνη πάλαι, Εὐπατρίδαι, Γεωμόροι καὶ Δημιουργοί*. i. e. *Tria olim erant civium genera*, *Eupatridæ*, *Geomori* & *Demurgi* ſeu Opifices: donec Solon aliam diviſionem introduceret, in Pentacoſiomedimnos, Equites, Zeugitas & Thetas, univerſam civium multitudinem diſpeſcendo, vide Pollucem *Onomaſt. l.* 8. *c.* 9. & Diog. Laërtium *in Solone*. Romæ ſua Collegia, ſuæ Sodalitates fuère *Opificibus*, à Numæ jam temporibus, quem primum Collegia inſtituiſſe Plutarchus *in Numa* auctor eſt; diſtributâ ſecundùm artificia multitudine. Ita ſuum peculiare Corpus juſſit habere Tibicines, ſuum Aurifices, Architectos, Tinctores, Sutores, Coriarios, Fabros ærarios, Figulos, Alios; ſimulque unicuique generi ſuos peculiares Conventus & Religiones præſcripſit, ut latiùs apud Autorem præfatum videre eſt. Et meminit Collegii Tibicinum Val. Max. *l.* 2. *c.* 5. *ex* 4. Collegii Fabrûm ærariûm, Plin. *l.* 34. *c.* 1. Collegii Figulorum idem *l.* 35. *c.* 12. ut alia omittam. Quæ quid juris habuerint, Oſtendit Cajus JC. *in l.* 1. *ff.* *Quòd cujuſque Univerſitatis nomine, vel contra eam agatur*; cùm ait: *Collegia Romæ certa ſunt, quorum Corpus Senatuſconſultò & conſtitutionibus principalibus confirmatum eſt, velut Paſtorum, & quorundam aliorum & Naviculariorum, qui & in provinciis ſunt. Quibus autem permiſſum eſt, Corpus habere Collegii, vel Societatis, vel cujuſque Ἑταιρίας nomine, eorum proprium eſt, ad exemplar Reip. habere res communes, arcam communem & Actorem ſive Syndicum, per quem tanquam in Rep. quod communiter agi, fieri oporteat, agatur, fiat*, &c. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *in l. XII. Tabb.* 41. *de Collegiis*, ut & infrà voce *Patronus*, it. *Plebeji*. Apud Athenienſes ſimiles Sodalitates ſeu Collegia erant, verùm an iſtiuſmodi Arcam communem Sodales habuerint, nonuſque adeò liquet. Dicit quidem Marcian. *l.* 3. *Inſtitut. Mandatis principalibus* apud Romanos permitti *tenuioribus ſtipem menſtruam conferre, dum tamen ſemel in Menſe coëant*, *l.* 1. *D. de Collegiis*, cum qua ſtipe conferunt nonnulli τῶν ἐράνων Athenienſium, quia in vet. *Gloſſa* legitur: *Ἔρανος*, *Stipes ſodalium*. Atqui Sodales hic non intelliguntur, qui Collegium ſive Sodalitium celebrant, aut Societatem contrahunt, *ſive univerſorum bonorum, ſive negotiationis alicujus, ſive vectigalis, ſive etiam rei unius*, *l.* 5. *D. de ſocio*: Sed Æquales & Amici, quemadmodum apud Terentium *in Phorm. Actu* 4. *ſc.* 2. *v.* 4. 13.

> *Interea Amici, quod polliciti ſunt, dabunt,*
> *Inde iſte reddet.*

Et Philemon Comicus,

> *Ἀλλ' ἑταῖροι καὶ φίλοι σοι καὶ σύνηθες ἐν Δία*
> *Ἔρανον ἀνεῖναι ἔχω μὴ λαβεῖν παρὰ φίλων,*
> *Εἰ δὲ μή, γ' αὐτῇ σοι εἰσὶν ἄλλα μαθεῖν πλὴν καλά.*

E quibus videmus eum, cui Ἐράνου opus erat, factum fuiſſe ſupplicem ſuis Æqualibus atque Amicis:

> *Ne cuiquam ſuorum Æqualium ſupplex ſiet.*

Adibantur enim Amici, & ab iis ἔρανος petebatur. Sed & repetebantur atque reddebantur ἔρανοι ab illis, qui hujuſmodi collatione fuerant ſublevati, debebatque reſtitui collata hæc pecunia, intra menſem ex quo fuerat collata. Unde *Harpocration*, *Suidas*, *Pollux*: *Ἐρανικαὶ δίκαι, αὗται Ἐρανιστικαὶ καὶ Ἐρανικαί*. Imò qui hanc ſtipem conferebant aliquando, à Sponſore aliquo ſibi caveri volebant, ut docet titulus Orationis Lyſianæ. Et ad collatitiam hanc Athenienſium ſtipem proximè accedit Romanis uſurpatus mos in ſublevandis adverſis amicorum rebus, ſed ſine ulla reſtitutionis ſpe aut fiducia. Martialis, *l.* 3. *Epigr.* 52.

> *Empta domus fuerat tibi, Tongiliane, ducentis:*
> *Abſtulit hanc nimiùm caſus in Urbe frequens.*
> *Collatum eſt decies: rogo, non potes ipſe videri*
> *Incendiſſe tuam, Tongiliane, domum?*

Vide quoque Juvenalem *Sat.* 3. Ad menſtruam verò illam ſtipem, quæ in Sodalitiis & Collegiis conferebatur tenuioribus apud Romanos, accedunt *Erani* Amiſenorum, de quibus Trajanus *in Deſcr. ad Plin. Sec.* *Amiſenos, quorum libellum Epiſtolæ tuæ junxeras, ſi legibus iſtorum, quibus de officio fœderis utuntur, conceſſum eſt Eranos habere, poſſumus quominus habeant non impedire, eò faciliùs ſi tali collatione non ad turbas & illicitos cœtus, ſed ad ſuſtinendam tenuiorum inopiam utuntur.* Vide iterum Sam. Petitum *loc. cit. c. ſequente*. Nec omittenda *Opificum* à bello immunitas; qui proin non niſi neceſſitate urgente ad id exciti: uti legimus apud Livium *l.* 3. *c.* 4. & *l.* 8. *c.* 20. Iiſdem parcitum bellò captis, uti docet Hugo Grotius *de Jure Belli & Pacis l.* 3. *c.* 11. §. 12. Hinc Opifices Carthaginis novæ, poſtquam hæc à Romanis expugnata eſt, exercitui diſtributi ad operas leguntur, apud eundem Livium *l.* 26. *c.* 47. &c. Apud Hebræos quibuſnam *Opificibus* licuerit artes ſuas exercere in diebus προσαββάτου dicemus infrà voce *Paraſceve*.

Opificum in Urbe Roma Sodalitates Veter. memoratæ.

Architectorum collegii, meminit Plut. *in Numa*.
Aurificum, Idem *ibid.*
Capitolinorum, Cicer. *Ep. ad Q. Fratrem l.* 2.
Coriariorum, Plut. *loc. cit.*
Fabrûm ærariûm, Idem *ibid.* ut & Plin. *l.* 34. *c.* 1.
Fabricenſium *Pandecta & Codex*.
Figulorum, Plut. *in Numa*, & Plin. *l.* 35. *c.* 12.
Mercurialium, i. e. Mercatorum, Cicer. *l.* 2. *Epiſt. ad Quintum Fr.*
Naviculariorum mentio fit in *Pandectis* & *Codice*.
Piſtorum, *ibidem*.
Sutorum, meminit Plut. *in Numa*.
Tibicinum, Idem *ibid.* Item Val. Max. *l.* 2. *c.* 5. *ex.* 4.
Tinctorum, Plut. *in Numa*.
Viatorum Collegii, mentionem facit A. Gellius *l.* 12. *c.* 3. quem vide cum *Notis Anton. Thyſii*, & plura de his apud Roſin. *retrò* laudatum.

OPIGENA, ab *Ope* Juno ſic dicta, quam matronæ colebant, quòd eam *opem* quoque ferre in partu laborantibus credebatur. *Feſtus*. Eadem cum Lucina Latinorum Ilithyia & Zygia Græcorum, quam, utpote parturientum Deam, familiaris advocandi mos olim viguit. Eidem vota nuncupârunt Puerperæ, quem morem eleganter expreſſit Propertius *l.* 4. *Eleg.* 1. *v.* 99.

> *Idem ego, cùm Cinara traheret Lucina dolores,*
> *Et facerent uteri pondera lenta moram,*
> *Junoni votum facite impetrabile, dixi,*
> *Illa parit.*

Haſtas quoque conſecrârunt, quod in nummis honori ejus conſecratis apparet, ubi non rarò ſtatua ejus haſtæ ſubnixa videtur. Vaccas item publicò nomine immolârunt, & ne quid cultus deeſſet, nummis cuſis monumenta erexerunt: ritu à Græcis ad Latinos derivatò. Vide Thom. Bartholin. *de Puerperio Veter.* ut & ſuprà, in vocibus *Diana*, *Lucina*, *Luna* &c.

OPILIO, Conſul cum Vincomalo, An. Urb. Cond. 1206.

OPILIO Lucas, vide *Lucas*.

OPILIUS Macrinus, obſcuris parentibus ortus, Mauruſii generis, proditor, & necis Caracallæ conſcius. Imperator ab exercitu ſalutatus eſt, A. M. 4180. à Chriſto nato 218. unà cum Diadumeno, filio formoſiſſimo. Hic Artabano, Parthorum regi, graviter necem ſuorum civium vindicanti, quos occiderat Caracalla, primò reſtitit: poſtea miſſis legatis petiit pacem, quam libentì animò, interfectò Caracallâ, Parthus conceſſit. Inde, cùm ſe Antiochiam recepiſſet, ac luxuriæ operam daret, juſtam cauſam necis ſuæ præbuit exercitui: fugiens itaque cum filio, in vico quodam Bithyniæ, occiditur: caput ejus ablatum ad Heliogabalum perfertur, Jul. Capitolin. Ael. Lamprid. *in Vit. hujus*, vixit annos 50. imperavit menſes 14. Vide *Macrinus*.

OPIMA Spolia, laxè pro *ſpoliis egregiis*, qualia Scipio de Vaccæorum Rege, ſingulari certamine victo, retulit, apud Florum *l.* 2. *c.* 17. Strictè & propriè verò illa dicebantur, quæ Dux hoſtium Duci à ſe interfecto detraxerat: Quorum, uti *Feſtus* & cum eo alii tradunt, tanta raritas fuit, ut intra annos paulo minus 530. tantùm trina contigerint nomini Romano: una, quæ Romulus de Acrone: altera, quæ Coſſus Cornelius de Tolumnio: Tertia, quæ Marcus Marcellus Jovi Feretrio de Viridomaro, fixerunt. Et quidem *Lege Numæ prima opima ſpolia Jovi Feretrio debere ſuſpendi, ſecunda Marti* (belli Præſidi, cujus templum extra Urbem) *tertia Quirino* (i. e. Marti qui præeſt paci) Servius ait *ad illud Æn. l.* 6. *v.* 859. ſed Plut. qui idem narrat in *Marcello c.* 11. obtinuiſſe dicit, ut omnia Jovi Feretrio ſpolia ſuſpenſa credantur. Vide Florum *Hiſtor. Rom. l.* 1. *c.* 1. & 12. ut & *l.* 2. *c.* 4. Eadem ferè *Opima* dicuntur, non additâ voce ſpoliorum, intellectâ tamen. Ita Seneca *Herc. fur. v.* 48.

Opima victi Regis ad Superos refert.

Florus quoque *l.* 2. *c.* 17. *suprà cit.* M. Varroni *Opima ſpolia* etiam ſunt; ſi manipularis miles detraxerit, dummodo Duci hoſtium detraxerit: Idem quoque docet, non omnia ſolita fuiſſe ad ædem Jovis Feretrii poni, cùm in libris Pontificum ſcriptum ſit, pro primis ſpoliis bove, pro ſecundis ſolitaurilibus, pro tertiis agnô publicè facta fieri debere. Eſſe etiam Pompilii Numæ Regis legem *Opimorum ſpoliorum* talem: *Quojus. auſpiciô. claſſ. procincta. Opeima. ſpolia. capiuntur. Jovei. Feretrio. bovem. caedito. quei. cepit. aris. ducenta. dariei. oporteto. Secunda. ſpolia. in Martis. aram. in. campo. ſolitaurilia. utra. voluerit. caedito. Tertia. ſpolia. Jano. Quirino. agnum. marem. caedito. centum. quei. ceperit. ex. aere. dato: Feſtus* refert: ſed fieri poteſt, ut ritus hic in deſuetudinem abierit, quod Plut. docere videtur, vide Joh. Roſin. *Antiquit. Rom. l.* 10. *c.* 29. Jupiter verò Feretrius, cui hæc ſpolia conſecrare mos erat, inde appellatus videtur, quòd abſque ejus ope *Dux Ducem ferire non poterat*, Alex. ab Alexandro *Genialium dier. l.* 1. *c.* 14. Aliàs *opimi* propriè boves totius armenti pulcherrimi & electiſſimi. Varro *de Re Ruſt. l.* 2. *c.* 1. *Boves altiles ad Sacrificia publica Saginati, dicuntur opimi.* Sic Ovidius *de Ponto l.* 4. *El.* 9. *v.* 50.

Albave opimorum *colla ferire boum.*

Vide quoque Senec. *de Benef. l.* 1. *c.* 6. Plin. *l.* 10. &c.

OPIMIUS, vide *Lucius*, it. *Quintus.*

OPINIO, inter Veter. Numina, vide ſuprà ubi de *Diis*. Apud Sueton. *Nerone c.* 53. *Exiit opinio:* idem quod fama eſt, ut aliàs ſæpe. Sic *fama exiit*, apud Corn. Nepotem *Ageſilao c.* 2. & *Annibale c.* 9. Græcè *λόγος ἐξῆλθεν*. Nempe *Opinio* propriè *λόγος* eſt *ὃν αὐτὴ πρὸς αὑτὴν ἡ ψυχὴ διεξέρχεται περὶ ὧν ἂν σκοπῇ*, Platoni in *Theæteto*: inde Metalepticè ſermo ipſe, qui ex *opinione*, i. e. *ἐκ τοῦ πληρώματος τῆς καρδίας, ex plenitudine cordis*, naſcitur. Hinc *opinari* propriè quidem eſt *intra ſe ſentire aliquid*; at tralatitiè *dicere*. Sueton. *Aug. c.* 51. *malè opinari de Cæſare.* Et *c.* 67. *ſervum graviſſimè de ſe opinantem non ultra quàm compedibus coërcuit:* ad quæ loca Caſaubonum vide. Sed & *Opinio*, pro cenſu. Hinc *Opinatores*, milites olim dicti, qui in provincias mittebantur, petendæ militaris annonæ causâ, in *l. miſſi* 7. *C. de exact. trib. l.* 10. quòd exigerent *opinionem*, i. e. cenſum agri, ut opinatur Jac. Cujacius *d. l. Opinio* enim in poſterioribus libris Codicis pro cenſu prædii ponitur *l. ult. C. de præd. navic. l. ult. C. de collat. fund. fiſcal.* Vulgò *Taxa*. Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Hi miſſi in provincias, non fungebantur Exactorum officiô, ſed inſtabant præſidibus & officiis eorum, ac Curialibus tantùm, quibus titulorum fiſcalium exactio competebat, ut intra anni ſpatium annonas acciperent, *leg.* 11. *cod. de erog. milit. annon.* In *Gloſſ. Græc.* Ὁ τ̃ ἐπαλλήλων ἀννόνας ἀπαιτῶν, &c. Vide Jac. Gotofredum *ad legg.* 26. & 34. *de Erog. mil. ann.* Haloander tamen *in d. l. miſſi* 7. legit *optiones*, de qua lectione vide Budæum *in l. ult. ff. de jur. immun.* Pyrrhus quoque non *Opinatores*, ſed *Opimatores* legi vult, apud eund. *Calvinum.*

OPINIONISTÆ dicti, ab adverſariis, qui tempore Pauli 2. neminem in terris Vicarium Chriſti ſe verè dicere poſſe, niſi qui Chriſti quoque paupertatem imitaretur, docuerunt; Spond. *A. C.* 1467. *n.* 12.

OPINUM, Corſicæ inſulæ oppid. *Ptolem. Pino* hodie vocatur. Nunc *Opino Baudrand.* Eſtque tantùm mons, 8. milliar. à littore Orientali, 4. ab Aleriæ ruinis in Occidentem, Curiam verſus 13. uti ab Acciæ ruderibus in Meridiem, 34. à Baſtia.

OPIS, Nympha, Dianæ comes. Virg. *Æn. l.* 11. *v.* 867.

Opis ad æthereum pennis aufertur Olympum.

Item civitas, juxta quam Tigris influit in mare Rubrum, Herodot *l.* 1. Idem Dianæ epitheton ſive Lunæ, ſicut & *Loxo* & *Hecaërga*, uti Servius docet in *Æn. l.* 14. Cui Delias virgines, quum nupturæ eſſent, comam deſectam dicâſſe, diſcimus ex Pauſania *in Atticis*, & Herodoto *in Melpomene*. Sic autem dicta videtur, à cura puerperii, uti docet Voſſ. *de Idolol. l.* 2. *c.* 29. Ὦπις enim *cura* eſt, vel etiam, in gratiam virginis Hyperboreæ *Opis* nuncupatæ, quæ ſacra Apollinis & Dianæ *ἱεροῖς ἀμάμασιν*, ut *Callimachus* vocat, h. e. *in ſacris mergitum*, ut Servius habet *in Æn. l.* 6. occultata in Delum pertulerit. Ionicè Οὖπις, Doricè Ὦπις vocatur, quæ quô pactô differat ab *Ope* Dea Latinorum, vide eundem *c.* 58.

OPISINA, Thraciæ urbs mediterranea, *Ptolem.* fortè quæ *Opizum Antonino.*

OPISTHOCREPIDÆ, in fœminei calceatus cenſu, memorantur Jul. Polluci *Onomaſt. l.* 7. *c.* 22.

OPISTHODOMUS, Græcè Ὀπισθόδομος, i. e. *poſticum*, pars erat Templorum, apud Græcos Gentiles, poſt cellam, cujus meminit Publ. Victor *de Urbis. Reg.* 14. *his verbis*, *Ante cellam* (ſanctiorem, ſolis rebus ſacris diſtinatam) *eſt prodomon, poſt templum Opiſthodomon.* Ubi templum in tres partes dividit, mediam ubi eſt Cella, quam hodie *Chorum* vocamus; quæ antecedit, Πρόδομος quæ ſequitur, Ὀπιſθόδομος, Hodr. Turnebus *Adverſar. l.* 12. *c.* 17. Salmaſio in Templis illis hæc erant, *Pronaus* primùm *πρόδομος*, vel parietibus antarum vel columnis ædificatus cum faſtigio: deinde *προπύλαια* ſeu *Πυλών*. Sequebatur *ædis Cella*, *ὁ σηκὸς*, h. e. ædes interior, in qua ſimulachrum illius Divi, cui dicata erat ædes, cum ara ponebatur: cujuſmodi Cellæ plerunque in eodem conſepto multæ erant, præſertim ſi pluribus Divis una eademque ædes eſſet dedicata. Poſt cellam Ædis, *ὀπισθόδομος* vel *poſticum*, ad idem ferè inſtar factum, ut *πρόδομος* vel *πρόναος*. Circa latera Ædis *deambulationes* ſive *περίδρομοι*, ordinibus columnarum utrinque adjectis. Ante pronaum *Area*, quod ſpatium erat ſub dio. In templis verò Chriſtianorum Narthex quidem erat, & *αἱ πυλῶνες* ſive *Veſtibulum* ac Ingreſſus Templi: Templum dein ipſum ſeu *Templi navis*: & *Apſis* ſive *Concha* ac intimum ſacrarium, quod hodie *Chorum* appellant; ſed nullus Ὀπισθόδομος, uti docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 1218. & pluribus *ad Eliberinum Concilium.* In iſtiuſmodi poſtico, cùm ad eundem modum Ædes columnas & faſtigium haberet, ut in fronte, Ἀμφιπρόστυλος ea vocabatur, uti ex Vitruvio *l.* 2. *c.* 8. diſcimus. Vide quoque ſuprà in voce *Amphiproſtylos.*

OPISTHOGRAPHUM, Græcè Ὀπισθόγραφον, *Hermolao* dictum eſt, quod ex utraque pagina ſcriptum eſſet, adverſâ & averſâ minutis literis plenum. *Hotomannus* verò opinatur, eſſe chartam non utraque ex parte ſcriptam, ſed quæ ex una deleta, *ὄπισθεν*, i. e. *pone* ſcripta eſt, quam opinionem Ulpiani verba confirmant, *leg.* 4. *ff. de bon. poſſ. ſec. tab.* ubi, *Charta appellatio*, inquit, *& ad novam chartam refertur & ad deletitiam: proinde etſi in* Opiſtographa *quis teſtatus ſit, hic peti poteſt bonorum poſſeſſio. Veteres enim plerunque una tantùm in parte ſcribebant, quia ſcriptas chartas poſtea involvebant: unde Volumina dicta ſunt*, Vide Alciatum *diſpunct. l.* 6. *c. ult.* Corraſium *Miſcellan. l.* 1. *c.* 19. *Hotomannum.* Alii tamen in *d. l.* 4. *Epiſtographus*, alii *Epigraphus*, mendoſè legunt. Meminit autem *Opiſthographi* quoque Plin. Secund. *l.* 3. *Ep.* 5. *ad Macrum: Electorum*, inquit, *commentarios* 160. *mihi reliquit*, Opiſtographos *quidem & minutiſſimè ſcriptos*, ad quem vide Hermolaum in *Gloſſem.* & Alexandrum ab Alexandro *Genialium Dier. l.* 2. *c.* 30. laudatos Joh. Calvino *Lexic. Jurid.* Salmaſio ſic dictæ ſunt ſchedæ illæ, quibus extemporalia ſcripta & nondum emendata adlinebantur, quæque & in averſâ parte, h. e. in tergo ſcribi & exarari ſolebant, unde nomen. In *Opiſthographis* enim & adverſariis rationes ac diurna ſua perſcribebant, iiſque utramque occupabant paginam, averſam & adverſam; à quarum illa *Adverſaria*, ab iſta *Opiſthographa* dicta ſunt, de quibus vide Scaligerum *de Papyro.* Sed & Studioſi ac literati homines primas ſuas curas ac commentationes, & quidquid denique ſub limam revocandum eſſet, in ejuſmodi ſchedis *opiſthographis* conſcribere moris habebant, quod poſtea in mundam chartam, & quæ ab una tantùm parte ſcribebatur, transferendum curabant, ubi ſatis emendatum videretur. Sic Lucian. *in Dial. Βίων πρᾶσις, peram Cynicorum; lupinis & libellis opiſthographis refertam fuiſſe* dicit, in quibus philoſophemata ſcilicet quædam de ſecta ſua inconditè habebant ſcripta: *ἡ πήρα δέ σοι θέρμων ἔσται μεστὴ καὶ ὀπισθογράφων*. At nitidæ chartæ & mundæ, ex quibus librorum volumina compaginabantur, & in quibus emendata opera perſcribebantur, in adverſa tantùm facie, non etiam in tergo, exarari conſuevêre. Juvenal. *Sat.* 1. *v.* 4.

———— ———— *Impunè diem conſumpſerit ingens*
Telephus, aut ſummi plenâ jam margine libri
Scriptus, & in tergo, nec dum finitus Oreſtes?

Tam longam hanc fuiſſe Oreſtis tragœdiam innuit, ut non ſolùm ſummam libri ſcedam uſque ad extremum marginem impleret; ſed adverſam etiam ſuperficiem occuparet, nec dum tamen eſſet abſoluta. Qui locus ſatis oſtendit, libros emendatos & purè ſcriptos, in tergo non conſueviſſe exarari, niſi qui nimiùm longi eſſent & extra modum menſuramque juſtam traherentur. Arator.

Si tibi, Magne, velim Faſces memorare parentum,
Vix daret in tergo pagina lecta locum.

Martialis in Picentem quendam. *l.* 8. *Epigr.* 62.

Scribit in averſa Picens epigrammata charta,
Et dolet averſo quòd facit illa Deo, &c.

Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Firmo. c.* 2.

OPITER Virginius Tricoſtus, Conſul, Cameriam cepit, *An.* Urb. Cond. 253. ab ejectis verò Regibus, 8.

OPITERGIUM, Carnorum oppid. inter Cenetam & mare Adriaticum, nunc *Oderzo*, vel *Uderzo*, & *Overderzo* dictum, *Ptol.* Οὐενετίας δὲ μεσόγειοι πόλεις, Οὐικετία, Βέλουνον, Ἄκελον, Ὀπιτέργιον, Ἄλτινον. Tacit. *Hiſtor. l.* 3. *c.* 6. *Primus ac Varus occupantes Aquileia proxima quaque, & Opitergii & Altini lætis animis accipiuntur.* Amm. Marcellin. *l* 29. *Obſeſſa à Quadis ac Marcomannis Aquileja diu, Opitergiumque exciſum.* Corruptiſſimè apud Strabonem *l.* 5. Ἐπιτέργιον & Ὄρδια legitur pro Ὀπιτέργιον, & Κοναρδία. Populi *Opitergini*. Lucan. *l.* 4. *v.* 462.

Hic Opiterginis moles onerata colonis
Conſtitit. ———— ————

Nic. Lloydius. Longitud. 34. 10. Latid. 45. 30. *Baudrando* oppid. Marchiæ Tarviſinæ, ſub Veneris, ad amnem Moteganum, 12. milliar. à Tarviſio in Cæciam, Utinum verſus, 12. à Ceneta in Eurum, ab Aquileja, 45. in Occidentem, 35. ab Utino. Direptum fuit ab Attila, A. C. 452.

OPITES, Argivi proprium, quem Hector in bello Trojano interfecit. Homer. *Il.* λ. *v.* 301.

OPITIUS Hieronymus, Profeſſor Theologiæ & linguæ Hebrææ Jenæ, obiit A. C. 1577. Fuit autem Roßbinenſis Miſnicus, filiumque reliquit cognominem. Andr. Beyerus *Nomenclatore Profeſſorum Jenenſium.*

OPITIUS Joſua, Burckerſdorfii & Geræ in Miſnia primùm, dein Ratisbonæ, tandem Viennæ Auſtriæ Paſtor Euangel. hinc pulſus A.C. 1581. Budingæ verbum Dei docuit ann. 4. extinctus A.C. 1585. ætat. 43.

OPITIUS Martinus, Boleſlavia Sileſius, Poëta excellens. Albæ Juliæ Artem publicè docuit, inde per varias Aulas & regiones vagus, Gedani tandem ſedem ſtatuit, Hiſtoriographus & Secretarius Poloniæ Regis factus, Obiit cœlebs A. C. 1639. Scripſit *Variar. Lectionum librum*, *Dacum* opus 16. annor. *Pſalterium Poëticum*, *Profodiam Germanicam*, *Epiſtolas Dominicales & Feſtivales*, *II. Vetum Germ. Poëmata varia* &c. Paul. Freherus *Theatro Viror. eruditione claror.*

OPITULUS, dictus eſt Jupiter, quaſi *Opis lator*, in rebus dubiis & malis. *Feſtus.*

OPIUM, Turcis Perſisque in frequenti uſu, quieò ſumptò validiores ſeſe & ad belli pericula magis impavidos eſſe, perſuaſum habent. Quare, ubi exercitum colligit Turca, *opiò* univerſa ſpoliatur terra, licèt quotannis incredibili id colligatur copiâ, ex albo papavere, poſtquam capita protulerit, leviter vulnerato: unde lactis aliquot guttæ emanant, paulatim concreſcentes. Ejus ſemine proin apud Turcas Perſaſque non minus, ac apud nos triticô, terra conſeritur, præſertim in Paphlagonia, Cappadocia, Cilicia. Interim tritô proverbiô illius eſum ſibi mutuò Turcæ exprobrant, *Opium comediſti*, quod non minus convitium, quàm ſi ebrietatem objicerent, habetur vide P. Bellonium *Obſerv. l. 2. c. 15.*

OPIUS, Ponti Cappadocici urbe.

OPIZUM, Thraciæ urbs, *Antonin.*

OPMERUS Petrus, vide *Petrus.*

OPOBALSAMUM, de ſucco propriè, ſicut *balſamum* de arbore; cùm Juſtin. *l. 36. c. 3.* inverſâ vice *opobalſamum* pro arbore, *balſamum* pro lachryma poſuerit: Græce ὀποβάλσαμον, quaſi ὀπὸς τῦ βαλσάμου. Plin. *l. 12. c. 25. Succus è plaga manat, quem opobalſamum vocant, ſuavitatis eximiæ, ſed tenui gutta, ploratu lanis parva colligitur in cornua.* Dioſcorides *l. 1. c. 18.* [illegible] *Tenuiter autem fluit, ut quotannis non plus quàm ſex aut ſeptem* Χοῦς, h. e. *congii colligantur.* Sic ætate Alexandri, quâ vixit *Theophraſtus*, totidem congii omnibus annis colligebantur, referente hôc Scriptore: Atqui Plin. *loc. cit.* narrat, ſuô ævô vel ſingularum arborum venam largiorem fluxiſſe, ex ſingulis nempe arboribus plus tum balſami collectum fuiſſe, quàm Alexandri temporibus & Theophraſti ex omni totius anni fœcunditate. Ita enim is, *Alexandrò magnò ibi* (in Judæa) *res gerente toti die æſtivò unam concham impleri juſtum erat. Omni* (Salmaſius legit, *erat homini. Anni*) *verò fœcunditate è majore horto congios ſenos, è minore ſingulos, cum duplo rependebatur argento.* Qui ſunt ſeptem congii, quos ſingulis annis colligi refert Dioſcorides, *loc. cit.* Addit Plin. *Nunc etiam ſingularum arborum largior vena, ter omnibus percutitur æſtatibus, poſtea deputatur* &c. Qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p. 591.* & paulo infra. Univerſus autem hic balſami reditus, ad Fiſcum pertinebat, qui arborem ſerendam, colendam, incidendam curabat & balſamum ex ea collectum vendebat: quod purum putumque trecenis denariis vænibat. Qui verò à fiſco emebant Mercatores, in tantum liquorem illum malâ fraude augebant, admixtis aliis ſuccis, ut mille denarios facerent ex ea menſura, ſextario videl. pro qua trecentos tantùm denarios dediſſent. Erat autem ſextarius congii ſexta pars & 20. pendebat uncias, in vino: quò levius erat nonâ parte oleum, quâ menſurâ *opobalſamum* penſitabatur. Quòd autem plus balſami recentiore ævô collectum, quàm Alexandri tempore, hinc fuit. Ante victoriam Romanorum, in Judæa, arborum balſamum ſudantium duo tantùm erant horti, iique Regii & paucorum jugerum. Sub Romanis ſpatium amplificatum eſt & arbores propagatæ & plures factæ: nec propagatione tantùm numeroſiores, ſed etiam culturâ & curâ, proceriores ſingulæ effectæ. Unde duplici modô uberius balſamum colligi cœpit. Ejus probationem Servius, quaſi à Plinio, hanc refert *in Virg. l. 2. Georg. v. 119. Probatio autem* opobalſami, *ut dicit Plinius, hæc eſt. Si contra Solem feratur, & corruptum non ſit, manum ferventis exurit:* Quod apud Plinium non reperitur, qui poſtquam varias ſpecies enumeravit, quibus balſamum adulteretur, ita ſcribit *loc. cit. Nequiſſimè autem gummi, quoniam inareſcit* (pro quo fortè *inardeſcit*, legit Servius) *in manu inverſa & in aqua ſidit: quæ probatio eſt gemina. Debet ſincerum & inareſcere, ſed hoc è gummi areſcere additâ fragili cruſta evenit, & guſtu deprehenditur.* Ubi *nequiſſimè* balſamum gummi adulterari dicit, quia difficillimè deprehenditur: geminam quippe habet probationem ſinceri, quòd in manu inverſa inareſcit & cruſtam concipit & quòd in aquam inditum in ima vaſis ſidit. Sed fraus ſic deprehenditur, quòd opobalſamum gummi adulteratum areſcit, cruſtâ fragili additâ; at cruſta ſinceri, quod in manu inverſa inareſcit, fragilis non eſt &c. Vide plura hanc in rem apud Salmaſ. *ubi ſuprà*, & quæ retro dicta de *Balſamo.*

OPON, promontorium Cretæ in Occidentem vergens.

OPORINUS Johannes, Baſileenſis Germanicè *Herbſter*, ex anguſtiis inopis juventæ ægrè eluctatus, in Academia patria Latinæ primùm & Græcæ Linguæ Profeſſor, exin, quòd examini pro Magiſterio ſe, jam 30. annorum exiſtens, ſubjicere verecundaretur, cathedrâ Profeſſoriâ ceſſit, evaſitque celebris, doctus, & elegans typographus, Buchole. *in Indic. Chronol.* Operas plerunque quinquaginta habuit, & ſui & priſci ſeculi Scriptorum ingentem numerum, ſummâ fide in publicum edidit, ac infinitis in hanc rem laboribus ſumptibuſque impenſis, nomine ſuô immortalitati conſecratô, obiit A. 1568. ætat. 60. Muſæi ſui januæ, ad imitationem Aldi Manutii hæc inſcripta habuit, *Quiſquis es, rogat te Oporinus etiam atque etiam, ut ſi quid eſt quod à ſe velis, paucis agas, deinde abeas ociter, niſi tanquam Hercules defeſſo Atlanti venias ſuppoſiturus humeros. Semper enim erit, quod & tu agas, & quotquot huc attulerint pedes.* Vertit Latinè quædam Theocriti, Xenophontis, Heſiodi, ac in Platonem, Ariſtotelem, Plinium, Pollucem, Cælium Rhodiginum pluresque alios Indices ſummâ induſtriâ confecit, ipſeque compoſuit varia, de quibus vide Anton. Teiſſier *in Elogiis Part. 1.* Vogierus *eſſiv.* XXXII. p. eli cum frugiſſe, tetetr *Introductione in Notitiam Scriptorum.* Vide etiam Urſtiſ. *Epit. Hiſtor. Baſil. c. 9. &c.*

Poſteritas, obſtricta mihi non nomine vanô es,
Per me namque audis ſecula priſca loqui.

OPOTON, Palæſtinæ oppid. *Ptol.* quod Chryſorrhoâ amne irrigatur. Opotane urbis memoria eſt in *Concil. Chalcedonenſi.* *Eupoton* mavult legi Salmaſ. qui nomen hoc urbis apud multos Auctores ſe reperiſſe, ait. Sic verò dicta ſit ab illis riguis amnis Chryſorrhoæ, quibus fœcunda eſt, quaſi εὔποτος. Plin. *l. 5. c. 18. Jungitur ei* (Judææ) *latere Syriæ Decapolitana regio, à numero oppidorum, in quo non omnes eadem obſervant. Plurimi tamen Damaſcum, Eupoton* (ut legit Salmaſius, pro *Opoton*) *riguis ex amne Chryſorrhoa fertilem, Philadelphiam, Rhaphanam, omnia in Arabiam recedentia.* Verum nec *Eupoton* aliis occurrit, & Solin. *c. 36.* eam urbem omiſit. Ipſe Plin. *loc. cit.* Decapolitanam regionem à numero oppidorum dictam ſcribit eaque oppida recenſet, ſed undecim pro decem in eo cenſu reperiuntur: *Damaſcus*, Opoton, *Philadelphia*, *Rhaphanea*, *Scythopolis*, *Gaddara*, *Hippos*, *Dion*, *Pella*, *Galaſa*, *Canatha*. Fortin itaque *Opoton*, non nomen fuerit diſtinctæ urbis, ſed Plin. ſcripſerit *Damaſcum Eupoton*, epithetô hoc ei adjunctô. In Græcis, unde illa tranſtulit, videtur reperiſſe, [illegible] Χρυσορρόα ποταμοῦ. Quod ille ſic accepit, quaſi Δαμασκὸς εὔποτος, cum adjuncto vel epitheto diceretur, ad diſcrimen alterius cujuſdam Damaſci, hoc indubitatum; atqui εὔποτος idem quod εὐυδρος, *irrigua* & rivis bene ſatura. Chryſorrhoas enim amnis, qui totus fere in rigua & rivorum deductiones convertebatur, Damaſcum præcipuè rigabat & εὔποτον reddebat atque inde nomen potiùs nactus videtur, quòd Damaſcum fertilem redderet, quàm quòd aurô flueret. De uno certè oppido tantùm loqui Plinium, ex verbis ejus manifeſtum eſt, *Damaſcum Eupoton riguis amnis Chryſorrhoa fertilem. Fertiles* namque dixiſſet: cùm ſatis conſtet Damaſcum præcipuè riguis illius amnis fertilem eſſe, in eo Urbium numero. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 617.*

OPOTURA, Indiæ intra Gangem urbs, *Ptol.*

OPPAVIA, urbs Sileſiæ, ad Oppam amnem, caput Ducatus cognominis cum arce antiqua, 3. leuc. à Ratiboria in Occidentem, uti à Carnovia in Eurum, 9. ab Oppolio in Meridiem.

OPPENHEIMIUM, urbs Palatinatus inferioris ad Rhenum, inter Moguntiacum ad Boream & Wormatiam ad Auſtrum in colle, paucis inhabitata. Imperialis eſt urbs, ſed Electori Palatino oppignerata.

OPPESSULANDI Januas, apud Veteres modus haud ſimplex fuit; nec enim eòdem munimine interiorum conclavium & cæterorum fores, quò primæ domus januæ, quæ in publicum aperiebantur & urbis portæ, firmari conſuevère. Comici certè hæc ritè diſtinguunt. Unde Terentius *Eun. Actu 4. ſc. 6. v. 25.* de prima janua, quam oppugnatum veniebat miles, *oſtium*, inquit, *obſera intus*, i. e. obditâ ſerâ ſeu vecte ligneô oſtium intus occlude; Græcè dixiſſet, μόχλωσον τὴν θύραν ἔνδοθεν. At de conclavi vel thalamo dicit, *peſſulum oſtio obdo*; ferreô obice intus occluſiſſe ſignificans. Cujuſmodi obices ferreos, quibus interiorum membrorum domus fores *oppeſſulantur*, Galli *verucla* dicunt, ut ipſas fores ſic oppeſſulatas *verruclatas*, vulgò *verrouiller*. Duo autem *peſſuli* fermè ſingulis foribus addebantur, ſicut hodieque moris eſt, in ſuperiore parte unus, inferiore alter. Inde apud Plautum *Aulularia*, *Actu 1. ſc. 2. v. 26. Oſtium intus ambobus occlude peſſulis:* quod de ſera vel vecte ligneo non poteſt accipi. Nec enim duabus ſeris vel μοχλοῖς januas muniri moris erat, licet apud Polybium legatur *l. 15.* de foribus quibuſdam duplici clauſtrô obſeratis, id enim minimè perpetuum ac ſolenne, & proin notatum Polybio: Apud Appulejum *l. 3.* de cubiculi foribus, à Photide intus occluſis, *Et cum dicto*, inquit, *peſſulis injectis & unciuô firmiter immiſſo* &c. Ubi libri quidam *unco*: uncus vel uncinus immittitur, injiciuntur peſſuli, & ſic intus fores oppeſſulantur. Ubi videmus, duplici peſſulô & uncinô firmari, cujuſmodi uncinum *Gloſſæ* exponunt [illegible]; adeoque rationem hanc diverſam eſſe à ſera, βάλανος ſeu βαλανάγρα, de qua infra: quæ duo recentiores confundunt. Duobus igitur peſſulis fores occludebantur ab his, qui intus erant & ſecuri volebant eſſe in eo conclavi, quod in hunc modum tutum præſtabatur, Neque ulli clave ab his, qui foris adſtabant foribus, ejuſmodi peſſuli removeri aut ſucuti poterant. Ut autem iſtiuſmodi oſtia intus *oppeſſulata*, ut cellariorum, apothecarum vel aliorum membrorum, reponendis veſtibus & aliis domeſticis rebus deſtinatorum, in quibus maneat nemo, qui poſſet intus occludere vel recludere, ab his qui foris veniunt, reſerari & diſcedentibus inde iterum obſerari poſſent, clave opus erat, quâ immiſſâ ab his, qui foris erant, adducebatur aut reducebatur peſſulus, quô oſtium intus vinctum & poſti junctum retinebatur, uti etiamnum fieri ſolet. Sed hac de re dicemus infrà, ubi de *Reſerandi modo.* Neque verò *oppeſſulaſſe* fores contenti Veteres præter peſſulos, quibus intus fores occludebantur ab intus manentibus, alios etiam obices ferreos affixos habuère, ut de Penelope thalamum ædium intimum ultimumque, in quo pretioſa cimelia illi repoſita jacebant, aperiente, legimus apud Homer. *Od. φ.* Verùm de his vide ſuprà in voce *Obices* infrà *Peſſulus*, plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p. 912.* & *ſeqq.*

OPPIA, una ex Veſtalibus, quæ convicta ſtupri, viva de-

foſſa eſt. Hæc enim ſolum pœna memoratur. Juvenal. *Sat.* 4. *v.* 9.

——— *Cum quo nuper vittata jacebat,*
Sanguine adhuc vivo terram ſubitura ſacerdos.

OPPIA Lex, de Matronarum cultu, vel mundo muliebri, lata eſt à C. *Oppio* Trib. Pleb. Q. Fabio Maximo, Tit. Sempronio Graccho II. Conſulib. in medio ardore ſecundi belli Punici: *Ne qua mulier plus ſemunciâ auri haberet: nec veſtimento verſicolore uteretur, nec juncto vehiculo in urbe oppidove, aut propiùs inde mille paſſus, niſi ſacrorum publicorum causâ, veheretur,* Liv. *l.* 34. *c.* 1. Tacit. *Annal. l.* 3. *c.* 34. &c. Ea tamen poſt aliquot annos antiquata eſt Autoribus M. Fundanio & L. Valerio Tribunis, Pleb. vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 13.

OPPIANUS, Poeta & Grammaticus eximius, Ageſilai & Zenodotæ fil. ex Anazarbo, ſive (ut *Suidæ* placet) Coryco, Ciliciæ civitate. Scripſit Ἁλιευτικὰ, & Κυνηγετικὰ elegantiſſimis verſibus, in quibus Virgilium, quâ potè, ſecutus eſt, quæ Antonino Caracallæ obtulit, non ſine doctrinæ ſuæ maxima commendatione. Hujus poemata cùm apud Imperatorem recitata eſſent, donatus eſt in ſingulos verſus aureo ſtatere, ut viginti millia aureorum pro omnibus acceperit, *Suidas.* Vixit annis 30. & ſæviente in civitate Anazarbi paulo pòſt peſte, obiit parentes relinquens ſuperſtites. Cives autem eum ſepelierunt, & ſumptuoſam ſtatuam illi erexerunt cum hoc epigrammate:

Ὀππιανὸς κλέος εἶχον ἀοιδῶν, ἀλλά με μοῖρα
Βάσκανος ἐξήρπαξε μίτος, κρυερός τ' Ἀΐδας με
Καὶ νέον ὄντα κατέσχετο, τὸν εὐεπίης ὑποφήτην.
Εἰ δὲ πολὺν με χρόνον ζῶν μίμνειν φθόνος αἰνὸς
Εἴασεν, οὐκ ἄν τις μοι ἴσον σχέθεν ἄλλος φωτῶν.
Oppianus vatum decus immortale fuiſſem;
Invida ni gelidum rapuiſſet Parca ſub Orcum
Me juvenem, placida clarum ſplendore Camœnæ.
Ni livor longa violâſſet tempora vitæ,
Non mihi laude parem quenquam terra alma tuliſſet.

Euſebius *in Chron.* Scaliger *exercit.* 218. *&* 225. *& in Poëtic. &c.* *Suidas, &c.* *Nic. Lloydius.*

OPPIDUM, idem cum *Urbe*, tametſi quidam *Urbem* majus aliquid *Oppido* eſſe arbitrantur. Julius Cæſar *l.* 7. *Bell. Gall. c.* 13. nunc Avaricum *Oppidum* maximum, in finibus Biturigum, nunc *c.* 20. pulcherrimam propè totius Galliæ *Urbem* appellat: Item *c.* 12. *&* 55. *Oppidum* Biturigum Noviodunum, ac mox *Urbem* cum cœteris vocat *c.* 15. quum 20. *Urbes* Biturigum incenſas ait. Idem *l.* 1. *Bell. Gall. c.* 38. Veſontionem *Oppidum* maximum Sequanorum eſſe ſcribit, quæ modò *Urbs*, modò *Oppidum*. Jonæ præ cœteris dicitur. Lutetiam quoque *Oppidum* Pariſiorum nuncupat, *l.* 7. *Bell. Gall. c.* 57. quæ, uti Veſontio, caput Gentis erat, & *Urbs* Pariſiaca ac Pariſienſis Civitas *Gregorio* appellatur. Ita & Cicero 4. *in Verr.* Syracuſas ſæpiſſimè *Urbem*, ſemel tamen *Oppidum* vocat. Ita & Tacit. *l.* 1. *Hiſt. c.* 63. Divodurum Mediomatricum *Oppidum* nuncupat, caput utique nobilis Gentis. *Mela* quoque & *Plinius* nomine *Urbis* & *Oppidi* promiſcuè utuntur. Vide Hadr. Valeſium *Præf. in Notit. Gall.* Ritum, quem in condendis ac circumſcribendis *Oppidis*, obſervârunt Veteres, deſcribit Ter. Varro *de Lingua Lat. l.* 4. cùm inquit, *Oppida condebant in Latio, Etruſco ritu multa, i. e. junctis bobus, tauro & vacca interiore aratro circumagebant ſulcum: hoc faciebant Religionis causâ, die auſpicato, ut foſſâ & muro eſſent munita: Terram unde exſcalpſerant, Foſſam vocabant: & introrſum factum Murum. Poſtea quod fiebat orbis, Urbs. Principium quod erat poſt murum, Pomerium dictum: ejuſque ambitu auſpicia Urbana finiuntur.* Cum quo conſentit *Plut.* hôc ritu Romam à Romulo conditam referens. Vide etiam Dionyſ. Halicarn. *l.* 1. &c. Sed ante omnia conditor augurio operam dabat, ut à Religione duceretur exordium. Unde, *auſpicato murorum fundamenta jecit,* ait Solinus Polyhiſtor. *c.* 2. & Prudentius *in Romano Martyre, v.* 414.

Quod Roma pollet auſpicato condita, &c.

Captato demum augurio, *qui Urbem novam condebat, tauro & vacca arabat; Ubi arâſſet, murum faciebat; ubi portam volebat eſſe, aratrum tollebat, & portam vocabat,* Cato *Fragmen.* cujus rationem ſuggerit Plut. *Problem. Rom. c.* 27. P. Maro. *Æn. l.* 5. *v.* 755.

——— ——— *Urbem deſignat aratro,*
Sortiturque domos.

Aratrum autem qui tenebat, laciniam togæ rejiciebat in humerum dextrum ſeſeque cingebat; Vel, quia is ſacris operantium erat habitus, atque opus illud inter ſacra numeratum: Vel, ut commodiùs ſtivam tenere poſſet: Denique, ut multitudinem civium togato, i. e. pacifico habitu fovendam eſſe oſtenderet, neque ſolùm bellicis Artibus Civitates vigere, ſed multò magis pace florere. M. Manlius *Aſtronomic. l.* 4.

——— ——— *Ritune Gabino*
Mœnia ſuccinctus curvo deſcribet arator.

Dirigebat aratrum ipſe conditor; Quòd ſi Mulier ponendæ Urbis auctor eſſet, *id muneris penès Architectos relinquebatur;* Serv. *ad Æn.* illud *l.* 1. *v.* 427. *Inſtant ardentes Tyrii.* Neque verò plures quàm duo boves erant, iique coloris albi, & ſexûs diſparis, ut numeroſa fortè hinc ſoboles denotaretur, matrimonióque legitimo Reſpublicas colligi ac conſervari, oſtenderetur. Ovidius *Faſtor. l.* 4. *v.* 825.

Ipſe tenens ſtivam, deſignat mœnia ſulco,
Alba jugum niveo cum bove vacca tulit.

Et quidem ſic, ut exteriori parti tauri, interiori vaccæ adjungerentur. Servius iterum *ad illud Æn.* 4. *v.* 212. *Cui littus arandum dedimus.* Qui modus non Romæ tantùm, ſed & in Coloniis *Oppidiſque* aliis obſervatus eſt, teſte Varrone *loco ſuprà cit.* Et quia *unumquodque eodem modo diſſolvit & ſolvitur, quo cœperat,* verbis *Ulpiani*, hinc aratro circumducto, uti condebantur, ita evertebantur Urbes *Oppidaque*. Quam ob cauſam *Aratrum paſſa Carthago* dicitur, apud Modeſtinum JC. *l.* 1. *ff.* 21. *quibus modis uſusfruct. amitt.* Tumque deleta *Oppida* Civitateſque dicebantur *interemta*, vide Antholog. *l.* 1. *c.* 90. ubi incertus Poeta,

Τὴν πόλιν οἱ νέκυες πρότεροι ζῶσαν κατέλειψαν,
Ἡμεῖς δὲ ζῶντες τὴν πόλιν ἐκφέρομεν,
Civitatem hanc mortui prius viventem reliquerunt,
Nos verò viventes civitatem efferimus.

Fortè propter Genios ſeu Deos Tutelares, qui præeſſe unicuique loco credebantur; Hos enim ſtolida Veterum ſuperſtitio vaſtatis mori, reſurgentibus demum renaſci, opinati ſunt. Prudentius *ad Symmachum l.* 2. *v.* 74.

Aut Fatum aut Genium, cujus moderamine regnent.

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſin. Antiqq. l.* 1. *c.* 3. In provinciis Romanis, etiam ſtante Republicâ, varii extiterunt *Oppidorum* ordines, de quibus idem Roſin. agit *l.* 10. *c.* 14. Vide quoque Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ* in voce *Antipolis*, & *hic paulo infrà*.

OPPIDORUM IN IMPERIO ROMANO ORDO, EX VALESIO.

Coloniæ, de quibus vide *ſuo loco*.

Municipia, quæ & *Oppida civium Romanor.* vocantur, propterea quòd eſſent jure Civitatis Roman. donata.

Oppida Latinorum veterum, aliàs *Latinorum* ſimpliciter, quæ etiam *Oppida Latii veteris* vel *Latii antiqui*, atque etiam modò *Oppida Latina*, modò *Latio antiquitus donata*, *Plin.* paſſim appellat: quibus ſcilicet Populus Rom. aut Princeps jus Latii tribuerat, qualis erat Antipolis, inter alia.

Oppida libera, ſeu liberæ *conditionis*, dicta *Plinio*, quorum incolas ſeu populum idem *liberos* vocat, quartum tenebant locum, erant *Oppida* libertate a Romanis donata.

Oppida fœderatorum, quæ fœdere donata erant à Romanis, aut quibuſcum Popul. Roman. fœdus inierat, dicta ſunt: Quorum Incolæ *Fœderati*. Sic Plin. *l.* 3. *c.* 4. *Maſſiliam Græcorum Phocenſium fœderatam* appellat: *Meſſanam Siciliæ* Florus *l.* 2. *c.* 2.

Oppida ſtipendiaria, vel *ſtipendiariorum* dicebantur, quibus certum Imperii jugum ac tributa & ſtipendia à Romanis impoſita erant.

OPPIDUM Novum, vulgò *Rabach*, teſte *Nigro*, urbs Mauritaniæ Tingitanæ mediterranea inter Tingi 62. & Volubilim coloniam 74. mill. paſſ. ex *Itinerar.* Antonini.

OPPIDUM Novum alterum, ſed apud *Ptol. Oppidon* tertiæ inflexionis, *Mexuna*, teſte *Marmolio*, colonia & urbs Mauritaniæ Cæſarienſis mediterran. à Ruſuccurro 86. mill. paſſ. introrſum; à Tigauda 32. à Vagis 72. olim ex primis. Eſt & *Oppidum*, urbs Epiſcopalis Brutiorum in Calabria ulteriori, ſub Archiepiſcopo Rhegino. *Oppido* etiam vulgò dicta.

OPPIGNORARE Creditoribus arma, aratrum, aliaque operi faciundo, non licebat veter. Græciæ Legiſlatorum inſtituto, apud Diodor. Sic. *l.* 1. cum tamen ipſos, qui iis uti debebant, permitterent *nectendos*, uſque ad Solonis tempora, ut vidimus ſuprà voce *Nexi*. Agri verò & domicilia, ære alieno obſtricta & Daniſtis *oppignorata*, à Creditoribus ὅροις ſignabantur: quâ voce indigitabant Attici tabellas ædibus & prædiis affixas, indicantes ea Creditori eſſe oppignorata, Harpocration voce Ὅρος. *Ὅρος ἱστάναι χωρίων, λίθος δὲ ἦν ἢ στήλη τις, δηλοῦσα ὡς ἐστὶν ὑπόχρεων τὸ χωρίον, Titulos aut tabellas agris apponere: erat autem lapis aut columna quædam, indicans locum eſſe Creditori obligatum,* Jul. Pollux *l.* 3. *c.* 9. Vide etiam Etymologicum M. in Ὅρος, & ſuprà ubi de Lege Σεισαχθείας, in *Oneris Excuſſio*, alibique paſſim, item infrà voce *Pignora*.

OPPIUS, unus è tribus collibus montis Eſquilini Romæ, teſte Varrone, *l.* 4. *de LL.* qui reliquos duos Ciſpium vocat & Septimium, vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 8.

OPPIUS Chares, Grammaticus, in Gallia docuit, Sueton. *c.* 3. *de Illuſtr. Gramm.* Item *Oppius*, ſeu *Opilius*, laudatus Macrobio, *l.* 2. *Saturn. c.* 18. *&* 19. Item *C. Oppius*, cui attribuitur Comment. Cæſaris, de bello Hiſpan. Item vitæ virorum Illuſtrium, A. Gell. *l.* 7. *c.* 1. Plin. *l.* 11. *c.* 45. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 1. *c.* 13. Vide *Cajus Oppius*.

OPPIUS Spurius, vide *Spurius*.

OPPOLIUM, urbs Sileſiæ, ad Oderam fluv. caput Ducatus cognominis aliàs oppignorata Poloniæ Regi cum tractu adjacente ſatis extenſo, munita. A Suecis capta bello Germanico ſed reddita pace Monaſterienſi, 7. leuc. à Ratiboria in Septentrionem, 9. ferè à Vratiſlavia in Meridiem, vix ſex à confinio Poloniæ. Hôc Ducatu, ut & Ratiboriæ, item titulo Principis Germanici placatus Betleemus Gabor, Tranſylvaniæ Princeps, qui Regis Hungariæ titulo ſumpto Auſtriam invaſerat, diadema Ferdinando II. armis depoſitis, reddidit; A. C. 1619. Joh. Cluverus, *in Hiſt. Epit.* Aliter *Oppolia*. Fuit olim ſub propriis Principibus, ex familia Sileſiæ ſuperioris Ducum, quorum Auctor Miciſlaus fuit, filius minimus natu Vladiſlai II. Poloniæ Regis, à fratribus ſuis pulſi. Ex ejus enim poſteris Caſimirus II. Teſchinenſis & Boleſlaus, *Oppolienſis* lincarum fuère conditores. Et quidem Boleſlaus I. *Oppoliam* nactus, cum Henrico Probo adverſus Vladiſlaum Locticum profectus, ſed ad Cracoviam cruento prælio victus, A. C. 1290. & mortuus eſt A. C. 1313. Ejus filii Boleſlaus II. *Oppoliam*, Boleſlaus III. Falcoburgum & Albertus Strelitzam tenuère: è quibus primus genuit Vladiſlaum, Poloniæ regno aliquando deſtinatum, ſed à Jagellone pulſum; &

Boleſ-

Boleſlaum IV. quò ut & Euphemiâ Vratislavienſi nati, Bernardus Dux Falcoburgius, Johannes Epiſcopus Caminenſis & Vratiſlavienſis atque Boleſlaus V. qui Huſſitas tuvit, & propterea à Nicolao Duce Ratiborio victus eſt. Hujus filii, Boleſlaus VI. cognomine *Mirabilis*, Johannes Henricus ſenior & Nicolaus, qui, cum duas uxores habuiſſet, Magdalenam Ligniciam & Eliſabetham Brandeburgicam, extinctus A. C. 1463. ultimos familiæ reliquit Nicolaum, Johannem & Henricum, quorum medius, reliquis ſuperſtes A. C. 1532. obiit, ſucceſſore Ducatus Ferdinandò I. Imperatore. Vide Phil. Jac. Spenerum *Sylloge Geneal. Hiſtor. in Fam. Pruſlev.*

OPUPA, vel UPPUPA, Græce ἔποψ, inſtrumentum foſſorium acutum, quô terra eruitur & lapides fodiuntur; cujus uſus in lapicidinis apud Plautum, *in Captivis, Actu 5. ſc. 4. v. 7.* ubi de ſervo in lapicidinas dato.

> *Nam ubi illò adveni, quaſi patriciis pueris aut monedulæ,*
> *Aut anates, aut coturnices dantur, qui cum luſitent.*
> *Itidem hæc mihi advenienti* upupa, *qui me delectem, data*
> *eſt.*

Ubi *upupa* non eſt malleus, ut quidam ſunt interpretati, ſed ἔποψ, ut optimè *Gloſſarii* auctor exponit; non ei quidem planè formâ, nec idem inſtrumentum cum amâ: nam hæc ad terram fodiendam & latior, illa ad eruendos lapides & acuta, nec male referens upupæ caput cum roſtro, unde quoque nomen. *Heſychius* ἔποπα exponit, λαξευτικὸν σιδήριον ἢ σκαφίου εἶδος. *inſtrumentum* ſcil. ferreum *acutum, quô lapides primò rudimentò punguntur*, priuſquam poliantur. *Subulas* quoque Latini appellârunt, unde *ſubulis impolitis lapides*, apud auctores *de limitibus*. Nam ſubulis ſignati & compuncti adhuc ſunt impoliti. Atque hinc *Subulo* Latine fera, quæ Græcis ἔποψ, cujus caput cum unico cornu quaſi ſubulâ, non male referat illius, quod diximus, ferramenti formam. Vide Bochart. *Hieroz. Parte prior. l. 3. c. 27.* & Salmaſ. *ad Solin. p. 223.*

OPPUGNATIO Urbium, vel primò impetu peragitur: quemadmodum Gomphos Julius Cæſar, uſus ſingulari militum ſtudiô, eôdem quô venerat die expugnavit, *l. 3. de bello Civ. c. 80.* vel longiorem moram requirit. Quòd ſi itaque propter foſſarum latitudinem, murorumque altitudinem & munitionem repentinò impetu Urbs expugnari non poſſet, vineis actis, aggere jactô, turribus conſtitutis &c. olim *oppugnabatur*: cujus rei exempla apud Livium imprimis ac Cæſarem plurima extant. Ipſi autem caſtra communiebant Romani aggere, vallô, loricis, cervis, cippis, liliis & ſtimulis: de quibus vide paulo infrà. Quòd ſi ſpes capiundæ Urbis affulgeret, quia omnes Urbes in alicujus Dei tutelâ eſſe pro ſuperſtitione ſeculi credebantur, mos Romanis arcanus & multis ignotus fuit, certô carmine evocare Tutelares Deos, quod aut aliter Urbem capi non poſſe haberent perſuaſum, aut etiam ſi poſſet, nefas haberent, Deos captivos abducere. Quô factum, ut ipſi Romani tum Deum, in cujus tutelâ Urbs Roma erat, tum ipſius Urbis nomen Latinum ignotum eſſe voluerint, caverintque, ne quod ipſi ſæpe adverſus Urbes hoſtium feciſſe ſe noverant, idem ipſi quoque hoſtili evocatione paterentur. Carmen autem, quô Deos evocare ſolebant, ejuſmodi ex *l. 5.* rerum reconditarum Sammonici Sereni Macrob. recitat *Saturnal. l. 3. c. 9. Si Deus, ſi Dea eſt, cui populus civitaſque Carthaginienſis eſt in tutela, teque maximè ille, qui Urbis hujus populique tutelam recepiſti, precor venerorque, veniamque à vobis peto, ut vos populum civitatemque Carthaginienſium deſeratis, loca, templa, ſacra, urbemque eorum relinquatis, abſque his abeatis, eique populo, civitatique metum, formidinem, oblivionem injiciatis, proditique Romam ad me meoſque veniatis: noſtraque Urbis loca, templa, ſacra, Urbs acceptior probatiorque ſit: mihi quoque populoque Rom. militibuſque meis præpoſiti ſitis, ut ſciamus intelligamuſque. Si ita feceritis; voveo vobis templa ludoſque facturum.* In quæ verba hoſtias fieri auctoritatemque videri extorum, ut ea promitterent futura, oportebat. Utque eò lubentiores id facerent, ampliorem in Urbe locum habitationi eorum promittebant inſuper, uti ex Verrio Flacco refert Plin. *l. 28. c. 2.* Quô modò Romani dum omnium provinciarum urbium, populorum, quos perdomabant, Deos paſſim publicè conſecrabant, partim privatim per familias ſpargebant, ubi Arnobus ait *l. 3.* fecerunt urbem ſuam ἀπάντων τῶν δαιμόνων ἐποικίας, *Theophil.* & receptaculum omnium harum ſordium, ex toto orbe collectarum. Vide Jac. Ouzelium *ad Minucium Fel. p. 37. & 38.* Evocatis itaque ſic numinibus, tum ipſam dein Urbem tum exercitum hoſtilem devovebant, hôc modô ut idem Auctor refert: *DIS pater, ſive Jovis Manes, ſive quô aliô nomine fas eſt appellare, ut omnes illam Urbem Carthaginem Exercitumque, quem ego me ſentio dicere, fugâ, formidine, terrore compleatis, quique adverſùs Legiones Exercitumque noſtrum arma telaque ferent, uti vos eos Exercitus, eos hoſtes, eoſque homines, Urbes, agroſque eorum, & qui in his locis regionibuſque agris Urbibuſque habitant, abducatis, lumine ſuperô privetis, Exercitumque hoſtium, Urbes agroſque eorum, quos me ſentio dicere, uti vos eas Urbes, agroſque, capita, ætateſque eorum devotas conſecrataſque habeatis, illis legibus, quibus quandoque ſunt maximè hoſtes devoti: eoſque ego vicarios pro me, fide, Magiſtratuque meo, & populo Rom. Exercitibus, Legionibuſque noſtris, do, devoveo: ut me, meamque fidem, Imperiumque, Legiones, Exercitumque noſtrum, qui in his rebus gerundis ſunt, bene ſalvos ſinatis eſſe. Si hæc ita faxitis, ut ego ſciam ſentiam intelligamque, tum quiſquis votum hoc faxit, rectè factum eſto, ovibus atris tribus, Tellus Materque teque Jupiter obteſtor. Cum Tellurem dicebat, manibus terram tangebat: cùm Jovem, manus ad cœlum tollebat: cùm votum recipere dicebat, manibus pectus tangebat.* Addit Macrobius, hôc modô devota oppida ſe inveniſſe, Stonios, Fregellas, Gabios, Vejos, Fidenas: Præterea Carthaginem & Corinthum; Sed & multos Exercitus oppidaque hoſtium Gallorum, Hiſpanorum, Afrorum, Maurorum aliarumque gentium, quos priſci loquuntur Annales. Simile quiddam apud alias Gentes in uſu fuiſſe, deprehendimus apud Curtium *l. 4. c. 3.* ubi Tyrii *Apollinis ſimulacrum aureâ catenâ devinxiſſe, aræque Herculis, cujus Numini Urbem dicaverant, inſeruiſſe, quaſi illo Deo Apollinem retenturi*, leguntur. Eôdem modô apud Pauſan. *l. 3.* traditur, Spartanos coluiſſe Martem compedibus irretitum, quô vinculô hoc propitium ſibi ac perpetuum bellorum illud Numen haberent. Athenienſes quoque Victoriæ ſimulachrô alas ademerant, ne urbem deſereret: Imò cùm apud Romanos Victoriæ alas decuſſiſſet fulmen, ſic omen expoſuit Pompejus,

> *Roma precor, alis cur ſtat Victoria lapſis?*
> *Urbem ne valeat deſeruiſſe tuam.*

Vide Freinshemium *in Curt. loc. cit.* Quam cæcam ſuperſtitionem miſerorum Gentilium facundè ridet Auguſtin. *de Civ. Dei l. 1. c. 2.* cui adde, ſi placet, Tertullian. Arnob. *adv. Gentes*, alios. Aliam notionem vocis *Oppugnatio* infra habes, verbo *Vincere.*

MACHINÆ, IN OPPUGNATIONIBUS URBIUM OLIM ADHIBITÆ.

Agger, ſignificabat vel molem ad mœnia Oppidorum, ex lignis, glebis ac ceſpitibus extructam, ut in urbium ac caſtrorum muros vel militibus vel turribus mobilibus, aſcenſus præberetur; quæ nonnunquam tantæ altitudinis erat, ut ipſa mœnia æquaret, Cæſ. *Bell. Gall. l. 2. c. 30.* Liv. *l. 5. c. 7.* &c. Ad eam verò non modò fabri, verùm etiam milites adhibebantur, inſtructi bidentibus, ligonibus, raſtris, alveis, cophinis, qualis, ut Vegetius ſcribit *l. 1. c. 24.* & *l. 3. c. 8.* Vel, pro muro & munitione caſtrorum: vel denique pro materia, quâ moles munitione extruebatur, ſumi ſolitus eſt.

Aries, machina erat, ex abjete vel orno excelſa, cujus ſummitas durô ferrô concludebatur, arietini capitis ſpeciem habens: Hujus crebro incuſſu ædificiis ſciſſis in rimas, concidebant laxatæ murorum ſtructuræ. Ejus in locum poſtea ſucceſſit Helepolis, de qua vide *ſuô locô*. Vide Amm. Marcellin. *l. 23. c. 4.*

Baliſta, ſagittam ligneam ſpiculô majore conglutinatam, in propugnantes evibrabat tantâ vi, ut percita internô pulſu ſagitta, à Baliſta ex orulis evolans, interdum nimiô ardore ſcintillaret, & antequam telum cerneretur, vulnus ſentiretur inflictum. Idem *ibidem.*

Cervi, ſtipites erant, corniculâ eminentia habentes, quibus ad commiſſuras pluteorum atque aggeris utebantur, ad impediendum aſcenſum.

Cippi, tricipites erant ſtipites, aut quadricipites, delibratis & præacutis cacuminibus, ab infimo revincti longurio transverſario, ne avelli poſſent: quibus ad munitionem caſtrorum utebantur Romani.

Cuniculi, foramina erant ſub terra occulta, quorum agendorum rationem quis primò invenerit, docet Vegetius *l. 4. c. 24.*

Falces murales, quòd incurvatæ eſſent, ſic dictæ, de muris, lapides magnâ vi evellebant. Idem *ibid. c. 23.* & *ult.* Vide quoque Liv. *l. 38.*

Lilia, ſtipites erant feminis craſſitie, à ſummo præacuti, ad ſimilitudinem floris cognominis, non aperti: ſed compreſſi: qui tenebantur viminibus ac virgultis, in muniendis caſtris, adhibiti.

Loricæ, dicebantur eminentiæ illæ aggeris ſive murorum, quæ pectus defendebant: è cratibus & viminibus plerumque, interdum ex pluteis, i. e. cratibus aſſeribus & tabulis, contextæ.

Malleoli, erant manipuli ſpartei, pice contecti, qui incenſi aut in muros aut in teſtudines jaciebantur. Marcellin. *loc. cit.*

Murices, aliàs *Triboli*, ſeu *Tribuli*, machinulæ erant ferreæ tetragonæ, aculeis infeſtæ, quæ in erumpentes ſolebant ſpargi.

Muſculi, machinæ fuêre, quibus tecti milites, apportatis lignis & terrâ foſſas complebant, ut turri ambulatoriæ viam munirent. Vide Vegetium *l. 4. c. 16.* & Cæſ. *Bell. Civil. 2. c. 10. 11. 14.*

Onager, Vide ſuprà *ſuô locô.*

Plutei, fuêre machinæ mobiles & ambulatoriæ, de quibus vide *infrà*. Hos obſidentes applicabant muris, eorumque munitione protecti, ſagittis, fundis, miſſilibus defenſores de propugnaculis oppidorum exturbabant. Vegetius *ubi ſuprà.*

Scorpio, Vide *Onager.*

Teſtudo, tabulatum erat ex trabibus, pluteiſque factum, coriis ac ciliciis contectum, adverſùs flammam & incurrentia ſaxa, ſub qua Milites, viam vineis aut turribus munientes, latebant. Vide Vitruvium *l. 10. c. 19. 20.* & Cæſ. *l. 2. Bell. Gall. c. 6.* & *paſſim*: ut & infrà *ſuô locô*:

Turris mobilis ſeu ambulatoria, ut eam Vegetius vocat, machina erat, inſtar ædificii, ex trabibus & tabulis, interdum decem contignationibus extructa: intra quam Aries, quem ſuſpenſum Milites in hoſtium murum impellebant: E ſuperiore verò parte, pons in eundem murum demittebatur, ſcalæque confeſtim injiciebantur: tota autem machina ſubjectis rotis promovebatur. Vide Vegetium *l. 4. c. 17.* Vitruvium *l. 10. c. 19.* Cæſ. *Bell. Gall. l. 2. c. 17. 33.* &c.

Vallus, ſeu vallum, dicebatur ſtipes ramoſus, in Aggeris ſumma parte defigi ſolitus, ad eum confirmandum, & Loricas extruendas. Hunc Legionarii milites, unà cum armis, in itinere ferebant. Nonnunquam ſuperiorem partem Aggeris ex illis vallis conſtantem deſignabat. Vide Polybium *l. 17.* ut & infrà in hac voce.

Vineas, Vegetius *l. 4. c. 13. 15.* dic-

eit fuiſſe machinationem tabulis cratibuſque conſtratam, quæ ſubjectis rotulis impellebatur: Hujus tectò muniti obſidentes, murorum ſubruebant fundamenta, Franc. Hottomannus *Annotat. in Cæſarem*: ubi earum alium quoque uſum indigitat, ut nempe, cùm plures ordine impellerentur, milites poſt eas occulti ſequerentur: Cæſ. *Bell. Gall. l. 7. c. 17. 27. 58.* Unde *ſub vineam prœliari* Milites dicebantur, *Feſtus*. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 10. c. 16. & ſeqq.*

OPS, OPIS, filia Cœli ex Veſta, ſoror & conjux Saturni, quæ & *Rhea*, & *Cybele*. *Ops* autem idcirco dicta putatur, quòd terræ *ope* vita hominum ſuſtentetur. Cicer. *l. 2. de Nat. Deor. Terram opem Latini idcirco nominant, quòd opes omnes è terra.* Unde & Plutus in Theſmophoriis unà cum Cerere colitur, *Ariſtophan.* Reperitur apud *Heſych.* Ὦπις, unde noſtrum *Ops* ait *Scaliger*. Ab Ὦπις autem vel Ὦπιε, ἐπίζεσθαι *colere*, ut *Venerari* à *Venere*. Porro *Ops*, vel *Opes* pro Rhea, ut ſupra diximus, Latinum eſt, pro Diana autem Græcum Ὦπις, & Οὖπις, Doricè. Vetus Poeta apud Macrob. *l. 5. c. 22.*

> Ἱμερόεσσαν Ὦπιν θλωπῶπα ἀοιδῶν.

Callimachus *Hymn. 3.*

> Οὖπι ἄνασσ' εὐῶπι, φαεσφόρε.

Meurſius.

Tibullus *l. 1. Eleg. 4. v. 36.*

> *At qui non audit Muſas, & vendit amorem,*
> *Idææ currus ille ſequatur Opis:*
> *Et ter centenas erroribus expleat urbes,*
> *Et ſecet ad Phrygios vilia membra modos.*

Turrigeram vocat Ovid. *Triſt. l. 2. Eleg. 1. v. 24.*

> *Ipſe quoque Auſonias Cæſar matreſque nurusque*
> *Carmina turrigeræ dicere juſſit Opi.*

Nic. Lloyd. Ejus imago, ut Albricus notat, fuit in cujuſdam Matronæ ſimilitudinem depicta, quæ apertâ manu dextrâ opem omnibus dare velle videbatur, panem verò manu ſiniſtrâ pauperibus porrigebat. Ædem ei primus Romæ vovit ac extruxit T. Tatius Sabinorum Rex, in Regni ſocietatem à Romulo receptus, Varrone *loc. mox. citand.* Dionyſ. Halicarn. *l. 2.* & Auguſtinô *l. 4. de Civ. Dei c. 11.* teſtibus Vovit poſtea eidem cum Saturno ædem Tull. Hoſtilius, eô tempore, quò cum Sabinis bellum gerebat, Dionyſ. *l. 3.* Feſtum ei ſacrum, *Opalia*, dictum eſt, vide ſuprà. Meminit & *Opis Conſiva* Deæ Varro, cui à *conſerendo* nomen: Ita autem is *de L. L. l. 4. c. 5. Ope conſiva dies ab Dea Ope conſiva, cujus in Regia ſacrarium: quod ideo actum, ut eò præter Virgines Veſtales & Sacerdotem publicum introëat nemo. Is cùm eat, ſuffibulum haud habeat.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 2. c. 4.* Plura verò de *Ope* utraque, Græca & Romana, vide apud Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l. 2. c. 58.* ut & ſuprà aliquid, voce *Opis*, it. *Cybele*.

OPSIANUS Lapis, Græcis Ὀψιανὸς, apud Auctorem *Peripli*. Ἄμμος ἐστὶ πολλὴ κεχυμένη, καθ' ἣν ἐν βάθει κεχωσμένος εὑρίσκεται ὁ ὀψιανὸς λίθος, ἐν ἐκείνῳ μόνῳ τόπῳ γινόμενος. *Sabulum eſt multum congeſtum, in quo profundè obrutus reperitur.* Opſianus *lapis, in illa ſola* (Æthiopia) *repertus.* Et incertum Auctorem *de Lapidibus*, nondum editum: Ὀψιανὸς λίθος, μέλας οὐ λίαν, ἀλλ' ὑπόχλωρος εὑρισκόμενος ἐν τῇ Φρυγίᾳ, ὃς καὶ πίσσα καλεῖται, διὰ τὸ τριβόμενον αὐτὸν ὀσμὴν ποιεῖν πίσσης. Χρήσιμος δὲ ἐστι φορούμενος τοῖς κατὰ θάλασσαν καὶ ποταμοὺς τὸν πλοῦν ποιουμένοις. *Opſianus lapis, non valde niger, ſed ſubpallidus, repertus in Phrygia, qui & pix vocatur, quòd tritus picis odorem reddat. Utilis eſt, ſi geſtetur, in mari & fluviis iter facientibus.* Idem cum eo eſt, quem *Obſidianum* alii vocant, de qua voce ſuprà diximus; item *Opſidianum*. Certè ὀψιανὸς λίθος dictus eſt, ἀπὸ τῆς ὄψεως: *craſſiore* enim *viſu* dicit eſſe Plinius, *atque in ſpeculis parietum pro imagine umbras reddere.* Sed & ab ὄψις, ὀψίδιον, unde Ὀψιδιανὸς quoque dici potuit. Locus porrò de illo Plinii ſic habet *l. 36. c. 26. In genere vitri & Obſidiana numerantur.* — *Gemmas multi ex eo faciunt: vidimuſque & ſolidas imagines divi Auguſti, capaci materiâ hujus craſſitudinis: dicavitque ipſe pro miraculo in templo Concordiæ* Obſidianos *quatuor elephantos. Remiſit & Tiberius Cæſar Helioſolitarum ceremoniis repertam ibi* — *Obſidianam imaginem Menelai. Ex quo apparet antiquior materiæ origo, nunc vitri ſimilitudine interpolata. Xenocrates in India & in Samnio Italiæ & ad Oceanum in Hiſpania naſci tradit. Fit & tincturæ genere Obſidianum ad eſcaria vaſa & totum rubens vitrum* &c. Vide omnino *ſuprà*, ut & ubi de *Vitro*.

OPSICELLA, Cantabriæ in Hiſpania urbs, *Strabo*. *Lactiſma*, *Nebriſſenſi*.

OPSIGAMIA, judicium apud Spartanos, *ſerò ducenti uxorem* mulctam irrogans: Sicut *Gacogamia*, in *malam ducentem* animadvertebat. Stob. *Serm. 65.* ex Ariſtonis *Commentar.*

OPSIUS, prænomine *Marcus*, Præturâ functus, qui cupidine conſulatus, ſcelerate Titium Sabinum, illuſtrem Equitem Romanum, pervertere adjuvit. Tacit. *l. 4. Annal. c. 68. 71.*

OPSONATORES, Gloſſatori *in l. legatis ſerv. in princ. de leg. 2.* ii dicti ſunt, qui reſonabant & cantabant Domino in menſa. Aliis, qui *opſonia* & quibus veſcimur, ſcienter emebant. Plautus, *Menæchm. Act. 2. ſc. 2. v. 1.* Bene *opſonavi*, i. e. opſonium emi. Seneca *Ep. 47. Adſice* Obſonatores, *quibus dominici palati ſubtilis notitia eſt*, apud Calv. *Lex. Jurid.* Ad horum fraudes deprehendendas, *cùm cum plurimis ſummatibus paſceret* Hadrianus Imperat. *fercula de aliis menſis etiam ultimis quibuſque juſſit apponi*, uti legimus apud Spartian. *in Adrian. c. 17.* Nempe has menſis Hadriani *Opſonatores* ſeu Ἀγορασταὶ, quæſtus proprii, quàm exiſtimationis ſui Heri, ſtudioſiores, inſtruebant: ſed ut quæque illarum ab Imperatoria menſa plurimum aberat, ita parciſſimè & tenuiſſimè inſternebatur. Quam fraudem ut detegeret Imperator, ingeniô ſuô aptiſſimè uſus eſt. Poſterior ætas *Optiones* vocare cœpit id hominum genus: Si ſatis ex fide Procopius *Perſicorum l. 2.* Ἰωάννην παρέδωκε, ὃς οἱ ἐπεμελεῖτο τῆς περὶ τὴν οἰκίαν δαπάνης, ὀπτίωνα τοῦτον καλοῦσι Ῥωμαῖοι. *Joannem tradidit, qui domeſticas ejus expenſas curabat, Optionem Romani vocant.* Caſaubon. *ad Spartian. loc. cit.*

OPSONIORUM Comes, vide ſuprà.

OPSONOMI, Græcè Ὀψονόμοι, olim in Rep. Athenienſi dicti erant duo ſive tres, qui è Senatu eligebantur, ut Fori piſcarii haberent curam, darentque operam, ut Leges Piſcariis latæ obſervarentur. Forum meminit Sophilus apud Athenæum *l. 6.* ἐν δὲ ἴδιος τοῦτο καὶ Ἀθήνησιν εἶναι φησὶ Σώφιλος, ἐν Ἀνδροκλεῖ. Ὀψονόμους αἱρεῖσθαι αἱρετοὺς ὑπὸ τῆς βουλῆς δύο ἢ καὶ τρεῖς. Et Euſtathius *ad Il. λ.* Ὀψονόμοι ἐστὶ παρὰ τὸ ὄψον νέμειν, ὥσπερ Ὀψονόμους Ἀθήνησιν αἱρεῖσθαι ὑπὸ τῆς βουλῆς δύο ἢ τρεῖς. Quemadmodum, in univerſum, rerum venalium cura erat penès Agoranomos, qui eos, qui in Forum convenerant, ſi quid in Leges committerent, flagris cædebant, uti docet Græcus Interpres ad hæc Comici *Acharnenſibus*.

> Ἀγορανόμους δὲ τῆς ἀγορᾶς καθίσταμαι
> Τρεῖς τοὺς λαχόντας, τοὺς δ' ἱμάντας ἐκ Λεπρῶν,
> Ἐνταῦθα μήτε συκοφάντης εἰσίτω,
> Μήτ' ἄλλος ὅστις Φασιανός ἐστ' ἀνήρ.

Τὸ παλαιὸν, inquit, φραγέλλαις ἔτυπτον οἱ Λογισταὶ τοὺς τῆς ἀγορᾶς, *Olim flagris cædebant Logiſtæ* (i. e. Agoranomi, ut paulò ante eos vocat) *qui in Foro delinquerant.* His vectigal depenſum fuiſſe, ab iis qui Athenas aliunde adportâſſent in Forum quicquam mercimonii, ex eodem Ariſtophanis dramate patet: ubi Dicæopolis anguillam à Bœoto ſibi dari petit, ἀγορᾶς τέλος. Vide Sam. Petitum *Comm. in Leges Att. l. 5. tit. 3.* &c. De *Opſonio* autem plura ſuprà vide in *Obſonator*, aliquid etiam infrà voce *Pulmentum*.

OPTA, urbs Caſtellæ novæ à Concha 22. leuc. Toletum verſus 7. *Guete*, & *Huete*, haud obſcura.

OPTARE, Donato *unum è duobus eligere*: apud JC. *l. 3.* ſimpliciter, *eligere*. In Eccleſia Upſalienſi, apud Suecos, *Optare* Canonicus dicebatur: in qua, vacante Canonii, per deceſſum alicujus, licebat alteri Canonico, omiſſâ ſuâ, in pinguiorem vacantem ſuccedere. Neque tamen omnes *optari* poterant Canoniæ: quæ enim poterant optari, *liberæ*; quæ minùs, *ligatæ* dictæ reperiuntur, Joh. Schefferus ad *Chron.* Archiepiſcoporum Upſalienſium *p. 215.* Ita *Feudum optare* dixit Ericus Upſalienſis *Hiſtor. Suecia l. 5. p. 189. Feudi verò poſſeſſio tam diu duravit in manibus & poteſtate cujuſlibet ſic ementis, donec veniret alius qui idem feudum vellet optare.* Edictum Chlotarii II. Regis in Concilio Pariſ. A. C. 615. *c. 3. Ut nullus vivente Epiſcopô adoptare locum ejus præſumat* & apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Ab *opto* dicti *Optiones* apud Latinos, milites electi, *honeſti gradus, quaſi adoptati in cohortes*, ut ex Varrone docet *Nonius*. Unde *famuli Optiones*, apud Orderic. Vitalem *l. 8. p. 687.* & *l. 9. p. 720.* Adde *l. 11. p. 817. l. 12. p. 870.* & *l. 13. p. 921.* Sed de hac voce vide infrà, in voce *Optio*: de verbi verò notione generali, infrà ubi de *Votis*.

OPTATIANUS Suetonius, vide *Suetonius*.

OPTATUS, libertus Cæſaris, præfectus claſſis ſub Tiberio Claudio Principe, ſcaros à mari uſque Carpathio petitos inter Oſtienſem & Campaniæ oram ſparſos diſſeminavit. Ab eo tempore frequentes in Italiæ litore inveniuntur. Plin. *l. 9. c. 17.*

OPTATUS, Afer, Epiſcopus Milevitanus, ſub Valentiniano & Valente Imperatorib. A. C. 368. Ejus extant de Schiſmate Donatiſtarum contra Parmenianum Donatiſtam libri ſeptem, cum Notis & Emendationibus Merici Caſauboni Canonici Cantuarienſis, Londini. A. C. 1631. Excellens Orthodoxiæ defenſor, obiit A. C. 380. Hieronym. *de Scriptor. Eccleſ. c. 110.* Auguſtin. *de doctr. Chriſt. l. 2. c. 40. contra Parm. &c.* Honor. Auguſtod. *de lumin. Eccl.* Balduinus & Albaſpinus, *in notis*, *Pithœus*, *Poſſevinus*. &c.

OPTERIA, Græcè Ὀπτήρια, munera dicta olim, quæ primò *viſo* infante exhibebantur; à quibus diverſa erant Ἀνακαλυπτήρια ſeu Θεώρετρα, quæ Sponſæ dari ſolebant, cùm primùm futuro Marito ejuſque cognatis ſe dabat conſpiciendam. Thom. Bartholin. *de Puerperio Veter.* Scaliger verò ſic *Poëtices l. 3. c. 101. Ad Sponſum*, inquit, *perducta Sponſa ab eo detegebatur: à quo etiam ejus detectionis dona accipiebat, quæ & idcirco ἀνακαλυπτήρια, & quia tunc ab eo primùm videretur, ὀπτήρια quoque; & quòd tunc alloqueretur, προσφθεγκτήρια etiam dicta ſunt*: inter nuptialia munera hæc referens. Addit tamen, apud *Callimachum* vocem ſumi, uti dictum.

OPTICE, Latinè minùs commodè *Perſpectiva*, meliùs *Aſpectiva*, ſcientia eſt Geometriæ ſubalternata, quæ de radiis viſûs & lucis, ſive de viſione ac illuminatione tractat. Ejus dignitatem loquuntur oculi, quibus omnem Philoſophiam debemus, ut teſtis eſt Plato *in Timæo*, ac Philo *in Mundi opificio*: Item lux & color, quibus nil melius, nil jucundius. Uſus maximus in cognoſcenda cujuſque rei magnitudine, altitudine, diſtantiis; Unde ſine illa, in mirandis Naturæ tam Cœleſtis, quàm Elementaris, etiam cum oculis aberratur, ut fusè demonſtrat Joh. Pena *Epiſt. ad Carolum Lotharingum Cardin. quam Euclidis Opticis & Catoptricis, præmiſit.* Imò hujus beneficiô, in Phyſicis quoque ac Aſtrologicis, ulteriùs, quàm antè à ſummis ingeniis factum fuit, progreſſi, tubô dioptricô cognoſcimus maculas in Sole; Lunæ ſuperficiem eſſe inæqualem, ac quaſi montibus attolli, quaſi vallibus deprimi; viam lacteam, contrà quàm Ariſtoteli viſum erat, nihil eſſe, niſi condenſationem ſtellarum minutarum; Jovem à 4. Planetis circumiri certis periodis & intervallis; Venerem, Lunæ inſtar, nunc plenam eſſe, nunc in cornua acui, Saturni globum faciem habere triplicem, Mercurium, reliquorum inſtar Planetarum, corpore eſſe opacô & à Sole lumen accipere, modoque in orbem, modò ſemiplenum ſe conſpiciendum præbere; Lunulam quan-

quandam Saturnum 16. dierum ſpatiò circumire, ejuſque corpus annuiò circumcinctum eſſe; atque exinde pro vario ad Solem Terramque noſtram ſitu modò anſatum, modò rotundum, nonnunquam etiam lineâ rectâ ad utrumque latus extenſâ apparere. In terris ſimiliter miranda planè ac ſtupenda hæc Ars edit: ut cùm in ſpeculorum compoſitione pro uno referimus centum: aut cùm facimus, ut homo videatur capite deorſum ambulare, aut colorem faciei pro lubitu variamus, aut Manes etiam videmur ab Inferis ſuſcitare, ſiſtereque Helenam, Hectorem, Æneam, Didonem, Scipionem, Auguſtum & alios quos lubet; quo in Scientiæ genere maximè hôc ævô celebris eſt Noribergæ Grundlerus quidam, Carolo Patino *Relat. quartâ Hiſtor.* memoratus. Sed præteritò ſeculò ingens Artis ſpecimen edidit, qui duo ſpecula confecit ingeniò tàm mirandò, ut quiſquis alterutrum eorum intuetur, ſuum quidem corpus, humeros, pectus, brachia, at non alium, quàm Coſmi Medicæi, primi Hetruriæ M. Ducis vultum videat faciemque: digna proin, quorum alterum in Galliæ Regis cimeliarchio, in Theſauro D. Marci alterum, magna cum cura adſerventur, vivam inclyti Coſmi imaginem poſteritati, memorabili ratione, repræſentantes. In re bellica, quantum Archimedes hâc Arte effecerit, notum; quando nâves accendit Marcelli Syracuſas obſidentis, ſoluſque deduxit prodigioſæ magnitudinis navem Hieronis Regis quàm univerſæ Siciliæ vires movere vix poterant. Hodieque pervulgatum eſt, radiis Solis ad certum punctum collectis plumbum liquefacere; lignum ac ſtipulas accendere: Nec niſi ejus ope metiri intervallum modumque licet, quò baliſtis, catapultis ac machinis æneis, mœnia vel portæ quati poſſint. Ut de Architectura, Statuaria, Graphice nihil ad jam. Nec leviter ſanè *Optica* debent ſenes ac myopes, quòd & acutiùs & longiùs vident perſpicillis cujuſque viſui accommodatis: quorum notitia Veteribus nulla fuit. Nam quòd Plautus *Moſtellaria Actu* 1. *Sc.* 1. meminit *Conſpicilli*, nil aliud ibi, quàm locum, unde quis conſpicere poſſit, intelligit, interpretante ſic verba ejus *Noniò Marcellò* &c. Ut jam olim non ſine ratione ſcripſerit A. Gellius *l.* 16. *c.* 18. 'Οπτικὴ *facit multa demiranda.* Partes ejus Blancanus *Appar. ad Scientias Mathem.* & jam ante eum Joh. Cantuarienſis, tres faciunt, *Opticen* in ſpecie ſic dictam, quæ de 'Ιθυοπτικῇ ſive viſione & illuminatione directa: *Catoptricen*, quæ de viſione & illuminatione repercuſſa ſive reflexa, qualis in ſpeculis fit: & *Dioptricen* ſeu *Meſopticen*, quæ de viſione ac illuminatione refracta, tractat; de quibus omnibus, ut & ſingularum uſu mirandiſque effectis vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Scientiis Mathem. c.* 23. *& ſeqq.* & infrà quoque aliquid voce *Scenographia.* In Muſæo Kircheriano Romæ *Optica* experimenta multifaria viſuntur, unà cum nonnullis fallaciis, quæ directò radiò in objectum tendunt ac elegantium figurarum ſpecies repræſentant ex certo punctò, cùm tamen in omni alio loco non niſi confuſa quædam colorum congeries appareat. Ibidem eadem tabula tres aut plures differentes repræſentat figuras, ex differenti ſtationis loco. Figuræ item, quæ, quòcunque declinaveris locò, te impetere telò videntur: aliæ inſuper, quæ in figurato plano neſcio quos abſceſſus & ambages mentiuntur & tamen accuratiùs examinando & indagando capita aut membra humana, aliarumque rerum ſchemata figurant. Quorum effectuum ratio eſt à differenti angulorum incidentia, unde plus minus in uno, duobus, tribus aut etiam quinque locis ſtationum objecta variat: uti Auctor pluribus docet *in Arte Lucis & Umbræ.* Vide Georg. de Sepibus *in Collegii Societat. Jeſu Muſæo Romæ p.* 36. ut & ſuprà in voce *Anacamptica.*

PRÆCIPUI OPTICÆ SCRIPTORES, EX EODEM VOSSIO.

Euclidis Optica & Catoptrica, in hanc Scientiam introducunt.

Archimedes, de *Speculis uſtoriis parabolicis* ſcripſit: ut & Ptolemæus, ſed needum lucem vidit, ut indicat *Maurolycus.*

Heliodori Lariſſæi *Opticorum* fragmenta, ab Ignatio Dante, cum Euclidæis, Italicè à ſe redditis, edita ſunt.

Philippus Opuntius, temporibus Philippi Macedoniæ Regis, de *Opticis* & *Enopticis* ſcripſit.

Ariſtotelis quoque *de Opticis* liber olim extabat, ut *Laërtius*, & *Vincentius Bellovacenſis*, teſtantur.

Ptolemæus Alexandrinus, ſub M. Aurelio Imperatore *Planiſphærium* reliquit.

Alhazonis quoque ſive Alhazeni *Optica* laudem merentur: Fuit is Arabs acutus, floruitque, cùm Saraceni in Hiſpaniis & per eos ſtudia Matheſeos ibi multum vigerent.

Vitello ſeu potius *Vitellio*, non minùs pulchram *Opticis* operam impendit, libr. 10. licèt pleraque mutuatus ex Euclide, Archimede, Ptolemæo & Alhazeno. Vixit A. C. 1252. Vide Theſaurum *Opticæ.*

Joh. Peccamus, S. Bonaventuræ diſcipulus, Archiepiſcop. Cantuarienſ. & Angliæ totius Primas, *Perſpectivam communem librò unò, alterò Perſpectivam particularem*, conſignavit, circa A. C. 1279.

Rogerus Baconus, Anglus, Ordinis S. Franciſc. Monachus, circa eadem tempora, *de Perſpectiva ſingulari; diſtincta, ac continua: de viſu & ſpeculis: de Speculi facultate; de forma reſultante in ſpeculo deque Speculis uſtoriis*, varia ſcripſit: Quòd tam miranda opere Matheſios præſtaret, ab invidis ac imperitis, apud Clementem IV. Magiæ Dæmoniacæ accuſatus, ac propterea aliquandiu in carcere detentus.

Johannes Perſan, *Opticen* ſcripſit, à Fr. Maurolyco emendatam.

Blaſius Pelacanus Parmenſis, ſubtiliſſimas in Aſtrologicis & *Opticis* quæſtiones reliquit. Docuit autem Ticini ſub Johanne Galeacio. Quibus memoratus ſuprà Blancanus jungere jubet Orontium *de Speculo uſtorio*, Maurolyci *Photiſmos*, & *Diaphana*, *de Speculis ac Iride.* Præterea idem nos remittit ad Baptiſtæ Portæ *l.* 9. Joh. Keppleri *Paralipomena ad Vitellionem* atque ejuſdem *Optica* & *Dioptrica.* Item Guil. Ubaldi Marchionis *Perſpectivam Scenographicam*, Marini Ghetaldi *l. de Parabola* & *Speculo uſtorio*, Vignolæ, Seb. Serlii, Dan. Barbari, aliorum, *Perſpectivam Ital. ſcriptam.* Joh. Lenkeri Norimbergenſis *Perſpectivam Germ. conſignatam.* Et ut Latinis potiùs inhæreamus, duo Johannes, unus Cantuarienſis, alter cognomine *Piſanus*, patriâ Cameracenſis, præteritò ſeculò in eadem Arte extitêre celebres. Nec indictus abeat Conradus Daſypodius, apud Argentinenſes Math. Prof. (diſcipulus Chriſtiani Herlini, Mathematici non incelebris, Argentinenſis) qui inter alia, *in Opticis & Catoptricis* varia edidit: ut nec Frid. Riſnerus, qui adhuc adoleſcens P. Ramum juvit in inchoanda Optica, illamque *libris* 4. abſolvit. Franciſc. quoque Aquilonius Bruxellenſis, 6. *Opticorum* reliquit libros, extinctus Hiſpali A. C. 1617. Quibus ſubjungendum nobile Gallorum par, Martinus Merſennius & Renatus Carteſius: quorum prior *Optices libros* 7. edidit; poſterior *Dioptricen* evulgavit, in qua ſubtiliter de decem hiſce capitibus diſſerit. 1. *de Lumine.* 2. *de Refractione.* 3. *de Oculo.* 4. *de Senſibus in genere.* 5. *de Imaginibus, quæ formantur in fundo oculi.* 6. *de Viſione.* 7. *de modis viſum perficiendi.* 8. *de Figuris, quas pellucida corpora requirunt, ad detorquendos refractione radios, omnibus modis viſioni inſervientibus.* 9. *de Specillis.* 10. *de Modo expoliendi vitra.* In quibus omnibus multorum longè alias reddit cauſas, quàm priores fecêre. Vide Voſſ. *l. tit. c.* 27.

OPTILETIS, Minerva dicta eſt ab oculis, quos ὀπτίλλους Dores appellant. Refert enim Plutarch. *in Vitis*, cùm Lycurgus privatorum luxum ſuſtuliſſet, divitibuſque ob hoc factus eſſet inviſus, quendam inſolentem hominem, Alcandrum nomine, alterum oculum Lycurgo eruiſſe, poſteaque Lycurgum in ejus calamitatis memoriam templum ſtatuiſſe, quod *Optiletim* vocavit; Pauſaniæ *l.* 3. communi Græcorum Dialectò 'Οφθαλμῖτις nuncupatur.

OPTIMATES, *Alberico* ſunt *meliores*, ut ipſe ait, *de Populò.* Atqui *Eraſmus*, inquit, *Optimi* vocabulum non refertur ad mores, ſed ad fortunam: unde *Optimates* dicuntur, non qui moribus ſunt laudatiſſimis, ſed qui nobilitate generis, opibus ac dignitate præeminent: quanquam nihil vetat, etiam inter illos eſſe bonos aliquot &c. Aliter Cicero *pro Seſtio*, ſed de hoc ſignificatu à nobis jam dictum. Apud Gothos inprimis, Burgundos, Francos &c. *Optimates* leguntur dicti, è Palatinis Proceribus maximi; Ita in *Ep.* Aureliani Imper. apud Vopiſc. *Bonoſ. ad Legatum Thraciarum ſcriptâ, c.* 1. *Superioribus literis ſcripſeram, ut* Optimates Gothicas *apud Perinthum collocares, decretis ſalariis, non ut ſingula acciperent, ſed ut ſeptem ſimul unum convivium haberent. Quum enim diviſa accipiunt, & illa parùm ſumunt & Reſp. plurimum perdit.* Ubi cum communi vocis notione intelligi poſſent illæ, quæ in ſua gente eminebant, ut ſæpe apud *Marcellinum* & alios: Caſaubonò tamen auctore meliùs vocem referas, ad peculiarem ejus in Gothica gente uſum. Pars enim Gothorum, 'Οπτιμάτοι *ἐκαλοῦντο. Optimates vocabantur*, inquit Olympiodorus in *Excerptis* à Photio; de quibus multa leguntur in Græcorum recentiorum ſcriptis. Atque ex numero harum *Optimatum*, Hunilam, quam *Virginem Regalem* paulo antè Vopiſcus vocat, Bonoſo conjugem dedit, idem Imperator. Vide in *Hunila.* Sic apud Gundebaldum Regem Burgund. *Præfat. ad LL. Burgund.* qui *Optimates* dicuntur, in Indice ſubſequenti *Comites* ſunt. *Optimates nobiles*: in eâd. *l. tit.* 2. §. 2. *Optimates, Majores domus, Domeſtici, Graſiones* &c. *in lege* Ripuar. *tit.* 88. *Optimates palatii*, l. Wiſigoth. *l.* 12. *tit.* 1. §. 3. &c. Ita ut *Optimates* habiti ſint, qui *Inluſtres, Optimates, & Principes*, in *Ep.* 1. Deſiderii Epiſcopi Cadurcenſ. Proſtant Eginhardi *Epiſtola* 45. & 49. inſcriptæ *N. glorioſo Comiti atque Optimati.* In *Monaſtic.* Anglicano *tom.* 1. *p.* 121. quidam Goda, ſub Eduardo Confeſſore, *Optimatem & Miniſtrum Regalem* ſeſe inſcribit. In alia *Charta* Regis Anglo-Saxonici A. C. 605. ſubſcribit *Tangisilus Regis Optimas*, apud Spelmannum in voce *Referendarius.* Vide præter alios complures Carolo du Freſne laudatos, Caſaubon. & Salmaſ. *ad Capitolin.* *in M. Antonin. c.* 22. Sed & Vaſſalli ac Barones, qui à Domino ratione dominii nudè pendent, appellati ſic reperiuntur, in *Charta* Fulconis Comitis Andegavenſ. A. C. 1023 *in Hiſtor. S.* Nicolai Andegavenſis: *Et ille eam* (terram) *tenebat de Alberico de Monte Johannis quendam* Optimate *noſtro.* Similiter in veter. *Charta* apud Beſlium, *p.* 422. iidem ſunt *Barones* & *Optimates*, ac pro vaſſallis majoribus accipiuntur. Apud Anaſtaſium verò & Paulum Diaconum in *Hiſtor. Miſcell.* qui Byzantinis Scriptoribus 'Οπτιμάτοι, quorum nomine in Aſia provincia ita erat appellata, quòd *Optimatum thema* ſeu legio in ea præſidio eſſet, ſic appellati reperiuntur. Apud Gothos autem ſic dicti ſunt præcipui è militaribus viris, quos, cum Rodogaiſo eorum Duce devictos, in Auguſtalem militiam adſcivit Stilico, ut auctor eſt Olympiodorus apud Photium *p.* 179. ex quo deinceps eidem militiæ nomen manſit, quæ poſtmodum vilioribus, militaribus officiis addicta eſt, uti diſcimus ex Conſtantino *de Them. l.* 1. *c.* 6. Meminit iſtius thematis Pachymeres *l.* 1. *c.* 9. Vide *Gloſſas* Rigaltii, *Notas* Fabroti *ad Hiſtoriam Eccleſiaſtic. Anaſtaſii p.* 233. & Car. du Freſne *Gloſſar.* nec non ſupr., voce *Domeſticus.*

OPTIMI Nobilium, apud *Aurelium Victorem* Schotti: *Et Patres quidem, præter commune Romani malum Orbis, ſtimulabat propriæ ordinis contumelia, quia primus ipſe metu ſocordiæ ſuæ, ne Imperium*

rum ad Optimos Nobilium *transferretur, Senatum vetuit etiam adire exercitum*: iidem cum *Optimatibus*, apud Capitolin. *in Marco, c.* 2. *Summatibus*, apud Spartian. *in Hadriano c.* 17. *Proceribus*, apud Tacit. *l.* 4. *Annal. c.* 63. Senatores nempe ſunt, quos illis temporibus inſigniri conſueviſſe notum. Vide Caſaubon. & Salmaſ. *ad loc. Capitolin. cit.*

OPTIMUS Græcorum, oraculò dictus Ariſtomenes Meſſenius. Damagetus enim Rhodius, Jalyſi Rex, ex oraculo ſciſcitans, unde ſibi uxor ducenda eſſet, reſponſum à Pythia accepit, ut filiam illius duceret, qui eſſet τῶ Ἑλλήνων ἄριστος quare Ariſtomene genitam ſibi junxit, *Pauſan. p.* 261.

OPTIMUS Maximus, proprium Jovi Capitolino olim apud Romanos cognomen. Cic. *pro Domo ſua*, *Quocirca te Capitoline, quem propter beneficia populus Roman.* Optimum, *propter vim* Maximum *nominavit.* Hinc apud Liv. *l.* 22. Capitolium templum *Jovis Optimi Maximi* dicitur. Et *l.* 3. auguſtiſſima domus, *Jovis Optimi Maximi.* Idem *l.* 28. In Saguntinorum oratione: *Jupiter Optimus Maximus* præſes Capitolinæ arcis nuncupatur. Sic Plin. *l.* 28. *c.* 2. poſt Hetruriæ vates conſultos de capite humano invento, in delubro Tarpeio; h. e. Capitolino, pronuntiatum fuiſſe, *Hic templum Jovis Optimi Maximi futurum eſt*, refert, apud Jac. Ouzelium *Animadverſion. ad Minucium Fel. p.* 124. Vide quoque ſupra *Jupiter.*

OPTIO, cujuſvis muneris adminiſter Paterno, *in l. ult. ff. de jur. immun.* Nam, ut ſcribit Vegetius *l.* 2. *c.* 7. & *Nonius Marcellus*, *Optiones ab optando appellati ſunt: quod antecedentibus ægritudine præpeditis, hi tantum adoptati eorum atque vicarii ſolent univerſa curare.* Varro *de L. L. l.* 4. *Primi ſingularum decuriarum Decuriones dicti, quos ii primos ſibi adminiſtros adoptabant*, Optiones *vocare cœpti, quos nunc propter ambitionem Tribuni faciunt.* Unde *Optionem* Budæus in *l. fin. ff. de jur. imm.* accipit pro eo, qui adjutor eſt Centurionis aut Decurionis: ut Plautus eſt uſus Metaphoricè *in Aſinar Actu* 1. *ſc.* 1. *v.* 88. &c. Apud recentioris ævi Scriptores *Optio* delectus miles eſt. Unde, *Famoſus Optio*, apud Ordericum Vitalem *l.* 8. *p.* 687. In *l. ult. ff. ad exhibendum*, *Optio* Fabricæ, videtur eſſe, qui Imperatoriæ fabricæ, à qua *Fabricenſes* dicti, aut fabricis legionum, ſcutariis & loricariis cuſtos præerat; Quemadmodum & cuſtos carceris, *Optio carceris* D. Ambroſio appellatur, *Neque Paulus & Silas tempus diſtulerunt, quin* Optionem *carceris baptizarent cum omnibus.* Sed & *Optiones*, dicti reperiuntur militaris annonæ Erogatores, qui annonas diſtribuebant militibus, *Cod. Theodoſ. l.* 1. 24. *de Erogat. militar. annon.* alibique paſſim. Hinc Græci *l.* 54. *Βασιλικῶν*, annonæ diviſionem interpretantur *optionem militum.* Ratio nominis, quòd Duces eos ſibi optent dividendæ annonæ causâ, quaſi adjutores, quò faciliùs cætera munia militaria obeant; quâ ratione auxilia Fœderatorum *Optiones* etiam dicuntur *leg. ult. C. de locat.* quorum Duces *Phylarchi* appellantur, *Novell.* 116. & 117. Etiam Procopius *Vandal. l.* 2. *c.* 20. & *l.* 1. *c.* 17. non militaris duntaxat annonæ Erogatores, ſed &, qui domeſticorum ſumtuum curam gerebant, *Optiones* dictos innuit: Ὃς οἱ ἐπεμελεῖτο τῆς περὶ τὴν οἰκίαν δαπάνης, Ὀπτίωνα τοῦτον καλοῦσι Ῥωμαῖοι, *Hic apud eum domeſticos ſumtus curabat*; Optionem *Romani vocant* &c. Vide ſuprà in *Obſonatores*, & plura apud Cujacium *ad l.* 7. *C. de Exact. tribut.* Alemannum *ad Procopium Hiſtor. arcan.* Salmaſ. *ad Spartian. in Hadrian c.* 11. & Jac. Gotofredum *ad d. l.* 1. laudatos Carolo du Freſne *loc. cit.* Sed & *Optio* terminus eſt Curiæ Romanæ, cùm Cardinalis aliquis titulum ſui Cardinalatus mutat, cujus origo à tempore Alexandri V. Pontificis, hic enim cùm, poſt ſublatum ſchiſma, duos Cardinales eòdem titulò utentes deprehendiſſet, alteri illorum titulum ut mutaret injunxit, ſicque *Optionem* introduxit, uti docet Onuphrius, apud Spondanum A. C. 1410. laudatus Carolo Macro in *Hierolex.*

OPUNTIUS, nomen cujuſdam luſci Athenis, quem bis Ariſtophan. *Avibus* traducit, cui ob rapacitatem & mores incommodos *Corvi* nomen inditum.

OPUROCARRA, apud Amm. Marcellin. *l.* 23. *Appellantur autem iidem montes Aria & Nazavicium & Aſmira & Emodus & Opurocarra*: pro *Ottoracarra* fortè. Ptolemæo enim memorantur Ὀττοροκόραι, aliis ut videtur, Ὀπυροκόραι & Ἀπισκόραι, populi Sericæ, quorum Urbs Ὀττοροκόρα, & mons Ὀττοροκόῤῥας. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 989.

OPUS, *puntis*, civitas Locrorum Epicnemidiorum, non procul ab Aſopo fluvio. Olim Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Athenienſi. *Strabo.* Plin. *l.* 4. *c.* 7. *Ptolem.* Ovid. *Ponticor. l.* 1. *eleg.* 3. *v.* 73.

Cæde puer factâ Patroclus Opunta reliquit.

Hinc *Opuntius*, ut *ſinus Opuntius* in Ægæo. Et *Opuntii* populi Phocenſibus Bœotis finitimi. Ab *Opeünte* quodam Eleo dictam volunt. Dicitur etiam *Opeis*, teſte *Vadiani.* Sic Orpheus *in Argon.* paſſim Ὀπόεις, Ὀπόεντος extulit, quæ vox vel *ſucculentum*, vel *foraminoſum* ſignificat. *Baudrando* urbs fuit Opuntiorum in Bœotia, 55. mill. paſſ. à Chalcide in Circium, uti 15. ab oſtiis Cephiſſi fluvii totidemque ab ora Eubœæ. *Nic. Lloydius.*

OPUS, de agricultura apud Ovid. *Ponticor. l.* 1. *Ep.* 4. *v.* 11.

Cernis, ut in duris (& quid bove firmius?) arvis,
Fortia taurorum corpora frangat opus.

Tibullum *l.* 1. *eleg.* 9. *v.* 8.

Et durum terræ ruſticus urget opus &c.

Unde Βοῦς ἐργάτης, de quo ſuò locò; & ἐργάτης κάνθων, *Lycophroni* eleganter dicitur aſinus aratro junctus. Namque & aſinis olim pauperiores ad aratrum uſi. Arnob. *l.* 2. *Et aſellus & bos æquè (uſu atque aſſiduitate cogente) diſcit arare ac molere.* Indidem titulus operis Heſiodæi, Ἔργα καὶ Ἡμέραι, *Opera & Dies*, quod de Agricultura ſcripſit, præceptis Politicis, Ethicis, Oeconomicis refertiſſimum, vide Dan. Heinſium *Introduct. in illud.* In

Epitaphio Berthæ uxoris Adalberti Marchionis in Italia, apud Ughellum *Tom.* 1. *p.* 856.

Exulibus miſeris mater clariſſima manſit,
Atque peregrinis ſemper opes *tribuit:*

vox *Eleemoſynam*, utpote inter opera bona præcipuum, denotat. Unde & Cypriani extat liber *de Opere & Eleemoſyna.* Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* Apud quem etiam *Opus Dei*, *Opus Divinum*, *Opus Dominicum*, *Opus ſacrum*, variis Auctoribus pro *Officio divino*, *ſacra Liturgia*, *Opere quod Deo impenditur*, ſumi conſueviſſe, legimus. Aliàs *Opus*, opificium, labor: Unde *Opus Albarium*, *Inteſtinum*, *Tectorium*, de quibus vide *ſuis locis*, uti *de Opere feriarum tempore non faciendo*, ſupra ubi de *Feriis* item voce *Ceſſatio.*

OQUIA, inſula parva Japoniæ, in ora Boreali Niphoniæ inſulæ cum oppido cognomine. *Brietius.*

OR, in notis antiquis *ornato* vel *ordo.* ORB. PAR. *orbati parentes.* ORD. *ordinis.* OR. M. *ordo militum.* ORN. IMP. *ornamentum Imperiale* &c. ſignificat.

OR, (vide *Horeb.*) mons Arabiæ Petrææ, Petræ urbi proximus, in finibus Sodomorum.

ORA, vulgo apud Curt. *l.* 8. *c.* 11. *Nora*, Indiæ urbs ab Alexandro expugnata, Arrianus, *locò jam citando.* Circa Indi partes ſuperiores. Carmaniæ, *Ptol.* Vide mox dicenda.

ORA, urbs Carmaniæ, *Ptol.* cujus etiam meminit Arrian. *l.* 4. Εἰς τὰ Ὦρα τὴν πόλιν, *in* Ora *urbem*: unde populi *Ori*, quos cum Gedroſiis idem *l.* 6. nominat, Ἐν ταύτῃ δὲ καὶ Νέαρχος παραπλέων τὴν Ὠρῶν τε καὶ Γαδρωσῶν γῆν καὶ τῶν Ἰχθυοφάγων, καθόρμισε τῆς Καρμανίας τὰ πρὸς θάλασσαν ἐρημαῖα: utpote illis vicinos. Iidem *Oritæ*, Apollodoro apud *Stephanum*, Græcè Ὠρῖται.

Ἔπειτα δ' Ὠρίτας τε καὶ Γεδρωσίους
Οὐκ ἴσμεν Ἰνδοὺς τοὺς οἰκοῦντας πέραν
Ἄρβιος.
Poſtea autem Oritas *& Gedroſios*
Non novimus Indos habitantes ultra
Arbim.

Ab Arbiis enim *Oritas* ſeparabat flumen Arbis. Ita ergo *Oritæ* Gedroſis & Carmanis, imò & Ichthyophagis vicini erant. Horum quippe alii ad mare colebant, alii intus, quos τοὺς ἄνω Ὠρίτας, *ſuperiores Oritas*, indigitat *Arrianus.* Malè Ὠρεῖται ſcribuntur apud *Strabonem* & *Arrianum*, pro Ὠρῖται: Ὠρεῖται enim dicti ſunt, ab *Oreo* urbe Eubœæ, quos τετρασυλλάβως extulit *Apollodorus* &c. Vide plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1176.

ORA, extremitas cujuſque rei, Clement. *ſec. de vit. & hon. Cler.* Hinc *Ora Veſtis*, Græcis πέζα, unde πεζοφόροι χιτῶνες *Æſchylo*; Sed πέζα propriè *oram* veſtis *extremam* ſeu *ultimam*, quam *ultimam fimbriam* appellat Trebellius *in XXX. Tyrannis*, *c.* 30. ubi *de Zenobia*, notat; unde faſciam vel zonam, quæ adponebatur, ornamenti gratiâ, ad illam, πεζίδιον Græci nuncuparunt, quod ad verbum eſt *Orarium.* Præter hanc verò erat & *ſumma ora*, quæ circa collum & humeros hæret Græciſque *ὦμα* dicitur. Interim, ut *orarium* poſtmodùm, pro quavis zona vel loro, uſurpatum eſt Latinis, ſic πεζίδιον quoque Græcis, pro qualibet *faſcia*, poni cœpit. Unde πεζίδιον, *faſciam Imperialem* illis ſignificat vel diadema & cingulum capitis penès mulieres. Optimæ *Gloſſæ.* Πεζίδιον βασιλικὸν, *diadema*; πεζίδιον γυναικὸς, *faſcia.* *Lorum* vocat *Balſamo*: namque & hoc utrumque ſignificat, & vittam, quæ veſtis extremitatem, propriè τὴν πέζαν, ambit & faſciam coronæ regiæ. Sic itaque & πεζίδιον, quod πεζίτων *Suida* dicitur, aliis φακιόλιον quoque, quibus de vocibus vide Salmaſ. *ad Trebellium l. c.* & Flav. Vopiſc. *in Aureliano*, *c.* 48. ut & hic *paſſim.* At propriè *Ora*, extremitas littoralis eſt; an ex *ore*, an ex Græco ὦρα vel οὖα, *vicus*, ſeu χώρα, *regio*, an ex Hebr. אור *via*? *Somnero* generaliter ſignificat omne metallum, velut cùm dicimus, ait idem, *lead-ore*, i. e. plumbi metallum. Præterea apud eundem, alioſque recentioris ævi Scriptores, monetæ ſpecies eſt, ex auro vel ære, valoris, ut videtur, 2. ſolidorum. *Spelmanno* verò & *Sommero Ora*, non moneta, ſed uncia eſt, quæ fuit 20. denariorum, qua de re vide Car. du Freſne *Gloſſar.*

ORA Aurea, vulgò *la Coſte d'or*, Gallis: *Goud Cuſt*, Batavis: ora littoralis Guineæ regionis in Africa. Extenditur ad 130. leucas inter oram dentium ad occaſum & fluvium *de la Volta* dictum. Sed per terras longè lateque extenditur; eſtque Guineæ pars præcipua. In ea ſunt regna Asbinum, *Asbin*, Aximum, *Axime*, Commendum, *Commendo*, Fetum, *Fetu*, Acaneum parvum, *Acanes petit*, Sabum, *Sabou*, Fantinum, *Fantin*, & Akara, *Akara*, quæ omnia jure clientelari pendent à Rege Acanao majori, qui *Akim* dictus, valde potens eſt; & ejus urbs præcipua 60. leucis Gallicis diſtat ab arce S. Georgii de Mina in Boream. In ora autem littorali ſunt plurimæ arces Europæorum.

Arces Europæorum in ora Aurea Guineæ:

Arx S. Georgii de Mina, *la Mine*, in ditione Hollandorum.
Aximum, *Axime*, Hollandorum.
Botrum, *Botru*, Hollandorum.
Caput Corſum, *Capo Corſo*, Anglorum.
Chriſtianoburgum, *Chriſtiansbourg*, Danorum.
Cormentinum, *Cormentin*, Hollandorum.
Eniachamum, *Eniacham*, Anglorum.
Fridericoburgum, *Friderichsbourg*, Danorum.
Moura, ſeu Naſſovia, *la Moure*, Hollandorum.

ORA Dentium, vulgò *Coſte des dents*, Gallis, *Quaquacuſt*, Hollandis, ora Guineæ regionis, in Africa, ſic dicta, quòd in ea reperiantur innumeri dentes Elephantium. Per 80. leucas Gallicas extenditur ab occaſu in ortum, nempe à promontorio Palmarum, ubi deſinit ora Malaguettæ, ad fluvium Aſinum, ubi incipit ora Aurea.

teb. In ea nullâ urbs alicujus momenti, ſed tantùm aliquot portus & pagi multi.

ORA *Dives*, vulgò *Coſta Ricca*, provincia Americæ ſeptentrionalis, in nova Hiſpania & in Præfectura generali Guatimalæ, inter utrumque mare Boreale & Auſtrinum, atque inter Veraguam provinciam ad ortum & Nicaraguam ad occaſum; ſubeſtque dominio Hiſpanorum, qui in ea habent urbes Carthaginem, *Cartago*, Caſtrum Auſtriacum, *Caſtro d'Auſtria*, & Nicoiam, *Nicoia*.

ORA Piſcariæ, vulgò *la Coſte de la Feſcherie*, tractus Indiæ intra Gangem, in ora ſinus Gangetici, inter promontor. Comorinum ad auſtrum & Negapatamum ad Boream, in ditione Principis Maduræ, è regione Ceylani inſulæ. Vide *Piſcaria ora*.

ORABA, Oſroenæ regionis urbs, *Liber Notit*.

ORABANTIUS Trœzenius, ſcripſit poemata, ante Homerum, *Diodor*. Sic *l*. 3.

ORACULUM, Luc. Senecæ *Præfat. l*. 1. *Controv. voluntas eſt divina hominis ore denunciata*. Ciceroni *Topic. Deorum Oratio*. Hinc, quòd Principes Romani aliquid Majeſtatis ſuperhumanæ, unde *Divi* appellabantur, ſibi attribuêre, Deorumque è numero ſeſe eſſe falsò ſibi perſuaſêre (quemadmodum Domitianus ille, licet omnium truculentiſſimus, inſcriptionem feciſſe legitur, DOMITIANUS DOMINUS ET DEUS VESTER) factum eſt, ut Principis reſponſum ſeu reſcriptum *ſacrum Oraculum*, pleriſque Juris in locis, dicatur. Unde vetus *Gloſſa*, *Sacrum Oraculum eſt Reſcriptum, quod Imperator precibus & ſupplicationi reſpondens reſcribit, vel ut fiat, vel non fiat quod poſtulas. & dicitur, quod orando impetratum*. Arcadius & Honorius in *Append. Cod. Theodoſ. c*. 2. *Comitatum ſacrum petere, mereri mendacii* Oracula *& furtiva Reſcripta*. Ita paſſim in *Cod*. in *LL*. Wiſigothorum *l*. 2. *tit*. 1. §. 30. *l*. 12. *tit*. 3. §. 1. &c. Vide quoque *Theopropia*. Apud Recentiores etiam Ædem ſacram; in qua *oratur*, aliàs oratorium, vox notat. Wilh. Britto in *Vocabular. MS*. Oracculum *dicitur Propitiatorium. unde Exod. c*. 38. *Deus fecit Propitiatorium, i. e. Oraculum. Et in eodem ſenſu accipitur fere per totam Bibliam —— tamen pro Templo poteſt accipi* &c. Vide quoque Gregor. M. *in Dial*. Anaſtaſium *in Vitis Pontificum* Paul. Warnefridum *l*. 4. *c*. 48. 59. alios. Sed & Plin. ſic accepiſſe vocabulum videtur *l*. 12. *c*. 23. *Ab Ammonis* Oraculo, *juxta quod gignitur arbor*. Vide Caſaubon. *ad Pollionem, in Gallienis, c*. 14. quia nempe *Oracula* ibi edebantur. Sic enim dicebantur olim Deorum reſponſa, quæ vel è Terræ cavernis, vel è ſimulachris, ſolertiâ nonnunquam humanâ, ſæpe Diabolicâ, edebantur. Nam conſtitêre quidem fraudibus Vatum, ſed non ſolis, cùm multa prædixerint, ad quæ nullâ ratione humanæ mentis acumen pertigiſſet. Atque hæc iis etiam præſtitêre: qui *Oracula* venerant exploratum, hominibus vafris, neque admodum credulis: Quò factum, ut, cùm vulgus citra delectum omnia amplecteretur, prudentiſſimi quique non omnia, ſed multa tamen crederent, quod ex illa in narrando conſtantia eorum ſatis liquet. *Ariſtoteles*, qui Dæmonia non credebat, ſaltem non memorat, divinationes iſtas humori melancholico: *Plutarchus* & alii, vapori terreſtri à Sole educto, inque corpus bene temperatum accepto, mentemque concitanti: *Demoſthenes* fraudibus humanis, attribuit, quando, ut Minutius *in Octavio* ait, *reſponſo ſimulato* Φιλιππίζειν *Pythiam* conqueſtus eſt; planiuſque fucum detexit Lucianus *in Alexandro Pſeudomante*; ut tot alios fraudis Patriciæ pariter, ac Sacerdotalis teſtes prætercam, quas non invenuſtè adumbravit Cœlius Calcagnini *l. de Oraculis*. Quò facit, quòd ferè ita eſſent ambigua, ut ad eorum intelligentiam alterò eſſe *Oraculo* opus videretur. Sed ut concedamus Ariſtoteli ac Plutarcho, quorum ſemper magnum inter Eruditos nomen fuit, Mentem poſſe humanam ab vaporibus ejuſcemodi concitari, unde verò evincent, vim aliam habere, quàm ut quæ priùs ſciunt homines, ſubtiliùs vel diſertiùs promant? quò modò Poëtæ, ubi paulum ſe conſperſerint flore Liberi Patris, meliùs poetari ſolent. Nec ſi *Oracula* latentium fuêre hominum impoſturæ, eo non fraude etiam conſtiterint illudentium Dæmonum: quas *Oraculorum* proin cauſas eſſe, candidè agnovit Porphyrius *l. de Dæmonibus*. nec non Jamblichus *l. de Myſteriis* c. 21. & 26. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Idololatr. l*. 1. *c*. 6. De *Oraculis*, quæ penitus deſierant, agit Plut. *l*. περὶ τῶν ἐκλελοιπότων χρηστηρίων: plurima ſiquidem omnino erant exhauſta, atque in tota Bœotia, quæ olim *Morrim* & *Oraculorum* ſedes plurimas, ſola Lebadia, unde ſortes peterentur, reſtabat; Pythia quoque Antiſtes, non quidem planè tum reſpondere deſierat, ut plurimi hactenus crediderunt, ſed verſibus non ampliùs *Oracula* edebat, ut idem Autor docet *altero l*. περὶ τοῦ μὴ χρᾶν ἔμμετρα νῦν τὴν Πυθίαν, *de eo quod non amplius Oracula verſu reddat Pythia* &c. Vide quoque Caſaubon. *Exercit*. 1. *ad Appar. Annalium, num*. 25. & *ad Pollionem in Gallienis, loc. cit*. nec non Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium Theb. l*. 9. *v*. 662. è quo pauca hæc addimus. Docet Theodoretus *contra Gentes Diſſertat*. 10. curiosè in Oracula inquiſiviſſe & Philoſophiam peculiarem inde exſculpſiſſe Porphyrium, cujus Commentarii utinam ad nos perveniſſent. Inquirebat enim ita, ut vitii convinceret, quando res poſtularet. Idem optimus & mirè ſagax Scriptor profert verba *Plutarchi*, quibus oſtenditur, Dæmonas primùm omnium *Oraculorum*, deinde eorum malos Spiritus auctores eſſe, quæ cum cæde animalium, furore Sacerdotum & turpibus aliis ceremoniis fiunt. Unde mirum non ſit, ſi non ſolum dubia fuerint reſponſa, verùm etiam noxia, & abhorrenda. Certè id nec Gentilibus ignotum: Hinc pulchrè exclamat Claudian. *Bello Get. v*. 256.

Non ſemper tacitâ ſortes ambage maligna &c.
—— vix tandem interprete caſu
Agnovit dubiis illuſa vocabula fatis.

Cujus rei illuſtre exemplum, in *Hiſtoria* Franc. ante pugnam Bovineaſem conſultis Dæmonibus, ab adverſariis Philippi Auguſti, qui eos vicit, profligavit, cepit, ludibrio à malis Spiritibus habitos, videre eſt apud Rigordum Gothum A. C. 1215. Aliud ſuggerit Lud. Domenichius, quod malitiosâ ſubtilitate facilè multa ſuperat, *Hiſtor. Var. l*. 14. *p*. 807. *edit. Venet. A*. C. 1565. ubi de Comite Alberto Scoto, Placentiæ Domino ait, illuſum eum ambiguitate reſponſi hujus, quod in ſcripto ipſi exhibuerat Dæmon, DOMINE STES SECURUS: INIMICI TUI SUAVITER INTRABUNT TERRAM, ET SUBJICIENTUR DOMUI TUÆ. Legi enim & ſic poterat, DOMINE NE STES SECURUS: INIMICI TUI SUA VI TER INTRABUNT &c. quod etiam eventus probavit. Vide eundem Barthium *de Oraculis etiam per ſomnium datis, ad Stat. Theb. l*. 5. *v*. 620. ut & hic paſſim. Nec omittendum, *Oracula* petituris, per integrum diem à cibo, à vino autem per triduum, abſtinendum fuiſſe, ut videre eſt apud Alexandrum ab Alex. *Genial. Dier. l*. 6. *c*. 2. &c.

ORACULA NONNULLA VETERUM.

Oraculum Amphiarai, in Oropo, Jovis & Apollinis confertur à Theodoreto *Therapeutic. l*. 10. Vide Barthium *ad Theb. l*. 9. *v*. 658. & ſuprà, ubi de *Amphiarao*.

Oraculum Caſtorum, Lacedæmone fuit, uti docet Lutatius *ad Stat. Theb. l*. 7. *v*. 413. *Templis Spartæ præſaga recluſis, Vidit Amyclæos (facimus) concurrere fratres*.

Oraculum Delphicum, apud Delphos urbem Phocidis, oraculum Apollinis totò orbe celeberrimum, & ditiſſimum, unde *Aphetoria ejus*, ab Apolline Aphetore, i. e. *Emiſſore Oraculorum*, in Proverb. abierunt: Edebatur in templo Delphico, quod quinquies deſtructum inque eodem loco reparatum legimus. Ara κεράτινος βωμὸς, i. e. *cornuta*, appellabatur à cornibus, quæ ad ſiniſtrum latus, ut Plut. *in Theſeo* docet, affixa, tantâ arte in ſe flexa & complicata erant, ut ἐν τοῖς ἑπτὰ καλουμένοις θεάμασι, *inter ſeptem miracula*, referentur. Hinc Ovid. *Ep. Heroid*. 21. *v*. 99. *Miror & innumeris ſtructam de cornibus aram*. Quando Oraculum hoc deſierit, variant ſententiæ. Quidam ab Alexandro M. id deletum volunt, ſed ſine ratione. Plut. *de Orac*. exhauſta vaporibus terrâ deſiiſſe contendit. Prudentio *in Apotheoſ. v*. 505. *ex quo hominis Deus induit artus, Delphica damnatis tacuerunt ſortibus antra*: Sed & poſt illa tempora *Oraculum* hoc interrogari ſuiſſe ſolitum, ex Hiſtoriis patet; & Plut. verſu tantùm reſpondere ceſſaſſe refert, ut *ſuprà* viſum. Dio, occiſò à Nerone in adituanti homine, *Oraculum* fuiſſe extinctum, refert. Delphis cùm abiit, ad Hyperboreos Scythas ſe contuliſſe creditum eſt, unde & dona illò non aliter, quàm priùs Delphos, miſſa ſunt, & Abaris Scytha, Apollonis Sacerdos integrum de ejus Reſponſis & adventu in illa loca volumen edidit. Vide in voce *Delphi*.

Dodonæum, apud Dodonam urbem & ſylvam Epiri, ubi Jovis vates dabant reſponſa, omnium antiquiſſimum habitum eſt, ut *Herodotus* ait. An à *Dodanim*, Japheti nepote? De hoc fabulantur, par columbarum ex Ægypto advolâſſe, quarum una in Epiro, in fago quadam conſidens, voce humanâ loqui inceperit, & præter varia monita ſalutaria, incolas juſſerit templum condere: quod factum a Deucalione, poſtquam navis ejus eò appulit; hic enim non tantùm templum, ſed & urbem Dodonam, juxta quam *Oraculum* in ſylva proxima edebatur, condidiſſe dicitur. An de Noacho, area, columba ejus, auditio quædam, fabulandi occaſio? Intelligunt autem per columbas has Eruditi fœminas quaſdam vaticinatrices, quæ ex Ægypto in Phœniciam, hincque in Theſſaliam delatæ, tres numerò, reſponſa hæc ediderint. Et certè Theſſalicâ linguâ, voce Πελειάς; non columbam modò, ſed & fatidicam anum, deſignatam fuiſſe, Euſtathius in *Il*. Ξ. docet. Vide plura in voce *Timarete*.

Hammonis τὸ μαντεῖον ſeu χρηστήριον, i. e. *Oraculum*, antiquitus fuiſſe videtur Schola quædam Chamidarum, ſeu Hami poſterorum, à Dæmone poſteà *Oraculo* ſuò coinquinata. Erat autem in loco, ob æſtum, inacceſſo, in regione Garamantum, ubi Jupiter formâ hirci colebatur & reſponſa dabat.

Nabareæ, Anariacæ Urbe prope mare Caſpium, μαντεῖον ἐγκοιμωμένων, *Oraculum incubantium*, i. e. *ſomnia captantium*, fuiſſe, docet Strabo *l*. 11. Quem incubandi morem duraſſe, temporibus etiam Gratiani ac Theodoſii Imperator. indicat Prudentius in *Hamartigenia*. vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Orig. & Progr. Idololatria l*. 3. *c*. 25. &c. de Panis *Oraculo*, vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l*. 2. *c*. 20. Imò tot *Oracula* erant, quot Dii, uti videre eſt, ubi de *Paredris Diis* infrà. Sed hæc celebriora fuêre, quæ diximus. Vide infrà *Oraculum Dianæ*.

ORACULUM Delphicum, nomen inſignis machinamenti, in *Muſæo* Kircheriano. Habuit Auctor tubum in ergaſterio cubiculi ſui ita diſpoſitum, ut janitores eum ad portam vocaturi, in ipſa porta, quà in hortum aditus dabatur, ordinario vocis ſono loquentes eum alloqui poſſent, quorum omnium verba, non ſecus ac ſi in cubiculo præſentes eſſent; percipiebat eodemque modo per tubum reſpondebat, quantumcunque illi diſſiti eſſent. Hunc poſtea in Muſæum tranſtulit & ſtatuæ tali arte inſeruit, ut ſtatua quaſi ſpirans ore apertò motiſque hinc inde oculis loqui videretur; cui proin nomen dedit *Oraculi Delphici*. Nam quemadmodum veteres Sacerdotes Ægyptiorum ac Græcorum per hujuſmodi tubos, ori Idolorum inſertos ingenioſo dolo, Oraculum conſulentes decipiebant & homines ſuperſtitioſos ad opimas ob-

lationes faciendas ſollicitare ſolebant, ſimpliciores verò animi, velut divinâ voce moniti, id quod jubebatur, magnô utriuſque Sacerdotum emolumentô, exſequebantur. Ita hanc fallaciam ut detegeret Kircherus, ſimilem ſtatuam fieri curavit. Erat autem hic tubus ad proportionem ſtatuæ diductus. Itaque quidquid Titius ori ſtatuæ conceptis verbis immurmurabat, ad id Sempronius oppoſitô fiſtulæ orificiô, tubi auri applicatô aſſiſtens reſpondebat: attonitis ſpectatorum animis, qui verba quidem ex ore ſtatuæ prodeuntia audirent, unde verò ea venirent, divinare non poſſent. Vide Georg. de Sepibus *in Collegio Romani Societ. Jeſu Muſaeo c.* 7. & prolixiorem hujus machinæ deſcriptionem in Autore *Phonurgiae*.

ORACULUM Dianæ, *Ptolem.* fuit in ora Arabiæ felicis ad ortum, inter ſinum Sachalitem & Perſicum, haud procul a Didymis montibus, & Corodamo promontorio.

ORACULA ALIA OLIM MEMORATA: DE QUIBUS PLUT. ET LUCIAN. IN PSEUDOMANTE.

Ammonis, *Vide* Hammonis.
Branchidarum, quod & Mileſium, *Vide ibi.*
Chryſopolitanum, in Bithynia apud Chalcedonem.
Clarium, in Ionia apud Colophonem, ex quo Apollo Clarius dictus eſt.
Delium, in Delo inſula, ubi Apollo reſponſa dabat.
Dindymæum, in Phrygia, ubi Cybele conſulebatur.
Mileſium, in Ioniæ & Cariæ confinio, apud Miletum urbem, quod & Branchidarum.
Malli, in Cilicia, *vide* Mallus.
Pataræum, apud Pataram urbem Lyciæ, ſeu in ora Pamphyliæ.
Pellæum, apud Pellam urbem Macedoniæ, teſte *Luciano*, ſive apud alios in Pelethronia regione, ad Pelii montis radices, ubi in dracone Æſculapius dabat reſponſa.
Phaſelis, urbs littoralis Ciliciæ, ubi conſulebatur Apollo.
Sinopæum, apud Sinopen urbem Paphlagoniæ.
Urii Jovis in Bithynia, idem quod Chryſopolitanum, ut videtur.
Fuêre & alia: ſed prædicta clariora.

ORÆA, regiuncula Peloponneſi, circa Trœzen urbem Argiæ in ora ad ortum vergens. Cujus meminit *Stephan.* Poſtea *Anthea*; *Pauſan. in Corinth.*

d'ORAISON Marthe, Vide *Martha*.

ORALE, vox medii ævi, veſtem denotat Epiſcopalem, in formam ſindonis, quam Pontifex Roman. capiti quaſi in modum veli imponit & replicat ſuper humeros & ante pectus. Ita Innocentius III. *Myſter. Miſſæ l.* 1. *c.* 53. & ex eo Durandus *Ration. l.* 3. *c.* 6. Sed & fœminis *Oralia* adſcribit Concilium Arelatenſe A. C. 1234. *can.* 16. *Mulieres autem Judaeae à* 12. *annis & ſuprà, Oralia deferant extra domos.* I. e. vela, quibus caput & os tegant; apud Car. du Freſne *Gloſſar. in voce Orale*, item *Oralia*. Vide & ſuprà *Fanon.*

ORANDI Ritus, apud Ethnicos quoque olim frequens fuit: Namque *Initiis* eos omnibus Deos precari conſuevisse, ex *Pauſania* atque *Ælio Dionyſio* Cœl. Rhodig. refert *Lect. Antiq. l.* 1. *c.* 2. *ſub princ.* Cui communi Religioni veluti teſtimonium perhibens Cicero, *omnium magnarum rerum à Diis immortalibus principia duci*, affirmat, in *Vatin.* Et quidem *ſermonem de Mundo* ejuſque generatione habiturus Socrates, apud Platon. *in Timaeo*: Ibidem *Elementorum Naturam* explicaturus, inſigni *Orandi* formulâ utitur. Apud Eundem *de LL. l.* 10. Hoſpes Athenienſis, demonſtraturus *Deum eſſe*, & paulo pòſt *de Diis*, *Deorumque* cultu agens, eâdem pietate defungitur. Idem Cicero fecit, de *Legibus* ſermonem habiturus; Ovidius *Metamorphoſeum Opus* inchoans; Plotinus, *de Anima* ſententiam dicturus, *Enneade* 9. 4. Poetæ tandem atque Oratores paſſim. Sic etiam *Annum* à precibus auſpicabantur, teſte Luciano *Tom. III. p.* 632. *ſeqq.* de quo vide plura apud Rod. Hoſpinian. *de Orig. Feſtorum c.* 8. *fol.* 49. & A. Wilckium *Heortogr. Part.* 1. *p.* 93. *Diem* quoque ſic inchoare & matutinis veſpertiniſque precibus Numen adire conſuevisse, apud Platonem *de LL. l.* 10. legimus: atque id de Indis nominatim teſtatur Lucian. *Tom.* 4. *p.* 105. Etiam in *Menſa* oraſſe, videbimus infrà. Neque *Nuptias* ineuntibus ſua Romanis aliiſque ſacra deerant, ut ex iis apparet, quæ hanc in rem Briſſonius & Anton. Hottomannus *de Vet. rit. Nupt.* collegêre. Idque eo magis in *publicis Negotiis* obſervabant, quantum iſta feliciter evenire magis intererat. Pertinet huc iſta Græcorum Ἀγαθῇ Τύχῃ, & Populi Decretis & Conventionibus publicis præpoſita. Quos imitatos Romanos ſolemne aliquod carmen *Orationis* habuiſſe, quod in Concionibus ad Populum Magiſtratus præfarentur, conſtat ex Livio *l.* 39. *c.* 15. Apud eoſdem in *Magiſtratibus* deſignandis creandiſque, Deorum velut ſuffragia fuiſſe expetita, docet Cicero *pro Muraen.* ubi maximè ſolemnem habes Comitiorum precationem; & Plinius *Panegyr. Trajani*. Hinc & Tiberium, principiô literarum, quibus Druſo poteſtatem Tribunitiam à Senatu petierat, veneratum eſſe Deos, ut conſilia ſua Reip. proſperarent, Tacitus auctor eſt *Annal. l.* 3. *c.* 56. In *condendis ferendiſque Legibus*, idem obſervatum Romanis, ut Decemvirorum exemplô probat Liv. *l.* 3. *c.* 34. Præſertim verò in *Bellis* decernendis, ſuſcipiendis ac gerendis, eam curam à Veteribus adhibitam, ut Deos in partes vocarent, docent exempla Cyri, apud Xenoph. *de Expedit. Cyri l.* 6. & *Inſtit. Cyri l.* 1. & Romanorum, apud Livium paſſim, inprimis *l.* 31. *c.* 5. 7. 8. *l.* 36. *c.* 1. & *l.* 42. *c.* 28. Apud eundem, Scipionis è Sicilia in Africam trajicientis eximia & lectu digniſſima *Oratio* eſt, *l.* 29. *c.* 27. Porrò cùm *Urbes* molirentur, condenteſque, idem ritus ſervatus. Quæ precatio fuerit Romuli, urbem condentis, exponit Ovid. *Faſtor. l.* 4. Nero quoque cùm Iſthmi aggrederetur opus, ut ſibi ac Populo Rom. bene res verteret, precatus eſt, apud Sueton. *Neron. c.* 37. Preces pro *frugibus* agrorum probæ exſequitur Ovid. *Faſtor. l.* 1. *ſub fin.* Gentileſque *Neſſi* opimæ tertiæque *vindemiae* à Diis non petiiſſe, Arnob. *adv. Gent. l.* 6. teſtis eſt. Maxime vero *oraſſe* Deos, cùm præſentibus malis preſſi, aut futurorum metu, non aliam, quàm in Numine, reliquam opem advertebant, docet apud Senecam Chorus. *Agamemn. Act.* 2. Dejanira, apud Sophoclem *Trachin.* v. 301. Atheniensium Chorus, apud Eurip. *Supplic. Act.* 3. Romani, cùm Hannibal ad portas eſſet, apud Livium *l.* 26. *c.* 12. cum Urbs peſte laboraret, apud Eund. *l.* 1. *c.* 31. & *l.* 3. *c.* 7. cum eadem, Ledo cum Æquis in pugna, variis prodigiis terreretur, *Ibid. l.* 3. *c.* 5. &c. Neque pro ſe modo, ſed & *pro aliis* Deos adiiſſe, oſtendit exemplum Ajacis, apud Ovidium *Metam. l. VII Fab.* 25. Laodamiæ, apud Eund. *Heroid. Ep.* 13. Hypſipyles, *Ep.* 6. ipſius Ovidii *Amor. l.* 2. *Eleg.* 13. Præcipue verò *Reip. Principiſque* propitios faventeſque Deos precibus ſuis efficere conati ſunt, ut infra videbimus. Quô autem affectu animóque inter *orandum* eſſe conveniat, Pythagoras docuit præcipiens: *Cùm veneris in Templum, adora, nec aliud interea dicas facias.* Et *Adorato reſidens.* Quô, precantes compoſitô & tranquillô animô, atque ab omnibus aliis cogitationibus vacuô eſſe debere, ut is totus in Deum colligi poſſit, ſignificat. De ſitu *orantium* in ordine ad plagas Mundi, infra, de reliquis, ut nil. *Capite aperto, ſtantes, procumbentes, ad aram, ſublatis in caelum manibus,* & mulieres *genibus nixae, capillis paſſis, in terram projectae, crinibus humum verrentes*, aliiſque humilitatis indiciis, quæ Numinis reverentia, & ſua cuique calamitas ſponte ſere & velut Naturâ monſtrante, ſuggerit, *Orationi* fuerint deſuncti, videatur Barn. Briſſonius, materiam hanc diligentiſſime exſecutus, *de Formul. l.* 1. *p.* 19. *ſeqq.* ut & plura in hanc rem, apud Tob. Pfannerum *Syſtem. Theolog. Gentilis Purior. c.* 16. *tot.* nec non infra.

ORANDI ad Menſam ritus, apud Chriſtianos uſitatus, Patribus arceſſitur ex CHRISTI facto, *oculis in caelum ſublatis, benedicentis panibus*, Matth. *c.* 14. *v.* 19. Vide Baſilium Seleuc. *Homil. in illud miraculum.* Sed & Judæi, ut eſt in *Juchaſin*, *p.* 9. inter tria præclara Moſis inventa, vel, ut ipſi appellant, תקנות recenſere ſolent *Benedictionem cibi*, ex Deuteron. *c.* 8. *v.* 10. quo è loco Rabbini multa commenti ſunt, de ritibus in cibo ſumendo adhibendis: inter quos præcipuus hic eſt, de gratiis Deo agendis, unde & variæ in hunc uſum formulæ in eorum Ritualibus occurrunt. Vide Philonem *de Vit. Contempl.* Neque vero Paganis id inſtituti prorſus fuiſſe ignotum multa declarant. In Platonis *Sympoſio*, ſtatim ut Socrates accubuit, convivæ libationes fecerunt & *hymnum Deo cecinerunt.* Sic Athen. *l.* 4. Naucratitis morem fuiſſe, quoties conveniebant ad feſti alicujus ſolennis epulas, poſtquam in triclinis diſcubuiſſent, ἐξανίστασθαι εἰς γόνατα, τοῦ Ἱεροκήρυκος τὰς πατρίους εὐχὰς καταλέγοντος, *ſurgere in genua, dum ſacrorum Miniſter preces patrias recitabat*, refert. Apud Stobæum *c.* [illegible]. Diotogenis Pythagorici exſtat hoc præceptum, [illegible Greek] *Bene fit etiam ut Deus mane & coena & prandio invocetur: non quasi tale quid Numini ſit opus, ſed ut quiſque Dei recordans animô ſit compoſitô.* Quò & illud Ovidii facit, *Amor. l.* 1. *Eleg.* 4. *v.* 27.

Tange preces menſam, tanquam quâ more precamur, &c.

Quod cùm Pagani obſervaverint, monſtro ſimile eſt, reperiri inter Chriſtianos, qui ſecus faciant. Nam de ſua ætate Chryſoſtomus teſtatur, fuiſſe nonnullos, qui neque initiô neque in fine cœnæ Deum laudarent, *Homil. in Matth.* 56. qui utinam nulli eſſent hodie. In eadem *Homil.* preces ἐπιτραπέζιοι, h. e. *quae in menſa peragebantur*, non communes omnium Orientalium, ſed propriè quorundam Monachorum montes incolentium, fuêre, docente Caſaubonô *Exercit. XVI.* §. 63. Vide quoque Briſſonium *d. l. p.* 40.

ORANDI pro Rep. Principeque ritus, apud Romanos olim religiosè obſervatus: Unde pro valetudine Auguſtæ, pro incolumitate Principis, vota ſuſcepta eſſe, apud Tacitum reperire eſt, *Annal. l.* 3. *c.* 71. *l.* 4. *c.* 17. *l.* 12. *c.* 68. Qui & *Hiſtor. l.* 1. *c.* 50. memorans, quantus mœror pleroſque ex Populo occupaverit, allatô, de Vitellio contra Othonem electo, nuntiô, querentes rogitanteſque introducit, *pro Othone, an pro Vitellio in templa itures? utraſque impias preces* &c. Et Ovid. *Faſtorum l.* 1. *v.* 67. Janum invocans,

Dexter ades Ducibus, quorum ſecura labore
Otia terra ferax, otia pontus habet.
Dexter ades, Patribus tuis, Populoque Quirini!

Vide Eundem *l.* 1. *in fin.* ubi Sacerdotes hac in re ſui officii admonet; & *Triſt. l.* 2. *Eleg.* 1. ubi ipſum Auguſtum alloquitur. Imò morem invaluiſſe, certô ſtatutôque die ſalutem Principis Diis commendare, Gajus teſtatur *l.* 233. §. 1. *de V. S. Poſt Kalendas Januarias*, inquiens, *die tertiò pro ſalute Principis vota ſuſcipiuntur.* Quod jam Julii Cæſaris tempore cœpiſſe, ex Dione diſcimus *l.* 44. qui conſtitutum eſſe refert, Εὐχὰς ἐπ' αὐτοῦ δημοσίας [illegible], *Ut quotannis pro ipſius ſalute publice ſupplicaretur.* Eundem honorem Auguſto, poſt Actiacam victoriam, habitum, idem memorat, *l.* 51. atque id poſtea ſolennem in morem abiiſſe, alibi indicat; ubi Cajum Caligulam vota, quæ annis à Magiſtratu & Pontificibus pro ipſius ſalute nuncupata, etiam ad ſorores pertinere voluiſſe ait; alibique, *l.* nempe 59. vota iſta, [illegible Greek] appellat. Neque incommodè huc illud Arcadii atque Honorii Imperator. *l. un. C. de oblat. vot.* dicentium; *Votis communibus ſolitum aurum offerri*, refertur. Præter cujuſmodi precationes ſolennes, alias quoque pro Principibus ad Deos fundi ſolitas, reperimus, apud Senecam *Conſol. ad Polyb. c.* 31. & 30. Plinium *Panegyr. Trajan.* alios.

Unde

Unde Aſcleplades Præfectus, Romanum Martyrem, ſacra etiam pro Principe Diis facere recuſantem, increpans, apud Prudentium περὶ ϛεφάν. *Hymn.* 14. *v.* 416. inquit,

Hoc ſanctum ab Ævo eſt, hoc ab Atavis traditum,
Placanda nobis, pro triumphis Principis
Delubra, ſanctus ut ſecundet gloriam
Procinctus, utque ſubjugatis hoſtibus
Ductor quietem frenet urbem legibus.
Accingere ergo, quiſquis es, nequiſſime,
Pro Principalis vitæ nobiſcum Deos
Orare voto, vel quod hoſtem publicum
Pati neceſſe eſt, ſolve pœnam ſanguine:
Spreviſſe templa, reſpuiſſe eſt Principem.

Nec omittendum, quod Tacit. habet *Annal. l.* 15. *c.* 23. nempe Senatum uterum Poppææ, Neroni junctæ, commendaſſe Diis, more etiam hodiernis Aulis receptô &c. Idem majori longe pietate Chriſtiani quôvis ævô fecêre. Præivit penè verba Apoſtolus 1. Timoth. *c.* 2. *v.* 1, 2. *Hortor*, dicens, *primùm omnium fieri, obſecrationes*, Orationes. *poſtulationes —— pro omnibus hominibus, pro Regibus, & pro quacunque poteſtate.* Et de more pro Principum ſalute orandi, *Proinde*, ſcribit Juſtinus Martyr. *Apolog.* 2. *nos ſolum Deum adoramus, & vobis in rebus aliis læti inſervimus. Imperatores ac Principes hominum eſſe profitentur, & ſimul precantes, ut cum Imperiali poteſtate ſanam quoque mentem obtinere comperiamini.* Athenagoras item, ſuâ ad Marc. Aurelium Antoninum & L. Aur. Commodum Imperatores pro Chriſtianis *Apolog. Qui enim*, inquit, *quod orant, impetrant, quam qui pro Imperio veſtro vota preceſque ad Deum profundunt, ut Filius Patri in eo, ſicut æquiſſimum eſt ſuccedat* &c. Tertullian. quoque *Apologet. c.* 30. & 39. *Oramus etiam pro Imperatoribus* &c. Ut & Arnobius, *contra Gent. l.* 4. *ſub fin. Cur immaniter conventicula dirui* (Chriſtianorum ſcil. meruêre) *in quibus ſummus oratur Deus, pax cunctis & venia poſtulatur: Magiſtratibus, Exercitibus, Regibus.* Sic Athanaſius *ad Imper. Conſtantium Apolog.* excuſans, quod in magna Eccleſia Alexandriæ, nondum dedicata, ſynaxin habuerat, *ibi preces pro ejus ſalute factas eſſe*, inter alia, ait. Et aliquanto inferiùs, ſermone ad Chriſtum verſus, *Ecce Domine —— reus ager, quia —— populus per te tuum Patrem —— imploravit, idque pro ſalute famuli tui pientiſſimi Conſtantii* &c. Pari pietate etiam Eccleſiam (ſi eô nomine compellare licet) Judaicam, pro Imperatoribus quotidiana, ſolemniaque ſacrificia peregiſſe, Joſephus auctor eſt *adverſ. Apion. l.* 2. *p.* 1065. Vide Tob. Pfannerum *Syſtem. Theol. Gentil. pur. c.* 16. §. 21. & 22.

ORANGIA Familia, Gall. *Orange*, hodie Naſſovicæ ſtirpis ramus eſt. Henricus enim, primogenitus fil. Johannis Comitis Naſſovii, defuncti A. C. 1516. poſtquam cum fratre Guilielmo paternam hæreditatem ſic partitus eſſet, ut huic Dilleburgum & cætera in Germania bona cederent; ipſe in Belgicas ditiones & Præfecturas, Engelberto patruo poſſeſſas, ſuccederet, apud Carolum V. magnâ mox gratiâ florere cœpit, ſecundiſque nuptiis Claudiam Auriacam (*d'Orange*) Johannis Cabillonenſis filiam, Philiberti Orangii ſororem, in conſpectu Annæ Gall. Reginæ educatam, & ab ipſo Franciſco I. Rege elocatam, ſibi junxit, atque ex ea ſuſcepit Renatum Cabillonenſem, *Principem Orangium, Comit. Naſſoviæ, Baronem Bredæ* &c. *Hollandiæ, Zeelandiæ, Friſiæ* &c. *Præfectum*, qui avunculi Philiberti teſtamentô Principatus Orangii hæreditatem adivit; ſed cum ex Anna Lotharingica, non niſi filiam, nec eam ipſam diu ſuperſtitem, ſuſcepit, mortuus A. C. 1544. ætat. 26. teſtamentô hæredem ex aſſe reliquit Guilielmum patruelem, libertatis Belgicæ Auctorem, & hodiernæ familiæ Orangiæ conditorem. Hic maximus natu filiorum Guilielmi Comitis Naſſov. ex Juliana Comite Stolbergenſi, in lucem editus A. C. 1533. *D. G. Princeps Arauſionum, Comes Naſſoviæ, Cattimeliboci, Viandæ & Deciarum* &c. *Marchio Vliſſingæ & Verarum, Antverpiæ Burggravius, Pro Comes Veſontionis, Bredæ, Dieſtæ, Grimbergæ, Arlai, Noʒeroi Baro, Dominus Caſtelbillini, ſupremus Militiæ per omnes Belgicas Legatus, Brabantiæ, Hollandiæ, Trajecti ad Rhenum & Friſiæ Præfectus, Oceani Belgici Thalaſſiarchus* &c. rebus pro libertate Belgii, contra potentiſſimum Hiſpaniæ Monarcham, præclariſſimè geſtis ſclopi manuarii diſploſione, à Balthaſaro Gerhardo, natione Sequano, percuſſore ſubornato, occiſus eſt Delphis, A. C. 1584. ætat. 51. Pater ex prima conjuge Annâ (filia Maximiliani Buræ & Leerdami Comitis) Philippi, in Principatu Orangio ſucceſſoris, ſed nullâ, ex Eleonora Borbonia Henrici Condæi Principis fil. ſuſceptâ ſobole extincti: & Mariæ, Philippo Hohenloæ Comiti nuptæ. Ex ſecunda, Annâ, (Mauritii Saxoniæ Elect. filia) Mauritii, rerum geſtarum gloriâ incluti, ſed itidem, ſine legitimo hærede, defuncti, A. C. 1625. Annæ (Guil. Ludovico Comiti Naſſoviæ, Friſiæ Præfecto, nuptæ) ac Æmiliæ (quæ maritum invenit Emanuelem, Antoniô Luſitaniæ Rege genitum) Ex tertia, Carola Borbonia (filia Ludovici Ducis Mompenſerii) Ludovicæ Julianæ, Friderico IV. Electori Palatino junctæ: Eliſabethæ Flandricæ (quæ Henrico Bullionio Torinnæ Vice-Comiti nuptum data eſt) Catharinæ Belgicæ (quam Philippus Ludovicus Hanoviæ Munzenberg. Comes uxorem duxit) Flandrinæ (alicubi in Gallia Abbatiſſæ) Catharinæ Brabantinæ (Claudio Tremollio Duc. elocatæ) & Æmiliæ Secundæ (Friderici Caſimiri Palatini Bipontini Ducis uxoris) Ex ultima tandem Ludovica Colonii (Caſpari Galliæ Admiralii filia) Henrici Friderici, qui opus à Patre inceptum, à fratre continuatum, ad finem feliciſſime perduxit, defunctus A. C. 1647. relictis ex Amalia Solmenſi rami *Braunfelſii* (filia Johannis Alberti Comitis) Guilielmô, qui Patri ſucceſſit (natâ 1626. denatâ 1650.) Ludovicâ (natâ 1627. uxore Friderici Wilhelmi Electoris Brandeburg. denatâ 1667.) Albertinâ Agnete (Spenerus habet Henrica Æmilia, natâ 1628. uxore Guilielmi Friderici Principis Naſſoviæ, Gubernatoris Groningani) Henricâ Catharinâ (natâ 1637. nuptâ Johanni Georgio Principi Anhaltino) & Mariâ: e quibus primus, ex Maria Britannica (filia Caroli I. M. Britanniæ Regis) filium reliquit poſthumum Guilielmum Henricum, Arauſionis Principem & Mariæ Eboracenſis, (Jacobô Eboraci Duce Caroli II. M. Britanniæ Regis fratre unigenitæ) maritum, hodiernum M. Britanniæ Regem. Vide Phil. Jac Spenerum *Theatr. Nobilit. Europ. Part. I. p.* 54. Cyr. Lentulum *Genealog. Principum Naſſoviæ MS.* ut & in voce *Arauſio*, ſic enim *Orange* Latinis exprimitur, nec non infra *Wilhelmus* III.

ORANI, gens in Sarmatia Aſiatica. Plin. *l.* 6. *c.* 7.

ORANTIUM Ritus, corpore Soli Orienti obverſô, antiquus admodum, à Solis cultoribus originem traxit. Non enim hunc ſolum adorabant, manum oſculando ſeu dexteram ori admovendo, unde *adorandi* verbum: qui ritus à Diis ad homines, honore potentiâque antecellentes primùm, dein pares, tandem inferiores, gliſcente adulatione tranſiit, *manu venerari* Tacito, *l.* 16. *Annal. c.* 4. *manu ſalutare* Martiali dictus: Sed etiam erectum ori pollicem admovendo, quemadmodum docet nos Appulejus *Metam. l.* 4. ſeque inſuper circumagendo: ac Romani quidem dextorſum, unde Plautus *Curcul. Actu.* 1. *Sc.* 1. *v.* 69.

—— PH. *Quò me vertam, neſcio.*
PA. *Si Deos ſalutas, dextrovorſum cenſeo:*

Galli verò ſiniſtrorſum, teſte Plinio *l.* 28. *c.* 2. qui tamen duo poſteriores ritus, ultimus inprimis, non uſque adeo antiqui fuêre: Inprimis autem Solem Orientem verſùs ſe ſiſtendo, quocunque etiam tempore Deum precarentur. Hinc Iſraelitæ contra Occidentem verſi, ubi Sanctuarium erat, preces Deo fundebant, atque ita ſe oſtendebant *precantes adorare non Solem orientem, ſed Solis Dominum*, ut ait Anaſtaſius Nicænus *Quæſt.* 18. *in Script.* Quod ita ſe habuiſſe, tum porta Orientalis oſtendit, per quam ingreſſi tabernaculum, vel Templum, ad Occidentem *oraturi* pergebant: ut cognoſcimus ex Exod. *c.* 26. *v.* 15. *ſ.* tum etiam verba Ezechielis Prophetæ, *c.* 8. *v.* 16. ubi Iſraelitæ accuſantur, quòd precaturi ad Orientem ſe converterent: *Dorſa habebant contra templum Domini, & facies ad Orientem, & adorabant contra Solis Ortum.* Quemadmodum & Magos precatos, refert Herodot. *l.* 1. Vitruvius *l.* 4. *c.* 5. & *Araſpeilent Orientem.* Virg. *Æn. l.* 12. *v.* 172.

Illi ad ſurgentem converſi lumina Solem,
Dant fruges manibus ſalſas, & tempora ferrò
Summa notant pecudum, pateriſque altaria libant &c.

Chriſtiani veteres tamen in hoc maluêre Gentilium morem ſequi; πρὸς τὴν ἑωθινὴν ἀνατολὴν τὰς εὐχὰς, *ad ortum matutinum preces* concipientes, ut ait Clemens *l.* 1. *Strom.* Hinc & viſi Solem adorare; Tertullian. *Apologet. Ad Perſas ſi fortè deputabimur, licet Solem in linteo depictum non adoremus, habentes ipſum ubique in ſuo clypeo: denique inde ſuſpicio, quòd innotuerit nos ad Orientis regionem precari.* Vide quoque Clementem Rom. *Conſtitut. l.* 2. *c.* 57. Origenem *in Num. Hom.* 3. Auguſtin. *de Sermone Dom. l.* 2. *c.* 19. Damaſcen. *Orthod. Fidei c.* 13. &c. è quibus Origenes & Damaſcenus, etiam ab Apoſtolis id inſtitutum ajunt. Ac ſimiliter ſenſit Juſtinus ſive alius *Quæſt. & Reſp. ad Orthod. Reſp.* 118. cum aliis nonnullis. Unde Templum Orientem verſùs extrui ſolere præter Clementem Rom. *loc. cit.* Paulinus quoque Auctor eſt *Ep.* 12. *ad Severum.* Verùm cùm ritu convenirent, longè tamen aliud Chriſtiani ſpectârunt, quam Gentiles: non quidem, quòd Paradiſus in Oriente creatus ſit, nec quòd Chriſtus in illâ mundi plaga ſit paſſus, aut quòd improbarent Judæos, verſus Occidentem *orantes*: ſed quòd Solem juſtitiæ Jeſum Chriſtum, mentes noſtras ſalutari lumine illuſtrantem; correctâ ſic Gentilium conſuetudine, venerari ſe oſtenderent: Quam ob cauſam & Tertulliano *Oriens Chriſti figura* dicitur, *contra Valentinianum c.* 3. Vide quoque Clem. Alex. *l.* 7. *Strom.* Porrò inter *orandum* & ſacrificandum Romani opertum habebant caput, præterquam quum Saturno, Honori ac Herculi litarent, Plut. *Quæſt. Rom.* 11. & 13. quod capitis operimentum *Tutulus* dicebatur, Fulgent. *de vocibus antiqq.* Apud Plautum *Amphitr. Actu* 2. *Sc.* 1. ab Alcmæna parturiente quoque Dii tectô capite invocantur. Et apud eundem *Curcul. Actu* 3. *Sc.* 1. alius opertô Capite Æſculapium ſalutat: apud Val. Flacc. *l.* 5. Alopſus Vates, Manes venerando, caput obnubit &c. Contrà Græci nudis capitibus *orârunt*: quæ cauſa, quod ritum ſacrificandi Saturno apertô capite, *inſtitutum Græcanicum* vocet Macrob. *Saturn. l.* 1. *c.* 10. & *l.* 3. *c.* 6. Hebræi, non minùs ac Romani, *orando* aperire capita, turpe & probroſum judicabant, quod ab illis hauſtum hodieque in uſu apud Turcas eſſe, ſcribit Giergiovitzius *de Cerem. Turc. l.* 1. *c.* 1. Et quidem de Hebræis latè proſequitur Abulenſis *in c.* 13. *Levit. poſt q.* 10. docetque auctorem ritus Moyſen fuiſſe, qui reverentiæ ac verecundiæ comparendi coram Deo ergò ad rubi conſpectum caput obtexerit: Adde; quod etiam ſubjectionis & timoris index capitis ſit velatio. Quô ritu *orare* Corinthios ſuos juſſerit Apoſtolus 1. *Ep. c.* 11. *v.* 4. & 5. exponit: *Omnis vir orans aut prophetans opertò capite, dedecorat caput ſuum* &c. & *v.* 7. *Vir enim non debet velare caput, quum is imago ſit & gloria Dei: & mulier gloria Viri eſt.* Quam legem politicam eſſe, ac proin non ſine diſtinctione locorum ac temporum accipiendam, ait Beza, docetque vel exinde, quòd hodie, contrariâ prorſus ratione, capite opertô in cœtu loqui, ſignum ſit auctoritatis; apertô verò ſubjectionis teſtimonium, *Annotat. in locum.* At *oramus* nudô capite in ſignum, ut quidam volunt, perfectæ libertatis, à Chriſto nobis partæ, quod etiam totô Oriente obtinere, refert *Simeon Theſſalonicenſis* &c. Vide Anſelm Solerium *de Pileo ſect.* 2. Addam, aliò properans, pauca quædam de priſco *orantium* more, aras manibus apprehendendi tenendique, de quo ita Macrob. *Saturn. l.* 3. *c.* 2. *Eſt profundam ſcientiam hujus Poëtæ in uno ſæpe reperire verbo, quod fortuitò dictum vulgus putaret: multifariè enim legimus,*

quòd litare ſola non poſſit Oratio; *niſi & is, qui Deos precatur, etiam aram manibus apprehendat. Inde Varro Divinarum l. 5. dicit, Aras primum Anſas dictas, quòd eſſet neceſſarium à ſacrificantibus illas teneri. Anſis autem teneri ſolere vaſa, quis dubitet? Commutatione ergo literarum Aras dici cœptas, ut Valeſios & Fuſios dictos priùs nunc Valerios & Furios dici. Hac omnino illô verſu Poëta exequutus eſt (Æn. l. 4. v. 219.*

> *Talibus* orantem *dictis, Araſque tenentem*
> *Audiit omnipotens.*

Vide Fortun. Licetum *de Gemmis Annular. Schem.* 14. *c.* 74. *& ſeqq. inprimis c.* 75. *ubi de tribus orandi modis antiquis, ſtatario, adgeniculato & ſedentario prolixè diſſerit*: de ſitu verò verſus Orientem aliaſque Mundi plagas, hic paſſim plura ſuis locis.

ORANUM, vulgò ORANO Hiſpanis, *Oran*, Gallis, urbs parva Barbariæ, cum arce probè munita, in ora maris Mediterranei & in regno Algerii, ſub dominio Hiſpanorum ab A. C. 1509. quô capta fuit à Cardinali Ximenio; eſtque in colle aſpero, portum habens ſatis capacem & tutum. Dicta fuit aliis Quiſa, & nunc *Guharan* incolis illius tractus; eſtque ſub Diœceſi Toletana, quanquam longè à Toleto diſſita in Meridiem.

ORARIARII, & contractâ voce euphoniæ gratiâ, atque *o* in *au* diphthongum mutatô, *Aurarii*, dicti ſunt olim, qui in theatris Circenſibuſque favebant, ab *orariis*, quæ Aurelianô auctore, locô togæ, jactari cœperant. Vopiſc. in *Vita* ejus. *c.* 48. *Secundum ... ipſum primum donâſſe* oraria *pop. Rom. quibus uteretur populus ad favorem.* Eſt autem propriè *orarium* linteum ori tergendo paratum, hinc *pignus oris* dictum Prudentio *περὶ Στεφάνων Hymnô* 1. *v.* 86.

> *Hic ſui dat pignus oris, ut ferunt, orarium.*

Cujuſmodi *orariorum* meminit *Nonius*, ubi verba *Lucilii*, *Ricini* [illegible], exponit *per ricas, oraria aut mitras*, quæ voces ejuſdem notionis, ſaltem non multùm diverſæ ſunt. *Etymologicum* M. *Μίτρη, τίθεται οἱ ἀπὸ φασκιῶν καὶ ὠραρίων γινόμενοι στέφανοι.* Quòd enim oraria ad modum faſciarum longiuſcula fuerint, patet ex Auguſtino *de Civit. Dei l.* 22. *c.* 8. ubi de eo loquens, cui oculus in maxillam fuſus erat, *Tunc*, ait, *ſicut potuit, oculum* [illegible] *atque pendentem, loco ſuo revocatum, ligavit orario.* Evagrius in ſimili hiſtoria *l.* 4. *c.* 7. *τὸ διαζῶον τελαμῶνι ἀνεδέσατο* dicit; unde *τελαμῶνα* fuiſſe orarium ſimile, omnino colligitur, quam vocem Græci interpretantur *λῶρον ἢ φασκίαν.* Ambroſius *Orat. fun. de obitu Symmachi Fratris, Divinum illud fidelium ſacramentum ligari fecit in orario, &* orarium *involvit collo atque ita ſe dejecit in mare.* Non verò ſolùm longa, ſed & lata fuiſſe, diſcimus ex antiquo Juvenalis *Interprete*, qui flammeum illud, quô nubentes amiciebantur, *Orarium* interpretatur. Optimè autem quid *Orarium* ſit, declarant Eccleſiaſtici Scriptores, qui in habitu Sacerdotali *orarium* appellârunt pannum oblongum brachio Sacerdotis ſolitum imponi: quam manualem laciniam, modò *ὠράριον*, modò *λῶρον* Græci vocant, vide *infrà*. Et quidem olim ad uſum tantùm munditiei *Oraria* geſtabantur: Sed Aurelianus, novum eorum uſum inſtituit, ut qui ea populo dedit, quibus ille ad favorem uteretur. *Favere* autem & *favor* verba ſunt Circi ac Theatrorum propria, & non tacitam ſolùm benevolentiam indicant, ſed quæ voce inſuper geſtuque exprimeretur, uti diximus *ſuprà*. Hanc, præter fauſtam acclamationem, ante Aureliani tempora, jactatione togæ ſeu laciniæ veſtis, quam motitabant, ſolebant teſtari, quod Græci dixêre *ἀνασείειν τὴν χλαῖναν καὶ τὰ ἱμάτια*, item *κατασείειν ταῖς ὀθόναις*, uti legitur apud Euſebium *Hiſtor. Eccleſ. l.* 7. de Paulo Samoſateno Hæretic. qui graviter offenſus dicitur, quoties verba publicè faceret, *τοῖς μὴ ἐπαινοῦσι, μηδὲ ὡς ἐν τοῖς θεάτροις καταστείουσι ταῖς ὀθόναις, μηδὲ ἐκβοῶσί τε καὶ ἀναπηδῶσι, iis qui non laudarent, neque ut in theatris veſtem jactarent, aut exclamarent, exilirentque* &c. Quod cùm non ſine incommodo fieret, ut inter alia liquet ex Ovidio *Amor. l.* 3. *Eleg.* 2. *v.* 75. ubi univerſum hunc favendi morem pulcherrimè expreſſit, addítque,

> ——— *at ne turbet toga mota capillos,*
> *In noſtros abdas te licèt uſque ſinus:*

Aurelianô auctore mutatum eſt, cœperuntque locô togæ *oraria* jactari, unde qui favebant, *Orariarii*, uti quidem diximus ex *Caſaubono*, hincque *Aurarii*. *Salmaſ.* verò non ab *orariis* dictos *Aurarios* contendit, ſed ab *aura* populari, uti videre eſt ſuprà ſuô locô. Idem *Orarii* etymon non tam ab *ore*, quàm ab *ora* veſtis, de qua paulo ſuprà, arceſſit, & hôc nomine *inſtitas* & *faſcias*, quas manu tenerent & ad favorem motitarent, in Ludis, Imperatorem hunc dediſſe, ait. Quemadmodum autem iſti in Ludis favoris ſignum *Orariis* dederunt: ſic alios jactatione ſudarii dare ſignum ſolitos, obſervârunt Eruditi. Nam, ut in Eccleſiis Chriſtianorum Diaconus, qui *orarium* geſtabat, eum, qui in ambone ſacram Scripturam legebat, admonebat, quando vel ad Fideles, vel ad Catechumenos, orationem deberet flectere: Sic in Judæorum Synagogis, Legem è pulpito recitanti aderat aliquis, manu ſudarium tenens, qui populo ſignum daret, ut diceret *Amen*: dabat autem ſignum, מניף בסודרין, ut loquuntur Rabbini, i. e. *motitans ſudarium*. Sic etiam in Judiciis capitis, cùm reus poſt latam ſententiam ducebatur ad locum ſupplicii, conſtituebatur aliquis in Prætorii foribus, qui, ſi de ejus innocentia inter hæc conſtitiſſet, datô ſignô, executionem ſupplicii impediret & condemnatum ad Judices revocaret: Id autem ſignum dabatur ſimiliter jactatô ſudariô, ut disertè iidem Magiſtri teſtantur &c. Vide Caſaubon. & Salmaſ. *ad d. l.* ſuprà *Mucinium*, & hic infrà, in voce *Orarium*.

ORARIUM, vox medii ævi *ab ora*, extremitatem veſtium denotat, ſeu limbum, qui *ora* attexitur: ab *ore*, peplum deſignat, infulamque illam, quæ inhibuit & aperit ora ſeu vultum, ut habet *Joh. de Janua*. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. loc. cit.* Propriè verò ſic dicitur ſudarium, quô os abſtergitur, apud Hieronym. *Ep. ad Nepotian. Plenum dedecoris eſt referta marſupia, quòd ſudarium,* Orariumque *non habeas, gloriari.* Hinc Lazari facies *orario* colligata dicitur, apud Ambroſium *de Reſurr.* & apud Prudentium *d. l.*

> *Hic ſui dat pignus oris, ut ferunt*, Orarium &c.

Inde *Orarium B. Virginis*, apud Marlotum *Metrop. Remenſ. l.* 3. *c.* 15. idem quod *ὠμοφόριον τῆς Θεοτόκου*, de quo multa dixit Car. du Freſne ad *Alexiadem Annæ Comnenæ*. Caſaubono *ad Vopiſc. in Aurelian. loc. cit.* in habitu Sacerdotali, *Orarium* eſt pannus oblongus, brachio Sacerdotis imponi ſolitus, cujus in Græcis *Liturgiis* frequens mentio, quamque manualem laciniam, modò *Ὠράριον*, modò *Λῶρον* Græci vocant. Quanquam alii *Orarium* & *Ὠμοφόριον* pro eodem accipiunt, quod non Sacerdotum, ſed Diaconorum, geſtamen fuiſſe, reperimus. Matthæus Blaſtares *in Synopſi Conciliorum*: 'Ο τῆς ἐν Λαοδικείᾳ κβ' καὶ ὁ κγ' [illegible] *Laodicenæ can.* 22. *&* 23. *non oportet, ajunt Miniſtrum ſeu Hypodiaconum* Orarium *induere, ſed Eccleſiæ fores cuſtodire.* Et paulo pòſt, [illegible] *Diaconis conceſſum & quidem ſolis, ſiniſtro humero illud imponere. Dictum eſt autem* Orarium, *ab ὡρῶ, i. e. cuſtodio & obſervo. Qui enim id ſuſpendunt Diaconi, ſacra facientibus adſtantes, & obſervantes orationes, orario iis qui in ambone ſunt Diaconis ſignificant, quando oporteat convertere orationem vel ad Catechumenos, vel ad Fideles.* Ubi omnino vult, Diaconorum proprium eſſe *Orarium*: quod illi lævo humero impoſitum geſtent. Notatio autem verbi, quæ ibidem innuitur, inepta planè & falſa, quæ tamen non hujus eſt recentioris Scriptoris, ſed etiam apud eruditiſſimum Balſamonem legitur. Sic accipe apud Codinum Curam palatii, *in l. de Officiis*, 'Ο Ἀρχιδιάκονος φορεῖ τὸ συνηθὲς αὐτῷ στιχάριον, φορεῖ δ' ἐπ' αὐτῷ καὶ φελώνιν, οὐ μὴν καὶ ἐπιτραχήλιον, ἀλλ' Ὠράριον. Quibus verbis ſeparat *ἐπιτραχήλιον*, quod injicitur collo, ab Orario: at in *libro* Severi Alexandrini Patriarchæ *de ritibus Syrorum*, amictus pars nominatur [illegible], quod noſtrum eſt ſine dubio orarium; id autem ait imponi collo: Quare idem videtur eſſe cum eo, quod Græci *ἐπιτραχήλιον* appellant. Habuerunt porrò & Epiſcopi *Orarium* ſuum, velut quoddam ſanctiſſimæ dignitatis inſigne. *Vita* Fulgentii, *Unâ tantùm viliſſimâ tunicâ, ſive per æſtatem, ſive per hyemem, patienter indutus: orariô quidem, ſicut omnes Epiſcopi, nunquam utebatur.* Sed hoc Epiſcoporum *orarium* peculiaris fuit formæ, nec, ut cœtera oraria, ſimplex tantùm faſcia, quare etiam *Pallium* eſt vocitatum. Hinc in *Hiſtor.* Synodi Remenſis legitur, *Arnulphus* (is fuerat Durocortori Remorum Epiſcopus) *in ſui promotione annulum & baculum acceperat, quoddamque genus orarii, quod per differentiam pallium dicitur.* Atque hôc *orariô* ſpoliabantur, qui munere ſuô movebantur. Unde Anaſtaſius Biblioth. *in Agathone* ait, quòd, cùm eſſet Patriarcha Antiochenus Macarius in VI. Synodo, tanquam Hæreticus damnatus, ibi Baſilius Cretenſis Epiſcopus illi publicè orarium ademerit, quod degradationis indicium erat. Idem in *Stephano IV. Accedens Mauricius Subdiaconus* orarium *de ejus collo abſtulit, & projecit ante pedes ejus.* Quod in aliis etiam Ordinibus uſu veniſſe, conjicere licet ex reſtitutione Ordinum, *in can. Epiſcopus* 11. *quæſt.* 2. *Gradus amiſſos recipiat & ceram Altari de manibus Epiſcoporum, ſi Epiſcopus eſt, orarium & baculum & annulum; ſi Presbyter eſt, orarium & planetam; ſi Diaconus, orarium & albam.* Reſtituebatur enim quod antea ablatum erat &c. Plura, de vocis ſignificatibus aliis & *orarii* in Romana, Græca ac Maronitarum Eccleſia uſu, vide apud Macros Fratres *in Hierolex.* Addam hoc unum, ſericeam illam inſtitam, quam collo appendunt in Galliis Magiſtratus & alii, qui Doctores fuerunt renuntiati, non ineptè *Orarium* dici poſſe, ex eodem Caſaubono, *ubi ſuprà*. Vide J. C. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce *Ὠράριον*, aliquid etiam infrà, in *Semicinctium*, it. *Stola*.

ORATA, cognomen Sergii cujuſdam, de quo Cicer. *in l.* 1. *de Oratore c.* 39.

ORATA Genutius, Romanus Piſcator, monumentô celebris non ita pridem defoſſô, in agri Ateſtini loco, qui *Ripa Ulmi* dicitur, cujus inſcriptio vetus, *in Chron.* Hieronymi Ateſtini MS. hæc eſt:

> GENUTIUS. ORATA.
> ROM. PISCATOR.
> *Maledictus ille piſcis,*
> *Qui ſpinâ me confixit,*
> *Heu mons Lucis & tu Ripa,*
> *Cunctis portum, mortem mihi.*

Fortun. Licetus *de Lucernis l.* 6. *c.* 101. *ubi nobilem Piſcatoris lychnum, piſcis imaginem inſculptam habentem, explicat, veroque ſimile judicat, hujuſmodi lucernam olim arſiſſe, in ſepulchro Genutii Rom. aculeata venenataque ſpinâ ab Araneo piſce confecti.* Dictus eſt autem *Orata*, à piſce cognomine, frequenti Romanorum more, ab hujuſcemodi externis rebus, cognomina vel agnomina ſibi vindicantium, vide *infrà*.

ORATA Sergius, Romanus, à piſce cognomine (de quo vide ſuprà in *Aurata*) ſimiliter appellatus; teſte Varrone *de R. R. l.* 3. *c.* 3. *Quis* (Majorum noſtrorum) *habebat piſcinam, niſi dulcem? & in ea duntaxat ſqualos atque mugiles piſces? Quis contrà nunc Rhinton non dicit, ſuâ nihil intereſſe, utrum* [illegible] *piſcibus ſtagnum habeat plenum, an ranis? Non Philippus, cùm ad Ummidium hoſpitem Caſini divertiſſet, & ei è vicino flumine lupum piſcem formoſum appoſuiſſet, atque ille guſtâſſet, & expuiſſet, dixit: Peream, ni piſcem putavi eſſe?* Hinc ſubjungit, *Sic noſtra ætas, inquam luxuriâ propagavit leporaria, ac piſcinas protulit ad mare, & in eas pelagios greges*

ges piſcium revocavit. Non propter hoc appellati Sergius Orata, *& L. Murena? Quis enim propter nobilitatem ignorat piſcinas Philippi, Hortenſii, Lucullorum?* Ubi quod ait de cognomentis à piſcibus, etiam Columella habet *l.* 8. *c.* 16. *Jam enim celebres erant deliciæ popinales, cùm ab mari deferrentur vivaria, quorum ſtudioſiſſimi, velut antè devictarum Gentium, Numantinus & Iſauricus, ita Sergius* Orata *& Licinius Murena, captorum piſcium lætabantur vocabulis.* Vide præterea Val. Max. *l.* 9. *c.* 1. *ex.* 1. & Macrob. *Saturnal. l.* 3. *c.* 15. Eundem *Oratam* primum oſtrearum vivaria excogitaſſe, docet Plin. *l.* 9. *c.* 54. *Oſtrearum vivaria*, inquiens, *primus omnium Sergius Orata invenit in Bajano, ætate L. Craſſi Oratoris, ante Marſicum bellum* (circa an. Urb. Cond. 666.) *nec gulæ cauſâ, ſed avaritiæ, magna vectigalia tali ex ingenio ſuo percipiens: ut qui primus penſiles invenit balineas, ita mangonizatas villas ſubinde vendendo.* Unde colligimus, eundem thermas penſiles primum inveniſſe: hallucinari proin Senecam, cùm *ſuſpenſuras balnearum* ſuô ævô inventas tradit *Ep.* 91. Diu enim ante Senecam ævô Mithridatis Regis & Cn. Pompeji *Orata* vixit. Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſin. Antiquit. Rom. l.* 1. *c.* 14.

ORATES, fluv. Scythiæ Europææ, in Pontum Euxinum influens.

ORATHA, urbs fuit Meſopotamiæ, teſte *Stephanô*. Urbs Meſuſſenes, Tigride fluv. incluſa. *Idem*. Cujus tamen hodie nulla fit in tabulis Geographicis mentio.

ORATIANUS, Conſul cum Gadalipho, An. Urb. Cond. 1119. Lege *Gratianus*.

ORATIO Sacerdotis Summi in Vet. Teſt. ad Deum, die Propitiationum, utrâque manu hirco impoſitâ, hæc legitur in *Joma c.* 6. *fol.* 66. *Rogo te, Domine, peccârunt, iniquè egerunt, prævaricati ſunt coram te populus tuus domus Iſraël. Quæſo, Domine, expia nunc peccata, iniquitates & prævaricationes, quibus peccârunt, iniquè egerunt & prævaricati ſunt in te populus tuus domus Iſraël, prout ſcriptum habetur in lege Moſis ſervi tui* (Levit. *c.* 16. *v.* 30.) *Quia iſtô die vos expiabit ad vos mundandos ab omnibus peccatis veſtris; coram Domino mundabimini.* Tum Sacerdotes & Populus, qui ſtabant in Atrio, audientes שם המפורש *nomen explicatum* i. e. nomen ſuum, prolatum ex ore Summi Sacerdotis, flexis genibus adorantes proni in faciem dicebant, ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד *Benedictus ſit Dominus, gloria Regni ejus ſit in æternum.* Peractâ poſtmodum oratione, hircus in ſolitudinem deducebatur, uti diximus ſuprà in voce *Azazel*. Vide etiam ubi de *Expiationis* ſeu *Propitiationis*, Feſto, voce *Lingua*, & plura hanc in rem, apud Bochart. *Hieroz. Part. prior. p.* 6c8.

ORATIO, in Communione Romana licentia exeundi eſt, apud Monachos, quæ dari conſuevit *oratione* ſeu benedictione Prioris. Beda in *Vita* S. Cuthberti *c.* 36. *Dixerat hæc, & datâ* oratione *ac benedictione, ſuam manſionem introierunt*, Græcis eâdem notione Εὐλογία. Liber Ἐπιτιμίων Εἴ τις ἐξέλθοι τοῦ Μοναστηρίου μὴ λαβὼν τὴν Εὐλογίαν, ὁ ἀπολυθεὶς ὑπὸ Ἀρχιμανδρίτου μετ' εὐχῆς, ἔστω ἀκοινώνητος, *Si quis exierit è Monaſterio, non acceptâ benedictione, neque dimiſſus ab Archimandrita, cum oratione, eſto à communione excluſus.* In eadem *Oratio Dominica*, quam DOMINUS noſter Diſcipulis ſuis præſcripſit, ut in Miſſa poſt Canonem recitaretur, ſtatuit Gregorius Pontif. Roman. teſte Ruperto *de Divin. Offic. l.* 2. *c.* 21. Eadem *Oratio paterna*, in *Ord.* celebrandi Concilii: & *Herilis*, in *Vita* S. Sifredi Epiſcopi Carpentoractenſis, appellatur. *Oratio* item *quotidiana* à Patribus, ut habetur in Concilio Toletano IV. *c.* 10. ex Cypriano, Hilario, Auguſtino, quòd *quotidie* recitari debeat à Chriſtianis, qui per eam *panem quotidianum* ſibi dari poſtulant. Similiter in Eccleſia Romana: *Oratio ſuper populum*, vocatur ultima benedictio, quæ fit in officio Miſſæ, uti docet Hugo à S. Victore *Speculi Eccleſ. l.* 3. *c.* 3. At *Oratio plebis*, quæ poſt Euangelia legitur, in Concil. Lugdunenſi I. *c.* 6. Hinc *Orationale*, liber in quo continentur Orationes, in Eccleſia recitari ſolitæ, quæ à voce *Oremus* habent initium, vide infrà in voce *Orationes* & plura hanc in rem apud Car. du Freſne *loc. cit.*

ORATIO Soluta, metricâ poſterior eſt. Et quidem Pherecydem Athenienſem proſas Orationes condere primùm inſtituiſſe, Plin. *l.* 7. *c.* 56. ſcribit, quem primum Hiſtoriæ auctorem alii faciunt: De eodem *Strabo*, ubi diſputat, Poëticam compoſitionem proſâ oratione antiquiorem fuiſſe, ac priùs viguiſſe, Πρώτιστα, inquit, ἡ ποιητικὴ κατασκευὴ παρῆλθεν εἰς τὸ μέσον, καὶ εὐδοκίμησεν. εἶτα ἐκείνην μιμούμενοι, λύσαντες τὸ μέτρον, τἆλλα δὲ φυλάξαντες τὰ ποιητικὰ συνέγραψαν οἱ περὶ Κάδμον, καὶ Φερεκύδη καὶ Ἑκαταῖον· εἶτα οἱ ὕστερον ἀφαιροῦντες ἀεί τι τῶν τοιούτων εἰς τὸ νῦν εἶδος κατήγαγον ὡς ἂν ἀπὸ ὕψους τινός. Qui locus ſic accipiendus eſt, non ut dicat omnem *Orationem ſolutam* Poëticâ poſteriorem eſſe; quod omnino falſum eſt; Etenim pedeſtri ſermone ſemper loquuti ſunt homines, non poëticô, nec metricô: Sed eam proſam Orationem, quæ arte conſtat, & quâ aliquid primò conſcriptum eſt, è poëtica docet manaſſe, veluti ex fonte. Ὡς δ' εἰπεῖν, inquit, ὁ πεζὸς λόγος, ὅ γε κατεσκευασμένος, μίμημα τοῦ ποιητικοῦ ἐστι: Non dicit omnem Πεζὸν λόγον, *Orationem pedeſtrem*, ſed τὸν κατεσκευασμένον, *arte elaboratam.* Quod poſtea explicans, Καὶ τὸ ἀείδειν δὲ, pergit, ἀντὶ τοῦ φράζειν τιθέασιν οἱ παλαιοί, ταυτὸ τοῦτο ἐκμαρτυρεῖ διότι πηγὴ καὶ ἀρχὴ φράσεως κατεσκευασμένης, καὶ ῥητορικῆς ὑπῆρξεν ἡ ποιητική. *Et quòd canere veteribus dictum eſt pro dicere, hoc ipſum indicio eſt, fontem & originem dictionis elaboratæ & oratoriæ fuiſſe poëticam orationem.* Atque inde πεζὸς λόγος & *pedeſtris ſermo*, de ſoluta oratione, quòd veluti ex faſtigio quodam & ſuggeſtu, veluti curru, ad humum ſit deductus. Inter primos autem, qui *Oratione ſolutâ* ſcripſerunt, recenſet Cadmum, Pherecydem & Hecatæum: è quibus Cadmus is eſt Mileſius, quem proſæ orationis primum conditorem aſſerit Plin. *l.* 5. *c.* 29. quod tamen Pherecydi, ut dictum, poſtea tribuit *l.* 7. *c.* 56. ubi de rerum inventoribus agit. Cadmo verò ibi dat, ut primus Hiſtoriæ conditor fuerit. Sed & Porphyrius, apud *Suidam*, Pherecydem primum omnium συγγραφὴν edidiſſe proſâ oratione tradit. Ut ut ſit, tres illi vetuſtiſſimi Straboni nominantur, qui proſâ oratione aliquid tradiderunt, inter quos primus, ut apparet, Cadmus Mileſius fuit. Tractavêre autem hi poëtica argumenta & fabulas pedeſtri oratione, ſolutis tantùm metris: & quidem Pherecydes, qui non Syrus ille, ſed Athenienſis Straboni memoratus, Θεογονίαν, neque ſolùm hominum & Heroum aliquorum, ſed etiam Deorum, *Genealogias*, imò univerſam *Mythiſtoriam* hôc modô conſcripſit. Meliùs tamen alii, Salmaſiô Judice, tres hos inter antiquiſſimos & primos Hiſtoricos recenſeri aſſerentes, Pherecydem Syrum *orationem ſolutam* condere primùm inſtituiſſe, contendunt. Philoſophatus autem is eſt, *de Natura ac Diis*, ænigmaticè & involutè, eamque Theologiam in literas retulit, propter quod primus proſæ orationis auctor eſt exiſtimatus. Sanè, qui ante illum *Sophi* dicti ſunt, nihil hâc oratione ſcriptum reliquerunt, ſi Thaletem excipias, quem opus *de Nautica Aſtrologia* compoſuiſſe quidam dixêre; alii nihil prorſus edidiſſe volunt: nonnulli tamen *de Æquinoctio & Solſtitio* ſcripſiſſe eum affirmant &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 841. & *ſeqq.*

ORATIONES Principum, dicuntur in Jure, quæ ab ipſis Principibus in Senatu habentur; Cùm ipſi ſcilicet explicatis rei totius circumſtantiis, quod juſtum, utile ac honeſtum Reip. ſit, oſtendunt, Senatumque rogant, an ſic conſtituere placeat. Talis extat *Oratio* vel pars potiùs *Orationis* Imper. Severi *l.* 1. *ff. de rebus eorum, qui ſub tut. ſunt, non alien.* Citantur item D. Marci *Orationes*, de alimentis, *l. cùm hi, ff. de tranſact. de fugitiv. requiſit. l. divus. ff. de ſerv. fugit. de bonis mat. l. penult. ff. ad Tertull.* Ejuſmodi quoque eſt *Oratio* D. Marci de confeſſis, cujus fit mentio *l.* 6. §. 1. *ff. de confeſſ.* & *l.* 59. *ff. de re Jud.* Oratio porrò Marci & Commodi, quâ prohibentur Tutores & filii eorum pupillas ſuas ducere: ad quam Paulus librum ſingularem ſcripſit; *leg.* 60. & *l.* 67. §. *ſed & filius fam. ff. de ritu Nupt.* Eorundem Imperatorum *Oratio*, de rebus eorum, qui ſub tutela vel cura ſunt ſine decreto non alienandis, *l.* 1. *ff. de rebus eorum*, *l.* 9. *Cod. de præd. minor.* quam ſingulari librô idem Paulus expoſuit, ut ex Indice Florentino ac Inſcriptionibus aliquot conſtat: *Oratio* Hadriani in *leg. ſi & rem*, §. *& illud ff. de pet. hæredit.* Oratio Antonini, de confirmandis inter virum & uxorem donationibus, *l.* 32. *ff. de donat. inter vivos.* Similia alia exempla ſunt in *l. ult. Cod. de Teſtam. man. leg.* 17. *Cod. de excuſat. tut. leg.* 2. *Cod. de Cur. de cur. fur. l. penult. Cod. de his quæ*, ut indigitat Barn. Briſſonius *in Lexic.* & *l.* 1. *Antiqq. c.* 16. Et quia Senatus aliquando à Principe conſulitur, ipſæ *Orationes* Senatuſconſulta interdum vocantur: Exemplum eſt *in l. item veniunt*, §. *pridie. ff. de pet. hæred.* Vultejus *in Comment. Inſtitut. quibus modis Teſtam. infirm.* §. *fin. num.* 1. apud Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Vide quoque infrà, ubi de SConſulto Orphitiano, voce *Orphitus*. In Communione Romana, *Orationes* vocantur, in Ritualibus libris, eæ preces, quas in ſacris liturgiis peragunt, quæque à verbo *Oremus* initium habent ac ſemper ad Deum Patrem diriguntur. Eaſdem quoque *Collectas* appellant. Vide Durandum *l.* 4. *c.* 15. qui *num.* 17. obſervat, in Eccleſia Lateranenſi nunquam dici *Orationem*, ſed in Miſſa & in omnibus Horis altâ voce pronuntiari Orationem Dominicam, quæ in Novo Teſtam. prima fuit Oratio, &c. Vide ſuprà.

ORATIS, fluv. Perſidis ultimus, quô ab Elymaide dividitur, Plin. *l.* 6. *c.* 23. *Straboni & Ptolemæo* Ὀρόατις, de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1181. ut & in voce *Oroates*.

ORATOR, pro Legato, apud Juriſconſultos in *l. Jul. ff. de vi publ.* Accurſius Doctores Artium intelligit, qui à Græcis *Rhetores* vocantur, Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Apud Salvian. *Ep.* 8. *Orator* eſt, qui Deum orat ſeu precatur. Sic Joh. de Garlandia in *Æquivocis*.

Orator *Chriſtum rogat & verbum benè profert.*

In plurali *Oratores* dicuntur, in Concilio Narbonenſi A. C. 1054. *c.* 24. peregrini qui ad Sanctorum limina *Orationis* & devotionis ergò veniunt &c. Car. du Freſne *Gloſſar.* In Rep. Athenienſium *Oratores* olim inter Magiſtratus quidem non cenſebantur, interim à civibus privatis diſtincti erant, ut patet ex Æſchine *Orat. contra Timarch.* & maximo in pretio habebantur. Nemo autem in eum ordinem, qui eſſet minor annis 20. cooptabatur, ex Lege: Μὴ εἰσελθεῖν τινα εἰπεῖν μεῖον τριάκοντα ἔτη γεγονότα: cujus mentio apud Interpretem Ariſtophanis *ad Nubes*. Et erat hæc ætas Senatoria, nec minore debuit eſſe is, qui re verâ erat Auctor publici conſilii, regendæ civitatis Dux, Princeps ſententiæ in Senatu, in Populo, in cauſis publicis. Nec temerè quiſquam *Oratorum* albo adſcribebatur, ſed quotannis decem ſorte legebantur, qui drachmam accipiebant de publico, eò quòd orabant dies, ut docet *Ariſtoteles* apud Scholiaſtem præfatum *in Veſpas*, ubi illos Συνηγόρους vocat, qui aliàs Ῥήτορες dicebantur. Hi itaque ſorte capti ἐδοκιμάζοντο apud Judices, atque in vitam eorum inquirebatur, cùm è re publica non eſſet, τὸν ῥήτορα ἀνιέναι ἐπὶ τὸ βῆμα τῷ λόγῳ ἐπισημανθέντα πρότερον ἀλλ' οὐ τῷ βίῳ, *Oratorem Tribunal conſcendere, facundia, non vita, probata:* Atque hanc ob cauſam dicebantur à Judicibus χειροτονεῖσθαι, ut teſtis eſt Demoſthenes *in Timocratea*. Continebatur examen hiſce capitibus, à Legiſlatore præſcriptis, quorum Æſchines *loc. cit.* meminit: Ἐάν τις λέγῃ ἐν τῷ δήμῳ, τὸν πατέρα τύπτων ἢ τὴν μητέρα, ἢ μὴ τρέφων, ἢ μὴ παρέχων οἴκησιν, *Si quis in populo oret, qui alterum Parentum pulſârit aut non aluerit, aut tectum ad habitandum non præbuerit:* Εἰ τὰς στρατείας μὴ ἐστρατευμένος, ὅσαι ἂν αὐτῷ προσταχθῶσιν, ἢ τὴν ἀσπίδα ἀποβεβληκώς, *Si ad militiam vocatus non reſponderit, aut clypeum abjecerit:* Εἰ πεπορνευμένος ἢ ἡταιρηκώς, *Si ſcortetur aut muliebria patiatur:* Εἰ ὁ τὰ πατρῷα κατεδηδοκὼς ἢ ὧν ἂν κληρονόμος γένηται, *Si paternam, aut aliam quamvis ad ſe delatam hæreditatem decoxerit:* Ἐὰν δέ τις παρὰ ταῦτα λέγῃ, δοκιμασίαν μὲν ἐπαγγειλάτω Ἀθηναίων ὁ βουλόμενος οἷς ἔξεστι.

Τοὺς δὲ δικαστὰς περὶ τούτου ἐν τῷ Δικαστηρίῳ διαψηφίζεσθαι; Si, inquam, in populo erat nihilò minus, illius nomen Athenienſium quivis, cui libuerit & licuerit, deſertes Judiceſque ea de re judicium reddunto. Et habebatur hæc quæſtio à Judicibus, quando forte capti *Oratores* ab illis, an ad *orandum* apti eſſent, examinabantur. Sed & lege cautum erat, ut agros intra fines Atticæ poſſiderent, & liberos legitimos, ex cive nempe, aut jam haberent, aut ſuſcepturi eſſent, velut Reipublicæ oppigneratos & paternæ fidei obſides; ſic autem illa ſonuit: *Τὸν Ῥήτορα παιδοποιεῖσθαι κατὰ τοὺς νόμους, καὶ γῆν ἐντὸς ὅρων κεκτῆσθαι.* Vide Dinarchum *contra Demoſthenem.* Quò verò decenter, ſive in Senatu, ſive in Populo orarent, alia Lex proſpexit, quæ ſic habet Latinè: *Si quis Oratorum in Senatu aut in Populo vel non ſeorſim de re propoſita, vel bis de eadem re apud eoſdem dixerit, ſive conviciatus dixerit ſive maledixerit, ſive pede ſuppleſerit, vel inter decernendum importunè loquutus fuerit de rebus alienis ab his, de quibus referebant Proëdri, vel aliquem concitàrit, vel Epiſtatam traxerit, dimiſsâ concione, aut Senatu, ejus multandi poteſtas eſto penès Proëdros, ad quinquaginta drachmas uſque: Quinquaginta ea drachma exigenda inſcribuntor exactoribus hoc nomine: quòd ſi graviorem meruiſſe pœnam videbitur, irrogatâ multâ ad quinquaginta drachmas uſque, deferunto ad Senatum, aut concionem, qua prima habebitur. Ubi in jus vocatus fuerit, in Senatu judicanto. Quòd ſi damnatus fuerit, clam ſuffragia ferentibus Senatoribus, Proëdri multam exactoribus exigendam Legum violatarum nomine inſcribunto.* Quam Legem deſcripſit Æſchines contra *Timarchum*: ubi locô *κρύβδην ψηφιζόντων τῶν βουλευτῶν*, Petitus reponit, *κρύβδην ψηφιζόντων Ε. Ν. (i. e. πέντε καὶ πεντήκοντα) τῶν Βουλευτῶν*, h. e. *Clam ſuffragia ferentibus quinquaginta quinque Senatoribus*, ut oſtendatur numerum definitum fuiſſe, quot minimum clam ſuffragia ferre deberent hac in cauſa Senatores: Cùm in concionibus eorum numerus, qui ſuffragia clam ferre deberent, indefinitus, & unicuique id permiſſum eſſet; Unde paſſim legitur, *ψηφισαμένων μὴ ἔλαττον ἑξακισχιλίων, οἷς ἂν δόξῃ, κρύβδην ψηφιζομένοις*, *Suffragia ferentibus non minùs ſex millibus, & quibus libuerit clam ſuffragantibus*. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Attic. l.* 3. *tit.* 3. Coronabantur autem *Oratores*, quoties ad *orandum* ſurgebant, vel in concionem *oraturi* prodibant: uti patet exemplo Cippi, apud Ovid. *Met. l.* 15. Demonactis, apud Lucianum *in eo*, Periclis, apud Hieronym. *l.* 2. *Epiſt.* 22. Praxagoræ mulieris, apud Ariſtophanem *Ἐκκλησιαζ.* Aliorum. Hinc qui ſæpiùs apud Populum dicerent, adeoque ſæpius coronati aſpicerentur, jus accepêre coronam geſtandi, uti de Demoſthene habes, apud *Plut.* Porrò illi, quidicturus ſurgeret, ab illo qui proximè dixiſſet, corona tradebatur. Unde apud Ariſtophanem *d. l.*

> Γυ. φέρε τὸν στέφανον· ἐγὼ γὰρ λέξω πάλιν.
>
> *Affer coronam, ego enim rurſus dicturus ſum* &c.

Vide ſuprà in voce, *Caput Coronatum* & plura hanc in rem apud C. Paſchalium *Coronar. l.* 5. *c.* 5. nec non *l.* 6. *c.* 5. ubi quædam de *Oratorum Certaminibus publicis.* Victoriam iidem partam pro foribus apud Romanos appensâ palmâ teſtabantur, uti docet Lucianus *Ῥητόρων διδασκ.* ubi id eò factum, ut clientes hôc pactô ſibi plures conciliarent, addit. Quò reſpiciens Juvenal. ait *Sat.* 7. *v.* 117.

> *——— Rumpe miſer tenſum jecur, ut tibi laſſo*
>
> *Figantur virides ſcalarum gloria palmæ.*

Et Tertullian. *De anima. Nihil mirandum, ſi & in carcere lemniſcatas Anyti & Meliti palmas geſtiens infringere, ipsâ morte coràm immortalitatem vindicat anima.* Ubi de Socrate loquens, ad morem ſui ævi alludere voluit Scriptor doctiſſimus. Vide quoque infrà, ubi de *Rhetoribus.*

ORATORIUM, urbs Galliæ, in Marchia, ad Sevam amnem, 9. leuc. à Lemovico in Boream, Pictavium verſùs, à quo 13. leuc. diſtat, 2. à Belaco; *Dorat.*

ORATORIUM, Græcè *Εὐκτήριον* ſeu *Εὐκτήριος οἶκος*, propriè *locus, ubi oratur*: ſed nomen in Chriſtianiſmo veteri pro templis invaluit, ex eo quòd Dominus ipſe Templum Hieroſol. בית תפלתי, *Domum Orationis meam*, nec non בית תפלה *Domum Orationis*, *οἶκον προσευχῆς*, vocandum eſſe pronuntiavit, Eſaj. *c.* 56. *v.* 7. Hinc plerunque ædes ſacræ Euſebio *οἶκοι εὐκτήριοι*, *Ædes Oratoriæ*, dicuntur. Nominis ratio ab *orando* ſeu invocando divino Numine, quæ præcipua divini cultus pars eſt, adeoque per Synecdochen pro illo toto uſurpatur, Johannis *c.* 4. *v.* 24. Et quidem jam tempore Apoſtolorum & deinceps, per ſecula primitiva Imperii ſummi & Chriſtianiſmi in Conſtantino M. conjunctionem antevertentia, conveniendi, & Sacra exercenda, Locos, Cœnacula, Cryptas, Eremos, Domus, *Oratoria* habuiſſe Chriſtianorum cœtus, certum eſt; ex diſciplina ſcil. tantùm inter ſe confœderata, quâ tunc, prout quivêre, nitebantur, uti & Philoſophorum ſodalitia imperiô penitùs carentia (Pythagorica, Platonica, alia, etiam Eſſenica) conveniendi id genus modum inter ſe ſibi præſtitutum itidem habuêre. Namque Apoſtoli & Diſcipuli in *τὸ ὑπερῷον*, *Cœnaculum*, velut in locum Conventûs ſacri ſatis notum, Sacrorum ſuorum gratiâ, aſcendiſſe leguntur, Actor. *c.* 1. *v.* 13. & Paulus 1. Corinth. *c.* 11. *v.* 2. ſingulorum domos, ut habitationis loca, expreſſè diſtinguit ab Eccleſia, quô nomine illic Conventûs locus, ad ſacra celebranda deſtinatus, ut aliàs itidem qui convenirent, pro ſubjecti diſcrimine, non paucis innui videtur. Atque huc ſpectat illud ſive Luciani in *Philopatr.* ſive alius ejuſdem ſeculi, ubi Critias acceſſum ſuum ad Chriſtianorum (ſub Trajano Auguſto) cœtum quendam enarrans, *multis*, inquit, *ſuperatis ſcalis, εἰς χρυσόροφον οἶκον, in domum auratam aſcendimus, qualem Homerus Menelai fingit eſſe.* Unde colligitur, etiam ſplendidiora jam tunc habuiſſe Chriſtianos Cœnacula, quæ Sacris eorum fuêre commodiora. Tantundem pariter, in illo Lampridii de Severo *c.* 49. *Quum Chriſtiani quendam locum, qui publicus fuerat, occupaſſent, contrà Popinarii dicerent, ſibi eum deberi, reſcripſit, melius eſſe, ut quemadocunque iſtic Deus colatur, quàm Popinariis dedatur.* Etiam de *Προσευκτηρίοις Oratoriis* & *Προσευκτηρίων οἴκοις* in Eccleſiis, eiſque diverſi generis & numeroſiſſimis à Chriſtianis extructis, ante Diocletiani tempora, diſertè apud Euſebium *Hiſtor. Eccleſ. l.* 8. *c.* 1. & 2. alibique. Ruffinus, inter alia, *Cùm ne ipſa quidem*, inquit, *antiqua Receptacula ſufficerent, ſed quotidie* Orationum *domus dilatarentur, ita ut amplitudo earum concindere inſtar Urbium videretur*, &c. An verò *Oratoria* hæc ante Conſtantini M. tempora ſolenni ritu dedicata, & uſibus communibus per Dedicationis vim aliquam ſic exempta habuerint Chriſtiani, multis diſputat *Seldenus*: concluditque primis illis ſeculis illos Dedicationibus abſtinuiſſe, non quòd eas penitùs improbarent, ſed quia ſummarum obſervantiſſimi eſſent poteſtatum, Cæſarum nempe, ut Pontificatu Max. gaudentium & Senatus P.Q. quorum nullus, ante Conſtantinum, Chriſtianiſmum ita in ſe receperat, ut ædes Chriſto dedicari permitteret. Et certe, ſine ejuſmodi indultu, ſcimus nefas planè ex jure Romano & Cæſareo habitum fuiſſe, novum aliquem Deum ſive majorum, ſive minorum Gentium, conſecrando in Orbem Romanum introduxiſſe. At cùm Conſtantinus rerum potitus eſt, Chriſtianis ſuis indulgentiſſimus, mox inhibitis, quà potuit Gentiliſmi tum delubrorum extructionibus, legem tulit, quâ juſſum eſt, *τὰς Εὐκτηρίων οἴκων τὰς οἰκοδομὰς ἐπαίρειν αὔξειν τε καὶ εἰς πλάτος καὶ μῆκος τὰς Ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ*, *Oratoriarum domuum ſtructuras* (Magiſtratuum paſſim procuratione) *fieri ſublimiores & Eccleſias Dei tum latitudine, tum longitudine, ampliores*, apud Euſebium de *Vitâ Conſtantini l.* 2. *c.* 44. Ipſe etiam mandavit in ſacro reſurrectionis Servatoris noſtri loco *Ναὸν προσευκτήριον*, *Templum in Orationem*, Hieroſolymis extrui ſplendidiſſimum ditiſſimumque & quòd cætera per urbes alias univerſa ſuperaret, *Ibid. l.* 3. *c.* 24. 29. 30. &c. Alia, in Terra Sancta alibique non pauca conſtrui juſſit, *Ibid. c.* 40. & 41. quorum nonnulla *τῷ προσκυνουμένῳ Θεῷ*, *Deo qui adoratur*, conſecravit, *Ibid. c.* 42. alia Angelis, Apoſtolis, Martyribus, Sanctis. Vide Sozom. *l.* 2. *c.* 2. & Baronium ad *Martyrol. Rom. Maji* 8. &c. Unde Encæniorum annuæ celebrationis uſus jam vigere per Orbem Chriſtianum cœpit, nefaſque, ſaltem poſt Conſtantinum ſtatim, regulariter habebatur, tum in Ædibus, utcunque in ſacros uſus conſtructis, ſed nondum ſic dedicatis, Synaxes facere eiſque illic intereſſe (niſi urgentibus aliarum ædium anguſtiis, ob illarum defectum, cauſamque aliquam ejuſmodi inevitabilem) tum Templum aliquod ſeu *Oratorium* dedicare, citra mandatum, auctoritatem permiſſumque Cæſareum. Nota lis ab Arianis Athanaſio mota, quòd intra pauculos à Conſtantino annos, ſub Conſtantio, in Eccleſia Alexandriæ Magna nondum dedicatâ, tempore Paſchali, ſynaxin celebrâſſet, de qua ipſe *Apolog. ad Conſtantium*, *Tom. I. p.* 681. &c. Vide omnino J. Seldenum *de Synedriis veter. Hebr. Part.* 3. *c.* 15. §. 2. & *ſeqq.* Dein verò *Oratoria* dici cœperunt, ſequentibus temporibus, Sacella, Monaſteriis adjuncta, quæ omnibus pervia non erant, uti Eccleſiæ, quas ideo *Καθολικὰ* vocârunt, quòd utriuſque ſexûs populo paterent, & in quibus Collectas celebrare non licebat, ſed erant tantùm ad Monachorum preces & aſſiduos cantus accommodata. Sic Euagrius in *Vitis SS. Patr. c.* 5. Eccleſias & *Oratoria* diſtinguit, & Beletus *de Officiis divin. c.* 2. *Ignorandum non eſt*, inquit, *quin* Oratorium *pro ipſa Eccleſia interdum accipiatur atque etiam quivis locus alius ad orandum conſtitutus, vocetur* Oratorium: *cujuſmodi in ſuis Cœnobiis ſtatuerunt Monachi.* Atque *Oratoria*, ejuſmodi ædes ſacras Monaſteriis adjunctas, vocant, Benedictus *Regul. c.* 28. 52. 58. Gregorius M. *l.* 1. *Ep.* 54. Alii. Olim verò Monachi ad Eccleſias Sabbathô tantùm & die Dominicô confluebant, ut eſt apud Palladium *Hiſtor. Lauſiac. c.* 17. Tandem *Oratoria* dicta ſunt Sacella quædam domeſtica, aut privatæ ædes ſacræ in agris & villis extructæ; quæ Parochiarum jus non habebant & à Magnatibus ex fundis ſuis dotabantur ac ab Epiſcopis conſecrabantur: de cujuſmodi *Oratoriis* agit Gregorius M. *l.* 2. *Ep.* 9. in quibus Baptiſmum peragi vetat Synodus Trullana *can.* 58. Sic Romanos olim ſua habuiſſe Sacella privata, quæ *Lararia* vocabant & Perſas ſua *Πυραιθεῖα*, legimus. Atque ad ſacella iſta domeſtica fortè ſpectant, quæ habet Odo Cluniac. *de Tranſlat. S. Mauric. Ubi dum quâdam die iſdem venerabilis Comes in Oratoriolo compendioſè ibidem extructo, ut nobilioribus mos eſt, poſt matutinos reſidens hymnos, divinis intenderet theoriis* &c. Vide Juſtinianum *Nov.* 131. Aliud quid eſt *Oratorium*, quod vulgò Gallis, *un Prié Dieu*, & cujus mentio in *Ord.* Rom. *quartus verò Schola præcedit ad Pontificem, ut ponat* Oratorium *ante altare, ſi tempus fuerit: & accedens Pontifex orat ſuper ipſum.* Nec omittendum *Εὐκτήριον τῆς ἁγιωτάτης Μαρτυρίου*, *Oratorium Sanctiſſ. Martyrii* S. Euphemiæ Chalcedonenſis (in quod ſeceſſiſſe Epiſcopos, tractatum de Fide habituros, dum ageretur Concilium Chalcedonenſe, tradunt *Acta* ejuſdem *Concilii*, *ἐν τῷ Μαρτυρίῳ* præfatæ Sanctæ habiti) non fuiſſe *βῆμα* ſeu *Altare*, ut quidam; neque *Ναὸν* ſeu *Chorum*, ut alii volunt: ſed eam Martyrii partem, à Bemate & Altari ſecluſam, in quam Populus *orationis* cauſâ ſecedere erat ſolitus, ut Jac. Gotofredus ſtatuit. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & plura de *Oratoriis* veter. Chriſtianorum apud J. C. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce *Εὐκτήριον*, ubi præ foribus eorum pauperes collocatos, in atriis fontem fuiſſe, in his tamen Baptiſmum adminiſtrare non licuiſſe, inter alia docet. De *Oratoriis* Judæorum infrà, in voce *Proſeucha.*

ORATORIUM, Congregatio ſacra, in Communione Romanâ à Philippo Nerio Florentino, Romæ inſtituta, & approbata à Gregorio XIII. A.C. 1575. à Paulo V. confirmata, A.C. 1612. Hinc Cardin. Baronius, inter alios prodiit. Item alia Congregatio, quæ Jeſu nomen gerit, in Galliis, à Cardinali Berullo fundata, A. C. 1611. confirmata

firmata à Paulo V. A. C. 1613. in Gallia & Belgio crevit. Inter alia, vacant erudiendæ Juventuti, in Collegiis, Clericis inſtruendis, in Seminariis, & populo docendo in templis. Vide Moretium, *in Diction. Hiſtor.*

ORATORIUS, Alemannorum Rex, An. Urb. Cond. 1109.

ORATRIX, in *Gloſſar. Græco-Latino* Βιβλίον, *Meurſio* in *Gloſſar.* eſt Enchiridion precum, quod in Orientali Eccleſia habebant parites, ut in Occidentali, & *Breviarium* vulgò indigitatur.

ORAXUS, *Ortel. Aſtrono.* fons Campaniæ ad Leucogæum collem, inter Neapolim & Puteolos oculis, dentibus & ulceribus ſalubaris, Plin. *l.* 18. *c.* 11.

ORBA, fluv. Helvetiæ, cujus mirabilis admodum eſt ex lacu Juriensi exitus. Cùm enim ex illo lacu, per ſubterraneos meatus & cavernas nemini viſus effluat, tandem, poſt longum ſatis intervallum, ex rupe erumpit, non procul a pago *Vallorbe*, Joh. Baptiſta Plantinus *in Helvetia nov. antiq.*

ORBA, Vide *Verbigenus.*

ORBACUM, locus Galliæ in Sueſſionibus, ad rivum vel amniculum, in Matronam paulo ſupra Caſtellum Theodorici eſſluentem, à quo rivo & nomen accepit, nuncupaturque *Orbay*. Hic Regulus, Frodoardo aliiſque B. *Reolus* dictus, Remorum primo Comes, deinde & Epiſcopus, permiſſu Theodorici Francorum Regis Ebroinô Majore domûs Regiæ ſuffragante, Monaſterium extruxit, Leuderico Resbacenſi Monachô ei Abbate præfectô, quem ab Odone quodam expulſum Childebertus Rex poſtea reſtituit. Loca inter quæ ſitum eſt, Villaris aut Villare & Capella, ab ipſo cognomen accepêre: Nam Villaris ſub *Orbaco* à ſitu cognominatur, *Villiers ſous Orbay*, i. e. Capella ſuper *Orbacum*, vulgò *la Chapelle ſur Orbay*. Cæterùm præfatus Regulus is fuit, quô miniſtrô in decipiendo Martino, Præfecto Palatii per Auſtriam, unà cum Ægulberto, Pariſiorum Epiſcopo, Ebroinus uſus eſt, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

ORBANA, Dea quæ Romæ ad ædem Larium Aram habuit. Plin. *l.* 2. *c.* 7. Lege *Orbona*. Arnobius, *l.* 4. *In tutela ſunt Orbonæ orbati liberis parentes*, Nic. Lloydius.

ORBANASSA, Pamphyliæ urbs, *Ptolemæo*.

ORBAS, fluv. Phrygiæ, circa Celænas.

ORBECCUM, vulgò ORBEC, memoratum Orderico *Hiſtor.* *l.* 8. locus eſt Galliæ, ſitus in finibus Lexoviorum, ad rivum *Orbeccum*, vulgò ſimiliter *Orbec* aut *la Riviere d'Orbec* appellatum, qui ſupra Noviomagum Lexoviorum caput in Tôlcam effluit. Nomen autem à re invenit: Scribit enim Bebelius, apud Freherum, *Originum Palat. parte* 1. *Pagum* deducendum videri à *pach*, *vel bach*, quod rivum Germanis notet, eſſeque proin plures villas juxta rivum poſitas. Quod verò Germanis *pach* aut *bach*, idem Flandrenſibus *Beke*, & Gallis *Bec* eſt. Quam ob cauſam Divæus *rerum Brabant. l.* 1. *c.* 5. ſcribit, familiam nobilem apud Bruxellenſes *van Rodenbeke*, à rivo rubro nomen inveniſſe, &c. *Orbeccus* igitur an non dictus eſt? quòd revera rivus veriùs quàm amniculus ſit, & *Orbecco* loco, quem alluit, nomen ſuum dedit. Sic Calidum Beccum *Caudebec*, i. e. *Calidum rivum*, dixêre, à rivulo ſibi in Sequanam defluente: & Monaſterium Beccenſe *Bec*, atque alia complura, in Normannia aliiſque Galliæ provinciis loca, quorum nomina in *Bec* deſinunt, ſingula à rivo, cui appoſita ſunt, nomen accepêre. Omitto *Orbacum* ſuprà dictum, & Resbacem in Meldis. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

ORBELÆ, Gladiatorum genus, qui aliàs *Dimacheri*, gemino enſe ſecum invicem pugnabant, vide Lipſium *Saturnal. l.* 2.

ORBELIA, regio Macedoniæ, ab *Orbelo* monte, qui eam à Mœſia dirimit, & cum Hæmo connectitur, in limite Thraciæ, cujus meminit Plin. *l.* 4. *c.* 10. *M. Caropnitze*, teſte Lazio.

de ORBELLIS Nicolaus, vide *Nicolaus*.

in ORBEM tonderi, quorum olim, vide hic paſſim vocibus *Circumtonſi*, *Palaſtrici juvenes*; ubi de *Tondendi ritu*.

ORBES, apud Senec. *Ep.* 86. *Pauper ſibi videtur ac ſordidus, niſi parietes magnis & pretioſis orbibus refulſerint, niſi Alexandrina marmora Numidicis cruſtis diſtincta ſunt*: Formæ ſunt ſpeculorum rotundæ, quibus, ut & abacorum, ex vitro aut alio pellucido lapide, parietes olim diſtingui ſolebant. Et quidem abacos quadratos fuiſſe, ut ſic alternatim diſtinguerentur parietes abacorum ſpeculorumque diviſionibus, h. e. figuris quadratis & orbicularis prominentibus, veroſimile eſt. Ii verò, qui miniſterium ſuſtinebant, quæque *Delphica* dicebantur, ſimiliter erant orbiculares. Unde *Orbis Lacedæmonius* Juvenali, pro abaco ex marmore Laconico, *Sat.* 11. *v.* 173.

> *Qui Lacedæmonium pytiſmate lubricat orbem.*

Ubi *Lacedæmonius orbis*, non eſt pavimentum ſtibadii marmoreum, orbibus vel orbicularibus figuris diſtinctum, quod voluit Vir magnus, ſed menſa ex Laconico marmore. Aliàs enim *Lacedæmonios orbes* dixiſſet, ſi multis orbibus teſſellatum intellexiſſet pavimentum. *Orbes* autem menſas dici, adeò tralatitium eſt, apud Latinos Poëtas, ut frequentiùs penè *orbes*, quàm menſas nominent. Sic *Libyci orbes*, *orbes citrei*, apud Martialem, *l.* 2. *Epigr.* 43. menſæ ſunt citreæ &c. Vide Salmaſ. *ad Spartian. Peſcennio Nigro*, *c.* 6. ac *Vopiſc. in Firmo*, *c.* 3. & ſuprà, ubi de *Delphicis*.

ORBES Ænei, Sanco dicati, apud Livium *l.* 8. *c.* 20 *Senatus de Vitruvio Privernatibuſque conſultus... Vitruvium in carcere aſſervari juſſit ... ædes ejus, quæ eſſent in Palatio, diruendas, bona Semoni Sanco cenſuerunt conſecranda: quodque æris ex eis redactum eſt, ex eo ænei orbes facti, poſiti in ſacello Sanci, verſus ædem Quirini.* Vide Joſ. Caſtalionem *Obſervat. dec.* 2. *c.* 10. Apud Papinium *Theb. l.* 2. *v.* 258. *Orbes æres* dicuntur clypei ærei, de more Heroum, cujuſmodi clypeos Argivæ Junonis Templo ſuſpendi ſolitos, exemplum habes apud Hyginum *Fabular. c.* 273. Nomen autem hoc à figura, vide ſuprà. Unde *Orbem*, ſimpliciter hâc notione dixit idem Stat. *l.* 2. *v.* 581.

> ——— *orbem.*
> *Quem procul oppoſito vidit Thereme volutum,*
> *Accipit.*

At *comarum orbis*, de quo Martial. *l.* 2. *Epigr.* 66.

> *Unus de toto peccaverat orbe comarum*
> *Annulus* ———

Gronovio eſt circulus, ex tota crinium compage & ſpiratim convoluta ac per multos annulos contexta conſtans: qua de re diximus ſuprà, ubi de *Annulis capillorum*, *Capillis*, ac *Coma*. De *Orbe rerum humanarum*, variis hieroglyphicis, *dracone* inprimis, *ſerpente* & *anguis* adumbrato, à veterib. Sapientibus vide egregia apud Caſp. Barthium *Animadverſ. Papinian. ad Theb. l.* 5. *v.* 462. & *ſeqq.*

ORBESIONA, Armeniæ minoris regio *Ptol.*

ORBETELLUM, vulgò ORBITELLO, oppid. munitum Italiæ, in Hetruria & in territorio Senenſi, intra ſtagnum cognom. prope oram maris Tyrrheni, & ad radices montis Argentarii; ſubeſtque dominio Hiſpanorum cum ditiuncula adjacente. Diſtat 25. mill. paſſ. à Centumcellis in occaſum, & 95. ab Ilua inſula in ortum, penderque in ſpiritualibus ab Abbate Trium Fontium, ad Aquas Salvias, prope & extra Romam. Fortiter reſtitit Turris ſub Carolo V. & Gallis, A. C. 1646. Notandum eſt Orbetellum fuiſſe aliàs ſub dominio Reipublicæ Senenſis. Sed ex quo Sena ceſſit magno Duci Hetruriæ, Hiſpanus retinuit Orbetellum cum oppidis Telamone, Portu Herculis, Portu S. Stephani & Monte Argentario; eaque præſidiis & arcibus munivit: unde tractus adjacens in ora maris Tyrrheni dicitur *Stato delli preſidii* ab incolis.

ORBICULARE, Liber Anniverſariorum Baſilicæ Vaticanæ, apud Joh. Rubeum in *Vita Bonifacii VIII.* Pontific. Romani, *p.* 241. *Item tria ſuperpellicia de vinipa & cortina. Item duo* Orbicularia *de opere ad acum.* Legendum verò putat *Auricularia*, Car. du Freſne *Gloſſar.*

ORBILIUS, Beneventanus Grammaticus, militiam primò ſecutus, dein tempore Ciceronis profitebatur, vir acer in diſcipulos, ac *plagoſus* propterea ab Horatio dictus, *l.* 2. *Ep.* 1. *v.* 70. ſcripſit varia. Vixit propè ad centeſimum annum, amiſſâ jampridem memoriâ, relictô ex ſeſe Orbiliô, & ipſô Grammaticô. Tranquillus, *de claris Gramm. c.* 4. & 9.

ORBINIACUM, vicus eſt Turonum, in borum Biturigumque confinio, 2. plus minus leuc. à fluv. Caro, vulgò *Orbigni*. Greg. *ſub finem. Hiſt. Fr.* Ei proximum eſt Cerate, vulgò *Ceray*: nec procul Tauriacum, vicus Turonum, nunc *Truje*, inter Andriam & Carum amnes, ſitus. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

ORBIS, vel Globus militum, dicebatur acies in circulum formata, apud Romanos: Quemadmodum *Cuneus* vocabatur peditum multitudo, cunei figuram imitans, primumque anguſtior, dein latior: ut alia omittam, de quibus conſuli poteſt Vegetius *l.* 3. *c.* 17.

ORBIS Mythologiæ, Κύκλος Ἐπικός, appellata fuit collectio illa Poëtarum, qui Mythologicam hiſtoriam continuârunt, in unum corpus redacta; à ſerie & ordine pari, quô conſertis manibus tenentur in Choro circulari (Dithyrambico videlicet; nam Chori Tragici & Comici τετράγωνοι fuêre) canentes pueri puellæve, vel in corona nexi flores habentur. Ut enim plures flores conjuncti contextique invicem unum corpus conficiunt, qui κύκλος, ut plures perſonæ manibus per mutua nexis chorum conſtituunt, qui itidem κύκλος eſt: Sic multa Epigrammata Κύκλον Ἐπιγραμμάτων, *Orbem Epigrammatum*, & multa Poëmata Epica ſimul juncta corpus illud condiderunt, quod *Orbis Mythologiæ* Latinis, Κύκλος Ἐπικὸς Græcis, dictum eſt. Comprehenderat ille Cyclus a prima conjunctione Cœli & Terræ, unde Deorum turba nata eſt, uſque ad Ulyſſis reditum, totam Græcorum Mythologiam: quæ ἀκολουθία ſeu ſeries non unum aliquem Auctorem habuit, neque in ſingulis tantùm Poëmatis & earum rerum ordine, quas ſinguli perſequuti ſint, fuiſſe videtur, ſed in ipſa potiùs Poëmatum connexione, juxta fabularum ordinem & temporum ſeriem concinnè & convenienter aptatâ atque inter ſe junctâ. Alius ſcil. Θεογονίαν ſcripſerat, alius Τιτανομαχίαν, alius Γιγαντομαχίαν, alius *Argonautica*, alius Θησηΐδα, alius Οἰδιπόδειαν, alius *Iliada*, alius denique aliud opus Mythologicum ediderat, ut non unius ætatis, ita nec unius nationis. His adde Φορωνίδα, Ἀτθίδα, Νόστους Ἑλλήνων & multa præterea alia, quorum meminêre Veteres. Quæ omnia poëmata, velut in Choro homines, vel in corona flores, decenter invicem juncta, ſeriem totius Mythologiæ à Mundi principio ad Troica uſque tempora & reditum Ulyſſis, oſtendebant: Sed hac de re plura diximus ſuprà, ubi de *Cyclicis Poëtis* & in voce *Cyclus*. Uti autem Κύκλος Ἐπικὸς, *Orbis Mythiſtoriæ*: ſic Κύκλος παιδείας dictus eſt *Orbis diſciplinarum*, inter ſe aptè connexarum, quæ ἐγκύκλια μαθήματα & κύκλια dicta ſunt. Tzetzes *Chiliade* 11.

> Ὁ κύκλος καὶ συμπλήρωσις πάντων τῶν μαθημάτων,
> Γραμματικῆς, Ῥητορικῆς, αὐτῆς Φιλοσοφίας,
> Καὶ τῶν τεσσάρων τεχνῶν τῶν ὑπ' αὐτὴν κειμένων,
> Τῆς ἀριθμούσης, Μουσικῆς καὶ τῆς Γεωμετρίας
> Καὶ τῆς οὐρανοβάμονος αὐτῆς Ἀστρονομίας.
> *Orbis & complementum omnium diſciplinarum,*
> *Grammaticæ, Rhetoricæ, ipſius Philoſophiæ,*
> *Et quatuor Artium ei ſubordinatarum,*
> *Arithmeticæ, Muſicæ, Geometriæ,*
> *Et cœlum ſcandentis ipſius Aſtronomiæ.*

Similiter, cùm in Græcia quatuor agones olim ſacri eſſent, qui eos omnes quatuor ordine viciſſet, Περιοδονίκης dicebatur, quaſi dicas κύκλον ἀγώνων, *orbem certaminum*. Περίοδος enim idem, quod Κύκλος. Hinc περιοδῖκαι εἰκόνες, quos reportaverant periodi victores, apud Scholiaſtem Pindari *ad Iſthmion. Od.* 11. & victores

quo-

ἐγκύκλιος dicti. Sic qui multa per limina ſalutationes potentiorum mane obibat, *κύκλον* facere dicebatur: *orbem* appellat Juvenal. *Sat.* 5. v. 21.

——— *donec totum jam turba peregerit Orbem* &c.

Vide plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin.* p. 858. & *ſeqq.* ut & hic *paſſim*.

ORBIS Rerum humanarum, vide ſuprà *Orbes anei*.

ORBIS Romanus, pro ditione Romanæ Civitatis, in *l. in Orbe ff. de ſtat. hom.* apud Plin. *l.* 7. *c.* 12. Hegeſippum *l.* 2. *c.* 9. Firmicum *l.* 1. Gruterum *Inſcript.* 281. 10. Majoragium *Miſcellaneor. l.* 4. *c.* 4. ubi pluribus oſtendit, *Orbem* pro ditione ac Imperio antiquis temporibus fuiſſe uſurpatum. Sic Ovid. *l.* 8. *Met.* v. 100. ſub Minois perſona,

Certè non patiar Jovis incunabula Cretem,
Qui meus eſt Orbis, *tantum contingere monſtrum.*

Ad cujus imitationem, legimus *Orbis Africanus*, apud Salvianum *l.* 7. *Orbis Galliæ*, in *Vita* S. Sulpicii Epiſcopi Bituricenſis *Orbis Anglicus*, in *veteri Charta*, in Concil. Anglic. in qua Knute Angliæ Rex ſe *gubernatorem Orbis Anglici* ſubſcripſit. Imò *Orbis Lemovicinus*, *Orbis Caturcinus*, pro pago ſeu provincia, crebrò in Tabulario Abb. Belliloci in Lemovicibus, apud Car. du Freſne. Ut autem *Orbis Romanus* pro Imperio Romano, apud præfatos Auctores: Sic *Latinus Orbis* idem, apud Vincentium Lirinenſem *Commonit.* 1. Græcè Ῥωμαϊκὸς Κόσμος, apud Gelaſium Cyzicenum reperitur in *Actis* Concil. Nicæni. Apud Helgaudum verò in *Roberto* Gall. Rege *Orbis Terrarum*, ornamenti genus denotat: Ita enim is p. 68. *Beato Dionyſio caſulam mirè itidem opere factam contulit: cui & aliud, ut tantam decebat fœminam, ornamentum contexuit, quod vocatur* Orbis Terrarum, *illi Caroli Calvi diſſimillimum.* Vide Car. du Freſne *Gloſſar.*

ORBIS Siniſter, apud Stat. *l.* 7. Theb. v. 220.

——— ——— *Luſtrantque ex more ſiniſtro*
Orbe rogum:

interior erat ſeu ſiniſtratio, quô gyrô luſtrabant Veteres rogos, in decurſionibus ſolennibus: cùm aras contrà dextratione, ut & Ædes, luſtrarent, h.e. dextrô interiore gyrô eas circumirent. *Ariſtophanes*,

Ἄγε δὴ τὸ κανοῦν λαβὼν σὺ καὶ τὴν χέρνιβα
Περιθεῖ τὸν βωμὸν ταχέως ἐπὶ δεξιά.

Prior tamen naturalior motus, ut docet Philoſophus, *ἀπὸ δεξιῶν ἐπ' ἀριστερά*, & equos naturaliter ad ſiniſtram flectere tradunt equarii. Quæ ratio eſt, cur in certamine curuli equi ad ſiniſtram flecterent ac ſiniſtrô gyrô interiore metas luſtrarent; quia ſcil. hic motus equis familiarior & magis ex natura. Lucan. *l.* 8. v. 199.

——— ——— *Nec ſic moderator equorum*
Dexteriore rotâ lævum cùm circumiit orbem.

Ubi *lævus orbis* in metæ flexu interior, dexter exterior eſt, & à meta remotior: quam proin cùm ſpatioſo nimis orbe circumflecterent, per *dextros orbes ire* dicebantur, & *dextros abire*. Virg. *l.* 5. *Æn.* v. 162.

Quò tantum mihi dexter abis! ———

Manilius, *l.* 5. v. 80.

——— *in obliquum currus agitare malignos,*
Obſtantemque morâ totum percludere Circum,
Vel medium turba, nunc dextros ire per Orbes,
Fidentem campo; nunc meta currere acuta &c.

Vide Salmaſ. *ubi ſuprà* p. 926.

ORBIS Terræ, ſeu *Mundus*, vulgò *le Monde ou la Terre univerſelle*, dividitur in antiquum orbem ſeu ab antiquis cognitum, & novum ſeu recèns detectum. In orbe antiquo ſunt tres partes, nempe Europa, *l'Europe*, quæ minor eſt, ſed magis populoſa & culta: Africa, *l'Afrique*, quæ Europæ ſubjacet, & ab ea Mediterraneô mari dirimitur, per Æquatorem ſecta, & Aſia, *l'Aſie*, nobis aliquando *le Levant*, quæ Europæ & Africæ ſubtenditur. In orbe novo ſeu recens detecto eſt America, *l'Amerique*, quæ duplex eſt, nempe America ſeptentrionalis, quæ aliquando Mexicana dicitur ab ejus urbe præcipua, & America meridionalis, quæ etiam Peruviana dicitur. Præter has quatuor orbis partes ſunt etiam duæ aliæ, nempe terra Arctica ſeu Borealis incognita, *la terre Artique*, in qua nova Zembla, Gronelandia; ſeu Terra Viridis, & Spitzberga, ſeu regio Montium Acutorum, cum aliis multis ſinubus & fretis; & terra Antarctica ſeu Auſtralis, incognita, *la terre Auſtrale*, in qua nova Hollandia, nova Zelandia, terra Concordiæ & Magellanica, cum multis inſulis & regionibus ad auſtrum extenſis; de quibus, ſicuti de Arcticis, pauca aut nulla ſunt dicenda, & de his ultimis partibus nondum conſtat, quæ ſint orbis antiqui, & quæ partes orbis novi; ſed tantùm dignoſcitur orbis partes eſſe ſex, nempe Europam, Aſiam, Africam, Americam, terras Arcticas, & terras Antarcticas.

ORBIS Terræ novus, vulgò *le nouveau Monde*, pars orbis ampliſſima recèns detecta, nempe A. C. 1492. à Chriſtophoro Columbo Genuenſi. Dicitur aliter Indiæ occidentales, *les Indes occidentales*, ſeu meliùs America, *l'Amerique*. Ejus pars Borealis, verſus Groenlandiam, Iſlandiam & Finnlandiam, caſtrâ piſcatoribus Hollandis inventa, & oblivioni tradita, coli rurſus cœpta eſt, A. C. 1390. Ortel. *in Theatr.* Vide *America*.

ORBITÆ, Indiæ populi, *Stephan.*

ORBITAS, Romanis olim interdicta. Stat. *l.* 4. *Sylv.* 7. v. 33.

Orbitas *omni fugienda niſu* &c.

Vide Marcum Vertranium Maurum *de Jure trium Liberorum* c. 45. ut & elegantiſſimam *Diatriben ad L. Jul. de Maritandis Ordinibus*, apud J. Lipſium *Commentar. ad Tacitum Annal. l.* 3. Iſraëlitis eadem probro habebatur, uti ex Sacris paſſim diſcimus. Vide quæ de *Cœlibatu* & *Sterilitate*, Auctores literis conſignavêre, ut & hic paſſim. Poſtmodum verò *Orbitas* in pretio eſſe apud Romanos cœpit, qua de re ſic graviter Plin. *Proœm. l.* 14. *Nimirum alii ſubiêre ritus, circaque alia mentes hominum detinentur. — — Antea incluſis gentium imperiis intra ipſas, ideoque & ingeniis, quibusdam ſterilitate fortunæ, neceſſe erat animi bona exercere: Regeſque innumeri honore artium colebantur & in oſtentatione has præferebant opes, immortalitatem ſibi per illas prorogari arbitrantes. Quare abundabant & præmia & opera vitæ. Poſteris laxitas mundi & rerum amplitudo, damno fuit. poſtquam Senator cenſu legi cœptus ... poſtquam cœpere orbitas in auctoritate ſumma & potentia eſſe, captatio in quæſtu fertiliſſimo ac ſola gaudia in poſſidendo: peſſum iêre vitæ pretia: omneſque a maximo bono* (liberalitate) *liberales dictæ artes, in contrarium cecidêre ac ſervitute ſolâ profici cœptum* &c. Quibus verbis quorſum reſpiciat, facilè liquet. Hactenus *Orbitas*, de iis qui liberis carent, vel illos amiſerunt. Sed & *orbi* liberi, qui patrem lugent ademptum: cujus utriuſque notionis teſtem habemus Tullium. Vide G. Stewechium *Elector. ad Arnob. l.* 4.

ORBITUM, vide *Orepitum* & *Herbanum*.

ORBONA, Dea apud Romanos, colebatur ne *orbos* faceret: In hujus tutela fuiſſe *orbatos* Parentibus liberos, tradit Arnob. *l.* 4. *adv. Gentes.* Ara illius teſte Pliniô *l.* 2. *c.* 7. ad Larium ædem in Urbe fuit, quanquam *Orbona* vocabulum inde eſſet ejectum: Reſtituit tamen Hadr. Junius *Animadverſorum l.* 3. *c.* 1. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 19. De *Orbarum* verò Virginum conditione ac jure, vide ſuprà in voce *Epiclera*: uti plura hanc in rem infrà, ubi de *Orphanis* & *Orphanotrophiis*.

ORCA, marina bellua, inter Cete majora memoratur Plinio *l.* 32. *c.* 11. *Ut à belluis ordiamur, arbores, phyſeteres, balænæ, priſtes, Tritones, Nereides — orcæ — delphini* &c. Cujus imaginem nullâ repræſentatione exprimi poſſe aliâ, quam carnis immenſæ, dentibus truculentæ, ait *l.* 9. *c.* 6. ubi, poſtquam balænis infeſtum id monſtrum eſſe dixiſſet, ſic pergit. *Irrumpunt ergo in ſecreta ac vitulos earum & fœtas vel etiamnum gravidas lancinant morſu, incuſſaque ceu Liburnicarum roſtris fodiunt. Illæ — ſolum auxilium novêre, in altum profugere & ſe totô defendere Oceanô. Contra orcæ occurrere laborant, ſeſeque opponere, & caveatum anguſtiis trucidare, in vada urgere, ſaxis illidere. Spectantur ea prælia, ceu mari ipſi ſibi irato, nullis in ſinu ventis, fluctibus verò ad anhelitus ictuſque, quantos nulli turbines volvunt.* Bellua hujuſmodi in portu Oſtienſi viſa, oppugnata eſt à Claudio Principe *eminente dorſô multum ſuper aquas, carinæ vice inverſæ*. Ibid. Habet verò *Orca*, ſicut & phyſeter, & vera balæna, fiſtulam, tum ad rejiciendam aquam, tum ad reſpirandum datam: unde in modò dicto conflictu; *militem reflatu belluæ oppletum undâ* merſum fuiſſe, idem Plin. ſcribit. Interiora ferme eadem cum balæna. Auctor Anonym. *Sina & Eur. c.* 42. &c. Origo vocis ab accuſativo Græco *ὄρυγα*, quod ab *ὀρύσσω*, *fodio*. Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior* p. 588.

ORCA, Varroni *l.* 1. *Rei Ruſt. c.* 13. vas Hiſpanicum: Iſidoro *l.* 20. *c.* 6. amphoræ ſpecies, cujus ratio, ait *Budæus*, non menſurâ, ſed ſuâ formâ, conſiſtit. *Papias*; *Seria, ſingul. vaſis genus. Orca; inde Seriola. Joh. de Janua*; *Orca, vas olei, vel ſpecies amphoræ magnæ.* Certè *Orcam* fictile eſſe vas, præſertim oleatorium, Perſius auctor eſt, *Sat.* 3. v. 50.

——— *Anguſto colli non falliter* Orcæ.

Hinc *vaſa olei liquaminis, quæ vulgò* Orcas, *vocant*, apud Greg. Turonenſ. *Hiſt. l.* 4 *c.* 28. *Sexaginta* Orcæ *olei*, apud Senatorem *l.* 3. *Ep.* 7. &c. *Orca bene picata*, apud Columellam *l.* 12. *c.* 15. Utuntur eâdem voce, *Feſtus*, Plin. *l.* 9. *c.* 6. *Acta* Proconſularia ſub Min. Felice, Vopiſc. *in Aureliano*, *Dolabella* & alii. *Agrimenſores*, *Collatio Carthagin.* Severus Epiſcop. Minoricenſ. *de Mirac. S. Stephani*. Alii, laudati Car. du Freſne *Gloſſar.* Sed & in *orcis* conditos cineres, apud Romanos, diſcimus ex Salmaſio *ad Solin.* p. 1204. Vide quoque infrà *Pyrgus*.

ORCA Valerius, vide *Valerius*.

ORCADES, inſulæ maris Caledonii, Scotiæ ad Boream adjacentes, inter illam & Norvegiam, numerô 40. Plinio, *l.* 4. *c.* 16. 30. verò *Pomponio*, ab Hebudibus 5. dierum navigatione in Ortum diſtantes. Magnæ Britanniæ regi parent, à Danis oppignoratæ, quorum rex Canutus illas, cum Iſlandia, ſibi ſubjecit, A. C. 1062. Saxo Gramm. *l.* 11. *Orkney* Camdeno. Juvenal. *Sat.* 2. v. 161.

——— ——— *Arma quidem ultra*
Litora Juvernæ promovimus & modò captas
Orcadas, ac minimâ contentos nocte Britannos.

Claudian. citante *Ferrarii*,

Orcades; incaluit Pictorum ſanguine Thule.

Extenduntur à Septentrione in Meridiem. Harum 12. majores inſulæ ſunt: Pomonia, *Mainland*, præcipua; Hoya, Ranalſa, Meridionalis & Borealis Siapinſa, Raſa, Flotta, Weſtria, Eda, Sandia, & Stromza. Haud pridem Ducali titulô inſignitæ. Suntque in his tantùm aliquot caſtra, cum oppido *Kirkwal*, in Pomonia. A Scotia Picticô fretô diviſæ, *Baudrand.* In his neque ſerpens ullus, neque aliud venenô infeſtum animal vivere poteſt: incolæ bibones inſignes & vivaces, medicinæ uſum ignorant, Camden. *deſcr. M. Britanniæ*, *Nic. Lhoydius.* Auctori Anonymo *Hiſtoriæ Orbis Terr. Geogr. & Civ.* triginta earum ſunt, vulgò *Orkney*, admodum ſylvis vacuæ, ſed pecorum bene feraces; quarum maxima Pomona, fodinis plumbi & ſede Epiſcopali præ reliquis inſignis eſt. Cæterùm Inſulæ hæ, ut & Hebrides, incolas ex Norvegia acceperunt, ac illius Regibus diu ſubfuerunt. Unde cùm aliquoties bella inter Scotos & Norvegos, ob earum poſſeſſionem, orirentur, tandem Aquinus Norvegiæ Rex eas Alexandro III. Scotiæ Regi ceſſit. Sed cùm ne ſic quidem controverſiæ ceſſarent, Chriſtianus I. Daniæ Rex eas Jacobo III. Scotiæ Regi cum filia in dotem dedit, cujus tranſlationis authenticas ſe vidiſſe tabulas,

Bacchantes tradit. Ita *Orcades* à Regno Norvegiæ avulſæ, in poteſtatem Scotorum venerunt, Hornius *Orb. Imper.*

ORCAS, vide *Tarvedum*.

ORCELIS, vulgò *Herguela*, teſte *Cluſio*, *Orihuela* aliis, urbs Baſtitanorum in Hiſpania Tarraconenſi ad Taderum fluv. *Ptolem.* In regno Valentiæ, 4. leuc. infra Murciam in Ortum, 9. ab Alonis in Occaſum, uti 5. ab ora ſinus Illicitani, 24. à Valentia. Satis parva pauciſque habitata, *Baudrand*.

ORCHÆ, Babyloniorum urbs, *Ptolem.* *Urchoo*, aliis dicitur. *Ur Chaldæorum*, in ſacris literis, patria Abrahami.

ORCHALIS, tumulus Bœotiæ in finibus Haliarti ad Hiconem vergentibus, qui poſtea *Alopecos* dictus fuit, Plut. *in Lyſandro*.

ORCHANES, Turcarum Imperator Pruſam Græcis Imperatoribus ademit, A.C. 988.

ORCHANES, ſeu URCHANES, fil. minimus Ottomanni, duobus fratrum victis, Imperator Turcarum factus: in Myſia, Phrygia, Lycaonia, Lydia, Caria, &c. feliciter res geſſit. Nicæam, Nicomediam aliaque magni nominis loca cepit, ſocero Caramaniæ Regi, & Imperatorib. Græcis formidabilis. Obiit A.C. 1359. Hegiræ 760. Imperii 32. ætat. 80. Chalcondylas *Hiſtor. Turc.* Leuncl. *in Pandect. Turc.* Vide & *Urchanes*.

ORCHANUS, Aſſyriorum Rex, Achæmenidis fil. qui ex Eurynome conjuge Leucothoen filiam ſuſcepit, quam poſtea vivam defodit, quòd cum Sole concubuiſſet. Domitius *in Comment. in Ibin Ovidii*, & Ovid. ipſe *Met. l. 4. v. 208.* ubi tamen lege *Orchamus*.

——— Leucothoë multarum oblivia fecit;
Gentis odoriferæ quam formoſiſſima partu
Edidit Eurynome. ſed poſtquam filia crevit,
Quàm mater cunctas, tam matrem filia vincit.
Rexit Achæmenias urbes pater Orchamus: iſque
Septimus à priſci numeratur origine Beli.

Et paulo pòſt *v. 237.*

——— Ille ferox immanſuetuſque precantem,
Tendentemque manus ad lumina Solis & , Ille
Vim tulit invita, dicentem, defodit altâ
Crudus humô; tumulumque ſuper gravis addit arena.

Lloydius.

ORCHENI, ſecta quædam Aſtronomorum Chaldæorum. Item, populi Arabiæ deſertæ *Ptolem.*

ORCHESTENA, provinc. Armeniæ majoris.

ORCHESTICA, Græcè Ὀρχηστική, i. e. *Ars ſaltandi*, quarta Muſices pars ſtatuitur Voſſio. & ſanè eam jam Muſicæ partem fecit Jul. Pollux *l. 4. c. 13.* atque ideirco ut canere & pſallere, ita pſallere & ſaltare, ſubinde conjunguntur. Salluſt. *in Conjur. Catilinæ, c. 25.* *Hæc Mulier* (Sempronia videlicet) *literis Græcis & Latinis docta: pſallere & ſaltare elegantiùs, quàm neceſſe eſt probæ.* Unde & hôc Muſices genere Populum Dei in eo celebrando fuiſſe uſum, & Gentiles iiſdem hyporchemata cecìniſſe in Deorum ſacrificiis, neque abſque tripudiis initiari potuiſſe, legimus. Apud Romanos item Salii, Martis Sacerdotes, tripudiabant per Urbem, ſolemnia cantantes carmina, unô præſiliente certaſque adhibente geſticulationes ac corporis circumvolutiones, quem *Præſulem*, & ſaltationem ejus *amtruare* dixere; reliquis Saliis exemplum ejus imitantibus, quod *redamtruare Lucilius* vocat.

Præſul ut amtruat, inde & volgus redamtruat olli.

Indos ſimiliter *ſaltando* ſingulis matutinis Solem ſalutâſſe dicemus infrà voce *Oriens* &c. Etiam extra ſacra apud Græcos magnus Arti honos: Sanè Socrates apud Platonem eam in ſeriis diſciplinis ſtatuit, & eximios viros illi operam dediſſe conſtat; uti de Epaminonda, inter alios, Tullius *l. 3. de Orat.* & Corn. Nepos *in ejus vita*, *c. 1.* docet. Nec Romana gravitas primitus eam eſt in Juventute, vel Matronis honeſtis, aſpernata, ſed demum, poſtquam inſtrumentum luxuriæ eſſe cœpit, ut liquet ex Macrobio *Saturnal. l. 2. c. 14.* *Taceo, quòd Matronæ etiam ſaltationem non inhoneſtam putabant: ſed inter probas quoque earum erat ſaltandi cura, dummodo non curioſa, uſque ad artis perfectionem. Quid enim ait Salluſtius? Pſallere, & ſaltare elegantiùs, quàm neceſſe eſt probæ. Adeò & ipſe Semproniam reprehendit, non quòd ſaltaret, ſed quòd optimè ſciret.* Idem poſtea firmat, ex Scipionis Africani Æmiliani *Orat. contra Legem Judiciariam Tib. Gracchi*: Item quòd ſaltationis peritiâ gloriati ſint Gabinius Conſularis, Ciceronis inimicus; M. Cœlius, quem Cicero defendit, & Licinius Gracchus, qui cum Patre à Parthis interfectus eſt. Lacedæmonii ſimiliter amplexi *Orcheſticam*, ſed eam quam ad bellum conducere putarent, leguntur apud Fabium Quintilian. *Inſtitut. Orat. l. 1. c. 11.* cujus cùm plures fuerint ſpecies, præcipua Pyrricha fuit, quam *bellicrepam* Latinè vocat Feſtus Pompeius, vide infrà *ſuô locô*. In Poëſi triplex adhibita ſaltatio eſt, Tragica, Græcè Ἐμμέλεια, Comica Κόρδαξ & Satyrica Σίκιννις, teſte Polluce *l. 4. c. 14.* & Athenæo *l. 1.* è quo triplici genere, Saltationem Italicam, cujus Bathyllus Alexandrinus Auctor, conſtitiſſe, docet Idem *ibid.* Aliàs *Orcheſticam* diviſere in Κυβιστικήν, quando homines manibus ac pedibus ſe ita contorquerent, ut converſione ſui inſiſterent capiti: Σφαιριστικήν, ubi pilâ ludentes ſaltarent, ut liquet ex Homero *Od. ζ.* & Ὀρχηστικήν ſimpliciter dictam: Iterum Saltationem in altum, in longum, & quæ fit pedes alternis attollendo, ut facere ſolebant Sacerdotes Salii; quæ tria genera memorat Seneca *Ep. 15.* Vim ſanè Artis inſigni documentô Memphis Pythagoreus oſtendit, qui Pythagoricam Philoſophiam in ſilentio conſiſtentem, ſaltando plenius, quàm qui dicendi Artem profiterentur, demonſtrâſſe dicitur, referente Athenæô *loc. cit.* ubi & ex *Xenophonte* legas, ut Socrati etiam Memphitica hæc *Orcheſis* ſeu ſaltatio fuerit grata. Sed & Teleſtes, Æſchyli Saltator, tragœdiam quandam integram ſaltando expreſſit: ut de Protei fabula & Empuſæ ſpectro; de Corybantibus item, Caſtore & Polluce, Orpheo, Muſæo, Baccho ipſo, ſaltatoribus eximiis, nihil adjiciam. vide Gerh. Joh. Voſſium *de quatuor Artibus Popul. c. 3. §. 48. & ſeqq.* & *c. 4. §. 36. & ſeqq.* ut & infra in voce *Saltatio*.

ORCHESTOPOLARII, ſeu ORCHESTOPOLI, Græcè Ὀρχηστόπολοι, apud Firmicum *l. 8. c. 15.* ſunt, qui vertiginoſâ & concitâ ſaltatione in orbem moventur; πολεῖν enim *circuire* & πολεύειν, in circulum moveri ac circumagi eſt. Salmaſ. *ad Solin. p. 956.* *Orchiſcopolarii* alii apud *Firmicum* legunt, ſed perperam. Vide infrà in *Orchiſtopolus*.

ORCHESTRA, pars Theatri, quarum 4. fuêre, erat in qua Senatores conſidebant ſpectaturi, depreſſior pulpitô, ſicut pulpitô altior erat Scena. Licèt enim in principio promiſcuè ſpectaverit cum plebe Senatus nullô habitô diſcrimine, juvandæ concordiæ fovendæque libertatis gratiâ, ut teſtatur Val. Max. *l. 2. c. 4. ex. 3.* poſt quingentos tamen & quinquaginta octo annos Attilius Seranus & L. Scribonius Ædiles, ludos Matri Deûm facientes, ſuperioris Africani ſententiam ſequuti, diſcretis Senatûs & Populi locis, morem ſolverunt: tandemque ſuus Senatoribus locus *Orcheſtra*: ſuus Equitibus, gradus 14. ſuus Plebi, cavea: ſuus Senibus, Buleuticum: ſuus Juvenibus, Ephibicum: ſuus Conſulibus ac Imperatoribus, podium; ſuus quoque Virginibus Veſtalibus, à reliquis omnibus diſcretus, eſſe cœpit. Et quidem Senatorum ſubſelliis *Orcheſtram* deſtinatam fuiſſe, Vitruvius docet *Architect. l. 5. c. 6.* *Ex his trigonis cujus latus fuerit proximum ſcenæ, eâ regione, quâ præcipit curvaturam circinationis, ibi finiatur ſcenæ frons, & ab eo loco per centrum parallelos linea ducatur, quæ disjungat proſcenii pulpitum, & Orcheſtræ regionem: Ita latius factum fuerit pulpitum quàm Græcorum, quòd omnes Artifices in ſcenam dent operam: In Orcheſtra autem Senatorum ſunt ſedibus loca deſignata & ejus pulpiti altitudo, ſitne plus pedum quinque, uti qui in Orcheſtra ſederint, ſpectare poſſint omnium agentium geſtus.* Hinc Suetonius *Cæſare c. 76.* *Prænomen*, inquit, *Imperatoris, cognomen Patris Patriæ, ſtatuam inter Reges ſuggeſtum in Orcheſtra.* Et *in Aug. c. 35.* *Servavit Senatoribus etiam excuſantibus inſigne veſtis & ſpectandi in Orcheſtra, publiceque epulandi jus.* Idem *in Nerone c. 12.* *Deinde in Orcheſtram Senatumque deſcendit.* Juvenal. *Sat. 3. v. 178.*

Æquales habitus illic ſimilemque videbis
Orcheſtram, & *Populum*.

I. e. *Optimates ac plebem.* Sunt tamen qui Pantomimorum ſaltationibus eam dicatam fuiſſe contendant, nixi tum originatione vocis, namque ὀρχεῖσθαι, *ſaltare* Græcis eſt, tum auctoritatibus Scriptorum non contemnendorum. Namque Iſidor. *Orig. l. 18. c. 44.* *Orcheſtra*, ait, *pulpitus erat ſcenæ, ubi ſaltator agere poſſet, aut duo inter ſe diſputare: Ibi enim Poëtæ, Comœdi & Tragœdi ad certamen deſcendebant, iiſque canentibus, alii geſtus edebant.* Cui concors vetus Scholiaſtes Juvenalis *Sat. 3. v. 178.* *Orcheſtra*, inquit, *ſpatium, in quo ſaltat Pantomimus, vel qui in Orcheſtra procedit aut ſpectatur.* Nec ab hiſce abſcedere videtur Varro citatus à Nonio *c. 1. num. 742.* &c. Et certè apud Græcos ſaltationes in hoc loco peragi ſolitas fuiſſe, extra dubium eſt; an apud Romanos in ſcena id factum, an *in Orcheſtra*: an tractu temporum mos variatus? in medio relinquit Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſin. Antiqq. Rom. l. 5. c. 10.* Vide quoque eundem Roſin. *l. eod. c. 4.* Cœl. Rhodig. *l. 8. c. 8.* *Orcheſtram* locum fuiſſe vult, è quo ſub cujuſque Actus finem, Chorus Populum ſit allocutus, habetque varios ſibi ſuffragantes: Interim prima ſententia maximè propinqua vero videtur, ut *Orcheſtra* ſedem denotaverit, Senatoribus aſſignatam, quum inter alia Juvenalis *Orcheſtra* nomine Senatum indigitet, ut viſum. Plura vide apud Lipſium *de Amphith. c. 12.*

ORCHIA Lex, Ὀρχίου νόμος, prima inter Leges Sumptuarias Romæ fuit. Cùm enim à veteri & avita morum parſimonia poſteri deficerent, & nullum modum luxuria inveniret, legum animadverſione opus fuit: Itaque lata primùm lex *Orchia*, à C. Orchio Tribuno Plebis de Senatûs ſententia, tertiô annô quàm Cato Cenſor fuerat, *numerum convivarum* præſcripſit, & quò Legi nulla fieret fraus, *ut apertis januis cœnaretur*, cavit. Ejus meminit Macrob. *Saturnal. l. 2. c. 18.* ubi Catonem mox orationibus ſuis vociferatum eſſe, quòd plures, quàm præſcriptô ejus cavebatur, tum ad cœnam vocarentur, refert. Sequuta Fannia eſt annô 22. pòſt, annô videl. Urb. Cond. 588. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 8. c. 12.*

ORCHIANUM, ſeu *Vitorchianum*, caſtrum Hetruriæ, in ditione Pontificis in provinc. Patrimonii, 6. milliar. à Viterbio in Cæciam Polymartium verſus.

ORCHIMUS, filiam habuit Cydippen, Stephanus in *Lindo*.

ORCHISTOPOLUS, Græcè Ὀρχιστόπολος, in *vet. libro Notarum*, *Orchiſtopolis*, Salmaſio ad *Solinum* eſt, qui vertiginoſâ & concitâ ſaltatione in orbem movetur: namque πολεῖσθαι in circulum moveri ac circumagi eſt *Heſychio*. Hinc apud Jul. Firmicum *l. 8. Math. c. 15.* *Petaminarius, Ephalmator, Orciſcopalarius* &c. Quô locô, vocem hanc ſic effert Manilius *l. 5.*

Corporaque immergunt undis, ipſumque ſub antris
Nerea & æquoreas conatur viſere Nymphas:

Unde conjectat Scaliger, *Orciſcopalarios* urinatores eſſe ſicque dictos quòd Ἅδου σπηλαίους orcos & latentes explorent; idem Salmaſ. *Orcheſtopolarios* legi jubet, atque ſic appellari, qui Ὀρχηστόπολοι Græcis. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & ſuprà in voce *Orcheſtopolarii*.

C. ORCHIUS, Tribun. plebis, tertiô antè anno quàm Cato Cenſor fieret, legem tulit de Senatus ſententiâ, quæ dicta eſt *Orchia*, quâ præſcribebatur numerus convivarum. Macrob. *Saturnal. l. 3. c. 18.*

ORCHIVUS Theſaurus, apud *Nævium*,

Itaque, poſtquam Orchivo *traditus eſt* theſauro:

Crypta eſt ſeu faviſſa, h. e. monumentum, de quo vide infrà, voce *Theſaurus*.

ORCHOE, vide ORCHÆ.

ORCHOMENUS, ſive ORCHOMENUM, oppid. geminum: unum Bœotiæ inter Elateam ad Septentrionem & Coroneam ad Meridiem proximas urbes, adhuc *Orchomeno* dictum, ubi templum Charitibus, h. e. Gratiis dicatum erat: olim ditiſſimum, ac potentiſſimum, cui Thebani tributa pendebant. De eo Pauſan. *l.* 9. *Apud* Orchomenios, *eſt templum vetuſtiſſimum Gratiarum: τὰς μὲν δὴ πέτρας σέβουσι, ſed ſaxa venerantur, eaque de cœlo delapſa, & eodem excepiſſe ferunt.* Nempe idololatria ab impolitis columnis, rudibusque lapidibus cœpit, & priſcis temporibus Deorum ſimulachra informia fuêre. Vide ſupra ubi de hujuſcemodi Deaſtrorum *Bætylis.* Hujus ſolum à talpis fermè everſum eſt, authore *Plinio.* Nunc tantum caſtrum eſt *Orcomeno*, in Stramulipa provinc. Livadiæ, ſub Turcis. Alterum in Arcadia inter paluſtria & paludoſa loca, Mantineæ urbi proximum. Eſt & *Orchomenus* fluv. Theſſaliæ, *Minyejus* ante, poſtea *Minterius* dictus, teſte *Strabone*, cum oppid. cognomine. Homer. *Il. β. v.* 511.

———— Οἳ δ'
Ἀσπληδόνα ναῖον, ἰδ' Ὀρχομενὸν Μινύειον.

Ubi *Scholiaſt.* Τὸ ἐν τῇ Βοιωτίᾳ λέγει Ὀρχομενὸν, τὸ ὑπὸ Μινύου βασιλεύοντα, τὸ ὀνομασθὲν ἀπὸ Ὀρχομενοῦ τοῦ Διὸς υἱοῦ, καὶ Ἑρμίππης τῆς Βοιωτοῦ. Παρὰ [illegible] Μινύας, ἀφ' οὗ Μινύαι [illegible] τὴν χώραν [illegible]. Ἔστι δὲ καὶ ἕτερος Ὀρχομενὸς τῆς Ἀρκαδίας, ὃ [illegible] καὶ ἕτερος τῆς Θετταλίας. Ovid. *Met. l.* 6. *v.* 416.

Orchomenoſque ferax, & nobilis ære Corinthus.

Stat. *Theb. l.* 4. *v.* 295.

Dives & Orchomenos pecorum, & Cynoſura ferarum.

Heſych.

Ὀρχομενὸς, πόλις Βοιωτίας, ὃ Μινύειον καλοῦσι.

Nic. Lloydius.

ORCI Galea, apud Homer. *Il.* ε. *v.* 845. ubi de Minerva,

Δῦν' Ἄϊδος κυνέην, μή μιν ἴδοι ὄβριμος Ἄρης.

Induit Orci galeam, *ne ipſam videret potens Mars.*

Nebula eſt denſiſſima, quâ ſe Dii condebant apud Poetas, cùm conſpicui eſſe nollent. Metaphorâ deſumptâ à Ducibus belli, qui, quoties agnoſci nolebant, ſaltem non dignoſci à manipulari & gregario milite, non ſumebant galeam ornamentis ſuis ac terriculamentis, conis videl. criſtis, & jubis, inſignem, ſed genus illud galeæ, quæ Homero *Il.* κ. *v.* 258. eſt καταῖτυξ, *ſine cono & criſta*, ἄφαλός τε καὶ ἄλοφος. Hinc Ἄϊδος κυνέην φορεῖν, Proverbialiter dictum, ut de Philippo Rege apud *Ariſtidem*, pro *doloſe & fraudulenter aliquid agere.* Sed & aliquis τὴν Ἄϊδος κυνῆν geſtare dicebatur, i. e. κουρὰν ſeu κόμην, *gerere comam intonſam* & ſqualentem, indicem luctus: quam *Ariſtophanes* vocat σκοτοδασυπυκνότριχα, *nigram, rigidam, hirtam comam*, in *Acharn.* &c. Vide Car. Paſchalium *Coronar. l.* 10. *c.* 20.

ORCINI, & Pileati, *heſterni Quirites*, ut appellat Perſius, *Sat.* 3. *v.* 106. inter funeris Miniſtros inferni olim Romæ videntur, Laurentio Pignorio *Comment. de Servis.* Iſtiuſmodi hominibus, à Cæſare Dictatore, & poſt necem ejus inprimis, à Triumviris Reip. conſtituendæ, ductum coinquinatumque Senatorium ordinem fuiſſe, Suetonius *in Aug. c.* 35. ait: ubi *Auguſtum Senatorum numerum affluentem deformi & inconditâ turbâ (erant enim ſuper mille & quidem indigniſſimi, & poſt necem Cæſaris per gratiam & præmium allecti, quos* Orcinos *vulgus vocabat) ad modum & ſplendorem priſtinum redegiſſe*, refert. Aliàs *Orcinus* libertus, cùm nullius viventis libertus ſit, Ditis ſive Orci libertus ſeu Charonita vocatur. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 7. *c.* 5. & ante eum Cujacium *Obſervat. l.* 3. *c.* 22.

ORCISCOPALARIUS, vide ſuprà *Orchiſtopolus.*

ORCUS, Deus Inferorum, idem cum Plutone: & fuit *Orci* ſeu Plutonis ædes Romæ, in decima Urbis regione. Alii eum cum Charonte confundentes, Acheronti fluvio præfuiſſe, ajunt. At Antiquis *Quietalem* dictum eſſe, à Quiete, quam, ædem extra portam Collinam habentem, ad mortuos pertinuiſſe docet Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 4. *c.* 16. annotat Lud. Vives *in locum.* Nomen quod attinet, Verrius apud *Feſtum*, *Orcum* quondam *Uragum* dictum eſſe affirmat, unde per contractionem *Orcus* appellatus ſit: ſed ex Hebr. potiùs ארקא, quod *terram* denotat, deducendam vocem eſſe docent Eruditi. Et certè pleraque, quæ ad Inferos pertinent nomina, ex eo fonte profluxiſſe, obſcurum non eſt. Ita Erebus, Acheron &c. Hebraica nomina vel Syra ſunt, quæ veſperam, ſeu occidentem & extrema rerum denotant: Atque hinc Poetæ, qui Erebo creatam noctem finxêre, νύκτα ἐρεβεννὴν dixerunt, quod & Viri Eruditi fuſè oſtenderunt. Quin etiam ipſa Græcorum ſacra ex Oriente petita. Vide Heinſium *ad Nonnum* & Bochartum *in Phaleg*, quibus adde Anton. Thyſium JCtum *N.tis in A. Gellium l.* 1. *c.* 24. ubi in *Epigrammate Nævii*, *verſum illum*,

Itaque poſtquam eſt Orcino traditus theſauro.

explicat, ut & Georg. Hornium *Hiſtor. Philoſ. l.* 2. *c.* 11. Inter cognomina ejus *Quietalis* eſt, quia viventibus afferi *quietem*, ut dictum. Voſſ. *de Idolol. l.* 2. *c.* 19. Vide quoque infrà *Quies.*

ORCUS, Moloſſorum Rex, annô fere ante Romam conditam 717.

ORCUS, Theſſaliæ fluv. è Stygia palude profluens, aquis adeò pinguibus, ut Peneo fluvio, in quem illabitur, olei in modum ſupernatet. Hinc factus eſt locus fabulæ, ut Orcus Inferorum fluvius eſſe dicatur, cujus apud Deos ſanctiſſimum ſemper habitum ſit jurammentum. Apud Heſiodum *in* Ἔργ. *v.* 802. vulgò legas Ὅρκον τινυμένας. Ubi Interpretes: *Perjurium vindicantes.* Quis verò unquam audivit ὅρκον eſſe perjurium? Sanè in MS. (notante Græviô) legitur. Ὅρκον γεινόμενον, *Orcum natum.* Et ſic legiſſe videtur Virg. *Georg.* 1. *v.* 277.

———— *Quintam fuge, pallidus Orcus*
Eumenideſque ſata. ————

Ubi Servius, Heſiodus Orcum quintâ Lunâ dicit natum. Ex Celſô quoque tradit, Orcum eſſe juriſjurandi Deum, pallidum dictum, quòd jurantes trepidatione palleſcant. Apud Orcum enim defunctas animas jurare, ne quid ſuos, quos in vitâ reliquerunt, contra fas adjuvent. *Orcus* autem Latinis eſt Pluto, ſummus inferorum Deus. Cicer. *in Verr. Orat.* 4. *c.* 50. *Ut alter Orcus veniſſe Ætnam, & non Proſerpinam, ſed ipſam Cererem rapuiſſe videatur*, h. e. alter Pluto. Plautus *in Pœnulo Act.* 1. *ſc.* 2. *v.* 131. *Quæ die Orcus ab Acheronte mortuos amiſerit.* Nonnullis tamen Charon eſt. *Gloſſa* Philoxeni. *Orcus*, Χάρων. Quin & Sil. Italicus Cerberum *Orcum* vocat *l.* 13. *v.* 845.

———— *Latrat jejunis faucibus Orcus,*
Armenti quondam cuſtos immanis Iberi.

Ut veteres videantur omnibus inferis tribuiſſe nomen *Orci*, quod à Græcis illos accepiſſe certum eſt, qui Ὄρκον vocârunt ſepulchrum, ut benè obſervat maximus Scaliger *ad Varronem ex Menandro.* Vide Grævium *ad Heſiod. p.* 91. *Nic. Lloydius.*

ORCYNIA, locus Cappadociæ, ubi Eumenes ab Antigono victus, *Plut.*

ORCYNIUM, Leſbi mons. Theophraſtus, *l.* 3. *c. ult. Hiſtor. Ordymnus* Plinio, *l.* 5. *c.* 31. & *Ordunum* vocatur. Item nemus, & oppid. Germaniæ, quod in ejus meditullio ſitum eſt, aliàs Pfortſhemium. German. *Orcynheim:* quam enim ſylvam Græci Latinique *Hercyniam*, veteres Germani *Orcyniam* dixêre. B. Rhenanus *Rer. Germanic. l.* 2. ad quem vide *Notas* Ottonis JCti *p.* 415.

ORDA ſeu HORDA, Tartaris tentorium, ſtatio, curia Imperatoris: Occurrit apud Vincentium Beluacenſem *l.* 32. *c.* 12. 24. 25. 31. & apud Abulfaragium in *Hiſtor. Dynaſtar.* paſſim. *Gloſſar.* Theotiſcum Lipſii. *Ordon*, *habitabant.* Unde hodieque tribus Tartarorum, in quas illi diviti, *Horda* dicuntur. Hinc Tartaros tribum ſeu *Hordam* Scytharum fuiſſe, à fluvio *Tater* appellatam, Najgerſes, hodie pro numeroſiſſima & maxima Tartarorum *Horda* cenſeri, ut alia omittam, ait Georg. Hornius *Orb. Imper. p.* 288. & 295.

ORDÆA, urbs Macedoniæ, *Stephan.*

ORDALIUM, vox mediiævi, ab *Or* i. e. magnum, & *deel.* i. e. judicium. Judicium fuit ferri, aquæ, ignis, duelli, &c. in Germania, Anglia, Gallia, &c. frequens priſcis temporibus: Duodecim igniti vomeres *Ordalium* apud Græcos fuerunt. Unde Ludovicus Ludovici Regis fil. decem homines cum aqua calida, decem cum ferro calido, & decem cum aqua frigida ad judicium Dei, de Lotharingia cum Carolo Calvo diſceptans, miſit, qui omnes illæſi reperti ſunt, A. C. 876. Liber autem per ferrum candens, ruſticus per aquam, jus ſuum probare ſolitus erat. Vide Aimoin. *l.* 5. *c.* 34. Sigebert. *ad A. C.* 966. inprimis Spelmann. *in Gloſſar. Archæol.* qui formam judicii per *Ordalium* prolixè exſequitur, atque Exorciſmos Aquæ, adjurationem Ferri, Panis item ordeacei & Caſei ex antiquitate diligentiſſimè eruit. Cæterùm Belgicum *Ordeel*, Germanicum *Urtheil*, idem cum *Ordalio* videtur, niſi quòd illa in genere quodvis judicium ſignent. Forma Judicii per *Ordalium* hæc fuit, apud Spelmann.

INCIPIT EXORCISMUS AQUÆ AD JUDICIUM DEI DEMONSTRANDUM.

Peractis coram Sacerdote trium dierum jejuniis, cùm homines vis mittere ad judicium aquæ frigidæ, ad comprobationem, ita facere debes. Accipe illos homines, quos vis mittere in aquam & duc eos in Eccleſiam & coram omnibus illis cantet Presbyter Miſſam & faciet eos ad ipſam Miſſam offerre. Cùm autem ad communionem venerint, antequam communicent, interroget Sacerdos eos, cum adjuratione & dicat. *Adjuro vos N. per Patrem & Filium & Spiritum S. & per veſtram Chriſtianitatem, quam ſuſcepiſtis, & per unigenitum Dei fil. & per S. Trinitatem & per S. Euangelium, & per iſtas ſanctas reliquias, quæ in iſta Eccleſia ſunt; & per illum Baptiſmum, quô vos Sacerdos regeneravit, ut ne præſumatis ullô modô communicare neque ad Altare accedere, ſi hoc feciſtis, aut conſenſiſtis aut ſcitis, quis hoc egerit.* Si autem tacuerint & nulli hoc dixerint, accedat Sacerdos ad Altare & communicet. Poſtea verò communicet & illos, quos vult in aquam mittere.

Incipit Miſſa Judicii. ℟

℟ *Juſtus es Domine & rectum judicium tuum; fac cum ſervo tuo ſecundùm miſericordiam tuam.*

PS. *Beati immaculati in via.*

Oratio:

Abſolve quæſumus Domine tuorum delicta famulorum, ut à peccatorum ſuorum nexibus, quæ pro ſua fragilitate contraxerunt, ſuâ benignitate liberentur, & in hoc judicio, prout meruerint, tuâ juſtitiâ præveniente, ad veritatis cenſuram pervenire mereantur, per Dominum noſtrum.

Lectio libri Levitici.

In diebus illis, locutus eſt Dominus ad Moyſem, dicens: Ego ſum Dominus, Deus veſter: Non facietis furtum, nec mentiemini, nec decipiat unuſquiſque proximum ſuum. Non perjures in nomine meo: nec polluas nomen Dei tui. Ego Dominus. Non facias calumniam proximo tuo: nec vi opprimas eum. Non moretur opus mercenarii tui apud te uſque manè. Non maledices ſurdo: nec coram cæco pones offendiculum, ſed timebis Dominum Deum tuum, quia ego ſum Dominus. Alia.

Ad Epheſios.

FRS. *Renovamini ſpiritum mentis veſtræ, & induite novum hominem, qui ſecundùm Deum creatus eſt, in juſtitia & ſanctitate veritatis.*

Propter quod deponentes mendacium, loquimini veritatem unuſquiſque cum proximo ſuo, quoniam ſumus invicem membra. Iraſcimini & nolite peccare.

qui

Sol ne occidat ſuper iracundiam veſtram.

Nolite locum dare Diabolo.

Qui furabatur, jam non furetur: Magis autem laboret operando manibus ſuis, quod bonum eſt, ut habeat, unde tribuat neceſſitatem patienti.

RS. Propitius eſto Domine peccatis noſtris, ne quando dicant gentes, ubi eſt Deus eorum?

Vs. *Adjuva nos Deus ſalutaris noſter & propter honorem nominis tui Domine libera nos.* Alleluja. Deus Judex juſtus, fortis & patiens, nunquid iraſcetur per ſingulos dies?

Secundùm Marcum.

In illis ... *Cùm egreſſus eſſet Jheſus in viâ, percurrens quidam genu flexò ante eum,* rogabat *eum dicens, Magiſter bone, quid faciam, ut vitam æternam percipiam? Jheſus autem dixit illi: Quid me dicis bonum. Nemo bonus, niſi ſolus Deus.*

Præcepta noſti? Ille dixit, *Quæ?* Ait. *Non occidas. Non adulteraris. Non furtum facies. Non falſum teſtimonium dicas. Non fraudem feceris. Honora patrem tuum & matrem tuam.* At ille reſpondens ait, *Magiſter, hæc omnia cuſtodivi à juventute mea. Jheſus autem intuitus eum, dilexit eum &* dixit ei. *Unum tibi deeſt. Vade, quæcunque habes, vende & da pauperibus & habebis theſaurum in cœlo;* Et veni ſequere me. OF. Immittet Angelum *Dominus in circuitu timentium eum & eripiet eos: guſtate & videte quam ſuavis eſt Dominus.*

His offerant: SCR.

Interceſſio ſanctorum tuorum miſericordia tua, Domine, munera noſtra conciliet, & quam merita noſtra non valent, eorum deprecatio indulgentiam valeat obtinere, per Dominum.

Præfatio.

O *æterne Deus: Qui non ſolùm peccata dimittis: ſed ipſos etiam juſtificas peccatores: & reis non tantùm pœnas relaxas, ſed dona largiris & præmia. Cujus nos pietatem ſupplices exoramus, ut famulos tuos* N. *non de præteritis judices reatibus, ſed hujus culpæ veritatem ſpectantibus inſinues, quatenus & in hoc Populus tuus præconia nominis tui efferat & te vitæ præſentis & perpetuæ auctorem agnoſcat per Chriſtum.*

Benedictiones ad Judicium.

Deus, de quo ſcriptum eſt, quia juſtus es & rectum judicium tuum, fac cum his famulis tuis, ſecundùm miſericordiam tuam, ut non de præteritis judicentur reatibus, ſed in hoc, prout meruerunt, tuâ benedictione præveniente veritatis ſubſequatur judicium. Amen.

Et qui juſtus es & amator juſtitiæ, & à cujus vultu videtur æquitas, fac in conſpectu populi tui, ut nullis malorum præſtigiis veritatis tuæ ſuſcentur examina. Amen.

Petitiones noſtras placatus intende & culparum omnium præteritarum eis veniam clementer attribue; & ſi culpabiles ſunt, tua larga benedictio non eis ad ſuffragium, ſed hujus culpæ ad inſinuandam veritatem proficiat. Amen.

Quid ipſe.

Hic communicent poſt Sacerdotem, & dicat Sacerdos:

Corpus hoc & ſanguis Domini noſtri Jheſu Chriſti, ſit vobis ad probationem hodie. Cos. *Juſtus Dominus & juſtitiam dilexit, æquitatem videt vultus ejus.*

Poſt Communionem.

Perceptis Domine Deus ſacris muneribus, ſuppliciter deprecamur, ut hujus participatio Sacramenti & à propriis nos reatibus indeſinenter expediat, & in famulis his veritatis ſententiam declaret, per Dominum noſtrum.

Expletâ Miſſâ faciat ipſe Sacerdos aquam benedictam, & pergat ad locum, ubi homines probentur. Cùm autem venerit ad ipſum locum, det illis omnibus bibere de aqua. Poſtea verò conjuret aquam, ubi culpabiles mittat.

Incipit adjuratio aquæ.

Deus, qui per aquarum ſubſtantiam judicia tua exerces, diluvii inundatione millia populorum interemiſti; & Noe juſtum cum ſuis ſalvandum cenſuiſti; Deus, qui in mari rubro cuneos Ægyptiorum involviſti, & agmina Iſraëlitica imperterrita abire juſſiſti, virtutem tuæ benedictionis † his aquis infundere & novum ac mirabile ſignum in illis oſtendere digneris: ut innocentes à crimine; *cujus examinationem agimus more aquæ, in ſe recipiant & in profundum pertrahant; conſcios autem hujus criminis à ſe repellant atque rejiciant, nec patiantur recipere corpus, quod ab onere bonitatis evacuatum ventus iniquitatis allevavit, & in hanc conſtituit; ſed quod careat pondere virtutis, careat pondere propriæ ſubſtantiæ in aquis, per Dominum noſtrum.* Alias duas adjurationum formulas habes *ibidem.*

Poſt has autem conjurationes aquæ, exuantur homines, qui mittendi ſunt in aquam, propriis veſtimentis & oſculentur Evangelium & crucem Chriſti & Aqua benedicta ſuper omnes aſpergatur; & qui adſint, omnes jejunent, & ſic projiciantur ſinguli in aquam. Et ſi ſummerſi fuerint, inculpabiles reputentur: ſi ſupernataverint, rei judicentur.

Incipit adjuratio Ferri vel Aquæ ferventis ad judicium. In ſimplo unum pondus. In triplo tria ferrum æquiparet pondera. Et in illa adjuratione non adſint, uti prædiximus, niſi jejuni. Et dictis Letaniis, ſic Sacerdos in loco, ubi ferrum accenditur, vel aqua infervefcatur, adjurationem initiando inchoet.

Deus, qui per ignem ſigna magna oſtendens Abraham *puerum tuum de incendio Chaldæorum eripuiſti: Deus, qui rubum ardere ante conſpectum* Moyſi *& minimè comburi permiſiſti: Deus, qui ab incendio fornacis Chaldaicæ, pleriſque ſuccenſis, tres pueros tuos illæſos eduxiſti: Deus, qui incendio ignis populum Sodomæ & Gomorræ involvens,* Loth *famulum tuum, cum ſuis, ſaluti donaſti: Deus, qui in adventu ſancti Spiritus tui illuſtratione ignis fideles tuos ab infidelibus ſecerniſti, oſtende nobis in hoc parvitatis noſtræ examine virtutem ejuſdem S. Spiritus, & per hujus ignis fervorem diſcerne fideles & infideles, ut ad tactum ejus rei cujus inquiſitio agitur* (furti, homicidii &c.) *conſcii exhorreſcant & manus eorum vel pedes comburantur aliquatenus; immunes verò ab ejuſmodi crimine liberentur penitus & illæſi permaneant,* per &c. Habes *ibidem* alteram quoque & tertiam.

His perfectis, Aqua benedicta cunctis adſtantibus detur ad degustandum & aſpergatur per totam domum & ferrum proferatur, quod à culpato coram omnibus accipiatur & per menſuram 9. pedum portetur, manus ſigilletur, ſub ſigillo ſervetur, & poſt tres noctes aperiatur, & ſi mundus eſt, Deo gratuletur, ſi autem inſanies crudeſcens in veſtigio ferri invenitur, culpabilis & immundus reputetur. In aqua fervente, accipiat homo lapidem, qui per funem ſuſpendatur, in ſimpla probatione, per menſuram palmæ: in tripla autem, unius ulnæ: manus verò ſigilletur & aperiatur, ut ſuprà.

Incipit Exorciſmus panis ordeacei, quorum appenſio unius unciæ: Primitus faciat Sacerdos letanias, & omnes, qui intus ſunt cum eo, jejunent, & ſic incipiat.

Conſecrator & creator humani generis; dator gratiæ ſpiritualis; largitor æternæ ſalutis; emitte Spiritum tuum ſuper hanc creaturam panis vel caſei cum timore & tremore magnitudinis brachii tui, adverſus eum, qui cum ſuperbia & contumacia ac zelo iniquo venit, & vult ſubvertere juſtitiam & conculcare judicium. Fac eum Domine in viſceribus, anguſtare ejuſque guttura conclude, ut panem vel caſeum iſtum in tuo nomine ſanctificatum devorare non poſſit hic, qui injuſtè juravit ac negavit hoc quod quærebatur & jusjurandum pro nihilo habuit, & nomen tuum nominavit, ubi rectum non erat: Te quæſumus, ut non ei permittas abſcondere, quia juſtus es Domine & rectum judicium tuum, qui cuſtodis veritatem in ſeculum, faciens judicium injuriam patientibus & cuſtodis pupillum ac viduas ſuſcipis & viam malignorum exterminabis. Idem oſtende nobis miſericordiam tuam, ut humiles ac manſueti & recti propter veritatem gaudeant; ſuperbi autem ac iniqui & cupidi contriſtentur & humilientur, uſque dum confiteantur magno & ſancto nomini tuo & cognoſcant cæteri, quia nomen tibi Dominus & tu ſolus ſuper omnem terram altiſſimus & ſervi tui in te glorientur & laudent nomen tuum in ſecula ſeculorum. Amen. Ibidem alias itidem duas habes.

Hactenus Spelmannus ex textu Roffenſi. Idem Judicium aquæ ignis & ferri conceſſum à Johanne Angliæ Rege Deo & Eccleſiæ S. Trinitatis *de Norwic* & Epiſcopo loci & ſucceſſoribus ejus & Monachis ibidem Deo ſervientibus per omnes terras ſuas &c. Et quòd habeant per univerſas terras ſuas, *ſac & ſoc, tolſthem, Infangenthef & Utfangenthef, cum judicio ferri aquæ & ignis ac duelli bene & in pace* &c. *data apud Geitinton* 28. *Novembr. Regni* 2. (quod ab Henrico III. confirmatum, apud Weſtmon. 1. Jan. Regni ſui 16.) tradit. Vide apud Eundem plura *Gloſſar. Archæol.* & ut voce *Lada.* Item *Purgatio.*

ORDEA, vox recentioris ævi, memorata in Tabulario S. Petri Generenſis, *Abſolvit idem Gaſto in Bearnia --- omnes homines ad dominium S. Petri Generenſis pertinentes, ab exercitu & ab omni expeditionis genere, & à repentina hoſtium inſequutione, quam vulgus conſuevit* Ordeam *appellare:* Marcæ *Hiſtor. Benehar. l.* 6. *c.* 11. *num.* 6. idem videtur eſſe, quod *Wardea*, in *LL.* Wiſigothorum & in *Capitular.* Caroli M. certus ſcilicet militum numerus, qui in caſtris & oppidis olim conſtituebatur, ad arcendas hoſtium repentinas invaſiones & irruptiones. At Dominico *de Prærogativ. Allod. c.* 21. §. 5. ſignificat hæc vox tumultuariam illam & repentinam militum convocationem, quæ æris campani ſonitu jam finibus imminenti hoſti opponi conſuevit: in veteri quippe Codice forenſium Actorum ditionis Mixiæ, in regno Navarræ, conventus generalis denuntiatio *ab orde ſonade*, idem eſt ac interpoſitô æris ſonitu, interpretante Oyhenarto *in Notit. Vaſconiæ p.* 127. Ita *Ordeam pulſare*, idem ſignificat, quod Gallis *battre le beffroy*, & Anglis *levare huteſium.* Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* ut & ſuprà, voce *Hueſium.*

ORDEACEUS Panis, in Ordalio olim quoque adhibitus. Vide ſuprà *Ordalium*, ut & in voce *Hordeum.*

ORDELAFFUS Franciſcus, vide *Franciſcus.*

ORDESUS, Sarmatiæ Europææ urbs, ad Axiacen fluv. Item fluv. ingens, qui Iſtro miſcetur, *Herodot.*

ORDINALE, liber quò ordinatur modus dicendi, decantandi, celebrandique divinum officium, ex more Eccleſiæ Romanæ. Provincial. Angl. *l.* 3. *tit. de Eccleſiis ædificandis c. ut Parochiani: Volumus quòd teneantur (Parochiani) invenire omnia inferius annotata videl. Legendam, Antiphonarium, Gradale, Pſalterium, Troparium,* Ordinale, *Miſſale, Manuale, Calicem* &c. Ranulfus *in Polychron. l.* 7. *c.* 3. *in A. D.* 1077. de Oſmundo Saresberienſi Epiſcopo, *Hic quoque*, inquit, *compoſuit librum* Ordinalem *Eccleſiaſtici officii, quem Conſuetudinarium vocant, quò ferè nunc tota Anglia, Wallia & Hibernia utitur*, apud Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

ORDINARIA Structura, Latinis dicta eſt, quam ἰσόδομον vocabant, lateres ordinarii, non acervatim, ſed in ordine compoſiti, faciebant. Juvenalis *Scholiaſtes: Babylonem ſignificat Perſarum civitatem, quam condidit Semiramis Nini uxor & coctili latere munivit, quem hodie dicimus ordinarium lapidem.* Atqui later non eſt lapis. Sed *ordinaria ſtructura* etiam lateritia, quæ ordine ſtructa eſt. Fiebat & ſilicibus, quos *ordinarios* vocat Vitruvius *l.* 2. *c.* 8. *Ex rubro ſaxo quadrato aut ex teſta, aut ex ſilicibus ordinariis ſtruat bipedales parietes.* Ubi *ſilices ordinarii* dicuntur, qui in pariete poſiti ſunt ordine, non temerè congeſti. Hinc idem paulò

poſt, ita enim non acervatim, ſed ordine ſtructum opus poterit eſſe ſempiternum. Palladius, l. 1. c. 34. de maceriis horti, Plerique ſunt luto congeſta in ordinem ſaxa componunt. Qualis lateritia ſtructura. Vitruvius ibidem. Itaque non eſt contemnenda Græcorum ſtructura: non enim utuntur è molli cæmento polita, ſed quum diſceſſerunt à quadrato, ponunt de ſilice ſeu de lapide duro ordinariam & ita uti lateritia ſtruentes alligant eorum alternis coriis coagmenta. Itaque lateritia ſtructura propriè ordinaria, ad cujus exemplum & ex ſilice vel lapide duro fiebat, quem lapidem ordinarium dixère, diverſum utique à latere coctilo: Plin. l. 36. c. 22. Græci è lapide duro vel ſilice æquato conſtruunt veluti lateritios parietes, quum ita fecerunt, Iſodomum vocant genus ſtructuræ. At pſeudiſodomon vocabant, quum inæquali craſſitudine ſtructi erant. Præter quæ tertium Ordinariæ ſtructuræ genus fuit, emplecton appellatum, quod frontes tantùm politas habebat. Ἐμπλέκεσθαι namque propriè muliebrum verbum, quæ capillos in fronte comunt: Recentiores Græci ordine compoſitam ſtructuram, ſive à ſilice ſive ex latere coctilo fieret, ἐγχώριμον appellarunt, ita ἐγχώριμον τοῖχον meminit Harmenopulus l. 2. quâ voce lateritia appellata eſſe, teſtatur apud Suidam vetus Auctor de ſemiramide. Vide quoque Achmetis Oneirocrit. Interpretem c. 45. & plura hanc in rem apud Salmaſ. ad Solin. p. 1230.

ORDINARIUS, apud Vopiſc. in Bonoſo, c. 14. & Capitolin. in Clodio Albino, c. 11. idem eſt, qui Græcis Ταξιάρχης. manipularis nempe miles, qui in ordine eſt. Feſt. Apud Vegetium l. 2. c. 7. 8. 15. qui ordinem ducit, Ταξίαρχος. Cujuſmodi ordinarios, qui primam aciem pugnarent, primoſque in prælio ordines ducerent, eos eſſe, qui inter Principes vocabantur, idem ait c. 15. Olim namque & libera ſtante Rep. ſic acies ordinabatur, ut primi haſtati pugnarent, deinde principes, poſtremò inco triarii, verùm mutata poſtea ſemel in totum militiæ ratione, principes dicti ſunt, qui in prima acie expedirent pugnam, quò nomine primi ordines vel primorum ordinum ductores, h. e. ordinarii intelligebantur. Forte & iidem cum Evocatis, qui cùm milites eſſent veteres & è militia jam exiiſſent, ad eam ſponte revocabantur, ordinum ac præmiorum ſpe. Atque hi certò numerò in legione militabant: & Ordinarii Legionis dicebantur, quorum mentio in veterib. ſaxis. Diſtinguebantur autem à Centurionibus; quòd Centuriones non eſſent, neque extra prælium munere ſuò fungerentur, ſed cùm præliandum ſolùm eſſet, ordines ducendos acciperent &c. Vide plura de iis apud Salmaſ. Not. ad Capitolin. in Maximinus & Vopiſc. in Bonoſo, loc. cit. item infrà in Ordines alibique. Præterea Ordinarii dicuntur, Judicum Ordinariorum Officiales, vel Apparitores, qui inter Cornicularios, Commentarienſes, Numerarios, Apparitores vel Speculatores recenſentur, in Notit. Imperii, alibique paſſim. Sed & Ordinarii, apud Romanos ſervi dicti ſunt, qui aliis ſervis præpoſiti, certum miniſterium, officiumve in familia exercebant. Theophilus τοὺς τάξεως οἰκέτας, ſicut Vicarios, quos illis opponit, τοὺς τῶν οἰκετῶν οἰκέτας, appellat. Vide Tit. Popmam de Operis Serv. & plura vocis ſignificata apud Calvin. Lexic. Jurid. In Charta Henrici Imperatoris A. C. 1312. Ordinarius Judicem denotat ordinarium. In Eccleſia Romana, Ordinarius loci Epiſcopus dicitur, qui habet ordinariam Juriſdictionem in cauſis Eccleſiaſticis; Gallis vulgò l'Ordinaire, apud Littletonem ſect. 136. 648. Ordinary. Vide Statuta Wilhelmi Scotiæ Regis, c. 22. §. 2. Idem nomen dignitatis eſt, in ordine Canonicorum Regularium, cujus munus recitat Innocentius III. Ep. l. 1. p. 30. edit. Veneta. Prædictorum verò ordo, (Canonicorum Regularium in Eccleſia Peruſina) major Archipresbyter erit, alius Ordinarius, ſequens Camerarius — Ordinarius verò clauſtrum debet ex officio cuſtodire, ſignare diligenter & auſcultare à ſingulis lectiones &c. Ordinarius verò Ordinariorum dicitur ſummus Pontifex, ex quo collationem beneficiorum ſibi vindicavit, in Concilio Lateranenſi c. 5. c. Antiqua de Privil. & exinde Pontifex concurrit cum omnibus Ordinariis & jure præventionis confert omnia beneficia vacantia. In eadem Eccleſia, Ordinarii etiam dicuntur ex ordine Eccleſiaſtico, dignitates Eccleſiarum, quibus competit aliqua juriſdictio. Lindwodus ad Provinciale Cantuar. Eccleſiæ l. 1. tit. 7. Ordinarius principaliter habet locum de Epiſcopo & aliis ſuperioribus, qui ſoli ſunt univerſales in ſuis juriſdictionibus, ſed ſunt ſub eo Ordinarii, hi videlicet, quibus competit juriſdictio ordinaria de jure, privilegio vel conſuetudine &c. Nec non Canonici Eccleſiarum Collegialium in Charta A. C. 1040. apud Ughellum, laudatum Car. du Freſne Gloſſar. quem vide. In Aula Gallica Ordinarius vocatur, item Nobilis Ordinarius, Gall. Ordinaire, item Gentilhomme Ordinaire. Miniſter Regis, qui mandata ejus ad Parlamenta & in provincias perfert; miſſuſque ad Reges Principeſque exteros illis cùm lætis eorum rebus Regis ſui nomine gratulatur, tum triſtibus ejus condolentias illis teſtatur. Richelet.

ORDINARIUS, apud Sueton. de Rhetorib. c. 2. Ordinarium eum appellat, deridens ut inflatum ac levem & ſordidum; ubi perperam vulgò legitur Hordearium, ſcurra eſt. Ita enim apud Veteres ſcurra dicebatur. Feſtus, Ordinarius homo ſcurra ac improbus. Aliter Buffo, Planipes, Neanicologus, Copria, Aretalogus, Paradoxologus &c. Græcè Κοπρολόγος, Μωρός, Ἀλαζὼν, Καυχησιάλας &c. Vide Salmaſ. Not. ad Tertullian. de Pallio. Joh. Calvin. Lexic. Juridic. de voce hac iſta habet, Ordinarius, inquit, Feſto ſolutus ſcurra & improbus, qui aſſiduè in litibus moratur ob eam cauſam, quòd in ordine ſtet adeuntium Prætorem, ex Hottomanno & Rhodigino.

ORDINATIO Presbyterorum, in Eccleſia Iſraelitica, quis ritus fuerit, vide ſuprà ubi de Manu ordinandis impoſitâ, nec non ubi de Ligandi ac Solvendi arcano. Nomen inde in Eccleſiam Novi Teſt. tranſlatum, & quidem Canones Apoſtolorum I. & II. apertè loquuntur de ſacra Ordinatione Epiſcopi, Sacerdotis, Diaconi: Dionyſius Areopagita Hierarch. Eccleſ. c. 5. de ritu Ordinandorum agit. Nicænum Concil. can. 8. de ſacra Ordinatione, quæ per impoſitionem manuum, verba facit. Chalcedonenſe can. 2. damnat eos, qui pecunias pro ordinatione accipiant, ut alia omittam. Vide ſuprà, ubi de Manuum impoſitione. Hinc diſtinctio τῶν Πρωτοταγῶν, qui primi in ordine, ac Ὑστεροταγῶν, qui ultimi, priori nempe aut poſteriori locò ordinati; & jus πρωτοταγίας & pittacia iis data, ut infrà videbimus voce Pittacium. In Communione Romana hodie Ordo: ſeu Ordines ſive Ordinatio, unum ex VII. Eccleſiæ illius Sacramentis eſt, de quo Lombardus l. 4. diſtinct. 24. aliique. Et quidem, quemadmodum olim in Rep. Rom. ordo erat Publicanorum, Equitum, Patriciorum, Senatorum: ſimiliter Eccleſiam diſtinguunt primò in Plebem & Clerum; Plebis nomine continentes omnes, qui nihil ſunt niſi Chriſtiani ſive fideles, qui tamen Ordo non dicitur: Cleri verò nomine complexi omnes, quibus aliqua commiſſa eſt curanda pars Eccleſiæ; cujuſmodi in Rep. Magiſtratus ſunt generis cujuſque. Porrò functiones ſacras ſubdividunt, in Ordines & Dignitates: quorum hæ ſunt Epiſcoporum, Metropolitanorum, Archiepiſcoporum, Patriarcharum, Cardinalium & Papæ. Illi vel Minores iterum ſunt, qui non conferuntur in exercitium. Verùm in prævium ſaltem diſpoſitionem, ad Sacerdotium, ut vocant, ſuntque Oſtiariorum, Acoluthorum, Lectorum & Exorciſtarum, qui per ſolam tonſuram conſtituuntur: vel Majores, quibus annexus eſt Cœlibatus, nempe Subdiaconorum, Diaconorum & Sacerdotum, horumque iterum vel Secularium vel Regularium; Qui omnes, vi tonſuræ, civili juriſdictioni exemti ſunt. Septem verò his Ordinibus, per quos ad Sacerdotium aſcenditur, nonnulli duos addunt, Tonſuram & Epiſcopatum, quidam etiam Pſalmiſtas addidère, decantandis Pſalmis Hymniſque deſtinatos. Quæ non ſatis apertè videntur deciſa in Concilio Tridentino, quemadmodum nec illud, an Hierarchia Eccleſiæ Rom. in ſolis Ordinibus, an etiam in juriſdictione conſiſtat, an verò in utriuſque commixtione, quæ vulgaris eſt ſententia. Horum verò Ordinum Viris initiandis ſui cum ſint ritus, ſua ſolemnia, illis itidem nomen Ordinis vulgò tribuunt: Hoſius tamen & Eccius Ordinationem malunt; hancque propriè Sacramentum eſſe dicunt atque definiunt; Hoſius quidem, Signaculum Eccleſiæ, per quod ſpiritualis poteſtas traditur ordinato: Eccius verò Signum ſacrum, cum quo poteſtas ſpiritualis confertur & officium ordinato. Ubi notat Rubens, poni Poteſtatem, propter Ordines majores, Officium, propter minores. Alii tot Sacramenta, quot Ordines, iterumque nonnulli ſeptem, alii octo ſeu novem faciunt: Nec deſunt, qui decimum addant, Tonſuram vulgò ſimplicem: quæ etſi ordinem nullum faciat, tamen præparationem ad Ordines & veſtibulum primum eſſe dicunt; aſpiranti enim ad eos ante omnia caput tonderi, i. e. aliquot ex capite pilos in modum circuli, cui Corona nomen, abradi, notum. Materiam ſingulorum Ordinum eſſe id, quod traditur in collatione Ordinis: Formam, verba quæ in illius traditione per modum Imperii dicantur, ait idem Rubens, qua de re hîc infra. Epiſcopos die Dominicâ Presbyteros cæteroſque Sabbato ordinari, Hugo habet à S. Victore. Reliqua apud Theologos vide & hîc paſſim.

Ordines Sacri in Eccleſia Romana.

Oſtiarii ſunt, qui Templi januis præficiuntur, cuſtodiuntque ejus omnia interiora & exteriora. His claves tradi ſolent, cum verbis: Sic agite, tanquam rationem Deo reddituri, de rebus, quæ clavibus iſtis recluduntur.

Acoluthi, deſtinati ſunt geſtandis cereis porrigendoque vino & quæ ad Euchariſtiam. Eorundem eſt, luminaria in Templis accendere. His itaque Candelabrum cum cereo porrigitur & urceolus vacuus; cum verbis, Penſate quod ſuſcipitis.

Lectores, Scripturam Sacram publicè legere tenentur; His proin traditur Codex divinarum literarum & dicitur cuique: Accipe & eſto Verbi Dei relator.

Exorciſtæ, quorum munus dicunt eſſe, pellere dæmonas ab energumenorum corporibus per manus impoſitionem. Hi accipiunt Librum exorciſmorum, cum verbis: Accipite, & habetote poteſtatem imponendi manus ſuper energumenos & catechumenos.

Hypodiaconi ſeu Subdiaconi dicuntur Diaconis præparare vaſa corporis & ſanguinis Chriſti, oblationeſque Populi excipere. His traditur Patina, Calix vacuus & Urceolus cum Aquamanili, ad lavandas manus: cum oratione quadam Epiſcopi.

Diaconi, Sacerdoti ſacrificanti, ut ajunt, adeſſe tenentur ac ſervire. His manus imponitur & Orarium, traditurque Textus Euangelii: cum verbis: Accipe poteſtatem legendi Euangelium.

Presbyteri ſeu Sacerdotes, qui ipſi ſacrificant. His inunguntur Manus, traditur Stola, Calix cum vino & Patina cum hoſtiis, cum verbis. Accipite poteſtatem offerendi & conſiciendi pro vivis & mortuis. Chamierus Panſtrat. l. 4. c. 22. & ſeqq.

ORDINATOR, Hebr. סומך, dictus eſt in ſua gente Rabbi Jehuda Ben Baba; quòd non obſtante edictò Cæſareò, de ordinatione Judiciaria criminali inter Judæos penitùs abolenda, quinque Presbyteros ordinaverat inter Oſam & Sephoram, trecentis binc ſagittis transfixus, uti de eo habet David Ganzius in Tzemach David part. 1. Millen. 4. ann. 828. Factum id videtur Seldeno circa ann. 18. Hadriani, Chriſti 134. cùm, ex ſeditione illa Barchocchæ, Judaica tota fermè gens in Terra Sancta deſtructa eſt. Vide eum de Synedriis veter. Ebræorum l. 2. c. 7. §. 6.

ORDINES, in Republica Romana olim tres fuerunt. Senatorum primus; Hi Patricii erant & in Senatum eligebantur. Secundus

cundus *Equeſter*: hic Equitum erat, qui equis publicis merebant; eorum inſigne aurei fuêre annuli, quibus à plebe diſtinguebantur. Tertius erat *Plebis*, in quorum numero Quirites, & qui ex aliqua *tribu* erant, atque *Cives Romani* dicebantur. Zaſius *de Orig. Jur.* l. 2. Eorum meminit Martial. *l.* 4. *Epigr.* 2. *v.* 3.

Cùm plebs & minor Ordo Maximuſque
Sancto cum Duce candidus ſederet.

Ubi loquitur de publicis Ludis, in quo Imperator Ordineſque omnes albati ſpectabant. Quod etiam diebus feſtis, & in comeſſationibus ac conviviis factitatum eſſe, legimus. Sed & *laureis* *pontinos Ordines coronatos publica cauſa*, inquit Tertullian. *de Cor. Mil.* Unde Romanum Senatum pingi ſolitum, ἐν ἐσθῆτι καὶ ... περιπορφύρῳ, ἔτι δὲ καὶ στέφανῳ ἐστεφανωμένον, *prætextatum & corona honeſtatum*, diſcimus ex Dione in *Trajano* &c. Plures tamen *Ordines* memorat Manilius *l.* 5.

Usque per ingentem Populus deſcribitur urbem:
Præcipuum Patres retinent, & proximum Equeſter
Ordo locum: Populumque Equiti, Populoque ſubire
Vulgus iners, videas etiam ſine nomine turbam.

Nempe pro *populi* ſeu *plebis* acceptione varia, de qua ſuprà. Vide plura hanc in rem apud Hadr. Turnebum *Adverſar.* l. 28. c. 33. If. Caſaubon *ad Aug. Suetonii c.* 101. Aliqs. nec non hic paſſim. Eodem modô per Germaniam tres eſſe *Ordines*, commode dicitur: Videlicet, *Senatorium* h. e. Principum & Magiſtratuum: *Equeſtrem* h. e. Beneficiariorum Nobilium ſive ruri, ſive in civitatibus: *Plebejum* tandem, i. e. reliquorum civium, Negotiatorum, Opificum, Rusticorum. Quos ſtatus ſi confundas, actum fuerit cum politia & tranquillitate. Unuſquiſque enim debet ſuæ vocationis meminiſſe, quâ ... C. ... Sed & Imperii corpus tres *Ordines* conſtituunt, *Electores*, *Principes*, & *Civitates* Imperiales, quorum omnium caput Imperator eſt. De Galliæ aliiſque Regnis ut in præſens nil dicam. Vide Joh. Calvin. *Lex. Jurid.* In *veter. Inſcr.* OR. vel ORD. i. e. *Ordo* per ſe *Ordinem Senatorium* deſignat.

ORDINES *Alti*, apud Senecam, *de Conſtantia Sapientis*, *c. ult.* *Quo quiſque genere honeſtior, famâ, patrimonio eſt, hoc ſe fortius gerat, memor in prima acie altos ordines ſtare*: iidem cum *primorum ordinum ductoribus* ſunt. Nempe c. g. prima legionum cohors, decem centurias habebat, totidemque Centuriones, quos poſterior ætas *Centenarios* dixit. Ab hac prima cohorte, cùm pugnandum erat, prima acies incipiebat ordinari; in qua primipilus non unam tantùm centuriam, ſed quatuor gubernabat & aquilæ præerat, ut refert *Vegetius*. Primus haſtatus duas, princeps unam ac ſemis, ſecundùm eundem. Qui olim *primi ordines* dicebantur, & *primorum ordinum ductores*, & *principes Centurionum* & *alti Ordines* Senecæ: quos à Centurionibus diſtinguit Frontinus *l.* 1. *c.* 10. *Imperavit Tribunis & primis Ordinibus & Centurionibus.* Hi enim ante aquilam in prælio ſtantes, in prima acie pugnabant: cùm cœteri Centuriones, juxta ſuam quamque centuriam pugnarent: qua de re plura apud Salmaſ. *Not. ad Vopiſc. in Vita Bonoſi. c.* 14. Cœterùm *Ordines militares* jam in bello Thebano vetuſtiſſimo obſervatos fuiſſe, diſcimus ex *Æſchylo*, *Seneca*, aliiſque Poëtis. Quos ſequutus Stat. *Theb. l.* 5. *v.* 71.

Diſpoſiti in turmas rurſus, legemque ſeveri
Ordinis, ut cuique antè locus, ductorque monentur
Inſtaurare vices ———

Quos tamen alii ad Palamedem poſtea, ſub belli Trojani tempora, inventorem referunt. Sed refutat hanc ſententiam Alcidamas Rhetor, Neſtorem jam Centauris bellum inferentem ſic diſpoſitô exercitu rem geſſiſſe aſſeverans. *Declam. Ulyſſis contra Palamedem.* Ibi enim Neſtorem in Pirithoi nuptiis, cum Lapithis, conflixiſſe ἐν φάλαγγι καὶ ἐν τάξει. Mneſtheumque primum κοσμῆσαί τάξεις, καὶ λόχους καὶ φάλαγγας συστῆσαι docet, bellô Eumolpi, contra Athenienſes &c. Vide Barthium *ad Stat. d. l.* ubi initia & progreſſus rei variis & hominibus & temporibus adſcribendos cenſet, conciliatis ſic Veter. ſententiis.

ORDINUM Doctor, in veter. *Inſcr.*

SERGIUS TERENTIUS.
SERG. F. ÆMILIANUS
CENTUR. EMER. VIX. A. LXX.
ORDIN. DUX. SUB
L. POSTUMIO. MODES.
TINA. MARITO
MERENTISSIMO.

Idem cum *Ordinario*, de qua voce diximus *ſupra*.

ORDO, à ſerie differt; quia ille digeſtio eſt, quâ ſuô locô quidque collocatur: hæc verò continua quædam progreſſio atque contextus continuus. Et quidem *Ordinem* in deferendis Magiſtratibus Romani exactè olim obſervârunt, ab inferiore ad ampliorem progrediendo: cùm omnibus in rebus *Ordo* obſervandus ſit, tum maximè in Magiſtratu conferendo, maximam ac peculiarem quandam vim illum habere rati. Primùm, ut hominis ingenium rectè cognoſcatur: cùm Magiſtratus, qualis quiſque ſit, ſtatim indicare ſoleat. Deinde, ut expoliantur cives negotiis vulgaribus ad arduas res agendas, quoniam pulchrius eſt parari, quàm creari nobilem. Quæ cauſæ tanti momenti ſunt, ut nihil ſalubrius Reip. videatur quàm inſtitutum hoc in omnibus Civitatibus obſervare, ut non ſtatim rudes ac nullô geſti officii argumentô, probati, rapiantur ad ſummum adminiſtrandæ Reip. gradum & ordinem. E Rep. in Academias tranſiit ἰσοταξίας hæc ratio, & literarum Candidati, ab incunabulis eorum ſenſim ad graviores diſciplinas ordine præparantur; unde graduum, præmiorumque notiſſima jam ab Hebræis, Græciſque ad Europæos noſtros, propagata diſcrimina, de quibus *alibi*. In Exercitu, quantum *Ordo* valeat, Tactici Scriptores, hinc omnino nomen adepti, & experientia docet quotidiana. Ut alia hic tranſiliam.

Sed & *Ordo* pro ſtatu ſumitur, *l. divus Marc. ff. de Offic. Præſ.* &c. Vide plura apud Joh. Calvinum *Lexic. Jurid.* In *Gloſſ.* Græco *Lat.* *Ordo* Βουλή quæ eſt *Curia*, *Senatus.* Ita capitulare Auguſtin. *in Breviar. Collat.* 3. c. 13. *Scripſit etiam Senatus & ad ſeipſum miſſos a Curatore & Ordine Centurionem & Beneficiarium*, vide ibidem c. 15. & 17. ut & in *Cod.* Theodoſiano non ſemel. In Eccleſia Roman. unum ex Sacramentis *Ordo* dicitur, de quo ſupr. aliquid, in voce *Ordinatio*. In eadem ſic vocatur Liber Eccleſiaſticus, qui vulgò quoque *Ordo Romanus*, editus cum Scriptoribus de Ritibus Eccleſiaſticis, cujus mentio eſt in *l.* 7. *Capit. Caroli Magni c.* 143. Eum intelligit Petrus Diaconus *Chron. Caſin. l.* 4. *c.* 57. *Mox que ſuper eum orationem, ſicut in* Ordine *continetur, Leo ... Epiſcopus dedit.* Apud eoſdem *Ordo* nude, pro Ordine religioſo. Arnoldus Lubecenſis *l.* 4. *c.* 13. *Quid ergo damno, expecto? Ordinem? non Ordinem, ſed Ordinis ſuperfluitates, quæ ex illo tempore cœperunt, ex quo facta eſt mutatio Ordinis.* Adde quæ de voce *Ordo* annotavit, Joh. ... Seldenus *in Eutychii Origines p.* 17. & *ſeqq.* 1. *edit.* Hinc *homo Ordinis*, pro Religioſo, Cur. General. Catalaniæ A. C. 1291. *Aliquem Rectam hominem, Militem, Clericum*, Hominem Ordinis, *& civem* &c. Etiam Regula ipſa vel obſervatio Monachica ſic appellatur, apud Eadmerum *l. de Similitudin. S. Anſelmi c.* 7. *Hac & his ſimilia novitius dicit, dum* Ordo *ſupremus illi videtur gravis.* Et c. 26. *Ipſi enim probati ſunt in omni humilitate & obedientia & patientia & obſervatione omnium quæ* Ordo *expetit.* Sic Charta Stephani Epiſcopi Noviomenſis A. C. 1215. *Et annô elapſô, in conſpectu univerſitatis fratrum,* Ordo *domus ei exponatur* &c. Unde regula primaria Canonicorum Regularium S. Victoris Pariſienſis, *Liber Ordinis S. Victoris* inſcribitur, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* è quo *Ordines* quoſdam Eccleſ. Roman. hic ſubjicimus.

Ordines quidam religiosi Ecclesiæ Romanæ.

Ordo Albus, Canonicorum Regularium Ordinis S. Auguſtini, memoratur Jac. à Vitriaco *Hiſtor. Occident. c.* 13. *Cùm à priſcis temporibus in partibus Occidentis duæ tantùm fuiſſent Regularium diverſitates, Monachi ſcil. nigri S. Benedicti regulam profitentes & Canonici albi, ſecundùm regulam B. Auguſtini viventes* &c. Item Orderico Vitali *l.* 8. *p.* 711. *In ſaltibus & campeſtribus paſſim conſtruuntur Cœnobia, noviſque ritibus variiſque ſchematibus trabeata peragrant Orbem cucullatorum examina. Albedine præcipuè in habitu ſuo utuntur, quâ ſingulares ab aliis notabileſque videntur. Nigredo in pleriſque locis ſanctæ Scripturæ humilitatem deſignat, quem idcirco Religioſorum fervor colorem haſtenus geſtat. Nunc autem nigredinem, quâ priſci Patres tam regulares Clerici in cappis, quàm Monachi in cucullis, ob humilitatis ſpecimen uſi ſunt, moderni tanquam ob majoris juſtitiæ oſtentationem abjiciunt: inuſitatâ quoque pannorum ſectione ſuorum ab aliis diſcrepare appetunt* &c.

Ordo Aſinorum, vide ſuprà in *Aſinus.*

Ordo Fidei, ſeu *Militia Ordinis Fidei Jeſu Chriſti*, Ordo fuit militaris inſtitutus, contra Albigenſes, cujus quidam Savaricus *Pauperem* ſe *Magiſtrum* inſcribit, in literis A. C. 1220.

Ordo Griſeus, Monachorum eſt, qui coloris griſei ſeu pſeudolactini veſtibus induebantur, quô nomine Ciſtercienſes Monachi indigitantur, qui *nigrum habitum primi in griſeum commutârunt*, ut auctor eſt Jacobus Vitriacenſis in *Hiſt. Occid. c.* 14. Vide eundem *c. præc.* ubi poſtquam dixiſſet *priſcis temporibus non niſi Albos Nigroſque fuiſſe*, pergit: *Poſtquam peccatis exigentibus primo modica negligentes paulatim cæpere tepeſcere, tandem ad tantam diſſolutionem plures Regulares ... devenerunt, quod viri timorati & prudentes, ſub alio habitu & aliis inſtitutis Domino militaturi, ab ipſis receſſerunt.* Sed & Tironenſes Monachos in Carnutibus, *à conſortio nigrorum Monachorum, mutatô habitu in griſeum receſſiſſe*, ſcribit idem Vitriacenſis. Vide quoque Michaëlem Scotum *Menſa Philoſ. l.* 5. *c.* 39.

Ordo Niger, *Nigri Monachi*, Benedictini in Occidente paſſim dicti, apud Matthæum Pariſ. *p.* 321. 514. *Nigri Monachi ſub Norma S. Benedicti famulantes*, & alibi. Quid color hic indigitet, diximus paulo ſuprà ex Vitriacenſi. De illis Poëta infimi ævi MS. apud Car. du Freſne,

Sunt tria Nigrorum quæ vaſtant res Monachorum,
Renes & venter & pocula ſumta frequenter.

Veteres porrò Monachos μέλαιναν ἐσθῆτα induiſſe, auctor eſt Eunapius in *Ædeſio*, p. 78. &c.

ORDO, in compoſitione capillorum, idem quod *ſtatio*, *gradus*, *fluctus*: Unde *crines in ordine ponere*, Ovid. *l.* 1. *Amor. El.* 11. *v.* 1. *ordine crines digerere*, Martial. *l.* 3. *Epigr.* 63. *v.* 3.

Ille etiam flexos qui digerit ordine crines.

Comæ enim annulatim criſpatæ, non ſolebant confuſæ ac turbatæ & indiſcriminatim temereque implexæ haberi, ſed per gradus quoſdam poſitæ & ordine digeſtæ, ita ut una quæque annulorum ſeries ſtationem quaſi ſuam ſervaret & gradatim alveolatimque alia ſuper aliam ſcanderet. Ἕδρας Euripides dixit, vide ſuprà *paſſim.*

ORDO Certaminum, in Ludis Gymnicis, vide ſuprà.

ORDO Naturæ, in morte ſervatus, pro re magna olim Gentilibus habitus. Extatque illuſtre exemplum in ſimul morientibus, apud Tacit. *Annal. l.* 16. Sic maritus Priſcillæ, apud Statium *l.* 5. *Sylv.* 1. *v.* 181.

Linquo equidem thalamos (ſalvo tamen ordine) mæſtos,
Quòd prior exegi longâ potiora ſenectâ
Tempora —— ——

Alioqui felicior ordo conjugii, uxore prius moriente, eidem intra v. 220.

——— illam tranquillâ fine ſolutam,
Felicemque vocant, lacrymas fudere mariti.

Et Auſonio in *Parentalibus.* Vide quoque *veter. inſcr.* in *Theſauro* Gruteriano DCLXXIX. 7. Sic parentes paſſim &c. Contra turbatum hunc *ordinem* maximam à Diis pœnam immiſſam rebantur: quare mortem & mortuaria liberorum, nefas putabant à Parentibus videri. Unde Priamus, cum exſecratione Neoptolemum inclamat *Æn. l.* 2. *v.* 526.

At tibi pro ſcelere, exclamat, pro talibus auſis,
Dî, ſi qua eſt cœlo pietas quæ talia curet,
Perſolvant grates dignas, & præmia reddant
Debita, qui nati coram me cernere letum
Feciſti, & patrios fœdâſti ſanguine vultus.

Vide quæ de occiſis in conſpectu Matrum Patrumque liberis, adnotavit Caſp. Barthius *Animadverſion. ad Papin. Stat. paſſim*, inprimis *ad Theb. l.* 6. *v.* 205. Primus autem, qui inverſo Naturæ ordine ante patrem elatus eſt, memoratur in Sacris Lamech II. Mathuſalemi fil. Geneſ. *c.* 5. *v.* 21.

ORDO Precum, Vigilio Papæ, idem cum Canone Miſſæ, Macro in *Hierolex.* Vide ſupra *Canon Miſſæ.*

ORDONIUS *I.* Legionis & Aſturiæ Rex, poſt patrem Raimirum A. C. 850. A Toletanis, contra Saracenos rebellantibus, in auxilium vocatus, poſt res parum proſpere geſtas, obiit A. C. 862. Ex Nunna, Alphonſi III. Garciæ, *Ordonii* II. & Froilæ, pater.

ORDONIUS *II.* Almanſorum Maurorum Principem ingenti prælio vicit, cæſis hominum 70000. Obiit A. C. 923. pater Alphonſi IV. qui à Froila patruo regno exutus eſt, donec poſt 14. menſes, illud obtinuit, uſque ad A. C. 931. quo Ramirus II. frater, illo in monaſterium detruſo, regnare incepit, uſque ad A. C. 950

ORDONIUS *III.* hujus fil. ſucceſſit, perpetuo cum ſubditis bello implicitus.

ORDONIUS *IV.* Malus, fil. Alphonſi IV. uſurpavit regnum. A. C. 955. paulo poſt pulſus à Sanctio I. fil. Ramiri *II.* fratre Ordonii III. Vasæus, Turquetus, Mariana *Hiſt. Hiſp.*

ORDOVICÆ, populus Albionis in ora ad Ortum, quorum urbs *Berwicum, Berwick*, vel *Barwick*, in Scotiæ Angliæque confinib. teſte *H. Boethio.*

ORDOVICES, populi Albionis, quos *Lhuydus* Ceſtrienſes, & Salopienſes in Angliæ Walliæque confinio, ac Lancaſtrenſes eſſe putat. Aliis ſunt in Comitatu Montis Gomerici, in Mervinia & Arvonia, in agro Denbighenſi & Flintenſi. Quibus addit *Camdenus* Monam inſulam. *Baudrando* fuerunt, ubi nunc Wallia Borealis. Habebant ad Ortum Comavios, ad Meridiem Demetos, ad Occaſum & Boream mare Hibernicum.

ORDOVICUM, meliùs *Nordovicum.* Vide ibi.

ORDUNIA, oppid. Biſcajæ, verſus montes 9. leuc. à Flaviobriga in Meridiem ab ora Oceani Cantabrici.

OREADES, Nymphæ montium, ἀπὸ τοῦ ὄρους, quod *montem* ſignificat. Virgil. *l.* 1. *Æn. v.* 503. ubi de Diana,

——— Quam mille ſecutæ
Hinc atque hinc glomerantur Oreades.

Ovid. *Metam. l.* 8. *v.* 787.

Talibus agreſtum compellat Oreada dictis.

Nic. Lloydius,

OREB, Ebraice ערב, Latinè: *deſertum*, vel *ſolitudo*, ſive *deſtructio*, aut *ſiccitas*, aut *gladius*, mons in deſerto Madianitarum, Pſal. 106. *v.* 19. qui *Sinai* aliàs dicitur, in quo data fuit lex Moſi. Eſt & nomen petræ, Exod. *c.* 17. *v.* 6.

OREB, Ebraice עורב, Latinè, *corvus*, *ſuavis*, aut *fidejuſſor*, vel *commiſcens*, aut *veſpertinus.* Vir Midianita cum Zebo à Gideone interfectus, Judic. *c.* 7. *v.* 25. Pſal. 83. *v.* 12. Joſeph. *l.* 5. *c.* 8.

OREBATIS, urbs Perſidis in mediterraneis, *Ptol.* Vide *Obroatis.*

OREBITÆ, Huſſitarum quidam dicti, Æn. Sylv. *Hiſt. Boh. c.* 43.

OREBROA, ſeu OREBROGIA, parva & unica urbs Nericiæ, in Suecia prope Melerum lacum, 4. leuc. Suec. ab Arboga in Occaſum.

OREGES, unus ex colliculis Imai montis, Plin. *l.* 5. *c.* 27.

OREGRUNDA, oppid. Uplandiæ in Suecia cum portu in ora ſinus Bothnici, è regione *Ginſon* inſulæ, 7. leucis Suecicis ab Upſala in Ortum.

OREI, vel OROEI, populi Arabiæ apud Plin. *l.* 6. *c.* 9. *Quod intereſt ibi, tenent Arabes Orei. Sic finem uſque in Adiabenem perfert.* Græcè Ὀρεῖοι vel Ὀροεῖοι, de quibus Salmaſ. *ad Solin. p.* 625.

OREINE, inſula in ſinu Arabico. Arrian. *in Periplo. Maczua* forte hodie, *Ramuſio* teſte.

ORELHANUS, ſeu fluv. Amazonum, in America Meridionali inter Guajanam, & Braſiliam.

ORELIACUM, urbs Alverniæ ſuperioris ad Jordanum fluvium. Vide *Aureliacum.*

OREMIUS Nicolaus, Papam Antichriſtum eſſe docuit, eodem tempore, quo Johannes de Rupeſciſſa, Franciſcanus, Apocalypſin contra Papas expoſuit: in Gallia. Juſſu Caroli 5. Regis Biblia ſacra in linguam vernaculam convertit, ſecul. 14. Mornæus *in myſt. iniq.* Joh. Balæus *l.* 6. *&c.* Vide quoque in voce *Nicolaus.*

ORENI, populi Celtiberis proximi ab auſtro.

ORENOCUS, fluv. ingens Americæ Meridional. aliter *Paria*, ſeu *Yuyapari* incolis. Recipit fluvios plures, & regionem Pariam à Gujana ſeparans, in mare Boreale ſe exonerat latiſſimo oſtio, ubi plurimæ inſulæ & prope Trinitatis inſulam.

OREOPHANTA, Indiæ intra Gangem urbs, *Ptol. Rotas Caſtaldo.*

OREOS, urbs Eubœæ. Gentile *Oritis*, *Steph.*

ORESIESIS, vel ORIESIUS, Eremita Ægyptius, ſeculo 4. Scripſit *regulam de Inſtitut. Monachorum &c.* Moreri. *in Dict. Hiſt.*

ORESITROPHUS, unus ex canibus Actæonis ἀπὸ τοῦ ὄρους, καὶ τρέφω, quaſi *in montibus educatus.* Ovid. *Met. l.* 3. *v.* 233.

——— Oreſitrophus hæſit in armo.

ORESTA prius dicta eſt *Hadrianopolis*, ab Oreſte condita.

ORESTÆ, Epiri populi Moloſſis finitimi, ab *Oreſte* ſic dicti, qui cum inſaniâ liberaretur, & præ pudore cum Hermione & Oreſte filio fugeret, in hanc terram pervenit. *Strabo*, *Plin. l.* 4. *c.* 10. Lucan. *l.* 3. *v.* 249.

Tum furor extremos Romanus movit Oreſtas.

Baudrando populi fuêre Macedoniæ, verſus mare Adriaticum inter Elymiotas ad Boream & Epirum ad Meridiem, à qua dirimitur Acroceraunis montibus. Eorum urbs fuêre *Oreſtia*, quæ forte *Argos Oreſticum*, ſed ſitus ignoratur & Amantiæ duæ urbes, una ad Mare, altera in Mediterraneis.

ORESTÆ, populus Aſiæ in Gedroſia, ultra Carmaniam, *Orita Straboni.*

ORESTE, urbs quædam, cujus Hecatæus in Europa meminit, *Steph. Heſych.* Ὀρέστη, χώρα Λυκίας.

ORESTES, in *Marmore Arundell.* memoratus, Agamemnonis & Clytemneſtræ fil. cui ſoror Electra necem parari ab Ægyſtho, qui patrem Agamemnonem interfecerat, matremque conſtupraverat, prævidens, ipſum per pædagogum in Phocidem clam ablegat, ad Strophium Phocenſium principem, qui Agamemnonis ſororem duxerat. Illic 13. annos moratus cum pædagogo ſuo Argos rediit, ubi, ſub ſpecie hoſpitum Phocenſium, quos Strophius miſerat, ut Oreſtis obitum nunciarent, intromiſſus ad Clytæmneſtram, eam cum Ægyſtho adultero, conſciâ Electrâ, in ultionem patris occidit. Deinde Pyrrhum quoque, Macarei ſacerdotis ope, in templo Apollinis interfecit, eo quod Hermionem, Menelai filiam, ſibi prius deſponſatam, rapuiſſet. Propter quæ ſcelera furiis agitatus eſt, quibus non ante purgari potuit, quam ad aram Dianæ Tauricæ à Pylade perductus, perpetrata facinora expiâſſet. Obiit, magnâ cum Pylade familiaritate contractâ, A. M. 2948. regni 70. Pater Tiſameni Penthili & Cometis, ſucceſſorum. Vellej. Paterc. *l.* 1. *c.* 1. & 2. Pauſan. *in Meſſen.* Euſeb. *in Chron.* Ἀπὸ τοῦ ὄρους, i. e. à *monte* dictus eſt, vel ob magnam & monſtroſam, corporis magnitudinem, quod ſeptem cubitos longitudine æquâſſe Herodot. *l.* 1. & Solin. *c.* 5. prodiderunt; vel, ut immanes ac feros ejus mores exprimerent, id quod Euſebius vult, *Præp. Evang. l.* 4. & ante Euſebium *Plato.* De furore ejus multa Sophocles, in *Electra*, Euripides, in *Oreſte*; Val. Flacc. *l.* 7. *v.* 148. & alii authores. Virg. *l.* 3. *Æn. v.* 331.

——— Scelerum Furiis agitatus Oreſtes.

Juvenal. *Sat.* 1. *v.* 6. *Nec dum finitus Oreſtes*, ſcil. fabula de Oreſte. *Probus* ſcribit, diu illum hoc furore vexatum didiciſſe tandem ex reſponſo, non prius ſe liberatum iri, quam flumine eſſet ablutus, quod ſeptem fluminibus confunderetur; atque ita tandem in Rhegini agri flumine purgatum ad priſtinam mentem rediiſſe; cujus & Varro meminit, *Rerum Humanarum l.* 10. Viciſſe ipſum *in Areopago*, h. e. cauſam ſuam obtinuiſſe, *anno Attico* 942. *regnante Athenis Demophonte*, extat in *Marmore præf.* quod factum eſſe Minervâ calculum ſuum æqualibus Areopagitarum calculis adjiciente, ipſa apud Æſchylum docet *Eumenidib. v.* 743. & 749. Neque tantùm *judicatum*; ſed apud Trœzenios etiam *expiatum* illum eſſe, à Trœzeniorum Novem-Viris, diſcimus ex Pauſaniæ *Corinthiacis.* Tandem *factum à diis comprobatum, ſpatio vitæ & felicitate Imperii, apparuiſſe*, ait Vellej. Paterc. *l.* 1. *c.* 1. Vide Joh. Marſhamum *Canone Chron. Sec.* XII. ubi *de Oreſte, Teucro, Aliis*: qui & migrationis Æolicæ primum auctorem *Oreſtem* fuiſſe, cum ſocio Piſandro Thebano, ex Pindari *Nem. Od.* 11. [illegible] re infectâ reverſum notat *ad Sec. XIII.* etiam ſuprà ubi *de Æolum migration.* ut & voce *Penthilus.* Neronem etiam de *Oreſte* Tragœdiam cantâſſe, idque in ſcena, apud Sueton. *in Neron. c.* 21. legas. *Nic. Lloyd.* Hinc *Oreſteus* & *Oreſtea Diana* apud Ovid. *l.* 15. *Met. v.* 489. & *fides Oreſtea* apud *Claudian.* &c. Vide & *Pylades*, & *Iphigenia*, it. voce *Oreſtiada.*

ORESTES, Athenis quidam prædator nocturnus, qui, dementiæ ſimulatione, noctu deprehenſos diripiebat. Vide Ariſtophan. Acharn. Act. 4. *ſc.* 7. *Schol. p.* 426. *A.*

ORESTES, inter duces Alexandri Magni, Curt. *l.* 4. *c.* 13.

ORESTES, Archelai Macedoniæ regis filius, qui, patre à Cratero occiſo, impubes regnum adeptus eſt, ſed, perfidiâ tutoris Aëropi, è medio ſublatus, percuſſori ſuo in ſexennium vacuam dominationem fecit.

ORESTES, Præfectus urbis, circa A. C. 423.

ORESTES, Patricius & Magiſter militiæ, ſub Nepote Imperatore throno inhians, Ravennam venit, ibique fil. Romulum Auguſtulum Imperatorem proclamavit, A. C. 475. Ab Odoacro, Placentiæ, occiſus, Paulo fratre victo, & Auguſtulo in exilium pulſo. Caſſiodor. *in Chron. Jornand. Paulus Diac. Procopius, &c.*

ORESTES, Præfectus Sardibus, ſub Magorum imperio. Poſtea juſſu Darii Hiſtaſpis interfectus. Is Polycratem Samiorum tyrannum in crucem egit.

ORESTES, Conſul cum Lampadio, An. Urb. Cond. 1283.

ORESTES, cognomen familiæ cujuſdam, de gente Aufidia, apud Romanos. Item; Patriarcha Hieroſolymitanus, A. C. 1006.

ORE-

ORESTEUM, urbs Arcadiæ, quæ *Oreſtia* ab ipſo *Oreſte* appellata. *Steph.* Αὐτὸς δὲ [illegible] Ἀρκαδίας, [illegible] Ὀρέστειον. *Ipſe autem exſul* [illegible], *in loco Arcadiæ*, Oreſteum *dicto*. Et paulò poſt. [illegible] Ἀρκαδίας Ὀρέστεια, [illegible]. *Eſt & alia in Arcadia* Oreſtia, *quam Eudæmon & Orus per diphthongum ſcribunt*. Hanc Ὀρέστειον urbem, meminit in *Oreſte* Euripides, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 154. his verbis.

——— [illegible]
Ὀρέστα [illegible]
[illegible]
[illegible]
Ἀ[illegible] Ἀρκάσιν τ᾽ Ὀρέστειον καλεῖν.

Delrius verò malè transfert *Oreſtas* populos Macedoniæ, quorum regio ἡ Ὀρεστίς, *Oreſtis*. Vide ibi.

ORESTHASION, urbs Arcadiæ, ab *Oreſtheo*, Lycaonis filio, *Steph.* ex Pauſania. *l.* 8. Poſtea *Oreſtium* dicta.

ORESTI, populi Scotiæ. Vide *Horeſti*.

ORESTIA, urbs Oreſtis, in monte ſupra Macedoniam eminente, in qua natus eſt Ptolemæus Lagi filius, primus Ægypti rex. Alia eſt Arcadiæ, *Steph.*

ORESTIADES, Vide *Hecatontachitia*.

ORESTIDÆ, poſteri Oreſtis, *excluſi ab Heraclidis* (Peloponneſo) *jactati variis caſibus, quintò decimò annò ſedem cepêre Lesbum inſulam*. Vellej. Paterculus *l.* 1. *c.* 2. quod factum ſub Penthilo: ſub Echelato dein & Graide ulteriùs progreſſi ſunt, donec Grais Æolicam expeditionem, quam jam proavus orſus fuerat, ut diximus, tandem perficeret. Vide hic paſſim.

ORESTION, locus Arcadiæ, ubi Oreſtes ab Echidna morſus interiit. *Steph.* eadem cum *Oreſthaſio*.

ORESTIS Portus, apud Plin. *l.* 3. *c.* 5. eſt in ora Calabriæ ulterioris. *Porto Ravaglioſo*, teſte *Barriò*. Item regio Macedoniæ, *Ptolemæo*, (& oppid. ejuſdem regionis Livio *l.* 31. *c.* 40.) quæ *Oreſtias Straboni*, in qua Amantia, oppid. *Ptolem.* quod *Oreſtia Stephano*, & *Oreſtis Livio* dicitur, cujus populi *Oreſtæ*, Plin. *l.* 4. *c.* 10.

ORESUNDICUM Fretum, maris Baltici inter Scaniam ad Ortum & Selandiam ad Occidentem, ubi naves Daniæ Regi tributum ſolvunt, in ſingulos malos. Valde reſtrictum eſt, inter Coronæburgum & Elſingoburgum. Adjacent ei Havnia, Malmoa, aliæque urbes, vulg. *Sund*. Vide *Sundicum fretum*.

ORETÆ, populi Sarmatiæ Aſiaticæ ad mare Euxinum, inter Cercetios, & Achæos incolentes. *Dionyſius*.

——— Καὶ οἱ [illegible]
Κερκέτιοί τ᾽ Ὀρέται τε, καὶ ἀλκήεντες Ἀχαιοί.

Ita vulgò quidem locus iſte legitur. Atqui *Oretarum* nomen alibi, ni fallor, non invenitur. *Toretas* hîc locat Plin. *l.* 6. *c.* 5. Cercetis propinquos, in promuntorio quodam, quod etiam *Toreticum Ptolemæus* vocat. *Stephano* quoque Τορέται ἔθνος Ποντικὸν dicitur. Eadem etiam gens eſſe videtur, quos *Toreatas* nominat Mela, *l.* 1. *c.* 19. ſed Mæoticæ, non Ponticæ, oræ incolas, quos etiam Mæoticis gentibus annumerat Strabo, *l.* 11. Ut dubitari poſſit, an utrumque mare eorum fines attigerint, an à Mæotide ad Pontum demigrârint. Extra dubium verò eſt (inquit *Montanus*) hic legendum eſſe Κερκέτιοι Τορέται τε, quamvis *Euſtathius* Ὀρέται legerit. *Nic. Lloydius*.

ORETANI, populi Hiſpaniæ Tarraconenſis, quorum regio *La Mancha* in regno Caſtellæ novæ. Plin. *l.* 3. *c.* 3. eos *Germanos* cognominat. Eorum urbs *Ptolemæo Oretum Germanicum* vocatur. *Calatrava* hodie, teſte *Cluſiò*. *Oreto* verò *Moralì*, ab Almagro (ex ruinis Oreti extructo, vel aucto, ut *Vetus Inſcriptio* indicat) 4. leuc. recedens apud Anam fluv. longitud. 16. 30. latitud. 39. 15. *Baudrando* fuêre, ubi nunc provinc. *La Mancha*, & pars Occidental. provinciæ *La Sierra*.

ORETHUS, fluv. Siciliæ apud *Panormum*, *Fiume della Muraglia Leandro*. Victoriâ Metelli adverſus Haſdrubalem Carthaginenſem memorabilis. *Baudrando* etiamnum *Oreto*, in ora Boreali. Oritur ex montibus, & poſt curſum 8. mill. paſſ. 1. milliar. à Panormo ad Ortum, in mare Tyrrhenum ſe exonerat.

ORETUM, vide ORETANI.

OREUM, Eubœæ inſulæ urbs, Plin. *l.* 4. *c.* 12. in ora maris Ægæi, 50. mill. paſſ. à Chalcide in Boream, *Horæus*, *Ptolemæo* vocatur. Pauſan. tradit, eam quoque *Iſtiæam* vocatam. *Thucydides Heſtiæam* legit. Camerarius, *in ſuis Homericis Commentariis*, dicit, eam prius *Talentiam* dictam. *Steph. Hiſtiæam* ſcribit, & ſuò tempore Oropum nuncupatam addit. *L'Oreo* hodie *Sophiano*, oppid. tenue, *Baudrand*.

OREUS, Liber Pater dictus eſt à *montibus*, in quibus ei fieri ſacrificia ſolebant.

OREXARTES, vide JAXARTES.

OREXIS Convivii, ciborum caritate quæſita. Æl. Lamprid. *in Heliogabalo*, *c.* 20. *Amabat*, inquit de illo, *ſibi pretia majora dici earum rerum quæ menſæ parabantur*, orexin *convivio hanc eſſe aſſerens*. Unde illa *Senecæ* querela, *delicatis civibus nihil placere, niſi carum*. Et Juvenal. *Sat.* 11. *v.* 14.

Interea guſtus elementa per omnia quærunt,
Nunquam animo pretiis obſtantibus: interiùs ſi
Attendas, magis illa juvant, quæ pluris emuntur.

ORGA, *Strabon. Orgas*, fluv. Phrygiæ magnæ, in Mæandrum, apud Apameam, influens. Variè ab Urbibus, quas irrigat, hodie dicitur. Recipitur à Marſya, priuſquam in Mæandrum influat; cum proin cum Marſyâ malè confundit Curtius *l.* 3. *c.* 1. cùm de Marſya ait, *Inde diffuſus circumjectos rigat campos liquidas duntaxat undas vehens*; quod Orgæ convenit. Idem flumen cum ſuas Marſya & Obrimas fluv. Novas Celænas, i.e. Apameam, circumluit. Salmaſ. *ad Solin. p.* 827.

ORGALEMA, urbs juxta Iſtrum. *Stephan.*

ORGANA, Minerva ſic dicta. *Heſych.* Ὀργάνη ἡ Ἀθηνᾶ, ἣν καὶ Ἐργάνην, ἀπὸ τῶν ἔργων λέγουσι.

ORGANA, inſula Arabiæ Felici adjacens, *Ptol.* *Arriano* autem inſula eſt in ſinu Perſico. *Ormus* hodie, ut putat *Ferrarius*, vel alia inſula non longè diſtans. *Tyrrhina Straboni* vocatur. *Cuove* vulgò & *Alchoſam* Arabibus nominari vult *Thevetus*. Idem etiam (viderit ipſe quàm benè) *Serapidis inſulam* putat. *Baudrando* inſula eſt Arabiæ Felicis in ora, in mari Arabico, extra fauces ſinus Perſici, & extra trajectum ex ea in Carmaniam. Nunc *Maziza*. Oblonga eſt, vix 20. mill. paſſ. ab ora Arabiæ, 140. à Corodamo promontor. in Africum, 300. ab Armuzia in Meridiem.

ORGANARII, vide infrà in voce *Organum*.

ORGANICA, Muſices illa pars eſt, quæ Inſtrumentis peragitur, quò Muſices genere qui defungitur, *pſallere* dicitur. Nempe ore quidem cantamus, fidibus vel alio *Organo* pſallimus. Cicero *Invectiv. in Catilin.* 2. *Pueri tam delicati non ſolùm amare & amari, neque cantare & pſallere, ſed etiam ſicas vibrare & ſpargere venena didicerunt*. Sueton. *in Tito*, *c.* 3. *Ne Muſica quidem rudis, ut qui cantaret & pſalleret, jucundè ſcienterque*. Quamvis non diffitendum, etiam tibiis cani: Ideò A. Gellius, cùm de oris & fidium cantu dicere vellet, ſic ait *l.* 19. *c.* 9. *Deſideravit exhiberi, quos habere eum ſciebat, ſcitiſſimos utriuſque ſexus, qui canerent voce & qui pſallerent*. Nempe canerent *voce* ait, quia & pſallentes canunt: unde & Pſaltria eadem, quæ Fidicina, & *cantare tibiis* dixit Corn. Nepos, *in præfat*. Ubi igitur *canere* ſimpliciter dicitur, & *pſallere* ei adponitur, prius de cantu, qui voce fit, intelligendum. Sunt autem *Organa* illa, quibus hæc Muſices pars peragitur, vel Ἐμπνευστὰ, quæ ſpiritu inflantur: vel Ἔγχορδα ſive Ἐντατὰ, quæ nervis intenduntur: vel Κρούσματα ſeu Κρουστὰ, quæ digitis pulſantur: Ad quorum primum genus Buccina, Tuba, Lituus &c. ad ſecundum, Cithara, Barbitus, Nablia &c. ad tertium Tympanum, Cymbalum, Siſtrum &c. referuntur. E quibus *Organi* vox alias generalis, ei per excellentiam manſit, cui folles adhibentur, de quo ita Iſidor. *Orig. l.* 3. *c.* 20. *Organum vocabulum generale eſt vaſorum omnium Muſicorum: hoc autem, cui folles adhibentur, aliò Græci nomine appellant, ut autem* Organum *dicatur, magis ea vulgaris eſt conſuetudo Græcorum*. Atque hujus certè ſcil. quod variò calamorum ordine conſtat, (nam ὄργανον, *fiſtula*, exponitur in *Gloſſ. Græco-Latin.*) follibuſque inflatur, inventum nuperum non eſſe, diſcimus inſuper ex Auguſtino *in Pſalm.* 56. Amalario *de Offic. Eccleſiaſt. l.* 3. *c.* 3. *Papia*, aliis. Deſcribitur à Senatore in *Pſalm.* 150. his verbis: *Organum eſt quaſi turris, diverſis fiſtulis fabricata, quibus flatu follium vox copioſiſſima deſtinatur & ut eam modulatio decora componat, linguis quibuſdam ligneis ab interiore parte conſtruitur, quas diſciplinabiliter Magiſtrorum digiti reprimentes, grandiſonam efficiunt & ſuaviſſimam cantilenam*. Similiter Julianus, quem *Parabatem* plerique putant, ita de eo canit, *Antholog. l.* 1. *c.* 64.

Ἀλλοίην ὁρόω δονάκων φύσιν· [illegible]
[illegible]
Ἄγριος, [illegible]
Ἀλλ᾽ [illegible]
[illegible]
Καί [illegible]
[illegible]
Οἱ δ᾽ [illegible]
Quam cerno, alterius natura eſt fiſtula; nempe
Altera produxit fortaſſe hanc ænea tellus:
Horrendum ſtridet, nec noſtris illa movetur
Flatibus, at miſſus taurino è carcere ventus
Subtus agit leves calamos, perque ima vagatur.
Mox aliquis velox digitis inſignis & arte
Adſtat, concordes calamis pulſatque tabellas.
Ad illa ſubitò exiliunt & carmina miſcent.

Latinis tamen vix cognita fuiſſe, evincunt Francorum *Annales*, qui in Franciam tum primum allatum *Organum* A. C. 757. ac Pipino Compendii tunc agenti, cum aliis muneribus miſſum à Conſtantino Imperatore narrant. Simile exin *Organum* Carolo M. oblatum per Legatos, à Conſtantino Michaele, cognomine *Rhangabe*, Imperat. ſubdit Monachus Sangallenſis *de Carolo M. l.* 1. *c.* 10. *Adduxerunt etiam iidem miſſi omne genus Organorum, ſed & variarum rerum ſetum ——— & præcipuè illud Muſicorum* Organum *præſtantiſſimum, quod doliis ex ære conflatis, follibuſque taurinis, per fiſtulas æreas mirè perflantibus, rugitu quidem tonitrui boatum, garrulitatem verò lyræ vel cymbali, dulcedine coæquabat*. Sed & habuiſſe *Organa* Veronenſem Eccleſiam, eòdem Carolò imperante, docent aliquot *Chartæ*, deſcriptæ ab Ughello *Tom. V. p.* 610. Verùm non follibus ſolùm Antiqui *Organa* ſua quandoque, ſed & aquâ, animabant; imò & Hydraulica ipſa follibus non caruerunt. Porphyrius *in Panegyr. dicto Conſtantino Aug.*

Hæc erit in varios ſpecies aptiſſima cantus,
Perque modos gradibus ſurget fœcunda ſonoris,
Ære cavo, & tereti, calamis creſcentibus aucta;
Queis benè ſuppoſitis quadratis ordine plectris
Artificis manus in numeros clauditque aperitque,
Spiramenta probans placidis bene conſona rhythmis;
Sub quibus unda latens properantibus incita ventis,
Quos vicibus crebris juvenum labor haud ſibi diſcors,
Hinc atque hinc animatque agitant. ———

Quæ qui tractabat, *Hydraules*, item *Organarius* dicebatur. Sed quia aquariorum *Organorum* non erat facilis ratio, ut inquit Vitruvius *l.* 10. *c.* 13. proin ſpiritalia noſtra & pneumatica prævaluêre. Meminit Incertus Auctor *in Collection. Pithœi* A. C. 826. Georgium quendam Presbyterum de Venetia ad Ludovicum

Pium

Pium adductum *Organum* hydraulicum Aquiſgrani feciſſe, quod argumentò eſt, aut dehinc prorſus jam tum, aut minus frequens in uſu. Vidit tamen & in Quirinali, in hortis Pontificiis, audivitque iſtiuſmodi *Organum* Pignorius, non ſine admiratione, cùm Muſicos concentus variaret, nemine plectra manu tangente. Immò & Hydraulicorum *Organorum* uſum, *ubi mirum in medium aquæ calefactæ violentiam ventus emergens impleret concavitatem barbiti, & per multiforatiles tranſitus æneæ fiſtulæ modulatos clamores emitteret*, in Occidente obtinuiſſe, teſtatur quoque Wilhelmus Malmesbur. Olim verò à cœna domum ſeſe recepiſſe luxurioſiſſimum Imperatorem Gallienum, ad *Organum*, cùm ad tibiam proceſſiſſet, refert Capitolin. *c.* 17. Nec omittendæ Syræ mulieres, quæ Romæ olim, in Circo aliiſque locis Ædilem metuentibus habitantes, *organa* ſecum è patria allata pulſando, ad turpe commercium plebem alliciebant, *ambubajæ* hinc vel *abbubajæ*, Syriacò ſermone dictæ. Nec aliæ ejuſdem farinæ, quibus *organorum* peritia adeò familiaris, ut imperitas ſui gregis, πόρνας per contemtum appellarent. *Heſychius*, πόρνας ἀμούσους ἔλεγον, τὰς μὴ ἐπισταμένας χορῷ ὀργάνων. Vide quoque Procopium in Ἀνεκδότοις. & hanc in rem plura apud Caſaubon. *ad Neron. Tranquilli c.* 27. Affinia iſtiuſmodi *Organis* ſyſtemata ſunt campanaria, ubi diverſæ magnitudinis campanæ eâ arte diſponuntur, ut à peritis pulſatæ ſuaviſſimos edant concentus, hominesque non modo in Templis, ſed & domi, in ſtratis, paſſimque eâ, quæ aliàs à Muſicis *Organis* proficiſci ſolet, perfruantur voluptate. Hujuſmodi trìa tintinnabula argentea Bononiæ in æde Epiſcopali vidit *Magius*, [illegible] arte facta, ut cùm à Sacerdotibus Muſices non ignaris ad ſonum eden dum impellerentur, Muſicos emitterent concentus: Antverpiæ in turri Divi Mariæ, refert *Merſennus*, triginta tres campanas ut magnitudine & ſonô inter ſe differentes, ita ſuos ſingulas funes, ſuos malleolos habentes, his per funes diverſimodè commotis, concentum alium atque alium reddere, nec fere quidquam hanc machinam ab *Organis* vel Clavicymbalis vulgaribus differre, niſi quòd hic palmulæ pugnis, illic digitis pulſentur. Sed ſuperant hæc, ut & reliqua apud Menapios, Sicambros, Flandros, Inſulis inprimis & in Tungris, machinæ iſtiuſmodi ſeu *Organa* Campanaria, à Franc. Hemonio inſigni in Arte fuſoria Magiſtro, Amſtelodami paſſim, Senatus juſſu, adornata, de quibus vide Hieronym. Magium *l. de Tintinnabulis c.* 17. Sicut de reliquis *Organis* Muſicis, paulo *infrà*: quorum pleraque complexus eſt Petrus Chryſologus *Serm.* 93. ubi conviviis Romanorum, in quibus hæc Symphoniacorum *Organa* perſtrepuêre, Chriſtianorum conviviorum ſanctam opponens modeſtiam ait: *Venit pietatis illa, non voluptatis, exhibitura convivium: denique & pœnitentia ponit menſam, fercula compunctionis apponit, panem doloris infert, potum lacrymis temperat in menſura & ad delitias Deitatis totus, totam pulſat cordis ſui & corporis ſymphoniam.* Organi *planctu dat clamorem, citharam per ſuſpiria longa modulatur, gemitus aptat in fiſtulam, & dum pectus ipſum conſcientiam arguens ſæpe percutit, facit placitura Deo cymbala perſonare.* Quæ verò de *Organis* Muſicis narrant *Conſtantinus Manaſſes* & *Michaël Gyclas* à Theophilo Michaëlis Fil. Imperatore Conſtantinop. adinventis, aliò ſpectant, Muſicam nempe quandam avium fictitiarum arbori perinde fictitiæ inſidentium organicam, ut ex *Leone Grammatico* licet colligere. Cujuſmodi Muſicâ à Conſtantino Imperatore miſſum à Berengario Italiæ Rege ſeſe exceptum eſſe, A. C. 950. refert Luitprandus Ticinenſis Diaconus *l.* 6. *c.* 2. *Erat Regia ornata ſumtuoſiſſime, ibi ænea inaurata arbor ante ipſius Imperatoris ſolium effulgebat, expanſis magnum in modum ramis æreis atque inauratis: in his frequentiſſimæ variarum ſpecierum aves, arte confictæ, quarum ſingulæ ſpeciei proprias voces cantuſque emittebant, incredibili arte. Regium autem ſolium mirò erat confectum artificiô, ut momentò videretur humile——poſtea momentò in ſublimi elatumque apparebat* &c. Sicut autem, qui *Organa* pulſat, *Organarius* dicitur Julio Firmico *Matheſ. l.* 3. *c.* 14. ſic locus Templi, ubi *Organa* ſunt, *Organiſtrum* dicitur, apud Galbertum in *Vita* Caroli Comit. Flandriæ *c.* 4. In interdictis porro *ſuſpendi* Organa, tradit. Guil. Neubrigenſis *l.* 1. *c.* 17. Plura de *Organorum* uſu, vide ſuprà, ubi de *Muſica Eccleſ.* nec non apud Stephanum Durantum *de Ritibus Eccleſ. l.* 1. *c.* 13. Salmaſ. *Not. ad Lamprid. in Heliogabalo, c.* 32. & Car. du Freſne *Gloſſar.* qui etiam hanc *Organorum* hodiernorum atque ingentium deſcriptionem metricam ſubjungit, ex Volſtano *Prolog. ad Vitam S. Swithuni:*

Talia & auxiſtis hic Organa, *qualia nuſquam*
Cernuntur geminò conſtabilita ſonô.
Biſſeni ſupra ſociantur in ordine folles
Inferiuſque jacent quatuor atque decem,
Flatibus alternis ſpiracula maxima reddunt,
Quos agitant validi ſeptuaginta Viri.
Brachia verſantes, multô & ſudore madentes,
Certatimque ſuos quiſque movet ſocios.
Viribus ut totis impellant flamina ſurſum,
Et rugiat plenô Capſa referta ſinu.
Sola quadringentas quæ ſuſtinet ordine Muſas,
Quas manus organici temperat ingenii.

Adde, quæ hanc in rem præclara congeſſit Clar. Suicerus *Theſauro Eccl.* voce Ὄργανον, quæque ſuprà diximus de *Muſica* in genere.

ORGANORUM SEU INSTRUMENTORUM MUSICORUM SPECIES QUÆDAM.

Barbiton, citharæ ſpecies, apud Iſidor. *Origin. l.* 3. *c.* 21.

Buccina.

Calamus ſeu Fiſtula, *Tu calamos inflare leves* Virg. *Ecl.* 5. *v.* 2. Puellam ex Hebræis, in regio convivio calamos inflantem, habet apud Abdiam *Hiſtor. Apoſtol. l.* 9. Calami ſciſſi meminit *Suidas*, ex Interprete Ariſtophanis *in Nebulis*.

Cithara, in conviviis olim frequens, de qua vide *ſuô locô*. Ejus ſpecies enumerat Iſidor. *loc. cit.* Pſalteria, Lyras, Barbita, & alias quadratâ formâ, nec non & trigonali: quarum aliquas delineatas antiquitatis Studioſis exhibet Laur. Pignorius *Comm. de Servis*. In hac, cùm chordam unam citra neceſſitatem intendiſſet Terpander, mulctatus ab Ephoris ac paxillo cithara ejus ſuſpenſa eſt in rei memoriam; quod Phrynnidi quoque contigiſſe, meminit Plut. περὶ μουσικῆς.

Crotalum, ſi Euſtathio *Il.* α. credimus, vas erat è teſta, ligno aut ære, quod manibus tenebatur & colliſum ſonum edebat. Vide quoque Plin. *l.* 9. *c.* 35. Ejus crepitus onocrotali nomen avi impoſuiſſe videtur: Meminit *Crotaliſtriarum* in conviviis Propert. *l.* 4. *Eleg.* 9. *v.* 11. Ægyptiis Crotali erant, teſte *Joh. Sariberienſi: ſonora ſphærula, quæ quibuſdam granis interpoſitis, pro ſui quantitate & ſpecie metalli, varios dabant ſonos.*

Cymbala, ejus figuræ erant, quâ cotyledonis folia ſunt: ambabus enim manibus (erant manubriata vel anſata in extima concavitate) apprehendebantur & comploſa concuſſaque tinniebant: Fuêre ex ære, & *Cymbaliſtriæ* in ſcalpturis Bacchanalium ſacrorum Romæ frequenter viſuntur.

Epigonium, Græcè Ἐπιγόνειον, nomen habuit ab inventore Epigono Ambraciota, quem primum abſque plectro pulſaſſe, docet Jul. Pollux *Onomaſt. l.* 4. *c.* 9.

Fides, nomen generale: In Timothei fidibus, quos plures quàm ſeptem haberet nervos, demi juſſit ſevera Lacedæmon, apud Cic. *de LL. l.* 3. Hinc *Fidicines*, *Fidicinæ*.

Fiſtula, multo in uſu, Fiſtulator amanuenſis concionanti Graccho eburneam fiſtulam inflavit, ad quam ille vocem ac geſtum componeret, apud Cicer. *de Orat. l.* 3. Puellæ Hebrææ, in convivio regio, apud Abdiam, calamos inflantis meminimus ſuprà.

Lituus, vide *ſuô locô*.

Lyra, primitùs ſeptem chordarum fuit, octavam addidit Pythagoras, Theophraſtus Pierites nonam, decimam Hiſtiæus Colophonius, undecimam Timotheus Mileſius, tandem verò ita crevit numerus, ut ſyſtema fieret chordarum 18. Hinc *Lyriſtes* & *Lyriſtria*. Vide quoque ſuprà, in voce *Lyra*.

Magadis, inſtrumentum Muſicum quoque fuit, in quo quum plures adhibuiſſet nervos, quam antea ſolerent, Timotheus Mileſius, in judicium, ut qui priſcam labefaceret Muſicam, eſt vocatus, apud Athen. *l.* 14.

Monochordum, ab Arabibus eſt, Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* 20. §. 5.

Naulia, cymbalorum figurâ fuiſſe, Ovid. *de Arte Amandi l.* 3. innuit. *Magius*, quæ *Organa* dicimus, olim ſic appellata, ait, vide ſupra *Naulium*.

Organum, per eminentiam ſic dictum, vide *ſuprà*. Cœlum *Organum* Dei dixit olim Dorylaus, Pythagoræ ſententiam, quod cœleſtium orbium motu conci[t]atiſſimò ſuavis edatur concentus, ſequens.

Pandura, Aſſyriorum inventum. Vide Jul. Pollucem *Onomaſt. l.* 4. *c.* 9.

Quinque chordarum inſtrumentum, à Scythis eſt. Vide eundem, & infrà *Pentachordon*.

Sambuca, organi fuit genus, in quo chordæ intendebantur, ut ait *Feſtus*. *Sambuciſtriarum*, meminit Livius *l.* 39. *c.* 6.

Siſtrum, oblongum erat, imâ ſui parte manubriatum cancellatumque trajectis virgulis, & ut unô verbo dicam, inquit Pignorius, laminæ ac præterea nihil. Ejus iconem exhibet Auctor modò memoratus *Comm. de Servis*.

Sithyra, à Libybus excogitata eſt, Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* 20. §. 5. Vide quoque Julium Pollucem *loc. cit.*

Teſtudo, ab Apolline inventa, aliter *chelys*: exhibetur à Laur. Pignorio *loc. cit.* Unde ejus partes, *latera*, *cacumina*, *brachia*, *humeros*, *ſcapulas*, *pectines*, *medulium*, *thympanum*, facilè cognoſces.

Tibia, quòd vultum inflantis deformaret, à Minerva quidem abjecta eſt, ſed non defuêre, quæ tollerent, *Tibicinæ Tibicineſve*, quorum unus, cum fidicine, Duillio à cœna domum revertenti, præire ſolebat, in memoriam primæ victoriæ navalis ab eo reportatæ. Vide infrà, in voce *Tibia*.

Tuba, vide *ſuô locô*.

Tympana, pelle vel coriô ſuperinducta, virgulâ percutiebantur, aliquando & manu impellebantur: Eorum iconem habes apud Laur. Pignorium *Comm. de Servis*. Vide quoque *infrà*.

ORGANOPOIETICA, Græcè Ὀργανοποιητικὴ, pars Mechanices, de qua ſuprà.

ORGAS, vel ORGA, Phrygiæ magnæ fluv. in Mæandrum apud Apameam urbem influens, *Strab.* Plin. *l.* 5. *c.* 29.

ORGASI, Scythiæ intra Imaum populi *Ptol. Organzi Nigro.*

ORGAZ, nomen Familiæ in Hiſpania illuſtris, quæ Mendoziæ ſtirpis ramus eſt. Hujus enim cùm duo præcipui ſint trunci, alter Dominorum de *Hita* & *Butrago*, cujus princeps Petrus *Gonſalez* in prælio [illegible] Aliubarrota morte ſuâ Regem ſervavit: alter Dominorum *de Mendibil* & *Ribera*; Fratres in hoc poſteriore fuêre Johannes Hurtadus Dn. de *Mendibil* & Hurtadus Diazius Dn. *de Fuentecha* & *Corpana*; à quorum illo genitus eſt Johannes Hurtadus, ex Maria Caſtellana, Johannis Hurtadi Dn. de *Mendibil* & Didaci Hurtadi Dn. *de Cannete*, genitor. Ex his Didacus hic Hurtadus Marchiones *de Cannete* ſevit: Joh. verò Hurtadus, cujus fil. *Ruiz Diaz* Dn. de *Moron*, dedit Alvarum Comitem *de Caſtrogeriz*, illius proſapiæ, cui etiam cognomen *de Manrique* placuit

placuit aſſumere, auctorem; alter Joh. Hurtadus, jure uxoriô cognomen *de Sarmiento* & Comitatum *de Ribadavia*, in familiam intulit: etiam Comitum *de Orgaz*, cum *Guzmannio* epitheto, ſator extitit, quorum ſeries ab aliquot ſeculis hæc eſt. Johannes Hurtadus de Mendoza Dn. *de Mendibil*, junxit ſibi Mariam (filiam Alvari Perezii Guzmanni Dn. *de Orgaz*) atque ex ea ſuſcepit Alvarum *de Mendoza* & *Guzmann* Dn. de *Mendibil*, maritum Mariæ *de Roxas* Dn. *de Santaeruz*, exque ea patrem Ludovici Hurtadi *de Mendoza* & *Guzman*; quô & Agnete Toletanâ (filiâ Ferdinandi Toletani Dn. *de Villoria*) natus Johannes Hurtadus *de Mendoza* & *Guzman* Comes *de Orgaz*, Leonoram agnatam (Franciſci *de Ribera Barroſo*, Mareſcalli Caſtiliæ Dn. *de Malpica*, ex Maria *de Figueroa*, filiam) conjugem duxit, pater ex ea Stephani *de Mendoza* & *Guzman*; qui ex Maria *de Figueroa* (Petri de Ribera Barr. Marchionis de Malpica. Mareſcalli Caſtellani filia) genuit Johannem Hurtadum *de Mendoza* & *Guzman*, ac ſororem ejus Leonoram (quæ Johanni Ludovico *de Silva & Ribera* Marchioni *de Montemayor* nupſit) ambos *de Mendoza* & *Guzman Comit. de Orgaz*. Spenerus *Theatr. Part.* 1. *p.* 64.

ORGE, ſeu *Sulgas Strabonis*, meliùs *Sulga*, Gall. *La Sorgue*, teſte *Jo. Peldo*, fons & fluviolus Galliæ Narbonenſ. in Provinciâ, in Comitatu Vindaxino. Oritur è fonte Vallis Clauſæ, *Vaucluſe*, & in Rhodanum ſe exonerat ſupra Avenionem. Vide *Sulga*. *Sorge* legendum apud Plinium videtur, de quo vide mirum apud illum. *l.* 18. *c.* 22. Nam in eo herbæ quædam naſcuntur, quas boves avidè, capite in aquam merſo, decerpunt & edunt, quas tamen certum eſt, non niſi imbribus ali. Hadriano Valeſio, videtur eſſe *Fons-Aſorgue*, aliàs *Font-Eſſorgue*, in *tabulis Geographic.* unde Lertius, *le Lers*, oritur, qui Macerias attingit, atque Arciâ auctus, cum ipſo Garumnæ accedit. Hunc Lertii fontem in Pyrenæis intra 22. horas vicies quater increſcere ac decreſcere dicunt: qui ſi eſt *Orge* Plin. *Fonſaſt Orgue*, vel *Fonteſt Orgue* potiùs ſcribi debet: *Notit. Galliæ.*

ORGELIUM, ſeu ORGIA, *Ptolem. Orgella*, *Lib. Concil.* & *Urgella*, urbs Hiſpaniæ citerioris in Catalaunia ad montium Pyrenæorum radices. *Ortelius* illam in Arragonia collocat. *Baudrando Urgel* incolis, urbs Cataloniæ, ad Segorim fluv. in Comitatu Ceretaniæ, 5. leuc. Hiſpan. à confinio Galliæ in Meridiem, 20. à Perpiniano in Occidentem, 28. à Barcinone in Septentrionem, 9. à Solſona. Populi *Orgelitani*, & *Urgellenſes*.

ORGESSUM, urbs Maced. Livio, *l.* 31. *c.* 27. an *Orgyſus* Polyb. *l.* 5. *circa fin.*

ORGETORIX, apud Helvetios, longè nobiliſſimus & ditiſſimus fuit, regni cupiditate inductus, conjurationem nobilitatis fecit, de Gallia occupanda, cujus rei accuſatus mortem ſibi conſcivit. Cæterùm omnia nomina Gallica, quæ Cæſar in X. terminat, apud Helvetios in X. literam ſcripta fuiſſe probabile eſt. Itaque ex *Ehrenrith* fecit *Orgentrix*. Alii deducunt ab ὀργὴ voce, Germanis quoque uſitatâ, pro bello & tumultu, quaſi dicas *hominem bellis gaudentem & deditum*, non pari gratiâ.

ORGIA, Hiſpaniæ Tarraconenſ. urbs: in finib. Oretanorum; à Toleto 28. leuc. Marciam verſùs, *Alcaraz Wernero*; Aliis *Orgaz*, oppid. amplum Toleto finitimum, ab eo 5. leuc. Oretum verſus quod veriſimilius videtur.

ORGIA, Bacchi ſacra, aliô nomine *Bacchanalia*, *Dionyſiaca*, *Trieterica*, de nocte celebrari ſolita, omni poſthabitô pudore, teſte Liviô, *l.* 39. *c.* 9. 10. 13. 17. in Thracia primùm ab Orpheo inſtituta, à quo etiam *Orphica* dicta ſunt, *Diodorô Siculô* authore. Virgil. *Georg. l.* 4. *v.* 521. ubi de Orpheo:

Inter ſacra Deum nocturnaque Orgia Bacchi.

Idem *Æn. l.* 4. *v.* 301.

——— *Qualis commotis excita ſacris*
Thyas, ubi auditô ſtimulant Trieterica Bacchô
Orgia, nocturnusque vocat clamore Cithæron.

Ovid. *Met. l.* 11. *v.* 92. ubi de Baccho agit.)

——— *Cui Thracius Orpheus*
Orgia tradiderat cum Cecropio Eumolpo.

Statius *l.* 1. *Achilleidos v.* 593.

Lucus Agenorei ſublimis ad Orgia Bacchi
Stabat. ——— ———

Idem *l.* 2. *v.* 137.

——— *Quid ſi Bacchea ferentes*
Orgia, Palladias aut circumvideris aras?

Claudian. *in* 4. *Conſulat. Honorii v.* 604.

——— *Dubitâſſent Orgia Bacchi*
Cui furerent. ——— ———

Inde *Heſychius*. Ὀργιάζειν, τελεῖν Διονύσῳ. Catullus *in Ariadna*:

Pars obſcura cavis celebrabant Orgia ciſtis,
Orgia, quæ fruſtrà cupiunt audire profani.

Juvenal. *Sat.* 2. *v.* 91.

Talia ſecretâ celebrabant Orgia tedâ,
Cecropiam ſoliti Baptæ laſſare Cotytto.

Nomen traxerunt ἀπὸ τῆς ὀργῆς, i. e. *à furore*, vel *ira*, ut cenſet Euſebius *de Præp. Evang. Plutarchus*, & alii: vel ἀπὸ τῶν ὀρῶν, i. e. *montibus*, quòd in montem Cithæronem ſacra illa ex Thracia primùm tranſtulerit Orpheus; vel ἀπὸ τῶν ὀργάδων, h. e. *conſecratis alicui Deo locis*. Vel ἀπὸ τοῦ εἴργειν, i. e. *arcendo*, quòd profani arcerentur ſacris, id quod Apollonii interpres *l.* 1. etiam affirmat his verbis: Ὄργια, μυστήρια παρὰ τὸ εἴργειν τοὺς ἀμυήτους αὐτῶν. Addit, ὅτι τὰ ἐν ὀργάσι γινόμενα, ὀργάδας δὲ συμφύτους τόπους καλοῦσι, καὶ ὀργάς. Poſſis etiam à ῥέζω deducere, cujus præteritum ἔοργα, ut ita dicantur quaſi Θεῶν ἔργα. Eſt & verbum Ὀργᾷν, idem Græcis quod ἐπιθυμεῖν, h. e. appetere, qua in ſignificatione uſus eſt quandoque Ariſtoteles *in Problem.* τμημ. ς΄. Et *Heſychius*, Ὀργᾷ, ἐπιθυμητικῶς ἐπιθυμεῖ. Quid ſi quis inde auſpicium nominis deducere velit, cùm conſtet, omne eos turpitudinis genus exercuiſſe in iis ſacris. Hinc verbum Ὀργιάζειν, quod idem eſt cum θύειν: teſte *Suidâ*, & Ὀργιῶνες Bacchi ſacerdotes in ſpecie, & eorum cœnæ δεῖπνα Ὀργιωνικὰ *Athenæo*. Nam aliis etiam aliorum ſacrorum antiſtites Ὀργιῶνας dictas invenio. Scribit enim *Servius*, omnia apud Græcos ſacra *Orgia* ſignificâſſe, ficut *ceremonias* apud Latinos; additque propriè dicta *Orgia*, cauſâ turpitudinis à populo Rom. fuiſſe antiquata. Facit quoque nobiſcum Strabo *l.* 10. *Plurimi Græcorum ſacrum ceremoniale negotium, quod Orgia vocant, tum Bacchanale & Choricum, & ſacrorum myſteria Libero Patri attribuerunt*. Cæterùm *Orgia* pro omnibus ceremoniis ubi divinus, capiuntur. Unde idem *Strabo*: *Cybelem præcipuè venerantur honore, ejus Orgia frequentantes*. Hinc Ὄργια Κύπριδος, i. e. *Amorum ſacra*, in *Epigrammate*. Dixit quoque *Plato* generaliter, Ὀργιάζειν θεῶν, *ſacrificiis placo Deum*. Ita Μουσῶν Ὄργια, apud Ariſtophan. *in Ranis*. Hinc Propert. *l.* 3. *El.* 1. *v.* 3.

Primus ego ingredior puro de fonte Sacerdos,
Itala per Graios Orgia ferre Choros.

Sic Stat. *l.* 5. *Sylv. Epitaph. in fil. v.* 4.

——— *Quæ veſtra, ſorores*
Orgia, Pieria, quas inteſtavimus aras?

Nic. Lloydius. Celebrabant autem hæc *Orgia* Bacchæ, non niſi coronatæ ſertis hederaceis (Numinis inſigni) nec ſine ſerpentibus; qui ſæpe ex hedera & è ſacris ciſtis emergentes & circumvoluti thiaſis ac coronis mulierum, ingentem metum viris incutiebant. Imò & ἀνεστεμμένοι τοῖς ὄφεσιν, *coronati ſerpentibus*, dicebantur, qui Myſteria hæc obibant. Et verò ſignum Bacchicorum orgiorum fuit ὄφις τετελεσμένος, *ſerpens Myſteriis initiatus*. Ubi veſtigium aliquod ſacræ veritatis, de Eva per ſerpentem ſeducta, deprehendit Clemens Alexandr. *Protrept.* Namque & Εὐοῖ in his *orgiis* ululare Bacchi Sacerdotes conſueviſſe diximus ſuprà. Nonnunquam verò *Orgia*, & pro Inſtrumentis ſacrorum, occurrunt. Quâ notione vocem uſurpavit Stat. *Theb. l.* 4. *v.* 785.

——— *Qualis Berecynthia mater,*
Dum circa parvum jubet exultare Tonantem,
Curetas trepidos: illi certantia plaudunt
Orgia, ſed magnis reſonat vagitibus Ide.

Et Catullus, *Epigr.* 65. *v.* 520.

Orgia, quæ fruſtra cupiunt audire profani.

Ubi tympana, aut tale quid ſonitu ciendo factum, intelligit. Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Stat. Theb. l. & v. cit.* infrà voce *Trieterica*, uti de tibiis, in *Orgiis* adhiberi ſolitis, ſuprà voce *Bombyx*; de tympanis infrà, ſuô locô.

ORGOMENÆ, urbs Illyriæ, *Stephano*, eadem fortè cum ejus Orgalema.

ORGON, inſula prope Thuſciam. *Idem.*

ORGONESUS, vide URGO.

ORI, populi Aſiæ, Gedroſiis vicini, aliis *Oritæ*: Arbi fluviô ab Indis diſcreti, Plin. *l.* 6. *c.* 23. Quos tamen Arrianus *in Expeditione Alexandri l.* 6. Indis accenſet: Καὶ ἄμα ἐς τοὺς Ὠρείτας ἔθνος ταύτῃ Ἰνδικὸν αὐτόνομον ἐκ πολλοῦ ὄντα ἄγειν ἐπὶ ... Niſi fortè legendum, Ὠρείτας καὶ τοὺς ταύτῃ Ἰνδοὺς αὐτονόμους: ut Arbias intelligat, Oris vicinos. Idem quippe *in Indicis* Arbias populos ultimos Indorum eſſe ait: quod ſi verum, non inter Indos Oritæ. Sicut autem Arbies, ita & *Oritæ*, αὐτόνομοι erant ac ſuis legibus vivebant. Vide ſuprà in *Ora*.

ORIA, Salentinorum civitas in colle ſita: Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Tarentino: hodiè non magni nominis. Meliùs *Uria* Latinè.

ORIBASIUS, Juliani Imper. familiaris, à quo & Quæſtor Conſtantinopolitanus factus eſt. Scripſit libros Medicinæ 72. ad Julianum, & eorum epitomen in libris 9. ad Euſtathium fil. de Regno, & de Affectibus *Suidas*. Eunapius verò Sardinius, *in l. Sophiſt. Oribaſius*, inquit, *Pergamenus genere, in eloquentia pariter & medicina profecit, Julianoque propterea, ut medicus, fuit accerſitus; invidiâ deinde ſuccedentium Principum bonis privatus, ac in exilium ad Barbaros miſſus, animum Philoſophi ſemper in calamitate retinuit. Tantâ autem apud eas nationes gratiâ & opinione ob doctrina, & medicinæ experimenta perſeveravit, ut pro Deo penè coleretur.* Ab exilio dein revocatus eſt. Scripſit, vide ſuprà, varia. *Idem.* Caſtellanus, *in vita Medicor.* Juſtus *in Chron. Med.* Vander Linden, *de Script. Med.* Voſſ. *de Philoſ. c.* 12. §. 28. *&c.*

ORIBASUS, nomen canis Actæonis, apud Ovid. *Met. l.* 3. *v.* 210. ab Ὄρος, *mons*, & βαίνω, *aſcendo*:

Pamphagus, & Dorceus, & Oribaſus; Arcades omnes.

ORIBATÆ, apud Firmicum *l.* 7. *Erunt funambuli, oribatæ, neurobatæ & qui talia pertractent*: Græcis ſunt ὀρειβάται· κρημνοβάτας vocat *Heſychius*, quos cum *neurobatis* perperam, ut videtur, confundit: inter Veteres fuêre Θαυματοποιοί, quòd mirabili celeritate per prærupta & acclivia ſcanderent, ſic dicti. Salmaſ. *ad Flav. Vopiſc. in Carino*, *c.* 19. Vide quoque infrà *Tichobates*.

ORICHALCUM, apud Horat. *de Arte*, *v.* 202. Virg. *Æn. l.* 12. *v.* 87. & Stat. *Theb. l.* 10. Græcis ὀρείχαλκος, i. e. *montanum æs*, verum nomen hujus metalli eſt, quod Romanorum vetuſtiſſimi. Plautus *in Curcul. Actu* 1. *ſc.* 3. *v.* 46. & *Pſeudolo*, *Actu* 2. *ſc.* 3. *v.* 22. Feſtus item *in Lexico*, tanquam ab *aureo colore*, quem non pauci Scriptores ei tribuunt, *Aurichalcum* ſcripſêre. Origo vocis inde, quia vetus erat fabula, è ſylvoſis montibus incendio correptis præſtantiſſima metalla defluxiſſe. Ita Galliæ montes, olim Rhiphæi, dein Olbii, nunc Alpes dicti, ut ait apud Athenæum *l.* 6. non optimus Geographus *Poſidonius*, αὐτομάτως ὕλης ἐμπρησθείσης ἀργύρῳ διαρρυῆναι. *ſylvâ per ſe incenſâ argento proſluxerunt*, & Strabo *l.* 3. Idem de Hiſpaniæ metallis agens, negat ſe illi fabulæ fidem derogare, quâ fertur ὅτι τῶν δρυμῶν ποτε ἐμπρησθέντων ἡ γῆ τακεῖσα ἅτε ἀργυρῖτις καὶ χρυσῖτις, εἰς τὴν ἐπιφάνειαν ἐξέζεσε, διὰ τὸ τοῦτο πᾶν ὄρος καὶ πάντα βουνὸν ὕλην εἶναι νομισμάτων, *ſylvis olim incenſis terram liquatam, tam quæ argenti, quàm quæ auri fœcunda*

eſt & in ſuperficiem ebulliſſe, & propterea montem omnem atque omnem collem materiam eſſe nummorum. De Pyrenæo ſaltu, ſimile quid ſcribit Diodor. Sic. *l.* 5. Et ne argenti ſolùm ac auri metalla eô caſu liquata credas, de ære quoque & plumbo ſic Lucretius *l.* 5. *v.* 1251.

> *Quidquid id eſt, quacunque è cauſa flammeus ardor*
> *Horriſono ſonitu ſylvas exederat altas,*
> *Ab radicibus, & terram percoxerat igni,*
> *Manabat venis ferventibus, in loca terræ*
> *Concava, conveniens argenti rivus & auri,*
> *Æris item & plumbi* &c.

Hanc itaque & *Orichalco* originem fuiſſe, volunt. Sed uti, qui ab aureo colore dictum putârunt, hôc nomine deſignârunt vulgare illud æs: quod cùm naturâ ſit rubrum, admixtâ Cadmiâ flaveſcit; cùm apud Veteres *orichalcum* aliud fuerit ære longe pretioſius, necmultum infra auri pretium, inſuper albi coloris: ſic qui à montibus ei nomen & ortum eſſe contendunt, non magis certa loquuntur. De cætero, tam rarum inventu eſt nativum *Orichalcum*, ut *Plato* illud deſcribat, tanquam ὀνομαζόμενον μόνον, *ſolò nomine notum*: Imò, an verè extet, aut verò unquam extiterit, jam inde ab Ariſtotele inter Scriptores res fuerit controverſa, ut patet ex Apollonii Scholiaſte *l.* 4. *v.* 973. Vide quoque *Heſychium*, Plinium, *l.* 34. *c.* 2. Tzetzem *in Heſiodum*, *Etymologum*, *Phavorinum*, *Pollucem*, Alios; è quibus *Pollux*, Τὸ δὲ τοῦ ὀρειχάλκου μέταλλον, inquit, οὐδὲν καὶ νῦν τί; πίστιν ἔχει βεβαίαν, *Orichalci verò metallum hodieque nondum firmâ fide creditur.* Tamen æs Demoneſium, i. e. è Demoneſo Inſul. prope Chalcedonem, pro *Orichalcho* videtur eſſe habitum, ex Ariſtotele *in Mirabil.* ubi æs hoc è fundo maris effodi, & ex eo ſtatuam Sicyone, in veteri Templo Apollinis, item alias, quæ *orichalca* vocantur, in urbe Pheneo conflatas eſſe, narrat. Idem fortè ſuſpicari liceat de ære Moſſynæco, quod Philoſophus vocat λαμπρότατον καὶ λευκότατον, *ſplendore & candore excellens*, quæ duæ ſunt orichalci notæ characteriſticæ. Sed & idem fortè fuerit *Orichalcum* cum chalcolibano, quomodo vocem hanc interpretatus Hieronymus Apocalypſ. *c.* 1. *v.* 15. qua de re vide ſuprà paſſim, inprimis ubi de *Ære Indico*, *Moſſynæco* & *Sicyonio*, ſeu *Demoneſio*, plura verò apud Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 6. *c.* 16. *ubi Haſmal apud Ezechiel. aurichalcum eſſe probat.*

ORICUM, vel ORICUS, ORCO hodie, teſte *Nigrô*, oppid. Epiri maritimum, inter Acroceraunia ad Auſtrum, & Aulonem urbem Macedoniæ ad Boream, à Brunduſio 58. mill. paſſ. quot ab Japygio promontor. Salentinorum. Dionyſ. *v.* 399.

> Ὠρικίη δ' ὑπὲρ αἶαν, ἱδρύεται Ἑλλάδος ἀρχή,
> Πολλὴν ἀπεχομένη, δισσῇ ζωσθεῖσα θαλάσσῃ,
> Αἰγαίῃ, Σικελῇ τε. ———

Propert. *l.* 1. *El.* 8. *v.* 19.

> *Ut te felici vectam per cærula remo*
> *Accipiat placidis Oricos æquoribus.*

Lucan. *l.* 3. *v.* 187.

> *Tunc qui Dardaniam tenet Oricon.* ———

Ubi *Dardaniam* vocat ab Heleno & Andromache Dardanis ibi regnantibus. Hecatæus apud *Stephanum*, Μετὰ δὲ Βούθρωτος πόλις, μετὰ δὲ Ὠρικὸς λιμήν, Plin. *l.* 2. *c.* 89. *Epidaurus & Oricum inſulæ eſſe deſierunt*. Horat. *Carm.* 3. *Od.* 7. *v.* 5. *Ille Notis actus ad Oricum.* Hic *Oricus* mons *Polybio*, ubi *Oricia terebinthus.* Virg. *Æn. l.* 10. *v.* 136.

> *Incluſum buxo, aut Oricià terebinthô.*

Ubi *Servius*, *Oricos civitas eſt Epeiri, juxta quam naſcitur Terebinthus, nigrum lignum habens folia, in buxi ſpeciem.* Inde Propert. *l.* 3. *Epigr.* 6. *v.* 49.

> *Sed Thya thalamo, aut Oricià terebintho.*

Nic. Lloydius. *Baudrando* urbs fuit Chaoniæ, in Epiro, in ora maris Ionii, prope Aulonæ portum, de qua multa *Livius.* Ad radices montis Acroceraunii, cum portu capaci, 60. milliar. ab Hydrunto in Ortum. *Orcha*, *Nigro.*

ORIENS, in veteri hiſtoria pro Aſiæ parte, quæ nobis verſus Orientem eſt, fortè Parthia, Aſſyria & Armenia major. Vide quoque in voce *Occidens.* Hinc omnia divina & humana Græcos accepiſſe, unde & vocum plurimarum origines non aliunde arceſſendæ, docet Georg. Hornius *Hiſtor. Philoſoph. l.* 1. *c.* 1. Idem Deorum multitudinem ad alias Gentes, ex eodem *Oriente* tranſiiſſe, demonſtrat *c.* 4. Cùm autem pro parte Orbis ſumitur, varia ejus notio. Apud Plin. *l.* 22. *c.* 22. *Scolymum quoque in cibos recepit* Oriens *& aliô nomine Limoniam appellavit* &c. pro *Græcia* ponitur, cui ſcolymum fuiſſe notiſſimum, patet ex illo Heſiodi, apud *Ariſtotelem*, ἦμος σκόλυμος. Alibi ab eo excluſa Græcia, *Eid.* Babyloniam & Perſidem *Idem* hôc nomine inſignit, ubi de caryotis. In *Notit. Imper.* ubi de Jordane, Magiſtro Militum per Orientem, nomine *Orientis*, τῆς ἀνατολῆς, non intelligitur Aſia minor, ut quidam volunt, quod poſtea demum factum; ſed Ἀνατολικὴ Διοίκησις, *Orientalis Diœceſis*, quæ primis & mediis Eccleſiæ temporibus, ab Aſia minore & Aſiatica Diœceſi fuit diſtincta, quæ quot provinciis conſtiterit, infrà dicetur. Concilium Conſtantinopolitanum *can.* 2. Τοὺς δὲ τῆς ἀνατολῆς Ἐπισκόπους ἀνατολὴν διοικεῖν, φυλαττομένων τῶν ἐν τοῖς κανόσι τοῖς κατὰ Νίκαιαν πρεσβείων τῇ Ἀντιοχέων ἐκκλησίᾳ· καὶ τοὺς τῆς Ἀσιανῆς διοικήσεως Ἐπισκόπους τὰ κατὰ τὴν Ἀσίαν μόνην οἰκονομεῖν. Et Antiochiæ Epiſcopus, τῆς Ἀνατολῆς, *Orientis Patriarcha* & τῆς ἀνατολικῆς διοικήσεως ἔξαρχος audiebat. Hinc & Ἀνατολικαὶ σύνοδοι, *Orientales Synodi* & Ἀνατολικοὶ *Orientales Epiſcopi*, quia illi Patriarchæ ſuberant, nec quicquam habebant commune cum Aſianis, qui Conſtantinopolitanum Patriarchiam agnoſcebant. *Orientem* ſimiliter Latini, ut Græci ἀνατολὴν, eas provincias vocârunt, quæ Antiocheno Patriarchæ ſubjacebant. Atque hæc pars Imperii proprium olim Prætorio Præfectum habuit, ejuſque diœceſis provincias numeravit XV. *Palæſtinam*, *Phœnicem*, *Syriam*, *Cyprum*, *Ciliciam*, *Palæſtinam ſecundam*, *Palæſtinam Salutarem*, *Phœnicen Libani*, *Euphrateſiam*, *Syriam Salutarem*, *Oſroënam*, *Meſopotamiam*, *Ciliciam ſecundam*, *Iſauriam* & *Arabiam.* Quanquam Guil. Tyrius *Orientem*, ex Veter. auctoritate, *Antiochenam* diœceſin appellare ſe ſcribat, *de Bello Sacr. l.* 7. *c.* 18. Erant autem ſupradictæ provinciæ omnes, ſub diſpoſitione Viri Spectabilis *Comitis Orientis*; cujus curæ Seleucena claſſis commiſſa legitur, ad auxilium purgandi *Orontis*, *in l. una de Claſſicis l.* 11. C. At mendum hic eſſe, ſcripti Codicis Juſtinianei libri & impreſſus Theodoſii codex, ſuadent: in quibus habetur, *ad auxilium purgatis Orontis.* Eſt autem Orontes Phœniciæ & Syriæ fluvius, inter Libanum & Antilibanum exoriens, ut Plin. *l.* 5. *c.* 22. & Mela *l.* 1. *c.* 12. ſcribunt &c. Vide Briſſonium apud Joh. Calvin. *Lexic. Juridic.* Maxima Diœceſeos hujus pars hodie Turcarum ſubeſt Imperatori, qua de re vide Auctorem Anonymum *Hiſtoriæ Orbis Terr. Geogr. & Civil. Part.* 2. ubi *de Imperio Turcico.* At infimis Græciæ & cadentis Imperii temporibus, minor Aſia, Ἀνατολικὸν Θέμα, i. e. *Orientalis provincia*, dicta eſt, unde hodieque *Natoliam* vulgò appellant. Hanc Conſtantinus *de provinc. Orientalis Imperii*, quinque his gentibus conſtare ait, Phrygibus, Lycaonibus, Iſauris, Pamphyliis, Piſidis: τὸ τῶν Ἀνατολικῶν καλούμενον Θέμα, ὑπὸ πέντε ἐθνῶν κατοικεῖται, Φρυγῶν, Λυκαόνων, Ἰσαύρων, Παμφύλων, Πισιδῶν. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 804. & *ſeqq.* Cùm verò vox eam partem Mundi, unde Sol oritur, notat, memorabilis eſt ritus *ad Orientem* precandi, Chriſtianis Gentilibuſque non raro in uſu. Et quidem ſolemnem hunc quoque Chriſtianis fuiſſe, nemo, Eccleſiaſticæ Antiquitatis utcunque peritus, poteſt ignorare. Redditque ejus rei apud hos cauſas Seldenus *de Diis Syris Syntagmate* 1. *c.* 8. *ſub fin.* Unam, quia CHRISTUS, quem invocamus, cùm cruci affixus eſſet, Occidentem ſpectârit, atque ita ab adorantibus, in *Orientem* verſis, quaſi conſpici poſſit; Alteram, quoniam uti fulguris ab Oriente in Occidentem motus, ita & magnô illô ſupremôque Orbis die adventum futurum ipſe Chriſtus prædixerit, Matthæi *c.* 24. *v.* 27. Quibus adjice ex Juſtino Martyre (ſi is Autor eſt) *Quæſt.* 118. quia, *opinione hominum præſtabilior eſt* Oriens, *aliis Creaturæ partibus*: ex Clem. Alexandrino *l.* 7. *Strom.* *Quoniam diei natalis imago eſt* Oriens *atque illinc quoque lux augetur, quæ primùm illuxit ex tenebris*: ex Baſilio M. *de Spiritu S. c.* 27. *Quia hoc facientes, antiquam repetimus Patriam, videlicet Paradiſum, quem conſeruit Deus in Eden ad Orientem* &c. Quam conſuetudinem Chriſtianis traditam eſſe ab Apoſtolis, contendunt Juſtinus Martyr *l. c.* Baſilius M. ſimiliter *d. l.* & Tertullian. *de Coron. Milit. p.* 417. Apud Gentiles verò, tam antè, quàm poſt natum orbique prædicatum SERVATOREM, jam invaluiſſe, certum eſt. Obſervatum enim id antiquiſſimis temporibus, à Pythagoricis, ſive eam rationem, quam ex Cœlio Rhodigino Johannes Langius, ſuis *ad Juſtinum Martyr. Notis*, refert, quòd ab *Oriente* motus diurnus ſit, ſive quam ex Juſtino ac Clemente jam recenſuimus, ſive quamcunque aliam ſequutis. Ad quem proin morem reſpiciens Virg. *Æn. l.* 8. *v.* 68. de Ænea canit,

> *Surgit & ætherei ſpectans orientia Solis*
> *Lumina* &c.

Et *l.* 12. *v.* 172.

> *Illi ad ſurgentem converſi lumina Solem*
> *Dant fruges manibus ſalſas.*

Atque Ovid. *Faſtor. l.* 4. *v.* 777.

> *Hæc Dea placanda eſt, hæc tu converſus ad Ortus*
> *Dic* ———

Et diſertè id, atque præſertim, quæ de Templorum ſitu Clemens habet *l.* 3. *Unde etiam Templorum antiquiſſima reſpiciebant ad Occidentem, ut, qui vultus ſtant ad imagines converſi, doceantur verti ad Orientem*: confirmans Vitruvius *l.* 4. *c.* 5. *Ædes autem*, inquit, *ſacra Deorum immortalium ad regiones, quas ſpectare debent, ſic erunt conſtituendæ, ut, ſi nulla ratio impedierit, liberaque fuerit poteſtas, ædis, ſignum, quod erit in cella collocatum, ſpectet ad Veſpertinam cœli regionem: uti qui adierint ad aram immolantes, aut ſacrificia facientes, ſpectent ad partem cœli orientem, & ſimulacrum, quod erit in æde; Et ita vota ſuſcipientes contueantur ædem & orientem cœli.* Atque Apulejus *Metam. l.* 2. de Ægyptio quodam vate: *Tunc Orientem obverſus, & incrementa Solis auguſti tacitè imprecatus* &c. Ubi & Beroaldus ritum hunc notat. Et Lucianus *Tom.* 4. *de Saltat. p.* 105. Καὶ τί σοι τοὺς Ἕλληνας λέγω, ὅπου καὶ Ἰνδοί, ἐπειδὰν ἕωθεν ἀναστάντες προσεύχωνται τὸν ἥλιον, οὐχ ὥσπερ ἡμεῖς τὴν χεῖρα κύσαντες, ἡγούμεθα ἐντελῆ ἡμῶν τὴν εὐχήν· ἀλλ' ἐκεῖνοι πρὸς τὴν ἀνατολὴν στάντες, ὀρχήσει τὸν ἥλιον ἀσπάζονται, *Quid verò Græcorum gentes tibi commemorem, cùm Indi quoque, poſteaquam manè è ſtrato ſurrexerint, Solem precibus venerati fuerint, non quemadmodum nos, deoſculatâ manu, perfectam precationem arbitrantur. Verùm illi ad* Orientem *converſi, ſaltatione Solem conſalutant*, &c. Vide Tobiam Pfannerum *Syſtem. Theol. Gentil. purior. c.* 15. §. 24. 25. Sed de hoc ritu, eam ipſam ob cauſam, quòd Gentilibus in uſu eſſet, ſeverè Iſraëlitis in Vet. Teſtamento interdicto, plura dicemus infrà, ubi de phraſi *ad Orientem*, vide & ſuprà de *Orantium ſitu.* Addam hoc unum, uti Iſraëlitæ olim ad Occidentem, Gentiles & Chriſtiani veteres ad *Orientem* converſi adorabant, ita Muhammedanos omnes, quacunque in regione degunt, Meridiem verſus (quòd Meccæ urbis, ubi Pſeudoprophetæ ſepulchrum eſſe vulgò creditur, Auſtralis ſitus ſit) precibus ſuis defungi. Joh. Baptiſt. Tavernier *Relation du Serrail.*

Oriens Conſul, apud Stat. *l.* 4. *Sylv.* 1. cui titul. *Conſulatus Imp. Aug. Germanici*, *v.* 2. 3.

> ——— *aperit Germanicus annum,*
> *Jamque oritur cum Sole novo* ———

eſt.

eſt, qui Magiſtratum auſpicatur. Fuit autem hoc verbum Conſulari Magiſtratui atque Ceſtudini adaptum, ex imperio veterum [illegible], *Oriens Conſul Magiſtrum* [illegible]. Quæ de vide Veterem Lampam, cujus verba proponit explicatque Caſp. Barthius *Adverſar. l.* [illegible] *c.* 16. Similis rei titulus erat, quem ſibi Perſarum olim Reges arrogabant, [illegible], *cum Sole exoriens*, de quo vide ſupra [illegible]. Neque aliter de Regibus apud [illegible] Lucianus in *Nigrino* [illegible] [illegible] Sed & Diogenem hominibus, ad quos veniebat, velut Deum quendam *exortum*, ſcribit idem in [illegible] &c. Vide Barthium [illegible] *Animadverſion. ad Statium d. l.* Quanto ſpeciolior movit nos *Oriens ex alto*, cujus meminit in ſua prophetia Zacharias Sacerdos, apud Evangel. Lucam c. 1. v. 78. [illegible] *Ex intima miſericordia Dei noſtri, qua inviſit nos Oriens ex alto*, ad quem locum vide Bezam, aliosque.

ORIENTALIS Eccleſiæ Codex Canonum, à Codice Eccleſiæ univerſæ ſeu Catholicæ, quo uſus olim Oriens, & quem Occidens in Latinum vertit, diſtinguitur, editus à Græcis eſt habita Synodô Conſtantinopoli in Trullo. Quod cùm non attenderet Perronius Cardin. *in Reſpons. ad Magnæ Britanniæ Regem l.* 1. *c.* 52. Chriſtophorum Juſtellum, qui Codicem Eccleſiæ Catholicæ reſtituit & vulgavit A. C. 1610. imperitiæ & malæ fidei nomine culpa arguit, quòd in Codicem Univ. Eccleſiæ Sardicenſes Canones non retulerit. *Cùm certiſſimum ſit*, verba ſunt illius (qui eundem Codicem iterum publicavit [illegible] A. C. 1661. *in Bibl. Juris Canon. Veter. additis Canonibus Epheſinis & Chalcedonenſibus*) *ut omnes eruditi norunt, Codicem Eccleſiæ Univerſalis non debere confundi cum eo, qui nunc Orientalis Eccleſiæ Codex dicitur, qui à Joanne* [illegible] *editus eſt primùm Lutetiæ, Anno* 1540. *ex MS. codice Eccleſiæ* [illegible], *unde illius ſummi Viri tota argumentatio* [illegible] *corruat neceſſe eſt, cùm falſo nitatur fundamento. Et certe non erat, cur in* [illegible] *geminum infringeret, ob canones Sardicenſes, cùm inter* [illegible] *certiſſimum ſit, Synodi Sardicenſis Canones in illo primario Codice non extitiſſe. Hujus adſertionis teſtis idoneus Dionyſius Exiguus* &c. Conſtat autem *Orientalis Eccleſiæ Codex*, ex Codice Canonum Eccleſiæ Univerſæ, dein Additionibus iis, quas ipſe *Can.* 2. refert, quem edito Pariſienſis ſatis prolixum Græcè & Latinè repræſentat. E quo patet, multa à Trullanis Patribus Codici Eccl. Univ. eſſe addita, poſt Juſtinianum Imperator. nempe *Canones*, qui vulgò *Apoſtolici* dicuntur, *Canones Sardicenſes*, & *Canones Africanorum Conciliorum*. Porrò Epiſcoporum & Patrum & Patriarcharum quorundam *Canones Epiſtolaſque*, quia idem ab Occidentalibus factum videbant. Quæ additamenta, ex editione Pariſienſi A. C. 1620. cum Balſamonis Commentariis, erudito Lectori exhibet Gerh. von Maſtricht *Hiſtor. Juris Eccl. num.* 189. Editus verò eſt Codex hic, ut dictum, à Tilio primùm; dein ab Elia Ehingero, ex Bibliotheca Auguſtana, Witebergæ, A. C. 1614. tandem Pariſiis A. C. 1620. Commentariis cum illuſtrarunt Zonaras & Balſamo. Hoc autem inprimis de illo obſervat præfatus Maſtricht, in eum primùm ſententias Patrum recipi & Canonibus exæquari cœpiſſe, poſtquam in Occidente Creſconius, Pontificum Romanorum Decretales, Canonibus primus miſcuiſſet: niſi quòd Joannes Scholaſticus Baſilii Canones ſuo Nomocanoni addiderit. Confirmatus Codex eſt Synodo Nicænâ II. circa quod tempus & in Occidente ſua incrementa habuit Jus Canonicum, ut videre eſt apud præfatum Auctorem, qui utriuſque *Juris Hiſtoriam* accuratè perſequitur *d. l.*

ad ORIENTEM. *Græcè* [illegible] Sacra ſua peragentes Levitas Choroſque cantantium, in Templi Salomonici Encæniis, ſtetiſſe, legitur in Clementinis Apoſtolorum Conſtitutionibus, ex 2. Paral. c. 5. v. 12. ut uſus in Orientem precandi Chriſtianis etiam ex Hebræorum exemplo deriveretur. Sed notum, Templi Hieroſolymitani ejuſmodi fuiſſe poſitionem, ut introitus ejus à parte haberetur Orientali, nullâ in Occidentali portâ admiſſâ: qui ſitus etiam erat introitus Tabernaculi Fœderis, Numer. c. 3. v. 38. pariterque fuiſſe Templi, teſtatur etiam Joſephus *Archæolog. l.* 8. *c.* 2. & Ariſteas *l. de LXXII. Interpp.* Patres Chriſtiani. Hieronym. *ad Ezech. c.* 8. Titulus Talmudicus *Middoth*, & ad illum Magiſtri, præter Scriptores ex profeſſo illud delineantes, *Adrichomium*, *Riberam*, *Villalpandum*; Scripturam tandem ipſam Ezech. *Ibid.* v. 16. & c. 11. v. 1. adeò ut ingredientes in Occidentem ſic verſi preces ac ſacra peragerent. Nec è *loco* Paralipom. *cit.* neceſſario colligitur, ſacra ſua verſus Orientem habuiſſe Levitas Cantoreſque poſitas. Sacer enim textus ſaltem innuit, eos ſtetiſſe [illegible] *in Oriente ad Altare*, ſeu *ad Orientalem* (ut Vulgata) *plagam Altaris*; unde nihil aliud elicitur, quàm coram Altari eos ſtetiſſe, tergiſque obverſis Orienti miniſterium ſuum peregiſſe; quod planiſſimè poſitionem eorum *ad Orientem* negat, contrarium aſſerens, ut & Baronius advertit *Tom. I. Annal. ad ann.* 58. §. 105. Nec meliùs nonnulli ex eo, quòd Pontifici M. in magno illo Expiationum Sacrificio, Levit. c. 16. v. 14. ſpargendus erat juvenci ſanguis, coram Propitiatorio, [illegible], *ad Orientem*, extruere conantur exemplum ſingulare Sacra verſus Orientem peragendi, cum haud aliud inde deduci poſſit, quàm quòd Pontifex ad Orientem Propitiatorii, facie in Occidentem, ut reliqui, verſi, munus illud ſpargendi præſtaret. Et hanc Templi poſitionem, tam ante ejuſdem excidium, quàm poſt, Synagogæ & Proſeuchæ Judæorum, imitatæ ſunt. Hinc, poſtquam tradidit Maimonides alicubi ex more ſuo avito, ut & Magiſtrorum alii, ubicunque fuerit Iſraelitarum numerus denarius, eos oportere Proſeucham ſibi quamcunque ad orandum ædificare; etiam in Urbe quâlibet, quoties ſed eſſent pares, cogendos eſſe etiam invitos, ad ædificandam Synagogam, & Libros Legis, Prophetarum & Hagiographorum ſibi comparandos, & Synagogæ ſtructuram eſſe debere, in loco Urbis altiore [illegible]. *Nemo* [illegible] *Synagogæ* [illegible] *niſi in Orientem, juxta quod dicitur* (Numer. c. 3. v. 38.) *& qui caſtrametati ſunt ante Tabernaculum, Orientem verſus, ante Tabernaculum* [illegible] *ad Ortum.* Sed certè ex illo Tabernaculi, itemque hanc in Templum propagatum, itemque Synagogas ubicunque locorum extruendi morem, voluere Veteres. Cùm verò adjicit, *Et conſtituitur ibi ſacellum, in quo ponunt Libros Legis. Sacellum autem hoc ſic extrui debet, ut ſi* [illegible], *ad plagam illam, in quam precari mos eſt Urbis illius*, plagam, in quam orandum, aliam aliis atque aliam, ex aviti traditione, docet, vide infrà, in voce *Reſpectus Templi*. Ut ergo Templi Hieroſolymitani ſitus ex plaga illa verſus quam generatim precandum erat, Occidentem videl. pendebat: ſic etiam apud Gentiles in plaga Mundi deſignanda, in eam proſpiceret Templum, ſuique erit ac ſimulachris, [illegible] introeuntibus, obverſi cultum præſtarent, admodum erant ſoliciti, qui tamen [illegible]. Admittitur autem plerumque, Gentiles in genere *Orientem* inter precandum, adeoque fores Templorum coram, eandem in plagam, à vetuſtiſſimis etiam ſeculis ſpectaſſe. Ut è Scriptis non [illegible], quæ huc faciunt, ubi monendas etiam Vitruvius *Architect. l.* 4. *c.* 5. qui ſub Auguſto floruit, velut pro notiſſima ſui temporis & vetuſta, de ædibus Sacris conſtituendis, ſecundum regiones & mundi plagas, diſciplina tradit, *eas ita conſtituendas eſſe, ut, ſi nulla alia ratio impedierit, liberaque fuerit poteſtas, Ædis ſignum ſeu Numinis ſimulachrum, quod erat in cella collocatum, ſpectaret ad veſpertinam cœli regionem, ut qui adirent ad aram immolantes, aut ſacrificia facientes, ſpectarent ad partem cœli Orientis, ejuſque ſimulachra viderent* [illegible] *ſupplicantes & ſacrificantes, quòd aras omnes Deorum neceſſe eſſe videatur, ad Orientem ſpectare.* Hinc de Latino Turnoque Regibus, Ænea & Aſcanio ſacrificantibus & precantibus, Virg. *Æn. l.* 12. v. 172.

Illi ad ſurgentem converſi lumina ſolem,
Dant [illegible] *manibus ſalſas & tempora ferro*
Summa notant pecudum, pateriſque altaria libant.

Ubi Servius, *Non utique nunc Solem ſurgentem dixit. Jam dudum enim dies erat. Sed* [illegible], *ut Orientem* [illegible] *diceret eum, qui eſſet precaturus.* Ad quem modum etiam oraturus antè Æneas, *l.* 8. *Æn. v.* 68.

Surgit & ætherii ſpectans orientia Solis
Lumina, ritè cavis undam de flumine palmis
Suſtulit, ac tales effudit ad æthera voces;
Nymphæ, Laurentes Nymphæ.

Clemens item Alexandr. *loc. cit.* rituum Gentilium ſcientiſſimus, de Chriſtiani precationibus *in Orientem* fieri ſolitis, veluti more hominum antiquiſſimo ritè fundatis, *Odw*, inquit, [illegible] *Unde etiam Templorum antiquiſſima reſpiciebant ad Occidentem, ut qui vultu ſtant ad ſimulachra converſo, docerentur verti ad Orientem* &c. Quod verò Lucianus Syrus, de ædibus Orientem proſpicientibus locutus, *l.* [illegible], inquit, [illegible], *Juxta quod etiam templa aſpicere fecère Veteres* qui etiam Templorum haud paucorum origines ac poſitionem ex inſpectione ſe didiciſſe fusiùs tradit, *l. de Dea Syria*: ea de re dictum ſuprà, in voce *ad Occidentem*. Idem interim Templum Priapi accuratiùs deſcribens, veſtibula Templi, [illegible], *verſus ventum Boream* directa fuiſſe, narrat, ipſum autem Templum Orientem Solem proſpexiſſe, addit. Vide quoque Iſidor. *Origin l.* 15. *c.* 4. ubi de poſitione Templorum loquitur, *Oram Æquinoctialem* ſpectante, velut in perpetuo apud Veteres uſu; & ex recentioribus Cœl. Rhodig. *Antiq. Lect. l.* 12. *c.* 1. & 2. Baronium *Tom. I. ann.* 58. §. 105. Villalpandum *ad Ezech. c.* 8. [illegible]. Chriſtianos certè quod attinet, imbibiſſe illos à temporibus maximè primitivis morem *ad Orientem* adorandi, adeoque ad eandem plagam Oratoria ſua ædificandi, palam fit ex Patribus, Conſtantinum etiam Imperatorem longe anteverteribus; Sed hac de re vide hic paſſim, peculiarem inprimis rationem Gentilium *verſus Orientem* precandi, ſuprà voce *Decanus*; & plura apud Joann. Seldenum *de Synedriis veter. Hebræorum l.* 3. *c.* 16. §. 1. 2. 3. &c. Sed & in ſepulchris mortui apud Græcos *verſus Orientem* condebantur, teſte *Scholiaſte* Thucydidis, ubi ait moris iis fuiſſe, [illegible]. Vide quoque Diogenem Laertium *Solone*. At inſepulto hominis cadaveri terram injici, & in ſepulchro occaſum verſus condi, Lex voluit, [illegible], memorata Æliano *Var. l.* 5. *c.* 14. qui idem *l.* 7. *c.* 19. Megarenſes *ad Orientem*, Athenienſes *ad Occaſum* ſuos reſpicere voluiſſe, ait; antiquitus videl. more poſtmodum variatô, ut ex præfatis Auctoribus liquet &c.

ORIENTIS Patriarcha, quis olim dictus fuerit, vide ſuprà in voce *Oriens*.

ORIGANUS David, vide *David*.

ORIGARIUM, meliùs ORIGANIUM, palus eſt Comacchienſis, in Ducatu Ferrarienſi, ſub ditione Pontificis vulgò *le valli di Comacchio*, inter oſtia Padi fluv. ad Boream & Ravennam ad Meridiem vide *Comacium*.

ORIGENES, ſcriptor Eccleſiaſticus, Alexandrinus, fil. Leonidæ martyris, ſub Severo diſcipulus Clementis Alexandr. vide infra, cui ſucceſſit. Mortuo patre, in ſumma rerum inopia, bonis videlicet fiſco addictis, feminæ cujuſdam opulentæ munificentiâ adjutus eſt. Scholam primo Grammaticam Alexandriæ, dein Theologicam, permiſſu Demetrii Epiſcopi, cum vix An. 18. eſſet, aperuit. Fideles in fide confirmavit, Idololatras multos convertit, plurimos mar-

tyres in diſcipulorum numero habuit. Gregorii quoque Thaumaturgi præceptor. Hujus dogmata [illegible] ſunt, cum in varios errores incideret, quos Auguſtin. *l. de Hæreſ.* commemorat. A quo *Origeniani* dicti, qui eum ſequuntur. Vide infrà. Virilia ſibi amputavit, ne moleſtiam ſibi Venerem experiretur, quoque mitior ſuſpectæ [illegible] cum matronis virginibuſque, quas Theologiam [illegible] docebat, converſatio. Imitatus Hierophantas, Athenienſium ſacerdotes, qui forbitione cicutæ ſe caſtrabant, quo caſtius in ſacerdotio viverent. S[illegible] hi Valeſiani hæretici, nimis liberaliter verba Chriſti accipientes. Dein varia itinera adornavit. Romam ad Zephyrinum Epiſcopum, ad Mammæam, matrem Alexandri Severi, cum qua de [illegible] ſeruit, &c. Alexandriam redux, complures hæreticos convertit. Dein a Demetrio hæreſeos accuſatus, Tyrum conceſſit, ubi Hexapla ſua contexit. Vide infra [illegible] errorum ſuſpectus Roma [illegible] profectus, confeſſionem fidei Fabiano Epiſcopo obtulit, dein Cæſareæ docuit, in Deciana perſecutione graviſſima paſſus, obtuliſſe dicitur, diabolo [illegible] thus, apud Epiphan. alii id in [illegible] Olim Tyri An. 254. ætat. 69. Præceptores ejus erant Clemens Alexandr. & Ammonius. *Secundus Eccleſiæ magiſter* [illegible], dictus *Hexapla*. Sena [illegible] librorum ſcripſiſſe, [illegible] *ἑξαπλᾶ*, vel [illegible] dictus, author eſt Epiphan. [illegible] Hexaplorum conditor fuit, cum in duabus poſuiſſet [illegible] contextum, ſemel Hebraicis, atque iterum Græcis litteris: duabus his columellas addidit quatuor, ſcil. verſionem LXX. Interpp. Aquilæ, Symmachi, & Theodotionis, unde & *Hexapla* dicebantur. Parum probè de Origene ſentit Theod. Beza. [illegible] *Ep.* 9. [illegible] *ſcripta* [illegible], *ut* [illegible] *mereatur*. D. Dothæus quoque ejus hæc breviter notavit [illegible]. Quidquid horum ſit, inter Origenem & ſcripta ejus diſcernendum eſt, quorum ille [illegible], hæc totius hæreticorum, ſub illuſtri ejus nomine [illegible], fraude, corrupta eſſe potuerunt. Certè non exiguæ diſceptationis jam olim materia fuerunt, dicente Caſſiodoro: *Ubi benè, nemo melius; Ubi malè, nemo pejus*. Genebrardus opera ejus collecta edidit, Pariſiis, duobus volum. in fol. A. C. 1574. Euſebius ejus apologiam ſcripſit, ſub nomine martyris Pamphili. Idem & Ruffinus jam tum aliique & Petrus Halloixius, Jeſuita, haud pridem præſtitit. Epiphan. *hær.* 64. *& de Pond. ac menſ.* Hieronym. *in Catal. c.* 54. *&c.* Euſeb. *in Chron. & Hiſt.* Socrat. *Hiſt. l.* 6. *c.* 12. *&c.* Quidam credunt duos fuiſſe Origenes, Philoſophum Platonicum unum, alterum Chriſtianum. Vide Euſeb. *Hiſt. l.* 6. *c.* 19. Valeſium, *in Euſeb. p.* 110. *Adamantius*, ob ſtudiorum & laborum tolerantiam, dictus eſt. Obiit in ſummâ paupertate A. C. 255. Vide Suidam, in Ὠριγένης. Ὦρος autem nomen fuit Regis Ægyptii, imò apud *Etymologum* etiam Grammatici. Atque, ut ἀπὸ τοῦ Διὸς proprium eſt nomen Διογένης, quaſi *Jovigenam* dixeris, ſic ἀπὸ τοῦ Ὥρου eſt Ὠριγένης, quaſi *Origenam* dicas. Aliud viſum Andreæ Schotto, *ſuis in Origenem Obſervationibus, l.* 1. *contra Celſum*, ubi eum tradit ita vocari, quaſi Ὀρειγενῆ, h. e. *montigenam*, quemadmodum Aſcetæ quidam Chryſoſtomo, *Homil.* 13. *in Ep. ad Epheſ.* οἱ ἐν τοῖς ὄρεσι vocantur, & Laërtio Heraclitus Epheſius dicitur, ἐν τοῖς ὄρεσι διαιτώμενος. Sed præterquam quòd prima in Ὄρος ſit correpta, in Ὠριγένης porrecta, hoc nihil ad Origenem Alexandriæ natum & educatum, ubi *Or*, ſeu *Orus* pro Numine colebatur, & ab eo quoque hominibus nomen id fuit, ut, [illegible] inde *Origenes* appelletur, minimè ſit dubitandum. *Nic. Lloydius*. De ejus ſcriptis hactenus ἀνεκδότοις nonnullis, nuperrimè Baſileæ in lucem editis, vide infrà *Wetſtenius Joh. Rodolfus. P.*

ORIGENI, Melæ *l.* 3. *c.* 1. *Origevienes*, populi Hiſpaniæ Tarraconenſ. in finibus Cantabrorum, per quos Neſva flum. decurrit, quorum urbs primaria *Flaviobriga*, dein *Flavionavia*.

ORIGENIANI, vel ORIGENISTÆ, Hæretici, qui, ſicut Pelagius, erroribus, ex Origenis Libro *de Principiis*, hauſtis docebant: Jeſum Chriſtum, non eſſe Filium Dei, niſi ex gratia adoptionis, eum cum hominibus comparatum, Veritatem: cum Deo, mendacium eſſe, &c. Animam, ante corpus creatum, in cœlo peccare, Solem, Lunam, Stellas & aquas ſupracœleſtes animatas eſſe; in Reſurrectione corpora fore globoſa, Dæmonum cruciatus aliquando finitum iri: &c. Etiam quidam illorum obſcœnitates Gnoſticorum reduxerunt. Monachi Ægypti & Nitriæ inprimis hâc hæreſi infecti erant, quæ Romam tranſiit, traductione falsâ Ruffini libri hujus, cui magis ſinceram verſionem Hieronymus oppoſuit. Etiam 4. 5. & 6. ſecul. adhuc turbas dedêre; damnati à Theophilo Alexandr. Epiphanio, &c. unà cum libris Origenis, quorum lectio vetita. Idem renovatum Conciliô Oecumenicô Conſtantinopolitano 2. A. C. 553. Auguſtin. *de hæreſ. c.* 43. *&c.* Cæterùm, quemadmodum myſteriorum arcani habendorum prætextu Hæretici varii, obtegendæ dogmatum, quorum ipſos pudebat, pravitati atque obſcœnitati, non incommodè abutebantur; ut teſtatur de Baſilide, turpiſſimæ improbiſſimæque doctrinæ auctore, Epiphanius *Hær.* 24. Irenæus item *l.* 1. *c.* 23. ita & *Origeniſtas* perſtringens Hieronymus, quem ſocium errorum ſuorum falſò jactaverant, *Epiſt. ad Pammach. & Ocean. de error. Orig. Nec mirum*, ait, *putant enim* [illegible] *& propter animales ac luteos* (ita vocabant ſectæ ſuis ſacrorum non initiatos) *nolle palam dogmata confiteri. Ipſorum enim decretum eſt, non facilè margaritas ante porcos eſſe mittendas, nec dandum ſanctum canibus; Et cum David dicere, Abſcondi in corde meo eloquia tua, ut non peccem tibi. Et in alio loco, Juſtus* [illegible]: *Qui loquitur, inquit, veritatem cum proximo ſuo, i. e. cum his qui domeſtici fidei ſunt. Ex quo volunt intelligi, nos qui needum initiati ſumus, debere audire mendacium, ne parvuli atque lactentes ſolidiorem cibi eduliâ ſuffocemur.* Vide de hoc myſteriorum arcani habendorum more, apud Iſraëlitas, & Chriſtianos, amborumque ſimias, Gentiles ac Hæreticos, Tob. Pfanneri *Lib.* [illegible] *c.* 1. §. 5. *& ſeqq.* ut & ſuprà in voce *Myſterium*, item *Novus Fideles*.

ORIGIACUM, urbs Pleumoſiorum, in Galliâ Belgica eſt *Orchies*, oppid. Flandriæ Gallicæ [illegible] inter Duacum in Africam & Tornacum in Circium, 4. leuc. ab Inſulis in Meridiem, ſub Gallis ab A. C. 1667. *Claud. Baudrandus*.

ORIGINALE, apud Pontificii juris Scriptores, idem eſt cum *Regiſtr*. Idem dicunt eſſe *Integra* nempe Decretalia, h. e. *Originalia*. Vide exempla apud Albertic. Gentilem *de lib. Jur. Canon. c.* 20. *p.* 20. *& ſeqq.* laudatum Gerhardo von Maſtricht. *Hiſtor. Juris Eccleſ. num.* 397. & infrà in voce *Regiſtrum*.

ORIGINARII ſeu ORIGINALES ſervi, idem cum vernis ſeu vernaculis, ſunt qui ex [illegible] orti ſunt, in ipſo ſolo, ſive fundo, ut *C. de agric. & cenſit. l. colonos*, *l.* 11. ſervi glebæ addicti, à prima origine colonariæ conditioni adſtricti, qui præter hanc glebam, quam coluerunt, venire nequeunt. Adſcriptitii verò ſunt, qui per 30. annos fuerunt in ſolo: fiuntque duplici modô. Aut præſcriptione, aut duplici conſeſſione, per ſcripturam bis factam, in qua Domino fundi promittebant, ſe nunquam inde diſceſſuros: quos *Pertinentes* etiam nonnulli vocant, ut adnotavit Cæl. Rhodig. *l.* 9. *c. ult.* Sed & obſervandum, cum Liberi diſputarentur agris aut etiam cum liberi homines ſeſe addici paterentur, ab his dein *Originarios* procreatos præſertim, quò tempore Juſtinianus rerum potiebatur. Cujuſmodi hodie ſunt Ruſtici, quos *proprios* appellant, vide Ioh. Calvin. *Lexic. Juridic.* Meminit *Originariorum* ſervorum, Sidonius quoque *l.* 5. *Ep.* 10. & *Edictum* Theodorici Regis *c.* 142. *Liceat unicuique domino ex prædiis, quæ corporaliter & legitimo jure poſſidet, ruſtica utriuſque ſexus mancipia, etiamſi Originaria ſint, ad juris ſui loca transferre, vel urbanis miniſteriis applicare, ita ut illis prædiis acquirantur, ad quæ voluntate Domini migrata fuiſſe conſtiterit* —— *alienare etiam ſupradictæ conditionis homines liceat dominis, abſque terræ aliqua portione* &c. Teſtamentum item S. Remigii, apud Flodoardum *l.* 1. *c.* 18. *Innocentium ſervum, quem accepi à Friſcnero* originario *meo* &c. Ita alibi paſſim. Vide Auctores hanc in rem laudatos Car. du Freſne *Gloſſar.* ut & Dominic. Macrum *in Hierolex.*

ORIGINES, nomen libri 2. & 3. Hiſtoriarum M. Porcii Catonis, apud C. Nepotem *in eo c. ult. Senex Hiſtorias ſcribere inſtituit, quales ſunt libri ſeptem. Primus continet res geſtas regum populi Romani. Secundus & tertius, unde quæque civitas orta ſit Italica, ob quam rem omnes*, Origines *videtur appellaſſe* &c. Nempe à duobus his libris, qui propriè origines tractabant, toti Operi id nomen datum. Unde *Originum ſeptimi libri* meminit Tullius *Catone*. Feſtus verò inſcriptionem hanc carpit, voce *Originum*: *Originum libros quod inſcripſit Cato, non ſatis plenum titulum propoſiti ſui videtur amplexus: quando prægravant ea, quæ ſunt rerum geſtarum populi Romani.* Meminit illorum Robertus Valturius *de Re milit. l.* 1. Cicero inſuper impensè laudat, ob florem præſertim ac lumen eloquentiæ, etſi hæc non probet Brutus, G. J. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 1. *c.* 5.

ORIGO, Ὠριγώ, priùs dicta, quæ deinde Dido. *Euſebius* [illegible] Ὠριγώ.

ORIGO, mima, & meretrix. Horat. *l.* 1. *Sat.* 2. *v.* 55.

—— *Marſæus amator Originis.*

ORILLACUM, oppid. Alverniæ.

ORINDA, panis genus, &, ex quo conficitur, ſemen Æthiopiæ peculiare & ſeſamo perſimile, quod coquentes veſcuntur, ut eſt apud Heſychium in Ὄρινδα. Atque ita hanc vocem reſtituit Gabr. Humelbergius, apud Apicium *l.* 2. *c.* 2. pro *Oridia*, ut annotavit Car. du Freſne *Gloſſar.*

ORINE, *Arriano*, *Ramuſio Maczua*, Inſula ſinus Arabici, Æthiopiæ contra Adulin urbem adjacens, forte *Orneon*, *Ptol.*

ORINGIS, vel ONINGIS, *Jaen*, ut *Morali* videtur, urbs Hiſpaniæ Bæticæ in Vandalia, à Scipione Africano expugnata, & exciſa, teſte *Livio*, nunc inter præcipuas urbes habita.

ORINUS, fluv. Illyrici in Myſiæ confinio, qui in Drinum excipitur. *Calliſtus*, *Niceph.*

ORINUS, *Ptolem. Thucyd.* Erineus, fluv. Siciliæ, per agrum Neetenſem, inter Aſinarium & Cacyparim fluens, mari que inter Syracuſas & Elorum exceptus: *Miranda*, & *intus Fiume di Noto*, *Fazello*.

ORIOBATES, Sogdianorum ac Mardorum in exercitu ad Arbela cæſo, ductor, Curt. *l.* 4. *c.* 12.

ORIOLA, vulgò ORIHUELLA. Vide *Oreolis*.

ORION, Poëtis venator eſt, & ſatelles Dianæ, auditor Atlantis, qui doctrinam de cœleſtibus motibus, & ſtellis ex Libra in Græciam attulit. Nomen ejus quidam ab ὥρα, quod ſignificat differentias temporum anni, ver, æſtatem, &c. deducunt. Quanquam *Strabo* appellatum eum velit *Oreona*, quòd eſſet educatus in *Oreo* oppid. Eubœæ, Grammatici verò ab ὀρίνω derivant, i. e. *turbo*, quia Coſmicus occaſus Orionis in Novembri ciet ſævas tempeſtates; unde Virg. dixit, *l.* 7. *Æn. v.* 719.

Sævus ubi Orion hybernis conditur undis.

Sanè Plinius, *l.* 18. *c.* 28. Orionem nominat inter noxia ſidera, ita etiam alii. Excitat quippe tempeſtates ortu ſuô & occaſu. De ortu Virg. *Æn. l.* 1. *v.* 539.

Cum ſubito aſſurgens fluctu nimboſus Orion
In vada cæca tulit. ——

De occaſu Horat. *Epod.* 10. *v.* 9. 10.

Nec ſidus atrâ nocte amicum appareat,
Quâ triſtis Orion cadit.

Utrumque Ariſtoteles conjunxit, *l.* 2. *Meteor.* ſcribens, Orionis

[illegible] *[illegible] dicunt eſſe ortum eccaſionemque.* Sed aliam cauſam affert Lactantius, Statii vetus Scholiaſtes, *in l.* 7. *Theb.* Fabula ſic ſe habet. Pelaſgus pauper quidam, *Oenopion* nomine, vel *Oenopion*, *Hyreus* autem *Ovidio* dicitur, Jovem, Neptunum & Mercurium ſuſceperat hoſpitio. Qui referendæ gratiæ copiam dedêre precandi quod vellet. Pelaſgus orbus filium optavit. Dii in corium bovis immolati mingunt, defodiuntque poſt novem menſes ſolo jubent, tum igitur natus eſt Orion. Ovid. *l.* 5. *v.* 535.

Hunc Hyrieus, quia ſic genitus, vocat Uriona,
Perdidit antiquum litera prima ſonum.

Vide Palæphatum, *de Orione.* Hic poſtea adultus ſtrenuus venator extitit, Dianæque comes adhæſit. Verum cùm corporis robori ſatis fidens jactaret, nullam eſſe feram, quam conficere non poſſet, Terra hominis inſolentiam non ferens, ſcorpionem peperit, cujus ictu Orion interiit. Diana autem eum in cœlum tranſtulit, & juxta Tauri ſidus conſtituit. Contra tamen Lucanus, ſcorpionem hunc a Diana immiſſum tradit, aliorumque Deorum miſeratione in cœlum fuiſſe tranſlatum. Sic enim ille *l.* 9. *v.* 833.

——— *Quis fata putaret*
Scorpion, aut vires maturæ mortis habere?
Ille minax nodis, & recto verbere ſævus,
Teſte tulit cœlo victi decus Orionis.

Ejus meminit Nicander, *in Alexipharmacis*, ſtatim ab initio.

[illegible]

Et paulo poſt:

[illegible]

Horatius autem Dianæ telis eum contortum occubuiſſe tradit in his: *l.* 3. *Carm. Od.* 4. *v.* 71.

——— *Notus & integræ*
Tentator Orion Dianæ
Virginea domitus ſagittâ.

Oarion dicitur Catullo. Sic enim ille, *Epigr.* 67. *v. ult.*

Proximus Hydrochoï fulgeat Oarion.

Scriptum reliquit Dorion, *in l. de piſcibus*, Orionem filium fuiſſe Neptuni & Euryales Minois filiæ, quæ ſententia fuit etiam *Heſiodi*. Huic ſororem addiderunt Candiopen. Fabulantur præterea hunc munus a patre Neptuno impetraſſe, ut tam ſuper undas, quam ſuper terram poſſet incedere. Alii tamen tantæ fuiſſe magnitudinis ſenſerunt, ut nulla eſſet tanta profunditas, e qua non humeri ſaltem extarent e mari, quam ſententiam ſequi videtur Virgilius *Æn. l.* 10. *v.* 763.

——— *Quam magnus Orion,*
Cùm pedes incedit medii per maxima Nerei
Stagna, viam ſcindens, humero ſupereminet undas.

Hic cùm poſtea in Chium ad Oenopionem veniſſet, Æropen illius uxorem vitiare conatus eſt. Qui graviter ferens illud, comprehenſo Orioni oculos effodit, & mox extra ſuam regionem ejecit. Sic poſtea in Lemnum profectus, à Vulcano perbenignè excipitur, qui ejus miſertus Cedalionem unum e famulis ei ducem viarum dedit, unde in orientem ad Solem profectus ab eo ſanitati reſtitutus eſt, ac lumen recuperavit. Deinde contra Oenopionem arma ſuſcepit, quem à civibus ſuis ſub terra occultatum, cùm non ſperaret ſe ampliùs poſſe invenire, in Cretam profectus eſt, ubi ob inſolentiam a ſcorpio, ut ſupra dictum, occiſus eſt, uti quoque teſtatur *Euthorion* in his: [illegible] Quidam verò maluerunt occiſum fuiſſe à Diana, quia illam invitâſſet, ut diſcô ſecum luderet. Alii quia vim Opi uni è virginibus, quæ Dianam ex Hyperboreis ſecutæ fuerant, inferre voluerit, à Diana confixum ſagittis exiſtimârunt, ut ait Apollodorus *l.* 1. Neque verò ipſius ſolùm Orionis magna fuit arrogantia, ſed etiam Side ejus uxor dicitur auſa fuiſſe cum Junone de forma contendere, quare ad inferos fuit ab illâ dejecta. Porrò fabulam Orionis ad Naturalem Philoſophiam doctè applicat, & explicat Nat. Comes *l.* 8. *c.* 13. Aſtronomiam ejus vide apud *Caſium*, & Heſychium in *Ὠρίων*. Nos impræſentiarum paucula tantùm de magnitudine ejus dicemus. Fuit enim Homerô teſte, ſi hiſtoricè ſpectes, maximus & proceriſſimus ævi ſui. In *Od.* λ. *v.* 571. *πελώριος* dicitur. *Ibidem v.* 309. ait Otum & Ephialtem *μηκίστους* omnium fuiſſe,

——— *Μετά γε κλυτὸν Ὠρίωνα.*

Vide quoque Plin *l.* 7. *c.* 16. Atque ſic utrumque Hemiſphærium obſidens, ſecundùm longitudinem obtinere dicitur partes ſeptendecim; ſecundùm latitudinem verò triginta. Hinc Manilius *in Sphærâ barbaricâ*, *l.* 5.

——— *Orion magni pars maxima cœli.*

Et Pindarus *in Iſthmiis*, *φύσιν Ὠριωνείαν*, pro *immani corpulentiâ* dixit. Theocritus *in Thalyſiis*, *v.* 52.

[illegible]

Idem in *Ἡρακλίσκῳ*.

[illegible]

Aratus:

[illegible]

Nic. Lloydius. Cæterùm, gigantem hunc Nimrodum Scripturæ faciunt Scriptores Eccleſiaſtici. Hinc Auctor *Chronici Alex.* [illegible] *Ex tribus Cham, Chus autem, Æthiops, qui genuit Nimrodum gigantem, Babylonis conditorem. Hunc Perſæ in Deos relatum & aſtris*

inſertum Orionem vocant. Ubi pro *ὁ Ὠρίων* reponit Barthius *ὁ Ὠρίων*, *Perſæ*, vide eum *Animadverſionum ad Stat. Theb. l.* 7. *v.* 256. aliaque paſſim: adde Gerh. Jo. Voſſium *de Idolol. l.* 1. *c.* 16. & 24. ubi eum Belo ſeu Nimrodo *Orionem* eundem fuiſſe probat, & *l.* 2. *c.* 35. ubi de *Orionis ſtella*, & *antiquitate nominum Orionis & Arcturi*, apud Græcos, varia habet, nec non infra, voce *Tridens*. Sed & cum Sampſone *Orionem* eruditè confert Cl. *Bochartus*, ut videbimus ubi de *Samſone*.

ORIPPO, Antonin. oppid. Vandaluſiæ, ab Hiſpali 9. milliar. apud Italicam, Gades verſum. *Ferrar.*

OREGONTES, aliàs vocatur *Orgiagontes*, à *Plutar. & Orgontes*, Rex Tiliſtarum ſeu Gallo-Græcorum, cujus uxor Chiomara inter captivos cuidam Tribuno in cuſtodiam data, cùm ab eo vi ſtuprata eſſet, de injuria tacuit, & poſt, impetratâ redemptione, marito adulterum Tribunum interficiendum tradidit.

ORISIA, urbs Iberiæ, *Stephan.*

ORITIDES, Inſulæ 2. in ſinu Arabico, *Ptolem.*

ORITÆ, populi Indiæ liberi, Stephan. ex Strab. *l.* 15. verſus Occaſum ad Arbim fluv. *Oritæ* etiam *Polybio*: *Oritani*, Liv. *l.* 21. *c.* 11. populi Achajæ, Opuntiis finitimi, *Ferrar.* Vide de *Oritis* fuſè agentem Salmaſ. *ad Solin. p.* 1176 1190. &c.

ORITENUM, urbs Eubææ, Plin. *l.* 4. *c.* 12.

ORITHYIA, filia Erechthei Athenarum Regis, quam cùm Boreas adamaret, neque bonâ cum gratiâ nuptias ejus poſſet impetrare, vi eam rapuit, raptamque tulit in Thraciam, & ex ea Zethen & Calaim ſuſcepit, qui cum Argonautis in Colchos navigarunt, & Harpyas fugaverunt. Nomen habet *ἀπὸ τοῦ ὄρους*, *monte*, & *θύω*, *concito*. Quidam tradunt, eam raptam a Borea Strymonis filio, inter quos Heſiagoras, atque Poetæ ab homine tranſtuliſſe ad ventum. At Hermias Platonicus ſcripſit, Aquilonis impetu eam ex alto præcipitatam, atque inde datam fabulæ occaſionem. Eleganter deſcripſit hunc raptum Apollonius *Argon. l.* 1. quem potiſſimum imitatus Ovid. *Metam.* 6. Meminit & Plato *in Phædro*, ubi Socrates quoque fabulam refert ad ventum Borealem, qui ipſam cum Pharmacea ludentem de proximis petris dejecerit. Propert. *l.* 3. *El.* 6. *v.* 13.

Infelix Aquilo, rapta timor Orithyia.

Actæa Orithyia dicitur Virgilio *Georg. l.* 4. *v.* 463. Hinc Muſæus;

[illegible]

Nonnus. *Dionyſ. l.* 1.

[illegible]

Dionyſius factum hoc ait ad Iliſſum, cùm alii juxta fontem Cephiſium contigiſſe velint. Sic enim ille, *v.* 424.

[illegible]

Suidas [illegible] Vide Nat. Comit. *l.* 8. *c.* 2. & Cæl Rhodig. *l.* 15. *c.* 23. *Nic. Lloydius.*

ORITHYIA, Marheſiæ filia, Amazonum poſt matrem Regina, tum ob belli induſtriam, tum ob perpetuam virginitatem, conſpicuam ſe, ac mirabilem præſtitit. Hæc ubi comperit, bellum, vim quoque ſororibus ſuis illatam ab Hercule & Theſeô, hortatur comites in ultionem, fruſtraque Ponti ſinum, & Aſiam domitam eſſe dicit, ſi Græcorum non tam bellis, quàm rapinis, pateant. Auxilium à Rege Scytharum capit. Sed ante prælium diſſenſione ortâ, ab auxiliis deſertæ Amazones, belloque ab Athenienſibus victæ, receptaculum tamen habuêre caſtra ſociorum, in regnumque reverſæ ſunt. Et Pentheſilea ſucceſſit. Juſtin. *l.* 2. *c.* 4. Boccat. *de clar. mul. c.* 18.

ORIUM, vide ORICUM.

ORIUNDUS, fluv. Illyrici, prope urbem Scodram, in Barbanam flum. influens, Liv. *l.* 44. *c.* 31.

ORIXA, urbs regni Golcondæ, provinc. cognominis caput, in monte, in mediterraneis, 120. mill. paſſ. ab ora ſinus Gangetici. Hinc regnum Golcondæ antea *regnum Orixa* dictum. Vide *Maffeum.*

ORIZA, urbs Palmyrenæ, *Ptolem.*

ORIZA, quod nos *Riſum*, ut Calvin. ait *Lexic. Jurid.* dicimus; ab antiquis inter frumenta habita eſt, hodie tamen venire frumentô legatô non putatur, ſaltem in his Regionibus, ubi non ſeritur, quia non ad panem, ſed ad pultem & delitias adſervatur, quare vim nominis cum uſu amiſiſſe videtur, *l. ſi cui §. lana ff. de legat.* Habet autem radicem teretem, altitudine eſt cubitali, foliis porraceis, flore purpureô, paluſtrem & riguum locum amat, ut habet *Dioſcorides*. Frequentiſſimus ejus in Oriente uſus, tum apud plebem, tum apud opulentiores; qui quibus artificiis illam luxui ſuo ſervire cogant, Turcæ inprimis Perſæque, docet accurate Tavernier *Relation. du Serrail.* & *Itiner. Perſ.* Sinenſes ex illa exquiſitiſſimi ſaporis potum, quô Europæi, non niſi ad Euchariſtiam, iis in locis utantur, imò & vitrum mirè perſpicuum ac friabile, conficere, refert Auctor Anonymus *Sinæ & Europæ capite de Feuillim* &c. Vide & *Oryza.*

ORKANES, Latinè *Typhones* dixeris: ſunt impetuoſi venti cum celeritate per omnes Mundi plagas circa locum aliquem vagantes. Nomen Indicum eſt *Orcahan*, ſeu *Furakan*. Frequentiſſimi ſunt inter Malaccam & Japoniam. Inter Novicam & Jamaicam Americæ Inſulas talem aliquem expertus prolixè & accurate deſcribit Vincentius le Blanc *Itiner. part.* 3. *c.* 22. Vide Auctorem Anonymum *Hiſtor. Orbis Terr. c.* 2. §. 11.

ORLANDUS Laſſus, Bergis Hannoniæ natus, Muſicus inter omnes ſui temporis excellentiſſimus, in qua arte eximios prodecere, velut prærogativa quædam Belgii eſt. Raptus aliquoties vocis ob dulcedinem, paulò provectior apud Ferdin. Gonzagam in Sicilia ac Mediolani aliquamdiu fuit, inde Neapoli primum, exin Romæ, Rei Muſicæ præfuit. Poſt per dein Galliam Angliamque cum Jul. Cæſ. Brancatio ſuſceptum, in Belgium re-

dux, Antverpiæ aliquandiu moratus, literas ab Alberto Bavariæ Duce accepit & in aulam invitatus eſt, quo cum ſe contuliſſet, uxorem duxit. Hinc in Franciam [illegible] Caroli IX. qui poſt [illegible] nocturnis terroribus ac inſomniô turbatus [illegible] Muſicorum quærebat, allectus, dum [illegible] ſe accingit, audito Regis obitu, in Bavariam rediit, & Gulielmo, filio Alberti ſe addixit. Tandem, poſt cantilenas complures per 25. annos in lucem editas, obiit Monachii, A. C. 1594. ætat. 73. [illegible] Alii, inſignes [illegible]. Ejus Epitaphium Gallicô idiomate tale fuiſſe tradit A. Teiſſier Elog.

Etant enfant j'ai chanté le deſſus,
Adoleſcent j'ai fait le contre-taille,
Homme parfait j'ay raiſonné la taille.
Mais maintenant je ſuis mis au baſſus.
Prie, paſſant, que l'eſprit ſoit là ſus.

Vide eum Part. 2. p. 220. & 415. nec non P. Freherum *Theatro Viror. erudit. claror.*

ORLAUM, oppid. Poloniæ minoris ubi Seniores Fratrum, indictô conventu, [illegible] Vladaviæ, de ritibus diſcrepantibus, in Lithuania & Polonia, convenerunt, circa A. C. 1620. Sunt autem Seniores in [illegible] Fratrum Bohemorum, Paſtores & Miniſtri, qui [illegible] Eccleſiaſtica & Jus Ordinationi, commiſſum [illegible]. D. [illegible] vide in voce *Fratres*.

ORMANUS, fluv. Arabiæ Felicis per oram ad Ortum in mare Rubrum apud Didymos montes decurrens. *Ptol.*

ORMENIUS, mons Bithyniæ apud Claudiopolin urbem. *Ermenidag.* Turcis, teſte *Leunclavio*. *Orminium* quoque Straboni oppid. Theſſaliæ ad Sinum Pagaſæum.

ORMESINA, vide infra *Scena* [illegible].

ORMESTA, titulus libri, apud Order. Vitalem *l. c. p.* 558. *Oroſius Presbyter*, *qui librum de Ormeſta Mundi ſcripſit*. Similiter inſcribitur Pauli Oroſii Hiſtoria in *MS. Regio*. Codices verò MSS. Collegii Navarræ Pariſienſis, Monaſterii Dunenſis in Flandria, Vallis S. Martini Lovanii, Alii, *Hormeſtam* præferunt. Hanc in linguam Anglicam tranſtuliſſe Aluredum Regem ſcribit *Palaus*. Sed de vocis [illegible] planè non conſtat. Quòd enim quidam legunt de *Oroſiana* i. e. Scena Mundi, [illegible] conſtanti lectioni vocis *Ormeſta*, quæ temerè mutanda non eſt. Nec conjecturæ variæ Voſſii *de Hiſtor. Latin. l.* 2. *c.* 14. & Bivarii *ad Pſeudodextrum p.* 421. aſſenſum impetrant, Car. du Freſne *Gloſſ.*

ORMION, Epiſcopatus ſub ſede Hierapolitana in Syria, *Guilielm. Tyrius.*

ORMISDARES, Perſarum Rex, A. C. 273. mel. *Ormiſdates*, quod vide.

ORMISDAS, vide infrà *Oromaſdes*.

ORMISDATES ſeu HORMISDATES I. Perſarum Rex III. Sapori I. ſucceſſit; nullô factô clarus, unius quippe anni Rex, Agathias *l.* 4. Eum excepit Vararanes ſeu Vardanes I.

ORMISDATES II. Perſarum Rex VI. poſt Narſem, præfuit ann. 7. menſes 9. nullis rebus geſtis memorabilis. *Adanarſes* Zonaræ *Tom.* 3. *f.* 11. *Miſidates* aliis. Ei ſucceſſit Sapor II. quem vide.

ORMUS, Item, *Armuzia*, *Ormuzium*, & *Organa*, Tartar. *Necrokin*, Perſiæ inclyta fuit civitas, emporiumque celebre, ad ſinum Perſicum ſitu eleganti, ac unionum copiâ nulli urbium ſecundum. Sita eſt in inſula, & omnibus maritimis civitatibus fuit præferenda. Abeſt à continenti ſpatio 12. mill. paſſ. aquarum autem potu ſuavium, annonæque mira ibi caritas; invehuntur itaque fermè omnia, quæ victum incolis ſuppeditant. Expugnata eſt hæc urbs, A. C. 1507. à Luſitaniæ Regis Præfecto marino, qui eam tributum ingens annuatim pendere coëgit. His autem erepta eſt à Perſis, auxiliô Anglorum, A. C. 1621. arxque diruta. Nunc urbs à paucis incolitur, eque ruinis ejus crevit emporium in vicinis, *Bandar Abaſſi*. Mercurium Ægyptium huc Coloniam deduxiſſe, auctor eſt *Hayto*. Poſt Chriſtum natum, ſeculô 9. vel 10. Princeps quidam Mahometanus Inſulâ potitus eſt, qui unà cum Succeſſoribus ſuis, tributarius fuit Regi Perſarum: quam cùm adeò neceſſariam commercio Indico viderent Luſitani, occuparunt eam ſub Albuquercio Duce, A. C. 1507. arce ibi validâ extructâ. Tandem, ut dictum, in Perſarum poteſtatem devenit. Solum hîc totum ſal, adeoque Solis ardore exuſtum intolerabili [illegible] calore. Vide inprimis P. de Valle, *Itiner. tom.* 2. & 3. & in voce *Armuzia*. Addo quòd Incolarum domos ventorum ductus habere, quibus omnia cubicula ad libitum refrigerent, narrat Marc. Polus *l.* 3. *c.* 43. Inſula parva eſt & 6. milliar. ambitu ferè comprehenſa. Nunc pulſis Luſitanis, caſtellôque dirutô, urbs *Gamron* [illegible] ad Continentem ſita, robore pariter ac commerciis eſfloreſcendi occaſionem ſumſit. Vide Herbertum *Itiner. p.* 39. & *ſeqq.* Mandelſlovium *Itiner. l.* 1. *c.* 8. &c.

ORNA, aliis OLINA, fluv. Normanniæ, *Orne*. Argentanum & Cadomum rigat, & ad Strehamum oppid. mari Britannicô excipitur. Vide *Olina*.

ORNA, pro *ornatura*, apud *Cedrenum* [illegible], quam vocem ex Latino mutuati ſunt Græci recentiores: [illegible] ſive lora, quibus ornabantur veſtes, [illegible] vocarunt, quemadmodum & [illegible], ex Latino *paratura*. Sic idem [illegible], latiores [illegible] appellat, de Tiberio Juniore. [illegible] Salmaſ. *ad Vopiſc. in Bonoſo, c. ult.* Vide hic [illegible] in vocibus, *Inſita*, *Lorum*, *Pannus* &c.

ORNAMENTUM eſt, quod corporis ornandi & venuſtatis gratiâ paratur, *l. argum.* §. *Organa. cum* §. *ſeq.* & *leg. Ornamentor.* 37. *ff. de aur. & arg. mund.* Differt à Veſte, quia hæc neceſſitatis ac [illegible] cauſâ habetur & in victu eſt *l. victus ff. de verb. ſignif.* *Ornamentum* verò neque neceſſitatis neque cultus gratiâ eſt, ſed ut ornatior ſit corpus: unde non ſolùm cultui & veſtitui, verùm etiam ipſi quandoque corpori accedit; cujuſmodi ſunt, *Armilla*, *Inaures*, *Gemmæ*, *Margaritæ*, *Annuli*, (ſignatoriis exceptis) *Vitta*, *Mitra* &c. *d. l. argum.* §. *Ornam.* Quibus rebus neque corpus induitur, neque cultum redditur, ſed exornatur tantum: adeò ut etiam muliebria nuda, quæ corpori vittas, armillas, inaures gemmasve apponunt, hoc modô *ornata* dici poſſit. *d. l.* A Mundo etiam diſtinguitur, ut qui corporis venuſtati inſerviens, [illegible] munditiæ tantùm [illegible] cujuſmodi videri poteſt *Pal. nium*, *Unguentum*, *Speculum*, *Pellen* & ſimilia munditiæ corporis inſervientia. *d. l.* Græci [illegible]; quibus addenda, *Impluvium*, *Stibium*, de quibus vide Plin. *l.* 33. *c.* 4. & Plautus *Moſtellar. Act.* 1. *Scen.* 3. Vide Calvin. *Lex. Jurid.* In *l.* 4. *C. de Tiiniuſtr. l.* 10. *Ornamentum ſacrum*, ſacrum ærarium denotat: *Et ſi inventus apud dignos proventus ſpeciales exegerit, & ſacro Ornamento [illegible], [illegible] ſibi in ſingulas libras ſeu ſolidos pro ſolario retineat.* Græci [illegible], *Veſtiarium*, appellant, ad *l.* 2. *C. de ſiſc. vel reſp.* Vide infrà. Apud Jul. Capitolin. in *Pertinace*, *c.* 8. ubi de Comodo tractatio, vox *Ornamenta* arma gladiatoria deſignat, Salmaſ. *Not. ad Tertull.* Certe *Ornamenta Gladiatorum*, Suetonio in *Tito c.* 9. & Senecæ *præfat. l.* 4. *Natur. Quæſt.* [illegible] ſunt, i. e. *arma*; ut Viri docti [illegible]. *Ornatus* Livio, *l.* 9. *Campani, ab ſuperbia & odio Samnitium, gladiatores, quod ſpectaculum inter epulas erat, eo ornatu armârunt, Samnitiumque nomine appellarunt.* Solino *ornatura*, ubi de Tritanno *c.* 1. *Varro in relatione prodigioſæ fortitudinis, annotavit Tritannum gladiatorem ornaturâ Samnitum fuiſſe* &c. Ubi *ornaturam*, idem eſſe, quod *armaturam*, docet Salmaſ. ex illo Plinii, de eodem. *Tritannum in Gladiatoriis ludo Samnitium armaturâ celebrem*, Exercit. *Plin. ad Solin. p.* 35. Jumenta autem *ornata* dicuntur, *l.* 38. *ff. de Ædil. Edict.* i. e. inſtrata, frenisque ephippiis ac phaleris inſtructa, Calvin. ubi *ſuprà*. Quô ſenſu *ornatum elephantum*, dicit Corn. Nepos *Vitâ Annibalis c.* 3. &c. Alium notionem vocis vide ſuprà in *Agalma*.

ORNAMENTUM Sacrum, in *l.* 4. *Cod. de diſcuſſ.* [illegible] *ornamentum* [illegible] ſacrum eſt ærarium, ſeu, ut Recentiores vocârunt, *Sacræ Largitiones*, quæ *Erogationes* quoque dictæ, *Cod. Theodoſ. de Murileg. & Gynæciariis l.* 6. *Opifices veſtis linteæ contexendæ, in uſum erogationum neceſſariam, operam dantes.* Græcis *Veſtiarium* dici, notat *Cujacius*. Vide Salmaſ. *ad Lamprid. in Antonino Diadumeno c.* 4.

ORNAN, vir. 1. Paral. c. 21. v. 18. qui 2. Sam. c. 24. v. 20. *Arauna* dicitur. Latinè *exultans*, *arca eorum lux ſibi*, aut *lux*, ſeu *maledictio permanens*.

ORNARE, apud veteres Romanos quid? Vide infrà *Proconſul.*

ORNATISSIMUS Vir, is dici ſolet, qui optimis artibus inſtructus & honores aſſecutus à Populo, maximeque aptus eſt. Sæpe occurrit hic titulus in *Notit. Imper.* & Regibus quoque tributus. Vide [illegible] Calvin. *Lexic. Jur.*

ORNATORES, Pumicatores, Malleatores, Librariorum ſuêre adminiſtri, apud Romanos, ut ex Cicer. docet Laur. Pignorius *Comm. de Servis*: & quidem de pumice Catullo *Epigr.* 1. v. 2. Tibullus *l.* 3. *Eleg.* 1. v. 10. & Plin. *l.* 36. *c.* 21. de cætero *ornatu*, agit Ulpian. *l. L. de Leg.* 3.

ORNATRICES ſeu Coſmetæ, puellæ fuerunt, *quæ Mulieribus olim comas exornabant*, de quibus Ulpian. *leg.* 49. *ff. de leg.* 3. *Item mancipia alia, pueſſa fortaſſis, quæ ſibi comas mulieres exornant.* Tertullian. *de Habit. mul.* *Habitus fœminæ duplicem ſpeciem circumfert, cultum & ornatum. Cultum dicimus, quem mundum muliebrem convenit dici. Ille in auro & argento & gemmis & veſtibus deputatur: Ille in cura capilli & cutis, & earum partium corporis, quæ oculos trahunt.* Macrob. *Saturnal. l.* 2. *c.* 5. *Eadem Julia maturè cœperat habere canos, quos legere ſecretò ſolebat; Subitus interventus Patris aliquando oppreſſit Ornatrices.* Ovid. *l.* 3. *Art. amand.* v. 239.

Tuta ſit Ornatrix.

Solebant hæ tradi Magiſtris, ad artificium ornandi ediſcendum: Marcianus *L.* 65. *ff. de Leg. l.* 3. *Ornatricibus legatis, Celſus ſcripſit, eas quæ duos tantùm Menſes apud Magiſtros fuerunt, legato non cedere.* Quod quale fuerit, exponit Manilius partim *l.* 5. partim Alii:

Illis cura ſui vultus, frontiſque decora
Semper erit, tortoſque in flexum ponere crines,
Aut nodis revocare, & rurſus vertice denſo
Fingere, & appoſitis caput emutare capillis.

Tertullian. *de cultu Fœm.* graphicè: *Quid crinibus veſtris quieſcere non licet, modò ſubſtrictis, modò relaxatis, modò ſuſcitatis, modò eliſis? Aliæ geſtiunt in cincinnis coërcere, aliæ ut vagi & volucres elabantur, non bonâ ſimplicitate. Affingitis præterea neſcio quas enormitates ſutilium atque textilium capillamentorum. Nunc in galeri modum, quaſi vaginam capitis & operculum verticis, nunc in cervicem retrò ſuggeſtum* &c. Utrôque brevior ac concinnior Juvenal. *Sat.* 6. v. 501.

Tot premit ordinibus, tot adhuc compagibus altum
Ædificat caput.

Cujuſmodi erat Flaminicæ Tutulus, vittam inſuper purpuream crinibus innexam habens. Unde Romæ olim in Muſæo Carpenſi, *Aponia. Succeſſa* à. *Tutul. Ornatr. C. Batonius. Epigonus. Atrienſis.* Ex hujuſmodi miniſterio, ancilla apud Petronium *Gytona in partem navis inferiorem ducit. Corymbioque dominæ pueri adornat caput: Imò ſupercilia etiam profert de pyxide, ſcitèque juſtura lineamenta ſecuta, totam illi formam ſuam reddidit.* Pyxis enim conjungebatur inſtrumentô *Ornatricum* & Coſmetarum. Martial. *l.* 9. *Epigr.* 38. v. 1.

Cùm ſis ipſa domi, mediaque ornere Suburrâ,
Fiant abſentes & tibi, Galla, comæ.
Nec dentes aliter, quàm Serica, nocte repones.

Et

Et latens centum condita pyxidibus.
Nec tecum facies tua dormiet, omnia illo,
Quod tibi prolatum eſt manè, ſuperilla.

En integram officinam *Ornatricum*, germanam planè illi Petronianæ, comas, pyxidem, ſupercilia. Vide quoque Appulejum *Metam. l. 6.* ubi *Pyxidem Veneris* memorat, & Zenonem *Mart. Præf. de Contin.* ubi hæc luxûs inſtrumenta diſertè explodit. Capillorum verò cura præcipua *Ornatricibus*, non in ſtructura tantùm, ſed & in colore cincinniſque fuit: quod increpuit Propert. *l. 2. Eleg. 18. v. 27.* imprecatus,

Illi ſub terris fiant mala multa puellæ,
Quæ mentita ſuas vertit inepta comas.

Et Tertullian. *lib. cit. Video quaſdam & capillum croco vertere: Pudet eas etiam nationis ſuæ, quod Germanæ non aut Gallæ procreatæ ſint: ita Patriam capillo transferunt.* A cincinnorum ſtudio *Cinerarii* & *Ciniflones* miniſtri appellati ſunt, quorum inſtrumentum calamiſtrum fuit, quod *acum ferream* non ſemel interpretatus eſt Iſidor. *Origin. l. 10. c. 20.* ubi inter alia: *Acus dicitur, quâ Sarcinatrix vel etiam Ornatrix utitur.* Petronius *acum comatoriam*, Appulejus *crinalem*: niſi quod crinalis latiùs pateat, & minores etiam acus, quibus ſuſtinebantur & figebantur capilli, complectatur. Hujus Miniſterii inſtrumenta erant diſcriniculum, pecten, ſpeculum &c. Porrò quia *Ornatrices rarum ac parum aquæ ſolebant mittere ac velut ψεκάζειν, quoties crinem componerent*, ut habent veter. *Gloſſæ*, hinc *Pſecades* quoque appellatæ ſunt, de qua voce vide *infra*. Sicut autem Mulieres ſuas *Ornatrices*, ſic ne in hac quidem parte à molliori ſexu ſe ſuperari ferentes viri, *ſuos capitum & capillorum concinnatores habuêre*, teſte Columella *Præfat. l. 1.* quos *Capillaturæ ſtructores* vocat Tertullian. Hinc & perſonæ Tragicæ, in utroque ſexu, quantum ad ornatum pertinet capitis, ſimiles fuêre, docente Serviò ad *Æn. l. 10. v. 832.*

——— ——— *Comtos de more capillos.*

Imò nec barbam inornatam ſiviſſe ſemiviros hos, apud Cyprianum & Tertullianum *Pamelius* notavit, Laur. Pignorius *Comm. de Servis.* Meminit *Ornatricis quoque Vetus Inſcriptio. Cineribus Hamillæ. Albioniæ. Quintæ. Ornatrici. Feſtus. M. Septimi. Galli. Diſpen. Contubernalis. B. M. F. & ſibi*, apud Tit. Popmam. *l. de Operis Serv.* Sed & *Auricula Ornatrix*, memoratur in vetere monumento Romæ, apud eundem Pignorium. Adi quoque, ſi viſum eſt, Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſin. Antiqq. Rom. l. 5. c. 35.* Ad eaſdem pertinent hæc Clementis Alex. *Pædagog. l. 3. c. 4.* Κομμώτριαι δὲ καὶ κομμωτίαι περὶ τὰς γυναῖκας ἀμφιπολοῦσιν, αἱ μὲν τὰ κάτοπτρα, αἱ δὲ τὰς κεκρυφάλους, ἄλλαι τὰς κτένας. Celebres inprimis hôc miniſteriò fuêre, Cypaſſis, apud Ovid. *Amorum l. 2. Eleg. 7. v. 17.*

Ecce tuum ſolers caput exornare Cypaſſis. &c.

& Nape, apud eundem, *Amor. l. 1. Eleg. 11. v. 1.*

Colligere incertos, & in ordine ponere, crines
Docta, nec ancillas inter habenda, Nape.

Berenices inprimis Leo, de quo vide ſuprà in hac voce. Nec omittendum, *ſpeculum Junoni tenere* dici ſolitas fuiſſe *Ornatrices*, quòd illa munditiei & ornatus curam haberet; quare & ejus ſtatuæ crines additi, iique curioſâ ſuperſtitione diſpoſiti fuerunt. Auguſtin. *de Civ. Dei l. 6. Sunt quæ Junoni & Minervæ capillos diſponant, longè à Templo, non tantùm à ſimulachro, ſtantes, digitos moveant, ornantium modo; ſunt, quæ ſpeculum teneant:* ex Seneca *l. de Superſtitione*, qui intercidit. Unde Prudentio in *Symmachum l. 2. flexo crine virago* dicitur &c.

ORNEA, Argiæ urbs in Peloponneſo, ubi prælium inter Lacedæmonios & Argivos commiſſum, *Diodor. Sic.* Item urbs inter Corinthum & Sicyonem.

ORNEA, Priapi ſacra, quem Corinthii *Orneum* vocabant. Celebrabant hæc feſta Nymphæ juxta Colophonem.

ORNEOSOPHION, nomen libri, juſſu Michaelis Imperatoris Conſtantinopolitani, de *Avibus* conſcripti, cujus meminit Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l. 6. c. 3.* ubi de Exypterio. A voce Ὄρνις: quæ cùm Homero & Heſiodo nihil quicquam ſit, quàm *avis* in genere, Platonis cœpit ævô uſurpari pro *gallo gallinaceo* in genere, & per aliquot ſecula, tam de *gallo*, quàm de *gallina*, dici: donec obtinuit uſus, ut proprium maneret *gallinæ* nomen. Unde apud Athenæum *l. 9.* Myrtilus, Ἀλλὰ μὴν καὶ ὄρνιθας καὶ ὀρνίθια νῦν μόνον ἡ συνήθεια καλεῖ τὰς θηλείας. *Nunc quidem fert conſuetudo, ut ſola (gallorum) fœminæ* ὄρνιθες *dicantur &* ὀρνίθια. Quæ cauſa, quòd in Matthæo *c. 23. v. 37.* & Luca *c. 13. v. 34.* ubi de Chriſto congregare volente filios Hieroſolymorum, *quomodo congregat* ὄρνις *pullos ſuos ſub alas;* vox hæc non denotat *avem* in genere, ut Vulgatus & Arabum unus in Luca, alter utròque locô reddit: ſed *gallinam*, ut in Matthæo habent Vulgatus & Erpenianus Arabs. Certè Platoni *de LL. l. 7.* ὀρνίθων θρέμματα, putantur eſſe *gallinarum pulli*: Et Ariſtophani *in Veſpis*, ὀρνίθων γάλα, *lac gallinarum*: Et Ariſtoteli, οἱ ὄρνιθες ſunt *galli*, *Hiſtor. l. 9. c. 50.* & αἱ ὄρνιθες, *gallinæ*, *de Generat. animal. l. 1. c. 21.* Neque aliud ſignificatur in his Theophraſti verbis, *de Cauſis l. 2. c. 15.* Τὰ ὅλως ἔγκαρπα βραχυβιώτερα, καὶ τὰ ὑπερτοκοῦντα πολλάκις ἀπόλλυται, καὶ μάλιστα ἐπὶ τῶν συναθρωπευομένων αἱ ὄρνιθες. *Fœcundiſſima quoque animalia brevis vitæ ſunt: & quorum fœtura exuberat, ſæpe pereunt, & gallinæ potiſſimum inter ea, quæ cum hominibus degunt.* Neque in his Chryſippi, apud Athenæum *l. 9. c. 4.* Καθάπερ τινὲς τὰς λευκὰς ὄρνιθας τῶν μελανῶν ἡδίους εἶναι μᾶλλον. *Ut candidas gallinas volunt nonnulli nigris eſſe ſuaviores.* Sed & Comicos veteres Menandrum, Cratinum & Antiphanem, pro gallinis uſurpâſſe, exemplis allatis idem probat. Vide præfatum Bochart. *ubi ſupra, l. 1. c. 13. de Gallinæ affectu erga pullos.*

ORNEUS, Centaurus, Ixionis & Nubis fil. Ovid. *Metam. l. 12. v. 302.*

ORNITHIÆ, venti Septentrionales. Columella *l. 11. c. 2. Decimò Kalend. Martii, Leo deſinit occidere, venti Septentrionales, qui vocantur Ornithiæ, per dies triginta eſſe ſolent.* Vide Plin. *l. 2. c. 47.* Ab avium adventu dicuntur.

ORNITHIA, luſus apud Athenienſes, in quo everberabantur pueri. Plut. in *Lycurgo*, Πολλοὺς ἐφήβους ἐπὶ τοῦ βωμοῦ τῆς Ὀρθίας ἐωράκαμεν ἀποθνήσκοντας ταῖς πληγαῖς. *Multos ephebos, in ara Ornithiæ (ſeu augurii) cæſos verberibus mori vidimus.* Sic idem *in Ariſtide* Plut. in pugnæ memoriam: cum Mardonio, cædi ad aram ephebos, ait, quòd, cùm ſacrificante Pauſaniâ incurriſſent Barbari, virgis lorìſque disjecti ſint: ex quo & Lydia pompa diſflagellationem conſequebatur. Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l. 1. c. 18.*

ORNITHOMANTIA, Græcis dicta fuit, ex avibus præſagia deſumendi ars: Has enim Deorum miniſtras, ab iiſdem hominibus eluſi, ut futura ex illis dicerent, veteri ſuperſtitione creditum. Ovid. *Faſtor. l. 1. v. 447.*

——— *Nam Diis ut proxima quæque,*
Nunc pennâ veras, nunc datis ore notas.

Latinis *Augurium*, inter præcipuas olim Divinationis ſpecies. *Quæ enim aut gens eſt, aut quæ civitas, quæ non extis pecudum aut Augurum, aut ſortium prædictione moveatur?* quærit Cicero *de Divin. l. 1.* Inventor ejus Car, teſte Pliniò *l. 7. c. 56. Auguria ex avibus invenit, à quo Caria nomen habet; adjecit ex cæteris animalibus Orpheus.* Excoluit inprimis Calchas, qui non tantùm Græcis, beneficiò Artis hujus, conſilium ſuggeſſit, quò ira Dianæ, claſſem in Aulide remorantis & Apollinis, peſte exercitum affligentis, placaretur: verùm etiam numerum annorum, quò obſidio Trojana eſſet duratura, prædixit:

Nam quot aves vetro maliatu dente videtis,
Tot nos ad Trojam belli exantlabimus annos,
Quæ decimo cadet, & pœnâ ſatiabit Achivos.

Il. β. Viguit inprimis apud Phryges, Cilices, Arabas, Piſidas & Umbros: Lacedæmonios non minùs, in qua gente non Regibus ſolùm, ſed Senatui quoque ſui fuêre Ὀρνιθοσκόποι ſeu *Augures.* Habuêre hi apud Græcos veſtem candidam, ſicut purpura eos apud Romanos velavit: Locus, ubi aves obſervabant, οἰωνοσκοπεῖον; Sedes, cui inſidebant, θᾶκος, vel θῶκος dicebatur. Sophocles *in Antig.*

Εἰς τὸν παλαιὸν θᾶκον ὀρνιθοσκόπον ἵζων.

Euripidis Scholiaſtes vocem hanc, θᾶκος, interpretatur locum peculiarem Thebis, ubi Tireſias, auguria captans, ſedere conſueverit. Habebant ſecum autem οἱ Οἰωνοσκόποι tabellas, in quibus, ne memoria illos falleret, annotabant nomen & volatum avis, aliaque quæ fortè accidebant: Quare idem Scholiaſtes, Ἐν πίνακι, inquit, ἐγράφοντο τὰς πτήσεις. Modus quoque obſervandi aves ab aliarum Gentium conſuetudine diverſus fuit. *Quid quòd alii avibus utuntur, alii ſignis? Aliter obſervant, aliter reſpondent,* Cicer. *de Divin l. 2. c. 39.* Iiſdem Græcis *dextra meliora*, Romanis *ſiniſtra*. Idem *ibid.* & ut idem obſervarent latus, ſitus tamen non minus diverſus erat. Verſùs Boream enim Græcorum Ὀρνιθοσκόποι ſpectabant: Romanis ad Auſtrum ſe convertentibus: quibus læta auguria *ſiniſtra* dicebantur non tam à ſiniſtra manu, quàm à *ſinendo*, quod ita in hominis relinqueretur arbitrio, opus ſi vellet aggredi. Unde Cicer. *loc. cit. Quanquam haud ignoro*, inquit, *quæ bona ſunt, ſiniſtra nos dicere, etiamſi dextra ſint.* At Græci omnia ſigna fauſta *dextra* vocavêre. Homericus hinc Ajax *Il. ι. v. 236.*

Ζεὺς δέ σφιν Κρονίδης ἐνδέξια σήματα φαίνων.

Romani verò eadem modò *dextra* dixêre, modò *læva*: ſed alterum more ſuò, alterum more Græcò. Infauſtas aves porrò Ἀπολάμπεις, item ἐξίδιας vocavêre, cùm nempe vel non volarent, vel non in debita altitudine ſolitoque loco. Eædem ἀπεύχτους quoque ſeu κωλυτικάς, *Inhibæ*, εἴργουσαι *Arcula*, & ἀριστεροί, quaſi *non ſiniſtra*, ſeu *ſinentes*, ſunt vocitatæ. Quales in genere habitæ ſunt omnes, quibus ungues longi, vel quæ caput ſcalperent vellerentque: cujuſmodi in Caſſii tentorio, paulo ante cladem ejus, viſæ leguntur. Latini *Volſgræ* appellant. *Æſchylus* ait, ἀγρεῖς ἀγροῖς ἐφορμώμεναι καὶ χηλαῖς κάρα τίλλοντα. Contra quas remedium ſuggerit Appulejus *Metam. l. 3.* cùm ait: *Has nocturnas aves cùm penetraverint Larem quempiam, ſolicitè prehenſas foribus videmus affigi, ut, quod infauſtis volatibus familiæ minantur, exitium ſuis luant cruciatibus.* Contrà aves, quæ vel naturâ ſuâ, vel à loco, in quo conſpiciebantur, habebantur fortunatæ, αἴσιοι, item ὄρνεα dictæ ſunt, ut quæ καταπτέρυγες ἐν ἕδραισι, *convenientibus inſedibus*, ut *Æſchylus* habet, viderentur: tanquam in propria ſphæra. Tales Columbæ & Sittæ æſtimatæ ſunt amantibus: ut in bello continuus Gallorum gallinaceorum cantus felicis ominis fuit: Ita enim Thebani olim victoriam augurati ſunt, *Propterea quòd avis illa ſilere ſoleret: canere, ſi viciſſet.* Certè pugnæ eorum στάσεων σημαντικαί, inquit Artemidorus *l. 3. c. 5.* ſeditiones & civilia bella prænuntiabant. Hinc, quòd bellica inde caperentur auguria, avis hæc Marti in pictura addi ſolet, etiam olim non aliud ſacrificium frequentius. Omitto diviſionem τῶν Ὀρνίθων ſeu Avium, in Μαντικάς, quales Cornices, Aquilæ, Columbæ, Ululæ; Μουσικάς & Θαλασσίους; ſententiam item Veterum de mutuo illarum ſermone & colloquiis, quæ neminem intelligere, niſi qui ſerpentem, ex avium quarundam confuſo ſanguine prognatum, ederit, ſtatuerunt, ut teſtis eſt Plin. *l. 10. c. 49.* Addam ſaltem, Gentilium ſapientiores ipſos auguria iſtiuſmodi exiguò habuiſſe locò. Unde apud Homerum, Hector Polydamanti Auguri pugnam diſſuadenti, vanitate artis ejus rejectâ, reſpondit, *Il. μ. v. 243.*

Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.
Optima avis ſola eſt, Patriam defendere charam.

Apud *Ariſtophanem*, ipſas Aves occinentes hoc Spectatoribus audies,

Κορὼ

Ἑσμὲν δ' ἡμεῖς τέσσαρες, Δελφοὶ, Δωδώνη, Φοῖβος Ἀπόλλων,
Ἐλθόντες γὰρ πρῶτον ἐς ἱερὰς ἕνεκα πρὸς ἅπαντα τρεπόμεθα.
Sumus autem quatuor Genini, Delphi, Dodona, Phœbus Apollo;
Venientes enim primùm ad ædes, poſtea ad res veſtras converti-
timini.

Vide Franc. Roſſæum *Archæol. Attica l. 7. ſect. 2.* & plura ſuprà in voce *Augur.*

ORNITHON, oppidum Phœnices in ora inter Tyrum & Sidonem, *Strab.* Plin. *l. 5. c. 19.*

ORNITHONES, ſeu Aviaria Romanorum, memorantur Varroni *de R. R. l. 3. c. 3.* *Nunc Ornithonas dico omnium alitum, quæ intra parietes villæ ſolent paſci.* Et mox, *In binas ſpecies dividi poſſunt: in prima parte ut ſunt, quæ terra modò ſunt contentæ: ut ſunt pavones, turtures, turdi. Altera ſpecies ſunt, quæ non ſunt contentæ terrâ ſolùm: ut ſunt anſeres, querquedulæ, anates.* In iis tria admirationi erant, magnitudo, avium multitudo, & pretium ingens, quos inde perciperent quotannis. De magnitudine ſic ibidem Varro: *Primus hic gradus antiquus Majorum noſtrorum erat, in quo eſſent Aviaria duo duntaxat. In plano cohors, in qua paſcebantur gallinæ, & earum fructus erant ova & pulli. Alter ſublimis, in quo erant columbæ in turribus, ut ſumma villa. Contrà nunc Aviaria ſunt nomine mutatô, quod ſint* Ornithones, *quæ palatum ſuave domini paravit, ut tecta majora habeant, quàm tum habebant tota villa, in quibus ſtabulentur turdi ac pavones.* De multitudine avium ſic *c. 5. princip. Dicam de hoc* Ornithone, *quod fructus causâ faciunt. Igitur teſtudo fit magna, quâ millia aliquot turdorum ac merularum, includere poſſint. Quidam cum eo adjiciunt præterea aves alias quoque, quæ pingues veneunt carè, ut miliariæ ac coturnices.* Magnitudinem pretii indè redeuntis, docet nos Axius apud Varronem ejuſdem *lib. c. 2.* ubi cùm loquutus eſſet de Materteræ ſuæ fundo in Sabinis, *In hac,* inquit *villa qui eſt* Ornithon, *ex eo uno quinque millia ſcio veniſſe turdorum denariis ternis, ut ſexaginta millia ea pars reddiderit eo annô villa, bis tantum, quantum tuus fundus ducentum jugerum Reate dedit.* Et poſt pauca, *Nonne L. Albutius, homo apprimè doctus, cujus Lucilianô charactere ſunt libelli, dicebat in Albano fundum ſuum ſemper vinci à villa? Agrum enim minùs decem millia reddere, villam plus vicena.* Pluraque inibi in hanc mentem. Idem *l. 3. c. 6.* *Ex pavonibus M. Aufidius Lurco ſupra ſexagena millia nummûm dicitur capere,* quæ ſumma Belgis fit cIↃ. IↃ. CCC. florenorum, inquit Voſſ. Idem *Ibid.* Varro *c. 7.* ubi de columbis: *Parentes eorum Romæ, ſi ſunt formoſi, benè colore, integri, boni ſeminis; paria ſingula vulgò veneunt ducenis nummis; nec non eximia ſingulis millibus nummûm: quas nuper cum Mercator tanti emere vellet à L. Axio, Equite Romano, minoris quadringentis denariis daturum negavit:* quod de Axio referre etiam non piguit Plinium *l. 10. c. 37.* Auxêre avitiorum pretia Cœnæ, præcipuè adjiciales ac triumphales: unde Varro *l. 3. c. 2.* *Quotuſquiſque enim eſt annus: quò non videas epulum, aut Collegia non epulari; quæ nunc innumerabiles incendunt annonam.* Adde privatorum civium luxum, è quibus Æſopus, tragicus Hiſtrio, *cantu commendabiles aviculas, immanibus emtas pretiis, in cœna pro ficedulis ponere* ſolebat, teſte Val. Maximô *l. 9. c. 1. ex 2.* & Pliniô *l. 10. c. 51.* Vide quoque Tertullian. *de Pallio c. 5.* ubi eum *ex avibus ejuſdem pretioſitatis, ut canoris & loquacibus quibuſque, centum millium patinam confiſcaviſſe* ſcribit: h. e. patinam centum millium, quod ejus pretium erat, confiſcatam ſive repoſitam habuit; ut eam cùm vellet, avibus cariſſimè emtis plenam repræſentaret convivis: quarum quamlibet ſex ſeſtertiis, ſive ſex millibus nummûm emtas fuiſſe, annotavit *ibi* Salmaſ. Suetonius quoque *cœnam Vitellio datam adventitiam à Fratre, in qua ſcarorum jecinora, phaſianorum & pavonum cerebella, linguas phœnicopterûm, murænarum lactes, à Carpathio uſque fretoque Hiſpaniæ, per Navarchos ac triremes petitarum, commiſcuerit,* narrat *in Vitell. c. 13.* Et apud A. Gellium *l. 15. c. 8.* *Negant,* Phavorinus inquit, *ullam avem, præter ficedulam, totam comeſſe oportere: cæterarum avium, atque altilium, niſi tantum apponatur, ut à clunculis inferiori parte ſaturi fiant, convivium putant inopiâ ſordere: ſuperiorem partem qui edunt, eos palatum non habere,* &c. Nihil igitur mirandum, ſi ex villis tantas ſibi opes pararent: præſertim cogitantibus, quanta ſit avium quarundam fœcunditas: Siquidem ex aliquarum pari uno, ſi pro Naturæ viribus generent, & ex natis atque exinde porro genitis necetur nihil, nec ſponte intereat quidquam, annos intra octo eſſe poſſint 33474272. quod facilè videbit, qui numerandi artem calleat, Gerh. Joh. Voſſ. *de Orig. & Progr. Idol. l. 3. c. 94.* Laur. Pignorio, corte coërcebantur gallinæ villaticæ, ruſticæ Africanæ, galli & capi, quorum curator, *Gallinarius* Varroni dicitur *de R. R. l. 3. c. 9.* Aviaria verò ſeu *Ornithones* cohibebant turdos, pavones, columbas, turtures, luſcinias, merulas, anſeres, anates, phaſianos: quorum omnium cuſtos *Aviarius,* ut patet ex *veter. Inſcr. D. M. Oloplutio. Succeſſo. Priſcus. L. Vari. Ambiboli Aviarius. Altiliarius* &c. Vide præfatum Pignorium *Comm. de Servis p. 598. & ſeqq.*

ORNOSPADES, Parthus, à Rege Artabano patriâ pulſus, haud inglorius Tiberio, cùm Dalmaticum bellum conficeret, auxiliator, ideoque civitate Romanâ donatus. Cùm Tiridates à Romanis in Parthicum regnum à L. Vitellio collocaretur, multis equitum millibus in caſtra venit, ac, repetitâ amicitiâ Regis, multô apud eum honore Meſopotamiæ præfectus eſt, Tacit. *l. 6. Annal. c. 37.*

ORNUS, apud Stat. *Thebaid. l. 5. v. 18.*

——— *antiqua ut fortè ſub* orno
Stabat: & admoti nixus Polynices in haſtam:

durabilis arbor eſt, quod notiſſimum; Unde & *veteres orni* Horatio *l. 1. Carm. Od. 9. v. 12.* Piro inſerenda, juxta Virg. *Georgic. l. 1.* *fraxinum ſylveſtrem* vocant alii, & eſt utilis frondibus, unde hic ſub ea degebat, velut tribunali.

——— *procerum vallante corona*
Dux Talaionides,

i. e. Adraſtus, veter. Heroum more, Vide Gargilium Martialem *de Arboribus, c. 16.* Ab robore & amplitudine eadem commendatur Lucano *l. 6. v. 390.*

——— *quas vix Boreas everterit, ornos.*

Ab altitudine, Val. Flacco, qui *aëriam* hinc vocat *Argonautic. l. 8. v. 112.*

——— *fidens Cretheia proles*
Calcat, & aëream quam viſitur perfertur ad ornum.

Et proin *ornum* aſſignat aureo velleri, in qua hoc cuſtoditum ſit: Ut & *l. 3.* Herculis vecturæ: cùm Heroës arbores ex Myſia advehunt, ut omnibus grandiorem &c. Nihilominus pro telo Centauris *Achilleidos lib. 1. v. 111.*

——— ——— ——— *at intra*
Centauri ſtabula alta patent, non æqua nefandis
Fratribus. Hic hominum nullos experta cruores
Spicula, nec trunca bellis genialibus orni.

Ad quem locum vide Barthium; plura verò de hac arbore, apud Plin. *l. 16. c. 18.*

ORNYTUS, Cyzicenus, ſingulari comitate exceptis hoſpitiô Argonautis, ab iiſdem, in conflictu nocturno, per errorem cæſus eſt. *Val. Flacc. l. 3. v. 173.*

OROACTA, vel OARACTA, *Ptolemæo* Οὐορόχθα, pro Ὀάρακτα vel Ὀαράχθα, una ex tribus Inſulis, in Perſico ſinu, prope Harmozon Carmaniæ promontor. haud longè ab oſtiis fluminis Addanis, memorata Marciano Heracleotæ *in Periplo,* Ἀπὸ δὲ Ἀχιδάμου ποταμοῦ ἐπὶ Ἀδδάνου ποταμοῦ ἑβδομήκοντα σταδία φ. παράκειται δὲ τοῦ τόπου τούτου νῆσος Ὀαράχθα. In ea Inſul. ſepulchrum fuiſſe Erythræ Regis qui nomen fecit mari, notat *Ammianus. Dionyſius* verò, Mela *l. 3. c. 8.* & Plin. *l. 6. c. 28.* *Ogyrim* vocant Inſulam eam, in qua hic rex tumulatus creditur. Fuit autem hæc itidem ex tribus Inſulis modò dictis, deſerta non minùs, ac tertia, quæ *Organa* dicta, ſolâ *Oroactâ* exiſtente fertili. Ad hanc porro appulerunt Alexandri M. naves, quam proin Alexandri nomine Macedones appellâſſe videntur: *Ptolemæus* namque inter Inſulas; quæ objacent Perſidi, unam *Alexandri* nomine indigitat, quæ & *Aracia* dicta ſit: Ἀλεξάνδρου, ἣ καὶ Ἀρακία. Ubi reſcribendum videtur, Ὀάρακτα; uti & apud Plinium, pro *Aratia* vel *Aracha.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1180.* & ſuprà in voce *Oaracta.*

OROANDA, urbs Piſidiæ Plin. *l. 5. c. 27.*

OROANDES, mons Aſiæ, Tauri pars, de quo Plin. *ibid.*

OROATES, Straboni fluv. Suſianæ maximus, illam à Perſide diſterminans, & in ſinum Perſicum ſe exonerans. *Oroatis Ptolemæo. Tiritiri Caſtaldo.* Vide hic infrà.

OROATIS, fluv. Perſidis ultimus, quò ab Elymaide dividitur, Plin. *l. 6. c. 25.* apud quem exemplaria ſcribunt, *Oratin:* Sed *Strabo* & *Ptol.* ſcribunt Ὀροάτιν; quod etiam reſtituendum apud *Arrianum,* ubi Ἄρωσις legit, ſicut *Zarotis,* apud eundem *Plinium.* Ex Uxiis oritur & Perſidem ab Suſiana diſterminat, *Paſitigris* Veterib. qui poſt Choaſpem vel Eulæum illum ſtatuunt, apud *Strabonem.* At Paſitigrim illum, quem Alexandrum tranſiiſſe dicit *Arrianus,* quum Suſis profectus in regionem Uxiorum ingredi vellet, Τίγριν vocat Diod. Sic. *l. 17.* & quartô die ad illum amnem perveniſſe ſcribit, poſtquam à Suſis moverat. Sed hic Tigris Uxianæ regionis, qui in latere Suſianæ Orientali fluit, à Tigride Aſſyrio diſtinguendus, idem omnino cum *Oroate* eſt, quem *Tigrim* aut *Paſitigrim* videntur appellâſſe illi, qui cum Alexandro fuerunt, quòd verum ejus nomen ignorarent. Quemadmodum *Choaſpem* Veterem nominârunt, quem *Eulæum* recentiores paſſim indigetant, etiam illi, qui res Alexandri literis mandârunt. Vide Salmaſ. *ad Solin. paſſim,* inprimis *p. 701. & ſeqq.* Bochart. fluvium hunc Perſidis vel Suſianæ maximum, à Barbaris *Oroaten,* ut à Græcis *Vatrachiten,* i. e. Βατραχίτην, tanquam à *ranis* denominatum eſſe, docet, *Hieroz. Part. poſter. p. 653.* Vide quoque in voce *Oroates.*

OROBA, urbs Aſſyriæ mediterranea, *Ptol.*

OROBATIS, urbs Perſidis in mediterraneis. *Idem.*

OROBII, populi fuêre Galliæ Tranſpadanæ, ubi nunc pars Borealis Ducatus Mediolanenſis verſus Comum. Eorum urbes fuêre Bergomum, Comum & Forum Licinii, *Brietio.* A Septentrione Euganeis erant contermini, uti & ab Oriente, ab Occidente Lepontiis, à Meridie Inſubribus.

OROBIOTÆ, ex Græco Ὀροβιῶται, in *Annalibus* Francorum A. C. 809. Græci dicti ſunt, qui montes incolebant: *Orobiotæ Populonium civit. maritimam ſunt deprædati.* In *Annalibus Francicis* Bertinianis *Oroboitæ* ſcribitur, ſed perperam, annotante Car. du Freſne *Gloſſar.*

OROBIS, Galliæ Narbonenſis fluv. *Ptol. Orbis,* Pomponio *l. 2. c. 5.* *l'Orbe Cluſio* hodie dicitur. Bliterus præterfluit, ex Cebennis ortus, & in mare, infra Serinianum ſe exonerat. Vide *Obris.*

OROCANA Mediæ urbs *Ptolem.*

OROCASIAS, mons ad Antiochiam, apud Procopium *Perſicor. l. 2.* Ἐν δὲ τῇ ἄκρᾳ γενόμενος, ἣν δὴ Ὀροκασιάδα καλοῦσιν οἱ ταύτῃ ἄνθρωποι νενομίκασι, ἐπιμαχώτατον κατενόησε, ὃ τὸ κατ' αὐτὸν τεῖχος πέτρᾳ τῇ τυγχάνει τις ἐνταῦθα καὶ ἀνωμάλως μὲν ἐπὶ πλεῖστον ἱκανῶς ἴσχυεν· ὕψος δὲ ὀλίγῳ τοῦ περιβόλου ἐλασσούμενον. Idem cum *Caſio,* qui apud Dionem in *Trajano* ὄρος Κάσιον, vel unicâ dictione Ὀροκάσιον dicitur. *Quò, quum videndi Solis ortus gratiâ nocte aſcendiſſet Adrianus, imbre ortô, fulmen decidens hoſtem & victimarium ſacrificanti afflavit,* Spartian. in *Vita* ejus, *c. 14.* Hujus montis pedes Orontes fluv. lambit Ammian. *l. 14.* *Hat autem promontorias, quas Orontes ambiens amnis, imoſque pedes Caſii prætermeans, funditur in Parthenium mare.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 618.*

ORODES II. Rex Parthorum, Mithridati II. ſeu Magno, fratri [illegible] ſucceſſit. Craſſum cum [illegible] cepit & occidit. [illegible] Urb. Cond. aperto [illegible] capitum [illegible] Craſſo aurum liquatum [illegible] ſuum [illegible] comprehenſum. [illegible] Phraateſque ſequutus, [illegible] eſt. Vide [illegible] Appian. in Parth. Juſtin. l. 42. c. 4. Florus l. 3. c. 11. Eutrop. l. 6. c. 21. Oroſius, l. 6. [illegible] Plutarchus [illegible] Arſacidas. [illegible] apud Eutſebium [illegible] illum utrobique Orodes ex Vellejo, Floro, Appiano, [illegible] vocare [illegible] Servius ad Æn. l. 11. [illegible] non [illegible] eſt mendoſus, [illegible] Gerardo Voſſio [illegible] ad [illegible] Et ſucceſſit Phraates, [illegible] vide.

ORODES II. Parthorum Rex, [illegible] populorum [illegible] in [illegible] vel [illegible] in venatu, ob [illegible] Joſephus l. [illegible] Ant. Jud. Item, Artabani fil. Armeniæ Rex, Tacit. l. 6. Annal. c. 33.

ORODES, nomen viri à Mezentio interfecti, Virg. Æn. l. 10. v. [illegible].

ORODIENSIS Comitat. Czongrad, provinc. parva Hungariæ inferioris verſus Tibiſcum [illegible] & confines Tranſylvaniæ ſub Turcis: inter Comitatus Torantalienſem ad Boream & Conadienſem ad Meridiem.

ORODOPES, inſula parva Phœnicis, prope Tyrum.

OROLAUNUM, Galliæ Belgicæ oppid. in Ducatu Luxemburgenſi, Antonin. Vulgò Arlon, quaſi Aram Lunæ dicas, longitud. 27. 15. latitud. 49. 45. Brabantis Arlun, ubi [illegible] in colle, ſub Hiſpanis. [illegible] Lotharingiæ & [illegible] in Boream, 6. à [illegible] in Occaſum. Medio inter Luxemburgum ad Ortum, & [illegible] ad Occidentem. [illegible] Notit. Gall. eſt Arlo, caſtrum montanum [illegible] Lucemburgenſis, Marchia [illegible] Ponitur in Itin. Antonini, inter Epoſſium ac Andethannalem vicos, medius in itinere Durocortoro Treveros. In diviſione regni Lotharii A. C. [illegible] Arlon, inter Dulmunte & Vautenie, &c. Arimanta. ſeu nomine corruptè dici, tradit [illegible], qui ante Ann. 852. de [illegible] Epiſcopo Trevirorum ſcripſit.

OROMANDRUS, urbs Armeniæ minoris Ptolem.

OROMANSACI, populi Belgii inter Morinos, Geſſoriacum proximi, in Picardiæ, Artois, Flandriæque confinio, ubi [illegible] Gueſnes & Ardes oppida ſunt. Baudrand populi fuêre ſub Morinis, juxta fretum Gallicum ubi nunc tractus Picardiæ Borealis, in quo Ardrenſis Præfectura, & [illegible] recuperata, ubi Comitatus Oyenſis & Guinenſis, ubi Caletum, Ardra, & Guinæ, urbs Galliæ in limite Artefiæ & Flandriæ.

OROMASDES, boni principium Zoroaſtri, ſicut Arimanius mali, apud Plut. de Iſide & Oſir. [illegible], de quo videſis [illegible] apud Gerh. Jo. Voſſ. de Orig. & progreſſu Idol. l. 1. c. 5.

OROMEDON, mons Coi inſulæ [illegible], Theocrit. Idyl. 7.

[illegible]

Ubi Caſaubon. Probo non interpretationem, quæ Oromedontem eſſe montis nomen ſtatuit. Videtur enim [illegible] & [illegible] ſit eſſe dictus. Sane Oromedon Gigantis nomen eſt, apud Propert. l. 3. El. 8. v. 47.

Te duce vel Jovis arma canam, cœloque minantem
Cœum, & Phlegræis Oromedonta jugis.

Vide & Theocriti Schol. ad [illegible]. Nic. Lloydius.

ORONAIM, vel Horonaim, duo vici, qui vix [illegible] ſive duæ urbes Moabitarum: una ſuperior, altera inferior, Eſa. c. 15. v. [illegible] [illegible] vel furores, aut Syriacè libertates.

ORONDA, Beathere, Onda, oppid. regni Valentiæ, inter Saguntum & Ineibium. [illegible] ab Oro Rege conditum.

ORONDICI, populi fuêre Galatiæ, Ptolem.

ORONIUS [illegible], magnus Britannici generis vates fuit ex Bardorum poetarum numero doctiſſimus.

ORONTAS, Artaxerxis affinis, pedeſtribus copiis ad bellum Cyprium præfectus, cum Evagora pacem fecit, ei pacatum regnum relinquens. Columniæ poſtea, quâ Teribazum petiverat, damnatus & ſupplicio affectus. Vide Polyæn. l. 7. c. 13. 14. Diodor. Sic. l. 15.

ORONTES, Myſiæ Satrapa, defecit cum aliis ab Artaxerxe: quare à ſociis ſumma ei rerum commiſſa eſt. Sed, ſpe præmiorum ex perfidia conſequendorum, ſocios Artaxerxi prodidit. Diodor. l. 15. c. Polyæn. loc. cit.

ORONTES, Prætor Armeniæ, ex Epigonis Alexandri Magni. Vide Polyæn. l. 4. c. 3. in Eumene.

ORONTES, Lyciorum dux in bello Trojano, qui capto Iliô cum Ænea in Italiam navigans, naufragiô periit. Virg. Æn. l. 1. v. 113. 220.

ORONTES, qui Typhon priùs teſte Strabone, Ophites Pomp. Læto, Ladon Philoſtrato, fluv. maximus Syriæ, ex monte Libano profluens, multiſque urbibus irrigatis, in quibus Antiochia, quam interluit, ad Seleuciam Pieriam in Syrum pelagus delabitur. Variè legitur. Oſine intus, teſte Theveto, Soldino apud oſtia, interius Fer, teſte [illegible] Tyrio. Farfaro autem Olivario. Hujus meminit Ovid. Met. l. 2. v. 248.

Arſit & Euphrates Babylonius, arſit Orontes.

Propert. l. 2. El. 23. v. 21.

Et quas Euphrates, & quas mihi miſit Orontes.

Dionyſius v. [illegible].

[illegible]

Juvenal. Sat. 3. v. 62.

Jampridem Syrus in Tiberim defluxit Orontes.

Ejus oſtium nunc [illegible], [illegible] cognomine in arduo monte ad ejus oram ſito, Baudr. Hinc Orontem. Propert. l. 1. El. 2. v. 3.

Aut quid Orontea crines perfundere myrrha.

Juxta lacum [illegible] botobyx. Item Orontes, mons Mediæ, [illegible] incumbens, Ptol. Sac. [illegible]. Vide Orontes, vide etc.

ORONTIUS Finæus, Mathematicus cel[illegible] fil. Franciſci, Medici Delphinens. Profeſſor Regius [illegible] Franciſco I. conſtitutus A. C. 1530. ſcripſit in Geometria, Optica, Geographia, Aſtrologia, &c. complura. [illegible] A. C. 1555. [illegible] Anton Mizaldus, Medicus [illegible]. Scævola Sammarth. elog. l. 1. Voſſ. de Scient. Math. [illegible]. Vide & Finæus.

OROPESA, nomen illuſtris in Hiſpania Familiæ, quæ Portugalliæ, ſeu Luſitaniæ Stirpis tenus eſt. [illegible] enim Johannis IV. Luſitaniæ Regis [illegible], ducta Beatrice de Toledo Oropeſa hærede, ex ea filium ſuſcepit Ferdinandum, cujus Progenitores hi habentur: Ferdinandus I. Dux Bragantiæ, ex Johanna de Caſtro, filia Johannis Dn. de Cadaval, ſuſcepit Ferdinandum II. [illegible], qui obiit A. C. 1483. pater ex Iſabel[illegible] Portugallica Jacobi Ducis, quô & Eleonor[illegible] de Mendoza filia Johannis Guzman Ducis Medinæ [illegible] Theodoſius, Dux, [illegible] Iſabellam de Caſtro [illegible] Johannem Ducem de Bragantia & Barcellos, defunctum A. C. 1582. Huic Catharina Portugallica filia Eduardi Infantis Portugalliæ Ducis de Guimaraes, Emanuele Rege genitus peperit Eduardum Marchionem de [illegible] Theodoſii II. Duci, qui ex Beatrice Toletana Marchione de Xarandilla ſuſcepit Ferdinandum Alvarum Toletanum de Monroy [illegible] Ayala Marchion. de Xarandilla, Comit. de Oropeſa, qui ex Mencia filia Johannis Alfonſi Pimentelli Comitis de Benavente [illegible] Eduardum Alvarum de Toledo Portugal Monroy Ayala Ducem de Oropeſa, patrem ex Anna de Zuniga Medina de Caçinha [illegible] Comite de Alcaudete, Marchionis Joachimi Alvari Toletani Marchionis de Xarandilla. Spenerus [illegible] Part. 1. p. 74. Quæ verò præfata Beatrix Tol[illegible] titulum de Oropeſa Bragantinæ communicavit. Majores ejus hi fuêre: Ferdinandus Alvarus Toletanus Comes de Oropeſa, uxorem habuit Leonoram filiam Petri de Zuniga Comitis de Ledeſma & [illegible] ex ea filium Ferdinandum Alvarum maritum Mariæ Pacheco [illegible] pater Joh. Pachecus Marchio de Villena deceſſit A. C. 1474. & ex ea Patrem Franciſci Alvari Toletani ſilicet Comitis Oropeſa, qui [illegible] de Figueroa [illegible] Comitis Feriæ) genitus Ferdinandus Alvarus Toletanus Comes Oropeſa, ex Beatrice de Monroy Ayala, ſuſcepit Johannem Alvarum Toletanum [illegible] Ayala, Comitem de Oropeſa, cujus ex Luiſa Pimentellia filia Beatrix fuit, hodiernorum Ducum Oropeſa genitrix. Idem Spenerus Part. 1. p. 159.

OROPI, Epiſcopalis ſub Antiarcha ſedes, G. Tyrius.

OROPITE Caſtum, Oropitum Antonino, Orebitum, ſeu Orbitum, in [illegible] Deſiderii Regis, Herbanum Plinio, l. 3. c. 5. aut [illegible] P. Diacono, Urbivetana, & Urbevetanum Procopio, urbs Hetruriæ mediterranea, inter Viterbium in Boream, 20. & Peruſiam in Meridiem 20. mill. paſſ. Orvieto Etruſcis dicitur, longitud. 36. 10. latitud. 42. 24. In ditione Pontificii ad Peliam fluv. qui paulo ſupra recipit Glanim, 3. autem milliar. infra cadit in Tiberim. In colle, ſitu permunita, caputque agri adjacentis, vulgo Territorio d'Orvieto, 50. milliar. à Roma in Boream, 15. à confinio territorii Senenſis in Ortum Baudr.

OROPUS, vulgò Zucamini, teſte Alexandro Zardô; Sulamino, Nardo, oppid. Bœotiæ in Atticæ confinio in ora, inter Chalcidem 20. & Tanagram 18. milliar. à Thebis 36. ab Athenis 44. Quod cùm Athenienſes vaſtâſſent, à Romanis 500. talentis mulctati ſunt, teſte Agellio. [illegible] eo Fanum Amphiarai, apud Pomp. Melam l. 2. c. 3. ex lectione Pinciani. Rhamnus & Oropus parva, illuſtres tamen, quòd in hoc fanum eſt Amphiarai. Sed non in Oropo, verùm in itinere, quod Athenis Oropum dirigebat, ſitum fuiſſe Amphiarai fanum, docet Dicæarchus: [illegible]. Illinc (nempe Athenis) Oropum uſque per Daphnidem & Amphiarai Jovis templum iter expedito pediti unius propè diei eſt. Ubi pro [illegible], [illegible] legi vult Salmaſ. Interim Amphiarai Fanum Oropo vicinum fuiſſe, hinc patet. Pauſan. l. 1. 12. ſtadiis ab Oropo ait diſtare; in loco Harma dicto, à curru Amphiarai; itaque non quidem Oropi, in Oropiorum (qui primi Græcorum Amphiarai memoriæ honorem habuerunt) tamen agro, ſanum hoc Amphiarai olim oraculis celeberrimum fuit. Quam in rem vide complura, apud Salmaſ. ad Solin. p. 146. & ſeqq. Hodie vicus eſt ſatis grandis Græcis inhabitatus, vulgò Ropo, ubi 200. circiter eorum familiæ, uti docet Cer. Sponius Itinerar. Græcia Part. 1. p. 517. & 518. ubi & Epitaphii meminit [illegible] filii Zopyri, Oropo oriundi, quod Sycamini 3. inde milliar. viſitur.

OROPUS, urbs Macedoniæ, patria Seleuci Nicanoris, ab Oropo filio Lycaonis dicta. Item oppid. Eubœæ, quod Anſonelli Græ dicitur. Item, Syriæ urbs, Triniſſa quoque, teſte Stephanô, quem ſit conſule.

ORORI, civitas, 2. Sam. c. 23. v. 33.

ORORICIUS, Rex Mediæ, cujus uxorem Dermitius Rex Lageniæ cum per vim abripuiſſet, omnibus Hiberniæ Regni [illegible] poſitus eſt. Sed Henricô enim II. Angliæ Rege Hibernia in quamplurima adhuc Regna, quatuor imprimis hæc, Ultoniam, Lageniam, Momoniam & Conachtiam, diviſa erat, inter quorum Reges plerunque potentior Hiberniæ Monarcham ſe nominabat, quemadmodum etiam in Heptarchia Saxonum, in Anglia, factum eſſe conſtat. Monarchia igitur ad Rodericum Regem Conachtiæ delata. Ororicus apud eum de injuria conqueſtus, raptorem Dermitium accuſavit ejuſque imploravit auxilium. Hinc bellum, in quo Dermitius inferior ad Angliæ Regem præſtitum

conſugit, à quo etiam ſuſceptus & bonam ſpem habere juſſus eſt; videbat enim Hiberniam intendi diſſidiis [illegible] ſub poteſtatem iri redactum. Nec tetella [illegible] exercitu eum comparaſſe Richardum Strangbow Comitem Penbrokiæ in Hiberniam miſit, qui Wexfordiâ occupatâ, & Paltanô Dermitii proditione captô, Waterfordiam quoque tandem expugnavit, ſicque omnes Hibernorum Regulos Regi ſuo ſubjecit, qui *Dominus Hiberniæ* ab eo tempore voluit vocari, Hornius *Orb. Imper. p.* 204. 205.

ORISA, quæ & *Almza*, *Ptolem.* urbs Mediæ mediterranea, inter Naradam & Arſacam ad Ortum, *Arabice* [illegible].

OROSCOPA, Africæ urbs, de qua lis inter Maſiniſſam & Carthaginenſes. Appian. *in Pun.*

OROSINES, Thraciæ fluv. Plinio *l.* 4. *c.* 11.

OROSIUS, Hiſpanus patriâ, domô (ut *Joh. Gerundenſis* tradit) Tarraconenſis, ſub Arcadio & Honorio vixit, ut Proſper, *in Chronico*, ait. Hic, cùm, Româ ab Alarico Gothorum Rege captâ, gentiles, & hujus, & omnium calamitatum cauſam in Chriſtianos conjicerent, compoſuit, hortatu B. Auguſtini, ſeptem hiſtoriarum libros: quibus oſtendit, ab Urbe condito, uſque ad tempus, quô illa ſcriberet, (id ſpatium eſſe dicit annorum eſſe quinquies mille ſexcentorum & duo de viginti) maximas ſemper atque atrociſſimas, per orbem, calamitates contigiſſe. Scriptor eſt planè utilis, ſed qui ſcriptore Græcos non legerit: imo Græcarum literarum expers fuit. In temporibus etiam crebrò fallitur, ut vel illa oſtendunt, quæ in eo caſtigavit Scaliger, *in Animadverſionibus Euſebianis.* Vide Voſſ. *Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 14 qui de eo fusè agit *Hiſt. Pelag. l.* 1. *c.* 17. *Nic. Lloyd.* Vide & in voce *Paulus Oroſius.*

OROSPEDA *Straboni*, *Ortoſpeda*, Ptolemæo, mons Hiſpaniæ Tarraconenſ. poſt Pyrenæum maximus, longè lateque diffuſus, varia habens nomina, à locis quæ attingit. In Celtiberis enim *Sierra de Molina* dicitur, teſte Florian. in Arevacis & Carpetani *Palomera d'Avila*, *Puerto de Somma ſierra*, *del Pico*, & *de la Tablada*, in regno Caſtellæ veter. In regno autem Legionenſi apud Callaicos *Sierra de Penhas* vocatur. *Bendrando* Monte eſt valde extenſus, per Carpetanos & Baſtitanos, à Tago flum. nempe ad oram maris Mediterranei per Caſtellam novam regnum Murciæ & partem Orientalem regni Granatæ. Ejus partes dicuntur *Sierra de Segura*, *Sierra d'Alcaraz*, *montes de las Alpuxaras*, in regno Granatæ, & alibi aliter. Sed non extenditur verſus regnum Legionenſe neque per Caſtellam veterem.

ORPHA, uxor Chelion, filii Elimelech Bethlehemitæ, Ruth. *c.* 1. *v.* 14. Latinè *cervix*, vel *cervicoſa*, ſive *ſuſcitatio*, vel *denudatio oris.*

ORPHANI nomen quorundam ex Huſſitis. Poſt mortem enim Ziſcæ, inclyti illius Huſſitarum Ducis, in duas hi factiones diviſi ſunt, quarum una Procopium Magnum ſibi Ducem creavit; altera, quòd nullum inveniri poſſe crederet, qui jure Ziſcæ ſuccederet, *Orphanorum* aſſumſit nomen. Quæ diſſidia ipſorum cauſæ plurimum nocuerunt, neque conſiſtere potuêre, uſque ad A. C. 1030. quò utrique Bohemiâ expulſi, & Fratribus æternum exilium indictum eſt. Idem *p.* 46.

ORPHANOTROPHI, qui præponuntur *Orphanis* nutriendis, tanquam Tutores ſeu Curatores minorum: ſecundùm Juſtinianum *in l. Orphanotrophos, in princ. Cod. de Epiſc. & Cler. & in l. Omnia.* De iisdem Spec. *in tit. de Orphanotropho* & *in tit. de his qui alien. nom. in judic. inter. in verſ. Orphanotrophus* & *in tit. de Inſtrum. edit.* §. *nunc verò aliqua. v.* 26. & § *ult. v. ſunt etiam Orphanotrophi:* & *text. in Authent. de alien. & emph.* § *emphyteuſeos verò per totum*, ubique paſſim. Locus verò, ubi filii iſtiusmodi orbi & parentibus privati nutriebantur, *Orphanotrophium* dictus eſt, cujus meminit Imperat. *in l. illud*, §. *ſi quis verò* & *l. penult. in princ. Cod. de ſacroſanct. Eccl.* & *in l. omnia privilegia*. *Cod. de Epiſc. & Cleric.* Vide Calvin. *Lexic.* Græcè ὀρφανοτροφεῖον, quæ vox legitur apud Balſamonem in *can.* 8. *Concilii Chalced. p.* 321. ubi Epiſcopo non ſubjici Monachos ſeu Clericos templorum ἐν τοῖς ὀρφανοτροφείοις ait. Item *in Collect. Conſtitut. Eccl.* ex *l.* 1. *Cod. num.* 19. ubi donationes, Actis non inſinuatas, quæ ad 500. uſque nummos fierent, inter alia, εἰς τὸ ὀρφανοτροφεῖον, ratas eſſe, dicitur. Eorum inventorem Hircanum Judæorum Principem *Hegeſippus* facit. Opus planè regium, unde & *Orphanos* non niſi ipſi Archonti curæ eſſe etiam Athenienſes voluêre, uti patet ex lege Solonis, memorata Demoſtheni πρὸς Μακάρτ. Et *Orphanotrophi* munus in Aula Byzantina magni fuit habitum, ut quò frater Michaëlis Paphlagonis Imperatoris ornatus legitur apud *Zonaram*. In quo verò id proprie conſtiterit, habetur in *Coll. cit. num.* 31. ſed rebus in pejus labentibus, deſiit, ſub poſtremis videl. Imperatoribus, teſte Codino, apud Suicerum *Theſaur. Eccleſ.* voce Ὀρφανοτρόφος. Vide quoque Meurſium *Gloſſar.* Scil. *Orphanus*, qui caret patre, præſidiòque paternô, quæ Græca vox eſt. Sed & *lapis pretioſus*, inquit Albertus M. *qui in corona Imperatoris, nec unquam alibi viſus eſt, propter quod Orphanus dictus.* Fuit is *in colore vinoſus, ſubtilem habens vinoſitatem ſicut ſi in candidum nivem micans penetraret in rubeum clarum ſanguinem: & ſit ſuperatus ab ipſo: & traditur, quod aliquando in nocte fulſit: ſed nunc tempore noſtro non micat in tenebris.* Meminit Nicephorus Gregoras *l.* 1. *c.* 17. Παλαιὸν [illegible] Ὀρφανὸν [illegible]. *Margaritam illum decantant. Orphani vocati.* In clade Romani Diogenis in Turcarum venille poteſtatem pretioſum eum gemmam autorum, teſte El. Macinus *Hiſtor. Saracen.* apud Car. du Freſne. *Lychnitem* fuiſſe, diximus ſupra voce *Lychnis.*

ORPHE, Lyco & Carya, ſorores, & filiæ Dionis Laconiæ Regis ex Iphithea: earum Carya à Libero amata, in monte Taygeto, mutata eſt in arborem ſui nominis, quum reliquæ a ſororibus ſuis cuſtodirentur. Servius *ad Ecl.* 8. ex antiquiſſimis Græciæ fabulis, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 603.

ORPHEI Caput, inter vetera Oracula memoratur Philoſtrato Lemnio non ſolùm *l.* 4. *de Vita Apollonii*, verùm etiam *in Heroicis*, & quidem *in Philoctete*, ubi verba Latinè ſic habent: *Iam Palamedes & Neoptolemus ad Trojam veniendum adducere, cùm primùm ſit Græcis ſupplicaſſent, vaticiniumque ſe accepiſſe ex Leſbo, ut aiunt, [illegible] ſunt [illegible]. [illegible] ex [illegible] oraculo. [illegible] & Pythius, & [illegible] Lesbica, [illegible]. Leſbô autem haud procul ab [illegible] [illegible]. [illegible] Orphei. Caput [illegible] Leſbô appulſum rupem [illegible]. Unde Leſbii [illegible] ipſo ad [illegible] & Babylonia acceſſebantur. Multa etenim [illegible] Regis [illegible] hos [illegible]: [illegible]* Mea, ô Cyre, tua &c. Quæ quî hominum impoſturâ contigerint, pluribus eruditè ut ſolet Anton. van Dalen *de Oraculis Ethnicorum Diſſertat. II. p.* 197. & *ſeqq.* Vide infra *Orpheus.*

ORPHEUM Theatrum, apud Martialem *de Spectac. Epig.* 21. *v.* 1.

Quidquid in Orpheo Rhodope ſpectaſſe theatro
Dicitur, exhibuit, Cæſar, arena tibi.

A ſimilitudine dicitur veri Theatri, quod eſſet in Threiciis vallibus ſeu planitie ad montem Rhodopen, ubi canente Orpheô ſilvas, ſaxa, feras motas dicimus: quæ ad veri Theatri ſimilitudinem refert Poeta, ut Ovid. *Met. l.* 11. Hæc in Amphitheatro repræſentavit Domitianus, in quo

Repſerunt ſcopuli mirandaque ſylva cucurrit,

per machinamenta ſcil. ἀυτόματα, vel ab hominibus, in truncis arborum ſcopuliſque latitantibus:

Et ſupra vatem multa pependit avis:

filô vel rete correctæ tenuiſſimô. Tandem ipſe, non qui [illegible] à Bacchis, ſed ab urſo, verè diſcerptus eſt. Damnatus nempe quiſpiam ad mortem, qui *Orphei* ſchema in hoc loco gerebat, ab urſo laniatus eſt, ut verum Orpheum à Bacchis diſceptum, ad vivum exprimeret. Vide Gronov. *ad loc.*

ORPHEUS, ut ſcribit *Myrleanus Aſclepiades*, Apollinis & Calliopes, unius Muſarum, fil. fuit. Virg. *in Pollione*:

Non me carminibus vincet nec Thracius Orpheus,
Nec Linus, huic mater quamvis, atque huic pater adſit,
Orphei Calliopea, Lino formoſus Apollo.

Apollon. verò *l.* 1. *Arg.* Oeagri, & Calliopes filium facit:

Πρῶτά νυν Ὀρφῆος μνησώμεθα, τόν ῥά ποτ' αὐτὴ
Καλλιόπη Θρήικι φατίζεται εὐνηθεῖσα
Οἰάγρῳ, σκοπιῆς Πιμπληΐδος ἄγχι τεκέσθαι.

Alii Oeagri & Polymniæ, alii Menippes, aut Thamyridis filium fuiſſe voluerunt, atque Jalemum & Hymenæum hujus fratres fuiſſe conſtat. Hunc à Mercurio, ſive ut alii habent, à patre Apolline lyram accepiſſe ferunt, eâque tantum valuiſſe, ut illius cantu ſylvas, & ſaxa movere, fluviorum curſum inhibuerit, feraſque mitiores reddiderit. De quibus poſtea. Quamvis autem multi fuerunt Orphei, teſtante *Suidâ*, omnia tamen cæterorum facinora ad vetuſtiſſimum Thracem, Oeagri filium referuntur, qui, ut Tzetzes ait, *Hiſt.* 399. *Chil.* 12. fuit Herculi contemporaneus, ac floruit annis 100. ante bellum Trojanum. Hic primus omnium apud Græcos de Aſtrologia ſcripſit. Lucian. *de Aſtrolog.* Ἕλληνες δὲ οὔτε παρ' Αἰθιόπων, οὔτε παρ' Αἰγυπτίων ἀστρολογίης, τι ἤκουσαν, ἀλλὰ σφίσιν Ὀρφεὺς, ὁ Οἰάγρου & Καλλιόπης πρῶτος τάδε ἀπηγήσατο. Idem primus Bacchi ſacra in Græciam introduxit, & in monte Berecynthiæ Thebis, ubi Liber Pater natus eſt, ſacra illa, quæ *Orphica* vocantur, in quibus ipſe poſtea fuit laceratus, inſtituit, ut ait Lactantius, *de falſa Religione.* Hic multa humanæ poſteritati quæ vitæ utilia invenit, ut ait Pauſan. *in Bœot.* Deorum initia, & univerſam Theologiam primus aperuit. Scripſit de Elementorum inter ſe mutuâ generatione, de vi amoris in rebus naturalibus, de Gigantomachiâ, de Raptu Proſerpinæ, de Cereris erroribus, de laboribus Herculis, de Idæorum, & Corybantum ſacrorum ritibus, de occultis oraculorum reſponſis, de Veneris & Minervæ ſacrificiis, de luctu Ægyptiorum Oſiridis cauſâ, ac de illorum luſtrationibus, de vaticiniis, de obſervationibus auſpiciorum, de ſitu ſiderum, de ſomniorum interpretatione, de ſignis ac prodigiis, de piaculorum expiationibus, de expiatione inferorum, de ratione & motu aſtrorum, quò pactô Dii irati placari poſſint, &c. de quibus omnibus ſe ſcripſiſſe teſtatur initiô Argonauticorum, quæ ſub illius nomine circumferuntur. Non defuerunt, qui Orpheum & Amphionem magos Ægyptios fuiſſe arbitrati ſunt, ut ait Pauſan. *in Bœotic.* Uxorem habuit Eurydicen, cujus amore cùm flagraret Ariſtæus, eamque inſequeretur, ut captæ vim inferret, illa per loca devia fugiens à ſerpente in herba latente icta interiit. Virg. *Georg. l.* 4. *v.* 457.

Illa quidem, dum te fugiens per flumina præceps,
Immanem ante pedes hydrum moritura puella
Servantem ripas altâ non vidit in herbâ.

Tum fama eſt, Orpheum ſumptâ citharâ ad inferos deſcendiſſe, atque cùm mirificam quandam lamentationem cecinisſet, lacrymas inferis excitâſſe; Plutone deinde placatô ac Proſerpinâ, ſeveriſſimis mortuorum regibus, cantûs ſuavitate non ſolùm obtinuiſſe, ut ipſe poſt viſam Eurydicen in lucem rediret, ſed etiam, ut eam ſecum abduceret, eâ tamen conditione, ne prius reſpiceret, quam ad ſuperos perveniſſet. Verùm cùm ille amoris impatiens reſpexiſſet, uxorem amiſit. Hinc inquiunt, cùm ad inferos deſcendiſſet, ibi Deorum omnium laudes cecinisſe, præterquam Liberi Patris, quem per oblivionem prætermiſit: quare iratus Dionyſus furorem ſuis Bacchis immiſit, à quibus apud Hebrum fluv. fuit diſcerptus, membraque ejus per agros ſparſa, ut à Muſis vocarentur, ſed tamen à Muſis [illegible] fuiſſe collecta, & in Dio Macedoniæ loco ſepulta. Alii dixerunt, à Jove

à Jove fuiſſe percuſſum fulmine, ſicut Leonides teſtatur hôc epitaphiô:

Θρῄκα χρυσολύρην τῇδ' Ὀρφέα Μοῦσαι ἔθαψαν,
Ὃν κτάνεν ὑψιμέδων Ζεὺς ψολόεντι βέλει.

Fertur ejus caput in Hebrum dejectum cum lyra in Lesbum delatum fuiſſe, atque ibi ſepultum; Lyram autem inter ſidera relatam, & à ſingulis Muſis, quarum laudes eximiè cecinerat, novem inſignibus ſtellis inſignitam. Alii memorant, illum poſt mortem Eurydices cæterarum mulierum conjugium ſprevisse, multiſque perſuaſiſſe hominibus, malum ingens eſſe fœminam; quare cum multi abſtinerent à nuptiis fœminarum, ab illis per ſimulata Liberi Patris ſacrificia diſcerptus fuit, teſte Apollodorô, *l. de Diis*. Alii turpiſſimam cauſam tradiderunt, ajunt eum *παιδεραστίας* authorem fuiſſe, quam ita attigit Ovid. *l.* 10. *Met. v.* 81.

Ille etiam Thracum populis fuit author amores
In teneros transferre mares; citraque juventam
Ætatis breve ver, & primos carpere flores.

Vide Cœl. Rhod. *l.* 15. *c.* 19. Pauſan. *in Bœot.* indignatas ait Thracum fœminas, quod ob cantûs ſuavitatem multos viros ſecum abduceret. At Gelous Apollodorus *in Philadelphis*, judicem Calliopem electam fuiſſe inquit à Jove, contendentibus Venere & Proſerpinâ de Adonide; quæ cùm Adonidem communem adjudicâſſet, Venus indignata mulieres in Orpheum filium ejus concitavit. Alii dicunt, ita Venerem vertiſſe amorem omnium mulierum in Orpheum, ut ab illis raptim captus, dum inter ſe contenderent de Orpheo, fuerit laniatus. Agatharchides Cnidius *l.* 22. *rerum Aſiaticarum*, Orpheum ſcripſit, mortuâ Eurydice, veniſſe ad Aorthum in Theſprotidem, ubi pervetus erat oraculum evocandarum animarum: ibi cùm Eurydicem ſibi adeſſe putâſſet, ſeque deceptum comperiſſet, ſibi mortem conſciviſſe. Inde ſcripſit *Pauſanias*, luſcinias quæ forent circa ſepulchrum Orphei in Thracia, cantum emittere cæteris omnibus ſuaviorem. Denique alii vitæ pertæſum, poſt mortem uxoris, ſibi manus intuliſſe inquiunt præ mœrore. *Vetuſtiſſimum poëtarum*, appellat Lactant. *l.* 1. Poemata 39. compoſuiſſe dicitur, quæ temporum injuriâ periêre. Hymnos enim & verſus, qui illi vulgò tribuuntur, *φασὶν ὑπὸ Ὀνομακρίτου τοῦ Ἀθηναίου συντετάχθαι*, ait *Tatianus*. Clariſſimus Voſſius, Orphea hunc nunquam fuiſſe putat, ſed eſſe nomen ab antiqua Phœnicum lingua, quâ uſi Cadmus, ejuſque poſteri, atque à ſcientia nomen hauſiſſe. *Ariſa* enim Arabibus eſt *ſcire*; Unde *Ariſ, ſciens, doctus.* Hanc ſententiam veriſimiliorem facit, quod Cicer. *l.* 1. *de Nat. Deor.* refert, Ariſtotelem prodidiſſe Orphea iſtum nunquam fuiſſe, quæ verò carmina ejus nomine circumferuntur, ea à Pythagoricis attribui *Cecropi* cuidam, vel, ut legi debet, *Cercopi.* Nota etiam, Origenem negâſſe ulla Orphei ſcripta ſuô ævô extitiſſe, *l.* 1. *κατὰ Κέλσου.* Fabulam Orphei optimè omnium fusè tractat Virgil. *Georg. l.* 4. Et

Proximus huic, longo ſed proximus intervallo

Ovidius *Metam. l.* 11. Vide Boëtium *de Conſol. Phil. l.* 1. *c.* 3. Mythologiam ejus habes apud Natal. Comit. *l.* 7. *c.* 14. Et eam quoque breviter innuit Horat. *ad Piſones de Arte Poët. v.* 391. *ſ.*

Sylveſtres homines, ſacer, interpreſque Deorum
Cædibus, & victu fœdô deterruit Orpheus,
Dictus ob hoc lenire tigres, rapidoſque leones.

Plurimi Poëtæ, ut nil dicam de mira Alexandri Severi Imper. devotione, qui in larario ſuo, inter Divos Principes, & animas ſanctiores, coluit Chriſtum, & Abrahamum, Orpheum & Apollonium, Lamprid. *in Severi vita c.* 29. ſunt in laudibus ejus decantandis, apud quos, imo & Oratores ac Philoſophos movit Orpheus ſuâ citharâ & cantilenâ Homines, Deos, Aſtra, Fluvios, Ventos, Arbores, Volucres, Animalia, Lapides, Montes, Inferos.

I. Homines. Calpurnius, *Ecl.* 2.

Convenit umbroſa quicunque ſub ilice lentus
Paſcit oves. ———

Plato quoque in *Protagora*, ait Protagoram ipſum homines cantu & eloquentiâ demulſiſſe *ὥσπερ Ὀρφεύς.*

II. Deos. Calpurnius *ubi ſupra.*

——— *Faunuſque pater Satyrique bicornes*
Adfuerant, ſicco Dryades pede, Najades udo.

Silius Italicus *l.* 11. *v.* 461.

Auditus Superis, auditus Manibus Orpheus.

III. Aſtra. Hæc, ſi non ipſe, certè ejus lyra ex fictione Manilii, Nam de hac, quæ in cœlo eſt, ita ille *l.* 5.

Tunc ſilvas & ſaxa trahens, nunc ſidera ducit:
Et rapit immenſum mundi revolubilis orbem.

IV. Fluvios. Apollon. *l.* 1. *Argon.*

——— ——— *Ποταμῶν τε ῥέεθρα*

Horatius *Carm. l.* 1. *Od.* 12. *v.* 9.

Arte maternâ rapidos morantem
Fluminum curſus. ———

Propert. *l.* 3. *El.* 1. *v.* 41. cum illo loquens:

——— *Te concita dicunt*
Flumina Threiciâ detinuiſſe lyrâ.

Seneca *in Herc. Furente Actu* 2. *v.* 573.

Ars quæ præbuerat fluminibus moras.

Et in Medea, *Actu* 3. *v.* 625.

Ille vocali genitus Camœnâ,
Cujus ad chordas modulante plectrô
Reſtitit torrens. ———

Calpurnius,

Et tenuêre ſuos properantia flumina curſûs.

Sidonius *Panegyr. Anth.*

Cùm ſtarent Hebri latices, curſuque ligatô
Fluminis attoniti carmen magis unda ſubiret.

Boëtius, ubi *de Orpheo:*

Sylvas currere mobiles,
Amnes ſtare coëgerat.

V. Mare. Antipater, *in carmine de Orpheo*, inter alia nominat *καταγῶνας ἅλα, mare obſtrepens*, quod ille flexit ſuô cantu. Inde pulchra illa fictio Valerii & Papinii de nave Argo per mare euntе, quam Orpheus ſuô cantu dirigebat, elemento illi imperans. Ait prior *l.* 1. *v.* 470.

Nec vero Odryſius tranſtris impenditur Orpheus,
Haud pontum remo ſubigit; ſed carmine tonſas
Ire docet, ſummô paſſim ne gurgite pugnent.

Poſterior *l.* 5. *Theb. v.* 343.

——— ——— *Oeagrius illis*
Acclivis malo, mediis interſonat Orpheus
Remigiis, tantoſque jubet neſcire labores.

Utrique Silium adjungas, qui ſic *l.* 11. *v.* 471.

Quin etiam Pegaſæa ratis, cùm cærula nondum
Cognita terrigenis, pontoque intrare negaret,
Ad puppim ſacrâ citharâ eliciente carina,
Adductum cantu venit mare.

VI. Ventos Calpurnius *de Orpheo:*

Deſiſtunt tremulis decurrere frondibus Euri.

Horat. ait, *l.* 1. *Carm. Od.* 12. *v.* 10. tardatos Orphei arte,

Fluminum curſus, celereſque ventos.

Seneca, *in Medea v.* 627. de rebus Orphei: *Siluêre venti.* Antipater *l.* 3. *Anthologiæ*, dat illi domitum *ἀνέμων βρόμον, ventorum impetum.* Et uſurpat verbum *κοιμάω, conſopies.*

VII. Arbores. Euripides, *in Bacchis*, de Orpheo: *Σύναγε δένδρεα, conduxit arbores.* Dio Chryſoſtomus *Orat.* 53. *φυτὰ* nominat inter alia. Et *Orat.* 73. ita ait, *Ἔτι δὲ τῶν δένδρων προσιέναι ἅμα τῷ καρπῷ τε καὶ ἄνθει, concurriſſe arbores ad illum, una cum fructibus, & floribus.* Antipater inducit *θελγομένας δρύας, permulſas quercus.* Seneca *in Medea, Sylvas trahit.* Et Ovidius *eleg.* 1. *l.* 4. *Triſt. v.* 17. *Cùm traheret ſylvas Orpheus.* Horat. *l.* 1. *Carm. Od.* 12. *v.* 7. *Inſecuta Orphea ſylva.* Et *v.* 11.

——— *Auritas fidibus canoris*
Ducere quercus.

Claudian. *l.* 2. *de laud. Stilit. v.* 172.

——— *Orpheo migrantes poſſent ſylvas.*

Idem *in Præfat. l.* 2. *de Rap. Proſ. v.* 8.

Sylvaque Biſtonium ſæpe ſecuta Chelyn.

Sidonius Apollinaris,

——— ——— *Digitiſque canoris*
Compulit auritas ad plectrum currere ſylvas.

VIII. Volucres. Calpurnius,

Et quæcunque vagis altum ferit aëra pennis.

Seneca *in Herc. Fur. Actu* 2. *v.* 572. *Aves traxerat.* Et in Medea, *Actu* 3. *v.* 628.

Cui ſuo cantu volucris relicto
Adfuit totâ comitante ſylvâ.

Ovid. *Met. l.* 11. *v.* 20.

——— *Attonitas etiamnum voce canentis*
Innumeras volucres. ——— ———

Silius, *l.* 11. *v.* 469.

Immemor & dulcis nidi, poſitôque volatu.
Non mota volucris captiva pependit in æthra.

Orpheus ipſe de avibus.

——— *Εἷος δὲ λάθοντα καλῆς.*

Dio Chryſoſtomus *Orat.* 78. meminit *τῶν ὀρνίθων χαταπετομένων πρὸς αὐτὸν (Ὀρφέα) ᾄδοντα.* Et *Orat.* 32. numerat *πτηνὰ καὶ πρόβατα.*

IX. Animalia, Euripides *in Bacchis*, inter res Orphei numerat, *θῆρας ἀγρώτας, feras ſylveſtres.* Ut etiam Dio *Orat.* 32. *τὰ θηρία ἡμέρωσε feras manſuefecit.* Et 78. meminit *τῶν θηρίων κηλουμένων ὑπὸ τῆς φωνῆς, καὶ παρεστηκότων πρᾴως, καὶ ἀθορύβως, ferarum, quæ ejus voce leniebantur, aſtabantque prope illum manſuetè, & quietè.* Propert. *l.* 3. *El.* 1. *v.* 41. *Orphea te tenuiſſe feras.* Ovid. *l.* 3. *Amor. El.* 9. *v.* 22.

——— *Victas obſtupuiſſe feras.*

Pauſanias quoque *l.* 9. ait, videri ſtatuam Orphei, quam circumſtabant feræ expreſſæ in marmore, atque ære. Boëtius *de Conſol. Philoſoph. l.* 3.

Junxitque intrepidum latus
Sævis cerva leonibus,
Nec viſum timuit lepus
Jam cantu placidum canem.

Ex hoc miraculo pulchre Claudian. *præfat. l.* 2. *de Raptu Proſerp. v.* 5. de Orpheo jam ceſſante à Muſicâ,

Sæva feris Natura redit, metuenſque leonem,
Implorat citharæ vacca tacentis opem.

X. Lapides. Antipater petras inducit ab Orpheo *θελγομένας mulſas.* Apollon. *Argon.* 1.

——— ——— *Πέτρας*
Θέλξαι ἀοιδάων ἐνοπῇ.

Orpheus ipſe in *Argon. Πέτραι δ' ἐσμαράγευν, ſonuerunt ſaxa*, videlicet ad Vatis modos. Dio Chryſoſt. *Orat.* 53. *λίθους κηλεῖν καὶ ἄγειν, delinere ſaxa & ducere.* Et *Orat.* 78. *καὶ τῶν λίθων κινουμένων, καὶ ξυνιόντων, ὡς μεγάλα ἔρυματα ἀθροισθῆναι λίθων πλησίον αὐτοῦ.* Ovid. *l.* 3. *de Art. Am. v.* 321.

Saxa feraſque lyrâ movit Rhodopeius Orpheus.

Et *l.* 3. *Amor. El.* 12. *v.* 40.

Duraque percuſſam ſaxa ſecuta lyram.

Seneca in Medea, *Act.* 2. *v.* 356.

——— *Qui ſaxa cantu mulcet.*

XI. Montes. Orpheus ipſe *in Argon.*

Ἔνθα δ' ἄκρα κάρηνα, καὶ οὔρεα δενδρήεντα
Ἤλυθε. Caſſius Parmenſis:
Convulſoſque ſuis ſcopulos radicibus egit.

Silius Italicus, *l.* 11. *v.* 466.

Non illo Pangæa juga, aut Mavortius Hæmus,
Non illo modulante ſonos ſtetit ultima Thrace,
Cum ſylvis venère feræ, cum montibus amnes.

Claudian. *l.* 3. *de Conſul. Honorii: v.* 113.

——— *Rhodopeïa ſaxa*
Orpheïs animata modis. ———

Sidon. Apollin. *in Panegyr. Anthemii Aug.*

Qui canen flexit ſcopulos.

XII. Inferos. Virgil. *Georg. l.* 4. *v.* 481.

Quin ipſa ſtupuère domus, atque intima lethi
Tartara, cæruleoſque implexa crinibus angues
Eumenides, tenuitque inhians tria Cerberus ora,
Atque Ixionei vento rota conſtitit orbis.

Ovid. *l.* 3. *Art. Am. v.* 322. ait illum moviſſe,

Tartareoſque lacus, tergeminumque canem.

Idem *Met. l.* 11. *v.* 41.

Talia dicentem, nervoſque ad verba moventem
Exſangues flebant animæ.

Seneca *in Hercul. Furent. v.* 569.

Immites potuit flectere cantibus
Umbrarum dominos.

Silius Italicus, *l.* 11. *v.* 475.

——— ——— *Pallida regna*
Biſtonius vates, flammiſque Acheronta ſonantem
Placavit plectro, & fixit revolubile ſaxum.

Nic. Lloydius. Cæterùm, prope Pimpleam natum, Apollonius Rhodius Auctor eſt.

——— *τόν ῥά ποτ' αὐτὴ*
Καλλιόπη Θρήικι φατίζεται εὐνηθεῖσα
Οἰάγρῳ σκοπιῆς Πιμπληΐδος ἄγχι τεκέσθαι.
——— *quem quondam ipſa*
Calliope Thraci dicitur congreſſa
Oeagro ſpeculam prope Pimpleïda peperiſſe.

Quam Pimpleam alii montem Thraciæ, alii fontem, alii locum juxta Pieriam eſſe volunt. Πίπλαν & Πίπλειαν Græci plerunque ſcribunt, unde *Pipletes vates* Orpheus dicitur Appulejo *Mileſiar. l.* 2. *Sic in modum ſuperbi juvenis Aonii vel Muſæi vatis Pipletis laceratus atque diſcerptus domo proturbor.* At apud Sithonos illum natum, habet Solin. *c.* 9. Ex Pieria verò Zonem uſque attraxiſſe nemora, Mela refert *l.* 2. *c.* 2. qui ad hæc Apollonii reſpexiſſe videtur:

——— *αἱ δ' ἔτι σήματα μολπῆς*
Ἀκτῆς Θρηικίης Ζώνης ἔπι τηλεθόωσαι
Ἑξείης στιχόωσιν ἐπήτριμοι, ἃς ὅγ' ἐπιπρὸ
Θελγομένας φόρμιγγι κατήγαγε Πιερίηθεν.
——— *Ejus adhuc ſigna cantilenæ*
In littore Threïcio, quod Zone appellatur, florentes
Ordine plantatæ arbores, quas ille
Delinitas citharâ deduxit è Pieria.

In quo promontorio *arbores* illas *Orphei* Nicander quoque collocat &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 159. Pauſan. verò *l.* 6. & eum & Amphionem, etſi Thraces vulgò perhibeantur, fuiſſe tamen Ægyptô oriundos, ac utrumque arcanis Magorum ſcientiis excelluiſſe, refert. Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Stat. Theb. l.* 2. *v.* 455. Ejus porrò caput Leſbo appulſum, vaticinari fuiſſe ſolitum, atque Cyro etiam Regi, cùm aliquos illud conſultum Babylone miſiſſet, reſpondiſſe hunc in modum, Τὰ ἐμὰ, ὦ Κῦρε, σά, *Mea, ô Cyre, tua*: quod Cyrus acceperit de locis, eoque ad Imperii incrementum retulerit: Oraculum autem de ſorte ſimilique vitæ exitu, quòd, ut *Orpheo* contigit à Threiſſis, ſic Cyro à fœmina Scythica præcidendum eſſet caput, intellexerit, narrat Philoſtratus *in Heroicis*, in Philoctete, qua de re vide Gerh. Jo. Voſſ. *de Orig. & Progr. Idolol. l.* 3. *c.* 44. ut de *Orphei* Argonautæ cultu *l.* 1. *c.* 39. de ejus tetrachordo *l.* 2. *c.* 51. & *Orphei* περὶ λίθων ætate *l.* 4. *c.* 13. Ex illius autem doctrina, qualis Thracum fuerit Philoſophia, cognoſci poteſt: Multi enim olim Ὀρφικὰ ſive Poemata, juxta *Orphei* doctrinam, ſcripſère, Suidas in Ὀρφεύς. E quibus maximè celebre nomen Onomacriti eſt, qui temporibus vixit liberorum Piſiſtrati, de quo vide Herodot. *l.* 6. Tatianum item *contra Gentes*, qui Poëmata, quæ *Orphei* nomine circumferuntur, ab Onomacrito hoc Athenienſi fuiſſe compoſita, docet, circa Olymp. 50. Leguntur adhucapud varios fragmenta ex Ὀρφικῶν Scriptoribus, quæ collegit Henr. Stephanus *in Poëſi ſua Philoſ.* Sed maximè illuſtre illud eſt apud Juſtinum Martyrem, in quo de Abrahamo & Moſaïcis Decalogi tabulis, quæ unde acceperit Onomacritus, non facile dictu eſt: niſi fortè Auctor iſtorum non Onomacritus fuerit, ſed recens admodum *Orphicorum* ſcriptor, atque id non ſatis attenderit Juſtinus. In eo autem *Orphici* & Pythagorici differebant, quòd hi per numeros, illi per fabulas, Auditores docerent. Proclus *in Theologiam* Platon. *l.* 1. *c.* 4. Ὀρφικοὶ διὰ συμβόλων, Πυθαγόρειοι διὰ εἰκόνων τὰ θεῖα μηνύειν ἐφίενται. *Orphici per ſymbola, Pythagorici per icones divina tradere ſtatuerunt.* Vide Voſſ. ſæpius laudatum *l. de Philoſophor. ſectis c.* 3. §. 4. & 5. ut & *l. de Scientiis Mathem. c.* 32. §. 7. *ubi ſententiam illorum, qui Aſtrologiam ab Orpheo Græciæ illatam, quique lyram ejus* 7. *chordis conſtantem,* 7. *Planetarum fuiſſe ſymbolum contenderunt, refutat:* De imagine verò *Orphei*, in faſtigio domus Plinianæ, Martialem *l.* 10. *Epigr.* 19. & ipſum Plin. *l.* 25. *c.* 3. &c. Ab *Orpheo* dicti *Orphici*, vide ſuprà.

ORPHIDIUS Benignus, primæ Legionis, cognomine *Adjutricis* legatus, in conflictu primæ & unius & viceſimæ, occiſus, Tacit. *Hiſt. l.* 2. *c.* 43.

ORPHITUS, Conſul cum Priſco, An. Urb. Cond. 901.

ORPHITUS, memoratur Amm. Marcellino *l.* 14. *Orphitus*, inquit, *Præfecti poteſtate regebat Urbem æternam*, i. e. *Romam*, uti iterum *l.* 16. 19. & 28. idem Scriptor eam vocat. Symmachus quoque *l.* 2. *Ep.* 78. *Ut curulibus ſtabulis Urbis æternæ etiam quina mancipia largiamur.* Auſonius *præf. ad Faſtos ſuos*,

Ignota æternæ ne ſint tibi tempora Romæ.

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiqq. l.* 2. *c.* 2.

ORPHITUS, Conſul cum Ruffo, ſub Marco Imperatore, à quo SC. *Orphitianum*, quod *Orationem D. Marci* nominant, qui jus novum introduxit, ut matribus liberi ab inteſtato ſuccedant, qua de re Jul. Capitolin. in *Vita* ejus, *c.* 11. *Leges etiam addidit de viceſima hæreditatum, de tutelis libertorum, de bonis maternis, & item de filiorum ſucceſſionibus, pro parte materna* &c. Item Conſul cum Maximo, annô 12. Imperii Commodiani, quò Imperator hic *Germanicus* appellatus eſt, apud Lamprid. *in Commodo c.* 12. Item cum Atticiano ſub Claudio II. cujus meminit Trebellius Pollio, in *Vita* Claudii *c.* 11.

ORPHITUS, vide *Paſſius*, it. *Cornelius*.

ORPHNEUS, unus ex equis Plutonis à *tenebris* nomen habens. Claudian. *in fine l.* 1. *de Rapt. Proſ.*

Orphneus crudele micans, Æthonque ſagittâ
Ocyor, & Stygii ſublimis gloria Nyctæus
Armenti, Ditiſque notâ ſignatus Alaſtor.

ORRADUS, Inſul. ſinus Perſici, in *tabul. Peutingeriana*, fortè pro *Aradus*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1162.

ORREA, oppid. fuit Africæ, inter Sitifim 18. & Saldas coloniam 59. mill. paſſ.

ORRHEA, vulgò *Forfair*, vel *Forfar*, teſte Camdenô, oppid. Scotiæ in Anguſia regione inter Brechinum ad Ortum, & Duncaledinum ad Occidentem, 12. mill. paſſ. Alias eſt *Newcaſtle*, oppid. Northumbriæ apud Tinam fluv. à Dunelmo 12. mill. paſſ. in Boream, Bervicum verſus. Item oppid. Myſiæ ſuperioris ad Margum fluv. in Danubium influentem, *Horreum Margi, Antonino*. *Baudrando* ad Moravam fluv. eſt. Nunc oppid. Serviæ, *la Guardia*, 60. mill. paſſ. à Viminatio, in Meridiem, verſus Scardum montem.

ORSA, oppid. Indiæ intra Gangem, *Ptolem.*

ORSA, oppid. munitum Lithuaniæ, ad Boriſthenem, ubi Orſcam amnem recipit. A Moſcis haud pridem captum, 18. leuc. Polonic. à Smolenſco in Occidentem, 12. à Mobilovia in Boream, Vitebſcum verſus, cum arce valida. Hic Sigiſmundus I. Poloniæ Rex Baſilium Moſcum, ob ademptum Smolenſcum, XL. Millibus cæſis, ſuperavit, Ductoribus exercitus, omni gentis ſenatu & IV. Millibus captis, A. C. 1514. Cromer. *in Orat. fun. Sigiſmundi I.*

ORSARA, Armeniæ minoris urbs *Ptol. Tonaſa Antonini*, ut putat *Simlerus*, ipſe autem legit *Horſa* ex codicibus fortè mendosè.

ORSI, nomen Dei apud Perſarum Magos, quatuor literis conſtans: Quemadmodum Marſilius Ficinus *Argum. in Plat. Cratyl.* notat, omnes Gentes atque linguas, præcipuum Dei nomen τετραγράμματον habere, & quatuor ſolùm literis pronuntiare; Sic enim Latinis *Deus*, Ægyptiis *Theut*, Perſis *Syre*, Græcis Θεός, Arabibus *Alla*, Mahumedi *Abdi*, Hebræis celebri nomine iſtô tetragrammatô, Magis *Orſi* &c. appellatur. Quem equidem literarum in divino nomine quaternionem etiam à Clemente Alex. *l.* 5. *Strom.* animadverſum eſſe, obſervavit Tob. Pfannerus *Syſtem. Theol. Gentil. purioris c.* 2. §. 11.

ORSIA, vide ORISIA.

ORSILLUS Perſa, parricidium Beſſi peroſus, transfugit ad Alexandrum. Curt. *l.* 5. *c.* 13.

ORSILOCHUS, fil. Idomenei, qui patrem ſequutus ad expeditionem Trojanam, quum per totum bellum ex voto omnia ſucceſſiſſent, in exitu rei, ob inſolentiam, dum obſtaret totis viribus, ne ex præda capti Ilii ſors debita daretur Ulyſſi, ab eo occiſus. Item fil. Alphei fluv. Homer. *Il.* 5. *v.* 542. 546. & nomen Trojani cujuſdam, de quo Virgil. *l.* 11. *Æn. v.* 636. 690.

ORSIMA, oppid. Æthiopiæ ſub Ægypto, Plin. *l.* 6. *c.* 29.

ORSINES, Satrapa Darii ultimi, à ſeptem Perſis oriundus, ad Cyrum quoque nobiliſſimum regem originem ſui referens. In exercitu, qui ad Arbela cæſus, Perſis aliiſque multis copiis præfuit. Calumniis Bagoæ Eunuchi, tanquam ſepulchrum Cyri ſpoliâſſet, everſus & ab Alexandro interfici juſſus. Vide Curt. *l.* 10. *c.* 1.

ORSIPPUS Megarenſis, quòd curſu eſſet ſuperatus, quia περίζωμα, ſeu ſubligaculum ejus impediſſet curſum; vel, ut alii narrant, quòd cingulum decidere ſiviſſet, quò expeditius curreret ſicque victor evaſiſſet, in cauſa fuit, ut in poſterum ſine zona eoque prorſus nudi, in Gymnicis ludis, curſitarent. Factum id Olymp. 15. annô primô, ab Archonte Hippomene. Auctores rei Pauſan. *in Atticis*, Poeta incertus *in Antholog.* Euſebius *Chron. l.* 1. Anonymus Olympiadum ſcriptor, Iſidor. *Originum l.* 18. *c.* 17. Euſtathius *in Iliad.* ψ. Nicas ſeu Etymologi M. Scriptor in voce Γυμνάσια, apud Gerh. Joh. Voſſ. *de Gymnaſtica c.* 3. §. 43.

ORSOJUM, oppid. probè munitum Ducatus Clivenſis, ad Rhenum. Juris eſt Brandeburgici, ſub clientela tamen Hollandorum, 2. leuc. ſupra Veſaliam in Meridiem, 4. à Geldria in Ortum, paulò ſuprà Rhenobergam. Captum à Gallis, A. C. 1672. ſed deſertum A. C. 1674.

ORSOLOGIACUM, urbs Galatiæ, inter Ancyram & Niſam, *Antonin.* Forte *Orſologia*, *Ptolem.*

ORSONA, ſeu URSO colonia *Straboni*, & Plinio, *l.* 3. *c.* 1. quæ & *Genua Urbanorum*, eidem Plinio, *Urſao*, autem Aulo Hirtio, *de Bello Hiſpan. c.* 26. oppid. amplum Hiſpaniæ Bæticæ, Ducatus, & Academia in Vandaluſia, inter Hiſpalim 8. & Malacam 16. ab Aſtigi 5. leuc. in Meridiem, *Oſſuna Morali. Baudrando*

drando urbs parva, & culta Vandalitiæ, 13. leuc. ab Hiſpali in Ortum. Vide *Urſo*.

ORSURA, Italiæ urbs circa Samnium aut Campaniam, P. Diac. in *Longob.* Forſan *Sora* hodie.

ORTALUS, prænomine Marcus, Q. Hortenſii ex filio, belló civili Brutianó occiſo, nepos; illectus à D. Auguſto, liberalitate decies ſeſtertium, uxorem ducere, ſuſcipere liberos, ne clariſſima familia extingueretur. Qui, cùm quatuor filiis ſublatis, in paupertate manifeſta cenſum ſuum à Tiberio ſublevari peteret, durius repulſus eſt. Tacit. *Annal. l.* 2. *c.* 37. & Sueton. *in Tiberio*. Val. Max. *l.* 3. *c.* 5. ubi *Corbio* vocatur. Forſan hic eſt, ad quem Catullus *Epigr.* 66.

Etſi me aſſiduo confectum cura dolore
Sevocet à doctis Ortale virginibus.

ORTANA, oppidum Navarræ, 5. à Pompelone leuc. *Artajo* aliis, locus exciſus.

ORTELIUS Abrahamus, Antverpianus, 30. demum ætat. annó ſtudia aggreſſus, nec ullo præceptore uſus, eò eruditionis pervenit brevi, ut ob ſummam Geographiæ peritiam *Ptolemæus ſui ſeculi* dictus ſit. Vulgavit *Tabulas*, *Theſaurum*, *Theatrum Geogr. O. T. Synonyma Geographica*, aliaque ſublimi ſuó ingenió digniſſima. Obiit A. C. 1598. ætat. 72 Franc. Swertius. *in ejus vita*. Symbolum ejus; Orbis, cum lemmate, *Contemno & Orno, mente, manu*. Bucholcer. *Ind.* Philippi II. Geographus fuit. Ei J. Lipſius hoc Epitaphium fecit: *Abrahami Ortelii, quem urbs urbium Antverpia edidit, Rex Regum Philippus Geographum habuit, monumentum hic vides. Brevis terra quem capit qui ipſe orbem terrarum cepit, ſtiló & tabulis illuſtravit, ſed mente contempſit, quâ cœlum & alta ſuſpexit. Conſtans adverſum ſpes aut metus, amicitiæ cultor, candore, fide, officiis, quietis cultor, ſine lite, uxore, prole, vitam habuit, qua'e aliis votum, ut nunc quoque in æterna requieſcit, voti ſave Lector. Obiit quarto Kal. Jul.* 1598. *ætat.* 71. *menſes* 2. *dies* 18. Idem de *Theſauro* ejus *Geographico*, *Placet, ait, materies, ordo, induſtria. Illa utiliſſima, iſte facillimus, hæc ſumma*, *Epiſt. Miſc. Cent.* 2. *ep.* 57. & illius *Theatrum Orbis terrarum* maximopere commendat, *Epiſt. Quæſt. l.* 4. *c.* 4. cœtera ejus opera enumerat Anton. Teiſſier *Elog. Part.* 1. Vide quoque Aub. Miræum & Laur. Craſſum *Elog.* Valer. Andream *Biblioth. Belg. Alios*.

ORTENBURGUM, oppid. Carinthiæ ſuperioris ad Dravum fluv. in confinio ditionis Salisburg. vix 5. milliar. Germanic. ſupra Villacum in Occaſum, 6. à Ponte ad Fellam ſeu à confinio Foro-Julii & ditionis Venetæ in Boream. Olim ſub proprio Comite. Fridericus enim Comes in *Spanheim* & *Ortenburg* dicitur A. C. 1042. Hujus filii Sigfridus & Engelbertus I. Comitatum *Lavant*, à primi uxore, obtinuerunt. In Engelberto II. prioris filio, titulus *Marchionis Iſtriæ* acceſſit. Hic Ducis Carinthiæ fuit gener & plures ſuſcepit liberos, è quibus Bernardus dedit Comites in *Lavant* & *Spanheim*; Sigfridus Comites de *Liebenau* (qui, ditione in Bavaros translatâ, deſière A. C. 1229.) ſed Engelbertus III. Dux Carinthiæ creatus eſt, atque ex filiorum altero Ulrico reliquos Duces Carinthiæ (qui in nepotibus ejus defecerunt) tum Comites *Ortenburgi* in Carinthia ac Sternbergæ (quorum hæreditas [illegible] Cilienſes, ab his ad Auſtrios devenit) altero Rapatone ſive Rapoldo, cœteros *Ortenburgicos* in Bavaria, & aliquot hujus Palatinos, ſevit. Inter iſtos Sebaſtianus, duorum inprimis filiorum pater, totidem lineas orſus eſt: quarum altera, per Chriſtophorum propogata, in ejus filio Joachimo (qui filium & nepotem, turbató Naturæ ordine, extulit) finem accepit A. C. 1600. altera ab Ulrico derivata, cùm filius hujus Alexander etiam duos genuiſſet, denuo in duas abiit. Hujus enim poſteritas in nepotibus deſiit. Illius pronepos adhuc ſupereſt Georgius Philippus, cui Majores hi fuère: Sebaſtianus Comes *Ortenburgi*, ex Maria (filia Johannis *de Rorbach* Comitis Neoburgi ad Oenum) pater fuit Ulrici Comitis, defuncti A. C. 1524. Hôc & Veronicâ *ab Aichberg* Baron. natus Alexander Comes deceſſit A. C. 1548. relictô, ex Regina Blanca *de Wolckenſtein* Baron. Ulricô Comite, qui Catharinam Truchſeſſiam (filiam Georgii Truchſeſſii Dn. *de Waldburg*) ſibi junxit atque ex ea ſuſcepit Georgium Comit. maritum Annæ Mariæ Comit. Leiningenſis atque ex ea patrem Georgii Reinhardi Comit. cui Eſther Dorothea Baron. Criechingenſis, genuit Georgium Reinhardum (qui natali ſuô A. C. 1647. obiit) Annam Sibyllam (natam 1648.) Annam Eliſabetham (natam 1649.) Annam Dorotheam (natam & denatam 1650.) Mariam Evam (natam & denatam 1651.) & Georgium Philippum (natum 1655.) omnes *Comites de Ortenburg* &c. Spenerus *Theat. Nobilit. Part.* 2. *p.* 107. & in *Indice*.

ORTESIUM, urbec. Benearniæ, ad Gabarum Palenſem fluvium 7. leuc. ab Elorona in Boream, uti à Palo in Circium, 10. à Bajona in Ortum, *Ourtes*. Hic docuit Lambertus Danæus, Theologus exercitatiſſimus, obiitque A. C. 1576.

ORTHAGORAS, tyrannus Sicyonis; quem dominatum per liberos in annos centum propagavit, humanè & comiter imperans. Succeſſère verò illi Myron & Cliſthenes.

ORTHAGORAS, de rebus Indiæ volumen condidit. *Ælian. de Animal. l.* 16. *c.* 35. *& l.* 17. *c.* 6.

ORTHAGORAS, tibicen clariſſimus, à quo ut & Olympiodoro, eam Artem didicit Epaminondas: quemadmodum Proſomius Alcibiadem eandem docuit. Vide Athenæum *l.* 4.

ORTHAGORAS, vide *Satyrus*.

ORTHE, Magneſiæ civitas Plinio, *l.* 4. *c.* 9. Perrhæbiæ verò *Straboni*, quæ quibuſdam (ut idem ſcribit) *Phalannæorum arx* credita fuit. Vide *Hippia*.

ORTHEAGA, Meſopotamiæ urbs, *Ptolem.*

ORTHESIA, cognomen Dianæ, apud Thraces olim cultæ, ſicque dictæ ἀπὸ τοῦ ὀρθοῦν, *ab erigendo* ſeu *dirigendo*, quòd parturientes, imò mortales univerſos, elevare ac adjutare crederetur, Herodot. *Melpomene*. Eandem & Βένδιν appellârunt iidem atque utrôque nomine Lunam ſimul ac Terram venerati ſunt. Voſſ. *de Idolol. l.* 2. *c.* 57.

ORTHIA, Diana apud Lacedæmonios, in cujus ſacrificiis adoleſcentuli, qui *Bomonicæ* dicebantur, aris ſuperpoſiti contendere ſolebant, qui plura verbera ſuſtineret, *Plut.*

ORTHIUM Carmen, memoratur A. Gellio *l.* 16. *c.* 19. ubi de fidicine Arione: *Atque ibi max de more cinctus, amictus, ornatus, ſtanſque in ſumma puppis foro, carmen, quod Orthium dicitur, voce ſublatiſſimâ cantavit*: In quæ verba Jac. Oiſelius JCtus: *Carmen Orthium*, inquit, *ſive Orthius modus, ad accendendos animos exigendoſque trepidos in prælio, efficax erat & accommodatus: utpote incenſus, ſonorus & claſſicus*. Ab ὄρω, i. e. *excito*. Eôdem canendi genere uſus Timotheus Alexandrum M. tantô belli deſideriô implevit, ut confertim ad arma proſiliret, apud Euſtathium *in Iliad.* λ. Scholiaſtes vetus Ariſtophanis *in Acharnenſ.* cum ſic vocatum ait, διὰ τὸ εἶναι ἔντονον καὶ εὔτονον ἦχον: adducitque Homeri illud *Il.* λ. *v.* 10. 11.

Ἔνθα στᾶσ' ἤϋσε θεὰ μέγα τε δεινόν τε
Ὄρθι' Ἀχαιοῖσιν, μέγα δὲ σθένος ἔμβαλ' ἑκάστῳ.
Illic ſtans clamavit Dea altumque, horribileque,
Orthium *carmen Achivis, magnum autem robur injecit unicuique.*

Suidas. Ὄρθιον νόμον καὶ Τροχαῖον τοὺς δύο νόμους ἀπὸ τῶν ῥυθμῶν ὠνόμασε, Τέρπανδρος· ἀνατεταμένοι δὲ ἦσαν καὶ εὔτονοι. *Orthium modum & Trochæum, à rhythmis ſic appellavit Terpander: Erant enim intenſi ac acres*. Meminit ejuſdem Maximus Tyrius *Orat.* 7. *Nec enim in Muſicis unus eſt modus, aut unum tempus. Pulchrum in bello id, quod* Orthium *nominant: pulchrum in convivio id, quod Paroenion vocatur*. In ſaltationibus quoque Pyrrichis Ὄρθιον νόμον ex tibiis fuiſſe adhibitum, docet Jul. C. Scaliger *Poëtices l.* 1. *c.* 18. qui idem *c.* 20. *tibias Syriacas audaciam atque impetum ſpirantes, ad leges Entheas & Orthias refert*. Vide quoque Gerh. Joh. Voſſ. *de Muſice c.* 4. §. 36. & infrà voce *Prælium*, it. *Scolium*.

ORTHIUMAGUS, locus maritimus Phœniciæ, Polyæn. *l.* 4. *c.* 6. *com.* 9.

ORTHOCORYBANTII, populi Scythiæ in Aſia, Herod. *l.* 3.

ORTHODOXUS, apud Scriptores Eccleſ. dicitur, qui de Religione Chriſtiana rectè ſentit, ſeu ὁ ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῶν Ἀποστολικῶν δογμάτων, *qui pro Apoſtolicis dogmatibus decertat*, ut Theodoretus ait *Præf. ad Dial.* Hinc Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας, *Dominica Orthodoxiæ*, aliter ἡ τῆς Ὀρθοδοξίας πανήγυρις, apud *Cedrenum*, Ἑορτὴ τῆς Ὀρθοδοξίας, *Feſtum Orthodoxiæ*, apud *Joann. Curopalatam*, dicta eſt Dominica prima Quadrageſimæ apud Græcos, quam iidem Κυριακὴν πρώτην τῶν νηστειῶν. *Dominicam primam jejuniorum* Latini *Invocavit* appellant. Inſtituta à Michaële Imperatore & ejus matre Theodora, ob Imaginum reſtitutionem. In cujus memoriam proceſſio cum crucibus & imaginibus hic die fiebat, prædicabaturque memoria *Orthodoxorum* Imperator. ac Patriarcharum. Inſuper Synodicum legebatur, hôcque finitô fauſtis acclamationibus Imperatores Antiſtiteſque excipiebantur: uti pluribus videre eſt, apud Meurſium *Gloſſar.* voce Ὀρθοδοξία, L. Allatium *de Dominicis & Hebdomadibus Græcorum Sect.* 14. & Cl. Suicerum *Theſauro Eccleſ.* voce Ὀρθόδοξος, item Ὀρθοδοξία.

ORTHOGRAPHIA, pars altera Grammaticæ Technicæ ſive Methodicæ, de Scriptione eſt. Exſequuti eam diligenter ſunt eruditiſſimi Grammatici tum Græci, tum Latini: è Græcis *Didymus*, *Tryphon*, *Herodianus*, *Eudæmon*, *Arcadius*, *Hyperchio* & tot alii, quos laudant Stephanus περὶ πόλεων & *Suidas*, è Latinis, *Verrius* teſte Tranquillô *de Clar. Grammatic. c.* 17. 18. & *Velius Flaccus*, *Longus*, quem Commelinus juris publici fecit, cum caſtigationibus Franc. Junii Biturigis. Item undecim alii, ex quibus ſua collegit *Caſſiodorus*: unde ſic ipſe verſibus iis, quos præfationi ſubjunxit,

Omnia cùm Veterum ſint deflorata libellis,
Multa loqui breviter ſit novitatis opus.

Hôc ſeculô quoque varii de illa ſcripſère; ſed ut priorum induſtriam vicerat *Aldus Nepos*: ita eum & alios, longè pôſt ſe reliquit, *Claudius Dauſquius*, eruditiſſimis duobus *de Orthographia* libris: multa etiam Voſſius de ea *in Originum opere*. Ad hæc veteres *codices MSSt.* item *ſaxorum*, *nummorum*, *gemmarum*, *annulorumque Inſcriptiones*. Convincere quidem hanc doctrinam vanitatis conatur Sextus Empiricus, *in τῷ διαλεκτικῷ*, ſed quantillum hoc, quòd in ſcribendi ratione ſit diſſenſus. Pertinet ad *Orthographiam* quoque ratio tum interpungendi, tum ſcribendi διὰ σημείων ſive per *notas*, de quibus Eruditos & quæ ſuprà diximus conſule. Et quidem de Interpretatione *Aldus* ac *Voſſius*, de Siglis *Val. Probus*, *Mango*, *Petrus Diaconus*; de Notis, *Tullius Tyro* & *L. Seneca* ſcripſère: Erat & ſcribendi ratio Hieroglyphica, de qua *Horapollo*: Gerh. Joh. Voſſ. *de Philologia c.* 4. §. 11. & 12. Vide quoque de unoquoque horum *ſuis locis*. Addo ſaltem de Veter. *Orthographia*, judicium Caſpari Barthii *Animadverſion. ad Stat. l.* 2. *v.* 157. *Sanè illius* (Ἐυφωνίας) *magnam habuit priſca Latinitas, non aliter, quàm nunc ab ea deſcendentes idiotiſmi, rationem; nos verò eum recente noſtro prorſus nullam: Etſi quam pauci generoſique homines haberemus, quantos putes Larvalium ſulcerantiumque Lamiarum nos clamores ſequuturos?* At *Orthographia* viris olim magnis parum ſolicitè curata. Suetonius de & in *Octavio c.* 88. *Orthographiam, i. e. formulam rationemque ſcribendi à Grammaticis inſtitutam non adeò cuſtodiit, ac videtur eorum ſequi potius opinionem, qui perinde ſcribendum, ac loquamur, exiſtiment*. Porphyrius de Plotino ſimiliter, nihil eum penſi habuiſſe ſcribit, ut nitidè aut eleganter ſcriberet: diviſionem ſyllabarum neglexiſſe: regulas *Orthographiæ* parum curâſſe: ad ſolam denique mentem animum attendiſſe &c. Vide Caſaubon. *ad Sueton. d. l.*

ORTHOMARMAROSIS, Græcè Ὀρθομαρμάρωσις, dicebatur parietes marmore operiendi artificium: Cùm enim variis rebus ſolerent Veteres domorum parietes ornare, aut picturis condecorabant, & coloribus udô tectoriô inductis; aut deaurabant; aut marmore operiebant, quod genus Ὀρθόστρωσις & ὀρθομαρμάρωσις vocabatur; aut interraſô plerunque marmore, vermiculatiſque ad effigiem animalium cruſtis depingebant; Salmaſ. *ad Vopiſc. in Firmo c.* 3. Hinc *Codinus*, Ἐστ ὅτως ἐμαννώσατο καὶ ὀρθομαρμάρωσεν τὸ αὐτό, de trullo loquens: Et paulò poſt, Ἐποίησε δὲ ὁ βασιλεὺς τὰς ὀρθομαρμαρώσεις καὶ τὸ πάτον ὅλον χρυσοῦ τοῦτον; ubi μουσίωσιν, ὀρθομαρμάρωσιν & πάτωσιν diligenter diſtinguit. Licet enim eôdem opere ſola, parietes & cameræ condecorarentur, propriè tamen πάτωσιν vocat, quod in ſolo ponebatur; μουσίωσιν, quod in cameris & pendentibus; ὀρθομαρμάρωσιν verò, quod in parietibus. Unde in loco poſter. ὀρθομαρμαρώσεις & πάτος ſunt *parietes & pavimentum*. Ὀρθοστρώσεις elegantiores Græci vocabant: Nam de pavimento στρῶσιν dicentes, de parietibus vocem ὀρθόστρωσιν adhibuerunt. Inde ὀρθόστρωτοι τοῖχοι, apud Hieroclem de Nuptiis, penes *Stobæum*, h. e. *cruſtis marmoreis & laminis inductis*. Vide eundem Salmaſ. *ad Spartianum in Nigro c.* 6. & hîc paſſim, inprimis ubi de *Parietibus* & *Teſſellato opere*.

ORTHOPAGOS, vide *Thurium*.

ORTHOPALE, Græcè ὀρθοπάλη, aliter duabus vocibus ὀρθὴ πάλη, lucta eſt, quôd inter ſtantes & *rectos* ageretur, hinc dicta. In hac viciſſe erat adverſarium ſolo dejeciſſe, quod καταβάλλειν communiter, propriè ῥῖψαι dixêre; ut contrà victi ignominiâ, cecidiſſe. Unde reſponſum Laconis, de antagoniſta; à quo Olympiæ victus erat, οὐ μᾶλλον κρείττων, ἀλλὰ καταβλητικώτερος. Itaque ſupplantare & ſubvertere omni arte alter alterum quærebant: Hinc ἐκ σκελῶν ἑδρεστρόφοι, Theocrito dicti in Ἡρακλίσκῳ. Secus omnia in pancratio, in quo & ſuccubuiſſe erat artis. Etenim dejectus & ſolo proſtratus pancratiaſtes, pugnabat tamen, & quâ mordendo, quâ depilando, quâ fauces ſtringendo, ſæpe victorem antagoniſtam adigebat, victum ſe fateri: Unde luctatori cavendos ἀντιλήψεις, ipſi ab arte affectabant; nec, ut in *orthopale*, qui cadebat, victus erat, ſed qui prior omnium deſponderat. In lucta porrò non niſi ter dejectus ab adverſario victus habebatur, qui tum digitum ſolebat ἀνατείνεσθαι, *tollere*. Seneca *de Beneficiis*, *l.* 5. *c.* 3. *Curſor metam prior contingit, velocitate alium non animô, anteceſſit, luctator ter dejectus perdidit palmam, non tradidit.* Atque hoc τριάξαι, item ἀποτριάξαι dicebatur, *Planude* teſte. Hinc de Clitomacho, invicto luctatore, *Epigr.*

Τὸ τρίτον οὐκ ἐκόνισεν ἐπωμίδας, ἀλλὰ παλαίσας
Ἀπτὼς τοὺς τρισσοὺς Ἰσθμόθεν εἷλε πόνους.
Tertiò non pulvere humeros inquinavit, ſed luctatus,
Ut non caderet &c.

Et de Venere, *Sophocles*.

Τίν᾽ οὐ παλαίουσ᾽ ἐς τρὶς ἐξέβαλλε θεῶν;
Quem non luctando ter dejicit Deorum?

metaphorâ à luctatoribus ductâ, qui ter dejiciendo adverſarios vincunt &c. Vide ſuprà in voce *Nexus*, item *Nodi*.

ORTHOPLUMUS, ſeu ORTHOPLUMEUS, ex hybrida voce Græca Ὀρθόπλυμος pannus eſt *rectis plumis* variegatus, opereque plumatô diſtinctus. *Charta* donationis factæ Eccleſiæ Cornutian. edita à *Suareſio*: *Vela holoſerica alba aureoclava*. Orthopluma *duo* &c. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide de plumarum in veſtibus uſu, infrà in voce *Pluma*.

ORTHOSIA, quæ *Antaradus* prius, teſte Pliniô; *l.* 5. *c.* 20. *Orthoſias Strabonis*, *Orthoſis Dionyſio*, *Tortoſa Moletio* & aliis, urbs Phœnices Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Tyrio in ora, inter Balaneas ad Arct. 24. & Tripolim ad Auſtrum 50. mill. paſſ. Item cognomen Minervæ ab *Orthoſio* Laconiæ monte in regione Peloponneſi. Item, urbs Cariæ maritimæ in confinio Piſidiæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Stauropol. *Ferrar.*

ORTHOSTADIA, *Ariſtophani* vocatur, quam *Tunicam Conſiſtentem*, quæ non accingitur, nuncupat Jul. Pollux *l.* 7. *c.* 13. Erat illa utrinque manicata, longioribus manicis, arctis, ad pedes uſque deſcendentibus. Qualem podere longiorem eique ſuperinjectam, lævâ deorſum porrectâ velut ſuſtinet, aliquantiſper attollens ad femur, ne greſſum impediat elevati pedis, Veſtalis Virgo, in Imagine Galvaniana, quam inſigni commentariô illuſtravit Fortun. Licetus *de Lucernis l.* 8. *c.* 83., Vide quoque infrà voce *Recta*.

ORTHURA, urbs Indiæ citerioris ampla & regia in mediterraneis apud oram in Ortum inter Narſingam & Bengalam, à quâ in Occidentem ad 200. leuc. abeſt. *Oriſſa Caſtaldo.* Aliis nunc *Gingi*, urbs ampla Indiæ citerioris aliàs regni Biſnagaris, nunc proprii regni caput, cum arce ampla & permunita in colle, 70. mill. paſſ. circiter ab ora ſinus Gangetici in Occidentem, 260. à promontorio Comorino in Boream.

ORTHUS, canis, qui Geryonis armenta cuſtodiebat, appellatus eſt; fuitque Echidnæ fil. Cerberi frater, quem, una cum Eurytione Paſtore, ab Hercule ſcribit interemptum, Heſiodus *in Theogonia*, Silius Italicus, *l.* 13. *v.* 845.

——— *Illatras jejunis faucibus Orthus,*
Armenti quondam cuſtos immanis Iberi.

ORTLIBIENSES, inter Valdenſium epitheta, quibus hi olim aſpergi conſuevêre, *Ortholevi* in *Conſtitut.* Friderici II. *contra Hæret.* Vide Raynerum *contra Valdenſes c.* 6.

ORTON, meliùs ORTONA, Italiæ oppid. in Marrucinis, non longè ab Aterno amne. Strabo *l.* 5. Μετὰ Ἄτερνον Ὄρτων, ἐπίνειον Φρεντανῶν. *Ptolemæus* falsò Pelignis tribuit; ut magnus eſt Italiæ turbator. Παλιγνῶν, inquit, Σύρ... ποταμοῦ ἐκβολαί, Ὄρτων. *Nic. Lloydius.* Hodie etiam *Ortona* vocatur, cognomine *à mare*, longitud. 38. 35. latitud. 42. 40. *Baudrando* urbs fuit Frentanorum, in ora maris Adriatici, nunc urbs Epiſcopalis, Aprutii citerioris, 12. milliar. à Theate in Ortum, 8. ab Anxano in Boream, cum portu ſatis tuto.

ORTOPULA, ſeu ORTOPLA, *Ptol.* oppid. Liburniæ litoralis, inter Seniam ad Occaſum & Vegiam ad Ortum, *Ortopola Moletio*.

ORTOSPANA, Paropaniſi in Aſia urbs, *Ptolemæo*. *Candahar*, *Caſtaldo*. Hinc trivium erat, quod Bactra ducebat, *Strab.*

ORTOSPANUM, Indiæ urbs, inter Arachoſiorum urb. 50. & Indum fluv. 337. mill. paſſ. diſtans, Plin. *l.* 6. *c.* 17.

ORTOSPEDA, Vide OROSPEDA, & Bochart. *de Phœnic. Colon. l.* 1. *c.* 34.

ORTUGA, moneta Danica 2. obolorum C. du Freſne.

ORTYGIA, Delos à copia *coturnicum* ſic dicta. Eſt & lucus Epheſiorum, Teſte Tacitô, *l.* 3. *Annal. c.* 61. & alius apud Panormum Mileſiorum *Strab.* Inſula quoque Siciliæ apud Syracuſas. Virg. *Æn. l.* 3. *v.* 124.

Linquimus Ortygiæ portus, pelagoque volamus.

Vide Stephan. in Ἔφεσος, & Δῆλος. *Nic. Lloydius.* Hodie verò, cùm ager ejus non conſeratur, nil mirum, quod, eâ desertâ, coturnices in proximas inſulas demigraverint. Jac. Sponius *Itinerar. Part. I. p.* 174. Eôdem porrò hujus avis vocabulô Græcô, Ὀρτυγοκόπος ludi quoddam genus dictum eſt, in quo, *coturnicibus* in orbem collocatis, earum capita per vices feriebant, quique in gyro coturnicem proſtraviſſet, ordine reliquas capiebat, qui verò aberráſſet, alteri coturnices feriendas cedebat, uti docet *Suidas*.

ORVALIUM, Gallic. *Orval*, nomen caſtri in Gallia, cum titulo Comitatus. Eſt autem *Orvallea* Famila Bethuniæ ſtirpis ramus, cui ortum præbuit Franciſcus Comes *de Orval*, fil. è ſecundo matrimonio, Maximiliani Ducis Sullii, qui ſub Henrico IV. magnâ auctoritate fuit & ſecundis nuptiis ſibi junxit Rabelem *de Cochefilet* (filiam Jacobi *de Cochefilet* Dn. *Vaucelas*) ex ea pater, inter alios, Franciſci prædicti, qui uxorem nactus Jacoben Caumontiam, (filiam Jacobi Nomparis Caumontii Ducis Forcæi; Mareſcalli Galliæ) familiam propagavit. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Part.* 2. *p.* 65. Vide quoque ſuprà, ubi de *Bethunia Familia*.

ORVINIUM, Halicarnaſſ. oppid. Aboriginum, ubi Minerva culta, à Mephila 40. ſtad.

ORVIUM, promontor. Hiſpaniæ Tarraconenſis *Ptolemæo*. *Orubium* in Latin. exemplarib.

ORUROS, locus Meſopotamiæ, Plin. *l.* 6. *c.* 26. terminus Imperii Romani è Zeugmate 250. mill. paſſ. in Ortum, verſus Tigrim fluv.

ORUS, Ægypti Rex, ante Urb. Cond. an. plus minùs 830. cognomine Pharao, poſt Amenophin II. vel Memnonem, circa A. M. 2469. regnavit Ann. 38. An Buſiris, ob ſævitiam, & Thebas conditas, pyramideſque ſubſtructas famoſus? Euſeb. *in Chron. Manethoni*, & ex eo *Marshamo*, Regum Thebanorum ordine fuit XLVI. poſt Amenophin II. circa quod tempus omnis Ægyptus ſub unam ditionem redacta eſt, dum Jephtha, Ebzan, Elon, judicant Iſraëlem. Regnavit ann. 36. menſ. 5. Eum excepit Acenchres, vel Acherres. Item Apollo ſic dictus apud Ægyptios: Ægyptiis certè eundem ac Apollinem, ſive Solem, fuiſſe docet Diodor. Sic. *l.* 1. & Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 21. Apud Orapollinem legas *c.* 17. ita dictum ἀπὸ τοῦ τῶν ὡρῶν κρατεῖν, quià *præſit horis*, ſive quatuor anni temporibus. Sed Voſſ. contra, *Hori* nomen ab *Horo* contendit: quod propriè Sol, Metonymicè verò *tempus*, ut *Erotianus* exponit: ſive *annus*, ut Diodor. Sic. interpretatur *l.* 1. & Plut. *Sympoſ. quæſt. l.* 5. *quæſt.* 4. item *Heſychius*. Sol verò Ὧρος, ab Hebr. חרס, i. e. *Sol*, unde & Latinum *coruſcare*. Vel potiùs, cùm *os* in Ὧρος ſolùm ſit vocis productio, erit Ὧρος ab אור *lux*, eſt enim lux mundi præcipua. At quemadmodum ab Ἥλιος, quô *Sol* denotatur, prænomen *Helius* venit, quod crebrum eſt in lapidibus antiquis: ita & Apollinare *Ori* nomen hominibus attributum eſt. Sanè *Orus* vetus quoque nomen eſt Regis ac Grammatici: Atque ut ἀπὸ τοῦ Διὸς proprium eſt nomen *Διογένης*, quaſi *Jovigenam* dixeris: ſic ἀπὸ τοῦ Ὧρου eſt Ὠριγένης, quaſi *Origenam* appelles, h. e. *Ore* ſive *Orô genitum*, nomen viri in Eccleſia veteri celebris, qui Alexandriæ natus ac educatus, ubi *Or* ſive *Orus* pro Numine, inde ſine dubio nomen accepit. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *Orig. & Progr. Idololatr. l.* 2. *c.* 10. ut & in voce *Horus*. An alius ab Apolline? uti probat præfatus *Marshamus Can. Chron. Sec. XVI.*

ORUS, Grammaticus quidam apud Euſtath. *in Il.* λ. ubi etiam cum *Ælio Dionyſio*, & *Alexandro Cottyæenſi* conjungitur. Vide Etymologum, in Πάτρωας, & Seldenum, *de Diis Syris Synt.* 2. *cap.* 16. Item Hiſtoricus, vel Geographus, cujus meminit Steph. in Νινόυ κώμη.

ORUZA, urbs Palæſtinæ. *Concil. Chalced.*

ORYANDER, Satrapes Darii Perſicus, Ægypto impoſitus; ob cujus crudelitatem Ægyptii deſecerunt, Polyæn. *l.* 7. *c.* 11.

ORYCHION, locus Atticæ.

ORYNGES Equi, apud Oppian. *de Venatione l.* 1. equi ſunt varii, de quibus ita ſcribit,

Δοιὰ δ᾽ ἐπ᾽ Ὀρύγγων τελέθει πολυανθέα φῦλα,
Τοὶ μὲν γὰρ δειρὴν, καλλιτρίχα δ᾽ εὐρέα νῶτα
Γεγράφαται δολιχῇσιν ἐπίτριμα ταινίῃσι,
Τίγριες οἷα θοαί, κραιπνοῦ Ζεφύροιο γενέθλη.
Τοὶ δ᾽ ἄρ ἐϋτροχάλοισι περίδρομα δαιδάλλονται
Σφραγῖσιν πυκινῇσιν, ὁμοῖα παρδαλίεσσι.
Duplicia verò Oryngum ſunt florida genera.
Alii namque collum & pulchris crinibus lata terga
Inſigniti ſunt, longis confertim vittis,
Tigrides ut veloces, pernicis Zephyri ſoboles.
Aſt alii rotundis in orbem variantur
Sigillis denſis, quomodo pardi.

Ubi

Ubi [illegible], *ſigna* vel *ſigilla* vocat, notas pilis eorum impreſſas. Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l. 2. c. 7.* & 8. ut & infrà, ubi de voce *Varus*.

ORYX, unicorne animal, Ariſtoteli *l. 2. c. 1.* & Plinio *l. 11. c. 45.* quorum hic ponit in cenſu caprarum ſylveſtrium, quas ut docet in plurimas figuras transfigurari, poſtquam capreas memoravit & rupicapras & ibices. *Sunt*, inquit, *& oryges, ſoli quidam dicti contrario pilo veſtiri & ad caput verſo.* Columella tamen cervis videtur accenſere, cùm *l. 9. c. 1.* ita ordiatur. *Feræ pecudes, ut capreoli, damæque, nec minùs orygum cervorumque genera.* In Africæ deſertis, mirabilis erat Oryx, *ad remedia ſitientium: Namque Getuli latrones eo durabant auxilio. repertis in illius corpore ſaluberrimi liquoris veſicis*, Plin. *l. 10. c. 73.* Idem ab Ægyptiorum Horoſcopis magni fiebat, ob ſideralem ſcientiam: Namque, ut Canicula *ſternutamento*, ita Lunæ Soliſque ortum, *clamore* inconditò ſignificabat, aut *alvi dejectione*, Ælian. *l. 7. c. 8.* Plin. *l. 2. c. 40.* Plut. *de Solertia animal.* &c. Quæ ipſa de cauſa fuit hieroglyphicon immunditiei, & ab Ægyptiorum Sacerdotibus ſoleo ecdebatur [illegible], Orus *in Hieroglyph.* ubi [illegible] victimam *Scaliger* exponit, cujus frons certò ſignata non fuerit, ex more Romano, cùm de Ægypto ſit intelligendum. Quid ſit autem hîc [illegible] & [illegible] vide. & quomodo ſoliti ſint Ægyptii Sacerdotes probare ac ſignare victimas ſuas, docet Herodot. *l. 2. c. 38.* nullum nempe [illegible], excepto oryge, edebant. Eoſdem Regibus ſuis offerebant denarii locò Indi, apud Ælian. *l. 13. c. 25.* In Ptolemæi pompa, apud Athenæum *l. 5.* orygum bigæ ſeptem erant. in vivariis Romæ fuiſſe, colligitur ex Columella *l. 9. c. 1.* in cœnis, ex Juvenali *Sat. 11. v. 140.* in Amphitheatris, ex Martiali *l. 13. Epigr. 95.* *Orygis* porrò cornu Simos Æthiopes & Struthophagos, pro armis uſos eſſe, refert Agatharchides *c. 16.* Græcos ad pectis artes, ut qui ex eo cithararum cubita faciebant, Herodot. *l. 4.* quæ *phœnices*, i. e. *puniceas* inde dictas, conjicit Bochart. quia orygum cornua ex Africa & Getulia, Pœnis deferentibus, habebant, Plin. *l. 10. c. 37.* Sed & ex pelle orygis citræ fiebant, i. e. minora Maurorum ſcuta, ut Juvenalis Scholiaſtes auctor eſt, *Sat. 11.* Nec omittendus *Heliodori* locus, quo Perſina Æthiopum Reginæ, in ſacrificia & convivia adduxiſſe legitur, [illegible], *boum greges & equorum & ovium orygumque & cetarum* &c. E quibus cum conſtet abundè, olim Orygem notiſſimum fuiſſe animal, & in Africa maximè multiplex, mirum eſt, illorum hodie ne tenuiſſimum quidem ſupereſſe veſtigium. Niſi quis *Orygum* eſſe ſpecies putet unicornes illas capras, quas in monte Carpatho, Bulgaria & Segeſtana, deſcribunt Eruditi. Fallitur enim *Bellonius*, cui Arabum gazellæ bicornes, circa montem Sina & alibi, ſunt Veter. oryges, cùm Arabicè *gazel*, vel *gazal*, potiùs, nihil quidquam ſit, quàm capreæ hinnulus. Quod verò *Orygem* Oppiani attinet, *Cynegetic.* *l. 2. v. 445.* ubi illum deſcribit, lactei coloris tantique roboris, ut tauri, urſi & leonis impetum ſuſtinere audeat, non propterea oryx is ab aliorum oryge diverſus eſt. Namque fieri poteſt, ut illorum aliqui dorcadum colorem habeant, quod *Heſychius* vult, alii lacteum colorem, quod *Oppianus*: quomodo etiam in dorcadum genere plateræ oves aliquando totæ albæ ſunt. Et, præter Oppianum, ut animal pugnaciſſimum, Orygem deſcribit Martial. *l. 13. Epigr. 95.*

Matutinarum non ultima præda ferarum
Sævus oryx, conſtat quot mihi morte canum?

Nec obſtat, quòd idem orygem bicornem facit; non enim omnes illorum unicornes eſſe, ſed & quoſdam bicornes, imò quadricornes, refert de India Ælian. *l. 15. c. 14.* Plus videtur eſſe vitium, quòd *Oppianus* orygem ſuum non multùm minorem rhinocerote eſſe ait. Sed & orygem accedere conſueviſſe ad bovis magnitudinem, Herodot. tradit *l. 4. c. 192.* Hinc bigis jungi conſueviſſe, legimus apud Athenæum *l. 5. c. 7.* & equi vices præſtitiſſe, priſcis Ægypti Regibus, Horus *Hieroglyph. l. 1. c. 46.* ubi illos [illegible], *inſidentes huic animali*, deſcribit: aut ſaltem Horoſcopo, h. e. horarum inſpectori, qui orygi inſidens, Reges monuerit de proximo exortus tempore, ut alii hæc verba intelligunt, pro [illegible] legentes [illegible], ſcil. τῷ Ὡροσκόπῳ. Certè Oryx è caprarum ſylveſtrium fuit genere, ſed ita ut ad cervi naturam ac ſtaturam magis accederet. Unde orygem cum cervis recenſet Columella *l. 9. c. 1.* Etiam apud Plinium *l. 11. c. 37.* *cervi ſubulonis* nomine orygem ſignificari multis contendit Salmaſ. *ad Solin.* atque in hanc rem citat hoc ex *veter. Gloſſario. Subulones*, ὄρυγες, θηρία, ἐργαλεῖά τε, *feræ & artificum inſtrumenta, nempe foſſoria.* Nam ὄρυξ propriè Græcis, illud notat inſtrumentum, quod *ogoperam* Latini vocant, item *ſubulonem*: Unde *oryx* & *ſubulo* dictum id animal, quia cornu habet inſtar ſubulæ, aut inſtar τοῦ ὄρυγος, ſive foſſorum, ſive lapicidarum; adeò quidem durum, ut iis velut gladiis ferreis in pugna uſi fuerint Simi populi veluti diximus. E quo obiter notandus Lamprid. qui virium ad conficiendas feras tantarum fuiſſe Commodum ſcribit, *c. 13. ut orygis cornu haſtâ transmiſerit.* Patriam quod ſpectat animalis hujus, in iis, quæ ad Tritonis flum. ortum in Africa procreantur, recenſetur Herodoto *l. 4.* quemadmodum & Plinius Africæ adſcribit *l. 10. c. 73.* Alii Æthiopiæ interiori vindicant, Strabo *l. 16.* Diodor. Sic. *l. 3.* & Heliodorus *l. 10.* Sed & Ægyptium fuiſſe, aut ſaltem Ægyptiis notiſſimum, refert Plin. idem *l. 2. c. 40.* Ælian. *Hiſtor. l. 7. c. 8.* Alii &c. Vide plura hanc in rem, apud Bochart. *Hieroz. parte prior. l. 3. c. 27.* Ubi de *Reem* & *c. 28.* ubi de *Tho*, vel *Theo*; nec non Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, ac ſuprà voce *Monoceros*.

ORYX, locus Arcadiæ ad Ladonem fluv. Pauſan. *l. 8.*

ORYZA, quid ſit, diximus ſuprà in voce *Oriza*. Addo hîc ſaltem, cum magnò numerò Aſiam, atque in hac Regnum Chinæ inprimis optimam educare. Sed & in hoc ipſo varia eſt. Ad *Kiuchang* certè in provinc. Kiangſi, crebrit adeò præ reliqua totius regionis præſtans, ut ad ipſum inde Imperatorem deferatur, *argenteas granas* vocant incolæ. Iidem potus ex oryza utuntur, adeò præſtanti, ut ne ab Europæis quidem ibi viventibus, niſi ad Euchariſtiæ ſacrum uſum, requiri ſoleat. Auctor Anonymus *Sina & Eur. c. 32. & 26.*

OS. in notis antiquis, *Omnes*: Os. C. *Omnes conſulares*, denotat. Franc. Goulemannes.

OS, nobile corporis humani membrum, cum *jumentis tum manus datum ſit ad colligenda pabula*, Plin. *l. 11. c. 37.* Homini ad cibum quidem etiam capiendum, ſed inſuper ad ſublimiora longe inſervit. Unde *os probum*, cum quadam ſcil. majeſtatis ſpecie morum integritatem ac probitatem indicante, in Pompejo præcipue commendat idem *l. 7. c. 12.* Vide quoque infrà voce *Pallidus*: it. *Verecundia*. Hominiſque liberi apud Romanos *os* verberare lege vetitum. Quod cùm L. Neratius pro oblectamento haberet, ſervum comitem traxiſſe crumenam plenam aſſium portantem, &, ſi quem depalmaſſet, numerari ſtatim ſecundum *XII. Tabulas* viginti quinque aſſes eidem juſſiſſe, legimus apud *A. Gellium*, dignus utique graviore pœnâ. Illi manem admoviſſe adoraturos olim, unde hodieque in ſalutando is ritus retentus, diximus ſuprà. Modeſtiæ tamen causâ illud abſcondebant Thebanæ mulieres, [illegible] geſtantes, quibus facies tota, oculis exceptis, tegeretur, teſte Dicæarchô *Vitâ Græciæ*, ubi Bœotiam deſcribit. Similiter in magnis myſteriis *os ſignabant* Epoptæ, quibus ſilentii neceſſitas hôc ſymbolô indicta, uti ex *Tertulliano* dicimus, & Græcè μύειν, unde *myſterium*, hoc idem ſignificat. Eodem modô obligatum obſignatumque os Angeronæ ſimulachrum habuiſſe, legimus apud Plin. *l. 3. c. 5.* & Macrob. *l. 1. c. 10.* quam in rem egregia habes apud Salmaſ. *ad Solin. p. 8.* eundem *ad Spartian. in Hadriano*, *c. 13.* ubi de Eleuſiniis Sacris, & Cl. Suicerum *Theſ. Eccleſ.* voce Μύω, item Μυησις, ut non hîc quædam non unô locô. Sed & in luctu comprimebatur, qui ritus deſcribitur Statio *Theb. l. 6. v. 194.* ubi de Archemori funere:

At genitor ſceptrique decus, cultuſque Tonantis
Injicit ipſe rogis, tergoque & pectore fuſam
Cæſariem ferro minuit, ſectique parentis
Oſcula tenuia ora comis ac talia fletu
Verba pio miſcens ——

Imò nec *os* ſolùm, ſed totum corpus cadaveris, tegebant capillis deſectis. Pedo Albinovanus *ad Liviam*.

Non animam apte ſuo fugientem excepit hiatu,
Nec tractis ceſſus per tua membra comas.

Vide de cæſis & funeri impoſitis capillis uberrim, qui Luctus & Sepulchralia deſcripſerunt, magnô numerô laudatos Barthio *ad d. l.* Sed & *Ora premebant* ſuorum defunctorum Veteres, Idem Stat. *Theb. l. 3. v. 153.*

—— —— qua vulnera tractem,
Quæ prius ora premam?

H. e. oſculabantur: morem enim hunc ante combuſtionem receptum, notat Jo. Bourdelotius *ad Heliodorum l. 2.* Item claudebant. *Ora* enim etiam pro oculis, apud eundem Statium *Theb. l. 1. v. 504.*

Dii quos effoſſo non irritus ore rogavit
Oedipodes &c.

Oculos autem morientium, à proximis, claudi ſolitos, diximus ſuprà. Etiam *Os claudendi* & *aperiendi* novis Cardinalibus, in Communione Romana ritus, deſcribitur in *Ceremoniali* Romano *l. 1. ſect. 8. p. 78. 79.* &c. Nec omittendus barbarus incolarum Inſul. Calemendi mos, cum quorum Rege Calamaro Hiſpani, dum Moluccarum legunt Inſulas, ductu Ferdinandi Magellani, ſocietatem pro more gentis, ſanguinem de brachio ſiniſtro mittentes, eoque *os* & linguam illinentes, iniiſſe leguntur, apud P. Cieram *Hiſtor. Peruvia Tom. 2. c. 94.* Nec in *os inſepulti glebam injiciendi ritus*, de quo ſuprà voce *Gleba* &c. Vide quoque *Obtinere os*, it. infrà *Oſculum*.

OS, Vide infrà OSSA.

OS Aureum, Facundo Hermianenſi *l. 4. c. 2.* dictus eſt Johannes Patriarcha Conſtantinopolitan. qui Græcis Χρυσόστομος. Ita enim is, *Agedum veniamus & ad illud* Os aureum *Conſtantinopolitani Johannis.* Sic Nicolaus I. Pontif. Roman. *Ep. 8.* & vetus Scheda poſt *Pœnitentiale* Theodori *p. 361.* Interdum unicâ voce, *Oſaureum*: ut *Synodica* Raphaëlis Archiepiſcopi Nicoſienſis pro Græcis *c. 6.* *Et ut qualibet die & maximè in Quadrageſima quilibet Parochialis Sacerdos Miſſam cantet integram ſecundùm morem S. Baſilii & S. Joannis* Oſaurei, *niſi fuerit impeditus.* Sed & ita appellatum legimus Hibernis Gregorium M. apud Cummianum Hibernum *de Controv. Paſchali*, *ad Gregorii Papæ urbis Romæ Epiſcopi à nobis ſuſcepti &* Oris aurei *appellatione donati, verba me converti* &c. Idem elogium Auguſtinus impetravit à Leone IX. Pontif. Romani. *Ep. ad Leonem Archidiaconum*, ab illo *Chryſoſtomi nomine inſignitus.* Galfridus de Vinoſalvo ad Innocentium III. Pontif.

Eſto quòd in verbis aut hic aut ille ſit ore
Aureus & totus reſplendeat: Os tamen ejus
Impar eſt, ori ſane tuo præjudicat aurum.

De S. Ildefonſo eadem habet Iſidor. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* quem vide.

OS Mæotidis, *Herodoto Fretum Cimmerium*, vulgò *Stretto di Caffa*. Vide *Boſporus Cimmerius*.

OS Ponti, vide *Boſporus Thracius*.

OS PORCI, ſeu *Bucca Porci*, cognomen Sylveſtri II. apud Dietmarum, laudatum Dominic. Macro in voce *Papa*.

OSA, vox recentioris ævi, Germanis & Cambrobritannis *Hoſen*, Gallis *Heuſe* & *Heuſeaux*, Italis *oſa*, apud Joh. de Janua *genus quoddam calceamenti, dicitur ab Os, oſſis, quod primo de coriis*

boum

[illegible] Oſæ factæ ſunt. Paulus Warnefridus *l. 4. c. 23. Poſtea cœperunt Oſ[illegible], [illegible]* Apud *Iſidorum* est *Oſa*: ſic Adalbero Laudunenſis ad Robertum Regem

Oſa ſuperficiem ſtringit [illegible] deorſum.

Apud Monachum Sangallenſem *de Carolo M. l. 2. Hoſa*, quam illi [illegible] Latine & [illegible] dixit. Apud Matthæum Paris. A. 1247. *Heuſe. calceamentum militare*, in *Concil.* Pariſienſi *Hoſella. calceamento ſocularis* &c. Latinis *Tibiale, Crurale, Caliga*: quæ tamen voces hodie à priſtina ſignificatione degenerarunt, neque *Hoſa* nunc aliud quid eſt apud Germanos aliosque, quam bracca Veteribus. Hinc *Hoſibanda*, Germanis *[illegible]*, faſciæ crurales, quarum mentio in Ep. Synodali Concilii Ducentenſis I. *Inde uſque ad [illegible] & [illegible] atque ligaturas Hoſarum, quas* Hoſibindas *dicunt*, *[illegible]*, apud Car. du Freſne *Gloſſ.*

d'OSA Bartholomæus, vide *Bartholomæus*.

OSÆA, Sardiniæ oppid. *Ptol.* nunc [illegible]. *Simlerus* dubitat, num ſit *Orboca Antonini*. *Salino* dicitur *Nigro*, *l'Oſea Ferrera*.

OSAIAS, nomen viri, Nehem. *c. 12. v. 32.* Latinè *ſalvator*, vel *ſalus Domini*.

OSANNA, acclamatum DOMINO noſtro Hieroſolymam advenienti, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ Δαυΐδ, *Oſanna, filio David*, ex Hebræo הושענא *Hoſchiana*, compendiò ſermonis dici, apud Hebræos, conſuevit, in acclamationibus, pro הושיעה נא *Hoſchiah na*. *[illegible], Serva obſecro.* Id enim moris in omnibus linguis obſervamus, ut in ejuſmodi caſu, ſicut & [illegible] inſcriptionibus, ſententiæ ſemiplenæ efferantur, atque audientibus relinquantur ſupplenda verba, ad ſenſum perficiendum neceſſaria. Cujuſmodi acclamatio illa apud Lamprid. *Severo*, *Juſtus imperatori Patri Patriæ, Pontifici Maximo*, ſupple, *ſalutem precamur*, aut tale quid. Et iſtæ ad Pertinacem, *Gladiatorem in ſpoliario*, ſupple, *poni volumus*. Et *Delatores ad leonem*, Et, *Delatoribus metum*. Et, *[illegible] Populi Rom. feliciter. Valet militum feliciter* nempe *evenire optamus*, vel *precamur*. Apud Evagrium *l. 2. c. 17.* Ἀσύλῳ πολλὰ τὰ ἔτη. *Leoni multos annos* &c. Quare & hæc acclamatio Servatori facta, *Oſanna, filio David*, ſic commodiſſime accipitur, *Serva quæſo, ô Deus: Filio David*, hoc precamur. Votum namque hoc eſſe Populi Judaici, Regi Meſſiæ læta precantis, petentiſque à Deo, illi benediceret, cum res ipſa arguit, tum à doctis viris prolixe diſputatum eſt. Nec inſolens hic tertius caſus, *Filio David*, quum verbum Hebraicum, unde eſt *Hoſanna* ita ſæpe conſtruatur, ut in ſimillimo loco Pſalm. 86. v. 16. הושיעה לבן אמתך, quod poſſis vertere, Ὡσαννὰ τῷ υἱῷ τῆς παιδίσκης σου. Græci Interpretes: Σῶσον τὸν υἱὸν κτλ. Et hæc interpretatio ſimpliciſſima. Sed & aliter hæc dictio etiam accipi poteſt; quoniam, ut obſervavit Caninius, in ſcriptis Rabbinorum, ex hac dictione nomen fit [illegible]; cujus plurale extat in *Ritualibus* illorum, cùm dicunt, הושענות לסוכות *Hoſannoth leſuccoth*, i. e. formulæ Hymnorum uſitatæ, celebrando Feſto Tabernaculorum, 7. dierum: quorum ſinguli habent ſibi proprias *Hoſannas*, quæ dicuntur, *Hoſanna primi diei*, *Hoſanna ſecundi* &c. Sic autem & Hymni illi nominantur & frondes arborum, putà, palmæ, oleæ, aut ſalicis, quas tenere manibus per illos dies ſolebant: Quia ſubinde repetita ea formula, *Hoſchiana na*, vel *Ana Hoſchiana na*, & ſimiles quidam verſus intercalares, quibus hoc verbum ineſt. Sic itaque in his, *Oſanna filio David*, vocem eam ſic interpretatur Caſaubon. ut ſit idem ac βαΐα, quod nomen in ea hiſtoria Johannes uſurpavit: Tumque ſupplendo locutionem imperfectam, verba illa ſic capit: *Hæc baja ſive termites palmæ oleæve aut ſalicis, aliaſve arboris frondes, in honorem filii David*; videl. Φέρομεν καὶ σείομεν, *geſtamus & vibramus*. Moris namque apud Veteres ut quorundam feſtorum pompam ducentes, olivæ termites geſtarent, hinc θαλλοφόροι, etiam Chryſoſtomus meminit, *in Annam Serm. 3.* ubi eos conjugit [illegible] & χορευτάς. Aliquando è pluſium arborum frondibus & fructibus concinnabatur quaſi faſciculus levis, quem geſtabant, ut fuit illa, quæ dicebatur Athenienſibus Εἰρεσιώνη, & hæc Judæorum *Hoſchana*, quam propter eam cauſam Εἰρεσιώνην appellat Joſeph. *l. 3. c. 10.* ubi ejus conficiendæ è myrto, ſalice, ſpadice palmæ & perſea, rationem exponit. Ad cujus ireſionæ Judaicæ concinnationem videtur Epiphanius alludere, cùm *ſermone* εἰς τὰ Βαΐα, i. e. *Die Palmarum* habitò, ait, οἱ μὲν τοὺς κλάδους ἔκοπτον, οἱ δὲ τοὺς θαλλοὺς [illegible], *Alii ramos ſecabant, alii frondes virentes inter ſe connectebant*. Porrò has frondes quatiebant, in honorem ejus, cui pompa ducebatur, quod Græci dixère, κλάδους ἐπισείειν: Patres in hac hiſtoria, [illegible] vel [illegible], Epiphan. *Serm. eod.* Vide quoque Chryſoſtomum *Homil. in magnam Septim.* Hactenus Iſaac. Caſaub. *Exercitat. XVI. §. 3.* Apud Chriſtianos *Hoſchanna* è feſto Scenopegiarum autumnali in vernum tranſlatum eſt, in Dominicam nempe, Paſcha proximè præcedentem, quæ in utraque Eccleſia celebratur, & *Dominica in ramis palmarum* ſeu *in Palmis* dicitur: cujus lectionis propriæ titulus Syro, ex Evangelio eſt, *Dominica τοῦ Hoſanna*. Nec abludit Feſtum Olivæ ſeu Olivarum, de quo ſuprà, quod unum eſt ex VII. majoribus Coptitarum Feſtis, & Calcaſendio *Feſtum Alſha[illegible]*, Golio *Feſtum Palmarum*, quoque dicitur. Corruptam enim ex *Hoſanna* vocem eſſe, non diſſimilis vero conjectura eſt; quæ confirmatur verbis Calcaſendii, cum addit de Feſto modò dicto: *Et interpretatio ejus Laudatio eſt*: vocem enim *Laudatio* in Ægypto pro *Hoſanna* uſurpatam videmus, apud Nonnum Panopolitam, qui loco in illo Johannis ſubſtituit:

Εὐλογίῃσιν ἄναξ Ἰσραὴλ [illegible].
Celebrationibus Rex Iſraël laudatus ſit.

Sed & Arabes feſtum illud [illegible] nuncupant. In Græcanica Eccleſia vocatur ἡ Κυριακὴ τῶν Βαΐων, *Dominica Ramorum*, & *Baeſtae* dicitur, c. Vide Joh. Seldenum *de Synedr. Veter. Hebræor. l. 3. c. 15.* & Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce Βαΐον, ubi mentio hic etiam [illegible], & [illegible], quæ quomodo ab Imperatore & Patriarcha [illegible], quæ [illegible] Palmarum eſt, populo diſtribuerentur, [illegible] apud Græcæ Eccleſiæ Scriptores, admonet: item voce Ὡσαννά. hic quoque voce *Oliva*, it. *Palma*.

OSBERNUS, ſeu OSBERTUS, Anglus Benedictinus, A. C. 1070. ſub Guilielmo Conquæſtore, [illegible], præcentor Eccleſiæ Cantuarienſis, eruditione inclytus, ſcripſit vitam S. Dunſtani, &c. *Idem*, *de Scriptor. Angl.* [illegible], Vofſ. *in not. Uſuardi*, Baron. *A. C. 840. 855.* [illegible]. Poſſevin. *in Apparat.* Voſſ. *l. 2. de Hiſtor. Latin. c. 46.* Item, alius, A. C. 1130. in varios S. Scripturæ libros commentatus, *Idem*. Item alius, A. C. 1136. Clarentiæ oriundus. Scripſit vitam S. Eduardi. *Idem*, *Voſſ.* &c.

OSBERTUS Pickenguam, Carmelita Anglus, Doctor Pariſienſis: inter primos ſui ſeculi, ſcripſit in [illegible] ſententiar. tractatus Theologicos, &c. Obiit A. C. 1330. Piteus *de ſcriptorib. Angl.* [illegible].

OSBORIUM, locus in Germania, ubi Concilium à S. Annone, Archiepiſcop. Colonienſi celebratum, A. C. 1062. in quo, præſente Henrico IV. Imperatore Cadalous Parmæ Epiſcopus Antipapa, nomine Honorii II. [illegible], condemnatus eſt, & electio Alexandri II. rata habita. [illegible], ignoratur.

OSCA, vulgò *Hueſca*, urbs Hiſpaniæ citerioris in regno Aragonio. Hic Sertorius Academiam, educationi juventutis inſtituit, & vitam morte commutavit. Plut. *in Sertorio*. Velleius *l. 2. c. 30. Sertorium inter cœnam Oſcæ interemtum.* Item *Oſca*. Strab. *l. 3.* de eodem Sertorio, [illegible] ἐν Ὄσκᾳ, ita enim egregiè emendavit Cl. Puteanus; olim corruptè [illegible]. Florus etiam *l. 3. c. 22.* Oſcam inter urbes recenſet, quæ Sertorio [illegible] in poteſtatem Romanam venêre. Locus illius ita ſcribendus eſt: *Ipſæ quoque in Romanam fidem venêre urbes, Oſca, [illegible], [illegible], Valentia, Uxama*, longitud. 21. 20. latitud. 43. 00. Olim urbs Ilergetum, in Vaſcitania tractu, ad Iſuelam fluv. 9. leuc. à Cæſaraugeſta in Circium, 8. à Jacca in Meridiem, [illegible] Barbaſtro in Occidentem parva ſed culta. Ex nummis antiquis legit *Anton. Auguſtinus V. V. Oſca*, & exponit *Urbs Victrix Oſca*. *Baudrand.* Epiſcopalis eſt ſub Archiepiſcopo Tarraconenſi olim, nunc Cæſaraguſtano. Hic Concilium A. C. 598. Æræ Hiſpanicæ 636. Conciliorum Volum. 14. edition. Lupar. *Nic. Heydus.*

OSCA, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis in Baſtitanis. *Ilurc Plinio*, nunc vulgò *Hueſcar*, vel *Guaſcar*, in regno Granatæ, in confinio Murciæ, verſus montes, cum titulo Ducatus, inter Baſti 7. & Caravaccam in Boream, 10. leuc.

OSCANA, urbs Gedroſiæ, *Ptolem.*

OSCARUS, vel OSCARA, vulgò OUSCHE, teſte Canali, fluv. Galliæ Celticæ per Burgundiam (Divionem urbem interluens) in Ararim fluv. inter Auxonam & Suram fluens. *Ferrar.* Piſcibus prædives. Ad hunc Gundebaldus, Burgundiæ Rex victus eſt à Chlodoveo Francorum Rege. Gregor. Turonenſ. *Hiſt. Franc. l. 2. c. 32. & l. 3. c. 19.* Dedit pago *Oſcarenſi* nomen, qui continebatur Arari ac Oſcaro & Tili fluminibus, à pago Divionenſi diſtinctus, &c. *Uſcarenſis* quoque nonnunquam dicitur. Præterlabitur hic fluv. Columbarias, Divionem, Robur, Longam Curtem, & contra Latonam in Ararim defluit, Hadr. Valeſ. *in Notit. Gall.*

OSCELLA, oppid. Inſubriæ in Lepontiorum confinio apud Montem Sempronium, *Ptolem. Domo d'Oſcela*, Italis dicitur, longitud. 39. 10. latitud. 45. 05. In ea valle, quam *Toſa* flumen, à ſummis Alpibus, ut Ticinus, ortum perluit, infimâ parte jacens. *Thum* Germanicè ab Dominico ibi, i. e. Canonicorum Collegio. Unde hodie nomen *Dum d'Oſcela* habet, & *Vallis de Oſcella*, Germanicè *Eſchenthal*.

OSCELLARUM Luſus, vide *Oſcilla*, it. *Pacaurum*.

OSCELLUS, Inſula amnica, ubi Normanni extruxerint caſtellum, in eo à Danis, duce Welandò, obſeſſi, A. C. 861. in Sequana: vulgò à ſimilitudine, Roſtrum Aſini. *l'Iſle de Belaſſise*, aliàs *Tourville* & *Oiſſel* dicitur, i. e. Torulina, & *Oſcellus*, & 25. arvi acras, prati tres, ac viminetum continere [illegible], Hadr. Valeſ. *in Notit. Gall.*

OSCHOPHORIA, feſta Athenienſium, hanc ob cauſam inſtituta. Athenienſes ob cædem Androgeo, Cretenſibus [illegible] pœnæ causâ 7. adoleſcentes, totidemque puellas, oraculi juſſu, pendere cogebantur. Cumque tertia penſio jam exigeretur, Theſeus cum reliquis profectus, illâ tributi vexatione patriam liberavit, & in rei memoriam Ὀσχοφόρια, cum ſuis rediit, conſtituit, Χαριστήρια ἀποδιδοὺς, ut ait *Proclus*, Ἀθηνᾷ καὶ Διονύσῳ, [illegible] ἐπιφάνειαν. Alii in honorem Liberi Patris & Ariadnæ inſtituta tradiderunt; vel quòd reditus in id tempus incidiſſet, quò fructus autumni colliguntur. *Plutarch.* utrumque tangit. Φέρειν δὲ Διονύσῳ καὶ Ἀριάδνῃ χαριζομένους, [illegible], [illegible] ἐπανῆλθε. Et poſtremum hoc mihi cum Plutarcho magis placet; cui & ipſa ratio nominis adſpiratur, ἀπὸ τοῦ φέρειν τὰς ὄσχας. Ὄσχη apud *Harpocrationem*, eſt κλῆμα [illegible]. Unde *Heſychius*, Ὀσχοί. κλήματα βότρυας ἔχοντα. Porro ſolennitatem auſpicabantur adoleſcentes duo ex ordine nobilium & divitum electi. *Harpocration* ex Philochoro, [illegible] Ὀσχοφόρια [illegible]. Atque hi adoleſcentes [illegible] ornabantur. Proclus *in Chreſtomathia*: [illegible] (κλάδον δὲ αὐτὸ ἔχει, [illegible]) [illegible]

ρῦτ καθηγῶ... Præterea certamen curſus inter adoleſcentes committebatur: quos omnes & patrimos, & matrimos & genere nobiles eſſe oportebat; curſu autem à Bacchi templo ad Minervæ Sciradós contendebant. Scholiaſtes Nicandri *in Alexipharmacis*: Ὠσχοφορία ἐγένετο Ἀθήνῃσι παῖδες ἀμφιθαλεῖς, ἁμιλλώμενοι κατὰ φυλάς, οἱ λαμβάνοντες κλήματα ἀμπέλων, ἐκ τοῦ ἱεροῦ τοῦ Διονύσου ἐτρόχαζον εἰς τὸ Σκιράδος Ἀθηνᾶς ἱερόν. Εἰσὶ δὲ κλήματα ἔχοντα βότρυς. *Hesychius*. Ὠσχοφορία, παῖδες ἀμφιθαλεῖς καταλέγονται, οἱ ὀσχοφοροῦντες τὰς ἀρχὰς εἰς τὸ τῆς Σκιράδος Ἀθηνᾶς ἱερόν. Εἰσὶ δὲ κλήματα ἔχοντα βότρυς. Hoc Minervæ templum erat in Phalero. *Heſychius*. Ὠσχοφόριον, τόπος Ἀθήνησι Φαληροῖ, ἔνθα τὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἱερόν. Nam alterum erat Minervæ templum in Sciro, pago inter Athenas & Eleuſinem, de quo dicemus in *Scirophoria*. Vide Caſtellanum *de Feſt. Græcorum*. *Nic. Lloydius*. Roſino *l. 4. c. 4. Remalis* Latinè, apud Romanos celebrabantur ſeptimo Idus Octobr. *Plut. Saxd. Comm.* in Nicandrum. Sed & Ὠσχοφορικά, carminis nomen eſt, apud Jul. Cæſ. Scaligerum *Poetices l. 1. c. 56.*

OSCI, populi Campaniæ in Latii & Samnii confinio *Sidicini* poſtea dicti, teſte *Strab.* quorum urbs Teanum. Virg. *Æn. l. 7. v. 730.*

Oſcorumque manus. ——— ———

Sic ab oris fœditate dicti. *Oſci* enim apud veteres, turpitudinis, libidinis, & ſermonis notantur, autore *Feſtô ex Titinnio*. Unde *Oſcè loqui*, proverb. dicitur de iis, qui turpiter, & impudicè loquuntur. *Oſcè* etiam & *Volſcè* fabulari dicuntur, qui Latinè neſciunt loqui. Scopticè Horat. *v. 54.*

——— *Meſſi clarum genus Oſci.*

Nic. Lloydius.

OSCILLA, plur. dicebantur, icuncul æ cera vel lino, quæ ad humanam formam effictæ, ſuſpendebantur olim Saturno, ut is propitius eſſet. Voſſius, ubi triplicem Animæ fuiſſe expurgationem in Gentilium ſacris docet, aëre unam, alteram aquâ, tertiam igni: ventilabrum ſive vannum Liberi Patris ad aëra pertinere, ut & *Oſcilla*, ait; ex Servio *Æn. l. 6. In omnibus ſacris tres ſunt iſtæ purgationes. Nam aut tedâ purgantur & ſulphure, aut aquâ abluuntur, aut aëre ventilantur, quod erat in ſacris Liberi: Hoc enim eſt, quod dixit Georg. l. 2. v. 389.*

——— ——— *Tibique*

Oſcilla *ex alta ſuſpendunt mollia quercu.*

Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Orig. & Progr. Idolol. l. 2. c. 14. ſub fin.* Eſt etiam ludi genus *Oſcillum*, in quo fune altrinſecus de tigno arboreque religato, in aëre quis libratus ſubvectabatur: ad redintegrandam memoriam initiò acceptæ vitæ per motus cunarum, Feſt. ab *Os* & *Cillo* vel *Cilleo*, i. e. moveo. Etiam veretra arboribus ſuſpenſa, ad avertendam faſcinationem, ſic dicta ait *Serv.* Suſpendioſis, quibus juſta fieri jus non erat, *Oſcillis*, velut per imitationem mortis, parentatum fuiſſe olim, idem tradit. Cùm & *librationem* vox denotet, αἰώραν, & *perſonam* ac *larvam*: reſpectu duarum harum ſignificationum, duas quoque diverſas originationes habet. Cùm perſonam, στομάτιον aut προσωπεῖον ſignificat, diminutivæ formæ eſt ab *os*: hinc enim *Oſculum* & *Oſcillum*; ut à *vas*, *vaſculum* & *vaſcillum*. Itaque *Oſcillum* eſt στομάτιον, *Gloſſ.* Unde *Oſcillorum ludicrum*, *quod στομάτιον Græci dicunt*, apud Auſonium *præfat. Centon. Nuptial. Edyll. 13.* & *Stomatium eburneum*, apud *Ennodium*. At cùm αἰώραν ac librationem notat, aliam habet originem. Κίλλος Græcè eſt κίνησις, *Gloſſar. cinus; τὸ κίνημα. Iſidoro cinni* ſunt indecentes oris tortiones, motitationeſque: Hinc diminutivum *Cillus*, à quo verbum *cilleo* antiquum, pro moveo vel inclino, cujus compoſitum *Obſcilleo* & *Oſcilleo* à quo *Oſcillum*. Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio c. 1. Nam & arietem, nemini unquam adhuc libratum, illa dicitur Carthago, ſtudiis aſperrima belli prima omnium armâſſe in* Oſcillum *penduli impetus.* Nempe *Oſcillum* per tranſlationem in ariete murali Veteres dixêre, propterea quòd malô ſtatutô, tanquam trutina, alter tranſverſus ſuſpendebatur: quomodo de Mundo ex axe pendente in *l. de Anim.* dixit Philoſophus. *Initium enim omnium commentatus animum & Univerſitatis* Oſcillum *de illius axe ſuſpendens.* Propriè itaque *Oſcilla* erant penſiles quædam geſtationes, de arboribus ſuſpenſæ, in quibus homines per luſum jactabantur, impoſiti tranſverſo tigno, de arbore pendente alterniſque ſe mutuò ſubjectantes ac deprimentes. Quod genus luſus, per Feriarum Latinarum dies, celebrare ſolebant, Romani, in memoriam ac imaginem vitæ humanæ, in qua altiſſima interdum in imum dejiciuntur, infima viciſſim in ſublime evehuntur, ſimul quoque memoriam redintegrantes initiò acceptæ vitæ illis diebus per *Oſcillationem* motus cunarum ut dictum, per lactatam potionem quâ tum utebantur, lactis alimentum ſignificabant. Nam lac Latinis feriis conſueviſſe adhiberi, etiam in ſacrificiis, Cicero docet. Vide Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* ex Turnebi *Adverſ. l. 1. c. 20.* Quem Romanorum, veterum etiam Athenienſium in feriis morem imitantes hodie Turcæ, durante ſuô Paſchate, quod *Bairam* vocant, eundem ludum exercere leguntur. Vide Petrum *de Valle Itinerar. Tom. I.* Sed & fulcra ſubalaria vox *Oſcilli* ſignificare videtur, *in Vita* S. Hugonis Abbatis S. Martini Eduenſis *num. 22.* apud Car. du Freſne *Gloſſar.* quem vide, ut & Gerh. Jo. Voſſium in *hac voce*: ſuprà quoque voce *Convivia*, ubi de menſe *Majo*, & infrà voce *Sigillaria*.

OSCINES, ab *ore* & *canendo*, aves erant, *auſpicium ore facientes*, ut ait *Varro*. Belli enim, nuptiarum, itinerum, ſimiliumque eventus præſagire olim volentes, obſervabant, vel *Oſcinum* cantum garritumque, ut corvi, cornicis, noctuæ &c. vel Præpetum volatum, vel pullorum paſtum, teſte Serviô *in Æn. l. 3.* & Iſidor. *Orig. l. 12. c. 7.* Plin. omnes aves, quæ canunt, *Oſcines* dici exiſtimat, & *l. 10. c. 19. Oſcinem* ab alite diſtinguit cantu, alitem verò magnitudine. Habebantur autem apud Latinos ſiniſtræ aves fauſtæ, quòd iis Septentrio ſiniſter erat, teſte Liviô, *l. 1. c. 18.* Orientem aſpiciendo, fortunatæque aves erant, quæ altè ſubvolarent; quod verſus Aquilonem fieri oportebat iis, quibus maximè omnium ſublimis ille vertex. Atque ita Judæi quoque obſervârunt, qui cùm oculos ad Orientem converterent, quem קדם appellant, Auſtrum pro dextro & Septentrionem pro ſiniſtro habebant, Græcis contrarium tenentibus. Cleomedes enim Occidentem anticam partem eſſe voluit, poſticam Orientem: ſic Septentrio illis dexter, & auſpicia dextra, fortunata fuêre. Vide plura *in Exercit. Miſcell.* Anton. Thyſii JCti *Exercit. 19.* apud Auguſtinum Niphum *l. de Auguriis*. Alex. Neapolitan, *Genial. dierum l. 5. c. 13.* & ad eum Tiraquelli *Notas*, Peucerum *l. de Divinat.* Georg. Raguſeium *l. 4. de Divinat. Ep. 9.* Gerh. Joh. Voſſium *de Orig. & Progr. Idolol. l. 3. c. 95.* & ſuprà in voce *Ornithomantia*, ac infrà voce *Tripudium*, ubi *Tripudii oſcini* mentionem habes.

OSCITATIO, apud Papin. Statium *l. 4. Sylv. 9. v. 20.*

Sed Bruti ſenis oſcitationes,
De capſa miſeri libellionis,
Emptum plus minus aſſe Caiano
Donas ——— ———

pigra eſt, faſtidioſa, nullius rei ad ſeculum iſtud oratio. Ad *Orationum* enim titulum hôc tam ridiculô alludit Poeta, ſimulque Oſcas illas & *Opicas* Conciones congruô convitiô verberat. Vide de Bruto, ex Quintiliano & Cicerone, Gevartium *ad h. l.* *Oſcitatio* certè, negligentiæ ac faſtidii ſignum, Martial. *l. 11. Epigr. 6.* Unde ad Cenſores Romæ ab amico vocatus, cùm in jure ſtans ſonorè *oſcitâſſet*, notam aliter effugere non potuiſſe, quàm dejerando ſe eô vitiô teneri, quod *oſcedo* appellatur, legitur, apud Gellium *l. 4. c. 20.* &c.

OSCIUS, mons & fluv. Thraciæ ex eodem monte apud Rhodopen non longè ab Hebro fluvio, *Thucyd.*

OSCULA jacere, vide ſuprà voce *Jacere*.

OSCULA Labrata, vide itidem ſuprà in *Labratum*.

OSCULATORIUM, Icon pacis, ut vocant, cui in Miſſa oſcula impingunt Pontifices Romani. De quo vide Spelmannum *in Gloſſ. Archæol.* Sed & *Oſculatorium*, in Communione Romana dicitur parva tabella, cum Sancti alicujus imagine, quâ *oſculum pacis* confertur tempore Miſſæ, Dominicus Macer *in Hierolex.* Vide quoque ſuprà *Lapis pacis*, it. *Marmor*, & infrà in voce *Oſculum*, item *Pax*.

OSCULUM, res ſacra, utpote quâ quaſi Anima, quâ nihil nobis pretioſius, transfunditur. Proin ejus uſque adeò religioſi fuêre Veteres, Romani inprimis, ut cuiquam temerè *Oſculum* dare nefas eſſet, nec Sponſo quidem, nihil ſemel tantùm liceret, confirmandorum Sponſaliorum cauſâ. Sic enim Alexander *Nov. de Sponſ. Confirmari*, ait, *Sponſalia, datâ arrhâ & Oſculô*: & jus *Oſculi*, quod magnum erat olim pudicitiæ argumentum, jus Sponſaliorum augebat, quæque *Oſculum* præbuerat, erat quaſi Uxor vel pluſquàm Sponſa. Imo Uxorem aut Maritum oſculô tantùm putari, Quintilian. dicit *Declam. 270.* Hinc P. Mænius filiæ, ut non tantùm virginitatem illibatam marito, ſed & *Oſcula* ad virum ſincere deferret, mandavit. Joh. Nævis *in Sylva Nuptiali l. 4. num. 76. & ſeqq.* Itaque, licèt regulariter nuptiis non ſecutis reſolvebatur propter nuptias donatio, *leg. 15. C. de Nupt.* tamen, ſi *Oſculô* interveniente à Sponſo Sponſæ donatum eſſet, dimidiam rerum donatarum partem lucrabatur, etiamſi, ante Nuptias obierit Sponſus, *leg. 16. C. de Nupt. leg. 52. Taur.* & ibi Gomez *num. 3.* Johannes Laurentius JC. *Notis in Phædrum l. 4. fab. 23. v. 18. Jactas, tegere quod debet pudor.* Imò *Oſculum* hinc vocatum Donatio propter nuptias, quam ſolebat Sponſus, *interveniente Oſculô*, dare Sponſæ, *l. 5. Cod. Theodoſ. de ſponſal.* Nam, ut eſt in *Novella Alexii Comneni cod. tit.* & apud Matth. Monachum, *Juris Græco Rom. l. 8. p. 510.* Sponſalia peraguntur, μετὰ τῶν ἀῤῥαβώνων, καὶ τοῦ φιλήματος τοῖς μνηστῆρσι φιλήμασι. Vide Georgium Turonenſ. *de Vitis Patrum c. 20.* Inde in *Charta* Philippi Regis Franciæ A. C. 1320. in *Hiſtor.* Caſtilionenſi, apud Car. du Freſne legimus: *Quittavit filio ſuo Duci prædicto ſuum Dotalitibum, donationem propter nuptias, ſive* Oſculum, *eidem Duciſſa in terra de Pratella*, &c. Inſtitutum tamen, ut cognatis mulieres *oſcula* ferrent, *deprehendendi cauſa ut odor indicium faceret, ſi bibiſſent* (vinum nempe, cujus uſus Romuli lege ſequiori ſexui interdictum erat) teſte A. Gelliô *l. 10. c. 23.* idque ad Conſobrinos uſque in uſu fuiſſe, tradit *Athenæus*: Sed & Affinibus ac propinquis idem fuiſſe jus ſcribit Arnob. *l. 2.* & Tertullian. *Apolog. c. 6.* Apud alias Gentes non minori in pretio *Oſculum* fuit. Salutatione Hebræi defungebantur, partim verbis, partim geſtu, videl. vel corpus proſternendo, vel *oſculando* pedes, Lucæ *c. 7. v. 38.* communiter verò amicos excipiebant *Oſculô* ordinariô. Sic *Moſes proceſſit obviàm ſocero ſuo & incurvans ſe oſculatus eſt eum.* Exod. *c. 18. v. 7.* & ante eum Joſephus, Ægypti Prorex, *Oſculatus omnes fratres ſuos flebat ſuper eos.* Geneſ. *c. 45. v. 15.* quod Paulus 1. *Corinth. c. 16. v. 20. Oſculum ſanctum*: Petrus Epiſt. 1. *c. 5. v. 14. Oſculum charitatis* vocat: ut Tertullianus *Oſculum pacis*, *de Orat. c. 14.* Fuêre autem Hebræis *Oſcula* trium generum נשיקות פרקים *Neshikoth pharukim*, i. e. *Oſcula propinquorum*, quibus ſe mutuò ſalutabant, ut dictum: נשיקות פרישות *Neshukoth parishuth*, i. e. *Oſcula ſeparationis*, quibus à ſe invicem diſcedentes ſibi mutuò valedicebant, ut videre eſt Gen. *c. 31. v. 28.* & נשיקות גדולה *Neshikoth gedola*, h. e. *Oſcula magnitudinis*, ſeu homagii, quibus Regibus Principibuſque ſuis venerationem ac ſubjectionem teſtabantur. Quemadmodum Samuel Propheta, *oleô profundens caput* Saulis, *oſculatus eſt eum*, 1. Sam. *c. 10. v. 1.* Et hôc ſenſu quidam verba illa Pſalmi 2. *v. 12. Oſculamini filium*, accipi volunt, atque interpretantur, *Oſculô teſtamini ſubjectionem veſtram*, vel ſimpliciter,

Obedite Filio: Sicut de Joſepho; cùm Ægypto à Pharaone præficeretur, legimus Gen. *c.* 41. *v.* 40. *Tu præeris domui meæ, & ad os te oſculabitur univerſus populus meus*; non illô duntaxat benevolentiæ *Oſculô*, quali Darius Zorobabelem proſequutus dicitur *l.* 3. *Eſræ c.* 4. *v.* 47. ſed in ſignum ſubjectionis, unde LXX. hæc verba tranſtulerunt, *ἐπὶ τῷ στόματί σου ὑπακούσεται πᾶς ὁ λαός μου*: *Ad tui oris imperium cunctus populus obediet*, ut reddit Vulgatus Interpres. Aliquid tamen plus indigitari Pſalmo 2. *v.* 12. religioſam videl. venerationem, alii non immeritò contendunt: divini hoc cultus ſignum ab Idolis ad verum Deum, futurum Meſſiam, transferendum eſſe, docente Regiô Pſalte. Namque non manus ſolùm *oſculari* ſoliti olim ſunt, qui Solem adorabant, ut teſtantur Apulejus *Apolog.* 1. Lucianus *l. de Saltatione* & *in Demoſthenis encomio*, Minucius Felix *in Octavio*: Hiobus item ex Scriptoribus ſacris, cùm ait, *Si oſculatus ſum manum meam ore meo*, *c.* 31. *v.* 27. quem locum B. Hieronymus *in Ezech. c.* 8. *v.* 17. & *Apolog.* 1. *in Rufinum*, refert ad ritum, quô Gentiles in adorando dextram ori admovebant. Sed ipſa quoque Idola *oſculati* ſunt, ritu hôc, habitum etiam Animamque ſuam iis ſe acceptam ferre, ſignificantes: Unde & de Iſraelitis Idololatris legimus, Hoſeæ *c.* 13. *v.* 2. *Vitulos oſculantur.* Vox quoque ipſa *adorare* hinc orta eſt, cùm nihil aliud ſit, quàm *ad os referre*, i. e. *oſculari.* Et veterem hanc conſuetudinem, *Oſculum* cruci à Chriſtianis, teſte Nicephorô *l.* 17. *c.* 15. & Prudentiô *in Apotheoſi adverſus Judæos v.* 516. ferri ſolitum, ſapere videtur. Ita ergo Pſalmographus, Idololatrarum corrigens vanitatem, ſacrum hoc ſubjectionis religioſique cultus ſymbolum non alii quàm vero Deo Meſſiæ deferendum eſſe, indicare voluit, *loc. cit.* Græci benevolentiam non minùs, ac aliæ Gentes, *Oſculô teſtati* ſunt, & hôc quoque geſtu ſeſe mutuò ſalutârunt. Nec non Romani poſtea, uti docet Martial. *l.* 7. *Epigr.* 94. *v.* 1.

> *Bruma eſt, & riget horridus December,*
> *Audes tu tamen oſculô nivali*
> *Omnes obvius hinc & hinc tenere,*
> *Et totam, Line, baſiare Romam* &c.

Vide quoque Caſaubon. *ad Julium Suetonii*, *c.* 13. Ut de Perſis nihil dicam, quibus idem in more fuiſſe legimus. Contrà Numidiæ Reges, *more gentis ſuæ nulli mortalium oſculum ferebant*, Val. Max. *l.* 2. *c.* 6. *ex. ult.* addens rationem: *Quidquid enim in excelſo faſtigio poſitum eſt, humili & tritâ conſuetudine, quò ſit venerabilius, vacuum eſſe convenit.* Quos ſecutus Tiberius, Imperator minimè comis, cùm *quotidiana oſcula* gravaretur, ne ſuperbiæ hoc ipſi tribueretur, ſi ſolus conſuetudinem ſperneret, illa edicto prohibuit, apud Suetonium *c.* 34. &c. In primitiva Eccleſia, pacis & charitatis *Oſcula* inter Chriſtianos libera, atque uſitatiſſima fuiſſe, diſcimus ex 1. Corinth. *c.* 16. *v.* 20. & 2. Corinth. *c.* 13. *v.* 12. Rom. item *c.* 16. *v.* 16. & *ibi* Calvin. Petri quoque 1. Epiſtol. *c.* 5. *v.* 14. Inprimis, priuſquam S. Euchariſtiam ſumerent, ſe mutuò oſculari ſolebant, unde poſtmodum in Miſſæ celebratione, dum Sacerdos poſt hoſtiæ conſecrationem hæc verba proferret, *Pax Domini ſit ſemper vobiſcum*, ſtatim Clerus ipſeque Populus *per baſia blanda* ſeſe invicem oſculabantur, ut ait Amalarius *de Eccleſ. Offic. l.* 3. *c.* 31. quæ quidem baſia, *Pacis oſcula* appellantur *cap. ſeq.* Hinc *Ordo* Romanus: *Cùm dixerit, Pax Domini ſit ſemper vobiſcum, mittit in calicem de ſancta* —— *Interim Archidiaconus pacem dat Epiſcopo primo, qui & ultra dabit juxta ſe ſtanti, ac deinde per ordinem cæteri, atque populus oſculantur ſeſe invicem in oſculo Chriſti.* Ejuſmodi verò *Oſcula* ab Innocentio I. Pontifice Romano inſtituta tradunt Scriptores Communionis Romanæ. Atque qui ita ſe mutuò inter Miſſæ ſolennia oſculabantur, *Pacem* dicebantur *facere*, Gregor. Turonenſ. *l.* 6. *c.* 40. Hinc *ad pacem acceſſiſſe* Subdiaconos in Sacrario, non verò intra cancellos Altaris, obſervat Car. du Freſne, ex *Ep.* Lupi Tricaſſini & Euphronii Auguſtodunenſ. Epp. *Tom. I. Concil. Gallic.* At in Eccleſia Græca Oſculum *pacis* dabatur ſtatim poſt lotionem manus, & ante *confecta myſteria*, uti diſcimus ex Joanne Chryſoſtomo, *Homiliâ* 18. *in* 2. *Corinth.* quem morem improbat Innocentius *d. l.* De *Oſculo ſacro*, quô Chriſtiani atque adeò ipſi Sacrorum Miniſtri, invicem ſe donabant, in die Paſchatis, Vide Pachymerem *l.* 7. *c.* 15. E quibus ſatis patet cur excommunicati ab hujuſmodi fidelium *Oſculis* arcerentur, cujus ritus meminit *Charta* Ludovici VI. Franciæ Regis A. C. 1110. Abrogatus dein Oſculorum pacis in Eccleſia uſus, introductuſque alius, ut dum Sacerdos verba prædicta proferret, Diaconi vel Subdiaconi imaginem quandam adſtantibus Clericis ac Plebi oſculandam porrigant, quam vulgari vocabulo *Pacem* appellant. Eadem *Tabula pacis*, *Oſculatorium*, *Marmor*, *Lapis Pacis* dicitur &c. Sed & *Oſculum pacis* ſibi invicem dediſſe Monachos alioſque, præſertim in diſceſſu, legimus apud Ekkehardum jun. *de Caſibus S. Galli c.* 1. *p.* 41. à quibus, qui pœnitentiæ ſubjacebant, conſueviſſe arceri, docet idem paulo pòſt. Hodieque inprimis, apud Belgas, Gallos, Alios, vulgaria ſunt amicitiæ atque ſalutationis indicia; ſed non eodem in pretio, quô olim habita. Vide Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebr. l.* 3. *c.* 2. Jac. Oiſelium *Notis in A. Gellium l.* 19. *c.* 11. Jo. Laurentium *Notis in Phædr. paſſim* &c. Neque vero ſolùm cùm conveniebant, ſed & cùm à ſeinvicem diſcedebant, *oſculum* impertiri Veteres conſuevêre, quò nos Ekkehardus modò laudatus ducit. Conjugibus inprimis, proficiſcentes domo. Statius *Theb. l.* 12. *v.* 707.

> *Jam nec conjugibus, ſuprema nec oſcula natis*
> *Jungit,* ———

Moribundis item amici, qua de conſuetudine vide Quintilian. *Procœm. l.* 6. Joſephum Gorionidem *l.* 2. *c.* 2. Ovid. *Met. l.* 1. 8. & 9. Lucan. *l.* 3. Alios. Unde Petronius imminente naufragiô, *Igitur*, ait, *ſi verè Encolpion dilexiſti, da oſcula; dum licet; & ultimum hoc gaudium fatis properantibus rape.* Cadaveribus ipſis; cujuſmodi oſcula velut ſolennia erant, uti docet Barthius *ad Stat. Theb. l.* 12. *v.* 28. & Bourdelotius *ad Heliodorum l.* 2. Sed *oſculum mortuis figi*, vetuit Concilium Autiſſiodor. Interim & *oſculum* abſentibus, i. e. Eulogia, Benedictio, munus aliquod, quod hôc nomine veniebat, in ſignum charitatis & mutuæ benevolentiæ, dabatur mittebaturque. Liber *Epiſtolarum* Bonifacii Archiepiſcopi Moguntini *Ep.* 85. *Celſitudini veſtræ, vice* oſculi *duas vini cupellas tranſmiſimus.* Quô ſenſu *ἀποστόλιμα φιλήματα* dixère, Achilles Tatius *l.* 2. & Euſtathius *l.* 9. *de Iſmenia. Epigr. veter. l.* 4.

> *Ut ſi diſſimulas multùm mihi chare venire,*
> *Oſcula cum pomis mitte, vorabo libens* &c.

Hactenus *de Oſculo benevolentiæ* & *amoris*, ut aliquid addam de *Oſculo ſubjectionis.* Jus hujus *Oſculi*, ſeu oſculandi Magiſtratus, cùm ſalutarentur, non omnibus, ſed Domeſticis, Protectoribus & Curialibus ſolùm muneribus in Patria defunctis, indultum, docent *l.* 4. *Cod. Theodoſ. de Domeſtic.* & *l.* 109. *de Decurion. eod. Cod.* In Hominiis *Oſculi Pacis* meminit *Tabularium Eccleſiæ Uzelienſis* A. C. 1272. & *Charta* conventionis apud Ughelium *Tom.* 4. *p.* 670. In aliis quoque pactis ac conventionibus. *Oſculum* in fidei ſignum eſſe adhibitum, diſcimus ex *Tabulario Vindocinenſi Chartâ* 11. Juſtelli *Hiſtor. Arvern. p.* 40. aliiſque monumentis ac Auctoribus Carolo du Freſne *in Gloſſar.* memoratis. Hinc *Oſculum pacis, fidei & ſecuritatis* dictum, apud *Eoſdem.* Petebant autem *Oſculô* Veteres *Caput*, tanquam principem humani corporis partem, & antiquitus oculis os admovebant: labia enim oſculari recentior mos fuit, Pollux *l.* 9. *c.* 24. Et quidem, cùm puerum *oſculabantur*, faciebant id utraque ejus aure manibus arreptâ, quod genus *Oſculi χύτραν* Pollux vocat *Onomaſt. l.* 10. Vide Franc Roſſæum *Archæol. Attic. l.* 6. *c.* 3. Caſparus tamen Bartholinus moris fuiſſe olim ſcribit *de Inaur. Veter.* ut pueri Patres hôc modô oſcularentur, partiſque hujus contrectatione de benevolentia eorum redderentur certiores, probatque ex his Poetæ verbis.

> *Et fœtus Matrona dabit, natuſque Parenti*
> Oſcula *comprenſis auribus eripiet.*

Caput etiam, quæcunque ejus ſe obtuliſſet pars, item humeros, cervicem quoque *oſculabantur*, quod ultimum Hebræis frequens, Romaniſque. Certe hujus partis oſcula multis Auctorum locis commendantur. Suetonius *Caligula c.* 33. *Quoties uxoris vel amiculæ collum exoſcularetur, addebat. tam bona cervix ſimul ac juſſero demetur.* Unde *dilectam cervicem*, apud Statium *Achilleid. l.* 1. *v.* 329.

> *Ac ſua dilecta cervice monilia transfert:*

oſculatam interpretatur rectè vetus Scholiaſtes, judiciô Barthii *ad loc.* In *ore*, *fronte*, & *oculis*, Henrico Imperatori oſculum impreſſiſſe Paſchalem Pontificem tradit Petrus Diaconus *Chron. Caſin. l.* 4. *c.* 37. Ad *Manus* dein ſeritus demiſit, Eurip. *Jon. v.* 578.

> *Δὸς χερὸς φίλημά μοι σῆς.*
> *Da manus* Oſculum *mihi tuæ.*

de quo vide Pithœum *Adverſar. l.* 1. *c.* 7. Muretum *Var. Lect. l.* 10. *c.* 1. & Lipſium *Elect. l.* 2. *c.* 9. Giphanium quoque *Scholiis ad Odyſſ.* π. Docet autem Plin. *l.* 11. *c.* 45. *Dextram averſam oſculis appeti ſolere*: quod verum eſt de *Oſculo* manus alienæ, nam propriæ pars adverſa ſive interior adoratur, h. e. ori admovetur, ut vidimus *ſuprà.* Sed hic adorandi mos potentioribus plerunque, tanquam demiſſionis nota, & propriè ferè dominis à ſervis deferebatur: unde Regum Principumque præcipuè verò Tyrannorum manus ſubditos exoſculari fuiſſe ſolitos, docet Phædrus *l.* 5. *fab.* 2. *v.* 15.

> *Illam oſculantur: quâ ſunt oppreſſi manum.*

Hinc Suetonius narrat, C. Caligulam Chæreæ, agenti gratias, *oſculandam* manum obtuliſſe, ſed formatam commotamque in obſcœnum modum *c.* 56. & Domitianum Cœnidi, Patris concubinæ, manum præbuiſſe, *c.* 12. Candidati quoque Magiſtratum ambientes, quos manus potentiorum, eorumque quorum gratiam captabant, frequentius prenſâſſe conſtat, id in uſu habuiſſe videntur. Neque verò his terminis Principes Tyrannoſque honorandi ratio concluſa: ad *Genua* porrò deſcendit, de quibus ſic Amm. Marcellin. *l.* 28. *Ex his quidam, cùm ſalutari pectoribus oppoſitis cœperunt, oſculanda capita in modum taurorum minacium obliquantes, adulatoribus offerunt genua ſuavianda & manus.* Imò & ad *pedes*, viliſſimô & plus quàm ſervili more: Dio, *Pomponius ſecundus tunc Conſul, pedes Caligulæ adſidens, identidem ſe inclinans, eos oſculabatur.* Et Seneca idem docet, cum C. Cæſarem ait Pompejo abſoluto & gratias agenti porrexiſſe oſculandum pedem ſiniſtrum, *de Beneſic. l.* 2. *c.* 12. quem ritum, velut per manus traditum, Pontifices Romani, Reges & Imperatores ſeculares in omnibus æmulantes, hodieque retinent: quod ut excuſatiùs fieret, jampridem ſandalia purpurea Pontificum crucis aureæ ornamentô inſigniri cœperunt, ut ſic honor crucis ſigno, non pedibus vel ſandaliis Pontificum, videretur deferri. vide Balduinum *de Calceo antiquo*, ubi *c.* 27. *calcei Silveſtri I. Martini I. & Honorii I. iconem exhibet.* Meſſalinæ certè ſandalia, Vitellium per adulationem crebrò oſculatum eſſe, Tacitus refert, unde ei ad ampliſſimos honores, ſtrata via eſt, vide in voce *Vitellius Imper.* ut alia hâc vice omittam. Plura hanc in rem vide apud C. Barthium *Animadverſion. ad Stat. paſſim*, inprimis *Theb. l.* 3. *v.* 152. nec non *Adverſariorum Tom. I.* Anton. Contium *Lectionibus Succiſivis*, Jo. Bourdelotium *ubi ſuprà.* *Alios*: in ſpecie de *Oſculo charitatis & dilectionis*, quod φίλημα ἅγιον vocat Apoſtolus 1. Corinth. *c.* 16. *v.* 20. i. e. *ἀδολον, καὶ ἀνυπόκριτον*, ut interpretatur *Theophylactus*: De *Oſculo charitatis*, in Feſto Paſchatis apud Græcos uſitato, quod φίλημα ἀγάπης vocant: de *Oſculo* porrò in S. Cœna

Cœna uſurpari ſolito, de *Oſculo Sponſorum*, & *Oſculo*, in ordinariis [illegible] ſacris adhibito, apud J. C. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce [illegible], item [illegible].

OSCUM, locus augurum, in agro Vejenti. *Feſt.*

OSCUS, Thuſcorum Rex, Ann. ante Urb. Cond. 540. Ejus inſigne fuit ſerpens.

OSCUS, Othonis libertus, claſſi contra Gallicam Narbonenſem præfectus, ad obſervandam honeſtiorum fidem invitatus. Tacitus *Hiſt.* l. 1. c. 87.

OSDARA, Armeniæ minoris urbs, *Antonin.* forſan eadem cum *Aſdara.*

OSEE, fil. Ela, Phaceô Iſraelis Rege occiſô, thronum occupavit: à Salmanaſſare oppugnatus, regnum ei tributarium reddidit. Excuſſerus jugum, fiduciâ Sua Ægypti Regis, a Salmanaſſare Samariæ obſeſſus eſt, quâ poſt triennii moram captâ, Iſraelitarum tribus 10. in Mediam & Aſſyriam tranſlatæ, inde in omnes partes Septentrionales Aſiæ ſe extenderunt. Hos, ſub Cyro, ex parte in Judæam rediiſſe, ſtatuunt *Cyrillus*, *Theodoretus* & *Theophylactus.* Hic regni Iſrae itici finis, hic terminus fuit, A. M. 3314. An. 255. poſtquam à regno Jehudæ fuit avulſum. 2. Regum. c. 15. 17. 18. Nomen item Prophetæ filii Beeri, qui princeps 12. minorum Prophetar. è tribu Iſaſchar, prophetavit, ſub Oziâ, Joathamo, Achaſo, Ezechia, & Jeroboamo 2. Jehudæ Iſraeliſque Regibus. Populo ſcortationem ſpiritualem acerbè exprobare juſſus, ejus captivitatem prædixit. Vixit circiter An. 100. ejus Prophetia continetur capitib. 14. Hieron. *in Prol. Galeato & ibi.* Epiphan. *de vit. Prophet.* Salian. Torniel. *in Annal.* Bellarmin. *de Script. Eccleſ.* Rivetus, Coccejus, &c. *in Hoſeam.* Vide ibi. Item Joſue ſic dictus, filius Nave, Numer. c. 13. v. 16. Latinè *ſalvator*, aut *ſalvus.*

OSEHIA Rabbah, celebris Rabbinus, auctor *Bereſchit Rabbah*, floruit *ſecul.* 10. *Millenarii* IV. juxta *Rabbi Dav. Ganz.*

OSERICTA, inſula parva, ubi ſylva Cedrorum conſpiciebatur, è quibus electrum in petras defluebat, Plin. l. 37. c. 5. Cluverio eſt *Oeſel*, inſulæ maris Baltici prope Livoniam, quæ aliis *Latris* etiam dicta, *Oſilia* recentioribus prope os ſinus Rigenſis. Vide ibi.

OSI, populi Germaniæ quos *Althamerus* ponit in Sileſia, ubi *Oppelen*, & *Neiſſe* urbes ſunt. *Reyneccius* verò in Weſtphalia, quorum urbs eſt *Oſenburg*, vel *Oſnaburg*, quaſi *Oſorum burgum*, à Monaſterio 6. leuc. in Boream Bremam verſus: Et ab his forte *Oſtufiorum*, Franconiæ. Rantzovius verò in inſula maris Baltici, quam *Oeſel* vocat. *Baudrando* fuêre, verſus Viadrum fluvium: Cluverio aliiſque, ubi nunc major pars Sileſiæ, urbeſque *Oppelen*, *Ratibor*, *Troppa*, *Neiſſe*, cum minuta parte Poloniæ ſuperioris. Vide & Cl. Ottonem *Notis ad B. Rhenanum* p. 249.

OSIANA, urbs Cappadociæ, *Antonino.*

OSIANDER Andreas, ſenior Bavarus, Norimbergæ primam concionem habuit, A. C. 1522. Hinc in Pruſſiam profectus, A. C. 1548. ob librum *Interim*, bellum ibi Oſiandricum movit, *Hominem juſtum eſſe juſtitiâ Dei eſſentiali*, aſſerens, obiit A. C. 1552. ætat. 54. Vir [illegible], & aliàs inter ſuos magni nominis. Edidit *Harmoniam Evangel Græc. Latin.* cum *Annotat.* Baſil. 1516. 1537. Franc. 1541. Pariſ. 1564. Animus in eo fuit confidens, & mores neutiquam moderati ac ſuaves, Melch. Adami, Calvinus *ad Melanchth.* Georg. Fabricius *Obſervat. de reb. Metall.* Adde Cardanum *de Subtil. tit. de Mirabil.* Anton. Teiſſier *Elog. Part.* 1. ubi index ſcriptorum ejus &c.

OSIANDER Andreas, Junior fil. Lucæ, Miniſtri Tubingenſis, (qui in Utrumque Teſtam. *Annotationes* 3. *Volum. fol.* ſcripſit, aliaque, & obiit A. C. 1604.) Natus eſt Blabeuræ, agri Wirtembergenſ. oppidô, Concionator & Conſiliarius Aulæ Wirtembergenſ. Theologiæ D. Abbas cœnobii Adelbergenſis & proximarum Eccleſiar. Superintendens & Præpoſitus Tubingenſ. & Cancellarius. Edidit Sacr. Biblia, cum obſervat. Theolog. Theologus vigilans, prudens, conſtans, obiit A. C. 1617. ætat. 55. Melch. Adami *in vita Theol. Germ.*

OSIANDER, vide quoque *Andreas* & *Lucas.*

OSIBA, Albaniæ urbs, *Ptolem.*

OSICA, Albaniæ urbs, *Idem.* An *Harmozica Strab.*

OSICERDA; vel OSSERA, teſte *Varrerio*, oppid. Hiſpan. Tarraconenſis in regno Arragonio, *Ptol.* Plin. l. 3. c. 3. *Oſicerdenſe* vocat.

OSII, & OSILI, gens Sarmatiæ Europææ *Ptol.*

OSILIA, inſula maris Baltici cum urbe ad os ſinus Venedici, Livoniæ pars; vulgò *Oeſel.* Sub Suecis A. C. 1616. cùm prius ſub Danis eſſet. Vix 3. milliar. Germanic. ab ora Curlandiæ in Boream, 5. ab Eſthonia in Occident. Circuitus 100. mill. paſſ. Ibi ſunt Areſburgum & Sonneburgum arces. Vix 1. leuc. in Meridiem à Daghoa inſula, 16. milliar. Germanic. à Riga in Circium, 11. à Pernavia, 10. à Vinda in Boream. Aliàs *Latris.*

OSINCUM, pagus Corſicæ, ad Hieri fluv. ortum, *Ptolem.* *Omiſe*, ut putatur, hodie dicitur.

OSINTIGI, urbs Hiſpaniæ Bæticæ, Plin. l. 3. c. 1.

OSIRIS, Jovis fil. ex Niobe Phoronei filia Argivis imperavit: ſed ſubditis ſubiratus fratri Ægialeo regnum tradidit, profectus in Ægyptum eſt, quam legibus egregiis inſtructam, Rex tenuit. Iſis maritus, quæ & Iſis dicta, varias artes Ægyptios docuit, unde uterque pro Deo incolis. Tandem diſcerptus à ſuis inimicis, in bovem transformatus fingitur, præcipuæ non apud veteres modò Ægyptios, ſub nomine Apidis & Serapidis, ſed & hodiernos Indos, venerationis. Vide Alex. Roſſæum, *in Myſtagogo Poëtico*, & de-Valle, *Itiner. tom.* 4. Hujus nomine non ſolùm Sol intelligebatur, apud Ægyptios, verùm etiam Dionyſius ſive Bacchus. Jupiter quoque pater, juſtus & dux, quique unà cum Anubi Gigantes ex Italia expuliſſe legitur. Quibuſdam *virum beatum ſignificare* videtur, & proinde rectiſſimè derivari, ab [illegible] *Aſchar*, *beatus*, & [illegible] *Iſch*, vir. Aliis Ægyptiacum placet etymon. Scribit enim Plutarch. Os apud Ægyptios denotare *multum* & *iri oculum*, l. *de Iſ. & Oſ.* quod etiam approbat Euſebius. cui propterea, ut Dionyſius, [illegible] dicitur. Idque cum Solis ſignificatio probè congruit. Eâdem ratione juſtum eſſe dixerunt. Quid ita? Annon Orpheus affirmat Solem eſſe [illegible]? Annon Theologi veteres Juſtitiam prodiderunt e medio Solis throno per cuncta propagari, omniaque dirigere? Ex Plutarchi libro etiam colligitur, *Oſirin* Nilum vocari. Nigrô fuiſſe corporis colore. & Hellanicô teſte, *Cyrin* appellatum à ſacerdotibus, propriô verò nomine *Arſaphen* dictum, quod Plutarch. tamen parum probat, qui & eum nomen accepiſſe ait, [illegible], *ex ſacro ſancto.* Hinc *Suidas*, *Deum hunc alii Jovem eſſe dixerunt, alii Nilum, propter modium, quem in capite habet, & cubitum, menſuram aquæ ſcilicet.* Plinio, *Pan*, *Serapis*, & *Ammon* dicitur. Cultus tandem & Romæ fuit, plurêſque ei ædes & templa extructa fuiſſe ex *P. Victoris*, & *Onuphrii Panvinii* deſcriptionibus 14. Regionum urbis apparet. Columnæ ejus, teſte *Diodorô*, hujuſmodi fuit inſcriptio: [illegible] Agriculturam Ægyptios docuit, quod beneficium occaſio procul dubio fuit, quamobrem pro Deo cultus ſit. Tibull. l. 1. el. 7. v. 29.

Primus aratra manu ſolerti fecit Oſiris,
Et teneram ferrô ſollicitavit humum,
Primus inexpertæ commiſit ſemina terræ,
Pomaque non notis legit ab arboribus.
Hic docuit teneram palis adjungere vitem,
Hic viridem durâ cædere falce comam.

Suidas, [illegible] Typhon ille frater ejus fuit, Diodor. Sic. l. 1. [illegible] Ejus meminit Juvenal. *Sat.* 8. v. 29.

Exclamare libet populus, quod clamat Oſiri
Invento. ——— ———

I. e. non minori lætitiâ, quàm Ægyptii exultant, ubi invenerint Apim bovem, qui Oſiridem, i. e. frumenti Sationem repræſentet. exclamantes [illegible] Athenagoras Orator in legatione pro Chriſtianis. Per hunc jurare ſolebant veteres. Horat. 1. *Ep.* 18. v. 60.

——— *Licet illi plurima manet*
Lacryma, per ſanctum juratus dicat Oſirim,
Credite, non ludo. ———

Non prætermittendum eſt hôc locô, quod de Oſiride habet Mercurius ille Triſmegiſtus, in [illegible]. Oſiris ibi [illegible] appellatur, nominibus puta, quæ eum propriè apud Ægyptios ſpectabant. Eum nempe corporum, adeoque itinerum, uniuſcujuſque gentis, virium item ac roboris ductorem eſſe, ſive ducem obtendebant Hieroplantæ. *Nic. Lloydius.* Vide plura de Oſiride, apud Selden. l. *de Diis Syris*, Marshamum *Canone Chronico Sec.* I. ubi eum eundem cum Mene ſeu Chano facit, & in voce *Apis.* Addo hic ſaltem. Sanè Sol fuerit, inquit Voſſ. *de Philoſ.* c. 6. §. 11. ſi [illegible] idem eſt, quod [illegible], ut Græci vocem truncârint, quaſi princeps ſyllaba illis haud aliud eſſet, quàm articulus, quod quidam volunt: Heſiodo enim, ſi *Proclo* credimus, [illegible] Sol dicitur. Unde ſupra Serapidem, qui *Oſiris* eſt, magnus collocatus eſt Oculus abſque palpebris ſemper apertus, hieroglyphicum Solis, qui Mundi oculus eſſe perhibetur, in Lucerna Ægyptiorum veteres ritus repræſentante; apud Fortun. Licetum *de Lucernis Antiqq.* l. 6. c. 118. *ubi Columnam ſepulchralem Oſiridis, cujus meminit Diodor. Sic.* l. 1. c. 2. *eruditè explicat.* Horum tamen ſententiæ obſtare videtur, quòd Plut. l. *de Oſiride* dicat Ægyptiis [illegible], *Nilum eſſe Oſiridem*: neque id, Ægyptiorum vulgo, ſed, ut ait, *Sapientibus Sacerdotum, qui non tantùm Nilum* Oſirin *nominant, ſed ſimpliciter principium & vim omnem humificam.* Cum quo convenit, quòd eundem eſſe dicant [illegible], ſive Liberum Patrem, ut idem tradit. Ac Athanaſ. quoque *contra Gentes*, & Jul. Firmicus *de err. profan. Relig.* teſtantur, aquam divinô honore maximè affici ab Ægyptiis: quod cur factum ſit, facilè videt, qui cogitat in Ægypto non pluere, eoque à Nilo omnem Regionis pendere fœcunditatem. Ita ergo per Oſiridem, ſicut & per Cererem ac Saturnum, non perſonæ ſignabuntur, ſed tres res naturales, à quibus productio eſt frugum, & omnium plantarum; nempe terra, humor & tempus: quô factum, ut Agricultura, vel ſaltem fruges ſerendi Ars, in Italia, à Saturno; in Græcia, à Cerere, in Ægypto ab *Oſiride* cœpiſſe fingatur. Plurima ejus, in Ægypto ſimulachra fuiſſe, eo quòd Iſis fruſtum quodque, itaut inciderat, humaverit, teſtatur Plut. l. *cit. de Iſide & Oſiride.* Vide iterum Licetum *de Lucernis* l. 6. c. 61. Et de corona *Oſiridis* ex loro Paſchalium *Coron.* l. 2. c. 12. plura verò hanc in rem apud Gerhard. Johann. Voſſium *de Orig. & progreſſu Idololatriæ* l. 1. c. 2[illegible]. ubi ei inter alia, *Oſiris* ſive Mitſraim, filius Chami, Diodoro idem, qui Græcis [illegible] vocatur, illius opus, ex quorundam ſententia, Thebæ Ægyptiæ; ex omnium verò opinione Jovis Ammonis templum: inventum, præter alia hedera, quæ hinc *Oſiridis herba* dicta: c. 30. ubi eidem *Oſiris tertius*, idem

cum Arabico Libero. in quo Moſes expreſſus: & *l.* 2. *c.* 40. ubi illa *Oſiris* Ægyptiorum idem, qui Phœnicum Adoni, Phrygum Attis, & Græcorum Liber: *Oſiris inſignia* Ægyptius, quæ Græcis Jovis *c.* 32. & *c.* 74. ubi de ejus nigredine qua cingebatur, & etymo, quædam addit.

OSISMI, Cæſari *l.* 2. *Bell. Gall. c.* 34. *Oſiſmii*, Pomponio *l.* 3. *c.* 2. & Plinio *l.* 4. *c.* 18. populi Galliæ Celticæ in ultimo receſſu Britanniæ minoris, ad Boream, quorum tractus adhuc *Oſiſmer*, teſte *Bertrandô Argentræô*, dicitur. *Timios* vocat Pytheas apud *Strabonem*, qui eos quoque *Oſiſmios* appellat. Ibi nunc Diœceſes Trecorenſis & Leonenſis. Eorum urbes fuêre, Vorganium caput eorum, vulgò *le Quimdet* caſtrum, Staliocanus portus, *S. Paul de Leon*, & Brivates, *Breſt*, *Baudrandus*. Cæſar ſupra memoratus numerat eos, inter maritimas civitates, quæ Oceanum attingunt, atque inter ſocios belli Venetici, inter Unellos & Curioſolitas. *l.* 2. *c.* 34. *&* *l.* 3. *Comm. c.* 9. cum quibus, ut & Rhedonibus, ſena millia armatorum, Vercingetorigi contulerunt. *l.* 7. *c.* 75. Plinius ſecundus *loc. cit.* in Lugdunenſi Gallia, inter Abrincatuos ac Ligerim eos ponit, *Claud. Ptolemæus* eos in eadem Gallia ultimos uſque ad Gobæum promontor. facit, quia in ora Oceani Aremoricæ ad Occidentem verſa ſunt ultimi. *Oximii* quandoque, & *Oximenſes* quoque dicuntur; unde factum, ut pro Oſimis prope Sajos facile a quibuſdam haberentur. Horum urbs Vorganium *Ptolem.* *Vorgium*, *tabula Peutingeriana*, ubi Maurorum Oſiſmiacorum præſidium ſub præfecto fuiſſe, indicat *Notitia Imperii Romani. Civitas Oſiſmiorum* quandoque vocitatur. Hanc apud *Bertr. Argentræum*, Britannicô nomine, *Coz-queoudet*, h. e. urbem veterem appellari, tradit *Samſon*: quâ ante multa ſecula dirutâ, ex ejus antiqua diœceſi ac unica ſede, tres eſſe factas, nimirum Leonenſem, Trecorenſem ac Briocenſem, vernacule Briocenſem, *S. Pol de Leon*, *Treguier*, & *S. Brieu*, ſed de iſta urbe veteri, quam Albertus *Lexobiam* quoque vocat, nil apud graves auctores reperitur. Et, regnante quidem Carolô Calvô, ex Monaſterio S. Brioci ſedem Epiſcopalem factam eſſe conſtat, à Nomenoio Regulo Brittonum, in Oiſiſmiis: At *civitatis Oſiſmiorum* nomine utra deſignetur, Trecorenſis, à qua Epiſcopus, cui ibi ſedes, nomen habet, (*Treguier*, aut *Land triguier*,) an Leonenſis (*S. Paul de Leon*) & utra alteram vetuſtate præcedat, haud facile dictu eſt, Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ.*

OSIUS, Epiſcopus Cordubenſis, in Hiſpania. Natus A. C. 257. Durante perſecutione Diocletiani & Maximiani fidem admirabili conſtantiâ confeſſus, Confeſſoris elogium à Synodo Sardicenſi, S. Athanaſio, aliis, meruit. A Conſtantino M. ob virtutem uſque adeò eſt magni habitus, ut eum in rebus ad Eccleſiam pertinentibus ſubinde conſuleret. Zelô religionis fervens, Donatiſtarum, Arianorum, aliorum hæreticorum odia in ſe concitavit: Alexandriam miſſus eſt à Conſtantino, qui Concilium ibi contra Meletianos, Arianos, & Colluthi ſectatores, item de Paſchatis obſervatione, celebrabat. Princeps, poſteà legatorum, in 1. Concil. Niceno, ex parte Sylveſtri Epiſcopi Romani præſedit in Concilio Sardicenſi, A. C. 347. Hæreticorum malleus: qui ut eum in ſuas partes pertraherent, nullum non moverunt lapidem. Perſuaſerunt igitur Conſtantio Imperatori ut illum ad ſe accerſitum, ſeu blanditiis ſeu minis, ab inſigni hoc orthodoxias zelo abduceret. Sed is vocati ejus Mediolanum conſtantiâ perculſus, ad Eccleſiam ſuam eum remiſit. Paulò pòſt literis ab eodem tentatus, pari animi robore obſtitit, epiſtolâ egregiâ, quam Athanaſius refert, Imperatori reſpondens: quâ Ariani irritatiores non quieverunt, donec à Conſtantio denuo Sirmium vocatus, ibi in vincula conjiceretur; ubi per annum detentus eſt, *non reverente novô hoc Achabô*, verba ſunt Athanaſii, *neque canos Præſulis, neque virtutem ejus, tanti in Eccleſia nominis*, A. C. 355. Epiſcopatus Oſii 60. Tandem tamen malis tot feſſus, Hæreticorum Confeſſioni Syrmii formatæ, ſubſcripſit, & diuturnæ vitæ ſplendorem decrepitus ſenex hâc infirmitate obſcuravit, tantùm non in portu naufragiô factô. Interim biennio pòſt, morti vicinus tantam culpam pœnitentiæ lachrymis eluit, Arianiſmô anathematizatô. Ab Athanaſio *ep. ad Solit. apol.* 1. *&c.* & Auguſtin. *l.* 1. *contr. Parm.* impensè laudatus obiit A. C. 375. ætat. 100. Epiſcopat. 62. vel 63. Lapſum ejus, tanquam vulgi rumore, non certâ famâ ſparſum, memorat Sulpic. Severus *l.* 7. *c.* 54. Vide inſuper Euſeb. *in vita Conſtant. & Hiſt. Theodoret. Zoſimum*, Baron. *in Annal.* Hermantium, *in vita S. Athanaſii, &c.*

OSLAVESLA, locus in Merciorum regno, ubi Concilium A. C. 821. ſub Wulfredo Archiepiſcopo Cantuarienſi.

OSMA, Petrus, vide *Petrus.*

OSMAN, aliàs *Mavias*, Calipha Saracenorum III. Omari I. ſucceſſit. Cyprum, Rhodum, Africam invaſit, Conſtantinopolim oppugnavit; extinctus A. C. 666. regni II. menſ. 6. ſucceſſore Aly, ſeu Ali. *Cedrenus*, *Zonaras*, *Alii.*

OSMAN, ſive *Osman*, I. unus ex Principibus Turcarum, qui Azainte ultimô Sultanô Iconienſi a Scythis ejectô, principatum inter ſe diviſerunt; fundator *Portæ Ottomannicæ*, extinctus A. C. 1428. ſucceſſorem habuit fil. Orcanem, ſeu Urchanem. Vide Nicephorum Greg. *l.* 7. & Ducam *Hiſtor. Byzant. c.* 2. nec non infrà voce *Oſmanes.*

OSMAN II. Imperator Turcarum, patri Achmeto I. vix duodecennis ſucceſſit, A. C. 1618. Exercitu 400000. militum inſtructus, A. C. 1621. invaſit Poloniam, ſucceſſu parum felici, unde amiſſis circiter centum millibus, Conſtantinopolim redux, Muſtaphæ patrui ſui juſſu, qui pridie a Janizeris in thronum erat evectus, die 21. Mart. ejuſdem anni, ſtrangulatus eſt: ſucceſſore Muſtaphâ, quem vide.

OSMANES, fil. ſui Ortho-Grul, natione Turca, cujus majores ex Perſica in Aſiam à Tartaris expulſi, apud Sultanos Gunie tantam obtinuerant gratiam, ut ſpem conciperent Imperii conſequendi. Cum itaque Aladius A. C. 1299. ſine liberis obiiſſet, Turcarum Proceres univerſum Imperium inter ſe ita diviſerunt, ut 9. inde Regna emergerent: præcipuâ tamen auctoritate & potentiâ penes *Oſmanem*, cui Bithynia obtigerat, manente. Sedes regni ejus Burſa Bithyniæ urbs ad Olympum montem, ſita. Inter hos autem Turcarum Reges cum perpetua eſſent bella, reliquis tandem oppreſſis, tres tantum potentiores remanſêre, *Oſmanis*, Caramanicæ & Dulgadiricæ, ſed & his inter ſeſe colliſis, Caramani, qui præcipue Oſmanidorum implacabiles hoſtes erant, quoque tandem ab *Oſmanidis* everſi, atque omnis poteſtas Turcarum ad eos translata eſt. Vide Georg. Hornium *Orb. Imp.* p. 273. Idem & *Otteman* dictus eſt, ejuſque familia in hunc uſque diem ampliſſimo huic imperio præeſt: unde Turcicum Imperium frequenter *Domus* vel *Porta Ottomannica* dicitur. Succeſſores illius Burſâ, Adrianopolim Thraciæ Urbem, inde ipſam Conſtantinopolim, Imperatoriam ſedem tranſtulerunt; quod factum A. C. 1453. cum Muhammedes vel Mahometes II. eam Urbem expugnaſſet, atque Imperium Ottomannicum ad ſummum faſtigium perduxiſſet. Idem. *Orbe Polit. Part. I. p.* 22. Vide quoque Forbeſium *Inſtructionum Hiſtor. Theol. l.* 4. *c.* 22. ut & infra *Ottomannus.*

OSMIANA, oppid. Lithuaniæ, in Palatinatu Vilnenſi, 7. milliar. à Vilna in Ortum Minſkum verſus, juxta Oſmianam amnem.

OSMUNDUS, Epiſcopus Saliſburienſis, in Anglia, floruit ſecul. 11. Auctor diverſorum tractatuum Eccleſiaſticorum, quorum meminit Polydorus Virg. *l.* 9. *rer. Angl.* Voſſ. *l.* 2. *de Hiſt. Lat. c.* 46. Poſſevin. *in Appar.*

OSMUS, fluv. Myſiæ, *Cedrenus. Sladitza. Leunclavio.*

OSNABRUGUM, urbs Weſtphaliæ, Hanſeatica, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Colonienſi facta a Carolo M. A. C. 776. Vide Aventin. *l.* 3. Ad Haſam fluv. ſub proprio Epiſcopo. Pace inter Imperatorem & Sueciæ Regem A. C. 1648. celebris. 8. milliar. Germanic. à Monaſterio in Cæcum, 15. ab Oldenburgo in Meridiem. Caput & unica urbs Epiſcopatus Oſnabrugienſis, qui ad 40. mill. paſſ. a Septentrione extenditur in Meridiem, vix 24. mill. paſſ. ab Ortu in Occidentem. Habet à Septentrione, Occidente, & Meridie ditionem Epiſcopalem Monaſterienſem, ab Ortu Principatum Mindenſem, & Comitatum Ravensbergenſem. Præſules hujus urbis enumerant *Crantzius*, *Bruſchius* & *Cratepolius.* Hodiernus eſt, Erneſtus Auguſtus, fil. Georgii Ducis Luneburgici, rami Cellenſis, celeberrimi bellô Germanico, qui obiit A. C. 1641. Hic, jure familiæ ex pace Monaſterienſi collatô, Epiſcopatui præeſt, egregiâ prole ex Sophia Palatina, & re inſigniter ad Trevirim, A. C. 1675. in prælio contra Crequium, quô flos copiarum Gallicarum à Germanis fuſus cæſuſque eſt, geſtâ, inclytus; jam Suecis, inter Confœderatos feliciter obnititur, in ducatu Bremenſi, haud pridem Caroloſtadiô, arce munitiſſimâ, inter alia, expugnatô. Filios è matrimonio hoc, quod A. C. 1658. coaluit, ſuſcepit ſex, Georgium Ludovicum, Fridericum Auguſtum, Maximilianum Wilhelmum N. N. N. N. Erneſtum Auguſtum, quorum primus lucem vidit A. C. 1660. Spenerus *Sylloge Geneal.* Vide etiam *Oſi* & *Oſſenburgum.*

OSOCHOR, Rex Ægypti, An. ante Urb. Cond. 170. Manethoni *Oſocher*, Rex Paſtorum in Ægypto XI. Amenophthim in regno excepit, præfuit annô 56. quô tempore Jabin Iſraelitis gravis eſſe cœpit. Illum ſecutus eſt Pinaches. Joh. Marshamus *Can. Chron.*

OSONES, oppid. olim, nunc pagus Pannoniæ ſuperioris, *Zanto*, teſte Laziô.

OSOPIUM, urbs Carnorum apud Tilaveruptum fluv. *Oſopo* hodie.

OSORCHO, Tanitarum in Ægypto Rex XV. *Hercules Ægyptiis* dictus, poſt Petubatem regnavit annos 8. Ei ſucceſſit Pſammus. Vide *Ameſſes.* Gideon tunc Iſraelitas judicavit. Marshamus *Can. Chron.*

OSORIA Familia, in Hiſpania illuſtris, & antiquitate nulli ſecunda. In ea Petrus Alvarus *Oſorius*, ſub Petro Caſtellæ Rege Comitis *de Villalobos* & Ducis *de Aguiar* honorem geſſit ac ab uxore Maria *Ferdinandez de Villalobos*, hujus familiæ ſucceſſionem ſuæ intulit. Nam minor fil. Garſias Alvarus *Cerralvenſium* ſator eſt; quam ſucceſſionem obtinuit Garſiæ nepos Alvarus Perezius *Oſorius*, ductâ Mariâ Pachecâ Dn. *de Cerralvo*: Eandem poſteri, *Oſoriô* nomine omiſſô, jam *Paſchecï*, retinuêre, ac Marchionum obtinuêre axioma, Vide infrà in Famil. *Paſcheca.* Major Alvari Perezii fil. Johannes Alvarus *Oſorius*, Petrum Alvarum genuit, qui Comes *de Traſtamara* à Johanne II. Rege creatus eſt, quô pactô priores tituli exolevêre. Petrus quatuor linearum novarum per totidem filios ſator agnoſcitur, è quibus maximus natu Alvarus Perezius *Oſorius* I. titulum *Marchionis de Aſtorga* paterno adjecit, & illos ſimul poſteris tranſmiſit, defunctus A. C. 1471. Ei ſucceſſit, ex Leonora, (filia Friderici Henrici Admiralis Caſtellani) fil. Petrus Alvarus *Oſorius* I. Marchio *de Aſtorga*, quô & Beatrice Quinnoniâ (filiâ Didaci Fernandeſii *de Quinnones* Comitis *de Luna*) genitus Alvarus Perezius II. Iſabellam *Sarmiento* (filiam Franciſci Sarmienti Comitis *de S. Martha*) ſibi junxit atque ex ea ſuſcepit Petrum Alvarum II. maritum Mariæ Pimenteliæ, & ex ea patrem, Petri Alvari III. qui ex Conſtantia *de Caſtro Oſorio* agnata, filium habuit Petrum Alvarum IV. qui deceſſit A. C. 1613. Pater, ex Blanca Manricia & Aragoniâ (filia Ludovici Fernandi Manricii Marchionis *de Aguilar*) Alvari Perezii III. Marchionis *de Aſtorga* Comitis de *Traſtamara & de S. Martha* (nati 1600.) Conſtantiæ (Antonio Gomeſio Davilæ Marchioni *de Velada* nuptæ) & Annæ (uxoris Ludo-

Ludovici *de Velaſco* Marchionis *de Salinas*. 2. Ludovici Hieronymi Fernandecii *de Cabrera* & *Bobadilla* Comitis *de Chinchon*) qui omnes, nominis *Oſorii*. Secundus fil. Petri, patri cognominis, Urracam duxit Comitem de *Altamira*, Roderici *de Moſcoſo* filiam, unde utriuſque familiæ nomen conjunctum & ad poſteros tranſmiſſum eſt, de quibus vide ſuprà. Tertius fil. Didacus Dominos *de Villacid* & *Cerbantes* fecit: & quartus Ludovicus Epiſcopus *de Jaen*, filios naturales Franciſcum atque Alvarum, habuit: quorum ille Dominorum *de Valdeſunille* auctor eſt: hic ex Beatrice *de Caſtro* filios, ſed improles ipſos, genuit. Præter hos *Oſorii* de *Ocanna*. à Lupo Alvaro Oſorio Marchionis Aſtorgenſis I. germano vel filio derivantur, & Domini *de las Regueras*, à Roderico primi Petri Alvari, ex Maria *de Villalobos*, filio. Atque hæc ſtirpis de *Villalobos* ſeries eſt. Neque verò altera eſt omittenda *Oſoria* familia, Dominorum *de Cabrera* & *Ribera*: in qua Petrus Alvarus, Beatricis *de Caſtro* Dn. de *Lemos* maritus, A. C. 1457. Comes *de Lemos*. Henrici IV. Regis gratiâ renuntiatus eſt. Verumenim verò proneptis Beatrix, titulos ad Portugallenſem familiam tranſtulit. Vide ſuprà in voce *Lemos*. Ex eadem lineâ fuit Beatrix ſive Johanna, filia Petri Alvari *Oſorii* Comitis *de Lemos*, quæ cùm Ludovico Pimentellio Marchioni *de Villafranca* nupſiſſet, in hanc & mox per filiam Petri Toletani conjugem, in Toletanam gentem, *Oſorium* cognomen intulit. Fuit hic Petrus, Prorex Neapolitanus, & defunctus A. C. 1553. ex uxore filium reliquit Garſiam *de Toledo Oſorio* Marchionem *de Villafranca* Ducem *de Fernandina*: qui unicâ ſibi Victoriâ Columnâ (filiâ Aſcanii Ducis *de Pagliano* & *Taglia*) Petrum genuit, ex Elvira Mendoza, patrem Garſiæ *de Toledo Oſorio* Dn. *de Fernandina*, quô & Mariâ de Mendoza nati ſunt N. N. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Europ. Part.* 2. *p.* 110. & 89.

OSORIUS Hieronymus, Olyſipone Luſitanus, Epiſcopus Algarbiæ, doctus, pius, eloquens, in pauperes adeò largus, ut decimas, quas ex diœceſi ſua colligebat illis concederet. In menſa S. Bernhardum ſibi prælegi curabat, quâ lectione finitâ cuilibet convivarum (alebat autem ſemper viros quoſdam eruditos ac probos) dubium aliquod movere licebat. Obiit A. C. 1580. ætat. 74. Opera ejus Romæ prodierunt IV. Volum. quæ ſigillatim enarrat Teiſſier *Elog.* P. 2. Habuit nepotem ſibi cognominem, auctorem itidem plurium librorum, vide *ibid.* ut & aliquid ſuprà, voce *Hieronymus*: adde Paul. Freherum *Theatro Vivor. eruditione claror.*

OSORNUM, oppid. regni Chiles, ab Hiſpanis excitatum, inter Andes montes & Chilvenſem Archipelagum.

OSORTON, Rex Ægypti, An. ferè 110. Urb. Cond. in Bubaſtitarum Dynaſtia II. Succeſſit Seſonchidi patri, regnavit annos 15. Necepſo & Tnephachtho coævus. Eum excepit Tacellothis, à Sabacone cum reliquis Ægypti Regulis oppreſſus. Marshamus *Canone Chron. Sec. XVI.*

OSPHAGUS, fluv. Macedoniæ apud Erigonem, Liv. *l.* 31. *c.* 39.

OSPHRYON, unus ex illis, qui Athenis Hermas mutilârunt, quos traducit cum Piſia & Diitrepho, Cratinus, fabulâ nomine *πόλεις*. Vide Scholia in Ariſtoph. *Aves* 577.

OSQUIDATES, populi Galliæ Aquitanicæ, Plin. *l.* 4. *c.* 19. Fuêre populi campeſtres & montani in Aquitania & Novempopulania; Campeſtres fuêre ſub Datiis, inter Aturum fluv. & Beneharnos. Montani verò fuêre pars Eluſatum, & inter Eluſam ad Meridiem, & Vazates ad Boream ubi nunc *Les petites Landes, Baudr.*

OSRHOENE, regio Syriæ in Meſopotamiæ confinio, in qua Edeſſa & Nicephorium urbes juxta Euphratem fluv. An hodie *Tiſire*, in provinc. Diarbeck? Hic Concilium ab 18. Epiſcopis A. C. 197. habitum, in quo de celebratione Paſchatis actum eſt. *Procop. Pauſan. Dion. Amm. Marcellin. Stephanus Byzant. alii.* Populi *Oſroeni*, de quibus vide Herodian. *l.* 6. *c.* 7. & *princ. l.* 7. *c.* 1.

OSROES, Parthorum Rex, Pacori II. cui ſucceſſit, frater, à Trajano ſubactus eſt. Dionis *Fragm.* à *Theodos. l.* 68. ſucceſſore *Parthamaſpate*, quem vide.

OSSA, Italiæ fluv. in Tuſciâ, *Ptolemæo. Fiore* hodie dicitur. *Baudrando* nunc *Albegna*, in territorio Senenſi, & 4. milliar. ab Orbetello in Boream, Telamonem verſus, in mare Tyrrhenum ſe exonerat.

OSSA, *Sophiano Monte Caſſovo. Pineto Olira*, mons excelſus Theſſaliæ, Centaurorum ſtabulum, quem Seneca *l.* 6. *Natur. Quæſtion. c.* 25. dicit Olympo quondam fuiſſe conjunctum; Herculis autem operâ abſciſſum, ab eâ parte, ubi per Tempe fluit Peneus fluvius. In hoc eſſe fertur tanta pinorum copia, ut inflexione, atque reflexione ramorum tonitrua referantur. Quod Lucan. *l.* 1. *v.* 389. tetigit:

Quantus piniferæ Boreas cùm Thracius Oſſæ
Rupibus incubuit, curvatô robore preſſæ
Fit ſonus, aut rurſum redeuntis ad æthera ſylvæ.

Virg. *Georg. l.* 1. *c.* 282. ubi de Cœo & Typhœo:

Ter ſunt conati imponere Pelio Oſſam,
Scilicet atque Oſſæ frondoſum involvere Olympum.

De quorum montium ſubſtructione Græci & Latini frequentiſſimè agunt, *Homer. Odyſſ.* 11. *v.* 314.

Ὄσσαν ἐπ' Οὐλύμπῳ μέμασαν θέμεν, αὐτὰρ ἐπ' Ὄσσῃ
Πήλιον εἰνοσίφυλλον, ἵν' οὐρανὸς ἀμβατὸς εἴη.

Antipater Sidonius,

——— Οὐκ Ὄσσῃ Πήλιον ἀνθέμενοι.

Ovid. *Faſt. l.* 1. *v.* 307.

Sic petitur cœlum, non ut ferat Oſſan Olympus,
Summaque Peliacus ſidera tangat apex.

Horat. *l.* 3. *Od.* 4. *v.* 51. ſine mentione Oſſæ:

Fratreſque tendentes opaco
Pelion impoſuiſſe Olympo.

Seneca *in Hercul. Fur. Actu* 4. *v.* 971.

Videat ſub Oſſa Pelion Chiron ſuum:
In cœlum Olympus tertio poſitus gradu
Perveniet, aut mittetur. ———

Et *in Agamemnone, Actu* 2. *v.* 338.

——— *Sedit impoſita*
Pelion Oſſæ ſimiſer ambos
Preſſit Olympus. ———

Ovidius *Met. l.* 1. *v.* 154.

Tum pater omnipotens miſſo perfregit Olympum
Fulmine, & excuſſit ſubjectam Pelion Oſſæ.

Sidon. Apoll. ad Magnum Felicem plures conjungit:

Nec Phlegra legit ampliata rura,
Miſſi dum volitant per aſtra montes,
Pindus, Pelion, Oſſa, Olympus, Othrys.

Lloyd.

Item mons Peloponneſi. *Strab.* Item urbs Macedoniæ, *Ptol.*

OSSA, poſtquam defunctorum cadavera in rogo eſſent combuſta, olim legi & cineribus aſſervari conſuevêre. Itaque aderat in Græcorum funeribus Κῆρυξ ſeu *Præco*, qui, ne quis ea involaret, cavebat: propinqui dein defuncti, reliquô corporis flammis conſumtô, ignem vinô ibant extinctum, Manibuſque vocatis *oſſa* (cinere deterſô, quem ſimiliter aſſervabant) lavantes aquâ, quæ in χύτραις, quas feminæ huic operi deſtinatæ Ἐγχυτρίστριαι afferre ſolebant, ſervabatur, ea manibus legebant, lecta vinô perfundebant & lacte; mox ventô ſiccanda exponebant, ſiccata dein aromatibus & odoribus miſcentes, vel etiam unguentis ac lardô inungentes, puro involvebant linteo, eaque reponebant in loculo, quem modò θήκην modò κάλπιν, modò σορὸν dixere. Homer. *Il.* ψ. *v.* 91.

Ὣς δὲ καὶ ὀστέα νῶϊν ὁμὴ σορὸς ἀμφικαλύπτοι.

Ex auro fuiſſe, *Moſchus* videtur innuere, cùm κοινοῦ χρυσίου: ex lapide, Plut. cum σορῷ λιθίνῃ, *in Numa*, meminit: ſed communiter ex cedro conſtitiſſe videtur, quod lignum difficulter putreſcit & proin παρὰ ζωὴ vocatur. Unde & apud Euripidem *Alc. v.* 365. Admetus eôdem tumulô cum uxore recondi deſiderans, inquit,

Ἐν ταῖσιν αὐταῖς γάρ με κέδροις σοὶ
Σκεῖν ἐντελοῦμαι τούσδε, πλευρά τε.

Quemadmodum de S. Auguſtino idem legimus, matris Oſſibus ſua jungi cupiente. Quo reſpiciens Ovid. *Met. l.* 4. *v.* 156.

——— *Quos certus amor, quos hora noviſſima junxit,*
Componi tumulô non invideatis eôdem.

Et Athenienſes quidem rarò plurium hominum Oſſa eodem in loculo reponebant, Megarenſes verò quaternorum ſæpe, ut ait *Pauſan.* Dicebantur verò Oſſa ſic recondita λείψανα ſive *Reliquiæ*, quibus lachrymæ ſuperinfundebantur quæque ideo ſolicitè tumulo inferebantur, ne hoſtibus ludibrio eſſent, teſte Euripide *in Oreſte.* Similiter apud Romanos, ubi uſtulatum cadaver erat, rogus *Buſtum* dicebatur, cineteſque & Oſſa cadô ſive urnâ colligebantur, Amicis & Cognatis & aliis circumſtantibus, qui à Sacerdote ter aquâ aſpergebantur ſicque expiabantur ſive luſtrabantur. Quibus perfectis Præfica noviſſimum verbum illud altâ voce pronuntiabat, *Ilicet*: mox, qui comitati funus erant, domum abituri, extremum vale altâ voce pronuntiabant, hôc modô; *Vale, vale, vale, nos te ordine, quô Natura permiſerit, ſequemur.* Tum cineres & *oſſa* ſepulchro inferebantur, ante quod Ara conſtituta erat, quam *Acerram Feſtus* appellatam ſcribit, in qua odores incendebantur. Quos ritus eleganter Virg. expreſſit *l.* 6. *v.* 228. *in funere Miſeni, ubi inter alia ait,*

Relliquias vino & bibulam lavêre favillam,
Oſſaque lecta cado texit Chorineus aheno.

Apud utroſque, cùm quis peregre diem ſuum obiiſſet, Oſſa ejus cineteſque non ſine floribus ſertiſque, in urna, magna cum pompa domum deferebantur. Quod ut fieret, multi etiam teſtamentô cavebant, ut ex *Inſcriptionibus* patet. Mulieres autem *oſſa* ſinu legebant, uti docet Heraldus *Adverſar. l.* 1. &c. Unde Ovid. *l.* 3. *El.* 3. *Triſt, v.* 65.

Oſſa *tamen facito parva referantur in urna,*
Sic ego non etiam mortuus exul ero.

Ubi, cùm ad compita perventum, ſolebant propinqui *Compitalia* obire tandem, modô quô dictum, poſt *Manes magnâ voce vocatos*, in tumulis Majorum recondebantur. Franc. Roſſæus *Archæol. Att. l.* 5. *c.* 29. Johann. Roſin. *Antiqq. l.* 5. *c.* 39. &c. Nec ea inconſultô ſacrorum Pontifice, aliò transferre licebat, Thomas Dempſter. *in Roſin. l.* 3. *c.* 33. Imò & ſacra fuiſſe habita & accenſis luminibus culta, paſſim legimus: *Quandoquidem apud omnes propemodum nationes Veteres opinati ſunt, per Mortem homines tranſire in Deos Manes, hinc mortuorum oſſa, quin & ſepulchra, tanquam ſacras res, habebant ac venerabantur*, Fortun. Licetus *de Lucernis l.* 6. *c.* 86. *ubi vocem* Licincos *in quadam lucerna explicat. Lumen illuſtrans conditorium indicat nobilitatem cultorum oſſium ſacrorum.* Ab hoc itaque Oſſa legendi ritu *Oſſilegium* nomen habuit. *Oſſuaria* verò dicebantur urnæ majores, in quibus urnæ plures adeoque totius alicujus familiæ reliquiæ aſſervabantur, Joh. Laurentius JCtus *Notis in Phædrum l.* 3. *fab.* 10. *v.* 4.

Et cedo invidiæ, dummodo abſolvar cinis:

Ubi multa egregia in hanc rem. Quanto atrocior Barbarorum quorundam conſuetudo fuit, quibus capitis humani Oſſa pro poculis erant: quod in more fuiſſe Scythis antiquis, tradit Strabo *l.* 7. & Herodot. *l.* 4. Hungaris Anton. Bonfinius *Rer. Hungar. Dec.* 1. *l.* 1. *p.* 20. Scordiſcis, Amm. Marcellin. *l.* 20. Avaribus, Hunnis, Gepidiſque Paul. Varnefridus *de Geſtis Longob. l.* 1. *c.* 27. ubi *Albonium ex Cunimundi devicti hoſtis capite poculum*

lum ſibi concinnâſſe, ſtaque ejus Roſimundæ precinâſſe, ſcribit: quibus jam ad Septentrionem coſentibus populis Plin. *l.* 7. *c.* 2. Eſſe ſolitas Jul. Solinus *c.* 19. patriis tandem Gallis ſeu Celtis, Silius Ital. *l.* 13. *v.* 482.

At Celtæ vacui capitis circumdare gaudens
Oſſa nefas! auro & menſis ea ſerva ſervant.

Vide iterum Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſin. Antiq. l.* 5. *c.* 30. Sed & ſpargebantur nonnunquam *oſſa* ſeu reliquiæ exoſorum hominum Ovid. *in Ibin* v. 302.

Nec tua quam Pyrrhi felicius oſſa quieſcant,
Sparſa per Ambracias quæ jacuere vias:

more vetuſtiſſimo, cujus & in Sacris mentio, 2. Regum *c.* 23. *v.* 14. & 15. ubi Joſiæ Rex idololatria protanaturus, mortuorum *oſſa* in illas ædes intuliſſe legitur &c. Medio ævo in Eccleſia *Oſſa* martyrum conſociandi omnibus defunctorum conſuetudo invaluit, indignata Ambroſio *Serm.* 9. *de Sanctis*, qua de quid ſentiendum, Vide Jo. Forbeſium *Inſtructionum Hiſtorico-Theologic. l.* 7. *c.* 5. §. 15. ubi de Veterum more *cineres* & *oſſa charorum miſcendi*, plura apud Caſaubon. *ad Sueton.* Ut & alia quædam paucis aſpergam. Animalium *oſſa*, quaſi pro vitanda eorum peſte, alicubi ſuſpendere, vetitum eſt in Concilio Londonienſi A. C. 1075. & in *Decretis* Lanfranci Cantuarienſis Archiepiſcopi in *Monaſtico Anglic. Tom.* 3. *p.* 107. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Nec omittendum, *ſtyli oſſeo* in ceratis tabulis olim Veteres ſcriptitaſſe; unde Titinnius vetus Comicus; apud Soſipatrum *l.* 1. *Velim ego oſſe arare campum cereum.* Sed hac de re vide ſuprà, voce *Graphium*, & infra, ubi de Veter. *Stylo*, ut & de *Oſſium* Dea, voce *Oſſilago*. de vocibus *Oſſilegium* & *Oſſuarium* infrà, voce *Urna*. & *de divinatione ex Oſſibus* ſuprà, voce *Dromatio*; & *de duritie oſſium Hippopotami* ſuò locò, & de *Oſſium* pro ſigno uſu, voce *Leſes*, pro Ibris voce *Teſſa*.

OSSÆI & OSSENI, Græcè Ὀσσαῖοι καὶ Ὀσσηνοί, iidem cum *Eſſenis*, ſectâ Judæorum: quæ nomina quòd diſtinguat *Epiphanius*, quodque de Oſſenorum ſectâ multa narret, quæ ab Eſſenorum propoſito quadantenus aliena videantur eſſe, mirum non eſt. Omnia tempore mutantur; paucæque ſectæ puritatem inſtituti ad ultimum ſervârunt. Quod proin tempus vel hæreſiarcha in Eſſenorum vel Oſſenorum Inſtitutis ac moribus immutârunt, hoc Epiphanius nominibus ſeparavit, ut alii fuerint *Eſſeni*, alii *Oſſeni*; aliter antiqui Eſſeni vixerint, aliter novi: quos *Oſſenos*, veluti ab illis Eſſenis veterib. diverſos, ideo poſuerit Auctor ille. Quod in illo non mirabitur, qui eum noverit ſatis; Scribit idem Exai quendam cum fratre Jexæo ſeſe adjunxiſſe Oſſenis, Trajanô imperante, qui, ut Pſeudopropheta, non pauca in illa ſecta obſervaverit & ab inſtituto deflexerit. Quæ utut ſe habeant, nomina hæc certè propria ſunt; nec habent quidquam cum Oſſenis vel Oſſæis commune: Quos *Oſſæos* in eadem regione collocat, ubi Eſſenos coluiſſe tradunt antiqui Scriptores, juxta Mortuum videl. mare in Peræa, prope Sampſitas vel Sampſæos, &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 610. & in voce *Eſſeni*.

OSSARIA, oppid. agri Peruſini: juxta lacum Peruſinum, quo in loco Annibal Romanos cecidit; hinc ab oſſium multitudine, quæ poſt eam ſtragem Romanorum militum hic remanſère, nomen loco inditum *Oſſaria*. Vide *Oſteodes*.

OSSATURA Geocoſmi. Vide *Montes*.

OSSATUS Arnoldus cui natale ſolum *Caſſagnabere* in Aquitania, parentibus obſcuriſſimis pauperrimiſque ortus, primò Rhetoricam ac Philoſophiam Lutetiæ, docuit; dein Juri ſub Cujacio operam dedit: Paulo Foxio in Legatione Rom. à ſecretis. poſtmodum, poſt hujus obitum, reconciliatione Henrici IV. cum Sede Rom. ex voto peractâ, purpuram meruit. Obiit A. C 1604. ætat. 68. fermè *Literæ* ejus maximi æſtimantur. Scripſit & alia quædam. Vide *Elogia* Teiſſeir *part.* 2. & ſuprà *Arnoldus Oſſatus*.

OSSENBURGUM, ſive OSNABRUGUM, inſignis Saxoniæ civitas, à Julio Cæſare erecta, duobus Canonicorum collegiis celebris. Multum ſibi lucri ex cinericio & lineo panno comparat; ſub paucis annis munitior facta: ſitu amœnam obtinet vallem, amnique Halâ irrigatur. Carolus M. Saxonibus poſt 33. annorum bellum edomitis, Widekindi etiam arce, huic urbi vicinâ, expugnatâ, eaque impoſitô præſidiô firmata, decem in Saxonia Epiſcopatus inſtituit, quorum præcipuum Oſnaburgenſem eſſe voluit. Summè etenim hanc urbem præ cæteris coluit, cui privilegium novæ Scholæ conceſſit, ubi Græcæ & Latinæ literæ à viris doctis traderentur, *Munſterus*. Vide *Oſi*, & *Oſnabrugum*.

OSSERIA, vulgò OSSERY, urbs Hiberniæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Dublinenſi, in Laginia regione, Fano S. Canici propinqua, ad 3. mill. paſſ. recedens, *Camdeno* autem & aliis non urbs eſt, ſed comitatus, qui Epiſcopatum habet conjunctum Kilkennienſi, cujus ſedes Epiſcopalis Kilkennia eſt, ſeu Fanum S. Canici.

OSSERIATES, *Ptol. Oſeriates*, Plinio *l.* 3. *c.* 25. populi Pannoniæ ſuperioris apud Dravum fluv. incolentes, Jaſſiis & Coletianis finitimi.

OSSET, oppid. Hiſpaniæ Bæticæ quod & *Julia Conſtantia*, Plinio *l.* 3. *c.* 1. Hiſpali finitimum, ſed excilum, *Triana Puerto*: *Sevilla la Vieja Marmol.* Nunc in Vandalitia, *Triana*, urbs ex adverſa parte Bætis fluv. contra Hiſpalim. *Baudrand.*

OSSIDA vel OSSIDUS, vulgò LOSSE, fluv. Galliæ, in Aquitania, qui Geliſam vel Geliam *Geliſe*, Elelatium amnem & Baliſam Condomienſem Neracenſemque fluvium, *Baiſe*, dictum, infra Aginnum in Garumnam defert, & vico, quem *Foramen Oſſidæ* vocant *Hour d'Oſſe*, nomen dedit: quanquam alii contra *Oſſidam* ad vicum item in Geliſam effluere, Geliſam ipſum à Baliſa excipi, atque in Garumnam devolvi aſſerunt. Ad *Oſſidam* eſt Monteſquivum oppid. *Monteſquieu*, forſitan Taſta *Oſſidatum*, apud Ptolem. cuius ſita eſt *Taſta* vel *Aſtura* pro *Taſta*, ubi, quia Datii inter Aquitaniæ populos, apud *Strabonem* & *Plinium* reliquoſque veteres Geographos nuſquam reperiuntur, multò minus apud Hiſtoricos, Cæterem aliosque, verba mendoſa eſſe & repetitione unius ſyllabæ ſic reſtitui oportere, contendit Valeſius, Ταστα Ὀσσιδάτων, aut Ὀσσιδάτων, utique *Oſidates* vel *Oſſidatios* dici à *Ptolemæo*, qui Latinè *Oſſidates* vocantur, à fluvio cognomine. Certè à Plinio, *l.* 4. *c.* 19. inter Aquitaniæ gentes, numerantur *Oſſidates Montani* & *Oſſidates Campeſtres*, alias *Oſquidates*, ambo à diverſo ſitu ſic nominati. Vide Hadr. Valeſ. *Not. Gall.* in voce *Aqua Tarbelica*.

OSSIFRAGA, vide infra *Perer*.

OSSIGI, quod *Laconicum* cognomen oppid. Hiſpanici conventus Cordubenſis Plin. *l.* 3. *c.* 1.

OSSIGITANIA, urbs Hiſpaniæ Bæticæ Idem *ibid.*

OSSILAGO, Dea, oſſium ſolidatrix, Arnob. *l.* 4.

OSSIPANGA, inter Numina Romanorum, apud Arnob. *adv. Gentes l.* 3. *Si aër illa* (Juno) *eſt* ——— *nulla foret & communis omnipotentia reperietur Jovis, nulla — Pomona, nulla* Oſſipanga, *nulla Februtis.* &c. Ubi vulgò *Oſſipagina* legitur. A *pangendo* dicta; ut cujus munus ſolidare parvis infantibus Oſſa, ut idem habet *l.* 4. Niſi malis *Oſſipagam* indigitari, à *pago*, verbo antiquo, G. Stewechius *Electis ad l. praer.* qui pro *Oſſilago* binis locis *l.* 4. idem reponi vult. Heraldus tamen, pro *Pomona & Oſſipagina* legentes *Sororia & Opigena*, non rejicit, *animadverſionibus ad loc. cit.*

OSSONABA, urbs Luſitaniæ exciſa. *Luſturia* Plinio *l.* 3. *c.* 1. *Onoba* Melæ, *l.* 3. *c.* 1. *Sonoba*, *Strabonis*. *Exuba* Mauris dicta, *Eſtoy* Hiſpanis, & *Eſtombar* aliis, apud Sylvam urb. quæ illi ſucceſſit; longitud. 11. 30. latitud. 37. 00. *Baudrando* urbs Luſitaniæ. Nunc *Silves* quibuſdam, alis *Eſtombar*, 1. leuc. in Meridiem paulo amplius ab ora Sinus Gaditani, 8. leuc. Hiſpanic. à promontorio Sacro in Ortum, Fanum verſus. In regno Algarbiæ, 23. leuc. à Salacia.

OSSORIA, Vide OSSERIA.

OSSORNUM ſeu OSORNUM, Hiſpan. *Oſorno*, oppid. Hiſpaniæ, cum titulo Comitatus, ad cujus imitationem cognomine oppidum in Regno Chiles ab Hiſpanis excitatum eſt, Vide in *Oſornum*. Eſt autem *Oſſornea* familia, Manriciæ ſtirpis ramus: in qua cùm duæ præcipuè lineæ ſint, *Caſtannedenſis* & *Trebonenſis*: in illa Garſias Fernandezius Manricius, Infantis Aragoniæ Henrici primarius Miniſter, ex Aldoncia Caſtellana genuit Johannem Fernandezium, qui Caſtannedenſes propagavit & Gabrielem, qui *Comitis Oſornenſis* & *Ducis Galiſtei* dignitatem obtinuit: quarum illa ad poſteros, è quibus etiam Antonius quidam à conjuge Anna *de Luna* & *Arellano* Comes *de Morata* factus eſt, hucuſque propagatur. Fuit enim Gabriel is Pater, ex Aldoncia (filia Alfonſi Perezii *de Bibero*) pater Petri Manricii, Comitis *de Oſorno*: quô & Tereſiâ Toletanâ (filiâ Garſiæ Alvari Ducis Albæ) natus Garſias Fernandus Manricius Comes *de Oſſorno*, ex Maria Henricia *de Luna*, ſuſcepit Petrum Fernandezium Manricium Comitem *de Oſſorno*, maritum Elviræ Henriciæ *de Cordubâ* (è Marchionibus *de Priego*) & ex ea Patrem Garſiæ Fernandezii II. Manricii Comitis *de Oſſorno*: qui junctâ ſibi Tereſiâ Henriciâ (filiâ Didaci Henricii Guzmani Comitis *de Alba de Aliſte* ſeu *de Liſta*) filium habuit Petrum Manricium Comitem *de Oſorno*; cui Catharina Zapata *de Mendoza* (filia Franciſci Zapatæ *de Ciſneros* Comitis *de Barajas* & Mariæ de *Mendoza*) peperit Johannem (qui obiit . . .) Garſiam Fernandezium, Comitem *de Oſorno* Ducem *de Galiſteo*, cui nupſit Anna Maria *de la Cerda*, & Franciſcum Equitem Alcantaræ, qui hôc ſeculô floruerunt, Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Part.* 2. *p.* 68.

OSSUNA, nomen Familiæ in Hiſpania itidem illuſtris, quæ Gironiæ ſtirpis ramus eſt. Cùm enim Alfonſus Acugna, Martini fil. à matre Tereſia, ex antiqua & celeberrima Gironum ſtirpe oriunda, *Gironis* aſſumſiſſet nomen, huic uxor deſponſata Maria (filia Johannis Fernandezii Pacheci Dn. *de Belmonte*) ſuum item nomen in hanc gentem intulit. Horum primo filio Johanni, *Pacheci*, nomen impoſitum, alteri Petro *Gironis*, à quo poſteriore deſcendunt Comites de *Urenna*, ex quibus dein Duces *de Oſſuna* & Marchiones *de Pennafiel* orti ſunt. Fuit enim Petrus Giron M. Magiſter Ordin. *Calatrava*, qui obiit A. C. 1466. Pater, ex Iſabella *de las Caſas* Sevilienſi, Johannis Tellis I. Gironis Comitis Urennæ: quô & Mariâ *de la Vega Velaſco* (filiâ Petri Fernandi *de Velaſco* Conneſtabilis Caſtellæ, Comitis *de Haro*) genitus Johannes Telles II. obiit A. C. 1558. relictô, ex Maria *de la Cueva* (Franciſci Fernandi *de la Cueva* Ducis Albuquerquii filia) filiô Petro Girone I. Duce *de Oſſuna*. Hic ex Leonora Anna Guzmania (Joh. Alfonſi Guzmani Ducis Methymnæ Sidoniæ filia) Johannem Tellezium I. Gironem ſuſcepit, Marchionem *de Pennafiel* Ducem *Oſſunæ*, qui deceſſit A. C. . . . Pater ex Maria *de Velaſco* (filia Inici Fernandi Conneſtabilis Caſtiliæ Ducis *de Frias*) Petri Gironis II. Ducis *Oſſunæ*, cui Catharina Henricia *de Ribera* (filia Fernandi Ducis Alcalæ) peperit Johannem Tellezium II. Gironem, Ducem *Oſſunæ*, Marchionem *de Pennafiel*, Proregem Neapolitanum, cui Iſabella nupſit (filia Chriſtophori Gomezii *de Sandoval* & *Roxas de Uzeda*) ex eo mater Caſpari Tellezii Gironis Ducis *Oſſunæ* & Uzedæ, Marchionis *de Pennafiel*, Comitis *de Urenna*, Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobil. Europ. Part. I. p.* 70. & *Part.* 3. *p.* 57.

OSTAMA, urbs Arabiæ Felicis *Ptolem.*

OSTANES, vide ſuprà *Diti*.

OSTENDA, urbs Flandriæ munita, cum portu ſatis commodo, in ora maris Germanici celebris triennali Hiſpanor. obſidione. Quidam addunt tres menſes, cum totidem ſeptimanis, diebus

dibus & horis. Dedita eſt Alberto Archiduci. A.C. 1604. Intra paludes. 3. leuc. à Novoportu in Cæciam, 4. ferè à Brugis in Occidentem, uti à Dixmuda in Boream, ſub Hiſpanis, quibus ſolus hic portus in Flandria ſupereſt.

OSTENDERE, apud Stat. *Theb. l.* 8. *v.* 239. ubi de triumpho Bacchi, ex India revertentis,

——— nigri vexilla triumphi
Liber, & ignotos populis oſtenderet *Indos:*

eſt inferre communi publicoque aſpectui. Sic Auctor *Panegyrici ad Piſonem*,

——— ——— Mæcenas alta Latinos
Eruit & populis oſtendit *mœnia Grajis.*

Aliàs *Oſtentare*. Illuſtris de Caractaco Britanno à Romanis victo, capto, Romamque deducto, ſub Claudio I. A.C. 50. Taciti locus, *Annal. l.* 12. *c.* 36. *Vocatus ... ut ad inſigne ſpectaculum populus.... Tunc incedentibus regiis clientelis phalera torqueſque, quæque externis bellis quæſierat, traducta; mox fratres, & conjux, & filia: poſtremò ipſe* oſtentatus *ceterorum* &c. Quod paulò poſt *Oſtendere* itidem vocat. *c.* 38. *Vocati poſthac patres multa & magnifica ſuper captivitate Caractaci diſſeruêre; neque minùs id clarum quàm cùm Syphacem P. Scipio, Perſem L. Paulus, & ſi qui alii vinctos Reges populo Rom.* oſtendêre. Alibi *Viſui præbere.* Vide infrà. Inde *oſtenſio* idem, quod Græcis Φαντασία, & *Oſtenſionale*, quod φαντασιῶδες, unde *Oſtenſionales Milites*, οἱ φαντασιώδεις, de quibus infrà. *Pompaticum* pro eodem dixêre. Unde *carrum pompaticum*, & *pompabilis ornatus*, eſt φαντασιώδης. Trebellius *in Gallienis, c.* 8. *Mille CC. gladiatores pompabiliter ornati.* In veteri Saxo, hôc ſenſu *Oſtenſio* occurrit: CLAVDII. TIBERII. FACTA. HOMINVM. ARMIGERORVM. OSTENSIONE, Salmaſ. *ad Lamprid. in Alexandro Sev. c.* 33. Alia vocis ſignificata, vide apud Calvin. *Lexico Jurid.* & Car. du Freſne *in Gloſſario.* At apud Martialem *l.* 1. *Epigr.* 70.

Cœpit, Maxime, Pana quæ ſolebat,
Nunc oſtendere *Canium Terentos:*

verbum veluti portentum exhibere denotat, quod & δεῖξαι Græcis. Atque hôc ſenſu inde *Oſtentum* deſcendit, de qua voce infrà. In S. Euchariſtiæ verò negotio, quid verbum hoc notet, videbimus infrà, ubi de *Pane Euchar.*

OSTENSIONALES Milites, apud Lamprid. *in Alexandro, c.* 33. dicti videntur, qui *oſtentui* modò, non bellicæ rei cauſâ habebantur. *Pompabiliter ornati.* Trebellio *d. l.* Φαντασιώδεις Græcis: Σχολάριοι Agathiæ *Hiſtor. l.* 5. *Proſpicui cultu atque formâ* Senecæ Ep. 110. &c. quippe ad pompam tantùm Imperatore aliquovorſum prodeunte, ornati. Cujuſmodi videntur fuiſſe quinque millia militum, quos plauſibus & pompæ Theatricæ aptavit Nero, cùm populo placere vellet, apud Dionem *fine l.* 61. Eos *non pretioſis, ſed ſpecioſis clariſque veſtibus ornabat .... dicens, Imperium in virtute eſſe, non in decore.* Lamprid. *loc. cit.* Vide Caſp. Barth. *ad Stat. Theb. l.* 7. *v.* 610. & *l.* 12. *v.* 15. nec non ſuprà, voce *Cohortalini*, & infrà *Pompa*, it. *Proſpicui. Subarmalis.*

OSTENTA, quæ hominum mortes, vel ingentia prælia, vel Imperiorum mutationes ſæpiſſime antecedunt, nuncque in cœlo vel aëre contingunt, nunc terrâ marive, argumento Veteribus fuêre, dari Dæmonia & Subſtantias quaſdam homine nobiliores. Unde & acutus ille Hetruſcus, ſed fortè non multo Gentilibus religioſior, Machiavellus videl. *Diſput. l.* 1. *c.* 36. *Magnos*, inquit, *motus prædici ſolere, cùm in urbibus, tum in provinciis, idque ſignis quibuſdam aut hominum præſagiis denuntiari.* Et paulò poſt, *Ut cauſam facilè confitebor me ignorare; ita rem ipſam, cùm ex antiquis, tum novis exemplis agnoſcere oportet & confiteri, omnes magnos motus, quicunque aut urbi alicui, aut Regioni evenerunt, vel à conjectoribus, vel à revelatione aliqua, prodigiis aut cœleſtibus ſignis prædici ac prænuntiari ſolere.* Mox pergens, ea ad Spiritus, cùm nollet ad Supremam recurrere cauſam, refert, *Niſi fortè cum Philoſophis quibuſdam pronuntiandum cenſeamus, aërem plenum Spiritibus & Intelligentiis eſſe: quæ futuras res prævidentes & caſibus humanis condolentes, eas hominibus per hujuſmodi ſigna prænuntient, ut ſe adverſus eas tempeſtivè præparare & communire queant*, apud Gerh. Joh. Voſſ. *de Orig. & Progr. Idolol. l.* 1. *c.* 6. Hæc, ut & monſtra ac prodigia, ex conſilio [illegible] præſcripto Augurum ac Aruſpicum, Quindecimque Virorum, (qui libros Sibyllinos ſuper his rebus adibant & inſpiciebant, ut averruncaretur malum, quod illa minabantur) procurare Romani ſolebant. Hinc Cicer. *de divin. l.* 2. *Quemadmodum*, ait, *ſigna, quæ à Diis hominibus portenduntur, procurentur atque expientur; hoc prænoſcere unum ex officiis divinationis ponebat Chryſippus.* Quô ſenſu *procurandi* verbô ſæpe utitur Livius, inprimis *l.* 31. 34. 37. 38. 39. Gellius *l.* 4. *c.* 6. Phædrus *l.* 3. *fab.* 4. *v.* 16.

Si procurare vis Oſtentum, *ruſtice &c.*

Imò neque tantùm in his, ſed etiam in ſomniis paulo triſtioribus procurandis, mirè ſuperſtitioſi erant iidem. Tibullus *l.* 1. *Eleg.* 5. *v.* 13.

Ipſe procuravi, ne poſſent ſæva nocere
Somnia, ter ſalſâ deveneranda molâ.

Vide Guilielmum *quæſt. Plaut. ad Amphitruonem*, & ſuprà in voce *Mola*. Sic & fulmen procurabant, expiantes locum fulguritum, ſivè bidental: [illegible] quidem procurandi ejus ritum quô pactô Numa Pompilius didicerit, eleganter [illegible] callidè deluſô Jove, qui humanis capitibus (quibus Patri quoque illius Saturno fieri ſolitum accepimus) fulgurita procurari volebat, ſed pro his capillum cœpitium ſibi à Numa obtruſum tandem acceptavit, ex *l.* 2. Furii Antiatis, refert Arnob. *adv. Gentes l.* 5. quô & *Joh. Sariſberienſis* alludit. Inde *Depulſorium*, apud Plin. *l.* 28. *c.* 2. ſacrum ſignificat, quô imminens malum depellitur, teſte Turnebô *Adverſar. l.* 23. *c.* 11. atque eâ ſignificatione Val. Max. alicubi *Portentorum depulſi* dixit, & Perſius *Sat.* 5. *Deos depellentes*, qui aliis *Averrunci*: Similiter, *Amuletum* Plinio, *l.* 25. *c.* 9. ab *Amolior*, ἀλεξιφάρμακον, præſertim adverſus faſcinum, ſignificat. Joh. Laurentius JCtus *Notis in Phædrum loc. cit.* Vide quoque Perottum *de differ. inter Oſtentum, Prodigium & Monſtrum*, [illegible] plura, apud Jo. Calvin. *Lexic. Jurid.* Addam ſaltem, apud veterem Agrimenſorem *de Ponderibus* hâc voce notari minimam horæ partem. Ita enim is. *Hora conſtat* 115. *ſemiſſis*, 10. *minutis*, 15. *partibus*, 40. *momentis*, 60. *oſtentis* &c.

OSTEODES, inſulæ Siciliæ adjacentes ab ea parte, quâ Africam ſpectat, Plin. *l.* 3. *c.* 8. vulgò *Li Pozzoli*. Nomen Græcum eſt *ab oſſibus* defunctorum ibi famè à Carthaginenſibus interfectorum, teſte *Diodorô Siculô. Baudrando* aliter *Uſtica*, quod vide. Inſul. Æoliarum Occidentalior, 35. milliar. ab Ericuſa in Occaſum. 70. à Solunte, urbe Siciliæ in Boream.

OSTERA, Germanic. *Oſter*, Dea olim Saxonum, cui ſacra quotannis, Aprili recurrente, faciebant: unde feſto, quod in memoriam mortis à Deo Dominoque noſtro triumphatæ eôdem menſe celebrari ſolet; apud Germanos, hodieque appellatio manet, meliori vocabulô jure mutanda, vide Bedam, Schildium, *de Chaucis l.* 2. *c.* 3. alios. Ab eadem, & illi dicata ſaltuoſa ſacratarum arborum frequentia in Chaucide majore nemoroſum pagum *Oſterholt*, quaſi *Oſteræ lucum*, denominatum cenſet idem Schildius *c.* 4. Cæterùm de feſto Chriſtianorum inde *Oſterfeſt* appellato, vide voce *Paſcha*.

OSTERHOFUM, oppid. Bavariæ inferioris *Metel.*

OSTERLANDIA, tractus Miſniæ, ſub Duce Saxoniæ Altenburgenſi, majori ex parte. Inter Thuringiam ad Occidentem, Voitlandiam ad Meridiem, Naumburgenſem Diœceſin & Lipſienſem tractum ad Boream cum reliqua Miſnia ad Ortum. Ejus urbs præcipua Altenburgum.

OSTERVICUM, aliis OSTROVICUM, oppid. Halberſtadienſis Principatus ad amnem Olſam, ubi aliàs ſedes Epiſcopalis ſub Electore Brandeburg. 3. milliar. Germanic. ab Halberſtadio in Occaſum, 5. ferè à Brunſvico in Meridiem.

OSTFRISIA, ſeu *Friſia Orientalis*. (quam vocem ſi placet, vide) Comitatus fit, ſeculô 14. Circa Annum enim Chr. 1350. paſſim per Friſiam Tranſamaſanam familiæ nobiles caput efferre, & ſub Præfecturarum titulo, varios Capitaneatus extruere cœperunt: cujuſmodi fuêre, in Roſtringia, Oſtringia, Wangria, Jevera, Kniphuſa, Inhuſa, Brocmeria, Auricana, Marienhova, Embda, Grætſela aliiſque locis, complures. Quæ familiæ cùm mutuis cædibus ac bellis paulatim attritæ fuiſſent, Ulricus Sirceſena, Dynaſta in *Gretſiel* & *Pilſum* creatus Comes Oſtfriſiæ ſive Embdæ, à Friderico III. Imperatore A. C. 1454. & decennio pôſt Embdæ proclamatus eſt; ex Edſardi Capitanei in *Grezil*, qui Ennonis Ulrici mortui A. C. 1373. pater fuit, ſtirpe oriundus; frater Edſardi, quem Friſii Rectorem & perpetuum Judicem elegerant. In Edſardi I. filiis, qui A.C. 1506. Groningenſium Dominus factus, contra Georgium Saxoniæ Ducem huic ſuo juri poſtea renuntiavit; illudque in Carolum Ducem Gelriæ tranſtulit, divergium linearum primum factum eſt, cùm in Belgico Johannes *Falcoburgiam* lineam orſus eſſet: quæ tamen intra tertium gradum eſt extincta. Altera linea in Friſia ſubſtitit, ubi Johannis frater Enno, Edſardum genuit, duarum linearum, quæ hodieque ſuperſunt, auctorem. Inter has altera *Rietbergia* eſt, ſatore Johanne: altera ipſa *Friſia*, Ennone III. propagatore, cujus ſeries hæc eſt. Ulricus I. Comes & Dn. Friſiæ Orientalis, defunctus A.C. 1466. ex Theda (filia Ucconis Lerani Dn. *de Aurick*) ſuſcepit Edſardum vel Ezardum I. cui modò Groninganos ſe ſubmiſiſſe diximus. Hic obiit A.C. 1528. Pater, ex Eliſabetha Rietbergica (filia Johannis Comitis Rietbergæ) Ennonis I. Comitis ac Dn. Friſiæ Orientalis, cum quo Anna Dorothea & Maria ſorores, Dominæ Jeveræ, pacta de ſucceſſione inieverunt A.C. 1527. quorum poſtea pertæſæ, ditiones ſuas Carolo V. Imperatori ut Burgundiæ Duci feudatarias fecerunt, A. C. 1532. (Unde prætenſio *Oſtfriſiæ* Comitum in Jeveram, Oſtringiam, Ruſtringiam & Wangriam.) E quibus Maria ſola ſuperſtes, Johannem XVI. Oldenburgicum Comitem poſtea hæredem inſtituit; quô pactô hæ ditiones à Friſia avulſæ, Comitatui Oldenburgico annexæ fuerunt A. C. 1575. Natus eſt autem Ennoni, qui obiit A.C. 1540. ex Anna Oldenburgica (filia Johannis Comitis) Edſardus II. ſub quo urbs Embda, ex confluxu peregrinorum, inprimis Anglorum & Belgarum, maxima incrementa ſumſit: unde inter Comites & Urbem ſub A.C. 1595. graves controverſiæ, arx Comitis ab Embdanis direpta & Belgicum præſidium intra urbem receptum eſt, Thuan. *l.* 114. Quæ turbæ aliquoties compoſitæ, tractatu inprimis Delfzylanô, frequenter iterum exarſerunt & ad noſtra uſque tempora continuantur. Obiit verò Edſardus A. C. 1599. relictô ex Catharina Suecica (filia Guſtavi Regis) Ennone II. Comite & Dn. Friſiæ Orientalis, qui extinctus A.C. 1625. ex Anna Holſata (filia Adolfi Ducis Sleſuici [illegible] Holſatiæ) reliquit Ulricum II. Comitem & Dn. Friſiæ Orientalis extinctum A. C. 1648. Quô & Johannâ Haſſiacâ (quæ, filia Ludovici Landgrav. Haſſiæ, obiit A. C. 1659.) nati ſunt Enno Ludovicus (natus 1632. denatus 1660.) Georgius Chriſtianus (natus 1634. denatus 1665.) & Edzardus Ferdinandus (natus 1636.) è quibus Enno Ludovicus *Princeps Imperii* creatus, à Ferdinando III. A.C. 1650. ex Juſtina Sophia (filia Alberti Friderici Comitis Barbienſis) genuit Julianam (natam 1657.) & Sophiam Wilhelminam (natam 1659.) *Principes Friſiæ Oriental.* &c. *in Norden:* Georgius Chriſtianus, idem Principis axioma cum fratre nactus, ex Chriſtina Carola Wittenbergica (filia Eberhardi Ducis) ſuſcepit Chriſtianum Eberhardum, cum ſorore præmortua. *Principem Friſiæ Oriental.* ſeu *Emdæ*: Tertius verò Edzardus Ferdinandus, ex Anna Dorothea Criechingenſi (filia Alberti Ludovici Comitis) duos reliquit filios, *Comites Friſiæ Orientalis*, quorum alter natus eſt A.C. 1667. d. 31. Dec. pridie, quàm

quam Pater extingueretur. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobilit. Part.* 1. p. 78. 162. & 163. Vide quoque Georg. Hornium *Orbe Polit. Part.* 2. ut & in vocibus, *Eduardus* ac *Embda*.

OSTGOTHI, ſeu *Getæ Orientales*, veteris Germaniæ gens, primò Thraciam & Græciam, inde Pannonias, inſederunt, veſtigia eorum poſtea Hunnis inſequentibus. Ex Pannonia poſtmodum profecti, debellatô Odoacrô, Herulorum Rege occupârunt Italiam, primumque in hac Regem habuerunt Theodoricum, qui ſedem novi Regni ex urbe Roma Ravennam tranſtulit, Romam ipſam magnificè exornavit; Princeps laude digniſſimus, niſi quòd Arianâ impietate infectus fuit & Symmachum Boethiumque, viros clariſſimos, è medio ſuſtulit. E ſucceſſoribus ejus Vitiges, Româ integrô annô obſeſſâ, in oppugnatione ejus unâ die amiſit triginta ſuorum millia. & poſtquam octuagies novies certatum eſſet, obſidionem deſerere eſt coactus. Poſtmodum, Mediolanô à Belliſario Juſtiniani Imperatoris celeberrimo duce, cæſis trecentis millibus, expugnatô, captus ac Conſtantinopolim in triumpho deductus eſt. Quô pactô confractis Gothorum in Italia viribus, de gloria eorum non parum deceſſit: donec eas Totilas utcunque reſtituit, à quo Roma, poſt ingentem famem bis expugnata eſt. Eô ex vulneribus mortuô, reliqui Gothorum Regem elegêre Tejam, quô ad Nuceriam victô, Narſes Eunuchus, Juſtiniani Dux, Regnum *Oſtgothicum* in Italia funditus delevit. Sed cùm Sophia Auguſta Narſetem contumelioſiùs habuiſſet, ipſe ultionis ſtudiô ardens, Langobardos ex eadem Pannonia in Italiam evocavit, qui circa A. C. 570. Langobardicum ibi Regnum fundârunt. Hæc de *Oſtrogothis* memorabilia, annotavit Hornius *Orbe Polit. Part.* 3. p. 60. Idem obſervavit, non minùs *Oſtgothos*, quàm Langobardos Reges, Weſt-Gothorum ſeu Viſi-Gothorum in Hiſpania exemplô, qui à capto A. C. 419. Toleto *Flavii* cognomentum aſſumſerant, eôdem, ut ſignificarent ſe pares eſſe Imperatoribus Romanis quoque aſſumtô, *Flavios*, cognominari voluiſſe, *Orbe Imper.* p. 160. Vide quoque *Oſtrogothi*.

OSTHA, Indiæ citerioris urbs, *Ptolem.*

OSTIA, urbs ad oſtia Tiberis ſita, ab Anco Martio condita, teſte *Livio*, *l.* 1. *c.* 33. deſtructa à Saracenis. Sita in ipſo mari fluminiſque confinio, ab urbe Româ 16. mill. paſſ. diſtans. Ad Cardinalem ſeniorem, à quo Pontif. Max. coronatur, pertinet. Hic Fauſta mulier unô partu duos mares, & duas fœminas peperiſſe dicitur. *Strabo* τὰ Ὤστια dicere ſolet, ubi alii τὴν Ὠστίαν vocant. Dionyſ. Halicarn. *l.* 2. Ἐν δὲ τῷ μεταξὺ τοῦ ποταμοῦ καὶ τῆς θαλάσσης ἐν αὐτῇ πόλιν ὁ βασιλεὺς ἐτειχίσατο, ἣν ἀπὸ τοῦ συμβεβηκότος Ὠστίαν ὠνόμασεν, ὡς δ' ἂν ἡμεῖς εἴποιμεν θύραν. Feſtus. *Oſtiam urbem ad exitum Tiberis in mare fluentis, Ancus Martius rex condidiſſe, & fœmineò appellâſſe vocabulô fertur.* Quòd autem *Strabo* ait, Oſtiam eſſe ἀλίμενον διὰ τὴν πρόχωσιν, repugnat Dionyſius, cujus hâc de re verba operæ pretium fuerit attexere: Ἔπειτα δὲ καὶ κατασκευάζων ἐπὶ ταῖς ἐκβολαῖς αὐτοῦ, λιμένι χρησάμενος αὐτῷ τῷ τοῦ ποταμοῦ στόματι. Εὐρύνεται γὰρ ἐπὶ πολὺ τῇ θαλάττῃ συνάπτων, καὶ κόλπους λαμβάνει μεγάλους οἵους οἱ κράτιστοι τῶν θαλαττίων λιμένων. Ὃ δὲ μάλιστα θαυμάσειεν ἄν τις, οὐκ ἀποκλείεται τὸ στόμα ὑπὸ τῆς θαλαττίας θινὸς ἐμφραττόμενον. Idem Dionyſ. affirmat*. Tiberis oſtium unum eſſe γνήσιον, quô mare ingrediatur. Ac Rutilius *v.* 179. *Itinerar.* ita ſcribit:

Tum demum ad naves gradior, quà fronte bicorni
Dividuus Tiberis dexteriora ſecat.
Lævus inacceſſis fluvius vitatur arenis,
Hoſpitis Æneæ gloria ſola manet.

Nic. Lloydius. *Baudrando* fuit urbs alias Latii, aliter *Oſtia Tiberina*, nunc Campaniæ Regionis, 12. milliar. à Roma in Meridiem in ora maris Tyrrheni ad oſtia Tiberis, vix unô aut alterô à Portu in Ortum. Ejus Epiſcopus ſemper Decanus eſt Collegii Cardinalium, ſed non ab illo, verùm à primo Cardinal. Diacono Papa coronatur. In ruinis, propter cœli gravitatem fermè inculta. Hic Monica obiit, D. Auguſtini mater. Inde *Oſtienſis lacus*, hodie penè exſiccatus; *Oſtienſis Porta*, una ex Portis Romæ, quæ *Tergemina*. & vulgò *Porta di S. Paulo* vocatur & *Via Oſtienſis*, quæ Oſtiam deducit.

OSTIA, in Circo, apud Romanos duodena, unâ ſimul machinatione pandi ſolebant, quum quadrigæ emitterentur, licèt quatuor duntaxat quadrigas ex 4. oſtiis per ſingulos miſſus emitti, ſolenne eſſet. *Caſſiodorus*. *Biſſena oſtia ad duodecim ſigna poſuerunt. Hæc ab Hermulis funibus demiſſô ſubitâ æqualitate panduntur, docentibus totum illic, ut putatur, conſiliô geri, ubi imago capitis cognoſcitur operari.* Nempe ab una parte ſex, ab altera totidem aperiebantur, exceptô mediô oſtiô, in quo Conſulum ſedes atque Editoris; quod non ſolebat cum cæteris aperiri, vel ſi aperiebatur, nullæ ex eo emittebantur quadrigæ. Ibidem in Conſtantinopolitano Circo Mapparius quoque ſtabat, qui officium ſuſtinebat mittendæ mappæ, ſicque ſignum quadrigis dandi. Græci, Δώδεκα δὲ ὑσπλῆγες κατὰ μίμησιν τῶν δώδεκα ζωδίων. Μαππάριος δὲ καλεῖται ὁ ἐν τῷ μέσῳ ἱστάμενος, καὶ τοῦ δρόμου ἔχων τὸ σύνθημα, *Duodecim verò carceres*, (ſeu oſtia) *ad imitationem duodecim ſignorum zodiaci. Mapparius autem vocatur, qui in medio eorum conſiſtens, curſûs ſignum dat.* Sola verò ſex illa, quæ ad dextram primarum metarum & à latere dextro illius mediæ januæ erant, neceſſaria fuêre mittendis quadrigis, quia à dextra ad ſiniſtram curricula ſua peragebant. Et quidem ex his iiſdem ſenis, ſola quatuor prima quadrigas emittebant quatuor certaturas ſingula ſingulas: quod ab eo tempore obtinuit, quô in quatuor colores & greges tota Circi factio diviſa eſt. Hôc enim conſtitutô, quatuor aurigæ cum ſuis quiſque coloribus per ſingulos miſſus certabant. Olim verò plures currus in hoc certamen equeſtre deſcendebant. Apud *Homerum*, quinque currus committunt in funere Patrocli; In Archemori, apud *Statium*, ſex; Apud Sophoclem, *in Electra*, decem. Apud Anonymum *de Vita Alexandri*, novem: ita numerus certantium quadrigarum certus non fuit. An legitimum dicemus fuiſſe, ut ſex unâ miſſione contenderent, ideoque Tarquinium Priſcum, ſi modò is in Circo Maximo primus carceres extruendos curavit, ſex tantùm *Oſtia* in eo feciſſe, ſex quadrigis emittendis? Atqui duodecim oſtia ſive carceres in Circo illo, ſex in ſiniſtra parte lateris ejuſdem, totidemque in dextra. An itaque ſupervacua & inutilia prorſus ſiniſtræ partis oſtia atque ad ornamentum tantùm Architecturæ addita? Supervacua omnino illa, quô tempore quatuor tantùm quadrigæ quaternis oſtiis emitti ſolitæ. Fortè ad exemplum Circi Olympiaci & in eo carcerum, Romani Circi carceres ædificati ſunt: in eo autem bini ordines fuêre oſtiorum, unus in ſiniſtra parte ejuſdem lateris, alter in dextera; in quorum medio locus erat ejus, qui machinationem movebat, quâ omnia oſtia aperiebantur; Altare nempe, ut videtur, Januæ Conſulum vel oſtio, quod ad medium Circi ſpatium patebat Romæ, reſpondens. Cæterùm omnes currus, qui emittendi erant ad currendum, æquô limite ſtare debebant, ad dextram partem illius aræ vel primarum metarum, quoniam rectô curſu ad ultimam metam circumflectendam tendebant. At ſi omnia *Oſtia* ſiniſtri ac dextri lateris vel ordinis aperta ſimul fuiſſent, eveniſſet ut ex dextri lateris carceribus exeuntes, longô ſpatiô reliquos prævertèrent: quare æqualitati æquitatique certaminis ut conſuleretur, ita fiebat. Motâ machinatione, quæ in medio conſiſtebat aperiendis repagulis, dextri lateris ſive ordinis oſtia primò aperiebantur: unde quadrigæ emiſſæ ſtabant ad eum locum, ubi carceres ſortiti fuerant currus ordinis ſecundi ac dexteri, ne ulteriùs progrederentur, fune omnibus oſtiis prætentô prohibiti. Ad hunc locum ubi primi ac ſiniſtri ordinis quadrigæ conſtiterant, tum ſecundi ordinis oſtia pandebantur, ac ſic æquatis frontibus tam primi ac ſiniſtri, quàm dexteri ac ſecundi ordinis currus in ſpatia ſe addebeat & in curſum effundebant. Sic omnino ædificati carceres in Circo Romano videntur, & plures etiam tum certâſſe, quum ædificari cœpti ſunt: poſtmodum verò quatuor tantùm ex oſtiis, pro numero eorum, emitti quadrigæ cœpêre; cujus rei originem, qui vel ad Romulum vel Tarquinium Priſcum referunt, non parùm hallucinantur, cùm *Oſtia* in Circo demum ædificata legamus, anno Urb. Cond. 425. nec quatuor factionum initia in liquido ſint. Quibus licèt Domitianus duos, *purpurei auratique panni*, addidiſſe legatur, non diu tamen id duravit, ſtatimque poſt obitum ejus ad quaternarium numerum reditum eſt. Quoniam autem non omnia, unde equi exibant, oſtia paris conditionis fuêre, ſed alia melioris, alia pejoris ſortis, habita, ideò ſortitò legebantur. Et quidem qui proximum oſtium primis metis, mediæque Circi aræ, quòd optimum habebatur (quia inde ad ultimas metas breviſſimum iter) & *intimum primumque* dicebatur, fuerat ſortitus, *occupare* dicebatur; qui ſecundum, *ſuccedere*; qui tertium, *eripere*; Quartô verò oſtiô miſſus rarò ad palmam perveniebat, vide ſuprà in voce *Occupare*. Ad eadem poſtea, unde exierant, revertebantur Victores, & curſum ibidem terminabant & coronabantur. Habebant verò carceres ſeu oſtia fores cancellatas, ſeu tranſennas, quæ funibus demittebantur ac laxabantur, ſignô mappæ miſſô: de quibus, aliiſque huc pertinentibus, vide plura apud Salmaſ. *ad Solin.* p. 902. *& ſeqq.* ut & *hic paſſim*.

OSTIARIUS, ſecundus ordo in Eccleſia, juxta *Hieronymum*, *Iſidor. Jun.* *Ad* Oſtiarium *pertinent claves Eccleſiæ, ut claudat & aperiat templum Dei, & omnia, quæ ſunt intus, extraque cuſtodiat, fideles excipiat, excommunicatos & infideles projiciat. Hieronymus. Secundus* Oſtiariorum *locus eſt, qui claves regni cælorum tenent; quæ Patriarchis dantur, quoniam præſunt portis Hieruſalem, atque inter bonum & malum habentes judicium aperiunt quod nemo claudit, & claudunt; quod nemo aperit.* Vide Alcuin. & Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* Vox è ſeculo deſumta. Erant enim apud Romanos ſervi hôc nomine inſignes, quòd, *oſtii* cuſtodes, ad illud more antiquô catenis religati eſſent, ut refert Sueton. *l. de claris Rhetorib. c.* 3. Ovid. *Amor. l.* 1. *El.* 6. *v.* 1.

Janitor indignè durâ religate catenâ.
Difficilem motô cardine pande forem.

Hinc Afranium, *Feſtus* & *Nonius* ajunt ſic in *Vopiſco* ſcripſiſſe, *Hoſtiarii impedimenta titiminire audio.* De iis ſcitè admodum & facetè Plautus *in Aſinaria*, *Actu* 2. *ſc.* 3. *v.* 6.

——— Nolo ego fores conſervas meas
A te verberarier: ſanè ego ſum amicus noſtris ædibus.
ME. Pol! haud periclum eſt, cardines ne foribus effringantur,
Si iſtôc exempli omnibus, qui quærunt, reſpondebis.
LI. Ita hæc morata janua'ſt, extemplo Janitorem
Clamat, procul ſi quem videt ire ad ſe calcitronem.

Officium illorum pulchrè explicant Salvianus *de Provid. Dei l.* 3. Vide quoque Senecam *de Ira l.* 3. *c.* 37. *de Tranquill. vitæ c.* 11. Varronem *l.* 1. *de R. R. c.* 13. Plin. *l.* 12. *c.* 14. Ulpianum *Leg.* 12. §. *Idem reſpondit. ff. de inſtr.* & §. 9. *eôd. tit.* Alfenum *l.* 61. *ff. de Legat. l.* 3. &c. Quò autem ignoti ingreſſu ædium arcerentur, non longè ab *Oſtiarii* cella, canis ingens, catenâ itidem vinctus, in pariete pictus erat, ſuperque quadratâ literâ ſcriptum, CAVE CANEM, ut ex Petronii *Satyr.* diſcimus. Nam ex edicto Ædilium (*l. hi enim ; cumſeqq. ff. de Ædilitio edicto*) canem mordacem ita habere, ut cuiquam nocere vel damnum dare poſſet, non licebat. Vide Auſon. Popmam *Conſectan. in Varronis Satyras Menippeas*, Tit. Popmam *de Operis Servorum*, & ſuprà in voce *Janitor*. Apud Imperatores Romanos citerioris ævi, juxta Salmaſ. Cancellarii olim, ad cancellos ſuos ſedentes, admiſſiones & ingreſſus ad Judicem, ut ſine confuſione & tumultu fierent, curabant. Judici præſentandos admittebant, reſponſa Judicum execu-

receptione mandabant, & idem planè ſuſtinebant officium, quod hodie ſolent in Curiis Regis, qui *Huiſſiers*, hinc *Oſtiarii*, dicuntur, *ad Vopiſc. Carino c.* 16. Certè qui ad velum ſtabat, Cancellarius: nam *Oſtiariorum* id potiſſimum munus fuit. Monachus Sangallenſis de Carolo M. *l.* 1. *c.* 20. *Tunc dixit nominatus, non revera Epiſcopus, ad* Oſtiarium *vel Stationem ſuum, cujus dignitatis aut miniſterii viri, apud antiquos Romanos, Æditui-rum nomine cenſebantur.* Palatii autem *Oſtiarius*, primus inter Miniſteriales Palatinos, qui majoribus miniſteriis ſuberant, ſtatuitur ab Hincmaro *de Ordine Palatii c.* 17. E quibus aliquot recenſentur, ſcil. *Goteramnus magnificus Oſtiarius*, in *Ep.* Hadriani Pontificis Romani 92. Codicis Carolini. *Francolinus, Oſtiarius Regis*, apud Odorannum in *Chron.* A.C. 1031. Gerungus, *ſummus ſacri Palatii Oſtiarius*, apud Frotharium Tullenſem *Ep.* 24. &c. Apud eundem Hincmarum in *append.* ad Flodoardum, *Atho Oſtiarius Caroli magni*, memoratur. *Oſtiariorum Magiſter*, apud Eginhardum A.C. 822. Βασιλικὸς ὀστιάριος καὶ λογοθέτης τοῦ στρατιωτικοῦ λογοθεσίου, in VII. Synodo *Act.* 1. In Eccleſia Lat. *Oſtiario* primum gradum Ordinis Eccleſiaſtici, aſſignat Car. du Freſne *Gloſſar.* apud quem vide Auctores in hanc rem complures. De quorum ordinatione iſta habet *Ordo* Romanus & *Liber Sacramentarium* Gregorii: *Oſtiarius, cùm ordinatur, poſtquam ab Archidiacono inſtructus fuerit, qualiter in domo Dei debeat converſari, ad ſuggeſtionem Archidiaconi tradat ei Epiſcopus claves Eccleſiæ, dicens, ſic age quaſi redditurus Deo rationem pro his rebus, quæ iſtis clavibus recluduntur, & tradat ei Diaconus oſtium Eccleſiæ.* Hinc *Oſtiariatus*, in *Tabulario* S. Bertini, i.e. *Oſtiarii ordo*, de quo etiam aliquid, in voce *Ordinatio*. Leoni Oſtienſi, velum ad oſtium ædis ſacræ, *Oſtiale* ſeu *Oſtiarium*, dicitur *l.* 1. *c.* 58. &c. Sed & Templo Hieroſolymitano ſui erant Θυρωροὶ ſeu *Oſtiarii*, quorum frequens mentio in Vet. Teſtamento: Vide infrà *Pontificalis dignitas*: nec non Eccleſiæ primitivæ, ſub Novo, quorum meminit *can.* 24. Laodicenus; aliter Πυλωροὶ quoque dicti, ut patet ex *Nomocanone* Photii *c.* 31. Cujuſmodi Πυλωροὶ in magna Eccleſia Conſtantinopoli erant ſeptuaginta quinque, ut legitur in Heraclii Aug. *Novellâ* in *Bibl. Juris Can. p.* 1367. Aliàs tres numerò recenſet Conſtantinus Cabaſilas *Quæſitis ad Joannem Citri Epiſc.* Quorum munus, cuſtodire portas Templi ἵνα μή τις τῶν ἀσεβῶν ἐπὶ κατασκοπῇ καὶ χλεύῃ τῆς Ἐκκλησίας εἰσέλθῃ, καὶ ἵνα μή τις τῶν ἔνδον Χριστιανῶν, ἀπὸ ῥᾳθυμίας ἐξέλθοι δι᾽ αὐτῆς πρὸ καιροῦ, *Ut ne quis impiorum ad ſpeculationem & ludibrium Eccleſiæ intret* &c. *ne quis illorum, qui intus ſunt, Chriſtianorum, per negligentiam exire poſſit ante tempus*, Metrophanes Critopulus *Confeſſ. Eccl. Orientalis c.* 11. apud Clar. Suicerum *Theſaur. Eccl.* voce Θυρωρὸς, ubi & de metaphorico ejus ſignificatu, in Sacris, & apud Scriptores Eccleſiaſt. varia. Faciunt huc illa *Iſidori*: *Ad Oſtiarium pertinent claves Eccleſiæ, ut claudat & aperiat templum Dei—— fideles recipiat, excommunicatos & infideles rejiciat* &c.

OSTIENSIS Leo, vide *Leo*.

OSTII apertura, apud Veteres duplex fuit: namque vel in interiores partes, ut hodieque, vel in exteriores, fiebat; quorum oſtiorum illa εἴσω, hæc ἔξω ἀνοιγόμενα, dicebantur. Meminit hujus aperturæ Vitruvius, *l.* 4. *c.* 6. *Ipſaque forium ornamenta non fiunt ceſtrita, neque bifora, ſed valvata, & aperturas habent in exteriores partes*, i.e. ἔξω ἀνοιγόμενα, ἔξω ἀναπτυσσόμενα. Quo modo fores aperiebantur, apud veter. Atticos, ubi qui intus domo exibant, earum aperturam in exteriores partes & publicum versùs projiciebant. Hinc jocò apud Comicos, qui intus exeunt, priùs oſtium percutiunt & ſtrepitum faciunt, ut, qui extra ſunt, admoneantur recedere, ne apertura oſtii læderet tranſeuntes, quòd ψοφεῖν θύραν, dicebatur; Latinis Comicis *crepare oſtium*, ut apud Terentium. *Andr. Act.* 4. *ſc.* 1. *v.* 58. *crepuit à Glycerio oſtium*, ἐψόφησεν ἡ ἀπὸ Γλυκερίου θύρα, aliquò ſcil. egredi parante. At cùm externus oſtium pulſaret intraturus, κόπτειν dicebatur θύραν. Interim non neceſſe erat, januam cujus apertura in publicum ejiciebatur, ab exteriori quoque parte occludi & obſerari: ſicut nec intus occludi ſolita, in interiorem partem neceſſariò aperiebatur. Fores pleræque intus obſerari ſolitæ, foràs versùs pandebantur, & contrà. Apud Atticos inprimis modò dictos, ἔσωθεν κατεκλείοντο, ἔξω ἠνοίγοντο, *intus obſerabantur, extra aperiebantur.* At Mediæ Græciæ temporibus, quæ ſub Imperio Romano fuit, fores intus aperiebantur ſeu in interiorem partem aperturam inclinabant, forinſecus tamen habuêre adfixas & aptatas ſeras, quibus occludebantur. Interpres Arati *Theon*, Νῦν δὲ ἐκτὸς εἰσιν αἱ κλεῖδες, i.e. *ab exteriori parte foribus aptantur clauſtra.* Et tamen ejus ætate, in Græcia fores versùs interiora ædium pandebantur. *Helladius*, apud Photium, Οὐχ ὡς παρ᾽ ἡμῖν νυνὶ τὸ παλαιὸν ἀνεῴγνυντο αἱ πύλαι, ἀλλ᾽ ἐναντίῳ τρόπῳ, ἔξω γὰρ αὐτὰς ἀναπτύσσοντες ὠθοῦντες ἐξῄεσαν. *Non, uti apud nos, olim aperiebantur oſtia, ſed contrariò modò, forium enim aperturam impellebant extra & in publicam viam, qui egrediebantur*: quod ἔξω ἀνοίγειν & ἔξω ὠθεῖν dicebant. Cùm verò omnia ferè olim *Oſtia* intus clauſtrò & ſerâ munita haberentur, ut ab iis, qui foris erant, quoque aperiri poſſent, foramen in oſtio fiebat, quà brachium tranſmitti poſſet, ad immittendam clavem in clauſtrum ſeu ſeram, ac βάλανον inde extrahendam: quò factò per idem foramen clauſtrum facilè removebatur & janua patebat. Apulejus *l.* 4. *Tunc itaque ſublimis ille Vexillarius noſter Lamachus, ſpectatâ virtutis ſuæ fiduciâ, quà clavi immittendæ foramen ſenſim immiſſâ manu clauſtrum evellere geſtiebat.* Certè fraudes illæ omnes, quas Æneas *in Tacticis* narrat admiſſas ab externis, circa βάλανον eruendam ac dolò evellendam, abſque ope βαλανάγρας in pleriſque urbium portis, non potuêre admitti, niſi per hujuſmodi ſatis grande foramen ſupra locum ſeræ τοῦ μοχλοῦ in oſtio relictum, per quod foris etiam poterat reſerari janua intus obſerata. Hinc ſi quis modulum balani cepiſſet, ad eum modulum clave factâ, etiam urbe excluſus vel ædibus, falsâ clave immiſſâ per foramen, fores facilè reſerabat: quomodò urbem quandam in Achaja captam, idem memorat *Æneas*. Cæterùm non in omnibus foribus hæc ratio uſitata, ſed in iis utplurimum, quæ in publicum exibant: At conclavium & interiorum domus aliâ methodò claudi firmarique conſuevêre, ut videre eſt ſuprà, ubi de *Oppeſſulandi more*. Quarundam verò domorum talem fuiſſe ſitum, ut *adaperientibus fores tonitruum intus terribile exſiſteret*, refert Plin. *l.* 36. *c.* 13. quod eſt de *Labyrinthis*. Plura vide hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 926. *& ſeqq.* & *hic paſſim*. Inprimis ſuprà, in vocibus *Fores*, *Janua* &c. uti de inveſtitura per *Oſtium*, ſuò locò. In Eccleſia Romana ut hoc ſolum addam, apud Hariulfum *in Chron. Centul. l.* 2. *c.* 10. *Oſtium* ſeu *Oſtiolum* inter donaria vel miniſteria ſacra recenſetur: meminit enim ibi *Oſtiolorum parvorum ex argento & auro gemmiſque fabricatorum, ad pedes S. Richarii* &c. In *veteri Charta* apud Car. du Freſne, corruptè legitur *Oſtrea argentea* 2. *cum clavi ſua.* Vide eum in hac voce.

OSTIONES, populi ad Oceanum occidentalem, *Stephano*; quos etiam *Coſſinos* vocari ait. Pytheas apud *Strabonem Oſtiæos* vocat.

OSTIPPO, urbs Hiſpaniæ Bæticæ, in ora litorali, à Calpe 6. leucis Malacam verſus, olim ſub Hiſpalenſi conventu, Plin. *l.* 3. *c.* 1. vulgò *Eſtepona*, longitud. 15. 25. latitud. 36.00.

OSTIUS, vide *Lucius*.

OSTMANNI, memorati Sylveſtro Giraldo *Topogr. Hiberniæ Diſt.* 3. *c.* 43. Richardo Stanihurſto *Rerum Hibernia l.* 2. *p.* 111. & Camdeno *Britann.* Norwagienſes ſunt, qui, in Hiberniam appulſi, cùm ibi conſediſſent, ab Anglis hôc nomine ſunt inſigniti, quod in lingua Saxonica *Orientales homines* deſignat, *Reſpectu namque terræ iſtius ab Orientalibus huc undecunque advecti ſunt*, verbis *Giraldi* modò laudati.

OSTOBARA, urbs bactrianæ, *Ptolem.*

OSTORIUS Sabinus, Eques Romanus, Sorani accuſator, ob quod Nero ei duodecies & Quæſtoria inſignia tribuit, Tacit. *l.* 16. *Annal. c.* 23.

OSTORIUS Scapula, apud quem, in celebri convivio, Antiſtius probroſa in Neronem carmina recitavit. Et cùm *Scapula* nihil audiviſſe pro teſtimonio dixiſſet, adverſis teſtibus creditum, Tacit. *l.* 14. *Annal. c.* 48. Eum tamen Antiſtius, repertis, apud Pammenem, Chaldaicæ vanitatis peritum, quæ de ortu vitaque Scapulæ erant compoſita, rerum novarum detulit apud Neronem. Unde ille apud finem Ligurum, nunciante ſupremà adeſſe centurione, manu ſervi uſus, jugulum pugione abrupit, fortitudinemque adverſum hoſtem ſæpe ſpectatam in ſe vertit. Idem *l.* 16. *c.* 14.

OSTRA, Umbriæ oppid. *Ptol.* Populi *Oſtrani* Plinio *l.* 3. *c.* 14. dicuntur.

OSTRACHE, pagus Friſiæ, S. Bonifacii martyriò celebris.

OSTRACIA vel OSTRACITES Lapis, cujus fragmentis gemmæ olim ſcalpi ſolitæ, Plin. *l.* 37. *c.* 10.

OSTRACINE, urbs Palæſtinæ in Ægypti confinio, cui à *Ptolemæo* tribuitur. *Stragiensi Pineto*, longitud. 64. 15. latitud. 31. 50. Eâ Arabiam finiri, & inde Idumæam incipere, Plin. habet *l.* 5. *c.* 12. *Pompeji Magni ſepulchrò locum inclytum*, vocat Solin. *c.* 37. ſed interpunctis male Plinii verbis deceptus, quæ cùm ſonent, *à Peluſio Cabriæ caſtra, Caſius mons; delubrum Jovis Caſii, tumulus Magni Pompeji. Oſtracine*; ille ita accepit, quaſi *tumulum Magni Pompeji* vocaret *Oſtracinen*, quod falſum. Nam in Caſio Pompeji ſepulchrum, non in Oſtracine. *Strabo*, Κάσιον θινώδης τις λόφος ἀκρωτηριάζων, ἄνυδρος ὅπου τὸ Πομπηΐου τοῦ μεγάλου σῶμα κεῖται, καὶ Διὸς ἐστιν ἱερὸν Κασίου, *Caſius litoralis quidam collis, promontorii inſtar, aquæ penuriâ laborans, ubi Pompeji Magni cadaver reconditum & Jovis Caſii templum eſt.* Et Amm. Marcellin. *l.* 22. *Peluſium oppidum & Caſſium, ubi Pompeji ſepulchrum eſt Magni, & Oſtracine & Rhinocolura.* Oſtracine autem à Caſio 6. milliaria diſtabat. Itinerarium, *Rhinocorura*, XXII. *Oſtracena*, XXIV. *Caſſio*, XXVI. &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 569.

OSTRACISMUS, ſpecies judicii popularis apud Athenienſes, Heraclides ab Hippia tyranno, Piſiſtrati filio, adverſus eos, qui tyrannidem appeterent, inſtitutum ſcribit. Ælian. *l.* 13. *c.* 24. verò à Cliſthene: Eſt autem Ὀστρακισμὸς dictus, ab Ὄστρακον, *teſtula*, in quâ nomen ejus, quem urbe pellere cupiebant, inſcriptum fuit: Vide Ariſtotel. *l.* 3. *Polit.* & Plut. *in Ariſtide & Themiſtocle.* De authore Oſtraciſmi diſputat Scalig. *ad Euſeb. p.* 47. De quo tamen aliter ſentit Mauſſacus, *ad Harpocrationem p.* 139. *& ſeq.* *Heſychius*. Ὀστρακισμὸς εἶδος φυγῆς ἐν ὀστράκοις γραφόντων. Athenienſes enim, cùm potentiam & opes civis alicujus formidare inciperent, teſtulis inſcribebant ejus nomen & comitiis inferebant. Tum cujus plures teſtæ in urnam erant conjectæ, is de concilii ſententia ab aris, atque focis projectus 15. aut 10. annorum ſpatio vertere ſolum compellebatur, bonis tamen ejus interea illibatis. Irrita erant, & nulla iſta comitia, niſi ſupra 6. civium millia concilio interfuiſſent. Hinc ὀστρακίζεσθαι apud *Thucydidem*, de *extorribus* & *exſulibus.* Abibant autem tales exſulatum Argivam, ubi quia bos erat æneus viſendæ magnitudinis, per jocum dicebantur ſervare bovem. Tandem verò hoc more damnandi adeò abuſus eſt populus, multorum capitum bellua, ut etiam optimos, ac bene meritos cives ſæpe ejiceret, qualis Theſeus, quem exegerunt in Scyrum, Solon legiſlator, Ariſtides, quò juſtior nemo, Miltiades clarus victoriis, gravis orator Pericles, liberalis Cimon, qui agrorum ſuorum ſepes ſuſtulit, ut hoſpites, & ex civibus quicunque opus fructibus haberent, impune frui poſſent, *Fungerus.* Antiquatus eſt tandem, ejectò per hunc Hyperbolò, homine contemptò & humili. Vide Eraſmum *in Adag. Centur.* 1. *Chiliad.* 2. Corn. Nepotem, *in Miltiade, &c.* *Nic. Lloydius.*

OSTRACORUM Luſus, Græcè ὀστράκου περιστροφή, i.e. *teſtæ converſio*, cujus mentio apud Platonem *Phædro*, & *de Repub. l.* 7. qualis

fuerit; vide infrà ubi de *Teſſerarum* [illegible]. Alios luſus fuit, quem Græci [illegible] appellavêre, memoratus Minucio Felici *Octavio*, de quo *vid.*

OSTREA Tarentina, inter luxuriantis gulæ irritamenta, ponit Varro apud A. Gellium *l.* 7. *c.* 16. *Murænam Tarteſſiam, aſelli Peſſinuntis*, Oſtrea *Tarentina*, *peſſunculus Chius* &c. Bajana laudat Auſonius *ad Theonem*, *Ep.* 7. *v.* 1.

Oſtrea Bajanis certantia, quæ Medulorum
Dulcibus in ſtagnis reflui maris æſtus opimat.

Eorum vivaria in Bajano invenit Sergius Orata, ſcribit Plin. *l.* [illegible] *c.* 54. qui Brunduſina quoque & Britannica ibidem commemorat. Juvenal. *Sat.* 4. *v.* 140.

——— ——— *Circeis nata forent, an*
Lucrinum ad ſaxum, Rutupinove edita fundo,
Oſtrea *callebat primo deprendere morſu.*

Hæc *ſenſerat Dianâ tabeſcente*, idem Gellius *l.* 20. *c.* 8. habet, communisque opinio eſt, Lunâ creſcente *Oſtreorum*, Conchyliorum Concharumque omnium corpora augeri, eâ verò decreſcente, rurſus minui: cujus rei cauſam vulgo referunt, in Lunæ humiditatem, quâ radiis Solis in plenilunio percuſſâ, lucem inde in terram evibratam volunt eſſe calidum quid humido commiſtum atque adeo prolificum & nutriendo idoneum. Sed Iſ. Voſſ. *l. de motu Marium & Ventor. c.* 16. tumorem hunc ac pinguedinem *Oſtreorum* in ipſum maris æſtum rejicit: cum in multis Indiæ locis, uti ad Cambaiam, Bengalam, Javam Inſul. & alibi, in Plenilunio æquè ac in Novilunio inania ſint pleraque teſtacea, plena contra in quadraturis. Quemadmodum idem in ſinu Cambajenſi ac Peguano, in Lunæ quadraturis, maximè maria tumere, eademque ſubſidere Lunâ vel plenâ, vel novâ, refert. Plura de *Oſtreis*, Vide apud Gerh. Joh. Voſſ. *de Orig. & Progr. Idol. l.* 4. *c.* 34. ubi, præter ſuprà memorata Oſtreorum genera, laudat ex *Xenocrate* apud *Oribaſium*, quæ ad Nili oſtia præcipuè in Ægypto, in Epheſo ad Cayſtri ingreſſum, præterea Tarracone, Narbone, Dicæarchiæ in Lucrino lacu: Chelidoniæ, Leucade, Actio & Libyco mari creſcunt: ex Clem. Alexandrino *Pædag. l.* 2. & Virgilio *Georg.* 1. Abydena: ex aliis Cyzicena, quæ *majora Lucrinis, dulciora Britannicis, ſuaviora Getulicis, acriora Lepticis, pleniora Lucenſibus, ſicciora Coryphantenis, teneriora Iſtricis, candidiora Circeienſibus*, vocat Plin. *l.* 32. *c.* 6. Hodie apud Belgas maximum honorem Britannicis eſſe addit, docetque Veteres non minùs ac hodie fit, *Oſtrea* in antecœnio inprimis ediſſe cruda, ex Macrobio *Saturn. l.* 3. *c.* 13. interim in deliciis magis fuiſſe, quàm cibis, ex Seneca *Ep.* 108. & Cicerone *l.* 7. *Ep.* 26. Eadem carere oculis ac auditu aſſerit, idem Voſſ. *l. eod. c.* 12. & de guſtu tactuque eorum diſquirit, *c. ſequenti.* Quia verò *Oſtrea* crudæ edebantur vel hauriebantur potiùs, inter frigidas menſas primò locò habitæ ſunt. Plut. *in Sympoſ. Quæſtion.* Αἱ [illegible] ... [illegible] Πλάτων ... [illegible]. Imò quia frigidæ illæ menſæ, quas vocabant, *oſtreis* maximè conſiſterent, *frigidas* de oſtreis abſolutè uſurpavit Capitolin. in *Gordiano Jun. c.* 21. & in *Maximinis, c.* 4. ubi dicit, *Maximinum ab oleribus ſemper abſtinuiſſe, à frigidis prope ſemper, niſi cùm illi potandi neceſſitas eſſet.* Nam *oſtrea* potum provocant, ob humorem ſalſuginoſum, quem in carne habent, teſte Galenô περὶ τροφῶν δυνάμ. *l.* 3. Vide ſuprà ubi de menſis *Frigidis*, nec non voce *Melones*, ubi, præter alia, quadringenta *oſtrea* Clod. Albinum Imperatorem comediſſe vidimus. Apud Sinenſes, ut & hoc addam, ſub urbe *Tengchen*, in provinc. Xantonia, *oſtrea* copioſa admodum inveniuntur, helluonum delitiæ. Ad *Venchen* verò, in provinc. *Chekiang*, oſtrea illa parva, quod mirabile, & alibi inſolitum, aqueis in campis ſata creſcunt. Hujus enim generis quædam contuſa guttatim per campos ſpargunt, veluti ſemina, ex quibus dein magnô numerô ſuavis admodum ſaporis oſtrea prodeunt &c. Auctor Anonymus *Sina & Eur. c.* 41. De *garo oſtreorum* ſonat *Epigr.* 28. Martial. *l.* 12.

Ebria Bajano fueram modò concha Lucrinô,
Nobile nunc ſitio luxurioſa garum.

OSTREA Margaritifera, vide ſuprà in voce *Cochlea*, Item *Concha*.

OSTRINI *Montes*, *Scaligero Mapalia*, aliis *Stabula*, montes Trojæ, *Ferrario*.

OSTROGIUM, oppid. munitum Volhiniæ ſuperioris ad Horinum fluvium, cum titulo Ducatus, 3. milliar. German. à Zaſlavia in Occidentem, vix 1. à Miedireczo.

OSTROGOTHI, Gothi qui Orientem verſus habitant. Sic *Oſtrogothi*, vel Gothi Orientales vocabantur olim, qui Italiam tenuerunt, ad diſcrimen Wiſigothorum, ſeu Gothorum Occidentalium, qui Hiſpaniam occupavêre. De prioribus Claudian. *l.* 2. *de Eutrop. v.* 153.

Eſt opus: Oſtrogothis colitur, mixtiſque Gothunnis.

Hæc vulgò vocis origo: Grotius verò *in Hiſt. Goth.* docet, ab iis nomina hæc à patria jam deportata fuiſſe: namque & *Vopiſcus* circa Claudii tempora Auſtrogotthorum, i. e. *Oſtrogothorum* meminit, & *Caſſiodorus* ab antiquo Oſtrogotha Rege, qui imperante Romanis Philippô, floruit, nomen ortum ducet. Horum Regum Genealogiam, vide apud eundem *Grotium*. Tejas ultimus illorum Rex fuit. Populi hi, Arcadiô & Honoriô imperantibus, invaſerunt Phrygiam, Lydiam, & Pamphyliam. Vide *Claudian. Zoſimum*, *Eutropium*. Martianus partem Pannoniæ, Zeno, partem Illyrici illis conceſſit. Malchus *in Byzant. Hiſtor.* Sub Walamiro dein ac fratre ejus Theudemiro multa egregia geſſerunt. Latiſſime illorum regnum ſub Theodorico patuit. Nam præter Italiam & Siciliam tenebat Rhætiam, Noricum, Dalmatiam, cum Liburnia utraque partem Pannoniæ & Galliæ, pendebant ei tributa Alemanni, Hiſpaniam quoque tutoris nomine Rex adminiſtrabat. Vide plura apud Grot. *Ibid.*

OSTROGOTIA, regio Sueciæ in Gothia, ſub qua ſunt provinc. Oſtrogothia propria, & Smalandia, cum Oelandia & Gothlandia, inſula in mari Baltico. Habet è Septentrione Suconiam, ab Ortu mare Balticum, à Meridie Blekingiam & Scaniam, ab Occidente Weſtrogothiam. *Oſtrogothia* autem *propria* eſt inter Suconiam ad Boream, Weſtrogothiam ad Occidentem, mare Balticum ad Ortum, & Smalandiam ad Meridiem. Ejus urbes Norcopia, Nordholmia, Sudcopia, Kelmum & Stegeburgum.

OSTROROGIUS Conſtantinus, è ducibus Sigiſmundi I. Poloniæ Regis, magnâ clade fudit Tartaros, A. C. 1506. Salom. Neugeb. *Hiſt. Polon. l.* 7. Ex qua nobiliſſima familia Jacobus Comes, Euangelium amplexus, ædes ſuas Poznaniæ, in ſuburbio ſacris concionibus dicavit. defunctus A. C. 1568. poſtquam Fratrum Confeſſionem Fidei Sigiſmundo Auguſto Regi obtuliſſet, A. C. 1564. benignè acceptam & approbatam. Duravit Eccleſia hæc Oſtrorogana, quæ prima in Polonia majore doctrinam Euangelii amplexa eſt, per annos 86. uſque ad A. C. 1626. quô cum 19. aliis, ab hoſtibus, diſſipata eſt, templis ademptis. Vide Lætum *in Comp. Hiſt. Univ.*

OSTRUM, purpuræ ſanies eſt, Græcè [illegible]; ex Græco itidem [illegible] ſeu [illegible], quod etiam eſt conchylium marinum. Unde *Oſtrina veſtis, à colore oſtri, qui ſubrubeus*, Nonio *c.* 16. Cujuſmodi veſtem, ut & auream, ſummo lecti ſeu feretri puerilis tegmini, à Magnatibus Romanis Græciſque injici conſueviſſe, diſcimus ex Statio *Theb. l.* 6. *v.* 61. ubi de funere Archemori,

Summa crepant aurô, Tyriòque attollitur oſtrô
Molle ſupercilium ———

Certè *Auro oſtrum* etiam Virg. *l.* 1. *v.* 642. jungit, ut pretioſiſſima duo humani corporis indumenta. Sed & aurô oſtrum variegari ſolitum eſt, quod *pictum oſtrum* vocat lepor Petronianus:

Vilis adulator pictô jacet ebrius oſtrô.

Quô modô *pictus limbus* apud Ovid. *Met. l.* 10. *v.* 593. de currente Atalanta. *Maeonium limbum* vocat Stat. *l.* 12. *v.* 540. quod opificium in veſtibus reperit *l.* 11. *v.* 400.

——— ——— *opus ipſa novâras*
Mæonis Argia modis, & pollice docto
Stamina purpurea ſociaverat aurea tela &c.

Vide Caſp. Barthium *Animadverſ. ad Stat. d. l.* & infrà, voce *Purpura*.

OSTUNUM, urbs provinc. Hydruntinæ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Brunduſino, in colle, verſus oram maris Adriatici & limites agri Bariani, 16. milliar. à Brunduſio in Occaſum, 22. à Tarento in Cæciam.

OSVINUS, vide OSWALDUS.

OSWALDUS, Rex Northumbriæ, poſt Eduinum, & filios, virtutis ingens cultor, Chriſtianam fidem in ditione ſua propagavit, Epiſcopis è Scotia vocatis, qui cùm Anglicum non callerent idioma, conciones ipſorum Anglicâ tranſtulit linguâ, ut ab omnibus intelligi poſſent. Circa A. C. 624. victor hoſtium. Occiſus tandem à Pando Merciorum Rege. Ei ſucceſſit frater Oſui, in regno Northumbriæ, cujus partem Oſwinus Princeps etiam tenebat: qui occiſus eſt à priore, victô quoque Merciorum Rege, utrôque regnô potitô: ſed regnô Merciorum Oſui à Vulfero exutus, reliquum vitæ tranquillus exegit, templis Monaſteriiſque fundandis intentus. Obiit ſub finem ſeculi, 7. Beda, *Hiſt. Angl.*

OSWALDUS, Anglus, Canonicus Winceſtrienſis, floruit ſecul. 10. Diſcipulus Abbonis Floriacenſis. Scripſit diverſas epiſtolas, pietate & eruditione inclytus. Obiit A. C. 992. Pitſeus *de Ill. Angl. Scriptor.* Item, Monachus Worceſtrienſis, qui liberalitate prioris adjutus, celeberrima Galliæ, Angliæque Monaſteria inviſit, ſcriptiſque quibuſdam editis, obiit A. C. 1010. Item, Carthuſianus, A. C. 1420. Scotiæ Prior. Scriptis & pietate clarus. Item, alius eôdem tempore, Anglus: Johanni Gerſoni Pariſiis familiaris, Anglis, Hibernis, Scotis Principibus admirationi fuit. Hujus hortatu Jacobus I. celebre Carthuſianorum monaſterium fundavit. Obiit A. C. 1450. Petrejus *Bibl. Carthuſ.* Sutorius, *l.* 2. *vita Carthuſ.* Poſſevin. *in appar. ſacro.* Pitſeus *de Script. Angl.*

OSWALDUS [illegible], Medicus Baſilienſis, floruit ſeculô præteritô, urbis Hippocrates, in Epitaphio dictus. Obiit A. C. 1567. P. Freherus *Theatro*.

OSWALDUS Eraſmus, Hungarus *Thuano*, Melchiori Adamo *Vit. Philoſophorum*, Auſtrius ex Comitatu Marcheuſenio, in patria primò, exin Ingolſtadii, Lipſiæ, Baſileæ, Friburgi, Mathemata ac Hebraicam linguam, quam à Seb. Munſtero hauſerat, docuit. Obiit A. C. 1579. ætat. 68. Scripſit varia, vertit Latinè quoſdam Rabbinos & Hebraicè Novum Teſtam. Anton. Teiſſier *in Elogiis Part.* 2. Vide quoque *Eraſmus Oſwaldus*.

OSWALDUS Myconius, Lucernas, primarius Eccleſiæ Baſilienſis paſtor, poſt Oecolampadium, cujus veſtigia ſtrenuè ſequutus eſt. Obiit A. C. 1552. Vide *Myconius*.

OSYMANDIS, Hecatæo apud *Suidam*, [illegible], Rex *Regum*, in *Inſcr.* Labyrinthi Ægyptiaci, apud Strabonem *l.* 17. ubi *Iſmandes* appellatur: hôc forſan ab Iſide, illô ab Oſiride nomine ſumptô, idem eſt cum Ægyptiorum Rege inclyto Amenophe IV. ſeu *Memnone*, de quo vide ſuprà, uti plura de nobiliſſimo hoc monumento, apud Diodor. Sic. *l.* 1. Plin. *l.* 36. *c.* 7. Philoſtratum *l.* 6. *c.* 3. & Joh. Marshamum *Canone Chron. ad Sec. XV. p.* 426. *& ſeqq.* ubi poſtquam præcipua hic viſenda eruditè expoſuit, coronidis locô addit: *ſumma eſt, hunc Regem, non bellò tantum, ſed etiam pace Magnum; erga Deos Pium; erga homines juſtum fuiſſe.*

OT.

OT. FN. in notis Antiquorum *oſtium fruſtra* notat &c.

OTACES, cum Latri Iberorum Dux, in auxiliis Perſæ, contra Æeten. apud Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 121. in vulgat. Codd. *Sotaces*, legebatur. *Nic. Lloydius.*

OTACILIA Severa, repræſentatur in nummo veter. in fœderis Laodicenſium cum Epheſiis initi monumentum cuſo, in cujus altera parte, Jupiter & Diana, binis cervis comitata, expreſſi ſunt. Item in nummo, fœderis Hierapolitanorum & Smyrnæorum memoriam ſervante, in cujus parte altera dextræ unæ, è quarum utraque palmæ ſurgunt. Lydorum communem indicat: cum *Inſcr.* ΙΕΡΑΠΟΛΕΙΤΩΝ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΝΕΩΚΟΡΩΝ ΟΜΟΝΟΙΑ, apud Sponium *Itiner. Part.* 3. *p.* 180. & 193. Integrum nomen eſt, *Marcia Otacilia Severa*. Fuit ea Philippi Senioris Imperatoris uxor, quæ quòd eſſet religionis Chriſtianæ ſacris imbuta (ut plerique autumant) hinc factum videtur, ut Philippum quoque uxoris gratiâ æquiorem piis, palam Chriſtianum fuiſſe Euſebius aliique ſcripſerint. Vide Caſaubon. *Not. ad Hiſtoriæ Auguſtæ Scriptores*, ubi Auguſtam hanc in multis nummis antiquis celebrari addit.

OTADINI, ſeu OTADENI, populi Albionis, ultra Tinam amnem. *Ptolem. Otadini* etiam, teſte *Camdeno*; putantur autem in Northumbria contineri, & Epiſcopatu Dunelmenſi. *Bandrando* fuerunt in ora Oceani Germanici ubi nunc Northumbria, in limite Scotiæ, & inter oſtia Tuvædæ fluv. ad Septentrionem & oſtia Tinæ ad Meridiem. Cujus primaria *Orreoſtrum.*

OTANES, Perſa, vir nobilis, unus ex his qui cum Dario in Magos conjurarunt, Herodot. *l.* 3. Is oræ maritimæ à Dario præfectus, poſt Megabyzum, Byzantium, Chalcedonem, Antandrum, Lemnum, & Imbrum cepit. Herodot. *l.* 5.

OTAXES, alius ab Otace, qui inter auxilia Perſæ, aſſumptò Panis habitu, Colchis terrorem incuſſerat, ſed ab Arone occiſus eſt. Vide Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 529.

OTENE, vide MOTENE.

OTESINI, populi Italiæ extincti, in Gallia Togata. Plin. *l.* 3. *c.* 15.

OTHAN, Numen olim Saxonum, memoratur *in Hiſtor.* S. Cuthberti: *Juro per Deos meos potentes, Thor & Othan, quòd ab hac hora inimiciſſimus ero omnibus vobis.* An, qui aliis *Wodan* dicitur, de quo vide ſuô locô. Sed & Deam *Eoſtre* coluiſſe Germanos, auctor eſt Beda *de Tempor. ratione c.* 13. quæ *Oſtar* nonnullis nuncupata eadem cum Aſtarte fuiſſe creditur. Sed aliam eam fuiſſe ab *Othan*, opinatur Car. du Freſne *Gloſſar.*

OTHEI, fil. Ammihud, 1. Paral. *c.* 9. *v.* 4. Latinè, *tempus meum*, vel *iniquitas mea*.

OTHINGARUS, floruit A. C. 980. Epiſcopus in Dania, Selandiam & Scaniam convertit.

OTHIR, nomen viri, 2. Paral. *c.* 25. *v.* 4. Latinè *excellens*, aut *reſiduus*.

OTHMAN, vide OSMAN, it. OSMANES.

OTHMARSEN, oppidum Sungoviæ, quod putant aliqui nomen ſumpſiſſe ab *Idolo Martis*, cui templum ibi ſacrum fuit: id ejus imago paucos ante annos hic inventa comprobat. *Merel.*

OTHNI, nomen viri, 1. Paral. *c.* 26. *v.* 7. Latinè *tempus*, aut *hora mea*.

OTHO M. Sylvius, ex Hetruſcorum Regum genere. Eques Roman. Neroni primùm amicus, dein ad Galbæ partes ſe applicuit: à quo cùm adoptari fruſtra ſperâſſet, illô, cum Piſone quem huic ipſi prætulerat, jugulatô, per ſcelus adeptus eſt imperium, quod cum adverſus Vitellium ad Bebriacum, pagum inter Cremonam & Veronam, victus tueri non poſſet, ſibi vim attulit, A. C. 69. Imperii menſe 2. die 5. qui per totam vitam paulò mollior in ſola morte fortis viſus eſt illis. *Qui tunc vivebant homines atque ævum agitabant*, ut loquitur *Ennius*, *Plut.* Tacit. *l.* 2. *Hiſt.* *c.* 50. Juvenal. *Sat.* 2. *v.* 99.

Ille tenet ſpeculum pathici geſtamen Othonis,
Actoris Aurunci ſpolium: quo ſe ille videbat
Armatum, cùm jam tolli vexilla juberet.

Nic. Lloydius. Ejus nummi, in cujus una parte circa caput ejus hæc Græca *Inſcr.* ΜΑΡΚ. ΟΘΩΝΟΣ ΚΑΙΣ. ΣΕΒ. in altera, caput fœminæ calantica tectæ, & coronatæ, cum caduceo ponè, & nomine ΕΙΡΗΝΗ, cui reſpondet ab eodem cuſus alius, in quo voces Latinæ, PAX ORBIS TERRARUM: Alterius item, longè rarioris, in cujus poſtica parte mulier eſt veſtita, victoriolam alterâ manu, alterâ tropæum, geſtans, cum voce ΚΡΑΤΗΣ, meminit, eorumque icones exhibet Jac. Sponius *Itiner. Part.* 3. *p.* 168.

OTHO I. Roman. Imperat. A. C. 936. ſucceſſit patri ſuo Henrico primo, victis Hungaris, Bohemiſque immortalem gloriam adeptus. M. Tancredum fratrem nothum rebellem, Principeſque æmulos oppreſſit, fratri tamen Henrico ſupplici pepercit, Bavariâ ei donatâ. Boleſlaum Principem Bohemiæ, Haraldumque Daniæ, domuit & vaſallos fecit. Ludovicum Transmarinum affinem adverſus Hugonem defendit regnoque reſtituit. Dein in Italiam profectus Berengarium compeſcuit, Ticinôque captô, viduam Lotharii ſibi junxit. Redux Ludolphum filium ſucceſſorem deſignatum, inſidiatorem coercuit, cum complicibus ejus, Conrado Lotharingo, Friderico Moguntino, &c. cepitque Ratiſbonam: dein verſis in Hungaros armis, A. C. 955. ingenti victoriâ potitus eſt, Duce Wormatiæ occiſô, & Sarmatis Principibus duobus ſuperatis. Poſt hæc rebellantem Berengarium victum, unà cum uxore Bambergam in perpetuos carceres miſit. Comitiis Wormatiæ habitis Othonem fil. Aquiſgrani coronari curavit. Joannem XIII. Pontificem, qui in omnem libidinem effuſus, & à Clero inceſtus ac ſcelerum graviſſimorum coram Imperatore accuſatus erat, inſuper urbem Romam perfidè in manus Adelberti filii Berengarii tradiderat, Româ pepulit, Leonem 8. creandum curavit, qui Imperatori jus eligendi Pontifices ac inveſtituram Cleri reſtituit, A. C. 964. Hunc poſteà à Romanis pulſum, obſeſſâ, & tamen captâ urbe, pulsô Benedicto V. reſtituit. Eô mortuo Joannem XIV. ſurrogavit, quem à Romanis pulſum, per Principes Capuanos reduxit, ſuppliciô de Magiſtratu ſumptô: Adalbertum ſubegit, Saracenos Italiâ expulit, Græcis, ob legatos ſuos contumelioſè habitos, Apuliam atque Calabriam ademit, tributumque illos ingens pendere coëgit. Fundatis ſimul variis Epiſcopatibus, obiit Magdeburgi. A. C. 973. Lampr. *l.* 4. *c.* 7. 8. 9. & *l.* 6. *c.* 7. Vitik. *l.* 2. Schaffnaburg. *in Chron.* Otto Friſing. *l.* 6. *c.* 19. Crantzius *l.* 3. *c.* 27. Sigon. *l.* 6. & 7. Aventin. *l.* 4. *Annal. Boj.* Flodoardus, Baronius *in Annal.* Ceterum, ſub eo maxima Imperii Germanici potentia fuit; ille enim colleapſam ejus poſt Carolum Magnum dignitatem reſtituit, & Bohemiam, Franciam, Burgundiam, Italiam, Hungariam, Daniamque, felici armorum ſucceſſu partim domuit, partim in officio continuit. Hornius *Orb. Imp.*

OTHO II. Roman. Imperat. dictus *Sanguinarius*, ſucceſſit Othoni I. patri, quô vivô jam coronatus, Græcos, Saracenoſque in Italia vicerat. Mortuò patre, agnatum ſuum Henricum Bavariæ Ducem Imperium ſibi vindicantem Ratiſbonæ oppugnavit, proſcripſit, exiliô multavit. Bavaros rebelles ſubegit. Danum, Bohemum & Polonum terruit. A Lothario Rege, quòd Carolo fratri ejus inferiorem Lotharingiam, ſub Imperii fide, conceſſerat, Aquiſgrani vix non oppreſſus, recipientem ſe Lutetiam uſque perſequutus eſt, & de Lotharingia pro lubitu ſtatuit. Pace dein illi datâ, A. C. 980. rogatu Benedicti VII. in Italiam tranſgreſſus, Græcos Imperatores adortus eſt, ſed ab iis Saracenorum auxiliô victus, in Calabria ad Baſentellum, Italorum perfidiâ, captus, perſolutòque lytrô, & beneficiô Græcæ linguæ, Mercatorem ſe ſimulans, ſcaphâ effugit. Beneventum exuſſit, de Principibus Italis, conviviô ferali eos in Vaticano excipiens, pœnas meritas ſumpſit, hinc *Sanguinarius* ab illis, ſicut à Saracenis, quos in mari cruentiſſimô devicerat præliô, *Pallida Saracenorum mors*, dictus. Obiit, poſt Comitia Veronæ habita, Romæ, an ſagittæ venenatæ vulnere, an animi mœrore? A. C. 983. Imperii 10. menſ. 7. Leo Oſtienſ. *l.* 2. Dietmar. *l.* 3. *Chron. Sigebertus*, *Marianus Scotus*, *Crantz.* &c.

OTHO III. Roman. Imperat. cognomin. *Rufus*, ſucceſſit patri Othoni II. juvenis admodum, fide ſubditorum & prudentiâ Theophaniæ matris. Henricum Bavarum exulem, ſub prætextu tutelæ, Imperium raptantem, reſtitutâ Bavariâ placavit, Boleſlaum Bohemum, & Miecziſlaum Polonum repreſſit. Creſcentium Nomentanum Conſulem, dominium Romæ ſibi vindicantem exterruit, Johanni XVI. ab illo pulſo, Gregorium V. ſubſtituit: huic iterum à Creſcentio ſurrogatum Johannem XVII. mutilavit, & exulantem in Germaniam miſit; Gregoriô V. mortuo Gerbertum, dictum Sylveſtrum II. ſubſtituit: Creſcentium, aſino averſâ facie vinctum, unà cum 12. aliis, contra datam fidem, ſuſpendiô affecit. Jus eligendi Imperatorem penes ſolos Germanos eſſe, decrevit. Mariam Auguſtam, fœminam procaciſſimam, cujus impulſu Comitem Mutinenſem innocentem ſecuri percuſſerat, convictus à vidua Comitis, *per laminam candentem*, combuſſit. In Poloniam profectus, ſeptem ibi Epiſcopatus inſtituit. Inde in Italiam reverſus, A. C. 1000. Saracenos Capuæ obſidione depulit. Ab Italis denuo rebellantibus, tantùm non oppreſſus, induſtriâ ſuorum evaſit: venenatô Chirothecarum munere, à Creſcentii viduâ, quæ Imperatorio conjugio inhiabat, ſublatus, A. C. 1002. ætat. 40. nullâ prole relictâ. Ei ſucceſſit Henricus II. Sub Othonis hujus Imperio, Odilo Abbas, gemitibus ad Vulcani ollam, in Sicilia auditis, Purgatorium inde effecit. *Sigebert. in Chron.* Brunoque Epiſcopus Auguſtanus, ſubornatus ab Italis, ut contra Epiſtolam Hulderici, pro Cœlibatu, ſcriberet, miſerè amputatis manibus & capite à Clericis mutilatus eſt. Martin. Chemnit. *in exam. Concil. Trid. de Cœlib.* Cæterùm vide Ditmar. Petr. Damianum, Blondum *dec.* 2. *l.* 3. Sigon. *l.* 7. *ad A. C.* 996. &c.

OTHO IV. fil. Henrici Saxoniæ Ducis poſt Henricum V. ab Electoribus quibuſdam Rex Roman. ſalutatus, & Aquiſgrani coronatus, adverſarium habuit, ab aliis electum, Philippum Sueviæ Ducem mortui Imperatoris fratrem: à quo ad Spiram victus, Brunſvigi obſeſſus, auxiliaribuſque ſuperatis ad fugam in Angliam compulſus, tandem pacem, & Beatricem filiam impetravit, hâc lege, ut à titulo & re Imperii abſtineret, quamdiu ipſe ſuperſtes eſſet, poſt mortem ſuccederet. Quô factô A. C. 1208. legem tulit: *ne quiſquam Imperium hæreditate ſibi vindicaret.* In Italia dein, dum Marchionatum Ravennæ, Romandiolam, Tuſciam, Apuliam, Calabriam, aliaque Imperio erepta recuperare nititur, ab Innocentio III. excommunicatus eſt, oppoſitô ei ab Electoribus Friderico II. A. C. 1210. Fœdere poſteà cum Angliæ Rege & Flandriæ Comite contra Philippum Auguſtum Galliæ Regem initô, præliô ad Bovinas, A. C. 1214. commiſſô, vix fugâ evaſit. Ab æmulo imperiô exutus, obiit Brunſvigæ, ubi ſeptenniô privatus vixerat, A. C. 1218. Crantz. *l.* 7. *Saxon. c.* 37. Abbas Urſperg. Trithem. *in Chron. Rigordus*, *Nauclerus*, Sigonius, *l.* 16. &c. Lex, quam, odiô familiæ Sueviæ flagrans, in Comitiis Francofurtenſibus tulit A. C. 1208. quaque Legem Henrici VI. de hæreditaria Imperii ſucceſſione, antiquavit, hæc habuit capita. *Nullus Imperator hæreditarium jus in Imperium prætendat. Principes ſex, tres Eccleſiaſtici, tres Seculares Imperatorem creanto, qui, ſi diſcordes fuerint, Regem Bohemiæ, tanquam arbitrum, adhibento.* A quo tempore certam habemus Electorum hodiernorum originem. Namque & circa *Othonis III* & ſuperiorum quoque Imperatorum quorundam tempora Electorum quidem mentio reperitur, ſed nec ſeptenarius hic numerus, nec dignitas ad hodiernas familias reſtricta, ante Othonem IV. uſpiam occurrit. Vide Georg. Hornium *Orb. Imp.*

OTHO, Bavarorum Dux, Hungariæ Rex factus, à Ladiſlao, Tranſylvaniæ præfecto captus, & in carcerem conjectus eſt.

OTHO, Brunſvicenſis Dux, quartus maritus Johannæ I. Neapolitanæ Reginæ, cui, Rege Baleariũ Jacobo Arragonio repudiato, nupſerat: Clementis VII. partes, contra Urbanum VI. ſectatus, Carolum Dyrrachinum, Apuliæ ab Urbano Regem creatum, infeſtum habuit: qui Othonem cum Johanna cepit, ipſâque in ſacello interfectâ, hanc ſuſpendit, eo loci, ubi quondam Andreæ mariti gulam fregerat. Paul. Æmil. *l.* 10. Theodor. à Niem. *l.* 11. *de Schiſm. c.* 24. 37. Bonfin. *dec.* 2. *l.* 10.

Principes ex Familia Palatina.

OTHO I. Comes Palatinus Schirenſis, è poſteris Arnolphi Imperatoris, ut quidam volunt; ſecundum *Blondellum* verò, è familia Arnolphi cujuſdam, à Normannis cæſi A. C. 891. cujus fil. Luitpoldus Dux Bavariam rexerit, ab Ungaris occiſus A. C. 908. Wernero genitus, Comes Schirenſis & palatio Bavarico præfectus. fratrem habuit Ebonem, conditorem Abenſpergenſium. Ipſo autem natus eſt.

OTHO II. quo genitus,

OTHO III. qui Witelſpachium condidit (unde poſtea familiæ titulus) Schirenſi arce in Monaſterium conversâ. Hujus fil.

OTHO IV. fuit: quo editus,

OTHO V. cognomine *Major*, it. *Illuſtris*, vexillifer fuit Friderici Barbaroſſæ, & proſcriptô Henricô Leone, A. C. 1180. 3. Id. Jul. Bavariæ Ducatum nactus eſt, poſtliminiò in hanc familiam reducem. Frater Conradi Archiepiſcopi Salisburgenſis, & dein Moguntini, ac *Ottonis* VI. de quo *infrà*: Pater vero Ludovici, qui à Friderico II. Imperatore conſequutus eſt Palatinatum, cum ejus filio *Ottoni* Agnes, Henrici Saxonis filia, daretur uxor, vide *infrà*.

OTHO VI. cognomine *Minor*, frater fuit *Othonis* V. Illo genitus eſt.

OTHO VII. cognomine *Homicida*, ob cædem Philippi Imperatoris ex filio Gerhardo, ſator fuit Wildgraviorum *in Kirburg* & *Daun*, quorum ditiones ad Rheni Comites dein devolutæ.

OTHO, cognomine *Illuſtris*, fil. Ludovici præfati, ductâ Agnete, hærede Palatinatus, Henrici Saxonis filiâ, Bavariam denuò cum Palatinatu gubernavit. Pater Ludovici cognomine *Severi*, qui cum ſuperiore Bavaria Palatinatum nactus eſt, communis Palatinorum & Bavarorum, quotquot hodie ſuperſunt, Principum genitor: Henrici, qui Bavariam inferiorem tenuit, & cum fratre, in Comitiis Auguſtanis, Auſtriam, Stiriam & alia, tanquam Majoribus ſuis ablata, repetiit, A. C. 1282. ac *Othonis*, qui cum filio Henrico Regnum Hungariæ adverſus Carolum Martellum ſibi aſſerere eſt conatus.

OTHO I. fil. quarto-genitus Ruperti I. Imperatoris ex Familia Rudolfina, in diviſione hæreditatis paternæ, Mosbacum tenuit, Electorali poſtea adminiſtratione illuſtris. Fratri namque Ludovico I. cognomine *Barbato*, mortuo, fil. ejus Ludovicus II. cognomine *Manſuetus*, ſub patrui *Othonis* tutela, quem majoribus fratribus Ludovicus prætulerat, ſucceſſit. Eo genitus eſt,

OTHO II. Mathematicarum & aliarum Scientiarum amator ſingularis: Frater Ruperti Ratisbonenſis, Johannis Auguſtani & Alberti Argentinenſis, Epiſcoporum, quorum hic de Epiſcopatu bene meritus & concubinatus Sacerdotum ſummus fuit oſor. Qui omnes cùm cœlibes deceſſiſſent, ipſis cum *Othonis* I. linea defecit.

OTHO Henricus, cognomine *Magnanimus*, fil. Ruperti cognomine *Virtuoſi* (qui triſti bello Bavarico ſtirpem involvit) mortuô patruô, Ludovicô III. cognomine *Pacificô*, Electore, in Electoratu nec invitus præteritus eſt, alterô patruô Fridericô II. *Sapiente*, fratri ſuffectô, A. C. 1544. ipſe tandem Elector. Variæ Princeps fortunæ vix natus penè exul fuit, Patre omni ferè ditione exutô: Conceſſus tamen ei & fratri Philippo *Bellicoſo*, ex ditione materna Principatus Neoburgicus. Inde in Palæſtinam profectus rediit A. C. 1521. in provincia autem Evangelicam Religionem introduxit A. C. 1542. ac poſtea Smalcaldico fœderi nomen dedit, de capite proin ac fortunis periclitatus: Ditionibus enim à Cæſare exutus eſt, à quo tempore Auſtriacis minùs favit. Quô zelô, tum Heidelbergæ habitans, movit Electorem, ut & ipſe publicè Heidelbergæ Reformationem inſtitueret, A. C. 1546. Reſtitutus poſtea, ope Mauritii Saxonis, A. C. 1552. Patruo A. C. 1556. in Electoratu ſucceſſit, ſtatimque quidquid veteris fermenti reliquum erat, è tota provincia eliminavit, Miſſâ prohibitâ, & Ordinatione Eccleſiaſticâ ſermone vernaculô vulgatâ: Academiam quoque, ipſe ſtudiis delectatus, rectiùs ex conſilio Melanchthonis diſpoſuit ac dotavit; primus inſuper florentiſſimæ poſtea Bibliothecæ Auctor. Deceſſit A. C. 1559. d. 12. Febr. orbus & ultimus è proſapia Ludovici Barbati, quod ipſe ultioni divinæ ob ſanguinem Huſſi (in Concilio Conſtantienſi, cujus Præſes Ludovicus ſententiam in Huſſum & Hieron. Pragenſem latam, juſſu Cæſaris, lictoribus exſequendam commiſerat) ſuſum aſcripſit. Maternam ditionem Neoburgenſem, tranſmiſit Teſtamento ad Wolfgangum Bipontinum, Electoratus hærede Fridericô III. Simmerenſi, agnatô. Idem nomen fuit uni ex filiis Wolfgangi modò memorati, qui ſine prole maſcula obiit Sulzbaci A. C. 1604.

Carol. OTHO, fil. Georg. Wilhelmi Birckofeldenſ. Ducis natus eſt A. C. 1625.

OTHO, fil. Ludovici V. Imperatoris Bavaricæ lineæ conditoris, fratri Ludovico Romano, (cui Pater Marchionatem Brandeburgenſem conciliaverat, poſtquam Tirolis Comitatum obtinuiſſet) mortuo ſucceſſit; ſed à Socero Carolo IV. 200000. aureis Ungaricis eum vendere coactus, A. C. 1373. exiguâ ditione in Bohemiâ acquievit: ob ignaviam *Finitus* dictus. Obiit A. C. 1379. Idem quoque nomen fuit Epiſcopo Friſingenſi, filio Leopoldi II. Marchionis Auſtriæ, ex eadem Familia, fratri Leopoldi III. primi Auſtriæ Ducis, qui etiam Bavariam adverſus Welfum III. ſibi adſeruit. De quibus omnibus, vide Phil. Jac. Spenerum *Syll. Geneal. Hiſt. in Fam. Palatino-Bavarica*.

Ex Familia Saxonica.

OTHO, Dux Saxoniæ, fil. Ludolfi, nepos Brunonis, qui Witekindi I. fuerat frater, fratrem habuit Brunonem, à quo condita Brunſuiga urbs, ipſe Pater Henrici I. cognomine *Aucupis* Imperatoris, quod axioma ipſe recuſaverat: Sicque *Othonum* I. II. III. Imperatorum, de quibus vide inter Imperatores, progenitor. Alii tamen, de *Othoniana* hujus lineæ origine aliter ſentientes, Witikindum I. Wigberti & Witikindi II. Wigbertum autem Walperti & Brunonis Patrem conſtituunt, atque hunc Brunonem his Othonibus Patrem aſſignant.

OTHO, fil. Ludolfi, qui primogenitus *Othonis* I. Imperatoris poſt ſocerum Hermannum Dux Sueviæ fuit, Patri ſucceſſit: per filium Henricum avus Conradi cognomine *Salici* Imperatoris: cujus fil. Henricus III. genitor Henrici IV. fuit, quo natus eſt Henricus V. omnes Imperatores.

OTHO, cognomine *Dives*, à repertis argentifodinis, fil. Dedonis II. Saxoniæ Ducis Fribergam condidit; Friderici I. Imperatoris adverſus Henricum Leonem miles, à Ludovico Landgravio Thuringiæ, dein autem filio Alberto cognomine *Superbo*, captivus detentus eſt: Pater Theodorici, cujus fil. Henricus cognomine *Illuſtris* A. C. 1240. Landgraviatum Thuringiæ ſibi vindicavit, cumque eo Palatinatum Saxoniæ in domum ſuam poſtliminiò reduxit. Ph. J. Spenerus *in Fam. Sax.*

Ex Familia Guelfica.

OTHO, fil. ſecundogenitus Henrici Leonis Ducis Bavariæ ac Saxoniæ potentiſſimi, quartus hujus nominis Imperator juſſu Innocentii III. Philippo Suevo oppoſitus eſt A. C. 1199. ſed cùm à Pontifice Anconam, Thuſciam, Calabriam, Apuliam & Romaniolam repoſceret, quæ anteceſſores Imperio eripuerant, ab ipſo quoque diris devotus eſt, electô Fridericô II. Tandem à ſuis etiam deſertus, Imperiô excidit, & moriturus dicitur coquinariis ſuis, ut collum calcaneis premerent, præcepiſſe. Ejus frater minimus Wilhelmus Brunſuicenſium Ducum fuit conditor. Illô enim genitus,

OTHO, cognomine *Puer*, vel *Parvus*, Brunſuicô, quod filiæ Henrici patrui dicuntur Imperatori vendidiſſe, præſidium Friderici II. Imperatoris ejecit, ab eodem tamen poſteà Brunſuici ac Lunæburgi Dux creatus, A. C. 1235. cùm, conventione cum Aſcaniis initâ, Saxoniæ omiſiſſet titulum. Ditiones multis acceſſionibus, emtionis aliiſque titulis, auxit: Pater Johannis, Lunæburgicæ: & Alberti, Brunſuicenſis lineæ, conditorum.

OTHO, fil. Henrici cognomine *Junioris*, (familiæ Grubenhagicæ, quam Alberti modò dicti fil. major natu Henricus cognomine *Mirabilis*, orſus fuerat) à Johanna I. Regina Neapolitana cùm pro ea in Italia bellum adverſus Pontificem gereret, maritus poſt Jacobum Aragonium Majoricæ Regem electus eſt, A. C. 1378. titulum tamen Principis tantùm gerere juſſus. Hujus cauſam, cùm illa plures hoſtes haberet, excommunicata ab Urbano, qui Carolo Dyrrachio Regnum aſſignârat & undiquaque oppugnata, fortiſſimè tuitus, fit captus, ac demum A. C. 1385. vel ſeriùs, ex vulneribus ad Neapolim acceptis, eſt extinctus, nullâ prole relictâ.

OTHO, cognomine *Largus*, vide infrà.

OTHO I. cognomine *Magnus* vel *Claudus*, vel etiam *von der Heide*, fil. Bernhardi Ducis Lunæburgici, Comitatum Eberſteinium, à ſocero Hermanno, cùm ejus fil. *Otho*, ob occiſum Henricum Dominum *de Hornbach*, fugâ patriam deſeruiſſet, (ſator inde Eberſteniorum Neugartenſium) obtinuit. Frater Friderici cognomine *Religioſi*, qui ſtemma propagavit.

OTHO II. cognomine *Villoſiſſimus*, fil. Friderici prædicti, ex Magdalena Brandeburgica, genuit Henricum cognomine *Juniorem* vel *Medium*: ipſe ante Patrem mortuus.

OTHO III. fil. maximus natu Henrici modò memorati, aliquandiu adminiſtrationem provinciæ geſſit, fratri dein Erneſto acceptâ pecuniæ certâ in annos ſingulos penſione ceſſit: Harburgiorum conditor. Ejus fil.

OTHO IV. cùm ex nobili Metta de Campen ſuſceptus eſſet, linea à reliquis agnatis initio non agnita eſt, ſed auctoritas Cæſarea illam eſt tutata. Ejus filii tamen omnes ſine prole deceſſerunt, ultimô extinctô A. C. 1642. Ex Patruo verò ejus Erneſto, præter alios, natus eſt Franciſcus *Otho*, ſed etiam ἄτεκνος.

Ex Famil. Badensi.

OTHO, Marchio Badenſis, Hochbergicæ lineæ, fil. Henrici, Dux copiarum Leopoldi Auſtriaci ad Sempacum cecidit, A. C. 1386. Frater Heſſonis I. in cujus filio *Othone* minimo natu, qui mortuus eſt A. C. 1418. Hochbergicus ramus defecit, ſucceſſione ad alterum Soſenbergium delatâ, cujus auctor fuerat Rodolfus III.

OTHO, fil. Rodolfi IV. fratris Rodolfi V. A. C. 1356. præmortui ex Catharina Thierſtenia filium Rodolfum VI. poſtquam tutor ejus fuiſſet, hæredem reliquit: inter cujus filios quoque *Otho* fuit, qui ab A. C. 1431. Conſtantienſem Epiſcopatum rexit.

Ex Famil. Hassiaca.

OTHO, fil. Henrici cognomine *Pueri*, qui ex Ducibus Brabantinis

tinis

thiis ortus. Familiam Haſſiacam condidit, Patre mortuô A. C. 1308. in diviſione hæreditatis Principatum ad Lanum nactus eſt, frater maximus natu Johannis, qui Caſſelas, & Ludovici Epiſcopi Monaſterienſis, qui Marpurgum accepit. Sed fratrum tandem ſucceſſor, factâ A. C. 1311. conſtitutione, jus Primogenituræ, & ut primo tantum *imperantis Domini* titulus daretur, introduxit, à Moguntino Præſule excommunicatus, ſicut & Pater fuerat. Eô genitû Henricus cognomine *Ferreus* ſeu *Magnanimus* ſucceſſor, Ludovicus, Hermannus & *Otho* Archiepiſcopus Magdeburgenſis, e quibus Ludovicus & Hermannus, vi paternæ conſtitutionis, paucis quibuſdam dominiis acquieſcere coacti ſunt. Obiit autem *Otho* A. C. 1326.

OTHO, fil. Mauritii, ex Anna Solmenſi, Hirſchfeldæ Abbas, triſti morte extinctus eſt, A. C. 1617.

Ex Famil. Wandalica.

OTHO I. fil. major natu Barnimi I. Pomeraniæ citerioris Ducis, Stettinenſem ramum, ſicut frater ejus Bogiſlaus IV. Wolgaſtenſem, orſus eſt. Nactus namque Stettinum, & quidquid Orientem verſus ad Pomereliam ſitum, bellum adverſus Megapolitanos, dein Ludovic. Bavarum Electorem Brandeburg. cui Epiſcopus Caminenſis aſſiſtebat, habuit. Belgardæ dein tranſactum, ut Epiſcopi Duces fundatores ac Patronos agnoſcerent, & communes haberent ipſi eum hoſtes. Ei in regimine ac bello adverſus Ludovic. prædictum ſucceſſit A. C. 1345. Barnimus cognomine *Magnus*, qui bellô ſæpius victor, tandem tamen dicitur in caſum deficientis prolis Brandeburgicis ſucceſſionem admiſiſſe.

OTHO II. fil. Suantibori II. minimi natu filii Barnimi præfati, fratrem habuit Caſimirum VI. cujus ex filio Joachimo nepos fuit,

OTHO II. qui Patri ſucceſſit A. C. 1451. Sed cùm in eo A. C. 1464. mortuo, ramus defeciſſet, acre inter Brandeburgicos, quibus Imperator Fridericus III. feudum contulerat, & Agnatos reliquos Wolgaſtenſis rami bellum ortum eſt; præſertim cùm in Hiſtoriarum tenebris ſeries genealogica, quòd ab eadem deſcenderint origine, doceri ſatis non poſſet. Sed penès Wolgaſtenſes manſit victoria, & Wartiſlaus X. ac Ericus II. fratres, *Othoni* ſucceſſerunt.

Ex Famil. Ascania.

OTHO I. Comes Aſcaniæ.

OTHO II. fil. Alberti II. qui Aſcaniam reſtauraſſe, & Bernburgum condidiſſe dicitur: Frater fuit Sigiſmundi & Alberti. Eô genitus

OTHO III. pater Eſici ac Theodorici Eccleſiaſtici, avus Ortolphi, cum fratre Eſicô prælio adverſus Hungaros, ad Merſeburgum, occiſus eſt A. C. 933.

OTHO IV.

OTHO V.

OTHO VI. fil. Erneſti, frater Henrici, Erneſti (quos Welpanos nominant Comites) Richardi & Eſicis: quô ultimò natus

OTHO VII. cognomine *Magnus* ſeu *Dives*, à ſocero Magno, Electore Saxoniæ, Marchiam veterem, patri Othonis à Pribiſlao Rege Herulorum, & huic à Magno ereptam, rurſus accepit: Saxoniæ verò Ducatum adverſus affinem Henricum cognomine *Nigrum* ſibi vindicare fruſtra conatus eſt. Pater Alberti cognomine *Urſi* ſeu *Pulchri*, Principis ſuâ ætate celeberrimi, cui Conradus III. Imperator Marchiam Brandeburgenſem contulit. Hôc genitus

OTHO I. Elector Brandeburgicus, ſtirpis Brandeburgicæ; ſicut frater ejus Bernhardus, Saxonicæ, conditor: Bellô adverſus Wichmannum Archiepiſcopum Magdeburgicum, & Ulricum Epiſcopum Halberſtadienſem primum captus, aliô præliô Archiepiſcopum vulneratum ipſe cepit. Auxilium quoque Ottocaro, Regi Bohemiæ, adverſus Belam Ungariæ Regem tulit. Mortuo A. C. 1198. ſuperſtite, præter alios, Henricus Præpoſitus Tangermundæ, ſui voluntate Marchiam veterem in Epiſcopatum mutaturus, & ſucceſſores in Electoratu *Otho* II. ac Albertus II.

OTHO II. fil. prioris, in Palæſtina ſtrenuè ſe geſſit, Ludolfum Archiepiſcopum Magdeburgenſem & Conradum Epiſcopum Halberſtadienſem A. C. 1203. cepit, obiitque paulo pòſt improlis, ſucceſſore fratre Albertô II. quô ex Mechtilde Marchionis Luſatiæ filia, nati ſunt Johannes, (pater Johannis II. *Othonis* & Conradi) ac

OTHO III. cognomine *Pius* & *Beneficus*, qui poſt expeditionem Aſiaticam reverſus domum, ab Hildebrando Archiepiſcopo Magdeburgenſi & Ludovico Epiſcopo Halberſtadienſi captus, ſolutôque lytrô dimiſſus eſt: ſed alterâ vice, cùm eundem adorirentur, eos profligavit & alterum cepit: Imperiale axioma, poſt Wilhelmum Hollandiæ Comitem ſibi oblatum recuſavit: Brandeburgum Boruſſiæ condidit, Pater ex Beatrice Bohemica Johannis cognomine *Pragenſis*, ubi educatus & in haſtiludio periit: Othonis cognomine *Longi*, qui tutor fuit Wenceſlai Bohemiæ Regis & à Cruciferis Boruſſiæ novam Marchiam emit: Alberti & *Othonis* cognomine *Parvi*, Rudolfi I. Imperatoris generi, demum Templarii, ac tandem Monachi. E quibus ſolus *Otho* Longus, ex Juditha Hennebergica reliquit filios, *Othonem* cognomine *Magnum*, poſt mortem uxoris, Magiſtrum Ordinis Teutonici Albertum, Guntherum improlem & Hermannum cognomine *Longum*, cujus fil. Johannes cognomine *Illuſtris*, lineam clauſit A. C. 1317. Fuit etiam *Otho*, Templarius, in eadem linea, fil. Conradi Electoris, frater Johannis III. & Woldemari ſimiliter Electorum.

OTHO, fil. Alberti II. Electoris Saxoniæ, ex Agnete, Rudolfi I. Imperatoris filia, frater fuit Rudolfi I. majoris natu, qui Patri ſucceſſit, ipſe Albertum Epiſcopum Naumburgenſem genuit.

OTHO, fil. Rudolphi memorati, ex Juditha Brandeburgica, frater Rudolphi II. ante hunc vita exceſſit, relictôque ex Agnete Luneburgica filiô Albertô, pro quo, quem inſtituit ipſe avus Wilhelmus ultimus Dux Luneburgicus hæredem eſſe vellet. ſucceſſio Luneburgica fruſtra à Carolo IV. petita fuit, qui eam eidem quidem Alberto ex parte, ſed & patruus ejus Rudolfo ac Wenceslao contulit, Unde inter hos & Brunſuicenſes Luneburgicorum Principum agnatos, acerrimum bellum conflatum eſt.

OTHO, è filiis Henrici cognomine *Senioris*, (qui à Friderico II. Imperatore primus creatus eſt Princeps Anhaltinus) ex Mechtilde Brunſuicenſi, Aſcaniam ſeu *Aſchersleben*, in diviſione paternæ hæreditatis, nactus, filium *Othonem* ipſe ſepelivit. Frater Sigfridi Servestanæ, & Bernhardi, Bernburgicæ lineæ, Auctorum. *Othone* patruo, cùm Bernhardus II. primi fil. in Bernburgenſi lineæ, ſucceſſiſſet, ejus frater Albertus Epiſcopus Halberſtadienſis ab ipſo diſſidens Aſcaniam Capitulo Halberſtadio, ope viduæ Othonis Eliſabethæ, quæ eam dotis titulô adhuc nomine poſſidebat, adjudicat, unde Bernhardus III. illâ ditione vi ejectus, hinc *Spoliati* cognomentô inſignitus eſt.

OTHO, fil. minimus natu Bernhardi III. præfati, pater fuit Bernhardi & *Othonis*, qui lineam Bernburgicam clauſere, ſeculô 15. ſucceſſore Georgiô agnatô.

Ex Familia Piastea.

OTHO, fil. natu minor Boleslai *Chrobri* dicti, Poloniæ Regis A. C. 1025. cum fratre Miciſlao II Patri ſucceſſit, ſed à Miciſlao pulſus, ad Conradum II. Imperatorem ſe contulit: unde hic Miciſlaô ad Bohemos fugere coactô *Othonem* reſtituit, qui diadema paternum Cæſari tranſmiſit. Donec *Othone* à milite cæſô, frater denuo clavum arripuit, Maſoviâ tamen à regno avulſâ, quam Maſlaus pocillator ejus, ſeu Imperiali auctoritate, ſeu defectione ſuâ, ſibi vindicavit.

OTHO, fil. Miciſlai cognomine *Magni*, vel *Senis*, Poloniæ Principis. Patrem A. C. 1202. extinctum, mox ſecutus, filium reliquit Vladiſlaum cognomine *Spitaterum*, qui Patruum Vladiſlaum, cognomine *Laſconogum*, Principatu exuit.

Comites Principesque, ex Familia Nassovia.

OTHO, cognomine *Magnus*, Comes Naſſoviæ, Toparcha Lopperæ, Laurburgi & Sonnenbergii, fil. Johannis Naſſoviæ Comitis, ex Sibylla, Ludovici Saxoniæ Palatini filia, caput omnium, quotquot in illuſtriſſima hac Familia ſuperſunt. Quanquam enim per trecentos ante ipſum annos, ab Adolfo, Italiæ præfectô, & Comitatui Naſſoviæ regendo præpoſito, ad eum uſque Comites Naſſoviæ, perpetuâ ſucceſſionis ſerie, memorentur ultra triginta, ab hoc tamen vulgatæ Genealogiæ ſeries initium capit. Ab Henrico ô Aucupe Imperatore exercitui contra Hungaros ſummus Dux præfectus; Hungariam victor peragravit. Inde haſtiludio Magdeburgenſi interfuit. Plerumque Norbergæ commoratus, ibidem deceſſit, & ſepultus eſt: quem habitationis locum moremque non pauci dein Naſſoviæ Comites ſecuti ſunt. Pater fuit, ex Magdalena, Walravii Comitis Sponheimenſis filiâ Henrici, Canonici Moguntini: Walravii, ſucceſſoris, Luciæ Hildebrando Sainæ Comiti nuptum datæ & Barbaræ, Goſſelini Ducis Limburgenſis uxoris. Tribuitur ei ingens prudentiæ, fortitudinis, & animi excelſi, elogium: ut dignus omnino fuerit, à quo tot tantarumque familiarum illuſtrium quaſi coloniæ, inciperent. In Walravii filiis prima ſtemmatis diviſio facta eſt, altero filiorum, Patri, in provinc. *Naſſoviæ*, ſuccedente; altero *Othone*, *Geldriæ* Principatum adepto. Secunda diremptio, octavo ab *Othone M.* gradu cœpit: liberis Henrici cognomine *Divitis* ita hæreditatem erciſcentibus, ut *Othoni*, Dilleburgum cederet, Walravio Weisbadenſis obtingeret Comitatus, unde *Dilleburgicus* & *Weisbadenſis*, rami; quorum ille, *Beilſteinam*, *Auriacam* cæteraſque, iſte *Sarapontanam* & *Weilburgenſem* lineas, ex ſe dedêre.

OTHO I. Walraviô, filiô Othonis Magni, genitus, Geldriæ, cui gubernandæ præfectus erat, poſſeſſionem, titulo *Comitis*, voluntate Henrici Aucupis Aug. in Comitiis Moguntiacenſibus, nactus eſt A. C. 1090. Adjecta & Zutphaniæ provincia, quæ ab eo die Geldriæ territorio annexa eſt. Sic ſtemmatis ſ. Geldro-Zutphanienſis conditor, quod aliquot ſeculis floruit, Geldriæ mutavit inſignia, & Leô argenteus, in cæruleo clypeo, tres meſpilorum flores, in aureo clypeo rubros, expanxit. Obiit A. C. 1109. Zutphaniæ tumulatur. Ex Adelheida, Vicharadi Geldriæ Gubernatoris filia & ex aſſe hærede (unde ei via ad Geldriæ poſſeſſionem) Gerhardum I. ex Sophia, Vichmanni Zutphaniæ Comitis filia unica, Gerhardum genuit: quorum hic præliô ad Iſſelmondam cæſus, ille Patri in imperio ſucceſſor fuit.

OTHO II. Gerhardi modò dicti, ex filio Henrico, marito Mariæ, Godofredi II. Hieroſolym. Regis filiæ (quæ magnam Velaviæ portionem dotis locô accepit) nepos, fratri Gerhardo II. ſucceſſit: de Velaviæ jure, cum Balduino Trajecti Epiſcopo, Florentio Hollandiæ & Theodoro Cliviæ, Comitibus, poſt fratrem cruentis præliis decertavit, donec ſententiâ latâ eam illi Fridericus I. Imperator addixit. Quem poſtea contra Saracenos ſequutus, præſtitæ fortiter operæ præmia tulit impetravit. Neomagum & Emmericum oppida ad Rhenum Vahalimque florentiſſima. Cliviæ Duci erepta: è quibus tamen Emmericum, temporis tractu, ad Cliviæ Duces rediit. Obiit A. C. 1207. ſeu, ut *Merula* habet, 1205. Pater Henrici, ob vitæ ſanctimoniam,

Divis adſcripti: Gerhardi III. ſucceſſoris. *Othonis veteris Trajecti* Epiſcopi. Meinerdæ, quæ Guihelmo I. Hollandiæ & Zelandiæ Comiti & Margarethæ, quæ Adolfo Comiti Marcæ, nupſere.

OTHO III. cognomine *Claudus*, fil. Gerhardi III. ex Richarda, (alias Maria), Ruperti Naſſoviæ Comitis filia patri ſtudiô non minus, quam à Majoribus armis tactatum, imperium auxit. muris oppida cinxit, Monaſteriis condendis animum intendit. Obiit A. C. 1271. poſtquam 42. integros annos ditionem rexiſſet. Uxores habuit, priorem Margaretham, Theodorici IV. Cliviæ Comitis filiam, ſterilem, poſteriorem, Philippam ſeu Philippinam, Comitis S. Pauli filiam, e qua ſuſcepti Rinaldus I. Patris ſucceſſor, Henricus & Gerhardus mature extincti ac Irmgarda, Theodorico VII. Cliviæ Comiti, nuptum data. Vide totta. in voce *Rinaldus*.

OTHO, fil. Henrici, *Præceps* nomine in priſcis Annalibus aliquoties ſalutati, præter ditionem Naſſoviam & prædia Nortbergentia a majoribus, Ottone inprimis *Magno*, & filio ejus primogenito, Walramo I. (cujus frater Otho Geldram, ut diximus, erat natus) hereditate traditâ, etiam Sonbachium & Cadelbergam, poſſedit. Prudentiâ, juſtitiâ, virtute itidem bellicâ, inclytus. Obiit A. C. 1213. Pater ex Comite Virnenburgica, Henrici cognomine *Divitis*: quô, & Mathilde, Diederici Geldriæ & Zutphaniæ Comitis filiâ præter Walravium, primum Wesbadæ, Vierburgi, Idſteini Comitem, natus eſt.

OTHO I. primus Comitatus Dillenburgici auctor. Hic enim, cum in diviſione hereditatis paternæ, Dillenburgum, una cum Herborna, Sigena, Beylſtenio aliiſque intra Lanum ſitis, ſortito obtigerat, ibi ſedem tulit, circa A. C. 1250. Inclytus & regendi & bellandi artibus, uxorem habuit Agnetem, filiam Comitis Solmenſis, ex ea Pater Henrici ſucceſſoris, Johannis, qui improlis obiit & Emichi, qui Nortbergæ. familiari Comitum Naſſoviæ ſede. ſepultus eſt. Obiit A. C. 1292. imperii 37. Dillenburgi magnifice tumulatus.

OTHO II. fil. major natu Henrici præfati, frater Henrici (qui, factâ cum fratre hereditatis partitione, Beylſtenii dominium nactus eſt) ditionem paternam auxit, Comitatus Viandenſis, Baronatus S. Viti & parte dominii Grimbergenſis adjectione. Belli gerendi peritiſſimus & conſilium animi magnitudine egregie temperans, deceſſit A. C. 1369. Ejus memoriam aulæum ſervat, in arce Dillenburgica, cui hæc intexta: *Otho, Comes de Naſſau, bellicæ rei experitiſſimus, egregia & memoratu digna in vita peragens facinora; uxorem habuit D. à Leyden, de Viano, unicam filiam &c.* Liberi eorum erant, Henricus, in adoleſcentia defunctus: Johannes, Patris ſucceſſor, & *Otho*, idem cum Henrico fatum expertus. Inter Johannis filios, Engelberto quoque fil. fuit *Otho*, ſed itidem ſine prole extinctus.

Guilielmus OTHO, fil. Johannis Comitis Naſſoviæ, cognomine *Junioris* (Johanne Seniore geniti) ex Margaretha Holſata (filia Johannis Ducis) frater Johannis Mauritii majoris natu. Americanâ expeditione celebris, natus A. C. 1607. improlis deceſſit.

Hermannus OTHO, fil. Johannis Ludovici S. Romani Imperii Principis, ex Urſula (filia Simonis Lippiæ Comitis & Eliſabethæ Schauenburgicæ, *Othone* VI. Comite Holſatiæ genitæ) Canonicorum ſocietati variis in locis adſcriptus eſt: Moguntiaci, Auguſtæ Trevirorum, Coloniæ Agrippinæ, Argentorati, Halberſtadii & Hildeſiæ; quo in loco, ut & Treviris, Archidiaconi quoque munere eſt inſignitus. A. C. 1649. lætum ſancitæ Monaſterii pacis nuntium, ad Imperatorem detulit, magnifici ab ipſo remuneratione exceptus.

OTHO, porrò nomen variorum fuit Naſſoviæ Comitum, qui *Othonis M.* tempora anteceſſerunt, de quibus hæc pauca. *Otho*, fil. Theodori ſeu Diederici Haſſiæ Præfecti (Adolfo, cujus antiquiſſima inter Naſſovios mentio, geniti) & Gertrudæ Altorfenſis (Engelberti Comitis filiæ) Haſſiæ Præfectus, Naſſoviæ per annos 19. præfuit ſecul. 8. Pater, ex Irmentruda, (Goſſelini Ducis Arduennæ filia) Henrici & Goſſelini, qui brevi abrepti; Johannis ſucceſſoris, Alberti Canonici Moguntini & Hatmudæ, Sigeberto Eberſtenio Comiti nuptæ. Alius, fil. Philippi Naſſovii, ex Catharina Comite Hanoviæ, primus Solmæ Comes, hodiernorum Comitum conditor fuit. Alius Friderici, cui Philippus modò dictus frater erat, ex Metta Schirenſi (Othonis Comitis filiâ) intra adoleſcentiæ annos, obiit. Eôdem nomine inſignis fuit fil. Arnoldi (Friderici & Philippi modò dictorum fratris primogeniti) ex Leucherda (filia *Ottonis* Comitis Linſelſtenii) Mortiſiorum Comitum, ut volunt nonnulli, conditor, matrimoniô Barbaræ (Palatinæ Keraltiæ genitæ) Comitatum hunc adeptus. Item fil. Philippi Comitis ex Imagina (*Othonis* Hanoviæ Comitis filiâ) ſine prole deceſſit; tribus licèt nuptiis quæſitâ; primis nempe Johannæ Luciliburgenſis; ſecundis Theodoræ Preſſenſis; tertiis Margarethæ (Comitis Argentinenſis filiæ). Item, unus ex filiis Diederici, Warmundô Comite Naſſoviæ geniti: Eccleſiaſticam vitam ſectatus. Item fil. Johannis Comitis ex Sibylla (Ludovici Saxoniæ Palatini filiâ) poſt fratrem Georgium, regimini admotus. Hic, unde generis propagationem quæſivit, vitæ invenit, & ſtemmatis ſimul paterni, terminum: ipſô nuptiarum die, quô Adelam Caſtelæ dominam ſibi junxit, in haſtiludio, à Comite Lochemundæ (imprudenter, an per iram?) violentô concurſu contoſſus. Quô pactô, ſtemma regentium, ad *Othonem* propatruum Johannis proavi filium nonum, avi Georgii minorem natu fratrem, qui is ipſe eſt *Otho Magnus*, à quo exorſi ſumus, delatum eſt. Cyr. Lentulus *Geneal. Comit. Naſſovia MS.*

COMITES OLDENBURGICI, ALIIQUE.

OTHO I. Comes Oldenburgicus, fil. Ulrici, nepos Sigifridi, pronepos Regimberti, qui A. C. 918. Danos cecidit, a ſpectro quodam mirabile cornu, quod adhuc aſſervatur, accepiſſe fertur. Eô nati ſunt Johannes Comes Oldenburgicus, & Conradus, à matre Comes Alvenſlebenſis. Idem nomen fuit filio Elmari II. Præpoſito Bremenſi, rami Hatſtedii, cujus conditor fuerat Chriſtianus.

OTHO II. cognomine *Bonus*, fil. Mauritii, condidit Delmenhorſtum arcem A. C. 1247.

OTHO III. prioris ex Chriſtiano fratre nepos, Delmenhorſtum urbem fecit, frater Johannis, cujus fil. *Otho* Archiepiſcopus Bremenſis electus A. C. 1345. nepotem Mauritium alavit ob ſcortum, extinctus A. C. 1349.

OTHO, fil. tertio-genitus Chriſtiani, Delmenhorſtanæ lineæ conditoris, fratribus Mauritiô præfatô & Chriſtianô à Rutjadis A. C. 1368. cæſis, Patri ſucceſſit: cum patruele Conrado, Oldenburgici ramus, quem Johannes Chriſtiani frater major condiderat, de non alienando pactum iniit, filiam verò Annam Johanni agnato ex Hatſtedis deſpondit.

OTHO, prioris ex Chriſtiano fratre nepos, cognomine *Simplex*, Bremenſibus Comitatum Delmenhorſtanum, ſi ſolvendo non eſſet, & illi filium Archiepiſcopum eligerent, aſſignavit Ita electus fil. Nicolaus A. C. 1421. deceſſit A. C. 1436. Comitatum nihiloſecius ſibi vindicante ſororis ejus Adelheidis maritô Theodoricô cognomine *Fortunatô*, Comite Oldenburgicô.

OTHO, fil. Gerhardi cognomine *Belliceſi*, qui fratrer Chriſtiani I. Daniæ Regis Oldenburgicos continuavit, Canonicus Bremenſis & Colonienſis, cum fratre Adolfo, bellô Dithmarſicô periit A. C. 1500. Idem nomen fuit quarto genito filio Alberti I. Imperatoris qui cognomentô *Audax*, vel *Gratioſus*, Stiriam tenuit, & ſine prole maſcula deceſſit. Frater Friderici III. Imperatoris, quem tamen, quòd à Ludovico Bavaro Imperatore victus eſſet, inter Imperatores non numerant. Spenerus *Syll. Geneal. Hiſt.*

OTHO de S. Blaſio, quod Monaſterium eſt, in Diœceſi Conſtantienſi. floruit A. C. 1200. Epitomator Chronici Othonis Friſingenſ. alia quoque ſcripſit. Nauclerus, *l. 1. gener.* 38. Voſſ. *de Hiſtor. Latin. l. 2. c.* 55. *&c.*

OTHO Bruckmannus, Friderico Holſatiæ Duci Perſicæ Legationis, immenſis ſumtibus ſuſceptæ, ſuaſor, eidem cum Ph. Cruſio præfuit. Revaliam maritimam, inde Narvam, Novogardiam, Moſcoviam, iter ſuum direxerunt; tum pervenêre in fluminibus Moſca Columnam, Okka Niſſinovogardiam, Volgâ Aſtracanum; Mare Caſpium trajecturi, naufragium paſſi ſunt, ſed ad *Niaſabath* evaſêre: Inde per *Ardebil* & Caſbinum, ad Metropolim Iſpahanum perventum. Cum legatione defuncti eſſent, per Kilanum ſeu Hircanium & Mokanum, iter inſtitutum. Derbentô egreſſi apud Tartaros Dageſtanos in Albania tranſierunt, inde per Terkios, Circaſſios, donec in Moſcoviam reverſi priorem viam remetirentur. Redux Bruckmannus capite luit, in Legatione admiſſa. Vide Phil. Jac. Spenerum *Syll. Geneal. Hiſtorica* & Adam. Olearium *Itiner. Perſ.*

OTHO Brunfeldius, Moguntinus, Medicus & Mathematicus, ſcriptis inclytus, A. C. 1530.

OTHO Friſingenſis, Epiſcopus, fil. Leopoldi Ducis Auſtriæ, ex Agnete, filia Henrici IV. Imperator. Frater uterinus Conradi III. patruus Friderici Barbaroſſæ, frater Leopoldi Bavariæ, Henrici Auſtriæ, Gertrudis Bohemiæ, Berthæ Poloniæ Ducum, Itæ Marchioniſſæ Monferratenſis, & Conradi Epiſcopi Salisburgenſis: Non minùs ingeniô & eruditione inclytus. Primum, patris curâ, in Collegio Neoburgi ab illo fundato educatus, aliquandiu deîn Lutetiæ literis incubuit; Abbas exin Monaſterii cujuſdam Ordinis Ciſtercienſis in Burgundia factus, poſtmodum verò ad Epiſcopatum Friſingenſem, in patriam revocatus: A. C. 1148. Conradum Imperator. in Orientem ſecutus eſt: inde redux in Burgundiam rediit, obiitque A. C. 1158. In Philoſophiâ & Hiſtoriis egregiè verſatus: condidit Chronicon librorum 7. à M. C. uſque ad An. 1146. cum libro 8. de fine Mundi, & Perſecutione Antichriſti. Cuſpinianus & Chriſtianus Urſtiſius ediderunt. Porrò ſcripſit libros 2. de vita Friderici Barbaroſſæ; Continuavit *Radevicus, Monachus Friſingenſis.* Vide Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 53. Henriquez, *in Faſt. Ciſterc. Onuphr. Trithemium, Poſſev. Baron. Simler.* &c.

OTHO Heurnius, Ultrajectinus, ſcripſit *Antiquitatum Philoſophiæ Barbaricæ libros* 2. *&c.* ſub initium ſeculi hujus. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.*

OTHO, gentili nomine, *Junius*, tribunus plebis, qui, cùm damnatô Acutiâ, præmium accuſatori decerneretur, interceſſit; ſed mox in exilium propterea pulſus eſt. Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 47.

OTHO Morena, auctor vitæ Friderici Barbaroſſæ, quam filius ejus Acerbus abſolvit. Voſſ. *l.* 3. *Hiſt. Lat. c.* 7. *Simler. Baron. Poſſev.* &c.

OTHO Roſcius, Tribunus plebis, tulit legem, quâ cautum eſt, ne quis in numero equitum ſit, qui 400. H. S. non habeat. Noſtræ monetæ 3125. libras. *Lloyd.* Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 153.

——————— *Exeat, inquit,*
Si pudor eſt, & de pulvino ſurgat equeſtri,
Cujus res legi non ſufficit, & ſedeant hîc
Lenonum pueri, quocunque in fornice nati.
Hic plaudat nitidi præconis filius, inter
Pinnirapi cultos juvenes, juvenesque laniſtæ.
Sic libitum vano, qui nos diſtinxit, Othoni.

OTHO, vide etiam *Otto*.

OTHOCA, urbs Sardiniæ. *Antonin.*

OTHOCARUS, Bohemiæ Rex, A. C. 1271. Vide *Ottocarus*.

OTHOES, Memphitarum Rex XVII. poſt Thamphtim, præfuit, à Satellitibus occiſus. Et ſucceſſit Phius: Ramefle-Meneın inferiore Ægypto regnante. Joh. Marshamus ex *Manethone*.

OTHONIA, fil. Jeroam, 1. Paral. c. 8. v. 26. Latine *tempus, ſive hora Dei*.

OTHOLINIA, regio Scotiæ ad Ortum vergens; *Fife*, ubi Andreapolis.

OTHOMANNI, Turcarum Imperatores ab *Othomanno* quodam, qui primus ejus gentis Imperator fuit, etiam *Oſmannus* dictus, fil. Orthoguli ruſtici. Hic egregiæ fortitudinis, contra Chriſtianos populareſque ſpeciminibus editis, plurimas Aſiæ minoris provincias, cum Saltanis, quibus parebant, exiguâ rebellium quorundam manu ſubactis, ſubjugavit. Partem dein Cappadociæ & Bithyniæ occupavit, captiſque Sinope, Burſâ, &c. aliiſque plurimis magni nominis urbibus, Zoſimi illud Oraculum, quô lupos in Bithyniâ ſede fixâ, tandem ſceptrô Byzantinô potituros eſſe, prædixerat, verum reddidit. Voti ſemper compos, niſi quòd Nicæam & Philadelphiam fruſtra tentavit. Benignus, magnificus, & dignus à ſucceſſoribus habitus, cujus cognomento Ottomanni dici hodieque glorientur. Obiit A. C. 1326. Hegiræ 727. Imperii 27. vel 28. Chalcondylas, *Hiſt. Turc.*

OTHONA, oppid. Albionis regionis Eſſexiæ, *Ithanceſter Camdeno* videtur, locus non procul à Camaloduno.

OTHONIA, ſylva Germaniæ in Sueviæ & Franconiæ confinio apud Rhenum, inter Nicrum & Rhenum fluv. vulgò *Ottenwaldt*.

OTHONIEL, fil. Kenez, & frater Caleb minor natu generque, Joſ. c. 15. v. 17. 1. Paral. c. 4. v. 13. de tribu Juda. 4. Dux Iſraeliticus judicavit populum Iſrael A. M. 2600. In eo fuit ſpiritus Domini, egreſſuſque eſt ad pugnam & tradidit Dominus in manus ejus Chuſam-raſathaim Regem Syriæ, cui Iſraelitæ ſervierant annis 8. & oppreſſit eum. Hic judicavit Iſraelem, quadraginta annis, & mortuus eſt, A. M. 2640. Judic. c. 3. v. 9. 10. 11. Joſeph. *Jud. Ant. l. 5. c. 3.* Othoniel Latine ſonat *tempus Dei, ſive hora Dei*.

OTHRIONEI, Macedoniæ populi Plin. *l. 4. c. 10.* inter Amantios & Lyncestos.

OTHRISII, vide OTRISII.

OTHRONIENSES, populi circa Mæoniam. Plin. *l. 5. c. 29.*

OTHRONUS, urbs, vel inſula ad Meridiem Siciliæ, aut ſecundum alios Melitenæ. *Stephan.*

OTHRYADES, Spartiata, qui, cùm inter Argivos & Spartanos conveniſſet, ut 300. utrinque delecti de agro Thyreatico inter ſe decernerent, & utri ſuperiores extitiſſent, eorum ager foret; unus hic tantùm victor è Spartanis ſuperfuit. Quem verò duo, qui ex Argivis reliqui erant, fugiſſent, caſtris ſuorum relictis, ajunt, Othryadem, ſpoliatis priùs hoſtium corporibus, & ad ſua caſtra relatis armis, deinde erectô tropæô, cruoreque ſuô inſignitô, ac Jovi dicatô, & in ſcuto ſuo, quum adſcripſiſſet, *Vici*, quia puderet Spartam reverti ob ſocios interfectos, ſibi mortem conſciviſſe. Vide Val. Max. *l. 3. c. 2. ex. 4. externô*. Meminit ejus *Herodot.* Plutarch. *in Paral.* *Strabo*, & *Suidas*. Quibus adde Senecæ locum *in Suaſor. 2.* quem ſic lege: *Othryades penè à ſepulchro victor digitis vulnera geſſit, ut tropæa Laconum inſcriberet. En dignum Deo in Spartano ſacramento virum, cujus ne litera quidem fuêre ſine ſanguine.* Nec omittendum illud Crinagoræ, Ὀθρυάδου Χαλέπον τὸ μέγα κλέος. *Vit. Lloydius.*

OTHRYS, Theſſaliæ mons, non procul ab Oeta; Centaurorum olim ſedes & Lapitharum. Strabo *l. 9.* *Dzlacha* incolis vocatur. *Nivalis* Virgilio dicitur, *l. 7. Æn. v. 675.* quod fortè hauſit ex Nicandro; ſic enim ille *Theriacôn v. 145.*

> *Ναὶ μὴν καὶ νιφόεντα Θεσσαλικὴν Ὄθρυς*
> *Φωλεὰ ἔχει.* ———

Ubi *Scholiaſt.* Ὄθρυς, ὄρος ἐστὶ Θεσσαλίας. Ex utroque Stat. *Theb. l. 3. v. 319.*

> ——— ——— *Non ocyus alti*
> *In terras cadit ira Jovis, ſi quando nivalem*
> *Othryn, & Arctoa gelidum caput inſtitit Oſſa.*

Idem *Achilleid. l. 1. v. 238.*

> ——— *Jam nubilus ingemit Othrys.*

Pinos dat ei Val. Flacc. *l. 6. v. 390.*

> *Qualiter exoſus Pyrrhæ genus, amota rurſus*
> *Jupiter, atque omnes fluviûm ſi ſundat habenas;*
> *Ardua Parnaſſi lateant juga, ceſſerit Othrys*
> *Piniger, & morſis decreſcant rupibus Alpes.*

Idem Lloydius.

OTIA, in veſtibulo Somni, collocantur Statio *Theb. l. 10. v. 91.* ubi Idoli hujus aulam deſcribit:

> *Limen opaca Quies, & pigra Oblivia ſervant,*
> *Et nunquam vigili torpens Ignavia vultu.*
> *Otia veſtibulo, preſſiſque ſilentia pennis*
> *Muta ſedent &c.*

Non abs re: Somnus enim vacationem humanorum operum infert. Aliàs *Otia*, amœnitates dicuntur ad otium provitantes. Idem *l. 1. Sylv. 2. v. 265.*

> *Nec Pompejani placeant magis otia Sarni.*

Ad illud Virgilii, *Georg. l. 4. v. 563.*

> *Illo Virgilium me tempore dulcis alebat*
> *Parthenope, ſtudiis florentem ignobilis otii.*

Hinc *otioſa Neapolis*, Horatio *Epod. 5. v. 43.* & *in otia nata Parthenope*. Ovidio *Met. l. 15. v. 711.* De cujuſmodi *Otiis* ſeu Seceſſibus Principum diximus alibi. Ut de *Otioſis* aliquid addam: *otioſum* eſſe, apud Thraces olim honeſtum erat, & raptô vivere præclarum, agriculturæ verò ſtudium contemptiſſimum, apud Herodot. *l. 5.* Contrà *otioſos* reprehendit Paulus 2. Theſſal. c. 3. v. 10. legibus coërcet Amaſis, apud Herodotum eundem *l. 2.* & Solon apud Alexandrum ab Alex. *Geniał. Dier. l. 3. c. 13.* Sardi, apud Ælian. *Var. l. 4. c. 1.* Alii. Salario privat Antoninus Pius, *Nihil eſſe ſordidius, imo crudelius*, inquiens, *quam ſi Remp. ii arroderent, qui nihil in eam ſuo labore conferrent*, apud Capitolin. c. 7. Urbe expellit Periander, apud *Plut.* morte etiam Draco punit, apud Cæl. Rhodig. *Antiq. Lect. l. 11. c. 3.* Alia notio vocis, cùm de Philoſophis uſurpatur, ut infra videbimus, ubi de *Philoſophia*.

OTIES, Græcè Ὠτιεῖς, pars Cypriorum. *Steph.*

OTINUM, oppidul. Holſatiæ, in Wagria, cum caſtro; *Ontin*, ſedes Adminiſtratoris Epiſcopi Lubecenſis, e Ducibus Holſatiæ. *Eutyn*, quibus jam fere medium inter Lubecam & Chlonium, 5. milliar. German. utrinque.

OTIS, *Aſſeaphi* Scriptori Arabi, avis eſt magni colli, cinerei coloris, roſtri utrinque longi, notiſſima in Oriente, carnis inter gallinaceam & anſerinam mediæ, ſed anſerinâ levioris: cuſtercus pro telo eſt, ut addit *Damir.* Nempe cùm eam inſequitur accipiter, non ceſſat cum accipitre aſcendere & deſcendere, donec in ejus pupillam incidens ſtercus in eam conjecerit: Quô factô conſtrictus manet accipiter, ut qui pedibus manibuſque vinctus eſt. Tum verò convenientes aves accipitris plumas vellicant, unde ei certa mors, uti habet Alkazuinius. Eandem avem brevis eſſe tardique volatus, propter corporis gravitatem, Græci Scriptores aſſerunt, Xenophon *in Cyro min. l. 1.* Athen. *l. 9.* *Plut.* Ælian. *l. 5. c. 24.* unde & *tardam* dictam docet Plin. *l. 10. c. 22.* Quibus tamen contrarium docent Arabes Scriptores, illam à volatu quoque commendantes. *Damir. Avem eſſe fortiſſimi volatus longiſſimeque evagari, ex eo patet, quòd, cùm capitur circa Baſſoram, ad Euphratis oſtia, in ingluvie ejus reperitur gramen viride, cujus arbor terebinthus creſcit in finibus Syriæ Damaſcenæ. Unde eſt, quod vulgatô Proverbiô dicimus, aliquem eſſe Otide volaciorem*, ſi verbo datur venia. Ovis illius utuntur, ad denigrandos capillos, ſed non niſi maſculinis, i. e. unde mares naſcituri ſunt, quæ filô inſertô dignoſcuntur; illud enim è maſculino ovo nigrum educitur. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l. 2. c. 22.*

OTIUM, inter Gentilium Numina, ſub *Quietis* & *Vacunæ* nominibus, quæ vide, ut & ſuprà *Dii*, item *Labor*, & *Otia*. Addo, τῆς Ἀργίας Legem, *de otioſis morte multandis*, ex Ægypto à Solone advectam, tradere Herodotum *l. 2. c. 177.* ubi Amaſin conſtituiſſe, ut, quiſquis Ægyptiorum quotannis Nomarchæ jugum vitæ ſuæ rationem non demonſtraſſet, morte mulctaretur, refert. At Solon leges Athenienſibus promulgavit, antequam in Ægypto regnaret Amaſis: neque Solon, ſed Draco, ſtatuit mortem eſſe otii pœnam, Plut. *Solone:* quamvis neque de pœna iſta ſatis conveniat. Juxta Draconem, *Otii* pœnam infamiam: juxta Solonem ejus tertiò reum infamem eſſe, apud Pollucem extat *l. 8. c. 6.* Lyſias Draconem legem tuliſſe: Ὁ μὴ βουλόμενος ἐπὶ ταύτῃ τῇ ἀργίᾳ γράφεσθαι. *Otii nomen deferre cuivis licebat*, ait, *contra Nic.* Solon itaque non legis auctor fuit, ſed Areopagitis negotium dedit, ut viderent, unde quiſque viveret, & in *Otioſos* animadverterent, Plut. *ibid.* Sed & Theophraſtus tradidit, Piſiſtratum τῆς Ἀργίας legem tuliſſe, quâ & agrum cultiorem & urbem infrequentiorem redderet, *Ibid.*

OTLINGUA, apud medii ævi Scriptores, *Saxoniam* notat. Vide *Capitular.* Caroli C. p. 112. 1. edit. Sic dictus pagus Galliæ, in Neuſtria provinc. ubi conſedêre Saxones, cognominati *Oſtlingui*. Et quidem Saxones, ad oras Sequanæ maritimas, conſediſſe, probat littus Saxonicum, in Gallia, cujus mentio eſt in *Notit. Imperii*. *Saxones Bajocaſſinos* memorat Gregor. Turonenſ. *Hiſtor. l. 5. c. 27.* apud C. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque ubi de *Saxonibus Gallicanis*.

OTLO, vel OTHOLON, Monachus Fuldenſis, floruit ſeculô 10. Auctor vitæ S. Primiani, &c. Caniſ. *in antiq. lect.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 2. c. 41.* *Surius, Chriſtoph. Brouverius*, &c.

OTMAN, vide OSMAN.

OTOMEGALI, h. e. *homines promiſſas aures habentes*, memorati Plinio aliiſque, non ſine ratione, ab illis Hiſtoriæ inſerti ſunt. Non quidem, ut auribus tam patulis eſſe credamus, ut interdiu veſtium, noctu ſtragulæ & æſtûs tempore umbraculi locô ipſis inſerviant, quod audax fingendi licentia hiſtoriæ aſſuit: ſed tamen, ut patulæ omnino & prolixæ eſſe verè dicantur. Namque littoris Malabarici incolæ communiter etiamnum pandas & promiſſas aures habent, exiſtimantque ornatui ſuo multum deeſſe, niſi utrinque humeros non contingant modò, ſed etiam latè flagellent. Vide Iſaac. Voſſ. *in Pomp. Melam l. 3. c. 6.* & infrà *Panotii*.

OTPOPA, vide ſuprà *Opopa*.

OTREUS, Ciſſei fil. Hecubæ frater. *Heſychius*, Ὀτρεὺς καὶ Μύγδων ἀδελφοὶ Ἑκάβης.

OTREUS, è Mariandinis Princeps, Procus Heſionæ Trojanæ; ab Amyco interfectus, Val. Flacc. *l. 4. v. 162.* Fil. Dipſyli & Anthemoiſiæ, Tantali ac Lyci fluminis nepos, in bello Colchico, quod Perſes contra Aëeten movit, ab Ambeno haſtæ fragmine occiſus; Herodot. *l. 6. c. 252.*

OTRICULUM, vide OCRICULUM.

OTRISII, vide ODRISII.

OTROEA, oppidul. in finibus Bithyniæ, paulo ſupra Aſcanium lacum, *Strab.*

OTRYE, oppid. fuit Phrygiæ magnæ in confinio Lydiæ. Cujus oppidani *Otroenenſes*, Plin. *l. 5. c. 29.*

OTTA, ſeu Ebuſa, fil. Hengiſti, qui unà cum Horſa A. C. 449. Angliam occupavit, per filios, hinc Ildam, Northumbriæ Reges: inde Wiffam, Reges Eaſt Angliæ, ſeu Angliæ Orientalis protulit. Frater *Ottiti* ſeu *Oſri*, qui Cantii Reges dedit & Hadwakeri ſeu Andacharii, vel Odoacri, qui in Germania ſtemma produxiſſe

duxiſſe fertur, per illos poſteros, Hadvigatum. Hildericum, Bodicum, Bertholdum, Sighardum vel Sigiſmundum, Saxonum Reges vel Duces. Vide Phil. Jac. Spenerum *Syllog. Gen. Hiſtor. in Fam. Saxonica.*

OTTAROCORÆ, apud *Ptolemæum*, qui aliis *Ottacora* & *Attacora*, populi Sericæ, quorum urbs *Ottorocora*. meminit & montis *Ottorocorra* idem, quem Appianus *Oparocarra* vocat *l.* 3.

OTTERA, Marthesiæ filia, quâ regnante Amazonum imperium in id opulentiæ, gloriæ ac famæ pervenit, ut Euryſtheus rex, quaſi rem impoſſibilem, Herculi imperârit, ut Amazonum reginæ arma ſibi afferret.

OTTHORA, urbs Phœniciæ, *liber Notit.*

OTTINGA, oppid Sueviæ, ad Vernitium fluv. ſub proprio Comite, 2. milliar. German. à Nerolinga in Cæciam Norimbergam verſus, 6. ab Filſato in Occidentem.

OTTO Jacobus JCtus Sac. Cæſ. Lateranenſis Palatii Comes & Reip. Ulmenſis Conſiliarius. Natus Ulmæ d. 8. Febr. A. C. 1633. in inclyta Rauraca Juris U. D. creatus eſt; exin à Senatu Ulmenſi in Collegium Juridicum cooptatus, paulo poſt à Leopoldo Aug. Dignitate comitivâ & ſingulari Moniſi donatus, *Europæ Coronam Triumphalem, a Cæſare filio Joſepho* I. *Romanorum Regi* XIII. *impoſitam*, ſcripſit conſecravitque. Poſtquam *Hypotypoſin legitimationis liberorum*, A. C. 1673. ejuſdem alteram partem, *de Legitimatione per ſubſequens matrimonium*. A. C. 1678. *Cynoſuram Auguſti & Auguſtæ*, A. 1680. *Delectum Paternorum Conſiliorum Exoticorum* A. C. 1681. *Corpus Juris Criminalis Carolini*, A. C. 1682. aliaque tum Latinô, tum vernaculô ſtylô, extrata, publici juris feciſſet. Haud pridem inſtitutæ Societatis Teutonico-Leopoldinæ Hiſtoriæ Univ. Germ. membrum factus, B. Rhenani *Rerum Germanic. libros tres* eruditis *Notis* illuſtravit edidítque A. C. 1693. Tiraquelli JC. inclyti exemplô tot librorum quàm liberorum, parens.

OTTO Sebaſtianus, prioris Pater, inclytæ Reip. Ulmenſi aliiſque Imperii Statibus à conſiliis: ſcripſit varia, inter quæ, *Conſiliorum* ejus *Exoticorum delectum* edidit, illius Filius, ut diximus.

OTTO, vide OTHO.

OTTOBERTUS, fil. Eberhardi ſenioris. Habſpurgiorum veterum ex adoptione hæres, & Monaſterii Trudpertini inſtaurator, Pater fuit Ramperti cognomine *Gratioſi*, cujus poſteri Guntramus. Luithardus. Luitfridus II. qui fratrem itidem *Ottobertum* habuit, Epiſcopum Argentoratenſem, cæſum A. C. 913. & Hundfridus, Guntrami cognomine *Divitis*, Habſpurgenſium Comitum indubitati Satoris genitor. Spenerus *in Fam. Badenſ.*

OTTOCARUS I. Bohemiæ Rex, priùs Przemiſlaus dictus, Philippi Suevi Imperatoris partes quòd egregiè tueretur, ab eo Rex coronatus eſt, A. C. 1199. Quem cùm divortiô ſuô offendiſſet, A. C. 1208. dimidiâ parte regni mulctatus, tam obſtinatè ſe Ottoni, ejus æmulo, applicuit, ut diceretur *Ottogarus*, quod Germanis denotat, *in ſolidum Ottonis*. Dubrav. *in Hiſt. Bohem.* Spangenberg. *in Chron.*

OTTOCARUS, meliùs OTTOGARUS II. ut ex *Dubravio* patet, dictus aliàs Wenceſlaus, priori ſucceſſit. Eum excepit.

OTTOCARUS III. Rex Bohemiæ, à Stiriis *Dux* Stiriæ creatus, uſurpavit Ducatum Auſtriæ, vel potiùs ductâ in uxorem Margaretâ Auſtriacâ, acquiſivit, A. C. 1247. Stiriam Hungariæ Regi conceſſit, Prutenos vicit, Montem Regium condidit, obtinuitque A. C. CIↃCCLXIX. Carinthiam, ſed diu conſervare non potuit. Nam cùm eò arrogantiæ provectus eſſet, ut, contemptâ Imperii Majeſtate, de clientalibus Bohemiæ beneficiis Cæſari Rudolpho Habsburgio ſacramentum dicere nollet, citatur ad Auguſtam Vindelicorum ſub graviſſimis pœnis, uti ſe ſiſtat, ac de injuſtè occupatis Imperii provinciis, neglectaque ejus Majeſtate rationem reddat. Ridet citationem Ottocarus, neminemque ad Comitia, qui pro ſe reſpondeat, mittit. Interim legati, ab Auſtriæ ordinibus miſſi, Auguſtam ad Cæſarem Principumque conventum perveniunt, & apud Cæſarem Principeſque graviſſimè de injuria crudelitateque Ottocari conqueſti ſunt, decernitur communi principum ſententiâ legatos ad Bohemum mittendos, ſed cùm ii indigna in Cæſarem Imperiique Principes probra pro reſponſo retuliſſent, omnium conſenſu decretô bellô, ad id juſta Cæſari auxilia promiſſa fuerant: At cùm utrinque maximæ collectæ eſſent copiæ, & Cæſar cum ſuis in Auſtriam contendiſſet, Ottocarus de prælii eventu, Cæſaris prudentiam ac vim veritus, dubitans, interceſſione duorum hinc inde Antiſtitum, pacem cum eo facit, reſtitutâ Auſtriâ. dictiſque de Bohemiæ cæteriſque ejus provinciis Cæſari ſacramentô, in genua, dum hæc fiunt, ante Cæſarem ſedens, inſpectante Bohemorum, Hungarorum, & Germanorum exercitu: qua de re, ut indigna, ab uxore hominibuſque turbulentis, Rex Ottocarus acerbè acriterque reprehenſus, violatâ pace, cum ingenti exercitu Auſtriam invadit: exit contra Cæſar Rodolphus, Germanorum copiis Hungarorumque auxiliis ſtipatus, ac haud procul oppidô Marcheccô, cum Ottocaro congreſſus, cum XIV. M. exſt. ſuperat occiditque A. C. 1278. Æn. Sylv. *Hiſtor. Bohem. Natal. Metel.* Regnum tamen filio Venceſlao, elocatâ ipſi Jutâ filiâ reliquit, Alberto filio Auſtriâ donatô, A. C. 1282. Bonfin. *Decad.* 2. *l.* 8. Addo, quòd is itidem *Premiſlaus* appellatus, Regnum Bohemiæ ad ſummam amplitudinem perduxit, illudque à mari Baltico uſque ad Hadriaticum propagavit. Præter enim Auſtriam, ab Ulrico, ultimo Carinthiorum Duce, titulô emtionis, Carinthiam, Carnioliam, Marchiam Vinidorum, Slavoniam & portum Naonis, conſecutus eſt. Eidem Verónenſes, Feltrenſes, Tarviſini & multi ex Foro Julio ſeſe ſponte ſubmiſerunt. Hungaris Stiriam ademit & in Pruſſia, ſuperatis Tartaris, urbem extruxit Konigsbergam. Æn. Sylvius *Hiſtor. Bohem. c.* 27. &c. Poſteri ejus tenuêre Regnum Bohemiæ ac Moraviæ, è quibus etiam Wenceſlaus II. ductâ Rixâ, Poloniæ inſuper Rex creatus eſt, A. C. 1300. Quò mortuô, Poloni defecerent, & Wenceſlaus II. ſecundô Regni ſui annô nefariè Olomutzii in Moravia obtruncatus, familiam Zechorum ſeu *Ottogarorum* finivit. Poſt eos Regnum Bohemiæ, à variis competitoribus miſerè diſcerptum, partim ad Henricum Carinthiæ Ducem partim ad Rodolfum, Alberti I. Imperatoris filium pervenit: quæ diſſidia durârunt, uſque ad A. C. 1312. quô Regnum Bohemiæ ad domum Lucemburgicam eſt tranſlatum; è quibus Johannes, in prælio contra Anglos ad Creſſiacum, A. C. 1346. cæſus, ſucceſſorem habuit Wenceſlaum cognomine *Carolum*, qui etiam Imperator, quartus hujus nominis, evaſit &c. Georg. Hornius *Orb. Imper.*

OTTOMAN, vel OTHMAN, vel OSMAN, primum Arabib. nomen fuit Chaliphæ Saracinorum, qui Omaris ſucceſſor, annos 12. Saracenis præfuit, occiſus domi ſuæ A. C. 655. Item Principis filius Turci, à quo regia Turcarum familia hodiedum denominatur *Oſmannica* vel *Ottomannida*. Obiit is A. C. 1328. In poſteris ejus primus Bajazetes cognomine *Gilderim*, i. e. fulmineus, hoc genus parricidii orſus eſt, quod in hunc uſque diem in familia hac manet, juxta illud in Imperio Turcico celebratum dictum, *Unus Deus in cælis, unus Ottomannus in Terris.* Fuit & *Oſman* II. fil. Achmetis, qui Sigiſmundo Poloniæ Regi bellum intulit A. C. 1621. ſed inde reverſus, à Janiceris ſtrangulatus eſt. Vide de priore, ſupra in voce *Oſman*, ſeu *Oſmanus*, de poſteriore verò ſuô locô.

OTTOMARUS Luſcinius, Argentoratenſis. Vulgavit *Muſurgiam* A. C. 1535. aliiſque in publicum ſcriptis editis inclaruit. Vide Geſnerum & Simlerum *in Biblioth.* ut & Voſſ. *de Scient. Mathem. cap.* 60. *ſect.* 20.

OTTONIA, *Gram. Tobolam*, inſula maris Baltici Cimbricæ Cherſoneſo adjacens, ſub regno Daniæ.

OTTONIEL *Diſcalzius*, JCtus Patavinus celebris, docuit Jus utrumque Ann. 42. ſcriptis excellentiſſimis æternam famam meritus. A Rodolpho ſecundo, Imperatore Comitivâ, & à Venetæ Reppubl. Equeſtri dignitate honoratus. Obiit A. C. 1607. ætat. 71. Tomaſin. *in elog. Illuſtr. Vir. Patav.*

OTTONIUM, urbs Fioniæ inſulæ primaria in ejus ferè umbilico, media inter Neoburgum ad Ortum & Middelfariam ad Occaſum, 2. leuc. Danicis. ab ora ſinus Codani in Auſtrum, uti 9. ab Arhuſia, 14. à Sleſvico in Boream, 18. ab Hafnia in Occidentem *Odenſee*. Condita ab Haraldo Rege ſicque dicta in honorem Othonis I. Imperatoris. Hic conventus ab Epiſcopis regni habitus, A. C. 1257.

OTTOROCORRA. Sericæ regionis urbs. *Ptol. Salgera Mercatori*. Populi etiam *Ottorocorra*, *Attacori* Plinio, *l.* 6. *c.* 17. teſte *Villanovano*.

OTTUS Marcus, vide *Marcus*.

OTTWEILER, quaſi OTTONIS-VILLA, caſtrum Wetteraviæ, ſub proprio Comite, ex Familia Comitum Saræpontanorum, ſeu in *Sarbrucken*. Nactus eſt autem illud, in diviſione hæreditatis paternæ, Joannes Ludovicus fil. Wilhelmi Ludovici Comitis Naſſoviæ in *Sarbrücken* maximus natu, & Dorotheam duxit Catharinam Palatinam: frater Guſtavi Adolfi, qui in *Sarbrucken*, & Volradi, qui in *Uſingen* habitat. Phil. Jac. Spenerus *Theatro Nobilit. Europ. Part. I. p.* 21. Vide quoque eum *Arte Heraldicâ Tom.* 2. In lucem editus eſt præfatus Jo. Ludovicus A C. 1625

OTUS. Vide *Alœus*.

OTUS, avis nomen, de qua aliquid infrà voce *Planipes*. Græcè ὦτος, ſicut *Otis*, de qua ſuprà. Ὠτίς. Alias *Oſio*, quaſi *Aſinio*, an quia rudentem aſinum æmulatur, an quia aures habet prominulas?

OTYS, Paphlagonum Rex, qui à Perſis ad Ageſilaum defecit. Xenophon. *l.* 4.

O. V. D. in notis antiquorum, *omni virtuti dedito*: O. V. F. *optimo viventi fecit*, ſignificat &c. Franc. Gouldm. *Dict. Lat. Angl.*

OVA, & avenæ, Oonæ inſul. incolarum cibus, ut docet Plin. *l.* 4. *c.* 13. Ab ovo etiam Romani cœnas ordiebantur: Unde illud, *Ab ovo uſque ad mala.* Horat. *l.* 1. *Sat.* 3. *v.* 6. & *Ad ovum integram adferre famem*, Cic. *l.* 9. *Ep. ad Pætum* 20. Imò & in ſecundis eadem menſis apponebant, teſte Athenæô *l.* 2. Nec ſolùm hôc cibô nihil eſt paratius, quaquà iter facias, ſed nihil etiam purius mundiuſque; quippe nec intus ſordes habet ullas, nec manibus contrectatum inquinatur. Imò nihil ſecurius tutiuſque, unde hunc unicum cibum extra veneni vim ac ſuſpicionem Principibus aſſumi poſſe, Ampliſſ. aſſerit Forſtnerus *in Tacit. Ner.* Illud quoque ad commendationem facit, quòd ne igni quidem opus ſit, ſi per ſolitudinem circumgeſtes. Fundâ enim circumactum ſic jugi vertigine incaleſcit, ut citra ignem coquatur: quod Babylonios, venatibus aſſuetos, ubi in ſolitudine deprehenderentur, nec cibaria percoquendi eſſet occaſio, factitare olim fuiſſe ſolitos, docet, ex Suida in voce Περιδινοῦντες, Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 8. *c.* 11. Laudantur autem phaſianorum Ova præcipuè, ſed hæc, ob raritatem vix inferuntur menſis, niſi virorum Principum. Proximus illis locus gallinarum datur. Ex Athenæo tamen *l.* 2. diſcimus, Epænetum & Heraclidem Syracuſium in Ὀψαρτυτικῷ ſeu *libro Rei coquinariæ*, pavonum *Ova* omnibus aliis prætuliſſe, ac dein chenalopecum, ac deinum tertiô locô gallinarum. Sed quantopere illa pavonum poſtea viluerint, arguunt hæc Macrobii *Saturnal. l.* 3. *c.* 13. cum ait: *Fere rem non admirandam ſolùm, ſed pudendam, ut Ova pavonum quinis denariis veneant: quæ hodie non dico viliùs, ſed omnino non veneunt.* Addo ſaltem, ova perdicum magnâ copiâ convivis exhibita, ab Heliogabalo; de quo Lamprid. *c.* 19. *Exhibuit*, inquit, *& Palatinis ingentes dapes extis mullorum refertas, & cerebellis phœnicopterum, & perdicum ovis, & cerebellis turdorum.* Sed & Struthiocamelorum ova, in præcipuis Turca-

Torcarum Perſarumque moſcheis (ita fana ſua vocant) ornatus causâ ſuſpenſa conſpici, uti teſtatur P. de Valle *Itinerar. Part.* 1. & 2. Nec omittendum, quòd *ova ignita*, ad Martyrum cruciatus adhibita interdum eſſe, ſcribit Erchinfridus in *Vita* S. Colomanni: *Acria tortorum flagra, lapides, ovaque fortiter ignita candentemque forcipem* &c. apud C. du Freſne in *Gloſſar.* ubi & *Ovorum*, in præſtationibus quæ Miſſis Dominicis fiebant, mentionem facit. *ex Capitular.* 5. *ann.* 819. *c.* 29. & *l.* 4. *Capitul. c.* 73. & *Ovorum de crucibus*, ex *Tabulario* Foſſatenſi &c. Fuit verò *Ovum*, apud veteres Sapientes, Æternitatis, Mundi, Perfectionis &c. hieroglyphicum, & hinc in Magnæ Matris ſacris præcipuò cultu: ad cujus figuram concinnavit carmen Simmias Rhodius, quod falsò Theocrito tribui oſtendit Licetus *de Gemmis Annul. c.* 140. non extare contendit Jul. Cæſ. Scaliger: quare duo ipſe animi gratiâ exhibet *Poetices l.* 2. *c.* 25. alterum minuſculum, quaſi Philomelæ; alterum grandius, ut ſit Cygni.

Ovum pusillum Scaligeri.

Σι
μίας
Ῥόδιος
μ' ἐποίε
σεν οὔ
τως.

Ovum grandius.

οὐρανοῦ
παντοδόκου
πλαστιόμορφος
ἀργύρεον ὕδωρ
ἀγκατέχων μισσόπυρ
ἤ ὁ πάτωρ ἀρχόμενος
ἰδὶ τεάρχων διφυὲς
ὃ τὸ πάλαι σιμοίῳ
ουσοιγενὶ κῦδος
δῶκε τεῦ νῦν
σκαλοφόρῳ
καθιερωσι.

Vide quoque infrà.

OVA, in Circo olim, apud Romanos, memorantur *Tertulliano*. *Ova honori Caſtorum adſcribunt, qui illos ovo editos credere & Deos de Cygno Jove non erubeſcunt.* Quorum uſum & auctorem oſtendit *Dio*, his verbis de Agrippa. *Καὶ τῷ ἱπποδρόμῳ σφαλλομένους τοὺς ἀνθρώπους περὶ τὸν τῶν διαύλων ἀριθμὸν ὁρῶν, τούς τε δελφῖνας καὶ τὰ ὠοειδῆ δημιουργήματα κατεστήσατο, ὅπως δι' αὐτῶν αἱ περίοδοι τῶν περιδρόμων ἀναδεικνύωνται. Cùm videret in Circo homines ſæpius errare circa numerum ſpatiorum decurrendorum, Delphinas & ovales fabricas conſtituit, quibus circuitus curriculorum notarentur ac numerarentur.* Nempe, cùm circa numerum ſpatiorum & curriculorum homines ſæpe laberentur, & cùm e. g. quatuor curricula exacta eſſent, quidam quinque aut 6. ſpatia evoluta dicerent, *ova* hæc excogitata ſunt, tanquam notæ, quibus curricula numerabantur. Sed cùm Liv. doceat, ſub finem *l.* 41. *c.* 27. Cenſores locâſſe carceres in Circo faciendos & *ova ad notas curriculis numerandis*, anno Urb. Cond. 581. cumque Varro meminerit illius ovi, *quod ludis Circenſibus noviſſimi curriculi finem faciebat quadrigis:* jam ante Agrippam illa reperta & uſitata fuiſſe oportet. Non verò illa metarum ſummitati erant impoſita, ut contendit Auctor *libri de Circo:* qui enim potuiſſent *ova* metarum apicibus addita, quot jam ſpatia peracta, eſſent, indicare? Præterea, non ova ſunt, quæ ſummis metis & obeliſco impoſita viſuntur, ſed pilæ vel ſphæræ, ſicut omnibus ferè pyramidibus & obeliſcis eas addi moris fuit, in ſummo apice. Ut taceam, aliam eſſe ovi formam, aliam ſphæricam. Itaque *Ova Circi*, quibus curricula notari ac nominari ſolebant, fuère *ὠοειδῆ δημιουργήματα*, ut & *Dio* vocat, fabricæque quædam ex ligno ovali figurâ factæ cum baſi, quâ ſiſti poſſent & erigi: quas hinc inde transferri & portari potuiſſe, *Varro* innuit, inquiens. *Nam non modò ovum illud ſublatum eſt, quod Ludis Circenſibus noviſſimi curriculi finem facit quadrigis.* E quibus colligit Salmaſ. ſeptem ova tot numerò ſtatuta eſſe, quot curriculi peragenda. Sic primò curriculò peractò, unum è medio tollebatur: ſecundò, alterum; & ſic deinceps: ſextò ſpatiò confectò unum reſtabat, quod noviſſimò curriculò abſolutò etiam auferebatur. Sed & contrariâ ratione, numerus curriculorum per ova iniri poterat; ut ſingulis peractis ſpatiis unum ſubinde ovum produceretur in medium atque erigeretur, quibus omnibus productis & ſtatutis omnia curricula finita indicarentur. Cui rationi videretur adſtipulari *Caſſiodorus*, ut in vulgatis editionibus deſcriptus eſt. Sic enim ait: *Nec illud putatur irritum, quòd metarum circuitus ovorum erectionibus exprimatur, quando actus ipſe multis ſuperſtitionibus gravis, ovi exempló geniturum ſe aliqua profitetur.* Sed eam lectionem falſi damnant veteres libri, quæ pro *ovorum erectionibus* habent *exceptionibus*: forte legendum, *exemtionibus*. Ovorum enim exemtionibus exprimebatur curriculorum circuitus, quia poſt ſingula ſpatia evoluta unum eximebatur ovum, uti dictum. Juvenalis ova illa, *Falas* vocare videtur; quas cum Delphinis, uti *Dio* jungit, *Sat.* 6. *v.* 585.

Quæ nullis longum oſtendit cervicibus aurum,
Conſulit ante Falas Delphinorumque columnas.

Sic *Dioni*, *οἱ Δελφῖνές τε καὶ τὰ ὠοειδῆ δημιουργήματα.* Falæ certè turres ſunt rotundæ, quarum faſtigium ovi refert imaginem, quaſque diviſiones eſſe in Circo & turres ad tempus extrui ſolitas, ait Servius *ad Æn. l.* 9. Planè videl. ſunt illæ ovales fabricæ, quas Agrippa primus curâſſe dicitur, ad numerum curriculorum oſtendendum, ad tempus, ludorum nempe die, conſtruendas. Quem in uſum delphines ab eodem facti ſunt, in Euripo, h. e. in medio ſpatio, quod erat inter utramque metam, uti ex eodem *Caſſiodoro* conſtat. Ante has falas & Delphinas, viles & triviales Aſtrologos à mediocribus & plebejis fœminis conſuli conſueviſſe, cùm divitibus reſponſa darent conducti è Phrygia Augures, inſignes Mathematici & Auſpices, qui publica condebant fulgura, docet idem Juvenalis *d. l.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 911. & plura hanc in rem ſupra paſſim, inprimis in vocibus *Fala & Delphini Circorum.*

OVA Hapala, apud *Marcellum Empiric. Statim dare debes lentem & betam coctam vel alicam, vel* ova hapala *& ungellam diſcoctam;* & *Apicium*, quid ſint, Vide ſupra in voce *Apalæ.*

OVASIS, ſeu OASIS, tam parva, quam magna, locus deſertus eſt in Africa, in quem nocentes olim relegari ſolebant. Utriuſque meminit Ptolemeus in 3. *tab.* Africæ. Plin. item *l.* 5. *c.* 9. ubi *Arſinoita*, inquit, *duo ſunt: hi & Memphites, uſque ad ſummum Delta perveniunt, cui ſint contermini ex Africa duo Oaſita.* Etiam Strabo *l.* 17. ubi ait, *οἱ Αἰγύπτιοι καλοῦσι τὰς οἰκουμένας περιεχομένας κύκλῳ μεγάλαις ἐρημίαις ὡς ἂν νήσους πελαγίας, Oaſes Ægyptii vocant loca habitata in magnis deſertis, quaſi Inſulas quaſdam in mari.* Sic Socr. *Hiſtor. Eccleſiaſt. l.* 2. *c.* 28. de Georgio quodam Ariano loquens, cum quoſdam fideles interfeciſſe, alios verò ſuperſtites in exilium, ad magnam *Oaſim*, relegâſſe, ait. Evagrius *Eccleſ. Hiſtor. l.* 1. *c.* 7. refert, Neſtorium hæreticum, edictò Imperatoris Theodoſii, *Oaſim* relegatum fuiſſe, quam & *Ibim* vocari ſcribit, ut & Plin. teſtatur *l.* 5. *c.* 4. Sic enim apud eum legendum: *Ibis civitas Oaſis* &c. Sed & alii Auctores hujus vocis faciunt mentionem: ut jam non ſit dubitandum, quin apud Ulpianum *leg.* 7. §. *eſt quoddam, ff. de interdic. & relegat.* ſic legi debeat: *Eſt quoddam genus, quaſi in Inſulam relegationis, in provincia Ægypto in* Ovaſim *relegare.* Hinc *Oaſena* relegatio, *l.* 1. *Cod. Theod. de Nili agger.* Vide Duarenum *Diſput. ann. l.* 2. *c.* 37. & Pratejum, apud Joh. Calvinum *Lexic. Jurid.* ut & in voce *Oaſis.*

OVATIO, ignobilior ſpecies triumphi, cui initium An. 250. vel 251. à Romanis datum: tum, cùm Conſul Poſthumius Tubertus, victis Sabinis, inter populi circumfuſi applauſus, myrteam capite corollam geſtans, Urbem ingreſſus eſt. Vide Dionyſ. *l.* 5. Plin. *l.* 15. *c.* 29. Sigon. *in Faſt. Comment.* Ita autem de illa Plin. *loc. cit. Bellicis quoque rebus myrtus inſeruit, triumphanſque de Sabinis Poſthumius Tubertus in Conſulatu (qui primus omnium ovans Urbem ingreſſus eſt; quoniam rem leviter ſine cruore gesſerat) myrtò Veneris Victricis coronatus inceſſit, optabilemque arborem etiam hoſtibus fecit.* Ab *ove* nomen arceſſit Plut. *in Marcello*, quòd *Ovatione* non taurus, ut in Triumpho, ſed ovis, à Victore immolaretur: & rectè. *Feſtus* tamen à militum gratulantium & literam O. quum è pugna victores redeunt, geminantium clamore vocem deducit; quod idem placet *Dionyſio Halicarnaſſæo*, *Quaſi*, inquit, Romani *Εὐασμὸν Græcorum vocem, quæ clamorem ſignificat. Ovationis nomine voluerint interpretari.* Qui idem, cum qui *Ovans* urbem ingrediebatur, nec curru vectum, nec trabeam togamque pictam indutum, pedibus Urbem, exercitu præeunte, introiviſſe, ait. Plut. autem eundem, nec quadrigis invectum, nec laureâ coronatum, nec tubis concinentibus, ſed pedibus & calceis, myrteâ redimitum, tibiis modulantibus, Urbem ingreſſum eſſe ſcribit, cum quo Plinius, Feſtus, A. Gellius ſentiunt. Quorum ultimus *l.* 5. *c.* 6. cauſas *Ovationis* has enarrat: *Cùm aut bella non rite indicta, neque cum juſto hoſte geſta ſunt, aut cùm hoſtium nomen humile & non idoneum eſt, ut ſervorum piratarumque aut deditione repentè factâ, in pulvere (ut dici ſolet) incruentaque victoria obvenit. Cui facilitati aptam eſſe Veneris frondem crediderunt, quòd non Martis, ſed quaſi Veneris triumphus quidam foret.* Addit *Plutarchus, cùm aut in aliena provincia, aut alienis auſpiciis, aut cùm ſine Magiſtratu res geſta eſſet.* Quod de pedeſtri introitu dictum, non eadem omnium Scriptorum mens fuit: *Partim enim*, pergit Gellius, *ſcripſerunt, qui ovaret, introire ſolitum equò vehentem: at Sabinus Maſſurius pedibus ingredi ovantes dicit, ſequentibus eos non militibus, ſed univerſò Senatu.* Et quidem, cùm Lucretius Tricipitinus de Æquis Volſciſque triumpharet, Veturio à Senatu conceſſum, ut ſine legionibus equò veheretur: Claudius quoque Nero, bellò Punicò ſecundò eques ſine militibus urbem introivit. Plerunque tamen urbem ingrediebantur. Unde *Dionyſius Ovationem*, dum de Aulo Manlio ovante annò Urb. Cond. 279. loquitur, *pedeſtrem Triumphum* vocat; *Dione ovantes ingredi* interpretante, *equò vehi*: Sed & *myrteam coronam Marcus Craſſus, bellò fugitivorum confectò, cùm ovans rediret, inſolenter aſpernatus eſt. Senatuſque conſultum faciendum per gratiam curavit, ut laurò, non myrtò coronaretur*, verba ſunt iterum A. Gellii *locò cit.*. Tiberius verò ob res geſtas, *ovans, curru urbem ingreſſus eſt, licèt triumphalibus ornamentis primus, uti quidam putant, honoratus, novò, nec antea cuiquam tributò, genere honoris*, teſte Suetoniò *in eo c.* 9. Vide præter Car. Paſchalium *Coronarum l.* 7. *c.* 17. *toto*, Caſp. Barthium *Animadverſ. ad Stat. Theb. l.* 2. *v.* 684. Alex. ab Alexandro *Genial. Dier. l.* 6. *c.* 17. Onuphr. Panvinium *de Triumpho*, Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 28. Salmuthum *in Pancirollum lib. Rerum deperdit. c. de Triumpho*, ubi *ovem*, quam victor mactaturus erat, ante eum duci ſolitam fuiſſe addit, Thom. Godwyn. *Antholog. Roman. l.* 4. *c.* 6. &c. ut & non infrà ubi de *Triumpho Secreto.* Hinc *aurum Ovatum*, quod *ovatione* victoriâque quæſitum eſt Perſ. *Sat.* 2. *v.* 55. Jo. Calvinus ubi ſuprà. At *ova* ſ. *caſſides* apud *Appulejum* dicebantur, quæ *ovi ἥμισυ* repræſentabant: quâ formâ pilei quoque nonnullis erant, rotunda videl. ſine acumine, ad inſtar hemiſphærii vel ovi diviſi. *Iſidor.* de Pileo Sacerdotali Ju-

Judæorum, *Pileum ex byſſo rotundum, quaſi ſphæra media, caput tegens Sacerdotale, & in occipitio vittâ conſtructum, hoc Græci & noſtri tiaram vocant, nonnulli galerum. Non habet acumen in ſummo, ſed galeam.* Ad quod inſtar facta erant & pilea Caſtorum: molli Latinitas *calamauccas*, pro quo Græci, voce in ſuum morem detorta, Καμηλαύκια dixêre, quaſi ἀπὸ τοῦ ἐλαύνειν τὸ καῦμα, *à frigore arcendo*. Salmas. *ad Solin. p. 55.*

OVATUS, Vide hic ſuprà.

OVETUM, urbs Legionis, inſignis. Aſturiæ Ovetenſis caput, ad Aſtam fluv. quò reliquiæ Gothorum confugêre. 16. leuc. Hiſpan. à Legione urb. in Circium, 6. ab ora maris Cantabrici in Meridiem, 18. ab Aſturica in Boream, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Caſtellano. Aliàs regni Ovetani caput, & regia ſedes, cum poſt obitum Roderici, Gothorum Regis ultimi, Chriſtiani a Mauris expulſi, & in Aſturias compacti, Principem Pelagium elegerunt. A. C. 717. qui Ovetanum regnum inſtituit, quod Legionenſis, A. C. 913. fermentum fuit, Tum enim Ordonnus 2. Regis Legion. titulum ſumſit. Hiſpanis *Oviedo*, hic Concilium. A. C. 878. & 901.

OVICULA, cognomen Fabii M. à clementia morum, apud Plut. & Aur. Victorem, quorum hic: *Quinctius Fabius Maximus. Cunctator*, inquit, *Verrucoſus à verruca in labris ſita*, Ovicula *à clementia morum dictus.* Sicut *ſcorpiones* contra vocabantur, moribus aſperi. Appuleius *Miles*, 9. *Noſti quendam ——— quem ſcorpionem pro morum acritudine vulgus appellat.* Cujuſmodi homines ὄφεις, i. e. *ſerpentes* Græcis, δράκοντες quoque Lycophroni dicti ſunt. Joh. Meurſius *Commentar. in Lycophronem p. 125.*

OVICULA in ſinu domini quieſcens, memoratur in parabola Nathanis, 2. Samuel. *c.* 12. *v.* 3. Ibi enim legitur pauper quidam unam habuiſſe oviculam à ſe emptam & enutritam, quæ unà cum filiis ejus adoleverat, ejus pane veſcens & ex ejus calice bibens & in ejus ſinu quieſcens & ei erat locô filiæ. Quæ parabola quò minus videatur vero abſimilis, facit inſanus quorundam in Melitæos catellos amor, quos in deliciis habent: qualis fuit Iſſa Publii, apud Martialem *l.* 1. *Epigr.* 110.

Iſſa eſt delitiæ catella Publi.
Collo nixa cubat, capitque ſomnos,
Ut ſuſpiria nulla ſentiantur.

Aut in feles, qualis Mechlempe, cui Conſtantini Monomachi uxorem lautos cibos & opiparos, aureis vaſis quotidie apponi juſſiſſe, refert Tzetzes *Chil.* 5. *Hiſtor.* 12. Quid quòd dracones, immanem belluam, nonnulli enutriviſſe non contenti etiam in lecti conſortium admiſerunt, ut de Ætola virgine Plut. *in l utra Animal.* de puella alia, in Judæa, ſub Rege Herode, Ælian. *l.* 6. *c.* 7. de puero quodam Arcade, idem *ibid. c.* 36. de puero alio Patrenſi, alter Ælian. *Variar. l.* 13. *c.* 46. referunt. Hodieque Arabes inſignem aliquam *ovem* apud ſe habere, quam manſuefaciant & domi mulgeant, nec foràs paſtum dimittant (*Thima* illis dictam) conſueviſſe leguntur. Aliud eſt, quod de Paſtore ovium Chriſto legimus Eſaj. *c.* 40. *v.* 11. *Paſcet ut paſtor gregem ſuum, in brachio ſuo colliget agnos, & in ſinu ſuo portabit, fœtas minabit*, id eſt, *aget.* Hoc enim ad boni Paſtoris officium, pertinet, quod apud Calphurnium hiſce Myconis deſcribitur.

Te quoque non pudeat, cùm ſerus ovilia viſes,
Si qua jacebit ovis partu reſoluta recenti,
Hanc Humeris portare tuis, natoſque tepenti
Ferre ſinu tremulos & nondum ſtare paratos.

Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 42. & *ſeqq.* nec non infrà aliquid voce *Rachel.*

P. OVIDIUS Naſo, Poeta Romanus patriâ Sulmonenſis, familiâ equeſtri, ut ipſe de ſe teſtatur, cujus hiſtoriam habes Triſt. *l.* 4. *eleg.* 10. Vide & *l.* 2. *Amor. eleg.* 15. Natus eſt, Ann. 711. Urb. Cond. Hirtiô & Pansâ Conſulib. *Cùm cecidit fatô Conſul uterque pari*, uti legimus *loc. cit. v.* 6. Inſtitutus Latinis literis, patris juſſu, ad Oratoriam facultatem ſe contulit; à quo tamen inſtituto, poſtea factus arbitrii ſui, reſiliit, totôque pectore Poëticam, cui natus videbatur, amplexus eſt. Sub Marco Varrone in Aſiam profecto, militavit; ut ipſe teſtatur *l.* 1. *Triſt. Eleg.* 2. *v.* 77.

Non peto, quas quondam petii ſtudioſus Athenas,
Oppida non Aſiæ, non mihi viſa prius.

Scripſit quamplurima vulgò nota, ex quibus dolendum eſt. interiiſſe *Halieutica*, *Medeam*, & *ſex libros Faſtorum poſteriores.* Uxorem habuit, poſt unam, aut alteram repudiatam, Fabiam Perillam, formâ & integritate morum præſtantem. Suſtulit ▒ filiam, ex quâ bis avus factus eſt. Cùm autem Auguſtum, apud quem ſummo in pretio fuerat, imprudenter offendiſſet, in Scythas relegatus eſt, annos natus quinquaginta. Cujus exilii, de quo ubique triſtiſſimè queritur, cauſas fuiſſe duas teſtatur; unam, quòd libros *de Arte Amand.* in gratiam an Juliæ, an Liviæ? compoſuiſſet; alteram, errorem quendam in Auguſtum, ſed cujuſmodi fuerit, ut ubique ipſe diſſimulat, ita nec divinari quidem poteſt; nec ſcire ipſe quidem voluit, ſicut inquit *l.* 2. *Ep.* 9. *ex Ponto v.* 75.

Et quid præterea peccârim, quærere noli.

Cùm autem exilium annis 8. & menſibus quibuſdam pertuliſſet, in eodem um obiit, Olymp. 199. Ruſtô & Flaccô Conſulib. A. C. 17. Tiber. Imper. 5. Tomis autem ſepultus eſt, uti tradit *Euſebius*, *Laurentius Mullerus*, *Glanderpius*, & c. ſepulchrum ejus, A. C. 1508. Sabariæ, German. *Stain*, in Auſtria, ad Savum, repertum eſſe ſcribunt, cum hoc Epitaphio:

Hic ſitus eſt vates, quem Divi Cæſaris ira
Auguſti, patriâ cedere juſſit humô.
Sæpe miſer voluit patriis occumbere terris,
Sed fruſtrà: Hunc illi Fata dedêre locum.

Sed non ſapiunt Auguſti ſeculum hi verſus. Fertur quoque Iſabella; Hungariæ Regina, Petro Angelo Bargæo, oſtendiſſe calamum argenteum, Belgradi repertum, cum his verbis. *Ovidii Naſonis calamus.* Seneca *Declam. l.* 2. *declam.* 1. ſcribit, ſe vidiſſe Ovidium declamantem apud Rhetorem Arellium Fuſcum, cujus auditor fuerat, ut Varronis admirator, habitumque declamatorem bonum, verbis minime licenter uſum, niſi in carmine, in quo non ignorârit vitia ſua, ſed amârit. Rogatum enim aliquando ab amicis, ut tolleret tres verſus, illô contra tres verſus excipiente, quum utrique ſuos deſcripſiſſent, repertos eſſe eoſdem. Ex quo apparet ſummi ingenii viro judicium non defuiſſe, ad compeſcendam licentiam carminum ſuorum, ſed animum, quum interim & hoc dictum uſurpârit: *Decentiorem faciem eſſe, in qua nævus aliquis eſſet.* Generum reliquit Cornelium Fidum. Nomen ejus quod attinet, Ὄϊς *ovis* ovicula eſt. Sic ab *aſino Aſinius*, *a porco Porcius.* Verùm de Ovidio nos alibi plura. *Lloydius.* Vide etiam Senec. *quæſt. natur l.* 3. *c.* 27. Vellej. Paterc. *l.* 2. Euſeb. & Hieron. *in Chron.* Jul. Cæſ. Scal. *l.* 6. *Poët.* *Muret. Camerarium, Regium, Paſſeratium*, Voſſium. *de Poët. Latin. c.* 2. &c. Nic. Lloydius.

OVIENTALUS, Elias, vide *Elias.*

OVILABIS, urbs fuit Norici Ripenſis, ubi nunc oppid. *Wels*, in Auſtria poſteriori ad Traunam fluv. 7. mill. paſſ. Infra *Lampach*, cœnobium Lentiam verſus, a qua 12. mill. paſſ. in Meridiem abeſt, *Cluver.*

OVILE, ſeu OVILIA, dicebatur locus Romæ, in Campo Martio, cancellis concluſus, in quo erant, qui ſuffragium dicebant; Tribunali vicinus. Principio namque locus Comitiorum in ipſâ Urbe erat, in comitio, quod pars Fori erat, docente Luc. Fauno, *de Antiqq. Urbis Rom. l.* 2. *c.* 10. Poſteà, creſcente indies civium multitudine, extra urbem tranſlata ſunt, in Campum Martium, teſte Vegetiô *Rei mil. l.* 1. *c.* 10. Unde Claudian. *l.* 1. *in Eutrop. v.* 438.

Martius Eunuchi repetat ſuffragia Campus.

C. Petronius Satyricus, in bellorum Civil. deſcriptione,

Nec minor in campo furor eſt emptique Quirites
Ad prædam, ſtrepitumque lucri ſuffragia vertunt.

In hoc itaque Campo prope fluvium locus erat geminus, alter exercendis militibus deſtinatus, quem *Aream* Auctores vocant: alter, cui includebatur populus, donec de creandis Magiſtratibus ſuffragia tuliſſent cui nomen eſſe voluerint *Ovilia*, item *Septa.* Servius *ad Virgil. Ecl.* 1. *v.* 34. *Septa propriè ſunt loca in Campo Martio, incluſa tabulatis, in quibus ſtans populus Rom. ſuffragia ferre conſueverat: Sed quoniam hæc Septa ſimilia ſunt ovilibus, duo hæc invicem pro ſe ponuntur.* Seneca *de Ira l.* 2. *c.* 7. *Cùm videris Forum multitudine refertum, & Septa concurſu omnis frequentiæ plena*, &c. Quæ poſtea marmore ſtructa & porticibus circumjectis magnificè exornata ſunt, erectô inibi inſigni Tribunali, uti diſcimus ex Plinio *l.* 16. *c.* 40. *Trabs fuit in porticibus ſeptorum à M. Agrippa relicta.* Picturis itidem ac ſtatuis condecorata, Idem *l.* 36. *c.* 5. *Nec minor quæſtio eſt, in Septis Pana & Olympum, Chironemque cum Achille, qui fecerint.* Antiquum *Ovile* memorat, Juvenalis *Sat.* 6. *v.* 528.

A Meroë portabis aquas, quas ſpargat in æde
Iſidos, antiquo quæ proxima ſurgit Ovili

Huc ergò Centuria aſcenſura ibat, non per ſcalas, ſed per pontes, qui erant anguſtæ viæ ad *Ovile* ducentes: in quorum initio ſtabant Diribitores, qui tabellas ſingulis miniſtrabant; extremô verò Rogatores, *Ovile* ingreſſuris ciſtam proponebant, in quam conjicerent quam vellent tabulam: quibus collectis ex *Ovili* diſcedens Centuria alteri locum faciebat. Unde *de ponte dejiciendus* Proverb. dici cœpit, cui jus ſuffragii negabatur: *Non ut periclitarentur de vita, ſed ne ſuffragarentur in Comitiis* dicente Joh. Saxoniô *in Orat. pro Roſcio.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 6. *c.* 14. Ad alios dein quoque uſus loca hæc adhiberi cœpêre. Ibi enim ludi exhiberi ſolebant, teſte Suetoniô *in Calig. c.* 18. *Munera gladiatoria partim in Amphitheatro Tauri, partim in ſeptis, aliquot edidit.* Qui etiam *c.* 21. *Amphitheatrum prope ſepta* fuiſſe extructum, docet: confirmatque idem in *Claudio c.* 21. Imò ſub Auguſtis rarò ſolennes ludos alibi, quàm hic, editos fuiſſe, patet ex eodem *in Nerone c.* 12. *Gymnico, quod in Septis dabat, inter buthyſia apparatum barbam primus poſuit:* Vide quoque Strabonem *l.* 5. Porrò deambulationibus inſerviebat locus, ut qui vicinô Tibride apricus eſſet, & ſalubriori invitaret cœlô, accedente præſertim tantarum rerum opulentiâ. Statius *l.* 4. *Sylv.* 6. *v.* 1.

Fortè remittentem curas, Phœbeque levatum
Pectora, cùm patulis tererem vagus otia Septis,
Jam moriente die, rapuit me cœna benigni
Vindicis.

Martial. *l.* 9. *Epigr.* 60. *v.* 1.

In Septis Mamurra diu, multumque vagatus,
Hic ubi Roma ſuas aurea vexat opes &c.

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiq. Rom. loc. cit.* Aliàs *Ovilia* quid ſint, notum. Horum fores Feſtis Palilibus coronari jubet Ovid. *Faſtor. l.* 4. *v.* 735. id genus ſacrificii deſcribens:

Paſtor, oves ſaturas ad prima crepuſcula luſtret,
Unda prius ſpargat, virgaque verrat humum.
Frondibus & fixis decorentur ovilia ramis,
Et tegat ornatas longa corona fores.

Vide Car. Paſchalium in *Coronarum l.* 4. *c.* 17. & plura infrà voce *Palilia.*

OVI-LUPUS, Vide ſuprà *Ocelycus.*

OVINIA, Lex, quâ ſancitum eſt, ut Cenſores ex omni ordine optimum quemque curiatim in ſenatum legerent: Quô factum eſt, ut qui præteriti eſſent, & locô moti, haberentur ignominioſi. Nam anteà præteriti Senatores in opprobrio non erant; quum, ut ante Reges ſibi legebant, ſublegebantque, quos

In conſilio publico haberent, ita poſt illos exactos, Conſules quoque, & Trib. Militum conſulari poteſtate conjunctiſſimos ubi quoſque Patriciorum, & deinde Plebejorum legebant, Sext. Pompejus. De munere & poteſtate Cenſorum eadem habet Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 5.

OVINIUS, Vatinii libertus, roganti Ciceroni de valetudine patroni, *Rectène omnia?* quum reſpondiſſet, *Rectè*: tum Cicero, *Ergo mortuus eſt*, inquit, Quinctil. *l.* 3. *c.* 4.

Q. OVINIUS, ab Aug. Cæſ. punitus eſt, quòd cùm Senator eſſet Romanus, lanificio, textrinæque Reginæ Cleopatræ præeſſe non erubuiſſet. Oroſius *l.* 6. *c.* 19. Eutrop. *l.* 1.

OVINIUS Camillus, Senator antiquæ familiæ ſub Alex. Severo, cui rebellionem molienti non modò pepercit Cæſar, ſed gratias inſuper egit, quòd curam Reipubl. quæ recuſantibus bonis imponeretur, ſponte in ſe reciperet. Lamprid. *c.* 48.

OVINIUS Gallicanus, Conſul, cum Septimio Baſſo, An. Urb. Cond. 1069.

OVINIUS Paternus, Conſul cum Fl. Cl. Auguſto, An. Urb. Cond. 1021. Aureolum vicit variis prælis. 350. Gothorum millia cecidit.

OVINUM Pratum, vulgò *die Schaffmatte*, pars eſt Juraſſi montis, in agro Baſilienſi, quæ per Siſgoviam aſcendentes tranſmittit, nomine à paſcuis accepto. Urſtiſius *epit. hiſt. Baſil. c.* 1.

OVIS, apud Romanos *Maxima hoſtia* dicta eſt. *Feſtus Maximam hoſtiam ovilli pecoris, appellabant, non ab amplitudine corporis, ſed ab animo placidiore.* Vide Meurſium *Notis in Phædr. l.* 3. *fab.* 4. *v.* 11.

Sed expiari poſſe majore hoſtiâ:

ut & ſupra in voce, *Maxima*. Apud Athenienſes, poſtquam ſimplex illa adeoque paucis parabilis Deos frugibus venerandi ratio, paulo poſt Draconis tempora, deſiiſſet, victimæque jam ante Solonem mactarentur, harum pretium legibus æſtimavit Solon, teſte *Plutarchô: Πρόβατον καὶ δραχμὴν. εἰς ἀντὶ μεδίμνου, Drachma in ovem, octodecim in Medimnum.* Fuiſſe autem *μίαν δραχμὴν προβάτου τιμήν, unam drachmam ovis pretium*, *Demetrius Phalereus* Auctor eſt. Atque ad hanc frugalitatem exemplô ſuô præivit Epimenides Athenienſeſque eidem aſſueſecit, ut idem *Plut.* de Epimenide docet. Majus tamen, eôdem Solone auctore, in ſextodecimo Axione, *eximiarum hoſtiarum* pretium, quanquam & hoc vile nimis, ſi ad ſequentia tempora, quibus iſtud Solonis inſtitutum mutavit, attendatur, ut apud eundem videre eſt. Iſtiuſmodi ſacrificia in Axonibus *ἀφιλῆ*, dixit Solon, teſte Polluce *l.* 1. *c.* 1. iique qui ſacra fecerant, victimarum nonnihil domum reportabant, bonæ ſævæ gratiâ, unde *ὑγίεια* nomen invenit, apud *Heſychium*: reliqua Sacerdotibus cedebant, pelles nempe & *κωλαῖ*, ut docet Scholiaſtes Ariſtophanis *ad Veſpas*. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Attic. l.* 1. *tit.* 1. *p.* 5. & *ſeqq.* Sed & in luſtrationibus adhibebatur *Ovis*, cujus corpus vivô ſulfure adurebatur; uti diſcimus ex Ovid. *Faſtor. l.* 4. *v.* 739.

Cærulei fiant puro de ſulfure fumi,
Tactaque fumanti ſulphure balet ovis.

Et Statio *Thebaid. l.* 4. *v.* 416.

——— *circumque bidentum*
Viſceribus laceris & odori ſulfuris aurâ,
Graminibuſque novis & longô murmure purgat.

Etiam *ovantibus* immolabatur, cum *triumphanti* bovem mactarent, unde & *Ovationi*, de qua ſuprà, nomen impoſitum fuiſſe ait Plut. *in Marcello.* Jovi quoque *oves* ſacræ erant apud Apolloniatas, in Sinu Ionico, de quibus multa habet Herodot. *Muſâ* 9. Vide etiam Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 26. *c.* 17. uti de *Ove*, Pacis hoſtia, extra conſpectum Deæ cædi ſolitâ, Delrium *ad Senec. Medeâ, Actu* 1. At *ove nigrâ* Erebo ſacrificavit, apud Homerum, Ulyſſes &c. Vide plura ſuprà, ubi de *Agni* & *Arietis*, in ſacris, uſu. Porrò ante pecuniæ uſum, boum *oviumque* numerò mulctam fuiſſe definitam legimus, apud A. Gellium *l.* 11. *c.* 1. cum ait: *Conjectare autem poſſumus, quòd Italia tunc eſſet armentoſiſſima, multam quæ appellatur ſuprema inſtitutam in ſingulos duarum* Ovium, *boum triginta, pro copia ſcil. boum, proque* Ovium *penuria. Sed cùm ejuſmodi multa pecoris armentique à Magiſtratibus dicta erat, addicebantur boves oveſque aliàs precii parvi, aliàs majoris: eaque res faciebat inæqualem multæ pœnitionem: Idcirco poſtea lege Aterià conſtituti ſunt in* Oves *ſingulas æris deni* (i. e. decuſſis) *in boves æris centeni. Minima multa eſt Ovis unius.* Idem docet, quandò à Magiſtratibus Pop. Romani multa dicebatur, *Oves* genere virili appellari fuiſſe ſolitas, adducens hæc Varronis verba: *M. Terentium, quando citatus neque reſpondit, neque excuſatus eſt, ego ei unum ovem multam dicô*: quò genere niſi diceretur, veram mulctam videri negârunt, *Ibid.* Vide quoque Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 9. *c.* 17. Poſtea verò *ovium* boumque effigie æs ſignatum eſt: quod primum feciſſe Servium Regem, Plin. ait *l.* 18. *c.* 3. &c. Plura de *Ovibus*, vide apud Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 55. *& ſeqq.* Sam. item Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 42–50. & hic paſſim, inprimis *de Ovibus Syriacis*, caudæ pondere ac pinguedine celebratis, ubi de *Ovium cauda*: de Veterum verò more in *Ovium pellibus* ſcribendi, Vide *ſuô locô*. Addam ſaltem de divino cultu, huic animali, à populis quibuſdam habito. Uti enim Lycopolitani Lupum, Hermopolitæ Cynocephalum, Bovem, Vaccam &c. alii, ſic Saitas & Thebanos *Ovem* veneratos eſſe, narrat Clemens Alexandr. *Admon. ad Gentes*, quemadmodum & Jovi Ammoni Arietem fuiſſe ſacratum, auctor eſt Clemens, qui dicitur *Romanus*, *Recognit. l.* 10. Quod tamen non niſi ad cultum ſymbolicum pertinuiſſe, contendit Voſſ. *c.* 74. Quemadmodum & id, quod de Samiis idem Clemens addit. *Oves* iis cultas: *Fortaſſe enim*, inquit, *nec iſti coluere eas, ut Deos, tantummodo honorarunt, ut anathemata. c.* 75. Namque Ælian. *Hiſtor. Animal. l.* 12. *c.* 40. ſic ex Ariſtotele, *Σαμίων χρυσίον (ἱερὸν) ἀπολόμενον πρόβατον ἀνεῦρε καὶ ἐντεῦθεν Μανδρόβουλος ὁ Σάμιος τῇ Ἥρᾳ πρόβατον ἀνάθημα ἀνῆψε, Samiis aurum (ſacrum) furto ſublatum Ovis invenit: Quare Mandrabolus Samius Junoni Ovem conſecravit.* Inde ab earum eſu abſtinebant Ægyptii, teſte Herodotô *l.* 2. cumque à Cambyſe Pelulium obſidente, contra illorum tela, *oves* ante aciem collocarentur, jacula cohibuerunt, ne ſacrum id animal læderent, Polyænus *l.* 7. *c.* 6. Vide ſuprà, ubi de *Junone* ſub ovis ſpecie cultâ, nec non voce *Leæna*: ac infra voce *Siſarra*. Apud Romanos *Ovilium* mancipia reperimus, Tonſores, Varr. *de R. R. l.* 2. *c.* 2. Item *Opiliones*, Virgil. *Ecl.* vel *Ovilliones*, ut appellat Juriſconſultus *leg.* 25. §. 2. *ff. de inſtr. vel inſtrum. leg.* qui *Oves* curabant, *leg.* 60. §. *ff. de Leg.* 3. ſicut Caprarii caprilia, vervecês Vırvicarii, armentaria Equilia Equiſones &c. Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis.* Meminit quoque *Opilionis*, Plautus *Aſinaria*, *Actu* 3. *ſc.* 1. *v.* 36. *Etiam Opilio, qui paſcit alienas oves, aliquam habet peculiarem, quâ ſpem ſoletur ſuam.* Virgilius *Opilionem* vocat *Ecl.* 10. *v.* 19.

Venit & Upilio, tardi venêre bubulci, &c.

OVIS, locus in Scythia, *Jornandi*, fortè circa fluv. Obium, *Oby*, qui antiquis *Carambucus*. Vide ibi.

OVIS Fera, Romanis dicta eſt Camelopardalis de qua ſuprà: *ovis* ſcil. à manſuetudine morum, & *fera διαφερούσῃ*. Bellonius ex *αὐτοψίᾳ Obſervat. l.* 2. *c.* 49. *Animal mitius nullum eſt, eſt inſtar ovis, & quâvis aliâ ferâ gratior.* Sed & in ipſo *ovium* genere, feras memorat, noſtris ovibus paulo majores, Oppianus, qui de iis capriſque mira tradens *Cynegetic. l.* 2. *v.* 326. *παγάγρια Φῦλα, admodum fera ſecula* vocat, & in pugnam ruentes ſic deſcribit:

Πολλάκι δ' ὁρμηθέντες ἐνὶ ξυλόχοισιν ἔπεφνον
Καὶ σύας ἀγροτῆρας ἐπὶ χθονὸς ἀσπαίροντας
Ἔστι δ' ὅτ' ἀλλήλοισιν ἐναντίοι ἀΐξαντες
Μάρνανται· κρατερὸς δὲ πρὸς αἰθέρα δοῦπος ἱκάνει.
Οὐδὲ τ' ἀλυσκάζειν θέμις ἔπλετο δηΐον αὐτοῖς.
Νίκην δ' ἀλλήλοις φορέειν ἀτίνακτος ἀνάγκη.
Ἠὲ νέκυν κεῖσθαι. τοῖος σφίσι νεῖκος ὀρώρει.
Sæpe autem impetu factô in ſylvis proſtraverunt
Etiam apros violentos in terra palpitantes.
Quandoque etiam in ſeſe invicem ex adverſo irruentes
Certant: ingens verò ad cælum fragor penetrat.
Neque evitare licet hoſtem ipſis,
Sed victoriam ut alteruter obtineat, inconcuſſa eſt neceſſitas.
Aut mortuus jaceat. Talis inter ipſos oritur contentio.

Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior l.* 2. *c.* 27.

OVIS Gemellipara, ſeu *διδυμοτόκος*, Cantici *c.* 4. *v.* 2. *Dentes tui ſunt, ut grex ovium æqualium, quæ ex lavacro aſcendunt, & omnes ſunt gemellipara, neque ulla eſt, quæ abortiat*: unde hallucinantur Arabes quidam Scriptores, qui ovem quotannis ſemel tantùm parere, nec niſi unum agnum, ajunt; aut ſaltem peregrinas oves ex natura ſuarum demetiuntur. Namque in Judæa gemelliparum hoc pecus fuiſſe hic Salomo teſtatur: idem de Illyricis ovibus Ariſtoteles *in Mirabil.* de Indicis, Ælian. *l.* 4. *c.* 32. de aliis alii referunt. Et hinc oves hujuſmodi Græci *δίδυμα πρόβατα*, priſci Romani *ambegnas*, vocabant. Fulgentius *de priſco Serm. ad Chalcidium c.* 6. *Bebius Macer, qui Faſtos dies ſcripſit ait Junoni eas, quæ geminos parerent, oves ſacrificari, cum duobus agnis altrinſecus alligatis; quas oves ambegnas vocari, quaſi ex utraque parte agnos habentes.* Quam ovium fœcunditatem Græci ad Apollinem Nomium referebant. Unde Callimachus *Hymnô in Apoll.* petit, ut ejus beneficiô,

Ἡ δὲ μονοτόκος διδυμοτόκος αἶψα γένοιτο.
Quæ unipara erat, gemellipara repentè fiat.

Imò nec gemelliparæ ſolùm, ſed & biferæ nonnunquam oves ſunt & bis in anno pariunt, ut de Illyricanis Philoſophus docet *d. l.* idemque de Magneſiis & Libycis refert *Problem. c.* 10. *ſect.* 46. Quod Poëticè rem augens, de eadem Libya, ſcribit Poëta *Odyſſ. δ. v.* 86.

Τρὶς γὰρ τίκτει μῆλα τελεσφόρον εἰς ἐνιαυτόν,
Ter enim (ibi) *pariunt oves in anno perfecto.*

Sed res merè impoſſibilis eſt, cùm ovis uterum gerat per dies 150. vel quod idem eſt, per 5. menſes, uti Plin. habet *l.* 8. *c.* 47. & Ariſtoteles *ubi ſuprà*. Qui menſium numerus in anno bis quidem poteſt, ſed non ter reperiri. Itaque meritò ſuſpectum eſt, quod legitur apud eund. *in l. Mirabilium*, *Παρὰ τοῖς Ὀμβρικοῖς φασὶ τὰ βοσκήματα τρὶς τίκτειν τοῦ ἐνιαυτοῦ. Apud Ombricos pecora ter in anno parere ajunt.* Vide ubi ſuprà Bochart. *l.* 2. *c.* 46.

OVIS Pellita, apud Varronem occurrit *de Re R. l.* 2. *c.* 2. *Pleraque ſimiliter faciendum in* ovibus pellitis, *quæ propter lanæ bonitatem (ut ſunt Tarentinæ & Altinates) pellibus integuntur, ne lana inquinetur.* Hebr. כבונה i. e. *circumligata* dicitur, in Tractatu Talmudico *de Sabbatho c.* 5. ubi de lana Damaſcena, quæ Mileſiam puritate & mollitie æquabat. Utrobique enim ſimiliter, *quô die natus eſt agnus* ——— *parabant ei integumentum, fibulis circumquaque annexum, ut pura eſſet lana ipſius*, Selomo *in Ezech.* Unde Diogenis Cynici jocus, apud Laërt. *l.* 6. cùm Megaris videns, *τὰ μὲν πρόβατα τοῖς διφθέραις ἐσκεπασμένα, τοὺς δὲ παῖδας αὐτῶν γυμνούς, oves quidem pellibus tectas, eorum autem liberos nudos*; dixit, *præſtare Magarenſis arietem eſſe, quàm filium.* Et Columella *l.* 7. *c.* 4. monet, ut liberis campis & omni ſurculô rubôque vacantibus paſcant, ne & lana carpatur & tegumenta &c.

OVIS Rubra, imò purpurea; non in converſione rerum ſolùm Cumæò carmine prædictâ, apud Virgilium, *Ecl.* 4. *v.* 39.

——— — Omnis feret omnia tellus.
Non raſtros patietur humus, non vinea falcem.
Robuſtus quoque jam tauris juga ſolvet arator.
Nec varios diſcet mentiri lana colores.
Ipſe ſed in pratis aries jam ſuavè rubenti
Murice, jam croceò mutabit vellera lutò.
Sponte ſuâ ſandyx paſcentes veſtiet agnos.

Sed revera in Oriente reperiuntur. Et rubras quidem naſci, res eſt tam tralatitia, ut probatione non egeat. Hinc Columella *l.* 7. *c.* 2. ubi de ovium coloribus, *Suns etiam*, ait, *ſuâpte naturâ pretiô commendabiles, pullus atque fuſcus, quos præbent in Italia Pollentia, in Bætica Corduba. Nec minùs Aſia rutilos, quos vocant* ἐρυθρούς. Et infrà, *Quoniam ex albo ſæpe fuſcus editur partus, ex erythræo, vel pullo, nunquam generatur albus.* Et *c.* 3. *Una eademque ratio eſt in erythræis & nigris arietibus.* Et Plin. *l.* 8. *c.* 48. de lanarum generibus, *Colorum plura genera: quippe cùm deſint etiam nomina eis, quas nativas appellant aliquot modis. Hiſpania nigri velleris præcipuas habet. Pollentia juxta Alpes cani, Aſia rutili, quas erythræas vocant: item Bætica* &c. Unde eſt, quòd rubras ovium pelles Exodi *c.* 25. *v.* 5. & *c.* 26. *v.* 14. *Item fac operimentum Tabernaculo ex pellibus arietum rubris & ex pellibus arietum hyſginis:* Syrus Paraphraſtes vocet *Hiſpanicas.* Sed & *rubrarum ovium* paſſim Arabes meminerunt &c. Jam de *purpureis* Oppianus *Venaticorum l.* 2.

Εἰσὶ δὲ ξανθοί, κυμάτων ἐπὶ τέρμασι Κρήτης,
Ἐν χθαμαλῇ γαίῃ Γορτυνίδι, τετρακέραοι,
Λάχνῃ πορφυρέοισα δ' ἐπὶ χροὸς ἐστεφάνωνται.
Sunt autem oves rufæ, in extremis finibus Cretæ;
In humili terra Gortynide, quadricornes.
Lana autem purpurea pelli circumdata eſt.

Et Lamprid. *in Antonino Diadumeno, c.* 4. *In agro patris ejus oves purpureas duodecim ferunt natas, quarum una tantùm varia fuerit.* Conſtantinus item Porphyrogenn. *Them.* 12. ubi de munere, quod Juſtino Juſtiniano patruo obtulit Thomas Lycandi Proceſſus; *Munus illud erat ovium decem mille, quarum ſingula colorem habebant ſingularem: & in his πρόβατα fuerunt Φοινικότριχα, oves purpurei coloris mille* &c. Unde quod de purpureis calceis legimus, ad pelles purpureas, non tam arte, quàm naturâ, non ſine ratione trahi poteſt. Livius Andronicus *Hymnô, ad Dianam*, apud Terentianum Maurum,

Et jam purpureo ſuras include cothurno.

Quod geſtamen cùm virginum olim eſſet genere opibuſque inſignium, Cantici *c.* 7. *v.* 1. & apud Virgilium, ubi de Tyriis Virginibus; poſtea Regum Imperatorumque proprium eſſe cœpit. Uti de Romanorum Imperator. & Perſarum Regibus, Procopius *de Ædif. Juſtiniani l.* 3. deque Bulgarorum Principum inſignibus, Curopalates *in Tzimiſce*, referunt. Cujuſmodi proin calceis quòd uteretur Patriarcha Conſtantinopolitanus, ab Iſaacio Comneno Patriarchatu eſt dejectus, Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 3. *c.* 30.

OVIUM Cauda. Hebr. אליה *aljah*, voce maximè propriâ. Levit. *c.* 3. *v.* 9. de agno, qui offerri debebat in ſacrificium Euchariſticum, *caudam integram uſque ad coccygem removebit: c.* 7. *v.* 3. ubi de oblatione agni pro delicto, *caudam offeret & adipem, qui operit extra: c.* 8. *v.* 25. de agno conſecrationum, *Et cepit adipem & caudam:* & *c.* 9. *v.* 10. *Et ex ariete obtulerunt caudam;* in quibus locis omnibus Hebr. *aliah* eſt, cùm in reliquis animalibus cauda eidem genti זנב *Sanab* dicatur. Eandem vocem uſurpant Samaritani, Syri, Chaldæi & Arabes: quin apud hos *alia* verbum, de Ove, ſignificat *caudam habere amplam & adipoſam* &c. Verùm non intelliguntur hôc nomine vulgares ovium, quales in Europa ſunt, caudæ, ſed, ut habet in Lexico Golius, *quales in Orientis ovibus ſpectare eſt, quarum minimæ decem, vel duodecim libras pendunt, nonnullæ autem quadraginta libras pondere excedunt. Eas autem minutatim conciſas liquant & adipem in ſuos uſus ſervant, vel ad condiendum inprimis frumentaceum cibum vel etiam, ut in Perſia, & alibi, ad conficiendas candelas.* Cujuſmodi proin caudam Arabes aliô vocabulô nominant, idem ſonante, quaſi *divitem* & *copioſam* dixeris; quemadmodum & *ſegmentum ejus*, qualia multa apud Arabum fartores & macellarios proſtant, voce ab eadem origine manante inſigniunt. Ne verò iſtiuſmodi cauda, ſi humum verreret, laceraretur, ploſtello illam alligare conſueverunt. *Eſt* autem *ploſtellum illud parva rheda quam caudæ ſupponunt, quia caput caudæ illorum arietum eſt latum, ad inſtar agniculi: neque habet oſſa, ſed pinguedinem & denſitatem & gravitatem: & cùm humum verrit, laceratur ac corrumpitur. Proinde ploſtellum ipſis aptant, quod poſt eos volvitur, cùm ambulant, & cauda illis alligatur*, ut habet *Gloſſa, in Talmud. Tr. de Sabbatho c.* 5. *in Gemar.* Cujus moris veſtigia in Græcis quoque Scriptoribus reperire eſt, in Herodoto inprimis *l.* 3. *c.* 115. ubi de Arabibus, *Duo autem*, inquit, *habent ovium genera admiratione digna, quæ nuſquam alibi ſunt. Quorum unum longas habet caudas, tricubitalibus non minores: quas trahere ſi permitterentur, ulcera contraherent, dum cauda ad terram attereretur. Sed unuſquiſque paſtorum hactenus arte fabrili doctus eſt, ut ploſtella faciant, quæ illarum caudis ſubligent, ſingulas ovium caudas ſingulis ploſtellis devincientes. Alterum autem ovium genus ad cubitalem latitudinem caudas gerit.* Videquoque Ælian. *Animal. l.* 10. *c.* 4. Ariſtotelem *Hiſt. l.* 8. *c.* 28. ubi de Syriæ ovibus, ut & de iiſdem Plin. *l.* 8. *c.* 48. Diodor. Sic. *l.* 2. ubi de Arabiæ parte ad Oceanum intima & Cteſiam de Indis, apud Ælian. *l.* 4. *c.* 32. ubi paſtores earum ovium, quæ ad partum idoneæ ſunt, caudas amputare, ut faciliùs ineantur, ſed & ex earum adipe oleum exprimere: arietum porrò caudas diſſecare, ut adipem extrahant, iterumque conſuere, tradit. Quibus adde Damirem, Scriptorem Arabem, *de Animal.* multo portentoſiora de Indicis ovibus memorantem; ex recentioribus, Ludovicum Vertomannum *Navigat. l.* 2. *c.* 5. ubi de Principe *Aden* in Arabia Felice *c.* 9. ubi de Reame, ejuſdem Arabiæ urbe; & *c.* 15. ubi de Zeila Æthiopiæ: Busbequium *Ep.* 1. in itinere Nicæâ Ancyram; Olearium, qui iſtiuſmodi ovium, tanquam in Syria, Meſopotamia, Gordyæa & Perſide vulgarium, meminit, *Moſcovit. & Perſici Itiner. l.* 5. *p.* 548. & *Indici l.* 1. *p.* 91. Sed & in Africa & in Ægypto ſimiles deſcribit Leo Africanus *l.* 9. ut & Ludovicus Marmolius *Africa ſua l.* 1. *c.* 23. ubi eas Hiſpanicè appellat *carneros de cinco quartos:* quia cùm noſtræ ſolùm in quatuor partes, hæ in quinque dividuntur, quarum partium una eſt cauda eaque ſæpè potiſſima, &c. E quibus omnibus facilè apparet, quare Moſes, qui in boum hircorumque ſacrificiis de cauda ne hilum quidem habet, de ovilla tam fuerit ſolicitus. Vide plura apud Bochart. *Hieroz. Parte prior l.* 2. *c.* 45. & hic in vocibus *Cauda*, & *Ploſtellum.*

OVIUM Notæ, vel inuſtæ, vel impreſſæ. *Calphurnius,*

——— ——— nec Bruttia deſit
Dura tibi, & liquidô ſimul unguine terra memento,
Si ſint raſa, linas: vivi quoque pondera melle
Argenti coquito, lentumque bitumen ahenos
Impreſſurus ovi *tua nomina.*

Et Virg. *Georgic. l.* 1. *v.* 263.

Aut pecori ſignum, aut numeros impreſſit acervis.

Ad quem locum *Servius: Id eſt, facit aut characteres, quibus pecora ſignantur, aut teſſeras, quibus frumentorum numerus deſignatur.* Signabant autem charactere agnos maturos, ut & cœtera animalia, menſe Januariô: at fœtus ſerotinos, Aprili. Palladius in *Januar. c.* 17. & *Aprili c.* 7. Et quidem alias in aure, alias in cute notabant. Eulogius apud Photium, *Auctore* 280. Vide Bochart. *ubi ſuprà c.* 44. ubi, quomodo Arabes *notam ovi inuſtam in mediis auribus*, item *ad anteriorem auris partem*, nec non *in loco cinguli*, i. e. circa lumbos, ut & *clunibus*, diſtinctè appellent, exponit. Atque hoc σφραγίζειν dixêre Græci, unde μῆλα ἐσφραγισμένα, *oves non ſignata.* Aliud μῆλα ἀσήμαντα, apud Homerum *Il.* *v.* 485.

Ὡς δὲ λέων μήλοισιν ἀσημάντοισιν ἐπελθών.

Græcè *oves paſtore carentes*, incuſtoditæ, ἀπροστάτευτα, *præfecto carentes*, *Euſtath.* Stabulorum enim præfectos præſideſque τῶν μήλων σημάντορας dici paſſim, notum. Idem *ibid.*

OVORUM Progenies, vide ſuprà *Cupido.*

OUPORUM, *Molettio Obrovazo*, oppid. Liburniæ mediterran. inter Blanonam & Nedinum, ab eo 3. leuc. à Jadera veteri, 6. in Boream in medio Nedinum.

OUSTA, ſeu AUSTA. fluv. parvus Britanniæ minoris. Oritur prope Quintinum oppid. dein aliquot amnibus auctus, in Vidanam cadit, prope Redonum oppid. Gall. *Ouſte.*

OVUM, Græcè Ὠόν, quomodo generetur, facundè perſequitur Plin. *l.* 10. *c.* 35. qui & de vitiis & remediis incubantium, *c. ſeq.* ubi & *quædam citra incubitum, ſponte naturæ gignere, ut in Ægypti fimetis;* memorat: *ſcitum de quodam potore, illum Syracuſis tamdiu potare ſolitum, donec cooperta terra fœtum ederent ova*, addens. Quam conſuetudinem hodieque in Ægypto durare, docet pluribus P. de Valle *Itinerar. Tom. I.* Imò & ab hominibus perfici; docet ſuperſtitio Veterum. Apud hos enim cupidæ maſculæ prolis matres, *ovo* gallinæ incubanti ſubducto, atque conſque foto, quoad pullus excluderetur, ſi gallus prodiret, maſculæ prolis augurium inde hauriebant. Sic prægnans Livia apud Sueton. *Tiber. c.* 14. iſtiuſmodi ovum, *nunc ſuâ, nunc miniſtrarum manu per vices uſque eò fovit, quoad pullus inſigniter criſtatus excluſus eſt.* Unde fortaſſe inventum, ait Plin. *l.* 10. *c.* 55. *ut ova in calido loco impoſita paleis igne modicô foverentur, homine verſante, pariterque & ſtatô die illinc erumperet fœtus.* Vide quoque ſuprà *Divinatio.* At à ſaluberrimo hoc alimenti genere abſtinuêre Ægyptiorum olim Sacerdotes, uti & à lacte, hoc *ſanguinem colore mutatô*, id *carnem* eſſe *liquidam* dicentes, ut docet, ex Chæremone Stoico & Herodo, Alexander Neapolit. *Genial. Dier. l.* 4. *c.* 17. Sed de *Ovis* jam ſuprà diximus. Addam hic ſaltem, de ſtruthiocameli ovis, propter amplitudinem nonnullis vaſorum locô inſerviiſſe, ex eodem, *l.* 10. *c.* 1. De *Ovo* verò *Ledæ*, è quo Caſtor & Pollux prognati, apud Lacedæmonios, ubi tæniis à teſtudine Templi fuerit ſuſpenſum, oſtenſo vide *in Laconicis* Pauſan. & ſuprà aliquid, voce *Gynæconitis*, item *Helena*; uti de pileo eorum *dimidii ovi* inſtar habente, infrà lemmate, *Pileati fratres:* de *Ovo* verò *purpureo*, quod cùm naſceretur Geta gallina in Aula peperit, à Baſſiano fratre, per invidiam, confracto increpante eum verbis hiſce ominoſis matre, *Maledicte parricida, fratrem tuum occidiſti*, Spartian. *in Geta c.* 3. de *Ovo*, *ſerpentem inſculptum* habente, Romæ, quod interprete Gregoriô VII. Pontifice Romano denotabat imperium Roman. & Henricum IV. Imperatorem Aventinum *l.* 5. de *Ovo ſerpentino*, à quodam Equite Romano è Vocontiis, in ſinu geſtato, ut is Magicâ ejus ope cauſam in Foro obtineret, illoque proin occiſo, Claudii Imperatoris juſſu, Plinium *l.* 29. *c.* 3. & plura de *Ovis*, apud Voſſium *de Idolol. l.* 3. *c.* 78. 83. & 90. nec non *l.* 1. *c.* 5. & 6. uti *de Ovo in Cerealibus ludis adhibito*, ſuprà ubi de iis: in Zoroaſtris Schola, aliiſque Veter. ſacris, voce *Mundus* & de *Oopægnio* ſeu *Ovorum luſu* Mahometanorum, in feſto *Bairam*, aliquid infrà, voce *Paſcha.*

OXAMA, vel UXAMA, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſ. *Ptolem.* Hodie *Oſma* in regno Caſtellæ veteris exciſa. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Burgenſi, inde 18. leuc. in Meridiem: Ex ejus ruinis crevit oppid. vicinum *Borgo d'Oſma*, ubi ſæpe moratur Epiſcopus Oxomenſis, 9. leuc. à Seguntia in Circium Media inter Bilbilim ad Ortum & Pintiam ad Occidentem. Vide *Uxama.*

OXAR-

OXARTES, è Regione Naura, inter dedititios Alexandri Magni, perſuaſit Syſimithri cedere Petram Alexandro. Curt. *l.* 8. *c.* 2. Legendum autem apud Curtium pertendit Janus Gebhardus *Oxyartes.* Nam hic Rhoxanis Pater, Paropamiſadarum & Bactrianorum Regulus, Diodor. Sic. *l.* 18. *p.* 628.

OXATRES Darii, ultimi Perſarum Regis frater, robore corporis & animi fortitudine multum inter Perſas eminens, ab Alexandro, poſt mortem Darii, in cohortem amicorum receptus, omni vetuſtæ claritatis honore ſervatô. Curt. *l.* 6. *c.* 2.

OXEA, ſeu OXIA, inſula Propontidis. *Nicet. Cedren.*

OXEÆ, inſulæ eædem, quæ *Echinades*, Steph. in *Dulichium.*

OXEAS, Herculis ex Megara fil. *Boccat.*

OXEI, populi Epiri inter Nicopolim & Naupactum, *Antonin.*

OXES, Græcè Ὦξης, fluv. Scythiæ Orientalis, qui aliàs *Oaxes* dicitur & *Oxus.* Vide *ibi.*

OXIANE, palus, ſive ſtagnum Sogdianæ regionis, quod Oxus fluvius efficit. *Chorasmuni*, teſte *Nigrô.* Populi *Oxiani Ptolemao* vocantur.

OXIDATES, nobilis Perſes, à Dario capitali ſupplicio deſtinatus, cohibebatur in vinculis. Huic Alexander liberato Satrapiam Mediæ attribuit, Curt. *l.* 9. *c.* 8. Sed videtur, ob injurias in provinciales, inde iterum eſſe remotus, ſubmiſſô in ejus locum ab Alexandro Magno Arſace, *l.* 8. *c.* 3.

OXIMUM, vulgò *Hyeſmes*, oppid. Galliæ Celticæ in Normannia clarum, inter Aquilam & Cadomum, longitud. 21. 20. latitud. 48. 54. In colle, 4. leuc. à Sagio in Boream, 8. ab Aquila in Occaſum, uti 9. à Faleſia, 16. à Cadomo in Eurum *Baudrandus.* Aliter *Exmes*, ſub Sajenſi Epiſcopo, qui nonnunquam ibi ſedem habuiſſe potuit, nunquam autem civitas hæc aut ſedes Epiſcopi Sajenſis primaria, aut caput gentis fuit, Sajis ſemper ſubjecta. Hinc Pagus *Oximenſis*, vulgò *l'Hieſmois*, aut *le pays d'Hieſmois*, qui pagos minores duos, Alentionenſem & Sajenſem, olim continuit. In hoc villa Taſiliacum, vulgò *Ville Taillac*, Fortun. *de vita Germ. c.* 54. Item locus qui *Monsfortis* dictus, *Oximus*, & Guaccjum (*Gaſſay*) memorantur Orderic. Vitali *l.* 6. Incolæ *Oximenſes*, & *Oximi* dicuntur, *l.* 8. *&* 13. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Itaque malè confundit Robertus Cenalis aliique, Sajos ſedem Epiſcopalem in Normannia, & locum *Oximum*, *Oximeſque*, ei vicinum atque ſubjectum, cum Oſiſmiis vel (ut tum vulgò loquebantur) cum *Oximenſi* Epiſcopatu Britanniæ Aremoricæ, ſimilitudine nominum decepti. Interim pago *Oximenſi* nomen dedit. Vicecomitis *Oximenſium* Rogerii de monte Gomerici, *Literæ* ejus meminère, apud Valeſ. ibid. voce *Saji.*

OXIONES populi Sarmatiæ Europææ Tacit. *de mor. Germ. c.* 46.

OXIOPIUM, urbs Myſiæ Aſiaticæ, Plin. *l.* 5. *c.* 30.

OXONIA, vel OXONIUM, urbs Angliæ Epiſcopalis, & Academia totius orbis terrarum longè celeberrima, fundata, ab Alfredo Rege A. C. 895. hortatu Noeti, viri doctiſſimi. Athenæ noſtræ nobiliſſimæ, uti loquitur Camdenus, Angliæ μουσεῖον, & ἐμπόριον, imò Sol, oculus, & anima, literarum & ſapientiæ clariſſima officina, unde Religio, Humanitas, & Doctrina, in omnes regni partes uberrimè diſtribuuntur. Hanc ſeculô 14. Johannes Viclefus, Theologiæ Profeſſor ibidem, illuſtravit. De quo vide in voce *Viclefus.* Urbs egregia, & nitida, ſive privatorum ædificiorum elegantiam, ſive publicorum dignitatem (inter quæ *Bibliotheca Bodlejana*, & *Theatrum Scheldonianum* præcipuè excellunt,

Quantum lenta ſolent inter viburna cupreſſi.)

ſive ſitûs ſalubritatem, & amœnitatem ſpectes. Planitiem enim ita obvallant nemoroſi colles, ut hinc peſtilenti Auſtrô, illinc tempeſtuoſô Zephyrô excluſô, tantùm ſerenantem Eurum, & Aquilonem ἀλεξίκακον, & corruptionis vindicem admittant, unde ab hoc ſitu *Belloſitum* quondam dictum fuiſſe produnt ſcriptores. Nonnulli, qui tamen, meâ opinione, fallacem opinionis ſuccum imbiberunt, hanc *Caer Vortigern*, & *Caer Vember* Britannicè appellatam, & neſcio quos Vortigernos, & Mempricios extruxiſſe opinantur. Quodcunque vero Britannicis temporibus fuerit, Saxones *Oxenford* appellârunt, eâ plane ſignificatione, quâ Græci ſuos *Boſphoros*, & Germani ſuam *Ochſenfurt* ad Moeram habent, à *Boum* ſcil. *vado*, quô etiam ſenſu Britannis noſtris *Rhidychen* vocatur. Lelandus tamen probabili conjecturâ ab *Ouſe* fluvio, qui Latinè *Iſis*, nomen deducit, & *Ouſford* vocatum fuiſſe arbitratur, cùm inſulæ amnicæ, quas *Iſis* hic diſpergit, *Ouſney* dicantur. Plura vide apud Camdenum, & Brianum Twynum, *in Antiquitatis Academiæ Oxonienſis Apologia.* Propediem vero, favente Deô, viſurus es librum vere aureolum, plurimi laboris, nec minoris judicii, ubi *Oxonia, ſive celeberrimæ univerſitatis Oxonienſis Hiſtoria, ex intima antiquitate luculenter illuſtratur. Authore Antoniô Vuood, Collegii Mertonenſis in eadem Univerſitate Artium Magiſtro.* Cujus laudes, integerrimam erga me amicitiam, & ſingularem in hiſce ſtudiis induſtriam & ſcientiam deprædicabo, *Dum thymô paſcentur apes, dum rore cicadæ, Lloyd.* Prodiit A. C. 1672. Diſtat hæc urbs ad Tameſin ſita, 60. mill. paſſ. à Briſtolio in Ortum, uti 40. à Gloceſtria: in limite Bercheriæ Comitatus. Aliàs urbs Atrebatum fuit, nunc caput eorum eſt, *Baudrand.* Hiſtoriam recentiorem quod ſpectat, urbem hanc Regiarum partium principem, d. 10. Maji. A. C. 1645. obſidere cœperunt Parlamentarii, duce Thomâ Fairfaxiô, cùm intereà Rex valido cum exercitu univerſam Angliam perterreret. Metus inprimis auctus fuit expugnatâ primô impetu Leiceſtriâ, atque hinc trepidatio omnes pervadebat ac deſperatio. Itaque juſſus *Oxonii* obſidionem ſolvere Fairfaxius, & cum Rege confligere (licèt in ejus exercitu recèns collecto non niſi unus veteranus miles, & unus Nobilis eſſet) prælium commiſit d. 14. Junii, ejuſdem Anni, in Comitatu Northamptoniæ, prope pagum Naſebin, atque contra omnium expectationem copias Regis fugavit, omnique ejus peditatu captô & ſecretis ipſius literis in poteſtatem redactis, fortunam ejus jam labantem graviter impulit. Ab eo enim tempore non jam per gradus, ſed unô impetu, Regiæ partes collapſæ ſunt: Perpetuæ Parlamenti victoriæ, expugnationes urbium, ac ne quidem ullus adverſus caſus proſperum armorum curſum perturbavit. Quidquid militum Regi reſtabat, compulſum fuit in extremum Cornubiæ angulum, itaque ibi quinque equitum millia in deditionem accepta, dieque viceſimô Junii *Oxonium* captum eſt, cùm paulo ante Rex mutatô habitu in caſtra Scotorum evaſiſſet, ab illis abductus Novocaſtrum. Paulo pòſt ultimô Regis præſidiô caſtellô Cornubiæ firmiſſimô, *Pendennis* dictô, ad deditionem quoque compulſô finis bello impoſitus & ad majorem tragœdiam totiuſque Regni miram metamorphoſim via eſt ſtrata. Georg. Hornius *Orb. Imper. p.* 229. & 230.

OXONIENSIS Comitatus, qui verſùs Tameſin, olim regni Merciorum antiqui pars. Habet ab Ortum Northingamiam, ab Occaſu Gloceſtriam, à Meridie Bercheriam, à Septentrione Warvicenſem Comitatum. Hic Concil. A. C. 1222. à Stephano Langtono, Archiepiſcopo Cantuarienſi celebratum.

OXUS, fluv. ingens Sogdianæ per Margianam in Hyrcanum mare decurrens. *Geichon*, *Rhamuſio*; *Deiſtan Nigro.* Aliis *Xa Cappanach* Perſis, teſte *Thevetô. Monarach* Arabibus. *Nicaprach* incolis. *Abiamu Caſtaldo.* Ejus meminit Dionyſ. *v.* 746.

——— Οἱ ἐπὶ γαῖαν
Σογδιὰς, ἧς διὰ μέσσον ἑλίσσεται ἱερὸς Ὦξος,
Ὃς λιπὼν Ἠμωδὸν ὄρος, μέγα Κασπίδα βάλλει.

Hunc fluv. medium terminum inter Bactrianam & Sogdianam; ut Iaxarten inter hanc & Sacas, ſtatuit Eratoſthenes apud Strab. *l.* 11. affirmans, διώριζον Σάκας μὲν καὶ Σογδιανοὺς τὸν Ἰαξάρτην, Σογδιανοὺς δὲ καὶ Βακτριανοὺς τὸν Ὦξον. Cum quo ſatis conſentit Ptolem. *l.* 6. *c.* 12. *&* 13. Neque in cæteris Dionyſio malè cum his convenit, niſi quòd Oxum affirmet per mediam Sogdianam fluere: quæ loquendi forma apud eum nova non eſt, cùm de fluv. loquitur, qui regionis alicujus terminos tantùm perſtringit, quod facit, ubi de Tyberino fluv. loquitur, *v.* 351. Montanus, Arrian. *de Exped. Alex. l.* 3. Ὁ δὲ Ὦξος ποταμὸς ῥεῖ μὲν ἐκ τοῦ ὄρους τοῦ Καυκάσου, ἔστι δὲ ποταμῶν μέγιστος τῶν ἐν τῇ Ἀσίᾳ, ὅσους γε δὴ Ἀλέξανδρος καὶ οἱ ξὺν Ἀλεξάνδρῳ ἐπῆλθον, πλὴν τῶν Ἰνδῶν ποταμῶν, οἱ δὲ Ἰνδοὶ ποταμοὶ μέγιστοί εἰσιν. Ἐξίησι δὲ ὁ Ὦξος ἐς τὴν μεγάλην θάλασσαν, τὴν κατ' Ὑρκανίαν. Διαβαίνειν δὲ ἐπιχειροῦντι αὐτῷ τὸν ποταμὸν πάντῃ ἄπορον ἐφαίνετο. Τὸ μὲν γὰρ εὖρος ἦν ἐς ἓξ μάλιστα σταδίους, βάθος δὲ οὐδὲ πρὸς λόγον τοῦ εὔρους, ἀλλὰ πολὺ δή τι βαθύτερος καὶ ψαμμώδης. Καὶ ῥεῦμα ὀξὺ, ὡς τὰ καταπηγνύμενα πρὸς αὐτοῦ τοῦ ῥοῦ ἐκ τῆς γῆς οὐ χαλεπῶς, οἷα δὴ οὐδὲ βεβαίως κατὰ τῆς ψάμμου ἱδρυμένα. Qu. Curtius *l.* 7. *c.* 4. *Quartô die ad flumen Oxum perventum eſt: hic quia limum vehit, turbidus ſemper, & inſalubris eſt potu.* Meminit fluv. hujus Achamed Geraphi fil. *in Themerii hiſtor.* eumque *Ghajon*, *Gihon*, & *Jihune* vocat, qui Choraſanam regionem à Mauranharia diſtinguit. *Nic. Lloydius.*

OXYBAPHUM, Græcè ὀξύβαφον, item ἐμβάφιον, vas embammati continendo inſerviens, acetarium vas. Et quidem inter ſicca condimenta, præcipuum locum obtinebant ſales; in liquidis acetum & oleum, quæ propriè βάμματα & embammata, & varia mixturâ γαρέλαιον, ὀξύγαρον, & alia hujuſmodi oxypora: quibus recipiendis idonea vaſa *Oxybapha* & ἐμβάφια dicta; item τρυβλία. Unde manum aut panem intingere in condimentario, ἐμβάπτειν, Matthæi *c.* 26. *v.* 23. A *bamma*, parvum *oxybaphium* bammulum dictum eſt, unde Græci recentiores βάμπελα fecêre & βαμβύλια, ſic appellantes candelabra in modum lancis vel ἐμβαφίου ſeu *oxybaphii* uncinum in medio habentia, quibus infigebatur candela, cum pediculo, quô manu retinebatur. Sed de his ſuprà vide plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 375.

OXYBII, Ligurum gens *Straboni* & *Stephano*, *Oberrois Dalechampio. Baudrando* populi Provinciæ fuêre, inter Deceates ad Ortum & Argenteum fluv. ad Occidentem in ora maris Mediterranei ubi Forum-Julii & Forum-Voconii.

OXYBLATTA, purpura intenſioris ac vividioris luminis, quæ Comico ὀξεῖα φοινικὶς; apud Suidam in βλάττα, πορφύρας διάφορα καὶ ὀξύτατα, *purpura excellentes & vividiſſima*, Car. du Freſne *Gloſſar.* Latini *excitatum*, i. e. *clarum* & *acutum* vocant colorem, quem Græci ὀξὺ dicunt, *adſtricto* oppoſitum; qui ſimul tamen in eodem eſſe poſſunt, ſed diverſô reſpectu. Sic enim Tyria purpura nigrior & adſtrictior adſpicientibus apparet ſuſpicientibus verò excitatiſſimum lumen & nitorem adfulgebat. At excitatus & dilutus, ut nec adſtrictus ac dilutus, ſimul eſſe nequeunt, nec in uno morari. Adeoque excitatus & preſſus color, licèt inter ſe diverſi, ex æquo tamen ubique diluto contrarii ſunt. Excitatus & acutus color in cocco; preſſus & adſtrictus in purpura, *nigrantis roſæ*, ut Plinius ait, *colore ſublucens.* Tyria purpura utrumque habebat, *acumen* lumenque cocci & nigritiam ſaturitatemque purpuræ nigræ, neutrum habebant dilutiora, ut conchylium. Porrò quod Græcis ὀξὺ, illud item λαμπρὸν, Latinis *clarum* eſt: unde *clara purpura* in *Vita* Probi. In recentioribus Græcorum *Conſtitut.* ὀξεῖα μετάξη, ut τὸ χρυσόϋλλον διὰ μετάξης ὀξείας ἀνυφαίνετο: ubi ὀξεῖα metaxa eſt coccinea. Et quidem antiqui preſſiores & fuſciores purpuras magis probabant; at recentioribus claræ & excitatiores magis placuêre. Nec hoc omittendum, Latinos *preſſum & ſaturum* etiam de clariſſimis & excitatiſſimis coloribus uſurpâſſe, intenſiſſimum quemque in ſua ſpecie colorem, & qui diluto pallidoque maximè contrarius eſſet, ita vocantes: atque omnino, quidquid largiſſimô atque abundantiſſimô colore & lumine pictum tinctumque eſſet, hôc nomine donantes. Sic Græcis κατακορὲς. Sextus Empiricus *Pyrrhon. Hypotyp. l.* 1. Καὶ τὸ αὐτὸ χρῶμα τοῖς μὲν πρεσβυτέροις ἀμυδρὸν φαίνεται, τοῖς δὲ ἀκμάζουσι κατακορὲς, &c. Vide Salmaſ. *ad Tertull. de Pallio c.* 3. & *ad Solin. p.* 199. 278. & 341.

OXYCANUS, Præſtorum, Indiæ gentis Rex, Curt. *l.* 9. *c.* 8.

OXYCRATON, vide *Poſca*.

OXYDATES, nobilis Perſa. Curt. *l.* 6. *c.* 2.

OXYDRACÆ, Indiæ citerioris populi à quibus cùm Alexandrum liberâſſet Ptolemæus, *Soter*, i. e. *ſalvator*, cognominatus eſt. Alii fabuloſa eſſe tradunt, quæ de Oxydracis dicuntur. *Stephan.* Vide Q. Curt. *l.* 9. *c.* 4.

OXYGARUM, apud Martialem *l.* 3. *Epigr.* 50. *v.* 3.

Depoſuit ſoleas; affertur protinus ingens
Inter lactucas, oxygarumque liber:

garum ex aceto eſt, in antecœna olim appoſitum. Vide quoque ſuprà *Garum*, & infrà, ubi de *Oxyporis*.

OXYLITGAM, *Leuncl. Auriclyſar*, vel *Sturichiſar*, caſtrum Saracenum, in Myſiæ, Thraciæ & Macedoniæ confinio, *Cedren.*

OXYLUS, Eliorum Rex juſtiſſimus ac præſtantiſſimus, qui vetuerat mutuam pecuniam in ſuam cuiquam agri partem dare, nec licebat cuiquam eam oppignerare, ut quiſque haberet, quod coleret. Ariſtot. *l.* 6. *Polit. c.* 4. Pauſan. *l.* 5. Strabo *l.* 10.

OXYLUS, τριόφθαλμος, quô duce Heraclidæ, Temenus, Creſphontes & Ariſtodemus fratres, Peloponneſum feliciter recuperârunt: in præmium operæ fortiter præſtitæ, ab illis Elidem, ejectô Elexô Rege, obtinuit. Idem cum priore. Ab eo Iphitus deſcendit, qui Olympia inſtituit. Pauſan. *Arcad.* Vide quoque Joh. Marshamum *Canone Chron. ad Sec. XIII.* ubi *de Heraclidarum reditu.* Addo ſaltem, ab hujus *Oxyli* temporibus, totam Elidis regionem (ex Heraclidarum juramento) Jovi ſacram, & urbem Eleam, ſine muris, ipſâ religione tutam fuiſſe, ex Strabone *l.* 8. ubi & deficiente licet Jovis Olympii oraculô in urbe Olympia, manſiſſe nihilominus ſuam templo gloriam, διὰ τὴν πανήγυριν καὶ τὸν ἀγῶνα, ait. Vide & *Iphitus.*

OXYMAGIS, Indiæ fluv. in Gangem irrumpens, Arrian. *in Ind.*

OXYNIA, Græciæ urbs, ad Ionem fluv. qui ſe cum Peneo jungit, *Strab.*

OXYNTHES, Athenienſium Rex XIII. An. ante Urb. Cond. 390. ſucceſſit Demophonti, regnavit annos 12. circa tempora Jairi Hebræorum Judicis: ſucceſſorem habuit Aphidam. Vide Joh. Marshamum *Can. Chron. ad Sec. XII.*

OXYPÆDEROTINÆ Veſtes, apud Flav. Vopiſcum *in Aureliano*, *c.* 46. *Idem conceſſit, ut blatteas matronæ tunicas haberent & ceteras veſtes, cùm antea coloreas habuiſſent, &, ut multùm, oxypæderotinas.* dictæ ſunt à *pæderote* gemma, quam aliô nomine *opalum* dixêre. *Heſych.* παιδέρως ἡ σφραγίς. Uti autem in purpura varii colorum luminiſque gradus ſunt ac differentiæ; quæ, prout preſſior ſaturiorque eſt vel dilutior, ita nomina invenit; unde *blatta* & *oxyblatta* &c. Sic itaque in pæderote gemma varii colores elucent: *Eſt in his*, inquit Plin. *l.* 37. *c.* 9. *carbunculi tenuior ignis, eſt amethyſti fulgens purpura, eſt ſmaragdi virens mare & cuncta pariter incredibili mixturâ lucentia.* Quorum optimus ille eſt, eodem Judice, cujus color vini colore fuſcatur: ad quem proin tingentium officinæ vota dirigebant, cui & *oxypæderotinum* videntur nomen feciſſe. Inter quem ſanè & amethyſtinum non magnum videtur fuiſſe diſcrimen; unde non mirum eſt, cum colorem, ut pretioſiorem & purpuræ propiorem, rariùs fuiſſe matronis conceſſum. Nero namque, ut non ſolùm ex Suetonio diſcimus, Tyrii, ſed & amethyſtini coloris uſu, privatis interdixit: quamvis amethyſtinum inter pretii levioris colores Ovidius enumeret, quem inter alios plures ac viliores concedit mulieribus artis ſuæ. Videntur ergo matronæ in ſolatium ademtæ purpuræ vel conchyliatæ veſtis, aut, uti tum loquebantur, blatteæ, quæ erat magni pretii, amethyſtinas & oxypæderotinas, quæ proximè ad purpuram accederent, in uſu habuiſſe. Quòd enim Vopiſcus *c.* 40. de Alexandro Severo memorat, illum *purpuram clariſſimam matronis, ſi quæ aut poſſent, aut vellent, vendidiſſe*; non negat, ante Aurelianum alias veſtes Matronis habitas, quàm coloreas, aut ad ſummum oxypæderotinas: ſed hoc tantùm vult, veſtes hujuſmodi habendi copiam non fuiſſe privatis, niſi ſi quas ipſe Imperator donaret aut venderet. Omnia enim baphia in quibus purpureæ veſtes tingebantur, non privati, ſed Imperatorii juris fuêre & omnes ſpecies ibi tinctæ in veſtiarium Principis inferebantur & ad ejus uſum ſervabantur &c. Salmaſ. *ad Vopiſc.* Idem tamen *ad Solin. p.* 1148. à ſeipſo diſcedens, à *pæderote* colore ſeu purpuriſſo, quod genis olim indebant mulieres, colorem hunc in veſtibus tum uſitatum deducere mavult. Vide infrà in voce *Pæderos.*

OXYPORA Condimenta, quæ ex herbis & oleribus, ex aceto & ſale comedi ſolitis, conſtabant, dicebantur: cujuſmodi Λάχανα, quæ cruda in aceto edebantur, Græci τρώγαλα appellârunt. *Gloſſa, Acetaria*, τρώξιμα. Sed & ſic vocabant, quæ acetô & ſale condiebantur. Plin. *l.* 20. *c.* 20. de peplio ſeu portulaca agreſti: *ſtomachum in acetariis ſumpta corroborant.* Græce ἐν προσφήμασι, ἐν ὀξυπόροις; acetô enim eam & ſale condiri, ſcribit *Dioſcorides.* Quæ itaque hujuſmodi herbis & aceto conſtabant, ὀξύπορα appellantur, qua voce porrò dicta quòd ex *aceto* darentur. Hinc ſua Medicis ὀξύπορα vel ὀξυπόρια antidota & κεττικὰ, non ita appellata, ut in ſuis definitionibus doctiſſimi Medici aſſerunt, quòd citò penetrarent utpote tenuium partium, ſed quòd *acetô* & *acetariis* hujuſmodi herbis componerentur: certè nunquam ſine aceto fiebant, ut plurimum piperato: unde quòd ex aceto præberentur, *oxypora* vocitata ſunt, quemadmodum *oxygarum* erat, quod ex aceto & garo &c. Neque verò de crudis ſolùm oleribus, ſed & de coctis, quæ ex aceto edi mos erat, vox accipienda. & quidem *Oxypora* propriè ex pluribus ſpeciebus unà tritis mixtiſque, quibus acetum addebatur, ſeu ex multis ſeminibus calidis conſtabant, juvandæ concoctioni acetô & oleô quoque præparatis: cùm *Acetaria* dicerentur, olera, quæ recentia & cruda ex aceto edebantur, *Salgama* verò quæ ſale & acetô condita ſervabantur. Interim non rarò iſtæ voces confunduntur, apud Auctores. Κατ' ἐξοχὴν verò Oxypori appellatione venit, apud Græcos recentiores, tithymalli id genus, quod *ſebram* Arabes ſeu *ſcebram* nominant. Latini *eſulam*, quæ vox idem ſignificat, quod Græcum ὀξύπορον, ab *eſu*, herba ſcil. quæ ex aceto editur. Vide Salmaſ. *ad Solin. paſſim, ſupremis p.* 375. 1284. & 1326.

OXYRYNCHUS, civitas Ægypti ad Nilum, templis monaſteriiſque refertiſſima, tempore Evagrii; ab *Oxyryncho* piſce, quem colebant cives, ſic dicta, *Ptol.* Strabo *l.* 17. Quod nomen cùm omnibus piſcibus acutô roſtrô præditis convenire poſſit, propriè tamen maleficum animal, inter Nili piſces peculiare, ſic appellatum eſt, cujus mentio in veteri hoc hemiſtichio:

——— ἐκ ἀδελφῆς γένος ὀξυρύγχου.

deque cujus jecore mira tradit Plin. *l.* 11. *c.* 37. *Jecur vetuſtatis maximè patiens, centenis durare annis* Oxyrynchon *exempta prodidêre.* Plura de illo vide apud Strabonem *l.* 10. Clement. Alex. *Admonit. ad Gentes*, Plut. *de Iſ. & Oſir.* Hadr. Junium *Nomenclat. c. de Piſcibus*, Petrum Bellonium *Obſervat. l.* 2. *c.* 32. Jac. Ouzelium *ad Minucium Fel.* Alios. Hoc itaque *Oxyrynchitarum* Numen quòd Cynopolitani odiſſent, quemadmodum illi horum Deos, canes videl. averſati ſunt, inter vicinos hos populos bellum olim exarſit, quod, *Ombitarum & Tentyritarum* nomine, à Juvenali deſcriptum eſſe, Salmaſ. cenſet, uti vidimus ſuprà, ubi *de Ombitis.* Sed & *oxyrynchum* dictum eſſe, characterem quendam ſcribendi peculiarem, ex *Palladio* conſtat, cujus Interpres *Heraclides* verba ejus ſic vertit, *Similiter illam ſcribebant manum, quam oxyrynchum vocant Græci: à piſce oxyryncho*, quòd acutæ longioriſque formæ eſſet. Certè Chaldæi hodieque *Strangeli* characterem appellant, quô in librorum titulis ſcribendis utuntur; cui ſimilem penè characterem Græci in Eccleſiaſticis ſuis libris adhibent: quam vocem ex *Oxyryncho* corruptam eſſe, conjicit Dominicus Macer *in Hierolexico.*

OXYTHRES, frater Artabazi, Polyæn. *l.* 7. *c.* 33.

OZA, nomen viri, 1. Paral. *c.* 6. *v.* 29. Item fil. Abinadab, percuſſus divinitùs, quòd ad ſuſtentandam arcam manum exporrexiſſet, 2. Samuel. *c.* 6. *v.* 3. Latinè *fortitudo*, vel *capra.*

OZACA, urbs ampla Niphoniæ, cum arce ſplendidiſſima Imperatoris, haud pridem extructa, in regione Jetſena, in ora ſinus ampliſſimi, in meditullio inſulæ, 50. mill. paſſ. à Meaco in Eurum.

OZAN, pater Phaltiel, principis tribûs Iſſachar, Numer. *c.* 34. *v.* 26. Latinè, *fortitudo*, aut *capra earum.*

OZAZIN, nomen viri, 1. Paral. *c.* 15. *v.* 21. Latinè *fortitudo Domini.*

OZECARUS, fluv. Luſitaniæ, nunc *Zezare.* Oritur prope Guardam urb. in provinc. *Beira*; dein auctus Nabane, Beſelga, aliiſque fluminib. minoribus, in Tagum ſe exonerat, 7. leuc. ſuprà Scalatim in Cæciam.

OZEN-SARA, urbs à *Sara* filia Ephraim condita, 1. Paral. *c.* 7. *v.* 24. Latinè, *auricula carnis*, vel *conſanguinitatis*, aut *auricula fermentata*, vel *remanens*, ſive *ſtatera carnis, conſanguinitatis*, vel *reſidui.*

OZENE, urbs Indiæ citerioris Ptol. *Pali* Caſtaldo.

OZI, עזי fil. Bocci, 1. Paral. *c.* 6. *v.* 5. Filius item Thola, 1. Paral. *c.* 7. *v.* 2. Latinè *fortis*, vel *fortitudo mea*, aut *hircus meus.*

OZI, אוזי nomen viri, Nehem. *c.* 3. *v.* 25. Latinè *tunc*, vel *aut iſte.*

OZIA, fil. Amaſiæ Regis Juda, aliàs etiam *Azarias* dictus, ſatis laudabiliter præfuit, bellô etiam contra Philiſtæos, Ammonitas & Arabes felix; Poſtea leprâ percuſſus, quòd ſacris functionibus ſe immiſcuiſſet. Obiit An. M. 3277. regni 52. interea Jotham fil. clavum tenuit, 1. Regum. *c.* 15. *v.* 1. 2. Paral. *c.* 26. *v.* 1. Fil. item Caath, 1. Paral. *c.* 6. *v.* 23. *fortitudo*, vel *hircus Domini.*

OZIAU, nomen viri, 1. Paral. *c.* 24. *v.* 26. Idem ſignificat quod *Ozias.*

OZIEL, fil. Bela, 1. Paral. *c.* 7. *v.* 7. Fil. Caath, Exod. *c.* 6. *v.* 8. Idem ſignificat quod *Ozias.*

OZINES, nobilis Perſa; defectionem ab Alexandro M. moliens oppreſſus eſt à Cratero, & in vincula conjectus, Curt. *l.* 9. *c.* 10.

OZNI, fil. Gad, Numer. *c.* 26. *v.* 16. Latinè *auris*, vel *ſtatera mea.*

OZOGARDANA, oppidi nomen apud *Amm. Marcellin.* circa Meſopotamiam eſſe videtur, ubi Trajani tribunal oſtenditur.

OZOLÆ, ſeu OZOLI Plinio, *l.* 4. *c.* 3. populi Achajæ, Ætolis finitimi, ad ſinum Corinthiacum. Vide *Locri*; quorum alii ad ſinum Corinthiacum, alii ad ſinum Euboicum ſunt. Locrorum ſpecies erant, ſimul & *Opuntii* & *Epicnemidii*, in Græcia; præter quos in Italia Locri fuêre *Epizephyrii*, à Zephyrio promontor. quos colonos fuiſſe Locrorum Græciæ conſtat; an verò Locrorum *Ozolorum* an *Opuntiorum*, non adeò liquet. Marcianus Heracleotes,

——— οἱ δὲ λεγόμενοι
Ἐπιζεφύριοι πλησίον κεῖνται Λοκροί.
Εἰσὶν δ' ἄποικοι τῶν Ὀπουντίων Λοκρῶν.
Ἔνιοι δὲ Λοκρῶν φασὶ τῶν ἐν Ὀζόλαις.
——— *qui autem dicuntur*
Epizephyrii, prope ſiti ſunt Locri.
Sunt autem coloni Opuntiorum Locrorum.
Aliqui verò Locrorum dicunt Ozolorum.

Prius tamen probabilius. Namque *Ozolas* dictos quoque eſſe *Heſperios*

ſterior tradit *Strabo*, quòd Parnaſſi montis ex parte Occidentali accolæ eſſent: Hinc *Epizephyrii* in Italia dicti videntur, quia Zephyrus ab Occidente ſpirat, unde & *Zephyrium* promontor. Italiæ appellatum eſt, quòd portum haberet hujuſmodi ventis obverſum. Salm. *l. ad Solin. p.* 66. & 67.

OZVIECINUM, oppid. Palatinatus Cracoviæ ad Viſtulam fluv. ubi Salam recipit, cum titulo Ducatus; vix 3. milliar. German. a confinio Sileſiæ in Ortum, Cracoviam verſus, 7. Arcem habet ligneam, & paludibus cinctum eſt. German. *Auſchwitz*, & A.C. 1454 in Poloniæ Regis poſſeſſionem rediit.

OZZALA, Galatiæ urbs, *Antonin.*

P.

P Conſonans muta, aſpirationem ignorat, niſi in vocibus Græcis, ut *Phaëton*, *Philetas*, &c. Aliquando in *B.* vertitur, ut *Pyrrhus*, *Balatium*, pro *Pyrrhus*, *Palatium*. Etiam nota erat vel Populi, vel Partis, &c. Vide Voſſ. *in Ariſtarcho.* Auſonius, *de litt. monoſ.* de Conſonante hac ita loquitur:

Anſonum ſi P. ſcribas, ero Cecropium P.
Et Rho de Græco mutabitur in Latium P.

P. A. in notis Antiquorum, *Pace*, cui additum P. R. *populo Romano*; P. C. *pactum conventum, pecunia conſtituta*: P. D. *publicè dedit*, &c. denotat.

PA. DIG. vel P. D. *Patriciatûs dignitas*: PAR. *Parentum*. PAT. *Patritius* &c. in iiſdem notis deſignat.

PACALIA, nomen feſti apud Romanos, memorati Aldhelmo *in Laud. Virgin. c.* 26. Ubi cùm iſta reperiuntur: *Tunc ſpurcas delubrorum ceremonias exhibet, quaſi Lupercalia & Compitalia, vel Pœnalia & Suovetaurilia thurificando, ſeu Turalia & Nyctelia litando furibunda Numina reconciliarent*, Gronovius deſiderat doceri, quænam *Pœnalia* illa, quæ *Turalia* eſſent. Nam cum ſit veriſimile, non finxiſſe diem feſtum, qui non erat, nec nomen excogitaſſe, quod olim Romanum non eſſet, neutrum ſive in Faſtis ſive alibi legitur. An potiùs nulla ſunt, ait, & ſub priore, vel *Pacalia*, vel Palilia vel Faunalia latent; ſub poſteriore Feralia, vel Saturnalia, vel denique Fugalia, ex Auguſtino *de Civit. Dei.* Vide Joh. Frid. Gronov. *Obſervat. in Eccleſ. c.* 8.

PACAMORES, populi Peruviæ, ad confluentes Marahionis in fluv. Amazonum, *P. Texeira.*

PACARE, apud Poetam,

——— *inculta* pacantur *vomere ſylvæ*;

eſt à ſentibus & ſpinis purgare. Apud Claudian. *de Diana*,

——— *pacabat Mænala cornu.*

Manilium *l.* 4.

Et pacare *metu ſylvas & vivere raptô.*

Statium item *Thebaid. l.* 2. *v.* 250.

——— *tum ſaltus fortè remotos*
Pacabat *cornu.*

Venari eſt: Feras enim occidendo, quæ venatoribus (ut Gratius eleganter ait *Cyneget.*) pro hoſtibus ſunt, ſaltus pacantur. Vide Barthium *ad loc.* Apud recentioris ævi Scriptores ſolvere, exſolvere ſignificat: an a *pacando*, quod pacem facere propriè; an à *pactando*, quod eſt *pactum*, i. e. tributum ex pacto conceſſum ſolvere? Vide Salmaſ. *de Trapezit. fœn. p.* 517. Hinc Italorum *pagare*, Gallorum *payer*; & ex hac notione vocis *pacti*, Germanorum *pachtorum* &c.

PACARIUS, vide *Decimus*.

PACATIANA, ſecundùm quoſdam Phrygiæ majoris pars. Videntur enim recentiores ex Phrygia Magna duas feciſſe provincias, primam & ſecundam, quarum prima *Pacatiana*, ſecunda *Salutaris*; at quæ Phrygia Minor olim dicta eſt, *Treadem* dicere maluiſſe. Certe Conſtantinus τὴν μικρᾶς Φρυγίας οἰκήτορας, *Minoris Phrygiæ incolas*, Thracenſium Themati vindicat: Et tamen utramque Phrygiam Salutarem & Pacatianam, quam ipſe vocat Καπατιανὴν, *Capatianam*, ſub Anatoliæ provincia collocat; quomodo utraque illa Phrygia, Salutaris & Pacatiana, una fuit olim Phrygia Magna. Quod ex ipſis Conſtantini verbis colligere eſt, quibus Ἀνατολικὸν Θέμα determinat: Ἀρχὴ τῷ αὐτῷ ἀπὸ τῆς Κωμοπόλεως τῆς ὀνομαζομένης Μηρὸς πεποίηται καὶ λέγεται Φρυγίας Σαλουταρίας ἕως τοῦ Ἰκονίου. *Initium enim ejus à Comopoli, quæ Merus dicta, factum eſt, & dicitur Phrygia Salutaris ad Iconium uſque*; erat autem Iconium Lycaoniæ oppidum, quô Phrygia Magna finiebatur. Sequitur *de Pacatiana*, Τὰ δὲ ἀπὸ Κροίου καὶ μέχρι τοῦ Ἀμωρίου καλεῖται Φρυγία Καπατιανή, *A Croino autem Amorium uſque vocatur Phrygia Pacatiana*: Certè Amorium inter Phrygiæ magnæ urbes, recenſetur *Ptolemæo*. Habebat verò *Pacatiana* Phrygia Præſides olim, ſicut Piſidia, Lycaonia, Salutaris, aliæ. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 806. Laodiceam *Pacatianæ* metropolim facit ſubſcriptio Epiſtolæ prioris Pauli ad Timotheum, ubi illa ſcripta dicitur ἀπὸ Λαοδικείας, ἥτις ἐστὶ μητρόπολις Φρυγίας τῆς Πακατιανῆς. *Laodiceâ, quæ metropolis eſt Phrygiæ Pacatianæ.*

PACATIANUS, Conſ. cum Cæcilio Hilariano, An. Urb. Cond. 1084.

PACATUS Latinus, vide *Latinus Pacatus*.

PACATUS Minutius, Grammaticus, ſcripſit de Tragicis & Comicis dictionibus, item de proprietate Atticæ, ac Doricæ linguæ. Vide *Drepanius*.

PACENSIS, vide *Æmilius*.

PACENSIS Colonia & urbs. Vide *Pax Auguſti*.

PACHACAMALI ſeu PACHAYCAKIK, Peruanorum, qui Americæ celebris Populus eſt, ſummus Deus: Eſt autem ſi interpreteris, *Creator Cœli & Terræ.* Eundem *Viracocbin* communiter vocant, ut & *Uſapu*, i.e. *Admirabilem*, ut ſcribit Joh. Hugo Linſchottanus *Hiſtor. Ind. Occid. l.* 5. *c.* 3. Ita nempe & hi, ſicut jam olim Gentilium cordatiores, quamvis multorum Deorum meminerint, unum tamen ſummum, cui cœteri pareant, adeoque *unum* ſolum verum *Deum*, ſtatuunt; ut, quod apud Cicer. *de Nat. Deor. l.* 1. *c.* 12. de Socrate Vellejus, de iiſdem dici poſſit, *eos modo unum, tum autem plures Deos dicere.* Quô & illud Marſilii Ficini quadrat, de Platone, in *Argum. l.* 4. *de LL. Neque verò mirêris, quod plures ſæpe nominet Deos, unicum enim per ſe ipſum in Parmenide atque Timæo probat eſſe Deum, cæteros vero Angelicos, cœleſteſque Dei miniſtros, cum Deos nominat, non tam Deos, quam divinos, intelligit.* Eôdem modô Phœnices quondam Deum aliquem ſummum maximumque & tanquam Deorum Regem, quem *Adadum* ſeu *Adodam*, i.e. Unum dixêre, interprete Macrobiô, venerati ſunt. Et ut ad recentiora redeam, in Aſia Siamenſes, Auctor *Hiſtor. Orientalis*, Merian. *Part. XIII. p.* 91. atque Juſtus Schultelius *Deſcript. Siam. p.* 308. tum Sinenſes præterea Madagaſcaris ſive Divi Laurentii, ut vocant, ad Africam inſulæ, incolas, Creatorem unicum cœli & terræ credere, tradit idem Linſchottanus *Ind. Orient. Part.* 2. *c.* 7. & *c.* 30. Novæ quoque Angliæ, Americæ itidem populum, ſupremum quoddam Numen *Kichtann* titulô colere, à quo ipſo increato & inviſibili, tum cœteros Deos, tum cœlum, terram, mare, omniaque, quæ iſtis continentur, condita credant, affirmat Rich. Waithornius *Deſcript. Nov. Angl. Part.* 1. *c.* 4. Pariter atque Biarmenſes & Lappones, Deum verum ſummumque *Jumala* ac *Tori* nomine venerari, Johannes Schefferus auctor eſt, *in Lapponia c.* 7. *p.* 61. Quô eôdem locô etiam ſuum *Tinagogo*, ſive *Deum mille Deorum*, incolæ regionis cujuſdam in Aſia, apud Ferdinandum Pinto *Itiner. p.* 196. & Peguenſes, apud Eund. *p.* 372. ſuum *Quiay Lacuſa*, & ipſum *mille Numinum Numen*, habuerunt. Adeò vera *de uno Deo* ſententia etiam per denſiſſimas tenebras, immerſis earum caligini animis, ſive rationis, ſive qualiſcunque Traditionis operâ illuxit. Tob. Pfannerus *Theol. Gentil. pur. c.* 2. §. 10. At *Pachamama*, Voſſio Dea fuit Peruanorum, quô nomine Terram ait cultam *de Orig. & Progr. Idolol. l.* 2. *c.* 62. Vide quoque infrà *Peruvia*.

PACHECA, Hiſpan. *Pacheco*, nomen Familiæ in Hiſpania illuſtris, quod Maria (filia Johannis Fernandini *Pachecii* Dn. *de Belmonte*) Alfonſo Acugnæ à matre Tereſia, *Gironis* nomen nacto, elocata, Gironiæ familiæ intulit. Primo enim eorum filio Johanni *Pachecii* nomen impoſitum, alteri Petro *Gironis*. Et quidem cùm ex hoc Comites Urennæ, Duces Oſſunæ & Marchiones *de Pennafiel* orti ſint: viciſſim in illius, Marchionis *de Villena* & Ducis *de Eſcalona* filiis; cognominum diverſitas eſt. Primogenitus namque *Pachecii* ſervavit nomen, & ab eo ſunt Duces *de Eſcalona*: alter filius Petrus, à matre *Portocarrerii* nomen accepit & ex ſe Marchiones Villæ Novæ dedit. Tertius Alfonſus Tellezius, ad Gironium nomen rediit, & Dominos *de la Puebla in Montalvan*; qui poſtea *Comitum* dignitate ornati ſunt & ſubinde *Pachecorum* nomen renovârunt, ſevit. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobil. Eur. Part.* 1. *in Ind.* & ſeriem Ducum *de Eſcalona*, ſupra in hac voce. Sed & Marchiones *de Cerralvo* nomine *Pachecorum* inſigniti ſunt; et qui nomen hoc accepêre, ab hærede Maria *Pachecæ*, Stephani filiâ Joh. nepte, Stephani alterius, cui *Cerralvo* Henricus II. Rex dono dedit, pronepte, Alvari Pereſii Oſorii conjuge. Ex hoc enim matrimonio natus Joh. I. *Pachecus* Oſorius Dn. *de Cerralvo*, Catharinam Maldonatam ſibi junxit (filiam Roderici *Ariasmendes Maldonnado*) atque ex ea ſuſcepit Joh. II. *Pachecum* maritum Annæ Toletanæ (Ferdinando *de Toledo* Dn. *de Villora* genitæ) & ex ea Patrem Roderici *Pachecii* Marchionis *de Cerralvo*; quô & Annâ Henriciâ Toletanâ (filiâ Didaci Henricii Guzmani Comitis *de Alba de Aliſte*) genitus Joh. III. *Pachecus* Marchio *de Cerralvo*; ex Agnete Toletana (filia Garſiæ Toletani Oſorii Marchionis *de Villa Franca* Ducis Fernandinæ) ſuſcepit Rodericum II. *Pachecum* Marchionem *de Cerralvo* ſeu *Zerralvo*, cui Franciſca *de la Cueva & Corduba* (filia Beltrami Cuevæ Ducis Albuquerquii) defuncti A. C. 1612. peperit Johannem IV. *Pachecum*, Agnetem &c. Idem *Part.* 2. *p.* 84.

PACHERES, Athenienſis quidam belli peritiſſimus, qui Mytilenen & Leſbum, de Perſis recepit, Olymp. 89.

PACHES, Notium oppugnans Hippiam Ducem Piſuthnæ poſtulavit, ut è munimentis ad colloquium exiret, fide datâ ſe illæſum & vivum eum remiſſurum. Poſtquam verò proceſſit, cuſtodiâ ei circumdatâ, Notium vi cepit; atque tum Hippiam vivum in urbem induxit, quemadmodum in fœdere promiſerat, & poſtea jaculis confecit, Polyæn. *l.* 3. *c.* 2. Cujuſdam *Pachetis* Athenienſis, ut videtur, qui Mitylenem cepit, meminit Ariſtot. *l.* 5. *Politic. c.* 4.

PACHIA, promontor. Sardiniæ, *Ptolem.*

PACHIRI, montes in Aſia minori.

PACHOMIUS, Abbas ſeu Pater Eremitarum, in Scythia; à juventute ad ſenium uſque optimè converſatus, quem neque circa corporis ſanitatem, neque circa animi paſſionem Dæmon aliquando decepit, ſi Sozomeno credas, *l.* 8. *c.* 6.

PACHOMIUS, Abbas Ægyptius, ex milite idololatra Licinii, vel Maxen-

Maxentii. Diſcipulus Palæmonis Eremitæ, ſuper ſerpentes ambulâſſe, & à Crocodilis ab una Nili ripa in alteram tranſvectus eſſe, fertur. *Ad populum phaleras!* Variis monaſteriis conditis, obiit A. C. 350. vel 360. Ejus *Monita* edidit Gerardus Voſſius, unà cum operibus Gregorii Thaumaturgi. Dionyſius Petitus vitam ejus latinè tranſtulit. Vide Gennad. *c. 7. de Vir. Illuſtr. Trithem. Bellarmin. Poſſevin. Baronium*, &c. Item Patriarcha Conſtantinopol. A. C. 1500. uſque ad Annum 1513. Turcicis inſidiis multùm infeſtatus. Onuphr. *in Chron.*

PACHYMERUS Georgius, vide *Georgius.*

PACHYNUS, ſive & meliùs *Pachynum*, unum ex tribus Siciliæ promontoriis, Peloponneſum ſpectans, ab aeris craſſitudine, ut vulgò creditur, nomen habens. Nam παχὺ, pingue & craſſum ſonat. Bochart. verò *l. 1. Chanaan, c. 29.* ab Ebræo בחן *bachen*, ſeu *Bachum* deducit, quæ vox Tyriis *ſpeculam* ſignif. B. & P. permutatis. *Pachynus enim turrim habet ſpeculam in mare prominentem*, uti loquitur Fazellus, *Dec. 1. l. 5. c. 1.* Vulgò *Capo Paſſaro*, eſtque in ora Orientali Siciliæ, ubi ad Auſtrum vergit, 60. milliar. à Melita inſula, in Boream, 140. à Peloro in Meridiem. *Baudrand.* Quantitatem priorum ſyllabarum pro licentia ſua variant Poëtæ. *Dionyſius* primam corripit & ſecundam,

Ἄκρα δὲ οἱ Πάχυνός τε Πελωρίς τε Λιλύβη τε.

Idem alibi ſecundam produxit,

——— *Καὶ ῥαιχὶς πολυκλύστοιο Παχύνου.*

Virg. itidem priorem brevem fecit, *Æn. l. 3. v. 429.*

Præſtat Trinacrii metas luſtrare Pachyni.

Quam tamen Ovidius producere non dubitat, *Met. l. 13. v. 726.*

E quibus imbriferos verſa eſt Pachynos in Auſtros.

Nic. Lloydius.

PACHYNUS Portus, vulgò *Porto Longobardo*, teſte *Fazellô*, portus Siciliæ inter Pachynum promontor. & Motyam urbem exciſam.

PACIACUM, Britoni memoratum *Philippidos 5. & 4.* Orderico *l. 12.* dicitur *Caſtellum Pacejum*; Oppidum autem eſt ad Auturam fluv. in Aulercis Eburovicibus, inter Ebroicas & Meduntam medium, hodie *Pacy*: corruptè *Paſſy*. Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ.*

PACIANUS, Epiſcopus Barcinonenſis, genere, caſtitate, eloquiô, vitæ ſanctitate & eruditione illuſtris. Sub Valente Imperatore floruit, obiit ſub Theodoſio M. A. C. 380. vel 388. ſcripſit *Paræneſin ad Pœnitentiam. Epiſtolas contra Novatianos, tractatum parvum de Baptiſmo.* Hujus filio Dextro, Prætorii præfecto, inſcripſit Hieronym. librum de Scriptoribus Eccleſiaſticis, *c. 106. Cat.* Baron. *in Annalib.*

PACIARII, in Concilio Monſpelienſi, A. C. 1214. *can.* 23. & Toloſano A. C. 1229. *can.* 31. ſunt, quibus *pacis* indictæ à Pontifice & Conciliis obſervandæ cura erat commiſſa. Horum collegium *Pax* appellatur, in Concil. Toloſano præfato *can.* 34. *Si vaſſalli homines rebellaverint contra dominos*, Pax *adſiſtat dominis contra eos.* Sed & *Paciarius*, ſeu *Pacificator*, nomen fuit dignitatis, olim collatæ ad triennium Carolo I. Siciliæ Regi à Clemente IV. Pontifice Romano flagrante Guelforum & Gibellinorum diſſidiô Imperiôque vacante, A. C. 1267. *Clemens* &c. *Cùm te in partibus Tuſciæ, Romano ſubjectis Imperio nunc vacanti, Pacis conſtituerimus per noſtras literas ſervatorem, in eiſdem tibi* Paciarii *ſeu* Pacis ſervatoris *officium committentes* &c. Johannes Villaneus *Paciaro* vocat *l. 7. c. 56.* Etiam *Paciarius* Ædilis, Scabinus eſt, qui *pacem* inter cives tuetur: *Præfectus pacis aut Decurio, in l. 1. Cod. Theod. de Pignoribus:* Εἰρηνάρχας Græcè, Gall. *Juré de la paix.* Vide Buzelinum *in Gallo Flandr. l. 3. c. 15. p. 512.* Curiam Generalem Barcinonenſem A. C. 1283. ſub Petro II. Rege Aragoniæ *c. 28.* Et Curiam Generalem Cataloniæ, actam in villa Montis Albi, ſub Alfonſo Rege Aragoniæ A. C. 1333. Iidem *Pacis aſſertores* dicuntur in *LL.* Viſigothorum *l. 2. Tit. 1. §. 16. Sunt qui ſola pacis facienda intentione Regali ſolà deſtinantur auctoritate, qui eas ſolum dirimunt cauſas, quas illis regia deputaverit ordinandi poteſtas. Præpoſiti pacis, in l. 49. Cod. Theodoſ. de Decurionibus*, ubi tamen quidam judicant legendum, *Præpoſiti pagis*, de quibus in *l. 1. de Pignoribus eodem Cod.* & alibi. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* in vocibus variis, *Paciarii* imprimis, & *Pax.*

PACIDIANUS, vide *Eſernius.*

PACIFER, cognomen Herculis, vide ſuprà.

PACIFICÆ Literæ, in Concilio Eliberitano A. C. 305. *c.* 81. *Ne fœminæ ſuo potiùs, abſque maritorum nominibus, Laicis ſcribere audeant, qui fideles ſunt, vel literas alicujus* pacificas *ad ſuum ſolum nomen ſcriptas accipiant:* videntur appellatæ generatim omnes epiſtolæ amicæ, *pacis* ac divinæ charitatis conciliatrices, maximè quæ Clericis inopiæ cauſâ aliò proficiſcentibus, ab Epiſcopis, dabantur: Hinc vetus Interpres Concilii Antiocheni A. C. 341. *c.* 8. *Presbyteri qui ſunt in agris, Canonicas Epiſtolas dare non poſſunt ---- Chorepiſcopi autem, qui ſunt irreprehenſibiles, dare poſſunt* Pacificas, *i. e. generales.* Ubi Græca editio tantùm Εἰρηνικὰς præfert. Vel etiam quæ ab Archiepiſcopis concedebantur Epiſcopis, ad Imperatorem legatis: Item quæ injuſtè oppreſſis ab iiſdem dabantur. Vide *Formulas* veter. *Tom. II.* Conciliorum Sirmondi *p. 667.* Franc. Turrianum *l. 3. pro Epiſtol. Pontif. c. 4.* Ferrarium *Antiqq. Eccleſ. l. 1. c. ult.* Cl. Juſtellum *ad Can.* 8. Conc. Antioch. & *ad Can.* 11. *Conc. Chalced.* & Cl. Suicerum *Theſauro Eccl.* voce Εἰρηνικὸς, ubi etiam Εἰρηνικὰ in Græcorum Liturgiis dici, quæ Diaconus extra Tabernaculum recitat, dum in Tabernaculo Sacerdos ſecretò orationem dicit: ſicque appellari, quòd nil aliud quàm preces ſint pro pace, addit. Vide quoque eum in *Σκευοφύλ*.

PACIFICI, ſeu PACIFICATORES, illi dicti ſeculô 5. qui Henoticon Zenonis Imperatoris ſequuti, ſub ſpecioſo concordiæ inter Catholicos & errones ſarciendæ prætextu, Fidem deſtructum ibant, Conciliô Chalcedonenſi ſtabilitam. Evagr. *l. 3.* Baron. *A. C. 842. num. 25.* Item Anabaptiſtæ, ſeculô præteritô qui in pagis oberrantes, ſe Evangeliſtas jactârunt, plurimis deceptis.

PACIFICUS Maximus, Aſculô oriundus, obiit ſub initium præteriti ſeculi, An. ætat. 100. Scripſit *contra Angelum Politianum, Poëmata de Lucretia, Virginia, bellis Cyri, Sylla & Mario*, &c. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 3. c. 8.*

PACIFICUS Novarienſis, Franciſcanus, ſeculô, 15. ſcripſit *ſummam Paciſicam.* Floruit A. C. 1470. Wading. *in Bibl. Minor.* Bellarm. *de Script. Eccleſ.* Poſſevin. *in Appar. ſacro, &c.*

PACINUS, unus ex nepotibus Voltinii regis, cognomento Luculli, à quo *Parmates* Italiæ populi.

PACIS Fractio, ſeu infractio, cùm pax indicta ab Imperatore vel Rege, ſeu alicui, aut Eccleſiæ, locive aliis conceſſa, violatur; cujus criminis cognitio inter jura Regia recenſetur, in *LL.* Henrici I. Regis Angliæ, quid propriè apud Francicarum Rerum Scriptores dicatur, ex *Statuto* Philippi Regis Franciæ dato A. C. 1279. docet Car. du Freſne, quod ſic habet: *Frangi pacem dictum dicimus, cùm in caſtris aut civitatibus, factâ ſeditione publicâ pars partem ejecerit, vel cum armis invaſerit, vel civitas, caſtrum, aut villa, aut Baro, aut caſtri Dominus, alii guerram moverint, aut furtivè caſtrum aut villam, aut munitionem ſubtraxerint.* Paulo pòſt, *Aggreſſores itinerum, ſive plures fuerint ſive unus, pacis violatores cenſendi ſunt* &c. In Imperio Romano, ſanctio de *Pace Publica*, una ex illuſtrioribus eſt. Wormatiæ primùm conſtituta A. C. 1495. ac deinde ſæpius confirmata, German. *Landfried.* cujus violatoribus aquâ & igni interdicitur, ita ut à nemine in fidem & clientelam recipi, ab omnibus verò impunè, tam in perſona, quàm in rebus, offendi poſſint: *Bannum* vocant ſeu Proſcriptionem. Olim verò apud Suevos & Francos, *Pacis* hujus turbones cogebantur canem humeris impoſitum portare per mille paſſus, multis ſpectantibus. Quâ pœnâ affecit Henricum Palatinum alioſque X. Germaniæ Comites Fridericus I. uti docet Conr. Ritterſhuſius *Orat. de eo.* Capita Sanctionis, vide apud *Juris Public.* Scriptores.

PACIS Lapis, vide ſuprà *Lapis.*

PACIS Liber, vide *Liber.*

PACIS Mora, ſcil. conciliatrix, ſeu *Pax ſequeſtra*, Statio *Theb. l. 2. v. 425.* induciæ dicuntur: uti *Pacis Sequeſtrum*, Legatum vocat Lucan. *l. 10. v. 472.*

——— *Orator Regis Pacisque ſequeſter.*

Quomodo extremô ævô Dudo Sanquintinius aliquoties loquitur, clarâ tantorum Auctorum imitatione. Vide Barth. *Animadverſ. ad Statium d. l.* & hic paſſim, ſuis locis.

PACIS Ordo, à Rudolpho II. Imperatore inſtituendus; de quo ſic Joh. Henr. Heideggerus: *Meditabatur idem Imperator & Rex Bohemiæ Rodolphus ſuperſtes adhuc* Ordinem Pacis, *pro conſcientiarum libertate, aurea torquis inſigni condecorandum ad cujus ſocietatem Reges & Principes Evangelicos ac Pontificios invitare conſtituerat, Hiſtoriâ Papatus Period. Sept. §. 224.*

PACIS Oſculum, vide ſuprà.

PACIS Princeps, vide ſuprà, voce *Irenarcha.*

PACIUS Julius, Vicentinus, *Beriga* cognomen tulit à vico Vicentiæ vicino. *Arithmetica* libellum conſcripſit jam anno ætat. 13. Juri inde animô applicitô, Genevam venit, ubi Philoſophiam Studioſos docuit privatim, donec editis ingenii monomentis publicô docendi munere ornaretur. Inde Heidelbergæ *Organum Ariſtotelis* interpretatus: hinc in Pannoniam accitus, *Jus Civile* ibi explicuit. Sedani dein, Nemauſi, Monſpelii, Valentiæ, Patavii, eôdem munere cum gloria functus, Eques D. Marci à Senatu veneto creatus, & fil. ejus Jacobus, in Profeſſorum Juris numerum adoptatus eſt. Sed ob valetudinem, Valentiam reverſus, ibi 1000. coronatorum ſtipendiô ad vitæ finem docuit extinctus A. C. 1635. ætat. 85. Pater IV. Filiorum, omnium J. U. Doctorum, è quibus *Paulus* ſummô ſplendore familiam ſuſtinuit. Frater *Fabii*, triceniô majoris, Medici per Italiam celebris, & IV. itidem Filiorum, omnium eruditione quoque inclytorum, parentis. Scripſit quàm plurima enumerata Paul. Frehero *in Theatro Viror. eruditione claror.* ubi etiam inſigne Epigramma habes, quô ipſe Vitæ ſuæ curſum Pacius deſcripſit.

PACONIA, inſula Siciliæ inter Lilybæum & Africam, *Ptol.*

PACONIUS, vide *Cæſar Sextius.*

PACONIUS, prænomine *Marcus*, C. Silani Aſiæ Proconſulis legatus, ejuſdemque accuſator; quem poſt illa reum majeſtatis Tiberius interfecit, admonitu ſcurræ cujuſdam, Sueton. *Tib. c. 61.*

PACONIUS Agrippinus, Marci fil. è Stoica diſciplina. Huic exercitanti ſupervenit, qui diceret, Fuge ocyus, damnatus es: exiliô, inquit, an morte? Exiliô. Bona autem quid? Non ablata tibi. Ariciam ergò euntes iſtic prandeamus, Arrian. *l. 1.*

PACORIA, Meſopotamiæ urbs, *Ptolem.*

PACORUS I. Parthorum Rex X. in pugna, quâ Craſſus victus, rem egregiè geſſit. Antigono favens, Hieruſalem venit prætextu componendæ ſeditionis obortæ, inter Judæos: Illis partim Phaſelo, & Hyrcano, partim Antigono faventibus; revera autem principatum Antigono traditurus: Itaque per dolum Phaſelum ad Barſaphanem, Perſarum ſatrapam, mittit: Phaſelus cum Hyrcano à Parthis ligatus eſt, quibus talenta mille, ac mulieres quinquaginta pollicitus erat Antigonus. Hâc viâ Judææ Rex à Pacoro conſtitutus Antigonus, Hyrcano ſibi à Parthis tradito, dentibus aures præcidit, ne quando ſummum obiret ſacerdotium: nam lex tantùm integros admittebat. Labieno quoque Pompeji amico, dein Caſſio Brutoque affuit. Hujus pater Orodes, Craſſum Roman. dolô circumventum interfecerat, vide ſuprà; quam maculam Ventidius Baſſus, Marci Antonii legatus, delevit, Pacorum cum exercitu ad internecionem cædens, An. 715. Urb. Cond.

vitô

vivò adhuc patre, Rex tamen vocatur Tacit. *Hiſt. l. 5. c. 9.* Vide Egeſip. *l.* 2. Joſeph. *l.* 14. *c.* 21. *&c.* Vellej. *l.* 2. *c.* 78. Juſtinum *l.* 42. *c.* 4. *Dion. Flor. Eutrop.* Appian. *Parthic.* Oroſ. *l.* 6. *c.* 16. &c. Martialis *l.* 9. *Ep.* 36. *v.* 3.

Quicquid in Arſaciâ Pacorus deliberat aulâ.

Ei ſucceſſit frater *Phraates* III. Vide *ibi*.

PACORUS II. Artabano III. ſucceſſit Trajani Imperatoris principatu, de quo vide Plin. *l.* 10. *ep.* 16. Illum excepit frater Oſroes, quem vide.

PACTA, ſeu PACTÆ, urbs Siciliæ maritima Epiſcopalis in ora occidua apud Tyndaridem urbem exciſam, ab eâ 6. mill. paſſ. in Meridiem recedens: à Comite Rogerio, victis Saracenis, condita. *Patti* vulgò dicitur.

PACTA, apud Vellejum Paterculum *l.* 1. *c.* 1. ubi Oreſtem Delphis interfeciſſe Pyrrhum, *quod pactæ ejus nuptias occupaverat*, refert: conjugio deſtinata & jam promiſſa eſt. Nonius Marcellus, *Inter Speratam, Dictam, Pactam & Sponſam hoc intereſt, quòd Virgo, priuſquam petatur, Sperata dicitur ---- Deinde promiſſa vel ſponſa dici poteſt.* Virg. *Æn. l.* 2. *v.* 678. *Cui pater eſt, conjux quondam tua dicta relinquor! Et idem aliò loci l.* 10. *Æn. v.* 79. *Et gremiis abducere pactas* &c. Sic *Pactus*, apud Statium *Theb. l.* 3. *v.* 172.

Hinc Chthonium conjux, hinc mater Penthea clamat
Aſtyoche, puerique rudes tua, Phædime, proles
Amiſſum didicêre patrem, Marpiſſaque pactum
Phyllea ———

promiſſus eſt, nuptiis deſtinatus. Vide hic infrà.

PACTA Dotalia, cùm ineunda eſſent, apud Romanos. Auſpices noctu & ſub auroram, auguria captabant. Dote dein dictâ, quæ cenſui proportione reſpondebat, ſignabantur. M. Fab. Quintilian. *l.* 5. *c.* 11. *Nihil obſtat, quò minus juſtum Matrimonium ſit mente coeuntium, etiamſi tabulæ ſignatæ non fuerint.* Iſidor. *l.* 9. *c.* 8. *Ante uſum tabularum, Matrimonii cautiones, quibus dotem emittebant.* Quod ipſum & à Juriconſultis admittitur *l. Seja. ff. de donat. int. vir. & uxorem.* Juvenal. *Sat.* 2. *v.* 118.

Signatæ tabulæ, dictum feliciter.

Rectè *feliciter*: Talis enim erat acclamatio frustior, quâ bona quæque ominabantur, inprimis auſpicatum contractûs initi eventum. Sueton. *Dom. c.* 13. *Domino & dominæ feliciter.* Non autem prius ſignabantur hæ tabulæ ſeu dotalia inſtrumenta, quæ veteres *Gloſſæ* ἀρραβῶνα appellant, quàm ſolemnis ſtipulatio fuiſſet interpoſita: ut ex Plauto in *Curculione Actu* 5. *Sc.* 2. & in *Aulularia ſc. præſagibat*, Eruditis obſervatum. Q. Symmachus *l.* 9. *Ep.* 7. *Petitoris ambitum, teſtis fidem in me recepi.* Iſidor. *Etymol. l.* 10. *Procax idem quod petax propriè, Nam procare eſt petere: Unde & Nuptiarum petitores Proci dicuntur.* Hinc Sidon. Apollinaris *Sponſum* vocat *Petitorem l.* 4. *Ep.* 10. & *l.* 7. *Ep.* 2. ait *Adoleſcens ſolus, tenuis, peregrinus, puellam non inferiorem natalibus Uxorem petit, impetrat, conſcribuntur tabulæ Nuptiales.* Nonius quoque Marcellus *c.* 5. *num.* 69. *Virgo*, inquit, *priùs quàm petatur, ſperata dicitur.* Vide ſuprà. Clarius Servius Sulpitius *l. de Dotibus*, *Qui Uxorem ducturus erat, ab eo, unde ducenda erat, ſtipulabatur eam in matrimonium ductum iri: Qui daturus erat, itidem ſpondebat; is contractus ſtipulationum ſponſionumque dicebatur Sponſalia. Tunc, quæ promiſſa erat, Sponſa appellabatur; qui ſpoponderat, ſponſus.* Vide Servium ad illud *l.* 10. *Æn. v.* 79.

——— *Gremiis abducere pactas.*

Sic *pactam* pro Sponſam, Vellejus dicit Paterculus *l.* 1. *c.* 1. *Qui (Oreſtes) ſe etiam à Pyrrho, Achillis filio, virtute vindicavit. Nam quòd pactæ ejus Menelai atque Helenæ filiæ Hermiones nuptias occupaverat, Delphis eum interfecit.* Sic intelligendus Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 54.

Multi illam toto è Latio, magnaque petebant
Auſonia.

Catullus *Epigr.* 71. *v.* 1.

Nulli ſe dicit mulier mea nubere velle.
Quàm mihi, non ſi ſe Jupiter ipſe petat.

Claudian. *de Raptu l.* 1. *v.* 67.

Poſce Jovem, dabitur conjux &c.

Reſpondebatur dein dandam, quæ petebatur in Uxorem, puellam, & teſtatio interponebatur, parùm refert, *ſcriptône an ſine ſcripto*, ut loquitur JCtus *l.* 7. *ff. de Sponſalibus*: atque in hac reſponſione ille *Cajus*, illa *Caja* vocabatur, cujus rei rationes petè è Plutarcho *Problem. Rom. c.* 29. M. Fab. Quintilianus *Inſtitut. Orator. l.* 1. *c.* 7. *Nam & Cajus C. literâ notatur, quæ inverſa mulierem ſignificat: quia tam Cajas eſſe vocitatas, quàm Cajos, etiam ex Nuptialibus ſacris apparet.* Ubi cùm hæc nomina in *Nuptialibus ſacris* recepta eſſe ait, reſpicit vel ad auſpicia, de quibus dictum, vel ad ſacrum, quod, dum Sponſalia fierent, aut tabulæ ſcriberentur, celebrabatur. Virgilius *Æn. l.* 3. *v.* 136. & ad eum Servius,

Connubiis arviſque novis operata Juventus:

Perfecit ſacrificia, propter connubia & novas ſedes, quia apud Veteres neque Uxor duci, neque ager arari, ſine ſacrificiis poterat. Eodem reſpicit Val. Flacc. *Argonaut. l.* 8. *v.* 243. *ubi de Nuptiis Iaſonis & Medeæ, ſic inter cætera,*

Inde ubi ſacrificas cum conjuge venit ad aras
Æſonides, &c.

Denique tota hæc ſolennitas magnificò epulò finiebatur. Q. Flor. Tertull. *l. de Cultu Fœmin. Præterea ut conviviis multis ac moleſtiis ſuperſederent, quæ fermè ex more novis Maritis obeunda ſunt.* L. Apulejus *Metam. l.* 6. *Nec mora, cùm cœna nuptialis affluens exhibetur: accumbebat.* Suetonius in *Aug. c.* 53. *Dies cujuſque ſolemnes frequentare deſiit, quum grandior jam natu, & in turba quondam Sponſaliorum die vexatus*, &c. Intererant illi Amici quique & familiares, ipſi interdum Principes, ut Auguſti hoc, & Caligulæ apud eundem Sueton. *c.* 25. exemplò patet. Deducebatur deinde per vim abrepta è gremio Matris in domum Mariti Sponſa, cui ritui Domiducus Deus præeſſe credebatur, conſummabanturque Nuptiæ.

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 37. ſuprà, in voce *Nuptiæ*, ac infrà *Sponſa*.

PACTIA, apud *Stephanum* eſt inſula una Cycladum; *Pazzi*. Vide *Pactya*.

PACTILIS Corona, apud Plin. *l.* 21. *c.* 3. *Summæ auctoritatis pactili coronæ*, Græcè πακτὸς, quod è floribus artificiosè mixtis compacta eſſet: eadem cum *plectili*, *nexili*, ſeu *tortili*, quas voces vide. *Ita Paſchalius in Coronarum libris*, Farnabio *nexilis ſeu plectilis dicta* eſt, quæ è ramulis innectebatur pectebaturque: *Pactilis* verò, quæ in torulo rotundo pangebatur, *Notis ad Agamemn. Senecæ Actu* 2. Hujuſmodi coronam Sponſas, ad viros ituras, apud Græcos, ex obviis floribus ſibi compegiſſe, quam ſub flammeo capiti imponerent, cùm probroſum fuerit emptam geſtare, refert Alex. ab Alexandro *Genial. Dier. l.* 2. *c.* 5.

PACTIUS Africanus, delator, qui Neroni Scribonianos concordiâ opibuſque inſignes ad exitium monſtravit, Tacit. *Hiſt. l.* 4. *c.* 41. Ideò ſub Veſpaſiano ſenatu proturbatus eſt.

PACTIUS Orphitus, primipilaris, qui, contra Corbulonis imperium, cum Parthis confligens fuſus; ob id increpitus & extra vallum cum copiis tendere juſſus eſt, Tacit. *l.* 13. *Annal. c.* 36. At Mureto *Pactius* inſolitum apud Romanos vocabulum videtur, quare ille legit, *P. Attius.*

PACTIUS, fluv. Apuliæ Peucetiæ per oram inter Barium ad Occaſum & Brunduſium in Ortum fluens, Plin. *l.* 3. *c.* 11. *Cana.*

PACTOLUS, hodie *Sarabat*, ex *tabulis recentiorib.* Lydiæ fluv. ex monte Tmolo naſcens, & per Sardianum agrum in Hermum influens, qui & *Chryſorrhoas*, ab eo quòd aureas ſecum trahat arenulas, ex quo Midas in eo ſe laviſſet. Plut. *in Pactolo*: Πακτωλὸς ποταμός ἐστι τῆς Λυδίας, ἐκαλεῖτο δὲ πρότερον Χρυσορρόας. Scholiaſtes *Apollonii*. Ὁ νῦν Χρυσορρόας λέγεται. Plin. *l.* 5. *c.* 29. *Et ex eo profluente Pactolo, eodemque Chryſorrhoâ.* Et ex eo Solin. *c.* 43. *Quem aurató fluore inclytum aliter Chryſorrhoan vocant.* Virg. *Æn. l.* 10. *v.* 142.

——— *Pactoluſque irrigat auro.*

Ovid. *Met. l.* 11. *v.* 87.

Pactolumque petit, quamvis non aureus illo
Tempore. ——— ———

Lucan. *l.* 3. *v.* 210.

Paſſaque ab auriferis tellus exire metallis
Pactolon, quà culta ſecat non vilior Hermus.

Silius *l.* 1. *v.* 234.

Hic certant, Pactole, tibi Duriuſque, Taguſque.

Juvenalis *Sat.* 14. *v.* 299.

Sed cujus votis modò non ſuffecerat aurum,
Quod Tagus, & rutilâ volvit Pactolus arenâ.

Claudian.

Dives Pactolus rutilas deſpumat arenas.

Lycophron in *Caſſandra*: Χρυσορρόου Πακτωλοῦ ποτά. Dionyſius Periegetes.

——— Τόθι Πακτωλὸς ὁδεύει.
Χρυσὸν ὁμοῦ δίνῃσιν ἐπισσύρων, καχρύζει.

Max. Tyrius *Diſſert.* 24. Χορηγοῦσι δὲ καὶ οἱ ποταμοὶ τῷ βασιλεῖ ἀφθονίαν, Πακτωλὸς χρυσόν, Νεῖλος πυρόν, Χοάσπης ὕδωρ. Strabo *l.* 13. dat huic fluvio χρυσοῦ ψῆγμα πολὺ, *multa auri ramenta.* Eadem habent Dio Pruſæenſis *Orat.* 78. & Philoſtratus *l.* 6. *de Vita Apollonii Tyanæi*, *c.* 16. *Herodot.* quoque & *Athen.* uterque, dant illi χρυσοῦ ψῆγμα. Aurea verè Apollonii ſimilitudo eſt *l.* 4. quæ & huc ſpectat:

Ἡ ὅτε καλὰ ῥέεθρα ἐπ' ὄχθαις Πακτωλοῖο
Κύκνοι κινήσουσιν ἑὸν μέλος, ἀμφὶ δὲ λειμὼν
Ἕρσῃ, βρομέει ποταμοῖό τε καλὰ ῥέεθρα.

Nonnus *Baſſaric. l.* 41.

Οὐ τότε Σάρδις ἔσαν, ὅτε Πακτωλίδος ὄχθαι
Χρυσὸν ἐρευγομένας ἀμαρυσσομένοις ἔβλυσεν ὕδωρ

Ab eodem Nonno *l.* 21. celebratur ἄλβος Πακτωλίδος ὄχθης. Idem *l.* 10.

Πακτωλὸς κελάρυζε χέων χρυσαυγέϊ ὕδωρ.

Et librô proximô:

Ἀργύφεον ῥόος ἄλλος ἐρευθιόωντι μετ' ἄλλῳ.

Denique ab eodem alibi χρυσοχόος & ψαθυρόχθων appellatur. Sophocles quoque in *Philoctete*, Εὔχρυσον, eum dixit, Claudian. *l.* 1. *in Ruffin. v.* 102.

——— *Non ſtagna rubentis*
Area Pactoli. ———

Varro in *Lege Mœniâ*, dat illi *aureas undas.* Auctor Thebaidos, *opulenta vada.* Idem Varro in *Hecatombe*, citante Noniô: *Lydia fluens ſub Sardibus flumen tulit aureum later.* Quin & Tibull. καὶ ἐξοχὴν, *l.* 3. *El.* 3. *v.* 29.

——— *Lydius aurifer amnis.*

Et Propert. *l.* 1. *el.* 6. *v.* 32.

Lydia Pactoli tingit arata liquor.

Horatius proverbialiter in *Epod. Od.* 15. *v.* 20.

Sis pecore, & multâ dives tellure licebit,
Tibique Pactolus fluat. ———

Vide *Midas. Nic. Lloydius.* Addo, quod *Chryſorrhoam* dictum eſſe hunc fluvium vult Salmaſ. propter alium Lydiæ amnem vicinum Χρυσορρόαν, qui Maſtaura Lydiæ oppidum interfluit. *Steph.* τοῦτο καὶ διὰ μέσης τῆς πόλεως ῥεῖ Χρυσορρόας λεγόμενος. Sic enim facilè fieri potuit, ut fluvii vicini nomen inter ſe miſcerent, ſicque appellatus ſit Pactolus, propter aureas arenas, ex vicinitate nominis Χρυσορρόας. Vide eum *ad Solin. p.* 837.

PACTON, Græcè Πάκτων, apud *Hyginum* Chariſio laudatum, *Ab Actio navigatur ſtadia quadraginta venitur ad Iſthmum Leucadiæ ſuum: ibi ſolent itineris minuendi gratiâ remulcô, quem Græci πάκτωνα dicunt, navem traducere:* ſcapha eſt, ex pluribus lignis ſeu fuſtibus inter ſe alligatis compoſita. Πάκτων enim idem eſt, quod πηκτὸν, dicuntur autem πακτὰ & πηκτὰ, τὰ ἐκ πολλῶν ξύλων πεπηγμένα, *quæ ex pluribus lignis compacta ſunt*: unde πάκτωνας & πηκτὰ ὀχήματα, *fontes ex pluribus aſſeribus compoſita.*

Simile fuiſſe ſcaphæ genus *διαπλοκήν* habet *Strabo*, h. e. Nili navigio papyraceo, ſeu è papyro *texto*. de cujuſmodi navigiis vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1116.

PACTORUM Portus, in Taurica Cherſoneſo. *Calamita*, teſte *Nigro*. inter Ctenuntem & Cherſoneſum oppid. in ora Auſtrali.

PACTUM, quid notet Politicis, vide apud Hug. Grotium *de Jure Belli & Pacis* paſſim, inprimis *l.* 2. *c.* 11. ubi de obligatione, quæ ex promiſſo oritur, pluribus diſſerit. Apud medii ævi Scriptores, *Pactum* dicitur tributum, ex *pacto* conceſſum, quâ notione Germani etiamnum vocem *Pacht* uſurpant, vide ſuprà *Pacare*. Sic Saraceni *ſub pactis Perſarum conſtituti* memorantur, *in Hiſtoria Miſc. l.* 18. Et *πάκτα* inde recentiores Græci frequenter eôdem ſignificatu dicunt, *Theophanes, Cedrenus, Conſtantinus, Alii*. Vide infrà in voce *Penſitationes*. Apud Eccleſiæ Romanæ Scriptores, voce profeſſio Monaſtica indigitatur. unde *annotari in pacto*, h. e. profeſſionem Monaſticam edere, in *Regula* Fructuoſi *c.* 18. Quô ſenſu *συνθήκην* uſurpant Græci Patres, Clemens *l.* 3. *Strom.* Origenes. *Baſilius, Alii*. Sed & *Pactum* ſeu *Pactus* dicitur lex, quæ ex pacto convento & ex communi populorum conſenſu fertur & admittitur: quô nomine donantur ferè leges omnes Francorum veterum quarum uſus in Imperio olim Galliæque Regno fuit. Hinc paſſim *Pactum Romanum, Pactum Gundebaldum, Pactus legis Salicæ, Pactus legis Alamanorum, Pactum Francorum* &c. ut videre eſt, apud Car. du Freſne *Gloſſar*. Non ſine exemplo Veterum, namque & ab Ariſtotele, & à Demoſthene, Leges, quæ quaſi commune ſunt Populi pactum, hôc nomine inſigniuntur, uti docet Grotius ſuprà laudatus *l. cit.* §. 1. Plura vocis ſignificata, vide apud modò dictum *Gloſſarii* Auctorem.

PACTUMEJUS Magnus, vir Conſularis, Commodi juſſu interemptus, apud Æl. Lamprid. in *Commodo, c.* 7. ubi alii *Pactulejus* legunt. Sed & apud Horatium *Pactumejus* ex libris reponendum, ubi hactenus *partumeſus* fuit, *Epodon. l. ode* 17. *v.* 50.

Tuuſque venter Pactumejus *& tuo*
Cruore rubros obſtetrix pannos lavit.

Salmaſ. *ad loc.*

PACTYA, Plin. *l.* 5. *c.* 31. *Pactya, Sophiano Pazzi*, & *Panido*, urbs Thraciæ, ad Propontidem, ex adverſo Caridiæ, apud Lyſimachiam. Vide & *Pactye*. Item inſula, vide *Paros*. *Pactya* etiam Plin. *l.* 4. *c.* 1. Inſulæ parvæ Lyciæ, contra Taurum, apud Chelidonias inſulas.

PACTYE, urbs Thraciæ, ad Propontidem, quam cum Cardia, quæ ambæ urbes litorales fuêre, & Lyſimachia, quæ in medio, muris longis 5000. paſſ. comprehenſam fuiſſe, Plin. ait *l.* 4. *c.* 11. *Μακρὸν τεῖχος* intelligens; qui murus à Propontide, ubi *Pactye* erat, ductus ad Melanem ſinum, ubi Cardia, tres has Urbes complectebatur: fuit autem hæc Iſthmi latitudo. *Strabo μῆκος τοῦ Ἰσθμοῦ σταδία μ.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 167.

PACTYES *Straboni*, mons Ioniæ, Epheſo penè imminens, *Monte de Figena* hodie.

PACULLUS, legitur apud Livium *l.* 23. *c.* 8. ubi convivium Campanum deſcribitur: *Diverſatus eſt apud Minios Celeres, Steninum*, Pacullumque *inclytos nobilitate ac divitiis. Eò Pacuvius Calavius, de quo antè dictum eſt, Princeps factionis ejus quæ attraxerat rem ad Pœnos, filium juvenem adduxit: abſtractumque ab ſe à Decii ait latere* &c. Ubi omnes boni Libri habent conſtanter *Ninnios* pro *Minios* & *Pacuviumque*, pro *Pacullumque*. & quidem de voce *Ninnius* vide ſuprà. Etiam *l.* 39. *c.* 12. pro *Pacullam*, reponit *Pacuviam* Gronovius. At de *Calavii* altero nomine dubitans Sigonius, *Pacullum* vult eſſe, quòd in ſcriptis quibuſdam ſit *Pacinus*, quodque ille cum Glareano aliiſque exiſtimet, Silio Italico, ubi eandem Hiſtoriam Poëta exſequitur, eſſe *Pactulonem*. Sed nec libri iſti ullô apud eruditos numerô, & in Silio falſi ſunt lectione decepti, unde tamen *Pactulum* potiùs, quam *Pactulonem* formare debuerant, quia eſt illic, *Pactulò genitus*. Potiùs verò utrobique *Pacuvio* ſcribendum, *l.* 11. *v.* 55.

Has aſtu agreſſus, quò verteret acriùs ægras
Ad Tyrios mentes, quia nullâ ſorte daturam
Certus erat Romam: neque enim impetrata volebant:
(Pacuvio *fuit haud obſcurum crimine nomen*)
Hortatur ſummi partem depoſcere juris.

Ubi ſubaudiendus primus caſus ad verba finita ex parentheſi: quaſi eſſet, *Has mentes ægras aſtu aggreſſus nonnemo, cui nomen* Pacuvio *fuit*. Idque notandum, quia, *Pacuvius fuit*, reponit Dauſquejus, & quod vulgò legitur, *Pactulo*, etiam nominandi caſu accipit. Sed & Barthius non leviter hic offendit, qui *hac* legit pro *has*. Deinde, quia primum vocis caſum deeſſe videbat, vaticinatur de Hannibale Silium loqui: cum intelligendum, qui aſtu aggreſſus Pacuvio ſuaſerit, petere à Romanis ſocietatem ordinarii Imperii, in urbe Roma: hunc dolum fuiſſe verſutiſſimi Ducis, *Adverſar. l.* 3. *c.* 10. Imò *Pacuvio* adſcribit Poëtarum libertate Silius, quod Vibio Virrio Livius: illum fuiſſe auctorem, ut dicis cauſâ petitô alterô Conſulatu rejecti prætextum haberent defectionis, quaſi indignè priùs à veteribus ſociis habiti. Itaque *aggreſſus, verteret, certus erat, volebat, hortatur*. ſubaudi, *ille cui Pacuvio nomen fuit*. Simillimum Silii *l.* 10. *v.* 92.

Flammineo Libycam turbabat in aggere pubem,
Criſtæ nomen erat, bis terni juncta ferebant
Arma ſenem circa nati.

I. e. turbabat vir, cui nomen erat Criſtæ. Livius *l.* 9. *c.* 36. *Tum ex iis, qui aderant (Conſulis fratrem Fabium Cæſonem alii, C. Claudium quidam matre eâdem, qua Conſulem, genitum tradunt) ſpeculatum ſe iturum profeſſus, breviàque omnia certa allaturum*. Sic ex MSS. reſtituit Gronov. quod ejuſdem rationis ignoratione vitiârant. Eſt perinde ac ſi eſſet: *Ex iis, qui aderant, Conſulis vel germanus vel uterinus frater*. Cornificius ad Herennium *l.* 4. *Obfuit eo tempore plurimum Reip. Conſulum ſive ſtultitiam ſive malitiam dicere oportet, ſive utrumque*. Quod eſt, *quoddam vitium, quod vel* &c. Sed & *Pacuvii* idem Silius infrà *v.* 312. *l. cit.* 11. meminit,

Quæque eſſet miranda magis tam ſancta libido:
Pacuviô *genitus patrias damnaverat artes*, &c.

Vide Joh. Frider. Gronov. *Obſervat. l.* 4. *c.* 4.

PACURA, urbs Mæoliæ, in India citeriore *Ptolem.*

PACUS, locus Syriæ, in monte Amano, ubi Galbanus provenit.

PACUVIUS, Brunduſinus poëta, Tragœdiarum ſcriptor, A. 600. Urb. Cond. Ennii poetæ ex ſorore nepos. Romæ picturam exercuit, ac tabulas venditavit: Inde Tarentum tranſgreſſus, propè nonagenarius diem obiit. Hieronym. *in Chron. Euſeb.* Plin. *l.* 35. *c.* 4. *&c.* Ejus epitaphium extat apud Agellium, *l.* 1. *c.* 24.

Adoleſcens, tametſi properas, hoc te ſaxum rogat,
Ut ſe aſpicias, deinde quod ſcriptum eſt legas:
Hic ſunt poëtæ Pacuvii ſita Marci
Oſſa: Hoc volebam neſcius ne eſſes. Vale.

Hic, ut Quinctilianus ait, *l.* 10. *c.* 1. *gravitate ſententiarum, pondere verborum, authoritate perſonarum clariſſimus fuit, citra tamen nitorem*. Horat. *l.* 2. *Ep.* 1. *v.* 55.

——— ——— *Aufert*
Pacuvius docti famam ſenis, Accius alti.

Ejus lectione & imitatione antiquarii delectabantur. Perſ. *Sat.* 1. *v.* 77.

Sunt quos Pacuviuſque & verrucoſa moratur
Antiopa, ærumnis cor luctificabile fulta.

Martial. *l.* 11. *Epigr.* 91. *v.* 5.

Attonituſque legis terrai frugiferai,
Accius & quicquid Pacuviuſque vomunt.

Nic. Lloydius.

PACUVIUS, legatus Cn. Sentii in Syria, mortuô Germanicô ſub Tiberio, de quo ſic Seneca *ep.* 12. *Pacuvius, qui Syriam uſu ſuam fecit, cùm vinô & illis funebris epulis ſe ſepeliſſet, quaſi ſibi parentaverit, ſic in cubiculum ferebatur à cœnâ, ut, inter plauſus exoletorum, hoc ad ſymphoniam caneretur, βεβίωκε, βεβίωκε, nullô non ſe die extulit.*

S. PACUVIUS Taurus, cum munus ab Auguſto peteret, diceretque, rumore ſparſo, pecuniam haud parvam ipſi à Cæſare datam; *Sed tu*, inquit Cæſar, *noli credere*. Idem Tribun. Plebis tulit ad populum, ut menſis Sextilis Auguſtus vocaretur, eſtque eô nomine plebiſcitum factum, ut ſcribit Macrob. *l.* 1. *c.* 12. Factum ejus in adulando Auguſto, dum illi divinos honores tribuens ſacrificat; & ſimul illum cum filio ſuo dicit hæredem ex æquo ſe relinquere, non quòd quicquam haberet, ſed quòd accipere vellet, pete ex Dione *l.* 52.

PACYRIS, Plin. *l.* 4. *c.* 12. meliùs *Hypacaris*, fluv. Scythiæ Europææ. Oritur in limite Moſcoviæ; dein per Tartariam Precopenſem ad Carcinem, unde *Carcinites* dicitur, fluens, ibi in ſinum Carcinitem ſe exonerat, longè à palude Mæotica in Occaſum, Nomen recens ignoratur.

PADÆI, populi Indiæ extremi ad ortum, quos ægrotos ante quam moriantur vorare, Herodot. teſtatur. Tibullus *l.* 4. *Panegyr. ad Meſſalam, v.* 191.

Ultima vicinus Phœbo tenet arva Padæus.

PADAGRUS *Arriano πάδαγρος*, fluv. eſt Perſiæ, quem *Phirſitimum* vocat Plin. *l.* 6. *c.* 23.

PADASIA, urbs Galatiæ, *Cedren. Phadaſia Curopalat.*

PADEBORNA, urbs Weſtphaliæ Epiſcopalis ſub proprio Epiſcopo à Carolo M. qui ibi Comitia celebravit, A. C. 777. inſtituto; conflagravit A. C. 999. inter Monaſterium 12. milliar. German. in Ortum & Caſellam ferè 10. in Circium, diſſita, Lupiæ fontibus proxima. Hanzeatica, ſatis culta. Caput *Epiſcopatus Paderborn.* qui inter Ducatum Brunſvicenſem ad Ortum ditionem Monaſterienſem & Ducatum Weſtphaliæ ad Occidentem, Comitatum Lemgoviæ ad Boream, & Ditionem Haſſo-Caſſellanam eſt, ad Meridiem ad 40. mill. paſſ. extenſus à Septentrione in Meridiem. Reliquæ urbes Brachelia & Warburgum. Ejus cives jurare coacti A. C. 1625. nunquam ſe Lutheranam Religionem admiſſuros, cùm id non obſervarent, vi ab Hermanno Archiepiſcopo Colonienſi ad id compulſi atque ſub jugum redacti ſunt. Vide Georg. Hornium *Orbis Politic. Part.* 2. *p.* 18.

PADINATES, populi Galliæ Ciſpadanæ, juxta Padum incolentes, Regiatibus finitimi, quô nomine Guaſtallenſes vocari poſſunt.

PADUA Venetorum urbs: ab Antenore, ante Romam, condita, poſtea ſub his fuit. Dein ab Attila deſtructa, à Narſete reparata, diu Longobardis paruit. Horum regnô extinctô, refloruit ſub Italiæ Regibus, exin proprios Tyrannos paſſa, tandem ſub Venetorum imperio acquievit. Capta ab Imperatore Maximiliano I. mox recepta, & ab eodem fruſtra obſeſſa eſt, A. C. 1519. Solum habet fertile, unde Proverb. *Bolonia la graſſa, Venetia la guaſta, ma Padoua la paſſa.* Propugnaculum eſt Venetorum, ex parte Lombardiæ: Ædes ibi magnificæ, Academia celeberrima, fundata à Carolo M. Patria Livii, &c. Reliquorum illuſtrium Patavinorum Catalogum pertexuit Jac. Phil. Thomaſinus. Vide & Riccobon. *de Gymnaſio Patavino*. Angeli Portenarium, *de Felicitate Patavina*. Bernardin. Scardeonium, *de Illuſtr. Patav.* Adde Plin. *l.* 3. *c.* 19. Liv. *l.* 10. *c.* 2. Strab. *l.* 5. Melam, *l.* 2. *c.* 4. Paul. Diac. *l.* 15. Blondum *l.* 2. Leandr. Alberti *deſcr. Ital.* Guil. Cortuſium, *de novit. Pad.* Monachum Patavinum, *hiſt. ab An.* 1207. *uſque ad An.* 1270. *&c.* Hîc Concilium A. C. 1350. à Clemente VI. celebratum, per Legatum Guidonem Bononicenſem. Vide & *Patavium*.

PADULA, nobile Lucaniæ oppidum.

PADURA, *Jo. Maldonato Arrya Gorriaga*, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis in finibus Cantabrorum.

PADUS, fluv. Italiæ, nulli amnium claritate inferior, præcipuè propter Phaëthontis nobilis, de qua vide *Eridanus*, hic enim amnis iſte Græcis Poëtis dici ſolet. Martial. *l.* 10. *Epigr.* 12. *v.* 2.

Et Phaëthonteæ non ſatis arva Padi.

De vocabulo *Padi*, ita Plin. *l.* 3. *c.* 16. *Padus à Græcis Italiæ vatiorem nominari. Metrodorus tamen Sceptius dicit, quoniam circa fontem arbor multa ſit picea, quæ Padi Gallicè vocetur, Padum hoc nomen accepiſſe. Ligurum quidem linguâ, amnem ipſum Bodincum vocari: quod ſignificet fundo carentem.* Hoc etiam graviſſimus auctor Polybius atteſtatur *l.* 11. *his verbis*: Παρά γε μὴν τοῖς ἐγχωρίοις ὁ ποταμὸς προσαγορεύεται Βόδεγκος. De origine ejus Pomp. Mela *l.* 2. *c.* 4. *Padus ab imis radicibus Veſuli montis exoritur. Viſendum fontem* ejus appellat Plin. *ubi ſuprà.* Atqui ſpiſſus eſt error *Blondi*, qui docet, fontis hujus nomen proprium fuiſſe *Viſendus.* Quippe quid Plinius, epitomatorque ejus Solinus *c.* 8. *viſendo fonte* intellexerint, diſertè oſtendit alius Plinii epitomator Martianus Capella, *l.* 6. *in deſcriptione Italiæ his verbis*: *Padum amnem mons Veſulus, inter montes Alpium elatior, gignit fonte mirabili, qui in Ligurum finibus flumen creat.* Polybius innuit, duos ſaltem Padi fontes eſſe. Sic enim ille, *ubi ſupra*: Ὁ δὲ Πάδος, inquit, ποταμὸς ἔχει τὰς πηγὰς ἀπὸ τῶν Ἄλπεων. Servius verò *ad Æn. l.* 11. *Alii Padum tribus fontibus naſci dicunt.* Et Iſidor. *Origin. l.* 13. *c.* 21. *Padus à jugis Alpium fuſus, ex tribus fontibus oritur, ex quibus uni vocabulum eſt Padus.* Ac totidem ſanè fontes ejus hodieque naſcuntur, inquit Cluverius, ſub prædicto lacu *è gremio*, ut loquitur Plin. *Veſuli montis*, ſive *ab imis*, ut *Mela* ait, *ejus radicibus exorientes*: quorum unus reliquis duobus ſitu inferior eſt, longeque uberior, qui *Padus* olim propriè dictus eſt. Inde unus jam factus amnis per ſaxa præcipitia delabens, ſtrepitum, fragoremque edit ingentem. Plin. *ubi ſupra*: *Padus è gremio Veſuli montis, viſendo fonte profluens, condensſque ſeſe cuniculo, in Forovibienſium agro iterum exoritur.* Et Epitomator ejus Solin. *loc. cit.* *Submerſus cuniculò rurſus in agro Vibienſi extollitur.* Itemque Capella, *Dehinc fluvius merſus in ſeu in agri Vibienſis emergit.* Nempe à dicto præcipitio in plana dejectus, tantâ aquarum copiâ, quanta verſandæ molæ frumentariæ ſufficiat, nullò tamen certò alveò, per ſaxeum ſolum tria ferinè millia paſſuum, ad vicum uſque, cui vulgare vocabulum *Paiſana*, defertur. Hic cuniculo ſe condit, ita ut vix exigua quædam veſtigia ſupra terram appareant. Inde poſt duo millia rurſum emergit receptiſque aliis ſubinde atque aliis fluminibus, mirum in modum augetur, idque ſub ortum Canis. Plin. ex emendatione magni Cluverii: *Augetur ad Canis ortus, liquatis nivibus, aquis: & quamvis torrentior, nil tamen ex rapto ſibi vendicans.* Patet hoc ex epitomatore Solino, qui eandem rem ita refert, *c.* 8. *Intumeſcit exortu Canis, labefactis nivibus, & liquentibus bruma pruinis: auctuſque aquarum acceſſione 30. flumina in Hadriaticum defert mare.* Martianus quoque Capella: *Canis ortu diffuſior. Nam ſolutis Alpium nivibus flagrantiâ Solis æſtivi, exuberat ultra gurgitis ripas; nulloque gloriâ nobilium amnium cedens, 30. receptis fluminibus, Hadriaticum mare magnâ opimus granditate perfundit.* Inſignis eſt locus Polybii *l.* 2. quem tranſcribere non gravabor. Ὁ δὲ Πάδος ποταμὸς ἔχει μὲν τὰς πηγὰς ἀπὸ τῶν Ἄλπεων, καταφέρεται δ' εἰς τὰ πεδία, ποιούμενος τὴν ῥύσιν ὡς ἐπὶ μεσημβρίαν. Ἀφικόμενος δ' εἰς τοὺς ἐπιπέδους τόπους, ἐκκλίνας τῷ ῥεύματι, πρὸς ἕω φέρεται δι' αὐτῶν. Ποιεῖ δὲ τὴν ἐκβολὴν δυσὶ στόμασι κατὰ τοὺς Ἀδρίαν τόπους. Τὸ δὲ πλεῖον ἀποτέμνεται μέρος τῆς πεδιάδος χώρας ἐπὶ τὰς Ἄλπεις καὶ τὸν Ἀδριατικὸν μυχόν. Ἄγει δὲ πλῆθος ὕδατος, οὐδενὸς ἔλαττον τῶν κατὰ τὴν Ἰταλίαν ποταμῶν, διὰ τὸ τοὺς ῥύακας, τοὺς εἰς τὰ πεδία πίπτοντας, ἀπό τε τῶν Ἄλπεων καὶ τῶν Ἀπεννίνων ὀρῶν πάντας εἰς τοῦτον ἐκδέχεσθαι καὶ πανταχόθεν. Μεγίστῳ δὲ καὶ καλλίστῳ φέρεται ῥεύματι περὶ κυνὸς ἐπιτολήν, αὐξόμενος ὑπὸ τοῦ πλήθους τῆς τηκομένης χιόνος ἐν τοῖς προειρημένοις ὄρεσι. Oſtia Padi quod attinet, duo facit Polybius, *ubi ſupra*: Ποιεῖ δὲ τὴν ἐκβολὴν δυσὶ στόμασι εἰς τοὺς κατὰ τὸν Ἀδρίαν κόλπους. Septem verò memorat Mela *l.* 2. *c.* 4. *Padus ab imis radicibus Veſuli montis exortus, parvis ſe primùm fontibus colligit: & aliquatenus exilis & macer, mox aliis amnibus adeò augeſcit atque alitur, ut ſe per ſeptem ad poſtremum oſtia effundat.* In eandem mentem & Herodian. *l.* 8. *c.* 7. Ὁ δὲ Μάξιμος ἀπὸ τῆς Ῥαβέννης ἄρας, ἐπὶ τὴν Ἀκυληΐαν, διαβὰς τὰ τενάγη ἅ ἐστιν ὑπὸ Ἠριδανοῦ ποταμοῦ πλημμύρας καὶ τῶν περιοικούντων ἑλῶν, ἑπτὰ στόμασιν ἐς θάλατταν ἐκχεῖται. Ὅθεν καὶ τῇ φωνῇ ἑαυτῶν καλοῦσιν οἱ ἐπιχώριοι Ἑπτὰ πελάγη τὴν λίμνην ἐκείνην. Idem quoque tradit Plin. *loc. cit.* *Quia largius vomit*, inquit, *Septem maria dictus facere.* Atque hinc tandem natus eſt Apollonii error, quo Rhodanum Ἑπτὰ διὰ στομάτων καὶ λιμνῶν ἐρευγόμενον in mare effluere tradit, *l.* 4. quia hoc de Eridano, i. e. de Pado acceperat, quem ille unà cum Æſchylo, unum eundemque cum Rhodano amnem eſſe credit. *Populifer* Ovidio dicitur *l.* 2. *Amor. El.* 17. *v.* 32.

Frigidus Eurotas populiferque Padus.

Olorifer Claudiano *Epiſtol. ad Serenam v.* 12.

Cygnus oloriferi venit ab amne Padi.

Padi inundationis meminit Lucan. *l.* 4. *v.* 134.

Sic Venetus ſtagnante Padò fuſòque Britannus
Navigat Oceanò. ——— ———

Idem *l.* 6. *v.* 272.

Sic plenò Padus ore tumens ſuper aggere tutas
Excurrit ripas, & totos concutit agros.
Succubuit ſi qua tellus, cumulumque furentem
Undarum non paſſa, ruit: tum flumine totò
Tranſit, & ignotos aperit ſibi gurgite campos.
Illos terra fugit dominos: his rura colonis
Accedunt, donante Padò. ———

Sed nimium ſibi & fluvio iſti indulgens *l.* 2. *v.* 408.

Quoque magis nullum tellus ſe ſolvit in amnem
Eridanus, fractaſque evolvit in æquora ſylvas,
Heſperiamque exhaurit aquis. ———

v. 416.

Non minor hic Nilo, ſi non per plana jacentis
Ægypti Libycas Nilus ſtagnaret arenas.
Non minor hic Iſtrò, niſi quòd, dum permeat orbem
Iſter, caſuros in quælibet æquora fontes
Accipit, & Scythicas exit non ſolus in undas.

Nic. Lloyd. Baudrand ſic habet: *Padus*, vulgò *il Po*, Germanis *Paw*, oritur ex Alpibus & Veſulo monte, in ipſo limite Galliæ & Delphinatus, in Marchionatu Salutiarum, ex triplici fonte. Hinc prope Salutias fluens, paulò infra recipit fluvios Pelcum, Varætam, Mairam, & Malram, poſtea verſus Carmaniolam labitur & Carinianum, et in ſuburbiis Auguſtæ Taurinorum, ubi recipit Doriam minorem, uti infra Sturam & Doriam Balteam fluvios. Inde in occaſum tendens, Verrucam rigat, Creſcentinum, & Tridinum; ubi ex ditione ducis Sabaudiæ exiens, Caſalem Montisferrati primariam rigat; poſtea receptò Seſſite fluviò, per Mediolanenſem Ducatum fluens paulò infra Valentiam, Tanarum fluvium recipit, uti & Scriviam, Staffuram, & Ticinum flumen paulò infra Papiam ſeu Ticinum; quibus auctus atque Trebiâ, prope Placentiam urbem Ducatus cognominis caput labitur, receptòque Addua, Cremonam rigat. Hinc auctus Tarò, Parmâ, & Niciâ fluviis Ducatus Parmenſis, per Mantuanam ditionem fluit; ubi auctus Olliò, Gabellò, Minciò, aliiſque minoribus, tandem in ditione Pontificia & Ducatu Ferrarienſi in duo brachia ſcinditur ad caſtrum Stellatam, quorum maximum, *Po grande* dictum, 20. milliaribus ſupra ejus oſtia iterum in duas partes dividitur, ex quibus major etiam *Po grande*, ſeu *di Venetia* dicitur; & paulò infrà in ſinum Venetum ſe exonerat, hujus oſtium dicitur *Porto Viero*; minor autem dicitur *Po di Ariano*, ab oppidulo cognomine, per oſtium *Porto di Goro* dictum etiam in ſinum Venetum ſe exonerat, vix 10. milliaribus à præcedenti in meridiem. Ex duabus autem primis partibus ſeu brachiis Padi ad Stellatam, minor alveus, dictus *Po di Ferrara* ſeu *Po morto*, ſenſim oblimatur, ita ut æſtate ferè careat aquis, ut ego aliquoties vidi: ſed paulò poſt auctus Scultenna, Rheno Bononienſi, & aliquot aliis amnibus, paulò infra Ferrariam urbem in duo brachia ſcinditur, quorum unum, quod ad Boream eſt, vulgò *Po di Volana* dicitur, & in mare Adriaticum labitur per oſtium *Porto di Volana* dictum: aliud autem, quod meridionale eſt, *Po di Argenta*, ſeu *Po di Primaro* dicitur, & per oſtium *Porto di Primaro* dictum in mare Adriaticum ſe exonerat; ita ut hodie ſint tantùm quatuor oſtia Padi à quatuor ejus brachiis dicta, nempe Foſſa Philiſtina, *il Po grande*, Foſſa Carbonaria, *il Po di Ariano*, Volane, *il Po di Volana*, & Paduſa, *il Po di Argenta*. Capraſia autem & Sagis non ſunt alvei Padi, ſed tantùm incilia, quibus ſe exonerat ſtagnum Comaclenum in ſinum Venetum.

PADUSA, foſſa ex Pado Ravennam uſque ducta. Plin. *l.* 3. *c.* 16. *Auguſtâ foſſâ Ravennam trahitur, ubi Paduſa vocatur, quondam Meſſanicus appellatus.* Unde ita legitur apud Blondum: *Is eſt S. Alberti locus, unde per foſſam Paduſa Meſſanicam* 12. *milliaria Ravennam itur.* Blondum poſtea ſecuti ſunt plerique alii. At verò ſi hic alveus *Meſſanicus Padus* fuit dictus, ſive *Meſſanica foſſa*, certè idem alveus & Paduſa appellandus erit, ex iiſdem Plinii verbis, quod tamen minimè ſic intellexit ipſe Blondus, falſumque eſſe ex Virgilio patet, qui *piſcoſum amnem* vocat Paduſam, *Æn. l.* 11. ut videre eſt in his *v.* 457.

Haud ſecus atque alto in luco, quum fortè catervæ
Conſedêre avium, piſcoſove amne Paduſæ
Dant ſonitum rauci per ſtagna loquacia cygni.

Ubi Servius, *Alii dicunt, Paduſam eſſe partem fluminis Padi, in quam deſcenditur foſſâ.* Valgius in elegiis:

Et placidam foſſæ quà jungunt ora Paduſam,
Navigat Alpini flumina magna Padi.

Ubi apertiſſime diſtinguitur inter ipſum Paduſam & foſſam. Claudian. *in Epithalamio Palladii & Celerinæ v.* 108.

Eridani ripas & rauca ſtagna Paduſæ
Diffugiens nudavit olor. ———

Vide plura apud Cluver. *de Ital. Ant. l.* 1. *c.* 35. *Idem Lloydius.* Baudrando hæc Foſſa aliter *Meſſanicum oſtium*, & *Spineticum*, itemque *Vatreni portus*, à Vatreno fluv. qui Forum Cornelii alluit, etiam *Padus Magnus* dictus & quia præcipuum erat oſtiorum Padi: *Spinetum* à fluv. Spine, ad quem urbs Spina condita erat. Hodie Padus Argentanus, ſuperiùs, Padus Primaro, à caſtris cognominibus, & alicubi *Canale di S. Alberto*, ab incili manu ducto, aliquot milliar. ſuprà ejus oſtium; quod nunc *Porto di Primaro*. Sed ſenſim oblimatur.

PÆAN, hymnus in laudem Apollinis, ſicut Dithyrambus in laudem Bacchi, qui teſte Polluce, poſt victoriam, nonnunquam etiam avertendorum malorum cauſâ cani ſolebat. Καταχρηστικῶς autem, pro omni Deorum laude ponitur. Unde opus ſuum Pindarus, de Deorum omnium laudibus, *Pæana* inſcripſit. Specialiter verò, ut dixi, *Pæan* Apollinis fuit, addo & Martis. Sic enim Suidas claré diſtinguit: Παιᾶνες δύο ᾔδοντο, Ἐνυάλιος, ὅτε ἐπῄεσαν, ὃς καὶ πρὸ τῆς μάχης ᾔδετο, καὶ ἕτερος ὅτε ἐνίκων. Et clarius: Δύο Παιᾶνας ᾖδον οἱ παλαιοί, πρὸ μὲν τοῦ πολέμου τῷ Ἄρει, μετὰ δὲ τὸν πόλεμον, τῷ Ἀπόλλωνι. Accepit hæc Suidas (annotante *de la Cerda*) ab Scholiaſte Thucydidis, ubi enim Græcus ſcriptor *l.* 1. dicit: Ἐπαιάνισάν τε αὐτοῖς ἐς ἐπίπλουν, *Pæan bis clamatus ad navalem congreſſum*: Scholiaſt. ſubdit ipſa verba, quæ apud Suidam habentur. Ovid. *l.* 2. *de Art. Am. v.* 1.

Dicite, Io Pæan, & Io bis dicite, Pæan,
Decidit in caſſes præda petita meos.

Propert. *l.* 3. *El.* 14. *v.* 41.

——— ——— *Vulturque canebas*
Pæana Amphioniâ, Aracynthe, tuâ.

Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 657.

——— *Lætumque choro Pæana canentes.*

Ubi Servius, *Laudes Apollinis propriè; abuſivè verò omnium Deorum.* Quin & Apollo ipſe *Pæan* dictus eſt. Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 172.

Parce precor Pæan, & tu depone ſagittas.

Heſych. verò, Παιὼν, Ζεὺς τιμᾶται ἐν Πάφῳ, ἢ εἶδος ᾠδῆς. Apollinem verò ſic dictum volunt, ἀπὸ τοῦ παίειν, h. e. *à feriendo*, quia Pythonem ſagittis ſuis confecit. Fortè verò à *medendo*, nomen habet. *Heſych.* Παιων ἰατρὸς, ἢ ἰατρεία. Idem: Παιώνια. Φάρμακα ἰατρικά, ἢ θεραπευτικά. *Nic. Lloyd.* *Herculei Pæanis*, meminit Statius *Theb. l.* 4. *v.* 157. Quòd verò hominum etiam laudes *Pæanas* inſcripſiſſe Pindarum, dicit Servius, neſcio an credere debeamus, qui ſciamus, Athenienſes olim judiciò perſecutos Ariſtotelem, quòd Hermiam fuerit proſecutus *Pæane*: quem cum alio Ariphronis, pretioſiſſima Antiquitatis monumenta, habes apud Athenæum *ad finem l.* 15. & repoſuit Scaliger *Poëtic. l.* 1. *c.* 44. Cæterùm, uti *Pæanes* erant, quibus gratulabantur Diis pro victoria, in præliis; ſic Epinicia, in certaminibus Victori. Hymni vero ad aras Diis canebantur. Nec à Scoliis differebant, niſi acclamatione, ἰὴ παιάν, quod Græci *epiphthegma* vocabant & ἐπῳδὸν: tametſi & hoc poſtea deſitum eſt. Vide Scaligerum *loc. cit.* ubi inſuper *Pæanis* meminit in Lyſandrum Lacedæmonium ſcripti, qui ob dignitatem in Samo olim publicè decantatus fuerit: quemadmodum alterius Delphis cani ſoliti, in Craterum Macedonem, admodulante lyrâ puellò impubere &c. Canebantur enim à tripudiantibus, dum puer aliquis citharâ luderet: habebantque plauſus, & exclamationes. Ut, *ô beatus ortus ille* &c. Item adhortationes repetitas. Ut,

Pſallat altitudo cœli, pſallat omnis Angelus.

apud Prudentium *Hymnò* Καθημερ. IX.

PÆANIUM, oppid. Acarnaniæ, *Polyb.*

PÆANIUS Sophiſta Græcus, Eutropii hiſtoriam Græcè vertit. Ejus metaphraſis cum aliis Romanæ hiſtoriæ ſcriptoribus edita eſt, à doctiſſimo Frid. Sylburgio.

PÆANTIADES, & PÆANTIUS Philoctetes dicebatur, i. e. Pœantis filius. Lege *Pœantiades.*

PÆDAGOGI, apud Romanos, dicti ſunt puerorum & puellarum ductores cuſtoreſque, è numero ſervorum honoratiorum. Plautus *Bacchidib. Actu* 3. *ſc.* 3. *v.* 18.

Nego tibi hoc annis viginti fuiſſe primis copia
Digitum longe Pædagogo pedem ut efferres ædibus.

Et, *v.* 27.

Inde de hippodromo & palæſtra ubi reveniſſes domum,
Cinctuculò præcinctus in ſella apud Magiſtrum aſſideres,
Cùm librum legeres.

Ubi *Magiſtrum* vocat: alii nonnunquam *Præceptorem* nuncupant. Idem ſibi voluit Manilius *l.* 5.

Componet teneros etiam qui nutriat annos,
Et dominum dominus prætextâ lege ſequatur.

Auguſtin. quoque eorundem meminit: *Cùm videamus exempli gratiâ & ſine tribulis areas triturari, quamvis adjuvent ſi adſint; & ſine* Pædagogis *poſſe pueros pergere in Scholam, quamvis ad hoc non ſint inutilia* Pædagogorum *adjumenta.* Cujus operæ pueris puelliſque navatæ notitia facit, ut minus miremur puellæ virginitatem, à ſervo *Pædagogo*, Fanio cuidam Saturnino proditam, apud Val. Maximum *l.* 6. *c.* 1. *ex* 3. Vide *Pædagogum Cruciarium* Calpurnii Flacci. Fuit autem non rarò præpoſtera valde & tranſlatitia Parentum in iis comparandis cura. Ariſtides in *Platonica* 1. *Quid autem? Nonne nutrices, literatores ac* Pædagogi *pueris ita dicunt: Oportet te non impleri & modeſtè per vias incedere, ac ſenioribus aſſurgere, & Parentes amare, non tumultuari, non aleâ ludere, non ſi vis alternare pedes: Veruntamen non propterea magni ſe faciunt Nutrices, nec Philoſophis ſeſe præferunt, Itaque quacunque maximi eſt pretii, duarum eſt fortaſſe vel trium minarum.* Pædagogi *vero etiam cum barbarie quadam plerique iſta docent, ac Janitores aliquando pro* Pædagogis, *cùm artem deſierunt, apud ammò fiunt.* Unde etiam colligitur, quænam *Pædagogi* docuerint, ut & ex Plut. *l. Virtutem doceri poſſe*: *Ut ambulare in via, demiſſò capite: unò digitò ſalſamentum, duobus tangere piſcem, carnem, panem; ſic ſcabere, ſic veſtem gerere.* Magiſtri pueros & puellas docebant & ipſi: uti de pueris docet Hieronymus, de puellis Julianus JCtus *l.* 4. *ff. ubi Pupillus educari deb.* de utriſque Martial. *l.* 9. *Epigr.* 70. *v.* 1.

Quid tibi nobiſcum eſt ludi ſcelerate Magiſter,
Invisum pueris virginibuſque caput?

Sed de his vide infra in voce *Præceptores.* Neque verò ſervis ipſis defuit Magiſter aut *Pædagogus* familiaris: de quorum illo antiquus cippus Romæ ſic loquitur, *Flavi. Stephani. Pædag. Puerorum Imper. Titi Cæſaris.* Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis* Apud Græcos ſimiliter *Pædagogorum* iſtiuſmodi curæ utriuſque ſexûs liberorum cuſtodiam ac educationem fuiſſe olim commiſſam, diſcimus ex Euripide *in Phœniſſis v.* 88. ubi de Antigone permiſſu matris, in culmen domus aſcenſura, ut inde exercitum ſpectaret, ſermo eſt. Vide ſuprà in voce *Occuria.* Veſtis puerorum *Pædagogianorum* Romæ tunica erat aurò diſtincta, quâ à calce in pubem induti erant, purpureis operti pedum tegminibus. Cujacius, *ad Tit. de Caſtrenſian. & Miniſteri. Cod. l.* 12. Rigaltius *in Not. ad Phæd. l.* 2. *fab.* 5. *v.* 12.

Cui tunica ab humeris linteo Peluſia
Erat deſtricta, cirris dependentibus &c.

Nec omittendum, *Pædagogii* nomine etiam veniſſe non rarò ſervos, licèt non omnes promiſcuè. Seneca *de Beata Vita c.* 17. *Quare* Pædagogium *pretioſâ veſte ſuccingitur?* Idem *Ep.* 123. *Omnium* Pædagogia *oblitâ facie vehuntur, ne Sol, ne frigus teneram cutem lædat.* Hinc Amm. Marcello. de Procopio Tyr. loquens *l.* 26. *Stetit itaque ſubtabidus* (*excitum putares ab Inferis*) *nuſquam repertò paludamentò, tunicâ aurò diſtinctâ, ut regius Miniſter indutus, à calce ad pubem in* Pædagogiani *pueri ſpeciem, purpureis opertus tegminibus pedes, haſtamque; purpureum itidem pannulum lævâ manu geſtabat, ut in Theatrali ſcena ſimulachrum quoddam inſigne, per aulæum vel mimicam cavillationem ſubitò putare emerſiſſe* &c. Atque hinc *de Pædagogio* eſſe nonnunquam dicuntur, ut in *veter. inſcr.* PHILONICUS. TI. CÆSARIS. GERM. DE. PÆDAGOGIO. VIXIT. ANN. XIIX. ubi ætas *Pædagogianorum* notanda. Dicti autem reperiuntur *Pædagogiani*, propriè pueri honorarii, qui in Palatio miniſterio Principis militabant, cujuſmodi ſunt ii, quos inde *Pagios* appellatos Viri docti volunt. Ammian. Marcellin. *l.* 29. *Adultus quidam ex his, quos Pædagogianos vocant.* Meminit & *Notitia* Imper. Orient. *c.* 91. in qua recenſentur, inter Caſtrenſianos, *ſub diſpoſitione Viri Spectabilis Caſtrenſis.* Apud Lamprid. *in Alex. c.* 41. *Caſtrenſes Miniſtri appellantur*: ut & apud Tertullian. *de Cor. Mil.* *Eſt etiam alia militia regiarum familiarum: nam & Caſtrenſes appellantur.* Sic verò ii appellati ſunt, quod ſub *Pædagogis*, utpote pueri eſſent, quorum mentio in *Veterib. Inſcriptionibus*, Car. du Freſne *Gloſſar.* & Joh. Calvin. *Lexic. Juridic.* apud quem Briſſonius *Pædagogii* nomine, etiam conclave ac cubiculum illud, in quo pueri iſtiuſmodi jacebant cubabantque, venire aſſerit, apud Plin. Sec. *l.* 7. *Ep.* 27. Marcellinus eoſdem in venatione, ad canes retinendos, diſponi conſueviſſe ait, *l.* 30. &c. Plura de *Pædagogis* & *Pædagogianis*, congeſſerunt Cujacius, Dorleans *ad Annal. Tacit. l.* 4. Jac. Gothofredus *ad L. Cod. Theodoſ.* 5. *de Divers. Offic.* Alii: vide & infrà aliquid. Addam ſaltem, quod *de Pædagogorum cuneo* in Theatro refert Sueton. *Auguſt. c.* 44. *Prætextatis cuneum ſuum & proximum Pædagogis aſſignavit.* Quando enim in Theatrum veniebant prætextati, *Pædagogos* ſuos comites habebant, ob nimiam, quæ in Theatris regnabat, petulantiam. Unde per Pædagogum ſibi priùs Theatris intereſſe non licuiſſe, quem pilorum plus in mento, quam in capite haberet, narrat in *Miſopogone* Julianus. Vide Caſaubon. *ad locum Suetonii*: uti de notionibus variis vocis apud Scriptores Eccleſiaſticos dum modò puerorum Inſtitutorem apud Chriſtianos, de cujus officio vide Clementem Alex. *Protreptico c.* 7. modò Sponſorem in Baptiſmo, modò Paſtorem ſeu Doctorem &c. notat, Cl. Suicerum *Theſauro Eccleſ.* voce Παιδαγωγός.

Super PÆDAGOGOS, apud Spartian. *in Hadriano, c.* 2. *Fuit in amore Trajani, nec tamen ei ſuper pædagogos puerorum, Gallo favente, defuit*: eſt præfectus *Pædagogorum*, quemadmodum *ſuper Velarios*, eſt præpoſitus Velariorum in *veter. Inſcr.* SUPRA. VELARIOS. DE. DOMU. AUG. *Superjumentarius*, jumentariorum præfectus, apud Sueton. *in Claudio: c.* 2. *Superſtationarius*, præfectus Stationariorum, apud *Optatum Milevitanum*, *Super hæreditates* libertus, Procurator hæreditatum, apud *Marcellum Empir.* &c. Meminit autem iſtiuſmodi *Pædagogorum* Lapis Romæ, T. FLAVIO. AUG. LIB. GANYMEDI. PÆDAGOGO. PUERORUM. CÆS. N. Alius, D. M. TI. CLAUDIO. AUG. LIB. GRATIO. PÆDAGOGO. PUERORUM. CÆRETANORUM. AUG. N. SER. FECIT. Item alius lapis, D. M. P. ÆLIUS. AUG. LIB. LYCUS. PÆDAGOG. PUERORUM. AC. APUT. AFRICAS, ubi AC. principum nominis eſt, quò patria iſtorum puerorum declarabatur. Salmaſ. & Caſaubonus *ad loc.*

PÆDAGOGUS Senatorum, vulgari dicteriò notatus eſt Aurelianus Imperator. apud Vopiſc. in *Vita* ejus, *c.* 37. *Senatus mortem ejus graviter tulit, gravius tamen populus Roman. qui vulgò dicebat, Aurelianum pædagogum eſſe Senatorum.* Sed & *Pædagogi Imperatorum.* Ita enim vocabantur vulgò olim T. Vinius, Laco & Icelus, quibus obnoxius erat Galba Imperator. apud Sueton. *in eò c.* 14. quemadmodum apud Tacitum Claudius, obtemperabat Agrippinæ *Annal. l.* 12. *c.* 59. Nero eidem, *l.* 13. *c.* 6. Philippus Aridæus Eurydicæ, apud Cor. Nepotem in *Phocione*; Nicephorus Botoniates Borilo & Germano, apud Zonaram *Tom. III.* Ptolemæus Jubæ fil. libertis, apud Tacitum iterum *Annal. l.* 4. *c.* 23. veter. Perſiæ Reges Eunuchis, apud Diodor. Sic. *l.* 17. &c. Imò *plerique Principes, cùm eſſent civium domini, libertorum erant ſervi*; Plin. *Panegyrico*, *c.* 88. Vide Gebhardum *ad Datamen C. Nepotis c.* 5.

PÆDARETUS, proprium nomen viri ἀπὸ τῆς παιδείας καὶ ἀρετῆς, ut vulgò volunt, h. e. à *diſciplinâ* & *virtute.* Non electus inter trecentos haud ægrè tulit, quia tot in civitate ſe eſſent præſtantiores. Plutar. *in Lycurgo*: Ὁ μὲν γὰρ Παιδάρητος, οὐκ ἐγκριθεὶς εἰς τοὺς τριακοσίους, ἀπῄει πάνυ φαιδρὸς, ὥσπερ χαίρων, ὅτι βελτίονας αὐτοῦ τριακοσίους εἶχεν ἡ πόλις.

PÆDEIUM, locus in domicilio, in quo pueri ſervique commorantur, qui Παῖδες Græcis dicuntur. Παῖδες, enim nomini, *Liberorum* quidem reſpondet, ſed non tam aptè aut commodè, propterea quòd ſervi quoque ita nuncupentur tam Græcis quam Latinis; quorum hi ab iſta voce *pueri* vocabulum formavere, quò ſignificant domeſticos ſervos, præſertim Tabellarios, fortè quòd non niſi pueris & in juvenili ætate conſtitutis, qui pedibus valerent, uti poſſent ad eam rem. Vide infrà in *Pueri*, & Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.*

PÆDEROS, herba, quæ aliàs *cærefolium* ſive *acanthus*, unde *pæderotinas veſtes* Veterib. uſitatas nomen traxiſſe nonnulli volunt. Sed herbæ illæ vim non habent tingendi, nec ullum foliò vel flore colorem præferunt, cujus nomen aut ſimilitudo in veſtes tranſire meruerit. Item gemma, quam alii eandem cum opalo, ob gratiæ venuſtatem *pæderotis* nomen nacto, alii diverſum genus faciunt, quem Indi *Sangenon* vel *Agenon* appellaverint, quique non in India ſolùm, uti opalus, ſed etiam Arabia, Ægypto & Ponto, naſcatur: quo de *pæderote* intelligendus Solin. *c.* 33. *Pæderotem & Aſtrobolon inde* (*ex Arabia*) *ſumimus.* Et quidem in *pæderote* hi colores congruebant, cryſtalli perſpicuitas, aëris viriditas cœrulea, purpuræ nitor, vini crocique fulgor: in opalo,

quem

quein & *pæderotem* quâdam decoris prærogativâ plerique nuncupaverunt. carbunculi tenuior ignis. amethyſti fulgens purpura. ſmaragdi virens mare, ſulphuris ardens flamma aut etiam ignis oleô accenſi. Quæ candidarum gemmarum dux & ſignifera & poſt ſmaragdos primæ dignitatis olim; cùm pæderos altera, quæ ſui generis erat, ut non indigna hujus nominis ſpectatione, ita opalô longè inferior pretiô & auctoritate fuit, ut ex Plinio Salmaſ. docet, qui à *pæderote* gemma potiùs veſtes *Pæderotinas* & *Oxypæderotinas*, apud Vopiſcum, nomen ſibi petiiſſe, contendit. *Not. ad Vopiſc. in Aureliano, c.* 46. Vide ſupra ubi de *Oxypæderotinis Veſtibus.* Sed & *Pæderotis* meminit in Comœdia ἰσοστάσιῳ, quô fœminæ ruborem buccarum conciliaverint, quæ expallido vultûs erant candore. Alexis,

> Τὰς ὀφρῦς πυῤῥὰς ἔχει τις ζωγραφοῦσιν ἀσβόλῳ
> Συμβέβηκ' εἶναι μέλαιναν κατέπλασεν ψιμυθίῳ
> Λευκόχρως λίαν τίς ἐστι παιδέρωτ' ἐντρίβεται.

Ubi Viri docti παιδέρωτα, *acanthum* vertunt. At acanthus παιδέρως quidem cognominatus eſt; ſed nemo Veterum tradit, vim ullam aut ſuccum in acantho pæderote eſſe, rubore inficientem. Cærefolium etiam *pæderos* Plinio, *l.* 16. *c.* 8. ſed nec hoc rutilando aptum. Multo minùs opalium hic locum habuerit. Unguentum itaque doctus quidam Italorum Medicus, ex *pæderote* herba compoſitum, hic intelligit, eo quòd *Heſych.* etiam παιδέρως ἄλειμμα, i.e. *unguentum*, exponat. Sed ſi herba non inficit, nec unguentum ex ea factum tinget. Alius ejuſdem gentis Medicus, pæderotis, h. e. acanthi ſuccô, candorem faciei quæri tradit: nam & Demetrium eô faciem illeviſſe, ut candorem arceſſeret. Verùm in *verſu* Alexidis, λευκόχρως λίαν, *qua immodicè candore palleſcit*, pæderotem captando rubori illinit: nec cenſendus Demetrius aliud in pæderote quæſiviſſe. Potior itaque eorum ſententia eſt, qui unguentum hôc nomine appellârunt ex radice anchuſæ, aut ex radicula Syriaca, quæ *fucus* dicebatur, compoſitum. Illud ἄλειμμα, eſt ex fuco, quô facies ſuas illinebant mulieres: ab elegantiis & gratia coloris *pæderos* dictum. Ita enim quidquid eximiâ gratiâ commendebatur, Græci dixêre. Sic acanthos herba, uti dictum, cujus inſignis in operibus topiariis gratia: ſic genus amethyſti, quam alii *anterota*, alii *Veneris gemmam*, appellabant, quòd in illa ex carbunculo in purpuram refulgeret leniter roſeus nitor adeoque eximiam haberet gratiam ſpeciei & coloris; hôc nomine inſignita ſunt. Eſt autem παιδέρως hic idem, quod ἀντέρως, *æquè venuſtus ac amor*, contra amorem pulcher. Nec enim pueri amorem aut τῶν παιδικῶν ἔρωτα, ſed παῖδα ἔρωτα deſignat, *puerum æquè amabilem ac venuſtum, ut eſt amor.* Unde Orpheus opallium παιδέρωτα appellatum tradit, quòd ſimile eſſet τερενόχροϊ παιδὶ, tenello puero,

> Φασὶ δέ τοι τέρψιν καὶ ἐπάλλιον ὀπάλλιον ἐρατεινόν.
> Ἀγλαὸν, ἱμερτοῦ τέρενα χροιὰ παιδὸς ἔχοντα &c.

Atque ab hoc potiùs unguento fuci vel anchuſæ, ruborandis mulierum genis idoneo, color *pæderotinus* & *oxypæderotinus*, in veſtibus olim amatus, nomen habuiſſe videtur. Salmaſ. *ad Solin. p.* 561. & 1149. ut & ſuprà in *Fucus.*

PÆDEROTINÆ Veſtes. vide hic ſuprà.

PÆDIA Lex, quam anno poſt Juliam Q. *Pedius* cum C. Octavio Conſ. tulit, nominatim de Cæſaris interfectoribus, memoratur Vellejo Paterculo *l.* 2. *c.* 69. ſed ſive ea *de vi*, ſive *de Majeſtate*, dicatur, pro lege non eſſe habendam; cùm neque in univerſum neque in futurum, ſit lata, docent Eruditi. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 27.

PÆDOPILES, ſeu PÆDOPULES, Græcè Παιδοπίλης ſeu Παιδοπύλης fluv. apud Plinium, *l.* 6. *c.* 1. alibi non memoratus, de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 388.

PÆDOTHYSIA, Latinè *Filii oblatio*, Abrahamo divinitus imperata, mirum fidei experimentum fuit, de quo in Sacris: non tamen novum & inauditum ſacrificium. Philo Jud. *l. de Abrah.* ex aliorum ſententia, Τί δὲ, ait, τὸ πρᾶγμα ἐπαινεῖν, ὡς ἐγχειρήματος καινουργηθέντος πράξαντα, ὃ καὶ ἰδιῶται καὶ βασιλεῖς καὶ ὅλα ἔθνη δρῶσιν ἐν καιροῖς, *Quid attinet illum* (Abrahamum) *laudare, tanquam novi facinoris auctorem, quod & privati & reges & gentes integra ex occaſione faciunt.* Cujus feralis ritus originem Philo Byblius, ex Sanchuniathone, ad ipſum Saturnum refert, apud Euſebium *Præp. Evang. l.* 1. *c.* 10. Inde ad alios tranſiit Cananæos, Sepharvæos, Phœnices, quos in magnis periculis chariſſimorum aliquem, ad id ſuffragiis publicis delectum, Saturno ſacrificâſſe, refert Porphyrius *de Abſtin. l.* 2. §. 56. & de Regibus inprimis filium maximè dilectum offerentibus, Philo *de Phœnic. Hiſt. l.* 1. apud Euſeb. ubi ſuprà *l.* 4. *c.* 16. Vide de primogenito Regis Moabitarum, 2. Reg. *c.* 3. *v. ult.* Cum Phœnicum coloniis nefaria hæc τῆς αἱματεκχυσίας religio in Inſulas, in Europam, in Africam, latè propagata eſt. In Arabia Dumatii quotannis ἔθυον παῖδα, *mactabant puerum*, Porphyr. *ibid.* In Ægypto verò mos fuit vetuſtiſſimus, ab Amoſe demum Rege abolitus, Diodor. Sic. *l.* 1. & Plut. *de Iſide.* Hodieque apud Mexicanos immanem παιδοθυσίας quotannis in uſu eſſe, reperias apud *Itinerariorum* Scriptores. Vide ſuprà *Hoſtia Humana*, *Infanticidium* &c.

PÆDOTRIBA, nonnullis idem cum Gymnaſiarcha, à quo tamen disertè diſtinguitur, in veter. *Inſcr.* quæ Athenis hodieque conſpicitur, apud Cl. Sponium *Itiner. Part.* 3. ubi *Pædotriba* διὰ βίου, *per totam ſuam vitam*, muneri ſuo præfuiſſe. Gymnaſiarchæ verò officium menſtruum tantùm fuiſſe dicitur. *Platoni* idem eſt cum *Gymnaſte*, ut & *Heſychio*, qui Παιδοτρίβας, explicat Ἀλείπτας, Γυμναστάς, cùm Gymnaſiarcha Ἄρχων τοῦ ξυστοῦ diceretur: *Galeno* tamen diverſus à Gymnaſte, & poſt eum collocatur, Gymnaſtam Medico & Imperatori, *Pædotribam* militi & coquo aſſimilanti, merumque Gymnaſtæ miniſtrum nuncupanti. Vide quoque Ariſtotelem *Politicor. l.* 8. & plura de omnium horum trium officio, apud Hier. Mercurialem *de Arte Gymnaſt. l.* 1. *c.* 12. *l.* 2. *c.* 8. nec non ſuprà, ubi de Re Veter. *Gymnaſtica.*

PÆMANI, Belgii populi, Cæſar. *l.* 2. *Bell. Gall. c.* 4. *Pælanderi* (hi in Brabantia ſunt) eos vertit *Divæus*; *Leodio* autem in Arduenna ſylva ſunt, ubi nunc *Pemons* vicus eſt. *Baudrando* in Eburonibus, verſus Moſam fluv. ubi pars Occidentalis Ducatus Luxemburg. & minuta pars ditionis Leodienſis, verſùs Fanum S. Huberti. Veſtigia nominis ſervat *Pemont*, vicus in illo tractu. Vide quoque B. Rhenanum *Rer. Germanic. Nov. Antiq. l.* 1. & ad illum *Notas* Ottonis JCti *p.* 108.

PÆNA, inſula maris Atlantici *Ptol.* Quid nunc ſit, non conſtat.

PÆNULA, à Græco φαινόλης ſive Doricè φαινόλα, Iſaaco Caſaubono *ad Spartian. in Hadrian. c.* 3. ſic dicta videtur, quòd veſtis eſſet adſtricta; & quæ partium corporis, quas tegebat, figuram exprimeret, quaſi ὅλον τὸ σῶμα φαῖνον. Quæ ſententia firmatur auctoritate Artemidori, qui eam inter veſtes recenſet, quæ θλίψιν καὶ στενοχωρίαν, in ſomnis ſignificant, *anguſtias* ſcilicet ac *preſſuras*: ut lacernæ quoque & chlamydes fuêre. Henr. tamen Stephanus Græcam vocem à Latina potiùs factam, & à *Pænula* φαινόλα dictam vult. Et certè apud Athenæum *l.* 3. Ulpianum Cynulcus perſtringit, quòd vocem novam & inſolentem invexerit, φαινόλην dicens. Horum utrum ſit; incerta eſt vocis notatio, non minùs ac tempus, quô veſtis hoc genus apud Romanos in uſu eſſe cœperit. Tertullian. *in Apolog.* eam inventum Lacedæmoniorum facit, cùm ait: *Et ne voluptas impudica frigeret, Lacedæmonii* Pænulam *ludis excogitaverunt.* Niſi fortè *Pænulam*, pro Endromide poſuit, quam à Lacedæmoniis repertam & in palæſtra maximè uſitatam, Martialis innuit. *l.* 4. *Epigr.* 19. Cum Lacerna malè à quibuſdam confunditur; Fuit interim veſtimentum itinerarium, quod ſupra tunicam acciperetur, pluviæ causâ. *Varro*; *Non quærenda eſt homini, qui habet virtutem*, Pænula *in imbri.* Poſtea tamen in Urbem tranſiit, Tiberiô imperitante, ſi Dioni fides, *l.* 57. ubi tradit, cùm multi veſtem purpuream, licèt interdictam, geſtarent, Tiberium neque id reprehendiſſe, neque mulctâſſe, tantùm ludis, cùm plueret, φαιὰς μανδύας indutum effeciſſe, ne quis alius veſtem inconceſſam uſurparet: ubi Interpres cum *Lipſio* μανδύας *Pænulam* reddidit, ſed fuiſſe Lacernam, doctis jam pridem obſervatum; quâ intra urbem, cùm plueret, Romani utebantur. Sub Flaviis itaque potiùs intra urbem geſtatæ videntur *Pænulæ*, cœlô pluente, ut colligitur ex Juvenali *Sat.* 5. *v.* 76. ubi de Salutatore, qui etiam fœdis imbrium diebus Ave matutinum portabat,

> *Scilicet hoc fuerat, propter quod, ſæpe relictâ*
> *Conjuge, per montem adverſum gelidaſque cucurri*
> *Eſquilias, fremeret ſævâ cùm grandine vernus*
> *Jupiter, & multò ſtillaret* Pænula *nimbô.*

Idem docet jocus Galbæ apud Quintilianum, *l.* 6. *c.* 3. qui *Pænulam* roganti, *Non poſſum commodare*, inquit, *domi maneo; cùm cœnaculum ejus perplueret.* Et paulò infrà, *Non pluit, non eſt opus tibi: ſi pluit, ipſe utor.* Mox in promiſcuo uſu, etiam cùm ſudum eſſet, paulatim eſſe cœperunt, & quod maximè mirum eſt, etiam ab Oratoribus, cùm cauſas agerent, adhibitæ, ut docet Auctor *Dialogi de cauſis corr. Eloquentiæ. c.* 39. Senatoribus primus conceſſit, teſte Lampridio, *c.* 27. Alexander Severus, ut frigoris causâ *Pænulis* uterentur. Ipſi autem Imperatores nunquam in iis fuêre. Spartian. *in Adriano, c.* 3. *Tribunus Plebis factus eſt, in quo Magiſtratu ad perpetuam Tribunitiam poteſtatem omen ſibi factum aſſerit, quod* Pænulas *amiſerit, quibus uti Tribuni Plebis tempore pluviæ ſolebant, Imperatores autem nunquam: unde hodieque Imperatores ſine pænulis à Togatis videntur.* Quod ideo factum, quia veſtis hæc vilis, viatoria & ad ſervos uſque demiſſa, dedecere Majeſtatem Imperatoriam videretur, quos Togam modò puram, modò prætextam, interdum purpuream ac pictam geſtâſſe Eruditi adnotârunt. Fuêre autem duplicis generis *Pænulæ*, aliæ ſcorteæ, aliæ laneæ ac gauſapinæ: de quarum illis ita Martial. *l.* 14. *Epigr.* 130. *cui tit. Pænula ſcortea*,

> *Ingrediare viam cœlô licèt uſque ſerenô.*
> *Ad ſubitas nunquam ſcortea deſit aquas.*

Et hæ ex pelle erant. Ex lana iterum duûm factæ ſunt generum, quædam brevi villô, quæ & *Canuſinæ*; aliæ villoſæ, quæ *Gauſapinæ* dictæ. Illæ pluviæ tempore ferebantur, etiam intra Urbem, cùm ferè ſcorteæ tantùm in itinere: Gauſapinæ verò per hyemem frigoris causâ, extra ædes, ſumerentur. Vide Plin. *l.* 8. *c.* 48. Martial. *l.* 14. *Epigr.* 145. cui tit. *Pænula Gauſapina*, Horat. *l.* 1. *Epiſt.* 11. *v.* 18. &c. Lacernis verò *Pænulæ* breviores, utpote veſtimentum viatorium, equitanti accommodatum, Lecticariis, Curſoribus & id genus hominibus aptum: non ſicut illæ, apertæ fuerunt, ſed clauſæ, rotundæ togæque inſtar corpori injiciebantur illudque ambiebant, niſi quòd ſtrictiores erant ac breviores; præterea, cùm in Toga dextrum brachium per ſummam oram exereretur, *Pænula* utroque brachio ſubducebatur, ut ex duplici effigie, altera Mercurii, altera Militis pænulati, apud Ferrarium *de Re Veſtia. Part.* 1. *l.* 2. *c.* 7. videre eſt: Remanetque etiamnum in communione Romana veteris *Pænulæ* veſtigium, in Sacrificantium veſte, licèt illi ætas paulum detraxerit. Ideo verò in ſacris *Pænula* videtur adhibita, quòd olim in promiſcua veſte ſacra peragerentur; ea autem fermè *Pænula* fuit, cùm paulatim & Togæ & Lacernæ geſtari deſiiſſent. Hinc nec cingi ſolitæ ſunt, imò nec potuerunt, niſi utrumque brachium eôdem cingulô conſtrictum colligaretur. Colorem quod attinet, ſcorteam nativô pellis colore fuiſſe, dubium non eſt: Laneas gauſapinas fuiſſe albas, Martial. docet *l.* 14. *Epigr. cit.* Canuſinas duplicis coloris fuiſſe, fuſcas & rufas, ex eodem diſcimus: quarum illæ à vulgo Romæ geſtatæ, hæ Gallorum exemplô à militibus ac pueris ingenuis. Donec creſcente luxu ditiores ſervis ſuis etiam illas induxêre, præcipuè lecticariis, quod in Nerone reprehendit Sueton. *c.* 30.

Verùm cùm etiam in hiſce id coloris *Pænulæ* viluiſſent, deſtinavit Macrinus populo dare *Pænulas* roſei coloris, in honorem filii Antonini, quæ proin *Antoninianæ* vocarentur, teſte Lampridio in *Antonino Diadumeno c. 2.* Nec omittendum, hoc veſtis genus etiam Mulieribus commune fuiſſe, cùm Lacernæ viriles eſſent: *D. de auro, argento, mundo legato.* Quas colore & ornatu iis, quibus Viri utebantur, fuiſſe pretioſiores, innuit Pollio in *Quieto c. 14.* & Sueton. *in Calig. c. 52.* qui *Pænulas* Matronales acu pictas ac variatas, gemmataſque memorant. Vide Octav. Ferrarium *Opere ſuprà cit. Parte 2. l. toto 2. ubi præter icones ſuprà dictas, Pænula, cui cucullus appenſus: item Pænula puerilis, ex duplici marmore Patavino, figuram in ære exhibet.* Thom. Bartholinus *Pænulæ* formam hoc modò deſcribit, *Veſtis eſt ferè rotunda, quæ ſi caput, jugulum, mediaque crura, quibus terminatur, excipiamus, totum hominem operit. Strictior eſt ejus ora, quæ collum ambit, tam laxè tamen patens, ut caput exeri poſſit, operiri aut involvi. Non in ea ſunt manica, non pectus patet; Manus & brachia veſte continentur, quæ aliter expediri non poſſunt, niſi aut per ſciſſuram exerantur, aut hinc inde extremis oris ſubjiciantur, ita ut Pænula in rugas & plicas contrahatur; Pars ventrem ſpectans, aperta eſt, alioquin veſtimentum clauſum & rotundum eſſet*, apud Laur. Pignorium *Comm. de Servis.* Hominis *Pænulati* effigiem, in ærea lucerna, exhibet Fortun. Licetus *de Lucernis l. 6. c. 106.* Grammaticos *Magiſtros pænulatos* vocat D. Auguſtin. *Confeſſion. l. 1. c. 16.* ut & Grammaticam ingreſſam fuiſſe Deorum Senatum *Pænulatam*, affirmat Marcian. Capella *l. 3.* apud eundem Pignorium; ubi *Pænulam* ait fuiſſe pallium cum fimbriis longis, quô Grammatici uſi. *Scindere pænulam* eleganter dicitur, quum aliquem magnâ contentione detinere volumus. Cicer. *ad Attic. l. 13. Ep. 33. de Varrone loquebamur: Lupus in fabula. Venit ad me, & quidem id temporis, ut retinendus eſſet. Sed ego ita egi, ut non ſcinderem pænulam: memini enim tui & multi erant, noſque imparati.* Et paulo pòſt, *Horum ego vix attigi pænulam, & tamen remanſerunt.* Quam muliones geſtabant, *mulioniam* idem vocavit pro *Sextio* &c. Vide quoque infrà in voce *Penula*, it. *Togati.*

PÆON, Medicus peritiſſimus, quem Homer. *l. 5. Il.* ſcribit curâſſe Plutonem, graviter ab Hercule vulneratum; à quo *Pæonia* herba dicitur, quam invenit; & *Pæonius* adjectivum, i. e. *medicinalis.* Virg. *Æn. l. 7. v. 769.*

Pæoniis revocatum herbis & amore Dianæ.

Euſtath. aliique ipſum hoc nomine Apollinem intellectum volunt. *Nic. Lloyd.*

PÆON, Amathuſius, utrum inter Hiſtoricos locum habere debeat, nondum conſtat. Memoratur Plutarcho, *in Theſea.* Vide etiam *Pæones.*

PÆONES, populi Macedoniæ in Myſiæ ſuperioris confinio, à Philippo domiti, quos *Herodot.* ad Strymonem fluv. deſcribit; *Dio* ad Rhodopen montem; *Ptol.* ad ortum Haliacmonis fluvii. Horum regio *Pæonia. Strab.* Plin. *l. 4. c. 10.* & *Ptol.* intra montes. Sic dici volunt, à *Pæone* Endymionis filio; Epei fratre, qui victus curſu ab Epeo (ſicut inter eos convenerat) imperium victori dedit, & in Macedoniam ſeu Thraciam ad amnem diſceſſit. Hos memorat Ovid. *Ponticorum l. 2. eleg. 2. v. 77.*

Adde triumphatos modo Pæonas, adde quieti
Subdita montanæ brachia Dalmatiæ.

Alii Pæoniam circa Axium fluv. deſcribunt Emathiæ finitimum. *Xylander* autem, quos Strabo Παίονας & Παννονίους appellat, eoſdem putavit eſſe, & indiſcriminatim, tum illos Pandonios vocat. Sed fallitur vehementer. Nam Pæoniam, ut oſtendimus, Macedoniæ & Thraciæ faciunt Geographi finitimam: Pannoniam autem hinc procul ſummovent, in μυχῷ ferè Adriatici ſinus, ubi eſt Segeſtica; nec aliter *Ptolemæus* docet, nec *Plin.* Eſt autem error antiquus eorum, qui *Pæonas* & *Pannonios* confundunt; non ferendus tamen, ſi *Dioni*, qui poſt patrem Pannoniæ præfuit, & loca illa diligenter oculis luſtravit, ulla fides. Is *l. 49.* poſtquam docuit, Romanos à *pannis* appellâſſe *Pannonios*, eos qui οἰκοῦσι πρὸς τῇ Δαλματίᾳ παρ' αὐτὸν τὸν Ἴστρον, ἀπὸ Νωρικοῦ μέχρι τῆς Μυσίας τῆς ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ſubjicit mox, de iſto Græcorum errore, Τῶν δὲ Ἑλλήνων τινὲς τἀληθὲς ἀγνοήσαντες, Παίονας σφᾶς προσεῖπον, ἀρχαῖον μέν που τοῦ προσρήματος ὄντος, οὐ μέντοι ἐνταῦθα, ἀλλ' ἔν τε τῇ Ῥοδόπῃ, καὶ πρὸς αὐτῇ τῇ Μακεδονίᾳ τῇ νῦν μέχρι τῆς θαλάσσης. Ὅθεν καὶ ἐγὼ ἐκείνους μὲν Παίονας, τούτους δὲ Παννονίους, ὥσπερ που καὶ αὐτοὶ ἑαυτούς, καὶ Ῥωμαῖοι σφᾶς καλοῦσι, προσαγορεύω. *Lloydius.*

PÆONIA, Minerva ab arte medendi ſic dicta eſt, bonaque valetudine, quam præſtare credebatur.

PÆONIA, Gall. *La Peone*, nomen floris, *quò nullus grandior, ab heliotropio ſi diſceſſeris; majori utique habenda in pretio, ſi minor exiſteret. Nihil enim ſpecioſius hoc flore, nihil ejus ſplendidius purpurâ, nihil foliorum magnificentia glorioſius: ſunt illa videlicet in orbem diffuſa ſatis amplum, levia, fulgentiaque ſanguineò rubrô, tam belle conferta compactaque & aglomerata, ut nihil rotundius, nihil abſolutius. Orbiculata ei figura eſt, odor nullus, ſcapus pro craſſitie brevior, at in latum foliorum profundit ſylvam, altè inciſorum pulcherrimeque viridantium: quâ quidem viriditate mirum quantum excitatur floris internoſcentis purpureus ſplendor*, Fr. Pomey *Deſcr. diverſ.* Item radicis, *quæ vetuſtiſſimæ inventæ nomen Auctoris retinet,* ——— *& medetur Faunorum in quiete ludibriis*, Plin. *l. 25. c. 4. h. e.* ephialti ſeu incubo, quem ſic vocat, quòd Faunus hæc viſa dormientibus immittere crederetur. Inprimis contra epilepſiam morbumque Comitialem efficax; quare perforata ejus ſemina & filò trajecta, coralliorum modò, infantibus circumligantur, à mulierculârum non paucis, ut hoc amuletò hoſtem arceant. Auctor Anonymus *Sine & Europe c. 31.*

PÆPIA, Mauritaniæ Cæſarienſis oppid. *Ptolem.*

PÆSAMARCI, populi Hiſpaniæ, pars Celticorum Tarraconenſ. qui *Neriorum* & *Præſamarcorum* nominibus diſtinguebantur, & extimam oram incolebant, ad angulum Arctoi & Occidui lateris, ubi promontor. Celticum & Artabrorum portus, ſeu Artabrorum, de quibus vide Salmaſ. *ad Solin. p. 276. & 279.*

PÆSARCÆ, populi ſub Caucaſo, *Stephan.*

PÆSTANUS Sinus, à *Pæſto* urbe dictus, qui & Poſidoniates; *Golfo Agropolitano*, à *Leandro* vocatur.

PÆSTUM, Lucaniæ oppid. Græcis Ποσειδωνία à Neptuno ſcil. unde etiam *Neptunia* Paterculo *l. 1. c. 15.* dicitur, Plin. *l. 3. c. 5. Oppidum Pæſtum, Græcis Poſidonia appellatum: ſinus Pæſtanus.* Strabo *l. 5.* Τὸ τῶν Πικεντίνων ἔθνος, μικρὸν ἀπόσπασμα, τῶν ἐν τῷ Ἀδρίᾳ Πικεντίνων, ὑπὸ Ῥωμαίων εἰς τὸν Ποσειδωνιάτην κόλπον μετῳκισμένον, ὃς νῦν Παιστανὸς καλεῖται, καὶ ἡ πόλις Ποσειδωνία, Παῖστος, ἐν μέσῳ τῷ κόλπῳ κειμένη. Non longè abeſſe à Silaro fluvio innuit, *Ptolem.* Σιλάρου ποταμοῦ ἐκβολαί. Παῖστον, Mela *l. 2. c. 14. Pæſtanus ſinus, (nunc Golfo di Salerno,) Pæſtum oppidum. Silarus amnis.* Sil. Italicus *l. 8. v. 579.*

——— *Nunc avem Vicentia Pæſto*
Miſit ——— ———

Conditores ejus quod attinet, Solin. *l. 8. Notum eſt*, inquit; *Pæſtum à Dorenſibus conſtitutum.* Sed aliter Martianus, Heracleensis, in Περιηγήσει.

Πλησίον δὲ τούτοις εἰσὶ πάλιν Οἰνωτροί,
Μέχρι τῆς Ποσειδωνιάδος ὠνομασμένης.
Ἣν φασὶ Συβαρίτας οἰκίσαι ποτέ.

Lege Συβαρίτας ex emendatione magni Cluverii. Oppidum hoc roſarum abundantiâ valde ab antiquis celebratur. Propert. *l. 4. el. 5. v. 59.*

Vidi ego odorati victura roſaria Pæſti,
Sub matutino cocta jacere Noto.

Ovid. *Met. l. 15. v. 708.*

Leucaſiamque petit, tepidique roſaria Pæſti.

Idem *Ponticorum l. 2. eleg. 4. v. 28.*

Calthaque Pæſtanas vincet odore roſas.

Martial. *l. 4. Epigr. 42. v. 10.*

Pæſtanis rubeant æmula labra roſis.

Hæ roſæ autem, ob cœli clementiam, bis in anno producebantur (Majô ſcil. & Septembri.) Virg. *Georg. l. 4. v. 118.*

Forſitan & pingues hortos quæ cura colendi
Ornaret, canerem, biferique roſaria Pæſti.

Martial. *l. 12. Epigr. 31. v. 3.*

Prataque nec bifero ceſſura roſaria Pæſto.

Claudian. *de nuptiis Honorii & Mariæ. v. 247.*

——— ——— *Vel flore ſub uno,*
Ceu gemina Pæſtana roſa per jugera regnant.

Aliis etiam floribus abundare Pæſtum author eſt Martial. *l. 9. Epigr. 27. v. 3.*

Pæſtano violas, & cana liguſtra colono,
Hyblæis apibus Corſica mella dabit.

Nic. Lloydius. Nunc vicus ſemidirutus eſt, *Peſti*, in ora Principatus ulterioris regni Neapolitani 6. milliar. ab oſtiis Silari fluv. in Meridiem, uti 22. à Salerno, 28. à Velia in Boream, *Baudrand.*

PÆSULA, oppid. Hiſpaniæ Bæticæ in Vandalitia & conventu Hiſpalenſi, *S. Domingo*, teſte *Maletiô*; quod aliquibus non probatur, cùm *S. Domingo de Silos* ſit in finibus Vectonum: niſi ſit geminum.

PÆSURI, qui & *Pæſures* Plin. *l. 4. c. 20.* populi Luſitaniæ circa Tagum fluv. *La Comarca de Covilhan*, *Jac. Vaſconcello.*

PÆSUS, vide APÆSUS. Eſt autem urbs Troadis inter Lampſacum, & Parium oppida. Vide Strab. *l. 3. Heſych.* Παισός, πόλις, καὶ ποταμός.

PÆTALIA, pars Thraciæ, *Stephan.*

PÆTI, populi Thraciæ inter Hebrum & Melam fluv. quorum regio *Pætica Arriano* dicitur. Æno urbi proximi fuêre.

PÆTIDUS, Conſul cum Caſſio Aproniano, An. Urb. Cond. 8[illegible].

PÆTOVIUM, urbs Pannoniæ ſuperioris i. e. Auſtriæ, *Ptolem. Petovionem* Tacitus ſcribit *Hiſtor. l. 3. c. 1.* Alii *Petoniam*, vulgò *Betta.* Sanè in Græcis codicibus legitur Πατάβιον. *Nic. Lloyd.* Fuiſſe ibi caſtra Romanorum, docet *Inſcr.* JUL. AUG. MATRI CASTRORUM POETOVIENS. Vide B. Rhenanum *Rer. Germanic. l. 3.* cum *Notis* Cl. Ottonis JCti *p. 639.* ubi vulgò *Pettau* dici, ac quondam Nobilibus à *Pettau* ſubfuiſſe, docet. Hic Gallus Cæſar Conſtantii juſſu comprehenſus & ad Hiſtriam prope urbem Polam ductus Marcellin *l. 14.* Hungari verò à Conrado III. Carinthiæ Duce ingenti præliô victi ſunt, tempore Henrici III. Imperatoris Otto *cit. loc.*

PAETUS, vide *Caſennius.* it. P. *Ælius.*

PÆTUS, famoſus exercendis apud ærarium ſectionibus, accuſator Pallantis ac Burrhi, tanquam conſenſiſſent, ut Cornelius Sulla claritudine generis & affinitate Claudii, cui per nuptias Antoniæ gener erat, ad imperium vocaretur. Sed tum vanitatis manifeſtus in exilium projectus eſt, & tabulæ exuſtæ ſunt, quibus oblitterata ærarii monumenta retrahebat, Tacit. *l. 13. Annal. c. 23.*

PÆTUS, vir quidam, qui in Ægyptum, cauſâ pecuniæ comparandæ, navigans ſubmerſus eſt. Propert. *l. 3. El. 6. v. 5.* pecuniam alloquens:

Tu Pætum ad Pharios tendentem lintea portus,
Obruis inſanò terque quaterque mari.

Cæcina PÆTUS, Arriæ maritus, cui, cùm in partibus Scribonianis contra Claudium fuiſſet, ad mortem adacto, uxor extractum è ſuo vulnere pugionem porrexit hâc voce: *Non dolet.* Tacit. *Annal. l. 16.* Dio *l. 60.* Plin. *l. 3. ep. 16.* Martial. *l. 1. Epigr. 14.*

Caſta ſuo gladium cùm traderet Arria Pæto,
Quem de viſceribus traxerat ipſa ſuis:
Si qua fides, vulnus, quod feci, non dolet, inquit.
Sed quod tu facies, hoc mihi, Pæte, dolet.

PAETUS

PASTUS Lucas, Romanus, JCtus & Antiquitatis inſigniter gnarus. Obiit A. C. 1581. ætat. 69. Auctor quorundam Juridicorum, item *librorum 5. de Menſuris & Ponderibus Roman. & Græc. cum his quæ hodie Romæ ſunt collatis*, ac *Variar. Lection.* Thuanus *Hiſtor.* & Anton. Teiſſier *Elog. Part.* 1.

PAGÆ, urbs Achajæ in Megaride, verſus Iſthmum Corinthiacum, in ora ſinus, quæ & *Pegæ* Græcis, à Philippo, Amyntæ fil. ſubactæ, Olymp. 106. Ann. 3. Hodie *Pago*. Hinc *Pagæ* popul. de quibus Plin. *l.* 4. *c.* 7. *Baudrando* nunc *Livadoſta*, 10. mill. paſſ. à Megara in Occidentem.

PAGÆ, Iſidoro *in Gloſſ. Memoria ſive idola*. Nempe in honorariorum cippis ſepulchralibus effigies mortuorum ſculpi ſunt ſolitæ, uti docet *Feſtus*, de Ludio, qui quondam fulmine ictus in Circo, ſepultus fuit in Janiculo. In quibus autem illæ effigies non eſſent, *Pagæ* dicebantur. Vide Jo. Meurſium *Not. ad loc.* & *Commentar. ad Lycophronem p.* 218. nec non hic paſſim, inprimis ſupra, in voce *Memoria*.

PAGANA Lex, memoratur Plinio *l.* 28. *c.* 2. Eâ in pleriſque Italiæ prædiis cavebatur, *Ne mulieres per itinera ambulantes torquerent fuſos, aut omnino detectos ferrent, quoniam adverſaretur id omnium ſpei, præcipuéque frugum.* Inter infauſta enim iſtiuſmodi Mulieris occurſum omnia habitum fuiſſe, alibi notatum: non minùs ac

—— —— *Cùm pallida nudis*
Oſſibus horrorem dominis præberet imago
Diſcolor, & matres occurſu læderet omnes
Aut pueris lætura metum &c.

ut ait Claudian. *in Eutropium l.* 1. *v.* 131.

PAGANALIA; Feſta agriculturæ causâ ſunt inſtituta, in *pagis*, à quibus & illis nomen. Solebant enim tunc temporis, ut & in Sementinis Feſtis, ſolemni pompâ circumire, atque luſtrare pagum, & liba quotannis Deorum aris inferre, id quod haud obſcurè etiam Ovidius indicat, *Faſt. l.* 1. *v.* 669.

Pagus agat feſtum, pagum luſtrate, coloni:
Et date Paganis annua liba focis:
Placentur matres frugum, Tellusque, Ceresque
Farre ſuo gravidâ, viſceribusque ſuis.

Regem Tullium horum auctorem eſſe, produnt *Halicarnaſſeus Dionyſ.* ac *Hieronym.* Celebrabantur autem menſe Januariô, & quidem poſt Sementinas.

PAGANI, communiter ruſtici, à pagis vicisque quos incolebant, olim dicti: unde *Paganica feriæ*, ſeu *Paganalia*, de quibus ſupra. Hinc Auſonius *in ep. ad Theonem*, tædas vocat *lumina paganica*; Idem *in Moſella*, Faunos *Numina paganica*, i. e. Deos paganorum, vel vicanorum nominat. Peculiariter Idololatræ à Chriſtianis, non Gentiles modò, ac Ethnici, ſed etiam *Pagani* dicuntur: propterea quod poſt adductos ad fidem urbium Imperii Romani incolas, diu in agris, in pagis, aut vicis, veteris ſuperſtitionis reliquiæ remanſerunt. Unde Gregor. Turonenſ. *in vita Niceti*, ut & *in Hiſt. Fr.* in Idololatras, ubicunque habitarent, non ruris modò, ſed etiam urbium incolas, nunc *Paganos*, nunc *Ruſticos*, ac *crudam ruſticitatem* promiſcuè appellat. Galli hodieque agreſtes quidem *Payſans*, ſimulachrorum verò cultores *Payens* vocitarunt, utrôque nomine deductô à *paganis*. Hadr. Valeſ. *Præf. in Notit. Gall.* Alii *Paganorum* nomen hinc ortum volunt, quòd Conſtantius Imperat. qui meros Chriſtianos in exercitu ſuo eſſe voluit, in bello contra Magnentium, ethnicos exauctoratos in *pagos* ablegaverit, circa A. C. 352. Vide Eutrop. *l.* 10. Hinc *Paganiæ*, nefandi Gentilium cœtus. Synodus ſub Carlomanno Duce Franc. A. C. 742. *Capitul. l.* 5. *c.* 6. Populus Dei *paganias* non faciat: ſed ut omnes ſpurcitias Gentilitatis abjiciat, ſive prophana ſacrificia mortuorum, ſive ſortilegos, vel divinos, ſive phylacteria & auguria, ſive incantationes, ſive ſacrilegos ignes, quod *Nedfyrs* vocant, &c. apud Spelman. *Gloſſar.* Cæterùm Græcis Ἕλληνες, qui Latinis *Pagani* ſeu Idololatræ ac Gentiles. Marius Victorinus *de Homouſio recipiendo*: *Græci, quos Ἕλληνας vel Paganos vocant, multos Deos dicunt.* *Gloſſa Græco-Latina*; Ἕλλην ὁ θρησκεύων, *Paganus* &c. Quod nomen Gentilibus à vulgo Chriſtianorum inditum eſſe, jam ante annum Chriſti 365. patet ex *leg.* 18. *Cod. Theod. de Epiſcop.* quæ eſt Valentiniani & Valentis; quâ tempeſtate ſcribebat etiam prædictus Victorinus: tametſi anteà jam obtinuiſſe, non ſine cauſa exiſtimari poſſit. Rationem ejus præter jam dictas; alii hanc adferunt, quòd pro ſuperſtitionibus *paganicis* contumaciter ea tempeſtate contenderent; cùm nempe ſinguli pagi ferè ſuos haberent Deos, ſuaque ſacra, quod ex Libanio probare contendit Jac. Gotofredus. Salmaſ. verò apud Vopiſc. *c.* 8. *in Saturnino*, *Paganos* dictos contendit, à *pagus*, voce quæ idem valet ac gens, ἔθνος, unde illa promiſcua *Paganorum* & *Gentilium* acceptio. Sed & alia Anonymi ſententia eſt in Codice reg. *Paganus, qui ſine aliquo jure eſt. Pagus, Collegium, curia vel poſſeſſio ampla ſine aliquo jure: unde & Paganos dicimus alienos à jure, ſacris Conſtitutionibus.* Quibus reſpexiſſe videtur illud Oroſii *Præfat. Hiſtor. l.* 1. *Præceperas mihi, ut adversùs vaniloquam pravitatem eorum, qui alieni à civitate Dei, ex locorum agreſtium compitis & pagis* Pagani *vocantur, ſive Gentiles, quia terrena non ſapiunt.* Quarum ſententiarum quæcunque obtineat, conſtat à *Pagis* & à *Pagenſi* idololatria, *Paganos* nuncupatos, ex Prudentio *Periſteph. l.* 1. *in S. Romano*, *v.* 296.

Non erubeſcis, ſtulte, pago dedite.

Idem contra *Symm. l.* 1. *v.* 450.

Sunt hæc barbariciis Gentilia nomina pagis, &c.

De horum cibo non licuiſſe comedere Chriſtianis, diſcimus ex Pœnitentiali Roman. *tit.* 5. *c.* 14. *Si comedisti de cibo Judæorum, vel Paganorum, quem ipſi ſibi præparaverunt, decem dies pœniteas.* Vide quoque ſupra ubi de *Idolothytis*, & quæ idolis *Immolata*: ut & plura de voce hoc apud Desid. Heraldum *Animadverſion. Arnob.* ſtatim ab initio. Imò & interdum ſic appellatos infantes legimus, quorum certis ex cauſis differebatur Baptiſmus, quibus poſtea ideò *ſæculare nomen*, ut *Auſonius* ait, tranſiit, ut oſtendit Car. du Freſne *Not. ad Alexiad.* Nam poſterioribus ſeculis nomen tum primùm datum infantibus eſſe quùm baptizarentur, cùm olim ſecus fieret, contendit pluribus Menardus *ad Gregorii M. l. Sacram.* Quippe baptizandi *Nomen dare* dicebantur, eorumque nomina recitabantur, cum ad Baptiſmum percipiendum evocabantur: quod ſanè mirum videri non debet de adultis, qui à Paganiſmo ad Chriſtianiſmum tranſibant, cùm nomina ſua haberent. Infantum verò baptizatorum ſcripta etiam fuiſſe nomina, diximus ſuprà in voce *Nomen*. Eâdem notione vocem *Ethnicus* uſurpant *LL. Presbyterorum* Northumbrenſium in *Concilio Anglic.* circa A. C. 977. *c.* 10. *Si exactis* 9. *noctibus per neglegentiam mortuus fuerit* (infans abſque baptiſmo) *componatur utique apud Deum---quod infans tantùm fuiſſet Ethnicus.* Apud Saxones *Pagani* dicti ſunt Pagenſes, cenſuales, qui Sculcetorum civili, Archipresbyterorum verò Eccleſiaſticæ, juriſdictioni ſubſunt. Vide *Speculum* Saxonicum *l.* 1. *art.* 2. §. 2. & *l.* 3. *art.* 45. §. 7. apud eundem Car. du Freſne *Gloſſar.* At apud veteres Romanos, *Paganus* ille erat, qui militiæ cupiens, illi accingi ſeu adſcribi voluit. Eô enim intervallô, quò id quærebat, & ad militiam adhuc adſpirabat tantùm, *Paganus*; militiam verò demum adeptus, *Miles* dicebatur. Unde Scævola *ad Leg. Falcid. l.* 17. *Si dum paganus erat, fecerit Teſtamentum, militiæ tempore codicillos Falcidia in Codicillis locum non habet, in Teſtamento locum habebit.* Certum quidem receptius eſſe, *paganum* dici omnem, qui non eſt miles & qui eſt privatus. Sueton. *Aug. c.* 27. *Concionante ſe admiſſa turba paganorum apud milites.* Perſius, *in Proœm. v.* 5.

—— —— *Ipſe ſemipaganus.*
Ad Sacra vatum carmen adfero noſtrum.

I. e. cum nondum ſim verè miles Muſarum: tamen affero carmen noſtrum ad ſacra Vatum, ut apud ipſos militiæ ſacramentum dicam, & nomen meum illæ accipiant, &c. Vide Johann. Calvinum *Lexic. Jurid.* in voce, *Paganus*.

PAGANICA Pila, unum ex quatuor pilæ generibus priſcis, quibus Romani utebantur: Martial. *l.* 7. *Epigr.* 31. *v.* 7.

—— —— *Non te Paganica thermis*
Præparat.

Nomen ei, quòd eſſet vulgaris admodum, & in villis, *pagis* vocatis, vel in *pagis* Urbis utplurimum in uſu haberetur: quam idem Poëta *l.* 14. *Epigr.* 45. ſic obiter deſcribit,

Hæc quæ difficilis turget Paganica *pluma,*
Folle minus laxa eſt & minus arcta pila.

Plenius, pila fuit ex corio plumâ repleto, trigonali latior, non ita tamen laxa ut follis, ſed durior, imò undequaque duriſſima, quâ propterea ludere in proclivi non erat. Illius in Gymnaſiis exercitationem etiam in uſu fuiſſe, ex verbis ſuprà citatis, Poetæ patet: ubi, inter cæteros pilæ luſus in Gymnaſiis ſeſe exercentium ad balnea præparatorios, non follis ſolùm, & pilæ (quô nomine trigonalem indigitat) ſed & *Paganicæ* meminit. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Gymnaſtica c.* 3. §. 65. Hieron. Mercurialem *de eadem Arte l.* 2. *c.* 5. Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſin. Antiquit. Rom. l.* 5. *c.* 1. & infra in voce *Pila*.

De PAGANIS Hugo, vide *Hugo*.

PAGANIZANTES, Vide ſuprà *Ethnophrones*.

PAGANORUM, inſula, *Marcellinus Comes*, Paræ Ortelio, videtur inſula Illyrici apud oram Liburniæ. Vide *Curicta*.

PAGARCHI, Græcè Παγάρχαι, in *Novellis* aliquoties appellantur, Pagorum Præpoſiti. Vide etiam Juſtin. *in Edicto*, 13. & *in l. C. de ſuſcept. l.* 19. &c. Dicebatur autem vetuſtiſſimis Romanorum *Pagus*, pars ſeu portio agri Romani, tribui alicui aſſignata, in quorum aliquos ager Romanus diſtributus fuerat à Numa Pompilio, teſte Dionyſio *l.* 2. cum ait: Διελὼν τὴν χώραν ἅπασαν εἰς τοὺς καλουμένους πάγους, *Diviſit univerſam regionem in pagos*, i. e. tractus quoſdam ſeu partes regionis. Sic Plut. in Numa: εἰς μέρη τὴν χώραν διῄλω, ἃ πάγους προσηγόρευσε, *In partes diviſit regionem, quas* Pagos *appellavit.* Liv. quoque *l.* 1. *c.* 43. narrat, Tullum urbem regionibus & collibus quadrifariam diviſiſſe, & quæ habitabantur partes, Tribus appellaſſe, a tributo. *Dionyſius* iterum, Græcâ linguâ *pagos* vocatos dicit, quia ſingulæ agri partes, ſingulis tribubus habitandæ datæ eſſent, quibus ſe montibus, rupibus & ſpecubus, adverſùs latronum incurſum munierant: feſtaque habuiſſe anniverſaria, *Paganalia* dicta, quòd ea pagi illi ſuô quiſque more & tempore peragerent, tanquam ſibi propria, non totius Urbis communia, &c. Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* His itaque pagis præerant Παγάρχαι ſeu *Pagorum Magiſtri*. Turneb. *Adverſar. l.* 9. *c.* 7.

PAGASÆ, ſeu PAGASA *Ptolemæo* ac *Straboni*, oppid. Theſſaliæ, in Magneſia provinc. non procul à Pelio monte, à quo, propinquus ſinus *Pagaſicus* appellatur Plinio *l.* 4. *c.* 8. *Pagaſæus*, Melæ, *l.* 2. *c.* 3. *Pagaſiticus* autem *Straboni*, nunc *Golfo d' Armiro*. *Volo* nunc oppid. dicitur, aliis autem *Armiro*. Hic Tyro mortuum virum morte ſibi illatâ ſecuta eſt ſponte, Pius *l.* 2. *eleg.* &c. Juxta hanc urbem Argo navis ædificata fuit, quam inde *Pagaſæam* vocant. Ovid. *Met. l.* 13. *v.* 24.

Litoraque intravit Pagaſæâ Colcha carinâ.

Lucanus *l.* 2. *v.* 715.

Ut Pagaſæ ratis peteret cùm Phaſidos undas.

Propert. *l.* 1. *eleg.* 20. *v.* 17.

Namque ferunt olim, Pagaſæ navalibus Argon
Egreſſam longè Phaſidos iſſe viam.

Quia autem ex ſinu Pagaſico Argonautæ profecti ſunt, ideo urbem Pagaſas, quæ nomen ſinui dedit, pleríque dici volunt, ἀπὸ τοῦ ἐκεῖ πεπῆχθαι τὴν Ἀργώ. Οἱ δὲ πιθανώτερον ὑπονοοῦσι τοὔνομα τῷ τόπῳ τεθῆναι τοῦτο ἀπὸ τῶν πηγῶν, αἳ πολλαί τε καὶ δαψιλεῖς ῥέουσι. At

(ex ſententia *Strabonis*) *probabilius alii ſtatuunt, loco nomen eſſe à fontibus* (Doricè παγαῖς,) *qui frequentes ibi, largique ſluunt.* Scepſius etiam, apud Apollonii Scholiaſten, *l.* 1. *Pagaſas* dici aſſerit, ἀπὸ τῶ παγῶ τῶν ἐμφύντων τοῖς τόποις. Vide *Cicynethus*, *Nic. Lloyd. Baudrando* diſtat hæc urbs 8. mill. paſſ. à Demetriade in Occaſum eratque Pherarum navale: crediturque fuiſſe, ubi nunc *Vollo*, portus commodus & munitus.

PAGASUS, viri nomen. Virgil. *Æn. l.* 11. *v.* 670.

PAGIDA, ſive Belus, rivus in Phœnicia ad Carmelum promontor. Vide Plin. *l.* 5. *c.* 19.

PAGINÆ, de libris chartarum propriè dicebantur, ut *tabellæ* de membranis. Et quidem libri in membranis omnia folia, ſive tabellas membranaceas, ex utraque parte ſcriptas habebant & probè ſuccinctéque compacti in non adeò magnam molem aſſurgebant: Libri verò in charta exarati cùm ab uno tantùm latere ſcriberentur & paginis ad paginas agglutinatis, in longam paginarum ſeriem extenderentur, ſic grandia volumina efficiebantur, quorum interior tantùm facies & legenti adverſa cùm replicabatur, ſcripturis erat occupata; exterior autem & adverſa, quæ interiorem replicando & convolvendo operiebat, nihil ſcripti continebat. Uti autem *tabella* Græcis πτυχίον, ſic *pagina*, σελίδες dicebantur. *Gloſſæ. pagina*, σελίς. *Epigr.* Græcum, Καὶ σελίδων κανόνισμα, *& paginarum directio* &c. Tamen etiam ſpatium, quod vacuum & mundum patet, inter duos verſus in ſcriptura, σελίδα vocant Græci. *Heſych.* Σελίδες, τὰ μεταξὺ διαφράγματα τῶν διαστημάτων τῶν πάσ... ἐν τοῖς βιβλίοις τὰ μεταξὺ τῶν παραγραφῶν. *Suidas* σελίδα interpretatur, τὸ μέσον τῶν δύο καταβατῶν ἄγραφον τυγχάνον; *Heſychio* σελίς, eſt ipſum καταβατόν. Sic autem dixêre lineam, quæ deorſum verſus ducitur, quomodo olim ſcribebatur, ut στίχος linea eſt, dextrorſum verſus ducta, *verſum* Latini appellant: Itaque Græci propriè σελίδα appellârunt ſcribendi genus deorſum verſus, ut nunc dextrorſum ſcribimus: quod καταβατὸν etiam dixêre &c. Vide Salmaſ. *Notis ad Flav. Vopiſcum in Firmo. c.* 3. Hinc *Paginator*, vox medii ævi, cujus mentio in *Chron.* Windeshemenſi *l.* 2. *c.* 43. *Magnarum literarum Miſſalium, Biblia & librorum Cantualium optimus pictor & Paginator.* Ubi Editori, *Paginator* videtur eſſe Compactor, qui *paginas* & folia in codicem compingit. Car. du Freſne *Paginatorem* interpretatur, qui *paginas* exornat picturis ac vincolis; Gall. *vignette*, vide eum *Gloſſar.* Sed annon id officii *Pictoris* jam nomine expreſſit Auctor? De *Pagina honorum*, apud Juven. *Sat.* 10. *v.* 58. Vide infrà, voce *Tabula*.

PAGINÆ Valvarum, apud Plin. *l.* 16. *c.* 42. *Firmiſſima ad rectum abies, eadem valvarum paginis, & ad quæcunque libeat inteſtina opera, firmiſſima, ſive Græcò, ſive Campana fabrica artis genere ſpectabilis, ramentorum crinibus pampinatò ſemper orbe ſe volvens, ad incitatos runcinarum raptus:* Sunt τὰ σανιδώματα τῶν θυρῶν ſeu τὰ πέταλα. Propriæ verò in valvis *pagina*, quia duplices ſunt & complicantur replicanturque, ut librorum paginæ. Fieri conſuevisſe ex inteſtino opere, idem dicit: Dicebatur autem propriè *inteſtinum opus*, quod ex ligno fit, ſed elegantiore fabrica & ea arte, quam minutiariam Galli appellant, Veteres quoque λεπτουργίαν Salmaſ. *ad Solin. p.* 1034.

PAGINE & PAGINEUMA, in *Inſcr. marmorea* Civitatis Leoninæ ad Vaticanum, quæ à Leone IV. Pontifice Romano contra Saracenorum incurſiones extructa eſt: † *Temporibus Dom. Leonis. Q.* PP. *hanc pagine & duas turres ſalti ſive militia conſtruxit* † Item, *Hanc turrem & pagineuma facta à millitia capracorum Tem. Dom. Leonis Quar.* PP. *Ego Agatho ei* ——— apud Torrigium *de Crypt. Vatic.* 2. *edit. p.* 400. 401. & 406. idem quod agger eſt. Macri in *Hierolexico*.

PAGIUS, nomen apud medii ævi Scriptores, quò dicuntur pueri honorarii, qui Magnatibus adſunt. Cujuſmodi honorarios ephebos, παιδόπουλα vocat Pachymeres *Hiſt. l.* 1. *c.* 9. & 12. Παιδόπουλα *Narratio* de Bertrando Romano *MS.* Καὶ μετὰ τρία παιδόπουλα κα... μόνος. Vide etiam Codinum *de Offic.* Nicetam *p.* 548. Ægid. Menagium *in Originibus Gallicis p.* 500. & 817. Car. du Freſne *Gloſſar.* Alios, ut & ſuprà, ubi de pueris *Pædagogianis*, hinc enim vocem contractam nonnulli volunt. Alii tamen à Græco παῖς, *puer*, nonnulli etiam ex Perſico nomine proprio, *Bagoas*, quod in Aula frequens, & celebrium aliquot in veteri Hiſtoria Eunuchorum erat, ejus originem arceſſere malunt, vide Gronov. *Not. ad Tacitum.* Et quidem pueros hujuſmodi nobiles, in arctiorem diſciplinam, Principibus tradendi, mos ab antiquo viguit. Apud Macedonas, Philippo id inſtituti adſcribit, præter Arrianum *l.* 4. *c.* 2. Ælian. *Hiſtor. Var. l.* 14. *c.* 49. At Valeriô Maximô teſte, *vetuſtô Macedoniæ more Regi Alexandro nobiliſſimi pueri præſtò erant*, *l.* 3. *c.* 3. ex 3. Aſtipulatur Curtius, qui *patrium hunc morem & ab antiquiſſimis Macedoniæ Regum uſurpatum*, dicit *l.* 8. *c.* 8. Idem *ibid. c.* 6. de illis ita: *Mos erat principibus Macedonum adultos liberos Regibus tradere, ad munia haud multum ſervilibus miniſteriis abhorrentia. Excubabant ſervatis noctium vicibus proximi foribus ædis, in qua Rex adquieſcebat. per hos pellices introducebantur aliò aditu quàm quem armati obſidebant. Iidem acceptos ab agaſonibus equos, quum Rex adſcenſurus eſſet, admovebant; comitabanturque & venantem & in præliis, omnibus artibus ſtudiorum liberalium exculti. Præcipuus honor habebatur, quod liceret ſedentibus veſci cum Rege, caſtigandi verberibus eos nullius poteſtas præter ipſum erat. Hæc cohors velut ſeminarium ducum præfectorumque* ——— *fuit, hinc habuêre poſteri Reges, quorum ſtirpi poſt multas ætates Romani opes ademerunt.* Mox *Regiam cohortem* vocat: cum quibus minimè confundendi quos *Principes juventutis* idem *l.* 6. *c.* 9. *Epigonos*, *l.* 10. *c.* 4. Βασιλεῖς, *Suidas*, appellant. Sic hodieque pueri nobiles in comitatu & familia Procerum, dum ex ephebis excedant, arctiſſimô famulitiô diſtinentur: quod & Polleto *de Foro Rom. l.* 2. *c.* 7. notatum, ubi & morem Romanum, adoleſcentulos, poſt puerilem prætextam depoſitam, dandi in contubernium Viris magnis gravibuſque, non intactum relinquit, Freinshemius *ad Curtium l.* 8. *c.* 6. Vide quoque Lipſium *Not. ad Polit. l.* 3. *c.* 3.

PAGOARGAS, oppid. ad mare Rubrum. Plin *l.* 6. *c.* 29.

PAGODES, famoſiſſimum Sinenſium idolum, in Muſæo Kircheriano Romæ viſitur, teſte Georg. de Sepibus *in Deſcriptione ejus.* Vide ſuprà, in voce *Confutius*.

PAGORUM, Præpoſiti, Euſebio in *Ep.* Sabini Præfecti Prætorio πρὸς τοὺς λογιστὰς καὶ τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς πραιποσίτους τοῦ πάγου ἑκάστου τάξεως, & Theodoſio *in Cod. de erogat. milit. annona, ut procuratores ſeu ſuſceptores vel præpoſiti pagorum & horreorum eam comparent*: iidem ſunt cum *Pagorum Magiſtris*, apud Siculum Flaccum de *condit. agror. Sed & pagi ſæpe ſignificanter finiuntur, de quibus non puto quæſtionem futuram, quorum territoriorum ipſi pagi ſunt, ſed quatenus territoria: quod tamen intelligi poteſt etiam ex hoc, Magiſtri pagorum, quòd pagos luſtrare ſoliti ſunt, uti trahamus, quatenus luſtrarent.* Ubi *pagi* nomine territorium alicujus urbis, i. e. omne illud terræ vel agri ſpatium, certis terminis definitum delimitatumque, intra quod juriſdictio illius civitatis exercetur, intelligitur. Nulla enim olim Colonia fuit in Italia, nullum Municipium, nulla Præfectura, quæ non certum agri modum adſcriptum haberet adſignatumque, cujus intra fines, ejus ad quem pertineret Coloniæ vel Municipii vel Præfecturæ Magiſtratui vis dicendi, coërcendique libera poteſtas eſſet. Græce ἐνορία, Gallis *finagium* hodie, item *banleuca*, de qua voce vide *ſuprà*, & plura hanc in rem apud Salmaſ. *Not. ad Trebellium Pollionem in Triginta Tyrannis*, *in Vita Tetrici Senioris*, *c.* 24.

PAGOS, mons Æolidis apud Meletem fluv. Pauſan. *l.* 7. Meles autem apud *Strab.* fluv. eſt Ioniæ, Smyrnam circumfluens. Fortè autem per utramque regionem decurrit, in Æolide oriens, & in Ionia deſinens.

PAGRÆ, nunc *Begras*, urbs Syriæ, in Pieria regione & Ciliciæ confinio ad montem Amanum. *Patra Antonin.* inter Alexandriam, in ora 16. & Antiochiam intus 25. mill. paſſ. Πάτρας *Seldeni MS.*

PAGRASA, Indiæ extra Gangem urbs, *Ptol. Perperi Caſtaldo.*

PAGUS, antiquum Corinthii nomen, *Stephan.*

PAGUS, apud Hiſtoricos, Comitatum, territorium, diſtrictum, Comitis unius diœceſin in Germania & Gallia ſignificat. Sic Cæſar *l.* 1. *bell. Gall. c.* 17. Helvetiam totam in quatuor *Pagos* diviſam fuiſſe refert: qui hodie in XIII. tractus, Gallicè *Cantons*, i. e. Latinè *Angulos*: Germanicè *Ort* diſtribuuntur. Idem *l.* 1. *c.* 37. & *l.* 4. *Comm. c.* 1. Suevos centum *Pagos* habuiſſe: & *l.* 6. *c.* 21. Principes Regionum, Pagorumque apud Germanos, commemorat. Sic Plin. *l.* 4. *c.* 13. portionem Scandinaviæ, ab Hillevionum gente, quingentis incoli *Pagis* ſcribit, &c. Orta vox ex German. *pach*, vel *bach*, i. e. rivus: ut *Pagus* notet plures villas juxta rivum aliquem poſitas. Bebelius apud Freherum *Orig. Palatin. part.* 1. Idem apud Belgas *Beke*, & Gallos *Bec*: quod urbium nominibus frequentiſſimè adjicitur: Hinc *Orbacum*, *Resbace*, Candebec ſeu *Calidus Beccus*. Pagus quoque aliquando *Paga*, in Thracia & Armenia majori *Strategia*: apud Judæos *Toparchia*, in Ægypto *Præfectura*, ſeu *Nomus*: Angl. *Shira*; veter. Celticâ linguâ *Geuva*, quod hodieque apud Helvetios, *Gow.* Singulis *Pagis* ſuus & unus modò plerunque præerat Comes: ita ut pro *Pago* Comitatus, & viciſſim ſæpe acciperetur. Sic *Pagus* Atoarienſis & Comitatus Atoarienſis, *in Chron. Beſuenſi.* *Pagus* Pariſienſis, &c. *Civitas* quoque olim dicebatur, quamvis aliquando à *Pago*, ſeu *Pagis* minoribus diſtinguitur, Spelmann. *in Gloſſar.* & Hadr. Valeſ. *in Notit. Gall.* A *Pagus*, dicuntur *Pagenſes*, ejuſdem *Pagi*, ſive Comitatus accolæ; qui & inde etiam *Compagenſes* vocantur. Ab eodem vox Gallic. *Pais* orta, *g.* in *i.* vel *y*, ut ſæpe, ita hic converſô. Iidem.

PAGYDA, fluv. Africæ propria, *Belus* etiam Plinio *l.* 5. *c.* 19.

PAGYRIS, nomen fluvii & civitatis, à qua *Pagyritæ* populi: *Pacyris* Plinio vocatur, *l.* 4. *c.* 12.

PAJARINUS Joh. Baptiſta, vide *ibi*.

PAISANÆ, lapicidinæ marmorum nobilium in Pedemontio.

PALA, vicus Corſicæ, *Ptolem.* meliùs *Palla*, oppidum Corſicæ. Vide *Palla*.

PALA, arbor Indica, pomum è cortice emittens, quò veſcebantur olim gentis illius Sapientes. Plin. *l.* 12. *c.* 6. *Major alia pomô & ſuavitate præcellentior, quò Sapientes Indorum vivunt, folium alas avium imitatur, longitudine trium cubitorum, latitudine duûm, fructum cortice emittit, admirabilem ſucci dulcedine, ut unò quaternos ſatiet. Arbori nomen* Palæ, *pomo Ariena.* Qui ex Theophraſto illa hauſit, *l.* 4. *Hiſt. Plant.* ubi ita ſcribit, Ἔτι δὲ καὶ ἕτερον δένδρον καὶ τῷ μεγέθει μέγα καὶ ἡδύκαρπον θαυμαστῶς καὶ μεγαλόκαρπον. *Eſt autem & alia arbor, pomô ingenti & ſuavitate præcellens.* καὶ χρῶνται τροφῇ τῶν Ἰνδῶν οἱ σοφοὶ οὐκ ἀμπεχόμενοι, *quò cibi veſcuntur Indorum Sapientes, qui non veſtiuntur*, h. e. Gymnoſophiſtæ. Vide quæ de hac arbore commentatur Salmaſ. *ad Solin. p.* 298.

PALA Annularis, ſeu *Palea*, item *Paleta*, pars eſt annuli, quæ gemmam cohibet; hinc *Obſtrigillum* quoque, à ſtringendo gemmam & obſtrigillando, dicta. Græcè σφενδόνη τοῦ δακτυλίου, σφραγιδοφύλαξ. *Funda* quoque dicitur, apud Plin. *l.* 37. *c.* 9. ubi, de Chryſolitho. *Optima verò ſunt, quæ in collatione aurum albicare quâdam argenti facie cogunt. Fundâ includuntur perſpicua, cæteris ſubjicitur orichalcum. Tametſi jam expertes gemmarum uſu appellantur aliqui & Chryſelectri, in colorem electri declinantes.* Ubi Salmaſ. reponit, *cæteris ſubjicitur aurichalcum, quondam etiam & per ſe gemmarum in uſu. Appellantur aliqui & chryſelectri &c.* Dicit, optimas chryſolithos includi palâ perſpicuas, i. e. patentes, cæteris aurichalcum ſubjici, *folio ſcil.* ut vulgò vocatur, vicem, quod orichalcum olim & per ſe in uſu gem-

gemmarum dia apud Veteres in admiratione fuiſſe, diximus ſupra. *Fundam* autem vocat annuli palam, quia Græci σφενδόνην quoque appellant. Erat verò rotunda & cava, ut gemmam inſertam & incluſam teneret; hinc Græca vox σφραγὶς, quæ de palis annulorum quoque accipitur, ad veſtium ocellos, ſeu notas, tigna & clavos, denotandos etiam adhibita eſt, Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino c.* 20. Vide eundem *ad Solin. p.* 406. Hinc Παρακοιμώμενος τῆς σφενδόνης, nomen dignitatis excelſæ in Aula Conſtantinopolit. de qua vide infrà, voce *Parachœmomenus.*

PALACÆ, pro PALALÆ, apud *Plin.* Græcis Παλάλαι. Vide infra.

PALACIA, caſtrum Vandalitiæ. 5. leuc. Hiſpan. ab Hiſpali in Meridiem, Nebriſſam verſus totidem, 2. à Bætiflav. Vulgò *Palacios.*

PALACIUM, vel PALATIUM, urbs Thraciæ Cherſoneſ. *Strab.*

PALÆA, *Strab. Palandre* Luſignano oppid. olim, nunc pagus Cypri mediterran. Item oppid. Cephaleniæ. *Polyb.* Θεῶν τράπεζαν, *Deorum menſam,* dictam fuiſſe, ob florum copiam, notat *Steph.* Conſtat autem, in ſolenni lætitia menſas aliaque loca floribus, apud Græcos ac Romanos, plerumque olim conſuevisſe conſpergi. Horat. *l.* 1. *Ep.* 5. *ad Torq. v.* 13.

Parcus ob heredis curam, nimiumque ſeverus
Aſſidet inſano; potare & ſpargere flores
Incipiam. ——— ———

Sic apud Indos moris fuiſſe, menſas conſpergere laureis ramis, docet Philoſtratus in *Vita* Apollonii *l.* 2. Qua de re vide Paſchalium *Coronar. l.* 2. *c.* 17.

PALÆALAZICA Statio, ad mare Euxinum, in Sarmatia Aſiatica, ex Arriani *Periplo.*

PALÆOPOLIS, *Strab.* Inſula parva Hiſpan. forſan quæ nunc *les Medes* dicitur, cum altera adjacente in ora Cataloniæ, prope Emporias oppid. & oſtia Sambrocæ fluv. *le Ter,* cum caſtro & vico.

PALÆBEUDOS, *Ptolem. Beudos Plinio,* oppid. Phrygiæ magnæ exciſum.

PALÆBYBLOS, Plin. *l.* 5. *c.* 20. urbs Phœnicis, vide *Byblos,* apud Adonidem fluv. ſub monte Libano gemina, nova & vetus.

PALÆMON, fil. Athamantis & Inûs, aliò nomine Melicertes dictus. Hujus mater, cùm virum tantò furore correptum videret, ut Learchum, alterum ex filiis, ſaxo allideret, jamque ſibi ſimilem exitum videret imminere, alterum filium, nomine Melicertem, ulnis complexa, in mare ſe præcipitavit, amboque Dii marini facti ſunt, mutatiſque nominibus, mater *Leucothea,* h. e. *alba Dea,* dicta eſt, crediturque eadem eſſe cum *Aurora,* quæ & *Matuta* à Latinis quòd *portubus* præeſſe putetur, *Portumnus* eſt appellatus. Apotheoſin eorum narrat Ovid. *l.* 4. *Met. v.* 538.

Annuit oranti Neptunus, & abſtulit illis,
Quod mortale fuit, majeſtatemque verendam
Impoſuit, nomenque ſimul, faciemque novavit,
Leucothoeque Deum cum matre Palæmona dixit.

Idem Ovid. *Ep.* 18. *Heroid. v.* 159.

Et juvenem poſſim ſperare Palæmona nando,
Miraque quem ſubito reddidit herba Deum.

Scribit Pauſan. *in Atticis,* Melicertam à Delphine exceptum fuiſſe, cùm cecidiſſet è ſaxo Moluride & in Corinthiorum Iſthmum expoſitum, mutatò nomine, Palæmonem fuiſſe appellatum, atque inter cæteros honores petram iſtam illi fuiſſe conſecratam, & Iſthmicos ludos illi à Siſypho, Æoli filio, fuiſſe inſtitutos, qui tunc imperabat Corinthiis, cùm eſſet Melicerta fratris filius: atque primùm pinu, deinde apiò ſiccò victores ibi coronati ſunt. Muſæus quoque in eo libro, quem *de Iſthmiis* conſcripſit, duo certaminum genera celebrari ſolita in Iſthmo ſcribit, alterum in honorem Neptuni, alterum in Melicertæ. Ejus meminit Orpheus *in Hymnis:*

Σύντροφε Βάκχου χοροῖς Διωνύσου καλλιγαθῆς,
Κικλήσκω σε Παλαῖμον ἐπ' εὐιέροις τελεταῖσιν,
Ὃς ναίεις πόντου βυθοὺς βυθοκύμονας ἁγνούς,
Ἐλθεῖν εὐμενέοντα νέοις γήθοντα προσώποις,
Καὶ σώζειν μύστας κατά τε χθόνα, καὶ κατὰ πόντον.
Ποντοπλάνοις γὰρ ἀεὶ ναυσὶν χειμῶνος ὀρεγεὶς
Φαινόμενος σωτὴρ, μούνοις θνητοῖς ἀναφαίνῃ
Ῥυόμενος μῆνιν χαλεπὴν κατὰ πόντιον οἶδμα.

Euripides quoque *in Iphigenia, in Tauris,* cuſtodem & ſervatorem navium Palæmonem vocavit:

Ὦ ποντίας παῖ Λευκοθέας, νεῶν φύλαξ,
Δέσποτα Παλαῖμον ἵλεως ἡμῖν γενοῦ.

Inde *Palæmonius* adject. Claudian. *de Conſul. Mallii Theodor. v.* 289.

Cuncta Palæmonii manus explorata coronis
Adſit ——— ———

Stat. *l.* 9. *Theb. v.* 381.

Curva Palæmonió ſecluditur unda Lechæo.

Vide Nat. Comit. *l.* 8. *c.* 4. *Heſych.* Παλαίμων, Ἡρακλῆς. *Nic. Lloydius.*

PALÆMON, Grammaticus Vicentinus, qui Romæ vixit, ſub Tiberio & Claudio Imperatorib. tantâ vir arrogantiâ, ut M. Varronem porcum appellaret; ſecum autem & natas & morituras literas jactaret. Luxuriæ quoque ita indulſit, ut ſæpius in die lavaretur, nec ſufficeret ſumptibus, Tranquillus. Ejus meminit Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 452.

——— ——— *Odi*
Hanc ego quæ repetit, volvitque Palæmonis artem.

Idem *Sat.* 7. *v.* 215.

Quis gremio Enceladi, doctique Palæmonis affert,
Quantum grammaticus meruit labor? ———

Quærant eruditi, quiſnam *Palæmon* ille fuerit, de quo Martial. *l.* 2. *Epigr.* 86. *v.* 11.

Scribat carmina circulis Palæmon.

Idem Lloydius.

PALÆMONIUS, Argonautarum unus, quem *Orpheus* claudum fuiſſe his verbis innuit:

Ἐν δὲ Παλαιμόνιος Λέρνου νόθος ἤλυθεν υἱός,
Σκάζε δὲ σφυρὰ δισσά, πόδας δ' οὐκ ἦεν ἀρτίπος,
Τοὔνεκ' Ἡφαίστοιο γόνον καλέεσκον ἅπαντες.

PALÆMUNDUS, urbs Cariæ, non longè à Myndo conſtructa.

PALÆOCASTRUM, nunc *Babilesſro, Leunclav.* oppid. Troadis apud Alexandriam.

PALÆOCASTRUM, meliùs *Policaſtrum,* aliàs *Buxentum,* urbes pene deſerta Lucaniæ, in ora maris Tyrrheni in limite Baſilicatæ provinc. Hinc ſinus Laus *Golfo de Policaſtro,* 55. milliar. a Salerno in Eurum, vix 10. ab Apennino in Occidentem, 20. à Marſico novo in Meridiem diſtat, *Policaſtro.*

PALÆOCASTRUM, oppid. Cretæ, cum arce aliàs munita, & portu in parte Boreali Inſulæ in Candiæ territorio, à quo 8. milliar. in Occaſum Rithymnum verſus abeſt, ad radices collis, ſub Turcis, *Palecaſtro.*

PALÆOLOGA Familia, in Imperio Conſtantinopolitano illuſtris, è qua varii Imperatores hodieque in triſtibus quibuſdam poſterorum reliquiis, ſub Imperio Turcico gementibus, ſupereſt, uti teſtatur Sponius *Itinerar. Græc.* Pauci autem ex ea, imò vix ulla numiſmata obvia, vel quia, cùm eſſent malè formata, ab Antiquariis neglecta ſunt, vel quia à Turcis in proprias monetas converſa, vel, quod veriſimilius, quia poſtremi illi Græciæ Auguſti in nummis ſuas effigies ac nomina non rarò omiſerunt: unde fieri poteſt, ut inter Zimiſcianos alioſque Palæologorum nummi nonnunquam exhibeantur. Superſunt tamen figuræ eorum, è quibus habitum Imperatorium horum temporum, qui à Codino aliiſque deſcribitur, percipere licet. Quas inter præ cæteris inſignes habendæ Michaëlis *Palæologi* (cujus nummorum aureorum meminit Pachymeres *l.* 12. *c.* 8. qui ait, receptâ à Latinis Conſtantinopoli, in poſtica facie, ejuſdem Urbis figuram effingi curâſſe, metalli probitate detritâ) Theodoræ Auguſtæ uxoris, & Conſtantis Porphyrogeniti filii imagines, quæ Conſtantinopoli in Deiparæ περιβλέπτου æde ſacra conſpiciuntur, quaſque delineavi curavit, in ſua *de Numiſm. inf. ævi Diſſertatione* Car. du Freſne. In qua quidem tabella, Theodora effingitur cum στεφάνῃ in capite, margaritis & lapillis diſtincto, uti Euphroſyne Auguſta, Alexii Angeli Imperatoris uxor, apud Nicetam Chon. *in Alexio l.* 1. *num.* 3. Habetur alia haud abſimilis ejuſdem Michaëlis Imperatoris effigies, deſcripta ab *Hier. Wolphio,* ex codice MS. Auguſtanæ Bibliothecæ Hiſtoriæ Georgii Pachymeris, cui diadema capiti impoſitum non omnino ejuſdem formæ eſt, quâ in ea Imagine à Car. du Freſne deſcripta cernitur. Sed &, quòd *Acaciam* vocant, voluminis ſpeciem plane refert. Aliam tabellam idem exhibet Manuelis *Palæologi* & Helenæ Auguſtæ uxoris, ut & Joannis, Theodori & Andronici filiorum, effigies continentem, ex MS. codice operum Dionyſii Areopagitæ, quem idem Manuel, ad Monaſterium S. Dionyſii in Francia, ubi aſſervatur, per Manuelem Chryſoloram Legatum ſuum miſit A. C. 1408. uti præfert eidem imagini ſubdita epigraphe hæc, Τὸ παρὸν βιβλίον ἀπεστάλη παρὰ τοῦ ὑψηλοτάτου Βασιλέως καὶ Αὐτοκράτορος Ῥωμαίων κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου, εἰς τὸ μοναστήριον τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ ἐν Παρισίῳ τῆς Φραγγίας ἢ Γαλλίας ἀπὸ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, δι' ἐμοῦ Μανουὴλ τοῦ Χρυσολωρᾶ πεμφθέντος πρέσβεως παρὰ τοῦ εἰρημένου Βασιλέως· ἔτει ἀπὸ κτίσεως κόσμου ἑξακισχιλιοστῷ ἐννακοσιοστῷ ἑξκαιδεκάτῳ ἀπὸ σαρκώσεως δὲ τοῦ κυρίου, χιλιοστῷ τετρακοσιοστῷ ὀγδόῳ. Ὃς ὁ εἰρημένος Βασιλεὺς ἦλθε πρότερον εἰς τὸ Παρίσιον πρὸ ἐτῶν τεσσάρων, *Præſens liber miſſus eſt ab excellentiſſimo Imperatore & Autocratore Romanorum Domino Manuele Palæologo, in Monaſterium ſancti Dionyſii, quod eſt Pariſiis, Franciæ ſeu Galliæ, Conſtantinopoli, per me Manuelem Chryſoloram, miſſum Legatum ab Imperatore præfato; annò ab orbe conditò ſexies milleſimò nongenteſimò decimò ſextò, ab Incarnatione verò Domini, milleſimò quadringenteſimò octavò. Qui prædictus Imperator, venerat prius Pariſios, quatuor annis antè.* Vide Car. du Freſne *d. l.*

PALÆOLOGUS Jacobus, vide *Jacobus.*

PALÆONIDORUS Johannes, vide *Johannes.*

PALÆOPOLIS, urbs Lyciæ, quæ & *Faga,* & παλαιὸν τεῖχος, Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 252.

PALÆOTUS Gabriel, Bononienſis, annò ætat. 24. Jus docuit, Canonicus inde Bononienſis ac Auditor Romæ factus, Concilio Tridentino interfuit, Paulo IV. Pio IV. ac præſertim Gregorio XIV. gratus. Liber ejus *de Conſiſtorialibus Conſultationibus,* Miniſtris Principum, Cardinalibus inprimis, utiliſſimus. Tractatus quoque *de Notis & Spuriis* in pretio eſt. Obiit A. C. 1597. ætat. 75. Donius d'Attichi *Floribus Cardinal. tom.* 3. Naudæus, *Bibl. Polit.* Teiſſier *Elog. Part.* 2. ubi reliqua ejus ſcripta enumerat.

PALÆPAPHUS, Cypri urbs, Veneri ſacra. Vide *Paphos.*

PALÆPATMA, emporium Indiæ citerioris Arrianus *in Periplo.*

PALÆPHARSALUS, urbs Theſſaliæ vide *Farſalus,* & *Pharſalus.*

PALÆPHATUS, ſcriptor antiquus, patriâ Parius, aut, (ut alii malunt) Prienæus, Artaxerxis tempore natus, teſte *Suidâ,* qui ἀπίστων, h. e. *rerum incredibilium* volumina quinque ſcripſit. Item, Athenienſis, Poematum heroicorum auctor; Item Abydenus, diſcipulus Ariſtotelis, pariter ſcriptis inclytus. Item Ægyptius, an Athenienſis, opera quædam hiſtorica ſcripſit. Hinc *Palæphatius,* Virgilius *in Ciri:*

Infamem tali meritò rumore fuiſſe,
Docta Palæphatiâ teſtatur voce papyrus.

Cæterùm de variis Palæphatis vide Voſſium, *de Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 9.

c. 9. *& l.* 3. *p.* 395. 396. Cœl. Rhodig. *l.* 30. *antiq. lect. c.* 34. Lil. Girald. *dial.* 2. *Hiſt. Poët. Nic. Lloydius.*

PALÆPOLIS, vulgò POGGIO *reale*, urbs vetus Campaniæ apud Neapolim, quæ illi ſucceſſit, teſte *Ambr. Leone.* Aliis *Torre di Gasparelli*, locus quoque Neapoli vicinus.

PALÆRUS, Acarniæ urbs, *Strabo.*

PALÆSCAMANDRUS, fluv. Phrygiæ, ſeu Myſiæ, Plin. *l.* 5. *c.* 30.

PALÆSCEPSIS, Troadis civitas, in convalle Æſapi fluv. inter Aſſum & Antandrum proximas urbes. Cleanthi: qui auctore Scholiaſte Ariſtophanis *in Equites*, ſcribit hoc à Rege Perſarum datum Themiſtocli in veſtem, ſicut Percoten in ſtragula. Hoc autem nomen ad alia multa loca extendi annotat *Strabo. Elmachani, Meletio, Baudrando* urbec. Myſiæ majoris in ora ſinus Adramytteni, inter Antandrum ad Ortum & Aſſum ad Occaſum, 20. mill. paſſ. à Scepſi in Eurum.

PALÆSIMUNDUM, apud Plinium, *l.* 6. *c.* 22. ubi de Taprobana Inſul. *Legatos quatuor miſit, principe Rachia. Ex incognitum D. eſſe oppida, portum contra meridiem adpoſitum oppido* Palæſimundo, *omnium ibi clariſſimo ac Regia.* CC. M. *plebis:* Regia erat Inſul. Taprobanæ, in qua ducenta quinquaginta millia plebis urbanæ. In cujus locum *Ptolemæi* tempore ſucceſſit Ἀνουρόγραμμον, quam is Regiam unicam in ea Inſul. ſuò tempore fuiſſe prodit, nullâ planè ampliùs *Palæſimundi* mentione factâ. Sed & *Palæſimundis* ſubintellige inſula, tota Inſula vocabatur Plinii ætate, ab illo oppido Inſulæ clariſſimo & Βασιλείῳ; at *Ptolemæi* ævò dicebatur *Salica.* Adeò omnia cum tempore mutantur; Sic Saba, apud vetuſtiſſimos Auctores Sabæorum Metropolis, ut Agatharchidæ, deſiit eſſe, & eam excepit Μαριάβα. Neque verò oppidum ſolùm, & Inſulam ipſam, ſed & fluvium in ea, influentem in mare, juxta illud oppidum, *Palæſimundum* fuiſſe appellatum, idem Plinius addit. E quibus liquere poteſt, quantò vetuſtior ſit Ptolemæò auctor ille, qui *Periplum maris Rubri* compoſuit, dum ita ſcribit, Ἐν πελάγει κεῖται πρὸς αὐτὴν τὴν δύσιν, λεγομένη Παλαισιμούνδου, παρὰ δὲ τοῖς ἀρχαίοις αὐτῶν Ταπροβάνη, *In pelago ſita eſt ad Occaſum, dicta Palæſimunda, apud vetuſtiores autem eorum Taprobane.* Nempe ætate hujus Auctoris adhuc dicebatur Παλαισιμούνδου, quod vetus nomen ejus eſſe tradit *Ptolemæus.* Sed & hinc apud *Ptolemæum*, ubi vulgò editum eſt, ἣ τις ἐκαλεῖτο πάλαι Σιμούνδου, *quæ vocabatur olim Simundi*, legendum eſſe conjunctim Παλαισιμούνδου videmus. Quemadmodum & *Marcianus Heracleota* legit, Ἡ δὲ Ταπροβάνη νῆσος πρότερον μὲν ἐκαλεῖτο Παλαισιμούνδου, νῦν δὲ Σαλική. *Taprobane inſul. autem, prius vocabatur* Palæſimundu, *poſtea Salica dicta eſt.* E qua voce *Salica*, Taprobanem Veter. *Zeilan* eſſe hodiernorum, uti ab Arabibus & Perſis appellatur, conjicit Salmaſ. eò majori fiduciâ, quòd multa locorum in illis regionibus hodieque vocabula ab antiquo remanſerint, ut *Sina, Indus, Sinthus, Comarin*, & alia. Sed & ſitus, inquit, Inſulæ *Zeilan*; Elephanti, quos gignit maximos; gemmæ & margaritæ grandiores, quas illa fert, & multa alia, prorſus evincunt eſſe veterem Taprobanem. Vide eum *Exercit. Plin. ad Solinum p.* 1110. & 1117. item in voce *Taprobane.*

PALÆSTE, vicus Epiri apud Oricum urbem, Lucan. *l.* 5. *v.* 460.

Lapſa Palæſtinas uncis confixit arenas.

Ubi Grotius *Apameſtinas* legendum jubet; nam *Apameſte* eſt, in prominente parte Italiæ, quæ ad Epirum accedit, contra Apſum fluv. Vide *Plin.* & *Ptolemæum.*

PALÆSTINA, provincia Syriæ Arabiæ contermina. *Herodot.* totam Syriam vocat Palæſtinam. In ea quinque civitates continebantur, *Gaza, Aſcalon, Gath, Accaron*, & *Azotus.* Vide Plin. *l.* 5. *c.* 20. & *l.* 6. *c.* 27. Alii *terram Sanctam* vocant, in Galilæam ad Boream, Judæam cum Idumæa ad Auſtrum, & Samariam in medio diviſam, Sanè *Ptolemæo, Straboni*, ac Tacito, *l.* 2. *Annal. c.* 42. Syria Palæſtina eadem ipſa eſt quæ Judæa. Aliis diverſæ ſunt; ſic Ebræi à Palæſtinis diſterminantur. Papinius *Sylv.* 1. *l.* 5. *v.* 213.

——— *Palæſtini ſimul, Ebræique liquores.*

Quod libentius (inquit Seldenus) adduxi, ut magni ejuſdem poëtæ nimis depravatam, in Glauciæ Epicedio, *l.* 2. *Sylv.* 1. *v.* 160. lectionem inde emendarem. In eo ita legitur:

Quòd Cilicum flores, quòd munera graminis Indi,
Quodque Arabes Phariique (palam eſt, vidique) liquores
Arſuram lavere comam. ———

Quid (malum) *palam eſt vidique?* Tantuſne Poëta tantæ monimentum oſcitantiæ etiam ridiculum intarciret? Quæ habent heic Domitius Calderinus, Cœl. Rhodig. etiam & ipſe Gevartius *in notis* plane frigent. Reſtituimus:

Quodque Arabes Phariique Palæſtinique liquores.

Palæſtina aqua, pro Tigride ponitur apud Ovid. *Faſt. l.* 2. *v.* 464.

Inque Palæſtinæ margine ſedit aquæ.

Sittacena enim regio Aſſyriæ à Tigride fluv. irrigata, *Palæſtina*, teſte Pliniò, *l.* 6. *c.* 27. nominatur. Tibull. *l.* 1. *eleg.* 7. *v.* 18.

Alba Palæſtino ſancta columba Syro.

Sil. Italicus *l.* 3. *v.* 605. *de Tito Veſpaſ. loquens:*

——— ——— *Hic fera gentis*
Bella Palæſtinæ primo delebit in ævo.

Ubi *bellum Judaicum* intelligit. *Palæſtina* itaque olim *Chanaan* dicta, Judæam, Samariam, & Galilæam complectitur: Dio *l.* 36. Ταῦτα μὲν ποτε ἐν τῇ Παλαιστίνῃ ἐγένετο, οὕτω γὰρ τὸ σύμπαν ἔθνος, ὅσον ἀπὸ τῆς Φοινίκης μέχρι τῆς Αἰγύπτου παρὰ τὴν θάλασσαν τὴν ἔσω παρήκει, ἀπὸ παλαιοῦ κέκληται. *Nic. Lloydius. Baudrando* pars Aſiæ olim *Terra Canaan*, poſteà *Judea* exteris. Diviſa fuit alias in 12. Tribus, à Borea in Meridiem extenſa. Habet à Septentrione Syriam, ab Occaſu mare Mediterraneum, ab Ortu Arabiam deſertam, à Meridie Arabiam Petræam. Ejus partes fuêre Galilæa, Samaria, Judæa, Idumæa & Decapolis trans Jordanem. Urbes præcipuæ Hieroſolyma, caput; Cæſarea, Aſcalon, Gaza, Joppe, Boſtra Idumææ, Sebaſte, Accon ſeu Ptolemais & Tiberias. Nunc hæc regio *Terra Sancta* dicta ſubeſt Turcis, à 152. annis. Cùm enim Saracenorum jugô preſſa gemeret, expeditio in eam ſuſcepta eſt A. C. 1094. eoque ad ſexagies centena Millia hôc & ſeqq. annis ſe contulerunt, Duce Godofridò Bullionæò, qui, Solymannô victò, Hieroſolymam cepit, Rex ibi deſignatus, A. C. 1099. cui mortuo ſucceſſit frater Balduinus I. A. C. 1101. poſtquam ibidem jam A. C. 1090. Ordo Vallis Umbroſæ, & Hoſpitaliórum inſtitutus eſſet. Quemadmodum ordo Templariorum, eôdem loci originem cepit, A. C. 1118. Balduino I. ſucceſſit gener Fulco, Comes Andegav. A. C. 1131. qui equi lapſu mortuus, A. C. 1141. Balduinum II. & Almericum, fratris ſucceſſorem A. C. 1163. reliquit. Hunc excepit Balduinus III. Epilepticus, A. C. 1173. qui Balduinum IV. quinquennem fil. Regem creavit, quô triennio poſt mortuô, Guido Luſinianus, Balduini leproſi affinis, regnum ſuſcepit, unde civile bellum, hincque ruina regni, occupatâ à Saladino, A. C. 1187. rege, metropoli, cruce, captis. Quare nova Chriſtianorum in terram Sanctam A. C. 1190. ſuſcepta expeditio, Philippi Galliæ & Richardi Angliæ Regum ductu, ſed nil niſi Tyrus, Ptolemais, Antiochia & Cyprus obtenta, quæ Guidoni vendita eſt, A. C. 1192. poſt quem Almericus Cyprum & Palæſtinæ loca tenuit, quô mortuô, A. C. 1205. poſt quinque annorum interregnum, evocatus è Galliis Johannes Brenna, ductâ Almerici privignâ, Rex declaratus eſt, A. C. 1210. cùm priùs in Ungaria fratres duo de regno contendentes, ita conveniſſent, ut qui fortiùs ſe in Palæſtina geſſiſſet, regnum domi teneret, A. C. 1200. Iterum expeditio in Palæſtinam decreta eſt, A. C. 1215. in Concil. Lateranenſi, quô tempore ex ſola Anglia LXM. exierunt. Fridericus dein II. Imper. Jolantâ Johannis Brenni filiâ ductâ regnum obtinuit, A. C. 1229. quô mortuô inter factiones Venetam & Genuenſem de novo rege litigatum, tandémque rex Cypri Hugo Luſignanus creatus eſt, A. C. 1269. quô annô Jacobus Arragoniæ Rex expeditionem eôdem infeliciter tentavit, claſſe amiſſâ. Poſtmodum Hugonis jus in dubium vocatum, quod cùm Maria Domicella Carolo Siculo vendidiſſet, hinc iterum diſcordiæ. Sultani ſucceſſus, Hugonis in Cyprum fuga & mors: Sicque *Latini ex Syria & Palæſtina, ignaviâ, perfidiâ, diſſidiis ſuis, anno à victoria Godofredi* 194. *planè excluſi ſunt*, A. C. 1292. Peucer. *in Chron.* De novo ergo expeditio decreta in Concil. Lugdunenſi, A. C. 1274. ſequentibuſque annis varia Chriſtianorum molimina ſunt ſuſcepta, ſed fruſtra. Manſit ſiquidem in Sultanorum Ægypti poteſtate Palæſtina, donec Turcis ceſſit. De Palæſtina accuratiſſime ſcripſerunt Jac. Bonfrerius *Not. ad tabb. Adrichomii*, & Joh. Lightfootus *Animadverſ. in Chorographiam ſacram.* Vide Becmannum *Hiſtor. Orbis Terr.* Item in vocibus *Judæa* & *Terra S.* Cæterùm ratione limitum dupliciter conſiderari poteſt, vel prout poſſeſſa fuit ab iis, qui ex Ægypto exierunt, vel prout reduces è captivitate Babylonica, eam tenuerunt. Priori reſpectu Mare magnum ſeu Mediterraneum ab Occaſu habuit: in Auſtralibus primus fuit fluvius Ægypti i. e. *Sihor*, Joſuæ *c.* 13. *v.* 3. In extremo Septentrione *Geſſuri* regio fuit. A Mari Mediterraneo verſùs Ortum gemina montium juga ſurrexêre Libani ac Antilibani. Auctor Anonymus (quem Chriſtianum Becmannum eſſe accepimus) *Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. ac Civ. c.* 6. *ſect.* 2. Friderico Spanhemio *in Epitome Hiſtor. V. T.* Regio hæc, quam velut totius Geocoſmi umbilicum in medio Geographi locant, inter 31. & 33. gr. latitud. 65. & 66. longitud. primitus terminos habuit, ab Ortu Cœleſyriam, cum parte Arabiæ deſertæ: ab Occaſu Mare Mediterraneum, à Meridie deſertum *Baran* & *Beerſeba*, cum *Cadesh Barnea* ac fluv. *Sichor:* à Septentrione Libanum ſeu potiùs Antilibanum, ad cujus radicem *Dan* erat civitas (quæ poſtea *Cæſarea Philippi* & *Paneas* dicta) item *Hamath* ſeu *Emath* (ſequenti tempore *Epiphania* vocata) Unde phraſis Scripturæ, *à Dan uſque Beerſeba*, Judic. *c.* 20. *v.* 1. 1. Sam. *c.* 3. *v.* 20. Vide quoque Ezech. *c.* 47. *v.* 15. &c. Davidis verò & Salomonis Principatu, ad Euphratem uſque, Orientales terræ limites extenſi ſunt. Idem regionis longitudinem, à *Dan* videl. *Beerſeba* uſque 67. milliar. latitudinem autem à Mari Magno ad Jordanem uſque, quà maximè in Orientem excurrit, 17. vel 18. milliar. ſtatui, addit. Poſt ſolutam dein captivitatem Babylonicam, ſtante Templô ſecundô, partibus aliquot imminuta fuit: Samaria enim & Aſſeritarum non parva portio exſecta, & præterea limites Auſtrales poſiti ſunt *Cadesh Barnea* & *Aſcalon*, atque adeo excluſum, quod extra eas in parallelo quaſi ſitas erat, Becmannus *ibid. ex Schebiith Hieroſ. fol.* 36. 3. *Palæſtinæ* diviſio fuit in quatuor partes, Judæam, Samariam, Galilæam & Peræam, (cùm priùs in 12. tribus, de quibus vide *ſuô locô*, fuiſſet diſtributa.) Deſtructô tandem Templô ſecundô & Hieroſolymâ, cum toto Regno, funditus à Romanis, everſâ, alia iterum *Palæſtinæ* facies erat. Triplex namque ſub Imperatorib. Chriſtianis facta in tot provincias ſeu Eparchias, (quæ ſub majoribus Præfecturis, quas *Diœceſes* appellabant, continebantur) abiit: Et quidem omnes hæ *Palæſtinæ* ad Præfecturam Antiochenam, unam ex quinque Orientalibus, cui 15. ſuberant provinciæ, pertinebant. Quarum prima Metropolim habêbat Cæſaream, & primò quidem à Proprætore, poſteà à Proconſule regebatur, continebatque inter alia, Hieroſolymam ſeu Æliam & Neapolim olim *Sichar.* Secunda, verſùs Boream magis tendens, Samariam primò, poſteà Scythopolim olim *Bethſean* nuncupatam, caput habuit, & priore ignobilior, Præſidi paruit. Tertia, Auſtro obverſa, aliâs *Salutaris* quoque dicta, montem Sinai, Arabiam Petræam, veterem Idumæam cum Judææ parte Meridiali complectebatur, & Metropolim habebat Petram atque itidem à Præſide gubernabatur &c. Vide Franc. Burmannum *in Judia. c.* 21. & plura de regione hac, apud Burch. de Monte Sion *Deſcr. Terræ Sanctæ in tom.* 6. *Antiqq. Lect. Caniſ.* Rud. de Franconſperg *Itiner. in Terram Sanctam.* Bellonium *Obſervation. l.* 2. *c.* 79. Chr. Adrichomium *Theatr. Terræ S.* Henr. Buntingum *Itiner.* Chr. Heidmannum *Palæſtinâ*, *Ariam Montanum in Chaleb.*

Jac.

Jac. Zieglerum *Palæſt.* Thom. Fullerum *the Piſga ſight of the Land of promiſe*: quos omnes tamen non unius παροράματος accuſarunt Jac. Bonfrerius & Joh. Lightfootus. Antiquitates ejus, quæ hodieque ſpectandæ exhibentur, S. ſepulchri, loci crucifixionis Chriſti, veſtigiorum Chriſti in cœlum aſcendentis lapidi impreſſorum, Turris Ederæ ſeu Templi *Angelus ad Paſtores* nunc dicti, aliarumque rerum magno numerô, grave hoc dubium manet, *an loca & monumenta talia eo ſtatu adhuc ſupereſſe poſſint, quô tempore Chriſti & Apoſtolorum fuerunt, poſt tot, tantaſque mutationes Judæa a Romanis, Perſis, Saracenis, Turcis illatas?* Vide Voetium *Diſput. Sel. part.* 3. *p.* 799. *de Peregrinationibus Hieroſolymit.* Certiores ſunt variæ inſcriptiones, quibus in rupibus Deſerti Sin, in Arabia Petræa inciſis, conſervatur memoria antiquiſſimæ Iſraelitarum in deſerto peregrinationis, quas ante annos aliquot collegit Thom. Novarienſis Franciſcanus, Athan. dein Kircherus publici juris fecit. *in Oed. Ægypt. t.* 2. *cl.* 2. *c.* 2. § 5. De Maribus, Montibus, Locisque illuſtribus Palæſtinæ, vide infrà.

Maria Palæstinæ, sub quibus etiam Lacus comprehensi.

Mare Apamienſe, ab urbe Syriæ propinqua dictum, vulgò *Mare de Apamia*, lacus Joſepho appellatur.

Mare Arenoſum, vulgò *Mare deibelea*, forte *lacus Sirbonis* olim quem locis arenoſis cinctum eſſe *Diod. Siculus* ſcribit.

Aſphaltites lacus, ſeu Mare Sodomiticum.

Mare Jazeris Jerem. *c.* 48. *v.* 32. vulgò *Mare de Scaiajith.*

Mare Magnum, ſeu Mediterraneum, Samochonitis lacus.

Mare Tiberiadis: è quibus Aſphaltites lacus, & hæc tria ultima ſatis nota; fluvii ſunt, Jordanes, totius Regionis præcipuus, de quo vide *ſuô locô.* Præterea *Arnon* & *Jabok* in regione trans Jordanem, Ciſon in tribu Iſaſchar & Zebulon. *Jarmoch* Plinio *Hieramax*, *Kerwion*, *Pegah* ſeu Pharphar. Nehel Eſcol &c.

Montes Palæstinæ clari.

Abarim, mons fuit ſeu potiùs plurium montium continuatio, in confinibus Amorrhæorum & Moabitarum. Vide Deuter. *c.* 32. *v.* 49. Ejus pars *Nebo*, ibid. cujus vertex *Piſga* ſeu *Phaſga*, Deuter. *c.* 34. *v.* 1.

Antilibanus, terminus regionis Septentrionalis.

Carmelus geminus, alter ad mare, Plinio *l.* 5. *c.* 19. *Promontorium Carmelum*, in cujus vertice oppid. Ecbatana: Alter in Judæa, ubi olim Nabal habitavit, 1. Sam. *c.* 25. *v.* 2.

Ebal & Garizim, montes in tribu Ephraim, maledictione ac benedictione inde recitari ſolitis, inſignes.

Gilboæ montes, è regione Hermonii, vide *infrà*.

Gilead montes, versùs Ortum maximè extenſi.

Hermon, non procul à Thabore ortus, ad egreſſum Jordanis è mari Galilææ deſinit, Hieron. *in Epit. Paulæ.* Vide Pſalmum 89. *v.* 13.

Hermonium, jugum humile, montis Hermon, versùs montem Thabor, procurrens. Pſ. 42. *v.* 7.

Judææ montana, ubi Hebron.

Libanus, versùs Septentrionem, in Sacris multum memoratus.

Moria, in quo Templum.

Olivarum mons, in hiſtoria N. Teſt. notiſſimus.

Sion mons, intra urbem Hieroſolymam.

Thabor, quem LXX. ſæpenumero *Itabyrium*, Joſephus τὸ Ἰταβύριον ὄρος vocat: Medius fuit inter Campum Magnum & Scythopolim. Vide Joſeph. *Jud. Bell. l.* 11. *c.* 11. Ut alios omittam, quorum in terra hac ingens numerus. Imò montibus tota, velut muro, cincta *Palæſtina* fuit, niſi quà ad Occidentem Mari Mediterraneô alluebatur.

Urbes et Loca Palæstinæ illustriora.

Accaron, Satrapia Philiſtæorum extrema, urbs Borealis, Joſ. *c.* 13. *v.* 3. confer cum Strabone, *Geogr. l.* 16.

Aroer, ad torrentem Arnon, Joſ. *c.* 13. *v.* 25.

Aſcalon, in tribu Juda.

Aſdod ſeu Azotum, una ex Satrapiis Philiſtæorum, cujus mentio 1. Sam. *c.* 5. *v.* 1.

Azor, ad lacum Samochonitidem.

Bethaven, juxta Hai, Joſæ. *c.* 7. *v.* 2. Bethela, urbs limitanea Benjaminitidos, lineâ rectâ Hieroſolymæ oppoſita, Vide Joſ. *c.* 18. *v.* 13.

Bethlehema, in tribu Juda, CHRISTI inſignis natalibus.

Bethoron duplex, inferior & ſuperior, quæ utraque ad Ephraimitidem ſpectavit, 1. Paral. *c.* 7. *v.* 24. Sunt tamen, qui inferiorem Judææ tranſcribunt.

Bethſan, quæ poſtea *Scythopolis*, in Manaſſide, ad Jordanem, terminus fuit Galilææ. Vide Joſ. *c.* 17. *v.* 11.

Bethſura gemina, altera Hieroſolymis 5. tantùm ſtadiis diſtans versùs Auſtrum, 1. Macchab. *c.* 4. *v.* 61. altera prope Chebronem fuit, Hieronym. *in Loc. Hebr.*

Cæſarea *Palæſtina*, littoralis.

Cæſarea Philippi, aliàs *Paneas*, & *Dan* & *Leſa*, in Peræa.

Cana in Galilæa, cujus Tiberiade diſtantiam itineris nocturni ſpatiô ſe eſſe emenſum, refert Joſeph. *de V. S.*

Capernaum, in Geneſaritide regione, Matth. *c.* 4. *v.* 13. in Galilæa, ad lacum, Joſeph. *Belli* Jud. *l.* 3. *c.* 18.

Chebron, ſita fuit in plaga Auſtrali, ſed ad Ortum inclinante.

Clauthmos, i.e. *locus flentium*, ſylva fuit, quâ David Hieroſolymis egreſſus Palæſtinos in valle Rephaim caſtrametantes à tergo invaſit. Vide Joſeph. *Jud. Ant. l.* 7. *c.* 4.

Deſerta fuêre varia, Engaddi, ad limites Auſtrales tribus Judæ: Hiericho, inter Hierichuntem & Hieroſolymam, Joſeph. Bell. *Jud. l.* 5. *c.* 4. Maon, infra deſertum Engaddi: Paran extra limites Terræ ſanctæ, in Auſtro: Ziph, interiùs juxta Maon, Vide 1. Sam. *c.* 23. *v.* 19. 24. 25.

Eleutheropolis, in tribu Juda, Hieroſolymâ Auſtralior.

Gadara, Tiberiadi vicina, juxta Tribum Simeon.

Gamala, in Gaulonitide inferiore è regione Tarichex, Joſeph. *de Bello Jud l.* 4. *c.* 1.

Gaza, una ex 5. Satrapiis Philiſtæorum, penes Tribum Juda.

Getha, finitimæ, vide 1. Sam. *c.* 5. *v.* 8. ubi Arca Fœderis Azothô Getham, Gethâ Accaronem tranſlata legitur. Vide quoque Joſ. *c.* 13. *v.* 3.

Hai, ab Oriente Bethelæ, Joſ. *c.* 7. *v.* 2. ſicut hæc limitanea.

Hiericho in Tractu Benjamin, Hieroſolymâ 150. & à Jordane 60. ſtadiis diſtans; prima in Iſraelitarum manus pervenit. Vide Joſ. *c.* 6. *v.* 2.

Hieroſolyma, caput Regionis.

Jamnia, eadem cum *Jebneel*, Joſ. *c.* 15. *v.* 11. cum portu, 2. Machab. *c.* 12. *v.* 9.

Joppe, extra limites Dan, litoralis, omnium Urbium, quæ extant, antiquiſſima. Vide Strabon. *Geogr. l.* 16.

Julias, ad influxum Jordanis in mare Genneſareth.

Lydda, vicina Joppæ, Actor. *c.* 9. *v.* 38.

Madon, ad lacum Samochonitidem Urbs.

Mageddo, ad Ciſonem fluv. haud procul à monte Thabor, Joſ. *c.* 17. *v.* 14. in Manaſſitide.

Maſpha, ſeu Mizpa, in Tractu Juda. Judic. *c.* 20. *v.* 1.

Modin, in Tractu Dan, in monte, 1. Machab. *c.* 2. *v.* 1.

Najoth, locus Ramæ proximus, ſeu magis ejus ſuburbium, 1. Sam. *c.* 19. *v.* 18.

Pella, limes Borealis Perææ, inter Juliadem & Philadelphiam media. Vide Joſeph. *Bell. Jud. l.* 3. *c.* 11.

Philadelphia, ad Perææ terminos Orientales, Idem *ibid.* Alia ab ea, cujus in *Apocal. c.* 1. *v.* 11. mentio.

Rama, quà Ephraimitis Tribui Juda alligata, Socco prope aberat, 1. Sam. *c.* 19. *v.* 22.

Schilo, in Tribu Ephraim. Pſ. 78. *v.* 60. ſita inter Bethelam & Sichemam. Judic. *c.* 21. *v.* 19.

Sichem, in eadem Tribu, juxta Vallem Illuſtrem, vide Gen. *c.* 12. *v.* 5. 6.

Simron, Urbs ad lacum Samochonitidem, vide Joſ. *c.* 11. *v.* 1. & *c.* 12. *v.* 20.

Valles variæ: in quibus clariores. Vallis Achor, juxta Galgalam.

Arundineti, ad mare Joſ. *c.* 16. *v.* 8.

Illuſtris, ſeu Vallis Vilionis ſeu Aulon, montibus incluſa & à Patriarcha Abrahamo olim habitata, vide Geneſ. *c.* 12. *v.* 6.

Rephaim, juxta Hieroſolymam, versùs Occidentem, Joſeph. Κοιλὰς Τιτάνων, *Cœlus Titanorum* Hieronymo dicta, inde versùs Auſtrum ſe Bethlehemam uſque extendebat. Ut vallem Jephthael, & Jeſreel, aliaque loca omittam, de quibus vide præfatum Becmannum *loc. cit.*

PALÆSTINA Altera, prope Thraciam, de qua Lucan. *l.* 5. *v.* 460.

PALÆSTINA Tertia, cujus metropolis Petra, reliquæ urbes, Auguſtopolis, Arindeda, Characmoba, Mapſis, Eluſa; memoratur in *Not. prov. Eccl.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 470. & 488. nec non hîc ſuprà, ut & in voce *Petras.* & *Syria.*

PALÆSTINUS quoque priùs Strymon, fluv. Macedoniæ dictus eſt, *Plut.*

PALÆSTRA, Herculis filia, nuditatem obtegendi conſuetudinem inter Mulieres, quæ curſu aliiſque exercebantur, introduxit: quemadmodum Pater ejus, ne unquam Athletæ in publicum ad certandum ſine ſubligaculis prodirent, inſtituit; teſte Clem. Alexandrino *Pædagog. l.* 3. *c.* 5. apud Hier. Mercurialem *de Arte Gymnaſt. l.* 1. *c. ult. ſub finem.*

PALÆSTRA, ſexta pars Gymnaſii, ubi Veteres luctabantur, ſic ἀπὸ τῆς πάλης ſive lucta dicta. Reliquæ enim Gymnaſii partes hæ erant. Prima, porticus plenæ exhedris, in quibus Philoſophi aliique conſidentes diſputabant: Secunda, Ἐφηβεῖον ſeu Ἐφηβεῖον, ubi Ephebi, ſive puberes, exercebant corpus: Tertia, Coryceon, Græce Κωρυκεῖον, ubi folle luſoriô, ac pilâ luſitarent: Quarta, Elæotheſium, ubi unguenta reponerentur: Quinta, Coniſterium, ubi qui inuncti erant, pulvere adſpergebantur: Septima, Sphæriſterium, ubi pilâ exercerentur: Octava, inter porticus & muros, ubi currebatur: Nona, xyſtos & xyſta continebat, i. e. porticus tectas, ubi Athletæ hyeme exercebantur, & ſubdiales deambulationes, ubi æſtate: Decima, balnea. Gerh. Joh. Voſſ. *de Arte Gymnaſt. c.* 3. §. 9. & *ſeqq.* Sæpe tamen pro toto Gymnaſio, teſte eôdem §. 71. quô ſenſu apud Vitruvium ſumitur, ubi *l.* 5. *c.* 11. de *Palæſtrarum* Græcarum extructione prolixè agit, ſed de hac re alibi. In *Palæſtra*, quam ſextum fuiſſe Gymnaſii locum diximus, *curſu, luctando, haſtâ, diſcô, pugilatu, pilâ, ſaliendo ſe exercebant magis, quàm ſcortô aut ſaviis*, verba ſunt Lydi Plautini *Bacchidibus Actu* 3. *ſc.* 3. *v.* 24. Galenus *de tuenda valet. l.* 2. *c.* 9. ibi has exercitationes peragi fuiſſe ſolitas refert, *luctam, pugilatum, appenſionem manibus ad funes, exercitationem, quâ ſtabant pedibus & manibus in pugnum vinctis eaſque alteri apprenſas porrigebant, quâ pondera manibus attollebant & ita perſiſtebant, quod genus halteres vocatum eſt, ſciamachia & armorum pugna.* Cui aſſentiens Oribaſius, addit non has modò, ſed & alias ſexcentas *Palæſtræ* exercitationes fuiſſe. Et hujus loci parietum ſordes collectas in panno applicatas furunculos maturare, ſcripſerunt Plinius *l.* 28. *c.* 4. & Priſcian. *de claris Orator.* Eâdem ſignificatione vocem accepit Catullus, *Epigr.* 64. *v.* 120. ubi dixit:

Abero forô, Palæſtrâ, *ſtadiô & Gymnaſiis?*
Miſer ah miſer!

Quodque modò dictum, de ſtrigmentis quibuſdam, quæ à *Palæſtra* muris, ſtatuîs atque columnis, quibus à pulvere & luctantium contactu adhæſerant, abradi & in uſus Medicos ſervari ſolebant, abunde *Dioſcorides* quoque & *Galenus* confirmant, docetque Plin. *l.* 15. *c.* 4. illa a Ludorum Magiſtratibus octingentis quandoque ſeſtertiis fuiſſe vendita. Aliter vox ſumitur, apud Cicero-

nem *l.* 3. *Ep.* 1. & *de Leg. l.* 2. ubi locum quemcunque exercendis corporibus idoneum denotat: ut & Virgilium *Æn. l.* 6. *v.* 642.

Pars in gramineis exercent membra palæſtris.

Imò idem Tullius pro ipſa exercitatione quandoque vocabulô hôc utitur: Plut. *Sympoſ.* 2. *Palæſtram* vocat locum, ubi Athletæ exercerentur, luctâ ſolùm volutatoriâ & pancratiô &c. Redeo ad ſextum Gymnaſii locum, in quo cùm plurimæ exercitationes viguiſſent, primum locum obtinuit lucta, Græcis communi nomine πάλη, Laconibus καταβλητικὴ quandoque ſeu dejectoria, nuncupata, qualem habuiſſe Jacobum cum Angelo, ac inde fuiſſe pede læſum, narrant ſacri Annales, Geneſ. c. 32. v. 24. Fuit autem hæc nihil aliud, *quàm exercitatio quædam in Palæſtra ſeu porticu tecta, quæ Xyſtus vocabatur, fieri ſolita, in qua luctatores bini nudi, unEti oleô, & pulvere aſperſi ſeſe brachiis complicantes, invicemque concertantes, alter alterum dejicere humi contendebant, ad quod peragendum* embolæ, parembolæ, paratheſes, & ſyſtaſes, *neceſſario requirebantur, illudque præ cæteris quærebatur, ut pedes primò comprehenderentur*, definitore Mercuriali *de Arte Gymn. l.* 2. *c.* 8. qui *Luctationem* prolixè deſcribit, ut & reliquas *Palæſtræ* exercitationes, *ibid.* & *capp. ſeqq.* Et ab iſta *Palæſtra* nomen inditum, quemadmodum πάλη, à πηλὸς ſive Dorico παλὸς, h. e. *lutum*, ortum. Cùm verò ante Theſeum, ſolâ magnitudine, ponderéque & naturæ viribus niti luctarentur, primus hic addidit Artem Παλαιστρικὴν, quem luctationis *aſtum* vocat *Papinius*. Vide Pauſan. *in Atticis*, qui non ſolùm auctor eſt, Theſeum Artis hujus Inventorem eſſe, ſed & addit, eâ victum ab illo Cercyonem, luctâ hactenus inclytum: qualis iiſdem temporibus fuit Antæus, ſed ab Hercule devictus; cujus utriuſque eô nomine meminit Plato *de Legg. l.* 2. Et quia in lucta proprium erat τὸ συμπλέκεσθαι, ſive *nodus* ſeu *mutuus nexus*, hinc *cæſtmatam Palæſtram*, dixit Papinius *l.* 2. *Sylv. Epicediô in Glauciam Melioris. v.* 110. Vide quoque infrà, *Sudore uno* &c. A *Palæſtra*, dictus eſt *Magiſter Palæſtricus*, qui Lydo *Plautino Bacchid. Actu* 3. *Sc.* 3. *v.* 28. *Gymnaſii Præſidus*, Græcis Ἐπιστάτης, Platoni etiam παιδευτὴς τ̃ ἐλαιῶν *de Republ. l.* 2. cui proximus ab Agonothetâ erat honor, apud Voſſ. *loc. cit.* Vide quoque infrà voce *Xyſtarcha. Palæſtritam* ſervum recenſuit Martialis *l.* 6. *Epigr.* 39. *v.* 8.

At ille ſimâ nare, turgidis labris,
Ipſa eſt imago Pannici Palæſtritæ.

Quem *de Palæſtra* vocat Ulpian. *l.* 15. *ff. de Uſufr. Nam ſi Librarium rus mittat, & qualum & calcem portare cogat, vel Hiſtrionem Balneatorem faciat, vel de Symphoniaco Atrienſem vel* de Palæſtra, *ſtercorandis latrinis præponat, videbitur abuti proprietate.* Seneca *homines inter oleum & vinum occupatos* appellat *Ep.* 15. &c. Aliàs *Palæſtrita*, qui in *Palæſtra* ſeſe exercebant, quod non niſi ingenuis, apud Græcos, licebat. Coluêre hi Mercurium, qui proin Ἀγώνιος Pindaro *Iſthmior. od.* 1. *antiſtroph.* 4. & Ἐναγώνιος dicitur, *Pyth. od.* 2. Unde Heliodorus *l.* 10. Τὴν ἐναγώνιον Ἑρμοῦ τέχνην ἠσκηκώς, *In concertatoria Mercurii Arte exercitatiſſimus*, & Horatius *Carm. l.* 1. *Od.* 10. *ad Mercurium*, *v.* 2.

Qui feros cultus hominum recentûm
Voce formaſti catus & decoræ
More Palæſtræ.

Illuſtre quoque Silviani illud *l.* 4. *de Gubern. Dei*, *Colitur & honoratur Minerva in Gymnaſiis, Venus in Theatris, Neptunus in Circis, Mars in arenis, Mercurius in Palæſtris.* Sed & Apollinem Ἐναγώνιον ibidem cultum eſſe, legimus apud Lucian. in *Anacharſi*, ſive de *Gymnaſiis*: ut prætercam, quòd Mercurio & Herculi commune in ſtadio Templum poſuêre Arcades, teſte Pauſaniâ in *Arcadicis*: quòd item Herculi ac Theſeo, *Palæſtricæ*, ut dictum, Auctori, ſtatuæ in Gymnaſiis collocatæ leguntur. Vide ſis, quæ de Diis *Palæſtræ* Præſidibus tradita ſunt Petro Fabro *Agoniſtici l.* 1. *c.* 16. & 17. Plura verò hic infrà.

PALÆSTRICI Juvenes, olim tondebantur, uti diſcimus ex Tertulliano *de Pallio c.* 4. ubi de ſuis Carthaginienſibus: *Unde apud aliquos Numidas, etiam equis cæſariatos, juxta cutem tonſor & cultri vertex ſolus immunis?* In quibus verbis *tonſor*, pro *tonſura*, ut apud Horat. *l.* 1. *Ep.* 1. *v.* 95.

——— *Curtatus inæquali tonſore capillus.*

Tonſuram autem hic interpretes ſuadent intelligamus κουρὰν περιτροχάλιον, ita enim vocant, quâ uſi Arabes, Numidæ, Judæi; ſed malè ſuadent, inquit Salmaſ. Tantum enim abeſt, ut hoc tonſuræ genus Numidis uſitatum fuiſſe velit hôc locô Tertullian. ut miretur, Carthaginenſes, qui Numidis erant vicini, ac pæne etiam de vicinitate Numidæ & ipſi videbantur, modum iſthunc tonſuræ uſurpare, à quo tam alieni fuêre Numidæ, ut non ſolùm propriam alerent cæſariem, verùm etiam inſuper equinis caudis aut jubis cæſariati criſtatique incederent. Quòd verò iidem addunt, Tertullianum nunc tonſum illum Numidarum, quaſi Græcanicum, Carthaginienſibus ſuis exprobrare, quòd Philoſophi plerique raſi, ut Stoici; id alieniſſimum & abſurdiſſimum. Nec enim hîc de tonſura Philoſophorum & Stoicorum agitur, ſed de toto genere diverſa. Stoici totô capite atque etiam vertice deraſi, ἐν χρῷ κουρίαι: illô verò tondendi modô, qui hic tangitur, vertex intonſus & cultri immunis, ſub vertice omnia circumtonſa & ſtrictim raſa, juxta cutem. Præterea Philoſophicam tonſuram non exprobraret ſuis Carthaginienſibus Tertullian. Oportet igitur hanc delicatiorum & elegantiorum Græcorum fuiſſe conſuetudinem, quam vitio illis ducit. At κουρὰ περιτροχαλάτες, quam hic nominant, quid ſit, incertum: nec enim Græcum nomen eſſe poteſt illô ſenſu. Legitur quidem apud *Pollucem* περιτροχαλάτης, ſed corruptè, περιτρόχαλα enim apud ipſum ſcribendum. Dicebantur autem περιτρόχαλα κείρεσθαι, qui in orbem tonderi ſoliti; unde περιτρόχαλα, inter tonſuræ is modos poſuit: atque hic tonſus erat elegantiorum Græcorum ac *Palæſtritarum*. Omnia etenim, quæ Tertullian. hôc locô in ſuis Carthaginienſibus taxat, ad palæſtram pertinere, ex ſequentibus palàm fit, ubi *Xyſticas munditias* iiſdem exprobrat. Ephebi itaque Græci, qui xyſto & palæſtræ operam dabant, hôc tonſuræ genere utebantur: unde Ariſtodemum Cumanorum Tyrannum, pueros puellarum habitu & muliebribus comis comptos, puellas autem epheborum in modum circumtonſas atque ephebicis chlamydibus amictas ire juſſiſſe, *Plut.* refert. Neque verò pueri tantùm ingenui, apud Græcos, ut quidam volunt, ſed omnes etiam elegantiæ ſtudioſi circumtonſi, unde *circumtonſa & fucata oratio* Senec. *Ep.* 115. *Circumradere & circumdare capillum*, hoc vocat Tertullian. *l. de cultu fœmin. Propriaſque præſtigias formæ & hic ſexus ſibi agnoſcit, barbam acriùs cædere, intervellere, circumradere capillum, diſponere, etiam colorare canitiem*: Et in Comœdiis Adoleſcentis γυμνασικοῦ perſona ita efficta erat, nam στεφάνην τριχῶν habebat. *Pollux*, ὁ μὲν πάγχρηστος νεανίσκος, ὑπέρυθρος, γυμναστικὸς, ὑποκεχρωσμένος, ῥυτίδας ὀλίγας ἔχων ἐπὶ τοῦ μετώπου καὶ στεφάνην τριχῶν: capillaturam nempe, quæ in orbem attonſa erat, ad inſtar coronæ, στέφανον τριχῶν, *coronam capillorum*, appellabant; Ita enim extremus crinium ambitus circumtonſus, ut & περίδρομος, dicebatur. Et hôc habitu proin comatum ingenui ac *Palæſtrici* adoleſcentes ac juvenes in Comœdia introducebantur, at milites erant cæſariati, quod colligere eſt ex Plauti *Milite Glorioſo*. Imò omnes, qui in gymnaſiis verſabantur & Græcas delitias elegantiaſque ſectabantur; tàm ſenes, quàm juvenes, capillum circumtondebant. Hinc *Euripides* longam comam non eſſe ex palæſtræ more dicit:

Πλόκαμός τε γάρ σε ταναὸς, οὐ πάλης ὕπο
Γένυν παρ' αὐτὴν κεχυμένος.

Differunt tamen οἱ ἐν χρῷ κουρίαι, quos Græci vocant, & *circumtonſi*, h. e. οἱ περιτρόχαλα κεκαρμένοι; hi enim in orbem tantùm tonſi, verticem intonſum gerebant, cæterùm quâ parte tondebantur, juxta cutem raſi erant. Σκαφιοκάρης tales appellat *Euſtathius*: nam σκαφίον & περιτρόχαλον genus tonſuræ idem, *Heſychio* quoque. Hanc tonſuram itaque intelligit *d. l.* Tertullian. cùm dicit, *Juxta cutem tonſor, & cultri vertex ſolus immunis*, qui tondendi modus ex palæſtra & à Græcis ad Carthaginienſes venit, auctore ipſô Tertullianô. Eoſdem *Palæſtricos* quoque depilari in reliquis corporis partibus conſuevisse, idem innuit verbis proximè ſequentibus, *Unde apud hirtos & hirſutos tam rapax ab alarum ſina, tam furax à mento volſella?* —— *Quid tibi Libya & Europa cum xyſticis delitiis, quas veſtire non noſti?* Ubi vix dubitat Salmaſ. quin Auctor ſcripſerit: *tam rapax à culo reſina*; quam partem pſilothrô accuráſſe Veteres notum eſt. Et hôc depilari ac velli, *Xyſticas munditias* Afer vocat, quòd hunc morem haberent homines xyſto & palæſtræ dediti, idque etiam in medio gymnaſio, ſub omnium oculis. Fiebat id autem à *Palæſtritis*, Perſius *Sat.* 4. *v.* 38.

Quinque palæſtritæ licèt hæc plantaria vellant,
Elixaſque nates labefactent forcipe aduncâ,
Non tamen iſta filix ullô manſueſcet aratrô.

Unde & diſcimus, *Palæſtritas* fuiſſe dictos, qui Athletas in gymnaſiis ungebant: Hi verò & γυμνασταὶ quoque & Ἀλεῖπται vocabantur; quorum inter alia officium erat Athletarum nates vellere & reſinâ lævigare &c. Iſta verò in ſuis Carthaginienſibus ideo hîc carpit Scriptor citatus, quia tum recèns donati Pythicô agone ab Imperatore Severo, illa omnia factitabant, quæ fieri ſolita ab Athletis in Græcia & ſimiliter exercebantur. Quare Gymnaſtici & Xyſtici, apud Carthaginienſes, etiam pilabantur & vellebantur, ut Græci, quum tamen non eſſent, ut illi, palliati. Ideo dicit: *Quid tibi Libya & Europa cum xyſticis munditiis, quas veſtire non noſti?* Nam & in Europa multis locis hujuſmodi Græcanici agones celebrabantur &c. Nec omittendum, Ἔμπινον Græcis propriè hominem gymnaſticum, ac *palæſtricum*, vocari conſueviſſe, utpote qui oleô unctus & ſordidus eſſet è palæſtra: Atque hinc, quidquid mundum, politum, nitidum & elegans apud Græcos, ab oleo palæſtræ, εὐπινὴς & εὐπινὲς, fuiſſe dictum. Unde apud Latinos, *nitida palæſtra*, *decora palæſtra*: apud Appulejum, *adoleſcens decorus & ſucci palæſtrici plenus*; apud Græcos, λιπαρὸς καὶ κόσμιος ἐκ τῆς παλαίστρας: etiam in veterib. *Gloſſis* εὐπινὴς, *politus*; item εὐπινὴς cujus contrarium ἀπινὴς, de *indocto*, & *rudi* & *impolito* καὶ ἀπαλαίστρῳ. Imò inde τὸν πίνον, de nitore & elegantia ſtyli bene ſubacti & exercitati uſurpârunt. Cicero in *Ep. ad Atticum l.* 14. *Ep.* 7. *A Cicerone mihi literæ πεπινωμέναι & bene longæ, cætera autem vel fingi poſſunt*: πίνος *literarum ſignificat doctiorem*. Nitor, qui ex arte, πίνος appellabatur, è quo εὐπινὴς, pro nitido & eleganti. Idem *Ep.* 6. *l.* 12. *Cæſar autem mihi irridere viſus eſt*, QUÆSO *illud tuum, quod erat* εὐπινὲς, *& urbanum.* Et *l.* 5. *Ep.* 17. *Et mehercule ipſius literæ, ſic & φιλοστόργως & εὐπινῶς ſcriptæ ut eas vel in acroaſi audeam legere.* Et *l. eod. Epiſt.* 16. *Tandem a Cicerone tabellarius; & mehercule literæ πεπινωμένως ſcriptæ* &c. Quibus omnibus locis, εὐπινὲς & πεπινωμένον, *ſqualorem vetuſtatis redolens*, interpretantur Viri docti: ſed errant. Nam nihil aliud illis vocibus propriè ſignificatur, quàm quod oleô palæſtricô inunctum ac nitidum eſt: hinc ad orationem ſunt tranſlatæ, quæ tum εὐπινὴς & πεπινωμένη dicitur, quum multo quaſi ſanguine & ſuccô palæſtricô florida, colorem quendam virilem, nitoremque multâ arte & exercitiô quæſitum præfert, qualis in corporibus exercitatis, quæque Solem & oleum imbiberunt. Claud. Salmaſ. *ad Tertullian. l. c.* Vide quoque infrà *Pinacopæi*.

PALÆSTRIUM, oppid. in Macedonia, Plin. *l.* 4. *c.* 10.

PALÆSTROPHYLAX, Vide *Xyſtarcha*.

PALÆTYRUS, vocabatur antiqua Tyrus Phœniciæ urbs in continenti ſita, è regione novæ Tyri, quæ in mari erat condita, *Steph.*

PALA-

PALAMEDES, Nauplii Eubœæ Regis fil. ingenioſiſſimus, (à quo *Nauplides* à Poetis dictus eſt) acerrimus Ulyſſis inimicus fuit, à quo tandem iniquô judiciô circumventus eſt, & ab exercitu lapidibus obrutus. Nam cum omnes totius Græciæ principes ad bellum Trojanum convocarentur, Ulyſſes, quem uxoris juvenculæ amor domi retinebat, inſaniam ſimulavit, & quò melius rei fidem faceret, junctis diverſæ naturæ animalibus, ſalem ſerebat. Palamedes autem, ut viri aſtutiam deprehenderet, Telemachum filium aranti objecit: quô viſô Ulyſſes aratrum ſubitò ſuſpendit, ne eum læderet. Quô argumentô ſimulatione deprehenſâ, invitus eſt pertractus. Deinde verò, cùm in Thraciam frumentatum miſſus eſſet Ulyſſes, & nihil inde attuliſſet, neque quidquam ſe inveniſſe diceret: Palamedes, eôdem miſſus, plurimum frumenti advexit. Quamobrem Ulyſſes invidiæ ſtimulis agitatus, adulterinam, Priami nomine, epiſtolam ſcripſit, in quâ agebat Palamedi proditionis gratias, commemorabatque ſecretum auri pondus eſſe tranſmiſſum, quod ipſe Ulyſſes per corruptos ſervos in tentorio ejus infodi curârat. His igitur literis in Græcorum concilio recitatis, Palamedes proditionis accuſatur. Ibi Ulyſſes, reo adeſſe ſimulans, hoſtilibus literis nihil fidei habendum contendit, eaſque re ipſâ facilè poſſe coargui, ſi Palamedis tentorium ſcrutarentur: In quo ſi aurum inveniretur, nullum illum ſupplicii genus recuſare. Miſſi itaque, qui tentorium ejus perſcrutarentur, cùm aurum inveniſſent, Palamedes velut proditionis convictus lapidibus obrutus eſt. Hic fertur Trojanô bellô 4. literas inveniſſe θ. ξ. χ. φ. Hic etiam calculorum ludum, & menſurarum ac ponderum rationem excogitavit, & ſuffragia, quibus in liberando, judicandoque nunc utimur, primus omnium reperit. Polyd. Virgil. *de rer. Inventorib. l. 2. c. 6.* Aſtrologiæ inſuper peritus fuiſſe dicitur, annumque ad curſum Solis, & menſes ad curſum Lunæ accommodâſſe, primuſque in caſtris viſam atque reformidatam Solis Eclipſim naturalem, minimeque timendam eſſe docuiſſe; præterea ordinationem aciei, ac teſſeras, h. e. ſymbolum bellicum, & vigilias inveniſſe. Numeri inventorem fuiſſe affirmat *Plato*: Ἡ οὐκ ἐννενόηκας ὅ φησιν ἀριθμὸν εὑρεῖν; *Sophocles* de eodem:

> *Οὗτος δ' ἐφηῦρε τεῖχος Ἀργείων στρατῷ*
> *Σταθμῶν τ' ἀριθμῶν καὶ μέτρων εὑρήματα*
> *Κᾀκεῖν' ἔταξε.* ———

Euripides *in Phœniſſis*:

> *Καὶ γὰρ μέτρ' ἀριθμοῦ, καὶ μέρη σταθμῶν*
> *Ἴσως ἔταξε, καὶ ἀριθμὸν ἀνθρώποις.*

Et Manilius *l. 4.*

> *Qui primus numeros rebus, qui nomina ſummis*
> *Impoſuit, certumque modum, propriaſque figuras.*

Quæ omnia à gruibus fertur didiciſſe. Illæ enim non niſi acie inſtructâ volant, electô duce, quem ſequantur, depoſitiſque in extremo agmine, qui gregem voce contineant, & qui noctu cæteris dormientibus excubias obeant. Inter volandum etiam mutatis ſubinde ordinibus, literas quaſdam videntur effingere, quas etiam ab iis primus obſervâſſe fertur Palamedes. Hinc à Poetis *Palamedis aves* grues dicuntur. Martial. *l. 13. Epigr. 75.*

> *Turbabis verſus, nec littera tota volabit,*
> *Unam perdideris ſi Palamedis avem.*

Vide quoque Plin. *l. 7. c. 72.* Philoſtr. *in Hero.* Meurſ. *Græcia ludibunda, ſeu de ludis Græcor.* Dan. Sutorem, *Palam. ſive de Aleatoribus.* Nomen ejus quod attinet, Ebræi Doctores & Profeſſores publicos (inquit Fungerus) מורים *Morim*, & מלמדים *Melammedim* vocant; unde natum nomen *Palamedis*. Sanè Phœnicii, quorum lingua Hebraicæ fuit affinis, plurima nomina Græcis tradiderunt, qui ſuo idiomati accommodârunt ea, ac de rerum inventoribus ſuô more gloriari ſolent. *Nic. Lloydius.*

PALAMEDES Eleates Grammaticus, ſcripſit Onomaſticon de Tragicis & Comicis dictionibus, ac de proprietate Atticæ, ac Doricæ linguæ. *Suidas.* Vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. p.* 396. & Schol. *in Ariſtophan. fab.*

PALAMEDES Forbinius, à Ludovico X. ſuâ operâ hærede Caroli III. Andegavenſ. conſtitutô, Provinciæ præfectus, à Carolo VIII. depoſitus, obiit A. C. 1508. Virtute inclytus, Mezeray *Hiſt. Gall.* Noſtradamus & Bouch. *Hiſt. Prov.*

PALAMEDES Thebanus, Corinni Ilienſis præceptor, quos ambos ante Homerum *de Bello Trojano* ſcripſiſſe, Suidas refert in Παλαμ. & Κόρ. Vide ſuprà *Corinnus.*

PALAMEDIS, in *Epigramm. veteri de Tabula*,

> *Hoc opus inventor nimiùm* Palamedis *amavit*,
> *Et pariſi excellens Mucius ingeniô*:

pro *Palamedes*, Græcè Παλαμήδης. Sic *Artabaſſis*, pro *Artabaſſes*, apud Vobiſc. *in Probo, c. 4.* Græcè Ἀρταβάσσης: *Lyriſtis*, apud Sidonium Apollinarem,

> *Aleâ melior lyriſtis ipſo* &c.

Nauplii Eubœæ Regis filius, Homericô carmine clarus, inter alia *Tabulæ luſum* excogitavit, τὸν Πεττείαν Græcis. Hinc Sophocles *in Palamede*,

> *Οὐ λιμὸν οὗτος τῶνδ' ἔπαυσε σὺν Θεῷ*
> *Εἰπεῖν, χρόνου τε διατριβὰς σοφωτάτας*
> *Ἐφηῦρε, φλοίσβου μετὰ κόπον καθημένοις,*
> *Πεσσοὺς κύβους τε τερπνὸν ἀργίας ἄκος.*

Et *Euphorion*, Παρὰ Ναυπλιάδῃ. Nempe ante eum quidem jam *teſſeræ* erant, h. e. κύβοι, & *tali*, h. e. ἀστράγαλοι; item *calculi*, i. e. ψῆφοι: ſed ipſe primus πεσσοὺς invenit. Quâ voce non ſimpliciter calculi aut teſſeræ indigitantur, ſed & *calculi ſimul & teſſeræ, & lineæ etiam, ſive ſcripta, quibus tabula luſoria diſtinguebatur.* Unde, quoties legimus apud Veteres τὴν Πεττείαν à Palamede repertam, de hoc luſu debemus intelligere, qui teſſeris calculiſque conſtabat, & tabulâ, in quâ ludebatur, lineis multis diſtinctâ, per quas calculi, ad teſſerarum jactum, movebantur: quam totam ludi diſpoſitionem modò πεσσὸν, modò κύβον, Veteres appellabant, quod & teſſeris & calculis ſimul peragerentur; Romani quoque *aleam* dixerunt: Ita quidem hactenus docuêre Eruditi. Sed probè attendendum, quænam fuerit antiqua πεττεία, cujus auctorem repertoremque *Palamedem* antiquitùs faciunt Scriptores; malè enim cum *Duodecim ſcriptorum* apud Romanos luſu illam non pauci confundere videntur. Πεττεία Palamedis quaſi πεντεία dictam volunt Grammatici, quod uterque luſorum *quinos* tantùm *calculos* haberet, totidemque lineas, in quibus illi calculi ſtatuebantur. Inter illas verò utrinque quinas lineas alia quædam media ferebatur, quam *ſacram* vocabant; à qua qui calculum movebat, proverbio locum fecit, Κινῶ τὸν ἀφ' ἱερᾶς; quô modô Veteres Grammatici hunc ludum deſcribunt. Sic teſſeræ nullum in eo locum habebant, ſolis calculis res agebatur, qui de linea in lineam promovebantur, uſque ad mediam ſeu ſacram; ad quam qui pervenerat, ultimâ neceſſitate compulſus & ad incitas redactus, calculum inde movebat, in extremum ſubſidium. Nihil enim poſt hanc reſtabat, & manus erant victori dandæ. Et certè teſſeras ad hunc luſum adhibitas non fuiſſe, locuples teſtis *Heſychius* eſt, his verbis:

> *Καὶ πεσσὰ πεντέγραμμα, καὶ κύβων βολαί.*

Σοφοκλῆς Ναυπλίῳ πυρκαεῖ. παρόσον πέντε γραμμαῖς ἔπαιζον. διαφέρει δὲ πεττεία κυβείας· ἐν ᾗ μὲν γὰρ τοὺς κύβους ἀναρρίπτουσιν· ἐν δὲ τῇ πεττείᾳ αὐτὸ μόνον τὰς ψήφους μετακινοῦσι. Ubi apertè κυβείαν diſtinguit à πεττείας; quòd in κυβείᾳ teſſeræ jactarentur, in πεττείᾳ autem calculi ſolùm tranſmoverentur. Atqui πεττείαν idem Grammaticus, alibi κυβείαν interpretatur. Itaque duplex videtur πεττεία apud Græcos fuiſſe uſitata, altera à Palamede, altera ab Ægyptiis, inſtituta; Illa ſimplicior, quæ ſolis quinque calculis, quos πεσσοὺς Græci dicunt, ab utraque ludentium parte tractabatur, abſque teſſeris: ubi proin nulla fortuna & alea, ſed ars omnia faciebat. Iſta, nempe quæ Ægyptiorum inventum erat, longè operoſior & ingenioſior. Tota ſiquidem φιλοσοφικῶς, & ad rationem Aſtronomicam, compoſita & excogitata, duodecim lineis curſum Solis per XII. Zodiaci ſigna repræſentabat; tabulâque terrenam iſtam, quam calcamus, Mundi plagam; ſeptem teſſeris, quæ in pſephobolo habebantur, ſeptem planetas; & per pyrgum, altitudinem cœli, deſignabat. Quam tamen ipſam φιλοσόφου πεττείαν plerique Auctores, non Ægyptiis, ſed Palamedi quoque, attribuunt: utramque ſic πεττείας commiſcentes. *Heſychius* certè, quum à κυβείᾳ diſtinguit πεττείας, manifeſtò ſimplicem illam intelligit, quæ meris calculis, abſque ullo teſſerarum jactu, exercebatur; quum verò aliô locô πεττείαν interpretatur, διὰ κύβων παιδιάν, de iſta duplici accipit, in qua & teſſeræ jactabantur, & ad earum jactum calculi movebantur; de qua etiam accipiendi Auctores, quoties πεττοὺς ἀντὶ κύβων *calculos pro teſſeris* uſurpant &c. Vide Salmaſ. *Not. ad Flav. Vopiſc. in Proculo, c. 13. ubi inter alia utriuſque tabulæ, Palamedeæ & Ægyptiacæ, figuram exhibet.* Cæterùm *Palamedis* hujus, faſce gladium condentis, imago picta, inter præcipua Euphranoris opera, memoratur Plinio *l. 35. c. 11.* ad quem locum vide Dalechampii *Notas.*

PALAMEDIUM, oppidum fuit Troadis, Plin. *l. 5. c. 30.*

PALAMUS, oppid. munitum Cataloniæ, cum portu, in ora maris Mediterran. 7. leuc. à Gerunda in Ortum, 7. ab Emporiis in Meridiem 22. à Barcinone in Cæciam.

PALANDA, Indiæ extra Gangem urbs in Aurea Cherſoneſo. *Pari* dicitur *Caſtaldo.* Aliis fuit, ubi nunc *Palimban*, urbs ampla Sumatræ, in parte Auſtrali in ora contra Bancam Inſulam in mari Indico. Sed hæc ex conjectura tantum, *Baudrand.*

PALANGÆ ſeu PHALANGÆ. *Plinio* fuſtes ſunt teretes, qui navibus ſubjiciuntur, aut quibus idem opus plures bajulant. *Nonius*; *fuſtes ſunt teretes, qui navibus ſubjiciuntur, cùm attrahuntur ad pelagus, vel cùm ad littora ſubducuntur.* Quem in ſenſum Pollux *l. 7. c. 35. §. 9.* Τὰ δὲ τῶν νεῶν ξύλα, οἷς ὑποβαλόντες ἐφέλκονται αἱ νῆες, φάλαγγες καὶ φαλάγγια. Rurſus *Nonius*; *Phalangiarios dicimus, qui aliquid oneris fuſtibus tranſvehunt.* Sic *Heſych.* Φαλάγγια· στρογγύλα ξύλα καὶ σύμμετρα. Et *Gloſſæ*, *Phalangiarii*, Οἱ ταῖς δοκοῖς ἀνακομίζοντες βάρη, καὶ πλείονες ἅμα βαστάζοντες. Cujuſmodi *palangæ* ebeni ex India & Æthiopia magnô olim numerô afferebantur, unde Fullerus ad ebeni palangas refert vocem הבנים *hobnim*, Ezech. *c. 27. v. 15.* De quo quidquid ſit, origo certè vocis Hebraica videtur. Nam פלך, *pelec*, vel ἀρχαικῶς *phelec*, eſt baculus, 2. Sam. *c. 3. v.* 9. & Arab. *phalaca*, eſt rotundum eſſe. Itaque φάλαγγες, *phalanges* vel *palanges*, dici potuêre baculi teretes ebenini, quos Tyrii mercatores *pelakim* aut *phelakim* appellabant. Callixenus, apud Athenæum *l. 5.* nominat ἐβένου κορμοὺς, *ebeni ſtipites*; Appulejus *Apolog.* 1. *hebeni baculos*; quamvis ibi *loculos* quidam legere malint. Vide Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l. 1. c. 20.* Et quidem φάλαγγας ἐβένου ſæpe Veter. nominant in mercimoniis, aut donis tributiſque ab ea gente, ubi naſcitur, exteris præberi ſolitas. Vetuſtiſſimus auctor *Herodot. centenas* hujus arboris *palangas*, ab Æthiopibus penſitatas Regibus Perſiæ, inſit. In *Epiſtola* Candaces Æthiopiæ Reginæ ad Alexandrum mentio fit *trecentarum ebeni phalangarum*, quas illa dono mitti Alexandro: ubi perperam in ſcripto codice Græco, Καλάγγια ἐβένινα Βαρέα vocatur, pro Μ[illegible]. Nec verò eſt, quòd quis eâ voce truncos ebeni magnos intelligat, ut fecêre Viri quidam magni: bacillos namque ſive fuſtes teretes modicos eô vocabulô ſignificari, oſtendimus. Quod autem ad *Palangiarios* illos attinet, qui fuſtibus onera portabant, *perticas* vocat eas phalangas Martialis, *l. 5. Epigr. 12. v. 1. 2.*

> *Quod nutantia fronte perticatâ*
> *Geſtat pondera Maſthlion ſuperbus* &c.

Vide quoque Salmaſ. *ad Solin. p.* 1031. & 1033.

PALANTA, *Ptol.* Balagna quibuſdam oppid. Corſicæ, in ora Occidentali, 10. milliar. à Calvio in Boream.

PALANTEUM, urbs in Palatino monte. Vide *Palatium*. Item urbs Arcadiæ. Vide *Steph.*

PALANTHA, ἡ Φαλάνθα, vel, ut alii legunt, *Palantho*, ἡ Φαλανθώ, Hyperborei filia, apud Solin. *c.* 1. *Dionyſ.* Ὑπερβορίδα κόρην, *Hyperboream puellam*, vocat, h. e. ex Hyperboreorum regione: Λατίνος δὲ ἐκ τινος ὑπερβορίδος κόρης, ἣν πατρὸς οἱ ἡγούμενοι δόντος ἐγένετο. Unde forte apud Solinum legendum, *cujuſdam Hyperborei filia.* Apollo certè Hyperboreus, colebatur à Scythis. *Servius*, filiam Evandri *Palantiam* facit, ab Hercule vitiatam; ſed hæc *Pallantia* potius, quam Latino uxorem tribuit Varro *de L. Lat. l.* 4. *Sed hac alii a Palantia uxore Latini putârunt.* Niſi quis dicat, *Palantham* tam apud *Varronem*, quam apud *Servium*, eſſe legendum, τὴν Φαλάνθαν. Nam Varro *Palantham* uxorem Latini eſſe vult & filiam Evandri, quam *Feſtus* Latini matrem & Hyperborei filiam. Vide præfatum Salmaſ. *ubi ſuprà p.* 13.

PALANTIA, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſ. *Ptol.* Vaccæorum colonia, populi *Palantini*. Vide *Steph. Baudrando Palencia*, urbs Legionenſis regni, ad Arrionem fluv. qui paulo infra cadit in Piſoracam, in limite Caſtellæ veteris, 12. leuc. Hiſpanic. à Burgis in Occaſum, 15. à Legione in Eurum. Dicta quoque olim *Palantia in Vaccæis*: magni tum nominis, hodie antiquæ famæ decus ægrè tuetur. Vide inſuper Melam, *l.* 2. *c.* 6. *Strabonem*. Livium, *l.* 1. *c.* 5. Merulam *deſcr. Hiſp. &c.* Hic Concilium, à Petro de Luna, qui dein Antipapa electus eſt, nomine Clementis VII. A. C. 1388. celebratum: in ejus verò diœceſi, Pinciæ, aliud A. C. 1322. à Legato Johannis XXIV. habitum eſt.

PALANTIA, ſeu PALLANTIA, item PALATINATUS, dicta olim juriſdictio Comitis Palatini, ſeu jus decidendi lites ſupremò jure, cujuſmodi, inter alia, habuit Magdeburgum, ex Imperatorum indulto, uti videre eſt in *Charta* Ottonis II. apud Goldaſtum *Tom. I. Conſtitut. Imper. p.* 226. & in *Wichbild* Magdeburgico *art.* 12. *ac ſeqq.* ut & quinque aliæ Saxoniæ civitates, quæ ideo *Palantiæ* dictæ, ut eſt in *Speculo* Saxonic. *artic.* 62. §. 1. Vide Freherum *Origin. Palatin. part.* 1. *c.* 2. Gorop. Becanum *Francicor. l.* 2. *p.* 44. *Chronic.* Magiſtri Jordanis *p.* 106. Car. du Freſne *Gloſſar.* nec non infrà, voce *Palatini*.

PALARIA Exercitatio, vide infrà, voce *Palus*.

PALAS, nomen Palatii Trevirenſis, apud Ditmarum *l.* 6. *c.* 68. *Propter hoc ſubdola generationis furor accenditur*, Palas *a Trevirenſibus contra Regem firmatur, ac terra hæc, hactenus pacifica, crebris concremationibus quatitur* &c. Mox, *Obſidione etiam continuâ eos, qui* Palas *turbârant, in tantum conſtrinxit, ut fame & aſſiduâ impugnatione defatigati, aut interiùs perire, aut in poteſtatem Regis inviti deberent exteriùs venire.* Adde *Hiſtoriam* Trevirenſem in *Spicilegio* Acheriano *Tom.* XII. Regionem, *cui Capellatii*, *vel Palas nomen erat, ubi terminales lapides Alamannorum & Burgundionum confinia diſtinguebant*, memorat Amm. Marcellin. *l.* 18. ad quam *Palatinorum* Comitum nomenclaturam & originem referunt *Aventinus*, *Rhenanus*, alii: Sed à *Palatio* magis alii deducunt, ut iidem ſint *Comites Palatini* & *Comites Palatii*, Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide voce *Palatii Com.* & *Palatini*, inprimis verò hic infrà, in *Palas*.

PALAS, ſeu PALATIUM, German. *Pfaltz*, caſtrum German. in Rheni Inſul. unde Palatinatui inferiori nomen, 2. leuc. infra Bingium, medium fermè inter Moguntiacum & Confluentes, 5. milliar. German. utrinque: cujus mentio apud Amm. Marcellin. *l.* 18. ubi de Juliani victoria contra Alemannos, prope Argentoratum, obtenta, & tranſitu ejus per Rhenum in Germanicam ripam, ac hanc ipſam regionem, in quam cùm penetrâſſet, Macrianô, Hariobaudô, Vadomariô, Uriô, Urſicinô & Verſalpô, Alemannorum Regibus, pacem obſecrantibus, illam conceſſit. Aliis *Capellatium*. Vide B. Rhenanum *Rer. Germ. l.* 3. cum *Notis* Ottonis JCti *p.* 427. Porrò, Marquardum Freherum *in Origin. Palatinis*. Thom. Hub. Leodium *in Vita Friderici II. Palat.* Alios. In ditione Sereniſſimi Electoris Palatini, cujus Familiæ origo, ut antiquiora omittam, eſt ab Ottone I. Comite Palatino Schirenſi, abavo Ottonis, ad quem poſtea Bavariæ Ducis dignitas delata eſt, à Friderico I. Imperatore circa A. C. 1180. Hujus fil. Ludovicus, à Friderico II. Imperatore conſecutus eſt Palatinatum, cùm ejus filio Ottoni uxor Agnes, hæres Palatinatus, Henrici Saxonis filia daretur. Pater hic fuit Ludovici Severi, qui communis Palatinorum & Bavarorum, quotquot hodie ſuperſunt, Sator. Rudolfo primogenito cum Electorali dignitate Palatinatum reliquit. Sed hic à fratre, Ludovico Imperatore ditione exutus, Obiit in Anglia A. C. 1319. Ei ſucceſſit à Ludovico reſtitutus, fil. Adolphus Simplex, qui ſpontè Rudolfo cæco Electoratum conceſſit, hunc tertius frater Rupertus excepit, Academiæ Heidelbergenſi fundator, mortuus A. C. 1290. Mortuo patruo ſucceſſit Rupertus junior pater Ruperti Imperatoris qui defunctus A. C. 1410. communis linearum Palatinarum, quæ dein profluxæ, Pater extitit. Filius enim ejus primogenitus Ludovicus Barbatus, in Electoratu ſucceſſit, præſes Concilii Conſtantienſis, cujus poſteritas in Ottone Henrico, mortuo A. C. 1559. defecit. Stephanus verò, quartus Ruperti Imperatoris fil. duas lineas dedit, è duobus filiis; ex Friderico Simmerenſem, ex Ludovico Bipontinam: de qua ſuô locô. Friderico ſucceſſit Johannes I. fil. pater Johannis II. qui obiit A. C. 1557. Ei ſucceſſit fil. Fridericus III. Pius dictus, agnati quoque Ottonis Henrici, in Electoratu, A. C. 1559. ſucceſſor. Sub hoc Catecheſis Heidelbergenſis publicata, variaque de Religione colloquia habita ſunt. Illum excepit fil. Ludovicus, qui mortuus A. C. 1583. Frater fuit Joh. Caſimiri, expeditionibus in Galliam Belgicamque, pro Religione, ſuſceptis inclyti; Neoſtadienſis Academiæ quam *Caſimirianam* dixêre, auctoris. Succeſſit patri Ludovico fil. Fridericus IV. Sincerus, ſub cujus auſpiciis Unio inita, A. C. 1610. Pater is Friderici V. fuit, qui jubilæô A. C. 1617. in ditione ſua inſtitutô ſolennes gratias pro accenſa luce Evangelii, Deo egit, dein à Bohemis Rex electus A. C. 1619. variis Fortunæ viciſſitudinibus, & excelſi ubique animi conſtantiâ clariſſimus, obiit A. C. 1632. Pater Caroli Ludovici, Electoris, Sapientiæ laude inclyti, cui ex Conjuge Haſſiaca, unicus filius Carolus, Electoralis dignitatis hæres, natus eſt, A. C. 1651. poſt Patris fata, ſucceſſor ejus, ſed abſque hærede defunctus; Neoburgicis Ducibus in ejus locum ſuccedentibus, ut diximus ſupra, voce *Carolus*. Vide Phil. Jac. Spenerum *Syll. Geneal. Hiſt.*

Hos ô Chriſte tua conſerva robore dextra,
Et pelle inſidias, exitiumque procul!

PALATHÆ, Græcis παλάθαι, ficuum dicebantur globi vel maſſæ; quo modo ſimiliter in maſſam conditæ afferebantur caryotæ. Cottana item & pruna, apud Statium, *l.* 4. *Sylv.* 9. *v.* 27.

Naſquam turbine conditus ruenti
Prunorum globus atque cottanorum.

Ubi globus prunorum, ad verbum eſt παλάθη. Sic de prunis Ægyptiis ſiccatis, exemptô nucleô παλάθας fieri ſimiliter, ſcribit Theophr. *Hiſtor. l.* 4. *c.* 3. Οἱ δὲ περὶ τὴν Θηβαΐδα κατοικοῦντες διὰ τὴν ἀφθονίαν τοῦ δένδρου ξηραίνουσι τὸν καρπὸν, καὶ τὸν πυρῆνα ἐξαιροῦντες κόπτουσι καὶ ποιοῦσι παλάθας. *Qui circa Thebaidem incolunt, ob copiam arboris ſiccant fructum & nucleô exemptô incidunt, ac in maſſas & globos redigunt.* Nam παλάθη nihil aliud eſt, quàm ἐπάλληλος ἕνωσις, ut *Heſych.* ait, prunorum, ficorum & ſimilium. Quemadmodum hodieque ad nos afferuntur ficus, in maſſas & globos conditæ in ſportellis junceis. Vide ſuprà in vocibus *Maſſa* & *Offa*. Atque hinc globum crinium in medium congeſtum & concumulatum σπατάλιον aut παλάθιον appellatum olim eſſe, nonnulli cenſent: quem etiam *corymbium* & *botronatum* dixêre. Sed modum illum comendi, quô in unum coma glomeratur, σπατάλιον dictum eſſe, quòd aurea forte *ſpatale* vel *ſpataliô* vinciretur, ſtatuit ex illo Poëtæ,

———————— *Crines nodantur in aurum*:

Salmaſ. *ad Solin. p.* 764.

PALATIA, vide PALACIA.

PALATII Comites, iidem cum *Comitibus Palatinis*, varii occurrunt apud Auctores. *Comites* enim *Palatii* habuiſſe Beneventanos in Italia Principes, colligitur ex *Diplomate* Pandolphi & Landulfi Principum, quod extat in *Chron.* S. Sophiæ Benevent. *p.* 661. Gothicos quoque Reges, Sebaſt. Salmanticenſis Epiſcopus docet, qui illos inter *in Ranimiro I. Rege* æra 880. recenſet; *Nepotianum*, *Aldroitum* & *Pinialum*, qui ſubinde in ipſum Regem inſurgentes Regiam dignitatem uſurpare annixi ſunt: unde magnam ejuſmodi Comitum & in Hiſpania auctoritatem fuiſſe, conjicere licet. Similiter *Comitem Palatii* neſcio quem *Hamedeum* Adalberonis I. Epiſcopi Metenſis *Diplomatibus* anni 942. ſubſcripſiſſe, inter Comites alios & Proceres, obſervat Car. du Freſne apud Meuriſſium *p.* 307. & 309. qui quidem in Lotharingia hac dignitate donatus fortean fuit ab Ottone Imperatore poſtquam hanc ſubjugavit, uti narrat Hermannus Contractus *ad A. C.* 939. Ebroino quoque Majori-domûs eundem titulum tribuit Auctor *Vita S.* Drauſii Epiſcop. Sueſſion. apud Car. du Freſne *Diſſertat. ad Joinvill.* 14. Nec omittendi *Comites Palatii Lateranenſis*, qui quales fuerint, & quænam eorum dignitas ac prærogativa, docemur ex *Formula* Conceſſionis iſtius dignitatis Caſtrucio Duci Lucano, ab Imperatore Ludovico IV. factæ A. C. 1328. quam deſcripſit Goldaſtus *Conſtitut. Imper. Tom. I. p.* 329. quâ, ex aſſenſu Procerum, eidem Caſtrucio & ſucceſſoribus maſculis Comitatum S. Palatii Lateranenſis, quem ad fiſcum & S. Rom. Imperium juſtis & legitimis de cauſis devolutum pronuntiat, concedit, cum omnibus honoribus ac privilegiis eidem dignitati annexis. Quorum quidem privilegiorum prærogativam hiſce verbis exequitur: *Declarantes & nunc per hoc noſtræ Serenitatis indultum, tibi & prædictis ſucceſſoribus tuis, ex prædicta Comitatus dignitate, competere jus aſſiſtendi perpetuò benedictioni, ſacræ unctioni, & coronationi Succeſſorum noſtrorum* ——— *& præcipuè ſociandi ac deducendi ipſos Romanos Principes, tempore coronationis* ——— *ad ſacram unctionem de ipſis faciendam & eoſdem* ——— *tenendi & juvandi in ipſa ſacra unctione & actu ipſius & eâdem unctione perfectâ, eos reducendi & ſociandi ad altare & thalamum, prout & quoties Principes expedivit redire. Item jus levandi & tenendi Imperiale diadema, de noſtro & ſucceſſorum noſtrorum* ——— *capite, tempore quô Imperialis coronationis ſolennia celebrantur & etiam quocunque alio tempore, quoties publicè ipſum diadema expedierit elevare de capite noſtro & ſucceſſorum noſtrorum Romanorum Principum reponi.* Iiſdem Comitibus, in *Charta MS.* Caroli IV. Imperator. pro Amizino de Bozullis I. L. Doctore & Milite & Joanne de Bozullis, Cataneis, Papienſibus civibus; quam ex *veteri quodam Regeſto*, idem Car. du Freſne eruit, conceditur, *per totum Romanum Imperium facere & creare Notarios publicos ſeu Tabelliones & Judices ordinarios* ——— *de prædictis per pennam & calamum inveſtire* .... *ſingulos & ſingulas baſtardos & baſtardas, manzeres & nothos & nothas* .... *ſeu defectum natalium patientes, illuſtrium Principum, ſpectabilium Comitum & nobilium Baronum natis exceptis* .... *legitimare &c. A. C.* 1370. Quos *Comites Lateranenſes* vocare videtur Leo Oſtienſis *l.* 2. *c.* 101. Unde autem Palatio Romano *Lateranî* nomen inditum ſit, pluribus docet Baronius *A. C.* 312. num. 83. 84. Sed & Romanos Pontifices ſuos habuiſſe *Comites Palatinos*, docet idem ſæpius laudatus Car. du Freſne, ex *Bulla* Joannis XIX. cujus frater Albericus Comes Palatii intereſt Judicato, quod ipſe Pontifex protulit in Æde S. Sylveſtri, infra Palatium Lateranenſe. Vide eum in voce *Comes*. ut & infrà *Palatini*.

S. PALATII Fanum, urbs interioris Navarræ. Sub Rege Galliæ.

PALATINA Tribus, una ex quatuor Tribubus urbanis, à Servio Tullio Romano Rege inſtitutis, denominata eſt, ſecundùm

Varro-

Varronem *de Ling. Lat. l.* 4. à monte *Palatino*, quem cum Foro & Capitolio obtuebat. Meminerunt ejus omnes ii, qui Suburanæ quoque, Eſquilinæ & Collatinæ, ſeu, ut alii, Collinæ, mentionem faciunt; quibus nominibus reliquæ Tribus urbanæ erant inſignes: inprimis vero Cicer. *Orat.* 4. *in Verrem*, *C. Claudius C. F. Palatina*, in quem locum Aſconius videatur: Et alibi, *L. Claudium Palatina*. Plurima inſuper antiqua marmora illius memoriam retinent, in quibus ferè his verbis notatur, *Pal. Palat. Palatin. Palatina* & *Palatinæ*: Quas inſcriptiones explicat Onuphrius Panvinius *Comm. de Repub. Rom. l.* 2. Vide Joh. Rolin. *Antiqq. Rom. l.* 6. *c.* 15. & Sigonium *de Jure Rom. l.* 1. *c.* 3.

PALATINA Venus, L. Craſſus Orator à M. Bruto in jurgiis dictus, memoratur Plinio *l.* 36. *c.* 3. quòd primus peregrini marmoris columnas, *Hymettias tamen, nec plures ſex aut longiores duodenum pedum, in Palatio habuerit.* Qualium poſteà columnarum vix ullus atrium habere ſuſtinuit. Poſt eum enim mox M. Scaurus duodequadragenum pedum Luculleì marmoris, in atrio collocarit. *Ibid.*

PALATINATUS Inferior, ſeu *Rheni*, provinc. German. à Rheno bipartita, ſub Electore Palatino. Cujus Urbes Heydelberga primaria, Birkenfeldia, Cæſaropolis, Cruciniacum, Franckenthalium & Simmera. Peſſime belló Germanicó nuperó & hodiernó, accepta: Habet à Septentrione ditionem Moguntinam, uti & partim ab Ortu & Ducatum Wirtembergicum; ab Occaſu ditionem Trevirenſem & Ducatum Bipontinum, à Meridie Alſatiam & Marchionatum Badenſem. Huic Provinciæ inſertæ ſunt ditiones Spirenſis & Wormatienſis, ſatis anguſtæ; ejuſque pars antè fuit Ducatus Bipontinus.

PALATINATUS Superior provinc. eſt Germaniæ in circulo Bavariæ, inter Bohemiam ad Ortum, Franconiam ad Occaſum, Bavariam ad Meridiem. Ejus Urbs primaria Amberga. Nunc ſub Bavariæ Duce qui Elector quoque eſſe cœpit belló German.

PALATINI, Scholiaſtæ Juliani Anteceſſoris c. 28. *Omnes qui in palatio militant*: quibus ſecundùm nonnullos *Caſtrenſes* oppoſiti; in qua ſententia & Salmaſius aliquandiu hærens, putavit ſeparatum olim ac diverſum fuiſſe miniſterium Imperatoribus, Aulicum ſive Urbanum, ac Caſtrenſe; & *Caſtrenſes* quoſdam dictos eſſe, qui in expeditionibus obſequium Principi præſtarent eoſque diſtinctos ab Urbanis & Aulicis Miniſtris: quemadmodum & ſupellectilem aliam videntur urbanam habuiſſe, aliam caſtrenſem. Poſteà verò, ſe erraſſe ipſe deprehendit, atque veriùs eſſe didicit, *Caſtrenſes* dictos eſſe omnes *Palatinos* Miniſtros, quòd ſemper adeſſent Principi, nec tantùm in Aula vel in Urbe, ſed in caſtris etiam obſequium illi & miniſterium exhiberent, ac in omnibus expeditionibus eum ſequerentur: Nam quocunque iret Imperator, id *Expeditio* vocabatur. Vide Salmaſ. *ad Lamprid. in Alex. Severo. c.* 41. Hinc *Palatini*, Proceres, Optimates *Palatii*, in *Vita S. Genulfi c.* 7. *Primores palatii*, apud Poetam Saxonicum *Palatini Principes*, apud Claudianum *Palatinus Senatus*, in *de IV. Honor. Conſul. v.* 10.

——— Et in mediis effulget Curia caſtris,
Ipſa Palatino *circumvallata Senatu*, &c.

E qua Nomenclatura, Scriptoribus Francicis infimæ ætatis, *Paladini* dicuntur Regni Proceres. Liber de *Caſtro* Amboſiæ *p.* 567. *Quæ mulier de* Paladinorum *ſtirpe deſcendit, ex linea Regis ſanguinis.* Iidem ita vocârunt ſeu veros ſeu fictitios Caroli M. comites expeditionum & præcipuos copiarum Duces, Orlandum, Renaldum Oliverium, Ogerium, quos Παλαδίνους etiam appellatos fuiſſe, obſervat Labnicus *l.* 2. *p.* 57. *edit. Genev.* Redeo ad primam notionem, qui vox cum *Caſtrenſis* vocabulo æquipollet. Non verò *Caſtrenſes* ob id dicti ſunt, quòd in caſtris, h. e. comitatu Principis, verſarentur: Alias enim etiam Corporiscuſtodes, Protectores & Domeſtici, qui latus Principis protegebant, & militiam ſequebantur armatam, iſtó potiùs nomine fuiſſent dicti; quos tamen conſtat nunquam ita vocatos fuiſſe. Sed nec omnes, qui *Palatinorum* matriculis adtinebantur, hoc nomen habuêre. Nam qui in ſcriniis Imperatorum militabant, i. e. memoriæ, epiſtolarum libellorumque, in numero ac ſub nomine Caſtrenſium miniſtrorum nunquam fuêre: ſed nec Admiſſionales, nec Cubicularii, hâc appellatione cenſebantur. Aliquot Miniſtros ex his, qui propriè *Caſtrenſes* dicebantur, nominat Lamprid. *l. c. Fullones, Pistores, Veſtitores, Pincernas.* Videntur *& Coci & Piſcatores & Balneatores & Curſores* etiam, ac cœteri, qui *Miniſtri* propriè vocabantur, & aliquod miniſterium, in Aula, gerebant, ſic appellati. Iſtiuſmodi Miniſtros ita deſcribit Corippus.

Adſunt obſequio caſtrorum turba virorum,
Illis ſumma fides & plena licentia ſacris
Deſervire locis, atque aurea fulcra parare,
Regales menſas epulis ornare ſuperbis,
Conſervare domum, ſanctumque intrare cubile,
Internas munire fores veſteſque parare.

Dicuntur illi *Sacri Palatii miniſteria*, in *Cod.* Theodoſ. & *Sacro Miniſterio deputati*, C. *de Caſtrenſiani. l.* 4. militabantque ſub Caſtrenſi ſacri Palatii, qui & *Caſtrenſis* ſimpliciter dicebatur, *l.* 3. *Cod. Theod. de privil. eorum, qui in ſacr. Pal. mil.* quâ eâdem lege ſeparantur à *Palatinis Scriniorum* & ab *Admiſſionalibus* ac *Largitionalibus Palatinis*, quorum hi poſtremi rei privatæ & largitionales titulos exigebant. Vide in utroque Cod. *tit. de Palatinis ſacrarum largitionum*, &c. ac iterum Salmaſ. & Car. du Freſne *Gloſſar.* Ita ergo apud Romanos Græcoſque Imperatores dicti, qui Principi Aulæque miniſtrabant, atque poſtea apud Francos, iſtorum inſtituta nominaque ut plurimum imitantes, Aulici in *Palatinos majores minoreſque* (quaſi Germanicè diceres *Ober- und Unter Hoff-Aemter*) diſtincti fuêre. Primas autem tenuêre *Palatii Comites*, quibus præcipua pacis belliquе negotia innitebantur: ad quos à minoribus judiciis provocatio fuit, exceptis Procerum cauſis, de quibus, niſi Regis mandató, judicare erat nefas. Atque illó munere, Merovingorum tempore, unus plerumque fungebatur, quod mutatum, ut videtur, ſub Carolo M. plures conſtituente, ut diviſæ dignitatis, cujus occaſione Pater Avuſque Merovingios honore Regió exuerant, minor, & regnantibus tutior potentia eſſet. Et, ut conjicere licet, ex omnibus, quibus Franci imperitabant, provinciis delecti, qui Aulam colerent, popularibus quiſque ſua jura dicentes reddentesque. Pòſt in provincias miſſi, qui *Pfaltzgraviorum* tituló ornati Cæſarum Regumque vice, tribunalia præſiderent, Fiſcum Auguſti, prædia Salica, reditus Regios curarent, cenſui præeſſent; tantâ equidem auctoritate, ut invitis iſtis Duci Provinciæ, quem dignatióne proximè contingebant, ſtatuere quid aut decernere netas eſſet, ad Cæſarem relaturis, ſi hujus ſententia diſpliceret. Pro magnitudine verò provinciæ, uni plures ſæpe *Palatini* præfuêre. Et quidem vel unam Saxoniam quinque talibus Dicaſteriis, *Pfaltzis* ſeu Curiis, Cronæ nimirum Werlici, pòſt Goſlariæ, Walhuſæ, Alſtedii & Merſeburgi, gaviſam, *Spec. Sax.* Auctor memorat, *l.* 3. *art.* 62. niſi Cæſaribus fortè iſta loca deſtinata, Curiis ibi habituris, ſi adventâſſent. Vide infra in *Palatium*. Cùm autem quatuor velut inſignioribus provinciis Germania ferè componeretur, Saxoniâ nempe, Bavariâ, Franconicâ atque Sueviâ, ſingulas ſui *Palatini* habuêre, cœteris poteſtate atque dignitate potiores. Inter quos, & abſorptis forté duobus reliquis, Saxoniæ (qui tamen poſt Guilielmum, ex Miſnica familia, tituló iſtó uti deſierunt) & maximè *Palatini Rheni* eminuêre, quorum illud præcipuum inter alia munus honoſque, ut, vacante Imperió, iſte tractum Saxonicum, qui Saxonicó ſcil. jure regebatur; hic Rhenanum cum provinciis Francicó jure utentibus, vice ſacrâ gubernarent. Cœterùm quas ii ante quinque vel ſex ſecula terras tenuerint obſcurum eſt, quanquam veter. illos *Palatinos Rheni*, in inferioribus Rheni partibus, longè lateque imperâſſe, quidam aſſerant. Pipinorum, qui apud Francorum Reges è familia Merovingorum Palatii præfecturam obierint, ut volunt, ſanguine oriundos. Illud certum, totum circa Heidelbergam, quæ nunc *Palatinatus* iſtius metropolis eſt, tractum alienæ tum ditionis fuiſſe, cujus ſcil. pars quædam ad Moguntiæ Wormatiæque Præſules, alia ad Badenſes, alia ad alios; quædam etiam ad Imperium immediatè ſpectârint, quorum pleraque pòſt *Palatini* pecuniâ, armis aliiſque modis ſibi aſſeruêre, præſertim poſtquam adjuncta Palatinatui Bavaria vires Principibus iſtis addiderat. Horum verò *Palatinorum* plures gentes Auctores referunt, Lotharingicam, Haſſicam, Franconicam, Saxonicam, Suevicam, Guelphicam & denique Wittelsbachiam. At in tanta rerum caligine, certi quid affirmare non licet. Illud certiori aliquantum fide conſtat, Fridericum I. Imperatorem fratrem Conradum, maritum Eliſabethæ Conradó Franconiæ Duce & *Palatinó ad Rhenum Comite* genitæ, *Palatinatu* auxiſſe. Hujus filiam Agnetam duxit Henricus Dux Saxoniæ & Luneburgi, atque ſimul terras iſtas ac honorem adeptus eſt. Hujus rurſum filia Gertrudis, ſeu, ut alii, Agnes, nupſit Ottoni Comiti Schirenſi, ex veteri familia Bavariæ Ducum oriundo, cujus conditor Arnolfus, *Schirenſis Comitatus* tituló ac conditione uti coactus eſt, poſtquam pater Arnolfus cognomine *Malus* Bavariæ Dux ob cœptam adverſus Conradum I. atque Henricum Aucupem Imperator. rebellionem, Ducatu iſtó fuerat mulctatus. Alii tamen filio Ottonis Ludovico, benefició Friderici II. alii, nepoti Ottoni connubió cum Agnete iſta, obveniſſe *Palatinatum* hunc volunt, &c. Vide Marq. Freherum *Orig. Palat. Part.* 1. *c.* 2. & *Part.* 2. *c.* 1. Hubertum Thom. I. Leod. *de Palat. Orig.* P. Pithœum *Obſervat. de Palatin.* Bertium *Rerum Germanic. l.* 2. *c.* 10. Lehmannum *Chron. Spir. l.* 2. *c.* 6. & 13. Joh. Aventinum *Annal. Boiorum l.* 4. *p.* 382. Pomarium *Chron. Saxon.* Speculum Suevicum *l.* 1. *c.* 19. aliosque complures, laudatos Tobiæ Pfannero *l. de præc. Germaniæ Principum gentibus c.* 3. Addam ſaltem, *Palatinos ad Rhenum* diviſos in varias eſſe lineas, *Electoralem*, *Bipontinam*, *Simmerenſem* (quæ haud pridem extincta) *Neoburgicam*, *Sultzbacenſem*, *Lautereccam* ſeu *Veldentiam* potiùs, *Bircofeldiam* & *Lutelſteiniam*, quæ eadem hodie cum Veldentia. Præter quas olim quoque fuêre *Ambergenſis*, *Neumarchia* (ex qua Chriſtophorus factus eſt Rex Daniæ, Sueciæ & Norvegiæ A. C. 1438.) *Moſpacenſis*, *Neoſtadiana* & *Lauterenſis*: quibus etiam nonnulli *Leonſteniam* accenſent. Atque hi omnes originem duxêre, à poſteris Ruperti Imperatoris Rom. & Electoris Palatini. Vide de hodiernis Sereniſſ. hujus ſtirpis lineis *paſſim*. Præter *Comites* verò *Palatinos* memoratos, *Palatinorum Comitum in Luſatia* meminit Lamb. Schaffnaburgenſis. A. C. 1057. *Comitem Palatinum* Ottonem filium in Burgundiæ Comitatu, inſtituiſſe Fridericum I. Imperatorem, auctor eſt Golutus *Rerum Sequan. l.* 1. *c.* 37. Seriem *Comitum Palatinorum Franciæ*, qui ab ipſis Regni incunabulis, in Regum Palatiis, cauſis publicis præerant eaſque dijudicabant, exhibebimus infrà: erat autem eorum & in illa Aula ſumma auctoritas, ut qui vice ſacrâ judicarent & ſupremó jure. Unde Theobaldus Comes Campaniæ, qui Comes Palatinus erat inter Franciam, *ſecundus à Rege* dicitur, in *Chronico* Mauriniac. & dignitas proin hæc *Monarchia* appellatur *Palatini*, *in l. de Fundatione Gozecenſis Monaſterii A. C.* 1153. ubi de Dedone Comite Palatino Saxoniæ. Porrò quoque Comites hujuſmodi habuerunt Reges Aquitaniæ, ex familia Francica, ut colligitur ex *Capitulari* Ludovici Pii pro Monaſterio S. Crucis Pictav. *c.* 3. ut & Burgundiæ Reges, uti legitur, in *Charta* Conradi Regis anni. 6. In Anglia Comites Palatini quatuor recenſentur à Cowello *l.* 2. *tit.* 2. §. 7. *Lancaſtrenſis*, *Dunelmenſis*, *Ceſtrenſis* & *Elienſis*: è quibus primus hanc dignitatem nactus eſt Ceſtrenſis, quam Wilhelmus Nothus Hugoni ex ſorore nepoti conceſſit, Comitatum Ceſtriæ ei dando *adeò liberum, ad gladium ſuum, ſicut ipſe Rex totam tenebat Angliam ad coronam ſuam*: quibus verbis dignitas Palatinatûs innuitur, cujus auctoritatem Regiæ fuiſſe æquiparatam,

tam, dictum ſuprà. Eandem poſtmodum dignitatem Lancaſtrenſi Comitatui adjunxit Eduardus III. ut de aliis alii dicam, de quibus, præter Spelmannum, omnino Car. du Freſne prædictus videndus eſt in voce *Comes*. In Regno Neapolitano *Palatini Comites Loretelli*, qui etiam *Comites Comitum* dicti, occurrunt ſub Normannicis Regibus, in variis *tabb.* laudatis eidem. *Not. ad Cinnamum*; eandemque videntur dignitatem in Sicilia obtinuiſſe, qualem apud Francos, Comites Campaniæ, apud Anglos Comites Palatini præfati, apud Germanos Comites Palatini, de quibus itidem ſuprà, & apud Italiæ Reges, Comites Lomellii: qualem quidem in Sicilia Comitis Palatini dignitatem videtur habuiſſe Henricus de Claromonte, qui in *Charta* ann. 1412. apud Ughellum *Tom.* 1. *p.* 268. *Admiralius Regni Siciliæ & Comes Palatinus* dicitur: de aliis, vide ſuprà, ubi de *Palatiis Comitibus*.

COMITUM PALATINORUM REGNI FRANCIÆ SERIES, EX EODEM AUCTORE.

Sub prima ſtirpe.

Gucilio, ſub Sigiberto Rege Auſtraſiæ.
Traduifus & Romulfus, ſub Childeberto.
Tacilo, ſub Dagoberto primo, in *Geſtis* Dagoberti *c.* 37.
S. Wandregiſilus, ſub eodem Rege.
Badetridus, pater S. Auſtrebertæ, ſub eod.
Aigulfus, ſub Chlodoveo II.
Berthorius, ſub eodem, apud Fredegarium *in Chron. c.* 90.
Rigobertus, S. Bertæ pater.
Andobaldus, ſub Chlotario III.
Marſo, ſub Chlodoveo III.
Warno, ſub eodem & Chilperico.
Andramnus, ſub eodem Chlodoveo.
Chrodebertus, ſub Theodorico II. in *Vita* Leodegar. an idem cum Chuniodebaldo, apud *Doublettum*.
Temulfus denique ſub Childeberto II. apud Gregorium Turon. *de Miraculis S. Martini l.* 4. *c.* 6.

Sub ſecunda.

Wicbertus, ſub Pipino.
Anſelmus, A. C. 778.
Voradus ſeu Voradinus & Treautes, ſub Carolo M. apud Eginhartum.
Ragonfredus, ſub Ludovico Pio A. C. 817. an idem cum Reginero: quorum illius mentio eſt in *Charta* hujus Imperator. iſtius in *Vita* Imperator. eod. annô.
Bernardus, ſub eodem,
Ranulfus, ſub eodem,
Adhalardus I. ſub eod. apud Eginhardum, ann. 822. 23. 24. cui ſucceſſêre, ſub eodem Imperatore,
Bertricus, de quo idem;
Morhardus, de quo Theganus *c.* 45.
Gebucinus & Ruodbertus, apud eundem Eginhardum *Ep.* 9.
Ansfridus, ſub Lothario,
Hucboldus, ſub Lothario & Ludovico,
Rudolfus, ſub Ludovico IV. *in Annalibus Franc. Fuld. annô* 857.
Adhalardus II. ſub Carolo Calvo. *in Capitulis hujus tit.* 43.
Bodradus. *ibidem.*
Hilmeradus, apud Catellum, *Hiſtor. Occitan.*
Boſo.
Fulco, apud Flodoardum *Hiſtor. Rem. l.* 3. *c.* 26. eodem ſub Carolo idem dignitatis habuêre.
Elduinus, ſub Odone.
Guido, ſub Carolo Simplice.
Robertus, ſub Rodulfo.
Ragenarius, ſub Ludovico IV.
Et Heribertus III. Viromandenſis & Trecenſis Comes, ſub Lothario.

Sub tertia.

Hugo Bellovacenſis, ſub Roberto, apud Glabrum Rodulf. *l.* 3. *c.* 3. quam etiam ſibi aſſeruêre Comites Toloſani aliquot, atque in iis Poncius, Wilhelmus & Raymundus Sanctegidianus. Sed hanc præſertim retinuêre, ab Heriberto, ut probabile eſt, jure quôdam hæreditariò ad ſe devolutam, cœteri Comites Campaniæ & Bleſenſes: qui paſſim *Comites Palatini Franciæ*; & interdum, ſuppreſſô *Palatini* vocabulô, *Comites Franciæ* aut *Francorum* vocitantur. Sed & obſervat Mejerus A. C. 8?3. Comites Flandriæ interdum *Comites pariter Francorum* vel *Franciæ* ſeſe inſcripſiſſe. Certè *Comitis Palatini* titulum Balduino Flandrenſium Comiti tribuit Guilielmus Brito *in Philipp.*

—— *& Balduinus honoris*
Jure Palatini *clarus: pronuſque ſuperbus:*

ut & *Mabillonius*. Sed veteri ſe addit Car. du Freſne (apud quem vide Auctores huc facientes) ne his locis *Comites Palatini* appellentur, quòd *Pares Franciæ* fuerint, quemadmodum Matthæus Paris *A. C.* 1249. ait, Epiſcopum Noviomenſem fuiſſe *Comitem Palatinum & unum de XII. Paribus Franciæ.*

PALATINI Ludi, quod in *Palatino* monte celebrarentur, dicti, quibuſdam in honorem Julii Cæſaris, aliis in Auguſti potiùs, inſtituti videntur, vide Alex. ab Alexandro *Genial. dier. l.* 6. *c.* 19. & *l.* 56. *c. ult.* Et favet poſteriori ſententiæ Dio, qui ludos Auguſtales & *Palatinos* eidem Auguſto ſacros facit, *l.* 56. cùm ait: *Decretum porrò eſt, ut qua ejus imago nulla in funere ferretur, ut natalitiis ejus ludis Conſules, quemadmodum Martis fieri ſolitum, præmia certaminum proponerent, Auguſtalia Tribuni Pl. tanquam ſacri celebrarent. Itaque omnia reliqua eô, quò conſueverant fieri, more peregerunt, veſte triumphali ludis Circenſibus uſi; currum tamen non conſcenderunt. Præter hæc in Palatio Livia peculiares ludos in honorem Auguſti fecit, qui ipſi quoque ſecundò locò ab Imperatoribus exhibentur &c.* Meminit quoque Ludorum *Palatinorum* Sueton. *in Calig. c.* 56. *Cùm placuiſſet* Palatinis *ludis Spectaculô egreſſum* (Caligulam) *Meridie aggredi, primas ſibi partes Caſſius Chærea Tribunus cohortis Prætoriæ depopoſcit.*

PALATINI Salii, dicti ſunt duodecim illi Salii, quos ex Patricio ordine electos, Marti ſacra in *Palatio* (unde illis nomen) celebrare voluit Numa Pompilius, qui, ut pleraque Romanorum ſacra, ita etiam hoc Collegium inſtituit, ut teſtantur, *Liv. l.* 1. *c.* 20. Dionyſ. Halicarnaſſ. *l.* 1. *Plut.* &c. Sed de his plura vide infrà, in voce *Salii*.

PALATINUS, Apollo dictus eſt à *Palatio*, ubi Auguſtus Apollini, poſt Aruſpicum reſponſa, ædem conſtruxit, porticibus & Bibliothecâ Latinâ Græcâque valde celebrem, unde eſt illud apud Horat. *l.* 1. *Ep.* 3. *v.* 23.

—— *Et tangere vitet*
Scripta, Palatinus quæcunque recepit Apollo.

In eo templo fuit columna quædam 50. pedum, dubium pretiône, an pulchritudine nobilior, cortinæque aureæ ab Auguſto, conflatis omnibus aliis imaginibus, Apollini Palatino dicatæ. Aliàs vox hæc, modò pro Aulicis in genere, modò pro Optimatibus, apud Hiſtoricos ſumitur. Hinc *Palatina* officia, quibus aulici honorantur: ut, Stabulariorum, Gillonariorum, eſt autem *Gillo*, vaſis genus, Argentariorum, Coquorumque præpoſiti, vel ſi qui, præter hos, ſuperiori ordine vel gradu præcedunt, Wiſigothorum *legg. l.* 2. *t.* 1. *l.* 4. apud Spelmann. *in Gloſ.* A *Palas* regione, non à *Palatio* nomen *Palatini* deducit B. Rhenanus *l.* 3. *p.* 235. Vide quoque in voce *Comites*.

PALATINUS, nomen dignitatis in Hungariæ Regno præcipuæ, de qua ſic habent *Decreta* Andreæ Regis Hungariæ A. C. 1222. *c.* 10. *Palatinus omnes homines Regni noſtri indifferenter diſcutiat, ad cauſam Nobilium. Quæ autem ad proditionem capitis vel ad deſtructionem poſſeſſionum pertinent, ſine conſcientia Regis terminare non poſſit.* Ejuſdem porrò prærogativæ ſunt ex: Si regium ſemen defecerit, in alterius electione primam vocem habet; Si Rex filium hæredem, in teneri ætate, reliquerit, ejus Tutorem agit Regnique Gubernatorem, ac diætas indicit. Exercituum Dux & ſupremus Capitaneus eſt, juxta tamen voluntatem & arbitrium Regis; Controverſias Regnicolarum dijudicat; in controverſiis inter Regem & ſubditos arbiter eſt; Regis, ſi negligens ſit, aut minimè idoneus, defectum ſupplet; ſi Rex in Exercitum pergat, ejus Vicarius ac Locumtenens eſt &c. Car. du Freſne *Gloſſar.* *Vice-Regem* eum vocat Auctor Anonymus *Hiſtor. Orbis Terr. Cr. c.* 9. *num.* 4. *Vice-Rex peculiari nomine* Palatini *inſignitur, ad imitationem veteris Comitis Caſtrenſis Sacri Palatii, quem Græci Curopalatem dixêre.* Cui ſimile eſſe addit cognomen *Bani*, quod Gubernatoribus Regnorum ab Hungaria dependentium, Dalmatiæ, Croatiæ & Slavoniæ, tribui notum. Nec omittendus, in Eccl. Conſtantinopolitana, Παλάτινος, *Palatinus*, miniſter Patriarchæ, qui ejus nomine in *palatium* ad Imperatorem ultrocitroque commeabat & ſermones ac voluntates communicabat, memoratus Nicetæ *in Alexio Man. F.* Vide Cl. Suicerum *Theſaur. Eccl.* in hac voce, ubi & de *Militia Palatina*, i. e. eorum, qui in aula verſabantur, de quibus ſuprà, & *de Panibus Palatinis*, panis genere à Conſtantino M. Conſulatûs tempore, populo donato, quædam: adde J. Meurſium *Gloſſar.*

PALATINUS Mons Romæ, inhabitatus longô tempore ante urbem conditam à Valentiâ Itali filiâ, inde ab Euandro, qui & arcem in eo conſtituit. Idem inter ſeptem colles præcipuus, ideoque celebris præ reliquis, varias ſui nominis cauſas habet apud auctores bonos. Nam & *Palatium* dictum conſtat, quòd Arcades cum Euandro *palantes*, i. e. nullô ordine vagantes in illum locum venerint, Varrone *l.* 4. *de LL.* teſte. Quanquam alii nomen trahant à *Palatinis*, i. e. Aboriginibus, quod hi venientes ex agro Reatino, qui appellatur *Palatium*, ibi conſederint. Addit *Varro*, exiſtimare nonnullos, inditum hoc illi nomen, à *Palatia* Latini uxore. Sunt qui à *Pallante* Euandri proavo deducunt. Alii à *Palatho* Hyperborei filiâ, quæ ex Hercule Latinum ſuſcepit; nonnulli à ſepulto *Pallante*, quem à Turno occiſum canit Virgilius. Liv. *l.* 1. *c.* 5. primò vocatum cenſet *Palantium*, à *Palanteo* Arcadiæ urbe, inde *Palatium*. Præter hos omnes, ſunt qui à pecorum *balatu*, quæ ibi ſolebant paſci, anteaquam incoleretur, nomen ejus derivant, quapropter *Balatium* nominavit vetus Poeta Nævius, cui & Feſtus aſſipulari videtur his verbis: *Palatium mons Romæ eſt appellatus, quòd ibi pecus paſcens balare conſueverit.* *Solinus* verò ſcribit, quoſdam auctores eſſe, datum ei nomen à *Pale*, paſtorum Deâ, *Fungerus*. Vide Voſſ. in *Palatium*. Nunc *monte Palatino*, ejuſque pars Foro Boario obverſa *Palazio maggiore*, à palatio Cæſarum ibi aliàs excitato. Virgilius illis, qui ab Euandro, in proavi *Pallantis* memoriam, monti nomen volunt impoſitum, adſtipulari videtur, *Æn. l.* 8. *v.* 53.

—— —— *Poſuêre in montibus Urbem*
Pallantis proavi de nomine Pallanteum.

Vide Servium *ad loc.* Quidquid ſit autem de origine nominis, hoc certè conſtat, inquit Roſin. *l.* 1. *Antiqq. Rom. c.* 1. & 4. Romulum hunc montem primum omnium murô cinxiſſe, & in eo Romam quadratam condidiſſe, quæ poſteà additis ſemper aliis atque aliis montibus collibuſque Pomeriô prolatô ampliata, & Urbs ſepticollis, ut ſæpenumero ab Hiſtoricis vocatur, facta eſt. Fabius tamen apud Sigonium *de Jure Rom. l.* 1. *c.* 2. Romam, ut primò condita erat, in formam arcus, cujus nervum Tibris efficeret, delineaſſe legitur. Non alium autem locum Romulo placuiſſe, in quo Urbem conderet, propterea ut Rolinus ex Dionyſio, quòd Mons hic fratribus expoſitis incolumitatem ac educationem præbuiſſet, auſpiciô inſuper 12. vulturum, qui Romulo Imperium addixerant, accedente. Hinc non à Romulo ſolum ac Tullo Hoſtilio is habitatus, ſed in eo ſedes fixa eſt Imperii etiam ſequentibus

ribus temporibus & domus ſeu Regia Auguſtorum: cùm ab Octavio Auguſto deinceps omnes Imperatores Romani non alibi, quàm in *Palatio*, habitaverint. Quò factum, ut hodieque cujuſvis Principis Aula ac ſplendidi hominis domus *Palatium* nuncupetur. Cœterùm, cùm ex tribus his gentibus, Ramnenſibus, qui cum Romulo primò urbem condidêre, ex Paſtoribus Albanis aliquotque aliis Græcanici generis mixti: Sabinis; qui dein *Tatienſes* dicti, à Tatio Rege & colluvie Etruſcorum, Ardeatium, Latinorum &c. qui *Luceres* appellati ſunt, Populus Rom. primitus conſtitiſſet, Albani cœterique primò locò memorati *Palatium* & Cœlium montes habitaverunt: loca inter *Palatium* & Capitolium plana, atque circum Forum, incolentibus Luceribus. Templa aliaque celebria ædificia, quæ in hoc monte olim fuêre, recitantur ab Onuphrio Panvinio *in reg.* 10. eque illo à Joh. Roſino *Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 12. quorum aliqua infrà exhibentur, Templa nimirum Ædeſque: hodie ſuffoſſionibus & ſubterraneis ſpecubus totus eſt quaſi penſilis, & aut ruinis deformatus aut herbis occupatus. Habet autem ad Ortum Suburam & Cœlium; ad Occaſum Forum Romanum & Capitolium, ad Meridiem Circum Maximum & Aventinum; ad Septentrionem, viam Sacram & Templum Pacis, Roſin. *l. eod. c.* 4. Addam, inprimis celebrem hunc montem Aſylò fuiſſe, à Romulo inſtitutò, ut omnes, cujuſcunque etiam facinoris rei, eò confugientes ſalvi eſſent; quemadmodum idem de Cadmo, cùm Thebas conderet, legimus: Crotoniatæ quoque parem immunitatem iis, qui ad Deorum aras confugiſſent, indulsêre, ut docet Alex. ab Alex. *Genial. dier. l.* 3. *c.* 20.

TEMPLA, ÆDES, ÆDICULÆ IN HOC MONTE.

Apollinis Palatini templum, dedicatum ab Auguſto, ubi lychnuchi pendebant inſtar arboris mala ferentis: cum porticu & area, in qua fuerant ſimulachra Dei Apollinis, opus Scopæ. Inſignis ibidem fuit Porticus templi Apollinis cum ſtatua M. Varronis.
Auguſti templum.
Conſi ædes.
Deæ Viriplacæ ædes.
Dijovis ædes.
Febris Templum cum ara.
Fidei templum.
Fortunæ Vicinæ ædes.
Jovis Arbitratoris Pantapilon.
Propugnatoris, Statoris, Victoris ædes. } Templum.
Junonis Soſpitæ Delubrum.
Larum Sacellum in Velia.
Latonæ Delubrum.
Matris Deûm ſeu Magnæ Matris Templum cum ſimulachro ejus ex Peſſinunte advecto.
Minervæ Delubrum.
Orci ædes.
Palatii delubrum.
Quirini Templum, prope Lupercal, ubi erat ſignum lupæ, præbentis duobus pueris, Romulo & Remo, mammas.
Rhamnuſiæ ædes.
Veſtæ ædes.
Victoriæ ædes.
Victoris Jovis, vide *ſuprà*.
Volupiæ Sacellum. Adde Auguratorium, Jovis Cœnationem, aram Febris & Palatinam &c.

PALATIOLUM, villa Regia, una de minoribus; quam Pipinus Monaſterio Suburbano S. Dionyſii pro anima patris ſui Caroli ibi ſepulti dedit. Vulgò *Paleiſol* olim, hodie *Palaiſeau*; titulò Marchiæ nunc illuſtris. In agro Pariſienſi. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Vocabant autem Galli olim Villas Regias aut fiſcales, *villas Palatii* & *Palatia*, à Regum ibi palatiis.

PALATIOLUM. oppid. Foro-Julii. Vide *Palatium*.

PALATIUM, Imperatorum Regumque Aula, ut & ſplendidorum quorumque hominum magnificæ ædes, unde nomen traxerit, dictum *ſuprà*. *Suidas* à capite hominis recenter occiſi, dum locarentur ibi fundamenta, reperto, nominis originem arceſſit, quod apud nullum alium, quod ſciam, Auctorem reperire eſt. De ſplendore, dignitate, antiquitate, eleganter & accuratè, ut ſolet, Dio *l.* 53. Καλεῖται δὲ τὰ βασίλεια παλάτιον οὐχ ὅτι ἔδοξέ ποτε οὕτως αὐτὰ ὀνομάζεσθαι, ἀλλ' ὅτι ἔν τε τῷ παλατίῳ ὁ Καῖσαρ ᾤκει, καὶ ἐκεῖ τὸ στρατήγιον εἶχε, καί τινα καὶ πρὸς τὴν τοῦ Ῥωμύλου προενοίκησιν φήμην ἡ οἰκία αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ παντὸς ὄρους ἔλαβε. *Imperatoris autem ædes* Palatium *nominatur, non quòd ita aliquando decretum ſit, ſed quòd in* Palatio *Cæſar habitabat ibique Prætorium ejus erat ac nonnihil domus ejus, ab eo toto monte propterea, quod ibi quondam Romulus habitârat, ſplendoris accepit.* Claudian. *de* 6. *Honorii Conſul. v.* 35.

Ecce Palatino crevit reverentia monti,
Exultatque habitante Deo. ———

I. e. *Imperatore.* Subdit Dio. Καὶ διὰ τοῦτο κἂν ἄλλοθί που ὁ Αὐτοκράτωρ καταλύῃ, τὴν τοῦ Παλατίου ἐπίκλησιν ἡ καταγωγὴ αὐτοῦ ἴσχει, *Ideoque etſi alibi Imperator domicilium ſuum habeat, tamen id quoque* Palatii *nomen obtinet.* Paria Claudian. *loc. cit. v.* 409. *ubi Roma Honorium alloquitur,*

Cur mea quæ cunctis tribuêre Palatia nomen,
Neglectò ſqualent ſenio? nec creditur orbis
Illic poſſe regi? ——— ———

Ædes Romuli *Palatium* dictum, vult Scholiaſtes *Juvenal. ad Sat.* 6. *v.* 529. Quæ non ultra Valentinianum in ſplendore ſuo remanſiſſe, ſunt qui contendant; ſed Maximus Valentiniani ſucceſſor, *Palatinis incluſus limitibus* dicitur, à Sidonio Apollinari *l.* 2. *Ep.* 13. & Caſſiodorus *in Chron. Hermenerica*, inquit, *& Baſilico Coſſ. Ricimeris fraude, ut dicitur, Severus Romæ in* Palatio *interemptus eſt.* Hic quoque conventus agebatur Procerum ſeris temporibus, cùm de eligendo Imperii Succeſſore agebatur, Corippus *de Laudibus Aug. Juſtini min. l.* 1. *num.* 17. ubi etiam liquet, Senatu ibidem habitò de honoribus defuncto decernendis deliberatum eſſe:

Caſtigatque moras & plena Palatia narrat
Conventu Procerum fortis ſenioris adempti.
Dilecti Numen ſtruerent quis noſſe peractâ.

Tuebantur autem *Palatium* excubiæ ſtationariorum & legionariorum militum. Idem *lib. eod. num.* 12.

Excubiæ primùm, quæ ſumma Palatia ſervant,
Impertum felix dominis intrantibus optant,
Et cunctos aditus armatò milite vallant.

Præeratque ei Vir ſummæ apud Imperatorem auctoritatis, præſertim tranſlatò Conſtantinopolim Imperiò. Unde in officiis Aulæ Byzantinæ mentio eſt τοῦ πραιποσίτου τῶν μεγάλων Παλατίων, *Præfecti aut Præſidis magnorum Palatiorum*: item Ἄρχοντος τῶν Παλατίων, *Principis Palatiorum.* Dicebatur verò *Curopalates*, *l. de Offic. Conſtantinop. p.* 47. Item *Cura palatii*, unde prior vox orta, Amm. Marcellin. *l.* 14. *Iiſdem diebus Apollinaris Domitiani gener paulò antè agens Palatii Cæſaris curam* &c. Cujus munus, ut *virgâ aureâ decoratus, inter obſequia numeroſa, ante pedes regios primus incederet.* Corippus Africanus *l.* 1. *num.* 8.

Cùm magni regeres divina Palatia Patris,
Par extans curis, ſolo diademate diſpar,
Ordine pro rerum vocitatus Cura Palati,
Diſpoſitu nam Cæſar erat, cùm ſceptra teneret
Fortis adhuc ſenior.

Ubi tamen pro *Cura Palati* quidam malunt legere *Curopalates* quæ vox ſeriùs invecta eſt. Meminit ejus P. Diaconus *l.* 16. *Efficitur ei hujuſmodi ſucceſſor, Juſtinus Curopalates*: Georg. Cedrenus & Joh. Zonaras *tom.* 3. in vita Juſtini, in Leonis Iſauri, à quo Arthabaſdus eum honorem accepit, & Inſtaurati, Κουροπαλάτην appellat, ipſe Curopalates, ſeu, ut alii volunt, Georg. Codinus *l. de Off. Conſtant. p.* 12. & *p.* 31. καὶ τὰ τοῦ Κουροπαλάτου ὅμοια τοῖς τοῦ πιγκέρνη καὶ ἄνευ δικανικίου. *Et Curopalata ſimilia quoque veſtimentis Pincernæ, ac ſine judiciali ſceptro.* Cui Magiſtratui ſimilis apud Gallos fuit, *Major domus* Eginharto dictus *in vita Caroli M.* & Vinc. Lupan. *de Magiſtrat. Gall.* qui regiæ Aulæ curam gerebat. Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſini Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 4. & de *Palatiis* Publicis Regum Franciæ infrà. In Theatris quoque tragicis *Palatia* Regum, penſilibus tapetibus obducta, partim ut Scena magnificentiùs ornaretur, partim ut Regiarum ædium ſpecies vera exhiberetur, erigi fuiſſe ſolita, idem docet, *in l.* 5. *c.* 10. probatque variis ex Antiquitate exemplis, etiam Heroicis temporibus, iſtiuſmodi Regum ſedes tapetibus fuiſſe inſtratas. Unde *aulæa Regum* Auſon. *Eidyll.* 5. &c. Imò apud recentiores, in Monaſteriis quoque *Palatium* memoratur, Petro Diacono Caſin. *de Miracul. S. Bened.* ſed quæ pars ædium Monaſterii fuerit, non omnino liquet; niſi fuerit domus Abbatis, quam *Aula* nomine donat Auctor *Vitæ* Hermelandi Abb. *num.* 30. Sed & id nominis cœteris quoque Dignitatum ſeu Officialium Monaſterii ædibus, in *veteri ſcheda*, apud *Angelum à Nuce*, tributum legitur. Interdum pro *Refectorio* etiam ſeu majori Aula uſurpatur, ut in *Regula* Militum Templariorum in Concilio Trecenſi A. C. 1127. *can.* 8. ſeu potiùs pro cellis, vel quibuſvis ædibus Monaſticis, ut in *veteri Charta* Sanctii Regis, qui ad Zamorram obiit, apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PALATIA QUÆDAM SEU REGIÆ ILLUSTRIORES, EX PREYELII SINA ET EUROPA.

Chingtu Metropolis eſt Suchuenæ provinc. in Sinis, Emporium ſplendidiſſimum, ubi Rex è Taiminga familia habitabat, cujus *Palatium* 4. milliaria Italica ſuò ambitu complexum in ipſo urbis meditullio, quatuor portis exornatum erat, *p.* 225.

Conſtantinopolim miſſus à Berengario Italiæ Rege ad Conſtantinum Imperatorem, A. C. 950. Luitprandus Diaconus Ticinenſis *Palatium* Imperatoris ſic deſcribit *l.* 6. *c.* 2. *Erat*, inquit, *Regia ornata ſumtuoſiſſimè, ubi ærea inaurata arbor, ante ipſius Imperatoris ſolium aſſurgebat, expanſis magnum in modum ramis æneis atque inauratis: in his frequentiſſimæ variarum ſpecierum aves arte confictæ; quarum ſingulæ ſpeciei proprias voces cantuſque emittebant, incredibili arte. Regium autem ſolium mirò erat confectum artificiò, ut momentò videretur humile, poſteà momentò in ſublime elatum apparebat, ut vel ſolario compar conſpiceretur, nullis conſpectis aut inſtrumentis aut machinis: Erant ſedilia ejus ampliſſima, quæ leonum ſimulachra aurò tecta cuſtodire videretur. Delatus igitur eſt Luitprandus in Imperatoris conſpectum, duorum Eunuchorum humeris innixus, mox ubi coram adſtitit, leonum ſimulachra illa rugitum quendam emiſêre; avium quoque ſimulachra qualibet pro ſua ſpecie vocibus obſtrepebant. At cùm pronus paulum ab Imperatore diſtans illum adoraſſet in humili ſedentem, vix erigens cervicem conſpicit illum jam, mutatò Imperiali amictu, juxta Aulæ laquearia, ſublimem ſedere, p.* 230.

Fhokiena provinc. Sinarum, habet ad Urbem Hingheam, lacum *Chung*, in cujus ripa *Palatium* ingens decem aularum: in eo, quoties pluvià aut tempeſtas imminet, ſonus veluti campanæ auditur, *p.* 225.

Galieni *Palatium*, ad Burdigalam, ab Galieno Auguſto nomen habuerit: ibi triſtes & ſegnes inſignis quondam Amphitheatri reliquiæ. Id circumdabant parietes ſex, eratque extimi, reliquos altitudine ſuperantis & intimi omnium humillimi intervallum 86. pedes: Mediæ areæ longitudo, quam excipiebant utrinque portæ ſingulæ, 224. latitudo 140. pedes patebat, ut hæc ovi figurà conſtrui mos erat. Extra Urbem ſemper fuit, à proximo mœnium angulo paſſus minimum 400. Tutela vel *Palatium* tutelæ, & ipſum extra Urbem quadratum, ſed propiùs Garumnam

pomœriô prolatô; in ipſam Urbem concluderetur. Peristylium eſt quadrangulum oblongum, longum pedes 80. latum 63. columnis aſſurgebat ſtriatis octo in longum & 6. in latit. quæ erant in toto ambitu 24. è quibus adhuc ſuper 13. Reliqua vide eundem p. 224.

Haga Comitis, *Palatium* habet regium, foſſis in areis modum circumdatum, cujus proxima pars ad Septentrionem objecta eſt, à Guilhelmo Imperatore Hollandiæ Comite, extructum. In eo admirabilis atrii fabrica eſt, quod latiſſimum amplitudine non trabibus colligatur, ſed ſolis lacunaribus elegantis operis, quorum materiam Hibernia ſubminiſtraſſe dicitur, nullius venenati patientem. Idem p. 236.

Hemelſickum prope, in Batavis eadem, reliquias ſupereſt caſtelli cujusdam, pyramidum conglomeratarum ambitu reſidens, ubi mole & magnitudine paludes, in cujus meditullio editiſſimum ſteteiſſe perhibetur ædificium, novem contignationes altum, ut nautis phari uſum exhiberet: cum puteo altiſſimo & peramplo, quem credulum vulgus cuniculum habuiſſe pervium fabulatur, ad armamentarium usque Romanum p. 236.

Jonnania, Sinarum provincia, urbem habet *Tali*, in qua *Palatium*, cujus peribolus 5. ſtadia complet, tota moles 10. perticas in altitudinem exurgit. p. 225.

Mogoris *Palatium*, vide deſcriptum *ſuprà*.

Nero, in veſtibulo ædium ſuarum coloſſum 120. pedum poſuit; erant porticus triplices milliariæ, ſtagnum, maris inſtar, circumſeptum ædificiis, ad Urbium ſpeciem. Rura inſuper arvis atque vinetis & paſcuis, ſylviſque varia, cum multitudine omnis generis pecudum atque ferarum. In cœteris partibus cuncta aurô lita, diſtincta gemmis unionumque conchis: cœnationes laqueatæ tabulis eburneis verſatilibus, ut flores; & fiſtulatis, ut unguenta deſuper ſpargerentur. Præcipuæ cœnationum rotundæ, quæ perpetuò diebus ac noctibus vice Mundi circumagerentur. Idem p. 229.

Pekinga in Sinis, *Palatiô* ſuperbit, quod 12. in ambitu Sinica ſtadia continens, 4. habet portas, quatuor Mundi cardinibus obverſas, murô triplici altô & forti cinctum. Vide ejus deſcriptionem apud eundem p. 217. & *ſeqq.* Dicam ſaltem, fluviô permeari magnarum navium patiente, qui per interiores *Palatii* partes in varios diſtributus canales, utilitati ſimul ac amœnitati inſervit: Ibidem Forum eſſe hominum 20000. capax: ad ſingulas portas 5000. militum excubare &c. Ut de Præfectorum ædibus, quas verè *Palatia* poſſis dicere, nihil ſuperaddam.

Perſepolis, regiam habuit magnificentiſſimam quam ab Alexandro M. incenſam facundè deſcribit accuratè Curtius *l.* 5. *c.* 6. Deſcriptiones vide ſuprà in voce *Chilminar.*

Piſauri, in Ducum Urbinatium villa Imperiali, elatæ contecta tectis conſpiciuntur, quæ, quanquam pavimento ſunt proxima, momentô tamen in ſuperiora usque tracta cum ſellis ſuis videntur, ſuperiorum umbili verticeque qui etiam ſupra Solarium efferuntur, non amplius conſpiciendi. Idem p. 233.

Salomonis *Palatium*, in ſacris *Domus ſaltus Libani* dictum longum 100. latum 50. altum 30. cubitos, de polito marmore, lignis cedrinis, aurô atque argentô decoratis, ac deſuper tectô planô cum deambulatoriis, magnificè extructum, deſcribitur 1. Regum c. 7. & apud Prevotium *Sine & Fur.* p. 226. Majeſtatem ejus conjectare licet, è tempore 13 annorum, & operariorum multitudine, ad 165000. hominum aſſurgente, quibus ter mille ternati præerant Architecti & Praefecti.

Scarponæ, *Palatium* ad Nanceium, deſcribitur à Petro Divæo, qui numiſmata quædam antiqua ibidem ſubinde erui exaraque antiquum marmor, in quo artifice manu Miles, talaribus induta veſtibus, equo inſidens, calathum aut ſimile quidpiam geſtat, memorat, apud eundem p. 124.

Sinenſium Palatia licèt magnitudine, ſoliditate ac ſplendore marmoreis Europæorum molibus cedant, ampliora tamen pleranque ſunt & ad uſus humanos commodiora ſæpe ac illis magis nitida.

Suchuena, vide ſuprà *Chingtu.*

Trojani *Palatii* reliquias, deſcripſit *αὐτόπτης* Petrus de Valle *Itiner. tom.* 1.

Valentiam Hiſpaniæ prope horti ſunt, non tantùm citris conſiti, ſed etiam citreis parietibus vivente materiâ concluſi, ut dubites horti ne ſint an ædes. Intus enim Aula, Conclavia, Curia: Item Sacella, Altaria, ſedilia Canonicorum, Thronus, Epiſcopi & cœtera hujuſmodi. Præterea pavimentum litterculô quadratô, vitreatôque ac pictô conſtratum eſt; Deſcribitur à Laur. Valla apud *Ad. Preyelium l. cit. pag.* 232.

Villæ Romanorum, quid niſi *Palatia*? Gordianorum villa una locô omnium: in qua Capitolin. c. 32. ait, 200. columnas uno periſtylio habuiſſe, quarum 50. Caryſtiæ 50. Claudianæ, 50. Synnadicæ, totidem Numidicæ, pari menſurâ, in qua Baſilicæ centenariæ tres; Cætera huic operi convenientia, & Thermæ, quales, præter Urbem, nusquam in Orbe terrarum, fuit autem via Prænestinâ. Apud eundem Preyelium *loc. cit.* p. 230. Sed de hisce voce *Villa* plura. Vide quoque hic in voce *Palatium*, *locus in Lemovicibus.*

PALATIUM, urbs Diocletiani, quam nunc nautæ *Spalatum* vocant. Euſeb. *in Chronico*: *Diocletianus haud procul Salonis in villa ſua Palatio moritur.* Vide *Spalatum.*

PALATIUM, *forſan* Caſtrum agri Brixiani, *Palazzolo*, cum ponte ad Ollium fluv. in limite agri Bergomenſis, medio inter Brixiam ad Ortum & Bergomum ad Occaſum in regio quæ *Franciacorta*, 4. milliar. è Sebino lacu in Meridiem.

PALATIUM, locus in Lemovicibus, civitati Lemovicum proximum, *le Palais*, propè Taurionem fluv. mox in Vigennam effluentem. Vel etiam alterum, ejuſdem nomini additum, ſed extra Lemovicum remotius: ubi Petrus Epiſcopus Lemovicenſis (qui Concilio *Agathenſi* habito *Meſſalâ U. C. Conſule, anno* 22. *regni Domini Alarici Regis* inter cæteros ſubſcripſiſſe legitur,) commoratus ſolitus, proinde *Epiſcopus de Palatio* dictus eſt: Sed & in ipſa urbe Lemovicis locus fuit hôc nomine: Nam uti in pleriſque Imperii Romani urbibus, paulò celebrioribus, ſic Lemovicis Imperatores & Cæſares *Palatium* habuere, ubi, dum provincias luſtrabant, commodè poſſent habitare, alienô non egentes hoſpitiô. Hæc *Palatia*, ſtante Imperiô Romanô majores Magiſtratus, hi ſucceſſores Imperatorum ac Cæſarum, in Gallia, Reges Veſigothorum ac Burgundionum & victores utriusque gentis Franci reges ſunt. Unde, quoniam Reges Veſigothorum raro admodum, ac ferè nunquam Lemovices ſuos adibant, potuit Petrus Epiſcopus eius in urbe Palatio habitare atque ex eo appellationem trahere. Vide Hadr. Valeſium *Notit. Gall.* Iis itaque *Palatiis* Regiis ſeu Publicis, amplius fuiſſe redituum attributos annexoſque, quibus Regis aleretur familia, patet ex *Vita* Ludovici Pii A. C. 796. ubi de Carolo M. *Ordinavit quâ iter in quatuor locis hiberna tranſigeret, ut, tribus annis exactis, quartô demum annô hiematurum ſe exciperet eorum ſuſciperet locus. Theodoadum ſcilicet Palatium, Caſſinogilum, Andiacum & Ebregium, quæ loca, quando ad quartum redibatur annum, ſufficientem Regio ſervitio exhiberent expenſam.* Neque verò Reges ſolùm ac Imperatores, intra ditionem ſuarum limites iter facientes; ſed & Miſſi Dominici ac Regii, ne Populus eorum mansionibus gravaretur, in hæc divertebant. Synodus Ticinenſis A. C. 855. *ſancimus, ut ſinguli comites & eadem Rei publicæ miniſterium exercerent ... per loca illa reſidentes, Palatia, quibus ſimul iter dilatarent, Nec Legatoſque noſtros valeant recitare, ne graventur loca ſua.* Alii verò in ea hoſpitari vetabantur. Etſi enim *Palatia* non modò *Regia*; ſed & *Publica* dicerentur, uſui tamen regio unicè erant addicta, cùm quod *publicum* dicitur, Regii eſſe intelligitur patrimonii. Nam *Villa Regia* & *proprietates* dicuntur, in *Annalibus* Francor. Bertinianis A. C. 869. Vide in voce *Villa*, ut & in *Curtis.* Etiam in hiſce Palatiis *Placita* tenebant, ac feſta ſolennia Natalis & Paſchatis cum apparatu celebrabant, ut *Annales* Francorum paſſim docent: Præfuitque illis Magiſtratus, qui *Proviſor Regiarum villarum* dicebatur, ut fuit apud Byzantinos Ἄρχων τῶν Παλατίων. Quæ porrò in ſingulis Regni provinciis complura erant Regum *Palatia*, ab ipſis Regibus diſtracta pleraque, & Proceribus poſtea conceſſa ſunt, quod à Carolo M. factitatum eſſe, docet Auctor *Vita* Ludovici Pii *l. c.* dein ab ipſo Ludovico, *Annales* Francorum Mettenſes. Sed Normannorum tandem incurſionibus illa penè omnia deleta fuêre, adeò, ut nulla ferme loci, ubi extructa fuerint, ac ne nomenclaturæ quidem, ſuperſint veſtigia. Ne tamen eorum penitùs intercideret memoria, Locorum, qui vel *Palatiorum* vel *Villarum Regiarum* appellatione donantur in *veterib. chartis*, & apud Scriptores Francicos, catalogum *Gloſſario* ſuo inſeruit Car. du Freſne, additis Scriptoribus, qui horum mentionem faciunt, è quo nomina Palatiorum hic ſubjungere viſum eſt.

PALATIORUM REGIORUM, IN FRANCIÆ OLIM REGNO, CATALOGUS.

Andiacum *Palatium.*
Aquiſgranum *Palatium.*
Athuinum Jocundum *Palatium.*
Attiniacum *Palatium.*
Bacivum vel Baſia *Palatium.*
Bigargium *Palatium.*
Bremacum Villa Publica.
Bruchariacum *Palatium.*
Cambiſonnum.
Captonnacum *Palatium.*
Cariſiacum *Palatium.*
Caſſinogilum *Palatium.*
Clepiacum *Palatium.*
Corbiniacum *Palatium.*
Divio *Palatium.*
Dura vel Duira *Palatium.*
Eurogilum.
Franconofurt *Palatium.*
Gentiliacum.
Germiniacum *Palatium.*
Gundovilla, Godingovilla vel Gundulfivilla *Palatium.*
Heriſtallum.
Hilentiacum *Palatium*, à Moſella fluvio. S. fere millibus conſtructum.
Jocundiacum, al. Joguntiacum *Palatium*, vel Jogentiacum.
Jonis Villa publica.
Kala, vulgò *Chelles.*
Laudunum *Palatium.*
Liptinæ *Palatium.*
Mamacea, Villa Publica.
Moguntia *Palatium.*
Namnetenſe.
Neomagum *Palatium.*
Novimenſe.
Papia *Palatium.*
Pariſienſe *Palatium.*
Patona *Palatium.*
Patriacum *Palatium.*
Pilliacum *Palatium.*
Pontiliacum *Palatium.*
Pontio ſeu Pontico *Palatium.*
Romarici mons, *Palatium*, vulgò *Remiremont.*
Salmonciacum *Palatium.*
Senonenſe.
Silvacus.
Sueſſio Palatium, *Soiſſons.*
Theodonis Villa *Palatium.*
Theodwadum *Palatium.*
Valentianæ *Palatium.*
Vermeria *Palatium.*
Vernum *Palatium.*
Vitriacum *Palatium.* De quibusquinam Auctores ſcripſerint, vide apud præfatum *Gloſſar.* Auctorem.

PALATIUM, planities retro Baſilicam, in urbe Paſſea, amœniſſima, ubi firma moles contra Rheni affluentis undas, contiguis ob ramos ordines arbores diductos, duplici columnarum ſerie ſuffulta. Germ. *die Pfaltz.* Hoc e loco cives, tempore Ludovici Bavari

Bavari Imperatoris cui invitô Papâ, conſtanter adhæſerant, legatum quondam Romanum diras ipſis intentantem fulminaque Pontificia ferentem, e ſublimi præcipitem dediſſe, ex Vitodurano Monacho *Stumpſius* refert. Reſtaurata eſt hæc ſtructura ſpecioſiore ſumtu, A.C. 1512. ut ex verſibus Henr. Glareani, circa arborem, exaratis patet:

Julius Eccleſiæ dum præfuit ecce ſecundus,
Dum ſceptra Imperii Maximilianus habet.
Hoc opus excipiens eſt, quo Rhenum cernere amœnum,
Quo nemora, & campos, montesque poſſes.
Quo geminas turres & mœnia conſpicis urbis,
Concentus audis dulciſonosque modos.

Vide Chriſt. Urſtiſii *Epitomen Hiſt. Baſil.*

PALATUA, Dea in cujus tutela *Palatium* eſſe putabatur.

PALATUAL, ſacrificium, quod Romæ fiebat in *Palatio.*

PALATUALIS, Flamen, qui ad ſacrificandum *Palatua* Deæ conſtitutus erat.

PALBUS, mons Africæ.

PALEA, vel quòd *palô* ventiletur, vel à *Pale* frugum inventrice, vel à *Patulo*, vel à Græco πάλλειν dicta, quantumcunque vilis, Providentiam tamen Dei efficaciter arguit: Unde Lucilius Vaninus Italus, qui ſcripto *de Arcanis Naturæ* librô Naturam omnium Deum profeſſus, Tholoſæ, quò ex Italia profugerat, Atheiſmi, poſtulatus cùm eſſet, criminationem hanc, quantum poterat, primum refellere conatus, coram Senatu lectâ fortuitò e terrâ *Paleâ*, Judicibuſque oſtenſâ: *Hæc jubet*, dixit, *ut credam Deum eſſe.* Inde ad Providentiam ſermone prolapſus, ut jactum in terram ſemen, ut elanguiſſe viſum & mori, ut ex putrefacta albeſcit, ut viret & naſcitur, ut lenſim creſcit, ut adoleſcit rore matutinô, ut luxuriat infuſâ largius deſuper aquâ, ut in ariſtas armatur, prohibendis per ſpicula avibus, ut in ſtipulam erigitur & frondeſcit; Ut flaveſcit provectiùs, demiſſôque ut ſuperciliô languet, donec demetatur: ut poſtmodum trituratur, & ſeparatô à *palea* fructu, granô homines, *paleâ* vivunt animantes reliquæ, facundâ oratione proſequutus, inde Deum eſſe Auctorem Naturæ conclulit: & objicientibus, id ab ipſo Naturæ alias tribui, regeſſit: Si id ſeminis Natura produxit, quis immediatè proximum? Si & illi debita ex Natura proceſſio, quis antecedens? donec ad primum veniret, quod neceſſarium eſſet, creatum fuiſſe, cùm non eſſet, à quo procederetur: E quibus oporteret effici, *Deum creatorem omnium fuiſſe.* Quæ quanquam ab impiiſſimo homine, non adſtruendæ veritati, ſed diſſimulandæ impietati, & ſupplicio averruncando prolata (convictus enim poſteà & ad rogum damnatus exutâ tandem ſimulatione & ſpretis, qui vertendo in meliora animo ſupplicium ſubeunti aderant, Monachis, inter cruciatus impietatem retinuit) & refellendæ tamen huic & iſti aſſerendæ, apprime conducunt, Tob. Pfannerus *Syſtem. Theolog. Gentil. Pur. c.* 2. §. 5. Cæterum *Palea* proprium aſinorum pabulum. Arnob. *Adv. Gentes l.* 7. *Cùm altaribus veſtris darent aſini fœnum, paleaſque libarent.* Unde Philemon in *Excerptis* Athenæi *l.* 2. ὄνος, inquit, βαδίζει εἰς ἄχυρα τραγημάτων, *Vadis aſinus ad paleas bellariorum.* Significans hominis inſanam aviditatem & vehementiorem φορὰν atque impetum ad bellaria, qualis eſt aſini ad paleas: ſimulque alludens ad Proverbium Græcorum, ὄνος εἰς ἄχυρα ἀπέδρα, quò & Ariſtophanes *Veſpis* reſpicit,

Ἐάσας ὦ τριπόνηρα πειδάριον τρυγί,
Κλητῆρι τ' εἰς ἀχυρῶνας ἀποδεδρακέναι.

A quo proin nullis plagis abſterreri patiuntur. Ariſtoteles *Nicomacheis c. de Fortitud.* Ἐπεὶ οὕτω γε καὶ οἱ ὄνοι ἀνδρεῖοι ἂν εἶεν πεινῶντες, τυπτόμενοι γὰρ οὐκ ἀφίστανται τῆς νομῆς. Paraſitorum ſic hieroglyphicum, quos οὐ πῦρ, οὐ σίδηρος, οὐδὲ χαλκὸς εἴργει μὴ φοιτᾶν ἐπὶ δεῖπνον, quod Epolis ajebat. Vide Heraldum *ad Arnobii l.* p. 267. Eadem verò vox, *Palea*, præponitur ut titulus quibuſdam capitibus Decretorum Gratiani, de qua acceptione variæ Doctorum ſententiæ ſunt. Quatuor diverſas recenſet Guido Pancirollus *de Claris Leg. Interp. l.* 3. c. 2. *Cùm verò Gratianus, librum Eugenio III. Pontifici offerendum Romæ detuliſſet, Cardinali cuidam, Viro alioqui erudito, ſed ambitioſo, cujus operâ ad Pontificem introduci volebat, legendum tradidiſſe fertur. Ille alienam laudem in ſe transferre cupiens, volumini quædam à Gratiano omiſſa inſeruit, ſeque operis auctorem eſſe jactitabat. Monachus, hominis fraude intellectâ; additiones illas* Paleas *eſſe reſpondit, quæ granâ alibi conditô inanes reddebantur;* Paleam *enim veteres Theologi literam fructu carentem vel ſterile opus vocabant.* A quo tempore, *Capita illa poſteà ſemper pro* Paleis *ſunt inſcripta:* Cæpo. *Alii* Paleas *ab eodem Cardinali Pocapalea nuncupato, quô nomine etiam hodie oppidum in Subalpinis & familia vocatur, dictas fuiſſe cenſent. Nonnulli à* Palea *Gratiani diſcipulo, qui diverſas ejus libri inſcriptiones, quandoque etiam improbatas, fecit, ſic nominatas autumant. Nec deſunt, qui hæc fabuloſa exiſtimantes, Decreta quædam noviſſimè adjecta, velut ſuſpecta & fide carentia,* Paleas *appellatas fuiſſe credant, opus, quod Patrum Pontificumque Decretis ſcateat, Decretum inſcriptum ſuit.* Cui poſtremæ ſententiæ videtur accedere Jacobus Cujacius, *ad c. l. X. de deſpons. Imp.* qui tamen & ſuam quintam ſententiam adjicit, *Palea nomine quidam ſignificari putant quod caſſum eſt irritum que, ut caſſa palearum dixit Solinus in India.* Itaque *Paleam dici per contemtum canonem nullius fidei vel auctoritatis, ut apud Johannem Cremonenſem ad Abbatem Urſpergenſem Imperator Fridericus, qui Alexandro III. valde infenſus erat, poſt Alexandriam conditam in Liguria, nomine Alexandri III. eam* Paleam *vocat, quaſi factam ex caſſis palearum, ex ſtramine. Equidem verius puto, hoc nomen præponi antiquioribus canonibus & decretis & ſcribi debere cum diphthongo* Palæa, *quia etiam in Baſilicis ſæpe video* Παλαιὸν *nominari ſimpliciter antiquum Interpretem contra hanc conſtitutionem, cùm ſit Hormiſda, qui ex antiquioribus Pontificibus eſt, rectè* Palæam *appellari.*

Anton. Contius *ad c.* 2. *diſt.* 5. ſextam ſuam conjecturam adjiciens, *Ego*, inquit, *Paleam inſcribi hoc caput exiſtimo & cætera ſimilia, quia adulterina ſunt, nec à Gratiano primum huic libro inſerta, ſed ab Interpretibus, prout cuique commodum videbatur, ad marginem Gratiani adſcripta & pleraque in emendatioribus & antiquioribus exemplaribus prorſus omiſſa. Cui rei fidem facit vetuſtum Gratiani exemplar, quo in hoc emendando uſus ſum, in quo pleraque eorundem* Paleæ *deſunt.* Quas pleraſque ſententias recenſent, & tandem, quid ex Manuſcriptorum collatione obſervaverint, addunt Emendatores Romani *Præfat. Gratiani ad Lector. De nomine* Paleæ *ſunt variæ Doctorum ſententiæ. Multi ——— aliqua ſi additiones quaſdam, detractâ aut potius depravatâ voce, ab adverbio* πάλιν, *i. e. rurſum, quò Scriptores etiam Latini Gratiani temporis uterentur. Verùm Johannes Andreæ ——— putat quendam Protopaleam, quem ſaltem addit Cardinalem fuiſſe, collectioni Gratiani capita hæc adjunxiſſe ——— in collatis exemplaribus obſervatur quid fuerit, ut exponatur: In tribus, quæ ſunt antiquiſſima, & videntur ſcripta paulò poſt Gratiani ætatem, pauciſſima ex hujuſmodi capitibus habentur. In uno valde emendato ſunt appoſita in margine, ſine ulla nota, ſed non omnia, quæ in impreſſis: quamvis vice verſa inde additiones aliquæ ſint, quæ in his non leguntur. In alio itèm perantiquis deſcripto,* Paleæ *ipſæ recentiori ſcripturâ toti volumini præponuntur. In cæteris habentur aut omnes aut pleraque; & partim quidem cum* Paleæ *nomine, partim verò ſine ullo à cæteris capitibus diſcrimine. Ex qua obſervatione, illud videtur poſſe colligi, has paleas eſſe additiones non eodem tempore factas, ad primam collectionem Gratiani, in margine primùm adſcriptas, ac nonnullas fortaſſe ab ipſomet Gratiano (ut fit) inter componendum aut relegendum: quas deinde Librariorum quidam omiſerint, quidam in contextu poſuerint, interdum conjunctè cum prioribus capitibus, interdum cum aliquo diſcrimine. Falſam verò eſſe illorum opinionem, qui eas contemnendas putant, ex eo conſtat, quòd multæ & in Decretalibus & apud vetuſtiores Gratiani collectiones habentur, quòd ſuis locis indicabitur.* Alii dicunt, cùm Gratianus librum ſuum Eugenio III. obtuliſſet recognoſcendum hanc vocem *Palea* fuiſſe adſcriptam: *Papam enim, velut aſteriſcô notâſſe, quæ nullâ auctoritate valitura, ut ſicut palea ad grana vilia ſunt, ita capita iſta omni pondere carere innueret.* Gilbertus *Reg.* 1. *Enantiop.* 2c. Sed & alia ſententia eiicitur, ex Curtii *de Feud. Quæſt.* 1. *Quatenus ratione non juvantur dicta Gratiani, dicuntur Paleæ.* Quæ omnes tamen meræ ſunt conjecturæ, ut cuique liberum ſit, quæ placeat, ſententiæ accedere. De auctoritate earum conſtans ferè eſt omnium ſententia, non multum iis deferendum eſſe, nec eſſe integræ auctoritatis. Licèt enim Correctores Romani, ut jam dictum, non contemnendas cenſeant, eò quod multæ in Decretalibus & vetuſtioribus Collectionibus extent, regerit tamen Alber. Gentiles *de lib. Jur. Canon. c.* 2. *prope fin. Aliud eſſe contemni, aliud non allegari pro authenticis. Illa c.* 14. *diſt.* 96. *quâ tribuit Conſtantinus omnia Romano Pontifici, licèt ſit Palea & pro Palea inſeratur, multum tamen tritici attulit Eccleſiæ*, &c. Quomodo illæ paulatim in codicem Decreti irrepſerint, aliaque hanc in rem plura, vide apud Gerh. von Maſtricht *Hiſtor. Juris Eccl. & Pontificii num. marginali* 314. &c.

PALEARII, Gallis *Paillets*, memorati Gaufrido Voſienſi *Chron. part.* 2. c. 10. *Philippus, Gallorum Rex, ſocero ſuo Anglorum Regi Henrico, quaſi auxilium, tartareas direxit legiones, eorum pedes veloces erant ad effundendum ſanguinem. Hi ex diverſis terrarum partibus conglobati, unam Eccleſiam fecerunt malignantium, unôque vocabulô* Palearii, *quaſi à palea, vocabantur.* Infrà, *Palearii apud Caſtrum Dunum delentur.* Vide etiam c. 13. & 21. Idem *l.* 1. c. 73, *Immiſit Deus in Aquitaniam hoſtes crudelium populorum ... & ut ruſticè loquar, Brabançons, Hainuiers, Aſperes,* Pailers, *Navar* &c. Militum genus fuêre, qui incertum an ſic dicti, quòd *Paleam* pro inſigni ad caput aut galeam deferrent; an verò, quòd incendia, ubique ignem paleâ emittendo, excitarent, Car. du Freſne *Gloſſar.* De *Palearum nave*, Ciceroni memoratâ, vide ſuprà *Navis.*

PALEDA & PALETA, à πηλὶς, πηλίδα, funda, obſ. rigillum ſeu pala annuli eſt. Vide ſuprà *Pala.* At *paletare*, apud Anonymum *de Recuper. Terræ S. c.* 66. in *Geſtis Dei per Francos*, aliosque citimæ ætatis ſcriptores, ad *Palum* dimicare eſt, de qua exercitationis militaris ſpecie, vide infrà, voce *Palus.*

PALEIS, ſeu PALÆA *Polybio*, *Palichi Sophiano*, oppid. ſeu pagus hodie Cephalleniæ inſulæ. Populi *Palenſes*, Pauſaniæ, *l.* 6. qui *Dulichii* quoque vocantur. Strab. *l.* 10.

PALENSA Vallis, Italis *Plenia*, vel *Brennia*, una ex tribus Præfecturis ditionis Bilitionenſis, ſub Imperio trium antiquiſſimorum Helvetiæ pagorum. Vide *Bilitionum.*

PALEOTUS Gabriel, vide *Gabriel.*

PALES, paſtorum vel pabuli Dea. Hanc quidam, teſte *Servio*, Veſtam, Deorum matrem vocant; Virg. *Ecl.* 5. v. 35.

Ipſa Pales agros, atque ipſe reliquit Apollo.

Et *l.* 3. *Georg.* v. 1.

Te quoque magna Pales, & te memorande canemus
Paſtor ab Amphryſo. ———

Fuit hæc Dea, vel hic Deus (nam *Varro* maſculinô genere habet) præcipuô honore à paſtoribus culta; ideo ab Ovidio *Faſt. l.* 4. v. 723. invocatur:

Alma Pales, faveas paſtorum ſacra canenti.

Illi lacte ſacra fiebant, ut lupos abigeret, auctores Ovidius ac Tibullus, Prior *loc. cit.* v. 746.

——— *Et tepidô lacte precare Palem.*

Poſterior *l.* 2. *El.* 2. v. 20.

Et placidam ſoleo ſpargere lacte Palem.

Ideo *fœcundam Calpurnius* vocat. Nominis rationem quod attinet, vide Bochart. *de Phœn. Col. l.* 1. c. 9. *Lloyd.* Hôc nomine, ut & Floræ ac Cereris, Terram à Romanis cultam, docet Servius *in Georgic. l.* 3. v. 1. *Pales Dea eſt pabuli: quam alii Veſtam, alii*

Matrem Deûm vocant. Vide Gerh. Joh. Voſſium *de Orig. ac Progr. Idololatriæ l.* 2. *c.* 61. An templum ei Romæ fuerit conſtructum, non legitur: Interim culta ab eis fuit, in ejuſque honorem feſtum, quod *Palilia*, vel *Parilia* dicebatur, celebratum eſt. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 2. Bellô Salentinô victoriæ præmium Templum ſibi popoſciſſe Paſtoriam Palem, Florus ait *l.* 1. *c.* 20.

PALESIMUNDUS, urbs & fluv. Taprobanæ inſulæ. *Plin. l.* 6. *c.* 22. *Patam Vineto.* Vide *Palaſimundum.*

PALEUNAS Gregorius, vide *ibi.*

PALFI, nomen Familiæ, cujus clara in Hungariæ Proceribus memoria eſt, Comitivæ dignitate illuſtris. Series Comitum ab aliquot ſeculis hæc eſt: Paulus Baro *Palfi* ex Juditha Czorna, Petrum genuit Baronem *Palfi:* maritum Sophiæ *Derſfie* (filiæ Nicolai Baronis Derſfii ex Perpetua Dn. *de Bathyan*) & ex ea patrem Nicolai Baronis *Palfi*, quô, & Mariâ Fuggeriâ (Marcô Fuggerô Barone, qui obiit A. C. 1597. & Sibyllâ Comite Eberſteniâ genitâ) natus Stephanus Baro *Palfi*. Suſannam ſibi Puchemiam junxit (filiam Johannis Chriſtophori Comitis *de Pucheim* & Suſannæ Baron. *de Hofkirchen*) atque ex ea ſuſcepit Nicolaum Baronem *Palfi*, ex Leonora *de Harrach* (filia Caroli Leonhardi Comit. & Mariæ Franciſcæ Princip. Eggenbergiæ) patrem aliquot filiorum, qui Comitum numero adſcripti ſunt. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobil. Eur. Part.* 1. *p.* 69.

PALFURIANA, vulgò BRUFAGANA, oppid. Cataloniæ, 18. mill. paſſ. à Tarracone. *Auguſtinus Lubing.*

PALFURIUS Sura, Orator & Cauſidicus, ob ſuſpicionem quòd cum Vitellianis ſenſiſſet, ſenatu à Domitiano fuit amotus. Juvenal. *Satyr.* 4. *v.* 53.

Si quid Palfurio, ſi credimus Armillato,
Quicquid conſpicuum pulchrumque ex æquore toto
Res fiſci eſt, ubicunque natat.

PALFURIUS Sura, *Ephemeridas Vitæ Gallieni* compoſuit, teſte Treb. Pollione *ſub finem Gallienorum:* ubi cùm *Calphurnium* habeat princeps editio, conjicit Salmaſ. *Calfurnium* vel *Calpurnium*, legendum eſſe. *ad l.*

PALI Terminales, apud Tertullian. *adverſ. Pſychicos. Sed ruſticus palos terminales figitis Deos* limites ſunt vel termini, quibus agri olim diſtinguebantur. Hîc enim fini non lapides ſolùm, uti legimus apud Statium *Thebaid. l.* 6. ſed & ſtipites *paliſque* adhiberi ſunt ſoliti. Lactantius *de Falſa Relig. l.* 1. *c.* 20. *Et huic ergo publicè ſupplicatur, quaſi cuſtodi finium Deo, qui non tantùm lapis, ſed etiam ſtipes interdum eſt.* Ubi pro *Diis* habitos innuit. Saltem in tutela Numinum eo uſque fuiſſe credita confinia ſeu limites, ut in iis Templa hinc inde ædificari, aut columnas ad minimum erigi mos eſſet. Iidem proin termini coronabantur, ſeu floribus. Ovid. *Faſtor. l.* 2. *v.* 641. ſeu faſciolis Prudent. contr. *Symm. l.* 2. *v.* 1005. Ungebantur quoque, Lucian. *Pſeudom.* & coram iis adorabatur, Clemens *l.* 7. *Strom.* Vide plura apud Paſchalium *Coronarum l.* 4. *c.* 4. & infra ſuô locô, ut & ſuprà, voce *Conturia*, it. *Confinia.*

PALIANA, Sericæ urbs. *Ptol. Panconia Caſtaldo.*

PALIANUM, oppid. munitum Campaniæ Romanæ cum titulo Ducatus Columnarum, in ditione Pontificis, 25. milliar. à Roma in Ortum, Soram verſus.

PALIBOTHRA, urbs Indiæ citerioris *Palimbothram* vocat in *Indicis* Arrian. *Ava Mercatori. Vothara Nigro.* Quibuſd. eſt *Halabaſſ*, urbs ampla, in Imperio M. Mogolis, ad Gangem, ubi recipit Semenam, 200. mill. paſſ. ab Agra in Ortum.

PALIBOTHRENI, Παλιβοθρηνοὶ nonnunquam apud Græcos, iidem cum *Palibothris*, ſicut Παρθυηνοὶ iidem cum Πάρθοις *Parthis*. Sunt autem *Palibothri* populi Indiæ, ulteriorem ripam Gangis colentes, quos *Parraſios* vocat Curtius *l.* 9. *c.* 2. ubi *Praſios* legi jubet Salmaſ. Sic enim Solin. *c.* 58. *Praſia gens validiſſima Palibothram urbem incolunt, unde quidam gentem ipſam Palibothros nominârunt. Quorum Rex peditum ſexaginta millia, equitum triginta millia, elephantorum octo millia, omnibus diebus ad ſtipendium vocat.* Ad quem vide Salmaſ. *p.* 992. 994. 1113. & 1186. ut & in voce *Palibothri.*

PALIBOTRI, Reges Indorum à magnanimo *Palibotro* multô tempore ſic dicti, ſicut olim apud Ægyptios *Pharaones*, apud Romanos *Cæſares*. Alex. ab Alex. *l.* 1. *c.* 2. *Dier. Genial.*

PALICA, *Dionyſ. Palicenis*, oppidul. Siciliæ, olim Urbs ad lacum Palicorum. Vide *Palici.*

PALICENUS, ſive PALICINUS, fons in Sicilia. *Steph.* Vide *Palici.*

PALICI, vel ut alii *Paliſci*, gemini fratres, Jovis filii & Thaliæ Nymphæ, vel, ut alii volunt, Ætnæ. Tradunt enim hanc Nympham, à Jove, in Sicilia juxta Simæthum amnem, non longè à Catina urbe compreſſam, metu Junonis optâſſe, ut ſibi terra dehiſceret, & ab irâ Deæ iſtius ſe occultaret. Quibus precibus exauditis, terra molliter dehiſcens, intra viſcera ſua eam recepit, ubi illa legitimô tempore gemellos peperit, quos terra denuo ſe aperiens in lucem edidit: Unde & *Palici* dicti ſunt, ἀπὸ τοῦ πάλιν ἱκέσθαι, quòd in terram demerſi *denuo ſint reverſi.* Quàm verum ſit hoc etymon, poſteà videbimus. Oſtendunt autem accolæ 2 lacus, ex quibus fratres hoſce putant emerſiſſe, eoſque *dellos* vocant, qui tantâ olim in veneratione habiti ſunt, ut circa eos juramenta exigi ſolerent, ſi quis in furti ſuſpicionem incidiſſet, prius tamen acceptô fidejuſſore, qui ſi juranti quid accidiſſet, præſtaret, quod exitus oſtenderet. Nam quum rei negatæ fides quærebatur, & jusjurandum à ſuſpecto petebatur, uterque ab omni contagione mundus ad Crateras accedebat; deinde loci Numine invocatô, jurabat; quod ſi jure fiebat, diſcedebat illæſus: ſi verò malè juratum eſſet, mox in lacu peribat perjurus. Magnâ præterea veneratione erat Palicorum templum, quòd cùm Siciliam ſterilis annus arefeciſſet, divinô Palicorum reſponſô admoniti Siculi certum ſacrificium fecerunt, poſt quod ſtatim reverſa eſt ubertas. Quapropter Siculi omne genus frugum congeſſerunt in Aram Palicorum, quæ ob id *pinguis* à Virgilio dicitur *Æn. l.* 9. *v.* 585.

——— *Symæthia circum*
Flumina, pinguis ubi & placabilis Ara Palici.

Palicorum Græcum etymon obtrudunt nobis Macrob. *l.* 5. *c.* 19. & Servius *in cit. Virg. loc.* Sed hæ Gerræ Siculæ ſunt, inquit Bochart. *in Chanaan, c.* 28. *l.* 1. nugæque nugaciſſimæ, ab Æſchylo & aliis, non alia de cauſâ confictæ, quàm ut è Græci linguâ *Palicorum* nomen peterent, quod eſt planè Punicum. *Palici* enim פליכין *Palichin* vel *Pelichim* à Pœnis nominati ſunt, ut Athenis Σεμνοὶ θεοὶ voce à *veneratione* deductâ. Syris enim verbum פלח *pelach* ſignificat *colere & venerari.* Quò ipſô nomine Æſchylus ipſe inſignivit, *his verbis:*

Σεμνοὺς Παλικοὺς Ζεὺς ἐφίεται καλεῖν.
Summos Palicos Jupiter venerabiles
Voluit vocari. ———

Et verò Palicos non Jovis, ſed Adrani eſſe filios ex *Heſychio* diſcimus: Ἀδρανὸς, inquit, ὃν γεννῆσαι τοὺς Παλικούς; quod multo eſt veriſimilius, quia tam Palici, quàm Adranus ſunt αὐτόχθονες θεοί, extra Siciliam nullibi noti. *Nic. Lloydius.*

PALICI, qui & *Delli*, & *Crateres* nominantur, lacus, ſive fontes in Sicilia ſunt, qui continuâ eructatione, ad 2. circiter cubitus in altum efferuntur, cadenteſque in ſeipſos recipiuntur. Horum hiſtoriam & nominis originem, vide apud Macrob. *loc. cit.* & Diod. Sic. *in fine l.* 11. & apud Farellum, qui ſcribit, eos hodie *Naphthias* vocari. *Palicam* urbem & *Palicenum fontem* habet *Steph.*

PALIETUM, oppidum Aprutii, ita dictum quòd aratores trituri facti, quotannis paleam immenſis acervis collectam hic relinquunt.

PALIKANUS, Tribunus plebis qui anno Urb. Cond. DCLXXXI. auctor fuit Pompejo reſtituendæ tribunitiæ poteſtatis, quam rem ut indicaret, roſtra Libertati ſacra in Denariis ſignavit, & ex altera parte ipſius Libertatis caput cum inſcriptione, *Libertatis*, & *Palikanus.* Totum autem nomen eſt *M. Lollius* (niſi potius *Atilius*, ex Salluſtii *fragmento*, nominandus ſit,) *Palikanus.*

PALILIA, vel, ut alii, *Parilia* ſacra Palis Deæ. *Heſych.* Παλίλια, ἑορτή. Οἱ μὲν τῇ Πάλῃ, ἔνιοι δὲ τῷ Πανί. Hæc à paſtoribus in agris fiebant 11. Calend. Maji, quò die Romulus urbem fundavit; vel ad lupos arcendos, morboſque à pecore pellendos, ſeu pro partu pecoris. In hoc die feſto, palearum accenſi acervi certô ordine in loco plano collocabantur, quos paſtores ſaltando tranſiliebant. (Solin. à *partu Iliæ* dici vult, unde *Parilia.* Vide *Fungerum.*) Ovid. *Faſt. l.* 4. *v.* 781.

Moxque per ardentes ſtipulæ crepitantis acervos
Trajicias celeri ſtrenua membra pede.

Propert. *l.* 4. *Eleg.* 1. *v.* 19.

Annuaque accenſô celebrare Palilia fœnô,
Qualia nunc curtô luſtra novantur equô.

Idem *eleg.* 4. *ejuſdem libri. v.* 73.

Urbi feſtus erat, dixêre Palilia patres,
Hic primus cœpit mœnibus eſſe dies.

Unde Ovid. *Met. l.* 14. *v.* 774.

——— ——— *Feſtiſque Palilibus urbis*
Mœnia conduntur. ——— ———

Cicer. *l.* 2. *de Divinat. c.* 47. *L. Tarutius Firmanus, familiaris noſter, imprimis Chaldaicis rationibus eruditus, urbis etiam noſtræ natalem diem repetebat ab iis Parilibus, quibus eam à Romulo conditam accepimus:* Sueton. *in Calig. c.* 16. *Decretum autem, ut dies, quô cepiſſet imperium, Palilia vocaretur, velut argumentum rurſus urbis conditæ.* Ovid. *Faſt. l.* 4. *v.* 805.

Per flammas ſalviſſe pecus, ſalviſſe colonos,
Quod fit natali nunc quoque Roma, tuô.

Idem *Faſt. l.* 6. *v.* 257.

Dena quater memorant habuiſſe Palilia Romam,
Cùm flamma cuſtos æde recepta Dea eſt.

I. e. 40. natales & annos. Vide Dionyſ. Halic. *Ant. l.* 1. Plut. *in Romulo*, & Caſaub. *ad illud Perſii Sat. l.* 1. *v.* 72.

Et focus, & porci, & fumoſa Palilia fœno.

Nic. Lloydius. Quibus ceremoniis celebritas hujus diei peragi fuerit ſolita, multis verſibus exponit Ovid. *Faſtor. l.* 4. Primùm namque ſuffimen erat conficiendum ex vituli favilla, ſanguine equi & fabæ culmine: Dein primô diluculô Paſtor luſtrabat oves & ovilia, hâc ratione; Inſpergebat oves aquâ & ſulphure, herbâque Sabinâ & laurô igne ſuccenſis circumcirca ovilia ſuffibat, quô ſuffimentô pecora piari, morbos depelli, & tabem putabant. Deinde ſacrificabatur Pali Deæ libô ex milio, lacte & ſapa, confectô, tum preces ad eam factæ &c. Quibus peractis Paſtores aquâ ſpargebantur, cœnæ apparabantur, & veſperi ſub noctem ignes à ruſticis excitabantur è ſtipulis, quos ter tranſiliebant. Incidebat feſtum in 11. Kal. Mai, ſeu 21. d. Aprilis juxta Kalendarium, vel 12. Kal. ſeu 20. d. ſecundùm Ovidium, quem Urbis fuiſſe natalem, omnes ii, qui de Urbis primordiis aliquid memoriæ tradiderunt, afferunt, inprimis *Plut. Plin.* & *Solin.* Unde obſervatum, ne hôc die hoſtia mactaretur, quòd videlicet eum diem, qui Patriæ natalis erat, & quô ipſi ſanguinem, i. e. vitam cepiſſent, à cæde & ſanguine purum eſſe deceret. Neque ſilentiô prætereundum, quod Dio ſcribit *l.* 43. C. Julio Cæſari ex bello Hiſpanienſi domum revertenti decretum inter alios honores à Senatu etiam hunc eſſe, ut *Palilibus* (quâ feſtivitate Equorum certamen fuiſſe celebratum ait) Diis immortalibus ſacra fierent: non eam ob cauſam, quòd is dies Urbis eſſet natalis,

natalis, ſed quòd nuncius de victoria Cæſaris pridie ejus diei ſub veſperam fuiſſet allatus. Vide Tibullum *l.* 2. *Eleg.* 4. Propertium *Eleg.* 1. *l.* 4. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 8. *ubi de menſe Aprili & diebus in eo feſtis*, &c. Præter hæc verò *Palilia*, quæ univerſi celebrabant: alia etiam erant, quæ à puerperis obſervari fuiſſe ſolita, ex Feſti fragmentis his verbis docet Joſephus Scaliger: *Palilia ſibi obſervanda judicant privatim ipſæ quoque Puerperæ domi in ſtratis, uti parendo ab iis quaſi ſtabiliantur* Parilia *feſta*: quæ poſteà explicans dicit *ſtratos in lectis, quos in atrio ſternebant, & adverſos vocabant dicta cauſâ* cubuiſſe. Ex quibus ſuſpicari quis non incommode poſſet, *Palilia* à *Parilibus* diſtincta, & illa quidem à Pale, hæc à *pariendo* dicta; illaque à Paſtoribus, iſta verò à gravidis pro feliciori partu fuiſſe celebrata. Quidam pro *Palilia* etiam *Pavilia* legunt, eò quòd Pales Paſtorum Dea eſſet, cui pro partu pecoris ſacra fiebant. Hermannides *Notis ad Florum Hiſtor. Rom. l.* 1. *c.* 20. Plura hanc in rem vide apud Ill. Marshamum *Canone Chronico Sec.* XVI. tit. *Roma Condita*.

BALIMBANUM, forſan aliis *Palanda*: Vide ibi, vix 100. mill. à freto Sundæ in Boream Malaccam verſus, ſub proprio Rege. Portum habet capacem.

PALIMBON, epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Damaſceno, *G. Tyr.*

PALIMBOTHRA, urbs Indiæ. Civis *Palimbothrenus. Steph.*

PALIMPSESTUS, vide infra, ubi de *Scribendi ratione*.

PALINDROMOS, Arabiæ Felicis promontor. *Acila* Plinii *l.* 6. *c.* 28. eſt, teſte *Villanovanô*.

PALINGENIUS Marcellus, vide *Marcellus*.

PALINODIA, Græcè Παλινῳδία, carminis genus, de quo ſic Scaliger *Poetic. l.* 1. *c.* 54. *Ubi fieret convitium, ſine imprecationibus, cum vituperatione, attinebat ad Jambica — quod quis quum ſcripſiſſet, atque eum ſcriptionis pœnituiſſet, recantabant, appellatum id nomine* Palinodiæ. *Certum Poema, atque aliud à Choris. Argumentum totum in laude pro congeſtis probris.* Inventor ejus Steſichorus perhibetur, qui, quum Helenam verſibus laceráſſet, captus idcirco oculis revocâſſe ſententiam, editis contrariò carmine laudibus, ſicque oculorum uſum recuperâſſe, legitur. Negat autem in Poematio, verum eſſe, quod & ipſe & alii ſcripſerint, Helenam cum Paride Trojam navigâſſe. Similis eſt Horatiana *Ode* 16. *Carm. l.* 1.

O matre pulchra filia pulchrior &c.

Ibid.

PALINURUS, vel PALINURUM, Lucaniæ promontor. haud longè à Velia, inter Pæſtum & Talaum, vulgò *Capo di Palinuro*, in provinc. Principatus ulterioris in ora maris Tyrrheni, 17. milliar. à Palicaſtro in Occaſum, 26. à Pæſti ruderibus in Meridiem, *Baudr.* Ita dictum à *Palinuro*, navis Æneæ gubernatore, qui ſomnô oppreſſus unà cum gubernaculo in mare decidit, totóque triduô fluctibus jactatus, quartô demum die ad litus Velinum adnavit; jamque terram tenebat, cùm loci ejus accolæ ſpe prædæ impetum in eum fecerunt, occiſumque & ſpoliatum denuò in mare abjecerunt. Quod ob facinus, cùm Velini poſteà gravi peſtilentiâ laborarent, oraculô moniti; ut Palinuri Manes placarent, lucum ei conſecrârunt, cenotaphiumque erexerunt in promontor. quod ab eo *Palinuri* nomen obtinuit. Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 381.

Æternumque locus Palinuri nomen habebit.

Dicitur autem *Palinurus*, quaſi *iterum meiens*, πάλιν, enim *rurſus*, οὖρον *uricam* ſignificat. Ad quam etymologiam alludit Martial. *l.* 3. *Epigr.* 78.

Minxiſti, Pauline, ſemel currente carinâ;
Mejere vis iterum? jam Palinurus eris.

Nic. Lloydius.

PALISCORUM, vel PALICORUM ſtagnum in Sicilia, ſulphurei odoris. Unde Ovid. *Pontic. l.* 2. *eleg.* 10. *v.* 25.

Æthnæoſque lacus & olentia ſtagna Palici.

Idem *l.* 5. *Met. v.* 406.

Stagna Palicorum rupta ferventia terrâ.

Apud *Stephanum* legitur, Κρῆναι τῶν ἐν Παλικοῖς, apud Philoſophum verò *in l. de Mirabilibus*, ἐν Παλίκοις.

PALIURA, urbs fuit Macedoniæ, ex qua oriundus Antipater, Idæi Filius, *Suid.*

PALIURUS, rhamnus, oxyacanthos & cynosbatus, quaſi congeneres ſpinoſæ arbores, ſimul recenſentur *Dioſcoridi*, è quibus ſepes vivæ olim fiebant: *oxyacantha* aliàs dicta, hodie *alba ſpina* vocatur; è qua hodieque ſæpiſſimè fiunt ſepes, nec iis viviis faciendis ulla communior. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 270. & 271. Ejus ſuccum, ſeu aquam cum illo, bibere Troglodytarum vulgus, docet Alex. ab Alexandro *Genial. Dier. l.* 4. *c.* 6.

PALLA, urbs à latere meridiali Corſicæ, *Ptol. Pola* vulgò, à Bonifacio oppido 6. mill. paſſ. diſtans in occidentem. *Baudrando* nunc eſt *Bonifacio*, urbs munita Corſicæ, in latere Auſtrali juxta fretum *Taphros*, ex adverſo Sardiniæ; ex *Cluver.* & *Briet.*, vide *Bonifacium*.

PALLA, pallium, quod tunicæ ſive ſtolæ mulieres honeſtæ olim apud Romanos injiciebant. Virg. *l.* 1. *Æn. v.* 652.

——— ——— *Pallam, ſignis auróque rigentem.*

Servius, *Significat autem tunica pallium, quod ſecundùm Varronem* Palla *dictum eſt, ab irrugatione & mobilitate, quæ circa finem hujuſmodi veſtium, ἀπὸ τοῦ πάλλειν.* Quæ rugæ efficiebantur, quòd, cùm pars ejus in humerum ſiniſtrum rejiceretur & ſiniſtro pars altera brachio ſubduceretur, contrahebatur in rugas. *Rigentem*, i. e. *duram propter aurum ſicut & novas veſtes videmus.* Idem ad illud. *l.* 11. *Æn. v.* 576.

——— *Pro longæ tegmine* Pallæ.

Palla, inquit, *propriè eſt veſtis muliebris, deducta uſque ad veſtigia.* Horat. Matronarum habitum deſcribens, *l.* 1. *Sat.* 2. *v.* 99.

Ad talos ſtola demiſſa & circumdata Pallâ.

Et Ovid. *Amor. l.* 3. *Eleg.* 13. *v.* 25.

Virgines tenues aurô gemmáque premuntur,
Et tegit auratos Palla ſuperba pedes.

Idem *Pallium* ſimpliciter appellat, *de Arte l.* 1. *v.* 153.

Sed nimium demiſſa jacent tua pallia terra,
Collige, vel digitis en ego tollo meis &c.

Itaque *Palla*, non minùs ac Stola, ita Mulierum peculiaris fuit, ut iis facilè Viri uti non poſſent ſine vituperio, ut loquitur Ulpianus *l.* 23. *D. de auro. arg. leg.* Unde Liv. memorat *l.* 27. *c.* 4. Ptolemæo Ægypti Regi donô à Senatu miſſam *togam & tunicam purpuream, Cleopatræ Reginæ* Pallam *pictam cum amiculo.* Porrò *Pallam* eandem cum peplo ſuprà laudatus Servius facit, *ad illud l.* 1. *Æn. v.* 484.

——— ——— *Peplumque ferebant:*

Inquiens, *Peplum propriè eſt palla picta fœminea, Minervæ conſecrata*, &c. Troadibus etiam Juvenalis *Pallam* tribuit. *Sat.* 10. *v.* 262.

——— ——— *Sciſſaque Polyxena* Pallâ.

Ovidius Dianæ, ſeſe ad lotionem exuenti *Met. l.* 3. *v.* 167.

Altera depoſitæ ſubjecit brachia Pallæ.

Item Ocyroæ in equam converſæ *l.* 2. Inde ab Citharœdos, Tragœdos & Saltatores tranſlata eſt. Unde Citharœdo Coſinius *l.* 4. adſcribit *Pallam* inauratam cum chlamyde purpurea, coloribus variis intextâ: & de Arione Ovidius *Faſtor. l.* 2. *v.* 107.

Induerat Tyrio diſtinctam murice Pallam.

Apollo quoque ipſe propterea, apud eundem *Amor. l.* 1. *Eleg.* 8. ut & apud Virgilium *loc. cit.* Orpheus, pallâ induti producuntur. De Tragœdis vide iterum Ovidium *Amor. l.* 2. *Eleg.* 18. & *l.* 3. *Eleg.* 1. De Saltatorum *Palla* animadvertit Turnebus *l.* 20. *c.* 27. ex *Plauti Menæchmis*, *Actu* 1. *Sc.* 3. *v.* 14. ubi iſta habentur:

Sed obſecro hercle ſalta ſic cum Palla *poſtea.*

Horat. *de Arte Poët. v.* 278.

Poſt hunc perſonæ Pallæque *repertor honeſtæ*
Æſchylus. ——— ———

Quam longô ſyrmate humum verriſſe, illa indicant, *ibid. v.* 215.

——— ——— *Traxitque vagus per pulpita veſtem:*

ut & Sueton. *in Calig. c.* 54. *Tres Conſulares ſecundâ vigiliâ in Palatium accitos, multaque & extrema metuentes ſuper pulpitum collocavit, deinde repentè magno tibiarum & ſcabellorum crepitu cum* Palla *tunicaque talari proſiluit, ac deſaltato cantico abiit.* Quod mirum videri poteſt, ſaltatores longis ac fluentibus tunicâ *Pallâque* velatos, cùm habiliores ſuccincti & tunicati tantùm futuri fuiſſent. Etiam verò inter virilia veſtimenta, ſed Barbarica, fuiſſe *Pallam*, ex Curtio diſcimus *l.* 3. *c.* 3. *Cultus Regis inter omnia luxuriâ notabatur: Purpurea tunica, medium album intextum erat:* Pallam *auro diſtinctam aurei accipitres adornabant.* Galliæ eandem tribuit Martial. *l.* 1. *Epigr.* 93. *v.* 8.

Dimidiaſque nates Gallica Palla *tegit.*

Quô fortaſſe reſpexit Strabo *l.* 5. de habitu Gallorum, οἱ δὲ Κελτοὶ ἀντὶ χιτωνίσκων σχιστοὺς χειριδωτοὺς φέρουσι μέχρι αἰδοίων καὶ γλουτῶν. ubi Interpres magis ſenſum ſecutus, quàm verba *Pallas* vertit, cùm *tunicas apertas manicatas* debuiſſet, quæ tamen Gallis pallæ fuêre ad verenda pertinentes. Vide Octav. Ferrar. *de re Veſtiar. Part.* 1. *l.* 3. *c.* 18. & Part. 2. *l.* 3. *c.* 3. Thom. Godwyn. inſuper *Pallæ* uſum non muliebri tantùm ſexui, ſed & Viris puerisque familiarem fuiſſe, docet *Anthologia Rom. l.* 2. *ſect.* 1. *c.* 8. de *Pallæ* inventore Æſchylo vide *Suidam*. Apud Eccl. Romanæ Scriptores, *Palla Altaris*, dicitur *veſtis, quâ altare cooperitur, videl. lineus pannus conſecratus, qui ſuper altare ponitur, ſuper quem exponitur corporale.* Durandus *Ration. l.* 1. *c.* 3. *num.* 49. Aliud ſcil. iis eſt *Palla Altaris*, aliud *Opertorium Dominici corporis*, i. e. *Corporale*, quod *Corporis palla*, apud Gregorium M. in *Sacram.* ubi de Ordine Subdiaconi, appellatur. Prior eſt *Palla Dominica, ad quam non licet mulieri manum ſuam mittere*, ut habet Concilium Antiſiodor. *can.* 37. & *Palla Altaris*, in qua *manus pueri oblati ad Monaſterium à Parentibus involvebantur*, in Regula Benedict. *c.* 66. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* & Macros Fratres in *Hierolexic.* &c. De inveſtitura *per Pallam* ſeu *Pallem* & *Pallium*, ſuô locô.

PALLA, Græcè πάλλα, globus, Germanis *Ballen*: Gallis *Balle*, Italis *Palla* & *Bala*, pro pila, *Heſych.* Πάλλα, σφαῖρα ἐκ ποικίλων νημάτων πεπλεγμένη. Sed & ſic globum cruciferum Imperialem, qui inter Regalia inſignia reponitur, appellat Goteſridus Viterbienſis: Germanicè *Reichsapfel*. Ita autem is,

Aureus ille globus Pomum, vel Palla *vocatur,*
Quando coronatur, Palla *ferenda datur.*

Infrà:

Crux & Palla *ſimul pariter connexa tenentur:*
Hæc ferit, hæc ſanat; hæc perit, illa manet.

De cujuſmodi globis cruciferis, pluribus agit Car. du Freſne *Syntagm. de numiſmatibus Impp. CNP.* & vidimus ſuprà aliquid ſuô locô. Inter Romano-Germanici Imperii clinodia, partim Noribergæ, partim alibi aſſervari ſolita, etiam *Pallam* illiuſmodi ſeu globum aureum ſeu pomum Imperiale eſſe, refert Enucleator Limnæi *l.* 1. *c. de Inſignibus Imperii:* quod Cæſaris donô inſignibus Palatini Electoris illatum, primus horum geſſit Fridericus II. cognomine *Sapiens*, Caroli V. olim educationi admotus, atque hinc ei intimus, qui Ludovico Fratri in Electorali munere ſucceſſit A. C. 1544. Hodie in inſignibus Electoris Bavariæ comparet. Vide Spenerum *Syllog. Geneal. Hiſtor. in Famil. Palatino-Bavarica*.

PALLACOPAS, vocabatur foſſa ex Euphrate apertâ, quæ totum ferè amnem exhauriebat & in paludes avertebat, à rectô curſu & exitu ſuo in mare; quæque, quamdiu aperta fuit, præcluſus erat Euphrates, nec niſi per paludes & Tigrim evehebatur

in mare. Quomodo longò tempore Orchenos & cæteros accolas, agros ſuos rigantes, præcludere eum conſueviſſe tradit Plin. & ex eo Solin. c. 37. ubi tamen hic in eo errat, quòd *Euphratem per Tigrim in mare deferri* ſcribit. Hoc enim non niſi tum obtinebat, cùm præcluſus Euphrates ac per canales foſſaſque carptus & in Tigrim delapſus, languidas atque tenues tantùm reliquias in mare ſine nomine emittebat. Cujuſmodi *διώρυγες*, quæ ex Euphrate ductæ in Tigrim, ad rigandos agros, inter utrumque flumen ſitos, emitti ſolebant, meminit *Strabo*: [illegible] Hujus poſtmodum canalis, quò ſic Euphrates diſtrahebatur, oſtia Satrapæ quidam Babyloniæ magnò labore obſtruere conatus eſt, amnemque in alveum ſuum priſtinum & intra ripas ſuas reducere: quod, cùm non eum, quem optabat, ſucceſſum haberet, Alexander tandem Magnus, cùm ibi eſſet, perficiendum abſolvendumque curavit. vide Arrian. *l.* 6. & plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 703.

PALLADES, virgines erant, quas Thebani apud Ægyptios Jovi ſacrabant, de quibus Strabo *l.* 17. in hunc modum. *Jovi, quem præcipuè colunt, virgo quædam genere clariſſima & ſpecie pulcherrima ſacratur, ας καλοῦσιν οἱ Ἕλληνες Παλλάδας. Ea, pellicis more, cum quibus vult coit, uſque ad naturalem corporis purgationem. Poſt purgationem viro datur, ſed prius quam nubat, poſt pellicatus tempus in mortua morem lugetur.* Idem habet Euſtath. *ad Iliad.* α. & *Odyſſ.* ν.

PALLADIUM, Palladis ſimulachrum, quod Romæ in æde Veſtæ fuit, cujus meminit Herodian. *l.* 1. *c.* 14. Id fuit è ligno compactum, movens oculos atque haſtam, quam manu geſtabat, ut ſcribit *Servius*. Nam cùm apud Trojam in honorem Palladis arx, & in ejus ſummo templum illi ædificaretur, è cœlo cecidit, & locum ſibi in eo templo delegit, nondum cooperti ædes, moxque ab Apolline redditum eſt oraculum, ejus civitatis futurum exitium, ſi id ſimulachrum extra muros portaretur, Ovid. *in Faſt.* Quod factum eſt, tempore belli Trojani, cùm Diomedes & Ulyſſes cuniculis, vel, ut alii dicunt, cloacis aſcenderent in arcem, tum occiſis cuſtodibus ſimulachrum ſuſtulerunt. Vide Meurſ. *in Lycophr.* Virg. *Æn. l.* 2. *v.* 163.

——— ——— Impius ex quo
Tydides, ſed enim, ſcelerumque inventor Ulyſſes
Fatale aggreſſi ſacratò avellere templò
Palladium, caſis ſumma cuſtodibus arcis,
Corripuère ſacram effigiem, manibuſque cruentis
Virgineas auſi divæ contingere vittas.

Nic. Lloyd. Et quidem cùm præter ignem, in æde Veſtæ, alia quoque ſacra, ſolis Æditius Virginibuſque cognita, recondita fuiſſe tradant, Dionyſ. *l.* 2. & Plut. *in Camillo*, aliis alia conjectantibus, multorum ſermonibus Minervæ Ilienſis effigiem veram ſeu *Palladium* genuinum, ab Ænea huc allatum, in iis arcanis fuiſſe, traditum eſt. De quo Joh. Ludovicus Vives *ad Auguſtin. de Civ. Dei l.* 1. *c.* 2. iſta collegit ex Varrone, Dionyſio, Ovidio, Plutarcho & Servio. *Chryſa Pallantis filia, cùm Dardano nuberet, pro dote ſecum attulit* Palladium *& magnorum Deorum ſimulachra, quibus templa Dardanus in Samothracia conſtruxit: quæ poſtea facta in Ilium ſunt, nepotum tempore, tranſvecta. acceptò Oraculò manſuram Urbem, quamdiu & in ea* Palladium *illud. Quocirca in intimam Arcis partem eſt reconditum, effictò alterò quodam* Palladiò *illi ſimillimò, quod in publico negligentiùs aſſervabatur. Cumque Pyrrhus ex Heleno vate, Priami filio, inexpugnabilem eſſe Trojanam Urbem, ſalvò in ea* Palladiò, *cognoviſſet, idque Principibus Græcorum renuntiâſſet, Ulyſſes & Diomedes per fraudem primùm ingreſſi, deinde factà in cuſtodes vi* Palladium *illud imaginarium ſurripuerunt. Alterum, captà jam Urbe Sycas Æneæ tradidit cum magnis Diis, quos* Penates Trojanos *vocant: Hæc omnia in Italiam Æneas ſecum abduxit. Hinc ex Alba Longa, ſive ut Varro putat, ex Lavinio* Romam Palladium *tranſlatum eſt, ſtatutumque in æde Veſtæ, quæ dum deflagraret, L. Metellus Pont. Max. illud medio ex igne ſuſtulit, amiſſis luminibus. Conſpectum autem illud vulgò eſt Heliogabalò Imperatore incenſà æde veſtæ. Fuit & alterum* Palladium, *quod Athenis in arce dicavit Nicias.* Hactenus *Vives*. Certè ſtatuam fuiſſe *conſecratam*, ad cuſtodiam urbis Trojæ, ſcribunt veteres Grammatici Παλλάδιον τοῦτο ἦν ζῴδιον μικρὸν ξύλινον, ὃ ἔλεγον εἶναι τετελεσμένον, φυλακτήριον τῆς βασιλείας τῆς Τροίας. Quemadmodum Memnonis ſtatuam reſonantem ſimiliter τετελεσμένην fuiſſe, vult *vetus Scholiaſtes* Juvenalis &c. Vide ſuprà, ubi de *Conſecratione*; Poſteà Romam tranſlatum, fatale pignus Imperii illius habitum, Liv. *l.* 26. quod ne alicujus furtò periret, varia ei ſimilia effecta eſſe, quò inter iſta tutiùs lateret. Hinc de Heliogabalo Lamprid. *c.* 6. *In penum Veſtæ, quod ſola Virgines ſolique Pontifices adeunt, irrupit pollutus ipſe omni contagione morum, cum iis qui ſe polluerant quumque ſeriam quaſi veram rapuiſſet, quoniam ei virgo maxima falſam monſtraverat, atque in ea nihil reperiſſet, apploſam fregit: nec tamen quidquam religioni demſit, quia plures ſimiles facta dicuntur eſſe, ne quis veram unquam poſſit auferre. Hæc quum ita eſſent, ſignum tamen, quod* Palladium *eſſe credebat, abſtulit, & aurò fictum in Dei ſui templo locavit.* Ubi pro *aurò fictum*, legit Salmaſius *aurò vinctum*, h. e. deauratum, quod Græci dicunt χρυσόδετον, unde *vaſa chryſendeta*, ad verbum, *aurò vincta*. Cum enim iſtiuſmodi *Palladia* ex ligno eſſent, aurò tamen obducebantur. Salmaſ. *ad Lamprid. loc. cit.* Vide quoque ſuprà ubi de *Auro vinctis*, item *Chryſendetis*, & infrà lemmate, *Penetrale ſacrum*. At Joh. Meurſius *in illa verba Lycophronis, in Caſſandra*,

——— ——— [illegible] Τριτάδος
[illegible]
[illegible]

Palladium ex Pelopis coſtis fuiſſe conflatum oſtendit, confirmatque auctoritate Clem. & Arnobii: Quorum ille in Προτρεπτικῷ, Παλλάδιον inquit, [illegible] Iſte *l.* 4. *Quis ex reliquiis Pelopis compactum eſſe* Palladium *prodidit, non tu?* Idem & Plin. alicubi teſtatur. Addit Meurſius, Trojanis à Scythis illud venditum fuiſſe. *Ibid.* & *in ſeqq.* ex Herodiano *l.* 1. refert, cœlitus *Palladium* decidiſſe creditum fuiſſe, idque in eum Phrygiæ agrum, cui *Peſſinunti* ab ejus caſu nomen manſerit, ibique primum comparuiſſe: ex Homeri Scholiaſte *Il.* ζ. ſimulacrum oculos, cum Caſſandræ vis ab Ajace inferretur, ad templi tectum ſuſtuliſſe, quod ridet ac refellit Strabo *l.* 6. Ex Plut. *in Parall.* ardente apud Ilium Minervæ Templò, Ilum accurrentem, ut *Palladium* eriperet, quòd à viro id videri eſſet nefas, viſu privatum, cum poſteà placatò Numine recuperâſſe &c. In veteribus nummis & Veſtæ Templum rotundum & Æneas Patrem Anchiſem humeris portans, atque unà manu *Palladium* ferens, alterà filium Julum, alia ſacra geſtantem, ducens cernuntur, apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 12. Vide & ſuprà *Nautæ*: uti de Tribunali Athen. ἐπὶ Παλλαδίῳ. Vide itidem ſuprà voce *Dicaſteria*.

PALLADIUS, Epiſcopus Helenopolitanus, Galata, A. C. 401. Chryſoſtomi, durante etiam hujus perſecutione, amicus fidus. Decennio poſt Chryſoſtomi obitum Romam veniens, ſub Zoſimo Epiſcopo cum Theodoro, Diacono Romano ſæpius collocutus, Dialogum de vita Chryſoſtomi, edidit. Origeniſmi accuſatus, non multum Hieronymo favit, cum Rufino intimà familiaritate conjunctus. Diſcipulus fuit Evagrii Pontici, & Pelagianiſmi quoque ſuſpectus. Obiit ſecul. 5. Epiphan. *Epiſt. ad Joh. Hieroſ.* Socr. *l.* 4. *Hiſt. c.* 18. & 23. Caſſiod. *Hiſt. Trip. l.* 8. *c.* 1. Joh. Damaſc. *de his qui in fide dorm.* Niceph. *l.* 11. *c.* 44. *Baronius, Voſſ. Poſſevinus*, &c. Idem cum Auctore *Hiſtoriæ Lauſiacæ*, vide infrà. Non verò confundendus cum *Palladio* Diacono, qui à Cæleſtino, A. C. 430. in Scotiam miſſus, ut Pelagio obniteretur, ibi Epiſcopus primus obiit. Vide Baleum *Cent.* 14. & Voſſ. *de Hiſt. Gr. l.* 2. *c.* 19. & *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c. ult.*

PALLADIUS, Theologus Danus, in iſto regno junctus Hemmingio, Reformationis opus ſtrenue promovit, ſeculò præteritò.

PALLADIUS, nomen viri proprium, qui de Agriculturâ ſcripſit. Item Sophiſta Græcus, qui in 6. libr. Hippocratis commentatus eſt. Vander Linden. *de Script. Med.*

PALLADIUS, Hæreticus, poſt Petrum Fullonem, in ſedem Antiochenam intruſus, cum Petro Mongo, Pſeudoepiſcopo Alexandrino arctam familiaritatem coluit. Obiit A. C. 496. Baron. *in Annalib. An.* 486. & 496.

PALLADIUS Galata, Hiſtoricus, floruit ſub Theodoſio M. Vitas aliquot ſanctorum in literas retulit; quæ vulgò *Hiſtoria Lauſiaca* dicitur, quia nuncupata eſt *Lauſo* præfecto. Opus hoc certis diebus in Eccleſiâ prælegi ſolere, ex Triodio oſtendit in Gloſſario ſuo clariſſimus Joh. Meurſius, qui & primus hunc ſcriptorem Græcè edidit. Vide ſuprà.

PALLADIUS Methonæus, fil. patris cognominis, floruit ſub Conſtantino M. Præter orationes ac diſputationes varias etiam hiſtoricum ac philologicum opus contexuit de feſtis Romanorum, ut è Suida & Phot. *Cod.* 132. cognoſcimus.

PALLADIUS Niger, ſeu Fuſcus, Patavinus, floruit A. C. 1470. à Sabellico *Ænead.* impensè laudatus. Scripſit *in Catullum, de Inſulis*, &c. Juſtinopoli, urbe Iſtriæ, ubi Profeſſor erat, Scardeon. *de clariſſ. Patavinis.*

PALLADIUS Rutilius Taurus, Medicus, floruit A. C. 129. ſcriptis clarus. Juſtus *in Chron. Med.* Vander Linden *de Script. Med.*

PALLÆ Manicatæ, vide *Palliolata Tunica.*

PALLANA, in Laconia ſita, *Strab.*

PALLANTEUM, vide PALANTEUM, Virgil. *l.* 8. *Æn. v.* 53.

——— Poſuère in montibus urbem
Pallantis proavi de nomine Pallanteum.

PALLANTIAS, ut *Callimachus* refert, lacus, aliò nomine *Triton*, ex quo Palladem genitam volunt.

PALLANTIUS, cognomen Jovis, Græcè Παλλάντιος, qui Trapezunte colebatur. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 13.

PALLAS, nomen gigantis à Minerva occiſi, unde ei *Pallados* cognomen ſecundum veteres Grammaticos. Item unius ex 4. Pandionis filiis, uti ſuò locò diximus. Etiam Euandri avus filiuſque ſimiliter nominabatur, *Ibid.*

PALLAS, *adis*, filia Jovis, ex cerebro ejus prognata, ſapientiæ, diſciplinarumque omnium Dea, quam Latini Minervam vocant. Sic dicta, ſecundùm quoſdam, quòd ab ea *Pallas* ſit interemptus, aut παρὰ τὸ ἀναπεπηδηκέναι ἐκ τῆς κεφαλῆς τοῦ Διὸς, aut ex *Pallante* palude, juxta *Feſtum*. Quid quòd aliqui datum velint nomen ἀπὸ τοῦ πάλλειν τὸ δόρυ, alii à ſaliendo, ſive ſaltando in bello. Euſtath. *in Iliad.* α. [illegible] Nonnulli ab Ebræo פלס *palas*, i. e. *agitare*, quia quatit haſtam, vel quia mens eſt in perpetua agitatione, unde πάλλας ſignificaret agilitatem animi, eſſetque epitheton, non proprium nomen. Alii denique à verbo פלא quæ vox Ebræis admirabile quiddam ſonat. Vide Fungerum, in *Pallas. Nic. Lloyd.* Ei ſacram Lucernam, pulcherrimas hiſtorias veteres indicantem, quam Judæus quidam ex Illi-

Liberi regno, à Majoribus ſuis ex Africa allatam & theſauri ingentis loco habitam, à multo Campidoglio [illegible] in Patrimonium ... [illegible] magna & prolixo Commentario [illegible] Licetus *de Lucernis l. 6. c. 29.* Item Cauſa lucernam [illegible] ... [illegible] eodem modo perſequitur c. 47. [illegible] & aliam e-jusdem Cauſæ, caput equi ac manubrium gerentem, ideoque Neptuno, ſed & oleo olivam, cujus inventrix Pallas, hanc quoque conſecratam. ut illi exponit ſecunda, *Ead. l. c. 59.* [illegible] *de Pallade*, vide in voce *Minerva*. Addatur hoc unum, quod Dex hujus ſimulachrum, inter Muſæi Kircher. cimelia, numerat Georg. de Sepibus *in Deſcript. ejus p. 8.*

PALLAS, *antis*, fil. Euandri, qui à patre ſuis copiis, quas Æneæ auxilio miſit, præfectus, magnâ jam hoſtium strage editâ, à Turno eſt interfectus. Vide Virgil. *l. 8. Æn.* In ejus ſepulchro, ante duo ſecula ſcil. A. C. 1401. cum agricola quidam non longe ab Urbe Roma altius ſolito agellum foderet, repertum eſt corpus adeo proceræ ſtaturæ, ut muros Urbis excederet; cum inſcriptione in tumulo lapideo. Cadaver erat integrum, inque pectore vulnus latiſſimum conſpiciebatur: Supra caput autem lucerna perpetuò igne ardens viſa eſt, quæ nec flatu, nec aqua alteriusve liquoris ullius ſuperinjecti extingui eam potuit, tum demum evanuit, cum in fundo perforata & ab importuna tanta inſe [illegible] fioribus dirupta eſſet, eſtimò liquore pretioſo, qui flammæ pabulum per tot ſecula præbuerat. Fuiſſe autem hoc corpus magni *Pallantis* Arcadis, teſtatur tum Raphael Volaterranus, *l. 33. cap. de vol. & terr. prodig.* tum etiam cadaveris inventi proceritas, quâ muros Urbis, etſi non præaltos, ſuperabat, tum vulneris amplitudo, quod in thorace, cadaveris ſupra 4. pedum longitudinem ſeſe extendebat, cujus meminit Virg. *Æn. l. 10. v. 484.*

Vibranti cuſpis medium transverberat ictu,
Loricæque moras, & pectus perforat ingens: [illegible]

tum denium, quod ſaxo monumenti inſculptum legebatur, Epitaphium hujuſmodi:

Filius. Evandri. Pallas. Quem. Lancea. Turni.
Militis. Occidit. More. Suo. Jacet. Hic.

Fuit autem hæc lucerna *Pallantis* [illegible] omnium, quæ hujus generis repertæ ſunt in vetuſtis monumentis, celeberrima, non ſolum quia niſi fracta fuiſſet, ac ex ea perforata liquor effluxiſſet, in aperto aere ardens, & flatus & aquæ omnem violentiam eludens pertinaciſſime, longe diutius inextincta perduraſſet, verùm etiam quia reipſâ perduravit ardens ultra annos 2600. Vide Martinum *in eo Chron. libro, quem Martinianum appellavit*, Joh. Boccatium *de Geneal. Deorum Gentil.* Phil. Bergomenſem *in Supplem. Chron. Univer.* Toſtatum *Gen. c. 5. quæſt. 11. l. 3.* Fortun. Licetum *de Lucernis Antiquorum reconditis l. 1. c. 1.* nec non *alios paſſim.*

PALLAS, *antis*, hiſtoricum volumen condidit de myſteriis Mithræ, Porphyr. *περὶ ἀποχῆς l. 2.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. 3. p. 397.*

PALLAS, Claudii Cæſaris libertus, ditiſſimus, qui Craſſo tertio ditior vicies, & quinquies centenis millibus, Plin. *l. 33. c. 10.* Vide Tacit. *Annal. l. 12. c. 53.* Et Plin. *l. 8. ep. 6.* Juven. *Sat. 1. v. 109.*

——— ——— *Ego poſſideo plus*
Pallante & Licinis. ——— ———

PALLAS, Pandionis fil. Ovid. *Met. l. 7.* Hunc *Steph.* ſcribit habitâſſe in Diacria tribu Atticæ. Vide Scholiaſt. *in Crabr.*

PALLAS, nomen paludis, in Africa.

PALLENE, quæ & *Phlegra Herodoto*, *Patalene Ptolemæo* dicitur: peninſul. Macedoniæ ad ſinum Thermaicum, cujus iſthmus *Pallenſis* Plinio *l. 4. c. 10.* dicitur, quæ & peninſ. Caſſandriæ ab *Euſtath.* nominatur, *Pallenea* à Val. Flacco *l. 2. v. 17.* Virg. *l. 4. Georg. v. 390. de Proteo:*

Hic nunc Emathiæ portus, patriamque reviſit
Pallenen. ——— ———

Hic *Pallene*, oppid. teſte Plinio *l. 4. c. 10.* & *Stephano*, *Caniſtro*, teſte *Sophiano* hodie, *Nardo* autem *Taribo*, ſeu *Tarſo* dictum, Caſſandriæ finitimum. Vide Steph. in Παλλήνη. Cui *Pallene* Sitonis Clethique; (ut Egeſippus ait) filia à ſe nomen dedit: gigantum bellô inſigne fuit. Habet triangulam baſim meridiei obverſam. Theagenes aliter hanc hiſtoriam narrat: *Pallene*, inquit, quæ veteri nomine *Phlegra* dicebatur, homines tenuerunt, quibus immanitas & ſuperbia morum Gigantum nomen dedit; in hos prælium ineunte Hercule, fulmina de cœlo viſa ſunt ferri, donec ſe fugæ commiſerunt, magnâque victoriâ ſuperati ſunt: Unde rumor in vulgus belli contra Deos manavit, Mela *l. 2. c. 2.* *Pallenem* inter Thraciæ loca recenſet & ſoli tam patentis eſſe refert, ut quinque urbium ſedes ſit atque ager. Hinc *Pallenæos*, Stat. *l. 4. Sylv. Carm. 2. v. 56.*

Et Pallenæos Phœbum laudare triumphos.

Claudian.

Pallenæa Jovi mulcavit flumina Cyclops.

Nic. Lloydius.

PALLENIDIS Minervæ fanum inter Athenas & Marathonem alicubi, Herodot *l. 1. c. 21.* *Pallenidis Pagi*, apud Euripidem Heraclidis.

PALLIATI Mimi, in *Gloſſar. ριχνόχοροι*, ſunt riciniati planipedes Mimi: *Feſto* uti *Jovem palliatum* unô locô dixit Arnobius, quem *l. 6. riciniatum* appellavit. Ricinium enim erat pro toga vel pallio mulierum, ſub quo tunicam, & cycladem geſtabant, & *pallium* quidem dicebatur, quòd eſſet quadratum, uti pallia erant. Sic Nonius ricinium, primò *palliolum breve fœmineum*; dein ſimplex *pallium, quod geſtabant mulieres in luctu*, exponit. Vide infrà pallium, inprimis in *Rica* & *Ricinium*.

PALLICIUM, vide infrà *Vallus*.

PALLIDI. Scilicet coloris homines, impudentes ferè & inverecundi habebantur dicebanturque, uti paulo [illegible] ... [illegible] contractus, [illegible] Martial. *l. 1. Epigr. 3.*

Eſt, Maxime, dum male colore,
Verum [illegible]

Quemadmodum contra, quibus os rubebat, pro modeſtis & ingenuis habebantur & erubeſcere dicebantur. Plin. *l. 1. Ep. 14.* *Eſt illi facies liberalis, multo ſanguine, multo rubore ſuffuſa.* Et *l. 5. ep. 17.* *Commendabat hæc vox pulcherrima, rubor verecundiæ, multum ſanguinis, multum ſollicitudinis in ore, magna ornamenta recitantis.* Ita Horat. *Od. 17. Epod. v. 21.* *verecundum colorem* vocavit [illegible] i. e. rubentem, qui juvenibus multo & integro ſanguine plenis [illegible] &c. Atque inde [illegible] & [illegible], *inverecundum* Græcis dicitur & improbum: quæ non ad homines ſolum, ſed & ad res extenſa eſt, unde [illegible] *Artemidoro*, ſunt [illegible] *impudens*, [illegible] *impudentia*. Similiter *pallidum* colorem & *luteum*, Græci [illegible] appellant. Ariſtoteles de Chlorone, [illegible] Unde [illegible] vocat. h. e. *malum colorem* ſeu [illegible] malum enim colorem Græci Latinique de *pallido & luteo* dixerunt. Aliter *impudens color*, de quo vide ſupra, & plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Hiſtor. Aug. Tom. 1. p. 654.* Eſt tamen, ſi rem exactius penſiculemus, inter *pallidum* & *luteum* colorem non leve diſcrimen. Namque propriè *Pallidus*, cui ſanguine recedente nativus rubor fugit & pallore mutatur. Aliàs *pallidus color* nullus eſt, ſed eſt affectio omnium colorum dilutiorum ac pallescentium. Eſt enim viridis pallidus, eſt luteus, ruber & quicunque alius color, non bene ſaturatus, nec meracè à natura imbutus. Cui ſanguis metu deceſſit ex facie, eum pallidum eſſe, modò diximus. Aliter tamen pallet mortuus & luteo magis inficitur. Qui luteo vultu ſunt, quum metuunt, etiam pallent; haud ſecus quàm qui facie ſunt candidâ; & notabilius quidem illi, quam iſti. Pallor contrarius rubori; ſed [illegible] etiam facie præditi ſæpenumero pallent, & qui in his color eſt, non penitus extinguitur, ſed dilutior & minor fit, [illegible] pallere. Æruginoſi plus ſunt, quam pallidi: nam meracò luteo occupatam cutem habent; Græci [illegible] vocant, qui & *luteum* colorem [illegible] dicunt, quem *pallidum* qui diceret nugaretur. [illegible] enim crocus eſt, unde croceus color, qui non eſt pallidus, niſi ut dilutior. Abuſivè tamen & *pallorem* de *ærugine ſeu luteo colore*, dixêre Latini: nam his *mors* quoque *pallida* dicitur, cùm mortui color ſit ſubluteus. *Pallidus* eſt [illegible] *ſine colore, luteus eſt κακόχρους, mali coloris.* At Græci [illegible] de coloribus pallescentibus ac dilutis non uſurpant, ſed [illegible] &c. Vide eundem Salmaſ. *ad Solin. p. 1114.* & ſuprà ubi de *Aure*, nec non infra voce *Pallor*. Addo hic ſaltum *Pallidos* ab Ethnicis crebrò olim per convitium Chriſtianos appellatos. Unde Cæcilius apud Minutium, *Pallidi, trepidi, miſericordiâ digni.* Ex eoſdem Lucian. [illegible] Quod aliis [illegible] tributum. Sed jejuniis potius aut abſtinentiis id [illegible], docet Baſilius *de Jejunio hom. 1.* [illegible] Et Sulpitius Sev. qui proin Monachorum, quorum ſtrictior erat [illegible] *pallidas* [illegible] eleganter appellat, *Epiſt. ad Baſſulam Socrum.* Hincque idem Baſilius, uti ſaginâ athletam, ita *pallore & macie* Chriſti militem conſpici ait in *Aſceticis*. Vide Deſ. Heraldum *ad Minutium Fel. p. 25.*

cum PALLIO Denarii, Gall. *Deniers au Mantelet*, ſub Philippo IV. Galliæ Rege [illegible], memorantur Car. du Freſne in voce *Moneta*. Idem meminit Regalium auri puriorum, Gall. *des Royaux d'or fin*, ſub Rege Joanne cuſorum, in quibus Rex ſtans in tabernaculo effingitur, *pallio*, inſtar pluvialis, amictus, ad pectus clauſo, cum ſceptro liliato in dextra, quod ſiniſtræ digito videtur indicare. Hinc *Trabeatos* alii, Gall. *Longvêtus* vocant. Eorum valorem & typum habes *ibid.*

PALLIOLATÆ Tunicæ, apud Flav. Vopiſc. *in Proculo, c. 15.* ubi de muneribus ab Aureliano Huniliæ ſponſæ Bonoſi cauſâ nuptiarum datis. *Tunicas palliolatas hyacinthinas ſubſericas, tunicam auro clavatam* &c. mixtum genus veſtis & ex duabus compoſitum, duarumque uſum præſtans, palliolì & tunicæ, *Caſaubono*. *Salmaſio* vero fuêre tunicæ, adnexa & adjuncta *palliola* habentes. *Palliolum* autem breve capitis operimentum muliebre, ut infra latius videbimus. Juvenal. *Sat. 3. v. 94.*

——— ———, *Doris nullo*
Cultam palliolo ——— ———

Martial. *l. 9. Epigr. 33. v. 1.*

Hanc volo, quæ facilis, quæ palliolata vagatur.

Cujuſmodi palliola tegendo capiti viros quoque, ſed in morbo, uſurpâſſe, docet Ovid. *l. 1. Artis v. 733.*

Sæpe fac ægrotum ſimules, nec turpe putâris
Palliolum nitidis impoſuiſſe comis, &c.

Ut *palliolatæ* autem *tunicæ*, quæ palliola adjuncta haberent, ſic *veſtes cucullatæ* vulgò appellabantur, quæ cucullos habebant. Iſidor. *Caſula eſt veſtis cucullata, dicta à caſa, quòd totum hominem tegat, quaſi minor caſa.* Ita & *lorica cucullata*, quæ cum cucullis erant & totum hominem à capite contegebant uſque ad pedes. Videntur vero olim mulieres, pro diverſis tunicis, diverſa quoque palliola habuiſſe, ita ut talem tunicam cum tali palliolo geſtarent, quod & hodie variis in locis obſervare nôrunt mulieres. Quia autem, pro variis tunicis, varia & ſua quædam propria palliola ſoreſolutum [illegible], ſolebant ſingulas tunicas ſuis palliolis inſtruere, quæ *palliolatæ* vulgo videntur appellatæ tunicæ. Sic tunicarum cum palliolis junctim meminit Scævola *l. 38. D. de aur. arg. mundo*, quæ in Pandectis Florentinis ſic legitur: *Sempronia Pia hoc amplius cooperturam Iaſinam & tunicas tres* cum

cum palliolis, quæ elegerit, dari volo. Quæro an ex univerſa veſte i. e. an ex ſyntheſi, tunicas ſingulas & palliola Sempronia eligere poſſit. Reſpondit, ſi eſſent tunicæ ſingulares cum palliolis relictæ, ex his duntaxat eligi poſſe: quod ſi non eſt, hæredem vel tunicas & palliola, ſed ex ſyntheſi præſtaturum, vel veram æſtimationem earum. Ad quam vide Salmaſ. *d. l.* Plura verò de *Palliolo* mox.

PALLIOLUM, breve fuit & anguſtum pallium, ut vox ipſa declarat. quô Romani cùm latere volebant, item mulieres, languentes & delicati homines, caput obnubere ſolebant aliquando *Palli* quoque nomine dictum. Injiciebatur id totum capiti, unde de Mæcenate Seneca, *Ep.* 114. *Hunc eſſe, qui in tribunali, in Roſtris, in omni publico ſic apparuerit cœtu, ut palliô velaretur caput, excluſis utrimque auribus, non aliter quàm in Mimo Divites fugitivi ſolent.* Atqui ſervos olim in Comœdiis fugitivos cùm ſe ad curſum expedirent, *Pallium* in caput injeciſſe, ut agiliores eſſent, notum ex Plauto *Captivis* & *Epidico*. Sic quòd novô more *Palliolatus*, i. e. caput *Palliolô* tectus, in gladiatorio munere, quod ſimul cum fratre memoriæ Matris edebat, præſediſſet Claudius Imperator apud Suetonium, *c.* 2. reprehenſus legitur, & ſola valetudo excuſare poterat. Eidem *adraſum incluſiſſe caput* Trimalcionem, notiſſimam luxuriæ victimam, refert Petronius. Idem geſtamen meretricum quoque fuiſſe, oſtendunt Martialis illa, *l.* 9. *Epigr.* 33. *v.* 1.

Hanc volo, quæ ſimplex, quæ Palliolata *vagatur.*

Et Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 94.

——— ——— *Doride nullo*

Cultam Palliolo &c.

Aliter Græci caput operiebant, cùm latere inprimis vellent, adductô nempe in caput palliô, quæ propria eorum veſtis erat, ut infrà videbimus. Lucian. *Dialogo mortuor. de Philoſopho. Flet, quia non ampliùs tam opiparas cœnas habebit, neque noctu exiens clam omnibus, τῷ ἱματίῳ τὴν κεφαλὴν κατειληφώς, pallio caput involutus, ordine omnia accedet ſcorta.* Plautus *Curcul. Actu* 2. *ſc.* 3. *v.* 9.

Tum iſti Græci palliati capite opertô qui ambulant.

Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiar. paſſim, inprimis Part.* 2. *l.* 4. *c.* 23. & de *Pallio, quô fœminæ olim capita abſcondebant*. Ant. Solerium *l. de Pileo*, ut & hic infrà in voce *Pallium* it. *Theriſtrum*.

PALLIUM, Veteribus in genere omne veſtimenti genus ſignificavit, quàm apertum, tam clauſum, ut etiam Toga *Pallio rotundum* dicatur *Iſidoro*; Abuſivè pro *Palliolo* quoque ſumi fuiſſe ſolitum ſuprà vidimus: Propriè verò ac ſimpliciter communique loquendi more, pro Græco accipitur indumento, quatenus à Toga Romanorum diſtinguitur. Hinc *tranſire à Toga ad Pallium* &c. cùm tunica, interior nempe veſtis utrique genti communis eſſet, Græcis illud ἱμάτιον, Atticè θοἰμάτιον, item Φᾶρος dictum, quamvis enim utraque hæc vox genericè, pro quavis veſte non rarò uſurpata reperiatur, tamen & Ἱμάτιον, propriè id indumentum quod tunicæ ſuperinducebatur, indigitâſſe, ex Demoſthene patet & Plutarcho *in Lycurgo*, Æliano item *Var. Hiſtor. l.* 1. *c.* 16. Et Φᾶρος de virili *Pallio* paſſim Homerus uſurpat. Vide quoque *Antholog. l.* 1. *c.* 1. de Xerxe, qui, cùm corpus Leonidæ mortui adſpexiſſet, honoris cauſâ ἐχλαίνε φάρεϊ πορφυρέῳ, *Involvit pallio purpureo.* Latina vox à *Palla* rectè Iſidoro derivatur, quæ inde dicta, *quod palàm* & *foris eſſet*, teſte *Varrone*: Nam verè in Romano cultu, non alius *Pallii* uſus, quàm in fœminis, quarum habitus exterior *Palla* dicebatur, quæ nihil aliud fuit, quàm *Pallium*, apertum ſcilicet, quodque corpori circumjectum illud veſtiret. Sed & ſuam poſtea Græci hanc vocem facientes, Παλλίον vocavêre. Fuit autem veſtimentum apertum, quod tunicæ imponeretur, laxum, atque ad pedes fuſum & ſemirotundum, quale prorſus *Pallium* Romanarum mulierum ſive *Palla*, ut ex veteribus ſtatuis palliatis videre eſt. Geſtabatur id, vel ut pars utraque ad pedes fuſa caderet, vel ut una pars ſive ala, dextra ſcilicet, ſiniſtro brachio imponeretur aut eidem ſubjiceretur, aut demum ſiniſtro humero injiceretur: quæ ultima geſtandi *Pallii* ratio communis, honeſtiorum præcipuè erat, nempe ut pars ejus dextra ita imponeretur ſiniſtro humero, ut totum corpus atque utrumque humerum involveret, ſolaque ferè dextra ad pectus extaret, interdum ipſa quoque operiretur: quorum prius, nempe brachium *Pallio* involutum fuiſſe, ſolâ dexterâ eminente, docet Quintilian. *l.* 11. *c.* 3. poſterius, de Pericle Plutarchus *in Politicis*, ubi ait, eum fuiſſe ſolitum τὴν χεῖρα συνέχειν ἐντὸς τῆς περιβολῆς, *manum continere intra pallium.* Hinc & apud Xenophontem *de Rep. Laced.* traditur Lycurgus inſtituiſſe, ut, qui ex Ephebis exceſſerant, manum pallio continerent, quò modeſtior eorum inceſſus eſſet; cùm antea, ubi ex Ephebis exceſſêre, ſumtô *Pallio* (cum prius Chlamydem geſtâſſent) more Virorum, cohibitô brachiô dextram exercere ſolerent. Reliquos omnes palliatos, honeſtiores ſaltem, brachium *Palliô* continuiſſe, ut ſola extaret manus, Val. Max. inter alios docet *l.* 6. *c.* 9. cùm Polemonem temulentum, auditô Xenocrate, *primùm coronam capiti detractam projeciſſe, paulo pòſt brachium intra* Pallium *reduxiſſe*, refert. Quô habitu ſtatuam M. Aurelii palliatam videre eſt, in atrio Palatii Veneti quam Ferrarius exhibet *de Re Veſtiar. Part.* 2. *l.* 4. *c.* 5. Itaque magna fuit veter. Græcorum in veſtitu decoro *Palliique* modeſto atque ingenuo circumjectu cura: ut vel unus Athenæus abunde teſtatur, cùm magnopere Veteres allaborâſſe tradit, κοσμίως ἀναλαμβάνειν τὴν ἐσθῆτα, *ornatè ac decenter componere Pallium l.* 1. Imò notam hominis minime ingenui hanc quoque ponit Lucian. *de compon. Hiſt.* ὡς ὅτε τὸν ἱμάτιον εἰδὼς, ὡς χρὴ περιβάλλεσθαι, *qui neſcit Pallium, ut oportet, componere.* Supra genua illud ſubducere, negligentiæ ac ruſticitatis erat; quare apud laudatum Athenæum, Amphis vetus Poeta, jubet [illegible] injici *Pallium*, illudque ruſticorum more ſupra genua advolvi vetat. Quod & honeſtas ſuaſit, cùm tunicæ viriles non minùs apud Græcos, quàm apud Romanos, paulo infra genua caderent: Tum enim eveniebat, ut in ſedendo contraherentur fierentque breviores, ſicque demiſſô decenter *Palliô*, ea quæ obvelari convenit, nullô tum feminalium aut braccarum uſu, contegerentur. Quò pertinet notum Philippi Macedonum Regis tunicâ contractâ indecore ſedentis apophthegma. Quoties autem ad opus vel iter ſeſe accingebant, quò expeditiores eſſent, non unam tantùm *Palli* partem ſeu alam, dextram videl. ſiniſtro humero imponebant, ſed utramque, dextram in ſiniſtrum, ſiniſtram in dextrum humerum retrorſum rejiciebant, ut nempe illô ſubductô atque in collum conjectô utrumque brachium exereretur, minimeque pallium ad pedes fluens feſtinantibus moram injiceret. Et quidem habitus hic non tam civium atque honeſtiorum hominum, quàm ſervorum fuit, cùm ſe ad verſuram expedirent, in Comœdiis palliatis. Plautus *Captivis*, *Actu* 4. *ſc.* 1. *v.* 11.

Nunc certa res eſt, eôdem pactô, ut Comici ſervi ſolent,

Conjiciam in collum Pallium, *primò ex me hanc rem ut audiat* &c.

Idem in venatione factum, vel prorſus depoſitum eſſe *Pallium*, ex *Oppiano* obſervavit *Caſaubon*. In bello autem nullus ejus uſus, tum namque chlamys ſumta, quæ brevior ac fibulâ adſtricta, nec defluere nec morari præliantes poterat: Proin, cùm Græcia ferè omnis propter frequentia latrocinia & crebras incurſiones etiam in pace armata degeret, tunicæque ac *Palli* communi uſu fermè abolitô, lineæ tunicæ ſeu loricæ paſſim geſtarentur & pro *Palio* chlamydes eſſent. Cyri tempeſtate, hic Lydorum gentem exitio daturus, ex conſilio Crœſi, illos juſſiſſe arma tradere ac *Pallium* tunicis imponere, legitur apud Thucydidem *l.* 1. Porro, quid actum in concione, cùm in ſuffragiis ferendis manus porrigi ac extendi deberent? Quid cùm Oratores ad Populum verba facerent? num ſine geſtu brachiô ita involutô, uti dictum, id contigerit, quæritur. Tum certè non manum modò, ſed totum quandoque brachium exertum fuiſſe credere par eſt. Interim *Æſchines* apud Timarchum clarè oſtendit, morem exerendi brachium non fuiſſe antiquum, narratque in Foro Salaminiorum ſtatuam Solonis eô habitu & compoſitione corporis, quâ ad Populum perorabat, poſitam fuiſſe, Ἐντὸς τὴν χεῖρα ἔχοντα, *manum Pallio continentem.* Primum autem hunc morem mutavit Cleon, Thucydidi propterea Ariſtophanique non ſemel reprehenſus. Tandem, qui *Pallium* non aptè ſubducerent, ſed illud traherent, partim tanquam ſoluti & effœminati, partim & negligentes, notabantur. Proin Plut. de Alcibiadis filio verba memorans Archippi, Βαδίζει, inquit, διασεσαλευμένος θοἰμάτιον ἕλκων, *Incedit diffluens, Pallium trahendo.* Apud Terentium *Eunucho*, *Actu* 4. *ſc.* 6. *v.* 31. Thais Chremeti, *Attolle pallium* ait: Ubi Donatus, *vel quia ſimplex eſt, vel quia ebrius* Pallium *trahit Chremes.* E quibus omnibus facilè patet, *Pallium* commune fibulâ caruiſſe, quæ Chlænarum propriè ac Chlamydum erat: Ideo Homerus, de Chlæna voce περονήσασθαι, i. e. *infibulavit*, *Il.* κ. *v.* 133. de Pallio nuſquam, utitur. Sicut autem calcei Togæ, ſic crepidæ *Palli* peculiares fuêre, ſine quibus id nuſquam ſumtum. Livius de Scipione in Sicilia otiante *l.* 29. *c.* 19. *Ipſius etiam Imperatoris, non Romanus modò ſed ne militaris quidem cultus jactabatur: cum* Pallio crepidiſque *inambulare in Gymnaſio:* quod imitatus eſt in Ægypto Germanicus, ubi *pedibus intectis inceſſit & pari cum Græcis amictu*, apud Tacit. *l.* 2. *Annal. c.* 59. Idem de Claudio Neapoli agente refert Dio *l.* 60. Lana *Palli*, ſicut & reliquorum veſtimentorum, antiquitus materia fuit, nec niſi in Mulieribus lineæ interdum veſtis uſus reperitur, interim ex ipſo lanæ pretio textura plus minuſve æſtimabatur: Quemadmodum Ælian. *Var. Hiſt. l.* 1. *c.* 16. tradit, Apollodorum Socrati morituro attuliſſe, χιτῶνα ἐρίων πολυτελῶν καὶ ἐξυφασμένον καὶ ἱμάτιον τοιοῦτον, *Tunicam ex pretioſa lana pulchrèque textam, ſimile item pallium.* Sic *Lanæ ovium Atticarum*, meminit Plutarchus *de aud.* *Pallii malaci*, Plautus *Milite Glor. Actu* 3. *Sc.* 1. *v.* 94. &c. Serici apud Græcos, lineæque veſtis rarus ſeruſque uſus. Colore, apud honeſtiores, *Pallium*, ſicut & Romanæ Togæ Tunicæque, fuit albo, nec pullus niſi in luctu ſumtus, ut luculenter demonſtrat Artemidorus *l.* 2. *c.* 2. Imò ita in Græcia alba veſtimenta vulgò uſurpata legimus, ut veſtis infectæ uſus, in Populi conventu ac in Spectaculis, lege eſſet interdictus: Solis Sponſis *Pallii* [illegible], ſive *tincti* uſu permiſſô. Quare mirum eſt, Ælianum *l.* 4. *c.* 22. prodere, veteres Athenienſes *Pallia* purpurea, tunicaſque variegatas ſolitos fuiſſe geſtare &c. Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiaria Part.* 2. *toto l.* 4. Non ingenui autem ſolùm, ſed & ſervi in Græcia vulgò palliati fuêre. Unde Plaut. *Captivis Actu* 4. *Sc.* 2. *v.* 8.

Sed Ergaſilus eſt ne hic, procul quem video?

Collectô quidem eſt Palliô, *quidnam acturus eſt?*

Idem *Epidico Actu* 1. *Sc.* 1. *v.* 1. ubi ait Theſprio ſervus.

Quis properantem me prehendit pallio?

Vide quoque Terent. *in Phormione*, &c. E quibus intelligimus, ſervos cùm properarent, ne fluens *Pallium* curſuram impediret, ſolitos fuiſſe illud in collum conjicere, h. e. dextram partem in ſiniſtrum humerum, ſiniſtram in dextrum, ut ſic eſſent expeditiores: Quô habitu interdum & liberi, ut Paraſiti trechedipni, cùm ad cœnam feſtinarent: Idemque color ſervilis *Palli*, nempe albus, & lætitiæ cauſâ candidus erat. Quare Olympio apud Plautum *in Caſina* in nuptiis vulgi more candidatus introducitur. Interim propria eorum veſtis fuit Exomis & Diphthera, Ferrarius *l. cit. c.* 21. A Toga Tertullian. ad *Pallium* tranſiit, editô propterea ſcriptô Apologet. cui de *Pallio* titulum fecit, ad quem tam multa Interpretes diſputârunt. Quod ab eo factum quidam volunt, cùm Chriſtianus factus eſt. Unde ipſe

de

in fine libri, Unde Pallium, ex quo Chriſtianum veſtiri incipiſſ. Veriſimile enim videtur, primis illis Eccleſiæ temporibus, qui Chriſto nomen darent, ipſo etiam habitu cultuque Chriſtum & Apoſtolos imitari voluiſſe, quos *Palliatos* Hebræorum more fuiſſe conſtat. Alii, non cum Chriſtianus, ſed cum Sacerdos factus eſſet, habitum mutaſſe contendunt. Ferrarius hoc cum feciſſe conjicit, cum primum ἄσκησιν & ſtrictiorem diſciplinam profiteri cœpit, *l. cit. c.* 18. Vide quæ Pamelius ad *Tertullian. de Pallio* annotavit, & diſputationem contra eum *Baronium*. A *Pallio* Græci nonnunquam ſimpliciter *Palliati*, item *Gens palliata*, ſicut Romani à Toga *Togati*: & Comœdiæ Græcæ *Palliatæ*, ſicut Romanæ *Togatæ*, dictæ ſunt. Vetus Interpres Juvenalis, *ad hunc. Sat.* 1. *v.* 3.

——— *Recitaverit ille Togatas:*

Togatæ, inquit *Comœdia Latina*, *Palliata Græca*, *quales Africanus fecit.* Ubi Ferrarius verba ultima retrahenda & Togatis ſubjicienda eſſe docet, Afranium enim Togatas dediſſe notum eſt, vide eum *l. cit. c.* 1. &c.

Varii Pallii species, ex Ferrario aliisque.

Abolli, vide ſupra.

Album, & in exteris candidum, non minùs ſervis ac ingenuis apud Græcos fuiſſe in communi uſu, ſupra vidimus. Hinc cum mortui viventium veſte efferrentur, ideo ægrotanti alba veſtimenta per ſomnium viſa mortem prænuntiabant, ſecundum diſciplinam Artemidori *l.* 2. *c.* 2.

Aſcetarum *Pallium* Tribonium fuiſſe, ſentit Ferrarius *Part.* 2. *l.* 4. *c.* 18. Qui quoniam Philoſophorum erat habitus, quorum plurimi ſolâ barbâ ac *Pallio* Sapientiam mentiebantur, reliqui impoſtores ac ſycophantæ, eadem in Chriſtianos illos ac in hos convitia expetebant. Imò & Mulieres Aſcetrias eadem veſte tectas fuiſſe, apparet ex *can.* 13. Synodi Gangrenſis, *Si qua mulier propter decorum habitum mutat, & pro ſolito muliebri amictu virilem* (i. Pallium) *ſumit, anathema.*

Aſiaticorum, & reliquarum gentium ad Orientem colentium *Pallium* quadratum fuiſſe videtur. Unde Romani, in Aſia negotiantes, ut Mithridatis effugerent crudelitatem, poſitis Togis, quadrata veſtimenta gentis illius propria ſumſiſſe leguntur, apud *Athenæum.*

Carthaginenſes antequam Togam induerent, *Pallium* geſtavêre quadrangulum, quod in humeris fibulâ nexum ſedebat, & humerum utrumque advelabat, teſte Tertulliano *de Pallio*. Quod poſteà abolitum, apud ſolos Æſculapii Sacerdotes remanſiſſe idem docet.

Chriſti Domini commune fuiſſe *Pallium*, non Tribonium, ut quidam contendunt, vel hinc patet, quòd aliàs fruſtra milites ſuper pannuceâ, ne centonibus quidem bonis dignâ, ſortem miſiſſent.

Chriſtianos primis temporibus *Pallium* ſumſiſſe ſupra vidimus: è quibus illi, qui ſeverius vitæ inſtitutum ſectati ſunt, Tribonium geſtabant, ſed non duravit diu hæc tribonophoria, imò cùm Conſtantini ætate Euſtathius Sebaſtenorum Epiſcopus Epiſcopos Presbyteroſque omnes ad vetus Tribonii geſtamen revocare conaretur, Synodô Gangrenſi *Can.* 12. damnatus eſt.

Coccinei *Pallii* jus Imperatorum ſolorum erat, namque & biſce inferiori ævô aliquis *Pallii* uſus fuit. Vide Vopiſcum in *Valeriano* & *Albino*, *c.* 2.

Commune, ſupra prolixè deſcriptum eſt.

Cynicum, ut & Pythagoreum ac Stoicum, à communi in hoc differebat, quòd detritum, obſoletum, ſordidum ac pullum eſſet, cùm commune albô niteret colore. Præterea Cynici Tribonium non ut cæteri Philoſophi geſtabant, extremam nempe *Pallii* partem dextram in ſiniſtrum humerum ſic rejiciendo ut ſola manus extaret, ſed totam Tribonii partem dextram ita in ſiniſtrum conjiciebant humerum, ut cum toto brachio dexter humerus nudus exereretur, parte quoque pectoris renudatâ: Neque enim Tunicam geſtabant, ut Stoici cæterique Philoſophi. Exhibet hujuſmodi hominis iconem Ferrarius *c.* 20.

Fuſcum *Pallium* Tribonium erat, de quo vide *ſuô locô* Quem colorem Epiſcoporum quoque veſtitui fuiſſe, Baronius notat *ad A. C.* 407. (ubi Joh. Chryſoſtomum, morti proximum, exuiſſe veſtimenta atque alba ſumſiſſe, ex ejus Actis refert.)

Gallicum *Pallium* fibulatum fuiſſe, colligitur ex Vopiſco *in Probo*, *c.* 4. cui Valerianus inter cætera juſſit dari, *Pallia Gallica fibulata duo.* Viri docti, qui in Tertullianum ſcripſerunt, *Sagochlamydes* explicant.

Judaicum, quatuor in imo angulos habuit, in quos ex præcepto Dei, fimbrias & vittas hyacinthinas geſtabant, Numer. *c.* 15. *v.* 38. adeoque quadratum fuit, & à Græcorum *Pallio* diverſum. Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiaria*, *Part.* 1. *c.* 4.

Muliebre *Pallium*, Ἱμάτιον quoque dicitur Plut. *de Præc. connub.* Vide ſuprà *Palla*, & infrà in voce *Theriſtrum*. Lacænas verò, cum nuberent, amictas fuiſſe ſolitas *ἱματίῳ ἀνδρείῳ*, *Pallio virili*, idem Plut. *in Lycurgo* refert.

Nuptiale *Pallium* ..., *i. e. tinctum* ſeu *infectum* erat, quale ſolis Sponſis in Græcia geſtare licebat, vide Ariſtoph. *Pluto Act.* 2. *Sc.* 5. & *veter.* Interpretem *in locum.*

Perſicum *Pallium*: quadratum erat ac fibulatum. Unde Suidas, Φαλαρὸν ... Πέρσαι. Vide quoque infrà *Schenti.*

Philoſophicum *Pallium*, detritum erat, obſoletum, ſordidum ac pullum, aliàs *Tribonium* dictum. Non enim ſolius Cynicæ ſectæ geſtamen Tribonium fuit, cùm & Socrates, ac Pythagorei, Stoicique, & reliqui ſeverè Philoſophantes hanc veſtem pepli omnibus Regumque indumentis prætulerint. Et quidem primus Socrates Tribonium Sapientiæ aptavit, cum reliqui præter memoratos id communi habitu neceſſerint, & ante ipſum Philoſophi idem factitarent. Unde Pythagoram veſte albâ puràque ſemper uſum, apud *Laert.* ...um atque *Aſſimum* legimus. Color *Pallii* ſuſcus & ſubniger atque obſoletus erat; qualem fuiſſe Pænularum, item ferme Lacernarum, ſummo & Tunicatum Rom. plebis ac vilisſimi cujuſque, unde *Palliatus circulus* ac *Palliata multitudo*, apud Auctores legimus. Idem prælongum fuiſſe, notavit Jac. Utilens JCtus *in A. Gell. l.* 13. *c.* 8.

Sterna vide *infra.*

Virile, ſupra pluribus expoſitum eſt, &c.

PALLIUM, inſigne honoris atque dignitatis, quod Archiepiſcopis aut Metropolitanis confert Pontifex, è lana quæ deſumitur à duobus agnis candidis, qui die Agnetis, in templo illi ſacro Romæ, cum in miſſa imploratur Agnus Dei, ſuper altare ponuntur, poſteà traduntur Baſilicæ D. Petri Subdiaconis, in paſcua mittendi, ſuôque tempore tondendi. Latum eſt tres digitos, ab humeris in pectus atque tergus propendens: ad extremum ſunt laminæ plumbeæ tenues, ejuſdem latitudinis, Sicidan. *l.* 13. Spelmanno habet circulum deſuper humeros conſtringentem, & duas lineas ab utraque parte dependentes: quatuor autem cruces purpureas ante & retrò, à dextris, & ſiniſtris: ſed à ſiniſtris duplex eſt, à dextris ſimplex. Tribus acubus aureis ante pectus, ſuper humerum & poſt tergum, affigitur. Dicitur *plenitudo Pontificalis officii*, quoniam, antequam Metropolitanus *pallio* decoretur, nec Clericos ordinare, nec Eccleſias dedicare, nec aliquem Epiſcopum inaugurare poteſt. Poſtquam hôc modô contextum eſt, defertur unà cum aliis ad corpora divi Petri ac Pauli, ubi certis precibus expoſitis, relinquuntur per noctem unam: alterâ die Subdiaconi illa recipiunt. Traditur dein multis cum ceremoniis, & deferentibus mandatur, ne ſupra noctem unam in eodem loco ſubſiſtant. Hanc mercem magnâ pecuniæ vi redimunt Archiepiſcopi, intra ſpatium trimeſtre, illâque in ſacrificiis atque Miſſis inprimis utuntur. Neque verò licet ſucceſſori uti *Pallio*, ſed quiſque ſibi tenetur illud Romæ comparare: imo cum ad alterius Eccleſiæ Archiepiſc. opus vel Metropolitanus evadit, novum ſibi emere neceſſe habet. Sicidan. *l.* 4. & 13. Græci *Pallia* à Romanis Pontificibus redimere deſierunt, circa A. C. 934. Lætus *Comp. Hiſt. Univ.* Vide prolixè de *Pallio* diſſerentem, prædictum Spelmannum *in Gloſſar.* & *Pragmatica.* Græcè ὠμοφόριον, cujus conficiendi rationem accuratè tradit Chriſtophorus Marcellus auctor *Ceremonialis Rom. l.* 1. *ſect.* 10. Vide quoque Cencium Camerarium *in Ceremoniali*, & ſupra *Orarium.* Originem ejus uſumque ab ipſo Lino quidam repetunt, alii ante Marci Epiſcopi qui vixit A. C. 336. tempora, ejus mentionem non fieri obſervant: Alii denique hanc prærogativam Sylveſtro demum Papæ à Conſtantino M. conceſſam volunt, unde ad cæteros Patriarchas & Archiepiſcopos profluxerit: Quam in rem vide quæ annotaverit Car. du Freſne *Differtat. de Byzantinorum Impp. nummis.* Quantâ autem id reverentiâ ab Epiſcopo delatum in vaſe argenteo ab Archiepiſcopo ſuſciperetur, eidemque imponeretur, narrant pluribus Eadmerus *Novorum l.* 2. & 5. Wilh. Malmesburienſis *de Geſtis Pontific.* & *Ceremoniale* Epiſcoporum *l.* 1. *c.* 16. factô priùs ſacramentô Pontifici, ut eſt *c.* 3. *de Juram. Extra* & *c. de Elect.* apud Gregor. Poſt obitum, Archiepiſcopi cum *Pallio* ſepeliendi ſunt: & quidem ſepeliantur in provincia ſua, circa humeros ſupra planetam: ſi verò extra provinciam, ponendum erit *Pallium* plicatum, ſub eorum capite, Adamus Bremenſis *c.* 45. Porrò, Pontificibus, Patriarchis, Primatibus & Metropolitanis proprium eſt, & quod *de corpore S. Petri* ſumi ſolet, (quæ phraſis hinc orta, quòd poſtquam confecta ſunt, per Subdiaconos portantur ad Baſilicam Petri, & per Canonicos Baſilicæ ponuntur ſuper corpora Petri & Pauli Apoſtolorum, ſub Altari majori) à ſolo Pontifice conceditur, & quidem olim non niſi Romam & ad Apoſtolorum limina venientibus & fortiter poſtulantibus Metropolitanis dabatur, poſteà verò mitti cœpit per Romanæ Sedis Legatos. Interim & Patriarcharum etiam prærogativa eſt, ut, cum ipſi Româ recederent, *Pallium* Suffraganeis ſuis concederent: quod indultum olim ab Innocentio III. Patriarchæ Conſtantinopolitano, poſtmodum ad omnes Patriarchas extenſum eſt Conciliô Lateran. A. C. 1215. Uſus ejus ad ſolenniores feſtivitates reſtrictus paſſim legitur, ne, ut & in Concilio VIII. *c. ult.* hujuſmodi cultu per faſtum, aut ſuperbiam abuterentur Metropolitani, quæ quidem ſacra feſta deſignantur in Epiſtolis Pontificiis, ſcil. *Nativitas Domini*, *Feſtivitas S. Stephani*, *S. Johannis*, *Circumciſio Domini*, *Epiphania*, *Dominica Palmarum*, *Cœna Domini*, *Sabbatum ſanctum*, *Paſcha*, *Feria ſecunda poſt Paſcha*, *Aſcenſio Domini*, *Pentecoſte*, *tres* (al. quatuor) *Feſtivitates S. Mariæ*, *Natalis Johannis Bapt.* *Solennitas omnium Apoſtolorum*, *Commemoratio omnium Sanctorum*, *Dedicationes Eccleſiarum*, *Conſecrationes Epiſcoporum*, *Ordinationes Clericorum*, *Eccleſiæ propria principales Feſtivitates*, & *anniverſarius Conſecrationis dies*, Innocentius III *l.* 15. *Epiſt.* 57. 58. Etiam *Pallii* uſum in Imperatoris aliorumque Magnatum & Principum ſepulturis, Patriarchæ Conſtantinopolitano indulſit Idem, ut in ejus *Geſtis* legitur *p.* 10. Porrò utuntur eô Metropolitani, in Miſſarum ſolennibus, in Eccleſiis ſibi ſubjectis, non etiam in proceſſionibus & aliis occaſionibus, niſi ex indulto Pontificis: Solus Pontifex illud in Miſſarum ſolennibus ſemper & ubique adhibet, ut in iiſdem *Geſtis* legere eſt. Interdum tamen ex peculiari indulto legimus conceſſum, à Pontificibus Romanis ut Metropolitani, quoties vellent, *Pallio* uterentur: ut Brunoni Colonienſi Archiepiſcopo ab Agapeto II. apud Flodoardum *l.* 3. *c.* 10. Uti vero

Pallium Archiepiſcopis confertur, in ſignum plenariæ poteſtatis, ita ut degradentur, eis aufertur, teſte eôdem *l. 4. c. 35.* &c. Sed & *Pallium* ſæpe aliis conceſſum legitur, quàm Metropolitanis; Epiſcopis videl. quibus id privilegii Pontifices induſſêre, quod quibuſdam *perſonale*, i. e. ad vitam, aliis *reale* fuit i. e. eorum Eccleſiis conceſſum. Ad vitam conceſſum legitur aliquot Epiſcopis Metenſibus, Urbicio ſcil. Chrodegango, Angilranno, Drogoni, Walæ, Roberto & Stephano Barrenſi, apud Meuriſſium *Epiſc. Metenſ.* quorum proin aliquot *Archiepiſcopi* nomen ac titulum uſurpârunt. Epiſcopis vero, & eorum Eccleſiis, conceſſi *Pallii* exempla proſtant in Anicienſi in Gallia, apud Durandum *Ration. l. 3. c. 17.* Pariſienſi, ex conceſſione Gregorii XI. Papienſi in Lombardia & Maſſano, in Regno Neapol. apud Hoſtienſem *in Summa tit. de uſu Pallii*: Lucenſi, in Tuſcia, Bambergenſi in Germania, Quinquecclesienſi in Hungaria. *in c. Cùm in jur. Extra de Præſumpt.* Catanienſi in Sicilia Epiſcopo *Pallium* indulſerat Alexander III. ſed Lucius III. abſtulit, apud Rocchum Pirrum; ut & Richardo Syracuſano, idem Alexander, apud eundem Pirrum, ſed Clemens III. ademit. Sed ejuſmodi indultam Epiſcopis prærogativam ægrè paſſos eſſe Archiepiſcopos, diſcimus ex Flodoardo *l. 4. c. 4. extremo*, aliiſque. At *Pallium* deferunt omnes Epiſcopi, apud Græcos, teſte Luithprandô in *Legat.* &c. Plura de *Pallio*, ejus forma, uſu & ſignificatione, apud Nicol. Brahonum *in Pallio Archiep.* aliosque laudatos Car. du Freſne *Gloſſar.* Ejuſdem meminit Jacobus Cardin. *de Coron. Bonifacii VIII. l. 2.*

> Pallia *tunc humeris crucibus candentia nigris*
> *Impoſuit Levita rubens, quibus aurea ſuras*
> *Sapphiros defixit acu* &c.

Vide quoque Macros Fratres *in Hierolex.* & ſuprà in voce *Lorum Conſulare.*

PALLIUM, quoque velum Monialium dictum, in *Vita* Aldegundis Abbatiſſæ Melbodienſis *c. 4.* Unde *Virgines palliatæ*, pro *velatis*, in *Collectione* Canonum Hibernic. *l. 41. c. 10.* Etiam velum, quod in Communione Romana inter Miſſæ ſolennia ſupra caput nubentium expanditur, conceptas quaſdam orationes Sacerdote interea recitante, *Pallium* dici, monet Durandus *Ration. l. 1. c. 9. num. 9.* quod aliàs *Velamen nuptiale*, de quo ſuô locô. *Candidi* illud *purpureique coloris Vittam*, vocat modò dictus Durandus. Sed & *Pallium* idem nonnunquam cum aulæo vel palla eſt, de qua ſuprà. Interdum ipſam *Pallii* materiam, pannum ipſum, hôc nomine venire, deprehendimus. Unde in Eccleſ. Roman. id panno nigro manſit, qui feretro inſternitur, cùm mortui cadaver humandum defertur: ut & umbraculo quatuor haſtis ſuſtentari ſolito, ſub quo vel Euchariſtia deferri conſuevit, vel, quod Regibus Principibuſque viris, in ſolennibus ceremoniis ac urbium ingreſſibus, prætenditur, quam quidem umbellam nonnullos perperam *Poile*, pro *Paille*, appellare notat Car. du Freſne: additque, ab eadem voce Gallica, deductum eſſe *Pallare* & *Paller*, pro, *adium parietes palliis exornare*, Gall. *Tapiſſer*; atque hinc vocem *Palle*, in armorum ſeu inſignium deſcriptionibus, originem ducere: cùm certum ſit, ita in iis *Pallia* bicoloria deſignari, non verò *palos* ſeu *paxillos*; ut hactenus creditum Viris Heraldicæ Artis peritis. Sic inſignia Regum Aragonenſium *pallata* ſunt ex auro & rubeo, ſeu *palliis* aureis & coccinei coloris diſtincta. Sed & Itali *Paglio* vocant, quod Galli *Paille*. Hinc enim *correre in paglio* dicunt, cùm equorum vel equitum curſus inſtituitur, *Palliis* pretioſioribus in præmium propoſitis, uti *Falcone* obſervatum. Nec omittendus *Palliô cooperiendi* filios, ante matrimonium natos, ritus, quod Galli vocant, *Mettre les enfans ſous le drap*, qui adhibetur, in natis ex concubina: quam Pater poſtmodum in legitimam uxorem, coram Sacerdote, accipit. Cujus initium fluxiſſe ab eo videtur, qui obſervatur in adoptionibus, in quibus, adoptivos *Pallio* ac ſtolâ propriâ adoptantes quodammodo involvebant, ut ab iis quaſi prægnatos indicarent, de quo pluribus egit idem Car. du Freſne *ad Joinvillam* & *ad Annam Comnenam*. Ita in legitimationibus per ſubſequens matrimonium, liberi, in ipſis Nuptiarum ſacris ſolennibus, cum Patre & Matre *palliô* operiuntur, ut ab iis ex legitima conjunctione procreati innuantur. Meminit moris hujus Wilhelmus Gemmeticenſis *Hiſtor. Norm. l. 8. c. 36.* *Hac itaque de cauſa Comes Richardus Gunnorem Comitiſſam more Chriſtianô ſibi copulavit, filiique, qui jam ex ea nati erant, interim, dum Sponſalia peragerentur, cum Patre & Matre palliô cooperti ſunt.* Philippus verò *Mouſkes* in *Lotharió*, ſolâ Matris palliô opertos Gunnoris filios refert. Item Richardus *Groſſeteſte* Lincolnienſis Epiſcopus *Ep. 13.* ad Walterum *de Raleg.* Tribunalis Regii Præſidem: *Et ut Seniorum relatione didici, conſuetudo etiam in hoc Regno antiquitus obtenta & approbata tales legitimos habuit ac hæredes: unde in ſignum legitimationis nati ante matrimonium conſueverunt poni ſub pallio ſuper Parentes extento, in matrimonii ſolemnizatione.* Eundem ritum in ipſis Comitiis adhibitum, & Parlamentariâ auctoritate, ſub Richardo II. legitimos ſic factos eſſe liberos Johannis Gandavenſis Ducis Lancaſtriæ, è Catharina, uxore ejus tertia, ante matrimonium ſuſceptos, narrat Joh. Seldenus *Diſſertat. ad Fl.* Pauca etiam hic notandum. *Pallia* quoque dictas Francis eas veſtium *liberationes*, quæ fiebant Officialibus Regiis convivis ſeu *Commenſalibus*. Nam aliis *Pallia*, aliis *Roba* dabantur, ſtatis anni tempeſtatibus, uti obſervatum Car. du Freſne *ad Joinvillam Diſſertat. 5.* vulgò *Droit de manteau.* Vide de voce *Pallium* plura, apud Eundem *Gloſſar.* ut & inſuper aliquid hîc infra.

PALLIUM Venenatum, quod etiam ſimpliciter *Venenatum*, vel *flammeum* vel *purpureum* erat, quô Flaminica olim apud Romanos caput operiebat & *Rica* dicebatur, quòd purpurâ infectum eſſet, nomen accepit. *Mattius Mimiambis*, apud A. Gellium, *l. 10. c. 9.*

> *Nec tonſiles tapetes ebriî fuco,*
> *Quos concha purpurâ imbuens venenavit.*

Idem enim color *flammeus*, *venenatus* & *purpureus*. Sed & aliam mulieribus ricam attribuit *Varro*, quâ, ſacrificium cùm facerent, capita velabant, quam pari modô *pallium* quoque & *ricinium* Veteres appellavêre, eôque nomine & pileos & mitras & diademata & ſudaria & tiaras & capitis vincula & tænias & lora & faſcias & quidquid eſt ſtringendo, alligando tegendoque capiti & capillis colligandis, ſtringendiſque comis, comprehenderunt. Et *pallium* quidem ac *palliolum*, operimentum capitis muliebre fuiſſe, pluſquam notum. Viris verò quoque *pallium* tegendo capiti fuiſſe, multis Auctorum locis *ad Tertulliani Pallium* oſtendit Salmaſ. Trimalcio Petronianus, *pallio adraſum incluſerat caput*. Apud Rutilium Lupum *de fig. Sentent. l. 2.* *Soleatus pro lectulo, palliolô frigus à capite defendens*: ubi *pallium* vocat, quod in Græco erat *πιλίον*. Unde *palliolatus*, palliolô tectus vel pilô, de Claudio Imperat. apud Sueton. *c. 2.* Vide ſuprà. Sic tutulus, qui pileus erat lanatus Pontificum Flaminumque, *pallium* vocatur, apud Fulgentium *de Serm. antiq.* ex Numa Pompilio: *Numa verò Pompilius, tutulum dici ait pallium, quô Sacerdotes caput intabant, quum ad ſacrificium acceſſiſſent, ſicut & Virgilius ait, l. 3. Æn. v. 545.*

> *Et capita ante aras Phrygiô velamur amictu* &c.

Vide omnino Salmaſ. *ad Flav. Vopiſc. in Aureliano, c. 43.* ubi quid *Pallium muliebre* eſſet & quot modis diceretur, pluribus explicat, *ricinium, ricam, maforticum, pileum, galerum, birrum, cucullum, tiaram, faſciam, orarium, phrygium, cuſam, tuſam, reticulum, & alia ejuſmodi ſynonyma quamplurima*, quæ omnia capitis tegendo vel ornando fuêre etſi non ejuſdem figuræ facturæque, *Pallii* appellatione plerumque ſumi, apud veteres Scriptores, addit.

PALLON, oppid. Arabiæ Felicis Plin. *l. 6. c. 28.*

PALLOR, ut omnes alii affectus humani, pro Numine olim cultus, Auguſtin. *de Civ. Dei l. 4. c. 15.* Unde Lactantius Firmianus *Divin. Inſtitut. l. 1. c. 20.* *Pavorem Palloremque Tullus Hoſtilius figuravit & coluit: Quid de hoc dicam, niſi dignum fuiſſe, qui ſemper Deos, (ſicut optari ſolet) præſentes haberet.* Ut mirum ſit, non deſcribi ejus Ædem à Topographis Urbis, cùm luculenta extet Livii narratio *l. 1. c. 27.* *Tullus Hoſtilius in re trepida duodecim vovit Salios, fanaque Pallori ac Pavori, equitem clarâ increpans voce, ut hoſtes exaudirent, redire in prælium jubet.* Sed non in Urbe, verum extra Urbis pomerium *Pallori* ſtructam ædem loquitur Plut. *in Cleomene.* Iſti autem Auctores tantùm ea, quæ in ipſis mœnibus continentur, deſcripſerunt. Et rectè *Pallorem* communi cum Pavore fanô coluerunt, quia ex timore ſeu pavore naſcitur *Pallor*: *Antequam palleſcamus, exangues fimus*, inquit Servius *ad Æn. l. 2. v. 212.*

> *Diffugimus viſu exſangues.*

Sive, ut idem loquitur, *ad v. 30. Æn. l. 3.* *Pallor naſcitur, cùm ſe ad præcordia fugiens contrahit ſanguis.* M. Tullius *de Fin. bon. & mal. l. 5.* *Quis eſt enim, aut quotuſquiſque, cui mors cùm appropinquat,*

> *Non refugiat timido ſanguen, atque exalbeſcat metu.*

Atque ita ſemper Poetæ, alios citari nihil expedit, unicus ſatis erit Claudian. *in Ruffin. l. 2. v. 130.*

> *At procul exſanguis Ruffinum perculit horror,*
> *Infecit Pallore genas.*

Idem *l. de bello Gildonico, v. 342.*

> —— —— ---- *Semper pallebit Regia Bocchi.*

Nempe calamitatis metu venturæ. Idem *Panegyr. de 3. Honorii Conſul. v. 51.*

> ——— ——— *Famulis Gangem pallescere miris.*

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſin. Antiqq. Rom. l. 1. c. 12.* ubi in Regione quinta urbis, ex *Notitia Urb.* & *Sexto Ruffino* Roſinus ponit *Palloris vicum*, in qua eadem Ruffus quoque Ædiculam *Palloris* collocat. Cane & ove illum placari conſueviſſe, diſcas ex Alexandro *Neapol. Genial. Dier. l. 1. c. 13.* Rationem cultus Barthius indicat, *Tribuerunt*, inquiens, *Pallori, ut affectuum indici & divina cuidam oſtenſioni adeo multa, ut pro Deo eum conſecratum colerent. Animadverſion. Papin. ad Theb. l. 10. v. 161.* Egregium Numen, quod bibentibus etiam cuminum gignit. *Ita ferunt Portii Latronis clari Rhetoris adſectatores ſimilitudinem coloris ſtudiis contracti imitatos: & paulo antè Jul. Vindicem adſertorem illum à Nerone libertatis, captatione teſtamenti, ſic lenocinatum.* Plin. *l. 20. c. 14.* Vide etiam ſuprâ, in voce *Pallidi*. Atque hinc *Pallorii*, Saliorum genus, de quibus diximus ſuô locô.

PALLURA, urbs Indiæ citerioris Limyricæ regionis, *Ptolem.*

PALMA, nomen Familiæ in Hiſpania illuſtris, quæ ſtirpis Portocarreriæ ramus eſt. In qua Franciſca, Petri ſoror, Ægidio *Boccanigræ* Alfonſi filio, Ægidii Genuenſis (qui Admiralis Caſtellæ factus eſt) nepoti, *Palmæ* domino nupſit, unde liberi *Portocarrerium* nomen ſibi adſcivêre. Pronepos ejus Ludovicus Fernandinus Portocarrerus, *Comes Palmæ* poſteà creatus eſt, & dignitatem ad poſteros tranſmiſit: Fratre Fridericô Manriciô Portocarrerô etiam poſteros habente. Comitum Dominorumque *Palmæ* ſeries, ab aliquot ſeculis hæc eſt: Martinus Fernandinus Portocarrerus *Boccanigra*, Dn. *Palmæ*, ex Maria (filia Fernandi *de Velaſco*) genuit Ludovicum Fernandinum Portocarrerum Dn. *Palmæ*: quô & Franciſcâ Manriciâ genitus Ludovicus I. Fernandinus Portocarrerus, Comes *de Palma*, junxit ſibi Leonoram Gironam *de la Vega*, atque ex ea ſuſcepit Ludovicum II. maritum Luiſæ Manriciæ, atque ex ea patrem Ludovici Antonii Portocarreri *de Palma*; qui ex Franciſca Mendozia (filia Johannis *de Mendoza* & *Luna*, Marchionis *de Montes Claros*) genuit Ludovicum Andream & Ludovicam Antoniam (quæ primis nuptiis

Rode-

Rodericum Mexium Carillum Marchionem de Guardia; alteris Johannem *de Mendoza & Luna* Marchionem *de Montes Claros*, maritos nacta eſt) nomini: *Portocarrero.* Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Europ. Part.* 1. *p.* 31.

PALMA, Conſul ſub Hadriano, ſeu *A. Cornelius Palma*, integrò nomine, fuit Conſul II. ordinarius eôdem annô. quô inter ſuſpectos Hadrianus, poſteà hujus juſſu unà cum Celſo ſeu L. Publilio Celſo, Hadriani in illo ſuo Conſulatu collega, occiſus. Cujus rei rationem Spartian. ſuggerit *in Hadriano*, c. 4. *In adoptionis ſponſionem venit, Palmâ & Celſo inimicis ſemper ſuis, & quos poſtea ipſe inſequutus eſt, in ſuſpicionem affectatæ tyrannidis lapſis.* Dicere nempe vult, Hadrianum ſpopondiſſe ſibi adoptionem, paulo ante Trajani exceſſum, *Palmâ* & Celſo, quos inimicos ſemper habuit privatos, & quos poſteà inſectatus eſt Imperator factus, in ſuſpicionem affectatæ tyrannidis adductis. His enim amotis, qui plurimum apud Trajanum poterant & ſibi infenſi erant, bene cœpiſſe ſperare de adoptione & in ſponſionem ejus veniſſe, quam certiorem mox habuit, ſecundò Conſul Plotinæ favore factus. Salmaſ. *ad loc.*

PALMA, colonia & urbs primaria Balearis majoris Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Tarraconenſi, nunc *Mallorca* incolis, ampla, probe munita, in parte Occidentali Inſul. 24. leuc. à Magone in Occaſum, 34. à Tarracone in Meridiem, 40. à Valentia in Ortum ſub Hiſpanis.

PALMA, oppidum Vandalitiæ, ad confluentes Singilis fluvii, in Bætim, vix 2. leucis infrà Aſtigim, 12. ab Hiſpali in Ortum, Cordubam verſus.

PALMA, arx munitiſſima Foro-Julii, ſub Venetis, recens ab ipſis extructa, in tutelam regionis, prope Natiſonem fluv. verſus limites Comitatus Goritiæ. Media inter Utinum in Circium & Aquilejam in Eurum, 10. mill. paſſ. utrinque. 13. abora Sinus Veneti in Boream, 15. à Goritia in Occidentem.

PALMA, ſignum victoriæ, ut notum. Cujus rei cauſam exhibet A. Gell. *l.* 3. *c.* 6. cum ait, ex Ariſtotele: *Si ſuper palmæ arboris lignum magna pondera imponas, ac tam graviter urgeas oneresque, ut magnitudo oneris ſuſtineri non queat, non deorſum* Palma *cedit, nec intra flectitur, ſed adverſus pondus reſurgit, & ſurſum nititur recurvaturque. Propterea ait Plutarchus, in certaminibus* Palmam *ſignum eſſe placuit victoriæ, quoniam ingenium ejuſmodi ligni eſt, ut urgentibus, opprimentibuſque non cedat.* Ita autem habet Plutarchi locus, *Sympoſ. l.* 8. *c.* 5. Latinè. *Peculiare autem præter hæc omnia eſt quod dicam, quod nulli alii arbori contingit. Palmæ lignum ſi ſupernè onere impoſito premas non deorſum afſligitur aut cedit, ſed contra incurvatur, quaſi vi renitens prementi. Eodem modo res habet in Athleticis certaminibus. Qui enim ob imbecillitatem & mollitiem cedunt, ii flectuntur atque deprimuntur: Qui exercitationem fortiter ſuſtinent, eorum non corpora tantùm, ſed animi quoque eriguntur & augentur* &c. Ubi alias quoque rationes *Plut.* affert, inprimis à perpetuo foliorum virore &c. deſumtas. Et quidem commune omnium certaminum præmium fuit *Palma.* Gerebatur autem illa non capite tantùm, ſed & manibus; unde apud Appulejum Mercurius dexterâ palmam virentem quatit, *l.* 11. eaque habitu victores diſcurrebant, ut ait Sueton. *Calig. c.* 32. more e Græcia Romam tranſlatô. Ii verò, quibus datæ fuerant, illas ante fores ſtatuebant. Martial. *l.* 7. *Epigr.* 27. *v.* 6. ubi de Cauſidicis victoribus.

Excelat & geminas plurima palma fores.

Vide & infrà, ubi de *Oratorum* palmis. Porrò idem Appulejus Deæ ſuæ palmam tribuens, eam non collocat in capite, ac ne in manibus quidem, verùm in pedibus: *Pedes ambroſios tegebant ſoleæ palmæ victricis foliis intexta* &c. Quam in rem vide Car. Paſchalium *Coronar. l.* 6. *c.* 10. & *ſeqq.* Hinc itaque & inter præmia Gladiatorum, *Palma*: unde *plurium palmarum homo*, qui ſæpius victoriam reportâſſet: reliqua erant Miſſio, Rudis & Pileus. Dicta autem hæc palma *lemniſcata*, quòd ſertum tale, ex *Palmæ* arboris ramis foliiſque contextum, laneis vittis, quæ *lemniſci* vocabantur, vinctum eſſet. Priùs verò Athletis dabatur virga è *palma*, quàm corona; quæ virgæ exhibitio, propriè ῥάβδος Græcis dicta eſt. Illam ſequebatur ἐπιγραφή, *incitamentum*; dein φυλλοβολία & κρότος, *conjectus foliorum & plauſus*, tandem corona, ut latiùs dicemus infrà, in voce *Victor.* Ob eandem cauſam, ad Martyrum ſepulchra *palmam* apponi conſueviſſe, occaſione Apocalypſ. *c.* 7. *v.* 9. docet Caſalius apud Fortun. Licetum *l. de Lucernis c.* 62. Sed & *Palma*, olim Franciæ Regibus porrecta, in ſolennibus eorum inaugurationibus, unà cum ſceptro, in victoriæ omen; apud Hincmarum in *Coronationibus Regis p.* 746. *Ad iſta verba, det tibi Dominus velle, dederunt illi* Palmam, *& ſceptrum. Det tibi Dominus velle & poſſe quæ præcipit, ut in Regni regimine ſecundùm voluntatem ſuam proficiens, cum palma perſeverantis victoriæ, ad palmam pervenias gloriæ ſempiternæ* &c. Sic *Palmas virentes* ad Carolum Calvum Imperatorem miſit Johannes VIII. Pontif. Roman. *Ep.* 32. hâc formulâ: *Hodieque manibus veſtræ ſpeciali voto & prærogativâ, Necnon benedictione* Palmam, *ſicut cernitis, deſtinamus, adverſus viſibiles hoſtes & inviſibiles triumphum, optantes enim vos de cunctis adverſariis triumphare, nihil aptius vobis, quàm ramos palmarum, duximus offerendum* &c. Apud Hebræos, inter Nuptiales ritus, prælatio quoque fuit ramorum myrti ac *Palmarum*, cum cantu: qui tamen, ſicut & Coronarum nuptialium uſus, ſub Templi ſecundi excidium, ſublatus eſt. Hinc legitur in eorum Commentariis, mortuô Rab, decretum fuiſſe, *myrtum & ramos palmarum Sponſis in pompa Muſica non eſſe præferendos*, vide *Sepher Juchaſin fol.* 182. Eandem arborem tetigiſſe olim Puerperas, oſtendit Thom. Bartholin. *de Puerperio Veter.* Rationem reddit Apollonii Scholiaſtes: *Quia*, inquit, *mos erat parturientium, ut ſi dolores ſublevarent manibus, proxima quæque apprehenderent, ideo Latonam legimus* Palmam *adulſam peperiſſe Dianam & Apollinem.* Quô reſpexit Nonnus *Dionyſiac. l.* 27.

——— ——— Εἰσόκε Λητὼ
Οὐτιδανοῖς παλάμαις [illegible] φοίνικος.
——— ——— *Donec Latona*
Vilibus ſolus ſenex obſtetrix erat Palma &c.

Ut & aliæ quædam addam. In foliis *palmæ* (quæ quomodo Græcis dicantur, infrà videbimus, voce *Thalia.*) ſcriptitatum olim è ut teſtatur Plin. *l.* 13. *c.* 11. & Maro *Æn. l.* 6. ubi de Sibylla ſermo eſt. Sic *malvarum palmarumque folia* jungit Iſidor. *l.* 6. *c.* 12. quæ duæ arbores maximè in hunc uſum olim adhibitæ. Et quidem malvæ illud boni, quòd folia ejus molliora, cùm aſperiora ſint palmæ: Sed aliô vincit *palma*, quia folia malvæ ob mollitiem vix ſuſtinent calami mucronem. Voſſ. *de Arte Gramm. l.* 1. *c.* 36. Hodieque Indorum Brachmanes in *palmæ* foliis ſcribere notat P. de Valle *Itinerar. Part.* 4. ubi libellum ex hujuſmodi foliis contextum ab horum Brachmanum aliquo muneri accepiſſe, addit. Sed & ſitellâ ex iis confici ſolitâ, cujuſmodi ſitellâ in igni illæsâ manente, Eulalium Monachum innocentiam ſuam probatam dediſſe, refert Marul. *l.* 1. *c.* 4. &c. Quod verò de *palma* adverſus pondera renitu magnô contentu tradunt Auctores, non de ejus arbore, frondibus, foliiſque, ſed ligno, intelligendum, uti ex præcedd. videre eſt, atque inſuper Strabo docet *Geograph. l.* 15. ubi trabi è palmæ ligno contectæ id peculiare eſſe tradit, ut vetuſtate ſirmata, ponderi impoſito adeò non cedat, ut ſurſum potius fornicis inſtar convexa contendat, tectumque ædificii ceteris ſuſtentet: quod & de abiete & picea ſcribit Theophraſtus *Hiſtor. Plant. l.* 5. *c.* 7. Atque hinc ob cauſam Cyrus turres, quas ad fluminis oram extruebat, φοινικοστρώτους, *palmis* excîſis ſubſtratiſque *fundaviſſe* legitur, apud Xenoph. *de Cyri Inſtit. l.* 7. Quam in rem vide Gatakerum *in Cinno c.* 2. ubi plura de hac arbore, ut & apud Plin. *l.* 13. *c.* 4. Dioſcoridem *l.* 1. *c.* 126. Theophraſtum *l.* 2. *c.* 8. Salmaſ. *ad Solinum*, Joh. Meurſium *Arboreto ſacro c.* 5. Jo. Henricum Urſinum *Arboreto Biblico c.* 40. Jo. Caſp. Suicerum *Theſauro Eccl.* voce Φοῖνιξ, Alios: nec non ſuprà, ubi de *Caryotis*, *Dactylis* &c. Hinc *Palmarius* ſeu *Palmatus*, quam vocem vide infrà, uti & *Palmata.*

PALMA, apud Solin. *c.* 45. *Ingruit ignorum etiam Claudii Cæſaris tempora trebaverunt, cùm effuſo rectore, quadrigæ curru emulles, non minus aſſo, quàm velocitate præteriſſent, & poſt decurſa legitima ſpatia, ad locum* palmæ *ſponte conſtiterent velutque victoriæ præmium poſtularent*: miſſus eſt, & *locus palmæ*, locus victoriæ, creta videlicet. Totidem nempe miſſus, totidem palmæ, cumque legitimi Circenſes viginti quatuor miſſibus abſolverentur, tot quoque palmæ dabantur. Hinc Βαΐον, quæ vox *palmæ ramulum* ſignificat, poſitum itidem pro *miſſu* ludicri Circenſis, quia ad ſingulos palma dabatur, & tunc ſolvebatur agon. Proin narrat *Cedrenus*, Juſtinianum cognomine Rhinotmetum, quum ludi Circenſes agerentur, [illegible], Apſimari & Leontii antartarum colla pedibus calcâſſe, ἄχρι ἀπολύσεως τοῦ πρώτου βαΐου, i. e. *uſque dum primus miſſus abſolveretur*, ſcil. à principio primi miſſus uſque ad finem, colla Tyrannorum ſub pedibus ſuis tenuit. Uti verò *palma*, h. e. Βαΐον, pro miſſo; ita contrariâ vice *miſſus*, pro *palma* vel brabeo, uſurpatus eſt: *Miſſus*, ἆθλον. Et apud *Interpretem Juvenalis*, *vocis miſſa*, pro vocis præmiis. Similiter *Joannes Lydus* βαΐων etiam, pro *miſſibus*, uſurpavit. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 925. & ſuprà in voce *Miſſus.*

PALMA, paſſa menſura, vide infra *Palmata.*

PALMA Chriſti, vide ſupra *Kiki.*

PALMÆ ſeu *Palmarum dies*, ſeu *Palmarum Feſtum*, ſeu *Dominica in Ramis Palmarum*, ſeu *in Palmis*, dictus eſt dies Dominicus, qui Paſcha antecedit, quia *in eo*, inquit Iſidor. *de Divin. Offic. l.* 1. *c.* 27. *Dominus & Salvator noſter, ſicut Propheta cecinit, Hieruſalem tendens aſello ſediſſe perhibetur. Tunc gradiens cum ramis palmarum multitudo plebium obviam ei clamaverunt Oſanna in excelſis* &c. Hiſtoria habetur Johannis *c.* 12. *v.* 13. ubi τὰ βαΐα τῶν φοινίκων, *ramos Palmarum*, habet: Matthæus verò *c.* 21. *v.* 8. generatim κλάδους τῶν δένδρων, *ramos arborum*, ſive *Palmarum*, olivarum, aliarumve. Unde etiam in precatione ſolenni, ad hoc feſtum attinente, Græci populum, qui tunc Chriſtum Hieroſolymam adventantem exciperet deduceretque, τοὺς κλάδους τῶν δένδρων καὶ βαΐα τῶν φοινίκων, *Germina arborum ramoſque palmarum*, adhibuiſſe ajunt. Et in *Liturgiis* Romanis, nunc *Palma* ſolùm hoc de feſto inde, memorantur, nunc *Palma* ſimul & *Olivarum rami*, nunc tantùm *oliva*, *nunc rami Palmæ ac olivarum*, nunc *olivæ cæterarumque arborum rami*, nunc *Palma ſeu oliva*, nunc *rami arborum.* Atque inde Durandus *Rational. l.* 6. *c.* 67. §. 16. *Dicitur etiam alibi Dominica olivarum, quia rami olivæ portantur, quod fit ad repreſentandum filios Iſraël, qui cum ramis palmarum & olivarum venienti Domino obviam exierunt.* Hieroſolyma nempe paulò antè paſſionem accedenti. Ubi verò nec *Palmæ*, nec olivæ fuerint, ramuli ſalicum efflorefcentes, ut apud Anglos alibique, Feſto in hocce adhiberi conſuevêre, & myrtei apud Græcos, teſte Georg. Phranze *l.* 2. *c.* 4. ut & buxei apud Gallos. Angel. Caninius *in Loca Nov. Teſtam. c.* 4. Græcanica Eccleſia Feſtum hoc ſimpliciter vocat τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων, i. e. *Dominicam ramorum*, & Βαϊοφόρον, *Diem in quo rami geſtantur.* Ægyptiis Chriſtianis ſeu Coptitis ſimile feſtum fuit, *feſtum Albajamin* dictum, quam vocem corruptam eſſe ab Hebræo *Hoſchannah*, Græcè Ὡσαννά, quod clamabant, ramos hos geſtantes, unde etiam feſtum ipſum eô nomine appellatum, contendit Seldenus. Vide quæ hanc in rem jam ſuprà diximus, in voce *Olivæ*: item *Oſanna.* Addò ſaltem, Βαΐων [illegible], apud Balſamonem *de Incraſ. Patriarcha de Catechiſ.* *baiorum largitiones*, dici largitiones, quotannis ab Imperatore & Patriarcha, hebdomade ante diem *Palmarum*, fieri ſolitas: ejuſdem verò ſabbatho

Lazari reſuſcitati Græcos memoriam recolere; ac poſtmodum magnô pompæ apparatu, ramis olivarum palmisque in formas varias confictis, in ramis appenſis, diem Dominicum, quem Βαϊφόρον, quaſi Palmiferum, ut diximus, vocant, celebrare, uti pluribus videre eſt apud Meurſium Gloſſar. voce Βαΐα, L. Allatium de Domin. & Hebdom. Græc. n. 20. Lud. De la Cerda Adverſ. ſacr. c. 124. n. 19. & J. Caſp. Suicerum Theſ. Eccl. voce ead. Cœterùm hebdomada, quæ Dominicam hanc præcedit, Hebdomadam paſſionis appellari, videbimus infrà, voce Paſſio, ex Amalario aliiſque Romanæ Eccleſiæ Scriptoribus. Vide quoque aliquid voce Portatorium, it. ubi de Tabernaculorum feſto.

ad PALMAM, locus Romæ, juxta arcum triumphalem Septimii Severi, ad radices Capitolii. Floravantius Martinellus in Roma ſacr. p. 45. i. e. ad ædes Deorum Penatum, ubi hodie templum S. Mariæ Liberatricis, Nardinus Româ Antiq. l. 5. c. 4. apud Car. Macrum in Hierolex.

ad PALMAM Auream, locus ibidem, memoratus in Vita S. Fulgentii. Pallara fortè hodie.

PALMANOTHES, Ægypti Rex in regione Heliopolitana, tempore naſcentis Moſis, Auctori Chronici Alex. ubi πάλαι, ait Βασιλεὺς Παλμανώθης [illegible] Ἡλιοπόλει [illegible]. Filiam ſuam nuptum dedit Chenephræ cuidam, [illegible] Memphitica terra domino. Artapanus apud Euſeb. Præpar. l. 9. c. 27. Tum enim diverſa Regna diverſis in Ægypti partibus fuiſſe, certum. Cedreno, tempore Moſis Ægypti Rex, qui & Pharao, vocatur Petiſonius, quem vide: ut & ſuprà voce Apachnas; hunc enim inferioris Ægypti Regem, Moſe natô & expoſitô, fuiſſe, docet Joh. Marshamus Canone Chron.

PALMARIA, inſula maris Tyrrheni contra Tarracinam, inde 27. mill. paſſ. diſtans, proxima Pontiæ. Palmarola Nigro. Vide Pandaria. Item, Inſula parva maris Liguſtici in ore portus Lunenſis, apud Portum Veneris, ab eo fretô anguſtiſſimô diviſa. Ortel. Ferrar.

PALMARII, dicti milites Galli, expeditione in terram Sanctam defuncti. ſicut enim eò profecturi crucem Hieroſolymit. è panno rubro palliis aſſuere ſolebant, proin cruciati, Croiſez dicti: ita reduces palmam manibus geſtabant, hinc Palmarii appellati, privilegiis ornati, inſtitutore Ludov. IX. Spelmannus.

PALMARIS Synodus, cognominata eſt Synodus Romana quarta, habita Rufiô Magnô Fauſtô Avienô Conſule ſub Symmacho Epiſcopo Romano A. C. 502. ut eſt in Cod. Narbonenſi, uti obſervat Sirmondus Not. ad Avitum Ep. 31. quam tamen alii nomenclaturam Synodo, Avienô juniore Conſule celebratæ, attribuunt. Hanc porrò ſic dictam putant, quòd in porticu Baſilicæ S. Petri, quæ hanc appellationem ſortita eſt, fuerit coacta. Anaſtaſius Bibliothecarius in Honorio Pontifice. In porticu, inquit, Beati Petri Apoſtoli, quæ appellatur ad Palmaria &c. Sed & loci Romæ, dicti Palmæ, meminit Anonymus de Conſtantino M. à Valeſio editus, p. 482. ubi de eodem Symmacho: Deinde veniens ingreſſus Urbem, venit ad Senatum, & ad Palmam populo adlocutus &c. Ubi fortè Palma idem quod Palmaria eſt. Car. du Freſne. Vide quoque Macros Fratres in Hierolex.

PALMARIUS, ſeu PALMATUS, apud recentioris ævi Scriptores, Peregrinum notat. Poëtis Gallis un Paumier. Sed & Palmarii dicebantur, qui peregrinationem Hieroſolymitanam ſeu ex voto ac devotionis intuitu, vel cruce ac ſacrâ expeditione ſuſceptâ, in patriam redierunt; eo quòd, in ſignum exactæ iſtius peregrinationis, palmarum, quarum ferax eſt Syria, ramos præ manibus redeuntes deferrent. Aliam rationem adfert Durandus Ration. l. 1. c. 3. num. 14. Qui de Hieroſolymis veniunt, palmam in manibus ferunt, in ſignum, quòd illi Regi militârunt, qui Hieroſolymis cum palmis honorificè receptus eſt, & poſtmodum ibidem, cum Diabolo pugnans, victor extitit, &c. Cum palma autem rediiſſe in Patriam peregrinos Hieroſolymitanos, teſtantur paſſim Scriptores. Chronicon Urſpergenſe & Alb. Stadenſis A. C. 1104. Nonnulli etiam palmati de Hieroſolyma redeuntes &c. Pet. Damianus l. 2. Ep. 15. Ex Hieroſolymitana peregrinatione deveniens, palmam ferebat in manu &c. Vide Auctores alios, laudatos Carolo du Freſne Diſſert. 15. ad Joinvillam. Poſtquam vero ſic Patriæ appropinquâſſent, ſuſcepti fuêre cum proceſſione Eccleſiaſtica. Chron. Moriniacenſe l. 2. Vide quoque Olai Wormii Lexicon Runicum, in voce Palmare, & plura hanc in rem, apud Car. du Freſne Gloſſario.

PALMATA, nomen veſtis apud Romanos, quia palma in illa pictæ, inquit Manutius. Et quidem Togæ palmatæ, meminit Martial. cùm l. 7. Epigr. 1. v. ult. canit:

I comes & magnos illæſa merere triumphos,
Palmataque Ducem, ſed citò, redde toga.

Sed præter eum pauci alii Togam palmatam dixêre. Plures Tunicæ palmatæ, quæ cum priore dari ſolebat, meminerunt, quam Feſtus nuncupatam ait à clavorum magnitudine, quòd nempe latô clavô ad inſtar palmæ manus diſtincta eſſet: deinde à genere picturæ, quòd Palmas haberet intextas. In genere veſtem palmatam memorant Sueton. in Claudio, c. 17. Val. Max. l. 9. c. 1. ex. 5. & Auſonius in grat. act. ad Gratianum pro Conſulatu: ubi notat Ferrarius, eandem veſtem, modò Trabeam, modò Togam palmatam dici, quod etiam Sidonius & Caſſiodorus fecêre. Eadem ergo Toga triumphalis & Picta dicebatur, quòd acu diſtincta erat, & Palmata, à genere picturæ, h. e. à palmis, licèt & talis poſtea diceretur, quanquam aliis figuris diſtincta eſſet. tandem & Capitolina, quòd talis Jovis erat in Capitolio, vel quia in Capitolio aſſervabatur. Nec triumphantium verò ſolùm Toga illa fuit, ſed Conſulum quoque, ſub Imperatoribus, quoties Magiſtratum inirent ipſis Kal. Jan. item cùm Jani Templum reſerarent: & Prætorum. Unde Juvenal. de Prætore, ludos edente, Sat. 10. v. 38.

——— *Picta Sarrana ferentem*
Ex humeris aulæa toga, &c.

Thenſas porrò ducentium. Rubenius ad Martialem d. l. Imò & præcipua dona, quibus amicos Reges Senatus Romanus excolebat, Togæ pictæ & Tunicæ palmatæ fuerunt, teſte Livio l. 30. c. 15. aliiſque: Fuiſſe autem has veſtes triumphales in templo Jovis aſſervatas, indeque cùm opus foret, depromtas, docet Lamprid. in Alexandro, ut & Capitolin. in Gordiano. Originem hujuſmodi veſtium, ut & reliqui triumphantium cultus, à Tuſcis, à quibus Tarquinius acceperit, arceſſit Florus l. 1. c. 5. aliique. Vide Octav. Ferrar. de Re Veſtiar. l. 2. c. 8. cui adde Thom. Dempſter. Paralipom. in Jo. Roſin. Antiqq. Rom. l. 10. c. 29. & Car. Paſchalium Coronar. l. 6. c. 21. nec non infrà ubi de Picta toga. Simile quid Palmatianæ veſtes, apud Gregorium M. l. 1. Ep. 64. Nobis de cætero, ne quid tranſmittere debeas, inhibemus. Et quoniam non delectamur xeniis, Palmatianas, quas tua direxit Fraternitas cum gratiarum actione ſuſcepimus. ſed ea, ne quid exinde potuiſſet ſentire diſpendium, dignô fecimus pretiô commendari &c. ubi ſic exponuntur indem, quibus aurum, & palmæ intextæ. Atque hæc Altaſerræ ad h. l. ſententia eſt, cui non placet Baronii, veſtes Palmatianas ſeu vinum Palmatianum (de quo Senator l. 12. Ep. 12. & Alexander Iatroſophiſta l. 2.) intelligentis conjectura. Alii tamen ramos palmarum voce hâc innui volunt. Vide Menagium Origin. Italic. p. 1039. Car. du Freſne Gloſſar. & Macros Fratres in Hierolex.

PALMATA, apud Recentiores, pœnitentiam notat, & quidem certam ejus ſpeciem. Beda de Remed. pecc. c. 14. Si quis tinxerit manum in aliquo liquido cibo, & non idoneâ manu, centum palmatis tundatur. Harum 20. pro uno pœnitentiæ die valere, legimus apud Car. du Freſne, ex Pœnitentiali MS. Thuani c. 3. Ibidem c. 10. legitur: Aliô modô 12. triduana, ſingula cum Pſalteriis tribus impletis, cum palmatis 300. per ſingula pſalteria, excuſant unius anni pœnitentiam, &c. Joh. Laudenſis in Vita Petri Damiani Cardin. c. 3. Cæteris autem ſpiritualibus exercitiis diſciplina, videlicet metaneis, palmatis, prolixis ulnarum extenſionibus ——— incumbebant. Vide eundem Opuſc. 15. c. 18. Quid verò Palmata propriè ſit & in quo conſiſtat, quærunt Eruditi. Baronius A. C. 1055. num. 11. ait, pœnitentium palmas ferulâ fuiſſe verberatas: quod veroſimile Car. du Freſne judicat, de iis, quibus ob crimina perpetrata imponebatur hæc pœnitentiæ ſpecies, quod ex verbis Pœnitentialis laudati elici poteſt, ubi centum palmatis tundi dicitur, qui tinxerit manum &c. At in ſpontaneis Palmatis non idem dicendum judicat, ait enim, à vero abſonum eſſe, eos, qui ſibi ipſi, devotionis opinione, has imponebant pœnitentias ab aliis palmatas ſeu palmarum percuſſiones accepiſſe: Illos proin, harum vice, palmas alliſiſſe ad pavimentum, colligit ex eodem Petro Damiano l. 6. Ep. 27. Loricâ eſt homo indutus ad carnem, ferreis membra diviſa circulis ambit, mittit cum labore metaneas, allidit in pavimentum ſæpius palmas. Simile eſt mortificationis, ut vocant, Monachicæ genus, quod refertur ab Hugone Flaviniacenſi p. 160. de Richardo Abbate Virdunenſi: Cui etiam moris erat pſalterium ex ordine quóque die dicere, & primos quidem quinquagenos proſtando manibus ad terram deflexis dicebat, quinquagenos erectus, quinquagenos proſtratus totò corpore, ſed ſuſpenſus, articulis pedum manuumque ſuſtentatus, perorabat, apud Car. du Freſne Gloſſar.

PALMERIUS, vide Matthæus & Matthias.

PALMES, propriè de palmarum virgis, quæ Græcis σπάθη, & κλήματα, quòd in modum palmæ humanæ virgulas, quaſi digitos, edat: inde ad vites vox tranſlata. Hinc de Junone Bacchi Herculiſque inſignia ſibi vindicante, Tertullian. l. de Corona mil. Junoni vitem Callimachus indixit, Ita, inquit, & Argis ſignum palmite redimitum, ſubjectô pedibus ejus coriô leoninô, inſultantem oſtentat novercam de exuviis utriuſque privigni. Quam in rem vide Car. Paſchalium Coronar. l. 4. c. 1. &c. Cœterùm de palmitibus Vitis, vide latè diſſerentem Plin. l. 17. c. 22.

de PALMIS Fratres, vide ſuprà Frater.

PALMULÆ Nicolex, apud Athen. l. 14. c. 23. Vide ſuprà Nicolai panes: de Palmulis verò ſiccis, quæ τραγημάτων nomen ſibi κατ' ἐξοχὴν vindicârunt, infrà aliquid voce Tragema.

PALMULARIUS, apud Meurſium in Gloſſar. Παλμουλάριος, literâ aſperiore in leniorem mutatâ, pro Parmulario eſt. Sic autem dicti Gladiatorum genus, quòd parmâ ſeu parmulâ uterentur, uti diſcimus ex Suetonii Domit. c. 10. ubi pro nomine proprio Parmularium à Viris doctis malè accipi, oſtendit Cl. Suicerus Theſauro Eccl. voce Παλμουλάριος.

PALMYRA, vulgò Aurgara, Caſtaldo, & Ortelio, Faid Sanſoni, urbs Syriæ Archiepiſcopalis in Arabiæ Deſertæ confinio inter Damaſcum 235. & Seleuciam magnam ad Tigrim 533. ab Antiochiâ magnâ 240. mill. paſſ. in Ortum. Palmyrenæ regionis, quæ Ardem Caſtaldo dicitur, caput, nunc Fayd Sauſoni, ut dictum. Populi Palmyreni, qui & Adrianopolitæ dicti, urbe ab Adriano reædificatâ, teſte Stephanô. Horum regina Zenobia fuit. Vide ibi. Cœterùm, Urbem eandem cum Thamar, opere Salomonis, de quo in 1. Regum c. 9. v. 18. facit Gerh. Jo. Voſſ. de Idolol. l. 2. c. 5.

PALMYTES, Heſych. Παλμύτης, Αἰγύπτιος Θεός.

PALODA, vulgò Blechisfeld, ut Lazio videtur, oppid. Daciæ, cujus ager ſic in Tranſylvania appellatur. Item oppid. Pannoniæ ſuperioris in Hungaria, nunc Palotta, inter Taurinam oppid. & Datam oppid. 2. leucis.

PALONIUS, vide Marcellus.

PALPEBRÆ, an à palpitando, i. e. tremendo, quia ſemper moventur, an à Græco βλέφαρον, an à palpando, i. e. prætentando objecta: an quaſi φᾶρος τοῦ βλέπειν, i. e. indumentum oculi? in genis homini & ſtruthiocamelo utrinque; à provida natura conceſſæ ſunt, [illegible]

tra occurſantia, aut alia fortuitò incidentia. Plin. *l.* 11. *c.* 37. Mulieres vero præpoſterâ decoris affectatione etiam inficiebant. Idem *Ibid. Mulieribus verò etiam inficiu quotidianò. Tanta eſt decoris affectatio, ut tinguantur oculi quoque.* Ubi meritò *quotidiano* ait. Quibus enim earum illita ſemel fucô eſt facies, id niſi quotidie fiat, turpiſſimis rugis & luridô colore ſtatim illa fœdatur. Fuligine id factum, Juvenal. ait, *Sat.* 2. *v.* 93.

Ille ſupercilium madidâ fuligine tinctum
Obliquâ producit acu.

Unde Tertullian. *de Cultu Fœm. In illum enim delinquunt, quæ cutem medicaminibus urgent, genas rubore maculant, oculos fuligine porrigunt.* Fuligo autem illa e ſtibio: de cujus nigro pulvere accipienda hæc ejuſdem *l. de Habitu mul.* & *illum ipſum nigrum pulverem, quô oculorum exordia producuntur.* Unde ipſum ſtibium πλατυόφθαλμον dictum: Nempe hôc pulvere ſupercilia circumducebant & in arcum formabant, ſicque oculorum ſpatium veluti producebant ac extendebant mulieres. Ion in *Omphale,*

Καὶ τὸ μέλαν τ' ὀμμάτων ἐμμαρτυρήματα. [illegible]

Hinc [illegible] oculorum interpretatur. Pollux, [illegible] &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1148. Eundem *palpebras* inficiendi ritum hodieque in Oriente vigere, docet P. de Valle *Itinerariis Tom.* 2. Sic & à formicis nigrorem *palpebris* conciliari, diximus ſuprà. At in ſupplicium *palpebras reſectas* Regulo, habet Hiſtoria Romana quò ſic Soli obverſus eo acriùs excruciaretur, uti videre eſt apud Ant. Thyſium JC. varias hac de re Veter. ſententias (non enim conſentiunt omnes) enarrantem *Not. ad Val. Max. l.* 1. *c.* 1. *num.* 14. &c. Plura de *Palpebris*, vide apud Voſſ. *de Orig. & Progr. Idolol. l.* 3. *c.* 23. *ubi de triplici earum uſu, albarumque ac nigrarum diſcrimine,* & *l.* 4. *c.* 39. & 87. ubi de *Mediomalliarum*: aliquid etiam ſuprà voce *Oculi.*

PALPELIUS, Hiſter, prænomine *Sextus*, Legatus Tiberii Cæſaris.

PALPHURIUS Sura, auctor diarii, de vita Galieni Imperatoris Trebell. Pollio, *c.* 18. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 4.

PALSUS, fluvius Mauritaniæ, Plin. *l.* 5. *c.* 1.

PALSICIUM, oppidum Iſtriæ, Plin. *l.* 3. *c.* 11. Nunc in ruinis.

PALTOS, nunc *Belde*, oppid. Phœnices in ora apud Byblum urb. quod *Niger Gibelet* indigetat, cùm *Gibellet* ipſa ſit Byblos. Ejus meminêre *Strab.* Mela *l.* 1. *c.* 12. Artemidorus *in Epitome.* Hic Memnon fil. Auroræ, ut fabulantur, ſepultus eſt. Populi *Palteni.*

PALUDAMENTUM, cum ſago & chlamyde à nonnullis confunditur: qui tamen propriè loquuntur Scriptores, *Paludamentum* Imperatoris vocant chlamydem, *ſagum* militum. Varro *de L. L. l.* 6. *Paludata à Paludamentis; Sunt hæc inſignia & ornamenta militaria. Ideo ad bellum cùm exit Imperator ac lictores veſtem mutant, & ſigna incinuerunt*, Paludatus *dicitur proficiſci, quæ propterea quòd conſpiciuntur & fiunt palam*, Paludamenta *dicta.* De qua notatione videant rideantque docti. Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 400.

Cumque paludatis Ducibus, præſente marito,
Ipſa loqui &c.

Duces ergo atque Imperatores *paludati* proficiſcebantur in hoſtem; cum è bello reverterentur, poſitô *Paludamentô*, togati Urbem intrabant. Quare ut novum ac Tyrannicum in Vitellio notavit Sueton. *c.* 11. *Quòd urbem ad claſſicum introierit paludatus.* Fuit autem *Paludamentum*, ſicut quoque Sagum & Chlamys, à quibus formâ non multum diſcrepabat, indumentum apertum, quod tunicæ ſuperinduceretur fibulâque necteretur, ſed Chlamyde longius ac fuſius. Et quidem apertum fuiſſe, illud Livii de Graccho demonſtrat, *Paludamentum brachio involvens.* Etiam fibulatum, veteres ſtatuæ indicant: Sicuti Imperatorum vulgaria, laxiùs & fuſius, tum numiſmata, tum marmora vetera oſtendunt. Ex lana vulgari *Paludamenta*, ſeu Chlamydes, Imperatorium autem ex purpura fuit: unde notatus à Dione *l.* 59. Commodus Imperator quod tunicâ & chlamyde ſericâ purpurea auro inſperſâ: item Cajus Cæſar, quòd per pontem triumphalem incedens, thorace Alexandri M. & Chlamyde ſericâ uſus eſſet. Sed & auratæ Chlamydis, Virg. *l.* 4. *v.* 137. & *Paludamenti auro textili ſine alia materia*, meminit Plin. *l.* 33. *c.* 3. de Agrippina loquens: quod mirum profectò, quomodo enim aurum ſine alia materia texi potuerit, difficile dictu eſt. Porrò, cùm communes Græcorum Chlamydes albæ eſſent, Romanorum nativum lanæ colorem retinerent, Chlamys ſive *Paludamentum* Imperatorum purpureum ſive ex cocco fuit. Plinius *l.* 22. *c.* 2. *Atque ut ſileamus Galatia, Africa, Luſitania cocci granum Imperatoriis dicatum Paludamentis.* Unde ex purpura Cæſarem ab hoſtibus agnitum fuiſſe, docet Dio *l.* 42. Ipſe Cæſar de ſe *Comm. l.* 7. *c.* 88. *Accelerat Cæſar, ut prælio interſit, ejus adventu ex colore veſtis cognitô.* Horat. de Antonio fugiente, ac victo, *Od.* 9. *Epod. v.* 27.

Terrâ marique victum hoſtis Punicô
Lugubre mutavit ſagum.

Hinc idem Dio *l.* 46. *Paludamentum* ſimpliciter φοίνικα appellat: Appian. *de bello Pun.* ἁλουργίδα: qui idem *in Parthicis* memorans prodigia, quæ Craſſi necem præceſſêre, illud primò poſuit, atratum eum, non purpuratum ad milites proceſſiſſe. ἐν ἐσθῆτι, inquit, ἀλλ' ἐν ἱματίῳ μέλανι. Idem alibi de M. Antonio, qui eôdem Parthicô bellô allocuturus milites pullum *Paludamentum* petierat, quô miſerabilior eſſet, diſſuadentibus tamen amicis, ἐν τῇ στρατηγικῇ φοινικίδι proceſſit. Quod idem Val. Max. de Craſſo narrans ait: Imperatorium *Paludamentum* aut purpureum fuiſſe aut album, *l.* 1. *c.* 6. *ex* 11. De Sexto autem Pompeii filio, bellis ſucceſſibus inflato, Appian. *Civil. l.* 5. [illegible] inquit, [illegible], *Imperatorium* Paludamentum *purpureum in cæruleum mutâſſe*, quaſi à Neptuno adoptatus eſſet. Plura in hanc rem vide apud Octav. Ferrarium *de Re Veſtiaria Part.* 2. *l.* 3. *toto, ubi inter alia paludati Imperatoris habes icona.* De *Paludamenti* verò abjectione triſti & turpis fugæ in Ducibus argumento, vide Caſaubon. *ad Sueton. Aug. c.* 10.

PALUDANUS Michael, vide *Michael.*

de PALUDE Petrus, vide *Petrus.*

PALUM, vulgò *Po*, urbs Aquitaniæ ad Gaberum Palenſem fluv. Benearniæ caput, ſedeſque Parlamenti cum palatio ſuperbo, ab Henrico Albretano extructo, & caſtro, 1. leuc. ſuprà Lacuram in Eurum, 4. ab Olorone in Ortum, ferè 9. à confinio Aragoniæ in Boream. Henrici M. natalibus clara. De Marca *Hiſt. Bearn.*

PALUM, vulgò PALO, caſtrum Ducatus Bracciani, gentis Urſinæ, in provinc. Patrimonii, tantiſper munitum, in ora maris Tyrrheni 18. milliar. à Roma in Occaſum Centumcellas verſus; an *Alſium* antiquorum? an Villa Virginii Rufi, prope Alſium?

PALUMBARIUM, oppid. Aprutii, ad radices Majellæ montis, in jugo montis ſitum.

PALUMBES, ſeu PALUMBUS, columba ſylveſtris eſt, Hebr. יונת אלם, *columba arborum*, ſeu *nemorum*, in *titul.* Pſalmi 56. quod in ſylvis degit, & in arboribus nidificat. Theocritus *Idyll.* 3.

Κἠγὼ μὲν δωσῶ τῇ παρθένῳ αὐτίκα φάσσαν,
Ἐκ τᾶς ἀρκεύθω καθελών.
Et ego quidem dabo puellæ mox palumbum
Ex juniperò abreptum.

Unde Gallis *ramier*, à *ramis* arborum. De iis Plin. *l.* 10. *c.* 35. *Vivere palumbes ad XXX. annum aliquos ad XL. habemus auctores, uno tantum incommodo unguium.*— *Cantus omnibus, ſimilis atque idem, trinô conficitur verſu præterque in clauſula gemitu* &c. Iiſdem caſtitas tanta, ut adulteria morte puniant. Porphyr. *de abſtin. anim. l.* 3. & Phile *de Anima c.* 19. uterque ex Æliano *Hiſt. l. c.* 44. Mahometanis inprimis in pretio ſunt, qui proin illos circa Meccham magnô numerô alunt. Nempe ſub *palumbi* ſpecie Mahumeti Deum apparuiſſe multaque inſpirâſſe credunt. Lud. Vartomannus *Navigat. l.* 1. *c.* 18. *Dum iter agimus* (verſus Meccham) *cœlum inumbrabant palumbes innumeri. Ajunt aviùm hujuſmodi ab illa ave traxiſſe genus, quæ Mahumeti in aurem loquebatur, ſub velamento ſacri Pneumatis.* Unde, quod columbæ Moſes, quam tempore decreſcentis diluvii ex Arca emiſſam ait, id *palumbis* tribuunt iidem. Vide Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 2. *c.* 32. Apud Plautum in *Pœnulo, Act.* 3. *ſc.* 3. *v.* 63.

Nos tibi palumbem *ad aream uſque adduximus,*
Nunc te illum meliùs capere eſt, ſi captum eſſe vis:

voce hâc lepidè denotatur homo peregrinus ac hoſpes, prædæ inſidiiſque lenonis objectus. Dalechampius *Not. ad Plinium d. l.* Vide quoque Voſſ. de Orig. & *Progr. Idolol. l.* 3. *c.* 79. ubi *de ætate eorum*, quam illos ad ann. 50. perducere ait, & *c.* 91. ubi de *Palumbi & turturis diſcrimine,*

PALUS, nomen Gladiatoris nobilis Caſaubono, cujus præmortui nomen Commodus aſſumſerit, apud Lamprid. *in hujus Vita c.* 15. *Appellatus eſt ſane inter cætera triumphalia nomina, etiam ſexcenties vicies* Palus *primus ſequutorum*, quomodo legendum eſſe Palatinus codex & ex Dione viri doctiſſimi jam pridem docuerunt. Sed quòd iidem, juxta Caſaubonum, *Palum* dictum fuiſſe cenſent Commodum, ex nomine gladiatoris cujuſpiam jam antè defuncti, non aſſenſum accommodat Salmaſ. Nec enim eò ducunt *Dionis* verba, apud quem legitur Πρωτόπαλος σεκουτόρων; nec aſſentitur iis legentibus, πρῶτος Πάλος σεκουτόρων, ut Πάλος ſit nomen proprium. Debuiſſet enim potiùs hôc ſenſu ſcribi, Πάλος πρῶτος σεκουτόρων. Igitur unicâ voce Πρωτόπαλος apud Dionem Vir Cl. ſcribit, quæ vox nihil aliud ſignificat, quàm *primum ſequutorum.* Sequutoris autem armaturâ utebatur Commodus. *Dio*, Ἤσκει δὲ καὶ ἔχαιρε τῇ τοῦ σεκούτορος καλουμένῃ. Inde igitur inter triumphalia omina, πρωτόπαλος σεκουτόρων dici amabat, Sequutores namque erant, qui forte victis ſufficiebantur & victoribus comparabantur, qui Græcè ἔφεδροι: Hinc πρωτόπαλος, cujus prima ſors exiit. Sed, ut dictum, πρωτόπαλος σεκουτόρων, eſt primus ſequutorum. Lamprid. pro nomine proprio videtur accepiſſe, apud Dionem, qui vertit, *primus* Palus *ſequutorum*, ſed falſus eſt, aut certè *palum* pro ſorte poſuit & vocem retinuit Græcam. *Veteres Gloſſæ*: Πάλος, *palus* &c. Hactenus Salmaſ. *ad Lampridium loc. cit.*

PALUS, oppidum Andaluziæ, *Palos de Moguer*, in ora Oceani, unde primùm Columbus ſolvit in Americam, 3. Auguſt. A. C. 1492. Ad oſtia fluv. Luxiæ, *Tinto*, in Ocean, & ſinum Gaditanum, 15. leuc. ab Hiſpali in Occaſum, 9. ab oſtio Anæ fluvii.

PALUS, à lacu eo tantum differt, quòd aliquando exſiccatur, ſicuti Pontinæ in Latio contigit; lacus verò nunquam, *Ferrar. Sed paludes Pontinæ non ſunt exſiccatæ*, *Baudrand.*

Nomina paludum apud veteres famoſiorum:

Acheruſia, vulgo *Lago di Fusaro*, Epiri. Altera Campaniæ, *Lago della Coluccia.*

Amadoca, Sarmatiæ Europææ.

Ambracia, *dell' Arta*, Epiri, *Ferrar.* meliùs dicitur Ambracius ſinus, *Golfo dell' Arta*, vulgò, *Baudrand.*

Argita, *di Der*, Hiberniæ.

Aria, *Lago di Burgian*, Ariæ.

Arſiſſa, *Lago di Goccho*, Armeniæ majoris, quibuſdam eſt *lac de Vaſtan*, aliis *la mer d'Armenie.*

Artynia, *Lago di Jubat*, Myſiæ in Aſia.

Aſcania, *Lago di Iſnich*, Bithyniæ.

Byce, *Sefelan*, apud Tauricam, *Ferrar. Baudrando Paluſ Byce*, ſeu *Buges*, in Taurica Cherſoneſo, nunc *Suxa Merſi* dicitur ab incolis illius tractus.

Camerina, *di Camarana*, Siciliæ.

Chelonidæ, *ſeu* Chelonides, *di Gaoga*, Libyæ interioris.

Coloe, *Barcena*, Æthiopiæ.

Gallicæ paludes, *Laguna di Venetia*.
Glanis, *la Chiana*, Hetruriæ.
Hiulca, *Palus* Pannoniæ inferioris.
Laterra, *Eſtang*. Galliæ Narbonenſis, *Ferrar. Baudrando Palus Latera*, ſeu *Latara dicitur*, *l'Eſtang de Latte*, ſeu etiam *l'Eſtang de Maguelone*, à quibuſdam.
Lerna Peloponneſi. *Lerna*.
Linterna, *Lago di Patria*, Campaniæ.
Lugea *Zirknitzerſee*, Japodum.
Lychnites, *Lago di Exſechin*, Armeniæ majoris.
Lycomedis, *di Serta*, Libyæ interioris.
Mæotis, *Mare della Zabacche*, Sarmatiæ, *Ferrar. Baudrando Palus Mæotis*, ſinus eſt ampliſſimus, ſeu potius mare Sarmatiæ, vulgò *Mer de Zabacche*, ſeu *de la Tana* dictum, *Limen* accolis.
Mantiana, *di Van*, aliis *di Aſtamar*, Mediæ.
Maria, *d'Aleſſandria*, Ægypti. *Ferrar. Baudrando Palus Maria* ſeu *Mareotis*, nunc *Lago di Buchiara* dicitur.
Nigritis, *di Guber*, Libyæ interioris, *Ferrar. Baudrando Palus Nigrites*, nunc *Lago Guarda* dicitur.
Nuba, Libyæ interioris.
Oxa de Oxiana, *Lago d'Amu*, Sogdianæ.
Paduſa. *Canal di San Alberto*, Æmiliæ fluvius eſt.
Palica, *Naphtia*, Siciliæ.
Pontina, *di Tarracena*, Latii, *Ferrar. Baudrando Palus Pontina*, ſeu, & veriùs, *Paludes Pontinæ* vulgò dicuntur, *le paludi Pontine*, in parte auſtrali ſeu maritima Campaniæ Romanæ.
Reatina, *di Rieti*, in Sabinis.
Salapina, *di Salze*, Apuliæ, *Ferrar. Baudrando Palus Salapina*, vulgò *Lago Salſo* dicitur.
Sirbonis: *Stagnone*, Palæſtinæ & Ægypti, *Ferrar. Baudrando Palus Sirbonis*, nunc *le Baranguerlu* vulgò dicitur ab incolis illius tractus, & ſenſim deficit.
Stymphalis, *Lago di Vulſi*, Arcadiæ.
Styx inferior, & Arcadiæ, eadem ſuperiori.
Thoſpites, *Gabaen*, Armeniæ majoris.
Tritonis, *ſeu* Tritonias, *di Capi*, Atticæ.
Volcæ, *Balaten*, Pannoniæ ſuperioris.

PALUS, non minimum in Athletarum Gymnaſtica olim locum habuit. Exercitationis cujus meminit Vegetius *l. 1. de re Milit. c. 11.* cùm ſcribit: *Palorum uſum non tantùm militibus, ſed etiam gladiatoribus plurimum profuiſſe, nec unquam aut arenam, aut campum victores ullos declaraſſe, niſi qui diligenter* ad palum *fuiſſent exercitati.* Proin omnium frequentiſſimè in hac ſe futuri Athletæ, & militari diſciplinæ initiati, exercere ſolebant; quod quô pactô factum fuerit, idem ibidem docet, his verbis: *A ſingulis Tyronibus ſinguli pali defigebantur in terram, ita ut micare non poſſent, & ſex digitis eminerent: Contra illum* Palum *veluti contra adverſarium Tyro cum crate & clava, tanquam cum gladio ſe quiſque exercebat & ſcuto: ut nunc quaſi caput aut faciem peteret, nunc à lateribus minaretur, interdum contenderet & poplites & crura ferire, recederet, aſſultaret, inſiliret, & quaſi præſentem Adverſarium, ſic* Palum *omni impetu, omni bellandi arte, tentaret.* Unde & Seneca *Ep. 18. Exerceamur ad palum.* Vide quoque Platonem *de Legg. l. 7.* Ariſtotelem *in Politicis*, Hier. inprimis Mercurialem *de Arte Gymnaſtica l. 3. c. 4.* Juvenalis de hoc Exercitii genere, ita *Sat. 6. v. 248.*

> ——— ——— *Aut quis non vidit vulnera pali,*
> *Quem cavat aſſiduis ſudibus, ſcutóque laceſſit,*
> *Atque omnes implet numeros* &c.

Sed & ſupplicii id genus. Hinc *Nudum ad Palum vapulare*, pœna ſervorum erat, in *L. Longob. l. 3. tit. 7. §. 1.* & *Capitul. Caroli M. l. 4. c. 30.* vide quoque ſupra *Crux*, infrà *Stipes*, & *alibi*. De *Palo* menſurali, vide ſuprà *Incomma*: de *ſacrificalibus*, vide *Siculum Flaccum* alioſque Agrimenſores: de *Terminalibus*, ſuprà ibidem in voce *Pali*. Vide etiam quædam, voce *Chrenecruda*, item *Cindalopacta*, *Paleda*, ut & ubi de *Monomachia*.

PAMBERGA, vide BAMBERGA, & *Gravionatium*.

PAMBOTADES, δῆμος, Ἀττικὸς Ἐρεχθηΐδος φυλῆς, *Steph.*

PAMELIUS *Jacobus*, Brugis Flander, Linguarum, Hiſtoriarum, & Theologiæ peritiâ inclytus, gratus fuit Cardinalibus Hoſio & Sirleto, nec non ipſi Sixto V. Cujus juſſu editionem operum Rabani Mauri in ſe ſuſcepit. Scripſit Commentar. *in Tertullianum* & *Cyprianum*, aliaque Teiſſerio enarrata *Elog. Part. 2.* Deſtinatus S. Audomari Epiſcopus obiit A. C. 1587. ætat. 52. Vide quoque Aub. Miræum *Elog.* Poſſevinum *Appar. Scaligerana*, Freherum, & aliquid ſuprà in *Jacobus Pamelius*.

PAMENOTHUS, ab Ægyptiis menſis appellatus, ſicut [illegible] Chronius & Antheſterion, Alex. ab Alexandro *l. 3. c. 24. Genial. Dier.*

PAMIÆ, ſeu APAMIÆ, urbs Comitatus Fuxenſis ad Alburacim fluv. 3. leuc. à Fuxio in Boream, 9. à Toloſa in Meridiem, uti 6. à Rivis in Eurum; *Pamiers*. Ita propriè Arx dicitur, cùm urbs Fredelacum fuerit appellata. Hic Abbatia ſeculô 8. à Comitibus Carcaſſonenſibus fundata eſt, & Rogerius Bernardus, Comes Fuxenſis Fredelacum urbem cum arce Pamia, Abbati donavit. A. C. 1149. cum cujus ſucceſſoribus Comiti non raró lis fuit. Epiſcopalis facta eſt, A. C. 1296. à Bonifacio VIII. primumque Præſulem habuit Bern. Saiſſetium, qui cum Comite pacem fecit. Fuit autem tum ſub Archiepiſcopô Narbonenſi, donec Toloſanâ Eccleſiâ in Archiepiſcopalem evectâ, à Johanne 24. huic ſubeſſe cœpit. Bellis civilibus plurimum paſſa, nunc indies reparatur, Guil. Perierius, *Annalib. Fux.* Bertrandus Elias, *Hiſt. Fux.* Petrus Olhagaray, *Hiſt. Fux.* de Marca, *Hiſt. Bearn.* Des Caſes, *Hiſt. Fux. &c.* Vide quoque *Apamia*.

PAMISUS, ſeu PANISUS *Ptolemæo*, qui & *Amathus*, *Mamiſus*, & *Arcadicus*, à *Strab.* nominatur, & *Pamiſſus*, fluvius Meſſeniæ in Peloponneſo, cujus oſtia à Meſſene 300. millar. abſunt. *Stremio* Nigro, aliis *Tiſeo*, aliis *Sparnazza*. Eſt & Theſſaliæ fluv. in Peneum ſe exonerans: itemque Myſiæ inferioris inter Odeſſon, & Meſembriam in mare Euxinum influens. Priori velut Deo, ſacrificatum eſſe à Meſſeniorum Regibus, inſtituti auctore Sybota, Doradæ fil. teſtis eſt Pauſanias *in Meſſeniacis*.

PAMMENES, Dux Athenienſium, miſſus Megapolitanis auxilio, contra Mantinenſes, Eleos, alioſque Arcadas ſocios, Olympiadis centeſimæ quartæ annô tertiô. Vide & Polyænum *l. 5. c. 16.* Tandem ſuſpectus initorum cum hoſte conſiliorum, ab Artabazo comprehenſus, & fratri Oxythræ & Dibicto miſſus *l. 7. c. 33.*

PAMMENES, ob Chaldæorum artem exſulavit, multorum amicitiis innexus, tempore Neronis.

PAMMILIA, ſacra erant apud Græcos: de quibus copiosè *Lil. Gyraldus*.

PAMMONIA, locus in Europa, ubi vipera ſerpens reperitur. Nicander *in Theriacis*.

PAMMUS Archondes, Thebaidis in Ægypto Rex XIX. poſt Muſthim, præfuit ann. 35. Chenebre apud Thinitas, Tamphthi apud Memphitas, Rameſſe in inferiori Ægypto rerum potitis: circa tempora Iſaaci. Eum excepit Apappus Maximus, quem vide.

PAMPA, vicus vicinus Tentyris, qui & Παμπανὶς dicitur. Juvenal. *Sat. 15. v. 75.* ubi de bello inter Tentyritas & Ombitas exorto:

> *Terga fugâ celeri præſtant inſtantibus Ombis,*
> *Qui vicina colunt umbroſa Tentyra Pampa:*

Itinerarium Antonini *Pappam* vocat. *Tentyra, contra Copton, Pappa* &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 448.* At in Capitular. Caroli M. *l. 7. c. 314. Ut Clerici* pampis *aut tzangis vel armis non utantur* Lindenbrogio *pampa* videtur ſicæ genus, in Germania uſitatæ, quod etiamnum *Pampe* vocetur, apud Car. du Freſne, *Gloſſar.*

PAMPANIS, vicus mediter. Ægypti, *Ptol. Papa* ab *Anton.* & *Kipampane* in *Lib. Notit.* vocari aſſerit *Simlerus*.

PAMPELONA, urbs præcipua Regni Navarræ, quod ab ea Regnum *Pampelonæ* quoque dictum eſt. Poſtquam enim Pelagius, Mauris (qui Hiſpaniâ ſuctant potiti) inter ſe diſſentientibus, primum Hiſpaniæ Regnum in montibus Aſturiæ, Gallæciæ & Cantabriæ, erexiſſet, circa A. C. 716. ſecundum in montibus Pyrenæis orſus eſt Garſias Ximenius ſeu Innicus I. circa A. C. 724. cujus ſedes Inſa primùm: inſignia rubra palma nullâ picturâ diſtincta: titulus, *Suprarbia & Ripagorça* fuit. Dein verò, ſub Garſia Innico II. captâ *Pampelonâ*, Latin. *Pompejopoli*, & in eam ſede Regni translatâ, *Regnum Pampelonæ* id vocatum eſt, donec *Regni Navarreni* titulum accepit. Georg. Hornius *Orb. Imper. p. 164.* Vide *Pampilone*, *Pompejopolis* alibique paſſim.

PAMPHAGI, Æthiopiæ populi, omnibus rebus veſcentes. Vide Plin. *l. 6. c. 30.*

PAMPHILA, Epidamô oriunda, filia Soteridis ex Socratida, ſub Nerone. Ex conſortio mariti, qui probè literatus erat, aliorumque tantum doctrinæ hauſit, ut ipſamet Hiſtoriam miſcellaneam ſcripſerit, libris 8. *Suidas* eam libris 33. conſtituiſſe, illamque inſuper Cteſiam in libros 3. contraxiſſe, aliaque edidiſſe refert. A. Gellius *l. 15. c. 17.* citat librum 29. Hiſt. ejus. Vide & *Diog. Laërt.* Phot. *Cod. 175.* Suid. Diogen. *in Pittaco, Stcr.* &c. adde Voſſium, *de Hiſtor. Gr. l. 2. c. 7.*

PAMPHILA, ſeu PAMPHILE, in Ceo mulier, veſtes bombycinas, ex Aſſyria bombyce textas redordiri rurſuſque texere prima invenit. Plin. *l. 11. c. 22.* ubi de bombycina veſte: *Prima eas redordiri, rurſuſque texere invenit* ... Pamphile *Latoi filia, non fraudanda gloria excogitatæ rationis, ut denudet fœminas veſtis.* Cujuſmodi veſtis, à Coa diverſa, quæ ex Cois bombycibus, cujuſque apud Veteres mentio eſt, cùm de Cea apud illos nil reperiatur. Nempe artificium in Ceo quidem ipſum inventum retexendarum è bombyce Aſſyria veſtium, delicatiuſque texendarum, materia ipſa bombyx Aſſyria, unde Ἀσσύρια ἐσθής, quæ eædem, cum Sericis. Etenim Romanæ Græcæque fœminæ Sericas veſtes inde allatas filatim reſolvebant, iterumque ſubtiliori ſtamine texebant &c. Atque hæ Sericæ Aſſyriæque veſtes fœminarum ſolùm erant, Plinii tempore, cùm Coæ etiam virorum eſſent, uti alibi diximus. Vide Salmaſ. *ad Solin. pag. 143. & ſeqq. ut & hic paſſim.*

PAMPHILE, mulier textrix peritiſſima. *Plin.*

PAMPHILIUS Obeliſcus, inter XIII. illos, qui Romæ hodieque ſuperſtites viſuntur. Erexerat eum Heliopoli Sothis Manethonis fil. Rameſes: quem poſteà Romam traductum A. C. 249. ad Prætoriana caſtra, in Hippodromo, Anton. Caracalla Imperator ſtatuit. Demum A. C. 1649. munificentiâ Innocentii X. in Foro Agonali, ſuper excelſa rupe abarte, ad naturæ invidiam, diſpoſitione Equitis Bernini Architecti, ad 4. Mundi plagas, copioſis rivis fontibuſque ſcatente, erectus eſt. Georg. de Sepibus *Deſcript. Muſei Kircheriani p. 12.*

PAMPHILUS, Athenienſis fœnerator inſignis, Remp. adminiſtraverat, qui cùm ærarium expilâſſet peculatuſque convictus eſſet, publicata ſunt univerſa ejus bona.

PAMPHILUS, celebris Pictor, Euryſtheus Herculi vivo infeſtus ſemper fuit & inimicus ſummus. Mortuô Hercule *Heraclidas*, i. e. *liberos Herculis*, & qui à partibus illius ſteterant, pertinaciſſimè eſt inſectatus: cujus ſævitiam cùm neque ferre neque repellere poſſe ſe agnoſcerent; tandem ad Athenienſes opis gratiâ ſupplices venerunt. Chærephon tragicus Poeta horum miſeriam poſteà carmine deſcripſit. Dein Pamphilus inſignis pictor in Stoâ, in porticu Athenienſium, mirè expreſſit.

PAMPHILUS, Neoclidis fil. Platonis auditor; qui circa Phædonis principium, dicit, illum inter eos, qui in acie ceciderunt, decem dies jacuiſſe, triduoque poſtquam inde ſublatus fuerat, impoſi-

poſitum rogo reviviſſe, ac mira quædam tempore mortis viſa narraſſe.

PAMPHILUS Presbyter, Euſebii Cæſarienſis neceſſarius, tantò Bibliothecæ divinæ amore flagravit, ut bonam partem voluminum Origenis ſuâ manu deſcripſerit. Martyriò coronatus eſt, apud Cæſaream Palæſtinæ ſub Maximino, A. C. 309. Dicitur in carcere ſuo biennali, in apologia Origenis deſudâſſe, quam poſteà abſolverit Euſebius: qui quantâ veneratione hunc martyrem coluerit, vel hinc intelligi poteſt, quòd ejus nomen ſuo adjunxerit, & compoſuerit de vita illius libros 3. qui perierunt. Hieron. *de Scr. Eccleſ. c.* 75. Euſeb. *Hiſt. l.* 6. *& ſeqq.* Phot. *Cod.* 118. Baron. *in Annal.* *Suidas* tres Pamphilos commemorat, duos ſcilicet Grammaticos, quorum alter Sicyonius genere de Grammaticâ pictúrâque ac ſcriptoribus claris ſcripſit. Alter Alexandrinus Dictionarium edidit, quod *Pratum* appellavit. Tertius Athenienſis fuit Reip. expilator, unde proverbium, *Pamphili furtum*. Vide ſuprà.

PAMPHILUS, Apellis Præceptor. Primus cum Arte pingendi Matheſin conjunxit, negans ſine Arithmetice & Geometria illam poſſe perfici. Vide Plin. *l.* 35. *c.* 10. & Gerh. Joh. Voſſium *de Scient. Mathem. c.* 2. §. 12. quorum hic, Picturam à Geometria accipere lineam ac magnitudinem: ab Optica ſumere lumen & umbram, ſplendorem ac opacitatem, eruditè oſtendit. Vide quoque quæ hanc in rem Alb. Durerus, celebris ille Germaniæ Apelles, literis conſignavit. Idem nomen Mago celebri, de quo ſuprà voce *Armenius*.

PAMPHILUS, pictor egregius, Apellis victor, qui neminem minoris talentô in diſciplinam admittebat, nec minore tempore quàm annis decem.

PAMPHILUS Amphipolita, aut Sicyonius, aut Nicopolita, (nec enim de patria convenit) φιλογράμματος, præceptor Ariſtotelis inter alia illuſtrium pictorum hiſtoriam ſcripſit, teſte *Suidâ*, cui Philoſophus dicitur. Unde opinari quis poſſet, eſſe Pamphilum Platonis diſcipulum. Compoſuit quoque libros tres de Re Ruſtica, quorum, præter *Suidam*, etiam meminêre *Geoponica* Conſtantino dicata. Vide Diog. Laert. *in Epic.* Antoninus Liberalis narrationem viceſimam tertiam, quæ de Batto eſt, exſcripſit ex *l.* 1. Pamphili cujuſdam, & iis quos Pamphilus ſecutus erat. Etiam Athen. *l.* 13. refert ex quodam Pamphilo, Abydi eſſe templum Ἀφροδίτης Πόρνης. Fortaſſis is eſt Pamphilus Alexandrinus, cujus idem meminit *l.* 2. 3. 8. 9. Voſſius, *de Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 8. *& l.* 2. *p.* 3. 7. *Nic. Lloyd.*

PAMPHILUS Joſephus, vide *Joſephum*.

PAMPHOS, Athenienſis, Poëta celebris, recentior Olene, ſed vetuſtior Heſiodô, memoratur Pauſaniæ *l.* 9.

PAMPHYLIA, quæ & *Mopſopia*, teſte Pliniô, *l.* 5. *c.* 27. regio minoris Aſiæ ad Auſtrum verſus oram littoralem maris, quod Pamphylium appellatur, inter Lyciam ad Occidentem & Ciliciam ad Ortum, à Phrygia magna Taurô monte diviſa. Urbes quondam habuit celebriores Olbiam modò dirutam, & Ataliam, nunc Sataliam. Regio eſt vinetorum & olearum fertilitate nulli poſtponenda, paſcuis etiam fœcundiſſima, quamvis habeat ſua arenis moleſta. Amnes ejus nobiliores ſunt Cataractas, Cayſerus, Eurymedon, apud quem Cimon Athenienſis Perſas navali prœliô ſuperavit, & Medos. Omnis montana ex Tauro, quô premitur, in mare procumbit. In ipſâ *Ptol.* has regiunculas aſſignat: Corbaliam, quæ & Lyciæ partem occupat, Phrygiam, quam majorem nonnulli dicunt, & Piſidiam. Noſtræ autem ætatis homines, poſtquam Turcarum tyrannidi ſubjecta eſt, binas ejus dynaſtias faciunt: partem ejus quæ Piſidiæ, Iſauriæque & Cappadociæ finitima eſt, *Caramaniam* vocantes, à Caramanno, uno ex ſeptem Turciæ primoribus, ab Othomanno expulſo. Littorea autem Pamphylia, nunc *Scandaleria* appellatur. *Settalia* teſte *Giravâ*; *Zina Theuato*, *Caraman Nigro* dicitur. *Scandalor* eidem *Negro* eſt pars occidua & ad mare terminata. Pamphyliæ inter poëtas meminit Stat. *l.* 1. *Silv. Carm.* 4. *v.* 77.

Hunc quoque per quos noves timuit Pamphylia meſſes.

Hinc *Pamphylius* adject. Lucan. *l.* 8. *v.* 249.

——— *Pamphylia puppi*
Occurrit tellus. ———

Nic. Lloydius. *Baudrando* terminatur à Septentrione Piſidiâ & Lycaoniâ provinc. uti etiam tantiſper Phrygiâ magnâ. Nunc pars eſt Occidentalis Caramaniæ provinc. ſub Turcis. Hâc regione, ut & Phrygiâ, Lycaoniâ, Iſauriâ & Piſidiâ, Ἀνατολικὸν Θέμα, conſtare, ait Conſtantinus, *de provinciis Orientalis Imperii*, ſeu *Aſiam parvam* & *Proconſularem* olim dictam; quâ de re quid ſentiat Salmaſ. vide illum *ad Solin. p.* 803. & *ſeqq.*

PAMPHYLIA, urbs Mediæ. *Steph.*

PAMPHYLIUM Mare ſeu *Pamphylius Sinus*, dicitur is, quem Pamphylii accolunt: quô nomine etiam Cilicium interdum comprehendebant. Nam & Cyprum Παμφυλίου ἔνδοθι κόλπου, *Pamphylio in Sinu*, collocat *Dionyſius*, cùm illa Inſul. oppoſita ſit tota Ciliciæ oræ maritimæ. Sed & Ἰσσικὸν κόλπον etiam *Pamphylium* dici, notat *Euſtathius* ab Iſſo, ad Patara Lyciæ uſque. *Dionyſ.* ſinus ejus, quidquid Pamphylii circum colunt, uſque ad Chelidonias extendit, quibus contraverſum Tauri promunturium. Idem Cilicium Sinum à *Pamphylio* ſeparat, de illo ita canens, poſt Piſidiæ Urbes & Pamphyliæ:

Κεῖθεν δ' εἰς αὐγὰς σκολιὸν περιδίνεται οἶμον
Πολλὸν ἐπὶ Σιδόνος πλώουσ' Ἀμφιτρίτη,
Τείνων Ἰσσικὸν πολυπάγετον θάλασσαν.

De Pamphylio verò Mela, *l.* 1. *c.* 14. *Sida portu & Tauri promontorio claudi*, ait. Cæterùm, uti Lycius & Cilicius, ita & *Pamphylius Sinus*, multis aliis parvis ſinubus porrò lancinatur, in terras excurrentibus, ubi promontoria ſunt. Vide Salmaſ. *d. l. p.* 781. *& ſeqq.*

PAMPILONE, metropolis Navarræ regni, cujus incolæ à fide Chriſtiana apoſtatæ, à Carolo M. revocati ſunt. Crantz. *l.* 2. *c.* 14. 15. A. C. 809. Primus Aragoniæ & Pampilones Rex Abarcas fuit, A. C. 895. Vide *Pompelona* & *Pampelona*.

PAMPINATA Lanx, in Epiſt. Gallieni apud Treb. Pollionem in *Divo Claudio*, *c.* 17. *Miſi ad eum pateras gemmatas trilibres duas, ſcyphos aureos gemmatos trilibres duos, diſcum corymbiatum argenteum librarum viginti. Lancem argenteam* pampinatam *librarum triginta* &c. à *pampino* nomen habet, quemadmodum à corymbio, *corymbiatus* diſcus appellatus eſt, in quo corymbia mulierum, & crinium cumulatæ in altum ſtructuræ (à corymbi vel racemi ſimilitudine ſic dictæ) cælatura expreſſæ erant: ab hedera *hederata* patina in *ſeqq.* quæ hederæ corymbos & racemos habuit: à filice, *filicata* patera, quæ ad filicis herbæ ſpeciem erat cælata &c. Varus enim argumentis, in cælandis vaſis, luſit Veterum luxuria. Vide Salmaſ. *ad loc. cit.* Fuit autem *Pampinus*, coronamentum Bacchi, apud Horatium *Carm. l.* 3. *Od.* 25. *v. ult.*

——— *dulce periculum eſt*
O *Lenæe ſequi Deum*
Cingentem viridi tempora pampinô.

Et *l.* 3. *Carm. Od.* 8. *v. ult.*

Ornatus viridi tempora pampinô
Liber vota bonos ducit ad exitus.

Cùm aliàs is hederâ & vite coronaretur. Atque hinc coronæ illæ vitigineæ, i. e. ad pampinorum vitis ſimilitudinem effectæ, originem traxêre. Fuit autem *pampinea* hujuſmodi corona, ſymbolum maturitatis ejus, quæ fini eſt proxima. Unde, cùm Eques quidam Roman. per quietem vidiſſet, Claudium hujuſmodi coronâ evinctum albeſcentibus foliis, vergente autumnô, mortem Principis oſtendi, inde conjecturæ harum rerum petiti, apud Tacitum *Annal. l.* 11. *c.* 4. Vide Car. Paſchalium *Coronar. l.* 4. *c.* 3. Cæterùm *pampinationem* Stolonis inventum, facit Plin. *l.* 17. *c.* 1. quem etiam *de abiete, ramentorum crinibus pampinato ſemper orbe ſe volvente, ad incitatos runcinarum raptus*, vide *l.* 16. *c.* 42.

PAMPREPIUS, poëta Panopolitanus, floruit ſub Zenone, etiamque grand apud eum valuit. Magni fuit Procli diſcipulus, inque religione Gentili perſtitit, nec id diſſimulavit, ubi omnes videret in urbe Chriſtianos. Vide de eo multis diſſerentem *Suidam*, & Voſſ. *l.* 2. *de Hiſt. Græc. c.* 21.

PAN, quem paſtorum, venatorumque Deum, & univerſæ vitæ ruſticanæ præſidem crediderunt antiqui, cujus fil. fuerit, non ſatis conſtat. Homer. *in Hymnis*. Mercurii filium facit:

——— Ἑρμείαο φίλον γόνον ἔννεπε Μοῦσα,
Αἰγιπόδην, δικέρωτα, φιλόκροτον.

Herodot. *in Euterpe*, Penelopen matrem ejus fuiſſe refert: Πανὶ δὲ τῷ ἐκ Πηνελόπης, ἐκ ταύτης γὰρ καὶ Ἑρμέω λέγεται γενέσθαι. Durius autem Samius in eo libro, quem ſcripſit *de Agathocle*, Penelopen cum omnibus procis rem habuiſſe narrat, e quorum congreſſu Pana inquit natum fuiſſe. Πᾶν enim Græcis *totum* vel *omne* ſignificat. Homer. autem in *Hymnis* ſic dictum putat, quia Deorum omnium mentes delectaverit, cùm citharam nuper natus ſcitè pulſaret:

Πᾶνα δέ μιν καλέεσκον, ὅτι φρένα πᾶσιν ἔτερψε.

Veteres autem ita Pana pinxerunt, ut nihil ex toto univerſo in eo prætermiſſum videatur. Habet enim coronam in radioſum Solis, & cornuum Lunæ ſimilitudinem. Rubet ejus facies ad ætheris imitationem, in pectore Nebridem habet ſtellatam, ad ſtellarum imaginem: pars ejus inferior hiſpida eſt, propter arbores, virgulta, feras. Caprinos pedes habet, ut oſtendat terræ ſoliditatem. Hic à nonnullis Demogorgonis filius creditur fuiſſe, & fiſtulam compoſuiſſe 7. imparibus calamis ſimul conjunctis, propter harmoniam cœli. Traditur enim cum Cupidine aliquandò pugnaſſe, (à quo ſuperatus eſt) & incidiſſe in amorem Syringis, ſeu Syringæ virginis, quam, cùm tranſire Ladonem Arcadiæ amnem non poſſet, Nympharum precibus in paluſtrem calamum mutatam vidit, è quo ſtatim compoſuit fiſtulam, quæ ex puellæ nomine apud Græcos *Syrinx* eſt vocata. Bion. *Idyll.* 2.

Ὡς εὗρε πλαγίαυλον ὁ Πὰν, ὡς αὐλὸν Ἀθάνα.

Virg. *Eclog.* 2. *v.* 32.

Pan primus calamos cerâ conjungere plures
Inſtituit. ——— ———

Idem *Eclog.* 8. *v.* 24.

Panaque qui primus calamos non paſſus inertes.

Propert. *l.* 3. *Eleg.* 2. *v.* 20.

——— *Calami Pan Tegeæe tui.*

Redeo autem ad etymon, in quo planè etiam nobiſcum facere videtur Orpheus, *univerſam* ſub ejus nomine *naturam* intelligens. Verba ejus ſunt:

Πᾶνα καλῶ κρατερὸν τε θεὸν, κόσμοιο τὸ σύμπαν,
Οὐρανὸν ἠδὲ θάλασσαν, ἰδὲ χθόνα παμβασίλειαν,
Καὶ πῦρ ἀθάνατον· τάδε γὰρ μέλη ἐστὶ τὰ Πανός.

Colebatur per totam Arcadiam, potiſſimùm tamen in Lyceo & Mænalo montibus. Virg. *Eclog.* 10. *v.* 26.

Pan Deus Arcadiæ venit.

Ovid. *Faſt. l.* 2. *v.* 271.

Pana Deum pecoris veteres coluiſſe feruntur
Arcades, Arcadiis pluribus ille jugis.

Propert. *l.* 1. *Eleg.* 18. *v.* 20.

——— *Arcadio pinus amata Deo.*

Alcæus,

Ὦ Πὰν Ἀρκαδίας μεδέων κλεεννᾶς.

Quin & Simonides hunc vocat τραγίπουν τὸν Ἀρκάδα. Dixi Deum hunc montibus gaudere. Homer. *in Hymn.*

——— Ὃς πάντα λόφον νιφόεντα λέλογχε,
Καὶ κορυφὰς ὀρέων, καὶ πετρήεντα κάρηνα.

Teſtes quoque Horatius ac Ovidius. Ille *l.* 4. *Od.* 12. *v.* 11.

——— *Deum cui pecus, & nigri*

Colles

Colli Arcadia placent.
Hic *Faſt. l.* 2. *v.* 285.

Ipſe Deus velox diſcurrere gaudet in altis
Montibus; & ſubitas concitat ille feras.

Ab iſta ſubita concitatione *terrores Panici*, Græcè Πανικὰ δείματα vocabantur, de quibus *in Miſcellaneis* vir ſummus Angelus Politianus. Appoſitè Val. Flacc. *l.* 3. *v.* 56.

Ludus & ille Deo, pavidum præſepibus aufert
Cùm pecus, & profugi ſternunt dumeta juvenci.

Cicer. *l.* 5. *Ep.* 10. *ad Attic. Scis enim quadam* Πανικὰ *dici*. Hyginus *in Capricorno: Hic enim dicitur, cum Jupiter Titanas oppugnaret, primus objeciſſe hoſtibus terrorem, qui Panicus dicitur.* Hinc aliquibus *Pan* dictus videtur, à verbo Ebræo פן *Pan*, vel *Pen*, *attonitus eſt*, ita ut dubius ſit animi, ne planè pereat: Et פן *Pen* adverbium dubitantis eſt. Mali autem ominis habebantur hi terrores apud veteres, teſte Plutarch. *in Caſare*, & ex eo Dionyſ. Halicarn. *l.* 1. *c.* 16. Qui tamen Dionyſius Fauno hos terrores Romanos adſcribere ſolitos fuiſſe teſtatur, unde *Faunum* eundem eſſe cum *Pane*, probat Bochart. ὁ μέγας. Sed nihil opus eſt argumentis, cùm in eam rem expreſſa ſint teſtimonia veterum. Sextus Aurelius Victor *de origine gentis Romanæ*; *Hunc Faunum plerique eundem Sylvanum à ſylvis, & Inuum Deum, quidam etiam Pana dixerunt.* Rutilius *l.* 1. *Itiner. v.* 232.

Hoc Inui caſtrum fama fuiſſe putat.
Seu Pan Tyrrhenis mutavit Mænala ſylvis,
Sive ſuos patrios incola Faunus init.

Fuit etiam venatorum Deus, qui ſi faviſſe putaretur venatoribus, ab illis colebatur à venatione reverſis: at ſi fruſtra laboraſſent, ſcillas in illum conjiciebant, uti teſtatur Theocritus *in Thalyſ.*

Κἢν μὲν ταῦθ' ἔρδῃς, ὦ Πὰν φίλε, μή τί τυ παῖδες
Ἀρκαδικοὶ σκίλλαισιν ὑπὸ πλευράς τε καὶ ὤμους
Τανίκα μαστίζοιεν, ὅκα κρέα τυτθὰ παρείη.

Ovid. quoque *in* 4. *ep. Phædræ, Heroid. v.* 169. unà cum Diana Panes & Satyros venantium præſides facit:

Sic tibi ſecretis agilis Dea ſaltibus adſit,
Sylvaque perdendas præbeat alta feras.
Sic faveant Satyri, montanaque numina Panes,
Et cadat adverſâ cuſpide fixus aper.

[Nam non unum ſolummodo, ſed plures Panes fuiſſe apud veteres legimus, Theocr. *in Amaryllide*,

——— Τό τοι γένος ἢ Σατυρίσκοις
Ἐχθρόν, ἢ Πάνεσσι κακοκνάμοισιν ἐρίσδει.

Propert. *l.* 3. *Eleg.* 16. *v.* 34.

Capripedes calamo Panes hiante canent.]

Sed quid venatorum Deum fuiſſe dicimus? Ipſemet Pan fuit venator, ut ait Theocritus *Idyll.* 1.

——— Τὸν Πᾶνα δεδοίκαμες, ἦ γὰρ ἀπ' ἄγρας
Τανίκα κεκμακὼς ἀμπαύεται, ἔστι γε πικρός.

Memoriæ prodidit *Iſacius*, Pana Deam Echo adamâſſe, quare eum maritum Echûs appellavit Theætetus, *in his Carminibus*.

[illegible]
[illegible]

Quam amicam ejus nominavit Archias, *in his*:

[illegible]
[illegible]

Fuit etiam à Luna amatus, cùm in niveum arietem pulcherrimum ſe convertiſſet. Virg. *Georg. l.* 3. *v.* 392.

Munere ſic niveo lanæ (ſi credere dignum eſt)
Pan Deus Arcadiæ captam te, Luna, fefellit,
In nemora alta vocans: nec tu aſpernata vocantem.

Porrò libidinoſum finxerunt hunc Deum, propter ſpermaticarum rationum copiam, ideoque Nymphas non ſolùm inſequi, ſed etiam pueros formoſos. *Heſych.* Πᾶνες, τὰς ἐπιπηδήσεις [illegible] περὶ τὰς συνουσίας ἔλεγον. Coluerunt etiam Πᾶνα piſcatores, cùm in locis mari propinquis plerumque verſarentur, quem etiam ἁλίπλαγκτον Sophocles, *in Ajace*, vocat. Offerebatur huic Deo lac & mel in paſtorum poculis, quod ſignificavit Theocritus, *in Viatoribus*:

Στασῶ δ' ἄλλο μὲν γαυλὸν τῷ Πανὶ γάλακτος,
Ἄλλο δὲ σκαφίδα μέλιτος πλέα κηρί' ἔχοισαν.

Quare non ritè ſacrificabant, qui tauros illi immolabant, aut qui in aureis poculis lac aut vinum offerebant, cùm vaſa ex eo metallo ſuperis ac cœleſtibus Deis, non autem terreſtribus vel paſtorum curam habentibus convenirent. Apollonius Smyrnæus,

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Pinus Pani arbor ſacra fuit. Alex. ab Alexandr. *l.* 4. *c.* 17. Propert. *l.* 1. *El.* 18. *v.* 19.

Vos eritis teſtes, ſi quos habet arbor honores,
Fagus, & Arcadio pinus amata Deo.

Ovid. de Lupercalibus, qui erant ſacerdotes Panis. *Faſt. l.* 2. *v.* 27.

Ipſe ego Flaminiam poſcentem februa vidi,
Februa poſcenti pinea virga data eſt.

Pinus, inquam, grata Pani arbos, & inde nectit coronam. Ovid. *Faſt. l.* 1. *v.* 412.

Pars tibi, qui pinu tempora nexa geris.

Idem *l.* 1. *Met. v.* 699.

Pan videt hanc, pinuque caput præcinctus acutâ.

Et in 5. *ep. Oenones Heroid. v.* 137.

Cornigerumque caput pinu præcinctus acutâ
Faunus. ——— ———

Et *l.* 3. *Faſt. v.* 84.

Pinigeri Fauni Mænalis ora caput.

Lucret. *l.* 4. *v.* 587.

——— *Cùm Pan*
Pinea ſemiferi capitis velamina quaſſans.

Unde apud Stat. *l.* 2. *Sylv.* 3. *v.* 52. Pan ipſe loquitur,

——— *Et noſtra ſtupeant tua germina pinus.*

Feſta ejus dicebantur *Lupercalia*, fiebantque in Aventino monte, menſe Februariò, quorum author fuit *Evander*. Plut. *de def. Oracul.* refert, nautas Inſulam quandam prænavigantes, audiviſſe vocem, *Magnus Pan mortuus eſt*: quod tum factum creditur, cùm Christo in carne præſtitò, omnis hæc Gentilium Deorum ſuperſtitio ceſſavit, qua de re quid ſentiendum, vide apud Anton. van Dalen *de Oraculis Diſſert.* 1. Juſtinum etiam *l.* 43. Herodot. *in Euterpe, &c. Nic. Lloydius.* Addo, quòd in *hymnis*, qui Orpheo attribuuntur, φανταστῶν ἐπιαρωγὸς appellatus legitur. Credebatur enim repentinos injicere & lymphaticos metus, ac ipſe ſubitis inconſultiſque motibus gaudere. Unde ibidem, vocatur σκιρτητὴς & πλανοδίαιτος, i. e. *ſaltator ac vagabundus*:

Ἐλθὲ μάκαρ σκιρτητά, περίδρομε, σύνθρονε Ὡραις.

Et de Fauno, ſuppare ejus. Horat. *l.* 1. *Carm Od.* 17. *v.* 1.

Velox amœnum ſæpe Lucretilem
Mutat Lycæo Faunus ———

Siliuſque Italicus. *l.* 13. *v.* 327.

——— *Pendenti ſimilis Pan ſemper, & imo*
Vix ulla inſcribens terræ veſtigia cornu.

Quam ob cauſam Gronov. apud ingenioſiſſimum Naſonem *Faſt. l.* 2. *v.* 286. pro, *concitat ipſe feras*, quod Scaligero placuit, legit: *concipit ipſe fugas*, i. e. φαντάζεται, imaginatur, & ſubitò nec quid nec quare exilit diſcurſatque: ita ludens ipſe repentinos metus, quorum credebatur excitator. De eodem, apud Val. Flaccum *Argonaut. l.* 3. *v.* 56. habetur:

Ludus & ille Deo, pavidum præſepibus aufert
Cùm pecus & profugi ſternunt dumeta juvenci.

Qui ſuperſtitione abuſus ille Geta, quem idem *l.* 6. introducit, *Panis* habitu, abigeum, & tum vanô ludibriô hoſtes territantem *v.* 530. *& ſeqq.*

——— *Pariterque inglorius Armes*
Fraude nova ſtabula & furtis adſuetus inultis.
Depopulare greges, frontem cum cornibus auxit
Hiſpidus inque Dei latuit terrore Lycæi. &c.

Vide Joh. Frid. Gronov. *Obſervat. l.* 4. *c.* 15. ut & paulo infrà. In Arcadia autem potiſſimùm cultus eſt antiquitus, unde Romam veneratio ejus tranſiit, *Panis Lycæi* nomine apud illos inſignis, à quibus *Inuus* quoque, vel, ut alii, *Funus* appellatus eſt. De ſacris ejus, *Lupercalia* dictis, vide *ſuô locô*. Addi poteſt, apes quoque atque alvearia in ejus fuiſſe tutela. Zonas Poeta *Antholog. l.* 1. *c.* 60. *Epigr.* 7.

Ὄφρα μελισσοσόος, Πὰν ὑπωρόφιος,
Ut apum ſervator Pan ſubalvearius.

Inter Semideos collocat Placidius *ad v.* 112. *l.* 6. *Theb. Statiana.* Quòd Echûs ſeu ſoni repercuſſi eſſet inventor, ideo amore ejus captus fingitur. Alcæus,

Πανὰ με τὸν ἐρῶντα καὶ ἐξ ὑδάτων φύγεν Ἠχώ,
Pana me amorem inſtantem & ex aquis fugit Echo.

Ejuſdem Oraculum fuiſſe apud Piſas, refert Luctatius Placidius, *ad v.* 475. *l.* 3. *Theb.*

——— ——— *Ruſticus accola Piſæ,*
Pana Lycæonia nocturnum exaudit in umbra.

Et Templi idem meminit. *l.* 2. *ad v.* 266.

——— ——— *Procul uſque Lycæos,*
Partheniaſque ſuper ſaltus.

Fabulam ejus eleganter interpretatur, Fr. Baco Verulamius *l. de Sapientia Veter.* Fortunius Licetus, (qui Deum Mercurium in ætate ſenili, ſed virilitate ſatis excitatâ, currentem, ut apprehendat Deum *Pana* fugientem à facie ſubſequentis, cum verbis, *Fortaſſe licebit*, ſymbolum ſuum literarium fecit) *de Gemmis Anular. c.* 240. &c. ex antiquis Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 22. Vide quoque Silium Italicum, *Bell. Pun. l.* 13. Et omnium primo, ab Arcadibus, poſtquam in Italiam veniſſent, ſedibuſque ſub colle acceptis more patriô domicilia exædificâſſent, Themide jubente, in loco, quem Romani *Lupercal* nominabant, templum fuiſſe extructum, ex Livio, Juſtino, Plutarcho, aliiſque docet Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 10. Quò facit locus Dionyſii *l.* 1. *Erat tum ſpelunca ſub tumulo magna, denſô quercetô contecta, & ſub petris profundi fonticuli, ſaltuſque rupibus contiguum, nemoroſum ac frequentibus proceriſque opacum arboribus. Ibi arâ dicatâ Deo more patriô ſacra fecerunt, quæ noſtrô quoque tempore faciunt Romani menſe Februariô, poſt Brumam, nihil mutantes ex ritu priſtino.* Eundem cum Sole, Apolline, ac Satane priſcis fuiſſe, Georg. Hornius refert *Hiſtor. Philoſ. l.* 1. *c.* 8. Cùm enim hic noſſet, inquit, Domini eſſe terram ac plenitudinem ejus Pſal. 24. *v.* 1. ſub *Panis* ſchemate ſe hominibus colendum dedit: *ſub finem dicti cap.* ex fabulis *Panis* ac Echûs, Philoſophiæ origines aperit. Primum Idololatriæ inſtitutorem *Pana* fuiſſe, Clem. Alexandr. *Admonit. ad Græcos* aſſerit, inquiens: *Athenienſes autem, ne quis eſſet quidem Pan, noverant, priuſquam eis diceret Philippides. Meritò ergo Dæmonum cultus, quem aliunde cepiſſet, fons fuit ſtolidi vitii.* Quod evidentius conſtat ex Livio, Probo, Pomponio Læto, Lactantio, Natali Mythologo, Gyraldo, cæteriſque Claſſicis. Simonides hunc Satyrorum Principem ac Patrem Athenienſibus in bello navali opem tuliſſe, Medoſque proſtraviſſe, cecinit his verbis,

Τὸν τραγόπουν ἐμὲ Πᾶνα, τὸν Ἀρκάδα, τὸν κατὰ Μήδων,
Τὸν μετ' Ἀθηναίων, στήσατο Μιλτιάδης.

Arcada Capripedemque in Medos Pana locavit
Me pro Cecropiis gloria Miltiadis.

Hinc

Hinc in bellis omnibus, magni momenti fuêre ſemper ab illo terrores, ut credebatur, hoſtibus invecti quadeſcelate Pauſan. *in Phocic.* aſſerentGallos, qui duce Brennô Delphos acceſſerant prædaturi, fugatos à Deo *Pane* terroribus immiſſis, confertoſque viciſſim mutuis ictibus, quod idem Hannibali quoque, ad Urbis Romæ mœnia accedenti, contigiſſe, Sil. Italicus *in Punic.* narrat *loc. cit.* Vide Fortun. Licetum, *de Lucernis l. 6. c. 17. ubi Lucernam Mineræ à Galis animam exſpirat*, & de lampade, quâ Athenienſes hoc ſuum Numen, inter alia, venerabantur, Cœl. Rhodig. *l. 11. Antiq. Lection. c. 27.* ut de ejus coronamento, ex pinu & ebulo, Car. Paſchalium *Coronar. l. 4. c. 2. & l. 6. c. 18.* Inter Zeuxidis pictoris opera, *Panis* quoque mentio, apud Plin. *l. 35. c. 9. Poſtea donare ſua opera inſtituit, quòd ea nullo ſatis digno pretio permutari poſſe diceret, ſicut Alcumenem Agrigentinis*, Pana *Archelao.* Idem ex marmore Romæ fuit, in Septis, cum Olympo & Chirone ac Achille, *quos capitali ſatisfactione fama judicatat dignos*, apud eundem *l. 36. c. 5.* &c. Plura hâc in re, inprimis de *Panis* parentibus, *Panis Ægyptii* ſtatura, capitis facie ac cruribus, facie item rubra, vide apud G. J. Voſſium *de Idol. l. 1. c. 8. 12. 16. 27. & l. 2. c. 74. & 97.* ut de ſchemate, cum quo pingi ſolitus, intra voce *Pantomimus.*

PANACEA, filia Æſculapii, ex πᾶν & ἀκεῖσθαι dicta, ut ipſô nomine omnium *morborum remedia* promittat. Plin. *l. 24. c. 4.* Vide Voſſ. *ibid. l. 4. c. 58.*

PANACHÆI, iidem qui *Panhellenes.*

PANACRA, montes Cretæ, *Callimachus.* Gentile *Panacræus*, & *Panacreus*, utriusque gener. *Panacrum* autem urbs Cypri, Gentile *Panacreus*, vel *Panacrius.*

PANACTOS, Græce Πάνακτος, locus Atticæ, apud *Stephanum.* [illegible] *Harpocration*, oppidum eſſe ſcribit, inter Atticam & Bœotiam ſitum, addique ejus mentionem facere *Thucydidem* & *Euripidem* & *Menandrum*, unde [illegible], dictum origanum eſt, quòd ibi plurimum naſceretur, ſed & Πανακτὸν, pro *Panacteo origano*, abſolute occurrit, ut Χάλυψ, pro *Chalybico ferro*, Μάγνης, pro Magnetico lapide &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1178.*

PANÆI, gens Edonica non procul ab Amphipoli.

PANÆTIUS, Equitum Athenienſium Magiſter, apud Ariſtophan. *Equit. Actu 1. Sc. 3.*

PANÆTIUS, Philoſophus Stoicus, patriâ Rhodius. Is fuit Scipionis præceptor, quem in Ægyptum comitatus eſt, & Lælii ſapientis amicus. Floruit A. 625. Urb. Cond. Suid. *in Panætio.* Hunc imitatus eſt Cicero libris de officiis, ipſô teſte, *l. 3. c. 2. Panætius igitur qui ſine controverſia de officiis accuratiſſimè diſputavit, quemque nos, correctione quadam adhibitâ, potiſſimum ſecuti ſumus, &c.* Item primus in Sicilia tyrannus, An. 140. Urb. Cond. Olymp. 42. apud Leontinos. Ariſtoteles *l. 5. Polit. c. 10. & 12.* Euſeb. *Chron.* Factus eſt autem hôc modô tyrannus: cùm Leontini bellum adverſus Megarenſes gererent de finibus agrorum, Dux belli creatus, primum egenos & pedites adverſus Mercatores atque Equites irritavit, quòd illi longè deterrimâ conditione in pugnis uterentur, hi verò commodiſſimâ. Dein pro portis armorum numerum atque delectum habere inſtituit: Equos aurigis traditos pabulatum ducere juſſit. Sexcentos verò ſcutatos habens idoneos & expeditos ad eruptionem: horum principi numerationem armorum permiſit. Ipſe verò ſub arbore captaturus umbram conceſſit, aurigiſque perſuaſit, ut impetum in Dominos facerent. Illi conſcenſis equis incurſionem in eos fecerunt, atque armis, quorum numerus ſubducebatur, direptis, nudos atque inermes trucidârunt, atque ſcutati in eam cædem conſenſerunt, citatôque curſu urbem occupaverunt & Panætium Tyrannum conſtituerunt. Polyæn. *l. 5. c. ult. Nic. Lloydius.*

PANÆTOLIUM, quaſi *totam* continens *Ætoliam*, mons Ætoliæ altiſſimus, Plin. *l. 4. c. 2.*

PANÆURA, urbs juxta Indum fluv. *Steph.*

PANÆUS, pictor, Phidiæ frater, pinxit prælium Athenienſium apud Marathonem factum, Plin. *l. 35. c. 8.* Induxit etiam in æde Minervæ tectorium lacte & crocô ſubactum. Idem *l. 36. c. 23.* ſed ibi *Pannæus* legitur.

PANAF, vox Hebræa, quam Eſaiæ *c. 6. v. 2.* Chaldæus Interpres, aliique paſſim Viri eruditi, de operimento capitis Seraphinorum ſonantem, ad verecundiam eorum de imperfecto ſuo in DEUM affectu, & ad metum reverentialem, quô aſtantes tantæ Majeſtati corripiebantur, referunt. Capitis enim obnuptio nota pudoris eſt, ut Braſſicanus *in Adagiorum farrag.* ſcribit: quique verecundantur, faciem & caput operiunt, Theophr. *in Character.* Unde apud Plautum non unô locô, frons perfricta ac inverecunda his ſignatur vocibus, *adeo nudô & apertô capite.* Et in convivio Alcinoi *Od. 8.* Ulyſſes canentem Demodocum audiens, præ verecundia caput operit, ut de juvene illo, apud Arbitrum: de Socrate, apud Platonem *in Phædro*: de Helena, apud A. Gellium *l. 14. c. 9.* & Q. Calabrum *Paralipom. l. 14.* nil addam. Ad ſacra redeo: Et hæc ſine dubio cauſa, cur Hebræi, cum alibi, tum maximè in Templo, orationi vacantes, capita velaverint caputiis operti; cujus ritus primus Auctor Moſes creditur, ad rubi conſpectum vocemque Angeli inde auditam, faciem abſcondens. Nec multum abeſt, quod eum ritum Abulenſis ad ſubjectionem & timorem refert; unde Apoſtolus *1. Corinth. 11. v. 10.* capitis velamen *poteſtatem* vocat, quia timoris ſubjectioniſque nota: Quæ omnia non incommodè Epiphanius *hær. 80.* ad CHRISTI capitis noſtri obductionem transfert. Hebræis illum non ita, ac nobis eſt, manifeſtum ac patentem fuiſſe docet, quam ob cauſam Moſis lecturi libros capita velaverint. Ita Anshelm. Solerius *de Pileo Sect. 2.* Sed deceptus is eſt, cùm *Panaf* vult ſignificare, *operimentum capitis*: cùm Hebræa vox פניו reddi debeat *facies ſuas.* Ita enim verba habent, יכסה פניו בשתים, i. e. *duabus alis operiebant facies ſuas,* &c. *Joan. Buxtorf.*

PANAGÆA, Diana dicta eſt, quòd vagaretur, & per nemora monteſque oberraret. Quin domicilium etiam ſubinde mutat nunc apud ſuperos, nunc inferos agros. Ne ſpecie quidem ſemper eadem ſed nunc plenô orbe, nunc mutila, nunc nulla. Unde natum proverb. *Panagæa Diana.*

PANAGIA, Græcè Παναγία, i. e. *Sanctiſſima ſeu tota Sancta*, titulus quô B. Virginem Græci compellant. De cujus origine iſta referuntur in *Horologio Græco*, *Apoſtoli poſt Chriſti aſcenſionem, quando ad menſam ſedebant, primum accubitum vacuum relinquebant, ob reverentiam Magiſtri & Domini Jeſu, in quem locum ſuper pulvinar partem panis, de quo comedebant, deponere conſueverant. Peractâ autem menſâ, in altum panem illum extollebant, preceſque in gratiarum actionem recitabant, quas ſimul uſus à ſingulis Apoſtolis per mundum diſperſis continuatus dein fuerat. At cum iterum in unum ad eam diſpoſitione in Dei ara tranſitu congregati, poſt funebres ſumptus, ſub die tertio ſimul eſſent, cum, poſt menſam, ſolitam panis elevationem cum gratiarum actione celebrarent, apparuit eis B. Virgo circum Angelis ſtipata, quæ voce humaniſſimè eos ſalutavit: verùm illi mente ſtupefacti ac animi lætitiâ exciti, confeſtim in tali cœleſti viſione ſolitas preces clamantes,* Panagia Deipara adjuva nos, *confirmare cœperunt & redeuntes ad Virginis ſepulchrum, ejus beatiſſimum corpus non invenêre, quare certiores facti ſunt, illam animâ & corpore in cœlum aſſumptam eſſe. E qua hiſtoria originem habuit non ſolum titulus B. Virgini attributus, ſed & ipſemet panis, qui in altum elevatur cum gratiarum actione, poſt comeſtionem, ita appellatus fuit, unde ſolent adhuc Græci Monachi, ad imitationem Apoſtolorum, Deo gratias agere, poſt corporis refectionem, quem panem benedictum dein inter ſe dividunt & cœnaculum ſeu [illegible], in quo hic panis celebratur, Panagiarium vocant.* Quod ſuis Auctoribus relinquimus. Meminit ſimilis ceremoniæ Codinus, in menſa Imperiali Græcorum adhiberi ſolitæ. *Porrò Præfectus menſæ acceptum panagiarium menſa imponit & elevans panagiam, dat illam Domeſtico Menſæ, & ille Magno Domeſtico, hic Imperatori & quam primum panagiam ori inferit, omnes acclamant, Ad multos annos.* E quibus patet, ait Dominic. Macer, nomine *Panagia*, non panem benedictum denotari, ut quidam volunt, ſed panem in altum elevatum, ad ceremoniæ præfatæ complementum: certe παναγία, non eſt εὐλογία, *benedictio*, ſed *omnino ſancta*, uti diximus, notat. Vide Macrum utrumque in *Hierolexico*, Goarum *ad Euchologium Græcorum p. 870.* Meurſium *in Gloſſario*. Alios. Jac. Sponius Patriarcham Conſtantinopolitanum titulô, *Panagiotita ſou*, i. e. *tuam omnimodam Sanctitatem*, compellari, cùm reliqui Græcorum Eccleſiaſtæ titulô *Agiotita ſou*, h. e. *ſanctitatis tua*, ſint contenti, adnotat *Itiner. Græcia Part. 1. p. 270.* Idem *Panagiotis* cujuſdam viri celebris, Chio oriundi, & in Aula Turcica magni habiti, ubi Interpretis, & aliquando Legati ad M. Moſcoviæ Ducem munere functus eſt, demortui A. C. 1673. Epitaphium Græcâ linguâ exaratum, quod in Monaſterio Chalcidis Inſulæ viſitur, exhibet *Part. 3. p. 103.*

PANAGIUM, & APPENAGIUM, apud Francos, aſſ prædiorum dominiorumque portio eſt, quam Reges minoribus ſuis filiis in patrimonium largiuntur. An ab antiquo Francico, *Abbannen*, excludere, *quia accepta hâc portione excluſos ſe à regni ſucceſſione intelligant*, Hotom. *Francog. c. 9.* An quaſi τὸ ἅγιον, Choppinus *de domanio Franciæ l. 1. c. 6.* An à *pane*, ut ſignificet prædium, datum ad alimoniam filiorum? An tandem *ab appendendo*, quaſi appenagium coronæ? Vide Spelmann. *Gloſſ. Archæol.* & hic paſſim.

PANAGRA, Lybiæ interioris Urbs, *Ptolem.*

PANAMÆ, urbs Epiſcopalis & emporium celeberrimum Americæ Meridionalis in provinc. *Terra firma*, cum portu, in ora maris Auſtrini, & arce munita, ſub Hiſpanis, in loco parum ſalubri. Ipſa urbs lignea eſt tota, 17. leuc. Hiſpanis ab ora Maris Borealis in Meridiem. Hinc

PANAMÆ Iſthmus, tractus parvus 17. leuc. quô America Septentrionalis conjungitur Meridionali in *Terra firma*, inter Panamam & mare Auſtrale ad Meridiem, & Portum Belum, ad mare Boreale in Septentrionem.

PANAPANAS piſcis in Braſilia fluviatilis, ſimilis Zygænæ, ſed mole minor. Vide infrà *Zygæna.*

PANARETUS, Græcè Πανάρετος, vocatur à Veterib. liber, qui geminum apud Græcos titulum habet: & modò Σοφία Σιρὰχ, *Sapientia Sirach*, modò pleniùs, Σοφία Ἰησοῦ υἱοῦ Σιρὰχ, *Sapientia Jeſu, filii Sirach*, appellatur, vide Iſidorum Pelus. *Ep. 66. l. 3. p. 281.* Et quidem Græca vox occurrit apud Hieronym. *Prolegô in libros Salom. Fertur & πανάρετος Jeſu filii Sirach: & alius ψευδεπίγραφος.* Latina apud eundem alibi *Judæorum Pontifex Maximus Simon Oniæ filius ——— ſub quo Jeſus filius Sirach Sapientiæ librum compoſuit, quem vocant Panareton* &c. Eôdem modô vocatur *Salomonis Sapientia* vulgò inſcripta, apud Epiphanium *de Ponder. & Menſ.* Potiori longè jure, ipſa Proverbia Salomonis, apud Euſebium *Hiſtor. Eccleſ. l. 4. c. 22.* Sed & omnes libri Πανάρετοι ſic vocari poſſunt, utpote, *omnium Virtutum* monita complexi, uti docet Scaliger *ad Chronicon Euſebii*, apud Cl. Suicerum voce Πανάρετος. Vide de his omnibus libris ſuô locô.

PANARISTE, aulica fœmina Berenices Reginæ, uxoris Antiochi, cujus ingeniô regnum Aſiæ à Tauro ad Indiam retentum in officio eſt, donec pater Ptolemæus ex Ægypto admoviſſet, Polyæn. *l. 8. c. 50.*

PANARIUM, nomen libri, quod Epiphanius contra Hæreticos conſcripſit. *Arculam medicam* ipſe interpretatur, *Ep. ad Acacium & Paulum*, amicos ſuos, quorum precibus librum compoſuit, *Panarium ſive arculam medicam, ad eorum, qui à ſerpentibus (i. e. Hæreticis) illiſi ſunt, remedium.* Dominic. & C. Macri in *Hierol.* Propriè verò *Panarium*, ubi *panes* ſervabant, Varro *de L. L. l. 5.* Sicut *Panarius*, apud Arnobium *l. 2.* qui in Gloſſ. Ἀρτοφόρος. Vide Jo. à Wower *Notis ad Minucium Fel.*

PANARUCANUM, urbs Javæ inſulæ, in parte Orientali juxta fretum [illegible] portu [illegible]. Vix 30. mill. paſſ. ab urbe P[illegible] in Ort. [illegible] m. 60. [illegible] in Septentrionem.

PANASSA, Indiæ intra Gangem oppid. *Ptol. Pandaſga Mercatori.*

PANATHENÆA, Erichthonius Vulcani filius Minervæ feſtum inſtituit, & Ἀθήναια quaſi [illegible] *Minervalia*, vocavit. *Harpocration.* [illegible] Ἑλλάνικος [illegible] Ἀθηναίων [illegible] Ἀθήναια [illegible]. Πρότερον, h. e. *ante Theſeum.* Ille enim omnibus Atticæ populis in unam civitatem redactis, inſtauravit, &, ut inquit *Plut. Παναθήναια* [illegible]. Pauſan. in *Arcadicis*: Τοῦτο δὲ τὸν ἀγῶνα Ἀθήναια [illegible]. Παναθήναια δὲ κληθῆναί φασιν ὑπὸ Θησέως, [illegible] Ἀθηναίων [illegible] τέλει. *Suidas*, Παναθήναια, Ἀθήνησιν ἑορτὴ ἐπὶ τῷ ὑπὸ Θησέως γενομένῳ συνοικισμῷ. Πρῶτον ὑπὸ Ἐριχθονίου τοῦ Ἡφαίστου καὶ Ἀθηνᾶς, ὕστερον δὲ ὑπὸ Θησέως [illegible]. Sed Theodoretus l. 1. *Græcanicarum affectionum, ſive ſermonum de fide,* eorum authorem Orpheum facit. Cæterum duplicia fuêre, Magna, & quinquennalia, Parva & annua. *Harpocration*, Διττὰ Παναθήναια ἤγετο Ἀθήνησι· τὰ μὲν καθ' ἕκαστον ἐνιαυτόν, τὰ δὲ διὰ πενταετηρίδος, ἅπερ καὶ μεγάλα ἐκάλουν. Eadem totidem verba *Suidas.* Verùm hujus argumenti, quod orationi Demoſthenis *contra Midiam* præfigitur, magna quinquennalia, ſed parva trienpalia, [illegible] tradit: [illegible] Ἀθηναίοις [illegible] Παναθήναια, [illegible] μεγάλα. Καὶ τὰ μὲν μεγάλα [illegible]. Falſus igitur eſt Scholiaſtes Ariſtophanis *in Pace*, ad hunc verſum,

Καὶ σὺ τὰ μέγαλ' [illegible] Παναθήναι' ἄγειν.

Οὐχί, inquit, [illegible] ἀλλ' [illegible]. Dixi feſtum communiter ab omnibus Atticæ populis actum, nam & ſinguli bovem mittebant inſtaurandis ſacrificiis; hinc ea carnium copia, quæ tantæ multitudini in epulas ſufficeret. Scholiaſtes Ariſtoph. *in Nubibus*, Ἐν τοῖς Παναθηναίοις πάσας [illegible]. Nec verò ſcelatam fuiſſe viſcerationem, argumento ſunt pocula maximæ capacitatis, & ut Athenæus ait, [illegible], h. e. *duorum congiorum & mediæ*, quæ ab eodem [illegible] Παναθηναϊκά. In pompa ſenes oleæ ramum geſtabant, quos ideo Θαλλοφόρους appellabant. Ariſtoph. *in Veſpis.*

> Οὐκέτι [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> Θαλλοφόροι καλοί [illegible].

Cui muneri deligebantur ſenes, non illi quidem paſſi & rugoſi, ſed formâ præſtantes, & in ipſo vergentis ætatis occaſu vigorem aliquem oſtentantes. Xenophon *in Convivio*: Ἀλλ' ἐδεῖ μὲν [illegible] τὸ κάλλος, [illegible], ἐπεὶ ἔγωγε [illegible] καλός, [illegible]. Θαλλοφόρους γὰρ τῇ Ἀθηνᾷ τοὺς καλοὺς γέροντας ἐκλέγονται, ὡς [illegible] τοῦ κάλλους. Hæc ille. Hiſce ceremoniis Minervam oleæ inventricem oſtendebant: quò etiam ſpectat, quòd oleâ coronabantur Athletæ, præmiique locô vas olei accipiebant. *Suidas*, Καὶ ὁ νικῶν ἐστεφανοῦτο ἐλαίᾳ πλεκτῇ. *Scholiaſtes Comici*, [illegible] ἐλαίῳ [illegible] οἱ νικῶντες. In hunc uſum ſymbolam conferebant, quicunque oliveta poſſidebant: unde ἀπὸ τοῦ μερίζεσθαι, i. e. *dividere*, ipſas oleas μορίας appellari tradiderunt. Ariſtophanis Schol. *in Nubibus*: Μορίαι, ἐλαῖαι ἱεραί. [illegible] Παναθηναίοις. In eadem pompa circumferebatur peplum à virginibus contextum, in quo geſta Minervæ depicta conſpiciebantur. Meminit ejus Euripides in *Hecuba*. Ad quem locum *Scholiaſtes*: Ἔθος ἦν ἐν Ἀθήναις [illegible] τῇ Ἀθηνᾷ πέπλον, [illegible] τῆς Θεοῦ [illegible] κατὰ Γιγάντων [illegible] τοῦ Διός. Ὑφαινόν δ' ἐν τοῖς Παναθηναίοις. Comici Enarrator, Enceladum in peplo expreſſum ait, quem Minerva occidit: τῷ πέπλῳ [illegible] Ἐγκέλαδος, ὃν ἀνεῖλεν Ἀθηνᾶ. Generatim Proclus in *Timæum Platonis*: Ὁ τῶν Παναθηναίων πέπλος ἔχει τοὺς Γίγαντας [illegible] τῶν Ὀλυμπίων θεῶν. Sed obſervabatur hic mos in magnis Panathenæis tantùm, quæ ſingulô quinquenniô celebrabantur. Plautus in *Mercatore Prolog.* v. 66.

> *Neque niſi quinto quoque anno poſſe inviſere*
> *Urbem: atque extemplo inde ut ſpectaviſſem peplum,*
> *Rus rurſum confeſtim exigi ſolitum à patre.*

Harpocration quoque meminit πέπλου τοῦ ἀναγομένου τῇ Ἀθηνᾷ τοῖς μεγάλοις Παναθηναίοις. Itaque non video, quâ ratione poſſit excuſari, quod in Scholiis Comici legitur ad *Equites*: [illegible] ὁ πέπλος [illegible] ἐν τοῖς Παναθηναίοις. Hîc præterire nequeam ritum in peplo notabilem; quod ſcil. ei nomina benè de Rep. meritorum intexerentur *Suidas*, [illegible] Ἀθηναῖοι πέπλον [illegible] τῇ Ἀθηνᾷ, [illegible] ἐν αὐτῷ. Eadem habet *Ariſtoph. Scholiaſtes.* Reſpexit hunc morem Virgilius, ſeu quiſquis alius *in Ciri*:

> *Sed magno intexens, ſi fas eſt dicere, peplo,*
> *Qualis Erechtheis olim portatur Athenis,*
> *Debita cùm caſtæ ſolvuntur vota Minervæ,*
> *Tardaque confecto redeunt quinquennia luſtro.*

Unde viros fortes & [illegible] patriæ natos, Ariſtophanes in *Equitibus*, appellat ἀξίους πέπλου [illegible] cum Promethiis & Vulcanalibus. Panathenæa minora [illegible]: niſi quòd in his [illegible]. Plato l. 1. *de Rep.* [illegible]. Et Xenophon in *Convivio*: [illegible] Παναθηναίων [illegible]. Hos ludos in veſte tincta ſpectare nefas erat, uti conſtat ex Nigrino Luciani. Caſtellanus. *Hic. Liv.* Cæterùm utraque menſe Hecatombæone jam affectô, celebrata fuêre, & lampadis certamen, quod [illegible], in Ceramico extra urbem ſive in Academia peragebatur, cùm in Piræo illud vigeret, quod fiebat in Minervæ honorem. Agebantur autem eadem in Minoribus, quæ in Majoribus, ſi peplum excipias, quod in Majoribus tantùm *Panathenæis* inferebatur. Pompam ludoſque tinctâ veſte ſpectare, vetuit Lex: Ἐν τῷ τῶν Παναθηναίων ἀγῶνι μὴ ἐξεῖναι [illegible] θεωρεῖν, *Non licere in veſte tincta Panathenæorum pompam ludoſque ſpectare*: Quod ſi quis fecerat, in jus rapiebatur ad Agonothetam, qui in eum animadvertebat, ut diſcimus ex Luciano *in Nigrino.* Sed nec peplum ſolùm in Majoribus inferri, verum etiam Homeri carmina à Rhapſodis recitari moris erat, ex lege. Κατ' [illegible] Παναθηναίων τὰ τοῦ Ὁμήρου ἔπη ῥαψῳδεῖσθαι, *Panathenæis* [illegible] *Rhapſodi Homeri carmina recitent*; quam Piſiſtrati filius Hipparchus tulit, ut teſtis eſt Lycurgus ἐν τῷ κατὰ Λεωκράτους, Ælian. *Var. Hiſtor.* l. 8. c. 2. &c. Hipparchum poſtea [illegible] eſt Ariſtoteles, de cujus *Peplo* vide *ſuo locô.* Inferebatur vero Peplus *Panathenæis* maxima cum pompa, proſequebantur enim Athenienſes omnis ordinis, omnis ætatis, neque Athenienſes tantùm, ſed & inquilini: & quidem mares cum ligonibus, fœminæ cum hydriis & umbellis. Qua de re lex extat apud Harpocrationem, Τοὺς μετοίκους ἐν ταῖς πομπαῖς [illegible], *Inquilini in pompa ligones ferant: eorumque filiæ hydrias & umbellas.* Quam ſcripſiſſe videtur Inquilinis Athenienſis, circa belli Peloponneſiaci tempora, [illegible] Athenienſes proſperô rerum ſuarum ſucceſſu correpti inſolentiæ cœperunt, vide Ælian. *Var.* l. 6. c. 1. & plura de his apud Sam. Petitum *Comm. in LL. Atticas* l. 1. tit. 1.

PANATHENAICUM, Hermæum, Athenæum, in veſtigiis Hadriani Imperatoris Tiburtinæ villæ ſe inveniſſe, ſcribit *Ligorius* Antiquitatis peritiſſimus: quæ quidem Gymnaſia fuiſſe, ubi corpora exercerentur, exiſtimat. Mercurialis vero loca vult eſſe, in quibus in diſciplinarum & aliarum Artium ſtudiis opera daretur, vel feſta aliqua celebrabantur: & in ſpecie in *Panathenaico* ludos Panathenæa celebrata, contendit, l. 1. *de Arte Gymnaſt.* c. 10.

PANCADE, locus Palæſtinæ, apud quem Noradinum, opera Templariorum, Balduinus vicit. A. C. 1160. P. Æmilius l. 5.

PANCALE, inſula una Cycladum, quæ & *Amorgos. Steph.*

PANCALERUM, urbs Pedemontii, ad Padum fluv. 9. mill. Ital. ſupra Auguſtam Taurin. in Meridiem, Savillanum verſus ſita, [illegible], ſub Sabaudiæ Duce: *Pancalieri.*

PANCARPUM, vel PANCARPUS, Idem cum ſylva. *Jac. Cujacio, Franc. Pithœo, & Iſ. Caſaubono*, qui ex [illegible] Athenienſium tranſlatum eſſe nomen rati ſunt ad alia, quæ ſimiliter ex variarum rerum miſcellâ conſtarent. Sic enim & [illegible] ſtephanos *Ariſteas* dixit, coronam compoſitam ex omni fructuum genere, puta racemis, ſpicis, dactylis, malis multifariis, olea ac cæteris ſimilibus. Ita igitur & *Pancarpum*, ait Caſaubonus, dixerunt ſpectaculum venationis, quô omnium generum beſtiæ exhiberi ſolitæ; eidemque negatur is, qui *ad Martialis amphitheatr.* diſputat de diſcrimine, inter *Pancarpum* & venationem direptionis, falſumque eſſe addit, quod idem ſcribit, à Gordianis primùm exhibitam id genus venationem, cùm jam Alagabalus, non nummos, vel bellaria, vel minuta animalia, ſed boves opimos & camelos & cervos populo diripiendos objeciſſe legatur, apud Lamprid. *in Heliogab.* c. 8. Secundùm viros itaque eruditos hoſce, *Pancarpus* & *Sylva* idem fuerint, quod *venationem amphiſſimam* nominat Vopiſcus in *Probo* c. 19. *Sylva* autem hæc ideo fuerit dicta, partim quòd multiplicia animalium genera illa, quæ in Circum vel Amphitheatrum inducebantur, imaginem ſylvæ feris abundantis referrent; partim, quòd multifariæ arbores, ipſis evulſis radicibus, atque in Circum vel Amphitheatrum inſertiæ, quæ deſtitui ſolitæ eſſent, ut expreſſam veræ ſylvæ ſpeciem locus præferret. Salmaſio tamen longè aliud *Pancarpum*, aliud Sylva: neque in *Pancarpo* ſylva vel ulla ſylvæ ſpecies, nulla herbatica animalia, nulla animalium direptio, nulli qui diriperent populares: quemadmodum in ſylva nullæ feræ, nulla cum beſtiis hominum depugnatio, nulla beſtiarum occiſio. Ei itaque *Sylva* dictum eſt venationis id genus ludicra ſeu ſpectaculi, in quo omnia, quæ producta erant animalia, diripiebantur à Populo, abeo, quòd totus Circus ad ſylvæ ſpeciem arboribus eſſet conſitus: Nullæ autem feræ, aut noxia, vel dentibus vel unguibus, animalia exhibebantur, in illo venationis ludicro, ſed herbatica tantùm, & quæ rapi facilè poſſent ab inermibus popularibus, viva enim diripiebantur. Cujuſmodi Gordiani fuiſſe ſylvam, diſcimus ex Jul. Capitolino c. 3. in qua cervi, oves feræ, equæ feræ, tauri Cypriaci, onagri, ibides, damæ &c. *Pancarpum* verò ſpectaculi genus appellârunt, in quo homines mercede conducti cum beſtiis depugnarent. Caſſiodorus *Var.* 5. c. 14. *Ut fieri ſolet ab his, qui coram Regibus hujus Mundi* [illegible] *genus congredi beſtiis præmiorum contemplatione conſueverunt, quod ſpectaculi genus vulgò* Pancarpum *nuncupatur. Hi,* [illegible], [illegible] *quaſcunque fortiores robore, vel feritatis rabie* [illegible], *adverſus eas prima congreſſionis certamen accipiunt,* [illegible] *reliquas, quæ minùs terribiles* [illegible] *vehementes ſunt,* [illegible] *præferuntur.* Vide quoque Juſtinianum *Novell.* 105. ubi [illegible], i. e. *homines perditæ ac deſperatæ* [illegible], quos *audaces* vocat *Claudian.* depugnâſſe cum feris ait, in hoc ludi genere, quod *Monemerum* quoque vocatum indigitat, [illegible] quod ultra unius diei ſpatium non protraheretur. Idem ei nomen tribuitur in Leonis Philoſ. *Epigr.* Faciebant autem id homines [illegible] mercede conducti, ut ex Caſſiodoro conſtat l. Caſſiodoro l. 5. ubi *Pancarpum* [illegible], [illegible], in cujus [illegible]: *[illegible] per* [illegible] *fermentibus* [illegible], *ſed* [illegible]. *Quis ſcelerum comprehendere formas: quis omnia figurarum*

per-

ſuccurrere homines poſſit! Sed vobis, quibus eſt neceſſe talia populis exhibere, largitate manus fundite præmia, ut hæc miſeria faciatis eſſe votiva. Quæ poſtrema verba ſatis liquidò patefaciunt, mercede ac præmiò invitatos in arenam deſcendiſſe ejuſmodi audaces ac deſperatos homines, ad beſtias depugnandas. Porrò *Pancarpum* in Amphitheatro, Sylva in Circo edebatur, duravitque prius ſpectaculum uſque ad poſteriorum Imperatorum ævum, edi ſolitum a Conſulibus & Prætoribus, qui Magiſtratum inibant: cùm Sylva ſeu venationis illud ac direptionis ludicrum penitùs ab uſu & conſuetudine receſſerit, ſub iis: ſaltem nulla ejus uſpiam extat memoria, & Juſtinianus. *Novell. d.* omnia Spectaculorum genera, à Conſulibus tum edi ſolita, commemorans, nuſquam Sylvæ, *Pancarpi* verò meminit &c. Nec omittendum, *Pancarpum* meliùs, quàm *Pancarpus*, illudque ellipticè dici atque ſubintelligendum eſſe κυνηγέσιον: vocatum autem ſic, ab omnigenis beſtiis, quæ in illo ſpectaculo depugnabantur & occidebantur ab illis audacibus ac παραβόλοις, quos operam ſuam ad eas conficiendas locaſſe diximus. Salmaſ. *ad Capitolin. in Gord. loc. cit.* In genere *Pancarpum*, Græcè Πάγκαρπον, quidquid miſcellum eſſet, & ex variis rebus contextum conſarcinatumque, dictum eſt. Sic πάγκαρπον ςέφανον vocârunt coronam, ex vario florum genere factam: quô nomine inſcripſerat *Meleager* collectionem veter. Epigrammatum ex omnibus antiquorum Poetarum Epigrammatibus compilatam, in qua ſingulos Poetas, quos in illam compilationem innexuerat, ſingulis floribus perquam eleganter comparabat.

> *Μοῦσα φίλα, τίνι τάνδε φέρεις πάγκαρπον ἀοιδάν,*
> *Ἢ τίς ὁ καὶ τεύξας ὑμνοθετᾶν ςέφανον;*

Idem *alio Epigramm.*

> *Πάγκαρπόν σοι, Κύπρι, καθήρμοσε χειρὶ τρυγήσας*
> *Παίδων ἄνθος Ἔρως ψυχαπάτην ςέφανον.*

Παγκάρπους iidem Græci appellaverunt coronas, ex omni genere fructuum compoſitas, quibus columnarum frontes ornabantur: Ἐγκάρπους vocavit Vitruvius *l. 4. c. 1.* & *cymatiis & encarpis pro crinibus diſpoſitis, frontes ornaverunt.* Ubi legit aliquando Salmaſius *pancarpis*: ſed idem deprehendit poſteà ἐγκάρπους & παγκάρπους. Sic ἐγκάρπους ἐλαίας dicebant olivæ ramum, ex omnigenis fructibus implexum, quem ante foros olim ſtatuebant Athenienſes & quotannis renovabant: de quo ita Grammatici: Κλάδος ἦν ἐλαίας ἐρίοις πεπλεγμένος, ἐξήρτητο δὲ αὐτοῦ ὡραῖα πάντα. *Ramus erat oleæ lanâ implicatus, è quo omnia matura ſuſpendebantur.* Vide ſuprà *Ireſione.* Ejuſmodi autem encarpus, quos in antiquis columnis & operibus ad ornamentum ſculpere ſolebant Artifices, etiam παγκάρπους Græcis dictos eſſe, ex Athenæo docet; idem Salmaſ. *ubi ſuprà.* At *Pancarpia Corona*, apud Feſtum, eadem cum ſlorea. Vide ſuprà.

PANCASTRUM, locus Britanniæ Inſul. ubi Hengiſtus, ab Aurelio Ambroſio Britonum ſtrenuo duce, prælio ſuperatus & interemtus eſt, A. C. 456. Polydor. *Hiſt. l. 3.*

PANCHÆA, Inſul. Arabiæ Felicis in Oceano, ubi Fanum Jovis Triphylii, *Diodore.* Item, Arabiæ Troglodyticæ pars, quæ oſtio ſinus Arabici adjacet. Regio tota ferè fructifera eſt, vini maximè & thuris abundans, quod præter Arabiam nullis eſt terris. Regio thurifera, ſpectat ortum Solis æſtivi, undique rupibus invia, & a dextris maris ſcopulis inacceſſa. Sylvarum longitudo eſt 30. milliar. German. Latitudo dimidium ejus. Vide Voſſ. *ad Melam. l. 3. c. 9.* Virg. *Georg. l. 2. v. 139.*

> *Totaque thuriferis Panchaia pinguis arenis.*

Idem *Georg. l. 4. v. 379.*

> ——— *Panchæis adoleſcunt ignibus aræ.*

Ovid. *Met. l. 10. v. 308.*

> *Cinnamaque coſtumque ſuum, ſudataque ligno*
> *Thura ferat, floreſque alios Panchaia tellus.*

Claudian. *l. 2. Rapt. Proſerp. v. 81.*

> *Quicquid thuriferis ſpirat Panchaia ſylvis.*

De hoc thure capiendi Lucretius, Claudianus, Tibullus, Arnobius ſub nomine *odorum, ramorum, mercium, reſinæ.* Ait primus *l. 2. v. 417.*

> *Araque Panchæos exhalat propter odores.*

Alter *de 3. Conſul. Honor. v. ult.*

> *Indus ebur, ramos Panchaia, vellera Seres.*

Tertius *l. 3. El. 2. v. 23.*

> *Illic, quas mittit dives Panchaia merces.*

Quartus *l. 7. Panchaicas ardere reſinulas.* Hic mons Sina, qui & Oreb, in quo Moſes legem accepit; Hic Phœnix avis, Plin. *l. 10. c. 2.* & Sardonyx gemma. *Hæc, Lloydius.*

PANCHARIS, ſive Baccaris, planta ſuaviter olens, è qua coronis plexis Vatum olim capita redimita, à virulentis linguis tuta credebantur. Virg. *Ecl. 7. v. 27.*

> *Aut ſi ultra placitum laudârit, baccare frontem*
> *Cingite, ne Vati noceat mala lingua futuro.*

Idem flos cum Cypri flore & croco, in ſomnum bibentes agebat, & miſcebatur hederis, colocaſiis, acantho, & amomo. Vide Car. Paſchalium *Coronar. l. 3. c. 12.* & ſuprà in voce *Baccar.*

PANCHARTA, apud recentioris ævi Scriptores, quævis charta ſeu diploma eſt. Sed & vulgò *Panchartæ* dicuntur, Regeſta chartarum ſeu Tabularia Eccleſiarum, apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PANCHATES, nomen equi, apud Silium Ital. *l. 16. v. 346.* ubi ludos à Scipione in Africa celebratos memorat,

> *Proximus à primo diſtans, quantum æquore currus*
> *Occupat ipſe loci diſtans; ſed proximus ibat*
> *Aſtur* Panchates, *patrio frons alba nitebat*
> *Inſigni & patrio pes omnis concolor albo.*

Indicans, Aſturicos equos vulgò maculâ albâ frontem inſignitam habere. Indigitat autem, nomine *Panchatis*, totam quadrigam Iberi, ſecundi in illis Ludis agitatoris. Mox enim addit, v. 354.

> *Cinyphio veſtor cocco radiabat Iberus.*

Nempe ex more Circi, è quatuor equis unum velut palmæ præcipuum auctorem numerare ac nominare conſueverant Agitatores, eum videl. ex quo victoria potiſſimùm pendebat: unde cum in his Scipionis Ludis quatuor Agitatores certarent, *Cyrnus, Iberus, Durius* & *Atlas*; in ſingulis recenſendis quadrigis, non quatuor omnes, ſed unum duntaxat, Poëta nominat: ubi de Cyrno, ſolum *Lampona*; ubi de Ibero, ſolum *Panchatem*, nominans. Funalis autem ſiniſter, in agoniſticis & Circenſibus plurimum ad victoriam momenti afferebat, quia ad ſiniſtram meta circumflectenda erat: & talis erat Panchates, v. 385.

> ——— ——— *uſque ad colla repentè*
> *Cornipedum protentus, & in capita ardua pendens*
> *Concitat ardentem, quod ferret lora ſecundus,*
> Panchaten, *voceſque addit cum verbere mixtas.*
> *Tene Aſtur certante feras quiſquam æquore palmam*
> *Ereptô, conſurge, vola, & ſpatia arripe campum.*

Ubi ex omnibus unum Panchatem urget & excitat, ad palmam; quia ferebat lora ſecundus, i. e. quia funalis erat ſiniſterior, Græcis ἀριστερόζυγος. Vide Salmaſ. *ad Solinum p. 896.* & *898.* ut & *hic paſſim.*

PANCHEA, PANCHÆA ſeu PANCHAJA, juxta *Diodorum*, una eſt ex Inſulis illis, quæ in Indico Oceano contra Arabiam Felicem ſitæ ſunt, thuris & myrrhæ aliarumque odorum ferax. *Philargyrius*, Arabiæ Felicis ipſius regionem facit, in qua templum Triphylii Jovis: *Servius*, gentem eſſe Sabæorum notat, ſed nugantur illi Grammatici. Nulla enim *Panchaia* regio, in Arabia Felice, ſed quòd in hac Inſul. ut in Arabia, thus naſceretur, inde *Panchajam* partem vel gentem thuriferæ eſſe Arabiæ, prodiderunt. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 549.* & in voce *Panchæa.*

PANCHRESTUM, Græcè Πάγχρηστον, genus libi, quod qui conficerent, *Panchreſtarii* dicti ſunt: *Suidæ* γλυκάσμα, item ἐγκρὶς Homero, *Batrachom. v. 39.* χρηςὴν μελίτωπα; Latinis, *Dulcium*, *Hieronymo Dulciamen.* Hoc enim *Dulcium* & hæc *dulcia*, dixêre placentas vel liba. *Gloſſæ*, *Dulcium*, πλακοῦντα. Hinc *Dulciarii*, πλακουντάριοι. Vetus Interpres Juvenalis *Sat. 6. v. 202. muſtacea dulcia* interpretatur.

> ——— ——— *Muſtacea perdas.*

Solebant enim, inquit, *antea per nuptias dulcia recedentibus, erogare, pro apophoretis.* Græci γλυκαντῆρας dixerunt; atque inde vox vetus Latinorum *lucunter*, pro dulcio vel placenta, &c. Vide Deſ. Heraldum *ad Arnobium l. 2.* Salmaſ. *ad Lamprid. in Heliogabalo, c. 22.* ut & ſuprà in voce *Dulciarius.*

PANCIROLLUS Guido, Regii Lombardiæ natus, A. C. 1516. patre Albertô JCto Jus docuit Patavii primùm, dein Taurini, A. C. 1571. hinc verò, ob aëris intemperiem Patavium reverſus, principem Juriſprudentiæ ſedem ibi obtinuit A. C. 1582. à duobus Pontificibus, Gregorio XIV. & Clemente VIII. ad Aulæ Romanæ limina, conſultationis ergo, fruſtra invitatus. Obiit A. C. 1591. æt. 75. Scripſit, præter Juridica varia, *De origine & auctoritate Equitum, Commentar. in Tertullianum, De Numiſmatis antiquis, De XIV. utriuſque tam veter. quam novæ Urbis regionibus, earundemque ædificiis tam publicis quàm privatis: Theſaurum Variar. Lectionum in libb. III. digeſtum. Rerum memorabilium deperditarum & noviter inventarum Partes II. Commentarios in Notitiam Dignitatum utriuſque Imperii, ultra Arcadii Honoriique tempora: De Magiſtratibus municipalibus & Corporibus Artificum libellum: Stimulos virtutum adoleſcentiæ Chriſtianæ dicatos*, Italicè. Jac. Phil. Tomaſinus *Elogiis Viror. doctorum.*

PANCRATES, Poeta Alexandrinus, Hadriano Imperatori cum in Ægypto eſſet & Alexandriæ verſaretur, obtulit τὸν ῥοδίζοντα λωτὸν, *lotum roſeicoloris*, cumque poëticâ adulatione dixit, tellurem tum nuper ſubmiſiſſe, ex ſanguine Mauruſii leonis natum, quem in Libya Ægypto conterminâ ipſe occiderat Adrianus: debere itaque eum florem Ἀντινόειον appellari. Quô Poetæ ingenii & inventionis novitate delectatus Imperator, illorum numero eum aſcribi juſſit, qui in Muſæo alerentur: Hincque non flori ſolùm nomen, ſed & coronas ex eo plexas Alexandrini vulgò *Antinoëas* appellare cœperunt, ab Antinoo, Hadriani puero delicato. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 976.*

PANCRATIASTES, quis olim dictus ſit, inſignis hic Ariſtotelis indicat locus *Rhetor. l. 1. c. 5. circa fin.* Ἀγωνιστικὴ δὲ σώματος ἀρετὴ σύγκειται ἐκ μεγέθους καὶ ἰσχύος καὶ τάχους. Καὶ γὰρ ὁ ταχὺς ἰσχυρός ἐστιν. ὁ γὰρ δυνάμενος τὰ σκέλη ῥιπτεῖν πως καὶ κινεῖν ταχὺ καὶ πόῤῥω, δρομικός· ὁ δὲ θλίβειν καὶ κατέχειν, παλαιστικός, ὁ δὲ ὦσαι τῇ πληγῇ, πυκτικός, ὁ δὲ ἀμφοτέροις τούτοις, Παγκρατιαστικός, ὁ δὲ πᾶσι τούτοις, πένταθλος, i. e. *Agoniſtica autem corporis virtus ex magnitudine & robore & celeritate componitur: Nam & celer fortis eſt: qui enim quodammodo crura projicere & velociter ac longè movere, Curſor: qui verò comprimere & continere, Luctator; qui percuſſione impellere, Pugil; qui autem utriſque his, Pancratiaſtes; qui verò omnibus his, Quinquertio eſt.* Ex quibus verbis patet, eum qui ſimul in lucta & pugilatu valebat, *Pancratiaſtem* fuiſſe nuncupatum. Vide Hieron. Mercurialem *de Arte Gymnaſt. l. 1. c. 14.* & *l. 2. c. 9.* (*ubi hôc nomine veros quoque Athletas fuiſſe indigitatos, ex Galeno de Alim. fac. l. 3. c. 2. docet;*) ut & infrà, in voce *Pancratium.*

PANCRATIUM, Græcè Παγκράτιον, aliter *Suidâ* teſte Παμμάχιον, Pugilatui poſterioribus temporibus acceſſit, inque eo pugnis & calcibus certatum eſt: Proin tertium quoddam exercitationis Gymnaſticæ fuit genus, ex lucta & pugilatu compoſitum. Quare *Ariſtophanis Scholiaſtes*, cùm 8. enumerat gymnica certamina, ubi peccat, cùm non videt, ςάδιον, δίαυλον, δόλιχον, ὁπλιτοδρόμον, ad unam curſus exercitationem pertinere: ita etiam errat, cùm inter πάλην & πυγμὴν, medium interſerit παγκράτιον, quaſi non ex utrique componeretur Gerh. Joh. Voſſ. *de Gymnaſtica c. 3. §. 85.* In eo qui exercebantur, adverſarios & pugnis ferire,

& comprimere & continere & dejicere ſtudebant. Nam Pugiles ſolis contendentes pugnis, nunquam complicabantur; ut commendanda ſit urbanitas Horatii, qui *l.* 2. *Sat.* 3. venuſte admodum phreneticos, quod pugnis miniſtros & adſtantes ferirent, *Pugiles* vocavit. Luctatores complicabantur & comprimebant, ut dejicerent, ſed pugnis minime percutiebant: At *Pancratiaſtæ* utrôque utebantur, & tum etiam quâcunque aliâ ratione, ut dentibus, genibus, calcibus, taliris, denique totô corpore, ut dixit Pauſan. *l.* 5. adverſarium vincere contendebant, atque in eo a Pugilibus differebant, quod illi pugnis ſtrictis, hi digitis ſolummodo inflexis certabant. Quod ſignificare voluit Galenus *de motu muſcul. l.* 1. [illegible] h. e. *Si autem unuſquiſque digitus flectatur, manûs figura iis maxime ſimilis evadet, qui ipſam in* Pancratio *protenderint.* Talis enim manuum figura prehendendis adverſariis, cui maxime ſtudebant *Pancratiaſtæ*, ut nomen quoque ſignificare videtur, valde accommodata erat: quibus de cauſis [illegible], ut diximus, vocatum eſt *Pancratium*, ſicuti Plato Euthydemum [illegible] vocavit. nec non ambobus difficilius certamen habebatur. Ob quod Galenus *Epid. l.* 6. ubi renibus affectis exercitationem commendat *Hippocrates*, ſub tali exercitatione non debere *Pancratium*, ob magnitudinem laboris, intelligi credit: Plato quoque *de LL. l.* 8. mulieres ſolummodo poſt nubilem ætatem *Pancratio* exerceri conſulit. De ſpecie quadam *Pancratii* loquutus videtur Galenus, quando *in Comm. ſuper libellum de ſalubri diæta* ſcribit. Gymnaſtas fere quos impugnare ſolebant, conſtituiſſe inter exercendum [illegible], ut jungerentur & totô corpore certarent, ſed nudi ac ſine complexu. Panætius quoque apud A. Gellium *l.* 13. *c.* 27. *Pancratiaſtarum* geſtus & luſus hunc in modum depinxit: *Ut ſunt Athletarum, qui* Pancratiaſtæ *vocantur; Nam ſicut illi ad certandum vocati projectis alte brachiis conſiſtunt, caputque & os ſuum manibus oppoſitis, quaſi vallô, præmuniunt, membraque eorum omnia, priuſquam pugna mota eſt, aut ad vitandos ictus cauta ſunt aut ad faciendos parata* &c. Fuiſſe hanc exercitationem ex his, quæ in Gymnaſiis peragebantur, perſpicue ſignificat Propert. *l.* 3. *Eleg.* 13. *v.* 8.

Et patitur duro vulnera Pancratio:

Et quidem in Gymnaſtica Athletica ac Bellica multum valuiſſe, vel hinc patet, quòd ludis ac certaminibus uſque adeò *Pancratiaſtarum* ſpectaculum oblectaverit, ut & Nobiles illud ſubire neutiquam recuſarent. Hinc Phrynon, Athenienſium Dux, *Pancratiaſtes* clariſſimus fuit, quem Pittacus Mitylenæus reſte ſub clypeo latente involutum ſuperavit, Autolycus item, ob *Pancratii* gloriam, in loco Prytanei digniſſimo Athenis ſtatuam meruit. In ſpecie *Pancratium volutatorium*, ſpecies luctæ erat, in qua certantes humi proſternebantur, atque ibi invicem, ſeque mutuò convolventes, alter alterum ſibi ſupponere nitebantur: quemadmodum clariſſimè monſtrant nummi cujuſdam Salluſtii Auctoris, qui ſub Valentiniani & Placidiæ Auguſtæ Principatu, Africæ regnô vi occupatô, ludos ſimiles, alioſque ob victoriam edidit: Exhibet illos Hieron. Mercurialis *de Arte Gymnaſt. l.* 2. *c.* 8. Atque de hac exercitatione fortè Ariſtoteles verba fecit, *l. de comm. animalium greſſu*, ubi nullum erectum & ſtantem continenter & tutò incedere poſſe demonſtrat; quia perinde ſe moveret, ut Palæſtritæ, qui per pulverem in genua ſubſidentes procurrunt. Martialis quoque, cùm *l.* 14. *Epigramm.* 201. cui Palæſtrita *titulus*, canit,

Non amo qui vincit, ſed qui ſuccumbere novit,
Et didicit melius [illegible]

Anthyllus item apud apud Oribaſium *Collectan. l.* 6. *c.* 27. ubi *luctam ſuper pavimentum* illud vocat. Sed aliud etiam pugnæ genus apud Veteres *Pancratii* venit nomine, quod adverſus beſtias committebatur, de quo vide Caſſianum *l. collat.* 5. *c.* 14. Dictum verò vult *Pancratium* Budæus *in Annotat. minor.* quòd advocatis omnibus corporis viribus omniumque *nervorum contentione tranſigeretur*, vide quoque P. Fabrum *Agoniſt. l.* 1. *c.* 19. At Salmaſ. quod ex pugilatu & lucta compoſitum genus agonis eſſet; in quo artis fuiſſe, ut vincerent velut in terram cadentes ac reſupinantes ſeſe, adeoque circa [illegible], *volutationes*, & nexus mutui explicandos & implicandos, [illegible] vocatos *Scholiaſtæ Theocriti*, plurimùm verſatos Pancratiaſtas, neque proin duo genera *Pancratii*, ſed unum, *Volutatorium* ſcil. fuiſſe, docet. Et quidem in lucta, quam [illegible] Græci dixêre, quòd à ſtantibus & erectis peragereıur, ter dejectum ab adverſario, pro victo habitum: in Pugilatu verò & *Pancratio*, [illegible] neque certatum eſſe, donec ſcil. alter animum deſpondiſſet, addit, *ad Solin. p.* 290. In *Pancratio* itaque qui ſatis bene pugnis depexi erant, ut graviora evitarent, manum demittebant. Nempe contraria ſigna erant porrectio manus & demiſſio: de quarum illa Papinius *Theb. l.* 6. *v.* 663.

Promiſere manus ———

Hanc verò adeò averſati ſunt Spartani, ut apud illos Lege vetitum eſſet, ne foris, ubi illa demiſſio obtineret, Pugilatu aut *Pancratio*, vel cæſtibus certarent. Hinc nec Sapientibus, nec Alexandro M. certaminis hujus magna dignatio fuit: itaque alia quidem hunc edi juſſiſſe, illud non item, refert Plut. *in eo.* Primus verò Olympiæ victor fuit Hercules, à quo Olympiaci Ludi Pelopi, avo ſuo materno, fuerunt conſecrati, ut *Hyginus*, *Solinus*, aliique Auctores ſunt, vide iterum Voſſ. *loc. cit.* §. 86. ---- 90. & ſuprà voce *nexus*: infrà *Pygmachi*. Adde Car. Paſchalium *Coronar. l.* 7. ubi *de Ludis Græcorum ſacris*, ſeu *Gymnicis*. Simulachrum *Pancratiaſtarum* ex ære, inter opera Myronis præcipua, habes apud Plin. *l.* 34. *c.* 8. Sed & ſequiorem ſexum, præter ea quæ ſuprà apud Spartanos, non pugilatu ſolùm & cæſtu, verùm & *Pancratio* decertaſſe, tradunt Xenophon *de Rep. Laced.* Plut. *in Lycurgo*, Vetus Poëta apud Ciceronem *Tuſcul.* 2. Claudian. *de Manlii Conſ.* & Propert. *l.* 3. *Eleg.* 13. *v.* 1. ubi illa habet, de variis Spartanarum exercitationibus:

Multa tua, Sparte, miramur jura Palæſtræ,
Sed mage Virgineæ tot bona Gymnaſii.
Quod non infames exercet corpore ludos,
Inter luctantes nuda puella viros.
Cùm pila veloces fallit per brachia jactus,
Increpat & verſi clavis adunca trochi:
Pulverulentaque ad extremas ſtat fœmina metas,
Et patitur durò vulnera Pancratiò.
Nunc ligat ad caſtum gaudentia brachia loris,
Miſſile nunc diſci pondus in orbe rotat.
Gyrum pulſat equis, niveum latus enſe revincit,
Virgineumque cavô protegit ære caput.

PANDA, Dea à Romanis in ſumma veneratione habita, ſic dicta, quod *pandat*, i. e. *aperiat* viam. *Panda* item dicta Dea pacis, à *pandendis* ſeu aperiendis Urbis portis, ut cenſet *Turnebus*. Aliam tamen ſententiam adfert Arnob. *l.* 4. *adverſ. Gentes*, qui & *Panticam* appellatam ſcribit: *Quod T. Tatio, ut Capitolinum caperet collem, viam pandere atque aperire, permiſſum eſt, Dea Panda eſt appellata, vel Pantica.* In *Gloſſis* Philoxeni eſt: *Panda*, [illegible]. Apud Varronem *l.* 1. *de vita pop. Romani*, Ælius hanc Deam eandem putat cum Cerere, dictamque *a pane dando*. Varronis verba nobis ſervavit Nonius, in verbo *Pandere*, ubi refert: *Hanc Deam Ælius putat eſſe Cererem, ſed quòd et, qui in Aſylum confugiſſet, panis daretur, eſſe nomen fictum à pane dando Pandere, quod eſt aperire.* Verùm *pando* non eſt à *panem do*, & more ſuô ludit Varro, cùm Ælii ſententiam in medium adferat, eamque probare videatur. Neque Panda eſt Ceres, cùm apertè ipſe Varro eam a Cerere diverſam faciat his verſibus apud Gellium *l.* 13. *c.* 22.

Ted' Anna Perenna, Panda, te Lato, Pales,
Nerienes, & Minerva, Fortuna, ac Ceres.

PANDA, Merciorum Rex, à quo victus prælio, cæſuſque Oſwaldus, Northumbriæ Rex: cujus frater Oſwinus tandem Pandam, publicis ſupplicationibus indictis, ſuperavit: ejuſque regnum ſuo adjecit. A. C. 642. 655. 658. Beda *Hiſt. Ang.* Polyd. *l.* 14.

PANDA, oppid non procul ab Alexandria, quod eſt Sogdianorum. Plin. *l.* 6. *c.* 16. Vide *Drepſa.*

PANDA, fluv. Siracis. Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 16.

PANDÆ, Indiæ populi qui cum Deriade contra Bacchum pugnaverunt; hi ſoli reguntur fœminis. *Steph. Pandæam.* [illegible], regionem eorum vocat *Arrianus*, ab Herculis filia *Pandæa*, quam unicam in ea regione habuit, cùm multos ibi filios generâſſet. Arrianus *in Indicis*, [illegible]. An iidem cum Padæis Herodoti *l.* 3. [illegible], *Alii autem Indorum, verſus Auroram habitantes* -- *crudas carnes devorant, vocanturque Padæi.* Et Tibulli. *l.* 4. *Epigr.* 1. *v.* 250.

Impia nec ſævis celebrans convivia menſis,
Ultima vicinus Phœbo tenet arva Padæus!

Ita omnino videtur Salmaſio *ad Solinum p.* 925.

PANDAMA, filia in India, ab Hercule adoptata, cui attribuit partem Indiæ Meridionalis ad mare vergentem, populumque ſubjectum in 365. vicos ſeu pagos diſtribuit, quotidie uni duntaxaxat pago regio tributo imperato. Vide Polyæn. *l.* 1. *c.* 3. *n.* 4.

PANDANE, porta Romæ à *pandendo* dicta, quòd ſemper pateret ad res, quæ in urbem ferebantur. Eadem dicebatur *Libera* à *libertate.*

PANDANORUM regio Indiæ citerioris *Ptol.* Hanc *Niger* putat Oxydracarum eſſe.

PANDARIA, vel & meliùs *Pandataria*, Plinio *l.* 3. *c.* 6. & Solino, *c.* 8. *Pandateria* Tacito, *l.* 1. *Annal. c.* 53. inſul. parva maris Tyrrheni in ſinu Puteolano, Palmariæ & Pontiæ finitima, ab eis in ortum ante Cajetam recedens, inde 250. ſtad. diſtans. In hanc Inſul. Domitianus Imperator Flaviam Domicellam, Flavii Clementis patruelis ſui uxorem, quòd Chriſtianiſmum cum marito amplexa eſſet, relegavit. A. C. 95. Euſeb. *l.* 3. *c.* 17. *Joh. Xiphilinus*, *Hieron. Baudrando* nunc *S. Maria*, verſus oram Latii eſt, 8. milliar. à Pontia Inſul. in Ortum, 18. à Tarracina in Meridiem; ſed 30. circiter à ſinu Puteolano in Occaſum pendet ex provinc. Terræ Laboris, regni Neapolitani. Palmaria autem, omnium Occidentalior, prope Pontiam Inſul. *Palmaruola* hodie dicitur. Erantque olim omnes illæ Inſulæ ſeu ſcopuli Monachis repleti.

PANDARIDÆ, apud Dionyſium, in ſcriptis codd. pro *Gangaridæ*, populi ſunt citeriorem Hypanis ripam incolentes, de quibus vide Salmaſ. *ad Solin.* 992. & 993. ut [illegible] in voce *Gangaridæ*.

PANDARUS, Lycaonis fil. Homer. *Il.* δ. juſſu Minervæ certamen Menelai & Paridis jactu teli diremit. Virg. *Æn. l.* 5. *v.* 495.

Tertius Eurytion, tuus ô clariſſime, frater,
Pandare; qui quondam juſſus confundere fœdus,
In medios telum torſiſti primus Achivos.

Lloydius. Pinarenſibus, Lyciæ populis infrà Cragum, in veneratione fuiſſe, teſtatur Strabo *l.* 14. Πανδαρος ἥρως, *Antiquus heros*, dicitur Euſtathio, *ad Il.* δ. vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Orig. & Progr. Idolol. l.* 1. *c.* 21.

PANDARUS, Alcanoris Idæi fil. unà cum fratre Bitia à Turno interfectus. Virg. *Æn. l.* 9. *v.* 735.

——— *Tum Pandarus ingens*
Emicat, & mortis fraterna fervidus irâ
Effatur, &c.

PANDATES, gazæ cuſtos regiæ, ſub Artaxerxe. Nepos *Datame. c. 5.*

PANDECTA, Græcum nomen, ſic dictum *quòd omnia comprehendat*, Græcè Πανδέκτης; in numero plur. *Pandectæ*, Πανδέκται, quaſi dicas, *Omnium rerum receptacula*. variorum olim librorum tituli fuêre. Et quidem Πανδέκτην, maſculinò genere & numero ſingulari in Digeſtorum Inſcriptione legendum nonnulli exiſtimant. quorum opinionem firmat Harmenopulus *l. 1. Epit. 1.* *Ἰουστινιανὸς δὲ ὁ βασιλεὺς ... τὰς πολλὰς ἐκδόσεις τῶν νόμων ... συνηγαγε. ἃ καὶ Δίγεστα ἤτοι Πανδέκτας, ὡς πάντας ἔχοντας τῶν νόμων ...* *Poſtmodum verò Imperator Juſtinianus multas expoſitiones illas Legum, in quinquaginta libros, Sapientum virorum operâ, diligenter collectos digeſſit: & prom Digeſta ſeu Pandectam, utpote omnes Leges continentem, vocavit.* Sunt tamen qui *Pandectas* magis probent, quò titulò quondam inſcriptos à Veterib. libros Plin. docet, *Præf. Hiſtor. Natur.* inquiens: *Jam Muſæ, πανδέκται, ἐγχειρίδια, λειμῶν, πινακίδιον.* &c. Et certè Tullii Tironis, qui M. Ciceronis alumnus ac libertus fuerat, *Pandectarum*, meminit Gellius *l. 13. c. 9. Tullius Tiro ... libros ... de variis atque promiſcuis quæſtionibus compoſuit. In his eſſe præcipui videntur, quos Græcò titulò Πανδέκτας inſcripſit. tanquam omne rerum atque doctrinarum genus continentes.* Dorothei *Pandectæ* citantur, à Clem. Alexandrino *l. 1. Strom.* &c. Quorum exemplò Veteres Juriſconſulti, Volumina jus continentia *Digeſtorum*, & Juſtinianus Imperator, ſive, quibus id commiſerat, Volumen, quod omnes legum diſputationes ac deciſiones continet, *Pandectarum* quoque nomine vocavêre: qua de re Imperator *l. 20. §. omnia igitur C. de Vet. Jur. enucleando*, ita loquitur: *Nomen libris L. impoſuimus Digeſtorum ſeu Pandectarum, quia omnes diſputationes & deciſiones in ſe habent legitimas, & quod fuit undique collectum, hoc in ſinus receperunt, in centum quinquaginta penè millia verſuum totum opus conſummantes.* Notabant autem Græci *Pandectas* per π. cum accentu circumflexo, unde facili liturâ Latinorum *ff.* quò *Digeſta* ſeu *Pandectæ* illis ſignantur, ortum, ſed hac de re vide plura apud Anton. Thyſium JC. *Notis ad A. Gelii Præfationem ad Noctes Atticas*, ubi ad exemplum Plinii illiuſmodi Inſcriptionum feſtivitates falsè deridet Gellius, & ſuprà in voce *Digeſta*, nec non alioubi de *Literis Piſanis*, & infrà voce *Polyhiſtor*.

PANDELETUS, Sycophanta quidam Athenis, litigioſus, malitiæ nomine traductus à Comicis, de quo vide pluribus Scholia in Ariſtoph. *Nubes Act. III.*

PANDEMUS, meretriculæ cujuſdam nomen, Cæl. Rhodig. *l. 14. c. 4.*

PANDION I. Athen. Rex V. Erichthonii Athenarum regis, filius, in regno patri ſucceſſit. Apollodorus *l. 3.* *Ἐριχθονίου δὲ ἀποθανόντος, καὶ ταφέντος ἐν τῷ τεμένει τῆς Ἀθηνᾶς, Πανδίων ἐβασίλευσεν.* Fuiſſe autem regem quintum *Euſebius* teſtatur: *Ἀθηναίων ἐβασίλευσε πέμπτος Πανδίων.* Sub eo tanta fuit frugum vinique copia, ut Cererem & Bacchum in Atticam tunc veniſſe finxerit Poetarum audax licentia. Sed felicitas tanta mox non exiguò infortuniò interpolata eſt. Nam cùm illi filiæ fuiſſent Procne & Philomela, priorem Tereo Thracum regi, cujus ope Ponti regem profligaverat, uxorem dedit: qui poſteà & Philomelam violavit, prætextu viſendæ ſororis à patre abductam, uti poſteà videbimus in *Philomela*, & *Procne*. Pandion autem filiarum caſu acerbiſſimè afflictus, nimiò animi mœrore vitam finiit, an. regni 40. Euſeb. *in Chron.* Ovid. *Met. l. 6. v. 675.*

Hic dolor ante diem, longeque extrema ſenectæ
Tempora, Tartareas Pandiona miſit ad umbras.

Idque, annò regni ſui quadrageſimò, teſtibus *Euſebiò* ac *Hieronymò*. Vide plura de eo apud Meurſ. *De Reg. Athen. l. 2.* Addo ſaltem, ejus tempore *Minoem* primum Regem in Apollonia ſedes fixiſſe, & *Ferrum* repertum eſſe in Ida ab Idæis Dactylis, ex Marmore Arundel. In Bithyniam verò veniſſe *Phœnicem*, ex *Euſebio*, circa tempus Joſuæ introducentis populum in terram Canaan. Ei ſucceſſit Erechtheus. Hinc *Pandionius* pro *Attico*. Ovid. *Met. l. 15. v. 430.* ut vulgò habetur.

Quid Pandionia reſtant, niſi nomen, Athenæ.

Lucanus *de Pallade, l. 3.*

Et Pandionias quæ curſu protegit arces.

Nic. Lloydius.

PANDION II. Cecropis II. Athenarum Regis fil. qui patri ſuo in regno ſucceſſit. Hieronym. *Athenienſibus regnavit Pandion alter.* Regnavit ann. 25. ſucceſſore Ægeo fil. Sub eo *Καθαρμὸς πρῶτον ἐγένετο. Luſtratio primùm & Lycæa* in Arcadia inſtituta ſunt. Epochæ marmoreæ, apud Joh. Marſhamum *Canone Chron. ad Sec. X.* ubi & *de Luſtratione* pluribus agit. Vide Meurſ. *de Reg. Athen. l. 2. c. 15.*

PANDION, Rex Indicus tempore Auguſti Cæſaris. Strabo *l. 15.*

PANDION, Rex Neleyndæ, tempore Plinii, vide ſuprà *Nelcynda.*

PANDIONIS, Græcè Πανδιονίς, una ex XII. Reip. Athenienſis Tribubus, cui à *Pandione* Rege nomen. Ejus 10. populos recenſet Franc. Roſſæus *Archæolog. Attic. l. 1. c. 6.*

Populi ſeu Δῆμοι Tribus Pandionidis.

Angele.	Pæania ſuperior.
Cydathenæum.	Pæania inferior.
Cytharum.	Phegæa.
Myrrhinus.	Probalinthus.
Oa vel Oeis.	Steiria.

Vide ſuprà voce *Demarchi* & infrà voce *Tribus.*

PANDOCHEUM, Græcè Πανδοχεῖον, propriè ſtabulum eſt ſeu diverſorium. *Veter. Gloſſæ, Stabulum, ἱπποστάσιον, ὀνοστάσιον, πανδοχεῖον.* Stabulum autem non ſolùm ſignificare receptaculum equorum & jumentorum, ſed etiam pro caupona, diverſorio, ac hoſpitio accipi, diſcimus ex Appulejo *Met. 1.* Tertulliano *Apologet. c. 42.* Cypriano *l. 3. Ep. 13.* Auguſtino *Tract. 41. in Joann.* Aliis. Unde *Stabularius*, caupo, apud Senec. *de Benef. l. 1. c. 14.* Atque hôc ſenſu vox Πανδοχεῖον occurrit Lucæ *c. 10. v. 34.* de eo, qui in latrones inciderat, *ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον.* Vide Cl. Suicerum *Theſaur. Eccl.* in hac voce, uti hic paſſim, in vocibus, *Caupo, Hoſpitium, Stabulum*. De *Pandocheorum* verò *extorſionibus coercitis*, lege memorabili Ferdinandi Catholici & Iſabellæ, Caſtellæ ac Aragoniæ Regum, vide Damianum Goes *in Hiſpan.* &c. Aſſine *Pandochæo*, Cœnotrophium eſt. qualia, prout in promiſcuorum, ſicut Xenodochia, Gerontocomia, Orphanotrophia aliaque, pro uſu peregrinorum, ſenum, orphanorum &c. in ſpecie. primum inſtituiſſe legitur Hircanus Judæorum Princeps, apud Hegeſippum, vide ſuò locò.

PANDORA, Heſiodo fingitur prima mulier à Vulcano Jovis juſſu fabricata, quam ſinguli dii donis ſuis ornaverunt, unde & nomen ſuum ſortita eſt, teſte Heſiodò in *Ἐργ. v. 80.*

—— *Ὅτι πάντες Ὀλύμπια δώματ᾽ ἔχοντες*
Δῶρον ἐδώρησαν. ——

Pallas enim ſapientiæ donum ei contulit, Venus formæ, Apollo Muſices, Mercurius eloquentiæ. Hanc poſtea cum pyxide clauſa miſſam fuiſſe tradunt ad Epimetheum, quia humano generi male cupiebat Jupiter, ob Promethei audaciam, qui ignem è cœlo furatus ferulæ incluſum detulerat in terras: qui illâ receptâ, & pyxide apertâ, cui omne malorum genus inerat, terram morbis calamitatibuſque replevit. Pandoræ nomine Naturam repræſentari, docent Mythologi. Vide Pauſan. *in Attic.* Al. Roſſæum, in *Myſtagogo Poëtico, &c.* Item mater Deucalionis, à qua Theſſalia *Pandora* dicta eſt. Eſt & nomen vel epitheton Terræ. *Heſych.* Πανδώρα, ἡ Γῆ, ὅτι τὰ πρὸς τὸ ζῆν πάντα δωρεῖται. ἀφ᾽ ... *Nic. Lloydius.*

PANDORA, filia Erechthei Athenienſium Regis, quæ unà cum Protogenia ſorore, ingruente Bœotiò bellò, ſe pro patriæ ſalute ultro immolandam præbuit: quod factum eſt in pago Hyacintho, unde & virgines Hyacinthides ſunt cognominatæ.

PANDORÆ, Indorum populi qui degunt in convallibus. Vivunt annos ducentos; in juventute ſunt candidò capillò, in ſenectute verò nigrò.

PANDOSIA, urbs gemina: una Brutiorum (licet *Strabo* in finibus Lucaniæ reponat) in monte, apud præterfluentem Acheruntem fluv. vetuſtiſſima, olim Regum Oenotriæ regia, Strab. *l. 7.* dein Platæenſium colonia fuit, *Scylax:* capta, cum Coſentia, à Romanis. Vide Liv. *l. 10.* & exciſa, apud opidulum vulgò *Caſtel Franco*, quod, teſte *Barriò*, locum tenet Pandoſiæ, in territorio Conſentino, inter Conſentiam & Mont. Altum 6. mill. paſſ. circiter. Hic Alexander, rex Epiri, ab oraculo deluſus (cùm, quæ Pandoſia ſibi fatalis eſſet, haud præmonitus fuiſſet) Tarentinis opem ferens à Brutiis obtruncatus eſt. In nummis legimus ΠΑΝΔΟΣΙΕΩΝ. Altera in Epiro ad fluv. Acherontem quoque, ubi Pandoſia lacus, teſte Pliniò *l. 4. c. 1.* in Caſſiopeæ & Theſprotiæ confinio, in ipſa Theſprotia.

PANDROSOS, filia Cecropis Athenienſium Regis, ſoror Aglauri, & Herſes. Ovid. *Met. l. 2. v. 737.*

Pars ſecreta domûs ebore ac teſtudine cultos
Tres habuit thalamos, quorum tu, Pandroſe, dextrum,
Aglauros lævum, medium poſſederat Herſe.

Lloyd. Mater Coryci fuit , poſt obitum, divinis honoribus Athenis culta, non minùs ac reliquæ duæ ſorores, uti ex Athenagora *in Legat.* docet Voſſ. *de Orig. & Progr. Idolol. l. 1. c. 13.*

PANDULPHUS, cognomine Maſc[.], Piſanus, Cardinalium numero à Lucio 3. A. C. 1182. aſcriptus eſt. Hiſtoriæ Paparum auctor. An idem cum eo, qui, in epitome hiſt. Siculæ Felini, dicitur Chronicum Damaſi continuâſſe? Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 2. c. 53.* Onuphr. & Ciaccon. *in vita Pontif.* Auberius *Hiſt. Cardin.* *Eiſengrein.* &c.

PANDURA, ſeu PANDURIUM, aliter apud recentiores, aliter apud veteres Scriptores accipitur. *Panduram* enim vetuſtiores trichordum appellavêre, vocemque ipſam acceptam tulêre Aſſyriis. *Pollux*, *Τρίχορδον δὲ, ὅπερ Ἀσσύριοι πανδοῦραν ὠνόμαζον* *Trichordum autem* (i. e. organum tribus nervis conſtans) *quod Aſſyrii* Panduram *vocabant*. Nempe Chaldaicum erat inventum, nomenque adeò ipſum barbarum: cujus tamen veſtigium in lingua Chaldæorum aut Syrorum nullum ſe agnoſcere, fatetur *Caſaubon.* Græcis Latiniſque Grammaticis aliam etymologiam comminiſcentibus, more ſuò. Hinc *vetus Interpres Horatii: A Pane & fiſtula & τὸ πανδοῦριον inventum celebratur: contentio illa de canendi gloria, inter Paſtores; ut:*

Pan primus calamos cera conjungere plures
Conſtituit, &c.

Quibus proin auctoribus πάνδουρα vel πανδοῦρα vel πάνδουρος aut πανδοῦρις (tot enim modis dicitur) ita nominata eſſet, quaſi ... &c. *Iſidor.* verò *Panduram* inter ἐμπνευστὰ organa recenſet: *Secunda diviſio*, inquiens, *organica eſt. in iis quæ, ſpiritu inflante completa, in ſonum vocis animantur. ut ſunt tubæ, calami, fiſtulæ, organa, panduria & iis ſimilia inſtrumenta.* Idem, *Pandorius* ab inventore vocatus &c. ubi *Pandorius* dixit *Iſidor.* pro *Pandurius*, & *Pandurius* pro *Pandurium*. Græcè enim τὸ πανδούριον, de quo Virgilium *Ecl. 2. v. 32.* modò vidimus. Recentiores itaque id *Panduram* & *Pandurium* apparet nominâſſe, quod Veteribus erat fiſtula ex ſeptem calamis compacta, quam *κηρόδετον σύριγγα*, *cerâ compactam fiſtulam Euripides*, quamque *per ſeptem diſcrimina vocum obloqui*, dixit Poëta, quamque adeò ſic deſcribit Poëta.

Fiſtula, cui ſemper decreſcit arundinis ordo.

Atque ſic fiſtulam ejuſmodi, quæ plures calamos junctos & ordine

dine decreſcentes haberet, *Panduriam Panduramque*: ſed *fiſtulam* vocare cœperunt, quæ unâ tantùm arundine conſtaret. Quòd diſcrimen apertè indicat *Martian. Capella*: *Rerum per medium, quidam agreſtes canorique Semides, quorum Hircipedem* Pandura, *Sylvanum arundinis enodis fiſtula ſibilatrix, rureſtres Faunum tibia decuerunt.* Quis enim hic ille *Hircipes*, niſi Pani, cui tribuitur σύριγξ? Eam igitur σύριγγα *Panduram* nominat Martianus. Et alibi, *Tibia per Tritonidem noſtri comitem & Marſyam Lydum ſonuerunt, calamos Maryandini & Aones in laudes inflavère cœleſtium*, Panduram *Ægyptios attentare permiſi.* Græcis antiquis ignotum organon aut nomen certè *Pandura*, priori ſignificatu. Meminit inter Romanos *Pandura* primus *Varro* & poſt illum Græci ac Latini multi. E lauro, quæ ad mare naſcitur, factam deſcribit *Euſtathius*, id quod ſumpſiſſe videtur ab Athenæo *l.* 2. Inde *Pandurizare*, apud Æl. Lamprid. in *Heliogabalo*, *c.* 32. *Ipſe cantavit, ſaltavit, ad tibias dixit, tubâ cecinit*, pandurizavit, *organô modulatus eſt.* Vide Salmaſ. *ad locum*, Caſpar. Bartholinum *de Tibiis Veter. l.* 3. *c.* 6. ſuprà ubi de *Fiſtula*, & infrà voce *Sibilare*.

PANE madidò faciem linendi mos, delicatioribus olim in uſu, indigitatur Suetonio in *Otton. c. ult. Fuiſſe traditur --- munditiarum pene muliebrium --- Quin & faciem quotidie raſitare ac pane madidò linere conſuetum: idque inſtituiſſe à prima lanugine, ne barbatus unquam eſſet.* Fiebat is ex oryza aut fabis; ut apud Medicos in pſilothrorum compoſitione legere eſt. Item ex farina ſiliginea. Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 472.

> ———— ———— *coctaque ſiliginis offas*
> *Accipit, & madida, facies dicetur an ulcus?*

Vide ſuprà paſſim, inprimis verbô *Oblinere*.

de PANE Sortes, memorantur *Can.* 4. Concilii Autiſſiodor. *Non licet ad --- Sortes, quas Sanctorum vocant, vel quas de ligno, aut de* Pane *faciunt, adſpicere: ſed quæcunque homo facere vult, omnia in nomine Dei faciat.* Ubi an intelligatur Panis benedictus, ut vocant; an Euchariſtici reliquiæ; an alius ſingulari modò ad id negotii conſecratus, non adeò liquet. Id certum, hujuſmodi *Pani* nimium ab iſtiuſmodi hominibus tributum, creditumque vim quandam illi vel virtutem divinam ineſſe, ac propterea Deum ſortes tales, præſertim orationibus, jejuniis, aliiſque præmiſſis, cœlitus dirigere. Ant. van Dalen *de Oraculis Diſſertat. II.* quem errorem, præfatum Concilium hoc *Can.* voluit ſublatum.

PANEAS, fons Palæſtinæ in Cœleſyria, unde Jordanis fluv. effluit apud Cæſaream Philippi urbem nunc everſam, quæ & *Paneas* dicta eſt, à Sidone urbe Phœniciæ 20. mill. paſſ. in ortum recedens. Item, regio in tribu Nephthalim, ab urbe Paneade nomen adepta.

PANEBI, populi Arabiæ; de quibus ſic ſcriptum legimus. Si quando rex moritur, corpus ejus quidem defodiunt, caput verò auratum in templo auguſtiſſimo conſecrant, dicantque. Alex. ab Alex. *l.* 3. *c.* 2.

PANEGYRICON, orationis ſeu carminis genus, in totius alicujus generis celebritate recitari ſolitum; de cujus origine ſic Jul. Cæſ. Scaliger *Poëtices l.* 2. *c.* 109. *Veteres Græcos tenuit conſuetudo certis ut celebritatibus unum in locum univerſi convenirent: ut eorum animi vel præceptionibus Sapientum vel fortium æmulatione, comprimerentur atque colerentur: vel ludorum feſtivitatibus laxarentur. Namque tum Poëtæ, tum Oratores, tum Aretalogi, tum Hiſtorici, ſuas recitabant lucubrationes. Legimus enim ſuas Muſas propriò ore Herodotum pronuntiâſſe. Heſiodus verò etiam ſe victorem fuiſſe prædicat. Præterea currus, athletæ, equi* &c. *Ad hæc fabulæ multæ dabantur vel à Tragicis, vel à Comicis: quorum jocis & præteritorum laborum laſſitudo, & præſentis mora tædium tolleretur. Nomen igitur generis πανήγυρις, ὅτι πάντας ἤγειρε,* i.e. *omnes congregabat* &c. Poſtmodum fortium inprimis virorum, &, qui pro patria pugnando defuncti, eô modô celebrari cœperunt, ut ſuô locô dicemus. Porrò hujuſmodi oratione populo poſt initum honorem Magiſtratus gratias agebant. Sueton. *Tiberio c.* 32. *Prætorem collaudavit, quòd, honore initô, conſuetudinem antiquam retuliſſet, de Majoribus ſuis pro concione, memorandi.* Vide quoque Plut. *in Æmilio.* A quo fonte manarunt Orationes *Panegyricæ*, quibus Principi gratias in Senatu agebant Kal. Jan. novi Conſules: ſuper qua re SC. factum eſſe, auctor eſt *Panegyricô* Plinius, cujus tamen alibi nulla mentio. Idem mos etiam in Præſidibus provinciarum ſervatus, ad tempora Claudii, de quo Dio *l.* 58. &c. Vide Caſaubon. *ad Sueton. dictô loc.*

PANELLENES, omnes Græci ſic vocantur, Pauſan. *l.* 2. *Steph.* Item, *Panachæi*, vide *Panhellenes*.

PANELLENIA, Græcè Πανελλήνια, nomen agonis, Athenis olim celebrari ſoliti, cujus mentio in *veteri Inſcr.* Παναθήναια, Ὀλύμπια, Πανελλήνια, Ἀδριάνεια. Ubi Vir quidam ſummus quatuor illos agones pro uno accepit & de Hadrianeis interpretatur. Multis enim in urbibus, cùm ludos edidiſſe vel novos inſtituiſſe Hadrianum, paſſim Veter. loquantur monumenta, Πανελλήνια Athenis eum celebrâſſe, ait Dio: Τόν τε σηκὸν αὐτοῦ τὸ πανελλήνιον ὠνομασμένον οἰκοδομήσασθαι τοῖς Ἕλλησιν ἐπέτρεψε καὶ ἀγῶνα ἐπ' αὐτῷ κατεστήσατο, *Templumque ejus* Panellenium *cognominatum extruere Græcis permiſit, & ludos in illo inſtituit*, quos Πανελλήνια in *Inſcr.* dictos vidimus. Sed cùm vetus Interpres Pindari ad Olympionicas eorum mentionem jam faciat: Εἴη δ' ἂν ἢ τὰ Παναθήναια νενικηκὼς, ἢ τὰ Ἡράκλεια ἢ τὰ Ὀλύμπια, ἢ τὰ Ἐλευσίνια ἢ τὰ Πανελλήνια; quibus verbis omnes agones, qui Athenis aut in Attica celebrarentur, eſt complexus: vetuſta Olympia & *Panellenia* eſſe oportet, nec ab Hadriano inſtituta & celebrari ſolita; alia nuper ab Hadriano: vel ſanè erraverit vetus ille Pindari Scholiaſtes, qui, cùm viderit ætate ſuâ, *Panellenia* Athenis celebrari, putavit antiquitùs etiam & tempore illius Diagoræ, cujus certamina cecinit & laudavit Pindarus, fuiſſe celebrata. Quodcunque ſit, Salmaſ. Hadrianea à *Panelleniis* diverſa eſſe, judicat. De Hadrianeis vetus in veteri ſaxo Epigr.

ΚΟϹΜΗΤΕΥΟΝΤΟϹ. ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ. ΑΧΑΡ-
ΝΕΩΣ.

> Στῆσεν Ἀχάρνεος σέλας μεγαλόδοξον ἀγῶνος
> Πατρὸς τύπον ἔχων δήμου Ἐχεκρίδης.
> Ἐκπρεπέως ἄθλοισιν ἐπαγκρατίας καὶ ἐξέδεις,
> Καὶ στεφάνου κῦδος μοῦνος ἐσὶ λαβόντες.

ΑΓΩΝΟΘΕΤΗΣΑΣ. ΑΔΡΙΑΝΕΙΩΝ.

Vide Salmaſ. *ad Spartiani in Adriano verba*: *c.* 18. *In omnibus penè urbibus & aliquid ædificavit & ludos edidit.*

PANELUS, urbs circa Pontum, ſic dicta ab Heracleota quodam, ex poſteris Penelei, ducis in bello Trojano, qui illuc ex Bœotia venit. *Steph.*

PANEPHYSIS, oppid. Ægypti, *Ptol.*

PANETARIA, locus Romæ, in Lateranenſi Palatio, ubi Feriâ V. *in Cœna Domini* cibum capere Pontifex conſuevit. Cencius Camer. *in Cæremoniali MS. Vadit ad Baſilicam Zachariæ, quæ* Panetaria *diebus his nuncupatur*: cùm tempore Benedicti Canonici Vaticanæ Baſil. Papa eâ die ad Baſilicam S. Theodori paſceret, teſte Dominicô Macro *in Hierolex.* Item officium Panetarii. Eſt autem *Panetarius*, apud recentioris ævi Scriptores, qui panem conficit, Piſtor, Gall. *Panetier*. Maximè vero ita olim appellabant Officialem domeſticum, qui menſæ panem, mappas, & manutergia ſubminiſtrabat: cujus officium in *Geſtis* Guilielmi Majoris Epiſc. Andegav. *c.* 23. ſic deſcribitur, *Nobis autem aſſiſtis, venit nobilis D. Guido de Camilliaco in tunica, gerens mappam ſupra collum, quam ante nos ſupra menſam poſuit, miniſtris ſuis eum coadjuvantibus: quâ poſitâ, manibus propriis duos panes coram nobis poſuit, & alios panes in dicta menſa, in qua nos ſedebamus: quod officium eidem incumbebat ratione feudi de Camilliaco, quod tenet à nobis, unde dictô die officium Paniſtaris ſubire tenebatur --- Finitô prandiô omnes mappas dictorum locorum habuit, quia jus ſumpſerat.* Vide Concilium Pariſ. *p.* 4. *c.* 11. In aula verò Regum Franciæ dignitas quoque ea olim viguit, quâ qui donatus erat, *Panetarius Franciæ* nuncupabatur, vel *Magiſter Panetarius Franciæ*, ut Hugo & de Atheis Miles A. C. 1222. Cui ſimilis fuit Piſtor ille, qui cœteris piſtoribus præerat, in aula Pharaonis, Ἀρχισιτοποιὸς, Gen. *c.* 40. *v.* 1. & Ὁ ἐπὶ τραπέζης, apud Byzantinos, de quo *Codinus* & alii. In *Areſto* A. C. 1429. deſcripto in *Hiſtor.* Caſtilionenſi *p.* 225. Dominus *de Graville* Conſiliarius & Cambellanus Regis dicitur fuiſſe *Magnus Piſtor* ſeu *Panetarius Franciæ*: atque, quod obiter hic notandum, *Piſtores* vocabant Franci, quos *Bolengarios* nunc dicunt. In *Hypomneſtico* de Anaſtaſio Apocriſiario, mentio fit *Platini*, *beatiſſimi Imperatoris Piſtoris*, i.e. *qui ſuper omnes Piſtores* erat *publicos*, de quibus dictum in voce *Manceps*, ſuprà. Hugo de Cleeriis de Seneſcalcia Franciæ: *Tunc* Panetarius *mittet*, inquit, *Comiti duos panes atque unum vini ſextarium, & Coquus fruſtum carnis & vini hauſtum.* Magnus verò hic Franciæ *Panetarius*, ex ſua dignitate, præerat omnibus Piſtoribus publicis, juſque habebat per ſe aut per ſuos Vicarios, panes, qui venum exponebantur, viſitandi, & habendi ſuper eos *cognitionem, correctionem*, & *punitionem, & emendas, erogandique ad pios uſus panem minùs ſufficientem repertum*, ut eſt in *Areſto* veteri apud Car. du Freſne.

PANEURA, Indiæ intra Gangem Urbs, juxta Indum fluv. *Steph.*

PANEUS, pictor egregius. Vide *Panænus*.

PANGÆUS, ſeu *Malaca* & *Caſtagna Bellonio*, mons Thraciæ in Macedoniæ confinio, Philippis urbi imminens. *Pangæa* Virg. *Georg. l.* 4. *v.* 462.

> *Altaque Pangæa, & Rheſi Mavortia tellus.*

In hoc, teſte Herodotô *Muſa* 7. aurea ſunt & argentea metalla. Cinnamis eum abundare ait *Ferrarius* deceptus locô Claudiani, *de Nuptiis Honor. & Mariæ v.* 94. ubi legendum eſt:

> ———— *Panchaia turgent*
> *Cinnama* ————

Lucan. *l.* 1. *v.* 679.

> ———— *Video Pangæa nivoſis*
> *Cana jugis, latoſque Æmi ſub rupe Philippos.*

Statius *Theb. l.* 10. *v.* 512.

> *Perfindunt inarata diu Pangæa juvenci.*

Hinc *Pangæus*. Lucan. *l.* 7. *v.* 482.

> *Pindus agit gemitus, Pangæaque ſaxa reſultant.*

Val. Flac. *l.* 1. *v.* 575.

> *Carbaſa Pangæâ Boreas ſpeculatus ab arce.*

Nic. Lloydius.

PANGUS, Provincia regni Congiani, olim fuit libera ſuô vivens jure, ſed jam propter finitima bella, ſub regis Congiani eſt tutela, eumque pro domino agnoſcit. Verſus Aquilonem Sondi contermina, verſus meridiem Batta, verſus occidentem ad comitatum Congi, verſus orientem extenditur uſque ad montes Solis. *Natal. Metel.*

PANHELLENES, ſimpl. pro Græcis apud Heſiod. in Ἔργ. *v.* 526. ubi de Sole hyberno,

> ———— Βράδιον δὲ Πανελλήνεσσι φαείνει.

Ubi non vertendum *univerſis Græcis*, ut vulgò, ſed ſimpliciter *Græcis*. Πανέλληνες enim, tempore Heſiodi, Homeri, & Archilochi appellabantur Græci, ad differentiam Ἑλλήνων propriè ſic dictorum. Hellenes autem tunc temporis dicebantur Phthiotidis incolæ, quod nomen acceperunt ab *Hellene* Deucalionis filio, qui illius partis Theſſaliæ rex fuit. Ante hunc nominabantur *Græci*, quod Latini retinuerunt. Hinc Homerus Achillis populares & ſubjectos vocat Myrmidonas & Hellenas. Achilles autem imperabat Phthiotidi. Hi itaque cùm propriè dicerentur Ἕλληνες,

reliqui

reliqui Græciæ populi dicti ſunt Πανέλληνες. Vide Thucydidis [illegible] [illegible]. Strabonem l. 8. Apollodor. l. 1. Bibliotheca. Panhellenes autem ſi [illegible] totius Græciæ vocantur.

PANHELLENIUS, mons Æginæ, in Sinu Saronico, Gyrald. nunc monte di Lagina.

PANHYDRI Montes, aut Panchydri, aliis Panedri aut Paryedri, apud Solin. c. 47. & Marcianum, Panitdri apud Plin. mel. Paryadra. inter cognomina montis Tauri, l. 5. c. 27. apud Salmaſ. ad Solin. p. 801.

PANHYPERSEBASTUS, Græcè Πανυπερσέβαστος, i. e. totus Auguſtus, titulus eſt novæ dignitatis in Imperio Conſtantinopolitano, qua primus Alexius Comnenus Imperator Michaelem Taronitam affinem ſuum ornavit ac Cæſarei throni participem fecit: Andronicus poſtea Junior, Joannem Cantacuzenum Magnum Domeſticum æqualem primo, mox mortuo Andronico ſeniore inferiorem Panhyperſebaſto declaravit. Nicetas l. 7. Eum [illegible] magnificentem effecit, [illegible] antea ſuerat, conceſſis veſtimentis, [illegible] & equi ornamentis [illegible] coloris, ut infra Imperatoriam dignitatem maximè illuſtris eſſet, apud Dominic. Macrum Hierolex. ex Gloſſario Meurſii.

PANIA, vetus nomen Arcadiæ. Steph. Alibi verò navale eſſe ſcribit Ciliciæ, circa campum Aleium.

PANIADA, & PANIAS & PANIUM, vide PANEAS.

PANIARDIS, urbs Sarmatiæ Aſiaticæ Ptol.

PANIAS, Græcè Πανιάς, apud Ptol. Καισάρεια Πανιάς, eadem nonnullis cum Paneas: Joſephus tamen Πανεὰς de Urbe, quam inſtauratam à Philippo Tetrarcha & Καισάρειαν nominatam, in gratiam Cæſaris, ſcribit; at Πανιὰς de provincia, ſumit: Sed aliis provincia quoque Paneas appellatur. Plin. l. 5. c. 18. de urbibus Decapolitanæ Syriæ, Intercurſant cinguntque has urbes tetrarchiæ, regionum inſtar ſingulæ & in regna contribuuntur, Trachonitis, Paneas, in qua Cæſarea cum ſupradicto fonte, Abila, Arca, Ampeloeſſa, Gabe. Ubi Paneadem vocat regionem ſive Tetrarchiam, in qua urbi Cæſarea, quæ & Paneas cognominata eſt &c. A ſimulacro ſeu templo Panis ſic dictum autumat Philoſtorgius, quod Πάνειον Græcis, ſicut Ἴσειον, Iſidis ſimulachrum vel ædes, Ἀσκληπιεῖον, Æſculapii, Ὀλυμπιεῖον κλ. Alii etiam ſcripſere. Πάνειον unde [illegible] Panis Πανὸς [illegible], apud Æſchylum, & Πάνειον [illegible], apud Heſychium: certè ὁ Πάνεια & Πάνειον dicebatur, uti docet Salmaſ. l. ad Solin. p. 576. Vide quoque in voce Paneas.

PANIASIS, Samius vel Heraclidenſis: an Diocles, an Polyarchi [illegible] Scripſit poema de Hercule, aliaque frequenter laudata Athenæo, Stephano Byzant. Hygino &c. Vide Suid. Poſſevin. in appar. Geſner. in Bibl. Voſſ. de Hiſt. Græc. l. 4. c. 6. Item alius, junior ſcripſit de Somniis libros 2. Vide Lil. Giraldum, dial. 3. de Poet.

PANICA, Græcè Πανικά, ligneæ perticæ cum furculis, ad ſimulanda crura Ægipanum, quæ [illegible] erant & arida, cruribus utpote caprarum ſimilia, factæ, grallæ aliàs & colobathra. Feſtus, Grallatores appellantur Pantomimi, qui, ut in ſaltatione imitarentur Ægipanas, adjectis perticis furculas habentibus, atque in his ſuperſtantes ob ſimilitudinem crurum ejus generis, gradiebantur utique propter difficultatem conſiſtendi. Hinc in Gloſſis, Grallatores, Πανικοὶ [illegible]: qui ad effingenda lignea & exſiccata Panum ſive Ægipanum crura, grallas ſumebant. Vide Salmaſ. ad Solin. p. 413. & ſuprà ubi de Colobathrariis ac Grallis.

PANICAROLA Franciſcus, Italus, Mediolanenſis, Minorita Franciſcanus, poſteà Aſtenſis Epiſcopus, claruit circa A. C. 1580. [illegible], In Pſalmos Paraphraſis, Commentaria in Jeremiam, in Threnos &c. Prædicationum inprimis laude floruit, tempore Caroli Borromæi, qui obiit A. C. 1584. Gaulterio in Chron. Tempore, quo floruit tres in concionibus dicendi laude florebant, Panicarola, Toletus, Lupus. Cùm tria ſint in Oratore requiſita, ſcil. ut doceat, ut delectet, ut moveat; communiter dicebatur, Lupus movet, Toletus docet; Panicarola delectat, Eduard. Leigh. Animadv. de Religione &c. Anglice; apud Guil. Crowæum Elencho Scriptorum in S. Script.

PANIFICIA Diis olim oblata, vide infrà Verbena, ubi de Serapidis cultu: & Juſtinum l. 20. c. 2. ubi de Minerva à Crotoniatis placata.

PANIGALLA, vicus agri Tarvilini.

PANIGAROLA Franciſcus, vide Franciſcus, it. Panicarola.

PANIGENA, urbs Indiæ citerioris Ptol. Nanigena Interpretibus.

PANIONIA, vide Ionia.

PANIONIUM, locus ſacer in Mycale promont. in Septentrionem vergens, communiter ab univerſis Ionibus Neptuno Heliconio dicatus. Hunc in locum quotannis conveniebant Iones ad peragenda ſacrificia, quæ & ipſa Panionia dicebantur, Stephanus: Πανιώνιον, τέμενος, καὶ πόλις ἐν τῇ παραλίᾳ τῆς Ἐφεσίων. Herodotus non urbem, ſed χῶρον ἱερὸν vocat. Sic enim ille l. 1. Τὸ δὲ Πανιώνιον ἐστὶ τῆς Μυκάλης χῶρος ἱερὸς πρὸς Ἄρκτον τετραμμένος κοινῇ ἐξαραιρημένος ὑπὸ Ἰώνων Ποσειδέωνι Ἑλικωνίῳ. Ἡ δὲ Μυκάλη ἐστὶ τῆς ἠπείρου ἄκρη, πρὸς [illegible] κατήκουσα Σάμῳ. Ἐς τὸν συλλεγόμενοι ἀπὸ τῶν πολίων Ἴωνες ἄγεσκον ὁρτὴν τῇ ἔθεντο οὔνομα Πανιώνια. Herodoto conſonat Strabo l. 14. Πρῶτον δ' ἐστὶν ἐν τῇ παραλίᾳ τὸ Πανιώνιον, τρισὶ σταδίοις ὑπερκείμενον τῆς θαλάττης, ὅπου τὰ Πανιώνια, κοινὴ πανήγυρις τῶν Ἰώνων συντελεῖται τῷ Ἑλικωνίῳ Ποσειδῶνι, καὶ θυσία. Meminerunt etiam Plin. l. 5. c. 29. itemque Pomp. Mela l. 1. c. 17. Plinius ita: In ora, quæ Trogilia appellatur, Geſſus amnis. Regio omnibus Ionibus ſacra, & ideo Panionia appellata. Mela verò ſic: Ibi eſt Panionium ſacra regio, & ob id eo nomine appellata, quòd eam communiter Iones colunt. Nic. Lloydius, Illuſtri Marshamo Panionia, feſtum & templum Ionum, Panionium, concilium fuit ex XII. urbibus, ſicut Triopium Dorienſe ex VI. Amphictyonicum [illegible] ex pluribus, Colonias has in Aſiam deduxit Neleus, illuſtris Ionicæ migrationis auctor. Vellejus l. 1. c. 4. Iones profecti Athenis nobiliſſimam partem regionis maritimæ occupavêre, quæ hodieque appellatur Ionia. In Marmore Arundel. apparet adhuc, Epheſus, Erythra, Clazomena, Colophon, Myus, Samus: evanuerunt, Miletus, Priene, Lebedus, Teos, Phocæa, Chius: quæ XII. civitates Ionum nomine gloriabantur, & fanum conſtruxerunt de ſuo nomine, ad quod Iones alii non admittebantur, exceptis Smyrnæis: in Mycale promontor. ut dictum. Vide Herodot. d. l. Sed & anteà Æxam urbem maritimam (poſtea Pergamenorum navale) Athenienſes jamdudum incoluerant, ſub Meneſtheo Rege cum eo Trojam profecti, Strabo l. 13. Quam in rem plura apud Marshamum præfatum Canone Chron. ad Sec. XII. & ſuprà voce Ionia, item Neleus. Addo, quòd prope Miletum locat Sponius, ubi XII. has Ioniæ civitates, Epheſum, Miletum, Myuntem, Lebedum, Teum, Colophonem, Prienem, Phocæam, Erythras, Clazomenem, Chium, Samumque, quibus Smyrna acceſſit decima tertia, convenire ſolitas, recenſet, Itiner. Part. 1. p. 373. Panionia verò, ſicut & Panathenæa, feſtivitates fuiſſe, in quibus utriuſque ſexus flos per mutuo nexis manibus ſaltaverint Pyrrhichicam, docet Scaliger Poëtices l. 1. c. 17.

PANIS, vel PANIDES, Rex Chalcidis, qui, quia ſatis imprudenter Heſiodum Homero prætulit, ejus ſtultum ac ineruditum judicium abiit in proverbium, Panidis ſuffragium. Philoſtratus in Euphorbo.

PANIS, urbs Thraciæ, in Europa provinc. ex Synodo 6. Conſtantinopol. Item Inſul. in Sinu Arabico, Ptol. forſan Orine Arrian. in Periplo.

PANIS nomine frumentum venit, l. 1. & ibid. Bartol. Cod. de frument. urb. Conſtant. II. lib. &c. Civilis Panis nomine, ſunt qui ſimpliciter annonam intelligant: cui vendendæ qui præeſt, dicitur Siteſtaſius; ſicut Magiſtratus, qui curatur, [illegible] nuncupatur, Cæl. Rodig. l. 9. c. 16. &c. Panis Fiſcalis populi eſt annona, vel quod populo erogatur è fiſco. Panis gradilis dicitur, qui è gradibus, qui in unaquaque urbis regione erant ad piſtrina, præbebantur populo. Prudentius l. 1. cont. Symmachum v. 584.

Et quem panis alit gradibus diſpenſus ab altis.

Panis Curia, quem Galenus l. 2. ad Glauc. vocat Syncomiſton: Hic inter exquiſitè purum, & furfuraceum medius eſt, Panis miſtum, qui [illegible], i. e. nobilioribus Monaſterii vaſallis, apponebatur; Hic ideo fortè adoratus fuit & pelliſſimus Panis ordei tandem, quia ordeaceus vel totus furfuraceus fuit, operariis dabatur in ſtipem & corredium, Spelm. Gloſſar. Archæol.

PANIS, inter Iſidis inventa, ut ſuprà videre eſt, ubi de Frumento, vide quoque voce Ops; apud Romanos in uſu primitus non fuit, quippe quos, pulte contentos, Piſtores per annos ſexcentos, uſque ad Perſicum bellum, non habuiſſe conſtat, Alex. ab Alexandro Genial. Dier. l. 5. c. 11. poſtmodum apud eos jentaculi fuit caput, neque unquam ſine illo jentaculum, imò aliquando ſolus jentaculum abſolvebat. Fuit enim hæc Veterum frugalitas, eorum præcipuè, qui negotioſam vitam [illegible] agebant, ut matutinis horis ſolò pane deguſtatò, uſque ad veſperam & tempus cœnæ impranſi perdurarent, adeò ut ne biberent quidem: quod de ſe Galenus prædicat Ὑγιειν. l. 6. Unde Panem ſiccum id jentaculi genus vocârunt. De Antonino Pio Jul. Capitolin. c. 13. Senex etiam, antequam ſalutatores venirent, panem ſiccum comedit ad ſuſtentandas vires. Et de Tacito Imperatore Flavius Vopiſc. c. 11. Panem, niſi ſiccum, nunquam comedit, eumdemque ſale atque aliis rebus conditum. Ubi Panis ſiccus denotatur, qui ſolus & abſque pulmento ſumitur. Sic Galenus explicat l. c. & Græci eodem modò ξηρὸν ἄρτον pro ſolo pane, cui nihil aliud adjunctum aut admixtum eſt, libenter uſurpant, Vide Salmaſ. ad Capitolin. in Maximinis, c. 13. Atque hinc ἀρτοσιτεῖν, i. e. panem comedere, pro jentare, in Lexiphane Luciani. Plerique tamen non ſolùm eum comedebant, ſed palmulas, uvas paſſas, nucleos, mel Atticum, crudum aut coctum, aut aliquid melliti operiſve dulciarii: Salſi etiam aliquid alliouando cum pane ſumebant. Quidam etiam bibebant; nonnulli poſt hoc jentaculum prandebant itidemque &c. Cum melle Pythagoreorum etiam cibum fuiſſe, habet Athenæus l. 2. c. 2. Interim nullum jentaculum, ut dictum, ſine pane, quem quidam horâ tertiâ, aut quartâ, imò ſextâ etiam, qui videl. non prandebant, Antoninus verò, propter ſenilem ætatem, ſumebat maturiùs. Inde Græci [illegible] appellârunt jentaculum, à Latina voce Bucca vel Buccea, quæ fruſtum panis vel panem, deſignat. Nam hinc buccella & buccellatum, panis ſex unciarum. Vetus Gloſſar. Jentat, [illegible], Guſtare, [illegible]. Unde Bucca & Buccellarii, qui alienâ vivunt bucceâ, ſeu quadrâ, paraſiti ſcil. & aſſeclæ: Panes namque in quadras, haſque in bucceas, dividi conſueſſe, dicemus infrà voce Quadra, &c. Et hinc forma illa Ieiunus Horatio, qui adhuc jejunus eſt, & nondum jentavit: nec jejunum polluit, quod faciebant guſtatâ unâ aut alterâ panis buccea. Auguſtus in Epiſt. Nos in eſſedo panem & palmulas guſtavimus. Et iterum, Dum lecticâ ex Regia domum redeo, panis unciam cum paucis acinis uvæ duracinæ comedi. Ac paulo poſt, Qui in balneo demum poſt horam primam noctis duas bucceas panis manducavi priuſquam ungi inciperem. Ubi panem comedere, guſtare & jentare, res eadem. Galenus Ὑγιειν. l. 2. [illegible] [illegible]. Namque jentaculum non ſemper domi ſumebant, ſed in foro, in lectica, ubicunque eſſent. Vide Salmaſ. ad Fl. Vopiſc. in vita Taciti Imp. loc. cit. & plura hanc in rem ſuprà, in voce Jentaculum. Fuit autem panis ex hordeo primùm factus, uti diſcimus ex Artemidoro l. 1. c. 71. & Plinio l. 18. c. 7. qui poſteà in pœnam ceſſit, Sueton. Aug. c. 24. manente nihilominus ejus uſu, apud pauperes [illegible] frugaliores. Sen. Ep. 18. Monachos etiam quoſdam Orientales, apud Sulpitium Sev. Dial. 1. Ejus locô frumentaceus

inven-

inventus à Cerere, Plin. *l.* 18. *c.* 7. 8. 9. 11. cujus apud Romanos, penes aliquem ſervorum Tricliniarium diſtributio fuit, videnturque appellatione mutuatâ à Comitialibus & Judiciariis Diribitoribus, qui illum diribebant, *Diribitores* Appulejo dicti, *Met. l.* 2. *Diribitores pluſculi, ſplendidè amicti, fercula copioſa, puellæ ſcitulæ miniſtrantes, pueri calamiſtrati, pulchrè induſiati.* Juvenalis, ut ſolet, eleganter *Sat.* 5. *v.* 66. & *ſeqq.*

Maxima quæque domus ſervis eſt plena ſuperbis,
Ecce alius quantò porrexit murmure Panem,
Vix fractum, ſolida jam mucida fruſta farinæ,
Quæ genuinum agitent, non admittentia morſum.
Sed tener, & niveus molliqùe ſiligine factus
Servatur Domino. ——— ———

Et huc pertinent illa Petronii: *Circumferebat Ægyptius puer clibano argenteo panem.* Promebant autem e caniſtris ſtatutis in ipſo Triclinio, ut indicat antiqua Sigmatis ſculptura, quæ Romæ trans Tiberim viſitur, e regione ædis D. Chryſogoni, exhibita à Laurentio Pignorio *Comm. de Servis.* Ideoque iterum Juvenalis *Sat. cit. v.* 73.

——— ——— *Finge tamen te*
Improbulum, ſupereſt illic, qui ponere cogat.
Vis tu conſuetis audax contraria caniſtris
Implere, Paniſque *tui noviſſe colorem.*

Virg. etiam *Æn. l.* 1. *v.* 705.

Dant manibus famuli lymphas, Cereremque caniſtris
Expediunt. ——— ———

Ubi Donatus, *Hic*, inquit, *diſtinctam familiæ Regalis oſtendit. Alii enim, h. e. Veri aquam abluendis manibus dabant: alii mantilia porrigebant, quibus manus ablutæ tergerentur, alii caniſtris* Panem *miniſtrabant. Mos enim fertur apud veteres fuiſſe, ut* Panis *non argenteis vaſculis inferretur, ſed caniſtris, h. e. ſpectebus factis ex vimine.* Unde colligimus, in Petronio pleraque legi, quæ luxum referant non vulgarem ac tritum, ſed Imperatorium & ſummæ inter luxurioſos fortunæ: quale eſt, quod de clibano argenteo legimus. Coquebant eum olim Piſtores ſeu Coqui, qui antiquis temporis iidem fuêre: poſteà munia hæc ſeparari cœperunt, & mulierum, quæ *Panem* coquerent (*Panicoctrices* vocat Chryſologus *Serm.* 99.) mentio fit *leg.* 12. & 13. *ff. de inſtruct. vel inſtrum. leg.* Conficiendi *Panis* rationem exhibet Plin. *loc. cit.* qui de Piſtoribus quoque multa, de quibus vide infrà *ſuo locô.* Apud eoſdem Romanos, cum frumentum primò, poſteà locô ejus *Panis* Populo publicè diſtribui ſolitus eſt: cujus moris originem quidam à Trajano petunt, ſed mirum neminem Auctorum, tantò intervallô, ſub tot Imperatoribus, qui à Trajano uſque ad Aurelianum præfuêre, ejus rei mentionem feciſſe. Contrà meminêre multi, ſub mediis illis Imperatoribus, teſſerarum frumentariarum. Quòd enim Juvenalis, Trajano coævus, panis populo diſtribuendi mentionem facit, cùm ſic de Populo loquitur, *Sat.* 10. *v.* 80.

——— *Atque duas tantùm res anxius optat,*
Panem *& Circenſes:*

Panem Poëticè uſurpat pro frumento: quod hinc patet, quia aliô locô frumenti teſſeræ meminit, *Sat.* 7. *v.* 174.

Summula ne pereat, quâ vilis teſſera venit
Frumenti.

Nec juvat Aurelius Victor, qui ſcribit, *Trajanum mirè annonæ conſuluiſſe, repertô firmatôque Piſtorum Collegiô.* Hæc enim verba non auctorem faciunt Trajanum annonæ Populo dividendæ, non in frumento ut priùs, ſed in *pane cocto:* cujus rei auctorem fuiſſe primum Aurelianum, diſcimus ex Fl. Vopiſco, *c.* 35. *Cum aureas populus ſperaret, neque Aurelianus aut poſſet aut vellet, coronas eum feciſſe de panibus, qui nunc ſiliginei vocantur, & ſingulis quibuſque donâſſe: ita ut ſilgineum ſuum quotidie totô ævô ſuô & unuſquiſque reciperet & poſteris dimitteret.* Quemadmodum idem porcinam carnem Populo primus diſtribuiſſe, in ſequentibus dicitur. Bilibres autem primò facti ſunt *Panes*, qui Populo diſtribuebantur, ſicque viginti quatuor uncias panis quotidie accipiebant populares. Addidit poſteà unciam idem Imperator: addidêre verò etiam ſequentes Principes, donec uſque ad triginta ſex uncias panium pondus proceſſit; & plures panes minores dari cœperunt, ita ut ſex panes quotidie darentur ſingulis popularibus, quorum quiſque ſex uncias pendebat. Et ſic in ſex panibus triginta ſex uncias accipiebat Populus Rom. ſub Theodoſio, cùm 25. tantùm unciæ in uno pane, ſub Aureliano, præberentur. Vide *L.* Valentiniani *C. Theod. de annon. civ. & pane grad.* Formam *panis* quod attinet, Aureliano in modum coronæ fuit, ut ex Vopiſco vidimus, an poſteà mutârit, quemadmodum mutavit in pondere, non adeò certum: videtur tamen non mutâſſe. Namque & apud Conſtantinum περὶ θεμάτων bucella panis dictus in modum circuli factus; *bucellas* autem vocâſſe illos civiles panes, teſtimoniô eſt *l. d.* Græci recentiores ψωμία appellârunt, unde *Buccellarius* apud eundem ὁ φύλαξ τῶν ἄρτων, *Cuſtos panis.* Porrò nemini *Panis* de officina Piſtoris præbebatur, ſed omnes in iiſdem gradibus illos accipiebant, quibus olim congiaria Populo dabantur, æra dividebantur & miſſilia omne genus ſpargebantur ac teſſeræ mittebantur, in Amphitheatri ſcil. gradibus, de quibus gradibus accipienda omnino eſt *vetus* hæc *Inſcr.*

COLLEGIO. DENDROPHOR.
ROMANOR. QUIBUS. EX
S. C. COIRE. LICET. ARGEN
TI P. X. ET HS. X. MILIA. N.
REDDEDIT
QUÆ. DIVISA. SUNT. POPULO. PER.
GRADUS.
KAL. AUG. N. COLLEGI.

I. e. per gradus Amphitheatri vel Theatri, in quibus omnes diviſiones & indulta Populo fiebant, ut ex Martiali paſſim conſtat. Unde illæ locutiones, *de gradibus, in gradibus, & gradibus* panem diſtribuere, pro hominibus, qui ſunt in gradibus: *l.* 3. *Cod. Theodoſ. de annon. civ. & pane grad.* & *l.* 5. *tit. eod.* ubi *proprii gradus*, i. e. *popularium gradus* memorantur, qui unicâ voce *Popularia* dicti, & à gradibus Militarium, Equeſtrium & Senatorum diſtincti erant: neque enim *panis gradilis* hujus in alium gradum tranſlationem facere licebat, ex *l.* 2. *Cod. Theodoſ. d. l.* Minime tamen diſſimulandum, cùm ex Conſtantini inſtituto annonæ civicæ populo in Urbe Conſtantinopolit. itidem, ut Romæ, erogarentur, erogationem eam non in Circo, aut Amphitheatri gradibus ſed in Foro fieri ſolitam: ubi Populus per gradus diſtinctus & per turmas diviſus panes illos civiles, qui publico dabantur, accipiebat. In quo eodem loco, ſparſiones etiam Contuum, quas ὑπατείας vocabant, fieri conſueverant: quod Romæ quoque nonnunquam factum eſſe, diſcimus ex Joſepho *Origin. l.* 19. *c.* 1. Hinc *l.* 5. *Cod. Theodoſ. d. t.* in eodem loco panem emi & erogari conſueviſſe, dicitur: emebatur autem panis in Foro. Sed & ibi per gradus Populum, cùm panes acciperet, fuiſſe diviſum, legimus apud Corippum:

Diſponere gradus, qui ſtaret in ordine longo
Diviſum in turmas atque in ſua corpora vulgus.

Sil. haud ſecus atque in Amphitheatro quiſque popularium in ſuo gradu ac loco ſtabat, ne quid contentionis eſſet, ſingularumque Urbis regionum populares ſua loca ibi aſſignata habebant & gradus ſuos diſtinctos, &c. Non verò aliter *panis* hic diſtribuebatur, quam per teſſeras ligneas ξύλινα σύμβολα, in *Chron. Alexandr.* κάλαμοι *Cedina*, ξύλινα *Pelviso* dictas, uti illæ, qui priùs frumentum gratuitum accipiebant, ſimiliter teſſeræ dabantur. Acceptis prom teſſeris ad Forum ejuſque ἰκρία, ibant populares & ibi iiſdem oſtenſis, panem quiſque ſuum accipiebant. Hinc καλαμηφορεῖν apud Themiſtium, de his, qui teſſeras ſuas & καλάμους ad Forum portabant, ut panes acciperent ibidem de gradibus erogandos, *Orat.* 4. Teſſerarum poſteà locô Valentinianus & Valens Imperatores juſſêre, ut titulus æneus in gradibus figeretur, in quem & *Panis* modus & nomen percipientis inſeri debebat, vide *l.* 5. *Cod. Theod. tit. eod.* manſitque hæc conſuetudo Panes, & vinum & oleum & carnem porcinam, gratuitò Populo erogandi, uſque ad Principatum Heraclii Aug. ſub quo eam reperimus abolitam. Nam Faſti Siculi referunt, octavô Imperii ejus annô, Civibus Conſtantinopolit. impoſitum tributum ſive capitationem, *Panum civicorum* nomine, ut pro ſingulis ſcil. panibus, quos percipiebant de publico, tres nummulos dependerent; quod tributum cùm ſolviſſent, eôdem illô ipſô annô, menſe Auguſtô, ejuſmodi omnis annonarum civicarum diſtributio omnino ſublata eſt. Non omittendum verò, ἰκρία Themiſtii (harum enim meminit *l. c.*) ad quas cum teſſeris ſuis olim itare ſolebant populares, quibus panes ejuſmodi πολιτικοὶ de publico miniſtrabantur, ſepta fuiſſe ſeu tabulata, *Heſychio* & *Euſtathio.* In medio namque Foro Conſtantinopolitano, quod Γυναῖον vel Αὐγουστεῖον & Αὐγουστεῖον vocabant, ſepta de lignis fuiſſe conſtructa & in his gradus diſpoſitos, haud ſecus atque in Theatro & Amphitheatro, legimus, in quibus Populus per ordines diviſus ſtabat, ut exciperet miſſilia, à Principibus & Conſulibus ſpargi ſolita, nummos ſcil. aureos, argenteos, æreos, & teſſeras quoque panarias: nam & has jaciebant. Ad has itaque Ἰκρία ventitabat quotidie manè plebs, καλαμηφοροῦσα, h. e. calamos ſeu *teſſeras* ferens, ut panes accipere, quos πολιτικοὺς ἄρτους & πολιτικούς, Latini *annonas civicas* vocabant, &c. Qua de re pluribus diſſerit Salmaſ. *Not. ad Vopiſc. in Aureliano.* Porrò apud Macedonas celebris in nuptiis *Panis* uſus, indigitatur Curtio *l.* 8. *c.* 5. ubi de nuptiis Alexandri cum Roxane, *Juſſit*, inquit, *afferri patriô more panem. Hoc erat apud Macedones ſanctiſſimum coëuntium pignus; quem diviſum gladiô uterque libabat.* Rationem ſubdit. *Credo eos, qui gentis mores condiderunt, parcô & parabili victu oſtendere voluiſſe jungentibus opes, quantulô contenti eſſe deberent.* Quos imitatæ gentes aliæ, *panem & vinum* quædam adhibent, nonnullæ *farreum libum*, quod ▒ nomine *Panis* apud Curtium ſunt qui intelligant. Vide Cœl. Rhodig. *Antiq. Lect. l.* 28. *c.* 15. Alex. ab Alexandro *Dier. Genial. l.* 2. *c.* 5. Aurelianum *ad Tacitum*, Stuckium *Convivial. Antiqq. l.* 1. *c.* 30. Alios, & ſuprà ubi de *Nuptiis.* In Lotharingia vicum eſſe, cujus incolis, quoties in Ducum aula miniſtrant, inverſum cuique *panem* in menſa apponi ſit moris, ob infidelitatem à Majoribus olim exercitam, refert Auctor Anonymus *Hiſtoria Orbis Terrar. Geogr. & Civil. Panis & aquæ refectione*, damnatos olim fuiſſe Epiſcopos delinquentes, habet, ex *LL. Viſigoth.* Car. du Freſne *Gloſſar.* At à *Pane* in Iſidis, Cybeleſque ſacris, olim abſtinebatur, ad luctum ſcil. indicandum. Hieronym. *Ep. ad Lætam: Faciant hoc cultores Iſidis & Cybeles: qui guloſâ abſtinentiâ Phaſides aves & fumantes turtures vorant, ne ſcil. Cerealia dona contaminent.* Unde lux Tertulliano *de Jejuniis. Sed bene quod in noſtras xerophagias blaſphemias ingeris: caſto Iſidis & Cybeles eas adæquas.* Vide Jac. Ouzelium *Animadverſ. ad Minucium p.* 90. ubi utriuſque Deæ ceremonias inter ſe comparat, & plura apud Deſid. Heraldum *Animadverſion. ad illud Arnobii l.* 5. *Quid temperatus ab alimonio panis cui rei dediſtis nomen caſtus?* Manichæi verò, nec *Panem* frangebant, nec olus ſcindebant, quippe omnia animata eſſe credentes, ſciſſis tamen & fractis veſcebantur. Theodoretus *Hæret. fab. l.* 1. *c.* 26. Imò panem offerenti dicebant, *Paulum ſeruiſti, & tibi benedicam: tum ſumtô in manus pane, ego te non feci, inquiebat Manichæus pani: & in Altiſſimum contumelias fundens deniſque devovens eum, qui fecit, ita veſcebatur eâ re factâ*, Cyrillus Hieroſolym. *Catecheſi Illum.* 6. *p.* 67. Nempe *Panem* ut & alias res creatas, à nullo Deo eſſe dictitantes, cum ſic averſabantur. Hincque nonnulli eorum, pane prorſus rejectô, ei, qui dedit, maledicebant

bant inſuper hujuſmodi verbis, [illegible], *Qui ſtatuunt te, deſperatur: & qui moluntur, qui caritas [illegible]*, apud Theophylactum *in [illegible] c. 6.* Vide Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce [illegible]. D. *Panes* autem ejuſque conſecrandi ratione Veteribus autata, aliiſque huc pertinentibus, vide Plinium paſſim, inprimis *l. 18. c. 11.* ut & paulo infrà: Addo ſaltem quod *Panes*, in coronæ quoque olim ſtructus, inſinuatur Lactantio *l. 1. c. 21.* ubi hanc fabulam narrat: *Lampſaceni aſellum Priapo, quaſi in ultionem, mactare conſueverunt. Cùm enim Deus Veſta dormienti vim inferre conaretur, aſini intempeſtivo clamore eum excitavit — Item apud Romanos eundem aſellum Veſtalibus ſacris in honorem pudicitiæ conſervatæ panibus coronant.* Neque vero hoc ſolum aſello hujuſmodi corona merces, ſed & apud Ariſtophanem *Pluto*, præmium fuit ſervo nuntio rei lætiſſimæ, paupertatis ſcil. opibus commutatæ. Cum enim propter hoc ipſum totus ille rusticorum grex vitularetur ac ſaltaret, mulier, quæ ibidem introducitur, ait,

——— [illegible]

[illegible]

[illegible].

Ubi [illegible] Scholiaſtes exponit. [illegible] *ex [illegible], panum ſive [illegible] ceterorum*, quò [illegible] nuntium illi ſe coronaturam ait &c. Vide Car. Paſchalium *Coronar. l. 6. c. 18.* Aliæ erant *Coronæ de panibus ſiliginis*, quas Aurelianus Imperator locò aurearum, quas populus ſperaverat, ex Oriente reverſus ei exhiberi juſſit ut diximus. Erant panes ſiliginei [illegible], ut ait Conſtantinus [illegible], h. e. in modum circuli ſeu coronæ facti, de quibus vide Caſaubon. Salmaſiumque *Not. ad Vopiſcum in Aureliano, loc. cit.* ut & ſuprà. Sed & Petrum Aragon. Regem Romam profectum, ab Innocentio III. coronatum eſſe *corona panis azymi*, in Æde S. Pancratii, impetraviſſe autem, ut ejus ſucceſſores in perpetuum Cæſaraugustæ coronarentur, à Tarraconis Antiſtite, refert Marineus *Rerum Hiſpanic. l. 10.* &c. De *Frumento*, *Molis*, *Piſtoribus*, aliiſque huc pertinentibus, hic paſſim, uti de more cruſtam *Panis* conficiendi, infrà *Papaver* & de inveſtitura per *Panem* ſuò locò. Vox poſtmodum tranſlata, ad quamcunque materiam, in morem panum formatam. Hinc *æris panes*, apud Plin. *l. 34. c. 11.* *panes* [illegible], apud *Martial.* inter munera Saturnalitia &c. Vide Caſaubon. *ad Perſium Satyr. 1. c. 20.* A *pane*, vox media [illegible] *Apanare* eſt, quam vide ſuprà.

Panis varia, apud Auctores, ſpecies.

PANIS Acrozymus, i. e. fermentatus, apud Iſidor. *l. 20. c. 2.*

PANIS Agitationis, vide in *Pentecoſte*.

PANIS Ætiratus, i. e. mucidus, in *veter. Gloſſar.* MS. apud Car. du Freſne.

PANIS Alexandrinus, i. e. biſcoctus, rubicundus, apud Plin. *l. 18. c. 7.* & Conſtantinum Afric. *de cat.* [illegible] *p. 278.*

PANIS in aqua coqui ſolitus, apud Udalricum *Conſuetud. Cluniac. l. 2. c. 4.*

PANIS Ardinenſis, i. e. ſordulus, *l. 5. Cod. Th. de Annon. Civic.* fortè *Sardinienſis*.

PANIS Armigerorum qui famulis, vulgò *Eſcuyers* dictis, miniſtrabatur *Monaſt.* Anglic. *Tom. I. p. 420.*

PANIS Avenaceus, in Concil. Francof. *c. 4.*

PANIS ex auro, quales convivis appoſuit Caligula Imperator. vide Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l. 28. c. 3.*

PANIS Autopyrus, ex Græco [illegible], ex quo nihil neque pollinis, neque furfuris excretum vel ademptum, quaſi totum in ſe triticum non imminutum habens, apud Celſum *l. 2. c. 17.* Aliòſque paſſim.

PANIS Azymus ſeu *crudus*, apud Conſtantinum African. *Loc. Comm. Medic. l. 5. c. 15.*

PANIS Benedictus, dicebatur olim, qui Catechumenis (quibus, ante Baptiſmum, ſacrorum myſteriorum participes fieri non licebat) dabatur, quò præpararentur ad Corporis Chriſti ſeu Euchariſtiæ ſumtionem. Auguſtin. *de Peccator. merit. & remiſſ. l. 2. c. 26.* Et poſtmodum Hæreticos etiam uſos eſſe, pro munere, in ſignum mutuæ amicitiæ & communionis, invicem tranſmiſſis, contendit Raineros, *contr. Waldenſes*, in *catal. Heret.* de Græcis loquens: *Euchariſtiam conficiunt de panibus fermentatis, extendunt rotulas; ex illo conficiunt Corpus Domini & panes illi vocantur* Panis benedictus, *& dantur omnibus, qui volunt ſumere in cibum.* Vide ſuprà *Cathia*, *Eulogia*, *Panagia*, & infrà *Panis fractus*. nec non Sponium *Itin. Part. 2. p. 364.*

PANIS Biſcoctus ſeu *biſcoctellatus*, Græcè [illegible], qui eſt panis nauticus, Gall. *Biſcuit*, apud Abbonem *de Obſid. Paris l. 2.* Guil. Britonem *Philippide l. 4.* & Paul. Venetum *l. 3. c. 46.*

PANIS Biſſus atef. furfuraceus, Gallis *Pain-bis*, apud Suetonium in *Nerone*, ſordidus, *c. 48.* Vide *Monaſticum* Anglic. *Tom. I. p. 420.*

PANIS Braſilicus, vide ſuprà *Mandioca*.

PANIS Cacabaceus, qui ſaporem malum ex aqua in cacabo calefacta retinebat: erat autem *cacabus* vas piſtorum, Caſaub. *ad Heliogabalum* Lamprid. *c. 18.* At Car. du Freſne mavult ſic dictum eſſe panem nigrum, cui nihil furfuris ademtum, in *Gloſſar.*

PANIS Calendarius, quem in Calendis offerri mos fuit Sacerdotibus, à Parochianis, in die Natalis Domini, occaſione loci *Levit. c. 23. v. 17.* ubi de panibus duobus Sacerdoti offerri ſolitis. Vide Durandum *Ration. l. 3. c. 30. num. 40.*

PANIS Canabus, ſervorum erat. Vide ſuprà.

PANIS Capuricus, [illegible], in *Gloſſ. Græco-Lat.*

PANIS Civilis, Græcè [illegible], idem cum *Gradili*.

PANIS Clibanites, in furno coctus. *Gloſſ.* [illegible].

PANIS Cognatorum, Græcè [illegible], vide ſuprà *Cognati Regis*.

PANIS Conjuratus, vide ſupra *Corſned*.

PANES Coronati, in *Charta* anno 1050. apud Puricellum in *Monum. Ambroſianæ Baſil. p. 425.*

PANIS Cereæ, videtur *Panis Curialis*.

PANIS Curialis, qui Curia Domini proferatur, ad alendam familiam, in *Charta* Theobaldi Comitis Bleſenſis A. C. 1190. in Regeſto Cenſuum Carnot. alibique, apud Car. du Freſne.

PANIS [illegible] dicebatur, quem unuſquiſque totò ævò percipiebat, & poſteris ſuis tranſmittebat. Talis ille, quem Aurelianus erogavit apud Vopiſc. *loc. cit.* Item quem populo urbis illis, Antiochenis tributum, diſtribuerunt, atque in æternum certo reditus ex fundis ſuis conſtituiſſe Artabanum, legimus apud *Chronic.* Alexandrini Auctorem.

PANIS Diſpenſatorius, idem cum ſecundo, juxta *veterem Horatii Interpretem*: qui de ſecundo pane ſcribens, eum eſſe dicit, qui non ſit ſiligineus, non primus, non poſtremus, ſed *diſpenſatorius*. Ubi diſpenſatorium panem accipit Salmaſ. quem *Fiſcalem* dicit Interpres Perſii, quod Populo ſcilicet diſpenſaretur. Prudentius, *l. 1. contr. Symmach. v. 584.*

——— *Panis gradibus diſpenſus ab altis.*

Vide Huic infrà, *Panis Fiſcalis*.

PANIS Durus, vide ſuprà *Muterum panes*.

PANIS Eleemoſynarius, qui pauperibus diſtribuebatur, apud Sylveſtr. Giraldum *Itin. Cambriæ l. 3. c. 12.*

PANIS Elebaudinus, vide ſupra Oblata.

PANIS Euchariſticus & nonnunquam *Panis* ſimpliciter, pro S. Cœna, apud Patres & in Scripturis. Nam Lucæ *c. 24. v. 35.* *Fractionem Panis*, non pauci de Euchariſtia exponuntur: è quo loco *Sacramentum Panis* ipſum vocat Auguſtin. *de Conſenſu Evangel. l. 3.* Et Cyprian. [illegible] *de Cœna Dom. Hoc Sacramentum aliquando Carnem & ſanguinem, aliquando Panem Chriſti appellat.* Sæpius tamen Patres, ut *Panem* ſacrum & myſticum diſtinguant à communi, & epitheta adjiciunt, quorum nonnulla infrà ſubjiciemus. Item *Eulogia* & *Euchariſtia* dicitur, ex verbis [illegible] & [illegible], quæ Evangeliſtæ & Apoſtolus Paulus, in explicanda divini hujus myſterii inſtitutione, promiſcuè adhibent. Nam CHRISTUS in eodem actu & Deum Patrem laudavit & gratias illi egit, atque hoc amplius *Panem* ſanctificavit, h. e. conſecravit in uſum Sacramenti, ut eſſet in myſterio corpus ſive caro Chriſti, ſicut ipſe dixit, *Hoc eſt corpus meum.* Atque hoc docent nos, præter Paulum, ex tetrade Evangeliſtarum tres. DOMINUM ſcil. *Panem* ſimpliſſe, ac deinde vinum, & utrumque [illegible] ſive [illegible], antequam Diſcipulis traderet. Quæ in hiſtoria Fidei Dei umbras Legis ad veritatem traduxit. Mos enim Populo Judaico fuit, convivium illud, in quo celebratur Paſchalis Agnus, poculò claudere, quod dicebatur [illegible] *poculum laudis*, vel, ut Paulus 1. *Corinth. c. 10. v. 16.* loquitur, *poculum benedictionis*: unde non uno in loco Sacramentum hoc, in Liturgiis Græcis, [illegible], *Sacrificium laudationis*, appellatur. Idem autem [illegible], quod [illegible], *ſanctificare*, ſic enim Patres paſſim aquam Baptiſmi modò [illegible], modò [illegible], i. e. *benedici* ac *ſanctificari* dicunt: quò eôdem modò & *Panem* Euchariſtiæ Chriſtus [illegible], *præmiſſâ benedictione fregit*, pro quo [illegible], *ſanctificare*, paſſim apud Patres Græcos & Latinos, dicitur. Unde etiam [illegible] unum è nominibus Euchariſtiæ. Juſtinus *in Dial. cum Tryphone* dixit, [illegible]. *Panem facere* vel *conficere*, h. e. Chriſti exemplò [illegible] [illegible], i. e. *benedictione & gratiarum actione conſecrare*, in ſacramentum Corporis Chriſti. Ita enim is: [illegible], *ſignum erat panis* [illegible], *quem in memoriam paſſionis ſuæ Dominus noſter* [illegible], *tradidit* (præcepit) *facere*. Ubi alludit ad vocem Chriſti apud Paulum [illegible]. *Hoc facite*; quâ porrò etiam in rem Latina Eccleſia interdum uſa eſt. Unde eſt apud Auguſtin. *de Trinit. l. 3. c. 10.* *Panis ad hoc factus*, h. e. *conſecratus*. Sed eadem verbum *conficere* adhibuit frequentiùs. Hinc apud Latinos Patres de Sacerdotibus tritiſſima phraſis, *Conficere corpus Chriſti*, pro eo quod Juſtinus ſupra dixit, [illegible], Hieronymum *ad Heliodor.* & *Evagrium*. Alioſque paſſim. *Conficere* verò *corpus Chriſti* dixêre, pro *Conficere Sacramentum carnis Chriſti*, quòutròque modò loquuntur Patres, nullò diſcrimine. CHRISTUS enim propriè eſt qui totum illud Myſterium conficit, ut ex Auguſtino, Chryſoſtomo Patribuſque aliis, pluribus exponunt Viri eruditi. Vide præclarum hanc in rem locum, apud [illegible], *contra Catharos* [illegible]. Sic & in Liturgiis Græcis verba [illegible], *Benedicere*, & [illegible], *Facere*, tribauntur Deo: ut in Chryſoſtomiana [illegible] *Benedic Domine ſancto huic Pani, conficito ex pane hoc pretioſum corpus Chriſti tui.* In Baſiliana, oratur Deus, ut Spiritum ſuum immittat [illegible] *in propoſita dona*, *atque* [illegible] *dicat, ſanctificet atque oſtendat*, ſive *efficiat*, nempe *Corpus Chriſti.* Ubi quidam [illegible] referunt, ad *Panis* conſecrati elevationem, cùm Populo oſtenditur; in cujus ritus mentione Græci [illegible] vel [illegible] appellant, ut Johannes Damaſcenus, Maximus Monachus & Anaſtaſius Sinaita. Alii interpretantur verbum illud *oſtendere aliquò effectu præſentiam ſuam.* Verùm ex alio eodemque Baſilii loco diſcere eſt, ſumi id verbum uſurpatum, ad denotandam illam partem Liturgiæ, quæ pertinet ad panis & vini conſecrationem nihilque aliud hîc ſignificare, quàm *conficere Sacramentum Euchariſtiæ*. vide eum *l. de Spir. S. ad Amphilochium c. 27.* Nec infrequens Græcis, [illegible] atque [illegible] non tam *oſtenſionem rei alicujus*, quàm *effectionem*, ſæpe deſignare, inprimis cùm de rebus magnis ſermo eſt. Sic Herodotus *princip.* [illegible]. Non diſſimile verbum in eadem re, apud alios Patres, eſt [illegible]: pro quo Oecumenius uſurpat verbum [illegible]. Liturgiæ [illegible], Baſilius in *Aſcet.* [illegible] &c. quæ

omnia *benedicere*, *ſanctificare*, *conſecrare*, *conficere*, *creare*, vel, ut loquitur Auguſtin. apud Gratian. *de Conſecrat. Diſtinct.* 2. *c.* 72. *in myſterio panem alter creare*, item *in uſum religionis aſſumere*, & ſimilia, Latinis. Porrò *Eulogia*, aliquando ſimpliciter Euchariſtiam ut dictum notat, aliquando ſingulæ *Panis* myſtici particulæ, quæ communicantibus porrigebantur [illegible] dictæ ſunt, vide Cyrillum *Epiſt. ad Neſtor.* Clementem *Conſtitut. l.* 8. Alios. Sed & [illegible] reperimus appellatas, partes *Panis* conſecrati, quas moris erat in veteri Eccleſia mittere ad alias parœcias, aut ad peregrinos [illegible] declarandæ dilectionis ergò & in ſide conſenſionis: quo ſenſu Euſebius [illegible] dixit, *Hiſt. l.* 5. *c.* 26. Sed hæc conſuetudo poſtea prohibita eſt, in Concil. Laodiceno. Similiter verò & *Panis* benedicti, ſed non in uſum Euchariſtiæ, fruſta, Latini *Eulogias* dixère, qui & mittebantur ad abſentes dabaturque iis, qui *communicare non erant parati*, ut eſt in *Decr.* Pii I. etiam Catechumenis, qui jus ſumendæ Euchariſtiæ non habebant, ut illis eſſet vice Sacramenti, quòd ſine [illegible] hunc *Panem* dixère: alii κλαστὸν quoque & κατάκλαστον, propter fractionem, dictum, ut infra videbitur &c. Plura hanc in rem vide apud Iſaac. Caſaubonum *Exercitat.* XVI. *ad Annal. Baronii Eccleſ.* §. 35. & *ſeq.* Cl. Suicerum *Theſaur. Eccleſ.* & hic paſſim inprimis ubi de *Cœna Domini*: uti de Sindone, cui involvebatur *Panis* hic benedictus, apud Græcos infra voce *Volumen*: de æmulatione quadam S. Euchariſtiæ in Gentilium Sacris, à malis Dæmonibus traditâ, ſupra voce *Myſterium*.

Panis Eucharistici epitheta apud Patres varia.

α. Ἄγγελων, it. μερίς ἀγγελῶν, vide infrà *Pelicare*. β *Panis Angelorum*, Lib. de Cœna Dom. *Panem Angelorum ſub Sacramento manducamus in terris*. γ. *Panis Cæleſtis*, dicitur Ignatio *Ep.* 14 quæ appellatio deſumta eſt, ex Johann. *c.* 6. & 1. Corinth. *c.* 10. & 11. δ. *Corpus Chriſti*, i.e. caro: *Corpus* enim pro *carne* & *caro* pro *corpore* non rarò apud Patres. Hinc Theodoretus. *Dominus ſymbolo corporis nomen dedit*. ε. *Panis Dei*, Θεοῦ ἄρτος, apud Ignatium *Epiſt. ad Rom.* Ubi tamen Caſaubonus, non Euchariſtiam, ſed ipſum Jeſum Chriſtum, extra Sacramentum, in Regno ſuo cœleſti, conſideratum vult. ζ. Δῶρον, vide ſupra. η. Μετάληψις, nonnunquam à ſumto parti ipſionis objecto. Μετάληψις ἁγιασμάτων, *participatio rerum ſanctificatarum*; Μετάληψις μυστηρίων, *Participatio ſacramentorum*; Μετάληψις εὐχαριστίας, *Participatio euchariſtiæ*; Nonnunquam additis epithetis, Μετάληψις ἁγία, *Communio ſacra*, Μετάληψις μυστική, *Communio myſtica* &c. Sacram Euchariſtiam deſignat. Sed & pro ipſo *pane Euchariſtico* ſumitur, uti ex una *Epiſtolarum* Zonaræ [illegible] docet Caſaubon. apud Cl. Suicerum *Theſaur. Eccleſ.* voce Μετάληψις. θ. *Panis Propoſitionis*, ἄρτος προθέσεως, dicitur Iſidoro Peluſiotæ *l.* 1. *Ep.* 123. ſed ante conſecrationem: & oſtendit Damaſcenus *de Myſter.* praxiſque hodiernæ Eccleſiæ: quæ priorem menſam, ubi apponitur panis adhuc communis, vocat Menſam propoſitionis. ι. *Panis Quotidianus*, Tertulliano *de Orat.* Ambroſio *de Sacr. l.* 5. Cyrillo, aliis, qui verba Dominicæ Orationis, Ἄρτον ἐπιούσιον, *Panem quotidianum*, reddunt, & ad Euchariſtiam referunt. Ac Græci quidem Patres rationem hanc reddunt, quòd panis iſte divinus & animæ & corporis οὐσίαν, i. e. *ſubſtantiam*, fulciat: vocis notationem ab οὐσία arceſſentes. Alii verò ἐπιούσιον interpretantur ἐφήμερον, i. e. *quotidianum*, à voce ἐπιοῦσα, cui tamen notioni nomen etiam [illegible] τῆς οὐσίας profectum nonnulli accommodant: utpote quòd Pani præclare conveniat, qui quotidie per nutritionem, τῇ οὐσίᾳ adjici addique videatur. Quò itidem fortaſſe ſenſu ἐπιούσιον, *tranſubſtantialem* vel *ſuperſubſtantialem*, vertit Ambroſius. At Chryſoſtomus in veris Operibus, nuſquam hæc verba ad Sacramentum retulit & eſt omnino illa interpretatio, utut multis Patribus probata, longè petita minuſque ſolida: ſicut firmis rationibus probat Abulenſis *in Matth. c.* 6. *quæſt.* 111. Damaſcenus de *Pane* cœleſti accipit, quò Beati in cœlis veſcemur *l. de Myſteriis*, vide omnino Suicerum in Ἐπιούσιος. κ. *Panis Sanctus*, ἅγιος ἄρτος, in *Liturgiis* Græcis ſæpe occurrit, etiam in ipſa diſtributione apud Chryſoſtomum. λ. *Panis Superſubſtantialis*. Vide *Panis Quotidianus*. μ. *Panis Tranſſubſtantialis*, vide *ibid.* ν. *Panis Vitæ*, Ἄρτος ζωῆς, ex Johannis *c.* 6. *v.* 48. ubi Chriſtus quidem de ſe loquitur, ſed Patres inde Sacramentum, quò fideles unum cum Chriſto fiunt, ſimiliter appellârunt &c.

PANIS Fermentaceus, in *Gloſſar. Saxon.* Ælfrici. Vide ſuprà, ubi *de Fermento*.

PANIS Fiſcalis, qui Populo dividebatur gratis, aliàs *Civilis* quoque & *Gradilis* dictus. Hic à prima inſtitutione purus ac mundus fuit. Aurelianum enim inſtitutæ hujus auctorem ſiligineos dediſſe diximus. Poſteà verò non mundos panes è Fiſco percipiebat Populus, ſed ſordidos, *l.* 5. *Cod. Theodoſ. de pane Gradili*. Unde vetet. Gloſſæ ad Perſium, *Sat.* 3. *v.* 112.

——— *Populi cribrò decuſſa farina*;

Farinam, inquiunt, *panem non delitioſius cribrò diſcuſſum, ſed plebejum de Populi annona, id eſt*, Fiſcalem, *dicit*. Donec id mutavit Valentinianus vel potiùs in antiquum ſtatum redegit, ut Populo diſtribuerentur mundi panes; quos antè eum ſordidos, nec gratuitos, ſed pretiò comparabat, è fiſco, ut vina etiam Fiſcalia emebat, tempore Vopiſci. De Pane Fiſcali ſeu Oſtienſi, vide paulò *infrà*.

PANIS Focatius, ſeu *Subcinericius*, Græcè [illegible], &c. *ſuo loc.*

PANIS Fortis & *durus* apud JCtos Anglos dicitur, cùm quis de felonia accuſatus, accuſatori aut Judici reſpondere renuit, aut mutum ſe fingit, vel certe os aperire aut loqui non vult: tum enim pœna caſtigationis imponitur, ut, donec Judici ſatisfaciat, in carcerem tetrum conjiciatur, ibique eo ſolò pane durò ac mucidò alatur. vide Stanfordium *Placiter. Cor. l.* 2. *c.* 61. & ſuprà ubi de *Materum pane*.

PANIS Fractio, ritus Euchariſticus à Matthæo, Marco, Luca expreſſè notatur, de DOMINO, Sacramentum hoc inſtituente, εὐλογήσας ἔκλασε, *quum benedixiſſet, fregit*: Vel, εὐχαριστήσας ἔκλασε, *poſtquam gratias egiſſet, fregit*. Eandem circumſtantiam, ut appoſitè ad rem facientem, iiſdem verbis Paulus expreſſit. Unde apud Patres, κλᾶν ἄρτον & κλάσις ἄρτου, de celebratione Euchariſtiæ & ſunt tam è Veteribus, quam è Recentioribus, qui de Sacramento hoc interpretantur verba Lucæ, & in Evangelio *c.* 24. *v.* 35. *cognitus eſt ipſis in fractione panis*: & in Actis *c.* 2. *v.* 42. Ἦσαν προσκαρτεροῦντες τῇ κοινωνίᾳ καὶ τῇ κλάσει τοῦ ἄρτου, & *c.* 20. *v.* 7. *quum eſſent congregati diſcipuli* τοῦ κλάσαι ἄρτον, *ad frangendum panem*. In quo utroque Actorum loco, ipſam vocem Græcam *Euchariſtiæ*, in paraphraſi ſua Syrus interpres uſurpavit. Origo ceremoniæ & phraſis à priſcis Hebræis, quibus, ut in V. T. ſæpius legitur, *frangere panem*, uſitatiſſima locutio eſt, de cibum ſumentibus, & *frangere panem cum aliquo*, eſt [illegible] atque ut Græci à parte altera, potu nempe, totam actionem appellârunt συμπόσιον, ſic Hebræi, ab eſu & fractione *Panis*, totum convivium denotârunt, potum non excludentes, ſed una ſub voce *panis* Synecdochicè comprehendentes. Quomodo *Panem* cùm petimus quotidianum, in oratione Dominica, reliqua etiam ad victum neceſſaria unà expetimus, *à parte, quæ excellit, totam ſufficientiam ſignificantes*, ut ait Auguſtin. Phraſin hanc Scripturæ imitati Patres ſunt non uno in loco: è quibus Ignatius *Ep.* 221. Ἕνα ἄρτον, inquit, κλῶντες, ὅς ἐστι φάρμακον ἀθανασίας, ἀντίδοτος τοῦ μὴ θανεῖν: ubi ἄρτον κλᾶν, *panem frangere*, eſt communionem in ſynaxi celebrare. Dicit verò Ἕνα ἄρτον κλῶντες, *unum panem frangentes*, ut eos hortaretur ad unitatem colendam, præſertim in ſynaxibus, ſub unius Epiſcopi ductu: Confer alium locum *in Ep. ad Smyrnæos*. Item Auctor *in Ep. ad Philadelphienſes*, de Euchariſtia loquens, verbum θρύπτεσθαι uſurpat. Εἷς ἄρτος τοῖς πᾶσιν ἐθρύφθη, *Unus panis omnibus eſt comminutus*. Nam θρύπτεσθαι propriè de iis uſurpatur, quæ in partes minutas franguntur: è quo colligitur, partes, quæ ſingulis fidelibus præbebantur, fuiſſe valde parvas; quam ob cauſam etiam ſunt qui *micas* vocent, ut poſtea dicemus, in voce *Partes*. Sed & Auguſtinum in eam rem uſum videmus verbò *comminuendi*, *Ep.* 59. *ad Paulin.* *Cum illud, quod & in Domini menſa benedicitur, & ſanctificatur & ad diſtribuendum comminuitur*, &c. Fregit autem DOMINUS & imitatione ejus vetus Eccleſia *Panem*, non ſolùm ut paſſionis illius ſymbolum eſſet fractio: ſed etiam, ut τὰ κλάσματα, *partes fractæ* Diſcipulis Fidelibuſque porrigerentur. Eccleſiæ Gothicæ, quæ diu Hiſpanias inſederunt, in partes novem dividere conſuevère hoſtiam, eaſque certò ordine in patina diſpoſitas: & quum DOMINI noſtri in his terris agentis hiſtoriam eſſent novem hiſce nominibus complexi; *Corporatio*, *Nativitas*, *Circumciſio*, *Apparitio*, *Paſſio*, *Mors*, *Reſurrectio*, *Gloria*, *Regnum*: fractione panis uiæ ſunt, ad commemorandam & memoriæ altiùs imprimendam Chriſti hiſtoriam, novemque proin factæ hoſtiæ partibus novem hæc nomina impoſuerunt, uti legitur in *Liturgia* Moſarabica. Vide Iſaac. Caſaubonum *Exercitat.* 16. §. 38. Addere placet, quæ Car. du Freſne in *Gloſſar.* ex Diſſertationibus ſacris ac hiſtoricis ineditis Michaëlis du Freſne Soc. Jeſu Presbyteri, fratris ſui *de Antiquis Sacramentorum ritibus* &c. *Diſſert.* 4. *c.* 2. adducit hanc in rem, ubi inter alia iſta habet: *Perdiit verò iſta conſuetudo tenuis in Eccleſia, ut panis Euchariſticus Chriſtianis diſtribuendus in partes minutas tribueretur, quas vocant ore, Chriſtique facto* κλάσματα, *h. e. fragmenta, ac* μερίδας, *nempe particulas potius, quàm majores partes: quia, ut ajunt Concilii Nicæni Patres can.* 5. Οὐ πολὺ λαμβάνομεν, ἀλλ' ὀλίγον. ἵνα γνῶμεν ὅτι οὐκ εἰς πλησμονὴν ἀλλ' εἰς ἁγιασμόν [illegible] *intelligamus. Hinc etiam forſan idioma manavit, Eccleſiarum Africanarum, cujus mentio fit apud Gratianum diſt.* 11. *can.* 58. *quibus Auguſtini verba refert: Norunt Fideles quemadmodum manducent carnem Chriſti: unuſquiſque accipit partem ſuam, unde & ipſa Gratia* (Euchariſtia) *partes vocantur*. Hinc itaque *Panis fractus*, dictus poſtmodum *Panis benedictus*, qui in particulas diſſectus fidelibus diſtribui ſolebat: Ἱεροῦ κλάσματος μετάληψις, *Panis benedicti participatio*, apud Pachymerem *l.* 7. *c.* 6. 15. & 22. & *l.* 8. *c.* 20. Quæ particulæ etiam plur. num. εὐλογίαι dictæ ſunt. Clemens *Conſtitut. l.* 8. Τὰς περισσευούσας ἐν τοῖς μυστικοῖς εὐλογίας οἱ διάκονοι διανεμέτωσαν τῷ κλήρῳ, *Quæ fuerint reliquæ benedictiones* (i. e. particulæ ſeu buccellæ panis conſecrati) *eas Diaconi Clero diſtribuunto*. Quomodo quoque appellata ſunt ea panis κλάσματα, quæ in veteri Eccleſia ad alias parœcias, aut ad peregrinos ἐνδημοῦντας, ut dictum, mitti ſolebant. Similiter etiam Latini *Eulogias* dixère fruſta Panis benedicti quidem, ſed non in uſum Euchariſtiæ: quæ & abſentibus & Catechumenis, jus ſumendæ Euchariſtiæ non habentibus, mittebantur, ut ipſis eſſent vice Sacramenti: quem Panem quoque κλαστὸν & κατάκλαστον dixère, propter fractionem, quam videntur in eo dividendo obſervâſſe, ſicut obſervabatur in Euchariſtiæ diſtributione. Extatque ea vox non ſemel in Canonico Jure Græcorum; ut & in Demetrii Chomateni *Reſponſ.* apud Leunclavium *p.* 320. ubi quæritur, an Græcus Sacerdos Latino, qui Sacris interfuiſſet, debeat μεταδοῦναι κατακλαστόν, *dare partem panis benedicti*. Hanc verò mittendi Eulogias conſuetudinem, diu fuiſſe in Gallia frequentem, teſtatur Gregorius Turonenſis. Aliique, quos laudat Pithœus *Not. ad Capitul. Car. Magni*, eaque in re uſitatas formulas in Marculfo à ſe edito, publicavit Hier. Bignonius. Vide iterum Caſaubonum *Exercit. d.* §. 34. Sed & *Fractio Panis* dicebatur, Eulogiarum benedictio, quæ à Presbyteris vel Epiſcopis fiebat ante cibi ſumptionem ſeu prandium, quas eulogias amicis vel convivis, in communionis ſymbolum diſtribuebant. Unde modò laudatus Gregorius in *Vitis Patrum c.* 6. dixit: *Panem confractò communionem largiri*: Et Theodorus Cantuar. Archiep. *in Ca-*

pitul. c.95. Præſtâ oblatione communicare. Idem *c.5. Cum Græcis non frangunt panem ſanctum, nec collectionem dicunt, vel Dominus vobiſcum, Diacones, nec Completum.* Hincmarus Remenſ. in *Capitulis ad Presbyteros parochiæ ſuæ c.* 16. ubi de Conventibus & Gildoniis Presbyterorum in quibus reconciliantur, qui invicem diſſident: *Et poſt debitas admonitiones, qui voluerint, eulogias à Presbytero accipiant, & panem tantùm frangentes, ſinguli ſingulos bibere accipiant* &c. Vide plura hanc in rem *ſuprà*: uti de *Panis fractione*, inter nuptiales Moſcorum ritus, ſuprà itidem, ubi de *Nuptialibus moribus.*

PANIS Frumenti, nobilium erat vel certè honoratiorum aut divitum. Plin. *l.* 19. *c.*4. *Aliò pane Procerum, aliò vulgi, tot generibus uſque ad infimam plebem deſcendente annonâ.*

PANIS Furfureus, Græcè πιτυρώδης.

PANIS Gradilis, qui ad gradus plebi diſtribuebatur. Nam cùm ſumma plerunque eſſet Conſtantinopoli rei frumentariæ penuria, tum propter vim hominum, tum quòd Thracia vicinæque regiones, frumenti haud multum feraces, iis alendis non ſufficerent, proviſum ab Imperatorib. ut per annos ſingulos ſtatis temporibus, annona ex Alexandria & Ægypto in Urbem transferretur: quam quidem tranſvectionem *Felicem embolam* vocitabant, quòd eâ populus gaudens reficeretur. Nec hâc ratione penuriæ publicæ cautum duntaxat, ſed & panes Imperator. nomine dividebantur, non pauperibus modò verùm etiam honeſtioribus è Populo, atque iis præſertim, qui domos in urbe extruxerant, quos Κτήτορας non ſemel vocat *Chron.* Alexan. *Poſſeſſores* Liberatus Diaconus *c.* 20. Galli *Proprietaires* nominant. Unde panis ſive jus eorum capiendorum è publico domos ſequebatur, ita ut qui illas quoquomodo diſtraxiſſet, id juris amitteret *l.*1. *Cod. Theod. de Annon. Civ.* Diſtribuebantur verò tales panes, datis teſſeris, quæ vel ligneæ, uti oſtenſum, vel æreæ aut certè malleò ductæ erant; Themiſtio enim ἄρτοι σφυρήλατοι dicuntur: idque in gradibus, unde ii *Gradiles* dicti. Vide Car. du Freſne *Gloſſar. in Conſtantinop. Chriſt.* & quæ ſupra diximus. Addam hîc ſaltem, aliquem exiſtimare poſſe, in Circo Maximo diſtributum plebi Romanæ hunc panem, ex Amm. Marcellino *l.* 28. ubi copiam omnem & ſpem plebejorum ait fuiſſe Circum Maximum quia videl. annonarum civicarum gratuita erogatio ibi fieri ſolita. Et ſanè loca ac gradus, in Circo Maximo fuêre popularibus adſignati: graduumque Circi in Urbe Conſtantinop. meminit *Chron.* Marcellini. Salmaſ. *ad Vopiſc. Aurel. c.*35.48.

PANIS Herbaticus vel Herbaceus, apud Papiam. *Gloſſ.* Biblicæ MSS. *Borith, herba de qua fiunt panes, quos herbaceos appellant, quibus ſiccatis pro ſapone utuntur.* Panis ex herba facti, meminit Suet. *in Julio c.* 68. Etiam Braſilienſes, ex herbæ cujuſdam radice conficere, docet Oſorius *Rerum Emanuelis l.*2.

PANIS Hordeaceus, in Concil. Francofort. A.C. 794. *c.*4. Vide Caſaubon. *ad Sueton. de Gramm. & Rhetor. c.*2. De examine & purgatione per Panem hordeaceum, diximus ſuprà ubi de *Ordalio.*

PANIS ex Lotometræ ſemine, aquâ vel lacte ſubacto, Paſtoribus Ægyptiis in uſu ſalubris maxime ac levis, memoratur Plin. *l.*22. *c.*21.

PANIS Mellitus, apud Arnoldum Lubecenſem *l.* 3. *c.* 32. Gallis *Pain d'eſpice.*

PANIS Miliarius, vide ſuprà *Milium.*

PANIS Militaris, qui militibus erogabatur. Joh. Calvinus. *Lexic. Jurid.*

PANIS Mixtus, *Pain de meteil* Gall. *in Itin.* Camerarii Scotici *c.*9. §.4. Vide quoque ſuprà *Mixtum.*

PANIS Mundus, ſiligineus eſt, cui opponitur ſordidus & ſecundarius. *Mundas buccellas* vocat *lex.* 4. *Cod. Theodoſ. de annon. civ. & pan. grad.* Atque de his coronas fecit primus Imperator Aurelianus, teſte Fl. Vopiſcô, *c.* 35. Alias etiam *primus* iſtiuſmodi panis dictus eſt. Vide quoque ſuprà *Munda annona.*

PANIS Natalitius, cujuſmodi fieri ſolet in die Natalis Domini, & præberi Dominis à prædiorum conductoribus, in quibuſdam provinciis, qui ex farina delicatiore, ovis & lacte, confici ſolent: *Cugnets*, appellant Picardi, quòd in cunctorum varias ſpecies efformentur. Vide Gervaſium Dorobernenſem A.C. 1188. & alios Car. du Freſne laudatos *Gloſſar.*

PANIS Nauticus, vide ſuprà *Panis Biſcoctus.*

PANIS Nicolaus: ita placentas appellavit Auguſtus, à Nicolao Damaſceno ſibi exhibitas & donatas, apud Photium *Biblioth.* Palladius in *Hiſtor. Lauſiaca, c.* 4. Καὶ Νικολάους παμμεγέθεις ἄρτους δέκα καθαροὺς καὶ θερμοὺς, *Et Nicolaos prodigioſæ magnitudinis panes decem mundos & calidos*, &c. Vide Roſweidum *ad Ruffinum de Vit. Patrum, c.* 7.

PANIS Nitidus, apud Bedam *l.*2. *c.*5. qui *mundus* apud Lamprid. *Alex. Severo, c.*37. Καθαρὸς ἄρτος apud Theophanem ann. 40. Theodoſii Jun. Sed & ſic Concil. Toletano XVI. *can.*6. Vide quoque Chiſtenum *in Vita* Brigidæ *num.* 52.

PANIS Nuntius. German. *Bottenbrot*, qui nuntiis dari ſolet, in nuntii allati mercedem, apud Phil. Eyſtetenſem Epiſcopum in *Vita* S. Wilibaldi: Joſua Pictorius *Evangelia* interpretatur.

PANIS Oblatus, in Fleta *l.*2. *c.*14. §.4. *ſ. Obolatus, l.*2. *c.*72. §.19.

PANIS Ex Orinda, vide ſuprà in hac voce.

PANIS, ex oſſibus humani corporis comminutis & molitis, in obſidione Lutetiæ, ſub Henrico M. adhibitus legitur, in *Hiſtoria* ejus temporis.

PANIS Oſtienſis ſeu *Fiſcalis* in *l. un. Cod. Theod. de Pretio panis Oſtienſis*, qui de Fiſcali frumento, quod Oſtiæ, piſtoribus vendito, confectus Populo Rom. vendebatur. Vide Jac. Godofredum & Salmaſ. *ad Vopiſc. c.*48.

PANIS Palatinus, vide *Gradilis.*

PANIS Papalis. Matth. Silvaticus: *Simila ſic fit. Frumentum fractum in fruſta, vel mollitum groſſè, in qua diverſa ſubſtantia dividitur per cribra, extrahitur furfur & farina ſubtiliſſima, quæ pollinadicitur, poſteà remanet ſimila, quæ dividitur in groſſum, ſubtilem & mediocrem. De pollina fit panis Papalis*: apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PANIS Paxamatis, panis erat ſex unciarum pondere, ſicut & civilis & buccellatus ſeu militaris. Nam duo paxamatia libræ pondus habuiſſe, ſcribit Caſſianus *Collat.* 2. *c.* 19. quâ iniquâ menſurâ ventres ſuos olim Monachi caſtigabant. Fuit autem *paxamas* idem, quod *buccella*, vide infrà, in voce *Paxamatium.*

PANIS Picentinus, qui ex alica fiebat, Plin. *l.*18. *c.*11. & Apicius *de Re Culin. l.*4. *c.*1.

PANIS Piperatus, vide *Panis Natalitius.*

PANIS è piſcibus, meminit Plin. *l.*7. *c.*2.

PANIS Præbendarius. Sic dicuntur, qui dietim diſtribui ſolent Canonicis Præbendariis, ex communi piſtrino. Honorius III. in 5. Compilat. *tit.* 16. *c.* 2.

PANES Primitiales, qui Eccleſiis aut Dominis pro primitiis offeruntur, apud *Eundem.*

PANES Propoſitionis, quid in V. T. fuerint, notum, ex Exod. *c.*25. *v.*23. Reponebantur illi in Menſa Aurea, (de qua vide ſuprà) in Sancto, inſtratâ veſte hyacinthinâ, cui impoſitæ 12. lances, accipiendis panibus, totidemque acerræ thure repletæ. Collocabantur autem panes duplici ordine, utrinque ſeni, qui ſibi mutuò incumbebant, interpoſitis calamis, ut Judæi volunt, ne vitium contraherent. *Panes* autem *facierum* appellabantur & *Menſa facierum*, Numer. *c.*4.7. Sabbatôque accedente *Panes* renovabantur, vetereſque Sacerdotibus cedebant, Levit. *c.*24. *v.*9. Ad horum imitationem in *Charta* apud Car. du Freſne *Panes propoſitionis*, primitiis ac decimis Eccleſiæ debitis junguntur. Vide quoque ſuprà. *Panis Euchariſticus.*

PANIS Quadratus, vide ſuprà *Bucca.*

PANIS Reverſatus, vide infrà *Reverſatus.*

PANIS Rubidus, idem cum Biſcocto, Iſidor. *l.*20. *c.*2.

PANIS Sanctorum, qui ad Altare offerebatur, apud Herardum Archiepiſcop. Turonenſem in *Capitular. c.* 24.

PANIS Sardinienſis, i. e. ſordidus, *l.* 5. *Cod. Theodoſ. de Pane grad. Civis Romanus, qui in viginti panibus ſordidis, qui nunc dicuntur* Sardinienſes, *quinquaginta uncias comparabat, triginta & ſex uncias in buccellis ſex mundis ſine pretio conſequatur.*

PANIS Secundus, idem cum ſordido: *Vetus Horatii Interpres ſecundum & diſpenſatorium* eundem facit. Opponitur *primo*, qui ſiligineus erat, & *mundo*, item *nitido*, apud *Vopiſcum & Marcellum*: & *ſecundarius* quoque ac *ſequens* dicitur, Gall. *Pain de menage*, quò ut plurimum in familiis utuntur. Conſtantino Africano *Comm. locor. Medic. l.*5. *c.* 15. *minùs eſt nutritivus & citiùs digeritur: quia multùm furfureus eſt.* Horat. *l.* 2. *Ep.*1. *v.*123.

——— *Vivit ſiliquis & pane ſecundô*, &c.

PANIS Sequens, qui *mundum* excipit, idem cum *ſecundo*. Et ſanè *ſequens* ac *ſecundus* res eadem & ex eodem fonte ſunt voces: *Secundum* enim Veteres dicebant, & ſcribebant pro *ſequendum*; atque inde *ſecundus* vel *ſequendus*, qui ſequi debet, i. e. proximus à primo ut qui primum ſequitur. Meminit panis hujus Lamprid. *Sever. c.* 27. *Uſus convivii diurnus hic fuit. Vini ad totum diem ſextarii* XXX. *panis mundi pondo* XXX. *panis ſequentis ad donandum pondo* L. *Nam ſemper de manu ſua miniſtris convivii & panem & partes aut olerum aut carnis aut leguminum dabat* &c. Sic δεύτεροι ἄλφιτα Græcis, τὰ ὕστερα καὶ δεύτερα, Salmaſ. *ad hunc loc.*

PANIS Servientialis, ſervientibus ſeu famulis dari ſolitus, in *Conſuetud.* Monaſt. de Regula. Idem *puerorum Panis* dicitur Petro Damiano *l.* 1. *Ep. p.* 89. cui opponitur *Panis Procerum*, apud Plinium *l.*19. *c.*4. Car. du Freſne laudatum.

PANIS Siccus, apud Jul. Capitolin. in *Antonino Pio, c.*13. dictus eſt, qui ſolus abſque ullo alio pulmento, jentaculi locô, apud Romanos, ſumebatur, vide ſupra paſſim, & infra voce *Piſtor* it. *Siccus panis.*

PANIS Siligineus, i. e. mundus: unde *Panes ſiligineos* vocat *mundas buccellas l.* 4. *C. Theod. de Annon. Civ.* & *Pan. grad.* &c.

PANIS Sordidus idem cum *Secundo*. Vide Joh. Bruyerinum Campegium *de Re Cibaria l.*6. *c.*9.

PANIS ſubcinericius, vide infrà *Subcinericia.*

PANIS Toſtus, vide infra *Piſtor.*

PANISCI, Dii ſylveſtres, quaſi per diminutionem dicti minuti illi Panes, ſicut à Satyro Satyriſcus.

PANISCUS, apud Plin. *l.* 35. *c.* 11. ubi de pretiis mirabilibus picturarum, *Tauriſcus Diſcobolum, Clytæmneſtram*, Paniſcum, *Polynicem regnum repetentem & Capanea*, ſcil. fecit; eſt Pan exiguus, qualem per jocum in parvis tabellis fingere Pictores ſolebant: vel Theatralis perſonarum larva. Dalechampius *ad loc.*

PANISSA, fluv. Thraciæ non procul ab Apollonia. Plin. *l.*4. *c.*11. *Panizza Moletio.*

PANISUS, vide *Pamiſus.*

PANITAS Priſcus, vide *Priſcus.*

PANIUM, promontor. Europæ, parallelum Cyaneis inſulis, ut illud ex Dionyſio Byzantino deſcribit *Gyllius*. Vulgò *Phanarion* dicitur.

PANIUM, ſpecus eſt licet umbroſa; amœniſſima tamen, in altiſſimi ſaxoſique montis, qui *Panius* appellatur, radice ſita, in tractu Nephthalim; ex hoc Jordanes effluit.

PANIUS, Joſepho *Panion*, mons & locus Cœleſyriæ apud Ortum Jordanis, & Paneadem ſeu Cæſaream Philippi, nunc *Pelin, Maſio.*

PANIZA Ludovicus. Vide *Ludovicus.*

PANNI, pro inſtitis: Ita tunica Joſephi Gen. *c.* 37. *v.* 3. & 34. quam Græci Interpres ποικίλον χιτῶνα reddiderunt. Latinus *polymitam*; *Hieronym.* modò *polymitam*, modò *variam*: in *paraphraſi* Jonathanis, *Paragoda* nominatur. Dicebatur autem ſic veſtis, *pannis* & inſtitis verſicoloribus, prætexta, atque, ut loquitur me-

modò laudatus *Hieronym. varietate circumdata.* Eandem *ἀ-ϛικγαλωτὸν Aquila* vocavit: Genus enim hoc veſtis, quod Hebræi *Ketonet paſſim* appellant, h. e. *veſtem fruſtorum & particularum*, tale erat, ut tunicis talaribus ſubſuerentur *panni* vel inſtitæ verſicolores, quæ extremam veſtis oram ambiebant & ornabant; nec unum tantum aut alterum ejuſmodi *pannum* de diverſis coloribus textum veſtibus adſui in uſu eſſet, ſed pluribus etiam interdum inſtitis, ad pedes uſque & talos deſcendentibus, in imo per circuitum prætexerentur. Græci *πέζας* vocant & *πιρπέζια*. Latini *limbos* & *inſtitas* & *pannos*: Hebræi verò פסים. Hinc *πεζοφόρος χιτὼν* Græcis, qui hujuſmodi *πέζας* prætextas habet, i. e. pannos & inſtitas per extremam oram ſubſutas, & ad talos uſque demiſſus eſt. Quales erant Romanarum matronarum: Horat. *l. 1. Sat. 2. v. 29.*

Quarum ſubſuta talos tegit inſtita veſte.

Cùm contra Libertinarum, & earum, quæ corpore quæſtum faciebant, nec inſtitas haberent per circuitum extimum, nec talares eſſent. Similiter apud Græcos *ποδήρεις ϛολαὶ*, *talares veſtes*, limbis ferme ac inſtitis ad imum erant ornatæ. *Heſych. Ποδήρης ϛολὴ, τὰ εἰς τὸ κάτω τοῦ ἱματίου κεκλωσμένα*: ubi intelligit hujuſmodi faſcias, ſeu ornaturas, quæ talaribus ſtolis adſuebantur, ac *κλώσματα*, *κλωϛῆρες*, *λώματα* item ac *ῥάμματα* dicebantur. Attici *ὀχθοίβους* in mulierum veſtibus, *pannos* tales, quibus prætexebantur, vocabant. *Etymol. M. λῶμα τὸ γυναικεῖον, ὃ ὑπὸ Ἀττικῶν ὀχθοίβος λέγεται καὶ τὸ εἰς τὸ κατώτατον τοῦ ἱματίου ἐπίβλημα ἐκ βύσσου καὶ πορφύρας καὶ κόκκου*, è quibus ultimis verbis, *byſſo, purpura* & *cocco*, diſcimus, verſicolorias iſtas inſtitas fuiſſe & ex diverſis inter ſe mixtis coloribus ut plurimum textas: diverſi ſanè ſemper ab ipſa veſte coloris fuêre. *ἑτερόχροα ἐπιβλήματα* hinc Balſamoni vocata *ad Conc. 7. can. 16.* Itaque cùm talares omnes ſeu *ἀϛραγαλωτοὶ* tunicæ verſicoloribus limbis & *pannis* prætexerentur, minimè mirum eſt, ſi Græci Bibliorum Interpretes tunicam tum Joſephi, tum Thamaræ (de qua 2. Sam. *c. 13. v. 19.*) coloreatum inſtitarum varietate circumdatam, partim *ποικίλον χιτῶνα*, partim *ἀϛραγαλωτὸν* verterunt: utrumque enim tunicæ illæ fuêre, & *varia* & *talares*. Uti verò iſtiuſmodi tunicæ circa extremitatem inſtitis erant prætextæ & faſciis verſicoloribus, ſic etiam circa manum, ubi manicas (talares enim tunicæ fermè & manicatæ, *χειριδωτοὶ* ſeu *καρπωτοὶ* Græcè erant) variis & picturatis limbis variegatas & fimbriatas fuiſſe minimè dubium eſt. Cæſar certè, apud Suetonium *c. 45. laticlavia tunicâ, ad manus fimbriatâ*, uſus fuit &c. Vide quæ hanc in rem Salmaſ. prolixè habet, *ad Vopiſc. in Aurelian. c. 46.* ubi de *coloreis veſtibus*, Autor loquitur. Apud Horat. *de Arte Poët. v. 15.* ubi ait,

Purpureus latè, qui ſplendeat unus & alter,
Adſuitur pannus:

pannus itidem faſcia eſt vel zona, quâ veſtis ornabatur. *Antepannos* Latinè dictos, colligas ex voce Græcis recentioribus uſitatâ, *Ἀντίπανον*: Eam enim certum eſt, puram putam eſſe Latinam. *Heſych. Ἀντίπανον, παρατύπιον, κράσπεδον*, ubi *παρατύπιον* eſt paratura ſeu ornatura, quomodo vocabant in veſtibus ultimam fimbriam. Vegetius *lemniſcos* & *pannos* indifferenter, pro eadem re, uſurpat, *l. 3. c. 18. Contra inciſuras quatuor foraminibus cautere pertunde &* pannos *vel lemniſcos ex aceto ſub cute per foramina trajicies.* Sic lemniſcum coronæ Regiæ, *pannum* vocavit Val. Max. *l. 7. c. 2. ex. ext. 5. ô nobilem magis, quàm felicem, pannum!* Duo autem *panni* veſti adſuti, *dilorem* eam faciunt, ut in Horatii verſu citato. Sic apud Virgilium *l. 5. Æn. v. 250.* chlamys præmium victori datur, duplici mæandrô purpureô ornata,

——— *Quam plurima circum*
Purpura maandro duplici Melibœa cucurrit.

Plures *panni trilores*, *pentelores* efficiunt, quomodo capiendus Vopiſc. in *Aureliano c. 46.* iterum, *Aliis monolores, aliis dilores, trilores aliis & uſque ad pentelores, quales hodie linea ſunt.* Quæ *lora* ſeu *pannos* hodie *Bandas* vocant Galli, in veſtibus mulierum, quas non pentelores tantùm geſtant, ſed uſque ad cingulum loratas & zonis ſericis, h. e. paragaudis diſtinctas, inquit Salmaſ. *ad dict. loc.* &c.

PANNI Imperiales, memorantur Radulfo de Diceto A.C. 1178. *Comes Wilhelmus de Magna villa Hieroſolymis rediit, Idus Octobris. Qui peregre profectus, ſicut altaria multarum per Angliam Eccleſiarum habuerat in memoria, ſic & rediens habuit in veneratione* Pannos, *quos Cruſtas Conſtantinopolis vocat* Imperiales, *paſſim locis diſtribuens Religioſis*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PANNI Infantiæ Latinis; quæ Græci *σπάργανα, ῥάκη, ῥάκη*, Latini iterum *Cunabula* & *Incunabula* dixêre, i. e. faſciolæ, quibus infantes involvi ſoliti. Sicut enim *Cunæ* lectuli erant illi mobiles, in quibus pueri cubabant; ita *cunabula* vel *incunabula* vincula dicta ſunt, ſeu faſciæ, quibus colligati infantes in cunis ponebantur. Plautus *Truculento, Actu 5. ſc. 1. v. 13.*

Faſciis opus eſt, pulvinis, cunis, incunabulis.

Et *Amphitruone, Actu 5. ſc. 1. v. 52.*

Nemo eum colligare quivit incunabulis.

Incertus Auctor, *de Orthogr. Cunabula ſunt* panni *infantiæ: ſed Johannes Conſtantinopolitanus Epiſcopus ſcribit, Lazarum in monumento cunabulis involutum.* Ubi videmus in contrarium planè uſum verſa Cunabula, & involvendis mortuis uſurpata. *Cunabula* enim vocat ibi Johannes Epiſcopus quæ *κειρίαι* dicuntur in Euangeliorum libris & ſunt tæniæ, quibus mortui à capite ad pedes vinciebantur, capite ſudariô vel linteô ligatô. Quemadmodum è contrario *κειρίας*, quæ propriè mortuorum involucra erant, etiam pro *pannis* ſeu faſciolis, quibus alligantur infantes, uſurpavit *Moſchopulus.* Quod inde factum, quia eôdem prorſus modô infantes & mortui faſciis ligabantur. *Artemidorus, οἱ ἀποθανόντες ἐσχηκότες συνδοῦνται ῥάκεσιν ὡς τὰ βρέφη ἢ χαμαὶ τίθενται*: ubi *ῥάκη* ſunt *panni*, quomodo Latini vocant, præſecta in longum fruſta cujuslibet materiæ textilis. *Et pannum* pro faſcia vel inſtita, ſuprà vidimus. Salvianus *pannorum crepundia* habet *de Gubernat. Dei l. 6.* Dupliciter autem vinciebantur pueri, primùm illis vinculis & faſciis, quibus involvebantur mortuorum more & quæ ipſis erant pro veſte: Deinde etiam faſciolâ aliquâ in cunis ipſis collocati ligabantur, ne cunis decidere poſſent aut elabi quod hodieque fit: de qua faſciola locus capiendus Vopiſci in *Aureliano, c. 4. quod vinctum faſciolâ Aurelianum aquila innoxie de cunis levaverit* &c. Et fortaſſe *faſcia* erant, quibus involvebantur infantes & illigabantur, ad quarum uſum Veteres olim adhibuiſſe veſtes ſuas, quas in Eleuſiniis ſacris initiati habuerant, jam vetuſtate detritas, videbimus infra ubi de *Veſte initiatorum*: *Incunabula* autem propriè lora aut *panni*, quibus ad cunas, ne exciderent, ligabantur &c. Addendum & hoc obiter, non Græcos ſolùm, ſed & Romanos, licet corpora defunctorum comburerent, faſciis tamen ad involvendos mortuos ſimiliter uſos fuiſſe. Vide iterum Salmaſ. *ad Vopiſc. h. l.* & ſuprà paſſim.

PANNIAS, Aſſyriorum Rex 25. vel 23. ſecundùm alios, Lampari ſucceſſit, A. M. 2758. Regnavitque uſque ad an. 1802. Excepit eum Soſarmes. Euſeb. *in Chron.*

PANNICULARIA, apud JCtos quid ſint, diſcimus, ex Reſcripto Hadriani *D. de bonis damnat. Non enim bona damnatorum panniculariа ſignificari quis probè dixerit: nec ſi zonam circa ſe habuerit, protinus ſibi vindicare debebit. Sed veſtem, quâ is fuerit indutus, aut nummulos in venteralem, quos victus ſui causâ in promtu habuerit, aut leves annulos.* Ubi *venteralem* pro *veteralem*, quod eſt in *Pandectis Florentinis*, repoſuit Salmaſ. *Venteralis* autem pro *Ventralis*, eratque zonæ genus, quæ, quòd fundam referret, *funda* quoque dicebatur. Ligamenta enim & habenas, quibus circa ventrem cingebatur, habebat, & in medio receptaculum, quô nummi continebantur, ut ſinum funda, quo lapides collocabantur; quod Latini *ſcutale* dicebant, quòd ſcuti formam referret: Et quorum quædam quidem ſimplex habebant, aliæ verò triplex, ut ex Livio diſcimus *l. 38. c. 29.* Dum autem *Ventralis* dicitur, intelligitur zona aut faſcia, cùm verò *Ventrale*, cingulum ſubaudiendum eſt, &c. Vide Salmaſ. *c. 10. ad Spartian. Peſcennio Nigro.*

PANNONIA, regio Europæ maxima, inter Danubium ad Boream a Metanaſtis Jazygibus ſeparantem, & Saum fluv. ad meridiem dividentem; ac inter Noricum ad occidentem & Myſiam ad ortum contenta; In ſuperiorem (quæ *Prima Rufo, Marcellino,* & *Lib. Notit.* dicitur) in qua *Ala Flaviana*, ſeu *Vienna*, ut nunc vocant, *Flexum*, ſeu *Poſonium*, *Arrabo*, ſive *Jaurinum*, *Sabaria*, *Savaria*, ſeu *Gracium* & *Petovio* urbes continentur: Et inferiorem ad ortum, in qua *Buda*, *Strigonium*, *Alba Regalis*, *Colocia*, *Quinque Eccleſiæ*, *Sirmium*, & *Taurinum* urbes ſunt, diviſa. Utraque *Hungaria* nominatur, non tamen ex æquo; Nam Hungaria trans Danubium uſque ad Carpatem montem extenſa Jazyges Metanaſtas complectitur, & Pannonia partem Auſtriæ, & Styriæ, Carniolæque comprehendit. Ex quo error *Ortelii* patet, Pannoniam ſuperiorem Auſtriam appellantis, cùm modicam partem Auſtriæ (in quâ Vienna & Sapronium) tantùm contineat, maximaque Auſtriæ ac Stiriæ pars cum Carinthia & Carniola ſit in Norico. Erant autem Pannones Celtica natio: quorum terram primus intravit Jul. Cæſar, Tiberius reddidit tributariam: poſſederunt dein Hunni, Gothi, Alii. Ovid. *Triſt. l. 2. v. 225.*

Nunc tibi Pannonia eſt, nunc Illyris ora domanda.

Populi *Pannonii*. Idem Ovid. *ad Liviam:*

Summaque diſperſi per juga Pannonii.

Hinc *Pannonicus*. Martial. *l. 8. Epigr. 15. v. 1.*

Dum nova Pannonici narratur gloria belli.

Et *Pannonis* fœm. Lucan. *l. 6. v. 220.*

Pannonis haud aliter poſt ictum ſævior urſa,
Cùm jaculum parvâ Libys amentavit habenâ,
Se rotat in vulnus: telumque irata receptum
Impetit, & ſecum fugientem circuit haſtam.

Horum meminit Dionyſ. *v. 321.*

Πρὸς δ' αὖ τοῖσι Γέῤῥοι καὶ Νωρικοὶ ἄκρ' ἐφυπερθὲν,
Παννόνιοι, Μυσοί τε. ———

Solin. *c. 24. Jam Pannonia virô fortis, & ſolô planô læta, atque hinc Dravô Savôque inclytis amnibus circumflua.* Ferrar. Nic. Lloyd. &c. *Baudrando Pannonia*, regio Europæ perampla, inter Danubium ad ſeptentrionem & ortum, quô Jazyges Metanaſtæ ab ea ſeparantur, & inter Noricum ad occaſum, & Illyricum ad meridiem; fuitque etiam aliquando pars Illyrici Occidentis latè ſumpti. Duplex fuit, nempe prima ſeu ſuperior, quæ magis ad occaſum, ubi nunc pars orientalis Auſtriæ, maxima pars Stiriæ, Carniola, Cellejenſis Comitatus, pars Vindorum Marchiæ & Sclavoniæ; & ſecunda ſeu inferior, quæ ad ortum ſpectat, ubi nunc magna pars Hungariæ inferioris cum parte Sclavoniæ. Nunc ſæpe Pannonia pro Hungaria ſumitur, *la Hongria*, & vice verſâ. Sed Hungaria Jazyges Metanaſtas comprehendit etiam cum Pannonia inferiori & minuta parte ſeu orientali Pannoniæ ſuperioris. Sic igitur Hungaria vix hodie tertiam ſui partem in veteri Pannonia habet: de cujus partibus vide in voce *Hungaria*. Pannoniæ autem antiquæ urbes præcipuæ fuêre Segeſta ſeu Sciſcia, Petovio, Emona, Nauportum, Vindobona, Scarabantia, Sirmium, & Taurunum.

PANNONIA Savia, *Lib. Notit.* quæ & Riparia ſeu Ripenſis, Bubalia *Aurelio Victori*, Sirmienſis *Caſſiodoro*, Cibalienſis *Paulo Diacono*, pars Pannoniæ inferioris, circa Saum fluvium, ubi Amantini populi Plinio, *l. 3. c. 25.* quæ partim Hungaria, partim Boſſina, & partim Sclavonia nunc dicitur.

PANNONIA Valeria, *Lib. Notit.*, quæ & Valeria ſimpliciter, pars Pannoniæ ſuperioris, in qua Stiria ad ortum continetur. De Pannonia Ovid. *loc. cit.*

Nunc tibi Pannonia eſt, nunc Illyris ora domanda.

Urbes Pannoniæ et Jazygum ſive Hungariæ hujus temporis, ſub Auſtriacis:

Altemburgum, *Altemburg*, ſeu *Owar*.	Poſonium, *Presburg*.
Arrabo. *Rab*, ſeu *Javarin*.	Sopronium, *Edenburg*.
Biſtricia, *Biſtricz*, ſeu *Newſol*.	Thata, *Dotes*.
Caſſovia, *Caſchaw*.	Tirnavia, *Tyrna*.
Crumerum, ſeu Comaria, *Komara*.	Tokæum, *Tokay*.
Eperiæ, *Eperies*.	Varaſdinum, *Varaſdin*.
Filecum, *Filex*.	Veſprimium, *Veſprim*.
Nitria, *Neytracht*.	Unguaria, *Unghwar*.
Papa, *Papa*.	Zagrabia, *Zagrab*.
	Zatmaria, *Zatmar*.

Urbes Pannoniæ et Jazygum ſive Hungariæ hujus temporis, ſub Turcis:

Agria, *Erlaw*.	Novoſelium, *Owar*, ſeu *Newhauſel*.
Alba Regalis, *Stulweiſſemburg*.	Peſtum, *Peſt*.
Bodroga, *Bodrock*.	Petrowaradinum, *Peterwarden*.
Boſna, vel Baſiana, *Poſega*.	Quinque Eccleſiæ, *Funfkirken*.
Buda, *Offen*.	Segedinum, *Seged*.
Caniſia, *Caniſcha*.	Segetum, *Zygeth*.
Cenadium, *Chonad*.	Sirmium, *Sirmiſch*.
Centum colles, *Zasbalon*.	Solnocum, *Zolnock*.
Colocia, *Colox*.	Strigonium, *Gran*, ſeu *Strigonie*.
Copanum, *Kopan*.	Taurunum, *Belgrade*.
Debrecinum, *Debrecyn*.	Temiſvaria, *Temeſwar*.
Hatuanum, *Hatuan*.	Vacia, *Vautzen*.
Lippa, *Lippa*.	Valponum, *Valpon*.
Murſa, & Murſia, *Ezech*.	
Novigradum, *Novigrad*.	

PANNUS, in Circenſibus olim ludis, certò colore inſignis, factiones diſcernebat; unde conſuetudinem in Principum Aulis Nobilibuſque familiis ſervitia variorum colorum *pannis* excolendi & ab aliis diſcernendi, quos *Livreas* hodie dicunt, ortam eſſe, haud vanè conjicit Octav. Ferrarius *l. de Re Veſtiar.* Fuere autem aurigarum factiones quatuor, quæ à coloribus viridis coccinei, cœrulei albique *Panni*, quò donabantur, nomina acceperunt, *Praſina*, *Ruſſa*, *Veneta* & *Albata*, Tertullian. Quibus Domitianus, Suetoniô teſte, duas alias adjunxit, Aurati Purpureique *Panni*, *c.* 7. Harum ad reprehenſionem uſque Imperatores nonnulli ſtudioſi extiterunt, ut Caligula Praſinæ, Vitellius Venetæ &c. Imò & pompâ procedente favorem & ſtudia uniuſcujuſque prout huic vel illi factioni ſtudebant, ingentes ſæpe ſponſiones, quæ depoſitâ pecuniâ fiebant, oſtenderunt. Hadr. Turnebus *Adverſar. l.* 8. *c.* 4. & *l.* 18. *c.* 23. Ovid. *de Arte l.* 2. *v.* 167.

——— ——— Tangitque manu poſcitque libellum.

Et quæris poſitô pignore, vincat uter. &c.

Vide præter Tertullian. memoratum *l. de Spectaculis c.* 16. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 5. *cum Paralipomenis* Thomæ Dempſteri, ut & ſuprà, in voce *Factiones.* Sed & apud Latinos Scriptores *Panni* non raró pro veſtimentis laceris accipiuntur. Seneca *de Ira l.* 3. *c.* 19. *Cùm ſpongiæ non invenirentur, ſcindi veſtimenta miſerorum & in os farciri pannos imperavit:* & Ep. 20. *Magnificentior mihi crede ſermo tuus in grabbato videbitur & in panno.* Unde Philoſophorum *Pallium* ſeu Tribonium, quòd veſtis eſſet detrita & fermè lacera, ſimpliciter nonnunquam Πάκος ſeu *Pannus* dictum reperitur: nec enim pauperiorum ſolùm, ſed & Philoſophorum geſtamen Tribonium fuiſſe, *ſuô locô* videbitur. Cynicorum inprimis Pallium, quod illi duplicare ſolebant, id eſt, dextro cum humero brachiô exertô, totam ejus partem dextram ſiniſtro humero injicere, ut retro ad pedes caderet atque ita totum corpus involveret, & conſtringeret, ut, niſi detraheretur, dilabi non poſſet, *duplicem Pannum* vocat Horat. *l.* 1. *Ep.* 17. *v.* 25. ubi de Diogene.

——— Quem duplici panno patientia velat.

Vide Caſaubon. *ad Octavium Suetonii c.* 21. Et Octav. Ferrarium *de Re Veſtiaria paſſim inprimis Part.* 2. *l.* 4. *c.* 19. Alius *Pannus*, materia veſtis eſt ex lana: Qui optimi Carthagenâ ex Hiſpania Genuam & Florentiam: ex Anglia, & Belgio, in quo Lugdunum inprimis pannificiô eminet, in Germaniam, Daniam, Sueciam totumque reliquum Septentrionem, deferuntur. In Hiſpania, lanæ mercaturâ, excellit Oppidum S. Sebaſtiani, in Hibernia Galbaſſia. Auctor Anonymus *Hiſt. Orb. Terr. Geogr. & Civ. Part.* 1. *c.* 10. §. 3. In his, dum ad modulum corporis in veſtem cæduntur, delineandis, morochthide gemmâ uti Veſtifices, ſuprà diximus. De inveſtitura per *Pannum ſericum* itidem ſuprà.

PANNUS Rubeus, pro Numine colitur Mogosmais, Badais & Calmaccis, qui eum ex pertica pendentem adorant, ubi docet Petrus Kærius *Deſcr. Africæ.*

PANODORUS, Monachus Ægyptius, ſecul. 5. condidit Chronologiam, ex Euſebio, quem magno cum judicio correxit Syncellus. Scaliger *Animadverſ. in Euſeb.*

PANOLBIUS, Epicus poëta, epitaphium ſcripſit in Hypatiam Erythræi filiam; item carmen ad Eutherium, atque alia.

PANOMPHÆUS, Jovis epitheton a πᾶς *omnis*, & ὀμφὴ *vox*, ſive quòd ab omni lingua colatur, ſive quòd omnium voces audiat. Ovid. *Met. l.* 11. *v.* 198.

Ara Panomphæo vetus eſt ſacrata Tonanti.

Heſych. Πανομφαῖος, ὁ πᾶσαν φήμην, ἢ μαντείαν, ἀναφαίνων, τουτέστι κλῃδόνα. *Nic. Lloydius.*

PANOPE, ſive PANOPEA, nympha marina, Nerei & Doridis filia. Virg. *Georg. l.* 1. *v.* 437. Item urbs Phocidis mediterranea & fons Athenis. *Heſych.* Πανόπη, πόλις Φωκίδος. Ovid. *Met. l.* 3. *v.* 19.

Jam vada Cephiſi, Panopeſque evaſerat arva.

Dicta à Panopeo, Phoci fil. *Idem.*

PANOPES, ACESTÆ Regis Siciliæ comes, venator egregius. Virg. *Æn. l.* 5. *v.* 300.

Tum duo Trinacrii juvenes Helymus Panopeſque

Aſſueti ſylvis, comites ſenioris Aceſtæ

PANOPOLIS, urbs erat Ægypti, in Thebaide, ad Orientalem Nili ripam, inter urbem Apollinis magnam ad Boream, & Copton ad Auſtrum, ab eo in Boream 94. mill. paſſ. diſtans. Nonni Patria, qui Euangelium D. Johannis Græce verſu hexametrô deſcripſit. Vide *Panos.*

PANOPS, *Heſych.* Πάνοψ, ἥρως Ἀττικός, ἐστὶ δὲ αὐτοῦ ναὸς καὶ ἄγαλμα καὶ κρήνη.

PANOPTES, Idem *Heſych.*: Πανόπτης, πολυόφθαλμος, Ζεὺς, Ἀχαιοί.

PANORMIA, vel PANNOMIA, quarum priore voce utitur plerunque Anton. Auguſtinus *in emend. Grat.* aliis meliùs vocantibus *Pannomiam*, ex πᾶν & νόμος, nomen libri eſt, quem Ivoni Carnutenſi nonnulli eunt adſcriptum. Ballarminô id ex eo refellente, quod *multa l.* 8. *ſint decreta ex Innocentio II. & ex hiſtoria Sigeberti, qui Ivone poſteriores fuerunt.* Vocari tamen idem Ivonis ait, *quia ex Decreto Ivonis maxima ex parte ſit deſumtum, ſitque quaſi ejus compendium*, Vide eum *l. de Script. Eccl.* Pancirollus ergo *de claris LL. Interpp. l.* 3. *c.* 1. *p.* 403. auctorem libri facit Ugonem Catalaunum, non diu poſt editum opus Ivonis, illud contrahentem: *Poſt Iſidorum*, inquiens, *Burchardus Wormatienſis Epiſcopus rudem indigeſtumque illius Decreti molem methodicè ordinavit ac primùm jus Pontificium in ſua loca diſtinctum* 20. *libris complexus eſt, qui ob longæ lectionis tædium intermiſſi brevi interiêre. Nam quæ ejus nomine circumfertur Epitome, plures quidem libellos, ſed vix juſti operis ſextam partem continet. Cùm vero novis exortis ſectis etiam Berengarius in S. Euchariſtiam blaſphemus extitiſſet, Ivo --- poſt annos* 9. *quàm Burcardus ſcripſit, præter alia opuſcula, ampliſſimum Decretorum volumen decem & ſeptem libris diſtinctum concinnavit, in quo Burchardum omnino ſecutus verbis, aut ordine parùm ab eo receſſit. Quaſdam tamen veterum Scriptorum ſententias, adverſus Eccleſiæ turbatores & multa ex Jure noſtro Civili teſtimonia adjecit, quæ ille, velut parùm ſuo inſtituto neceſſaria, omiſerat, vel quòd juribus Romanis nondum apparentibus Caroli M. tantùm leges, vulgò Capitula vocata, frequentabantur; nunquam enim juris Civilis & bis tantùm Codicis Theodoſiani meminit. Cæterùm, Ivonis opus cùm alia & ipſius etiam Iſidori Decreta magnitudine ſuperaret; Ugo Catalaunus, non multo poſt quàm ſcriptum eſt, in compendium redegit, ac* Pannormiam *ſive Summam Decretorum Ivonis nuncupavit. Ea, etſi tota mendis & erroribus ſcatebat, adjutus Gratianus plura inde & ex Burchardi Epitome excerpſit, autographi enim texturam aut Burchardi nunquam meminiſſe videtur, cùm errores in compendiis inventos in ſuum opus tranſtulit.* Et poſteà *c.* 3. *Cæterùm Burchardi & Ivonis Decretis, ob librorum magnitudinem, neglectis, eorum tantùm compendia, quorum meminimus, legebantur in uſuque erant.* Edidit autem *Decretum* Ivonis Lovanii ſeculô præteritô anno 61. Johannes Molynæus; *Pannomia* verò prodiit Baſileæ A. C. 1499. Opera Ivonis omnia poſteà edita ſunt Pariſiis A. C. 1647. Sed conſpurcata eſt utraque Collectio, & *Decretum* & *Pannomia*, quiſquiliis & fictis aut ſuppoſitiis *Iſidori Mercatoris* Decretalibus, item multis aliis fictis & ſuppoſitiis Decretis: quorum bene longum & accuratum catalogum contextum vide, apud Blondellum in *Pſeudo-Iſidoro vapulante c.* 18. *p.* 100. & *ſeqq.* Gerh. von Maſtricht *Hiſtor. Jur. Eccleſiaſtici* §. 267.

PANORMITANUS, vide *Nicolaus Tudeſchius.* It. *Antonius.*

PANORMUS, Siciliæ urbs, *Ptolem.* & caput, hodie *Palermo*, teſtibus *Aretiô* & Fazellô. Totius Italiæ pulcherrima, ſoli ubere, ſitu, ædificiis, commerciô, nobilitate, opibus, fontium ſalientium copiâ tantâ, ut Neapolitani horum æmuli, dicant; *à Palermo l'aqua non val niente.* Aliàs quoque *Panhormum & litus pulchrum.* Polybius hanc *l.* 1. in 2. partes diſtinguit, in veterem nempe & novam, quas Neapolin & Palæopolin vocat. Hanc unà cum Solunte & Motye Pœnis illis antiquiſſimis attribuit Thucyd. *l.* 6. Μοτύην καὶ Σολόεντα καὶ Πάνορμον. &c. οἰκοῦντες. Hæc, ut Polybius author eſt *l.* 1. Ἦν βαρυτάτη πόλις τῆς τῶν Καρχηδονίων ἐπαρχίας. Ac Diodor. Sic. *l.* 22. eandem habere aſſerit, λιμένα κάλλιστον τῶν κατὰ τὴν Σικελίαν, ἀφ' οὗ καὶ τὴν πόλιν συμβέβηκε τετυχηκέναι ταύτης τῆς προσηγορίας. Quod ipſum mirari ſubit, unde Græcum habuerit nomen urbs, quam nec Græci condidiſſe, nec niſi ſerò admodum obtinuiſſe leguntur. Proinde veriſimile eſt, aliud Panormi nomen in uſu fuiſſe apud Pœnos, puta לפתין *Leptin*, i. e. ὅρμον, *ſtationem* Bochart. *l.* 1. *Chanaan. c.* 27. Ejus meminit Sil. *l.* 14. *v.* 262.

Tergemmô venit numerô fœcunda Panormus.

Nic. Lloydius.

Baudrando eſt prope oſtia Orethi fluv. 4. mill. paſſ. à monte Regali in Boream, 60. à Lilybæo in Cæciam, 140. à Meſſana in Occaſum, uti ferè 150. à Peloro promontor. ſedes Proregis. Habet Palatium regium & caſtrum munitum cum præſidio Hiſpan. in valle Mazaræ. Hic Frider. II. Imper. à Manfredo filio dolô dicitur necatus, ut regnum arriperet. *Baudrand. Ferrar.* Leand. Albertus, *Deſcr. Inſ. Ital.*

PANORMUS, oppid. multiplex. Unum Cretæ. *Ptolem.* cujus meminit Plin. *l.* 4. *c.* 12. *Mirabello* nunc *Nigro*, *Voliſmeni* pagus *Bellonio* in ora Boreali. Alterum Macedoniæ in ora apud Athon montem *Ptolemæo. Yeriſſo Ortelio, Marii Meletio.* Tertium in Sa-

mo inſulâ, Liv. l. 24. c. 36. *Matri* quoque *Nardo.* Quartum Achajæ, Polyb. l. 5. Plin. l. 4. c. 5. Pauſan. l. 7. *Thucyd.* in Peloponneſo juxta Rhium promontor. contra Naupactum. Quintum Cherloneſi Thraciæ, Plin. l. 4. c. 11. inter Elæum & Caridiam. Sextum in Phrygiâ ad Helleſpontum apud Cyzicum. *Palermo Leunclavio.*

PANORMUS, portus multiplex. Unus Epiri apud Oricum *Straboni*, inter Acroceraunia & Onchelmum, *Palermo Moletio.* Alter Atticæ. *Ptolem.* Pauſan. l. 5. *Raphei Sophiano*, inter Sunium & Cynoſuram promontoria. Alius Cephalleniæ inſul. teſte *Porphyrio.*

PANOS, *Ægypti* civitas, ubi & Panis ſimulacrum magnum habetur. Vide *Steph.* Nonnii Poëtæ patria fuit, qui inde *Panopolites* appellatur.

PANOS Inſula, urbs Æthiopum, quæ & *Adulis.*

PANOS Vicus, juxta mare Rubrum eſt, qui & *Panon.* Gentile *Panocomites*, *Steph.*

PANOTHEA, una ex Apollinis (de quo vide ſuô locô) vatibus, inventrix Heroici carminis, ſub Abante Argivo, vel Acriſio, floruiſſe dicitur. Sic Jambum, ut ajunt, Ananias reperit, perfecit Archilochus Parius. quiſque auctor ſit Pherecratii, Archilochii, Anacreontei, Sapphici, Phalæcii, Glyconii, Aſclepiadei, Alcmanii, ipsâ appellatione indicari videtur. Quamvis credibile eſt nomen interdum datum, non ab Auctore; ſed eo, qui præcipue illud nobilitaverit. Gerh. Joh. Voſſ. *de Philologia* c. 9. §. 6. Scaliger *Phœmonoën*, vocat. illamque primam extitiſſe, quæ eô carminis genere fuerit vaticinata, tradit: ideoque verſum Heroicum *Pythium* vocari, quia Apollinis inventum eſſet, ait, *Poëtices* l. 2. *qui & Hyle*, c. 37.

PANOTII, Græcè Πανώτιοι, apud *Plinium*, iidem ſunt cum *Otomegalis* ſeu *Enotocœtis*, qui auribus prægrandibus inſtructi, iis totum corpus contegere ac indormire quoque dicebantur. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 219.

PANSA, vide *Cornelius.* It. *Martinus.*

PANTA, Palæſtinæ urbs, inter Balanæas & Laodiceam, *Baudrand.*

PANTACLES, videtur è militaribus Athenienſibus fuiſſe, quem ut imperitum ac præpoſterum in ſe armando, traducit Ariſtophanes *Ran. Act.* 4. *Sc.* 2. Vide *Scholiaſt.* 261.

PANTÆNUS, vel PANTENUS, Theologus eruditiſſimus, primus Scholæ Eccleſiaſticæ præfuit apud Antiochiam. A. C. 181. Euſeb. *Hiſt. Eccleſ.* l. 2. c. 32. 36. *&* l. 5. c. 10.

PANTÆNUS, celebris Scriptor Eccleſiaſt, ſecul. 3. Ex Stoico Zelator fidei, hanc Indis prædicavit, à Demetrio Epiſcopo Alexandrino illuc miſſus: Ubi Euangelium Matthæi Hebraicum reperiſſe illincque Alexandriam detuliſſe fertur. Docuit hic ſacras literas, per plures annos. Clementis Alexandrini præceptor. Floruit autem ſub Severo, & Antonino Caracalla. Euſeb. l. 5. c. 10. Hieronym. *de Script. Eccleſ. &* ep. 84. *ad Magn.* Baron. *A. C.* 185. Idem cum præcedente.

PANTAGATHUS Octavianus, Brixienſis, Manutio *fons uberrimus ſcientiarum præſtantiſſimarum*, *Epiſt.* 9. l. 5. prudentiâ ac judiciô admirandô præditus, domi ſuæ undique ad ſe venientibus oraculi inſtar reſponſa dedit, Onuphr. Panvinio. Anton. Auguſtino. & Fulvio Urſino magni habitus. Obiit A. C. 1567. nullô ingenii, ad Socratis exemplum, poſt ſe monumentô relictô. Vide Paul. Sacr. Ep. l. 1. Benc. *Orat.* 11. Teiſſierium *Elog. Part.* 1. Lævinus Torrentinus de ipſo,

> *Quô gaudet omnis Roma ſuperſtite,*
> *Fictura defunctô, nec ullis*
> *Temporibus paritura talem.*

PANTAGIAS, vel PANTAGIES, *Fazello Porcari* & *Bruca*, fluv. Siciliæ, valde quidem exiguus, Sil. l. 14. v. 232.

> ——— *Ac facilem ſuperari gurgite parvô*
> *Pantagiam.* ———

Sed rapidiſſimi curſûs, quique magnô murmure per multa ſaxa in mare præceps devolvitur. Hunc mirâ vocum contractione *Pantagiam* dictum volunt, quaſi Παντᾳχῆ κατηχῶν, *ubique obſtreperum.* Servius in l. 3. *Æn.* v. 689. *Hic fluvius Siciliæ cùm plenus flueret, implebat ſonitu penè totam Siciliam, nunc &* Pantagias *dictus*, quaſi ubique ſonans. *Hic poſtea, cùm Cereri quærenti filiam obſtreperet, tacere juſſus eſt numinis voluntate.* Et Vibius, *in Catalogo fluminum: Pantagias Siciliæ ita dictus, quòd ſonitus ejus decurrentis per totam inſulam auditus eſt, uſque eò, donec Ceres quærens filiam compeſceret eum.* At, ut cætera taceam, *Patacium* appellârunt Græci veteres, non *Patagium*, Thucyd. l. 6. de Lamo quodam: Ὑπὲρ Παντακύου τι ποταμοῦ Τρώτιλόν τι ὄνομα χωρίον οἰκίσας. In *Ptolemæo* legitur: Παντάχου ποταμοῦ ἐκβολαί, quaſi à recto Πάνταχας. Fallor (inquit Bochart. l. 1. *Chanaan* c. 28.) an Pœni פתק *pattak* vocabant à verbo Syro פתק *petak*, i. e. jaculari projicere, & cum impetu propellere. Unde Claudian. *de Rapt. Proſerp.* l. 2. v. 58.

> ——— *Et ſaxa rotantem*
> *Pantagiam.* ———

Vide Cluver. *de Sic. Ant.* l. 1. c. 13. *Nic. Lloydius.*

PANTAGNOSTUS, tertius Polycratis Samii frater, cujus ope tyrannidem hic Samiorum invaſit, Polyæn. l. 1. c. 23.

PANTALEON, Henricus, Medicus & Hiſtoricus inſignis, natus Baſileæ A. C. 1522. docuit in Academia Ann. 40. Obiit A. C. 1595. Ejus inter alia extat opus, de illuſtribus Germaniæ Viris, *das Heldenbuch.* Vide & *Henricus.*

PANTALEON Jacobus, vide *Jacobus.*

PANTALIA, urbs Thraciæ, *Procop.*

PANTANUS, lacus Apuliæ in Italia, Plin. l. 3. c. 11. *Lago de Leſina*, *Leandro.*

PANTAPOLA, ex Græco Παντοπώλης, eſt πάντα πωλῶν, ut ait Pollux l. 7. c. 3. de cujuſmodi hominibus extat Novella Valentiniani. *Urbis Romæ, quam meritò caput noſtri veneramur Imperii, in tantum nos cura non deſerit, ut quieti ejus atque abundantiæ modis omnibus conſulamus Græcos. Itaque negotiatores (quos Pantapolas dicunt) in quibus manifeſtum eſt maximam ineſſe magnitudinem, magnamque in emendis vendendiſque mercibus diligentiam, ulterius non patimur Sacræ Urbis habitatione ſecludi, licèt eos diſſenſio & maximè invidia Tabernariorum, quàm venerabilis Romæ utilitas, à negotiatione ſubmoverit. Itaque hôc edictô ſinguli univerſique cognoſcant,* Pantapolis *ad urbem Romam redeundi negotiandique licentiam reſtitutam, ut curâ pervigili ubertas populo miniſtretur.* Ad quam vide quæ erudite commentatur Sam. Petitus *Commentar. in LL. Atticas* l. 5. *tit.* 5. ut & hic paſſim, inter alia & intrà voce *Rhopopola*, it. *Seplaſiarius*, *Species.*

PANTAPOLEON, impoſtor quidam Euſtathio memoratus in Homer. *Odyſſ.* α.

PANTHÆUS Joh. Antonius, vide *ibi.*

PANTHEA, Abradatæ, Suſii ductoris uxor fuit formâ & caſtitate præcellens: hæc à Cyro majore capta, Araſpæ Medo ſervanda traditur, qui apud Cyrum affirmat, nondum eſſe ortam hâc pulchriorem: nec tamen eam adiit aut acceſſivit Cyrus, ne à rebus gerendis avocaretur: quare & ipſa id beneficii à marito petit, ut ſtrenue pro Cyro pugnet. Qui cùm inter pugnandum occumberet, in demortui Viri pectus impoſito hæc ſe jugulat capite: tres quoque aſtantes, ubi eos juſſerat, quod factum erat intuiti, diſtrictis acinacibus ibi ſe jugulant. Xenoph. l. 7. *Cyri pæd.* & Cæl Rhodig. l. 13. c. 33. Vide *Abradates.*

PANTHEJUM, locus Atticæ, 60. ſtad. ad Iliſſo fluv. ubi olivâ coronabantur Olympionicæ, *Suid.*

PANTHEON, templum Romæ, ſic dictum, quod in Martis Venerisque imaginibus, ſub ipſo templo conſtitutis omnium Deorum imagines effictæ erant. Sive quòd templum ipſum rotundum ſit, cœloque ſimile, & ſic quoque omnium Deorum habitatio cenſeatur. Pantheon Jovi ultori ab Agrippa factum fuit. Hodiè appellatur Templum Div. Mariæ rotundæ, inter reliqua antiquorum opera integerrimum. *Baudrando* in cultum Deorum omnium fuit extructum, à M. Agrippa, Auguſti genero, opere Corinthiô. Murô continuô 30. palmarum circumducitur, unicâ tantùm januâ, unicô quoque foramine in ſupremo culmine lumen admittit. Altum, latumque 144. pedes in circuitu, cum porticu 16. columnarum. Reſtauratum fuit ab Adriano, Septimio Severo, & Aureliano. Bonifacius autem IV. Phocâ Imperatore illud Mariæ Virgini & omnibus ſanctis mirâ metamorphoſi ſacravit. Vide *Agrippa.* Erant verò & alibi, quàm Romæ, *Panthea*, ut Athenis, quod Pauſan. vocat τὸ τῶν Θεῶν κοινὸν ἱερόν, *Deorum commune templum:* & in vico Gazenſium, Bethelia, Sozomeni natali Patriâ. Salmaſ. *ad Spartian. in Hadriano* c. 19. Vide quoque infrà *Pantheum.*

PANTHER, Græce Πάνθηρ, Poëtis pro *Panthera*, quaſi Πανὸς θὴρ *Panis fera*, quia in deliciis Pani & Baccho, ut lynces & tigres: unde in ſcenis Veter. verſatilibus ſemper ante Bacchi pedes, & inter ſatyricas veſtes pantherina quoque pellis *Polluci* recenſita, quæ quia raræ admodum nec ſemper ad manum, earum locô textiles ſumebantur, quæ macularum varietate veras pantheridas imitarentur. Sunt tamen qui *panthera* diſtinguunt. Namque τὰς πανθήρας & τὰς παρδάλεις, tanquam ſpecies diverſas, poni videmus, apud Græcum Interpretem Oſeæ c. 13. v. 7. Xenophon etiam diſtinctè recenſet l. *de Venat.* Et in deſcriptione pompæ Ptolemæi Philadelphi, ſeorſim procedunt *pantheres* & *panthera*, apud Athenæum l. 5. Inprimis verè ex Oppiano idem videtur colligi, qui *Cynegetic.* l. 2. v. 570. *pantheres* inter minora & imbellia animalia, his verbis recenſet:

> *Μοῦσα φίλη, βαιοῖς οὔ μοι θέμις ἀμφὶς ἀείδειν,*
> *Οὐτιδανὰς λεῖπε θῆρας, ὅσοις μὴ κάρτος ὀπηδεῖ,*
> *Πανθῆρας χαροποὺς, ἠδ' αἰλούρους κακοεργούς.*
> *Muſa chara, mihi non licet in parvis diu morari:*
> *Minutas relinque feras, quas robur non comitatur;*
> Pantheres *ravos & feles maleficos.*

Quò facit, quòd thos, animal vulpe non multo majus, πανθήριον & λυκοπάνθηρ & λυκοπάνθηρος, à multis appellatur. Tamen, ut *Pantheram*, ita & *Pantherem*, vel eſſe pardum, vel animal pardo congener, non thoëm, aut aliud ſimile animalculum, varia probant. Namque Xenophon, qui Scriptorum, quotquot extant, primus *pantherum* meminit, eos palàm recenſet inter majores feras; Julius inſuper Pollux non ſolùm majoribus accenſet feris, ſed & minoribus opponit, vulpibus, thoibus, lupis. Euſtathius porrò, *pantherem* dicit eſſe animal τῷ σώματι ἀστερωπόν, *macularum oculis quaſi ſtellis inſigne*, & reliqua delectari αὐτοῦ τῇ ποικιλίᾳ τοῦ σώματος, *corporis illius varietate* . in *Hexaëm.* quod *panthera* belle convenit, & ei cum pauciſſimis animalibus commune eſt. Plin. l. 8. c. 17. *Panthera & tigris, macularum varietate, prope ſolæ beſtiarum, ſpectantur, cæteris unus ac ſuus cujuſque generis color.* De *panthere* addit idem, Ἐκ τοῦ σώματος (l. στόματος) αὐτοῦ εὐωδία τις ἔξεισιν ἀρωματική, δι' ἧς τὰ ἄλλα ζῶα θελγόμενα, τὰ ἐγγὺς καὶ τὰ πόῤῥωθεν ἐγγίζουσιν αὐτῷ καὶ ἕπονται. *Ex illius corpore aromatica quædam fragrantia effunditur, quâ pellecta animalia, tam vicina, quàm remotiora, proximè accedunt & ſequuntur.* Et paulo pòſt: Ὁ δὲ πάνθηρ ὀλίγον τι προπορευόμενος αὐτῶν ὑποστρέφεται καὶ ἀπαντᾷ, καὶ ὅ ἂν τῶν ζώων αἱρῇ αὐτοῦ, [illegible]. *Panther autem aliquantulum progreſſus regreditur, & iis inſidiatur & quodcunque vult animal, impetu factô invadit.* Quæ eadem de pardo habet, Ælian. *Hiſtor.* l. 5. c. 40. Quin, teſte Philoſophô, *Problematum Sect.* 13. *Quæſt.* 4. τῶν μὲν ζῴων οὐδὲν εὐῶδές ἐστι πλὴν τῆς παρδάλεως, *præter pardum nullum animal ſuaviter olet:* quod ipſum confirmant Theophraſtus *de Cauſis* l. 5. c. 6. & 26. & Plin. *loc. cit.* Neque enim Zibethi felem noverant, neque muſci capreolum.

ſtum. Itaque ſi *panther* bene olet, ex illorum ſententia animal à pardo ſpecie diverſum eſſe nequit. Utque repetam, quæ de ſcenis verſatilibus Veter. dicta, de iis Hero [illegible] inquit, [illegible] *Ad Bacchi pedes aſſidet pantheriſcus*, h. e. *parvus panther*, vel, quod idem, *parva panthera*, Baccho ſacrum animal, ut alibi dictum. Sequitur mox, de ſcypho, quem Bacchus habet in manu, [illegible] *Ex ſcypho autem vinum effunditur in ſubjectum pantheriſcum*: quia ſcilicet vini potu maximè delectatur panthera, uti docent rerum naturalium Scriptores. Sed &, ſi *panthera* eſt pardus, quod in Veter. ſcriptis omnino clarum, quidni etiam *πάρδος* id ipſum ſit? Certè, ut *fera* factum ex Æolico *φήρ*, pro *θήρ*, ita etiam *panthera* ex *πάνθηρ* &c. Interim notandum, duo eſſe pardorum genera, ex Oppiano *Cynegeticῶ* l. 3. Hinc & Arabes in Damire. *Hujus (pardi) duæ ſunt ſpecies, una magni corporis & brevis caudæ, altera contra.* Aliter diſtinguit Plin. *loc. cit.* nempe à ſexu & colore: *Pantheris*, inquit, *in candido breves macularum oculi*, cum pardi in coeruleo ocellatis maculis varii eſſent. Et paulo poſt, *Nunc*, (pantheras) *varias & pardos, qui mares ſunt, appellant.* Et rurſus, *Quidam albas pantheras candore ſolo diſcernunt.* Et in Solino, Plinii ſimia, c. 21. *Panthera ſunt minutis orbiculis ſuperpicta, ita ut oculatis ex fulvo circulis vel cærula vel albo diſtinguatur tergi ſupellex* &c. Igitur vel ex ſexu, vel ex variis maculis fictum, ut in eodem animalis genere, aliud propriè *πάνθηρ*, aliud *πάρδαλις*, diceretur. Neque aliud volunt Veter. qui *pantheras* & *pardos*, ut diverſa animalia, diſtinguunt. Oppianus verò fruſtra opponitur, in quo *πάρδαλις χαροποί*, quos cenſet in minutis & inermis animalibus, non ſunt *pantheres* illi, quos majoribus feris accenſent Scriptores vetuſti, ſed recentiorum *πανθήρια* vel *λυκοπάνθηρες*, quod thoibus à Græcis poſterioribus nomen eſt inditum, quia in lupina forma pantherinam pellem habent. Vide plura hanc in rem, apud Bochart. *Hieroz. Parte prior.* l. 3. c. 7. & 8. & Salmaſ. *ad Solin.* p. 212. Cæterùm *Panthera* in Africa Syriaque creberrima eſt: Unde Plin. *loc. cit.* nomine *Africanæ* ſolo id feræ genus indigitat: *Senatusconſultum fuit vetus, ne liceret Africanas in Italiam advehere.* Ibi enim per *Africanas* ſolas Pantheras intelligendas eſſe, monet idem Salmaſius. Sicque carpendus eſt Servius *ad illud Virg.* l. 5. *Æn.* v. 37.

> ——— *In pelle Libyſtidis urſæ*

non revera urſæ, inquiens, *ſed fera Africana.* Ubi per *feram Africanam*, pardum vel pantheram accipe, non leonem, ut putabat Lipſius. Inde *Libycæ pelles* pretioſæ, *Pantherarum* nempe aut pardorum, quas ſola macularum varietas commendabat. *Heſych.* [illegible] Non enim leonum pelles pulcherrimæ, ſed pardorum vel pantherarum. Idem *Heſych.* [illegible] ubi [illegible] exponitur [illegible], quod ſolis Pantheris pardiſque convenit. Unde & *varias* eas vocavêre Romani. *Vetus Gloſſar. Varia*, [illegible]. Sic & *Panthera pelles*, de quibus, ut pretioſiſſimis & pulcherrimis, tam frequens in libris occurrit mentio, pantherarum & pardorum erant pelles & tigrium, &c. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. Aurelian.* c. 33. Aliter vox ſumitur, apud Ulpianum *leg.* 11. §. 1. *ff. de act. empt. Veluti cum futurum jactum retis à piſcatore emimus, aut indaginem plagis poſitis à venatore*, vel pantheram *ab aucupe.* (ubi pro *Pantheram*, ſunt qui *Panthera* legi malunt, à *Panther*, quam vocem Varro habet *de L. L.* l. 4. retis genus eſſe ſcribens.) Hîc enim *Pantheras*, pro univerſo aucupio, & eo, quidquid auceps capit, ſumitur, Joh. Calvin. *Lex. Jurid.* Apud Petrum Creſcentium *de Agricult.* l. 10. c. 17. retis eſt ſpecies, quâ anates capiuntur &c. Vide ſupra, ut & in voce *Varia*, *de odoris* verò *Pantherarum ſuavitate*, qui ipſâ vincunt aromata cæteraſque beſtias alliciunt, ut & *de coriis pantherinis* in bello, apud Veter. olim, quorum meminit Virg. *Æn.* l. 8. v. 459. hodiernoſque Polonos, uſu, Gerh. Jo. Voſſ. *de Idolol.* l. 3. c. 30. & 70.

PANTHERINÆ Menſæ, memorantur Plinio l. 13. c. 15. *Menſis præcipua dos in vena criſpis, vel in cortice variis; illud oblongò evenit diſcurſu, ideoque Tigrinæ appellantur; hoc intortò, & ideo tales* Pantherinæ *vocantur. Sunt & undatim criſpæ, majore gratia, ſi pavonum cauda oculos imitentur.* Et aliquot lineis interjectis, *Poſt ea murænæ nigrò tranſcurrens limite, variiſque corticum punctis apprehenſus, papaverum modo & in totum atro propior color, maculæque diſcolores.* Nempe citreæ hæ menſæ erant, quæ tanto in pretio apud Romanos, Plinii tempore, fuêre, ut non auri ſolùm argentique, ſed & margaritarum æſtimationem, æquarent, ut ipſe teſtatur *loc. cit.* Hæ, quo majoribus conſpicuæ erant maculis, eo cariores: quæ appellationibus prædictis origo, namque & Tigris & *Panthera* maculas habent. Meminit macularum in his menſis, quoque Seneca *de Tranquill.* l. c. 1. *Placet miniſter incultus, ac rudis vernula, argentum grave ruſtici patris ſine ullo opere & nomine artificis & menſa non varietate macularum conſpicua, nec per multas elegantium Dominorum ſucceſſiones populo nota, ſed in uſum poſita, quæ nullius convivæ oculos nec voluptate moretur, nec accendat invidiâ.* Petronius item *Satyrico*, in *deſcript. belli civil.*

> ——— *Ecce Afris eruta terris*
> *Citrea menſa, greges ſervorum, oſtrumque renidens*
> *Ponitur, ac maculis imitatur vilibus aurum,*
> *Quod cenſum trahat: hoc ſterile, ac malè nobile lignum*
> *Turba ſepulta mero circumvenit.*

Ubi dum *cenſus* mentionem facit, Senecæ illud l. 7. *de Benefic.* c. 9. in memoriam revocat, *Video iſthic menſas, & æſtimatum lignum Senatoris cenſu, eò pretioſius, quò illud in plures nodos arboris vitſit infelicitas.* Sed quis ille Senatorius cenſus? Tertullian. & Plin. ille *de Pallio* l. 5. iſte *loco cit.* HS. undecim, h. e. viginti quinque millibus aureorum definiunt. Et certè idem Tertullian. ibid. *M. Tullium* refert *quingentis millibus nummûm orbem citri emiſſe*, exclamatque, *Heu! quantis facultatibus æſtimavit lignum maculas!* Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſin. Antiqq. Rom.* l. 5. c. 26. Addo, illud tamdiu in Italia obtinuiſſe, quamdiu regio hæc iſtâ arbore carebat: Poſtquam autem, quod paulo ante Palladii tempora factum eſt, in Italiam citrus pervenit, ibique plantari cœpta eſt, copia pretium extinxit. Vide Auctorem Anonymum, (Alam, fuit Preuelius Paſtor Eccl. Reformatæ Francofurti primum, dein Bremæ) *Sina & Europa* c. 35.

PANTHEUM, ſeu PANTHEON, dicta eſt ædes Jovi Ultori ab Agrippa dicata, hodie *Maria rotunda* & *omnium Sanctorum* vocatur. Aliquando Cybeli quoque ſacra fuit, cujus Deæ caput antiqui operis e ſaxo, cum duobus pedibus, muro templi inclutum adhuc cernitur, vide Dionyſ. ac Plin. l. 34. c. 3. l. 36. c. 5. & 15. Fabricius *in ſua Roma* ſic deſcribit: *Altum eſt hoc templum pedes* 144. *totidem latum, contignationes aneis trabibus canalium modò compactis, pedum* 40. *ut teſtatur Baptiſta Leo. Valvæ ingentes, item trabes ex ære Corinthio & inaurata, lithoſtrotum variis marmoribus, aræ duæ marmoreæ ſex marmorata, interſtitia ſex columnarum ſpatiò diſtantes. Teſtudo templi laqueata variis circumquaque ſpatiis reſiliis, ne nimiò pondere ædificium premeretur. Nulla feneſtra penitùs inest, niſi in medio foramen ſphæricum, æreis inauratiſque trabibus fultum, quod lumen præſtet. cui in pavimento ſubjectum ad imbres excipiendos impluvium. Ad foramen illud in tecto quadraginta gradibus plumbeis aſcenditur: ad quod tectum antequam perveniatur, bini ambitus ſunt, ad quorum primum ex imo templi per centum quinquaginta gradus eſt eundum.* Marcellin. l. 16. *Pantheum, regionem teretem ſpatioſa celſitudine fornicatam* vocat. *Laminas tecti, quæ olim argenteæ fuerunt, Conſtans Imp. Conſtantini Junioris filius detraxit, plumbeis earum locò repoſitis: Gradus quoque ante templum ænei ſublati & ſaxei permutati ſunt. Cumque olim per gradus* 12. *ad illud aſcenderetur, nunc per totidem in illud deſcenditur; unde colligere eſt, quantum ſolum ex ruinis ſolum exaggeratum ſit. Parietes nunc lateritii ſunt, qui olim marmoribus fuerant incruſtati. Inter omnia igitur Urbis opera nullum adeò abſolutum, ſive molem, ſive artem, ſive impenſam conſideres, nullum etiam ex antiquiſſimis integrius: nam nec injuria quidem Gothi corrumpere aut frangere potuerunt.* Hactenus ille. In eo voluit, qui illud perfecerat, Agrippa, Auguſti etiam ſtatuam collocare, nomenque operis ei adſcribere, neutrum autem eò accipiente, in *Pantheo* ipſo Cæſaris ſuperioris ſtatuam, ſuam & Auguſti in veſtibulo poſuit. *Decoravit* prætereà *illud*, annotante Plinio, *loc. cit. Diogenes Athenienſis, & Caryatides in columnis ejus probantur, inter pauca operum, ſicut in faſtigio poſita ſigna, ſed propter altitudinem loci minùs celebrata. In honore eſt & in templo illo Hercules, ad quem Pœni omnibus annis humanâ ſacrificaverunt victimâ, humi ſtans, ante aditum porticus* &c. Poſteà Bonifacius III. à Phoca Imperatore, qui rem Pontificiam mire auxit atque extulit, acceptum B. Virgini & omnibus Sanctis dicavit: ſuitque primùm dictum *Virgo ad Martyres*, ſicut nunc à circulari formâ, cœlum imitante (unde nomen potiùs, quam ab omnibus Diis) *Sancta Maria rotunda.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom.* l. 2. c. 5. ut & in voce *Pantheon.* Sicut de *Conclavibus ſigillatis*, apud idololatras Judæos, quæ *Pantheo* Romanorum non malè compares, ſuprà aliquid in ſeminate *Mutira ſeeli.*

PANTHEUS, & PANTHUS, vir Trojanus unus ex primoribus urbis Virg. *Æn.* l. 2. v. 322.

> *Quo res ſumma loco, Pantheu? quam prendimus arcem?*

PANTHOIDES, patronymicum, pro Euphorbus, Panthoi filius, quem Pythagoras philoſophus dicebat ſe fuiſſe in bello Trojano, & à Menelao interfectum eſſe. Pythagoras ipſe apud Ovid. *Met.* l. 15. v. 150.

> *Ipſe ego, nam memini, Trojani tempore belli*
> *Panthoides Euphorbus eram, cui pectore quondam*
> *Hæſit in adverſo gravis haſta minoris Atridæ.*

Vide Philoſtrat. *in Euphorbo.*

PANTHYDRI Montes, vide ſuprà *Panhydri.*

PANTIA, inſula non procul à ſinu Cajetano. Lege *Pontia.*

PANTICA, quæ aliàs & *Panda* Dea, memoratur Arnobio *adv. Gent.* l. 4. cum ait: *Quòd Tito Tatio Capitolinum ut caperet collem, viam pandere atque aperire permiſſum eſt, Dea Panda eſt appellata, vel Pantica.* In *Gloſſis Philoxeni* dicitur [illegible], i. e. *Dea pacis* ideoque à *pandendis* ſeu aperiendis, pacis tempore, portis, *Pandam* arbitratur nuncupatam Hadr. Turnebus, l. 19. *Adverſ.* c. 21. Apud Varronem *de vita Pop. Rom.* Ælius hanc Deam eandem cum Cerere, atque adeò à *pane dando* vocitatam contendit. Ejus verba apud Nonium, in verbo *Pandere*: *Hanc Deam Ælius putat eſſe Cererem, ſed quòd in aſylum qui confugiſſent, panis daretur, eſſe nomen fictum à pane dando* pandere, *quod eſt aperire.* Verum *panda* non eſt à *panem do*, & more ſuo ludit Varro, cùm Ælii ſententiam in medium afferat, eamque probare videatur. Neque *Panda* ſeu *Pantica* eſt Ceres, cùm aperte ipſe Varro, *in hiſce verſibus*,

> *Sed Anna Perenna, Panda, te Lato, Pales,*
> *Nerienes & Minerva, Fortuna ac Ceres.*

eam à Cerere faciat diverſam. Scaliger *Conjectan. in Varronem*, eam *Empandam* in Paganalibus ſacris vocatam ſcribit eamque ſic dictam putat à latitudine tanquam [illegible]. Vide Jac. Oiſelium JCtum *Notis in A. Gell.* l. 13. c. 21.

PANTICAPÆA, melius PANTICAPÆUM, Plin. l. 4. c. 12. ac *Stephan. Voſpero*, teſte *Nigrô*, urbs Tauricæ maxima ab Boſporum Cimmerium, *Boſphorium* olim, teſte Plinio, *loc. cit.* *Sanſoni Pantica* nunc, in Tartaria Precopenſi 90. mill. paſſ. à Theodoſia.

PAN-

PANTICAPES, fluv. Scythiæ Europææ per Lithuaniam fluens in Euxinum mare. Nomadas a Georgis ſeparans, teſte Plinio, l. 4. c. 12. Precopis, vel Praeſicka, teſte Peucero. C[illegible] Mercatori. Nunc [illegible] Sanga, in Volhinia inferiori. Oritur in Moſcovia. & auctus aliquot fluviis in Boriſthenem ſe exonerat, 1[illegible] mill. paſſ. infra Kiovium in Eurum. Quintus fluv. eſt ab Iſtro inter celebres apud Herodot. l. 4. Dionyſ. v. 314.

[illegible]

[illegible]

Ne. Hayden.

PANTICHIUM, locus Bithyniæ apud Chalcedonem. *Antonin.*

PANTINUS Gerſimus, vide *Gerſimus.*

PANTIPOLIS, Indiæ intra Gang. m urbs. *Ptolem.*

PANTOCRATORENUS, apud Balſamonem *tit. de Fide ad can. 20. Photii*, *Quod autem Pantocratorenus præfectus [illegible] multis Monaſteriis, tamen non [illegible] [illegible] Monaſteriis, ut [illegible], [illegible].* Superior eſt univerſalis ſeu Generalis alicujus Ordinis religioſi. Dominic. Macer *in Hierolexico*. Vide quoque [illegible] Generalis.

PANTOMATRIUM, oppidum Cretæ maritimum, Plin. l. 4. c. 12. *[illegible]. Porto.*

PANTOMETRUM Kircherianum, ad uſum Principum ab Auctore primum inventum, & a Casp. Schotto, integro Tomo explicatum ac demonſtratum, memoratur Georgio de Sepibus in *Collegio Rom. Soc. Jeſu Muſæo* p. 24.

PANTOMIMUS, Græce Παντόμιμος, in vett. *Gloſſis* notatur *Hiſtrionem* citatur: *l. 27. ff. de oper. lib. ert.* qui ſcenicis ludis operam navat. Luciano Παντόμιμοι iidem ſunt, qui ὀρχησταί, i. e. *ſaltatores*. Vide eum περὶ ὀρχήσεως. Sed priuſquam [illegible] ſe a dramatis ſeparârent, quod Auguſti ævo cœpit a Pylade & Bathyllo, non ſaltabant ſolum hiſtriones, ſed etiam diverbia pronuntiabant. Vide Voſſ. *in Etymol. voc. Teatrum*: & Anton. Thyſium JCtum *Notis in A. Gellium l. 1. c. 5.* Donato *Mimus* dictus eſt. [illegible] imitatione vilium rerum & levium perſonarum: unde *Pantomimi*, omnium rerum imitatores, & Archimimi præcipui, ſeu Mimorum Principes. Vide Joh Roſin. *Antiqq. Rom. l. 5. c. 6.* Primus autem *Pantomimi* nomen Pylades, ſupra memoratus, ex Aſia veniens, uſurpâſſe legitur, apud Lucianum, & Suetonium *in Aug. c. 45.* In Conſulatum T. Sulpicii & C. Licinii Stolonis Hiſtrionem Romam advectum refert Joh. Cuſpinian. *in Faſtis Conſular.* p. 150. Suidas autem in voce Ἀθηνόδωρος notât, liberâ & ſtante Republicâ nullum *Pantomimorum* nomen nedum officium fuiſſe, ſed autem ſub Auguſto primum repertam, cùm antea non eſſet, & in ſcenam introductam. Quòd traditum & *Athenæo*, & *Zoſimo*, aliiſque τὴν παντόμιμον ſaltationem Auguſti temporibus, à Pylade primùm inventam & uſurpatam, cui & Bathyllus ὁμότεχνος adjungitur, dicentibus. At quomodo ratio conſtabit Suetonio, qui primis temporibus *Pantomimos* in Comœdia cecinisse, apud Diomedem, aſſerit? Certè notum uſitatumque etiam, Veteres ac longè Auguſti ævô priores genus illud ſaltationis habuiſſe, quæ motu corporis & geſtu quodvis exprimeret, docet Athenæus, apud quem Teleſiam quendam ſive Teleſten ὀρχηστοδιδάσκαλον multa ſchemas & geſtus inveniſſe & manibus omnia, quæ dicerentur, graphicè oſtendiſſe, legimus. Imò adeò res vetus fuit hæc chironomia, à qua *Chironomi* Pantomimi appellati ſunt, ut tradit Quintilian. *l.* 1. *c.* 19. eam ab ipſis temporibus Heroicis ortam eſſe & à ſummis Græciæ viris, ab ipſo etiam Socrate, probatam, à Platone quoque in parte civilium poſitam virtutum, & à Chryſippo, in præceptis de liberorum educatione, non omiſſam. Cumque tres fuerint antiquiſſimæ & celeberrimæ ſcenicæ ſaltationis ſpecies, Tragica, Comica & Satyrica, nulla non harum manibus & corporis geſtibus exprimebat, quidquid in fabula ageretur. Unde refert Athenæus *l.* 1. Teleſtem, quo ſaltatore utebatur Æſchylus, adeò bonum ejus rei fuiſſe artificem, ut cùm τοὺς ἑπτὰ ἐπὶ Θήβας deſaltaret, omnia quæ illic agebantur, geſtibus peregerit & oculis ſpectatorum ſubjecerit. In Comœdiis quoque Latinis Hiſtriones, qui cantica ſaltabant, ita res omnes geſtibus repræſentare conſueverunt, ut populus facile inde cognoſcere poſſet, quam fabulam eſſent acturi. Sed tempus fuit, quum idem ſimul canerent ſaltarentque. Poſteà, quia vocem motus corporis ex anhelitu intercurrebat & rurſum vox multum geſtibus incommodabat, melius viſum eſt, ut, aliis accinentibus, ipſi tantùm ſaltarent & taciti geſticulationem peragerent. Et hoc eſt, quod ajebat Sueton. primis temporibus *Pantomimos* in Comœdia canere ſolitos eſſe. Gellius de Mimis: *Saltabundi autem canebant, quæ nunc ſtantes canunt.* Scribitque Liv. *l.* 7. *c.* 2. Livium, antiquiſſimum apud Romanos fabularum actorem eundem & Poetam, quum in ſaltando canendoque cantico vocem obtudiſſet, & veniâ petitâ puerum ad canendum ante tibicinem ſtatuiſſet, canticum egiſſe aliquanto magis vigente motu, quia nihil uſus vocis impediebat. A quo tempore Hiſtriones canere deſiêre, & qui anteà voce motuque cantica agerent, ſolò motu & tacitâ geſticulatione exinde agere cœpêre, diverbiis tantùm eorum voci relictis: quæ Hiſtriones pronuntiabant, cùm cantica contra ſaltarent, puerò accinente & reſponſante tibicine. Hinc addit Livius: *Inde ad manum ſaltari Hiſtrionibus cœptum* &c. Quod ergo de Pylade & Bathyllo dicitur, non de Arte ſimpliciter intelligendum, ſed de ſaltatione, qualis Auguſti Principatu in ſcena verſabatur & quæ poſt illa tempora paſſim viguit, quæque nihil amplius commune aut conjunctum habebat cum Comœdiis aut Tragœdiis, ſed ſeorſim in Orcheſtram veniebat, inventoribus Pantomimis præfatis: cùm reipſa, & ars illa ſaltandique modus, quo omnia, quæ dicerentur, manibus expediebantur, quoque ipſe etiam Pylades in ſua ſaltatione uſus eſt, longe ante eum nota ſcenæ & in uſu poſita, ſed in Tragœdiis tantùm & Comœdiis & Satyris locum haberent. E quo triplici ſaltationis genere, Tragicæ nempe, Comicæ & Satyricæ, compoſitam Saltationis ſuæ Artem, a Tragœdia & Comœdia ſeparatam, primus in ſcenam Latinam introduxit, excoluit, expolivit, & *Italicam*, quod Romæ primum ejus ſpecimen in Latino theatro ediderit, vocavit Pylades, ipſe natione Cilix, ut ex Suida diſcimus. Athenæus tamen Bathyllum Alexandrinum, Italicæ illius ſaltationis inventorem facit, utroſque jungit apud eundem Ariſtonicus, ut & Zoſimus. Hoc certum, non ſolum eos [illegible], ſed & [illegible] fuiſſe, & in tragicis argumentis ſaltandi Pyladem, in comicis vero Bathyllum, primas obtinuiſſe. Erat enim ſaltatio hæc, ex Tragica, Comica, Satyricaque ſimul compoſita, haud ita tamen ex omnibus mixta erat, ut confunderentur & ex tribus una ſpecies fieret: ſed cùm omnia Tragœdiarum, Comœdiarumque & Satyrarum argumenta primi ſaltare inſtituerint, Tragœdias ſecundum tragicæ, Comœdias ſecundum comicæ ſaltationis inſtituta deſaltabant, factique inter ipſos Auctores diviſi & in diverſo ſaltationis genere contrariâ quoque factione inſtitutâ, eam ad diſcipulos ſuos & per hos per longam ſeriem ſucceſſores uterque tranſmiſerunt. Tragicæ autem chironomiæ antiquæ aliquot ſchemata & geſtus recenſet Pollux *l.* 4. *c.* 15. [illegible] Ubi ipſa [illegible] contraria erant ſchemata. Quibus addenda & [illegible], quæ etiam inter ſchemata tragica numerabantur: genus autem eſt eorum, qui intente aliquid & diligenter ſpeculari volunt. Hi enim manum fronti obtendunt, ne Sol oculis officere & proſpectum impedire poſſit. Sic Panem ἀποσκοποῦντα, (nam cum hoc ſchemate Panes vulgò fingebantur) h. e. manu fronti obtentâ ſpeculantem, & paululum nutantem, eleganter deſcribit Silius Italicus *l.* 13. *v.* 341.

Oſtenduntque manum, Solem infert, ſiſtere fronti

Arcet & umbrato perluſtrat paſcua viſu &c.

Cujuſmodi σχήματα τραγικὰ invenit olim multa Teleſtes vel Teleſias antiquitus dictus, ſed longe plura excogitavit Pylades, qui ſaltationem hanc, quæ manibus peragebatur, non quidem novam & antea ignotam, ut vidimus, introduxit, at multis partibus amplificavit & expolivit. Idem primus, fiſtulæ & chorus ſibi ſaltanti ut præcinerent curavit, cùm ante illum ſine fiſtulis & Choro *Pantomimi* ſaltarent, ſolò adhibitò pueri canentis & tibicinis concentu. Unde, ab Auguſto interrogatus, quid ſaltationi contuliſſet, reſpondit:

Αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπήν, ὁμαδόν τ' ἀνθρώπων.

Et Lucianus de *Pantomimi* ſcena ac apparatu loquens, jungit αὐλὸν, σύριγγα, ποδῶν κτύπον, [illegible], alibique addit *citharas*. Nempe, ſaltante *Pantomimô*, alii tibiis canebant, alii vocibus concinebant, alii fiſtulis ſibilabant, alii cymbala concrepabant, alii pede ſonabant: e quibus hi ultimi, quò clarior ſonus eſſet, & ab omnibus melius intelligerentur, ligneas ſoleas ſub pedibus habebant, κρούπεζα Græcis dictas, & ad hunc ſolum uſum factas, imo nonnunquam ferreas, ut ex eodem patet Luciano, vide infra, in voce *Scabellum*. Nonnulli quoque citharis canebant, aut teſtulis crepabant, aut manibus plaudebant, &c. Unde aliisquibuſdam *Pantomimis* celebribus aliqua a Pergamo, ætate Galeni, h. e. Marci Philoſophi, tres nobiliſſimi Pantomimi orcheſtram calfaciebant, qui viciſſim ſaltabant & in orbem: quorum duos nominat Galenus περὶ τοῦ προγινώσκειν, Pyladem & Morphum, tertium non nominat, ſed is procul dubio Bathyllus fuit, ex iis quæ diximus. Mithæci cujuſdam *Pantomimi* formâ præcellentis, meminit Plin. *l.* 7. *c.* 33. quod nomen Græcum eſt & proprium illius; vix enim ullum reperias in Hiſtoria Romana *Pantomimum*, niſi Græcô nomine appellatum. Unde rideas doctorum hominum fabulas, qui apud Plinium *Mythicum* legunt & hinc duo genera *Pantomimorum* faciunt, *Scenicos*, & *Mythicos* &c. De iis porrò vetus *Scholiaſtes* Juvenalis *ad v.* 178. *Sat.* 2. *Orcheſtra ſpatium, in quo ſaltat Pantomimus.* Æl. Lamprid. in *Alexandro c.* 34. *Nanos & Nanas, & Moriones & vocales [illegible] & omnia acroamata, & Pantomimos, populo donavit.* Illorum manus *loquaciſſimas*, digitos *linguoſos*, ſilentium *clamoſum*, vocat Aur. Caſſiodor. *l.* 4. *Ep. ult.* & paulo poſt: *Pantomimo, inquit, cui à multifaria imitatione nomen eſt, cùm primum in ſcenam plauſibus invitatus advenerit, aſſiſtunt conſoni chori diverſis organis eruditi: tunc illa ſenſuum manus oculis canorum carmen exponit, & per ſigna compoſita, quaſi quibuſdam litteris, edocet intuentis aſpectum. In illa leguntur apices rerum & non ſcribendo docet, quod ſcriptura declaravit: idem corpus Herculem deſignat & Venerem fœmineam præſentat & marem Regem facit, & militem fortem reddit & juvenem: in uno credo eſſe multos, tanta eruditione diſcretos.* Tertullian. *de Spectac. l. c.* 15. *Pantomimus à pueritia patitur in corpore, ut artifex eſſe poſſit*: tam operoſâ præparatione iis opus fuit. Hinc in proclivi eſt Poetas intelligere, qui de hac geſticulatione loquuntur, & vel nutus vel geſtus vel digitos loquaces, de mimica hac omnium perſonarum effictione, accipere. Claudian. *de Conſul. Manlii Theod.* v. 312:

Qui nutu, manibuſque loquax,

Sidon. Apollinaris *Carm.* 23.

Clauſis faucibus & loquente geſtu.

Terent. Maurus *de Metris*, ſeu verius C. Petronius Ibicitanus;

At Arbiter diſertus

Tenulus colore mollis.

Manu puer loquaci, &c.

Uti autem totius corporis circumactu nutibuſque oblectabant, præſertim verò digitis id efficere. Aur. iterum Caſſiodor. *l.* 1. *Ep.* 10. *Hanc partem Muſicæ diſciplinæ mutam nominavêre majores noſtri*

ſtri, quæ ore clauſo manibus loquitur, & quibuſdam geſticulationibus facit intelligi, quod vix narrante linguâ aut ſcripturæ textu poſſet agnoſci. Iſidor. *l.* 1. *c.* 15. *Sunt quædam & digitorum notæ, ſunt & oculorum, quibus ſecum taciti proculque loquuntur.* Nec ſervi ſolùm *Pantomimi*, ſed & libertis eam Artem exercere licuiſſe, patet ex *ff. de Act. empt. Julian. l.* 27. *Oſtendam nobiliſſimos Juvenes, mancipia Pantomimorum:* Virique Senatorii illorum ædes ſtudioſè adibant; donec lege cautum, cujus meminit Tacit. *Annal. l.* 1. *c.* 77. *Ne domos Pantomimorum Senator introiret*, Primitus autem ſcenam occupabant, unde orcheſtram ſaltationi eorum deſtinatam ſuprà diximus, & Seneca *Nat. quæſt. l.* 7. *c. ult. In pulpito*, inquit, *Pantomimorum, Viri & fœminæ tripudiant.* Poſteà, Comœdi & Hiſtriones Archimimi & *Pantomimi* familiares in convivium induci cœperunt, jam inde ab Aſiatica illa præda, quæ Romanam frugalitatem afflixit, ſeu potius, perdidit, teſte Livio *l.* 39. *c.* 6. & Auguſtino *de Civ. Dei l.* 3. *c.* 21. quibus adde Salluſtium *Hiſt. l.* 2. *de luxu Metelli loquentem*, & eundem, *ubi de Mario ſermo, in Jugurth.* Unde Ovid. *Amor. l.* 2. *El.* 5. *v.* 17.

> *Non oculi tacuêre tui. conſcriptaque vino*
> *Menſa, nec in digitis litera nulla fuit.*

Et *l.* 3. *El.* 11. *v.* 23.

> *Quid Juvenum tacitos inter convivia nutus,*
> *Verbaque compoſitis diſſimulata notis!*

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in locum Roſini cit.* Tandem, ut luxurioſa hæc voluptas etiam mortuos comitaretur, funeribus *Pantomimi* adhibiti ſunt. Hinc ubi Scholiaſtes Britannicus *ad Juvenal. perſonam ab Hiſtrionibus, in agendis fabulis*, ſumi ſolitam eſſe docet: *Addendum eſt*, inquit Fortun. Licetus *l.* 6. *de Lucernis c.* 7. *& à Pantomimis*, ſeu *Archimimis, Mimiſque minoribus, & Mulieribus, quæ Funeræ nuncupata in celebrandis pompis funeralibus.* Vide ſuprà in voce *Favor.* Nec *Pantomimos* ſolùm, ſed & *Pantomimas* fuiſſe, docet vetus Juvenalis Scholiaſtes *Sat.* 11. *v.* 162. ubi, cùm dixit Poeta:

> *Forſitan expectes, ut Gaditana canorô*
> *Incipiat prurire chorô, plauſuque probata*
> *Ad terram tremulô deſcendant clune puellæ:*

Has *Lyriſtrias* & *Pantomimas* interpretatur: Quæ omnia calentis in triclinio nequitiæ irritamenta, ſuſtulit optimus Imperator Theodoſius, uti Principem Chriſtianum utique decebat. Nihilominus exciſam utcunque luxuriam, per vices pullulare non deſiiſſe, deprehendimus apud Petrum Chryſologum *Serm.* 127. Vide quoque Laur. Pignorium *Comm. de Servis.* Cœl. Rhodig. *l.* 5. *c.* 3. &c. Nomen verò *Pantomimi* quod attinet, ita ſaltatorem ab Italiotis, h. e. Græcis eam partem Italiæ incolentibus, quæ *major Græcia* dicta, vocari dixit ſuprà Lucianus. Romani *Hiſtrionem* propriè τὸν παντόμιμον vocabant: ubi tamen tempora diſtinguenda. Poſtquam enim primus Pylades ſaltationem ab actu fabularum, qui voce fiebat, ſeparavit & diverſum in ſcena artificium effecit, fabulas ſaltare & canere, exinde, qui propriè loquuti ſunt, *Hiſtriones* de Pantomimis vel Saltatoribus uſurparunt (& revera *Hiſter* Tuſcis Ludio ſeu Saltator dicebatur) eos autem, qui voce fabulas imitabantur, *Cantores* appellârunt: Ante id tempus verò *Hiſtriones* de utroque Artificum genere dicebantur, quia diverſi non erant, ſed iidem fabulas ſaltabant & canebant: ſaltantes in canticis, canentes in diverbiis. Quia autem ſaltationes omnes à Satyris, hinc Σάτυροι & Σατυρισταὶ quoque dicti ſunt *Pantomimi* ac Saltatores ut intrà videbimus, ubi de *Satyro geſtu* &c. Plura hanc in rem, vide apud Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino. c.* 19. Vetus Epigramma de *Pantomimo*:

> *Maſcula fœmineô derivans pectora flexu*
> *Atque aptans lentum, ſexum ad utrumque latus.*
> *Ingreſſus ſcenam Populum Saltator adorat,*
> *Solerti ſpondens prodere verba manu.*

Vide quoque Manilium *Aſtronomic. l.* 5. & ſuprà in *Panica*, item voce *Agagula.* Nec omittenda *Inſcr.* antiqua *p.* 331. *M. Ulpius. Aug. Lib. Apolauſtus. Maximus. Pantomimorum. coronatus. adverſus. Hiſtriones. &. omnes. ſcænicos. Artifices.* cujus meminit Gev. Elmenhorſt *Obſervationibus Arnobianis l.* 2. ubi de *vacatione cum coronis*, quæ inter alia Hiſtrionum præmia fuêre.

PANTONUS Ludovicus, vide *Ludovicus.*

PANUCLA, in plur. *Panucla*, Iſidoro *l.* 19. *c.* 29. *dicta, quòd ex iis panni texantur: ipſa enim diſcurrunt per telam:* Vox textoria. Primum enim in tela contexenda, telæ pedes erigere & jugum iis fuit imponere, quod Ovid. *l.* 6. *Met. v.* 55. *telam jugo jungere* dixit: Deinde ſtamina telæ vel jugo telæ adnectere, quod idem *telam ſtamine intendere v.* 54. dixit, & *ſtamen telâ ſuſpendere.* Conſtitutô ſtamine ſequebatur ſtaminis cum ſubtemine connexus, Græcis σύνθεσις κρόκης. Theophylacto *Hiſt. l.* 11. i. e. συνείρειν τὴν κρόκην τῷ στήμονι, aliis unô verbô κρεκεῖν, item κροκοῦν. Hinc κροκωτὸς veſtis, quæ plus ſubteminis, quàm ſtaminis, haberet; tales enim molliores & delicatiores: contrà στημόνιοι, multô ſtamine, adeoque denſæ & pingues. Κρόκην Scholiaſtes Ariſtophanis interpretatur, ἀπὸ πήνης ἔνδυμα· πήνη namque idem cum κρόκη, & πηνίζειν cum κροκοῦν. Unde πηνίον, radius textorius tramâ involutus. *Epigr. Græc.*

> ——— Καὶ τὰ τρεχαλέα
> Πηνία.

Panuclium & *Panucellium* Latinis: Nam à πήνη, Doric. πάνα, *Panucula* & *Panucla*, tramæ involucrum, & *Panucella*, à quo *Panucellium*, ut à *Panucla*, *Panuclium.* Heſych. Πηνίον, πηνίον ἐν ᾧ ἄτρακτος εἰς ὃν εἰλεῖται ἡ κρόκη. Eſt autem idem Græcis τὸ πῆνος, & πήνη & πηνίον, glomus ſcil. ſubteminis, radio textorio involutus; à πῆνος Doric. πᾶνος, Latinè *panus*, & diminutiv. *Panucula* & *Panicula.* Nonius, *Panus tramæ involucrum, quem diminutivè* Panuclam *appellamus.* A cujus tumoris, quem efficit ita circumvoluta trama, ſimilitudine, tumorem quoque inguinum & omnem in corpore tumorem, appellârunt *panum* & *panuclam*, ut videre eſt apud *Alex. Trallianum*: cùm *Panus* propriè ſit ſubteminis glomus. Unde χρυσόπηνοι, veſtes aureis filis vel aureô ſubtemine textæ, apud *Heſychium.* In veſtibus enim aurô textis ſemper ſubtemen ex aurô fuit, neque, cùm veſtibus aurum dicitur intexi, id aliter capi poteſt, quàm de ſubtemine, quod propriè inſeri, & immitti & intexi ſtamini, dicitur. Ovid. *loc. cit. v.* 55.

> ——— *Stamen ſecernit arundo,*
> *Inſeritur medium radiis ſubtemen acutis,*
> *Quod digiti expediunt.*

Et paulo poſt *v.* 68.

> *Illic & lentum filis immittitur aurum.*

Heſiodus, in Ἔργ. *v.* 536. κρόκην ἐν τῷ στήμονι μηρύσασθαι, *ſubtemen ſtamini inducere*, vel *intra ſtamina ducere*, ut idem Ovid. loquitur. Græci tamen recentiores πήνην non pro ſubtemine, ſed pro ſerico uſurpârunt: quemadmodum & μέταξαι, quæ *filum* vel *ſubtemen* quodvis denotat, de ſerico tantùm poſteriores accepêre. Paulus Silentiarius ἐν ἐκφράσει τῆς μεγάλης Ἐκκλησ.

> ——— Πάντα δὲ πέπλοις
> Νήμασι, χρυσοπήνοις τε μίτοις ποικίλλεται ἄργλη.

Ubi πήνης νήματα, *ſtamina ſerica* vocat: & χρυσοπήνους μίτους, *aurea fila* vel *auri ſubtemen.* Græcis enim ἱστὸς propriè ſtamen, & ſubtemen μίτος: Latinis *licium.* Unde *licia telæ addere*; *licia in tela ſuſpendere*; *adnectere licia telis*: ubi *licia* ſunt *ſtamina* καὶ τὰ νήματα, ſubtemen verò μίτον lubentiùs appellant. Hinc πολύμιτα, quæ de ſubtemine verſicolore fiunt; varietas namque illa filorum in polymitis de ſubtemine fit. Sic Latinè *fila* de ſubtemine, quæ tamen non rarò confunduntur, ut apud Jul. Capitolin. in *Pertinace*, *c.* 8. *veſtis ſubtemine ſericô, aureis filis inſignior*, vide Salmaſ. *ad loc.* Cùm verò in *Gloſſ.* Ælfrici *c. de Veſtib. Panucla* exponitur *veſtis conſuta*, Somnerus *Panuttia* cenſet reponendum, apud Car. du Freſne. Vide quoque Meurſium in Πηνῖκλα.

PANUCO, regio novæ Hiſpaniæ ſub præfectura Mexicana, inter ſinum Mexican. ad Ortum & novam Biſcajam ad Occaſum, long. 100. leuc. ab ortu ad Occaſum paulo minus lata, ubi aliquot coloniæ Hiſpanicæ, nempe *S. Jago de los Valles*, *San Luis de Tampico*, &c. & *Panuco*, ad fluvium cognom. parvi circuitus, quibuſdam etiam *S. Eſtevan del puerto*, vix 12. leucis ab ora ſinus Mexican. 80. à Mexico in Cæciam.

PANVINIUS Onuphrius, vide *Onuphrius.*

PANYASIS, Poëta Epicus celebris, de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 856.

PANYASUS; Macedoniæ fluv. *Ptol. Spirnaſſa Thevetο.* Eſt autem inter Dyrrachium urbem & Apſum fluv.

PANYSUS, fluv. Myſiæ inferioris in Euxinum mare inter Neſembriam & Odeſſum influens. *Paniza Nigro.*

PAOCHINGA, urbs, ex præcipuis Huquamenſis provinc. regni Sinarum intra colles, ad radicem montis Lungi. Habet ſub ſe quatuor alias Urbes. *Martinius.*

PAOGANUM, urbecula Sinarum munita aliàs, contra Tartaros, in Pechinenſi provinc. ad Sancanum fluv.

PAONINGA, urbs ſecunda Suchuenſis provinc. Sinici Imperii ad fluv. Kialing, ſub qua 9 Urbes.

PAOTINGA, urbs ſecunda Pechinenſis provinc. ſub qua 19. Urbes in mediterran. ad radicem montium. De his vide Martinium, *Atl. Sin.*

PAPA, nomen olim commune omnium Epiſcoporum, quos nudè *Papas* appellabant: *Papa, Admirabilis, major, pater & cuſtos.* Hinc Veter. Epiſtolæ Epiſcopis inſcriptæ, *Domino Papæ N. ſalutem*, ut patet ex Auguſtino *Ep.* 13. 18. 22, 256. Hieronymo *Ep. ad eund.* & Aliis, quos laudat Joachimus Vadianus *de Primit. Eccl. ſtatu*, Bignonius *ad Marculf. l.* 1. Savaro *ad Sidonium l.* 1. *Ep.* 6. Caſaubon. *Exercit. XIV.* §. 4. &c. Prudentius *in paſſ. Hippolyti*, *ad Valerianum Epiſc. Periſteph. Hymn.* 4. *v.* 127.

> *Rorantes ſaxorum apices vidi, optime Papa.*

Series Epiſcoporum Metenſium, ſcripta ſub Carolo M.

> *Nobilis in cunctis* Papa, *Chrodegangus habetur.*

Tortarius Floriacenſis *de Tranſlat. S. Mauri*, cùm ſe Epiſcopum fuiſſe inſinuâſſet, priuſquam Benedictinum induiſſet habitum, hæc ſubdit:

> *Gratum eſt, ut coram Legiſlatore rependam*
> *Servitium Domino, præſente mihi Benedictô,*
> *Illius & normam juxta deducere vitam.*
> *Quàm me barbarico* Papam *contradere ludo*, &c.

apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Tradit quidem *Chronicon* Orient. & Eutychius, *Papa* nomen ac titulum *Heroclam*, ſeu *Heraclam*, Patriarcham Alexandrinum uſurpâſſe, *in Origin. Alexandr.* à quo idem titulus cæteris Alexandrinis Præſulibus tribuitur à Scriptoribus, uti obſervatum Selden. *ad Eutych.* Goaro *ad Theophan.* & Aliatio *de Conſenſ. utriuſque Eccleſ. c.* 18. quibus adde Pachymerem *l.* 10. *c.* 32. & Facundum Hermianenſem *l.* 4. *c.* 2. ubi Athanaſius, *Papa noſter Athanaſius* dicitur: Verùm non Alexandrino tamen Patriarchæ proprius hic titulus fuit, cùm & Conſtantinopolitano & Hieroſolymitano cum tribuat Avitus Viennenſis *Ep.* 7. & 23. communiſque fuerit omnibus Epiſcopis appellatio, ut oſtenſum. Sed, quemadmodum nomen *Apoſtoli*, *Apoſtolici*, *Apoſtolicæ ſedis*; quemadmodum mos oſculandi pedes aliaque antiquitus quidem omnibus Epiſcopis communia fuêre, ut Caſaubon. *d. l.* probat pluribus, poſteà verò ritus hic ad cultum Pontificis Romani propriè tranſlatus eſt, & ap-

pellatio illa, de Romæ Epiſcopo & ſede Romana ἀντονομαστικῶς in Occidente uſurpari cœpit: ita *Papa* nomenclatura in eadem ſolis Pontificibus Romanis remanſit, idque ex decreto Gregorii VII. qui in Synodo Romæ habitâ, ſtatuit, ut *Papa* nomen unius eſſet in Orbe Chriſtiano. Vide Baronium *ad* 10. *Januar.* & Sirmondum *ad Ennod. l.* 4. *Ep.* 1. Adde Clar. Suicerum, qui ſeculo adhuc V. omnes Epiſcopos, imò & Sacerdotes ac Abbates, honoris gratiâ, in Eccleſiis occidentalibus *Papas* vocatos, pluribus exemplis docet, atque de Patriarcha Alexandrino hæc ſubjicit: *A temporibus Heracla, qui, circiter* 80. *annis, ante Alexandrinus Patriarcha fuit, obtinuit, ut Patriarchæ vocarentur Papæ. Is vocabatur Pater, id eſt, Abba, cùm alii Presbyteri tantùm vocarentur, id eſt, Seniores. Poſtea quam verò plures Epiſcopi per Ægyptum creati ſunt, qui nulli antea erant, ſed ab Heracla primum conſtituti ſunt, tunc communicatô omnibus illô nomine Abba, id eſt, Patris, ut aliquid præcipuum haberet Epiſcopus Alexandrinus, qui aliquot Epiſcopos ſub ſe habebat, placuit eum vocari Papam, id eſt, avum, nempe πατέρα πατρὸς*, ex Eutychii *Origin. Sedis Alex.* in *Theſ. Eccl.* Hinc *Papatia* & *Papatus*, de dignitate Pontificia, apud Leonem Oſtienſem *l.* 2. *c.* 79. *Papare*, ſummum Pontificatum obtinere, apud Laur. Leodienſem in *Epiſc. Virdunenſ.* &c. Vide de incrementis ejus Fr. Burmannum *Synopſ. Theolog. Part.* 2. *l.* 8. *c.* 14. Uti verò in Eccleſia Romana *Papa* eſt, ejus caput & Monarcha, *cui ſubeſſe, omnibus de neceſſitate ſalutis eſſe*, pronuntiavit jam olim Bonifacius VIII. ita Japonenſes quoque ſuum habent *Papam*, ſeu ſacrorum Principem: nec non Pegnani, inter hodiernos Ethnicos: vocaturque Japonicus, *Dair*; qui tamen poteſtate civili omni exutus eſt circa A. C. 1000. Peguanus, *Rolim*. Sed & Mahumedani olim ſuum Papatum habuere, *Caliphatûs* nomine, quem tamen jam ante quatuor ſecula extinxêre Tartari: non ſic tamen, ut non hodieque *Cheke*, qui Meccæ reſidet & omnium Muſlimorum cujuſcunque ſectæ, in ſacris, caput eſt, maxima ſit auctoritas, ſed imperiô deſtituta. Vide ſuprà, ubi de *Muſulmis*, & Georg. Hornium paſſim, inprimis *Orbe Polit. Part.* 2. *p.* 4. ubi de quadruplici *Papatu*. De *Papa* verò Romani ditione vide in voce *Pontificia ditio*. Nec omittendum, quòd Goarus *ad Cedren.* has voces Παπᾶς & Παπᾶς diſtinguens, alteram Pontifici, alteram Clericis minoribus, convenire ait: Hinc in Iſaacii Comneni *Nov.* ἔτι καὶ τῶν λοιπῶν, Παπᾶς, ἔτι ἀναγνωστῶν, ubi innuitur, Lectorem ex infimo Clericorum ordine, ſimplicemque Clericum, eſſe: Atque ita vocem Παπᾶς pro Clerico uſurpâſſe Byzantinos conſtat. Nam & in *Epiſt.* Barlaam Græci Beſſarionis Cardin. editaa Meurſio Παπάδες, pro *Presbyteris*, accipiuntur; uti Παπαδίσκοι, in *Actis* S. Eliæ Junior. pro *Sacrificulis*: & Παπαδίαι, pro *Sacerdotiſſis*, in *Gloſſis* Græco barb. Scribit præterea Scaliger *de Emendat. Temp. l.* 7. Æthiopes Sacerdotes *Papaſath* hodie vocari, ut Epiſcopos *Epiſcopaſath*. Sed & Indos, de quibus dictum, ſummos ſuos Pontifices *Papas* appellare etiamnum, tradit Joſ. à Coſta *l.* 5. *c.* 14. de quâ appellatione vide Franc. Lopes de Gomara *l.* 2. *c* 89. Quin etiam Græcis recentioribus vox Παπᾶς præponi conſuevit Hegumenorum nominibus, quemadmodum vox *Pater* apud Latinos. Concilium Chalcedonenſe *Act.* 1. πεμφθέντα τὸν Παπᾶν Ἀβραάμιον. Alibi, de Eutychete Archimandrita hæretico: Ὁ Παπᾶς Εὐτυχής. *Lamentatio* MS. de capta Conſtantinop. Παπάδες, ἡγούμενοι &c. Walafridus Strabo *de Reb. Eccl. c.* 7. *Papa* nomen *paternitatis* appellationem eſſe dicit, & *Clericorum congruere dignitati*: quod etiam colligitur ex *vita* Zoſimi Epiſcopi Syracuſ. *num.* 16. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Epiſcopos enim, *Patres eſſe, non Dominos*, decet, verbis Hieronymi. Vide quoque Coralium *Miſcellaneor. l.* 5. *c.* 15. Certè *Papa*, pro *Patre*, apud Græcos & Romanos: ſeu *Avo*, apud Arabas, pro quo alii *Atta*, quod ad fratres etiam tranſiit; vel *Abba*, item *Tatta*. Unde *pappare* dicti infantes, mammam amplexuri, vel Patrem vocaturi. *Pappi*, qui pappum miniſtrabant, ut & Pædagogi. Iſidoro, *Papas*, *Pædagogus qui ſequitur ſtudentes*. Hinc Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 633.

——— *Timidus prægustat pocula* Papas.

Et *Acta* Viti ac Modeſti Martyrum: *Angelus autem Domini apparuit* Papati *ejus religioſo viro, Modeſto nomine.* Etiam *Papa*, cibus puerorum, ſicut Bua potus. Non. Marcellus *de Propriet. Serm. c.* 2. *Buas potionem poſitam parvulorum.* Var. Cato, *vel de liberis educandis*: *Cùm cibum ac potionem Buas &* Papas *docent, & matrem mammam, Patrem tatam.* Vide Thom. Bartholin. *de Puerperio Veter.* & Laur. Pignorium *Comm. de Servis*: nec non in vocibus *Apoſtolici*, *Archiepiſcopus*, & *Pater*, it. *Protopapa*.

Rabbi PAPA, præſes Nareſæ, in urbe vicina Soræ, circa ann. 4113. juxta Rabbi Ganz.

Rabbi PAPA Daman-netzar, floruit ann. 4018, juxta calculum David Ganz, docuitque Nahardeæ. *Juchaſin, p.* 116.

PAPA, urbecula Hungariæ munita, cum arce, ad amnem *Marchalix*, ſub Auſtriaco media inter Arrabonem ad Boream & Veſprinium ad Meridiem, vix. 3. leuc. Hungaric. a Turcicæ ditionis confinio.

PAPA Fatuorum, vide ſuprà *Kalenda*.

PAPA Guido, vide Guido.

PAPÆUS, Jupiter apud Scythas, Herodot. *l.* 4.

PAPALETHRA, Clericalis corona eſt, apud Balſamonem *ad Synod. VI. annotat.* 21. Græcè παπαλήθρα, aliter στέφανος & γάμματα, quas voces vide apud Cl. Suicerum in *Theſauro Eccl.*

PAPARINUS Petrus, vide *Petrus*.

PAPAS, vide paulo ſuprà & infrà *Prægustator*.

PAPAVER, in honore apud Romanos fuit ſemper, ut *indicio eſt Tarquinius Superbus, qui Legatis à filio miſſis decutiendo* papavera *in horto altiſſima, ſanguinarium illud reſponſum hâc facti ambage reddidit*, Plin. *l.* 19. *c.* 8. Cujus caput, florem, folia, caulem, clypeum cœlo obrentum, pomi obtuſi cavam penè inanem quid attinet indigitare? *Cereale* dicitur Virgilio *Georg. l.* 1. *v.* 212.

Nec non & lini ſegetem & Cereale papaver.
Tempus humô tegere & jam dudum incumbere aratris.

Vide quoque *l.* 3. an quod Cereris effigies in templis id in manu geſtaret, uti docet Callimachus *Hymn. in Cererem.*

——— ——— γέντο δ' ἐν χειρὶ
Στάχυας καὶ μάκωνα ———

An quòd in ſegetibus Agricolæ ſererent, ut Deæ offerretur, Brodæus *l.* 2. *c.* 29. Cereri certè ſacrum fuit. Verum cùm à frumenti frugumque natura procul abſit: inde colligit Licetus, Cereremproindeque Cereris filiam Proſerpinam: quæ ſuaſu Jovis *Papavera* comediſſe fingitur, eſſe non tam fruges triticeas, quàm plantas alias: vel ideo ſic dici, quòd ſomnium & requiem conciliet, unde in oblivionem doloris Cereri eorum eſus conſultus. Vide Fortun. Licetum *de Gemmis Annularibus Schem.* 21. *c.* 104. & 105. Facultate enim frigidum eſt, atque hinc ſomnum et conciliandi vis. Quam ob cauſam, ante fores hujus Dei florent papavera, apud Ovid. *Met. l.* 11. & Nox papavere coronatur, apud eund. *Faſt. l.* 4. Vide Car. Paſchalium *Coronar. l.* 3. *c.* 17. ubi *papaver*, inter flores quoque coronarios, adhibitum docet, & ſuprà aliquid voce *Opium*. In occulta vero Ægyptiorum Philoſophia, hieroglyphicum fuiſſe non Cereris modò, de qua dictum, ſed & Juſtitiæ, Veneris, Amoris, Gentium, Capitum, oſtendit Jo. Pierius in *Hieroglyphicis*. Inter condimentaria porrò Veterum ſemina ſeſamum & *papaver* numeratur Apicio in *Excerptis*. Unde *Papavere ſparſa*, apud Petronium, *Sed meliuſes cerrarum globulus & omnia ducta ſaleque, quaſi papavere & ſeſamô ſparſi*, ex μακωνο τὰ ſunt. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 363. Certè *papaveris* candidi ſemen toſtum cum melle, ſecundis Romanorum menſis adhibitum, docet Plin. *l.* 19. *c.* 8. ubi addit, *Hoc & panis ruſtici cruſta conſpergebatur, affuſo ovo inhærens, ubi inferiorem cruſtam apium gitque cereali ſapore condiunt.* Ejuſdem ſuccus, lacte & melle dilutus, in nuptiali apud eoſdem cœna exhibitus: imò & mamillis contra inſomnia aſperſus eſt. At in Coorum Inſul. ſeniô confectos, antequam ægreſcerent, alios *papavere*, alios cicutâ ſibimet mortem conſciviſſe, habet *in Politiis* Heraclides. De more folii *papaveris* ludendi, apud Græcos uſitato, dicemus infra, voce *Platagonion*. Ut & hoc addam: ejus puncta in citreis Romanorum menſis magni habita fuiſſe, docet Plin. *l.* 13. *c.* 15. *Menſis præcipua dos in vena criſpis, vel in cortice variis* &c. & paulo poſt, *Poſteà mutant nigrô tranſcurrens limite, variiſque circum punctis apprehenſus* Papaverum *modo, & in totum atro propior color, maculæque diſcolores.* A capitum inſuper eorum forma ac ſimilitudine, *Codones* dici tintinnabula, non ſine ratione contendit Hier. Magius *de Tintinnabulis l. c.* 1. ubi ait: *Codones a Græcis tintinnabula nuncupari, nemo eſt qui neſciat. Codones autem dici, eo quòd dum moventur, ſonum & quaſi cantum edere ſoleant, Græcânus par eſt etymologiâ, teſtantur Johannes Grammaticus in Commentariis in l. Ariſtot. de Anima & Suidas in Lexico. Tametſi à forma & ſimilitudine capitum plantæ papaveris, quæ Codonum voce à Græcis ſignificantur, ſic dici tintinnabula, aliquis non ſine ratione fortaſſe contendat.* Sunt autem *Codones* propriè tintinnabula, equorum phaleris appenſa. *Suidas*, Κώδων, παρὰ τὸ ἐν τῷ κώδωνι ᾄδειν, Franciſcus Sweertius *Notis in Maginum*. In veteri verò *Charta* apud Joh. Schefferum ad *Chron.* Upſalienſe 10. 152. *Obtulit caſulam dalmaticam & ſubtile cum duabus cappis, omnia de papavere, ad ponendum ſuper ſepulchrum in ſolennitatibus*, &c. quid vox ſignificet, quæritur. Occurrit eôdem ſenſu in *Exceptione* corporis S. Florentini Latiniac. *MS. Inſcriptio hæc erat: Hic requieſcit &c. Erat autem ſcriptum in papavere*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* An lux his locis & ſeqq. aliqua?

PAPAVERACA Veſtis, Latinis pro *tenui ac delicata*, uti Græcis μήκων. Plin. *l.* 8. *c.* 48. *Crebra* papaveracæ *antiquam habent originem, jam ſub Lucillio Poëta in Torquato notata.* Nempe quia Græci μήκωνα vel μηκώνιον veſtem vocârunt tenuiſſimam, ex μήκωνι ſive *papavere* pinnarum textam: hinc *Lucilius*, qui ubique & ſemper Græciſſabat, *papaveracam*, delicatam ac byſſinam veſtem dixit. Quales autem illæ veſtes fuerint, non explicuit Plinius. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1127. & hic ubi de *Conchis Pinniſque*.

PAPEBERGA, & BABENBERGA, urbs Franconiæ, vulgò *Bamberg*. Patria Joachimi Camerarii.

PAPELLIUS Iſter Conſul, cujus tempore bubo infauſta avis Capitolii cellam intravit, propter quod Nonis Martiis urbs luſtrata eſt eô annô, Plin. *l.* 10. *c.* 12.

PAPHAGES, Rex Ambraciæ, qui cùm obviam factus eſſet leænæ catulis ſuis ſtipatæ, ab ea occiſus eſt.

PAPHARA, urbs regionis Cyrrheſticæ, in Syria, *Ptol.*

PAPHLAGONIA, vulgò *Roni Caſtaldo*, *Bolli* aliis, regio Aſiæ minoris ad Pontum Euxinum, Galatiæ pars Borealis *Ptolemæo* inter Bithyniam ad Occidentem & Cappadociam ad Ortum Galatiæ ad Auſtrum cohærente. *Baudrando* eſt, inter Pontum Euxinum ad Boream & Galatiam ad Meridiem, ad 160. mill. paſſ. extenſa verſus oram littoralem, ubi ejus urbes præcipuæ Synope, Teuthrania *Tripoli*, ſeu *Triboicelli* hodie, & Amiſus, ex *P. de Val.* In hac provinc. Mahometes à Calojohanne, per fil. Emanuelem victus eſt, A. C. 1138. Vaſtata eſt à Coſacis, A. C. 1616. Nomen habet à *Paphlagone*, Phinei filio, teſte *Stephanô*. Populi *Paphlagones*, quos ſuperſtitioſos ac ſtolidos eſſe affirmat Lucianus *in Pſeudomanti*. Strabo *l.* 7. Plin. *l.* 6. *c.* 2. *Ptolem. Steph. Byzantinus*, *Dionyſ. Africanus*, qui ſic ait:

Paphlagones poſt hos, Mariandinique ſequuntur.

Horum meminit etiam Dionyſ. *v.* 787.

Παφλαγόνες δ' ἐπὶ τοῖσιν ἐπ' ἠπείροιο νέμονται,
Καὶ Μαριανδυνοὶ ἱερὴ τ' ἄδα ———

A Paphlagone Phinei filio traductum, Paphlagoniam dedocit Steph. Ita

Ita etiam Conſtantinus Porphyrogenneta *Them.* 7. *Paphlagones* deducit, [illegible Greek] Fortaſſe autem, inquit vir Magnus. *l.* 1. *Chanaan*, *c.* 10. Phinei filius pro *Paphlago*, fuit *Phaleg*, unde *Paphlagonia*, compoſitò nomine פלג פאה dicta fuerit, h. e. *plaga Phalegi*. Id enim propriè פאה *pea*. Homer. eos à fortitudine commendat. *Il.* 2. *v.* 577.

Ἀρχε Παφλαγόνων μεγαθυμων ἀσπιστάων.

Idem *Il.* 5. *v.* 650.

Τὸν μεν Παφλαγόνων ἀγκυλέταις ἀρχηγέταν.

Nic. Lloydius.

PAPHNUTIUS, Epiſcopus Ægyptius Confeſſor, ex illis, quos Maximinianus, dextris effoſſis oculis, & ſiniſtrò poplite ſuccisò, ad metalla damnaverat. Sed in hoc tanta virtutum inerat gratia, ut ſigna per eum non minus, quam dudum per Apoſtolos fierent. Nam & Dæmonas verbò tantùm fugabat, & ægros ſolâ oratione curabat: ſed & cæcis viſum dediſſe dicitur. & paralyticos ad ſtabilitatem corporis revocâſſe. Hunc Conſtantinus Imperator in tanta veneratione & affectu habuit, ut ſæpiùs eum, intra Palatium evocatum, complecteretur, & illum oculum, qui in confeſſione fidei erat evulſus, avidioribus oſculis demulceret, Ruffin. *Eccleſ. Hiſt. l.* 10. *c.* 4. Is Concilio adfuit Nicæno, in quo cùm cæteri Patres legem laturi eſſent, quâ conjugium Sacerdotibus prohiberetur, contradixit, honorabiles conteſſus nuptias, & caſtitatem eſſe dicens concubitum cum propria conjuge. Interfuit quoque Concilio Tyrio & Sardicenſi, pauloque poſt obiit. Socr. *l.* 1. *c.* 8. Ruffin. *l.* 1. Athanaſ. Baronius. *ad. C.* 325. Hiſtor. Trip. Sozom. *l.* 2. *c.* 22. *&c.*

PAPHOS, Cypri civitas, Veneri quondam ſacra, hodie in ruinis; *Baſſo*. Virg. *l.* 10. *Æn. v.* 51.

Eſt Amathus, eſt celſa mihi Paphos.

Horat. *Carm. l.* 1. *Od.* 30. *v.* 1.

O Venus, regina Gnidi, Paphique,
Sperne dilectam Cypron. ———

In hac urbe ante nuptias, puellæ dotem quæſituræ, in honorem Veneris, in litore ſe proſtituebant. Juſtin. *l.* 18. *c.* 5. *Ptol. Pomp. Mela l.* 2. *c.* 7. Strabo *l.* 14. Plin. *l.* 5. *c.* 31. Hinc Nonnus in *Baſſaricis l.* 13.

Καὶ Πάφος ἁβροκόμων [illegible] ἱμερόεσσα.

Nic. Lloyd. In nummo Caracallæ cernitur vetuſtiſſimum *Veneris Paphiæ* ſimulacrum, *nulli rei magis aſſimile, quam albæ pyramidi*, Erizzo in *Caracalla* & Max. Tyrius *Serm.* 38. Erat enim *continuus orbis, latiore initiò tenuem in ambitum metæ modò, exſurgens*, Tacit. *Hiſt. l.* 2. *c.* 3. Vide ſuprà ubi de Deaſtrorum hujuſmodi *Baetylis*: Ita enim informes hæ ſtolæ vocabantur.

PAPHOS, *Nova*, Cypri inſulæ urbs, *Ptol. Neapaphos* Plinio, *l.* 5. *c.* 31. *Bapho Nigro*. Paphum ab Auguſto Imperatore *Auguſtam* appellatam ſcribit Dio *l.* 54. ſed veteremne an novam, non diſcernit. Duæ enim ſunt in Cypro, teſte *Ptolemæo*.

PAPHUS, Pygmalionis fil. ex Eburnea matre. Cum enim olim Pygmalion in Cyprum inſulam perveniſſet, comperiſſetque mulieres omnium libidini obſequentes cœlibem vitam ducere ſtatuit. Porrò cum ingeniò valeret, eſſetque ſculptor inſignis, dicitur ſibi ex candidiſſimo ebore muliebre ſculpſiſſe ſimulachrum, omnibus venuſtatis, formæque numeris quoad fieri potuit, abſolutum. In quo cùm homo ingenioſus artem ſuam miraretur, in ejus amorem incidit, oravitque Venerem (quæ ſummâ cum veneratione id temporis in Cypro colebatur) ut uxorem ſibi concederet ſtatuæ ſuæ eburneæ ſimillimam. Quibus precibus à Venere exauditis, Pygmalion domum rediens ſtatuam ſuam animatam invenit, ſervatiſque iiſdem lineamentis, eôdemque candore, in formoſiſſimam virginem transformatam. Cujus poſteà concubitu uſus, ex ea Paphum filium ſuſcepit, qui & patri in regno ſucceſſit, conditque urbem in Cypro, quam de ſuo nomine *Paphum* vocavit. Ovid. *Met. l.* 10. *v.* 297.

Illa Paphum genuit, de quo tenet inſula nomen.

Conſtruxit etiam in ea templum & aram in honorem Veneris, quæ à loco *Paphia* dicta eſt, cui diu ſolò thure ſacrificatum eſt.

PAPIA, quæ & *Flavia* aliquando in antiquis nummis, olim *Ticinum*, urbs Inſubriæ poſt Mediolanum clariſſima. Quondam Oſtrogothorum, & Longobardorum ſedes. Carolus Calvus Boſſonem affinem. Regem Provinciæ & Papiæ Ducem creavit, A.C. 876. Synodò dein, hic coactâ. Victor Papa Alexandrum III. cum patre ejus candelis accenſis execratus eſt, A. C. 1159. Martinus V. quoque hic Concilium indixit, A.C. 1423. quò poſteà Senas tranſlatò, oſſa Vicleſi exhumata ſunt. Hic etiam Galeatius Mantuanus hybernans, à Papienſi puella, quam unicè amabat, juſſus, in fluvium præceps iit. *Pontanus*. Item fluv. ejuſdem nominis. Vide *Ticinum*.

PAPIA Lex, de Patronatus jure, aliis *Pappia*, lata à M. Pappio Mutilo Conſule cum Q. Pompejo II. Auguſti temporibus, *Ut ex bonis ejus, qui HS. centum millium patrimonium reliquerat & pauciores, quàm tres liberos habebat, ſive is Teſtamentò factò, ſive inteſtato mortuus erat, virilis pars Patrono decerneretur.* Item *ut libertus, qui duos liberos in poteſtate haberet, operarum obligatione liberaretur.* Juſtinianus §. 1. *de Succeſſ. libert.* & *in ff. tit. de bon. libert.* &c. Item de Peregrinis, non multùm poſt legem Claudiam, lata, quò annò, incertum: *Ut peregrini urbe Româ expellerentur*, juſſit, Cicer. *pro Balbo*. Alia de ritu capiendæ Veſtalis Virginis, fuit hæc: *ut Pontificis Maximi arbitratu Virgines è populo 20. legerentur, ſortitioque in concione, ex numerò fieret, ut cujus virginis ducta eſſet, eam Pontifex Maximus caperet, eaque Veſtæ fieret.* Sic enim eam reſtituerunt Jac. Rævardus & Lud. Carrio JCti. Addit autem etiam A. Gellius, *l.* 1. *c.* 12. eam ſortitionem ex lege *Papia* ſolò tempore non neceſſariam fuiſſe viſam: Nam *ſi quis honeſtò locò natus adeat Pontificem Max. atque offerat ad Sacerdotium filiam ſuam, cujus duntaxat ſalvis Religionum obſervationibus ratio haberi poſſit, gratiam Papiæ legis per Senatum fieri.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. paſſim.*

PAPIANILLA, *Sidon. Maſſona Sorlivia*, lacus Galliæ in finibus Arvernorum.

PAPIAS, D. Johannis auditor, D. Polycarpi condiſcipulus & ſocius, Hierapoleos civitatis Epiſcopus fuit. Eloquiò, pietate, eruditione omnigenâ illuſtris, ſed parum firmò judiciò. Auctor quinque libros quos edidit cum titul. *Expoſitio Verborum Domini noſtri.* Opinionem de felicitate piorum millenaria, in hac vita, primus fovit, ex non intellectu Apocalypticæ loco, minimè tamen hæreticis Chiliaſtis accenſendus, quibus hæc felicitas non pura & ſpiritualis eſt, ſed in turpiſſimis voluptatibus transfigitur. Vide Euſeb. *Eccleſ. Hiſt. l.* 3. *c.* 33. 35. & 39. Hieronym. *de Script. Eccleſ.* Baron *A.C.* 118. *&c.*

PAPIAS, ſeu PAPPUS, Alexandrinus, diſcipulus Theonis Philoſophi, ſub Theodoſio M. Deſcriptionem terræ edidit, & tractatum de Lybiæ fluviis. Vide *Pappus*.

PAPIAS, Grammaticus, qui ſcripſit Dictionarium Latinum ordine literarum.

PAPIAS & PAPPIAS, cuſtos Palatii, apud Byzantinos Imperatores *Cuſtos Palatii*, Papias & *Oſtiarius*, in VIII. Syn. *act.* 5. De qua dignitate vide quæ obſervavit *ad Cinnamum* p. 480. Car. du Freſne.

PAPIENSE Territorium *il Paveſe*, pars eſt Ducatus Mediolanenſis verſus Ticinum urbem. In duas partes à Pado ſcinditur, habetque ad Boream agrum Mediolanenſem, ad Ortum Laudenſem, & Ducatum Placentinum, ad Meridiem ditionem Genuenſem, ad Occidentem agros Dertonenſem & Alexandrinum. Ejus etiam pars eſt Laumellina tractus. Urbes ſunt Ticinum, Mortaria, Voghiera, & Bobbium.

PAPILIO, dicitur bombyx, cùm alas ſumit. Bombyx enim, unde ſtamen bombycinum ducitur, eò tempore dicitur, & eſt bombyx, quò mortuæ ſimilis in ſuo ſibi nido textili, quo ſeſe involvit, prorſus immobilis quieſcit. Nam ex vermiculo fit eruca, quæ poſt paulum temporis, ut eruca facta eſt, ſedes ſibi tendere incipit & quaſi tumulum ſive nidum potiùs condere filis multis hirſutum & horricomem, in quo velut ſepulta jacet; atque tunc *Bombyx* dicitur & *Bombylius*. Ex bombyle dein, perforatâ teſtâ, quâ incluſa eſt, ſumptis pennis exit *Papilio*. quem νεκύδαλον Græci vocant, ita dictum, vel quòd haud diu vivat, nam poſt pauló moritur, aut quòd ex mortua bombyce quaſi renaſcatur. Atque hujuſmodi papiliones, qui ex erucis diverſis fiunt, ψυχαὶ Græcis dicuntur. Confundunt quidem βόμβυκα & νεκύδαλον nonnulli, ut inter alios *Clemens Alex.* at *Ariſtoteles* aliique diſtinguunt & meliùs nam certum eſt, necydalum dici, qui prodit ex bombyce. Heſych. νεκύδαλος, τὸ ἐκ τῶ βομβυκος ζῶον. Plin. *l.* 11. *c.* 22. *E grandiore vermiculo gemina ſui generis protendente cornua urica fit* (pro erucæ) *dein quod vocatur bombylis, ex ea necydalus*, &c. Sic autem è bombyce exiens *Papilio* vel necydalus, ova generat, ex ovis naſcitur vermiculus, ex vermiculo fit eruca, ex eruca bombyx, ex bombyce iterum *Papilio*, ſeu necydalus: quæ tot mutationes unius animalculi in ſex totis menſibus fiunt. Apud Plinium Coi artifices non priùs ex bombyce ſtamen bombycinum eliquabant ac evolvebant, quàm evolâſſet papilio; quare non mirum, ſi non optimæ notæ bombycinum illud erat, ita ut veſtes ex eo textas viros etiam uſurpare non puderet: Necanda enim bombyx eſt, priuſquam erumpat papilio, ut optima habeatur & delicatiſſima metaxa. Atque ita hodierni Artifices faciunt, qui ardentiſſimo Soli expoſitas ſic interficiunt in ſuo ſibi nido ac folliculo bombyces, aut in furno torrendas curant, &c. Vide hanc in rem plura, apud Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio c.* 3. & ſuprà, ubi de *bombycina veſte*, ac voce *Bombyx*, & infrà ubi de *Serica*. De tabernaculo porrò ſeu tentorio, vox *Papilio*, Gallis *Pavillon*, frequenter uſurpatur, apud recentiores ævi Scriptores. *Gloſſæ veter. Papilio*, [illegible]. Joh. de Janua, *Papiliones dicuntur tentoria, ad ſimilitudinem papilionis volantis.* Papias, *Papiliones, tentoria dicuntur, à ſimilitudine parvi animalis: hæ ſunt aviculæ, lumine accenſò convenientes & circà volitantes ab igne proximo interire coguntur.* Vide quoque Vegetium *l.* 1. *c.* 23. Spartianum. Petrum Diaconum *Chron. Caſin. l.* 4. *c.* 108. Alios & infrà voce *Tenſa*. Sic παπυλεῶνα dixerunt Græci poſteriores. Vide Meurſium in Παπυλεών. Et ab hoc *Papilionis* ſignificatu, *Papiliones* dicti ſunt nummi aurei Francici, quòd Rex in iis ſub *papilione* in throne ſedeat. Vetus *Regeſtum* *d.* 14. *Novembr.* 1338. *uſque ad* 14. *Jan.* 1339. *fiebant Papiliones ponderis* 48. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* in voce *Moneta*; ubi Denariorum auri puri *cum Papilione*. Gall. *des Deniers d'or fin au Pavillon*, in quibus Rex ſedet ſub tentorio liliato. pond. 4. den. pretii. 30. ſolid. juſſu Philippi VI. Regis cuſorum typum exhibet. Plura de *papilionum* generibus variis, copiis florente malvâ, Americanorum inprimis magnitudine, vide apud Voſſ. *de Idolol. l.* 4. *c.* 65. 69. & 77. uti de venatione eorum, cui domi Ludovicus XI. Gall. Rex vacaverit, cùm foris inſectari feras ampliùs haud poſſet, Joh. Bapt. Fulgoſum *l.* 8. *c.* 8.

PAPILLA, vide infrà *Uber*.

PAPINIANISTÆ, dicti olim, qui biennium in Legum ſtudio verſati, tertium etiam adjungebant. Imperat. *ad Anteceſſ. Nec autem tertii anni auditores, quos & Papinianiſtas vocant, nomen & felicitatem ejus amittere videantur.* Ratio nominis, quòd iis *Papiniani* librorum lectio proponeretur. Hi ſi quartum quoque annum adjicerent, *Lytæ* vocabantur; ſi quintum & poſtremum, *Prolytæ*. Vide Joh. Calvin. *Lexic. Jurid. paſſim.*

PAPINIANUS, JCtus Severo Principi gratiſſimus, Scævolæ diſcipulus, qui ei in advocatione fiſci ſucceſſit. Is eſt, cui filios

ſuos Severus moriens commendavit, ſed deinde ab Antonino Caracalla ſecuri percuſſus eſt. Cauſa necis traditur, quod Caracalla, interfecto fratre Getâ, ut & in Senatu, & apud populum facinus diluerer: illum autem reſpondiſſe: *Non tam facilè parricidium excuſari poſſe, quam fieri.* Spartian. *in Sev. c.* 21. *Getae c.* 6. & *Caracal. c.* 4. ubi eum Juriſprudentiæ decus, & theſaurum legum appellat. Dion. *in Caracalla.* Herodian. *l.* 4. Fitchard. *de vit. Juriſc.* Fuerat: Advocatus Fiſci primò, dein Prætorio præfectus.

PAPINIUS, prænomine *Sextus*, conſulari familiâ Gn. Acerroniô, C. Pontiô Conſulib. repentinum & informem exitum delegit. Jactô in præceps corpore. Cauſa ad matrem referebatur, quæ pridem repudiata, adſentationibus atque luxu pepuliſſet juvenem ad ea, quorum effugium non niſi morte inveniret. Igitur accuſata in Senatu, quamquam genua patrum advolveretur; urbe tamen in decem annos prohibita eſt, donec minor filius lubricum juventæ exiret. Tacit. *l.* 6. *c.* 49. *Annal.*

PAPINIUS Gallienus, vide *Sextus.*

PAPINIUS Statius, Neapolitanus, inter Heroicos poëtas relatus, haud ignobili genere ortus eſt. Quidam ſcribunt, majores ejus oriundos eſſe Epiro, diuque verſatos Selliis, non ſine admiratione ingenii & probitatis. Patrem Papinium habuit, qui, ob inſignem eruditionem, egregiaſque virtutes, Neapoli civitate donatus eſt, in qua Statius poëta natalem ſuum habuit. Compoſuit multa & varia poëmata. Vide *Statius*, & Crinitum *de Vit. Poët.*

PAPINOGRODA, urbs recens Moſcoviæ Borealis in Petzora provinc. ad Petzoram fluv. in ipſo Siberiæ limite.

PAPIRIA, ſive PAPISIA, gens patricia Romæ fuit, minorum gentium, teſte Cicer. Habuit cognomina *Mugillanus, Craſſus, Curſor, Praetextatus, Maſo* & *Patus*, e quibus nobiliſſimæ familiæ Mugillanorum, Craſſorum & Curſorum. Vide *Papyrius.*

PAPIRIA, gens fuit etiam Plebeja, *Carbonis* nomine inſignis.

PAPIRIA Lex, de Aſſibus: lata à C. Papirio Carbone Tribun. Pleb. L. Corneliô Scipione, C. Læliô Nepote Conſulib. an. Urb. Cond. 563. voluit, *Ut aſſes, qui unciales erant, ſemunciales fierent.* Ejus meminit Plin. *l.* 33. *c.* 3. Alia de Civitate danda Acerranis, cujus auctor fuit L. Papirius Prætor an. 421. Corn. Coſſô Arvina II. Cn. Domitiô Calvinô Conſulib. juſſit, *ut Acerranis civitas ſine ſuffragio daretur*, Liv. *l.* 8. *c.* 17. Alia, de Suffragiorum libertate, à C. Papirio Carbone Tribun. Pleb. P. Poliô Lænate R. Rupiliô Conſulib. an. 621. rogata, *Ut in jubendis legibus, aut vetandis, populus tabellâ ſuffragium ferret,* ſanxit. Vide Cicer. *de Legg. l.* 3. Alia, eôdem Auctore, an. 623. M. Perpennâ, C. Claudiô Pulchrô Conſulib. fuit, *ut eundem Tribunum Pleb. quoties quidem vellet, creari liceret.* Sed perlata non eſt. Florus *Epitome* 59. Cicer. *in Laelio* &c. Tandem L. Papirius Tribun. Pleb. tulit: *Ut, qui inter cives jus diceret, Triumviros Capitales populum rogaret, qui Sacramenta litigatorum exigerent, judicarentque: eôdemque jure eſſent, uti quos ex legibus, plebiſve ſcitis exigere, judicareve oportet.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. paſſim.* Fuit & *Papiria* Julia Lex Conſularis, *de modo mulctarum* lata, ut ex Livio conſtat: verùm quâ ſententiâ, non exprimitur. Idem *l.* 4. *c.* 30.

PAPIRIA Tribus, una ex Tribubus Pop. Romani ruſticis, à gente *Papiria*, cujus Livius, Dionyſius ac alii, & inter recentiores Richardus Streinius meminerunt, nomen accepit. Sic enim Sext. Pompejus, *Papiria*, inquit, *Tribus à Papirio vocata.* Meminit illius quoque *l.* 8. *c.* 37. Livius, cùm ſcribit: *Memoriamque ejus iræ Tuſculanis in pœnæ tam atrocis auctores manſiſſe ad Patrum ætatem conſtat, nec quenquam ferme ex Pollia Tribu Candidatum Papiriam ferre ſolitum.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. l.* 6. *c.* 15.

PAPIRIANÆ Foſſæ, vide *Foſſa.*

PAPIRIANUM, Jovio, quod aliis *Pyrenianum*, *Perpignanum*, urbs Galliæ Narbonenſ. caput Comitatus Ruſcinonenſ. Excitata è ruinis Ruſcinonis, à qua dimidiâ leuc. Gall. diſtat Ad Therim fluv. vix 2. leuc. ab ora maris Mediterranei in Occaſum, 19. à Narbone in Meridiem. Antea ſub Hiſpanis ſed A. C. 1642. à Gallis expugnata, iis nunc ſubeſt. Habet arcem permunitam, ſedéſque eſt Epiſcopalis Elnenſis, ab A. C. 1604.

PAPIRIANUM Jus, à Sexto *Papirio*, nomen accepit. Primùm enim Romani Legibus Regiis cùm regerentur; quas partim Romulus, auctâ jam ad aliquem modum civitate, (cùm anteà manu Regis omnia gubernarentur) partim Reges ſubſequentes ad Populum tulerant, illas omnes Sextus Papirius, qui floruit illis temporibus, quibus Superbus, Demarati Corinthii filius, in unum librum congeſſit, qui poſteà, *Jus Civile Papirianum* proptereà dictus eſt; non quòd Papirius quidquam de ſuo ibi adjecerit, ſed quòd Leges ſine ordine latas, ut dictum, in unum compoſuerit. Duravit illud, donec exactis Regibus, lege Tribunitiâ in uſu eſſe deſiit, omnibuſque Legibus Regiis abolitis, iterum incertô magis jure & conſuetudine potiùs, quàm lege Populus Romanus uti cœpit, per annos circiter 20. quibus exactis; XII. Tabulæ à Decemviris concinnatæ ſunt, quæ præcipuum Romanæ Juriſprudentiæ caput exiſterunt. Quænam autem in *Papiriano* codice Leges fuerint exaratæ, non admodùm certum eſt. Franc. Balduinus *l. quem ad Romuli LL. ſcripſit,* 18. recenſet ipſius Leges, quas ſe in tabula antiquiſſima inveniſſe ſcribit, & ex quibus multas etiam Paul. Manutius *in Legum libello* commemorat. Verùm tamen Eruditis illæ non probantur: Cujacius certè non dubitat affirmare, confictas eſſe. Interim plerarumque Legum conjecturas, quicunque eas primùm collegerunt, ſumſiſſe ex aliquibus Dionyſii Halicarnaſſæi, Plutarchi, Ciceronis, aliorumque Scriptorum locis: imò quaſdam ex Legibus à Balduino recitatis verè latas eſſe, imo ipſiſſimam verba, quæ fuerunt ſine omni dubio antiquiſſima, aſſeri non poſſunt, docet & oſtendit Joh. Roſin. qui primùm, quæ ipſi recitant capita, repetit: dein eas Leges commemorat, quæ certis Veterum teſtimoniis nituntur. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 5.

Capita Juris Papiriani, quæ Balduinus aliique recitant.

1. *Ne quid inauguratò faciunto.* Sumta conjectura eſt ex Cicer. *de divin. l.* 1. & Dionyſ. *l.* 2.
2. *Patres ſacra, Magiſtratuſque ſoli peragunto curiantoque juſque dicunto:* ex eodem *Dionyſ.*
3. *Sacrorum omnium poteſtas ſub Rege eſto: Sacra Patres cuſtodiunto.* Ex eod.
4. *Plebeji agros colunto.* Similiter.
5. *Populus Magiſtratus creanto, leges ſciſcunto, bella decernunto.* Vide eund.
6. *Deorum fabulas ne credunto.* Ex eod.
7. *Deos peregrinos præter Faunum ne colunto.* Vide Cicer. *de LL. l.* 2. & *Dionyſ.*
8. *Nocturnas in Templo vigilias ne habento:* Ex eod. *Dionyſ.*
9. *Ne quis, præſentibus feminis, obſcœna verba facito,* ex Plut. *in Romulo.*
10. *Quiſque demiſſam ad talos Togam in Urbe habeto, neve egreditor.* Ex eodem.
11. *Parricidas omnes capite puniunto.* Vide eund.
12. *Ne quis, niſi per portas, Urbem ingreditor: Mœnia ſacroſancta ſunto:* ex Pompon. JCto Plut. *in Quæſt. Rom. q.* 27. &c.
13. *Mulier viro legitime conjuncta, Fortunarum & ſacrorum ſocia illi eſto: utque dominus ille dominus, ita hæc domina.* Ex *Dionyſ. Halicarn.*
14. *Filia uti Patri, ita defuncto Viro hæres eſto.* Ex eod.
15. *Adulteram cenſeant vir & cognati, uti volent, necanto.* Vide eundem.
16. *Si vinum biberit, domi ut adulteram puniunto.* Ex eod. Vide quoque A. Gellium *l.* 10. *c.* 23. Jac. Cujacium *Obſervat. l.* 6. *c.* 25. &c.
17. *Parentum liberos omne jus eſto venundandi, vendendi & occidendi.* Ex Dionyſ. *l.* 2.
18. *Monſtroſos partus ſine fraude cædunto.* Ex eodem. Hæc *Balduinus* & *Manutius* habent. Addit aliquas leges & Pandulfus Parens *Juriſprudentia.*
19. *Virum uxor ne deſerito. Uxorem jus ne eſto [illegible] naturam, adulteriove deprehenſa clamore marito fuerit, repudiandi jus eſto. Qui præter hascauſas repudiârit, rerum ſuarum pars Uxori dator, pars Cereri ſacra eſto.* Ex Plut. *in Romulis.*
20. *Deprehenſi in homicidio, ſtatim puniuntor.* Eadem eſt cum undecima, quam vide.
21. *Plebeji, quem ſibi è Patriciis Patronum volent, eligunto.* Ex *Dionyſio.*
22. *Judiciis fraus ne adhibetor.*
23. *Maximarum injuriarum judicium penes Reges eſto: minimarum penes Senatores.* Ex *Dionyſio* eodem.
24. *Annus menſis decimus eſto:* ex. Macrobio *Saturnal. l.* 1. *c.* 12. &c.

Leges Regiæ, quarum certiora extant testimonia.

Romuli legis unius fit mentio in *Feſto. Sei. Parentem. puer. verberit. Aſt. Oloe. ploráſſint. Puer. Diveis. Parentum. ſacer. eſto. ſei. Nurus. ſacra. Diveis. Parentum. eſto.*

Ex legibus Numæ Pompilii hæc fragmenta reperiuntur: *Sei. hominem. fulmen. Jovis.* (ſeu ut *Lipſio* placet, *Fulmenus*, nominandi caſu) *occiſit. ne. ſupra. genua. ne. tolito. Homo. ſei. fulmen. occiſus. eſit. & Juſta. nulla. fieri oporteto.* Apud Feſtum in voce *Occiſus.*

Ejuſdem de parricidiis, apud eundem, in voce *Parricidii Quæſtores* &c. *Si. quis. hominem. liberum. dolo. ſciens. morti. duit. Parricida. eſto. ſei. im. imprudens. ſe. dolo. malo. occiſit. pro. capite. occiſei. & natei. ejus. in concione arietem. ſubicito.*

Ejuſdem de Pellice: *Pellex. aram. Junonis. ne. tangito. ſi. tanget. Junoni. crinibus. demiſſis. agnum. feminam. cædito.* Paulus JCtus.

Ejuſdem de Opimis ſpoliis: *Quoius. auſpicio. claſſe. procincta. opima. ſpolia. capiuntur. Jovei. Feretrio. bovem. cædito. quei. cepit. æris ducenta. dareir. Secunda. ſpolia. in. Martis. aram. in Campo. ſolita. Aurilia. vira volverit. cædito. Tertia. ſpolia. Jano. Quirino. agnum. marem. cædito. centum. quei. ceperit. & aere. dato.*

Ejuſdem de Polluctu: *Piſceis. quei. ſquamoſei. non. ſunt. ne. polluceto. ſquamoſos. omneis. præter. ſcarum. polluceto:* ex Plin. *l.* 32. *c.* 2. & *Feſto.*

Ejuſdem de Vino: *Vino. rogum. ne reſpergito.* Plin. *l.* 14. *c.* 12. Vide quoque Lipſium *Antiqq. Lection. l.* 3.

Ejuſdem de Judiciis: *Sei. quid. borum. ſuat. unum. Judicei. Arbitrove. reove. dato. diffunſus. eſto.* Feſtus in voce *Reus.*

Ejuſdem de Terminis: *Quei terminom. exaraſſit. ipſus. & boveis ſacrei ſunto.* *Feſtus*, & *Dionyſ. Halicarn.* Memoratur & hæc, ex Numæ legibus, apud *Dionyſ.* & *Plut.* *Si. pater. filio. conceſſerit. uxorem. ducere. futuram. ſacrorum. ac. bonorum. juxta. leges. participem. Patri. poſthac. nullum. jus. eſto. vendendi. filium.* Neque prætereà mittenda Lex Regia, *de mortuo non inferendo*; quæ à Marciano refertur *l.* 2. *ff. mort. inf.* Legum Servii Tullii *de Contractibus*, meminit Dionyſ. *l.* 4. & 5. Cæterum, quarum æquitas manifeſta fuit, in XII. Tabul. relatæ ſunt. Joſ. Scaliger *in Feſtum.*

PAPIRIUS, prænomine Manius, ex patriciis, vir quietis ſtudioſus, poſt reges ejectos, primus creatus rex Sacrificulus. Videatur Liv. *l.* 2.

PAPIRIUS, centurio, à Muciano ad cædem L. Piſonis Proconſulis Africæ miſſus: de quo vide Tacit. *Hiſt. l.* 4. *c.* 49.

PAPIRIUS *Ager*, in Latio circa Tuſculum.

PAPIRIUS *Lacus*, ſeu *Bapiranus*, lacus parvus Hetruriæ, in provinc. Patrimonii, 3. milliar. à lacu Sabatino in Ortum Campaniam verſus, in Sabatia tractu, *Lago di Streſtia cappa. L. Holſtenius. Alii.*

PAPITIUM, urbs Paphlagoniæ, *Steph.*

PAPIUS Andreas, Gandavenſis, cum Joh. Livincio, ab avunculo amborum Lævino Torrentio, ſoliciter educatus, ætatis annô vix 18. vertit *Dionyſium Alexandrinum, heroico carmine*, & *Notas* addidit, Muſices quoque peritiſſimus. Obiit Leodii, ubi Canonicatum habebat, A. C. 1581. ætat. 30. ſub caniculæ æſtu dum natando ſe exercet aquis merſus. Voſſ. *de ſcient. Mathem. p.* 418. *Aub. Miræus & Ant. Teiſſier*, qui reliqua ejus ſcripta recenſet. *Elog.*

PAPIUS Mutilus, prænomine *Marcus*, & *Quintus Poppæus*, Conſules ſuffecti, ab Auguſto Cæſare An. Urb. Cond. DCCLXI. ſub quibus Lex de maritandis Ordinibus ab Imperatore, quamvis invitô populô, perlata: quæ inde *Papia Poppæa* dicta, quam perperam Alexander ab Alexandro, Beroaldus ac Zaſius *Papiam Pompeiam* appellant.

PAPO Johannes, Senator Parlamenti Pariſini ſeculô præteritô ſcripſit Sylloges Senatuſconſultor. & Tres Notarios. Morerius *in Dict. Hiſt.* Vide & *Johannes.*

PAPO Ludovicus, vide *Ludovicus.*

PAPPA, Orondicorum urbs in Galatia, Ptol.

PAPPENHAIMUM, oppid. Sueviæ, ad Alemannum fluv. ſub proprio Comite. Vix. 3. leucis ab Aichſtatto in Occidentem, Neoburgum verſus e. Et quidem.

PAPPENHEMIA Familia, in Germaniæ illuſtribus, Mareſcallatus dignitate hæreditaria in Imperio inſignis, à Calatino Romano, qui Druſô & Tiberiô bella gerentibus in Vindelicio remanſerit, originem ſecundum quosdam arceſſit. Lineæ plures fuêre; Nam, præterquam quòd in Henrici, qui deceſſit A. C. 1278. filius, Hildebrandus *Pappenhemios in Biberach* fecit, prior Henricus primariam ſtirpem propagavit. In hac Henrici abnepos Haupto IV. filios habuit, totidem linearum auctores. Conradus primus ex iis fuerat, ſed ejus poſteritas etiam prima defecit A. C. 1597. Henrici ramus, in Maximiliano Landgrav. *Stulingenſi* exaruit A. C. 1639. Georgii, qui tertius erat, abnepos Wolfgangus Adamus (Godofredi Henrici Comitis *Pappenhemii*, celebris Belli Ducis, in pugna Lutzenſi, quâ & Guſtavus Adolfus Sueciæ Rex occubuit, occiſi A. C. 1632. fil.) morte ſuâ iſtam lineam terminavit, A. C. 1647. Supereſt nunc poſteritas Sigiſmundi, qui inter liberos Hauptionis quartus recenſetur. Habuit & Henricus prætatus utriuſque ſexus liberos, ſed qui omnes inverſô Naturæ ordine ante Patrem obière. Horum Majores ab aliquot ſeculis ita habent. Henricus Dn. & Mareſcallus *Pappenhemius*, qui obiit A. C. 1482. ex Anna (filia Jodoci Dn. *de Abensberg*) genuit Wilhelmum Mareſcallum *Pappenhemium*, defunctum A. C. 1508. Hôc & Magdalenâ Dn. *de Rechberg*, natus Wolfgangus Mareſcallus *de Pappenheim*, deceſſit eôdem cum Patre annô, & ex Margareta *de Roth* (quæ uſque ad A. C. 1555. ſupervixit) reliquit filium Conradum Mareſcallum, qui defunctus eſt A. C. 1603. Pater ex Catharina Dn. *de Lamberg*, Maximiliani Mareſcalli *Pappenhemii*, Landgravii, qui obiit A. C. 1639. ramumque hunc illuſtris familiæ terminavit. Ei enim ex Maria Urſula Comite Leiningenſi geniti, Erneſtus Fridericus deceſſit annô ſuô natali 1609. Henricus Ludovicus A. C. 1633. & Maximiliana Maria (uxor Friderici Rudolfi Comitis Furſtenbergii) A. C. 1635. Phil. Jac. Spener. *Theatr. Nobil. Europ. Part.* 2. *p.* 80. In inauguratione Imperatorum *Pappenhemii* Comites, Archimareſcalli Electoris Saxoniæ, ſi abſit, vices gerunt: quemadmodum Barones Walpurgici Truchſeſſii, Archidapiferi Electoris Bavariæ & Comites Zollerani Archicamerarii Brandeburgici, Vicarii ſunt, &c. Wendelinus *Doctr. Polit. l.* 2. *c.* 35.

PAPPI, Vide ſuprà in voce *Papa.*

PAPPIA decimaria Lex: *ut Vir & uxor, nullis ex eo matrimonio extantibus liberis, decimam ex Teſtamento matrimonii nomine capere poſſit; Si verò extent liberi ex alio matrimonio, pro unoquoque ex liberis aliam decimam & pro communi filio poſt nonum diem amiſſo aliam: pro duobus poſt nonum diem amiſſis, duas*: quod explicat Ulpianus *in fragm. tit.* 15. & 21. Memoratur quoque Cujacio *Obſervat. l.* 3. *c.* 12. Alludit ad eam Tertullian. *ad Uxorem l.* 1. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 18. Fuit & *Pappia* Poppæa Lex, de Connubiis, eadem quæ Lex Julia continens, tum præterea hæc: *Ut ne quinquagenta annis minor ſexagenario nuberet, aut vir hac ætate junior quinquagenariam fœminam duceret in uxorem. Ut Patronis, qui jus trium liberorum haberent, contra tabulas teſtamenti liberti, aut ab inteſtato contra ſuos hæredes non naturales, bonorum poſſeſſio daretur: Ut Patrona ingenua duobus liberis, honorata libertina tribus, idem juris daretur, quod Patronis ex edicto. Ut liberis ingenua trium liberorum jure honorata, idem juris, quod ipſi Patrona tribueretur: Ut omnibus ingenuis, præter Senatores, eorumque liberos, uxores libertinas habere liceret.* Tulêre eam M. *Pappius* Mutilus, Q. Poppæus II. Conſul. ſuff. Auguſtô Imperatore. Tacit. *l.* 3. *Annal. c.* 25. & 28. Vide iterum Roſin. *l.* 8. *c.* 16.

PAPPIAS, dignitas in Aula Imperiali Græcorum, non niſi conſanguineis Imperatorum conferri ſolita, quæ *Maiori domus* in Gallia reſpondiſſe videtur. Cantacuzenus *l.* 2. *c.* 27. *Dextrum cornu Protoſtrator, ſiniſtrum Zamplaco, Magnus* Pappias, *tenebat, medio agente Imperator ipſe equitabat*, apud Dominic. Macrum in *Hierolex.* Car. du Freſne *Papiam* habet in *Gloſſar.* Vide ſuprà.

M. PAPPIUS Mutilus, Vide ſuprà.

PAPPUS Alexandrinus, floruit ſub Theodoſio M. Scripſit octo *Mathematicarum collectionum* libros. Item Mathematicâ ſyntaxi in Ptolemæum magnum ſibi nomen conſecutus eſt. Etiam ſuperſunt ejus explicationes, in Ariſtarchum Samium, de magnitudinibus & diſtantiis Solis ac Lunæ. Convertit Latinè, ut & Ariſtarchum, *Fredericus Commandinus*. Editus eſt Piſauri A. C. 1572. Librum quoque *de fluviis Libyæ*, nec non *univerſalem Chorographiam* reliquit.

PAPRIMIS, Urbs Ægypti, *Steph.* Hic Martis olim oraculum celebre fuit. Vide Joh. Marshamum *Canone Chronico Secul.* IV. ubi de *Ægypti Oraculis.*

PAPULÆ, vide *Variola.*

PAPULI Fanum, urbecula Occitaniæ Epiſcopalis verſus montes, juxta amnem *Lemps*, 9. leuc. à Toloſa in Eurum, Carcaſſonem verſus 5. in tractu Auracenſi *Lauraguais*, prope caſtellum Arianorum. A. S. Papulo, quem à Pappo, *Pappulum*, & *Pappolum* veteres dixêre, Galli S. *Papul*, qui nomen ſuum dedit illuſtri veterique Cœnobio, quod *Monaſterium S. Papuli* in Toloſano pago dicitur Ludovico Pio, *in Conſtit. de Mon. Regni ac Imperii ſui, A. C.* 817. ut & huic urbeculæ, quæ diſtat à Caſtro Novo Arrii, 3. mill. paſſ. Diœceſis Sanctpapulienſis in Volcis Tectoſagibus continet 45. parœcias, ut *Morer.* ait: & ut Valeſ. habet, civitatem S. Pauli, Caſtrum Novum Arrii, *Caſtelnau d'Arri*; Manſum S. Puellarum, *les Mas ſaintes Puelles*, Montem Maurum, *Montmaur*: Villam Novam, Verdunum. *Notit. Gall.*

S. PAPULUS, quem à Pappo *Pappulum* & *Pappolum* Veteres dixêre, Gallis S. *Papoul*, Martyr, nomen dedit ſuum illuſtri Cœnobio veterique, quod *Monaſterium S. Papuli in Toloſano* pago nuncupavit Ludovicus Pius Aug. *in Conſtitut. de Monaſteriis Regni ac Imperii ſui A. C.* 817. Situm id ajunt, in pago Lauracenſi, diſtareque a Caſtro Novo Arrii circiter 3000. paſſ. Hodie in Epiſcopatum crevit, quæ ſedes etiamnum pro Patrono S. *Papulum* Martyrem agnoſcit. In Martyrologiis Nonis Octobr. *Toloſæ inventio corporis S. Papuli Epiſcopi & Martyr.* notatur. Diœceſis *Sanctipapulenſis* quæ contineat loca, vide voce *Papuli Fanum.*

PAPUORUM regio i. e. *Nigrorum*, pars Terræ Auſtralis, anguſtô fretô à nova Guinea ſeparata; Europæis vix nota verſus oram littoralem.

PAPUS, Conſul cum Arriano, ſub Gordiano III. cujus meminit Jul. Capitolin. in *Vita* hujus, *c.* 29.

PAPYRACEÆ Naves, quibus ex papyro textis in Nilo utebantur, occurrunt apud Plin. *l.* 13. *c.* 11. *Ex ipſo quidem papyro navigia texunt: at è libro vela tegetesque, nec non & veſtem, etiam ſtragula & funes.* Et *Theophraſtum*, ubi de papyro, [illegible] *Etenim navigia ex eo conficiunt.* Cujuſmodi navigia Strabo [illegible] appellat, *in Ægypti rebus*: [illegible] Cum his ad extremos Indos navigare olim Ægyptios conſueviſſe, quod Plin. tradit, mirum omnino, imò neutiquam credibile. De armamentis verò Nili, h. e. funibus, id minùs mirum. Nam Ægyptii ac Syriæ Reges diu non aliis uſi ſunt funibus in re navali, quàm ex libro papyri textis, nondum ſpartô communicatô: quod idem Plinius teſtatur, *Papyraceis navibus armamentisque Nili*, ubi armamenta ſunt funes. [illegible] Græcè. At *papyraceæ naves* ex ipſo papyro texebantur &c. Præter illiuſmodi autem navigia, ſcaphis etiam teſtaceis in Nilo fuiſſe Ægyptios uſos, Juvenal. teſtatur *Sat.* 15. *v.* 127.

> *Parvula fictilibus ſolitum dare vela phaſelis,*
> *Et brevibus picta remis incumbere teſtæ.*

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1115. & 1116.

PAPYRIUS Balbus, vide *Cajus.*

PAPYRIUS Carbo, cum dentibus natus, Plin. *l.* 7. *c.* 16. Vide de *Cajus*, it. *Cnæus.*

PAPYRIUS Craſſus, quum Privernates intra mœnia fugâſſet, ac pro rebus benè geſtis triumphus ei negaretur, in monte Albano triumphavit, & pro laureo uſus eſt myrteâ coronâ, Val. Max. *l.* 3. *c.* 7.

PAPYRIUS Craſſus, vide *Cajus* & *Lucius.*

PAPYRIUS, à velocitate *Curſor* dictus, Dictator, quum Conſulem ſe, adverſis omnibus, contra Samnites progreſſum eſſe ſenſiſſet, ad auſpicia repetenda Romam regreſſus, edixit Fabio Rutiliano, ſeu, ut alii legunt, Rulliano, Magiſtro equitum, quem exercitui præpoſuit, ne manus cum hoſte conſereret. Sed cùm ille opportunitate ductus pugnâſſet, ac viciſſet, An. 429. Urb. Cond. reverſus eum ſecuri ferire juſſit: Ille in urbem confugit, nec ſupplicem Tribuni tuebantur, Deinde parentis lacrymis, populus veniam precibus impetravit. Papyrius item de Samnitibus triumphavit: Poſtquam illos An. 435. quoque, miſſis ſub jugum eorum 7000. & Luceriâ captâ: atque denuo An. 445. ſuperâſſet, Liv. *l.* 9. Aur. Victor, *de Viris Illuſtr. c.* 31. *Florus*, &c.

PAPYRIUS Curſor, ſuperioris fil, de Samnitibus ſecundùm patrem, omnium pulcherrimam victoriam reportavit, Ædemque Fortunæ de manubiis faciendam locavit. Vide *Lucius.*

PAPYRIUS MASSONIUS Johannes, Advocatus Parlamenti Pariſienſis. Jeſuita primùm, Neapoli per biennium docuit, dein in Galliam reverſus eôdem munere aliquot in locis functus eſt, Ordine poſt hæc Jeſuiticô relictô. Carolo IX. epithalamium ſcripſit, aliaque, quæ ipſi nomen ingens pepererunt. Juri dein Andegavi, ſub Balduino, operam dedit, unde Advocatus poſtmodum Parlamenti evaſit. Edidit *hiſtoriam Paparum*, *Annales Galliæ*, *Elogia Virorum illuſtrium*, *deſcriptionem fluviorum Galliæ* aliaque multâ eruditione referta. Obiit A. C. 1611. ætat. 67. ex Dionyſia Godardanullâ prole ſuſceptâ. Ejus vitam, in frontiſpicio Elogiorum deſcripſit Jac. Aug. Thuanus, optimus Maſſonii amicus. Idem Maſſonius Papyriæ familiæ elogia ſcripſit.

PAPYRIUS Maſſus, vide *Cajus.*

PAPYRIUS Mugillanus, Conſul. Geſnerus meminit etiam *Papyrii* Frontonis, item Juſti, qui ambo Juriſconſulti celebres, item *Papyrii* Prætextati, Grammatici, *in Bibl.* Vide & voce *Marcus.*

PAPYRIUS Prætextatus, nobilis adoleſcens, ex eo cognomen aſſecutus, quòd in prætexta & adoleſcentia magnoperè viſus eſt ſapere. Cùm enim à patre duceretur in Curiam, in eaque fortè arcana quædam tractarentur, domum reverſus, interrogatuſque à

à matre, Quidnam in Senatu actum eſſet: *Ut duas*, inquit, *uni nubere poſſint*. At illa mane convocatis matronis ad Curiam properat, rogatque, ut eâdem lege viros duos habendi licentia ſit etiam feminis. Re cognitâ ingenium & conſtantia pueri laudata eſt. Macrob. *l. 1. Saturnal. c. 6.*

PAPYRIUS Spurius, vide *Spurius*.

PAPYRIUS fenerator, cùm C. Publium nobilem adoleſcentem, quem ob æs alienum paternum nexum habebat, quòd ſtuprum pati nollet, contumeliis ac plagis afficeret, re ad Senatum delatâ, damnatus eſt. lex deinde lata, ne quis in corpora libera ob æs alienum jus haberet, Liv. *l. 8. c. 28.* Val. Max. *l. 6. c. 1. de pudicitia, ex. 9. T. Veturium* pro *Publio*, & *C. Plotium* pro *Papyrio* nominat.

PAPYRUS, à charta differt: materies namque fuit, ex qua charta, quod circa Alexandri M. ætatem primum repertum quibuſdam, fieret. Nec illi *charta* datum nomen, niſi cùm Epiſtolis ſalutatricibus inſerviret. Eſt enim χάρτης Græcum à χαίρω, *gaudere*, *ſalvere*, ut ad verbum notet, *Salutator*: Unde Epiſtolam ſic appellat Martialis *l. . Epigr. 101.*

Charta ſalutatrix ſi modò vera refert.

Fuit autem *Papyrus* planta Ægyptia, duos cubitos non excedens, in qua poſt tamen ſcribi cœpit: Interior ejus tunica βίβλος vel βύβλος, ex qua propriè charta confecta eſt. Proveniebat in paluſtribus Nili ripis, ubi & calami ad ſcribendum apti naſcebantur. Hinc Appulejus *Metam. l. 1. in ipſo principio*. *Si Papyrum*, inquit, *Ægyptiam argutiâ Nilotici calami inſcriptam*. Auſonius autem *Ep. 4. v. 73. Meloun (i. e. Nili) albam paginam*, pro eodem dixit: & *Ep. 7. v. 48. campum papyrinum* vocat. Vide abunde de hoc frutice, Theophraſtum *l. 4. c. 9.* Dioſcoridem *l. 1. c. 116.* Plinium *l. 13. c. 11.* ac præter hos Galenum *l. 8.* & *Simplicium*. *Biblum* vocat Lucan. *l. 3. v. 222.* per Synecdochen:

Nondum flumineas Memphis contexere biblos
Noverat.

Nec tamen in ſola Ægypto *Papyrus* creſcebat: ſed etiam in Cœloſyria, Babylonia, India: alios, quos conſtet, non item. Modum ex eo chartam conficiendi, Plin. *l. 13. c. 11. & 12.* his verbis exponit: *Præparantur ex eo chartæ diviſâ acu in prætenues, ſed quàm latiſſimas philuras*; (ubi clare *Papyrus* Plinio eſt totus ſcapus, ex cujus medio plures philuræ fiebant:) *Principatus medio, atque inde ſciſſuræ ordine*. pro quo poſteà dicit, *Proximarum ſemper bonitatis diminutione ad deterrimas* &c. Nempe ex *Papyro* acu diviſò in tenuiſſimas & latiſſimas philyras chartæ præparabantur, tenuiſſimæ ſcindebantur & optimæ circa medium & inde ſciſſuræ ordine, uſque ad exteriorem corticem, qui ne ad funes quidem, niſi in humore, utilis erat. Ex tenuiſſimis philyris optima & tenuiſſima charta texebatur; ex minùs tenuibus, minùs bona, idque hôc modò: Philyræ primùm tam longæ, quàm longum *papyrum*, unde erant exſectæ, poterat eſſe, reſectis utrinque præſegminibus, in tabulâ Niliaquâ madente (quâ vice glutini utebantur) extendebantur & ſtatuebantur; atque hæc prima ſcheda ſupinæ tabulæ addita vicem ſtaminis vel ſtaminis in tela extenſi obtinebat. Super iſtas philyras in tabula directas & extenſas, aliæ deinde tranſverſæ collocabantur & adlinebantur, in modum cratis. Sic enim texebantur crates, ex directis ſcil. ac tranſverſis virgis: quemadmodum ſubtemen in tela tranſverſum ſtamini inſeritur. Hinc in charta quoque prima ſcheda, quæ in rectum tabulæ adlinebatur, dicebatur *ſtamen* ſive *ſtatumen*, altera verò, quæ tranſverſa ponebatur, *ſubtemen*, Plin. *l. 13. c. 12. Igitur è ſecundo corio ſtamina facta ſunt, è primo ſubtemina*. Unde & *texi charta* dicebatur. Stamen autem chartæ ex multis philyris in tabula extenſis & παράλληλα poſitis concinnatum erat, ut ſtamen telæ ex multis liciis: ſubtemen quoque plures habebat philyras tranſverſarias, ut telæ ſubtemen plura fila, quæ tranſverſa ſtamini radiò textoriò inſerebantur: hôc tamen diſcrimine, quòd in chartis ſubtemen imponebatur ſtamini & glutini ope ſtamen ad ſubtemen connectebatur; in tela autem ſubtemen ſtamini inſerebatur & per medium decurrebat. Quia verò utraque ſcheda ex pluribus minutiis h. e. philyris conſtabat, hinc *Caſſiodorus* de Charta: *Junctura*, inquit, *ſine rimis, continuitas de minutiis, viſcera nivea virentium herbarum*. Poſtquam utraque ſcheda, ſupina ſcil. & tranſverſa, ad eum modum contexta, ſubtemenque ſtamini connexum eſſet & Nili turbido ingeſto liquore conglutinatum, prælis premebatur: exemtæ dein prælis plagulæ ſole ſiccabantur atque inter ſe jungebantur, h. e. in ſcapum digerebantur (ſunt autem plagulæ, quæ *folia* hodie vocamus in charta: ſcapus eſt, quem *papyri manum* hodie dicimus) nunquam plures ſcapô, quàm vicenæ, (cùm hodie vicenas quinas in ſcapo ponamus.) At in ſeriori ævô denas tantùm plagulas in ſingulis ſcapis reperimus: Unde *Charta decades*, in *Vita* Sylveſtri apud Anaſtaſium, pro chartæ ſcapis, quòd plures ſcil. ſcapus tunc non haberet, *Chartas decadas trecentas*; & paulò antè, *chartas decadas centum ac quinquaginta* &c. Ibidem legitur: *Papyrum runcanas libras mundas mille*, quod emendat Salmaſ. *Papyrum, runcinas mundas mille*. Ubi *papyrum* intelligit ad chartas paratum, & in *runcinas* ſeu faſciculos colligatum: cujuſmodi faſces papyri ſic colligatos, ut baculi vel ſcapi figuram referrent, etiam βάρυες, *barges*, vocitabant. Quemadmodum autem chartas conſtat in ſcapum convolvi complicarique apud Veteres ſolitas, eôdem prorſus modô & libri convolvebantur: Unde & *tomus* & *volumen* de libro, h. e. de charta ſcripta, non minùs dicebatur, quàm de charta nondum ſcripta; quamvis, uſus ſit propriè magis de chartis, *tomus* verò & *volumen* de libris diceretur, uſu obtinuit. Idem tamen *ſcapus* quod *tomus*. *Scheda* verò propriè dicebantur ſingulares plagulæ, ex ſcapo chartarum revulſæ, quibus committebant, quidquid ſubitò & tumultuariâ ſcriptione commentati eſſent, quod emendatum poſtea in mundiorem chartam tegerebatur. Hæ, quod & in averſa parte, h. e. in tergo, ſcribi & exarari ſolerent,

Opiſthographa dici cœperunt: in quibus, ut & adverſariis, rationes & ſua diurna Veteres perſcribebant, ita utramque paginam chartæ occupantes, adverſam & averſam, à quarum illa *Adverſaria*, ab hac *Opiſthographa* dicta ſunt. At nitidæ chartæ, ex quibus librorum volumina compaginabantur, & in quibus emendata opera ſcribebantur, in adverſa tantùm facie exarari ſolebant. Juvenal. *Sat. 1. v. 4.*

——— *Impunè diem conſumpſerit ingens*
Telephus? aut ſummi plenâ jam margine libri
Scriptus & in tergo, necdum finitus Oreſtes? &c.

Aliter in libris ex membrana, qui non ſolùm ex multiplicibus tabellis & foliis conſtruebantur ac compingebantur haud ſecus ac noſtri libri ſolent: ſed etiam paginas ex utraque parte ſcriptas habebant, & probè ſuccinctèque compacti in non adeo magnam molem ſurgebant; cùm libri in charta exarati, quòd ab uno tantum latere ſcriberentur & paginis ad paginas adglutinatis in longam paginarum ſeriem extenderentur, grandia volumina efficerent. Unde Martialis Livium in membranis, pellibus exiguis, parvo in ſpatio arctatum fuiſſe, refert, quem in charta ſcriptum vix totum ejus Bibliotheca capiebat, *l. 14. Epigr. 190.*

Pellibus exiguis arctatur Livius ingens,
Quem mea vix totum bibliotheca capit.

Componebantur porrò libri membranacei per quaterniones, & folia eorum *tabellæ* propriè, ſicut librorum è charta ſeu papyro *paginæ*, dicebantur, Græcè σελίδες: quamvis σελίδα etiam Græci vocaverint ſpatium, quod vacuum & mundum patet inter duos verſus in ſcriptura. In chartæ ſcapis verò, ut & in libris compactis, prima ſcheda, quæ primò locô glutinata erat, πρωτόκολλον dicebatur, atque hoc in prima ſcapi fronte poſitum erat: Cumque ſcapus plures ſchedas aut plagulas haberet, ſola prima adnotatum præferebat, quô Comite Largitionum, ſub quo erant chartariæ, quô tempore, & à quo præparata fuiſſet illa charta; quemadmodum hodieque chartæ interiores noſtræ aliquô charactere inſigniri ſolent, è quo ſciri poteſt, quis eas confecerit. Sed nota illa, quam chartæ noſtrates exhibent, ut vix apparet, ita nec ſcribenti officere poteſt, nec legentem impedire, ut apud Veteres ſcheda illa prima, quæ protocollon habebat, ſcribendo prorſus erat inutilis, occupata enim ſcripturâ jam erat, ut diximus. Quam ob cauſam ſolebant Tabelliones & Librarii eam exſcindere & revellere, ut immundam & ſcriptioni inutilem: quod ne fieret in contractibus ſcribendis, (quia inde falſum ſæpe coargueretur) juſſit Imperator Juſtinianus *Nov. 45.* Uti autem πρωτόκολλον prima libri ſcheda, ſic ἐσχατόκολλον extrema dicebatur. Martial. *l. 2. Epigr. 6. v. 2.*

Vix lectis tibi paginis duabus
Spectas eſchatocollion Severe.

Idem alibi, *ſummam ſchedam* vocat. *l. 4. Epigr. 91. v. 1.*

Ohe jam ſatis eſt, ohe libelle,
Jam pervenimus uſque ad umbilicos
Tu procedere adhuc & ire quæris,
Nec ſumma potes in ſcheda teneri.

Μακρόκολλον verò appellârunt majore modulò compaginatam chartam. Nec omittendum ſcapum chartarum, h. e. chartas in volumen corrotundatas, infimæ Latinitatis auctoribus *Rotulum* vocari, i. e. *Rotulum* (quod idem cum ſcapo, baculus enim rotundus ſic dicebatur, quo cumulus menſuræ deruitur & exæquatur) unde Gall. *Roolle*, & *Contrarotulator*, ἀντιγραφεύς, Gall. *Contrôleur*: item *Regulam*, ſicut Græcis κανών olim, poſteà verò εἰλητάριον, à *volvendo* &c. De *Charta* diſcriminibus, diximus ſuprà. Nunc illud ſolum addam, Artem illam chartarum ex *papyro* conficiendarum, Euſtathii jam ætate antiquatam fuiſſe, ut ex eo diſcimus *Odyſſ. Φ.* ubi ξυλοχάρτια, h. e. *ligneas chartas*, Græcis recentioribus appellatas tradit, chartas è papyro; ad differentiam chartarum, quæ ex linteis conceptis ac contuſis jam tum inter Græcos parari & in uſu eſſe cœperunt. *Papyrum* autem lignum vocabant. unde ξυλοχάρτιον, *charta ex papyro*. Caſſiodorus *de papyro*: *Surgit Nilotica ſilva* —— *neſcio qua vacuitate plena, plenitudine vacua, bibula teneritudo, ſpongium lignum*. Vide Voſſ. *de Arte Gramm. l. 1. c. 37.* Salmaſ. *ad Vopiſc. in Firmo, c. 3.* & hic paſſim. *Papyri* in locum, quomodo Pergamena ſucceſſerit, dicemus infrà. Eô verò tempore in ceratis tabulis ſcribebant Romani: *Unde ſecundùm & contra tabulas bonorum poſſeſſio*, vide P. Pellitar. *in Orat pro A. Cæcina*, & hic paſſim, donec & ad ipſos *papyri* uſus perveniret &c. Quamvis autem ille ex *Papyro* chartam faciendi mos jam Euſtathii ætate penitus defecerit, ut dictum, tamen vox Latinis, Germanis, Anglis aliiſque nationibus in uſu, de charta hodie uſitata: quemadmodum & Græci Biblia libros vocant ex quacunque materia conſtantes, &c. Sed & Calcei è *Papyro* geſtati, teſte Alex. Neapolitano *Genial. dier. l. 5. c. 18.* qui erant, vel ex implexis ejus tæniis contexti, de quibus Martianus Capella *de Nupt. Philol. l. 2. Calceos*, inquit, *è papyro textili ſubligavit*: vel è craſſiore papyri membrana ſive cortice compacti. Et quidem tenuiores illæ & mediæ *Papyro* propinquiores philuræ ad ſcriptionem potiùs adhibebantur, interim à calceis non planè excluſæ fuerunt, præſertim, ubi non tam utilitatis fructus, quam vel elegantiæ oſtentatio, vel religioſæ celebritatis pompa quærebatur: ut in ſacris Iſidis, in quibus exſecti illius Sacerdotes pedibus molli papyro tectis inceſſebant. Sic enim ea de re Tertullian. Senatori Apoſtatæ ſacra Iſidis exprobrans loquitur, *Carm. ad Senatorem c. 2.*

——— ——— *Caligaque remotâ*
Gallica ſit pedibus mollis redimita Papyrô.

Et tum, cum tenuioribus illiuſmodi *Liſis*, membranulis pedes tectos habebant Sacerdotes, ἀνυπόδετοι ſive *diſcalceati* non immeritò dici poterant, ſicque facile Tertullianus cum Prudentio conciliabitur, quorum hic, de iiſdem Iſidis ſacris, loquens, nudis plantis remotiſque calceis, Gallos illius ſacerdotes inceſſiſſe, his ver-

verbis teſtatur, *lib. Periſteph. hymno 14. v. 254. & ſeqq.*

Nudare plantas ante carpentum ſcio
Proceres togatos, Matris Idea ſacris. &c.

Alias Ægyptios e junco quoque, quemadmodum è *Papyro*, & apud Hiſpanos, e ſparto, calceos uſurpâſſe, vidimus *ſuprà*. Plura de his apud B. Balduinum *de Calceo Antiquo c. 3.* Ex ligno *Papyri* naves factas, diximus ſupra. Sunt porrò, qui ex ejus libro texi vela, tegetes, veſtes & funes, conſuevisse tradant, ex Theophraſto *Hiſtor. Plantar. l. 4. c. 9.* & Plin. *l. 13. c. 11.* unde non ſemel ſtoreæ Monachorum & mattæ *ex papyro* occurrunt, apud Monaſticæ rei Scriptores. Inſuper *papyrum* in lucernis & cereis adhibitam, vice ellychnii obſervare eſt non ſemel, ſed de hac reaccuratius dicemus paulò poſt. Interim & edule *Papyrum* fuiſſe, apud Ægyptios, dicimus ex Plinio: *Mandunt quòd crudum decoctumque, ſuccum tantùm ejus devorantes.* Unde παπυροφάγοι Ægyptii, ab hujus plantæ eſu: *Scholiaſtes* Æſchyli ad illud,

Βοῦας δὲ ἄρσενας ὁ κραΐ̈ν πίχω:

ἰδὼ, inquit, παπυροφάγοι Αἰγύπτιοι, *quandoquidem papyri edere Ægyptii.* Et hic capi poſſunt verba Vopiſci de Firmo. *loc. cit. Tantum habuiſſe de chartis, ut publicè ſæpe diceret, exercitum ſe alere poſſe* Papyro *& glutino.* Ubi cùm de pretiis iſtarum rerum verba hæc accipiant non pauci, Salmaſ. contrà de ipſis illis duabus ſpeciebus, ex quibus chartæ conſtabant, interpretatur. Namque & glutinum quoque, quò charta glutinabatur, alimoniæ aptum non minùs, ac ipſum *papyrum*: cuaſque has ſpecies & utramque eduleas, refert Plinius. Senſus ergo Firmi apud Vopiſcum erit, tantum ſe habuiſſe chartarum, ut earum papyrô, priuſquam inde chartæ fierent, & glutinô, quod in eas conficiendas impendebatur, exercitum alere poſſet. Nec omittendus ejus in coronis apud Veteres uſus, quippe cujus flore Deos coronari conſueviſſe, tradit Plinius ubi ſuprà *c. 1.* unde στεφανωτρὶς βύβλος dicta eſt. Meminit hujuſmodi coronæ Appianus Alexandr. *Mithrid.* ubi cùm milites Pharnacem filium Mithridatis Regem renunciaſſent, unus illorum elatam è ſacra æde *papyrum* capiti ejus, diadematis locò, impoſuiſſe legitur. Et Athen. *l. 15.* ubi Ageſilao, cùm in Ægyptum trajeciſſet, ſuper alia dona, Ægyptios itidem *papyrum* miſiſſe *coronarium*, refert. At ridet morem Athenæus, & fervente Alexandriæ ſeditione, Carabati cuidam homini mentis non ſatis compoti, impoſitum fuiſſe papyraceum diadema, in contemptum Agrippæ, ejuſque dextræ pro ſceptro fruſtum ejuſdem materiæ inditum, refert, Philo *in Φλάκκον*. Quæ de re vide Car. Paſchalium *Coronar. l. 10. c. 6.* ut & ſuprà, in voce *Byblus*.

PAPYRUS Phleus ſeu vulgaris, ob ſimilitudinem cum *Papyro* planta Nilotica, ſcirpus dictus eſt. Vetus Auctor *Gloſſarum*, *Scirpus*, Φλεὼς κάπυρος. Strabo *l. 5.* τύφη τε καὶ πάπυρος [illegible], ubi πάπυρος i. e. quod antiqui Attici Φλεὼ dixere, Ionici Φλοῦν, qui [illegible] etiam habet, i. e. *panniculam & lanuginem.* &c. Quod probè notandum, ne *papyrus* hic vulgaris, cum papyro Ægyptio, è quo charta fiebat, confundatur. Et quidem hôc papyrô, ſeu ſcirpô, qui naturam habet papyraceam, faciebant olim lectos mortuorum, cum quibus rogo inferebantur comburendi. Martial. *l. 8. Epigr. 44. v. 14.*

Fartus papyrô *dum tibi thorus creſcit.*

Ex eodem, cerâ circumdato, candelæ, quibus prælucentibus mortui noctu efferrentur. Perſius, *Hinc tuba, candela.* Panniculâ porrò illius, ſtipæ vice, utebantur, ad componenda vaſa fictilia, ne invicem colliſâ frangerentur, Græci [illegible] vocant: ſcribitque *Galenus*, circumponi ſolitam vaſis oleariis. Quæ omnia qui ex papyro Ægyptia facta eſſe voluerit, multum errat; nec enim ad candelas & funera ex Ægypto efferebatur papyrus, ſed ex indigena papyro ſeu ſcirpo iſta conficiebant. Clarè Plin. *loc. cit.* de ſcirpis, *A quibus detractô corticè candelæ luminibus & funeribus ſerviunt. Antipater*,

Λαμπάδα κηροχίτωνα [illegible], τυφήρει λόχνον
Σχοῖνον καὶ [illegible] [illegible].

Paulinus,

Lumina ceratis adolentur odora papyris.

i. e. candelæ e ſcirpis factæ. Ex utraque quidem fiebant tegetes, vela & veſtes, funes item aliaque, exceptis tamen *chartis*, h. e. τῶν βιβλίων, quæ non niſi ex Ægyptia fiebant. De velis ſcirpeis Plin. *loc. cit. Namque his velificant non in Pado tantùm nautici, verùm & in mari piſcator Africus.* Veſtes Φλεΐνας Indorum, ex *Herodoto* notæ, quæ *ſcirpeæ* vertendæ ſunt Latinè. Funes quoque, unde mentio apud Euripidem. Φλεΐνων [illegible], in *Autolyco* Satyr. Φλεΐνας [illegible] πλέκειν, *ſcirpeas habenas plectit.* Tegetes item & alia. Eâdem ſternebant toros pauperes ac ſtramenta, haud ſecus atque Ægyptii ſuô. Pelagius *de Vitis Sanctorum. Vides autem Ægyptium veſtitum mollibus rebus & budam de* papyro *& pellem ſtratam ſub ipſo:* ubi *buda* eſt ſtramentum vel ſtorea. Idem paulò poſt: *Et pro his dedit mihi Deus ſtramentum de papyro, & hanc pellem.* Rachanas quin etiam de papyro, h. e. cervicalia ſeu faſciculos, qui cervicalium vicem præſtarent, habuêre &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1003. & 1004. & infra *Phleos*, it. *Scirpus.*

PAQ, in nummo Conſtantini M. *percuſſa Aquileja:* PAR. in Conſtantii, *percuſſa Arelate*, notat, Car. du Freſne *de inſer. avi Numiſmatibus.*

PAR, i. e. ejuſdem dignitatis & conditionis; Sic *pares* ſeſe invicem appellant filii Ludovici Pii Imperatoris Conventu apud Marſnam A. C. 851. *c.* 2. 3. & alibi paſſim. Inde *Pares* appellati, unius Domini convaſſalli, quòd ratione hominii ac *tenura* ſibi invicem *pares* ſint unique Domino ſubſint; à quibus ſolis judicari poterant: Aliter *Æquales* dicti, in *Speculo* Saxonico *l. 2. artic. 12. §. 2.* Tenebantur autem hi judiciis Dominicis intereſſe, judicumque munere fungebantur; quod ſi ipſi obire non poſſent, paris ſibi conditionis vicarios ſubmittere adſtringebantur, qui eorum locum tenerent in iiſdem judiciis. Et quidem *Parium* judicia, in ipſos *Pares* & convaſſallos exercebantur; adeò ut ſi aliqua oriretur controverſia inter ipſos *Pares*, illa dirimi non poſſet, niſi in *Parium* ſuorum conventu ac judicio, Dominô ipſô feudali Præſide. Guil. Britto *Philipp. l. 6.*

Accedant igitur priùs ad me, judice ûque
Stent noſtrô, faciam, quidquid jus juſſerit, illis,
Conſilioque ſuos Parium tractabo ſuorum.

In Dominum verò judicia ab iis, in *Parium* conceſſu, non exercebantur; quod ſi verò horum aliquis cum Domino controverſiam haberet, dirimebatur ea ab ejus Ballivo ſeu Juſtitiæ dominicæ Præpoſito, à quo ad ſuperiorem Dominum appellare licebat. De numero porro *Parium* id juris obtinuit, ut *Par* unicus judicium edere non poſſet, ſed duo ad minimum adeſſent, præter Dominum. Alii *quatuor* habent, ſed pro feudorum varietate etiam hic mos variavit. Quod ſi Dominus nullum haberet *Parem* vel ſecundum *Parium* ad judicium numerum, non ideo juſtitiam ſuam amittebat, ſed à Domino ſuperiore mutuò accipiebat, ſuis impenſis, aliquot ex ejus Vaſſallis, qui judicio adeſſent. Si verò adeò pauper eſſet, ut eos mutuari non poſſet, vel ſi Dominus mutuò dare renueret; tum actori & reo licebat juſtitiam Domini ſuperioris convenire inque ea diſceptare. Prom tenebatur Dominus Curiam ſuam idoneô *Parium* numerô munire, quod Practici Galliæ dicunt, *garnir ſa Cour de Pairs:* ita ut ſi deeſſent ii, aut per legitimam excuſationem adeſſe non poſſent, alios ejuſdem dignitatis ac conditionis ſubmittere deberet, qui jus dicerent. *Parium* inſuper judiciis non modo intereràt Dominus, vel ejus Ballivus, ſed etiam in rebus arduis eorum conſilium expetebat, ita ut *Conſiliariorum* quoque Domini Feudalis vicem fungerentur: quamvis pro diverſitate locorum ſubinde judiciorum etiam ratio varia eſſet. Interim, licèt omnes convaſſalli ſibi invicem *Pares* eſſent & ita haberentur; non tamen ſemper omnes Judicum locô habebantur, & in *Parium* conſeſſu conſidebant. Nam cum in magnis Baroniis vaſſalli complures eſſent, adeoque magnô interdum à ſe invicem terrarum intervallô diviſi, ita ut unà omnes ad Dominica placita vix convenire poſſent; tum etiam, ne tantus Vaſſallorum numerus judiciis obeſſet: plerique è majoribus iſtis Dominis ac Baronibus, quoſdam è ſuis Vaſſallis ſelegêre, quibus *Parium* nomen, titulum ac dignitatem conceſſêrunt, quique cum iis, cæteris *Paribus* ſuis ac convaſſallis jus dicerent. Hinc legimus, certum ac definitum fuiſſe fere ſemper, in majoribus Baroniis *Parium* numerum, ut Car. du Freſne oſtendit *Not. ad Stabilim. S. Ludovici p.* 178. cumque ad duodenarium ut plurimùm redactum, maxime in Regno Franciæ, in Comitatu Flandrenſi, in Baronia Ardenſi, in Comitatibus Guinenſi, Cameracenſi, Hannonienſi &c. Apud Anglos quoque, ut ex Lamberto Ardenſi, Vinchantio in *Annal. Hannon.* & Stanfordio *in Placitis Cor. l. 3. c. 1.* idem docet. Et quidem duodecim virorum *Parium Franciæ* ſuis numeris abſolutum fuiſſe, Ludovicô VII. vel Philippô II. filiô regnantibus, contendunt Chopinus & Anton. Golardus *in Comm. Rerum Remenſ. MS.* quorum hic ad A. C. 1179. *Ludovicus VII,* inquit, *Rex Franciæ formulam Regum Franciæ, Remis inaugurandorum, ſimulque inſtituit Pares Franciæ, qui coronando Regi adſtarent eique titulos attribuit: unde Guilielmus Archiep. primus omnium Par Franciæ dictus, ex Comite Remenſi Dux nominatus fuit* &c. Sed hæc tamen ſeriùs accidiſſe conſtat; nam in Philippi Aug. Ludovici filii coronatione, annô præfatô nondum fuiſſe *Parium Franciæ* definitum numerum, diſcimus ex *Reg. Hovedeno:* quare alii inſtituti hujus originem ad Ludovicum IX. referunt, quos inter eſt Joh. à Leidis *Chron. l. 22. c. 7.* Verùm, ſi, quod tradit Matthæus Paris A. C. 1216. pro vero certoque haberi debet, jam ipſâ hâc tempeſtate ſtatus eorum fixuſque numerus fuit. In judicio enim Raimundi Comitis Toloſani, XII. *Parium* mentionem facit: idemque ad A. C. 1257. duodenarium eorum catalogum, omniumque nomina exhibet &c. Quorum quidquid ſit, certum eſt patetque ex judicio lato contra Erardum Briennenſem A. C. 1216. pro Comitatu Campaniæ, necdum fuiſſe *Parium* definitum numerum, cùm Regni Proceres alii ſeu Barones atque adeò Epiſcopi interfuerint, tametſi inprimis recenſeantur Archiepiſcop. Remenſis, Epiſcopi Lingonenſis, Catalaunenſis, Bellovacenſis & Noviodunenſis. Car. du Freſne *Gloſſar.* Plura de *Franciæ Paribus*, vide infrà in *Pares Franciæ*.

PAR Apoſtolis, cognomen S. Martini, quò propter miraculum illud, quod Turonibus, dum ſacra celebraret, acciderit, eum fuiſſe inſignitum, ſcribit Durandus *Ration. l. 2. c. 17. num. 13.* & *l. 7. c. 27.* & Odo Cluniac. *tit. Quòd Beatus Martinus Par dicitur Apoſtolis.* Hinc Fortunatus *de Vita S. Martini l. 2.*

Compar Apoſtolicis meritis æquanda Prophetis &c.

Sic *Ἰσαπόστολος* titulum variis Sanctis etiam conceſſum, docet Car. du Freſne ex *Menæis* Græcorum, atque inprimis S. Theclæ, S. Aberico Epiſcopo Hierapolitano, Conſtantino M. & Helenæ Matri, Mariæ Magdalenæ aliiſque aliquot: Et quidem de Conſtantino potiſſimùm teſtantur, Euſeb. in *Vita ejus l. 4. c. 71.* Jo. Damaſcenus *in Synodic. ad Theophilum Imperat.* Anna Comnena *l. 14.* Alex. Cinnamus *l. 1.* Balſamon, Manuel Comnenus *Novell. 1.* Alii.

PAR Impar, inter ludorum puerilium genera, memoratus Horatio, *Sermon. l. 2. Sat. 3. v. 247.*

Ædificare caſas, ploſtello adjungere mures,
Ludere par impar, *equitare in arundine longa,*
Si quem delectat barbatum, amentia verſet.

Imò & Principes viros hôc genere ludi delectatos, diſcas ex Suetonio, apud quem, ſcribit ad filiam Auguſtus: *Miſi tibi denarios ducentos quinquaginta, quos ſingulis convivis dederam, ſi vellent inter ſe, inter cœnam, vel talis, vel* par impar *ludere*, *c. 71.* Ubi talis ab eo ſeparantur, non quin & talis par impar luderetur: nam ἀρτιασμοῦ per talos exemplum habes in *Lyſide* Platonis, & notat

Pollux

Pollux *l. 9.* Sed quia & teſſeris, & nummis, & nucibus, idem fiebat, ut apud *Ovinium* & *Ariſtophanis Scholiaſtem*, legere eſt. Similis luſio erat, quando quærebant, *capita aut navem*. Macrob. *Saturn. l. 1. c. 7.* Sic apud Græcos ζυγὰ, ἢ ἄζυγα, de quo vide *Scholia* Ariſtophanis *ad Plutum*. Nec abſimile, *micare digitis*, quum horum partim plurium, partim pauciorum extenſione, vel contractione divinatur, quid bonæ quidve malæ ſortis eccideret. Vide Chabotium *ad loc.* At Muhammedanos per *Par impar* etiam jurare conſueviſſe diximus ſuprà.

PAR Numerus, vide ſuprà *Numerus*.

PARA, urbs Braſiliæ, in parte Boreali, verſus oſtia fluv. Amazonum, ſub Luſitanis. Hinc Præfectura Paræ. Sunt tantùm aliquot coloniæ Luſitanorum in hoc tractu.

PARABOLANI, plebeji quidam famulitio Eccleſiarum, Xenodochiorumque deputati, & quaſi adſcriptitii glebæ: ut ſicut illis omni vitâ ab agrorum cultura recedere non licebat; ita his à ſervitio ægrorum, qui in Noſocomiis reſidebant. Sic dicti, quia ſe in periculum maximum conjecerunt, ut qui ægrotos publicè in Alexandrii civitate curabant. Graſſante enim, ut non raro aſſolet, peſte, & ipſi rapiebantur, & id muneris contemptâ vitâ ſuſcipiebant. Horum quingenti vel ſexcenti erant ſub Epiſcopo, quod non parum negotii Ægypti Præfectis facefſebat. *L. 12. Cod. Theodoſ. de Epiſc. & Cler.* Baronius, *A. C.* 416. De quo illorum *Confratria* vide quæ habet Malbrancus *de Morinis l. 10. c. 38.* Nomen à Græca voce παραβόλοι vel παραβαλλόμενοι, quam vocem per *contemnentes* reddit *Heſych.* Propriè verò παράβολος nomen *audacem* ſignat, & latè ſane patet de omnibus in quibus audacia poteſt conſiſtere. Græci tamen illi hominum generi peculiariter attribuerunt, qui ad beſtias depugnandas & conficiendas operam locarent. Παραβόλους namque & *Parabolanos* nemo dictos fuiſſe ignorat, quos aliter *Confectores* appellârunt Latini atque etiam *Audaces*, ut à Viris doctis pridem eſt obſervatum, Salmaſ. *ad Trebell. Pollionem Gallien. c. 12.* Atque hinc in Eccleſiam veterem vox accepta, quæ inſtitutô hoc hominum miniſteriô ægrotis mortuiſque, quibus nemo erat qui curaret aut efferret, voluit conſultum: cùm id priùs vel privatô ſolùm ſumtu, vel publicô, ſed extra ordinem, à quibuſdam factitatum legamus. Namque Cimon, apud Corn. Nepotem, *c. ult. complureis pauperes mortuos, qui unde efferrentur, non reliquiſſent, ſuô ſumtu extulit.* Et apud Aurelium Victorem, *Gallo Voluſianoque favor quaſitus eſt, quòd anxiè ſtudioſeque tenuiſſimi cujuſque exequias curarent.* M. quoque Antoninus Philoſophus Imperat. apud Jul. Capitolin. *c. 13.* laudatur, quod *ſumptu publicò vulgaria funera juberet efferri:* &c. Iidem etiam *Parabolarii*, item *Copiata* dicti ſunt, vide Caſaubon. Salmaſ. *ad Capitolin. loc. cit.* & Salmaſ. *de Modo Uſurar. c. 5. p. 198.* Jac. Gotofredum *ad leg. 42. Cod. Theodoſ. de Epiſc. & Cler.* Alios. Hinc *Parabolare*, id eſt, *periclitari*: quam vocem, in antiquiſſimo codice Bibliothecæ Puteanæ, in Epiſtola Pauli ad Philipp. *c. 2. v. ult.* haberi verbaque Græcè ſic ſonare: διὰ τὸ ἔργον τοῦ Χριστοῦ μέχρι θανάτου ἤγγισε, παραβολευσάμενος τῇ ψυχῇ, *Parabolatus eſt de anima ſua*, monet Salmaſ. *de modo Uſur. p. 196.* & Jac. Gotofredus, præfati.

PARABOLOS, inſula parva contra Phœnicem.

PARABYSTON, forum Athenis, in quo undecim viri judicabant, & quidem res viliores. Vide Meurſium *Atticar. Lection. l. 2. c. 9.* & Mauſſacum *ad Harpocrationem.*

PARABYSTUS, Græcis παράβυστος, dictus eſt thorus ſeu lectus genialis, ut *Catullus* vocat, in quem, duabus culcitris adornatum, à fœmina, quam & νυμφεύτριαν & θαλαμηπόλον Græci vocitârunt, Sponſa, poſt cœnam nuptialem, dictumque hymenæum, cum choreis, manu à Pronuba deducebatur: propterea, quòd *velò* obtectus eſſet. Vide de eo pluribus agentem Jul. Cæſ. Scaligerum *Poetices l. 3. c. 101.* & ſuprà in voce *Cupha*.

PARACELLARIUS, Macro eſt Palatii Pontificii Officialis, cui incumbebat menſæ Papalis largitiones pauperibus diſtribuere. Anaſtaſius Biblioth. *in Zacharia. Hic beatiſſimus Papa ſtatuit, crebris diebus alimentorum ſumptus, qui & uſque nunc eleemoſyna appellatur, de venerabili Patriarchio à* Paracellariis *pauperibus, & peregrinis qui ad B. Petrum morantur, deportari eiſque erogari: Nec non & omnibus inopibus & infirmis, per univerſas regiones, iſtius Romanæ Urbis conſtitutis, eandem ſimiliter diſtribui iſtam alimentorum eleemoſynam.* Idem *in Adriano I. Et erogentur omni die per manus unius fideliſſimi* Paracellarii, *eiſdem pauperibus; accipiens unuſquiſque eorum portionem panis atque portionem vini* &c. *Subpulmentarius* quoque vocabatur, uti ex Luithprando diſcimus, vide Macros Fratres *in Hierolexico*, & ſuprà ubi de *Cellariis*.

PARACELSUS Philippus Aurelius Theophraſtus Bombaſtus, natus in pago Hohenheim, vel Einſideln, ditionis Tigurinæ. Sobriè educatus à Patre, qui JCtus & filius nothus Principis cujuſdam erat, ad Medicum ſtudium ſe maturè applicuit, profectioneque in Galliam, Hiſpaniam, Italiam, & Germaniam inſtitutâ, multum profundæ eruditionis ſibi conciliavit. Reverſus in Helvetiam, Baſileæ docuit, Chymicamque faciens Medicinam, famam ſibi magnam comparavit. Offenſus à Judice, qui ob Joh. Lichtenfelſium Canonicum expectatione omnium citius ſanatum, eum conſuetô ſalariô, licet ipſi longe amplius ab ægrô promiſſum eſſet, contentum eſſe juſſit, in Alſatiam ſe recepit. Ordinariâ medendi ratione omiſſâ, Galenôque ſpretô, Medicorum odium in ſe concitavit, nec Theologiæ quidem parcens, in aliquot errores prolapſus dicitur. Opera ejus XI. voluminib. habentur, cum titulo *Opera Medico-Chymica ſive Paradoxa.* Obiit, A. C. 1541. Ætat. 48. cùm ipſe vitam ſuæ aliis ſecula promiſiſſet, Salisburgi ſepultus: *Scriptor pluribus oppugnatus; quàm intellectus*, Tycho. Vide Voſſ. *de Philoſ. c. 9. §. 7.* Quenſtedt. *de patr. doct.* Craſſum, *Elog. Litterat.* Melch. Adami *Vit. Medicor.* Mich. Neandrum *in Geogr.* Ant. Teiſſier *Elog. part. 1.* Alios. De eo varia Eruditorum judicia. Sennertus *l. de conſiſt. & differ. c. 14. Caput*, inquit, *& cauda ſenſuſque operationum Magicarum & cardo, in quo Magia totus Orcanum eſt, & quam recentiores non pauci ſectantur ac clam propagant ac non niſi iis qui his ſacris digni videntur per manus tradunt, eſt falſa iſta de imaginationis viribus opinio. Horum omnium Pater & Princeps Theophraſtus* Paracelſus *eſt, cujus Philoſophia peccat magnâ præceptorum ἀμεθοδίᾳ, terminorum & phraſium inſolentiâ qui omnibus bonis Artibus quaſi bellum indixit.* Narrat enim de eo & Seb. Franck *in Chron.* ipſum ſcripta Avicennæ in publico foro Baſileæ combuſſiſſe. Medicorum tamen non pauci eum magni æſtimant. Mich. Barth. *apud Schelzium Epiſt. Medic.* 80. *Ego de ipſo Theophraſto præclare ſentio: admiranda præſtitit: ſed qui eum perfectè intelligat & quæ ipſe fecit faciat, nondum audivi.* Henr. Smetius *Miſcell. Medic. l. 5. Ego ſanè* Paracelſum *laborioſum induſtriſſimumque rerum abſtruſarum indagatorem multaque peritia Virum libenter agnoſco, atque in pharmacorum præparatione admirandum: verùm ſcientiæ ſolidioris parum, methodi nihil, oris tamen quamplurimum habere.* P. Meliſſus *in Baſilicam Crollii*,

> *Quis non Aureoli Theophraſti dia reperta*
> *Ingeniumque ſagax & mirum praediceт ignem,*
> *Quo praeeunte artes Chymici didicêre novellas,*
> *Quo monſtrante agri curantur ſimplice gutta.*

Vide Georg. Hornium *Hiſtor. Philoſ. l. 6. c. 11.*

PARACHARAXIMA Pecunia, Caſſiano *Collat. 1. c. 20. 21.* & 22. pecunia eſt adulterina & falſâ cuſione formata. Ita enim in *c. 20. ſive cum* paracharaximis *nos conatur illudere.* Et *c. 21.* Paracharaximo *ſcilicet numiſmate, dum in illo veri Regis imaginem temtatur, parùm diſcutit, an eſſet legitimè figuratum.* Tandem *c. 22. tanquam adulterina numiſmata &* paracharaxima *reprehemus, utpote quæ falſam imaginem Regis non legitimè figuratam retinent.* Quibus omnibus locis vir quidam doctus, *Paracharagma* repoſuit: at minùs benè, ait Salmaſ. *Paracharagmum* enim *numiſma* dici rectè non poteſt, cùm adjectivum non ſit. Græcis namque παραχάραγμα ipſa adulteratio eſt. Sicut παραχαράκτης, adulter, quæ vox etiam reperitur *l. 8. Cod. Theod. de Falſa Moneta.* Eſt autem *adulterare monetam* idem cum *vitiare*: ſed non idem cum *corrodere*. Siquidem *corrodere* eſt exteriorem circulum arrodere; at qui *vitiat*, non omnino & corrodit, ſed monetam adulterat, aut miſcendo & adulterando inter ſe metalla, ut aurum argentô, argentum ære, æs plumbô: aut adulterinam monetam clam exercendo, ut ſub Conſtantino feciſſe, teſtis lex eſt in *Cod. Theod. de Falſa Mon.* aut ſecernendo ſeparandoque metalla, ut argentum ab ære, quemadmodum quidam Monetarii ſub eodem Imper. *l. 6. tit. eod.* his verbis: *Comperimus nonnullos Flaturarios majorinam pecuniam non minùs criminosè, quam crebrè, ſeparatò argentò ab ære purgare.* Majorinæ enim illæ pecuniæ argentô ære mixtô flabantur: Flaturarii autem argentum ſeparantes, æs ſolùm in figuranda moneta exhibebant, in quo non mediocre compendium faciebant. Monetarii; quam ſeparationem metallorum, *flagnationem* vulgò dictam eſſe, monet Iſidor. *in Gloſſar.* Vide Salmaſ. *ad Flav. Vopiſc. Aureliano, c. 38.* & Cl. Suicerum *Theſaur. Eccleſ.* voce Παραχαράττω.

PARACHELOITÆ, populi apud Theſſalos circa Maliam urbem, ad Acheloum fluv. & apud Ætolicos, *Strabo.* Alios in Phthiotide ponit *Stephanus*.

PARACHIMUMEMUS, ex Græco Παρακοιμώμενος, ſacri cubiculi Præfectus, in Aula olim Conſtantinopolit. de qua dignitate Scriptores paſſim, exque iis Gretzerus & Goarus ad *Codinum* nec non Car. du Freſne *ad Villharduinum.* Ignotus Barenſis in *Chron.* A. C. 888. *Parakimumenus* habet, *Mortuus eſt Michayl Imp. & ſurrexit Baſilius* Parakimumenus *ejus.* Apud Luitprandum *l. 3. c. 7. Parachimmenus*, corruptè. Car. du Freſne *Gloſſar.* Meurſius duos fuiſſe παρακοιμωμένους ſeu *Accubitores*, unum τῆς φιάλης, i. e. *annuli Imperator*, alterum τοῦ κοιτῶνος, i. e. *cubiculi*, obſervat, *in Gloſſar.* ubi plura hanc in rem. Vide quoque infra *Sigillum*.

PARACHOATRAS, *Straboni* & *Ptolemæo*; Solino *c. 38. Choatras*, inter Tauri montis nomina, [illegible] quidem ſic apud Parthos dici is ait. Quos montes τοῦ Παραχοάθρα, ab Armenia adusque Medos & Matienos Parthoſque extendi refert Strabo. Vide Salmaſ. *ad Solinum p. 787.*

PARACIMOMENUS, vide ſuprà, *Parachimumemus*.

PARACLETICUS, Græcis Παρακλητική, ſubintellige βίβλος, vel Παρακλητικὸν βιβλίον & aliquando nudè Παρακλητικὸς, liber Eccleſiaſticus eſt apud Græcos, quô quotidie utuntur ſive in Miſſa ſive in Veſperis ſive in Matutino, ſive in aliis officiis: cùm in aliis eorundem libris, Triodio, Pentecoſtario, Menæis &c. certa habeantur certis diebus decreta officia, canones ſeu troparia, quæ iis quidem durantibus recitantur, finitis autem reponuntur, donec eadem tempora remeent. Adeoque quum in aliis officiis propria deſiderantur, quæ ad complementum officii pertinent, ad *Paracleticum* Lector remittitur. Ratio nominis an à *conſolando*, an ab *adhortando*, an ab *invocando?* omnia enim, quæ in eo, eò maximè ſpectant, ut peccatorem *conſolentur*, *hortentur* & quaſi vi quâdam compellant, ut de commiſſis pœnitentiâ actâ Deum ſibi propitiet: quô fine modò Angelorum opem, modò Apoſtolorum, modò Martyrum, modò Confeſſorum, aliorumque Sanctorum, prout diei, cujus officium recitatur, ratio expoſcit, *implorare* docet. Cl. Suicerus *Theſaur. Eccleſ.* voce Παρακλητικὴ, ex Leone Allatio *Diſſert. 1. de libris Eccl. Græc.*

PARACLETUS, Græcè Παράκλητος, epitheton Spiritus S. quô officium ejus peculiare indigitatur. Sic nempe dictus eſt, quòd tanquam *Advocatus* & *Sollicitor* cauſæ noſtræ, precum noſtrarum atque omnis pii affectus auctor ſit eaſque dictet, & format. Ioh. *c. 14. v. 16. Ego rogabo Patrem & alium* Paracletum *dabit vobis, ut maneat vobiſcum in ſecula.* Et *v. 26.* Paracletus, *Spiritus ille ſanctus, quem mittet Pater in nomine meo, ille docebit vos omnia.*

Vide

Vide quoque *c.* 15. *v.* 26. & *c.* 16. *v.* 7. Sed & idem nomen Filio Dei, Servatori noſtro, tribuitur, 1. Joh. *c.* 2. *v.* 1. ob rationem, quæ indigitatur *v. ſeq.* Alius longe fuit *Paracletus* Montani, & Manichæi, de quibus Hæreticis hic Jo. Forbeſius *Inſtructionum Hiſtorico-Theologic. l.* 4. *c.* 3. §. 2. ubi de Muhammede, Angeli cujuſdam vel Dei alloquium in paſſione epileptica mentiente, *Montanus Hæreticum* (Satanas) *in eam pertraxit inſaniam, ut miſer homuncio ſe jactaret eſſe Paracletum. Manichæo etiam eum ingeſſit furorem, ut ſpurciſſimus hæreticus diceret promiſſionem Chriſti de Paraclito, completam in ipſo eſſe*, ex Auguſtino *l. ad Quod vult-deum Her.* 16. & *Her.* 46. Et quidem Montani Sectatores eô nomine perpetuò illum inſigniiſſe, ſicut Priſcillam & Maximillam ejus Propheteſſas appellabant, docet Euſebius *Hiſtoriæ Eccleſ. l.* 5. *c.* 14 & 16. Vide plura ſuo locô. Utriuſque furor in Muhammedem tranſiit, quem *Paracletum eſſe in Evangelio promiſſum*, inter ſacerrima arcana impietatis Muhammedicæ haberi, docet P. de Valle *Itinerar. Tom.* 3. ubi editô Perſicâ linguâ ſcriptô delirium hocce blaſphemum refutâſſe, addit. *Paracitus*, habent recentioris ævi Scriptores, ob diverſam τῦ H. pronuntiationem. Vide hic infra, plura verò de voce Παράκλητος, apud *Suicerum*, ubi ſupra.

PARACLITENSE, Monaſterium Galliæ, in Diœceſi vulgò *Troges*, ubi Moniales degunt, à *Paraclito* Spiritu S. appellatum, fundatumque à Petro Abaillardo, qui uxorem ſuam Heloiſam ei præfecit: cujus epitaphium ibi tale.

Hôc tumulô Abbatiſſa jacet prudens Heloiſſa,
Paraclitum ſtatuit, cum Paraclito requieſcit.

Dicitur etiam *Paraclit* ſeu *de Paraclito*. Bernardus *Ep.* 178. *ad Eugenium III. Sed & quod petit Abbatiſſa de* Paraclito *per ipſum ſi dignamini, ſcire poteſtis, & facere, ſi dignum judicatis.* In eo hodieque in die Pentecoſtes, linguâ Græcâ Officium cani, docet Nicol. Camuzatus *Hiſtor Miſcell.* apud Dominic. Macrum *in Hierolexico.*

PARADA, vox medii ævi, cujus meminit Sidonius *l.* 8. *Ep.* 12. *Hic nec tibi pendulum tingunt volubilis ſentina veſtigium, pandi carinarum ventres, abiegnarum trabium textu palpitabuntur: hic ſuperflexa crate* Paradatum *ſigens brumalis inſida vitabis.* Auſonius item *Ep.* 5. 27.

Expoſitum ſubter Paradas, *lectoque jacentem:*
Corporis ut tanti non moveatur onus.

Ubi Scaliger *Auſonian. Lect. l.* 2. *c.* 14. naves voluptuarias & cubiculatas undique tectas (de qualibus vide ſuprà in voce *Navis*) hôc nomine intelligi vult: cui adſtipulatur Caſaubon. *ad Julium Suetonii c.* 52. Car. du Freſne verò his locis partem navis, ſub qua navigantes jacebant, *Paradarum* nomine venire contendit. Vide Voſſium, Martinium, *in Etymolog.* & qui multa de hac voce commentatur, Scheſterum *de Milit. Naval. l.* 2. *c.* 2. *in Addit. p.* 315. laudatos Car. du Freſne in *Gloſſar.*

PARADIGMATICE, quid Artis, vide ſuprà ubi *de Gypſo*; at de vario ſignificatu verbi παραδειγματίζειν, eo inprimis, quem habet Matthæi *c.* 1. *v.* 19. Cl. Suicerum *Theſaur. Eccl.* in eo, ut & infrà, voce *Theatrum*, ubi hanc in rem adducimus locum Suetonii *Aug. c.* 45. *Stephanionem — per trina theatra virgis caſum relegavit.*

PARADINUS, Claudius, vide *Claudius.*

PARADINUS Gulielmus, vide *Gulielmus.*

PARADISUS, oppid. Syriæ, ſeu Phœnices, ab hortorum amœnitate nomen nactum, ad Septentrion. Libani, ſupra Antaradum cum fluv. cognomine, Plin. *l.* 5. *c.* 23. *Ptol.* Item pagus Siciliæ, *Steph.*

PARADISUS, quem Dominum Deum in Eden plantâſſe meminit Moyſes, Gen. *c.* 2. *v.* 8. his verbis: ויטע יהוה אלהים גן בעדן *vajitta Jehova Elohim gan beheden*, transferentibus id Septuaginta; ἐφύτευσε ὁ Θεὸς Παράδεισον ἐν Ἐδέμ, ut non tam voluptatem, quàm nomen proprium iſtius loci accepiſſe videantur. Origine autem *Paradiſus* vox Perſica eſt, ſicut Xenophon *l.* 5. *Memorabil.* non ſolùm teſtatur hortos à Perſis *Paradiſos* appellari, verùm etiam *Plut. in Demetrio* & Philoſtratus *in vita Apollonii Tyanei*. cùm ita ſcribit: Μέλλων ὁ Δαμὶς πρὸς ϑήραν γίνεσϑαι τῶν ἐν τοῖς παραδείσοις χωρίων, εἰς οὓς λέοντές τε ἀπόκεινται τοῖς βαρβάροις καὶ ἄρκτοι, καὶ παρδάλεις. Et Pollux, *l.* 9. *c.* 3. Παράδεισοι βαρβαρικὸν εἶναι δοκεῖ τὸ ὄνομα, ἥκει δὲ κατὰ συνήϑειαν εἰς χρῆσιν Ἑλληνικὴν, ὡς καὶ ἄλλα πολλὰ Περσικῶν. Etenim Perſæ nominabant Paradiſos, ampliores hortos δένδρα ἔχοντας ἥμερα. interdum etiam vivaria, ut quibuſdam placere video. Agellius *l.* 2. *c.* 20. *Vivaria nunc dicuntur ſepta quædam loca, in quibus feræ vivæ paſcuntur.* Et paulo pòſt, *Vivaria, quæ nunc vulgus dicit, ſunt quos* Παραδείσους *Græci vocant.* Quocirca Vandalorum regum paradiſum in Africa pulcherrimum & amœniſſimum fontibus non tantùm irriguum, ſed etiam arboribus pomis onuſtis plenum fuiſſe, ſcribit *Procopius*. Unde Heſych. παράδεισον τὸν Βασιλέως κατάλυσιν interpretatur. Valeant ergo, qui cum Scholaſticis *Paradiſum* dici volunt quaſi *parans Dei viſum*. Valeant, qui cum *Suida* peregrinæ hujus vocis originem aut παρὰ τὸ δεύειν, i. e. βρέχειν, aut παρὰ τὸ τὰς δεύσεις, i. e. βοτάνων συλλογὴν ποιεῖσϑαι, arceſſunt. Tandem hanc vocem receperunt literæ ſacræ. Ait enim Solomon Eccleſ. *c.* 2. *v.* 5. *Feci mihi hortos, & paradiſos* (*ganoth vepardeſſim*) *& plantavi in eis omne lignum fructiferum.* Canticorum quoque *c.* 4. *v.* 13. Nehemiæ *c.* 2. *v.* 8. eandem vocem reperias. In Novo Teſtamento eſt tranſlata à S. Lucâ *c.* 23. *v.* 43. & D. Paulo 2. Corinth. *c.* 12. *v.* 4. ad æternam illam & beatam Dei, angelorum, & animarum felicium ſedem, ut cùm Chriſtus inquit latroni: *Hodie mecum eris in Paradiſo.* Eâdem ſignificatione accipitur Apocal. *c.* 2. *v.* 7. ubi *vincenti lignum vitæ* promittitur, *quod eſt in paradiſo.* Ubi fortè Seleuciani negârunt fuiſſe olim Paradiſum terrenum, ut & Origenes *l.* 4. περὶ ἀρχῶν pueriliter ratiocinatur, haud fore aliquem uſque adeò ſtupidum, ut putet Deum agricolam fuiſſe, & arbores plantâſſe in Paradiſo. Sed eum confutat *Epiphanius*. Quin ipſa creatio, verbô Dei facta, redarguit ineptias tales; nec eſſe in Paradiſi hiſtoria ſemper quærendas allegorias monet *Hieronym.* Fuit itaque Paradiſus aliquis terrenus, ſed ubi fuerit, ab eruditis diſputatur. Sunt qui ſub Æquinoctiali circulo conſtituunt, & nomine *gladii*, *torridam zonam* accipiunt. Alii in altiſſimis montibus ponunt, ut ad Lunarem uſque circulum pertingat, aquarum diluvii expers. Nonnulli extra orbem noſtrum locum illi faciunt, myſtice intelligentes omnia illa, quæ de eo commemorantur. Philo quoque Judæus cœlum intelligit. Sed hanc ejus opinionem improbat & rejicit *Theodoretus* multis modis, tum pariter his verbis: Εἰσὶ οἱ μὲν τὸν παράδεισον αὐτὸν λέγουσι φασι, τί ἐστι τὸν πάντα, ἐν ᾧ καὶ παράδεισος ἦν, ἔνϑα καὶ ὁ Ἀδὰμ ἐτάχϑη. Καὶ ὁ Ἀδὰμ ἀπὸ τῆς γῆς ἐν Ἐδὲμ γεγονέναι προσαγορεύει, Ἐδὲμ γὰρ τὸ τρυφῆ. Quanquam poſteriora hæc minimè ſint vera, eò quòd Adamus nomen tulerit à terra, quæ Ebræis dicitur אדמה *Adama*. In quâ regione ergo plantatus eſt hortus hic voluptatis? Probabiliter loqui ac ſcribere videntur, qui locum ejus deſignant in Meſopotamia inter Judæam & Arabiam, maximè circa Babylonem & Seleuciam, ubi Tigris & Euphrates 4. flumina ſuô concurſu conſtituunt, ſupra Babylonem autem unô alveô recipiuntur, & infra rurſus dividuntur in flumina duo, aut potius in Chaldæâ vel Aſſyriâ. Sed & hanc ſententiam evertere conantur nonnulli, non ſatis animadvertentes, ubi primi illi homines vixerint, ubi urbem condiderint, ubi Nineve prius condita ab Aſſur, à quo circumjacens regio Aſſeria, vel (quod idem eſt) Aſſyria eſt dicta. Suſpicionis etiam nonnihil injicit, quòd inter Magorum præcepta, quorum in Chaldæa & proximis regionibus magna fuit auctoritas, Paradiſi quoque mentio fiat verbis:

Ζήτει τὸν παράδεισον. ———

Quanquam myſticè eos de Paradiſo loqui intelligat *Pſellus*, qui diſertis verbis Χαλδαϊκὸν παράδεισον vocat, & aliô locô ἱερὸν παράδεισον κατὰ Χαλδαίους, quaſi fuerit indubitatum tum temporis, eſſe aliquem Paradiſum Chaldaicum. At quia perierat aquis diluvii vaſtatus, atque ideo digitô monſtrari non poterat; myſticè intelligendum exiſtimârunt, ſicut & nonnulli Chriſtianorum Theologi. Adde quòd verſus Orientem habitaverint Adam, Cain, Abel, & ab eodem tractu coloniæ fuerint in alias regiones deductæ. Poſt cataclyſmum enim venit in Ægyptum Mizraim, id eſt, Ægyptus, ut Chus in Æthiopiam. Atqui Orientalis regio eſt Chaldæa, cujus incolæ quoque non falsò, Arcadum inſtar, ſed magnô jure ſe, omnium hominum antiquiſſimos jactare ſolent. Jam & ipſe hortus voluptatis plantatus fuiſſe legitur à Deo, Gen. *loc. cit.* מקדם *Mikedem*; quam vocem licet Onkelos *à principio* vertat, Hieronym. *ab exordio*, Aquila ἀπ' ἀρχῆς, Theodoretus ἐν τοῖς πρώτοις, Symmachus ἐκ πρώτης, quaſi ante conditum mundum extiterit Paradiſus; tamen horum ſententiæ omnino ſtandum non eſt, cùm eadem vox ab *Oriente* quoque ſignificet, teſte Aben Ezrâ & aliis. Atque hac adeo de cauſâ Septuaginta verterunt κατὰ τὰς ἀνατολάς, i. e *ad Orientem*, reſpicientes ad locum, non ad tempus. *Baudrandus* ait fuiſſe multis in Armenia majori verſus montem Ararath: ex illa enim regione profluunt 4. illi fluvii Scripturæ memorati, nempe Euphrates, Tigris, Phiſon poſtea Phaſis, & Gehon qui poſteà Araxes. Gehon enim fluvium Chaldaicè ſignificat, uti Araxes Perſice: Et in his partibus ponuntur etiam populi *Eropes* quibuſdam. Sed alii aliter. Hoc certum eſt, ante hominem formatum extitiſſe Paradiſum. Ante mundum verò creatum non extitiſſe, vel inde probari queat, quòd terreſtris fuerit, arbores in ſe fructiferas habens, fluviorumque & regionum Orientalium mentio fiat in ejus deſcriptione. Credibile quoque eſt, temperatiſſimam fuiſſe regionem hanc, atque ideo priſcos illos homines vitam in plures, quam nos, annos produxiſſe, cùm nondum immanis illa ventris ingluvies, verè Hydra Lernæa, irrepſiſſet in mundum, quæ jam & morbos plures generat, & manes anticipat. Cæterùm periit Paradiſus terreſtris, everſus aquis diluvii, horridus jam & incultus, aut certè priſtinâ amœnitate deſtitutus. Quò ſtultè faciunt prorſus, quicunque eum inquirunt, eò quòd ab aliis locis quoad ſplendorem, culturamque dignoſci haudquaquam poſſit. Falluntur etiam Judæi, qui in terreno Paradiſo etiamnum verſari putant Thisbitem Eliam, & Enoch, cùm in cœleſtem revera tranſlati ſint, de quo Salvator locutus eſt pendens in cruce, & B. Paulus, *loc. cit.* ubi ſe raptum eſſe affirmat in Paradiſum tertium aduſque cœlum, atque ibidem multa audiviſſe verba arcana, quæ homini aperire non licet. Hæc ex *Fungero*. Videat eruditus Lector tractatum Anglicanô ſermone conſcriptum, cujus titulus eſt: *A diſcourſe of the Terreſtrial Paradiſe*, Londini, excudebat Jac. Fleſherus, A. C. 1666. *Nic. Lloydius*. Auctor Anonymus *Hiſt. Orbis Terr. Geogr. & Civ.* quatuor *Paradiſi* fluvios fuiſſe ait, Euphratem, qui *Phrat* ſeu *Frat* in Scriptura vocatur; Tigrim, qui accolis antehac & Arabibus hodienum, *Diglito* ſeu *Diglath*, ad nominis *Chidekel* ſimilitudinem voce accedente: ut & utriuſque alveos, in quos antequam Oceanum ſubeant, ſcinduntur, quorum unum hodie *Naharmalca*, olim *Piſhon*: alterum nunc *Naharſares*, qui Arabiam alluit, olim *Gichon* appellatum vult. Nec obſtat, quòd *Gichon* dicatur fluere circa terram *Chus* ſeu Æthiopiam; Æthiopia hæc enim, non Occidentalis illa eſt, quam Nilus interluit: Sed Orientalis, quæ Arabia eſt. Quemadmodum Moſis uxor Æthiopiſſa dicatur, quæ tamen non ex Æthiopia Africæ, ſed ex Arabia oriunda erat: Filia namque Jethronis, Principis in terra *Midian*, quæ in Arabia ſita. Similis Chavilæ, quam *Piſhon* rigare dicitur, unde Gangem eum fecère *Joſephus*, *Euſebius*, *Hieronymus*, ratio eſt. Etenim non intelligitur Chavila, quæ in India eſt; ſed quæ ad Sinum Perſicum hodiernum *Chelſa* dicta cujus

Populi *Chelſalini*, qui etiamnum aſſerunt ſe in Eden habitare, ubi *Paradiſus* fuerit, vide quoque Horn. *in Sulpicium Severum*, *l. 1. c. 1. num.* 2. Ita ergo eorum ſententia corruit, qui Piſhonem Gangem & Gichonem Nilum fecêre ſicque totam Aſiam, & maximam partem Africæ, priſcis *Paradiſi* limitibus incluſêre. Acceſſit quòd fluvii hi fontibus & ipſò aquarum decurſu immenſum quantum divertant. Revocavit quidem vetus iſtud placitum in lucem noſtrò tempore Cl. Olearius, Perſicò itinere celebris, Euphratem, Tigrim, Gangem, Nilum in India quidem naſci, ſed canalibus ſubterraneis tandiu duci, donec locis, ubi fontes eorum nunc habeantur, ſuper terram emergant, docens ex Auguſtino *in Geneſ. l.* 8. *c.* 7. Sed quamvis trium priorum aliqua communio concipi poſſit, Nilus tamen in conſortium venire non poterit, quippe de quo vix dicetur, qui longinquus ejuſmodi canalis ab eo per totam Aſiam & Africam ducendus interjectò Mari Rubrò aut Indicò miſceri non poſſit. Et quamvis inſtet, *Phrat* quidem diſertè memorari, ſed veluti Gihon non Nilum ſolùm, verùm alia quoque flumina denotat, ſic Phratem etiam non neceſſario exponendum Euphratem: facilis tamen reſponſio eſt. De Tigri enim res indubia eſt, cùm Aſſyriam dicatur alluere. quid ni ergo & ipſi propinquum Ephratem retineamus. Adde, ſi Zeilana Inſul. vel India intra Gangem, ut vult, neceſſario *Paradiſum* tulêre, quia rerum omnium ibi copia; etiam Africæ Americæque quædam partes eandem ob cauſam *Paradiſum* ſibi vindicabunt. Imo à fertilitate atque amœnitate locorum hodierna argumentum eò infirmius ducitur, quod maledictio Adamo inflicta, ſi textum ſacrum curatius evolvamus, in ſpecie *Paradiſum* quoque preſſiſſe videtur, ut proin credibile non ſit, ſolum ipſius fertile ac amœnum manſiſſe. Vide Auctorem ipſum Anonym. *loc. cit. c.* 3. §. 14. & de celebrioribus Hortis, qui *Paradiſi* nomine apud Scriptores veniunt *ſub loc.* Ejus porrò aliqua apud Gentiles quoque, quibus per traditionem utcunque innotuit, veſtigia reperiuntur; in illo maximè errantes, quòd dierum paucorum, quibus primis Parentibus cum integritate felicitas ſua in eo conſtitit, fortunam, ſeculi fecerint, cui ob præſtantiam ſuam *Aurei* indidêre nomen. Vide Heſiodum *Op. & Dier. l.* 1. Ovid. *Metam. l.* 1. *Fab.* 3. Senecam Trag. *Hippolyt. Act.* 2. *Sc.* 1. Alios. Audiemus hic ſolum Tibullum *l.* 1. *El.* 3. *v.* 41.

Illò non validus ſubiit juga tempore taurus,
Non domitò frenos ore momordit equus.
Non domus ulla fores habuit. non fixus in agris,
Qui regeret certis finibus arva, lapis.
Ipſa mella dabant quercus, ultroque ferebant
Obvia ſecuris ubera lactis oves.
Non acies, non ira fuit, non bella, nec enſes
Immiti ſævus duxerat arte faber.

Neque Poëtæ ſolùm, quibus quidvis fingendi licentia eſt, verùm & Philoſophi talia tradidêre; inter quos Plato *Polit p.* 175. 176. ætatis iſtius conditionemque hominis referens, inter alia docet, *ſine laboris moleſtia* primis hominibus victum obtigiſſe; illos *frugibus* ſolùm *oleribuſque* victitaſſe, nullâ carnium mentione factâ, quarum eſum Noacho demum conceſſum nonnulli ex Moſis hiſtoria ſe colligere poſſe autumant; eoſdemque *nudos* inceſſiſſe, quod apertiſſimè Moſes indicat. Idem & alibi regionem quandam ſic deſcribit, ut non ita magnam cum *Paradiſo* diverſitatem habeat, judiciò Cœlii Rhodigini *l.* 1. *Antiqq. Lection. c.* 22. Sic ejectionis è *Paradiſo* poſt lapſum, calamitatumque inde humano generi immiſſarum, ſtricturæ, apud Heſiodum iterum *d. l.* ubi tantùm non Evæ nomen deſert: Plotinum *Ennead.* 3. 1. & 5. Catullum Argonaut. *carm.* 65. *ſub fin.* Ovid. *Metam. l.* 1. *Fab.* 4. Senecam Tragic. *l. c.* Platonem *in Cratil. ſub fin.* in cujus verbis legum divinarum humano generi latarum transgreſſioni omnem, quâ conflictatur calamitatem, imputantis, & terreſtris illius *Paradiſi* & ejectionis myſterium, etiam Marſilius Ficinus agnoſcit *Argum. in Plat. de LL. l.* 9. &c. Quò ſpectant & Bacchi orgia, quæ celebrabant Ἀνεσμωμένοι, ut Clemens Alexandr. illa quoque huc trahens *Protrept. p.* 7. τοῖς ὄφεσιν ἐκπαλαδιζοντες Εὐαν Εὐαν ἐκεῖνην, δι' ἣν ἡ πλάνη παρηκολούθησε. *Coronati ſerpentibus, ululantes Evan. Evam illam per quam eſt error conſequutus,* & quæ ſequuntur. Sed & inter Novi Orbis incolas eadem non omnino ignota. Imò totam hanc de utroque Hominis ſtatu hiſtoriam, mutatis ferè tantùm nominibus, à Sacerdote quodam Peguano, ita relatam, ut ex ipſa ſacra Hiſtoria recitatam crederes, fide auctoris, qui ſermoni ſe præſentem adfuiſſe dicit, Ferdinand. Mend. Pinti *Itinerar. p.* 313. hîc ſubjungere placuit. Ea ita ſe habet: *Poſt erutum ex aqua orbem, Hortum à Deo plantatum eſſe, cui incolam cuſtodemque hominem*, Adax *nomine cum uxore* Barzgone *dederit; utrumque in obſequii ſpecimen eâ lege adſtrictum, ne arboris* Hilaliran *fructum temeraret, quam ſuo honori ſepoſuiſſet; ni paréret, gula intemperiem horrendis ſupplicius luituros, etiam in poſteros tranſituris. At ſerpentem, ex domô fumi, magnam iſtam* Lupanto *veritam, ne homini ſuâ erga Deû juſſa reverentiâ æterna felicitas obtingeret, mulieri, melioris fortis ſpe illectæ, perſuaſiſſe, ut vetitos fructus invaderet, maritò quoque in criminis communionem pertractò. Unde Hortò expulſis mors, dolores, atque inopia ab irato Numine incubuerint, quod tamen Adæ multis lachrymis teſtata pœnitentia utcunque mitigârit.* Quæ tamen & ipſa non vulgata, & ne Symmyſtis quidem ſuis cognita eſſe, Sacerdos iſte, *Grepos* nominant, jactabat, ex Tob. Pfannero *Syſtem. Theol. Gentil. purior. c.* 7. §. 9. & 10. A *Paradiſo* dicuntur *Paradiſiacæ* aves, quæ aliàs *Manucodiata*, ſeu *Manuco diatas*, h. e. *aves Dei* (hanc enim Etymologiam Maximil. *Transſylvanus* reddit) dictæ, ex Inſulis Moluccis in Europam adferuntur: Has pro apodibus malè quidam hactenus habuêre, cùm ab Inſulanis ideo pedes & viſcera reſecentur, ne pennis, quibus maximè ſuperbiunt, fœtor adhæreat,

Idem Anonym. *c.* 5. §. 13. Et ab amico accepi, in Ulyſſis Aldrovandi Cimeliarchio iſtiuſmodi aves cum pedibus, ſed brevibus admodum, & plumis taliter involutis, ut facilè procul ſpectantem fallant, ſpectandum exhiberi. Vide quoque in voce *Melucca*. Indidem *Arbor Paradiſi* vulgò dicta eſt. Aloe aromatica ſeu Agallochum, ab excellenti odore, ob quem lignum ejus magno apud Orientales hodieque in pretio eſt, qui illò myſtaces ſuos ſuffumigare tantæ voluptati habent, ut nunquam eò ſine gratiarum peculiari formula, erga Deum tanti beneficii auctorem, illos oſi, tradat Joh. Bapt. Tavernier *ubi de Commercio Indico*. Sic Folium ſive malabathrum *Herbam Paradiſi* vulgus vocitavit, teſte *Iſidorô*: & poma quædam prædulcia etiamnum *Paradiſi* nuncupant Galli, vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1055. ubi de *Agallocho* ſeu *Aloë*.

PARADISUS, apud recentiores Scriptores, atrium eſt porticibus circumdatum ante ædes ſacras, ex Græco Παράδεισος, qui ab *Heſychio* definitur τόπος ἐν ᾧ περίπατοι, *locus porticibus & deambulatoriis circumdatus*, Gallis vero *Parvis*. Hâc notione vox reperitur, apud Anaſtaſium *in Dono* I. Pontific. *Hic Atrium B. Petri ſuperius, quod* Paradiſus *dicitur, eſtque ante Eccleſiam in quadriporticum, magnis marmoribus ſtravit*. Et in S. Paulo. *Fecit autem in atrio turrem S. Mariæ ad Gradus, quod vocatur* Paradiſus, *oraculum*. Ubi in priore loco, cod. ὁ ἐν τῷ Πέτρῳ τοῦ Ἀποστόλου ναῷ ἀνιών habetur. Vide Gruterum *Inſcript. Chriſtian p.* 1163. Hos vero *Paradiſos* cœmeteriorum vicem interdum præbuiſſe, declarant quæ de Othone II. Imperatore habent Scriptores, quem in *Paradiſo B. Petri* Romæ tumulatum tradunt. Leo Oſtienſis *l.* 2. *c.* 9. aliique. Ita etiam Sicelgaitam, Roberti Guiſcardi uxorem, ibidem humatam, ſcribit Paulus Diaconus *Chron. Caſin. l.* 4. *c.* 8. Certe, ut *Paradiſi*, ita & Cœmeteria *Atria* dicuntur paſſim, vide Car. du Freſne *Gloſſar*, & Salmaſ. *ad Solin.* Sed & *Paradiſos* appellari Gallis *Parcs*, in quibus varia animalia, ad uſum voluptatis vel venationis includuntur, & poſſidentur, ademtâ naturali libertate, tradit Balduinus *Inſtitut. de rerum diviſ.* apud Joh. Calvin. *Lexic. Juridic.* Etiam in navi *Paradiſos* habet, Contractus navigii &c. ann. 1268. *tom.* 5. *Hiſtor. Francic. p.* 439. apud Car. du Freſne *l. c.* Nempe Παραδείσους Græcis etiam veter. quæ *Vivaria* Latini dixêre, A. Gellius *l.* 2. *c.* 20. non tam à παρά, *juxta*, & ἀρδεύω, *irrigo*, ut *Suidas* vult, quàm ex Hebr. פרדס *pardes*, pomarium denotante, ſeu hortum: unde & pardo quidam nomen inditum volunt, quòd, ut hortus floribus, ita maculis pardus varietur, Sam. Bochartus *Hieroz. Parte prior. l.* 3. *c.* 7. Nec omittendus *Paradiſus* Aloadis, *Senis de Montanis* nomine inſigniti, quem poſt occupatam regionem Muletam in valle quadam amœniſſima, & præruptis cinctâ montibus, omni deliciarum genere inſtruxit, in faucibus, per quas ſolas patebat aditus, arce munitiſſimâ condita, ne cui accedendi, niſi conſciis, poteſtas eſſet. Quò pactò cùm ſicariorum magnam vim (quos vulgò *Aſſaſſinos* ſeu *Laſſatinos* dixêre) ad ſe traxiſſet, multaque per eos, quà Chriſtianis, quà aliis, damna inflixiſſet aliquandiu, tandem ab Allavo Rege Tartarorum triennali obſidione ad deditionem compulſus, locus abolitus, aſſeclæque omnes interempti ſunt, uti legere eſt apud Marc. Paulum Venetum *Orient. Hiſtor. l.* 1. *c.* 8. Vide quoque, ubi de *Aſſaſſinis*, ſeu *Laſſatinis*, nec non infra, voce *Senex*.

PARADOXI & PARADOXOLOGI, iidem cum Neanicologis & Aretalogis ſeu Scurris, ſic dictis, quòd, multa falſa de virtutibus ſuis prædicantes, riſum aliis movere quærerent. *Vet. Scholiaſtes* Juvenalis, *Siparium velum eſt, ſub quo latent* Paradoxi, *cùm in ſcenam prodeunt*. Eoſdem *Ordinarios* vocat Suetonius *de Rhetor. c.* 1. *Ordinarium appellat, deridentes inflatum ac levem & ſordidum*: ubi perperam vulgò legitur, *Hordearium*, cùm veteres omnes ibi habeant *ordinarium*. Ordinarium autem Veteribus ſcurram dictum eſſe, monet *Feſtus*: *Ordinarius, homo ſcurra & improbus*. Sed de his ſuprà non uno in loco; imprimis voce *Jactantes*, item *Mendaces*. Vide Salmaſ. *Not. ad Tertullianum de Pallio*.

PARÆTACA, urbs Mediæ, popul. *Paratacent Straboni*, & Plinio, *l.* 6. *c.* 26. & 27. ac *Paretacani Herodoto* in Perſide, ubi *Parataceme* regio *Ptolemæo*, *Paritaca Arriano*, *Paretacene Straboni*, inter Perſidem & Parthiam. Ita variè locis remotis ab autoribus ſcribitur.

PARÆTESIS, Græcè Παραίτησις, in Conciliorum canonibus, eſt, cùm quis, abdicatò Epiſcopatu, an ob laboris fugam, an aliam ob cauſam, honorem nihilominus retinere cupiebat, uti pluribus videre eſt in *Epiſt.* Synodi Epheſ. ad Synodum in Pamphylia, de Euſtathio Metropol. ad quam hujuſmodi Παραιτήσεις non fuiſſe licitas, docet Zonaras, adductô locô ex *Ep.* Cyrilli ad Domnum, ubi decernitur, λιβέλλους παραιτήσεως μὴ προσάγειν τινὰς τῶν ἱερέων. *Ne ulli Sacerdotes libellum abdicationis afferant*, apud Cl. Suicerum *Theſaur. Eccl.* voce Παραίτησις.

PARÆTONIUM, quod *Berton* Mercatori & aliis, urbs Marmaricæ, olim Epiſcopalis & præcipua in ora Boreali ac maritima inter Apolloniam urbem Cyrenaicæ, ad Occaſum 390. & Alexandriam Ægypti in Ortum 144. mill. paſſ. à Catabathmo 900. ſtad. in Ortum Ovid. *Met. l.* 9. *v.* 772.

Iſi, Parætonium, Mareoticaque arva, Pharumque.

Baudrando nunc *Alberto*, urbecula & emporium regni Barcæ, in ora maris Mediterranei, 180. mill. paſſ. ab Alexandria in Occaſum ſub Turcis. Hinc *Parætonius*: Lucan. *l.* 3. *v.* 295.

Uſque Parætonias Eoa ad litora Syrtes.

Nic. Lloydius Vitruvius *Parætonio* lacum eſſe paluſtrem adeò ſalſum, *ut habeat inſuper ſe ſalem congelatum*, narrat *l.* 8. *c.* 3.

PARAFRENARIUS, vox medii ævi, Gall. *Palefrenier*, Ital. *Palafreniere*, Equiſo, qui *palafrides* ſeu equos curat, ſeu etiam qui ſtabulis Regiis aut Principis præeſt. Apud Continuatorem Guil. Nangii ad A. C. 1378. id officii in Aula Francica notat,

quod

quod poſtmodum *Magni Franciæ Scutiferi* dictum eſt. Eſt autem *Palafredus* apud Ott. Morenam *Hiſtor. Rer. Laudenſium p.* 38. idem cum *Palafredo* & *Palafredo*, item *Palefredo*, apud Gall. *Palefroi*, *cheval de ſervice*, deſignatque equum gradarium & pompæ cauſâ ab ſolitum: quæ omnes voces ex *Paraveredus* corruptæ ſunt, vide infra in *Paraveredi*.

PARAGAUDÆ, vel *es*, ſive ea vox Parthorum ſive Syrorum fuit. dictæ ſunt aureæ faſciæ, limbique ac ſegmenta, quæ tunicis laneis & ſubſericis, lineis inprimis interulis, olim à Romanis addebantur. Meminit earum Trebellius Pollio in *Claudio*, c. 17. *Albam ſubſericam paragaudem triuncem unam*, i. e. Albam ſubſericam, *paragaudis* vel loris prætextam, in quibus tres unciæ erant auri. Quomodo Lamprid. in *Alexandro Severo*, c. 41. cum inter alia uxorem uti voluiſſe ait, *Cyclade, quæ ſex uncias auri plus non haberet*, in limbis ſcil. & ornaturis ex auro, quæ cycladem in ima parte circumcurrebant. Regiæ enim matronæ cyclidas olim gerebant, non purpurâ, ſed aurô circumtextas, erantque limbis auratis, quos *Paragaudas* vocârunt, prætextæ, quæ extremis earum oris adſuebantur. Hujuſmodi *Paragaudias* veſtes. primus militibus dediſſe legitur, apud Vopiſc. c. 46. *Aurelianus*, cùm antea non niſi rectas purpureas accepiſſent, *eaſque aliis monolores, aliis dilores, trilores aliis & uſque ad pentelores, quales hodie linea ſunt*, à multitudine nempe pannorum vel faſciarum & lororum ſeu *Paragaudarum*, quæ lora vulgò hodie *banda* vocantur. Cujuſmodi λωρωτοὺς χιτῶνας Achmes in *Onirocrit.* c. 120. appellat *Paragaudias veſtes*. Idem λωρωτῦ ἀλυργῦ mentionem facit, h. e. *purpurea veſtis lorata*: ſed & τ̃ ἀπὸ μεταξης λωρωτῶ. nam & ſubſericæ veſtes *Paragaudæ* erant, ut vidimus ex Trebellio *loc. cit.* & *paragauda* ipſa vellora, ex ſerico auro intexto fiebant. Imò nec multilores ſolùm veſtes, ſed vela quoque olim loris ornabant ac diſtinguebant: Anaſtaſius in *Gregorio IV. Ibi ipſe fecit & alia duo modica vela fundata, quæ pendent in circuitu altaris, habentque lora viginti quinque*. Ex iiſdem Vopiſci verbis colligimus, ſub Gallieno & Aureliano, nondum in uſu fuiſſe lineas loratas, ſed tunicas tantùm. Poſt eorum verò tempora lineas & interulas etiam multis loris variegârunt & frequentiùs quidem quàm tunicas, ita ut & quinquelores fierent. Nam tales fuiſſe lineas ſuô tempore, ſcribit Vopiſcus heic; hinc idem in *vita Bonoſi*, c. 15. in brevi munerum, quæ Hunilæ Bonoſi novæ nuptæ dantur, *dilorum interularum* meminit, non item tunicarum: ſed Bonoſus ille ſub Aureliano vixit & munera illa ex Aureliani præceptô data. Jam tum igitur lineæ loratæ in uſu, verùm dilores ferè tantùm, non etiam pentelores, quò jam uſque proceſſerunt Vopiſci ætate. Longè autem ante Aureliani tempora, aurô & purpurâ lineas intertexi conſueviſſe, diſcimus ex Lampridio in *vita Severi*, c. 40. ubi hunc queſtum fuiſſe refert, quòd aurum & purpura in lineas mitterentur: *Si lineæ idcirco ſunt, ut nihil aſperum habeant, quid opus eſt purpurâ? in lineas autem aurum mitti etiam judicabat dementiam, quum ad aſperitatem adderetur rigor.* Hinc illa diſtinctio, ut lineæ puræ dicerentur, quibus nihil auri vel purpuræ eſſet intextum, ad differentiam earum, quæ prætextæ intextæve aurô & purpurâ. Sed & hoc notandum, ſub Gallieno demum, luxurioſiſſimo Principe, *tunicarum virilium auratarum*, i. e. *paragaudiarum*, mentionem fieri; priùs enim ſegmenta hæc vel auratæ faſciæ muliebribus tantùm tunicis adſuebantur: donec luxu creſcente etiam ad viros hic ornatus tranſiit, atque poſt Gallieni tempora paſſim *paragauda* viriles ac mulicbres in uſu fuêre, ita ut & milites ſub Aureliano *paragaudias* acciperent, uti diximus. Quæ cùm tam promiſcui eſſent uſus, Valentinianus & Valens Imperatores lege eas prohibuêre, cùm viriles tum muliebres privatis ademêre ſuiſque Gynæceis tantùm fieri voluêre, ſolis miniſtris conviviorum uſu earum permiſſô, *Codice de Veſt. holov. leg.* 2. &c. *Nemo vir auratas tunicis aut lineis habeat* Paragaudas: *niſi hi tantummodo, quibus hoc propter Imperiale miniſterium conceſſum eſt.* Vide Salmaſ. *ad Hiſt. Aug. Scriptores*, & Octav. Ferrarium *de Re veſtiaria l.* 3. c. 3. & 4. Juſtinianus autem earum uſum reſtituit mulieribus, non item viris, ſolaſque viriles *paragaudas* contexi vetuit &c. Vide Salmaſ. *ad Hiſtor. Aug. Scriptores* paſſim, & ſuprà in vocibus ſynonymis, *Inſtita*, *Lorum*, *Pannus* &c. Hinc *Paragaudatus*, in *Charta* Donationis Cornutianenſis, edita à Suareſio, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* & *pro ara ora vela tramoſerica alba pro auroclava.* 2. *vela blattea auroclava paragaudata.* 2. Infrà, *vela linea paragaudata Perſica clavatura leucorodina* 2. Vide quoque Jac. Gotofredum *ad l. 2. C. Theod. de veſtib. Nemo auratas habeat, aut in tunicis aut in lineis paragaudas*; Hadr. Turnebum *Adverſar. l. 9. c.* 11. Alios.

PARAGOJA, vulgò *Paragoja*, ſeu *Calamianes*, inſula Oceani Indici, per centum leucas in longum porrecta, inter Bornei inſulam in Circium & Manillam in Eurum. Diſtat. 17. leucis Hiſpanicis à Bornei inſula, à qua pendet. Dicitur aliter Puloamum; eſtque una ex Philippinis inſulis latè ſumptis.

PARAGONTICUS Sinus, *Ptolem. Golfo de Gugerath* nunc, teſte *Nigrô*. ſinus Carmaniæ, ultra Armozum & Carpellam promontorium. Paragon, Paragontis apud *Ptolem.*

PARAGRAPHUS, id propriè dicitur, *quidquid ſub ea ſententia clauditur*. Ita Martianus Coſlias antiquus Pandectarum Interpres, in illum locum, *verſuum tricies centena millia: Verſuum*, inquit, *id eſt, paragraphorum; Paragraphus, id eſt*, &c. Ubi obiter notat Pratejus, nomen hoc à Græcis in fœminino efferri contra quàm ab omnibus Juriſconſultis uſurpatur, apud Calvin. in *Lexico Jurid.* Apud veteres Græcos, lineam ſignificavit Criticis notam. In *Gloſſis* verò, *Praductal*, παράγραφος plumbum videl. vel ſtilus, quô lineæ præducebantur in membrana, ad ſcripturam dirigendam. Unde παραγραφεύς, *qui producit ac praſcribit lineas*. Atque hinc tandem pro linea ipſa ſeu verſu. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 917. & infrà in voce *Praductal*.

PARAGUAJA, ſeu *Paraguaria*, vulgò *le Paraguay*, regio ampla Americæ meridionalis, quæ pro majori parte ſubeſt dominio Hiſpanorum. Terminatur ab Oriente Braſiliâ regione, à meridie Magellanicâ, & ab Occidente Peruviâ & regnô Chiles. In ea ſunt aliquot provinciæ, nempe Paraguaja propria, *le Paraguay*, Tucumania, *le Tucuman*, Urvagia, *Urvaig*, Parana, *Parana*, Guaira, *Guaira*, Chaca, *Chaco*, & provincia fluvii Argentei, *Rio de la Plata*: Et in his provinciis ſunt multæ coloniæ Hiſpanorum. Paraguaja autem propria provincia eſt inter Braſiliam ad ortum & Paraguajum fluvium ad occaſum, versùs lacum *de los Xarajes* extenſa. Sed urbibus caret & coloniis.

Paraguajæ late sumtæ urbes:

Acaraiga, *Acaraig.*	Fanum S. Jacobi, *Sant Jago del Eſtero.*
Aſſumptio, *l'Aſſomption.*	Fanum S. Michaelis, *San Miguel de Tucuman.*
Bonus Aer, *Buenos Ayres.*	Itapoa, *Itapua.*
Civitas regia: *ſeu* Guaira, *Ciudad Real.*	Nova Corduba, *Nueva Cordoua.*
Conceptio, *la Conception.*	
Fanum S. Fidei, *Santa Fè.*	

PARAGUAJUS, vulgò *Paraguay*, fluv. ingens Americæ meridionalis, in Paraguaja regione. Oritur ex lacu *de los Xarayes* dicto; deinde in auſtrum tendens, auctuſque jam plurimis amnibus, recipit fluvios Argenteum, Paranam, Purpureum, Album, Salſum, Tertium, Carcarannam, Urvagium, ſeu Uraguajum, & alios; quibus auctus, per latiſſimum oſtium in mare Magellanicum ſe exonerat inter promontoria ſanctæ Mariæ & S. Antonii.

PARAIBA, vulgò *Paraiba*, urbs munita Americæ meridionalis in Braſilia regione, cum portu capaci, ſub Luſitanis. Ab ea provincia adjacens dicitur *Capitania de Paraiba*, Præfectura Paraibæ. Urbs ipſa ſedet ad fluvium cognominem, vix 2. milliaribus diſtans ab ora maris Borealis. Dicta fuit etiam *Frederickſtadt*, Frederica, à Batavis, qui eam expugnaverant A. C. 1634. Sed inde ejecti fuêre fortiter à Luſitanis, à quibus urbs ipſa dicitur perſæpe *noſſa Senora das Nieves*, ſeu Sancta Maria ad Nives. Ei adjacent arx Sanctæ Catharinæ, & arx S. Antonii.

PARALAIS, Cappadociæ oppidum, in Lycaonia, teſte *Ptolem.*

PARALI, Athenis dicti maritimi, inter Diacrios Oligarchicos & Pediacos Democraticos medii, de quibus Plutarch. *Solone*.

PARALIPOMENA, Hebræis *Dibre Hajamim*, aliter Chronicorum libri duo, pars Canonis Vet. Teſt. ubi ea, quæ in reliquis libris Hiſtoricis prætermiſſa, continentur. Autor in abdito eſt: Interim, *in libro hoc omnis eruditio Scripturarum continetur*. Hieronym. *præfat. ad l. Paralip.* In *Paralipomena*, vel *partes*, extant, Angeloni *Stremata*. Antoninus. Bedæ *Expoſitio*. Crommius, Lovanii, 1631. Hieronymus. Jacobus R. Don Joſeph Aben Jechija, de Lapide, *Comment.* fol. Antverpiæ, 1642. Lavateri *Comm.* fol. Heidelb. 1590. Leonhartus, Lipſiæ, 1614. Malvenda. Nezenius. Paulutius. Piſcatoris *Comm.* Procopius. Gazæi Rabanus. Sancti *Comm.* fol. Lugd. 1625. Serarii *Comm. poſthumi*, fol. Lugduni, 1618. Strigelii *Scholia*, octav. Neoſtadii 1571. Theodoreti *Quæſtiones Selectæ*. Toſtatus, &c. Vide Crowæi *Elenchum*.

PARALIUS, nomen viri apud Romanos præcipui, quem inter occiſos à Commodo refert Æl. Lamprid. in hujus Imperat. *Vita*, c. 4. *Poſthac interfecti ſunt Pompejanus primò & Quadratus: dein Norbana, atque Norbanus & Paralius & mater ejus Lucilla in exilium acta.* Ubi *Paralius* hic Lucillæ filius fuiſſe videtur, ſed Lucilla hæc ſoror Commodi eſt, quam Capreas in exilium relegatam, deinde occiſam, ſcribit *Dio*. Quis autem ille Paralius ejus filius? Duos Lucilla habuit maritos, Verum & Pompejanum. Veri filius eſſe non poteſt, neque enim Græcô nomine Imperatoris filius vocatus fuiſſet: neque ita obiter ab Auctore indicaretur. Pompejanô genitus eſſe ac Lucillâ, per temporum rationem, non poteſt. Supereſt ut locus mendoſus ſit: Diſtinguit igitur Caſaubonus: *& Paralius & mater ejus. Lucilla in exilium acta*; vel ſcribit, ut in aliis libris, *& Lucilla in exilium acta*. Salmaſ. verò, ex Palatini codicis fide ſcribere jubet: *Deinde Norbana atque Norbanus & Paralius & mater ejus & Lucilla in exilium acta.* Vide utrumque *ad loc. cit.*

PARALUS, Clazomenarum, urbis Ioniæ Aſiaticæ, conditor, quæ prius *Gryna* nominata, vicina Colophoni, unde & Apollo *Gryneus* dictus eſt, quòd ibi Oraculum ejus eſſet, poſteà *Clazomena* appellari cœpit. Vide Strabonem *l.* 13. Plin. *l.* 5. *c.* 30. Joh. Laurentium JCtum *Notis in Phædrum l. 4. fab. 21. v.* 17.

——— *Forte Clazomena prope*
Antiqua fuit Urbs.

PARALUS, Minoæ urbis à Carthaginenſibus præfectus, amicus Dionis, quô adjutore quoque uſus eſt in deſtruendo tyranno, Diodor. Sic. *l.* 16.

PARALUS, vir qui primus longam navem invenit, Plin. *l.* 7. *c.* 56. Sunt & *Parali* in Attica, qui *Paraliam* incolunt, *Steph.* Plutarchus *Paralos*, factionem unam è tribus, quæ Athenis erant, Solonis tempore intelligit. Eſt etiam *Paralus* urbs Melienſium in Theſſalia, *Steph.*

PARALUS, navis ſacra Athenis, quæ aliàs Θεωρὶς, quòd in illa *Theori* Delum veherentur, item Δηλιὰς, eadem fuiſſe creditur, quâ Theſeus puellas Minotauro deſtinatas, illô interemptô, incolumes Athenas reduxit, in rei memoriam inſtitutis Deliis ſacris. Et perdurâſſe illam ab antiquis illis temporibus uſque ad Demetrii Phalerei ætatem, communis fuit opinio, ὥστε καὶ τοῖς φιλοσόφοις, ut Plutarch. ait, [illegible] *Sunt & Philoſophis navigium hoc diſceptationis anſam præberet, quibuſdam idem putantibus cum illo Theſei, aliis non idem*

eſſe afferentibus. Quemadmodum de Bucentauro Venetorum idem quæritur. Alii vero navem illam, quam *Θεωρίδα* ſeu *Δηλιάδα* quoque vocatam eſſe diximus, à *Paralo* diverſam faciunt, &, præter eam, quatuor naves ſacras nominant, *Paralum* videl. Antigonidem, Ptolemaidem & Ammonidem. Vide Thucyd. *l.* 5. Franc. Roſſæum *Archæol. Attical.* 7. *c.* 2. &c. Quidquid ſit, magnæ exiſtimationis fuiſſe *Paralum* triremem Athenis oportet, cùm vectores ejus in dies ſingulos ſtipendium acciperent quatuor obolos, adeoque plus reliquis militibus navalibus, quorum ſtipendium fuiſſe obolos diurnos tres, ex Thucydide *l.* 8. diſcimus. Ita enim veteres Grammatici, *Οἱ δὲ ἐπιβαίνοντες αὐτῆς Πάραλοι ἐκαλοῦντο, διὰ ταύτην τὴν ὑπηρεσίαν τέτταρας τε ὀβολοὺς ἐλάμβανον, καὶ τὸ πλεῖστον μέρος οἴκοι ἔμενον*, *Vectores ejus Parali dicebantur, qui ob miniſterium hoc non ſolum quaternos obolos accipiebant, ſed & maximam anni partem domi manebant.* Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Atticas l.* 8. *tit.* 1. Atque hanc proin navem honoris causâ, forte etiam ideò, quòd jam inaudiverant de Hammonis reſponſo, quô filius ejus declaratus erat, Alexandro M. miſerunt Athenienſes, quaſi ludis Sacris & ſacrificiis inſervientem apud Arrian. *l.* 1. Quemadmodum iidem haud diu pôſt decrevêre, uti qui ad Antigonum & Demetrium publicô nomine irent, non Legati, ſed *Theori*, dicerentur, uti Plutarchus *in Demetrio c.* 13. tradit. qui idem de *Fortuna Alex. l.* 2. *c.* 11. *πρεσβεῖς*, inquit, *πρὸς αὐτὸν οὐ πέμπουσιν, ἀλλὰ θεωροὺς αἱ πόλεις, καὶ τοὺς ἀναφέροντας χρυσοῦς στεφάνους.* Vide Freinshemium *ad Curtium l.* 4. *c.* 8. ut & aliquid infra, voce *Salaminia.* Addam ſolùm, in clade navali, quâ à Lyſandro Athenienſium opes fractæ, apud Ægos flumen, unicam *Paralum* evaſiſſe, illiuſque nuncium fuiſſe Athenienſibus, ex Polyæno *l.* 1. *c.* 45. *n.* 2. ubi de Lyſandro. Vide quoque de hac nave Scholiaſten Ariſtophanis *in Acharn. Aves, Ranis.*

A PARAMO Ludovicus, Boroxenſis Archidiaconus & Canonicus Legion, regnique Siciliæ Inquiſitor, ſcripſit *de Orig. & Progreſſu Inquiſitionis, ejuſque dignitate & utilitate.* Quod opus prodiit Madriti A. C. 1598.

PARAMONARII, Villici fuêre ſive actores poſſeſſionum, ex eorum genere, qui res Eccleſiaſticas adminiſtrant: quamvis aliàs hi videantur appellari *Adſeclæ, Buccellarii Satellites.* Eſt enim Nicetæ, *παραμονή*, *κελευσφόρος βάρβαρος.* Eorum meminit *l. ſancimus* 46. §. 3. ubi Cujacius & Gothofredus C. *de Epiſc. & Cler.* laudati Joh. Calvino *Lexic. Jurid.* Carolo du Freſne iidem ſunt, qui *Manſionarii* Eccleſiarum, de quibus vide aliquid ſuprà. Græcis *Παραμονάριοι*, & *Προσμονάριοι* dicuntur: cujuſmodi *Προσμονάριος* etiam Gentiles habuiſſe, ex *Menologio* ad 12. Nov. videtur colligi, Idem Car. du Freſne *Gloſſario.* Vide quoque Macros Fratres *Hierolexico.* adde Juſtellum *ad can.* 2. Concilii Chalcedon. & Voſſium *de Vitiis Serm. l.* 3. *c.* 23. Vocis origo à Græco *Παραμονή*, quæ præter nativum ac primum ſignificatum, apud Græcos hodiernos, qui non niſi tres per annum Vigilias celebrant, Vigilia Epiphaniæ ſeu Feſti Regum (quem diem genio indulgent Latini) indigitatur: quô die illi ſolent ingenti ceremoniâ mare baptizare, vaſculum extremitati longæ perticæ alligatum, cum cruce, deſuper in mare demittentes: quô aquam extractam, ſalſedine depoſitâ, dulcem eſſe ajunt. Jac. Sponius *Itiner. Græcia l.* 2. *p.* 359. Nempe *παραμονὴ*, in Eccleſia vigilia, in Aula ſtatio dicta eſt. Joh. Meurſius *Gloſſar.*

PARANA, vulgò *Parana*, provinc. Americæ meridionalis, in Paraguaria regione. Habet à ſeptentrione Guairam provinciam, à meridie Urragiam, & ab occidente provinciam fluvii Argentei. ſuntque in ea quatuor coloniæ Hiſpanorum, nempe Fanum S. Ignatii. *S. Ignatio*, Itapoa. *Itapoa*, ſeu *l'Incarnatione*, Acaraiga. *Acaraig.* ſeu *la Natividad.* & Fanum Sanctæ Mariæ de Iguazu; *S. Maria de Iguazu.*

PARANA, vulgò *Parana*, fluv. Americæ meridionalis. Oritur ex Guayra provincia; & deinde auctus fluviis Tibagivâ, Yguaſiâ, & aliis, per Paranam provinciam labitur; & rigatis aliquot coloniis Hiſpanorum, in Argenteum fluvium ſe exonerat. Hinc

PARANAIBA, vulgo *Paranayba*, fluv. Americæ meridionalis. Oritur in confinio Braſiliæ, & in Amazonum fluvium cadit versùs ejus oſtia, teſte *Petro Texeirâ.* Hinc

PARANAIBA, vulgò *Paranaiba*, provincia Americæ meridionalis, paulò ſupra oſtia Amazonum fluvii, ubi in eum influit Paranaiba fluvius, & versùs limites Braſiliæ, teſte *Petrô Texeirâ.*

PARANGARIÆ, ſumtus aut labores, agendi ferendive alicujus causâ, à Principe impoſiti, cùm non per viam, ſed aliaverſum iter ſuſcipitur. *L.* 2. *C. de Epiſc. & Cler.* & alibi in Jure paſſim. Atque ſic ab *Angariis* diſtinguuntur: Angaria enim eſt, quà curſus publicus eſt diſpoſitus; *Parangaria* verò alioverſum: utrumque onus à Provincialibus exigitur, in transvectione armorum, *l. ultim. Cod. de fabric. l.* 2. Cujacius *ad rubric. Cod. de Curſu publ. angar. & parang. l.* 12. Onus *Parangariarum* exponit graphice Guil. Tyrius *Belli Sacr. l.* 5. *c.* 19. *Hos etiam tantis*, ajens, *angariis affligebant* & parangariis, *ut melius videretur eſſe his, quos ab Urbe depulerant, quàm quibus pro ſummo beneficio urbis indulſerant habitationem. Nam & pecuniarias eis ſæpius multas infligebant, id quod habere videbantur violenter extorquentes & ad qualibet ſordida munera & onera civilia rapiebant invitos. Nam ſi erigendæ eſſent machinæ, aut immenſi ponderis transferendæ trabes, ſtatim id eis muneris injungebatur; Hi lapides & cæmenta & quamcunque materiam ad opus ædificiorum neceſſariam circumferre compellebant: Hi jaculatoriis & machinis molares, qui extra mittebantur, tenebantur miniſtrare & fuſtibus, quibus extra conterquebantur, injurias.* Vide eundem *l.* 8. *c.* 8. & *l.* 9. *c.* 17. Ita Briſſonius apud Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Vide quoque ſuprà in voce *Angaria.*

PARANYMPHUS, cujus mentio in *c. Sponſus* 23. *diſtinct.* ab antiquis *Auſpex* dicebatur; præerat enim nuptiis celebrandis, in quibus auſpicium capere Romani conſuevêre, & ideo a Græcis *Paranymphus* appellabatur: ac ſicut auſpex pro viro, ita pro parte Sponſæ *Pronuba* adhibebatur, Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* De eo Scaliger *Poetices l.* 3. *c.* 101. *Abſolutâ ſacrificio diei nuptiarum, uſque ad ædes deducebatur Sponſus, ab eo quem Græci Παράνυμφον quaſi ejus aſſeclam nominabant, aliqui etiam νυμφευτήν. A Paranympho vocabant quemadmodum mulier, quæ Sponſæ aderat, νυμφεύτρια dicebatur illis, nobis Pronuba.* Apud Hebræos eorum bini minimum ſuêre. שושבינים, i. e. *Socii, Comites, Amici* Sponſorum dicti. Sed verò, pro morum diverſitate ſive adhibiti ſive prætermiſſi. Gemara Hieroſolym. *ad tit. Cethuboth. c.* 1. *fol.* 25. *col.* 1. *Rabbi Juda morem antiquitus in Judæa obtinuiſſe, ut conſtituerentur duo Paranymphi, Socii ſeu Amici, alter Sponſi, Sponſæ alter. Qui tamen non conſtituebant, niſi tempore Nuptiarum ſeu Deductionis. Neque in Galilæa mos ille obtinuit. Antiquitus etiam in Judæa Paranymphi locum Sponſi & Sponſæ (decubitus locum) perſcrutabantur, quod in Galilæa non ſolebat fieri. Quin in Judæa* Paranymphi *permeabant in loco Sponſi & loco Sponſæ* (juxta eos in thalamo) *quod non in Galilæa fieri ſolebat.* Eorundem mentio alibi in libris Talmudicis, & Ritualibus, quibus etiamnum utuntur. Quin & pro eis, qui officio ſingulari nuptiis adſunt, occurrit in paraphraſi Uzieli attributa Deuter. *c.* 32. *v.* 50. Sed apertius Gemara Babylonia *ad tit. Cethuboth c.* 1. *fol.* 12. ubi eadem ferè, quæ in Gemara Hieroſolymitana occurrunt. Additur, eorum fuiſſe officioſe ſcrutari & obſervare, *quæ Sponſi illâ nocte* (Deductionis) *fecerint. Ne ſcilicet alter alteri dolô inferat damnum. Ne Sponſus, etiamſi agnoſcat ſanguinem Virginitatis, illum celet vel tollat, & ne Sponſa ſecum inferat pannum ſeu ſindonem ſanguine intinctam.* Scilicet in Gemara ſunt verba, de Sponſæ virginitate, adeoque officium *Paranymphorum* ibi ad eam rem primariò ſpectat. In Judæa igitur *Paranymphorum* uſus erat, tum in ipſa Deductione, tum in cubili ſeu thalamo, idque tota Deductionis nocte. Et tametſi paſſim ferè, pudoris causâ, in more ſit poſitum, ut concubitus etiam conjugalis, quemadmodum ait Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 14. *c.* 18. *remotum ab arbitris cubile requirat, omneſque famulos atque ipſos etiam* Paranymphos, *& quoſcunque ingredi quælibet neceſſitudo permiſerat, antè mittat foràs, quam vel blandiri conjux conjugi incipiat*, in Judæa nihilominus *Paranymphos* videmus non ſolùm Nuptiis, verùm etiam ipſi thoro conjugali, nocte primâ, officioſe adfuiſſe, ne fraus alterutrinque de Virginitatis teſtimonio committeretur. Sed & de aliis, quæ ad apparatum lætitiamque Sponſorum attinebant, eos proſpexiſſe, ambigendum non eſt. Jam verò, nonne è *Paranymphis* hiſce Amicisve alter, qui Sponſo, ut amicus fideliſſimus, ita tempore Nuptiarum officium præſtaret, innuitur in ſimilitudine illa ſacra Johannis *c.* 3. *v.* 28. *Ipſi teſtimonium mihi perhibetis, quòd dixerim, Non ſum ego Chriſtus, ſed quòd miſſus ſum ante illum.* Dein, *ὁ ἔχων τὴν νύμφην νυμφίος ἐστίν· ὁ δὲ φίλος τοῦ νυμφίου ὁ ἑστηκὼς καὶ ἀκούων αὐτοῦ χαρᾷ χαίρει διὰ τὴν φωνὴν τοῦ νυμφίου, αὕτη οὖν ἡ χαρὰ ἡ ἐμὴ πεπλήρωται*, *Qui habet Sponſam, Sponſus eſt. Amicus autem Sponſi, qui ſtat & audit eum, gaudiô gaudet propter vocem Sponſi. Hoc ergo gaudium meum impletum eſt.* Ubi dum vocis Sponſi, ut & alibi Sponſæ paſſim (tum in ſacris literis, tum in ipſa, quæ Deductioni erat prævia, benedictione) mentio fit, vocem mutuos Conjugum affectus atque exhilarati animi invicem effata indicantem denotari, dubium non eſt: quam audire atque obſervare, etiam inter primaria *Paranymphorum* officia fuiſſe, indeque more nuptiali lætari, ex hoc loco colligimus. Ita enim hic Johannes, ex more jam memorato, ſe dicit, ut Paranympham ſeu Amicum Sponſi, vocem Sponſi, inſignemque ejus erga Sponſam (Eccleſiam) affectum obſervâſſe atque hinc ſummâ perfuſum eſſe lætitiâ. Certe ſcimus, etiam *τοῦ φίλου* ſeu *Amici* nomen, quemadmodum & *Comitis*, à diffuſiori vulgarique ſignificatione delapſum, peculiarem non rarò apud Veteres dignitatem aut officium denotâſſe. Vide ſuprà in voce *Amicus.* Quin & in veteri Fœdere, pro eo quod eſt מרעהו Samſonis, ſeu *Socio ejus*, ſubſtituunt LXX. *τῷ νυμφαγωγῷ αὐτοῦ*, cui ſcil. data eſt uxor ejus. Et Chaldæus ibi (Judic. nempe *c.* 14. *v.* 20.) habet, *qui erat Socius ejus ſeu Amicus Nuptialis*, i. e. *Paranymphus.* Quô eôdem nomine, apud veteres Hebræos inſigniuntur Michaël & Gabriel, *Paranymphi Adæ*, in *Bereſhith Rabba paraſh.* 8. Item Moſes, quem, ubi Sponſalia inter Deum & Eccleſiam Iſraeliticam memorant, dicunt fuiſſe פרנימפי *Paranymphum* Deo & Eccleſiæ illius. Sed & apud Græcos veteres *Sponſi Amicorum* nomen & uſus reperitur. Jul. Pollux *Onomaſtic. l.* 3. *c.* 3. *Καλοῖντο δέ τινες καὶ τοῦ νυμφίου φίλοι καὶ ἑταῖροι, τοῖς ἴσως ἐπιτρέποις καὶ τὴν θύραν τοῦ γυναικῶνος φυλάττειν τῆς νυμφικῆς θαλάμου.* Iidem verò & *υἱοὶ τοῦ νυμφῶνος* Matthæi *c.* 9. *v.* 15. *Filii thalami Nuptialis* appellati leguntur, qua de re vide Hug. Grotium *Not. Evangel. p.* 185. Hodie apud Anglos, ſingulare quoque habetur nomen ejuſmodi *Paranymphorum*, quos *Bridelnights*, i. e. *Miniſtros Sponſalitios*, qui Sponſam deducere ſolent, appellitant. Sed de Chriſtianorum *Paranymphis* mox: de Hebræorum verò hactenus dictis, plura vide apud Joh. Buxtorfium in *Lexic. Chald. Talmud. p.* 2535. & *Synag. c.* 23. Leonem Mutinenſem, Aloyſium Novarinum *Elect. Sacr. l.* 6. *c.* 46. & Joh. Seldenum *Uxor. Hebraic. l.* 2. *c.* 16. & *alibi.* In Eccleſia Chriſtiana, Soterem Pontific. Roman. inſtituiſſe ajunt, ut legitima uxor tum haberetur, cui Sacerdos benedixiſſet, & quam Parentes ſolenni pompâ, more Chriſtianô, collocâſſent, quamque inſuper *Paranymphi* cuſtodiviſſent: de quo more extat *Epiſtola* 1. ſub nomine Evariſti Pontif. Et *Paranymphi* quidem meminit Concilium Carthagin. IV. *can.* 13. apud Reginonem *l.* 2. *c.* 153. *Sponſus & Sponſa cùm benedicendi ſunt, à Sacerdote à Parentibus à ſuis, vel à Paranymphis offerantur.* Adde Burchardum *l.* 9. *c.* 6. 7. *Capitul.* Caroli M. *l.* 7. *c.* 363. *LL.* Longobardorum *l.* 2. *tit.* 16. §. 8. &c. Cujuſmodi *Παρανύμφους* plures interdum adhibitos, in nuptiarum ſolennibus, teſtatur *Euchologium* Græcum, *p.* 308. ex quo *Σωλῆνας* appellatos eos fuiſſe docemur: *Εἶτα ἀπέρχονται οἱ Πα-*

αἱ Παράνυμφοι, ἤγουν καλῶς λεγόμεναι Σύντεκνοι, τὰ δακτυλίδια τῶν Νυμφίων. *Tum permutant Paranymphi, seu, ut vulgo appelantur, Paratecni annulos Sponſorum.* Sic porrò *Compatres* ſeu *Patres Spirituales* etiam appellant Græci recentiores, quòd in deducendis Sponſis vicem teneant. Νυμφευταὶ, apud Theophylactum Simocattam, *l.* 1. *c.* 10. Vide Jaretum *ad Epiſtolam* Nicetæ Car. *not.* 109. & Car. du Freſne *Gloſſar.*

PARAPASIUS, unus ex Parthorum Regibus, qui & *Arſaces* dictus fuit, Alex. ab Alexand. *l.* 1. *c.* 2.

PARAPEGMA, Græcè παράπηγμα, propriè tabula eſt ænea, columnæ alicui ſolita affigi, *ſυντάγματα* hinc quoque Græcis. In cujuſmodi tabulis Leges, Edicta, Agrorum diviſionum formæ, Canones ſiderum Aſtronomici, & alia vulgò incidebantur, & in locis publicis adfigebantur. Auctores Agrimenſoriæ, *poſt æs fixum*: i. e. poſt tabulam æream fixam, quæ agrorum formam deſcriptam & inciſam continebat. Et apud Virg. *l.* 6. *Æn.* v. 622.

——— Leges fixit pretiò atque refixit.

Quia tabulis æneis inſculpebantur columnæ aut pilæ in loco publico adfigendis, quæ refigebantur quum lex abrogabatur. *Servius*: *Fixit autem ideò, quia inciſa in æris tabulis adfigebantur*, Α᾿ παραπηξάσθαι, qui voce utitur Plato *Axiocho*. Sic itaque in rebus Aſtronomicis, in παραπήγμασι talibus deſcribebantur Cœli ratio & ſiderum occidentium orientiumque ac tempeſtatum ſignificatio cum quadripartitis anni cardinibus & aliis ejuſcemodi effectibus eventibuſque Mundi: Πίνακας vocat, *Theo*, χαλκᾶ γραμματεῖα *Ælian.* *l.* 10. *c.* 7. Quod qui faciebant, ab illo canone ſic inſculpto & in tabulis hujuſmodi publicè expoſito, dicebantur Aſtrologi Κανονικοὶ, de quibus vide *ſuprà*. Hinc inter opera Mathematica Democriti, recenſetur à Diogene Laërtio, *l.* 9. *c.* 48. Μέγας ἐνιαυτὸς ἢ Ἀστρονομίη παράπηγμα: quod *parapegma* ſeu tabula, Aſtrologiam continebat magni illius, quem compoſuerat, Anni. Qui enim periodos ex multis annis compoſitas ediderunt Aſtrologi, earum παραπήγματα ſimul etiam publicare ſolebant, h. e. tabulâ in publico affixâ canonem proponere, ortuum & occaſuum ſtellarum errantium, defectuum Solis & Lunæ, æquinoctiorum & ſolſtitiorum, variarum cœli tempeſtatum & ſimilium. Primus autem Meton id inſtituit, qui ſolſtitiò æſtivò obſervatò Heliotropium ſuum erexit, h. e. monumentum Aſtrologicum, in quo deſcripta ſolſtitia omnia & æquinoctia totius enneadecaëteridis ſuæ vulgavit, cum canone ſiderum & tempeſtatum ſignificatione, atque eclipſium Solis notatione. Quem poſtea ſequuti Aſtrologi, paſſim per oppida Græciæ, publicis locis tabulas Aſtronomicas enneadecaëteridem proponere cœpêre, quibus ſignificarent, qualis hyems futura eſſet annis ſingulis periodi, qualis æſtas & qualis autumnus, qui venti flaturi, quando pluviæ vel ſerena ventura, uti refert Theon *ad Aratum*. Inter quos Oenopides Aſtrologus Chius, ulterius progreſſus, Olympiæ dedicavit æneam tabulam, ἐγγράψας τὴν ἀστρολογίαν τῶν ἐτῶν ἑξήκοντα ἐννέα, φάσας τὸν μέγαν ἐνιαυτὸν εἶναι τοῦτον, *inſcribens illi Aſtrologiam novem & quinquaginta annorum*, h. e. ſtellarum ortus & occaſus, cum tempeſtatum ſignificationibus per totum illius periodi ambitum, deſcriptos ac notatos. Aliorum meminit Vitruvius *l.* 9. *c.* 7. Eudoxi, Euctemonis, Callippi, Phaini, Hipparchi, Arati &c. qui omnes periodos promulgârunt, & earum aſtrorum canonem *parapegmatis* conſignârunt & explicatum poſteris tradiderunt. Atque de his parapegmatis exponenda ſunt Ἡλιοτρόπια illa, quorum extat mentio in Veterib. ſcriptis, de quibus vide ſuprà *ſuò locò*. Ex iis itaque in publico propoſitis ediſcebat populus, quando ſervanda eſſent Solſtitia & Æquinoctia; quid Siderum ortus & occaſus proderent; tempeſtates anni denique & varium cœli morem pernoſcebat: cum nihil aliud continerent, quàm digeſtionem ſiderum in dies & noctes per aliquot annorum ambitum (aliquibus tetraëteridas, aliis Octaeteridas, Enneadecaëteridas, & plurium etiam annorum, excogitantibus) explicatam; cujuſmodi periodis putabant ortus & occaſus ſtellarum in orbem redire & omnium πλανωμένων τε καὶ ἀπλανῶν ἀποκατάστασιν fieri. Diverſis verò in locis diverſi Aſtronomi obſervârunt & monumenta ſuarum obſervationum in illis urbibus, quibus conſederant, publicârunt, & erexerunt: ut Phainus & Meto Athenis, qui ex Lycabetto monte ſtellarum motus ſpeculabantur; Cleoſtratus, in Tenedo Inſul. ab Ida monte; Matricetas Methymnæ à Lepetymno &c. Vide Salmaſ. *ad Solin.* *p.* 740. & *ſeqq.* nec non *p.* 860. *ubi & quædam de parapegmatis Hiſtoricis Fabuloſis ac Geographicis.*

PARAPETASIA, nomen ædificii, *l.* 39. *Cod. Theodoſ. de Oper. publ.* *Ædificia, quæ vulgi more* Parapetaſia *nuncupantur, vel ſi qua opera publica mœnibus, vel privatis, ſociata cohærent, ut ex his incendium vel inſidias vicinitas reformidet, aut anguſtentur ſpatia platearum, vel minuatur porticibus latitudo, dirui ac proſterni præcipimus.* Quò locò in *Baſilicis* haberi παραπέτασμα vel παραπέτασις, notat Car. du Freſne, quæ vox *opus quoddam alii adjunctum* ſignificat, ſeu ad fulciendum, ſeu alia de cauſa. Vide eum *Deſcript. Ædis Sophianæ*, *num.* 36. ubi illa à mœnianis & ſubgrundiis diverſa fuiſſe, oſtendit. At *Parapetaſmata*, inter partes acceſſorias Theatri memorata Scaligero, Latinis *vela* ſunt; quæ carbaſina poſuit Q. Catulus, byſſina Lentulus Spinther, Nero ſtellata. Primùm excogitata, defendendi æſtûs causâ, quòd officium auxit Pompejus, etiam aquâ deductâ per ſedilia. Vide Scaligerum *Poëtices* *l.* 1. *c.* 21.

PARAPHERNA, vox Græca, ex παρὰ & φέρν, ea quæ præter dotis cauſam viris deferuntur, ſeu res uxoris extra dotem conſtitutæ, vel res, quas uxor in domo mariti in uſu habet. Ulpianus *in l.* 9. §. 3. *ff. de jure Dot.* Galli *peculium* appellant. Nobile exemplum apud Livium extat *l.* 26. *c.* 50. de Scipione Africano, qui captâ Carthagine virginem nobilem Allucio adoleſcenti, Celtiberorum Principi, deſponſatam reddidit, ut pecuniam, ad illam redimendam à Parentibus allatam, adjiceret, ſuper dotem, inquiens. *Quam acceſſurus à Socero es, hæc tibi à me dotalia dona accedunt, aurumque tollere ac ſibi habere juſſit.* Cicer. *Philipp.* 12. *Hic poſt prætorem, quam in crudelibus malis acceperunt, agrum Campanum eſt largitus Antonius.* Conſtantinus Harmenopolus ἐξώπροικα vocat. Hotomannus ex Connano *l.* 8. *c.* 8. *n.* 9. adde Tiraquellum *Comm. Leg. connub. gloſ.* 9. *in text. ne les ſiens propres*, apud Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Eſt autem φερνὴ, unde hæc vox compoſita, ipſa *dos*, ſicut ἀντίφερνα, *donatio propter nuptias*, quæ uti jure Cæſareô adhiberi conſuevit, ita apud Hebræos, moræ tempore, ſeu ante Deductionem, pacta dotalia ineunda & dos Sponſæ à Sponſo conſtituenda erat, Seldenus *Uxor. Hebraica* *l.* 2. *c.* 9. De *Paraphernis* ſic Scaliger *Poetices* *l.* 3. *c.* 101. *Anteceſſebant autem Sponſam ad lectum uſque ſatiſferi illi: ducque præterea, qui colum cum lana, & fuſum ferrent cum ſtamine ——— Ad hæc alii mundum muliebrem, aurum ſpinther, ſtalagmia: præterea pelves, ſpeculum, ſandalia atque id genus alia, quæ præter autem dicuntur ab Jurisconſultis* parapherna. *Eam luxuriem ad trium tantùm veſtium modum, ac modici pretii vaſa aliquot à Solone reductam, memoriæ proditum eſt.* Vide & ſuprà de *Nuptiis*.

PARAPHILUS, Patriarcha Hieroſolymitanus, ſucceſſit, A. C. 416. Johanni 2. Succeſſorem habuit Juvenalem, A. C. 429. Baron. *in Annal.*

PARAPHONISTÆ, ex Græco Παραφωνισταί, Cantores, qui ſunt ex Schola Cantorum, memorantur in *Ordine Romano* ubi de Schola Cantorum: *Et ſtatuuntur per ordinem acies duæ*, Paraphoniſtæ *quidem hinc inde a foris, infantes ab utroque latere intra, per ordinem.* Aliô locô. *Tunc aſcendentes duo ex* Paraphoniſtis *imponant Antiphonam.* Ubi qui *infantes* dicuntur, ibidem bis appellantur *Infantes Paraphoniſtæ*, Gallis *Enfans de Chœur*. Vide quoque Monachum Sangall. *de Carolo M.* *l.* 1. Eorum princeps *Archiparaphoniſta* dictus eſt, in *Ordine* eodem. *Deſcendit Archidiaconus ſequens in Scholam, & accipit Fontem de manu Archiparaphoniſtæ*, ubi & *Quartum Scholæ* alibi appellari conſueviſſe legitur. Vide Car du Freſne *Gloſſar.* & Dominic. Macrum *Hierolexico.*

PARAPIANI, populi Indiæ procul ab Indo fluvio, Plin. *l.* 6. *c.* 23.

PARAPINACIUS, convitium quo Michael Ducas affectus legitur, apud Zonaram *l.* 3. de quo vide ſuprâ, ubi de *Fame.*

PARAPLASMATA, Græcè παραπλάσματα, dicebantur fruſtula ex cera, quæ Critici antiqui locis dubiis, de quibus ampliùs quærendum eſſet, aut notabilibus adfingebant: *Heſych.* Παραπλάσματα τὰ κηρία τὰ ἐπιτιθέμενα τοῖς ζητουμένοις ἐν τοῖς βιβλίοις. Et alibi, Παραπήγνυμεν βάλλα ὡς κηρὸν προσπλάσσομεν, πρὸς τὸ ζητεῖν τινα, *Quibus cerulas adfingimus, ad aliquid inquirendum.* Sic Democritus *in eo Comm.* quò rerum naturalium arcana ſcrutabatur, iis paradoxis, quæ ipſe vera expertus erat, notas hujuſmodi ex cera affigere ſolebat & annulô quidem ſuô ſignatas, quì quòd χειρόκμητον diceretur, h. e. *manu ſculptum*, hinc libro titulus Χειρόκμητα vel Χειροκμήτων: quòd totum eſſet ex illis quæſtionibus, quas ipſe experimentô veras eſſe didicerat, & quibus propterea cerulas annulô ſuô ſignatas adpoſuerat. Vide Salmaſ. *ad Solin.* *p.* 1100. & ſuprà voce *Chirotmeta*.

PARAPOMPICA Græca itidem vox, ſumtus in *Nov.* 128. *l.* 14. *Cod.* dicuntur Provincialium, in ſpeciebus tranſmittendis, ad arcani Præfecti Prætorio, quæ & ἀγωγικὰ vocantur; quod nomen retinuit Julianus Patritius eâdem *Nov.* §. καὶ τοῦτο. Haloander vertit *Tranſmiſſoria*. Pratejus apud Jo. Calvin. *Lexico Jurid.*

PARAPOTAMIA, oppid. Phocidis ad Cephiſum fluv. *Strabo.* Item regio proxima Tigri fluv. Plin. *l.* 6. *c.* 27.

PARARENCHUS, nomen viri cujuſdam ſic dicti, quòd ſimularet dormientem, quò impuniùs uxor ejus mœcharetur. Alciatus *l.* 4. *Parergon.* *c.* 6. Pararenchus, inquit, ἀπὸ τοῦ ῥέγχειν dictus eſt, quòd roſtrô ſeu naſô ſtorteret, & ſomnum in menſâ ſimularet, ut eſt apud *Feſtum*. Quod & à quodam Galba factum fuiſſe Plutarch. auctor eſt, dum C. Mæcenati in uxoris ſuæ amorem effuſo, obſequeretur. Unde proverbium, *Non omnibus dormio.* De hujuſmodi curucis Juvenalis, *Sat.* 1. v. 55.

> *Cùm leno accipiat mœchi bona, ſi capiendi*
> *Jus nullum uxori, doctus ſpectare lacunar,*
> *Doctus & ad calicem vigilanti ſtertere naſo.*

Nic. Lloydeus.

PARARIUS, propriè qui nominibus faciendis intervenit, conciliator inter emptorem & venditorem, Seneca *de Benef.* *l.* 2. *c.* 23. *Quidam volunt nomina ſecum fieri, nec interponi pararios.* Vide Cœl. Rhodig. *Lectionum Antiqq.* *l.* 11. *c.* 10. & infrà, voce *Proxeneta*. At *Pararium Æs*, apud Romanos, appellatum eſt, *quod equitibus duplex pro binis (ſeu paribus) equis dabatur*, *Feſtus*. Dicebantur autem *pares equi*, equi aliàs deſultorii appellati, *quibus utebatur in prælio, ut ſudante unô tranſirent in ſiccum*, Id. Græcis ἄμφιπποι. Auctor ignotus *de Verbis Milit.* in fine Suidæ voce Ὁπλίται. Ἀμφιπποι μὲν οἱ ἐπὶ δυοῖν ἀστρώτοιν ἵπποιν συνδεδεμένοιν ὀχούμενοι, οἱ καὶ κατασκηδῶσιν ἀπ᾽ ἄλλου ἐπ᾽ ἄλλον. *Amphippi quidem ſunt, qui duobus equis non ſtratis ſimul junctis, vehuntur qui cum opus eſt, ab uno in alterum deſiliunt.* Quâ nomine Ælianus *in Tacticis* nominari ait Barbaros propelſitum, οἷς μεταπήδησιν ποιοῦνται ἀπὸ ἄλλου ἵππου ἐπ᾽ ἄλλον, *tanquam ſoliti ex uno equo in alterum tranſilire*; In quo numero Mœſi, apud Valer. Flaccum *Argonauticôn* *l.* 6. v. 161.

——— *comitemque celer mutator equorum*
Moſſus.

Quadi etiam & Sarmatæ, de quibus Amm. Marcellin. *l.* 17. *Thalentesque ſingulos ; equos interdum & binos, ut permutatio vires ſervat jumentorum, vigorque otio integretur alterno.* Sed & Romanos ita pugnâſſe, ex prædictis videmus. Neque ei hodie Arabibus ignotem, qui *equum lateralem* appellant eum, quem à latere ſuo vacuum ducit eques, conſcendendum cum neceſſe eſt. Ut de Tartaris nihil dicam, &c. Vide Feſtum in *Paribus equis* & Bochart. *Hieroz. Part. prior l.* 2. *c.* 9. ut & ſupra, ubi de equis *Deſultoriis.*

PARASCEVE, nomen Virginis & Martyris. Græcis *Παρασκευή*, Latinis *Venera* ſeu *Veneranda*, cui a Parentibus id nomen datum, quod in Feria VI. *Paraſceve* nata eſſet; cujus Feſtum die 14. Nov. celebrat Martyrologium Roman. ſed Eccleſia Græca ad diem 26. Julii: quod etiam fit in Melita Inſul. & Catanæ civitate Siciliæ, ubi ad litus ejus Sacellum extat. Lectiones illius habentur, in quodam antiquo Liſenſis Eccleſiæ Breviario, ad diem eundem. Vulgus tamen cum Deipara Genitrice hanc Virginem confundit, quod eôdem die utriuſque Feſtum recolitur, uti legas apud Macros Fratres *Hierolex.*

PARASCEVE, dicitur in Communione Romanâ Sexta Sabbathi, ſeu ſexta Feria ultimæ hebdomadis Quadrageſimæ, *quia*, ut inquit Iſidor. *de Eccl. Offic. l.* 1. *c.* 29. *in eo die Chriſtus myſterium crucis explevit, propter quod venerat in hunc mundum.* Papias, *Paraſceve, ſexta Sabbathi appellatur, hoc enim præparatio dicitur, quod a Judæis, quæ in Sabbatho ſunt, eo die præparentur* &c. de cujus ritibus, vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* & Macros Fratres *Hierolex.* Fuit autem nonnullis *Paraſceve* apud Judæos, non Sabbathi ſolum, ſed & *Paſchatis*, cujus mentio Johannis *c.* 19. *v.* 14. & reliquorum feſtorum. Unde Rabbinos paſſim videmus mentionem facere טוב יום ערב, h. e. *Paraſceves feſti*, unicuique enim טוב יום *diei bono* ſeu *feſto*, attribuitur ſua veſpera *προεόρτιος*, parandis rebus ad feſtum neceſſariis deſtinata. Apud *Jad* Rambam, *Juchaſin* Jacuthi, in *Thalmud*, aliiſque Hebræorum ſcriptis, reperimus *Paraſceven capitis anni* ſive *Kalendarum novarum*: *Paraſceven Penteceſtes*, *Paraſceven Paſchatis*, & diſtinctiùs *Paraſceven primi diei boni Paſchatis*, & *Paraſceven poſterioris diei boni Paſchatis*, h. e. ultimi diei totius ſolennitatis, cùm Paſchatis tum Azymorum. In *Michol* Kimchi *fol.* 221. *edit. Ven.* legitur, ex omnibus artibus tres Artifices facere artem in Paraſcevis Paſchatum, ad medium ipſius Paraſceves, Sartores nempe, item Calceolarios & Scribas. Sed & alios artes ſuas diebus his præparatoriis exercuiſſe, veriſimile eſt. Nam de Cauponibus, qui tabernas & popinas exercent, Hebræiſque dicuntur חנונים *Chananim*, extat *in Juchaſin, p.* 26. *Atque hi menſuras implebant jam inde à* Paraſcevis *bonorum dierum, propter ceſſationem domus concionis*, h. e. ne diebus feſtis cogerentur abeſſe à concionibus &c. Auctor *Megillath Thaanith c.* 11. magnam affinitatem habere ait, *harbe ſabbatoth* paraſcevas ſive cœnas puras ſabbatorum & *harbe jom tob*, paraſcevas dierum bonorum, i. e. magnarum ſolennitatum: in quo & ſimilibus locis, quæ ſunt paſſim obvia ערב *hereb* vox idem eſt, quod Galli dicunt *la veille de la feſte*; illa videlicet veſpera, quæ præcedit feſtum diem: Græci *προεόρτιον* dicunt, quâ voce uſus eſt eleganter Philo *de Vita Contempl. p.* 616. cùm appellet *τὴν ἑβδομάδα προεόρτιον μεγίστης ἑορτῆς*, alludens ad hunc morem Judaicum, majorum Feſtorum paraſcevas obſervandi. Ac propriè quidem, ut ipſa vox indicat, ſola veſpera Paraſceve eſt. Quare in edicto Auguſti apud Joſephum *l.* 16. *c.* 10. *Paraſceves* Sabbati tempus definitur ab hora nona: interim totus ille dies Veneris, cujus pars erat illa veſpera, appellatur *Paraſceve Sabbati.* Sic Judæis, qui Paſcha ſuum commederunt, ineunte die 15. *Paraſceve* Paſchatis propriè fuit, veſpera diei decimæ quartæ, quô ferè tempore DOMINUS noſter cruci affixus eſt: laxe verò accipiendo, dies ipſa decima quarta &c. Patres Latini Græcum hoc vocabulum, nonnunquam *Cœna pura* vertunt, ut in *Notis ad Feſtum* obſervavit Scaliger, ubi verbô indicat, Auctorem *Gloſſarii*, cùm ſcribit, *Cœna pura, προσάββατον*, imitatione Gentilium ſic appellâſſe Judæorum paraſceven. Sed licèt pro eodem hæc vocabula aliquando ſumantur, in re tamen ingens diſcrimen fuit. Nam in ritibus Paganorum, *Cœna pura* appellatur cœna illis apponi ſolita, qui in caſto erant, quod Græci dicunt *ἁγνεύειν* vel *προαγνεύειν*. Erant autem, pro diverſitate ſacrorum ritus diverſi & multiplex ciborum obſervatio. Sic enim Arrianus *in Diſſertat. Epicteti*, cum qui ſuſcepturus erat myſteria, dicit, acceſſiſſe *προαγνεύσαντα*, i. e. poſtquam obſervâſſet leges caſtimoniæ proprias illis myſteriis, quibus initiari volebat; pars autem illius caſtimoniæ, ſive, ut Veteres loquebantur, *caſtus*, erat poſita in ciborum delectu. In Hebræorum verò ritibus, nihil ejuſmodi fuit. Habuerunt ſanè etiam apud hos *Paraſceve* magnarum feſtivitatum ſuas obſervationes, ſed delectum aliquem fuiſſe ciborum, ultra Legem Moſaicam, quæ omnes ex æquo adſtringebat, neque ex Scriptura neque ex Hebræorum ſcriptis diſcimus, ſed nec jejunia Populi Judaici mutationes ciborum erant, verùm abſtinentia omnimoda à cibo & potu. Imò nec illud quidem probatu facile, Judæos in ſuis *Paraſcevis* jejunâſſe: contrarium potiùs conſtat. In *Paraſceve* enim Paſchatis, ut hoc ſaltem adducam, agnus Paſchalis comedebatur. Hinc apud Johannem, cùm Judæi non ingrediuntur Pilati Prætorium, *ἵνα μὴ μιανθῶσιν, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα*, *Ne polluantur, ſed ut comedant Paſcha*, *c.* 18. *v.* 28. & cùm corpus Domini feſtinanter ex oculis hominum eripitur, *propter paraſceven Judæorum c.* 19. *v.* 42. diſertis verbis eadem cauſa exprimitur, &c. Iſaac. Caſaubonus *Exercitat. XVI. ad Annales Eccleſ. Baronii* §. 14. & 106. 11 & paulò infrà. Nec omittendum, Judæis fas non fuiſſe, diebus *Paraſceves* Sabbati aut Feſtorum, judicia capitalia exercere, aut mortuos ſepelire, ut diſcimus ex Maimonide *l. ult. Jad ſeſt.* 1. *c.* 11. ubi, tractans de variis differentiis, inter judicia *Mammenoth*, i. e. civilia & *Animarum* ſeu capitalia, ait inter cætera: *Judices rerum capitalium non judicant in Paraſceve Sabbathi, aut in* Paraſceve *diei feſti: quia non debet id fieri & reus occidi poſtridie non poteſt.* Vide eundem *ibid.* §. 10. Bochartio, *Paraſceve* Paſchæ, Joannis *c.* 19. *v.* 14. idem eſt, quod Hebræis ערב vel ערובתא quâ voce non ſolùm *paraſceve* vel *Sabbathi* vel alius feſti appellatur, ſed & ſpeciatim *Veneris dies*, quia Sabbathi ſit Paraſceve. Proinde in *Bereſith Rabba c.* 11. dies hebdomadis ſic numerantur, *Prima hebdomadis, ſecunda, tertia, quarta, quinta*, Paraſceve, *Sabbatum.* Quod vocabulum ita obtinuit, ut etiam inter Arabes, qui Sabbathum non obſervabant, Veneris dies vocata ſit *Paraſceve*; uti aſſerit Giauchari, qui veteris Arabiſmi fuiſſe vocem addit, apud Golium *p.* 1151. Nam poſt Mahometem, dici cœpit dies *algiuma* ſeu *congregationis*, quia illâ die populus in Moſcheas convocatur. Itaque cùm Veneris dies *Paraſceve* vocaretur tam ab Hebræis, quam ab Arabibus, dies illa, quâ fuit Paſcha, dicta eſt *Paraſceve Paſcha*, quomodo *Dominica Paſcha*, vel *Dominica Penteceſtes* dicitur, quæ cum Paſcha vel Pentecoſte concurrit. Nam, cùm alibi *Paraſceve*, pro *præparatione* ſumitur, non refertur, niſi ab Sabbathum, vide Marcum *c.* 15. *v.* 42. & Lucam *c.* 23. *v.* 54. ubi non dicitur *Paraſceve Sabbathi*, ſed ſimpliciter *Paraſceve*, quia Sacri Scriptores aliam Paraſceven ſeu præparationem non nôrunt, quam Sabbathi, ut quâ nec ignem accendere, nec parare cibum licuit. Unde Exod. *c.* 16. *v.* 5. *Die ſextô præparent, quod intulerunt.* Et *v.* 23. *Requies Sabbathi ſancti cras eſt Domino. Quod vobis pinſendum eſt, pinſite, & quod coquendum, coquite* &c. Ne ſcilicet harum rerum cura quietem Sabbati interturbet. At aliis feſtis præter *Sabbatum* lex non ita fuit præciſa, iis enim ſervilia opera ita fuêre prohibita, ut tamen parare cibos licuerit: quod de Paſchalibus feſtis diſerte legas, Exod. *c.* 12. *v.* 16. Itaque de illorum *παρασκευῇ* nihil in Lege præſcribitur. Sed dies, quô CHRISTUS crucifixus eſt, cùm alibi *προσάββατον* & *παρασκευὴ* dicatur (nempe *Sabbathi*) à Joanne appellatur *Παρασκευὴ τοῦ Πάσχα*, quia hoc habuit peculiare, quòd in Paſchatis feſtum incidit, unde hoc illi proprium, quod à Paſcha denominatur, ut *Veris*, vel *Autumni æquinoctium* vocamus, quod in Ver aut Autumnum incidit. Vide præfatum Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 50. Apud Græcæ Eccleſ. Scriptores diem hunc crucifixionis Chriſti vocari *μεγάλην παρασκευὴν*, item *ἁγίαν παρασκευήν*, adnotat Cl. Suicerus in *Theſauro Eccl.* in illa Symbolum recitari, & Horas cum Troparis cani ſolitas, addens, ex Codino & Theod. Anagnoſta *Eccl.* 2. Vide quoque infrà *Polyeleus*, it. *Veneris dies.*

PARASCEVE, ſeu *Sancta Paraſceve*, Græcè *Ἁγία παρασκευή*, nomen eſt Ædis ſacræ in oppid. Phocidis, *Amphiſſa* Veter. hodie *Salona*, quod Turcis permixti Græci inhabitant, dicta, apud Jac. Sponium *Itinerar. Part.* 2. *p.* 52.

PARASEMA, Græcè *παράσημα*, navis inſignia, aliter *ἐπίσημα*. Dicebatur autem *paraſemon*, animalis alicujus *προτομὴ* ſupra roſtrum navis in prora effigiata, inter *προεμβολίδα*, h. e. *partem eminentem in prora* & *ἔμβολον*, *roſtrum*, unde tota nomen accipiebat: uti videre eſt in antiquis ſaxis, quæ Liburnas ſculptas exhibent. Ibi enim roſtra tridentia viſuntur, quæ fluctus ſcindunt in infima proræ parte. Virg. *l.* 5. *Æn. v.* 143.

Convulſum remis roſtriſque tridentibus æquor.

Supra quæ roſtra caput tauri, aut porci, aut arietis, aut alius cujuſlibet animalis, prominens habetur. *Pollux*, *ἐπὶ δὲ τὸ ἔμβολον δελφὶς ἕστηκεν, ὥστε ἡ ναῦς δελφινοφόρος ᾖ*, *ſuper roſtrum autem delphinus ſtat, ſic ut navis delphinifera ſit.* Omnino rectè: nam & aliorum animalium effigies ibi pariter ſtabant, unde modò *ταυροφόροι*, modò *κριοφόροι* dictæ, quæ *tauri* & *arietis* effigiem repræſentabant. Stephanus in voce *Ταυρόεις*. *Ἀπολλόδωρος ἐν τῇ γεωγραφουμένῳ φησὶ, ὅτι Ταυροφόρος ἦν ἡ ναῦς, ἡ ἐκκομίσασα τοὺς τὴν πόλιν κτίσαντας, οἱ ἀποῤῥιφθέντες ἀπὸ τοῦ στόλου τῶν Φωκαίων καὶ προσενεχθέντες αὐτόθι ἀπὸ τοῦ ἐπισήμου τῆς νεὼς τὴν πόλιν ὠνόμασαν.* Ubi urbem hanc *Tauroenta* nomen accepiſſe ait ab inſigni navis, quâ vecti erant illi, qui urbem condiderunt, erat autem illud *taurus*, unde navis *ταυροφόρος* appellata. Sic *κριοφόρος*, apud *Palæphatum*, *ab ariete* inſigni: *Κητοφόρος* vel *κητόπρωρος* apud *Heſychium*, quâ Andromeda rapta, à *ceti* paraſemo. Virg. *Æn. l.* 10. *v.* 156.

——— *Æneia puppis*
Prima tenet, roſtro Phrygios ſubjuncta leones,

eleganter & planè expreſſit *τὴν λεοντοφόρον*, quæ ſupra roſtrum Phrygiæ matris *Leones* habuit pro inſigni. Erat verò hæc navis in tutela Matris Deûm, quæ in puppi pingebatur & pro inſigni vel paraſemo habebat ejus Leones in prora: unde videre eſt, diverſa eſſe *Tutelam* & *Paraſemon.* *Tutela* nempe Deus erat vel Dea, cujus ſimulachrum in puppi; *paraſemon*, animalis alicujus protome, ſupra roſtrum navis, in prora effigiata. Feſtus in voce *Europa*. *Alii eam à prædonibus raptam & nave, quæ Jovis tutelam, effigiem tauri habuerit, in eam regionem eſſe delatam.* Scholiaſtes Juvenalis, *Pegaſus Trierarchi filius, ex cujus Liburnæ paraſemo* (ubi *paraſimon* vulgò ſcriptum, è quo *paraſio* corruptè) *nomen accepit, juris ſtudio gloriam memoria meruit* &c. Et quidem *tutela* ſæpe nihil commune habebat cum *paraſemo* ut in nave, quâ Europa hæc vecta eſt; & in ea, quâ Maſſicus, apud Virg. *loc. cit. v.* 166.

Maſſicus ærata princeps ſecat æquora Tigri.

Et poſt, *v.* 170.

——— ——— *huic totum inſignibus armis*
Agmen, & aurató fulgebat Apolline puppis.

Ubi

Ubi paraſemon tigris, tutela Apollo fuit. Aliquando tamen, ut iis ſingulis Diis inſignia fuêre attributa, inſigne aliquod ejus Numinis, in cujus tutela navigium erat, pro paraſemo in eadem navi ponebatur. Sic navis Æneæ, cujus tutela Mater Deûm fuit, paraſemon habuit leones ejus: & navis, quæ Ovidium in Pontum vexit, Minervam pictam pro tutela gerebat, ejuſdem verò galeam pro paraſemo. Verba habent, *l.* 1. *Triſt. El.* 11. *v.* 1.

> *Eſt mihi, ſitque precor, flavæ tutela Minervæ*
> *Navis, & à picta caſſide nomen habet.*

Sed & interdum accidebat, ut una eademque res & tutela eſſet & inſigne navis, quoties ſcil. Numinis ipſius effigies, in cujus tutela navigium erat, pro inſigni locaretur in prora: & tunc navi Dei illius nomine vocabatur. Ita apud Lucian. *in Dial.* [illegible] navis iiſdem Deam & tutelam & paraſemon habuit. Idem quoque Apoſtoli navis, cujus Lucas meminit in Actis. Dioſcuros παράσημον habuit ſimulque tutelam: unde & Dioſcuri quoque vocata eſt, ut illa Luciani, *Iſis* &c. Nomen porro navis inſcriptum erat in prora, ubi & *paraſemon*, etiam ſi paraſemon a quo nominabatur haberet: [illegible] ut ait *Pollux*, qui [illegible] collocat inter roſtrum & ſummam proræ partem h. e. lignum illud carinæ ad proram eminens, quod multis in navibus in varias animalium effigies ſculpebatur. at cum inſigne navis non haberet, in galeam ut plurimum formabatur &c. Quam in rem plura, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 570.

PARASIA, *Polyb.* regio Mediæ, ad Ortum vergens. Ubi *Parræſii* populi, *Strab.*

PARASIA, apud vet. Interpretem Juvenalis *Sat.* 4. *v.* 77. *Pegaſus. Teſtarcii filius, ex quibus Liburnia paraſia nomen accepit.* Ubi P. *Pithæus* legit, *ex cujus Liburna paraſia*. & *paraſimon*, pro παράσημον, dictum putat. Vide Salmaſ. ubi ſupra.

PARASINUM, oppid. Tauricæ, cujus terra vulnera ſanat, Plin. *l.* [illegible] *c.* 96.

PARASITI, apud Athenienſes iidem, qui apud Romanos *Epulones* fuêre. Nam τὸ τοῦ παρασίτου ὄνομα, Athenæus *l.* 6. πάλαι ἦν σεμνὸν καὶ ἱερόν, *Nomen Paraſiti olim venerabile erat & ſacrum*. Habebant autem quilibet populi ſeu Δῆμοι Reip. Athenienſis ſuos *Paraſitos*, quos è popularibus ſuis eligebant atque præficiebant, ut colligitur ex lege memorata Athenæo *l.* 6. [illegible Greek] *Rex & Novem viri unus, ut Paraſitos conſtituant & e ſingulis ſecundùm Leges eligant populi, curato. Paraſiti ſinguli ſine dolo malo ſeponunto hectenum hordei e parte quiſque ſua. Athenienſes epulô in Templo accipiunto, ſecundùm Patrium morem. Acharnenſium* Paraſiti *ex illo quod collegerunt, hordeo hectenum Apollini in apothecis reponunto.* Sacrorum itaque Miniſtri hi *Paraſiti* erant: Unde Pollux *l.* 6. *c.* 7. *Paraſitum* dici ait, [illegible Greek]: & *Heſychius* ἀρχὸν vocat ἐπί τινος τοῦ ἱεροῦ σίτου ἐκλογῆς: quibus munus eorum indigitatur. Namque ille ἱερὸς σῖτος frumentum ſive hordeum fuit, quod è Rhario delecebatur campo, ut docet Pauſan. *Atticis*, cùm ait: [illegible Greek] An potius illud fuit, quod naſcebatur in illis terræ arvipendiis, quæ unicuique Deo dedicabant vel dividebant, è quorum locationibus fiebant impenſæ, quæ poſteà in ſacrificiis publicè fiebant, ut Grammatici ex *Didymo* oſtendunt, ubi [illegible] hujuſmodi προσόδων meminerunt. Unde πρόσοδοι μεγάλαι, *Introitus magni*, pro *magno Sacrificio*, apud Ariſtophanem *Avibus p.* 581. Atque ex his arripendiis ejus Dei, cui erant dedicata vel diviſa, *Paraſiti* ἐξέλεγον τὸν ἱερὸν σῖτον, *collegerunt ſacrum frumentum*. Sed & ὁ ἱερὸς σῖτος frumentum erat ſeu hordeum, quod a privatis, pro cujuſque modulo, religionis ergò dabatur templis atque conferebatur: quò facit locus Digeſtorum Scævolæ *l.* 8. qui legitur *D. de Annuis legatis l.* 20. §. 1. *Attia fidei commiſſum his verbis reliquit: Quiſquis mihi hæres erit, fidei ejus committo, uti det ex reditu cœnaculi mei & horrei, poſt obitum, Sacerdoti & Hierophylaco & Libertis, qui in illo Templo erunt, denaria decem die nundinarum, quem ibi poſui.* Ubi Petitus exiſtimat *Libertos* vocari, quos veteres *Paraſitos* dixêre. Cùm enim παρασιτεῖν inſequutis temporibus in vitium excidiſſet, nec eſſet ingenui hominis, ſed vilis potiùs & Libertinorum patre nati, quos *Paraſitos* in veterib. monumentis & ſcriptis nominatos repererat Scævola, *Libertos* vocavit. Ex hoc itaque hordeo, hectum ejus ſeponere & Apollini in apothecis reponere debebant bonâ fide *Paraſiti*, qui ex Acharnenſium populo fuerant electi: atque hi ſacra Apollini faciebant, ex lege: Θύειν τῷ Ἀπόλλωνι τοὺς Ἀχαρνέων παρασίτους. Singulis enim Diis ſui *Paraſiti* erant, unde hic Apollinis, alibi Herculis *Paraſiti* memorantur. Iidem cum Rege ſacra curabant, ex lege, [illegible Greek] *Rex, quiſquis erit, cum* Paraſitis, *quos è ſingulis antea elegerint populis, cum ſenibus item atque fœminis univiris, curato*. ubi de Panathenæis ſermo eſt. Cùm Sacerdote item ſingulis menſibus ſacra facere tenebantur, juxta legem. [illegible Greek] *Sacerdos cum* Paraſitis *menſtrua ſacra facito.* Paraſiti *de Nothis aut Nothorum liberis unum eligunto ſecundùm morem patrium: ſi paraſitari detrectat, in jus vocanto.* Quod intelligendum de Herculis ſacris, illi enim ex ſingulis Atticæ δήμοις duodecim Paraſitos fuiſſe, non è plebe vulgi, ſed apprime nobiles ac opulentos, quot ſcil. erant anni menſes, quia ſingulis menſium Kalendis ſacra Herculi ficiant, teſtis eſt Diod. Sinopenſis *in dramate, cui titul.* Ἐπίκληρος. Hinc quia ipſe Nothus fuerat, nothorum lex meminit. Interim cùm Apollo ſummo in honore apud Athenienſes eſſet, & θεωροὶ in Inſul. Delon quotannis mitterentur, in his erant duo è Ceryceum Myſticorum gente, qui annum in Delio Templo Apollini paraſitabantur, ex lege: [illegible Greek] *Duo Ceryces ſunto è gente Ceryceum Myſticorum: iidemque annum in Delio templo Paraſiti ſunto.* Athen. *l.* 6. Vide quoque Euſebium *Præpar. Evangel. l.* 3. De eo quod *Paraſitis* cedebat, extat lex columnæ in Anaceo ſive Dioſcurorum Templo inſcripta, apud Athenæum *loc. cit.* [illegible Greek] *Duorum boum præcidaneorum eximiorum tertia pars in certamen: reliquarum duarum una Sacerdoti: altera* Paraſitis, *cedunto*: Ubi iterum Panathenaicum reſpicitur ſacrum, ad quod omnes Atticæ Urbes, ſive quæ coloniæ Athenarum eſſent, bovem immolandum mittere tenebantur: unde viſceratio atque epulum populo. Inde Ariſtophanes *Nubibus*,

> [illegible Greek]
> [illegible Greek]

Habebant ſiquidem ſuas *Paraſiti* apothecas, ſua *Paraſitia*, ad quorum, ut & Templi & Ædis ſacræ, ſarta tecta tantum argenti dandum erat, quanto faciundum opus locaverant illi Sacerdotes, quibus ea cura erat mandata; quæ de re Lex lata eſt: [illegible Greek] *Ad ſarta tecta Templi apotheca,* Paraſitii *& ædis ſacræ, tantùm argenti dator, quanto faciendum opus locaverint Sacerdotes, quibus id commiſſum eſt.* Vide iterum Athen. *loc. cit.* Pollucem *l.* 6. *c.* 7. & Sam. Petitum *Comm. in LL. Attic. l.* 1. *tit.* 2. Ita ergo cùm *Paraſiti* apud Græcos non minori olim famâ eſſent, ac *Epulones Viri* apud Latinos, vox poſtmodum in tam degenerem ſenſum abiit, ut nullos magis quàm *Paraſitos* Comici Scriptores rideant: notus *edax* Terentii *Paraſitus*. Originem indicat Diodorus Sinopenſis *Dramate cit.* docens, cùm olim *Paraſiti* eſſent tantum Deorum, Herculis putà, Apollinis, aliorumque, factos quoque eſſe poſteà hominum potentiorum, qui Deos imitaturi & ipſi *Paraſitos* habere voluerint non illos quidem χαριέντας, ſed qui adulandi artem haberent penitùs cognitam. Et quidem *Paraſito* hujuſmodi pallium obvolutum in Scena datum eſt: pulla item tunica, aut nigra, aut alba, apud Latinos. Et alba quidem, ſi ejus ſuaſu aut technis nuptiæ tractabantur. Strigilem & ampullam dat Plautus in *Sticho*; olei vaſculum alii: color ater, ex Athenæo & Cicerone. Vide Jul. Cæſ. Scaligerum *Poëtices l.* 1. *c.* 13. De *Paraſito Inſcriptionem* habes ſuprà, voce *Pantomimus*: ut de *Paraſitorum* veſtitu, infra *Trechedipna*, de *Paraſitos ludendi modis variis*, hic paſſim. Vide imprimis ſuprà *Capitones*, *Cœna cerea*, *Cœna pura*, *Ebur*, *Flos*, *Follis*, *Ixionii*, & infrà, ubi de *Solano*: ſicut de *Paraſita* arte Plinii, voce *Planipes*.

PARASIUM, urbs olim Epiſcopalis in Cenomanis Italiæ, apud Forum Juntuntorum, inter illud & Cremam, ab Henrico IV. Imperatore excitum.

PARASIUS, fil. Philonomiæ cujuſdam, quæ, cùm paſtoris concubitu prægnans facta geminos enixa eſſet, Paraſium videlicet & Lycaſtum, metu patris abjecit eos in Erymanthum, ubi in concavam quercum delati, lupam repererunt, quæ abjectis propriis catulis eoſdem lactavit. Author *Plut.*

PARASTADES, Græce παραστάδες, Latini *Antæ*, quadræ dictæ ſunt columnæ vel pilæ, quæ ad latera oſtiorum utrinque poni conſuevêre, & ligneis antepagmentis, ornamenti gratiâ, operiri. Hinc *Templum in Antis*. Græce Ναὸς ἐν Παραστάσιν, quod antas haberet in pronao, qui Νάρθηξ Græcis Chriſtianis dicebatur. Vide ſuprà *Anta*. Apud Onuphrium verò Panvinium, ubi de deſcriptione Baſilicæ S. Pauli extra Urbem, *Octavum in medio paraſtata*: *Paraſtata*; Græcè παραστάτης. Dominico Macro eſt columnæ baſis, ſuper quam Altaria antiquitus erigebantur &c. in *Hierolex*.

PARASTLABA, urbs Myſiæ infer. in Bulgaria, à Joanne Zimiſco Imper. expugnata, a quo *Joannipolis* dicebatur, teſte Curopalate.

PARASYNAGOGA, Græcè Παρασυναγωγή, ſpecies quædam ſchiſmatis, ſed ſine hæreſi, *illegitimum conventum* notat, & frequenter occurrit apud Patres. Eam ab hæreſi & ſchiſmate ſic diſtinguit Baſilius M. *Ep.* 1. *Canon. ad Amphilochium c.* 1. ut *Hæreſes* quidem eſſe dicat, quando homines prorſus abrumpuntur & ſecùndum ipſam fidem abalienati ſunt, *ſchiſmata*, quando propter cauſas quaſdam Eccleſiaſticas & ζητήματα ἰάσιμα, *quæſtiones medicabiles*, diſſenſio eſt: Παρασυναγωγὰς δὲ, τὰς συνάξεις τὰς παρὰ τῶν ἀνυποτάκτων πρεσβυτέρων ἢ ἐπισκόπων, καὶ παρὰ τῶν ἀπαιδεύτων λαῶν γινομένας. *Paraſynagogas autem conventum eſſe rebellium Presbyterorum aut Epiſcoporum, ſeu ab ineruditis Laicis factum.* Ut ſi quis peccâſſe convictus, & à ſacrorum miniſterio prohibitus, canonibus ſe non ſubmitteret, ſed ſibi Προεδρίαν καὶ τὴν λειτουργίαν, *Præſulatum & Miniſterium*, nihilominus vindicaret. Contra cujuſmodi conventicula, ut & [illegible], in iis adminiſtrata, conſtitum eſt in Quiniſexto Concilio *can.* 59. ut in privatis Oratoriis intra domos, ſed ἐν ταῖς καθολικαῖς Ἐκκλησίαις, *in Catholicis Eccleſiis*, Sacramentum Baptiſmi adminiſtraretur. Vide quoque *can.* 2. Synodi Antiochenæ in Encæniis celebratæ & de *Paraſynagogis* Acephalorum aliiſque huc pertinentibus Joh. Forbeſium *Inſtructionum Hiſtorico-Theologic. l.* 3. *c.* 14.

14. §. 5. l. 10. c. 5. §. 13. & l. 14. c. 1. §. 8. adde Cl. Suicerum *Theſaur. Eccleſ.* voce Παρασυναγωγὴ, & quæ infrà dicemus, voce *Schiſma*. Similiter *Paraſynaxis* ex Græco Παρασύναξις, *conventus, coitio, conventiculum Hæreticorum*. Sacra Martiani Imper. contra Hær. part. 3. *Con. du Chalced. can.* 19. *Univerſi prætereà Apollinariſtæ non Eccleſias non Monaſteria ſibi conſtruant, Paraſynaxes & conventicula tam diurna, quam nocturna, non contrahant.* Concilium Conſtantin. ſub Menna Patriarch. *act.* 1. Ἐκκλησίας μὲν παρασυνάξεις καὶ παρασυνάξεις. Ubi vetus Interpres, *Reconventiculare*. Vide quoque *l.* 8. *Cod. de Hæret. & Manich.*

PARATA, apud Recentiores expenſæ ad hoſpitum exceptiones, maximè Miſſorum ſeu Legatorum publicorum, *Miſſatici*: Falli enim Sigonium *de Regno Ital. l.* 5. ait Car. du Freſne, cum is *Paratam* vult ſumptum dici, quem populi in viis ponteque fluminum, quà tranſiturus, aut quò aditurus Rex erat, reficiendos impendebant. Vox formata à *parare*, quod idem ac *ornare*, in *Gloſſ.* Latin. Græc. Vide Sidonium *l.* 8. Hinc *Præceptum* Ludovici Pii pro Hiſpanis A. C. 815. *Et Miſſi noſtris, quos pro rerum opportunitate illas in partes miſerimus, aut Legatis, qui de partibus Hiſpaniæ ad nos transmiſſi fuerint, paratas faciant & ad ſubvectionem eorum veredos donent.* &c. Crebris verò expenſæ, quæ in Epiſcoporum & Archidiaconorum ſuſceptionibus, à Presbyteris Eccleſiarum ruralium fiunt, dum ii diœceſim ſuam viſitant, quæ poſtmodum in præſtationes pecuniarias abivêre. Hincmarus Remensis: *Presbyteros in paratis & exeniis indebitis non affligant.* &c. Vide Car. du Freſne, & infrà in *Synodaticum* & *Synodus*. De voce verò *Paraticum* ſeu *Paragium*, vide *Pariare*.

PARATHESIS, Græcè παράθεσις, apud Scriptores Eccleſiæ Græc. oratio eſt ſuper Catechumenos fieri ſolita, quando illi cervices ſuas ac capita manui & benedictioni Pontificis ſupponerent, uti diſcimus ex Alexio Ariſteno in *can.* 106. *Carthag.* Hinc formula illa, poſt lectum Evangelium, aliaque S. Scripturæ oracula, Ὅσοι κατηχούμενοι κλίνατε, κτλ. Inde vox tranſlata ad eam orationem, quâ defuncti Deo per preces commendari conſuevêre, uti pluribus docet Suicerus *Theſaur. Eccl.* voce Παράθεσις. Vide eum quoque in Εὐχή.

PARATIANÆ, urbs Mauritaniæ Cæſarienſ. *Antonino.*

PARATILMUS, Græcè Παρατιλμὸς, pœnæ genus, adulteris olim irrogatæ, apud Athenienſes: qui adulteros, ſi divites eſſent, pecuniâ multabant, ſi pauperes, ἀναρραφανιδώσει, i. e. *raphani* vel *mugilis in anum immiſſione*, vel παρατιλμῷ, *expilatione ſedis*, puniebant. Ἀ παρατίλλω, *vellere*. Vide Cæl. Rhodig. *Antiq. lect. l.* 10. *c.* 5. & infrà voce *Raphanus*.

PARATITLA, Græcè Παράτιτλα, argumenta dicuntur & quaſi ſummæ tractatuum, ad quemcunque titulum ſeu rubricam appoſitæ, unde fieri de toto tractatu conjectura poſſit: quaſi cauſæ quædam conjectio, Imperat. *de concep. ff. dig.* 9. *Sed ſufficiat per indices tantummodo & titulorum ſubtilitatem, quæ Παράτιτλα vocantur, quædam admonitoria ejus facere, nullo ex interpretatione eorum vitiô oriundô.* Eorundem mentio fit *l.* 2. *hoc autem Cod. de veter. jur. enucl.* ubi *Haloander* ait, nil aliud complecti, quàm breves quaſdam notas eorum locorum, quæ vel ſimilitudinem aliquam, vel pugnam præ ſe ferre videantur: dicta quaſi *tituli cum titulo collatio*, id quod Veteres ante Bartholum, ſecundùm Juſtiniani præceptum, ſemper & ſolùm feciſſe, teſtantur adhuc vetuſti Codices ſolis iſtiuſmodi *Paratitlis* inſigniti, Spiegelius apud Johann. Calvin. *Lexic. Juridic.* Eadem vox reperitur *in l.* 1. §. *penult. Cod. de vet. jure enucl.* &c. Scripſerunt iſtiuſmodi Summas. *Azo* aliique qui per titulos admonitoria quædam ſive præludia permiſſu Imperatoris, collegerunt. *Cotta*. Quòd verò hactenus opuſculum, ſub *Paratitlorum* nomine, Latinè edidit Leunclavius, ſine Auctoris mentione, reſtituerunt haud pridem Viri docti, Parenti ſuo Theod. Balſamoni, qui eodem ferè tempore, quô Bernhardus, florens, nempe in fine ſeculi XII. & principiô ſeculi XIII. primùm Diaconus Sanctiſſimæ Dei Magnæ Eccleſiæ Conſtantinop. Nomophylax & Chartophylax, dein Πρῶτος Βλαχερνῶν, *Primus Blachernorum*, tandem Theopoleos ſive Antiochiæ, totiuſque Orientis Patriarcha fuit, & juſſu Emanuelis Comneni Imperatoris ac Patriarchæ Conſtantinop. Michaelis Anchiali, varia ſcripſit, vide *ſuo loco*. Uti verò operi genuinus Auctor, ita & ſuus titulus tribuendus eſt: Non enim *Paratitla* vocari debet, ſed, quemadmodum in *Bibliotheca Juris Canonici vet.* editur. Συναγωγὴ τῶν ἑρμηνειῶν ἐν τῷ Κώδικι καὶ τοῖς Διγέστοις καὶ ταῖς Νεαραῖς διατάξεσιν, περὶ Ἐπισκόπων, καὶ Κληρικῶν καὶ Μοναχῶν καὶ πραγμάτων ἱερῶν, ἔτι δὲ καὶ Ἰουδαίων καὶ Αἱρετικῶν. *Collectio expoſitorum in Codice & Digeſtis & Novellis conſtitutionibus, de Epiſcopis & Clericis & Monachis & rebus ſacris, atque etiam de Judæis & Hæreticis*, libris tribus; Quos huic Auctori aſſertos vide, apud Fabrottum *princ. Notarum ad hanc Collectionem*, in *Bibliotheca Juris Canonici veteris p.* 1377. & Juſtellum filium *Præfat. ejuſdem Bibliothecæ, in fine ferè.* Gerhard. von Maſtricht *Hiſtor. Juris Eccleſ.* §. 345.

PARATORIUM, in *Ordine Romano*, Secretarium Eccleſiæ, ſeu locus, ubi Pontifex & qui ſacra facturi ſunt, ſeſe *parant*, i. e. ex medii ævi uſu, adornant, & veſtes Eccleſiaſticas induunt: vel ubi ad ſacram peragendam liturgiam ſe *parant*, i. e. præparant. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & *Deſcription. ædis Soph. n.* 67. 68. Sic *Paratura*, vox ſimiliter recentioris ævi, idem quod *Paramentum* (cujus vocis frequens uſus, apud Eccleſiæ Romanæ Scriptores, ubi de veſtibus ſacris: unde *Parator*, Sartor, qui veſtes conficit, vel ornat, in veter. *Charta* apud Car. du Freſne, Gallicè etiam *Parmentier*, quaſi *Paramentarius* ſeu *paramentorum effector*) Gallis *Parure*, reperitur apud Tertullian. *de Coron. Mil.* & Solin. *c.* 53. Latinè *Antepannus*, quod colligit Salmaſ. ex voce Græcis recentioribus uſurpatâ. Ἀντίπανον, quam certum eſſe ait, puram putam eſſe Latinam. Ἀντίπανον enim *Antepannus* dixêre, ut, Ἀντικῆνσορ, *Anteceſſorem*; Ἀντιμίσσιον, *Antemiſſum*. Heſychius, Ἀντίπανον, παρατερὶς, ἀρπακτήρ: ubi παρατερὶς omnino noſtrum *paratura* eſt vel *ornatura*, quò modò vocabant olim in veſtibus ultimam fimbriam, pannum autem pro *faſcia* poni jam ſuprà diximus. Igitur, *inſitam, limbum, faſciam, pannum, lorum, paragaudam*, quibus veſtes olim ornabantur, *ornaturas* etiam dixerunt & *paraturas*. Ὄρνας vocat Cedrenus (an ab *ornando*) & ἀκανθωδεῖς ὄρνας, latiores inſitas, quibus veſtes ornabantur. De Tiberio jun. Ὄρνας ἀκανθωδεῖς ἐποίησε ἐν ταῖς στολαῖς αὐτοῦ κλαμυδίου χρυσοῦ. Omnino, ſicut infimò ævò in Græcam linguam παρατερὶς, à *paratura*, ſic etiam ὄρνα, à verbo *ornare*, ut hæc *reſona*, a reſonare in *Gloſſ.* *vigila*, *vigla* & *bigla*, à *vigilare*, aſſumtum eſt. Etiam *Margella* hujuſmodi ornaturas & lora Latini vocârunt. *Margum* enim vel *Margus*, idem cum *Margo*, Gall. *bord*, hinc diminutiva *Margulum* & *Margellum*, pro limbo vel margine veſtem ornante. *Sidonius*; *Veſtimenta puniceis marginata limbis*: unde Græcis recentioribus Μαργέλλιον; hodieque *Margellam* ſutei, pro margine, etiam Burgundiones dicunt. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Vita Bonoſi c. ult.* & *Exercit. ſuis ad Solinum.*

PARATRAPEZII, Græcè Παρατραπέζιοι, in *Chron. Alex.* dicti ſunt, qui inter ſacræ Liturgiæ actus *menſæ*, quæ ad ἁγίας τραπέζης collateris, & παρατραπέζιοι dicebatur, velut miniſtri, adſtabant, Suicerus *Theſaur. Eccleſ.*

PARAVÆI, populi Theſprotiæ in Epiro, ſic dicti, quòd juxta *Aoum* fluv. hoc eſt, παρὰ Ἄῳον incolant, *Steph.*

PARAVEREDI, majores equi agminales, quorum uſus in curſu publico, non quidem in viis publicis, ſed in tranſverſariis & militaribus, ut *Veredorum* in viis publicis, Ita Jac. Gothofredus *ad l.* 3. *Cod. Theodoſ. de Curſu publ.* Eorundem mentio occurrit in *l.* 6. 7. 15. 16. 59. 63. 64. *eodem tit.* & apud *Senatorem* non ſemel, ubi pro quibusvis equis publicis videntur uſurpari: *Paraveredorum ſubvectiones exigere, l.* 5. *Ep.* 39. *Paraveredorum aſſiduitate fatigari, l.* 11. *Ep.* 14. *Paraveredorum præbitio l.* 12. *Ep.* 15. *Paraveredorum numerus adſcriptus eod. l. Ep.* 18. *Paraveredos tollere*, in *Capitular.* Caroli Calvi *tit.* 5. §. 6. *exſolvere*, in *Edicto* Piſtenſi Caroli Calvi *c.* 26. *Paraveredis Presbyteros affligere*, in Concilio Troſlejano A. C. 909. *c.* 6. &c. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Pro *Paraveredo*, legimus aliter *Paraveredarius*, *Paraveredum*, *Paraſredum* &c. Cùm autem curſus olim publicus duplex eſſet, velox & tardus, ſeu clavularius: ille rhedarum aut veredorum fuit, hic angariarum i. e. plauſtrorum ſeu carrorum, quæ oneribus ferendis deſtinata & ſpeciebus publicis tranſvehendis, non multum celeriter ibant atque à bobus trahebantur. Unde *curſum* & *angarias* ponit ut diverſa *lex ultim.* Cod. Theodoſ. *de curioſ.* In *leg.* 3. *ejuſdem Cod. de curſu publ.* onerum menſura definita in rhedis, angariis & veredis: *Ut nemo ampliùs rhedæ, quàm mille pondo, angariæ quàm mille quingenta, veredo quàm triginta auderet imponere* &c. Veredorum verò & *Paraveredorum* diſcurſus in Inſul. Sardiniæ amputavit Julianus, angariis non ſublatis, propter publicas ſpecies, quæ ad diverſos portus erant devehendæ ut docet Salmaſ. ad Jul. Capitolin. in *Antonino Pio c.* 12. Vide quoque ſuprà aliquid, in voce *Paraſrenarius*.

PARBAR, Hebr. פרבר, 1. Paral. *c.* 26. *v.* 18. locus fuit Templi Hieroſolymitani, vel potiùs Templo vicinus, ad occaſum ejus, idem fortè cum *Parvarim*, quæ vox occurrit 2. Regum *c.* 23. *v.* 11. *Et ceſſare fecit* (Joſias) *equos, quos Soli dederant Reges Juda, ab ingreſſu domus Dei ad domum Nathan Melechi Eunuchi, quæ erat in* Parvarim *& currus Solis combuſſit igni.* Ab hoc nempe loco, ad Templi fores, nihil fuit præter equorum ſtationem, ſub Idololatricis illis Regibus: ubi & alebantur & exercebantur. Vide Sam. Bochartum *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 10.

PARCA, inquit Varro, apud A. Gellium *l.* 3. *c.* 16. *immutatâ literâ unâ à partu nominata.* Tertullian. *Partulam Deam* nominat, quæ *partui* præeſt. *l. de Anima*: unde fortaſſe & *Parta Dea* dicta fuerit, cujus diminutivum *Partula*. Proin aliam à *Parcis* fuiſſe veroſimile. Vide Anton. Thyſium JCtum *Notis* in *A. Gellium*, & in voce *Parca*. Cœterùm de *Parca* Aſtrologis aliiſque ad æthera, ac particulatim ad Lunam reducta: de eadem, cum Mœra ſeu Fato, Neceſſitate, Nemeſi & Adraſtia pro eodem habitâ: de numero *Parcarum* ac nominibus: de prima earum, Venere: de matre, Nocte, an neceſſitate, vide Voſſ. *de Idolol. l.* 2. *c.* 44.

PARCA, urbs Jazygum Metanaſtarum, *Ptol.*

PARCÆ, filiæ Jovis ex Themide, an ex Nocte, Chao, Neceſſitate? &c. Deæ fatales, humanæ vitæ ſtamina diſpenſantes. Dictæ autem videntur *Parcæ* à *partu*, teſte Varrone, *loc. cit.* eò quòd naſcentibus hominibus bona malaque conferre cenſeantur. Sed duriuſcula hæc immutatio. Et, ſi id eſſet, una tantum foret Parca: Niſi fortè dicas, pro triplici partus menſe tres fuiſſe Parcas, atque hoc *Nona*, & *Decima* vocibus firmari. Sed hanc qui ſententiam ſequatur, *tertiæ Parcæ* nomen itidem à numero ſumptum oſtendat, neceſſe eſt. Si tamen *Parcam* quaſi *Partam* dici cum Varrone ſtatuere lubet, quantò melius dixeris, *Parcam* ſive *Partam* dici à *partiendo*, quia unicuique per eam fatalis vitæ ſuæ portio obtingat. Sanè & Græci ſimiliter Μοῖραν ἀπὸ τοῦ μείρειν vocant, h. e. *dividere, partiri*. Aliis, & pluribus, placet, Parcis inde nomen eſſe, quòd minimè *parcant*: quod etymon adferunt Apulejus, Martianus Capella *l.* 4. Donatus *de barbariſmo*. Servius *ad* 4. *Eleg.* aliique. Hinc à Statio *duræ* dicuntur. *Theb. l.* 6. *v.* 325.

Sed juvenem duræ prohibebant diſcere Parcæ.

Eidem Statio *ſævæ* & *graves* vocantur, *l.* 2. *Sylv.* 7. *v.* 89.

O ſæva nimium graviſque Parca.

Idem *l.* 2. *Sylv.* 1. *v.* 137.

——— *Subitas inimica levavit*

Parca manus, ——— ———

Ab

Ab Alio *tetrica*:

Moverunt tetricas tam pia vota Deas.

Ab Horatio *iniqua*: *Carm. l.* 2. *Od.* 6. *v.* 9.

Unde ſi Parcæ prohibent iniquæ.

A Propertio *immites*, *l.* 4. *El.* 12. *v.* 13.

--- *Immites habuit Cornelia Parcas.*

A Tibullo *triſtes*, *l.* 3. *El.* 3. *v.* 35.

Aut ſi fata negant reditus, triſteſque ſorores.

Denique *inexorabiles* paſſim audiunt. Martial. *l.* 3. *Epigr.* 54. *v.* 5.

Lanificas nulli tres exorare ſorores
Contigit, obſervant quam ſtatuere diem.

Omitto Græcos. Atqui antiphraſis, ut ait Voſſ. eſt nugale Grammaticorum commentum, merumque inſcitiæ aſylum. Quare audiendus Jul. Scalig. qui *l. de Re Poeticâ, l.* 3. *c.* 1, o. *Parca*, inquit, *quia parcant, una enim tantùm dicitur filum incidere; duæ verò, altera vitam dare, altera vita tractum continuare. A pluribus igitur fit nominatio. Quin illa quoque parcit, ſuſtinet enim aliarum opus, quod fatorum juſſibus pareat.* Hæ autem Parcæ tres eſſe ſorores finguntur, *Clotho* ſcil. *Lacheſis*, & *Atropos*, ita concordes, ut nulla unquam illarum diſſenſio, ſicuti cæterorum Deorum, audita fuerit. Jovis autem ac Themidis fuiſſe filias ſcriptum reliquit Heſiodus *in Theogonia*, *v.* 901. hôc pactô:

Δεύτερον ἠγάγετο λιπαρὴν Θέμιν, ἣ τέκεν Ὥρας
Εὐνομίην τε Δίκην τε καὶ Εἰρήνην τεθαλυῖαν,
Αἵτ' ἔργ' ὠρεύουσι καταθνητοῖσι βροτοῖσι,
Μοίρας θ' ᾗς πλείστην τιμὴν πόρε μητίετα Ζεύς,
Κλωθώ τε Λάχεσίν τε καὶ Ἄτροπον, αἵτε διδοῦσι
Θνητοῖς ἀνθρώποισιν ἔχειν ἀγαθόν τε κακόν τε.

Idem tamen Poëta, *in eodem libello*, *v.* 217. inter Noctis filias Parcas numerat:

Καὶ Μοίρας καὶ Κῆρας ἐγείνατο νηλεοποίνους.

Cui ſententiæ acceſſit etiam Orpheus, qui ita ſcripſit *Hymnô in Parcas*:

Μοῖραι ἀπειρέσιοι, Νυκτὸς φίλα τέκνα μελαίνης.

Harum primam natu minimam, colum volunt geſtare; ſecundam grandiorem nendo humanæ vitæ terminum præfinire; tertiam maximam natu, filum incidere, h. e. vitam tempore ſtatutô abrumpere. *Apulejus* Parcarum ternarium numerum, à triplici tempore ductum, exiſtimat. Nam quod in fuſo perfectum eſt, præteriti temporis habet ſpeciem, & quod in digitis torquetur, momenti præſentis indicat ſpatia: & quod nondum ex colo tractum eſt, futuri & conſequentis ſeculi poſteriora videtur oſtendere. Veracitatem Parcis ferè tribuunt antiqui: Horatius *in Carmine Seculari*, *v.* 25.

Voſque veraces ceciniſſe Parcæ.

Alius:

Nec tua veridica diſcunt reſponſa ſorores.

Et ante utroſque Catullus *in Argonauticis Epigr.* 65. *v.* 381.

Talia præfantes quondam, felicia Peleï
Carmina divinô cecinerunt omine Parcæ.

Idem *ibidem*, *v.* 306.

Veridicos Parcæ cœperunt edere cantus.

Quæcunque enim Parcæ facta eſſe volunt, infecta fieri nequeunt, Tibullus *l.* 1. *El.* 7. *v.* 1. 2.

Hunc cecinêre diem Parcæ fatalia nentes
Stamina, non ulli diſſolvenda Deo.

Seneca Tragœdus *in Oedipo. Actu* 5. *v.* 989.

Non illa Deo vertiſſe licet
Quæ nexa ſuis currunt cauſis.

Idem *in Hercule Furente*, *Act.* 1. *v.* 181.

Duræ peragunt penſa ſorores,
Nec ſua retro fila revolvunt.

Has Parcas officiô ſuô ſedulò fungentes graphicè admodum deſcribit Catullus, ubi ſupra; *v.* 307. *ſ.* cujus verſus non poſſum non adſcribere:

His corpus tremulum, complectens undique veſtis
Candida purpureâ talos incinxerat orâ,
At roſeo niveæ reſidebant vertice vittæ.
Æternumque manus carpebant rite laborem.
Læva colum molli lanâ retinebat amictam,
Dextera tum leviter deducens fila ſupinis
Formabat digitis, dum prono in pollice torquens
Libratum tereti verſabat turbine fuſum:
Atque ita decerpens æquabat ſemper opus dens,
Laneaque horridulis hærebant morſa labellis,
Quæ prius in levi fuerant extantia filo.
Ante pedes autem candentis mollia lanæ
Vellera virgati cuſtodibant calathiſci.
Hæ tum clariſonâ pellentes vellera voce,
Talia divinò fuderunt carmine fata
Carmine, perfidiæ quod poſt nulla arguet ætas.

Nic. Lloydius.

PARCUS, apud recentiores Scriptores, liberior eſt & ſpatioſior locus, in quo grex totus includitur: quomodo etiamnum Galli *Parc* appellant ſeptum ex cratibus, in quo de nocte oves, quæ ad paſcua educuntur, includi ſolent, ut tutæ ſint ab incurſibus luporum. *Gregis equarum in parco*, meminit *Lex* Angliorum & Verinorum *tit.* 7. §. 1. item *Lex* Ripuariorum *tit.* 82 §. 2. In quibus porro pecora dicuntur ad *Parcum* duci, quæ ob forisfactum & damnum pignorantur & in ejus, cui damnum factum eſt, *parcum* ſeu *imparcum*, uti quoque appellabant, conſervanda ducuntur, donec illud reſarcitur. Atque ita *Parcum publicum* appellant JCti Angli, definiente Cowellô, *Areum in quolibet fundo ſeu manerio circumſeptam, in qua animalia damnum frugibus ——— facientia includuntur, donec de damno per dominum ſatisfiat, aut ſaltem cautio apud Vicecomitem per Dominum interponatur de ſtando juri.* Unde *imparcare* animalia, quæ in damno ſunt, hôc modô *parco* includere; quod etiam ad homines reos translatum, apud Bractonum *de Coron. l.* 3. *c.* 9. § 4. & *c.* 37. §. 9. alibique. Sed & *Parcus*, locus dicebatur, ad ferarum cuſtodiam, palis, cratibus, muris aut foſſis circumſeptus; cujus primum inventum Henrico I. Regi in Angliâ attribuit Joh. Roſſus: contrarium ex *Domesdei* evincente Spelmannô in *Derefald*, qui ſub Anglo-Saxonibus jam *Parcos* extitiſſe oſtendit. Sanè Perſicos Reges ejuſmodi ſylvas muris clauſas habuiſſe, teſtatur inprimis Zoſimus *l.* 3. *p.* 722. ubi de Rege Perſarum: [illegible] *Venit autem & in perebolum ſeu ſeptum, quod Regis venationem vocabant: erat autem murus multum intus ſpatii complexus, arboribus conſitis omnifariis. In hoc ferarum omnigenarum genera incluſa, neque pabulô indigebant, quod aliunde inferrebatur, & Regi venandi voluptatem, quoties lubebat, exhibebat ſeptum.* Sic cervorum & caprearum *parco* incluſarum, meminit Petrus Cellenſis *de Diſciplina Clauſtr. l.* 1. Damarum, capreolorum & porcorum ſylveſtrium. Romualdus Salernitanus *Chron. MS. ad A. C.* 11 9. ut alios omittam. Inde *Parcorum clauſura*, inter onera, quibus tenebantur Angli erga Regem, in *Charta* Guilielmi Nothi pro Monaſterio de Bello, in *Monaſtic. Anglic. Tom.* 1. *p.* 317. cum quo idem fortè *Parcatio*, quæ inter jura dominica recenſetur, in eodem *Monaſtico Tom.* 3. *p.* 111. Vide quoque ſuprà *Paradiſus* & infrà *Peribolus*. De miniſtris verò Cellariæ Pontificiæ, in quoſdam *de Parco majori* alioſque *de Parco minori* diviſis, diximus voce *Abbreviator*.

PARDI Maculæ, Jerem. *c.* 13. *v.* 23. Græcis ποικίλματα, item σφραγῖδες, Chaldæo *ſcuta operis Phrygionici* dicuntur: eô ſenſu, quô *ſcutula* vocamus ſegmenta in veſtibus & maculas in equis; unde *ſcutulata veſtes*, & *ſcutulati equi*, apud Plin. *l.* 8. *c.* 48. Juvenalem *Sat.* 2. *v.* 95. & Palladium *l.* 4. *c.* 13. Et quidem de varia hujus animalis pelle, multa Veteres inter quos Plin. *l.* 8. *c.* 17. *Panthera* (i. e. pardi fœmina) *& tigris macularum varietate propè ſola beſtiarum ſpectantur*: & Solin. *c.* 21. *Panthera quoque numeroſa ſunt in Hyrcania, minutis orbiculis ſuperpicta, ita, ut oculatis ex fulvo circulis, vel cærula* (in maribus) *vel alba* (in fœminis) *diſtinguatur tergi ſupellex.* Unde παρδαλῆ dicta non ſolùm *pardi pellis*, ſed & alia quævis, modò *varia*. Ita Satyricam veſtem textilem, vocat *Pollux* παρδαλῆν ἐφαπτίδα. In Orphei, vel Onomacriti veriùs, *Argonauticis*, Chiron dat Orpheo, ad Colchos profecturo, νεβρὸν παρδαλέην, i. e. *hinnuli pellem variam.* Ariſtophanes *in Avibus*, porphyriones deſcribit παρδαλᾶς ἐναμμένους, *pardaleis veſtitos*, i. e. pictis pennis. Qua ipſâ de cauſâ, quæcunque animalia varia ſunt, cum *pardo* paſſim conferuntur. Imò ab his maculis, *pardo* apud Arabes nomen *namir*, i. e. *varius*, quemadmodum pantheram Latini *variam* dixêre. Plinius *d. l.* *Nunc varias & pardos, qui mares ſunt, appellant.* Item, *Primus autem Scaurus Ædilitate ſuâ varias CL. univerſas miſit.* Salmaſ. tamen *variarum* nomine pardos, mares ſcil. intelligit, quippe pulchriores & maculis magis variatos. Vide infrà voce *Varia*. Eodem pertinent Arabica Pardi cognomina, *alarkato*, i. e. *albus cum maculis nigris*. & *Pater varius*, item *Pater grandinatus ſeu maculis, tanquam grandine, aſperſus.* Nec deſunt, quibus inuſitatum πάρδος, apud Ariſtophanis *Scholiaſtem*, unde *pardus*, πάρδαλις & πόρδαλις, videtur alludere, ad Hebraicam vocem פרדס *pardes* pro *horto*; quia, ut hortus floribus, ita maculis variatur pardi pellis. Quæ ipſa metaphora in Oppiano frequens eſt: qui *l.* 1. *Cynegetic.* Oryngibus equis, pardorum inſtar maculoſis, tribuit

——— ——— πολυανθέα κάλλη.
floridam ſpeciem.

Et *l.* 3. tigridis ſpeciem deſcribit,

——— ἄνθεσι μαρμαίροντα.
Floribus micantem.

Apud eundem *l.* 4. Bacchus Nutricibus ſuis in pantheras mutatis,

——— ——— κατέγραψεν δ' ἐπὶ νώτῳ
Ἄνθεσιν ὀπωρινοῖσι
pinxit in illarum dorſo
Pellem floribus Autumnalibus &c.

Atque ob has maculas, cum *Pardo*, inter alia, tertia Monarchia, confertur Danielis *c.* 7. *v.* 6. i. e. Alexandri ſeu Græcorum. Eas enim referebant gentium, quibus Alexander imperabat, diverſi mores. In his namque præter Macedones, & Græcos & Thracas & Illyrios in Europa, & in Africa, Libyes, & Ægyptios & Troglodytas; Aſiaticæ fuêre gentes omnes uſque ad Gangem, quem trajeciſſet quoque, ſi licuiſſet per milites tot victoriis fatigatos. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. part. prim. c.* 7. *l.* 3.

PARDOCAS, nomen ſervile, Ariſtoph. *Ranis*, *Act.* 11. *Sc.* 6.

S. PARDULFI Caſtrum, *S. Pardoul*, vel *S. Perdoux*, nomen eſt variorum Galliæ, in Aquitania, locorum, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* voce *S. Gaudentii*.

PARDUS, Græcè πάρδαλις, de mare, πάρδαλις de fœmina, quæ *panthera*, aut quibus πάρδος, ut dictum, in feris ſecundum à leone locum occupat: unde in Sacris toties ei jungitur, Cantici *c.* 4. *v.* 8. Eſaj. *c.* 11. *v.* 6. Jerem. *c.* 5. *v.* 6. &c. Etiam apud Homerum *Il.* ζ. *v.* 10.

Οὔτ' ἂν παρδάλιος τόσσον μένος, οὔτε λέοντος.
Nec pardi vis tanta, nec eſt vis tanta leonis.

Leoni namque *ſimilis*, *niſi quòd minor eſt & pellem habet nigris maculis diſtinctam. Damir*, vide *ſupra*. Et ſicut robore Leo, ſic velocitate *pardus*, regnat. Hinc de Periclymeno, Tzetzes *Chil.* 2. *Hiſtor.* 45.

Ἐν ταῖς πάλαισι πάντας τοὺς θῆρας ἐμιμεῖτο,
Παρδάλεων ἐξύτητα, λεόντων μέγα σθένος.
In bellis omnes feras imitabatur.
Pardorum velocitatem, leonum ingens robur.

Saltu enim valet. Plin. *l.* 10. *c.* 73. *Incidunt in eadem Africa pardi condenſâ arborum, occultatique earum ramis in prætereuntia deſiliunt, atque è volucrum ſede graſſantur.* Ita ut quandoque 40. cubitos eò ſuperet, *Damir*. Nec minor celeritas curſus. Oppianus *Cynegetic. l.* 3.

Ὠκύτατον θέειν, καὶ τ' ἄλκιμον ἰθὺς ἐρίπειν,
Φαίης οὐκ ἐπ' ἰδὼν ἐλαφρὸν θηρεύεμεν.
Celerrime currit & fortiter rectâ irruit,
Diceres, cùm videres, eam aërem ferri.

Certè Olearius *Moſcovitic. & Perſict. Itin. l.* 4. pardum venaticum Scamachiæ ſe vidiſſe refert, quòvis cane Gallicô velociorem, qui in lepores incidens eos ſtatim aſſequebatur, ſic ut nullus evaderet. Atque ob hanc iterum celeritatem, cùm *Pardo* Danielis *d. l.* Alexander comparatur, qui tantâ pernicitate in rebus gerendis uſus eſt, ut magnam partem habitati Orbis annis XII. ſubegerit, ſicque victoriis potius, quàm præliis, totum terrarum Orbem, percurrerit, ut *Hieronym.* habet. Cujus comparationis ut reliqua quoque pauca interſeram (nam de maculis ſuprà dictum) *pardus*, vini avidum animal eſt, ut idem Oppianus refert *l.* 4.

Παρδάλιες καὶ δῶρα Διωνύσοιο δάμασσαν,
Θηροδόταις δόλιον ἐνδάεσσι ποτὸν ἐκχεύουσαν.
Pantheras etiam dona Bacchi domârunt,
Doloſis Venatoribus doloſum potum fundentibus.

Quod quâ ratione fiat, *eôdem librô* multis Poëta perſequitur, *à v.* 318. *uſque ad v.* 351. Unde Poëtis nata occaſio fingendi Bacchi nutrices in pantheras fuiſſe mutatas. Notus autem hic Alexandri nævus. Sed & illud obſervatum eſt, quod ex Ariſtoxeni *Commentariis de Alexandro* refert *Plut.* Ὅτι τῆ χρωτὸς ἥδιστον ἀπῶζε, καὶ τὸ στόμα κατεῖχεν εὐωδία καὶ τὸ σῶμα πᾶσαν, ὥστε πληροῦσθαι τοὺς χιτωνίσκους, *Odorem ex cute ejus gratiſſimum exhalâſſe, os quoque & carnem totam tantum habuiſſe fragrantiæ, ut eâ replerentur interiores tunicæ.* Quod ipſum de *pardo* pantheraque Veteres magnô conſenſu tradiderunt, Ariſtoteles *Hiſtor. l.* 9. *c.* 8. *Problem. ſect.* 13. §. 4. Theophraſtus *de Cauſis plant. l.* 6. *c.* 5. *Plut.* Plinius, (qui de *Pardis* multa habet *l.* 8. *c.* 15. & 17.) *Solin. Ælian.* alii. Ut de robore animoque *pardi* nil dicam, qui, etſi ſtaturâ parvus, cum leone ipſo & proceriſſimis quibuſque feris congredi non veretur. Qui ſimilitudinem hanc ſubtiliùs fortè, quàm ſolidiùs, rimantur, inconſultam Alexandri temeritatem cùm pardi furore conferunt, quô in venabula præceps ruit, de vita parùm ſolicitus, Homer. *Il.* φ. & Oppian. *Halieut. l.* 2. Interim & jugum pati didicit *pardus*, Magnateſque Romani, uti cervos ſphingeſque, ſic & pardos aureis catenis devinciebant. Refert quoque Philoſtratus, apud Photium *act.* 241. ἁλῶναί ποτε ἐν Παμφυλίᾳ παρδάλιν στρεπτὸν ἔχουσαν, ὃν περὶ τῇ δέρῃ ἔφερε, χρυσοῦ δὲ ἦν καὶ ἐπεγέγραπτο Ἀρμενίοις γράμμασι, Βασιλεὺς Ἀρσάκης Θεῷ Νυσίῳ. *Aliquando in Pamphylia captum fuiſſe pardalinum* (i. e. pantheram ſeu pardum) *aureum torquem circa collum habentem Armeniis literis ita inſcriptum, Rex Arſaces Deo Nyſæo.* Imò & euſque cicurari, ut venationi quoque adhiberi poſſit, retro dictum. Nec omittenda loca varia, à *pardis* & pantheris (Hebraic. *namer*) dicta, quæ in S Scriptura occurrunt: *Nimra*, Numer. *c.* 32. *v.* 3. *Beth-nimra*, *v.* 36. & *aqua Nimrim*, Eſaj. *c.* 15. *v.* 6. & Jeremiæ *c.* 48. *v.* 34. quæ tria videntur unius loci eſſe nomina, quem Moſes & Joſua in Gaditis ponunt, Eſajas & Jeremias in Moabitis, qui in vicinos Gaditas tum temporis uſurpaverant imperium. Ævô Hieronymi vocabatur *Benamerium*, i. e. *Beth-nimrim*, Latinè *domus pardorum.* Inſuper Cantici *c.* 4. *v.* 8. memorantur *montes pardorum*: ſive à Salomone ſic appellentur montes quilibet pardis frequentes, præcipuè Libanus, Amana, Senir & Hermon, quorum ibi mentio: ſive aliqui tum fuerint montes circa Libanum peculiariter ſic nominati, ut is, de quo Brocardus. *A Tripoli per duas leucas eſt mons Leopardorum, rotundus & altus, unâ leucâ à Libano diſtans.* &c. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 3. *c.* 7. *toto*, *ubi de Pardo.* & *c.* 8. ubi pantheram & πάρδαλιν, non eſſe diverſa animalium genera, pluribus probat, contra Allatium *in Euſtathii Hexaëm.* Ad. de Salmaſ. *ad Solin. p.* 212. 213. & 323. G. J. Voſſium *de Idol. l.* 3. *c.* 60. & *ſeqq.* & quæ ſuprà diximus, in vocibus *Panther*, item *Panthera.* Impropriè vox *pardus* ſumitur, cùm de leopardis, ex *pardo* videl. & *lea* genitis, aliquando occurrit. Vide Salmaſ. *ibid.*

PAREDRI, Græcè Πάρεδροι, aliter Σύνεδροι, quaſi *Adſeſſores* & *eâdem ſede præditi*: Tertulliano *Synhedi* (vide infrà) Deorum, fieri dicebantur olim, qui de hominibus in Deorum numerum referebantur, & *collegio* eorum, ſeu *concilio*, ſeu *conſeſſui*, ut veteres Inſcriptiones præ ſe ferunt, ſeu *ſynodo*, ut modò dictus Tertullianus vocat, adſcribebantur. Virg. ad Auguſtum, *l.* 1. *Georg. v.* 24.

Tuque adeò, quem mox quæ ſint habitura Deorum
Concilia, incertum eſt.

Erat autem Synhodus Deorum apud Græcos, ex XII. Diis, quos *magnos* appellabant, in quorum numerum relati homines πάρεδροι τῶν μεγάλων θεῶν dicebantur: item τῶν δώδεκα θεῶν. Et quidem Deorum unicuique ſui fuêre attributi *Paredri*: Jovi, XII. Dii, ſex mares, ſex fœminæ, quos propterea *Conſentes* appellabant: i. e. σύνεδροι; Matri Deum, Idæi Dactyli: Æſculapio, Hygia, Jaſo & Telephorion, aliis alii. Sic Antinous, Hadriani delicium, Ægyptiorum Deorum σύνθρονος, in *veteri Inſcr.* dicitur. Porro hujuſcemodi Deorum πάρεδροι, Latinis veterib. *Novenſiles* vel *Novemſides*, ſecundum opinionem quorundam, ſunt appellati, apud *Arnobium* & *Servium*; quaſi *eâdem ſede præditi*, Græcis σύνναοι, quod *novem* in eâdem ſede, h. e. in eodem templo, collocati eſſent, explicante Victorinô. Vide Claud. Salmaſ. *ad Æl. Spartian. in Hadriano Cæſ. c.* 14. Dicebantur ergo *Paredri* Dii, qui beneficiô Principis alicujus aut propriæ virtutis meritô, Numinis dignitatem erant adepti & recepti in conſortium Deorum. Hi verò, quia nil erat, eſſe Deum, niſi Dei quoque fungerentur officiô, ut aliquâ divinitatis auctoritate cenſerentur, ſomniis & oraculis reſponſa dare & curationes facere credebantur. quod in Æſculapio, Amphiarao, Trophonio, aliiſque ſtulta credidit antiquitas. Idem de Hephæſtione finxerunt, qui Alexandro adulabatur, & de Antinoo præfato, qui Hadriano. Hinc & πάρεδροι δαίμονες, quos ad futura prænoſcenda Magi evocabant. *Heſych.* planeque liquet ex *Luciano*, Hephæſtionem πάρεδρον fuiſſe & ὀνειροπομπὸν, *ſomniorum immiſſorem.* Euſebius proin quoque ὀνειροπομποὺς & παρέδρους δαίμονας jungit, *Hiſtor. Eccl. l.* 4. ubi de Simone Mago, inter Deos à Romanis relato, & ſtatuis ac inſcriptionibus inaugurato, loquitur. Tertullian. *Paredrorum* ubi meminit *l. de Anima*, *Scimus etiam*, inquit, *Magiam elicere explorandis occultis catabolicos & Paredros & pythonicos Spiritus.* Et Fulgentius *de contin. Virgil. Nec illa*, ait *quæ Dardanus in Dynameris, aut Battiades in* Paredris, *aut Campeſter, in Catabolicis, Infernalibuſque cecinerunt*: quibus nominibus Deorum vel Dæmonum tres recenſentur ſpecies, ſeu tria Spirituum *Μαντικῶν* genera, *Dynameri*, h. e. Δυναμεροὶ, potentes & magni Dii vel Spiritus, quorum in oraculis reddendis & ſomniis mittendis ſemper certior fides & effectus major; Græcis Θεοὶ δυνατοὶ. in Augurum libris *Divi potes*: *Paredri*, de quibus diximus, quoſque minùs rectè *Turnebus* malos Genios interpretatur, qui alicui ſemper adſiderent: & *Catabolici*, quos eoſdem cum Infernalibus facere, apud *Fulgentium*, Campeſter videtur, quique per arreptitios & energumenos futura prædicebant, quos plerunque raptabant, dejiciebant & ſolo affligebant, à καταβάλλω proin nomen conſecuti. Et quia, per *Paredros*, Oracula fieri ſic dicebantur, hinc & illis ſui Prophetæ fuerunt; unde in *veter. Inſcr.* Ulpius Apollonius quidam, Antinoi Propheta dicitur, ut & ſua templa, ſui Sacerdotes, ſui agones &c. Idem *ibid.* Vide quoque Car. du Freſne *Gloſſar.* in voce *Paredrus.* Sed & dicebantur *Paredri*, qui Magiſtratus in publicum prodeuntes, apud Græcos, præcedebant erantque velut ſcribæ obſervatores, diſpunctoreſque eorum quæ tranſcripſiſſent dictante Judice. Hos oportebat eſſe vitæ inculpatiſſimæ, de qua, antequam poſſent Judicibus aſſidere, apud quingentos Viros Prytanes primùm, ſecundò inter Areopagitas, quòvis volente per Præconem ad accuſandum admiſſô, rationem reddidiſſe, Athenis oportebat. Cujus ſeveræ perquiſitionis cauſa erat, quòd res periculi plenas & in quibus maximè fide opus eſt, tractarent, nempe Judicum ſententias, quas unicum verbum omiſſum, mutatum, aliò tranſlatum, aut à Scriba celerrimè excipiente additum, poterat evertere, inque contrarium trahere &c. Poſtellus *de Magiſtratibus Athenienſ. c.* 33. apud Calvin. *Lexic. Jurid.*

PAREDUM, quibuſdam *Parejum*, ad fluv. Brebincam, 2. leucis à Ligeri, in Comitatu Carolenſi, *Merer.* numeratur inter Prioratus ad Cluniacum pertinentes, in Privileg. Ludovici Craſſi, *A. C.* 1119. Hodie *Paray le Monial*, vocatur locus i. e. *Paredum* monachale, & Monaſterium in pago Auguſtodunenſi habet Cluniaco ſubjectum. Eſt & *Paredum Fratrum*, non procul à Burbone Anſelli, à Fratribus ſeu Monachis ita cognominatum, *Paray le Frairy* vulgò, Hadr. Valeſ. *in Notit. Gall.*

PAREJUM, Monachium, oppid. Burgundiæ, in agro Carolenſi, ad amnem *la Brebinche*, vix 2. leuc. à Ligeri fluv. 11. ab Auguſtoduno in Meridiem Rodumnam verſus, *Paray le Monial.* Vide *Paredum.*

PAREMPHIS, urbs Ægypti. *Steph.* Hujus meminit nummus Tiberii Imperatoris apud *Goltzium.*

PARENS, vulgò Patrem & Matrem notat, vide infrà *Parentes.* Sed Juriſprudentes Avos & Proavos, Avias & Proavias *Parentum* nomine appellari ajunt. Paulus *de grad. Affinit. l. JCoſſ.* & Cajus *l. Parentis appellatione de verbor. ſignif.* At latiùs hodie ſumitur, pro ſanguine proximo, agnato, cognato: qui notione tamen jam apud Salluſtium vox reperitur, notante Car. du Freſne. Certè, apud Jul. Capitolin. *in M. Antonino Philoſ. c.* 6. legimus: *Adoptatus in aulicam domum, omnibus Parentibus ſuis tantam reverentiam, quantam privatus exhibuit.* Ubi Caſaubon. *Hem omnibus?* inquit, *tam multos igitur habuit Marcus* Parentes? *Atqui Patre, qui genuerat, pridem extinctô, duos ſolos habuit* Parentes *reverentiâ colendos, Patrem Pium & Hadrianum Avum: Mater & Avi, paternus ac maternus fato jam conceſſerant. Quinam igitur iſti tot Parentes? Si quæris quos, præter quos diximus, nulli erant.* Additque, vocem *Parentis*, non ex veter. Romanorum uſu hîc debere accipi, verùm planè quomodo in idiotiſmo Gallico, Hiſpanico etiam & Italico, pro quibuſcunque ſanguine vel affinitate junctis, uſurpatur. Sic & alibi, apud Scriptores Hiſtoriæ Auguſtæ ſæpe capitur. Idem Capitolin. *in Maximino Jun. c.* 4. *Quum Grammatico daretur, quædam Parens ſua libros Ho-*

me-

amictos amicos purpureos dedit aureis literis ſcriptos. Lamprid. *in Severo, c.* 67. *Amicos & Parentes Alexander ſi malos reperit, aut punivit, aut ſi vetus vel amicitia vel neceſſitudo non ſivit puniri, dimiſit à ſe.* Sic quoque accipiendum, apud Vopiſcum *Aureliano & Probo*: apud Greg. vero Turonenſem, & inferioris ævi Scriptores, locis innumeris. Sed & apud Zenonem Veronenſem, Latinorum Patrum elegantiſſimum, qui circa Deciorum tempora ſcribebat, hanc vocem eâdem notione obſervavit Caſaubon. Is enim, in *Serm. de Lazaro ſuſcitato, Poſt quatriduum*, ſcribit, *Lazari anima revocatur, manus officio præparantur, oculi ſoli in orbibus currunt, veſtigia greſſibus expectantur, auribus renovatur auditus; nens dirigitur in Parentes: cognatio redivivis obtutibus numeratur.* Ubi, non diſcedit à narratione Johannis Euang. *parentes* Lazari appellavit Mariam & Martham ejus ſorores. Sic cum ſoli illi *Comites* & *Amici* dicerentur olim, qui in comitatu Principis erant; ceteri, *Amici* tantum; vel etiam *Parentes* & *Amici* vel *Parentes cariſſimi*, ab Auguſtis nuncupabantur. Ita Conſules & Præfecti Urbis & Proconſules & Provinciarum Rectores, honoris gratiâ ab illis appellabantur. Hinc de Præfecto Urbis, in Scriptoribus præfatis, *Parens & Amicus noſter*, & ſic de aliis: quod etiam ſub poſterioribus Principibus obtinuit. Unde Inſcriptiones illæ in Principum reſcriptis, ad Præfectos & Proconſules in *Cod. Theodoſ.* frequentes: *Have parens cariſſime Auguſti.* Ubi *Parens* quidem, Barnabæ Briſſonio *Formular. l.* 3. Patrem notat, honoris vocabulum: Salmaſius verò, non ex uſu veter. Latinorum jubet accipi; ſed ex recentiorum uſurpatione. Quemadmodum hodieque Rex Galliarum moris habet Legatos ſuos, & quos regendis provinciis imponit: *Parentes* vel *Cognatos* ſuos, appellare. Vide Caſaubon. *ad Capitolinum l. c.* & *Treb Pollionem in XXX. Tyrannis.* Fortunatus *de Exciſio Thuringiæ*:

Tunc Pater ac genitrix & avunculus atque Parentes.

Idem Carm. ad Artachin:

Sed de fratre patris proximus ille parens:

apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Hinc, apud Eugenium *in Epitaph. matris ſuæ*, Subſtantiv. *Parentatus*, affinitatem cognationemque deſignat. Ital. *Parentado*, Gall. *Parenté*: cui ſynonymum eſt, *Parentela*, apud Capitolin. *Gordiano III.* Adjectivum verò, *Parentatus*, apud Arnoldum Lubecenſem *l.* 7. *c.* 3. & 9. cognationibus ſignificat & affinitatibus inſtructum, annotante eôdem Car. du Freſne. Vide quoque Jac. Gothofredum *ad l. Cod. Theodoſ. de Piſtor.* & *ad l. unic. de Action. certo temp. fin.*

PARENS Deorum, cognomen Domitiani, apud Statium *l.* 4. *Sylv.* 3. *v.* 139.

Salve dux hominum, & Parens *Deorum*
Proviſum mihi, cognitumque Numen.

Propter reddita videl. vel addita Diis Templa. Idem *Parens Latius*, h. e. Jupiter Auſonius, eidem, *Comâ Earini* & *l.* 1. *Sylv.* 2. Item *Parens Mundi*, *l.* 4. *Sylv.* 1. *v.* 17.

Salve Magne Parens mundi, *qui ſecula mecum*
Inſtaurare paras ———

alibique paſſim, ubi *inter Deos principatum affectanti belline blanditur* Poeta, uti ait Caſp. Barthius *Animadverſion. ad Statium d. l.*

PARENTALIA, erant ſacra funeſta; quæ fiebant ab antiquis in honorem mortuorum, *à parentando*, quod parentibus juſta celebrare ſignificat, licèt etiam transferatur ad alios. In his fieri ſolebant ἀνακλήσεις τῶν νεκρῶν, *evocationes mortuorum*. Aderant propinqui: qui parentes ob defunctum conſolabantur. Latini etiam, inquit Fungerus *in Etymol. feralia* nominârunt, à *ferendis* epulis, vel *à feriendis* pecudibus. Ovid. *l.* 2. *Faſtor. v.* 543. originem aperit Latinorum reſpectu,

Hunc morem Æneas, pietatis idoneus auctor,
Attulit in terras, juſte Latine, tuas.
Ille Patris Genio ſolennia dona ferebat,
Hinc populi ritus edidicere novos.

Nic. Lloydius. Apud Romanos, peractis ad ſepulcrum juſtis, convivia domi apparabantur, ad quæ amici & cognati convocabantur. Senibus etiam cœna funebris exhiberi ſolebat, quæ *Silicernium* dicebatur; Imò & populo interdum, aut ad minimum cruda caro diſtribuebatur, quod *Viſcerationem* vocabant. Denicales inde Feriæ celebrabantur, cùm hominis mortui causâ familia purgabatur: Erant enim Exverræ, purgatio quædam domus, ex qua mortuus ad ſepulturam ferebatur, quæ per everriatorem, certò ſcoparum genere adhibitò, fiebat. Edebantur etiam nonnunquam in honorem defunctorum Ludi *Funebres* dicti, de quibus *ſuô locô*: Et cùm nonnulli eſſent, qui deſiderium ſuorum minùs ferre poſſent, tertium, ſeptimum, nonum, quidam etiam viceſimum, triceſimum & quadrageſimum, non ſine quadam numerorum Religione, dies defunctorum Manibus & memoriæ ſtatuebant: unde *Parentationes*, Feralia, Novendialia, Decennalia, Vicennalia, Tricennalia &c. originem traxerunt; quæ omnia tum lacte & vinô, tum ſertis & floribus, tum aliis rebus antiquitus celebrabantur, vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 39. Integer de hoc ritu Ovidii locus ſic habet *Faſtor. l.* 2. *v.* 533.

Eſt honor & tumulis. Animas placare paternas,
Parvaque in extinctas munera ferre pyras.
Parva petunt manes: pietas pro divite grata eſt
Munere; Non avidos Styx habet ima Deos.
Tegula porrectis ſatis eſt velata coronis;
Et ſparſæ fruges, parvaque mica ſalis:
Inque mero mollita Ceres, violaque ſolutæ:
Hæc habeat mediâ teſta relicta viâ.
Nec majora veto. Sed & his placabilis umbra eſt.
Adde preces poſitis & ſua verba focis.
Hunc morem Æneas, pietatis idoneus auctor,
Attulit in terras juſte Latine tuas.
Ille patris genio ſolemnia dona ferebat,
Hinc populi ritus edidicere pios.

Quem egregie illuſtrat *Animadverſionibus ſuis ad Arnobium adverſus Gentes l.* 7. Deſid. Heraldus, vide quoque ſuprà, *Cœna Feralis.* Apud Græcos iidem ferme ritus; Ab exequiis redeuntes ædes funeſtas ſulphure, ſeipſos, per ignem ſaliendo, vel aliter luſtrabant: aliquando cum calatho circumeundo aram, & in luſtralem aquam titionem immittendo, teſte Euripide in *Hercule Fur. v.* 923. Poſtea περίδειπνον ſeu Silicernium exhibebant, quod *inibant Parentes coronati*, ut Cicero ait *in Vatin.* In his autem epulis jam ab ipſo Cecrope celebrabantur defuncti, ſiquidem laudanda feciſſent. Quare iterum Cicer. *apud quas* (epulas) *de mortui laude, cùm quid veri erat, prædicatum. Nam mentiri nefas habebatur.* Qui honos poſteà iis tantum eſt habitus, qui in bello eſſent interfecti, aut publicè ſepeliebantur; eæque orationes habebantur in Ceramico extra urbem, ubi ſepulti: atque ab iis ſolis, qui ad eam rem publicè erant conſtituti: *Nec enim de mortui laude, niſi in publicis ſepulturis, nec ab alio, niſi qui publicè ad eam conſtitutus ſit, dicitur*: Lex fuit, memorata Ciceroni *de LL. l.* 2. Quamvis enim jam à Cecropis tempore, ut dictum, de mortui laude prædicaretur apud epulas, tamen laudatio hæc non publica, ſed privata tantum in circumpotatione erat: Dein verò, poſtquam adverſus Perſas pugnatum eſt, tulerunt poſt Romanos, Athenienſes, ut pro concione tales laudarentur. Vide Thucydidem *l.* 2. & Cicer. *loc. cit.* Atque ad hanc orationem dicendam conſtituebatur lege is, cujus filius in bello reliquis longe fortiùs cecidiſſet: Τὸν πατέρα τοῦ ἀρίστου ἀποθανόντος ἐν πολέμῳ λέγειν τὸν ἐπιτάφιον. Alias liberi, aut heredes, mortuis Parentibus juſta faciebant, teſte Demoſthene κατὰ Τιμοκράτους & Iſæo περὶ τοῦ Κίρωνος κλήρου; in quibus, ne bove parentaretur, Lege prohibuit Solon: Μὴ ἐναγίζειν βοῦν. Fiebant autem hæc, non ſolùm ipſo elationis die, ſed & ab illo nonô, unde Ἔνατα, item triceſimô, unde Τριακοστάδες (quô Mercurio Animarum Ductori ſacrificabant) anniverſariò item, unde Νεκύσια, & illô quô Natalem ejus celebrabant, unde Γενέσια. Quorum omnium commune nomen erat, Νεμέσια, ordinariò haberi ſolita menſe Antheſterione, ſicuti apud Romanos *Parentalia*, Februariô menſe, in *quibus parentabatur manibus mortuorum*, cognatique Terræ, & Diis Infernalibus, Manibus item Parentum Majorumque ſacra faciebant. Et quidem defunctos non ſolum, cùm terræ mandabantur, pro concione laudatos fuiſſe, ſed eundem honorem in bello interfectis quotannis fuiſſe inſtauratum, patet ex ſæpius laudato Cicerone *l. de Orat. Sed in populari oratione, quâ mos eſt Athenis laudari in concione eos, qui ſint in præliis interfecti, quæ ſic probata eſt, ut eam quotannis illô die recitari neceſſe ſit.* Vide quoque Platonem *in Menexeno*, & plura de his, apud Sam. Petitum *Comm. in LL. Atticas l.* 6. *c. ult.* Franc. Roſſæum *Archæol. Attica l.* 5. *c.* 24. ut & ſuprà, in vocibus *Commemoratio Defunctis*, *Funebres Ludi*, *Feriæ*, *Funus*, *Gladiatores*, *Exequiæ* &c. At ab his juſtis Inimici arcebantur, quibus iſta obire neutiquam concedebatur, Unde Electra ad Chryſothemin apud *Sophoclem*,

Οὐδ᾽ ἐστί σοι ἐχθρᾶς ἀπὸ γυναικὸς ἱστάναι
Κτερίσματα.

Imò, apud eundem, etiam ad tumulum Ajacis propiùs accedere, Ulyſſem prohibitum fuiſſe, legimus. Hinc ea fuit *ſepulchralis ſanctitas*, inquit Cicero, ut nec peregrinus quidem, ne forte ſub hoc ſchemate inimicus lateret, juſta mortuo facere vel *parentare* potuerit. Tanta autem iſtiuſmodi juſtorum fuit neceſſitas, ut apud eoſdem Athenienſes, in Magiſtratuum δοκιμασίαις, interrogarentur, an Parentibus juſta feciſſent, nec ne, Xenoph. *l.* 2. quod ſi omiſſum eſſet, indignus habebatur talis, qui ad honores eveheretur. Vide iterum Petitum *loc. cit.* &c. Ut de Roman. *Parentalibus* aliquid addam: Hôc die, apud Romanos, fiebat in plebem diviſio diverſarum ſpecierum, ut vini, olei, aut pecuniæ, cujus moris teſtes extant plurimæ Inſcriptiones. Hadrianus Imperat. verò, quod rarum, & ante fortaſſe inauditum, aromatica donavit. Æl. Spartian. *in Eo c.* 19. *Romæ, poſt ceteras immenſiſſimas voluptates, in honorem ſocrus ſuæ, aromatica Populo donavit.* Vide Salmaſ. *ad loc.* &c. Verùm hæc Νεκύσια convivisque Paganorum ad tumulos demortuorum, Chriſtiani poſtmodum proſcripſerunt è ſuis pomœriis, Gaud. Brixienſis *Tract.* 4. *Partes enim Idololatriæ ſunt veneficia, præcantationes, ſuballigaturæ, vanitates, auguria, ſortes, obſervatio ominum. Parentalia, inquam, unde Idololatria malum caput extulit erroris. Nam gulæ ſuæ causâ primùm cœperunt homines prandia mortuis præparare, quæ ipſi comederent.* &c. Quò ſpectant iſta Tertulliani *de Teſtim. Animæ*, *Si quando extra portam cum obſoniis & matteis, tibi potiùs parentans ad buſta recedis, aut à buſtis dilatior redis.* Idem vetatur in *Capitul.* Caroli M. *l.* 6. *c.* 19. &c.

PARENTELA, vox recentioris ævi, memorata Wilh. Britoni in *Vocab.* cui *Cognatio, vel conſanguinitas vel contribulitas* eſt. Reperitur & apud Capitolinum in *Gordiano III. c.* 23. *Quem causâ eloquentiæ dignum* parentelâ *ſua putavit.* Alioſque. Hinc *de Parentela ſe tollere* dicebatur, qui eam ſolenni & receptô ritu ejurabat, qui pluribus deſcribitur in pacto *Legis* Salicæ *tit.* 63. quemque pluribus explicatum ivit Wendelinus in *Gloſſ.* Vide *Alvinos ſuſtes.* Cauſa autem, cur quis id faceret, ea potiſſimum erat, ut à belli familiaribus ſeſe ſubduceret: quô quidem fine *ſe de juramento & de hereditate & de tota ratione parentum & agnatorum tollebat*: ita ut, *ſi aliquis de ſuis parentibus aut moreretur aut occideretur, nullo ad illum compoſitio hereditatis perveniret: & ſimili modô, ſi ille moreretur, ad ſuos parentes non pertineret cauſa, nec hereditas ejus.* Atque id fiebat in mallo publico, coram Judice, cum XII. Juratoribus, qui ſacramentô firmabant, id eum jure ac ex cauſa facere: duravitque hic ritus etiam longè pòſt, ut ex legibus Henrici I. Angl. Regis colligitur, *c.* 88. Apud Jac. Hemricurtium *de bellis Leodi-*

enſibus c. 35. & 60. dicitur hic ritus *Rongier ſou lonage*. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & *Diſſertat.* 29. *ad Joinvillam*, *p.* 333. 334. Sed & alius pravus mos *de Parentela* viguit in Comitatu Hannoniæ, quem ita expreſſerunt Arreſta A. C. 1295. in *Regeſto* Parlam. *B. fol. ult.* *Ex parte Comitis fuit propoſitum, coram nobis, talem morem in ſuo Comitatu Hannoniæ vigere, videlicet quod quotieſcunque aliquis in ſuo comitatu prædicto perpetrat homicidium, omnes & ſinguli de Parentela ipſius homicidæ, infra annum, à tempore perpetrati homicidii tenentur in Curia prædicti Comitis comparere abjuraturi homicidium prædictum. Et ſi quis de parentela homicidæ prædicti hoc facere omiſerit, reus & culpabilis dicti homicidii reputatur, & punitur tanquam homicida, ſi ibi poſtea reperitur* &c. Quam conſuetudinem, ut pravam, Curia prohibuit. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & ſupra voce *Parens.*

PARENTES, a PARIENDO dicti, magno in honore ubique habiti ſunt. Cùm enim natûra exiguam hominibus vitæ periodum circumſcripſerit, ejuſque uſuram dederit, tanquam pecuniæ, nullâ præſtitutâ die, facilè ſuis exhaurirentur civitas civibus, niſi cives *Parentes* fierent, liberiſque genitis ac ſuſceptis ſubveniretur mox ſequuturæ inopiæ. Hinc immenſô prolis deſideriô, quô Reipublicæ augendæ causâ ardebant Veteres, uxores ſæpe, quòd ſteriles eſſent, domô ejiciebant. Quod ne fieret, utque conciperent Uxores, Mutini faſcino inſidere, lucis ſeſe offerre, ferulâ caprinâ pelle corióque tectâ percutiendas; Lydenque pyxide geſtare ſolebant. Stimulatus legibus ardor, & jus trium liberorum magni æſtimatum eſt. Quod a Græcis ad Romanos tranſiit: Quippe Spartani multiplicandorum auxiliô civium legem tulerunt, ut qui tres genuiſſet, à cuſtodiæ munere eſſet immunis, ſi credimus Æliano *Var. Hiſtor. l.* 6. *c.* 6. Romani autem & Præturas ac Quæſturas, omneſque adeò Magiſtratus & honores ad numerum liberorum *Parentibus* diſtribuebant. Apud eoſdem, pro liberorum numero, Frumentum quoque *Parentes* acceperunt, teſte Spartianô *in Hadr.* & in faſcibus ſumendis priores erant, qui plures liberos habebant, ſecundum Gellium *l.* 2. *c.* 15. Unde variæ leges Julia, Papia Poppæa &c. In primis fuêre jura tria liberorum, de quibus Juvenalis agit *Sat.* 9. *v.* 87.

Jura Parentis habes, propter me ſcriberis hæres,
Legatum omne capis, nec non & dulce caducum.
Commoda præterea jungentur multa caducis.
Si numerum, ſi tres implevero. ———

Qui enim ſine ſobole erant, quod in Teſtamento à Teſtatore legatum erat, non capiebant, nec ad caducarum hæreditatum ſucceſſionem admittebantur. Quapropter etiam ſteriles, quod Fortunæ iniquitas denegaverat, a bonitate Regum Imperatorumque impetrare conabantur: ut docet Martial. *l.* 2. *Epigr.* 91. *ad Domitianum.*

Quod Fortuna negat fieri, permitte videri,
Natorum genitor credar ut eſſe trium.

Hinc porrò, ne infelices eſſent, ſupplicationes & vota Veneri Genetrici apud Romanos, Τριτοπάτορσι Athenienſibus (ut habet Auctor Etymologici, quæ iidem cum θεοῖς γενεθλίοις Ariſtæneti *l.* 1. *Epigr.* 19.) Pacique, magis pro filiis & gemellis, quam filiabus, concepta, quæ illud includebant, ut ſimiles fierent *Parentibus*. Hoc enim eſt, quòd Puerperas commendat Horat. *l.* 4. *ode* 5. *v.* 23.

Laudantur ſimili prole Puerperæ.

Vide infrà in voce *Puerpera*. Quoque confidentius onus ventris gererent gravidæ, privilegia quædam conceſſa: dilata ſupplicia, donec peperiſſent, lege Ægyptiis primò, inde Athenienſibus, hinc Romanis ſancitâ, apud quos ne quidem quæſtio de gravidis habebatur: Apud Perſas auro donabantur. Infante dein feliciter editô, gaudium & ſalutatio inter amicos & clientes, *Hodie nate Salve*, ab Oriente ad Romanos delatô more, qua de re vide A. Gellium *l.* 12. *c.* 1. Ut autem is legitimus haberetur, à *Parente* tollendus erat, cui vitæ & mortis antiquitus poteſtas erat in eos, quos pro ſuis agnoviſſet: Eôque autem id ritu fiebat, ut ex terra ſublatum infantem ſuſciperet per ſervum *Parens*, vel ejus vice Puerpera ipſa, vel ſoror illius, vel familiaris aliqua, obſtetrices quoque, unde *terræ Matres* dictæ. Quos Pater ſuſcipere nollet ominis ergò & metus, more à Diis derivatô, exponebant, quandoque enecabant: cui contrariam legem Romulus, apud Dion. Halicarn. *l.* 2. multitudini augendæ intentus, induxit; Thebani etiam certis cautelis inhibuerunt. Puerum poſteà, poſtquàm robuſtior factus & idoneam attigiſſet ætatem, natare & literas, apud Græcos docebant *Parentes*: tenuiores dein ruri opus facere, aut peregrè ad mercatum ire aut artem exercere: Honeſtiores verò in Muſicis, in re equeſtri, in Gymnicis, ad venandum, in Philoſophia inſtituebantur. Quod ſi *Parentes* neglexiſſent, ad illos exhibendos Filius non cogebatur, ex Lege Solonis apud Plut. Τῷ τρέφειν τὸν πατέρα μὴ διδαξάμενον τέχνην ἐπάναγκες μὴ εἶναι. *Filius, quem Pater artem non docuerit, ad eum exhibendum ne cogitor.* Cùm ad nubilem perventum ætatem, ad Sponſalia conſtituenda conſenſus & auctoritas *Parentum* uſque adeò neceſſaria fuit, ut, eorum conſenſu omiſſo, ea pro nihilo haberentur: *Vis enim & lex naturæ ſemper in ditione* Parentum *liberos eſſe juſſit*, Plin. *in Panegyr. c.* 38. & Ariſtot. *Politic. l.* 1. *c.* 4. & 8. Quod non ſolùm apud Romanos, ſed & alias gentes obtinuit. Hinc apud Athenienſes Pater filiam deſpondebat, niſi is peregrè abeſſet, quod tempus trienniô definierunt Romani Juriſconſulti *Leg.* 10. *D. de ritu Nupt.* Hodieque apud Moſcos, totius negotii hujus cardo in *Parentum* manu vertitur, ut teſtis eſt Sigism. L. B. Herberſtenius *Hiſtor. Moſcov.* Dico *Parentum*: namque & ad Matres id juris pertinere, ex Livio colligere eſt *l.* 38. *c.* 57. qui Scipionis Africani uxorem, ob deſponſam à Viro ſuum contra ſcitum filiam, muliebriter indignatam eſſe ſcribit, *nihil de communi filia ſecum conſultatum fuiſſe*. Vide quoque quæ de Irene Andronici Imperatoris uxore, filium Johannem ad externum conjugium ablegare volente, habet Niceph. Gregoras *l.* 7. *c.* 13. &c. Porrò *Parentibus* liberos, cognitâ prius & probatâ Judicibus causâ, abdicandi jus apud Athenienſes erat, ut auctor eſt Demoſthenes πρὸς Βοιωτόν. Vide quoque Quintilianum *Declam.* 283. Lucianum *in Abdicato*, & *Suidam*: Quæ abdicatio per præconem fiebat, pronuntiantem, τὸν υἱὸν negare τὸν υἱὸν filium ſuum eſſe amplius, Plato *de Legg. l.* 11. quô pactô talis excidebat Patris familiâ, nec bonorum ejus particeps fiebat. Romanorum verò legibus, comprobatam abdicationem non eſſe, conſtat ex Reſcripto Imperatorum Diocletiani & Maximiniani *leg.* 6. *C. de patr. poteſt.* Imò ante Solonis νομοθεσίαν, & vendere liberos *Parentibus* licebat, non tam lege, quam moribus populi Athenienſis, ut Plut. *in Solone* ſcribit: quod Plato poſtea hâc lege reſtrinxit, Μὴ ἐξεῖναι θυγατέρα πωλεῖν, μηδ' ἀδελφὰς, πλὴν ἂν μὴ λάβῃ παρθένον ἀνδρὶ συγγεγενημένην, *Filiam aut Sororem vendere nemini jus eſto, niſi in ea adhuc Virgine maculam deprehenderit.* Quod apud Romanos diverſimodè, ſecundum diverſa tempora, obſervatum eſt. Lege enim Decemvirali cautum legimus, *Si Pater Filium ter venum duit, Filius à Patre liber eſto: Liberos cæteros ſemel ſi venum duit, ſui juris ſunto.* Vide quoque Dion. Halicarn. *l.* 2. Sed jus iſtud mutavit: neque conceſſum fuit Patribus liberos vendere, priuſque jus illud abrogatum eſt, antequam vitæ necíſque in liberos poteſtas, (quam primis temporibus *Parentes* habuerant, quamque revocandam eſſe ſuadet Bodinus *de Rep. l.* 1. *c.* 4.) Patribus derogaretur, quod colligitur *ex L.* 10. *C. de patr. pot.* Quanquam & hac in re aliquid paulo poſt immutatum eſt. Nam Pauli temporibus, qui imperante Alexandrô Sev. floruit, ſi cogeret egeſtas, adeò ut Pater non poſſet alendis liberis ſufficere, vendere eos illi licebat, Paulus *l.* 5. *Sentent. tit.* 1. §. 1. donec omni liberorum venditione interdictum eſt, conſtitutione Diocletiani *l.* 1. *C. de Patribus, qui filios ſuos diſtraxerunt.* Cùm tamen obtineri non poſſet, ut Patres egeni ab oppignoratione, ſi non venditione, liberorum, abſtinerent, utraque hæc iis interdixit Conſtantinus M. *L.* 1. *Cod. Theod. de alimentis, quæ inopes Parentes de publico petere debent*, circa A. C. 323. Verum cùm ne ſic quidem à populo Conſtantinus extorqueret, quin Patres in egeſtate conſtituti liberos ſuos venderent victus causâ; itaque ſanguinolentos & adhuc à matre rubentes liberos Patribus ob eam cauſam vendere permiſit, *leg.* 2. *Cod. de Patribus, qui filios ſuos diſtrax.* &c. Cùm liberos non haberent, adoptione fiebant *Parentes*, qua de vide *ſuprà*. Tam venerabile proin cùm nomen *Parentum* eſſet, liberi, in quibus natura vitio cedebat, lege Triptolemi juſſi ſunt, Γονεῖς τιμᾷν, *Parentes honorare*: quam in Templo Eleuſiniæ Cereris reſidere, ſcripſit *Xenocrates* Philoſophus, ut *Hermippus* apud Porphyrium auctor eſt. Quare etiam legibus Athenienſium ingrati actio dabatur, adverſus liberos, qui *Parentes* ſuos non honoraſſent: Ἐάν τις γονέας μὴ θεραπεύῃ, τούτῳ δίκην τε ἐπιτίθησι καὶ οὐκ ἐᾷ ἄρχειν τοῦτον, *Si quis Parentes non honorarit, dica illi ſcribitor, neque Magiſtratum gerito.* E qua lege, qui inter Magiſtratus, Novemviros puto, allecti erant, Magiſtratuum expungebantur albô, ſi, quando in eorum vitam moreſque inquirebatur ἐν ταῖς δοκιμασίαις, in hanc Legem incurriſſe arguerentur, Xenoph. Ἀπομν. *l.* 2. In ſpecie verò, ex Solonis Lege, ὁ τοὺς γονέας τύπτων, ἢ μὴ τρέφων, ἢ μὴ παρέχων οἴκησιν, καὶ τὰ ἐπιτήδεια, ἄτιμος ἔστω. *Si quis Parentes pulſaſſet, aut non aluiſſet, aut tectum ad habitandum cæteraque neceſſaria non præbuiſſet, ignominioſus erat.* Quæ lex ab Atticis Jureconſultis τῆς τῶν γονέων κακώσεως, *malæ tractationis Parentum*, appellata, reperitur apud Lyſiam κατὰ Ἀγοράτου. Vide ſupra *Cotyla*: Qualis autem hæc capitis fuerit minutio, oſtendit comparatio Legum ἀστρατείας & malæ *Parentum* tractationis, quas conjungit Demoſthenes *contra Timocratem*, nempe καθάπαξ ἠτιμοῦντο, i. e. *omnino infames fiebant.* Nam eos ὁ νόμος ἔξω τῶν περιῤῥαντηρίων τῆς ἀγορᾶς εἴργει, οὐκ ἐῶν ἐστεφανῶσθαι ἐν ταῖς κοιναῖς στεφανηφορίαις, οὐδ' εἰσιέναι εἰς τὰ ἱερὰ τὰ δημοτελῆ, & ita nulla illis neque civilium, neque ſacrorum communio fuit. Judicârunt verò litem εἰσαγώγιμον, idque ad clepſydram, quô pactô agebantur maximi momenti cauſæ. Quòd ſi damnatus ab his vel concionem, vel templum publicum, publicamve ullam feſtivitatem ingrederetur, Undecimviri capitales eum vincire & in judicium apud Heliæam rapere tenebantur, ubi ei convicto vel pœna vel multa irrogabatur eratque tam diu in vinculis, quouſque multam ſolviſſet, ut docet *in Timocratea* Demoſthenes. Apud Romanos Legibus quidem cogebantur liberi *Parentes* alere, ſed id tantùm, nullâ pœnâ ei irrogatâ, qui ſecus feciſſet. Imperator Antoninus Pius Auguſtus Baſſo. *Parentum neceſſitatibus liberos ſuccurrere juſtum eſt*, *l.* 1. *C. de alendis liberis & Parentibus.* Neque tantùm ad exhibendos *Parentes* cogebatur, ſed etiam *Avum Proavumque & cæteros per utrumque ſexum contingentes*, *l.* 5. §. 1. *D. eod.* Quin etiam *à milite quoque filio, qui in facultatibus ſit, exhibendos Parentes eſſe, pietatis exiſtimat ratio*, *l. eos.* §. 15. *D. eod.* Si filius igitur *Parentes* non exhiberet, adibantur Conſules, qui alere jubebant; ut inſcriptio *legis* 5. *D. de alendis liber. & Par.* innuit. Quod ſi apud Senecam Patrem legis illius, *Liberi Parentes alant aut vinciantur*, mentio ſæpius fit, illa non e jure Athenienſium ſive Romanorum, Sed è Syria petita eſt; qualis & illa apud eundem. *Cum filio tricenario Pater patrimonium dividat*, de qua vide Lucæ *c.* 15. *v.* 12. &c. Et hoc erat, *Parentibus* τὰ θρεπτήρια ἀποδιδόναι, ſeu θρέπτρα ſeu τροφεῖα, i. e. *alimenta*, quod tam neceſſariam officii noſtri partem eſſe natura etiam liberis inſerit, ut inter infelicitatis ſuæ momenta non minima numeraſſe legamus plurimos, quòd præmaturâ morte abrepti id officii *Parentibus* exhibere non potuerint. Homer. *Il.* δ. *v.* 477.

——— ——— Οὐδὲ τοκεῦσι
Θρέπτρα φίλοις ἀπέδωκε, μινυνθάδιος δέ οἱ αἰὼν
Ἔπλετ'. ———

Quæ ſic reddit Val. Flacc. *l. 6. v. 570.*

——— ——— Nec reddita charo
Nutrimenta Patri, brevibus præreptus in annis.

Interim, nec filius, quem Pater artem non docuiſſet, uti dictum: Nec nothi Patres alere, Solonis legibus cogebantur, Vide Plut. *in Solone.* Pertinet ad honorem *Parentibus* exhibendum, quòd Patribus, qui peregre erant, domum reverſis, filias pedes laviſſe & oleô demulſiſſe, legimus apud Ariſtoph. *in Veſpis*: ubi Scholiaſtes, ἔθος, inquit, ἐπιμελῶς τοὺς πατέρας ϗ τοὺς γέροντας: Quò reſpicere videtur Homerus, quoties pedes λιπαροὺς vocare ſolet. Eoſdem oſculari fuiſſe ſolitas, ex Hiſtor. Evang. patet, & eodem Comico,

——— ——— Καὶ πρῶτα μὲν ἡ θυγάτηρ
Ἀπονίψῃ τὼ πόδ' ἀλείφῃ ϗ προσκύψασα φιλήσῃ.
——— ——— Et primùm quidem filia
Abluat, & pedes inungat, & inclinans ſe oſculetur.

Tandem filiorum humeris *Parentes* defuncti efferebantur; Unde de Metello legitur; tres filios Conſulares, duos Triumphales, unum Cenſorium & alterum Prætorem, lectum ejus emortualem ſubiiſſe: Et in Magiſtratuum, apud Athenienſes, δοκιμασίαις, interrogatos legimus, an *Parentibus* juſta feciſſent, & eorum ſepulchra exornâſſent, nec ne? Xenoph. *l. 2.* Ἀπομνημ. Itaque poſt cadaver tumulo honeſtè conditum Silicernium exhibere, quæque alia huc pertinebant, curare filii tenebantur. Quemadmodum contra, cùm præmortui eſſent liberi, *epulas hæc inibant* Parentes *coronati*, ut loquitur Cicero *de LL. l. 2.* & ſi in bello pro patria cecidiſſent, de illorum laudibus ad populum dicebant: ex Lege, cujus mentio facta eſt ſuprà, in voce *Parentalia.* Imò & poſt Fata, manſit hæc in *Parentes* defunctos veneratio. Proin Athenienſium iterum Legiſlator Solon, ſi quis Patrem defunctum criminaretur, eaque de re cum filio ſeu hærede ageret, filium pro Patre jusjurandum dare voluit, hâc Lege: Υἱὸν τοῦ πατρὸς τὸν ὅρκον δοῦναι, ἐάν τις τὸν τεθνεῶτα ἐγκαλῶν δικάζηται τῷ κληρονόμῳ, *Filius pro Patre jusjurandum dato, ſi quis mortuum criminatus cum hærede agat*: quam laudat Demoſthenes, *contra Calippum.* Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Atticas l. 2. tit. 4.* Caſpar. Bartholin. *de Puerperio Veter.* Franc. Roſſæum *Archæologia Attica l. 5. c. 14.* Matth. Berneggerum *in Taciti Germ. quæſt.* 95. &c. uti de ſacra liberorum contra Parentes delinquentium apud Hebræos pœna, ſuprà voce *Lapis*, it. infrà ubi de *Percnoptero.* Modum exceſſêre, qui *Parentes* conſecrârunt & privatâ religione coluerunt, quod frequens olim: unde Imperatorum, utpote *Patrum Patriæ*, ἀποθεώσεις originem habuit, ut ſuprà vidimus. Contrà barbari Caſpii feniô confectos fame necare & canibus objicere, Indi ipſimet devorare, neutiquam abhorruerunt, in pietatis quoque aliqua parte atrocem hanc crudelitatem reponentes, Vide Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lection. l. 18. c. 28.* & Alex. Neapolit. *Genial. Dier. l. 3. c. 2.* Addam ex Petito aliquid, de jure & poteſtate liberorum in *Parentes*, in Rep. Athen. qua de re lex legitur: Ἐξῆ τὸν πατέρα ὑπὸ νόσου ἢ γήρως διακείμενον παραφρονεῖν γράψασθαι· παρανοίας δὲ ἁλόντα τὸν πατέρα ἐξεῖναι ϗ δῆσαι, *Filio jus eſto Patri tanquam deſipienti, ob morbum vel ſenectutem, dicam ſcribere: deſipere convictum in vinculis habeto.* Meminit ejus Ariſtophanes *Nubibus*,

Οἴμοι τί δράσω παραφρονοῦντος τοῦ πατρός;
Πότερον παρανοίας αὐτὸν εἰσαγαγὼν ἕλω;
Heu mihi! quid agam, deſipiente Patre?
Num tanquam deſipienti dicam ſcribam &c.

Ita autem convictus Pater, à re familiari removebatur, poteſtate datâ liberis in ejus bonis; Judicabantque iterum οἱ φράτερες: ut colligere eſt e Græco Comici Interprete *ad Ranas.* Sed quàm id iniquum, doceat hiſtoria, memorata Ciceroni *de Senect. c. 7.* *Sophocles ad ſummam ſenectutem Tragœdias fecit: quod propter ſtudium cùm rem familiarem negligere videretur, à filiis in judicium vocatus eſt, ut, quemadmodum, noſtrô more, malè rem gerentibus Patribus bonis interdici ſolet: ſic illum, quaſi deſipientem, à re familiari removerent Judices. Tum ſenex dicitur eam fabulam, quam in manibus habebat & proximè ſcripſerat, Oedipum Coloneum, recitâſſe Judicibus, quæſiſſeque, num illud carmen deſipientis videretur. Quò recitatô, ſententiis Judicum liberatus eſt.*

PARENTHETICA, Græca vox, ſpecies bellariorum, apud Joh. Sariſberienſem *Policrat. l. 8. c. 7.* ubi *Bellaria* ait alia eſſe *Solemnia*, alia *Parenthetica*, ac ſolemnia quidem *pulmenta eſſe, quæ in omnes tranſeunt, & à Græcis Catholica, h. e. univerſalia, appellantur.* Parenthetica verò, *quæ ex cauſa neceſſitatis vel urbanitatis in præceptam aliquâ ratione veniunt partem: ſic dictam, eò quòd ſolemnibus, id eſt, univerſalibus particulariter ſoleant interponi*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque infrà, in voce *Solemnia.*

PARENTIUM, Iſtriæ, urbs Epiſcopalis parva, *Steph.* vulgo *Parenzo*, ſub Venetis 7. milliar. ferè ab Æmonia in meridiem, ferè media inter Juſtinopolim ad Boream & Polam ad Auſtrum 28. milliar.

PARERE, apud Statium *l. 2. Sylv. 2. v. 76.*

——— diverſis ſervat ſua terra feneſtris.
Hæc videt Inarimen, illi Prochyta aſpera paret.
Armiger hæc magni patet Hectoris ———

Eſt apparere. Jureconſultorum verbum. Petronius,

——— paret, non paret, habeto:
Atque eſto quidquid Servius & Labeo.

Vide Hug. Grotium, *Not. ad Martianum Capellam l. 8.* Hinc *Parere ad memoriam*, apud Æl. Spartianum *in Peſcennino Nigr. c. 7.* *Ac poſteà cùm unus ad memoriam, alter ad libellos, paruiſſet, ſtatim præfecti facti ſunt*: idem quod apud Herodianum, *l. 4. c. 8.* προεστῶτας τῆς μνήμης τοῦ βασιλέως. Aliter *obſecundare ad memoriam*: de memoriæ Magiſtris, qui aliàs quoque *Obſecundatores ad memoriam* dicebantur, & *Dictatores memoriæ.* Cujuſmodi munus apud Carum Imperatorem obiiſſe legitur Junius Calphurnius, qui narrante Flav. Vopiſco, *c. 8. ad memoriam dictabat* &c. Iſtiuſmodi *Dictator memoriæ* ſeu *Dictator ad memoriam*, Græcis Ἀντιγραφεὺς τῆς μνήμης dictus eſt: quatuor enim Ἀντιγραφεῖς ſive Dictatores erant, primus Libellorum; ſecundus Memoriæ, tertius Epiſtolarum; quartus diſpoſitionum, & totidem ſcrinia; uti legimus apud Anonymum Scholiaſtem *in Juſtiniani Novellas*, quæ à Juliano Anteceſſore Latinæ factæ ſunt. Dicti *Dictatores* à *dictando*: verba enim tantùm commodabant, non etiam manum. Vopiſc. *c. 7. Hanc Epiſtolam Claudius ipſe dictavit, verba Magiſtri memoriæ non requiro*; habebantque ſub ſe Librarios & Scribas, & eos qui ſcrinium gerebant. Lamprid. *in Alex. Severo. c. 31. Poſt meridianas horas ſubſcriptioni & lectioni Epiſtolarum ſemper dedit operam, ita ut ab Epiſtolis & Libellis, & à Memoria ſemper aſſiſterent: nonnunquàm etiam, ſi ſtare per valetudinem non poſſent, ſederent, relegentibus cuncta Librariis & iis, qui ſcrinium gerebant, ita ut Alexander ſuâ manu adderet, ſi quid eſſet addendum.* Iidem, poſtquam dictâſſent, relegentibus Librariis & Scriniariis, dictata recognoſcebant, & ſi quid corrigendum eſſet, reſcribebant ac corrigebant, hinc Ἀντιβολεῖς quoque vocati. Quibus omnibus præerat Magiſter Scriniorum, quos cum Antigrapheis malè confundunt nonnulli: hi enim Magiſtri Scriniorum non erant, ſed proximi. Dicebatur autem *Proximus* in unoquoque ſcrinio, qui primus erat & in capite conſtitutus, ut proximus ab Epiſtolis, proximus à Libellis, proximus ad Memoriam, atque idem omnino Proximus qui Ἀντιγραφεὺς, iidemque proximi, qui & primi, Vide infrà in voce *Proximus.* Et quidem in ſcrinio Diſpoſitionum, non *Proximi*, ſed *Comites* tantùm, atque *Magiſtri Diſpoſitionum* dicebantur: cæterorum verò ſcriniorum Proximi, etiam *Comitum* titulô ac nomine ornabantur, & *Magiſtri* dicebantur. Sic *Proximus Memoriæ*, idem & Magiſter erat Memoriæ, qui in ſcriniô memoriæ primus ac princeps militabat; idem dicendum de Proximo Epiſtolarum, & Proximo Libellorum & Comite Diſpoſitionum. Hi omnes Ἀντιγραφεῖς appellabantur, & parebant Magiſtro Scriniorum, ut dictum, qui omnia ſcrinia curabat: qualem fuiſſe legimus Ulpianum ſub Alexandro Severo & Papinianum, ſub Baſſiano, &c. Vide Salmaſ. *ad Flav. Vopiſcum in Caro Imper. loc. cit.*

PARERGON, vox in Pictura uſitata, occurrit apud Plin. *l. 35. c. 10.* ubi de Protogene. *Quis eum docuerit, non putant conſtare. Quidam & naves pinxiſſe uſque ad annum quinquageſimum, argumentum eſſe, quod cùm Athenis celeberrimô locô Minervæ delubri propylæum pingeret, ubi fecit nobilem Paralum & Hemionida ---- adjecerit parvulas naves longas in iis, quæ Pictores* parerga *appellant, ut appareret, à quibus initiis ad arcem oſtentationis opera ſua perveniſſent.* Sic nempe dicuntur operum appendices, quæ præter propoſitum ornatûs gratiâ adjiciuntur; unde vox ad alia tranſiit &c.

PARERMENEUTÆ, Hæretici Seculo 7. S. Scripturam, pro lubitu, ad ſuorum errorum patrocinium, detorquentes. Johann. Damaſc.

PARES Curiæ, Regis, vel Regni, quos Tacitus *Comites* vocat, ſunt in genere, qui in eadem Curiâ pari funguntur poteſtate, parique lege & conditione vivunt. Convaſſalli, ſeu Conclientes ejuſdem Curiæ ſeu dominii, parili claſſe conſtituti: Burchardo *Socii* dicti. Horum eſt de rebus judicare, ad Curiam illam ſpectantibus, prædiorum tranſactionibus intereſſe, & de iiſdem fidem facere, teſtimoniumque adhibere. Origo vel a Gallorum ambactis, apud Cæſarem, vel à centenis apud Tacitum Comitibus, qui per pagos jus dicebant, & Principi Concilium aderant, vel eo altius à centum viralibus apud Romanos judicibus, arceſſitur, &c. Hi priſcô jure feudali domino adeſſe tenebantur in cauſis quibuslibet gravioribus, domi conſiliô, foris armis, ubique fide, obſequiô, & neceſſariô auxiliô. Ipſi inſuper de ſe ipſis cognoſcebant, neque niſi ſecundum judicium *Parium* ſuorum judicabantur. L. Longob. *l. 3. titul. 8. l. 4. Conrad. Imper.* in ſpecie.

PARES Franciæ; ſunt XIII. Miniſtri coronæ Gallicæ, & principes Conſiliarii Parlamenti Pariſienſis, *Curia Parium* propterea dicti. Horum *Sex Eccleſiaſtici*, Nempe Archiepiſcopus Remenſis, Epiſcop. Lingonenſis, Laudunenſis, *Duces Pares*; Bellovacenſis, Noviodunenſis, Cabillonenſis, *Comites Pares.* *Sex Laici*, Burgundiæ, Normanniæ, Aquitan. *Duces*; Flandriæ, Tholoſæ & Campan. *Comites.* Inſtituti ſub Roberto Sapiente. Favin. *de offic. Coronæ Gall. l. 3. c. 2.* *Tillet. Paſq. Duchesn.* &c. Exemplum Regum ſuorum ſequutos ait *Hadr.* Valeſ. non duces modò & Comites, atque adeo Epiſcopos, ſed etiam parvorum oppidorum nonnunquam & caſtellorum, dominos, qui ſuos ſibi *Pares* plerunque numerô XII. habere voluerint. Hinc qui Ducibus aſſidebant, in privatis judiciis aut in conventibus publicis, *Pares Ducatus* aut *Pares Curiæ*, Aquitanicæ, vel Burgundicæ & ſimilium: qui Comitibus aderant Barones aut Proceres, *Pares Comitatûs* Flandriæ v. g. aut *Pares Curiæ* Flandrenſis: qui in conſilio erant Epiſcopis Barones, hujus aut illius *Epiſcopatûs Pares* vocatos eſſe. Certè Lambertus *Chronico de Comit. Giſnenſ.* duodecim Curiæ Flandrenſis *Pares & Barones* fuiſſe: ac Comitatum Giſnenſem totidem *Pariatus ac Baronatus* à priſcis temporibus habuiſſe, atque etiam duodecim *Pares vel Barones* caſtro Ardæ Arnoldoque Domino Ardenſi ſubjectos fuiſſe refert. Similiter & Johannes Pariſienſis *in memor. Hiſtor.* Optimates Germaniæ, qui Imperatorem eligunt, numero XII. eſſe ait, *Paresque* etiam appellari. Vide Valeſ. *Notit. Gall. in Durocortoro Remorum.* Iidem *Conſiliarii* vocati: Unde Philippus Valeſius Rex Gall. A. C. 1339. in literis ſuis, Johannem Lingonenſem Epiſcopum Conſiliarium ſuum appellat, quem modò laudatus Valeſius *Parem* interpretatur: qui idem ex Chartulario Eccleſiæ Lingonicæ, ad A. C. 1275. XII. *Parium Franciæ* hunc ordinem affert: *Comes Flandriæ, Dux Aquitaniæ, Dux Bur-*

gundia, Dux Normanniæ, Comites Toloſæ & Campaniæ: Epiſcopi Bellovacenſium, Noviomagi & Catalaunenſium, Comites Pares: Antiſtites Remorum Lauduni & Lingonum, Duces. Adduntque, *Comites Britanniæ, Niverni, Atrebatum, Andegavorum, Marchiæ, ſplendore & potentia ad Pares proxime accedunt: quibus adjungi poſſunt Comites Bleſenſes, Antiſiodorenſes, Dromedrenſes, Dunoiſiani, Claromontenſes, apud S. Paulum: domini Burbonii, Lelliaci & Cæduciaci.* Vide eundem in voce *Lingones.* Matthæus Paris. A.C. 1257. duodenarium Franciæ *Parium* catalogum his verbis exequitur: *Rex Francorum — Magnates ſuos attraxit & conſortatos, præcipue eos, quos XII. Pares Franciæ conſuetiùs appellare. Et quia prætactum eſt de Archiepiſcopo Remenſi, ad quos Regis ſpectat dotis, unctione materiæ alienum, ſi nomina Francorum nobilium, præcipue ad quos Regni negotia ſpectant ardua, præſenti inſeramus paginæ, cum jucunda tamen brevitate. Archiepiſcopus Remenſis, qui Regem Francorum cœleſti conſecrat chriſmate, quapropter Rex Francorum, Regum cenſetur digniſſimus, eſt omnium Franciæ Parium primus & excellentiſſimus: Epiſcopus Noviomenſis, qui eſt Comes Palatinus: Epiſcopus Belvacenſis, qui eſt Comes Palatinus: Epiſcopus Catalaunenſis. Epiſcopus Lingonenſis, qui & ſi pauper ſit, dignus tamen habetur. Epiſcopus Laudunenſis, qui Dux eſt & Comes, ratione S. Remigii, ad quem devoluta fuit illa præclara baronia. Dux Normanniæ, primus inter Laicos & digniſſimus. Rex Angliæ, Dux eſt de jure Normanniæ, ſanguinis derivatione genitale, Rex ex conqueſtu — Dux Aquitaniæ, Dux Burgundiæ, Comes Flandrenſis, Comes Campaniæ, Comes Toloſæ, qui dicitur Comes S. Ægidii.* Alius Franciæ Parium ordo recenſetur, in *Regeſto* Parlamenti, pro judiciolitis Roberti Atrebatenſis, apud Tilium, quæ in Latinum translata ſic habent: *Olim XII. ſolùm erant Pares in Francia, ſex Laici, & ſex Clerici, e quibus Clerici non mutantur, nempe Pares Duces, Archiepiſcopus Remenſis, Epiſcopus Laudunenſis, Epiſcopus Lingonenſis. Clerici Comites Epiſcopus Bellovacenſis, Epiſcopus Catalaunenſis, Epiſcopus Noviomenſis. Pares Laici, Duces, Dux Burgundiæ, Dux Normanniæ, Dux Aquitaniæ Comites, Comes Toloſanus, Comes Flandrenſis, Comes Campaniæ. Pares porro hic ſiti ſunt, uti ſedere ſolent in judiciis, in præſentia Regis, debent autem Pares Laici ſedere ad dextram, & Pares Clerici ac Prælati ad ſiniſtram Regis.* Eorum olim ſacramentum, quod in Parlamento edebant, in primo, quem inibant, judiciorum conſeſſu, ejuſmodi fuit, in lingua vernacula, *Vous jurez par voſtre foy & ſerment & ſur les ſaints Evangiles, que vous ſerez bon, loyal, feal & obeiſſant, au Roy de France noſtre Sire, qui cy eſt, & à ſes hoirs & ſucceſſeurs, ſon corps, ſes membres, ſon heritage, les droiz & noblesces de la Couronne de France & de ſa ſouveraineté. Garderez & deffenderez envers tous & contre tous, qui peuvent vivre ne morir & loyal & bon conſeil li donrez toutes les fois qu'il vous en requerra & tendrez ſecrez ſon conſeil & toutes choſes, qui ſont à tenir ſecretes pour le bien de luy & de ſon Royaume.* Quod poſteà immutatum, atque hiſce verbis conceptum eſt: *Vous jurez & promettez bien & fidellement conſeiller & ſervir le Roy en ſes tres hauts tres grands & importans affaires & ſeans en la dite Cour, garder les Ordonnances, rendre la juſtice au pauvre comme au riche & tenir les deliberations clauſes & ſecretes, & vous comporter comme un digne & vertueux Pair de France, vivre & mourir en l'obeiſſance du Roy. Ce fait le Pair prend ſon eſpée, & monte aux hauts ſieges & aſſiſte à l'audience.* Hodie adduntur hiſce, *comme un vertueux Pair de France*, hæc verba, *& officier de la Couronne*, uti docet Car. du Freſne *Gloſſar.* Sed hodie non eadem *Parium* horum ratio. Quamvis enim etiamnum eorum XII. numerentur, Secularium tamen, qui naſcenti Regno penè coævi erant, judice Grammondo, nomen ferme evanuit, ex quo feuda ipſorum ipſi Regno, variis temporibus, unita ſunt. His ſuffecti ſex, *Pares Franciæ* quidem ſimiliter dicuntur, ſed rem ſi ſpectes, priſcis illis longè inferiores ſunt. Cùm enim illis olim imperium merum & jura Regni vi feudi eſſent, his feudi nomen inane eſt, Ducatus, vacuus auctoritate titulus. *Primùm* nonnullis *ſex lecti, unde numerus auctior, donec in contemtum venit. In inaugurationi Regum hodie ex arbitrio Regis ſex leguntur, qui vices ſubeant: eæ autem Paribus cura, id ex veteri formula muneris eſt, ut præſtò ſint Regi & ſocietate manuum pares ſe exhibeant coronæ ſuſtinendæ: unde dicti Pares.* Fellerus ad Hornium *Orb. Imper.* Vide quoque Grammondum *Hiſtor. Gall. l.* 1. & plura hanc in rem apud Car. du Freſne *Gloſſar.* ut & ſuprà, voce *Par.*

PARES Equi, iidem cum *Deſultoriis.* Vide ſuprà in hac voce, nec non *Patarium Æs.*

PARETACENI, vel *Pareſitaceni.* Vide *Paratacæ.*

PAREUS David, Francoſtenii Sileſiorum natus, A.C. 1548. Theologus Heidelbergenſis celeberrimus: Commentariis in Scripturam ſolide elaboratis, & diſputationib. adverſus Robertum Bellarminum immortale nomen adeptus eſt. Extremus ipſi labor, in poliendo corpore doctrinæ, a Zach. Urſino collecto, fuit. Obiit Heidelbergæ, ubi 38 ann. docuit. A.C. 1622. ætat. 74. poſtquam trienniò antè per quietem vidiſſet, totam urbem occultò incendiò undiquaque fumigantem, arcemque flammis ſæviſſimis conflagrantem: atque hôc viſô exclamâſſet, *ô Deus clementiſſime, averte ſiniſtrum omen, & ſerva Sareptam tuam!* Quòd de Monarchico regimine liberius ſcripſiſſet, Commentarios ejus ad Roman. Londini alibique exuſtos, refert Guil. Crowæus *Elench. Scriptorum S.* Pater fuit Philippi: Utriuſque Opera 3. Volum. fol. excuſa ſunt Francof. 1627. & ſeorſim alibi.

PAREUS Philippus, fil. prioris, Baſileæ Magiſterii axiomate ornatus A.C. 1599. ibidem Jac. Grynæi & Amandi Polani, in Theologia, auditor. Joh. Buxtorfii in Hebrææ Linguæ inſtitutione feliciter uſus eſt. Genevæ dein Bezam audiit. Domum reverſus poſt Academias, Friburgenſem, Tubingenſem & Argentinenſem, luſtratas, Gymnaſiis variis illuſtribus, ad Navam, Rhenum, Hanam & Moenum, magna Nominis ſui famâ, præfuit. Obiit A.C. 1643. ætat. 67. Pater *Danielis.* Scripſit, præter Theologica varia, *Lexicon Criticum, Lexicon Plautinum & Symmachianum, Notas in Terentium, Plautum, Salluſtium, Symmachum, Ovidium, Statium & Lucretium. Deſcriptionem Vitæ & obitus Davidis Parei, Orationem Panegyr. pro Muſis Hanoicis inſtaurandis. Anti-Magirum & Anti-Owenum de ſeriis argumentis, Theologico-Politica* &c. Jan. Jac. Boiſſardus *Parte Vitor. doctor.*

PAREUS ſerpens, ἀπὸ τὸ παρειὰς φυσᾶν ipſo dictus, vel παρὰ τὸ ἐπαίρειν τὰς παρειὰς, quod maxillas habeat inflatiores & majores, raro mordet, neque fere unquam lædit.

PARHIPPUS, Græce Παρίππος, Juliano Imperatori eſt, *Si quis uſurpaverit uni vel duobus veredis, quos ſolus evectio continetur, alterum tertium & extra ordinem commoverat, l.* 14. C. Theod. *de curſu Publ.* Alias *Averedarii* ſic dicti, qui Curſorum onera ferebant. Nonnunquam & *Veredi* in genere &c. Car. du Freſne *Gloſſar.*

PARIA, inſula parva Phœnicii maris ante Joppen urbem Paleſtinæ, *Arſoſſo* ex *Vaml. recentiorib.*

PARIA, Regio Americæ meridionalis, prope oram maris Borealis, in provinc. *Terra ferma*, à Chriſtophoro Columbo detecta, in qua ingentia cocinei ſive Braſilici ligni nemora lucuſque. Arbores ipſæ in non credibilem altitudinem excreſcunt, tamque eſt pleraſque vix ſedecim virorum brachiis comprehendi poſſe, *Merel.* Inter fluv. Orenocum ad Ortum & Venezuelam ad Occidentem. Pars eſt præcipua Vandaliæ, quæ hinc *Paria* ſæpe dicitur. In ea eſt una alteraque colonia Hiſpaniæ. Vide *Nova Vandalitia.* Hinc & *Paria ſinus*, pars maris Borealis in Pariam excurrens, inter ipſam ad Occaſum & Trinitatis Inſul. ad Ortum *Baudrand.*

PARIA componere, apud *Minucium Felic.* ſic (Homerus) *eorum paria compoſuit, ſauciavit Venerem* &c. Gladiatorum ſermo, qui poſtquam in arenam deducti, *paria* inter ſe *componi* dicebantur. Horat. *l.* 1. *Sat.* 7. *v.* 18.

> ——— *Bruto prætore tenente*
> *Ditem Aſiam, Rupili & Perſi par pugnat, uti non*
> *Compoſitus melius cum Bitho Bacchius* ———

Hinc Seneca *l.* 3. *Controv.* 16. *Compoſui in domo par.* Et Plin. de occulta animalium diſcordia, *l.* 8. *c.* 12. *Quam quis aliam tantæ diſcordiæ cauſam attulerit, niſi Naturam, ſpectaculum ſibi & paria componentem.* Vide de Gladiatorum compoſitionibus Ciceronem *l.* 2. *ad Famil. Ep.* 8. & ſuprà aliquid, verbo *Componere*, it. voce *Homogrammi.*

PARIA Conſulum, ἐπὶ τῶ βήματος, ut eſt apud *Themiſtium*, ſeu *pro tribunali ſedentium*, in nummis interdum expreſſa. Uti in nummo Conſtantis Imperatoris æreo majoris formæ, ubi ſedet ipſe Conſtans celſior, caput nimbò vel lumine circundatus, cum binis Conſulib. in tribunali, in cujus baſi hæc *Inſcr.* VOT. V. quæ arguit Felicianum & Titianum in eo exprimi, qui Conſulatum gerebant, cùm Conſtantinus M. exceſſit 25. Julii, quò pro Conſtante Aug. vota quinquennaliorum ſoluta ſunt: aut forte Urſum & Polemium, qui ſequenti. Sic Conſtantinum & Conſtantem Conſules repræſentat nummus aureus majoris formæ, pro tribunali ſimiliter ſedentes, caputque nimbò coronatos, quibus adſtant figuræ duæ ſtolatæ, ſeu cornu ramos porrigentes, cum Chriſti monogrammate, inter utriuſque Auguſti capita & hac Inſcript. GLORIA REIPUBLICÆ, nam ter ſimul Conſulatum geſſerunt, A.C. 320. 342. & 346. Maxime vero inter Conſulares inſignis eſt nummus aureus Theodoſii Junioris in quo Theodoſius ipſe in ſella ſedet, cum Placidio Valentiniano; uterque autem habitu Conſulari, dextrâ volumen, ſiniſtrâ globum cruciger um tenet &c. Sed & *Paria Imperatorum* exhibent perinde nummi Valentiniani Senioris, Valentis, Gratiani, Valentiniani Junioris, Theodoſii, Maximi Tyranni, & Victoris, non ut Conſulum, ſed ut Imperii conſortium & collegarum: quod & indicat globus, quem iis in nummis uterque expreſſus Auguſtus dextrâ tenet, Car. du Freſne *Diſſert. de Nummis infer. ævi num.* 3.

PARIA Scyphorum, occurrunt apud Plinium, *l.* 33. *c.* 12. ubi de Mentore, *Mirum in auro cælando inclaruiſſe neminem, argento multos. Maxime tamen laudatus eſt Mentor* ——— *Quatuor paria denique ab eo omnino facta ac jam nullum extare dicitur.* Ubi intelligit, *paria ſcyphorum*: nam c. *prac.* meminit duûm ſcyphorum, Mentoris manu cælatorum. *Paria* autem dicit, quia ſemper in Delphica ſive Abaco *pares* ponebantur, h. e. ὅμοιοι, Agrætius ait, *Quia vaſa in Delphica paria ſemper ſunt, unde ipſe Cicero dicitat, Scyphorum paria complurium.* Hinc de Delphica Horat. *l.* 1. *Serm. Sat.* 6. *v.* 117. in qua vaſa & pocula ponebantur:

> ——— *Lapis albus*
> *Pocula cum cyatho duo ſuſtinet.*

Non tamen *paria* tantùm vaſa in abaco poni conſueviſſe, ſed & *imparia*, ex Varrone diſcimus *de L. L. l.* 8. *Itaque ſunt abacum argento ornari videmus, ut alia paria ſint, alia diſparia, ſit in ratione.* Sic in Horatii illo abaco, cyathus eſt impar, pocula paria. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1047.

PARIACACA, mons Americæ, in Peruviæ Regno, tam excelſus, ut in jugo ejus, ob aeris tenuitatem ac ſubtilitatem, ægrè reſpirare homo poſſit, de quo vide Joſ. Acoſtam *Hiſtor. Indic. l.* 3. *c.* 9.

PARIANI, populus in Helleſponto, qui Amorem Deum venerantur. Eorum urbs *Parium*, quod a Pari Inſul. incolis conditum eſt. Ὀφιογενεῖς dicuntur Straboni *l.* 13. ubi addit Μυθεύουσι δὲ τὸν ἀρχηγέτην τοῦ γένους ἥρωά τινα μεταβαλεῖν ἐξ ὄφεως, τάχα δὲ τῶν Ψυλλῶν τις ἦν τῶν Λιβυκῶν. *Fabulantur autem auctorem generis heroem quendam e ſerpente hominem factum. Nempe Pſyllorum forte unus fuit ex Libya.* Sic videl. quidam incolarum dicti, qui ſalivâ ſuâ ſerpentum ictibus medebantur. Plin. in Inſul. Paro illos locat, *l.* 28. *c.* 3. *Quorundam hominum tota corpora proſunt, ut ex familiis, quæ ſunt terrori ſerpentibus, tactu ipſo levant percuſſos, ſuctuque modicò, quorum e genere ſunt Pſylli, Marſique & qui Ophiogenes vocantur*

tur in inſula Paro. Sed aut ex *Paro* Inſul. *Parium* Helleſpontiacum tranſlatos dicas quoſdam τ̃ Ὀφιογενῶν, ſic ut tam in Paro inſul. quam in urbe Pario, tales homines fuerint; aut hallucinatum eſſe Plinium, quod illi accidit non rarò. Idem ex eorum familia Evagonem quendam legatum memorat &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 340.

PARIARE, apud *Ulpianum*, ἰσάζειν Græcis, eſt rationes ita putare, ut expenſa *paria* fiant acceptis, vide *Budæum*, *Alciatum*, *Vallam*, Anton. Auguſtinum *Obſervationibus l.* 4. *c.* 12. God. Stewechium *Electis Arnobianis l.* 6. ſub fin. ubi *paria facere* idem eſſe, docet. & Becmannum in *Originibus L. L.* Hinc *Pariare* Vela, dicuntur navigantes, qui paribus & æquis velis ſecundò flatu curſum tenent. Virgil. *l.* 4. *Æn. v.* 587.

Sensit & æquatis claſſem procedere velis.

Cùm enim æqualiter tenduntur dextra & ſiniſtra vela, tum proſpera navigatio eſt; æquatas quippe & ſecundas auras ſpirare indicat. Unde apud Eund. *æquata ſpirans aura*. Auctor vetus apud Macrobium *l.* 6. *c.* 4. *Paſtanum & Vibonenſem ſinum pedibus æquis tranſmiſimus*, velis æquis vel æqualiter tentis. Catullus, *Epigr.* 4. *v.* 21.

——— *ſive utrumque Jupiter*
Simul ſecundus incidiſſet in pedem.

Ubi *pedes* propriè ſunt funes ad angulos velorum, quibus ea, pro venti mutabilitate, vertebantur, ſicut modò dextri, modò ſiniſtri, proferrentur, prout erat ventus,

——— *Læva ſive dextera*
Vocaret aura.

Nam vela ventis obvertebantur, ad excipiendos flatus. Plautus, *Pœnul. Act.* 3. *ſc.* 5. *v.* 9. *Utcunque ventus eſt, exin velum vortitur:* adeoque modò ad lævam; modò ad dextram, vertebantur; modo dextri pedes modò ſiniſtri proferebantur. Plin. *l.* 2. *c.* 47. *Iiſdem autem ventis in contrarium navigatur prolatis pedibus, ut noctu plerumque adverſa vela concurrant.* In diverſum prolatis pedibus, in contrarium navigatur, ita ut adverſa vela concurrant etiam iiſdem ventis. At *pariata* & æquata dicebantur vela, cùm in dextrum & ſiniſtrum ſimul ventus ingrueret, qui maximè ſecundus &c. Inde *repariare vela in Ægyptum*, apud Solin. *c.* 33. ad quem vide *Exercitationes* Salmaſii *p.* 568. At *Pariatio* vel *Pariagium*, apud Recentiores, item *Appariatio*, Gallis *Pariage*, maximè ſumitur pro *aſſociatione* Domini. Unde *Aſſociationes* etiam dicuntur paſſim. Monaſteriorum quippe & Eccleſiarum Præſules, ut bona ſua tuta & illæſa poſſiderent, eorum partem Regibus aut Magnatibus concedebant, quò reliquam horum præſidiò ac patrociniò tutarentur: quemadmodum, ut eſt apud Tacitum, Cæſares paſſim ſcribebant hæredes ex triente vel ſemiſſe quò tutiùs ab iis reliquum patrimonium liberis propinquiſque aſſervaretur. Vide Chopinum *de Domanio l.* 2. *tit.* 8. *artic.* 7. & *de ſacra Politia l.* 3. *tit.* 3. *artic.* 8. & 9. ubi complura ejuſmodi *Pariagiorum* profert exempla, quorum quidem ea potiſſimùm erat conditio, ut in *Appariationem* adſcripti partem prædii ſibi conceſſam alienare nullò modò poſſent &c. Sed & *Pariarios* vocabant, quibus juris pars quælibet erat in aliquo pretio. Sic legitur, apud Plantavitium *p.* 228. *Epiſcopum Lodovenſem, ut* Pariarium *Caſtri de S. Privato, præter ea, quæ ad ipſum ſpectabant, tanquam ad majorem dominum, & Dominum ſupremum & Dominum feudi, habuiſſe in juriſdictione dicti caſtri decem hebdomadas: quibus ſcil. in ſolidum pro Caſtri Domino haberetur* &c. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* ubi ſimilium conditionum *in Pariagiis* exempla habes complura. *Paragium* verò ſeu *Paraticum*, conditionis ac nobilitatis *paritas*, juxta quam Barones *debent maritare ſorores, aut amitas, fratres aut nepotes*, ut eſt in *Conſtiitut. Sic. l.* 3. *tit.* 33. quam *congruam parilitatem* Martianus Capella *l.* 1. ὁμαλὸν γάμον Æſchylus appellat in *Prometheo*. Vide de hâc vocis notione eundem Car. du Freſne *ibid.* & ſupra, voce *Diſparagare*. Sed & *Paragium* hinc appellatum, quidquid feudale à fratre primogenito ſecundo genitis in partem hæreditatis datur, qui id ab ipſo primogenito fratre tenent, pari ac ille reliquum feudum, conditione, abſque tamen homagio (quod is pro toto feudo dominico præſtat) uſque ad 7. generationem, quâ finitâ, omnis ſanguinis affinitas extincta cenſetur, adeoque, qui tum excipiunt, homagium hæredibus primogeniti præſtare neceſſe habent: quam in rem vide plura apud eund. *ad Joinvillam Diſſert.* 3. nec non ubi ſuprà. Idem *Apparagium* quoque dicitur. Vide & ſuprà *Apanagium*.

PARIAS, Græcè Παρείας, à tumidis inflatiſque maxillis, ſerpens acerrimi viſus, memoratus Ariſtophani *Pluto*, Demoſtheni ac Lycurgo *adv. Demadem*. Alexandriæ frequens, ac in Templis olim Bacchi conſpicuus, ut docet Ariſtophanis Scholiaſtes. Idem quòd innoxius ſit ac planè mitis, Æſculapio Θεῶ φιλανθρωποτάτῳ ſacrum & miniſterio ejus dicatum eſſe, narrat Ælian. *Hiſtor. Animal. l.* 4. *c.* 13.

à PARIBUS, Vide ſuprà *Aparibus*.

PARICANE, urbs Perſica, *Stephan.*

PARIEDRUS, & *Pariedri*, numeri plur. *Paryadris Ptolem. Laprus Jovio*, mons Armeniæ altiſſimus ex quo Euphrates & Araxes flum. profluunt. *Lloyd.* Melius *Paryedris* ſeu *Paryadres*, Tauri montis cognomen, illam ejus partem denotans, quæ à dextra habet Hyrcanum & Caſpium; à læva Moſchicum, Amazonicum & Coraxicum montes, ejuſdem Tauri partes à gentibus adſitis ſic cognominatas. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 788.

PARIENNA, oppid. German. in Sileſia, oppid. Gothinorum. Nunc *Frideck* Villanovano, ad radices montium, in ipſo limite Moraviæ, vix 8. mill. paſſ. ab Odera fluv. Brietio autem eſt *Para*, Moraviæ oppidulum.

PARIES, an ex *par*, quia ſemper duo *pares*: an ex *paro*, i. e. ſtruo? Æliô Galliô finitore, *ſive murus, ſive maceria eſt*, *l.* 157. *ff. de verb. ſignif.* Leoni Bapt. Alber. *l.* 1. omnis ſtructura ſic dicitur, quæ à ſolo in altum ſurrexit ad ferendum onus tectorum, quæve obducta ſtat ad interiora ædificii vacua obvallanda. Hi calce & arenâ olim farciebantur, ut hodieque fit. Non enim ſolùm arenâ & calce inducebantur ſupra trullifationem, ſed etiam in iis ſtruendis ad cæmenta continenda ſimiliter adhibebatur arenatum, h. e. arena & calx mixta, cujus vicem Babylonis præbebat bitumen. Hinc in veter. *Inſcr.* calx arenata, & diſcrimen inter opus tectorium & albarium: tectorium namque fit harenatô calce vel marmoratô, albarium calce merâ, utrumque tamen κονίαμα appellatur. Nempe linebant primò calce & arenâ parietes, deinde inductum tectorium fricabant ac ſubigebant liaculis, quæ inſtrumenta fuêre lævigando jam inducto tectorio, ut ſuprà vidimus, ſed & in ſtructuris arenarum locum habuit, ad ligandos inter ſe lapides, atque, ut *Plinius* loquitur, ferruminandos. Hinc *Solidati parietes tectorio*, paſſim apud *Vitruvium* leguntur, à verbo *ſolidare*, quod eſt *munire, loricare, tegere*, item *malthare*; nam & inde *Tectores*, quòd parietes tegerent ac ſolidarent, dicti. Pro calce verò & arena, multùm utebantur lutô ſubactô & paleis mixtô, in parietum inſtructura; unde vicem luti bitumine fartos Babylonis muros tradit *Herodotus*. *Palladius, quibus copia ſuppetit, maceries lutô & lapide excitant. Pleraque ſine luto congeſta in ordinibus ſaxa componunt.* Petronius.

Et paries circa paleâ ſatiatus inani,
Fortuitoque luto clauſus numerabat agreſtes.

Ubi *parietem lutô ſatiatum & paleâ* dicit, qui fartus erat lutô. Vitruvius *l.* 2. *c.* 8. *Utraque autem ex minutiſſimis ſunt inſtruenda, uti materiâ ex calce & arena crebriter parietes ſatiati diutius contineantur.* Ita & lutô ſatiabantur. Fiebant autem & *craticii parietes*, qui lutô inducebantur. Idem *l.* 7. *c.* 3. *Cùm paries totus lutô inquinatus fuerit, tunc in eo opere cannæ clavis muſcariis perpetuæ figantur, deinde iterum lutô inductô ſi priores tranſverſariis ordinibus fixæ ſunt, ſecundæ erectis figantur.* De *craticiis Parietibus* loquitur, quibus lutô inductis cannarum duplex ordo adfigebatur, ut tectorium ſuperinductum firmiùs adhæreſceret. Sic in muris Babylonis, inter ſingulos ordines laterum, texta cannarum ſtipata erant & bitumine adglutinata. *Herodotus*, Καὶ διὰ τριήκοντα δόμων πλίνθου ταρσοὺς καλάμων διαστοιβάζοντες, *Et inter ordinarium laterum ſtructuram texta cannarum ſtipantes.* Ubi ταρσοὶ καλάμων ſunt texta cannaria, ſingulis laterum ordinibus interpoſita & bitumine oblita ad continendam ſtructuram. Tria porro hæc vulgatiſſima ſtructurarum genera, apud Græcos, *Latericia*, ἡ ἀπὸ πλινθίων; *Ordinaria*, latericiæ ſimilis, ſed ex lapide duro vel ſilice, quam ἐγχώριον vocat Conſtantinus, *Tertia* ex ſaxo quadrato, quam τετραπλεύρων λίθων idem appellat: de quibus omnibus vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1230. & *ſeqq.* &c. Eoſdem Veteres variis rebus ornare ſolebant: aut enim picturis condecorabant, & coloribus udô tectoriô inductis: aut marmore operiebant, quod genus ὀρθομάρμαρος aut ὀρθομαρμάρωσις vocabatur; aut deaurabant; interdùm plerumque etiam marmore vermiculatiſque ad effigies animalium cruſtis depingebant. Et hoc poſtremum luxuria invenit Claudii Principatu. Vide Plin. *l.* 35. *c.* 1. At ſub Nerone inventum, refert Plinius eôdem locô. *Maculas, quæ non eſſent, in cruſtis inſerendo unitatem variare, ut ovatus eſſet Numidicus, & purpurâ diſtingueretur Synnadicus, qualiter illos naſci optarent deliciæ.* Ad eum uſum proin Veteribus noti non erant pſilotapetes, quibus hodie totos *parietes* obtegimus & incendimus, ad ornamentum ſaltem in communi & promiſcuo uſu non erant. Attalica tamen aulæa contegendis etiam *parietibus*, in domibus Magnatum, uſum præbuiſſe, certum; *tapetiarias* vulgò vocamus. Solebant autem etiam Veteres & abacorum formis ſpeculorumque orbibus ex vitro aut alio pellucido lapide parietes diſtinguere, ſed & vitreis quadraturis inſertis inducere. Unde de Firmo Vopiſcus, *c.* 3. *Nam & vitreis quadraturis bitumine aliiſque medicamentis inſertis domum induxiſſe perhibetur.* De ſpeculis, quæ in *parietes* ad ornamentum inſerebantur, Plin. *l.* 36. *c.* 26. *In genere vitri & obſidiana numerantur, ad ſimilitudinem lapidis, quem in Æthiopia invenit Obſidius, nigerrimi coloris, aliquando & tranſlucidi, craſſiore viſu atque in ſpeculis parietum pro imagine umbras reddente.* Vitruvius *l.* 7. *c.* 3. *Ipſaque tectoria abacorum, ac ſpeculorum diviſionibus inter ſe prominentes habent expreſſiones.* Seneca *Orbes* vocat, *Ep.* 86. *Pauper ſibi videtur ac ſordidus, niſi parietes magnis & pretioſis orbibus refulſerunt: niſi Alexandrina marmora Numidicis cruſtis diſtincta ſunt.* Speculorum nempe formæ rotundæ, inde *orbes* Senecæ; ita & abacorum, eorum certè qui miniſterium ſuſtinebant, quæ & *Delphica* dicebantur. Sed & quadrati erant abaci, ut Logiſtici & columnarum abaci: quâ formâ parietum fuiſſe abacos veroſimilius eſt. Sic enim alternatim diſtinguebantur *parietes* abacorum ſpeculorumque diviſionibus, h. e. figuris quadratis & orbiculatis prominentibus. Hinc *ſpecula & abaci* junctim poſiti, apud Vitruvium, parietibus decorandis. Ita etiam apud Plinium *l.* 35. *c.* 1. *Non placent jam abaci, nec ſpecula in cubiculo nitentia.* Meminit & ſpeculorum cubiculi Synopſis Βασιλικῶν *l.* 45. his verbis: Οἴνε λεγατευομένε καὶ οἱ κέραμοι περιέχονται, οὐχ ὡς μέρη τυγχάνοντες τοῦ οἴνου, ὥσπερ τὰ ἐμβλήματα τ̃ ἀργύρου σκευῶν καὶ τὰ σπεκλα τοῦ οἴκου, quæ ſic redduntur *l.* 3. *Dig. de trit. vin. vel oleo leg. Et Celſus inquit, vinô legatô, etiamſi non ſit legatum cum vaſis, vaſa quoque legata videri: non quia pars ſunt vini vaſa, quemadmodum emblemata argenti, ſcyphorum forte vel ſpeculorum cubiculi.* Ita enim planè ſpecula in parietes inſerebantur, & immittebantur, ut emblemata in pocula: nec malè faceret, qui ſpecula *parietum emblemata* vocaret. Vitreæ quoque quadraturæ, quibus domum ſuam induxiſſe Firmum diximus, parietum planè emblemata fuêre. Nam ſic illæ in domus Firmianæ parietes erant immiſſæ, & inſertæ, ut in vas emblata ſolent. Ideo dicit Vopiſcus, *inſertas bitumi-*

ne

ne aliisque medicamentis fuiſſe. *Inſertas*, immiſſas in parietem & illigatas. *Inſerere* enim eſt ἐμβάλλειν, unde *hæc inſerta* ἐμβλήματα. Publius.

Frugalitas inſerta eſt rumoris boni.

Quod tam de veſtis inſerto, quàm de vitris accipi poteſt. Caſaubonus quidem *inſertas iſtas quadraturas vitreas* interpretatur, commiſſas & continuatas, operâ bituminis aliorumque medicamentorum, ita ut unum eſſet ac continuum vitrum: ſed vitrum inſerere, aut vitreas quadraturas, non eſt invicem & inter ſe committere & conjungere, ſed aliquò immittere. Bitumine igitur inſertas omnino quadraturas intellige, quæ in parietes inſertæ & illigatæ bitumine erant ſic que ejus, ut & aliorum id genus medicamentorum, operâ fixæ & colligatæ tenebantur. Salmas. *ad Vopiſc. l. c.* Sed & herbis pingi *parietes* conſuevisse, tradit Plin. *l.* 22. *c.* 2. cujus titulus: *Quid herbis veſtes inficiantur.* Quem vide etiam de *Parietum* variis apud Veteres generibus. De uſu eorum, ut quædam addam, præter vulgarem illum & omnibus notum, Patavii, ut & in reliqua Italia moris eſſe, ut eorum nomina, qui eruditione, aut quovis aliô virtutis genere excellunt, *parietibus* inſcribantur, annotat Zingerus *Theatro Hum. Vitæ p.* 3619. *b.* Quemadmodum jam olim novis ædificiis nomina ſua poſſeſſores dominique adſcribebant, unde *Herbam parietariam*, ob titulos multarum ædium *parietibus* inſcriptos, Trajanum Imperatorem vocare ſolitus eſt Imperator Conſtantinus. Vide hinc in rem inſignem locum Juliani in *Cæſaribus*, *in examine Alexandri M.* ubi publica ædificia aliorum operâ & ſumptu ad exitum perduci, aliorum nomina, qui ſcil. illis præerant, iis inſcribi, ſolita, miratur & hunc egregie applicantem ad Imperatorum, victoriam militum operâ partam, ſibi vindicantium, morem, Freinshemium ad *Curtium. l.* 8 *c.* 1. Iis vero capita allidebant Veteres in luctu. Capitolin. *in Maximinis c.* 17. *Jactabat ſeſe* parietes, *nonnunquam terra ſe proſternebat.* Ibidem, *Incurrere in parietes, veſtem ſcindere videbatur.* Græci Πείν τὸ κεφαλὴν περὶ τὸν τοῖχον dixêre. *Parietibus* inprimis, ſeu foribus quoque, ſacratum ædium, putantes hac ſui injuriâ leniri Deorum iram, de quo *deteſtabili lugendi genere*, ut Cicero vocat 3. *Tuſc.* vide Caſaubonum *ad Auguſtum Suetonii c.* 23. Addo ſaltem, Petrum de Vineis JCtum à Friderico II. Imperatore ob conjurationis ſuſpicionem relegatum, ſimiliter capite *parieti* ſæpius illiſô, ſe ipſum neciſſe, ex Volaterrano *Anthrop. l.* 23. At Romæ ſub Cæſaribus, inter ſpectacula populo exhibita, productus eſt, qui *per adverſum parietem* felis modò repando ſcanderet, teſte Sabellicô *l.* 10. *c.* 9. de cujuſmodi τοιχοβάταις aliquid dicemus voce *Toichobates*, uti de vaporibus, ſubter & per *parietes*, ad conclavia calefacienda, in tubis, adactis: voce *Vapor* &c. Vide quoque paulo infrà.

VARIA PARIETUM, APUD VETERES, GENERA.

Ambiens, ſtructuræ univerſæque domus corpus. Franc. Marius *de partibus Ædium l.* 1. *c.* 1.

Arcuarius *ibid.*

Cæcus, qui feneſtras non habet. apud Virg. *Æn. l.* 5. *v.* 589. *Parietibus textum cæcis iter.*

Cæmentarius, qui fit ex temerè conjectis lapidibus calceque commixtis & imbricum modô hærentibus. (Fiunt enim plerumque Parietes ex lapidum congerie, vel limo aut calce, gypſo, aliave materia. Gœddeus *ad l.* 157. *de verborum ſignif.*

Calcatus, apud præfatum Franc. Marium Grapaldum *l. c.*

Communis, quem communiter ædificant vicini, ad quem proin jus habet vicinus adjungendi ædificii, *l. flumin. & l. inter quos ff. de damn. infect.* Hic communiter utriuſque domus onera gerit, Corraſ. *l.* 4. *Miſcell. c.* 16. *n.* 1. *per parietem ff. de ſerv. urb.*

Concratitius, idem cum *Cratitio.*

Cratitius, qui in cratis modum lignis contextis eſt compoſitus, de quo vide Vitruvium *l.* 2. *c.* 8. & *l.* 7. *c.* 3. Idem & *Concratitius* Papiniano *ff. l.* 17. dictus eſt, fiebatque lignis cratibus inſertis, ſcuaſſeribus arrectis tranſverſiſque in cratis modum. Vide infra.

Dealbatus, in Euangelio & Actis.

Directus, cujus extremitas parietem alterum attingit; Cicer. in *Topicis*, *Omnibus eſt jus parietem directum ad parietem communem adjungere, vel ſolidum vel fornicatum.* Hic ita attingebat communem, ut in literâ T. pendens in imum linea tranſverſa ſuperiorem attingit. Quare ſi vicinus fornicatum *parietem* ad communem adjunxerit, alter, qui in pariete communi demoliendo damni infecti promiſerit, non debebit præſtare, quod fornix vitii fecerit. Confer Boët. in *Topic.* & vide Hottomannum *l.* 1. *Obſervation.* 24.

Formaceus, vide Plin. *d. l.*

Fornicatus, qui arcum habet: opponitur ſolido, apud Cicer. in *Topic.*

Internus, qui ædes intus diſtinguit ac ſeparat, oppoſitus ambienti, apud Grapaldum *d. l.* At Intergerinus, Feſto *l.* 9. qui inter confines ſtruitur, & quaſi *intergeritur*, in *Lexico Latin. Græc.* Ædis B. Germani, τοῖχος ὁ διὰ μέσου [illegible]. Vide Plin. *l.* 35. *c.* 12. *Vitruvio* eſt, qui communiter utriuſque domus onera gerit ac ſuſtinet, ſic dictus, quòd à vicinis extructus velut *intergeras*, h. e. communiter gerendo ſit. Vide quoque Corraſ. *Miſcellan. l.* 4. *c.* 16.

Lapideus, vide Grapaldum ubi ſuprà.

Lateritius, fuit olim ex lateribus duriſſimæ ſoliditatis: ut poteque qui æquali ſub Sole diutius permanſerant, ut exſiccarentur. Cujuſmodi *lateritiis parietibus* excisum opus tectorium, propter excellentiam picturæ, ligneis formis inclusum, Romam deportaviſſe, in Ædilitate ad Comitium exornandum, Murena & Varro legitur, apud Plin. ubi *ſupra*.

Loricatus, memoratus Fr. Mario Grapaldo *l. c.*

Marmoreus, ſimiliter.

Medianus, vide Gœddeum *ad l. paries* 157. *num.* 6. *de verborum ſignif.*

Rudis dicebatur, nondum tectoriô opere inductus, vide 50. *ff. de uſufr.*

Solidus, opponitur fornicato, apud Cicer. *in Topicis*, *l. c.* dicturque is, qui à ſolo, continuo ductu, ad faſtigium erumpit, ſic ut nuſquam ſuſpendatur. *Briſſonius.*

Teſtaceus, qui fiebat ex latere cocto, cujuſmodi *parietes* etiam nunc in uſu ſunt &c. Cæterum *Parieti* adjuncta ſunt, eodem *Briſſonio* docente, *vetus, novus, idoneus*: & *Parietem ædificare, demoliri, reficere, meliorem aut deteriorem facere*, phraſes ſunt Jureconſult. adhiberi ſolitæ. Vide Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.*

PARIETIBUS vivis homines includendi mos, inter Veter. ſupplicia, memoratur Jul. Capitolino. Ita enim is de Opilio Macrino, *c.* 12. *Vivos etiam homines parietibus incluſit, et ſtruxit.* Quod unicô verbô Græci exprimunt, quod eſt ἐγκατοικοδομεῖν, horumque imitatione Germani, *einmauren*, aliis *zwiſchen vier mauren einſchlieſſen.* Latini *Parietibus ſtruere* dixerunt. Vetus Interpres Juvenalis *ad v.* 10. *Sat.* 4 *de Veſtali defoſſa* (natum enim apud Romanos hæc pœna fuit.)

Sanguine adhuc vivo terram ſubitura Sacerdos:

Hæc, inquit, *Virginibus Veſtæ pœna fuit decreta, ſi vitiata fuiſſent, vivæ parietibus ſtruebantur.* Græci, ut jam dictum, ἐγκατοικοδομεῖν. Suidas, Ἀπέπνιξε· [illegible]. Τότε δὲ τις [illegible] τὸ ἀδελφ [illegible] ὁ δὲ τοῦτο αὐτοῦ ἐνίπτων [illegible], ὅτι μὴ [illegible] τὸν παῖδα. [illegible] ὁ δὲ [illegible] αὐτὴν ἐγκατῳκοδόμησεν. *Quæ* (nempe pellex) *cùm perſuadere adoleſcentem non poſſet, detulit eum, ut laſcivia reum, apud Patrem; ſed verò illum inauditum & parietibus ſtruxit.* Idem in Belgio pœnæ genus in Euangelicos ſtatuere aggreſſus, Albertus Archidux, Iſabellæ Claræ Eugeniæ maritus, vivâ defoſſâ virgine. Pontificios ritos averſata, deſtitit inceptô, ſuis ipſimet atrox nimis id ſupplicii genus cenſentibus, vide *Hova Anna*, & ſupra *Murus*. Parietes nempe & ſaxeos licèt intelligere. Ut apud Salluſtium *Catilin. c.* 55. ubi Tullianum in carcere deſcribitur, *Eum muniunt undique, parietes atque inſuper camera lapideis fornicibus juncta.* Ad quem *loc.* vide C. Barthium *Animadverſ. ad Stat. Theb. l.* 10 *v.* 48. Nec omittendum, *in parietem caducum inclinare*, Græcis Proverbiô dictum vel potius huc à Latinis alluſum. Græci enim proprie, πρὸς τὸν [illegible] τοῖχον [illegible] dixêre. Sic apud Æl. Spartian. *c.* 23. Hadrianus Imperator, de Cejonio Commodo Vero, quem adoptaverat, & *Ælium Verum Cæſarem* appellaverat, cùm eum minus ſanum videret, *ſæpiſſimè dictitavit, In parietem caducum incliamavimus.* Vide quoque Spartian. eund. in *Vero c.* 6. &c.

PARIGIUM, apud Sanutum *l.* 2. *part.* 4. *c.* 24. *Cæterùm propter aquarum diſcurſus oportet ire uſque ad medium parigii eundo quartam venti deſuper à Syroco — qui quidem tranſitus* Parigium *nuncupatur, circa* 450. *milliaria æſtimatur, licèt quidam* 500. *milliaria tranſitum ſeu Parigium fore aſſerant ſupradictum.* Maris aliquod ſpatium, ita appellatum, quod tendentibus in Ægyptum occurrit, tranſitu difficile ac periculoſum. Car. du Freſne *Gloſſar.*

PARILIA, vide PALILIA.

PARILION, cognomen S. Willibaldi in *Itinerario eius num.* 31. aliàs *Barilion.* Sed illud melius, videntur enim reſpexiſſe Scriptores iſtiud Græcum Παρήλιον, quod *nubem Soli ſimilem tam colore, tum orbiculari figura*, ſonat, ita ut quaſi *Sol alter* ſanctitatis fuerit, qui iſtiuſmodi epithetô inſignitur. Vide de Parelio Joh. Saresberienſem *l.* 2. *c.* 3. laudatum eidem.

PARIMEUS lacus ingens, in Gujana regione Jaois, populi *Raponovini*, longè ab ora maritima, inſtar maris ampliſſimus, ſed Europæis nomine tantùm & Famâ notus.

PARINACORA, provinc. regni Peruviæ, verſus Andes, inter Urbem Regum ad Circium & Lacum Titicacam ad Eurum ſub Hiſpanis.

PARION, urbs in ora Helleſponti, à Mileſiis, annô 2. Olymp. 19. extructa, vel potiùs inſtaurata. Urbs enim *ἀποίκησις* τοῦ Παρίου *τοῦ Ἰασίωνος, dicta à Paris Iaſonis filio. Steph. qui eam condidit.* Ammian. Nummus extat argenteus ΠΑΡΙ h. e. ΠΑΡΙΑΝΩΝ, in quo caput eſt ore hiulcô, linguâ exertâ & (inſtar Meduſæ) ſerpentibus crinitum. Ibi enim fuerunt Ὀφιογενεῖς, *cognationem quandam habentes cum ſerpentibus, quorum mares dicuntur iis medicari, qui à ſerpentibus morſi ſunt, continenter tangendo (ut ſolent incantatores) & livorem in ſe primum transferre, deinde inflammationem doloremque ſedare: Ejus ſcil. generis ἀρχηγέτην è ſerpente in Heroëm fuiſſe mutatum*, Strabo *l.* 13. & Plin. *l.* 7. *c.* 2. Atque hunc Heroëm ſignari in nummo, notat poſſeſſor ejus Joh. Marshamus *Canone Chron. Sec.* IX. ubi *de Serpente æneo*; qui Mileſiis, in deducenda hac colonia, adfuiſſe Erythræos & Parios ex Inſula, addit *Ibid. Sec.* XVII. Vide & *Parium.*

PARIRÆ, apud Plinium, *Flumen Tomerum navigabile, circa quod Pariræ, deinde Ichthyophagi* &c. lege, *Paſiræ.*

PARIS, *idis*, Priami & Hecubæ fil. aliô nomine *Alexander* dictus; cujus matri, cùm illa ſe facem ardentem parere ſomniaſſet, conjectores reſponderunt, Fore, ut filius, quem in utero geſtabat, cauſa eſſet excidii Trojani. Quâ re cognitâ, Priamus puerum, ubi primum fuit natus, Archelao ſervo exponendum tradidit. Contra Hecuba cùm maternô affectu, tum infantuli formâ commota, curavit, ut furtim nutriretur à paſtoribus in Idâ monte. Ubi cùm adoleviſſet, Oenonen Nympham amavit, & compreſſit, ſuſcepitque ex ea duos filios. Porro cùm in dirimendis controverſiis eſſet æquiſſimus, maximam juſtitiæ famam ſibi comparavit, adeo ut orta inter Deas, Junonem, Palladem, & Venerem diſceptatione de formæ præſtantiâ, propter aureum malum à Diſcordia ad Pelei nuptias illatum, in quo ſcriptum erat; *Detur pulcherrimæ*, judex ſit conſtitutus. Quas cùm vidiſſet nudas ſententiam tulit

ſecun-

ſecundùm Venerem, quæ pulcherrimam fœminarum illi promiſerat, neglectò regnò, quod pollicebatur Juno, & contemptà, quam Pallas offerebat, ſapientiâ. Propert. l. 2. El. 2. v. 13.

Cedite jam Divæ, quas paſtor viderat olim
Idæis tunicam ponere verticibus.

Ovid. l. 1. *de Art. Am.* v. 247.

Luce Deas, cœloque Paris ſpectavit aperto,
Cùm dixit Veneri, Vincis utramque Venus.

Coluthus in *de Helenæ raptu*:

——— [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Præterea cum eſſet fortiſſimus, in agonali certamine, quod ad Trojam agebatur, cum alios omnes ſuperavit, tum ipſum etiam Hectorem, qui cùm ægre ferret à paſtore ſe eſſe ſuperatum, gladiumque in eum ſtringeret, Paris illi aperuit, ſe ejus fratrem eſſe germanum, quod & allatis crepundiis probavit. Sic igitur cognitus a patre receptus eſt. Deinde conſtructis viginti navibus, ſub ſpecie legationis, ad repetendam Heſionem, in Græciam miſſus eſt, ubi à Menelao hoſpitiò eſt receptus. Verùm cum ille neceſſariâ de causâ in Cretam navigare cogeretur, Paris ſibi occaſionem rei bene gerendæ oblatam ratus, Helenam, quam mutuò amore deperibat, rapuit, & in Aſiam abduxit. Herodotus tamen author eſt, in Græciam veniſſe, abſente Menelaò, Helenæque pulchritudine captum, Spartam expugnâſſe, illamque etiam renitentem, & omnes regios theſauros rapuiſſe, & ob id poſtea Helenam à viro recipi meruiſſe. Propert. l. 2. El. 15. v. 13.

Ipſe Paris nudâ fertur periiſſe Lacænâ,
Cum Menelao ſurgeret è thalamo.

Horat. l. 1. Od. 15. v. 1.

Paſtor cùm traheret per freta navibus
Idæis Helenam perfidus hoſpitam.

Ovid. l. 2. *de Art. Am.* v. 5.

Talis ab armiferis Priameius hoſpes Amyclis,
Candida cum raptâ conjuge vela dedit.

Stat. *in Achilleïde*, l. 1. v. 20.

Solverat Œbalio claſſem de litore paſtor
Dardanus, incautas blandè populatus Amyclas.

Ex hoc raptu ſecutum eſt bellum Trojanum, in quo ſingulari certamine cum Menelao Paris congreſſus, cùm pene vinceretur, à Venere pugnæ ſubtractus eſt. Poſtremo Hectore ac Troilo fratribus occiſis, cum ipſe, ſumptò arcu & ſagittis, quibus plurimum valebat, Achillem, ſub prætextu deſponſandæ Polyxenæ ſororis, in templo Thymbræi Apollinis interfeciſſet, ipſe quoque à Pyrrho, ſive (ut aliorum eſt opinio) a Philoctete occiſus eſt, poſt cujus mortem Helene Deiphobo nupſit. Hunc Homerus ubique parum ſtrenuum inducit, amoribusque ac citharæ, quam tractandis armis aptiorem. Unde eſt aliud apud Ovidium *in Epiſtola Helenes* 17. v. 254.

Bella gerant alii, tu Pari, ſemper ama.

Nic. *Lloydius.* Apud Homerum perpetuò *Alexander* audit, ſi fides habenda Thomæ Dempſtero *Paralipom. in Joh. Roſini Antiq.* l. 3. c. 15. ubi oſtendit, Homerum alia apud Deos, alia apud homines, nomina nonnullis imponere: Carolò Sigoniò, unum nomen eſſe, alterum cognomen, contendente, *de Nom. Rom.* c. 1. Alias Πάρις Il. γ. v. 437. ζ. v. 503. μ. v. 93. ν. v. 660. ο. v. 341. χ. v. 359. Πάρις Il. γ. v. 325. Πάρις Il. ζ. v. 280. ν. v. 490. ω. v. 249. Δύσπαρις quoque Il. γ. v. 39. & ν. v. 769. reperitur. Lyram is callentiſſime pulſavit. Ælian. *Var. Hiſt.* l. 9. c. 38. [illegible] *Accedens lyram oſtendit Alexandri.* Vide locum & confer cum Plut. *in Alexandro*: utrobique enim narratur, Alexandrum M. Ilium veniſſe, & curioſe ſingula luſtrâſſe, atque inter alia, cum *Paridis* ei oſtenderetur lyra, dixiſſe: *Majoris facerem, ſi lyram Achillis oſtenderetis, potius enim mihi foret gratumque, virorum fortium laudibus cantandis idoneum videre inſtrumentum, quam eam lyram, quæ accinebat faminis captandis demulcendiſque apta carmina.* Vide Hadr. Junium *in Adagiis* [illegible] c. 546. Interim ille ſive Ἀλέξανδρος ſive *Paris*, ille *Veneris præſidiò ferox, grataque fœminis Imbelli citharâ carmina dividens*, ut Horatius de eo l. 1. od. 15. v. 13. 15. quod mireris, divinis honoribus (quod ſtupeas) Therapnis Laconicis, cultus eſt. Inter Laconum namque Heroas, Hyacinthum Pauſan. *in Lacon.* Agamemnonem, ex Staphylo Clem. *Admon. ad Gentes*: Aſtrabacum idem: Menelaum, Athenag. *initio Apolog. pro Chriſt.* Menelaum, *Paridem* ac Deiphobum, Æneas Gazæus numerat *in Theophraſto*, apud Gerh. Joh. Voſſium *de Orig. & Progr. Idololatriæ* l. 1. c. 13. p. 101. Ejus ſimulachrum ex ære, inter opera Euphranoris, miris laudibus evehitur a Plinio l. 35. c. 8. *Euphranoris Alexander Paris eſt; in quo laudatur, quod omnia ſimul intelliguntur, judex Dearum, amator Helenæ & tamen Achillis interfector.*

PARIS, Rex Galliæ, annò ferè ante Romam conditam 660. Hic urbem Pariſienſem, omnium florentiſſimam condidit, ac de ſuo nomine vocavit. Maneth. & Ann. *in Comment. ejuſdem.*

PARIS, hiſtrio, Libertus Domitiæ, Neronis amitæ, qui ſolebat Neronis luxus intendere cœnæ tempore, ejuſque animum demulcere, Cornel. Tacitus. l. 13. *Annal.* c. 19. 21. 27. Tranquillus c. 3. 10. & *in Neron.* c. 54. ait, a Domitiano eum fuiſſe interfectum, quaſi gravem adverſarium. Idem ſcribit, Domitianum uxorem repudiâſſe *Paridis* hiſtrionis amore perditam. Eum intelligit Juvenalis, cùm ait *Sat.* 7. v. 90.

Quod non dant proceres, dabit hiſtrio. ———

Quem alibi palam nominat, ut *Sat.* 6. v. 87.

Utque magis ſtupeas, ludos, Paridemque reliquit.

Et *Satyrâ proximâ*. v. 87. de Papinio Statio:

Eſurit, intactam Paridi niſi vendat Agaven.

Ejus inſtigatione Juvenalis à Domitiano ab urbe in Ægyptum miſſus eſt. Vide *Juvenalis.* Paridis epitaphium apud Martialem, l. 11. *Epigr.* 14. hic extat:

Quiſquis Flaminiam teris, viator,
Noli nobile præterire marmor.
Urbis deliciæ ſalesque Nili,
Ars & gratia, luſus & voluptas,
Romani decus & decor theatri.
Atque omnes Veneres, Cupidineſque
Hoc ſunt condita, quò Paris ſepulchrò.

Nic. Lloydius.

PARIS, nomen Hiſtrionis, ſub Vero Imperatore celebris, de quo ſic Jul. Capitolin. *in Vero.* c. 8. *Hoc accepit, quod, quaſi Reges aliquos ad triumphum adduceret, ſic hiſtriones eduxit è Syria, quorum præcipuus fuit Maximinus, quem Paridis nomine nuncupavit.*

PARIS, Vide quoque *Alexander*, *Johannes*, *Julius*, *Matthæus.*

PARISADES, Rex Ponti tempore Alex. Magni. Polyæn l. 7. c. 37.

PARISIENSES, Gall. *Pariſis*, monetæ Pariſienſis. Et quidem *Pariſienſes aurei*, Gall. *Pariſis d'or*, cuſi ſunt ſub Philippo VI. valore 20. ſolidorum bonorum parvorum Pariſienſium. Rex in iis conſpicitur in cathedra ſedens, cum binis ad pedes leonibus: uti docet typus eorum apud Car. du Freſne. *Pariſienſes duplices*, Gall. *Pariſis doubles*, ſub Rege Philippo IV. prodierunt, i. e. duo denarii Pariſienſes, quartâ parte Turonenſi graviores, in quorum altera parte Crux in florem deſinens, cum *inſcr.* PHILIPPUS REX, in altera lilium in medio nummo, cui vox REGALIS ſubeſt, in circulo, MONETA DUPLEX, uti typus, ut & alios ſub Carolo Pulchro ibidem. *Duplices Pariſienſes nigri*, Gall. *Doubles Pariſis noirs*, ſub Joanne Rege *Parvi Pariſienſes*, Gall. *Petits Pariſis*, ſub Philippo itidem IV. & VI. in quorum parte altera nuda crux, cum *Inſcr.* PARISIUS CIVIS, cuſi ſunt &c. de quibus aliiſque vide prælatum Auctorem in voce *Moneta.*

PARISIENSIS Guilhelmus, vide *Guilhelmus.*

PARISIENSIS Johannes, vide *Johannes.*

PARISIENSIS Matthæus, vide *Matthæus.*

PARISIENSIS Philippus, vide *Philippus.*

PARISII, populus Galliæ Celticæ. Horum meminit Cæſar *Comment.* l. 6. c. 3. referens, illos cum Senonibus fœdus perpetuum iniiſſe, 40. aut 50. Ann. ante quam ipſe Gallis bellum inferret. Hi minorum quidem gentium in Gallia populi, liberi tamen & ſui juris tum erant, nec nisi domeſticis Magiſtratibus, aut Regibus, & totius Galliæ concilio parebant, quod contra Sanſonem, monet Valeſius. Cum deinde l. 7. c. 75. ad Aleſiam obſidione liberandam armata eſt Gallia, imperata leguntur *Turonibus & Pariſiis & Helvetiis ſena millia.* Celtis potius, quam Belgis accenſiti, apud eundem. Plinio l. 4. c. 17. in Gallia Lugdunenſi ponuntur, inter Meldos & Trecaſſes, ut & Claudio *Ptolemæo*, qui eorum urbem Λουκοτεκία vocat. A ſiniſtra ripa Sequanæ, ad fines Carnutum & Senonum ac Meldos pertinent, a dextra Meldorum, Sylvanectium, Bellovacorum, & Velocaſſium diœceſibus coarctantur: e quibus Velocaſſes & Meldi Celticæ, Bellovaci ac Sylvanectii Belgicæ adſcribuntur. Quæ ad ſiniſtram ripam ſunt Pariſiorum, in Celtica: quæ ad dextram, in Belgarum finibus propriè continentur: quæ tamen inter dextrum Sequanam & lævum Matronam Pariſiacæ diœceſeos ſunt in Belgio, Celtica ſunt. Intra horum fines fluunt Sequana, Matrona ac Iſara: & minores fluvii Crodoldus *le Croz*, qui Rodonum *Roze* recipit; Ebera, *Jerre*: Bevera *Bievre*: Urbia ſeu Orgia, *Orge*; qui Ivetam & Remandam recipit, & Junna *Juine*, nec non Separa, *Seure*, qui vico ſuo nomen dedit, ut & Fdera ac Bevera. Eorum urbs Epiſcopalis ac Regia, ad Sequanam fluv. interfluentem, urbs *Pariſium Zoſimo, Pariſius à Venant. Fortunato* ab aliis *Lutetia Pariſiorum*, vulgo *Paris* dicitur. An à Samothe, an à Paride 17. Rege Gallorum veter. condita? Certè Româ antiquior. *Euſeb.* Julius Cæſar ejus meminit l. 7. & Julianus Apoſtata, qui diu ibi moratus eſt. Nominis originem quidam à Paride Trojano, alii à Luco, octavo Gallorum Rege, nonnulli à Paride Romi filio, vel Iſide ibidem culta, vel à Parrhaſiis Arcadiæ populis ab Hercule huc deductis, vel à λευκότης, *candor*, vel à παῤῥησία, *loquendi libertas*, arceſſunt. Vide Guilielm. Briton. l. 1. *Philipp.* qui tamen, cum plurimis aliis, à luto Lutetiam, quia in loco uliginoſo ſita eſt, dictam mavult. *Non Urbs, ſed Orbis eſt*: & Carolus V. an Sigiſmundus? dixit olim, ſe in Gallia vidiſſe, *Mundum, Urbem & Pagum*, Lutetiam, Aurelianum & Pictavium. Palatium, ubi Parlamenti, quod à Philippo Pulchro fixum redditum eſt, ſedes, priſca fuit regia. Lupara hodierna eſt, a Ludovici XII. temporibus. Hanc Philippus Auguſtus inchoavit, ærarii ſedem & illuſtrium virorum tum carcerem: Carolus V. reparavit & auxit: quod idem Franciſcus I. &c. facere perrexerunt. Ludovicus XIV. inſignem ei addidit colophonem. Academia hic celeberrima, fundata à Carolo M. aucta à Ludovico VII. & Philippo Auguſto, &c. Hæc *Evangelio æterno*, ut vocabant, à fratribus Prædicatoribus publicato, ſe oppoſuit, circa A. C. 1250. Matth. Pariſ. *in Henr.* 3. Indulgentias publicò ſcriptò refutavit, A. C. 1350. Mornæus, *in Myſter. iniq.* Ludovico XI. in gratiam Pontificis, Pragmaticam ſanctionem abolere volenti, perniciofum id Regi Regnoque fore demonſtravit, &c. Dicitur continere hodie vaſto ambitu ædes 50000. Vicos 413. à Clodovei I. tempore, qui hanc ſibi ſedem elegit, indies novâ acceſſione aucta: portas 17. cum totidem fermè magnificis ſuburbiis, è quibus id, quod S. Germani nomen habet, amplitudine & ædificiorum ſplendore, pulcherrimis Galliæ civitatibus palmam dubiam reddit. Multa olim hæc Urbs Normannis paſſa, A. C. 845. & 856 [illegible] in obſidiâ A. C. 886. & 890. ſub regno Ludovici Ultramarini non parum afflicta eſt. Capta ab Anglis, ſub Carolo VII. & à Liguliſtis, quibus etiam Henricus IV. memorabili tamen in extremas anguſtias redactam,

ctam, denuo eripuit, Thuan. *in Hiſt.* Tota fermè arſit, A. C. 585. ante quod infortunium, dum fundamenta alicujus ædificii locarentur, ſerpentem muremque æneum effoſſum, quæ velut imagines aſtrales (*Taliſmans*) hactenus ab incendio urbem tutam præſtiterint, ſecundum ſuperſtitioſam veter. traditionem, narrat. Gregor. Turon. *Hiſt. Franc.* Iterum arſit, A. C. 1034. contra, aquarum eluvionem ſenſit, A. C. 1206. Lanienâ *Pariſienſi*, non exiguam labem ſibi contraxit, A. C. 1572. Vide Thuan. *in Hiſtor.* cujus parens illud, *Excidat illa dies ævo*, propterea in ore habuit. Nec tamen Eccleſia Reformatorum, cui in hac urbe Moiſonius Rivetius, ſummæ pietatis & eruditionis vir, Andegavi eôdem annô functô mactatus, prima fundamenta jecerat: cuique ſuperædificârunt Jacobus Riparius Andegavenſis, & hic martyr, Colongius & Antonius Sadeel, circa A. C. 1554 extingui potuit, uſque ad hæc tempora. Plura vide apud Morer. *in Dict. Hiſt.* Hic Concilium A. C. 362. à S. Hilario Pictavienſi, contra Arianos habitum, & fides de Conſubſtantialitate Filii ſtabilita eſt, excommunicatô Saturninô Arelatenſi. A. C. 555. quô Saffaracus Epiſcopus ob crimina depoſitus. A. C. 557. A. C. 575. quô Gontranus Rex litem, inter Chilpericum & Sigebertum exortam, componere conatus eſt. A. C. 624. à Clotario 2. celebratum. A. C. 824. ubi de imaginibus actum: decretumque, *nec ſultâ præſumptione abolendas, nec ſuperſtitioſâ adoratione adorandas, ſed memoriæ causâ habendas*, contra Concil. Nicenum 2. A. C. 828. à Ludovico Pio, ad Deum contra Normannos implorandum. A. C. 846. A. C. 1050. ab Henrico 1. contra Berengarium, A. C. 1059. quô Philippum 1. filium coronari voluit. A. C. 1073. 1091. 1145. contra Gilbertum Epiſcopum Pictavienſ. 1147. contra eundem, 1186. & 1188. à Philippo Aug. pro Terra Sancta. A. C. 1196. quô Philippum Reg. legati Papæ cogere volebant, ut Agnetem Meraniam dimitteret. A. C. 1201. contra Ebrardum. A. C. 1210. contra ſectatores Almerici. A. C. 1212. 1223. contra Albigenſes. ut & A. C. 1225. &c. Porrò A. C. 1610. à Parlamento liber Bellarmini Cardinal. de poteſtate Pontificis Romani in temporalibus damnatus, & A. C. 1611. ejuſdem auctoritate Jeſuitæ juſſi ſunt ſubſcribere his aſſertionibus: *Concilium ſupra Papam eſſe. Papæ in temporalibus poteſtatem eſſe nullam: Non licere ei Reges excommunicare. Clericos crimen læſæ Majeſtatis incurrere: Quæ in Confeſſione ad Remp. ſpectantia cognoſcuntur, omnino deferenda eſſe*: Cui actui Condæus Princeps, & Epiſcopi Bellovacenſis ac Lauſanenſis, pares Regni, interfuêre. A. C. 1612. hic condemnatus Edm. Richerii, *de Eccleſ. & Pol. poteſtate*, liber, &c. Archiepiſcopalis facta à Gregorio XV. A. C. 1622. Galliæ eſt caput, & totius Europæ maxima. Tractus adjacens *le Pariſis* limites perdidit; eſtque in provinc. Inſulæ Franciæ. Vide *Lutetia*, & infra *Pariſiorum ager*. Sunt & *Pariſii*, qui & *Pariſi* populi Albionis in Anglia, quorum locus *Holderneſſe* in Comitatu Eboracenſi teſte *Camdenô*, dicitur. An ex prioribus orti? Eorum urbs *Petuaria*, *Ptolem.* Cæterùm, *Pariſienſis Comitatûs*, ſub Carolovingis eadem ferè poteſtas, quæ olim ſub Merovingis Majorum Domus ſeu Comitum ſtabuli fuit. Quemadmodum igitur Majores Domus tandem regiâ poteſtate ad ſe pertractâ thronum ipſi conſcenderunt, & ſic Martellus ad Carolinorum ſtirpem regale tranſtulit axioma: ita orti ex poſteris Wittekindi Ducis Saxonum Hugo Magnus & Hugo Capetus, poſtquam Comitatum *Pariſienſem* obtinuerunt, ſenſim ſibi ad regni faſtigium viam parârunt, donec poſt obitum Ludovici V. ſeu potiùs VI. Hugo Capetus *Pariſiorum* Comes, excluſâ Caroli M. ſtirpe, Regnum occupavit, in cujus poſteris etiamnum hæret. Georg. Hornius *Orb. Imper. p.* 134.

PARISIORUM Ager, aliis *Pariſiacus* terminus, vel pagus appellatur. Ejus finibus nunc continentur à dextra ripa Sequanæ Francia propriè dicta, non tamen tota. Ager Pariſiacus (*le Pariſis*) veteris Pagi vix quinta portio: & Alnetum (*l'Aunay*) à vico cognom. A ſiniſtra pagus Joviacenſis, vulgò *Joſas*, alias Huripenſis, & pagus Caſtrenſis, quorum alter Joviaco *Jouy*, alter Caſtris, *Chaſtres* nomen ſuum debet: Vallis Galliæ *le Vau de Galie*, à Gaudii Valle Abbatia, *Joye en Val*, & Meo Gaudio *Monjoye*, uſque ad Verſalias & Monaſteriolum, ac Vicum S. Chlodoaldi pertinens: atque inter Sequanam ac Matronam pars Briegenſis pagi. Alii Pagum *Pariſinum*, Gallicè *le Pariſi*, à porta urbis Lutetiæ hinc ad Brivam Iſaræ, inde ad Clojam *Claye*, pertinere aſſerunt.

CASTELLA IN AGRO PARISIACO:

Braja, *Braye Comte Robert.*	*le Chaſtel.*
Bruerix, *les Bruyeres.*	Gornacium, *Gournay.*
Caproſix, *Chevreuſe.*	Livriacum, *Livry.*
Caſtra, *Chaſtres.*	Luſarchiæ.
Caſtra in Bria.	Maſliacum, *Marly le Chaſtel.*
Caſtrum Forte, *Chateaufort.*	Malus Repaſtus, *Maurepas.*
Cauda, *la Queüe.*	Mons Gajus, *Mongé.*
Confluentes Iſaræ & Sequanæ, *Conflans.*	Mons Letherici, *Montlehery.*
	Mons Maurentiacus, *Morancy.*
Corbolium, *Corbeil.*	Torciacum, *Torci.*
Foſſatum Bagandanum, *Foſſez.*	Turnomium, *Tournon.*
Gumedum Caſtellum, *Gomets.*	Villa Petroſa, ſeu Villa Piroſa.

PARISIORUM FLUVII NOBILIORES.

Bevera aut Beveris, *Bievre.*	Matrona, *Marne.*
Crodoldus, *le Croc.*	Savara, vide *Separa.*
Edera, *Jerre.*	Separa, *Sevre.*
Iſara, *Oiſe.*	Sequana, *Seine.*
Junna, *Juine.*	Urbia, *Orge.*

In Pariſiacæ Eccleſiæ finibus vetera Chartaria numerant vicos amplius 360. quibus acceſſêre recentiores, circiter 70. de quibus vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PARISIUS, Franciæ metropolis, item *Pariſii*, apud Veteres quæ hodie *Lutetia Pariſiorum*. Ex Trebellio enim Pollione in *D. Claudio*, c. 12. ubi Palatinus Codex legit, *Sub hoc Barbari, qui ſuperfuerant, Anchialo vaſtare conati ſunt*, pro *Anchialum*, diſcimus, eô tempore ſic loqui ſolitos fuiſſe, ut nomina Urbium plurarumque hôc caſu enuntiarent: ſicut etiam aliquando per quartum. Fronto, qui ſub Adriano vixit. *Ep. ad Marcum Imper. Durocortoro, Athenas reſtea.* Frontinus de Colonus, *ager Carſeolis. Puteolis colonia: Fundis oppidum: Cabiis oppidum*: &. *Canusi muro ducta colonia.* Sic & *Megaris*, ſunt *Megara*, apud veter. Juvenalis Interpretem. Quod imitati ſunt recentiores Scriptores, unde *Aurelianis urbs*, pro Aurelia vel Aureliani: *Pariſiis, Remis* & ſimilia. Per quartum quoque caſum non raro extulerunt. Apud Frontinum *Colonia Vejos. Colonia Graviſcas. Caſſinas & Aquinas.* Perperam hodie ſcriptum, *Caſſinum & Aquinum.* Unde eſt, quod in omnibus libris cujuſcunque etiam vetuſtatis, non aliter Pariſiorum urbem dictam reperias, quàm *Pariſius*, quod eſt pro *Pariſios*. Sic *Remus aliquid factum eſſe*, in antiquis Martyrologiis MSS. non raro occurrit, quod itidem eſt, pro *Remos*. Nam *Pariſios*, ut & *Remos*, indeclinabile eſt, *urbs Pariſios*, *urbem Pariſios*, ſive *Pariſius*, pro quo obtinuit, ut *Pariſius* ſcriberetur. Ita &, cum per tertium caſum ea efferrent, indeclinabilia erant, ut *hæc Anchialo*, *hujus Anchialo* &c. *Hoc barbarum, inquies*, ait Salmaſ. *ad Pollionem loc. cit. ſit planè barbarum, dum conſtet etiam Veteres ita uſurpaſſe.* Et paulo poſt, *De hac ratione plura alibi dicam, quæ id verum eſſe magis vincant. Sic enim infra locutus eſt Vopiſcus in vita Probi*, c. 17. *Copto præterea & Ptolemaide urbes, ereptas barbarico ſervitio, Romano addidit juri*, &c. Vide plura in vocibus *Lutetia* & *Pariſii*.

PARISIUS Petrus Paulus, Vide ibi.

PARISUS, *Strab.* Pannoniæ fluv. per Scordiſcos in Danubium fluens.

PARITA, urbs Veraguæ, cum portu in ora maris Auſtrini. Hinc *Sinus Parita*.

PARIUM, civitas Aſiæ in regione Myſiæ minoris ad Propontidem, 20. mill. paſſ. à Lampsaco in Ortum, Cyzicum verſus, 35. circiter, ex qua fuit Neoptolemus cognomento Glottographus, vir memoratu dignus, Strab. *l.* 10. & 12. Parii quoque ortus eſt Archilochus Poeta Jambographus, unde Horat. *l.* 1. *Ep.* 19. *v.* 23.

——— *Parios ego primus Jambos*, &c.

Malim autem hunc ad *Paron* inſul. referre. Vide Steph. in Πάριον, qui à *Pario*, Iaſionis filio dictum tradit, ut & ſupra voce *Parion*. Juxta hanc urbem teſte Pliniô *l.* 7. *c.* 2. gentes ſunt quæ Ophiogenes vocantur. In eodem oppid. Cupido nudus fuit par Veneri Cnidiæ nobilitate & induſtriâ, hicque & Theſpiis in Bœotia, præcipuè cultus, cujus Sacra *Eroſidia* dicta. Item apud Colchos & Iolaium, *Catull.* & apud Ægyram urbem, *Pauſ.* & apud Samios, ubi *Eleutheria*. Ejus meminit Val. Flacc. *l.* 2. *v.* 622.

Jam juga Percotes, Pariumque infame frageſis
Exſuperant, Pytinamque vadis. ———

Pario adhuc *Sophiano*, *Pariſio Nigro*. Ab Homero *Adraſtiam* appellatam tradit *Plinius*; Eandem & *Paſſes* apud Homerum dici ſcribit *Camerarius*.

PARIUS, *fil.* Iaſionis, nomen dedit Pario urbi, à ſe conditæ, *Steph.* Hinc Ammianus, *Parion, quam condidit Iaſionis filius Parius.* Vide *Parion*.

PARIUS, Tarſenſis quidam, quem ſupra Dianæ ædem decumbentem febris adeo vehemens corripuit, ut eum tandem oppreſſerit. De illo Hippocrates *l.* 3. *de morbis vulgaribus*, ejuſque interpres Galenus *Comment. l.* 3.

PARL. in nummis Conſtantini M. Licinii & Conſtantii, *percuſſa Arelate* eſt, interprete Car. du Freſne *Diſſertatione de infer. ævi Numiſmatibus*.

PARLAMENTUM, à Gall. *parler*, i. e. loqui, Colloquium ſignat ſolenne omnium Ordinum Regni, authoritate ſolius Regis, ad conſulendum, ſtatuendumque de negotiis regni, indictum. *Parlamentum* & *Parlementum* quibuſdam. Hujus ſpecimen inter Normannos, Saxones, Britannos quærunt Philologi. Britannos tepidè, ex illo Cæſaris *l.* 5. *c.* 11. *Summa imperii belli que adminiſtrandi* Communi Concilio *permiſſa eſt Caſſivelauno.* Sed in his Conciliis, nec Regis adfuit præſentia, nec auctoritas. Saxonum mos, e Germanorum agnoſcitur. *De minoribus rebus Principes conſultant, de majoribus omnes*, Tacit. *Germ. c.* 11. Conciliorum igitur duo poſthac, apud Anglos, genera: Eccleſiaſticum, quod expediebant Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates, Clerus; præſentibus etiam ſæpe ipſo Rege, cum Magnatibus populique Senioribus: Seculare, cui poſt Regem aderant Prælati antedicti, & Aldermanni (aliàs Seniores atque Sapientes Regni) h. e. Duces, Comites, Proceres & Magiſtratus nonnulli. Inas Rex Occidentalium Saxonum, A. C. 712. leges ſuas condidit, *Conſiliô & documentô Cenredi patris, Heddæ & Erkenwoldi Epiſcoporum, omniumque Aldermannorum, & Seniorum ſapientum populi ſui, magnâ etiam ſervorum Dei frequentiâ.* Guilielmus poſtea I. Conqueſtor dictus, à conquirendo, i. e. acquirendo Angliam, terram totam inter Magnates ſuos ſic diſpoſuit, ut ſuum quiſque patrimonium de Rege teneret in Capite per ſervitium plerunque Baroniæ. Hinc Magnates Barones Regis, & Barones Regni nuncupantur, Regni etiam Capitanei, quòd in Capite, i. e. à Rege tenuêre, & in librum *Domeſday* conſcribuntur ſinguli. Patrimonia horum quiſque ſua feodorum nomine diſpartitur ſuis quiſque clientibus, quos vulgò *Milites* vocant: & hi viciſſim inter Tenentes ſuos & Colonos. Hi Feodales domini ex aſſenſu Vaſallorum ſuorum, qui *Pares feodi & Curtis ſuæ* dicti, leges ferebant, de rebus feodi ſui: & Rex perinde Conſiliô & aſſenſu Baronum ſuorum leges olim impoſuit univerſo regno, & conſentire inferior quiſque viſus eſt, in perſona domini ſui capitalis. Convenire igitur ſolebant Barones Regis, quoad opus fuerat, ter quotannis

annis ad Aulam Regiam, nempe ad Natale Domini, ad Paſcham & ad Pentecoſten, cum quibus Rex coronatus publicè de negotiis Regni conſtituit. Hunc morem mutaviſſe Henricus I. plebe ad Concilium Sareſberienſe accitâ, fertur à Polydoro Virg. ſed malè: Johannes enim Rex demum non tam *Parliamentum*, nam hoc nomen non tum emicuit, ſed *Communis Conſilii Regni* formam & coactionem perſpicuam dedit, Chartaque ſuâ Anno Regni ſui 17. ſtatuit obſervandam. Poſt ſuſceptionem ſic plebis in Comitia Parlamentaria, Magnatum poteſtas coercita eſt, adeoque eorum labefactata ſuperbia, ut adverſus Regem nemo ſuſcitare auſus ſit novorum quidpiam, ſi de regno non ageretur. Sed ecce nova incommodorum ſeges. &c. Vide Spelmannum *Gloſſar. Archæol. de Angliæ Parlamentis prolixe diſſerentem.* De Galliæ *Parlamentis*, hæc ſolum addam: Illorum X. ſunt: 1. *Pariſienſe*, quod ſub ſe habet Picardiam, Franciam, Belſiam, Campaniam, tractum Lugdunenſem, Bituricum, Borbonium, Pictaviam, & Arverniam. 2. *Rotomagenſe*, ſub quo Normannia. 3. *Redonenſe*, cui ſubeſt Britannia minor, ſeu Armorica. 4. *Burdigalenſe*, ſub quo Lemovicium, Petrocorium, Guienna, & in Vaſconia, Ducatus Albretanus. 5. *Toloſanum*, quod habet Languedokiam, Cadurcium, Rutenium: Et in Vaſconia, Armaniacenſes, Bigerrones, & Comingenſes. 6. *Aquenſe*, ſub quo Provincia. 7. *Gratianopolitanum*, ſub quo Delphinatus. 8. *Divionenſe*, ſub quo Burgundia. 9. *Benearnenſe*, quod Benearniam continet. 10. *Metenſe*, Mediomatricum, Tullum, & Verdunum. Quibus A. C. 1657. undecimum acceſſit, *Enſisheimenſe*, Enſishemii, pro Landgraviatu utriuſque Alſatiæ erectum. Vide Thulden. *ad h. A. p.* 119. Ceterùm, vox eſt recentioris ævi, & modò *Placitum* ſeu *ſervitium placiti* ſignificat, modò colloquium in genere, modò idem quod *Parlatorium* ſeu *locutorium*, notat. Maximè verò, pro *ſolemni* aliquo *Colloquio* uſurpata reperitur, de re quapiam alicujus momenti deliberandi causâ habito. Ita appellatos reperimus plebis ac populi Conventus in Civitatibus, de rebus ad publicam ſalutem ſpectantibus, deliberandi cauſa, coactos: ad cujuſmodi *Parlamenta*, ſonô tubæ populum convocari conſueviſſe, diſcimus ex *Charta* quadam, apud C. du Freſne: *Dominus Vicarius in Palatio domus communis conſtitutus, Parlamentô in ipſo palatio, ad ſonum tubæ ſeu tubarum publicè congregatô.* Unde haud ægrè colligere eſt, cur ſic Galli Anglique appellârint Procerum totius Regni Conventus, ad hoc coactos, ut cum Rege ac Principe de publicis rebus conſilia conferrent, & ſi quæ majoris momenti negotia eſſent peragenda, in iis per leges examinarentur & conficerentur. Nam conſtat eam fuiſſe *Parlamentorum* inſtitutionis occaſionem, maximè in Anglia, ubi Parlamentum *Commune Concilium regni Angliæ, Magnum Concilium* & *Magnum Concilium Regis* vulgò apellatur, ut auctor eſt Edw. Cokus *ad Littletonem ſect.* 104. licèt diſcrimen, & quidem ſatis inſigne eſſe videatur inter Anglicana & Francica Parlamenta, de quo infrà quædam. Pergo de Francicis: Indicebantur hæc perinde ſemel ac iterum quotannis, ad majoris momenti lites examinandas, appellationes à Ballivis ſupremô judiciô decidendas & reliqua, quæ ad jus dicendum videbantur conducere, decernenda: idque *generali Parlamentô ſedente Pariſiis*, ubi ferè ſemper indicta legimus, fieri dicebatur. Nangius in *Ludovico IX.* cognom. *Sancto*, *Convocavit Rex Francorum Ludovicus grande Pariſiis Parlamentum.* Cui etiam *Univerſalis & capitalis Juſtitiæ Regni*, præ cœteris, illuſtre elogium tribuit Carolus Normanniæ Dux tum Regni Rector, in *Statuto* edito d. 23. April. A. C. 1360. &c. Et ſanè ea fuit, apud exteros etiam Principes, *Parlamenti* Francici fama, ac juſtitiæ exiſtimatio, ut non ſemel controverſias ſuas ab eo dijudicari petierint ac conſenſerint: atque in iis Henricus II. Angliæ Rex in ea controverſia, quam cum Archiepiſcopo Cantuarienſi exercuit, ut legimus apud Radulfum de Diceto ſub A. C. 1169. ubi *judicium in Palatio Pariſienſi ſubire, Proceribus Galliæ reſidentibus*, paratum ſe eſſe: profitetur; quod de Parlamento Pariſienſi intelligi omnino vult Car. du Freſne, tametſi non prorſus conſtet, ædem tum Regiam, quam *Palatium* vocant, juri dicundo, ut hodie, fuiſſe addictam, quod plerique ſub Ludovico Hutino, alii ſub Philippo IV. factitatum volunt. Similiter Fridericus II. Imperator in controverſia inter Imperium & Sacerdotium, *ſe coram Laicis Paribus & Nobilibus Regni Franciæ* jus ſubiturum, proteſtatur in ea *Epiſt.* quam Idem Car du Freſne *in Notis ad Joinvillam* edidit *p.* 56. ut alia ejuſmodi omittam. *Parlamentum* verò, quod ambulatorium erat, ſeu potiùs, quod indici ſolebat quotannis, ſemel vel bis, ſtatarium & perpetuum dein factum eſt, litiumque ac controverſiarum appellationibus dirimendis addictum: ejuſque exemplô creata ſubinde alia in provinciis, de quibus aliquid infrà. Plura qui cupit, adeat qui de Parlamentariis ſedibus Juridicis ſcripſerunt, Rocraflavinum, Miramontium, Alios, inter quos inprimis conſuli meretur ſæpius nobis laudatus Car. du Freſne *Gloſſ.* Addam hic quædam, de diſcrimine Angliæ Galliæque *Parlamentorum.* Et quidem, Gallica quod attinet, nihil ea eſſe aliud quàm Dicaſteria & ſuprema Juſtitiæ tribunalia, cum in finem inſtituta, ut cauſæ & controverſiæ civium in illis dijudicentur ac decidantur, ex antè dictis patet: Britannica verò *Parlamenta*, Conventus ſunt publici trium Regni Ordinum, *Cleri, Optimatum* & *Popularium*, in quibus, tanquam totius gentis Comitiis, de rebus ſummis ac maximis conſultatur. Vide Joh. Andr. Gerhardum *Diſc. exot. de Parlamentis Galliæ & Angliæ Jenæ, A.C.* 1667. *edit.* & Greenium *Diſſertat. de Regno Britanniæ*: adeoque Britannica idem ſunt, quod in Francia trium Regni Ordinum Conventus, qui vulgò, *Aſſemblées des Eſtats du Royaume*, appellatur. Cogebantur autem ea potiſſimùm ad hoc, ut ingruente bellô Regi auxilia pecuniaria ab omnibus Regni incolis præberentur. Unde quòd Anglici *Parlamenti* auctoritatem prolixè commendat Joh. Forteſcutus *l. de laudibus LL. Angliæ c.* 18. & 34. atque inter alia dicit (non ut in Francicis, ſi primâ ſpectetur eorum origo, Proceres tantùm, eoſque utriuſque ordinis Secularis & Eccleſiaſtici, iis intereſſe mos. In *Vita* Ludovici VII. *Archiepiſcopi, Epiſcopi, Abbates & magna pars Baronum Franciæ*, conveniſſe dicuntur. &c. Nec omittendum, *Parlamentum* Britannorum duplex eſſe, *Superius*, vulgò Germ. *das Ober-Hauß* & *Inferius* ſeu *das Unter-Hauß*, in quorum illo Archiepiſcopi, Duces, Comites, Marchiones, Barones, in iſto, Equites & Municipes ſive Nobilitas & Civitates, locum habent. Et his Proceres, communi nomine *Lords* Angl. & formulâ compellandi *Mylords*, quaſi dicas, *Domini mei*, appellantur. Vide præter Auctores ſupra citatos Thomam Schmidtum *de Republ. Angliæ, l.* 2. *c.* 2. & qui per *Parlamenta* Angliam ſemper gubernatam fuiſſe, pluribus oſtendere contendit, Georg. Hornium *Orb. Imp. p.* 314. *cum Notis L. Joach. Felleri edit.* 16[illegible]. Etiam verbô mentio hic facienda *Parlamenti*, ſeu Conſeſſûs Baronum de capitalibus criminibus cognoſcentium, de quo vide Hect. Boëthium *Hiſtor. Scot. l.* 14. *p.* 305. & infrà in voce *Placitum Lethiferum.*

Parlamentorum Galliæ succincta historia ex Car. du Fresne.

Pariſienſe ſtatarium factum eſt ſecundùm nonnullos, à Philippo Pulchro, quod ex ejus *Statuto* pro reformatione Regni edito A.C. 1302. *art.* 51. colligunt. Et ſedem aſſignatam in Palatio Regio, à Ludovico Hutino quidam ſcribunt: at Thuanus *Hiſtor. l.* 10. id ſub Philippo IV. A. C. 1344. factum eſſe aſſerit.

Tholoſanum, ante Philippum Pulchrum, jam extitit, ut Catellus *Rerum Occitanar. l.* 2. fusè probavit: Statarium verò factum, à Carolo VII. literis datis Salmurii 11. Octobris A. C. 1443. cujus exordia tum primùm inita 4. Junii ſubſequentis. Inde tamen Montempeſſulanum tranſlatum, ſed rurſum Toloſam reductum eſt à Ludovico XI. A. C. 1461.

Burdigalenſe, poſt exactos ex Aquitania Anglos, inſtitutum eſt, à Carolo VII. Burdegalenſibus, qui ſe ultro Regi dediderant, ſolenni pactô [illegible] obtinentibus A. C. 1451. Exinde erectum fuit A. C. 1460. eique Caſtellum Lomberianum, vetus Ducum domicilium, pro ſede aſſignatum. Verùm Burdegalenſibus paulo pòſt in rebellionem prolapſis urbs recepta, Pariſienſi Parlamento ſubdita manſit, donec, Aquitaniæ Ordinum precibus, rurſum Burdigalæ *Parlamentum* inſtauratum eſt, à Ludovico XI. 12. Junii A. C. 1462. Idem tamen poſteà, cum Aquitaniæ Ducatum Carolo fratri in apanagium conceſſiſſet A. C. 1469. Pictavum tranſtulit (quia Parlamenta teneri haberique non poſſunt in terris apanagiatis) donec Carolô extinctô A. C. 1472. rurſum Burdigalæ inſtitutum eſt.

Rotomagenſe, ſtatarium redditum eſt à Philippo Pulchro A. C. 1302. ad petitionem trium Normanniæ Ordinum erectum à Ludovico XII. 1. Octobris A.C. 1499. quod in annum ſequentem rejiciunt Chopinus *de Dom. l.* 2. *Tit.* 15. Halltinus, alii.

Aquenſe, ab eodem Rege inſtitutum eſt A. C. 1501. cùm anteà in ea urbe ſupremum Concilium eſſet, quod Ludovicus II. Comes Provinciæ inſtituerat literis datis A. C. 1424. in quibus *Eminens Concilium* appellat.

Gratianopolitanum, à Ludovico Delphino, poſtmodum Rege XI. Caroli VII. fil. erectum eſt, pro toto Delphinatu, menſe Jun. 1453. cùm anteà lites judicarentur ſupremô judiciô, à *Concilio Judicum* erectô 1340. ab Humberto Delphino Viennenſi.

Divionenſe, Burgundiæ Ducatu poſt Caroli Ducis obitum, ad coronam reverſô, erectum eſt à Ludovico XI. 18. Mart. 1476. Extinctum poſteà à Carolo VIII. & Pariſienſi unitum, denuo inſtauratum fuit, à Ludovico XII.

Redonenſe, ab Henrico II. menſe Martiô A. C. 1553. erectum conſtatumque eſt ex duabus Cameris uti vocant, quarum prior Redonenſi in urbe ad 1. Aug. altera in Nannetenſi a 1. Febr. tenebatur. Sed hanc poſteriorem Redonas tranſtulit Carolus IX. 1560. Thuanus *Hiſt. l.* 10.

Palenſe, in Benearnis, inſtitutum eſt à Ludovico XIII. cùm anteà lites dirimerentur, in Curia Majori ſeu Plenaria, dein à Concilio Supremo. Marca *Hiſtor. Benebarn. l.* 6.

Metenſe; ab eodem erectum eſt, menſe Januar. A.C. 1633. tranſlatum inde in Urbem Tullenſem, 10. Maj. 1636. rurſum denique in Metenſem urbem remiſſum. Addunt quidam Enſisheimenſe, in Alſatia, ſed illud Metenſi ſubeſt.

PARLATORIUM, locus deſtinatus colloquiis, in Monaſteriis, Gall. *Parloir* &c. Aliter *Locutorium* quoque, quod vide. In Italia & Lombardia præſertim *Parlatorium* appellatur locus ſeu camera, ubi de rebus ſeriis civitatis diſceptatum. Vide Joh. Villaneum *l.* 1. apud Car. du Freſne Gloſſar.

PARMA, nomen fluvii in Italia, in Longobardia Ciſpadana. Oritur ex Apennino, in confinio ditionis Genuenſis, versùs Apuam, dein in Boream tendens, per Ducatum Parmenſem, Parmam rigat, & 10. milliar. infra in Padum ſe exonerat. Ab hoc urbs inter Placentiam & Cremonam ſita *Parma*, urbs Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Bononienſi, & Ducatus titulô inſignis, appellata eſt. Hæc patria fuit Caſſii poëtæ, quem ideo *Parmenſem* vocat Horat. *l.* 1. *Ep.* 4. *v.* 3. itemque Macrobii, viri ingeniô ac doctrinâ præſtantis, ut & Gerardi Sagarelli, Fratricellorum doctoris celebris. Nomen antiquum hodie retinet. Oppidani inde dicuntur *Parmenſes* Ciceroni, *Orat. Philipp.* 14. *c.* 3. *Plinio* & *Martiali l.* 4. *Epigr.* 37. *v.* 5.

At Stephano ſunt inuſitatò Romanis, ut arbitror, vocabulo *Parmani*. Πάρμα, inquit, πόλις Γαλλίας, τὸ ἐθνικὸν Παρμανός, ἢ Παρμήσιος. Illa Græca, hæc Romana erat formatio. De ipſo oppido ſic Strabo *l.* 5. Πόλεις δ' εἰσὶν ἐντὸς τοῦ Πάδου, καὶ περὶ τὸν Πάδον ἐπιφανεῖς, Πλακεντία μὲν καὶ Κρεμώνη πλησιαίταται κατὰ μέσην τὴν χώραν, μεταξὺ δὲ τούτων τε καὶ Ἀριμίνου, Πάρμα καὶ Μουτίνη καὶ Βονωνία. *Ptolemæus*, Ἡ δὲ Γαλλία ἡ Τογάτα ἔχει πόλεις τάσδε. Πλακεντία, Φιδεντία, Βρίξελλον. Πάρμα Κολωνία. Plin. *l.* 3. *c.* 15. *Intus Coloniæ, Bononia, Brixellum, Mutina, Parma, Placentia. Oppida Caſerna. Claterna.* Quando Colonia huc ſit deducta, oſtendit Liv. *l.* 39. *c.* 55. *Eòdem*, inquit, *annò Mutina & Parma Coloniæ Romanorum civium ſunt deductæ: bina millia hominum, in agro, qui proximè Bojorum, ante Tuſcorum fuerat, octena jugera Parmæ, quina Mutinæ acceperunt.* Annus is fuit urbis Romæ 569 quò annò Conſules fuêre M. Claudius Marcellus, & Q. Fabius Labeo. Longò tempore pòſt, quum ſub Auguſto Imperatore novos colonos accepit, cognomenta ei tum addita, quæ antiquus lapis refert hôc modò: Col. Jul. Aug. Parma. A quo primum ædificata fuerit, variè tradiderunt ſcriptores. Sicardus Cremonenſis à Chryſo Trojano, Pallantis Comite, Judicum Iſraelis tempore conditam, & ab ipſius authoris nomine *Chryſopolim* dictam ſcribit, i. e. *civitatem auream*: Paramam *Leander* primum a Thuſcis, quæ gens hanc regionem diu poſſedit, conditam, & à principiu colonorum *Parmam* denominatam arbitratur. Sita eſt in Æmilia via in plano, quinis ab Apennino paſſ. mill. tam ſalubri cœlo eſt, ut *Plinius* inter exempla cenſus, quem ſuis temporibus Imperatores Cæſares Veſpaſiani pater filiuſque Cenſores egerunt, Parmenſes 120. natos annos tres, 130. binos edidiſſe memoriâ prodiderit. Hic cum fratres Prædicatores mulierem nobilem hæreſis Catharorum convictam, exuſſiſſent, plebs tumultu concitatò omnes urbe exegerunt. A. C. 1280. Blondus *Dec.* 2. *l.* 9. Sigon. *l.* 20. Ducatus cognominis caput eſt, à fluv. *Parma* in duas partes ſecta. Ampla, probe culta, picturiſque elegantiſſimis ornata, cum arce validâ & palatio ſuperbiſſimo. Vix 10. milliar. à Pado in Meridiem, Media ferè inter Mutinam ad Ortum & Placentiam ad Occidentem. Academiam hic fundavit, A. C. 1599. Rainucius Farneſius. Labente Imperiô, urbs varios habuit dominos, à Frider. Barbaroſſa per biennium fruſtra obſeſſa. Poſt alias Fortunæ vices, Petrus Lud. Farneſius, à Paulo III. patre ſuo Dux Parmæ creatus eſt, A. C. 1545. indignante Carolò V. qui tamen Margaretam, filiam ſuam notham, pace factâ, Octavio elocavit. E quo conjugio natus eſt Alexander, ille Belgicis bellis adeò celebris Hiſpanorum Dux. Vide & Agathiam *l.* 1. Leandr. Alb. *deſcript. Ital. Sanſovinum, Thuanum, Grotium, Stradam,* &c. Lana illius olim in pretio. Martial. *l.* 14. *Epigr.* 155.

Velleribus primis Apulia, Parma ſecundis
Nobilis. ——— ———

Idem *l.* 5. *epigr.* 13. *v.* 8.

Tondet & innumeros Gallica Parma greges.

Idem *l.* 4. *epigr.* 37. *v.* 5.

Ex pecore redeunt ter ducena Parmenſi.

Et *l.* 2. *epigr.* 43. *v.* 3.

Te Lacedæmonio velat toga lota Galeſo,
Vel quam ſepoſito de grege Parma dedit.

Lloyd. Cœterum, de Petri Aloyſii Paulô III. geniti, primi *Parmæ* ac Placentiæ Ducis, immani tyrannide ac miſerabili morte, conſule ſi placet Sleidanum. Ex ejus ſucceſſoribus Octavius Cæſari reconciliatus eſt A. C. 1556. quibus conditionibus, vide apud Thuanum *l.* 16. Papa poſteà Urbanus VIII. Ducatum Caſtrenſem Duci eripuit hôc ſeculò, ob debita, unde bellum exortum & controverſia tandem auctoritate Ludovici XIV. Galliæ Regis compoſita eſt A. C. 1664. ſed hactenus ſine ſucceſſu. Seriem Ducum exhibuimus ſuprà in voce *Farneſius Alexander.* Addam ſaltem, Ducatum *Parmæ* Papale eſſe feudum, ſed in Placentiam jus ſibi vindicare Regem Hiſpaniæ ratione Ducatûs Mediolanenſis, ex Georg. Hornio *Orb. Politic. Part.* 2. *p.* 70. *edit. prim.*

PARMA, vox Thracica, genus armorum denotat, tutando corpori excogitatum. Memoratur Polybio *l.* 6. cùm ait: *Natu minimi, quos Velites & Pilanos commûrunt, jubentur geſtare gladium, pila*, Parmamque: Parma *tum firmitatem habet ob ſtructuram, tum magnitudinem, quæ tutando corpori ſit ſatis. Nam rotunda cùm ſit, tripedalem habet diametron.* Vide Joh. Roſinum *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 10. Servius *ad Æn. l.* 10. à clypeo *Parmam* ſic diſtinguit: *Parma levia arma, clypei majoris ponderis. Vet. Gloſſa. Parma* ἀσπιδ-ισκάριον. Iterum *Parma* ἀσπὶς ἱππική, *clypeus equeſter*: Denique *Parma* Θρᾳκικὸν ὅπλον, *Thracicum armorum genus.* Quòd equeſtrem vocavit clypeum, ad velites referendum, auctore Liviò *Decad.* 3. *l.* 6. *Gladiis à Velitibus trucidabantur, hic miles tripedalem* Parmam *habet, & in dextra haſtas, quibus eminus utitur. gladiô Hiſpanienſi cinctus eſt.* Quomodo & intelligendus Jul. Frontin. *Strategem. l.* 4. *c. ult. Romanis cùm Campanis Equitibus nullò modò pares eſſent, Qu. Navius Centurio in exercitu Fulvii Flacci Procos. excogitavit, ut delectos ex toto exercitu, qui velociſſimi videbantur, & mediocris ſtaturæ erant*, Parmulis *non amplis & galericulis gladiiſque ac ſeptenis ſingulos haſtis quaternûm circiter pedum armaret eoſque adjunctos Equitibus juberet uſque ad mœnia provehi.* Alias *Parma*, clypeus, ſcutum, umbo &c. non rarò confunduntur. Fuêre autem fortium virorum ſcuta ſeu *Parmæ* pictæ, inertium ac tironum puræ, docente Serviô in *Æn. l.* 7. *v.* 796. qui *ad Æneid. l.* 9. *v.* 548. quoque ait, *Picta arma jam probati in bellis habebant*: ad quem locum videatur quoque Jac. Pontanus. Abbo *de Obſid. Lutetiæ Pariſ. l.* 1.

——— *Saxa fremunt parmas quatientia pictas,*
Scuta gemunt.

Ipſe Virgilius *loc. cit.*

Enſe levis nudô, parmaque inglorius albâ.

Et de Camilla *l.* 11. *v.* 711. tirocinium ejus ſpectans,

——— ——— *Puraque interrita Parmâ.*

Contrà de Viro forti & bellicoſo Capaneo. Statius *Theb. l.* 10. *v.* 919.

Et clypei niger umbo cadit. ———

Vide Thom. Dempſterum Paralipom. *in Joh. Roſini Antiqq. Rom. l.* 10. *c. cit.* A *parma* dicta eſt in exercitu Romano, contra Volſcos, *parmata cohors*, apud Livium *l.* 4. *c.* 38. quæ *tegumen omnis exercitus* appellatur, *c. ſeq. Dat ſignum Volſcus Imperator, ut parmatis, nova cohorti hoſtium, locus detur. Quum Conſul legionesque Romanæ, quod tegumen modo omnis exercitus fuerat, cuiquam videtent* &c. Indidem vocati ſunt *Parmularii*, genus quoddam Gladiatorum, qui & *Thraces* dicti ſunt: Apud hos enim primitus in uſu fuit *Parma*, clypeus rotundus & parvus; quæ poſtea huic Gladiatorum generi peculiaris extitit, ſicâ præterea inſtructis. Turnebus *Adverſar. l.* 5. *c.* 10. Namque & hæc Θρᾳκικὸν ξίφος ἐπικαμπές, *Thracius gladius incurvus* erat. Vide quoque Sueton. *in Domit. c.* 10. Alex. ab Alexandro *l.* 6. *c.* 22. & Lipſium *de Militia Romana*, nec non ſuprà, voce *Palmularius*.

PARMENAS, nomen Diaconi unius ex 7. Sub Trajano martyriò coronatus eſt, A. C. 107. Actor. *c.* 6. *v.* 5.

PARMENIANUS, Epiſcopus Schiſmaticus, in Africa; à Donatiſtis Donato ſurrogatus, A. C. 368. Ab Orthodoxis ad diſquiſitionem invitatus, renuit venire, eò quòd illi immundi eſſent. Refutatur ab Optato. *l.* 1. & Auguſtino.

PARMENIDES, Eleates Philoſophus, Xenophanis an Anaximandri? auditor; atque amicus, cujus meminit Plato, atque ejus nomine dialogum ſcripſit, vocavitque *Parmenidem*, *ſive de ideis.* Hic carmine phyſiologiam expreſſit, ſicut Empedocles & Heſiodus. Duplicem autem eam ſtatuit, unam, quæ veritate conſtaret, alteram, quæ opinione. Primus apprehendiſſe dicitur eundem eſſe Luciferum & Heſperum, alii autem Pythagoram dicunt. Vixit Olymp. 86. An. 318. Urb. Cond. Primus etiam terram rotundam, & in medio mundi; duo elementa, ignem & aerem: Solem frigidum & calidum, primum hominem è ſole genitum, &c. dixit. Item Rhetor, Suid. Diog. Laert. *l.* 9. *vita Phil.* Theophr. Plut. Sextus Empiricus, Clemens Alexandrin. Proclus, &c. Fragmenta Philoſophi exhibet Henr. Stephanus, *de Poeſi Philoſoph.*

PARMENIO, inter Alexandri M. comites maximè dilectus, occiſus tandem ejus juſſu. de quo plurima *Curt.* & *Plutarch.*

PARMENISCUS, Grammaticus & Aſtrologus, quàm ſapienter de autumno ac vindemiis ſcripſerit, refert Plin. *l.* 18. *c.* 31. Idem commentatus eſt in Aratum, & hiſtoriam Aſtrorum ſcripſit, laudatam Hygino, *Poetic. Aſtron. c.* 2. & 13. & Varron. *l.* 9. *de L. L.* Vide Voſſium *de Hiſtor. Græc. p.* 397. & *de Scient. Mathemat. c.* 33. §. 21.

PARMENO, nomen viri apud Comicos.

PARMENSIS Johannes, vide *ib.*

PARMENSIS Ditio, inter Ducatum Mediol. ad Boream & Occidentem Ducatum Mutinenſem ad Ortum & ditionem Genuenſem partemque vallis Macræ ad Meridiem, Partes habet. Ducatum Parmenſem & Placentinum, Statum Buxeti, & Principatum Vallis Tari pro majore parte, quibus annumerabantur anteà Ducatus Caſtrenſis, & ditio Roncilionis, in provincia Patrimonii. Dux eſt è gente Farneſio. Ducatus verò Parmenſis ſtrictè ſumptus, eſt inter Mutinenſem ad Ortum & Placentinum ad Occidentem.

Parmensis ditionis Urbes:

Burgus S. Domnini, *Borgo S. Donino.*	Buxetum, *Buſſeto.*
	Florentiola, *Fiorenzuola.*
Burgus Vallis Tari, *Borgo di Val di Taro.*	Parma, *Parma.*
	Placentia, *Piacenza.*

PARNASSUS, urbs Epiſcopalis Cappadociæ, in Galatiæ confinio ad fontes Melæ fluv. 140. mill. paſſ. ab Ancyra in Eurum. 80. ab Amaſia in Meridiem ad radices montium. Quid nunc ſit, non conſtat. Item, urbs Aſiæ minoris.

PARNASSUS, mons Phocidis, ubi plurima & laudatiſſima Laurus, hodie *Liacura, Sophian.* Apollini & Muſis ſacer, 2. vertices habens, quorum unum Tithorea vocari, alterum Hyampeum, author eſt *Herodotus.* Cithæron autem & Helicon, quos Servius malè putavit eſſe Parnaſſi juga, montes ab hoc diverſi, licet non admodum disjuncti, ſunt. Hujus autem duo juga ſunt *Cyrrha* & *Niſa.* Juvenal. *Sat.* 7. *v.* 62.

Quis locus ingenio, niſi cùm ſe carmine ſolò
Vexant, & dominis Cyrrhæ Niſæque feruntur
Pectora noſtra duas non admittentia curas.

Magnitudinem ejus innuit Strabo *l.* 9. ubi Heliconem (quem Heſiodus vocat ὄρος μέγα τε ζάθεόν τε) κατά τε ὕψος καὶ περίμετρον *altitudine & ambitu* ſcribit eſſe Parnaſſo ἐνάμιλλον, hoc eſt, *conferendum*: De quo Theophr. *hiſt. pl. l.* 3. *c.* 3. Ἔν γε τοῖς μεγάλοις ὄρεσιν οἷον τῷ ἐν Παρνασῷ, *in magnis montibus, ut in Parnaſſo.* Unde Παρνασσῶν μεγέθη apud Ariſtophanem in *Ranis*, & ἄνθρακες Παρνήσιοι pro *magnis* in Acharnenſibus. Altitudinem ſatis innuit Ovid. *Metam. l.* 1. *v.* 316.

Mons ibi verticibus petit arduus aſtra duobus
Nomine Parnaſſus, ſuperatque cacumine nubes.

Catullus, *Epigr.* 65. *v.* 780.

——— *Parnaſſi à vertice ſummo.*

Et Lucan. *l.* 5. *v.* 72.

Cardine, Parnaſſus geminò petit æthera colle.
Mons Bromio, Phœboque ſacer. ———

Perſius *in Prologo, v.* 2.

Nec in bicipiti ſomniaſſe Parnaſſo
Memini. ———

Scne-

Seneca *Oedip. Actu* 2. *v.* 287.

Gemina Parnaſſi nivalis arx trucem ſonitum dedit.

Statius, *Thebaid. l.* 1. *v.* 62.

——— *Si ſtagna petiſ Cyrrhæa bicorni.*

Idem:

——— *Sacrâque bivertici umbrâ*
Parnaſſi reſidens. ———

Proinde Nonno *in Dionyſiacis*, δικάρηνος, h. e. *biceps* dicitur. Quòd autem Seneca *nivalem* arcem dixerit, habuit forte ex Homero, qui ſic *in Hymn.* 2. *v.* 282. de Parnaſſo:

Ἵξε δ' ἐς Κρίσην ὑπὸ Παρνησὸν νιφόεντα.

Unde quoque, ni fallor, Euripides in Phœniſſis νιφόβολον vocat. Lauro abundâſſe hunc montem innuit Virg. *Georg. l.* 2. *v.* 18.

——— *Etiam Parnaſſia laurus*
Parva ſub ingenti matris ſe ſubjicit umbra.

Quo circa Nonnus εὐδενδρος, h. e. *bonas arbores habentem* vocat. *Parnaſſi deſerta ardua* dixit Virg. *Georg. l.* 3. 291. Hauſit forſan ex Pindaro, cui *Ode* 10. *Pyth.* Παρνάσσιος μυχὸς dicitur. Pauſan. *in Atticis*, Gallos, cùm in Græciam irrupiſſent, ait, Delphos, ad diripienda Delphici templi donaria ſe contuliſſe; incolas autem iis occurriſſe, ac tum crebra de cœlo fulmina, & divinitus ac ſponte avulſa de Parnaſſo ſaxa Gallorum aciem perculiſſe. Quo alluſit Propert. *l.* 2. *eleg.* 34. *v.* 13.

Altera dejectos Parnaſſi vertice Gallos.

Et planiùs *l.* 2. *eleg.* 13. *v.* 53.

Torrida ſacrilegum teſtantur limina Brennum,
Dum petit intonſi Pythia regna Dei.
At mons laurigero concuſſus vertice, diras
Gallica Parnaſſi ſparſit in arma nives.

Prius hic mons *Larnaſſus* dictus fuit, à *Larnace* arca Deucalionis, quæ eò delata, autore *Stephano* cum *Apollonii Interprete*. Poſt diluvium verò, *Parnaſſus* vocabatur, ab heroë *Parnaſſo*, uti tradit *Hellanicus*. Lege Lilium Gyraldum *Synt. de Muſis*. *Peucerus* ab Ebræo הר *Har* & נחש *Nahas* deducit, litera p. locò h. adſcripta in compoſitione. *Har* autem eſt *mons*; *Nahas* verò *augurium*, ac *divinatio*, quaſi dicatur *mons divinationis*. Nam Oraculum Delphicum ſedem habuit ad radices Parnaſſi. *Nic. Lloydius*. Probat hanc Etymologiam etiam Georg. Hornius *Hiſtor. Philoſoph. l.* 3. *c.* 2. ubi Græcos *Parnaſſi* etymon fruſtra in lingua ſua quærere, cùm docti jam pridem oſtenderint, *Har-naſſe* primitus dictum fuiſſe, docet: additque, quoſdam Semitarum vel Japetionidarum ibi conſediſſe ac prædixiſſe, ſi homines in impietate ſua pergerent, fore ut rurſum aquis abſorberentur; vel potiùs ibi primò, editis Oraculis, religioſæ ſuperſtitionis fundamenta jeciſſe. Certum enim, Japetum vel ipſum vel poſteros ipſius in Græciam delatos eſſe, cùm ab eo Græci generis humani originem arceſſant: quod Horat. *l.* 1. *Carm. Od.* 3. *v.* 27. *Audax Japeti* vocat *genus*. Unde illæ fabulæ de Iapeto & filio ejus Prometheo, cui inventionem Artium & Philoſophiæ manifeſtè tribuit *Suidas*, Προμηθεὺς, inquiens, ὃς πρῶτος τὸν γραμματικῶν φιλοσοφίαν: ubi monet Voſſ. *l.* 1. *Gramm. c.* 3. legendum eſſe. Γραμματικὴν καὶ φιλοσοφίαν. Et apud Euſebium Africanus *Præpar. l.* 4. *c.* 3. *Prometheum finxiſſe homines fabulantur atque formâſſe, quoniam ſapientiâ, eloquentiâque ſuâ à beſtiarum vita in civilem eos transformavit.* Etiam Plato *in Philebo*, maximam inventorum, cœlitus acceptorum, laudem ei tribuit &c. Itaque cùm prima Sapientiæ ſtudia ad hunc montem excolerentur, facilè factum eſt, ut primi illi Magiſtri Muſarum (quæ in *Parnaſſo* ſedes habere fingebantur olim) nomen reportaverint: itidem à voce Hebr. נחש, quòd reconditæ diſciplinæ Magiſtri eſſent. Vide eundem Hornium *l.* 7. *c.* 3. *ubi de Helicone ei, aliiſque Philoſophandi locis prolixus ſermo eſt*: nec non infra voce *Pharnas*.

PARNES, mons Atticæ vitifer. Statius *l.* 12. *Theb. v.* 620.

Dites & Hegaleos nemorum, Parneſque benignus
Vitibus. ——— ———

Genitivus caſus *Parnethos* apud Ariſtoph. *in Nubibus*. Et hic mons & *Parnaſſus* alludunt ad Syrum פרנס *parnes*, h. e. *paſcere*, unde פרנוס *pirnus*, paſcuum, Bochart. *l.* 1. *Chanaan c.* 16. *Nic. Lloydius*.

PARNESSUS, Aſiæ mons inter Arianam & Bactrianam, Dionyſ. *v.* 737.

——— Κραναοῖς ὑπὸ Παρνησσοῖο.

Hic pleriſque Παροπάμισος, *Ptolemæo* verò Παροπανισὸς dicitur, unde per ſyncopen fit Παρπανισὸς, & iterata eâdem ſyncope Παρνησὸς. Παρνησσὸς enim apud *Dionyſium* legendum docet Salmaſ. & ex variantibus lectionibus probat *Montanus*. *Idem Lloyd*.

PARNETES, cognomen Caliſtrati Athenienſis Principis, qui, quia inſtituit, ut in judiciis & concionibus nummuli diſtribuerentur, locum proverbio dedit; *Obolum repetis Parnetes*.

PARNI, Nomades quidam, qui Arſace virò Scythâ duce Parthiam invaſerunt, eamque obtinuerunt, quum anteà Ochum accolerent, Strabo *l.* 11.

PARNOPIUS, Apollo dictus eſt apud Bœotios, ſive *à mure*, qui apud Æolos παρνόπιον dicitur, ſive *à culicibus*, qui ſic apud Bœotios nominantur. Pauſan. autem ideo *Parnopium* vocat, quòd infeſtas agro Athenienſi locuſtas, h. e. πάρνοπας de regione propulſaverit. *l.* 1.

PARNUS quidam, qui ob amiſſam naviculam, cum obviis quibuſque litigabat. Hinc adagium: *diſceptare ob Parni ſcaphulam*, i. e. ob res minutulas multum movère litium & querelarum. Diogenianus *apud Eraſmum*.

PAROCHIÆ, de harum origine *Anaſtaſius* dicit, Fabianum Pontific. 21. per Regiones Romam diviſiſſe Diaconis. Et *Luitprandus*: Fabianus 7. Diaconos in urbe Roma in 7. Regiones ipſius urbis diviſit. Dionyſius autem, Presbyteris Eccleſias diviſit & Cœmiteria, & *Parochias*, & Diœceſes inſtituit. Poſt hæc Marcellinus Papa, 25. titulos, quaſi diœceſes eſſe voluit. In Angliam *Parochiarum* originem primus Româ deduxit Honorius Doroberneuſis Archiepiſcopus V. Romanus ipſe & Gregorii M. diſcipulus. Vide Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* Melius *Parœcia*, ex Græco Παροικία. Unde *Budæus* ait, *Parœcia accolarum eſt conventus & accolatus ſacraque vicinia. Quare qui fanum aliquod accolunt, Parœci dicti ſunt, ejuſdem ſcilicet Fani* (quod voce οἶκος, *Oeci*, non rarò venire Veteribus diximus ſupra, in hac voce: *participes*. Additque, *Quòd ſi Latinè loqui magis placet, Latinis ſcriptoribus Parœcia Curia dici poſſunt, unde Curiones olim dicti & Parœci ipſi Curiales. Inde Curionatus, qui vulgò Cura dicitur* &c. Quæ omnia eruditè probat ex *Livio & Feſto*. Atque hæc etymologia videtur non longè petita. Fileſacus etiam *de Parœciis c.* 1. exiſtimat, ejuſdem Eccleſiæ conſortes vel vicinos, παροίκους dictos: & *Parœciam*, eorum qui eandem Eccleſiam accolunt viciniam. Henric. tamen Valeſ. *ad Euſebii Hiſtor. l.* 1. *c.* 1. hujus vocis originem inde natam putat, quòd Eccleſia in terris duntaxat inquilina ſit & πάροικος; ejus autem patria & municipatus in cœlo. Car. verò du Freſne cenſet, Veteres appellâſſe Eccleſias παροικίας, quòd, cùm in magnarum Urbium viciniis conventus ſuos ſacros ſecretò agerent, cœtuum Eccleſiæ ſeu Conventus, non civitates quidem dicerentur, ſed viciniæ civitatis: quod probat ex formulis familiaribus primitivæ Eccleſiæ, ἡ Ἐκκλησία ἡ παροικοῦσα ἐν Σμύρνῃ, apud Euſeb. *l.* 4. Ἐκκλησία τῇ παροικούσῃ Γορτύναν, *ibid. c.* 23. ἡ Ἐκκλησία τοῦ Θεοῦ ἡ παροικοῦσα Ῥώμην, in *Ep. Clementis ad Corinth.* &c. Neque ab hac ſententia diſcedit Sirmondus *Diſquiſit. de Azymo c.* 5. ubi obſervat, *Parochiarum* nomen, ruſticarum olim Eccleſiarum fuiſſe, itcoque *Parochias* Civitatibus opponi, in Concilio Agathenſi *can.* 21. & in Concil. Aurelian. V. *can* 8. Sed falſum id eſſe, pluribus docet Cl. Suicerus, cui proin Παροικία Σμύρνης vel Ῥώμης, eſt Ἐκκλησία παροικοῦσα Σμύρναν vel Ῥώμην, *Eccleſia Smyrnam vel Romam habitans. Primi*, addens, *Chriſtianorum cœtus in urbibus ita vocati ſunt, quia, cùm pauci eſſent & differrent à civibus ipſis religione ac ſacris, tanquam hoſpites ac peregrini, ſive πάροικοι illarum urbium cenſebantur. Sed & revera plurimi ex his erant peregrini* ——— Πάροικος *autem non dicitur, qui in vicinia colit, aut propter urbem, ſed qui ipſam urbem incolit, ut inquilinus παρ' ἄλλῃ πόλει ἄλλος οἰκῶν, qui de una urbe in aliam incolendi gratiâ migravit. Hæc eſt origo* Παροικιῶν & παροικουσῶν πόλιν vel Ἐκκλησιῶν. *Quæ vox aliquando plurium minutarum Eccleſiarum complexionem ſignificat & unam Eccleſiam civitatis, in plures diſpertitam minores conventus. Aliquando minores illos ipſos cœtus, qui ut Eccleſiarum nomine vocitabantur, ita etiam παροικιῶν, ut in Epiſt. Innocentii ad Decentium. Alioqui circa illa tempora* Parœcia *diſtinguebatur ab Eccleſia, præcipuè in Africana Eccleſ: quia Eccleſia nomen ſumebatur propriè de matrice & principali Eccleſia* ——— *Eòdem tempore in Eccleſiis Occidentis* Parœcia *appellata eſt, quæ pars eſſet Eccleſia civitatis. Baſilica nempe particularis, cui unus Presbyter præerat* ——— *tota autem civitas Eccleſiaſtica ſub Presbyterio ſuo vel Epiſcopo, quæ ex multis parœciis conſtabat, vocata fuit Diœceſis. Quo ſenſu Diœceſis & Eccleſia eadem erat, ut apud Græcos* Ἐκκλησία & Παροικία ——— *ut qui vocem* Διοίκησις *rarò aliter uſurpabant, niſi de plurium provinciarum, ſub Exarcho eccleſiaſtica, ſub Vicario civili adminiſtratione. Eccleſia igitur abſolutè cùm idem ſignificet, quod Diœceſis apud Latinos, &* Παροικία *apud Græcos, & omnem unius civitatis plebem comprehendat, inde factum, ut Civitas, Eccleſia & Plebs, pro eodem ſumantur* &c. Vide eum *Theſaur. Eccl.* voce Παροικία. Hodie *Parœcia*, ſeu, ut vocabulò Canoniſtis magis tritò utar, *Parochia*, territorium & diſtrictus Epiſcopi vel Sacerdotis, uti *Provincia* & *Diœceſis* Metropolitani & Archiepiſcopi, dicitur; ad cujus imitationem, diſtrictus quoque Judicis *Parochia* dicitur, in *Decretis* S. Ladiſlai Hungariæ Regis *l.* 3. *c.* 16. Diviſio autem *Parochiarum* ortum habuit à Dion. *in* 13. *quæſt.* 1. *c. Eccleſ.* Atque in hoc *Parochiale* jus conſiſtit, ut omnes *Parochiani* in diebus Dominicis & feſtivis miſſam audiant in Eccleſiis, in quarum parochiis habitant, *c.* 2. *dicto t. de Parochiis.* Prætereà in decimis perſonalibus, quæ Eccleſiæ parochiali debentur, 16. *quæſt.* 1. *ſi quis Laicus cap. ad Apoſtolica, de decim. primit. & oblat.* Tandem in oblationibus, quæ dandæ ſunt Sacerdoti *Parochiali*, qui pro Populo orare debet, 10. *qu.* 1. *quia Sacerdos.* Hactenus Canoniſtæ, apud Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Conſtituunt autem *Parochiam* decem homines ſecundùm eoſdem qui inde *Parochiani* ſeu *Parochiales* dicuntur, &c. Plura vide præter auctores laudatos, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* & Macros Fratres *in Hierolex.* ſimiles *Parœciis* hodiernis fuêre Curiæ illæ triginta, in quas Populum Romanum primis temporibus Romulus diſtribuit. Ut enim *Parochia* habent deſtinatas quaſdam ædes ac domos, in certa quadam urbis parte poſitas, quæ communia ſacra, ipſam ædem communem & ſacrorum communem Miniſtrum, i. e. *Parochum*, habent: Ita Curiæ illæ Romanæ erant incolarum Urbis partes, non modò locô, ſed etiam ſacris peculiaribus, diſtinctæ, quibus qui præerant, *Curiones* vocabantur. Vide Joh. Roſin. *Antiquitat. Rom. l.* 6. *c.* 2.

PAROCHUS, Gothofredo *convivatorem* notat: Horat. *l.* 2. *Sermon.* 8. *v.* 36.

Tum Parochi *faciem nil ſic metuentis.*

I. e. qui menſas cœteris appoſitas epulis inſtruit. Propriè, qui lege Juliâ Magiſtratibus Reip. causâ proficiſcentibus omnia neceſſaria ſuppeditabat; quæ unò nomine vocabantur Παροχαί: quod A. Gellius vertit *Præbenda*, *l.* 15. *c.* 14. Horum redemtionem ſordidam viſam fuiſſe, oſtendit Horatii locus de Ventidio Baſſo. Ut autem ab iſtiuſmodi præbendis Cicero abſtinuerit, in provinciam proficiſcens, lege *ad Attic. l.* 5. *Ep.* 10. & 21. Officium iſtiuſmodi *Parochi*, idem Poëta deſcribit. *l.* 1. *Sat.* 5. *v.* 46

Proxima Campano ponti quæ villula, tectum
Præbuit. & Parochi, *quæ debent, ligna ſalemque:*

A Græco παρέχειν, quod eſt πορίζειν, *præbere* ac ſuppeditare, dicti.

Quando autem vox ἀπὸ τοῦ παροχεῖσθαι, quod eſt, *tibi aſſidentem latere alterius*, valet, tum τὸ Παράνυμφος ſeu Νυμφαγωγός, *Conjugum conciliatorem* & *Auſpicem*, cui plurimum in Græcia deferebatur; ubi, ut ſcribit Pauſanias, in nuptiali curru tres tantùm ſedebant, Sponſa quidem media & à lateribus ipſius Sponſus & *Parochus*, qui vel genere vel amicitiâ Neogamis conjunctus erat: ſed de hoc vide ſuprà in voce *Paranymphus*. Ad prius vocis ſignificatum ut redeam, Porphyrio *Parochos* illos Horatii hodie *Copiarios* dici monet, quod & Duarenus annotavit *Diſput. Anniverſ. l. 1. c. 26.* Atque inde *Parochias* quidam derivârunt, quibus ſingulis Sacerdotes ſui deſtinati ſunt, ab exhibitione Euchariſtiæ *Parochi* dicti: ſed *Parœcias* primùm, non *Parochias*, appellatas eſſe, vidimus ſuprà. Vide Chabotium *ad Horat.* & Calvin. *l. c.*

PARODANA, Perſidis urbs, *Ptolem.*

PARODIA, de Rhapſodia nata eſt, uti è Tragœdia Satyra; è Comœdia mimus. Cum enim Rhapſodi intermitterent recitationem, luſûs gratiâ prodibant, qui ad animi remiſſionem omnia illa priora inverterent. Hos idcirco Παρῳδοὺς nominârunt: quia, præter rem ſeriam propoſitam, alia ridicula ſubinferrent. Sic Matron Poëta Græcus aliquot millia verſuum Homericorum ad culinam & macellum invertit juſtô poëmate. Eubœus quoque Parius quatuor edidit libros *Parodiarum*, ſub Philippo. Primus autem Hegemon, apud Athenienſes, certavit hôc genere carminis, & vicit tum aliis, tum eô, quod vocavit *Gigantomachiam*. Ariſtoteles Hegemonem Thaſium primum *Parodias* ſcripſiſſe prodidit: quod tamen alii Hipponacti tribuunt, cujus reliquias exhibet Scaliger *Poët. l. 1. c. 42.* Fuiſſe id genus carminis apud Siculos in honore, conjici poteſt ex Alexandri Ætoli *elegiaco* hoc,

Τοῖς Συρακοσίοισιν ἔχων χάριν αἱ δὲ Βοωτίς
Ἔλθωσιν, πόλις τίκτεται οὐκ ὀλίγον.

Perſonæ in eo amantes fœminæ aut temulentæ: item gancones, qui bona ſua abliguriêrunt. Patres eorundem nepotum & gurgitum, Alcumiſtarum impoſturæ. Luſus in malos Poëtas ex perſona cauponis aut piſtoris. Irriſio mali Medici, ex recitatione podagrici. Omne genus Baccelorum & Bauciarum &c. Introducuntur hi cum Magiſtris, qui præeunt aut prælegunt aliquem verſum ſerium: at illi detorquent ridicule, ad cujuſpiam ignominiam. Vide Scaligerum *d. l.*

PAROECOPOLIS, urbs Macedoniæ intra montes in Myſiæ confinio *Ptolemæo.*

PAROENIUM, carminis apud Græcos olim genus, in conviviis adhiberi ſolitum, de quo vide Athenæum *l. 14. c. 6.* Alex. ab Alexandro *Genial. Dier. l. 4. c. 2.* & Jul. Cæſ. Scaligerum *Poëtices l. 1. c. 55.* Græc. *παροίνιον*, quaſi *ad cyathum*. Cujuſmodi carmen integrum Praxilla Sicyonia compoſuit, è quo verſiculos hos,

Οὐκ ἔστιν ἀλωπεκίζειν
Οὐδ' ἀμφοτέροισι γίνεσθαι φίλον,

citat idem Scaliger; qui & *παροίνιος ſaltationis*, inter Ionicas, *c. 18.* & *παροινίων tibiarum c. 20. ejuſdem libri*, meminit. Simile carmen apud Indos in uſu, indigitatur Curtio *l. 8. c. 9.* *Regem mero ſomnôque ſopitum, in cubiculum pellices referunt patriô more invocantium noctium Deos.* Cujus præcipuum argumentum fuiſſe, *ut Rex bonis ſomniis uteretur, & benignus erga ſubditos ac ξύμβολος ſurgeret*, tradit Philoſtratus *Apollon. l. 2. c. 14.* Sed hæc nœnia potius ſomni conciliatrix: qualem infantibus dormituris apud Græcos adhiberi ſolitam, retulimus ſuprà voce *Nænia*. Vide quoque hic paſſim, inprimis ubi *de Conviviis* ac *Scoliis*, & de voce *παροινία*, quæ ὕβριν, i. e. *petulantiam* ſeu *injuriam*, ex temulentia naſcentem, notat, Cl. Suicerum *Theſaur. Eccl.* in hac voce.

PAROETEA, regio prope mare Rubrum. *Steph.*

PARON & *Heraclides*, Ænii fratres, Cotyn extinxerunt, à quo pater eorum contumeliâ erat affectus, Ariſtotel. l. V. Politic. *c. 10.* Plutarcho, adverſus Coloten, *Python* dicitur. Idem in *Apophth.* ait, ideo ab iſtis Cotyn ſublatum, quod homo nefarius iſtorum patri vim intuliſſet. Vide Demoſth. contra Ariſtocrat. Laërt. in *vita Plat.* & *Suidam*.

PAROPAMISSADÆ, PAROPANISSADÆ *Ptolemæo*, populi fuêre Aſiæ, quorum regio, *Paropamiſſus* dicta; eratque pars Aſiæ, ſub Perſis, inter Bactrianam ad Occidentem, Indiam ad Ortum, Arachoſiam ad Auſtrum, & Caucaſum ad Boream. Quorum regio nunc *Sableſtan Caſtaldo* & aliis dicitur, & regia *Candahar*, ſeu *Ortoſpana* vel *Ortoſpanum*. *Baudrando* erant, ubi nunc *Cabul.* provinc. in ditione M. Mogolis, cum maxima parte Candahariæ provinc. ex *G. Sanſone*. *Ptol.* veteres hujus regionis incolas maximè feros fuiſſe, extra omne reliquorum hominum commercium, in caſis lateritiis habitantes, cum Curtio *l. 7. c. 3. 4. 5.* refert. qui addit, ſolum egelidum & ſterile, exercitui Alexandri non parùm fuiſſe infeſtum. Vide etiam Strabon. *l. 11.* Plin. *l. 6. c. 20. 23.* &c.

PARAPOMISUS, ſeu PARAPOMISSUS Plinio, *l. 5. c. 27. l. 6. c. 17.* *Parapaniſus Ptolemæo*, *Parnaſus* Ariſtoteli, *Parneſſus*, vel *Parneſſos Dionyſio*, mons excelſus Paropamiſſadarum, Tauri pars, ex quo Bactrus fluv. oritur. *Calcheſtan Caſtaldo* & *Moletio*. Ex eo etiam Indus fluv. profluit, teſtibus Plinio *loc. cit.* & Arriano, *l. 5. de Expedit. Alex.* Hujus montis jugum altiſſimum *Naugracut* à *M. Paulo Veneto* vocatur, *Pamer* verò *Mercatori* dicitur.

PAROPSIS, Græcè Παροψίς, eſcarium vas, *Feſt.* Suetonius *Galbâ c. 12.* *Ordinario diſpenſatori breviarium rationum offerenti, paropſidem leguminis, pro ſedulitate ac diligentia, porrexit.* Sed & ſic dicebatur medica illa compoſitio Medeæ, quâ ægris vigorem ac ſanitatem reſtituendo, in lebete homines recoquere à Poëtis fingebatur. Unde Lycophron. *Caſſandr.* ubi de Æſone, Medeæ ope vigori priſtino reſtituto,

——— *λέβητι δαιτρευθεὶς δέμας,*
elixum ammoni rogo.

Nempe *Medea*, ut ait Fulgentius *Mytholog. l. 2.* *ejus naturæ florem invenit, qui capillos albos nigroſve faciendi poteſtatem habebat, quò omnibus à canitie liberari volentibus capillos nigros apparere fecit. Invenit quoque prima lavacri cujuſdam calidi uſum vim Medicam habentis, quô volentibus omnibus medebatur, atque hæc quidem non in publico, ſed clam agebat, ne quis Medicorum talia addiſceret. Hæc verò compoſitio, quâ utebatur, παροψὶς dicebatur. Quicunque igitur hâc paropſi utebantur, agiliores prorſus ſanioreſque fiebant. Ex hoc Medea præparationem hanc quicunque videbant, lebetes ſcilicet, lignum & ignem, homines elixando a Medea coqui exiſtimabant.* Pro *Paropſis*, cùm vas eſcarium notat, *parapſis*, legi jubet Gruterus, apud Martial. *l. 11. Epigr. 27.* ſed repugnat Caſaubon. *ad Sueton. d. l.*

PAROPUS, oppid. Siciliæ in ora Occidua contra Uſticam inſulam, Populi *Paropini*, Plin. *l. 3. c. 8.* Periit funditùs.

PARORÆA, urbs Arcadiæ, *Steph.* Alia Macedonum, *Idem.*

PAROREJA, Thraciæ urbs, vicina Macedonibus, Liv. *l. 39. c. 27.* *Parorei* populi, Plinio, *l. 4. c. 10.*

PAROS, quæ PARIO *Sophiano*, inſula maris Ægæi, una Cycladum, prius *Pactya*, & *Minoa*, teſte Plinio, *l. 4. c. 12.* dicta. *Demetrias*, *Zacynthus*, *Hyria*, *Hyleeſſa*, & *Cabarnis Steph.* Venetis, à Turcis, cum Eubœa A. C. 1470. erepta. Olim Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Rhodio. Nunc Græci hic Archiepiſcopum habent. Ita dicta putatur, à *Paro* Jaſonis filio, vel ab Arcade quodam *Paro* Parrhaſii filio, Plin. *loc. cit.* In ea eſt oppid. etiam *Parum* vocitatum. In hâc inſula marmor candidum proveniebat, ad Deorum ſimulachra maxime expetitum, idque à loco *Parium* dicebatur. Unde Ovid. *Metam. l. 7. v. 465.*

——— *Planamque Seriphon,*
Marmoreamque Paron. ———

Sidonius Apollinaris *in Burgi deſcriptione v. 140.*

Candentem jam nolo Paron, jam nolo Caryſton.

Horat. *l. 1. Carm. Od. 19. v. 5.*

Urit me Glyceræ nitor
Splendentis Pariô marmore purius.

Strab. *l. 10.* Πάριος ἡ Παρία λίθος λεγομένη, ἀρίστη πρὸς τὴν μαρμαρογλυφίαν. Virg. *Georg. l. 3. v. 34.*

Stabunt & Parii lapides, ſpirantia ſigna.

Et *l. 1. Æn. v. 597.*

Quale manus addunt ebori decus, aut ubi flavo
Argentum, Pariuſve lapis circumdatur auro.

Idem *l. 3. Æn. v. 126.*

Viridemque Donyſam
Olearon, niveamque Paron. ———

Ovid. *l. 1. Amor. El. 7. v. 51.*

Aſtitit illa amens albo, & ſine ſanguine vultu,
Cæduntur Pariis qualia ſaxa jugis.

Seneca *in Hippolyto, Actu 2. v. 797.*

Lucebit Pariô marmore clarius.

Paros frigidam habet aquam & mulieres formoſas apud *Ariſtoph.* quod adagii ſpeciem habet, quô ſignificamus, Non eſſe commodum ſine incommodo. Hic mures non reperiri feruntur. Hinc etiam proverbium: Ἀναπαριάζειν, de illis, qui pacta & conventa violant. Item inſula Liburnorum *Stephano*, quem tu conſule in voce *Paros*. Vide *Pharia*. *Paros*, *Nicanore* teſte, apud *Stephanum* etiam *Zacynthus* dicta eſt. An quia זכות *Zachuth*, Phœnicibus erat ſublimitas, ut infra docebimus, ubi de Inſula *Zacyntho*? Certè Zacynthus, ita Parus montoſa fuit & ſublimis. Dioſcorides *Antholog. l. 3. c. 12.*

Οὔτε Πάρου κίονες ἀστράπτουσι ἐμοῦ.

Parii porro montes profundis cuniculis ſcatent, & Solitam inacceſſis, ut candidum marmor in iis latens, non niſi ad lucernas, erui poſſit. Unde factum, ut *lychnites*, ſeu *lucernarius* diceretur Parius lapis. Plin. *l. 36. c. 5.* locutus de Chiis quibuſdam ſculptoribus magni nominis. *Omnes autem tantùm candidô marmore uſi ſunt à Paro inſula, quem lapidem cœpêre Lychniten appellare, quoniam ad lucernas in cuniculis cæderetur, ut author eſt Varro.* Atho λυχνίτην ob id ipſum appellat Callixenus Rhodius, apud Athen. *l. 5.* ubi de thalamego Philopatoris: *ἵδρυτο δ' ἐν αὐτῷ τὸ τῶν θεῶν ἕδος συγγενείας ἀγάλματα ἐκ λίθου λυχνίτου.* A cuniculis hiſce, quos diximus, nomen habere *Paron* inſulam, ſtatim agnoſcet, quiſque ſciet, Ebreis פרה *pera* ex Eſaj. *c. 2. v. 20.* & פרא *paro* Syris eſſe terræ cuniculum, Bochart. *l. 1. Chanaan. c. 14.* *Nic. Lloyd.*

PAROSPUS, fluv. Indiæ, in Cophen influens, Plin. *l. 6. c. 23.*

PAROSTA, Tauricæ Cherſoneſi urbs, *Ptol.* *Niger* ſcribit *Parasinum* quibuſdam eſſe. Hujus Plin. meminit, dicitque terram ejus omnia vulnera ſanare.

PARPAILLOT, vox Gallica, *papilionem* denotans: quâ per convitium Reformati appellantur, in Galliæ Regno: eo quod inprimis, quæ Religionis causâ excitatæ, ſunt turbis, pericula impavidè adirent, haud ſecus ac animalcula hæc in ipſum candelæ lumen involant, ejuſque ardore interimuntur. Primùm autem ſic dictos volunt in obſidione Clariaci, poſtquam eruptionem feciſſent obſeſſi, induſiis candidis ſuper reliquas veſtes amicti, tempore, quô multi in aëre papiliones, quos Aquitani *Parpaillos* dicunt, conſpiciebantur, Richeletus in hac voce.

PARPARON, Παρπάρων, *Stephano*, regio Æolidis in Aſia ubi Thucydidem obiiſſe ferunt. Alii *Perinem* vocant.

PARPODIZUM, Thraciæ urbs, *Antonino*, *Tarpodizum* legit *Simlerus*.

PARRHASIA, PARRHASIÆ Plin. *l.* 4. *c.* 6. *Parrhaſii Strab.* & *Vibio Sequ.* oppid. regionis & populi Arcadiæ in Peloponneſo, ubi *Parrhaſium nemus Statio*, & *Parrhaſius mons Heſychio*. Lycaonis patria fuit, à quo univerſa Arcadia à poetis quandoque *Parrhaſia* dicitur. Virg. *l.* 8. *Æn. v.* 344.

Parrhaſio dictum Panos de more Lycæi.

Ovid. *Faſtor. l.* 1. *v.* 176.

Altaque Tenzam, Parrhaſiaque urbes.

Eſt autem *Parrhaſia* Stymphalo finitima. *Parrhaſis* etiam nomen gentile dicitur. Ovid. *Triſt. l.* 1. *El.* 3. *v.* 48.

Verſaque ab axe ſuo Parrhaſis Arctos erat.

Nic. Lloydius.

PARRHASINI, populus Aſiæ, circa Sogdianam, Plinio *l.* 6. *c.* 16. *Caſtis* Indiæ ultimæ populi.

PARRHASIUM, vide PARASIUM.

PARRHASIUS Janus, vide *Janus*.

PARRHASIUS, Epheſius, an Athenienſis? tempore Socratis pictor inſignis, ſed *qui nemo inſolentiùs & arrogantiùs ſit uſus gloriâ artis*, Plin. Hic primus ſymmetriam picturæ dedit, primus argutias vultus, elegantiam capilli, venuſtatem oris expreſſit, & artificum confeſſione in lineis extremis palmam adeptus eſt. Superatus tamen eſt à Timante in Ajace. Idem venit in certamen cum Zeuxide. Et cum ille detuliſſet uvas pictas tantô ſucceſſu, ut in ſcenam aves advolarent, ipſe detuliſſe linteum pictum traditur, ita veritate repræſentatâ, ut Zeuxis, alitum judiciô tumens, flagitaret tandem remotô linteô oſtendi picturam, atque intellectô errore concederet palmam ingenuô pudore, quoniam ipſe aves feſelliſſet, Parrhaſius autem ſe artificem. Plinius *l.* 35. *c.* 10. Cœterum pictor fuit parum caſtus, vide Sueton. *in Tiber. c.* 44. Quintil. *l.* 12. *c.* 10. Diod. Sic. *l.* 26. Athen. *l.* 12. Vaſarium & Ridolphum *vit. Pict.* Fillebenium *de Pictor.* Ciceron. *l.* 1. *de Diſtinct.* Horat. *Ode* 8. *l.* 4. *v.* 6.

——— ——— *Artium*,

Quas aut Parrhaſius protulit aut Scopas.

Propert. *l.* 3. *El.* 8. *v.* 12.

Parrhaſius parvâ vindicat arte locum.

Idem *Lloyd.*

PARRHAX Parthus, cliens paternus Meherdatis: cujus dolô hic vinctus traditusque Gotarzi victori. Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 14.

PARRICIDA, apud Romanos, antiquitus ſignificabat, qui *parem*, i. e. hominem occidiſſet, ut notant Franciſcus Balduinus *de legibus Romulis p.* 25. & Jacobus Rævardus *Comm. in Reg. jur. c.* 109. Unde lex Numæ: *Si quis hominem liberum dolô ſciens morti duit, Parricida eſto. Si non imprudens. Si dolô malô occiſit, pro capite occiſi & natis ejus in concione arietem ſubicitô.* Ubi Joſ. Scaliger notat, hanc clauſulam in omni re capitali poſitam fuiſſe, *Parricida eſto*: & ſignificare idem, quod *Capital eſto*. Et veteres proin de *Parricidio* lege omnes in genere de cæde cujuſcunque hominis, non autem Parentum, loquuntur: Neminem enim priſci illi tam nefarium eſſe arbitrabantur, qui Parentibus necem inferret: nec niſi ſerò Romæ tam immane facinus patratum eſt à L. Hoſtio, aliquando poſt bellum Annibalis, unde Lex, de qua infrà, originem traxit. Dein *Parricida* vox tranſiit ad eum, qui non *Patrem* ſolùm aut *Matrem*, ſed & *Avum*, *Aviam*, *Fratrem*, *Sororem*, *Patruelem*, *Matruelem*, *Patruum*, *Avunculum*, *Amitam* (Materteram) *Conſobrinum*, *Conſobrinam*, *Uxorem*, *Virum*, *Generum*, *Socerum*, *Vitricum*, (Novercam) *Privignum*, *Privignam*, *Patronum*, *Patronam*, ut habet lex Pompeja *de Parricidis*, è medio ſuſtuliſſet. vide quoque Iſidorum *Etymolog. l.* 5. *c.* 6. Propriè verò ſignificat, eum qui *Patrem* aut Matrem ſuſtulit: aut liberos ſuos fratremque intercmit: quorum prius definit Conſtantinus Cæſ. *l.* 1. *tit.* 27. *l.* 11. *Cod. Theodoſ.* poſterius indigitat Aur. Prudentius *Hamartig. præfat. v.* 14.

Armat deinde parricidialem manum
Frater.

De pœnis tam enormis flagitii, neque Romulus, ut dicitur, neque Solon, ut dicto *Plutarchus* habet, ſtatuêre quicquam, quòd, *tantum facinus velle admittere* ullum hominem ut crederent, induci nullâ ratione potuerunt. Julius Cæſar leviſſimè punit, ut *bonis omnibus tantùm mulctaret*, teſte Suetoniô *c.* 42. niſi *Parricidium* ibi pro Homicidio in genere, ut olim, ſumendum eſſe dicas. Ex veteri legum Romanarum, poſt L. Hoſtii præfati facinus, latarum præſcripto, *Solea lignea* Parricidæ *pedibus inducebantur & is in carcerem ducebatur*, ut eſt apud Auctorem *Rhetor. ad Herennium l.* 1. *Ne*, ut ait Hadr. Turnebus *Adverſar. l.* 13. *c.* 13. *terram, communem omnium Parentem, attactu improbô contaminaret.* Aſſervabatur autem domi vel in carcere, ad annum, ut eô exactô debitis pœnis à Magiſtratu plecti poſſet, Calpurnius Flaccus *Declam.* 4. cui Epigraphe eſt: *Damnatus Parricidii annô cuſtoditur.* Imò & non occidenti, ſed tantùm verberanti Parentes, manus amputabatur, L. Seneca *l.* 3. *Controv.* 4. Vide quoque Exod. *c.* 20. *v.* 12. & *c.* 21. *v.* 15. & Proverb. *c.* 30. *v.* 17. Comburebantur quoque ſubjectô igne *Parricidæ*, qua de re extat lex, in Harmenopulo *l.* 6. *c.* 6. *Qui aſcendentem vel deſcendentem* (i. e. Parentes vel Liberos.) *occiderit, igni traditor.* Exemplum in Chlodovei Galliarum Regis filia exhibet Gregor. Turonenſ. *Hiſtor. Franc. l.* 3. *c.* 39. Denique culeo inſuebantur (quæ pœna primitus fuit eorum, qui Deos violâſſent, Val. Max. *l.* 1. *c.* 1. *ex* 13.) Ita enim lex prædicta, quam primam de iis, qui Parentes occidiſſent, latam fuiſſe opinatur Carol. Sigonius, conjecturâ ejus captâ ex Liv. *Epit.* Rhetoricis ad Herennium & Plauto in *Vidularia apud Nonium*, ſonat: *Si quis Parentes occiderit, aut verberaverit, ei damnato obvolvitor os folliculô lupinô, ſolea lignea pedibus inducuntur, & in carcerem ductus, ibi ſit tantiſper, dum paretur culleus, in quem conjectus in profluentem præcipitetur.* Quam legem idem Sigonius putat L. Corn. Sullam conſtitutâ publicâ quæſtione repetiiſſe & confirmâſſe. Sic culei mentio apud Zonaram & Appulejum *Mileſiarum l.* 10. ut & Firm. Lactantium *l.* 3. *c.* 14. Erat autem culeus, ut habet vetus Gloſſar. *ἀσκὸς δέρμα*, *ſaccus aut corium bovinum*. Huic inſuti in mare abjiciebantur *Parricidæ*, neque primitus quiddam illis adjungebatur cùm ex humana ſocietate deturbare, & eliminare hæc hominum portenta, ſat haberent prima Legiſlatores, vide Platonem *de LL. l.* 11. Val. Max. *loc. cit.* Hier. Magium *Miſcellan. l.* 4. *c.* 8. &c. vel extra fines deportabantur, Conſtantinus Aug. *L. un. C. de his qui Par. vel Lib. occ.* vel in ſolitudinem projiciebantur, Jul. Capitolin. *in Antonino Pio*: Hinc Plautus *Pſeudolo*, *Sc. extra in fin.*

Si mihi jam non hinc culleis oleum deportetur,
Te ipſam culeo ego cras faciam deportare in pergulam,
Ibi tibi adeo lectus dabitur, ubi tu haud ſomnum capias,
Sed ubi uſque ad languorem &c.

Acceſſit poſtmodum creſcente *Parricidarum* numerô gravitas ſupplicii, ac primum *Serpentes* cum reo includi cœpêre, ut de C. Villio ſcriptum reliquit Plutarchus. Vide quoque L. Senecam *l.* 5. *Controv.* 4. *in fin.* T. Livium *Decad.* 5. *l.* 8. Val. Max. *l.* 1. *c.* 1. &c. Dein *Simia*, Juvenalis *Sat.* 8. *v.* 211.

Libera ſi dentur populo ſuffragia, quis tam
Perditus, ut dubitet Senecam præferre Neroni,
Cujus ſupplicio non debuit una parari
Simia, *non ſerpens unus, non culleus unus.*

Denique *Canis* & *Gallinaceus*, quod à Conſtantino primùm adjectum vult Conr. Ritterſhuſius. *l. un. C. de his qui P. vel L. occid.* quod ſi verum eſt, Tribonianus interpolavit legem Modeſtini *l. præv. ad leg. Pompejam de Parric.* Pompejus enim nihil tale ſtatuit, ſed eandem ejus legem cum lege Cornelia fuiſſe: oſtendit Jac. Cujacius *Notis ad Paulum l.* 5. *tit.* 25. Quamvis Roſinus eam his verbis efferat: *Prætor, qui ex hac lege quærit, de ejus capite quærito, qui Patrem, Matrem &c. occiderit: cujuſve dolô malô id factum fuerit, ſive conſcius fuerit: Deque ejus Matris capite quærito, quæ filium filiamve occiderit, & Avi ejus, qui nepotem occiderit, ejuſque qui emit venenum, ut Patri daret, quamvis non potuerit dare. Is ſi confeſſus erit, virgis ſanguineis verberator, deinde culleo inſuator cum cane, gallo gallinaceo & vipera & ſimia, deinde in mare profundum culleus jactetur*, ex Marciano, Modeſtino *de Parricid.* Juſtiniano *Inſtitut. l.* 4. *de Judic. publ.* aliiſque. Ubi pro *Sanguineis* legentem *Sagminis* Corraſium, corrigit Turnebus *l.* 8. *c.* 23. Vide quoque Voſſ. de *Idolol. l.* 3. *c.* 85. Meminit hujus ſupplicii Iſidorus Hiſpalenſis *in Gloſſis*, cùm ait: *Cullius, tunica ex ſparto, in modum crumenæ facta, quæ linebatur à publico* (i. e. carnifice) *pice & bitumine, in qua includebantur* Parricidæ, *cum ſimia, ſerpente & gallo: inſuta mittebatur in mare & contendentibus inter ſe animantibus homo majoribus pœnis afficiebatur.* Quo mortis genere primus legitur excruciatus Publicius Malleolus (Matrem is interemerat) quintô C. Marii Conſulatu, apud Livium *Epit. l.* 68. Ciceronem *de Invent. l.* 2. Cornificium *Rhetor. ad Herennium l.* 1. & Oroſium *l.* 5. *c.* 16. De Græcis, vide aliquid ſuprà in voce *Parentes*: qui quid de accuſato Oreſte Matricida cenſuerint, & quare Minerva eum abſolverit, perpendit eruditè P. Victorius *Variar. Lect. l.* 13. *c.* 23. Poſteà exolevit Culeus, &, *ſi anteà illi inſuti in mare præcipitabantur, hodie tamen vivi exuruntur, vel ad beſtias damnantur*, inquit Tertullian. *l. de Anima*, & Paulus JC. *l.* 5. *tit.* 24. *Sententiar.* Sidonius Apollinaris pleraque in eos ſupplicia congerens, *l.* 4. *Ep.* 23. *Dignum*, inquit, *abdicatione, cruce, culleô clamans cæteriſque ſuppliciis parricidialibus* &c. Fuit porrò diſquiſitio celebris *Parricidii*, cùm negaretur, olim, ut pedibus nudis ignitos vomeres calcarent, qua de re vide Karoli M. *Capitular. Appendic. ſec. ad l.* 4. *c.* 3. & in Synodo Bavarica coacta ſub Taſſilone Duce temporibus ejuſdem *p.* 143. Quod antiquiſſimum probationis genus fuiſſe, docet Servius *ad Æn. l.* 11. *v.* 786.

Sancte Pater, ſummi cuſtos Soractis Apollo,
Quem primi colimus, cui pineus ardor acervô
Paſcitur, & medium freti pietate per ignem
Cultores multâ premimus veſtigia prunâ.

Sed ut frivolum & profanum Varro ipſe irridet, cauſam adſcribens: *Quòd medicamentô plantas tingerent.* Interim multarum gentium conſuetudine receptum & à Barbaris præſertim, lapſâ jam Rep. Romanâ obſervatum fuiſſe, oſtendunt, Theod. Marcilius, Helmoldus *in Hiſtor. Sclavorum*, Aimoinus *l.* 5. *c.* 34. Hildebertus Cenomanenſis *Ep.* 17. Petrus Venerabilis *l.* 6. *Ep.* 29. Saxo Gramm. *l.* 14. Nicephorus Gregoras *l.* 6. *c.* 1. Aventinus *Annal. Bojor. l.* 4. Sigebertus *in Chron.* &c. Ritum operoſè totum deſcribit Heliodorus *Æthiopicor. l.* 10. ut & Henr. Spelmann. *Gloſſario Archaiol. in vocibus*; *Judicium ferri candentis*, *Ordalium*, *Purgatio.* Vide Thom. Dempſter. Paralipom. in Joh. Roſini *Antiqq. l.* 8. *c.* 24. 26. 29. 34. In locis, ubi jus Saxonicum viget, hodieque culeum Romanorum, cum inviſa illa animantum quadriga, de qua ſuprà, *Parricidio* puniendo adhiberi, didici ex Amico: ſed quid

——— *magno [illegible] Soloni*
Dicere porro velim [illegible]

Addam ſaltem, Ægyptiorum in *Parricidas* ſeveritatem, quos per ſingula membra acutis calamis impetere, mox minutiſſimis lectibus conſutos, ſuper ſpinarum acervos, comburere conſueviſſe, refert Alex. ab Alexandro *Genial. Dier. l.* 3. *c.* 5. &c. At à *Parricidiis* Imperium ſicque *tyrannidem in ſuos, priuſquam in exteros*, ut Juſtinus ait, auſpicari, Turcarum Principibus ſolenne, quod *poſtulatum Regnum ad ſecuritatem* vocat Plut.

in

in Demetrio c. 5. ubi de Familiis Regum, qui Alexandro M. ſucceſſerunt, *Fere omnes*, inquit, *frequentes habent liberorum, frequentes etiam matrum neces & uxorum. Nam fratrum parricidia, ut postulata Geometræ ſumunt, ſic concedebantur habebanturque communia quædam poſtulatum & regium ad ſecuritatem.* Vide quoque de Dionyſio juniore apud Juſtinum *l. 21. c. 1.* & jam de Abimelecho, in Sacris, Judicum *c. 9. v. 5.*

PARRICIDII vel rerum Capitalium Quæſitores, qui & *Quæſitores* dicti fuerunt, dicebantur apud Romanos, qui judicia quæſtionum exercerent. Eorum Magiſtratus extraordinarius fuit: Cum enim Conſules de capite civis Romani, injuſſu Populi, jus dicere non poſſent, idcirco, quoties uſus poſtulabat, ex Senatusconſulto vel Dictator, vel Conſulum alter jubebat, vel Prætorum aliquis de crimine publico quærere jubebatur: qui hoc *Quæſitor* dictus eſt, uti docet Pomponius JC. *ff. tit. de orig. juris*, vide quoque *Feſtum*, cum ait: *Parricidii Quæſitores appellabantur, qui ſolebant creari cauſâ rerum capitalium quærendarum. Nam Parricida non utique is, qui Parentem occidiſſet, dicebatur, ſed qualemcunque hominem.* probatque ex Lege Numæ, cujus ſupra meminimus in voce *Parricida*. Hinc modò publicæ quæſtiones tractatæ ſunt, uſque ad annum Urb. Cond. 604. quò conſtitutæ ſunt quæſtiones publicæ, de Ambitu, de Majeſtate, Peculatu, Repetundis & ſingulis ſui Prætores præfecti, atque tum, ſi de aliquo criminum horum eſſet quærendum, non novô Quæſitore, qui extra ordinem quæreret, opus erat, ſed Prætor ille, qui ei quæſtioni præeſſet, adhibebatur, iſque, ut ante, cum conſilio de eo crimine cognoſcebat, dicebaturque tum ipſe Prætor *quærere*, & quæſtionem ad judicium exercere, quæſtioni præeſſe & *Quæſitor* eſſe, ut ex variis Ciceronis locis intelligere eſt. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 7. c. 37.* Hinc duo Prætorum genera reperimus apud Auctores, *Prætores* ſimpliciter dictos, qui de cauſis civilibus judicabant, & *Prætores Quæſitores*, in capitalibus cauſis jus dicentes, quorum illorum inſigne haſta, iſtorum gladius fuit, *illa ad juriſdictionem, hic ad quæſtionem ſignificandam*. Sigon. *de Judic. l. 1. c. 7.* &c.

PARRICIDIUM, dictus eſt Martii dies 15. ſeu Idus Martiæ, quod C. Julius Cæſar Dictator a conjuratis, in Senatu collecto in Curia Pompeji, 23. vulneribus confoſſus eſt, qua de re Sueton. *in Cæſare c. penult.* Florus *Epitome Liv. l. 116.* Orator, *Dio*, alii. Contra, meminit Appian. *de bello Civil. l. 2.* P. Cornelium Dolabellam legem tuliſſe, ut hic dies, quô C. Julii Cæſaris nece libertas Reip. reſtituta eſſet, inter natales haberetur. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 4. c. 7.*

PARRODUNUM, oppid. Rhætiæ. Idem cum Parthano. *Lat.*

PARS, vox πολύσημος, inter alia, regionem notat, apud Sulp. Severum *Hiſtor. l. 1.* & in *Capitul. 3. ad L. Sal.* quomodo Galli dicunt, *Partie*. Apud Patres paſſim Schiſmaticos, qui in Eccleſia ſchiſma amplectuntur, ſeu qui Hæreticis adhærent, ſignificat, hique Eccleſiæ opponitur. Unde Auguſtinus non uno in loco *partis Donati* meminit, ut & Optatus. In Ædibus ſacris porro locus, ubi Viri ſtare conſueverunt, *Pars Virorum* vocatur, in *Ord.* Roman. *Diaconus ſtat verſus ad Meridiem, ad quam Partem Viri ſolent conſiſtere.* Stabant autem in navi, ad Meridiem, ut hic dicitur, & ad dextram, mulieribus ad Septentrionem & ſiniſtram ſtationem ſuam habentibus. Ita enim & Amalarius de *Eccleſ. l. 3. c. 2. 32. Maſculi ſtant in Auſtrali parte, & fœminæ in boreali.* Deſcripſit quidem Baronius *A. C. 57. n. 125.* hanc *Inſcr.* Chriſtianam Vatican. AD SANCTUM PETRUM APOSTOLUM, ANTE REGIA, IN PORTICU COLUMNA SECUNDA, QUANDO INTRAMUS SINISTRA PARTE VIRORUM LUCILIUS ET JANUARIA HONESTA FOEMINA. Ex qua is colligit, Viros ſiniſtram templi partem, ut tum digniorem habitam, mulieres verò dextram occupâſſe, quod quidem ſibi vix conſtat. Nam cùm vetera Chriſtianorum Templa ad Orientem extructa fuiſſe certum ſit, viroſque in iis ad Meridiem, mulieres ad Septentrionem, locum habuiſſe, conſtet, neceſſe eſt, ut introeuntibus *Pars Virorum* dextra fuerit, quod Inſcriptioni adverſari videtur: niſi, quod cenſet du Freſne, *ſiniſtra pars Virorum* hôc locô ſit, pars ſiniſtra reſpectu Partis virorum. Nam conſtat, partem Altaris, in quo legitur Evangelium, *ſiniſtrum cornu* appellari. Vide præfatum Car. du Freſne *Gloſſar.*

PARSIA, & PARSIANA, Paropaniſi urbes, *Ptol.*

PARSODAS, Perſa quidam, ſub Artæo VI. juxta Cteſiam Medorum Rege, circa annum 150. ante Cyrum, Caduſios ad defectionem incitavit, & parta victoriâ ab illis Rex factus eſt, apud *Diodorum Sic.* Quæ quidem non eſſe iis diſſimilia, quæ de Dejoce narravit Herodotus, notat Marshamus, qui Cteſiæ hallucinationes paſſim arguit. Παρσώδας vocatur a Nicol. Damaſceno *Excerpt. Valeſ. p. 426.* Vide ſupra *Dejoces*.

PARSUETI, Aux montes, *Nochdarsaſari Caſtaldo.* Vide *Taurus*.

PARTA, Perſidis urbs, *Ptolem.*

PARTAMIS, Ægypti Rex Hellanico apud Athenæum memoratus *Dipnos. l. 15.* ubi cum ab Amaſi, qui ob coronam elegantiſſime contextam, Regique die natali ejus oblatam, ab eo in amicorum numerum receptus fuerit, regnô exutum refert: quod alii de Aprie Reg. tradunt. Herodoto plures Reges, in illa Saïtarum dynaſtia, ſunt, quam quos Herodotus ponit *l. 2. c. 161.* Precario autem hos Reges, poſt Pſamadem devictum, regnaſſe & Babyloniis vectigales fuiſſe, docet Joſ. Scaliger *in Fragm.* Vide quoque cum *Can. Iſagog.* & Joh. Marshamum Equ. Anglum *Canone Chron. Sec. XVIII.* ubi de Clade Ægypti, a Nabuchodonoſoro illata, prolixe & accurate agit, nec non ſupra vocibus *Amaſis*, *Apries*, *Pſammis*.

PARTES, dictæ Veteribus, quidquid è convivio decerpebatur & miniſtris aut mittebatur aut reſervabatur, de quo ritu diximus ſuô locô. Lamprid. *in Alex. Severo c. 37. Semper de manu ſua Miniſtris convivii & panem partes aut olerum aut carnis aut leguminum dabat.* Vide Ekkehardum Jun. *de Caſibus S. Galli c. 1. p. 51.* Hinc vox in Eccleſiam tranſlata, ubi inter Euchariſtiæ appellationes reperitur. Apud Bedam in *c. 10. prioris ad Corinth.* & apud Gratianum *de Conſecr. diſtinct. 11. can. 58.* extant hæc Auguſtini verba: *Nec quando manducamus, partes de illo facimus: Et quidem in ſacramento ita fit, & norunt fideles, quemadmodum manducent carnem Chriſti: unuſquiſque accipit partem ſuam, unde & ipſa gratia Partes vocantur.* Ubi gratiam eſſe ſymboli Euchariſtiæ, ab Erudidis oſtenſum. Quare hoc ſignificavit iſtô locô Auguſtinus, unam ex appellationibus Euchariſtiæ eſſe *Partes*, quod Eccleſiarum Africanarum idioma videtur. Cyprianus *de Lapſis*, *Et alius, qui & ipſe maculatus ſacrificio a Sacerdote celebrato, partem cum cæteris auſus eſt latenter accipere, ſanctum Domini edere & contrectare non potuit, cinerem ferre ſe apertis manibus invenit.* Ubi obiter obſervandum, Euchariſtiam olim fideles de manu Miniſtri manu ſuâ accepiſſe, quod etiam ex 11. Statutorum Chryſoſtomi colligitur, ubi δεχόμενοι τῇ χειρὶ ter habet. Sic apud Euſeb. *l. 7. c. 9.* legitur, χεῖρας εἰς ὑποδοχὴν τῆς ἁγίας τροφῆς προτείνας. Nempe utramque manum porrigebant & eâ dexteræ ſuppoſitâ ſiniſtra, panem ſuſcipiebant, ut eſt apud Cyrillum in *5. Myſtag.* Vide rurſum Cyprianum *de Opere & Eleemoſ. de Bono Patient.* & *Ep. 56.* Cornelium Epiſcop. Roman. *ad Fabium Antiochen. Ep.* Ambroſium *Ep. ad Theodoſ.* Hieronym. *Ep. ad Theophil.* Alios. Poſteà verò ſuperſtitio conſuetudinem invexit conficiendi ex auro, vel alia materia pretioſa, quædam δοχεῖα, vaſcula, quibus pro manu utebantur, ſed damnavit & aboleri ea conſuetudo graviſſime *Can.* 101. Concilii VI. Oecumenici ſive in Trullo, contra quem tandem obtinuit, ut Sacramentum fidelibus non in manus traderetur, ſed in os inſereretur, ut obſervat Balſamon *ad Can. cit.* Concilii Trullani, idque cautum Canone 2. Concil. Rotomag. ut habet Car. du Freſne. Quod autem toti S. Euchariſtiæ nomen *Partium* tributum, hinc eſt, quod olim in Eccleſia, panis Euchariſticus dividendus fidelibus, in *partes* minutas frangeretur, quas ἀποκλάσματα, item μερίδας, *particulas* potiùs, quam μέρη appellaverunt: quia ut ajunt Patres Concilii Niceni *can. 5.* Οὐ πολὺ λαμβάνομεν, ἀλλ' ὀλίγον ἵνα γνῶμεν, ὅτι οὐκ εἰς πλησμονήν, ἀλλ' εἰς ἁγιασμόν. *Non multum panis aut vini accipimus, ſed parum, ut intelligamus, non ad ſatietatem illa capi, ſed ad ſanctificationem.* Latini modò *partem* vocant, modò *portionem*; Auguſtinus *buccellam*, ſi de Juda, quem ſacræ cœnæ fuiſſe participem ipſe credidit, alii negârunt. Dixerunt & *micam*. Paſchaſius *de Corpore & Sang. Domini. c. 19. Hoc myſterium dum communicas, dilata ſinum mentis tuæ, emunda conſcientiam & percipe, non quantum mica exhibet, ſed quantum fides capit.* In hiſtoria inſigni, quam narrat Evagrius *l. 4. c. 36.* dicuntur ἁγίαι μερίδες. Similiter in *Euchologio*, καὶ τίθησι τὰς μερίδας ἐν ἁγίῳ ποτηρίῳ. Vide Caſaubon. *Exercit. XVI. §. 50.* Unde eſt, quod de Euchariſtia loquens Ignatius *Ep. ad Philadelphenſes*, verbum θρύπτεσθαι uſurpat. Εἷς ἄρτος τοῖς πᾶσιν ἐθρύφθη. *Unus panis omnibus eſt comminutus.* Nam θρύπτεσθαι propriè de iis uſurpatur, quæ in partes minutas franguntur. Hinc & Auguſtin. eâdem in rem verbô *comminuendi* uſus eſt. *Ep. 59. ad Paulin. Cum illud, quod eſt in Domini menſa, benedicitur, & ſanctificatur & ad diſtribuendum comminuitur.* Vide ſupra, ubi de *Panis fractione*. Ex his itaque *Partibus*, quædam communicantibus diſtribuebantur, quædam ad alias parœcias aut ad peregrinos, ἐπισκόποις, declarandæ dilectioni & in fide conſenſionis ergò, mittebantur, quod κοινωνίας ἐπιστολὰς dixit Euſebius *Hiſtor. l. 5. c. 26.* quamque conſuetudinem poſteà prohibitam eſſe legimus. Vide Concil. Laodicenſ. *Canon.* Reliquæ, ſi quæ ſupererant, pueris abſumendæ dabantur, teſte Evagriô *l. c.* quem morem ſuâ etiam ætate obſervatum teſtatur Nicephorus Calliſtus *l. 17. c. 25.* Ut de *Partibus* panis benedicti quidem, ſed non in uſum Euchariſtiæ, qui & mittebatur ad abſentes, & Catechumenis, jus ſumendæ Euchariſtiæ non habentibus, nil dicam in præſens, utpote de quo ritu jam ſupra egimus, in voce *Eulogia* &c. Plura apud præfatum Caſaubon. *loc. cit. §. 35.*

PARTES, pro *Adminiſtratione Reip.* Ita enim nonnulli accipiunt verba Jul. Capitolini *in Pertinace, c. 2. Inde ad ducentum H. S. ſtipendium tranſlatus in Daciam ſuſpectuſque Marco, quorundam relatu a partibus remotus eſt*: quod illi explicant, *à Reip. adminiſtratione depulſus eſt.* Sed cùm loquutionis hujus non extet exemplum, vitium hic hærere non fruſtra ſuſpicatus Salmaſius eſt. Palatinus codex *relatu* non agnoſcit: hinc rectè legendi occaſio, *ſuſpectuſque Marco, quorundam partibus remotus eſt.* Vel certum, *quorundam a partibus*, h. e. per partes quorundam, vel quorundam factione. *Partes* enim ſemper pro *factione*, cujus innumera poſſent afferri exempla. Quod igitur hic *Partes* vocat, paulo inferius *factionem* nominat, *Poſtea iterum ex bene geſtâ prodita eſt factio.* Vide Salmaſ. *ad loc.* Hinc Dux *Partium*, victoria *Partium* &c. In Scena inprimis *Partium* nobilis notio eſt. Eleganter Liv. *l. 7. c. 10. fabulam compoſitam Volſci belli, Hernicos ad partes paratos.* Erant autem perſonarum aliæ *Partes* primæ, aliæ ſecundæ, tam in Comœdiis, quam in Mimis, ſed hoc differentiâ: in Comœdiis primæ attributæ ſunt iis perſonis, quæ plurima dicerent, agerentque & ſæpius in ſcenam reverterentur, ſecundæ tertiæque quæ minùs & deinceps. In Mimis una videtur potiſſima fuiſſe perſona, cui cætera ſubſerviebant, ejuſque actionem imitabantur, ut ille veram. De Comœdiarum *Partibus* Donatus in *Præfatione* De Tragœdia & Comœdia: *Sed primò una ſubſtituta eſt Cantoribus perſona, quæ reſpondens alterno choro locupletaret variaretque rem Muſicam: tum altera, tum tertia, & ad poſtremum cre-*

creſcente numero &c. *qui primarum partium, qui ſecundarum & tertiarum, qui quartarum atque quintarum actores eſſent.* In Andriam, *in hac prima Partes ſunt ſenis Simonis, ſecunda Davi, tertia Chremetis & deinceps reliquorum.* In Eunuchum, *Atque in hac Comœdia qui perſonam Parmenonis actor ſuſtinet, primas habet partes, ſecundas ſunt Gnatho, tertia ad Phædriam ſpectant.* In Adelphos, *In hac prima Partes ſunt, ut quidam putant Demea, ut quidam Syri. Quod ſi eſt, ut primas Syrus habeat, ſecunda Demea erunt, tertia Micionis, & ſic deinceps. Quanquam etiam ſunt, qui putant, primas Micioni dandas, ſecundas Syro, tertias Demea.* In Hecyram; *Atque in hac prima Partes ſunt Lachetis, ſecunda Pamphili, tertia Phidippi, quarta Parmenonis & ſic deinceps.* In Phormionem, *Primas in ea Partes, ut ipſe Poeta profeſſus eſt, tenet Phormio, ſecundas Geta, tertias Demipho: ſubinde cæteri, prout cujusque actas oſtendit.* Hinc Cicero Divinat. in Cæcil. *Ut in actoribus Græcis fieri videmus ſæpe illum, qui eſt ſecundarum aut tertiarum partium, cum poſſit aliquanto clarius dicere quam ipſe primarum, multum ſubmittere, ut ille princeps quam maxime excellat: ſic faciet Albinus, tibi ſerviet, tibi lenocinabitur.* Ubi notat Aſconius, perſonam primarum partium eſſe, quæ ſæpius actu regreditur; ſecundarum & tertiarum, quæ minus utrumque procedunt. Pro Flacco. *Quis unquam Græcis Comœdiam ſcripſit, in qua ſervus primarum partium non Lydus eſſet.* De Mimis dictum ſupra. Quas autem quiſque Partes ſolitus erat agere, inde appellabatur: Ille primarum, πρωταγωνιστὴς, ille ſecundarum, δευτεραγωνιστὴς, ille tertiarum τριταγωνιστής. Val. Max. l. 9. c. 14. ex 4. *Generoſiſſimus Conſulatus, collegium Lentuli & Metelli fuit: qui ambo in ſcena propter ſimilitudinem hiſtrionum propemodum ſpectati ſunt: ſed alter ex quodam ſecundarum cognomen Spintheris traxit, alter niſi Nepotis à moribus accepiſſet, Pamphili tertiarum, cui ſimillimus eſſe ferebatur, habuiſſet.* Plin. l. 7. c. 12. *Ejuſdem familiæ Scipioni poſt Cnæo cognomen Salutio mimus dedit, ſicut Spinther ſecundarum tertiarumque Pamphilus collegio Lentuli & Metelli Coſſ. in quo perquam inferme fortuitum hoc quoque fuit, duorum ſimul conſulum in ſcena imagines cerni.* Ex quo emendandum apud Ciceronem in Bruto c. 69. *Quod idem faciebat Q. Arrius qui fuit M. Craſſi quaſi ſecundarius,* l. *qui fuit M. Craſſi quaſi ſecundarum.* uti Dionyſ. Lambinus ex tribus MSS. protulit. Ita enim loquebantur priſci, *ille primarum, Spinther ſecundarum, Pamphilus tertiarum,* pro, *ille primarum partium actor, Spinther ſecundarum partium hiſtrio, Pamphilus tertiarum partium* &c. Sic *mens ſecundarum,* Gall. *mon. ſecond,* vel propriè, ſi actor ipſe optionis ſui mentionem feciſſet; vel, ubi tranſlatum erat aliorſum, qui ſive imitatorem ſuum, ſive ab ſe ſubornatum, ſive paraſitum & aſſeclam vel adjutorem, ſignificarent. Ita *M. Favonius M. Catonis ſecundarum* admodum Latinè dicitur: nequealiter Cicero: *Q. Arrius M. Craſſi ſecundarum.* Quam compoſitionem qui non caperent, *ſecundarius* ſubjecêre, ut apud Plinium *loc. cit. ſecundarius tertiariuſque,* quod & Hermolaum impedivit: ut apud Val. Max. *loc. cit. tertiarii & tertiarii,* quod etiam Turnebus retinet, *l. 1. Adverſ. c. 10.* fecêre. Atque hinc colligere eſt, *ſecundas agere, ferre, facere,* pro *adſentari, obſecundare,* non tam à Comicis primis & ſecundis, ut voluit Lipſius, neque ex eo, quòd in Mimis ferè ſecundarum partium eſſet Paraſitus, ut Scaliger, eſſe tranſlatum, quam inde, quòd Mimorum actorem, qui ſecundarum eſſent, imitarentur, eadémque dicerent atque agerent, quæ illi prætiviſſet, &c. *Ferre partes,* dixit Plautus *Mercat. act. 1. ſc. 2. v. 5. Atque illius hæc nunc ſimia partes ferat.* Et Terentius *Adelph. Actu 2. ſc. 4. v. 16. Non poſteriores feram.* Idem Plautus, *facere Partes,* habet *Aſinar. Act. 2. Sc. 4. v. 89.* ut rectè reſtituit Lipſius, expreſſitque Sidonius *l. 1. Ep. 2. Secundas faſtidit vel timere vel facere.* ut alia omittam. Ab illis autem juſtæ Fabulæ *partibus,* quia primæ ut negotiò, ita honore, præcellebant, ſecundæ & deinceps minore pretiò cenſebantur, profectum, ut *priores partes* agere dicerent, pro *plus pollere, efficere;* & *ſecundas ſortiri,* pro *proximò aut inferiore locò eſſe.* Varro *de R. Ruſt. 1. c. 4. Priores partes agit, quod utile eſt, quam quod delectat.* Terentius. Eun. *Actu. 1. ſc. 2. v. 71. Sine illum* priores partes *hoſce aliquot dies apud me habere.* Seneca *de Benefic. l. 2. c. 29. Quantò ſatius eſt ad contemplationem tot tantorumque beneficiorum reverti & agere gratias, quod nos in hoc pulcherrimo domicilio voluerunt ſecundas ſortiri.* Lucan. invectus in Septimium, Pompeji interfectorem, *l. 8. v. 676.*

> *Degener atque opera, miles Romane, ſecunda*
> *Pompeji diro ſacrum caput enſe recidis,*
> *Ut non ipſe feras*

Romanum, utpote de Populo terrarum primo, in omnibus decebat primarum partium eſſe & illi inſervire alios. At hic leporem aliis excitavit, non ſuæ iræ aut ſtudiò, ſed alienæ libidini ſcelus præbuit: Imò nec ovans ipſe cum opimo ſpolio inceſſit; ſatellitem Pharium ovantem ſequutus eſt. Joh. Frid. Gronovius *Obſerv. in Eccl. c. 25.* Nec omittendus uſus hujus vocis, in Jure, ubi *Partibus locare* opponitur τῷ *Numero locare:* atque iſtud eſt eam legem fundorum locationi dare, ut conductores annuam penſionem nummorum poſſeſſori præſtent: illud verò, ita locare, ut proventûs percipias partes, veluti ſeptimas, octavas, nonas, decumas prout convenerit: *Partes* enim non ſunt agrorum, ſed frugum: unde quum apud Ciceronem 3. *Verrin.* legimus, *ut quæ dimidiæ eſſent decumæ vocarentur,* ſemper intelliguntur partes proventus. Quod indicat ipſe, cùm ait, *His legibus, his conditionibus, erit quiſquam tam ſtultus qui decumas vaniſſe arbitretur? qui aratori novem partes reliquas factas eſſe exiſtimet.* Cùm Crotonienſes, in bello apud Sagram, voviſſent Apollini *decumas prædæ,* Locrenſes *nonas* voviſſe, ait Juſtinus *l. 20. c. 2.* Sic *tertias prædæ,* Plin. *l. 24. c. 5.* Hoc unicum remedium eſt contra reliqua, ut ipſe poſſeſſor quotannis ſuas *Partes* aut per ſe, aut exactores redigat neque ei quiſquam, niſi ipſe ſibi in mora eſſe poſſit: at ubi nummò locatum eſt, ut maximè diligens & fidus ſit manceps, poteſt injuria anni & perfidia terrarum, aut hujuſmodi caſus ſic illum affligere, ut remiſſiones petere & reliqua facere, neceſſum habeat. Sic explicat inſignem locum Plinii Junior. *l. 9. Ep. 37.* de quo jam ſupra diximus, ubi de *Nummo.* Apud eundem ſequitur: *Et alioqui nullum juſtius genus eſt reditus quam quod terra, cœlum, annus refert.* Ubi denotat, poſſeſſores ſanctius & juſtius ipſius terræ redditu in *parte* frui, quam locatò fruendò aliis totò agrò pecuniam petere. Et hi *Partiarii Coloni* dicti ſunt, qui ſic conducebant. Cajus *l. 25. §. 6. D. de locat. Apparet autem de eo nos colono dicere qui ad pecuniam numeratam conduxit: alioqui Partiarius colonus, quaſi ſocietatis jure, & damnum & lucrum cum Domino fundi partitur.* Ubi habemus utrumque conductionis genus, ſicut apud Plinium l. c. utrumque genus locandi. Meminit *Partiarii* quoque Cato *de R. R. c. 16. Calcem Partiario coquendam qui dant, ita dant.* Sic *paſcenda pecora Partiaria, i. e., ut fœtus eorum portionibus, quibus placuit, inter dominum & paſtorem dividantur,* inquit Imperator Antoninus, *l. 8. Cod. de Pactis,* vide iterum Gronov. *Obſervation. l. 4. c. 16. ſub. fin.*

PARTHAMASPATES, Parthorum Rex, poſt Oſroen ſubactum, à Trajano Imperat. genti impoſitus. Xiphilin. *l. 68.* ſucceſſorem habuit Vologeſem II. in Parthicorum Regum ſerie penultimum, quem vide.

PARTHAMOSIRIUS, Rex Parthorum, memoratus Æl. Spartiano in *Hadriano Cæſ. c. 5. Pſamatoſirim, quem Trajanus Parthis Regem fecerat.* Membranæ Palatinæ *Sarmatoſirim* hunc Regem indigerant & editio Mediolanenſis, quod propius accedit ad Παρθαμάσιρις, ut eum vocat *Dio:* & uti apud Spartianum videtur legendum. Qui & in eo perperam agit, quod confundit *Parthamoſirim* cum *Parthamaſpate,* quorum ille Armeniæ Rex, hic Parthis à Trajano impoſitus eſt. De priore locus Dionis in *Trajano.* Τραϊανὸς δὲ ἀμαχὶ πάντα χωρήματα ἐς Σάταλα ἦλθε καὶ τὸν Ἐνιόχων [illegible] Ἀρμενίας χώραν καὶ τὸν Ἡνιόχων βασιλέα [illegible]. Παρθαμάσιριν δὲ τὸν Ἀρμενίων [illegible]. *Trajanus verò ſine ſanguine omnia occupans. Satala venit & Elegiam, Armeniæ loca & Heniochorum Regem honoravit: Parthamoſirim verò Armeniorum Regem multavit.* En ἐτιμωρήσατο, *multavit!* Non igitur ille, quem Parthis impoſuit Trajanus: cum enim Παρθαμασπάτην appellat & ſic de eo ſcribit: Καὶ ἐπὶ βῆμα ὑψηλὸν ἀναβὰς, καὶ μεγαληγορήσας ὅσα ἦν καὶ κατειργάσατο, Παρθαμασπάτην τοῖς Πάρθοις βασιλέα ἀπέδειξε, τὸ διάδημα αὐτῷ ἐπιθείς. *Et celſo tribunali conſcenſo, poſtquam magnificè, quæ fecerat, prædicaſſet, Parthamaſpatem Parthis Regem dedit, diademate ipſi impoſitò.* Et paulo pòſt. Καὶ γὰρ καὶ οἱ Πάρθοι τὸν Παρθαμασπάτην [illegible] ἐν τῷ [illegible] βασιλεύεσθαι. *Etenim & Parthi, Parthamaſpatem abdicatò, ſuo more inceperunt regnari.* Quod ipſum eſt, quod *d. l.* tangit Spartian. Hadrianum cùm apud Parthos videret, haud in magno pondere haberi Regem ſuum *Parthamoſirim,* proximis gentibus eum dediſſe Regem: volens dicere, *Parthamaſpatem.* Quòd verò vir doctiſſimus Regem illum Armeniæ occiſum non conſtare, ex Dione notat, cùm Eutropius occiſum eſſe ſcribat, non habet aſſentientem Salmaſium qui ita vocem ἐτιμωρήσατο explicat, ſaltem ſic videri accepiſſe Eutropium contendit. At Sextus Rufus diadema tantùm illi ſublatum, adeoque dignitate Regiâ multatum ſcribit &c.

PARTHANUM, urbs in Vindelicis, *Antonin. Partenkirch,* oppidulum ad Loyſam fluv. in Bavaria, nominat *Simlerus.* Ibi Fridericus ab Henrico Imperatore victus.

PARTHAON, fil. Iaſonis Pheræi, quare ſic appellatus, ſequentia docebunt. Habebat Iaſon fratrem Merionem ditiſſimum, ſed ſimul tenaciſſimum: quem puero ſibi nato advocabat, invitatis quoque Theſſalorum Principibus; ut tamen frater primas illius negotii ſuſtineret. *Merione* in his rebus occupatò, Iaſon venationem obtendens, ad Pagaſas uſque progreſſus eſt, ubi Meriones ſedem ac familiam habebat: milites haſtatos circumdedit, vi Diſpenſatoribus factâ, vigintique argenti talentis extortis, ſummô ſtudiò ad cœnam rediit. Meriones, cognitò domum eſſe vaſtatam, puero nomen *Parthaon,* ἀπὸ τοῦ πεπορθῆσθαι τὸν οἶκον, quod domus ejus vaſtata atque expilata ſit, impoſuit, Polyæn. *l. 6. c. 1. §. 6.*

PARTHENÆUM, urbs Pictavienſis provinc. ad Tocam amnem. Media inter Tovarcium ad Boream & Fanum S. Maxentii ad Meridiem 8. leucis utrinque, uti 12. à Salmurio in Auſtrum, 10. à Pictavio in Occaſum.

PARTHENASPATES, Parthorum Rex à Trajano deſignatus, A. C. 115. paulò pòſt à Parthis pulſus eſt.

PARTHENI, Plin. *l. 3. c. 22. Parthini* Pomponio *l. 2. c. 3.* ac *Dioni,* Illyrici populi, quos hodie *Raguſienſes* licebit appellare.

PARTHENIA, vicus prope Pontum. Samos etiam olim ſic dicta eſt, teſte *Stephanô.* Cùm autem Nicander.

> ——— Βάψας ἀμφὶ γαίης Παρθενίης.

dixit, *Samiam terram* intellexit, teſte *Scholiaſte.*

PARTHENIÆ, Spartani bellò Meſſeniacò I. per annos viginti occupati, (Ephorus apud Strabonem *l. 6.* annô belli 10 id factum ait, ſub Polydoro Rege) metu ne interim Sparta tota viris nudaretur, maxime juvenes ex caſtris remiſêre in urbem eoſque paſſim cum virginibus congredi juſſerunt, ex quibus poſtea nati, incertò patre, dicti ſunt *Partheniæ,* quaſi *filii Virginum.* Hi cùm poſteà à reverſis Spartanis ſeſe pro ſpuriis ac nothis haberi viderent, nec ad ullam Reipubl. partem admitti, ſcirent tamen ſe Spartanò ſanguine editos, conjurârunt dolore contemtus cum Helotis, de Optimatibus trucidandis. Quò conſiliò patefactò, duce Phalantò, aliò migrare ſunt coacti. Hinc ergo delati in magnam Græciam Tarentum condidêre, quod vide.

PARTHENIAS, fluv. Peloponneſi, per Elidem fluens, ibique Epinam oppid. interluens. Pauſan. *l. 6. Strab.* Alias *Parthenius.*

PARTHENICE, floris coronarii nomen, apud Catullum in *Epithalam. Jul. & Manlii, v. 192. Epigr. 6.* ubi papaveri jungitur:

Uxor in thalamo eſt tibi
Ore floridulo nitens,
Alba parthenice velut,
Luteumve papaver.

Vide Car. Paſchalium *Coronar. l.* 3. *c.* 17.

PARTHENICUM Pelagus, apud Steph. Diac. *in vita Stephani Junior.* forte mare, quod a Conſtantinopoli protenditur ad Boriſthenem, nempe pars Occidentalis maris Euxini.

PARTHENICUM, caſtrum Siciliæ, in ora Occidentali. *Sala di Partenico*, in colle, in provinc. Mazaræ, 4. milliar. ab ora maris Tyrrheni, medium inter Panormum in Cæciam & Caſtrum ad mare in Africum, 15. utrinque milliar.

PARTHENICUM Promontor. *Sanjeni* eſt *Kaderkoi*, in ora Boſpori Cimmerii, ubi exit e palude Mæotide.

PARTHENII, Græcè Παρθένιοι, vide *Partheniæ*.

PARTHENIUM, urbs Eubœæ, ac alia Thraciæ. Item Myſiæ.

PARTHENIUS, Poeta Nicæus, ex Nicæa oppid. Liguriæ, quod hodie *Nizza della Paglia*, *Ferrar.* elegiacus, diverſorumque metrorum ſcriptor. A Cinna in bello Mithridatico captus, deinde ob ingenium manumiſſus: Vixit uſque ad Tiber. Cæſarem, qui ejus ſcriptis admodum delectabatur. Hôc præceptore uſus Virgilius in Græcis, ut apud Macrobium legere eſt. *Saturnal. l.* 5. *c.* 17. Etiam quædam ex ejus carmine expreſſit: ut ibidem legas de verſu iſtoc, *Georg. l.* 1. *v.* 437.

Glauco & Panopea, & Inoo Melicertæ,

Quod ex illo Parthenii,

Γλαύκῳ καὶ Νηρεῖ, καὶ Ἰνώῳ Μελικέρτῃ.

Item ad imitationem ejus, Poema, cui *Moretum* titulus, compoſuiſſe dicitur. Quod ſi Virgilii fuit præceptor, omnino alius ab eo videatur, quem ad Tiberii uſque tempora vixiſſe ait *Suidas*. Niſi eò placet ad Tiberii tempora referri a Suida, quia dicârit ſuum opus Tiberio; quod facere potuit, ſimul ac rem bellò præclarè gerere cœpit; id verò fuit annis 15. ante Principatum ejus. Auctor quoque fuit hic Parthenius elegantiſſimi libelli, *περὶ ἐρωτικῶν παθημάτων*, qui hodie ſupereſt, ac narrationes continet collectas ex ſcriptoribus bene antiquis, ſed deperditis: ut vel hôc nomine gratiſſimus eſſe debeat Philologiæ & veteris Hiſtoriæ ſtudioſis. Eum dicavit auctor Corn. Gallo Foro-Julienſi, primo Ægypti præfecto. Quid mirum? Erat enim Gallus poeta egregius, & amorum minime vacuus, quod vel ex Maronis eclogis notum eſt: At ſimiliter Parthenius, & poeta nobilis fuit, & qui amatoriô ſe argumentô inprimis oblectaret. Planè enim verſimile fit, eſſe hunc Partheniun illum, quem *Suidas* dicit eſſe Heraclidis, & Eudoræ ſive, ut Hermippus putabat, Tethæ filium, patriâ Nicænum, vel juxta alios, Myrleanum, qui præter Aretes, conjugis ſuæ, encomium, ac tres libros de laudibus uxoris, aliaque nonnulla etiam elegias in Venerem ſcripſit; Nec tempora repugnant; Nam Poeta ille, ut ait *Suidas*, belli Mithridatici tempore captus fuit, poſteaque ob eruditionem manumiſſus eſt, ac pervenit uſque ad tempora Tiber. Cæſaris. Quanquam majus hoc quidem videatur intervallum, quàm ut ſcriptor ille tot annos poſt captivitatem fuerit ſuperſtes. Nam à morte Mithridatis, uſque ad imperium Tiberii, anni ſunt 76. Sed fortaſſis erat adoleſcens admodum, cùm caperetur, valdeque ſenex cùm decederet. Aut hoc verum eſt, aut Tiberii tempus apud Suidam intelligi debet, non quô imperare, ſed quô florere cœpit, ut cùm Rhætos ac Vindelicos vicit. Id ſpatium totis undetriginta annis minus erit. Potuit autem circa iſta tempora Tiberio aliquid dicare, unde Suidas fortè crediderit, eum vixiſſe imperante Tiberiô. Ex Parthenio hoc verbum à Marone expreſſum Gellius, *l.* 13. *c.* 25. *Μεταμορφώσεις* quoque edidit: ut ex *Plutarcho* & *Euſtathio* ſcitur, item Suida in *Νίκαν*, ubi Parthenius hic *Nicænus* vocatur. Eas Metamorphoſes Ovidium ſecutum fuiſſe pereſt veriſimile. *Archelaida* ejus nominat Hephæſtion: *Herculem*, *Iphiclum*, *Anthippen*, *Delum*, *Epicedium in Auxithemin*, & *Propempticon* celebrat *Stephanus*: ac meminit quoque Probus *in Eclog.* 2. *Virgilii*, & Artemidorus *l.* 4. *Ὀνειροκριτικῶν*. Vide *Suid.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 2. *c.* 1. *& de Poët. c.* 8. Geſner. *in Biblioth. &c.* Alius omninò ab hoc eſt *Parthenius* Chius, cognomento *Chaos*, ex Homeri, ut creditum poſteritate unus, qui de patre ſuo Theſtore ſcripſit, teſte *Suidâ*. Alius *Parthenius* Phocenſis, cujus meminit Stephanus in *Φώκαια* ac *Ἀσπάνεια*. Alius denique *Parthenius* Grammaticus, Dionyſii Grammatici diſcipulus, cujus ætatem ex magiſtro cognoſcimus. Nam Dionyſius ille floruit uſque ad Trajanum, ut *Suidas* docet. Eſt puto, hic *Παρθένιος ὁ Διονυσίου*, quem ἐν τρίτῳ περὶ τῶν παρὰ τοῖς ἱστορικοῖς λέξεων ζητουμένων Athenæus citat *l.* 9. *Nic. Lloyd.*

PARTHENIUS, cubicularius Domitiani Imperatoris de quo ſæpe Martial. Vide Dionem Caſſ. *l.* 67. *in Domitiano*.

PARTHENIUS, Patriarcha Conſtantinopolitanus hôc tempore, de quo vide Jac. Sponium *Itiner. Græciæ Part. I. p.* 269.

PARTHENIUS, fluv. Paphlagonum in Pontum Euxinum influens, *Heſych.* Per mediam Amaſtrianorum urbem fluit. Sic dictus, teſte *Stephanô*, vel quòd Diana virgo frequenter in eo venaretur, vel quòd placidô, tanquam virgineô gradu, profluat:

Ὡς ἀπαλὸν προρέων, ὡς εἰ κίοι παρθένος ἀγνή.

Vel quòd virgo Palærinis regis filia in eo ſubmerſa ſit. Item fluvius Arcadiæ, ex montibus illius ortus. Item fluv. Sami, qui & *Imbraſus*. Item fluv. Sarmatiæ Europææ. Ejus meminit *Artemius*; itemque Ovid. *l.* 4. El. 10. *v.* 49.

Partheniuſque rapax, & volvens ſaxa Cynapes
Labitur, & nullo tardior amne Tyras.

Ubi cùm *rapacem* vocat, ſecundum etymon ab Ethnicographo productum planè evertit. Item fluv. Bithyniæ, *Partheni*. *Moleſio*, *Holap*. *Nigro*. Eſt etiam promontorium prope Heracleam. Eſt item *Parthenium*, portus in litore Brutio: & mons in Arcadia ſic dictus, quaſi *Virgineus*, à *Virginibus*, quæ ibi Veneri frequenter ſacra facere ſolebant, vel venari, ut vult *Servius*. Virg. *Eclog.* 10. *v.* 57.

——— *Non me ulla vetabunt*
Frigora Parthenios canibus circumdare ſaltus.

Propertius *l.* 1. *El.* 1. *v.* 11.

Nam modo Partheniis amens errabat in antris,
Ibat & hirſutas ille videre feras.

Claudianus *l.* 2. *de raptu*, *v.* 241.

Jam neque Parthenius mutare retia luſtris,
Nec pharetram geſtare libet. ———

Ovidius *Epiſt.* 9. *Heroid. v.* 49.

Non ego Partheniis temeratam vallibus Augen,
Nec referam partus, Ormeni nympha, tuos.

Item *Parthenium nemus* apud Stat. *Theb. l.* 4. *v.* 285. *Nic. Lloydius.*

PARTHENIUS, vide *Imbraſus*.

PARTHENON, Græcè Παρθενών, locus ædium, & quidem Gynæconitidos pars, ubi *Virgines* olim habitabant, de quo vide aliquid ſuprà: ubi de *Oeconomia Athenienſium*. *Nuptiis* infra, voce *Puella*, it. *Thalamus*, & *Virginitas*. Item Monaſterium Virginum, apud medii ævi Scriptores. Nomen inprimis Templi Minervæ, quod in Acropoli Athenarum magnificum admodum hodieque magnâ ſui parte ſupereſt. Meminit ejus Plut. in *Pericle*, & a Callicrate extructum ait: Pauſan. ſimiliter in *Atticis*, ſed Ictinum ei Architectum tribuit. Poſtquam Urbs Athenarum ad fidem traducta eſt, Templi locô Chriſtianis fuit, hodieque Menſæ ſacræ & Baptiſterii, e porphyretico marmore, reliquiæ in eo ſuperſunt. Nunc, a Turcis in Meſquitam verſum, Mahumedicæ impietatis in ea urbe præcipua ſedes eſt. Nomen ei a Minerva, quam τὴν Παρθένον Athenienſibus per excellentiam dictam fuiſſe, conſtat. Aliàs ἑκατόμπεδον quoque appellatum, ut apud *Suidam* videre eſt à longitudine centum pedum, quam navis ejus continet. Prolixè & accuratè illud, qualiter etiamnum ſupereſt, deſcribit Jac. Sponius *Itinerario Græciæ Part.* 2. *p.* 142. & *ſeqq.* ubi & iconem ejus habes.

PARTHENOPÆA, Certamina, apud Surrentum inſtituta, ſucceſſêre Neapolitanis Quinquennalibus ſacris ac Muſicis, an eadem cum illis? *Parthenope* enim Neapolis. Quem agonem *ἐνάμιλλον τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα*, *conferendum cum quolibet clariſſimo certamine eorum, quæ in Græcia celebrabantur*, vocat Strab. *l.* 5. Ea indigitat Statius *l.* 3. *Sylv.* 1. *v.* 152.

——— *videtque benigna*
Parthenope *gemini ſacrum, multoſque virorum*
Certatus, & parva ſua ſimulachra coronæ.

Ubi *coronam* accipit Paſchalius, pro certamine & ludis, à Pollione inſtitutis, in Herculis Surrentini, cui hæc *Sylva* inſcribitur, honorem, quæ fuerint aut Neapolitana, aut imitatione Neapolitanorum. Vide eum *Coronar. l.* 6. *c.* 30. & Petrum Fabrum *p.* 646.

PARTHENOPÆUS, fil. Meleagri & Atalantæ. Nonnulli perhibent illum Martis & Menalippes fuiſſe filium, ſive Milanionis, qui fuit rex Arcadiæ. Hic Thebana bella puer admodum petiit, ac in iiſdem obiit mortem. De illo plurimum Statius in *Theb.* Eum apud inferos vidit Æneas. Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 480.

——— *Hic inclytus armis*
Parthenopæus, & Adraſti pallentis imago.

PARTHENOPE, una Sirenum, quæ præ dolore, quod prætereuntem Ulyſſem cum ſociis in ſcopulos cantu pellicere non potuiſſent, in mare ſe præcipitârunt. Harum aliæ alia in loca; Parthenope autem eò delata eſt, ubi poſteà condita fuit Neapolis, primaria urbs Campaniæ, regni Neapolis caput, emporiumque celeberrimum, in ora maris Tyrrheni, amplitudine & incolarum frequentiâ inſignis, quæ ab ejus nomine etiam Parthenope eſt appellata: Neapolin autem poſteà dictam volunt hanc urbem, quòd ab Auguſto fuerit inſtaurata: Sed hoc verum eſſe non poteſt. Nam etiam apud Lycophronem, qui Ptolemæi temporibus multis ante Auguſtum annis claruit, *Neapolis* hæc urbs appellatur: & cives ejus *Neapolitani*: quos ſcribit quotannis ad templum Parthenopes faces ferre conſueviſſe. Veriſimilior eſt itaque aliorum opinio, qui hanc urbem à Cumanis conditam tradunt: qui cùm in eo loco Parthenopes corpus in veteri monumento conditum repeiiſſent nomen ejus urbi indidêre. Sed poſtquàm loci ubertate atque amœnitate majorem in modum frequentari civitas cœpit, veriti ne Cumæ desererentur, diruendi Parthenopen conſilium inivêre. Quô factô mox immani peſtilentiâ vexati, oraculô moniti ſunt, ut novam urbem reſtituerent. Cui oraculo obtemperantes, urbem paulo ante dirutam ſplendidius inſtaurârunt, & ex reſponſi verbis arreptô nomine *Neapolin*, h. e. *novam urbem* appellaverunt. Dionyſius:

——— *Καὶ κατὰ Νεάπολιν*, [illegible]
Ἁγνῆς Παρθενόπης. ———

Plin. *l.* 3. *c.* 5. *Neapolis*, *Chalcidenſium & ipſa*. *Parthenope à tumulo Sirenis appellata.* Otio deditam eſſe civitatem, ſequentia teſtimonia firmant. Horat. *Epod.* 5. *v.* 43.

Et otioſa credidit Neapolis.

Ovidius *Metam. l.* 15. *v.* 712.

——— *Et in otia natam*
Parthenopen. ———

Silius *l.* 12. *v.* 31

Nunc molles urbi ritus, atque hoſpita Muſis
Otia, & exemptum curis gravioribus ævum.

Virg. *in fine l.* 4. *Georg. v.* 563.

Illo Virgilium me tempore dulcis alebat
Parthenope, ſtudiis florentem ignobilis oti.

Nic. Lloyd.

PARTHENOPE, inſula parva maris Tyrrheni quibuſdam *Veſte-*

riana

ſiam, cum alia minore adjacente, verſus Sinum Formianum, 20. milliar. a Cajeta in Meridiem, 12. ab Ænaria inſula in Ortum.

PARTHENOPOLIS, oppid. Myſiæ in Aſia, ad Helleſpontum, & urbs Macedoniæ, ſic dicta a [illegible] Geræus, filii Myg[illegible], quæ cùm agreſtes & inhumanæ eſſent, pater, ut eas ad civiliorem vitam invitaret, civitatem earum gratiâ condidit.

PARTHENOPOLIS, etiam *Magdeburgum* dicta eſt, quòd ibi Diana Virgo culta, quod etiam etymon Germanic. teſtatur. Vide *ibi*.

PARTHENOS, Græce παρθένος, i. e. *Virgo*, nomen monetæ Atticæ, apud Euripidem, quæ [illegible] alias diceretur, quod Palladis imaginem inſculptam haberet. Unde feſtivum ortum adagium, de poëmatiis ſcortorum, ut *παρθένον amare* dicerentur: de quo vide Cæl. Rhodig. *Antiqq. Lect.* l. 1[illegible] c. 2. uti de vocis παρθένος aliis, apud Eccleſ. inprimis Scriptores, notionibus, Cl. Suicerum *Theſaur. Eccl*.

PARTHENUHIERON, i. e. *virginis templum* & *Parthenacra*, nomen loci & promuntorii ante Cherſoneſum Boſpori urbem, *Strabo*. Incola *Parthenius*.

PARTHIA, Aſiæ regio, perampla, ab occaſu Mediâ, ab Aquilone Hyrcaniâ, ab ortu Ariâ, a meridie Carmaniæ deſertis terminata. *Parthienen* Qu. Curtius vocit. l. 6. c. 2. ubi docet Parthos Scytharum progeniem eſſe, quod & *Dionyſ.* teſtatur. *Parthiam* quidem a *Parthiene*, ut totum a parte diſtinguit *Ptol.* qui in illa urbes 25. numeravit, quarum præcipua Hecatompylos, quam quidam *Iſpahanum* eſſe contendunt. Parthyenen Parthiæ provinciam faciens, ſed ab eo in hac re diſſentit Strabo *l.* 11. cui tota regio, quæ *Parthia Ptolemæo* eſt, *Parthyene* dicitur, cum quo *Polybius* & alii conſentiunt. *Stephanus Byzantinus*: [illegible] Παρθυαία ἡ χώρα [illegible]. Fuit initio obſcura & minus valida gens, deinde nobiliſſima & potentiſſima evaſit. Vide infra & Dionem Caſſium, *l.* 40. *in rebus Craſſi*, ubi accuratè de iis exponit. Recentiores Latini aliquando Parthiæ nomen ad totum Parthicum, ſeu Perſicum imperium, ſub Arſacidis acquiſitum extendunt. Ita Solin. *c.* 59. *Parthiam, quanta omnis eſt, a ſeptentrione Hyrcanis claudi* affirmat, & *regna in ea duo de viginti* numerat. *Baudrando* Parthia etiam regio fuit perampla, Hyrcaniam, Margianam, & Parthiam propriam, inter Mediam & Arriam, nunc *Eiraccam* dictam, & *Chetaſan* ex parte Occidentali comprehendens. Horum ſitum ac mores his verſibus deſcribit Dionyſius ὁ Περιηγητὴς, v. 1039.

[illegible]

Parthos autem è Scythia primùm profectos *Parthiam* ab ipſis dictam occupaſſe refert Juſtinus, *l.* 41. c. 1. idque nominis indicio probat, quod *Scythico ſermone Parthi exules dicantur*; quod & Euſtathius, aliique confirmant. Regionem hi nacti ſterilem & deſertam, atque ob hoc ipſum Macedonibus neglectam, in tantum ſequentibus ſeculis potentiâ creverunt, ut cum Romanis de Imperio Orbis contenderent. Arſaces conditor hujus monarchiæ fuit, cujus ſucceſſores *Arſacidæ* dicti, præfuerunt, uſque ad Artabanum, quò ab Artaxerxe Perſa occiſo, Regnum hoc poſt 400. ann. utpote inchoatum Ann. ante Chriſtum 250. finitum eſt, A. C. 227. Vide ſuprà, & inſuper Juſtin. *l.* 41. c. 1. Herodian. *l.* 6. Agathiam *l.* 2. Plin. *l.* 6. c. 25. Appian. *de Bello Syriac. & Parthic.* &c. Ex Parthiæ Regibus Phraate, fraude Thermuſæ pellicis, & filii ejus ſublato, Phraataces regnum rapuit, A. C. 16. mox ſubditis propterea inviſus periit, ſurrogatò Orode; ſed & hic ob ſævitiam ſublatus Ann. 17. Tum Romæ Vonones, obſes à Phraate patre datus, in regnum miſſus, ſed ab Artabano victus eſt, A. C. 34. Tacit. *Annal. l.* 2. 5. 1. 2. 3. 4. 56. 58. &c. Huic iterum a Sinnace & Abbo Eunucho pulſo, ſubmiſſus eſt à Tiberio Tiridates, qui à L. Vitellio in regnum deductus, mox à Parthis, revocatò Artabanô, iterum expulſus eſt, A. 36. interim hunc per Alanos graviter afflixit Imperator. Poſtea diuturnis inteſtinis cæſô Artabanô, Gotarzes frater regnô potitus eſt, An. 45. Huic Vonones ſucceſſit, An. 50. quem brevi Vologeſes filius excepit. Idem *l.* 11. & 12. Joſeph. *Antiq. l.* 20 c. 2. Hic rebus variis præclare geſtis inclytus, tandem tamen à Cæſare regnum petere & accipere coactus eſt. Tacit. *Annal. l.* 15. Dion. *l.* 63. A. C. 64. Poſteà magna Parthiæ pars à Trajano ſubacta, Parthamaſpatem ab eo Regem accepit, A. C. 107. 115. ſed Æl. Adrianus Parthamaſpatem impoſitum Parthis amovit, A. C. 120. Antoninus Pius Parthorum Regem ab Armeniorum expugnatione ſolis literis repulit, A. C. 152. Vologeſes quoque ab Antonino Phil. ad incitas redactus eſt, Ann. 165. Dion. *l.* 71. ut & à Severo Artabanus, A. C. 201. quem ſub prætextu nuptiarum filiæ, oppreſſit Caracalla, A. C. 218. Idem *l.* 78. Iterum ſub Macrino victorem, A. C. 226. regnô exuit Artaxerxes, ut diximus. Arcu plurimum valuerunt *Parthi*, quô vel fugientes hoſtibus plurimum detrimenti afferebant. Virg. *Georg. l.* 3. v. 31.

Fidentemque fugâ Parthum, verſiſque ſagittis.

Idem *l.* 4. v. 313. *de apibus*:

——— *Aut ut nervò pulſante ſagittæ*
Prima leves ineunt ſi quando prælia Parthi.

Horat. *l.* 1. *Carm. Od.* 19. v. 11.

——— *Et verſis animoſum equis*
Parthum dicere. ———

Et *l.* 2. *Od.* 13. v. 17.

Miles ſagittas & celerem fugam Parthi.

Idem *l.* 2. *Serm. Sat.* 1. v. 15.

Aut labentis equo deſcribat vulnera Parthi.

Claudian.

——— *Refugo quæ ſit fiducia Partho.*

Catullus, *Epigr.* 11. v. 6.

Seu Sacas ſagittiferoſque Parthos.

Ovidius 1. *de Art. Am.* v. 209.

Tergaque Parthorum, Romanaque pectora dicam,
Telaque ab adverſo quæ jacit hoſtis equo.

Idem *Remed. Am.* v. 224.

Ut celer averſis utere Parthus equis.

Alius

——— *Parthus tutus ab hoſte fugâ eſt.*

Propert. *l.* 2. *El.* 10. v. 13.

Jam negat Euphrates equitem poſt terga tueri.

Idem *l.* 3. *El.* 8. v. 54.

Parthorum aſtutæ tela remiſſa fugæ.

Et *l.* 4. *El.* 3. v. 66.

Subdolus & verſis increpat arcus equis.

Seneca *in Oedipo Actu* 1. v. 118.

Vidit & verſis equitis ſagittas
Terga fallacis metuenda Parthi.

Idem *in Thyeſte Actu* 2. v. 382.

Nil armis & inertibus
Telis, quæ procul ingerit
Parthus, cùm ſimulat fugam.

Boetius *l.* 5.

Rupis Achæmeniæ ſcopulis, ubi verſa ſequentum
Pectoribus figit ſpicula pugna fugax.

Statius *l.* 1. *Sylv.* 4. v. 78.

——— *Arcuque horrenda fugaci*
Armenia. ———

Lucan. *l.* 1. v. 229.

——— *Tortâ Balearis verbere fundæ*
Ocyor, & miſſâ Parthi poſt terga ſagittâ.

Unde *refugi* dicti ab eodem *l.* 6. v. 49.

——— *Fragili circumdata teſtâ*
Mœnia mirentur refugi Babylonia Parthi.

Erant porro vino libidiniſque dediti, ſed bellô laboreque indefatigabiles. Tandem ſuperſtitioſè admodum & venerabunde Regi ſuo obſequium impendiſſe dicuntur, oſculis pedum & ſervili ſupplicatione: quin cum adituri terram ore tangebant, teſte *Xenophonte*. Virg. *Georg. l.* 4. v. 211.

Præterea regem non ſic Ægyptus, & ingens
Lydia, nec populi Parthorum, aut Medus Hydaſpes
Obſervant. ———

Martial. *l.* 10. *epigr.* 72. v. 1. 5.

Fruſtra blanditiæ venitis ad me,
Ad Parthos procul ite pileatos
Et turpes, humileſque, ſupplicesque
Pictorum ſola baſiate regum.

Nic. Lloydius. Cæterùm poſt victos à Perſis *Parthos* & nomen imperiumque *Parthorum*, victô Artabanô, ab Artaxerxe, extinctum, redditamque Perſis, imperante Alexandrô Severô, potentiam, *Perſarum Parthorumque* nomina apud Scriptores confundi paſſim deprehendimus. Inter quos Hegeſippus, non rarò in hunc lapidem impingit. Nam, cùm Joſephus dixiſſet *Ant. Jud. l.* 14. c. 2. Πάρθοι οἱ Μιθριδάτην καὶ Ὀρσάνην [illegible], ipſe reddidit *Hiſtor. Eccl. l.* 1. c. 21. *Mithridatem & Tigranem* (*l. Orſanem*) *fugientes de Perſide*. Idem *eod. l.* c. 32. *Siquidem non multo poſt et Parthorum Rex Artabazes, Tigranis — filius, donoeſt datus; quem Antonius captivum tenens, cum omni præda & ſpoliis Perſicis, triumpho debitum, quaſi vile mancipium, mulieri addixit.* Quod Joſephus ſic narraverat: [illegible] Ἀρτάβαζον, ἄγων αἰχμάλωτον Ἀρτάβαζον, τὸν Τιγράνου παῖδα, δῶρον Κλεοπάτρᾳ, μετὰ τῶν χρημάτων καὶ τῆς λείας ἁπάσης. E *Parthis* veniſſe ait Antonium, & duxiſſe captivum Regem Artabazen: Iſſe accepit, quaſi Parthorum Regem dixiſſet, qui Armeniis imperitârat, & fraude, atque ut ait Tacitus *ſcelere* Antonii vinctus erat. *Spolia* quoque *Perſica* nuncupat, quaſi non plus in Parthis perdidiſſet Antonius, quam quæſiverat. Fuere autem illa quoque Armeniorum, ut ſatis docet Joſeph. *Antiq. l.* 15. c. 4. &c. Plura vide apud Joh. Frid. Gronov. *Obſervat. in Eccleſ.* c. 1. cui adde Cl. Salmaſ. *ad Treb. Pollionem in Valeriano*, c. 4.

PARTHIA, nomen libri ab Iſidoro Characeno conſcripti, qui Παρθίας παραγγελία. item Παρθικὸς σταθμοὺς, in publicum edidit, totum *Parthicum Regnum* hoc nomine complexus. Ita enim claudit libellum *de Manſionibus Parthicis*. Ἄχρι τούτου ἐστὶ ἡ Πάρθων ἡγεμονία, *Hucuſque eſt Parthorum imperium*. Aliàs ſic dicta eſt propria ac privata Parthorum provincia ſeu regio, quæ Παρθυαία & Παρθυηνή. Quemadmodum hodie *Francia* nomen dupliciter ſumitur, pro Regno Francorum & pro ſpeciali provincia, in qua conſederunt Franci. Et falluntur qui hæc vocabula non diſtinguunt: Nam Παρθυαῖοι populi iidem & Πάρθοι, ac Παρθία utrumque promiſcue ſignificat, tam Regnum, quam regionem, at Παρθυαία vel Παρθυηνή regionem tantum. Qui typus fuit quamplurium illius

illius Imperii provinciarum. Hinc Auctorum ſcripta titulis diſtinguenda, qui Παρθικὰ ſcripſêre, & qui Παρθονικά: illi *res Parthicas* totius Imperii Parthorum tractaverunt; iſti *origines Parthorum*, reliquæ duntaxat eas, quæ in patria geſſerunt, expoſuêre. Sic Quadratus ſæpe citatur apud *Stephanum ex Παρθονικοῖς* pro quo libri mendoſi habent Παρθικοῖς. Xylander omnibus locis correxit Παρθικὰ: Arrianus vero non Παρθονικὰ, ſed Παρθικὰ, compoſuerat; qui liber non rarò aſſeritur a Veteribus. Vide Salmaſ. *in Solin. p.* 1296. & hic infra. Sed hæc paſſim confundi notum eſt. Meminit Παρθονικῶν Scriptoris dicti Jul. Capitolin. *in Vero*, *c.* 8. *Caſſio, à quo contra fidem Seleucia expugnata eſt; quod quidem inter cæteros etiam Quadratus Parthici belli ſcriptor, incuſatis Seleuciis, qui fidem primi ruperant, purgat.* Nonum librum illorum *Parthicorum* citat Stephanus idem, in voce Σάλμα, nec ultra citatus reperitur. Vixit vero Scriptor hic, ſub Philippis, & Romanorum Hiſtoriam exorſus, a primo anno Urbis uſque ad milleſimum, quem Philippi celebrârunt. Χιλιαρχίαν vel Χιλιάδα titulò ſignavit, Stephano eidem laudatam, adeoque ſicut Παρθονικὰ, ita & Ῥωμαϊκὰ, ſcribere exorſus eſt. Vide eundem Salmaſ. *ad Capitolin. cit. loc.*

PARTHICÆ Pelles, magno olim in pretio. Matthæus Silvaticus: *Fenucio, i. e. pellis Parthica.* Ex Commento, nam pelles hæ purpureæ fuêre, e quibus calcei fiebant Imperatorum, *Zancha* dicti. Treb. Pollio in *Claudio*, *c.* 17. *Zanchas de noſtris Parthicas paria duo*; ubi ſcribit Salmaſ. *Zanchas de noſtris Parthicis.* Zanchæ nempe Parthicæ, ſunt calcei ex pelle Parthica: atque ita apud *Corippum terga Parthica* accipienda ſunt. Deſcribit illos Idem *l.* 2. *de laudibus Juſtini Imp.* his verbis.

> *Purpureò ſura reſonant fulgente cothurnò,*
> *Cruraque puniceis induxit regia vinclis.*
> Parthica *Campanis dederant quæ terga ſuco,*
> *Quis ſolet edomitos victor calcare tyrannos,*
> *Romanus Princeps* &c.

Sic Guilielmus Apul. *Normannic. Rerum l.* 1.

> ——— ——— *Aſſumitur Imperialis*
> *Purpura, pes dexter decoratur pelle rubenti,*
> *Quâ ſolet, Imperii qui curam ſuſcipit, uti.*

Meminit *Parthici lori* Scholiaſtes Juvenalis, *ad illud*, *Sat.* 5. *v.* 165.

> *Vel nodus tantùm & ſignum de paupere loro.*

i. e. *Parthica corrigia, unde ſolet bulla pendere ſignum ingenuitatis.* Sacculi *Parthici*, Ammian. Marcellin. *l.* 22. *Notum eſt enim, ſub Maximiano Cæſare, vallò Regis Perſarum direptò, gregarium quemdam poſt ſacculum Parthicum, in quo erant margaritæ, repertum, projectis imperitiâ gemmis, abiiſſe ſolâ pellis nitore contentum* &c. Erant autem hæ pelles, de quibus ut pretioſiſſimis & pulcherrimis tam frequens mentio, pantherarum, pardorum & tigrium. Salmaſ. *ad Pollionem l. c.* & *Vopiſc. Aureliano*, *c.* 33. Hinc *Parthicarii* harum pellium mercatores. in *l.* 2. *Cod. de excuſat. mun.* quos, Imperatori deſervientes, à muneribus fuiſſe immunes dicitur *l.* 7. *Cod. eod. tit.* ubi cum *Partiarii* legeretur, repoſuit Cujacius *ad d. l. Parthicarii.* Vide Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Ut etiam de *Parthicis* equis hic aliquid addam. Vegetius *l.* 4. *c.* 6. ait, loquens de illis, qui tolutim docebant: *Præterea minutos greſſus imitatur, ut inter anteriores ungulas ponat, nam ſi extendere voluerit, offendit in cummunem. Maxime autem equus ambulans commodiùs vehit & pulchriùs videtur incedere.* Cujuſmodi equos *Tricinarios* appellatos à tricino & ſpiſſo, minutatimque fracto & mollito gradu, docet Salmaſ. *ad Capitolin. in Maximinis*, *c.* 3.

PARTHICARII, vide ſuprà in *Parthica Pelles.*

PARTHINI; populi Macedoniæ, Plin. *l.* 3. *c.* 23. Illyrici circa Epidamnum, *Baudrand.* falſò pro Raguſinis habiti.

PARTHIUM, regiuncula Campaniæ Gallicanæ ſuperioris, nomen illi à Burgo, qui vulgò *Perte* ad Matronam dicitur: Regio ipſa vocatur *le pays de Parthois.* Metropolis ejus eſt *Vitriacum*, *Metel.* & *Merula.*

PARTHUS, nomen equi, in Circenſibus, à gente inditum. Omnium enim equorum, qui Circo committebantur, cùm ſua eſſent nomina, quibus appellabantur, uti ex Auctoribus conſtat & veter. *Inſcr.* monumentis, quæ indices continent equorum Circenſium, cum ſuis hominibus; quidam nomina habuerunt à colore, alii à celeritate, nonnulli à gente, vel ab inſigni aliquo ſeu genitivo ſeu inuſto, vel ab aliis rebus: ut multa fuit in his laſcivia, ac deliciæ Veter. Idem Salmaſ. *p.* 895.

PARTHUS, urbs Illyrica, *Stephan.*

PARTHYENE, vide PARTHIA.

PARTIARIA Pecora; *Partiarius* Colonus, vide ſuprà in voce *Partes.*

in PARTIBUS Doctor, legitur in *Epitaphio*, quod Clar. Naudæus edidit:

> *Hic jacet Judocus,*
> *Qui fuit Romæ coquus,*
> *Magiſter in Artibus,*
> *Et doctor* in Partibus.
> *Et de gratia ſpeciali,*
> *Hortus in hoſpitali.*

Et extat in Bibliotheca Sangermanenſi Galliæ apud Car. du Freſne Codex *MS.* cum tit. *Incipit tractatus* in Partibus *Donati cujuſdam Presbyteri Zmaragdi.* Eſt autem *Partes edere*, partitiones orationis per partes ac verba ſingula examinare. Quintilian. *l.* 1. *c.* 14. *Et illa quidem minora præſtare debebit, ut partes orationis reddi ſibi ſolutâ oratione deſideret*, &c. Cujuſmodi ſunt Priſciani *Partitiones* 12. *primorum verſuum Æneidos.* Hanc verò Grammaticæ partem, *quâ docentur Adoleſcentes ſcripta intelligere & probare*, ut eſt apud Martian. Capellam *l.* 3. Σχεδογραφίαν vocat Anna Comnena *Alexiad. l.* 14. *p.* 485. atque recentiorum ait fuiſſe inventum, præcipuos in ea nominans Magiſtros Stylianos, Longobardos ſeu Italos, quos Glaber *l.* 2. *c.* 12. & Paul. Warnefridus *de Geſtis Longobard. c.* 7. Grammaticæ præ cæteris operam impendiſſe docuiſſe, teſtantur. Atque eâ notione χαιρετίζω, pro *edere partes*, uſurpat Baſilius περὶ Γραμματικῆς γυμνασίας, ut & χεδὸς, pro *partibus*, idem Scriptor & Manuel Moſchopulus, qui hanc poſtremum Grammaticæ partem illuſtrârunt, poſterior librò, quem Περὶ σχεδῶν inſcripſit. Car. du Freſne *Gloſſar.*

PARTICIPANTES, memorati in Bulla Pauli Pontific. Romani A. C. 1358. apud Guichenonem in *Bibl. Sebuſ. p.* 158. *Cubicularius, de numero Participantium.* Vide ſupra *Cubicularius.*

PARTICIPATUS Imperii, occurrit apud Jul. Capitolin. *c.* 3. *in Vero*, ubi cum ait, *Defuncto Pio Marcus in eum omnia contulit, Principatu etiam Imperatoriæ poteſtatis indulto*, reponendum docet Iſaac. Caſaubonus, *Participatu*; quam lectionem firmat Palatin. & Mediolanenſis editio. Item apud Æl. Spartian. *in Didio Juliano*, *c.* 8. ubi iterum, in verbis, *Claudium Pompeianum e Tarracinenſi ad Principatum evocavit*, legendum, *Participatum*, ut iterum Palatinus codex habet. Nam *ad Principatum*, quod eſt in vulgatis, hîc conſiſtere non poteſt: partiario enim imperiò cum honeſtatum volebat Julianus, non integrò. Vide quoque *L. Cod.* 6. *de Inceſt. nupt.*

PARTICULÆ, vide ſuprà *Margarita*, & *Partes.*

PARTICULARIUS, Ælfrico in *Gloſſ.* Saxon. idem quod *Offerius*, nomen miniſterii in Monaſteriis, quâ illi inſigniti leguntur, quorum erat cibos per partes ſingulis Monachis diſſecare, Car. du Freſne. *Gloſſar.*

PARTISCUM, Jazygum Metanaſtarum urbs, *Ptol.* Eſt autem in Hungaria Tranſdanubiana Agriæ urbi finitima, ab ea in Ortum & Meridiem recedens. *Czebometh Nigro*, *Parovezla* vero teſte *Lazio.*

PARTULA, Dea, quæ puerperiis præeſſe credebatur, *Tertullian.*

PARTUNDA, aliis *Parunda*, Dea parientium, quæ & *Lucina*, & *Ilithyia.*

PARVA Deppa, locus Guineæ, in ora Maleguettæ, cum fluv. cognomine, ubi aliàs Francorum colonia, a Deppenſibus extructa, A. C. 1365. & poſteà derelicta; *petit Dieppe.*

PARVA Pila, vide infra *Pila.*

PARVI Denarii Pariſienſes, Gall. *Petits Deniers Pariſis*, pretii 1. den. Pariſ. ſub Philippo VI. Gall. Rege *Parvi Liardi Delphinatus*, Gall. *Petits Liards du Dauphiné*, & *Parvi Liardi Franciæ*, Gall. *Petits Liards de France*, in quorum illis Delphinus, iſtis parvulus Rex pallio involutus ſub Ludovico XI. Item *parvi Oboli Pariſienſes*, Gall. *Petits Oboles Pariſis*, ſub Philippo itidem VI. cuſi, memorantur Carolo du Freſne voce *Moneta.*

in PARVIS Artifices; vide ſuprà *Marmor*, *Microſcopium.*

PARVIUS Guilielmus, vide *Guilielmus.*

in PARUM, qui Græcis αἰγιθαλὸς, Timandra mutata memoratur Anton. Liberali in *Transform.* ex Boei *Ornithogonia l.* 1. Vide hac de ave Ariſtotelem *Hiſtor. Animal. l.* 8. *c.* 3. & *l.* 9. *c.* 15. ac 40. Inde & ſaltationi nomen, apud *Pollucem.*

PARUTA Paulus, Venetus Nobilis, Præfectus Brexiæ & Procurator D. Marci, Legationibus variis ad Philippum III. Hiſpan. Regem, Clementem VIII. & Margaritam Auſtriacam, cùm Marito adduceretur, feliciter defunctus: ſcripſit *Della perfezione della vita Politica*, *libros* 3. *Iſtoria Veneziana*, *Part.* 2. *Diſcorſi Politici*, *Soliloquio nel quale fà un breve eſſame di tutto il corſo della vita ſua*: quorum operum primum Politicæ cultoribus utiliſſimum. Unde Traj. Boccalini *Paruta* maximi habitus *Ragg. di Parn. Cent.* 1. *Rag.* 67. *Cent. III. Rag.* 9. & Naudæo Opera illius *incomparabilia*, ipſe vero *flos & ornamentum Venetæ Nobilitatis* cluet, apud Anton. Teiſſier *Elog. Partex.* Obiit A. C. 1599. ætat. 58. Vide etiam *Paulus Paruta.*

PARVUS, pro infante, frequens apud Papinium Statium, *Theb. l.* 7. *v.* 93. ubi de Juſtis Archemoro ſolutis,

> ——— *Da*, parve, *tuum trieterida multâ*
> *Inſtaurare diem* ———

Quem mox *v.* 98. *puerum* vocat.

> *Nos te lugentis; puer, inficiamur Averno.*

Sic *Theb. l.* 9. *v.* 839.

> *Hunc plenus tibi*, parve, *colam* ———

Et *l.* 9. *v.* 719.

> ——— *Auguſtum jamdudum, urgentibus annis,*
> *Mænalium tibi*, parve, *nemus* ———

Etiam *L.* 1. *Sylv. ult. v.* 43.

> *Una veſcitur omnis ordo menſâ.*
> Parvi, *Fœmina*, *Plebs*, *Eques*, *Senatus* &c.

Ad quæ loca vide *Animadverſiones*, Caſp. Barthii. Virgilius ſubſtantivum addit, in *Ecl.* 4. *v.* 60.

> *Incipe* parve puer, *riſu cognoſcere matrem.*

ubi *Servium* vide. Ejus diminutivum *Parvulus*, Græcè ἄφρονας, h. e. *inſipiens*, *imprudens*, uti Auguſtinus interpretatur *Tom. X. Serm.* 9. *de verbis Domini.* Sic Arnobius *adv. Gentes l.* 1. *Quid dicitis ô parvuli, incomperta vobis & neſcia, temerariâ vocis garrulitate loquentes*, ubi G. Elmenhorſtium & Deſid. Heraldum vide.

PARYADRES, inter Tauri montis cognomina, vide ſuprà *Pariedri.*

PARYADRIS, mons Armeniæ maj. *Ptol.* Vide *Pariedrus.*

PARYSADES, Leuconis fil. Satyri nepos, Spartaci pronepos, mortuò fratre Spartacò, Ponti regnum ſuſcepit, Olympiadis centeſimæ ſeptimæ annò quartò, tenuitque annos triginta octo, Diodor. Sic. *l.* 16. *p.* 538.

PARYSATIS, aliquot fœminarum principum in Perſis nomen. Inprimis illuſtris Xerxis filia, uxor Darii poſterioris, qui Nothus dictus eſt, Artaxerxis Mnemonis & Cyri junioris mater. Gingæ famuli

famuli ad veneficia uſa eſt, *Plutarch.* Hæc iniqua & infeſta norui Statiræ necem intulit, hôc paſtô: Cultelli partem venenô contigit, reliquâ parte à veneno intactâ. Hôc cultellô aviculâ quædam ovi magnitudine (*Rhyndacem* Perſæ nominant) ſecatur in duas partes. Ac partem quidem dimidiam à veneno immunem Paryſatis ſibi ſumit & comedit: venenô contactam Statiræ porrigit. Illa [illegible] ubi vidit Paryſatidem, quæ alteram partem ſibi poſteà dederat, comeſſe partem ſuam, quod non ſatis animadvertere potuiſſet, quid ab illis actum eſſet, etiam ipſa ſuam partem cum illâ comeſt. Iraſcitur matri ob hanc cauſam Rex & Gingem comprehendi jubet Paryſatidis ancillam. Vocatur in judicium Ginge & à judicibus, ut innocens abſolvetur; ſed à rege damnata necatur. Hinc mater Paryſatis filio & ille matri ſuccenſet, *Cteſias.*

PASARGADÆ, Perſidis urbs. *Ptolem.* regia olim, *Chilquera Thevet.* Nunc *Datategerd* incolis, *Valaſegerd* Arab. ſatis adhuc culta, in tractu *Datategerd* dicto. Fuit autem prope Carmaniam, à Cyro illo loci condita, ubi Aſtyagen prælió vicit, & nomen quidem ipſum Περσῶν στρατόπεδον, h. e. *Perſarum caſtra*, ſignificare, teſtatur tum *Euſtath.* tum Steph. de urbibus, cujus verba ſic ſe habent: Τὰς δὲ Πασαργάδας ἔκτισεν ὁ Κῦρος [illegible] Ἀστυάγην [illegible]. Ὠνομάσθησαν δὲ ὁ τόπος [illegible] Περσῶν στρατόπεδον. Sed tunc eſſet *Parſagada*. *Dionyſius* verò *Paſargadas*, non tanquam urbem, ſed gentem nominat, cui genti proculdubio Paſargadæ urbs, quam cum locis vicinis tenuêre, nomen dedit. Sic enim ille, Πέρσαι Σοῦσα, μετὰ τοὺς δὲ Πασαργάδαι. Qu. Curt. *l.* 10. *c.* 1. ubi de Alexandri ex India in Carmaniam reditu: *Ventum eſt*, inquit, *inde Paſargadas*; *Perſica gens eſt*, *cujus Satrapes Orſines erat.* Scribitur & *Paſſargada*. *Nic. Lloydius.*

PASARINUS Marc. Antonius, vide *ibi.*

PASARNA, Laviniancuſis præfecturæ urbs, in Armenia minore *Ptol.*

PASCATIRA, vulgò PASCATIR, regio Aſiæ Septentrionalis, ultra Moſcoviam, ex quaoritum Hunni olim, tum Hungari, teſte Rubruque Monachô, legatione ad Magnum Tartarorum Imperatorem celebri: qui etiam Juhros, è quorum provinc. Juhra nonnulli, inter quos Baro Herberſtenius, Hungaros prodiiſſe volunt, diſtingui à *Paſcatiris* & Sinenſibus eſſe propiores, addit. Vide Georg. Hornium *Orb. Imper.* ubi, varias de Hunnorum origine ſententias enumerans, non tam à Tartaris, aut Ruſſis, ut quidam volunt, quàm à *Paſcatiris*, autoritate Monachi præfati motus, eam accerſit. Quorum quidquid ſit, certum eſt, ab extremis frigidiſſimiſque Septentrionum oris Hunnos Hungaroſque prodiiſſe, neque proin videtur Felbero *ad Hornium* multum intereſſe, an ad Tartaros an ad Juharos, Moſco ſubjectos, an ad *Paſcatiros*, eorum ortum referas, ſiquidem hi omnes inter Moſcos & Sinenſes ſint ſiti. Certè Ruſſi ſive Moſci hodieque gloriantur, ſuos olim ſubditos Hungaros ex Juharia ſive Juhra, quæ ad Oceanum Septentrional. Moſcici Imperii eſt, egreſſos ad Danubium commigrâſſe occupâtâque Pannoniâ eam ſuô nomine *Juhariam* primò, poſteà literis paulùm immutatis Hungariam appellâſſe; Quin & hoc addunt, Juharos in hunc uſque diem eâdem cum Hungaris linguâ uti, uti Baro Herberſtenius in legatione ſua comperit, &c.

PASCERE, propriè de familia ſervorum: ut apud Catonem, *bene veſtire & bene paſcere.* Appulejum, *parciùs paſco*, *leviùs veſtio*; Spartianum *in Hadriano*, *c.* 11. *Ante omnes tamen enitebatur*, *ne quid otioſum vel emeret aliquando vel paſceret.* Sic Juvenalis. *Sat.* 3. *v.* 141

—— *Quot* paſcit *ſervos?* ——

Vide Caſaubon. *ad Spartian. d. l.* Abſolutè dictum, *convivium exhibere vel epulari* ſignificat. Unde locum ejuſdem Auctoris in eodem Imperat. *Ad deprehendendas obſonatorum fraudes*, *quum cum pluribus fumentibus* paſceret, *fercula de aliis menſis etiam ultimis quibuſque juſſit apponi*, legit Salmaſius, *quum cum plurimis Summatibus paſceret*, i. e. epularetur. Apud Lamprid. *in Alexandro Mammea c.* 41. legimus, *Et quum argentum in miniſterio plus ducentis libris non haberet*, *nec plures miniſtros*, *argentum & miniſtros antea*, *quando* paſcebat, *accipiebat ab amicis*, *quod hodieque*, *ſi* paſcatur *a Præfectis*, *abſente Imperatore.* Ubi eôdem ſenſu vox *paſcere* occurrit. *Paſcere* nempe dicebatur Imperator, cùm ſolenne convivium exhiberet, Magiſtratibus & reliquis Proceribus ac Summatibus; adeoque *paſcere* eſt convivia celebrare & epulas apparare: ſed tam is, qui convivium præbebat, quàm illi, cui præbebatur, *paſcere* tunc dicebatur. Ennodius *in Epigrammatis*: *de eo*, *qui nunquam niſi in depoſitione filii pavit*, i. e. conviviô quenquam accepit,

Convivia, inquit, *miſeri luctus depoſite multos*:
Prandia tot venient, *funera quot fuerint.*

Cujuſmodi mortualia convivia περίδειπνα Græcis dicta ſunt: unde *paſcere* περιδειπνίζω exponunt optimæ *Gloſſæ.* *Paſcit* βόσκει, τρέφει, [illegible], δειπνίζω, περιδειπνίζω. Martialis. *l.* 9. *Epigr.* 82. *Paſcit Gellius* &c. Verùm, qui convivium præbebat, *Paſcere aliquem*, vel abſolutè *paſcere*, qui verò excipiebatur, *paſcere apud aliquem* dicebantur. Luxurius in *Epigr. de eo*, *qui amicos ad convivium clamabat*, i. e. vocabat, *ut plura acciperet Xenia*:

Gaudeo, *quod me nimis ac frequenter*
Ambitu paſcis *Blummarit* (nomen proprium Gothicum
vel Vandal.) *ſuperbô.*
Unde ſed paſcor, *mea ſunt per omnes*
Sparſa convivas bona, *nec volebam*
Paſceres *quenquam*, *peteresque mecum*,
Ne tibi quidquam detur, *unde* paſcas.
Sit tamen ſi tu [illegible],
Me, *precor*, *nunquam jubeas vocari* &c.

Ad Imperatorum *paſcendi* morem ut redeam, convivia illi tot privata aut publica habebant; quorum illis amicos tantùm adhibebant & familiares, qui ad convivia vel invocati veniebant, ut ſub quibuſdam Imperatoribus factum, inter quos Alexander Severus *l. c.* Iſtis Magiſtratus, ut dictum, Proceresque accipiebant. Privatô igitur conviviô Alexander, qui argentum in miniſterio non plus ducentis libris haberet & ſervos paucos, non mutuabatur ab amicis, ſed publicis tantum conviviis, quibus & miniſteriô ampliore & ſervis longè pluribus, propter convivantium multitudinem, opus erat. Quando igitur *paſcebat*, & argentum & miniſtros accipiebat ab amicis; idque ſua ætate quoque in uſu fuiſſe, narrat Lamprid. non ab Imperatore, ſed à Præfectis, ſiquando eô abſente *paſcerent.* Et quidem Calendis Januariis convivium exhibebat Imperator Magiſtratibus & Senatus Proceribus, Conſularibus, Prætoriis & Ducibus. Capitolin. in *Pertinace*: *Et diem etiam ad convivium Magiſtratus & Proceres Senatus rogavit*: *quam conſuetudinem Commodus prætermiſerat.* Abſente Imperatore, Præfecti Prætorio nomine Imperatoris *paſcebant* Magiſtratus & reliquos Summates. Plut. in *Galba*, [illegible] Τιγελλῖνον [illegible] ὁ Γάλβας [illegible] τοὺς Ῥωμαίων [illegible] τοὺς ἡγεμόνας [illegible] Gloſſæ, *paſcit*, [illegible], *paſcere* eſt [illegible]. Caſſiodorus de Rege convivium præbente, *l.* 12. *Ep.* 4. *Sic decet Regem paſcere*: *ut a Legatis gentium credatur omnia poſſidere.* Vide Salmaſ. *ad Lamprid. in Alex. Severo. c.* 41. Ad quem jam antè Caſaubonus adnotavit, ex illa conſuetudine Alexandri fluxiſſe hunc morem, qui adhuc temporibus Lampridii obtineret: ut, cùm abſente Principe cœna Imp. ratoria Præfectis pararetur, eſcarium potoriumque argentum Cæteri mutuo ab amicis Cæſaris poſcerent, non autem ex Imperatoris id ſumerent vaſario. Hinc *Paſtus*, de quo infrà.

PASCHA, impropriè ſignificat agnum Paſchalem, dies feſtos, totamque illam celebritatem & obſervationem, in ò apud B. Paulum ipſummet Chriſtum per agnum Paſchalem adumbratum; propriè verò *tranſitum* notat, non enim trahit originem nominis à verbo πάσχω, quod Latinis eſt *patior*, affirmante id *Lactantiô*, verùm ab Ebræo פסח *Paſach*, h. e. *tranſilivit*, vel *tranſivit*, inde *Peſach*, *tranſitus*, Græcis πάσχα, nempe teſtus dies Judæorum in memoriam, quòd tranſiit ſeu præteriit Dominus ædes filiorum Iſrael, & non percuſſit primogenita eorum. Inſtitutio feſti prolixè extat, Exod. *c.* 12. Nazianzenus *oratione de Paſchate*: *Cùm quidam*, inquit, *Paſcha nomen eſſe putarent ſalutaris paſſionis Domini*, *convertentes vocem Hebræam Græcè Paſcha hunc diem nominarunt.* *Quòd cùm uſus recepiſſet*, *aſpirationem quoque reddidit hanc vocem*, *velut familiari nomini eſſentis ſibimet auribus.* *Philo Judæus* exiſtimat, ſignificari eo nomine διαβατήρια, i. e. ſacrificia quæ tranſituri libamus; ſed fallitur. Melius *Symmachus* vertit ὑπέρβασιν, i. e. *tranſgreſſum*, ſeu *tranſitum.* *Theodotion* Φασὲκ reliquit, ad *Peſach* omnino alludens. *Druſius* exiſtimat, vocabulum illud concinnatum à Græcis, ita ut pro Hebraico ח ſcriberent χ, ſicut in aliis multis, ad finem verò adjicerent α, ut ſolent Chaldæi & Syri in nominibus propriis, ipſamque aſpiratam פ mutarent in tenuem P. Vide Fungerum *in Etymolog.* Hoc Pius I. poſt Hyginum Epiſcopus Romæ, non more Judaicô, ſed tantùm dominicô die celebrari voluit, A. C. 156. Hinc Polycarpus ex Aſia Romam, ad controverſiam hanc finiendam, pervenit, A. C. 166. cum quo Anicetus, Pii ſucceſſor, ſtatuit, celebrationem Paſchatis liberam eſſe, nec *propter ceremoniarum diſſonantiam*, *rumpendam eſſe fidei conſonantiam.* Iren. *l.* 3. *c.* 3. Platina *in vita ejus.* Sed acrior Victor Eccleſias Aſiaticas, quòd Paſcha 14. Lunâ celebrarent, excommunicavit: A. C. 196. Aſiatici Epiſcopi ſe oppoſuêre, Polycrates inprimis, Synodali epiſtolâ ſcriptâ. Idem fecit Irenæus Lugdun. Epiſcopus A. C. 198. Euſeb. *l.* 5. *c.* 23. Iterum de die Paſchatis obſervando, in Eccleſia litigatum, A. C. 316. ſed finita lis Conciliô Nicænô, A. C. 325. Euſeb. *l.* 10. *c.* 6. 7. Socr. *l.* 1. *c.* 6. & 8. *Conc. Nic. Lloyd.* Celebrabant autem *Paſcha* Judæi hôc modô. Primò, poculi paniſque benedictione præmiſsâ diſtribuebant utrumque inter præſentes & accumbentibus pedes lavabant, quod & in aliis epulis ſolennibus uſu veniebat. Dein, puer quidam, cœnâ durante, interrogabat, *Quid ſibi hæc ſolennitas vellet?* Reſpondebat is, qui menſam conſecraverat. *Quàm longè alia ratio noctis hujus eſt*, *quàm aliarum noctium!* *Aliis enim noctibus ſemel tantùm lavamus*; *hâc bis*: *Aliis noctibus*, *fermentatô azymôque pane promiſcuè utimur*; *nunc azymô ſolùm*: *Aliis noctibus quibus libet herbis veſci licet*, *nunc amaras adhibemus*; *Aliis omnibus noctibus*, *ſedentes aut accumbentes cœnamus*; *hâc ſtamus erecti.* Hinc pergebat indicare, *Paſcha* inſtitutum eſſe, in memoriam innoxii tranſitus Angeli occiſoris in Ægypto. Dein, amaras herbas manu tenens dicebat: Iſtæ herbæ amaræ, quibus veſcimur, in memoriam revocent nobis Ægyptiorum ſævitiam, qui Patrum noſtrum vitam in terra Ægypti amaram reddiderunt. Poſtea azymum panem in altum elevans, hic azymus, panis, quem edimus, inquiebat, ſignificat, non ſat temporis habuiſſe Patres noſtros, ad fermentandum panem, cùm Dominus ipſis appareret, è manu inimicorum ſuorum illos liberaturus. Hanc catechizationis formulam, quam הגדה *Haggada* i. e. *Annuntiationem* vocant Judæi, inculcatam ſibi divinitus contendunt, Exod. *c.* 12. *v.* 26. Et videtur inde phraſin ſuam mutuâſſe Apoſtolus, 1. Corinth. *c.* 11. *v.* 26. *Quotieſcunque edetis panem hunc*, *& biberitis poculum hoc*, annuntiabitis *mortem Domini uſque quo venerit.* Agnum *Paſchalem* quod attinet, de eo extat mandatum, Exod. *c.* 12. *v.* 13. *In ipſo decimo* (die) *menſis hujus* (Abib) *accipiant ſibi quiſque parvam pecudem pro familia paterna*, *parvam pecudem pro quaque familia*, &c. & *v.* 5. jubetur, ut ſit *integra*, *maſcula*, *anniculà*, (quam) *ex ovibus aut ex capris accipiant*: & *v.* 6. additur *jugulabant eam decimâ quartâ die inter duas veſperas* &c. Vide intra. Sic cùm totus populus Iſraelitarum eſſet diviſus in Tribus, quæque Tribus in Familias, quælibet Familia in Domos, cùm minor erat domus, quàm ut par eſſet

agno

agno edendo adhibere tenebatur Pater familiâs & vicinus ejus, qui proximus eſſet domui ejus, ſecundum numerum animarum. v. 4. Quæ tota congregatio φρατρία dicta eſt. quô ſenſu S. Marcus vocem συμπόσια, item πρασιά uſurpat c. 6. v. 39. & 40. quibus verbis indicare vult numerum convivarum cujuſque menſæ diſcumbentium. poſteriori imprimis, quæ areolam denotat, totum epulum horto comparans, in quo quot menſæ, tot πρασιαί i. e. areolæ. Erat autem convivarum numerus, nec infra denarium, nec ſupra vicenarium, Joſepho de bello Jud. Veſperas illas duas, inter quas comedendus erat Agnus, Aben Eſra in Exod. c. 12. exponit de Veſpera ſolis, cum ipſe Solaris diſcus occidit, & de Veſpera luminis, cum radii ejus lumenque penitus ſe ſubducit, quod tempus horæ & ter ex parte ſpatio definit. Sed R. David in Radic. paulò laxius explicat, de Veſpera declinationis & Veſpera occaſûs, ſtatuitque comeſtum eſſe Agnum ſpatio, quod inter Meridiem & Noctem intercipitur. Vide quoque Pirke Avoth c. 5. quæ poſterior ſententia ſtabiliri videtur Numer. c. 28. v. 4. collatô cum Marci c. 15. v. 25. & 34. ut & infra. Hôc ergo tempore Agnum, poſtquam is mactatus eſſet a Sacerdotibus, 2. Chron. c. 35. v. 4. in loco illo quem Jehova Deus elegit, ad collocandum nomen ſuum, Deuter. c. 16. v. 6. i. e. in Templo. Vide Maimonidem in Korban Peſache. c. ſect. 6. comedebat quiſque domi ſuæ, quemadmodum Servatorem noſtrum cum Diſcipulis ſuis Paſcha comediſſe, legimus Hieroſolymis, in ſuperiori domus, ubi degebat, cœnaculo. Herbas amaras, cum quibus comedi Agnum ſuiſſe toſtum diximus, intingere ſolebant, in catinum certô embammate, quod חרוסת Caroſeth dicere, repletum. Quò reſpicere videtur Matth. c. 26. v. 23. Qui intingit mecum manum in catino, is me prodet, Chriſtum diſcentem introducens. Fiebat autem illud Caroſeth, ut Maimonides refert l. cit. c. 2. ſect. 11. ex Palmæ foliis, vel ficubus arefactis, vel uvis ſiccatis, acetôque maceratis, &c. Vide Hiſtoriam Paſchatis Exod. c. 12. ſupra cit. & illam ſuccincte ex Hebræorum monumentis explicantem Thom. Godwynum Tractatu Angl. cui tit. Moſes and Aaron l. 3. c. 2. &c. Quô die DOMINUS noſter ultimum ſuum Paſcha celebraverit, & an die eôdem cæteri Judæi agnum Paſchalem comederint, vetus & magnis contendentium ſtudiis agitata quæſtio eſt. Græci qui ad confectionem corporis myſtici panem adhibent fermentatum; ut ſententiæ ſuæ approbandæ neceſſitatem ſibi imponant, & Eccleſiam Romanam, quæ azymis utitur, erroris convincant, Chriſtum diem legitimum anticipaſſe contendunt, ut ex Xanthopulo diſcimus. Itaque placet iis, cæteros Judæos ex præcepto legis tunc 14. Lunâ primi menſis Abib ſeu Niſan mactâſſe & ediſſe Paſcha; at Jeſum Chriſtum, qui Dominus erat legis, 13. Lunâ cum diſcipulis ſuis idem feciſſe. è quo ſequitur, Chriſtum quidem ἄζυμον ſive fermentatum panem & communem, Judæos verò ex inſtitutione divina azymum, adhibuiſſe. In Eccleſiæ Romana communiter recepta opinio eſt, DOMINUM, Lunâ 14. celebrâſſe Paſcha, eâdem die atque horâ, quibus & cæteri omnes Judæi idem faciebant. Similiter Sam. Bocharto. Chriſtus eô ipſô die, quô Judæi Paſcha celebrabant, in fine nempe diei decimi quarti, & jam ineunte decimô quintô, qui primus erat Azymorum, cum Apoſtolis ultimum Paſcha celebravit; id quod multis probat Hieroz. Parte prior. l. 2. c. 50. Vide quoque ſuprà, voce Paraſceve. Idem Cl. Suicerus confirmat Theſ. Eccl. addens & tertiam ſententiam eorum, qui, Græcis ex parte accedentes, Chriſtum diem à Judæis receptum ſic anticipâſſe volunt, ut Chriſtus die 14. Judæi autem die 15. celebraverint, ne feſtum azymorum, in Veneris diem incidens, cum Sabbato contiguum eſſet, vide eum Theſaur. Eccl. voce Paſcha, ubi de Judæorum poſt Chriſti tempora canonibus Feſtalibus, ac tempore Paſchatis celebrandi, item de Teſſareſcædecatitis, varia. Quia autem Paſcha typus erat Chriſti, hinc ipſe Πάσχα appellatur, 1. Corinth. c. 5. v. 7. atque ulterius apud Patres Sacramentum illud Novi Fœderis, de quo ipſe dixit, Hoc eſt corpus meum. Hinc Auguſtin. contra lit. Petiliani Donat. l. 2. c. 37. Aliud, inquit, eſt Paſcha, quod adhuc Judæi de ove celebrant; aliud autem, quod nos in corpore & ſanguine Domini accepimus. Et Greg. Nazianzenus Or. 42. in Cœna Domini communicantes μεταλαμβάνειν τοῦ πάσχα, participare Paſcha, ait. Vide iterum Caſaubon. Exercit. XVI. §. 53. ut & infra. Sed & Paſcha dicitur in Eccleſia Chriſtiana, unum ex tribus præcipuis ejus feſtis, quod majori reliquis cultu peragi jam olim conſuevîſſe, docet Procopius de Bello Perſ. l. 1. c. 18. quod proin Ἑορτὴ τῶν ἑορτῶν καὶ πανήγυρις τῶν πανηγύρεων dicitur Euſtathio in Vita S. Eutychii Patriarchæ Conſtantinopolit. num. 31. ſolemnitas ſolemnitatum, Gregorio M. Homil. 22. Et quidem duplex Chriſtianorum Paſcha eſt, unum Σταυρώσιμον, quô Chriſtus in crucem actus; alterum Ἀναστάσιμον, quô ſurrexit. de quo utroque vide Gerh. Jo. Voſſium de Vitiis Serm. c. 6. Cœperunt nempe Apoſtolorum nonnulli, ex quorum numero Joannes eſt & Philippus Evangel. in Orientis partibus Paſcha, in memoriam Cœnæ Dominicæ, celebrare, ſed tamen more Judæorum, die 14. Lunæ; quos multi alii ſecuti ſunt, recenſiti Polycrati, apud Euſebium Hiſtor. Eccl. l. 5. c. 26. Alii autem, Petrus & Paulus præcipuè, in diem Dominicum proximum poſt plenilunium primi menſis, propter Reſurrectionis Dominicæ memoriam, Paſcha rejecêre, teſte Theophilô Cæſar. apud Bedam de Ratione Temp. c. 45. Libertate ab utriuſque Fidelibus, circa hæc, relictâ, uti diximus ex Socrate Hiſtor. Eccl. l. 5. c. 22. Donec Pius Romæ Epiſcopus lege edixit, ut Paſcha Domini die Dominicô annuis ſolemnitatibus celebraretur ab omnibus, quâ tamen Aſiatici Doctores ſe conſtringi non paſſi ſunt: ſe utrinque leniter & amice agitatâ primum, ac Polycarpô hanc ob cauſam Romam profectô; ubi cum convenire non poſſet, conſtitutum, ut uterque ſuum de Paſchate morem ſervare, nec propter diſſimilitudinem hujus circumſtantiæ concordia rumperetur. Ulterius proceſſit Victor circa A.C. 200. qui Quartidecimanos per Aſiam excommunicavit, uti diximus ſub locô: qui rigor etiam Occidentalium Epiſcoporum nonnullis diſplicuit, inter quos Irenæus Epiſcopus Lugdunenſ. aliique viri pacis ſtudioſi tantum effecerunt, ut, controverſiâ paulùm ſedatâ, quælibet pars ſuam retineret ſententiam. Verum iterius contentio exarſit A.C. 318. quam ægerrime ferens Conſtantinus Imperator ad concordiam omnes hortatus eſt, Aſiaticoſque primum monuit, ne cum Judæis Κυριακὴν aliquid commune habere vellent. Vide Ep. ejus ad Epiſcopos qui ad Concil. Nicænum venire non poterant, apud Theodoretum Hiſtor. Eccl. l. 1. c. 9. Quem cum non audirent illi, nec Otius ad eos ab Imperatore miſſus aliquid protuliſſet, in Concilio Nicæno, perpetuô decretô conſtitutum eſt, τὴν ἁγιωτάτην τοῦ Πάσχα ἑορτὴν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ ἐπιτελεῖσθαι, ſanctiſſimum Paſcha feſtum uno eâdemque die (nempe Dominicô) ab omnibus celebrandum eſſe. Quod confirmatum Synodô Antiochenâ, can. 1. circa A.C. 341. hodieque in Eccleſia obtinet, Vide quoque infra Paſchalis epiſtola. Manſêre tamen hìc ibi Teſſareſcædecatitarum reliquiæ, quibus ex Hæreticis acceſſêre Novatiani, Sabbatiani, Montaniſtæ, Audiani &c. Galli vero in principio Eccleſiæ Paſcha celebrârunt 25. die Martii, quod eô Chriſtum reſurrexiſſe; ſicut Cappadoces, quod paſſum eſſe putarent, licèt ubi ſuprà, & Epiphanius Hær. 50. At Armeni, plane celebrari id feſtum noluêre. Vide Cl. Suicerum d. l. ut & voce Ἀρτζιβούριον. ubi de aſcendit in Paſchatis Feſto, apud Græcos uſitato. Porrò Paſcha tempus a Dominica in Ramis palmarum, uſque ad octavam Paſchatis, quoque dici, refert Durandus Ration. l. 6. c. 61. num. 5. Eâdem nomenclaturâ donari pariter dies omnes Dominicos, in Ordine Romano habetur apud Gregor. Turonenſ. in Vita MS. S. Maurilii Epiſcopi Andegavenſ. c. 18. apud Car. du Freſne Gloſſar. Imò & quodlibet magnum feſtum in quibuſdam provinciis ita vocari, obſervavit iterum Durandus l. 7. c. 1. num. 25. Certè conſtat, hodie omnes majores feſtivitates Italos Paſchata vocare, & quidem Pentecoſten Paſchata roſada, quod incidere ſoleat in tempus roſarum. Unde Πασχάζειν & ἑορτάζειν, pro eo, qui feſtum feſta colit, confundit Marcus Hieromachus in Reſponſ. Vide modo dictum Car. du Freſne Gloſſar. e quo varia Paſchatis ſignificata atque epitheta, in Communione Romana, uſitata, paucis ſubjungo. Addo ſaltem, apud Turcas, Perſas, Arabes ſimilem feſtivitatem vigere, quam Bairam Turcis appellari, docet P. de Valle Itiner. Tom. 1. ubi de feſto hoc multa: quemadmodum de Perſarum analoga feſtivitate idem agit Tom. 2. ubi inter alia de oopagnio ſeu overum luſu gentis, eâ durante, varia.

VARIA VOCIS, PASCHA, SIGNIFICATA ET EPITHETA IN ECCLES. ROMANA.

- *Ἀναστάσιμον* ſeu *Reſurrectionis Paſcha*, reſurrectionis Chriſti memoriam recolens.
- Annotinum, Græce ἐνιαύσιον, ἐνιαυσιαῖον πάσχα, ut in *Gloſſis* redditur, non habuit ſtatum vel fixum diem, ſolebatque celebrari ipſômet, die recurrente, quô quis priori annô fuerat baptizatus. Poſteà ad omnium baptizatorum anniverſarium diem, videtur ſtatutus eſſe dies ſequens Dominicam in Albis, C. du Freſne *ubi ſuprà*. In ejuſmodi verò feſtivitate convivia exacta, teſtatur Roodbertus Magiſter S. Galli *Ep.* 7.
- Clauſum, Dominica dicitur octavarum *Paſcha*, quâ Paſchalium feſtivitatum ſolennitas clauditur.
- Floridum *Paſcha*, eſt Dominica in Palmis, quâ cantatur: *Occurrunt turbæ cum floribus & palmis: & nos ſimiliter debemus ei occurrere cum floribus virtutum & palmis victoriarum*. In *Ord*. Roman. *Dies Palmarum* ſive *Florum atque ramorum* dicitur. *Paſcha Florum*, apud Ordericum Vitalem *l.* 8. *p.* 696. Ejus meminit *Hiſtor.* Hieroſolymit. A.C. 1118.
- *Paſcha* Petitum, in *Ord*. Romano dicitur primum Paſcha ſeu Dominica Palmarum; aliter *Paſcha Competentium*; quia hôc die *Symbolum competentibus* tradebatur, ut eſt apud Iſidorum, Alcuinum & Rabanum Maurum *de Inſtitut. Cleric. l.* 2. *c.* 35. quod non ſine ſolennitate ac pompa apparatuque fiebat, ut teſtatur Beraldus: quippe, ut ait, in traditione Symboli omnia *tintinnabula ſunt ſonanda, oſtia claudenda tuncque incipit ſymbolum Archiepiſcopus & dicit regenerandis majori tonô Evangeliorum, Signate vos & audite Symbolum*, &c. Tum ad finem, *in majori etiam tono Evangeliorum & excelsâ voce Archiepiſcopus dicit, Accepiſtis dilectiſſimi.* Atque hæc traditio, expoſitio erat publica Symboli & quæ palam in Eccleſia fieret. Aliàs totô Quadrageſimæ decurſu ſubinde Symboli traditio ſeu perſpicua illius faciliſque enodatio repetebatur, ut videre eſt apud Car. du Freſne.
- *Paſcha* Roſata, Italis Pentecoſte appellatur, quod eô tempore fere roſæ floreant, ut dicunt Cruſcani.
- *Πάσχα σταυρώσιμον*, dies eſt ipſius crucifixionis Chriſti, quod quidam celebrandum eſſe contenderunt præ *Paſchate* Reſurrectionis, quod Pius Papa die Dominicâ Lunam XIV. ſequente juſſit peragi, &c.

PASCHA Secundum, die 14. ſecundi menſis, celebrandum, in eorum gratiam, qui tempore primi Paſchatis immundi erant aut in locis ab Urbe tam diſſitis, ut ad eam maturè ſe conferre non poſſent, inſtitutum legitur Numer. c. 9. v. 6. & ſeqq. De cujus à primo differentiis, ſic Maimonides l. de Paſchate c. 10. ſect. 15. *Quid inter ſe differunt Paſcha primum & ſecundum? In primo vetitum eſt, ut fermentum, in domo videatur, aut reperiatur, nec cum fermento mactetur, Neque ex eo quidquam auferatur extra viciniam. Et hymnus inter comedendum eſt cantandus. Et cum ei offertur chagiga. Et præceptum ut cum immunditie celebretur, ſi immundus major pollutus eſt major pars congregationis* —. *Sed cum Paſchate ſecundo poſ-*

poſſunt fermentum & azymum ſimul cum eo eſſe in domo. Nec neceſſe eſt, ut inter comedendum decantetur hymnus. Nec cum eo offertur chagiga. *Nec cum immunditie celebratur. At ambo impellunt Sabbatum,* (i. e. celebrantur, etiamſi ſit Sabbatum) *Et dum paratur Agnus, hymnum oportet cani. Et uterque comeditur in una domo cum azymo & herbis amaris. Neque ex iis quidquam ſervatur, neque frangitur illorum os.* Quibus meritò poteſt objici *ſecundum Paſcha* in omnibus debere *primo* æquari; quia de eo dicitur Numer. *c.* 9. *v.* 11. *Juxta omnem ritum primi Paſchatis, illud celebrabunt.* Quod ut ſolvatur, obſervat, a Moſe quoſdam Paſchatis ritus ibidem exponi, qui ſint זמנם *in tempore ejus*, h. e. illi eſſentiales, ut ſciamus in his ſolum ſecundum primo æquari. Sed hæc non ſatisfaciunt. Quippe cùm jubet Moſes Paſcha ſecundum celebrari, juxta omnem prioris ritum, apertè docet, hæc *duo Paſchata* nullo modò ab invicem differre, niſi in ſola temporis circumſtantia. Quamvis ne tempore quidem prius ab altero differat, niſi menſis reſpectu, de cetero enim æquè ac prius die menſis 14. atque inter duas veſperas celebratum eſt, Numer. *c.* 9. *v.* 11. Addi poteſt, prius alterò fuiſſe ſolennius, quia ad illius celebrationem confluebant mares omnes, iis tantùm exceptis, quos vel legalis immunditia vel major ab urbe diſtantia prohibebat; hi enim ſolùm alterum Paſcha ſe reſervabant. Non tamen id fuit perpetuum: nam ſub Ezechia Rege *Paſcha* primò menſe celebratum non fuit, ſed ſolùm ſecundò. Cujus rei cauſa, quòd Achazus, Ezechiæ pater, Dei altare locò ſuò moverat, ut alterum, Damaſceno ſimile, ei ſubſtitueret. Templum clauſerat, Liturgiam aboleverat, totum Dei cultum ſubverterat, idola ubique erexerat & omnia ſuſque deque miſcuerat, 2. Regum *c.* 16. *v.* 10. Quæ reſtituere cuncta conatus Ezechias, primò Regni ſui annò ineunte cum menſe *Niſan*, non habuit ſatis temporis, ut Templum, Sacerdotes, Levitas & populum ipſum repurgaret, ante diem menſis hujus decimam quartam: ideoque primi Paſchatis celebratio in ſecundum menſem neceſſariò fuit differenda. An etiam in tertium menſem potuerit Paſcha rejici, ſi fortè ſimilis immunditia etiam ad ſecundum menſem occurreret, dubitat Auguſtin. *in Numeros Quæſt.* 15. Sed tempus à Deo in Lege ſua indictum non videtur quacunque de cauſa potuiſſe prorogari. Præſtabat enim à Paſchatis celebratione ad tempus abſtinere, quam illud obſervare tempore non ſuò. Hinc inter Jeroboami peccata hoc unum erat, quòd ſolenne feſtum celebravit, *menſe, quem confinxerat ex corde ſuo*, 1. Regum *c.* 12. *v.* 32. & 33. Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 50. & plura de *Paſchate* apud Fr. Burmannum *Synopſ. Theol. Chriſt. Part.* 1. *l.* 4. *c.* 31.

PASCHALE, cujus mentio apud Victorinum *in Canone Paſch. Theophilus quondam Alexandrinus Epiſcopus, ad Theodoſium Imperat. datis Epiſtolis ex primo ipſius & Gratiani* 5. *Conſulatu conditum* Paſchale *direxit.* Et Senatorem *in fine Chron. Sicut ex Tito Livio & Aufidio Baſſo &* Paſchali *virorum clarorum auctoritate formato collegimus, anni ſunt* 1031. Computum eſt *Paſchale* ſeu ratio inveniendi diem, quò celebrari debet Paſcha quòlibet annò: à die ſcil. Martii 8. ad Aprilis 5. *Paſchalis circulus* Adoni Vienn. *Paſchalis curſus* Honorio Auguſtodun. *Paſchalis recurſus*, Gennadio *de viris illuſtr. c.* 88. &c. Sed & *Paſchale* dicitur, diſtrictus Parœciæ, eo quòd Parœciani in feſto ſaltem Paſchatis ad Eccleſiam parœcialem convenire & ibi *communicare* ex Canonum præſcriptis tenerentur. Hinc in Tabulario Monaſterii S. Savini Levitanenſis, apud Car. du Freſne, non ſemel occurrit mentio *Paſchalis S. Savini*, pro diſtrictu 8. Parœciarum, quarum Parœciani ex veter. inſtituto tenebantur certis anni feſtis ſolennioribus, Paſchatis ſcil. Pentecoſte & Nativitatis Domini, Baptiſmum & S. Communionem recipere in Templo S. Savini: quod præſertim cavetur in Concilio Agathenſi *can.* 18. Vide Marcam *Hiſtor. Benebarn. l.* 9. *c.* 2. *num.* 4. & Car. du Freſne *Gloſſar.*

PASCHALES Dies, Hebdomadis ſcil. *Paſchalis*, quæ pari cultu ac ipſe Paſchalis dies colebatur à Chriſtianis. Unde Durandus Ration. *l.* 6. *c.* 81. *num.* 6. ait, *Dies omnes hujus octavæ eſſe Dominicos.* Athanaſius *de Ord. Antiphonarii c.* 52. *Paſchalis dies, qui per ſeptem dies quaſi unus celebratur.* Theodulfus *in Capitul. c.* 41. *Ipſi dies Paſchalis hebdomadæ omnes æquali religione colendi ſunt* &c. Poſteà verò Gebehardus Conſtantiæ Epiſcopus in hebdomada majore ante Paſcha, magnâ Synodò Conſtantiæ celebratâ, A.C. 1094. ſtatuiſſe legitur, apud Bertholdum Conſtantienſem, ut tam in hebdomada Pentecoſtes, quàm in hebdomada Paſchali, tres tantùm dies feſtivi celebrarentur. Quod quidem hodieque apud Chriſtianorum non paucos obtinet. Quatuor in Paſchate & totidem in Pentecoſte dies celebrandos ſtatuit Concilium Exonienſe A. C. 1287. *c.* 23. & Maghfeldenſe A. C. 1332. duos verò ſolùm, Concilium Toletanum A. C. 1219. *c.* 26. Car. du Freſne *d. l.* Veſtimentorum *Paſchalium* mentio fit, apud Cæſarium Arelatenſem Archiepiſc. in *Teſtam. ſuo*, laudatum ejuſdem Gloſſarii Auctori. De *Paſchalibus Denariis*, vide ſuprà in voce *Chriſma.*

PASCHALICUS, Græcè Πασχαλικὸς, nonnullis dictus eſt, qui Feſtorum obſervationi maximè addictus eſt. Marcus Hieromonachus, εἰ δέ τις ἑορτῶν ἐστὶ πασχαλικὸς καὶ φιλέορτος, *ſi quis autem feſtorum pariter obſervationi valde eſt addictus, & eorum amans.* Bochart. *ibid.* Vide quoque Cl. Suicerum *Theſauro Eccl.* voce Πασχαλικός.

PASCHALIS I. Roman. Pontifex, 96. A. C. 817. ſucceſſit Stephano IV. ſine conſenſu Ludovici Pii Imperatoris electus; apud quem, ſicut & Stephanus fecerat, ſe propterea purgavit, monitus, *ne in poſterum Majeſtatem læderet.* Primicerii & Nomenclatoris excæcati ac occiſi accuſatus, Leonem imitatus eſt, & crimen jurejurandò negavit. Platina, *in vit. Pontif.* Leonem V. Imperatorem ob Imaginum cultum abolitum excommunicavit, benignè exceptis Iconolatris, è Græcia profugis. Lotharium Imperatorem ipſo Paſchatis die coronavit, A. C. 822. obiit A. C. 824. Succeſſit Gregor. IV.

PASCHALIS II. Thuſcus, priùs Rainerius dictus, Urbanum II. A. C. 1099. excepit; Antipapam Gilbertum excommunicavit, tyrannis quibuſdam oppreſſis, pacem Italiæ utcunque dedit. Guaſtallæ in Lombardia, & Trecis in Campania, Concilium celebravit. Cum Henrico I. Anglo, & Henrico IV. & V. Imperatorib. ob Inveſtituram litigavit, ad ſanguinem uſque A. C. 1111. Qui poſtremus, cùm eum ac Proceres ejus Romæ obſediſſet, vix non oppreſſus: multis millibus aut ferrò deletis aut Tiberi merſis, coronationem & inveſtituram tamen extorſit, liberò captivitate demiſſò Paſchali, poſtquam hoſtiæ parte ſumptâ, alterâ Cæſari datâ, dixiſſet: *Sicut pars hæc vivifici corporis avulſa eſt, ita diviſus ſit à regno Chriſti Domini noſtri, qui pactum hoc violare tentaverit.* Sigon. *l.* 10. *ad An.* 11 & 22. Sed hic Imperatore vix in Germaniam regreſſò fœderis & Sacramenti immemor, Saxones contra ipſum concitavit; à quibus ſuperatus Imperator Inveſtituram omnem Epiſcopo Romano remiſit. Obiit A. C. 1117. plurimas ſcripſit epiſtolas. *Sigebert. Pandulphus, Platina, Ciacconius*, &c.

PASCHALIS, Archidiaconus Eccleſiæ Romanæ Antipapa electus eſt, contra Sergium I. ſed obiit paulò poſt A. C. 675. Alius Antipapa, contra Alexandrum III. Hic erat Guido de Crema, ab Adriano IV. Cardinalis creatus. A. C. 1155. & miſſus in Germaniam, ad animum Friderici Barbaroſſæ Imperatoris demulcendum: in cujus gratiam Octaviano, qui Victoris nomen aſſumpſerat, adhæſit, eique mortuo ſub nomine *Paſchalis*, ſucceſſit: neque ceſſavit ſchiſma, namque Paſchalem hunc, extinctum, A. C. 1164. Calliſtus excepit, donec tandem malis fractus Imperator Venetiis ad pedes Alexandri procubuit. A. C. 1169. Sigon. *l.* 11. Nauclerus *gener.* 40. &c. Baronius, *A. C.* 1164. & 1170. Ciacconius *in vita Pontif.*

PASCHALIS Agnus, nomine *Paſcha* (quod proprie *tranſitum Angeli* occiſoris notat) venit Exod. *c.* 12. *v.* 11. *Comedetis eum cum feſtinatione*, Paſcha *eſt Jehovæ.* Et *verſ.* 21. *Accipite vobis parvam pecudem per familias veſtras, deinde jugulate ipſum Paſcha.* 2. Chron. *c.* 35. *v.* 11. *Jugulantibus autem illis* Paſcha, *Sacerdotes ſpargebant* ſanguinem &c. *v.* 13. *Tum coquebant* Paſcha *igne pro ritu.* Lucæ *c.* 22. *v.* 7. *Venit dies Azymorum, quâ oportebat mactari Paſcha*, &c. Deſcribitur Exod. *c.* 12. ubi & ritus, quibus ille in Feſto Paſchali mactandus erat. Ad ſacrum enim iſtud adhibendus erat *agnus* aut hœdus maſculus, *anni non major*, *v.* 5. qui *decima die menſis Niſan*, qui à Novilunio noſtri Martii incipit, ab ovili ſeparandus, domi aſſervandus & die 14. mactandus erat, *v.* 3. 6. Peragebatur autem mactatio *die* 14. *inter duas veſperas*, *v.* 6. i. e. inter initium ſacrificii veſpertini & occaſum ſolis. Tum ſanguis allinendus erat poſtibus & ſuperliminari domûs, faſciculo hyſſopi, *v.* 7. 22. quò ſignò Angelus vaſtator admoneretur, ædeſque ipſorum præteriret, *v.* 13. 23. Nemini verò licebat illâ nocte domò egredi, uſque ad manè, *v.* 22. Comedebatur porrò Agnus die 15. ſtatim ab occaſu Solis, à circumciſis duntaxat, *v.* 8. 44. & convivarum numero, qui non erat intra decem, nec ſupra viginti. Ille verò non crudus, nec aquis excoctus, ſed aſſus, unà cum capite, cruribus & viſceribus manducandus erat: idque cum panibus azymis, lactucis & herbis amaris *v.* 18. ut recens ſemper eſſet memoria afflictionis Ægyptiacæ, unde & *panis afflictus* dicitur, Deuteron. *c.* 16. *v.* 3. Quam ob cauſam Judæi nocte pervigilium feſti præcedente fermenti expurgationem peragebant, ſummâ curâ omnes domus anguſtias & rimas luſtrantes, collectaſque fermenti particulas, non ſine diris ac execratione, flammis abſumendas tradentes. Comedebant porrò Agnum habitu feſtinantium, lumbis accinctis, calceis induti, baculis in manum ſumptis, *v.* 11. nullum verò ejus os frangebant. *v.* 46. quodque ex epulo reliquum erat, manè igni concremare jubebantur, *v.* 10, cùm nefas eſſet ſacras carnes corrumpi. Denique ſacri iſtius univerſi religio eâdem nocte liberis tradebatur, illique tota de re, divinò juſſu, edocebantur, Exod. *c.* 13. *v.* 8. Quæ *Haggada*, ſive *annunciatio Paſchatis* dicebatur: quò reſpicitur 1. Corinth. *c.* 11, *v.* 26. Atque ita celebratum fuit primum Paſcha, in Ægypto. In deſerto unicum tantùm legitur celebratum, Numer. *c.* 9. *v.* 5. In terra Cananæa mox iterum Paſcha celebrârunt Iſraëlitæ, Joſuæ *c.* 5. &c. Locus, ubi mactabatur *Paſchalis* agnus, in Ægypto, erant privatorum ædes, Exod. *c.* 12. *v.* 7. Deinceps verò Tabernaculum, aut Templum, ſive ejus atrium, ubi victimas mactare erat moris, Deuter. *c.* 16. *v.* 5. 6. collato Joſ. *c.* 5. *v.* 10. 2. Chron. *c.* 35. *v.* 3, 6. Lucæ *c.* 2. *v.* 41, 42. Manducabatur verò in privatis ædibus, Matth. *c.* 26. *v.* 17, 18. Miniſtri hujus feſtivitatis in Ægypto erant Patresfamiliâs, aut filii primogeniti, Exod. *c.* 12. *v.* 3. Poſteà, ſimul Patresfamiliâs cum Sacerdotibus & Levitis: tum enim Patresfamiliâs Agnum mactâſſe; hi autem ſanguinem ad Altare detuliſſe & effudiſſe videntur. Vide 2. Paralip. *c.* 30. *v.* 15. 17. 18. & *c.* 35. *v.* 5. 6. 10. 11. Eſræ *c.* 6. *v.* 20. & Matth. *c.* 26. *v.* 28. Nec omittendum hîc *Paſcha ſecundarium*, quod ex inſtituto divino celebrandum erat menſe ſecundò, die 14. ab iis, qui priori menſe ſive immundi ſive abſentes fuerant: cujus occaſio memoratur Numer. *c.* 9. *v.* 6. 10. 11. Idem illud per omnia cùm *Paſchate* erat *ordinario*, niſi quòd hic non conſtringerentur omnis fermenti expurgationem ex ædibus ſuis; & quòd unicus tantùm dies feſtus, & ἄζυμος eſſet &c. Vide *ſuprà*. De uſu porrò & ſignificatione myſtica *Paſchalis Agni* totiuſque hujus Sacri, conſule Theologos, & ex his Bochart. inprimis *Hieroz. Part. prior. d. l.* aliquid etiam vide ſuprà, *Agnus Paſchalis*, uti de ratione populum per *Agnos* hujuſmodi numerandi, lemmate *Numerandi ratio.*

Parallelismus Agni Paschalis et CHRISTI.

Agnus Paſchalis erat	Chriſtus eſt
1. Unus ex grege.	1. Homo verus, Joh. c. 1. v. 14.
2. Abſque macula.	2. Abſque peccato.
3. Offerendus ac aſſandus.	3. Paſſus ac mortuus.
4. Sic tamen ut oſſa ejus non frangerentur.	4. *Non tamen confregerunt ejus crura*, Joh. c. 19. v. 33.
5. Sub veſperam.	5. In conſummatione ſeculorum. Hebr. c. 9. v. 26.
6. Ejus ſanguine poſtes ædium illinebantur.	6. Ejus ſanguis purgat nos ab omni peccato, 1. Joh. c. 1. v. 7.
7. Ut Angelus occiſor ſine noxa tranſiret.	7. Ne peccatum & mors contra nos prævaleret.
8. In qualibet familia comedebatur.	8. Applicatur unicuique per fidem.
9. Agnus totus.	9. Secundùm omnes Fidei articulos.
10. Abſque fermento.	10. Abſque hypocriſi, 1. Corinth. c. 5. v. 8.
11. Cum herbis amaris.	11. Cum tolerantia crucis.
12. Celeriter, & ab accinctis.	12. Seria expectatione melioris vitæ.
13. Solùm à circumciſis.	13. Saltem à credentibus, 1. Corinth. c. 11. v. 23.

PASCHALIS Cereus, vide ſuprà.

PASCHALIS Epiſtola dicebatur quâ Epiſcopus Alexandrinus olim (vide Domin. Macrum *in Hierolex.*) inde Pontifex Romanus, Metropolitanis Epiſcopis denuntiabat, quô die celebrandum eſſet Paſcha. *Ad præſtruen ſcilicet Religionis ſacramentum pertinere, ut in Feſtivitate Paſchali nulla eſſet toto orbe diverſitas*, viſum eſt Patribus, ut ait Leo I. *Ep.* 95. *ad Ravennium Arelat.* Unde unô eodemque die per totum orbem celebrandum, in eundemque finem dirigendas ad omnes Epiſcopos literas, quæ id potiſſimum indicarent, ſtatuerunt Concilia, atque inprimis Arelatenſe I. *can.* 1. & Cæſaraugoſtanum III. *can.* 2. Cujuſmodi Literarum *Paſchalium* formulam exhibet d. l. Leo I. ut & in *Ep.* 95. Aliæ habentur apud Bucherium *in Victorii Can. Paſchalem p.* 72. 73. 82. 409. & *ſeqq.* in *Spicilegio* Acheriano *Tom. VI. p.* 3. &c. Atque his acceptis, Epiſcopi Epiphaniorum die vel Chriſti Natalitiô, in Eccleſia populo denuntiabant, quis eſſet ille dies *Paſchatis*, ut indicat Concilium Aurelianenſe IV. *can.* 1. vel certè principium Quadrageſimæ, ut eſt in Autiſiodorenſi *can.* 2. aliiſque. Sed & *Paſchales Epiſtolas* vocat Avitus Viennenſis Ep. 65. quas Pontifices ſibi invicem ſcribebant, ſeſe conſalutantes, & de exacta feſtivitate nuntium mittentes, quæ proin erant ex iis, quas Græci *ἑορταστικὰς* nuncupabant: Hæ enim non in *Paſchalibus* modò, ſed & in aliis ſolennioribus feſtis, ſcribebantur ab Epiſcopis, ut ex aliis Aviti & Theodoreti Epiſtolis colligit Car. du Freſne in *Gloſſ.* quem, ſi placet, vide.

PASCHALIS Stephanus, vide *Stephanus*.

PASCHASINUS, Epiſcopus Lilybæi, Legatus Leonis M. ad Concil. Chalcedonenſe: Genſerici in Siciliam irruptione factâ A. C. 454. captivus abductus eſt. Scripſit ad Leonem Papam Epiſt. quæ inter hujus Epiſtolas 63. eſt. Vide Iſidor. c. 11. *de Vir. Illuſtr.* Adon. *in Chron.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 17. Baron. *in Annal. &c.*

PASCHASIUS, Hiſpanus, martyr ſub Genſerico Gothorum rege. *Paul. Diaconus.*

PASCHASIUS, Diaconus Roman. Laurentio, contra Symmachum electo præſtò fuit. Scripſit libros 2. de Spiritu Sancto, &c. Obiit A. C. 512. Gregor. *l.* 4. *dialog. c.* 40. & 41. Sigebert. *c.* 11. *de Script. Illuſtr.* Voſſ. *l.* 2. *de Hiſt. Lat. c.* 10. *Poſſevin. Trithemius*, &c.

PASCHASIUS Ratbertus, Abbas Corbiacenſis, floruit ſub Ludovico Pio & Carolo Calvo. Opera ejus unô Volumine in fol. edidit Sirmondus, Pariſiis A. C. 1618. In quibus, *libri* 12. *Commentar. in Matthæum.* 3. *Explanationum in Pſalmos* 44. *Quinque in Threnos. Unus de Corpore & Sanguine JESU CHRISTI in Euchariſtia, ad mentem Sacræ Scripturæ: Epiſtola ejuſdem argumenti: Vita tandem Adelardi, Ruffini & Valerii.* Obiit A. C. 851. Lupus Ferrerius *ep.* 56. 57. Sigebert. *c.* 90. *de Vir. Ill.* Honor. Auguſtod. *l.* 4. *de Lumin. Eccl.* Voſſ. *l.* 2. *de Hiſt. Lat. c.* 36. &c.

à PASCHATE, ad Paſcha, annos computandi ratio, per totam Franciam, labentibus ſeculis obtinuit, ſub tertia videl. Regum ſtirpe: adeò ut ſi Paſcha poſt 25. diem Martii (à quo nonnulli eâ tempeſtate annorum initium in illa gente ductum eſſe volunt) vel in menſem Aprilem incideret, *ante* vel *poſt Paſcha* apponerent, ſecundum diem, in quem incidebat dies Paſchatis Dominicus, ita ut *ante Paſcha* annum proximè elapſum; ſi *poſt Paſcha* apponeretur, annum ſubſequentem, denotaret: V. g. extat Charta data 4. *Aprilis annô* 1375. *ante Paſcha*, quod extitit eô annô, ſecundùm hodiernum annos putandi morem, 22. ejuſdem menſis. Ita perinde alia habetur, data 20. *Aprilis annô* 1376. *poſt Paſcha*, quod extitit 13. ejuſdem menſis die illius anni. At cur *Paſchatis* primus anni dies fuerit, apud Gallos, vel certè initium anni, variæ ſunt ſententiæ. Joſeph. Scaliger *Ep.* 121. ait Gallos, veteris Eccleſiæ ſequutos conſuetudinem, qui Paſcha & Paſchalem hebdomadam *novum annum* vocabant. Car. vero du Freſne exiſtimat id inde manâſſe, quòd ab ipſis Eccleſiæ ferè primordiis ea obtinuiſſet conſuetudo, ut tabella Cereo Paſchali appenderetur, in qua annus currens deſcriberetur, idque ejus initium putarent Franci: iis enim mos iſte proprius fuit. Unde in *Tabulario* Lingonenſi legi dicit diploma, cum hac temporis nota: 12. *menſis Februarii, Indict.* 12. *annô* 1328. *more Gallicanô.* Aliud, *Annô Domini* 1384. *ſumtô à Paſchate more Gallicanô, die* 6. *menſis Maji.* Ut alios omittam. Sed tandem, Caroli IX. Regis Edictô anni 1564. cautum eſt, ut in Galliis, in publicis privatiſque tabulis, à Kalendis Januar. annorum repeteretur exordium. Vide præfatum Car. du Freſne in voce *Annus.*

PASCHATIS Contubernia, Joſepho *φρατρίαι* dicuntur, Hebræis חבורות, *ſodalitia*, & commenſales בני חבורה, *filii ſodalitii.* Agni enim convivæ per domos convenire jubentur, Exod. c. 12. v. 3. Quod ſi minor domus eſſet, quàm ut Agno comedendo ſufficeret, in eo caſu lex vicinos convocari juſſit, ut convenirent ita, quantum ad comedendum ſatis eſſet, Exod. c. 12. v. 4. ubi numerum convivarum nec infra decem, nec ſupra viginti eſſe oportuit, ut dictum. In his itaque contuberniis ſimul accumbebant viri & mulieres, ſenes & pueri, ſani ac ægri, domini & ſervi. Judæorum denique, quotquot poterant comedere carnis offulam, ne infantibus quidem excluſis, modò ne eſſent *ἀρτιγέννητα βρέφη*, *infantes modo geniti*, quales *lacte egere* dicit Paulus & *non ſolidô cibô*, Hebr. c. 5. v. 12. Interim Majemonides *de Paſch. c.* 2. *ſect.* 4. ſodalitium iniri negat inter mulieres & ſervos ne ſit *levitas capitis inter eos*, i. e. ne levius & protervius ſe gerant, quàm in tali feſto deceat. Sed idem approbat ſodalitium totum ex mulieribus, aut totum ex ſervis conflatum, non tamen totum ex pueris, quia nondum ſint rationis compotes: neque totum ex ægris, aut ex ſenibus, aut *propter mortuum lugentibus*; quia tales parùm comedunt. Timendum igitur, ne, quid ſuperſit & agni reliquiæ viliſcant profanæque fiant. Quod idem periculum, ſi omnes eſſent proſelyti, qui agni carnes diſſecare ſolent, in minimas particulas, quæque alia ſunt futilia Magiſtrorum *λεπτολογήματα*. Bochart. *ubi ſupra.* Vide & in voce *Paſcha.*

PASCHILLUS, Romæ vates ridiculus, aut potiùs ſtatua lapidea, cui prædictiones & ſtatuas affigunt, item dicteria, quæ in ſuo nomine non audet quis evulgare. Lil. Gyrald. *l.* 4. *Synt. Hiſtor. Deor.* Lege *Paſquillus*, quod vide.

PASCUA, unicum Romanorum vectigal aliquandiu fuit. Plin. *l.* 18. *c.* 3. *Agrum male colere, Cenſorium probrum judicabatur* ——— *Etiam nunc in tabulis Cenſoriis paſcua dicuntur omnia, ex quibus populus reditus habet, quia diu hoc ſolum vectigal fuerat.* Et quidem montana meliora cæteris, Columella *l.* 6. *c.* 27. Unde Statius *Thebaid. l.* 4. v. 219.

Cui ſutura gregem pecoroſum vere novavit,
Lætatur, cernens hos montes in ardua miti,
Hos innare vadis. ———

ad quem locum vide Caſp. Barthium *Animadverſ. Parte* 3. *p.* 1157. Hinc *Paſcualis* Agnus, aut, ſi mavis *ἀρχαϊκῶς*, *Paſcalis.* Lucilius,

Paſcali pecore & montano hirto atque ſoloci:

Hebr. כר, contractè ex כרר, occurrit Deuter. c. 32. v. 14. *cum adipe paſcualium & arietum Baſanæorum*, 1. Sam. c. 15. v. 9. *Et indulgens fuit Saul & populus erga Agagum & erga optimum ovium & boves & bidentes; & erga agnos paſcuales.* 2. Reg. c. 3. v. 4. de Rege Moab: *Pendebat Iſraeli Regi centum millia* agnorum *paſcualium.* Pſalmo 37. v. 20. *Quia peribunt impii & Domini hoſtes, ut pretioſum* agnorum *paſcualium* (i. e. adipes) *deficient, in fumum abeunt.* Ubi Chaldæus habet. *Quemadmodum pretioſum phalgyim, qui primùm quidem ſaginantur, ſed poſtmodum immolantur.* Quam vocem *phalgiſin*, trajectis literis, detortam eſſe ex Græco *φαγιλος*, i. e. *agnus*, cenſet Bochart. Certè Plutarchus *in Hellenicis Quæſt.* 14. ubi de mulcta, quam procorum hæredibus, ab Ulyſſe interemptis, impoſuit Achillis filius Neoptolemus, *Ἦσαν*, inquit, *ἄλφιτα, οἶνος, κηρία, ἔλαιον, ἅλες, ἱερεῖα πρεσβύτερα φαγίλων. Φάγιλον δὲ φησιν Ἀριστοτέλης τὸν ἀρνὸν εἶναι. Erant autem farina, vinum, favi mellis, oleum, ſal, victimæ phagilis adultiores. Phagilum verò Ariſtoteles agnum eſſe dicit.* Ita nempe dicebatur agnus, cùm edulis eſſe incepit, *ἀπὸ τοῦ φαγεῖν*, i. e. quadrimeſtris ut minimùm. Vix enim eduntur agni, antequam depulſi ſint, nec niſi quartô menſe depelluntur. *Nutricantur*, inquit Varro, *quoad facti ſint quadrimeſtres.* Unde *φάγιλος* Græcè id ipſum eſt, quod Arabicè *algiaphra*, quâ voce quadrimeſtrem agnum Arabes indigitant &c. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 2. *c.* 43. *ubi de Ovium nominibus.*

PASIAS, mangonium equorum exercuit, eoque facultates ſuas egeſſit. Hujus meminit Scholiaſt. *in Ariſtoph. Neph.*

PASICANA, urbs Indiæ citerioris. *Ptolem.*

PASICLES, cognomen L. Craſſitii genere Tarentini, ordinis libertini, celebris Grammatici, qui *Panſam* poſtmodum ſe transnominavit, apud Sueton. *de Illuſtr. Gramm.* ubi Caſaubonum vide.

PASIPEDA, urbs Indiæ intra Gangem. *Ptolem.*

PASIPHAE, filia Solis, Minois Cretæ Regis uxor, quam fabulæ ferunt Tauri amore captam fuiſſe, Dædalique operâ, qui ligneæ eam vaccæ incluſit, voti compotem factam Minotaurum peperiſſe, mediâ parte hominem, reliquâ Taurum referentem: quod monſtrum poſteà in Cretenſi Labyrintho Theſeus dicitur interfeciſſe, Ariadnea ope adjutus. Servius Minois ſcribam tradit nomine *Taurum*, cum Paſiphae mutuô ejus amore captâ, in Dædali ædibus concubuiſſe, expletiſque legitimis menſibus gemellos peperiſſe: quorum alter *Minos*, alter *Tauro* ſcribæ ſimilis extiterit, indeque factum eſſe locum fabulæ, ut Paſiphaë monſtrum biforme traderetur peperiſſe. Vide Natal. Com. *l.* 6. *c.* 5. Virg. *Æn. l.* 6. v. 24.

Hic crudelis amor tauri, ſuppoſtaque furto
Paſiphae, mixtumque genus, proleſque biformis,
Minotaurus ineſt, Veneris monumenta nefandæ.

Idem *Ecl.* 6. v. 45.

Et fortunatam, ſi nunquam armenta fuiſſent,
Paſiphaën nivei ſolatur amore juvenci.

Propert.

Propert. *l. 2. Epigr. 32. v. 57.*

Uxorem quondam magni Minois (ut ajunt)
Corrupit torvi candida forma bovis.

Idem *l. 3. eleg. 18. v. 11.*

Teſtis Cretæ faſtus quæ paſſa juvencæ,
Induit abiegnæ cornua falſa bovis.

Idem *l. 4. eleg. 7. v. 57.*

Una Clytæmneſtræ ſtuprum vehit, altera Creta
Portat mentitæ lignea monſtra bovis.

Vide Plut. *in Theſeo* Paus. *in Minoe*, Palæphatum, *c. 2.* Hyginum, *Fab. 40.* &c. Silius Ital. *l. 8. v. 472.*

Hinc genus orditur Minos, commiſſaque tauro
Paſiphaë. ——

Inter alia ſpectacula Romæ exhibitus eſt hic Paſiphaës nefandus cum tauro concubitus: Martialis *epigr. 5. de Spectac.*

Junctam Paſiphaën Dictæo, credite, tauro
Vidimus, accepit fabula priſca fidem.

Vide Lloydium.

PASIRA, Græcè Πασιρὰ, apud Arrian. *in Indicis* urbs eſt in ora Ichthyophagorum, [illegible] *Portus eſt ibi commodus & vicus Paſira, a mari 60. ſtadiis diſtans. cujus incola Paſireus.* Ptolemæo Gedroſiæ metropolis recenſetur Παρσα, unde *Paſirena*, Παρσιανη, regio Gedroſiæ interior. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1176.*

PASIRIS, urbs Sarmatiæ Europææ *Ptolemæo.*

PASITELES, ſculptor egregius in Græcia natus, & civitate Romanâ donatus, Plaſticen matrem ſtatuariæ, ſculpturæque & cælaturæ eſſe dixit, & cùm eſſet in omnibus his ſummus, nihil unquam fecit, antequam finxit, Plin. *l. 35. c. 12.*

PASITHEA, una Gratiarum, filia Jovis & Eurynomes, ſoror Thaliæ, & Euphroſynes. Item Nympha marina Nerei & Doridis filia. Heſiod. *in Theog. v. 252.* Et Atlantis filia ex Æthra.

PASITIGRIS, nomen, quô Tigris fluv. ubi remeavêre aquæ, appellatur, Plin. *l. 6. c. 27.* Strabo *l. 15.* [illegible] Aſcribam de hoc fluv. quæ habet Qu. Curtius, *l. 5. c. 3. Rex*, inquit, *quartis caſtris pervenit ad flumen, Paſitigrim incolæ vocant, Oritur in montibus Uxiorum, & per quinquaginta ſtadia ſilveſtribus ripis præceps inter ſaxa devolvitur. Accipiunt deinde eum campi, quos clementiore alveo praterit, jam navium patiens: ſexcenta ſtadia ſunt mollioris ſoli, per quod leni tractu aquarum Perſico mari ſe inſinuat.*

PASITIGRIS, alterius quoque in Perſia fluvii nomen. *Strabo* enim, poſtquam ſcripſit Tigrim, ubi in mare effunditur, acceptis amnibus Choaſpe & Eulæo, *Paſitigrim* appellari, deque eo multa dixit, protinus adjicit, [illegible] *Poſt Choaſpem enim Copratas eſt & Paſitigris, qui & ipſe ex Uxiorum regione fluit.* Quem *Paſitigrim* omnino diverſum eſſe, ab eo qui Tigris eſt, oportet. Nam Tigrim, ubi rurſus jungitur & totus fluit, *Paſitigrim* vocari prodidêre: poſt hunc Choaſpes, qui in eum influit, ab Uxia regione oritur, ut vult *Strabo*; poſt Choaſpem Copratas & *Paſitigris*, qui & ipſe [illegible] Arrianus quoque *de Expedit. Alexandri l. 3.* ſcribit, Alexandrum, ubi à Suſis caſtra movit, ut in regionem Uxiorum ingrederetur, tranſiiſſe flumen *Paſitigrim*; qui Uxii cùm ad Orientem ſint Suſis, Eulæus autem Suſa præterfluat, neceſſe eſt, poſt Eulæum, hunc Paſitigrim versùs Orientem eſſe. Sed & ejus Curtius *loc. cit.* meminit, qui illum oriri dicit in montibus Uxiorum & Perſico mari inſinuari leni aquarum tractu. Recentiores tamen illius nuſquam meminerunt, Ptolemæus & Marcianus. Forſan *Paſitigris* ille Veter. Oroatis eſt, quem ultimum Suſianæ fluvium memorat *Marcianus*, vel quiſquis ille Auctor. Certe Oroatis ex Uxiis oritur, & Perſidem ab Suſiana diſterminat; intra Suſianam porro Uxios & Meſſabatas, per quos fluit, complectitur. Idem tamen & *Tigris* dicitur Diodoro Siculo *l. 17.* qui quartò die ad illum amnem perveniſſe ſcribit Alexandrum, poſtquam a Suſis moverat: unde videmus, uti *Paſitigrin*, ſic *Tigrim* duplicem eſſe, Aſſyrium alterum, qui occiduum latus Suſianæ claudit; & alterum Uxiorum in latere Orientali ejuſdem regionis fluentem. Videntur autem *Tigrim* aut *Paſitigrim* appellâſſe fluv. Oroatem, comites Alexandri Magni, quod ejus verum nomen ignorarent. Quemadmodum *Choaſpem* Veteres nominârunt, quem Eulæum recentiores paſſim indigetant, etiam illi, qui res Alexandri ſcripſerunt. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 701.* &

PASOR Matthias, Herbornenſis, fil. Georgii Eliarani, (S. Theol. & L. Hebr. per annos 19. ibid. Græcarum verò Literar. per annos 11. in Franekerana Acad. Profeſſoris;) Phyſicam & Mathemata docuit Heidelbergæ, A. C. 1619. & 1620. Profeſſor inde LL. Arabicæ, Chaldaicæ & Syriacæ Oxonii in Collegio Exonienſis nec non Hebraicæ in Collegio novo B. Mariæ conſtitutus, A. C. 1626. inde Groningam ad Profeſſ. Ethicam & Matthematic. vocatus eſt A. C. 1629. & 1635. ibidemque Theologicam ſuſcepit, A. C. 1645. extinctus A. C. 1658. ætat. 59. *Vit. Profeſſorum Groning.*

PASQUILLUS, ſeu PASQUINUS, Ital. PASQUINO, nomen ſtatuæ in urbe Roma, cui affigi ſolent, quæ vel in regimine, vel in Magnatum vitâ moribuſque digna videntur cenſurâ, ingenioſis non raro in ipſos Pontifices dicteriis aſſurgenti. Ei Veneriis reſpondet *Maforio* ſtatua, ejuſdem plane uſus. Vide Lil. Giraldum *Syntagm. Hiſtor. Deorum l. 4.* & *Antiqq.* Urbis Romæ. Hinc Satyræ, apud Gallos nomen, quæ, Melinô San-gelaſiô inventore, principatu Caroli IX. & Henrici III. inprimis multo fuit in uſu: Magna tum inſcens varia acerbè perſtringens, *Rechelet.* Vide quoque in voce *Paſchillus.*

PASSA, urbs Thraciæ, *Steph.*

PASSAGINI, inter Valdenſium ſectatores, memorantur in *Conſtitutionibus* Friderici II. *Imp. contra Catharos & Patarenos.*

PASSAGIUM, apud medii ævi ſcriptores, tranſitum notat: item pecuniam, vel cenſum pro hoc impenſum. Atquando pro expeditione quavis tranſmarina ſumitur, qualis Chriſtianorum eſt in terram ſanctam. Ex quo Bulla Sixti III. Principes Chriſtianos ad ſacram expeditionem in Turcos hortantis, miſſa Philippo Palatino Elect. A. C. 1481. *Paſſagium* inſcribitur. Vide Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* Hinc *Paſſagium Ultramarinum*, apud Jo. Villaneum *l. 7. c. 37.* Erat autem illud duplex, *Vernale* alterum, circa tempus illud, quò maria aperiuntur, ut loquitur Vegetius *l. 5. c. 9.* incidebatque in menſem Martium; hinc *Paſſagium Martii* vocitatum Matthæo Paris. A. C. 1244. *Aeſtivale* alterum, quod menſe Junio aut Julio peragebatur, vulgo *Paſſagium S. Joannis Baptiſta* nuncupatum. Quando vero aperiantur, quando claudantur maria, vide quæ notant Caſaubon. *ad Theophr. Charact.* Meurſius *ad Conſtantinum de Adm. Imperii.* Jac. Gothofredus *ad l. 3. Cod. Theodoſ. de Naufragiis*, laudati Car. du Freſne in *Gloſſar.* Alii. Adde ejuſdem illuſtris Gloſſographi *Notas ad Villharduinum num. 29.* Apud Equites Melitenſes, voce hac denotatur ſolutio quædam, quæ fit, in Equitum receptione, communi ærariô, & in expenſas phari applicatur, ad ſuſtinendas lucernas, in uſum navigantium tempore nocturnô. Sed & ex prima inſtitutione *Paſſagium* dicebatur nautica illa ſolutio, quum Equites hi, cùm adhuc Hieroſolymis ſederent, ex Oriente navem mittebant, per maritima Europæ loca, ad colligendos tirones, qui in hanc ſacram militiam recipi avebant. vide Car. Macrum *Hieralexica.*

PASSALA, navale Mylaſſienſium, *Stephan.*

PASSALON, Ægypti urbs, *Ptolem. Peſſa Antinoi* eſt, ut æſtimat *Villanovanus. Peſcla* in *Lib. Notit.* credit dici Simlerus.

PASSALORHYNCHITÆ, Hæretici, Sectatores Montani: digitô ori admotô, perpetuum ſilentium profeſſi ſunt, abuſi Pſalm. 141. v. 3. ſecundò ſecundò. Hieronymus ſuô adhuc tempore in horum quoſdam, dum Ancyrâ in Galatiam iter faceret, incidiſſe ſe refert. Idem nares quoque obſtruxerunt. Philaſtr. *de hær. c. 77.* Auguſtin. *de Hæreſ. c. 63.* Baron. *in Annal.*

PASSANDA, parva regio, ſive locus apud Adramyttium urbem, *Stephanus.*

PASSARVANUM, urbs Javæ inſulæ in parte Orientali verſùs fretum Balamboanum, cum portu, media inter Panarucanum ac Ottum & Joctanum ad Gerdenicam.

PASSE TEMPS, & PASSER LE TEMPS, i. e. *tempus tranſigere*, dicitur apud Gallos, de his qui ludô tempus ducunt; quaſi optimè ſibi tempus terant, qui per ludum & oblectationes illud tranſigant. Ex Græco διάγειν, quod Latinis eſt *avocare*. Hinc *Arnob.* dixit, *Pueros crepitaculis avocare*, h. e. [illegible] quod Virg *l. 1. Æn. v. 468.* *animum pictura paſcere*, dixit. Fulgentius *in l. de contin. Virgil.* *Animum picturis avocare*, pro eo poſuit: *Matrem videt nec agnoſcit, a qua mox cursû cum Achate conſequitur, dein picturis animum avocat*, i. e. διάγει, ubi perperam vulgò eſt *paſcebat.* Idemque paulo pòſt: *In ſecundo vero libro & tertio avocatur fabulis, quibus pueriis convincta eſt avocari garrulitas.* Διάγειν igitur *avocare* eſt; namque etiam Græcis *abducere* & *deducere de re aliqua* denotat: ut [illegible] *avoco* & *abduco.* Hinc & pro *oblectare* apud eoſdem, ut apud Latinos *avocare*, eodem ſenſu, & διαγωγή, *oblectamentum*, Gall. *paſſe-temps*, & διάγειν χρόνον, quod eſt *tempus tranſigere*. Gall. *paſſer le temps.* Integrè [illegible] dicitur, qui *animum remittit & à curis ſegregat.* Philoſtratus in *Phavorino*, ubi Hadrianum ad concertationes & confabulationes cum Philoſophis & Rhetoribus ſæpius, animi relaxandi & avocandi gratiâ, divertiſſe refert: [illegible] ubi ridiculus eſt Interpres, qui Hadrianum Philoſophos & Sophiſtas frequentâſſe dicit, & Imperatorias ſæpe curas cum illis communicaſſe. Reddenda enim verba ſunt, *Hæc Imperator exercitationis ergo habuit, & avocavit Regales curas, divertens ad Sophiſtas & Philoſophos.* Idem *ibid.* [illegible] ubi infeliciſſimè idem Interpres vertit, [illegible] *Continuatos ipſos referebat*, cùm vertere debuiſſet, *convertentes ipſos oblectabat*, Salmaſ. *ad Spartian. Hadrian. c. 15.*

PASSER, Græcè στρουθός, de gallina quoque nonnunquam uſurpatur: uti Hebræi nomine *tſippor*, tum in ſpecie *paſſerem*, tum in genere *avem*, notant. Nicander in *Alexipharmacis, v. 16.*

[illegible]

Sive aliquod medullitium meracum potabile pharmacum habeas,
Ex ave paſſere domeſtica. i. e. ex gallina.

Et rurſus *v. 535.*

[illegible]

Aut ſtercus paſſeris domeſtici. i. e. gallinæ.

Unde factum, ut στρουθὸς dicerctur gallina illa Libyca, avium longè maxima, unô verbô *Struthio.* Quod imitati Romani Scriptores ſtruthionem appellant *marinum paſſerem.* Plautus in *Perſa Act. 2. ſ. 2. v. 17.*

Vola curriculo. P. Iſtuc marinus paſſer per circum ſolet.

Auſonius *Ep. 11. v. 3.*

Ovum tu quæque paſſeris marini, &c.

Cæterum *paſſerem domeſticum*, (nam varia ejus genera faciunt Arabes, ut videbimus infra) ſic deſcribit *Damir*: *Pugnacis eſt*

natura. Nempe ferinum ei aliquid ineſt à natura. Proinde carne veſcitur & pullos ſuos non cibat, niſi rò in illorum ora ingeſtò. Sed cum avibus non rapacibus hoc illi commune eſt, quod non habet ungues, quibus laniet, neque roſtrum aduncum & grana ac olera comedit. Cum in arborem aſcendit, e quatuor digitis tres in anteriora porrigit & unum retro ——— *Mas a fœmina diſtinguitur nigrâ barbâ, quam habet ad rictus oris, hæc autem caret. Nuſquam eſt avis aut fera aut jumentum in prolem propenſius, quodque vehementius amet. Unde eſt, quod pullos & nidum in locis cultis collocat, & ſub ædium tectis, tutela expectans. Cum deſolatur urbs, ex ea excedunt* paſſeres, *& ſimul cum incolis redeunt.* Paſſer *ambulare neſcit, nec niſi ſaltuatim fertur* ——— *ſtimque ultra annum non vivit. Dociles habet pullos ſupra reliquas avium, ita ut vocati reſpondeant. Paſſerem a paraſanga videre, teſtatur Algazueli.* Garritus ejus propriè qxcy *tſapſeph*. Eſaiæ c. 38. v. 14. Græce ςρȣθίον. *Il. β. v.* 314. ubi draco paſſerculos octo, cum matre.

——— *ἐλεεινὰ κατήσθιε τετριγῶτας.*
miſerabiliter voraſſe ſtridentes.

Vocis quod attinet etymon, poſſet dici ex Hebr. *tſippor* orta. Sed Salmaſ. *ad Solin.* obſervat, paſſerem etiam *paſſam* dici, ut Gallice *paſſe*, paſſeram fœmininam. *Paſſa* autem ex Æolico πάσσα pro σπίζα, *fringillus*, avis paſſeri ſimilis. *Heſych.* Σπίζα ὀρνάριον, σπίνῳ παραπλήσιον. Et quandoque avicula in genere, ut in *Timone*, apud Laertium de Arceſilao.

[illegible]
Illum autem ambiebant, ut aviculæ circa noctuam.

Uſus hujus aviculæ non unus. In Sacris, adhibebatur ſecundum complures, Levit. c. 14. v. 4. ubi agitur de duobus *tſipporim*, quarum unâ cæſâ, alterâ emiſſâ, purgabatur leproſus, & domus etiam leprâ infecta. Sed *aves* in genere hîc denotari, pluribus docet Bochart. At apud Athenienſes ſacra hæc Æſculapio avis, unde Atarben, quòd ad necem verberâſſet *paſſerem* Æſculapii, ad mortem damnatum eſſe, refert Ælian. *l.* 5. *c.* 17. Etiam Veneris currum a *paſſeribus* trahi, finxit Sappho; & a *paſſere*, qui eſcam diſcerptâ parte in æde Bellonæ reliquit, cum altera parte avolaret, primi belli civilis augurium Romanis captum, tradit in *Sylla* Plut. In eſu, merulis ac turdis *paſſeres* jungit Galenus *de Alim. facult. l.* 3. *c.* 19. quò fine autumnales præcipue commendantur, quoniam tum, ob meſſem & vindemiam, pinguioris ac melioris ſucci fiunt, Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 91. Porro ad luſum idonea hæc avis. Arnob. *l.* 7. *Ut parvuli puſiones — paſſerculos, populos, panes accipiunt, quibus avocare ſe poſſint.* Vide & quæ mox dicemus de paſſere Catulli &c. Plura verò hanc in rem, apud Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 1. *c.* 18. & *ſeqq.* ut & ſuprà, voce *Fringilla*. Notus *Paſſer* Catullianus, de quo canit ille Poëta, *Epigr.* 2.

Paſſer deliciæ meæ puellæ,
Quicum ludere, quem in ſinu tenere,
Cui primum digitum dare adpetenti
Et acris ſolet incitare morſus &c.

Ut & alter, puellæ Amſtelodamenſis, artem canendi edoctus, apud Caſparum Barlæum *in Carm.* Nec omittendus *Paſſer Indicus*, ob eximiam in extruendo nido ſagacitatem, [illegible] *paſſer ſtultus* nominatur. de quo vide Cardanum *de Subtil.* l. 10. &c.

PASSERUM, APUD ARABES SCRIPTORES, VARIÆ SPECIES.

Abubarakis, avicula canora, longò collò & pedibus, pennis rubris, flavis, viridibus & cæruleis, colores ſubinde mutans.

Acanthis ſeu *Acanthyllis*, Gall. *Serin*, Latinè *carduelis*, ex ſpinis victitans: unde illi cum aſino, qui eas teneras depaſcitur, inimicitia.

Andalib, avis ſpecies, philomelæ ſimilis.

Balbul, Latinè *philomela*.

Hamra, alaudæ ſpecies rubra.

Haſſun, à pulchritudine nomen habens.

Kuban, avicula varia, collum in metu contrahens, unde nomen.

Kubbara, i. e. *corydalus*.

Mochaes, à ſibilo dicta.

Paſſer Domeſticus, vide ſuprà.

Paſſer Paradiſi, hirundo.

Saphir, quæ totâ nocte ſibilat, capite inclinatò & pedibus ad arborem applicatis.

Satma, avicula rubrò vertice.

Suar, paſſer eſt, qui vocatus ſtridendo reſpondet.

Thenaddun, nidum ex arbore ſuſpendit, τῷ *ſaphir* non abſimilis.

Waſa, Latinè *Regulus*.

PASSER, cognomen *Cetronii*, in *antiq. Inſcr.*

PASSER, nomen loci, cujus meminit Martial. *l.* 6. *Epigr.* 42. *v.* 5.

Non mollis Sinueſſa, fervidique
Fluctus Paſſeris, aut ſuperbus Anxur.

PASSERATIUS Johannes, Trecenſis, Profeſſor Regius Pariſiis, Criticorum ſui ſeculi inter primos. Sub Cujacio primùm Juri operam dedit Avarici, dein Petri Rami ſucceſſor, Eloquentiam profeſſus eſt. Edidit quædam egregia; Auxit Calepinum, & elegantiores literas immenſum juvit. Unoculos erat, & in ædibus Memmii Ann. 30. moratus, obiit paralyſi A. C. 1602. ætat. 73. Sibi ipſi Epitaphium ſcripſit per 5. Ann. clinicus, at lætus & prudens. Vide Scævol. Sammart. *elog. l.* 4. & Ant. Teiſſier *Elog. Part.* 2.

de PASSERIBUS Marcus Antonius, vide *ibi*.

PASSERINUS ſeu PASSARINUS, equus in Circo olim celebris, apud Martialem, *l.* 7. *Epigr.* 6. *v.* 8.

Adeoque mentes omnium tenet unus,
Ut turba magni ſæpe neſciat Circi,
Utrumne currat Paſſerinus, *an Tigris.*

Et quidem funalis iſte fuit, cujuſmodi equos plurimum momenti ad victoriam conferre ſolitos, diximus ſuprà in voce *Panchates*. Hinc unius hujuſmodi equi nomine tota quadriga intelligitur, non enim ſingulares hi equi currebant; ſed in curru ſic juncti, ut in medio duo jugales eſſent inter utrumque funalem, ſicque omnes quatuor equi fronte æquatâ irent, cujus inſtituti auctor primus fuit Cliſthenes Sicyonius, apud Iſidorum. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 897.

PASSERINUS Petrus, vide *Petrus*.

PASSI Capilli, in mœrore, apud Veteres. Virgilius *Æn. l.* 1. *v.* 483.

Interea ad templum non æquæ Palladis ibant
Crinibus Iliades paſſis ———

i. e. incultis & in humeros negligenter rejectis, ut exponit Donatus. Ovid. *Heroid. Ep.* 10. *v.* 137.

Aſpice demiſſos lugentis more capillos, &c.

Siculos præſertim, ubi de Camerinum legatis Athenas miſſis docet Juſtinus *l.* 4. *c.* 4. De eodem ritu *Lycophron*.

[illegible]
[illegible]
Intonſa per tergum fluet capitis coma
Doloris antiqui memoriam refricans.

Vide hîc non unò locò. Neque verò Gentilium ſolus hic mos, ſed & à Chriſtianis mulieribus non rarò uſurpatus, in litaniis præſertim ac proceſſionibus. Gregor. Turonenſ. *l.* 3. *c.* 14. *At illi in tanta humilitate ad Deum converſi ſunt, ut induti ciliciis muros civitatis pſallendo circuirent. Mulieres quoque amictæ nigris palliis, diſſolutâ cæſarie, ſuperpoſitâ cinere, ut eas putares virorum ſuorum funeribus deſervire, plangendo ſequebantur.* Sed nec rebus tantùm triſtibus crines ſolvebant adoraturæ mulieres, verùm nonnunquam in re læta quoque & ſolenni atque accuratâ religione. Tibullus *l.* 1. *El.* 3. *v.* 30.

Ut mea votivas perſolvens Delia voces,
Ante ſacras lino tecta fores ſedeat,
Biſque die reſolutâ comas tibi dicere laudes,
Inſignis turba debeat in Pharia &c.

Vide Deſid. Heraldum *Animadverſion. ad Arnob. adv. Gentes l.* 1. & hîc paſſim.

PASSIENUS Criſpus, primus maritus Domitiæ, cujus pecuniariam litem adverſus fratrem Ænobarbum defendit, ut eſt apud Quintil. *l.* 6. *c.* 1. Deinde Agrippinæ matrimoniò & Nerone privignò clarior inter primarios cives emicuit, bis Conſul, & Orator inſignis. Ejus eſt ſcitum illud in C. Cæſarem; *Neque meliorem unquam ſervum, neque deteriorem dominum fuiſſe.* Vide Tacitum *l.* 6. Annal. *c.* 20. & Senecam *Contr.* 13. 17. 26. 27. Plinius eum ſcribit arborem morum eximiam ſic adamâſſe, ut non modò oſculari, complectique, verum etiam cubare ſub illâ, vinumque illi effundere ſolitus ſit. *l.* 16. *c.* 44. Municeps fuit Viſellienſis, plurimas ſponte cauſas apud centumviros egit; pro qua re in Baſilicâ Juliâ ejus ſtatua poſita eſt. Poſſedit bis millies ſeſtertium, cujus hæreditate mortui ſub initia Claudiani Imperii ditatus eſt Nero. Periit verò per fraudem Agrippinæ, quam hæredem reliquerat, & funere publicò elatus eſt.

PASSIENUS Paulus, eques Romanus, ſub Flaviis ac deinceps claruit. Poeta fuit elegantiſſimus, patriâ Mevanienſis ex Umbria, Propertii nepos, vel pronepos, eumque in elegis imitabatur. Plinius *l.* 6. *ep.* 15. *ad Romanum: Mirificæ rei non interfuiſti, nec ego quidem, ſed me recens fabula excepit. Paſſienus Paulus, ſplendidus eques Romanus, & imprimis eruditus, ſcribit elegos: Gentilitium hoc illi. Eſt enim municeps Propertii, atque etiam inter majores ſuos Propertium numerat. Is cùm recitaret, ita cœpit.* Priſce jubes. Subſtitit deinde, ut eò ſic exorſò, Priſcus Javolenus, egregius Juriſconſultus, ſed dubiæ ſanitatis reſponderit, *Ego verò non jubeo*: atque inde magnus ortus ſit riſus, eaque res Paſſieno attulerit multum frigoris. Cæterùm de tribus *Paſſienis*, avo, patre, & filio, multa Andreas Schottus *diſſertatione de claris apud Senecam Rhetoribus*. Is, de quo nunc agimus, ab elegis poſteà ſe ad Lyrica convertit, atque uti in elegis Propertium, ita in Lyricis Horatium ſibi imitandum propoſuit. Teſtis idem Plin. *l.* 9. *ep.* 22. *ad Severum*: ubi & plura de ejus laudibus. At planè alius eſt *Paſſienus*, qui ſeſquiſeculò pòſt ſub Galieno Proconſul Africæ fuit, uti Trebellius Pollio narrat, Voſſ. *de Poët. Lat. c.* 3. *p.* 50.

PASSIENUS Rufus, vide *Lucius*.

PASSIO, in Communione Roman. Dominica dicitur quinta Quadrageſimæ, quæ *Ramis palmas* præcedit. Etiam *Paſſio Domini*, in epiſtola Balduini Imperator. de expugnatione Conſtantinopol. ubi urbs obſeſſa dicitur, 6. *Id. April. feriâ* 6. *ante* paſſionem *Domini & capta* 3. *Id. April. feriâ ſecundâ in Paſſione*, i. e. die Lunæ hebdomadis, quæ Dominicam Ramiſpalmarum præcedit, quam *Hebdomadam Paſſionis* vulgò vocant. Amalarius *l.* 4. *c.* 48. apud Meibomium: *In* Paſſione Domini, *quindecim videlicet dies ante Paſcha.* Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & *Not. ad Villharduinum num.* 129. ut & ſuprà in vocibus, *Dominica*, & *Hebdomada*. Item Evangelii pars, continens Chriſti *paſſionem*, quæ in majori Hebdomade in Eccleſia cantatur, ex Alexandri Papæ inſtitutione, ut Durandus refert *c.* 68. Et quidem in Eccleſia Ambroſiana tantùm *paſſionis* textus ex Matthæo legitur, qui in duas dividitur lectiones, quarum una legitur in Feriâ V. Cœnæ Dom. altera Feriâ VI. ſeq. quâ die Diaconus, qui *paſſionem* canit, totus rubrô colore eſt indutus, Dalmaticam ex villoſo ſerico gerens, quô eôdem colore Altare quoque operitur, Templum ornatur & Miniſtri veſtiuntur, occaſione loci, *Quare rubrum eſt veſtimentum tuum?* Quando autem pronuntiantur verba, *Et emiſit ſpiritum*, ſtatim duo Subdiaconi denudant Altare, ac cetera Eccleſiæ *paramenta* auferuntur, luminaria extinguuntur & campanarum ſonus adhibetur, quæ meſtitiæ ſigna mœrorem in aſtantibus excitant, eorumque animos attentiores reddunt, ad audiendam *de Paſſione* concionem, quæ Evangelium ſtatim ſequitur. Quibus verò paſſionis Evangelium canentibus, e Sacriſtia exire conceditur, amictu, albâ, cingulô, ſtolâ ac manipulô induti; iſque hîc ordine: ut

ut præcedat, qui textum canere debet, dein ſequitur qui turbam repræſentat, & ultimus ſit, qui Chriſti vicem gerit, qui in canendo medium locum tenet, inter Euangeliſtam à dextris & turbam canentem à ſiniſtris. Omnes autem, antequàm canere incipiant, oſculantur Epiſcopi manum; quæ ceremonia omittitur Feriâ VI. quâ inſuper nec benedictio petitur, nec lumina deferuntur, nec incenſum adoletur, nec conſueta ſalutatio *Dominus vobiſcum* adhibetur, nec denique dicitur *Gloria tibi Domine*. Vide quæ hanc in rem plura habet Dominic. Macer *in Hierolexico*. Hinc *Paſſionarium*, in eadem Eccleſia, liber continens *Paſſionis Chriſti* Euangelia, in majori Hebdomade legi ſolita; uti ex quodam pervetuſto Collegiatæ S. Fauſtini Eccleſiæ Viterbii Inventario, refert Idem. At *Paſſionalia*, ſcripta dicuntur ſeu libri, in eadem Communione, in quibus *paſſiones* Sanctorum Martyrum continebantur, aliàs *Sanctoralia* quoque dicta, è quibus *Martyrologium Rom.* conflatum eſt. Legebantur autem olim acta SS. Martyrum in Eccleſia eódem modò, quò Martyrologium hodie; imò poſt eas lectiones priſcis temporibus encomiaſtica fiebat concio, ut paſſim apud Patres videre eſt. Idem *Ibid.* De iis *Regula* S. Ferreoli, *c.* 18. *Geſta Martyrum, i. e. Paſſiones Sanctorum fidelium, quâdam compaginata ſtudiò & ſermone digeſta ſunt, tempore, quo nobis diem migrationis eorum anni meta curſus ſui legibus repræſentat, recenſeri in Oratorio, audientibus cunctis, omnino decernimus.* Quod Idem ſtatuitur in Conc. Africano *can.* 13. *Liceat etiam legi paſſiones Martyrum, cùm anniverſarii dies eorum celebrantur.* Vide ſuprà in voce *Commemoratio*.

PASSUM, inter potus genera, matronis olim Romanis, quibus vini uſus interdictus Romuli lege, conceſſa, memoratur A. Gellio *l.* 10. *c.* 23. *bibere autem ſolitæ fuerunt loream*, paſſum, *murrinam, & quæ id genus ſapiant, potu dulcia.* Erat id *genus liquoris, quod ex uva paſſa cogebatur. Nonio*: apud quem *Varro* quoque *Paſſum nominabant*, inquit, *ſi in vindemia uvam diutiùs coctam legerent, eamque paſſi eſſent in ſole aduri.* Ægoſthenenſi & Cretico vino guſtu fuiſſe ſimile, apud *Athenæum* legas. Quod Juvenal. firmat *Sat.* 14. *v.* 270.

Qui gaudes pingue antiqua de litore Creta
Paſſum *& municipes Jovis advexiſſe lagenas* &c.

Vide de ejus confectione, præter Athenæum, Columellam *l.* 12. *c.* 39. laudatum Ant. Thyſio *Not. ad Gellii loc.* aliquid etiam infrà voce *Pſithia*.

PASSUS, apud Matthæum Pariſ. *p.* 443. *anguſtias* & *clauſtra* itineris montiumque denotat. Ita enim is, *Dum per quoddam iter arctiſſimum, quod vulgariter* Paſſus *dicitur, formis tranſituri.* Sic Matth. Weſtmonaſterienſis A. C. 1260. *Emanavit à Cancellaria Breve Domini Regis* —— *ad omnes Vicecomites, in quorum Ballivis ſolebant viatoribus imminere pericula, ut omnes* paſſus *periculoſos tam in viis concavis & boſcis & hajis, quàm aliis pacis regia perturbationibus faciant videri* &c. Occurrit præterea apud Sylv. Giraldum *de Expugn. Hibern. l.* 1. *c.* 26. Sanutum *l.* 3. *part.* 11. *c.* 13. &c. Aliter *Clauſura* & *Cluſa*. Vide Car. du Freſne. Aquitani portus locoſque, ad oſtia fluminis, è quibus conſcenſio in naves fit tuta, qui qualiter *Gradus* dicti, ut vidimus in hac voce, *Paſſus* etiam vocant. Hinc Burdigalenſes in oſtio Garumnæ, quod propter ſcopulos & arenas periculoſum eſt, tres *Paſſus* ſeu Gradus agnoſcunt, nimir. *Paſſum* Arenoſum vel Glareoſum, prope Meducos, vulgò *le Pas de Grave*, in medio ore fluminis, *Paſſum* Aſinorum, *le Pas aux Aſnes* & ad littus Santonicum, versùs Foramen Mali Dumi *le Pertuis de Maubuiſſon*, tranſitum Malmuſſonenſem, *le paſſage de Maumuſſon*. Quæ ſunt tria loca opportuna ac tuta, Garumnâ Oceanum aut contrà intrantibus. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Rhodanus*. Communiter *Paſſus* eſt, quantum homo *paſſis* pedibus ambulando conficit. Annotavit autem Philander ſex paſſuum diſcrimina & differentias: Eſt enim *Paſſus*, qui continet veſtigium & ſpatium, i. e. pedes duos; Alius duo veſtigia & medium intervallum, i. e. pedes duos & dimidium; Tertium genus, duo veſtigia cum intervallo uno continet, aut contrà, i. e. pedes tres. Quartum duo ſpatia cum totidem interjectis veſtigiis, i. e. pedes quaternos; Quintum tria intervalla cum veſtigiis duobus, aut contrà, i. e. pedes quinos; Sextum denique, veſtigia tria cum totidem intervallis, i. e. pedes ſenos, Græci ὀργυιὰν appellant. Vide Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.*

per PASSUS, itinerum menſuram Veter. colligebant, neque tum perticæ ad hanc rem aut funiculi ullus uſus. Hinc *millia paſſuum*, quæ *milliaria* unâ voce, & *milliarii lapides*, qui ponebantur in ſingula millia; ut *Lapides centuriales* defigi ſolebant diſtantes à ſe ped. IICCCC qui centuriæ podiſmus eſt. Significat autem ποδίζειν, *menſuram per pedes colligere*, ut βηματίζειν, *per paſſus*, & σταδιάζειν, *per ſtadia*. Polybius de Romanis milliariis. Ταῦτα γὰρ νῦν βεβημάτισται καὶ σεσημείωται κατὰ σταδίους ὀκτὼ διὰ Ῥωμαίων ἐπιμελῶς. Græci quoque ſtadia ſua per *paſſus* metiebantur. Vetus auctor, *Per paſſus ſtadium, per ſtadium milliarium.* Quæ verò gentes itinera ſua & locorum vel urbium inter ſe diſtantias aliâ menſurâ, quàm per paſſus ſignaverunt, ejus menſuræ nomen intervallis illis ſignificandis retinuerunt; ut in Oriente σχοῖνοι & παρασάγγαι: Hinc Romani, quia paſſibus ea dimetiebantur, *per paſſus* etiam numerârunt. Quod in limitibus agrorum, qui viarum publicarum inſtar fuêre & iter populo præbebant, item in caſtris metandis & locis aſſignandis tenſuræ papilionum per ſtrigas & ſcamna, ſimiliter antiquitus obſervatum eſt. Faciunt autem *Paſſum* pedes quinque; origo vocis inde, quòd *paſſis* cruribus, i. e. expanſis explicetur paſſus. Nemo quippe poteſt paſſum facere, aut greſſum ullô modò promovere, quin crura *pandat*, i. e. diducat & aperiat, quod Græci σκέλισμα, item πλίχμα, proptereà vocant, &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 688. & 946.

PASTAS, Græcè Παστάς, quoque dicta eſt porticus ante Ædem, qualiâs πρόδομος, πρόναος, προστὰς, πρόστοος, & in Templis Chriſtianorum Νάρθηξ. Apollonius *Argonauticôn. l.* 1.

—— καλὰς διὰ παστάδας ἤεν ἄγεσθαι.

pro πρόδομον διὰ πυλεῶνα, ut eum in προστάδων Ἀργοναυτικῶν ſcripſiſſe, *vetus Scholiaſtes* notat &c. Sicut autem in ædibus ſacris, ita etiam in privatis, apud Græcos, ſed procerum & principum, ſui πρόδομοι fuere & παστάδες. Vitruvius *l.* 6. *c.* 10. *Id periſtylium in tribus partibus habet porticus. In quarta parte, quæ ſpectat ad meridiem, duas Antas inter ſe ſpatiò ampliò diſtantes, in quibus trabes invehuntur, & quantum inter Antas diſtat ex eo tertiâ demtâ ſpatium datur introrſus. Hic locus apud nonnullos* Προστὰς, *apud alios* Παστὰς *nominatur.* Ubi alii παραστὰς legunt, ſed malè: *Paſtas* enim duas habebat hinc & inde παραστάδας, quæ *Antæ* Latinis. Παστὰς autem non ἀπὸ τοῦ πάσασθαι dicta, quod in ea convivarentur, uti Interpres vetus Apollonii habet; ſed ἀπὸ τοῦ πάσσειν, quod eſt ποικίλλειν, quia opere inteſtinò cælatis laquearis & tectorio albarióque opere inductis pictiſve & auratis ornata erat. Unde παστάδας, διαγεγραμμένας οἴκους *Heſychius* interpretatur, & παστοφόρια οἴκους. Sed & παστὸς velum ſignificat linteum variegatum, plumarió opere, quod thalami vel œci ſeu calybæ (ita dictæ interiores cellæ in pleriſque templis, præcipuè Dearum) foribus prætendebatur. Inde παστοφόρια, templorum Atria, in quibus ejuſmodi vela prætenta eſſent, vel quod is locus deſtinatus eſſet manſionibus τῶν Παστοφόρων, de quibus vide in voce *Paſtophori*. Porrò, in *paſtadis* dextra & ſiniſtra, cubicula erant poſita, in Græcorum ædificiis. Idem Vitruvius, *In proſtadis autem dextra & ſiniſtra, cubicula ſunt collocata, quorum unum προστάδα* hic vocat, quam pauló ante προστάδα. Corrigendum etiam ibidem: *In his locis etiam conſtituuntur œci magni, in quibus matres familiarum cum lanificis habent ſeſſionem.* Qui verò parietes utrinque πρόναον ſeu προστάδα circumcludebant, πτερὰ vocata ſunt &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1217. Sed & in Circo παστάδας ὑποστέγους poſitas legimus à Tarquinio. Nempe in Circo olim ſpectabant in tabulatis ſtantes, quæ furcis ſuſtinebantur. Primus Tarquinius καθέδρας ſeu παστάδας ὑποστέγους, h. e. *ſubſellia contecta*, in Circi circuitu ponendas curavit, è quibus populus ſpectaret: Priſcus videl. qui cùm opus illud imperfectum reliquiſſet, abſolvit Superbus. Dionyſ. *l.* 4. Τὸν δ' ἀμφιθέατρον ἱππόδρομον ἤδη ἔχων τῶν πρότερον ἔχοντα παστάδας ὑποστέγους παρέδωκεν &c. Vide eundem *p.* 920. & infrà.

PASTELLUM, vel *Gueſdum* hodie vocatur, quod olim in Gallia *Guaſtum*, eâdem herbo, quæ *Vitrum* Latinè & Græcè ἰσάτις: à qua id genus coloris, quò cœruleum tingitur, confici ſolet, ſic dicta quòd contuſa in *paſtillos* digeratur, Græci recentiores πάστιλλον vocant, Arabes *Nil*, quo nomine & cœruleum colorem nuncupant. Inde & aliam herbam, quæ ſimili præparata modò ſimilem colorem efficit, eâdem appellatione impertiunt. Guzaratæ, ubi plurimum celebratur hujus herbæ ad tincturam ἐμπορία, vocari ferunt *Gali*; quam rori marino ſimilem de facie faciunt *Linſchotius* & *Paludanus*, ocimo Garcias, ex verſione Cluſii. Iſatis verò noſtra plantagini ſimilia habet folia. Nec dubium, quin veterum Ἰνδικὸν, quod hodie ajunt inexploratæ inventionis eſſe, ex illa herba Indica parari ſolitum ſit. Harundinum Indicarum limum eſſe priſci credidêre: nempe ex India allatum & limo indurato ſimile quum viderent, putârunt ſpumam eſſe arundinum, adhæreſcente limò. Iſatidem certe & Indicum eôdem colore inficere *Zoſimus* docet, Ἐπὶ κυανίου δὲ ἄλλως ἰσάτιδος καὶ μέλανος Ἰνδικοῦ καὶ ἰσάτιδος ῥίζαν. Ubi μέλαν Ἰνδικὸν, eſt *Nil Indicum*, Iſatis, noſtras *Nil*. Hoc *paſtellum cœruleum* Narbonenſium. Aliud autem eſt *Paſtellum luteum* vel *rubrum*, quod φοινικοπάστιλλος ἐρυθρὸς eidem *Zoſimo* dicitur. Arabibus Νάτοφ, an ex Latino *nativus*; ita enim Latini *rubrum* colorem per excellentiam vocavêre: oblongus inſtar dactyli (qui φοῖνιξ Græcis) paſtillus ruber. Namque *Paſtilli* variô modò facti, *rotundi*, qui τροχίσκοι & κυκλίσκοι & τροχοειδεῖς ἄρτοι Andromacho *in Theriac. oblongi*, ut dactyli palmarum; vel *ovali figurâ*, quas ἐστρογγυλωμένας κολλύρας vocat *Theomneſtus*, μαγδαλίας Auctores Veterinarii &c. Forte eâ voce exprimere voluit eum colorem, quem Galli hodie vocant *Aurantiacum paſtellum*, vulgò *Orange paſtel*, qui croceus eſt color in rubrum vel coccinum vergens. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1331. & *ſeqq.*

PASTELLUS, apud Gregorium M. *in Regiſt. l.* 4. *c.* 88. *Pro ordinatione verò vel pallio ſeu chartis atque* paſtello *omnino aliquid dare prohibet*, juxta Dominic. Macrum, ſigillum eſt ſive ejus impreſſio, in *paſta* cerea, ſicut modò in Brevibus Pontificiis aliiſque privilegiis fieri ſolet. Hinc *Paſtellaticum*, quod pro hujuſmodi ſigilli impreſſione dabatur. Joannes Diacon. in *Vita ejuſdem Gregorii*, *cùm verò quoſdam cognoſceret, ad evitanda ſimoniacæ hæreſeos crimina peſtiferæ negotiationis munera* paſtellaticum *callidè vocare* &c. Vide utrumque Macrum *in Hieralex.*

PASTERIS, urbs Ægypti, *Steph.*

PASTILLUS, in re Medica quid ſit, Celſus exponit *l.* 5. *c.* 17. *Malagmata atque emplaſtra Paſtillique, quos τροχίσκους Græci vocant, cùm plurima eadem habeant, differunt eò, quòd malagmata maximè è floribus, eorumque ſurculis: emplaſtra Paſtilliquè magis ex quibuſdam metallicis fiunt* —— *Inter emplaſtrum autem &* Paſtillum *hoc intereſt, quod emplaſtrum utique liquoris aliquid accipit: in Paſtillo tantùm aridæ medicamenta aliquò humore junguntur.* Hinc appellatus *Paſtillus*, panificium carne aut eduliò aliquò fartum, Gallis *Paſté*, quod in modum Medicorum *paſtilli* compoſitum fartumque ſit, *Bulla* Honorii III. apud Margarinum: niſi potiùs à *Paſta* vocem deducas, quod *maſſam* denotat ſeu crudum panem, Gall. *Paſté*; & reperitur apud Gull. Brittonem in *Vocabul. Piſtor dicitur, qui panem facit, à piſo, is, quod eſt panem facere*, paſtam *deducere & terere.* Atque hinc forte, ad Medicos delatum vocabulum.

PASTONA, civitas ad Euphratem, Plin. *l.* 5. *c.* 24.

PASTOPHORI, ſacerdotes ſacroſancti Ægyptiorum, honora-

tiores cæteris; ſic dicti quòd ferant pallium Veneris, cui nomen eſt *Paſtos*. *Παστοφόρος* etiam Venus dicta eſt. *Lloyd.* Vel etiam, quod cujuſcunque Dei, cujus erat templum, thalamum ferant, i. e. ædiculam ei ſacram. Vide Apulejum. *l.* 11. *Metam.* & de Ægyptiorum *Paſtophoris*, infrà voce *Propheta*. Hinc *Paſtophorium*, tabernaculum, ſeu thalamus, in quo habitat Præpoſitus templi: Plura apud Joh. Dallæum, *de cultibus religioſis Latinorum*, *l.* 6. *c.* 6. ubi de hujus vocis uſu apud Patres, prolixè agit. *Heſychius*, *παστοφόριον*, *τὸ τοῦ παστοῦ θύρα*. (*παστὸς* autem Thalamus eſt:) *ἡ συναγωγή*, *ὁ ναὸς μικρός*. ubi per *Synagogam* fortè proſeucham intelligit, in qua Judæi ad preces & ſacra conveniebant.

PASTOR, alius gregis dominus, alius mercenarius, *μισθωτὸς* Græce, Johann. *c.* 10. *v.* 12. ille, ſi Druſio credimus, in Amoſi Prophetium, Hebr. נקד vocatur, hic רועה: Sed רועה *Roe*. utrumque denotat, non mercenarium ſolum. Namque Abel ſic appellatur, Gen. *c.* 4. *v.* 2. & Rachel Gen. *c.* 29. *v.* 2. & Patriarchæ omnes, Gen. *c.* 47. *v.* 3. qui tamen aut gregum domini erant, aut dominorum liberi, non ſervi aut mercenarii. Quin ipſe Deus hoc nomen non dedignatur, Pſalmo 23. *v.* 1. & 80. *v.* 2. Sed nec prior vox *Dominum gregis* præcisè, notat, uti pluribus Bochart. docet infrà laudandus. Porrò inter *Paſtores mercenarios* varii gradus, & alii *primarii*, alii *ſecundarii* ſunt. Sic Pharaoni plures fuère שרי מקנה, *principes gregis*, Gen. *c.* 47. *v.* 6. ut & Davidi: cui boum alii in campis Saron, alii in vallibus, paſcebantur; quorum his Saphatos, illis præerat Sitræus, ut camelis Obil, aſinis Jechdias, ovibus denique & capris Jazizus, 1. Paralip. *c.* 27. *v.* 29. 30. 31. Saul tamen tum armentis, quàm gregibus, videtur unum præfeciſſe Doegum, qui proin vocatur, princeps paſtorum Saulis, 1. Sam. *c.* 21. *v.* 7. Sic in Syria, ſub Nino Rege, Simma erat *προεστὼς τῶν βασιλικῶν κτηνῶν*, *pecoris Regii præfectus*, ut ex Cteſia refert Diodor. *l.* 2. Et Plutarchus *in Pyrrho* meminit cujuſdam *Σάμωνος τὰ τε ποίμνια καὶ τὰ βουκόλια τοῦ Νεοπτολέμου διοικοῦντος*, *Samonis*, *qui Moloſſorum Regis Neoptolemi greges*, *& armenta adminiſtrabat*. Latini quoque *Ἀρχιποίμενα* erat Tyrrhus, de quo Poëta *Æn. l.* 7. *v.* 485.

——— Tyrrhuſque pater, cui regia parent
Armenta, & latè cuſtodia credita campi

In quem locum *Servius*; *Magiſtrum hunc pecoris vult fuiſſe, & ſaltuarium* &c. *Magiſter autem pecoris eſt, ad quem omnia pertinent animalia.* Cicero, *Nominat hominem, quem Magiſtrum pecoris eſſe dicebat.* Proinde Livius *l.* 1. *c.* 4. de Fauſtulo, cui Latii Rex Numitor eandem curam demandaverat, *Ut lupam*, inquit, *linguâ lambentem pueros*, *Magiſter Regii pecoris invenerit.* Quem eundem Dionyſius Halicarn. *l.* 1. tanquam ex Fabio Pictore, fuiſſe dicit, *συοφορβίων βασιλικῶν ἐπιμελούμενον*. Et de Phorbante, quem Laius Thebarum Rex paſtoribus ſuis præfecerat, ita Seneca *in Oedipo Actu* 4. *v.* 815.

——— regios pavit greges,
Minor ſub illo turba paſtorum fuit.

Et rurſus *v.* 839.

Arbitria ſub quo regii fuerant gregis, &c.

Uti verò in Paſtorum ſupremo gradu eſt אביר הרועים, *Princeps Paſtorum*: ita כרזיל *Carzil*, in infimo, quem Thalmudici *Paſtoris diſcipulum* eſſe dicunt. Quod diſcrimen in Calphurnio *Ecl.* 5. quoque obſervatur,

Forte Mycon ſenior, Canthuſque, Myconis alumnus
Torrentem patulâ vitabant arbore ſolem,
Cùm juvem ſenior præcepta daturus alumno,
Talia verba refert &c.

Ubi Mycon ſenior & qui Canthum docet, eſt רועה, ſed qui docetur Canthus, eſt כרזיל *Carzil* &c. Paſtorum vaſa, in Sacris, non ſemel occurrunt, ubi non ſolùm ſic dicuntur vaſa propriè dicta, putà *γαυλὸς*, *σκαφὶς*, *πέλλη*, *κυμβίον*, *καρχήσιον*, *κισσύβιον*, *mulctrale*, *ſinus*, *& ſi qua alia ſunt ejuſmodi*; ſed & *veſtis & arma & inſtrumenta Muſica & tota ſupellex*. Hinc *in Zachariam* Hieronymus, *Vaſa autem paſtoris inſignia illius & habitum debemus accipere, peram, baculum, fiſtulam & ſibilum.* Et quidem *veſtis* Paſtoralis mentio fit, Jerem. *c.* 43. *v.* 12. quæ apud Syrum Interpretem vocatur *gulsha*, i. e. *εἴλυμα*, aut *περιβόλαιον*. Quia enim hoc hominum genus cœli injuriis eſt maximè obnoxium, cùm ſub dio ſemper degat, hinc contra ventorum ingruentium procellas neceſſe habet ſe majori curâ tueri, veſtibus circa corpus ſedulò *convolutis*; ut apud Avienum, in *Fab. de Borea & Sole*, viator, flante Boreâ,

Ille magis duplicem lateri circumdat amictum,
Turbida ſummotos quò trahit aura ſinus.

Poſt veſtem, memoratur ילקוט, *jalkut*, i. e. *mantica* ſeu *pera*, 1. Sam. *c.* 17. *v.* 40. à verbo *lakat*, quod *colligere* eſt, quia in ea viaticum & quidquid neceſſe eſt, Paſtor colligit. Vide infrà in voce *Pera*. Eſt & עטין. *atin*, vas *γαλακτικὸν*, Jobi *c.* 21. *v.* 24. quod *Mulctare* reddunt complures, quibus tamen non præbet aſſenſum Bochart. *Arma* Paſtorum, ſunt *virga* & *pedum*; item, quibus eminus pugnant, *arcus*, *ſagitta*, *funda*, *lapides* &c. *Virga* ſeu *pedum*, מקל *makel*, dicitur 1. Sam. *c.* 17. *v.* 40. & Zachariæ *c.* 11. *v.* 7. Item שבט, *ſcebet*, Græce *σκῆπτρον* ſeu *ῥάβδος*, Pſalmo 23. *v.* 4. Michææ *c.* 7. *v.* 14. & Levit. *c.* 27. *v.* 32. Sub qua virga tranſibant armenta & greges, quoties illorum numerus ſubducebatur; quod fiebat ab iis, qui accurati ſunt manè & veſperi, ut habet Servius *in illud Poëtæ Eccl.* 3. *v.* 34.

Biſque die numerant ambo pecus, alter & hædos.

Sed maximè ſub veſperam, cum è paſtu reduci ſolent; Theocritus *Idyll.* 8.

——— τὰ δὲ μᾶλα ποθέσπερα πάντ᾽ ἀριθμεῦντι.
Oves autem veſpere ſemper omnes numerant.

Vide quoque Virg. *Ecl.* 6. *v.* 85. 86. & *Georgic. l.* 4. *v.* 433. 434. 435. 436. ubi de Proteo phocas numerante, ut & Calphurnium *Ecl.* 5. Quò Jeremias reſpiciens *c.* 33. *v.* 13. *Adhuc*, inquit, *tranſibunt oves per manum numerantis.* Nempe in ovile ingredientes oves ſingulas Paſtor, extremâ virgâ tactas, præſente dominò aut villicò, recenſebat, ad quem ritum palam alluditur, Ezech. *c.* 20. *v.* 37. Sed & de *Pedo*, & de aliis Paſtoris *armis*, dicetur aliquid infrà, in voce *Pedum*. Ad Muſicam paſtorum, nos vocat Davidis cithara, Hebr. כנור, *cinnor*, unde Græce *κινύρα*, quam Joſephus *δέκα χορδαῖς ἐξημμένην πλήκτρῳ τύπτεσθαι*, *decem chordis inſtructam plectrò pulſari* conſueviſſe, ait *Antiqq. Jud. l.* 7. *c.* 10. Cùm Auctor *Epiſtolæ ad Dardanum*, ſub Hieronymi nomine, citharam in modum *Delta* literæ, i. e. triangularem deſcribat, cum chordis viginti quatuor, quæ per digitos Pindari variis vocibus tinnulis ictibus diverſis modis concitentur. Potius dicemus, peculiare id inſtrumentum Muſicum fuiſſe, ipſiuſque Davidis inventum, quem non ſolum citharam mirâ arte pulſaviſſe, ſed & inſtrumenta Muſica excogitâſſe ac fabricâſſe, conſtat ex Amoſ. *c.* 6. *v.* 5. Unde Apollinaris *in paraphr. Pſalmi ſuppoſiti* 151.

Ἐργάσαντο ἐμαὶ χεῖρες ὄργανον ἠπιόφωνον,
Χεῖρες ἐμαὶ θεόσεπτα λυρῶν ἐστήσαντο,
Δάκτυλα δ᾽ ἁρμονίην θεῷ ῥυθμὸν ἐτεκτήναντο.

Et certè Græci quoque Scriptores Muſicæ inventionem ad *Paſtores* referunt, citharæ, ad Apollinem, lyræ, ad Mercurium, ſeu Terambum Melienſem paſtorem, fiſtulæ, ad Panem, tibiæ, ad alios &c. Sed & *Paſtorum tabernacula* non omittenda, quæ quandoque dicuntur משכנות, ut Cantici *c.* 1. *v.* 8. quandoque אהלים, ut 2. Paralip. *c.* 14. *v.* 15. quorum prius eſt à radice *ſacan*, i. e. *habitare*, unde Græcorum *σκηνή*; poſterius ab *ahal*, h. e. *tentorium figere*. Sub cujuſmodi tentoriis ſemper degiſſe Patriarchas, obſervat Apoſtolus, Hebr. *c.* 11. *v.* 9. Qui idem fuit ſtatus Iſraëlitarum omnium in deſerto per annos 40. Imò non paucorum, poſtmodum in ipſa terra Chanaan, uti de Davide, Jaele, Rubenitis, & Recabitis, legitur 1. Sam. *c.* 17. *v.* 54. Judicum *c.* 4. *v.* 17. 1. Paralip. *c.* 5. *v.* 10. & Jerem. *c.* 35. *v.* 7. Nec villæ Jairi, quæ memorantur Numer. *c.* 32. *v.* 41. quidquam aliud videntur fuiſſe, quàm tentoria in orbem digeſta & collecta. Qui certè mos à paſtoribus incepit, & inter illas maximè gentes viguit, qui pecuariam exercuerunt, quales in Arabia Scenitæ, & Nomades in Africa. Rei originem Moſes arceſſit è Jabale, Jubalis fratre, Gen. *c.* 4. *v.* 20. *Is pater fuit habitantis in tabernaculo, cum pecore.* Eodem pertinent *caulæ*, quinque nominibus diverſæ rationis, ab Hebræis, inſignitæ. Primum eſt גדרה, *gedera*, i. e. *ſeptum*, unde *Gaderoth*, urbs in tribu Juda, 2. Paralip. *c.* 28. *v.* 18. & Gadium priſcum nomen, *Γάδειρα*, à Phœnicibus inditum, quod Heſychius exponit *περιφράγματα*. Secundum, דבר, *dober*, i. e. *caula*, *in quam aguntur ſermone paſtoris pecora*, Quod verbum veriſimile eſt inter Pœnos in uſu fuiſſe, atque illud in animo habuiſſe Auguſtinum, quoties Synagogam definit *pecorum congregationem*, ut ab Eccleſia diſtinguat, in quam homines convocantur, vide illum *in Expoſit. Epiſt. ad Rom.* & in *Pſalmum* 81. Tertium eſt מכלה *micla*, Habac. *c.* 3. *v.* 17. à *cala*, i. e. *claudere*. Quartum, נוה *naue*, ut 2. Sam. *c.* 7. *v.* 8. quod propriè notat *caulam à paſtoribus effoſſam*, *in cryptis ſubterraneis*, *ad vitandum Solis æſtum*. Quale Polyphemi antrum fuit, in quo

——— μῆλ᾽, ὄϊές τε, καὶ αἶγες ἰαύεσκον.

Denique, מרבץ, *marbets*, vel רבץ, *rebets*, Gen. *c.* 29. *v.* 2. quod ferè idem eſt cum Græco, *κλίσις*, i. e. *ἐπαυλὶς*, ſeu *κλισίον* &c. Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 44. Apud Romanos *Paſtores* ſervi erant, qui curam habebant *paſcendi*. De his Ulpianus, *Quibuſdam*, inquit, *in regionibus accedunt inſtrumento*, *ſi villa cultior eſt*, *Atrienſes*, *Scoparii*, *ſi etiam viridaria ſint*, *Topiarii*; *Si fundus ſaltus paſtioneſque habeat*, *greges pecorum* Paſtores, *Saltuarii*. Apud Matthæum Euangel. *c.* 8. *v.* 33. *Βόσκοντες*. Virg. *Georg. l.* 3. *v.* 477.

——— ——— Deſertaque regna
Paſtorum, *& longè ſaltus*, lateque *vacantes*.

Juvenalis *Sat.* 11. *v.* 151.

Paſtoris *duri eſt hic filius* &c.

Iidem *ad baculum Servi* dicebantur, cùm baculus, qui *Pedum* vocatur, *Paſtoris* argumentum ſit. Propert. *l.* 4. *Eleg.* 1. *v.* 39.

Paſtorem ad baculum poſſum curare.

Dicebantur autem hôc nomine ferè omnes ſequentes: Arator ſeu Jugarius, cujus operam recenſet Columella *l.* 1. *c.* 6. Bubulcus ſeu Bubſequa, quorum munera apud Rei ruſticæ Scriptores latè extant: imaginem graphicè deſcribit Ovidius *Metam. l.* 14. Opilio ſeu Upilio, qui oves curabat, dictus Plauto *Aſinariâ*. *Actu* 3. *ſc.* 1. *v.* 36. Virgilio *Eclog.* 10. & Alfeno *l.* 60. §. 3. *ff. de leg.* 3. Caprarius, cui capellæ erant curæ, apud Columellam *l.* 3. *c.* 10. & *l.* 7. *c.* 6. Virvicarius, vervecum cuſtos, Papinian. *tit.* 4. Equiſo, cui equorum grex commiſſus, Feſt. *in Agaſones*: Superjumentarius, cujuſmodi Pædagogum ſibi obtigiſſe conqueritur, apud Suetonium, Claudius Imp. *c.* 2. Subulcus, de quo Martial. *l.* 10. *Epigr.* 98. *v.* 8.

Praſta de grege, ſordidaque villa,
Tonſos, horridulos, rudes, puſillos,
Hircoſi mihi filios Subulci.

Porculator, qui lactentes adhuc obſervabat, ſicut is adultos, Colomel. *in proœm. l.* 1. & *l.* 7. *R. R. c.* 9. &c. Sed & anſerum *Paſtores* habet Paulus *Sentent. l.* 3. *Actibus legatis*, *anſeres*, *phaſiani & gallinæ & aviaria debebuntur*. *Phaſianarii autem & Paſtores anſerum non continentur*, *niſi id Teſtator expreſſit*. Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, Tit. Popmam *de operis ſervorum* &c. De Dea *Paſtorali* ſuprà in voce *Pales*, A *Paſtoribus* ortum duxiſſe Romanos,

hu-

habes ſuprà in voce *Palatium*. quod, ab ovium *balatu*, quidam dictum contendunt: & Florus *Hiſtor. Rom. l.* 1. *c.* 1. *Imaginem urbis magis, quàm urbem* (Romulus) *fecerat: incolæ deerant. Erat in proximo lucus: hunc Aſylum facit: & ſtatim mira vis hominum, Latini Tuſcique* Paſtores: *quidam etiam transmarini* &c. Unde idem *ejuſdem l. c.* 14. Paſtorum *caſas*, ait, *ignis ille & flamma* (à Gallis, qui Romam ceperant, excitata) *paupertatem Romuli abſcondit.* Quâ mente Timagenes felicitati Urbis inimicus, ajebat: *Romæ ſibi incendia ob hoc unum dolori eſſe, quod ſciret meliora reſurrectura, quàm arſiſſent*, apud Senec. *Ep.* 91. Magnæ porrò æſtimationis, hoc hominum genus olim fuiſſe, probat, ut è Sacris nil hic addam, Alexandri Priamô geniti hiſtoria, quem Ida *Paſtorem* habuit, ut notum: Endymionis item, qui primus Lunæ phaſes deprehendit menteſque hominum Aſtrologiæ reddidit peritas: quæ cauſa, quod ipſum è Luna filias genuiſſe fabulata ſit Antiquitas. Fuit autem hic Endymion, Æthlii Regis filius, *Paſtor* in monte Lathmo, teſte Pauſaniâ *Eliacorum initio*: Unde illum cum *Paſtorali* pedo, *Paſtoritio* urceo, & cane minime venatico, exhibet annularis gemma, apud Thom. Licetum *Gemmarum Annul. ſchem.* 20. *c.* 101. *quem vide ſis, operæ pretium erit*: uti plura hanc in rem infrà, voce *Reges*.

PASTOR, in Eccleſia, idem qui Ἡγούμενος, Προεστὼς, Ἐπίσκοπος, Πρεσβύτερος, vide Actorum *c.* 20. *v.* 17. 1. Tim. *c.* 3. *v.* 1. & 2. Philip. *c.* 1. *v.* 1. Tit. *c.* 1. *v.* 5. & 7. 1. Petr. *c.* 5. *v.* 1. 2. 3. &c. Ab iis nonnulli *Doctores* diſtinguunt, occaſione loci Epheſ. *c.* 4. *v.* 11. cenſentes, eos Miniſtros fuiſſe extraordinariis doctrinæ donis præditos, qui alios Miniſtros informarent & ad Eccleſiarum miniſterium præpararent ac inſtituerent. Alii cum *Paſtoribus* eoſdem faciunt, cùm omiſſo *Paſtorum* nomine ſoli exprimantur, 1. Cor. *c.* 12. *v.* 28, 29. ut videantur iidem, qui Διδάσκαλοι ſunt, quoque Ποιμένες fuiſſe, qui ſicut ab una officii parte dicebantur Ποιμένες atque Ἐπίσκοποι, ita ab alia (quatenus nempe docebant Eccleſiam per inſtructionem, exhortationem &c.) appellabantur Διδάσκαλοι. Quod enim ad Doctorum & Profeſſorum in Scholis gradus attinet, quales nunc vigent, longè recentiores ſunt, quàm ut in ſcriptis Apoſtolicis occurrant. Licet, quantum ad rem ipſam attinet, nunquam in Eccleſia, etſi variô modô, defuerint Doctores; ſive κατηχηταὶ Magiſtri, qui doctrinam ſacram per manus tradebant, non promiſcuo fidelium vulgo, ſed præcipuè aliis, qui & ipſi Eccleſiæ *Paſtores* aut Magiſtri futuri erant. Namque in Vet. Teſt. Prophetæ ac Filii Prophetarum, & poſtremis temporibus Scribæ, Νομικοὶ dicti, id muneris exercuerunt: In N. Teſt. ut de Chriſto & Apoſtolis nil dicam, à primis ſtatim Eccleſiæ Chriſtianæ temporibus celebris hoc nomine Eccleſia Alexandrina fuit, ubi frequentes iſtiuſmodi διατριβαὶ & Scholæ, præfectique iis Catechetæ, Pantænus, Clemens Alex. Origenes &c. Conſiſtit autem *Paſtorum* munus, tùm in publico Verbi, Precum ac Sacramentorum miniſterio, tum in reliqua gregis cura, καλὸν ἔργον hinc Apoſtolo vocitatum, 1. Tim. *c.* 3. *v.* 1. de quibus omnibus, ut & aliis huc pertinentibus, Theologi conſulendi: vide inprimis Franc. Burmannum *Synopſ. Theol. Chriſtian. Part.* 2. *l.* 8. *c.* 7. *toto.* De *Paſtore* verò Laico in Communione Rom. ſuprà in voce *Advocatus*. In Eccleſia Rotomagenſi Galliæ, *Paſtorum officium*, quod ſtatim poſt Nocturnale officium Natalitii Chriſti celebrari mos, ita deſcribit Ordinarius *MS.* ejuſdem Eccleſiæ: *Finito* te Deum laudamus, *peragatur* Officium Paſtorum *hôc modô, ſecundùm Rothomagenſem uſum. Præſepe ſit paratum retro altare, & imago S. Mariæ ſit in eo poſita. Inprimis quidam puer ante Chorum, in excelſo, in ſimilitudinem Angeli, Nativitatem Domini annuntians, ad quinque Canonicos quindecim marcharum & librarum, vel ad eorum Vicarios de ſecunda ſede*, Paſtores *intrantes, per magnum oſtium chori tranſeuntes, tunicis & amictis indutos, hunc verſum ita dicens*, Nolite timere, ecce enim, *uſque* in præſepio. *Sint plures pueri in voltis Eccleſiæ, quaſi Angeli, qui altâ voce incipiant*, Gloria in excelſis Deo *& canant uſque* voluntatis. *Hæc audientes Paſtores, ad locum, in quo paratum eſt præſepe, accedant cantantes hunc verſum*, Pax in terris, *totum. Quod dum intraverint, duo Presbyteri dalmaticati de majori ſede, quaſi obſtetrices, qui ad præſepe fuerint, dicant*, Quem quæritis, *uſque*, dicite. *Paſtores reſpondeant*, Salvatorem Chriſtum *uſque* Angelicum. *Item Obſtetrices cortinam aperientes, Puerum demonſtrent, dicentes*, Adeſt hic parvulus, *uſque* Iſajas dixerat Propheta. *Hic oſtendant matrem pueri, dicentes*, Ecce Virgo, *uſque* qui natus eſt. *Tunc eô viſô, inclinatis cervicibus, adorent Puerum, & ſalutent, dicentes*, Salve Virgo ſingularis, *uſque* frui natus viſione. *Deinde vertant ſe ad Chorum redeuntes & dicentes*, Alleluja, Alleluja, jam vere ſcimus, *uſque* cum Propheta dicentes. *Hôc finitô incipiatur Miſſa & Paſtores regant chorum. Dom. Archiepiſcopus, ſi præſens fuerit, cantet miſſam*: apud Car. du Freſne.

PASTOR, Conſul cum Æliano, An. Urb. Cond. 915.

PASTOR, Presbyter caſtiſſimus, qui ſtudiô caſtitatis ſervandæ matrem ad ſe venientem cellâ clauſâ repulit.

PASTOR, nomen libri, cujus auctor Hermas, Pii I. Pontificis Romani frater, Labbæo *de Scriptoribus Eccleſ.* Vide ſuprà, voce *Hermas*.

PASTOR Albenacenſis, vel *Sarratius*, Cardinal. & Archiepiſcopus Ebrodunenſis, obiit A. C. 1354. Avenione. Scripſit varia in auctores tum ſacros, tum prophanos: inprimis Hiſtoriam Eccleſiaſticam ſui temporis. Ciaccon. *in vit. Pontific.* Wading. *in Ann. Minor. &c.*

PASTORALE Carmen, omnium vetuſtiſſimum. Namque cùm tria ſint ſeculorum genera, *Paſtoris, Venatoris, Aratoris*, Venatores quidem, quia ſunt in motu, minus ad verba propenſi exiſtunt. Quin neutiquam fauſtum putamus in venatu loqui, nedum ut cantus aptus judicetur. Reliqua duo genera cantiones ſuas meditata ſunt; & ſanè *Paſtores*, quàm Aratores, antiqui magis: quemadmodum & Varro probat, & è Thucydide colligi poteſt. Ad hæc Arator in opere, *Paſtor* otioſus. Videtur autem modulatio in paſtionibus inventa primùm, vel Naturæ impulſu, vel aviculatum imitatione, vel arborum ſibilis, uti pluribus diximus ſupra in voce *Modulatio*. A genere autem paſtoris iſtiuſmodi Carmina nomina accepêre. Ac quanquam Ποιμὴν omnium comprehendat cuſtodiam, κατὰ τὸ ἐν πᾶσι μέρος: tamen Opilionibus ſolis attributum maluêre, unde & Ποιμενικὰ, incantus, quibus illi ſeſe atque alios oblectarent: Αἰπόλια verò, à capellis, quaſi αἰγονόμια; Συβώτικα, à ſuibus; Βουκολικὰ, à bobus, quæ & nobiliſſima habita. Libyes tamen & Scythæ, Parthique, Myſi, item Perſæ, Arabes, Numidæ armentarios equitii primâ laude dignos cenſuêre. Sed eorum in Græcia nomen nullum, quanquam & in Theſſalia ſummus equis honor haberetur: & in ipſa Bucolici carminis parente Sicilia id armentorum genus adeò ſtudioſe à Natura datum, ab indigenis cultum eſt, ut aut nulli, aut paucis nationibus ſecundum eſſe cenſeatur. Vide quæ ſupra diximus de *Bucolicis*, nec non in voce *Ecloga*, it. *Musicæ epos*, & plura hanc in rem apud J. C. Scaligerum *Poëtices l.* 1. *c.* 41. contra quem tamen notat aliquid, ubi de re *Pecuaria*. Apud Italos hodie *Paſtorale* vocatur Poematis dramatici genus, à Taſſo inventum, A. C. 1573. in quo Paſtorum amores in ſcena repræſentantur, lætô plerumque exitu terminandi. Origo ei ex Eclogis Satyriſque antiquorum. Vide Trajanum Boccalinum *Ragguaglio*.

PASTORALIS Baculus, vide hic in *Baculus, Myrtus, Pedum* & *Virga*.

PASTORELLI, cohors factioſorum, exorta in Francia, ſub Ludovico IX. circa A. C. 1251. de qua ſic *Hiſtoria* Francorum *MS.* ex Bibliotheca Memmiana, vernaculô ſermone conſignata: *In Franciam tunc venit impoſtor, qui Magiſtrum Hungariæ ſe vocitans, jactabat Terram S. liberari oportere ab infidelibus, operâ juvenum* Paſtorellorum. *Ipſe probus videbatur & modeſtô cultu veſtitus, in Francia ad decies mille* Paſtorellos *coëgit: cum quibus Lutetiam accedens, à Regina Blancha, ejus verbis fidem habente, magnificè exceptus eſt* &c. *Verùm quamprimum* Paſtorelli *Ligerim tranſierunt, non Judæis modò, ſed etiam Chriſtianis, tot damna intulerunt, ut dici vix poſſit.* Diſperſa tandem illa latronum fæx, & caput eorum Avarici Biturigum interfectum eſt, Guil. Guiart. *in Hiſt. MS.* ubi *Paſtorellos* hos captivitatem Ludovici Sancti (qui in Saracenorum manus pervenerat) ſeſe vindicaturos jactitâſſe, addit. Vide de iis plura, apud Matth. Paris. cæteroſque Galliæ Hiſtor. Scriptores. Eâdem poſteà appellatione, ſimilique in Terram S. proficiſcendi prætextu, exorta in Francia & Anglia, factioſorum hujuſmodi alia cohors eſt, circa A. C. 1320. ſed eundem cum prioribus quoque exitum nacta. Poſtquam enim in Aquitaniam uſque penetrâſſent, velut contra Saracenos ultra mare profecturi, mox ſipariô remotô in Judæos æquè ac Chriſtianos ſævire inceperunt, donec poſt multa damna incolis illata cœtus illorum diſperſus, & plurimi ſuſpendiô necati ſunt, uti docet Car. du Freſne ex eadem *Hiſt. MS.* Memmiorum. Eadem habet *Chronicon* MS. vernaculum Monſpelienſe, ubi inter alia narratur, unô die Toloſæ eorum ſexaginta, Carcaſſone vero triginta octo, in crucem actos eſſe. Vide de his plura, apud Thom. Walſinghamum *p.* 112. Coſmam Pragenſem *p.* 34. *Chronicon* Rotomagenſe à Labbeo editum, Odoric. Rainaldum A. C. 1320. *num.* 21, 22. 23. &, qui hos omnes laudat, Car. du Freſne *Gloſſar.* Gallicè *Paſtoreaux*. Dominicus Macer ſic dictos ait, quod Agni effigiem in vexillo gererent.

PASTORES, Ægyptiis per contemtum *Hycſos*, h. e. *Reges Paſtores* dicti, è Phœnicia oriundi *Africano*; Arabes aliis; fortè Arabægyptii, quos Ptolemæus extra montes Ægypti ad ſinus Arabici littoris collocat, *Geogr. l.* 4. poſtquam hactenus profundâ pace Ægyptus emollita eſſet, illam ſubitò aggreſſi ἀμαχεὶ *abſque prælio* occupârunt, Principibuſque in poteſtatem redactis, urbes incenderant, templa everterunt, incolas ceciderunt, filioſque eorum & uxores in ſervitutem redegerunt, Salate ſibi in Regem electô, qui Abarim ſeu Peluſium urbem, *Pithom* dictam Exod. *c.* 10. *v.* 11. quaſi *Urbes theſaurorum* ſeu *Urbes horrea*, Iſraëlitarum graviſſimâ ſervitute preſſorum operâ, ædificavit communivitque, Tanc ſedem Regni fixit, & Ægyptum ſuperiorem non minùsquàm inferiorem, ſibi tributariam reddidit, ſoli Thebaide & fortè adhuc paucis aliis locis (namque tempore naſcentis Moſis quorundam aliorum Regum *Chronicon* Alexandr. ac Euſebius, & poſteà, ut de Xoitis nihil dicam, *Herodotus* Protei qui Memphis regnaverit, meminêre) exceptis, tam infenſô in Ægyptios odiô ut gentem & ſacra eorum penitùs extinguere conarentur. Cœpit autem hoc regnum circa extrema Joſephi Patriarchæ, ſicque Iſraëlitæ, qui per annos 58. liberi in Ægypto hactenus vixerant, 77. reliquos ad Moſen uſque in ſervitute tranſegerunt, quæ demum ſub novis his Regibus, durior eſſe cœpit. *Prævaluêre* namque *Paſtores* uſque ad ſexti ſui Regis poſteriora tempora, donec armorum uſum neceſſitate edocti Thebani Reges, quibus alii quoque Paſtorum tyrannidem non ferentes ſe junxerant, bellô illos continuô & diuturnô agreſſi, receptâ primùm Memphi ſub Mœride, exin Heliopoli ſub Amoſe Regib. *cedere*, tandem ſub Miſphragmutoſe, ultimo Rege Zet victo & cum ſuis in Abarim incluſo, ſub Thummoſe dein illius filio ad deditionem adacto, *diſcedere* illos coëgerunt. Redierunt quidem ſub Amenophe II. ſed poſt 13. annos denuo expulſi, in loca unde venerant, ſe receperunt; poſtquam duraſſet regnum illorum annos DXL. cujus finis incidit in tempora Jephthæ Judicis Iſraëlitarum, vide hanc in rem plura apud *Manethonem* Joſepho laudatum *contra Apionem l.* 1. *Africanum, Syncellum, Euſebium*; inprimis verò Joh. Marshamum Equitem Anglum, qui

Joſephum *Antiquitatum Judaic.* Scriptorem modò indigitatum (*Paſtorum* horum nomine Iſraëlitas, cum Jacobo in Ægyptum profectos, ſub Rameſſe Tubaele Regum interioris Ægypti XXIII. intelligentem) eruditè refellit: nec non hic paſſim, ubi de Thebarum Paſtorumque Regibus, it. voce *Hyſos*, & *Tanis*. Ultimus autem Ægypti interioris Rex, ſub quo tempeſtas hæc incubuerat *Concharis* dicitur Syncello, *cui ſucceſſiſſe Tamtam* ait: cum Thebanis, Thuillus, Heliopolitanis verò Timaus imperarent, uti refert Manetho Sacerdos Heliopolitanus *d. l.*

PASTOS, oppid. ad Ægæum mare, non procul à Neapoli regione Thraciæ, Plin. *l. 4. c. 11.*

PASTOVIA, oppidul. Cornubiæ in Anglia, cum portu, in ora littorali maris Verginii, ad oſtia Alani fluv. 50. mill. paſſ. ab Anteveſtæo promontor. in Cæciam, vulgò *Paaſtow.*

PASTRANA, oppid. Caſtellæ novæ, cum titulo Ducatus ad Tagum fluvium, quibuſdam Paternina, 13. leuc. à Madrito in Ortum uti 18. a Toleto. Familia Ducum ramus eſt inclytæ Stirpis *de Silva*, quæ Luſitaniæ originem debet. Hujus cum duæ ſint lineæ, poſterior Duces de *Paſtrana* complectitur quæ à Didaco Gomezio *de Silva* Dn. *de Chamuſca* Miniſtro Johannis I. Luſitaniæ Regis originem habet. Hujus enim abnepos Ruis Gomeſius ad Philippum II. Hiſpaniæ Regem tranſiit, &, ut Dux *Paſtranæ* crearetur, meruit: Ab ejus uxore Anna Mendoza Principis Meliti fil. liberi *Mendozum* nomen ſuo adjecêre, in quibus Rodericus Ducale axioma *Paſtrana* continuavit, Didacus D. Francavillæ, ab uxore Anna *Sarmiento de Villandrado*, *Com. de Salinas ac Ribadeo*, ac dein titulum *Marchionis de Alenquer* nactus eſt: demum tertius, Ruis Gomeſius Com. *de Galbe*, honorem *Marchionis de Liſeda* obtinuit. Ducum progenitores progenieſque ſic habet: Ruis Gomeſius *de Silva* Dn. *de la Chamuſca*, ex Blanca (filia Didaci Fernandi *de Almeyda*) pater fuit Jon. Gomeſii *de Silva* Dn. *de la Chamuſca*: quô & Johannâ Henricâ, genitus Franciſcus Gomeſius *de Silva* Dn. *de la Chamuſca*, genuit ex Maria *de Norogna* & *Meneſes* (filia Roderici Tellezii *de Meneſes* Dn. *de Umion*) Ruis ſeu Rodericum Gomeſium I. *de Silva* Ducem *Paſtranæ*, Principem Eboli, cui ex Anna *de Mendoza* & *de la Cerda* genitus, ante alios, Rodericus Gomeſius II. *de Silva* & *Mendoza* Dux *de Paſtrana* & *Francavilla* Princeps *de Meliso*, uxorem ſibi junxit Annam *de Portugal* & *Borgia* (filiam Friderici *de Portugal*, ex Ducibus Bragantinis & Margaretæ Borgiæ) atque ex ea ſuſcepit Rodericum Gomezium III. *de Silva* & *Mendoza* Ducem *de Paſtrana* Principem *de Meliso* D. *de Francavilla* M. *de Algezilla*, patrem ex Leonora Mauricia *de Sotomayer*, Mariæ, Roderici & Annæ Mariæ, è quibus Rodericus, hujus nominis IV. *de Silva Mendoza Guzman* Dux *Paſtrana* & *Eſtremera*, Princeps *de Melito* & Dux *de Villafranca*, in Regno Neapolitan. uxore ductâ Catharinâ Mendoziâ *Sandoval Roxas* Duc. *del Infantadgo* M. *de Santillana*, *Arguefo* & *Campo*, M. *de Zenete* (filia Didaci Gomeſii *de Sandoval* Comit. *de Saldanna*, & Luiſæ de Mendoza Ducis *del Infantadgo*) ſuſcepit Rodericum *de Silva Hurtado de Mendoza* Comitem *de Saldanna*, qui ſibi junxit . . *de Haro*, filiam Ludovici *de Haro*, A. C. 1666. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobilit. Europ. Part. 2. p. 52.* & *Part. 3. p. 80.* & 87.

PASTRENGIUS Guilielmus, vide *Guilielmus.*

PASTUS, i. ſeu *Paſtas*, Græcè Παςὸς ſeu Παςὰς, *velum* ſignificat *variegatum plumariâ opere*, *quod apud Paganos thalami vel ædis* (ubi Numen colebatur) *foribus prætendebatur. Inde παςοφόρια, Templorum atria, in quibus ejuſmodi vela prætenta eſſent, vel quod is locus deſtinatus eſſet manſionibus*, τῶ παςοφόρων. *Quod verum. In templo Iſidis & aliarum ſi fortè Dearum, ut Deæ Syriæ & Matris Deum; certus cœtus fuit ſacratorum hominum, qui παςοφόροι dicebantur, à παςῷ, quod erat velum linteum variegatum thalami foribus vel ſacræ Calybæ oppandi ſolitum.* Salmaſ. *in Plinianis p. 1217. Heſychius.* Παςοφόροι το τῶ παςὸν φέρον, ἢ εικονεια, ἢ ἀναγωγεῖ, ἢ παῖς ἱκανῶς. Et *Suidas*, Παςοφορεῖον τὸ φέρον τῶ παςὸν, &c. Hinc *Paſtophori*, ſignantiùs ſic dicti, quorum inter alia erat, levatò παςῷ ſeu *velò*, quò Numen Ægyptium tegebatur, illud advenis oſtendere. Clem. Alex. de inſigni Ægyptiorum fanorum ſplendore verba faciens, ubi multa de *Paſtis*, *Paſtophoris* & *Paſtophoriis* Ægyptiorum, Τὰ δὲ ἄδυτα, inquit, χρυσοπάσοις ἱστίοις ἐπισκιάζεται· ἀλλ' ἢν παρωσάμενος τὸ βάθος τοῦ σηκοῦ, σπεύδων ἰδεῖν τοῦ θεοῦ τὸ κάλλιστον, ζητῇς τὸ ἄγαλμα τὸ ἔνοικον τοῦ νεώ. Παςοφόρος δέ τις ἄλλος τῶ ἱεροτελούντων τὴν τὸ τέμενος σεμνὸν διδάγματος, τὸ μὴ τῇ Αἰγυπτίων ᾄδων γλώσσῃ, ὀλίγον ὑπανασπάσας τοῦ καταπετάσματος, ὡς δείξων τὸν θεὸν, πλατὺν ἡμῖν ἐνδίδωσι γέλωτα τοῦ σεβάσματος. Idem de *Paſtophorûm* doctrina in Medica ſingulari ſeu Hermetica, etiam *l. 6. Strom.* multis agit. Et, *cœtum* Paſtophororum, *quod Sacroſancti Collegii nomen eſt*, memorat in ſacris Iſiacis, Appulejus *Mileſiar. l. 11.* Indidem *Paſtophorium*, ex iis, quæ dicta, fanum ipſum, tum quâ ornabatur, tum quâ velum ei oppandebatur: vel potiùs, locus *Paſtophorûm* manſionibus deſtinatus. Quæ vox è ſacris Paganorum ad Chriſtianos tranſiit. Meminit ejus Gruterus *Theſaur. p. 84. 3.* in hac Inſcr.

ΘΕΟΦΙΛΟΣ ΘΕΟΦΙΛΟΥ
ΑΝΤΙΟΧΕΥΣ ΜΕΛΑΝΗ
ΦΟΡΟΣ ΤΗΝ ΚΟΝΙΑΣΙΝ
ΤΟΥ ΠΑΣΤΟΦΟΡΙΟΥ
THEOPHILUS THEOPHILI
ANTIOCHENUS MELANE-
PHORUS, TECTORIUM
HUJUS FANI &c.

Integram vide ſuprà in voce *Nigrigeruli.* Ubi *Fanum*, in verſione Bembi, eſt παςοφόριον, nomen primariæ Fani, maximè apud Ægyptios in Numinum horum delubris, partis, unde ipſum per ſynecdochen Fanum ſic dictum. Sæpius quidem egitur *Paſtophoria*, in Græcis codicib. fœderis veteris maximè pro לשכות *conclavibus* ſacris Levitarum Sacerdotumque, Ezech. *c. 40. v. 17.* & 38. 1. Paral. *c. 9. v. 33.* &c. ubi *Vulgatus* habet, *gazophylacia*, uti & *Aquila*; *Symmachus* ἐξέδρας, *Hieronym. thalamos.* Idem interdum eſt חדר *habitaculum*, unde etiam ille, *ad Jeſaj. c. 22. v. 15. Sochen*, inquit, *aut tabernaculum interpretatur aut* Paſtophorion, h. e. *thalamus, in quo habitat Præpoſitus templi.* Syrus & Arabs pro *gradibus*, in Ezech. loco indicato capiunt. Etiam in Maccabaicis *l. 1. c. 4. v. 38.* & 57. Græcè & Latinè uſurpatur, *Paſtophoria*, pro *conclavibus* ejuſmodi. Ubi Syrus, pro καὶ τὰ παςοφόρια καθῃρημένα. *& Paſtophoria* (e Templo) *ſublata ſunt*, ſubſtituit, *omnia ornamenta deſtructa ſunt*, uti & poſtmodum *Paſtophoria* interpretatur. Gallus ibi, *les aſſiettes pour manger*, Lutherus *der Prieſter zellen*, Angli *the Prieſts chambers*, & *Chambers*, uti & Duacenſes. *Paſtophoria* ibi interpretatur H. Grotius, הלשכות, *i. e. conclavia illa ad Templi latera, in quibus ſervabantur veſtes Sacerdotales, inſtrumenta Templi, copia aromatum & ſimilia*, ac ſe refert ad citata ante ex Ezech. & Paralipomenis loca. Atque ita ſumi ſolere, liquet ex Vacabulariô *Catholico* dicto. Sed & in Eccleſiis Chriſtianis *Paſtophoria* fuêre. In Conſtitutionibus, *Apoſtolicis* dictis, ubi de Eccleſiæ diſpoſitione agitur *l. 2. c. 57.* ἐξ ἑκατέρων τῶ μερῶν τὰ Παςοφόρια πρὸς ἀνατολάς. *Utrinque ſint Paſtophoria verſus Orientem*; de quibus videſis plura apud Durantum *de Ritibus Eccleſiæ l. 1. c. 16. §. 8.* & Gerh. Joh. Voſſium *de Vitiis Sermonis l. 3. c. 33.* Joh. Seldenum *de Synedriis Vett. Hebræorum l. 2. in Addendis p. 712. & ſeqq.* Vide quoque in voce *Paſtas* & *Paſtophorium.* Hoc unicum addo, thalamum apud Hebræos nuptialem, ſeu *Chuppa*, quò ad cohabitationem conjugalem Sponſi primâ nocte deducebantur, ab Helleniſtis, Παςὸν, reddi Joëlis *c. 2. v. 16.* Vide de hoc *thalamo* ſuprà, ubi de *Nuptiis.*

PASTUS, ûs, apud recentioris ævi Scriptores, *convivium*, *refectio* eſt, Gallis *Paſt.* Jus, quô Vaſſalli & *tenentes*, Principem ac Dominum ſtatis ac definitis vicibus vel diebus, vel etiam quoties per Vaſſallorum prædia iter agebat, conviviô tenebantur excipere: aliàs *Comeſtum* quoque, *Procuratio* &c. quod quidem jus in pecuniarias præſtationes commutatum ſæpiſſimè legitur. Ac *paſtûs* quidem, qui Principes ſpectabat, mentio eſt in *Capitulis* poſt Concilium Rom. *A. C. 904. c. 8.* *Ut* Paſtus *Imperatoris ab Epiſcopis & Comitibus, ſecundùm antiquam conſuetudinem, ſolvatur.* In *Capitular.* Caroli C. *tit. 32. c. 2.* alibique *Paſtus caballi* occurrit, Miſſis Dominicis debitus: quemadmodum *Paſtus canum Venaticorum*, in veter. *Charta* apud Auguſtinum du Pas *Stemmat. Armoric.* 823. citatum Car. du Freſne *d. l.* Vide quoque ſuprà, voce *Paſtere*, item ubi de *Giſto.*

PASUMENA Terra, ſcribunt *Volaterranus* & *Leander* ſic à *Strabone* vocari cum tractum Tuſciæ, quem vulgo *Il Conſentino* vocant.

PASUS, Theſſalus, in exercitu Alexandri Magni, ab Aridæo miſſus ad Equites Macedonas, extra Babylonem tendentes de finienda cum Peditibus diſcordia, Curt. *l. 10. c. 8.*

PATACON, Hiſpan. *Patagon* Gall. moneta argentea, in Flandria cuſa, ſub Alberto & Iſabella Archiducibus, magnitudine nummi Imperialis: in cujus una parte crux Andreana, cum corona in medio, & verbis, *Albertus & Eliſabetha Dei gratiâ*: in altera, ſcutum coronatum, cum binis leunculis & *Inſcr. Archiduces Auſtriæ Duces Burgundiæ & Brab.* Richeliet.

PATÆCI, ſic dicuntur Dii à Phœnicibus, quos in triremium proris circumferunt. Herodotus habet Παταικοί. Sic enim ſcribit *Muſâ quartâ.* Τοῖσι Φοινικηΐοισι Παταΐκοισι, τοὺς οἱ Φοίνικες ἐν τῇσι πρώρῃσι τῶν τριηρέων περιάγουσι. *Heſych.* Παταικοί, Θεοὶ Φοίνικες, οὓς ἱστᾶσι κατὰ τὰς πρύμνας τῶν νεῶν. Itaque cum vox ſit Phœnicia, meritò dici putatur à פתיכא *pethica*, *i. e. titulus*, qui aperit rei nomen Bochart. *l. 2. Chanaan c. 3.* *Nic. Lloydius.*

PATÆCUS, vetus author an hiſtoricus fuerit, videndum apud Voſſ. *l. 3. de Hiſt. Græc. p. 398.*

PATAGA, civitas Arabiæ. Plin. *l. 6. c. 29.*

PATAGE, quæ & *Platage* & *Amorgos*, inſul. inter Sporadas, Plin. *l. 4. c. 12.*

PATAGIUM, memoratum Plauto *Epidic. Act. 2. Sc. 2. v. 46.* ubi muliebris luxus cenſuram facundè agit Senex Comicus, cùm inter alia recenſet,

Tunicam rallam, tunicam ſpiſſam, linteolum caſitium,
Induſiatam, patagiatam, *caltulam* &c.

Nonius interpretatur *aureum clavum, qui pretioſis veſtibus immitti ſolet: unde*, inquit, *veſtis patagiata.* Quam vocem porrò ἀπὸ τοῦ πατάγου, à quo παταγεῖν, clavus qui in materiam inculditur, Eruditi deducunt: ut propriè *clavus* ſit purpureus, *Patagium* aureus. Tertullianus de Pavone, *Omni patagiô inauratior*; Feſtus *Patagium eſt, quod ad ſummam tunicam aſſui ſolet, quæ patagiata dicitur: &* Patagiarii: *qui ejuſmodi opera faciunt.* Ad quem locum Octav. Ferrarius non vult audiri Scaligerum, qui verba Livii *l. 4. c. 25.* *Placet tollendæ ambitionis causâ Tribunos Legem promulgare, ne cui album in veſtimentum addere petitionis causâ liceret:* ſolicitans, *clavum* legit, atque hunc errorem ex corrupta ſcriptura *clabum* manâſſe ait. Cur enim clavi petitionis causâ dicantur additi veſtimentis, cum ſolùm ibi vetitam togam candidam, quæ Petitorum propria, ſive cretatam ambitionem interdictam fuiſſe, clarum ſit. Multo minùs dictum *Patagium*, quòd quibuſdam quaſi maculis ac nævis inſperſum eſſet; quia *Patagus* genus morbi, quô qui moriuntur, hujuſmodi rotundis fœdantur maculis: Cùm potiùs à ſimilitudine clavorum morbum cum ita dictum eſſe ſit veroſimile. Vide præfatum Ferrarium *de Re Veſtiaria l. 3. c. 20.*

PATAGONES, populi Americæ Meridionalis in Megellanica regione prope oram Borealem freti Magellanici & maris Braſilici. Regio eorum à Ferd. Magellano primùm detecta eſt. Sed nulla in ea urbs.

PATALA, urbs Italiæ. *Steph.*

PATALA, urbs in Indi fluminis Inſula. *Patalena Ptolemæo.* *Pattala* duplici TT. ſcribit Arrianus. *l. 6. de Expedit. Alex. & in Indic.* *Patala* ſonte Plinii *l. 2. c. 73.* *Patalenam* regionem habet Curt. *l. 9. c. 8.* *Petana* videtur Diodoro *l. 3.* *Pattalena* apud Strabonem *l. 15.* dicitur Inſula, & *Pattala* ejus oppidum. In Indi oſtio inter Diul & Baracenin. *Pitacal* hodie *Caſtalia Diu* vel *Babul Pineta* vocatur: *Partemath Theveto.* Aliis eſt *Cambaja*, urbs ampla Indiæ citerior. regni cognominis caput, in intimo receſſu ſinus Barigazeni, ſub M. Mogole, 300. mill. paſſ. ab oſtio Indi fluv. in Ortum. *Baudrandus.*

PATALENA, dea, quæ præeſſe ſegetibus exiſtimatur, cùm ſpicæ, & folliculi pateſcunt, ut ſcilicet ſpicæ exire poſſint. Arnob. *l. 4. adv. Gent.* *Patellanam* vocare videtur, & *Patellam*, ex quibus una pate actis, altera pateſaciendis rebus præſtitura.

PATALENE, regio Scythiæ Auſtralis, intra Indi oſtia. Vide *Patala.*

PATALES, portus Indiæ celeberrimus. Plin. *l. 2. c. 73.*

PATALES Boves & *patulæ*, quorum cornua in diverſum paterent. *Feſtus.* His contrarii, quibus cornua introrſum converſa eſſent, *camuri* dicti. Philargyrus. *Camuri boves ſunt, qui converſa introrſus cornua habent, quibus contrarii patuli, qui cornua diverſa habent.* Græcis πεταλαὶ & πέταλαι quòd cornua habent πέταλα, i. e. *expanſa & patula*, item *vara*: Namque & vari hi boves dicti. Similiter & vari vel varis cruribus homines, qui pedes extra verſos & apertos habent, ſuras & calces introrſum actas, genus in diverſum patentia &c. Vide infra *Varus.*

PATALUS, Inſul. Cariæ vicina, *Steph.*

PATARA, vide *Patarorum urbs.*

PATAREA, ſecta *Paterinorum*. Bonizo Epiſcop. Sutrinus in *Chron.* Roman. Pontif. ex Bibliotheca Cæſar. apud Lambecium *Comm. l. 2.* *Ejus temporibus* Patarea *apud Mediolanum exorta eſt.* Dicti autem ſunt *Paterini* ex Valdenſibus quidam, de quorum appellatione ſic Conſtitutio Friderici II. contra Hæreticos, apud Vaddingum *A. C.* 1254 *num.* 14. *In exemplum Martyrum, qui pro fide Catholica martyria ſubierunt*, Patarenos *ſe nominant, velut expoſitos paſſioni.* Jac. Petri Luccarus in *Annalib. Raguſienſibus* *l. 1. p. 17.* tradit ex *Chronicis* Boſnicis & Petro Livio Veronenſi, ſic nuncupatos eſſe à *Paterno* Romano, hæretico peſſimo, qui in Boſnia doctrinæ ſuæ ſemina ſparſerit: Petrus Monachus Vallis Sarnei in *Hiſtor. Albig. c. 2.* illos ſic dictos contendit, à *Pater noſter*, quòd nempe Orationis Dominicæ, quæ ab his verbis incipit recitatione ſolâ ſe crederent. Alii ſic vocitatos ajunt, quod cum ſolâ eâdem Dominicâ Oratione S. Cœnam conſecrarent, ut eſt apud Rupertum *de Divin. Offic. l. 2. c. 21.* Mentio eorum in *Authentica Gazaros Cod. de Hæreticis*, ubi alii legunt *Patharenos*, alii *Patharinos*, alii *Patrinos*; item apud Reinerum contra *Valdenſes c. 6.* Matthæum Paris A. C. 1236 in *Geſtis* Innocentii III. *p.* 135. Concil. Lateran. III. ſub Alexandro III. &c. Galli *Patalins* & *Patelins* vocârunt. Car. du Freſne *in Gloſſar.* Vide quoque in voce *Patarini*, ſic enim potiùs vocati videntur, ut ex dictis patet, it. infra *Pataren.*

PATARENI, qui & Cathari, *Publicani*, *Speroniſta*, *Leoniſta*, *Arnaldiſta*, *Joſepini*, *Garatenſes*, *Albanenſes*, *Franciſci*, *Begardi*, *Commiſſi*, *Romanoli*, *Communelli*, *Varini*, *Ortuleni*, *de Aqua Nigra*, *Gazari* ab adverſariis. *Paſſagini* ab exilio. *Albigenſes* ab Albigio; *Lugdunenſes* à Lugduno, *Waldenſes*, à Petro Valdo, *Henriciani*, ab Henrico Monacho, &c dicti: Papam Seculò 11. & 12. Antichriſtum, Eccleſiam Romanam matrem fornicationum pronuntiabant, puritatem Sacramentorum & dogmatum pro poſſe & noſſe tuebantur: Flac. *in Catal. Teſtium Verit.* Quòd enim à Lucifero res viſibiles creatas ſtatuiſſe, conjugium adulterium, rubum ardentem, ludibrium vocâſſe &c. dicuntur, id ipſis affictum. An à *Pati*, quia omnia potiùs pati; quàm ſeculi idololatriam ſectari, maluerunt? Firmatur id ex Conſtitutione II. Friderici II. Imperat. qui ipſi ſe ita nominâſſe dicuntur, quaſi *paſſioni expoſitos.* Iidem *Conſolatores*, in Lombardia, *Boni homines* in Germania communiter vocitati ſunt, Sigonius *Patarinos* hac occaſione dictos vult: Cùm Mediolani Guido Archiepiſcopus celebrato Epiſcoporum conventu, Clericis uxores habere permiſiſſet, hinc ſeceſſio facta, & quia uxorati in Patria conveniebant, *Patarini* dicti ſunt *l. 9. Ad A. C.* 1058. quæ appellatio dein ad omnes à Latina Eccleſia diverſum ſentientes eſt extenſa. Hinc Wilhelmus Nogaretus Gallus, qui cum Sciarrâ Columnâ, auſpiciis Philippi Pulchri Ananiæ cepit Bonifacium VIII. ab hoc iſto, *Patarini* convitiò affectus eſt, A. C. 1303. Vide Maſſon. *l.* 3. Contra hos præfatus Fridericus II. Imperator inter alias LL. adverſ. Hæreticos Patavii conditas, edidit unam, cujus initium, *Patarenorum receptatores*, in qua hæreticorum filios honoribus privat, niſi aliquis eorum aliquem *Patarenum* detexerit, ipſis verò hæreticis, bannum & confiſcationem infligit. Aliâ, quæ incipit, *Inconſutilem Tunicam*, hæreticos impœnitentes igne cremari jubet, & *Patarenorum fautores relegari.* Aliâ, in eoſdem acriter inquiri iiſque ſevere puniri mandat, circa A. C. 1244. ut vult Paulus Servita *Hiſtor. Inquiſ. Venet.* an. 1225. ut *Bzovius* & *Raynaldus* Quorum utrum ſit, conſtat per has LL. Inquiſitionis negotium valde eſſe promotum, ipſiſque per aliquot Paparum Bullas, quibus inſertæ ſunt, fuiſſe approbatas & confirmatas. Phil. à Limborch *Hiſtoriâ Inquiſit. l. 1. c. 12.* Vide & ſupra.

PATARORUM urbs, ſeu *Patara*, nunc *Patera*, ſeu *Paterra Caſtaldo*, urbs Lyciæ, *Baudrando* in ora maris Pamphylii, prope oſtia Xanthi fluv. Patari opus. Strab. *l.* 14. in qua Apollo 6 hybernis menſibus oracula reddebat. Patria S. Nicolai. Myræ Epiſcopi. Hinc *Patareus*; ut apud Horatium *l. 3. Od. 4. v. 64.*

Delius & Patareus Apollo.

Item *Patareſius*. Ovid. *Met. l. 1. v. 515.*

> —— *Mihi Delphica tellus*
> *Et Claros, & Tenedos, Patareaque regia ſervit.*

Statius *Theb. l. 1. v. 696.*

> *Phœbe parens, ſeu te Lyciæ Patarea nivoſis*
> *Exercent dumeta jugis.* ——

Mela *l. 1. c. 15.* ubi de Lycia: *Atque ut multa oppida, ſic præter Patara non illuſtria. Illam nobilem facit delubrum Apollinis, quondam opibus & oraculi fide, Delphico ſimile.* Ubi vir doctiſſimus Iſaacus Voſſ. *Non credo*, inquit, *Pomponium hæc oppida recenſere ut quæ Mela. Ille quippe ſcribit Xanthum, deinceps Patara nominat. Recte tamen utrumque. Limyra enim præterſcenti ad Xanthum oppidum continens erit Patara. Verùm Xanthi ejus remotiora, & alia Patara erant ſita. Xanthos enim mediterranea urbs eſt, Patara vero ſita erant ad ipſum mare. Nam, quod Scylax ait, ad Patara adverſo amne Xantho navigari, id falſum eſt. Emendatum eſt vel erraſſe Scylacem, vel ita ſcripſiſſe. Ξάνθος, διὰ ποταμοῦ ἀνάπλους εἰς πόλιν. Πάταρα πόλις, ἣ ἐν λιμένα ἔχει. Valde autem errat Salmaſius, quum exiſtimat hanc eſſe urbem, quam Dionyſius Alexandrinus vocat Παταρηίδα ἄκρην. Verſus illius aliter quàm ipſe facit, ſunt corrigendi hoc modo:*

> —— Τῆς πάσης ἐπιμῆκες ἐν ἁλὶ κεῖται
> Νηχθὲν, ἔνθα καὶ ἔνθα Σαρπηδόνος ...
> Τῆς μὲν ἐπὶ προχοῇ Παμφύλιον ἀντιπέρηθεν,
> Ὁππόσον ἐκ προθέουσι Χελιδονίων ἐπὶ μυχῶν.
> Σῆμα δ' ἔχει ζόφου Παταρηΐδα τηλόθεν ἄκρην.

Patara urbs nullum efficit promontorium, portu enim præcingitur. Licet vero exigua aliqua litoris hic eſſet prominentia, quæ tamen nulla eſt, non tamen μεγάλην ἄκρην appellaſſet, ut alibi facit,

> Τοῖς δ' ἐπὶ ἀντολίῃ Χελιδονίων ...
> Τρεῖς νῆσοι μεγάλαι Παταρηΐδες ...

Illud vero plane a ratione alienum, quod aſſeverare conatur idem vir doctiſſimus, Dionyſium hic per magnam Pataraida promontorium intelligere portum Pataraenſem. Nam quis unquam portus & promontoria conjunxit? Longe verò diverſa fuit mens Dionyſio: Παταρηΐδα ἄκρην vocavit ille totum Lyciæ promontorium, ſive peninſulam. Videndum enim, Lyciæ oram, quæ à Chelidoniis uſque ad Telmiſſum extenditur, valde in mare prominere, & peninſulam efficere. Iterò alio loco inquit Dionyſius.

> Ἠδ᾽ ἄλλα ... Λύκιοι χθόνα ναιετάουσι.

At verò, in tabulis Ptolemaicis tantum abeſt ut Lycia in mare excurrat, ut potius introrſum quantum intus recedat. Verùm id non tam errore factum eſt Ptolemæi, quàm librariorum errore, qui tabulas confecerunt. Taurus quippe mons, à Piſidiis deſcendens jugo, multis in hoc mare exit promontoriis. Ab alia parte mons Cragus & ipſe quoque ſatis longè in mare evehitur. Hi duo montes efficiunt magnum iſtud Lyciæ promontorium, quod multa alia continet promontoria, multos quoque portus, & non paucas urbes. A Pataris verò, præcipuâ hujus promontorii ſeu peninſulæ urbe, Παταρηΐδα ἄκρην vocat Dionyſius. Meminit & Heſychius, ſed ex Dionyſio, ut arbitror: Πάταρα, πόλις καὶ ἄκρα Λυκίας. Steph. Λυκίας χερρόνησον vocat, quod non de Pataraenſi portu, ſed de tota peninſula accipiendum eſt. Addit idem nominis originem, nempe dictum eſſe à τῶν πατάρων quod ciſtas & arcas interpretatur, Ἀλεξανδρος ... *Hic Apollo 6. menſibus, ut Lucian. ait, nullâ hyemis factâ mentione, ut ſupra, reſponſa dabat, reliquis ſex menſibus Deli. Servius. Hic & Aceſeus ortus & Helicon Cariſtius, peplum Palladis contexuêre, de quibus Proverb. Aceſei & Heliconis opera pro exquiſitiſſimis. Ferrar. Lloydius.*

PATAVIA, ſeu *Batava caſtra* vocatur vulgò Latinè ea urbs Germaniæ ad Danubium ſita, ampla admodum, ſed tota ferè lignea, quam incolæ *Paſſaw* vocant, *Brieſchio* teſte. Urbs fuit aliàs Vindeliciæ, in confinio Norici, nunc in Bavaria inferiore ad confluentes Oeni in Danubium, à quo triplex efficitur. *Paſſaw* nempe dicitur præcipua Urbs, quæ Vindelicia cis Oenum, ubi alias *Batava caſtra*; *Inſtat* ea pars Urbis, quæ in Norico juxta & infra confluentes Oeni, ubi alia Bojodorum: *Ilſtat* autem eſt pars, quæ trans Danubium fluv. ex adverſo Patavii. Sub Epiſcopo proprio, cum tractu adjacente. Eſtque inter Ducatum Bavariæ ad Occaſum & Auſtriam ſuperiorem ad Ortum. Haud pridem fœdò conflagravit incendiò. Eique adjacet ex adverſo Oberhauſim arx & ſedes Epiſcopalis in monte, juxta Ilſtadium. Celeberrimam hanc urbem fecit Pax Religionis, à Carolo V. Imperatore ibi Germaniæ conceſſa, cujus tenor: *Propter Religionem nulla cuiquam exhibeatur moleſtia.* A. C. 1552. Vide Thuan. *Hiſt. l. 7.* &c.

PATAVINUS Franciſcus, vide *Franciſcus.*

PATAVINUS Martinus, vide *Martinus.*

PATAVIUM, civitas Italiæ, recentiore nomine *Padua* appellata: vide ibi. Ampla & munita, ſed non æquè culta, agri Patavini caput, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Aquilejenſi, ſub Venetis, ad Medoacum fluv. Academiâ, à Friderico Imperatore & Cœleſtino Pontifice erectâ inſignis. Hujus Urbis originem Trojanæ urbis ruinis auctores debuerunt. Mela *l. 2. c. 4.* *Urbium, quæ procul à mari habitantur, opulentiſſimæ ſunt, ad ſiniſtram, Patavium Antenoris, Mutina & Bononia, Romanorum coloniæ.* Solin. *c. 8.* *Notum eſt, Patavium ab Antenore conſtitutum.* Mar. Capella *l. 6.* *Patavium Antenor condidit.* A Sen. *ad Alb.* *l. 1. c.* 9. ... Ἀντήνορα ... Τρωός. Virg. *Æn. l. 1. v.* 246.

> *Antenor potuit, mediis elapſus Achivis,*
> *Illyricos penetrare ſinus, atque intima tutus*
> *Regna Liburnorum, & fontem ſuperare Timavi;*
> *Unde per ora novem vaſto cum murmure montis*

Iſ mare proruptum, & pelago premit arva ſonanti.
Hic tamen ille urbem Patavi, ſedeſque locavit
Teucrorum, & genti nomen dedit, armaque fixit
Troia. ———

Vide ſis illic *Servium*, & Livium, *initio l.* 1. Idem *Servius* ex emendatione magni Cluverii: *Patavium autem dictum, vel à Padi vicinitate, vel, ut alii putant, à palude Patavô, quæ vicina civitati eſt, quaſi Padavinum. vel ἀπὸ τοῦ πέτεσθαι, quod captati augurio dicitur conditum, vel, quod avem telo petiiſſe dicitur (Antenor) & eò loci conſtituiſſe civitatem.* Atqui de ave petita, vel de Augurio, Grammaticorum ineptorum putidum eſt commentum, inquit *Cluverius*: & Græculos qui Trojanum voluiſſe novæ urbi nomen imponere, minimè credibile eſt. A magno, notóque amne, haud ita longe diſſito, vocabulum et quæſitum eſſe, nihil ubi tandem fuerit. Ab Antenore tamen eſſe inditum dubitari poteſt, quando Celticam formationem habere videtur, quaſi *Padaw*; quod poſtea Latini ſuô ore formârunt *Patavium*: ut *Batavium* vocavêrunt, Batavorum ad Rheni oſtia agrum, qui incolis erat *Batawe*. A Venetis igitur Illyriis forte nomen inditum fuerit urbi, in quam poſtea cum ſociis receptus eſt à Troja capta profugus Antenor, quemadmodum ad alterum mare, in Latii ac Romæ urbis partem cum ſuis Æneas. hinc poſterioribus auctores, conditoreſque earum urbium exiſtimârunt. Strabo *l.* 5. Πατάϐιον vocat. Πατάϐιον, inquit πασῶν ἀρίστη τῶν ταύτῃ πόλεων: ſibi inque τῷ πλήθει τῶν ἀνδρῶν καὶ τῷ πλούτῳ celebrat. Livii patria & Valerii Setini Apollinaris, qui Argonautica, Apollonium Rhodium imitatus, ſub Domitiano Imperatore ſcripſit, teſte Crinitô. *Nic. Lloydius.* Urbs ab Attila, Dei flagello, direpta, A. C. 452. Cum Vincentinis bellum geſſit, A. C. 1140. Carrarienſes dominos accepit, A. C. 1318. quos dominatu exuit Johannes Galeacius, A. C. 1403. Blondus, *dec.* 2. *l.* 10. Tranſiit dein ſub imperium Venetorum, quorum urbem Patavini, poſt Aquilejæ excidium, condidêre. His à Maximiliano I. Imperatore erepta, A. C. 1509. moxque recepta eſt. *Ferrar.* &c. *Deſcriptionem Gymnaſii Patavini* edidit Anton. Riccobonus. Populi *Patavini*. Unde Martialis *l.* 11. *Epigr.* 17. *v.* 7.

Tu quoque nequitias nostri, luſuſque libelli
Uda puella leges; ſis Patavina licet.

Idem *l.* 14. *Epigr.* 143. vellera Patavina commendat,

Vellera cum ſumant Patavina multa trilices;
Et pingues tunicas ſerra ſecare poteſt.

PATAVIUM, Urbs in Ponto, ſive Bithynia, *Polmeo* hodie dicta. Aliter *Claudiopolis*.

PATAVIUM, locus in Belſa; corruptè *Pataſium*, vel *Patejum*, vulgò *Patay en Beauſſe*, ſicut ex Alingavis in Turonibus factum eſt, *Lengay* aut *Langey*, literâ u. eliſâ. Parochiæ *de Pataje*, mentio fit in literis A. C. 1221. Prioris *de Patajo*, in literis datis A. C. 1191, regnante Philippô. In aliis Prioratus *de Patejo*, membrum Monaſterii S. Florentini bonæ vallis nuncupatur. Vide Hadr. Valeſ., *Notit. Gall.*

PATELLÆ, dicta ſunt vaſa picata, parva, quorum in ſacrificiis olim uſus: Diminutiv. ex voce *Patera*, de qua infra. Vide Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 38. Placabantur iis Dii, hinc *Patellarii* nominati, de quibus vide ſuô locô. Sed & *Patellaccellæ*, ſingulis hebdomadibus, ex micis, quæ e menſis Monachicis levantur, occurrunt apud Magiſtrum *in Reg. c.* 13. 25. &c.

PATELLANA, & PATELLA, inter Romanorum idola: *ex quibus una patefactis, patefaciendis rebus altera eſt præſtituta.* Arnobius *adverſus Gentes l.* 4. Papias, *Patellana Dea à paganis dicta, cum folliculi meſſium pateſcunt, aut e ſpicis exeunt.*

PATELLARII. Dii ſic dicti, quòd *patellis*, quæ vaſa erant in ſacrificiis uſurpari ſolita, placarentur. Plautus *in Ciſtellaria*, *Actu* 2. *ſc.* 1. *v.* 45.

Dii me omnes magni, minuti, & patellarii.

PATELO, inter Boruſſorum olim idola. Vide infrà *Pruſſia*.

PATENA, Columellæ *l.* 12. *c.* 43. vas *latum* definitur: à *patendo*, *quòd patula ſit*. Walafr. Straboni *de Rebus Eccl. c.* 24. in genere, idem cum *patina*, cum qua non rarò confunditur: quemadmodum *Apenarii* pro *Apinarii*, *Apena* pro *Apinis*, *Catena* pro *Catina* urbe, *Legula* pro *ligula*, ſæpe libri exhibent. Sic apud Treb. Pollionem *in Claudio, c.* 17. ubi habet, *Patinam argenteam hederatam librarum viginti & trium*, monet Gruterus, ex Palatino codice, legendum, *Patenam argenti hedraciam*. Quomodo & vetus Editio legit: raroque aliter ſcriptum reperias in libris vetuſtis. *Patina* in vet. *Gloſſario* quidem ſcribitur: ſed ex ſerie & ordine literarum patet, Auctorem Gloſſarum *Patenam* poſuiſſe, ubi hodie *Patina* in editionibus legitur. Sic enim ordo eſt, *Patefacit*, *Patena*, *Paternum*: & paulo infrà, *Patera*, *Pateſcit*, *Patrua* atque ita etiam ſcriptum eſt in codice magnæ vetuſtatis, qui in Biblioth. heres eſt P. Puteani, Salmaſ. *ad Pollionem. loc. cit.* In ſpecie, in Eccleſia Romana vas ita dicitur Eccleſiæ miniſteriis dicatum, cujus uſus olim in oblatione Corporis Dominici fuit, & jam eſt; Δισκάριον Germano Patriarch. *In Theor.* Δισκοποτήριον Nicetæ & Auctori *De ſcriptoris S. Sophia*. Meminit ejus Anaſtaſius *in Nicolao*: *Patenam ex auro puriſſimo miſit Michael Imp. cum diverſis lapidibus pretioſis*. Extantque in *Ord. Rom.* orationes ad benedictionem *Patenæ*, quæ ibi appellatur, *Vaſculum in quo Eucharistia reconditur*. In Liturgia S. Jacobi, *Diſcus* appellatur; cujuſmodi patenam argenteam Petri Chryſologi, in cujus medio Altare delineatum ſit, cum cruce & agno, hiſque in circuitu verbis.

Quem plebs tunc cara Crucis jam fixit in ara.

in Imolenſi Eccleſia hodieque conſervari, contendit Car. Macer. Apud eundem antiquitus in Miſſa Acolythus ſuſtinebat patenam velô obtectam, uti hodie Subdiaconus manu dexterâ facit: quæ ceremonia in Miſſa defunctorum omittitur. In Miſſis vero privatis, patina ſub corporali abſconditur &c. quæ quid ſignificent, vide apud ipſum *in Hierolexico*.

PATENTES Literæ. Vide ſuprà *Bulla*, *Cera*, *Lemm*.

PATER Papiæ. *Genitor naturæ vocabulum eſt. Pater dignitatis.* Quod quidem diſcrimen obſervare eſt, in Ep. Theodeberti Regis *ad patrem Mauritium Imp.* *Et quia ad Sereniſſimum & piiſſimum Patrem noſtrum, Genitorem veſtrum Mauritium Imperat. Legatarios direximus* &c. Vide Car. du Freſne *Diſſertat.* 23 *ad Joinvillam p.* 278. Quò pertinet, quòd Dii omnes *Patres* appellabantur, religionis nempe & reverentiæ ergò, vide inter *Sacdoſ* & Servium *ad illud Virg. l.* 2. *Georg. v.* 4.

Huc ades ô Lenæe Pater ———

In Lucilio prim. *Sat.* 1. apud Lactantium *l.* 4. *c.* 3. in Deorum concilio, ita eos Jupiter ſic ſatur:

Ut nemo ſit noſtrûm, qui Pater optimus' divûm,
Ut Neptunus Pater, Liber, Saturnus Pater, Mars,
Janu', Quirinu', Pater, omnes dicamur ad unum.

Quod & Lactantius explicat, inquiens: *Natura non patitur, ut ſint unius hominis plures Patres. Ex uno enim procreatur. Unus igitur colendus eſt qui poteſt vere Pater nominari.* E quibus tamen Janus privatô nomine *Pater* nominatus eſt, quòd primus Deorum crederetur. Seneca *in Apocolocyntoſi ſeu Apotheoſi Claudiana*, *illo dimiſſo primus interrogatur ſententiam Janus Pater, is multa diſertè quia in foro vivat dixit.* Septimius, antiquus Poeta, apud Terentianum Maurum *l. de Metris*,

Jane Pater, Jane tuens, Dive biceps, biformis,
O cate rerum ſator, ô principium Deorum,
Stridula cui limina, cui cardines tonitrus.
Cui reſerata mugiunt aurea claustra mundi.
Tibi vetus ara caluit Aborigineo ſacello.

Ubi *principium* vocat eum, non Romanæ gentis, quô nomine Quirinus quoque *Pater* dictus eſt, ſed *Deorum*, quod eſt Deorum eximii, quem inter nomina cætera Jovem dixêre. Gerh. Joh. Voſſ. *de Orig. & Progr. Idolol. l.* 2. *c.* 16. Hinc toties hôc nomine inſignem deprehendimus Janum: *Jane Pater*, *audite vota*, Livius *Dec.* 1. *l.* 8. *Janus Pater in ſuo templo dicatus*, Plin. *l.* 36. *c.* 5. &c. Juvenalis *Sat.* 6. *v.* 394.

Reſpondes his Jane Pater.

Virg. *Æneid l.* 8. *v.* 357.

Hanc Janus Pater, hanc Saturnus condidit arcem &c.

Martiali *Sanctus Pater*, dicitur *l.* 10. *Epigr.* 28. *v.* 7. Vide Thom. Dempſter. *Paralipom.* in Joh. Roſini *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 3. Etiam *Pater* & *Rex* junguntur à Poetis, ad par utrumque, in Regia poteſtate, officium declarandum. Quomodo Romulum invocabat Ennius, aſſerens ab eo Romanos in lucem productos eſſe, non aliter, atque eoſdem Catullus *Romuli & Remi nepotes* appellat, *ad Cicer. Epigr.* 50.

Diſertiſſime Romuli nepotum.

Et in *Lesbia*, *Epigr.* 59.

——— *in trivits & angiportis*
Glubit magnanimos Remi nepotes.

Porrò ad Emeriatores vox extenſa. Quò facit *Patris Patriæ* inſigne elogium Tullio tributum, juxta illud.

Roma Patrem Patriæ *Ciceronem libera* dixit.

Vide quoque ſuprà *Abrech*, et *Genna*. Hierophantas it in Mithraicis ſacris, vide ſuprà *Mithra*. Quemvis ad eo præfectum, qui curâ, monitis, caſtigatione, aliorum vitam moderatur. Hinc & in Eccleſia *Pater*, & *Pater Monaſterii* olim dictus eſt, quem hodie *Abbatem* vocant. Auguſtin. de *Moribus Eccl. Cathol. l.* 1. *c.* 31. *Illi autem Decani cum magna ſolicitudine cunctâ diſponentes* .... *traditionem tamen etiam ipſi reddunt uni, quem Patrem vocant.* Gregorius M. *Dial. l.* 1. *c.* 1. *Monaſterium conſtruxit, in quo ducentorum fermè Monachorum Pater extitit.* Adde *l.* 2. *c.* 3. & *l.* 3. *c.* 23. & 33. Seldenum *ad Eadmerum p.* 150. 153. &c. Atque indidem natſ quibuſdam *Paparum* primùm, deinde *Abbatum* tituli, de quibus, & uter alterô prior, multa Barthius. Vide eum *Animadverſ.* ad Statium *l.* 3. *v.* 516. alibique paſſim: infrà quoque *Vitas-Patrum* & ſuprà vocibus *Abbas Abbates*. Sed & *Pater*, oliis *Pater luſtricus*, item *Pater Spiritualis* dicitur, qui è ſacro lavacro aliquem ſuſcepit, Patrinus. Ruffinus in *Hieronym. l.* 1. *Quorum alter nunc Preſbyter beatæ memoriæ Valeriani, alter Archidiaconus, alius Diaconus, ſimulque* Pater *mihi & Doctor ſymboli ac fidei fuit.* Plures alias *Patris* acceptiones & epitheta vide hic infrà: uti de *Patria poteſtate*, voce *Parentes*.

PATER, inter Monachos Eccleſiæ primitivæ is dicebatur, qui Decanis præfuit, eorumque muneris rationem exegit. De his Auguſtin. *l.* 1. *de moribus Eccl. Cathol. c.* 31. *Hi vero* Patres *non ſolum ſanctiſſimi moribus, ſed etiam divinâ doctrinâ excellentiſſimi, omnibus rebus excelſi, nullâ ſuperbiâ conſulunt* Filiis, *magnâ ſuâ in jubendo auctoritate, magnâ illorum in obtemperando voluntate. Conveniunt autem diei tempore extremô de ſuis quiſque ſubi tatulis, dum adhuc jejuni ſunt, ad audiendum illum* Patrem, *& conveniunt ad ſingulos* Patres, *terna* (*ut minimum*) *millia hominum* &c. Item voce *Papa* indigitatur, hodieque Græci Eccleſiaſtas ſuos *Papas* vocant, teſte P. de Valle *Itin. Tom.* 4. Vide hic infrà.

VOCIS PATER VARIÆ ACCEPTIONES ET EPITHETA, APUD AUCTORES.

Pater Abbas, dicitur in Communione Romana Abbas domus illius quæ alteram genuit, qui alias *Abbas majoris Eccleſiæ* dicitur. Habebat autem jus ſuperioritatis & viſitationis, in Monaſteriis, quæ genuerat, ejuſque reſpectu alii Abbates *Filii* dicebantur.

Pater Civitatis, Synod. Mopſveſtan. in V. Synodo Conſtantinopolit. Collat. 5.

Pater Confeſſionum, in Communio-

[illegible]tione Romana qui vulgò *Conſiliarius*, apud Florentium Wigorn. p. 604. Alias *Pater Spiritualis* quoque, Græcis Πάτηρ πνευματικὸς, & interdum nudè Πάτηρ, ut eſt apud Pachymerem *l.* 1. *c.* 27. Vide quoque Chriſtoph. Angelum *De ſtatu hodierno Græcorum* Græcè *edito*, *Londini A. C.* 1619. c. 12.

Pater Conſilii, apud Curtium *l.* 6. *c.* 11. auctor eſt, qui notione Athenæus [illegible]. [illegible] Et Maximus Tyr. *Serm.* 8. [illegible]. Similiter Ovidius *de Ponto l.* 4. *Ep.* 5. v. 29.

Quodque Parens ego veſter agam ———

Freinſhemius *Not. ad Curtium l. cit.*

Pater Domus Judicum, qui apud Hebræos, vide infra ubi de *Synedrio*, ac lemmate *Pater Synedrii*.

Pater Familias, vide ſupra voce *Familia*.

Pater Imperatoris, nomen dignitatis, in Imperio Conſtantinopolitano. Græcè Πατὴρ βασιλέως. Vide infra.

Pater Loci, apud Papin. Statium *l.* 3. *Sylv.* 1. v. 125. & 141.

Pater Monachorum, apud Guil. Gemeticenſem *Hiſtor. Normann. l.* 5. *c.* 17. qui *Pater Monaſterii*, apud Gregorium M. *Homil.* 35. coryphæus eſt ſeu primarius, auctor atque tutor reliquorum, Barthius *ad Statium, Thebaid. l.* 3. v. 516. Vide quoque ſuprà.

Pater Patratus, vide infra.

Pater Patriæ, vide ſupra & plura infra ubi de *Patris Patriæ titulo*.

Pater Patrum, titulus Joanni N. Patriarchæ Conſtantinopolitano tributus, à Synodo Conſtantinopolitana ſub Mena habita *Act.* 5. & Epiſcopis ſecundæ Syriæ, *Ep. ad eund.* Quod nomen nulli mortalium concedendum eſſe, docet Gregorius M. *l.* 4. *ep.* 38. Poſtea Pontifex aſſumſit in Concilio Lateran. *Seſſ.* 5. Vide Forſtnerum *Inſtitutionum Hiſtoriæ Theol. l.* 16. *c.* 7. §. 32. Unde Gregorius IV *Epiſt. ad Epiſc. Regni Franc.* queritur, quòd *Frater* & *Papa* ab iis appellatus fuerit, cum *Patrem* appellare debuiſſent.

Pater Populi, apud Guilielmum Gemeticenſem, *l.* 8. *c.* 32. idem cum Patre Monachorum, de quo ſuprà.

Pater Sacrorum, vide ſuprà *Hierophanta*.

Pater Spiritualis, Adoni Viennenſi dicitur *Sacerdos*, qui *Baptiſmi ſacramentum alicui impertit*. Vide quoque *Pater Confeſſionum*.

Pater Synedrii, apud Hebræos qui fuerit, vide infra.

PATER Imperatoris, Græcè Πατὴρ βασιλέως; velut à voce Βασιλεοπάτωρ, dictus eſt, temporibus Conſtantini Principis, quò Patriciatus culmen in ſolum, quos digno cenſuiſſent Imperatores, concedi cœpit, *Patricius*, ut Luithprandus exponit qui *Pater Principis* redditur, ab Interprete Nicephori Callisti *l.* 13. *c.* 1. Sic dictus eſt Romanus Lecapenus, honoris ergò, priuſquam Imperator appellatus eſſet, teſte Luithprando *l.* 3. *c.* 7. 8. Eòdem dignitatis titulò affectus eſt Tzautzas Stylianus, ſocer Leonis Philoſophi Imperatoris apud *Zonaram, Cedrenum, Leonem Grammaticum*. Alius Romanus, apud Conſtantinum Manaſſem, ubi [illegible] dicitur. Ita, Πατὴρ τῶν κοινῶν, *Pater publicæ rei*, *Suidæ* dicitur Patricius, ut *Pater imperii Corippo*. Dignitas vero ipſa Βασιλεοπατορία, Georgio Pachymeri *Hiſtor. l.* 1. *c.* 27. ubi de Michaële Palæologo, qui junioris Laſcaris tutelam exceperat. Et ſane illam non diverſam eſſe à Patriciatu plerique cenſent, cùm ab ipſa ferme illius dignitatis origine *Patres Imperatorum* vocati legantur. Philoſtorgius *l.* 11. *c.* 4. & ex eo Nicephorus *l.* 13. *c.* 1. de Rufino Eunucho, Patricio, Arcadii principatu: [illegible]. *Sed quandoquidem caſtrato eum purpura arcebat, perſuadet Regi, Patricium ſe & Conſulem creet, quo pacto in poſterum Eunuchus Pater evaſit Imperatoris, filium communem generare impotens.* Vide quoque Suidam in *Antiocho Præpoſito*, Georgium item Cedrenum *in Baſilio Macedone*, Procopium *de Bello Vandal. l.* 1. &c. Porro Aurelius Caſſiodorus *l.* 6. *form.* 2. *Mox ut datus fuerit* (patriciatus) *in vita tempus reliquum, honore fit ejus ornatus individui cingulum fidele, quod neſcit ante deſerere, quam de mundo contingat exire.* Juſtinianum Aug. *l.* 1. *Inſtitut.* 11. 12. §. *Quis patiatur Imperatoriam altitudinem, non valere eum, quem ſibi Patrem elegit, ab aliena eximere poteſtate.* Idem *l.* 5. *C. de Conſul. Ne videantur, qui a nobis loco Patris honorantur, alieno juri eſſe ſubjecti.* Forte idem *Inter Patria* dictus eſt Suetonio *in Tito c.* 6. *Neque ex eo deſtitit participem, atque etiam tutorem imperii agere.* Qua mente etiam accipiendus videtur Q. Symmachus *l.* 1. *Epiſt.* 15. *Parentes etiam Patriæ*, dicens &c. Hinc eſt, quòd duo hæc conjungit Majorianus *Nov.* 3. *cum Patre Patricioque noſtro Ricimere.* In quam dignitatem ne porrò cooptarentur Eunuchi, ſancitum eſt à Theodoſio juniore apud *Cedrenum* & *Suidam*: quod tamen non obtinuiſſe, ex eodem Cedreno & Luithprando in *Legat.* patet. Claudian. certè in *Eutropium præfat. l.* 2. v. 49.

Direptas quid plangis opes, quas natus habebit?
Non aliter poteras Principis eſſe Pater.

Item *l.* 2. v. 69. ibid. de eodem.

——— *Præſidium Legum, Genitorque vocatur*
Principis & famulum dignatur Regia Patrem.

Et Sozom. *l.* 8. *c.* 7. de eodem [illegible]. *Conſulis & Patris Imperatoris dignitate condecoratus eſt.* De iſtiuſmodi *Patribus*, habes apud Juſtinianum *Inſtitut.* ubi ſuprà *Quis enim patiatur, Patrem quidem poſſe per emancipationis modum poteſtatis ſuæ nexibus filium liberare, Imperatoriam autem celſitudinem non valere eum, quem ſibi Patrem elegit, ab aliena eximere poteſtate.* Et apud Fund. *l.* 5. *Cod. de Conſul. Ne videantur, qui à nobis loco Patris honorantur, alieno juri eſſe ſubjecti.* Adde Theophylactum Simocattam *l.* 1. *c.* 10. [illegible]. *Quos aſcitiuis dignitatum titulis fulgentes, quos & Genitores appellare Imperator non dedignatur.* Anonymi item Epigramma, *Anthol. l.* 4. *c.* 4.

[illegible]
[illegible]
Hic qui ſtruxit Conſilium ſedem, quem Teſſeparchum
Et Patrem *Imperatores ſuum appellarunt maximi* &c.

Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & Dempſter. *ad Roſin. l.* 7. *c.* 5.

PATER Noſter, initium Orationis à D. N. J. Chriſto compoſitæ in cujus recitatione tres ritus diverſi occurrunt, in Communione Romana. Nam aliquando *tota hæc oratio ſecreto recitatur*, ut in principio & in fine horarum Canonicarum, aliquando *tota clarâ voce dicitur*, ut in Miſſa & in fine horarum Canonicarum, ſecundum Monaſticam conſuetudinem, quod & in Lateranenſi Eccleſia in omnibus horis Canonicis obſervatur. Aliquando denique & quidem frequentius *prima ſilicet & poſteriora verba clarè recitantur*, pœtremaque ſubmiſſius recitantur: cujus diverſitatis rationem, vide apud Macrum fratres: qui etiam obſervant, Catechumenis olim non licuiſſe hanc orationem adhibere; ad verba, *Dimitte nobis*, pectus percuti conſueviſſe; poſt *Pater noſter*, in miſſa ſtatim datum eſſe oſculum pacis; à Joanni XXII. à Pater chum feliciorem extirpationem eſſe inſtitutam, ut Pſalmus, *Lætatus ſum in his quæ dicta ſunt mihi* &c. cum aliis precibus, *Pater* oratione hac, ſubjungatur, in Miſſa Papali, in die Paſchæ, non reſponderi eam per *Amen* &c. Videſis in *Hierolexico*, ut & infra. In Angliæ verò Browniſtæ, Independentes & Anabaptiſtarum non pauci, ne oratione formulis utendum præconcepta, quibus mens & lingua in efficiendo diriguntur, negantes, ipſius Orationis Dominicæ recitationem negligunt contra Eccleſiæ omnium temporum conſtantem praxin, firmiſſima Scripturæ S. teſtimoniis nixam. Quam in rem vide Samuel. Maret. *Syſtem Theol. Loco XII.* §. 26. Hinc *Paternus* nomen, de quibus vide ſupra.

PATER Religionis, apud Arnob. *adv. Gent. l.* 4. *Quid dicitis, ò Patres magnarum religionum & poteſtatum? Ergone à vobis Dees violari & negligi ſacrilegi clamantur, quorum numquam contenti?* Antiſtes eſt, ut pluribus *ad Iamblicum* oſtendit Deſid. Heraldus. Sic in lapidibus, PATER. ET. HIEROCERYX. DEI. SANCTI. INVICTI. MITHRÆ. & ſimilia. Vide eundem Heraldum *Animadverſ. ad Arnobii locum.*

PATER Patratus, vocatus eſt ex Fecialibus unus, is nempe cui Pater & cui filii erant: Habebatur is maximus, appellatuſque in Plutarcho videtur, vel *quod & liberi reverentur ac timeant ſuos genitores*: *vel quod ſint perfecti, ut ipſum nomen ſignat: Patratum enim eſſe, vel quaſi perfectum & abſolutum, perfectum autem eſſe, qui vivo Patre Pater eſſet: vel quod juramenti & pacti præſidem ſpectat ſimul prorſum & retrorſum videre, id præſtare verò maximè eum poſſe, qui & filium habeat, de quo conſultet, & Patrem qui eum doceret.* Vide Roſin. ſæpius laudatum *l.* 3. *c.* 21. & *l.* 10. *c.* 1. ubi Feciales res repetitum ad hoſtes miſſos, ſed ſine ſucceſſu reverſos, Regem his fermè verbis Patres conſulere ſolitum fuiſſe, refert: *Quarum rerum litium, cauſarum condixit* Pater Patratus *Pop. Romani Quiritium* Patri Patrato *Latinorum, hominibuſque priſcis Latinis, quas res nec dederunt, nec ſolverunt, nec fecerunt, quas res dari, fieri, ſolvi oportuit, dic*, Inquit ei, *quem primum ſententiam rogabat, quid cenſes?* Cap. itidem ſeq. ubi ritum Romanum fœderis cum aliquo populo feriendi, ex Liv. *l.* 1. *c.* 24. exponens, ait: *Fecialis Regem Tullum rogavit. Jubes ne me Rex cum Patre patrato Pop. Romani fœdus ferire* &c. E quibus patet, magnæ auctoritatis ſive in bello indicendo, ſive in fœdere feriendo *Patris Patrati* fuiſſe: Et quidem eòdem loco Livius aliam *Patris Patrati* orationem ſuggerit, inquiens: *Fecialis erat M. Valerius, is Patrem patratum Sp. Fuſium fecit, verbenâ caput capilloſque tangens* (ubi Pater patratus ad juſjurandum ſeu ſanciendum fit) fœdus dein longâ verborum ſerie exponens. Vide quoque ſuprà in voce *Fecialis*.

PATER Synedrii, Hebr. אב בית דין, ſeu Princeps ſecundus, proximæ dignitatis erat à Principe ſeu *Naſi*, de quo ſuprà, apud Hebræos. Maimonides, de Synedriis tam magnis quam minoribus, agens, in *Jad tit. Sanhedrin. c.* 1. §. 3. *Qui ſapientiâ*, inquit, *præſtabat, conſtituebant eum ſuper ſe caput, adeoque is erat conſeſſus ſeu Synedrii caput, atidem, quem Sapientes appellitant ubique Principem. Atque is conſtituebatur loco Magiſtri noſtri. Conſtituebant etiam virum Septuaginta reliquis eminentiorem, Caput ſecundum, cujus ſedes erat à dextera illius: is vocitabatur* Pater Synedrii. *Reliqui verò ex LXX. ſedebant coram illis hi ſe juxta dignitatem ſuam. Et quiſque, ut Sacium ſuum antecellunt, ei proximior erat Principi à ſiniſtra eius. Sedebant autem velut in dimidiata area circulari, ita ut Princeps & Pater Synedrii cunctos poſſent contueri.* Sic ergo in conſeſſu reliqui omnes, præter *Patrem* Synedrii, à ſiniſtra Principis conſederunt, adeoque hic cum *Patre* ad ſemicirculi ſiniſtram intuenti partem locum habuit, cæterique ſemicirculi reſiduum, ſecundùm dignitatem ſuam, occupârunt. Atque ita ſine conſeſſum Rabban Gamalielis Principis ſe habuiſſe in Jabne (quo tandem Synedrium Magnum tranſlatum eſt) reperitur in *Toſiphtha ad c.* 8. *tit. Sanhedrin* & apud Joſephum Karo *in Ceſeph Miſna ad tit. Sanhedrin. c.* 1. §. 3. Nempe formula hæc ſeſſionis pro arbitrio legitima ſatis fuit, neque mori ita adverſa ut admittenda non eſſet. Cæterùm receptior eſt ſententia, de formula conſidendi alia fore ejuſmodi, ut Princeps & *Pater* in medio ſemicirculi ſederent, reliqui à dextris & ſiniſtris, juxta dignitates ſuas, nec ſine Scribis binis adſtantibus: cujuſmodi Synedrii figuram exhibet Seldenus *de Synedriis l.* 2. *c.* 6. §. 1. Uti autem ſecundus à Principe *Pater* erat, ita maximè ipſi, poſt Prin-

cipem, reverentia publicitus eſt exhibita, quâ excipi conſuevit, quoties Conventus aliquis ſive Judicum ſive Sacror. introiret: Gemara Babylonica ad tit. Horajoth. c. 3. f. [illegible] 13. 2. *Traditio eſt Rabbanica, univerſum Populum aſſurgere ſolitum, quoties ingrediebatur Princeps, nec reſidiſſe, uſque dum diceret illis, ſedete. Quando Pater Synedrii ingrediebatur, faciebant ei ſeriatim alterutrinque uſque dum locum ſuum occuparet. Sapiens cùm ingrediebatur* [illegible] *quis ex ordinis Synedrii* [illegible] *alter ſurgebat, & alter ſedebat* [illegible] *vice ſuâ in transitu ei aſſurgebat, uſque dum ſuo conſediſſet.* Idem ſed paulo expreſſius Gemara Hieroſol. miſnâ. *ad tit. Biccurim* c. 3. *fol.* [illegible] *col.* 3. [illegible] *Quoties ingrediebatur Princeps, univerſus aſſurgebat Populus,* [illegible] *nec reſidebat quiſquam* [illegible] *dixerit ille ſedete.* Pater Synedrii, *quoties ingrediebatur, faciebant ei ſemitam* [illegible] *adeo ut ſive per hanc, ſive per illam, pro arbitrio tranſire poſſet,* &c. Seriem Principum Patrumque Synedrii Magni ab Antigono Socro, in Rabbanum [illegible] Simeonem, filium Rabbi Gamalielis [illegible] qui, in excidio Urbis ſub Veſpaſiano, peremptus eſt, abſque per annos aliquot, ab excidio illo, amplius gentis illius [illegible], exhibuimus ſuprà in voce *Naſi.* Uti autem in Synedrio M. ſic & in Viginti trium viralı. [illegible] erat, quemadmodum utrumque ſuum habebat Principem, Hebr. *Naſi*, Græcè *Kathegetes* [illegible] quos titulos non planè abolitos voluit Chriſtus Matth. c. 23. v. 8. [illegible] [illegible] *Neque vocemini Patres ſuper terram.* [illegible] Pater veſter [illegible] *Neque vocemini* [illegible] *Principes, ſeu Primates,* [illegible] *eſt veſter Princeps,* [illegible]. Sed ambitionem tantum his tradit [illegible]. Hinc, ut de Patre ſolùm nomine pergam (quod & Patroni cognitum [illegible] & [illegible] civilem, maximè apud Romanos veteres, denotaſſe neſcit nemo) [illegible] non obſtante interdicto illo in Chriſtianiſmum etiam primitivum, [illegible] receptum eſt, ex diſcipulis Platonicis Theologos [illegible] & [illegible], *Literam* [illegible] *Patres veritatis ab ipſis tradita* [illegible] docet Philoſus apud Proclum in Platon. *Theol.* l. 1. c. 5. & 6. &c. Etiam hoc addendum, nomen Patris non ſolùm apud Hebræos [illegible] fuiſſe in dignitate illa ampliſſima, de quâ dictum, ſed & אב & אבות Patris nomen eminentioribus Rabbinis, ob reverentiam ſingularem, à compluribus tribui conſuevisse, ut expreſſè patet ex titulo Talmudico [illegible] פרק אבות *Capitula Patrum*, qui ad Doctores vetuſtiores attinet, & in [illegible] אבות דרבי נתן *Pirke Aboth Rabbi Nathan*, qui corpori Talmudico Babylonico conjunctus eſt, in Capitula illa, Commentarius quaſi perpetuus. Vide Joh. Seldenum *de Synedriis Veter. Hebræorum* l. 2. paſſim, inprimis c. 6. §. 1. c. 10. §. 1. &c. nec non ſuprà, voce *Naſi*, ubi Patrum quoque Synedrii ſeries.

PATERA, eò quod *pateat*, dicta. Ejus in ſacrificiis antiquitus uſus erat, poſtea ad convivia tranſiit. Unde Varro *de L. L.* l. 4. *Hujus* [illegible] *in publicis conviviis, antiquitatis retinendæ cauſâ, cùm Magiſtri fiunt,* [illegible] *& in ſacrificando Deo,* [illegible] *dat Deo vinum.* Priorem uſum indigitat Heliodorus *Æthiop.* l. 2. [illegible] *Hac Lucinia effundebat ex Paterâ merum aquam, & vino,* [illegible] *Diis Indigenis & Græcis, & ipſi Apollini Pythio, atque inſuper Theageni & Charicleæ.* Chriſtodorus quoque Poeta Thebanus Coptita, *Antholog.* l. *Epigr.* 29.

> ——— [illegible]
> [illegible]
> ——— *Et attollebat quidem*
> *Dextrâ phialam (ſeu Pateram)* [illegible], &c.

Quam in rem Theod. Marcilius, *Feſtis diebus*, inquit, *ſoliti ſunt pateras Diis libare, deinde & ipſi perpetare. Itaque matronæ, quamquam lege Romuli temeto abſtinere* [illegible], *tamen feſtis diebus* [illegible] *poſt libationem* [illegible], ad l. 12. *Tabb.* c. 56. vide quoque ad illa Arnobii l. 4. *An ex pateris aureis* [illegible] *defunctis*, Lud. Carrionem *Emendationum* l. 2. c. 3. aliquid etiam apud Jac. Cujacium *Obſervat.* l. 21. c. 12. Propriè autem vas, quo, poſt victimam jugulatam, aliis ſanguinem excipiebat, [illegible] Cretenſibus, quæ vox Syra videtur, quia vaſa Syri *mane* & per metatheſim *amne* vocant. Hôc ſenſu Virg. dixit *Æn.* l. 3. v. 67.

> *Sanguinis & ſacri pateras* ———

Nempe *de victimis* [illegible], ut ibi Servius. Et l. 6. v. 249.

> *Supponunt alii cultros, tepidumque cruorem*
> *Suſcipiunt pateris* ———

Moſes אגנות *aganoth*, vocat Exodi c. 24. v. 6. pro quo Chaldæi habent [illegible], quaſi dicas *aſperſoria*. Syrus [illegible], Arabum unus *hydrias*, alter *taſſath* (Gall. *taſſes*) i. e. *pateras*, Seniores & Vulgatus, [illegible], *crateras*. Atque hîc ſanguine aræ perfundebantur. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. prior.* l. 2. c. 33. &c. Poſteriorum Pindarus *Olympic.* Ode 7. ab initio:

> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> *Phialam ut ſi quis è di*—
> *vite manu* [illegible],
> *Intus* [illegible] —
> [illegible]
> *Juveni genero propinans.*

Vide eundem *Pythiorum* quoque *Od.* 5. *Iſthmiorum Od.* 1. &c. Macrob. certè *Saturnal.* l. [illegible] c. 21. inter poculorum genera *Pateram* recenſet, diſitque tuiſſe, ut nomen ipſum indicet, *poculum planum ac patens:* quod etiam habuiſſe oſtendit Thom. Dempſter. *Antiq. Rom.* l. [illegible] c. 30. Vide de more ingentem hujuſmodi antiquamque & prægnantem *Pateram* in epulis veter. Heroum. poſcendi, in honorem Deorum atque convivii, Caſp. Barthium *Animadverſion. Papin. ad Theb.* l. 1. v. 541. ut & aliquid ſuprà, voce *Crater.* Cujuſmodi *Patera plicata*, [illegible] herbæ ſpeciem crat cælata, nomen trahens, occurrit apud Salmaſ. *Not. ad Pollionis Claudium*, c. 17. ubi variis argumentis, in vaſis cælandis, luxum Veterum [illegible] docet. Vide quoque infrà, voce *Patina.* Idem Pollio in eodem, *Paterarum* [illegible] *fuit.* Sed & *pateræ*, munera, quæ in pecunia numerata olim Principibus quotannis [illegible] ſunt ſolita, offerebantur, ut ſi vidimus ſuprà, in *Hemaſpetam* [illegible] *Patera* inter dona, Amicis Legatiſque tribui. Sic Flav. Vopiſcus, Probum, quum bello Sarmatico jam Tribunus multa fortiter feciſſet, publicè in concione donatum eſſe, haſtis puris quatuor, coronis vallaribus duabus, coronâ civicâ unâ, vexillis puris quatuor, armillis aureis duabus, torque aureo uno, *paterâ ſacrificali quinquelibrali unâ*, tradit in *vita* ejus c. 5. Nec omittenda *Patera*, à Regibus Perſarum, Imperatoribus Romanis dari ſolita, de qua ſic idem Vopiſcus in *Aureliano*, c. 5. *Data eſt ei præterea, cùm Legatus in Perſas iſſet, Patera, qualis ſolet Imperatoribus dari à Rege Perſarum, in qua inſculptus erat Sol eo habitu, quo colebatur in eo templo, in quo mater ejus fuerat Sacerdos.* Ubi Palatinus & editio vetus, *Sol eo habitu, quo colebatur ab ea. Templo in quo mater ejus fuerat Sacerdos*, i. e. eo habitu, quo colebatur ab Aureliano: à quo cultum fuiſſe Solem multa teſtantur & maximè templum ab eo Soli conditum conſecratumque. Non dicit, quo habitu Sol fuerit ſculptus, in illa patera, ſed credibile eſt cùm à Perſis data fuerit, non alio habitu in ea illum fuiſſe ſculptum, quàm quo à Perſis colebatur, qui ejus ſimulachrum facie leoninâ effingebant cum tiara. De quo exponendus Arnobius, l. 6. *Inter Deos videmus leonis torviſſimam faciem mero oblitam minio & nomine frugiferi nuncupari.* [illegible] enim [illegible] & [illegible] Sol dicitur, in *Hymno* quodam, in quo omnia ejus attributa, juxta literas alphabeti, ordine recenſentur.

> [illegible]

Statius Papinius, l. 1. *Theb.* extr.

> ——— *Seu te roſeum Titana vocari*
> *Gentis Achæmeniæ ritu, ſeu præſtat Oſyrim,*
> *Frugiferum, ſeu Perſei ſub rupibus antri.*
> *Indignata ſequi torquentem cornua Mithram.*

E quibus ultimis verbis plenius diſcimus, vultu Leoninô cum tiara fingi, pingique, utrâque manu reluctantis tauri cornua comprimentem, conſueviſſe à Perſis Solem, ut docet Lutatius, ad d. l. Atque etiamnum multis locis Romæ viſuntur Mithræ ſimulachra, ſtantis in ſpelæo vel rupe cavata tiarati, taurum cornibus tenentis aut eundem ſubditum calcantis, vultum tamen virilem, non leoninum habentis, quem tamen quin aliquando hâc facie pinxerint, dubium non eſt, vide Salmaſ. *Not. ad Vopiſc.* l. c. de *Patera* verò *aurea*, in certum Nili gurgitem, a Sacerdotibus quotannis, die Apis natali jacta, infrà voce *Phiala.*

PATERÆ, (inquit Bochart. l. 1. *Chanaan* c. 42.) ſunt ſacerdotes Apollinis, oraculorum interpretes, à verbo פתר *patar*, i. e. *interpretari.* Unde Joſeph, פותר *poter* dicitur, quia interpretabatur ſomnia. Gen. c. 41. v. 8. Auſonius, in Profeſſoribus Burdigalenſibus, ubi de Attio *Patera*, vel *Paterio*, v. 9.

> *Beleni ſacratum ducis è templo genus,*
> *Et inde vobis nomina.*
> *Tibi Patera, ſic miniſtros nuncupant*
> *Apollinaris myſtici.*
> *Fratri patrique nomen à Phœbo datum,*
> *Natoque de Delphis tuo.*

De his ita Hieronym. *Ep.* 150. *ad Hedybiam: Majores tui Patera, atque Delphidius; quorum alter, antequam ego naſcerer, Rhetoricam Romæ docuit, alter, me jam adoleſcentulo, omnes Gallias proſa verſuque ſuo illuſtravit ingenio.* Nic. Lloyd.

PATERCULUS, Romanus quidam, cujus filia Sulpitia ſemel matronarum ſententiâ pudiciſſima fœmina judicata eſt, & electa ex centum præcipuis, quæ ſimulachrum Veneris ex Sibyllinis libris dedicaret. Plin. l. 7. c. 35.

PATERCULUS Velleyus, Hiſtoricus, de quo vide Voſſ. *de Hiſt. Lat.* l. 1. c. 21. & in voce *Velleyus.*

PATERIA, inſula non procul à Lemno. Plin. l. 4. c. 12.

PATERINUS, convitium iis olim aſpergi ſolitum, ab adverſariis Gregorii VII. Pontificis Romani qui huic favebant. Hugo Flaviniac. in *Chron.* p. 228. *Jam verò ſi quis eſſet, qui Gregorio communicaret, his publicè convitiis appetebatur. Hic hæreticus, deſtruìtor Regni* ——— *& quidam adinventitio nomine Paterinus dicebatur.* Fortè quòd Papæ, quem *Patrem* appellabant, adhæreret, inquit Car. du Freſne *Gloſſar.* Idem nomen, ſed ab alia origine, poſteà Valdenſium ſectatoribus aſtrictum, uti videre eſt ſuprà voce *Patarea.*

PATERNIACUM, Gall. *Baverne*, German. *Patterlingen*, oppid. Helvetiæ, haud procul Eburoduno, antiquum, quod conjicitur tum ex commodo loci ſitu, tum ex inſcriptione [illegible], in marmore rotundo, ſuper ponte Brojæ. *Jovi O. M. Genio Loci, Fortunæ. Reduci. D. Ap. Pius Auguſtus dedit.* An à Gracchio Paterno, cujus meminit *inſcriptio Vicaria*, nomen & ortum accepit? Igne illud, Cæſaris tempore, periiſſe credit Guilim. p. 39. Jo. Bapt.

Rupt. Plantinus, olim ad Brojæ trajectum vicum fuiſſe putat. qui poſtea ex Arcturi ruinis in oppid. excreverit: vide ejus *Belg. Nov. Ant.*

PATERNIANA, Hiſpaniæ Tarraconenſis urbs. *Ptol. Paſtrana Mariana* dicitur. Aliis eſt *Paterna*, oppidul. Valentiæ ab ea Urbe 2. leuc. diſtans: ſed ſitus non congruit.

PATERNIANI, Hæretici, Symmachi Samaritani, & Patritianorum errores ſectati. Carnem Dæmonis opus ſtatuentes: omni impuritatis genere ſe polluebant. Seculo quarto; mox tamen correcti. Auguſtin. *de Hær. c.* 85.

PATERNUM, Caſtrum Campaniæ Romanæ in ditione Pontificiæ. & ora maris Tyrrheni: ubi alias villa Pisoni Junioris *Paterno. L. Holſtenius.*

PATERNUM, *Lycoſthem Crimiſſa*, *Barrio* [illegible] *Ciro* oppid. Græciæ magnæ, in ora, ubi ſinus Tarentinus incipit, 24. mill. paſſ. à Crotone urbe in Boream Roſcianum verſus ad 36. Cariato proxima. Item, oppid. Siciliæ, Hadrano propinquum, 5. mill. paſſ. diſtans, a Rogerio Comite Siciliæ adverſus Saracenos extructum, *Paterno.*

PATERNUS, vide *Ovinius.*

Fl. PATERNUS, Conſul cum Fl. Anicio Maximo, an. Urb. Cond. 1196.

PATHANII, iidem cum *Gazaris*, *Patarenis*, *Pauperibus de Lugduno* &c. quos vide & Dominic. Macrum in *Hierolex.*

PATHISSUS *Tibiſcus Ptolemæo*, *Tiſſa* vel *Tieiſſa* Lazio, fluv. ingens Jazygum Metanaſtarum in Hungaria Tranſdanubiana à Carpate monte profluens, longoque tractu in Danubium inter Petrovaradinum oppid. ac Taurunum urbem decurrens, Solnocum & Segedinum urbes alluens, Jazygeſque a Dacis ſeparans. *Tibiſis Herodoto*, & *Parthiſcus Ammiano* dicitur.

PATHMITICUM Oſtium, unum ex Nili oſtiis, apud *Ptolem.* per quod Buſiriticus amnis, in quem, prope Delta minus, Bubaſtiacus amnis dividuus fit, in mare exit. vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 477.

PATHMOS, vide PATMOS.

PATHROS, & PATHRUSIM, inter VII. gentes ex Miſrajim Chami filio ortas, Auſtraliores Ægypti partes incoluerunt, nempe *Thebaidem.* Nam *Pathros* eſt *Thebais*: adeò ut illa partitio, quâ Thebais ab Æg. pro propriè dicta disjungitur, quæ in infima Romanorum tempora duravit, etiam ab ultima antiquitate obtinuerit. Vide Eſai. *c.* 11. *v.* 11. & Jerem. *c.* 44. *v.* 1. quique primus id obſervavit, vir in literis primus, Sam. Bochart. *Phaleg. l.* 4. *c.* 27.

PATI, nullo adjecto caſu, eſt durare, obdurare, ſuſtinere, [illegible]. Virg. *Ecl.* 10. *v.* 52.

> *Certum eſt in ſilvis, inter ſpelæa ferarum,*
> *Malle pati* ———

Ex quo verſu ridicule Vir doctus, pium & Chriſtianum verbi uſum, cum morte Servatoris, mundi & agonibus Martyrum ac Chriſtiana pietate natum: etiam extra Eccleſiam Latinum fuiſſe probare contendit. Senſus enim Poetæ, Malo [illegible]. *duram & difficilem ſuſtinere in antris ac ſpeluncis vitam.* Sic Terentius *Eunucho Actu* 1. *ſc.* 1. *v.* 7.

> ——— *Ubi pati non poteris, quum nemo expetet,*
> *Infectâ pace ultro ad eam venies.*

Id eſt, durare ac vivere ſine Thaide, quam nunc tam fortiter tibi proponis. Idem *Hecyrâ*, *Actu* 1. *ſc.* 2. *v.* 108. alibique. Seneca *Hercule Oet. v.* 1524.

> *Quique ſub plauſtro* patiuntur *Urſæ:*

i. e. vivunt durant. Et *Thyeſte verſu* 470.

> *Immane regnum & poſſe ſine regno pati.*

Ubi *poſſe pati ſine aliquo*, eſt poſſe vivere ſine illo, poſſe æquo animo ejus deſiderium ferre. Ut apud Lucanum, *l.* 9. *v.* 262. *ſine Rege pati poſſe* eſt poſſe perferre libertatem; quod non poterant Cappadoces apud Juſtinum, *l.* 38. *c.* 2. nec Junii Vitelliique, apud *Livium.* Hinc *Patiens*, qui obdurat, contentus anguſtiis præſentibus. Hor. *l.* 1. *Sat.* 1. *v.* 37.

> ——— *Et illis utitur ante*
> *Quæſitis patiens* &c.

Plura apud J. Frid. Gronovium *Not. ad Thyeſtem Sen. d. l.* Vide quoque H. Grotium ad *Lucan. l.* 5. *v.* 314.

PATIBULUM, propriè de tranſverſo crucis ligno. ſicut & pro ſera ſive vecte, quâ oſtia occluduntur, dictum *Titinnio Nonius* docet. Nonnunquam pro tota cruce ſumitur, ut apud Juſtin. *l.* 22. *c.* 7. quod contra Lipſium obſervat Salmaſ. de Cruce. Vide etiam ſuprà *Crux*, & *Furca ſupplicium*, it. ubi de *Veuicombario.*

PATIENS & Faciens, duo rerum principia, ex Stoicorum ſententia. Diog. Laërtius *princ. in Zenone*, ubi cùm *Patiens* de materia explicuiſſet, *Facientis*, ſive τῦ ποιῦντος nomine verbum Dei, [illegible] denotari, apertis ferè verbis ſignificare videtur, Τὸ δὲ ποιῦν, inquiens, τὸν ἐν αὐτῇ λόγον τὸν θεόν. [illegible]. *Quod autem faciat, Verbum Deum eſſe* (Stoici nimirum docuerunt) *quod in ipſa materia, nempe Patiente, ſit. Hunc enim quippe ſempiternum per ipſam omnem ſingula creare.* Tob. Pfannerus *Syſtem. Theolog. Gentilis purioris c.* 5. §. 4.

PATIENTIA, vox Benedictinorum, Auguſtinianorum Diſcalceatorum & Fulienſium in Eccleſ. Romana. Quorum illi, ſpeciem quandam ſcapularis abſque cucullo, cujus apud ægros illorum uſus: iſti fruſtum panni, quod Novitii apud eos antè & retro pendulum habent, ad pedis longitudinem: hi ſpeciem ſcapularis iiſdem Novitiis, toto Novitiatus tempore, geſtari ſolitam: item induti genus, quod ægrotis illorum dari conſuevit, hâc voce indigitant. P. Richelletus *Diction. Gall.* vide & ſuprà *Armilauſa.*

PATINA, an à *patendo*; unde ſæpe in veter. libris *Patena* ſcribitur, ut vidimus ſuprà: an à πατάνη, ut Suidæ viſum? Græcis λοπὰς eſt: à Romanis, luxuriante ſequiore ævo, variis argumentis exlari conſuevit. Unde *Hederatam* memorat Treb. Pollio in *Claudio*, *c.* 17. Patinam *argenteam hederatam librarum XX. & III.* Ubi hederata *Patina* Salmaſio videtur habuiſſe tantum folia hederæ cælo expreſſa: corymbiatus autem diſcus, cujus ibidem mentio corymbos, i. e. uvas hederæ: cùm inter hederæ ſpecies [illegible] recenſeatur. *Specillatæ Patinæ* meminit Flav. Vopiſc. in *Probo*, *c.* 4. *Patinam argenteam librarum decem ſpecillatam*, ubi ex libro Palatino & vet. editione, *Specillatam* reponit idem Salmaſ. *Specillum* enim diminutivum à ſpeculo, parvum nempe ſpeculum: ſicut *vaſculum* à vaſculo, *loculus* a loculo. & ſimilia. *Specillata* autem *patina* à genere cælaturæ nidem dicta, quod intus haberet crebra cælulata vel ſpecilla. Plin. *l.* 33. *c.* 9. *Quin etiam pocula ita figurantur* [illegible], *ut vel una intuente populus imaginum fiat.* Hinc non dubium eſt, *Patinam* appellari *l. c. ſpecillatam* vel *ſpecillatam*, quæ ad eum modum figurata eſſet, ut ſpecilla varia cælo expreſſa haberet intus, ad reddendas plures imagines &c. *Veluſtæ auro ſupertinctæ*, apud *Anaſtaſium*, ſunt χρυσόμελα, i. e. *deaurata*, quemadmodum aurò ſuperfuſa ſtatua occurrit in *lapide veteri*, STATUAM SECUNDAM. AURO. SUPERFUSAM. LOCARI. SUMPTU. PUBLICO. PLACUIT: quæ aliter *ſub auro decenti* aut *conſpicua* dicebatur &c. At *fictiles* erant, in quibus lautiores cibi apponebantur. Iterum Plin. *l.* 35. *c.* 12. *Atque ut luxu quoque aliqua contingat auctoritas figulinis, tripatinium, inquit Feneſtella, appellabatur ſumma cœnarum lautitia. Una erat murænarum, altera luporum, tertia mixti piſcis, inclinatis jam ſcilicet moribus. ut tamen eos præferre Græciæ etiam Philoſophis poſſimus.* Juvenal *Sat.* 4. *v.* 134.

> *Debetur magnus Patinæ, ſubitusque Prometheus*
> *Argillam atque rotam citius properate.*

Et. *Sat.* 11. *v.* 19.

> *Et quadringentis nummis condire guloſum*
> *Fictile, ſic veniunt ad miſcellanea ludi.*

Quæ verba, *condire guloſum fictile*, dixit Græcus Poeta *Meleager* apud Stratonem Sardianum, ἐν τῇ παιδικῇ Μούσῃ·

> Εἰ γάρ σοι τάδε ταῦτα [illegible], ὦ μάκαρ, οἴας
> Ἀρτύσεις πάλιν Ῥωμαϊκὰς λοπάδας.

Ubi vides, Ῥωμαϊκὰς λοπάδας, *Romanam Patinam* proverbiò Græcò jactari, de miſcellanea patina, variis & exquiſitis lautiis referta, qualis inprimis, Æſopea & Vitelliana fuit, jam ſuprà memoratæ voce *Luxuria*: quarum hæc ducentis ſeſtertiis conſtitit; ſcarorum jecinora, murænarum lactes, phœnicopterum & pavonum cerebella & phœnicopterùm linguæ continens, ut videre eſt apud Sueton. *in Vitell. c.* 13. Illius meminit Tertullian. *de Pall. c.* 5. ubi de Æſopo, *Ex avibus ejuſdem pretioſitatis, ut canoris & loquacibus quibuſque, ſexcentum millium Patinam conſiceret.* Qui locus variè ab Eruditis hactenus acceptus eſt. *Budæus* ſenſit, hanc Æſopi patinam centenarium fuiſſe, i. e. centenis avibus ſtructam, quarum ſingulæ ſenis millibus nummûm coemtæ fuerint: totam patinam ſexcentis ſeſtertiûm ſtetiſſe. Sed huic ſententiæ repugnat Plin. qui *l.* 35. *c.* 12. diſertè ſcribit centum millibus patinam Æſopi ſtetiſſe. Vetus Salmaſii liber, & prima editio Rhenani, planè etiam in Tertulliano legunt, *centum millium patinam conſiceret*, non ſexcentum. Atque ita Afrum in Plinio legiſſe, nec aliter Plinium ſcripſiſſe, verba ipſius apertè teſtantur, quæ ſic habent: *Nam vel cùm ſcimus Æſopi tragicarum hiſtrionis, in natura avium, diximus ſeſtertiis C. ſtetiſſe, non dubito indignantes legentes. At hercules Vitellius in Principatu ſuo CC. ſeſtertiis, condidit patinam. cui faciendæ fornax in campis exædificata erat, quoniam eò pervenit luxuria, ut etiam fictilia pluris conſtent, quàm murrhina.* Quibus ex verbis diſcimus, primùm fictilem fuiſſe Æſopi patinam: deinde centum tantùm ſeſtertiis conſtitiſſe: præterea pretium illud, quo patina taxata eſt, pro manupretio datum eſſe figulo, qui eam ex humo duxit, non pro avibus, quas in ea poſuit Æſopus. In eo enim ſpectanda indignatio, non quòd Vitellius Apicium ſuperaverit, Principe privatum, ſed quòd, cùm Æſopus patinam habuerit fictilem centum millibus emptam, immenſo ſane pretio, eò tamen luxuria perveniſſet, ut Vitellius in Principatu ſuo potuerit fictile condere, alterò tantò æſtimandum, adeo ut pretia murrhinorum non æquaret ſolùm, ſed & tranſcenderet. Ejuſdem patinæ, meminit idem Plin. *l.* 10. *c.* 51. *Maximè tamen inſignis eſt in hac memoria Clodii Æſopi patina centum ſeſtertiis taxata* quæ ſumma aureorum noſtrorum, inquit Salmaſ. facit bis mille & quingentos. In ea itaque *Patina*, Æſopus convivis ſuis appoſuit aves, aut cantu, aut humanæ vocis imitatione, ſingulas, quarum ſingulæ ſex millibus coemtæ fuerant. Plin. *l. c.* hoc eſt, quod Tertullianus ubi ſuprà, *aves*, ait, *ejuſdem pretioſitatis*: præceſſerat enim, *quâ multi unius obſonium ſex ſeſtertiis detulit.* Sex autem ſeſtertia, ſex millia nummûm, h. e. aurei centum quinquaginta. Atque his duabus rebus maximè hæc patina inſignis fuit, & quod ex luto ficta tam carè ſtetit, & quod aves tam carò emptæ in ea ad cœnam appoſitæ ſunt. De numero avium nihil quidem Plinius, interim profectò magnum illum oportet fuerit, ut tam grandem patinam implerent, item & ingentem hanc fuiſſe neceſſe eſt, cujus fictura tam immane pretium apud figulum eſt poſitum. Cum autem Tertullianus, *patinam ex avibus conſicatam* dicit, *conſicere* ἀποτιθέναι denotat, *recondere* vel *reponere*, ſenſuſque eſt, Æſopum Hiſtrionem in cellario ſuo, patinam centum millium conficatam repoſitamque habuiſſe, ut aves in ea convivis exhiberet, ſex millibus ſingulas coemtas: adeoque *conſicavit avium*, idem eſt, ac *ad aves conſicavit*, ut avibus ſcilicet in convivio repræſentaret, & apponeret. Περὶ τὸ [illegible], &c. Vide Salmaſ. *Not. ad Tertullian. l. c.* ubi de *patinis* aliis Æthiopiæ Regum, ſuprà voce *Æthiopia.*

ARIA Via in Sabinos ducebat, ut & *Quintia*.
US Carolus, Doctor Medicus Pariſ. rei nummariæ pe- ptiſque de illa editis, clarus: Patavii docuit, nuper de-

RUS, Siciliæ mediterraneæ urbs. *Palazzolo* hodie, te-

TAMA, Indiæ intra Gangem urbs, *Ptolem.*
ITES, vir Perſa, magus. Smerdim fratrem ſuum ſi- merdi fratri Cambyſis, Perſarum Regem declaravit, Fuit ſictus Cambyſis, apud Perſas.
OS, Icarii maris inſula Plinio *l.* 4. *c.* 12. & *Straboni*, no- quum hodie retinet, ſi *Nigro* creditur. *Palmoſa* verò no- e tamen vocat *Sophianus*. Hæc teſte Plinio *loc. cit.* patet cir- inta mill. paſſ. in Arabicâ Paraphraſi, per B. ſcribi- *Batmos*. Nomen habet, ex conjecturâ Bocharti, *naan*, *c.* 8. à terebinthis. Syris enim terebinthus *batme*, ut Chaldæis *butma*, & Arabibus *botmen*, un- is *betum*, & *albatum*. Et, ut author eſt *Dioſcorides*, na- ebinthus in Judæa, Syria, Cypro, Libya, Καὶ ἐν ταῖς ...ους. Quod ſequutus Iſidor. *Orig. l.* 17. *c.* 7. terebin- ferri aſſerit ex *Arabiæ partibus, atque Judæa, & Syria, Africa, & inſulis quoque Cycladibus*. E quo numero eſt late ſumptô vocabulô, quomodo illi ſumunt. *Nic. Lloyd.* eſt in mari Ægæo, ferè 40. mill. paſſ. ab Icaria inſula m. totidem à Co, in Boream, P. *de Via* nunc *Patina* & inſula Palmos ei adjacens ad Meridiem *Palmoſa*. In- Græci ſunt Chriſtiani, ſed Magiſtratus & urbium præ- ex. Huc D. Johannes Evangeliſta à Domitiano relega- ibique Apocalypſin ſcripſit, *Nat. Met.* vide Apoc. *c.* 1. ea eſſe monaſterium Caiojenorum Bellonius ſcribit, in vetis manus oſtenditur, cui ungues ſuccreſcunt, tamet- reſecti, eam D. Joannis manum eſſe Græci affirmant: Turcæ eſſe manum alicujus ex ipſorum Prophetis ja- c. Urbem habet Epiſcopalem ſub Archiepiſcopo Rho- *rrat*.
OZIENSIS Argenti fodina Peruviæ, ſingulis diebus Philippicum dare, ſcribitur. Joſ. A Coſta *de Nat. nov.*

ACORII, Galliæ populi *Ptolem.* vulgò *Perigort*. Legitur *rrecorii*.
Æ, civitas Archiepiſcopalis in Achaja, *Badra*, & *Ba-* i. e. veteres Patræ, Turcis, & nunc florens, *Ferrar.* uſanias *l.* 3. & 7. *Aroen* dici prius ſolitam ſcribit; mox mœnibus ampliatis nomen accepiſſe, quod nunc ha- *l.* 4. *c.* 4. Silius *l.* 15. *v.* 310.
Tum bijirata Ephyre, Patræque & regia Pleuron.
um Ovid. *Metam. l.* 6. *v.* 417.
Meſſeneque ferox, Patræque, humileſque Cleonæ.
. Baud. Tarc. Item *Patra* in Phthiotide Laonico, quæ *ſſalica* dicuntur à D. Paulino, apud Thermopylas. Ad ictus Mahometes III. A. C. 1602. *Lloyd.* Cæterùm. urbs *Aroë* dicta, quæ vox Græcis culturam terræ notat, colæ primi Græcos docuêre. Triptolemus enim ab Eu- i Rege edoctus eam Athenienſibus tradidit. Inde *Patra*, Preugenis fil. Agenoris nepote, inſtauratore ſuo: tan- Auguſto, qui urbem portu celebrem & proin mercatu imam, incolarum numerô plurimùm auxit, *Colonia Aroë Patrenſis* appellata eſt. Memorat nummum Clau- ratoris cum *Inſcr.* COL. A. A. PATR. & inſignibus mi- Legionum Roman. additô numerô XXII. Jac. Sponius *tiæ Part.* 1. *p.* 17.
ASIS, urbs Pontica, *Stephan.*
ENSIS Lucius, vide *ibi*.
ES, dicti, quos Romulus ætate, prudentiâ, opibus pol- umerô 100. legit, penes quos Concilium Reip. eſſet: his, n alios 100. addidit, Tarquinius verò Priſcus 300. eſſe idem ob ætatem *Senatus*, item *Patrons*, dicti; qui au- llis geniti, *Patriciorum* venerunt nomine. Alii ſecundam Centuriam Tarquinium modò memoratum, ex Plebe, dicunt, qui appellati *Senatores minorum gentium*: Bru- ô tertiam adjeciſſe. & tum *Patres conſcriptos* dici cœpiſ- inter hos Plebejoſque actum. Vide Liv. *l.* 1. Florum *l.* 1. de *Rep. Rom.* Alexandr. *Genial. dier*, *l.* 2. *c.* 2. &c. item natores. In Eccleſia peculiariter ſic dicti ſunt, qui do- minentiâ, ſcriptorumque dignitate, doctrinam fidei in- lluſtrârunt, & confirmârunt. Quales Seculô 1. Apo- ari Apoſtolici, Prochorus, Barnabas, Clemens &c. Se- & III. Ignatius, Hegeſippus, Juſtinus Martyr, Irenæus, lus Antiochenus, Melito Sardenſis, Clemens Alex. Ter- ., Hippolytus Martyr, Origenes, Cyprianus, Gregorius rienſis, Arnobius, Lactantius, &c. Seculô *IV.* Euſebi- enus, & Cæſarienſis, Athanaſius, Cyrillus, Hilarius oſis, Optatus, Ambroſius, Baſilius, Ephræmus Syrus, us Nazianz. Cæſarius, Gregorius Nyſſenus, Prudenti- phanius &c. Seculô *V.* & *VI.* Chryſoſtomus, Sixtus Se- Hieronymus, Ruffinus, Auguſtinus, Proſper, Cyril- ndrinus, Theodoretus, Fulgentius Afer, &c. Vide ... & de ſcriptis eorum, tum genuinis, tum ſup- , Rivetum in *Critic. Sacro*. Dallæum *de uſu Patrum*, &c.
RES Fidei, in Eccleſia Romana Inquiſitores dicti, vi-

RIA: pagus, provincia, regio, Gall. *Pays*: Virg. *Æn.* 743.
Quod genus hoc hominum? quæque hunc tam barbara morem Permittit patria? hoſpitio prohibemur arenæ.
n. *contra Epiſt. Parmeniani l.* 1. *c.* 17. *Multâ interjacent*

patriæ gratiam. Eâdem ſenſu vox occurrit, apud Arnob. Junior. *in Pſalm.* 104. Gregor. Turonenſ. *Hiſtor. l.* 5. *c.* 1. Alias *Pa- tria*, genitale ſolum, locus nativitatis noſtræ contextus eſt: *pro ana & Religione dulce periculum*, judicavit Ludovicus Princeps Condæus apud Thuanum *Hiſtor.* hôc emblemate in vexillis ſuis mirè gaviſus. Sed & jam Hectori apud Homer. *Il.* μ. *v.* 243.

Εἷς οἰωνὸς ἄριστος ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης.

Notique apud Athenienſes Codri, apud Romanos, Decii, pro Patria devoti: Etiam in Gymnicis Certaminibus non aliud Athletæ majori curâ egêre olim, quam ut *Patriam* coronarent ſuam: Neque enim corona iis victoribus ſolùm, ſed patriæ potiſſimùm hoc decus parabatur, uti Socrates docet apud Xenophontem *Memorabilium l.* 3. Quam in rem vide plura hîc paſſim. In *Fleta l.* 1. *c.* 31. §. 2. 3. & alibi paſſim, *per Patriam ſe defendere*, opponitur *defenſioni per corpus ſuum*: eſt autem tale defenſionis genus, quô accuſatus ſeu reus judicio totius *Patriæ* ſe ſubmittit, iſque in factis publicis locum habebat. *Sunt nempe* 4. *caſus, qui imponunt homini neceſſitatem, quod per patriam ſe defendat, ut eſt in c.* 34. §. 25. *regia dignitas, cum patriam habeat pro campione, fœmineum ſexus, ... mahemii & ætas* 60. *annorum & ultra*. Adde *c.* 35. §. 4. & Bractonum *l.* 2. *c.* 25. §. 15. &c. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* De ritu verò *Patriam abjurandi*, apud Anglos, Normannos Danoſque olim uſitato, diximus ſupra, voce *Abjurandi*. Addam ſolum, olim in Attica aliiſque qui vel ſacra legiſſent, vel *patriam* prodidiſſent, ſepelire non licuiſſe. Xenoph. Ἑλλην. *l.* 1. Plut. *Phocione* C. Nepos *Themiſtocle*, *c. ult.* &c. Quò reſpexit Virgilianus Sinon, *Æn. l.* 2. *v.* 137.

Nec mihi jam patriam antiquam ſpes ulla videndi,
Nec dulces natos——

Quem tamen uſum Romanos non obſervâſſe, liquet ex Ovidio *Triſt. l.* 2. *eleg.* 3. Vide Jo. Kirchmannum *de Funer. Rom.* & Gutherium *de Jure Manium*.

PATIRAGADÆ, locus Perſicus, *Stephan.*

PATRIAMPHES, vir Perſa, Xerxis auriga, Herodot. *l.* 7.

PATRIARCHA, nomen dignitatis Eccleſiaſt. Burchard. *l.* 1. *c.* 53. *ponendi Patriarchæ, ubi apud Ethnicos prius Flamines*. Conſtituti Concilio Nicæn. circa A. C. 325. Patriarchatus tres, à quibus aliæ Eccleſiæ dependerent, Romanus, Antiochenus & Alexandrinus, Sozom. *l.* 1. *c.* 17. Dein, in Concilio Conſtantinop. A. C. 385. ſancitum, ut Epiſcopus Conſtantinopolitanus, in perpetuum diceretur *Patriarcha*: cujus ſedes Antiochenæ & Alexandrinæ prælata eſt, Concilio Chalcedon. ſub Martiano Imperatore habito, A. C. 451. cui decreto Epiſcopus Roman. Leo reſtitit, ortumque inde infelix de titulo *Univerſalis* certamen: Hieroſolymitana quoque Eccleſia Patriarchatus titulô & ſede decorata eſt Concil. Nicenô retro memoratô, ſed ſalvâ juriſdictione Metropolitæ Cæſarienſis; demum Concil. Conſtantinopolitanô II. A. C. 553. ei Metropoles Cæſarea, & Scythopolis, ut & Berytus & Rubenſis, quarum illæ ſub Antiocheno, hæc ſub Alexandrino Patriarch. fuerant, ſubjectæ ſunt. Hodieque aliqua horum in Eccleſia Græca umbra ſupereſt. Sub finem ſeculi præteriti, cùm Clemens VIII. Henricum IV. Galliæ Regem conſilia *de Patriarcha* in Gallia creando ſerio agitare cerneret, anathemate illum exſolvit. Vide Thuan. *in Hiſtor.* ut & hic infrà.

PATRIARCHÆ, non ſolùm apud Hebræos & Chriſtianos, ſed & apud Gentilium Religionum cultores olim fuêre. Unde Gamalielis *Patriarchæ* meminit Marcellus Empiricus *c.* 23. quem paganum fuiſſe, nullum eſt dubium. Sed & alibi nominis ejus mentionem factam, etiam in ſcriptis ... reperies, Caſaubonus *ad Vopiſcum Saturn.* *c.* 8. Salmaſio verò idem non videtur; quin contendit Gamalielum Marcelli Judæum, omnino fuiſſe, quod & nomen, planè Judaicum indicat: *Patriarchas* verò inter Gentiles fuiſſe nullos, vide eundem *ibid.* Apud Hebræos, Primogenitum quemque in familia ſua, quantumvis exigua, *Patriarchatum* geſſiſſe, ſeu imperium aliquod exercuiſſe, Seldenus veroſimile judicat: Itaque Abrahamus Iſaaco etiam promogenito ... ſuis, Iſaacus Eſavo & Jacobo, Jobus filiis ſuis & ex eis nepotibus, alii aliis *Patriarchæ* ſeu Principes fuêre. Cumque Primogenitus quiſque Sacerdos fuerit, ante Moſis tempora, hinc & *Patriarchæ* erat idem munus obire; Adeoque ut Regiminis *Patriarchalis* ſeu Regii, ejuſque Præfecturarum ſubſtitutarum actus in imperando, coërcendo, in jus vocando, ſententiam ferendo, exequutioni mandando reliquiſque Imperii ac Juriſdictionis appendicibus habebant, ita Sacerdotii actus in ipſis ſacris obeundis, cultu ſolenni ritibuſque divinis ac benedictionibus præſtandis, verſabantur. Quo factum, ut vox כהן *Cohen*, quâ *Sacerdos* in ſacro Sermone deſignatur, non rarò *Principem* quoque territorii denotet, & à nonnullis etiam antiquitus ita vertatur, vide Joh. Seldenum *de Synedriis Veter. Hebr. l.* 1. *c. ult.* Apud Chriſtianos, primis temporibus, h. e. per annos circiter 400. *Patriarchæ* dicebantur iidem, qui & *Metropolitæ* & *Archiepiſcopi* & *Primates*; Poſtea verò, cùm à Conſtantino plures provinciæ in unam diœceſin redigerentur; ſupra Metropolitanos conſtituti ſunt ſuperiores *Patriarchæ*, ſeu *Primates*. *Exarchi Diœceſium* dicti; quorum primus fuit Epiſcopus Alexandrinus, qui jam ante hôc nomine gaudebat, ut apparet ex Flavii Vopiſci *Saturnino*; licèt duntaxat tanquam Epiſcopus Metropolitanus, reliquis Epiſcopis major eſſet. Cum autem poſterioribus plurimi legantur *Patriarchæ*; primitus tantùm per excellentiam datum eſt id jus tribus Epiſcopis, *Romano* nempe, *Alexandrino* & *Antiocheno*, quæ præcipuæ erant Imperii præfecturæ ſeu diœceſes. Quibus acceſſêre dein alii duo, juxta politicæ dignitatis ordinem aſciti, Conſtantinopolitanus, & Hieroſolymitanus. Et quidem Pontifici Romano, *qui in Occidente unicus est ſemperque fuit Occidentis Patriarcha*, ſecundùm Blorinum, titulum hunc fuiſſe e-

tum datum, patet exemplo Leonis, qui *Romanus Patriarcha* nominatur a Theodoſio in *Epiſtolis* &c. Tandem tamen etiam minorum Præfecturarum, quæ Græcis Ἐπαρχίαι dictæ, Epiſcopi, eodem nomine inſigniti ſunt. Hinc *Patriarchæ* dicti etiam Primates. Ita Deſiderius Epiſcopus Cadurcenſis *Ep.* 12. Sulpicium Archiepiſcopum *Patriarcam* vocat, & *primæ ſedis Antiſtitem*. Innocentius III. in *Ep.* Triquivitinum Archiepiſcop. Primatem Bulgariæ & Blachiæ: vide quoque Gregorium VII. *l.* 6. *Ep.* 35. Eodem axiomate honorat Ramaldum Archiepiſcop. Lugdunenſem, qui obiit A. C. 1129. Petrus Venerab. Archiepiſcopum Bituricenſem, Alii. Hodie titulus conceſſus eſt Epiſcopo Gradenſi & Aquilejenſi. Vide *Allatium de Concord. utriuſque Eccl. c.* 25. *num.* 7. Ughellum *Ital. ſacr.* & Marcam *de Primat. num.* 20. 21. Sed & *Patriarcha* nomenclaturam *Hygumenis*, Abbatibuſque tribui conſueviſſe, legimus in *Vita Nili p.* 12. 20. &c. Redeo ad Judæos, ſed poſteriorum temporum, apud quos *Patriarchæ* in Palæſtina etiam ſunt Principes ac Summi Pontifices Judæorum, quos ſucceſſionis jure ad hanc dignitatem pervenire ſolitos fuiſſe, docet Epiphanius in *Hær. Ebionit. c.* 30. De his copiosè egit Origenes, περὶ Ἀρχῶν *l.* 3. *c.* 1. Theodoretus *Dial.* 1. Gothofredus *ad l.* 1. *Cod. Theodoſ. de Judæis* & *ad l.* 29. *eod. tit.* &c. ubi eorum nomen extinctum ac dignitatem ſublatam eſſe, à Theodoſio juniore inter alia obſervat, quibus *Primates* ſucceſſerint in Synedriis electi &c. Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque, inprimis de *Patriarchis* Aquilejenſi, & Gradenſi, Macros Fratres in *Hierolexico*. Seriem vero *Patriarcharum* in Oriente, à tempore Concilii Chalcedonenſis, uſque ad tempora Heraclii Imperatoris exhibet Jo. Forbeſius *Inſtructionum Hiſtor. Theologicarum l.* 3. *c.* 3. 4. 5. & 6. Ut *de Patriarchis Judæorum* quædam addam, de illis ſic Cl. Suicerus, *Scriptores ſacri hanc vocem nunquam Eccleſiæ N. T. accommodàrunt. Soli Judæi, etiam poſt everſam politiam & ſynagogam*, Patriarcharum *nomen retinuerunt: ut enim inter ſuæ nationis homines perpetua vigeret communio, ex iis, quos ex Davidis poſteris eſſe credebant, duos eligebant Principes, quorum quilibet* [illegible] Ἀιχμαλωτάρχης, *dicebatur. Horum alter Babylone ſedem habebat, in gratiam Judæorum trans Euphratem ſub Parthorum imperio degentium: alter Tiberiade Galilææ pro Judæis per Imperium Romanum diſperſis. Priorum ſucceſſio, licet obſcura, ad annum uſque* 1200. *duravit: poſteriorum verò, ex poſteris Hillelis Simeonis. Juſti dicti, ad A. C.* 420. — *Erat autem eorum dignitas & auctoritas tanta, ut ne Gentiles quidem eam agnoſcere fuerint dedignati:* quod probat Autor ex literis Hadriani Imperatoris ad Servianum Conſulem, idem apud Vopiſc. *in Saturnino, d. l.* Vide cum omnino *Theſ. Eccl.* voce Πατριάρχης, ubi de *Patriarchis* quoque *Montaniſtarum* quædam, & *de Patriarchis Chriſtianorum*, apud quos id nominis circa A. C. 380. nondum in uſu fuiſſe docet, complura habet, inter alia Antiocheno κατ' ἐξοχὴν tributum addens: ut & ſuprà aliquid voce *Nati*. Nomen quod attinet, Πατριάρχης eidem eſt Πατριᾶς ἄρχων, *gentis Primas, ibid.*

PATRIARCHALIA Reſponſa, in Oriente olim magnæ auctoritatis. Poſtquam enim Creſconius primus Romanorum Pontificum Epiſtolas, inter Canones, retuliſſet, illiſque auctoritatem addidiſſet Canonicam, cùm anteà pari cum cæterorum Epiſcoporum Reſponſis valore haberentur: ad hoc exemplum poſtea in Eccleſia Orientali cœperunt valere, adſervari & colligi Reſponſa *Patriarchalia*, ut ex Codice Eccleſiæ Oriental. patet; cui multa addita ſunt à Trullanis Patribus, poſt Juſtinianum Imperator. inter quæ Epiſcoporum, Patrum & Patriarcharum quorundam Canones & Epiſtolæ, quia idem factum ob Occidentalibus videbant. Quæ additamenta, editione Pariſienſi A. C. 1620. cum Balſamonis Commentariis in Codicem hunc Canonum Eccleſ. Oriental. ad intellectum Nicæni omnia ſubjicit Maſtricht JCtus in *Hiſtor. Juris Eccl.* Sunt autem iſthæc: *B. Dionyſii Archiepiſcopi Alexandrini Epiſtola ad Baſilidem de diverſis capitibus, ad quæ per Epiſtolam Dionyſius reſponſa dedit, quæ tanquam canones ſunt admiſſa. Canones B. Petri Alexandrini Archiepiſcopi & Martyris, qui feruntur in ſermone de pœnitentia. Epiſtola Canonica S. Gregorii Archiepiſcopi Neocæſarienſis, qui & Thaumaturgus dictus eſt, de iis qui in barbarorum incurſione idolothyta comederant & alia quædam peccata commiſerant. S. Athanaſii Archiepiſcopi Alexandrini Epiſt. ad Ammunem Monachum. Ejuſdem ex XXXIX. feſtiva Epiſtola. Ejuſdem Epiſtola ad Ruffinianum. S. Baſilii Archiepiſcopi Cæſareæ Cappadoc. ad Amphilochium Iconii Epiſcop. Epiſtola Canonica prima. Ad eundem Canonica Ep.* 2. *Ejuſdem alia Ep. ad Amphilochium, de differentia ciborum. Ejuſdem ad Diodorum, de eo qui duxit duas ſorores in matrimonio. Ejuſdem Epiſtola ad Gregorium Presbyterum, ut ſeparetur à muliercula: cum qua habitat. Ejuſdem de Chorepiſcopis, ne ſine ipſo fiant Miniſtri, præter Canones. Ejuſdem ad Epiſcopos, qui eis ſuberant, ne pecuniis ordinent. Ejuſdem ex XXVII. cap. eorum quæ de S. Spiritu ad B. Amphilochium ſcripta ſunt. Ejuſdem ex XXIX. cap. ejuſdem operis excerpta. Epiſtola Canon. S. Gregorii Nyſſeni Epiſc. ad S. Letojum Melitenes Epiſcopum. Reſponſa Canonica Timothei Alexandriæ Epiſc. qui fuit unus ex CL. Patribus qui Conſtantinopoli convenerunt. Edictum Theophili Archiepiſcop. Alexandr. cum Theophania in die Dominico inſtarent. Ejuſdem Commonitorium, quod accepit Ammon propter Lyco. Ejuſdem expoſitio de iis, qui dicuntur Cathari. Ejuſdem Epiſt. ad Agathonem Epiſc. & altera ad Menam Epiſc. S. Patris Cyrilli Archiep. Alexandr. Epiſt. Canon. & altera ad Epiſcopos, qui ſunt in Lybia & Pentapoli. S. Patris noſtri Gregorii Theologi ex metricis ejus Pœmatibus, quinam libri ſint legendi vet. & novi Teſtamenti. S. Amphilochii Epiſcop. Iconii ex Jambis ad Seleucum, de eodem argumento. Gennadii Patriarchæ Conſtantinopolitani & ſanctæ cum eo congregatæ Synodi ad ſanctiſſimos omnes Metropolitanos, & ad Papam urbis Romæ Epiſtola circularis, quæ incipit*, Religioſiſſimo & ſanctiſſimo in ſacris comminiſtro Gennadius & quæ in Chriſti amant-regia civitate Conſtantinopoli coacta eſt ſancta Synodus. *Ex Epiſtola Magni Baſilii ad Neopolitanos quadam.* Poſt Trullanam approbationem, quæ facta eſt ſeculo 8. anno 7. acceſſerunt Canones ipſi Trullani in Synodo quini-ſexta ſanciti, centum & duo, & Canones 22. Synodi Nicænæ II. A. C. 787. habitæ, e quibus omnibus Codex Canonum Eccleſ. Oriental. conſtat. Vide Gerhardum von Maſtricht *Hiſtor. Juris Eccleſ. num.* 188. & *ſeqq.* ut & ſuprà in voce *Codex Eccleſiæ Orient.*

PATRIARCHIÆ ſeu PATRIARCHALES, appellatæ ſunt quinque præcipuæ urbis Romæ Baſilicæ, ut in adjuncta pictura, *Patriarchia*: ſcil. Lateranenſis, S. Petri in Vaticano, S. Pauli extra muros, S. Mariæ Majoris & S. Stephani ac Laurentii. Vide Onuphr. Panvinium aliosque laudatos Car. du Freſne *Gloſſ.* V. *Patriarchium*. Eccleſ. Patriarchalis eſt, apud Anſelmum Epiſcopum Havelberg. *Dial. l.* 3. *c.* 3.

PATRICA, Græcè Πατρικά, Sacrorum Perſicorum olim genus, vide ſuprà *Mithra*.

PATRICIACUM, vulgo *Precy*, aliis *Percy*, locus in Diœceſi Auguſtodunenſi, Prioratu inſignis, ad Floriacenſe Monaſterium pertinente, qui inter Prioratus circiter 25. & Præpoſituras S. Benedicto ſubjectas, tertium tenet locum. Aimonius Floriacenſis Monach. *de mir. Benedicti l.* 2. *c.* 15. villam vocat, in Auguſtodunenſi territorio Burgundiæ ſitam: eamque ab Echardo Comite Burgundionum caſtiſſimo Fratribus Floriacenſis Monaſterii collatam, refert: Ibidem Solmariacenſe prædium *Patriciacenſi* cœnobio ſubditum memorat. A *Patricio* nomen accepit. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PATRICIANI, ſive PATRITIANI, Hæretici, à quodam *Patricio* Hæreſiarcha, Symmachi Marcionitæ præceptore orti, humanam carnem à Satana conditam eſſe, impiè aſſeruerunt. *Tatiani* quoque dicti. Baronius ad A. C. 3[illegible] *num.* 16. Vide & *Encratitæ*.

PATRICIATUS, dignitatis olim eminentiſſimæ nomen, apud Romanos, Francos, Burgundiones. Et quidem dignitas hæc, quæ Præfectos quoque Prætorio antecibat, à Conſtantino M. inſtituta eſt, teſte Zoſimo *l.* 2. Priſcus in *Hiſt. p.* 56. *edit Reg.* Ἐν τοῖς Πατρικίοις, οἳ ἐκ τῆς ἀρχῆς ἀπάντων ἀνώτεροι, *Patriciorum in ordinem aſcriptum, qui Magiſtratus omnes antecunt*. Procopius *Bell. Vandal. l.* 1. τιμὴ ἡ ἀνωτάτω, *honor ſupremus*. Walaf. Strabo *de Reb. Eccl. c.* 3. *Patricius, qui primi poſt Cæſarem in Imperio fuiſſe videntur*. Formulam tam eximiæ dignitatis deſcripſit Senator *l.* 6. *Ep.* 2. e qua obſervatu eſt, ſola morte fuiſſe ſolutam, quod tamen apud Gothos tantùm obtinuiſſe volunt alii, cùm in Cod. Theod. *Expatricii* legatur. Atque id fortè cauſa eſt, quod Patriciatus dignitas cum ſit perſæpe dignitate copulata legatur: cùm ea perpetua, altera vero temporaria eſſet. Quoniam verò plures interdum erant hâc dignitate conſpicui, is qui ante alios eam obtinuerat, *Primus Patriciorum* dicebatur, ut Aſpar apud Marcellinum Comitem: Πρωτοπατρίκιον etiam dixit Malchus in *Excerptis p.* 92. Hanc porrò dignitatem, ut eminentiſſimam, Regibus ac Principibus exteris, ab Auguſtis Byzantinis ſæpe collatam legimus, iis maxime qui Conſtantinopolim conceſſerunt, vel ſedibus ſuis pulſi apud Imperatores Græcos perfugium habuerunt. Ita Sigiſmundo Burgundiæ Regi apud Avitum Viennenſem *Ep.* 7. Theodorico Gothorum Regi & Odoacro, apud Procop. *de Bello Goth. l.* 1. *c.* 1. *l.* 2. *c.* 6. & Malchum in *Excerptis p.* 94. à Juſtiniano & Zenone: Vitigi, Gothorum Regi & Arethæ Saracenorum Principi, apud Procopium *l.* 1. *c.* 9. Theophanem *p.* 203. & *Hiſt. Miſc. l.* 16. *c.* 457. ab eodem Juſtiniano: Honnorum Regi & Nicetæ Sarbari Perſarum Ducis filio, Curvato item Hunogundurorum Domino, apud Nicephorum Conſtantinopol. ab Heraclio: Telericho, Bulgariæ Principi, & Tatonis Principibus, apud Landulfum Sagacem *Hiſt. Miſc. l.* 23. *p.* 720. & Conſtantinum *de Adm. Imp. c.* 43. à Leone Philoſopho: Bologudæ & Gylæ Turcorum ſeu Hungarorum Ducibus, apud Zonaram *p.* 155. à Conſtantino Porphyrogennito, Adalgiſo, Deſiderii Longobardorum Regis fil. apud Eginhardum, A. C. 774. Conſtantino Copronymo: Bulgariæ Principibus aliquot, à Baſilio Bulgaroctono, apud prædictum Zonaram *p.* 181. Cegeni denique Patzinacorum Principi, apud Eund. *p.* 205. dignitatem hanc legimus delatam. Vide ſuprà ubi de *Patre Imperatoris*. Forma conſtituendi *Patricii* talis occurrit, in Hiſtor. Pauli Forojulianì *de Geſtis Longobardor.* aſſervata, in Bibl. Vatic. *Patricii dignitas taliter diſponenda eſt, quatenus illa non vili perſonæ nec alicui concedatur ignoto. Sit enim valde notus Imperatori, ſit fidelis & prudens, non elatus. Protoſpatharius veniens ante Imperatorem, oſculetur ſuum humerum & dicat, Maxime Imperatorum adeſt quem vocaſti. Tunc ſtet ad ſiniſtram Imperatoris illius Hyparchus, quem nos dicimus Præfectum & dicat ei Imperator: Cum Protoſpathario futurum* Patricium *adducito. Dum autem venerit Patricius, inprimis oſculetur pedes Imperatoris, deinde genu, ad extremum oſculetur ipſum; tunc oſculetur omnes Romanos circumſtantes, & dicant omnes, Bene venias: Nobis nimium laborioſum eſſe videtur conceſſum nobis à Deo miniſterium ſolum procurare: quocirca te nobis adjutorem facimus, & hunc honorem tibi concedimus, ut Eccleſiis Dei & pauperibus legem facias, & inde apud altiſſimum Judicem rationem reddas. Tunc induat eum Imperator mantum & ponat ei in dextro indice annulum & det ei lombarcinum propriâ manu ſcriptum, ubi taliter contineatur ſcriptum: Eſto Patricius, miſericors & juſtus. Tum ponat ei in caput aureum circulum & dimittat.* Unde, quod Protoſpatharius & Hyparchus hic nominantur ſatis colligitur; id potiſſimum ſpectare *Patricios* à Conſtantinopol. Imperatorib. conſtitui ſolitos, maximèque forte Patricios Italiæ & Siciliæ. Nam *Patricios* etiam peculiari nomenclaturâ appellabant, Siciliæ & Longobardiæ Præfectos, Conſtantinopoli ab Auguſtis ſummiſſos: cùm in Italiam potiſſimùm ſoliti ſint *Patricii* mitti ſolerent. Hinc Malchus Rhetor *p.* 92. ait, Auguſtum, Oreſtis filium, oraſſe Zenonem Imperatorem ut Odoacrum *Patriciatûs* ornaret dignitate & Italicam dioeceſim ei regendam committeret. Conſtantinus verò

...enitus *de Adminiſt. Imp. c.* 27. ſcribit, tranſlata Con-...ſtim Imperii ſede, miſſos inde *Patricios* duos, qui utram-...ociam regerent, & alterum quidem Siciliæ, Calabriæ, Amalphiæ, alterum vero Benevento, Capuæ, Papiæ urbibus, quæ adhuc Græcis parebant, præfuiſſe: quod ...tum, maxime poſt occupatas pleraſque Italiæ provin-...this, Longobardis, & Saracenis. Hinc *Patricios Sici-*... Præfectos legimus in Cod. Carolino *Ep.* 37. 88. *Patri-*...*mitanum*, apud Georgium M. *l.* 10. *Ep.* 44. *Patricios* ...e ſupra in voce *Campanus*: *Patricium Africæ*, apud eun-...onum *eodem l. Ep.* 43. & Victorem Tunnenſem. Ita ...n quendam *Patricium Seleuciæ* i. e. *Præfectum* nominat ...n *Orign. edit. Meurſ. p.* 75. ut *Patricium Lazicæ*, Cedre-...t. & Anaſtaſius in *Caſtellanum*: *Patricium Alanorum*, ...eq. *Armeniacum*, Theophanes *p.* 186. &c. Neque alii ...*tiu Romanorum*, quam præfecti Romanæ urbis, ut vi-...mus. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.*

...CIATUS B. Petri, memoratus in Codice Carolino *Ep.* ...eſt cum *Eccleſia Romana Patrimonio* vulgo vocato, quod ...& Caroli M. liberalitatibus, ut ait Car. du Freſne, eſt ...i. Ita autem *d. l.* Hadrianus Pontif. Roman. apud Eund. ...*eliſſimi veſtri præfati Miſſi viderunt ipſos Ravennianos, quos* ...*...runt, qualiter nobis in ſuperbia extiterunt: ſed qua-* ...*ram Regalem Potentiam, nullam neceſſitatem inclocanſiam,* ...*i Petro ſanctæ recordationis Genitor veſter obtulit & veſtra Ex-* ...*mplius confirmavit, imponere fatigat, quia, ut fatis ſcis,* ...*iciatus veſtri a nobis irrefragabiliter conſervatur, etiam &* ...*ur honorifice honoratur: ſimili modo ipſe* Patriciatus B. Pe-...*tri veſtri, tam a ſanctæ recordationis Domno Pippino, magno* ...*atore veſtro, in ſcriptis integro conceſſus & a vobis amplius* ...*s, irrefragabili jure permaneat.*

...ICII, Romæ olim dicti, qui è *Patribus* geniti, vide *Pa-*... Plebejis contradiſtincti, inter quos frequentes, circa ...ationem Reip. lites, de quibus Hiſtor. Roman. ſcri-...nimiendi. De illis autem Procopius Goth. *Hiſt. l.* 4. *Mul-* ...*ſenatorii ordinis, Totilæ juſſu, in Campania morabantur.* ...*nſiderent, armis Romanis Romam tenentibus, profugi è Cam-* ...*m petebant. Cum id fieri ſentirent Gothi, proxima præſi-* ...*s, conquiſitos ſedulo eos, qui* Patricii *vocantur, per vil-* ...*nt interfecere omnes.* Sic dicti quoque, quos Conſtanti-... publico Senatu, in Conſiſtorium & privatum conſili-...cipis velut Senatum domeſticum cooptavit, provinciæ-...jus præfecturâ donavit: aliàs Comites Conſiſtoriani, & ...ſiſtorii dicti, & ſolummodo Illuſtres. Carolus poſteà ... *Patricius Romanus*, i. e. pater totius Reip. a populo Ro-...atus eſt, A. C. 774. ſicque ei ad Imperium via ſtrata. ...nceſſum eſt, per ſingulas Provincias, Archiepiſcopos ...pos, inſtituere, Pontificem quoque eligere, &c. A. C. ...on. *l.* 4. *ad An.* 774. Hinc & Galliæ Reges, Romano-...*um.* Videndus Meurſius &c. inter cætera Venericum, ...amum proferens, *in apologia* 4. *Legitur, Stephanum Pa-* ...*ſe ad Regem Pipinum, & poſtulâſſe patrocinium ejus contra* ...*um, Regem Longobardorum, ac ipſius Patrocinii gratiâ de-* ...*quemlibet deinceps Regem Francorum eſſe* Patricium *Roma-*... Hinc Provinciarum Satrapæ, etiam in Occidente, po-...ſunt *Patricii*, atque denuo Illuſtres. Sic in Hiſtoriis ...Vide Limnæum Enucl. *l.* 1. *c.* 3. Spelmann. *Gloſſar. Ar-*... Cæterùm, in hos & Plebejos, poſt diviſionem in ... Curias, primus diſtribuit Populum Roman. Romulus, ...o ſic Dionyſ. *l.* 2. *Illuſtres genere & virtute celebres, opi-* ...*tum ferebant tempora abundantes, quibus eſſent liberi, ſe-* ...*obſcuros, egenis ac humilibus. Inferioris fortunæ homines* ...*vocavit, qui Græcis* ἐπικοινικοὶ *Potiores vero* Patres, ...*ætate anteirent alios, ſive quod haberent liberos, ſive pro-* ...*itatem generis, ſive propter hæc omnia.* Idem paulo pòſt ...ſumtum eſſe hunc morem ab Athenienſium Rep. qui ...antiquitus bifariam diſtributâ multitudine, Εὐπατρίδας ...*icios* appellarint, ex illuſtribus familiis ortos opibuſ-...entes, penès quos civitatis fuerit regimen; cæteros ...*mones* ſeu Ruſticos, quibus nullum in Rep. ſuffragi-...djungens dein utrorumque officium, pergit: *Mox le-* ...*s præſcripſit, ut* Patricii *ſacra curarent, Magiſtratus ge-* ...*jus redderent, ſecum Remp. adminiſtrarent, res urbanas* ... *Plebeji verò ab his negotiis immunes, agros colerent, pe-* ...*ent, exercerent quæſtuoſa opificia* &c. Tandem, & hoc ...roſque interfuiſſe notat: *ut quoties* Patricii *convocarentur* ...*s, Præco quemque ſuo ac paterno appellaret nomine: Plebe-* ...*Miniſtri quidam bubulis cornibus concinentes in concionem con-*... Ut autem hæc populi diviſio nullas pareret turbas, ...iò utroſque vinculo colligans, commendavit *Patricis* ... ſollicite, optione cuique e vulgo datâ, ut, quem vel-...i ex illis legerent Patronum, qua de re vide infra *in vo-*... Magiſtratus, quos primis temporibus ſoli gerebant Pa-...icebantur *Curules*, quales fuêre Ædiles Curules, Præto-...nſores, & Conſules, & hi ſoli antiquis temporibus jus ...m habebant: illorumque liberi Tarquinii inſtituto bul-... cum toga cui purpura prætexebatur, uſi ſunt. Sed pro-...tempore, & impetratis Tribunis Pleb. plurima dignita-...honorum ornamenta, ut Sacrorum quorundam curatio-...agiſtratus Curules prædictos aliaque Plebs per Tribunos ...ribus extorſit: ſimul imaginum adepta; etiam con-...m inter utrumque ordinem communionem: quod po-...n evicêre Tribuni, ingentes poſt contentiones, anno ...bond 300. teſte Livio *l.* 4. *c.* 1. poſtquam ſtatim exactis Re-...populus Roman. in tres ordines Senatorium, Equeſtrem ...larem diviſus fuiſſet, ſicque triplex *Patriciorum* emerſiſ-

ſet ordo; ſic ut quidam eſſent Cives Romani Patricii Senatores; alii cives Romani Patricii Equites, reliqui Cives Romani Patricii de populo; namque illi ex *Patriciis*, qui Senatores non eſſent, neque cenſum Equeſtrem implerent, de populo cenſerentur. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. paſſim*; & de Minorum Majorumque gentium *Patriciis*, in voce *Patres*. Nec omittendum in veſtitu diſcrimen, quamvis de eo aliquid jam ſupra tetigerimus. In ludis Amphitheatralibus ac Circenſibus *Patricii* candidati ſpectabant, præſertim Senatores, Equites ac Magiſtratus, quibus candidas fuiſſe togas, teſtatur Martial. *l.* 5. *Epigr.* 10. & Tit. Calphurnius Siculus *Eclog.* 7. Inprimis calceorum diſcrimine inſignes, qui lunati fuêre: à Romulo inſtituti, ut ait *Iſidor.* addita Lunulâ, quæ nota centenarii eſſet, eo quod centum ipſe *Patricios* creâſſet. Vide Plut. *Quæſt. Rom.* 79. De his ſic Zonaras, *Patricii geſtabant in urbe calceos nigros ſormâ literæ Rho, ut a centum Senatoribus trahere originem viderentur, aut quod prima eſſet litera Romanorum.* Ubi graviter Auctor impingit, cum nobilitatis Romanæ in calceis nota, Lunulæ creſcentis ſeu literæ C. effigies, conſtanti probatiſſimorum Scriptorum conſenſu aſſeratur, ſed hac de re vide ſupra in voce *Lunula*. Calceorum *Patriciorum* etiam *Inſcr.* meminit: *Ædem. Honori. &. Virtuti. fecit veſte triumphali. calceis. Patriciis.* Hæc de *Patriciis* veteribus, qui ex *Patribus* primis, qui & ipſi quandoque *Patricii* appellantur, ortum traxêre: Alia recentiorum ratio fuit. Temporibus enim Conſtantini M. cœpit *Patriciatus* culmen non niſi iis concedi, quos dignos cenſuiſſent Imperatores, ut ex *Zoſimi* relatione clarum eſt, cœpitque tum *Patricius*, quod maximæ erat poſt Imperatorem dignitatis nomen, appellari Πατὴρ βασιλέως *Pater Imperatoris* vel *Principis*, ut ſuprà diximus in voce *Pater*: habitaque eſt *Patricii* appellatio tam glorioſa, ut cum nomine Regio non raro conjungeretur. Chron. Lauriſhamenſe MS. productum à Meurſio: *Otto Dei gratiâ Rex Francorum ac Longobardorum &* Patricius *Romanorum*, &c. Cujuſmodi *Patricius* inter alios Narſes erat, quem, cum priùs Chartularius eſſet, *Patriciatus* honorem, propter merita virtutum, impetrâſſe, refert Paul. Warnefridus *de Geſtis Longobard. l.* 2. *c.* 3. De eodem Otto Friſingenſis *Chron. l.* 5. *c.* 5. *Itaque cum Narſes* Patricius, *deletis Barbaris, Italiam in priſtinum ſtatum reduxiſſet*: & Freculphus *Chron. tom.* 2. *l.* 5. *c.* 23. *Contra quem Juſtinus Imperator Narſetem* Patricium *direxit*, &c. Adde Claudianum *in Eutropium l.* 2. *v.* 68.

> ——— *Præſidium legum genitorque vocatur*
> *Principis, & famulum dignatur Curia Patrem.*

Corippus *l.* 2. *Num.* 8.

> *His ætas diſpar, ſed par votum atque voluntas,*
> *Ambo* Patricii, *delecti Principis ambo!*

Et *l.* 4. *Num.* 5.

> * Patricius *ſenio fulgens Caliniceus honore,*
> *Qui Pater Imperii meruit jam factus haberi.*

Elii Conſtantini *Patricii* meminit *Inſcr. vetus*, apud Wolfgangum Lazium *Reip. Rom. l.* 4. *c.* 9. *Hic. jacet. Elius. Conſtantius. Vir. Conſularis. Comes. &. Magiſter. utriuſque. Militiæ. atque. Patricius. ſecundo. Conſul. ordinarius.* Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſin. Antiqq. Rom. paſſim. inprimis verò l.* 7. *c.* 5. & quæ jam diximus dicemuſque. Hujuſmodi *Patricii* totum habitum, in Anaſtaſio Conſule, latô clavô, togâ pictâ, tunicâ palmatâ, ſubarmali profundô, mappâ Circenſi, ſcipione eburneô, calceis quatuor corrigiis tranſverſim ſupra pedem & mediô crure tenus aſtrictis, ſellâ tandem curuli inſignem, exhibet ex Diptycho Leodienſi Albertus Rubenius *de Re Veſtiaria l.* 2. *c.* 3. Vide quoque Ben. Balduinum *de Calceo* & Jul. Nigronium *de Caliga*. Addam ſaltem Caſauboni *ad Suetonii Jul. c.* 41. ubi de *Patriciorum* numero ſuppleto, verba: *Cauſam ſuppletarum toties patritiarum gentium aperit Dio l.* 52. ... *Veſpaſianus tandem in futurum proſpexit, ne facile Patricii deſiderari poſſent, conſtitutis mille gentibus Patriciis.* Idem addit veter. hanc in rem Inſcr. ELECTIS. IN. FAMILIAM. PATRITIAM, *ibid.* Sed quomodo tandem omnes extincti, diximus ſuô locô.

PATRICII, Dii octo erant, *Janus, Saturnus, Genius, Pluto, Bacchus, Sol, Luna, Tellus*, qui & ipſi magnos in mundi adminiſtratione magiſtratus gerere putabantur.

PATRICII Franciæ eôdem ferè, quô apud Byzantinos, gradu in Regno hoc memorantur. *Lex* Ripuar. *tit.* 50. §. 1. *Si quis teſtes ad mallum ante Centenarium vel Comitem, ſeu ante Ducem* Patricium *vel Regem neceſſe habuerit, ut donetur teſtimonium.* &c. Ubi *Patricius* Duci præponitur, & proximè poſt Regem locatur: quemadmodum & apud Marculfum *l.* 1. *tom.* 8. è quo etiam amplius diſcimus, *Patricios*, perinde ac Duces & Comites, provincias rexiſſe & populis jus dixiſſe ſuoſque habuiſſe diſtrictus, quos *Patriciatus germinos* vocat Fredegarius *Chron. c.* 90. Dein, in Burgundionum potius, quàm Francorum Regno, maximam hanc atque poſt Regem ſupremam dignitatem, aliam tamen à dignitate Majoris Domûs (licèt ſumma parque fuerit utriuſque potentia & auctoritas, *Patriciuſque* domui etiam Regiæ præfuiſſe videatur indicare Cyprianus in *Vita* S. Cæſarii Arelatenſ.) viguiſſe. Quod etiam inde colligitur, quod data primitus Sigiſmundo Burgundionum Regi ab Imperatore Conſtantinopol. legitur, in cujus aula eum præcipua fuerit, etiam Burgundionum Reges primam in ſua eſſe voluerunt, niſi dicimus ſervatam *Patriciorum* in Burgundiæ atque adeo Provinciæ Regno dignitatem, eique attributam rerum adminiſtrationem, quod Gothorum in Italia Reges, qui huic parti Galliarum, inclinante Romanorum Imperiô leges dabant, hanc regendam committerent Viris illuſtribus, qui *Patricii* dignitatem obtinebant; quâ certè donatus legitur Petrus Marcellinus Felix Liberius Prætorio Galliarum Præfectus, qui Concilio Arauſicano interfuit A. C. 529. ſub Theodorico II. Gothor. in Italia Rege, à quo reſtaurata fuerat Præfectu-

fectura in Galliis A.C. 511. quæ dominantibus ibi Wiſigothis deſierat, ut obſervat Ægid. Lucarius in *Hiſtor. Galliar. ſub Præfectis Prætorio.* Sed & ante hæc tempora Romanos Imperator. viros illuſtres, dignitate *Patricios*, in Gallias, qui eas regerent, miſiſſe ſatis convincunt, quæ de Ætio, Ægidio aliiſque habent Francici Scriptores. Utcumque res habeat, conſtat *Patricios Francorum*, promiſcuè *Patricios Galliæ*, vel *Galliarum*, item *Burgundiæ* vel *Maſſiliæ*, ſeſe inſcripſiſſe, quòd Regni Burgundici hæc urbs præcipua eſſet, atque in ea degerent Reges Burgundiæ, ut & Præfecti. Unde Fortunatus, de Bodegiſilo Duce *l. 7. Poem. 5.*

Maſſiliæ Ductor felicia vota dediſti,
Rectoremque ſuum laude perenne refert.

Exercitus hos etiam ductâſſe, teſtantur paſſim Hiſtorici, è quibus eorum, qui hic in Galliis, ſeu potiùs in Burgundico Regno, functi ſunt dignitate (omiſſis cæteroquin Galliarum *Patriciis*, quos Romani Imperatores ſubinde ſummiſêre) ſeriem hanc, quam hîc infrà ſubjicimus, eruit Car. du Freſne *Gloſſar.* apud quem etiam de *Patriciis Anglo-Saxonum* quædam.

SERIES PATRICIORUM FRANCIÆ SEU POTIUS BURGUNDIÆ.

Secundinus, qui primus occurrit hôc nomine inſignis, in *Vita* S. Johannis Abbatis Reomaenſis *l. 1. c. 1.* forte idem cum eo, quem ſub Theudeberto Rege magnâ auctoritate viguiſſe, tradit Gregorius Turonenſ. *Hiſtor. l. 3. c. 33.*

Placidus, Sapaudis Arelatenſ. Epiſcop. genitor, apud Baronium A. C. 556. *num.* 21.

Hecca, ex Primoribus Palatii, mortuô Clotariô miſſus, à Sigeberto Rege ut provinciam Maſſilienſem diſponeret, in *Vita* S. Eucherii Lugdunenſ.

Agricola, ſub Guntranno Rege A. C. 565. apud Gregor. Turonenſ. *Hiſt. l. 4. c. 24.* & Fredegarium *Hiſtor. Epit. c. 55.* quô amotô.

Celſus, *Patriciatu* donatus eſt ab eodem Rege, teſte Gregoriô eôd. *ibid.* Habetur epitaphium Silviæ matris Celſi Patricii, *Hiſtor. Franc. Tom. 1. p.* 516.

Amatus, Celſi ſucceſſor, ab eodem Rege in Longobardos miſſus, ab iis cæſus interiit A. C. 575. Gregor. Turonenſ. *l. 4. c. 36. Patricius Provinciæ* dicitur Paulo Warnefrido *l. 3. c. 3.* Eum excepit

Ennius, cognomine *Mummolus*, de quo agit Gregor. Turonenſ. *l. 4. c. 36. 37. 39. 40. l. 7. c. 34. 36.* &c.

Ægilanes, ſeu *Ægila*, annô 24. Guntranni eâdem dignitate functus eſt, ut & annô 7. Theuderici, Fredegarius *Chron. c. 2. 21.*

Dinamius, *Patricius Galliarum* A. C. 593. 596. occurrit apud Gregorium M. *l. 2. Ind. 11. Ep. 33.* quem *Maſſilienſem* vocat Fortunatus *l. 6. Poëm. 11.* Ejuſdem Dinamii & Eucheriæ conjugis epitaphium habetur *Hiſtor. Franc. Tom. I. p. 510.*

Arigius, *Patricius de Galliis*, A. C. 596. 604. memoratur eidem Gregorio *l. 5. Ep. 57. l. 11. Ep. 12.*

Aſclepiodorus *Patricius in Galliis*, A. C. 599. 604. eidem Gregorio *l. 7. Ep. 125. Ind. 2. l. 12. Ep. 17.* An idem cum *Aſclipiade*, cujus mentio in *Decret.* Childeberti Regis, A. C. 595. Leudegiſilus. *Patricius partibus Provinciæ* ordinatur à Guntranno ann. 26. regni. Hermannus A. C. 557.

Gundobaldus & Wintrio, *Patricii* dicuntur Childeberti Auſtraſiorum Regis, qui poſt Guntrannum patruelem Burgundiæ Rex factus eſt, in *Geſtis Franc. c. 36.* Poſterior Guntrio Dux *Campanienſis* dicitur Fredegario *Chron. c. 14.* & 18. quô occiſô, inſtigatu Brunechildis, annô 5. Theudeberti.

Colenus, Francus, annô 3. Theuderici, ſucceſſit, vide Eundem *c.* 18.

Partherius, ſub Childeberto Rege memoratur Cypriano in *Vita* S. Cæſarii Arelatenſis.

Liberius, circa eadem tempora, apud Meſſanium in S. Cæſarii *Vita*.

Protadius, genere Romanus, Defunctô Wandalmarô Duce in Pago Ultrajurano & Scutingorum, *Patricius* ordinatur ann. 8. Theuderici, Fredegar. *c.* 24. quô, arte Brunechildis, eidem occiſô,

Vulfus ſubſtituitur, *Id. c.* 27. 29. Hôc perinde occiſô, Richomeres, genere Romanus ſubrogatur ann. 11. Theuderici. Fredegar. *c.* 29.

Philippus *Patricius*, occurrit in *Ep.* ad Deſiderium Epiſcop. Cadurc. *Ep.* 15.

Aletheus, annô 30. Chlotarii II. Fredeg. *c.* 43. 44.

Wilibaldus, *Patricius* Burgundiæ, ſub Dagoberto Rege à Floacato Majore Domus interfectus, circa A. C. 651. Fredegarius *c.* 90.

Hector, vel *Hiſtor*, *in faſcibus Patriciatum Maſſiliæ* rexiſſe, Childebertô II. regnante, dicitur in *Vita* S. Leodegarii *c.* 5. Poſt quem *Patricii Provinciæ* aliquot occurrunt, uſque ad tempora Caroli *M.* in veter. *Charta* Sammarthanis deſcriptâ in *Epiſc. Maſſil num.* 14. ſcilicet,

Memphiſius, cui uxor fuit Adaltrudis.

Anteuer ſeu Antherius, *Patricius Provinciarum* in *Charta veter.* dictus, maritus Sulpitiæ.

Metrano.

Abbo, qui videtur poſtremus eorum: dignitate poſtmodum ſub altera Regum ſtirpe extinctâ, Regibuſque ipſis aliis hunc titulum ſibi aſſerentibus. Incertum vero, an is ſit ille *Abbo Patricius*, qui ſub Theodorico Francor. Rege vixit & Monaſterium Novalicienſe conſtruxit, ut in ejus Teſtamento legitur, in quo etiam memoratur.

Agnarius *Patricius*.

Bonitus poſtea, Arvernorum Epiſcop. à Theodorico I. Rege *Præfectus Maſſiliæ primæ Provinciæ* electus eſt, in *Vita* ejus. Sed an *Patricii* dignitatem geſſerit, incertum. Verum, quanquam extincta in Francia fuiſſe videatur hæc dignitas poſt Pipinum & Carolum M. revixiſſe tamen videtur, ſub Regibus Burgundicis, qui poſt hæc in hiſce Galliæ provinciis regnavêre. Namque Julius *Patricius*, memoratur in *Syn.* Synodi Mantalenſis A. C. 879. ad Boſonem Regem Provinciæ deſignatum.

Erchinoaldus quoque Major-Domus Franciæ, *Patricius* ſolò inſignitur à Beda *Hiſt. l. 3. c. 19.*

Richardus item Normanniæ Dux, ſeſe *Patricium* inſignit, in *Charta* A. C. 1015. apud Hemeræum in *Auguſta Viromand.* Quô eôdem titulo non ſemel donatur à Dud. ne *de Moribus, & Actis Normannorum. Hic Comes, Dux Patriciuſque ſummus.* Et infrà: *Patricii Ricardi, Comes, Dux, Marchio, Princeps.* Infrà: *Plaudebant omnes quod tam Patricium & Ducem tanteram [illegible] rum [illegible] largitus eſt cluentem.* Unde forte eorum ſententia aliquid roboris accipere, qui *Pares Franciæ*, à *Patriciis Francicis* deduci volunt, niſi aliunde conſtaret vocis origo. Ab eo tempore *Patricii* vox [illegible] apud Hiſtoricos Francicos non occurrit. Quod enim *Patriciatus Romani* dignitatem attinet, illud aliud quiddam fuit, ut paulo poſt videbimus.

PATRICII Purgatorium, Script. Hibern. *Llanu Fragadori*, teſte *Gulielmô Camdenô*, locus ille tetricus, per quem olim in inferos erat deſcenſus, ex *vita* S. Patricii Epiſcopi, ubi mira narrantur. In Ultonia reperitur, Comitatu Dongaliæ. *Ferrar. Baudrandus Patricii purgatorium*, vulgo *le purgatoire de S. Patrice* Gallis, *S. Patrikes purgatory* Anglis, ea ſpecus eſt Ultoniæ, ſive ſpecus anguſtior ſubterranea, juxta lacum *Erne* [illegible], de qua narrant S. Patricium Hiberniæ Apoſtolum, cùm ſe ulò navâſſet operam, ut hujus provinciæ populum converteret, & in hunc finem multa de futura vita diſſeruiſſet, & auditores ejus contemptim contra arguerent, niſi documenta ſive ſpecimina illorum & gaudiorum & dolorum, de quibus verba fecerat, vidiſſent, ſe ulum fructumque præſentium voluptatum vel ſpe vel metu rerum neſcio quarum futurarum minimè amiſſuros: Ille, ut fertur, obnixè Deum precatus, hoc impetravit, ut ſupplicia & cruciatus, quæ impii poſt hanc vitam perpeſſuri ſunt, ibidem oculis ſubjicerentur, ut hâc tandem ratione facinora & delicta & Ethnicos mores, qui adeò firmiter in Hibernicorum mentibus inſederant, radicitus evelleret.

PATRICII Romanorum, non alii fuêre, quàm Præfecti Romanæ Urbis: quam quidem dignitatem, poſtquam ſe à Græcanici Imperii jugo ſubduxêre, Longobardis etiam devictis ac ſuperatis, Pipino primum, dein Carolo M. & Carolomanno, Francorum Regib. Romani ipſi adſcripsêre, ut colligere eſt ex Anaſtaſio, in *Vita* Stephani IV. Papæ. *Itaque in exordio ordinationis ſuæ, quo iſdem ſanctiſſimus Præſul Pontificatus apicem aſſumſit direxit Franciæ partibus, ad excellentiſſimos Viros Pipinum, Carolum & Carolomannum Reges Francorum & Patricios Romanorum.* Cujuſmodi Epiſtolæ complures Stephani ejuſdem & Pauli Pontific. occurrunt in *Cod.* Carolino 1. 4. 7. 8. 9. 41. 4[illegible]. 45. 49. &c. ut & Adriani, ad eundem Carolum M. quarum pleræque, poſt devictos exactoſque Longobardos, exaratæ, *Carolo Regi Francorum & Longobardorum atque Patricio Romanorum*, inſcribuntur. Donec hic poſtea, ablatô *Patricii* nomine, Imperator & Auguſtus ſalutatus eſt. A quo tempore, abſtinuêre deinceps hôc titulô gentis Francicæ Auguſti, ut qui Imperatoriæ dignitatis longè eminentiori obſcurarentur, eoque ipſi Romæ illi imperarent, tametſi in aliquot *veterib. tabulis* ſub eodem Carolo tum Imperatore in adſcriptis annis, *Rex Longobardorum & Patricius Romanus* adhuc indigitatur, apud Mabillonium *Tom. V. Vitar. SS. Ord. S. Bened. p.* 88. 89. Quippe *Patriciatus Romanorum* intelligendus propriè de Romæ, vel etiam Italiæ Præfectura, quæ à Patriciis, uti dictum ſuprà, regi ſolebat, ut etiam ſentit Nic. Alemannus *Diſſertat. de Lateranenſ. Parietinis c.* 11. Unde non mirum, ſi Carolus Imperator factus à *Patricii* titulo abſtinuit, cum dignitas hæc Imperatoriæ ſubdita eſſet. Conceſſa autem ea fuerat à Romanis tribus præfatis Francorum Regibus, ut eſſent, qui Romam & Italicas provincias, cùm adverſus Græcos, tum etiam Longobardos, eam acriùs infeſtantes, tutarentur defenderentque: Unde *Patricii & Defenſores Romanorum*, conjunctim ii vulgò appellati ſunt, ut diſcimus ex *Annalibus* Francorum Metenſibus A. C. 773. ubi *Tutoris* quoque titulus occurrit. Sic *Romanæ Reip. Patricius, Tutor & Defenſor*, junctim ſequuntur, apud Hug. Flaviniacenſem *Chron. p.* 223. &c. Non verò cum Carolo M. *Patricii* dignitatem omnino extinctam eſſe, colligitur ex Hadriani II. Pontificis Roman. *Ep.* 34. ad Carolum Calvum Regem. Adde quòd eam ambierunt poſtmodum Germanici Imperatores & peculiaribus hujus dignitatis inſignibus interdum iidonati leguntur. Sic Otto I. *Rex Francorum & Langobardorum & Patricius Romanorum*, inſcribitur apud Maibomium *ad Wittikind. p.* 123. Henricus III. *conventu Baſileæ habitô, ſumptâ coronâ Patricius Romanorum appellatus eſt*, &c. apud Berthuldum. Henricus IV. *Patriciatus honore & præter Imper. coronam aureâ mitrâque* à Romanis donatus eſt, apud Leonem Oſtienſ. *l.* 2. *c.* 80. Henrico V. Romani Patricii *aureum circulum* impoſuerunt, (poſt coronationem) *& per eum dederunt ſummum Patriciatum Romanæ Urbis*, apud Gulielmum Malmesburienſem *Hiſt. l.* 5. *p.* 167. Lotharius, *Coronam Patriciatus accepit*, apud Petrum Diaconum *Chron. Caſin. l. 4. c.* 120. &c. Imo & aliis interdum dignitas conceſſa: Alberico cuidam, inter quem & Hugonem Regem Italiæ Odo pacem compoſuit, apud Hugonem Flaviniac. A. C. 941. Creſcentii, qui contra Ottonem Imperatorem rebellavit, apud Vincentium Belvac. *l.* 24. *c.* 108. &c. Scribit quoque Otto Friſingenſis *l. 7. c.* 31. & 24. ex *Ep.* Lucii Papæ ad Conradum Imperator. Romanos tumultuantes, *Senatoribus quos ante inſtituerant, Patricium adjeciſſe, atque ad hanc dignitatem Jordanem Petri Leonis filium eligentes omnia ei tanquam Principi ſub-*

ſubjeciſſe, Præfecturæ dignitate abolitâ: ſed Eugeniô III. ſuccedente, pacem cum Romanis compoſitam, eâ conditione, *ut Patriciatus dignitatem exfeſtucarent, & Præfectum reciperent, Senatores vero ex ejus auctoritate tenerent*; quod actum fuit ſub A. C. 1145. &c. Vide Car. du Freſne *d. l.* Nec omittendum hic, quod Hadr. Valeſ. monet, *Patricios Romanorum* & *Patricios Urbis Romæ* eoſdem fuiſſe, quos *Senatores* inferior ætas appellavit, qui eâdem, quâ olim Conſules, dignitate fungebantur, *Rer. Franc. l. 6.*

PATRICIUS, vicus Romæ dictus, quod ibi *Patricii* habitaverint, jubente Serviô Tulliô, ut ſi quid adverſus illum molirentur, ex locis ſuperioribus opprimi poſſent.

PATRICIUS, vide PATRITIUS.

PATRIDAVA, *Lazio Petterſaſſ.* oppid. Valachiæ.

PATRIMI & matrimi, juſſu Heliogabali occiſi: *Cecidit & humanas hoſtias lectis ad hoc pueris nobilibus & decoris per omnem Italiam patrimis & matrimis, credo ut major eſſet utrique parenti dolor.* Æl. Lamprid. in *Antonino Heliogabalo, c. 8.* Iiſdem carmen indici juſſit Ulpius Syllanus, melius *Silanus*, apud Flav. Vopiſcum in *Aureliano, c. 19. Agite Pontifices, qua puri, qua mundi, qua ſancti, qua veſtitu animiſque ſacris commodi, Templum aſcendite, ſubſellia laureata conſtituite, veteranis manibus libros evolvite fata Reip. quæ ſunt æterna, perquirite. Patrimis matrimiſque pueris carmen indicite, nos ſumptum ſacris, nos apparatum ſacrificio, nos agros ambarvalia indicemus.* Quam tamen totam periodum, *Patrimis matrimiſque pueris* &c. adſutam eſſe & adnexam ſententiæ Viri Conſularis, cenſet Salmaſ. Quid enim eſt, inquit, *carmen indicere pueris patrimis*? quid eſt, *ſumtum ſacris indicere*? quod denique, *nos ambarvalia indicere*? An indicebat ambarvalia Senatus? Cur vero ambarvalium tantum meminit, non autem amburbii? cujus magis debuit. Nam amburbium celebratum paulo poſt dicitur, Ambarvalia tantum promiſſa. Itaque hæc expungenda cenſet auctoritate Palatini libri & veter. editionis tacitu, in quibus nullum horum verborum extat veſtigium, vide eum ad *d. loc.* At ſequitur, *Itum eſt deinde ad Templum, ſuſpecti libri, proditi verſus, luſtrata urbs, cantata carmina* &c. quod à *Patrimis* matrimiſque, in variis ſolennitatibus, ſieri conſueviſſe aliunde notum. Loquitur autem Auctor de Marcomannorum terrore &c. Sed & in nuptiis Romanorum *Patrimi Matrimique* exigebantur quinque, qui totidem præferrent faces, & dum Hymenæus cantabatur, ſaltarent, eôque ſitu Sponſam ad thorum uſque antecederent: duoque præterea, qui colum cum lana & fuſum ferrent cum flamine, operis, in quo ea futura eſſet, auſpicia, uti diſcimus ex Jul. Cæſ. Scaligero *l. 3. Poetic. c.* 101. & ſupra videre eſt &c. Dicti autem *Patrimi* infantes, quibus *Pater* adhuc ſupereſſet: ſicut *Patrimus Pater*, qui, cum pater eſſet, ipſe quoque adhuc Patrem haberet. Recentiori ævô dici cœpit *Patrimus*, qui de ſacro fonte infantem ſuſcipit, & *Matrima*, quæ eôdem officiô fungitur: cujuſmodi *Patrimum* unum ſaltem, & *Matrimam* itidem unicam voluit eſſe Hyginus I. numerô poſtmodum apud varias gentes variè immutatô. Vide quoque infrà *Patrinus*.

PATRIMONIUM, propriè quod nobis à *Parentibus* relictum eſt & à Majoribus obtingit, Cicer. *l. 2. Ep. Famil. ad Cœlium*: adeoque res ipſas nobis relictas, ſicut *Hereditas* jusâ Patre relictum, denotat, Idem *de Offic. l. 1.* Variè ſumitur apud JCtos, ut vulgarem ſignificatum in præſens omittam, cum triplices eſſent Principis facultates, Largitiones, Privatæ & Patrimoniales: *Largitionum* appellatione donatus eſt fiſcus ſeu theſaurus Principis, cui regendo præfectus erat Comes ſacrarum largitionum; Rerum *privatarum* nomine, intelliguntur bona Principis patrimonialia, quæ privati poſſident & in eorum heredem tranſeunt, etiamſi non ſucceſſerit in Imperio, quibus gubernandis præerat Comes rerum privatarum. Denique per *Patrimonium*, ſacrum intelligitur, prorſus diverſum à privato, cui præerat Comes S. *Patrimonii*, cujus curæ incumbebat: *regias*, ut ait Senator, *epulas ſolicitâ ordinatione diſponere*, ut & apothecas & entheca aulicas, præterea prædiorum *Patrimonialium* proventus excipere &c. Quæ omnia pluribus explicat Cujacius *in Paratit. l. 1. Cod. tit.* 32. 33. 34. & *ad l. 11. tit.* 62. Atque ita domus Regiæ fundi appellantur Procopio *de bello Goth. l. 1. c. 4.* & *6.* Χωρία τῆς Βασιλέως οἰκίας, τὰ δὴ Πατριμώνια καλοῦσι, Car. du Freſne *Gloſſar.* Antoninum Pium *Patrimonium privatum in filiam contuliſſe, ſed fructus Reip. donaviſſe*, ait Jul. Capitolin. *c. 7.* quod an donatione inter vivos, an mortis causâ factum ſit, non memorat. Infra quoque de eodem ſuprema ordinante ſcribit: *Privatum patrimonium filiæ reliquit.* Sed videtur etiam antè privata ſua bona filiæ Fauſtinæ utenda fruenda conceſſiſſe, unde eſt, quòd in villa Lanuvina & Commodus & Geta illi nati ſunt. Quòd autem dicit, *ſed fructus Reip. donavit*; videbatur contrarium magis rationi conſentaneum: fructus nempe filiæ donaret, proprietatem verò Reip. Quemadmodum Ambroſius cùm ordinatus eſt, prædia quæ habebat, reſervatô uſufructu germanæ ſuæ, donavit Eccleſiæ, ut ſcribit *Paulinus*. Fauſtina ſanè quid ex iis prædiis, quorum uſus fructus ad Remp. pertineret, commodi potuerit percipere, præter aliquam fortaſſe oblectationem, nihil erat. Caſaubon. *ad loc.* At Tacitus Imperator, *Patrimonium ſuum publicavit, quod habuit in reditibus HS. bis millies octingenties*, teſte Vopiſcô *c. 10.* quæ ſumma facit ſeptem milliones aureorum noſtrorum; *etiam Regum nonnullis hodie invidenda*, ut inquit Caſaubon. Sed unius Senecæ cenſus eam ſuperavit toris quingentis millibus coronatorum: is enim ter millies ſeſtertium cenſum habuit. Cenſus etiam Lentuli Auguris, Auguſti temporibus, quinque millionum fuit: quod minimè mirentur, tacitiuſque æſtimare liceat magnitudinem divitiarum Romanarum. Olympiodorus apud Photium ſcribit, ætate ſuâ, longè minus florentibus & opulentis Reip. temporibus & labente jam illâ, multas Romæ familias collegiſſe ex annuo reditu ſexcenta quadraginta millia aureorum, h. e. paulò minus duos millionés librarum. Sic enim verba ejus interpretatur Salmaſ. ut quadraginta octo aureos in libram auri incurrere faciat, tot enim aurei in libram auri computabantur etiam Vopiſci tempore: aut, quia Olympiodori Hiſtorici, qui ſub Theodoſio vixit, temporibus, ſeptuaginta duobus aureis aurea libra æſtimabatur; quinquaginta quatuor auri centenaria efficiant monetæ noſtræ ſexcenta millia coronatorum, ut numerus ſit rotundus. Ita autem is, Ὅτι πολλοὶ οἶκοι Ῥωμαϊκοὶ πρόσοδον κατ' ἐνιαυτὸν ἐδέχοντο ἀπὸ τῶν κτημάτων αὐτῶν ἀνὰ τεσσαράκοντα χρυσοῦ κεντηνάρια, χωρὶς τοῦ σίτου καὶ τοῦ ἄλλου ... [illegible] χρυσοῦ. Ubi Κεντηνάριον, *Centenarium*, centum libras auri ſignificat, cujus vocis frequens mentio, apud Græcos Latinoſque Auctores recentioris ævi. Atque hunc fuiſſe cenſum primariorum civium, ſuâ ætate, ſcribit auctor, mediocres autem in reditu habuiſſe quindecim, & decem auri centenaria: Idemque refert, viginti centenaria in Præturam filii Symmachum, qui ex mediocribus erat Senatoribus, impendiſſe, Maximum verò, unum ex opulentis, alterum tantum ſumtuum in filii ſui Præturam feciſſe &c. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. d. l.*

PATRIMONIUM S. Petri, provinc. Italiæ, ſub Pontifice inter Tiberim ad Ortum & partim ad Septentrionem, Martam ad Occidentem, mare Tyrrhenum ad Meridiem: ejus caput Viterbium. Eſtque inter Campaniam ad Ortum, & Ducatum Caſtrenſem ad Occaſum. Alias pars Hetruriæ. *Patrimonium Apoſtol.* quoque dictum, de cujus Rectoribus, vide infr. voce *Rector*.

PATRIMONII S. PETRI URBES.

Balneoregium, *Bagnarea.*	Nepetum, *Nepi.*
Braciatum, *Bracianc.*	Sutrium, *Sutri.*
Centumcellæ, *Civitavecchia.*	Tuſcania, *Toſcanella.*
Cornuetum, *Corneto.*	Viterbium, *Viterbo*, provinciæ caput.
Mons Phiſco, *Monte Faſcone.*	
Vulſinium, *Belſena.*	

PATRINUS, Ἀνάδοχος, *Sponſor*, qui aliquem de ſacro fonte ſuſcipit, quod ſit quaſi *Pater*, Eraſmus *Colloq.* Unde *Pater ex lavacro* dicitur, *Hiſtor.* Franc. Tom. I. *Ep. 5.* Donnizo de *Vita Mathildis l. 2. c. 1.*

Qui Pater in lavacro fuerat Regis ſacro ſancto.

Hinc filiis obſervantiâ colendus, *Chron.* Urſperg. A. C. 1124. *Infantes ſuos in Sabbatho ſancto Paſchæ & Pentecoſtes cum candelis & cappa quæ dicitur veſtis candida, & Patrinis comitantibus ad Baptiſmum deferant — ne etiam filios ſuos & filias ſuas ad Baptiſmum teneant, ſed ſibi Patrinos quærant, Patrinis etiam fidem & amicitiam, ut carnalibus parentibus, ſervent.* Ubi *Patrinus* aliquoties legimus, quemadmodum & in LL. Henrici I. Regis Angliæ *c. 79.* alibique. Gall. *Parrain.* De quorum numero, Higinus Epiſcop. Roman. de *Conſecr. diſt. 4. In Catechiſmo & in Baptiſmo & in Confirmatione unus Patrinus fieri poteſt, ſi neceſſitas cogit. Non eſt tamen conſuetudo Romana, ſed per ſingulos ſinguli ſuſcipiunt.* In aliquot verò Conciliis & Synodis plures ſtatuuntur adhibendi, *In levatione ſcil. maris duo mares & una fœmina, in fœmina verò levatione unus mas & duæ fœminæ*, in Eboracenſi A. C. 1195. *c. 4.* Sariſberienſi A. C. 1217. *c. 19.* Wigornienſi A. C. 1240. *c. 5.* Colonienſi A. C. 1280. *c. 4.* Exonienſi A. C. 1287. *c. 2.* &c. Car. du Freſne *Gloſſar.* Occaſio *Patrinorum* iſtiuſmodi ſeu Sponſorum aut Suſceptorum, à perſecutionibus olim Chriſtianorum fuit, quibus ſerventibus, ut aliqui Baptiſmo teſtes eſſent, ii aſſumti ſunt; more poſteà, licet neceſſitas tantopere non urgeret ampliùs, in Eccleſia retentô. Ab his baptizando nomen imponebatur (quod etiam hodieque variis in locis obtinet) iiſque baptizatus, de fonte eductus, à Miniſtro tradebatur; à quibus acceptus, lac & mel (poſtquam à primæva Baptiſmi ſimplicitate declinari cœpit) degustabat, quò ſic *infantaretur*, Tertulliani verbô, &c. Franc. Burmannus *Synopſ. Theol. Chriſt. Part. 2. l. 7. c. 7. §. 14.* Ex ſponſione hac cognationem ſpiritualem, quæ etiam matrimonio impedimentum ponat, oriri, tradunt Scriptores Pontificii. Unde Concil. Sariſberienſe A. C. 1217. *c. 24. In hoc Sacramento* (Confirmatione, namque & hic *Patrini* in Communione Romana adhibentur) *contrahitur proximitas ſpiritualis, ſicut in Baptiſmo, inter illos, qui ſuſcipiunt pueros & illos quorum ſunt pueri & inter pueros ſuſceptos.* Quod ab aliis non admittitur. Idem. Vide quoque ſuprà *Filiolitas*, item *Compatres*: ac infrà, *Sponſor* & *Suſceptores*.

PATRIPASSIANI, qui *Patrem* paſſum eſſe aſſerebant. Hæretici fuêre à Praxea orti. *Unde eos etiam* Patripaſſianos *appellari vetuſtas oſtendit*, Ferrandus Diac. *Ep. ad Severum.* Marcellino Comiti *Deipaſſiani* dicuntur in Anaſtaſio: Namque Patrem cum Filio & Spiritu S. eandem perſonam eſſe hallucinati ſunt. Contra quorum Anteſignanum ſcripſit Tertullian. librum peculiarem circa A. C. 210. Poſt Praxeam Victorinus hæreſim corroborare conatus eſt, ut ait idem *fine libri de Præſcript.* Eandem tuebatur Hermogenes, Tertulliani quoque ἀντίχριστος: poſt eum Noetus, & hujus diſcipulus Sabellius, qui circa A. C. 250. circiter exortus eſt. Unde *Sabelliani* tales, & quia de Pentapoli erat Sabellius, *Pentapolitana* doctrina hæc damnabilis nomen accepit. Scripſit verò contra hunc Dionyſius Alexandriæ Epiſcopus, & poſtea Athanaſius. Eandem hæreſin everterunt Confeſſiones ac Decreta Conciliorum, Antiocheni, Nicæni, Conſtantinopolitani I. & Romani, ſub Damaſo, celebrati, in quibus omnibus alius à Patre Filius declaratur. Vide Auguſtin. *Hær.* 41. Tertullian. *d. l.* Euſebium *Hiſt. Eccl. l. 7. c. 5.* Athanaſium *Orat.* πρὸς τοὺς Σαβελλίζοντας. Theodoretum *Hiſtor. Eccl. l. 5. c. 11.* Epiphanium *Hær.* 57. & 62. Alios, laudatos Joanni Forbeſio *Inſtructionum Hiſtorico-Theologic. l. 1. c. 3. §. 5.* nec non voce *Sabellius*.

PATRIS Patriæ titulus, Imperii auſpiciis, inter alia inſignia

Auguſtis conferri ſolitus. Ita enim de Probo Flav. Vopiſcus vel potius apud eum Manlius Statianus qui primæ ſententiæ tunc in Senatu erat, *c.* 12. *Decernimus igitur P.C. vobis omnium conſentientibus, nomen Cæſareum, nomen Auguſtum, add. Proconſulare Imperium PATRIS PATRIÆ reverentiam, Pontificatum Max. jus tertiæ relationis, Tribunitiam poteſtatem.* Quem honorem Jul. Cæſari jam, poſt obitum ejus, collatum fuiſſe, diſcimus ex Suetonio *c.* 85. *Plebs ſtatim a funere ad domum Bruti & Caſſii contendit ... ſolidam columnam prope XX. pedum lapidis Numidici in Foro ſtatuit, ſcripſitque PARENTI PATRIÆ.* Item *Dione*, Ἡμᾶς τε αὐτοὺς τιμῶντες αὐτὸν ΠΑΤΕΡΑ τε αὐτὸν τῆς ΠΑΤΡΙΔΟΣ ἐπωνόμασαν, καὶ ἐς τὰ νομίσματα ἐχάραξαν. *Poſt hæc PARENTEM PATRIÆ illum nuncupaverunt, ſuiſque numiſmatibus inſculpſerunt.* Cujuſmodi nummum, ab una parte Cæſaris effigie, ab altera *hac Inſcr.* C. CÆSAR PARENS PATRIÆ EXS. C. exhibet Cl. Patinus. *ad Suet.* ubi etiam monet, vivo jam Cæſari nomen id a Senatu datum eſſe, ſuperato ad Mundam Sexto Pompejo & civilibus bellis paſſim compoſitis. Alius *ibid.* nummus, PARENS PATRIÆ. DIC. QUART. præfert. A' quo tempore titulus hic Imperatoribus tributus. Antoninus tamen Pius *Patris Patriæ nomen delatum --- diſtulit*, apud Jul. Capitolin. *c.* 9. ut & ante ipſum Hadrianus, de quo ſic Spartian. *c.* 6. *Patris Patriæ nomen ſibi delatum ſtatim & iterum poſtea diſtulit, quod hoc nomen Auguſtus ſerò meruiſſet.* Sed moram hanc non longam, imo fortaſſe minimam, ne dicam nullam, fuiſſe, Lapis indicio eſt, ſecundò ejus Conſulatu poſitus, h. e. paulò poſtquam Imperium Hadrianus ſuſcepit. Ita autem is; IMP. CÆS. TRAJAN. HADRIANUS. AUG. P. M. TR. POT. COS. II. P. P. ſimiliterque alii: è quibus rectè conjecit *Occo* [illegible], Hadrianum, unà cum Imperio, omnes una ſuſcepiſſe titulos Auguſtis ſolennes. Quod adeo verum eſt, ut reperiantur nummi, ad celebrandam adoptionis ejus memoriam, in quibus eadem eſt appellatio. Ut in iſto: IMP. CÆS. TRAJAN. HADRIAN. OPT. P. F. AUG. GERM. DAC. PARTHIC. DIVI. TRAJANI. AUG. F. P. M. TR. P. COS. P. P. ADOPTIO. nec mirum, nam teſtamentò adoptatus, cum Trajani nomine & Imperium & omnia Imperii ornamenta, quantumvis initiò aliqua diſſimulatione uſus, re tamen ipſa, & ſuſcepit & geſſit. Caſaubon. *ad loc.* Neque verò Auguſti ſolùm id nominis tulere, ſed & Auguſtæ ſimili titulò nonnunquam ornatæ: quod docet nummus Liviæ, Patino præfato exhibitus. *ad Sueton. Aug. c.* 63. cum *Inſcr.* JULIA AUGUSTA GENETRIX ORBIS &c. Vide quoque ſuprà in voce *Pater.*

PATRITIUS, Conſul cum Hypatio, An. Urb. Cond. 1254.

D. PATRITIUS, D. Martini ſororis fil. A.C. 433. à Celeſtino Papa in Hiberniam miſſus, Hibernos ad Chriſti fidem aſſiduis ſacri Evangelii prædicationibus, vitæ probitate, honeſtiſque moribus, & exemplis apprime Chriſtianis ſtatim convertit: Secundus eorum, poſt Palladium, Epiſcopus, per An. 60. poſtquam in juventute ſervus An. 16. ætat. ad An. uſque 24. dura paſſus fuiſſet. Sigebert. *in Chron. A. C.* 432. Baron. *A. C.* 431. Baleus, *de Script. Angl. Cent.* 1. *c.* 43. *&c.*

PATRITIUS Franciſcus, Cliſſâ oriundus, corpore exili ac deformi, animòingentòque excelſò, *omnium Italorum*, Erythræò judice, *doctiſſimus*, in Philoſophia primus ad Gaſſendi & Carteſii methodum viam ſtravit. Platoniſque doctrinam 17. annos profeſſus eſt publicè. Alfonſo II. & Clementi VIII. magni habitus, hujus invitatu Romam venit, ac ſuos *Parallelos Militares*, tanti Scaligero æſtimatos, *Ep.* 119. *l.* 2. edidit, aliaque Teiſſerio enumerata *Elog. l.* 2. inter quæ *Dialogos* ejus *Hiſtoricos*, ſummopere extollit Naudæus; illoſque cum Bodini Dialogis, omnibus reliquis Scriptorum in hoc genere monumentis antepoſuit. Sed Taſſi gloriæ invidiſſe, videtur nonnullis. Obiit A. C. 1597. ætat. 67.

PATRITIUS Franciſcus, Senenſis, auctor libri *de Republica, de Regno & Regis inſtitutione.* Alius cognominis, è Sclavonia, Italicè edidit *Expoſitionem Oraculorum Leonis Imperator.* Teiſſier. *ibid.*

PATRIUMPO, inter Boruſſorum olim idola, vide infrà *Pruſſia.*

PATRIUS Apollo, apud Servium *ad Æn. l.* 3. *Alii in templo Apollinis aram fuiſſe inſcriptam.* ΠΑΤΡΙΟΥ ΑΠΟΛΛΩΝΟΣ, i. e. *Patrii Apollinis. Ab hoc, quod Icadius Apollinis & Nymphæ Lyciæ filius, cùm in adultam ætatem veniſſet, primò regionem, in qua natus erat, à matre Lyciam nominavit; deinde etiam urbem quoque Apollini condidit, ſortes & cortinam conſecravit. Et ut illum patrem eſſe teſtaretur, Patora cognominavit. Inde cùm Italiam peteret naufragiò vexatus delphini tergò exceptus dicitur, ac prope Parnaſſum montem delatus patri Apollini templum conſtituiſſe & à delphino locum Delphos appellâſſe: aras deinde Apollini conſecrâſſe quas ferunt vulgò patrias dictas.* Cæteras appellationis hujus conjecturas vide *ibid. ad v.* 332. Aliâ ratione

PATRIUS Mavors, apud Papin. Statium occurrit *Theb. l.* 4. *v.* 221. ubi de Tydeo.

——— patrius ſtat caſſide Mavors:

ſimulachrum eſt minutum caſſidi impoſitum, uti interpretatur vetus Scholiaſtes: malè de pictura verba capiente Lutatiò. Sic apud Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 785.

——— ——— galea alta chimæram

Suſtinet ———

Aptè autem id geſtaminis Tydeo tribuit Poëta, utpote Martis nepoti. Vide Caſpar. Barthium *Animadverſ. ad l.* & ſupra diximus in vocibus *Caſſis, Conus, Galea.*

PATROBAS, nomen viri, Rom. *c.* 16. *v.* 14. Alius eſt de quo Martial. *l.* 2. *epigr.* 32. *v.* 3.

Vexat ſæpe meum Patrobas confinis agellum,

Contra libertum Cæſaris ire times.

PATROBIUS, Neronis Imperatoris libertus, qui arenam Nili ad debellanda corpora palæſtræ ſtudiis ſibi ex Æg. pro advehi faciebat, Plin. *l.* 35. *c.* 13. A Galba punitus, ſed ante ejus tumulum caput a militibus, nec non haſtis calonibuſque ſuffixum ac laceratum eſt, Tacit. *Hiſt. l.* 1. *c.* 49.

PATROCLES, terrarum hiſtoriam condidit. Eratheſtene ſaltem antiquiorem fuiſſe cognoſcimus inde, quòd eum hic teſtem laudavit, uti docet Strabo *l.* 11. Patriam ejus non addit. Sciri alioquin poſſet, an alius ſit *Patrocles* Thurius, de quo Clemens *Protreptico.* Etiam *Patrocli* neſcio cujus ſenarii aliquot leguntur apud Stobæum *Serm. de inſperatis eventibus.* Voſſ. *l.* 3. *de Hiſt. Græc. p.* 39.

PATROCLI inſula, Pauſan. *l.* 1. *Patrocli vallum Strab.* Inſula parva Atticæ, inter Piræum portum & Sunium promontor. *Ferrar.*

PATROCLIDES, aſſentator Philippi, Macedonum Regis.

PATROCLIDES, inter Politicos Athenienſes & non exiguæ auctoritate, ſed infirmitatis ſuæ nomine rid batur etiam à Comicis, quòd veſtimenta concacaret, unde & χεσᾶς, h. e. *Cacator,* vulgò audiebat. Vide Ariſtoph. *Avibus ejuſque Scholiaſten.*

PATROCLUS, Menœtii fil. & Sthenelès, qui occiſò per ludum aſtragalorum Cleonymò, ſeu, ut aliis placet, Æante Amphidamantis filiò, ſolum vertens, in Phthiam venit, ubi à Peleo propter generis propinquitatem ſuſceptus eſt. & una cum Achille apud Chironem educatus, cum quo arctiſſimâ amicitiâ junctus vixit: poſtea etiam cum eo ad expeditionem Trojanam profectus eſt, ubi armis Achillis indutus cum Hectore pugnans, ab eodem confoſſus occubuit. Quod cùm reſciviſſet Achilles, tametſi, propter ereptam ſibi ab Agamemnone Briſeida, bellò abſtinere omnino conſtituiſſet, nihilominus mutatò propoſitò, acceptis etiam à Thetide matre aliis armis, à Vulcano fabricatis, ad bellum rediit, nec quievit ex animo, quam ſocii mortem crudeliſſime vindicaſſet. Ovid. *l.* 1. *Ep.* 3. *ex Ponto, v.* 73.

Cede puer factâ Patroclus Opunta reliquit.

Sidonius Apollinaris:

Sic Phrygium Emathiâ victorem cuſpide poſcens

Æacides, caſi luctum ſi crevit amici.

Lucianus ait, Patroclum fuiſſe Achillis paraſitum, & morionem Idomenei regis Cretæ, quiad Trojam cum Græcis pugnavit. *Actorides* Ovidio dicitur *Metam. l.* 13. *v.* 273.

Reppulit Actorides, ſub imagine tutus Achillis,

Troas ab arſuris cum defenſore carinis.

Item Menœtiades. Idem Ovid. *Ep.* 1. *Heroid. v.* 17.

Sive Menœtiaden falſis cecidiſſe ſub armis.

Nic. Lloydius. Apud Jontum, divinis illum honoribus cultum fuiſſe, teſtis eſt Clemens *Romanus Recognit. l.* 10. qui idem Hectorem Helenamque ab Ilienſibus: quemadmodum Sarpedonem à Troadis incolis, Plin. *l.* 13. *c.* 13. Proteſilaum ab Abydenis, Melam *l.* 2. *c.* 2. Autolycum à Sinopenſibus, Strabo *l.* 12. tradunt, pro Numine habitos, apud Gerh. Joh. Voſſium *de Origine & progr. Idololatriæ l.* 1. *c.* 21.

PATROCLUS, dives quidam fuit, ſed maximè ſordidus ac parcus. Hic enim, poſteaquam ad ſummas opes evectus eſt, aut, ut alii dicunt, ex quo natus eſt, nunquam balneò uſus eſt, parſimoniæ cauſâ. Taxatur ab Ariſtophane *in Pluto.* Unde proverbium; *Patroclo ſordidior,* Eraſmus, *in Adag.*

PATROCLUS, temporibus Neronis, ad Conſulatum uſque ex infimo genere provectus, juxta Capitolium inambulationem ſtruxit cum latrinis, quas Martialis *l.* 12. *epigr.* 78. *v.* 9. appellat *ſellas Patroclianas* à conditore. Sunt tamen, qui ſic dictas volunt haſce cellas à *Patroclo* Ariſtophanico, qui χέζας quaſi *cacator* audiebat. Vide Turneb. *Adverſ. l.* 3. *c.* 26. & ſuprà, in *Patroclides.*

PATRON, Dux 4000. Græcorum, in exercitu Darii, fide erga Regem ad ultimum invictâ.

PATRONATUS Jus, hodie aliter jure Civili, aliter Canonicò accipitur. Nam jure Civili appellatur hoc jus, quod *Patroni* in libertorum perſona boniſque habent, operarum ſcil. exactionem, inteſtati ſucceſſionem, bonorum poſſeſſionem contra tab. *tit. de jur. patr.* Vide ſuprà *Papia,* & infrà *Patronus.* Jure verò Canonicò, *jus Patronatus* (ſeu *Advocationem* ſeu *Cuſtodiam* ſeu aliò nomine quis illud appellet) eſt jus idoneos Rectores in Eccleſiis inſtituendi, Epiſcopo offerendi &c. quod alicui in Eccleſia acquiritur eò, quòd ipſe vel ejus Majores templum poſuerint, ædificârint vel opibus non minimùm auxerint, è quo jure cum utilitate honor & onus ſimul reſultant. Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Brandmyllero *Jus Patronatus* eſt, quod quis Clericus vel Laicus habet in Eccleſia, quam ædificavit vel dotavit; vel fundavit. *C. nobis* 25. *X. de Jure Patron. c. pia memoria* 16. *& ibi gl.* 16. *q.* 7. *c. filius,* 3. 16. *q.* 7. *c.* 18. *q.* 2. Conſiſtit autem potiſſimùm in jure præſentandi inſtituendum ad beneficium vacans, *gl.* 1. *can. pia mem.* 16. *q.* 7. *c.* 1. §. *ædificatoris. q.* 5. *c. quicunque.* §. *fin. c. decernimus c. Monaſterium. verſ. liceatque. b. illud.* §. *fin.* 16. *quaſt.* 7. Et quidem Laico *Patrono* quatuor tantùm menſes ad præſentandum, à vacationis tempore, conceduntur & indulgentur, *Can. cùm propter X. de Jure Patron.* Collegio verò ſive Clericis ſex menſes, *Can. nulla X. de conceſſ. pr.* Unde eſt, quòd *Patronus* Laicus (ut cui minus temporis conceſſum) licèt præſentet indignum, tamen ſuò jure ſeu poteſtate præſentandi non privetur. Clericus verò, ſi eligat vel præſentet indignum, ipſò jure ſit privandus vel privetur, *c. cùm in ſ. X. d. off. Jud. ord.* Acquiritur porrò hoc jus fundatione, ipſò jure, etiamſi Patronus id ſibi non reſervaverit, modò illud non remiſerit, *C. nobis ibi* ut pro quo etiam non vigilante, ipſa Jura vigilant, Jac. Brandmyllerus *Manud. ad Jus Canonic. & Civ.* Tandem *Patronus* ſeu funda-

ori Eccleſiæ id honoris debetur, ut, ſi ad inopiam redactus fuerit ab Eccleſia ei officioſe ſuccurratur. Unde verſiculi.

Patrono debetur honos, onus, emolumentum,
Præſentet, præſit, defendat, alatur egenus &c.

Illis verò mortuis illitu parietes ſacros nigrô colore, intus & extra, in tæniæ ſeu limbi ſpeciem, ſuiſque hiſce adponi, per certa intervalla, depicta ſuorum inſignia conſueviſſe, diximus ſupra voce *Litra*. *Krateqai Ẽvaies* apud *Pachymerem*, jus hoc dici, videbimus infra, voce *Poſſeſſor*.

PATRONUS, qui alium tuetur, quorum origo hæc: Diviſô univerſô Populô in Patricios & Plebejos, arctiſſimô utroſque vinculô colligaturus Romulus, commendavit, teſte *Dionyſiô Halicarnaſſæô*, Patriciis Plebejos, optione cuique è vulgo datâ, ut, quem vellet, *Patronum* ſibi legeret: & inter alia, conferens hunc morem cum Theſſalorum & Athenienſium priſcorum inſtituto, negotium hoc appellatione honeſtâ decoravit; nominando *Patronatum* tutelam pauperum & humilium, excogitatis mutuis utrinque officiis. Oportebat autem *Patronos* clientibus reſpondere de jure, cujus illi rudes eſſent, & abſentium æque ac præſentium curam gerere, facientes quidquid pro filiis Parentes ſolent, quod ad pecunias & contractus attinet, & ſuſtinere accuſatoris impetum & quietem eis à publicis privatiſque negotiis parare. Viciſſim Clientum erat, *Patronos* juvare elocantes filias, ſi his pecuniæ eſſet parùm, & ab hoſte captivos redimere: privatarum quoque litium æſtimationes & multas publicas pecuniarias pro iis ſolvere, idque ſumtu propriô, non quaſi fœnoris locô, ſed ob referendam gratiam: Publicorum porrò impendiorum quæ Magiſtratuum honorumque causâ fiebant, eſſe participes non ſecus ac genere conjunctos. Utriſque commune erat, nefas eſſe alteris accuſare alteros, aut adverſum dicere teſtimonium, ferreve ſuffragium, aut cenſeri inter inimicos: quorum aliquid ſi quis facere deprehenſus eſſet, tenebatur Lege de Proditoribus, quam ſanxit Romulus, convictumque ejus criminis cuivis licebat, ut Diti ſacrum, interficere. Quô factum, ut per multas ætates permanſerint mutua *Patronorum* atque Clientum officia, haud ſecus, quàm cognatæ neceſſitudines, poſteris per manum tradita: Eratque maxima laus Nobilium, habere Clientes quàm plurimos, tam hæreditariarum Clientelarum, quàm virtute partarum propriâ, ac ingens certamen utriſque, ne vincerentur mutuâ gratiâ & benevolentiâ, dum Clientes nullum *Patronis* negarent miniſterium, viciſſim *Patroni* nullô ſe paterentur corrumpi pretiô, ut illos proderent: Hæc ex Dionyſio *l.* 2. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 16. Nec in periculis ſolum negotiiſque omnibus domi *Patrono* aderant Clientes, ſed & foris ac in bello, licèt illis *onus militia annexum non eſſet*, Gerh. Niger *l.* 1. *de Feudis*. Proin Claudianus *in Ruffinum l.* 2. *v.* 76.

——— *Circumquaque arma clientum*
Agmina privatis ibant famulantia ſignis:

Et cœnam *popularem* dominis ſuis in æde ſacra inſtituebant, teſte Plautô *Trinummô Actu* 2. *St.* 4. eoſque in Forum euntes comitabantur. Corrippus *l.* 2. *num.* 6.

Intonuit Patrum ſubitus fragor, inde Clientum
Clamores creſcunt:

Dextræ *Patronorum* dicti, ut colligere eſt ex Statiô *l.* 5. *Sylv.* 1. *v.* 183.

——— *Vidi omni te pridem in flore nitentem,*
Vidi altè propiùs, propiuſque accedere dextra &c.

Tales apud Theſſalos *Peneſtæ*, apud Athenienſes *Thetæ*, quos tamen à Patronis ſuperbiùs indigniuſque habitos, refert Lazius *Reip. Rom. l.* 1. *c.* 3. De Libertorum *Patronis* in eadem Athenienſ. Rep. Vide apud Sam. Petitum *Comm. in LL. Att. l.* 2. *tit.* 6. & ſuprà in voce *Liberti*. Sed nec in Urbe modò Clientelæ celebres erant, verùm & in agris villiſque, Urbibus, Regnis, ac provinciis, quæ ultro in poteſtatem potentis alicujus cedebant, cujus *Patrociniô* protegerentur. Hinc ſæpenumero Senatus controverſias Civitatum ac Gentium ad earum *Patronos* remiſit eorumque judicia habuit rata. Loquuntur de his Valentinianus & Valens Augg. *C. Theodoſ. Ne colonus inſciô dominô: Non dubium eſt colonis, arva quæ ſubigunt, uſque adeo alienandi jus non eſſe, ut ſi qua propria habeant, inconſultis atque ignorantibus* Patronis, *in alteros transferre non liceat*. Nec minùs Artificum Collegia ſuos habuiſſe *Patronos*, quibus ſtatuas in Foro, aut alio quodam loco celebri, erigebant, ex variis patet Inſcr. antiquis, Tergeſti in Iſtria, Reatæ in Italia, Bergomi ibidem, ut & Urbini extantibus, quarum ultima ſic habet: *C. Veſnio. C. F. Stell. Vindici. Populi Urbini. Patrono. ſuo & Municipi Æd. III. vir. Curandar Trib. mil. leg. VIII. Aug.* &c. Imo & privatô quandoque nomine ſtatuis *Patronos* à clientibus fuiſſe honoratos, docet *Inſcr.* in Hiſpaniis iſta: *L. Domitio. Gallicano. Papiniano. C. V. leg. III. Aug. pr. pr. provincia. Germania. infer. leg. Aug pr. pr. Dalmatia. Coſ. devotiſſimo & innocentiſſimo. Aurelius. Julianus. Patrono, incomparabili*. Facit eodem illuſtris Claudiani locus *Panegyr. de Conſul. Manlii Theodori, v.* 24.

Hinc te pars Libya moderantem jura probavit,
Quæ nunc tota probat, longi ſed pignus amoris
Exigua peperêre moræ, populumque clientem
Publica manſuris teſtantur vocibus æra:
Inde tibi Macetum tellus & credita Pella
Mœnia, &c.

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſinum loc. cit.* & ſuprà in voce *Clientes*. Hinc itaque deſcendit Jus *Patronatus* celebratiſſimum, de quo vide inprimis Gregor. Toloſanum *Syntagm. l.* 17. *c.* 4 & alios. Dicuntur & Advocati *Patroni cauſarum*. Scholiaſtes Juvenalis *Sat.* 7. *v.* 142. *Togati ſint tibi ante pedes qui litigent, qui te conſolentur. Et Patronus cauſarum actor*. Diocletianus *Imp. l.* 4. *C de poſtul.* & *Advocatos Patrocinia præſtare dixit*. His cùm dignam facundiæ mercedem exhibere clientes non poſſent, januas tamen coronâ appensâ honeſtabant. Senec. *l.* 2. *de Ira c.* 7. *Judex, damnaturus quæ fecit, eligitur & coronæ pro mala cauſa bene* Patroni *voce corrupta*. Ubi Juſtus Lipſius *coronam*, interpretatur *audientiam ſive conſeſſum aut multitudinem ſpectantis populi*, ſed indubiè de corona, quæ victoriæ indicium offerebatur Advocato, ibi ſermo eſt. Auſonius *in Profeſſor. Epigr.* 2. *v.* 7.

Palma forenſis, & Camœnarum decus,
Exemplar unicum in literis, &c.

Iiſdem, Kalendis Januariis munuſcula quædam offerebant, ut videre eſt apud Auguſtin. *Homilià de Kal. Januarii*. Vide iterum Dempſterum *ubi ſupra*. Erant autem hi cauſarum *Patroni* in lacernis purpureis ſub Domitiano ac Nerva & fortaſſe Trajano quoque, ut innuit Juvenal. *Satyr.* 7. *v.* 134.

Spondet enim Tyrio Stlataria purpura filo.
Cauſidicum, vendunt Amethyſtina: convenit illis
Et ſtrepitus & facies majoris vivere cenſus.

Lacernæ ergo purpureæ clientes alliciebant: nam Lacernas in cauſis adhibitas, idem Poeta alibi docet, *Sat. ult. v.* 45.

——— *Jam facundo ponente lacernas*
Cæditio.

Quanquam non ita compertum ſit, verba ſunt Ferrarii, fueritne ille Cæditus *Patronus* an Judex & ſi *Patronus* fuit, quia illum facundum appellat, cur poſuerit Lacernas Non quòd defatigatus eſſet expectando, non enim mora æſtum affert, neque dicendo delaſſatus, nondum enim cauſa cœpta erat. Fortaſſe quia dicturi Lacernas deponebant, in quo tamen hæſito, cùm Auctor Dialogi *de cauſ. corr. Eloq. c.* 39. etiam Pænulas in agendo adhibitas dicat. Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiar. Part.* 2. *l.* 1. *c.* 15. Prudentio *Hymn.* 1. & 2. *Periſteph.* Paulino *Epiſt.* 3. *ad Sever.* & alibi. *Sancti*, præcipuè *Tutelares*, ut vocant, *Patroni* dicuntur, unde in Communione Roman. *Patrocinia Sanctorum* reliquiæ ſunt Sanctorum, quorum patrociniis invocantur, Aimoinus *de Mirac. Benedicti pretioſiſſima reliquia, beatiſſimorum Confeſſorum Eucherii & Verani*. Vide Auctores laudatos Car. du Freſne in *Gloſſar.* ut & ſuprà aliquid, voce *Mandiburdus*.

PATRONUS Voluſianus, conſul cum Gallieno Auguſto, A. Urb. Cond. 1011.

PATROVISSA, urbs Tranſylvaniæ in limite Moldaviæ, ad montium radices, vix 6. milliar. ab Aluta fluv. 15. leuc. Germ. à Libinio in Occaſum, uti 23. ab Alba Julia, *Braſſaw*.

PATRUINUS, vide *Manlius*.

PATRUM Canones, dictus *Codex Canonum*, Græcè Βίβλος Κανόνων, aliàs *Corpus Canonum*, item *Corpus Codicis Canonum*. Poſt tempora enim Synodi Nicænæ primæ, Eccleſia duplici jure uti cœpit, *divinô*, quod in S. Literis & *canonicô*, quod in Canonum Codice continebatur. Qui codices ambo ſequentibus temporibus in Conciliis, in medio conſeſſus poni cœpêre, ut ex iis dogmata pietatis explorarentur, obortæ hæreſes refutarentur & controverſiæ ad diſciplinam Eccleſiaſticam, ſacramque politiam pertinentes, dirimerentur. Voluêre nempe *Patres* Eccleſiam habere corpus certum regularum ſui juris, quas ex certis Conciliis collegêre, eaſque certô & immutabili numerô complexi ſunt, ut hôc quaſi vallô & murô ſeptum Eccleſiaſtici juris corpus adverſùs falſi crimen undique tutum eſſet; neque vis omnis juribus, extra collectiones publicâ auctoritate vagantibus, adimeretur. Relati autem hi Canones in Diptycha ſunt Eccleſiaſtica, ſpeciatim ad hanc rem comparata, uti docet Juſtinianus *leg.* 7. *C. de ſumm. Trinit.* §. 5. [illegible] *Nullus itaque fruſtra nos turbet, ſpe vanâ nixus, quaſi nos contrarium à ſupradictis quatuor Conciliis fecerimus aut faciamus, aut fieri à quibuſquam permittamus, aut aboleri eorundem ſanctorum quatuor Conciliorum piam memoriam, ex dictis Eccleſiæ diptychis ſuſtineamus*. Atque hoc fortè denotat verbum [illegible] *Novell.* 115. *c.* 4. §. 14. *pr.* quod cùm perperam verteretur *amplecti* & recitare; meliùs *diptychis inſerere* vel *inſcribere*, redditur, Gerh. van Maſtricht *Hiſtor. Jur. Eccleſ. num.* 47. Et hic Eccleſiæ univerſæ Canonum Codex fuit: an verò hic Britannicis quoque Eccleſiis olim cognitus fuerit, an peculiarem illæ habuerint, non adeò liquet. In *Antiqq.* certè Britannicæ Eccleſiæ, proditum eſt, Theodorum Archiepiſcopum librum protuliſſe, qui *Patrum Canones* vocabatur; quem & in Concilio Herfordienſi A. C. 673. probatum eſſe, ex Bedæ *Hiſtor. Eccl. l.* 4. conjicere licet. *Annô tertiô Ecgfridi Regis Theodorus cogit Concilium Epiſcoporum, unà cum eis qui Canonica Patrum ſtatuta diligerent* &c. Et paulò pòſt: *Rogo dilectiſſimi Fratres, ut quæque decreta ac diffinita ſunt à ſanctis ac probabilibus* Patribus, *incorrupta ab omnibus nobis ſerventur* —— *Cumque explêſſem prolocutionem, interrogavi unumquemque eorum per ordinem, ſi conſentirent ea, quæ à Patribus canonicè ſunt antiquitùs decreta, cuſtodire: ad quod omnes conſacerdotes noſtri dixerunt: optimè omnibus placet, quæque definiverunt ſanctorum Canones Patrum, nos quoque omnes alacri animo libentiſſimè ſervare. Quibus ſtatim protuli eundem librum Canonum, & ex eodem libro decem capitula* &c. Cujus Codicis Britannici ſpecimen exhibet idem JC. *num.* 80. Fuit autem hic Theodorus Româ miſſus in Angliam, ut Archiepiſcopus eſſet Doruvernenſis, Patriâ Tharſenſis: unde colligere eſt, Librum illum Canonum, quem ille in Concilio Herefordienſi protulit, eundem ipſum Eccleſiæ Romanæ Canonicum Codicem fuiſſe. Namque & in allocutione ad Epiſcopos, roganti illi, *Si conſentirent ea, quæ à Patribus Canonicè ſunt antiquitùs decreta?* reſpondent, *Optimè*

Optimè omnibus placere. quæ definierunt ſanctorum Canones Patrum. Quibus verbis ejus innuere videntur, intelligere ſe antiquorum Conciliorum Canones. Et vix auſus fuiſſet Theodorus illum Codicem, quàm Romanum, Eccleſiæ Britannicæ obtrudere, cui inſpector et erat additus Adrianus Monachus, *ut diceret*, verba ſunt Bedæ *a. l.* cooperator exiſtens, *diligenter attenderet, ne quid ille in contrarium veritatis, patris Græcorum more, in Eccleſiam, cui præeſſet, introduceret.* Matracht ubi ſupra. Juſtellus tamen Codicis hujus collectorem Theodorum facit, adeoque particularem eum propriumque Eccleſiæ fuiſſe Britannicæ, contendit *Præf. ad Cod. Can. Eccleſ. Univerſ.* quem vide, uti plura in hanc rem ſupra ubi de *Canonibus Concil.* &c.

PATTÆCION, infamis quidam calumniator, cui cùm mos eſſet bonis viris calumniam ſtruere, hic tandem ſerò qualis pa[illegible] ſe rem deprehenſus, convictuſque pœnas capite luit, & populibus communi applauſe vertit, quod fur eſſet, & adium perfoſſor. Unde proverbium: *Pattæcione calumniosior.*

PATULCIUS, Janus ſic dictus, quòd tempore belli portæ ejus *paterent.* Vel ab aperiendo, ſecundum anni partes, præſertim veris & hyemis viciſſitudine. Ovid. *Faſt. l. 1. v. 127.*

> *Inde vocor Janus, cui cum Cereale ſacerdos*
> *Imponit libum, farraque mixta ſale,*
> *Nomina ridebis: modò namque Patulcius idem,*
> *Et modò ſacrificò Clufius ore vocor.*
> *Scilicet alterno voluit, rudis illa vetuſtas,*
> *Nomine diverſas ſignificare vices.*

PATUMUS, urbs Arabiæ. *Stephan.* Gentile *Patumius*, vel *Patumenus.*

PATYCUS, urbs Oenotrorum mediterranea *Stephan. Paula Barrio.* vide ibi.

PATZINACÆ, populus Scythiæ Europææ, qui & *Baſilii*, quorum regio *Podolia Ortel.* Sed Podolia regio Bodenorum aliis. aliis Tyrangitarum.

PAVAODOS, urbs inſulæ Mindanao, unius ex Philippinis, *Nat. Metel.*

PAUCA, oppidum olim, nunc pagus, aliis *Paula*, hodie eſt *Porto Polo*, in Corſica. *Ercilio.* Aliis eſt in ſinu *Talaco*, in ora Occidentali inſulæ ad oſtia Tituani fluvii, 30. milliar. à Bonifacio in Circium *Baudr.*

PAUCA, pro PAUSA, apud Æl. Spartian. in *Peſcennio Nigr. c. 9.* ubi de Commodo, cùm prius legeretur, *quibus ades dedita ſunt, ut & caput raderet, & Anubim portaret, & omnes partes expleret:* Longe diverſam in Palatino lectionem obſervavit Salmaſ. qui ſic habet, *Et omnes paucas expleret.* Unde reponit, *Et omnes pauſas expleret: paucas* pro *pauſas*, ut in *Heliogabalo* idem, *c. 10. facelaribus* pro *faſtlaribus*, dixit. *Paucas* autem *explere* hic idem, quod *pauſas edere*, apud Eundem in *Caracalla*: *Cum Antoninus Commodianis ea* (ſacra Iſidis) *celebraverit, ut & Anubim portaret & pauſas ederet.* Certæ nempe videntur fuiſſe pauſæ conſtitutæ, in quibus pauſabant, qui portabant Anubim, quas *pauſas* nunc *ſtationes* dicunt. Has omnes cogebantur explere, qui ſacra Iſidis ferebant, cumque certis locis requieſcebant, ubi ſtatutæ erant illæ pauſæ, & ſimulachrum deponebant. *pauſas edere* & *explere* dicebantur. Gloſſæ, *pauſat*, [illegible]. Arnob *l. 5. Pauſata circum arboris robur*, h. e. [illegible], qui locus vulgò in mendo cubat. Ad certas autem arbores ſacras, aut ſacella quædam, diſtributas has pauſas, eaſdemque ſemper repetiiſſe, veriſimile eſt, quotieſcunque Anubim portarent, Salmaſ. *ad l.* vide quoque infrà in voce *Pauſa.*

PAVENTIA, Dea ab antiquis conſtituta, ut averteret *pavores* ab infantibus, atque inde etiam appellata, teſte D. Auguſtin. *l. 4. de Civ. Dei, c. 11.*

PAVERATA Veſtis, memorata Plinio, *l. 8. c. 48.* cùm ait: *Lanam cum colo & fuſo Tanaquilis in templo Sangi duraſſe prodente ſe, auctor eſt M. Varro, factamque ab ea Togam Regiam undulatam, in æde Fortunæ, qua Servius Tullius fuerat uſus.* Et paulò poſt: *Undulata veſtis prima è lautiſſimis fuit, unde ſororiculata defluxit. Togas raſas Phrygianaſque D. Auguſti noviſſimis temporibus cœpiſſe, ſcribit Feneſtella. Crebra* Papaveratæ *antiquiorem habent Originem: jam ſub Lucilio Poëta in Torquato notata.* Ubi pro *Papaverata* legit Scaliger *Paverata*, ut ſint benè percuſſæ, quomodo *pavera* frumenta multùm trita, ut granum deglubatur. *Pavera* autem à *paviendo*, Pavire [illegible], vide eum *ad Cirin Virgilianam.* Sic itaque *Paveratas* veſtes intelligas graviter preſſas & calcatas, pectineque percuſſas, i. e. eaſdem cum ſpiſſis ac pavidenſibus: Ut crebræ ſint, quales *Sophocli* dicuntur [illegible]. Vide Octav. Ferrarium de re *Veſtiar. l. 2. c. 11.* & ſupra quoque in voce *Papaverata.*

PAVILLANUS Nicolaus, vide *Nicolaus.*

PAVIMENTUM, & Muſivum, doctiſſimis quibuſdam hujus ſeculi Viris, idem: Salmaſio verò tantum inter utrumque intereſt, quantum inter ſolum & cameram triclinii. Nunquam enim apud ullum Auctorem, *Pavimenta* de muſivo picta aut ſola de muſivo ſtrata, occurrunt: ſemper cameris & apſidibus affigitur muſivum, ut ſolo *pavimentum.* Idem tamen eſt utrumque opus & teſſellatione utrumque contexitur, unde *Ars pavimenti*, apud *Lucilium.* Sed, ut *Pavimentum* nunquam de camera, ſic nec muſæum de pavimento, etſi ſcripſerit Plin. *l. 36. c. 25. Pavimenta de humo pulſa tranſiiſſe in cameras.* Cameram igitur, tholum, apſidem, legimus ubique muſivo pictas, ſolum autem aut idaf; nunquam. Plinius *l. ead. c. 21. Non prætermittenda eſt & pumicum natura. Appellantur quidem ita & erroſa ſaxa eroſa annis; in ædificiis Muſæa vocant dependentia ad imaginem ſpecus arte reddendam.* Ubi videmus, Muſæa propriè dici in ædificiis, non *pavimenta*, ſed crecturam ad ſimilitudinem ſpecus arte effectam. Quam differentiam Codinus religioſè obſervans, cum eâdem opere ſolo, parietes & cameræ decorarentur, [illegible] vocat, quod in ſolo poſitum, [illegible], quod in parietibus: in cameris verò & pendentibus, [illegible]. Et [illegible] quidem, [illegible] teſſellatum opus, quod ex ſectione fit minutorum lapillorum [illegible], inquit, [illegible], *ex ſectili pavimento ſtravit.* Idem addit, [illegible]: cujuſmodi [illegible], *marmore in exemplis*, vocat Anaſtaſius in *Leone III. Fecit in eo fundamenta firmiſſima, & in circuitu laminis marmoreis ornavit, atque marmoribus in exemplis ſtravit.* Fuêre namque marmora hæc *exemplata*, h. e. figurata & imaginata, Græcis recentioribus [illegible], fiebantque opere teſſellato, in *Epiſtolis* Pontificum *Ep. 67. Præfulgidæ atque veraces regalis potentiæ veſtræ per directum Vocem ſuſcepimus apices, in quibus referebatur, quod palatii Ravennatis civitatis muſivum atque marmora cæteraque exempla, tam in ſtrato, quam in parietibus ſita, vobis tribueremus.* Sic de parietibus quidem [illegible], de *pavimento* vero [illegible] uſurpatum &c. Eadem vero [illegible] dicta, quæ à [illegible] clare diſtinguit Plinius, *l. cit.* cum ſcribit, *Pavimenta expoliſſe ad capita:* propriè enim *Pavimenta* [illegible] dicta fuiſſe, docent *Gloſſæ: Pavimentum*, [illegible] Græci vocabant. [illegible], *pavimentum*, & [illegible] *glarea*, [illegible] autem & [illegible] idem eſt. *Gloſſæ* optimæ, *teſſellatum*, [illegible] & *teſſellat*, [illegible]. Ex quo [illegible] idque vocant, [illegible] & nomine [illegible], quod *glaream* quoque, & minutiſſimum calculum, deſignat. Hujuſmodi *pavimentum* ſtibadii marmoreum, orbibus & omnis figuris diſtinctum, etiam ingeſſit Juvenalis, in *v. 173. Sat. 11.*

> *Qui Lacedæmonium pytiſmate lubricat orbem:*

ſunt qui putent; ſed mentem hic ex Lacedæmonio marmore intelligi debere eruditè oſtendit Salmaſ. Addantur quædam ex Anaſtaſio loca, ad meliorem præcedentium intelligentiam. Ille igitur in *Hadriano*: *Fecit autem & in Patriarchio Lateranenſi triclinium majus ſuper omnia triclinia nomini ſua magnitudine decorata, ponens in eo fundamenta firmiſſima & in circuitu laminis marmoreis ornavit, atque marmoribus in exemplis ſtravit, & diverſis columnis tam porphyreticis quamque albis & ſculptis cum baſibus & liliis ſimul poſitis decoravit cameram cum apſida de muſivo.* Ubi apertè *Pavimentum* diſtinguit à Muſivo, quo ſolo cameræ *ornabantur.* Idem *ibid. Præfatus verò ſanctiſſimus Pontifex juxta Eccleſiam B. Petri Apoſtoli fecit triclinium mirum miræ pulchritudinis decoratam apſidam de muſivo ornatam, & apſidas duas dextra lævaque ſuper marmore & picturâ ſplendentes & in pavimento marmoreis exemplis ſtratis:* ubi marmorea exempla pavimento aſſignat, muſivum apſidibus. Idem *ead. l. Ædificavit Eccleſiam cum apſida ampliſſima & cameram mirifica de muſivo atque cameram decoratam ſeu [illegible], & pavimentum marmoribus pulchris ornavit.* Nuſquam aliter apud eundem reperias, niſi apſidas muſivo decoratas, *Pavimenta* verò marmoreis exemplis ſtrata: ſicque nunquam de iis muſivum uſurpatur. Quamvis *Pavimentorum* opus eâdem ratione & formâ componatur, quâ muſiva, ex parvis variiſque teſſellis aut lapidum ſectilis, quibus diverſæ formæ & figuræ, avis aut piſcis aut hominis &c. exprimuntur, de quibus abunde *ad Suetonium* Caſaub. Vide Salmaſ. *ad Æl. Spartian l. c. Pavimenti* [illegible], meminit Codinus. Uti autem *teſſellata* pavimenta diverſa fuiſſe diximus, à *lithoſtrotis*, quæ ſub Sylla originem ſumſêre; Lithoſtrata enim ſectis parvulis marmorum cruſtis ſtrata erant, ex diverſi generis & coloris marmoribus non tinctis, cùm teſſellata, ex parvis teſſellis, h. e. calculis quadratis in varios colores tinctis, fierent: ſic & à *Sectilibus* diſtinguenda ſunt. *Sectilia* namque; apud Sueton. *in Cæſare, c. 46.* quem ait, ſectilia & teſſellata pavimenta in expeditionibus circumtuliſſe: nihil aliud, quàm [illegible] ſunt, ſectilibus cruſtis pavita, h. e. cruſtis in varias figuras, (non animalium, uti de teſſellatis diximus) ſed ſcutulas ſeu rhombos, trigona, quadrata & favos, i. e. hexagona, ſectis. Cujuſmodi figuris hodieque fiunt ſectilia pavimenta è ligno, ut & latere coctili. Vide eundem Salmaſ. *ad Solin. p. 1214.* Exemplo *Pavimenti* teſſellati, quale ſuprà deſcriptum, egregiè Providentiam illuſtrat Auguſtinus (*de Ordin. l. 1.*) cui etiam maximè inordinata conveniunt plerumque quæſtionibus eſſe aut plerique ſaltem videri dicens, quod membra pulicis diſpoſita mirè atque diſtincta ſint, cùm intereà humana vita innumerabilium perturbationum inconſtantiâ verſetur ac fluctuet, *Sed hoc pacto*, ſubjungit, *ſi quis tam minutum cerneret, ut in vermiculato pavimento nihil ultra unius teſſellæ modulum acies ejus valeret ambire, vituperaret artificem, velut ordinationis & compoſitionis ignarum: eò quòd varietatem lapillorum perturbatam putaret, à quo illa emblemata in unius pulchritudinis faciem congruentia ſimul cerni collidraríque poſſent. Nihil enim minus eruditis hominibus accidit, qui univerſam rerum coaptationem atque concentum, imbecillâ mente complecti & conſiderare non valentes, ſi quid eos offenderit, quia ſuæ cogitationi magnum eſt, magnam rebus putant inhærere fœditatem.* Vide Franc[illegible] *Syntagm. Theol. Gentil. part. 1. c. VIII. §. 12.* & *de Pavimentis*, inter ſarcinas Ducum, Caſaubon. *ad Julium Sueton. c. 46.* In genere verò *Pavimentum* bibulum habebant veteres ex carbonibus, ſabulo, calce & favilla mixtis, ut infra dicemus voce *Scobs.* Vide quoque infrà *Stratura.* Quod vinô conſterio reſperſiſſe veteres habes in voce *Vinum*: ubi *ſuper Pavimentis* lectum, aliudque exercitamenti genus, ubi de *Pilitatoria* lud[illegible].

PAVISARII, memorati Thomæ Walſinghamo *in Ed. III. Venerunt contra eum cum* [illegible] *millibus electorum armatorum* [illegible] *cum Paviſariis, adbaliſtariis in numero exceſſivo.* Alii P[illegible], & *Pavoſatores*, Gall. *Pavoiſiers ſeu Paveſcheurs*, apud Froiſſardum

Volum. 4. *c.* 13. milites fuêre, *pavaſii* in prœliis belliſque inſtructi. Erant autem *Pavaſia*, *Canavo* [illegible], Cambro-Britannis *Paſau*, ſcuta grandiora, quibus tecti milites hoſtes impetebant. Deſcribuntur hic a Wilh. Britone *Philipp. l.* 10.

Hunc præcedebat cum parma garcio; ſub qua
Nil ipſe ſentiendum objecto. Amminiculabat
Aſſidue, pictas nec ab illo cavendo...
Aſſerens latu duris parma ſerviens ipſum,
Quam neque tantum tegit ſeptemplice pellis.

Eorundem ſcutorum in navigiorum marginibus olim exponi ſolitum Galliſque *Pavoiſade* appellatum, deſcribit Joannes Cantacuzenus, *l.* 1. *c.* 11. ubi navalem Andronici Palæologi Imperatoris ad Chium expeditionem proficiſcentis apparatum commemorat. [illegible Greek] *Tum non levem litteribus contentio tenuit, dum quilibet ceteros ſumtuoſo ſplendidoque apparatu ſuperare nititur. & cum alia magnifice inſtruxit, tum claſſiariorum arma & clypeos ſuis inſignibus exornat, nec enim de infima plebe, ſed viri nobiles & admodum copioſi erant.* E quibus verbis Car. du Freſne colligit, Byzantinos ævi recentioris Auguſtos non minus ac certas nationes, armorum inſignibus uſos eſſe. *Diſſertat. ad Joinvill.* aut *Numiſm. num.* 11. Vide quoque eum *Not. ad Villeharduin.* Græcis ejuſmodi *Pavaſiarios* nautas *Tzangas* dictos eſſe, diſcimus ex *Papias* & *Suida*. Claudian. *de Conſulatu Manlii*, v. 42.

At velut exertus lentandis navita remis
Præficitur lateri cuſtos &c.

Vide quoque ſupra *Cagnus*.

PAULA, Romana quædam mulier, quæ, mortuo marito Toxotio, ſuas facultates indigentibus erogavit. Diſcipula erat Hieronymi, pietate & ingenio illuſtris: Scipionum Gracchorumque ſtirpe, mater ex marito liberorum, & filiorum quatuor. Hebræam addidicit linguam, in ſeceſſu Bethlehemitico, quò exactius ſacram Scripturam, pel ejus ſuas, intelligeret. Obiit A. C. 404. in ſchiſmate Vitarum Chriſtianarum exemplar. Ætat. 56. menſ. 8. die 21. Hieron. *in ejus vita, in Epiſt.* &c.

PAULA, oppid. Calabriæ citerioris, *Paola*, quibuſdam eſt Patycus. 10 milliar. a Conſentia in Occidentem, 13. ab Amantea in Boream, vix 2. ab ora maris Tyrrheni.

de PAULA Franciſcus, vide *Franciſcus*.

PAULI Gregorius, vide *ibi*.

de PAULA Vincentius, vide *Vincentius*.

PAULI Hieronymus, vide *Hieronymus*.

PAULI Matthias, vide *ibi*.

PAULI Theodoricus, vide *ibi*.

S. PAULI Fanum, oppid Britanniæ minoris olim *Leon*, Epiſcopi ſede clarum, *Merel*.

PAULIACUM, de quo ſic Filibertus Gemeticenſis Abbas: in fundo Amalbini illuſtris ac potentis Viri *Pauliaco*, ad 10. lapidem à Gemetico Cœnobium Puellarum eſt, cui Auſtraberta Virgo prudens, & nobilibus parentibus genita præeſt. A *Paulo* aliquo nomen accepit: nunc *Pouilly* Eccleſiâ S. Auſtrabertæ & oppidulo etiamnunc clarum. Monaſterium verò *Pauliacenſe* à Normannis pridem everſum eſt, & ex Abbatia Prioratus evaſit. Alterius *Pauliaci*, Floriaco Monaſterio proximi, meminit Arevaldus *de mirac. S. Benedicti*, c. 37. Hic pagus nunc *Pouilly* dicitur, prope Floriacum. Vide Hadr. Valeſii *Notit. Gall*.

PAULIACUS, nunc *Pouillac*, pagus Aquitaniæ ad Garumnam, ex adverſo Blaviæ 6. leucis infra Burdegalam in Circium. Vide quoque ſupra.

PAULIANISTÆ, vide PAULUS *Samoſatenus*.

PAULICIANI, Hæretici à *Paulo* quodam nomen nacti, de quibus vide infra voce *Pobliani*.

PAULINA, Sentii Saturnini, Syriæ Præſidis ſub Auguſto, conjux, nobilis & prudens matrona, dolo ſacerdotum Romæ in æde Iſidis ſtuprum paſſa eſt, idque circa initia principatûs Tiberii. Hiſtoria hæc habet: Nobilis quidam, Mundus nomine, impudicò ejus amore flagrans, cùm nec prece, nec pretiô ducentis mille drachmarum, illius caſtitatem inflectere poſſet, fame emori conſtituit. Quod ut averteret Ida, unica patris ejus libertinis, Iſidis Sacerdotes auro corrupit, ut illi Paulinam ad ſecretum cum Anubi colloquium invitarent, ſic enim ſuperê Deum. Paret Paulina, & in idolejo decumbens, à Mundo ignara decipitur. Quod cùm poſtea reſciviſſet, maritus tantum efficit apud Tiberium, ut Iſiacos illos popas, cum prædictâ Ida, crucem ſubire exerit, idolò in Tiberim. Mundoque in exilium conjectò. Joſeph. *Jud. Ant. l.* 18. *c.* 4. Boccat. *de Mul*.

PAULINA, Senecæ Philoſophi uxor, cum marito, à Nerone condemnato, mori voluit, jamque venas, ad ejus exemplum, inciderat, ſed impeditionem Nero. Nihilominus per reliquum vitæ, in vultu pallor, ſanguinis exhauſti & conjugii amoris indelebile ſignum, remanſit. Vide Tacitum *Annal. l.* 15. *c.* 63. 64.

PAULINA, ſoror Hadriani Imperatoris nupta Serviano præ-nomine *Julio*, qui ad tertium Conſulatum pervenit, in quo habuit collegam Vibium Verum, annô Hadriani 17. mori tandem ab hoc coactus. Æl. Spartian. *Hadriano*, *c.* 1. Vide quoque infra in voce *Servianus*.

PAULINA Patiq, memoratur Dietmaro *l.* 6. *p.* 80. *Marchio Lotharius in Occidente infirmatus & ſubito* Paulinâ *inebriatus, ex improviſo obiit*. Forſan, ut videtur, venenata, cujuſmodi potione poſtea extinctus Henricus VII. Imperator datâ Paulino, Monacho Ordinis Prædicatorum: cujus meminêre Rythmi in obitum ejus facti,

In grandi ſtat triſtitia
Exercitus militia,
De Principis ruina,
Quam fecitas damnabilis
Manuſque deteſtabilis
Cingulis Paulina.

Apud Car. du Freſne *Gloſſar*. Lætus verò ex Nauclero *Gener.* 44. de hujus Imperatoris morte iſta habet: *Imperator —— ſtatim & Pantipecem oſtendit, qui contra adverſarium Robertum Apuliæ Regem ſtatuebat, quem imperator proſcripſit, Florentinos obſedit, Venenum obiit, ſubornatis Fratrum ordo Monacho Dominicano, veneno ſub ſacramenti ſpecie hauſit, conterens per ſceleratum talia vite in talem mortem. Et ut benignum Cæſarem vident, ſentiunt venenum, movent parricidam,* ò Domine recedatis, nam ſi perceperint devoti noſtri manum, quod nobis fecitis, morte miſerabili moreremini. Deus vobis ignoſcat! *Venum ſanam non effugit, capite excoriatus, Monaſterium exuſtum* &c. Ubi potione quâdam venenatâ necatum Ludovicum, ſed à Bernhardo quodam, memorat.

PAULINI Prædia, *Fraccas Villa di Rutignus*, villa & locus Carnorum, apud Forum-Julii, *Plin*.

PAULINUS, vide *Suetonius*, & *Paulinus Suet*.

PAULINUS, Epiſcopus Trevirenſis, ſucceſſor S. Maximi. Contra Arianos fidem egregie tutatus, horum artibus in Phrygiam deportatus eſt, ibique exul obiit. A. C. 356. Hieron. *in Chron.* Sulpic. Sev. *l.* 2. *c.* 52. 55. Athanaſ. *ep. ad Sol.* & *apol. de fuga*. Socr. *l.* 2. *c.* 9. Sozom. *l.* 4. *c.* 8. Item, Presbyter, diſcipulus Ephremi, in S. Scriptura probe verſatus, & magni in Eccleſia nominis. Nihilominus, morituô Magiſtrô, dominandi cupidus, ad Schiſmaticos tranſiit. Gennad. *c.* 3. *de Vir. Illuſtr.* Item, auctor lib. *de initio Quadragesimæ*, *de die Dominicæ Paſchæ*: *de Pœnitentia*: *de Obedientia*: *de Neophytis*. Item Vir eruditione inſignis, in aula Theodoſii Junioris. Occiſus hujus juſſu, quod Eudoxia Imperatrix pomum inſigne à marito munere acceptum, illi tradidiſſet.

PAULINUS Antiochenus, Epiſcopus Euſtathio ſurrogatus, tum cum Meletio quoque prœeſſet. Accuſatus Sabellianiſmi, contrarium probavit, familiaritate Athanaſii. Dein quoque cum Meletio pace factâ, Romam venit, Damaſi opem contra Flavianum, Meletii ſucceſſorem, imploraturus. Obiit A. C. 386. Socr. *l.* 3. Theodoret. *l.* 3. Sozom. *l.* 6. Ruffin. *l.* 1. Baronius in *Annal.* A. C. 362. & *ſeqq.* Item, Epiſcopus Antiochenus, Philogoni ſucceſſor, Ann. 19. Obiit A. C. 324.

PAULINUS Aquilejenſis Patriarcha, Grammaticus inſignis, Carolo M. gratus. Scripſit *de SS. Trinitate*, adverſus Elipantum Toletanum, & Felicem Urgelitanum, qui liber *Sacroſyllabus* dictus eſt. Ducheſnius aliud ejuſdem auctoris *contra eundem Felicem*, *opus* edidit. Obiit A. C. 802. feria 6.

PAULINUS Nolanus Epiſcopus; adeo miſericors fuit, ut cùm in captivis redimendis omnes fortunas ſuas effudiſſet, filium viduæ mulieris, corpore ſuô in ejus vicem ſerviturô addictô, redemerit. Diaconus. Natus erat Burdigalæ, vel in agro ejus, diſcipulus & amicus Auſonii. Vide hunc *epigr.* 24. quod Paulinus gratus agnovit, illius Carmini ſic reſpondens:

Tibi diſciplinas, dignitatem, literas,
Linguæ & famæ decus,
Provectus, altus, inſtitutus debeo, &c.

Dein Conſul Romæ factus, A. C. 378. poſtea à Delphino, Epiſcopo Burdigalenſi, baptiſmum accepit, atque in ſolitudinem cum Therâſia, vel Tereſia uxore ſe ſubduxit: quod cùm Auſonius non probaret, cauſa hujus mutationis, vel in atram Paulini bilem, vel in Uxoris pellaciam rejectâ, *ep.* 23. *v.* 30.

Si prodi Pauline, inquit, times, noſtraque vereris
Crimen amicitiæ, Tanaquil tua neſciat iſtud.

Cui iterum Paulinus:

——— *Nec Tanaquil mihi, ſed Lucretia Conjux.*

Poſt hæc, in Italiam profectus, ſub Ambroſio, in S. Scriptura & omnifariâ virtute accuratiùs edoctus, Nolæ dein Epiſcopus factus eſt. A Vandalis poſtmodum in Africam abſtractus, rediit Nolam, ibique obiit, A. C. 431. ætat. 78. Scripſit *Epiſtolas* & *Poëmata*, quæ edidit Heribertus Roſweidus, Jeſuita, A. C. 1622. cum notis variorum. Vide *Ambroſ. Auguſtin. Hieron. Gregor. Eucher. Caſſiodor.* &c. Item Auſon. *in Epiſt.* Idacium & Proſper. *in Chron.* Sulpic. *Sev. Hiſt. l.* 2. Gennad. *Catal. c.* 48. Sigebert. *c.* 14. Barthium *Adverſ. l.* 60. *Scaliger Voſſ. Baronium, Gabrielem* Urbæum, *Chron. Burdigal.* &c. *Nic. Lloydius.* Primus hic uſum Imaginum Hiſtoricarum in templis inveniſſe legitur, rejectum etiam tum à Baſilio, Cyrillo, Auguſtino, Chryſoſtomo, Epiphanio, &c. Mart. Chemnitius *de Imaginibus*.

PAULINUS Conſul, cum Johanne, An. 1251. Urb. Cond. cum Juliano, anno celebrati Concilii Niceni. Item cum Optato, poſtennio poſt. Item, Presbyter Mediolan. qui Auguſtini ſuaſu, ipſi vitam S. Ambroſii inſcripſit, A. C. 401. vel 402. ſtylò admodum ſimplici exaratam. Vide Sigebert. *de Vir. Illuſtr. c.* 14. Iſidor. *Hiſpal. c.* 17. Jac. du Breuil. *not. ad Iſid.* Baron. *in Annal*.

PAULINUS Pompejus, ſub Nerone Exercitui Germanico præpoſitus, inchoatum ante tres & ſexaginta annos à Druſo aggerem coërcendo Rheno abſolvit, Tacit. *l.* 13. *Annal. c.* 53. Vide & *Pompejus*.

PAULINUS Suetonius, primus Romanorum Ducum, Atlantem montem tranſgreſſus, expeditionem ſuam literis prodidit, teſte Plinio *l.* 5. *c.* 1. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 295.

PAULINUS Valerius, vide *Valerius*.

PAULITI, Hæretici Severiani, de quibus vide Baronium *ad A. C.* 535. *num.* 84.

PAULLUS, nomine *Julius*, è Batavis regiâ ſtirpe, à Fonteja Capitone falſo rebellionis crimine interfectus, Tacit. *Hiſt. l.* 4. *c.* 13. Vide & *Julius*.

PAULUS, vide *Pulus*.

PAULMIUM, Arx Turoniæ, Vicecomitatus titulò præſtat: Viſariom ei adjacet duorum ferè milliarium, murò cinctum, *Merul. Merula.*

PAULO, Calabriæ inferioris oppidum, cujus ager vinum optimum generat, imprimis Romæ laudatum.

PAULON, hodie PALION, fluv. Liguriæ, in confinio Galliæ Narbonenſis apud Nicæam urb. cis Varum.

PAULUS, cognomen familiæ Æmiliæ.

PAULUS Apoſtolus, Doctor Gentium, cujus ſanctitudinem, & res geſtas tribus libris complexus eſt vir eruditiſſimus, Cl. Dautqueius, Sanctomarius, Canonicus Tornacenſis. Hiſtoria ejus breviter ſic habet: Natus Tarſi, Ciliciæ urbe, ex parentibus Hebræis, qui cives Romani erant, Sauli primò nomen habuit. Ad pedes Gamalielis in Lege inſtructus, An. circiter ætat. 33. tantus ejus Zelator evaſit, ut & eorum veſtimenta, qui Stephanum, ejus cognatum, lapidaverunt, cuſtodiret, & literis à Principe Sacerdotum impetratis Damaſcum pergeret, Chriſtianorum etiam nomen deleturus. Sed in itinere, divinò monitu territus, ex lupo ovis, ex hoſte hyperaſpiſtes, ex perſecutore Paſtor Eccleſiæ Chriſtianæ factus eſt. Quæ porrò ſequuntur, illa omnia in Actis Apoſtolicis, à cap. 8. uſque ad finem, divinò Spiritus dictamine, notata habentur. Deſinunt illa in captivitate Pauli primâ, qui poſtquam ad Cæſarem Romam appellavit, difficili navigatione eò devectus eſt, A. C. 59. Ubi Afranio Burrho commiſſus, in ejus privato hoſpitio, vinctus docuit Evangelium, nemine prohibente: inde exteris etiam Eccleſiis, per epiſtolas, confirmatis. Biennio exactò, abſolutus ac dimiſſus à Nerone, viſitatis Eccleſiis Orientalium, Italiam, Galliam, Hiſpaniamque illuſtravit. Perſecutione tandem primâ, ſub Nerone, ſæviente, cum aliis fidelibus Romam pertractus, poſt novem menſium carcerem, & Simonem Magum, coram Principe, è ſublimi deturbatum, capite plexus eſt. Scripſit 14. Epiſtolas, quæ verus Eccleſiæ theſaurus, & ſanctarum animarum pretioſiſſimæ ſunt deliciæ. Quarum ſeries hæc videtur eſſe: Primas ad Theſſalonicenſes, ſcripſit A. C. 52. Ad Galatas unam, A. C. 56. Binas ad Corinthios, A. C. 57. Dein, ad Romanos, quæ *minor Catecheſis & Compendium Fidei* cluet, A. C. 6.. ut & .. ad Philippenſes, Philemonem, Coloſſenſes, Epheſios & Hebræos. Priorem ad Timotheum exaravit, A. C. 66. ut & Epiſtolam ad Titum. Ultimam, nempe poſteriorem ad Timotheum, ſcripſit è carcere, paulo ante martyrium, quò coronatus eſt, A. C. 67. Neronis Imperii 13. Vide ejus Hiſtoriam, ut dictum, in Actis Apoſt. ejus verò divinam doctrinam, in ejus Epiſtolis: De quibus Auguſtinus judicat, neminem Apoſtolorum hôc electô Dei vaſe ſutius, clarius & ſimul ſublimius ſcripſiſſe. Vide inſuper Euſeb. Hieron. Ambroſium, Chryſoſtomum, Sophronium, Oecumenium, Crocium, Coccejum &c. in *Epiſt. Paulin.* Petavium, Scaligerum & Ricciolum, *Chronol. Reform. l.* 5. *c.* 3. *&* 2. Raptum ejus in tertium cœlum, cujus meminit, 2. ad Corinth. c. 12. quidam triduò illi contigiſſe volunt, quò *neque vidit, neque bibit aut edit quicquam.* Actor. c. 8. v. 9. Alii id quatuordecim interjectis annis factum eſſe, malunt, *cùm ex revelatione curſum aſcendit Hieroſolymam, expoſitum eis Evangelium, quod prædicaret inter Gentes, c.* 2. *ad Gal.* v. 2. Unde tam acris paulò poſt ejus in Petrum invectiva, cùm ſimulatione illius, ſuo operi, ad quod cœlitus accinctus erat, remoram poni doluiſſet, v. 11. *& ſeqq.*

PAULUS I. Pontifex Romanus ſucceſſit fratri Stephanô II. Papæ, A. C. 757. Conſtantinum Copronymum ad imaginum cultum perducere fruſtra conatus, fundavit varia templa, Pipini Regis ope contra Græcos & Longobardos implorata. Obiit A. C. 767. Anaſtaſ. *in ejus vita.* Baron. *in Annal.*

PAULUS II. Venetus, prius Petrus Barbus vocatus, nepos Eugenii IV. ſucceſſit Pio II. A. C. 1464. Formoſus primò, dein Marius appellari gaudens, abſterruit eſt: bibax, ſuperbus, literarum oſor. Cardinales purpurâ donavit, *Omnia jura in ſcrinio pectoris ſui recondita eſſe,* jactavit. Jubilæum ad ann. 25. contraxit, in adulterio ſtrangulatus eſt, A. C. 1471, ætat. 53. Rivetus in *Jeſuita vap.* Platina & Baleus, *in vita ejus.*

PAULUS III. nomine Alex. Farneſius, Romanus, excepit Clementem VII. A. C. 1534. Pater impurus, ſororis ac filiæ contaminator, matris interemtor. Renaſcentis paſſim Evangelii lumine perſtrictus, cùm ejus ſplendorem ferre non poſſet, id extinctum ivit. Et primò quidem Mantuæ Concilium indixit, Nicææque inter Carolum V. & Franciſcum Gall. Regem decennales inducias fecit: Dein, inſtante ad preces Proteſtantium, Cæſare, A. C. 1545. Concilium Oecumenicum Tridenti convocavit: ſed ita, *ut Epiſcopi larvæ non homines, ſed ſimulachra, quæ nervis moventur alienis, & Dedali ſtatuæ eſſent.* Vide Andr. Dudithium, Epiſcopum. Quinqueccleſ. Concilii hujus Aſſeſſorem, *in ep. ad Maximil. II.* P. Suavem *l.* 2. *p.* 147. Poſt ſeſſiones poſtea 7. ſub prætextu aëris minus ſalubris Bononiam tranſtulit, fruſtra inhibente Cæſare, & Cardinali S. Crucis minante, curaturum ſe, ut in Athicen projiciatur. Idem *p.* 229. Inquiſitioni, porro auctor, Cæſari, ob *Interim* Germanis conceſſum, ſuccenſuit. P. Aloyſio filio ſuo notho Parmam & Placentiam dedit: ſed ob tyrannidem & ſcelera hic à conjuratis ſublatus, etſi & Pater ſubmonuiſſet, & dæmon ex ..... ſummi parte conjuratores, ſed valde obſcurè, indiciſſet. Thuan. *Hiſt. l.* 1. 4. 6. Sleidan. *Hiſt.* Tandem inobedientiâ Octavii nepotis perculſus, in morbum incidit, quò & expiravit, poſtquam ſæpius ingeminâſſet, *Felix ſi nunquam genuiſſem*; Cæterà eruditus, & non ultimæ notæ Poeta, varias ſcripſit ad Eraſmum, Sadoletum, alios, epiſtolas, & in aliquot Ciceronis Epiſt. commentatus eſt. Vergerius, Baleus, Sleidanus, Morerius *in Diction. Hiſtor.*

PAULUS IV. Neapolitanus, prius Joh. Petrus Caraffa, ſucceſſit Marcello II. A. C. 1555. ætat. 80. Latinè, Græcè & Hebraicè doctus, Theatinorum auctor, Severus in delinquentes, privilegiis Populo Romano conceſſis ſtatuam ex marmore meruit. Cognitò decretò Auguſtanô, vehementer excanduit, Ferdinandò increpitô, quòd inſciô ſe, tractationem de Religione inſtituiſſet. Imò, ut ſaltus erat iratum, Cæſari & Ferdinandò, gravia interminatus eſt. Regibus cunctis ſe ſuperiorem eſſe, ad Oratores, dicens. Archiepiſcopatus Goæ in India, Cameracenſem, Mechliniensem & Ultrajectinum, in Belgio inſtituit. Henricum II. Galliæ Regem ad recuperandum regnum Neapolitanum incitavit, ſub Mariâ Reginâ omni ope ſuperſtitionem Romanam in Angliam reducere niſus eſt. Moriens, Cardinalibus Inquiſitionem, ut ſanctiſſimum officium, commendavit, quæ tamen ipſum adeo invidioſum reddiderat, ut cùm animam ageret, carcer Inquiſitionis reſeratus à furente plebe, Cœnobium Dominicanorum Inquiſitorum in ſummo diſcrimine, nepotumque in Capitolium tectô, ſtatuæ marmoreæ Pontificis, capite dextrâque truncatæ, totô triduò per urbis vias volutatæ ac in Tyberim tandem projectæ fuerint, inſignibus Caraffarum omnibus unò die ablatis, & cadavere Pontificis tenui pompâ ſepultô. A. C. 1559. Thuan. *Hiſt. l.* 23. Scripſiſſe dicitur, *de Symbolo, de Emendandâ Eccleſia, ad Paulum III. Regulas Theatinorum &c.* Rupipozæus Navarrâ Cardin. Victorell. *addit ad Ciacc.* P. Suavis *l.* 5. *p.* 460. Ducheinius, *in ejus vita.* Sadoletus & Hoſius, *in Epiſt.* &c.

PAULUS V. Senenſis, dictus Camillus Borghefius, Leonis XI. ſucceſſor, A. C. 1605. Titulos nimis attonentes, in librorum inſcriptionibus, *Paulo* 5. *Vice Deo, Chriſtianæ Reipubl. Monarchæ invictiſſimo & Pontificiæ omnipotentiæ conſervatori acerrimo,* admiſit. Motu *in tract. περὶ Ἱερ.* Venetos, quòd Eccleſiaſticos juriſdictioni ſuæ ſubjecerint, neque Breſſanum monachum Auguſtin. undecim Virginis ſtupratorem, Sapientem Saracenum monachum, cognatæ matronæ ſtupri intentati reum, Brandolinumque Valdemarum, Nerveſiani cœnobii antiſtitem, veneficii, inceſtûs & magiæ convictum Papæ traderent, ſed ipſimet illos debitis pœnis adficerent, excommunicavit, Leonhardô Donato Duce *brutum id fulmen* appellante, quò Veneti, minimè territi, more ſolitô ſacra peragi juſſere. Tandem, nullâ ope ab Hiſpano Rege obtentâ, eos, ſed cum jacturâ exiſtimationis non modicâ, anathemate ſolvit: Quippe Jeſuitæ à Venetis pulſi; ne quidem poſt pacem admiſſi ſunt. Franciſcam Pontianam, viduam Roman. & Carolum Borromæum Sanctis adſcripſit. Formulam juramenti fidelitatis à Jacobo VI. ſuis latam improbavit. Bartholomæum Borghetium, qui ſe ſpurium ejus dicebat, Luteriæ ſtrangulari comburique curavit. Rebullium, Apoſtatam infamem, admirabili Dei judiciô, capite truncari, A. C. 1611. juſſit. Voce horrendâ territus, cùm Miſſam celebraret; Controverſiam de Conceptione B. Virginis inter Dominicanos & Jeſuitas, in Hiſpania exortam, fruſtra componere ſtuduit: Univerſo per Italiam Clero duplicatas decimas, in ſumtus belli Bohemici, imperavit. A Regibus Congi, Indiæ, Japoniæ, per legatos ſalutatus. Obiit A. C. 1621. ætat. 69. Iidem: Vide etiam Thuan. *Hiſt. l.* 137. Lucium *Hiſt. Jeſuit. l.* 4. *c* 8. Jac. Revium *in Vita ejus.* Sethum Calviſ. *in Chron.* A. Rivetum, *in Jeſuita vap. c.* 16. *ſec.* 19.

PAULUS I. Epiſcopus Conſtantinopolitanus, pietate & doctrinâ inſignis, Concilio Niceno interfuit. A. C. 340. electus: Pulſus ab Euſebio Nicomedienſi Ariano, hôc mortuô, revocatus eſt, A. C. 342. à populo; ſed, Macedoniô ab Arianis electô, juſſu Conſtantii iterum exturbatus, Romam venit, ubi plurimi tum Epiſcopi exules morabantur. Dein, rogatu Conſtantis, reſtitutus, paulò tamen pòſt, Conſtantiô connivente, qui Macedonium in ſedem ſuam reducere laborabat, à nebulone quodam abreptus, Theſſalonicam primò, dein Singaram in Meſopotamia, tandem Emeſam in Phœnicia, deportatus eſt. Imò hinc Cucuſam delatus, Hæreticorum manibus ibi ſtrangulatus; Obiit A. C. 351. Corpore ejus, Theodoſii M. juſſu, poſtea Conſtantinopolim tranſlatô: Athanaſ. *epiſt. ad Solit.* Socr. Sozom. *l.* 4. Theodoret. *l.* 2. Baronius *in Annal. &c.*

PAULUS II. Monothelita, à Conſtante Imperator, filio Conſtantini Heraclii nepote, Epiſcopus factus, hæreſeos ſuæ venenum, in Africam uſque ſparſit, A. C. 646. Excommunicatus à Theodoro Papâ legatos ejus fuſtigari & è civitate expelli curavit: Imperatori auctor, ut typum vulgaret. Obiit A. C. 651. Ejus memoria Synodô 6. damnata, & nomen è Dypticis ſacris eraſum eſt. Baron. *in Annal.*

PAULUS III. Theodoro ſucceſſit, A. C. 685. Obiit A. C. 691. Succeſſit Callinicus. *Idem.*

PAULUS IV. Cyprius, Nicetæ ſucceſſor, A. C. 780. imaginum uſum in Eccleſia meritò improbavit. Theophan. *l.* 23. ſponte dignitate ceſſit, A. C. 784.

PAULUS, Patriarcha Alexandrinus, Theodoſio & Gajano pulſis, ſurrogatus eſt, A. C. 526. Accuſatus, quòd conſcius fuiſſet cædis Oecumenii Eccleſ. Alexandr. depoſitus, & in exilium miſſus eſt. Obiit A. C. 537. Liberatus *in Brev. c.* 23. Baronius. *A. C.* 526. 537.

PAULUS I. Epiſcopus Antiochenus, vide *Paulus Samoſatenus.*

PAULUS II. Severo hæretico ſucceſſit, A. C. 519. cui per biennium reſtiterat. Ob mores, depoſitus, A. C. 521. Succeſſit Euphraſius. Evagr. *l.* 4. *c.* 4. Baron. *in Annal.*

PAULUS, primus Anachoreta, cui in latebris ſolitariam ferarum vitam agenti, corvus quotidie dimidiatum panem inferebat. Cùm autem eò veniſſet Antonius, ut Paulum ipſum videret, corvus integrum attulit panem, & propter novum hoſpi-

tem panem duplicavit. Non pauciores quingentis Monachos habens, 300. orationes de unoquoque die reddebat: Et ne numero forte delinqueret, 300. lapides ponebat, & ſingulis orationibus lapidem mittebat in ſinum. Exemptis vero lapidibus, orationes ſciebat eſſe completas. Sozom. *l.* 8.

S. PAULUS, congregatio Clericorum Regular. Vide *Barnabita*.

PAULUS, JCtus celebris, ſeculô 2. cum Ulpiano & Papiniano, a conſiliis fuit Peſcennino Nigro, aliis quoque ſub Severo muneribus functus. Spartian. *in Peſcennio c.* 6. Lamprid. *in Alex. c.* 26. Item, Epiſcopus ſcripſit *de Paſch.* Gennad. *de Vir Illuſtr.* Item Presbyter Pannonius, *de Virginitate, de Mundi contemptu* &c. ſcripſit. Idem.

PAULUS Ægineta, Medicus celeberrimus, A. C. 420. ſub Honorio & Theodoſio Juniore Peregrinatione longâ defunctus, Galenum contraxit, aliaque edidit plurima. Juſtus *in Chron. Medic.* Vander Linden. *de Scr. Med.*

PAULUS Æmilius, cognomine Macedonicus, Conſul Filius Lucii Pauli, in clade Cannenſi interfecti. De Liguribus triumphavit, Perſeôque Macedonum Rege victo, denuo triduanum triumphum meruit, amiſſis durante pompâ duobus filiis. Imperialem togam in ludis Circenſibus geſtandi jus nactus. Liv. *l.* 44. Juſtin. *l.* 33. Vellej. *l.* 1. Aur. Victor. *de Vir. Illuſtr. c.* 56. Plut. *in ejus vita* Flor. *l.* 2. *c.* 12. *Eutrop. Oroſ.* Vide in voce *Æmylius*. Item, nomen Hiſtorici Veronenſis. Qui a Ludovico XII. in Galliam abductus, Hiſtoriam Gall. elaboravit, per A. 30. libris 10. comprehenſam: à Pharamundo, uſque ad Ludovic. XII. Continuavit Arnolphus Feronius. Stylus ejus Laconicus, & ſubinde obſcurus eſt. Obiit A. C. 1529. Paul. Jov. *in elog. doct. c.* 130. Juſt. Lipſ. *not. in lib.* 1. *Polit.* Ducheſnius, *de Auctoribus Hiſt. Gall.*

PAULUS Alciatus Johannes, Hæreticus, Mediolanô oriundus. Ex milite libertinus, ex libertino Arianus. In Polonia, cum Gregorio Blandrata, Valentino Gentili, Lælio Socino, aliis hæreſin hanc docuit. Uti tres Perſonas, ita tres eſſentias in Trinitate ſtatuens, ſic tamen ut ſolus Pater verus Deus ſit, Filius verò & Spiritus S. licet æterni & omnipotentes, tamen Patre inferiores ſint, eſſentiâ non eâdem, ſed aliâ minoris notæ, ab illo acceptâ. Pulſus, cum ſociis, a Sigiſmundo Auguſto, Turciſmum amplexus, periit A. C. 1561.

PAULUS Aretius, Epiſcopus Dertonæ, Mæcenas literatorum. Scripſit *Sermones, tractatus Philoſophicos, & Theologicos*: inprimis *Dodecade ſacre Impreze, Lib.* 6. Laur. Craſſus, *elog. literat. Part.* 2.

PAULUS Attavantius: Florentinus, Servita. Scripſit *de Origine ſui ordinis*, &c. Obiit A. C. 1499. ætat. 80. Mich. Poccianius. *de Scr. Florent.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 8. *Poſſevinus*, &c.

PAULUS Axius, Orator, & Poeta, Rhetoricam docuit Burdigalæ, Auſonio familiaris: qui *epiſtolas* aliquot, *centonem Nuptialem & verſus de Biſſula* ad illum ſcripſit *Ìdyll.* 27, & 28. & *epiſt.* 11. 12. & *ſeqq.* Elias Vinet. *in Auſon.* de Marca *Hiſt. Bearn. l.* 1. *c.* 10. *num.* 11. &c.

PAULUS Barbus, dictus Soncinas, à loco natali, in ditione Veneta, Dominicanus. Thomæ & Capreoli epitomator, varia edidit. A. C. 1510. Leand. Alberti & Alph. Fernandez. *de Vir. Ill. Dom.*

PAULUS Benius, Urbinas, Profeſſor Patavinus. ſcriptis inclytus. Obiit A. C. 1611. Jac. Thomaſin. *in elog. illuſtr. Patav. &c.*

PAULUS Biſcontius. Carmelita Siculus, Archiepiſcopus Panormitanus, A. C. 1440. Varia Theologica ſcripſit, Lucius *Bibl. Carmel. &c.*

PAULUS Bonetus, Carmelita Narbonenſis, A. C. 1410. ſcripſit quædam. Vide Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 4.

PAULUS Burgenſis, Epiſcopus Hiſpanus, ſeculô 15. ex Judæo natus, opulento & erudito. Ab Henrico III. Caſtellæ Rege filii Johannis II. educationi admotus, Cancellarius regni & Patriarcha tandem Aquilejenſis factus, obiit A. C. 1435. Scripſit Additiones, ad Nicolai Lirani notas Biblicas; item *Scrutinium Scripturarum, in* 2. *libros diviſum*. Ejus filii, Alphonſus, in Epiſcopatu Burgenſi, Patris ſucceſſor, compoſuit *Anacephalæoſin Regum Hiſpaniæ*: Conſalvus, Placentiæ in Hiſpan. Præſul, & Alvares Garcia, ſcripſit Hiſtoriam Johannis II. Regis. Mariana, *l.* 19. *Hiſt. c.* 8. Sixtus Sen. *Bibl.* 5. *l.* 4. &c. Dicere ſolebat Paulus, Judæis non niſi cautè fidendum, generi hominum hypocritico, mendaci, perfido, &c.

PAULUS, Caſtrenſis, JCtus nobilis Patavii, Florentiæ & Bononiæ jura interpretatus eſt, editique libris quamplurimis, Patavii tandem diem obiit, A. C. 1437. Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Vide & hic infra.

PAULUS de Caſtro, Neapolitanus. JCtus celebris. Unde tritum: *Si Bartholus non eſſet, Paulus eſſet*. Jus ultra Ann. 50. docuit Florentiæ, Bononiæ, Senæ & Patavii, ubi obiit A. C. 1437. Opera ejus Venetiis, Francofurti, &c. edita. Geſner. *in Bibl.* Fichard. *in vit. Juriſconſ.* &c.

PAULUS Craſſus, Medicus Patavinus, ſcriptis clarus ſeculô præterito, Riccobon. *de Gymn. Patav.* Caſtellan. *in vitis Illuſtr. Med.* Vander Linden, *de Scr. Med.*

PAULUS Diaconus, dictus Warnefridus, ſeu Winfridus, Longobardus, fil. Warnefridi, ex Theodelinda. Diaconus Aquilejenſis, dum Cancellarius Deſiderii Regis, hôc a Carolo M. devictô, inter captivos, in Galliam eſt abductus. Ob inſignem eruditionem multorum amicitiam ſibi conciliat, quòd ſuſpectus eſſe cœpiſſet, in Capitiam inſulam relegatus eſt. Inde ad Arichim, Beneventi Principem, Deſiderii generum, ſe recepit, quô mortuô, Monachus Montis Caſſini factus, obiit ſeculô 9. Auctor *Hiſtoriæ Longobardicæ, libr.* 6. Scripſit etiam, Angilrami rogatu, *Acta Epiſcoporum Metenſium, vitas quorundam Sanctorum*, aliis. Etiam pars *hiſtoriæ miſcellaneæ* ei tribuitur. Walefridus Strabo. *de Div. Off. c.* 29. Voſſ. *de Hiſtor. Latin. l.* 2. *c.* 31. Sigebert. *de Vir. Illuſtr. c.* 80. Monachus *in Dunen. Hiſt.* Epiſcopatû, textus Evangeliorum & Epiſtolarum augent Dominicis ac feſtis. Caroli Imper. Sigebertus *in Chron.* Ringmolius. Item Alius, Diaconus Eccleſiæ Neapolitanæ ſub Carolo M. Vertit *vitam S. Mariæ Ægyptiacæ a Sophronio Epiſcop. Hieroſolymitano Græce conſcriptam*. Sigebert. *Catal. c.* 69. Henric. Gandav. *c.* 8. Item Cardinalis, qui *vitas Paparum* ſcripſit. Voſſ. *de Hiſt. Lat. c.* 31. Item, Hiſpanus, floruit A. C. 1215. Item, Niſſenus, Patria. Scripſit *de Judæis*. Vide Acta Concilii Lateran. A. C. 1215 habita.

PAULUS Donatus, Carmelita Italus, ſeculô præteritô ſcripſit varia, Lucius *in Bibl. Carmel.*

PAULUS Florus, ſeu *Paulus Cyrus Florus*, Hiſtoricus, ſub Juſtiniano: *Prooemium bellorum geſtorum* carmine expoſuit Silentiarius Græcus. Idem verſu *Sophiæ templum* deſcripſit, &c. Agath. *l.* 5. Suid. Voſſ. *de Poet. Græc. c.* 9. & *de Hiſt. Græc. l.* 4. *c.* 20 *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 19.

PAULUS Fabius Priſcus, Conſul cum L. Vitellio, Ann. Urb. Cond. 80. poſt celebrata decennalia Tiberii, ſupplicio cum Collega mactatus.

PAULUS Foxius, Archiepiſcopus Tholoſanus, Caroli IX. & Henrici III. ad varios Principes Legatus. Eruditorum Mæcenas, obiit Romæ A. C. 1584. Sammarth. *elog. doct. Gall. l.* 3. Thuan. *Hiſt.* Anton. Teiſſier *in Elogiis* ubi *Volumen Epiſtolarum* ejus inter alia meminit.

PAULUS Genuenſis, Monachus montis Caſſini, à nativitate cæcus. Scripſit *in Pſalmos, Jeremiam, Evangelia, Epiſtolas Paulinas & Apocalypſin*. Item, *de controverſiis Græcorum & Latinorum*.

PAULUS Gualdus, Vicentinus, JCtus & Theologus magni nominis. Scripſit vitam *Vincentii Pinelli*, obiit A. C. 1621. Filius Joſephi JCti. Thomaſin. *de Vir. Illuſtr. Patav.*

PAULUS Jovius, Hiſtoricus ſcriptis celebris, ſed qui venalem calamum Thuano *l.* 11. habere videtur. Comô Longobardus, primò Medicinam fecit, dein Epiſcopus Nucerinus à Clemente VII. factus, hujus nihilominus, cum Comenſem Epiſcopatum impetrare non poſſet, avaritiam paſſim perſtringit. A Franciſco I. annuâ penſione honoratus eſt, ſed poſt hujus mortem, à Conneſtabile Montmorantio illâ privatus, *l.* 31. hiſtor. acriter in hunc invehitur: multum gratiæ, multum odio dans. Obiit An. 69. ætat. a nato Chriſto 1552. Florentiæ: Mediceæ familiæ encomiaſtes. Hiſtoria ejus conſtat libris 45. quæ eſſe inut in A. C. 1544. Idem ſcripſit *Elogia virorum illuſtr.* tractatum *de imaginibus ſymbolicis*, aliaque complura, quæ in *Elogiis*. Teiſſerii *Part.* I. habes. Plura apud Oſorium *Hiſtor. Portugall.* Bodinum *Methodo*, *c.* 4. H. Stephanum *de Tiſſid. L. Græcæ Mag.* Lipſium *Not in l.* 1. *c.* 9. *Polit.* &c. Ejus Epitaphium.

Hic jacet heu! Jovius Romanæ gloria linguæ,
Par cui nec Criſpus, nec Patavinus erat.

PAULUS, Lancelottus, Paulo IV. Pontif. conſilium ſcribendarum *Inſtitutionum Juris Canonici* ſuggeſſit, & ab eo mandatum, ut id negotii ſuſciperet, obtinuit. Itaque opus aggreſſus, triennii ſpatiô, poſtquam in patriam ſe ſubduxit, confecit, ut ipſe refert *Præf. Inſtitut.* Verius tamen eſt, eum ad minimum per quindecim annos, antequam ederet, in eo fuiſſe occupatum, quod ex literis Joh. Franc. Cardinalis de Gambara ad eum ſcriptis A. C. 1563. colligitur: Ita enim is ad Lancelottum: *Agitur annus ſextus decimus, quò ego Peruſiæ, te Præceptore, prima juris civilis initia urgebam & tu jam tum opus hujuſmodi ſub manibus habebas, idque propediem editurus videbaris, unde quod tam diu contineris, erit fortaſſe qui te accuſet.* Perfectô operê, Romam contendens, cùm Cenſores Pontificii illud examinâſſent, & de dubiis cum eo contuliſſent, imò alii Theologi, ipſe etiam diœceſeos Peruſinæ Inquiſitor Matthæus Lachius, id probâſſent, attamen à Pontifice approbationem, per integrum biennium, neque ut ejus nomine Inſtitutiones ſuæ ederentur, impetrare potuit. Quare, ſpe omni depoſitâ, in Patriam reverſus eſt; veritusque ne à Concilio Tridentino, quod jam ad finem properabat, præveniretur, & multa in opere mutare ſecundum ejus tenorem, novamque cenſuram, atque eam difficilem, pati cogeretur, opus ipſe privatô nomine edidit A. C. 1563. Poſtea, ſæpe rogatus, ut mutata in Concilio quoque inſereret, ſemper id detrectavit, exemplum dicens ſe Juſtiniani ſequi, qui propter mutationes juris in Codice repetitæ prælectionis & Novellis, nunquam mutavit Inſtitutiones, vide Franc. Marcinum *in Ep. cit.* Sub Paulo dein V. iterum tentata libri approbatio eſt, ſed eventu non meliore: hoc ſolum obtentum, ut is Corpori Juris Canonici adderetur, licet nullâ confirmatione munitus, vide etiam Jac. Zieglerum *Not. ad Juris Pontificii Canid.* tec. non Gerh. van Maſtricht *Hiſtor. Jur. Eccleſ. num* 388. ut & ſupra, in voce *Inſtitutiones Juris Canonici*.

PAULUS Langius, Benedictinus Germanus, ſcripſit Chronica Epiſcoporum de Zeitz.

PAULUS Lalmius Pergomenſis, Auguſtinianus, ſcriptis celebris, obiit Cremonæ A. C. 1484. Jac. Bergom. *l.* 15. *Chron.* Trithem. *in Catal.* Voſſ. *l.* 3. *de Hiſt. Lat. c.* 8. &c.

PAULUS Marcus, vide *Marcus*.

PAULUS Middelburgenſis, Epiſcopus Foro-Sempronienſis, Zeelandus. Medicinam & Mathematica Lovanii addidicit, dein in Italiam profectus, Ducis Urbinatis medicus factus, hujus opera ut & favore Maximiliani I. infulam nactus eſt. Scripſit libros 14. *de Paſchali obſervatione*, libros 19. *de die Paſſionis Dominicæ*, &c.

Obiit

Obiit Romæ, A. C. 1534. ætat. 89. Princeps Mathematicorum ſui ſeculi. Jul. Cæſar. Scalig. *Exercit.* 266. *in Card.* Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* 41. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.* Ughelius *Ital. Sacrâ.*

PAULUS Montanus, Ultrajectinus, obiit A. C. 1587. Auctor libri, *de Tutelis.* Valer. *Andr. Biblioth. Belg.*

PAULUS Oroſius. Presbyter Tarraconenſis, diſcipulus Auguſtini, ad hunc, A. C. 414. ab Eutropio & Paulo, Hiſpan. Epiſcopis miſſus, ut illis contra hæreticos auxilio eſſet; annum apud ipſum commoratus eſt, & in Sacræ Scripturæ notitiâ mirum in modum profecit. Scripſit ejus hortatu, *Hiſtoriam libb.* 7. *à Mundo condito, uſque ad A. C.* 416. Item, *Apologiam liberi arbitrii, contra Pelagium; ut & de erroribus Apollinaris & Origenis.* Vide Gennad. *c.* 39. *Catal.* Caſſiodor. *c.* 17. *divin. Lect.* Proſper. *in Chron.* Honorat. Auguſtod. *de Lum. Eccleſ.* Scaliger. *in Animadv. Euſeb.* Caſaub. *Exerc.* 1. *in appar. Bar. Sect.* 12. Juſtum Lipſ. *Comm. in l.* 4. *Annal. Taciti.* Voſſ. *Hiſtor. Pelag. l.* 1. *c.* 17. & *de Hiſtor. Lat. l.* 2. *c.* 14. Geſner. *in Biblioth.* Poſſevin. *in appar.*

PAULUS Parutus Venetus, maximis Reip. muneribus defunctus. Obiit A. C. 1598. editis *Diſcurſibus Politicis*, *Hiſtoriâ Venetâ*, &c. Laur. Craſſus, *elog. Vir. literat.* Vide & *Paruta Paulus.*

PAULUS Peruſinus, Carmelita Gallus, Bibliothecarius Roberti Siciliæ Regis ſcripſit plurima, inprimis *in Magiſtrum Sententiar.* Obiit A. C. 1344. Phil. Bergom. *l.* 13. *ſuppl. &c.* Item JCtus Italus celebris.

PAULUS Riccius, Germanus, filius ex Judæo Chriſtiani, ſcripſit quædam magni æſtimata. Geſner. *in Biblioth.* Ejus elogium condidit Eraſmus *l.* 1. *epiſt. ad Ricc. Bartol.*

PAULUS de Roma, Auguſtinianus Italus, ſcripſit *de uſu Clavium*, A. C. 1574.

PAULUS Rondinius, Carmelita Florentinus, ſeculô præteritô celebris. Lucius *in Bibliothec. Carm.* Alegr. *in Parad. Carmel.*

PAULUS Samoſatenus, Hæreſiarcha. Epiſcopus Antiochiæ, poſt Demetrium, A. C. 262. Negavit cum Sabellio, diſtinctionem divinarum Perſonarum; docuit cum Artemone, Verbum deſcendiſſe in Jeſum Chriſtum, indeque, poſtquam per eum facienda expedierit, ad Patrem ſe recepiſſe. Imo duas Perſonas in Domino noſtro aſſeruit, Filium Dei Verbum, & Chriſtum, quem ante Mariam fuiſſe inficiatus eſt: Hunc Filii Dei nomine, ob ſanctitatem ſuam, donatum fuiſſe deliravit, &c. Hujus erroribus, ut obviam iretur, à Dionyſio Alexandrino, aliiſque Epiſcopis Antiochiæ congregatis, condemnatus: ejuravit hæreſin, metu, ſed paulo poſt illam denuò ſparſit. Quô auditô, Epiſcopis iterum Antiochiæ congregatis, à Malchione convictus, & a Patribus Synodi depoſitus eſt, A. C. 270. Avaritiâ ſordidus, ambitione tumens, auræ popularis avidus, aliorum contemptor, luxu perditus: ut *Epiſt. Synodalis* habet. Surrogatus ei Domnus eſt, fil. Demetriani, qui illum præceſſerat. *Paulianiſtæ,* Pauli hujus infelices ſectatores. Vide Euſeb. *Hiſt. l.* 7. *c.* 22. 23. 24. Epiphan. *hæreſ.* 65. Auguſtin. *de Hær. c.* 44. Niceph. *l.* 6. *c.* 30. Dionyſ. Alexandrinum, *Epiſt. adv. Paul. Samoſat. &c.*

PAULUS Sarpius, Theologus Reip. Venetæ celeberrimus, ſub nomine *Petri Suavis Polani* Hiſtoriam Concilii Tridentini edidit. Vide Vinc. Placcium *Syntagm. de Scriptoribus Pſeudonymis num.* 716. *p.* 243. & *Paulus Servita.*

PAULUS Servita, celeberrimus Venetæ Reip. Theologus, cauſam hujus contra Paulum V. acriter defendit; hinc, a percuſſoribus immiſſis, aliquot vulneribus, in ipſa urbe, graviter ſauciatus, ſeculô hôc floruit. Vide *vitam ejus*, & ſuprà, *Paulus Sarpius.*

PAULUS, Silentiarius, vide *Paulus Florus.*

PAULUS Tricaſtinus, nomen dedit urbi Delphinatus Epiſcopali quæ civilibus Galliæ bellis multa paſſa eſt. Ducheſnius *ant. Urb.* Vide Ptolem. *l.* 2. *c.* 10. Sil. Italic. *l.* 3. Evangelii doctrina hic per An. 40. ſeculô præteritô prædicata eſt.

PAULUS Venetus, Foro Julienſis, an Cretenſis? Venetiis educatus, Eremita Auguſtinianus evaſit. Philoſophus & Theologus inter primos. Scripſit contra Judæos, Sermones, tractatus quoſdam Philoſophicos, &c. Obiit A. C. 1429. Phil. Bergom. *l.* 14. Pamphilus, *in Chron. Erem. S. Aug.* Tritbem. *de Scr. Eccleſ.* Poſſevin. *in appar. S. &c.* Vide quoque *Marcus Paulus Venetus.*

PAULUTIUS Anafeſtus, primus Dux Venetorum. Hi enim cum primò *Tribunos* habuiſſent ſumma cum poteſtate, pro numero Inſularum, in quas urbs diviſa, Magiſtratus hic (qui annuus erat) ducentos annos duravit. Succeſſêre *Duces* circa A. C. 697. quâ dignatione *Paulutius* dictus primus functus eſt. Immutatum dein ſub tertio Duce inſtitutum, & creati ſunt *Magiſtri militum* annuâ poteſtate, ſed ſextô pôſt annô ad Duces reditum, qui hodieque Reip. præſunt. Georg. Hornius *Orb. Imp.* Sunt tamen qui, ante Tribunos, Conſules Remp. adminiſtraſſe dicant. Vide Menckelium *ad Hornium Orb. Polit. p.* 122.

PAVO, genus operimenti, *Gloſſ.* Iſidori. Acta Marcelli Pontif. *c.* 5. *num.* 21. *Condivit corpora Sanctorum cum aromatibus & linteaminibus & impoſuit tollis in* pavone *cum Eunuchis ſuis.* Lotharii Imp. *Diploma*, apud Brouverum *Annal. Trevir. l.* 8. *p.* 504. *Offertorium aureum gemmatum cum patina, fontem aureum cum gemmis*, pavonem *aurô & margaritis diſtinctum, caſulas duodecim.* Aliâ notione vox occurrit, apud Matthæum Weſtmonaſter. A. C. 1255. *Dedit inſuper Regina Franciæ Regi Angliæ unum* pavonem, *videl. lavachrum lapideum mirabile; quod ſimilitudinem pavonis in forma oſtendebat: & erat lapis pretioſus, qui Perla dicitur, cum auro & argento & ſaphiris, ſicut verus pavo orbiculatus.* Simili ſignificatu *Pavo* reperitur, in *Actis* Dedicationis Eccleſiæ S. Juliani de Lepnia in Veronenſi diſtrictu A. C. 1186. apud Ughellum, *Deinde venerunt ad pavonem, ubi erant reliquiæ &c.* Etiam *Pavo, Pavus, Pabo*, vehiculum eſt uniroteum in *Gloſſis* præfatis &c. Vide Car. du Freſne & Car. Macrum *in Hierolex.*

PAVOASANUM, urbs Africæ, Inſulæ S. Thomæ primar. in mari Guineæ, ſub Luſitanis, cum arce munita, in ora littorali cum portu capaci. Capta fuit & vaſtata ab Hollandis, ſed recepta à Luſitanis.

PAVONES, Hebr. תוכיים, pro כושיים, *cuſhijim*, i. e. Cuthæi ſeu Perſici, 1. Regum *c.* 10. *v.* 22. & 2. Paral. *c.* 9. *v.* 21. *Semel ſingulis triennis ibat* (Salomonis) *claſſis in Tharſis & afferebat aurum & argentum, dentes elephantinos, ſimias &* pavones: à *Cuth*, i. e. *Perſiâ*, ſic dicti ſunt. Quemadmodum *Medicam* aut *Perſicam* hanc *avem*, paſſim à Veter. Scriptoribus dici videmus, Ariſtophane *in Avibus & in Acharn.* Suida, Clemente *Padag. l.* 2. *c.* 1. & *l.* 3. *c.* 4. Diodoro *l.* 2. Aliis. Non quod in Perſia aut Media veri ejus natales ſint, ſed quod ex India primum in Perſidem & Mediam *pavones* allati, inde in alias Orbis partes pervenerint. Namque veram eorum patriam, Indiam eſſe, ex hoc loco de expeditione Salomonis, quæ Taprobanam inſtituebatur, ut *Bocharto* placet, ſatis clarè colligitur. Et, ſi Græcos conſulamus, *Theophraſtus*, invectitios eſſe in Aſia pavones, apud Plinium tradit. Ælianus quoque Athenis demum circa Periclis tempora, nutriri cœpiſſe, in Demi cujuſdam, Pyrilampis filii, ædibus, multoſque ex Lacedæmone & Theſſalia, peregrinæ avis videndæ deſideriô, eo confluxiſſe, narrat, *Hiſtor. Animal. l.* 5. *c.* 21. Proinde Alexandri M. ætate, pavones in Græcia pauci adhuc erant. Hinc de eo idem *d. l.* Ἀλέξανδρος, inquit, ὁ Μακεδὼν ἐν Ἰνδοῖς ἰδὼν τὰς ὄρνιθας ταύτας ἐξεπλάγη, καὶ τοῦ κάλλους θαυμάσας ἠπείλησε τῷ καταλέοντι ταῶν ἀπειλὰς βαρυτάτας. *Alexander Macedo in Indis has aves videns, earum pulchritudinis admiratione percuſſus, pavonem occidenti graviſſimas pœnas interminatus eſt.* Curtius etiam *l.* 9. *c.* 1. Alexandrum pavones agreſtes reperiſſe, circa Indiæ amnem Hydraotem, teſtatur. Ex quo ipſo diſcere eſt, *pavonem* ex India veniſſe. Hinc idem Ælianus *l.* 11. *c.* 33. Ταὼν δὲ Ἰνδικὸν λαβὼν ὁ τῶν Αἰγυπτίων βασιλεὺς, ταὼν εἰς κάλλος μέγιστόν τε καὶ ... *Cùm Indicum pavonem, eumque maximum & formoſiſſimum donô accepiſſet Ægypti Rex.* Et *l.* 13. *c.* 18. Ἐν δὲ τοῖς παραδείσοις τρέφονται καὶ ταὼς ἥμεροι, *In hortis ejus* (Indorum Regis) *manſueti pavones aluntur.* Lucianus tandem *in Navigio*, Ὥσπερ ἐκ Φοινίκης, καὶ ταὼς ἐξ Ἰνδίας. *Gallina ex Phaſide & pavo ex Indis.* E quibus omnibus concludit Bochartus, Menodorum Samium, cum *Pavones* primùm quidem in Samo editos ac educatos, inde verò in alias regiones deductos eſſe, ait, in gratiam gentis ſuæ id confinxiſſe. Nec obſtat priſca de Argo fabula, à Mercurio occiſo & in pavonem mutato, quòd enim Argus à Mercurio occiſus, jam Homero traditur, ſed quòd in pavonem mutatus ſit, commentum eſt recens, & auctorem habet Moſcho forſan non antiquiorem. Certè Moſcho ferè æqualis Apollodorus *Biblioth. l.* 2. Argi, à Mercurio perempti, cædem ſic refert, ut de ejus metamorphoſi ne γρῦ quidem addat, ut neque Homeri Scholiaſtes *in Il.* β. ad vocem Ἀργειφόντης. Interim ab hac fabula, quamprimùm nata eſt, cœpêre *pavones* pro avibus Junonis haberi & à Poëtis Deæ currui affigi, & Sami ali in ejus æde & cudi etiam in Samiorum nummis, qui etiamnum extant &c. In India igitur veri *pavonum* natales, unde primò in Perſidem, Mediam & Babyloniam tranſvectos fuiſſe credibile eſt. Sed & in Judæam allati ſunt, ſub Salomonis Regno; & in Græciam, non multùm ante Alexandrum. Inde in Latium pervenerunt, ubi *pavonem* cibi gratiâ primus occidit Hortenſius, adjiciali cœnâ Sacerdotii, ſaginare verò primus inſtituit, circa noviſſimum Piraticum bellum, M. Aufidius Lurco, exque eo quæſtu reditûs ſeſtertium ſexagena M. habuit, uti videbimus. Quamvis enim pavonis caro gallinæ carne non plus ſapiat, tamen pluris multò fiebat, propter caudam & pennas; quaſi ad palatum hoc pertineret, aut cum carne pennas ediſſent. Quam helluonum ſtultitiam Horatius *l.* 2. *Sat.* 2. *v.* 23. ſic ſalsè deridet:

Vix tamen eripiam, poſitô pavone, velis quin
Hoc potiùs, quàm gallinâ, tergêre palatum,
Corruptus vanis rerum: quid veneat aurô
Rara avis, & pictâ pandat ſpectacula caudâ.
Tanquam ad rem attineat quidquam. Num veſceris iſtâ,
Quam laudas, plumâ? Coctô num adeſt honor idem?
Carne tamen quamvis diſtat nihil, hac, magis illa
Imparibus formis deceptum te patet ——

Neque enim ſapore, ſed pretiô æſtimabantur hæ dapes: neque alia de cauſa exquirebantur, quàm quia cariùs venibant, & ſpecies hujus animalis tam eximia eſſet. Ulteriùs proceſſit Heliogabali luxus, quem *pavonum* linguis epulas inſtruxiſſe, ex Lampridio *c.* 20. diſcimus: quemadmodum ex ejuſdem avis pulpa lucanicas placuiſſe Leoni X. legimus apud Jovium *l.* 4. Sed & pretium avis loquitur, quòd Caligula Deum ſe mentitus, præter phaſianos, & phœnicopteros, *pavones* quoque Numini ſuo immolari voluit, teſte Alex. ab Alexandro *Genial. Dier. l.* 3. *c.* 12. &c. Quamvis autem tanta ejus forma, nihilominus avem hanc mali ominis eſſe, ſibi fingunt Arabes Scriptores, *Quia*, ut fabulantur, *cauſa fuit, cur in Paradiſum ingrederetur Diabolus & ex eo egrederetur Adam.* Cujus tamen commenti ratio non liquet. Ejuſdem farinæ eſt, quod refert incertus Auctor *Viridarii Doctorum,* vitem quatuor animalium ſanguine à Diabolo fuiſſe aſperſam, nempe *pavonis*, cùm primùm conſita eſt; *ſimiæ*, cùm incepit folia edere; *leonis*, cùm protrudit uvas; *porci* denique, jam mature-

veſcente fructu: Atque inde eſſe, quòd, qui vinum bibit, ut pavo, fit venuſtior; in ſimiæ modum ludit, ſaltat, geſticulatur, leonis inſtar furit, & ut porcus,

——— *jacet ſomno vinoque ſepultus*, &c.

Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 1. *c.* 20. & *l.* 2. *c.* 16. Illis veſtem de cataclitis tribuit Tertullian. *de Pallio c.* 3. *Quamquam & Pavo pluma veſtis & quidem de cataclitis*; quoniam iſtiuſmodi veſtes tricliniares aut accubitales, quibus accubita & tricliniares lecti ſternebantur, pictæ ut plurimum & aurô purpuráque inſignes erant. His autem præcipue coloribus ſuperbit *Pavo*. Oppianus *Κυνηγετικῶν* 2.

Τοῖος τε ἠριθάλου σμαράγδου ἀμείβονται
Χρυσῷ πορφυρέῳ τε μεμιγμένος αἴθοπι πῦρ.

Phile de eadem ave,

Λαμπρὸς γάρ ἐστιν ὁ γραφεὺς τῆς ἀλόχου.
Χιτὼν δὲ λεπτὸς συνδεθεὶς τῇ πορφύρᾳ
Σμαραγδόν ἐστιν ἐμφυόμενον.

Hinc & Publius Syrus *Pavonem* Babylonicô amictum facit, h. e. tricliniari ſive accubitali veſte:

Tuo palato clauſus Pavo *paſcitur*,
Plumatô amictus aureô Babylonicô.

Quos verius Tertullianum in mente habuiſſe, dubium non eſt, cùm *Pavoni* veſtem de cataclitis dedit: Nam *Babylonicum* & *veſtis de cataclitis* idem, &c. Vide elegantiſſimum Tertulliani locum ipſum & *ad eum Notas* Salmaſii. Hinc *Pavonatilis*, apud Scriptores medii ævi, pro panno, in pavoninarum caudarum ſpeciem variegato, cujuſmodi panni meminit Anaſtaſius in *Stephano VI.* Pontifice Romano. Fecit in eadem prædicta Baſilica vela 4. in circuitu altaris majoris, quorum duo ſunt *de ſerico pigacio, tertium* Pavonatile, *quartum de Alexandrino*. Galli *Paonnace* & *Pannace* dicunt. Italis *Paonazzo* & *Pavonazzo*, color violaceus eſt, quomodo *Pavonacium* & *Pavonatium* dixiſſe Veteres, Salmaſius idem auctor eſt. Sed & *Pavonatilis* dici potuit veſtis, quod revera intextæ & effictæ in ea eſſent *pavonum* figuræ. Sic in Codice Carolino *Ep.* 45. *Storacinum pallium unum habens pavonem*. Et apud Wilh. Malmesbur. *de geſtis Anglor. l.* 2. *c.* 11. *Pallium miſit verſicoloribus figuris* pavonum, *ut videtur, intextum*. Similiter in *Vita* Præpoſiti S. Stephani Divion. *Nec non & pallium optimum pavonibus ordinatis intextum*. In quibus tamen locis idem eſſe, quod *Pavonatile*, neque reapſe *pavonum* figuras panno fuiſſe intextas, cenſet Car. du Freſne *Gloſſar*. Apud Plinium verò *Pavonacea* quoque *tecta* occurrunt, *l.* 36. *c.* 22. *In Belgica provincia candidum lapidem ſerrâ, quâ lignum, faciliuſque etiam, ſecant, ad tegularum & imbricum vicem: vel ſi libeat, ad quæ vocant* pavonacea *tegendi genera*. Ubi cùm docti complures legendum putent; *pavita*, aut *pavimenta*, i. e. pavimenti modô facta, & conſtructa: Dalechampius *Pavonacea* legit, & interpretatur, picturatis lapidum impoſitorum quadris, ad inſtar pennarum pavonis, fulgentia. *Not. ad loc.* Quod verò Hornius habet; Helvetios magnô odiô hoc avium genus proſequi, eò quòd Auſtriæ Archiduces in galeâ ſua *caudam pavonis* gerant, adeoque avem hanc totâ ſua ditione eliminâſſe, ac ſi quis *pennam pavoninam* in pileo geſtet, ab obvio quovis impunè poſſe interfici; *Orbe Polit. Part.* 2. *p.* 112. idoneum teſtem non laudat, nec experientiam in partibus habet, pavonibus ibi paſſim obviis &c. Vide quoque infrà, voce *Pavus*. De *Pavonibus* ſolùm *agreſtibus*, ſuprà indigitatis, id addo, Avem eſſe pulchram, columbinâ magnitudine, criſtatô capite, *pavonis* inſtar, in collo viridi colore, reliquô corpore variam; & Græcis *ταῶνα ἄγριον*. Latinis recentioribus *vanellum*. Ariſtoteli *αἶγα*, vulgò *capellam* dici, ac iconiſmum ejus ſpectari apud Ulyſſem Aldrovandum *Ornitholog. l.* 20. Bellonium adde, ubi varia cognitu non injucunda de ea.

PAVOR, & PALLOR, Dii à Tullo Hoſtilio figurati & culti, Auguſtin. *l.* 4. *de Civ. Dei c.* 15. Liv. *l.* 1. *c.* 27. Et Lactantius. *l.* 1. *c.* 20. Et quidem *Pavor* armiger Martis eſt, apud Papin. Statium *Theb. l.* 3. *v.* 425.

——— *comunt Furor, Iraque criſtas*,
Frena miniſtrat equis Pavor *armiger* ———

Alioquin ad currum curandum illi ſerviens. Ita Claudian. *in Rufin. l.* 1. *v.* 344. Marte clamante:

Fer galeam, Bellona, mihi, nexuſque rotarum
Tende, Pavor; *frænet celeres Formido jugales*.

Imò & ſunt, qui è Martis equis unum faciant. Val. Flaccus *l.* 3. *v.* 89.

——— ——— *Terrorque Paverque*
Martis equi, ſic contextis umbonibus hærent.

Sed unô verbô *Martiſequi* legendum, conjicit Barthius. Notiſſimum enim, duo diverſiſſima iſta portenta Martem ſequi. At quomodo talia ſub uno jugo eant? Vide eum *Animadverſion. ad Statium d. l.* 1. & ſuprà voce *Mars*. Aliud idolum *Paventia* fuit, de qua vide ſuô locô, & ſuprà voce *Infans*: uti de *Pavoriis*, Saliorum genere, ubi de *Saliis*.

PAUPERES, *τὴν πόλιν καταισχύνουσι*, *civitatem dehoneſtant*. Iſocrates *Areopag.* unde apud Iſraelitas noluit Deus egentem eſſe ullum, *Per te non debet eſſe egens, cùm omnino benedicturus ſit tibi Jehova in illa terra, quam* &c. Deuter. *c.* 15. *v.* 4. Quare & Athenienſes civium ſuorum inopiæ ſubventuri inſtituerunt, ut quælibet *Ἐρανος* ſeu *Societas Collegiumque* arcam quandam haberet, in quam, *Pauperibus* ſublevandis ac redimendis captivis, ſodalium quiſque *ἔρανον εἰσφέρειν* ſingulis menſibus teneretur; quâ occaſione Plautus *Curcul. Actu* 5 *ſc.* 3. *v.* 7. dixit, *Eranum amicis contulerunt*: Hinc, ſtipem conferebant *Ἐρανισταὶ* & *ἔρανον πληροῦν* dicti; quemadmodum ipſam hanc collationem *συλλογὴν* vel *καταβολὴν τοῦ ἐράνου* appellavère, ut diſcimus ex Ariſtotele *Acroaſ. l.* 2. *c.* 5. & *Δίκαι ἐρανικαὶ* Judicia vocitata ſunt, in quibus lites inde ortæ deciderentur. Simile quiddam fuiſſe *ἔρανον κοινὸν*, ab Ariſti-de iis, qui contra Medos cum ipſo militaverant, aſſignatum, colligitur ex Ariſtoph. *Lyſiſtrata*. Vide Platonem quoque *de LL. l.* 9. & Plinium, *l.* 10. apud quem Trajanus *in Epiſt. reſponſ.* Amiſenis (nam & aliæ civitates præter Athenas idem facere ſolitæ ſunt) ejuſmodi conſuetudinem, ut porro contineant, permittit, *eò facilius, ſi tali Collatione* &c. Porrò ſingulis Neomeniis, qui opibus pollebant, epulum ampliſſimum eôdem fine, apud Athenienſes, inſtruebant, quod quia Hecatæ ſacrum erat, hinc *Hecates cœna* in Proverb. abiit quà de re vide Ariſtophanem *Pluto*, ubi Poeta *Pauperum* conditionem hôc nomine commendaturus ait:

——— *Παρὰ δ' Ἑκάτης ἔξεστι τοῦτο πυθέσθαι*,
Εἴτε τὸ πλουτεῖν, εἴτε τὸ πεινῆν βέλτιον.
——— *Ab Hecate licet hoc ſciſcitari*,
Utrum, divitem eſſe, an eſurire, ſit melius?

Imò, ut & ludos tales ac ſpectacula cum reliquis videre poſſent, *lucar* iis ex Ærario attributum eſſe, legimus. Vide Franc. Roſſæum *Archæol. Attica l.* 6. *c.* 9. Apud Romanos boni Principes, provinciis bellô aut aliquâ calamitate attritis, conſueverunt ſubvenire, remittendo tributa, oneruminque fiſcalium indulgentiam concedendo: quod dignum encomiô viſum eſt, in Conſtantino Auguſto, qui Æduæ civitati graviſſime afflictæ remiſit, quod è quinquennio fuerat reliquum. Vide Eumenium Rhetorem *Orat. de Schol. inſtaur.* In Theodorico item Rege, qui provinciæ Alpium Cottiarum, quòd per illam exercitus tranſierat, tertiæ Indictionis tributa laxavit, apud Aur. Caſſiodorum *l.* 4. *Ep.* 36. Alebantur interdum & è fiſco *Pauperes*, & poſteriorum Imperatorum maximè Chriſtianorum temporibus, convocatis generalibus Conciliis, Epiſcopis eò profecturis viaticum eſt ſuppeditatum, ut legere eſt apud Sulpitium Severum *Hiſtor. ſacr. l.* 2. Apud Hebræos inprimis variis privilegiis olim inſtructi leguntur. Unde ex Lege ſacra ſeptemplex jus iis competiiſſe, docent Magiſtri, de quibus, dictis מתנות עניים, *Munera quæ pauperibus danda*, ordine pauca. Primum fuit פאה *Angulus*, ex Levit. *c.* 19. *v.* 9. *Cum meſſueritis meſſem terræ veſtræ, non conſummabis metendo angulum agri tui*. Græci, *οὐ συντελέσετε τὸν θερισμὸν ὑμῶν τοῦ ἀγροῦ ἐν τῷ θερίζειν*, *non perficietis meſſem veſtram agri tui metendo*. Quæ velut dicta non minus de agro frugibus conſito, quam de arboribus frugiferis, adeoque de proventu telluris omnimodo annuo, capiunt. Quantitas anguli ſeu partis frugum ſic relinquendarum nullibi in Lege ſacra præſtituitur: Sed ex ſcitis Scribarum, pars eſt minimùm ſexageſima. II. לקט, i. e *Spicilegium*, ſacris illis, quæ ſequuntur, nititur verbis, *& collectionem* (ſpicarum ſeu frugum remanentium) ſeu *ſpicilegium non colliges*. Quod ad fruges ſeu proventus manipulatim falce ſuccidi aut evelli ſolitos attinere volunt. Ubi ſi ſpica unica aut duæ inter ſuccidendum, evellendum aut colligendum, extra manipulos aut ſub falce deciderent, hâc lege continebantur, non item, ſi tres ſimul nedum plures. III. עוללות ſeu *Racematio*, in Lege ſacra, ſequitur. *Et vineam tuam non racemabis*. Quod de racemulis dictum volunt, quotquot ſcil. nec ſcapulos denſiores, nec uvas conjunctiores, haberent. IV. פרט. *Racemi decidui*, qui ſcil. in vindemia inter colligendum deciderent. De quibus, & ſpicis, ajunt Magiſtri, ſi unus ſeu bini deciderent, eos hâc lege contineri, non item ſi tres ſimul vel plures conjuncti. V. שכחה. *Quod per oblivionem relinquitur*, Deuteron. *c.* 24. *v.* 19. *Cum meſſueris meſſem tuam in agro tuo, & oblitus fueris manipulum in agro, non reverteris, ut tollas illum*. Quod etiam ad vindemiam & arborum qualiumcunque fructus, extendunt Magiſtri. VI. מעשר עני. *Decima pauperis*, deſumitur ex Deuteron. *c.* 14. *v.* 28. *A fine trium annorum* ſeu *anni tertii, proferes omnem decimam frugum tuarum pro illo anno & repones intra portas tuas, venietque Levites &c. Et peregrinus, pupillus atque vidua, qui ſunt intra portas tuas & comedent & ſaturabuntur*. Quod ſpectare volunt ad tertium & ſextum (qui tertius eſt iteratus) cujuſlibet hebdomadis, juxta annorum remiſſionis computum, revertentis. Ita ut Decima prima & ſecunda annis 1. 2. 4. & 5. ſolverentur: tertiô verò & ſextô nulla decima ſecunda, ſed hæc velut vice ejus, idque domi, non Hieroſolymis, ſic ſolveretur. VII. צדקה. *Eleemoſyna*. Quò ſpectat lex illa Deuteron. *c.* 15. *v.* 7. *Si fuerit in te pauper unus ex fratribus tuis, intra aliquam portarum tuarum, in terra tua, quam Dominus Deus tuus dat tibi, non obfirmabis cor tuum, neque contrahes manum tuam à fratre tuo paupere. Sed aperiendo aperies illi manum tuam & mutuum dabis illi, quod ſufficiat pro penuria illius, quâ is laborat*. Et quæ ſequuntur de anno remiſſionis, faciunt, ut non mutuum; ſed donatum, habendum eſſet, quod indigenti ſic ſubminiſtrandum. Vide quoque Levitic. *c.* 25. *v.* 35. ubi, inter alia, hæc habentur; Si attenuatus fuerit frater tuus & mutaverit manus ejus juxta te, etiam *ſublevabis* ſeu *ſuſtentabis eum* (*quaſi advenam & peregrinum*, ſeu) *peregrinus item & inquilinus etiam vivat tecum*. Quæ poſteriora verba ſic capiunt Magiſtri, ut non ſolum Proſelytis tam Domicilii, quàm Juſtitiæ, incolatus permiſſio in Terra ſancta ſic præſtituatur, verùm ut etiam utrorumque inopiæ levamen, ex eleemoſynis, fuerit erogandum: Gentilibus aliis ſeu qui idololatriæ nondum renunciaverant, excluſis. Legitur autem Hyrcanus primus Xenodochia inſtituiſſe, *quibus adventum ſuſciperet pauperum peregrinorum*. Egeſipp. *l.* 1. *c.* 1. Hinc de eodem Joſephus. *l.* 13. *Ant. Jud. c.* 16. *Πρῶτος Ἰουδαίων ξενοδοχεῖα ἔκτισε* &c. Interim quemlibet Judæum eleemoſynam debere dare *pauperibus*, ex *LL.* allegatis colligitur: quod ſi quis detrectaret, ſententiâ forenſi coercendus erat in id præſtandum, quod Foro placeret, idque non ſine plagarum, ſi non pareret, pœna. Si ne ſic quidem obſecundaret, è bonis ejus, id quod erat præſtandum, in pignus Judices ſuſtulère. Poſtea verò eò deventum, ut quemadmodum

quemodùm non rarò inter Chriſtianos, inſtituerentur qualibet in urbe ac oppido גבאי צדקה *Exactores Eleemoſynæ*, ſeu ejus, quod in pauperum ſublevamen erogandum, qui hebdomadatim eò nomine diligentiùs colligerent erogarentque nummos, alimenta, id genus alia. Locus, in quo reponebantur nummi, קופה *arca* vocabatur; in quo alimenta, תמחוי *ſcutella*. Unde evenit, ut dein obligatio non tam pauperes ipſos, quàm Exactores hoſce immediatè ſpectaret, extra quam ubi quis exactorum munus ritè erogando juxta facultates ſuas anteverteret. Collectam eleemoſynam erogabant Exactores, etiam de aliorum inopia atque erogationis modo, decernentes. V. g. *Qui haberet* (veſperâ Sabbathi) *duo prandia, ei non licebat ex ſcutella erogari: Qui haberet quatuordecim, ei non licuit erogari ex arca*, non ſcil. in alimenta. *Qui habebat in bonis ducentos Zuzos, licet cum iis non negotiaretur, aut qui haberet quinquaginta Zuzos, & cum iis negotiaretur, ei in eis non erat habendus, quibus licuit ſpicilegiô, frugibus per oblivionem in agro relictis, angulô & decimâ pauperis gaudere*. &c. Ita autem cum Arca & Scutella comparatum erat, ut hæc pro vario locorum more aut haberetur, aut omitteretur, illa verò nullibi deeſſet. Atque ad hujuſmodi arcam ſeu inopum ærarium publicum, reſpicitur illô Euangelii Matth. *c.* 19. *v.* 21. *Vende* &c. *& da pauperibus*. Et *dimidium bonorum meorum do pauperibus*, alibi, &c. Judæis verò à Gentilibus eleemoſynam ſumere non licuit palam, niſi ita eveniret, ut neque extremæ neceſſitati ſubvenire poſſent eleemoſynæ à ſuis ſubminiſtratæ, neque clam poſſet à Gentili accipere. Unde intelligendum ritè, quod de mendicantibus Judæis ſolet controverti. Joſ. Scaliger *Elench. Trihæreſ. c.* 28. *Veri Judæi non mendicabant, neque mendicant hodie propter τὸ φιλάλληλον eorum, quòd divites non patiuntur tenuiores mendicare aut eſurire, & multa præcepta de eleemoſynis etiam antiquiſſima habent*. Qua de re plura apud Nicol. Serarium *de Rabbinis l.* 2. *Scrup.* 38. & 39. Joh. Druſium, Alios. Non quidem mendicabant, inſtar aliorum, aut tam miſerè efflagitando victum quærebant, quoniam ex diſciplina avita à lautioribus pauperes, etiam ſubinde lautiùs, erant ſuſtentandi. Sed intereà mendicabant. Nec mendicabant, aut hodie ex diſciplina mendicant, ab aliis, quàm à contribulibus rogando, niſi ubi horum eleemoſynæ non ſufficerent. Aliter ab aliis rogare licitè potuére, quod & factum ab illis fuiſſe, diſcimus tum ex Juvenali *Sat.* 6. tum ex Martiali *l.* 12. *Epigr.* 57. *v.* 11. ubi, ad Sparſum, inter urbis incommoda, recenſet frequentiam mendicantium Judæorum.

Nec turba ceſſat entheata Bellonæ,
Nec faſciato naufragus loquax trunco,
A matre doctus nec rogare Judæus, &c.

Plura vide apud Seldenum *de Jure Natur. ac Gent. l.* 6. *c.* 6. locum quod attinet in quo degere ſoliti, Romæ in Circo, in porticibus templorum, aliiſque locis publicis, morari ſolebant, qua de re vide Caſaubon. *ad Sueton. Julio c.* 39. & *Aug. c.* 74. aut in cœnaculo meritorio habitabant; in quod niſi ſcalis introire non poterant, Idem *ad Domitianum ejuſdem Auctoris c.* 23. Vide quoque infrà *Taberna*. Iidem apud Chriſtianos, in primitiva Eccleſia ad fores Templorum eleemoſynam accipiebant, Actor. *c.* 3. *v.* 2. quam ſtationem à Veteribus fuiſſe iis aſſignatam, multis docet Chryſoſtomus *Homil.* 57. *tom.* 5. *p.* 390. qui etiam illos oſtiatim mendicare noluit, ſed in Eccleſia congregatos voluit ex Patriarcheo ſuſtentari. Anonymus in *Vita* ejus *c.* 55. Habebant enim Veteres pro pauperibus κοινὰ τῆς Ἐκκλησίας χρήματα, teſte eôdem alibi. habebantque commune domicilium ab Eccleſia ſegregatum. Κελλίον Χηρῶν eidem dictum. Vide ſuprà *Diaconia*, it. *Matricula*. Quo pertinent & Πτωχικά, i. e. reliqua redituum Epiſcopalium, quæ ut ſuperflua mendicis diſtribuebantur, indigitata Balſamoni *ad can. Apoſtol.* 59. & κιβώτιον, quod Chriſtianorum olim quilibet juxta lectum habebat, precibus ſemper eleemoſynam juncturus, memoratum Chryſoſtomo *Homil.* 43. *in* 1. *ad Cor.* de quibus vide Cl. Suicerum in hac voce alibique; uti *de cava manu*, quâ pauperes ſtipem accipiebant, Caſaubon. *ad Sueton. Aug. c.* 91. de venditis ob *paupertatem* liberis apud Hebræos & Chriſtianos, diximus alibi. Vide quoque Seldenum ubi ſuprà, *c.* 7. Cœterùm, ut & alia quædam aſpergam, Romæ olim *Pauperes*, ſicut & rei ac qui in luctu erant, pullati fuêre, cùm ditiores albati incederent. Unde *Paupertas pulla*, Calphurnio;

Ô utinam nobis non ruſtica veſtis ineſſet,
Pullaque Paupertas *& adunco fibulâ morſu:*

& diſcrimen inter cives natum, ſequiori ſeculô, ut alii *Candidati*, non qui peterent, ut olim, ſed honeſtioris ordinis cives: alii *Pullati*, infima nempe plebs ſive vulgus, à veſtium colore, dicerentur; in qua ſignificatione iſta vocabula reperias apud Plin. *l.* 7. *Ep.* 17. Quintilianum *l.* 6. *c.* 4. alios, non rarò. Seneca priores *Pexatos*, quòd pexis h. e. candidis & recentibus Togis uterentur, poſteriores *Coloratos* nominare videtur, *de Beat. Vit. l. c.* 25. Vide infrà in voce *Pullatus*. Nec omittendum, antiquitus, ſicut divites in domibus ſuis ſepulti fuêre, ita *Pauperes* poſt mortem in foveas fuiſſe abjectos, Varro *de Lingua Lat. l.* 4. & Feſtus *l.* 14. in voce *Puticuli*. Qua de re vide plura apud Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiqq. Rom. l.* 5. *c. ult.* & hic paſſim, inprimis voce *Eleemoſyna*, & ubi de *Vigintitriumvirali Synedrio*, cui idoneam civitatem non fuiſſe habitam quæ arcâ eleemoſynaicâ careret, ex Maimonide videbimus.

PAUPERES Chriſti, dicti in Communione Romana primitùs Carthuſienſes. Guigo Prior Cartuſiæ ſecundus *Epiſt. Dedicat. ad librum de Quadripartito exercitio cellæ: Reverendiſſimo Domino & Patri in Chriſti viſceribus dilectiſſimo B. Priori* Pauperum Chriſti, *qui in Witbam commanentes, Ordinem ſuum Cartuſienſem profeſſi* &c. Similiter Guigo Prior V. majoris Cartuſiæ in *Prologo ad Vit. S. Hugonis Epiſc. Gratianopolitani, Domino Patri cariſſimo ac reverendiſſimo Sedis Apoſtolicæ Pontifici Innocentio, Cartuſienſium* pauperum *ſervus inutilis Guigo, perpetuam ſalutem*. Et Cartuſienſes Majorevi inter Epiſtolas Petri Cluniac. *l.* 6. *Ep.* 23. *Petro Cluniacenſium Abbati, frater humilis* Pauperum *Majorevi Prior vocatus, cum eiſdem* Pauperibus, *æternam à Deo ſalutem*. Apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PAUPERES de Lugduno, vulgò Valdenſes dicti ſunt, de quibus ſic Reinerus contra *Valdenſes c.* 5. *Secta Pauperum de Lugduno, qui etiam Leoniſtæ dicuntur, tali modô orta eſt. Cùm cives majores pariter eſſent in Lugduno, contigit quendam mori ſubitè coram eis. Unde quidam inter eos tantum fuit territus, quòd ſtatim magnum theſaurum pauperibus erogavit: & ex hoc maxima multitudo pauperum ad eum confluxit, quos docuit habere voluntariam paupertatem & eſſe imitatores Chriſti & Apoſtolorum. Cùm autem eſſet aliquantum literatus, Novi Teſtamenti textum docuit eos vulgariter: pro quâ temeritate cùm fuiſſet reprehenſus, contempſit & cœpit uſurpare doctrina ſua, dicens Diſcipulis ſuis, quòd Clerus, quando mala vita eſſet, invaderet ſancta vita ipſorum & doctrina. Cùm autem Papa excommunicationis ſententiam tuliſſet in eos, pertinaciter contempſerunt: & uſque hodie in omnibus terminis illis profitit doctrina ipſorum* &c. Vide ſuprà, *Boni Homines*, ut & in vocibus *Albigenſes, Valdenſes* &c.

PAUPERES Minores, vide ſuprà *Minores*.

PAUPERTAS, Dea, quam Ariſtophan. *in Pluto*, Πενίαν vocat ac deſcribit. A Gadaræis ſumma in veneratione habita eſt, quòd crederetur artes inveniſſe, induſtriam, & hominum ingenia acuere, *Arrianus*. Hanc ore pallidô, Furiæ ſimilem, niſi quod facem non præfert, pingunt. *Theocritus*:

Ἁ Πενία, Διόφαντε, μόνα τὰς τέχνας ἐγείρει,
Αὐτὰ τῶ μόχθοιο διδάσκαλος.

PAUPERUM Advocatus, officium in Eccleſ. Roman. de quo ſuprà voce *Adminiculator*.

PAUPERUM Portarius vide infrà *Portarius*.

PAURMEISTERUS Tobias, Cochſtadiô diœceſ. Halberſtadienſ. oppidô oriundus, Jus Civile Friburgi docuit. Principibus viris ac inprimis Lazaro Schwendio Baroni gratiſſimus. Inde in patriam revocatus, Halberſtadii, a Cathedralis Eccleſiæ Capitulo Advocatus ac Syndicus conſtitutus eſt, quam provinciam cùm annos 13. cum fide adminiſtrâſſet, ab Henrico Julio Duce Brunſuic. ac Lunæburg. poſtulato Epiſc. Halberſtadienſi Conſiliis ſecretis & Cancellis Aulæ admotus. A. C. 1594. à Rudolfo II. Imperatore inſuper in Conſiliariorum ordinem cooptatus & Comes Palatinus creatus eſt. obiit A. C. 1608. ætat. 53. Scripſit *Commentarium Rer. Politicarum & Juridicarum: De Juriſdictione Imperii Rom. libros II.* Joh. Jac. Boiſſardus *Vitis Viror. doct.* ubi hoc de illo diſtichon legas:

Mentem forma tuam, Doctrinam penna, Cheruſci
Acta, Fidem Cæſar Guelphiadeſque probant.

PAUSA, à Græco παύειν, Gall. *Pauſe*, requies ceſſatio alicujus rei, mora; vox veteri Latio cognita, Lucilio, *Sat. l.* 1. Claudio in *Annalibus, l.* 1. Lucretio, *l.* 1. *v.* 746. *l.* 2. *v.* 118. Plauto, *Perſ. Actu* 5. *ſc.* 2. *v.* 37. Aliis, & à ſequiori revocata: de qua diximus nonnulla ſuprà in voce *Pauca*. Hinc *Pauſarii* dicebantur, qui *pauſas* illas explerent in ſacris Iſidis & Anubim portarent. Nempe moris fuiſſe, ſimulachra Deorum portantibus, ut certis locis interjungerent, ibi vidimus: quod *Pauſas edere* Spartian. vocat. *in Caracallo c.* 9. *Vetus Inſcr.*

PRO. SALUTE. DOMUS. AUGUSTÆ.
CORPORA. PAUSARIORUM. ET
ARGENTARIORUM. ISIDI
ET. OSIRI. MANSIONEM.
ÆDIFICAVIMUS.

Unde duo docemur, & corpus ſive collegium *Pauſariorum* Romæ fuiſſe, manſiones Iſidi extrui ſolitas, in quibus vel ad quas illæ *pauſæ* fiebant. Sed & *manſio* & *pauſa* idem eſt. Neque verò quis putet, *Pauſarios* artifices aut opifices fuiſſe quoſdam, propter Argentariorum nomen, quibus junguntur in Inſcriptione. Nam & ſic Dendrophori in aliis quamplurimis Inſcriptionibus cum Tignariis & Fabris & Centonariis junctim ponuntur; cùm tamen Dendrophori nomen religionis vel ſuperſtitionis eſſet, *Cod. Theodoſ. tit. de Paganis & Templis l.* 20. illique ſic vocarentur, qui in honorem alicujus Dei, ut Bacchi, vel Matris Deûm, vel Sylvani, arbores ſtirpitus exciſas per urbem humeris ferrent, Artemidor. *l.* 2. *c.* 42. de Baccho &c. *Pauſarii* igitur erant, qui in portando Anubi omnes *pauſas* edi conſuetas in Iſidis ſacris explebant, Salmaſ. *ad Æl. Spartian. in Antonino Caracalla. loc. cit.* Apud citimæ ætatis Scriptores, *Pauſam*, pro *requie*, quæ ſomnô capitur; atque hinc pro *morte*, *tumulo* item ac *ſepulchro*, paſſim occurrere, pluribus docet Car. du Freſne *Gloſſ.* Unde *Pauſium*, locus ubi pauſatur. Sic in ſigilli Hugonis Ducis Burgundiæ & Albonii Comit. Chartæ A. C. 1189. appenſi averſa parte. Caſtellum extat tribus inſtructum turribus, quas inter exarata hæc, PAUCIUM VIANTIS, in circulo verò, *Sigillum Hugonis Comitis Albonii*, apud Perardum *in Chartis Burgund. p.* 261. Ubi *Paucium*, pro *Pauſium* eſt ſicut *Pauca* pro *Pauſa* ſuprà vidimus.

PAUSANIAS, Macedonum Rex, obiit Olympiad. 96. annô tertiò, dolô & inſidiis Amyntæ, tantùm annô unicô regnô potitus. Poſt quem regnum ſcelere quæſitum Amyntas viginti quatuor annos tenuit.

PAUSANIAS, cognatione regiæ Macedonum ſtirpi annexus: qui, occiſô ab Illyriis Amyntâ, ope Thraciæ regis Regnum ad ſe trahere affectabat, Diod. Sic. *l.* 16.

PAUSANIAS, fil. Pliſtoanactis Euryſthenidæ, Rex Lacedæmoniorum, cum Lyſandro. Quibus contra Athenienſes, Corinthiis & Argivis junctos, miſſis, hic occiſus eſt, An. 359. Urb. Cond. Ille verò indignationem civium veritus, Tegeam ſe contulit, ubi paulo poſt fatô functus eſt. Regni annô 14. Eum excepit Ageſipolis I. filius, de quo ſuprà.

PAUSANIAS, fil. Cleombroti Euryſthenidæ, Dux Lacedæmoniorum celebris, virtutibus æquè ac vitiis inſignis. Ejus fortitudo in prælio ad Platæas, quô Mardonius fuſus, An. 275. Urb. Cond. egregiè emicuit. Sed ſucceſſu inſolentior factus, inprimis cùm & mari Perſas ſuperâſſet, Byzantiô illis ereptô; majora viribus agitare & remiſſis ſine lytro captivis Xerxis amicitiâ & affinitate ambitâ, totius Græciæ imperio inhiare cœpit. Quod cum ſuboluiſſet Ephoris, in templo Minervæ, quò ſe receperat, neci eſt datus. Cornel. Nepos, *in ejus vita*. *Thucyd. Diod. Plutarch.* &c. Ejus fil. Pliſtoanax Pliſtarcho Regi ſucceſſit. Vide ibi.

PAUSANIAS, Macedo adoleſcens, qui Philippum Macedonem interfecit. Hic primis pubertatis annis ſtuprum per vim paſſus ab Attalo fuerat, & quod deterius eſt, convivis uti ſcortum ultro oblatus: de qua injuria apud Philippum ſæpe queſtus, cùm eum ridentem facinus videret, iram in eum convertit, & ultionem, quam ab inimico non poterat, ab iniquo judice exegit. An. 418. Urb. Cond. Trogus Pompejus. *l. 9. c. 6.*

PAUSANIAS, Cæſarienſis Grammaticus, æqualis Ariſtidi; ſcripſit *de conſtructione librum unum, problematum* item *unum*. *Philoſtrat.* Alius ab hoc celebratur à *Suida*, cui *Lacon hiſtoricus* dicitur; ſcripſit *de Helleſponto*, item *Laconica*, *Chronica*, *de Amphictyonibus*, ac *de feſtis Laconicis*. Vide Phot. *cod.* 53.

PAUSANIAS, Geographus, qui τ̃ Ἑλλάδος περιήγησιν ſcripſit, *Philoſtratô* teſte; Diſcipulus fuit Herodis Attici, qui ſub Adriano. & Antonino Pio magnum adeò nomen habuit inter Sophiſtas. Patria ei fuit Cæſarea Cappadociæ. Declamavit non ſolùm Athenis, ſed etiam Romæ, ubi ſenex deceſſit. Plura de eo apud Voſſ. *de Hiſt. Gr. l. 2. c. 14.* & Frid. Sylburgium *notis ad Pauſan. p.* 633. *edit. Hanovia.* 1613.

PAUSARIUS, qui remigibus modos dabat, & remigandi officium quadam quaſi pausâ moderabatur, olim dictus eſt: Senecæ Κελευστής. Nam in navi fuiſſe Symphoniacos, qui celeuſma remigibus canerent, & *per aſſam vocem, i. e. oris, prolatam*, illorum laborem demulcerent, ex Aſconio *ad divin. Cicer.* docet Pignorius *Comm. de Servis*. In Argo ſanè navi, teſtatur Hyginus, Orphea per citharam celeuſma moderatum eſſe, quod & tetigit Valerius Flaccus *Argonauticon l. 1. v. 470. & ſeqq.*

Nec verò Odryſius tranſtris impenditur Orpheus,
Aut pontum remo ſubigit, ſed carmine tonſas
Ire docet, ſummo paſſim ne gurgite pugnent.

Vide quoque eundem *eod l. v.* 184. Martialem *l. 4. Epigram.* 64. Rutilium Numatianum *l.* 1. &c. Nauticum hoc carmen, *nauticus cantus* Ciceroni eſt, *Nauticus clamor* Virgilio *Æn. l. 3. v.* 128. *Celeuſma* aliis: quod hodie, Italorum moribus, voce vel parvâ fiſtulâ nautis accini, Pignorius ſuprà memoratus tradit. Aliam vocis notionem vide ſuprà.

PAUSATA Arbor, apud Arnobium *l. 5.* ubi de Attyis morte & Cybeles luctu, *Tunc tundis & fauciat pectus* pauſatæ *circum* arboris *robur*: eſt conſecrata, cômodò, utcùm omnia in illo antro & fano furerent, illa tamen quieſceret, nec ullô ventô aut tumultu concuteretur. Hoc enim fieri credebant perditi idololatræ, uti diſcimus ex Claudiano *de Raptu l. 1. v.* 201. ubi hujuſmodi ſacrilegia deſcribit,

———— *templique colendi*
Religioſa ſilex, denſis quam pinus obumbrat
Frondibus, & nullâ lucos agitante procellâ,
Stridula coniferis modulantur carmina ramis.
Terribiles intus thyaſi, veſanaque mixto
Concentu delubra gemunt, ululatibus Ide
Bacchatur, tumidas inclinant Gargara ſylvas.

Vide C. Barthium *Animadverſion. Papin. ad Theb. l. 10. v.* 168. Stewechius tamen *Electis ad Arnobii* locum *lanata* legit, quòd ſtipes ejus lanâ velaretur, ut infra videbimus, voce *Pinus*. Heraldus verò *pauſatâ* legit, quia certo modo παυστῶς ac per *pauſas* pectus pulſaverint, quando planctus ad neniam peragebatur, veris & crudis planctibus jam effuſis. *Animadverſionibus ad eundem Arnobii locum*: ſic tamen, ut ipſemet hæreat. Salmaſius certè Stewechio adſentitur, *Exercit. Plinianis*.

PAUSIAS, pictor Sicyonius, Bryetis filius, Pamphili Macedonis diſcipulus; qui Glyceram, corollarum textricem adamavit, eamque depinxit humi ſedentem, & coronas ex floribus plectentem, quod opus ex argumento, *Stephanoplocon* appellavit; Ejus tabulam Lucullus duobus talentis emit. Hic primus lacunaria, & cameras pingere inſtituit. Ejus meminit Horat. *Serm. 2. Sat. 7.*

Vel cum Pauſiacâ torpes inſane tabellâ.

Vide Plin. *l. 21. c. 2.* & Varr. *de RR. l. 3.* Idem optimus cerarum ἐγκαυστής. Tria autem cùm fuerint Encauſtices genera, unum erat quò tabulam diſcoloribus ceris inducebant & inſternebant, ad quidlibet exprimendum, pingendumve, quas poſteà ceras inurebant, ut lævigarent & exæquarent: atque in hoc excelluit Pauſias. Plin. *l. 35. c. 11. Pinxit & ipſe penicillo parietes Theſpiis, cùm reficerentur quondam à Polygnoto picti: multùmque comparatione ſuperatus exiſtimabatur, quoniam non ſuô genere certaſſet*, i. e. quoniam encauſticâ non certâſſet: in qua excellebat. Ubi *penicillô pingere*, & *ceris pingere*, diverſa ſtatuit, quoniam in hoc genere Encauſtices penicilli nullus erat uſus. Varro *de Re Ruſt. l. 3. c. ult. Nam ut Pauſias & cæteri pictores ejuſdem generis loculatas magnas habent arculas, ubi diſcolores ſunt ceræ, ſic hi loculatas habent piſcinas, ubi diſpares diſcluſas habent piſces.* Quæ ceræ diſcolores ad Encauſticen omnino pertinent, in qua primùm nobilis extitit Pauſias. Plin de eod: *Idem & lacunaria primus* &c. Quod itidem de Encauſtice intelligendum. Nam cameras ceris inuſtis pingi ſolitas, ex Procopio obſervat Salmaſ. *ad Hiſtoriam Aug.* Vide quoque eum *ad Solinum p.* 231. & 232. ut & ſuprà, in voce *Encauſtice*.

PAUSICAPE, Græcè Παυσικάπη, erat τροχοειδὲς μηχάνημα, τῷ τραχήλῳ περιαρμοζόμενον, ὡς ἀδύνατον εἶναι τῷ στόματι τὰς χεῖρας προσάγειν, *Machina quædam rotæ ſimilis, quæ collo adaptabatur, ut eâ conſtrictus manus ori admovere non poſſet*. Pollux *l. 7. c. 4.* Vide quoque *Heſychium* ac *Suidam*. Quemadmodum Ποδοκάκη pedes arctabat, Ποδοστράβη pedes manuſque vinctos torquebat, Πισσοτρύγιον verò ξύλον, non tantum collo inſerebatur, ſed etiam pedes manuſque impediebat. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Atticas l. 4. tit. 9. de Pœnis*. Origo *Pauſicapes*, à veteri molendi modo, antequam molæ eſſent in uſu: Ne enim ſervi, qui in Piſtrino far mortariis impoſitum tundere cogebantur, farinâ fortè veſcerentur iſtiuſmodi ligno collum habebant inſertum, Hadr. Turnebus *Adverſarior. l. 4. c. 13.* Quod poſtea ad alia ſervorum delicta punienda tranſiit. Jumentis quoque *Pauſicapen* cùm edere prohibebantur, fuiſſe applicitam, docet *Suidas*.

PAUSILYPUM, promuntor. Campaniæ apud Mergillinen, non procul à Neapoli, ab ea ad 3. mill. paſſ. Puteolos verſus diſtans. Ἀπὸ τ̃ παύσεως τ̃ λύπης, h. e. *à mœroris ceſſatione* ſic dictum. Vide Cluv. *Ital. Ant. p.* 1150.

PAUSIMACHUS Samius, inter eos qui terrarum hiſtoriam literis fuerint perſecuti, à *Feſto Avieno* refertur, in deſcriptione Oræ maritimæ.

Pauſimachus ille, priſca quem genuit Samos.

PAUSINUS, Liburniæ fluv. Plin. *l. 3. c.* 21. nunc *Buzanich. Ortel.*

PAUSON, Pictor in Comœdiis, ob paupertatem traductus. Fuit verò adeò extremæ inopiæ, ut Ariſtoph. *Pluto 2. ſc. 5.* cum fingat auxilii gratiâ à *Penia* vocari. Hinc *Pauſone mendicior*. Proverb.

PAUSULÆ, oppid. fuit Piceni, in Comitatu Firmano, aliàs caſtrum *Pauſulæ*; nunc in ejus ruderibus extat pagus, *Monte dell' Olmo*, Camill. Lilius *in hiſtor. Camertin.*

PAUSULANI, populi Piceni, quorum ager Pauſulenſis, & pagus *Pauſuli*. Vide *Pauſulæ*.

PAUSUS, contrarium Bellonæ Numen fuit, obſervante Hadr. Turnebô *Adverſar. l. 15. c. 21. quòd otium & quies, cui ille præeſt, bello adverſetur.* Ejus meminit Arnob. *l. 1. Qui Faunos, qui Fatuas, civitatumque Genios, qui Pauſos reverentur atque Bellonas.* Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l. 4. c.* 10. Ei ἀπὸ τῦ παύειν nomen.

PAUTALIA, Daciæ mediterraneæ civitas fuit *Hierocli*; *Palmazo*, *Leunclav.* oppid. Thraciæ mediterraneæ *Ptolem.*

PAVUS, nomen de vocis ſono habet, ſi Iſidoro fides *Orig. l. 12.* dicitur *Samius Publio Syro*, apud *Petron. Arbitrum*, quia è Samo (ubi in Templo Junonis Samiæ alebantur) in alias transferrentur terras, ut è Menodoto Samio apud *Athenæum* refertur: Voſſius tamen mavult retinere lectionem editionis principis, puta Pariſinæ A. C. 1520. perſuaſus à Publio, verbis his

Tuo palato clauſus Pavo *paſcitur*.

reſpici ad Ornithonas, in quibus aluêre *Pavones*, turtures, turdos, ut indicat Varro *de R. R. l. 3. c.* 3. Fuit hæc avis, *omni patagio inauratior*, ut Tertullian. ait, Græcis ipſis ignota ante tempora Alexandri M. qui cùm *Pavum* in India primùm conſpexiſſet, edictô vetuit, ne quis necaret: ut Ælian. narrat *de Animal. l. 5. c.* 21. atque ibidem legas, ut Athenis quibuſque menſium Calendis fuerint, qui quæſtum facerent, oſtendendo eos viris ac mulieribus: item, ut Antiphon. Orat. contra Eraſiſtratum tradat, ibidem marem & fœminam fuiſſe mille drachmis æſtimatos. Et quidem ſpectaculum *Pavonum* ut præberetur, circa Antiphontis ætatem inſtitutum eſt, ut habet ipſe ἐν τῷ περὶ Ταῶν. Quò referri poſſunt Diczopolis verba, apud Comicum *Acharnenſibus*,

Κη. οἱ παρὰ Βασιλέως πρέσβεις.
Δι. Ποίου Βασιλέως; ἄχθομαι ἐγὼ πρέσβεσι,
Καὶ τοῖς Ταῶσι, τοῖς τ' ἀλαζονεύμασι.

Ubi Petitus, non negans quidem alludere Comicum ad ornatum Perſarum, ſibi tamen perſuadet, Diczopolim ruris plenum & inficetiarum notâſſe ſpectaculum præfatum, quod non ita pridem inſtitutum erat, & ſingulis Neomeniis præbebatur. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Att. l. 1. tit. 1.* Cætera carnem habet tam duram, *ut cocta etiam per annum, citra putrefactionem vel fœtorem ullum, duraverit incorrupta*, teſte Iaſone à Pratis Zirickſæo *l. de Sanit. tuenda*. Quod Juvenal. queritur *Sat. 1. v.* 143.

Pœna tamen præſens, cùm tu depoſis amictus
Turgidus & crudum Pavonem *in balnea portas.*
Hinc ſubitæ mortes atque inteſtata ſenectus.

Et Horat. *l. 2. Sat. 2. v.* 23.

Vix tamen eripiam, poſitô Pavone, *velis quin*
Hoc potiùs, quam gallinâ tergere palatum,
Corruptus vanis rerum: quia veneat aurô.
Rara avis & pictâ pandat ſpectacula caudâ,
Tanquam ad rem attineat quicquam. Num veſceris iſtâ,
Quam laudas, plumâ? Cocto num adeſt honor idem.

Placuit tamen ingenioſæ in perniciem ſuam gulæ: ad quam ſtultitiam quis præiverit, docet Tertullian. *de Pallio c. 1. Hortenſius Orator primus pavum cibi causâ juſſit occidere.* Quod factum fuiſſe *cœnâ augurali*, refert Varro *l. 3. R. R. c.* 6. Vide quoque Plin. *l. 10. c.* 20. & Ælian. *loco cit.* Sed is, quod Plinius tacuit, Varroni addedit, *factum illud tam à luxurioſis, quàm ſeveris*

ſeveris boniſque viris, fuiſſe laudatum, repugnare videtur, cùm propterea Hortenſium ſcribit ἀμφίβιος. vel, ut in aliis codd. eſt, κατακρήμνος. Et ſanè, apud eundem Ælian. *l.* 10. *c.* 20. ex Athenienſibus quidem Callias & Cteſippus: ex Romanis Apicius ac Hortenſius, ut præ ceteris lurconibus, gulæ dediti memorantur. *Primus vero ſaginare* (Pavones) *inſtituit circa noviſſimum Piraticum bellum M. Aufidius Lurco, exque eo quaeſtu reditus ſeſtertium ſexaginta M. habuit*. Plin. *l.* 3. *c.* 42. Ob quæ ſic Publius Syrus apud Petronium Arbitrum, qui hiſce negat melius quid dici poſſe:

Luxuriæ rictu Martis marcent mœnia,
Tuo palato clauſus Pavo paſcitur,
Plumato amictus aureo Babylonico.

Apud Geth. Joh. Voſſium *de Orig. & Progr. Idolol. l.* 3. *c.* 92. Vide quoque Papinium Statium *Sylvar. l.* 2. ubi pulchritudinis primas Pittaco, ſecundas *Pavoni*, tertias Phaſiano tribuit: Inprimis Tertulliani locus, quem ſupra jam tetigi *de Pallio c.* 3. elegans eſt, cùm inquit; *Quanquam & Pavo pluma veſtis, & quidem de cataclitis: omni conchylio preſſior, quà colla florent, & omni patagio inauratior, quà terga fulgent, & omni ſyrmate ſolutior, quà caudæ jacent, multicolor & diſcolor & verſicolor, nunquam ipſa, ſemper alia, etſi ſemper ipſa, quando alia: toties denique mutanda, quoties movenda.* Querelam *Pavonis* ad Junonem, quòd ſibi luſciniæ vocem non conceſſerit, habes apud Phædrum, *l.* 3. *Fab.* 18. Ubi inter alia, conſolandi gratiâ, Juno ait:

Sed formâ vincis, vincis magnitudine;
Nitor Smaragdi collo præfulget tuo,
Pictiſque plumis gemmeam caudam explicas.

Quibus adde Piſidem *Coſmurgiâ*, Theophylactum Simocattam in *Epiſt.* ubi, Medicam avem, Μηδικὸν ὄρνιν *Pavonem* vocat, *Martialem*, *alios*. De ovis ejus, vide ſupra in hac voce. Ex pennis illius flabella, quibus muſcæ arcerentur, confieri ſolita fuiſſe, indicat Claudian. *in Eutrop. l.* 1. *v.* 105.

——— *Eous Rector Conſulque futurus,*
Pectebat Dominæ crines, & ſæpe lavanti
Nudus in argento lympham geſtavit alumnæ:
Et cùm ſe rapidò feſſam projiceret æſtu,
Patricius roſeis Pavonum *ventilat alis.*

Eunuchos enim, de quali Poëtæ ſermo, in mundo muliebri fuiſſe, & Virginibus Matroniſque delitias dicere, flabello ventulum facere, &c. ſolitos, alibi monuimus. Oculos *Pavonum* caudæ (de qua vide ſuprà, in voce hac) in citreis ſuis menſis, quæ olim maximi æſtimatæ, Romanos gratiſſimos habuiſſe, Plin. docet *l.* 13. *c.* 15. *Menſis præcipua dos in vena criſpis, vel in cortice variis, illud oblongè evenit diſcurſu, ideoque Tigrina appellantur: hoc intortè, & ideo tales Pantherinæ vocantur. Sunt & undatim criſpæ majore gratiâ, ſi* Pavonum *caudæ oculos imitentur*, &c. In numiſmate Samio *Pavonem* inſculptum, & Junoni propterea ſacrum fuiſſe, quòd primùm in ea Inſul. nati & nutriti atque inde in alias regiones tranſlati ſint, tradit ex Athenæo *l.* 14. *Antiner.* Anton. Thyſius *Notis in Gellium l.* 7. *c.* 16. Vide ſuprà. In nummis Romanis Aquilæ vel *Pavones* expreſſi, defunctos Imperatores vel Auguſtas in cœlum ſubvehentes, Apotheſeos ſeu Conſecrationis eorum notæ ſunt, cujuſmodi numiſmata duo exhibet Joh. Roſin. *Antiq. l.* 3. *c.* 18. Vide quoque Seb. Feſchium *de Inſignibus*, ut & ſupra *Pavones*.

PAX, h. e. εἰρήνη, ut *Dea* colebatur ab antiquis: Juvenal. *Sat.* 1. *v.* 115.

Ut colitur Pax, atque fides, &c. ———

Ejus ſimulachrum ita effictum legimus, ut puerum Plutum manu geſtaret, quò ſymbolò indigitatum, non ex bello, ſed ex pace divitias, & opes comparari. Effingebatur etiam cum ſpicis, interdum cum oliva, & nonnunquam laurò coronabatur: quin & cum roſis; & nonnunquam cum ſolo caduceo ſignificabatur. Ovidius navali eam coronâ redimit, *Faſtor. l.* 1. *v.* 711.

Frondibus Actiacis comptos redimita capillos,
Pax *ades, & totò mitis in orbe mane.*

Occaſione videl. Actiacæ victoriæ. Vide C. Paſchalium *Coronar. l.* 7. *c.* 4. Romæ Aram habuit: ibidem Templum illi magnificentiſſimum Veſpaſianus a Claudio inchoatum extruxit, Foro proximum, cujus mentio apud Plin. *l.* 34. *c.* 8. ubi de nobilitatibus ex ære operum: *Atque ex omnibus* ——— *clariſſima quæque in Urbe jam dicata ſunt à Veſpaſiano Principe in Templo Pacis.* Et *l.* 36. *c.* 5. ubi juxta Pauli Baſilicam, Forumque Auguſti, inter *pulcherrima operum, quæ unquam*, recenſetur. Ibi vaſa & donaria Templi Hieroſolymitani à Tito Veſpaſiano repoſita fuiſſe, tradunt Scriptores, D. Hieronymum ſequuti. Ibidem omnium artium Profeſſores ad diſputandum convenire conſuevisſe, Galenus refert *Serm. de libris propriis.* Ægrotos quoque hoc templum frequentare fuiſſe ſolitos, aſſerit Lil. Giraldus ex quodam parùm intellecto ejuſdem Galeni loco, ſed refellitur ab Hier. Mercuriali *Var. Lect. l.* 1. *c.* 13. Bibliothecæ *Pacis* meminit A. Gellius *l.* 16. *c.* 8. quæ ſine dubio Templo fuit ab eodem Veſpaſiano adjuncta. Sed hoc Templum, quod ſupra cœtera maximum fuit, opulentiſſimum, *ac pulcherrimum operum, quæ unquam*, ut loquitur Plinius, *l.* 36. *c. cit.* Commodò imperante, incendiò conſumtum ac in cineres redactum, docet Herodianus *l.* 1. Eidem Deæ Fanum Domitianus poſuit. Statius *l.* 4. *Sylv.* 1. *v.* 13.

——— *quem tu vicinâ* Pace *ligatum*
Omnia juſſiſti componere bella ———

Et *Sylv.* 3. *v.* 17.

Qui reddit Capitolio Tonantem,
Et Pacem *propria domo reponit* &c.

Apud Athenienſes, *Pax* quoque aram habuit & pulvinar, poſt ſuperatos à Timotheo Lacones. Corn. Nepos *in Eo, c.* 2. *Quo facto Lacedæmonii de diutina contentione deſtiterunt* ——— *pacemque his legibus conſtituerunt, ut Athenienſes mari Duces eſſent. Quæ victoria tanta fuit Atticis lætitiæ; ut tum primùm aræ* Paci *publicè ſint factæ, eique Deæ pulvinar ſit inſtitutum*. ad quem locum vide Commentatorum *Notas*. Nec omittendum, Matronas Romanas, ut uterum ferrent, Τριτοπάτορσι Athenienſibus *Pacique*, ut & Veneri, ſupplicationes & vota, magis tamen pro filiis & gemellis, quam filiabus, concipere ſolitas fuiſſe, uti docet Thom. Bartholin. *de Puerperio Veterum.* Vide quoque ſuprà *Otho M. Sylvius.*

PAX, venia, dimiſſio & abſolutio delictorum, quæ fit à Miniſtris Eccleſiæ, nomine & auctoritate D. N. J. Chriſti reconciliatio, communio ſeu potiùs, *admiſſio pœnitentis in communionem Eccleſiæ*: quæ *Pax Eccleſiæ* dicitur in Concil. Taurinenſi *can.* 6. alibique. Hac notione ſæpiùs vox occurrit apud Cyprianum, inprimis *Ep.* 11. *Cùm ante actam pœnitentiam, ante exomologeſin graviſſimi atque extremi delicti factam, ante manum ab Epiſcopo & Clero in pœnitentiam impoſitam, offerre lapſis Pacem & Euchariſtiam dare, i. e. ſanctum Domini profanare audeant.* Et *l. de Lapſis*, *Ante expiata delicta, ante exomologeſim factam criminis, aut purgatam conſcientiam* ——— *ante offenſam placatam indignantis Domini & minantis, Pacem putant eſſe, quam quidam verbis fallacibus venditant*, &c. Hanc à Martyribus & Confeſſoribus, impetratis ab eis libellis, petere non raro ſolitos fuiſſe excommunicatos, diximus ſuprà in *Martyrum Pax.* Meminitque ejus moris Tertullian. ad Martyr. *Pax veſtra bellum eſt illi: quam pacem quidam in Eccleſia non habentes, à Martyribus in carcere exorare conſueverunt.* Quæ quidem *Pax* Pamelio nil aliud videtur fuiſſe, quam relaxatio ſatisfactionis per Epiſcopum pœnitentibus impoſitæ, atque ad Eccleſiæ communionem, ante expletum præſcriptæ pœnitentiæ tempus, admiſſio: Qua de re alibi. Formulam libellorum illorum tradit Cyprian. *Ep.* 22. *Cùm benedictus Martyr Paulus adhuc in corpore eſſet, vocavit me & dixit mihi, Luciane, coram Chriſto tibi dico, ut ſi quis poſt arceſſitionem meam abs te pacem petierit, des in nomine meo.* Sed & *Pax* pro *oſculo* Pacis, quod pacis & concordiæ ſymbolum erat, non raro occurrit. Quo ſenſu legimus, *Pacem dare, Pacem tribuere, Pacem offerre* &c. Vide ſuprà *Lapis pacis*, item *Liber Pacis* &c. ubi de *Oſculo Pacis*. Etiam *Pax* laudimium dicitur, id nempe, quod, pro venditionis aut alienationis auctoramento, domino ſuperiori ſolvitur, quaſi ut *Pax* cum eo ineatur & ut venditionem alienationemque non interturbet, datò ad id conſenſu ſuò. In *Charta A. C.* 1183. pro laniionibus Toloſanis. *Habet Dominus Comes, vel ſuus Bajulus, ſuas Pax integrè*, apud C. du Freſne in *Gloſſ.* Eadem vox acclamari ſolita, Pacem publicam infractum euntibus. Unde *Pacem proclamare*, eſt ſilentium indicere, quomodo etiam Galli, cùm alios ſilere jubent, *Paix, Paix*, acclamant. Si quando enim Pax publica infringeretur, tum ab omnibus adſtantibus admonebantur Pacis indictæ hac voce *Pax*: quod maximè in duellis obtinuit, ne quis decertantium amplecteretur partes, qua de re eundem vide ibidem &c. Apud Romanos olim de *Pace* agi Comitiis Tributis conſueviſſe, dicemus infrà voce *Plebiſcitum.*

VARIÆ PACIS SPECIES, QUÆ APUD SCRIPTORES OCCURRUNT PASSIM.

Pax Curiæ Regis, quæ ſcil. contineri debet, intra Curiæ ipſius terminos, qui ita deſcribuntur in *LL.* Henrici I. Regis Angl. *c.* 16. cujus tit. *de Pace Curiæ Regis*: *Nam longè debet eſſe* Pax Regis *a porta ſua ubi reſidens erit à quatuor partibus loci illius, h. e. quatuor* (in aliis codicib. tria) *milliaria & tres quarentenæ, & novem acræ latitudine & novem pedes, & novem palmæ & novem grana ordei. Multus ſanè reſpectus eſſe debet, ac multa diligentia, ne quis pacem Regis infringat, maximè in ejus vicinia* &c.

Pax Dei & Eccleſiæ, vide infrà *Treuga Dei.*

Pax Deorum, verbum Pontificale, apud veteres Romanos: Nonius *propitiationem* interpretatur. Ita Liv. *l.* 7. *c.* 2. *Pacis Deûm expoſcendæ cauſâ, lectiſternium fuit.* Plautus *Amphitr. Sc.* 1. *Act.* 5. *v.* 75.

Ut Jovis ſupremi multis hoſtiis pacem expetam.

Silius Ital. *l.* 4. *v.* 703.

Gramineas pacem Superûm ponebat ad aras &c.

Vide Bernegg. *ad Juſt. l.* 18. *c.* 7. & *l.* 20. *c.* 2.

Pax Domini idem, quod *Pax vobis*, vide infrà.

Pax Domini ſit ſemper vobiſcum, verba ſunt, quæ in Communion. Roman. dicuntur à Sacerdote, antequam immittat particulam hoſtiæ in calicem, uti ait Dominic. Macer *in Hierolex.*

Pax Eccleſiæ, *immunitas*, privilegia, quibus illa munitur, quæque qui infregit, pacis Eccleſiæ tactæ reus ſit, in *Capitul. A. C.* 801. *c.* 2. Sed & *Pax Eccleſiæ* de reis dicitur, qui ad Eccleſias, veluti ad aſyla, confugiunt, tum enim *pacem Eccleſiæ* habere dicuntur, *Capitular.* Caroli M. *L.* 5. *c.* 90. &c. Quando verò jus Aſyli nactæ fuerint ædes ſacræ, apud Chriſtianos, ſat multis docet Jac. Gotofredus *ad l.* 1. *Cod. Theodoſ. de his qui ad Eccleſiam confug.* Apud Anglos, qui ad Templum confugiebat, aut locum alium aſyli privilegiò donatum, ſiquidem crimen, de quo incuſabatur, à ſe fateretur admiſſum, regnum adjurare tenebatur & eligere portum aliquem, per quem tranſire poſſet ad terram aliam, extra Regnum Angliæ. Quò caſu computabantur ei rationabiles dietæ, uſque ad portum illum, & interdicebatur ei, ne exiret regiam viam, nec moram faceret alicubi per duas noctes, ſed ſemper tenderet rectam viam ad portum, ita ut ibi eſſet ad diem ſibi datum & transfretaret quàm citiſſimè. Morari autem poterat in Eccleſia per 40. dies, Bractonus *l.* 3. *tr.* 2. *c.* 16. §. 1. &c.

&c. Vide ſuprà, ubi de *Aſylis*, nec non ubi de *Abjurandi patriam more*.

Pax Martyrum vide ſupra *Martyrum pax*.

Pax S. Petri, memoratur in *Weichbild* Magdeburg. *art.* 9. §. 2. *Pax S. Petri cum ſigno Crucis eiſdem* (civitatibus) *conceſſa* (ab Imperat.) *Idque ſignum hucuſque ſervatur, ubi Civitates vel Feralia noviter fundantur, figitur crux in teſtimonium pacis, quodque ibi cernatur pax municipalis: appenditurque Imperatoris ſignum, ut appareat de voluntate ejus id factum fore.*

Pax & Quies Imperii, Feudatariis conceſſa, vide *Jus Feudale* Saxonum *c.* 5.

Pax Regis, *Regia protectio*, Gall. *Sauvegarde Royale*, LL. Henrici I. Regis Angl. *c.* 53. alibique paſſim. Hinc ad *Pacem redire* dicebatur Uthlagatus & proſcriptus, cùm à Rege recipiebatur, ejuſque Pacem denuò conſequebatur. Et *Litera Pacis*, vulgò *Remiſſio* dicta, quæ criminis admiſſi abolitionem continens à ſolo Rege concedebatur, in *LL.* Malcolmi II. Regis Scotiæ *c.* 2. §. 5. Sed & *Pax Regis* multiplex eſſe dicitur, in *LL.* Eduardi Confeſſ. *c.* 12. ſcil. *ipſius manu* vel *brevi data*; vel *in diebus coronationis*, durans per 8. dies; vel *in præcipuis Anni feſtivitatibus*, Natali ſcil. Domini per 8. dies, totidem in Paſchate ac Pentecoſte; vel in 4. Viis Regalibus, de quibus vide ſupra, in *Cheminus* & *Ermingſtrete*; vel denique in majoribus fluviis. Aquæ enim minores, perinde ac chemini minores, ſub lege Comitatus ſunt. Hinc *Pacis fractio*, cùm Pax indicta à Rege, vel alicui, aut Eccleſiæ locisque aliis, conceſſa violatur: Aliquem *de Pace appellare*, i. e. accuſare: *Paci Regis ſtare*, i. e. detracta Regis pace Juri ſtare. Vide Auctores in *Gloſſar.* ſuo laudatos Car. du Freſne, nec non ſuprà.

Pax Tecum, antiquitus in ſacris lectionibus alicujus Apoſtoli, dicebatur, Auguſtin. *Ep.* 163. quod hodieque Græci obſervant: apud quos lectione N. T. in Miſſa peractâ, à Lectore, Sacerdos reſpondere ſolet. Εἰρήνη σοι. Poſt oſculum pacis dici conſueviſſe: item poſt Orationem Dominicam refert Baronius A. C. 45. *num.* 24. & 25.

Pax Villæ, *Banleuca*, diſtrictus urbis, intra quem *Paciarii* ſeu *Scabini* juriſdictionem habent. *Poteſtas* & *terminus Pacis*, in *Charta* Communiæ Cerniacenſis A. C. 1184. &c. Hinc *Maiſon de la Paix*, i. e. *Domus Pacis*, in *Conſuetud.* Montenſi *c.* 12. *artic.* 2. in qua conveniunt Scabini, de rebus publicis cognituri &c. apud Car. du Freſne *d. l.*

PAX, urbs Peruviæ, inter montes ad Ortum, & lacum Titicacam ad Occaſum, ab eo circiter 90. mill. paſſ. ſub Hiſpanis.

PAX Auguſta, Plinio *l.* 3. *c.* 4. *Pax & Colonia Pacenſis*, *Straboni Pezanguſta*, ſeu *Pazanguſta*, hodie *Badajox*, urbs aliàs Luſitaniæ, nunc provinc. Extremaduræ caput, in Regno Legionenſi, in ipſo confinio Portugalliæ. Ampla & permunita eſt, in colle, cum arce; fruſtra tentata à Luſitanis A. C. 1658. Ei adjacet ex adverſo Anæ fluv. Arx S. Chriſtophori, 3. leuc. diſtat ab Elvis in Ortum, uti etiam 15. ab Ebora, 4. ab Oliventia, 25 ab Hiſpali in Boream juxta confluentes Xevoræ fluv. in Anam.

PAX Julia, urbs Luſitaniæ, ſatis culta, cum titulo ducatus vulgò *Beja* & *Paga*. Sunt qui hanc *Pacem Auguſtam* eſſe velint, ſed antiquæ obſtant inſcriptiones. Probè eſt haud pridem munita, 2. leuc. ab Ana fluv. 13. ab ora Oceani Atlantici. *Baudrand.*

PAX Vobis, vox DOMINI ad Diſcipulos prima, quando eis poſt reſurrectionem apparuit, Luc. *c.* 24. *v.* 36. Joh. *c.* 20. *v.* 19. & 21. ex veteri Hebræorum more uſurpata. Quam ſalutandi formulam, in Communione Romana ad populum in Miſſa ab Epiſcopis adhiberi, auctor eſt Beletus *de Div. Offic. c.* 36. ubi aït, orationem, quâ Sacerdos populum ſalutat, *Dominus vobiſcum*, ſumtam ex Vet. Teſtamento, & quidem ex libro Ruth, pertinere ad minores Sacerdotes, alteram verò, *Pax vobis*, depromtam ex Euangelio, ſolùm ſpectare ad Epiſcopos, & qui iis ſunt ſuperiores. Quam in rem ad calcem *Chronici* Reicherſperg. addita ſunt quædam à Chriſt. Gewoldo Diplomata Pontificum Roman. atque in iis unum Leonis VII. ubi hæc habentur: *Conſultum eſt etiam, utrum Epiſcopi* Pax Vobis, *an* Dominus Vobiſcum *pronuntiare debeant. Sed non aliter per omnem provinciam tenendum eſt, quàm in ſancta Romana Eccleſia. In Dominicis enim diebus & præcipuis feſtivitatibus, atque Sanctorum natalitiis, Gloria in excelſis Deo &* Pax Vobis *pronuntiamus. In diebus verò Quadrageſimæ & in IV. Temporibus, ſive in vigiliis Sanctorum & in reliquis Jejuniorum diebus*, Dominus vobiſcum *tantùm dicimus.* Vide Car. du Freſne *d. l.* ubi idem cum *Pax Vobis* eſſe *Pax Domini*, quod ſimiliter à ſolis Epiſcopis uſurpetur, addit ex Johanne Abrincenſi Epiſc. *de Offic. Eccl.* Plura verò hanc in rem, ſuggerent Macri Fratres in *Hierolex.* inprimis verò Cl. Suicerus *Theſaur. Eccl.* voce Εἰρήνη.

PAXÆ, inſulæ duæ maris Ionii, inter Leucadiam & Corcyram; quarum major *Ericuſa* etiam olim, nunc *Paxu*, minor verò *Antipaxu* nominatur. Sub Venetis; Pargenſibus Epirotis conceſſæ, ut ibi armenta ſua nutriant. Pendent à Corcyræo prætore.

PAXÆA, Pomponii Labæonis uxor, amore mariti, damnationem voluntariâ morte occupantis, per abruptas venas, ſanguinem effudit, Paulô Fabiô, L. Vitelliô Conſulib.

PAXAMATES Panis, ſeu *Paxamatia*, Græcis recentioribus Παξαμάδια, à *Paxamo* quodam nomen habent, qui ut autor eſt *Suidas*, ſcripſit ὀψαρτυτικὰ κατὰ στοιχεῖον. *Panis paximatius*, in *Vita* S. Severi Abbatis Agathenſis *c.* 11. *Panis Paximatus*, apud Ordericum *l.* 9. *p.* 740. *Paximatium panis*, in *Regula* S. Columbani *c.* 3. *Paximates ſimilaginei*, in *Geſtis* Abbatum Gemblacenſium & alibi paſſim. In *Gloſſis* Iſidori, redditur *Panis ſubcinericius*, Δίπυρος ἄρτος, *panis recoctus*. Cujuſmodi panes Aureliani tempore, ſicut & panes militares, h. e. buccellata, ut & buccellæ, quæ Populo dividebantur, fere intra ſex uncias ſtetêre, quum duo *Paxamatia* libræ pondus habuiſſe, ſcribit Caſſianus *Collat.* 2. *c.* 19. quâ iniquâ taxatione ventres ſuos caſtigabant Monachi. Ita autem Caſſianus. *Prop ſuerunt cunctis illis refectionem ſicci panis, cujus æquiſſimum modum in duobus* Paxamatiis *ſtatuerunt, quos parvulos panes vix unius libræ pondus habere, certiſſimum eſt.* Sic *Paxamas* & *buccella*, idem erat. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano*, *c.* 35. & ſupra in vocibus *Buccella* & *Panis*.

PAXILLORUM Luſus, vide ſupra *Cindalopacta* & *Cyndaliſmus*: uti *de excæcatione per paxillos*, ubi *de Excæcandi more*.

PAXOS, Inſul. parva maris Ionii inter Ithacam & Echinades, potiùs ſcopulus, abſque incolis. *Plin.*

PAYREUTHUM, ſeu *Berntheum*, vulgò *Bareith*, caſtrum Franconiæ, cum ditione adjacente, ſub proprio Principe, ex Familia Zollerio Brandeburgica. Lineæ hujus *Perutbina*, ut vocat Spenerus, aliis *Secunda Franconica* vel *Culmbacenſis*, conditor fuit Chriſtianus, filius Johannis Georgii, Electoris Brandeburg. ex Eliſabetha Anhaltina, tertia ejus conjuge, natus A. C. 1581. èque ſucceſſione Georgii Friderici agnati in Franconia tractum montanum & ad Aiſſum nactus. Conventui Lipſienſi interfuit A. C. 1630. Obiit A. C. 1655. à pietate & ſtudio promovendi Scholas & Eccleſias commendatus. Pater fuit, ex Maria agnata, Alberti Friderici Boruſſiæ Ducis filia, (præter Annam Mariam, Johanni Antonio Principi Eggenbergio Duci Crumaviæ elocatam A. C. 1639. Magdalenam, Sibyllam Johannis Georgii II. Electoris Saxon. uxorem) Erdmanni Auguſti & Georgii Alberti. Quorum is natus A. C. 1615. defunctus eſt A. C. 1651. Sponſus iterum Sophiæ Agnetis Ducis Megapolitanæ, quam morte præventus non duxit; ex Sophia patrueli Onoldsbacenſi relictô filiô, Chriſtianô Erneſtô, qui genitus A. C. 1644. in aula Berolinenſi primùm fuit, inde Argentinenſem Academiam inviſit, A. C. 1657. hinc Galliâ, Italiâ, & Belgiô, perluſtratis, ad Electorem Brandeburgicum rediit. Domum poſteà reverſus, adminiſtrationem provinciæ ſuſcepit & Comitia Ratisbonenſia viſitavit A. C. 1664. ductâ priùs Erdmutâ Sophiâ (Joh. Georgii Electoris Saxoniæ præfati filiâ) 1662. quâ brevi mortuâ Sophiam Ludovicam (Eberhardo Duce Wittembergenſi genitam) ſibi junxit, èque illa filias aliquot ſuſcepit. Ipſe, nuperô bellô, ex primis inter Principes, arma Cæſareis adversùs Gallos junxit ac multâ fortitudinis laude variis expeditionibus interfuit: Imperii nomine in Exercitu, generali Vigiliarum curæ præfectus. Patruus ejus vitâ exceſſit A. C. 1665. relictis ex prima conjuge Mariâ Eliſabethâ (filiâ Philippi Ducis Holſatiæ, tribus filiis Erdmannô Philippô, A. C. 1659. Chriſtianô Henricô, 1661. & Carolô Auguſtô A. C. 166... natis; ex altera verò Comite Solmenſi, unicô filiô. Phil. Spenerus *Sylloġ. Geneal. Hiſtor. in Fam. Zollerio Brandeb.*

PAZ, in Cantico Cantic. *c.* 5. *v.* 11. *Caput ejus Kethem Paz*, quod quidam reddunt, *aurum optimum*, nomen loci, ubi optimi ſecundùm illos auri copia: unde *Kethem Paz* iis maſſam ſignificat auri puriſſimi, quale eſt ἄπυρον; quomodo Arrianus in *Indicis* vocat aurum, quod abſque coctione ſtatim perfectum ac purum reperiebatur. Sed Salmaſ. *Kethem* vertit gemmam, *Paz* verò cum *Ophaz* Daniel. *c.* 10. *v.* 6. eundem facit locum, vertitque hæc verba, λίθιας Πάζ ſeu λιθίας Ὠφάζ, *gemmam ex loco Paz ſeu Ophaz.* Adeoque ſecundùm eum Τοπάζιον Græcorum hic intelligas, ab Inſul. Arabiæ *Topazo* ſic dictam, ubi reperiebatur, quæ & Πάζιον appellata eſt. *Heſych.* certè Πάζιον, ὁ καὶ Τοπάζιον, λίθος πολύτιμος: *Pazium, quod & Topazium, lapis pretioſus*: Ergo & Inſula ipſa Πάζος ſeu Τοπάζος. Epiphanius Τοπάζιον Indiæ urbem facit, ubi effodiebatur Topazion. *Steph.* Τοπάζος, νῆσος Ἰνδική: ubi etiam Παζίους vocat hujus Inſulæ incolas, ex Alexandro Polyhiſtore. Ἀλέξανδρος ὁ Πολυΐστωρ φησὶν εὑρίσκεσθαι καὶ ἐν τῇ τῶν Παζίων νήσῳ, λίθον ὁμώνυμον τῇ νήσῳ, ὅμοιον τῇ χρόᾳ τῷ τοῦ νέου ἐλαίου, *Alexander Polyhiſtor ait, reperiri & in Paziorum Inſula lapidem inſulæ cognominem, ſimilem colore recenti oleo* &c. Et hanc eſſe regionem, quæ in Sacris Πάζ & Ὠφάζ appellatur, hinc concludit. Quum ea verò *Ophaz* diceretur, *Strabo* & *Diodorus*, poſt *Agatharchidem*, putârunt ἀπὸ τῶν ὄφεων, *à ſerpentibus*, id nomen eſſe nactam, adeoque ὀφιώδη olim appellatam fuiſſe, ſcripſerunt. Sed & Græci Alexandrinique mercatores Helleniſtæ, locorum omnia vocabula, ad ſuæ linguæ modulum inflectentes, Τοπάζον eam, quaſi ἀπὸ τοῦ τοπάζειν, videntur nominâſſe, h. e. *à quærendo*. Vide eum *ad Solin. p.* 1083. & 1084. & infrà, in voce *Topazius*.

della PAZ, cognomentum Ludovico Mendezio *de Haro*, celebri illi Ἐμπιστευτῷ & Miniſtro Status in Hiſpania, à Philippo IV. ob pacem feliciter concluſam A. C. 1660. datum conceſſumque, ut id ad poſteros ejus tranſmitteretur. Integer ergo ejus titulus hic fuit, *Ludovicus Mendezius de Haro, Sotomayor, Guzman, de la Paz Marchio & dein Dux de Carpio, Comes Dux de Olivares, primus Miniſter Status*: Ei ex Catharina Fernandina *de Corduba d'Aragon* natus eſt. Caſpar *de Haro, Guzman, Aragon de la Paz*, Dux *de Carpio*, March. *de Liche*, Comes Dux *d'Olivares* & *S. Lucar*, cui nupſit Antonia *de la Cerda de Medina Celi*, (filia Johannis Ludovici Ducis *de Medina Celi*) Vide ſuprà.

PAZINACÆ, è Bulgaria ejecti, à Conſtantino IX. Ann. 1025. à Conſtantino Monomacho ad pacem triennalem adacti. A. 1047.

PAZINUS Ludovicus, vide *Ludovicus*.

PCON, in nummis Conſtantii: ut P. PCONST. in Juliani, *percuſſa Conſtantinopoli* notat, interprete Car. du Freſne *de inferiori Numiſmatibus*.

PEA.

PEACOCKIUS ſive PEROKIUS Renaldus, vide *Renaldus*.

PEAPOLIS, eadem cum Herbipoli. Vide ibi.

PEBECHIUS, nomen Auctoris Chymici, apud Zoſimum, de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1160.

PEBILIUM ſeu PEBLISIUM, oppid. Scotiæ meridional. in Tuvedaliæ provinc. ad Tuvedam fluv. 15. milliar. Scotic. ab Edinburgo in meridiem, Carleolum verſus 30. circiter.

PEC. in Notis Antiquorum *Peculium*, vel *Pecunia* &c.

PECAJA, oppid. Occitaniæ cum arce munita, ad tutelam Salinarum, prope oſtia Rhodani, 1. leuc. ab Aquis mortuis in Ortum, totidem ab ora maris Mediterranei in Boream Nemauſum verſus 6. leuc.

PECCAMUS Johannes, Archiepiſcopus Cantuarienſis, doctrinâ, ſcriptis, muneribus, virtute inclytus; parentibus egenis natus. Diſcipulus Bonaventuræ, velut Oraculum Theologiæ ſui ævi; Docuit Pariſiis, in Anglia, Romæ. Obiit A. C. 1292. Vide Harpsfeld. *Hiſt. Angl. ſecul.* 13. *c.* 8. Wading. *in Annal. Min.* Walſingam. *A. C.* 1279. *& ſeqq.* Pitſeum, *de Scriptor. Angl.*

PECCATOR, cognomine quò ſeipſum, humilitatis teſtandæ ergo inſignivit Car. Pertotus Theologus Genev. qui obiit A. C. 1607. poſt editum, *De extremis in Eccleſia vitandis*, librum. Vide Jac. Sponium *Hiſt. Genev. l.* 3. *ad ann. præf.* Sed & jam olim idem ſibi aſcivit nomen Iſidorus Mercator, de quo ſuprà. De muliere *Peccatrice*, in Euangelio, res nota. Quid autem voce *Peccatoris*, Græcè Ἁμαρτωλῶ, apud Scriptores Eccleſiaſticos propriè indigitetur, vide apud Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.*

PECENTINUM, ſeu PERCENTINUM, *Lazio Pekaricz* oppid. Pannoniæ inter Siſciam ad Occaſum & Cibalim ad Ortum 82. mill. paſſ. *Antonin.*

PECHINENSIS *provinc.* una ex 15. partibus Imperii Sinarum, & primaria. Terminatur ab Ortu Leaotoniâ, & Gange ſinu, ab Occaſu Xanſiâ, à Meridie Xantoniâ & Honaniâ provinciis, à Septentrione ſeparatur à Tartaria montibus & murô Sinenſi. Eſt in parte Boreali; in ea ſunt Octo Urbes præcipuæ nempe Pechinum ſeu *Xuntien*, Imperii caput, Paotinga, Hochienum, Chintinga, Xunta, Quanpinga, Taminga & Juupinga, ſub quibus 130. urbes min. Vide *Martin.*

PECHINUM, i. e. palatium regium Septentrionale, aliter Xuntienum, i. e. obediens cœlo, urbs ampliſſima, ex præcipuis totius Orbis, Imperii Sinici caput, ab A. C. 1404. quò ſedes regia eò tranſlata eſt è Nanquino ab Imperatore Taiſungo. Ferè innumeris referta eſt incolis, quanquam pluries vaſtata ultimô bellô Tartaricô. Nunc reſtauratur, & indies pulchrior evadit, ſub Tartaris. Ei ſubſunt 26. urbes minores. Eſt in planitie, ad radices montium cum ſuperbiſſimo palatio Imper. 100. mill. paſſ. in Meridiem à muro Sinenſi, 70. à ſinu Gangetico in Occaſum. In parte totius Imper. Septentrionalis. *M. Martinius.*

PECI, fructus Sinicus, magnitudine caſtaneam nucem haud multum excedens, naſcitur in ſtagnantibus aquis, per totum agrum urbis Kiahingæ, in provinc. *Chekiang*. Pellis ſubtiliſſima, pulli coloris, nucleum veſtit, cujus intus candidiſſima caro eſt, plena ſucci, gratique ſaporis, durior quàm pomorum vulgarium, ac parumper acida. Cum eo fructu ſi cupream monetam ori immiſeris, dentibus eâdem facilitate, quâ fructum, comminues, ac in palpam comeſtibilem rediges, mirâ naturæ vi & experimentô ſæpiſſime probatâ. Auctor Anonymus *Sina & Europa c.* 32.

PECORA conſcindendi ritus, in Bacchicis ſacris, occurrit apud Papin. Statium *Achill. l.* 1. *v.* 596.

—— nemus. Hujus in umbra,
Alternum revocare pia Trieterica matres
Conſuêrant, ſciſſumque pecus, terraque revulſas
Ferre trabes ———.

Ubi Vetus Scholiaſtes, ut Pentheum, inquit, pro fera conſciderunt. Alius, *Soliti in ſimulato aut ſanè vero furore, capreolos & alia pecora conſcindere.* Arnob. *adv. Gentes l.* 5. de eôdem more, in (Bacchanalibus) *circumplicatis vos anguibus, atque ut vos plenos Dei numine doceatis, caprorum reclamantium viſcera cruentatis oribus diſſipâtis.* Iterumque Statianus Scholiaſtes *ad Theb. l.* 3. *In ſacris Liberi conſuetudo talis eſt; ut occiſô caprô omnes ſacrati ſanguinem ejus bibant,* vide & Prudentium contra *Symm. l.* 1. Ad quas proin uſitatas animantium ruptiones, alludit Nero, apud Perſium *Sat.* 1. *v.* 100.

Et raptum vitulo caput ablatura ſuperbo
Baſſaris & lyncem Mænas flexura corymbis.

Vide Euripidem eô locô, à Caſaubono prolatum, alia à Theodoro Marcilio: quibus adde Caſp. Barthium *Animadverſion. ad loc.* At in Veteris Teſt. Sacris non conſcindebantur, ſed dividebantur ritè Pecora, uti diximus ſuprà ubi de *Diſſecandi* ritu. Vide quoque infrà in voce *Pecus*.

PECORANTES & Sodomitæ, junguntur in *Fleta, l.* 1. *c.* 37. §. 3. ἀλογευόμενοι, κιναιδεύοντες. Vide Meurſium *Gloſſ.* in ἀλογευόμενοι, laudatum Carolo du Freſne *Gloſſar.* & Cl. Suicerum *Theſauro Eccl.* voce eâdem, nec non ſuprà voce *Jumentum*.

PECORIS Magiſter, apud Servium, *ad Æn. l.* 7. *v.* 485.

—— Tyrrhuſque pater, cui regia parent
Armenta, & latè cuſtodia credita campi:

eſt, *ad quem omnia pertinent animalia.* Ἀρχιποίμην Græcis, *Princeps gregis* Hebræis dictus. Cujus meminit quoque Cicero, *Nominat hominem, quem* Magiſtrum pecoris *eſſe dicebat.* Et Liv. *l.* 1. *c.* 4. ubi de Fauſtulo, cui Latii Rex Numitor eandem curam demandaverat, *Ut lupam*, inquiens, *lingua lambentem pueros* Magiſter *Regii pecoris invenit.* Vide ſuprà in voce *Paſtor*.

PECORIS uſus quadruplex, juxta Tullium *Tuſculan. l.* 1. *Videmus*, ait, *multitudinem pecudum, partim ad veſcendum, partim ad cultus agrorum, partim ad vehendum, partim ad corpora veſtienda,* Ad *veſcendum* utiles olim erant mundæ omnes, ex Lege, i. e. quotquot ruminant ungulamque diviſam & fiſſam habent, puta, bos, ovis, capra: cæteræ à menſis ſemotæ, tanquam immundæ, Levitic. *c.* 11. Cujus diſtinctionis uſus non fuit modò ante Legem, ſed & ante diluvium, Gen. *c.* 7. *v.* 2. Ea tamen tandem ſublata eſt, Actor. *c.* 10. *v.* 15. Ex mundis autem, præter carnem, etiam lac comedebatur & butyrum & adeps, Deuter. *c.* 32. *v.* 14. medulla item, Pſalmo 66. *v.* 15. Sed ſanguinem attingere nefas, Gen. *c.* 9. *v.* 4. cùm quia in ſanguine eſt anima, tum quia Deus ſanguinem deſtinaverat ad expiationem faciendam in altari pro animabus noſtris, Levit. *c.* 17. *v.* 11. Quod cùm merè eſſet ceremoniale, nihil quicquam cauſæ fuit, cur Apoſtoli Gentibus ſanguinem ad tempus prohiberent, Actor. *c.* 15. *v.* 20. quàm ſpes Judæos infirmos hâc ratione lucrifaciendi, qui ab eſu ſanguinis tantopere abhorrebant, ut eos omnes populos gladiô deſtruendos ſcribant, qui renuunt huic ſe mandato ſubjicere, vide Maimonidem *Tr. de Regibus c.* 9. Quam ob cauſam hoc obſervatum, quamdiu ſpes fuit, Judæos in his ritibus educatos poſſe ad Chriſtum allici. At poſtquam de illorum converſione deſperari jam cœptum, etiam hoc interdictum, ut Legis Ceremonialis partem, abrogavit Apoſtolus 1. Corinth. *c.* 10. *v.* 25. alibique. Itaque Auguſtini ævô, ſi qui putarent ab eſu ſanguinis eâ lege ſe prohiberi, à cœteris irridebantur, ut docet *contra Fauſtum l.* 32. *c.* 13. Græci tamen hodieque eô ſcrupulô tenentur. Eædem autem pecudes, quæ ad eſum, etiam *ad ſacrificia* aptæ erant atque adhibitæ, mundæ videl. omnes, Gen. *c.* 8. *v.* 20. Vide quoque infra, ubi de *Sanguine* & *Suffocato*. Qui ſacrificiorum uſus cùm diluviô ſit antiquior, idem de pecudum eſu omnino dicendum. Neque enim Abel in ſacrificium id obtuliſſet Deo quô veſci nefas credidiſſet & fruſtra paviſſet agnos, quibus non licuiſſet uti, ut alia omittam. Inſuper ad *cultus agrorum* jumenta neceſſaria ſunt: quâ in parte bovis maximè opera requiritur, Salom. Proverb. *c.* 14. *v.* 4. Unde Heſiodus *in ἔργ. v.* 403. inter neceſſaria rei familiaris, commendat,

Οἶκον μὲν πρώτιστα, γυναῖκά τε, βοῦν τ' ἀροτῆρα,
Domum primùm, uxoremque & bovem aratorem.

Huc & tritura referenda, cujus etiam in Lege Deus couſque rationem habuit, ut bovi triturantis os obligari vetuerit, Deuter. *c.* 25. *v.* 4. quò faciliùs *in pecudibus præmeditata humanitas in hominum refrigeria erudiretur*, ut ait Tertullian. *in Marcion. l.* 2. *c.* 17. &c. Sed & ad *vecturas* utilem operam equi præſtant, Eſai. *c.* 66. *v.* 20. Aſini item & cameli & muli & boves, 1. Paral. *c.* 12. *v.* 40. Et quidem equus ad bellum aptior, Proverb. *c.* 21. *v.* 30. Aſinus ad pacis artes, Zachar. *c.* 9. *v.* 9. &c. Jam, ut aliquid de veſtibus dicam, quæ fiunt ex quadrupedum ſpoliis, lanea veſtis olim fuit, ut hodieque eſt, in promiſcuo uſu, Jobi *c.* 31. *v.* 20. Proverb. *c.* 27. *v.* 26. & Ezech. *c.* 34. *v.* 3. Sed villoſa ſeu cilicina videntur Prophetarum fuiſſe propria: putà, Eliæ 2. Reg. *c.* 1. *v.* 8. Eſaiæ, Eſai. *c.* 20. *v.* 2. Pſeudoprophetarum, Zachar. *c.* 13. *v.* 4. &c. Quorum exemplô Johanni Baptiſtæ, veſtis fuit *ἀπὸ τριχῶν καμήλου καὶ ζώνη δερματίνη*, Matth. *c.* 3. *v.* 4. Auctor Epiſtolæ ad Hebræos *μηλωτὰς* vocat & *αἴγεια δέρματα*, *c.* 11. *v.* 37. quod veſtimenti genus, uti ſimpliciſſimum, ita antiquiſſimum eſt. Unde Græci Heroës apri, aut tigridis aut leonis exuviis induebantur, aut pelle Libyſtidos urſæ; ut Bacchæ nebride, i. e. hinnuli; aut baſſari, i. e. vulpis pelle, quæ Coptis etiamnum *Baſor* dicitur. Et, apud Salluſtium *in Fragm. Germani rhenonibus corpus tegebant.* Romæ etiam, ut apud Poëtam, priſcos civium mores deſcribentem, inter alia legimus,

Curia, prætextô quæ nunc nitet alta Senatu,
Pellitos habuit ruſtica corda Patres.

Et

Verbera pellitus ſetoſa movebat arator.

Inde Lucretius, de mortalium primis agens, *l.* 5. *v.* 951.

Nec dum res igni ſcibant tractare, neque uti
Pellibus & ſpoliis corpus veſtire ferarum.

Nempe, utut nudis hominibus videatur obvium ferarum & *pecudum* pelle veſtiri, tamen ille pellium uſus latuit primos mortales, donec à Deo edocerentur. Quod ſibi volunt hæc Moſis verba, Gen. *c.* 3. *v.* 21. *Fecit Dominus Deus Adamo & uxori ejus tunicas pelliceas quibus veſtivit eos.* Nec omittenda Columellæ conjectura *Præfat. l.* 6. *Nomina Pecuniæ & Peculii tracta videri à* Pecore, *quod non ſolùm Veteres poſſederunt, ſed adhuc apud quaſdam Gentes unum uſurpatur divitiarum genus.* Ut enim nos pecuniâ, ita Veter. *Pecore* in permutatione rerum utebantur. Proverb. *c.* 27. *v.* 26. *Agni erunt ad veſtitum tuum, & pretium agri ſunt hirci.* Ubi quod dicitur de *hircis*, ad quodvis pecus pertinet. Proinde Græcum verbum ὠνεῖσθαι, *emere*, ductum creditur ἀπὸ τῶν ὄνων, *ab aſinis*, ut & πωλεῖν, *vendere*, ἀπὸ τῶν πώλων, *à pullis equorum*, & ἀμείβεσθαι, *conſequi, permutare*, ἀπὸ τῶν ἀρνῶν, *ab agnis*. Quò referunt nonnulli, quòd Gen. *c.* 33. *v.* 19. Jacob emiſſe legitur partem agri filiorum Hemor ἑκατὸν ἀμνῶν, *centum agnis*. Quod, præter Græcos, ſequuntur Chaldæus, Syrus, Samaritanus, Arabs uterque & Vulgatus Interpres. Alii tamen ἑκατὸν μνῶν, i. e. *centum minis*, legunt, alphâ extritô: aut pro agnis nummos intelligunt, agni effigie ſignatos, quales cudiſſe legitur Servius Romanorum Rex; quia in narratione Stephani Protomartyris, Actor. *c.* 7. *v.* 16. ager ille emtus dicitur τιμῆς ἀργυρίου, *argenti pretiô:* ubi tamen facilè regeri poſſet, argenti vel pecuniæ nomine eô locô cenſeri, quidquid illâ ætate pecuniæ vicem præſtat. Quod Arabs, Actorum Interpres, egregiè expreſſit, vocabulô tam *pecudes*, quàm *nummos*, ſignificante, &c. Vide plura hanc in rem, apud Bochart. *Hieroz. Part.* 1. *l.* 2. *c.* 2. & infra *Pecus*.

PECTEN, inter Ornatricum olim inſtrumenta. Claudian. *de Nupt. Honor. & Mariæ, v.* 99.

Cæſariem tunc fortè Venus ſubnixa coruſco
Fingebat ſolio: dextrâ lævâque ſorores
Stabant Idaliæ: Largos hæc nectaris imbres
Irrigat, hæc morſu numeroſi dentis eburno
Multifidum diſcrimen arat: ſed tertia retro
Dat nexus &c.

Ubi Ornatricum altera cæſariem Veneris nectare irrigat, hinc *Pſecas* vulgò dicta: altera *Pectine* ditur: quem idem Poëta Eunucho tribuit, *in Eutropium l.* 1. *v.* 105.

——— *Eous Rector Conſulque futurus*
Pectebat Dominæ crines.

Appulejus in præconio capilli, *Metam. l.* 8. *Vel nunc guttis Arabicis innundus & Pectinis argutidente tenui diſcriminatus.* A calamiſtro differt, hoc enim immoderatum comæ cultum, *Pecten* laudabilem arguit. Unde Theodorus Marcellus *in Commentariis ſuis in Laur. Ramireſii Hypomnemata, Triplex*, inquit, *capillorum genus, flexi ad* Pectinem, *ſive pexi; flexi calamiſtris & turbati: Primum genus elegantiæ, alterum mollitiei, tertium ſine elegantia ac venuſtate.* Et Ovid. *Faſtor. l.* 1. *v.* 405.

Najades, effuſis aliæ ſine pectinis uſu,
Pars aderant poſitis arte manuque comis.

Laudat *Pectinem* in Hadriano Spartian. *c.* 26. *ſtaturâ procerus, formâ comtus, flexò ad* Pectinem *capillò.* Interdum tamen & mollitiei argumentum inde deſumtum, quòd quis ſe pexum oſtentâſſet: de Catilinæ ſociis M. Tullius *Orat.* 2. *in illum, c.* 10. *Hi ſunt*, inquit, *quos pexò capillò nitidos videtis:* Et talem inducit Cupidinem Moſchus, inſignis Poëta Bucolicus, Phocylideſque referente Juniò *de Coma, c.* 8. Horatius de Paride *l.* 1. *od.* 15. *v.* 13.

Nequicquam Veneris præſidiò ferox
Pectes cæſariem.

Quod diebus inprimis feſtis aſſolebat. A. Perſius *Sat.* 1. *v.* 15. 16.

——— *Pexuſque togaque recenti*
Et natalitia tandem cum ſardonyche albus.

Tibullus *l.* 2. *Eleg.* 5. *v.* 26.

Sed nitidus, pulcherque veni, nunc indue veſtem
Sepoſitam, longas nunc bene pecte comas &c.

Vide Thom. Dempſter. *in Joh. Roſin. Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 35. Veneri *Pectinem* mulieres decalvatæ conſecrârunt. Georg. Codinus *Conſtantinop.* Τῇ Ἀφροδίτῃ τὸ ἄγαλμα ἀνέστησαν κτένα ὅμως. Ἐπειδὴ πάσαις ταῖς τῶν Ῥωμαίων γυναιξὶ κνήφῃ λοιμώδης γενέσθαι, καὶ ξυρισθεῖσαι ...... vide quoque Suidam in voce Ἀφροδίτη. Fuêre autem *Pectines* ex ebore, unde *numeroſi dentis eburnum morſum*, dixit *ſuprà* Claudian. ſed plerumque è buxo, ut docet Martial. ubi de *Pectine*, calvum alloquente, ludit *l.* 14. *Epigr.* 25.

Quid facies nullos hic inventura capillos,
Multifidò buxus quæ tibi dente datur.

Joh. Laurentius JC. *in Phædrum fab.* 7. *l.* 5. *ad v.* 1.

Invenit calvus fortè in trivio Pectinem &c.

Nec hominum ſolum, verùm & ſtatuarum aliquando capilli pecti ſolebant, Junonis inprimis, cui, quòd munditiei & ornatus curam haberet, crines additi & curioſâ ſuperſtitione diſpoſiti fuêre: Sed & Minervæ, teſte Auguſtinò *de Civ. Dei l.* 6. *c.* 10. *Sunt quæ Junoni & Minervæ capillos diſponunt.* Hinc Prudentius *in Symmachum l.* 2. de Victoria,

——— ——— *Non pexo crine Virago,*
Aut nudo ſuſpenſa pede ———

Et de Idolis in genere *Lipſius*, ex Tertulliano, *Qui in Idolis comendis & ornandis & ad ſingulas horas ſalutandis adulantur, curationem facere dicuntur.* Quia enim Deos, utpote pulchritudinis ſtudioſos & perpetuos, comam lavare caris ſibi amnibus fingebant Poëtæ, ad ejus lotionis æmulationem balnea, ſimulachris inſtituta ſunt, uti de Lutris Palladis, docet *Elegia* Callimachi: eique rei *pecten* etiam adhibebatur, quò alludit Papinius *Thebaid. l.* 2. *v.* 723. de Pallade,

——— *ſeu tu Libyco Tritone repexas*
Lota comas &c.

Vide quoque infrà *Plynteria*, uti de *Pectinibus ferreis*, inter Martyrum tormenta intrà aliquid voce *Tæda*. Tandem & ad veſtes, vox tranſlata, *pexaque* veſtes Plinio *l.* 8. *c.* 48. dictæ ſunt, in quibus ob villorum denſitatem nec ſtamen nec trama appareret: quales omnes fuêre veſtes recentes: Sed hac de re vide intrà in voce, *Pexa*, ut & aliquid ſuprà in voce *Pauperes*. Addam ſaltem, inter miniſteria ſacra Eccleſiæ Romanæ *pectinem* quoque, quo ſcil. Sacerdotes ac Clerici, antequam in Eccleſiam procederent, crines pecterent, occurrere, uti ex *Teſtam.* Riculfi Epiſcopi Helenenſis A. C. 915. & *Monaſtico* Angl. obſervatum Car. du Freſne *Gloſſario*: ubi & *pectinariorum* meminit ex libro *Ord. S.* Victoris Pariſ. *Ms.*

PECTEN, *enis*, apud Cyrillum in *Gloſſario*, πλῆκτρον, Latinè quoque plectrum eſt: à ſignificatione alterius inflexione hac diſtinctum. Quam tamen Auctores non obſervant. Virgilius de Orpheo, *l.* 6. *Æn. v.* 645.

Nec non Threicius longa cum veſte Sacerdos
Obloquitur numeris ſeptem diſcrimina vocum:
Jamque eadem digitis, jam pectine pulſat eburnò.

De eodem Statius *Thebaid. l.* 5. *v.* 341.

Mitior & ſenibus cygnis, & pectine *Phœbi.*

Maximianus in *Elegiis*,

Nunc niveis digitis, nunc pulſans pectine *chordas.*

Vide quoque Val. Flaccum *l.* 3. *v.* 160. 541. Alios: plura verò infra in voce *Plectrum*.

PECTEN Amazonius, apud Statium *Achilleid. l.* 2. *v.* 159. ubi de variis ſaltationis modis, apud Veteres uſitatis,

——— ——— *Nunc obvia verſa*
Pectine Amazonio, *modo quo citat orbe Lacænas*
Delia, plaudenteſque ſuis intorquet Amyclis:

choreæ genus eſt, Amazonibus olim uſitatæ, quæ complicitæ invicem ſerieque *pectinis* conſtitutæ, choreas ducebant ſaltabantque. *Pecten* enim talis quælibet ſeries, quali conſitare pectines videmus. Ovid. *Metam. l.* 9. *v.* 297.

——— ——— *ſubſedit in illa*
Ante fores arâ, dextroque eſt poplite lævum
Preſſa genu, digitis inter ſe pectine *junctis*
Suſtinuit partus ———

Ubi quid velit, enarrat Plin. *l.* 28. *c.* 6. *Aſſidere gravidis, vel cùm remedium alicui adhibeatur, digitis* pectinatim *inter ſe implexis, veneficium eſt, idque compertum tradunt, Alcmenâ Herculem pariente: pejus, ſi circa unum, ambove genua, item poplites alternis genibus imponi &c.* Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium d. l.* De piſce verò hujus nominis, Plinium paſſim inprimis *l.* 9. *c.* 33. & Voſſ. *de Idol. l.* 4. *c.* 19. ubi de piſce volitante hujus nominis, & *c.* 36. ubi de *Pectine*, oſtreæ genere.

PECTINALIS Carduus, ſeu *Pectinalus*, quibuſdam dicitur carduus, *fullonum* Gallis dictus, cujus capitula carminandis & rudibus pannis lævigandis, uſum præbent, quemadmodum ſpinulenta folia hippophæſti, ſeu potiùs capitula ejus inania echinata, fullonibus olim ad pectendam veſtium mollitiem inſervière. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 396. Hinc *Pectinator*, in *Gloſſ.* Κνάφευς, de quo Claudian. *in Eutropium l.* 2. *v.* 381.

——— *doctiſſimus artis*
Quondam lanificæ moderator pectinis *unci.*

In *Inſcr. veter. Lanarius pectinarius &c.* Vide hic paſſim.

PECTINATA Tecta, veterib. Romanis dicta ſunt, quæ in duas partes eſſent devexa: Unde Gallis hodie *Pectinones* vocant, qui ex utraque parte faſtigium ſuſtinent, & plane ſunt triangulari formâ, ut & ipſum faſtigium, quod ipſis incumbit, & τρίγωνον vel τρίγωνος propterea Græcis dictum eſt. Omnia enim apud Veteres tecta, aut plana erant, aut faſtigata. In Græcia & in Aſia & toto penè Oriente ædium privatarum tecta plana fiebant: ædes verò ſacræ culmen habebant & faſtigium, quod Græcis ἀετὸς, item ἀέτωμα etiam, dictum eſt, quòd πτέρυξιν ἀετοῦ, *alis aquilæ*, ſimile eſſet, unde & πτερύγια quoque & πτερὰ appellata ſunt, Euſtath. *Il.* ω. Talia namque faſtigia. Fiebant autem plerumque tecta pluribus faſtigiis, i. e. trichoris, ut in *l.* 3. *Epiſtol.* 7. Cicer. ad *Q. Fratr.* videre eſt: *Abſolutum offendi in ædibus tuis tectum: quod ſupra conclavia non placuerat tibi eſſe multorum faſtigiorum.* Unde Statius Papin. *l.* 1. *Sylv.* 3. *v.* 58.

——— *Partitis diſtantia tecta trichoris.*

i. e. *faſtigiis*. Neque verò Ἀετοὶ & Ἀετώματα in Templis ſolùm, ſed & in privatarum ædium tectis uſurpata fuêre: hoc tamen diſcrimine, quòd faſtigiis Templorum quædam adderentur ornamenta, quibus privatorum culmina carebant, ut ſtatuæ, victoriæ, & alia Deorum ſimulachra. Quò modò, cùm multa Cæſari decernerentur ut Deo, ejus quoque ædium faſtigium ornaverunt. Cicer. in *Philipp. Quem is majorem honorem conſecutus erat, quam ut haberet pulvinar, ſimulacbrum, faſtigium, Flaminem.* Ubi *faſtigium* dicitur non ipſum tectum (quæ propria ejus ſignificatio) ſed faſtigii ornamentum adeoque faſtigii quaſi faſtigium, qualia non ἀετοὶ ſeu ἀετώματα ſeu ἀκρωτήρια, appellata ſunt, quòd altiora ipſis faſtigiis eſſent &c. Salmaſ. *ad Æl. Spartian. in Peſcennio Nigro, c.* 12. Vide quoque ſuprà in voce *Faſtigium*, & intrà in *Trichora*. Aliud eſt *Pectineum* opus, quod memoratur in *Viſitat.* Theſaurariæ S. Pauli Londinenſis A. C. 1295. *Capa Fulconis Epiſcopi benè operata opere* pectineo *auro & argento.* Alibi, *Veſtimentum Fulconis Baſſet habet paruram de opere* pectineo, *cum roſis, arboribus, floribus & beſtiis &c.*

per PECTINEM, tonſuræ genus, cui opponitur id quod *ſtrictim* fieri ſolet. Vide infra *Tonſura* uti de modo *per Pectinem* texendi, cui oppoſitus alter *per ſpatham*, infrà ibid: ubi de *Pecta tunica* & *Texendi arte*.

PECTORALE, Hebr. חשן inter octo veſtes *aureas* Summi Sacerdotis Hebræorum, & quidem inter harum quatuor illi ſoli proprias, memoratum Exodi *c.* 28. *v.* 15. & *ſeqq.* pannus erat pretioſiſſimus, *ex auro, hyacinthino & purpureo & coccineo dibapho & xylino internexo*, quadratus, duplicatus, palmi magnitudine, quem juſſerat Deus amiculo Sacerdotali *Ephod* appellato medio in *pectore* illigari. Ei duodecim uniones opere ſtupendò inſerti erant, XII. Tribuum nomina præferentes, quæ ſic Pontifex, quoties in Sanctuarium ingrediebatur, in ſacro illo *Pectorali Juris*, ſuprà cor ſuum portare ſolebat, in monimentum coram Jehova jugiter. Atque hi quaterni gemmarum ordines (quadruplici enim ſerie erant diſpoſiti) ipſa *Urim & Thummim* erant, vel certè fuêre illis ſecretius, & ſanctius quiddam à Deo artifice Moſi traditum, & myſtico iſti panno inſertum, Scripturis verò tacitum adeoque nobis ignotum. Significabatur autem hôc *Pectorali* (quod inter veſtes ſacras, ſicut inter vaſa Arca, pretioſiſſimum fuit) tribuum duodecim nomina Deo quotidie ob oculos exponens, jugem Chriſti interceſſionem; utpote, qui ſemper in Templo Dei degit *intercedens pro nobis, ſemperque vivit ad interpellandum pro nobis*, Rom. *c.* 8. *v.* 34. & Hebræor. *c.* 7. *v.* 25. De *Urim* & *Thummim* dicemus ſuò locò. Vide Franc. Burmannum *Synopſi Theol. Chriſt. Part.* 1. *l.* 4. *c.* 29. §. 2. & hic paſſim, inprimis in vocibus *Ephod*, item *Rationale*. Apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ vox quoque occurrit, & veſtem ſimiliter ſacram notat. Sic enim *Ceremoniale* Roman. ex *MS.* Vaticano de Conſecratione PP. apud Rayn. A. C. 1272. *n.* 9. *Cùm ad ordinem Preſbyteratus ordinari debeat --- nec tamen habebit tunicellam, nec Dalmaticam nec calceabitur ſandaliis, nec habebit* Pectorale, *ſed ſolum amictum & albam &c.* In Lib. *Anniverſar.* Baſilicæ Vaticanæ, ubi de Bonifacio VIII.

VIII. occurrunt, *Pectoralia de opere Cyprenſi*; in *Necrolog.* Eccleſiæ Carnotenſis 2. Id. April. *Pectorale ex auro mundiſſimo & gemmis pretioſis.* In *Viſit.* Eccleſiæ Theſaurariæ S. Pauli Londinenſis A. C. 1295. *Rotunda Pectoralia aurifrigia* — Item, *Pectorale aurifrigium vineatum* — Item *Pectorale literatum* &c. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* in hac voce, ut & in *Rationale*, ubi hæc ambo cum Pallio Epiſcopali eadem facit. Alia notio vocis eſt, apud Varronem, ut ſupra vidimus in *Lorica*; alia in *Geſtis* Innocentii III. Pontific. Romani. *Super novos gradus conſtituens novum altare, novaque* Pectoralia *faciens ante ciborium.* Quæ verba Germanus Patriarcha Conſtantinopolitan. *in Myſtagogia p.* 148. ita fermè expreſſit: τὰ κάγκελα, ἀντὶ τὰ κιόνια διαχωρίζοντα τὸ ἅγιον ἀπὸ τοῦ λαοῦ λαῷ ἢ κιγκλίδα. Ubi *Pectoralia* ſunt cancelli, forte ad pectus uſque erecti. Certè Græci recentiores Στήθια vocant columellas ordine diſpoſitas, ac ſuperiori epiſtelio junctas, ut rectè obſervat Goarus *ad Cedrenum p.* 631. Vide quoque Codinum *in Orig. Conſtantinopol. Meurſianis p.* 63. At *Pectorale*, apud Gregorium M. *l.* 10. *Ep.* 52. tunicam hyemalem, pectus tegentem, notat. Vide Car. Car. du Freſne ubi ſuprà ut & infra aliquid, voce *Pectus.* Addam ex Burmanno, Geminarum in *Pectorali* Hebræorum & Tribuum paralleliſmum. ſic enim exactè quamque gemmam cuique Tribui reſpondiſſe, ut virtus lapidis genium ac virtutem Tribus, cujus nomen habebat, expreſſerit, Magiſtri aſſerunt.

Gemmæ in Pectorali sacro Tribubus Israelis Respondentes.

Pyropus.	Ruben.
Topazius.	Simeon.
Smaragdus.	Juda.
Hic ordo primus.	
Chryſopraſus.	Levi.
Sapphirus.	Dan.
Adamas.	Naphthali.
Hic ordo ſecundus.	
Cyanus.	Gad.
Achates.	Aſer.
Amethyſtus.	Iſſachar.
Hic ordo tertius.	
Beryllus.	Zebulon.
Thalaſſius.	Joſeph.
Jaſpis.	Benjamin.
Hic ordo quartus.	

PECTUS, apud Gentiles, Neptuno ſacrum, ferociſſimo Deorum & ab omni ſapientia alieniſſimo: cùm Palladi potiùs conſecrandum videretur, hoc Sapientiæ domicilium. Unde *ſine pectore miles* Ajax dicitur apud Ovid. *Metam. l.* 13. *v.* 290. Homo *ſine pectore* Menelaus, apud eundem *in Ep.* 17. *Heroid.* quæ eſt *Paridis ad Helenam v.* 305. &c. Id in pinum illidebant Galli in ſacris Cybeles, cum planctu & ejulatu, ut eam in medio continentem ſimulachrum Attinis ac lanis circumvolutam & ramis coronatam violaceis, in ſacris illis geſtabant. Statius Papinius *Thebaid. l.* 10. *v.* 70. & *ſeqq.*

Sic Phryga terrificis genitrix Idæa cruentum
Elicit ex adytis, conſumtaque brachia ferro
Scire vetat, quatit ille ſacras in Pectora *pinus.*
Sanguineoſque rotat crines.

Cujus ritûs Claudian. quoque meminit *in Eutrop. l.* 1. *v.* 279.

Cymbala ferre licet. Pectuſque *illidere pinu,*
Inguinis & reliquias Phrygiis abſcindere cultris &c.

Vide Voſſ. *de orig. & Progr. Idololatriæ Gentil. l.* 2. *c.* 53. & ſuprà *Cybele.* Faſciis porrò illud, quò graciliores apparerent, Virgines ſuccingebant. Claudian. *de Conſul. Honorii* 6. *v.* 526.

——— ——— *Viridique anguſtat iaſpide pectus.*

Et ante ipſum Ovidius *l.* 3. *de Arte, v.* 274.

Anguſtum circa faſcia Pectus *eat.*

Imò utrôque antiquior Terentius *Eunucho Actu* 2. *ſc.* 3. *v.* 22.

Haud ſimilis Virgo eſt virginum noſtrarum, quas
Matres ſtudent,
Demiſſis humeris eſſe vincto Pectore, *ut*
graciles ſient.

Quod Græcè Στρόφιον, ut ex *Jul. Polluce* obſervatum. Turpilius *in Philopatore. Me miſeram quòd inter vias Epiſtola excidit mihi infelix inter tuniculam & ſtrophium collocata.* Nec hoc ſolùm, verùm & Ægide *Pectus* ornabant. Jul. Poll. *Onomaſtic. l.* 5. *c.* 16. Περὶ δὲ τοῖς στήθεσιν, αἰγίδας, ubi Auctor, non ſcutum, quale Palladis hôc nomine dictum, ſed *Pectorale* intelligit: ut docet Servius, *ad Æn. l.* 2. *Ornamentum pectorale habens in medio Gorgonis caput.* Meminit Ovid. *de Remed. Amoris l.* 1. *v.* 345.

Decipit hac oculos Ægide dives amor.

Sext. Propertius *l.* 2. *Eleg.* 2. *v.* 7.

Aut cùm Dulichias Pallas ſpatiatur ad aras,
Gorgonis anguifera Pectus *operta comis* &c.

Vide & ſuprà *Encolpium*, it. *Mitra.* Porrò in conviviis Veterum non caput ſolùm, aut cervicem coronis evinciebant, ſed *pectori* quoque, cordis ſedi, eas applicabant. Inter quas coronæ *hypothymiades* dictæ erant, quas de collo deſcendiſſe ad *pectus*, ex *Anacreonte* diſcimus.

Πλεκτὰς δ' ὑποθυμιάδας
Περὶ στήθεσι λωτίνας
Ἔθεντο
Plicatiles hypothymiades,
E loto circa pectus
Statuerunt

Et Phileta *in Atactis*, qui, referente Athenæo *l.* 15. *hypothymida*

ait à Lesbiis vocari myrtiginus, cui circumponant violas, aliosque flores, quorum fragrantiâ pectus recreatur &c. Quam in rem vide Paſchalium *Coronar. l.* 2. *c.* 3. & ſuprà ubi de hujuſmodi coronis: de adoratione verò Saturni, Veneris, Solis, apud Orientales gentes complures & illuſtres, manu non ad os, ſed ad *pectus*, admota. Seldenum & *de Synedriis l.* 3. *c.* 16. *num.* 8. ubi de *Pectoris nudandi*, in humilitatis ſignum, more retro voce *Nudandi*, vide quoque ſuprà ubi de *Juramento. Mactatione Agni Paſchalis Oblatis, Pater noſter.*

PECUARIA Res ſeu *Paſtio*, ζώων νομευτική, vita *Agricultura*, dicta Ariſtoteli *Polit. l.* 1. *c.* 8. cum Agricultura primitus conjuncta fuit. Unde Varro *de R. R. l.* 3. *c.* 1. *Agricultura primò indiſcreta fuit, quod à Paſtoribus qui erant orti, in eodem agro & ſerebant & paſcebant.* Quæ poſtquam diviſa, proximus poſt Agricolas Paſtoribus locus conceſſus eſt, teſte Ariſtotele *Polit. l.* 6. *c.* 6 Μετὰ τὸ γεωργικὸν πλῆθος βέλτιστος δῆμός ἐστιν, ὅπου νομεῖς εἰσι, καὶ ζῶσιν ἀπὸ βοσκημάτων. Hinc in Ægypto poſt Regem proximum locum obtinuiſſe ordinem Sacerdotum, hinc virorum Principum, inde militum, deinde Agricolarum, tunc Paſtorum ac poſtremò Opificum, legimus apud Diod. Siculum *l.* 1. Primus autem qui rem *Pecuariam* exercuit, Abel fuit, quem *Paſtorem gregis* vocans *v.* 2. Moyſes, *de primogenitis gregis ſui & de adipe eorum Deo obtuliſſe* illum refert Gen. *c.* 4. *v.* 2. Unde antiquitas & honeſtas Paſtoralis vitæ ſatis elucet: ſed & illud contra Varronem & ex eodem loco notamus, jam ſub ipſis Mundi primordiis Agriculturæ & Rei Pecuariæ ſeu Paſtoralis rationes fuiſſe diſtinctas, ita enim *v.* 2. legimus: *Fuitque Abel Paſtor gregis & Kain fuit Agricola.* Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Philoſophia c.* 7. *cui tit. de Paſtione ac Venatione*, & ſupra in voce *Abel* item *Paſtor*, ac infrà in voce *Pecus.*

PECULIARES, ſervorum apud Romanos genus, de quo vide infrà voce *Vicarius.*

PECULIUM, *Feſto ſervorum, à pecore dictum eſt, ut pecunia Patrum familias.* Non tamen ſolorum ſervorum fuit, ſed & ſic dictum, quod filius familiâs ſibi parentis permiſſu ſervabat, deducto illo, quod Parenti debebatur. Ita filiis cedebat, ſi pluris vendidiſſent merces, quàm quanti eas pater æſtimâſſet. Plautus *Mercatoris Prolog. v.* 93.

Lucrum ingens facio, præterquam mihi meus pater
Dedit æſtimatas merces: ita peculium
Conficio grande. ———

Imò & *peculium* vocabatur, quod à Patribusfamiliâs ſeponebatur; Sic *Celſus, Pecuniam*, ait, *ſine peculio fragilem eſſe.* Præter quæ *caſtrenſe peculium* erat, quod vel in caſtris acquirebatur, vel occaſione militiæ obtingebat, vide Briſſonium *de Verb. ſignif. l.* 14. voce *Peculium*, Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* in Πεκούλιον, Alios. Et quidem ultimum quod attinet, ad ſigna illud deponi conſueviſſe, ut eò minus de deſerendis iis cogitaret miles, pluribus docet Alex. ab Alexan. *Gen. Dier. l.* 14. *c.* 2. ubi varia in hanc rem præclara. Vide & infrà ubi de lege *Petilia.*

PECUNIA, Græce Χρῆμα, item ἀργύριον, eſt omne æs publicâ formâ ſignatum, quo vel commutandis vel vendendis emendiſque rebus & mercimoniis comparandis gentes inter ſeſe uti ſolent, quod *pretium rei emptæ & venditæ* appellatur. Joh. Calvin. *Lexic. Jur.* Signanter dicit *æs*, namque *Pecuniam*, ab auro & argento, etiam Lampridius diſtinguit, in *Alexandro Severo, c.* 33. *Scenicis nunquam aurum, nunquam argentum, vix* Pecuniam *donavit*: æream duntaxat nummum hâc voce indigitans. Quemadmodum nos hodie *Monetæ* nomine, æreos fere minutulos nummos intelligimus & ab auro diſcernimus; cùm tamen etiam aurea dicatur moneta, ut & argentea æreaque. Sic nummum ab auro & argento ſeparavit Sueton. *in Neron. c.* 44. *Partem etiam cenſûs omnes ordines conferre juſſit: & inſuper inquilinos privatarum ædium atque inſularum penſionem annuam repræſentare fiſco: exegitque ingenti faſtidio & acerbitate nummum aſperum, argentum puſtulatum, aurum ad obruſſam.* Græci κολλυβον & κερμάτιον vocant. *Gloſſa* Iſidori: *Collybum, Cermation. Gloſſa*, κέρμα, *æs.* Et quidem *æs* Latini de auro etiam argentoque ſignato dixerunt, at *Pecunia* hîc propriè æs ſignatum καὶ τὸ κέρμα: quemadmodum & νούμμια recentiores Græci de ærea pecunia ferè tantùm uſurpârunt. Salmaſ. *ad Lamprid. d. l.* Et nomen à *pecu*, quòd omnis Veterum ſubſtantia in Pecuaria, *Scalig.* A' *pecu* enim *pecuinus*, & *pecuniſo*, unde *Pecunia* ſubintelligeres vel quid ſimile; & ſicut Veterum divitiæ in copia pecudis conſtabant, ita *Moneta* pecudis effigie primùm notata eſt. Hinc apud Athenienſes, nummos figurâ boum ſignatos fuiſſe, refert *Macrob.* & luculenter docent apud Homerum illa, ἐννεάβοια, ἑκατόμβοια &c. Servium quoque Regem Roman. qui primus in illâ gente æs ſignavit, pecudis ei notam impreſſiſſe, tradit Plin. *l.* 18. *c.* 3. anteà enim rude in uſu fuit. Solebat autem *penſari potiùs, quàm numerari*, antiquitus, ut Pſeudocornutus *ad v.* 69. *Sat.* 2. *A. Perſii* docet: Hinc Plinius aliique Auctores neque per aureos, nec per ſeſtertios aut talenta, ſeu quamlibet aliam *Pecuniæ* ſummam, ſed *per pondo* numerâſſe leguntur. Neque aliter militibus diviſa ſtipendia, quàm ad ſtateram. M. Varro *de L. L. l.* 14. *Stipendium quoque à ſtipe dictum, quòd æs quoque ſtipem dicebant. Nam quòd aſſes libræ pondo erant, qui acceperant majorem numerum, non in arca ponebant, ſed in aliqua cella ſtipabant*: Godeſc. quoque Stevechius idem obſervat *ad Veget. l.* 1. *c.* 7. Feſtus Pomp. *l.* 14. *Pendere pœnas, ſolvere ſignificat, eò quòd ære gravi utebantur Romani, penſo eò, non numerato, debitum ſolvebant.* Nec ignota eſt Brenni hiſtoria, qui libertatem Romanis obſeſſis vendidit *mille pondo auri*, apud Plut. *in Camillo.* Unde de illo egregiè Silius Italicus *Punicor. l.* 1. *v.* 624.

Hic galea Senonum, penſatique improbus auri
Arbiter enſis adeſt.

Et ad hunc ritum, licèt ſuo ſæculo deſitum, alluſit Martial. *l.* 9. *Epigr.* 52. *v. ult.*

Quanto

Quanto commodius, nullo mihi ferre labore
Argenti potuit pondera quisque puer?

Quare in emptionibus illis familiarum imaginariis, quanquam res obſoleverat, Libripendis tamen retentum eſt nomen, ut Theodor. Marcilius *ad LL. Decemviriales c. 14.* exactiſſime docet: Quò Horatius quoque reſpexit *l. 2. Ep. 2. v. 158.*

——— *Quod quis libra mercatus & aere eſt.*

Hinc frequentiſſima in ſolutionibus *pecuniariis* lancis mentio. Juvenal. *Sat. 6. v. 205.*

Quod prima pro nocte datur, cùm lance beatâ
Dacicus, & ſcripto radiat Germanicus auro.

Ubi vetus Scholiaſtes, *ſolidos ita ſignatos* exponit, *qui pro virginitate depoſitae novae Nuptae donabantur*: quam *Pecuniam*: Graecis celebratam utique frequentiſſimò receptam, ... appellat Harmenopulus *l. 4. tit. 7.* alii ... aut ... Callimachus *in Hymno Dianae*: Dictionarium Graeco-barbarum ..., ſed de re vide ſupra in voce *Nuptiae* & *alibi*. Aſſervabatur autem *Pecunia* olim in cophinis & ſportellis, unde *Fiſco* poſtea nomen manſit: Publica verò Magnatibus aſſervanda committebatur. Vide ſupra in voce *Aerarium*, idque in Templis, quod ea loca ſacra & inviolata cenſerentur. Hinc nota Templi Hieroſolymitani opulentia, apud Urſpergenſem *Chron. p. 41.* nec quiſquam ignorat, Aerarium olim totius Graeciae in Delo Inſula fuiſſe. Templum quoque Apollinis Delphici, propter opes in eo depoſitas, à Brenno petitum. Quâ ratione & Romani inducti, in aede Saturni *Pecuniae* aſylum eſſe voluerunt. P. ... ad *v. 59. Sat. 2. Perſii*, *Aes in aede Saturni condebatur, nondum argento auróque ſignato, unde Aerarium nomen accepit.* Idque propterea, quod ab ipſo primùm fuerit ſignatus nummus, Tertullian. *Apologet. adv. Gentes c. 10.* Et quidem eam aedem primus his uſibus addixit Val. Publicola, apud Macrob. *Saturnal. l. 1. c. 6.* Huc itaque tributa ordinaria, huc autem viceſimarium, huc *pecuniae* ex repetundis inferebantur: Hae & Pupillorum Viduarumque, quò tutius aſſervarentur, deferri ſolebant, T. Livius *Decad. 3. l. 3. & 4.* Valerius Trib. Pleb. in Legis Oppiae diſſuaſione, apud eundem. Sic ergo *Pecuniae* publicae in unum locum congeſtae & depoſitae, modò *Fiſci*, modò *Aerarii* nomine venerunt: ac privatorum *Pecunias* vocârunt *Theſaurum*, cùm nempe ita depoſitae eſſent, *ut neque memoria extaret, neque Dominum haberent, l. 31. ff. de acquir. rer. dom.* Porrò in tumulis Majorum non rarò reconditam olim fuiſſe *Pecuniam* legimus, quippe qui in ſacrorum habebantur numero, neque ſine piaculo violari poterant, Feſtus in voce *Religioſus, l. 16.* Unde Andromache apud Senecam Tragoedum in *Troadibus Actu 3. Sc. 1. v. 483.*

Eſt tumulus ingens conjugis chari ſacer,
Verendus hoſti, mole quem immenſa parens
Opibusque magnis ſtruxit in luctus ſuos
Rex non avarus.

Vide Donatum *in Terentium Prolog. Eunuchi.* Idem in more poſitum fuiſſe Hebraeis ex Joſepho *Antiqq. Rom. Jud. l. 1. c. 11.* Perſis, ex nobili illa Cyri hiſtoria, apud Arrianum *l. 6.* & Curtium *l. 10.* &c. diſcimus. Inde extat edictum Theodorici Gothorum Regis apud Caſſiodorum, *Ep. 30. l. 4.* *Moderatâ juſſione decernimus, ut ad eum locum, in quo latere plurima talenta ſuggeruntur, ſub plurima teſtificatione conveniat; ſi aurum, ut dicitur, vel argentum fuerit tua indagatione detectum, compendio publico fideliter vindicabis, ita tamen ut abſtineatis manus à cineribus mortuorum, quia nolumus lucra quaeri, per quae funeſta poſſunt ſcelera reperiri: aedificia tegant cineres, columnae vel marmora ornent ſepulchra, talenta non teneant, qui vivendi commercia reliquerunt. Aurum enim ſepulchris juſtè detrahitur, ubi Dominus non habetur, imò culpae genus eſt, inutiliter abdita relinquere mortuorum, unde ſe vita poteſt ſuſtentare viventium. Non eſt enim cupiditas eripere, quae nullus ſe Dominus ingemiſcat amiſiſſe.* Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſini Antiqq. l. 7. c. 31. & 36.* Apud Romanos porro fervierant mutuis *Pecuniis* dandis, foenerandis, accipiendis praefecti, quos *Menſae Praepoſitos* appellant Juriſconſulti, *l. ult. ff. quod cum eo Leg. 19. §. ult. ff. de Inſtitut. act. L. 13. eodem. Leg. 18. ff. de ſolut. & liber. Leg. 5. in princ. ff. de Inſtitor. act.* Alii *Danistae* & *Trapezitae*. Vide quoque ſupra voce *Argentarii*, it. *Menſa Trapezitarum*. Ejuſdem planè numeri *Exactores* erant, memorati Scaevolae *leg. 441. ff. de Fideicom. libertat.* & in antiquo monumento Romae, in Muſaeo Carpenſi: *Sex. Pompejus. Fauſtus. Pompei Exactor.* Apud Caeſares peculiaris Exactoris *Hereditatium, Legatorum, Peculiorum*, mentionem faciunt veteres Inſcriptiones: ad haec Exactoris *Auri, Argenti, Aeris* officina monetae &c. Contrà verò Diſpenſatori credita fuit arca, ut ex ea erogaret, hinc *Arcarius*, Graecè *Oikonomos* Roman. c. 16. v. 23. dictus: fuitque ea ſive ex aere, ſive ex ferro, ſtataria: cùm contrà Loculi, quos tractaſſe videtur unus è grege Miniſtrorum, mobiles eſſent ac geſtatorii. Par miniſterium illius fuit, qui crumenam & ejus qui marſupium geſtabat, ad nutum Domini. Vide Laur. Pignorium *Commentar. de Servis*, ut etiam ſupra in vocibus *Moneta* ac *Nummus*. Apud eoſdem in populum *Pecuniam* ſpargebant Conſules, auream quidem Imperatores, argenteam verò privati; unde apud Fl. Vopiſcum in *Aureliano, c. 12.* *Dabis additionem Circenſium aureos Antoninianos trecentos, argenteos Philippeos minutulos tria millia* &c. Ex Juſtiniani conſtitutione 105. Coſſ. in minoribus nummis argentum ſpargere permiſſum fuit, pomis, ſtrobilis, ..., & ſimilibus; Caſaubon. *ad h. l.* Qui verò multum habebat in numerato, & praeſenti *pecunia* ſolvere poterat, in optimo *Glossario. Praeſens* dicitur, Graec. ... nam ... ex vulgari eloquentium uſu *argentum* dixere. Apud A. Gellium *l. 19. c. 10.* *Oſtendebantque depictas in membranis varias ſpecies balnearum, ex quibus cùm elegiſſet unam formam ſpeciemque, interrogat quantus eſſet pecuniae conſpectus ad totum opus abſolvendum.* *Pecuniae conſpectus* eſt ..., & ſumma pecuniae, quâ erat opus, ad earum balnearum abſolutionem. Sic Graeci ... dicunt; *Gloſſa*, ..., *taxatio.* Alter Latinis *aderatio* vel *aeſtimatio rei*, Graec. .... Salmaſ. *ad Pollionis Claudium c. 14.* &c. Addam ſaltem aliquid de *Pecuniis* repetundis, quae quaeſtio publicorum criminum prima fuit & prima Praetorem certum habuit. Dictae autem ſunt *Pecuniae repetundae*, quas ſive Socii ſive cives privati à Magiſtratibus, aut publicis Curatoribus, judiciò repetiverunt, quas illi aut in Provincia, aut in Urbe, aut ob judicandum, aut ob aliud aliquid publicè curandum, ceperint. Quod genus furti cùm exprimere vellent, *Pecuniam ablatam, captam, coactam, conciliatam, averſam* dixerunt: quas voces cùm Cicero, in accuſatione Verris repetundarum rei, tum veter. Legum fragmenta celebrant. Iſtiuſmodi Leges fuere: Porcia, Calpurnia, Caecilia, Junia, Servilia, Acilia, Cornelia, Julia, de quibus *ſuo loco*. Apud recentioris aevi Scriptores, *Pecunia* iterum id quod primitus pecuniae vice erat, atque unde ipſi nomen, *pecudes* nempe, deſignat. L. Alemannorum *tit. 72.* *Quidquid ibi ablatum fuerit, mancipium, pecuniam omnia tripliciter reſtituat.* Adjactus in *Statutis* Abbatiae Corbejenſis *l. 1. c. 8.* *Boves & reliquam pecuniam habeat, cum quibus laborare poſſit, unde & ipſe & omnes familia ejus poſſit vivere.* *Epiſtola* Synodalis Concilii Duziacenſis *l. generalis diverſis ac ſanis Pecuniae* meminit. Vide Auctores laudatos Car. du Freſne *Gloſſar.* Cum epitheto *Pecunia viva*, in *LL.* Eduardi Confeſſoris *c. 10.* & Guil. Nothi *c. 9.* *Interdicimus, ut nulla pecunia viva vendatur aut ematur niſi intra civitates.* Hinc Florentius Wigornienſis & Simeon Dunelmenſis A. C. 1086. *Gulielmus Rex fecit deſcribi omnem Angliam, quantum terrae quiſque Baronum ſuorum poſſidebat ... quot animalia, imò quantum vivae pecuniae poſſidebat.* Cui opponitur *Pecunia operata*, i. e. *ſignata* ſeu moneta, apud Burchardum Epiſc. Wormatienſem *in Lege Familiae*: *Si ex familia vir aliquis & uxor ejus obierint, & plures eorum filios reliquerint, filius hereditatem ſervilis terrae recipiat, filia autem veſtimenta matris & pecuniam operatam accipiat*, apud eundem Car. du Freſne, &c. Plura hanc in rem hic paſſim; de *pecunia* verò *circumferenda* apud Veteres *mere*, item *de modo Pecuniae* apud Romanos *ſtatuto*, vide Caſaubon. *ad Sueton. in Galba c. 8. & Tiberio c. 49.*

PECUNIA Dea, Auguſtin. *l. 4. de Civ. Dei, c. 21.* *Dea pecuniae commendabantur ut pecunioſi eſſent*: eòdem *ibid.* teſte. *Aeſculanum*, & ejus filium *Argentinum* Deos habebant antiqui. De his vide verſus elegantes Menandri, qui extant apud Stobaeum in ratione, quae inſcripta eſt *Plutus Laus*, quibus conſonat Petronii Arbitri pulchrum carmen, cui tale eſt initium:

Quiſquis habet nummos, ſecurâ navigat aurâ. &c.

Fuerunt ad haec *Lucri Dei*, lucris praepoſiti, ut *l. 4. adv. gentes* prodit Arnobius, à lucro denominati. Alias *Pecunia*, pro pecude: & expreſſiùs *Pecunia viva*, apud Scriptores medii aevi. Item pro bonis: Unde *Pecuniabus* cauſa rei omnis, quae eſt in bonis aut facultatibus: Equi, Aurum, Argentum, Arma, Veſtes, Utenſilia, &c. Vide Spelmanni *Gloſſar. Archaeol.*

PECUS, quò nomine appellari bruta, quae ſub hominis imperio degunt, Laur. Valla *in Elegantiis l. 4. c. 42.* ſcriptum reliquit, Paſtoris curam deſiderat, vide ſupra in voce *Paſtores* ac *Pecuaria res*, Paſtoribus autem praefuit is, quem *Pecoris Praefectum* Cicer. pro Plancio & *Pecoris Magiſtrum*, Varro *l. 2. R. R. c. 10.* ac Columella *l. 1. c. ult.* vocant. Servius ad illud *Aen. l. 12. v. 717.*

——— *Pavidi ceſſere Magiſtri:*

Propriè, inquit, *Magiſtri ſunt militum, Paſtores pecorum. Sed reciprocae ſunt iſtae tranſlationes. Nam & ductor militum Paſtor vocatur & Magiſtros pecorum dicimus. Cicero, quem Magiſtrum pecoris eſſe dicebant.* Ad quam regulam, quem armenti *Cuſtodem* vocat Ovid. *Metam. l. 11. v. 348.* Luctatius Grammat. *Paſtorem* vocat armentorum. Paſtor certè fuit Athenio, Cilix ille, apud Florum *l. 3. c. 19.* *qui in Sicilia, interfecto domino, familiam ergaſtulis liberatam ſub ſignis ordinavit, & veſte purpureâ baculóque argenteo & diademate more Regum aliquandiu egit* &c. Antiquitus verò Regium fuit, *pecora* paſcere. Varro *l. 2. de R. R. c. 1.* *De antiquis illuſtriſſimus quiſque Paſtor erat, ut oſtendit Graeca & Latina lingua, & veteres Poetae, qui alios vocant ... & ..., alios ....* *Qui etiam ipſas pecudes propter caritatem aureas habuiſſe pelles tradiderunt.* Vide quoque Didymum *ad Odyſſ. ...* Scholiaſtem Heſiodi *l. 1.* & Jo. Meurſium *Commentar. ad Lycophronem*, ubi de Paride. Sed & à *pecora* abacto antiquiſſima bellorum cauſa &c. Ligari autem ſolebant pecora, quae ſaginabantur, & in his oves inprimis, quod Arabicè ... dicitur, voce maximè propriâ. Unde in ovibus מקשרות *ligata*, in agnis קשורים *ligati*, Hebraeis dicti ſunt obeſiſſimi & pinguiſſimi, Bochart. *Hierozoic. ubi de Ovibus.* Porrò *Strabo* auctor eſt, *Pecudibus* fuiſſe adalligata tintinnabula, ut tinnitu noxiae ferae ab ipſis arcerentur. Unde Sidonius Apollinaris *l. 2. Ep. 2. ad Domitium*, vocat *greges tintinnabulatos*, vel *tinnibulatos*, ut eſt in veter. codicibus. Hodie non minùs, more antiquò perdurante, ovium, caprarum, ſuum, boum, equorumque collo tintinnabula aptari ſolent; non tam ad terrendas feras, cùm & illae non rarò etiam ſonantes invadant necentque *Pecudes*, quàm ad deprehendendum, quibus in locis nemorum, montium vallium que oberrent atque hac ratione longae inquiſitionis labor praeveniatur. De his Juſtinianum Imper. *in LL. ruſtic. tit. 2. §. 2.* ita ſanxiſſe videmus: *Si quis crepitaculum ſive tintinnabulum bovis aut ovis aut alterius cujuſdam animalis ſuſtulerit, convictus flagellator, ut fur. Et ſi animal deperditum fuerit, & id damnum ſarcito. quod ejus crepitaculum ſuſtulit.* Hinc Fortunatus *l. 2. de S. Medardo.*

Tintinnum rapit alter inops, magis improbus ille,
Qui furatur eum colla tenere ſolet.

Meminit & Lex Burgundionum *titulo 4. §. 5.* Gothorum *l. 7. tit. 2. 11.* Antiq. denique Bajoariorum *c. 8. tit. 11. §. 2.* Sed & non ſine

ſine ratione, exiſtimant nonnulli, non ſolùm dulcedine iſtiuſmodi tintinnabulorum labores jumentorum leniri, verùm etiam ut tibiæ, ſic tintinnabuli, ſonô mirum in modum oblectari ac pinguefcere. Certè in mari Delphinos ſibilô allici, & quaſi præ gaudiô exultare ac detineri videmus: Paſtorum quoque fiſtulâ cervos ſiſti & Muſicæ illius agreſtis dulcedine capi, notum eſt. Viſuntur quoque Romæ in antiquis marmoribus ac ſculpturis Elephanti, è quorum collo tintinnabula propendent, quâ formâ & in vetuſto numiſmate viſos ex ære exhibet Magius. Imò hinc & ad volucres tranſitum, atque Hieracarii, quos *Accipitrarios* Latini dicunt, aquilis majoribus minoribuſque accipitribus tintinnabula alii ærea, alii argentea corriceis compedibus iiſdem de cauſis aſſuunt. Vide Hier. Magium modò memoratum *l. de Tintinnabulis c. 9. cum Notis Franc. Swertii*; & præter hunc, Plinium *l. 11. c. 37.* Corn. Kilianum Dufflæum *in Poematibus*, Suidam in voce Κωδωνίων &c. nec non hic variis in locis. Alicubi *Pecora* & pellibus integi fuiſſe ſolita, notat Voſſ. ex Varrone *de R. R. l. 2. c. 2. Pleraque ſimiliter faciendum in ovibus pellitis; quæ propter lanæ bonitatem pellibus (ut ſiunt Tarentinæ & Atticæ) integuntur, ne lana inquinetur, quo minùs vel infici rectè poſſit vel lavari, ac parari.* Ubi pro *Atticæ*, alii *Altinates* legunt. Interim & Atticas quoque ſic integi ſuiſſe ſolitas, vero ſimile eſt. De Megarenſibus enim, Atticæ tam vicinis, diſertim id nos docet Laertius *in Diogene*, de eo ſic ſcribens: Ἐν Μεγαρεῦσιν ἰδὼν τὰ μὲν πρόβατα τοῖς δέρμασιν ἐσκεπασμένα, τοὺς δὲ παῖδας αὐτῶν γυμνούς, ἔφη, λυσιτελέστερόν ἐστι Μεγαρέως κριὸν εἶναι, ἢ υἱόν. *Apud Megarenſes cùm vidiſſet oves pellibus tectas, pueros verò nudos: ait, Satius eſt Megarenſis eſſe arietem, quàm filium.* Horatius quoque pellitarum ovium meminit. *l. 2. Carm. Od. 6. v. 10.*

Dulce pellitis ovibus Galeſi
Flumen. &c.

Et hujuſmodi *Pecori* opponitur colonicum, proximæ tamen poſt tectum dignitatis; quia non gramine, ſed rubis paſcitur. Plin. *l. 8. c. 47. Ovium ſumma genera duo, tectum & colonicum, illud mollius, hoc in paſcuo delicatius: quippe cùm tectum rubis paſcatur.* Vilius montanum *Pecus*: de quo ſic *Lucilius* apud *Feſtum*, in voce *Solox*:

Paſcali Pecore *ac montano, hirto atque ſoloce.*

Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Orig. ac Progr. Idololatriæ Gentil. l. 3. c. 70.* & hic paſſim. De *pecore* verò *hoſtibus per inſidias objecto*, adi Livium *l. 28. c. 33.* ubi de Scipione in Hiſpania res gerente, alibique. Plura verò hanc in rem apud Plinium paſſim.

PEDA, vide PEDUM.

PEDÆUS, Antenoris fil. nothus, Homer. *Il. 7.*

PEDALE, apud recentioris ævi Scriptores: inter alia ſignificata, pedum integumentum notat, in *Chron.* Vindesheimenſi *l. 2. c. 23.* Sed hoc *Pedule* potiùs *Frontoni*; Græcè πέδιον. Erat autem *Pedule* vel *Pedulis* faſcia, pedum involucrum. *Heſych.* πέδιλα, ὑποδήματα ποδῶν ἤγουν Φασκίας. Πεδίλαια recentiores Græci vocant, h. e. *pedum pannos & faſcias. Gloſſ.* Ὀυδωνάριον. Iterum recentiores Græci Ἀρτάνια, à veteri voce Græca ἀρτὴς, *faſcia*, quâ quis conſtringitur & colligatur aut etiam ſuſpenditur &c. Sed πῖλους h. e. *udones* & ποδεῖα h. e. *faſcias pedules*, non tantùm JC. diſtinguit *l. arg. Dig. de aur. arg. leg.* verùm etiam haud paulò differre apud Græcos ipſos certum eſt. Πῖλοι enim ſeu *Udones* erant propriè lanei, ex lana coactâ facti, qui intra calceum quidem habebantur, verum plerunque & ipſi vicem calceamenti præſtabant, præcipue domi & intra cubiculum. *Calceones* hodiè vocant Galli, & non tantùm ex linteis conſui ſolent, ſed etiam ex laneis pannis: quibus non multùm diſſimiles erant Martialis *ſoleæ lanatæ*, in *diſticho 65. l. 14.*

Defuerit ſi fortè puer, ſoleaſque libebit
Sumere, pro puero pes erit ipſe ſibi.

Faſciæ verò *pedules*; ut ipſum nomen indicio eſt, erant ſegmenta quædam, vel panni ex lanea veſte deciſi, vel etiam ex coactilicia, quibus involvebantur pedes atque integebantur, ad eundem planè modum, quô crura ipſa faſciis illis, quæ *crurales* inde ſunt appellatæ: Adeoque non ad ſpeciem calcei vel ſoleæ pedem includebant, ſicut *udones*, ſed circumligabant. Unde *Pollux* περιειλήματα ποδῶν & πίλους, apertè diſtinguit. Sub pedibus projn ſemper atque intra calceos habebantur, rectèque Fronto *Pedule* id eſſe interpretabatur, quod pedibus præſtaret utilitatem. Sic πίλους ὑπὸ ποσὶν ἔχειν, dixit Cratinus de his *Pedulibus*: namque Auctores paſſim *udones* & *faſcias pedules* & *empilia* confundunt. Non erant ergo illæ faſciæ calceamentorum, ſed pedum, unde etiam iis nomen. Multo minùs calcei erant, uti Turnebus in *Regula* Benedicti exponit, quippe iis pedes intra calceos muniebantur atque involvebantur. Sed nec faſciæ crurales ac *pedules* confundendæ: Illæ enim Romæ non niſi ab ægrotis aut delicatis & mollitie fluentibus ſumebantur. Quintilian. *l. 11. c. 3. Palliolum & faſcias, quibus crura veſtiuntur, & focalia & aurium ligamenta ſola excuſare poteſt valetudo.* Horat. *l. 2. Ser. n. Sat. 3. v. 255.*

——— *Ponas inſignia morbi*
Faſciolas, cubital, focalia.

Objectæ etiam crurales faſciæ Pompejo, unde laſcivum eum & delicatum fuiſſe, arguit *Cicero*. Alii etiam ad regni affectationem eas trahebant de colore ipſo, nam candidæ & cretatæ. Iſtæ verò, in communi erant uſu, indigitatæ Varroni apud *Nonium*: *Mihi puero modica una fuit tunica & toga, ſine faſciis calceamentum, equus ſine ephippio, balneum non quotidianum, alveus rarus.* Error etiam eſt Viri magni, cùm περισκελίδας cum *Pedulibus* confundit. Apud *Pollucem* enim, inter ornamenta muliebria recenſitæ πέζαι, ὑποπόδια, περισκελίδες, ſunt quidem faſciæ, ſed minimè ex iſto *pedulium* genere, de quibus hîc agitur, & quæ intra calceamenta gerebantur. Inſitæ potiùs erant vel faſciæ, quæ veſtibus mulierum ad extimam oram adſuebantur, ornamenti cauſâ quæque etiam περισκέλια dicebantur. Quando autem *Pedulium* uſus apud Romanos cœperit, apud quos, uti & apud Græcos in promiſcuo erant uſu; ex loco Varronis dicto colligitur, Ciceronis ſcil. ætate. Nam Varro, ſe puerô calceamenta ſine faſciis ſumi ſolita, ſcribit. &c. Cùm verò *Pedules* in pedibus alii gererent, Cathari, contrarii reliquo hominum generi agentes, calceos & braccas, in manibus, ſicut annulos contra in pedibus, geſtabant; apud Epiphanium *contra Cathar.* Πέδιλα τὰ ἐξ ἱματίων γιγνόμενα, ἃ τινὰ ποδεῖα καλοῦσι; ἢ βράκας, χερσὶ περιτίθεσθαι. Δακτυλίους δὲ τοῖς ποσί. Sed hanc in rem plura vide apud Salmaſ. *ad Æl.* Lamprid. in *Alexandro Sev. c. 40.* Addam hoc unum, Pollucem τὰ πόδια, quæ *pedules faſciæ* erant, eadem facere cum crurum tegminibus ſeu σκελίαις, quæ alias diverſa omnino erant, ex eo, quòd iiſdem faſciis & unô tenore, ut apparet, crura ſimul pedeſque veſtirent & involverent &c. Vide quoque infra *Pedorunculi*, item ſuprà *Gamachæ*, *Impilia*.

PEDALE Examen, vide infrà *Vomeres igniti*.

PEDALII, Indorum populi, qui in ſacrificiis nihil aliud à Deo petebant, quàm juſtitiam, arbitrati ſe omnium rerum compotes futuros, ſi eam conſequerentur.

PEDALIUM, in *Ptol.* exemplaribus Latinis eſt Cypri promontor. *Pedaſium* etiam nonnulli habent. *Mercator Capo de Grego* vocat.

PEDANEI Senatores, melius *Pedarii*, docente A. Gelliô *l. 3. c. 18.* quibuſdam dicti ſunt, qui ſententiam in Senatu non verbis dicerent, ſed in alienam ſententiam pedibus irent: Sed quum Senatus conſultum per diſceſſionem fiebat, univerſi Senatores ſententiam pedibus ferebant. G. Baſſo illi ſic appellati ſunt, qui cùm Curulem Magiſtratum non geſſiſſent, pedibus in Curiam ibant. M. Varro in Satyra Menippea, Equites quoſdam dicit *Pedarios* appellatos, *videturque*, juxta Gellium, *ſignificare qui nondum à Cenſoribus in Senatum lecti, Senatores quidem non erant, ſed quia honoribus populi uſi quidam erant, in Senatum veniebant & ſententiæ jus habebant: Nam & Curulibus Magiſtratibus functi, qui nondum à Cenſoribus in Senatum lecti erant, Senatores non erant, & quia in poſtremis ſcripti erant, non rogabantur ſententias, ſed quas principes dixerunt, in eas diſcedebant*, vide loc. cit. In quem Anton. Thyſius notat, *Pedaneos* Senatores non dici, ſed Judices, qui de levioribus cauſis cognoſcebant, *l. 4. & l. fin. C. de Pedan. Jud.* quos Χαμαιδικαστάς, quod in imis ſubſelliis aſſiderent, vocat *Theophilus*. Vide Novellam 82. & *ibi Cujacium*. *Feſtus* Senatorem *Pedarium* fuiſſe eum ait, qui tacitus tranſeundo ad eum, cujus ſententiam probabat, quid ſentiret, indicaverit. Vide *ſuprà*; ut & Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 7. c. 5.* Sed & *Pedarii* & *Pediculari*, Græcè ποδοψόφοι, aliter Latinè *Sonipedes*, dicti ſunt, qui pede ſcabillum ſonabant. De Sacerdotibus Ægyptiis Gratius *in Cyneg. v. 42.*

Vix operata ſuo ſacra ad Bubaſtia lino
Velatur ſonipes feſtivi turba Canopi.

Ubi *ſonipes turba feſtivi Campi.* ἡ ποδοκτυπὴς eſt, ἡ ταῖς ποδοκτυπίαις ἀεὶ χαίρουσα, *ſcabillorum crepitu ſemper gaudens.* In Sacris enim ſcabillum pede ſonare conſueviſſe, Interpres vetus Statii docet. Sed & in Choro fuêre, qui pede percuſſô ῥυθμὸν canentibus dabant, ſaltantibuſque ἐμμελείας moderabantur. Quod non ſimplicis pedis percuſſione faciebant, ſed ſoleâ ligneâ, cui ſuppacta fuit è ferro regula ad majorem ſonum edendum. *Lucianus* σιδηροῦν ὑπόδημα, *ferreum calceamentum* vocat. Vide ſuprà ubi de *Crupezii* & hîc infrà ubi de *Pediculis*, item de *Scabellis*.

PEDANIUS Coſta, omiſſus à Vitellio in conſulatu, ingratus ipſi, ut adverſus Neronem auſus, & Virginii exſtimulator. Tacit. *Hiſt. l. 2. c. 71.*

PEDANIUS Secundus, Urbis præfectus à ſervo interfectus: ſeu negatâ libertate, cui precium pepigerat; ſive ob amorem exoleti inſenſo & dominum amatum non tolerante: Cæſoniô Pætô, Petroniô Turpilianô Conſulib. Tacit. *l. 14. Annal. c. 42.*

PEDASUS, Bucolionis maximi filiorum Laomedontis fil. frater Æſepi ex Abarbareâ nymphâ. Homer. *Il. 6.* Item civitas Pylo vicina, vinifera, ut idem Homer. author eſt *Il. 9.* Item oppid. Cariæ mediterran. à Cyro Pytharchio Duci datum. *Athen.* Item unus ex equis Achillis, ut idem tradit *Il. 16.*

PEDASUS; vide *Methone*.

PEDATURA, in *Gloſſ. Græco-Latin.* ποδισμὸς, quodlibet ſpatium, certô pedum numerô definitum, in quo aliquid poni locarique poteſt. Vegetius *l. 3. c. 8. Singulæ centuriæ, dividentibus Campidoctoribus & Principiis, accipiunt pedaturas.* Quas paulò antè *Podiſmos* dixit, ut & *l. 2. c. 7.* & *l. 3. c. 15.* pro dimenſione pedibus factâ, ſeu ſpatio certô pedum numerô definito. Sic paſſim in *veter. Inſcr.* & apud Agrimenſores. Atque ad has *Pedaturas* militares Vegetii, quæ ſcil. militibus aſſignabantur ad conſidendum in caſtris, vel alibi, referendum quidam cenſent, quod habetur in *Notit.* Orientis *c. 151.* & *152.* de *cohortibus quinta pedaturæ inferioris vel ſuperioris legionum Herculia & Jovia*; ita ut & *pedatura* hôc locô ſumatur pro eo podiſmo, qui hiſce legionum cohortibus aſſignatus erat: quod Pancirollus, *de munitione ex aggeribus & pedamentis facta*, haud rectè fortè interpretatur. Ita enim *pedaturas* etiam Tactici Græci uſurpant, atque inprimis Mauricius *Strateg. l. 11. c. 3.* & Leo *in Tactic. c. 15. § 36.* ubi mentionem faciunt *pedaturarum* in mœnibus, quæ ad cuſtodiam oppidi vel caſtri aſſignari ſolent militibus, quaſque πεζοπάτους vocat Conſtantinus Porphyr. *de Adminiſtr. Imp. c. 29.* διάβατα, Harmenopulus *l. 2. tit. 4. §. 52.* quòd hæc mœnium pars pervia ſit & *deambuletur*. &c. Vide Car. du Freſne prolixe de hac voce agentem in *Gloſſar.*

PEDE canentibus menſuram dandi mos veterum, vide infrà *Percutere menſuram*.

PEDELLUS, vide BEDELLUS.

PEDEMONTANA Regio, olim regio Taurinorum; nunc *Pede*-

montium vocatur, tanquam *pedem montium* dicas; quoniam ad radices Alpium eſt, quæ Galliam, Sabaudiamque ab Italia dividunt. Fines ejus ponunt Geographi ab Oriente Padum, à Meridie Ligurum Alpes, a Septentrione Duriam Ripariam. *Ducatus Taurinus* ſub Longobardis appellabatur, à quibus in provinciæ formam, cui dux præerat, redactus eſt. Hodie ſub ditione Ducis Sabaudiæ. Plura de hâc regione habet *Domin. Niger.* vulgò *Piemont. Baudrando* aliàs *Gallia Subalpina*, Regio eſt ampla, inter Ducat. Mediolanenſ. & Montisferrati ad Ortum, Valleſiam ad Boream, Genuenſem ditionem & Comitatum Niceæ ad Auſtrum, Sabaudiam & Delphinatum ad Occaſum, quibus ſeparatur Alpibus Cottiis & Grajis. A Pado bifariam ſcinditur. Partes ejus ſunt Pedemontium proprium, Ducatus Auguſtanus, Marchionatus Seguſinus, & Eporediæ. Item Salutiarum & Cevæ: Comitatus Aſtenſis & Dominium Vercellenſe. Quidam nunc addunt tractum Canavenſem, & partem Montisferrati. Duci conceſſam pace Claraſci. In *Pedemontanas* valles, Convallenſes, Angruniam, & alias, à Valdenſibus habitatas, copiis ductis Comes Trinitenſis, inauditô crudelitatis genere in miſeros ac innocentes graſſatus eſt, A. C. 1560. Vide Thuan. Hiſt. *l.* 27. Chriſtoph. Bitur. *in Perſeu. Conv.* Quæ ibidem priùs & ab eo tempore uſque ad noſtram ætatem acta, exhibet fideliter Legerus *Hiſt. Vald. Gall. & Belg. in fol. editâ Lugduni Bat. ante paucos annos.* Caput totius regionis eſt Auguſta Taurinorum, *Turin*, ubi ſedes Ducis. Vide *Gallia Subalpina*.

PEDEMONTIUM proprium continet territoria Taurini, Catiniani, Foſſani, Montis Regalis, Cunei, Saviliani & Claraſci: à Septentrione in Meridiem extenditur.

PENDENTISSUM, vide PINDENISSUS.

PEDEPULVEROSI, in *LL.* Burgorum Scoticorum *c.* 110. *Si burgenſes mercatores & Pedepulveroſi.* Gall. *Piepoudreux*, Angl. *Duſtie foote*, ibid. *c.* 134. *advena* ſunt, extranei. *Heſychio*, *Κονιορτόποδες, ἄγροικοι, ἐργάται.* Cicero, *l.* 1. *de Inv.* *Tum veriſimilia, hoc modò; ſi multus erat in calceis pulvis, ex itinere eum venire oportebat*, &c. Habebant autem hi Curiam peculiarem, in publicis nundinis, quam *Pedis pulverizati* vocant Cowellus *Inſtit. Jur. Angl. tit.* 1. §. 2. & *Spelmannus*, Angli verò *Piépouder*: ſic dictam, quòd in ea *Pedepulveroſorum* ſex extraneorum, Mercatorum præſertim, negotia & cauſæ de plano & ſummariè dirimantur. Chriſtophorus de S. Germano *de Conſuetud. Regni Angl. c.* 5. *In omnibus nundinis, habetur quadam Curia, eiſdem feriis incidens, quæ vocatur* Curia pedis pulveriſati, *quæ ſolùm tenebitur durante tempore feriarum illarum*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PEDES lavandi ritus, in Oriente olim frequens, vide ſuprà ubi de ritibus excipiendi *Hoſpites*, apud priſcos adhibitis. Apud eoſdem *oſculandi* conſuetudo memoratur Senecæ *de Benefic. l.* 2. *c.* 12. de *Cajo Cæſare*, *Cajus Cæſar dedit vitam Pompejo Penno, ſi dat, qui non aufert, deinde abſoluto, & agenti gratias porrexit oſculandum ſiniſtrum pedem.* Perſiæ Regum more, unde ſequitur, *Homo natus in hoc, ut mores liberæ civitatis Perſicâ ſervitute mutaret, parùm judicavit, ſi Senator ſenex, ſummis uſus honoribus, in conſpectu Principum, ſupplex ſibi, eô more jacuiſſet, quô victi hoſtes victoribus jacuêre: invenit aliquid infrà genua, quô libertatem detruderet.* Ad quam locum vide Lipſium. Sed hoc extra ordinem fecit Caligula. Diocletianus verò poſteà ordinarium id voluit eſſe, edictô vulgatô. *Ut omnes ſine generis diſcrimine proſtrati pedes oſcularentur, quibus etiam venerationem quandam adhibuit, exornans calceamenta aurô, gemmis & margaritis, (quod feciſſe ante eum Caligulam memorant) eundem ornatum immiſcuit veſtibus.* Idem tamen & ante Diocletianum fecit Maximinus Jun. de quo Capitol. *c.* 2. *Inſalutationibus*, inquit, *ſuperbiſſimus erat & manum porrigebat & genu ſibi oſculari patiebatur, nonnunquam etiam pedes.* At de Seniore Maximino, *Id nunquam*, ait, *ibid. paſſus eſt qui dicebat. Dii prohibeant, ut quiſquam ingenuorum pedibus meis oſcula figat.* Quod in Trajano quoque laudat Plin. *in Panegyr. c.* 24. Tranſiit mos ad recentiores Imperatores Græcos, teſte Georg. Codinô Curopalate, qui *l. de Offic. Palat. Conſtantinopolitani p.* 140. ubi agit *de matutino magna Dominica Paſcha*, refert, paratô in triclinio Imperatoris thronô, ſimulatque ex Eccleſia exiiſſet &c. omnes Principes tum ingredientes, quemque ad ultimum uſque *oſculatos fuiſſe primùm dextrum pedem Imperatoris*, dein manum dextram, poſteà genam illius dextram. Et ad quintum hebdomadis diem, quem vocant *ἀνακαινισμόν*, i. e. *renovationem*, Patriarcham, venientem in Palatium, cum ſummis Sacerdotibus, Archimandritis & Antiſtitibus, mutatis veſtibus, adiiſſe Imperatorem, ſtantem in throno ſuo, & accedentem benedixiſſe ac oſculatum eſſe Imperatorem ad os: ſimiliterque ab Imperatore Deſpotam deſignatum, qui ei proximus eſſe deberet, *oſculatum fuiſſe Imperatoris pedem*: Inde ad Pontifices Romanos &c. Vide quoque ſuprà ubi de *Oſculo*. Sed & olim mancipia, ſi in aliqua gravi culpa deprehenderentur, miſericordiam Dominorum ſuorum implorantia, *pedes* eorum proſtrata apprehendebant. Rei item, quià Principe veniam poſtulabant. Ut & pœnitentes in veteri Eccleſia, qui dum eſſent in primo pœnitentiæ ſuæ gradu, ante veſtibulum Eccleſiæ, proſtrati, *pedes* fidelium apprehendentes, eorum precum implorabant auxilium. Illi propterea, qui multum deferrent ſanctitati, non ſolùm eorum, qui in Eccleſiaſticis muneribus eminebant, ſed etiam Confeſſorum, aut eorum, qui ob nomen Jeſu Chriſti carceribus detinebantur, vel manus eorum deoſculabantur, vel ad *pedes* uſque eorum ſe demittebant, ut hôc honore animos eis adderent, adversùs opprobria quæ ſuſtinebant. Quod etiam ab ipſis Magnatibus & Regibus nonnullis, non Epiſcopis ſolùm, ſed etiam aliis ſanctitatis nomine celebribus, delatum legimus. Nec omittendus *Pedes ungendi*, antequam calceos inducerent, vel cum è bello eſſent reverſi, in conviviis item eorundem Veterum mos, de quo quædam adnotavit Plin. *l.* 13. *c.* 3. & Jo. Meurſius *Commentario ad Lycophronem*: plura dicemus infrà ubi de *Ungendi ritu*, it. voce *Unguentum*, ubi cruribus pedibusque in ſpecie Menoeſium olim deſtinatum fuiſſe videbimus. De conſuetudine Philoſophorum quorundam *pedibus alternis*, ferventibus arenis, inſiſtendi, ab Ortu uſque ad Occaſum Solis, *ἀτενὲς χρώ* [illegible], vide eundem Plin. *l.* 7. *c.* 2. De ritu coronas ponendi ante *pedes* ejus Numinis, cui conſecrabantur (etiam in Apocalypſi *c.* 4. *v.* 10. indigitato) Propertium *l.* 2. *El.* 10. *v.* 21.

Ut caput in magnis ubi non eſt tangere ſignis,
Ponitur hic imos ante corona pedes.

Ad quem locum vide Car. Paſchalium *Coronar. l.* 4. *c.* 11. plura verò, infrà voce *Pes*.

PEDES Menſarum, apud Romanos, eburnei erant, laminis putaminum teſtudineorum minutim ſectis obducti coopertique. Plin. *l.* 9. *c.* 11. *Teſtudinum putamina ſecare in laminas, lectoſque & repoſitoria his veſtire, Carvilius Pollio inſtituit, prodigi & ſagacis ad luxuria inſtrumentum ingenii.* Et Philo Judæus, ad Tiberium Principem à ſuis popularibus legatus, citante J. Lipſiô de hoc Romanorum luxu, *Τρίκλινα*, inquit, *καὶ περίκλινα χελώνης ἢ ἐλέφαντος κατεσκευασμένα, καὶ τιμαλφεστέρας ὕλης, ἃ τὰ πλεῖστα λιθοκόλλητα*, i. e. *Tricliniares lecti & Stibadia, teſtudine aut ebore adornata, & meliori etiam materiâ, atque ea plerunque gemmata.* Vide quoque Senecam *de Benefic. l.* 7. *c.* 9. Plin. iterum *l.* 16. *c.* 43. Clem. Alexandrinum, Lucianum *in Aſino* &c. Sed & meminit eburneorum *Pedum* Plato, Poeta Comicus vetuſtiſſimus, apud Athenæum *Dipnoſophiſt. l.* 2. *c.* 6.

Κᾆτ' ἐν κλίναις ἐλεφαντόποσι, καὶ στρώμασι πορφυροβάπτοις.
Κᾆτ' φοινικίσι παρδιανικαῖς κοιμωμενοι κατάκεινται.
In lectis deinde eburneis fultis Pedibus *ſtragulisque purpurâ tinctis*
Et oſtrô Sardinianô, dormituri recumbunt.

Sextus item Propertius *l.* 2. *Eleg.* 13. *v.* 23.

Nec mihi tunc fulcrô ſternatur lectus eburnô,
Nec ſit in Attalico mors mea nixa thoro.

Et Catullus *Epithalamio Juliæ ac Mallii. Epigr.* 62. *v.* 111.

O cubile, quod homine
Candido pede *lectuli*
Quæ tibi veniunt bona,
Gaudeas

Ubi tamen non deſunt, qui non de eburneo fulcro intelligi verſum ſecundum velint, ſed de argenteo *Pede*: aurô enim argentôque obduci lecticas, tam tricliniares, quàm cubitorias, olim conſuevisse, patet ex Papiniano *l.* 9. *ff. de ſupell. leg.* & Martiali *l.* 8. *Epigr.* 33. &c. Præſentârunt autem *Pedes* ſæpius hiantes pardos, uti docet Juvenal. *Sat.* 11. *v.* 123.

Grande ebur & magnô ſublimis pardus hiatu.

Aliàs leonum effigies exprimebant, &c. Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Job. Roſin. l.* 5. *c.* 26. Gerh. Joh. Voſſ. *de Orig. & Progr. Idololatriæ l.* 3. *c.* 50. &c.

PEDES Navium, *remiſium*, Nonio Marcello. Vide quoque Artemidorum *l.* 1. *c.* 50. Unde *Remipedem* navem dixit Auſonius, *Ep.* 5. *v.* 32. & Paridis navem à fabricatore, *Φερεκλέους πόδας Lycophron.* Callimachus quoque *Epigramm.* 6. *ἱστίων ποσί*, & Lucilius *Sat.* 8

Verùm flumen uti atque ipſo divortio aquarum
Ilignis pedibus *circumtum concinit aquis.*

Indidem naves *ambulare* dicuntur, Catoni *de Re Ruſt. c.* 1. & ſcaphæ *progredi*, Salluſtio. *Curſus* quoque iiſdem tribuitur, ut videre eſt apud A. Gellium *l.* 10. *c.* 26. Vide quoque infrà *Pegaſus*. Aliàs tamen *pedes* pro velis. Vide ſuprà *Pariare vela*, & plura hanc in rem, apud Joann. Meurſium *ad Lycophronem* & Salmaſ. *ad Solin. p.* 568. nec non infrà, voce *Pes*.

per PEDES, menſura limitum, caſtrorum item metatio fiebat olim, vide ſuprà *Paſſus*. Suſpenſio quoque interdum, vide infrà *Suſpendendi*.

PEDESTRES Statuæ, quæ frequentiſſimæ, manus habebant exertas, quô fortè imperium denotare voluêre Veteres: *Una enim manus clypeum prætendebat, altera imperantis ſpecie extendebatur*, Servius *ad Æn. l.* 8. *v.* 301.

Et nos & tua dexter adi pede ſacra ſecundô:

Hinc Statius in Equo Maximo *l.* 1. *Sylv.* 1. *v.* 37.

Dextra vetat pugnas, lævam Tritonia Pallas
Non gravat. ——— ———

Et Corippus *l.* 2. *Num.* 4.

Circumfuſa chlamys, rutilô quæ ornata metallô
Principis exerta vincebat lumina dextrâ.

Ritus initiô à Cethegorum familia ſumtô, qui ſine tunica nudoque humero & brachiô extra togam porrectô incedere, peculiari ac gentili more, fuêre ſoliti: quem poſtea etiam in bellis ſervârunt, ut ſcilicet ſine tunica, ſolô cinctu ac chlamyde, exertô brachiô pugnarent. Lucan. *l.* 2. *v.* 543.

——— *Exertique manus veſana Cethegi,*

Silius Italicus *Punicorum l.* 8. *v.* 586.

Ipſe humerô exertus gentili more Parentum,
Difficili gaudebat equô, &c.

Sic & in ſtatuis Cauſidicorum, exertæ erant dextræ, quòd iis geſtus fieri ſolerent: &c. Præter has, fuêre & Triumphales & Equeſtres, ſed quæ non niſi graviſſimis de cauſis concedebantur, idque rarenter admodum, nec niſi optimè de Rep. meritis & ſpecioſiſſimis quibuſque Ducibus: teſte Vellejô Paterculô *Hiſt. Rom. l.* 2. *c.* 61. ubi per trecentos annos nemini Equeſtrem ſtatuam, præter quàm Lucio Sullæ & Cn. Pompejo & Cajo Cæſari, poſitam fuiſſe, refert: de iſtiuſmodi ſtatua honori Auguſti Imp. dicatâ verba faciens. Has dextram ſimiliter protenſam habuiſſe, latè probat Thom. Dempſter. quem vide, *Paralipom.*

pam. in Roſin. l. 9. Vide & ſuprà voce *Exſerendi.* De *Pedeſtribus* Copiis, vide infrà in voce *Pedites.*

PEDESTRIS Sermo, Græcè Πεζὸς λόγος, Poëticô poſterior, vide ſuprà, ubi *de Oratione Soluta.* Sic autem dictus à *pede* eſt, quem etiam ſoluto ſermoni dat Papinius *l.* 2. *Sylv.* 7. *v.* 22.

Dum qui vos geminas tulit per Artes
Et vincta pede vocis, & ſoluta,
Romani colitur chori Sacerdos.

Nihil enim ſine numeris ſcripsêre Antiqui. Ita Tibullus ad Meſſallam *l.* 4. *Epigr.* 1. *v.* 35.

Convenientque tuas cupidi componere laudes
Undique, quique canent vinctô pede, quique ſolutô.

Unde & *pedeſtres Hiſtorias* ſimiliter de ſoluta oratione dixit Horatius *l.* 2. *od.* 12. *v.* 9. 10. cui *Equeſtres* ſive Poëticas narrationes opponi docet Scholiaſtes antiquus, a Jac. Cruquio conſtipatus. Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium d. l.* nec non ſuprà, ubi de Veterum *Legendi* ratione, & infra ubi de *Politicis verſibus.*

PEDIACI, Athenis dicti, in plano habitantes, Democratici, quos Piſiſtratus contra Diacrios concitavit. Ariſtotel. *l.* 5. Polit. *c.* 5.

PEDIADIS, regio Bactrianæ, per quam Oxus fluv. decurrit. *Polyb.*

PEDIÆI, ſecundi ordinis, in regione Attica, quibus ſecundum Solonis leges præfuit Lycurgus. Dicti ſunt Græc. πεδιεῖς, quòd in medio civitatis adeoque in planitie habitarent, quemadmodum *Diacrii* vocabantur οἱ ἐξ ἄστεος, ut loquitur Diogenes Laertius *in Solone*, qui ſuperiorem Urbis partem incolebant: *Parali* verò reliqui, qui littori viciniores erant. His inter ſe de regimine concertantibus, cùm Diacrii ad Democratiam inclinarent, ut docet Plut. *in Solon.* in Oligarchiam *Pedias* propenderent, *Paralii* verò ex utraque mixtum Reip. ſtatum ſectarentur, controverſiæ Arbiter electus Solon priſtinô Civium diſcrimine obliteratô, eos in 4. novas claſſes diviſit, Pentacoſiomedimnos, Equites, Zeugitas & Thetas, pro facultatum cenſuſque ratione: e quibus ad munera publica tribus prioribus admiſſis, ultimos velut proletarios ac cenſos capite planè ab omni Reip. adminiſtratione, excluſit. Vide Franc. Roſſæum *Archæologia Attica l.* 1. *c.* 4.

PEDIARCHUS, ſagittariorum Gelonis Dux. Vide Polyæn. *l.* 1. *c.* 27. *n.* 2.

PEDIANUS, vide *Aſconius.*

PEDIAS, Græcè Πεδιὰς, Cilicia dicta eſt, quà jacet campo, nam in πεδιάδα & τραχεῖαν dividebatur. Hinc Πεδιανοὶ Cilices dicebantur, qui Πεδιάδα colebant, Latinè *Campanos* liceat dixiſſe. Extendebatur autem hæc Campania Ciliciæ ab Iſſo uſque ad Tarſum. Salmaſ. *ad Solin. p.* 772.

PEDIAS, tribus Atticæ. *Steph.*

PEDIASIMUS Johannes, vide *Johannes.*

PEDIBULUM, apud Auctorem *Vitæ* S. Fructuoſi & Sociorum, *Qui cùm ſenſiſſet* pedibulum *ipſorum, confeſtim ſurrexit & prodiit ad eos foràs in ſoleis:* Cardinali *Baronio* & *Bollando*, eſt virga lictoris, quâ ſolebant olim portas pulſare ingreſſurô Conſule; Dominico verò Macro eſt ſtrepitus pedum ambulantium, quaſi *pediambulum.* Quomodo vox ſumi videtur apud Gregorium Turonenſ. *Hiſtor. l.* 3. *c.* 15. *Quibus pergentibus audiunt* pedibulum *equitum currentium.* Vide eum *in Hierolex.*

PEDIBUS iter facere virile, adeoque Principibus olim Regibuſque multo in uſu. Curtius de Alexandro ſuo *l.* 6. *c.* 5. *Rex* pedibus *iter plerumque faciebat.* Et Sueton. *in Julio, c.* 57. *In agmine nonnunquam equô, ſæpius* pedibus, *anteibat.* Et quidem prior, *ſi iter faceret minùs urgens, diſcebat ſimul in progrediendo, aut jaculari aut in currum concitatum inſilire & deſilire*, *Plut.* Quod inſigne laboris militaris ac tolerantiæ regiæ exemplum Trajanus Imp. imitatus, *Cum legiones duceret, ſeu potiùs (tanta velocitas erat) raperet, non vehiculum unquam, nec equum reſpexit*, teſte Pliniô, *Panegyr. c.* 14. qui proin *communia & confuſa privatis veſtigia*, miris in Principe laudibus effert. Imò ante Fabium Dictatorem lege prohibitum apud Romanos Duci, equô vehi, ut cùm in peditatu maximum exercitus robur poneretur, ei Dux ſemper in acie adſtaret, primumque omnium Fabium hunc à Senatu petiiſſe, ut equô ſibi liceret in bello uti, legas apud Plut. in *Vita* ejus. Μαλακίας itaque & mollitiei poſtulati, qui nunquam niſi equô vel curru incedere, *quaſi pedum uſum amiſiſſent*, ut Plin. iterum ait, conſuevêre, de qua vide Ariſtotelem *Ethic. l.* 7. *c.* 9. Ciceronem, qui hôc nomine falsè perſtringit Verrem 5. *Verrinâ*, Senecam *Ep.* 55. &c.

à PEDIBUS, vide ſuprà. *Ad pedes Delſinus*, ac infrà *Pediſſequi.*

PEDICA, vinculum, quô pedes vinciuntur. *Nonio*, Græcè Ποδοκάκκη, de qua voce *Harpocration*, Ποδοκάκκη, inquit, τὸ ξύλον, τὸ ἐν δεσμωτηρίῳ οὕτως ἐκαλεῖτο, ἤτοι παρὰ τὸ ἐμβεβλημένων τῶν ἐν αὐτῷ κατέχειν τοὺς πόδας ... ἢ κατὰ συγκοπὴν, ὥς φησι Δίδυμος, οἷον ποδοκατοχή, i. e. *Podocacce dictum eſt lignum, cujus in carcere uſus: vel per inſertum alterum cappa, quaſi* ποδῶν κάκωσις, *vel per ſyncopen, ut ait Didymus, quaſi* ποδοκατοχή. Huic immiſſi in carcere pedes conſtringebantur, ut *Suidas* habet. *Heſych.* verò Ποδοκάκκην non ipſum lignum, ſed τὸν ἐν τῷ ξύλῳ δεσμὸν, *in ligno vinculum*, quô pedes ei adſtringebantur, vocat. Ξύλον ſeu *Lignum* ſimpliciter appellatur, apud Lyſiam ἐν τῷ κατὰ Θεομνήστου α', item in legibus Solonis, & hodieque apud Demoſthenem ἐν τῷ κατὰ Τιμοκράτους, in lege κλοπῆς: Latinis auctoribus *Nervus* dicitur, de qua voce vide *ſuprà.* Aliud autem fuit Ποδοστράβη, quæſtionis videl. ſeu tormenti genus, quô rei pedes manuſque torquebantur: hæc luxabat membra illius, qui torquebatur. Unde à Comicis chirurgicum inſtrumentum illud, quô membra reſtituuntur luxata, tacitè Ποδοστράβη dicitur. Fortè idem cum mala manſione. Vinculum autem, quô pedes manuſque impediebantur & cui collum præterea inſerebatur, Πεντεσύριγγον ξύλον i. e. *quinqueſiſtulare lignum*, vocitatum legimus. Vide Pollucem *l.* 8. *c.* 7. *Heſychium*, Sam. inprimis Petitum *Comm. in LL. Atticas*, *l.* 4. *tit.* 9. Vide quoque ſuprà *Cipparius.* Ab hominibus vox ad feras tranſlata: Namque *Pedica* Cervorum Aprorumque etiam *Retia* dicta: in quibus laquei à βρόχος & σπαρτίς, ex geniſta, h. e. σπάρτῳ fiebant. *Xenophon*, Τὰς δὲ βρόχους τὰς σπαρτίδας ... ἐκ σπάρτου, ... Ubi rationem hujus rei reddit, quia ſpartum minimè putreſcat, ſeu *præcipuè duret*, uti loquitur Plin. *l.* 19. *c.* 2. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 766.

PEDICULA, Latinis videntur fuiſſe dicta, quæ Græcis Ποδοψέλια, vel Ὑποπόδια, *ſcabella*, quô nomine ſandalia lignea veniebant, quibus in Choris & ſaltationibus Veteres olim uſi fuêre. Uti enim hodiè in Muſicis concentibus, ab eo qui reliquis una canentibus modum dat, levatâ poſitâque manu menſa aut liber feritur, quod *menſuram percutere* vulgò dicitur, ita apud Veteres in Choris ac ſaltationibus, pedum ſupploſione idem fiebat. Habebant autem tales, in Theatris, quò clarior ſonus eſſet, ligneas ſub pedibus ſoleas, ad hunc uſum ſolùm factas, κρούπεζα Græcis, & κρούπετα, atque hinc ποδοκτύπα & ποδοψόφος, vocitati ſunt: Imò, quô majorem ſonantioremque ſtrepitum ederent, multi, ſaltantibus Pantomimis, ferreas ad eam rem ſoleas habebant, ut ex *Luciano* diſcimus. Cujuſcemodi ſandalia, lignea inprimis, Latini *ſcabella* videntur appellâſſe, quòd inſtar ſcabellorum eſſent & ex ligno fierent, pedibuſque ſubjicerentur, uti ſcabella, quæ ὑποπόδια hinc Græcis dicta ſunt, ſive *Pedicula*, etiam ποδοψόφια, à *pedum ſtrepitu*, quem ederent. Sed & fortè habuerunt ſcabella in hunc uſum parata, quæ pedis pulſu lignea ſolea vel ferrea percuſſa ſonarent. Namque quemadmodum ποδῶν κτύπον ſaltationi Mimorum adhibitum fuiſſe, ſcribit Lucianus, ita & Scabellorum crepitum ſaltantibus fieri ſolitum, docet Suetonius de Caligula, *c.* 54. *Saltabat autem nonnunquam etiam noctu: & quondam tres Conſulares ſecundâ vigiliâ in Palatium accitos multaque & extrema metuentes ſuper pulpitum collocavit: deinde repentè magnô tibiarum & ſcabellorum crepitu, cum palla tunicaque talari proſiluit ac deſaltatô canticô abiit.* Quæ ſcabella, quia ſine ulla toni variatione, tenore quôdam continuô & æquali, ad pedem feriebantur, inde quoque *ſyntona* appellata ſunt. Unde *Syntonarius*, qui ſcabella aut cymbala pede percutiebat, quemadmodum idem à *Pediculis*, *Pedicularius.* Optimæ *Gloſſæ*, *Pedicularius*, Συντονάριος. *Pedicularium* vocant, τὸν ποδοψόφον, τὸν ποδὶ κρούοντα, quales etiam *Pedarii* vel *Podarii* dicebantur. Aliæ *Gloſſa*, Ποδοψόφοι, *Pedarii*; in iiſdem Ποδοψόφιον, *crepitaculum.* Excerpta ex *veterib. Gloſſis*: *Crotalum*, ποδῶν ψόφος: Cujuſmodi pedum crotala & crepitacula ἀσκάρους etiam Græci vocâſſe videntur. Nam ἄσκαρος calcei genus eſt *Heſychio*, &c. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino Imperat. c.* 19. & infra in voce *Scabellum.*

PEDICULI, Italiæ populi Apulis & Salentinis contermini. Plin. *l.* 3. *c.* 5.

PEDICULUS, Paul. *l.* 32. *ff. de auro arg. eſt*, de quo ſigna ſuſtinentur, *baſis*, ſed tenuis: Et ſic plerunque *Pediculi* Columellæ dicuntur, quibus arborum rami baccis onuſti ſuſtinentur, quaſi *parvi pedes* Hotomann. *Pediculis* argenteis adjuncta ſigilla ænea, *dict. l.* apud Joh. Calvinum *Lexic. Jurid.* Atque inde *Pediculo* animali nomen. Unde, uti apud Hebræos כן *Chen baſin* ſignificat, ita כנים *Chinnim*, ſunt *pediculi*, nomen habentes à כונן *chonen*, quod *firmare* & *ſtabilire* eſt; quia pediculus animal firmum & ſtabile eſt, atque à corpore δυσαφαίρετον, ut tradit Philoſophus *Hiſtor. l.* 5. *c.* 31. Quam moleſtum hoc ſit inſecti genus, Ægyptii inprimis experti ſunt, quô nullam aliam moleſtiorem fuiſſe plagam, ſcribunt Mahumetani, ita enim illi, *Moſes vvit ad urbem Ægyptiam quæ vocatur Ain ſams* (Fons Solis) *quam cùm virgâ ſuâ percuſſiſſet, inde ſparſi fuêre pediculi per totam Ægyptum, qui aggreſſi, quidquid ex ſeminibus, arboribus & herbis ſupererat, totum id conſumſerunt adeoque terram linxerunt: Et inter cujuſque veſtem & pellem irrepſerunt, ut eum morſu divexarent. Et ſi quis cibum comederit, is ſtatuit pediculis, nec ulla iis accedit plaga moleſtior plagâ* Pediculorum, *qui capillos invadebant & carnem & palpebras & ſupercilia & pellem, ac ſi variolis laborâſſent, ſomnumque & quietem arcebant. Itaque ad Moſen clamârunt, & opem ejus imploraverunt, dicentes, Nos pœnitet, roga igitur pro nobis Dominum Deum tuum ut hoc malum avertat. Et oravit pro iis* Moſes, *cui beneſit: & Deus* pediculos *ab ipſis abſtulit, poſt ſeptem dies elapſos, ab uno nempe Sabbatho ad aliud Sabbathum*, apud Bochartum. Ad cujus omnino plagæ Memoriam, quâ Magos ipſos ac Sacerdotes veriſimile eſt graviùs fuiſſe afflictos, cautiones poſteà varias Sacerdotibus Ægyptiorum adhiberi conſueviſſe, diſcimus ex Herodoto *l.* 2. *c.* 37. ubi illos tertiô quoque die corpus eradere fuiſſe ſolitos ſcribit, ἵνα μήτε φθεὶρ μήτε τι ἄλλο μυσαρὸν ἐγγίνηταί σφι θεραπεύουσι τοὺς Θεούς. *Ne Deos colentibus, pediculus, aut quid aliud inſit immundum.* Et Plutarcho *in Iſide*, ubi lineis veſtibus illos uſos tradit, quia linum ἥκιστα φθειροποιεῖ, *minimè pediculos gignat*, &c. Vide Sam. Bochart. *Hierozoic. l.* IV. *Part. poſter. c.* 18. *toto.* Cæterùm *pediculi* non hominibus ſolùm, ſed & beſtiis infeſti. Et quidem alii equorum, alii boum, alii porcorum, alii ovium & caprarum proprii: & ſua cuique lues ac peculiare malum eſt. Sunt etiam leonum & cervorum pediculi. Sunt aquilarum, accipitrum, olorum, anſerum, gallinarum, phaſianorum, columbarum, perdicum, coturnicum, de quibus multa Scriptores. Delphines quoque & ſalmones in piſcibus & in inſectis ſcarabæi, imò & in plantis abrotonum, abſinthia, aquilegia, nymphæa &c. hâc labe non carent. Vites etiam, ſi *Cteſiæ* credimus. Ita, ut vix ulla ſit peſtis, quæ latiùs divagetur: de quibus omnibus vide Bochartum *d. l.* & Muffetum *Theatrô Inſectorum l.* 2. *c.* 23. Interim Banianis, inter Indos, in veneratione, qui quâ ceremoniâ captos *pediculos* in terram deponant operamque dent omnem ne conterantur, aut conculcentur, exponit P. de Valle *Itiner. Part.* 2. Nonnullis gentibus quoque in cibum ceſſêre. At Adyrmachidarum fœminas eos præmorſos abjeciſſe olim, diſcimus ex Herodo-

rodoto *l.* 4. In Acridophagis porrò etiam alatos reperiri, habes apud Auctores præfatos, uti hanc in rem varia quoque apud Gerh. Johan. Voſſium *de Orig. & progr. Idolol l.* 4. paſſim, inprimis *c.* 67. ubi *de ortu illorum deque iis, qui pediculari morbò perierunt*, de quibus & infra aliquid, voce *Phthiriaſis*, it. *Pududare.* Vide quoque ſuprà *Feralis.*

PEDILA, calceamenta erant utrique ſexui communia, apud Græcos, quemadmodum & Eumarides & Diabathra. Græcè Πέδιλα. Interim illis hoc erat ſingulare, quòd elegantia eſſent atque ad delicias & oſtentationem comparata variiſque ac eximiis coloribus picturata. Unde καλὰ πέδιλα, apud Homerum, *Il. β. v.* 44. Vide Ben. Balduinum *de Calceo.*

PEDILI, populi ad cavum Alpium incolentes. *Plin.*

PEDIRA, urbs Sumatræ, in parte Boreali vix 50. mill. paſſ. ab Acemo in Ortum. Pacemum versùs. Cùm portu ſatis capaci. Sub rege Acemi, cum regno cognomine.

PEDIRUM. unum ex Sumatræ Inſul. Regnis, de quo vide Georg. Hornium *Orbe Imper. ſub fin.*

PEDISSEQUI. ſervi erant, qui dominum dominamve ſequebantur, quemadmodum & illis anteambulones, & iſtis anteambulatrices ſuæ erant. De *Pediſſequis* legatis JC. *in l.* 65. *ff. legat.* 2. *Pediſſequis meis, quos ad curam Templi reliqui.* Meminit quoque eorum Phædrus *l.* 4. *fab.* 4. *v.* 36.

Veſtem, uniones, Pediſſequos, & cætera,
Illi aſſignate, vitam quæ luxu trahit.

Athenæus item, qui ideò ſervorum myriades comparatas fuiſſe ſcribit, ut comitum, anteambulonum, aſſeclarum copia ne deeſſet. Ammianus *l.* 14. *Nonnullos fulgentes ſericis indumentis, ut ducendos ad mortem, vel ut ſine diritate ominis loquamur, prægreſſò exercitu, arma cogentes manipulatim concitatò fragore ſequitur multitudo ſervorum.* Unde magnum *Pediſſequorum* fuiſſe numerum colligimus: quos ex Maurorum Æthiopumve natione aliqui habuerunt, ut glorioſulus ille apud Theophraſtum, *Character.* Cimonem, inclytum Athenienſium Ducem, ſemper *Pediſſequos* cum nummis ſecutos eſſe, ut, ſi quis opis ejus indigeret, haberet quod ſtatim daret, narrat Corn. Nepos *in ejus vita. c. ult.* Alii erant, pueri *ad Pedes*, qui epulanti domino adſtabant, inde appellationem nacti. Seneca *de Benefic. l.* 3. *c.* 27. *Servus, qui cœnanti ad Pedes ſteterat, narrat quæ inter cœnam ebrius dixiſſet.* Vide quoque Suetonium *in Calig. c.* 26. & eundem Senecam *Ep.* 27. Cicero *circumpedes* appellat *in Verrem* 2. *Servos artifices pupilli cùm haberent domi, circumpedes autem homines formoſos & literatos.* Literatos quidem, ut Calviſius Sabinus, apud *Senec.* formoſos, ut plerique omnes è ſecta hominum beatiorum, qui pueris formâ inſignibus non Tricclinium modò, ſed & Coquinam referſerunt. Vide Martialem *l.* 10. *Epigr.* 60. Fuit autem, quos ad *Pedes* vocabant, officium, ſoleas accumbentium dominorum cuſtodire. Martial. *l.* 12. *Epigr.* 89.

Bis Cotta ſoleas perdidiſſe ſe queſtus,
Dum negligentem ducit ad pedes vernam,
Qui ſolus inopi præſtat & facit turbam:
Excogitavit homo ſagax, & aſtutus,
Ne facere poſſet tale ſæpius damnum:
Excalceatus ire cœpit ad cœnam.

Eoſdem dixerunt *à Pedibus.* Cicer. *l.* 8. *ad Att. Ep.* 5. *Nec ullam ob aliam cauſam Pollucem, ſervum à* Pedibus *meum, Romam miſi.* Martial. feſtivè, *l.* 3. *Epigr.* 23.

Omnia cùm retrò pueris obſonia tradas,
Cur non menſa tibi ponitur à Pedibus?

Et hæc demum eſſet, in ſacris tabulis, vera & germana ſtatio Mariæ Magdalenæ, quam Pictores, inſcitiâ per manus & penicillos traditâ, conjurârunt, ut perpetuò contra fidem Hiſtoriæ, in triclinio Simoniano, malè collocarent, Laur. Pignorius *Comm. de Servis.* Redeo ad *Pediſſequos*, vel potiùs *Pediſſequas*, namque & ex hoc ſexu fuiſſe, docet Terentius *Andria, Actu* 1. *Sc.* 1. *v.* 96.

——— *Accedo ad* Pediſſequas.

Vide quoque *l.* 59. *ff. de manumiſſ. teſtam.* in qua eſt, *Pediſſequas omnes, quarum nomina in rationibus meis ſcripta ſunt.* Hæ nobiliores Matronas ſequebantur, ut & quas ἀκολούθους vocant in univerſum Lucianus *Lexiphane.* Harum favorem captabant, dominæ placituri. Plautus *Aſinar. Actu* 1. *ſc.* 3. *v.* 33.

——— *Illis reſtudes,*
Volt placere ſeſe amicæ, volt mihi, volt Pediſſequæ:

Nec ipſos pueros ſine comitibus *Pediſſequiſque* fuiſſe, cùm in publicum prodirent, diſcimus ex Cornificio *l.* 4. *Gorgia Pediſſequa puerorum, abſconde pueros, defende, fac incolumes ad Adoleſcentiam perducas.* Apud minùs pudicas mulieres hujus comitatus portio fuerunt, Salutigeruli pueri, Internuncii miniſtri, quorumque meminit Juvenal. *Sat.* 14. *v.* 28.

Ut non ter decies reſpiret, conſcia matri
Virgo fuit, ceras nunc hanc dictante puſillas
Implet, & ad mœchum dat eiſdem ferre cinædis.

Vide plura, apud præfatum Pignorium.

PEDITES, altera ſed præcipua Exercitus pars, ubique proſunt, cùm Equitum in campis tantùm locisque planis aliquis uſus ſit. Qua de cauſa Veſpaſiani Imperatoris copiæ Veronam belli ſedem legerunt, ut quæ potior viſa, patentibus circum campis, ad pugnam equeſtrem, quâ prævalebant, teſte Tacitò *Hiſtor. l.* 3. *c.* 5. qui & *Annal. l.* 12. *c.* 55. memorat, agreſtium Cilicum nationes commotas, montes aſperos campis cepiſſe: & miſſos contrà Equites turbatos fuiſſe, eo quòd duri circum loci *Peditibuſque* ad pugnam idonei equeſtre prælium haud patiebantur: ut de periculis, quæ in locis impeditis, paludibus, mari, oppidorumque oppugnatione aut propugnatione, nil dicam. Quin & Equitum, re penè deſperatâ, in *pedes* ſe dantium exempla cùm alibi reperias, tum apud Livium *l.* 4. *c.* 38. *l.* 29. *c.* 2. & *l.* 39. *c.* 31. Quod Cæſar de Germanis etiam *Bell. Gall. l.* 4. *c.* 2. & Tacitus de Agricola, *in ejus vita c.* 35. ſcribit. Imò & in locis non impeditis, licèt magnus Equitum ſit uſus, *Peditis* vis non multo minor eſt, adeò ut etiam illum impetum & procellam Equeſtrem facilè excipiat, ſi modò idoneus ſit illis ordo & arma: quorum is cùm defuerit Parthis apud Tacitum *Annal. l.* 6. *c.* 34. Sarmatiſque Jazygibus apud eundem, *Hiſtor. l.* 3. *c.* 7. non mirum, quod omne eorum in Equite robur fuerit. De utriſque egregiè, dubium melior miles an Hiſtoricus Xenophon *de Exercit. Cyri l.* 3. milites ſuos, qui equis carebant, animaturus: *Decem millia*, inquit, *Equitum, non ſunt ampliùs quàm decem millia hominum. Nam ab equo vel morſu vel calcitratione, nemo facilè in prælio periit. Viri ſunt, per quos in pugnis omnia geruntur. Atque nos quidem multò, quàm equites, tutiores ſumus. Nam illi in equis hærentes, non nos tantùm metuunt, ſed illud etiam, ne ab equis excutiantur: nos terra firmiter innixi, vehementiùs ferimus ac certiùs. Una tantùm re nobis præſtant Equites, ſecuriùs quàm nos fugam arripiunt*, vide Matth. Berneggerum *in Taciti German. quæſt.* 24. Apud Romanos, cùm Legio ex pedeſtribus equeſtribuſque copiis conſtaret, ſuò tempore *Peditum* in illa ſex millia, Equites ſeptingentos triginta duos fuiſſe, auctor eſt *Vegetius:* Diſtinguebantur autem *Pedites* in Cohortes & Manipulos, quorum hi iterum in ſuas Centurias erant ſubdiviſi; imò & hæ nonnunquam in ſua diſtribuebantur contubernia. Sic ut in juſta Legione eſſent decem Cohortes, quarum quælibet tres Manipulos, ſingulos duabus Centuriis conſtantes, continebat. Qui Contuberniis præerat, *caput Contubernii vel Decanus:* qui mille *Peditibus* præerat, Tribunus vocabatur *Militum;* ſicut *Centuriones*, Centuriarum vocitabantur Præfecti. Qui agmen extremum & quaſi tergum aciei obſervabant, *Tergiductores* vel *Extremi agminis Duces*, ſunt dicti. Vide Sigonium *de Jure Rom. l.* 1. *c.* 15. *ubi in ſingulos millenos Pedites centenos Equites additos ait* Alexandrum ab Alexandro *Genial. dierum l.* 1. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 5. &c. Hodie in regimine, ut vocant, *Pedeſtri*, primas tenet *Magiſter Peditum* & ejus Vicarius. Sequuntur *Tribuni Peditum*, & eorum Vicarii: Præfectus Excubiarum, *Metator Pedeſtris*, Præfectus annonæ: Centuriones, Signiferi, Ordinum ſtructores, Diverſoriorum deſignatores, Ordinum Ductores, Decuriones, de quibus vide Wendelinum *Polit. l.* 2. *c.* 40. §. 7. 8. 9.

PEDIUS, pictor mutus, qui Pedii Conſularis, triumphaliſque filius fuit, Plin *l.* 35. *c.* 4.

PEDIUS Blæſus, motus ſub Nerone Senatu, accuſantibus Cyrenenſibus violatum ab eo theſaurum Æſculapii, delectumque militarem preciò & ambitione corruptum. Tacit. *l.* 14. *Annal. c.* 18. Senatorio ordini ab Othone redditus *l.* 1. *Hiſt. c.* 77.

PEDIUS, cognomine *Quintus*, C. Julii Cæſaris ex ſorore nepos, ſub eo in Gallia legionis legatus, ab eoque poſtea inter hæredes adſcriptus, geſſit conſulatum cum Cæſare Juniore, Hirtio & Panſâ interemptis. Hujus lege damnati ſunt Caſſius & Brutus, cæterique percuſſores Cæſaris. Deceſſit in eodem honore. Vir præter conſularem dignitatem triumphalis quoque. Vide & *Quintus.*

PEDNA, Inſul. parva maris *Ægæi*, circa Leſbum, ſcopulis inſtar illam circumſtans. Plin. *l.* 5. *c.* 31.

PEDNELISSUS, urbs Piſidiæ. *Steph.* Vide *Pindeniſſus.*

PEDO. vide *Albinovanus.* It. *Quintus.*

PEDOCUCULLI, qui & *Cucullopedones* cuculli ſunt pedum, quorum mentio habetur in *Notis* Tironis & Senecæ. Non enim de capite ſolùm cucullus, ſed & de pedibus, reperitur. Sic Græcis πῖλος & pedum & capitis dicitur. Heſiod. *in Ἐργ. v.* 544.

——— Κεφαλῆφι δ᾽ ὕπερθε
Πῖλον ἔχειν ἀσκητόν. ———

Erant autem *Pedocuculli* ſeu *pedum* hi πῖλοι, aliàs *Udones*, propriè lanei calcei, ex lana coacta facti, qui intra calceum quidem habebantur, ſed ſic, ut plerunque & ipſi vicem calceamenti, domi præcipuè atque intra cubiculum, præſtarent: hodie *Caleçons* Gallis. Quibus non multùm erant diſſimiles *ſoleæ lanatæ*, quarum mentio apud Martial. *l.* 14. *in diſticho* 65.

Defuerit ſi fortè puer, ſoleaſque libebit
Sumere: pro puero pes erit ipſe ſibi.

Ita enim legendum: *Ipſe pes ſibi erit pro puero.* Si fortè, inquit, puer defuerit, & ſoleas tibi libeat ſumere, cum ſoleis lanatis poteris ipſe è cubiculo exire, & ſoleas petere; quò pactò vicem pueri pes in ſolea lanata ſupplebit. Salmaſ. *ad Æl. Lamprid. in Alex. Severo. c.* 40. Vide quoque ſuprà, in *Odo*, *Pedalis*, *alibique.* Aliud quid ſonat vox *Pedortes*, apud veterem Interpretem Juvenalis *ad v.* 111. *Sat.* 1.

Nuper in hanc urbem pedibus qui venerat albis.

pedules nempe faſcias, quibus intra caligas utebantur, ita enim faſciæ hæ vulgò dicebantur. Verba ejus ſic habent: *Oſtendit*, inquit, *plus honoris videri in calceis, quàm in perſona. Illò enim tempore nec dum Senatores nigris calceis utebantur: ſed nudis pedibus vel pulverulentis vel bracis, vel pedules novos in braccis, quos* Pedortes *dicunt, ut peregrinus.* Ubi *Pedortes* pro *Pedornes*, correxit Salmaſ. Græcis Πεδόρτια, de quibus *Achmes.* Εἰ δὲ ἴδῃ ὅτι τὰ πεδόρτια ἐφόρεσεν τὰ ὑποδήματα, θλίψει τὰς ὀδύνας αὐτοῦ ἀνάλογος τ στενώσεως. Pedules namque & udones, qui habentur intra calceum, ſi laxiores ipſi ſunt, faciunt ut anguſtiore calceò utamur, & pedem angunt uruntque. Idem *Achmes:* Τὸ γὰρ πεδόρτιον σκέπη ἐστὶ τοῦ ποδός. E quo utroque loco evincuntur, qui Πεδόρτια & pedules pro veſtibus talaribus accipiunt. Πεδόρτια igitur ſunt faſciæ pedules, ſic dicta, quaſi ποδόρτια, ut ἀρτέμων pro ἀρτήμων ſcribebant. Et ſanè ποδόρτια & ἀρτήματα idem erant.

Pedes

Pedes itaque *albos* interpretatur Scholiaſtes ille de *Pedortibus* & Pedulibus novis, nam Pedules illæ taleiæ albæ. *Cratinus*, λευκὰς ὑπὸ ποσὶν ἔχων πίλους, *Albas ſub pedibus habens pedules.* In *Donat.* verò Conſtantini, ὑποδήματα λευκὰ δι' ὀθονίων; aut *ſolea lanata*, aut certè, *calcei candidi cum udonibus*, quæ interpretatio verior. Salmaſ. ubi *ſupra.*

PEDUCÆA Lex, de Inceſtu, ante *L.* Jul. de Adulterio, lata, memoratur Ciceroni *de Nat. Deor. l.* 3. Sicut Scantinia, de pueris impudicis, Juvenali *Sat.* 2. *v.* 44. Suetonio in *Domit. c.* 8. Auſonio & Ciceroni *Philipp.* 3.

PEDULES, vide ſuprà *Pedale.*

PEDUM, oppid. in Latio, olim à Camillo conſule captum. Liv. *l.* 2. *c.* 39. *Stephano Peda* dicitur: Πέδα, πόλις Αὐσονίας, τὸ ἐθνικὸν Πεδανός. Ex antiquiſſimo aliquo hæc habuit auctore, qui vetuſtiſſimô illô uſus eſt vocabulô *Auſonia*, pro Italiæ nomine. Hinc *Pedana regio.* Horat. *l.* 1. *ep.* 4. *ad Tibullum*, *v.* 1.

Albi noſtrorum ſermonum candide Judex,
Quid nunc te dicam facere in regione Pedana?

Ubi vetus Commentator: *Pedana regio inter Tibur & Præneſte fuit; ab oppido Pedo, quod non longè fuit ab Urbe: ſed modò non eſt. Nic. Lloydius.*

PEDUM, ſeu Virga Paſtoris, quandoque Hebræis מקל *Makel* dicitur, 1. Sam. *c.* 17. *v.* 40. & Zachar. *c.* 11. *v.* 7. Sed hæc vox in genere, *baculus* eſt, *quò nitimur* Geneſ. *c.* 32. *v.* 11. Exodi *c.* 12. *v.* 11. &c. Quemadmodum aliud quoque virgæ ſeu baculi nomen generale, שבט *Schebet*; Græcè σκῆπτον ſeu σκῆπτρον, pro *Pedo* nonnunquam occurrit, in Pſalm 30. *v.* 1. 4. & Mich. *c.* 7. *v.* 14. qui poſterior locus ſic habet, *Paſce populum tuum* בשבטך *pedô tuo, oves poſſeſſionis tuæ.* Unde explicari poteſt locus obſcurus, Levit. *c.* 27. *v.* 32. *Et omnis decima boum & pecoris, omne quod tranſit* תחת השבט *ſub virga, decimum ejus erit ſanctitas Domino.* In quem R. Salomo, *Cùm ad decimationem proceditur*, inquit, *per oſtium educuntur* (pecora decimanda) *unum poſt aliud & decimum virgâ percutitur tinctâ miniô, ut ſciatur hoc ad decimam pertinere: quomodo quotannis fit tam de agnis, quàm de vitulis.* Bochartus verò non putat hic agi de virga decimatoris, ſed de Paſtoris pedo, quomodo multi ſumunt, Syrus, Arabs. Aben-Ezra & Vulgatus. Nempe ſub virga Paſtoris tranſibant armenta & greges, quoties illorum numerus ſubducebatur. Unde LXX. hôc ipſô locô, Πᾶν, ὃ ἂν διέλθῃ ἐν τῷ ἀριθμῷ ὑπὸ τὴν ῥάβδον. *Quidquid in numero* (i. e. inter numerandum) *ſub virga tranſit.* Numerabatur autem pecus ab iis, qui accurati erant, mane & veſperi, ſed maximè ad veſperam, cùm illud è paſtu reduci mos. Ad quem ritum Virgilius reſpicit *Georgic. l.* 4. ubi de Proteo phocas numerante:

Ipſe (velut ſtabuli cuſtos in montibus olim
Veſper ubi è paſtu vitulos ad tecta reducit,
Auditique lupos acuunt balatibus agni)
Conſedit ſcopulo medius numerumque recenſet &c.

Vide ſuprà ubi de *Pecoris Magiſtro.* Neque verò virga ſolùm ſeu *Pedum*, ſed & alia Paſtoribus arma erant, quibus eminus pugnarent, ſi poſtularet res; *tela* putà & *ſagitta.* Virgil. *Georgic. l.* 3. & *Æneid. l.* 4. Unde Paſtor David, in Goliathum depugnaturus, præter *Pedum*, fundam etiam ſumſiſſe legitur, & lævigatos quinque lapides, quos in pera geſtabat. Vide Bochart. prætatum *Hieroz. Part.* 1. *l.* 2. *c.* 44. Jul. Cæſ. Scaliger *Pedum* ſeu baculum ſic deſcribit: *Latini* Pedum, *ab uſu conſiſtendi atque adhærendi, Græci* καλαῦροπα; *& à venatione* λαγωβόλον *vocant, etiam* κορύνην *dictum, à clavæ ſpecie, quam præ ſe fert craſſitie capitatâ. Nodoſus erat utraque, cujuſmodi deſcripſit Maro, & nos nunc quoque videmus è ſpino arbore, aut corno, æneis circulis obeuntibus, atque umbilicis adornatum.* vide eum *Poëtic. l.* 1. *c.* 4. & ſuprà, ubi de *Myrto.*

PEDUM Exercitia, antiquiſſima fuêre. Namque agreſtes priſci multùm erant in venationibus, itaque amabant pedum exercitia. Et ſanè ingreſſus communior motus, quàm manuum eſt. Quippe manus uni homini data eſt à natura, pedes etiam aliis: quanquam manuum nobis uſus, quàm *pedum*, prior quia facilior. Hinc itaque prima ſaltatio in pedibus fuit: quem motum, cùm priùs rudis eſſet, poſtquam certis legibus variâſſent & compoſuiſſent, ὄρχησιν privatô nomine Græci dixêre. Latinis rudem illum, *ſaltum*, hunc *ſaltationem* appellantibus. Proxima fuit manuum motio, quam χειρονομίαν vocavêre: poſteà pro vitæ genere ac modo, acceſſiones factæ multæ, Calathi, Abaci, Rotæ, Gladii, Haſtæ, Thyrſi, Pilæ, atque hujuſmodi, uti pluribus docet J. C. Scaliger *d. l. c.* 18. Vide quoque ſuprà ubi de *Curſu.*

PEDUM Lotio, vide ſuprà *Lotio manuum.*

PEDUM Oſculum, vide ſuprà *Oſculum.*

PEGÆ, vicus Megarenſium, *Pagæ* Plinio. *l.* 4. *c.* 3. Vide *Steph.* Nunc *Livadoſta*, in ora littorali ſinus Corinthiaci, 25. mill. paſſ. à Megara in Occaſum. Urbs *Brietio.*

PEGASA, urbs Cariæ. *Steph.*

PEGASIANUM SCtum Veſpaſiani principatu factum, *Pegaſô* & Puſione Conſulib. hæredibus rogatis hæreditatem reſtituere, perinde quartam partem retinere permiſit, atque ex *L.* Falcidia ex legatis retinere concedebatur, §. *ſed quia hær. Inſt. de fideic. hær. Paul.* 4. *ſent* 3. Ulp. *Inſtitut. tit.* 25. Cujus vis tota à Juſtiniano in Trebellianum SCtum transfuſa eſt, *l.* 1. §. *ſolum aut. Cod. de vet. jure enucl.* § *ſed quia Inſtit. de fideic. hær.* Briſſonius apud Joh. Calvin. *Lexico Jurid. Voc. JC.*

PEGASIDES, Muſæ ſic dictæ à *fonte*, qui πηγὴ dicitur, quem *Pegaſus* ictu ungulæ fingitur aperuiſſe.

PEGASIUM Stagnum, à Pegaſi ungula procreatum, circa Epheſum, ſicut & Hippocrene. Plin. *l.* 5. *c.* 29. Hinc *Pegaſis*, Ovid. *ep.* 5. *Heroid. v.* 3.

Pegaſis Oenone Phrygiis celeberrima ſylvis.

PEGASUS, nomen viri. Virgil. *Æn. l.* 11. *v.* 670.

PEGASUS, ex Eleutheris, Bœotiæ urbe, Dionyſi ſive Bacchi ſimulachrum detulit ſecum in Atticam: quod Attici cùm non eô, quô par erat, honore excepiſſent, non impunè tulerunt. Nam ab irato Deo morbus inguinum ipſis eſt immiſſus inſanabilis. Proin de remedio deſperantes miſerunt Oraculum, aliquos conſultum, qui reverſi unicum hoc remedium fore dixerunt, ſi omni honore Deum ornarent. Quare dicto audientes, quà publicè, quà privatim, Phallos in honorem Bacchi erexerunt. Scholia *in Ariſtoph. Acharn. p.* 383. *G.*

PEGASUS, Juriſconſultus, qui ſub Veſpaſiano Urbi præfectus fuit. Pomp. *l.* 2. *Sect. ult. D. de Origine Juris*: *Caſſio Cælius Sabinus ſucceſſit, Proculo Pegaſus, qui temporibus Veſpaſiani Præfectus Urbis fuit.* Juvenal. *Sat.* 4. *v.* 77.

——— *Raptâ properabat abollâ*
Pegaſus, attonitæ poſitus modo Villicus Urbi.
Anne aliud tunc præfecti? Quarum optimus ille
Interpres Legum ſanctiſſimus, omnia quanquam
Temporibus diris tractanda putabant inermi
Juſtitiâ. ——— ———

Fuit & Conſul; eòque Conſule Senatuſconſultum, quod de ejus nomine *Pegaſianum* eſt appellatum, exiſtit. Unde ei hoc nomen, vide Menagii *Juris Civilis Amœnitatum c.* 17.

PEGASUS, equus alatus, ex Meduſæ ſanguine procreatus; qui cùm in Helicona avolâſſet, ſaxum ungulâ feriens fontem aperuit, qui ex eo *Hippocrene*, i. e. *fons Caballinus*, uti Perſius *in Prologo*, *v.* 1. interpretatur, eſt appellatus. Poſteà verò cum ex Pirene, fonte Corinthio, biberet, à Bellerophonte, qui tunc temporis expeditionem in Chimæram parabat, captus eſt. Cumque is rerum terreſtrium tædiô ductus, in cœlum evolare conaretur, indeque terram deſpiciens, timoreque perculſus è ſublimi decidiſſet, Pegaſus nihilominus curſum ſervans, in cœlum evolâſſe dicitur, ibique inter ſidera conſtitutus eſt. Unde Manilius, *l.* 5. *circa fin.*

Aërius naſcetur equus, cœloque volabit.

Horat. *Carm. l.* 4. *Od.* 11. *v.* 27.

——— *Exemplum grave præbet ales*
Pegaſus, terrenum equitem gravatus
Bellerophontem.

Propert. *l.* 3. *El.* 2. *v.* 1.

Viſus eram molli recubans Heliconis in umbrâ,
Bellerophontei qua fluit humor equi.

Statius *in Genethliaco Lucani l.* 2. *Sylv.* 7. *v.* 4.

Pendentis bibit ungula liquorem.

Hinc *Pegaſeus.* Propert. *l.* 2. *El.* 30. *v.* 3.

Non ſi Pegaſeo vectaris in aëre dorſo.

Aliqui ἀπὸ τῆς πηγῆς, h. e. *à fonte* dictum volunt. Alii ἀπὸ τοῦ πήγνυσθαι, i. e. *à compingendo.* Longè aliter Bochart. *de Animal. l.* 2. *c.* 6. *Pegaſus*, inquit, *cujus originem ad Perſeum referunt, equus fuit fræno adſuetus.* Ebræis enim & Syris פג *pag*, vel פגא, *paga*, *frænum* ſignificat, & סוס *ſus equus* eſt. Inde compoſitum פגא סוס *Pegaſus* fuit, ſcil. ἵππος χαλινωταγωγούμενος. Quidam Pegaſum nomen navis eſſe voluerunt. Ovid. *ep.* 5. *Nic. Lloydius.* Hunc verò percuſſu ungulæ, dum cœlos petit in Helicone, monte Bœotiæ altiſſimo, aperuiſſe fontem, nomine *Hippocrenen* quaſi *equi fontem* dicas, fabulati ſunt priſci, proptereà quod fontium aqua, utpote aliis purior & aeri ſimilior, in altiſſimos aſcendit montes, equi inſtar alati. Atque hôc ipſô etiam *Pegaſi* nomine firmatur, ut quod ſit à πηγῇ, quô *fons* ſignificatur. Voſſ. *de Orig. & Progr. Idolol. l.* 2. *c.* 80. Plin. *l.* 10. *c.* 49. *Pegaſos equinô capite volucres, in Scythia*, habet: & Solin. *c.* 34. ubi Æthiopiam deſcribit, *Illius*, ait, *cœli ales eſt* Pegaſus: *ſed hæc ales equinum nihil præter aures habet.* Etiam volucris hujus *Euſtathius* meminit; ſed nuſquam eſt avis *Pegaſus*: verùm per *Pegaſum*, ut Palæphatus *c.* 29. interpretatur, intellexêre navem velis remiſque inſtructam. Nam quod in alite alæ, id hic vela, quòd ibi pedes, hic remi. Unde Artemidorus *l.* 1. *c.* 58. cùm equum eſſe navigio ſimilem dixiſſet, ſubjungit: Ἵππος γὰρ ὁ ποιητὴς τὰς ναῦς εἶπε καὶ ἡμεῖς τὸν Ποσειδῶνα ἵππιον καλοῦμεν καὶ ὃν ἔχει λόγον ἐπὶ γῆς ἵππος, τὸν αὐτὸν ἐν θαλάσσῃ ναῦς. *Poëta enim naves dixit equos, & nos Neptunum* Hippium *ſive* Equeſtrem *vocamus: & ſanè quam rationem in terra habet equus, eam in mari habet navis.* Nec etymon adverſatur, nam eſt πήγνυμι à πήγω ſive πηγνύω, i. e. *compingo*, nempe quia è pluribus tabulis naves conjunguntur. Et favet quoque, quòd *Pegaſus* fingitur Neptuni proles, videl. quia eô maria ſulcamus. Etiam Valerius Probus *Georgic. l.* 1. ubi Poëta ait, terram Neptuni tridente percuſſam primum fudiſſe equum, annotat, Equum iſtum vocatum eſſe *Schyphium*: quod magnam habeat convenientiam cum navigii appellatione apud Germanos, quibus hodieque illud *ſchiff* nuncupatur. Eodem facit, quòd in fabula de Heſione, Laomedontis filia, marino expoſita ceto liberaturi eam Hercules & Telamon præmii locô depopoſcerunt, tum ut Heſionem in Græciam abducere liceret; tum etiam *equos regios ſuper aquas, imò & ariſtas, ambulantes*, h. e. velociſſimas navium ex claſſe Laomedontis. Simili tralatione Catullus, *Carm.* 65. *v.* 8. navem Argo vocat,

——— *Levi volitantem flamine currum.*

Nec abſurdè tamen per *Pegaſum* etiam intelligamus nubes, quæ in altum ſubvolant, & per mediam aëris regionem, avis inſtar, deferuntur: utinec incommodè Neptuni proles cenſentur, cùm vapores attollantur è mari. Vide iterum Voſſ. *Opere præf. l* 3. *c.* 99. In nummiſinatis *Pegaſus* alatus, oſtendit rem ſummâ celeritate geſtam eſſe, unde & *Victoriam alatam* finxêre ſculpſêreque

que Veteres: quamvis & alæ hæ indicare poſſint, ad Victoriam promte parandam Equitibus etiam opus eſſe; quorum pernicitas plurimum neceſſaria captandis occaſionibus rei bene gerendæ, per alas indicatur. Vide Fortun. Licetum *de Lucernis Antiqq. l. 6. c. 102. ubi Lucernam Victoriatam Militis interpretatur.* Idem Lucernam. Romæ inventam, extra Urbem, in via Appia, non longè à turri, quâ itur ad D. Sebaſtiani ædem propinquam, *Bovis alati* vel *Pegaſi* icone inſculptam, exponit *ibid. l. c. 52.* Ut & hoc addam, *Pegaſi* conſcenſor Bellerophon, quem telis Chimæram eminus confeciſſe fabulantur, eſt Bocharto בעל הרובין *Baal barovin*, i. e. *Magiſter* vel *Præfectus jaculatorum*: Chimæra, monſtrum tricorpor,

Antè leo, retroque draco, medioque capella,

tres Solymorum Duces ſignificat, Aryum, Arſalum & Toſibim, quos Bellerophon debellavit: nempe Aryum *ari*, i. e. leonem; Arſalum *arzal* vel *urzil*, i. e. capreæ hinnulum, & Toſibin, *tſoban*, h. e. draconem. Phœnices, quorum coloni Solymi Piſidiæ erant, appellabant. Sed & locum Argivæ regionis, in qua *Pegaſum* primò conſcendit & ſtimulavit Bellerophon, Κινήσιππον volunt dici, ab argumento. Vide quoque in *Chimera* & *Bellerophon.*

PEGASUS, apud Auſonium *Epigramm. in Phoſphorum*, equum Circo nobilem.

Hunc titulum vani ſolatia ſume ſepulchri.
Et gradere Elyſios præpes ad aliſpedes.
Pegaſus *hinc dexter currunt tibi, lævus Arion,*
Funi ſed quartum det tibi Caſtor equum.

Equus eſt jugalis dexter, Græcè ὁ δεξιὸς ζυγός, in quadriga, quam ex præſtantiſſimis equis conflatam Poeta Phoſphoro, funali ſiniſtro, qui proin præcipui honoris ac meriti erat, in Elyſiis campis deſtinat. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 899.*

PEGASUS, paraſemon triremis, unde Trierarchus filio nomen impoſuit. Scholiaſtes Juvenalis, *Pegaſus, Trierarchi filius, ex cujus Liburnæ paraſemo nomen accepit, juris ſtudio gloriam memoria meruit.* Vide Salmaſ. *Ibid. p. 571.* Quid verò ſit paraſemon, retro diximus.

PEGMA, à Græco πήγνυμι, *compingo*, machina fuit ludicra, è ſtrue diverſorum lignorum compacta, tantâ altitudine, ut ad tertium quartumque nidum ſeu contignationem ſive ſtationem fabrica exurgeret. Interpres Dionis *in Adriano*, *ſurgentia ſpectacula & pegmata efferre* dixit: unde conjiciunt nonnulli, automata & *Pegmata* idem eſſe, Philander *in Vitruvium l. 9. c. 7.* ſed malè, ut infra; *Eam gladiatores accendebant & immiſſa dein flammâ totam machinam conſumebant, ut illi per incendium evadere ac enati cogerentur.* Joſephus *de Bello Jud. l. 7. c. 1.* Meminit quoque Fl. Vopiſcus *in Carino, c. 19. Exhibuit*, inquiens, *Pegma etiam, cujus flammis ſcena conflagravit, quam Diocletianus poſteà magnificentiorem reddidit*, M. Tullius *ad Attic. l. 4. Ep. 8. Nihil venuſtius, quàm illa tua pegmata.* Sueton. *in Claudio c. 34. Si aut αὐτόματον, vel* Pegma, *vel tale quid aliud parùm ceſſiſſet*: ubi diſertè ab automato *Pegma* diſtinguit. *Ex ſe ſurgentium Pegmatum, & tabulatorum tacitè in ſublime creſcentium*, mentionem facit Senec. *Ep. 88.* Proin machinam artificioſam, pro diverſitate argumenti adornatam, in qua vel in ſublime attollere vel è ſublimi in præceps dare, ac velut dehiſcente terrâ abſumere ſolebant ſive homines, ſive res quas eſſet libitum: *Pegma* definit Lipſius *Amphith. c. 22.* Rittershuſius *Not. in Phædrum l. 5. fab. 8. v. 7.*

Dum Pegma *rapitur, concidit caſu gravi:*

machinam dicit fuiſſe ligneam, in qua collocatæ fuerint quaſi affixæ ſtatuæ, quæ etiam interdum in ſcenam proferebantur & motabantur, aut alioqui in pompa circumferebantur: Sed ita cum automato *Pegma* videtur confundere, de quo ſuprà. Auro argentoque addito ditabatur hæc moles, ſive bracteis. Plin. *l. 33. c. 3. L. Marena & Cajus Princeps in Circo* Pegma *duxit, in quo fuêre argenti pondo centum viginti quatuor.* Imò & crocô decorabatur. Martial. *l. 8. Epigr. 33. v. 3.*

Hac fueras nebulâ nuper tibi Pegma peruncium,
Pallida quam rubri diluit unda croci.

Æl. Spartian. *in Hadriano, c. 19. in honorem Trajani balſama & crocum per gradus Theatri fluere juſſit.* Admiſcebatur autem vino, ut ſic dilutum faciliùs in Spectatores poſſet ſpargi. Plin. *l. 21. c. 6. Sed vino mirè congruit, præcipuè dulci, tritum ad Theatra replenda* &c. Hâc ſtrue ſuccensâ librabant ſe per medios ignes, populo oblectamentum allaturi, Petauriſtæ. De incendio cultiſſimè Claudian. *de Conſul. Manlii Theodori, v. 324.*

Mobile ponderibus deſcendat Pegma *reductum,*
Inque chori ſpeciem ſurgentes ardua flammas
Scena rotat, varios effingat Mulciber orbes,
Per tabulas impunè vagus, pictaque citato
Ludant igne trabes & non permiſſa vagari
Ficta per innocuas errent incendia turres.

De ſalute Petauriſtarum, per flammas, accenſô *Pegmate*, evadentium, M. Manilius *Aſtronomic. l. 5.*

Membraque per flammas, orbeſque emiſſa flagrantes,
Delphinumque ſuô per inane imitantia motu,
Et viduata volant pennis & in aëre ludunt.

Totam fabricam ſcitè deſcripſit Aur. Prudentius *in Romano Martyre, v. 1016.*

Tabulis ſupernè ſtrata texunt pulpita,
Rimoſa rari Pegmatis *compagibus,*
Scindunt ſubinde, vel terebant aream,
Crebroque lignum perforant acumine,
Pateat minutis ut frequens hiatibus, &c.

In his porrò *Pegmatis* varia inventa & ſtupendi luſus ingenioſum, de quibus Auguſtin. *ad quam ſtupenda*, inquit, *opera humana induſtria pervenit: quæ in Theatris mirabilia ſpectantibus, audientibus incredibilia, facienda & exhibenda molita eſt?* Unde *Pegmates* dicti, ſeu à *Pegmatum* ſtructionibus: ſeu à ludis quos edebant, Artifices iſti, quô nomine & *Gladiatores* aliquando comprehenſi. Ariſtoteles μηχανοποιοὺς vocat, *l. de Mundo.* Fuêre autem talia *Pegmata*, tum in Scenis ac Theatris, ut dictum, tum in Circo, in Amphitheatris, in Arena. Hinc Sueton. *Calig. c. 26. Gladiatoriô munere reductis interdum flagrantiſſimô Sole velis, emitti quenquam vetabat: remotôque apparatu ordinariô rabidas feras viliſſimos, ſeniôque confectos Gladiatores: Pegmatis quoque Patres familias notos & inſignes aliquâ debilitate corporis ſubjiciebat.* Ubi legit Dempſter. *Gladiatores quoque Pegmates.* Vide quoque *in Claudio* eundem *c. 14.* Idem Strabo confirmat *l. 6.* ubi refert, quendam Siculum latronem (*Ætnæ filium* nominatum) in foro per ludos Gladiatorios à *Pegmate* (tanquam ex Ætna) compagibus ſolutis, in caveas ferarum decidiſſe, & à feris diſcerptum eſſe. Imò & publicis vicis *Pegmatum* extructorum meminit Martial. *Spectaculorum Epigr. 2. v. 2.*

Et creſcunt media Pegmata *celſa via.*

Et in privatis ædibus, non quidem in inſanos laſcivientium conviviorum luxus, nam in Tricliniis illa aut Cœnaculis: cùm *Pegmata* hæc in domorum eſſent atriis, fortè ſuſtinendis Majorum imaginibus aut gentilitio ſtemmati. Turnebus *Adverſar. l. 8. c. 9. Ornamenta valvarum foribus affixa* intelligit. Ulpianus JC. *l. 12. ff. de inſtrum. leg. Specularia quoque affixa magis domus eſſe puto, quàm partem: Nam in emtione domus & ſpecularia &* Pegmata *cedere, ſive in ædificio ſint poſita, ſive ad tempus detracta.* Auſon. 26. *v. 10.*

Ceris inurens januarum limina
Et Atriorum Pegmata

Vide Scaligerum, Lipſium *loc. cit.* Thom. Dempſter. *in Roſin. l. 5. c. 10. Alios.*

PEGMATES, memorati Suetonio *in Calig. c. 26. Gladiatores quoque Pegmates*, qui fuerint, vide ſuprà in voce *Pegma*. Caſaubonus *Pegmares* legi mavult, & gladiatores interpretatur, *quos de ruina arenæ tranſmiſit*, ut loquitur Petronius: *Qui nempe in* pegmate *populo exhibiti felici quodam ſidere ei ſpectaculo ſuperſtites fuêre. Super pegmatis enim*, addit, *producebantur facinoroſi homines, quales gladiatores ferè erant, ut vel ibi pugnam inter ſe committerent, vel ſpectati a populo mox, ſolutis compagibus pegmatis, caſu ſuô in foveam, ubi vel ignis, vel feræ erant, populum oblectarent.*

PEGNA Franciſcus, Arago, J.U. D. factus, Auditor Romanæ Rotæ, A. C. 1538. ejuſdem tribunalis Decanus A. C. 1604. obiit 1612. Auctor *Commentarii* in *Directorium Inquiſitorum* Eymerici, quem vide ſuprà. It. *Annotationum ad Lucernam Inquiſitorum* Bern. Comenſis, de quo itidem ſuô locô: præter *Inſtructionem* ſeu *Praxin Inquiſitorum*, editam Lugduni A. C. 1669. cum *Adnotationibus* Cæſaris Carenæ.

PEGRES, Car, intimus Pſammetichi, & acerrimus inſtructorarque adjutor, ad invadendum Ægypti regnum. Vulgò malè *Pigres* dicitur, cùm in Græco ſit Πίγρης. Vide Polyænum *l. 7. c. 3.*

PEGU & *Aracan* regna proximè ſita ſunt ad fines Bengalæ, ubi initium ſumentia litora ſua porrigunt, inter Eurum, & Euroauſtrum uſque ad civitatem portumque Martauan, qui eſt in provincia Pegu, diſtatque milliaribus 70. à Bengala, ſitus ſub decimo ſexto gradu, à quo provincia Sian incipit. Utrumque regnum tam Aracanum, quàm Peguanum abundant rebus quibuſcunque neceſſariis, præſertim aurô, atque gemmis: invenias enim illic rubinos, ſpinellos, ſaphyros, hyacinthos, robaſſos, granatos &c. Ea regna quotidie frequentantes, certò affirmant, regem Peguanum habere Elephantem totô colore candidum, quem tanquam ſacroſanctum ſupplex veneratur. Mos eſt apud Peguanos, ut advenas negotiatores interrogent, quandiu illis hærere velint, qui certum tempus definierint, offerunt illis puellas nubiles complures, ex quibus unam ſibi deligens advena, cum parentibus illius contrahit certô pretiô pro ea retinenda ſecum, donec ibi manſerit; initô contractu, hoſpes puellam domi ſuæ retinet, quæ & ancillæ & uxoris partes obit: elapſô manſionis tempore ſolvit amicis aut parentibus puellæ, quantum ex pacto debet digrediturque bonâ veniâ, puella æque proba & honeſta ac priùs, redit ad parentes, nec ulla ex parte deterior putatur, nec turpior. Quod ſi poſteà puella deſponſetur marito, iſque vel totius regni princeps fuerit, & advena, cum quo prius conſueverat, in eum locum aliquando revertatur, commoraturus ibidem denuo tempus, tum iterum petit pactam ſibi priùs puellam tradi, quæ abſque ulla mariti tergiverſatione, & abſque omni infamiæ nota, advenam ſequitur, illique adhæret, quandiu præſens adeſt, quô iterum digrediente, ipſa maritum repetit: Præterea, ſi quis ſponſus alicujus ſtatus graduſve, vel etiam parentibus nobilibus prognatus fuerit, huic deligunt aliquem ex advenis, ſollicitantes eum precibus, ut primâ nocte cum ſponſa cubare, eamque deflorare dignetur, offerentes illi honorarium ſatis honeſtum, ducentes id magno honori, atque beneficium amplum interpretantes, quòd tantô labore & moleſtiâ per ipſum ſublevati ſint, atque hunc morem non nobiles tantùm, ſed ipſe rex obſervat religiosè. Multi ex Peguanis ad caput pudendi, appendunt nolam unam, alii duas, ſuaviter admodum ſonantes, juglandium magnitudine trajectas inter cutem carnemque, atque ea conſuetudo ex eo invaluit, quòd Peguani Sodomitico peccato ut plurimum ſunt dediti: nolæ itaque appenduntur, ut eô impedimentô interpoſitô, illud tutiùs declinent. Fœminæ & puellæ nudæ incedunt, duntaxat ad pudenda conciſum habentes ſuccinctorium, quod inter eundum in anteriori parte ventilando fatiſcat, detectis ſæpe ex toto ipſis etiam pudendis, quod eô fit, ut viros in ſui amorem pelliciant,

hor-

horrendumque Sodomiæ peccatum devitetur. Sunt quidam inter Peguanos, qui filiabus recens natis pudenda filô conſuunt, relinquentes duntaxat foramen admodum anguſtum, per quod veſicam exonerent; adultis deinde & deſponſatis, ſponſus futuram aperit, cultrô peracutô. Vulnus inciſum curant peculiari unguentô. Ejuſmodi mulieri in aula Archiepiſcopi Guenſis locos incidit Chyrurgus. Stirpem ducere Pegufii exiſtimantur, ab Judæis exulibus, qui à Salomone damnati ad Ophirinas aurifodinas erant. Eſt hoc Regnum in India extra Gangem, aliàs ampliſſimum, à quo 20. regna pendebant, nempe Abdiara, Arracanum, Ava, Bacajum, Brama, Cablanum, Canaranum, Ciorium, Caſſubum, Cacomæum, Comotæum, Jangoma, Largoræum, Mandranella, Manarium, Marſinum, Moantæum, Pronum, Tanguum, Tazatæum, Tavæum, Tincum, Tipoura, Toræum, Tranſiana & Vilepum, cum regno Peguano. Nunc valde imminutum, & pluries deſtructum à Regibus Arracani, Bramæ, & Tangui, continet tantum Peguanum regnum proprium cum uno alterove adjacente. Eſtque inter Tunchinum ad Ortum & Arracanum ad Occaſum. Primaria urbs eſt

PEGU, emporium celebre & ſedes regia. Duplex eſt urbs, vetus & nova, cum palatio ſuperbiſſimo Regum, ad fluv. cognominem 80. mill. paſſ. ab ora ſinus Gangetici in Boream, 160. ab Arracano in Ortum. Quibuſdam etiam *Onxa*. *Barboſa*, *Linſchot.* &c. Cæterum, in Regno hoc, quod unum ex ampliſſimis per Indiam fuit, quippe eam univerſam, ad fluv. uſque Gangem, complexum, quidam Præfectus provinciæ Tangutanæ, contra Dominum ſuum, inſurgere cepit, A. C. 1560. ac felici expeditione regno *Peguano* inſuper *Brem*, *Melindas Calan*, *Mirandu*, *Ava*, *Arakan* & *Makin*, ſingula Regna adjecit. Quô ſucceſſu elatior Siamenſe quoque Regnum bellô petiit, cujus cauſam fuiſſe elephantum album, quem Siamenſes Peguenſibus negaverint, refert Hug. Linſchottanus *c.* 17. Sed potentia injuſtè acquiſita perennare non potuit. Primò enim defecit patruus Regis, regno *Ava* præfectus, quem tamen in prælio ſuâ manu interfecit, A. C. 1598. Sequente annô deſcivit Regnum Siamenſe, ac *Peguanum*, ingruentibus undique innumeris calamitatibus, fame, peſte, bellô, ita deſtructum atque deſolatum eſt, ut primô hujus ſeculi annô, per multa milliaria, nil niſi continua hominum cadavera ſpectantibus cum horrore occurrerent. Necquunquam ſimilis accidit integræ gentis internecio, & quæ de Judæorum, ſub Romanis; Hungarorum ſub Tartaris excidio leguntur, levia præ his ſunt. Vide Petr. Jarrigium *Hiſtor. Indiæ Orient.* Ita Regnum tot cladibus evacuefactum pervenit ad Regem Aracanenſem: hodie tamen ita inſtauratum dicitur, ut vix ulla tantæ calamitatis ſuperſit memoria. Georg. Hornius *Orb. Imp. edit.* 2. *p.* 449. 450. Ut de incolarum religione quædam habeas, agnoſcunt illi Deum aliquem ſummum, nomine *Quiay Lacuſa*, i. e. *mille Numinum Numen*, cui haud abſimile Numen incolarum in Aſia cujuſdam regionis, cui nomen *Tinagogo*, ſeu *Deus mille Deorum*, apud Ferdinandum Pinto *Itiner. p.* 296. Nec inficiantur Mundi creationem: Sacerdotes eorum *Grepi* dicuntur, quorum unus de utroque Hominis ſtatu, integro corruptoque, præclarè diſſeruit, præſente modò laudatô Itinerarii Auctore, *p.* 313. alius, de Mundi creatione interrogatus, non aliam Naturæ, quam ex Dei voluntate, originem eſſe, coram eodem, profeſſus eſt. Vide Tobiam Pfannerum *Syſtem. Theol. Gentil. Purior. c.* 2. §. 16. *c.* 5. §. 2. & *c.* 7. §. *ult.*

PEGUNTIUM, *Ptol. Peguntia Plin.* urbs Illyrici mediterranea in ora Dalmatiæ, inter Salonas ad occaſum & Epidaurum ad ortum, *Almiſſa*, teſte *Nigrô*, *Baudrando* Urbs Dalmatiæ, in ora maris Adriatici ex adverſo Brachiæ Inſul. à qua vix 5. mill. paſſ. diſtat, & 20. a Salonis in Ortum Naronam verſus 55. circiter, ſub Turcis.

PEIBUS Lacus, aliter *Peibas*, partim & ad Ortum eſt in Moſcovia, partim autem ad Occaſum in Livonia, ſub Suecis. In eo aliquot Inſul. & per fluv. *Puddes* in ſinum Finnicum ſe exonerat. Circuitus 120. mill. paſſ. circiter.

PEICHI, curſores Turcici, vide *Curſores*.

PEJERARIUM, vox recentioris ævi, occurrit apud Cyprian. *Ep.* 22. *Saluta Numeriam & Candidam, quæ ſecundùm Pauli præceptum, & cæterorum Martyrum, quorum nomina ſubjicio, Baſſum* Pejerario, *Mappalici in quæſtione, Fortunionis in carcere, Pauli à quæſtione, Fortunæ, Victoris* &c. *qui Deô volente in carcere necati ſunt.* Ubi Pamelius opinatur, *Pejerarium* dici locum tormentorum, in quo multi fideles jam *pejeraverant*. Nec multum feliciore conjecturâ Ludovicus *d'Orleans ad Taciti Annal. l.* 1. & 3. carcerem interpretatur, in quem conjiciebantur ii, qui ſe perjuriô maculâſſent, vide Car. du Fresne *Gloſſar.* & Dominic. Macrum *in Hierolex.*

PEIRATUS Guilielmus, vide *Guilielmus*.

PEIRERIUS Iſaacus, ſcripſit *Syſtema Theologiæ Præadamiticæ*; in quo Adamô anteriores alios fuiſſe homines, variis rationibus probare contendit: παλινῳδίας tandem erroris ſui canere adactus &c.

PEIRESCIUS Nicolaus Claudius Fabri, Senator Parlamenti Provinciæ, ingeniô inter primos ſui ſeculi: Philoſophus acutiſſimus, Mathematicus eximius. Obiit Aquis Sextiis, A. C. 1637. In Academia Romana funebri oratione, aliquot Cardinalibus præſentibus, in literatorum panegyri, honoratus. Elogia ejus, linguis quadraginta expreſſa, in uno volumine habentur, cui titulus, *Panglosſia, ſive Generis humani leſſus, in funere delitii ſui.* Vide Gaſſendum *in ejus vita.* Buchæum, *Hiſtor. Prov. l.* 1. *c.* 10. Pittonum, *Hiſt. Urb. Aquenſis*, Paul. Freherum *Theatrô Viror. eruditione clarorum.*

PEISIDA, fluv. amplus Tartariæ Moſcoviticæ, trans Obibium. In Oceanum Tartaricum ſe exonerat. Fontes non benè noti ſunt, cùm tractus ille haud pridem à Samojedis, M. Moſcoviæ Ducis ſubditis ſit detectus, eſtque pars Tartariæ deſertæ.

PEISO, lacus Norici in confinio Hungariæ & Auſtriæ, *Neuſidler See. Lazio*

PEIUM, Toliſtobogiorum in Galatia caſtellum, *Strab.*

PELAGIA, mulier Antiochena, voluptatibus & illecebris primùm deditiſſima. Tandem meliori ſpiritu ducta, aſpernari cœpit, quod anteà amabat maximè.

PELAGIA Inſul. Hiſpaniæ an *Scombraria*?

PELAGIÆ, *Negro Cemgliere*, Inſul. 5. inter Siciliam & Afric. *Tarichia*, vel *Piſcatorum* Inſul. *Straboni*.

PELAGIÆ Conchæ, apud Plin. *l.* 9. *c.* 35. *Miror ipſo tantum gaudere eas cœlô, ſole rubeſcere, candoremque perdere, ut corpus humanum. Quare præcipuum cuſtodiunt* pelagiæ *altius merſa, quàm ut penetrent radii:* ſunt αἱ ἐμβύθιοι, ut *Iſidorus* vocat, quæ in fundo maris ac penetralibus ipſis ſedes habent. Sic Inſulæ πελάγιαι, quæ in alto mari longè à continenti diſtant: *Pelagiæ purpuræ*, quæ in ſinibus degebant longè à littoribus. *Ariſtoteles* de purpuris, Αἱ μὲν ἐν τοῖς κόλποις μεγάλαι καὶ τραχεῖαι, αἱ δὲ ἐν τοῖς αἰγιαλοῖς καὶ περὶ τὰς ἀκτὰς, τὸ μὲν μέγεθος εἰσὶ μικραί. *Alia in ſinubus, magna & aſpera; alia circa littora mole exigua.* Ubi *litterales pelagiis* opponit. *Theophraſtus* quoque marinum fucum & Cretenſem, qui in alto mari colligitur, non in littore, ut alia algarum genera, πελάγιον vocat, &c. At Plinius *Pelagias* quidem dictas ſignificat, quòd in alto mari degerent, circaque ſcopulos leguntur. Hinc paſſim *Pelagium*, pro purpuræ medicamento ponit, cui opponit buccinum. Inter alia *l.* 9. *c.* 40. *Pretia medicamento ſunt quidem pro fertilitate litorum viliora: non tamen uſquam* Pelagii *centenas libras quingentos nummos excedere & buccini centenos ſciant, qui iſta mercantur immenſo.* Sic libræ ſingulæ *pelagii* quinque nummis, buccini nummô unô exponebantur. Porrò buccinum pelagio miſceri ſolitum addit. Ita enim idem *c.* 38. *Buccinum per ſe damnatur, quoniam fucum remittit. Pelagio admotum adligatur, nimiaque ejus nigritia dat auſteritatem illam nitoremque, qui quæritur, cocci.* Dicitur autem *alligari colores*, qui non facilè eluuntur, nec fucum remittunt. Nempè cùm aliàs per ſe colorem non teneat buccinum, admoveri pelagio ſeu admiſceri alligarique conſuevit. *Pelagio* namque propriam nigritiam facit Plinius: Ariſtoteles quoque eas purpuras, quæ in alti maris ſinibus colliguntur, florem nigricantem ut plurimum habere dicit, Καὶ τὸ ἄνθος αἱ μὲν πλεῖσται μέλαν ἔχουσι, &c. Qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. paſſim, inprimis p.* 1133.

PELAGIANI, vide infrà *Pelagius*.

S. PELAGII oppidum, *S. Pelai*, locus Galliæ, in Navarra inferiori, Hadr. Valeſ. *Notit Gall.* in voce *S. Gaudentii Caſtrum*.

PELAGIUS, primus Rex Legionis; ex priſcis Wiſigothis oriundus, aliquandiu Saracenis in Hiſpania dominantibus ſubjectus fuit. Sed ab illis duriter habitus, jugum excuſſurus, Ducem ſe fecit Chriſtianorum, qui in Aſturiæ montibus perfugium habebant. Ab his Rex electus, copiis comparatis, Saracenos vicit, primaque fundamenta jecit regnorum Aſturiæ, Legionis & Oveti, A. C. 717. feliciter imperans, uſque ad A. C. 736, vel 737. Mariana. *Hiſtor. Hiſpan.* Valæus *in Chron.* Roderici, ultimi Gothorum Regis, cujus laſciviâ Regnum everſum, cognatus perhibetur. Nomen Regni certum non extat, niſi quòd in montibus Aſturiæ fuit, ſedes quoque Regia certa nulla, in ſpeluncis antriſque primam majeſtatem exercente *Pelagiô*. Sub Alfonſo demum I. cognom. *Caſto*, Regia Ovetum tranſlata, unde dicti *Reges Oveti*: inde ſub Ordonio Legionem migravit, unde dicti *Reges Legionis*. Inſignia Leo aureus in campo rubeo illuſtravit. Sed tota hæc antiqua Hiſpaniæ Regum hiſtoria admodum obſcura, incerta, dubia ac confuſa, ſicut ipſa Regna admodum exilia, donec progreſſu temporis magnam iterum Hiſpaniæ partem Chriſtiani Mauris eripuerunt. Molitus autem eſt *Pelagius* prima hæc Regni in montibus Aſturiæ, Gallæciæ & Cantabriæ, fundamenta, circa A. C. 716. Poſt quem, ſecundum Hiſpaniæ Regnum in montibus Pyrenæis condidit, Garſias Ximenius ſeu Innicus, circa A. C. 724. Georg. Hornius *Orb. Imper. edit.* 2. *p.* 270.

PELAGIUS I. Romanus, Vigilio Pſeudo-Epiſcopo Romano ſucceſſit, A. C. 555. magni æſtimatus à Juſtiniano Imperatore. Hujus tempore Epiſcopus Aquilejenſis, Concil. 5. recipere nolens, diuturni ſchiſmatis auctor extitit. Obiit A. C. 559. Epiſtolæ ejus ſedecim ſuperſunt, Anaſtaſ. *in Pelag.* Baron. *in Annal.* Succeſſit Johannes III. quem, cum Pelagio primo è Græco vitas Patrum diſertè tranſtuliſſe, volunt *Phot. Bibl.* 198. Sigebert. *in Catal. c.* 117. & 118. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 20. Poſſevin. *in appar.* &c.

PELAGIUS *II.* Romanus, Benedictum I. excepit, A. C. 577. fil. Winigili, quod Gothicum nomen. Sine conſenſu Imperatoris electus, quòd Roma à Longobardis tum obſeſſa: hâc liberatâ, per Gregorium Diaconum Tiberium placavit, conſenſu ejus impetratô: *Nil enim tum à Clero, in eligendo Pontifice agi ſolebat, niſi ejus electionem Imperator approbâſſet*, Sigebert. *in Chron.* Epiſcoporum Iſtriæ ſchiſmate tunc Eccleſia ſciſſa, & Johannes Jejunator, Epiſcopo Conſtantinopol. Epiſcopi Univerſalis titulum ſumpſit. Sed reſtitit Pelagius, *ac titulum illum nemini, ne quidem Pontifici Romano convenire*, docuit: Morn. *in Myſt. Iniq.* Obiit A. C. 590. Succeſſorem nactus Gregorium M. Habentur ejus 10. *epiſtolæ*.

PELAGIUS, Patritius, ſub Zenone. Scripſit *Homericum centonem*, *Hiſtoriam*, &c. Ab Imperatore quem crebrò à vitiis dehortari ſolebat, relegatus & ſtrangulatus eſt. A. C. 490. Marcellin. *in Chron.* Cedren. *in Comp.* Zonar. *in Annal.* Item Epiſco-

pus

pus Oveti auctor Hiſtoriæ à Weremundo 2. uſque ad Alphonſum 8. Vaſæus, *in Chron. c. 4.* Item, Benedictinus Hiſpan. Cardinalis & Legatus Honorii 3. in Orientem. A. C. 1213. Mariana *l. 12. c. 4.* Spondan. *in Annal.*

PELAGIUS, Hæreſiarcha. A. C. 415. De quo vide ſis Voſſium *de Hiſtoria Pelagiana*. Monachus è M. Britannia oriundus, Scotus an Hibernus? *Serpens Britannicus* proin *Proſpero* dictus. Monachus primò, aliquot annos ſatis laudabiliter vixit, ſecundùm *Auguſtin.* & *Chryſoſt.* qui apoſtaſiam ejus multis lachrymis deflevit: quamvis non idem ſcribant *Iſidorus Pelusiota & Hieron.* Ingeniò ſubtili & acri præditus, magnò animi fervore concionatus eſt, ſtyli elegantiâ & orationis floſculis auditoribus imponens. Philoſophiâ quoque non leviter tinctus inflatuſque, in Impeccabilitatis errorem primùm incidit, credidítque cum Stoicis omnimodam *ἀπάθειαν*. Dein Gratiâ Jesu Christi negatâ, viribus Liberi Arbitrii vitam æternam acquiri poſſe, docuit. Horum deliriorum manifeſtus eſſe cœpit primò in Oriente, A. C. 405. Romæ dein: quâ à Gothis direptâ, cum diſcipulo Cæleſtio, in Africam trajecit, inde in Palæſtinam delatus, ubi Epiſtolâ ad Demetriadem exaratâ, & librò *de Natura* editò, Eccleſiæ ſe hoſtem apertè profeſſus eſt. Præſulibus Dioſpoli, Palæſtinæ hac de re congregatis adulatus, effecit, ut abſolveretur: itàque omni in Hieronymum effuſâ, qui primus contra eum ſcripſerat, *quatuor libris de Libero arbitrio* evulgatis, Auguſtino imponere conatus eſt. Sed ab hoc Viro Dei inſigniter refutatus, à Conciliis Africanis condemnatus, ab Innocentio, Zoſimo & Cæleſtino Epiſcopis Romanis excommunicatus, edictò tandem ſolemni Honorii Imperatoris Româ cum aſſeclis pulſus, in patriam rediit: ubi à St. Germano Antiſſiodorenſi & St. Lupo Trecenſi, convictus & confuſus, in hæreſi periit. Præter jam memorata, negavit Peccatum originale: poſt regenerationem, hominem impeccabilem eſſe, etiam Gratiam meritis quæri aſſeruit, &c. verbò, totus *Pelagianiſmus* nihil aliud erat, quàm *Divinæ Gratiæ*, non tantùm *extenuatio*, ſed *abolitio* ac *negatio*, in cujus locum *Liberum arbitrium* ſubſtituit ac *naturales* hominis *vires*. Unde impium illud dictum, *A Deo habemus quòd homines, à nobis ipſis quòd juſti ſumus.* Itaque à Gratia derivabat nil niſi *ſolum poſſe bonum*: *velle* autem & *agere* à mero ſuſpendebat hominis arbitrio. Statuebat etiam tres ſalutis vias: *Ante Legem*, homines ſalvos factos *per Naturam* deinde *per Legem*: poſtremò *per Chriſtum*: quare & virtutes Gentilium opera verè bona & Deo placentia judicavit &c. Diſcipuli ejus *Pelagiani*, Conciliò Epheſinò condemnati, plurimos tamen ſectatores habuêre, diverſis temporibus, errorem adeò carni gratum facilè amplexos. Hos egregiè refutavit, hortatu Africæ Conciliorum, Auguſtin. *libris de Remiſſione peccatorum, de Spiritu & litera, de Gratia J. C. de Peccato Orig. contra Julian. &c.* Vide etiam *c. 88. de hæres.* in Occidente verò Hieronymus *libris ad Cteſiphontem.* Quoniam autem Originale peccatum negebant, hinc & *Pædobaptiſmi* uſum non eundem cum orthodoxis agnoverunt: delirantes, *non baptizari infantes in remiſſionem peccatorum*, ſed tantùm, *in regnum cœlorum.* Unde & alia quæſtio orta *de Statu parvulorum ſine Baptiſmo Defunctorum*, quibus Pelagiani regnum Dei negabant, conceſſò tamen iis extra regnum Dei ſalutis & vitæ æternæ locò. Vide porrò Proſperum *Carm. de Ingrat:* G. Hornium *Hiſtor. Eccl. cum Notis* Leydeckeri, qui non niſi *Naturaliſmi* fœtum hanc peſtem eſſe docet, ut & in voce *Semipelagiani.*

PELAGIUS Alvares, vel *Alvares Pelagius*. Juris primò Doctor Bononiæ, dein Franciſcanus, diſcipulus fuit Duns Scoti. Pœnitentiarius poſteà Johannis 22. factus, in patria Hiſpania, Epiſcopatum nactus eſt. Hoc uſum Papam contra Occamum, Trithemius refert. Obiit A. C. 1340. Sepultus Hiſpali. Wading. in *Annal. & Bibl.* Willot. *Athen. Gall.* Trithem. *de ſcript. Eccl.*

PELAGO, ſpado Neronis, quem ille centurioni, & manipulo 60. militum, quaſi ſatellitibus, miniſtrum regium, ad patrandam cædem Rubellii Plauti præpoſuit, Tacit. *l. 14. Annal. c. 59.*

PELAGON, nomen viri. Ovid *Met. l. 8. v. 360.*

PELAGONIA, regio Siciliæ. *Steph.* Alii, ut Plin. *l. 4. c. 10.* in Macedonia ponunt, & *Tripolim* dicunt, auctore *Strabone*, quòd *tribus urbibus* conſtaret.

PELAMIS, piſcis è thynnorum genere. Plin. *l. 9. c. 15. Thynni mares ſub ventre non habent pinnam. Intrant è magno mari Pontum vernò tempore gregatim, nec alibi fœtificant. Cordyla appellatur partus, qui fœtas redeuntes in mare autumno comitantur. Limoſæ verò à luto* pelamides *incipiunt vocari, & cùm annuum exceſſêre tempus, thynni.* Ubi pro *limoſæ*, legunt alii *reverſæ.* Poſt ſexageſimum autem diem, in mare reverſas & illic augeſcentes, *Pelamides* vocari, adnotat Dalechampius *ad loc.* Porrò ex *Pelamide*, cybia parabantur, in formam cubi conciſa, quæ & πηλαμίδες & κύβια vocabantur. Plin. *l. 9. c. 15. Pelamides in apolectos, particulatimque conſecta in genera cybiorum diſpartiuntur.* Ubi ἀπόλεκτοι, ſubintellige τόμοι, ſunt grandiores pelamidum partes, quæ in cybia deinde quadrata particulatim concidebantur. *Heſych.* ἀπόλεκτοι, ὑπόλεκτοι. Atque hinc factum, ut fruſtra hæc *pelamides* quoque dicerentur more Græcorum, qui ſalſamentorum magnorum partes eodem nomine appellabant, quò piſcem, unde ſumta ſunt, ſic *pelamides* & *cybia* eadem. Ut meritò Salmaſius miretur, Cybium à Plinio inter piſcium nomina referri, *l. 32. c. 11. Cybium ita vocatur* Pelamis, *quæ poſt quadraginta dies à Ponto in Mæotim revertitur:* cùm *cybium* nihil aliud ſit: quàm quadratum & in teſſeræ formam ſectum ſalſamenti fruſtum. Unde Κυβιοσάκτης, cognomen Ægypti Regis turpiſſimarum ſordium, &c. Largam autem *Pelamidum* capturam circa Byzantinum fretum, hinc Κέρας χρυσοῦν, *cornu aureum*, dictum, ac divitem inde proventum Byzantinis acceſſiſſe, refert *Strabo*, apud Salmaſium *ad Solin. p. 165.*

PELAMYDIUM ſuburbium Conſtantinopolitanum. *Cedren.*

PELARGI. Græcè Πελαργοὶ, cognominati ſunt διὰ τοῦ πλάνου, i. e. *ob peregrinationem ſeu errorem*, duo fratres, qui è Tuſcis profecti Athenas venerunt, ibique primi, cùm prius in ſpecubus locíſque ſubterraneis homines habitarent, ex lateribus domos condiderunt, Strabo *l. 9.* Plin. illos Euryalum vocat ac Hyperbium. *l. 7. c. 56.* Pauſan. verò, *Laterarias domos conſtituerunt primi Agrolas & Hyperbius*, Φασὶ τὸν Ἀγρόλαν καὶ Ὑπέρβιον κτλ. habet, *in Atticis p. 26.* Ab his pars Acropoleos, *Pelargicum* dicta, ædificata eſt; cujus meminit Ariſtophanes *Avibus.*

> Τίς δ' ἂν καθέξει τῆς πόλεως τὸ Πελαργικόν;
> *Quis autem incolet Urbis Pelargicum?*

Quemadmodum reliquam ejus partem, à fratribus his nudam relictam, Cimon poſteà, Miltiadis filius, cinxit, teſte eodem Pauſaniâ *ibid.* Vide Franc. Roſſæum *Archæol. Attica l. 1. c. 2.* ut & in voce *Pelaſgia.* Nomen à Græco πελαργὸς, *ciconia*, διὰ τὸ πλάνητας εἶναι καὶ δίκην ὀρνέων ἐπιφοιτᾶν ἐφ' οὓς ἔτυχε τόπους, *quòd vagi eſſent & ciconiarum inſtar in quævis loca oberrarent*, Strab. *l. 5.* Quod idem repetit *l. 9.* Ὑπὸ τῶν Ἀττικῶν Πελαργοὶ προσηγορεύθησαν διὰ τὴν πλάνην. *Propter errores* Pelargi *ab Athenienſibus appellati ſunt.* Ciconiam autem migratoriam eſſe avem, docet Petronius ex Publio,

> *Avis exul hyemis, titulus tepidi temporis.*

Vide quoque Plin. *l. 10. c. 33.* Solin. *c. 40.* Ælian. *Hiſtor. Anim. l. 3. c. 23.* Baſilium *Homil.* 8. Euſtathium *Hexaem.* Alios. Ex recentioribus ſic de illis Gaſpar Heldelinus, *Idibus Auguſti ciconiæ, juveneſque ſeneſque, collectò agmine pulcherrimò, iter laborioſum illud permocle Lunâ ingrediuntur. Priuſquam verò mare trajiciant omnes, quas quidem agri noſtri emiſêre, Athoſim, Galliæ flumen, non ita procul à Sextiis Aquis, vel, ut aliis placet, Seſtianis Aris, nimirum ubi Marius Cimbros ferrò fudit, congregantur. Illic, habitis inter ſe publicis concionibus, commurmurant, exercitum luſtrant &c. Cæterùm abitura Aquilonis ſecundum flatum prudenter expectant, qui ſimulatque promere incidit, tum, cum lege prædictâ die, abitum maturent.* Bellonius item, *Cùm circa Abydum eſſem, 24. die Auguſti, ingentem ciconiarum vim conſpexi, quæ ad tria vel quatuor millia accedere videbatur. Volabant illæ à Ruſſia & Tartaria & Helleſpontum agmine decuſſatò tranſverſum trajiciebant. Et cùm ſupra Tenedum eſſent, longo per anfractus tractu ſe convertebant, donec in circulum omnes colligerentur. Inde priuſquam à faucibus Propontidis pergerent, in minores aliquot turmas ſupra viginti ſe diſtribuebant, & ſe invicem verſus Meridiem ſequebantur*, &c. Alii tamen, apud Etymologum, ſic vocatos Pelargos volunt, διὰ τὰς ἐσθῆτας, ἃς ἐφόρουν, *propter veſtes, quas ferebant, ciconiarum inſtar, nigrò & albò diſtinctas.* Bochart. *Hieroz. Part. Poſter. l. 2. c. 29.* Vide & in voce *Pelaſgi*, uti de Ciconiis plura ſuprà.

PELARGICI Nomi dicti, quaſi *Ciconiariæ Leges*, quibus liberi Parentes alere jubentur: id quod in Jure quoque cautum eſt. Vide Budæum *in Annotat.* & ſuprà, in voce *Antipelargia.*

PELARGUS Chriſtophorus, Theologus cum paucis comparandus. Natus Suidniciæ in Sileſia, A. C. 1565. Theologiam Francofurti ad Oderam docuit. Superattendens generalis. Scripſit *Commentar.* in *Pentateuchum* & *Johannem*: *Explicationes in Pſalmos 16. 22. 29.* & *Pſalmos Pænit. Quæſtiones & Reſp. in Matthæum: Meditationes, in quædam Lucæ loca. Expoſitionem in Acta Ap.* Ὑπομνήματα *in Judam* &c. Obiit A. C. 1628. *Vir in omni antiquitate & literatura verſatiſſimus*, Bergius *in Prax. Cath.*

PELASGIA, regio Græciæ circa extremam partem Macedoniæ, verſus Achajam, olim Theſſalia dicta; à qua *Pelaſgi* populi, quaſi *Pelargi*, quoniam errabundi, ritu *ciconiarum*, permultas regiones iverunt, *Strabone* teſte. Vel à Pelaſgo Jovis filio. *Heſych.* Πελασγοὶ οἱ Θετταλοί. Aliquando latiùs extenditur hæc vox, nempe ut univerſos Græcos comprehendat. Ovid. *Met. l. 13. v. 128.*

> *Si mea cum veſtris valuiſſent vota Pelaſgi.*

Idem ibidem, *v. 268.*

> *Quid tamen hoc refert, ſi ſe pro claſſe Pelaſgâ*
> *Arma tuliſſe refert?* ——

I. e. pro navibus Græcis. *Strabo* Pelaſgos Græciæ populos vetuſtiſſimos vocat, qui, ut ex *Heſiodo* idem refert, ab Arcadia originem duxerunt, eos quippe è Lycaone natos extitiſſe ait, quem Pelaſgus procreavit. Æſchylus autem *in Danaidibus*, eorum genus ex Argis Mycenarum extitiſſe prodidit: Peloponneſum enim & Pelaſgiam vocatam fuiſſe, teſtis eſt *Ephorus*. Euripides quoque, *in Archelao*, Danaum illum 50. filiarum genitorem, Argos venientem, Inachi urbem habitâſſe commemorat, quique anteà Pelaſgi nominabantur, ut Danai dehinc vocarentur, lege Græcâ ſanxiſſe. Plerique etiam gentes Epiroticas appellavêre *Pelaſgicas*. Lesbos quoque *Pelaſgia* dicta fuit; & habitantibus Troadem Cilicibus finitimos *Pelaſgos* nuncupat *Homerus*. Argos quoque Pelaſgicum, Theſſalia dicitur inter eruptiones Penei & Thermopylas, uſque ad montanum Pindi tractum. Jovem quoque Dodonæum idem Poeta *Il. 16. Pelaſgicum* vocat. Hi ſub Peucetio, Japyge & Oenotrio in Italiam colonias deduxerunt, ad ripam Padi, in Calabria & verſus ſinum Tarentinum, ſed ſub Pico dein, Aboriginum Rege, Hetruriam incolere cœperunt. Pauſan. *in Arcad.* Nic. *Lloydius.*

PELASGIA, Inſul. maris Ægæi. vide *Lesbos.*

PELASGICUS Sinus, vide *Pagaſicus.*

PELASGIOTÆ, populi fuêre Theſſaliæ, quorum provinc. *Pelaſgiotis*, erat inter Pieriam ad Boream, & Theſſaliotidem ad Meridiem, uti & Magneſiam ad Ortum verſus Peneum fluv. Urbes fuêre Lariſſa, Scotuſa, Gonnus, & Atrax.

PELASGIS, Ceres dicta eſt à *Pelaſgo* Dryope filio. *Palæphatt.*

PE-

PELASGUS, Rex Sicyoniorum 25. annis ferè ante Urb. Cond. 430. Vide quoque *Pelaſgia*. Addo, quòd hunc Templorum quidam repertorem ferunt; Namque vel Pelaſgo, *vel Theſſalo*, *vel Eleuthero*, *vel Phoroneo*, *vel Otrita Amazoni*, *vel Lycaoni*, inventi hujus gloriam tribuit Julius Hyginus *Fab. c.* 225. ſicut *Jano* id adſcribit, Xenon apud Macrobium *Saturnal. l.* 1. *c.* 9. & Q. Fabius *de Aureo ſeculo l.* 1.

Templorum poſitor, templorum ſancte reſector.

Contrà *Pelaſgos*, mortalium primos, Saturnum victimis placaſſe humanis, refert Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 16.

PELE, nomen 2. civitatum Theſſaliæ, quarum una Eurypylo, altera Achilli parebat. *Steph.*

PELE, parva inſula quædam. *Steph.*

PELECANUS vel PELICANUS, Hebr. קאת *Kaath*, à *vomitu*, quia conchas jam abſorptas revomit, poſtquam calore ventris apertæ ſunt, ut ex iis eſculenta legat: avis eſt, onocrotalo adeò ſimilis, ut etiam doctiſſimi ambas has non rarò confundant. In his Oppianus *Ixeutic.* ubi πελεκᾶνι tribuitur κόλπος, *ſinus quidam ante pectus dependens*, in quem cibum omnem aliquantiſper recondat. Et Bellonius *de Avibus l.* 3. *c.* 2. ubi *Pelicanus*, platea, & onocrotalus, pro eadem ave, ſumuntur. Eadem ab ardea ſolò roſtrò differt, quod in extremo latius habet, & in cochlearis formam. *Geſnerus. Videtur ſanè mihi pelecanus noſter ardearum generi adnumerandus: a quo non tam aliò inſigni, quàm roſtri latitudine, differt.* Item, Albertus, *etiam avem, quam cochleariam vocamus* (i. e. Pelicanum) *ardeam albam eſſe putavit*. Aquatica eſt & longò ſimiliter collò: At quorſum, inquies, in deſertis ponitur, cum dicitur in Pſalmo 102. *v.* 7. *Similis factus ſum* τῷ Kaath *deſerti*. Et Eſaj. *c.* 34. *v.* 11. *Et poſſidebunt illam* Kaath *& ericius*. Sophon. item *c.* 2. *v.* 14. *Etiam* Kaath, *etiam ericius in tabulatis ejus*: in quibus locis agitur de deſolatione Idumeæ & Aſſyriæ. An aquaticis avibus, quales ſunt *Pelicanus* & ardea, rectè aſſignatur ſedes in locis deſertis & inaquoſis? Sed non omne deſertum inaquoſum eſt. Namque & in Marmaricæ intimis, quæ regio maximè deſerta eſt, ponuntur à *Ptolemæo* Cleatus palus, Lacci palus, Lycomedis palus, & in Arabiæ deſertis, inciderunt Iſraelitæ, in aquas *Mara*, & fontes *Elim*, Exod. *c.* 15. *v.* 23. 27. Philoſtorgon verò inprimis hanc avem eſſe prodiderunt non pauci, inter quos varii Eccleſiæ veteres Doctores narrant: occidere natos ſuos, eoſque per triduum lugere, deinde ſeipſam roſtrò vulnerare, & ſanguinis ſui aſperſione revocare ad vitam. Epiphan. *Phyſiol. c.* 8. Ἐστι γὰρ ὁ πελεκὰν φιλότεκνος ὑπὲρ παρὰ τὰ ὄρνεα, *Præ omnibus volucribus* pelecanus *prolis eſt amans*. Addit, parvulos à matre nimiis oſculis fauciatos emori, ſed poſt triduum marem accedere, qui doloris impatiens proprium latus percutiat, & ſanguine inde emanante pullis vitam reſtituat. Idem Euſtathius *d. l.* narrat, niſi quòd apud illum parens pullos occidit, & mater apertò latere eoſdem exſuſcitat. Similiter Auguſtin. in *Pſalm.* 101. Iſidor. *Origin. l.* 12. *c.* 7. Petrus Damiano. *l.* 2. *Ep.* 18. Vincentius *in Doctrinal. l.* 16. *c.* 166. Mich. Glycas *Annal. l.* 1. Alii: qui omnes *Pelecanum* nobis exhibent acutò roſtrò ſauciantem pectus aut latus & pullos magnò hiatu effluentem inde ſanguinem excipientes. Sed impoſuit Viris ſanctis, quiſquis primus hanc fabellam mendaciò ſuò adornavit: cùm in Philoſophorum libris, qui de rerum natura ſcripſerunt accuratiùs, tam inſignis miraculi veſtigia nulla ſint. Ut taceam, reſurrectionem eſſe ſupra naturæ vires: & *Pelecanum* non eſſe adunci roſtri, ſed latiſſimi, à quo *platea* illi Latinum nomen, &c. Plura vide apud laudatum ſupra Bochart. *Hieroz. Part. Poſt. l.* 2. *c.* 24. & 25. adde Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 80. 83. & 84. & quæ infra potiori jure dicemus de Vulturum φιλοστοργίᾳ, voce *Vultur*.

PELECES, urbs Lybiæ, *Steph.*

PELECUS, Libyæ Urbs, *Steph.*

PELEG, ſive PHALEG, fil. Heber, pater Reu. Gen. *c.* 10. *v.* 25. Linguarum diviſio ſub tempus nativitatis ejus contigiſſe creditur. Ita ſentiunt doctiſſimi interpretes, *Mercerus* & *Pererius*. Nomen igitur *Phaleg* non ex futuro eventu fuit inditum, ſed ex eo, quod jam factum, & præteritum fuerat. Nam quia proximè poſt linguarum diviſionem, Heber genuit filium ſuum primogenitum, idcirco è re illa tam memorabili nomen filio impoſuit. Rectè itaque Flavius Joſeph. *Jud. Ant. l.* 1. Ἐκλήθη δὲ Φάλεγος, inquit, ἐπειδὴ κατὰ τὸν ἀναδασμὸν τὸν οἰκισμὸν ἐτέχθη.

PELENARIA, civitas in ſinu Troglodytico, ex Africæ latere non procul à Pindis. Plin. *l.* 6. *c.* 29.

PELENDONES, Hiſpaniæ Tarraconenſ. populi in Caſtella veteri. Plin. *l.* 3. *c.* 3. *Medina Celi Pineto* eſt. Aliis inter Calagurrim ad Boream & Numantiam ad Auſtrum, ſeu inter Vaſcones & Arevacos. Eorum Urbes fuêre Auguſtobriga, Savia, & Numantia; quanquàm hæc ultima aliis ſub Arevacis. Eorum tractus nunc eſt pars Caſtellæ veteris, verſus fontes Durii & limites Arragoniæ, prope montem Caunum, *Baudrand.*

PELESTINI, populi Umbriæ, inter Eugubium & Tifernum, quorum locus adhuc *Pieſteja*, *R. Vitio*: ubi Publicum oppid. *Pebico*, intra montes, Comitatus. à Caſtro Durantis 7. mill. paſſ. à Tiferno Tiberino 12.

PELETHI & Cerethi, memorantur, 2. Sam. *c.* 8. *v.* 18. & 1. Paralip. *c.* 18. *v.* 17. ubi *Benajas*, *filius Jojada*, dicitur fuiſſe, *ſuper Pelethi & Cerethi*. Per quæ verba ſunt quidam, qui ſanctiſſimum illud Oraculum *Urim & Tummim* denotatum velint. Rabbini, annotante Levi Ben Gerſon *ad* 2. *Sam.* 8. de Synedris ſeu Synedrio Magno, interpretantur; eoſque ajunt dictos *Cerethi*, *quia verba ſua præſcindebant ſeu breviter juſſa pronuntiabant*. *Pelethi autem*, *quia excellebant in factis ſuis*. Alii verò, inter quos Chaldæus Paraphraſtes, de ſatellitibus regiis, ſagittariis & funditoribus has voces capiunt: qui lecti videntur, è Peliſthæis ſub jugum à Davide redactis, inter quos etiam *Cerethæorum* mentio eſt, 1. Sam. *c.* 30. *v.* 14. Ad minimum Sagittarii fuêre periti, à qua peritia *Cerethorum* nomen fortè ortum 1. Sam. *c.* 31. *v.* 3. & 2. Sam. *c.* 1. *v.* 18. (quemadmodum etiam Creta Inſul. à Phœnicibus, qui eò colonias miſerunt, hinc appellata videtur: nota enim apud Veteres *Cydonia ſpicula*, *Creſſius arcus*) Et Funditores accurati, *Pelethi* proin dicti, uti Baleares quoque Inſulæ, ob eandem peritiam, à Phœnicibus id nominis fortè nactæ ſunt. Bormannus, *ad* 2. *Sam. c.* 8.

PELETHRONIA Vallis, ad radices Pelei montis. Ibi Æſculapius Draconem Pelixum educaſſe fertur: ad quem accedebant reſponſa petituri. *Lucian. Pauſan.*

PELETHRONII, Lapithæ à *Pelethronio* oppido Pelio monti ſubjecto ſic dicti. Hi primi omnium frænorum uſum inveniſſe dicuntur, & equorum domandorum artem. Virg. *Georg. l.* 3. *v.* 115.

Fræna Pelethronii Lapithæ gyroſque dedêre
Impoſiti dorſo, atque equitem docuere ſub armis
Inſultare ſolo, & greſſus glomerare ſuperbos.

Aliter autem Plinius, *l.* 7. *c.* 56. ubi *Pelethronium* virum quendam nominat, qui primus ſtrata equorum, & frænos invenerit. Et, ut videtur, inquit *de la Cerda*, nihil in hac re firmum: Lyſias gravis orator, ἐν τῷ λόγῳ ἐπιταφίῳ ita ait, loquens de Amazonibus: Πρῶται δὲ τῶν πάντων ἐφ' ἵππους ἀνέβησαν. Ideoque fortan Pindarus illas ἱππίας vocat *Od.* 8. *Olymp.* Quin Plinius ibidem primam gloriam equitationis Bellerophonti tribuit. Et Ælian. *l.* 9. *Var. Hiſt. c.* 16. viro cuidam Italo, quem ſcribit nominatum fuiſſe Marem, de quo Itali ipſi fabulabantur, fuiſſe anteriore parte hominem, poſteriore equum. Quem vulgi ſermonem ità explicat author: Δοκεῖ δέ μοι πρῶτος ἵππον ἀναβῆναι, καὶ ἐμβαλεῖν αὐτῷ χαλινόν, εἶτα ἐκ τούτου διφυὴς πιστευθῆναι. Sophocles *in Oedipo Colon.* inventionem fræni Neptuno tribuit, ſaltem in Attica. Ad quam opinionem alluſit Papinius *l.* 6. *Theb. v.* 303.

——— Neptunus equo, (ſi certa priorum
Fama) pater, primus teneris læſiſſe lupatis
Ora, & littoreo domitaſſe in pulvere fertur.

Palæphatus autem *c.* 1. & plerique alii hoc inventum Centauris attribuunt; πρῶτοι (inquit) γὰρ οὗτοι ἐπενόησαν ἐφ' ἵππων ὀχεῖσθαι, ἄλλο μόνον ἅρμασιν ἐχρῶντο. Hoc placitum Virgilio ubi ſupra, & meritò. Juvant enim ejus ſententiam verſus iſti Manilii *Aſtronomic. l.* 4.

At quibus in biſero Centauri corpore ſors eſt
Naſcendi conceſſa, libet conjungere currus
Ardentes & equos ad mollia ducere fræna.

Nic. Lloydius.

PELEUS, Æaci & Æginæ fil. qui ex Thetide genuit Achillem qui *Pelides* inde dicitur. Caſtiſſimus ſui temporis mortalium fuit. Amatus ab Hippolyta Acaſti uxore, & ad ſtuprum ſollicitatus cùm adduci non potuiſſet, ab eadem, tanquam inſidiator pudicitiæ ſuæ, apud virum accuſatus fuit. Quod edoctus Acaſtus Peleum in ſolitudinem eduxit, nudatumque armis, feris objecit, recedenſque dixiſſe perhibetur; Si innocens es, ſervaberis. Cùm jam à feris periturus eſſet, Dii ipſi gladium à Vulcano fabrefactum, per Mercurium, ſubjecerunt; quò periculum evaſit. Narratur & fabula hôc modò: *Peleus* in Patria, cum Telamone, fratrem Phocum dolò interemit, confugitque ob id Phthiam, ad Eurytum filium Actoris à quo fuit expiatus. Ibi, cùm in venatione Calydonii apri, forte fortunâ Eurytum obvium occidiſſet, rurſus exulavit in Jolco, apud Acaſtum atque ab ipſo purgatur. *Aſtydamia* verò, Acaſti uxor, illicitò hoſpitis amore ſuccenſa, perſuadere eidem conatur conſuetudinem ſtupri. Quò non obtentò, ob continentiam Pelei, calumnias intendit, tanquam pudicitiam ſuam tentâſſet. Maritus à ſe expiato veritus manus inferre, ſecum in Pelion venatum ducit ac ſomno oppreſſum deſtituit, gladiò illius in fimo bubulo abſconditò. *Peleus* expergefactus, non inventò enſe, videt ſibi à Centauris exitium inſtare: ſed ſervatur à Chirone, ab eoque repertum gladium recipit. Quod autem Thetis nupſiſſe dicitur Peleo, illud ad connubium Maris & Terræ pertinet. Nam Πηλεὺς à πηλὸς lutum; quò etiam reſpexêre olim, cùm dicerent; Μὴ δεῖν τὸν Οἰνέα Πηλέα ποιεῖν: *Oenea non convertendum eſſe in Pelea*. Nimirum Οἰνεὺς & Πηλεύς, heroum nomina, ponuntur pro οἶνος vinum, & πηλὸς lutum: Ut ſententia ſit, cavendum eſſe pincernæ, ne vinum effundat in terram, atque ita lutum faciat, quemadmodum ex Athenæo, Demetrio, Euſtathio, *in Orat. Inſtitut. l.* 4. *c.* 6. retulit Voſſius. Quem vide *de Theologia Gentili*, *l.* 2. *c.* 79. *Nic. Lloydius.* Cœterùm ei, ut & Chironi, Pellæos in Theſſalia ſacrificâſſe hominem, docet Clemens Alexandrinus *Admonit. ad Gentes*. Quemadmodum in Macedonia Æneatæ coluêre Æneam, apud Liv. *l.* 40. *c.* 4. Stagiritæ agitabant ἑορτὴν Ἀριστοτέλειαν, in memoriam civis ſui Ariſtotelis, cujus hortatu ac ſuaſu urbem eam inſtauravit Alexander M. Cherſonitæ feſtum inſtituerunt Miltiadi, apud Herodotum *l.* 6. &c. Vide Joh. Voſſ. *de Orig. ac Progr. Idolol. l.* 1. *c.* 13.

PELIA, Tuſciæ amnis Catoni *in Originibus*: *Paglia* hodie *Leandro* ex Viterbienſi.

PELIALA, urbs Meſopotamiæ, *Ptol.*

PELIAS, *lia*, fil. Neptuni & Tyrûs, Salmonei Regis filiæ, frater Æſonis, magnam Theſſaliæ partem ditionotenuit. Filium habuit Acaſtum, qui Argonautas comitatus eſt, ſecundùm Apollonium & Valerium. Orpheus nullam de Acaſto mentionem facit. Diodorus quoque *l.* 4. maſculis filiis Peliam caruiſſe ſcribit. Filias habuit *Alceſtin*, *Amphinomen & Evadnem*, de quibus idem *eodem librò*. Habuit & *Peloppeam*, de qua Apollonius in

I. Is cum ſortem accepiſſet ſe illius manibus moriturum, quem altero pede nudo ad ſe venientem vidiſſet, omnibuſque Diis Junone excepta ſolemnia forte ſacra faceret, *Iaſon* ad ſacra feſtinans Junonem Deam ſub vetulæ ſpecie in Anauri ripa invenit. Eam Iaſon humeris acceptam tranſvexit, altero calceo ſub torrentis cœno relicto, ſicque ad Peliam adiit. Eo viſo rex oraculi admonitus cogitare cœpit, quo pacto illi mortem moliretur. Cumque intelligeret, nulla ea tempeſtate rem eſſe majoris periculi, quam vellus aureum, quod in templo Martis apud Colchos erat, nepoti perſuaſit, ut ad id rapiendum eo proficiſceretur, auxilium opeſque ſuas pollicitus. Quod tamen conſilium tantum abfuit, ut illi ex ſententia ſucceſſerit, ut aureo vellere potitus Iaſon, magna cum gloria in patriam redierit: Pelias autem tandem filiarum ſuarum manibus interfectus eſt, idque inſtinctu Medeæ, quæ integræ ætati ſe illum reſtituturam ſimulabat. Ovid. *Met. l.* 7. Val. Flac. *Argon. l.* 1. *v.* 22.

Æmoniam primis Pelias frenabat ab annis
Jam gravis, & longus populis metus, illius omnes
Ionium quicunque petunt: ille Othryn & Æmum,
Atque imum felix verſabat vomere Olympum.

Nic. Lloydius.

PELIAS, Inſul. circa Drepanum, nunc *Colombana di Trapani Hoſtio.*

PELIAS, *adis*, Achillis haſta, quam nemo præter Achillem ob magnitudinem vibrare poterat. Hanc a Pallade decorticatam & politam, a Vulcano cuſpidatam fuiſſe ferunt. Ovid. *Met. l.* 13. *v.* 109.

——— *Nec non oneroſa graviſque*
Pelias haſta poteſt imbellibus eſſe lacertis.

Idem *Ep.* 3. *Heroid. v.* 126.

Tranſeat Hectoreum Pelias haſta latus.

Homer. *Il.* Π. *v.* 854.

Ἔγχος δ' οὐχ ἕλετ' οἶον ἀμύμονος Αἰακίδαο,
Βριθύ, μέγα, στιβαρόν· τὸ μὲν οὐ δύνατ' ἄλλος Ἀχαιῶν
Πάλλειν, ἀλλά μιν οἶος ἐπίστατο πῆλαι Ἀχιλλεύς,
Πηλιάδα μελίην, τὴν πατρὶ φίλῳ πόρε Χείρων
Πηλίου ἐκ κορυφῆς, φόνον ἔμμεναι ἡρώεσσι.

Lloydius.

PELICERIUS Guilielmus, vide *Guilielmus.*

PELIGNI, populi in 4. regione Italiæ, Marſis finitimi, quorum caput fuit Sulmo, Ovidii patria, teſte ipſo *Ponticor. l.* 4. *eleg.* 14. *v.* 49.

Gens mea Peligni, regioque domeſtica Sulmo.

Marſis fuiſſe conterminos, vel ex hoc Cæſaris patet loco, *Belli Civilis l.* 1. *c.* 15. *Domitius ipſe circiter* 20. *cohortes Albâ ex Marſis & Pelignis, & finitimis regionibus coëgerat.* Samnitibus etiam vicinos fuiſſe Livius teſtatur; *l.* 26. ubi de Annibale: *Ex Campania in Samnium, inde in Pelignos perveniſſe.* Eos inter Μαρσοὺς numerat Strabo *l.* 5. Nomen eorum quod attinet, mirum in modum apud Græcos auctores, Diodorum atque Appianum corruptum legitur. Apud priorem *l.* 20. in Xenippi Athenienſis magiſtratu exſcriptores fecere Πηλιγνίους, & in Pherectis magiſtratu Πηλιγνούς. Apud poſteriorem *Civ. l.* 1. Μαργλίους. Feſtus Pelignos ex Illyrico ortos fuiſſe tradit. A Sabinis vero originem eorum ducit Ovid. *Faſt. l.* 3. *v.* 95.

Et tibi cum proavis, miles Peligne, Sabinis
Convenit. ———

Apud hos peſſima vina naſcebantur. Martial. *l.* 1. *epigr.* 27.

Non hæc Pelignis agitur vindemia prælis,
Uva nec in Tuſcis naſcitur iſta jugis.

Idem *l.* 13. *epigr.* 121. Cujus Lemma *Pelignum.*

Marſica Peligni mittunt turbata coloni,
Non tu, libertus ſed bibat illa tuus.

Nic. Lloydius.

PELIGNIANUS, Conſul cum Pomponio, an. Urb. Cond. 982.

PELIGNUS Julius, olim Claudio familiaris, cum privatus converſatione ſcurrarum iners otium oblectaret, ignavi animi & deridiculo corporis juxta deſpiciendus; poſtea Cappadociæ Procurator. Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 49.

PELINÆUS, mons Chii altiſſimus eſt. Ita Strabo *l.* 4. Πελιναῖον ὄρος ὑψηλότατον τῶν ἐν τῇ νήσῳ. Ælian. ſcribit Πελιναῖον, *l.* 16. *de Animal. c.* 39. Ita etiam Pindari Scholiaſtes *Pyth.* 10. Unde Πελιναῖος ὁ Ζεὺς ἐν Χίῳ apud *Heſychium*, & *Phavorinum*. Hinc in Dionyſio pro eo quod vulgo legitur.

Καὶ Χίος ἀλίβατος Πελιναίου ὑπὸ πέζαν.

reſcribendum, ἠλιβάτου Πελιναίου. Ita enim legiſſe Avienum docet verſio:

Tumque Chios patula proſpectans arva Pelinæ.

Sub hoc monte vetuſtiſſimæ Chiorum hiſtoriæ referunt, quondam latuiſſe draconem μεγέθει μέγιστον, portentoſæ magnitudinis, qui inſulares aliquandiu territavit ſibilis ſuis donec incendio abſumeretur. Rem narrat Ælian. ubi ſupra. A dracone tam immani Chii mons, quem diximus, Phœnicio ſermone vocatus eſt פלא נחש *Peli naas*, i. e. *ſtupendi* ſerpentis, Bochart. *l.* 1. *Chanaan*, *c.* 9. *Nic. Lloydius.*

PELINNA, urbs Theſſaliæ in Phthiotide, a *Pelina* Oechalei filio dicta.

PELINNÆUM, oppid. Macedoniæ erat, in finibus Athamanum, Limneæ oppid. proximum, a M. Acilio Conſule Philippo Regi ablatum; Liv. *l.* 6. *dec.* 4.

PELION, Theſſaliæ mons Oſſæ & Olympo attiguus, in ſinum Pelaſgicum incumbens, verticem habens pineto, reliquam partem querneo nemore tectam. Ovid. *Faſt. l.* 5. *v.* 381.

Pelion Æmoniæ mons eſt obverſus in Auſtros:
Summa virent pinu: cætera quercus habet.

Altum vocat Virg. *Georg. l.* 3. *v.* 93. 94. *Ingentem* Statius *l.* 1. *Achilleid. v.* 151. Homer. *Il.* β. *v.* 632. 757. Πήλιον εἰνοσίφυλλον appellat. Ornis etiam abundare hunc montem teſtatur Val. Flac. *l.* 1. *v.* 406.

Quantum Peliacas in vertice vicerat ornos.

Hic Pelium nemus apud Quintil. hodie *Petras* Tzetzæ. Hinc *Pelius* adjectivum. Cicer. *pro Cælio c.* 8. *ex veteri poeta:*

Utinam ne in nemore Pelio.

Item *Peliacus*. Catullus *Epigr.* 65. *v.* 1.

Peliaco quondam prognatæ vertice pinus.

Item Thraciæ mons, apud montem Tuniatum; ex quo Pelia fluv. Item urbs Theſſaliæ, & alia Illyriæ, *Steph. Idem Lloydius.*

PELIUM, oppid. Macedoniæ, in finibus Daſſaretum, a Romanis captum. Liv. *l.* 1. *dec.* 4.

PELLA, colonia & urbs Macedoniæ in Emathia inter Berrhœam & Lariſſam, natalibus Philippi & Alexandri M. clara. *Jenizza Sophiano.* In Botiæa tractu, *Zucinna* hodie, *Nigro*, ampla vix 12. mill. paſſ. ab ora Thermaici ſinus in Occaſum, Edeſſam verſus 28. uti a Theſſalonica in Afric. 35. a Pydna in Boream, inter oſtia Erigonis & Ludiæ fluv. Nunc Græcis τὰ παλατίτζα, i. e. parva Palatia; & eſt locus ſub ditione Berœenſium, ubi quotidie marmora, & regiarum ædium fundamenta eruuntur. Hic Regiam Philippi & Alexandri fuiſſe incolæ credunt. *Jenizza* autem, ſeu melius *Janizza* eſt novum oppid. a Turcis primum excitatum, 8. horis a Berrhœa, Turcis *nova civitas* ſignificans. Critopolus. Dea Lucan. *l.* 10. *v.* 52.

Exigua ſecura fuit Provincia Pella.

Hinc *Pellæus*. Juvenal. *Sat.* 10. *v.* 168.

Unus Pellæo juveni non ſufficit orbis.

Martialis *l.* 9. *epigr.* 44. *v.* 7.

Hoc habuit numen Pellæi menſa tyranni,
Qui cito perdomito victor in orbe jacet.

Idem Lloyd.

PELLA, vel PELLE, præclara Palæſtinæ in Cœleſyria, trans Jordanem civitas eſt, Epiſcopalis in tribu Manaſſe & quidem una ex undecim toparchiis Judææ, inter quas ordine ſeptima recenſetur. Sita autem eſt, partim in Decapoleos, partim in Perææ regionum confiniis. Nam ab Auſtro quidem Decapoleos, a Septentrione vero Perææ regionis terminus eſt. Aquis diverſis emanantibus locis hæc civitas dives eſt: eique regio fertilis adjacet, in qua multa caſtella ſunt. Eo omnes Chriſtiani, cum a Romanis obſideretur Jeruſalem, divino oraculo moniti, ſe receperunt, Euſeb. *l.* 3. *c.* 5. & 11. *Pella* item in Theſſalia & quarta in Achaja, teſte *Stephan.* qui primam a *Pella* conditore dictam ſcribit, Strab. *l.* 16. Plin. *l.* 4. *c.* 10. &c. *Bunomos* quondam & *Bunomia* dicta, teſte *Herodoto*, *Pellæa gula*, apud Martialem pro Ægyptiaca Alexandrina, ab Alexandro Pellæ Macedoniæ nato, qui Alexandriam condidit *l.* 13. *epigr.* 85.

Princeps Niliaci raperis, Coracine, macelli:
Pellææ prior eſt gloria nulla gulæ.

PELLA, mons Æthiopiæ.

PELLACONTA, fluv. Mediæ ad oram Arabiæ, qui Buram oppidum præterfluit, Plin. *l.* 6. *c.* 26.

PELLÆUS, pagus Babyloniæ, ſeu Chaldææ apud Characem oppid. & Oſtia Tigridis & Teredonem urbem.

PELLAON, Adriatici, ſeu Veneti ſinus oppid. Plin. *l.* 3. *c.* 19.

PELLANA, ſeu PALLENA *Diodoro*, *Pellene Polybio*, quæ & *Tripolis*, oppid. Laconicæ in Peloponneſo in Arcadiæ confinio a Plinio *l.* 4. *c.* 6. in ipſa Arcadia ponitur, ubi *Pellanus fons*.

PELLE nudandi holocauſtum ritus, occurrit. Levit. *c.* 1. *v.* 6. *Et nudabit* pelle *holocauſtum & illud fruſtatim concidet.* Nempe poſt victimæ jugulationem ſequebatur excoriatio, & diſſectio. Ut *Il.* α. *v.* 459.

——— καὶ ἔσφαξαν καὶ ἔδειραν,
Μηρούς τ' ἐξέταμον ———

Vide quoque Dionyſ. Halicarn. *l.* 7. & Apollonium *Argonautic.* *l.* 1. Quod tamen in Holocauſtis non ſemper obſervatum eſt, ut quæ cum ipſa *pelle* in ignem nonnunquam conjiciebantur. Unde Plut. *Sympoſ. l.* 6. *Problem.* 8. de tauro Bubroſti Deæ oblato. Κατακόψαντες αὐτόδορον ὁλοκαυτοῦσι. *Percuſſum eum cum ipſa pelle holocauſtum offerunt.* Et Lucianus *de Sacrificiis*. Ἐπὶ πᾶσι δὲ τὸ πῦρ ἀνακαύσαντες, ἐπέθηκαν φέροντες αὐτῷ δέρει τὴν αἶγα, καὶ αὐτοῖς ἐρίοις τὸ πρόβατον, *Igni poſt omnia accenſo, capram cum ipſa pelle allatam, & ovem cum ipſis lanis imponunt.* Ita in Sacrificiis pro peccato, juvenci pellis cremabatur una cum carne, ſed extra caſtra Exod. *c.* 29. *v.* 14. Levit. *c.* 4. *v.* 11. 12. & *c.* 8. *v.* 17. ut & pellis vaccæ ruffæ, Numer. *c.* 29. *v.* 5. At holocauſti *pellem* ſervari voluit Deus & Sacerdoti dari, Levit. *c.* 7. *v.* 8. unde Sacerdotum fuit, excoriare victimas. Ita tamen, ut iis Levitæ adeſſent, ſi res exigeret, 2 Paralip. *c.* 29. *v.* 34. & *c.* 35. *v.* 11. &c. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. part. prior. l.* 2. *c.* 33. & ſupra ubi de *Excoriatione*, ac *Holocauſto*.

PELLENÆUS, vide PELINÆUS.

PELLENE, ſeu PELLINA *Stephano*, *Taracha*, & *Tachana* aliis, incolis *Diacopton*, aliis *Tarſo*, oppid. Achajæ in Peloponneſo, a ſinu Corinth. 60. ſtad. in Auſtrum recedens, inter Phliuntem & Buram. Hujus lanæ nobiles ab antiquis habebantur, ex quibus lacernæ fiebant, quæ in ludis & certaminibus Junoniis victoribus loco præmii dabantur, authore *Julio Polluce*: Unde proverbio *Tunica Pellenea*, vel *Pellenaa* apud *Suidam*, de ſplendida veſte dicitur.

PELLES, pro *mantica* ſeu pera viatoria, Italis vulgo *Valiſia*, quod è *pellibus* conficeretur; Paulus *in l. de Tapetis*. Vide Turneb. *Adverſar. l.* 13. *c.* 3. Pro *tentoriis* paſſim, ut dictum ſuo loco: cujuſmodi *pelles* per decades venundari conſueviſſe, diſcimus ex Treb. Pollione *in Claudio*, *c.* 14. *Herbarum, quantum ſatis eſt; pellium tentoriarum decurias triginta, mulos annuos* &c. Videtur autem decuria una ad tentorium unum ſufficiſſe, ideoque hoc nume-

numerò vendi emique ſolitas. Sol & aliæ res multæ per decurias ſimiliter venundatæ apud Auctores occurrunt. Sic decades chartarum, apud Anaſtaſium *in Sylveſtro*: *Chartas decadas centum & quinquaginta: aromatum libras* cc. &c. Caſaubon. & Salmaſ. *Not. ad Pollionem.* Vide quoque infrà in voce *Pellis.*

PELLETARIUS Jacobus, Cœnomanenſis, Medicus & Mathematicus inſignis, ſcripſit complura, quorum catalogum *in Elogiis* exhibet Anton. Teiſſier *Part.* 1. *Critica* ejus elegans & erudita *in Ciceronem*, *Virgilium* & *Horatium*, lucem nondum vidit. Obiit Pariſiis A. C. 1582. ætat. 65. Vide *Scaligerian.* Sammarth. *Eleg.* Voſſium *de Scient. Mathem. p.* 65. la Croix du Maine *Biblioth.* Paſchaſium *Ep. l.* 8. &c.

PELLEX, antiquis propriè ea dicta eſt, *quæ uxorem habenti nupſit*, Feſt. ut *Concubina*, quæ cœlibi viro, ſine nuptiis cohabitat, Freinshemius *Not. ad Curtium l.* 3. *c.* 3. Huic pœnam conſtituit Numa. Lege hâc: *Pellex. aram. Junonis. ne. tangito. ſi. tanget. Junoni. crinibus. demiſſis. agnum fœminam. cædito.* Cujus unius legis reliquias, ex toto Jure Papiriano, extare in libris Juriſconſultorum, apud Paulum aſſerens Jac. Rævardus *l. de Auctoritate Prudentum*, ibi ſic ſcriptum eſſe ait: *Granius Flaccus in libro de Jure Papiriano ſcribit, Pellicem nunc vulgò vocari, quæ cum eo, cui uxor ſit, corpus miſceat. Et hanc legem ſic interpretatur, Pellex aram Junonis ne tangito, i. e. Pellex nulla viro uxorem habenti nubito: ſi nupſerit, crinibus demiſſis, quod triſtitiæ ſignum erat, Junoni agnum fœminam cædito ſive mactato.* Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 5. Unde colligit Gellius *l.* 4. *c.* 3. Pellicem appellatam, probroſamque habitam eam, quæ juncta conſuetaque eſſet cum eo, in cujus manu mancipiove alia matrimonii causâ foret. Junonem autem talis, non Venerem, infeſtam habebat: quia Venus ad quoſvis concubitus, etiam lege vetitos, ſe extendebat, imò Numæ temporibus necdum nomine nota erat Romæ, unde *ne in carminibus quidem Saliorum Veneris ulla, ut cæterorum cœleſtium, laus celebrata*, Cincius apud Macrobium *Saturnal. l.* 1. *c.* 12. Juno verò nuptiarum Præſes cenſebatur. Ovid. *Ep. Hypſipyles, 6. Heroid. v.* 43.

Non ego ſum furtim tibi cognita, pronuba Juno
Adfuit. ———— ————

In hujus itaque honorem cùm comere capillos ſolitæ eſſent mulieres, juxta illud Tibulli *l.* 4. *Eleg.* 6. *v.* 3.

Lota tibi eſt hodie, tibi ſe lætiſſima compſit,
Staret ut ante tuos conſpicienda focos:

magnum probrum erat *demiſſis capillis*, ad aram ejus, adſtare. Anton. Thyſius JC. *Notis in Gellium loc. cit.* Et hujus rei rationem adſcribit Voſſius prudentiæ Regis Numæ, qui nullum agnoſceret concubitus Numen, niſi legitimi cui Juno præeſſet. Nam, ut conſtat ex Dionyſii *Antiquitat. l.* 2. nec Romulus, nec Numa, admiſère Græculorum fabulas, de commerciis Immortalium cum mortalibus, quibus homines ad fœdam poſſent libidinem concitari: Poſteà tamen, lapſis in deteriora moribus, Veneris Romani recepère nomen. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Orig. ac Progr. Idolol. l.* 2. *c.* 27. Nomen quod attinet, dici vult Gellius, quaſi πάλλαξ, *i. e. quaſi* παλλακίς: ſed ab inuſitato verbo *lacere*, quò Lucretius utitur haud ſemel, propiùs deduxeris. Hinc enim *pellicere*; unde *Pellices*, quæ amatoriis verbis alienos ad ſe pellicerent viros. Et ex eodem fonte *pellacem* Ulyſſem dixit Virg. *Æn. l.* 2. *v.* 90. & *pellacia* ponti, Lucretius *l.* 2. *v.* 559. Sunt tamen, qui à *pellendo* dictam *Pellicem* malint, quòd legitimam uxorem, pro virili, à Marito pellat. Tria enim cùm ſint conjunctionis nomina, apud Juris Auctores alioſque, *Uxor*, *Pellex*, *Amica*, horum unicum eſt nomen dignitatis. *Uxor.* εὐνὴ ἡ ἀμίαντος κοίτη, *Hoc impollutum cubile*, reliqua nomina voluptatis ſunt, ſed cum aliquo tamen diſcrimine. Nam honeſtior *Pellex* eſt, ut quæ propiùs accedat ad uxoris naturam. Eſt enim παλλακὴ פלגש Hebræorum, quaſi *legitimæ conjugis dimidium*, & ut dicunt ipſi, פלג אשה. Balſamon Conciliorum Interpres, Παλλακὴ δέ ἐστιν ἡ νομίμως τινὶ συζῶσα χωρὶς γάμου· ἡ δὲ ἧττον τιμιωτέρα φίλη λέγεται, *Pellex verò eſt, quæ legitimè alicui cohabitat, abſque nuptiis: at minùs honeſta, Amica dicitur*; quæ & ἐρωμένη Græcis paſſim. vide Deſid. Heraldum *Animadverſionib. Arnob. l.* 4. Voces *Concubina* & Παλλακίς, modò pro *Amica*, modò pro *Pellice* uſurpari, obſervat Salmaſ. apud Auctores Juris tam Civilis, quam Canonici, *Not. ad Spartian. in Ælio Vero. c.* 5. Sed & *Pellice* honoratior, infrà tamen juſtæ Uxoris dignitatem, occurrit *Uxor penè juſta*, apud Sueton. *Veſpaſ. c.* 3. ut infrà videbimus voce *Uxor*. Apud Athenienſes *Pellices* dictæ ſunt uxores, quæ cives non eſſent: Peregrinarum enim in illa Rep. nuptiæ non erant, non liberi legitimi; ſola civis ſobolem procreabat replebatque liberis civitatem: quæ lex cùm tacitò conſenſu antiquata eſſet, ante Periclis tempora, quemadmodum & inſecutis temporibus obſolevit, peſſimò Periclis ipſius exemplò, inſtaurata denuo eſt, poſt exactos Urbe 30. Tyrannos, ab Ariſtophonte Rhetore, Euclide Archonte, his verbis: Νόθον εἶναι τὸν μὴ ἐξ ἀστῆς γεγονότα, *Qui matre cive natus non erit, nothus eſto.* Unde è Demoſthene, ἐν τῷ κατὰ Νεαίρας, docet Athenæus *l.* 13. Τὰς μὲν ἑταίρας ἡδονῆς ἕνεκα ἔχομεν· τὰς δὲ παλλακὰς τῆς καθ' ἡμέραν παλλακείας, τὰς δὲ γυναῖκας τοῦ παιδοποιεῖσθαι, ubi luculenter oſtendit, quid diſcriminis fuerit inter Meretricem, Pellicem atque Uxorem. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Atticas l.* 2. *tit.* 4. & ſuprà in vocibus, *Concubina*, item *Nothus*. Secernebat autem à Concubinis ſeu *Pellicibus* Uxorem, Dotis datio, ut in palliato Plauti *Trinummo*, *Actu* 3. *ſc.* 2. *v.* 64.

Sed ut inops infamis ne ſim, ne mihi hanc famam differant,
Me Germanam meam Sororem in Concubinatum tibi
Sic ſine dote dediſſe magis, quàm in Matrimonium.

Eratque Dos certiſſimum nuptiarum legitimarum argumentum, cùm *dotatas eſſe fœminas ad ſobolem procreandam, replendamque liberis civitatem maximè ſit neceſſarium*, ut inquit *Pomponius*. Quare eleganter *Artemidorus* Filiam cum creditore comparat, quæ grandis dotem poſcit: & legitimam fuiſſe Pyrrhi uxorem, Nicodemi ſororem, negat Iſæus ἐν τῷ περὶ τοῦ Πύῤῥου κλήρου, quia ſorori Nicodemus dotem non dixit, non dedit &c. Neque tamen Concubinæ & *Pellices* omnino ἄτιμοι erant: legitimas enim Uxores imitabantur. Unde in modò laudata Iſæi *Orat.* καὶ γὰρ οἱ ἐπὶ παλλακίᾳ διδόντες τὰς ἑαυτῶν, πάντες πρότερον διομολογοῦνται περὶ τῶν δοθησομένων ταῖς παλλακαῖς. Ita ſpuriæ nothæ, quæ legitimæ uxores civium Athenienſium eſſe non poterant, ſed *Pellices* tantum, τὰ χίλια, mille illas drachmas, quas è bonis paternis auferebant, ad eum, cui jungebantur, afferebant virum. Hinc Iſæanæ illi Philæ, quam Xenocli Cyprio elocavit Endius, dedit *in quaſi dotem* χιλίας δραχμάς. Vide iterum Petitum *Opere præfat. l.* 6. *tit.* 1. & 2. Apud Perſas, *Pellices* conviviis adhibitas, cum uxoribus intereſſe non liceret, diſcimus ex Plut. *Sympoſiac. l.* 1. *c.* 1. quod de Partho-Perſis quoque habet Juſtin. *l.* 41. *c.* 3. de Græcis C. Nepos *Præfat.* &c. Tribuit autem ſexaginta trecentas Artaxerxi Plut. *in eo c.* 43. totidem Dario Curtius *l.* 3. *c.* 3. ipſique Alexandro, Perſicis moribus corrupto idem *l.* 6. *c.* 6. ut & Diodor. Sic. *l.* 17. *c.* 77. qui addit, hunc tantum numerum (Curtius gregem appellat *l.* 6. *c.* 2.) eos ideò affectâſſe, ut ad dierum anni numerum accederent. Cæterum Ioniam Regi Perſico eas merces ſuppeditâſſe, tradit Maximus Tyr. *Serm.* 33. laudatus Berneggero *ad Juſtin. l.* 10. *c.* 1. Apud Hebræos *Pellices* ſeu פלגשים erant tum ante Legem, ut legimus de Nachore Gen. *c.* 22. *v.* 24. de Abrahamo Gen. *c.* 25. *v.* 6. de Jacobo *c.* 35. *v.* 22. de Eliphazo Gen. *c.* 36. *v.* 12. unde Tertullian. *de Unis Nuptiis ad Uxor. l.* 1. *c.* 2. *Sanè apud Veteres noſtros, ipſoſque Patriarchas, non modò nubere, ſed etiam pluriſariam uti matrimonio fas fuit; erant & Concubinæ*: Tum poſt. Quarum illas quod attinet, de jure Noachidarum, tales nominetenus duntaxat, aut ſaltem dignitatis tantùm minoris (ubi v. g. ancilla eſſet vel generis obſcuri) ratione, ab Uxoribus diſcrepârunt; Jugalis autem contractus noduſque utriuſque idem ipſe fuit. Unde Cetura, quæ in Paralipom. *l.* 1. *c.* 1. *v.* 32. dicitur *Concubina* Abrahami, à Moſe vocatur אשה ſeu *Uxor*; Vide Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 16. *c.* 34. & Tertullian. *de Monogam. c.* 6. Namque tum, in conſenſu ſolùm & concubitu, modò ad vitæ conſuetudinem futuram uterque haberetur, matrimonii ſubſtantia conſiſtebat. Iſtas quod concernit, in univerſum *Pellices* ab Uxoribus diſtinguunt, pactis dotalibus & ſponſaliorum ſolennibus: Hinc ſæpe occurrit illud in *Gemara* utraque, *Uxores ſiunt cum pactis dotalibus & ſponſaliorum ſolennibus, Concubina neque his neque illis.* &c. Quemadmodum autem, ubi plures uxores, ibi etiam concubinæ plures mixtæve concubinæ & uxores licitæ (ut apud Hebræos & ferè in Oriente alibique apud Mahumedanos) fuère; ita, ubi unicam duntaxat uxorem ſuperſtitem (ut apud Chriſtianos & civiliores Europæ ante Chriſtum gentes) liceret habere, ibi & unica olim concubina, i. e. ſine ſolennibus præviis uxor, ſed uſu tamen ſatis conjuncta, permiſſa fuit, quam non magis, ac uxorem, repudiare fas erat, cùm ſcil. nomine magis & ſolennibus, quàm re, invicem diſtarent. Juriſconſulti Græci *Baſilic.* Παλλακή ἐστιν ἡ συζῶσά τινι ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ, νομίμου χωρὶς γάμου, *Concubina eſt, quæ cum aliquo in ædibus cohabitat, ſine matrimonio legitimo*, i. e. ſine formulis Matrimonio præſcriptis. Et veter. apud Harmenopulum *conſtitut. Cæſ.* Concubinatus, qui κοινωνία τῆς συλλαγῆς ibi dicitur, nomine γάμου οὐκ εὐπρεποῦς, ſeu *Matrimonii indecori*, deſignatur. Hinc Julius Paulus ſub Alexandro Sev. i. e. antequam in Imperium Romanum Chriſtianiſmus receptus eſt, *Eò tempore*, inquit, *quò quis uxorem habet, Concubinam habere non poteſt*; aliàs licitam, ut uxorem ſine ſolennibus. Neque verò ingenua cohærò, ſed tantùm ancilla, liberta, libertinave, in concubinatu ita propriè dicto, potuit eſſe, ſine teſtatione manifeſtum hoc faciente; quæ ſi accederet, nullis aliis adhibitis ſolennibus, Ingenua, *Concubina* nomine depoſitò, *Uxor* honoris causâ dicebatur. Cæteris, quæ ingenuæ non erant, concubinis; ut inferiore dignitatis notâ, appellatis, & ſolâ animi deſtinatione ſeu affectione æſtimatis. Ulpian. *l.* 3. *ff. de donat. inter virum & uxorem.* Inſtauratum poſteà eſt jus illud, quò nefas erat uxorem ſimul ac concubinam (i. e. alteram cum ſolennibus; ſaltem teſtatione ſatis manifeſta, alteram ſine hac, ſine illis: ſed utramque conjugem) habere. idque tum à Conſtantino M. *l. unic. C. de Concub.* tum à Juſtiniano *Novell.* 18. *c.* 5. & 89. *C.* 12. Etenim velut in diverſa ſub uno tempore conjugia convenire, ad Hebræorum morem, id deputabatur, &c. Vide Joh. Seldenum *de Jure Natur. & Gentium l.* 5. *c.* 7. & *l. de Succeſſ. in bon. c.* 3. ubi de ſucceſſione liberorum è *Pellicibus* ſuſceptorum multa habet. Apud Gothos Sueonaſque quàm probroſum fuerit ex *Pellice* naſci, videbimus infra voce *Vilu* ſi ut de aliis in præſens nil dicam. Addimus ſaltem ex eod. Seldeno ſententiam Salmaſii, quam ſuprà tetigimus, de origine vocis, Eliam Levitam auctorem habere, qui *in Notis ad David. Kimchi Radices*, *verbo* פלגש, *Concubina*, inquit, *vocatur* Pilegeſh, *quod vocabulum compoſitum eſt ex* Pelag Iſha, *i. e. uxore dimidiata; & Linguâ Latinâ, ubi quis binas habet uxores, harum altera nuncupatur alteri Pellex.* Quaſi *Pellex*, inquit Seldenus, *Pallacê* aut Παλλακή pro *Concubina*, ab Hebræorum jam dicta voce, quod & alii volunt, deducenda eſſet. Et certè *Pellicis* habetur altera notio; quæ ipſam heic Concubinam rectè ſatis denotat, *L. Maſſurius* 144. *ff. de verb. ſignif.* &c. Nec omittendum, Sapientiores Gentilium non latuiſſe, *Pellicatum* rem eſſe turpem & licèt non civilibus Legibus, hone-

ſtati tamen & rationi repugnantem. Unde non minorem fidei conjugi datæ curam marito habendam, ac ipſe ab uxore depoſcat. graviter monet Seneca *Ep.* 94. *Scit*, inquiens, *improbum eſſe, qui ab uxore pudicitiam exigit, ipſe alienarum corruptor uxorum. Scit, ut illi nihil cum adultero, ſic nil ſibi eſſe debere cum pellice.* Et *Ep.* 95. *in uxorem gravisſimum injuriæ genus Pellicem eſſe*, dicit. Atque hinc Syra anus ſerva, honeſtatis hanc atque æquitatis paritatem conſiderantis, apud Plautum *Mercat. Act.* 4. *Sc.* 6. *v.* 1. hæc in verba querimonia:

Ecaſtor lege dura vivunt mulieres,
Multoque iniquiore miſeræ, quam viri;
Nam ſi vir ſcortum duxit, clam uxorem ſuam,
id ſi reſcivit uxor, impune eſt viro,
Uxor viro ſi clam domo eſt egreſſa foras,
Viro fit cauſa, exigitur matrimonio.
Utinam lex eſſet eadem, quæ uxori eſt, viro!
Nam uxor contenta eſt, quæ bona eſt, uno viro,
Qui minùs vir una uxore contentus fiet, &c.

Vide Tob. Pfanner. *Syſtem. Gentil. Purgat. c.* 11. §. 24. & ſuprà voce *Nubes*.

PELLICANUS Conradus, Rubeaci, in Alſatia, natus A.C. 1478. ex primis fuit, qui linguam Hebraicam (ipſe αὐτοδίδακτος) in lucem revocarunt: cùm Capnione, qui primus in Germania hanc linguam excolere cœpit, Tubingæ incubuit. Poſtea Franciſcanorum Baſilienſium Guardianus fuit, ſed ſub exortum Evangelii Solem cuculli amandatâ, Chriſtum ſecutus, Theologico ſtudio plurimum contulit: dein poſt Jacobi Leporini obitum, A. C. 1526. Tigurum evocatus, publicè ibi Theologiam, Græcamque linguam docuit: & ſuis in omnes Vet. Teſtam. libros Commentariis doctrinam Evangelicam multum promovit. Habentur opera ejus 7. Volumin. fol. Tiguri impreſſa, A. C. 1537. *Sacrarum literarum peritisſimus, Interpres, & Hebr. linguæ primus ferè apud Chriſtianos Profeſſor.* Humfr. *in vita Juelli. Vir candidus, ſincerus, integer, ab oſtentatione omni alienisſimus.* Melch. Adamus *in ejus vita.* Obiit Tiguri A. C. 1556. ætat. 78. Pictus eſt ab Holbenio, imaginique hoc tetraſtichon ſubjunctum legitur:

Bis ſeptem luſtris vixi, & quinque inſuper annos:
Fatidico quare cum Simeone precor:
Nunc in pace tuum Deus ô! dimitte Miniſtrum,
Detur & in Chriſti regna videre tui!

Vide & Anton. Teiſſier *Elogior. Part.* 1. ubi inter alia, ſub initium ſeculi proximè elapſi, Eccleſiaſticos tam rudes fuiſſe, Pellicanum dixiſſe ſæpius refert, ut in tota Germania nullum N. Teſtam. Græcum exemplar inveniri potuerit, ſed primum, quod vidiſſet, ex Italia allatum eſſe.

PELLIDI, populi fuêre Sardiniæ, Liv.

PELLIO Jacobus, vide *Jacobus*.

PELLIPARII, apud Ugutionem, qui *pelles* parant, & vendunt, *Gloſſ. Græc. Latin.* Δερματοπώλης, Latinis *Pelliones*, quorum meminit Paternus *l. ult. ff. de jure immunit.* & *l.* 1. *Cod. de excuſ. artif. l.* 10. Alexander item Severus apud Lamprid. *c.* 24. *Habuit in animo ut exoletos vitaret* —— *Braccariorum* (Scaliger & Salmaſ. legunt *Bractearierum vel Brattearierum*) *Linteonum* (qui à Lintearis diſtincti & λινοϋφοὶ dicebantur Græcis) *Vitriariorum* (Palatinus cod. habet, *Vitriariorum*) Pellionum, *Plauſtrariorum*, *Argentariorum* (qui argentea vaſa cælabant & aliô opere fabricabant) *Aurificum & cæterarum artium vectigal pulcherrimum, inſtituit, ex eoque juſſit thermas & quas ipſe fundaverat & ſuperiores populi uſibus exhiberi* &c. *Vicus Pelliparıorum*, memoratur Hieroſolymis apud Wilh. Tyrium *l.* 14. *c.* 18. *Fratres Pelliparii*, in Monaſteriis, quibus pelliceatum Monaſticarum cura incumbebat, in *Statutis* Ordinis Sempringhamenſis *p.* 715. Car. du Freſne *Gloſſar.*

PELLIS, an à *pellendo*, quòd externas injurias pellat: an à *pilis*, quòd piloſa: an ab Hebr. פלח. quod in *Niphal* ſignificat *tegi*? cæſorum animalium corporibus detracta, primis Parentibus, poſt lapſum, in uſum ceſſit, frigori aliiſque aëris injuriis expoſito corpori veſtiendo. *Ipſe enim Adæ & Uxori ejus tunicas pelliceas fecit & induit eos*. Gen. c. 3. *v.* 21. Sicque Protoparentes noſtros docuit, quô pactô in poſterum nuditati ſuæ, propriô jumentô accerſitæ, utcunque conſulere poſſint. Et quidem, cùm & aliæ Deo veſtiendi rationes ſuppeterent, videtur tamen hanc prætuliſſe, partim quia commodisſima, ad aëris inclementiam arcendam; partim ut homini, conſpectu *Pellis* mortuo animali detractæ, mortalis ſua conditio ſemper oculis obverſaretur. Proin legimus quoque *Pelliceâ* veſte uſum Eliam 2. ſeu 4. Regum *c.* 1. *v.* 8. In gentibus etiam antiquitus, Heroum habitus *Pellis* Leonis fuit, Virg. *Æn. l.* 9. *v.* 306.

Dat Niſo Mneſtheus Pellem, horrentiſque leonis
Exuvias:

cujus uſus hodieque Turcis ac Mauris pro pallio eſſe dicitur. Ac Heroinas itidem gaviſas eſſe *Pelle* Tigridis, cognoſcimus ex illo ejuſdem Poetæ *l.* 11. *de Camilla*, *v.* 576.

—— —— *Pro magna tegmine pallæ*
Tigridis exuviæ per dorſum à vertice pendent.

Nec aliâ veſte Gymnoſophiſtas, Indorum Philoſophos; Scythas, Perſas, primos quoque Romanæ Curiæ Senatores, uſos fuiſſe, deprehendimus, apud Platonem *in Protagora*, Cicer. *l.* 1. *Tuſcul.* Strabonem *l.* 15. Herodot. *l.* 1. Propert. *l.* 4. *Eleg.* 1. &c. Quin multis poſt ſeculis, media in Græcia, ſenes ruſticos διφθέραν, ſive *Pelle* indui conſuevisſe, liquet ex Ariſtophanis *Nubibus Act.* 1. *Sc.* 1. & Polluce *l.* 4. *c.* 19. *ſect.* 3. unde hi Comicis Διφθερίαι dicti. Sagum nempe id erat, ſeu exterior veſtis, quæ exomis appellabatur, *Rheno* quoque & *Melote* dicta, e caprarum *pellibus* conſueri ſolita, ut docet Varro *de R. R. l.* 2. *c. ult.* *Neque non quædam nationes harum* (i. e. caprarum) *pellibus ſunt veſtitæ, ut in Getulia & in Sardinia. Cujus uſum apud antiquos quoque Græcos fuiſſe, apparet, quod in Tragœdiis ſenes ab hac pelle vocantur Διφθερίαι, & in Comœdiis, qui in ruſtico opere morantur.* Imò nec in ſervis ſolùm hic uſus manſit, ſed & ad Ingenuos tranſiit, qui hujuſmodi veſtes adhibuerunt, pluviæ tempore, ut ſcorteas Pænulas Romani. Proin Laërtius tradit, Anaxagoram profectum in Olympiam, ſudô ac ſerenô cœlô ſediſſe ἐν διφθέρᾳ, quaſi brevi erupturâ pluviâ, ſicque eveniſſe. Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiar. l.* 4. *Partis* 2. *c.* 21. Ex agninis *pellibus* Germanorum rhenones fuiſſe, docet Cæſar *de Bello Gall. l.* 4. *c.* 1. & Salluſtius *in Hiſtor.* quod nomen accepêre Galli & inde Germani, à Maſſilienſibus: hi à Græcis, quibus ῥῆνες agni ſunt, vide Voſſ. *in Origin.* Hunnus *indumentis operiri linteis vel ex pellibus ſylveſtrium murium conſarcinatis*, ſcribit Ammian. *l.* 3. idemque de Hungaris narrat Jornandes, *de Reb. Getic. c.* 5. Scytharum magnam partem *tegi vulpium ac murium* ſuâ quoque ætate operiri, docet Senec. *Ep.* 90. Getas ſimiliter tectos fuiſſe, notum: unde *Reges pelliti* Sidonio Apollinari *in Carm. Pelliceorum turba ſatellitum*, eidem *l.* 1. *Ep.* 2. & Ovidius paſſim *in libris Triſtium* & *l.* 4. *de Ponto*, *Ep.* 10. *v.* 2.

—— *Pellitos inter agenda Getas.*

Hodieque omnes pæne Septentrionis incolæ, ſed potisſimùm Germani atque Sarmatæ, ſylveſtrium murium pellibus induuntur, quem luxum reprehendit Helmoldus *Chron. Slavorum l.* 1. *c.* 1. Pretioſis enim *pellibus* muris Pontici aliiſque, non niſi Senatores ac Principes uſos eſſe ſuâ ætate, indigitat Acron *ad Horat. l.* 1. *Satyr.* 5. Qui mos poſterioribus ſeculis cùm tranſiiſſet ad Romanos Cardinales, in illos ita invehitur Petrus Damianus Oſtienſis *l.* 2. *Ep.* 2. *Cum domeſtici mures noſtris aſpectibus ſordeant, tranſmarinorum pelles, quia magnò pretio coemuntur, oblectant: Ovium itaque & agnorum exuviæ deſpiciuntur, Ermelini, Gebelini, Martores exquiruntur, & Vulpes.* Et paulo pòſt. *Ecce non reclinatur in vulpeculis Chriſtus, dormit ſub vulpinis pellibus Chriſtianus: Reſpuit animalia Redemtoris munus vocabulò decorata* &c. Et quod neceſſitatis priùs erat, poſtea in luxum verſum eſt. Interim Lappones Bothnienſiſque *pretioſis veſtiri pellibus, non modò ornatus causâ, ſed & neceſſitatis*, diſcimus ex Olao Magno *Hiſtor. l.* 4. *c.* 4. Porrò & caput *pelle* hædinâ, vel aliâ, contegebant antiqui, ut hodieque conſuetudo eſt calvis: Atque hinc feſtivè Martial. *l.* 11. *ad Phœbum*, iis *caput eſſe calceatum* ait, vide quoque infrà *Pileus*. Et pedes, quos, terrâ ex divina comminatione ſpinas ac tribulos proferente, ipſum jam ſic muniiſſe Adamum veriſimile eſt. Et quidem rudiore ævô crudæ pelles huic uſui inſerviebant, ut teſtatur Xenophon *Anabaſ. l.* 3. & Angelus Politianus *Miſcellan. c.* 2. Idemque legimus de vulgo Romanorum, cui *Perones*, calcei genus peræ ſeu ſacco ſimile per nives & lutum eunti, in uſu fuêre diu: cùm Senatoribus ac nobilioribus calcei ex aluta conficerent, molliorique coriô; quos tamen & *Pellis* nomine nudô inſigniunt Poëtæ, Martial. *l.* 1. *Epigr.* 50. *v.* 31.

Lunata nuſquam Pellis, *& nuſquam toga.*

Horatius *l.* 1. *Satyr.* 6. *v.* 27.

Nam ut quiſque inſanus nigris medium impediit crus
Pellibus.

Producebantur enim uſque ad medium crus. Vide Bern. Balduinum *de Calceo c.* 2. Nec alius antiquitus menſarum ornatus fuit, quæ, cùm ſequiori ævô magnificô tapetum apparatu & byſſinis periſtromatis integerentur, priùs ferarum *pellibus* ſolebant ſterni. Hinc apud Virgilium *l.* 8. *Æn. v.* 177. Latinus hoſpitem,

—— —— *Villoſi pelle Leonis*
Accipit:

Et uxor ruſtica, apud Juvenalem *Sat.* 6. *v.* 6. thorum ſternit

Frondibus & culmis vicinarumque ferarum
Pellibus.

In iiſdem ſtragulis & cubabant priſci, unde *dormire*, pro *dermire*, à δέρμα i. e. *pellis*. Duces quoque ac Imperatores exercituum, ut de Ageſilao docet Corn. Nepos *in ejus vita*, *c.* 8. & Tuberone Cicer. *pro L. Murena*. Ælian. etiam *Var. Hiſtor. l.* 13. *c.* 1. Ἦν δὲ ἄρα τῇ Ἀταλάντῃ στρωμνὴ μὲν αἱ δοραὶ τῶν τεθηραμένων, τροφὴ δὲ τὰ τούτων κρέα, ποτὸν δὲ τὸ ὕδωρ. *Stratis autem lectôque utebatur ferinis pellibus, cibô earundem carnibus & aquâ.* Tranſeo à civili ruſticaque vita ad bellum, ubi multiplex non minùs *Pellium* utilitas. Nam loricæ primitus è loro, ut nomen indicat, ſi Varronem & Veterum alios audimus. Maro *l.* 11. *Æn. de Ornyto*, *v.* 679.

Cui Pellis *latos humeros erepta juvenco*
Pugnatori operit.

Et Silius *l.* 8. *v.* 524.

Pectora pellis obit cæſi è venatibus urſi.

Nec dubium, quin & Ægis primò fuerit è pelle αἰγὸς i. e. *capræ*: cui poſtea thorax ex annulis ferreis ſucceſſit, donec prælatus ille ex ſolida lamina. Galeæ itidem primò ex corio muſtelæ domeſticæ, quæ Græcis γαλῆ, unde γαλέη è canis pelle, unde κυνέη è lupinis exuviis, unde λυκέη, è muſtelæ ſylveſtris corio, unde ἰκτίδεη &c. confectæ ſunt: donec & Κυνέη & *Galea* vox latiùs extenſa. Ocreæ quoque primitus è corio fuêre, poſteà demum ex ferro. Etiam in bello uſi *pelle* hyænæ, ut & pantheræ, ſicut de Evandro Maro habet *Æn. l.* 8. de Polonis Cromerus *Hiſtor. Polon. l.* 1. *Cultui verò pelles ſubminiſtrat Panthera, ſive ut ſit inquis Cervarius* (*Ris appellatur à noſtratibus*) *maculoſus ventre & pedibus.* Nec corpora modò *pellibus*, & olim & hodie, tegere in bello mos, ſed & arma. Ut enim de vaginis enſium taceam, clypeos quoque & ſcuta coriis fuiſſe veſtitos, legimus apud *Silium* de Saguntinis, apud *Hegeſippum* de Judæis, quos utrique in ſumma fame ſcutis clypeiſque *Pelles* detraxiſſe refert, ut cibo eſſent, quando præſidio eſſe non poſſent. Triplici in iſtiuſmodi clypeum Mezentio adſcribit Virg. *Æn. l.* 10. ἑπταβόειον ſeu ſeptemplicem A-

jici Ovid. *Metam. l.* 13. Ut ſundas & amenta jaculorum omittam, tentoria è *pellibus* fuiſſe notiſſimum. Quod à Romanis in Vejorum obſidione primo factitatum, contendit Liv. *Decad.* 1. *l.* 5. circa ann. ab Urb. Cond. 327. ut & Florus *l.* 1. *c.* 12. inquiens, *Tunc primum hiematum ſub pellibus.* Diuque ea conſuetudo retenta: unde ejus mentio, ſub Cæſare, *l.* 3. *de bello Gall. c.* 29. ſub Nerone, apud Tacitum *Annal. l.* 13. ſub Theodoſio, Lat. Pacatô teſte *in Panegyr.* Vide quoque Amm. Marcellin. *l.* 9. & Flav. Vopiſc. *in Aureliano.* Imò militibus officiô negligenter functis, pœnæ locô injunctum, *ut tentorium ex pellibus haberent*, Val. Max. *l.* 2. *c.* 7. Quem morem, ut & plura alia à Græcis Romanos mutuatos eſſe, credibile eſt. Namque de Alexandro M. Curtius *l.* 7. *c.* 8. *Sæpe* Pellibus *tabernacula allevatis, ut conſpiceret hoſtium ignes:* & Arrian. *l.* 1. *de geſtis ejus*, *Tentoria militum erant ex* pellibus, *levi materia repleta.* Vide eundem *l.* 3. Quare propter tam multiplicem corii in militari uſum, Druſus, apud Tacitum, *l.* 4. *Annal. c.* 72. Friſiis imperavit, ut tributi locô tergâ boum præberent: eâdemque fine Boſphori accolæ quotannis Imperatoribus Græcis pependerunt τὰς συντελείας τ̃ βοῶν *tributum boum*, ut eſt apud Georg. Cedrenum in temporibus Juſtiniani M. *p.* 302. &c. Sed & in ſacris *Pelles* adhibitæ: Quamvis enim Gentilibus, quibus mortua omnia videbantur immunda, ſcortea, h. e. è ſcortis ſive pellibus tacta, nefas erat inferre Carmentæ ſacello. Ovid. *l.* 1. *Faſt. v.* 629.

Scortea non illi fas eſt inferre ſacello,
Ne violent puros exanimata focos.

Unde nec Coriariis domicilium olim in Urbe Roma, ſed extra eam erat: Mænades tamen ſive Bacchæ, ut in Græcia nebride, ſive *Pelle* cervinâ, ſic in Thracum orgiis induebantur pellibus vulpinis, quam ob cauſam Bacchus *Baſſareus*, Bacchæ *Baſſarides*, Thracicô vocabulô, *vulpem* denotante, dicti ſunt ut docet *vetus* Perſii *Interpres.* Et cui ignota in Templis cæſarum ovium pellibus incubandi, ut ſacra ſic ſomnia captarent homines de futuro ſoliciti, ſuperſtitioſa conſuetudo: quam ex veteri in *pellibus* dormiendi more tractam, & apud Romanos uſque ad Gratiani etiam ac Theodoſii Imperatorum tempora, uſitatam fuiſſe, ex Prudentio *in Hamartigenia*, docet Voſſius *de Orig. ac Progr. Idolol. l.* 3. *c.* 35. Sed hic de re vide ſupra, in voce *Meloia.* Sed & apud Septentrionales gentes, ſcabellis altarium *pelles* urſorum alborum præſertim ſubſterni conſueviſſe, ne pedibus Sacerdotum frigus noceat, infra videbimus, in *Urſus.* Nec omittendum, quòd ſcribi olim ſolitum fuerit in διφθέραις ſive *pellibus*, ut notus hodieque chartæ Pergamenæ uſus de qua ſic Hieronym. *Ep. ad Chromatium*: *Chartam defuiſſe non puto, Ægyptô miniſtrante commercia. Et ſi alicubi Ptolemæus maria clauſiſſet; tamen Rex Attalus membranas à Pergamo miſerat, ut penuria chartæ* Pellibus *penſaretur*: ovillis nempe, ut docet Martianus Capella *l.* 2. Hinc Martial. *l.* 14. *Epigr.* 190.

Pellibus exiguis arctatur Livius ingens.

Et *Epigr.* 184.

Ilias & Priami regnis inimicus Ulyſſes
Multiplici pariter condita Pelle *latent.*

Vide Voſſ. *de Arte Gramm. l.* 1. *c.* 38. & infrà in voce *Pergamena.* Adde è *pellibus* ſcuticas, quibus idcirco è Græco σκύτος nomen; Ut & ex ταυρέα Latin. *Taurea*, quam proin Plautus *Aulular. Actu* 4. *Sc.* 1. *v.* 15. *cenſionem bubulam* dixit: & *Moſtellar. Actu* 4. *Sc.* 1. *v.* 16. *caſtigare bubulis exuviis.* Item tapetes ex *pellibus* auro pictis, quibus hodieque, in Italia inprimis, opulentiores parietes veſtiunt, nec marſupia ſolùm, ſed etiam è corio nummos; de quibus Donatus videndus *in illud* Virgilii *Æn. l.* 1. *v.* 372.

Taurino quantum potuit circumdare tergo.

Umbracula inſuper uti videbimus infrà, ubi de Veterum *Umbellis* & *Umbraculis.* Pluraque alia, quæ omnia recenſere longum foret. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l.* 3. *c.* 70. & Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſin. l.* 5. *c.* 31. C. Paſchalium inprimis *Coronar. l.* 9. *c.* 23. 24. 25. & 26. ut & hic paſſim. De *Tenuipelliis* infrà in voce hac.

PELLITA Ovis, apud Varronem *de Re Ruſt. l.* 2. *c.* 2. quædam, vidimus ſuprà, in voce *Ovis Pellita.* Apud Pollucem, candyn regium Perſarum pileum, è *pellibus* aliquando adeoque *pellitum* etiam fuiſſe, legimus *l.* 7. *c.* 13. Quemadmodum Ducalis quoque Pileus in Germania hodieque *pellitus* eſt, nullis gemmis, unionibus, lapillis conſpicuus, ſed notulis ſolùm ſive punctulis nigris, velleri ingenitis inſperſus. Velut ad imitationem galerorum militarium, de quibus Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 688. ait,

——— *fulvoſque lupi de pelle galeros*
Tegmen habet capiti ———

Imò Heroas non niſi *pellitos* antiquitas exhibet, uti de Hercule diſcimus ex Euripide *Hercul. Fur. Actu* 1. de Aventino, ex Virgilio *Æn. l.* 8. de Evandro, ex eodem, *l. ſeq.* de Ornito itidem, *l.* 11. de Adraſto, ex Statio *Thebaid. l.* 4. de Argo, ex Apollonio Rhodio *l.* 1. de aliis, aliunde. Unde Sibas, gentem Indicam, ſignum Herculei generis ſervâſſe pelles, quibus amicirentur, adnotavit Strabo *l.* 15. Nempe generoſiſſimæ cujuſque feræ pelles, apud ſummos mortalium fuêre olim in ſummo honore, ut illuſtre argumentum, nunc regiæ, nunc ducalis, ſemper raræ ac heroicæ fortitudinis. Cæterùm illæ à militia & aulis Regum, tranſierunt ad judicia. Quippe in togatis præliis Judex, velut divina manus, litium portenta conficit. Meritò proin hæc quoque ſummæ poteſtatis inſignia cum Judicibus fuerunt communicata, ut hinc ipſi reddantur auguſtiores, ipſaque adeò judicia rata & ſancta. Cujus moris originem aperit è Claudiani hoc verſu,

Mærent captiva pellito Judice Leges:

Car. Paſchalius *d. l.* ubi hanc in rem plura. Sed & *Pelliti ſatellites* apud Sidonium Apollin. *l.* 1. *Ep.* 2. Gothi dicuntur, Protectores Regii corporis; quòd *pellibus* induerentur. Vide Savaronem *ad loc.* &c.

PELLONIA, Dea *pellendorum* hoſtium, Romanis in veneratione, de qua vide Arnob *adv. gent. l.* 4. Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 4. *c.* 21. & ex his Jo. Roſinum *Antiq. Rom. l.* 2. *c.* 19.

PELLUCIDA quænam, vide infra *Phengites.* Apud Juſtin. *l.* 38 *c.* 8. ubi de Ptolemæo Phyſcone, *Erat — ſagina ventris non homini, ſed belluæ ſimilis. Quam fœditatem nimia ſubtilitas perlucidæ veſtis augebat* & voce hâc indigitatur illud veſtium genus, quod in Ceo Pamphila excogitavit, *ut fœminas denudaret*, Plin. *l.* 11. *c.* 22. hinc non ſine pudore, viris uſurpandum, *c.* 60. Vide infra ubi de *Serico*, alibique paſſim: Virum item Cl. *ad Juſtini iſta l.* 41. *c.* 2. *Veſtis Medis perlucida ac fluida.*

PELODES, Epiri portus, *Pagamà Moletia*, & ſinus Suſianæ ad ſinum Perſicum.

PELON, locus Epiſcopalis Syriæ ſub Archiepiſcopo Scythopolis, Tyrius, *l.* 6.

PELOPE, vicus Lydiæ juxta Phrygiam, *Steph.*

PELOPEA, Thyeſtæ filia, quæ à patre gravida facta, inſigni formâ infantulum peperit, quem recenter natum, ne turpitudo ſua palam fieret, feris devorandum in ſylvis reliquit. Evenit autem, Diis ita volentibus, ut paſtor quidam illac iter faciens, in puerum incideret, qui miſericordiâ motus, domum ſuam illum detulit, lacteque caprinô educavit, unde & *Ægiſthus* appellatus eſt. Item Tragœdia de *Pelopea.* Juvenal. *Sat.* 7. *v.* 92.

Præfectos Pelopea facit, Philomela tribunos.

PELOPIA, urbs Epheſi, quæ Lycô fluviò alluitur, Plin. *l.* 5. *c.* 29.

PELOPIDAS, Thebanus, vir clariſſimus, ab inimicis, quibus virtutes ejus invidiæ erant, in exilium ejectus eſt. Cadmæam à Phœbida Spartanorum, quorum factio ipſum patriâ expulerat, occupatam, Olympiad. 99. feliciter recepit. Epaminondæ in omnibus expeditionibus, præliô inprimis Leuctricô & obſidione Spartæ, comes. Legatus ad Artaxerxem, magno apud illum in pretio fuit. Ab Alexandro tandem, Pheræorum tyranno, offenſus, cùm Patriæ bellum contra illum ſuaſiſſet, in prælio victor occubuit. An. 390. Urb. Cond. Olymp. 105. Xenoph. *l.* 6. Diodor. Sic. *l.* 15. Polyb. *l.* 1. Corn. Nepos & Plut. *in vita ejus.*

PELOPIS, inſula parva, ſeu ſcopulus Argiæ, ante Methanam oppid.

PELOPONNESIA, mulier quædam, quæ quinquies quaternos enixa eſt. A Paulo JCto commemoratur *in l.* 3. *F. Si pars hæredit. pet.*

PELOPONNESUS, ampla Græciæ regio, nobiliſſima totius Europæ peninſula, Iſthmô anguſtiſſimô (quem muro Hexamilio circumdedit Emanuel Imperator, cùm Turcas urbi exitium moliri animadverteret, Laonic. *l.* 4. ſub initium ſeculi 15.) Græciæ annexa, inter duo maria, Ægæum & Ionium, platani foliô ſimilis (unde Dionyſius.

——— Πίσσαις δ᾽ ἐπὶ νῆσος ἰκέσθαι
Εἰδομένη πλατάνοιο μυούριζοις πετάλῳ.

Idem habent Strabo *l.* 8. & Plin. *l.* 4. *c.* 4.) angulofis receſſibus duos efficiens ſinus, ab ortu Saronicum, Criſſæum, ſive Corinthiacum ab occaſu 6. milliar. anguſtiis diremptos. Hæc quidem propriè non eſt inſula, ſed χερρόνησος. Sed iſthmi anguſtia efficit, ut non tantùm inſula nominetur, verùm etiam inter inſulas quandoque numeretur, ut à Ptolemæo *l.* 3. *Peloponneſus* autem dicta eſt à *Pelope*, Tantali filio, qui è Phrygiâ coloniam eò deduxit, ibique regnavit, teſte Strabone *l.* 7. (Πέλοπος μὲν ἐκ τῆς Φρυγίας ἐπαγαγομένου λαὸν εἰς τὴν ἀπ᾽ αὐτοῦ κληθεῖσαν Πελοπόννησον) cùm antè *Plinio & Apollodoro* teſtibus, *Ægiala*, *Apia*, *Argios* & *Pelaſgia* diceretur. *Argos* etiam, teſte Strabone *l.* 8. tota inſula olim vocata (ut multis teſtimoniis ex Homero adductis probat) & quidem *Argos Achaicum*, ut à Theſſalià diſtingueretur; quam *Argos Pelaſgicum* vocârunt. Peninſula hæc in 6. regiones diviſa eſt: Ita Mela *l.* 2. *c.* 3. *In Peloponneſo Argolis, Laconice, Meſſenia, Achaja, Elis, Arcadia.* *Baudrando* lata eſt hæc regio, quæ *Morea* hodie dicitur, à Septentrione in Meridiem 150. mill. paſſ. nempe à Corintho ad Tenarium promontor. Longa 175. mill. paſſ. ab Ortu in Occaſum ſeu à Scyllæo promuntor. ad Cheloniatem, 180. mill. paſſ. à Sicilia in Ortum 70. à parte Occidentali Cretæ in Circuitum. Ejus partes olim erant 8. nempe Achaja propria, Arcadia, Argia, Corinthia, Elis, Laconia, Meſſenia & Sicyonia, omnes verſus oram littoralem præter Arcadiam. Nunc partes ſunt quatuor, *Ducatus Clarentiæ*, ubi aliàs Achaja propria, Sicyon & Corinthus. *Belvedera*, olim Elis & Meſſenia; *Saccania*, ſeu Romania minor olim Argia, & *Tzaconia*, ubi Laconia & Arcadia; Tota ſub Turcis à 200. annis, & tempore Mahometis II. Tzaconia aliter *Mainotarum tractus*, ubi Mainotæ, ſui ferè juris, ſub clientela Turcarum. Bellum *Peloponneſiacum* dictum olim, quod hujus regionis incolæ geſſerunt, contra Athenienſes, ab An. 323. Urb. Cond. Olymp. 87. uſque ad An. 350. quò Athenæ captæ. Strab. *l.* 8. Plin. *l.* 4. *c.* 4. Pauſan. *in Att. Thucyd. Xenoph. Diodor. Siculus*, &c. *Nic. Lloyd.* Jam tota ſub Venetis, hodiernô bellô Turcarum ſubtracta jugo.

PELOPONNESI URBES PRÆCIPUÆ:

Argos, *Argo.*	Megalopolis, *Leontari.*
Corinthus, *Coranto*, & *Corto.*	Meſſene, *Meſſenga.*
Corone, *Coron.*	Methone, *Modon.*
Dyme, *Clarence.*	Nauplia, *Napoli de Romania.*
Elis, *Belvedere.*	Patræ, *Patras.*
Epidaurus Lymera, *Malvaſia.*	Pylus, *Navarin.*
Leuctrum, *Mayna.*	Sicyon, *Baſilica.* In ruinis jacet.
Sparta, *Miſitra.*	

PELOPS, Tantali, Phrygiæ Regis & Taygetes fil. cujus pater cùm Deos in terris peregrinantes hoſpitiò excepiſſet, ut certò aliquò argumentò divinitatem eorum experiretur, filium ſuum illis epulandum appoſuit; à cujus eſu cùm Dii cæteri abſtinuiſſent, ſola Ceres humerum ejus aſſumpſit. Quem cùm Jupiter deinde ad vitam revocaſſet, eburneum humerum ei reſtituit. Ad quem quidem humerum, poſt ejuſdem Pelopis mortem, varia morborum ſanabantur genera, & multiplicia edebantur miracula. Plin. *l.* 28. *c.* 4. Ovid. *Met. l.* 6. *v.* 403.

——— Tamen hunc quoque dicitur unus
Fleſſe Pelops; humeroque ſuas ad pectora poſtquam
Deduxit veſtes, ebur oſtendiſſe ſiniſtro.
Concolor hic humerus, naſcendi tempore dextrò,
Corporeuſque fuit: manibus mox caſa paternis
Membra ferunt junxiſſe Deos, aliiſque repertis.
Qui locus eſt juguli medius, ſummique lacerti
Defuit, impoſitum eſt non comparentis in uſum
Partis ebur, factoque Pelops fuit integer illo.

Unde Virg. *Georg. l.* 3. *v.* 7.

——— Humeroque Pelops inſignis eburnò,
Acer equis. ———

Tibullus *l.* 1. *El.* 4. *v.* 63.

——— Carmina ni ſint,
Ex humero Pelopis non nituiſſet ebur.

Papinius *l.* 4. *Thebaid. v.* 590.

Truncatuſque Pelops, & ſævo pulvere ſordens.

Pindar. *Od.* 1. *Olymp.* Ἐλέφαντι φαίδιμον ὦμον κεκαδμένον. *ebore inſignem humerum ornatum.* Et Apollon. *l.* Πελοπήιον οὖτα. Et Nazianz. *Orat.* 1. *contra Julianum.* Ἐξ ἧς (χρυσηγίας) ἐνίσχυσαι Πελοπίδας παρὰ τοῦ ὤμου κὴ τοῦ ἐλέφαντος. Dio Chryſoſt. *Orat.* 8. Περὶ δὲ τοῦ Πέλοπος ἔλεγεν, ὅτι κὴ τὸν ὦμον ἐλεφάντινον ἔχει. Hic poſteà cùm adoleviſſet, in Elidem ſe contulit, cui id temporis Oenomaus imperabat. Is cùm unicam filiam haberet, nomine Hippodamiam, eamque formoſiſſimam, & regni totius hæredem, iiſque nominibus multis procis ambitam, nulli tamen eam voluit collocare, quòd à genero ſuo ſe interfectum iri intelligeret. Hanc itaque rationem excogitavit, ut procis curule certamen proponeret (habebat enim equos velociſſimos, ex ventorum flatu, procreatos) eamque certaminis legem, ut victor filiæ nuptiis poteretur, victus mortem ſubiret. Cumque jam multos certamine victos neci tradidiſſet, tandem Pelops: amore Hippodamiæ incenſus, cùm equis ſuis parum fideret, Myrtilum, Oenomai aurigam, pecuniâ corrupit, ut axes fragiles currui ſubjungeret. Quò factò, Oenomaus aurigæ perfidiâ, fractò curru collapſus, membriſque omnibus ex ruina colliſis, cùm ſe morti vicinum eſſe animadverti, Pelopem oravit, ut vicem ſuam ulciſceretur. Cui ille morem gerens, Myrtilum perfidiæ præmium importunius exigentem in mare præcipitavit, quod ab eo Myrtoum vocabatur. Pelops autem uxore & regnò potitus, univerſam Cherſoneſum à nomine ſuo *Peloponneſum* appellavit. Strabo *l.* 8. Catull. *de Achille: Epigr.* 65. *v.* 345.

Troicaque obſidens longinquo mœnia bello,
Perjuri Pelopis vaſtabat tertius hæres.

Propert. *l.* 3. *El.* 18. *v.* 19.

Quidve Clytæmneſtra, propter quam tota Mycenis
Infamis ſtupro ſtat Pelopea domus.

Horatius *l.* 1. *Od.* 6. *v.* 8.

Nec ſævam Pelopis domum.

Seneca *Thyeſt. Act.* 1. *v.* 310.

Argos, & ſævi Pelopis Mycena.

Nic. Lloydius. De Pelope plura, Nat. Com. *l.* 7. *c.* 17. & Alexand. Roſſæus *in Myſtag. Poët.*

PELORIS, idem quod *Pelorus.* Item oſtrei genus, à magnitudine ſic dictum, ut ait *Euſtath.* Πελωρὶς λέγεται διὰ τὸ μέγεθος, cum quo congruens Athæneus *l.* 3. ita ſcribit: Πελωρίδες ὠνομάσθησαν παρὰ τὸ πελώριον. Plin. *l.* 32. *c.* 12. inter cancrorum genera numerare videtur. Lucrino in lacu præcipuæ fuêre. Horatius *Serm. l.* 2. *Sat.* 4. *v.* 32.

Murice Bajanò melior Lucrina Peloris.

PELORUM ſeu PELORUS, unum ex 3. Siciliæ promontoriis, quod in Italiam vergens, Scyllæ adverſum eſt, *Baudrando* in ora Orientali ubi Borealis incipit, ex adverſo Calabriæ, à qua vix 6. mill. paſſ. in Occidentem, uti 10. à Meſſana in Boream in valle Nemorenſi; ei impoſita turris ſpeculatrix ſeu Pelori dicta, 140. mill. paſſ. à Pachyno in Boream. Ita dictum à *Peloro*, Annibalis gubernatore; quem is in Syriam fugam parans (ut Pomp. Melæ. *l.* 2. *c.* 7. placet) ibi interemit, ſe ab eo proditum ratus, eo quòd procul intuenti continua videbantur eſſe litora, pelaguſque minimè pervium. Huic poſteà, innocentiâ ejus cognitâ, ſtatuam poſuiſſe dicitur. Val. Max. *l.* 9. *c. de Temeritate, ex.* 4. Pelorum hunc ab Annibale interfectum arbitratur eò tempore, quò is à Petilia ſolvens in Africam reditum parabat, à ſuis revocatus, ut patriæ periclitanti opem ferret adverſus Scipionem. Quæ ſententia videtur multò veriſimilior. Non enim video, quid ex Africa Syriam petenti in Siculo freto fuerit negotii; niſi quis hoc prætexat, vi tempeſtatis eò fuiſſe appulſum: quanquam legimus etiam antè Pelorum dictum. *Pelorus* (inquit Bochart *l.* 1. *Chanaan, c.* 28) articulò additò Græcis vulgò dicitur ὁ Πέλωρος. Quod Pœni ſic acceperunt, quaſi diceretur חבל הראש *hobel-haros*, vel *hobel-horos*, i. e. ad verbum *Gubernator*, ſive *Nauclerus Ducis.* De eo Silius, *l.* 14. *v.* 79.

Celſus arenoſâ tellit ſe mole Pelorus.

Dicitur & *Pelorias.* Ovid. *Faſt. l.* 4. *v.* 479.

Jamque Peloriaden, Lilybæaque, jamque Pachynon
Luſtrârat. ———

Ita Græci. Polyb. *l.* 1. Τὸ δὲ ἐκ τῆς ἄρκτου ... προσαγορευόμενον Πελωριάς. Peloris Dionyſio vocatur, ubi de tribus Siciliæ promontoriis:

Ἄκρα δέ οἱ Πάχυνός τε, Πελωρίς τε Λιλύβαιον.

Anguſtiori linguâ, ſeu cuſpide in mare excurrit, quàm reliqua duo promontoria. Virg. *Æn. l.* 3. *v.* 411.

——— Anguſti rareſcent clauſtra Pelori.

Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 706.

Evincitque fretum, Siculique anguſta Pelori.

Dixit ſuprà Pelorum Italiæ objectum fuiſſe. Confirmant id paſſim auctores. Ovid. *Met. l.* 5. *v.* 350.

Dextra ſub Auſonio manus eſt ſubjecta Peloro.

Statius *l.* 1. *Sylv.* 3. *v.* 33.

Bruttia Sicanium circumſpicit ora Pelorum.

Dionyſius Orbis deſcriptor:

Ἠπειρώτα Πελωρὶς, ἐς Αὐσονίην ὁρόωσα.

Apollonii Scholiaſtes *ad l.* 4. Τῶν τριῶν ἀκρωτηρίων ... ὁ Πέλωρις. Hodie *Cabo de la torre del faro* vocatur. Vide Cluver. *de Sic. Ant. l.* 1. *c.* 6. *Nic. Lloydius.*

PELORUS, apud Silium, ubi de Ludis Scipionis, *l.* 16. *v.* 355.

Tertius æquatâ currebat fronte Peloro
Caucaſus: ipſe aſper, nec qui cervicis amaret
Adplauſa blandos ſonitus, clauſumque cruentò
Spumeus admorſu gauderet mandere ferrum.
Ad docilis frani & docilis parere Pelorus
Non unquam effuſum ſinuabat devius axem,
Sed lævò interior ſtringebat tramite metam:

equus eſt Circenſis, ſuò tempore celebris, & quidem funalis ſiniſter, in quo præcipuum victoriæ momentum erat. Hinc licèt utrumque funalem equum in quadriga Iberi agitatoris nominatim commendet Poëta, in certamine tamen obeundo, ubi ſpes victoriæ aliubeſcit, cui incumbendum eſt, tum Pelorum ſolum mox alloquitur & animare conatur agitator, ut ex quo potiſſimùm victoria penderet: *v.* 426.

Attonitus tum ſpe tantâ, genitore, Pelore,
Te Zephyrò eductum, nunc nunc oſtendere tempus &c.

A' Peloro Siciliæ promontor. nomen nactus, quemadmodum *Caucaſus*, à monte ſimiliter dictus eſt. Salmaſ. *ad Solin p.* 898.

PELSNICIA, oppid. Poloniæ minoris, ubi Laſocius, loci dominus, circa A. C. 1550. Euangelicam doctrinam annuntiari curavit. Quemadmodum Stadnicius Dubeciæ, aliique alibi. Lætus *Comp. Hiſtor. Univ.*

PELTA, non minùs ac Cetra, breve ſcutum, parma brevius & mobilius. Cetris enim non diſſimiles *Peltas* fuiſſe Eruditi obſervant. Claud. Ælianus *in Tacticis c.* 2. Τὸ γὰρ τῆς πέλτης μικρόν ἐστι καὶ ἐλαφρὸν ὅπλον. *Suidas* & Index *vocum militar.* Πέλτη, μικρά τις ἐστιν ἀσπίδιον ... Iſidor. *Pelta ſcutum breviſſimum.* Formam ejus deſcribit Xenophon apud Jul. Pollucem *Onomaſtic. l.* 1. *c.* 10. *num.* 6. πέλτη Ἀμαζονικὴ, ὥς φησι Ξενοφῶν, παρόμοιον κιττοῦ πετάλῳ, *Pelta Amazonica, ut Xenophon, inquit, hederæ folio ſimilis eſt.* Prolixius Pierius *Hieroglyph. l.* 42. *Ut circulus deſcriptus lineâ diametrali diſſecatur: pars altera, quantum cubiti manuſque miniſterio deſerviat, relinquatur: altera duobus è lateribus excavetur: ita ut in medio ſpatium ſit inſertando brachio, cujus hoc ſit propugnaculum: extrema ad ſcuti marginem luneutur in cornua. Orbes illi duo hinc inde exempti, inſertandæ ſi opus ſit haſtæ, alter commodus, alter ad inſpectandum inſerviat.* Plinio *l.* 12. *c.* 5. *Foliorum* (ficûs Indicæ) *latitudo peltæ Amazonicæ effigiem habet* Lutatio Placidio *ad Stat. Theb. l.* 5. *v.* 145. *Scuta Amazonum, quæ* Peltas *vocant, in modum Lunæ formata ſunt;* cui ſimilia habet Serv. *ad Æn. l.* 1. *v.* 494. Vide Lipſium *in Analectis ad Milit. Rom. l.* 3. *Dial.* 1. *ubi ex antiquo marmore* Peltæ *iconem exhibet*, & ex illo Blancardum *Notis in Curtium l.* 3. *c.* 2. ac Keuchenium *Not. ad Nepotem mox laudandum.* Amazonum fuêre propriæ, ut præter dicta Sueton. *Nerone c.* 44. docet: *Securibus peltiſque Amazonicis inſtruendi.* Ovid. *Amorum l.* 2. *El.* 14. *v.* 2. Claudian. *de Raptu l.* 2. *v.* 62.

Qualis Amazonidum peltis *exultat ademtis*
Pulchra cohors. ———

Statius *l.* 5. *Sylv.* 1. *v.* 131.

Vellet Amazonià latus intercludere Peltâ &c.

Vide quoque Smyrnæum *l.* 1. *v.* 147. Imò adeò huic genti amatæ, ut ſepulchrum etiam Reginæ earum Antiopæ hac formâ factum in Græcia terra, tradat Pauſan. *l.* 1. Ad alias inde gentes tranſiêre. Et quidem in Græciam hoc ſcuti genus, amotis vægrandibus clypeis, quales Heroum, Herculis, Achillis, Ajacis, Æneæ, fuiſſe, ex plurimis iis inſculptis rebus, docent *Homerus, Heſiodus, Virgilius*; primus invexit Iphicrates, ut in ejus *Vita* videre eſt, apud Corn. Nepotem, *c.* 1. ad quem vide laudatos Joanni Savaronio *de Peltis* auctores. Etiam apud Romanos earum uſus. Liv. *Dec.* 4. *l.* 1. *Nocte cetratos, quos* Peltatos *vocant, locò opportunò, inter bina caſtra, in inſidiis abdiderat.* Alios. Hinc Silius *Punicorum l.* 2. *v.* 76.

——— lunatis Biſtones armis.

Abbo *de Obſid. Pariſ. Lutet. l.* 1.

Vah! multoſque terunt Danos, plures quoque peltas, &c.

Materia ex ære fuit, ut docet Xenophon Ἀναβάσ. 5. & Polybii *Ecloga de Legation.* cui nonnunquam gemmæ additæ, ornatus causâ. *Gemmatæ* ſic *peltæ* meminit prædictus Silius *l. cit.* Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſinum l.* 10. *c.* 10. præter Auctores ſuprà laudatos. Cœterùm Amazonicas cum Thracicis perperam confundere Lipſium, ait Salmaſ. cùm Amazonicæ *peltæ* hederæ folio ſimiles, Thraciæ autem quadratæ fuerint. Namque de his *Suidas*, Πέλται, ἀσπίδες τετράγωνοι. Dionyſ. quoque Halicarn. *l.* 2. iſtiuſmodi ſcutum quadrangulum & oblongum, *ſabinum*

σχῆμα

σχῆμα vocat: τῷ δ' ἑκατέρῳ κατέχει πάντα ἐπιβάλλει... δὲ σχεδὸν συνεστραμμένον ἔχειν τοὺς λαγωοὺς ἐμπεσόντας. Quid autem σφενδόνης σχῆμα ſit explicat Pollux, cùm maculas retium iſtiuſmodi σχῆμα efficere tradit. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino c.* 20. & *ad Solin. p.* 1016. nec non plura de hoc ſcuti genere, apud J. Lipſium *Analectis ad Militiam d. l.*

PELTÆ, urbs Phrygiæ majoris, *Steph.* Nunc *Pelti* ſeu *Filti. Leuncl.*

PELTENI, Lycaoniæ populi. Plin. *l.* 5. *c.* 27.

PELTINUS campus, Aſiæ minoris locus, quem Strabo ſuô tempore *Phrygiæ campum* dictum ſcribit, *l.* 13.

PELVA, Pannoniæ oppid. *Anton.*

PELVIS, in ſacris olim adhibita. Livius *l.* 27. *c.* 37. *Tactâ de cœlo æde---prodigiumque id ad matronas pertinere Aruſpices quum reſpondiſſent, donoque Divam* (Junonem) *placandam eſſe...donum pelvis aurea facta lataque in Aventinum, pureque & caſtè à matronis ſacrificatum.* Etiam in divinationibus, quod genus Λεκανομαντεία dictum; λεκάνη enim Græcis *pelvis* eſt. Implebant nempe plerumque aquâ, aliquando etiam oleô, vinôque *pelvim*, & ternos lapillos in eam conjicientes, quos orbes ad fundum deſcendentes facerent, obſervabant, uti docet Franc. Roſſæus *Archæologiæ Atticæ l.* 7. *c.* 1. De *pelvibus* æneis, ad excæcandum, olim hodieque in Oriente, adhiberi ſolitis, vide ſuprà in voce *Abacinare*: uti de luſu, nuces in *pelvim* mittentium ſuprà, voce *Nux*. Simile *pelvi* præfericulum fuit, de quo infra.

PELUS, inſula juxta Chium. Gentile *Peluſius. Steph.* Mons item Tuſciæ apud Catonem.

PELUSIUM, oppid. in extrema Ægypti ora, quæ Caſiotidi contermina eſt, à quo & extremum Nili oſtium, cæteris Orientalius, quô Ægyptus ab Aſia terminatur, *Peluſium*, ſeu *Peluſiacum* vocatur. Nunc *Carabes* Tyrio, Lucan. *l.* 8. *v.* 466.

In vada decurrit Peluſia ſeptimus amnis.

Vicus, *Belbais* hodie, teſte G. *Tyriô*, ſeu *Belves*: ex ejus ruinis crevit Damiata, urbs ei ferè adjacens, in adverſa ripa Nili Peluſiaci. Prope oram littoralem maris Mediterran. 150. mill. ab Alexandria in Ortum, 120. à Memphi in Cæciam, ſub Turcis. *Ælopolis* olim dicta, ab Ælio Principe, qui eam triplici cinxerat murô; *Sabellicus*. Incolæ *Peluſiotæ*, quos Pathruſæos eſſe, ut nonnulli volunt, falſum eſt, cum ob alias cauſas, tum maximè, quia Ezechielis *c.* 30. *v.* 14. & 15. diverſa loca ſunt *Pathros*, & *Sin*, i. e. *Peluſium*, ut rectè interpretatur Hieronym. Nam Peluſio nomen fecit πηλός, h. e. *lutum*, Strabo *l. ult.* Καὶ αὐτὸ δὲ τὸ Πηλούσιον κύκλῳ περικείμενα ἔχει ἕλη ἅ τινες Βάραθρα καλοῦσι, καὶ τέλματα. Et pauló pòſt ἀνόμασται δ' ἀπὸ τοῦ πηλοῦ. Meritò ergo (inquit Bochart. *l.* 4. *Phaleg. c.* 27.) Peluſium סין *Sin* appellatur à Syris, quibus סין id ipſum eſt, quod Græcis πηλός. Rurſus Ezechiel dicit, *Sin* eſſe מעוז מצרים, h. e. robur Ægypti, quia ex illa parte Ægypti, eſt adito maximè difficilis. Strabo *l.* 17. Ταύτῃ δὲ καὶ δυσείσβολός ἐστιν ἡ Αἴγυπτος. Et Diodor. Sic. *l.* 15. Μάλιστα τὸ Πηλούσιον ἐχυρὸν κατεσκεύασαν, διὰ τὸ κεῖσθαι μὲν αὐτὸ πρῶτον πρὸς τοὺς ἀπὸ Συρίας πορευομένους. Suid. Πηλούσιον, &c. κλεὶς τῆς Αἰγύπτου καὶ εἴσοδος καὶ ἔξοδος. Polyænus *l.* 7. *Stratagem. c.* 9. Καμβύσης Πηλούσιον ἐπολιόρκει, Αἰγύπτιοι καρτερῶς ἀνθίσταντο, ἀποκλείοντες τῆς Αἰγύπτου τὰς ἐμβολάς. Juxta Peluſium eſt optima lens. Virg. *Georg. l.* 1. *v.* 228.

Nec Peluſiacæ curam aſpernabere lentis.

Ubi Servius: *Peluſium unum eſt de* 7. *oſtiis Nili, ubi optima lens naſcitur, unde* κατ' ἐξοχὴν *locutus eſt.* Martial. *l.* 13. *epigr.* 9.

Accipe Niliacam, Peluſia munera, lentem.

Auſonius *Idyll.* 12. *Technopægn.*

Et Peluſiaco de ſemine plana teres lens.

Ubi *planam* & *teretem* dicit, quia *duo genera ejus in Ægypto, alterum rotundum, nigrumque alterum ſuâ figurâ,* uti loquitur Plin. *l.* 18. *c.* 12. Inde Alexandrini σύντροφοι τῷ φακῷ βρώματι, h. e. *lente plurimum veſcebantur*: ac tota urbs πλήρης φακίνων, plena lenticorum, teſte Cynulcô apud Athenæum, *l.* 4. Bochart. *loc. cit. Lloyd. Peluſia* dicitur apud Jul. Capitolinum *in M. Antonino Philoſ. c.* 23. *Sacra Serapidis à vulgaritate Peluſia ſubmovit.* Ita enim omnes libri; etiam princeps editio *Peloſia*. Sic itaque eſſet *Peluſia* pro *Peluſium*. Licenter enim Veteres egiſſe notum, in urbium nominibus enumerandis, tum in genere tum in numero, ut τὰ Λούγδουνα, pro *Lugdunum*: *Tyana*, pro τὰ Τύανα: & *Megaræ Megara*, pro τὰ Μέγαρα, ac ſimilia. Similiter Πηλιὸν urbs Theſſaliæ & Πηλίον, Salmaſ. *ad loc.* Caſaubon. verò, nec reluctante Salmaſiô, apud Capitolin. reponit, *Peluſia*, legitque, *à vulgaritate Peluſia*, i. e. *Peluſiaca*. Urbem enim hanc Ægypti nemo unquam *Peluſiam*, inquit, dixit, omnes *Peluſium*: unde deductum Gentile variè formàrunt. *Stephanus*, τὸ ἐθνικὸν Πηλουσιώτης, ὡς Ζεφυριώτης· ἀλλὰ καὶ Πηλούσιος καὶ Πηλουσιακός, *Gentile Peluſiotes, ut Zephyriotes: etiam Peluſius & Peluſiacus.* Appellat verò hic *Peluſiam vulgaritatem* Capitolin. cives Peluſiotas, & omnem illam turbam, quæ, Serapææ feſtivitatis causâ, eò ſolebat ex cætera Ægypto convenire: in quam & mercimonii causâ concurri conſueviſſe, tradit Hieronymus, qui *Peluſiacam lentem*, apud Poëtam, interpretatur, contra Veter. Criticorum ſententiam, *Non quòd ibi genus hoc leguminis gignatur quàm maximè: ſed quòd è Thebaide & omni Ægypto per rivum Nili illuc plurimus deferatur.* Videntur etiam Ludi *Peluſii*, quorum meminit Tertullian. *de Bapt.* magnâ hominum frequentiâ celebrati. Cùm igitur *Peluſiotæ*, obtentu ſacrorum Serapidis & religionis ludorum, multa flagitia & ſcelera ſoliti eſſent exercere, ut eorum petulantiam coërceret Marcus, ſacra iſta illis ademit. Nam aliòqui mirum, ſacra Ægyptiaca, quæ etiam Romæ eſſent permiſſa, urbi Ægyptiacæ adempta fuiſſe. Sed populi hujus perverſam mentem & pravos mores etiam proverbiô notàrunt Veteres. Hinc apud Hieronymum ſæpius *Peluſiota*, ſtulti hominis & Marrucini convitium eſt, alluſione factâ non minùs ad mores civium, quàm ad nominis veriverbium. Neque enim Ægyptiaca vox eſt, ſed Græca: παρὰ τὸ πηλὸν, ut docet *Strabo*, ut ſi *Luteſium à luto* dicas. Et digni ſanè fuerunt Peluſiotæ, qui riſum omnibus tollerent, cum ſuo illo Deo mirifico, *crepitu ventris inflatis*, quæ, ut idem Hieronymus ſcribit, *Peluſiaca ſunt religio*, *Comm. in Eſai. l.* 12. *c.* 46. Quò, niſi fallor, Lactantius reſpicit, quando poſt Ægyptios, ob turpiſſimarum pecudum cultum, reprehenſos, eos etiam quædam *pudenda dictu* tanquam Deos adorare, adjicit, *div. Inſtitut. l.* 5. *c.* 21. Inde iiſdem *cepe* in veneratione, à quo, ut & allio, facilè ad illa tranſitur. Lucian. *Jov. Tragæ. Tom. III.* ad peculiares cuique Ægypti regioni urbive cultores tranſiens, Ἴσθι δὲ, ſubjungit, Μεμφίταις μὲν ὁ βοῦς Θεός, Πηλουσιώταις δὲ κρόμμυον, *Cæterùm privatim Memphitis quidem bos Deus eſt, Peluſiotis verò cepe.* Unde iterum Hieronym. *adv. Jovinian. l.* 2. *Impelle*, ait, *ſi vales*, *Peluſiotem, ut manducet cepe.* Et *loco* ſuprà *cit. Ut taceam de formidoloſo & horrido cepe*, &c. Quanquam Voſſ. *de Orig. Idolol. l. III. Part.* 1. *c.* 5. *ſub fin.* de Ægyptiis iſtis credere malit, illos crepitus hos turpes non propriè pro Diis, ſed (ut tota ferè eorum religio ſymbolica fuerit) pro ſignis habuiſſe divinæ potentiæ, quia nimirum & ſervandi, & quando intempeſtivè & pervicaciter nimis retineantur, perdendi hominis habeant poteſtatem. Vide Tob. Pfannerum *Syſtem. Theol. Gentil. Purior.* C. 1. §. 1. Ad locum Capitolini addit Gruterus, verba illa ita ſe capere, non ut omnino abſtulerit Imperator Peluſiotis omnibus Serapidis ſacra, ſe ſab eis excluſerit vulgus promiſcuum, curâ eorum demandatâ Sacerdotibus tantùm ac viris primariis &c.

PELYNTRA, pedum faſciæ, apud Græcos. *Pellutri* indigitatæ, ex Æſchyli *Phœniſſis*, à quibuſdam calceamentorum ſpeciebus accenſentur: quemadmodum & Dipodia, qui ſocculi erant lanei, & Autopodia ſex Anaxyrides, quas nonnulli ocreas, alii femoralia ſeu ſubligacula, interpretantur. Vide Ben. Balduinum *de Calceo ant. c.* 26.

PELYSIA, oppid. Hungariæ, Comitatus Pelyſienſis caput, qui inter Danubium ad Ortum, Comitatum Albenſem ad Occaſum & Strigonienſem ad Boream versùs Budam extenditur, ſub Turcis. A Vaccia 15. mill. paſſ. in Africum Albam regiam verſus 26. & 20. à Buda in Occaſum.

PEMBA, provinc. regni Congiani, in corde quaſi regni.

PEMMA, oppid. in Arabia, Plin. *l.* 6. *c.* 29.

PEMMA, Græcè Πέμμα, quid ſit, A. Gellius docet *l.* 13. *c.* 11. *Nam quæ πέμματα Græci aut τραγήματα, ea veteres noſtri Bellaria appellàrunt.* Propriè tamen aliud πέμμα, aliud τράγημα eſt. *Pemma* compoſitum quid & coctum, unde ei nomen: τράγημα ſimplex, & ſic ſiccatum, ut uvæ paſſæ, caricæ, palmulæ & ſimilia, Salmaſ. ad *Solin. p.* 1323. Vide quoque infrà, in voce *Tragema*.

PEMPHOS, inter veter. Thebanorum in Ægypto Reges V. fil. Athothis II. Fratri Diavii ſucceſſit, dictus *Heraclides*, regnavitque annos 18. ſucceſſore Tœgur Amachô Momchirô, Eratoſthenes apud Marshamum *Can. Chron.*

PEMPTE, urbs Ægypti: Inde *præfectura Pemptitis*, *Steph.*

PENA Johannes, Aquis-Sextiis natus, celebris Mathematicus, præter verſionem *Catoptrices*, etiam *Opticam Euclidis* Latinè reddidit, Voſſ. *de Scient. Mathem. p.* 355. reliqua ejus ſcripta enarrat Anton. Teiſſier *Elog. Part. I.* Petri Rami in hac arte præceptor. Obiit A.C. 1558. ætat. 30.

PENAFORTIUS Raimundus, vide *ibi*.

PENATES, Servio in *l.* 2. *Æn. v.* 514. *ſunt omnes Dii, qui domi coluntur*: parvæ icunculæ, quibus vinô & thure frequenter priſci faciebant. Dion. Halicarn. *l.* 1. *Hiſt.* Cicero, *pro Domo ſua.* Cartarius *in imag. Deor.* A *penus* dicti, teſte Tulliô *l.* 2. *de Nat. Deorum*: nempe quia coluntur in *penetralibus*, h. e. *penitis ædibus*, ut Iſidor. ait *extremo l.* 8. Eoque alludere videtur Poëta *Æn. l.* 1. *v.* 708.

Quinquaginta intus famulæ, quibus ordine longo
Cura penum ſtruere, & flammis adolere Penates.

Atque idcirco *Feſtus penetralia* dicit eſſe *Deorum Penatium ſacraria*. Qui *penates* dici putant, quaſi *penes nos natos*, aut *quorum beneficiô penitus vivamus & ſapiamus*, ut *vromadoyiſu* Macrob. *l.* 3. *c.* 4. analogiâ ipsâ refelluntur. Nam ut à *magnus* eſt *magnas*, unde *magnates*; à *ſummus*, *ſummas*, unde *ſummates*; ab *optimus*, *optimas*, unde *optimates*: ſic à *penus* eſt *penas*, unde *penates*. *Penas* olim fuiſſe in uſu, cognoſcimus ex eo, quòd Dionyſ. Halicarn. *l.* 1. ſcribat, ſe in pervetuſta æde ſub Veliâ conſpexiſſe Deorum *Penatium* ſigna, cum inſcriptione ΔΕΝΑΣ: quod ipſe fatetur eſſe PENAS. Porro qui ſint Dii *Penates*, non ſatis convenit; Cùm alii putent eſſe *Neptunum*, & *Apollinem*; alii *Jovem*, *Junonem*, & *Minervam*; alii *Cœlum*, & *Terram*. Hetruſci verò, quemadmodum tradit Arnob. *l.* 3. Deos *Conſentes*, ſive *Complices*, quorum & numerum & nomina, ignota eſſe docent. Et hæc ratio videri poſſit, cur Romanorum *penates* (quos eoſdem eſſe, ac *Samothracas* Caſſius Hemina ſcripſit, teſte Macrobiô *l.* 3. *c.* 4.) dicantur *Samothraces*, idque pro *Samthraces*, ab Ebræo [illegible], i. e. *occultare*, unde & *Saturnus* dicitur. *M.* inſertum, ut in *ſimpulum*, *ambubaja*, &c. Similitudo vocis *Samthraces* errori præbuit anſam, ut putaretur, Dardanum Deos hoſce ex Samothracia in Phrygiam, Æneam verò ex Phrygiâ in Italiam detuliſſe, quemadmodum ſcribit Varro *l.* 2. *rerum humanarum*, Voſſ. *l.* 1. *de Idolol. c.* 12. Vide Nat. Com. *l.* 4. *Mytholog. c.* 2. *Nic. Lloydius*. Ut & ſuprà in voce *Cabiri*. Roſinus *Penatum* varia recenſens genera, ait quoſdam eſſe totius generis humani, ut Palladem ſummum æthera, Jovem medium & Junonem infimum: Alios cœli, alios cujuſque civitatis, alios cujuſque domus. Quos in Italiam Deos *Penates* Æneas portavit, quorumque templum in octava urbis regione collocatur, quinam ii fuerint, diſcrepant

Au-

Auctores. Alii enim volunt, Neptunum & Apollinem illos fuiſſe, quos muros Trojæ extruxiſſe conſtat: Alii Veſtam dicunt, alii alios. Dionyſ. Halicarn. *loc. cit.* refert, ſe vidiſſe Romæ in templo obſcuro & humili, non procul à Foro, ſimulachra Deorum Trojanorum, cum hac inſcript. *Denates* pro *Penates*: fuiſſe autem duos haſtatos Juvenes, ſedentium habitu, admodum antiqui operis, & addit, ſimilia horum ſimulachra, militari habitu, in multis quoque aliis templis conſpici. Lud. Vives Veſtam non tam fuiſſe ex *Penatibus*, quàm *Penatibus* additum locum, & duos illos Juvenes, de quibus Dionyſius, Caſtorem, & Pollucem eſſe contendit, quos tamen negat *Penates* Trojanorum fuiſſe, cùm ſub ipſum bellum Trojanum, raptâ jam Helenâ, primùm vitâ conceſſerint. Vide illum *in Auguſtin. de Civ. Dei l.* 1. *c.* 3. Cui Voſſius, quoad prius aſſentiens, addit: *Hos enim coluêre Romani: & potuêre eos credere Urbis cuſtodes, propter operam nobilem, quam bello navâſſe Latinè dicebantur, de orig. & progr. Idol. l.* 1. *c.* 12. At de *Penatibus* Trojanis ab Ænea advectis, ut Dionyſius ac Livius credi volunt, *ibid.* ait: *Sed vulgarem adverſus opinionem de Æneæ in Italiam adventu multa objici poſſunt: & ut habeamus fidem hoc aſſerentibus, non propterea Æneas in Latium magis, quam Antenor in terras Euganeas patrios advexerit Penates.* Dictatorem cæteroſque Magiſtratus Romanos, quòd ea dignitatem quiſque ſuam inibat, ſacra *Penatibus*, & Veſtæ facere conſuevisse, refert Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 14. An inter occulta ſacra, quæ præter ignem perpetuò ardentem, in Veſtæ delubro, ingenti Religione aſſervabantur, Dii quoque *Penates* fuerint, vide eundem *l.* 2. *c.* 12. Eorum ſacraria Feſto *Penetralia* dicuntur, vide *infrà*. Iiſdem ſomnia ſua Veteres narrabant. Propertius *l.* 2. *El.* 29. &c.

PENAX, Codex Croylandiæ, ſub Joffrido Abbate, MS. *Pulcherrimumque* Penacem *per incendium illud tunc perdidimus, & valde ſumptuoſo de omni genere metalli, pro varietate ſiderum & ſignorum, mirabiliter fabrifactum. Saturnus enim plumbeus, Jupiter autem aureus, Mars è ferro ferrugineus. Sol de aurichalco. Mercurius Electrinus. Venus de ſtanno, & Luna fuit de argento. Coluri & omnia ſigna Zodiaci, juxta ſuas naturas, ſuas imagines & colores, variis formis & figuris arte fabrili ſortientes, multiplicitate tam gemmarum, quàm metallorum, & tam oculos quàm ingenia intuentium, ſuprà modum ſolicitabant. Non erat tale Nader notum aut nominatum. Rex Franciæ quondam illud* Turketulo *dederat, & ille in ſuo obitu communi Bibliothecæ, tam pro ornamento, quàm pro juniorum documento commendaverat jam igne vorace conſumptum, & in nihil liquefactum.* Ortus vocabuli: Pinax *eſt pugilaris ephemeris, tabula manualis ex pinis facta.* Pinax *etiam dicitur tabula, in qua Philoſophi figuras faciunt in ſuppoſito pulvere*, Vitruv. &c. Spelmann. *Gloſſ. Archaeol.*

PENBROCHIUM, urbs Walliæ Meridionalis in Anglia cum caſtro & portu. Paucis milliarib. à mari Hibern. vix 4. à portu *Milfordhaven*, vix 4. mill. paſſ. ab ora maris Virginii, uti 22. ab Octopitarum promontor. in Eurum. Caput Comitatus cognominis qui verſus Octopitarum promontor. & oram maris Virginii, ubi aliàs Demetæ populi, juxta Cardiganiam & Maridunenſem provinc. ſitus eſt, quibus ad Ortum terminatur.

PENDA, inſula Oceani Æthiopici in ora Zanguebariæ regionis contra Mombaciam urbem & Melindam, media fere inter Magadoxam ad Boream, & Quiloam ad Meridiem.

PENDENIUM, caſtrum munitum Cornubiæ, juxta Volemuthum portum in ora maris Britannici in colle, vix 13. mill. paſſ. à Damnonio promontor. in Cæciam, 28. ab Antiveſtæo promontor. in Ortum.

PENDENS, in *Ceremoniali Epiſc.* idem quod Baldachinum, vide *ſuprà*. Plural. *Pendentes*, apud Arculfum *de Locis ſacris*: *Ornata virgis ferreis*, pendentes, *brachialia, dextroceria, murena, monilia, annuli* &c. κρεμαστῆρες Græcis Scriptor. Gallis *Pendans d'oreilles*, vide Salmaſ. *ad Jul. Capitolin. in Maximin. c.* 6. uti *de pendentibus ſub edicto Præfectorum*, apud Romanos, h. e. his, qui ſolvendo non erant, boniſque eorum venum expoſitis, edicto Præfectorum ærarii, Caſaubon. *ad Claudium Sueton. c.* 9. At *Pendula*, apud Durandum *Ration. l.* 2. *c.* 13. *n.* 4. & *Penduli*, non ſemel in *Monaſtico* Angl. *Tom. III. p.* 313. vittæ ſunt, quæ à Mitra Epiſcoporum dependent: Ἐνάτια Græcè Car. du Freſne *Gloſſ.* De *Pendulo*, Horologii genere, ab ingenioſiſſimo Hugenio Batavo invento, vide *Hiſt. Societ. Regiæ* in Anglia.

à PENDICE Cedri, inter officia Domus Auguſtæ. Eſt autem *pendix*, Græce τὸ πῆγμα, quod & *pendigo*, unde *pendigines ſtatuarum Arnobio*, τὰ πήγματα, & *appendix*. παράπηγμα. Quidquid igitur arculatum, aut aliarum rerum è cedro compactum erat, hujus curam ſpectabat, qui à *Pendice cedri*, quaſi ἐπὶ τῶ πήγματος, dicebatur. Salmaſ. *ad Solin. p.* 378.

PENDIGO, apud Arnobium *l.* 6. Vide *Labandago*.

PENEJUS, Nigro *Igliaco*. fluv. Elidis, in mare Ionium labens, inter Araxum & Chelonatem promontor.

PENELEUS, unus eſt ex quinque Bœotorum Ducibus, Homer. *in Catalogo*.

PENELOPE, Icarii filia, Ulyſſis uxor, inexpugnabilis caſtitatis mulier, ac pudicitiæ exemplar, quæ abſente totos viginti annos maritô, nullis aut parentum precibus, aut procorum pollicitationibus adduci potuit, ut fidem, quam viro diſcedenti dederat, ſecundis nuptiis violaret. Cùm autem proci acriùs inſtarent, atque vim illaturi viderentur, tantùm moræ ab illis ſibi pepigit, quantum telæ, quam tum in manibus habebat, abſolvendæ ſufficeret. Quod cùm impetrâſſet, mulier aſtuta, quicquid interdiu texuerat, noctu retexebat, eôque commentô eorum cupiditatem in reditum mariti diſtulit, qui ab illis mendici habitu hoſpitiô ſuſceptus, procos ad unum omnes interemit, Homer. *Od.* Ovid. *ep.* 1. Bocatius *de claris mul.* Dictam autem volunt *Penelopen*, ab avibus, quæ *Penelopes* dicuntur, ſive *Meleagrides*, cùm antea *Arnæa* diceretur, quaſi abjecta & repudiata. Ferunt enim, cùm ab Icario, Peribœâque parentibus eſſet expoſita, ab hoc avium genere fuiſſe educatam. Hujus fabulam diverſimodè ab Homero, aliiſque traditam latè explicat Nat. Comes *l.* 8. *c.* 24. *Difficilis procis* Horat. dicitur, *Car. l.* 3. *Od.* 10. *v.* 11. Propert. *l.* 3. *El.* 12. *v.* 24.

Nec fida, Evadne, nec pia Penelope.

Ælian. *Var. hiſt. l.* 14. *c.* 45. Γυναῖκας τῶν Ἑλλήνων ἐπαινῶ, Πηνελόπην, Ἄλκηστιν, καὶ τὴν Πρωτεσιλάου. Hinc *fides Penelopea* apud Ovid. *Triſt. l.* 5. *eleg.* 14. *v.* 36. Martial. pro caſta poſuit *l.* 1. *epigr.* 63. *v. ult.*

——— *Penelope venit, abit Helene.*

Idem *l.* 11. *epigr.* 8. *v.* 5.

Penelope licet eſſe tibi ſub principe Nervâ.

Propertius *l.* 2. *eleg.* 9. *v.* 3.

Penelope potuit bis denos ſalva per annos
Vivere, de multis fœmina digna procis.

Nomen habet à πῆνος, vel πῆνη tela, & λέπος, i. e. *veſtis*, quaſi è tela veſtem componens. Inde

——— *Vos tenui praegnantem ſtamine fuſum*
Penelope melius, levius torquetis Arachne.

Nic. Lloydius. Ita quidem Poetæ plerique, ex fide Homeri. At contra Hiſtoricorum veterum nonnulli, eam impudiciſſimam fuiſſe, & cuivis obvio corporis ſui copiam feciſſe, referunt. Duris Samius *l. de Agathocle*, & *Lyſander* Hiſtoriæ vetuſtiſſimus Scriptor. Tzetzes Scholiaſtes, *domeſticâ turpitudine offenſum Ulyſſem, ad Circen rediiſſe, & à Telemacho filio necatum*, prodit *ad Lycophronis Alexandram*, cui illa dicitur Βακχεῖα καττύσα. *Baccha ſcortans.* Aliis placet, *Ulyſſem, ob admiſſos procos, cum illa divortiò factô, Lacedæmona conceſſiſſe, inde Mantineam, ibique diem extremum clauſiſſe*, quod relatum à Pauſania *in Arcadicis*. Et Helen. Acron, *ad illud Horatii l.* 1. *Ep.* 2. *v.* 28. *Sponſi* Penelopes, *nebulones*: *Penelope*, inquit, *meretrix fuit, quæ amatores ſuos pulchritudine ſuâ luxurioſos reddebat.* Certe argumentum minus caſti animi fuit, quòd *à procis munera accepit*, Homer. *Od.* σ. *& mariti ſui Ulyſſis interfectori nupſit*, è quo connubio Italus natus, Jul. Hyginus *in fab.* 127. ob quod ipſe Ulyſſes, apud Sabinum *in Epiſt. reſponſ.*

Tot Juvenes inter, tot vina liquentia ſemper,
Heu! mihi, quid credam? pignore caſta manes.

Eodem trahunt, quòd Procorum habitô delectu, ut fortiori valentiorique poſſet concumbere, arcu tentavit ſingulos, ut teſtatur Auctor incertus Priapejorum carminum. Eſt quoque apud Paulum JC. *l.* 3. *ff. ſi pars hæred. petat.* locus varietate Lectionis controverſus, qui huc apprimè facit: *Alioquin tradidêre non leves Auctores, quinquies quaternos enixam Penelopem*; quæ lectio *Accurſio* placuit, aliis *Peloponenſem*, *Peloponenſium*, item *Proconneſiam*, ut apud Plin. *l.* 7. *c.* 3. legentibus. Et cui ignota fabula de Pane, ex Mercurii, in hircum verſi, & *Penelopes* parùm caſto commercio prognato. *Eum certè ex adulterio ſuſceptum, à Mercurio, matre Penelope*, docet Cicero *de Nat. Deor. l.* 3. Idem habet Jul. Hyginus *fabul. c.* 224. Adde Simonidem *Epigr.* 84. *l.* 4. *Antholog. c.* 12. Theætetum *ibidem loci Epigr.* 85. Auſonium *Eidyll.* 3. *Moſellâ*, *v.* 174. Herodotum *l.* 2. Lucianum *in Dialogis Deorum*, Gregor. Nazianzenum *Orat.* 1. *in Julian.* &c. Unde Nonnus Panopolita *l.* 24. *Dionyſ. v.* 87. υἷα Πηνελόπης, *Filium Penelopes.* Vide Thom. Dempſter. *in Roſin. l.* 3. *c.* 2. Inter Zeuxidis opera, *Penelope* eximiè celebratur Plinio *l.* 35. *c.* 9. *Fecit* & Penelopen, *in qua pinxiſſe videtur mores & athletam. Adeoque ſibi in illo placuit, ut verſum ſubſcriberet, celebrem ex eo, inviſurum aliquem faciliùs, quàm imitaturum.* Cujuſmodi picturas, ἠθικὰς appellatas, atque in iis excelluiſſe Ariſtidem Thebanum, diſcimus ex Cœlio Rhodig. *l.* 29. *c.* 24.

PENESTÆ, populi, Theſſaliæ. *Steph.* Sic Athenis Θῆτες dicti ſunt, ἀπὸ τῆς πενίας, *à paupertate* quod ſervorum aut ſervis conveniens nomen. Apud Theſſalos, Πενέστας appellatos eſſe, non qui genere, ſed fortunâ, ſervi eſſent, quorumque media inter ſervos & liberos conditio, ait Connanus, apud Jo. Calvin. *Lexic. Jurid.* Vide quoque retro *Patronus*.

PENESTIA, regio Illyriæ, Liv. *l.* 43. *c.* 21.

PENEJUS, fluv. Elidis in Peloponneſo, in mare Ionium labens inter Araxum & Chelonatem promuntoria. *Igliaco Nigro*, Siciliæ fluv. *Theocriti Scholiaſta*.

PENETALE Monaſterium, Gall. *Peneti*, in minori Britannia Galliæ provinc. conditum dicitur à Samſone, &, Dolenſi Monaſterio ſubjectum, Diœceſi Dolenſi continetur. Meminit loci, Monaſteriô veteri clari, veterrima Samſonis *Vita*, quam in membranis ſcriptam ſe legiſſe, refert Hadr. Valeſ. *Not. Gall.*

PENETRALE Sacrum, cujus mentio apud Æl. Lamprid. *in Antonino Heliog. c.* 6. *Sacra P. R. ſublatis penetralibus* (ſimulacris vel cæteris rebus, quæ pro ſimulachris colebantur; quæ *penetralia* & inſpexit & tractavit & loco etiam movit, in Dei Heliogabali templum omnia conferens) *profanavit. Ignem perpetuum extinguere voluit. Nec Romanas tantùm extinguere voluit religiones, ſed per Orbem terræ, unum ſtudens ut Heliogabalus Deus unus ubique coleretur: & in penum Veſtæ, quod ſolæ Virgines ſolique Pontifices adeunt, irrupit, pollutus ipſe omni contagione morum, cum iis qui ſe polluerunt, &* Penetrale ſacrum *auferre eſt conatus*: Palladium erat, quod *fatale pignus Romani Imp.* vocat Liv. *l.* 26. Vide plura de eo apud Herodian. *l.* 1. *c.* 14. Erant autem iſtiuſmodi Palladia ex ligno, ſed *auro vincta*, ut videre eſt ſuprà, in voce *Palladium*. Alias *Penetralia*, propriè dicta fuêre *Penatum* ſacraria, in penitiſſima ædium parte, *Feſt.* Laxiùs dein vox ſumi & ad quorumvis Deorum templa extendi cœpit; unde Servius *ad Æn. l.* 2. *v.* 484. & *l.* 6. *v.* 71. *Penetralia* exponit *ſecreta templorum.* In ſingu-

ſingulari non rarò, ut inter alia apud Feſtum Avienum *in deſcript. ora maritima*.

Templum in illa Veneris & Penetral *cavum*.

Ab Adyto & Delubro diſtinguit Dempſterus, aitque, honoratiorum principumque virorum cadavera in *Penetrali* fuiſſe recondita: Sueton. *Aug. c.* 18. *Per idem tempus conditorium & corpus Alexandri M. cùm prolatum è penetrali ſubjeciſſet oculis.* Ibidem & victimas immolatas, Lucian. *l.* 1. *v.* 127.

Ante ipſum Penetrale *Dea, ſemperque calentes*
Mactavère foci. ———— ————

Pretioſiſſima quoque eodem loci abdi fuiſſe ſolita, ut metus præſentis Numinis ſacrilegos abſterreret, ſuggerit idem Poeta *l.* 5. *v.* 146.

———— *Illa pavens adyti* Penetrale *remoti*
Fatidicum, prima Templorum in parte reſiſtit.

Quippe hic ſimulacra ipſorummet Deorum erecta ſtabant. Claudian. *de Raptu l.* 3. *v.* 112.

———— ———— *Penetralibus amens*
Exilit.

Idem *de Honorii Conſulatu* 4. *v.* 570.

———— ———— *Sic Numina Memphis*
In vulgus proferre ſolet, Penetralibus *exit*
Effigies, brevis illa quidem, ſed pluximus infrà
Liniger.

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſini Antiqq. l.* 2. *c.* 2. E quibus facilè patet, *Penetral* ſanctiſſimum fuiſſe in Templis locum, & Adyti, quod ipſum intrare ſolis Sacerdotibus fas erat, ſecretiorem partem, unde & Oracula reddita: quamvis cum Adyto non raro confundatur. Unde Rhellicanus interpres vocem Græcam ἄδυτα, apud Cæſ. *Bell. Civ. l.* 3. *c.* 105. *ſecretum & Penetrale ſacrum* reddit. Jul. quoque Firmicus *de errore profan. Relig. in Adytis*, inquit, *habent Idolum Oſiridis ſepultum*: & Seneca *Thyeſte Actu* 4. *Sc.* 1. *v.* 680.

Reſponſa dantur certa, dum ingenti ſonò
Laxantur Adytò Fata, &c. ————

Cùm in Delubro, *ſacrificaturi ſe adducerent*. Iſidor. *l.* 15. *c.* 4. & de futuro ſoliciti, cæſarum ovium pellibus incubantes, ſomnia captarent. qua de re vide ſuprà, in vocibus *Delubrum*. & *Meleta*. A Diis ad Principum ſecretiora loca denotanda, per licentiam, tranſiit vox, uti notat Servius. *Æn. l.* 2. *v.* 513. Unde Stat. *Theb. l.* 10. *v.* 175.

Ventum ad Concilii penetrale, *domumque verendam*
Signorum, magnis ubi dudum cladibus æger
Rerum extrema movens, fruſtra conſultat Adraſtus:

voce hâc intimum locum conſilio habendo intelligit. Et Boëthius *de Conſolat. l.* 1. *c.* 4. ubi ait, *Præterea penetral innocens domus, honeſtiſſimorum coetus amicorum*, intima arcana domeſticarum rerum per eam deſignat. Originem vocis quod attinet, *Penetrale*, quòd *penetrari* ſoleat rarò, dictum notat Agrœtius, apud Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium d. l.*

PENEUS, fluv. Theſſaliæ inter Oſſam & Olympum decurrens, collibus dextrâ lævâque molliter curvis. Ex Pindo monte oritur, & per Tempe in ſinum Pegaſicum influit. Ovid. *Met. l.* 1. *v.* 568.

Eſt nemus Hæmoniæ, prærupta quod undique claudit
Silva: vocant Tempe, per quæ Penëus ab imo
Effuſus Pindo ſpumoſis volvitur undis:
Dejectuque gravi tenues agitantia fumos
Nubila conducit, ſummaſque aſpergine ſilvas
Impluit, & ſonitu pluſquam vicina fatigat.

Catullus. *Epigr.* 69. *v.* 107.

Quale ferunt Graji Peneum propter amœnum.

Torrens dicitur Senecæ, *Phœniſſ. v.* 67.

Nova concurrit Theſſalus torrens viâ.

Ἀργυροδίνης Homero, *Il.* β. *v.* 753.

Οὐδ' ὅγε Πηνειῷ συμμίσγεται ἀργυροδίνῃ.

Hujus fluvii ripâ Daphne in laurum fingitur commutata. Unde *Peneia Daphne* apud Ovidium. *l.* 1. *Met. v.* 452. & *Peneia laurus* apud Val. Flaccum *l.* 1. *v.* 386. *Nic. Lloyd.* Hodie *Salampria Sophiano*; *Pezin* verò *Theveto* dicitur. Recipit fluvios Ion, Pamiſſum, Phœnicem, Curalium & Apidanum; dein Lariſſam rigans, 40. mill. paſſ. infra ad Ortum, inter Olympum & Oſſam, prope Theſſalica Tempe in ſinum Thermaicum ſe exonerat. *Baudrand.*

PENGABUM, i. e. quinque aquæ, regnum Indiæ propriæ ſub M. Mogole. Aliter *Laboria*; à quinque fluv. irrigatur. Habet à Septentrione Caſſimeriæ regnum, à Meridie Jenupariam, ab Occidente Multanum. Urbs præcipua Laborium.

PENIA Henricus, vide *Henricus*.

PENICA, urbs Miſniæ, ab Anneberga 3. leuc. Lipſiam verſus, quot à Chemnitio diſtans; *Penigk.*

PENICULUS & PENICILLUS, vide *Spongia*. it. *Stylus*.

PENIDAS, unus ex amicis Alexandri Magni, qui ſpecie legati miſſus eſt ad Scythas, qui Europam incolunt, nuntiatum, ne Tanaim amnem regionis injuſſu regis tranſirent; ſimul contemplatum locorum ſitum & illos quoque Scythas, qui ſuper Boſporo incolunt, viſum, Curt. *l.* 6. *c.* 6.

PENINÆ Alpes, aliis *Penninæ*, & *Pœninæ* Plinio *l.* 3. *c.* 17. Marcellino *l.* 15. *&c.* ab Hannibalis, Pœnorum ducis, tranſitu dictæ videntur: & ſcribit *Jovius* apud Bardum, qui vicus eſt inter Eporediam & Auguſtam Salaſſorum, ubi vallis arctiſſimè coit, literas cotibus inſculptas oſtendi, tranſitus hujus monumentum. Sed graviſſimi autores aliâ in Italiam viâ Pœnum penetraſſe tradunt, & *Merula* cenſet, ejus exercitum, in varia agmina diviſum, pluribus locis trajeciſſe. Imo ex Polybio *l.* 3. apparet, Hannibalem per Allobrogum fines, aut Vocontiorum, i. e. per Delphinatum tranſiiſſe, ut ait Sabellic. *Enn.* 5. *l.* 1. Aliis *Penninæ*, quaſi *Pinninæ* dicuntur, à celſi cacuminis eminentia, quod *Pennum* incolæ, *Pennum* antiqui, quaſi *Pinnam*, dixère. Alii a *Pen* Deo ibi culto, quem Jovem fuiſſe, docet Cluverius *l.* 1. *c.* 26. vocis originem arceſſunt. Niſi fortè is *Pan* fuit. Veragris *Pen* appellatus. Sunt autem *Penninæ* eæ Alpes, quæ ab Octoduro Auguſtam Prætoriam verſus porriguntur, ſummuſque *Penninus Antonino* is eſt, quem montem Jovis *Mons Jovis* vocant multi ſuperioris & noſtræ ætatis ſcriptores, & qui hodiernâ appellatione vocatur *Mons S. Bernardi major*, Gall. *Grand S. Bernard*. *Lazius*, *Pinzgew* interpretatur. Veſtigium nominis veteris, apud Salaſſios eſt, in valle *Pelina*, quæ Auguſta Prætoriâ ſeu Salaſſorum ad *Penninum* ducit. *Valeſianorum* hanc vallem eſſe opinatur *Rhenanus*, ſed ſitus non patitur: nec ſuffragium impetrat Cluver. *l.* 2. *c.* 6. cùm *Penninos* ad totum Valleſianorum tractum extendit, nimis enim ſic Orientem verſus illos protegat, quemadmodum *Jovius*. & *Marcianus* ad Meridiem nimis. *Penini* jugi incolas Veragros Livius ponit, *l.* 21. *c.* 38. unde ſententiæ ſuperius allatæ fulcimentum non leve. Lipſ. *in Tacit. Hiſtor. l.* 1. *c.* 61. Simlerus *de Alpib.* Joh. Bap. Plantinus *Helv. Nova & Antiq.* Tſcudus. Livius, &c. Vide quoque in *Pennina*.

PENINIM, vox Hebr. פנינים. Proverb. *c.* 3. *v.* 15. *Eſt pretioſior* τοῖς *Peninim*, *c.* 8. *v.* 11. *Melior eſt ſapientia* τοῖς *Peninim*. *c.* 20. *v.* 15. *Aurum &* Peninim *abunde ſunt, ſed labia eruditi ſunt rara ſuppellex*, notat *Margaritas*, Chaldæo, & R. Salomoni *ad l. Prov. c.* 8. Et certè ad פנן *penin*, alludit πίννα, *pinna*, conchæ margaritiferæ nomen, in uſu, apud Græcos & Romanos. Vide Athenæum *l.* 3. Plin. *l.* 9. *c.* 35. Alios. Unde πίννινος λίθος, pro *margarita*, in Græca verſione Eſther. *c.* 1. *v.* 6. & πίννινον ἔριον, *pinnina lana*, paſſim pro *lana ſeu byſſo, quæ ex pinna educitur*. Indidem Veteres πιννικὸν vel pro ipſa *pinna* ſumunt, vel potius pro *margarita*: nam ex πίννα vel πίνα, quod animalis nomen eſt, primò fit πινικὸν, i. e. *margarita*, deinde adjectivum πινικός, unde πινικὸς κόγχος, apud *Arrianum*, pro *concha margaritifera*. Dein, Jobi *c.* 28. *v.* 15--19. ab argento & auro undecunque allato & gemmarum multis ſpeciebus, videmus *Peninim* diſtingui: adeoque hôc nomine omnes *gemmas* ſignificari, quod quidam contendunt, falſum. Sed neque eſt gemmæ certa ſpecies, cùm gemmarum quidem nomina Scriptura in ſingulari numero ſoleat efferre. *Peninim* verò non niſi in plurali uſurpet. Nempe in annulis & in ornatu quotidiano, ferè ſingulæ gemmæ adhibentur; at margaritæ, in torquibus & monilibus, plures conſeri ſolent: quod jam olim in uſu fuiſſe, apud Orientis Populos, teſtantur Scriptores vetuſtiſſimi. *Theophraſtus* de Indis & Rubri maris incolis, Ποιοῦσι δὲ ἐξ αὐτοῦ τοὺς πολυτελεῖς ὅρμους, *Ex ea* (margarita) *faciunt, pretioſa monilia*. Chares Mitylenæus *Rer. Alex. l.* 7. de Medis & Perſis. Καταϲκευάζουσι δὲ ἐξ αὐτῶν ὁρμίσκους τε καὶ ψέλλια, περὶ τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας, *Ex iis monilia & armillas adornant, circa manus & pedes.* Quem morem, poſt Lydiam victam Crœſumque, apud eos inoleviſſe, tradit Ammian. *l.* 23. *fin.* Atque hæc cauſa eſt, cur in margaritæ deſcriptione Kimchius, inter cætera, *margaritam perforari* dicit, *& plures ejus generis lapillos ſimul conſeri*: cujuſmodi conſertas margaritas Auctor *Chron. ſec. Templi*, חוטי בדולח. *fila bedolach*, Romani *filum* aut *linum* aut *lineam*, appellabant. Hieronymi *Vita* Pauli Erem. *Qui uno filò villarum inſuunt prædia*: Pro eo quod Tertullian. *de Hab. mul. Uno lino decies ſeſtertium inſeritur*, ait. Neque aliud *linea dives*, inter ludorum miſſilia, apud Martialem *l.* 8. *Epigr.* 78. *v.* 7.

Omnis habet ſua dona dies, nec linea dives
Ceſſat, & in populum multa rapina cadit.

De quo loco vide Turnebum *Adverſar. l.* 29. *c.* 9. & Salmaſ. *in Solin. p.* 021. Eandem verò interpretationem Jobi verba *c.* 28. *v.* 18. *Et extractio ſapientiæ, præ Peninim*, ſcil. *quærenda*: egregiè confirmant. His enim alluditur admodum, quò vel conchæ vel margaritæ è fundo maris extrahuntur. Et conchas quidem Veteres duplici ratione extrahebant: Primò *urinando* & per κολυμβήσιν, de qua, præter alios, Iſidorus Characenus agens, circa Inſulam Perſici maris margaritis fertilem, caſas extrui dicit, *ex quibus ad ulnas viginti in mare proſilientes non niſi duas referre conchas*, nempe quâque manu ſingulas. Addit, in magno verſari periculo, qui margaritas ita venantur, quia ſi in hiantem concham rectâ manum indiderint, illa clauditur protinus & urinatorum digiti ſæpe ſic abſcinduntur, ut cruciatu ſtatim intereant: at quia latere conchæ manum ſubjiciunt, ῥᾳδίως τὰς κόγχας ἀπὸ τῆς πέτρας ἀποσπῶσι, *facilè conchas ex ſaxo extrahunt.* Quò reſpiciens Manilius *Aſtronomic. l.* 5. ubi de Margaritarum urinatore.

Cumque ſuis domibus conchas valloque latentes.
Protrahit immerſas: ait.

Uberiùs de hac piſcandi ratione Lud. Vartomannus *Navigat. l.* 3. *c.* 2. ubi de Inſul. Perſidis ad quam margaritæ leguntur: *Sunt ibi*, inquit, *nonnulli, qui* (margaritarum) *piſcatu victum quæritant. Hi vecti cymbis in mare jactum faciunt prægrandis ſaxi dependente fune, idque fit ab gemina cymbæ parte, ut, utrimque jactis in profundum lapidibus, conſtabiliri navis, non aliter, quàm ſi in anchoris foret, poſſit. Firmatâ ſuo pondere cymbâ, alius, cui id munus obtigit, in æquor jacit funem ſaxò dependente: In navi media alius, manticâ in pectus tergumque dependente, alligatò pedibus lapide, ſe vibrat in pelagus ſubtuſque aquas urinantium more natat, altuſque in profundum ad paſſus quindenos, tantiſper urinat, donec legerit conchas, in quibus deliteſcunt margaritæ: collectas manticæ indit, lapidemque protinus, quò pedes gravabantur abjicit funique innixus in ſuperiora evadit.* Hector Boethius, quò locò agit de margaritarum piſcatione, in *Scot.* piſcantes id maximè obſervare refert, ut *primò attractu teſtas conjunctas arctiſſimè detineant, protinus illis alioquin unionem evomituris* &c. Alter conchas expiſcandi modus fuit, *per retia*, olim apud Indos in multo uſu, circa Perimudam inſul. de quo multa Ælian. *l.* 15 *c.* 8. Summa eſt, quò tempore Bactris imperabat Eucratides, Soran, Regii generis viro.

rum, Perimudam Indiæ urbem & inſulam tenuiſſe, cujus incolæ Ichthyophagi conchas margaritiferas retibus in orbem circa littus expanſis capiant. Has eſſe [illegible], gregatim natare, & æque, ac apum examina, Regem habere, cum colore tum magnitudine præſtantem, quô captô cæteras duce orbatas facilè capi, ac proin piſcatores plus operæ in illo capiendo impendere. Vide Plin. *l. 9. c.* 38. Solin. *c. de Taprobane*, Alios. Etiam Patrum noſtrorum ævô, à Petro Martyre memoriæ traditum eſt. *Dec.* 3. *c.* 2. Novi Orbis Regulos tetra & piſcaria, concharumque margaritas gignentium littora pro prædiis habuiſſe &c. Margaritarum verò è conchis extractionem quod attinet, illam quandoque non fieri ſine vi, docet idem Plin. *l.* 9. *c.* 35. *Craſſeſcunt etiam in ſeneƈta conchisque adhæreſcunt, nec iis avelli queunt, niſi lima, quibus una tantum e facies & ab ea rotunditas, averſis planities, ob id tympana appellantur.* Quô manifeſtè Job alluſiſſe videtur, quum operam, quæ in ſapientiæ comparatione inſumitur, vocat *attractionem l. c.* indigitans, rem eſſe plenam laboris, ſed quæ cum ſemel ex animi voto ſucceſſit, inſumtæ operæ non pœnitet. Neque id prætereundum, quòd tam in Jobo, quam in Proverbiis, recenſeantur *Peninim*, una cum auro & gemmis rebusque pretioſiſſimis. De Margaritis namque Plin. *loc. cit. Principium ergo culmenque omnium rerum pretii margaritæ tenent.* Et margaritas longè pluris aurô æſtimâſſe Perſas & Indos, teſtatur *Chares Mitylenæus.* Quæ tamen certò definiri non poſſunt, cum non ſit margaritis omnibus idem pretium, atque in iis candor & magnitudo & orbis, & lævor & pondus, pretium immenſum augeant. Unde apud Suetonium Cæſ. *c.* 50. Servilia ſexagies ſeſtertium margaritam mercatus eſſe legitur: & centies ſeſtertium ſe cœnaturam, profeſſa eſt Cleopatra. Ut non ſit, quod miremur rem à CHRISTO traditam, mercatoris etiam opulenti cenſum univerſum abſumi in unius margaritæ coemtione. Matth. *c.* 13. *v.* 45 46. Hinc Manilius *l.* 5.

Conſpicua quæ ut concha, lapidumque nitori

Vix ulquam eſt locuples, oneratur terra profundo, &c.

Neque tamen margaritifera rara eſt: unde Salomo *Proverb. c.* 20. *v.* 15. *copiæ Peninim* meminit. Circa ſolam namque inſul. *Baharam*, de qua ſuprà, locorum incolæ, totô Juliô atque Auguſtô menſibus, margaritas ducentis cymbis, quandoque etiam trecentis expiſcantur, pretiumque earum, quæ quotannis inde educuntur, quingenta ducatorum millia ſuperat. Sed & alia Maris Perſici loca, ut *Catipha*, *Julpha*, *Camaron*, margaritis celeberrima ſunt. Sic in Arabiæ & Indiæ littorum pluribus locis [illegible] deſcribunt *Arrian.* & *Ptolemæus.* Sed quæ alii ſparſim hab[ent]. *Chares* in unum colligens, margaritas capi dicit, *κατὰ τὴν Ἰνδικὴν θάλασσαν, ἀτὰρ δὲ καὶ κατὰ τὴν Ἀρμενίας καὶ Περσικὴν καὶ Σουσιανὴν, καὶ Βαβυλωνίας, in mari Indico & juxta Armeniam* (Bochartus ſcribit *Carmaniam*) *& Perſidem & Suſianam & Babyloniam.* Præter quæ loca, multò plura unionibus fœcunda detexerunt recentiorum navigationes: è quibus pauca hæc adſcemus. Americus, circa ſecundæ navigationis finem, gentis ignotæ in America meminit, à qua 119. unionum marchas ſeu ſelibras, quadraginta circiter ducatis comparaverit. Idem conchas nonnullas memorat, in quarum una 130. margaritas repererit, cum 20. *ſolùm in una procreari* Veteres crediderint, apud Ælian. *Hiſtor. l.* 10. *c.* 13. Petrus quoque Martyr *Dec.* 3. *c.* 1. Tumaccum Regulum narrat, cum Hiſpanos tanti facere uniones animadvertiſſet, ſuis ut ad piſcationem ſe accingerent imperâſſe, qui quartô die regreſſi, *libras octunciales unionum duodecim attulerint*, &c. Hactenus itaque apparet, *Peninim* Hebræorum margaritas eſſe. Nec obſtat, quòd *rubere* dicuntur Thren. *c.* 4. *v.* 7. cum margaritarum *candere* ſit maximè proprium, atque in iis alii colores non ſolùm infrequentes, ſed & vitioſi ſint. Namque Hebræorum אדם, etſi *rubere* propriè ſignificet, aliter tamen ſumi poteſt, æque ac Latinum *rutilare*, quod ſæpe nihil quicquam quàm *ſplendere* eſt. Unde Philoxeni *Gloſſa*, *λάμπω, niteo, ſplendeo, rutilo.* Et Virg. *Æn. l.* 8. *v.* 529.

Arma inter nubem cæli regione ſerenâ

Et cælo rutilare vident.

Paſſimque in Poetis, *rutilare* dicuntur Sol & Luna, ſplendoris, non rubedinis, quæ in illis vix apparet, ratione. Quô exemplô ab iiſdem *purpurea* vocantur, quæ ſunt eximii candoris, ut nix & cygni: eo quòd utrique colori, candido & purpureo, id commune eſt, ut admixti luminis habeant multum. Albinovanus *in Mæcenatis obitum.*

Brachia purpureâ candidiora nive.

Horatius ad Venerem *l.* 4. *Od.* 1. *v.* 10. 11.

Pauli, purpureis ales oloribus

Comeſſabere Maximi, &c.

Imò, quod maximoperè huc facit, illud ipſum verbum, quod Hebr. *rubere* eſſe diximus, Arabicè *candere*, ſignificat, hinc illis *Adamo*, de camelo & jumento quovis, eſt *maximè candidus*, &c. Itaque Propheta *l. c.* Nazaræos (quô nomine intelligit Bochartus populi Principes & Magnates) ante captivitatem Babylonicam, in boni habitus argumentum, ſuperâſſe indigitat candoris quaſi lumine, nivem & lac & margaritas; quas etiam à candoris luce & ſplendore nomen habere multi putant, quia *μαίρω* & *μαρμαίρω ſplendere* eſt & *μαρμαρυγὴ ſplendor.* Conferunt autem margaritæ candorem alii cum argento, alii cum piſcium oculis, apud Androſthenem: *Et in candore ipſo*, ait Plin. *loc. cit. magna differentia. Clarior in Rubro Mari repertis. Indicus ſpecularium lapidum ſquamas aſſimilat — ſumma laus coloris eſt, exaluminatos vocari*, nempe à liquidi aluminis colore, cujus probatio apud eundem eſt, *Ut ſit limpidum, lacteum, ſine effectu ſemanticum, cum igniculo quodam caleque*, &c. Plura hanc in rem vide apud Bochart. *Hierozoic. Part. poſter. l.* 5. *c.* 6. & 7. ut & hic paſſim in vocibus, *Margarita*, *Perla*, *Unio* &c.

PENINSULA, pars Galliæ Belgicæ extrema ad Occidentem & Boream, *la baſſe Bretagne.* Item, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſ. *Cherſoneſus Scratium*, in ora regni Valentini, in confinio Cataloniæ vulgò *Peniſcola*, inter Dertuſam ad Boream, & Caſtellanorum oppidum in Auſtr. 6. leucis Valentiam verſus.

PENINSULÆ veter. clariores & majores: Aurea Cherſoneſus, quibuſdam *Sumatra*, inſula Indiæ ulterioris cum Peninſul. Sed revera eſt tantùm ipſa Peninſula, quæ aliter *Malacenſis*, ab Odiaa ſeu Indiæ urbe primaria regni Siami Malaccam uſque, à Septentrione in Meridiem extenta, Cimbrica, nunc Holſatia & Jutia, *Jutland*, Peloponneſus, omnium maxima; Taurica, *Gazaria*, & *Tartaria minore* Sarmatiæ; Thraciæ, ubi Callipolis & Seſtus.

PENNA, vide infra *Pinna*, item *Pluma*: ut & de *inveſtitura per Pennam cum calamario*, ſuô locô.

PENNA Fidelis, locus Caſtellæ veteris ubi Concilium A. C. 1203, Vulgo *Penna-Fiel.* Hinc nomen Familiæ in Hiſpania illuſtris, quæ ſtirpis Gironeæ & *Pachecotamus* eſt. Cum enim ex familia Acunnitorum ſeu Acugnarum (*de Cunna*) Martinus Vaſquezius, in primo conjugio, Tereſiam Gironam uxorem habuiſſet, Alfonſus filius ex ea genitus, à matre *Gironis* aſſumtô nomine, primo ſuo filio Johanni (ex Maria Pacheca) *Pachecii* nomen impoſuit, alteri Petro *Gironis*: à quorum iſtô deſcendunt Comites *de Urenna*, Ducum dein Oſſunæ & Marchionum *de Pennafiel* genitores. Ille enim, Magnus Magiſter Ordin. Calatravæ (defunctus A.C. 1466.) ex Iſabella *de las Caſas* Sevilienſi, Johannem ſuſcepit Tellem I. Comitem Urennæ, qui junctâ ſibi Leonorâ Velaſco (Petri Fernandi Caſtellæ Conneſtab. filiâ) Johannem Tellem II. genuit, qui deceſſit A. C. 1555. Pater, ex Maria *de la Cueva* (Franc. Fernandi Ducis Albuquercenſis filia) Petri Gironis Ducis Oſſunæ: quô & Leonorâ Annâ Guzmanâ (filiâ Johannis Alfonſi Guzmanni Ducis Methymnæ Sidoniæ) natus Johannes Telles Giron Marchio *de Pennafiel* Dux Oſſunæ, junxit ſibi Annam Mariam Velaſcam (filiam Joici Fernandini Velaſci Conneſtabil. Caſtellæ) atque ex ea filium genuit Petrum Gironem Ducem Oſſunæ: cui, ex Catharina Henricia *de Ribera*, nati ſunt, Johannes Telles Giron Dux Oſſunæ, Marchio *de Pennafiel*, maritus Iſabellæ, Chriſtophorô Gomezô de Sandoval & Roxas Duce de Uzeda, genitæ, & nominis *Gironii* caput &c. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Europ. Part.* I. *p.* 20.

PENNA Johannes, vide *Johannes.*

PENNA S. Johannis, vide *Pinna.*

de PENNAFORTE Raymundus, Catalaunus, patriâ Barcinonenſis, ex Regibus Aragoniæ oriundus, Ordinis Prædicatorum tertius Magiſter generalis, Gregorii IX. Pœnitentiarius, *Collectionis Decretalium ſexta* auctor, floruit A. C. 1230. Congeſſit autem eam ex omnibus compilationibus anterioribus, illique inſuper inſeruit, quæ in anterioribus erant omiſſa, item quæcunque à Gregorio ipſo conſtituta ſunt, quæ is multa ex Jure Civ. hauſit & non conſultus reſpondit: quæ cauſa, quare ejus Conſtitutiones ſæpe ad neminem dirigantur, teſte Jac. Cujaciô *ad c. ult. de ſent. & re judic.* Præterea, ſcripſit *Summam de Caſibus*, quæ typis excuſa eſt Romæ 1603. Obiit A. C. 1275. canonizatus à Clemente VII. A. C. 1601. Vitam ejus Hiſpanicè ſcripſit Salvator Pons, vertit Germanicè & Monachii edidit Ægidius Albertinus A. C. 1602. Plura de illo habes apud Joann. God. Olearium *Abaco Patrolog. p.* 399. *& ſeqq.* Leandrum Albertum in *Vita* ejus, Chiffletium *de Architect. Juris c.* 6. de *Collectione* inprimis ejus, apud Gerhardum van Maſtricht *Hiſtoriâ Juris Eccleſiaſtici* §. 353. *& ſeqq.*

ad PENNAM *Nominatores*, vide ſuprà.

PENNE, oppid. Galliæ Narbonenſis, ad lacum Lemannum, in itinere inter Auguſtam Prætoriam, & Auguſtam Rauracorum occurrens. *Neufville*, ſeu *Villeneuf. Simlero.* Ad lacus caput, mediò inter Tarnadam ſive S. Mauritium, & Viviſcum itinere, ſed huic propius. Joh. Bapt. Plantinus *Helv. Nov. Antiq.* Sed Cluverius tradit *Penne lucum*, ita enim *Antonino* dicitur, eſſe Novillam vicum, ad Rhodani ripam, dictumque ſic, quaſi ſacrum Jovi nemus. De *Penno* Veragrorum Deo, vide in *Penina.*

PENNELOCUS, ab Æthico in itinere à Mediolano per Alpes Penninas Mogontiacum, memoratur locaturque inter *Tarnadas* & *Bibiſcum*, à Tarnadis 13. à Bibiſco 9. millibus paſſuum diſtans. *Tabula Peutingeriana Pennelucos* appellat, inter *Viviſcum* ſimiliter & *Tarnias. Simlerus*, qui *Æthicum* Scholiis illuſtravit, *Newenſtatt* ad lacum Lemanum forſitan eſſe ait, qui locus à Noſtris *Villeneuve* & *Villeneuf* dicitur. Nam quod Novavilla, ſeu novum Oppidum linguâ noſtrâ; idem Germanicâ *Newenſtat*, ſeu *Novumſtadium*, aut *Noveſtatt. Penneloco* in codicibus *Æthici* nonnullis reperiri aſſerit *Surita.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* & ſuprà.

PENNERANDA, nomen Familiæ illuſtris, in Hiſpania, cum titulo Ducatus. Franciſcô enim *de Zuniga* & *Avellanedâ* Comite *de Miranda* (de cujus progenitoribus vide ſuprà in *Avellaneda* & *Miranda*) genitus ex Maria *de Bazan* Vicecomite *de Valduerna*, fil. Johannes *de Zuniga*, *Avellaneda* & *Cardenas* Dux *de Penneranda* factus eſt: qui, junctâ ſibi agnatâ Mariâ, Didacum *de Zuniga*, *Avellaneda*, *Bazan & Cardenas*, Ducem *de Penneranda* Comitem *de Miranda* ſuſcepit; quô & Franciſci *de Sando* & *Roxas*, nati ſunt Franciſcus Marchio *de Bannefa*, Catharina (uxor Philippi Johannis Balthaſaris Pacheci Ducis *de Eſcalona*) Maria & Johannes. Vide Spenerum *Part.* 1. *p.* 36.

PENNINUS, vulgò *Mont S. Bernard. Simlero.* Aliis *le grand Bernard*, pars eſt Alpium, quæ ab eo *Pennina*, inter Sedunum ad Boream, & Auguſtam Prætoriam ad Meridiem. Vide *Penina.*

PENNOCRUCIUM, oppid. Albionis in Anglia inter Viroconium 23. & Etocetum 12. mill. paſſ. in Staffordiæ regione ubi nundinæ fiunt equorum, in itinere inter Rutupinum portum & Vallum occurrens, *Antonin. Pennocr. de Camdeno.*

PENNONES, in *Edicto* Nunonis Sancii Ducis Roſſilionis A. C. 1217. item in *Conſtitut.* quibuſdam Catalanicis, *banna* ſignificant, id eſt, edicta publica ſeu regia; eo quòd hæc interdum appoſitione vexilli, quod *Pennonem* Galli vocant, fiebat: unde *Penuncellus*, vel *Penicellus*, Gall. *Pennonceau*, à *panno* vel *pannuncello* haſtæ, in vexilli in acutum deſinentis ſpeciem, adfixo. Thom. Walſinghamus *in Richardo II. Vexilla & penicellos erigentes.* Intrà, *Deferens ante eum vexillum vel penicellum diſplicatum de armis S. Georgii.* Cujuſmodi vexillum proprium fuit eorum militum, qui *Bacellarii* vocabantur; Banneretis enim quadratum vexillum competebat. Interdum verò etiam Scutiferis *Pennoncellos* deferre jus fuiſſe, ex Froiſſardo diſcimus. Ita verò Bachelariis & Scutiferis *pennones* ſeu *pennoncellos* in militaribus expeditionibus deferre jus erat, ſi vaſſallos complures haberent, qui eorum ſigna atque vexilla ſubſequi tenerentur: ſeu quòd nondum *Banneriam*, uti tum loquebantur, per ætatem erexiſſent: ſeu quòd eum vaſſallorum numerum non haberent, qui ad Banneretí dignitatem obtinendam requirebatur. Erant verò *Pennones* ejuſmodi militum armis ſeu inſignibus ornati, uti idem Froiſſardus docet *Volum.* 4. c. 18. & alibi, apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PENSILE Sigillum, vide infrà *Sigillum.*

PENSILES Horti, Curtio *l.* 5. *c.* 1. ubi Babylonem deſcribit, memorantur his verbis: *Super arce vulgatum Græcorum fabulis miraculum* Penſiles horti *ſunt; ſummam murorum altitudinem æquantes multarumque arborum umbrâ & proceritate amœni. Saxô pilæ, quæ totum onus ſuſtinent, inſtructa ſunt: ſuper pilas lapide quadratô ſolum ſtratum eſt, patiens terræ, quam altam injiciunt; & humoris, quô rigant terras: adeoque validas arbores ſuſtinent moles, ut ſtipites earum octo cubitorum ſpatium craſſitudine æquent, in L. pedum altitudinem emineant, & frugiferæ ſint, ut ſi terrâ ſuâ alerentur. Et cùm vetuſtas non opera ſolùm manu facta, ſed etiam ipſam naturam paulatim exedendo perimat: hæc moles, quæ tot arborum radicibus premitur, tantique nemoris pondere onerata eſt, inviolata durat. Quippe viginti parietes lati ſuſtinent, undecim pedum intervallô diſtantes, ut procul viſentibus ſylvæ montibus ſuis imminere videantur. Syriæ Regem Babylone regnantem, hoc opus eſſe molitum, memoriæ proditum eſt, amore conjugis victum; quæ deſideriô nemorum ſylvarumque in campeſtribus locis virum compulit amœnitatem naturæ genere hujus operis imitari.* De iiſdem Freinshemius *in hunc locum*, ex Diodoro: *Patebant in ſingula latera quatuor jugera: acceſſus verò montoſus erat, habebatque extructiones alias ex aliis aptas, ita ut Theatri aſpectum referrent: ſub extructis autem aſcenſibus ædificatæ erant teſtudines, ſuſtinentes totum viridarii pondus, ſeque invicem ſenſim paululum exſuperantes acceſſu. Fornici autem ſupremo, cujus altitudo erat L. cubitorum, impoſita erat ſuprema Hortorum ſuperficies, ambitui propugnaculorum adæquata. Deinde muri ſumtuosè formati & ſtabilis craſſitudinem habebant pedum XXII. Egreſſus autem quilibet latitudinem habebat pedum X. Culmina tegebantur lapideis trabibus, longitudine unà cum epibolis pedum XVI. latitudine verò IV. Tabulatum autem trabibus impoſitum, primò quidem ſubſtratum habebat calamum multô bitumine illitum, deincepsque laterem coctum duplicem gypsô colligatum, tertiò ſuper injectum erat tectum plumbeum, ne aggeris humor altiùs penetraret: Super hæc aggeſta erat terræ magna vis, quæ ſufficeret alendis maximarum arborum radicibus. Solum autem adæquatum & complanatum, plenum erat arborum omnis generis. Fornices, lumen excipientes, quòd ſe mutuò excederent, habebant multas & varias Regum diætas: quarum una ſupremam ſuperficiem multis locis inciſam habebat & machinas, ad hauriendas aquas, quibus aquæ magna vis ex flumine ſurſum attollebatur, quod à nemine externo perſpici poterat.* Vide quoque Strabonem *Geogr. l.* 16. *in princ.* Plin. dubitat, an Semiramis, an Cyrus illos condiderit, *l.* 19. *c.* 4. Martial. *Aſſyrium laborem* vocat. *Epigr.* 1. *in Amphitheatrum Cæſaris, v.* 1.

Aſſyrius jactet nec Babylona labor.

Quibus verbis Alciatus, Junius & A. Schottus *Hortos penſiles* Babylonis, in pellicis gratiam à Rege Aſſyrio fabricatos, intelligunt, ut ait Schrevelius *Notis in loc.* Vide quoque Politianum *Miſcellan. l.* 2. & Hadr. Turnebum *Adverſar. l.* 17. *c.* 2. Uti autem *Horti Penſiles* Babylone, ſic *Ambulatio penſilis* Gnidi Soſtrati opus, memoratur Plinio *l.* 36. *c.* 13. Sed & *Aquæductus penſiles*. Roma habuit, ubi non ſubterraneis meatibus, ſed altis molibus ſubſtructis, aquæ invectæ. Frontinus *de Aquæduct. l.* 1. *Ponam, ex quibus locis & à quoto milliario, quantum ſubterraneo rivo, quantum ſubſtructione, quantum opere arcuato, poſt altitudinem cujuſque modulorumque rationem.* Claudianus Numatianus Rutilius *Itinerar. l.* 1. *v.* 97.

Quid loquar aëreo pendentes fornice rivos,
Quà vix imbriferas tolleret Iris aquas?
Hos potiùs dicam creviſſe in ſidera montes,
Tale Gigantæum Græcia laudat opus.

Balneas itidem *penſiles*, quarum primus Sergius Orata auctor fuit, teſte Pliniô *l.* 9. *c.* 4. ut mirum ſit, cur Seneca *ſuſpenſuras balneorum* ſuô ævô inventas tradat *Ep.* 90. Vixit autem Orata hic ævô Mithridatis Regis & Cn. Pompeji. Vide quoque Nonium Marcellum *c.* 3. *num.* 24. *Primus balneola ſuſpendit, piſces incluſit*; apud Thom. Dempſterum *Paralipom. in Roſin. l.* 1. *c.* 14. Nec non *Horrea penſilia*, quorum meminit Jun. Columella *de Re Ruſt. l.* 1. *c.* 6. Vitruvio *Horrea ſublimia* dicta, *Architecton. l.* 6. *c.* 9. quibus *Horrea ſubterranea*. Caſſiodorus *l.* 12. *Ep.* 12. *Horrea defoſſa* Plinius opponit, *l.* 18. *c.* 30 Vide iterum Dempſter. *in Roſin. l.* 7. *c.* 38. & ſuprà, in voce *Horreum.* Idem Plinius *Penſilia Theatra* Curionis, deſcribit *l.* 36. *c.* 15. & *Urbem penſilem l.* 36. *c.* 15. *Legitur & Penſilis hortus imò verò totum oppidum Ægyptiæ Thebæ, exercitus armatos ſubter educere ſolitis Regibus, nullo oppidanorum ſentiente.* Vide eundem *de Penſilibus Cucumerum hortis, l.* 19. *c.* 5. Apud Recentiores, *Domus penſilis* occurrit, memorata Eucherio *Ep.* ad Philonem Presbyt. *Hoc tamen peto ab ipſo fratre noſtro, ut* domum penſilem, *quam juſſimus fieri, nobis præparet & membranas.* Sic autem, quæ pontibus inædificatæ ſunt, appellavit Auctor *Vitæ* Leobini Epiſcopi Carnot. *num.* 15. uti docet Carol. du Freſne *Gloſſario* &c. Vide & ſuprà *Gynæceum.*

PENSIO, id *quod pro* alicujus rei, ut agri, domûs, *uſu* datur: propriè *merces* inhabitationis ædium alienarum, Græcè ἐνοίκιον, item *pecunia*, quæ ex prædiorum urbanorum locatione percipitur, cùm quæ ex ruſticorum, *merces* appelletur, *l.* 26. & 27. *ff. de pet.* ab ære *pendendo*, *Varr.* ad pecuniariam enim cauſam refertur, ſicut *Reditus* ad alia, Ferret. *tit. de loc. &* *conducto.* Sed & *præſtationem* notat temporibus & terminis, ut vulgò loquimur, divisam *l.* 3. *ff. de ann. leg.* 8. §. *ſi annua. ff. de pign. act.* &c. Unde *Penſiones trientes*, pro trientario fœnore, apud Lamprid. in *Alex. c.* 26. & in tabulis ſcribimus, *prima penſio, ſecunda penſio*, aut quæ alia, Paul. *l.* 40. *ff. de reb. cred. Igitur finitô primô menſe prima penſionis uſuras currere.* Cicer. pro *Q. Roſcio*, *Falſum ſubornavit teſtem Roſcius, Gluvium: cur tam ſerò? cur, quum altera penſio ſolvenda eſſet, non tum quum prima?* Erant autem *Penſionibus* ſolvendis olim Calendæ Juniæ ſolennes, *l.* 9. *ff. qui potior in Pignor.* Item Calendæ Martiæ *l. defunct.* 48. *ff. de uſufr.* Vultejus apud Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Apud Aur. Victorem in *Maximiano Herculio*, *Penſio* tributum ſignificat; Ita enim is: *Parte Italiæ invectum tributorum ingens malum: nam cùm omnis eadem functione moderatèque ageret, quò exercitus atque Imperator, qui ſemper aut maximâ parte aderant, ali poſſent,* Penſionis *inducta nova lex, quæ ſanctillorum temporum modeſtia tolerabilis in perniciem ceſſit.* Ubi per *functionem*, intellige annonariam, inquit Salmaſ. per *penſionem*, tributum. Sic in *leg.* 4. *Cod. Theodoſ. penſio glebalis* ab *annonaria functione* diſtinguitur, *tit. de Indulg. deb. Ab omni infra Italiam jugatione, quam munere annonariæ functionis abſolvimus, etiam* glebalem Penſionem *jubet Serenitas noſtra removeri.* Namque olim Italia, cùm ſolam hanc præſtationem agnoſceret, quam *annonariam functionem* modò vidimus fuiſſe appellatam (quæque ad exercitum comitatumque Imperatoris alendum, qui ſemper aut maxima ex parte aderat, conferri conſueverat, hinc *Annonaria* dicta, vide ſuprà in hac voce) poſteà etiam tributô onerata fuit. Salmaſ. *Not. ad Trebellium Pollion. in Trig. Tyrannis. c.* 24. Idem *ad Solin. p.* 275. duplicem fuiſſe olim *penſionem* in uſu addit, ſeu duplex tributum, alterum *capitis*, alterum *ſoli*; quorum hoc pro modo facultatum & prædiorum imponi conſueviſſe, alterum ex æquo pauperes diviteſque attinuiſſe docet. Nempe qui agrum habebat, pro illo ager *pendebat*: qui non habebat, nec eô tenebatur. Penſioni verò alteri capitis omnes erant obnoxii, quà dites quà pauperes: Qui nihil omnino in cenſu habebant, invenire tamen cogebantur, unde illam tributi penſionem ſolverent. Unde pauperes in Hiſpania coccum paſſim naſcentibus fruticibus decerpebant, atque inde corradebant, unde tributum capitulare ſive capitationem pendere, uti apud Plinium legimus. Qui eâdem mente alibi dicit, *herbas, quæ in hortis naſcuntur, penſionum eſſe pauperum*, quia ex eo reditu pauperes extundebant, unde cenſum ſolverent. *L.* 19. *c.* 4. *Itaque Hercule nullum macelli vectigal majus fuit Romæ; clamore plebis incuſantis apud omnes Principes, donec portorium remiſſum eſt hujus mercis, compertumque non aliter quæſtuoſius cenſum haberi, aut tutiùs ac minore Fortunæ jure, cùm credatur penſio ea pauperum. Is in ſolo ſponſor eſt & ſub dio reditus, ſuperficieſque cœli quôcunque gaudens.* Strabo de Turditania, Καὶ κηρὸς δὲ καὶ μέλι καὶ πίττα ἐξάγεται καὶ κόκκος πολὺς καὶ μίλτος, *Et verò cera & mel & pix evehitur, nec non multum cocci & minii* &c. De clauſula ſolenni teſtamentorum, *ut tribus penſionibus ſolverentur.* Vide infrà voce *Teſtamentum.*

PENSITATIONES Publicæ, Azoni *in ſumma C. ſi propter publ. penſit, vend. fuer. celeb.* dicuntur *exactiones tributorum* vel veſtium vel auri vel argenti, quæ à certis perſonis debebantur fiſco: etiam ea, quæ ad viarum vel pontium refectionem præſtanda ſunt à poſſidentibus. Breviùs & clariùs: *Penſitationes erant, quæ ſolvebantur Reip.* Joh. Bello. *Etymol.* A' *penſitando*, quod propriè denotat non quod ſemel ſolvendum eſt, ſed quod in plures annos debetur: unde *Vectigalium penſitationem* & *Penſiones locationum* dictæ, quòd non ſtatim impleantur, ſed ſemper pendent, uniuſque anni ſolutô debitô ſtatim incipit cedere ſequentis anni ſumma & tanquam ſuſpenſa tenetur. Ita & *ſpem præmiorum* dixit Alexander Imperator pro *futurorum annorum præmiis* &c. Joh. Calvin. *Lexico Jurid.* Neque verò ſubditorum ſolùm, ſed & Principum *Penſitationes* notæ, quorum non pauci olim hodieque certum quid *penſitant*, aut ad redimendas injurias, aut ad tutelam comparandam, Principibus potentioribus, ξύμμαχοι φόρου ὑποτελεῖς, ut eſt apud Thucydidem *l.* 1. Quales Hebræorum Reges & vicinarum gentium poſt Antonii tempora, ἐπὶ φόροις τεταγμένοι, ut *Appianus* loquitur vide quoque Joſephum *l.* 15. *Jud. Ant.* & Chryſoſtomum *l.* 2. *de Eleemoſ.* Sic Daci à Domitiano, primo hujus inſtituti auctore, vide infrà *Pharaſmanes*; Perſæ pecuniam annuam ab Juſtiniano accipiebant, qua de re vide Procopium *Perſicorum l.* 2. & *Gotthicorum l.* 4. Id molli vocabulô vocabatur ſtipendium, ad tutandas portas Caſpias. Turcæ Arabas montanos pecuniâ placant &c. Atque hi Principes ſummum quidem Imperium habent in ſuis ditionibus *penſitatio* tamen iſtiuſmodi utpote infirmitatis confeſſio aliquid de dignitate utique delibat, H. Grotius *de Jure Belli & Pacis l.* 1. *c.* 3. §. 22.

PENTACHORDOS, inſtrumentum Muſicum, à Scythis inventum. Ex cruſta enim pelle bubula confectas chordas pulſabant plectrô, quod ex ungula caprina optimum habebatur: Duratque etiamnum plectri uſus in Hiſpania & Pſalterii: cujus ſonum miſcent cum ſono tibiæ, tympani locô; quod idcirco *Tympanum chordatum* vocant, Itali *Tabaſſum.* Scaliger *Poëtic.* *l.* 1. *c.* 48.

PENTACOMTÆ, fuit caſtellum Syriæ Euphratenſis, *Procop.* ſed Guil. Tyrio Epiſcopalis locus ſub Rabba Moabitarum.

PENTACOSIOMEDIMNI, primum τάγμα ſeu ordo civium, in Rep. olim Athenienſi, vide ſupra *Athenæ*, *Medimnus*, & infra *Hectæ*.

PENTADACTYLI Lanei, apud Lutatium ad Statium *Theb.* *l.* 6. *v.* 725.

—— *Verùm ut feſſam ſuper ora reduxit*
Forte manum, & ſummis maculas in vellere vidit.

Ubi de Capaneo ſermo eſt, *Quia lanei*, inquit, *pentadactylos habebant, ſubcaſtitum, qui extendebant ſupra brachia.* chirothecæ ſunt, quinque digitos integros tegentes & partem brachii inprominentes, Caſp. Barthius *Animadverſ. ad l.*

PENTADACTYLUS, mons Ægypti ad ſinum Arabicum apud Berenicen urb. *Pentadactylum Ptolem.* inter Berenicen, & Baſium promontor.

PENTADIA, Diaconiſſa Eccleſ. Conſtantinopolit. quòd à Chryſoſtomi partibus ſtaret, accuſata incendii in urbe excitati, cedere hinc voluit, ſed Chryſoſtomo per *epiſtolam* 94. monita, manſit, Baron. *A. C.* 40..

PENTAGRAMMA, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

PENTAPHARMACUM Hadriani, memoratur Æl. Spartian. in *Æl. Vero*, *c.* 5. *Hujus voluptates — multa feruntur ex quibus non infames, ſed aliquatenus diffluentes. Nam tetrapharmacum ſeu potius Pentapharmacum, quo poſtea ſemper Adrianus uſus, iſte dicitur repperiſſe, h. e. ſumen, phaſianum, pavonem, pernam, cruſtulatam & aprugnam. De quo genere cibi aliter refert Marius Max. non pentapharmacum, ſed tetrapharmacum, appellans.* Ubi rectè abeſt vox *pernam*, veteri editioni Mediolanenſi, ſiquidem ſunt illæ quinque ſpecies, *ſumen, faſianus, pavo, cruſtulata & aprugna*: e quibus in tetrapharmaco Hadriani pavo deerat, pro *cruſtulata* autem *cruſtulum* ponitur. Et certè *Cruſtulum* & *Cruſtulatum* & *Cruſtulata* eadem res. Sic *Ocellati* pro *Ocellis*; *Magiſtrati* pro *Magiſtris*, apud Livium; *Terminati* pro *Terminis*, in *L.* apud Frontinum *de Aquæduct.* Similiter *Signatum* pro *Signum*, in *Vita* Antonini Pii &c. Salmaſ. *ad Spartian d. l.*

PENTAPOLIS, regio Cyrenaicæ mari Libyco expoſita, à numero urbium, quæ ſunt in illa, appellata, ſcil. *Berenice*, *Arſinoë*, *Ptolemais*, *Cyrene*, & *Apollonia*. *Baudrando* Pentapolis fuit Aſiæ minoris regio, in qua 5. Urbes Doridis, Camiros, Cnidus, Cos, Jalyſus & Lindus. Vide Schol. Theocrit. *ad Idyll.* Item regio Palæſtinæ ad lacum Aſphaltiten, in qua Sodoma & Gomorrha, & aliæ urbes tactæ de cœlo. Item urbs Hetruriæ Epiſcopalis Nepitæ, & Sutrio proxima, nunc excisa: locus apud Montem Roſulum *Straccia cappe* nominatur. Alterius quoque in Italia circa Anconam Pentapolis regio meminit *Nicephorus*, cujus Civitates, Ariminum, Piſaurum, Fanum, Auximum, & Ancona. Hinc *Pentapolitana doctrina* dicta eſt damnabilis hæreſis Sabellii Lybici, quod is de *Pentapoli*, & hæreſis illa primùm Ptolemaide Pentapolis ſuborta eſſet. Jo. Forbeſius *Inſtructionum Hiſtorico. Theologic. l.* 1. *c.* 2. §. 5.

PENTAPROTIAS, Græca vox eſt, *quinque Primorum* munus indigitans: quos alibi ſacræ Conſtitutionis *quinque Summates* vocant. Fortè ii ipſi ſunt, qui *Quintum-Viri* appellantur, *L. de cubic. noſtr. Cod. de privil. eor. qui in ſacr. pal. mil. lib.* 12. Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Meliùs Πεντάπρωτοι, *Quinqueprimi*, vox municipalis. Cicer. 3. *Orat. in Verrem*, *c.* 28. *Magiſtratus & Quinqueprimi acciti ejus evocantur* &c.

PENTAPYLON, Jovis Arbitratoris templum, quod in X. Urbis Romæ regione collocat *Victor*. Græcè Πεντάπυλον, à *quinque portis*. Vide Jo. Rotin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 5.

PENTATEUCHUS, i. e. quinque volumina, ſic dicta à Græcis pars Scripturæ Canonicæ Vet. Teſt. quinque Libros Moſis, nempe Geneſin, Exodum, Leviticum, Numeros, Deuteronomium, in ſe complectens. In hunc extant: Abarbenel. Rabbi Abraham. Alardi *Pericope Trigloſſometrica* in octav. Magd. A. C. 1618. Alſtedius in octav. Amamæ *Cenſura Vulg. Edit. Pentateuchi*, in quart. Franeker. 1620. Aretii *Commentarii breves*, in octav. Bernæ, 1603. Arnulphi *Veterum in expon. Pentateuchi modi* 13. in quart. Pariſ. 1620. Auguſtini *Quæſtiones*. Babingtoni *Annotationes Conſolatoriæ*, Angl. Londini, 1637. Rabbenu Bechai. Beda. Bezæ *Lex Moſaica*, Genevæ 1577. Boufrerius. Borrhai *Commentarii*, in fol. Baſileæ A. C. 1561. Bravi *Collectanea aurea*, in fol. Compluti 1595. Brentii *Commentar*. Bruno. Bythneri *Clavis linguæ* S. in octav. Cantabrigiæ 1648. Calliæ *Emblemata Sacra*, in ſedéc. Heidelberg. 1591. Calvini *Comment*. Capponus. Chaskuni Hebr. Chytræi *Enarratio*, in fol Witeb. 1590. Crommii *Theſes Theol.* Lovanii 1630. Cyrilli *Glaphyra*, 2. tom. fol. Pariſ. 1608. Druſii *in loca difficiliora Comment.* in quart. Franck. 1617. Fagii *Exegeſis*, Iſnæ 1540. Ferus. Galeſinius. Gazæus. Gellii *in loca plur.* Angl. in fol. Londini 1659. Glaſſii *πεντὰς χρισολογίας Moſaica*, in quart. 1652. de Hales. Heerbrandus. Janſenii *Commentaria*, In quart. Lovanii 1641. R. Iſaac ben Arama. Iſidorus. Ben Iſrael. *Conciliator*, in quart. 1633. Junii *Explicatio Analyt.* de Lapide. Malvenda. Marbachius Marius, de Marzilla. R. Menachem de Lonzano. Mongeorgius. Morlini *Tropologic*, in octav. Saling. 1537. R. Moſes bar Nachman. Nezenii *Exercitationes*, in quart. Lipſ. 1610 de Oleaſtro. Pallaſii *Comment*. Pagnini *Catena argentea*, Paolutius. Pavonus. Piſcatoris *Quæſtiones*. Purmannus Rabanus. Rabbath Hebr. Ridderus Belg. Rupertus. Samſon. Sarcerius. R. Schem Tof. *Sohar*. R. Simeonis ben Jochai. Steuchi *Annotat.* Strigelius. Talonis *S. hiſtoria*, in quart. Londini. Tanchuma, Hebr. Theodoretus. Theodorus. Toſtatus. Waltherus. Zephyrus. Vide Crowæi *Elench.* Cœterum, Hunc ſolum receperunt Samaritani, reliquis V. T libris omnibus repudiatis. Vide Cl. Suicerum *Theſauri Eccl.* voce Γραφὴ, item Σαμαρεῖται.

PENTATHLUM, Latinè *Quinquertium*, celebre olim apud Græcos exercitationis genus fuit, imò potius in omnibus quinque certaminum generibus victricem peritiam denotavit. Jul. Pollux *l.* 3 *c.* 5. πένταθλος ὁ πέντε ἀγωνιζόμενος, *Pentathlus* (ſive Quinquertio, ita autem vocabatur is, qui *Pentathlô* vicerat) *quinque certaminum generibus decertans.* Erant illa *Curſus*, *Saltus*, *Diſcus*, *Jaculum*, *Lucta*: quæ Simonides hôc verſu complexus eſt. *Anthol. l.* 1. *c.* 1.

Ἅλμα, ποδωκείην, δίσκον, ἄκοντα, πάλην.

Euſtathius verò *Il.* ψ. hôc ordine recenſet. Ἅλμα, πάλην, δίσκευμα, ἀκοντισμὸν, δρόμον. Scholiaſtæ Pindari autem ac Sophoclis. Ἅλμα, δίσκον, ἄκοντα, δρόμον, καὶ πάλην. In his itaque ſingulis qui pollerent, *Luctatores*, *Pugiles*, *Saltatores*, *Curſores*, *Diſcoboli*: qui in luctâ ſimul & pugilatu, *Pancratiaſtæ*, qui verò in omnibus quinque eminebant, *Pentathli* ſeu *Quinquertiones*, appellati ſunt, ut docet *Feſtus*. Etſi *Quinquertiones* apud *Livium Andronicum* Athletas ſignificare ſcribat idem, apud quem etiam *Periodon* viciſſe dicebantur is, qui Pythia, Iſthmia, Nemea unà cum Olympiis viciſſet, nomine à circuitu horum Spectaculorum deſumptô. Fuêre autem in *Pentathlis* tibicines adhibiti, uti docet Plut. *de Muſic.* Porro Quinquertionis partes quinque hæ erant. 1. Τρέχειν στάδιον καὶ δόλιχον, *currere ſtadium & dolichum*, & quidem non curſorum noviſſimos, ſed qui proximi victoriæ, antevertere. 2. ἀντιπαλαίειν, καταπαλαίειν & προσπαλαίειν, *luctari*, *eluctari & adverſarium proſternere*, idque tertiâ vice, ut ſupra diximus, in voce *Ter.* 3. Πὺξ παίειν καὶ ὠθεῖν τῇ πληγῇ καὶ ἀποκρούειν καὶ ἐλαύνειν ἀντίον, *pugnis cædere & impellere plagâ, & depellere & contra aſpicere.* 4. Πηδᾶν ἤ ἅλμα ἐξαλλόμενος, *ſalire quam longiſſimè.* Tandem, δίσκον ἀκοντίσαι, *diſcô certare.* De quibus omnibus vide Plut. *Sympoſ.* 2. *de Muſ.* alibique paſſim. Lucianum *de Gymnaſiis*, Alios. Etſi verò laus Quinquertionis maxima fuit, tamen ſingulæ ejus victoriæ, ſi particulatim æſtimentur, minimè adæquârunt eas, quæ ſingulorum Athletarum propriæ erant. Talis enim videbatur minùs ἐν τῷ ἑκάστῳ ἀσκήσει διαπεπονηκέναι, ἀλλὰ πάντων μετρίως ἐφῆφθαι, *in eo elaboraſſe, ut ſingula ſciret, ſed omnia mediocriter attigiſſe.* Interim corona *Pentathlis* parta, rara ac pretioſa erat. Pindar. *Olymp. Od.* 13. Et quidem primò Quinquertio accipiebat palmæ virgam, dein Præconis voce renuntiabatur & celebrabatur, tum demum coronâ redimiebatur, quod totum vocabant στεφανηφορίαν, Pauſan. *l.* 5. &c. Atque hinc traductè Πένταθλοι dicti, qui cæteris præſtarent. Sic Democritum quidem Philoſophum *Pentathlon* dictum fuiſſe, quod in juventute forſan vicerat, ſcribit Diogenes Laertius in *Vita.* At *Suidas*, quòd omni artium & doctrinæ genere excultus eſſet. Ariſtides quoque eôdem elogiô inſignit priſcos Athenienſes, quòd virtutibus cæteras omnes Græciæ civitates ſuperarent, vide eum in *Panathen.* & de Regibus Perſicis, ἐν Ῥώμῃ; ut & de Ageſipoli Xenophontem *Hiſt. Gr. l.* 4. Plura verò hanc in rem, apud Gerh. Jo. Voſſium *de Gymnaſt. c.* 3. §. 36. & 78. Hieron. Mercurialem *de eadem Artel.* 1. *c.* 14. Car. Paſchalium *Coronar. l.* 6. *c.* 23. Alios; nec non quæ infrà dicemus, voce *Quinquertio.* Inter Myronis opera, ex ære celebrantur *Delphici Pentathli Pancratiaſtæ* Plinio *l.* 34. *c.* 8.

PENTE, fluv. Angliæ, ad quem pagus, *Ithanceſter*. Beda.

PENTE-ATHYRIS, Thebanorum in Ægypto Rex xxxi. poſt Anchunium tyrannum, præfuit annos 16. Aphophe Tanità adhuc prævalente, & Moſen fugante in Madianitidem. Eum excepit Stamenemes. vidi ibi.

PENTECOMARCHUS, apud Sim. Dunelmenſem *A. C.* 887. *Perturbatus erat frequenter animô contra Principes & Pentecomarchos*: ex Græco Πέντε, *quinque*, & Κωμάρχης vel Κωμαρχὸς, *vicorum Præfectus*, nomen dignitatis.

PENTECOSTE, Græcè Πεντηκοστὴ, i. e. *quinquageſima*, ſubintellige *dies*, quòd quinquageſimâ die, poſt 16. menſis *Niſan*, quæ δευτέρα τοῦ Πάσχα, *ſecunda* erat à *Paſcha*, celebraretur, nomen fuit unius ex tribus præcipuis Iſraëlitarum Feſtis. Inſtitutio ejus legitur Levit. *c.* 23. *v.* 16. & *ſeqq.* *Uſque ad poſterum diem Septimanæ ſeptimæ numerabitis quinquaginta dies, tunc offeretis munus novum Jehovæ, & quæ ſequuntur uſque ad v.* 22. Nempe 14. die menſis *Niſan* erat τὸ Πάσχα, die 15. ἑορτὴ τοῦ Πάσχα ſeu πρώτη τοῦ πάσχα, i. e. *feſtum Paſchatis* ſeu *prima dies Paſchatis*, quam Seniores vocabant πρώτην τῶν σαββάτων, *primam Sabbathorum*, ex Levit. *c.* 23. *v.* 7. die dein 16. δευτέρα erat τοῦ πάσχα, *ſecunda Paſchatis*, de qua *eôdem c. v.* 11. dicitur, *Poſtridie Paſchatis*: vocabaturque prima ac ultima dies iſtiuſmodi Feſtorum, quæ plures durabant dies, *Sabbatum*. Ab hac proin numerati dies quinquaginta ſpatium comprehendebant meſſi deſtinatum; quarum prima & ultima ſacrâ ſolennitate ſic memorabiles erant: nempe δευτέρα τοῦ πάσχα & πεντηκοστὴ, illâ tempus hoc inchoante, hâc terminante. Cùm ergo illuxiſſet ἡ δευτέρα τοῦ πάσχα, *manipulum frugum*, *primitias meſſis ſuæ*, *offerebant* Iſraëlitæ, *v. cit.* ſicut, appropinquante τῇ πεντηκοστῇ *panes agitationis duos*, *v.* 17. Quorum priùs offerebatur, nomine totius Populi, ut ſic in manipulo illo totius terræ ſanctæ fruges ſanctificarentur; neque enim ante hanc oblationem cuiquam metere licebat, teſte Joſephô *Antiqq. Judaic. l.* 3. *c.* 10. Poſterius non ſolùm fuit oblatio Euchariſtica, ſed & ſignum meſſis finitæ & conſummatæ. Vide Scaligerum *de Emend. temp. l.* 6. Nec omittendum, Iſraëlitas numeraſſe quinquaginta hos dies, per Septimanas, à δευτέρα prædicta denominatos, quæ ratio cur etiam *Feſtum Septimanarum* dicta fuerit *Pentecoſte*: Et quidem hôc modô. Sabbatum primæ hebdomadis vocârunt Δευτερόπρωτον, quia primum erat à δευτέρα ſeu *ſecunda*, Paſchatis: Secundæ Δευτεροδεύτερον: Tertiæ Δευτερότριτον, & ſic conſequenter. Unde facilè intelligimus, quid Lucæ *c.* 16. *v.* 1. per *Sabbatum* δευτερόπρωτον ſeu *ſecundo primum* ſibi voluit Euangeliſta. Conferendo nunc tempus hoc meſſis cum noſtra, deprehendimus apud Cananæos incepiſſe illud circa initia Aprilis, & deſiiſſe circa finem Maji, quô tempore demum Europæa meſſis primordia ducit, Plin. *l.* 18. *c.* 30. Quòd ipſum confirmat teſtis αὐτόπτης Leo Afer, de Ægyptiis loquens, *Deſcr. Afri-*

ca

ta c. 4. Vide Thom. Godwyn. *in libr. cui tit. Moſes and Aaron l.* 3. *c.* 5. In novo Teſtamento dies illa quinquageſima ſeu *πεντηκοστὴ* longe illuſtrior facta eſt, largitione illa Spiritus S. in Apoſtolos effuſione, qua de re vide Prophetiam Joelis *c.* 2. *v.* 28. eventum, Actorum *c.* 2. *v.* 1. & *ſeqq.* Hinc inter Chriſtianorum idem Feſta, quod celebratum olim fuiſſe, per ſeptem dies, auctor eſt Honorius Auguſtodun. *l.* 3. *c.* 147. & 149. Sed & *Pentecoſtes* nomine, totum illud intervallum, à Dominica reſurrectionis ad Feſtum ipſum, venire, apud Græcos Latinosque Scriptores, paſſim videmus, apud Auguſtin. *Ep.* 80. Tertullian. de *Coron. mil. c.* 3. alibique paſſim. Quô intervallô, ſtantes liturgiis olim interfuiſſe, eô elapsô de geniculis adoraſſe, ait Car. du Freſne, citans in hanc rem Tertullian. S. Hieronym. Ambroſ. *Serm.* 61. Auguſtin. *Ep.* 119. Iſidor. *de Eccl. Offic. l.* 1. *c.* 33. Alios. Eôdem *Alleluja* in Eccleſia ubique cantari conſueviſſe. Idem ex Auguſtino *Ep.* 119. *c.* 17. & Scaligerian. *p.* 261. refert &c. Vide quoque infra *Praxeon liber.* De die *Pentecoſtes*, cujus mentio in Actis *c.* 2. *v.* 1. an in Dominicam inciderit; item de illo, unde ea dies numerandi ſumeret initium, an Sabbathum fuerit? quædam ut adjiciam ex Bocharto, operæ pretium eſt. Nam ab omnibus Chriſtianis ab ultima uſque antiquitate creditum eſſe, *Pentecoſten* annô Paſſionis in Dominicam incidiſſe, hinc patet, quod, ſi Clementis *Conſtitutiones* exceptamus & Auguſtini Sermonem *de Tempore* 154. quæ ſcripta ſunt ψευδεπίγραφα, nemo citatur, qui id afferat, ante Leonem I. qui ad Epiſcopatum Romanum ſubvectus eſt ſeculô quintô plus dimidiô. Sed & ex ipſa Lege, dubium oboritur de vero die *Pentecoſtes.* Ita enim habetur Deuteron. *c.* 16. *v.* 9. *Ex quo cœpit falx in ſegetem immitti, incipe numerare ſeptem hebdomades.* Falx autem in ſegetes immittebatur, poſtridie feſti primi Azymorum, quod vocatur Sabbathum, Levit. *c.* 23. *v.* 15. ut ex demeſſis frugibus offerretur Deo manipulus. At cum feſtum Azymorum ſequebatur Sabbati dies, manipulus ille frugum non poſtridie ſed perendie videtur oblatus, quia Sabbato non licebat falcem in ſegetes immittere. Quô datô, frugum oblatio & ſeptem hebdomadarum enumeratio in primam feriam, adeoque *Pentecoſte* in eandem inciderit: quâ impletâ deſcendit Spiritus S. in Apoſtolos. Verba enim Actor. *c.* 2. *v.* 1. *Ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν ἡμέραν τῆς Πεντηκοστῆς*, pro *μετὰ τὸ συμπληρωθῆναι, poſtquam impleti ſunt dies Pentecoſtes*, accipi poſſe, ex Levit. *c.* 12. *v.* 6. & Numer. *c.* 6. *v.* 13. patet: Neque certè perfectè adimpleti fuerunt dies 50. uſque ad ſequentem diem. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. Prior l.* 2. *c.* 50. *ubi de Agno Paſchali*; ſupra etiam aliquid in *Paſchales dies.* Hinc *Pentecoſtarium*, Græcis dicitur liber, continens officium ab ipſo die Paſchatis, uſque ad octavum *Pentecoſtes*, quam Dominicam *omnium Sanctorum* vocant, vide Suicerum *Theſaurô Eccl.* voce Πεντηκοστάριον.

PENTECOSTE Media *Μεσοπεντηκοστὴ* Græcè, ſolennitas eſt, quæ per dies 8 celebratur, & incipit ab hebdomadis quartæ poſt Paſcha feriâ quartâ, & deſinit in feriam quartam quintæ hebdomadæ: quam poſtea ſequuntur Samaritanæ, cujus etiam hebdomas eſt, officia, Eccleſiæ Græcæ, Cl. Suicerus *Theſauro Eccleſ.* in hac voce.

PENTELE, vicus in Antiochide tribu.

PENTELENSIS, mons Atticæ, apud Hymettum, à Penthelide tribu Athenienſi dictus. *Pentelicus Strab.* & Pauſan. *l.* 1. Hodieque *Pentely* vocatur, inſignis Monaſteriô Abbatiali, quod *Monaſtri tou Pendeli*, Caloeris; *Mendely* verò aut *Medeli*, corruptè aliis dici, annotat J. Sponius *Itinerar. Part.* 2. *p.* 123. & 124.

PENTELEUM, urbs Peloponneſi, *Plutarch.*

PENTELIA, mons Arcadiæ, ex quo Ladon manat, *Heſych.*

PENTELORES Veſtes, apud Flav. Vopiſc. in *Aureliano*, *c.* 46. *Paragaudas veſtes ipſe primus militibus dedit, quum antea non niſi rectas purpureas accepiſſent, & quidem aliis monolores, aliis dilores, trilores aliis, & uſque ad* pentelores, *quales hodie lineæ ſunt.* Vox hybrida, ex Græc. *πέντε* i. e. *quinque* & Latin. *lorum*: Quemadmodum Salmaſ. vult *Holoveram* veſtem ſimiliter conflatam eſſe ex Græc. ὅλος & Latin. *verus.* Sic *Epitogium* & *Epirhedium*, bonô etiam puróque ſeculô & cui nihil dum erat admixtum barbariæ uſurpata & *Pſeudoforum* pro *pſeudothyra*, Severus Sulpicius elegans aliàs Scriptor uſurpavit *Dialog.* 3. *c.* 16. &c. Dictæ autem ſunt interulæ ſeu tunicæ dilores, trilores, *Pentelores*, non pro numero aureorum, quibus erant intextæ, ut cenſebat magnus JC. ſed pro numero faſciarum vel inſtitarum & limborum, quibus erant ornatæ. *Lora* enim inſtitæ ſunt, vel faſciæ, quibus veſtes prætexuntur, quas & *paragaudas* dixêre: nam *lorum* & *paragauda* idem. Unde *paragaudia* vel *lorata*, quam Græci *λωρωτὰ* dixêre eadem. A multitudine igitur pannorum, vel faſciarum & lororum (quæ erant in veſtibus ultimæ fimbriæ modò latæ, modò rotundæ modò cirratim dependentes) veſtes *dilores*, *trilores* &c. dictæ ſunt. Et monolores quidem, aut ad ſummum dilores, Veterib. fuiſſe notas, quæ nempe unam vel duas zonas in circuitum haberent prætextas vel adtextas, ex Horatio diſcimus; *l. de Arte*, *v.* 15.

Purpureus latè qui ſplendeat, unus & alter
Adſuitur pannus:

Ubi *pannum* faſciam eſſe vel zonam, quâ veſtis ornabatur, ſuprà diximus. Deinde *trilores* quoque & *pentelores*, creſcente luxu, factæ ſunt. Nondum tamen ſub Gallieno & Aureliano in uſu lineæ loratæ videntur, ſed tunicæ tantùm. Poſt eorum verò tempora lineas & interulas etiam loris multis variegarunt, & frequentiùs quidem quàm tunicas, ita ut & *quinquerales* fierent. Nam tales fuiſſe lineas ſuô tempore, ſcribit *loc. cit.* Vopiſcus: Hincque idem in *Bonoſo*, *c.* 15. in brevi munerum, quæ Huniliæ novæ nuptæ dantur, *dilorium interularum* meminit, non item tunicarum, ſed Bonoſus ille ſub Aureliano vixit & munera illa ex præcepto Aureliani data. Jam tum igitur Aureliani temporibus lineæ in uſu, ſed dilores fere tantùm, non etiam *pentelores*, quô jam uſque proceſſerunt Vopiſci ætate. Hodie verò, addit Salmaſ. mulieres non *pentelores* tantum veſtes geſtant, ſed uſque ad cingulum loratas & zonis ſericis h. e. paragaudis diſtinctas: ita nunc re aliâ, quam luxu, Veteres vicimus, vide eum *ad d. l.* & ſupra ubi de veſtibus *Loratis.*

PENTEPITROPUS, Græce Πεντεπίτροπος, in *Vita S. Auxentii Archimandritæ*, *conjux quoque alterius cujuſdam* Pentepitropi, *nomine Coſmæ*: unus erat ex V. Procuratoribus, qui Collegium ſimul formabant. Dom. Macer in *Hierolex.*

PENTHALIDÆ, Principes Mitylenæi, dicti à Penthilo, Oreſtis filio, qui cum petulantiùs ſe gererent, ac circumagentes in urbe obvios clavis pulſarent, à Megacle quodam, injuriæ ejus impatiente, cæſi ſunt. Ariſtot. *l.* 5. *Polit.* c. 10.

PENTHECTE ynodus, vide *Quini Sexta.*

PENTHESILEA, Amazonum regina, quæ, teſte Juſtinô *l.* 2. *c.* . . Otteræ, ſive ſut alii Orithyiæ ſucceſſit in regno. Ejus Trojanô bellô inter fortiſſimos viros, cum auxilium Priamo adverſus Græcos ferret, magna virtutis documenta extitêre. Virg. *l.* 1. *Æn.* *v.* 494.

Ducit Amazonidum lunatis agmina peltis
Penthesilea furens. ———— ————

Ubi Servius: *furens, quia ſororem ſuam in venatione confixit, ſimulans ſe cervam ferire.* Cùm Trojanis opem ferret, ab Achille occiſa eſt. *Prima* inquit Plin. *l.* 7. *c.* 56. *ſecurim invenit.* Propert. *l.* 3. *El.* 10. *v.* 13.

Auſa ferox ab equo quondam oppugnare ſagittis,
Mæotis Danaum Penthesilea rates

Ubi *Auſa*, quia præter ſexum. Ita Virg. de ea, *ubi ſuprà*:

———— *Audetque viris concurrere virgo.*

Ovid. *in Ep. Cydippes* 21. *Heroid.* *v.* 117.

Non ego conſiteram ſumptâ peltata ſecure,
Qualis in Iliaco Penthesilea ſolo.

De Penthesilea plura vide apud Q. Calabrum *l.* 1. *Nic. Lloydius.*

PENTHEUS, fil. Echionis ex Agave conjuge, filiâ Cadmi; qui cùm Liberi patris ſacra aſpernaretur, irâ numinis, à matre & ſorore in furorem verſis, laceratus eſt. Ἀπὸ τοῦ πένθους, i. e. *à luctu* arceſſit nomen. Unde Theocritus *in Lenis*, ubi hiſtoriam hanc narrat:

Ἐξ ὄρεος πένθημα καὶ οὐ Πενθῆα φέροισαι.

Ovidius à matre & ſororibus cæſum ait, quia aper illis viſus ſit, cùm ſacra ſperneret: ſic enim ille *Metam.* *l.* 3. *v.* 712.

Prima ſuum miſſo violavit Penthea thyrſô
Mater: Io, geminæ, clamavit, adeſte ſorores:
Ille aper, in noſtris errat qui maximus agris,
Ille mihi feriendus aper. ————

Catullus & Perſius in vitulum mutatum prodiderunt. Perſius *Satyr.* 1. *v.* 100.

Et raptum vitulo caput ablatura ſuperbo.

Unde fortè Theocritus: *Idyll.* 3.

Μάτηρ μὲν κεφαλὰν μυκήσατο παιδὸς ἑλοῖσα.

Μυκᾶσθαι enim propriè τῶν βοῶν. *Heſych.* Μυκηθμὸς, βοῶν βοή. Oppianus Pentheum in taurum commutatum fuiſſe ſcribit, ſorores autem in pardales, *Cyneg.* 4.

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Αἱ δὲ Θεῷ βλάψαντο ἀμειψάμεναι χρόα καλὸν
Παρδάλιες, Πενθῆα χαμαὶ ταυρῶδες ἔπεφνον.

Ab his tamen diverſus Porphyrio *in Od.* 2. *Horat.* ubi eum fulmine tactum periiſſe ſcribit, non ob Orgiorum contemptum, ſed quòd Liberum patrem cuſtodiâ clauſum teneret. Natal. Comes *l.* 5. *c.* 13. hanc fabulam explicat; & Pentheum laudatum regem fuiſſe veriſimile eſt, qui quòd ebrietatem tollere conaretur, à furioſis ſubditis malè exceptus, & conviciis tum publicis, tum privatis diſcerptus ſit. *Nic. Lloydius.*

PENTHILE, urbs Lesbi, *Stephan.*

PENTHILUS, Arcadiæ & Meſſeniorum Rex, filius Oreſtis, proceſſit in Thraciam uſque, 60. fere pôſt res Troicas annis, Nic. Lloydius *Dictionar. Hiſtor.* Inde Lesbum occupavit, ſub adventum Heraclidarum in Peloponneſum, juxta Chronologiam Herodoti *Vitâ Homeri*, annô poſt caſum Trojæ 120. ſicque is, poſt patrem Oreſtem, ſecundus Æolicæ migrationis auctor fuit. Eôdem verò tempore, quô *Penthilus*, etiam Cleva & Malaus (ipſi quoque de ſtirpe Agamemnonis) trajectione in Aſiam facta, Cumas condiderunt, 20. annis poſt. Strabo *l.* 8. Vide quoque Joh. Marshamum *Canone Chron. ad Sec. XIII.* & ſuprà ubi de *Æolum migratione.* De occupatione Lesbi ab eo facta, Vellejus, *l.* 1. *c.* 2. *Excluſi* inquit, *ab Heraclidis Oreſtis liberi, jactati variis caſibus, quintô decimô annô ſedem cepêre Lesbum inſulam.* A Smerde ſublatus, quòd ab eo percuſſus & ab uxore ipſius pedibus inſuper tractus eſſet. Videatur Ariſtotel. *l.* 5. *Polit.* *c.* 10. Et ſucceſſit fil. Echelaus, vide *ibi.*

PENTHYLUS, fil. Demonoi, qui è Papho naves duodecim in auxilium Xerxis eduxit, quas obortâ tempeſtate amiſit. Ipſe verò captus multa de exercitu Xerxis Græcos edocuit. Herodot. *l.* 7.

PENTRI, populi Samnii: quorum urbs eſt Bovianum, Liv. *l.* 9. *c.* 31.

PENTUMA, locus apud montem Soracte, in Hetruria, Cujus meminit Gregor. M.

PENULA ſeu PÆNULA, *itinerarium* fuit apud Romanos *veſtimentum aut pluviale*. Æl. Lamprid. *in Alexandro Severo c.* 27. ita enim habet Cod. Palatinus, cùm alias *aut pluviæ* legatur: & quidem ut plurimum ſcorteum. Unde Martial. *l.* 14. *Epigramm.* 130. cujus lemma *Pænula ſcortea*,

Ingrediare viam cælo licet uſque ſereno,
Ad ſubitas nunquam ſcortea deſit aquas.

Scorteas tamen & pænulas ſeparatim nominat Seneca in *Quæſtion. Natur.* & ad utramvis harum diſcurri ſolitum, cum plueret aut grandinaret, ſcribit *l.* 4. *c.* 6. Nempe & aliud *Pænularum* genus, ex lana fuit, quas intra urbem uſurpârunt ſub Imperatorib. hyemis præcipue & frigoris tempore. Martial. idem *Gauſapinas Pænulas* illas appellat, de quibus ait *l.* 14. *Epigr.* 145.

Is mihi candor ineſt, villorum gratia tanta,
Ut me vel mediâ ſumere meſſe velis.

Hyeme igitur tantùm ſumebantur & frigoris quidem ſolùm cauſâ ſumi conſueviſſe, indicat idem *l.* 6. *Epigr.* 59. *v.* 1

Et dolet, & queritur, ſibi non contingere frigus,
Propter ſexcentas, Baccara, gauſapinas.

Atque de his capiendus Tertullian. in *Apologet. Video & theatra, nec ſingula ſatis eſſe, nec nuda. Nam ne vel hyeme voluptas impudica ceſſaret, primi Lacedæmonii pænulam ludis excogitârunt*, &c. Gerebant autem in urbe *Pænulas* apud Romanos, frigoris pluviæque gratiâ. Tribuni Pl. non verò Imperatores: Unde Spartian. in *Adriano*, *c.* 3. cum hic Tribunus Pl. eſſet, omen ſibi factum Imperii ex eo crediditſe, ait, quòd Pænulas amiſerit, quibus Imperatores qui perpetuam habebant Tribunitiam poteſtatem, nunquam utebantur: *In quo Magiſtratu ad perpetuam Tribunitiam poteſtatem omen ſibi factum aſſerit, quòd pænulas amiſerit, quibus uti Tribuni Pl pluviæ tempore ſolebant, Imperatores autem nunquam. Unde hodieque Imperatores ſine pænulis à togatis videntur.* Nec verò Tribuni ſolùm Pl. ſed etiam Magiſtratus reliqui pluviali tempore, id veſtimenti genus videntur uſurpâſſe. Imò Adriani temporibus jam in promiſcuo uſu erat, etiam Senatoribus, & quum pluviale tempus non eſſet. Rarus tamen earum etiam tunc uſus & non niſi frigoris gratiâ, aut pluviæ, capiebantur *Pænulæ*. Sed has, quibus Tribunos pluviæ tempore uſos ſcribit Spartianus, lacernas fuiſſe veriùs, quàm *pænulas*, pænulaſque pro lacernis ſæpe poni à Scriptoribus, ait Salmaſ. *ad Lamprid. in Alex. Sev. loc. cit.* Fuit autem *Pænula* veſtis non Romana, ſed exotica ac peregrina & quidem Lacedæmoniorum inventum, uti viſum ex Tertulliano. Ideo è Græcis antiquis ſoli Dores hujus veſtis meminerunt, unde apud *Heſychium* Rhintonis Tarentini verba, *φαινόλαν ἔχουσα* [illegible], à *φαίνω luceo, appareo.* Erat enim veſtis adſtricta & quæ partium corporis, quas tegebat, figuram exprimeret: quod proprium earum eſt veſtium, quæ arctè, non ſolutim, amiciunt. Nec multò aliter *φαινόλις ἠώς*, quæ ortu ſuò terras & univerſum hoc patefaciat oculis ſpectantum, apud Sapphonem, Doricam & ipſam. A Græcis uſum ſimul & nomen *Pænulæ* habuerunt Romani, quæ quamvis non eadem penitùs cum Laconica forma videatur fuiſſe, tamen & ipſa preſſiùs amiciebat quam toga aut pallium. Hinc eam Artemidorus inter veſtes recenſet, quæ *θλίβειν* & *ſυνέχειν* ſignificant, *διὰ τὸ ἀκριβῶς δηλοῦν τὸ σῶμα.* Initiò verò *Pænulam* apud Romanos tenuiſſimi tantùm quique geſtabant, puta ſervi aut his conditione proximi, eratque propriè iter facientium veſtis, cujuſmodi *Mulicnica pænula* Ciceroni nominatur. Poſteà etiam intra urbem geſtari cœpit, nec, ut antè, à ſervis ſolùm aut ſordidioris conditionis hominibus, ſed etiam Senatores & Magiſtratus ipſos in publicum *pænulatos* prodire non puduit. Imò nec quod dicit Spartian. Imperatores nunquam in pænula viſos eſſe publicè, ſine exceptione verum. Scribit enim Dio de Tiberio *l.* 57. cum in panegyri quadam, pluviâ ingruente, *pænulam* induiſſe. Nec Viris tantùm verùm & Matronis veſtis uſum placuiſſe, Lamprid. docet in *Alex. Sev. c.* 27. *Pænulis intra Urbem frigoris cauſâ ut Senatores uterentur permiſit* ——— *Matronas tamen intra Urbem* pænulis *uti vetuit, in itinere permiſit* &c. Lana, unde *Pænulæ hyemales* confieri ſolitæ, Appula erat mirò candore & villorum gratiâ commendata; è qua in modum gauſaparum texebantur, unde *gauſapinas* dictas, ex Martiali ſuprà oſtendimus. Ubi & oſtenſum, *Lacernas* cum *Pænulis* non rarò apud Scriptores confundi: inter quas tamen hoc diſcrimen, quòd *Pænulæ* ſuprà tunicam tantùm ſumerentur, Lacernæ [illegible] ſupra tunicam & ſuprà togam: Lacernæ Pænulæque pluviales, ſed iſtæ in itinere & extra urbem; illæ intra urbem. Unde Spartianum de Adriano loquentem, *Pænulas* pro *Lacernis* dixiſſe, non dubitat Salmaſ. Vide eum & [illegible] hunc Auctorem & *ad Lamprid. loc. cit.* ut & ſuprà in voce, *Pænula.* Macrinum Imp. *Pænulas populo coloris roſei dare paraviſſe*, i. e. *ruſſei*, ut interpretatur idem Vir. doctiſſ. Lampridius modò laudatus, docet in *Antonino Diadumeno*, *c.* 2. Penulæ *Illyricianæ* meminit Vopiſcus, in *Claudio*, *c.* 17. &c.

PENULARIUS, vel PENULEUS, nomen proprium, quô filium ſuum inſigniri voluiſſe Macrinum Imperatorem, à *pænulis* roſei coloris, quas Populo dare, in honorem Antonini filii ſui, hinc *Antoninianas* dicendas, paraverat, legimus apud Lamprid *d. l.*

PENUS, locus intimus in æde Veſtæ dictus eſt, Roſin. *in Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 10. adeoque idem cum penetrali, de quo *ſuprà*. Lamprid. *in Heliog. c.* 6. *in Penum Veſtæ irrupit.* Aliàs *πάντα τὰ πρὸς* [illegible] *βίον*, omnia ad vitam ſuſtentandam neceſſaria denotat, quæ *Peni* nomine veniunt, quòd intus & penitùs habeantur. Sunt autem illa, Eſculenta & Poculenta, Oleum, Garum, Muria, Mel, Acetum & Hordeum, Ligna & Carbones, Thus & Ceræ: nec injuriâ, *eſt enim omne*: ſcribit Cicero *de Nat. Deor. l.* 2. *quò veſcuntur homines, Penus*: & *Penora*, res neceſſariæ ad victum quotidianum dicuntur. Fabio Planciadæ idem eſt, cum Cellario ſeu Cella penaria, cujus meminére Sueton. *in Aug. c.* 6. Ulpian. Gregor. Turon. Alii. Verùm inter *Penu* & Cellarium hoc intererat, quòd Cellarium paucorum dierum, *Penu* eſſet temporis longi; ut annotavit Servius *ad illud Virgilii, l.* 1. *Æn. v.* 708.

Curâ penum ſtruere : ———

quod & videtur Scævolæ placuiſſe, apud A. Gellium *l.* 4. *c.* 1. *Penuarium* antiquum marmor, *Condum promum procuratorem Peni* Plautus *Pſeudolo*, *Actu* 2. *ſc.* 2. *v.* 44. citante Fulgentiô, habet; quem imitatus eſt proculdubio Paulus Diaconus *in Diſtichis*, quibus D. Benedicti admiranda complexus eſt. *de Geſtis Longobard. l.* 1. *c.* 26.

Cur Prome Conde times ſtillam præbere Lagyti?
Dolia certè fluunt, cur Prome conde times?

Apud Homerum verò *Pennariam* ſeu *Penariam* ancillam, quæ Græcè *Ταμίη*, annotavit Athenæus *Dipnoſophiſt. l.* 1. Cujuſmodi Lyde fuit apud Horatium *l.* 3. *Carm. Ode* 28. *v.* 2. 3.

——— *Prome reconditum*
Lyde ſtrenua, Cæcubum.

Vide Pignorium *Comm. de Servis.*

PEPAGOMENUS Demetrius, vide *Demetrius.*

PEPARETHUS, inſula parva Macedoniæ in mari Ægæo, una Cycladum. *Lemene Nigro*; *Saraquino Caſtaldo*; *Opula* aliis, 25. mill. paſſ. in Occaſum à Magneſiæ ora, inter Thermaicum ſinum ad Boream & Pelaſgicum ad Meridiem, uti 90. mill. paſſ. circiter ab Atho monte, Eubœam verſus 45. In tabulis nauticis *Piperi* dicitur, *Baudrand.* Oppidum habet ejuſdem nominis, eſtque olivifera. Ovid. *Met. l.* 7. *v.* 470.

Et Gyaros, nitidæque ferax Peparethos olivæ.

Quondam *Evonus* dicta fuit, ut Plinius tradit. Locus autem Plinii, quem citat auctor, eſt *l.* 4. *c.* 12. ſed pro *Evonum* ſcribendum *Evœnum*, i. e. *Εὔοινον* monet *Bochart.* talis enim erat hæc inſula. Ita habetur in Heraclidis politiis: *Αὕτη ἡ νῆσος* (inquit) *εὔοινός ἐστι, καὶ εὔδενδρος, καὶ οἶνον φέρει.* In Philoctete Sophoclis legitur; *Εἰς τὴν εὔβοτρυν Πεπάρηθον*, *v.* 549. Itaque à verbo פרה *para*, quod *parere*, & *feracem eſſe* ſonat (duplicatis radicalibus) primò *Perpareth* factum, dein *Pepareth*, alterô *R.* percunte Bochart. *l.* 1. *Chanaan*, *c.* 12. *Nic. Lloydius.*

PEPERINA, Indiæ intra Gangem inſula, *Ptolemæo. Qualpemea*, *Caſtaldo.*

PEPHNON, urbs Laconiæ, Apollodorus inſulam eſſe ſcribit, *Steph.*

PEPINIUS cognomine *Brevis*, Francorum Rex, Caroli M. pater, filius erat Caroli Martelli, frater Carolomanni: poſt paternæ hæreditatis diviſionem, hôc in Italiam digreſſô, regno inhians, apud Zachariam Papam, tantum effecit, ut is, à Sacramenti religione Gallis ſolutis, Childericum legitimum Regem tonſum, in Monaſterium detruſerit, Pipinô Rege pronuntiatô. Qui coronatus A. C. 752. fratris ſui Grifonis rebellione ſedatâ, Narbonam Saracenis eripuit, Britoneſque Venetiis captis, ſub jugum miſit. Dein à Stephano 2. in Italiam vocatus, Longobardos ſub Aiſtulpho, Romanorum agros aſſiduis bellis vexantes, præliô aggreſſus vicit, & oppreſſit: Exarchatu, ut votô ſe ſolveret, ſedi Romanæ donatô, A. C. 756. ſicque ob ampliſſima hæc beneficia in Romanos Pontifices, & in Eccleſiam collata, auguſtum *Chriſtianiſſimi Regis* titulum ſibi, & ſucceſſoribus ſuis meruit in hodiernum uſque diem. Munſter. *l.* 2. *Coſm.* E ſecunda in Italiam expeditione redux, Saxonibus bellum intulit, Gaifrum vel Waiſtum, Aquitaniæ Ducem ſepties vicit, eôque à ſuis occiſô, ditione ejus potitus eſt, A. C. 768. Obiit hydrope, in Fano S. Dionyſii, An. eod. ætat. 54. regni 16. Ex Bertha, vel Bertrada pater Caroli M. ut dictum, Carolomanni Auſtraſiæ Regis & Ægidii Monachi, &c. Vide auctores hiſtoriæ ſecundæ familiæ Gall. Reg. editos à Pithœo, Frehero, & Ducheſnio, Bouchetum, *de Orig. fam. Gall.* Sammart. *l.* 7. *Hiſt. Geneal. Gall.*

PEPINUS Craſſus, ſeu Heriſtellus, Major Domus Gall. filius Anſegiſi, nepos Arnolphi, Epiſcopi Metenſis. In Auſtraſia regnare cœpit, A. C. 687. ſedâ Theodorico IV. & Ebroino ejus Majore Domus victus eſt, Martinô collegâ & agnatô occiſô. Dein felicior, ſub Clodoveo III. Childeberto & Dagoberto III. rerum potitus eſt. Vicit ſæpius Bertharium, A. C. 691. Radbodum Friſium, A. C. 707. Wilerum Suevum, A. C. 709. & 712. Obiit A. C. 714. Ex Plectrude Druidis, Campaniæ Ducis Grimoaldi Majoris Domus, & Sylvini Monachi: ex Alpaide verò, pater Caroli Martelli & Childebrandi, qui tertiæ Familiæ ſtirps fuit. Hanc digamiam reprehendens Hubertus Epiſcopus Leodienſis, à Dodone, Alpaidæ fratre, occiſus eſt. Aimoin. *c.* 48. &c. Vide & *Pipinus.*

PEPINUS I. Italiæ Rex, fil. Caroli M. ex Hildegarde, à Patre A. C. 781. Romam deductus, ibi ab Adriano I. baptiſmum & coronam accepit. Hunnos pepulit, illorum regione vaſtatâ. Saracenos in Corſica devicit, Venetos ſuperavit. Obiit A. C. 810. ætat. 33. Pater, ex impare thoro, Bernardi, genitoris Pepini II. qui Bernardum II. ſuſcepit, Herbertum & Pepinum, Comitem Sylvanectenſem. Nithard. *l.* 2. Dupleix & Mezeray, *Hiſt. Gall.*

PEPINUS; Aquitaniæ Rex, fil. Ludovici Pii: odiô Juditæ novercæ contra Patrem rebellis, illum in vincula conjecit. Obiit A. C. 838. [illegible] Ingeltrude, filia Theodeberti Comitis, pater Pepini, à Carolo Calvo monaſterio S. Medardi, in Sueſſionum urbe, incluſi, A. C. 852. Caroli Archiepiſcopi Moguntini poſt Rabanum Maurum, & duarum filiarum, Sammart. *Hiſt. Geneal. Gall.*

PEPLUM, & indutui fuit & amictui, ut *Varro* loquitur & *Apuleius*. Jul. Pollux *l.* 7. *c.* 3. *Ἔστι δέ καὶ ἀμφοῖν τὸ χρῆσθαι, ὡς ἐν-*

ὡς ἐνδύεις τε καὶ ἐπιβάλλεσθαι: cujus locô vocem ἀμφιβάλλεσθαι uſurpat Lycophron *in Alex.* Inde veteres Græci etiam cœlum πέπλον appellitaverunt, *οἷον θεῶν οὐρανίων περίβλημα* ut ait Porphyrius *l. de Nympharum antro.* Servio *Æn. l.* 1. *Peplum propriè eſt palla fœminea picta Minervæ conſecrata, quô nomine hodie multi abutuntur,* ſed de hoc infra. Pro quocunque Matronali pallio ſumi, certum eſt: erant autem illa prælonga, ac admodum laxa, ut ipſum quoque caput operirent. Sic Rebecca adventantem Iſaacum Sponſum audiens, palliô ſuô citò arreptô, vultum operuit, Geneſ. *c.* 24. *v.* 65. *Acceptô Peplô operuit ſe.* Vide Tertullian. *de vel. Virg. c.* 11. & Ambroſium *l. de Iſaac c.* 2. quibus adde Hieronym. *in c.* 3. *Eſaia*, ac Paulin. *in Epithalamio Juliani & Iiæ.* Eſſe nuptialem amictum & una cum capite faciem quoque velâſſe, ait Nyſſenus *Homil.* 12. *in Cant.* Θέριστρον dixêre LXX. quod eſſe *æſtivum peplum* ait *Pollux* ac *Suidas*. Unde Lippomanus Gen. *c.* 38. *v.* 14. ubi de Theriſtro, quod Thamar fornicariam ementiens ſumſit. *Hebræa*, inquit, *Mulieres Peplum a capite ad talos fere demiſſum geſtare ſolebant, quô Virgines & faciem, quantum per viæ cautionem licebat & corpus totum operiebant; Uxoratæ corpus quoque, demtâ facie. Fornicariæ autem habitum Virginum ementiebantur & ſe totas peplô contegebant, ut fecit Thamar.* Iidem LXX. Ezechielis *c.* 16. *v.* 13. Τρίχαπτον vocitavêre. quod Hieronym. vertit, *ſubtilia*: Peplum enim hoc valde ſubtile ac tenue erat, interque ea textilia numerandum, quæ Seneca *nebulam & ventum textilem* appellavit. Idem Hieronym. *ad Lætam* ſtatuit pallium hoc pudicitiæ fuiſſe ſignum & humeros texiſſe, & *in Eſaia c.* 3. atque *in Hebr. traditionibus*, notat fuiſſe genus Arabici veſtimenti, quô mulieres Arabiæ ac Meſopotamiæ tegerentur. Vide Anſelm. Solerium *de Pileo ſect.* 6. & infra in voce *Theriſtrum*. Κατ' ἐξοχὴν Athenis dicebatur ſic, teſte *Suidâ*, *velum Panathenaica navis*, quam Athenienſes Minervæ apparabant feſtô Quinquatrium ſive Panathenæorum majorum. De eo Lutatius Placidus *in Thebaid. l.* 10. *Peplum eſt veſtis candida, aureis clavis picta ſine manicis quod ſimulachro ſiebat. Sed hoc Peplum primum eſt ab Athenienſibus inſtitutum, quod Matronæ ſuis manibus faciebant & inter triennium (l. quadriennium) Numinibus offerebant.* Intextum erat huic *Peplo*, quod Panathenæis inferri ſolebat, ut Pallas Enceladum alioſque Gigantes interemit, teſte Virgiliô *in Cir.* Geſta item Ducum Athenienſium, *qui ſtrenuè ſe in bello geſſiſſent*, ut inquit *Servius*: quod volt *Suidas*, cùm, de *Peplo* agens, extremò addit, Καὶ ἐνέγραφον τοὺς ἀρίστους ἐν αὐτῷ: & Proverb. apud Comicos, Ἄξιος ἄξιος τοῦ Πέπλου. Vide Anton. Thyſium *Notis in Gellii Prolegomena*, & ſuprà voce *Panathenæa*. Idem nomen fuit poemati, quô Heroum tumulos celebravit Ariſtoteles occaſione hinc ſumtâ. Nempe, ut erat Homeri apprimè ſtudioſus, ejus *Boeotiam*, ubi Principum Græciæ genus, patriam, claſſemque recenſet, ivit illuſtratum editô librô in hanc rem, de quo *Euſtathius* è Porphyrio. Neque tantùm Heroum genealogias, claſſem & geſta, ſed etiam conſcripſerat illorum extremi fati genus, ſupremumque diem, tumulumque fecerat, & tumulo ſuperaddiderat carmen, duobus verſiculis conſtans, atque ita univerſæ illi Hiſtoricæ antiquitati facem præferens, Politicum informabat. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Atticas l.* 1. *tit.* 1. Ad *Peplum* Minervæ ut redeam, illi nullius hominis inſerebatur nomen, niſi vitam cum morte commutâſſet, exceptô Antigonô & Demetriô, qui Athenienſium ſcitô Dii habiti ſunt. Inſerebatur autem maxima cum pompa & proſequebantur Athenienſes omnis ordinis, omnis ætatis, omnis ſexûs, neque Athenienſes tantùm, ſed etiam inquilini: & quidem mares cum ligonibus, fœminæ cum hydriis ac umbellis, ex lege: Τὰς μετοίκους ἐν ταῖς πομπαῖς, αὐτοὺς μὲν σκάφας φέρειν τὰς δὲ θυγατέρας αὐτῶν ὑδρεῖα καὶ σκιάδια, memoratâ *Harpocrationi*. Unde σκαφηφόροι *Heſychio* Inquilini hi dicti. &c. Vide plura apud eundem Petitum *loc. cit.* Scalig. *ad Cirin.* Caſaubon. *ad Capitolin. in Marco c.* 21. & ſupra in voce *Panathenæa*, uti de equitatu hoſtili *peplis* mulierum impedito, ſuprà voce *Murices*.

PEPO, Græcè πέπων, à verbo πεπαίνεσθαι, i. e. *matureſcere*, cucumeris genus, deſcribitur Plinio *l.* 19. *c.* 5. & *l.* 20. *c.* 2. Eorum nimiô uſu interiiſſe Albertum Imperatorem refert Bucholzerus *Ind. Chronol.* Vide ſuprà in voce *Cerinus*, item *Melopepones*.

PEPUZA, Phrygiæ urbs apud *Calliſtum*, nunc in ruinis, unde *Pepuziani* hæretici dicti: qui Montaniſtarum deliria ſectati, fœminas habebant Epiſcopas & Presbyteras. Vocabant hunc locum Hieroſolymam, quô undique homines confluere voluerunt. Epiphan. *hæreſ.* 49. Auguſtin. *de hæreſ. c.* 27. Euſeb. *Hiſtor. l.* 5. Baron. *A. C.* 172.

PEPYLYCHNUS, Ptolomæo fluv. eſt, quô Macedoniam ab Auſtrali parte terminari ſcribit.

PEQUINENSIS, & PEQUINUM. vide PECHINENSIS, & PECHINUM.

PERA, urbs Piſidiæ. Idem, Theſſaliæ, *Steph.*

PERA, Latinè etiam *Cornu Byzantii*, Græc. *Chryſoceras*, urbs Thraciæ, prope Conſtantinopol. nunc *Galata*, verſus ſuburbium, ubi Latini degunt.

PERA, ſeu *Chrach*, metropolis Arabiæ ſuperioris.

PERA, ſtructura contra fluctuum impetus, tam in mari quàm in fluminibus. A Latino *petra*, vel potius Gall. *Pierre*. Hinc immenſa illa moles, quæ Germuthiæ in Anglia viſitur, ex ingentibus trabibus, maximaque vi ſaxorum, *Pera* dicitur, Spelmannus *Gloſſar. Archæol.* Propriè ex ſaxis, poſtmodum ex quacunque materia *Peræ* ſiebant. Hinc *Peraria*, machina bellica, quâ lapides emittebant; aliàs *Petraria*, magni uſus, olim tam in navali, quàm pedeſtri præliô, inprimis in obſidionibus. Hodie grandia illa tormenta ærea, quæ unô exploſu lapidum imbrem eructant in hoſtem, dicuntur *Perriers*, & *Fowlers* Anglis, i. e. Aucupes, quia ugô exploſu, ut in aucupio, ſtragem faciunt multiplicem. *Idem.*

PERA, an à πηρῶ, aut φέρω, quod *ſervet* aut *ferat*; an à πηρὸς, quòd *laſa* ſit ac languida, an à πάομαι, *paſco*, quod ſervet ac cuſtodiat cibum? inter Paſtoris vaſa. Hebr. *Jalkut*, 1. Sam. *c.* 17. *v.* 40. (David) *acceptô baculô ſuô in manu ſua elegit ſibi quinque læves lapides ex valle, quos impoſuit inſtrumento paſtorali, quod habebat, i. e. pera, funda autem ejus erat in manu ejus.* A verbo לקט *lakat*, i. e. *colligere*, quòd in ea viaticum, & quidquid neceſſum eſt, Paſtor colligit. Unde eſt quòd Græci Interpretes συλλογὴν reddunt. A voce *Jalkut* Græca lingua mirâ literarum trajectione, *Sakkos* fecit & θύλακος & θυλάκιον. Pro ילקוט *jalkut*, Arabs habet *mikla*, Chaldæus verò & Syrus, *tharmil* aut *tharmal*, quorum illud quidem propriè *peram cibariam* ſonat. Fit enim à *chela*, i. e. *pabulum*, *cibus*, ut Græcum χιλός. Illud verò idem eſſe, patet ex Ruth *c.* 2. *v.* 18. ubi Thargum, *Et protulit ex tharmala & dedit ei cibum ſuum*, & forte Græcæ originis eſt. Nam Græcè ἀμαλλὰ eſt τροφή, *cibus*, *alimentum*, apud Heſiodum, in ἔργ. *v.* 765 in vet. *Epigrammat.* apud *Heſychium*, *Suidam*, *Tzetzem*, *Etymologum* &c. Sam. Bochart *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 44. Vide & ſupra, ubi *de Bucolicis carminibus*, & infra voce *Sellarius*, ubi de vervece πηροφόρῳ. Apud Rom. Scriptores, *Pera*, ſacculus erat ex aluta, e collo ad lumbos pertinens, Joh. Laurentius JC. *in v.* 1. *Phædri l.* 4. *fab.* 9.

Peras impoſuit Jupiter nobis duas.

Hinc *Pera viatoria*, quâ panem & aliquid obſonii Veteres geſtabant: quemadmodum, poculum viatorium, quô vinum. Martial. *l.* 14. *Epigr.* 81. ubi *Pera* honeſtiorem dominum, quàm Cynicum, petit, cujus mendicata fruſta cogatur ferre, & pulvini officium dormienti præſtare:

Ne mendica ferat barbati prandia nudi,
Dormiat & tetrico cum cane: Pera, *rogat*,

Namque *Peram* totam ferè Cynicorum ſuppellectilem fuiſſe, docet idem *l.* 4. *Epigr.* 53. *v.* 1.

Hunc quem ſæpe vides inter penetralia noſtra
Pallados, & templi limina, Coſme, novi:
Cum baculo Peraque *ſenem*, &c.

Unde cùm Hipparchia, nullô procorum ambitu, non opibus, non nobilitate ab intempeſtivo amore Cratetis abſtrahi poſſet, rogatus hic à puellæ parentibus, ut illam à propoſito averteret: poſtquam egit omnia, nec perſuaſit, exurgens omni ſuâ ſupellectile, *baculô nempe & Perâ*, ante illius oculos expoſitâ, *hic Sponſus, hæc ejus poſſeſſio, ad hæc delibera*, dixiſſe legitur: apud Diog. Laërtium. Erat autem illa *lupinis* ut plurimum ſolis referta, ut vidimus ſuprà in hac voce. At Viatores, Curſores inprimis ſi longius iter conficere tenerentur, in ipſa *Pera* præter obſonia ac panem ferebant poculum viatorium, ut dictum:) Item Epiſtolas tabellis exaratas, papyrôque deſcriptas, uti iterum ex Martiali diſcimus *l.* 3. *Epigr.* 56. munera quoque, Idem *l.* 5. *Epigr.* 94. Qua de re plura, apud Fortun. Licetum *de Lucernis antiqq. l.* 6. *c.* 82. *ubi Lucernam ſervi phalerati Curſoris explicat*, ut & ſuprà in vocibus, *Marſupium* & *Mazyes*. Apud recentiores *Pera*, Monachorum propria eſt, Caſſian. *de Monachis Ægypti. Ultimus eſt habitus eorum pellis caprina, quæ meloſes vel pera appellatur.* Ita *peram & baculum* Monachis tribuit Palladius *Hiſtor. Lauſiac. c.* 83. In eadem Eccleſia *peras peregrinatorias* benedici à Presbyteris conſueviſſe, obſervat Honorius Auguſtodun. *Gemm. An. l.* 1. *c.* 181. pro quibus benedictionibus oblationes fieri ſolitas, docet ex *Diplomate* Alexandri Pontificis Romani A. C. 1254. ubi iſta habentur. *Idem Sacerdos ſolus habebit ... oblationes, quæ fiunt pro baptiſmo & pro pera*; Car. du Freſne *Gloſſario*, qui de peregrinantium his *Peris* multa congeſſit *Diſſert. ad Joinvillam* 15. Etiam inter Miniſteria ſacra, *Pera* occurrit, in *Chron.* Moguntino p. 384. *Peram ad corporalia filis aureis inſertis miri operis & decoris* &c. Vide & infrà *Pſachnion*, it. *Romeus*. Hinc *Pero*, quod vide. Anglis vox *Pera* aliud longe ſonat, ſtructuram nempe quamvis contra fluctuum impetus, tam in mari, quàm in fluviis, ex Latino *Petra*, Gall. *Pierre*. Uſus enim obtinuit, ut cujuſcunque materiæ ejuſmodi moles ita appellentur, ut illa ad Germuthiam ex ingentibus trabibus maximaque vi ſaxorum conſtructa hodie id nominis habet: quomodo etiam *Peras* vocant ipſa fundamenta, quibus innituntur columnæ, quæ pontes ſuſtinent, ſive ex Saxis fiant ſive ex pilis, tabulis & aggeſtâ terrâ, &c. Vide ſuprà.

PERÆA, Judææ pars ulterior, Ægypto proxima, Plin. *l.* 5. *c.* 14. Regio & toparchia, in tribu Gad ſita, trans fluvium: longitudo ejus eſt à Pella uſque ad Macheronta, latitudo verò à Philadelphia, Arabia, Silbonitide uſque ad Jordanem. Irrigatur autem abunde montanis torrentibus & fontibus aquæ perennis, quoties illi Syriô æſtuante defecerint. Item Syriæ oppidulum. *Steph.* Item regio parva Cariæ maritima contra Rhodum inſulam, *Polyb.* Item oppid. Æolidis Mitylenæorum colonia, Liv. *l.* 37. *c.* 21.

PERÆBE, & PERÆBUS, oppid. fuit Theſſaliæ. *Steph.*

PERÆQUATORES, dicuntur *exactores cenſuum*, quòd æqualiter ab omnibus exigant, ſeu qui tributa ex æquo inter cives partiuntur, Græcis Ἐξισωταί, de quibus in *Cod.* Theod. & in *Novell.* Item apud Ennodium *l.* 1. *Ep.* 6. Senatorem *l.* 5. *Ep.* 14. 15. Alios, laudatos Carolo du Freſne *ad Alexiadem p.* 346. Cujacius ait, *Peræquatores* & Inſpectores eſſe: qui cenſus emendent, prædiis inſpectis & adæquatis invicem, ut releventur, quibus gravius eſt onus adſcriptum; graventur, quæ leviùs cenſita *l.* 10. *Cod. de fund. patr. l.* 22. alibique. Eoſdem penè cum *Inſpectoribus* eſſe, ex Caſſiodoro diſcimus *l.* 10. *Ut ad prædium, de quo querela eſt, diligens Inſpector accedat & rebus moderatâ inquiſitione trutinatis, quidquid gravaminis poteſt habere poſſeſſio.*

ratio-

rationabiliter abrogetur. Iidem *Cenſitores* dicti. *Gloſſar. Cenſitor.* Ἀποτιμητὴς, Τιμητὴς. *Heſych.* Κηνσίτωρ, ὁ τῶν γῆς μετρῶν quem Ἐξισωτὴν vocat Naz. *Orat. de Juliano Cenſit.* Cùm enim olim muneris Cenſorii pars eſſet, habere & ordinare cenſus (i. e. deſcribere agros & reliquas fortunas in cenſum deferri ſolitas) poſteà, Cenſoribus ſublatis, miſſi ſunt per provincias, quos *Cenſitores* vocabant, qui modum agrorum, quem quiſque poſſidebat, metiebantur & in tabulas cenſuales referebant, e quibus tributi pro ſua virili cuique præſtandi ratio conſtaret. Hos a dominis deſerta & deſtituta prædia aliis tradere atque ita dominum mutare ſine reliquorum onere conſueviſſe, tradit Cujacius *ad rubr. Cod. de cenſib. & Cenſitor. l. 11.* Iidem *Peræquatores* vel Diſcuſſores, ſi incurriſſent culpam negligentiæ vel gratiæ, non ſolum bonorum jacturam, ſed & annonarum in quadruplum mulctam ſubiiſſe, docet *ad l. 7. de eit.* apud Joh. Calv. *Lexic. Jurid.* Vide præterea Sirmondum *ad Ennodium.* Jac. Gotofredum *ad Cod. Theod.* Choppinum *de Dom. tit. 2. num. 6.* &c. Ad hanc *peræquationem* tributorum pertinet quoque locus Gregorii Turon. *l. 9. c. 30.* *Childebertus verò Rex deſcriptores in Pictavos —juſſit abire— ut ſcilicet populus cenſum, quem tempore Patris reddiderat, factâ ratione innovatura reddere deberet. Multi enim ex his defuncti fuerant, & ob hoc viduis orphaniſque ac debilibus tributi pondus inſederat. Quod hi diſcutientes, per ordinem relaxantes pauperes & infirmos illos, quos juſtitia conſtitutio tributarios dabat, cenſui publico ſubdiderunt.* Nec omittendi, *Peræquatores victualium rerum in urbe Regia*, memorati Senatori *l. 6. Ep. 6.* qui rebus venalibus pretium ſtatuebant apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PERALDUS Guilielmus, vide *Guilielmus.*

PERAMBULATIO, Vide *Terminalia.*

PERANTHUS, pater Callithyiæ, primæ τῶν Ἡραΐδων, ſeu Sacerdotum *Junonis* Argivæ, Joſepho Patriarchæ σύγχρονος, idem cum Criaſo, quarto Argivorum Rege? Vide *Criaſus.*

PERANTIA, urbs Ætoliæ, *Stephan.*

PERASIPPUS, unus e Legatis, quem Lacedæmonii, violatâ Alexandri ſocietate, ad Darium miſerant, proditâ Damaſcô cum collegis tribus à Parmenione captus, Curt. *l. 3. c. 13.*

PERCA, Vide *Batis.*

PERCA, piſcis genus, memorati Auſonio in *Moſella*, *v. 115.*

Nec te delicias menſarum perca ſilebo,
Amnigenos inter piſces dignande marinis
Solus puniceis facilis concedere mullis.
Nam neque guſtus iners, ſolidoque in corpore partes
Segmentis coeunt, ſed diſſepiuntur ariſtis.

Nempe laudem *perca* meretur fluviatilis eximiam, ſed ampliorem marina. Unde errant, qui fluviatili tribuunt, quæcunque ad marinæ laudem attulit cum Philotimo Galenus *de Alim. Fac. l. 3. c. 31.* Rhenanâ tamen nihil ſalubrius, unde Proverb. Belgarum, *geſonder als en baers:* cujus famam ad Xenocratem, qui eam mire prædicat apud Oribaſium, perveniſſe, non injuriâ miratur *Geſnerus.* Vide Voſſ. *de Idolol. l. 4. c. 22. 24.* & 30. & ſuprà *Cratus.*

PERCE, antiquum nomen Thraciæ, *Stephan.*

PERCEJANA, urbs Hiſpaniæ circa Emeritam Aug. *Antonino.*

PERCENNIUS, dux olim theatralium operarum, dein gregarius miles in Pannonicis legionibus, ſeditionum quæ in Tiberii principatus initia inciderunt, auctor & flabellum. Adventu Druſi Tiberii Fil. ad cæterorum terrorem interfectus.

PERCES, Hiſpan. fluv. ab incolis ſic dictus; aliàs Bætis, *Stephan.* Βαῖτις, ποταμὸς κατὰ Ἰβηρίαν, ὃς Πέρκης λέγεται ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων. Nempe *Perca* factum ex בִּרְכָה *berca*, i. e. à *ſtagno.* Quem in *Certem*, aut *Certim* mutârunt ſcribæ *imperiti* in his Livii *l. 28. c. 22.* *Martius ſuperatô Bæti amne, quem incolæ Certim appellant.* *Lloyd.*

PERCNOPTERUS, ſeu Gypæetus, degeneris aquilæ genus, vulturinâ ſpecie, cujus mentio Job. *c. 39. v. 33.* *Pulli ejus ſorbent ſanguinem, &, ubi ſunt cadavera, illic eſt.* Et Matth. *c. 24. v. 28.* *Ubicunque fuerit cadaver, illic congregabuntur aquilæ.* His enim locis *Percnopteron* intelligi, hinc patet, quod inter aves carnivoras cadaver aquila non attigit, teſte *Oppiano*, & *Tzetze*, exceptâ ſolâ hac ſpecie, quæ à Philoſopho deſcribitur κακόβιος καὶ τὰ τεθνεῶτα φέρουσα, *mali victus & exanima ferens corpora.* *Hiſtor. l. 9. c. 32.* Unde in Arabum ſcriptis nihil tam frequens, quàm aquilas carne morticinâ veſci: & Leo Africanus diſertè, *Neſir* (i. e. Aquila) *inter volandum adeò excelsè in aerem ſe attollit, ut conſpici nequeas, & ſi quod animal mortuum, ſubitò ſe demittit.* Vide quoque Plin. *l. 10. c. 3.* A quadringentis paraſangis hanc avem cadaver videre, & cùm in illud incidit, ſuper quod oſſifragæ ſunt, recedere, nec reliquias illorum comedere, tradit *Damir* Arabs. Idem, cùm in cadaver incidit & eô repleta eſt, volare non poſſe, donec ſaltuatim progreſſa per gradus in aerem ſe ſuſtulerit, refert. A *Percnoptero* percnon, quæ & *morphnos*, multum differre, ex eodem Plinio conſtat. Illi enim percnos ſeu morphnos, eſt aquila tertii generis, & *Percnopteros* quarti; neque parùm diſcrepant utriuſque deſcriptiones. Quod cum *Suidas* non attenderet, percno id tribuit, quod percnoptero proprium eſt, cùm ait: Μόρφνος εἶδος ἀετοῦ· μόνος δὲ οὗτος τῶν ἀετῶν οὐ κυνηγετεῖ, νεκροῖς σώμασι τρέφεται. *Morphnus ſpecies aquilæ. ſola autem hæc aquila non venatur, ſed alitur cadaveribus.* Pari errore Theophylactus aquilas, de quibus Chriſtus *loc. cit.* habuit pro vulturibus. Præter enim loca citata, Salomon ait Proverb. *c. 30. v. 17.* *Oculum, qui patrem deridet matriſque diſciplinam ſpernit, hunc effodient corvi vallis & aquilæ pulli comedent.* Nempe in Parentes rebellio tum crimen erat lethale, & damnatorum corpora manebant inſepulta, feriſque & avibus carnivoris expoſita: nec fruſtra eſt, quòd oculi meminit Salomon, cùm in toto corpore pars nulla ſit rapacium avium injuriis tam obvia, &c. Sam. Bochart. *Hierox. Part. prior. l. 1. c. 3.* & *Part. poſter. l. 2. c. 2. ſub fin.* Vide & infrà, voce *Racham.*

PERCOPE, civitas juxta Pontum, quæ Trojanis auxilium miſit, Homer. *Il. λ. v. 229.*

PERCOSIUS, Trojanorum amicus, omnium longe doctiſſimus ſcientiâ divinandi futura. Cujus filii Adraſtus & Amphius fuêre: quos neque admiranda patris doctrina, neque paterna ſollicitudo à morte ſubtrahere potuit, cum eos retinere conaretur, ne ad Trojanum bellum, ubi morituri erant, proficiſcerentur.

PERCOTE, quæ & *Percope* olim dicta fuit, urbs littoralis Troadis, *Stephan.* In ora Myſiæ. Val. Flac. *l. 2. v. 622.*

Jam juga Percotes, Pariumque infame fragoſis
Exuperant Pythiamque vadis.

A Perſarum Rege Themiſtocli in veſtes & ſtragula data. Hinc *Percoſius* nomen gentile. Val. Flac. *l. 3. v. 10.*

——— *Primas conjunx Percoſia veſtes*
Quas dabat, & picto Clite variaverat auro.

PERCURSUS, Vide infrà ubi de *Retinendi Judæos jure.*

PERCUSA, Vide *Perinſa.*

PERCUSSÆ bene veſtes apud Juvenal. *Sat. 9. v. 30.*

Et bene percuſſas *textoris pectine Galli:*

Concuſſæ & *excuſſæ* dicebantur olim, & *concuſſa* (quemadmodum à decutiendo, *decuſſes togæ*) Græcis κρουστά καὶ σπαθητά, item κατάκρουστα, *pavidenſes* ſcil. veſtes & bene condenſatæ. Nam *concutere* eſt κρούειν vel σπαθᾶν: unde *concuſ*. *concuſſo*, radius erat vel pecten, quô veſtes percutiebantur. Hinc *cruſta veſtes* in *Cod. Theodoſ. l. 11. de ſten.* ubi Imperator Græcô nomine ſic eas Latinos appellâſſe ſcribit: in quibus (à denſitate texturæ, quod bene ſcil. eſſent *percuſſæ*, ita dictis) ſtamen erat coloris cujuslibet, trama verò ſive ſubtemen, quod pectine ſolidatur, & cum ſtamine connectitur, purpureô colore tinctum. Veſtes autem, in quibus ſtamen ſubtexebatur conchyliô tinctum & ejuſdem infectionis argutô pectine ſolidanda fila decurrebant, eæ dicebantur *Holovera*, de quibus ſuô locô. Claud. Salmaſ. *ad Treb. Pollion. in Claudio c. 17.* Vide quoque ſuprà in voce *Cruſta.* Aliàs *Percuſſus* vox eſt monetis faciendis peculiaris: uti notat Caſp. Barthius *Animadverſion. ad Stat. Theb. l. 1. v. 277.*

——— *Infauſtas* percuſſum *adamanta figuras.*

Ubi *Lutatius* characteres intelligit maleficos, quibus ab initio rerum Magices vetitæ ſtudioſi homines mala multa bonis ſibique invicem intulerunt &c.

PERCUSSIO, pœnæ genus, de quo infrà voce *Pœna.*

PERCUTERE menſuram vulgò dicuntur, qui modum canendi præſcribunt. In omnibus enim etiam Veter. choris Meſochori erant, τοῦ χοροῦ κορυφαῖοι Græcis appellati, qui cæteris ad canendum præibant & modum canendi dabant, pede in eam rem pulpitum aut ſolum tundentes, hunceque ſic levantes & cum ſono ponentes, æquali ſemper ac perpetuô quôdam tenore, cantici modulationem temperabant ac moderabantur. Quod idem hodieque fit, ſed manu, quâ levatâ poſitâque menſam aut librum feriendo, in Muſicis Symphoniacorum concentibus, unus reliquis una canentibus modum dat, quod *percutere menſuram* vulgò dicitur. Id autem apud Veteres in Choris pedum ſupploſione fieri conſueviſſe, diſcimus ex *Luciano*, qui de Laconicis choris & tibicine, qui ad chorum ſimul ſtabat & pede terram plaudebat. Καὶ αὐλητὴς μὲν, inquit, ἐν μέσῳ κάθηται, ἐπαυλῶν καὶ κτυπῶν τῷ ποδί· οἱ δὲ κατὰ στοῖχον ἀλλήλοις ἑπόμενοι, σχήματα παντοῖα ἐπιδείκνυνται, πρὸς ῥυθμὸν ἐμβαίνοντες. *Et tibicen quidem in medio ſedet, & ipſe tibiâ canens ac ſonum edens pede: Reliqui verò ſe invicem ordine ſequentes, figuras omnifarias exhibent ad rythmum incedentes.* Quò autem clarior in theatris eorum ſonus eſſet, qui pede pulpitum percutiebant ad incentivum dandum, ligneas ſoleas ſub pedibus habebant, ad hunc ſolùm uſum factas, Κρουπέζια Græcis, ἀπὸ τοῦ κρούειν καὶ τῆς πεζᾶς, *à pedis plauſu & percuſſione.* Imo non ligneas, ſed ferreas quoque ſoleas ad eam rem adhibitas, ex eodem Luciano notum, &c. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino, c. 19.* & hic paſſim, in vocibus *Crupezia*, *Meſochori*, *Pedicula*, *Scabella*, alibique.

PERDA, à PERDO, qui *perdit vel perditor*, Græcè φθορεύς, apud Treb. Pollionem *in Trig. Tyrannis, c. 18.* *Aureolus— Quietum Macriani filium, quem perdam ſuum eſſe dicebat.* Ubi priùs legebatur *pradam.* Sed Palatinus liber planis & minimè dubioſis literis exaratum præfert, *perdam*; quæ ſcriptura primò aſpectu pœne me in ſtuporem dedit, inquit Salmaſ. propter illius, quam præferebant tam inuſitatæ & inauditæ tamque mirificæ dictionis, novitatem: Poſtquam verò diligentiùs & attentiùs eam conſiderare cœpi, & probam eſſe vocem Latinamque & bonâ ratione factam comperi & quod magis ad rem facit, etiam hujus loci ſenſui de ſignificatione valde aptam & convenientem. *Perda* namque à *perdo*, ut *Scriba* à *ſcribo*: Sicà convenio, hic *convena*; ab advenio, *advena*; à transfugio, *transfuga*, *incola*, ab incolo. Sic *confida*, à confido, qui confidit, in *Gloſſar.* Iſidori; à *ſubdico*, quod eſt ſecundò locô dico, *ſubdica*, ſecundarius vel qui ſecundas agit, &c. Atque hinc à *perda* compoſitum *efficiperda*, in Catonis *Diſt.* & Iſidori *Gloſſ.* qui laboris ſui remunerationem non habet: ad verbum, *perda officii*, qui officium nempe ſuum perdit, &c. Dicit ergo *d. l.* Trebellius, ab Aureolo miſſos homines eſſe ad comprehendendum Quietum Macriani filium, quem *perdam ſuum* eſſe dicebat, h. e. *perditorem ſuum*, τὸν ἑαυτοῦ ἀπολέτην ſeu φθορέα: ideo videl. quòd Macrianus ejus pater, & Macrianus item frater, ad perdendum ſe cum magno exercitu veniſſent, quos tamen conflictu habitô vicit per Domitianum, Ducem quondam ſuum. Macrianus enim cum Macriano & Quieto filiis factus Imperator, relictô in Oriente Quietô, cum altero filio Macriano, contra

tra Gallienum & Aureolum venit & cum Aureolo in Illyrico congreſſus, victus, interemptus, & quadraginta quinque millibus militum, quos ſecum ducebat, ſpoliatus eſt. Vide Trebellium in *Gallieno* & *Macrianis*. Hinc *perdam* ſuum Quietum eſſe dicebat Aureolus, quòd per eum Patremque ejus & fratrem ejus non ſteterit, quo minus perderetur: quódque ex illis fuerit, qui perdere ipſum voluerunt. Apud *Sophoclem*:

Καὶ τἀμὰ τεύχη, μετ' ἀγωνάρχαις τισὶ
Θῶσιν Ἀχαιοῖς, μηδ' ὁ λυμεὼν ἐμός.

Ubi *μηδ' ὁ λυμεὼν ἐμὸς* eſt *nec perda meus*, ita vocat Ulyſſem Ajax, &c. Similiter ergo pro *præda*, *perda*, reſtituendum erit, apud Juvenal. *Sat.* 11. *v.* 191.

Intereà Megaleſiacæ ſpectacula mappæ
Idæum ſolenne colunt, ſimilisque triumpho
Perda *caballorum ſedet.*

Hic enim *perdam caballorum* eleganter Prætorem vocat Satyricus, qui in Circenſium editionem multos curules equos impenderet, ſeu multorum equorum diſpendiô ac deperditione Circenſium Ludorum editionem celebraret: multi enim equi his Ludis frangebantur, notumque quantâ magnificentiâ Ludos celebrare conſueverint, quantiſque ſtudiis & ſumtuum profuſionibus comparandos equos curules ad muneris editionem curaverint Prætores, vel ex unius Symmachi *Epiſtolis*. Salmaſius *ad Pollionem l. c.* Apud recentiores vox *Perda* paſſive accipitur & *jacturam* notat, Gall. *Perte*. Uſatici Barcinonenſes MS. *c.* 24. 28. *Emendet ei totum damnum & miſſiones & perdas, quas ſenior per fallimentum illius fecerit*, &c. apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PERDICCAS I Macedoniæ Rex per an. 48. juſſit moriturus, filium Argæum, in loco quem elegerat ſibi, oſſa ſua recondere: additô, quamdiu ſucceſſores ſui hic tumularentur, tamdiu ſceptrum in eorum familia manſurum. Juſtinus *l.* 7. *c.* 2. narrat, in Alexandro M. Regis hujus familiam extinctam eſſe, quia vitio tumulo non fuerit illatus: Alexandriæ enim Ægypti ſepeliri voluit.

PERDICCAS II. fil. Alexandri, Peloponneſiacô bellô, Græcis rebus immixtus: Athenienſibus modò favit, modò obſtitit. Regnavit ann. 23. Thucyd. *l.* 3. 4. 6. *&c.* Diod. *l.* 12. *&c.*

PERDICCAS III. fil. Amyntæ tertius, poſt fratres, Alexandrum & Ptolemæum, regnavit ann. 6. Occiſus in prælio, contra Illyrios.

PERDICCAS, Orontæ fil. Macedo, inter comites Alexandri M. qui etiam in regni partem ſucceſſit. Tantâ ſimul audaciâ & fortitudine fuit, ut leænâ præſente, catulos è cubili per vim auferret. Mortuô Alexandrô, ſororem ejus Cleopatram ſibi junxit, rerum ſummam ad ſe tracturus: & multum enim juverat annulus illi ab Alexandro morituro, tanquam *digniſſimo*, traditus. Aggreſſurus poſteà Ptolemæum Lagum, in Ægypto, in tranſitu Nili, per ſeditionem; occiſus eſt. Vide Ælian. *ποικ.* *l.* 12. *c.* 39. Diodor. *l.* 18. 19. Quint. Curt. *l.* 10. &c. Nepot. *Eumene.*

PERDICIA, regio & portus Lyciæ. *Steph.*

PERDITI, apud Arnob. *l.* 2. *Ad extremum temulenti, luxurioſi & perditi:* emphaticum eſt. Nam idcirco *ἄσωτοι* Græcis dicti, quòd ſpei ſunt deploratæ, aitque Ariſtoteles, *ἄσωτοι* perire, eò quod ejus facultates pereant, *Nicomach. l.* 4. Quò alludens eruditiſſimus Epigrammatarius Martial. *l.* 9. *Epigr.* 84.

Dixerat Aſtrologus periturum te citò Cinna,
Nec puto, mentitus dixerat ille tibi.
Nam tu, dum metuis, ne quid poſt fata relinquas,
Hauſiſti patrias luxurioſus opes.
Bis quartum decies nec totô tabuit annô,
Dic mihi, non hoc eſt Cinna perire citò.

Vide Deſ. Heraldum *ad Arnobii locum.*

PERDIX, venator fuit infando matris Polycaſtes amore correptus, quam & contaminavit. Unde *Perdicis libido* abiit in proverbium, pro efferâ, turpi ac infami. Cæl. Rhodig. *l.* 29. *c.* 26.

PERDIX, nomen proprium Cauponis cujuſdam Athenis claudi; à quo Proverb. *Πέρδικος σκέλος*, *Perdicis crus*. Vide Schol. *in Ariſtoph. Aves.*

PERDIX, Dædali nepos, quem, cùm ſerræ uſum primus reperiſſet, à patruo invidiâ percito ab excelſa quâdam turri ferunt præcipitatum, deorumque miſericordiâ in avem ſui nominis transformatum: quæ etiam nunc ruinæ illius memor, vitat ſublimia, humi nidum conſtruens. Vide Ovid. *l.* 8. *Met.* Hæc poſſunt eſſe hiſtorica; Metamorphoſis verò conficta eſt, ex ſimilitudine ominis; & ad *perdicis* naturam accommodata. Erat hic genitus patre Eupalemô, matre ſorore Dædali, quem divinis poſt mortem honoribus affectum, refert Suidas in voce *Πέρδικος ἱερόν*, & ex inde Apoſtolius *in Proverbiis*. Quemadmodum & Ægæus Athenienſium Rex, ſub quo vixerat, Fanum ſuum habuiſſe legitur, apud *Harpocrationem* & eundem Suidam. Æacus quoque, utrique coævus, delubrô ſuô non caruit, ut docet Herodot. *l.* 5. &c. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de origine & progr. Idolol. l.* 1. *c.* 13. &c.

PERDIX, præſagus Britannicus vates, prognoſticator inſignis, Claruit ſub Rivallone rege A. M. 3210. ante Chriſti adventum 760. Eſaiâ ſuper Judam & Hieruſalem prophetante.

PERDIX Leucophæa, palmam de guſtu à gulonibus obtinet. Duplex enim *perdicum* genus, *rubra* & *griſea* ſeu *leucophæa*. Quarum illæ pedes & roſtrum habent punicea, & paulo majuſculæ ſunt formæ, montoſis gaudent locis & vineis maximè, hinc *vinearum gallinæ* Germanis: hæ cinerei ſunt coloris & minoris formæ, *Gallinæ ruſticæ* Latinis dictæ; Illarum vox *κακκαβίζειν* eſt, iſtarum *τιτυβίζειν*, illæ in Africa olim frequentes, hæ in Bœotia. Et quidem *gallinæ ruſticæ* dictæ ſunt hæ, quòd gallinis formâ ſimiliores eſſent, quàm rubræ. Martial. *l.* 13. *Epigr.* 65.

Ponitur Auſoniis perdix rariſſima menſis,
Hanc in lautorum cendere ſæpe ſoles.

Idem de Ruſticula, *l.* 13. *Epigr.* 76.

Ruſtica ſim, an perdix, quid refert, ſi ſapor idem eſt?
Carior eſt perdix, ſic ſapit illa magis.

Certè gulones hodie noſtri palmam leucophææ perdici tribuunt: at quia rubræ in Italia rariores fortè, hinc & cariores fuêre. Cui tamen contrarium ſuadere videtur Varro, qui *de Re Ruſt. l.* 3. *c.* 9. ſcribit, *gallinas ruſticas in urbe raras eſſe & in ornatibus publicis ſpectandas exhiberi ſimul cum pſittacis & merulis albis atque aliis id genus inuſitatis*. Addit tamen ibidem, Galinariam Inſulam in mari Tuſco ab iis appellatam & in ſylvis plurimum degere. Ubi per *Gallinas ruſticas* intellexiſſe omnino videtur Salmaſio, quas volgò *ſilveſtres Gelinottas* Galli vocant, nam & ſylvas amant, & nomen reſpondet. Vide eum *ad Solinum p.* 149. & ſuprà *Coturnus*, ac infrà ubi de *Ruſticulis*.

PERDIX Venator, in cavea, memoratur Sirachidæ Eccl. *c.* 11. *v.* 31. *Πέρδιξ θηρευτὴς ἐν καρτάλλῳ, οὕτως καρδία ὑπερηφάνου, καὶ ὡς ὁ κατάσκοπος ἐπιβλέπει πτῶσιν*. *Ut perdix venator in cavea, ita cor ſuperbi, qui, ut ſpeculator, obſervat caſum*. Senſus eſt, hominem ſuperbum, alterô in ruinam impulſô, ſic in illum inſultare, quomodo *perdix* venator in ſui generis aves quas in laqueum induxit. Ubi *Πέρδιξ θηρευτὴς* eſt *perdix cicur*, feros perdices ſuis artibus in caveam laqueoſque alliciens. Ariſt. *Hiſt. l.* 9. *c.* 8. *Καὶ τὸν περδίκων δ' οἱ τιθασσοὶ τοὺς ἀγρίους πέρδικας ὀχεύουσι καὶ ἐπικορύζουσι καὶ ὑβρίζουσι. Ἐπὶ δὲ τὸν θηρευτὴν πέρδικα φέρεται ὁ ἡγεμὼν τῶν ἀγρίων, ἀντίαιος ὡς μαχούμενος, τούτου δ' ἁλόντος ἐν ταῖς παγίσιν, ἄλλος προέρχεται ἀντίαιος τὸν αὐτὸν τρόπον*, *Cicures quoque perdices feros ſubagitant & verberant & contumeliâ afficiunt. Et in venatorem perdicem impetum facit agreſtium dux, contra congrediens, ut pugnaturus. Eô verò captô in viminea cavea, denuo procedit alter contrà eôdem modô.* Vides utrobique *Perdicem venatorem* & *vimineam caveam*, id enim propriè *κάρταλλος*, in Sirachide, ut in Philoſopho *αἱ παγίδες*. *Heſych.* *Κάρταλος* (l. *κάρταλλος*) *τὸ πλεκτὸν ἀγγεῖον ἐν τοῖς ὀψοπωλείοις κλουβός*: quemadmodum eadem cavea Hebr. dicitur כלוב *Club*, & Syr. *Klubia*. Unde, quod fugit Lexicographos, ut apud Jerem. *c.* 5. *v.* 27. *Club*, ita etiam in Græcis Scriptoribus *κλωβὸς* aut *κλουβὸς*, vel pro doloſa hac ac deceptrice cavea, vel pro cavea quavis alia paſſim occurrit. Oppian. *in Ixeut.* de ægitho, *Capitur κλωβῷ, cui alius pridem captus ad alliciendum voce includitur.* Philoſtorgius *l.* 10. *c.* 11. de Ægyptio pumilione. *Ὁ δὲ Αἰγύπτιος οὕτω κατεσμίκρυντο, ὥστε μηδ' ἀχαρίστως τοὺς ἐν τοῖς κλωβοῖς πέρδικας ἀπομιμεῖσθαι, καὶ συνάγειν αὐτῷ πρὸς ἴσον ἐκείνοις*, *Ægyptius verò ita contrahebatur, ut perdices in caveis incluſos non injucundâ imitaretur, qui & ipſi cum eo per luſum contendebant.* Et eundem Nicephorus *l.* 12. *c.* 33. fuiſſe dicit *τῷ παρὰ κλωβῷ πέρδικι* &c. Romani caveam iſtiuſmodi, capiendis avibus aptam, *tranſennam* vocitant. Plautus *Bacchid. Act.* 4. *Sc.* 6. *v.* 22.

Nunc ab tranſenna hic turdus lumbricum petit,
Pendebit hodie pulchrè, ita intendi tenus.

Et in *Rudente Act.* 4. *Sc.* 7. *v.* 9. 10.

O Grippe, Grippe, in ætate hominum plurimæ
Fiunt tranſennæ, ubi capiuntur doli, &c.

Porrò de *Perdice venatore* etiam alii meminerunt, niſi quòd pro *venatore* Athenæus *l.* 9. *θηρεύοντα*, *venantem*, vocat: Plin. *l.* 10. *c.* 33. *aucupii indicem*, aut *illicem* potiùs, ut Turnebus *Adverſar. l.* 24. *c.* 38. & Scaliger *in Varr. Ruſt. l.* 3. legendum monent. Euſtathius Antioch. *Perdicem συμπαρίστασθαι τοῖς θηρευταῖς πρὸς ἄγραν*, tales addens a Babylone haberi. Nempe id aucupii genus in Oriente jam olim fuit in uſu. Proinde in Xenoph. *Cyroped. l.* 1. Cambyſes Cyrum ſic alloquitur. *Ὄρνιθες δὲ ἐπεπαίδευντο σοι ὥστε καὶ μὴ τὰ συμφέροντα ὑπηρετεῖν, τὰς δὲ ὁμοφύλους ὄρνιθας ἐξαπατᾶν*, *Aves a te ita edoctæ fuerant, ut & tibi utilia ſubminiſtrarent & aves ejuſdem generis deciperent*, &c. Albertus M. *de Animal. l.* 8. *tr.* 2. *c.* 3. ubi de *cubeth*, i. e. *perdice fœmina*; eam caveâ incluſam ait mares ad ſe allicere: quod ipſum Damir Arabs mari tribuit: *De maris natura h. e. ut aves ſibi ſimiles cantu ſuô alliciat, proinde venatores illum ſecum aſſumunt, ut frequenti cantu ſuô perdices fœminas congreget, quæ ad eum volent.* Sed ad id utrumque ſexum & variò ſucceſſu adhiberi, pluribus docent, Philoſophus, Ælian. & Athenæus ubi ſuprà. Vide de *Perdice* plura apud Bochart. *Hieroz. Part. poſterior. l.* 1. *c.* 12. 13. & 14. Addam ſolùm, Alexandrum Severum, *perdicum pugnâ* eximiè delectatum, ex Æl. Lampridio: *c.* 41. & *Perdicem* ex illis quoque avibus eſſe quæ humanas voces edoceri poſſint. Hinc Papinius Stat. *l.* 2. *Sylv.* 4. *v.* 20.

——— *Quique refert jungens iterata vocabula perdix.*

Ad quem locum vide Baptiſtam Pium *Adnotat. l.* 2. *c.* 20. Bernartium, & Caſp. Barthium *Animadverſ. Part. l. p.* 227. Adde, quæ poſt alios notavit, ex Athenæo & Porphyrio Lud. Nonnius *Diætetic. l.* 2. *c.* 27. nec non Joach. Camerarium *Jambis ad Philen adjectis*, & Voſſium *de Idolol. l.* 3. *c.* 79. 82. 86. 88. & *ſeqq.* uti de *Perdicum ovis* ſuprà aliquid voce *Ova*.

PERDUCERE, lenonium verbum. Juſtinus *l.* 9. *c.* 6. de Pauſania, nobili adoleſcente, *Perductum in convivium ſolutumque merò* &c. Ubi Bongarſius in *MS.* ait legi *productum*, idque verbum ad rem accommodatiſſimum, Ex Plauto & Petronio conſtare. Vide infrà *Producere*. Modius autem *perductum* longè accommodatius eſſe contendit. Hinc enim *Perductores*, *Προαγωγοὶ*, qui invitas perſonas, uti Lenonis ſcorta, producunt, ut tradit Aſconius *in illud Cic.* 1. *Verr. c.* 12. *Lenonum, perductorum.* In quo lepidè luſit Plautus *Moſtellar. Actu* 3. *Sc.* 2. *v.* 158. Nam cùm ſenex ſenem inſpecturientem ædes ſuas interrogâſſet: *Vin' qui perductet?* reſpondet alter: *Apage iſtum a me perductorem? nihil moror ductarier. Erra-*

bo potiùs quàm perductor quiſpiam &c. Vide Torrentium *ad Suetonium Veſpaſ. c.* 22. Pithœum *Adverſar. l.* 2. *c.* 17. & Berneggerum *ad Juſtinum d. l.*

PERDUELLIS, apud antiquos, idem cum hoſte, Feſtus. Unde Cicero *Offic. l.* 1. *c.* 12. *quidem iùud etiam*, inquit, *animadverto, quòd qui propriè nomine* Perduellis *eſſet, is hoſtis vocaretur, lenitate verbi triſtitiam mitigante: Hoſtis enim apud Majores noſtros is dicebatur, quem nunc peregrinum dicimus.* Poſtea verò vox arctiùs ſumi cœpit, pro eo, qui hoſtili animo adverſus Rempublicam vel Principem ſuum animatus eſſet. Unde inter Majeſtatis crimina *Perduellionis* crimen graviſſimum habitum, & ſub illo, tanquam ſub genere ſpecies, comprehenſum eſt. Inter quæ diſcrimen quadruplex Fr. Hotomannus JC. ſtatuit. 1. Majeſtatis crimine ait teneri eos, qui partem aliquam Reip. læſerant. ut ſi quis Duces hoſtium accepta pecunia liberavit, aut privatus domi ſuæ hoſtium Duces tenuit: aut ſi Magiſtratui quippiam pro ſua poteſtate agenti quis officiebat. *Perduellionis* autem, qui ſummam Reſp. labefactare conatus eſt. 2. Majeſtatis in Foro apud ſuum Prætorem pro Tribunali, judicio certâ lege conſtituto, agebatur, ut patet ex *Verrina* 3. & 7. *Perduellio* verò primis quidem temporibus à Duumviris datâ operâ creatis. poſt autem à populo Rom. Comitiis Centuriatis in Campo Martio, cognoſcebatur: ut diſcimus ex Cicer. *pro Rabirio* & Val. Max. *l.* 6. *c.* 5. ex 3. Majeſtatis crimen non morte, ſed exilio mulctabatur: *Perduellionis* verò damnatum carnifex, in urbem evocatus, in crucem Martio in campo fixam tollebat, ut Cicer. eâdem *Orat.* docet & Dio *l.* 37. 4. *Majeſtatis imminuta crimen rei morte obliterabatur. Perduellionis autem memoria etiam poſt mortem damnabatur*, ex Ulpiano *ff. l. ult. de crim. Maj.* Quomodo intelligendus Juſtinianus *Inſtitut.* §. 2. *de publicis judiciis*, cum ait. *Publica Judicia hæc ſunt: Lex Julia Majeſtatis, quæ in eos, qui contra Imperatorem vel Remp. aliquid moliti ſunt, ſuum vigorem extendit. Cujus pœnam animæ amiſſionem ſuſtinet, & memoria rei etiam poſt mortem damnatur.* Vide quoque ſuprà *Infelices*. Fuêre autem leges Romanorum de Majeſtatis crimine, Gabinia, Appuleja, Valeria, Cornelia & Julia, de quarum unaquaque vide *ſuis locis*. Et quidem, quòd de *Perduellione* Comitiis Centuriatis judicatum ſit, docet Valerius Max. *loc. cit.* ubi refert, M. Pompilium Tribunum Pl. Tiberio Graccho & C. Claudio Cenſoribus, cùm ob nimis ſeverè geſtam Cenſuram majorem partem Civitatis exaſperâſſent, diem *Perduellionis* ad Populum dixiſſe: quo in judicio primæ Claſſis permultæ Centuriæ Claudium apertè damnârint &c. Idem confirmat Livius *l.* 6. *c.* 15. 16. 17. *ſ.* ubi de judicio M. Manlii Capitolini; Cicero quoque *pro Seſtio* & *alibi* oſtendens, legibus XII. Tabb. ſancitum eſſe, ne de capite civis niſi Comitiis Centuriatis rogaretur. Vide quoque Sigonium *de Judiis Rom. l.* 3. *c.* 5. qui inter alia, nomen *Perduellionis* & crimen & pœnam ſignificare tradit: *Si crimen, quod erat graviſſimum inter crimina, nempe imminuta Majeſtatis; Si pœnam, quæ erat acerbiſſima, nempe mortis.* Ut in P. Horatio & Cajo Rabirio, quibus crux: in Sp. Caſſio & M. Manlio, quibus ſaxum fuit propoſitum. Hinc factum ut pro phraſibus his, *diem rei capitalis dicere, capitis judicare aut anquirere*, & ſimilibus: *Perduellionem judicare* & *perduellionis actionem intendere*, non rarò dixerint *Livius, Cicero*, Alii. Livius tamen etiam, cùm de judicio M. Poſthumii, Cn. Fulvii, Gracchi & Claudii agit, quibus aquâ & igni interdictum. nomen *Perduellionis* uſurpâſſe legitur. Vide præter Auctores retrò laudatos, Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. paſſim*, Cœl. Sec. Curionem *in Orat. pro Milone*, Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l.* 3. *Sect.* 4. *c.* 5. *ubi Cœliam legem, de Perduellionis judicio agentem, explicat* &c.

PEREASLAVIA, oppid. amplum Ucraniæ, in Volhinia inferiori & Palatinatu Kiovenſi, trans Boryſthenem, ad fluv. *Trubicz*, qui 2. milliar. infrà cadit in Boryſthenem. Probè munitum eſt & cultum, 10. milliar. German. à Kiovia in Eurum.

PEREGIA vulgò, *Pereczaz*, ſeu *Beretzaz*, urbs Hungariæ ſuperioris Comitatus Peregienſis, qui verſus Tibiſcum, inter Comitatum Moramaruſienſem ad Ortum, Ungenſem ad Boream, & Ugoghenſem ad Auſtrum ſitus eſt, caput: vix 5. mill. paſſ. à Tibiſco fluv. in Boream, 25. à Caſſovia in Ortum, ubi totidem à Tokzo, ſub Auſtriacis.

PEREGRINA Judicia. vide hic paſſim, ubi de *Duello*, voce *Judicium*, & *Purgatione Vulgari*.

PAREGRINARIUS, nomen Officii Monaſtici, cujus eſt peregrinos excipere; alias *Hoſpitalarius & Hoſpitarius.* Vide Goldaſtum *Rer. Alamann. Tom.* 2. *p.* 189.

PEREGRINATIO, quibus in uſu olim, quibus minùs, dicemus infra in voce *Peregrinus*: uti de veterum *peregrinantium* ſuperſtitione diximus, voce *Loca*; vide infrà *Itinerandi ritus*. In Eccleſia Romana non rarò legitur pœnæ loco indicta. *Canones* S. Patricii apud Wareum, *Quis furatus fuerit pecuniam ab Eccleſia ſancta, ––– illius manus vel pes circumcidatur aut in carcerem mittatur. aut in peregrinationem ejiciatur. & reſtituat duplum & jurabit, quòd non revertetur, donec impleverit pœnitentiam LL.* Henrici I. Regis Angl. *c.* 5. de Sacerdote, qui confeſſionem revelavit: *Omnibus diebus vitæ ſuæ ignominioſus peregrinando pœniteat* &c. Vide Nangium *in S. Ludovico*, A. C. 1256. alioſque Auctores laudatos Carolo du Freſne *Gloſſar.* qui certâ pecuniâ iſtiuſmodi pœnam redimi conſueviſſe, docet ex magno *Recordo* Leodienſi. In *Jure* verò & *Conſuetud.* Normanniæ *c.* 91. *Peregrinationes ſolennes* dicuntur, *cùm peregrinus acceptâ in Parochia ſua licentiâ, cum cruce & aqua benedicta & proceſſione extra Parochiam conducitur, pergens Hieruſalem, Romam vel S. Jacobum, vel in aliam peregrinationem per cruceſignationem*, apud Eund. Quibus ritibus Petr. de Valle Patricius Romanus *peregrinationem* ſuam toto orbe celebrem Neapoli auſpicatus ſit, vide in *Vita* ejus *Itiner.* præmiſſâ: Judicium verò Gregorii Nyſſeni de *Peregrinationibus Hieroſolymam religionis ergò ſuſceptis*, in *Ep.* ejus à. Guil. Morello olim Græcè Pariſiis, poſteà Græcè & Latinè à Molinæo editâ, uti *de Peregrinorum officio* in Eccleſia Rotomag. peculiari ritu, celebrari ſolito, feriâ 2. poſt Paſcha, laudatum *Gloſſarii* Auctorem. Adde dicta in *Palmarii*.

PEREGRINATIO, inter pœnas pœnitentibus, h. e. iis, qui poſt abjurationem hæreſeos Eccleſiæ reconciliati ſunt, ab Inquiſitoribus in Eccleſia Romana irrogari ſolitas. Ad certa videl. loca, quæ viſitare tenentur, cum habitu nigro, & literis Inquiſitoris requiruntque, ut in teſtimonium veritatis literas teſtimoniales reportent Fratrum Prædicatorum aut aliorum illic commorantium. In *Concilio Biterr.* præſcribitur *peregrinatio ad militiam in Terra ſancta contra Saracenos*: quam ſi quis per ſeipſum obire legitimè impeditus non poterat, ſuis expenſis alium idoneum bellatorem eò mittere cogebatur. Vide librum *Sententiar. Inquiſit. Tholoſ. fol.* 142. *b. & ſeqq.* ubi de M. Guilielmo Garrici LL. Profeſſore Carcaſſonæ, it. ubi *de Bello Sacro*, & Phil. à Limborch, *Hiſtoria Inquiſitionis l.* 4. *c.* 31.

PEREGRINUS, apud Antiquos *hoſtis* dicebatur, teſte Cicer. *de Offic. l.* 1. *c.* 11. *Hoſtis apud Majores noſtros is dicebatur, quem nunc* Peregrinum *dicimus.* In Lacedæmoniorum Republica ξενηλασία viguiſſe legitur, & durus in *Peregrinos* eorum Nomothetes Lycurgus, non niſi certis diebus illos, idque ſeveris conditionibus circumciſâ libertate, admiſit, unde apud Ariſtophanem *Pace* ξενηλατοῦνται Lacones audiunt: neque ullum peregrinorum præter Tiſamenem Poetam & fratrem ejus Hegiam in civitatem receperunt. Imò & civibus peregrinandi interdixêre uſu, ne mores eorum peregrinis vitiis contaminarentur: quò fine Iſraelitis quoque nullum maris portum ut occuparent, Deum concedere voluiſſe, annotavit Fr. Burmannus *in Judic. c.* 23. Vide quoque Cl. Virum *Not. ad Juſtinum l.* 36. *c.* 3. ubi de Judæis, *Caverunt*, ait, *ne cum peregrinis communicarent.* Sunt tamen qui Laconum rigorem non adverſus quoſvis *Peregrinos*, ſed Barbaros ſolum, quo nomine vox Ξένοι ſæpe uſurpata, ut teſtis eſt *Herodotus* & *Scholiaſtes Homeri*, valuiſſe contendunt, probantque id Platonis teſtimonio, apud quem tanti Reſpublica Lacedæmoniorum eſt habita. Apud Athenienſes certè Ξένοι ſeu *Peregrini* tanto in pretio fuêre. ὡς ἀνόσιος καὶ ἐναγὴς δοκεῖ αὐτὸς ὃς ἂν ἀδικήσῃ τὸν ξένον, *ut profanus & impius haberetur, qui Peregrinum violâſſet*, ut habet Scholiaſtes Euripidis *in Helena*, idque,

> ——— πρὸς γὰρ Διός εἰσιν ἅπαντες
> Ξεῖνοι.
> ——— *Quia à Jove ſunt omnes*
> *Peregrini.*

Proin nonnullos dolus malus in illa Rep. gravior τοῦ ξενικοῦ. Ideo autem in hoc genus hominum proclives Athenienſes, tum ut obedientes ſe præſtarent Legibus Διὸς Ξενίου ſeu Ἐξενίου i. e. *Jovis Hoſpitalis* ſeu *Hoſpitis*, qui aram in Cypro quoque habuit, cujus incolæ in Ceraſtas, ob inhoſpitalitatem ſuam verſi finguntur: quique non alio nomine celebratior fuit, teſte *Plut.* & Virgilio *Æn. l.* 1. *v.* 735.

> *Jupiter hoſpitibus nam te dare jura loquuntur*

gratiam, quam cum Mercurio in Phrygia, à Baucide ac Philemone, acceperat, ſic liberaliter rependens: Tum ut patriarum Legum ſe obſervantes teſtarentur, inter quas erat: Τὸν ξένον μὴ ἀδικεῖσθαι. *Ulla Injuria Peregrinis ne inferetur.* Quod ſi fortè contigiſſet, Judices huic rei deſtinati erant, Προξένοι dicti quemadmodum iiſdem ſui erant. qui ſuſtentarent, Πρόξενοι; niſi fortè dicas, hos Inquilinis poſitos, non *Peregrinis* quibuſvis. Namque & in urbe habitare *Peregrinis* licebat, modò artem callerent & τὸ μετοίκιον, viri quidem 12. fœminæ verò 6. drachmas quotannis perſolverent, Iſæus *contra Elpagor*, quod ſi non feciſſent, vendere eos & ad remos dare licebat. Vide Ariſtotelem *Polit. l.* 3. &c. Major adhuc in eodem gente cura fuit τῶν ἰδιοξένων, qui ἀστράγαλον ſeu σύμβολον, i. e. *teſſeram hoſpitii*, à Parentibus Majoribuſque per manus traditam, afferebant. Hos Ξενοδόχοι primum ad cœnam invitabant: *Egredientem ilico è navi adduxit ad cœnam.* Terent. *Heautont. Act.* 1. *ſc.* 2. *v.* 8. 9. Dein cùm ad portam ventum, *tum qui recipiebant tum qui recipiebantur. veniebant ad hoſtium, & ponebant pedem in eo & confirmabant, quòd unus non deciperet alium*, Vetus Diction. Domum ingreſſis proferebant ἀσκὸν ξένιον, ut Euripides ait *in Electra*, *v.* 511. h. e. *lagenam hoſpitalem*, & prius quàm nomen eorum interrogaretur. propinabant ipſi vinum εἰς τὴν ξενίαν τιμῶντες ἀλλ' οὐ τοῖς οἴνοις, ut loquitur *Athenæus*: Ideo autem vinum potiùs, quàm alium huic fini liquorem, adhibebant, quòd eſſet ἀγωγόν τι πρὸς φιλίαν, παραθερμαῖνον τὴν ψυχήν, *conciliaret amicitiam ſtomachum calefaciens*, Idem ibidem. Juxta vinum offerebatur *ſal*. & in nonum diem liberaliter ſuſtentabatur, antequam cauſam adventus rogaretur, Euſtath. *in Homer.* Interim miniſtrabant iis filiæ familiâs, quæ & propriis manibus hoſpitum pedes lavabant. Unde Athenæus, Ἱστορεῖ Ὅμηρος καὶ τὰς κόρας καὶ τὰς γυναῖκας λούειν τοὺς ξένους: ἀρχαῖον δὲ τοῦτο ἔθος. *l.* 1. i. e. *Narrat Homerus, & filias & uxores laviſſe Hoſpites ſolitas: priſci enim hoc moris.* Loca in quibus degebant, Ξενῶνες vocabantur: unde Admetus Herculi. cùm tempore luctus acceſſiſſet, quod turpe viſum & indignum ſacris hoſpitum oculis. adeoque regredi vellet, dixiſſe legitur apud Tragicum *in Alceſt.*

> Χωρὶς ξενῶνές εἰσιν οἷ σ' εἰσάξομεν.
> *Ab altera parte domus cubicula ſunt hoſpitalia, in quæ deducêris.*

Iidem, cùm accumbebant, peculiarem videntur habuiſſe menſam, occaſione loci Euripidis, *in Electra*, *ubi de Oreſte*,

> ——— ——— Ξένια μονοτράπεζά μοι
> Παρέχειν οἴκων.

Tandem & ſæx illis erant in Theatris Κερκίδες ſeu *peculiaria loca* a Sphyromacho primum inſtituta. Contrà ut gratiam Hoſpes rependeret, *Genio* urbis ſeu loci ſacrificare ſolebat, ſolumque oſculo ſalutabat. Ovid. Met. *l.* 3. *v.* 14.

Cad.

Cadmus agit grates peregrinaque oſcula terræ
Figit & ignotos montes agroſque ſalutat.

Et quamdiu in urbe degebat, τοῖς ἐγχωρίοις θεοῖς, *Indigenis Diis*, litabat, ut Alexander M. Trojæ, feciſſe legitur: item ἑστίαις τοῖς κατὰ γῆν, ut Hercules ait apud *Euripid.* i. e. Penatibus. Sic quum reditum parabat, poſtquam ad limites regionis perventum, iterum, oſculò terræ hoſpitali fixò, Genio valedicebat. Ovidius *Met. l.* 13. *v.* 420.

——————— *Dans oſcula terræ*
Troades.

Nec Hoſpitem abire deſiderantem retinere licebat, ut ex Menelai verbis apud Homer. *Od.* ο. *v.* 73. diſcimus,

Χρὴ ξεῖνον παρεόντα φιλεῖν, ἐθέλοντα δὲ πέμπειν.

Abeunti ξείνια δῶρα ſeu τὰ ξείνια, *hoſpitalia munera*, ingerebantur, tum memoriæ ergò, tum ut itineris moleſtiam facilius tolerarer, &c. Vide quoque infrà voce *Vale*. Qui verò *Peregrini* neminem ex civibus habebant, cujus hoſpitiò exciperentur, patuit illis Πανδοχεῖον publicum, quod ſi hoſpitalitas denegaretur, ad Judices itum. Nec ulla cædes *Peregrini* gravior, quem qui è medio ſuſtuliſſet, nemo poterat ἐναγίζεσθαι, ſed aquâ & igni illi erat interdictum. Vide Franc Roſſæum, *Archæol. Attic. l.* 6. *c.* 7. & 8. Interim cum *Peregrinis* jus connubii non fuit, ut ſupra viſum in vocibus *Nuptiæ* & *Pollex*. Nec illis ſaltare in Choro licebat, niſi in Dionyſiis κατ' ἀγρούς, vide ſuprà voce *Chorea*. nec pueris eorum, Gymnaſia frequentare, in hac voce: nec in Foro vendere aut artem exercere, vide ubi de *Manuariis artibus*, nec mortuum laudare, uti diximus, voce *Parentalia*. Addam ξενικὰς τραπέζας, *hoſpitales menſas*, cum deſtinato in hunc uſum cœnaculo, apud Cretenſes, ut teſtis eſt *Athenæus*; Habitus peregrinorum erat, Pileus, Pænula, Calcei, Perones; inprimis, Baculus, Pera, &c. de quibus *paſſim*. Quòd ſi quis peregrè obiiſſet, eorum cineres urnis impoſiti domum mittebantur Ammian. *l.* 19. *Poſt incenſum corpus, oſſaque in argenteam urnam conjecta, quæ ad gentem lnumo mandanda portare ſtatuerat pater.* Hinc Ovid. *Triſtium l.* 3. *Eleg.* 3. *v.* 65.

Oſſa tamen facito parva referantur in urna,
Sic ego, non etiam mortuus exul ero.

Sed de hoc ritu dictum ſuprà in voce *Monumentum* & *alibi* paſſim. De *Peregrinis* Hebræorum, vide Seldenum *de Synedriis veter. Ebræorum l.* 2. *c.* 3. & infrà, voce *Proſelytus*: uti de peregrinorum Romæ, in locis publicis, manſione Caſaubon. *ad Julium Suetonii*, *c.* 39. aliquid etiam, ſuprà ubi de *Papia lege*, & infra ubi de *Porticanis*. Addo ſaltem, apud Vulcatium Gallic. *in Avidio Caſſio*, *c.* 10. vocem denotare, *generis obſcuritatem*. Ita enim is de Pompejano: *Pompejanus gener, & ſenior & peregrinus.* Ubi ſi propriè accipias verba, fuiſſe Pompejanum *peregrinum*, h. e. non civem Romanum, falſum eſt: vel Antonini enim Conſtitutione, cum cæteris omnibus, in Orbe Rom. civis effectus eſt. Firmatur interpretatio ex *Vita* Marci, apud Capitolinum, ubi *grandævus*, *Equitis Rom. filius*, *generè Antiochenſis*, *nec ſatis nobilis*, dicitur. Vide Iſaac. Caſaubonum *ad Vulcatium d. l.* uti & plura ſuprà *Guidones*, *Hoſpes*, ac *Pedepulveroſi*, item infrà ubi de derivatis & compoſitis, ex Græco Ξένος.

PEREGRINUS, Conſul cum Æmiliano, an. Urb. Cond. 97.

PEREGRINUS, Philoſophus gentilis & religionis Chriſtianæ lucri causâ ſimulator, etiam carcerem toleravit, ſed collectâ non parvâ pecuniâ ex eleemoſynis Sanctorum, defecit, *ſatis ſibi*, ajens, *in hoſpitalitate Chriſtianorum*, A. C. 78. Euſeb. *Chron.* Item, Vir pius, Gallos, à Sixto miſſus, in fide confirmavit: unà cum illo ad mortem raptus, A. C. 120. Platina *in vitis Pontif.*

PEREGRINUS Gullielmus, vide *ibi*.

PEREGRINUS Landenbergius, ab Alberto Imperatore Underwaldiis præfectus impoſitus, Henricô Melchtaliô duriter habitô, quippe cui oculos eruit, maximâque bonorum parte multavit, omnium odium ſibi attraxit: ſollicitatâ dein Bomgartii, ruricolæ, uxoris eximiæ pudicitiâ, à marito in balneo cæſus eſt. Stumpf. *in Chron. Helv.* Underwaldii verò non ipſum Præfectum ſed vicarium ejus cæſum memorant. Quidquid horum ſit, Henrici prædicti filius Arnoldus, paternæ injuriæ occaſione, fœderis Helvetii prima cum duobus ſociis fundamenta jecit, A. C. 1307. Simler. *de Rep. Helvet.* &c.

PEREGRINUS Marc. Antoninus, vide *ibi*.

PEREGROSSUS Petrus, vide *Petrus*.

PEREIA, Theſſaliæ regio. *Steph.*

PERENNE auſpicari, dicebatur Romanis, *omnem aquam, quæ ex ſacro oritur, auſpicato tranſiens*, *Feſt.* Vide Joh. Meurſium *Not. ad Lycophr.* & ſuprà, ubi *de Belli indicendi ritu*.

PERENNIS, Præfectus prætorio & Miniſter ſtatus, ſub Commodo Imperatore, auctoritate ſuâ immaniter abuſus: cum tota familia ſua, juſſu Principis, occiſus eſt. Lamprid. *in Comment. c.* 5.

PERENNIUS, præfectus ſub Commodo Imperatore, ejuſque ſatelles crudeliſſimus. Lamprid. Idem cum priore.

PERENOTUS Nicolaus, Burgundus, quantò ortu humili, tantò obſequiis promptior, pervigili induſtriâ artes aulæ, conſiliorum arcana; ſigillum Caroli V. Imperatoris adeptus, functuſque per annos viginti eadem filio Antonino, vide infra, reliquit. Hugo Grot. *Hiſtor.*

PERENOTUS Antonius, Cardinalis Granvellanus, Archiepiſcopus Mechlinienſis Veſuntinus: cum Cardinali Lotharingo, totius Chriſtiani orbis turbo. Veſuntione natus ex Nicolao, filio ferarii fabri, e magnâ authoritate & gratiâ apud Carolum V. Imperatorem per an. 20. nobili, vide ſuprà, Patri ſucceſſit, & rerum adminiſtrationi admotus, eloquiò, ingenii promptitudine, linguarum literarumque peritiâ, dexteritatem plurimis Legationib. obeundis, eidem Imperatori ſe probavit, à quo filio Philippo II. commendatus, tantum effecit, ut Belgicæ res conſiliis ſuis, ſicuti Albani armis, regerentur. Hinc illæ turbæ quibus commotus Rex illum, primarium Margaretæ Parmenſis conſiliarium, in Hiſpaniam revocavit: dein in Burgundiam legatum, mox Romæ electioni Pii V. intereſſe juſſit, porro Neapolis Vice Regem effecit. Tandem, Luſitaniam occupaturus, ipſi denuo in Hiſpaniam vocato, ſummum illius regni credidit. Obiit Hiſpali A. C. 1586. ætat. 70. P. Jovius. *Hiſt. l.* 45. Thuan. *Hiſt.* Bembus *ep. l.* 7. Hugo Grotius *in Annal. Belg.* &c. qui poſtremus de illo: *In eo induſtria, vigilantia, ambitio, luxus, avaritia, bona malaque omnia excedebant.* Item *Ferdinandum Albæ autem & Antonium Perenotum, Atrebatum Antiſtitem patre individuos quondam rerumque maximarum adminiſtros, eodem honore Philippus II. amplexus eſt.* Et paulo poſt: *Sed ut Albani ferum ac ſuperbum, ita ſubdolum Perenoti ingenium, dum Principis magnitudini ſtuderet, nihil ultra perſi b...... , totidem gentes, quos utrumque movere, incuſant: præcipue Germani, qui Landgravii vincula non alii imputantes, amborum potentiam inter præcipuas belli cauſas pratulere, l.* 1.

PERERIUS Benedictus Hiſpanus, Valentiâ oriundus, Jeſuita celebris. Ejus extant *Commentaria ac Diſputationes in Geneſin, de Benedictionibus Patriarcharum, Diſputationes ſelecta, in capita* 15. *priora Exodi Comm. in Danielem, in Johannis capita* 9. *pr. Diſput. ſelecta, in Acta Comm. in ad Romanos Diſput. ſelecta, ut & in* 7. *capp. prima Apocalypſeos.* Quæ Diſputationes omnes unô Volumine ſunt comprehenſæ in fol. Coloniæ 1620. Oper. verò omnia 2. Volum. fol. Coloniæ Agrippinæ, A. C. 1622. Obiit A. C. 1610. *Magni nominis & eruditionis Jeſuita* Montacutio: cui & *Commentaria ejus in Geneſim docta & laborioſa*, vocantur. Guil. Crowæus *Elencho Scriptorum in S. Scripturam.* At *Pererinum*, machinæ jaculatoriæ ſpecies eſt. Vide infra *Petraria*: de Jeſuita autem præfato quoque voce *Benedictus*.

PERES, Hebr. פרס, avis in cenſu immundarum, Levit. c. 11. *v.* 13. & Deuteron. *c.* 14. *v.* 12. eſt Græcis & Vulgato *gryphus*, Samaritano *accipiter*, Hebræis *falco cyanopus*, aliis *Perſica avis*, ſed Bocharto *Oſſifraga*, h. e. illa Aquilæ ſpecies, quæ à *frangendis Oſſibus*, apud Romanos, nomen invenit. Cujus meminit inter alios, Lucretius, *l.* 5. *v.* 1077.

Poſtremo genus alituum variæque volucres,
Accipitres atque oſſifraga &c.

Vide Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 2. *c.* 5. ubi aliquid ſuprà, ubi de *Percnoptere*.

PERESLAVIA, urbs Roſtoviæ, provinc. in Moſcov. media ferè inter Jeroſlaviam ad Boream & Moſcuam ad Auſtrum.

PERETA, Inſul. parva, apud Ravennam Urb. ab ea 12. mill. paſſ. diſtans. *Peream Sigonio.*

PERETUM, Caſtellum Galliæ, vulgò *Peray*, memoratur Orderico Vitali *Hiſtor. l.* 10. ubi caſtella in Cenomanis enumerat, *Majatum*, *Uſilliacum*, *Blevam*, Peretum, *Montem de Nube*, *Sonam*, *S. Remigium de Planis*, *Orticoſam*, *Allerias* &c. apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Majatum*.

PEREZIA Jacobus, vide *Jacobus*.

PEREZIUS Antonius, intimus Secretarius Philippi II. Hiſpan. Regis, cùm ſuſpectum ſe Regi & vim ſibi parari ſentiret, profugit in patriam Aragoniam ibique à Philippo ad Juſtitiam Aragonum provocatus: ſed Philippô à Juſtitia, ad XVII. Virale Collegium, cui Juſtitia quotannis rationem reddere tenebatur, appellante, motus illi orti, qui poſtmodum Aragonici Regni privilegia & libertatem à Majoribus acceptam funditus peſſundedêre, circa A. C. 1592. Qui de re ſic Grotius *Hiſtoriar. l.* 2. *Poſteaquam Regna coière & omnis Hiſpania in Philippum ceſſit per Sacrorum* Inquiſitores *patientia* (Aragonum) *primo tentata eſt*, *& per nova Judiciorum genera, quæ ad aulæ nutum, quàm ad rectè normam moremque veterem, aptabantur: maximè in Antonium Pereſium populi miſeratione, quem Scovedana quondam necis miniſtrum Philippus, ſubtractâ auctoritate, communi facinori reum ſubdebat & Caſtellâ elapſum in hanc regionem vi regiâ perſequebatur; acer odiò, quòd circa amores pro conciliatore æmulum egiſſet. Ita tanta inſtrumenta cum in Leges audacter inſurgerent & fruſtra jus pararetur, armis repugnatum eſt primique motus per vim irriti, mox levi contrà conatu aut diſſimulatione alebantur. Ubi ſidere tumultus cœperant, belli Gallici ſpecie perſuaſa civitas, ut Regis exercitum ſuos per fines —— Tum primoribus trucidatis & qui vere aut manu ad libertatem præiverant, expleta ultio* &c.

PERFECTI, dicti à ſeipſis olim Valentini Diſcipuli, uti docet Irenæus *adv. hæreſes Valentini l.* 1. *c.* 1. *Spiritales, qui perfectam cognitionem habent de Deo, ſemetipſos dicunt. Pſychicos autem — nos qui ſumus ab Eccleſia ——— Quapropter & intimoratè omnia, quæ vetantur, hi ipſorum* perfecti *operantur: De quibus Scriptura confirmat*, quoniam ea qui faciunt, regnum Dei non hæreditabunt. *Nos quidem ——— arguunt quaſi idiotas & nihil ſcientes; ſemetipſos extollunt*, perfectos *vocantes & ſemina electionis.* Item Marcitæ, *ibid. c.* 9. ubi eos ſimiliter ſemetipſos vocare *perfectos* & liberè omnia agere, nullum in ullo timorem habentes, ait. De quorum, aliorumque conſimilium (à Simone Mago ortorum) deteſtabili doctrina vitaque, vide pluribus agentem Joann. Forbeſium *Inſtructionum Hiſtorico Theologic. l.* 1. *c.* 27. *l.* 8. *c.* 2. §. 3. & *l.* 14. *c.* 5. §. 5. de perfectione verò victimarum, in Vet. Teſt. requiſita, ſuprà in voce *Integer Bos*.

PERFECTI, qui & *Conſolati*, gentis Albigenſium, vide ſuprà *Conſolati*, it. infrà ubi de *Salutandi ritu* inter eos uſitato.

PERFECTISSIMATUS, nomen olim dignitatis non mediocris, cujus meminêre Imperatores. *Cod. de nat. lib. l.* 11. *Cod. de quaſt.* Dicebantur autem *Perfectiſſimi*, qui judiciò Principis vel ad præſidatum provinciarum quarundam vel ad aliam adminiſtrationem, promoti fuiſſent. Cujuſmodi erant, *Præſes Arabiæ*

l. 4. *C. Theod. de pom.* & Dalmatiæ à Mariano & Magiſter cenſus 30. *C. de Epiſc. & Cler.* & Primiceri Scriniorum, *l.* 7. *C. de Pal. ſacr. largit. l.* 7. C. *Theod. de privil. eorum qui ſacr. Pal. mil.* & olim Duces, auctore Marcellinô *l.* 21. Cujacius *ad L. de perfectiſſimos dignit.* Non enim omnes provinciarum Præſides Clariſſimi fuêre, ſed & *Perfectiſſimi* quidam, prout provinciæ dignitas exigebat. Alciatus ex vetuſtiſſimis monumentis putat, Tarraconenſis tantùm Hiſpaniæ ac Norici Præſides, fuiſſe *Perfectiſſimos*, quod duabus literis deſignatum *V. P.* Sed & Libyæ Proconſuli hunc titulum tribui conſueviſſe, docet Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* ex Auguſtin. *Ep.* 68. Græcè Διασημότατος hic titulus honorarius dicitur, in *Gloſſ. Græco-Lat.* & apud Euſebium *l.* 10. *c.* 6. Vide qui de eo copioſè egerunt. Pancirollum *ad Not. Imp. l.* 1. *c.* 3. Cujacium, Valeſium *ad Ammianum*, Jac. Gotofredum *ad Cod. Theod. l.* 1. *tit.* 37. & Juſtinian. *l.* 12. *tit.* 32. &c.

PERFICA, & PERTUNDA, has Deas ſtatuerunt antiqui: hanc quidem, quod in cubili præſto eſſet, dum virginalem ſcrobem effoderent mariti: illam, quòd voluptates perficeret inoffenſâ dulcedine.

PERFORACULUM, τρύπανον Græcis, à *perforare*, τρυπᾷν, propriè de gemmis. Solinus *c.* 52. *Quartus*, (loquitur de variis adamantum ſpeciebus) *in metallis ferrariis legitur, pondere cæteros antecedens, non tamen & poteſtate: Nam & hi, & qui in cupro deprehenduntur frangi queunt, pleræque etiam adamante alterô perforantur: at illi quos primò ſignificavimus, nec ferrô vincuntur, nec igne domantur.* Et Plin. *l.* 37. *c.* 4. de Siderite adamante. *Nam & iſtibus frangitur, & aliô adamante* perforari *poteſt, qui è Cypro venit.* Nempe lapis in Cypro fuit, quô adamantes ac reliquæ gemmæ ſcalpebantur, quæque ferro reſiſtebant, hujus lapidis ſculpturæ cedebant: quem proin videntur quidam *adamantem* appellâſſe, à duritie, uti ferrum ipſum ἀδάμας ab eadem ratione dictum eſt. Eôdem alius adamas perforabatur. Quemadmodum Armeniô quoque lapide, non ſolùm ſcalpebantur aliæ gemmæ, ſignaculis faciendis, ſed etiam perforabantur. *Stephanus* de Armeniis, πεπίζονται δὲ λίθον τὸν γλύφοντας καὶ τρυπῶντας τὰς σφραγῖδας, *Lapidem mittunt, quô gemmæ ſcalpuntur ac perforantur.* Et quidem, quot filo ad monilia inſerere & collô ſuſpendere volebant, eas *perforabant*; quod, uti dictum, Cyprius adamas, & adhuc melius Armenius lapis faciebat. Uti verò τρυπᾷν de gemmis Plinius *perforare* vertit: ſic margaritæ ἀτρύπητοι καὶ τετρυπημέναι, *imperforata* & *perforatæ*, apud *Myrepſum*. De quarum illis, Auctor *vitæ Alexandri*, ἀτρυπήτων μαργαριτῶν ἐμπλέως, *Imperforatarum margaritarum ſacculos vel ciſtas.* Malè enim vetus verſio, *monilia*, quaſi legeret ὅρμους: Atque monilia non poſſunt fieri ex margaritis non perforatis. Sed nec benè *extricata* iſtiuſmodi margaritæ redduntur; ſic enim Juriſconſultis dicuntur, non quæ pertuſæ nunquam, ſed quæ ex filo ſeu linea, cui intricatæ & inſertæ fuerunt, ſunt extricatæ. Illæ lineæ ſeu filo margaritarum conficiendo, inſerviebant, de quo ſuprà: ſed & tunicis veſtibuſque inſerebantur. Quod tamen Plinii ætate nondum factum, quâ pretioſiſſimæ veſtes auro ſolum intexi & ſegmentis aureis diſtingui ſolebant: in *Hiſtoria* demum *Auguſta* veſtium gemmis ac margaritis conſertarum, mentione occurrente; quas πέπλας καταμαργάρους vocat Conſtantinus Manaſſes,

Χρυσοϋφεῖς, τιθῆσι πέπλους καταμαργάρους.

Sindones μαργαριτίδας Auctor Periplî Maris Rubri: Ἐν δὲ πορεύεται καὶ αὐτῆς τ' Ἠπειδόν συλλεγόμενον πιννικὸν, Φέρονται δ' ἐξ αὐτῆς σινδόνες μαργαριτίδες λεγόμεναι: Ubi *ex pinnico*, i. e. *margarito pertuſo* ſeu perforato, *tunicas margaritides*, h. e. καταμαργάρους, *margaritis conſertas*, fieri conſueviſſe docet. Imò pro ratione *foraminum*, pretium margaritis ſtatui, memorant nonnulli; dicentes, Mercatores earum regionum, in quibus captura margaritarum celebratur, ex ære diverſa habere inſtrumenta, majoribus aut minoribus foraminibus pertuſa, per quæ colentur margaritæ ſicque illis pretium fiat. Nam quæ per inſtrumentum minoribus cavernis *perforatum* tranſmittantur, iis ſuum pretium poni, & pondere, non numerô, venire; quæ per majora, ſuum & his pretium, atque ita deinceps, pro foraminum magnitudine, annonam earum augeri. Viliſſimas addunt omnium eſſe, quæ *perforari* pro parvitate non poſſint &c. Hinc igitur *Perforaculum*, τὸ τρύπανον, quod ſermo corruptus dixit, *furfuraculum*. *Gloſſa* Iſidori, *furfuracula, terebra.* Quæ tamen diverſa; unde & Græci diſtinguunt, τρύπημα & τρύπανον. Hinc reſtituendus Arnobius *l.* 6. *Ex incudibus & malleis nata, tornis raſa, diſcabinata de limis, ferris, furfuraculis, aſciis ſecta* &c. ubi hactenus lectum nullô ſenſu, *furfuribus faculeis.* Fortean autem *furfuraculum* dixêre, quòd furfures in ligno perforando faciat, h. e. ſcobem furfuribus ſimilem. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1101. & ſuprà *Cyprius lapis*, it. voce *Peninum*.

PERFORANDI Aurem ritus, apud Hebræos olim aliosque uſitatus, vide ſuprà *Aurem perforandi ritus.*

PERFUNDERE, in *Summula* Raymundi Ordin. Prædicatorum,

Infirmus vel abortivus baptiſmatis undâ
Ter perfundatur, *ne non merſus moriatur,*
Si glaciata ſit hæc, formam teneas modò dictam &c.

eſt aliquem *tingendo* non *mergendo* Baptizare. Car. du Freſne *Gloſſar.* in hac voce, ut & in *Clinicus* & *Superfuſio*.

PERFUSUM Sagulum, apud Trebellium Pollionem *in Trig. Tyr. c.* 30. ubi de Zenobia, *Poſt Odenatum maritum Imperiali ſagulô perfuſô per humeros habitu*; Salmaſio eſt ſάγον χλαμύς. *Perfuſam certè purpura veſtem* Latini dicunt τὴν πορφυροβαφῆ. Virgilius:

Perfuſamque *oſtro veſtem* ———

Idem, *l.* 5. *Æn. v.* 111.

——— ——— *Et oſtro*
Perfuſæ *veſtes, argenti aurique talenta.*

Sic *perfuſum auro*, τὸ χρυσόπαστον: *Perfuſa auro patina*, apud Anaſtaſium, ſunt quæ Græcis χρυσόπαστα. Hinc itaque *Perfuſa veſtis* & *perfuſum ſagulum*, ut Græci βαπτὸν ἱμάτιον appellant. Βαπτὸν autem colorium & variis coloribus pictum veſtimentum, quod alias ἄνθινον dicunt. *Heſychius*, ἄνθινον, ἀνθηρὸν, βαπτόν. Ariſtophanes,

Οὐδ' ἱμάτιον βαπτὸν ἀμπέχει ποτ' ὀρθὸν οὐδὲ ποικίλον.

Sic tunicas Gallorum verſicolores, βαπτοὺς χιτῶνας vocat *Diodorus*, *Strabo* βαπτὰς ἐσθῆτας, de Gallorum veſtitu: Περὶ δὲ τοῖς ὑποχρύσοις καὶ τοῖς χαρακτοῖς ψέλια, τὰς ἐσθῆτας βαπτὰς φοροῦσι καὶ χρυσοπάστους. Ubi ſic vocat virgata & verſicoloria eorum ſagula, βαπτὰ, quod ad verbum eſt *perfuſa*. Imperiale ſic ſagulum *perfuſum* Zenobiæ, quæ Didonis habitu ornata erat, tribuit auctor, quòd non ſolùm purpureum eſſet, ut ſunt Imperialia ſagula, ſed etiam pictô limbô variegatum, ut illud, quô Dido apud Poetam ornatur, *Æn. l.* 4. *v.* 137.

Sidoniam pictô chlamydem circumdata limbô, &c.

Salmaſ. *ad Trebellium d. l.*

PERGA, & PERGE, Pamphyliæ in Piſidia oppid. ab Attalia urbe 70. mill. paſſ. & ora maris Pamphylii in Boream recedens. Verſus Antiochiam Piſidiæ, 35. juxta Cataractem fluv. Hic erat Dianæ templum, de quô Cicer. *Verr.* 3. quæ inde *Pergæa*, teſte Melâ, *l.* 1. *c.* 14. *Pergaſia* verò teſte *Stephanô*, dicebatur. Dionyſ. *v.* 854.

Ἄλλαι δ' ἑξείης Παμφυλίδος εἰσὶ πόληες
Κώρυκος, Πέργη τε καὶ ἠνεμόεσσα Φάσηλις.

Pergi hodie dicitur *Sephiano*. *Nic. Lloydius.* Salmaſio non ad Cataracten, ſed ad Ceſtrum fluv. ſita hæc Urbs, 60. ſtadiis à mari per flumen aſcendenti; unde eam maritimam facit *Scylax* & ἐν τῷ παράπλῳ Lyciæ ponit, ut & Aſpendum, in paraplo Pamphyliæ, quæ & ipſa ad Eurymedontem ſita, ſed à mari longiuſculè, flumen aſcendentibus, eôdem, quô Perge, intervallô. *Ptolemæus* utramque hanc urbem ἐν τῇ μεσογείᾳ recenſet. & revera ſunt, ſed maritimæ etiam cenſendæ, propter τὸν ἀνάπλουν, quô è mari per flumen adiri poſſunt. A *Perga* igitur, quæ ad Ceſtrum, Scylax Pamphiliæ παράπλουν auſpicatur & primam in eo urbem ad Ciliciam tendenti numerat Aſpendon &c. Salmaſius *d. l. p.* 780. E quo hoc unum addo, veteres quidem Geographos, Pamphyliæ oram ab Aſpendo auſpicatos Corycum, Pergam & Phaſelidem Lyciæ tribuiſſe: at recentiores hæc eadem oppida Pamphyliæ adſcriptum iviſſe, *Ibid.*

PERGAMA, vide PERGÆA.

PERGAMA, num. plural. arces Trojanæ, quæ quoniam altiſſimæ erant, omnia alta ædificia *Pergama* ſunt appellata, teſte Serviô, *ind.* 1. *Æn. v.* 99. Item locus Cretæ, ubi Lycurgi ſepulchrum. *Plut.*

PERGAMENA Charta, impropriè ſic dicitur, cùm membrana potiùs dicendæ: Unde Charta à Membranis ſeparatur, *l.* 9. §. 1. *ff. de acquir. rer. dom.* §. *Litera Inſt. de rer. diviſ.* ac planè, Chartas ſupprimente Ptolemæô, Membranas Pergami repertas Liv. ex Varrone tradit, *l.* 13. *c.* 11. Chartæ enim olim ex papyro confectæ, hodie ex concerptis contuſiſque linteis: Membranæ verò ex pellibus coriove animalium, Pergami primùm paratæ ſunt, unde hodieque illis originis nomen. Joh. Laurentius *in Phædrum l.* 5. *fab.* 5. *v.* 43.

Particulo, nomen Chartis victurum meis.

Ita quoque Iſidorus *Orig. l.* 6. *Pergameni Reges cùm chartâ indigerent, Membranas primi excogitaverunt: Unde &* Pergamenarum *nomen hucuſque tradente Poſteritate ſibi ſervatum eſt.* Sed hanc opinionem tum *in Originum libris*, tum *in de Arte Gramm. l.* 1. *c.* 38. eruditè refellit Voſſius. Membranarum enim uſum antiquiſſimum, Græcorum indicat illud, ἀρχαιότερον διφθέραι: & Perſicos Annales in membranis ſcribi ſolitos, ex Ctelia, Diodor. Sic. docet *l.* 2. ac membranaceos fuiſſe libros, quos Eleazarus, Pontifex Judæus, miſit Ptolemæo, teſtatur Joſephus *Antiqq. Judaic. l.* 12. Verius illud, cùm multis ante Attalicos Reges ſeculis, alii in ſcribendo membranis, alii papyrô Ægyptiâ uterentur, ortâ inter Reges Pergamenos & Ægyptios circa Bibliothecas æmulatione, papyrum Ægyptiam fuiſſe à Ptolemæo Epiphane vel alio, ſuppreſſam: eoque ſeu Attalum ſeu Eumenem membranas majori præparâſſe induſtriâ, idque copiâ tantâ & arte, ut inde alias etiam in terras mitterent, eâque occaſione inde *Pergamenarum* nomen acciperent. Quô ſenſu capiendus B. Hieronymus *Ep. ad Chromatium*, ubi ait: *Chartam defuiſſe non puto, Ægyptô miniſtrante commercia: & ſi alicui Ptolemæus maria clauſiſſet; tamen Rex Attalus membranas à Pergamo miſerat, ut penuria chartæ pellibus penſaretur. Unde &* Pergamenarum *nomen ad hunc uſque diem*, &c. Vide quoque Voſſium *de Orig. & Progr. Idolol. l.* 3. *c.* 70. & ſuprà *Membrana*. *Pergamenum cum penna & atramentario* de terra levandi formula, frequens in *Chartis* Sabaudiæ Ducum, apud Guichenonum, quâ indigitatur donatorem ſponte nec coactum donationem ſuam facere, *pergamenum* tradendô in manus Notarii, uti videre eſt apud Car. du Freſne *Gloſſar.* vide & ſuprà *Inveſtitura*. Indidem *Pergamentarius*, apud Adalardum in *Stat.* Corbej. *l.* 1. *c.* 1. Officium in Monaſteriis, qui *pergamena* parabat &c.

PERGAMIA, locus Cretæ, ubi Lycurgi ſepulchrum. *Plut.* Plinio *l.* 12. *c.* 4. *Pergamum*.

PERGAMUM, urbs Thraciæ mediterranea *Ptol.*

PERGAMUS, arx ſumma urbis Trojanæ. *Heſych.* Πέργαμος, ἡ ἀκρόπολις Ἰλίου.

PERGAMUS, urbs Troadis, ſeu Myſiæ mediterranea ad Caicum fluv. diu ſub Attalicis regibus fortunata, caput exigui regni quod an. circiter 470. Urb. Cond. ſub Philætero, Lyſimachi Thraciæ Regis ærarii præfecto, inchoatum, ſuccedente ipſi nepote Eumene I. tranſiit ad Attalum I. regem, qui regnavit Ann. 44. Ei Eumenes II. ſucceſſit, per an. 42. Hunc Attalus II. frater ex-

excepit, per an. 41. velut tutor Attali qui improlis defunctus, An. 621. Urb. Cond. populum Romanum hæredem inſtituit. Sic poſteà Romanorum provincia fuit, expugnata à Muſlimo Saracenorum Præfecto, etſi cives crudeli facto ſe ad defenſionem obſtrinxiſſent. A. C. 718. Apud hanc chartæ uſus inventus eſt, quæ nunc quoque vulgò *Pergameno* dicitur; ab Attalo, ut *Ælianus*; vel ab Eumene, ut *Plinius* ait, condita, & Galeni patria. Fuit olim Epiſcopalis ab Archiepiſcopo Epheſino, dein Metropolitana. In hac urbe Æſculapium medicinam exercuiſſe, ibique officinam habuiſſe Lucianus *in Icaromenippo* tradit. Martial. *l.* 9. *Epigr.* 17. *v.* 1.

Conſilium formæ ſpeculum, dulceſque capillos
Pergameo poſuit dona ſacrata Deo.

Erat Pergami pavimentum, opus Zenodoti præclarum, *Varro.* Hic Carpus, Paphylus & Agathonica paſſi, A. C. 170. Euſebius, *l.* 5. *c.* 2. *&* 3. Hodie *Pergamo*, teſte *Sophiano*. Strab. *l.* 13. Plin. *l.* 5. *c.* 30. *l.* 13. *c.* 11. Juſtin. *l.* 23. *c.* 2. Polyb. *l.* 5. Pancirollus *de mirab. part.* 2. *tit.* 13. *Nic. Lloydius.*

PERGANTIUM, urbs Ligurum. *Steph.* Nunc *Berganſon*, ex adverſo S*t*œchadibus Inſul. Hucuſque enim Liguria protendebatur. Hodie eſt oppid. cum arce munita, in ora litterali provinc.

PERGASE, vicus in Erechtheide tribu *Steph.*

PERGOLA, olim *Strangoli* dicta, arx eſt in Naxo maris Ægei inſula; apud eam templum eſt ampliſſimum, Baccho erectum, cujus ſtatua marmorea affabrè facta adhuc ibi ſpectatur. *Nat. Met.*

PERGULA, apud Ulpianum *in l. hæres.* §. 2. *de Judic.* ut tradit Cujacius *l.* 11. *Obſerv.* 13. *in fin.* eſt exedra anguſta, in ſuperficie aliqua ædium, ut *Gloſſa* Antiquorum explicant. ἐκθέσεις, ὑπέρ ἐργα, ὑπερῷον. Tertullian. *adv. Valent. Cœnaculis in ediculorum diſpoſita forma, aliis atque pergulis ſuperſtructis.* In ea plerumque merces venales diſpendebant, & inde *l.* 54. *pen. ff. de his qui dejec. vel. effud. Cùm pictor in pergula clypeum vel tabulam expoſitam habuiſſet:* ubi etiam *Pergulam* ὑπερῷον *Baſilic.* exponunt. Et in *l. ult. Cod. de excuſ. artif.* privilegium hoc Pictoribus datur, ut *pergulas & officinas* in locis publicis obtineant. Unde illud Lucili Sat. apud Lactantium:

Pergula Pictorum, veri nihil, omnia ficta.

At *Budæo*, *Pergula* pars eſt domus exporrecta & propendens, ejuſque generis, quas *Solientes* Artifices noſtri appellant. Præterea apud Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Etiam in geſtationibus & deambulationibus locum habuiſſe *Pergulam*, eòque ſignificatu vocem hanc uſurpâſſe Plinium MS. codicis beneficiò ſe deprehendiſſe, ait Briſſonius. Apud eum ſiquidem *l.* 14. *c.* 1. ubi vulgò legitur, *Subdivales deambulationes umbroſis operculis opacas*, vetus optimæ notæ codex habet, *Subdiales inambulationes umbroſis pergulis opacat*, apud Eund. Apud Anaſtaſium in *Gregorio* II. & *Leone* III. apud Guilielmum Biblioth. in *Stephano* VI. trabeculam vox ſignificat, in ædibus ſacris, à qua lychnuchi pendent, ut alia omittam. Inprimis verò celebres ſunt *Pergulæ* Magiſtrales, quæ occurrunt apud Flav. Vopiſcum *in Saturnino*, *c.* 10. *Nam & in Africa, Rhetoricæ operam dederat, Romæ frequentaverat* Pergulas *Magiſtrales.* Ubi *Pergulas* illas non fuiſſe celebrium Doctorum, ſed Magiſtrorum è trivio, Vir eruditiſſimus Caſaubonus contendit. Sed falli eum ait Salmaſius contraque pertendit, in iſtis *Pergulis* publicè docuiſſe Grammaticæ Rhetoricæque Magiſtros, aliarumque Artium, quæ *Liberales* indigitantur, Profeſſores, etiam qui de publico ſtipendium accipiebant. Quales *Pergulas, Publicas Magiſtrationes* & *Publicas cellulas*, dici videmus in *l.* 3. *Cod. Theod. de ſtudiis liberalibus urb. Conſtantinopol.* his verbis: *Univerſos, qui uſurpantes ſibi nomina Magiſtrorum, in publicis magiſtrationibus cellulisque collectos undecunque diſcipulos circumferre conſueverunt, ab oſtentatione vulgari præcipimus amoveri.* Quibus autem publicè profitendi facultas data non erat, hi, intra domeſticos parietes, ſuis tantùm Diſcipulis privatim vacabant, nec in *Pergulis* publicis docebant. Vide *d. l. ibid. tit.* De Picturæ Profeſſoribus, diximus ſuprà. Mathematici ſimiliter, quibus aliquando etiam profitendi publiceque proponendi Romæ copia conceſſa eſt, in *Pergulis* ſtudia ſua exercebant & reſpondebant: meminitque *Mathematicæ pergulæ* Suetonius in *Auguſt. c.* 94. *in ſeceſſu Apollonia Theagenis Mathematici pergulam comite Agrippa aſcenderat.* Aſcendebantur enim *Pergulæ*, unde ὑπερῷα apud Vet. *Gloſſarii* Auctorem. Grammatici *Pergulæ* mentio, apud eundem Sueton. *l. de illuſtr. Gramm. c.* 18. ubi de Craſſitio loquens, *Hic*, ait, *initiò circa ſcenam verſatus eſt, dum Mimographos adjuvat: deinde in* Pergula *docuit, donec Commentariò Smyrnæ editò adeò inclaruit, ut hæc de eo ſcriberentur.* Nec verum eſt, quod alter Vir doctiſſimus ſcripſit, pauperes Grammaticos, quibus in ædibus habendæ Scholæ poteſtas non erat, in *Pergulis* docuiſſe. *Pergulæ* erant cellæ publicæ, in quibus omnium Artium Doctrinarumque Profeſſores publicè docebant &c. Sed & cellæ publicæ Meretricum ſic dicebantur, teſte Plautò, *Actu* 1. *ſc.* 2. *v.* 79. *Te ego ipſam cullico crux faciam deportari in Pergulam* &c. Salmaſ. *ad Vopiſc. loc. cit.* In Eccleſia Græca Πέργυλα, ex Latin. *Pergula*, itidem dictum eſſe locum aliquem editum, ambonì ſimilem, è quo varia promulgari ſolita, docet Cl. Suicerus *Theſaur. Eccleſ.* voce Πέργυλα.

PERGUS, lacus Siciliæ apud Ennam urb. ubi à Plutone raptam eſſe Proſerpinam fabulantur. Claudian. *l.* 3. *de Raptu*, *v.* 112.

Haud procul inde lacus (Pergum dixêre Sicani)
Panditur; & nemorum frondoſò margine cinctus
Vicinis pallèſcit aquis. Admittit in altum
Cernentes oculos, & latè pervius humor
Ducit inoffenſos liquido ſub gurgite viſus:
Imaque perſpicui prodit ſecreta profundi.

Pergusam vocat Ovidius *Met. l.* 5. *v.* 385.

Haud procul Ennæis lacus eſt à mœnibus altæ
Nomine Perguſa. ———

Ita vulgo creditum. Verùm de Perguſa nugæ ſunt, inquit vir doctiſſimus Nic. Heinſius, qui totum locum ſic excudi voluit,

Haud procul Hennæis lacus eſt à mœnibus altæ,
Nomine Pergus, aquæ, non illo plura Cayſtros
Carmina cygnorum labentibus audit in undis.
Silva coronat aquas, cingens latus omne, ſuiſque
Frondibus, ut velo, Phœbeos ſubmovet ignes.
Frigora dant rami, Tyrios humus humida flores,
Perpetuum ver eſt.

Pereus dicitur *Jul. Firmico. Lago di Goridan*, hodie, *teſte Laurent. Anania. Nic. Lloydius.*

PERIADA, Urbs Eubœæ, *Strab.*

PERIALLA, antiſtes mulierum apud Delphos vaticinantium; ætate Cleomenis.

PERIANDER, Corinthiorum Rex, unus è 7. Sapientibus, Cypſelo patri in regno ſucceſſit, 38. Olymp. regnavitque ſat diu. Rogatus, cur in tyrannide perſeveraret, cùm eſſet ſapiens, reſpondit: *Et ſponte & invitum cedere, periculoſum.* Crudeliter igitur, & magnâ ſuſpicione agebat, ſtipatus ſemper militibus, otioſos in foro & oſcitantes uſque formidans; Quapropter continuò erat in bellis, navalibus præſertim: Bellicoſus enim erat. Dicitur & Iſthmum perfodere voluiſſe; & uxorem adeò dilexiſſe, ut etiam cum mortua concubuerit. Vide Diog. Laërt. *in ejus vita.* Domeſticis malis afflictus, obiit Olymp. 48. an. regni 44. Voluptatem fluxam, gloriam immortalem eſſe, dixit: neque firmiores excubias benevolentiâ civium eſſe, agnovit, *Ariſtot. Pol. l.* 5. *c.* 11. Euſ. *Chron.* Pater erat duorum filiorum, *Cypſeli* ἄφρονος, *mente capti*, ac proin rebus gerendis inidonei, & *Lycophronis*, à Corcyræis interfecti. Vide Joh. Marſhamum *Canone Chron. ad Sec.* XVII. Eum in tyrannide excepit Pſammetichus, quem vide.

PERIANDER, Ambraciæ tyrannus, ab exoleto ſuo occiſus, quod eum inter pocula interrogâſſet, num ex ſe gravidus factus eſſet. Ariſtot. *l.* 5. *Polit. c.* 19.

PERIANDYNI, apud Theophraſtum *Hiſtor. Plantar. l.* 9. *c.* 18. ubi de aconito. Φύεται δὲ πανταχῆ, κ᾽ οὐκ ἐν Ἀκόναις μόνον, ἀφ᾽ ἧς ἔχει τὴν προσηγορίαν. αὕτη δ᾽ ἐςι κώμη τις τῶν Περιανδυνῶν, *Naſcitur autem ubique, neque in Aconis ſolùm, unde ei nomen; eſt hæc autem civitas Periandynorum.* Lege *Mariandynorum*, nuſquam enim alibi, *Periandyni* hi comparent. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 831. ut & ubi de *Mariandynis.*

PERIAPTA, Græca vox Περίαπτα, aliter περιάμματα, à verbo περιάπτω, *appendo*; interdum ἐξαρτήματα, eâdem notione; etiam ἀποτρόπαια, ab ἀποτρέπειν, *amoliri*, unde Latinis *Amoleta*, vulgò *amuleta*: remedia dicuntur, quibus collo annexis Medici Magi morbos fugare conantur. Medici enim Magi cùm triplices ſint, juxta Voſſium: Quidam toti ſunt in occultis naturæ proprietatibus indagandis & earum operationibus promovendis; Alii verbis, characteribus & cerimoniis medendi efficaciam tribuunt; Alii initò cum Spiritibus commerciò, morbis auxiliantur: duo poſteriora Magiæ genera, *Medicinæ* nomine indigna, imò planè nefaria ſunt. Primum verò Naturâ nititur, quæ Deum Auctorem habet; atque huc περίαπτα quædam quoque pertinent, quæ nempe ob ſympathiam vel antipathiam occultâ proprietate proſunt: Diſcoridi ἀνεπιλόγιστα dicta, h. e. *ejuſmodi, ut eorum rationem reddere nequeamus.* Aliqua enim occultam habere facultatem, quâ, de collo pendentia, ubi incaluerint à corpore noſtro, profluvia quædam, nobis neſcientibus, effundant, cutique noſtræ vel ori etiam ac naribus afflent, eòque pactò morbis variis proſint, dubium nullum eſt. Nec pro diabolicis ſtatim habenda, quorum rationem ipſi perſpicere non poſſumus; nam nec notum nobis, cur magnes, niſi alliò illitus ſit, ferrum trahat. Cur patinæ aquâ plenæ impoſitus, utcunque milles patinam verſes, quieſcens ſemper frontem verſùs Arcticum vertat polum? &c. Gerh. Joh. Voſſ. *de Philoſophia c.* 8. §. 12. Unde apud Scriptores etiam valde pios, ut Piſidem & recentiores Medicos Græcos, reperiuntur *Periapta* è lapidibus multa, ſimiliaque alia ἐξαρτήματα, quæ naturalia potiùs, quàm magica remedia, ſunt cenſenda. Vide Pſellum *l. de lapid.* Interim, quia plerumque abuſus acceſſit, & amuleta iſta cum magicorum verborum ſuſurro adhiberi ferè conſuevêre, meritò vanitatem hanc omnium ſeculorum Sapientes damnaverunt. Nota quartanæ ſanatio, per ABRACADABRA chartæ inſcriptum & collo appenſum, apud Q. Serenum Sammonicum, ut alia omittam: cujuſmodi amoleta licèt præſtarent, quod pollicentur, ſatiùs nihilominus fore, ut morbò obeamus, quàm ſic recuperemus ſanitatem, graviter monet Chryſoſtomus. Hinc, apud Æl. Spartian. in *Antonino Caracalla*, *c.* 5. *Damnati* leguntur, *& qui remedia quartanis tertianiſque collo annexa geſtarent*; ubi mirum alicui videatur, adeò ſeverè in hujuſmodi homines ab eo Principe omnium primo fuiſſe animadverſum, quem curioſis artibus deditiſſimum fuiſſe, teſtibus *Dione* & *Herodianò* conſtat, inquit Salmaſ. At hæſit diu in animis veter. Chriſtianorum etiam hujuſmodi remediorum approbatio & ſtudium. Quam ob cauſam modò laudatus Eccleſiæ Doctor aliique Viri pii & ſancti graviſſimè in eos ſunt invecti, qui more paganicò περίαπτα annecterent: extantque de horum pœnis Canones non pauci in antiquis Patrum Conciliis. In *Homil.* autem 8. *ad Coloſſ.* non dubitat Chryſoſtomus, comparare aliquatenus martyrio hujus vanitatis contemtum: Ἐννόει, inquiens, τὸ παιδίον, οἷα ἐκεῖνοι

ἐπῃδάς τινας περιέχον αὐτοῦ λογίζεται; adeò tum erat in plebis Chriſtianæ animis ἐνεργεῖας hic morbus. Quam ſententiam pluribus idem tractat in 6. earum quas ſcripſit *contra Jud*. Et tamen vigebant Principum Chriſtianorum *LL*. quibus cùm hoc genus, tum aliæ omnes ſpecies vetitarum artium coercebantur: qua de re multa Amm. Marcellin. *l*. 29. in rebus Valentiniani ac Valentis. *Lib*. autem 19. ſcribit idem, de Conſtantii temporibus: *Si qui remedia quartanæ vel doloris alterius collò geſtaret, ſive per monumentum tranſiiſſe veſpere malevolorum arguerëtur indiciis, ut veneficus proscribebatur, vitæ capitis interibat* &c. Salmaſ. *ad Spartian. d. l.* Vide quoque ſuprà, voce *Jaſpis*, item *Abracax*, *Amuleta*, *Galbea*, *Haſſus*.

PERIARCHON, titulus libri cujuſdam Origenis περὶ Ἀρχῶν, *de Principiis*, qui liber, malâ fide à Ruffino in Latinum ſermonem tranſlatus, non paucis impoſuit: donec Hieronymus, novam verſionem orſus, prioris nævos detexit. Damnata autem verſio Ruffini eſt, in Concilio Alexandrino, cui Theophilus Patriarcha præſedit. Dominicus Macer *in Hierolex.*

PERIARCHUS, Lacedæmoniorum navarchus, in bello Corinthiaco Olymp. XCVI. annô ſecundô. Diodor. Sic. *l*. 14. *f*. 441. Cecidit in conflictu navali, ad Phyſcum Cherroneſi.

PERIBARIDES, proprium apud Veteres Ancillarum calceamentum. Balduin. de *Calceo*.

PERIBOEA, Eurymedontis Gigantis filia, ex qua Neptunus Nauſithoum ſuſcepit, Alcinoi patrem. Homer. *Od*. 7.

PERIBOETOS, Græcis Satyrus dictus eſt, Praxitelis manu factus, apud Plin. *l*. 34. *c*. 8. Græcè περιβόητος, *multorum famâ celebratus*.

PERIBOLUS, Rhodiorum vicus, juxta Byzant. *Rodoc. in Gyllio.*

PERIBOLUS, Græcè Περίβολος, dictus olim propriè eſt, certus agri modus, circùm templa vacans, vitibus arboribuſque conſitus & murô clauſus, Deoque, cujus id Templum erat, dicatus & Sacerdotum uſibus proficiens. Περίβολον τοῦ ναοῦ. Auctores Græci frequenter dicunt. Ælian. *Hiſtor. l*. 17. *c*. 47. Οἴκων ἐν τῷ τοῦ ναοῦ περιβόλῳ τινδοτε, ἔμπλεως καλλῶς τρέφεσθαι φασι. Latini *Templi conſeptum* vocant. Appulej. *l*. 11. *Ædibuſque conductis intra conſeptum Templi Larem temporarium mihi conſtituo*. Arnob. *l*. 6. *Daeras & immanandus fratres, in Eleuſino conſepto, quod civitati ſubjectum eſt*; Græcè Clemens habet, Ἐν τῷ περιβόλῳ τοῦ Ἐλευσινίου. Locus nempe conſeptus erat & murô clauſus, ſed ſine tectô & *ſacer*, unde *Sacellum* quoque Latinis. *Feſtus: Sacella dicuntur, loca Diis ſacrata, ſine tecto.* Poſtmodum de ipſo Templo vox uſurpari cœpit, Salmaſ. *ad Solin. p*. 10. Sed & περίβολος *Straboni* conditorium vocatur Alexandri M. quod in medio fuit Alexandriæ urbis. Qui eximius honor apud antiquos. Sic Forum Antiochiæ, Germanici; Megarenſium, Corœbi; Magneſiorum, Themiſtoclis, alia aliorum mauſoleis ſtatuiſque olim ſuperbiebant. Vide Jo. Kichmannum *de Funer. Rom.* & ſuprà voce *Conditorium*. Apud Scriptores citerioris ævi, vox ambitum ædis itidem notat, maximè ſacræ. Continebat autem Eccleſiæ peribolus *cellulas, domos, hortulos, balnea, areas, atque porticus*, ut diſcimus ex *Conſtitutione* Theodoſii & Valentin. *de his, qui ad Eccl. confug.* ubi Περίβολος Ἐκκλησιαστικὸς dicitur: intra quos limites his, qui ad templum confugiebant, vitæ immunitas erat, &c. Apud Papiam *Peribolus* eſt *xyſtus ſeu porticus*. in Saxon. *Gloſſar*. Ælfrici, *Pagus* ſeu *Comitatus*, Car. du Freſne *Gloſſar*. Apud Græcos recentiores Περιβόλια, idem ſunt quod παράδεισοι, *vivaria*, Barbarè *brolia*, Gall. *breuils*. Ita enim legimus, apud Luitprandum Cremonenſ. Epiſcopum in *Legat*. ad Nicephorum Phocam Imperator. Conſtantinop. A. C. 968. *In Umbriam* (L. Selymbriam) *qui eſt locus XVIII. M. Conſtantinopoli diſtans, Nicephorus me accerſiri jubet, &c. Et me interrogavit, ſi vos perivolia* (περιβόλια) *i. e. brolia? vel ſi in perivoliis onagros, vel cætera animalia, haberetis. Cui cùm vos brolia, & in broliis animalia, onagris exceptis, habere affirmarem, Ducam te, inquit, in noſtrum perivolium, cujus magnitudinem & onagros, i. e. ſylveſtres aſinos te vidiſſe miraberis.* Et paulò pòſt. *Occurrunt mihi commiſti capreis, quos ipſi dicunt, onagri. Sed quæſo, quales onagri? Quales ſunt Cremonæ domeſtici. Color idem, forma eadem, auriti itidem, vocales ſimiliter cùm rudere incipiunt, magnitudo non diſpar, velocitas una, dulces lupis eſcà.* Vide Bochart. *Hieroz. Part. I. l*. 3. *c*. 16. & ſuprà *Parcus*.

PERICARPIUM, Græcè περικάρπιον armillæ genus, de quo vide aliquid infrà, voce *Pſellia*.

PERICHORI Agones, Græcè Περίχωροι, dicti ſunt Græcis, qui nec ſacri erant, nec periodici. Scholiaſtes Pindari *ad Iſthmionicas Ode* 11. Οὐ γὰρ ἱερὸν ἀγῶνα ἐνίκησεν ὁ Ἀρισταγόρας, ἀλλὰ περιχώρους. *Non enim ſacro in Agone victoriam reportavit Ariſtagoras, ſed in perichoris.* Et paulò pòſt, *in eadem præfat.* Εἰ δὲ παραμεμένηκεν, ὅτι περιχώρους ἀγῶνας ἐνίκα, παῖς ὤν, ὁ δὲ τοῦτο ἀθλητής. Locus Odæ, quem ſignificat, ita legitur, Ἐ δὲ περικτιόνων ἐκκαίδεκα Ἀρισταγόρας ἀγλαὰ νίκας πάτραν τ' εὐώνυμον ἐστεφάνωσαν πάλᾳ καὶ μεγαλαύχῳ παγκρατίῳ. Ubi περικτίονες ſunt agones περίχωροι & vicinarum urbium. Inde interpretatus eſt, eum Ariſtagoram, ſedecim victorias retuliſſe è ludis & agonibus vicinorum oppidorum, qui ſacri non erant, ſed ἀργυρῖται & θεματῖται. At in ipſo textu, ſedecim antagoniſtas habuiſſe eundem vult, ex vicinis oppidis, contra quos luctâ & pancratiô coronatus ſit. Et quidem in ſingulis ferè Græciæ urbibus certamina celebrabantur, qui non erant *Sacri agones*, ſed in his certabatur, propter aliquod præmium. Sic in Marathone, phialæ argenteæ dabantur victoribus; alibi clypei ærei, ut in Junoniis ludis, qui Argis peragebantur. Unde Ἀσπὶς Ἥρας, *Clypeum Junonis*, viciſſe tales dicti, & agon ipſe Ἀσπὶς ἐν Ἄργει, *Clypeus Argis*. In urbe Pellene, Θεοξένια vel Ἑρμαῖα, quibus munus erat ſeu præmium victoriæ, Læna. Æginæ, Αἰάκεια, qui agon ſuis Ἀμφορίτης, quod amphoræ victoribus donarentur. In aliis certaminibus, tripodes ænei proponebantur; vixque ulla, ut dictum, Græciæ erat urbs, quin aliquod in ea certamen agitaretur, poſitis in medio præmiis, unde omnes illi agones δωρῖται, & ἀργυρῖται & χρηματῖται, vocati. Soli IV. illi celeberrimi Ludi, *ſacri* per Græciam fuère & *ſtefaſitæ*, quibus præmium non aliud, præter coronam, propoſitum: hinc Φυλλῖται & Φύλλινοι appellati. De *Periodicis*, dicemus infrà. Vide hanc in rem Salmaſ. *ad Solin. p*. 849.

PERICLES, fil. Xantippi ex Agariſta, vir clariſſimus Athenienſis, qui Remp. 40. ann. gubernavit, pollebat enim authoritate & eloquentiâ, unde *Olympium* Comici vocârunt, quòd tonare in concionibus, ac fulmen ciere videretur. Zenonis & Anaxagoræ diſciplinæ commiſſus, Philoſophiæ peritiam tantam conſecutus eſt, ut ipſos magiſtros æmulos haberet. Ut gratiam Athenienſium ſibi conciliaret, omnem movit lapidem: Cimonem, quòd ſibi non faveret, per Oſtraciſmum removit, paulò pòſt revocatum: Dux copiarum in Peloponneſo lectus, regionem longè lateque vaſtavit ingenti prælio contra Sicyonios, ad fluv. Nemeam victor. Blanditiis Aſpaſiæ, ſcorti, permotus Samiis in gratiam Mileſiorum, bellum movit: poſtquam in Acarnania quoque res præclaras geſſiſſet. Bellum contra Lacedæmonios ut continuarent, Athenienſibus perſuaſit, ne pace factâ, rationem reddere teneretur: quapropter, fraude cognitâ, muneribus ſuis exutus quidem, ſed brevi iterum pòſt redditus eſt. Habuit in adminiſtratione Reip. adverſarium Thucydidem Meleſium, virum nobilem ac potentem. Suggeſtum aſcenſurus, Diis vota faciebat, ne verbum ſe imprudente aut invitô efflueret, quod ad Remp. minus pertineret. Vide Ælian. *Var. Hiſtor. l*. 4. *c*. 10. Quum Sophoclem haberet in magiſtratu collegam, ac ſimul aliquando cum eo navigâſſet, collaudâſſetque Sophocles formam pueri prætereuntis inter graves ſermones: *Non ſolùm*, inquit, *Sophocles, magiſtratum decet manus, ſed etiam oculos habere continentes.* Thucydide quondam vociferante, quòd nimis multa ex publico pro ædificiis erogâſſet: ipſe ad populum dixit; Si ita eis videtur, de ſuo erogaturum, modò ejus nomen inſcribi in operibus paterentur: Reſponderunt, Sumptus omnino fieri debere. Quidam dicunt ab eo inſtitutum, ut declamationes fierent exercitationis causâ, utque extemporalis oratio haberetur. Obiit peſte, Olymp. 87. An. 325. Urb. Cond. Solitus eſt dicere, quoties ſummam rerum capeſſeret; ſe præeſſe hominibus liberis, Græcis, Athenienſibus, &c. Vide Plutarchum, *in ejus vita*, Diod. Sic. *l*. 12. Thuc. *l*. 2. 3. *Nic. Lloydius*.

PERICLES, unus ex iis Ducibus, qui, præliô ad Inſul. Arginuſas commiſſô, à populo Athenienſi publicô ſuppliciô affecti ſunt. Vide Scholia *in Ariſtoph. Pan. Act*. 5. *ſc*. 1.

PERICLIDAS, ex illis Legatis unus, qui octavô Peloponneſiaci belli annô, ad Athenienſes componendæ controverſiæ, à Lacedæmoniis miſſi ſunt. Scolia *in Ariſtoph. Equit. p*. 336. *F*.

PERICLITANTES, in Zerynthо, in antrum Hecatæ dicatum, confugere olim ſoliti ſunt, teſte Ariſtophane *in Pace*. Ita autem de hoc antro, Nicandri Scholiaſtes, Τὸ Ζηρύνθιον ἄντρον ἐν Σαμοθρᾴκῃ φασὶν εἶναι. Λυκόφρων δέ φησι, Ζηρυνθὸν ἄντρον τῆς κυνοσφαγοῦς θεᾶς, ὅ ἐστι σπήλαιον τῆς Ἑκάτης. *Zerynthium antrum in Samothracia dicunt eſſe. Lycophron verò ait, Zerinthi hiatus Virginis Canariæ, i. e. ſpelunca Hecates.* Hic igitur, ubi Hecatæ & Corybantibus ſacrificâſſent, liberari à *periculis* credebantur. *Suidas*, Ἐν Σαμοθρᾴκῃ ἦσαν τελεταί τινες, ἃς ἐδόκουν τελεσθέντες πρὸς ἀλεξιφάρμακα εἶναι τινῶν. Ἦν δὲ ἐκεῖσε καὶ τὰ τῶν Κορυβάντων μυστήρια καὶ τὰ τῆς Ἑκάτης, καὶ τὸ Ζηρύνθιον ἄντρον, ἔνθα κύνας ἔθυον. Ἐν κινδύνοις οὖν γενόμενοι ἐπεκαλοῦντο τοὺς δαίμονας ἐπιφανέντας καὶ σώζοντας. Ἐδόκουν δὲ οἱ μυούμενοι ταῦτα, ἐκ τῶν σφαλερῶν καὶ ἐκ τῶν χειμώνων, i. e. *In Samothracia erant ſacra quædam, quæ fieri ſolebant, ad averruncanda pericula. Ibidem erant & Corybantum myſteria & Hecates, & Zerynthium antrum, ubi canes immolabant. Itaque in* periculis *verſantes invocabant Deorum opem ac præſentiam: & videbantur, qui his vacabant ſacris, è periculis ac tempeſtatibus liberari.* Pertinet huc & Diogenis illud, apud Laertium, *l*. 6. *in vita ejus*, *Admirante quôdam in Samothracia donaria, dixit:* πολλῷ ἂν ἦν πλείω, εἰ καὶ οἱ μὴ σωθέντες ἀνετίθεσαν. *Longè eſſent plura, ſi &, qui conſervati ſunt, appendiſſent.* In ſpecie de periclitantibus in mari, vide ſuprà, in voce *Naufragium*. *Periculum* namque peculiariter de navigatione: nautæ enim, ut ait Q. Smyrnæus, αἰεὶ σχεδὸν εἰσιν ὀλέθρου, *ſemper exitio ſunt propinqui.* Statius *Thebaid. l*. 6. *v*. 19.

Ceu primùm auſura trans alta ignota biremis,
Seu Tyrrhenam hyemem, ſeu ſtagna Ægea laceſſunt;
Tranquillô priùs arma lacu, clavumque levesque
Explorant remos, atque ipſa pericula *diſcunt.*

Ad quem locum vide *Animadverſiones* Caſp. Barthii.

PERICLYMENUS, Nelei fil. frater Neſtoris & Chronii, *Homer*. 2. *Od*. Cui à Neptuno avo conceſſum erat, ut in quas viſum eſſet formas ſe poſſet transformare. Teſtatur hoc Euphorion, *in his*.

——— Περικλύμενόν τ' ἀγέρωχον
Ὄλβιον, ᾧ πόρε δῶρα Ποσειδάων ἐνοσίχθων
Παντοῖ' ἄλλοτε μὲν γὰρ ἐν ὄρνισιν φαίνεσκεν
Αἰετὸς, ἄλλοτε δ' αὖτε πελέσκετο, θαῦμα ἰδέσθαι,
Μύρμηξ, ἄλλοτε δ' αὖτε μελισσέων ἀγλαὰ φῦλα,
Ἄλλοτε δεινὸς ὄφις, καὶ ἀμείλιχος. εἶχε δὲ δῶρα
Παντοῖ' οὐκ ὀνομαστά, τά μιν καὶ ἔπειτα δόλωσε
Βουλῇ Ἀθηναίης. ———

Quum igitur Hercules bellum contra Neleum gereret, ipſe in muſcam verſus ab Hercule, conſiliô Palladis, quæ illum prodebat.

bat, clavâ interfectus eſt, quum ille aculeum Herculi, ceu ſolent muſcæ graviores, immiſiſſet. Ovid. *l.* 12. *Met. v.* 550. fabulatur, Periclymenum in Aquilam verſum, ab Hercule, quem plurimum unguibus uncis infeſtabat, ſagitta in ſublimi confoſſum.

Mira Periclymeni mors eſt: cui poſſe figuras
Sumere quas vellet, rurſuſque reponere ſumptas,
Neptunus dederat, Nelei ſanguinis auctor,
Vertitur in faciem volucris: quæ fulmina curvis
Ferre ſolet pedibus, Divum gratiſſima Regi.
Viribus uſus avis, pennis, roſtroque redunco
Hamatiſque viri laniaverat unguibus ora.
Tendit in hunc nimium certos Tirynthius arcus.

Hunc inter Argonautas recenſent *Apollonius*, & *Val. Flaccus.* Quorum hic *l.* 1.

Σὺν δ' ὁ Περικλύμενος Νηλήϊος ὦρτο νέεσθαι,
Πρεσβύτατος παίδων, ὅσσοι Πύλῳ ἐξεγένοντο
Νηλῆος θείοιο. Ποσειδάων δέ οἱ ἀλκὴν
Δῶκεν ἀπειρεσίην, ἠδ' ὅττι κεν ἀρήσαιτο
Μαρνάμενος, τὸ πέλεσθαι ἐνὶ ξυνοχῇ πολέμοιο.

Nic. Lloydius.

PERICLYSIS, Græcè Περίκλυσις, *ora* vel extremitas veſtis & veli & cujuslibet rei, apud Anaſtaſium in *Leone III. Fecit vero in eadem baſilica ad ſplendorem ſacri Altaris, veſtem holoſericam habentem* Periclyſim *de chryſoclavo*, h. e. περίσημον & circumtexturam. Ibidem, *Fecit veſtem ſericam albam ſigillatam cum gammadiis & periclyſi de blattin unam.* Ibidem, *Fecit autem in baſilica beatæ Rufinæ Martyris in ſilva candida veſtem de fundato, habentem in medio crucem & periclyſim in circuitu de blattin.* Idem in *Sergio II. Vela alia de fundato, cum periclyſi de blattin.* In *Gregorio IV. Præfatus Pontifex fecit in Eccleſia B. Anaſtaſiæ Martyris veſtem de fundato, habentem aquilas & periclyſim de olovero.* Et paſſim, apud eundem, ſingulis fere paginis, *Periclyſin* eô ſenſu reperire eſt, pro *circumtexto* veſtis ſcil. & purpurâ in orbem currente, quam περίσημον eleganter vocitavit *Pollux.* Sic περίκλυσιν apud Eunapium, pro *extremo fontis margine* legere licet, ex correctione Salmaſii, in *Vita Jamblichi*: Ὁ δὲ ἰδὼν ἐκψαύσας τοῦ ὕδατος, ἐπέγχας δὲ ἐπὶ τῆς κρηπῖδος κατὰ τὴν περίκλυσιν καθήμενος. Sed & περίκλυσις illa in veſtibus, περιφερὴς reperitur dicta, quaſi *circumvectatio*, unde περιφερεῖς χιτῶνες οἱ περιπόρφυροι. Recentiores autem Græci μαργίλλια dixerunt hæc veſtium ornamenta extrema, à Latina voce *margo.* Aliter ῥάμματα & ἀντίπαγα, quomodo dicebantur illa lora, vel zonæ, vel limbi, qui ad oras veſtium extremas adſuebantur. Erant autem hæ ornaturæ non tantùm purpureæ vel auratæ, ſed etiam verſicoloriæ. Unde ἑτερόχροα ἐπιρράμματα vocat Balſamo *ad Concil.* quæ ex cocco, byſſo & purpura contexta erant, ſeu inſerta, hinc *Inſerta* Latinis &c. Sed & *pannus, peripodia, prætextus*, ſeu *prætexta*, *ſcutula*, item *paragauda*, eadem. Περίπεσα porrò Græcis hujuſmodi veſtimenta purpurâ prætexta, ſeu circumtexta, dicuntur: Ὅτι πορφύρα κύκλῳ τὰ τέλη τοῦ ὑφάσματος περιέρχεται νήσου σχῆμα ποιοῦσα τῇ περιφορᾷ τοῦ χρώματος, *Quoniam purpura in orbem extremas telæ oras ambit, inſulæ imaginem exhibens, circumfluxu coloris*: quem purpuræ in orbem currentis, ad oras veſtium, circumfluxum, περίκλυσιν quoque ab eadem imagine vocavêre, namque περικλύζειν, *circumluere*, eſt &c. Salmaſ. *ad Vopiſc. Aurelian. c.* 46. Vide quoque ſuprà, *Limbô circumflua, Chlamys, Lorata veſtis, Mæandri.*

PERICOPA, Græcè Περικοπὴ, i. e. *ſectio*, pars dicitur S. Scripturæ, quæ aliter ἀνάγνωσις & ἀνάγνωσμα Græcis, Latinis quoque *Capitulum*, appellatur. Et quidem, ut ſcripta Euangeliſtarum & Apoſtolorum edita fuerunt, atque in manus Chriſtianorum pervenerunt, ſtatim aut ab iis, quibus prædicationis cura, & Eccleſiæ adminiſtratio mandata fuerat, aut ab aliis viris piis & ſtudioſis, in περικοπὰς, ſive *ſectiones*, divisa fuerunt, ut commodiùs legi, privatim, ſive publicè, ac faciliùs intelligi poſſent. Idque factum eſt exemplô Judæorum, qui ante Chriſti tempora textum Hebræum & Græcum, in *ſectiones*, *capita* & *verſus* diſtinxerunt, uti pluribus oſtendit Cl. Suicerus voce Περικοπὴ, ubi etiam Patres Auditoribus ſuis conſueviſſe multis antè diebus declarare, de quo eſſent tractaturi argumento, ut ii interim Librum ſumerent, &, *Sectione* totâ perlectâ, paratiores venirent ad audiendas conciones, ex Chryſoſtomo docet *Homil.* 3. *de Lazaro Tom. V. p.* 242. Vide quoque infrà *Titulus.*

PERICULI ſui Judices, eleganter *Amm. Marcellino* vocantur Præfecti ejuſmodi, de quibus ſic Jul. Capitolin. in *M. Antonino Philoſ. c.* 11. *Habuit ſecum Præfectos, quorum & auctoritate & periculô ſemper jura dictavit.* Ubi ſermo eſt de Præfectis Urbi & Prætorio, à quibus quòd appellari non licebat, *ſuô periculô* judicare dicebantur: Et quidem Præfectus Prætorio vice ſacra judicavit ſemper; Præfectus Urbi non ſemper. Auctoritate igitur ac periculo ſuorum Præfectorum jura ſemper dictavit Marcus, i.e. Præfectis ſuis poteſtatem abſque provocatione judicandi ſemper, conceſſit. Unde ſcribit Juriſconſultus *lib.* 1. *de appellat.* interdum ab Imperatore ita ſolere judicem dari, ne liceat ab eo provocare, & Divum Marcum ſæpiſſime ſic Judices dediſſe. Alii tamen *Periculum* pro tabella accipientes, è qua ſententiam recitare ſolebant Judices, verba Capitolini ſic legunt: *Præfectos ſecum habuit, quorum auctoritate* ex periculo *ſemper jura dictavit*, ſed eam lectionem multis de cauſis improbat Salmaſ. *Periculum* autem pro *indiculo* vel *tabella* ac *titulo* Latini dixerunt, exemplô Græcorum, qui vocârunt ἔλεγχον. Sic *periculum facere*, ἔλεγχον ποιεῖν ſeu δίδοναι, pro *experimentum facere* & *experire*: hinc ἔλεγχος & *periculum* idem. Inde etiam *elenchi*, genus margaritarum, quos Latini *titulos* & *titulatos* appellaverunt. Salmaſ. *ad Capitolinum l. c.* & *ad Vopiſc. in Aureliano*, ubi *cippum* vel *columnam* ſeu *ſtelam ſepulchralem*, in qua titulus olim ſepulchri, & quæ cauſa mortis ejus, qui jacebat, inſcribebatur, *Periculum* Auctori *de Viris Illuſtr.* dici monet. Vide quæ hanc in rem Gebhardus *ad Epaminondam C. Nepotis c.* 8. quæque diximus, dicemuſque in vocibus *Crux*, *Titulus* &c.

PERICULUM Corporis, i. e. fuſtigatio, perjurii pœna, apud Romanos, vide infra.

PERIDMETUM, Thraciæ oppid.

PERIDROMI, Græcè Περίδρομοι, deambulationes erant, circa latera Ædium ſacrarum, apud Græcos, ordinibus columnarum utrinque adjectis, de quibus, vide eundem Salmaſ. *ad Solin. p.* 1218.

PERIEGESIS, Græcè Περιήγησις, Crinagoræ *in Epigramm.* dicitur Ἱστορικὸς κύκλος, narratio videl. quæ ſingulas provinciæ unius regiones, urbes & loca ordine exequitur ac deſcribit, nihilque intactum relinquens, minima maxima circumvehitur, cui reſpondent in itinere maritimo οἱ περίπλοι. Unde multi extitiſſe leguntur τῶν Περίπλων καὶ Περιηγήσεων Scriptores. Περιόδους etiam vocaverunt, ut Ἀσίας Περίοδος, liber, quô omnia Aſiæ oppida, flumina, montes & loca memorabilia ordine expoſita continebantur. Epigramma autem præfatum ſic habet,

Πλοῦς μοι ἐς Ἰταλίην ἐντύνεται, ἐς γὰρ ἑταίρους
Στέλλομαι, οἷς ἤδη δηρὸν ἄπειμι χρόνον.
Διζέομαι δ' ἐγετῆνα περίπλοον, ὅς μ' ἐπὶ νήσους
Κυκλάδας, ἀρχαίην τ' ἄξει ἐπὶ Σχερίην.
Σύν τι μοι ἄλλο, Μένιππε, λάβευ, φίλος, ἱστορικὸν κύκλον
Γράψας, ὦ πάσης ἴδρι γεωγραφίης.
Navigatio mihi in Italiam paratur, ad amicos enim
Mittor, à quibus jam diu abſum.
Quæro ducem periplum, qui me ad Inſulas
Cycladas, veteremque ducat Scheriam.
Suggere mihi alia, Menippe, Amice, hiſtoricum cyclum.
Scribens, ô omnigenæ perite Geographiæ.

Ubi ἐγετῆνα περίπλοον intelligit Περιηγητὴν, qui per ſingula ducit ac circumvehitur, memorabilia quæque ac viſenda oſtendens & deſcribens. Hinc Περιηγητὴς *Dionyſius.* Sed oræ maritimæ circumductorem verbis illis deſignavit Crinagoras, quia navigare in Italiam parabat: in qua navigatione ac circumvectatione Inſularum, quam facturus erat, rogat Menippum, ut ſibi operam adjutricem navet, conſcriptô itineris periplô, qui omnia memoratu ac viſu digna ordine exponeret, Ἱστορικὸν κύκλον appellans, quem Περίπλουν vel Περιήγησιν propriè appellitant. Fuit autem hic Menippus Pergamenus, inſignis Geographus, qui, *Periplum interni Maris* tribus libris complexus, non Geographica tantùm, ſed & Hiſtorica, pertractaverat. Uti autem *Periegetæ* Geographi ac Hiſtorici, ſic Poetæ, qui Κύκλους conſtituebant, non minus ſingula quæque in fabulis narrandis ordine ſuô expoſuerunt, qua de re vide ſuprà ubi de *Cyclo* & *Cyclicis Scriptoribus*, it. verbô *circumvehi*: plura vide apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 849. Aliam notionem vocis vide ſuprà voce *Periclyſis.*

PERIEGETÆ, quinam communiter, dicti, vide ſuprà. Alii ſunt, quorum meminit Plut. de *Pythiæ Oraculis*, Ὑπολαβὼν δ' ὁ Θέων, ἀλλὰ καὶ νῦν εἶπεν δοκοῦμεν ἀδικεῖν τοὺς Περιηγητὰς ἀφαιροῦντες τὸ αὑτῶν ἔργον· ἐᾶτε οὖν ὑπόσχωσι τὰ τούτων πρότερον. *At verò ſubjiciebat Theon adoleſcens, videbimur malitiâ quâdam Enarratores ſuô munere defraudare, eos ergo ſine priùs ſua agere.* Nempe ſic vocabantur ii, qui per omnia antiquitatis monumenta, atque inſuper ad donaria, templa, cellas, ſtatuaſque, viſendas, quæque alia hujuſmodi erant, peregre advenientes deducebant, atque ubi quid pleniùs explicandum occurreret, iis enarrabant. Cujuſmodi Περιηγηταὶ inprimis olim abundabant ea loca, in quibus χρηστήρια, *Oracula*, non Græcorum ſolùm, ſed Afrorum quoque & Aſianorum, extructa erant atque adornata. Hic docebant illi advenas, unde hæc vel illa donaria, cuinam dedicata, quâ cauſâ, quibus occaſionibus; quidcirca hanc illamque ſtatuam prodigii contigerit: mendaciiſque ut plurimum ineptiſſimis avidos animos refericiebant. Unde Lucianus *Philopſeude.* Εἰ γοῦν τις ἀφέλοι τὰ μυθώδη ταῦτα ἐκ τῆς Ἑλλάδος, οὐδὲν ἂν κωλύσῃ λιμῷ τοὺς Περιηγητὰς αὐτῶν διαφθαρῆναι, μηδὲ ἀμισθὶ τῶν ξένων τἀληθὲς ἀκούειν ἐθελησάντων. *Quod ſi quis fabulas auferat e Græcia nihil obſtiterit, quo minùs eorum Explanatores fame intereant; cùm nullus ſit hoſpitum, qui gratis veritatem audire velit.* Hinc enim larga illis quotidie ſuppetebant emolumenta, uti apud eundem Delphius quidam Sacerdos pluribus exequitur. Atque hi Περιηγηταὶ in omnibus argutiis exercitî, dum per omnia ſpectacula conſultores eorumque comites circumducebant nullam non occaſionem captabant aliquid eorum, quorum gratiâ adveniſſent, eliciendi, ſive narrando ſucceſſus eorum, qui talia vel talia à Deo petiiſſent, ſive exempla recitando ejuſmodi, quibus majorem adhuc ſuperſtitionem ipſis incuterent; ſive aliis artibus illis inſidiando, illoſque circumveniendo: hôcque modô Sacrificulorum in oraculis fraudes atque impoſturas non parùm juvabant. Vide Ant. van Dalen *de Oraculis Diſſertat.* 2.

PERIEGETES Dionyſius, vide *Dionyſius.*

PERIERBIDI, Sarmatiæ Aſiaticæ gens, *Ptol.*

PERIGORDIUM, vel PERIGURIA, civitas Petrocoriorum primaria, à *Ptolemæo Veſſuna Petrocoriorum dicta*, quod adhuc nomen eſt rotundæ turri, quæ ſatis integra conſpicitur: ſita eſt in meditullio regionis cujus eſt metropolis. Vulgò *Perigueux*, *Merul.*

PERILAUS, in Exercitu Macedonico, à Philippo Aridæo miſſus ad Perdiccam & Leonatum cæteroſque Equites extra Babylonem tendentes, de finienda cum copiis pedeſtribus diſcordia armiſque ponendis. Curt. *l.* 10. *c.* 8.

PERILAMPES, quidam Athenis, Periclis ſodalis & amicus, qui alendis pavonibus abundabat, de quo Ariſtoph. *Veſp.* & Plutarch. *Pericle.*

PERILLUS, Athenienſis faber ingenioſiſſimus, qui Phalaridi Agrigentinorum tyranno taurum ex ære fabricavit, cui januam in latere poſuit, ut, quum incluſus reus ſubjectis ignibus torqueretur, mugitum, non hominis vocem emittere videretur: pro quo invento, cùm munus à crudeliſſimo tyranno Phalaride, qui novis hominum tormentis delectabatur, poſtulâſſet, in ſeipſo, ut eam pœnam primus experiretur, incluſus à tyranno juſſus, ac ſuppoſitis ignibus exuſtus eſt. Plin. *l.* 34. *c.* 8. *Perillum nemo laudat ſæviorem Phalaride tyranno, qui taurum fecit, mugitus hominis pollicitus igne ſubdito, & primus eum expertus cruciatum juſtiore ſævitiâ.* Ovid. *in Arte, l.* 1. *v.* 653.

Et Phalaris tauro violenti membra Perilli
Torruit, infelix imbuit auctor opus.

Hinc *Perilleus.* Idem *in Ibin, v.* 437.

Ære Perilleo veros imitere juvencos,
Ad formam tauri conveniente ſono.

Et *Triſt. l.* 5. *El.* 1. *v.* 53.

Ipſe Perilleo Phalaris permiſit in ære
Edere mugitus, & bovis ore queri.

Propert. *l.* 2. *El.* 25. *v.* 13.

Nonne fuit ſatius duro ſervire tyranno,
Et gemere in tauro, ſæve Perille, tuo?

Lucianus *Perilaum* vocat, non *Perillum. Nic. Lloyd.*

PERILLUS, fœnerator, & Juriſperitus. Horat. *Serm. l.* 2. *Sat.* 3. *v.* 75.

Putidius multò cerebrum eſt, mihi crede, Perilli
Dictantis quod tu nunquam reſcribere poſſis.

PERIMACTÆ, vide ſuprà *Magi.*

PERIMEDE, Veneficæ nomen apud Theocritum *Idyl.* 2. Ubi Scholiaſtes ait eandem eſſe, quæ Homero Agamede dicitur.

Ἣ τόσα φάρμακα ᾔδη ὅσα τρέφει εὐρεῖα χθών.

Propert. *l.* 2. *El.* 32. *v.* 25.

——— *Non hæc nocturna Cytais,*
Nec Perimedea gramina ſecta manu.

PERIMELE, inſul. maris Ionii, una Echinadum, aſpectu jucunda, ut Ovid. teſtatur *l.* 8. *Met.* ubi Perimelem Nympham Hippodamantis filiam in inſulam converſam deſcribit.

PERIMULA, vulgò *Patana Caſtaldo* ex levi, ut videtur, conjectura, urbs aureæ Cherſoneſi; ex qua *ſinus Perimulus Ptolemæo.*

PERIMULICUS Sinus, pars Oceani Indici. Nunc *Golfo di Siam*, in India ulteriori juxta auream Cherſoneſum. *Sanſo.*

PERINCARI, urbs Indiæ citerioris *Ptol. Pelagonga Caſtaldo.*

PERINTHUS, equiſo Polynicis, memoratur Statio *Thebaid. l.* 11. *v.* 199.

Protinus Inachis vultus expreſſa Perinthi
Ottulit ——— ———

PERINTHUS, quæ & *Heraclea*, urbs Thraciæ ad Propontidem, inter Byzantium ad Boream 60. & Apros in *Ortum* 48. mill. paſſ. Ejus meminêre *Ptol. Marcellinus* & *Zoſimus.* Hæc olim *Mygdonia* dicta fuit, poſteà verò *Heraclea*, ab *Hercule* ſcil. uti Tzetzes tradit, *Chil.* 3. *num.* 100. Inſtaurata eſt à Samiis Olymp. 44. *Perintherus Antonino* eſt. *Peralia* quoque vocata fuit, ut ſcribit Procopius, de ædificiis Juſtiniani. *Pera* hodie *Volaterrano*; *Rodoſto Bellonio*; *Panino Caſtaldo*, *Heraclia Sophiano* & *Nigro* dicitur. Urbs nunc parva Heraclea, cum portu, in ora Propontidis, 60. mill. paſſ. à Byzantio in Africum, 20. à Rhedeſto in Boream, & 48. ab Apris in Ortum; alias in Corpialica Thraciæ provinc. *Baudrand.*

PERIODEUTA, Græcè Περιοδευτής, Viſitator eſt, officium Eccleſiaſticum apud Græcos, inſtitutum in Concilio Laodiceni, pro villis, terris ac caſtellis, in quibus Epiſcopi non erant. Zonaras, *Periodeutæ nominantur, quòd huc illucque continendis in officio fidelibus vagentur.* Iidem in Conſtantinopolitana Synodo *Viſitatores*, à Gregorio Theſſalonic. *Ambulatores*, à Balſamone *Exarchi* dicuntur: quod poſtremum vocabulum hodieque apud Græcos in uſu eſt, qui *Exarchos* vocant, Viſitatores Diœceſium, à Patriarcha miſſos; non quidem ad reformandos mores, ex antiquo inſtituto, ſed ad colligendos nummos decimarum & proventuum Patriarchalium. Dominic. Macer *in Hierolex.* in hac voce, ut & in voce *Curioſus.* Olim verò Περιοδευταὶ Græcis dicebantur, id Medicorum circulatorum genus, quos nunc *Charlattanos* & *Saltimbancos* Galli appellant. In veteri *Inſcr.*

——— *Medicus fora multa ſecutus:*

i. e. circumforaneus Medicus & circulator, περιοδευτής. Vide hic paſſim, *Circulator*, *Circumforaneus*, *Pharmacopola* &c. At Suicero, ſic Medicus quicunque olim dictus, ac inde Περιοδευταὶ in Eccleſiis, appellati, h. e. *Curatores animarum*, omnium infimi villarum Epiſcopi. *Inſpectores* ſeu *Viſitatores*, qui priùs Χωρεπίσκοποι, hodieque Curati Gallis dicuntur. Vide eum *Theſ. Eccl.* voce Περιοδευτής. Unde περιοδεύειν infima quoque Græcia, pro *ſanare* vel *curare*, dixit, eò modò ſcil. quò curat Περιοδευτής. Epiphanius *de ponder. & menſ.* [illegible] *Collectitiis ſive ſimultaneis medicamentis curati* &c. Ita Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, *inprimis p.* 1050. De *Periodeutis* verò Athletis, hic *infrà.*

PERIODICI Agones, iidem cum ſacris illis IV. Græcorum Agonibus, quos omnes qui viciſſet, περίοδον feciſſe dicebatur & περιοδονίκης, ut & περιοδευτὴς *Athleta*, appellabatur. Non enim Olympia ſolùm aut Pythia viciſſe oportuit eum, qui *Periodi victor* dici voluit, ſed omnes. *Athenæus*, Ἐνίκησε δὲ καὶ τὴν περίοδον δεκάκις, *Vicit autem periodum decies.* Quæ περίοδος tamen de ſolis quatuor ſacris certaminibus, Pythiis, Iſthmiis, Nemeis & Olympiis dici conſuevit. Cujuſmodi victor & quidem compluries, Milo fuit. Solin. *c.* 1. *Victor ille omnium certaminum, quæ obiit.* Πάντας ἀγῶνας, ὃς περιοδίκης. Cujus victoriæ ita recenſentur, in Olympionicarum ἀναγραφῇ, ad Olympiadem 62. [illegible] *Vicit Olympia ſexies, Pythia ſexies, Iſthmia decies, Nemea novies.* Imò οὐ μόνον τὴν περίοδον ἐνίκησεν, ἀλλὰ καὶ πολλοὺς ἀγῶνας, *non ſolùm periodum vicit, ſed & multos alios agones*, *Plut.* ſcil. [illegible], de quibus ſuprà. Romani verò poſteà Imperatores, & alios quoque aliquos agones eôdem jure donaverunt, ut ἱεροὶ ſcil. eſſent ac vocarentur, qui tamen nunquam *periodo* comprehenſi ſunt. Hinc περιοδικοὶ στέφανοι, quos reportaverant ſacrorum hujuſmodi certaminum victores. Scholiaſtes Pindari *ad Iſthmonicas Ode* 11. [illegible] *Ode hac ſignificatur, habuiſſe illum coronas ſedecim, ſed minimè periodicas:* & acclamatio, περιοδονίκης, de qua vide infra verbô *Vocas.* Uti verò περίοδον ἀγώνων, i. e. κύκλον, feciſſe dicebatur, qui quatuor illa certamina ordine vicerat, ita & κύκλον παιδείας confeciſſe dictus olim, qui in orbe & circuitu per omnes ſcientias tranſiverat eaſque perdidicerat. Similiter, qui multa per limina ſalutationes potentiorum mane obibat, περίοδον facere dicebatur &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 849. & hic paſſim, inprimis in vocibus, *Cyclus*, & *Orbis.*

PERIODUS, Græcè Περίοδος, nomen variis libris tributum, qui etiam περιηγήσεις dicebantur. Inde Περίοδοι Ἀποστόλων, libri quibus res ab Apoſtolis geſtæ continebantur per varias orbis regiones, quas *circumeundo* periuſtrârant. Et in antiquo Codice recenſentur inter Apocrypha Novi Teſt. Περίοδοι Πέτρου, Ἰωάννου, Θωμᾶ, quarum auctor Leucius quidam Charinus memoratur Photio *in Biblioth.* Vide Salmaſ. *Prolegom. ad Solin.* & ſuprà verbo *Circumvolo*, item voce *Periegeſis.* De *Periodo* verò *annorum* duplici, apud Ægyptios, eundem *Exercit. Plin. ad eundem Auctorem p.* 553. unde *Periodo Juliana*, excogitata à Joſepho Scaligero, & ſic à Julio Cæſare, ad cujus annos accommodata eſt, nominata, quæ compoſita ex tribus Cyclis in ſe multiplicatis, *Indictionis* videl. *Numeri Aurei*, & *Cycli Solaris*, *cum literis Dominicalibus*, numerum efficit annorum 7980. Scaligerum ipſum *in Canonibus Iſagog. Petavium; Alios.*

PERIONIUS Joachimus Cormeriò Turonum oriundus, Ariſtotelis aliorumque Scriptorum veterum Interpres Latinus, elegans magis quàm fidus, uti docent Poſſevinus *Appar.* & Jac. Billius *Obſervat. Sacr.* ipſemet complurium ſcriptorum auctor, quorum indicem habes *in Elogiis* Anton. Teiſſier *Part.* 1. cum Ramo de Philoſophia Ariſtotelica acerrimè contendit, obiitque in Monaſterio, in quo à prima infantia verſatus eſt, A. C. 1559. Vide quoque Lambertum *Epiſt.* & Muretum *ad Lambertum*, Thuanum *Hiſtor.* Alios, & ſuprà *Joachimus.*

PERIPATETICI, Philoſophi Athenis, quorum originem ita aſſignat Cicero, *Academicar. Quæſtion. l.* 1. *c.* 4. *Platonis autem authoritate*, inquit, *qui varius & multiplex, & copioſus fuit, una & conſentiens duobus vocabulis philoſophiæ forma inſtituta eſt, Academicorum & Peripateticorum: qui rebus congruentes, nominibus differebant. Nam cùm Speuſippum, ſororis filium, Plato Philoſophiæ quaſi hæredem reliquiſſet; duos autem præſtantiſſimos ſtudiò, atque doctrinâ Xenocratem Calcedonium, & Ariſtotelem Stagiritem: qui erant cum Ariſtotele, Peripatetici dicti ſunt, quia diſputabant inambulantes in Lyceo: illi autem, qui Platonis inſtitutò in Academia, quod eſt alterum gymnaſium, cœtus erant, & ſermones habere ſoliti, ex loci vocabulo nomen habuerunt. Sed utrique Platonis ubertate completi, certam quandam diſciplinæ formulam compoſuerunt, & eam quidem plenam ac refertam: illam autem Socraticam dubitationem de omnibus rebus, & nullâ affirmatione adhibitâ, conſuetudinem diſſerendi reliquerunt.* Eandem Peripateticorum originationem tradit Laertius *in Ariſtotele*; Heſychius quoque: Ἡ δὲ Περιπατητικὴ φιλοσοφία ἐκλήθη, διὰ τὸ ἐν Περιπάτῳ, ἤτοι κήπῳ κατάρξαι αὐτῆς Ἀριστοτέλην. Sed Ammonius *in Categor.* auctor eſt, Platonem ipſum docuiſſe ambulantem: atque ab hoc primo Peripaterico, poſt ejus exceſſum, Xenocratis auditores vocatos Peripateticos ex Academia, Ariſtotelis autem Peripateticos, ex Lyceo; Tandem Xenocraticos, nomine Peripatetici omiſſò, à loco ſolùm dictos Academicos: & contra Ariſtoteleos, nomine loci præteritò, ab actione ſolùm vocatos Peripateticos. Vide Diog. Laert. *in Ariſtot.* & Voſſ. *de Philoſ. ſect. c.* 17. *Nic. Lloydius.*

PERIPETASMATA, Græca vox, in *Gloſſ. Tapetia Babylonici floris varietate conſpicua:* hinc Lucretio *l.* 4. *v.* 1023. *Babylonica* dicta, & Martiali, *l.* 8. *Epigr.* 28. *v.* 17. quorum hic:

Non ego prætulerim Babylonica picta ſuperbè
Texta, Semiramiâ quæ variantur acu.

Eadem *Aulæa*, & *Attalica* & *belluata*, h. e. belluis variegata, & *Periſtromata* paſſim dicuntur, vide infrà ubi de *Tapetibus*, alibique paſſim: uti de alia longè parietes *peripetaſmatis* ornandi ratione, infrà voce *Priſmata.*

PERIPHANA, Græcè περιφανῆ & ἐκφανῆ, ſimulachra dicebantur, in cælatura, quæ tota & apparentia ex omni parte eminebant; quemadmodum πρόστυπα vocabantur, cùm velut affixæ imagines unum tantùm latus oſtenderent: quorum hoc Galli appellant *en boſſe*, illud *en relief.* Athenæus *l.* 8. Οὗτοι δ' εἶχον [illegible] *Hi verò (crateres) habebant in ſuperiore parte animalia ſic cælata, ut tota conſpicua apparerent: in collo autem & ventre craterum proſtypa adhærebant, dimidiâ tantùm ſui parte expreſſa.* Sic idem alibi τὰ περιφανῆ τοῖς προστύποις opponit: Talis erat caper in vaſe illo nobilitato Veter. carminibus;

Stat caper in phialo dolli Myos, arcus Mentoris.

Ubi

Ubi in phiala caper expreſſus erat pro emblemate, verùm ita, ut integer & ἐμφανὴς appareret, non τρέχων. Alter iterum quoque iſtiuſmodi ſimulachra dictitat. Quæ ſimulachra, ſeu *ſigna* aut *ſigilla*, item *Emblemata*, ut Cicero vocat, plerumque poculis immittebantur ac illigabantur, ſicque de poculis ac vaſis revelli poterant & aliis rurſus illigari. *Actione VII. in Verr. Appoſuit patellam in qua ſigilla erant egregia.* Et paulò pòſt, *Sigillis avulſis reliquum argentum ſine avaritia reddidit.* Ubi cruſtæ, quam vocem Idem de protypis, quibus operiebantur, adhibet, & ipſæ exemptiles erant. Ibidem, *Quæ probârant, iis cruſta aut emblemata detrahuntur. Sic Haluntini excuſſis deliciis, cum argento puro, domum revertuntur.* E quibus videmus, vaſcula pura ſigillis vel emblematis aliunde revulſis plerumque decorari conſueviſſe, &c. Diverſi autem artifices eorum, qui vaſa pura faciebant & eorum qui ſigna hujuſmodi ac ſigilla, vaſculis aureis argenteiſque includenda, exſculpebant: illi *Vaſcularii*, hi *Cælatores* dicti, item *Toreutæ*, vide hic paſſim. Porro, quemadmodum aureæ cælaturæ in vaſis argenteis ſæpe collocabantur, ſic argentea emblemata ac ſigilla aureis ſcyphis non raro includebantur; quorum hoc teſtitaſſe Verrem dicit Cicero, de illo habes Senecæ locum &c. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 1046.

PERIPHAS, Theſſalus quidam pater Lapithæ. *Steph.* Item unus ex comitatu Pyrrhi, quem unà cum illo Priami regiam, oppugnantem Virgilius inducit. *Æn. l.* 2. Ille Pyreti Centauri victor, celebratur Ovidio *Met. l.* 12. Vide quoque Statium *Theb. l.* 2. *v.* 632. ubi is inter alia de eo,

——— ——— ——— *Sed indole clarior illâ.*

Sed & Ægypti filium hoc nomine habet Apollodorus *l.* 2. laudatus Caſp. Barthio *Animadverſ. ad Statium d. l.*

PERIPHETES, Vulcani fil. ex Anticlia: *Corynetes*, à *clava* uſu nuncupatus, memoratur *Apollodoro*, *Hygino*, *Diodoro*, *Plutarcho*, *Aliis*. Vide quoque in voce *Corynetes*.

PERIPHORETUS. Artemonis cujuſdam cognomen, deliciis adeò effeminati, ut nonquam niſi lecticâ penſili circumlatus, domus ſuæ limen tranſiret, dictus ἀπὸ τοῦ περιφέρεσθαι, quaſi *circumlatilis*.

PERIPHOSIUS. Libyæ inferioris portus. *Ptol.*

PERIPLUS, in itinere maritimo, idem quoque Περιήγησις, in terreſtri. Vide ſuprà, in voce *Periegeſis*.

PERIPODIUM, Græcis περιπόδιον, limbus veſtis dictus eſt, quod *circa pedes* iret. *Gloſſa*, *limbus*, πέζα, κύκλος, περιπόδιον. Apud *Ptolemæum* in Virginis aſteriſmo, ἄκρον περιπόδιον dicitur. Vide ſupra in *Periciſis*.

PERIPOLIS, *Plin. Peripolium Thucyd.* oppid. Brutiorum in finibus Locrenſium, ad Halecem fluv. in ora Calabriæ ulterioris medium inter Leucopetram, & Herculeum promuntor. 18. mill. paſſ. apud Bovam urb. à Rhegio 30. milliar. *Amendolea* hodiè, teſte *Barrio*. Aliis *Pagliopoli*, pagus vicinus, locò editiore, ultra Bovam ad 3. mill. paſſ. Patria Praxitelis. *Ferrarius.*

PERIPOLTAS, vates fuit ex Theſſalia, qui Opheltem regem, ſuoſque in Bœotiam populos ducens, familiam multis deinde temporibus nobiliſſimam ex ſe reliquit.

PERIPSEMA. Græcè Περίψημα, 1. Corinth. *c.* 4. *v.* 13. *Facti ſumus omnium peripſema:* immunditiesEſt, res abjectitia, propriè fæx metallica ſeu limatura. Alludit autem Apoſtolus ad priſcum Gentilium ritum, qui, tempore peſtis vel alterius cujuſdam calamitatis epidemicæ, Neptuno hominem offerre, eumque in mare conjiciendo, dicere ſolebant, *Eſto noſtrum peripſema*, h. e. purgamentum ac ſalutaris victima, *Suid.* Vide hic paſſim, inprimis ſuprà ubi de *Expiationis feſto* & infrà voce *Piacula*. Eâdem poſteà voce Bonifacius Martyr uſus eſt *Ep.* 74. ad ſignificandum vile ac neglectæ veſtis, calceamenti fortè, genus: *De noſtro quoque vili veſtitu parva hæc direximus tuo cultui, quanquam indigna; tamen petimus accommodanda, h. e. tunicam laneam, ſicut eſt mos apud nos habendi, caligas & peripſemata*, apud Dominic. Macrum *in Hierolex.*

PERIPTERON, vocatum id genus Ædis eſt, teſte Vitruvio, *l.* 3. *c.* 1. quæ non ſolùm in antico & poſtico, ut templum proſtylon & amphiproſtylon, ſed etiam ad latera, habebat columnarum ordines & deambulationem circa cellam Ædis, h. e. ædem interiorem, in qua Divi ſtabat ſimulachrum. Πτερὰ nempe dicebantur propriè ad latera ædis columnarum ordines ſeu porticus; unde hodieque columnata Templorum latera *Alas* Galli vocant. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 1218.

PERIRRHEUSA, ignobile oppid. circa Epheſum. *Plin. l.* 5. *c.* 31.

PERISADES, Illyrici populi Strabo, *l.* 7.

PERISCELIS, Gall. *Jartiere*, Germani *Hoſenband*, Ordo Equeſtris in Anglia nobiliſſimus, inſtitutus an inſtauratus ab Eduardo III. qui, cum in chorea regali Comitiſſæ Saliſburienſis cruralem faſciam, humi prolapſam, ſuſtuliſſet, riſus aulicis, ad eos converſus dixiſſe: *Honny ſoit, qui mal y penſe*, & addidiſſe, cum qui in hanc faſciam cavillatus eſſet, felicem ſe æſtimaturum, illâ ſi dignus judicaretur. Hinc convocatis Proceribus A. C. 1345. vel 1350. ſub auſpiciis S. Georgii, quem tunc Anglia protectorem agnovit, Ordini dediſſe initium, fertur. Equitum numerus fixus eſt, XI. qui à Rege acceperunt inſignia, periſcelidem in ſiniſtro crure, cum lemmate, de quo ſuprà. Poſtea faſcia collo circumligata eſt, quam Henricus V. roſis albis cæruleiſque diſtinxit, Jacobus VI. verò in carduos, occaſione Scotiæ Ord. convertit. Præcipui Europæ Principes huic Ordini inſeri, honori ducunt. Polydor. Virg. *l.* 19. Harpsfeld. *S. XIV. c.* 14. *Hiſt. Eccl.* Walſinghamus *in Eduardo* 3. Ducheſnius *Hiſt. Angl. l.* 15. Froiſſardus *l.* 1. *Camdenus*, *Favinus*, *Tillerus*, *Mezeraus*, *Moreriuſ* &c.

PERISSOCHOREGIA, Magiſtratus nomen, *Curator* fortaſſe *annonæ*, ἀπὸ τῆς περισσῆς & χορηγίας, quod eſt *abundantiam fertilitatemque ſuppeditare*. Alciat. *in l. periſſochoregia, Cod. de frum. Alex. l.* 11. Budæus vocem interpretatur redundantem frumenti elargitionem, *in Annotat. prior.* & *in poſter. l. de frum. Alexandr. cit. periſſochoregia nomen penitus Ampliatur & teſſera deſignatur.* Pyrrho *Periſſochoregia* Magiſtratus eſt annonæ auctæ ſeu ſegmenti diſtributor, apud Jo. Calvinum *Lexico Jurid.* Dominicus Macer erogationem ſeu donativum, quod inter milites, præter ſolitum ſalarium, diſtribui conſuevit, hic voce intelligi vult, *in Hierolexic.* Græce Περισσοχορηγία. Vide quoque infra, voce *Roga*.

PERISTACIUM, urbs Thraciæ, ad Propontidem; *Per Laſ.* inter Hexamilium ſeu Lyſimachiam ad Auſtrum, 10. & Myriophytum ad Arctos 12. mill. paſſ.

PERISTEPHANON, Græcè Περὶ στεφάνων, h. e. *de Coronis*, titulus eſt libri Hymnorum, in quo de 55. Martyribus agit Prudentius, Poeta Chriſtianus, de quo vide ſuo locò.

PERISTERE, urbs Phœnicum. *Steph.*

PERISTERIDES, inſul. parvæ maris Ægæi Ioniæ adjacentes, ante Smyrnam. *Plin. l.* 5. *c.* 31.

PERISTERIUM, vox recentioris ævi, *ciborium* eſt, in cujus cavo appenſa erat *columba* (quæ Græcis περιστερά) ex qua pyxis S. Euchariſtiam continens pendebat, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* ex *Teſtam.* Perpetui Epiſcop. quo legat Amalario Presbytero, inter alia, *Periſterium & columbam argenteam, ad Repoſitorium.*

PERISTHENES, urbs Ponti, condita Olymp. 43.

PERISTROMATA, dicti tapetes penſiles. Poſtquam enim tapetæ pedibus, antiquiſſimis temporibus, ſolerent ſubſterni, unde illis nomen Iſidorus invenit, *Origin. l.* 19. *c.* 36. etiam & lectis cubitoriis inſterni cœperunt, Jul. Pollux *l.* 6. *c.* 1. Crevit dein luxus, ut in quocunque lautioris convivii apparatu, parietes totos integerent, ut de Adraſti magnificis epulis, quibus Polynicem & Tydeum accepit, Statius Thebaid. *l.* 1. *v.* 513. & *ſeqq.* ait.

——— *Pars oſtro tenues, auroque ſonantes*
Emunire thoros, altoſque inferre tapetas,
Pars teretes levare manu, ac diſponere menſas.

In ſcenam tandem tranſiêre, ut docet Corippus *l.* 2. *Num.* 8. Præcipuus autem in Aſſyria honor, primaque *Periſtromatum* inventio Gentis illius eſt, unde *Babylonica* non rarò vocantur. Plin. *l.* 8. *c.* 48. *Colores diverſos picturæ intexere Babylon maximè celebravit, & nomen impoſuit.* Et pòſt *ibidem loci*, *Metellus Scipio tricliniaria Babylonica ſeſtertium octingentis millibus veniſſe jam tunc, poſuit in Capitonis criminibus, quæ Neroni Principi quadragies ſeſtertio nuper ſtetêre.* Plautus *in Sticho*, *Actu* 2. *ſc.* 3. *v.* 53.

Tum Babylonica Periſtromata, *conſutaque Tapetia,*
Advexit minimum bonæ rei, &c.

Intexebantur illis effigies diverſi coloris. *Gloſſarium vetus* Ποικίλματα, i. e. *Veſtis filis verſicoloribus contexta*, ſive *Babylonicum*. Plin. *loco cit.* *aurum intexere in eadem Aſia invenit Attalus Rex*, quod in veſtibus quoque uſurpatum, ut alibi oſtendimus, vide quoque infrà *Picta Toga*. Referebant autem inprimis animalia iſta effigies, & quidem horrendæ plerumque ac prodigioſæ naturæ: quò reſpexiſſe videtur Claudian. *l.* 1. *in Eutrop. v.* 355. dum ait,

——— ——— ——— *Videbo*
Jam cochleis junctos homines, & quidquid inane
Nutrit Judaicis quæ pingitur India velis.

Quaſi dicat: Si uſque adeo incredibilia fingere licet, & viliſſimum mancipium Eutropium ad faſtigium Conſulatus evectum credimus, facilè mihi perſuadeo, vivere & in rerum eſſe naturâ animalia illa, quæ in *Periſtromatis* ſuis; animi oblectandi gratiâ, homines intexunt, tanquam in India nata ſive in longinquis maximè gentibus à notitia noſtra procul ſemotis. Vide ſuprà *India*. Meminit iſtiuſmodi belluarum Appulejus *Mileſiar. l.* 11. *Ex humeris, ajens, dependebant pone tergum talorum tenus pretioſa chlamyda, quaqua tamen viſeres, colore vario circumnotatis inſignita animalibus, hinc Dracones Indici, inde Gryphes Hyperborei.* Idem docet ipſum nomen, nam Ζωωτὰ, quaſi *belluata*, iſtiuſmodi *Periſtromata* appellantur, à belluis intextis. Plautus *Pſeudolo*, *Actu* 1. *Sc.* 2. *v.* 13.

Ut ne Periſtromata *quidem æquè picta ſint Campanica,*
Neque Alexandrina belluata conchyliata tapetia &c.

Interdum & veteres hiſtorias adumbrabant. Sic Heroes in *Periſtromatis* depictos, docet Ægidius Maſerius *ad l.* 1. *Val. Flacci, v.* 147.

——— ——— ——— *Acclinisque tapetis*
In mediis vacuo condit caput Hippaſus auro, &c.

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l.* 5. *c.* 10. & infrà Tapetes.

PERISTYLIA, in Palæſtris olim partim quadrata erant, partim oblonga, & quidem ſic extructa, uti duorum ſtadiorum haberent ambulationis circuitionem, quod Δίαυλον Græcis: ex quibus tres ſimplices porticus diſponebantur, quartaque, quæ ad Meridianas regiones converſa, duplex erat; ut cùm tempeſtates eſſent ventoſæ, non poſſet aſpergo in interiorem pervenire partem. Conſtituebantur autem in tribus illis porticibus exedræ ſpatioſæ habentes ſedes, in quibus Philoſophi, Rhetores, reliquique ſtudiis delectati, ſedentes diſputare poſſent. In duplici verò porticu collocabantur: Ephebæum, Coryceum, Coniſterium, Frigida, Lavatio, Elæothesium, Frigidarium, Propnigeum, Concamerata Sudatio, Laconicum, Calidaque lavatio. Extrà autem diſponebantur porticus tres, una ex Periſtylio exeuntibus, duæ dextra atque ſiniſtra ſtadiatæ, Græcè Ξυστοί, proximè Hypæthræ ambulationes &c. Vide Hier. Mercurialem *de Arte Gymn. l.* 1. *c.* 6. *ubi de Palæſtrarum ædificatione & Xyſtis*, è Vitru-

tur, agit, ſimulque figuram earum in ære exhibet. Interioris itaque *Periſtyli* ambitus, quem *Δίαυλον*, ut dictum, ob duorum ſtadiorum menſuram, vocatum tradit Vitruvius *l.* 5. *c.* 11. illi curſûs Athletici ſpeciei, quam *Diaulum* vocabant, inſerviiſſe videtur. Erat vero Diaulus, quò duplex unô curſu, ſed reflexô, ſtadium conficiebatur. Vide iterum Mercurialem *l.* 2. *c.* 10. & infra, ubi de *Templis*, it. Lemmate, *Terrarum turdus*.

PERISTYLUM & Hippodromus, loca Alexandriæ, memorata Auctori *libri* Maccabæor. 3. *c.* 5. *v.* 1. *ſ.* ubi belluas (i. e. elephantos) egregiè inſtructas, ἐλεφαντάρχην Hermon nomine, ἐν τῷ μεγάλῳ Περιστύλῳ ἐκγυμνάζειν, *in magno* Periſtylo *exercuiſſe*, i. e. exercuiſſe, legitur: unde in ſuburbanum Hippodromum deducti ſunt, ubi Judæi in vinculis horam ſupplicio ſuo deſtinatam exſpectaverunt. Et quidem Hippodromus notus; *Periſtylum* non item. Significat autem Græcè Περίστυλον, *locum columnis cinctum*. Sic Ezech. *c.* 40. *v.* 17. & *c.* 42. *v.* 3. περίστυλον pars Templi. & 2. Maccab. *c.* 4. *v.* 46. pars Regiæ domus, in qua Rex frigus captabat: *Atrium* reddunt Interpretes. Apud Vitruvium *l.* 6. *c.* 9. in Græcis ædificiis Θυρωρεῖον, ſeu *locum inter duas januas*, ſequitur *Periſtylium in tribus partibus habens porticus.* Sed quia domus vix eſt ulla pars, in qua exerceri poſſint tot elephanti, quot in *lib. Maccab.* memorantur, quingenti ſcil. hic *Periſtylum* non videtur eſſe pars domûs, ſed Alexandriæ urbis portio, vel platea, à columnis, quibus ambiebatur, ſic appellata. Cujuſmodi plateam in illa ipſa Urbe his verbis deſcribit Achilles Tatius *init. l.* 5. Στάθμη μὲν κιόνων ὄρχος ἑκατέρωθεν ἐκ τῆς Ἡλίου πύλης εἰς τὰς Σελήνης πύλας. Οὗτοι γὰρ τῶν πυλῶν οἱ πυλωροί. ἐν μέσῳ δὲ τῶν κιόνων τῆς πόλεως τὸ πεδίον. ὁδὸς δὲ διὰ τοῦ πεδίου πολλὴ καὶ ἔνδημος ἀποδημία. *Recta quidem utrinque eſt columnarum ſeries, à portis Solis ad portas Lunæ. Hi enim* (Sol & Luna) *portarum urbis tutelam habent. Et in medio columnarum eſt urbis campus, per quem ampla eſt via & civilis quaſi peregrinatio.* Vult inter columnas illas tam latam fuiſſe plateam, ut pro campo haberi potuerit, in quo deambulatio fuerit peregrinationis ſpecies. Unde vero conſentaneum, amplum hoc intercolumnium, Græcè Περίστυλον dictum, illum ipſum locum fuiſſe, ubi Hermon elephantos ibi ad tempus agitatos, ad Hippodromum duxit, quem à Ptolemæo Lagi conditum refert Strabo *l.* 17. & Epiphan. *de Menſ. & Ponder.* Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 26. adde Caſaubon. *ad Suet. Aug. c.* 29.

PERITAS, canis nomen Alexandro M. chariſſimi, qui proin ei defuncto, non minùs ac Bucephalô equo, duxit exequias, & urbem illi cognominem condidit. Plut. *c.* 107. Eum ex Indico genere fuiſſe, leonibus congredi ſolitum centumque minis emptum, refert ex Theopompo Jul. Pollux *l.* 5. *c.* 5.

PERITHEORIUM, locus Epiſcopalis ſub ſede Conſtantinopolitana. *Curopalat.*

PERITHOEDA, vicus in tribu Oeneide. *Steph.*

PERJURIUM, quanto in horrore fuerit Athenienſibus, vel hinc videre eſt, quòd, ſicut virum bonum indigitare volentes, eum vocitarunt εὔορκον, i. e. *juratæ fidei tenacem*. Heſiod. in ἔργ. *v.* 188.

> Οὐδέ τις εὐόρκου χάρις ἔσσεται οὔτε δικαίου.

Et Ariſtophanes *Pluto*,

> ——— Εἰ δ' χάριν εὐόρκου τρίτον

Ita contrà, hominem ſceleratum, ἐπίορκον i. e. *perjurum*, appellarunt. Unde idem Comicus *in Nubibus*, de fulmine Jovis loquens, quod malos potiùs, quàm alios, ferire creditum, ait: Εἴπερ βάλλει τοὺς ἐπιόρκους. *Si ferias perjuros*, quomodo ergo Cleonymus ac Theodorus tam feliciter evadunt? Quare miſera quercus toties ejus ictum ſentit, οὐ γὰρ δὴ δρῦς γ' ἐπιορκεῖ, *Certè enim quercus non pejerat.* Ejus execratio, omnibus Juramentis, ſi non expreſsè, tacitè tamen ſemper ineſſe exiſtimata eſt. Unde Plutarchus *Quæſt. Rom.* ubi de Flamine Diali, πᾶς ὅρκος εἰς κατάραν τελευτᾷ τῆς ἐπιορκίας. *Jusjurandum omne in execrationem* Perjurii *terminatur*: adeoque, præter ejus pœnas forenſes ac expiationes, vindictæ cœleſtes pejerantibus imminere credebantur, ut debitæ, ſive earum invocatio inter jurandum aliqua fuiſſet adjecta, ſive non. Et quidem pœnas *Perjurii* quod attinet, etiam Deos per Stygem pejerantes pœnis ſubjecerunt Poetarum figmenta. Unde Heſiodo in *Theogon. v.* 792. dicitur fluvius ille,

> ——— ——— μέγα πῆμα θεοῖσιν,
> *magnum damnum Diis.*

Et Venus apud Appulejum *Metam. l.* 6. ad Pſychen, *Dis etiam ipſique Jovi formidabiles aquas iſtas Stygias* &c. Hinc iterum apud Heſiodum, *ibid. v.* 795. quiſquis Deorum per Stygem perjurus deprehenderetur,

> Κεῖται νήϋτμος τετελεσμένον εἰς ἐνιαυτόν·
> Οὐδέ ποτ' ἀμβροσίης καὶ νέκταρος ἔρχεται ἆσσον
> Βρώσιος, ἀλλά τε κεῖται ἀνάπνευστος καὶ ἄναυδος κτλ.
> *Jacet velut Spiritûs expers, per annum integrum,*
> *Nec ambroſiæ nec nectaris attingit*
> *Cibum, ſed jacet ſine ſpiritu & mutus* &c.

lectis ſcil. in illam pœnam, à Diis deſtinatis. Accedit ibidem etiam poſt annum illum Dei perjuri, e veterno ſuo experrecti, exilium ſive plane excommunicatio, *v.* 801.

> Εἰνάετες δὲ θεῶν ἀπομείρεται αἰὲν ἐόντων
> Οὐδέ ποτ' ἐς βουλὴν ἐπιμίσγεται οὐδ' ἐπὶ δαῖτας
> Ἐννέα πάντ' ἔτεα· δεκάτῳ δ' ἐπιμίσγεται αὖτις
> Εἴρας ἀθανάτων. ——— ———
> *Per novennium tunc relegatur à Diis immortalibus,*
> *Nec interim concilio adhibetur aut epulis,*
> *Per totum illud novennium. Decimô autem admiſcetur iterum*
> *Cœtibus immortalium.*

ut nempe ſatis ſic purgatus. Vide quoque Servium *ad Æn. l.* 6. Homines quod ſpectat, ut alias Veter. jurandi formulas omittam, in adjurationibus Diſcipulorum Vettii Valentis Aſtrologi *Antholog. l.* 4. *MS.* apud Seldenum hæc clauſula adjicitur: Εὐορκοῦσι δέ μοι τὰ ὄντα, μήτε γῆ βατή, μήτε θάλασσα πλωτή, μήτε τέκνων σπορά· τυφλοὶ δὲ εἶεν καὶ πεπηρωμένοι ἐνδεεῖς ἀγαθῶν ὑπάρχοντες. Εἰ δέ τι καὶ μετὰ θάνατον ἐστι κακῶν τε καὶ καλῶν ἀμοιβή, καὶ τῶν ὁμοίων μεταλάβοιεν. *Pejerantibus verò contraria; nec greſſui eorum terra pateat, nec navigationem mare, prole careant. Cæci ſint eis animus, &, etiamſi vidisſe fuerint, vitam ſordidam & bonis indigentem degant. At, ſi eſt poſt mortem bonorum malorumque compenſatio, etiam ibi ſimilium participes fiant*, &c. Pœnæ nempe cœlitus perjuris infligendæ expectabantur, quæ non omnino (juxta illud Ciceronis *de LL. l.* 2. *Perjurii pœna divina exitium, humana dedecus*) aut rariſſimè eo nomine, ſeculis illis vetuſtioribus, ab hominibus leguntur irrogatæ. Eumenides, Erinnyes, Furiæ (ſic in Theologia Græcanica creditum) quintâ die cujuſlibet menſis Lunaris, *perjuros*, in pœnam quæritabant. Heſiodus, de Diebus infauſtis, ἐν ἔργ. *v.* 800.

> Πέμπτας δ' ἐξαλέασθαι, ἐπεὶ χαλεπαί τε καὶ αἰναί·
> Ἐν πέμπτῃ γάρ φασιν Ἐρινύας ἀμφιπολεύειν
> Ὅρκον τιννυμένας, τὸν Ἔρις τέκε πῆμ' ἐπιόρκοις.
> *Quintas verò evitato* (maximè in conjugiis) *quia difficiles graveſque,*
> *In Quinta enim aiunt Erinnyas circumambulare,*
> *Ut Juramentum* (violatum) *vindicent, quod Eris genuit exitium Perjuris.*

Addit *Joh. Tzetzes*, Heſiodum diſciplinam illam è Melampode, Poeta vetuſtiſſimo, ſumſiſſe, qui etiam ſcripſerit, *perjurii die* Quintâ commiſſi pœnam divinitùs infligendam, fuiſſe intra quinque dies mortem, ſed de die hac Quinta, infrà ſuô locô. Quam ob cauſam Agamemnon, cùm apud ſe habitam fuiſſe Briſeida, jurans, cum Tellure ac Sole, Furias teſtes innocentiæ vocat.

> ——— Ἐρινύες, αἵ θ' ὑπὸ γαῖαν
> Ἀνθρώπους τίνυνται, ὅτις κ' ἐπίορκον ὀμόσσῃ.

Quoque eò magis homines à crimine tam nefando abſterrerentur, Jovis Ὁρκίου ſtatuam omnium maximè terribilem fecêre, additis in baſi verſibus aliquot, quibus pœnæ in ejuſmodi ſceleratos exaggerarentur, vide Pauſan. *in Eliacis.* Graviſſimas verò utcunque pœnas *perjuris* debitas eſſe, & divinitus ab iis exigi ſolitas, receptiſſimum fuit. Unde evenit, ut Diagoras ille Atheos ideo primùm Deos eſſe negaret. Ἀδικηθεὶς ὑπό τινος ἐπιορκήσαντος, καὶ μηδὲν ἔλαττον τούτου παθόντος. *Cùm injuriam accepiſſet à quodam pejerante, quem tamen punitum non ſtatim animadverteret.* Apud Romanos tamen olim ſaxô Tarpejô dejiciebantur; quod pœnæ genus poſtea tamen mutâſſe, oſtendit Cicero *d. l.* Poſtquam Cenſura eſſe deſiit, extra ordinem vindicari cœptum, docet Anton. Thyſius *in A. Gellium l.* 7. *c.* 18. Atque ita, quoties per Deos juratum eſſet. Si verò per Principem ejuſque Genium, Venerationem, Salutem, Caput, quis pejerâſſet, *periculum corporis aut Majeſtatis crimen inferri placuit.* Sic Alexander Sev. idque ex Deceſſorum conſtitutionibus, vide *L.* 2. *Cod. tit. de reb. cred. & Jurejur.* ac Cujacium *Obſervat. l.* 2. *c.* 19. Unde etiam non modò in Codicem Juſtinianeum, adeoque in Chriſtianiſmum, ſed & in Baſilica ſumtum eſt, *lib.* 60. *tit.* 36. & in JC. recentiores etiam Orientis. Pœna verò ſpontanei, neque ex calore, per Principis ſalutem &c. juramenti, erat fuſtigatio, quod *periculum corporis* dicebatur. Ulpianus *l.* 22. *ad Edit. ſi quis juraverit in re pecuniaria per Genium Principis, dare ſe non oportere, & pejeraverit: vel dari ſibi oportere: vel intra certum tempus juraverit ſe ſoluturum, nec ſolvit: Imperator noſter cum Patre reſcripſit, fuſtibus eum caſtigandum dimittere: & ita ei ſuperdici*, προπετῶς μὴ ὄμνυε. Intelligit autem Antoninum Caracallam cum Severo Patre. Verùm horum reſcriptum noluit obtinere Alexander Imp. Mammææ filius, qui ſic conſtituit, *l.* 2. *C. de rebus creditis: Juriſjurandi contemta religio ſatis Deum ultorem habet. Periculum autem corporis vel Majeſtatis crimen ſecundùm conſtituta Divorum Parentum meorum, etſi per Principis venerationem, quodam calore fuerit pejeratum, inferri non placet* &c. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Atticas l.* 4. *tit.* 6. Sed & inolevit tandem, ut hiſce adjectum, *Perjuriis* aliquot forenſibus infamiam irrogari, *l.* 41. *Cod. tit. de Tranſact.* uti & in Jure Orientis Cæſareo. Lex illa *Eclog.* Leonis & Conſtantini *tit.* 28. §. 2. & Harmenopul. *Prochir. l.* 1. *tit.* 7. de teſte ſeu litigatore, qui in foro ἐπομνύμενος τὰ ἅγια τοῦ Θεοῦ Εὐαγγέλια καὶ ἐπιορκήσας, ἔλεγχος δὲ μετὰ ταῦτα ἀποδειχθείς, γλωσσοκοπείσθω. *tactis SS. Dei Evangeliis juraverit, & dein perjurus eſſe probatus fuerit, linguæ præciſionem*, habet. Apud Athenienſes Deo ſimiliter puniendi relinquebantur *Perjuri*. Apud Mahummedanos, *pejerantes* legibus forenſibus, ex Lege Mahumedica, non occurrunt ob noxii. At verò præſcribitur in Alcorano *Perjurii* pœna, quoad Deum, expiatoria ſingularis, *ut ſcil. perjurus aut decem pauperes Muſulmannos bene paſcat, aut veſtiat eos, aut Muſulmannum captivum redimat, aut, ſi hæc præſtando non ſit, per triduum jejunet*; quam, ut expiationem leviculam & ridiculam Mahumedanis exprobrat Cantacuzenus *Orat.* 2. κατὰ τοῦ Μωάμεθ, §. 7. Sed alibi in Alcorano, *Azoar.* 58. Arab. 68. Latin. multò gravior ejuſdem quoad Deum pœna habetur. Apud Hebræos, ſi, qui juraverat *per Deum vitam* Hebr. *Chi alla* (onde *Anchialû* nomen corruptum vult apud Martialem *l.* 11. *Epigr.* 95. *v. ult.* Scaliger) perjurus eſſet deprehenſus, eô nomine apud ſuos puniebatur, non item, ſi per Templum, Caput, Cœlum &c. pejeraſſet, licet etiam in hiſce juramentis violatis pœnæ cœlitus infligendæ expectarentur. Forenſis autem eorum jurandi formula, à Moſe Maimonide ſic deſcribitur: *Qui jurat, librum Legis prehendit brachiô ſuô, & ſtans jurat.*

Eras, per nomen Sanctiſſimum, aut Cognomen aut Juramentum aut Execrationem, ex ipſius ore aut ex Judicum ſeu Synedrorum. Sed & addiderunt quandoque feretrum, cilicium ſeu utrem inflatum & candelas, quæ ſpiritu cullei emiſſo extinguerentur, non ſine execrationibus in *pejerantem* horrendis, ſive a Synedris ſive à Synedrii miniſtris proferendis, ut terrore ſic, ſi fieri poſſet, perjurium præveniretur. Unde &, ad animi timorem augendum, adhibiti ſæpius, ut in excommunicatione graviſſima ac ſolenniori, buccinarum clangores: Inter Judæum item monita, à circumſtantibus clamari ſolitum eſt illud Moſis ad populum de cœtu Corah, Dathan & Abiram, *Recedite, quæſo, à tabernaculis iſtorum virorum impiorum & nolite tangere quidquam quod eorum eſt* &c. Numer. *c.* 16. *v.* 26. De Juramento ipſo, ſuprà dictum. Cùm autem hoc quadruplex eſſet apud ipſos, *Futile ſeu Temerarium, Vanum, Depoſiti & Teſtimonii*: Juramentum *futile* ove ſemel, aut turturibus, aut columbis, aut ſimili, aut caprâ, expiandum erat; idem *falſum* dicebatur, ſi pronuntiatum eſſet in eo aliquid, quod ita ſe non haberet. *Vani* pœna verbera erant. Qui porrò in Juramento *depoſiti* pejeraſſet, is ex ſententia Forenſi, præter rem ipſam, quintam ejus inſuper partem, reſtituebat, ex Levit. *c.* 6. *v.* 5. & ſacrificio commiſſum expiabat. In Juramento *Teſtimonii* violato, ſacrificium itidem expiatorium adhibebatur. Neque hoc ſolum, ſed Juramenti ſeu falſi ſeu futilis peccatum adeò grave æſtimârunt, ut præter pœnas memoratas, a Lege præſcriptas, excommunicari promiſſum voluerint, & jurantem, ſi ſi, quid audierat, officio ſuo defuiſſet, etiam illum, Maimonides *tract. Schebuoth c.* 11. §. 9. &c. Sed nec ad juramentum eum, qui ſuſpectus erat, ſeu de quo meritò ſuſpicio orta eſſet, eum pejeraturum, admiſerunt, nec quidem, etiamſi efflagitaret Actor. Connumerabatur autem ſuſpectis, qui ante falsò juraſſet aliquod ex juramentis prædictis, neque tam priùs *ſuſpecti* exuebat nomen, quàm ex ſententia forenſi vapulâſſet & dein publicè pœnitentiam egiſſet. Quæ pœnitentia hoc modo ſe habebat. Adeundus *pejeranti* erat aut Sapiens, ſeu Presbyter; aut, ubi is deerat, tres aliquot ex vulgo, quorum, velut in Juriſdictionis voluntariæ actu, munus habebatur legitimum, cum pœnitentem & abſolutionem petentem abſolvendi. Tum adſtantis, qui abſolvi petebat, dicendum erat, *Juravi & me pœnitet; & conſcius ſum me huiuſmodi doluiſſe ob hanc rem, nec me voluiſſe jurare, ſi rem ſatis intellexiſſem.* Quibus dictis abſolvebatur &c. Vide fusè de his diſſerentem Joh. Seldenum *de Synedriis Veter. Hebræorum Part.* 2. *c.* 11. Sed nec deluêre media, quibus vel præcaveretur *Perjurium*, ne fieret; vel deprehenderetur, ſi ſorte quis *pejeraſſet*. Quo in negotio celebris inprimis Palicorum fons fuit, à quo, qui fideliter juraſſet, abiiſſe illæſum: qui falsâ juraſſet conſcientiâ, mox vitam amiſiſſe, narrat Macrob. *Saturnal. l.* 5. *c.* 19. Paulò aliter Ariſtoteles *de admir. audit.* & Stephanus in *Ethnicis* quorum uterque ait, Juramentum ſolitum fuiſſe inſcribi tabellæ: quæ ſi innataſſet, creditum, verè juraſſe: falsò autem, ſi mergeretur, ac propterea hominem combuſtum. Diod. verò Siculus contentus eſt dicere, *Pejerantes* repentè ſolitos fuiſſe à Deo puniri, ac nonnullos templô exiiſſe oculis captos: Aliis aliter hac de re ſentientibus. Quæ de ſupplicio inconſtantia facit, ut exiſtimet Voſſius, eos, qui Palicorum fano (antiquitate & veneratione celebri) præeſſent, ad terrorem mentibus incutiendum humanis, ſuperſtitiosâ Siculos opinione impleviſſe, quaſi ea eſſet aquæ divinitas, ut coargueret *Perjuros*: Interim hoc boni conſequutos eſſe, ut, qui criminis ejus ſibi eſſent conſcii, jurare apud Menaida (ita enim & hic fons, qui aliàs quoque *Palicenus fons*, *Crateres* aut *Stagna Palicorum* dicebatur, eratque in Sicilia juxta Leontinos ac Menas & Palicam civitatem) formidarent: quod etiam ex *Vibio Sequeſtro* cognoſcere eſt. Et forſſe juſtum interdum Numen, quod fidem conſervari vult in Gentibus, nec eas prorſus deſtituit, per Angelorum miniſterium, aliorum quidem teſtabatur innocentiam; de aliis autem qui furti crimen (nam id inprimis ibi arguebatur, teſtante Fanniô.

Quòd ſanant agros, pandunt damnantque nefandô
Perjuros furtô, quos tactô fluminis necant)

falſis accumularent juramentis, pœnas in omnium ſumebat conſpectu. Vide Gerh. J. Voſſium *de orig. & progr. Idolol. l.* 2. *c.* 71. & & plura hanc in rem ſuprà, in voce *Jurandi ritus*, nec non aliquid, ubi de *Manus* abſciſſione, it. voce *Siſtrum*. His tamen omnibus inſuper habitis, apud Lacones, Lycurgi licèt legibus imbutos & à virtute aliis laudatiſſimos, non eam fuiſſe Juramenti religionem, ut *pejerare* magnum crederent crimen, mirum omnino. Si verum eſt, quod de illis Poeta ait,

Οὐκ ἦν [illegible]

Quod confirmat dictum Lyſandri, inclyti ex hac gente Ducis; [illegible], *Pueros quidem aſtragalis, juramentô autem hoſtes decipiendos eſſe.* Nec omittendum, *Perjuros* Athenis Ἀ[illegible] vocatos eſſe, à loco Ἀ[illegible], in quo pro more Juramenta concipiebantur. *Heſych.* &c.

PERIZOMA, vide infrà *Subligaculum*.

PERKINSIUS Gulielmus, vide *Gulielmus*.

PERLA, vulgare vocabulum, Latin. *Margarita*, item *Unio*. Matth. Paris. Matth. Weſtmonaſter. A. C. 1255. *Et erat quidam lapis pretioſus, qui vulgariter dicitur Perla.* Jac. de Vitriaco *Hiſtor. Orient. l.* 3. *In auro & argento, perlis & pomis ambræ, filis aureis, phylacteriis* &c. Sæpius apud Odoricum de Foro Julio in *Peregrinat. ſua*, Alios. An ex *Perula*, quâ voce Infimæ Latinitatis Scriptores margaritas inſigniiſſe, imò quam apud veterem Horatii Interpretem extare vult II. Caſaub. *Perulas* autem Salmaſ. *ad Hiſt. Aug.* dictas cenſet, voce ex Latino deflexâ, quaſi *pilulas* ſeu parvas pilas: unde & *Perula Iſidoro* rotunda illa naſi extremitas, propè *pilula* dicitur. Vel quaſi *ſphærulas*, i. e. parvas ſphæras, ut idem habet *ad Solin.* atque ita recentiores ſcripſiſſe, hincque *perulas* Gallis uniones vocari, ut Græcis σφαιρία. Bochart. verò *Perlas* mavult deducere à *perna*, pinnæ ſpecie, memorari Plin. *l.* 23. *c.* 11. quæ hians in arena defixa ſtetiſſa, velut ſuſſo crure, unde illi nomen, margarifera eſt. *Pandoſianus, Perna quideſt? Iſſinum margarita.* Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Part. poſter l.* 5. *c.* 6. & ſuprà in voce *Peninim*. Quod autem *Perlam* lapidem eſſe dictum, videtur contrarium JCto, qui margaritam eximit ex gemmarum & lapillorum cenſu, *cùm autem, 19. ſect. Margaritas ff. 18. ſeſſ. de aur. arg. leg.* Et verò non eſt lapis in terra editus, quomodo gemmæ propriè dictæ: tamen nihil obſtat, quò minus vocetur lapis in concha editus, quomodo multos alios certum eſt in animalibus naſci. Sic in galli jecinore naſcitur lapis alectorius, in ventriculis & hirundinis & hœrti, chelidonius & ſi[illegible] in oculis hyænæ & teſtudinis, hyænius & chelonius; in felle porci & hyſtricis, porcinus & Malacenſis; in cerebro draconis, draconitas & cynædias & ſynodontites, in cerebris piſcium cognominum, lyncurius quoque, ut multi volunt, ex urina lyncis. Si qui igitur margaritam nucleum, callum, verrucam, oſſiculum appellant, ita appellant analogicè propter duritiem ſimilem. Alioquin enim nucleus pomorum aut nucum eſt proprius, callus & verruca in cute naſcuntur, margarita in mediæ conchæ carne: ita tamen, ut oſſis vices ſupplere non poſſit, cùm non ſe eodem modò habeat in omnibus. In plerique ſi[illegible] concharum omnino nulla, in aliis plures numerò procreantur. Ælianus in una concha memorat fuiſſe viginti, Americus centum & triginta. Proinde ex conſenſu Gentium, ſub genere lapidum, non nucleorum aut oſſium, continentur uniones. Ex Hebræis ſaltem Saadias & Aben Ezra definiunt *lapillos rotundos, qui ex aquis eruuntur*. Kimchius, *lapidem candidum, rotundum, quem perforant, ut ex pluribus lapidibus conſertis fiat torques* &c. Quid quod Chaldæi margaritas [illegible] i. e. *lapides*, ſimpliciter nominant. Hinc in *Targum* Proverb. *c.* 3. *v.* 15. & paſſim, *lapides bonos* legas, pro *Peninim* ſeu margaritis. Quomodo etiam loqui amant Græcorum antiquiſſimi. Theophr. *de Lapidib.* [illegible]. Et apud Athenæum Androſthenes, [illegible] μαργαρίτης λίθος. Unde voce compoſitâ [illegible] *margarita* recentioribus Græcis dicitur, ut legimus apud Anonymum *de amor. Callimachi & Chryſorroës.* Nec ab hoc loquendi genere abhorrent Romani Poëtæ, Horatius enim *l.* 1. *Sat.* 2. *v.* 80.

——— ——— *niveos viridesque lapillos.*

appellat uniones & ſmaragdos. Ovidius *de Art. l.* 3. *v.* 129.

Vos quoque non caris aures onerate lapillis,
Quos legit in viridi decolor Indus aqua.

Silius Ital. *l.* 12. *v.* 231.

Lucet in aure lapis, rubris advectus ab Indis.

Sic apud Martialem, *l.* 5. *Epigr.* 39. *v.* 4 *lapilis Erythræis*: apud Senec. *Hippol.* [illegible] *lapis Indici donum maris* &c. Ex Hiſtoricis etiam ita Curtius *l.* 9. *c.* 1. ubi de filio Sophitis *Pendebant ex auribus inſignes candore & magnitudine lapilli*; ut alios omittam. De *Perlarum* pretio dictum ſuprà affatim, in voce *Peninim*: unde meritò quis miretur, margaritam inter lapides fuiſſe, Aſſueri pavimento deſtinatos, Eſther. *c.* 1. *v.* 6. Sed cui minùs id probetur, cogitet quantus fuerit Perſarum luxus, quàm profuſæ divitiæ. Cogitet Suſarum hic deſcribi Regiam, quam admirabilem fuiſſe tradunt Ariſtoteles *l. de Mundo* & ex illo Appulejus: ut taceam Ecbatanarum Regiam, Polybio *l.* 5. deſcriptam, & Atoſſæ (quam quidam Eſtheram fuiſſe volunt) [illegible] Æſchylo *Perſ.* memoratos. Quò facit, quòd Androſthenes ſcribit, margaritarum annonam apud Perſas non fuiſſe cariorem, quàm auri. Neque verò deſunt in Hiſtoriis ſimilis luxus exempla. Ut ab Indis incipiamus, in Romanos deſituri: in *Apollonio* Philoſtrati *l.* 2. *c.* 11. deſcribitur Templum Solis in India, in quo [illegible]. *Symbolicâ ratione, quâ (ibi) in Templis utuntur omnes Barbari, pavimentum ipſum margaritis ſtratum eſt.* Beli regia Babylone, aurô ſtrata & obducta eſt. Feſtus Avienus *in deſcr. Orbis.* Apud Sabæos & Gerrhæos etiam in privatis ædibus, *fores & parietes & tecta ex ebore, auro, argento gemmiſque intextis & agglutinatis erant diſtincta.* Strab. *l.* 16. In Arabia, ſmaragdum ædificiorum ornamentis includi, Juba auctor eſt, apud Plin. *l.* 37. *c.* 5. ut alios omittam. Romæ Pompejus *Muſæum* habuit ex *margaritis*, Plin. *l.* 37. *c.* 2. Nero, *cubicula viatoria unionibus ſtravit*, teſte eodem *l.* 37. *c.* 2. In ſacris ædibus, à Baſilio Macedone extructis, columnæ, parietes, gradus, ipſaque etiam pavimenta, aurô, argentô, gemmis & margaritis, fuerunt diſtincta & exornata. Quod in ejus *Vita*, ab Allatio edita, non ſemel tradit ſucceſſorum unus, Conſtantinus Porphyrogennitus. Sic enim *p.* 143. Templum ornatum deſcribit, [illegible]. *Adyta templi, aurô & argentô & lapidibus pretioſis & margaritis variata & diſtincta ſunt.* Ibidem, cancelli, qui altaria ſecludunt ab iis, quæ extra ſunt & quæ ſurſum ſunt ſuperliminaria &c. & interiora ſedilia, & gradus qui ante illa ſunt, & ſacra menſa, [illegible]. *Omnes ex argento, cui ſuperfuſum aurum, & gemma margaritis pretioſis [illegible] compoſitionem & conſtitutionem habent.* Et *p.* 20. [illegible]. *Nam pavimentum omne ex argento malleo ducto — — confectum eſt. Dextra que & læva parietes multô argentô obducti ſunt, auro, lapidibus pretioſis & margaritarum ſplendore diſtincti.* Qui tamen Baſilius præ Aſſuero Regulus fuit, &c. Sam. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 5. *c.* 8. Plura, hic paſſim.

PERMESSUS, fluv. Bœotiæ, ex Helicone monte profluens, & in lacum Copaidem apud Haliartum oppid. influens, *Permeſſo* adhuc appellatus. Strabo l. 8. Pauſan. in Bœot. Virg. *Ecl.* 6. v. 64.

Tum canit errantem Permeſſi ad flumina Gallum,
Aonas in montes, ut duxerit una ſororum;
Utque viro Phœbi Chorus aſſurrexerit omnis.

Ubi *Permeſſi flumina* pro ipſo Permeſſo, phraſi poeticâ, quâ Græci quoque delectati, nam & de hoc ipſo flumine Nicander in *Theriacis.*

——— Περὶ ὕδασι Περμησσοῖο.

Propert. l. 2. El. 10. v. ult.

Nondum etiam Aſcræos nôrunt mea carmina fontes,
Sed modò Permeſſi flumine lavit Amor.

Martialis *Permeſſida* vocat, l. 1. Epigr. 77. v. 11.

Quid tibi cum Cyrrhâ? quid cum Permeſſidos undâ?

Idem l. 8. Epigr. 70. v. 3.

Cùm ſiccare ſacram largò Permeſſida poſſet
Ore, verecundam maluit eſſe ſitim.

Hic fluvius & Holmius, qui ex Helicone fluunt, ſunt Muſis ſacri, de quibus Heſiod. in *Theogonia*, v. 5.

Καί τε λοεσσάμεναι τέρενα χρόα Περμησσοῖο
Ἠ' Ἵππου κρήνης, ἢ Ὀλμειοῦ ζαθέοιο.

Nic. Lloydius.

PERMI, populi olim Sarmatiæ Europææ nunc Muſcoviæ, quorum tractus hodie Permia, *Permsky*, inter fluv. Dunam ad Occaſum & Obyum ad Ortum in mediterraneis, inter Condoram provinc. & Czeremiſſos populos ſub Moſcoviæ duce. Primaria ejus Urbs ad Kamam fluv. eſt *Permia magna*, verſus Siberiam & Czeremiſſos, Moſcis *Permawelika.*

PERMUTATIO, antiquiſſimum commercii genus, poſt introducta rerum dominia, maturè inter homines receptum. Virgilius *Ecl.* 4. v. 39.

Mutabit merces ———

Ubi Servius, *quia*, inquit, *antiqui res rebus mutabant.* Et l. 3. *Georg.* v. 307.

Vellera mutentur ———

Ubi idem, *mutentur*, ait, *pretiò comparentur. Nam apud Majores omne mercimonium in permutatione conſtabat, quod & Cajus Homericò confirmavit exemplo.* Vide Homeri verſus productos, *l.* 1. ff. *de contrah. emptione.* Quorſum etiam Plin. reſpicit, *l.* 33. *c.* 1. *Quantum*, inquiens, *feliciori ævò cum res ipſæ permutabantur inter ſe, ſicut & Trojanis temporibus factitatum Homero credi convenit.* Hinc idem de Seribus, *Ulteriore ripâ merces poſitas juxta venalia tolli ab his, ſi placeat permutatio*, l. 6. c. 22. Mela de iiſdem, l. 3. c. 7. *Seres interjacent, genus plenum juſtitiæ, ex commercio, quod rebus in ſolitudine relictis abſens peragit.* Et Ammian. *Cum ad coëmenda fila, vel quædam alia, fluvium tranſierunt advenæ, nullo ſermonum vice, propoſitarum rerum pretia ſolis oculis æſtimantur,* l. 23. De Sarmatis rurſus Mela, *Vice rerum commercia exercent.* De Germanis Tacitus, *German. c.* 5. *Interiores ſimplicius & antiquius permutatione mercium utuntur.* De Colchis vide Busbequium *Ep. Exotic.* 3. de Lapponibus Olaum Magn. *l.* 4. *c.* 5. de hodiernis quibuſdam Indiæ populis, *Itinerariorum* Scriptores. Quia verò ſæpiſſime contingeret, ut res diſparis naturæ aut uſus, eſſent transferendæ, ne alteruter ejuſmodi *permutatione* læderetur, *neceſſum erat conventione hominum rebus aſſignari aliquam quantitatem, juxta quam res invicem comparari exæquarique poſſent* —— *ea nomine Pretii venire ſolet*, Pufendorfius *de Officio Hominis c.* 14. §. 1. Vide quoque infrà voce *Pretium*: uti de more ad Permutationem facultatum alterum provocandi, apud Athenienſes, voce *Trierarchus.*

PERNA, conchæ marinæ genus, circa Ponticas Inſulas frequens. Plin. *l.* 32. *c. ult. appellantur & pernæ concharum generis, circa Ponticas Inſulas frequentiſſimæ: ſtant velut ſuillo crure longo in arena defixæ hiantesque.* Ubron. Caſinenic *l.* 3. *c. ult.* Coppetella *de pernis* 3. Vulgò Gallis *nacre de perles.* Ita verò Latinis dictæ conchæ marinæ, e quibus colliguntur margaritæ ſeu uniones, quos inde *perlas* vocamus, quas *pernulas*, ex Bocharto ſuprà laudato Car. du Freſne: apud quem *Charta* Johannis Archiepiſcopi Capuani A. C. 1201. in Sanctuario Capuano, vox *pernam* pro *perla* habet, *Mitram unam cum ſmalto, auro & argento lapidibus & pernis ornatam.* Unde *impernare* infrà: *Item parvum chirothecarum de ſeta albâ cum multis impernatis* &c. Vide ſuprà in vocibus *Perimum*, item *Perla.*

PERNAMBUCI Præfectura, provinc. Braſiliæ, inter Præfecturas Tamaricæ ad Boream, & Seregippæ ad Auſtrum anteà ſub Hollandis, nunc Luſitanis. Extenditur verſus oram per 90. milliar. ſuntque in ea 11. urbes ſeu oppida. Primaria Urbs eſt Pernambucum, in ora maris Borealis. Vide *Olinda.*

PERNAVIA urbs munita Eſtoniæ, cum portu ad oſtium fluvii cognominis 55. mill. paſſ. à Revalia in meridiem, Rigam verſus 30. circiter, in ora ſinus Rigenſis. Urbs eſt Hanzeatica, cum arce capaci ſub Suecis ab A. C. 1617.

PERNCIACUM, ſeu PERTICIACUM, ſeu PERVIACUM, in *tabulis Peuting. Perniacum*, locus Brabantiæ eſt, *Perweis Simlero.*

PERNE, urbs Thraciæ. *Steph.*

PERNOCTANTES, in templis, rerum futurarum eventum olim ſciſcitabantur, qua de re diximus ſuprà in voce *Meleta*, item *Mopſus* uti de *pernoctibus* Veter. *Lucernis*, in hac voce.

PERO, Nelei filia ex Chloride filiâ Amphionis, ſoror Neſtoris & Periclymeni, eximiâ pulchritudine, quam cùm multi certatim proci uxorem ſibi depoſcerent, Neleus, qui id temporis irreconciliabili odiò ab Hercule diſſidebat, negavit ſe cuipiam illam deſponſurum, niſi prius boves Herculis abactos ad ſe adduxiſſet. Quod cùm Bias Amythaonis, & Aglaiæ fil. à fratre Melampode adjutus præſtitiſſet, uxorem eam accepit. Homer. *l.* 11. *Od.*

PERO, à *pera* dictus eſt, quòd peras laxitate *Perones* imitarentur. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l.* 3. *c.* 70. Unde D. Hieronym. apud Hebræos eandem vocem & *Peronem*, & ſacculum ſonare docet, in Gen. *c.* 44. Et ſanè ruſtici ac agricolæ, quibus illi familiares fuêre, ut Servius in *Æn. l.* 7. & Budæus *Annotat. in Pandect.* docent, amplioribus ac laxioribus pedum crurumque integumentis gaudere ſolent. Quæ cauſa, quod *Peronatum* vocat aratorem Perſius, *Sat.* 5. v. 102.

Naſum ſi poſcas: ſibi peronatus *arator.*

Sic igitur laxa erat illa *Peronum* amplitudo, ut ad medium ſaltem tibiam ampliter procurrerent, quo ſcil. minus limò ac lutò aratorum pedes inferioraque tibiarum aſpergerentur, ubi illac gradiendum erat. Ob quam tam altum *Peronem* dixit Juvenal. *Sat.* 14. v. 186.

Nil vetitum feciſſe volet, quem non pudet altò
Per glaciem Perone *tegi.*

Sed neque ruſtici ſolùm hôc calceamenti genere uſi ſunt. Nam & Heroici Italiæ populi eoſdem in bellis uſurpâſſe leguntur, apud Virgilium *Æn. l.* 7. v. 689.

——— ——— *Veſtigia nuda ſiniſtri*
Inſtituêre pedis; crudus tegit altera Pero.

Ubi dextrò ſolùm illos pede *peronatos* fuiſſe docet Poeta, ad imitationem fortè Ætolorum *μονοκρήπιδων*. Ab his dein ad alios mos traductus: Præfecto Vigilum *Peronum* uſus tribui videtur, apud Paulum JC. *l.* 3. §. 3. *ff. de offic. Præf. Vig.* Plebejos ſimiliter *peronatos* omnes fuiſſe Romæ, ex M. Catonis *fragmento* patet, apud *Feſtum*: *Qui Magiſtratum Curulem cepiſſet, calceos mulleos, alii uncinatos, cæteri Romani perones* &c. Ubi tres calceamentorum ſpecies aptè diſtinguens, mulleos Patriciis: uncinatos minùs illuſtribus & *Perones* reliquis Romanis, nempe plebejis, attribuit. Interim peregrinum magis, quàm civile, calceamenti hoc genus Romanis fuit. Nam ut ſileam, quod habet vetus Juvenalis interpres, qui ad hæc, *Sat.* 1. v. 111.

Nuper in hanc Urbem pedibus qui venerat albis,

ita ſcribit, *Vel pedules novos in brachiis, quos* Perones *dicimus, habens, ut peregrinus.* Id oſtendit Salisberienſis in *Enthet.* ubi de ſchemate peregrino ſic habet.

Trita tegant frontem pilea, Pero *pedem.*

Favet etiam Phil. Cluverius *German. antiq. l.* 1. ubi & Germanos veteres iſtoc calceamenti genus adhibuiſſe docet, ſimulque iconem *Peronum* in ære exhibet. Sic Gothorum Senatoribus quoque Sidon. Apollinaris eoſdem tribuit, *Carm.* 7. v. 455. *& ſeqq.*

——— ——— *Nec tangere poſſunt*
Altata ſuram pelles, & poplite nudo
Peronem pauper nodo ſuſpendit equino.

Ubi tamen obſervandum, quod, cùm Romani ſive calceis, ſive *Peronibus* tibiarum eſſent calceati, Gothi gentilitiò more, nudis cruribus & ſuris, nudôque poplite inceſſerint. Imò & de Medis Parthiſque, quos Roma vidit, Tertullian. idem teſtatur, *de hab. mul. c.* 7. *In Peronibus*, inquiens, *uniones de luto emergere cupiunt*, &c. Facti erant *Perones* ut plurimum ex crudo corio, ſine ulla arte, unde *puri Calcei* quibuſdam dicti videntur. Vide Salmuthum in *Panzirollum l. rer. deperdit. c. de Fibula.* Imò & ex ſetoſo interdum corio conſtabant. Sic enim Sidonius Apollinaris *l.* 4. *Ep.* 20. *Quorum pedes perone ſetoſo talos adusque vinciebantur.* Quid ergo ſibi vult Tertullian. *l. de Pallio c.* 5. cùm ait: *Magnum inceſſui monumentum ſutrina Venerea proſpexêre, perones effœminatos?* Nonne fœmininum genus, domeſticis rebus, in umbra occupatum, ſoleæ potiùs ſeu crepidæ, quàm craſſi iſtiuſmodi *Perones* decent? Sed, ut curioſum hoc genus eſt & omnia experiri avidum, facilè impulſas hôc geniò credam, ut *Peronibus* etiam uterentur; ſed eorum priùs aſperitate in molliorem elegantiam ſic immutatâ, ut exculti, affabrè conſuti, ornati etiam gemmis, aurôque prætexti & ſuppacti eſſent. Quod idem in crepidis Philoſophorum, & hodie apud nobiliores in Italia fœminas in larvis factitari videmus. Cùm igitur in *Peronibus* illis, non ſecus ac in crepidis, fœminarum luxuriaretur ambitio, ideo merito eos *effœminatorum* epithetô Tertullianus inſignit &c. Vide B. Balduinum *de Calceo c.* 17. De *Peronibus Scoticis*, ſic Hector Boethius *Hiſtor. Scotor. l.* 14. *p.* 308. *Poſteà* peronum *decem millia paſſim per exercitum projectorum* (inventa) *Calceamenti autem id genus eſt hirſutum, ex corio crudo confectum, quo Scoti, veteri Romanorum more, in expeditionibus atque venatibus, quòd ad curſum celeriorem nihil præſtaret impedimenti, uti conſuevêre.*

PEROE, fons in Bœotia. Pauſan. *l.* 9.

PEROGIA, vulgò PEROUGE, caſtrum Galliæ, memoratum in *literis* Guidonis Comitis Forenſis, datis A. C. 1173. ubi recenſet *Uiſſejum Mandamentum S. Symphoriani, caſtrum Perogiam, Antonem & duo caſtella S. Anemundi:* Eſt in pago Forenſi ſuperiore, ab Antone ad Rhodanum 2. leucis diſtans. Vide Hadr. Valeſ. in voce *Uiſſejum.*

PEROKIUS, Renaldus, vide *ibi.*

PERONA, urbs munita Picardiæ, ad Somonam fluv. & intra paludes 8. leuc. ab Ambiano in Ortum, 5. à Camerico in Meridiem, uti 7. ab Atrebato, fruſtra pluties ab Hiſpanis tentata.

PERONTICUM, Thraciæ urbs. *Ptol. Verdiſo Mercatori.*

PERORSI, populi Æthiopum in fine Mauritaniæ, qui quadrupedum ferarum modò vagi ſunt, & earum viſceribus veſcuntur. Plin. *l.* 6. *c.* 30. *Peterſi Steph.*

PEROZES, Perſarum Rex, Iſdegerdi II. ſucceſſit, A. C. 457. Bellô Hunnis Eutbalitis, ſeu albis illatô, imprudentiùs copiis intra rupes implicatus, ſub ictu victoris fuit. Qui ipſum liberum dimittere pollicitus eſt hac lege, ut ſe adoraret, & in poſterum à bello abſtineret.

verſet. Peroſes, Majorum conſiliò, hoſte rogatò, ut versùs Orientem ſolem conſideret, adoravit non illum, ſed ortus aſtrum. Dimiſſus in regnum rediit: ſed fidei datæ immemor, cum paulò pòſt majoribus copiis Hunnos aggredi in animo haberet, in inſidias pertractus, periit cum exercitu: an. regni 20. Fœderatus erat *Zenoni*. Vide Procop. *l. 5. de bello Perſ.* Agathiam. &c. Succeſſit Obalas.

PERP. in nummis Conſtantini M. *Pecunia Romæ percuſſa* eſt, Car. du Freſne *de inf. ævi Numiſm.*

PERPENDICULUM, fabrile inſtrumentum, inter Dædali inventa memoratur Plinio, *l. 7. c. 56.* Hinc ad *Perpendiculum* cultellare, apud Vitruvium *l. 10. c. 10.* ubi de Hydromylis. *Idautem ad perpendiculum collocatum in cultrum verſatur cum rota pariter. Secundum id tympanum majus, item dentatum, planum eſt collocatum, quò continetur axis*; & apud Frontinum, *ager emendator ad perpendiculum cultellandus*: eſt rem aliquam ad perpendiculum rectam conſtituere, item planitiem ad perpendiculum libellæ exigere & exæquare. Sic eidem Frontino & *rigor ad perpendiculum æqualiter cultellatur*, cujus longitudo & rectura ad perpendiculum libratur. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 691.* & ſuprà in voce *Cultellare.* Apud eoſdem Agrimenſores *Perpenſum* Ferramentum dicitur, quod ad perpendiculum ac libram poſitum eſt. Frontinus. *Poſitâ deinde ac perpenſo ferramentò.* At *Perpenſus rigor*, qui ad perpendiculum funiculò extentò, cultellatur. Auctor incertus *de Finium ratione*, *Perpenſum deinde figes ferramentum, & perpenſò compendianeò rigore, ad umbilicum ſoli emiſſum perpendiculum tum ſuper ſignum ceciderit, percutio gromam, donec comprehenderis ſignum, quod poſueras tranſ flumen.* Vide eundem *ibid. p. 690.* infra quoque aliquid voce *Pertica.*

PERPENNA Hoſtilius Licinianus, Imperator, Decii tempore, ſalutatus: paulò pòſt peſte obiit. Marcus *Perpenna*, Conſul Romanus, Ariſtonicò fil. nothò Eumenis victò; qui Attali regnum teſtamentò legatum Populo Rom. occupaverat, Pergami fatò functus eſt. Liv. *l. 59.* Vell. Patercl. *l. 2. c. 30.* Strabo *l. 12. &c.*

PERPENNA, vir Romanus, bellò Sertorianò à Pompejo in Hiſpan. victus. Hic cùm partes Marianas ſectaretur, Qu. Sertorium, quocum prius magnâ amicitiâ dimicaverat, inter epulas nihil ſibi timentem interfecit, ut ſolus imperiò in Hiſpania poti retur. Plut. *in Sertorio.*

PERPENNA Nepos, vide *Marcus.*

PERPERENE, vicus Phrygiæ, in quo Deæ à Paride judicatæ fuerunt. *Strab.* Vide infrà.

PERPERESIA, vicus Aſiæ non procul ab eo loco, quò Deas à Paride judicatas eſſe dicunt. *Perperene* apud *Ferrarium ex Strab.*

PERPERUM, vide ſuprà *Hyperpyrum.*

PERPETUENT te Dii, acclamatum, inter alia, Alexandro Severo, apud Æl. Lamprid. *c. 6.* *Auguſte innocens, Dii te ſervent. Dii te nobis dederunt, Dii conſervent, Dii te perpetuent*, &c. Vide ſuprà in voce *Acclamatio* & infrà *Polychronion.* Hinc *Perpetuus Auguſtus*, inter titulos Imperatorum Byzantinorum, circa Leonis M. tempora vel haud multo antè, uti vult Car. du Freſne, primùm obſervatus; quo pro titulo, PIUS FELIX AUGUSTUS, qui per *PF.* ſolebat efferri, PERPETUUS AUGUSTUS, poni cœpit: qui interdum & quidem crebriùs per duplex *PP.* ſcribitur, in ejuſdem Leonis numis aureis hanc Inſcr. præferentibus DN. LEO. PERP. AUG. ut & in Zenonis, Baſiliſci & Phocæ: quæ in Anaſtaſii, Juſtini, Juſtiniani, Tiberii, Heraclii & aliquot aliorum, per duplex *PP.* contrahitur. Enimverò PERPETUITATIS titulus, eidem in *Inſcriptionibus* & numiſmatibus paulo recentioris eſt ævi. In *Inſcr.* ad Urbinum, Conſtantius & Maximinianus PERPETUI CÆSARES; in alia, Romæ, ad arcum Septimii Severi, Valentinianus PERPETUUS AC FELIX SEMPER AUGUSTUS; in alia, circa Brixiam, idem Valentinianus, Valens & Gratianus, PERPETUI PII FELICES SEMPER AUGUSTI dicuntur. Vide Gruterum *Inſcr.* 161. 3. 285. 8. & 1086. 8. Sic apud Marium Mercatorem, *Commonitorium* ejus dicitur oblatum, *piiſſimo Principi Theodoſio ſemper Auguſto.* Atque ita quidem Car. du Freſne *Diſſertat. de Nummis, num.* 37. At numiſma extat Alexandri Sev. quô Jupiter porrigit Imperatori, duobus militibus ſtipato, globum terræ, cum inſcr. PERPETUITAS AUGUSTI, ut docet Jac. Sponius *Itinerarii Part. 3. p. 204.* Vide ſuprà. Sed & Darius, cum Alexandro ad Iſſum conflicturus, ſuos veteris gloriæ Perſarum, Imperiique *perpetua*, à Diis immortalibus datæ *poſſeſſionis* admonuiſſe legitur apud Juſtin. *l. 11. c. 9.* nec ignotæ *Inſcr.* antiquæ, Romam *Urbem æternam* jactantes. Vide quoque Pſalm. 89. v. 36. 37. 38. Dan. *c.* 2. *v.* 44. &c.

PERPETUI Motus ſpecimen, exhibetur ab Athanaſio Kirchero, in Hydraulica machina, ſeu clepſydra; quæ, ubi effluxit inverſa, iterum fluit obverſa, cœlum aquarum aſpergine irrorans, uti docet in *deſcript. Muſæi Kircheriani* Georg. de Sepibus *p.* 3. Idem aliô quoque Inſtrumentò utcunque eum adumbrat. In eo namque motu rarefactionis & condenſationis, ex metu vacui ſublata aut depreſſa aqua, quæ in exteriore canali detinetur, cum deſuper levigato corpore innatante, per annexam chordam, quæ circa cylindrum convoluta, ſuberis leviſſimi innatantis ſuper aquam pondere in exteriore circulo per axim indice inſtructam vel horas vel humidum & ſiccum demonſtrat. Sic ex quibuſdam puteis, qui ad diverſa anni tempora aquâ plus minuſve replentur, fieri poteſt Thermometrum, quod continuò motu quatuor anni tempora diſtinguat; quinimò ad certa diſtincta ſpatia ſonò campanulæ graduum aut anni mutatum tempus ſonorò ſtrepitu accuratiſſimè commoneat; ſicque in ſphæra vitrea caloris & frigoris gradus diſtinguantur. Vide Georg. de Sepibus *in Muſæo Kircheriano p. 53.* & ſuprà *Mobile perpetuum.*

PERPETUUS, Conſul cum Corneliano, an. Urb. Cond. 980.

PERPETUUS Carcer, quæ pœna, & quibus irrogari ſoleat, in Communione Romana diximus voce *Immuratio.* Ei nonnunquam & aliæ pœnitentiæ adjunguntur: aliquando, ut cum veſte cruce ſignata ſtent in porta alicujus templi, tali & tanto tempore juxta decretum *Concilii Biterr. c. 26.* Aliquando, antequam in carcerem detrudantur, publico ſpectaculo exponuntur; induti nempe veſte cum crucibus, impoſitaque ſcalæ, aliquot diebus Dominicis & feſtis, vel etiam traducti in pompa Actionis fidei, ut vocant. Quod ſi e carcere effugiant, aut alias ſibi pœnitentias impoſitas non adimpleant, tanquam *impœnitentes* condemnantur, & ſi denuo in manus Inquiſitorum incidant, niſi ſuppliciter veniam oraverint, ut tales, traduntur brachio ſeculari. Hodie verò, quia antiquæ immurationis tam vix ullus amplius uſus ſupereſt, etiam ad triremes damnantur; vel in Monaſterium detruduntur, dummodo debiles aut ſenes non ſint, idque non minùs quam ad triennium. At qui contumaciter perſiſtunt, & tandem fortaſſe plus metu mortis, quam amore veritatis, ab erroribus ſuis recedunt, ſeu reſilire ſe fingunt & abjurant, ordinariè condemnantur *ad perpetuum carcerem ſtricti muri*, cum vinculis & catenis ferreis, ubi panis doloris in cibum & aqua tribulationis in potum ſolummodo pœnis adminiſtretur, juxta decretum Concilii *præfati c. 22.* Vide Franc. Pegnam *Praxi Inquiſitorum*, ut & Phil. à Limborch *Hiſtoria Inquiſitionis l. 4. c. 33.* nec non hic paſſim, ubi de *Pœnitentiis*, & *Pœnis* in dicta *Communione* impreſſalium, item ubi *de Reconciliatione illorum.*

PERPINIANUM, urbs Galliæ Narbonenſ. ab Hiſpanis A. C. 1642. recepta, ſubeſt Gallis. *Perpinianum* quibuſd. Vide ibi. Hic Antipapa Petrus de Luna, dictus Benedictus 13. concilium celebravit, A. C. 1408. Cum arce fortiſſima, ad fluv. *Tet.* 3. leuc. à mari. Sedes Epiſcopalis Elnenſis. Guido Niem, *l. 3. de Schiſm. c. 37.* Surita, *Ind. l. 3.* crevit ex ruinis Ruſcinonis veter. Melius *Perpinianum*, Guillelmo Nangiacenſi *Perpeginianum* in *Chron.* Simonis Comitis Montfortii *Parpinianum*; Rorico *Perperanum*, ita enim ait: *Chlodoveum Pyrenæos montes uſque Perperanum ſubjeciſſe, caſò Alaricò*; Hiſpanis *Perpinian*, aut *Parpinnat* malè quibuſdam tanquam à Perpenna *Perpennianum* vocatur. Huc ſedes Epiſcopatus tranſlata Elenâ, civitate provinciæ Narbonenſis primæ vel Septimaniæ, in eodem Comitatu Ruſcinonenſi, ex poſtque nunc eſt Comitatus pagique Ruſcinonenſis, A. C. 1068. extructum, à quo tempore pagus is, nunc *Comitatus Ruſcinonenſis*, nunc *Comitatus Parpeniacenſis*, vocitatur. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in vocibus *Elena* & *Ruſcino.*

PERPINIANUS Petrus Johannes, è Valentiæ regno, Jeſuita, facundiæ laude illuſtris, primum profectuum ſpecimen Conimbricæ dedit, inde in Italiam tranſgreſſus M. Anton. Mureti & Aldi Manucii amorem ac admirationem meruit. *Neſteris Homerici* elogiò ab hoc honoratus. Obiit Pariſiis, A. C. 1567. ætatis vix 40. Opera ejus enarrat accurate in *Elogiis* Anton. Teiſſier *Part. I.* Vide & Manutium *Epiſt. ad Zerbin.* Ritium *Var. Lect. l.* 15. *c.* 1. &c.

PERPUNCTUM, in *Hiſtor. MS.* Excidii Acconis A. C. 1191. alibique, veſtis eſt militaris coactilis & *πιλωτὴ*, ut Græci ajunt, lanâ vel goſſypiò farta & acu ſtipata ac *perpuncta*, unde nomen non modò ejuſmodi veſti inditum, ſed & thoraci veſtiario, quô Galli utuntur, quòd ad umbilicum lanâ ſpiſſiori *perpunctâ* & coactili factus ſit: *Pourpoint* namque vocant. Car. du Freſne *Gloſſar.*

PERRANTHES, mons vel tumulus Epiri, Ambraciæ urbi imminens. Liv. *l. 38. c. 4.* nunc *monte di Larta.*

PERRE, ſeu PERRI, urbs erat Syriæ, inter Taurum & Samoſata, à qua 24. mill. paſſ. in Occidentem aberat. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Hieropolitano. *Tyrius.*

PERRHÆBE, vicus Theſſaliæ, *Steph.* populi *Perrhæbi*: qui Lapitharum potentiâ fracti, fugerunt in Ætoliæ montana Pindo monti proxima, quæ regio ab ipſis *Perrhæbia* dicta eſt, & Pindus *Perrhæbus.* Propert. *l. 3. El. 4. v. 33.*

Aut cur Perrhæbi tremuere cacumina Pindi.

PERRHÆSIA, urbs Thuſciæ, una ex duodecim, quæ principales vocantur. *Steph.* Fortè. *Peruſia.*

PERRHIDÆ, vicus in Antiochide Trib. *Steph.*

PERRINUS Johannes, vide *Johannes.*

PERRONA Viromanduorum, Primus ejus loci meminit Fortunatus Presbyter, ante annos circiter 1070. *in vita S. Rhadegundis*, quam manuſcriptam legi: in qua *Peronna villa* appellatur, i. e. vicus *Peronna.* Ajunt Furſeum, natione Scotum, cùm ex inſula Hibernia veniſſet in Gallias, ab Erchinoaldo illuſtri Patricio & Principe (ſic Majorem domûs vocant) honorificè exceptum, quòdam locô nomine Latiniacô donatum, ut ibi Cœnobium ædificaret, quemadmodum fecit, ac *in vico Viromanduorum Perrona* ab eodem ſepultum eſſe, in Baſilica SS. Apoſtolorum, quam ibi conſtruxerat: cujus corpus pòſt annos 4. incorruptum in cultiorem Baſilicam, à ſe & à Leutſinde conjuge ſua conditam, honorificè ob crebras miraſque virtutes Erchinoaldus tranſtulerit. Ita vetus auctor *l. de Vita S. Furſei* refert. Beda in *l. 3. Hiſtoria Anglicana, c. 19.* ſcribit, Erchinoaldum Majorem domûs Regiæ, quem *Ercanwaldum Patricium* vocat, corpus B. Furſei *in villa ſua Perrona*, in Baſilica, quam exſtruendam curaverat, ſepeliri juſſiſſe. Ultanus Furſei & Foillani frater, in vico Veromanduorum *Perrona*, ad flumen Sumnam Monachis Abbas egregius præfuit, & Theodorico Chlodovei junioris minimò filiò regnante deceſſit. Exiſtimo Erchinoaldum beneficiò Regis *Perronam* poſſediſſe: propterea quòd ibi & palatium habuit, & filium ſuum baptizari juſſit; & Furſei corpus eodem deportandum, ac duas ibi Baſilicas, alteram poſt alte-

tam conſtituendas curavit. & primarii loci habitatores è familia ejus fuerunt: ſed quoniam villa fiſcalis eſſet, morte Erchinoaldi, cui data fuerat, fiſco eſſe reſtitutam *Perronam*. Certè *Palatium Perronenſe* vocat liber *de Vita Furſei* appellat. & Chronicon Fontanellenſe *Peronam Palatium*: in quo dicuntur A. C. 849. *menſe Januario Chloſarius quo Carolus Rex ad Peronam Palatium acceſſiſſe*. Villas autem Regias conſtat a re *Palatia* dici. & Reges noſtros eò convenire olim conſueviſſe. Cæterùm Cœnobium *Perronenſe* ab Erchinoaldo Patricio extructum, in quo B. Furſeus Scotus ſepultus eſt, & cui Ultanus Furſei frater Abbas præfuit. *Scotorum Monaſterium* vulgò olim appellitatur: propterea quod Scotum Abbatem & multos ejuſdem nationis Monachos, & Furſeum ac Ultanum auctores cum Erchinoaldo conditoreque ſuos habuit. Certè Annales Mettenſes in A. C. 690. *Perronam Scotorum Monaſterium* nuncupant; Sermo vetus, de relatione corporum SS. Quintini & Caſſiani, *Peronam Scotorum*. Rigordus & Guilielmus Brito *caſtrum Peronam*. *Perona* porrò ut in Veromanduis ſita eſt. Auguſtæ Veromanduorum Epiſcopis olim ſubjecta exſtitit; nunc Noviomagi Antiſtitibus, qui eorum in locum ſucceſſerunt, paret. Vicus eſt in Hamoo proximus Banchio veſtiſſimo, *Bias*, dictus ſimiliter Perrona, *Perrona*. *Peronam oppidum Veromandenſe* vocat Appendix Chronici Guillermi Nangiacenſis, in A. C. 1303. Vita Sancti Furſei veterrima, ab Andrea Cheſnio edita ex parte, *Palatium Perronenſe* vocat, nec non *villam Perronam* vocat, & *Montem Cygnoſini qui Perrona nuncupatur*. In alia Vita S. Furſei quam ſcriptam legi, *Præparabo Montem Cygnorum, qui Perrona nuncupatur*: item, *deduxerunt ad Montem Cygnoſum*. *Perrona* igitur vel *Perunna*, aliò nomine *Mons Cygnorum* dicebatur potius quam *Mons Cygnoſini*. Quidam Chronographi *caſtrum Parronam*, & *caſtellum Perronæ*, Frodoardus *Perronam*, alii *Parronam* vocat. Radulfus Veromanduorum Comes, Hugoni de Cleeriis *Perona Comes* dicitur. Quod autem ſuprà dixi, *Perronam Scotorum Monaſterium*, & *Perronam Scotorum* olim nuncupatam eſſe, nemo mirari debet. Nam multa in Gallia à Scotis Hibernis Monaſteria olim extructa ſunt: in primis Monaſterium Latiniacenſe à Furſeo; à fratre ejus Foillano Voſſuenſe vel Foſſenſe in pago Leodicenſi: ab Ultano amborum germano Cœnobium Perronenſe, S. Furſei tumulò inclytum; à Sidonio Furſei populari & (ut putant) propinquo in Caletis *Monaſterium S. Sidonii, S. Saens*; Monaſterium Luxovienſe in Voſago à Columbano; à Gallo ejus populari ac diſcipulo Monaſterium S. Galli. Monaſteria S. Martini, & S. Pantaleonis in urbe Colonia Scoti quoque rexêre. Omitto Bobium in Italia à Columbano conditum, & Cœnobium S. Petri in urbe Toringiæ Erfesfordia, quod *Monaſterium Scotorum* Lambertus Schafnaburgenſis vocat. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PERRONIUS, vide *David.*

PERROTUS Nicolaus, vide *Nicolaus.*

PERSA, & PERSES, qui aliàs *Perſeus*, vide ibi. Sic *Armes*, de quo Liv. *l.* 23. *c.* 40. *Armen præfuiſſe Punico præſidio deditum. qui Romanus, Antias Valerius, Magonem alii Scriptores tradunt.* Aliàs *Armeus* vel *Armais*, quod Danao priùs nomen fuiſſe, tradit *Manethon*, apud *Joſephum*, imò & *Arma*. Ἀχιλλεὺς *Achilleus*, tyrannidem in Ægypto arripiens, temporibus Diocletiani. Ἀχιλλᾶς (ut Æoles, unde *Achilles*) *Achillas* vel *Achilla*, interfector Pompeji. Ναρσῆς, Agathiæ Perſarum Rex; Aurelio Victori, & Ammiano *Narſeus*, *l.* 23. &c. Reperitur autem genitivus *Perſæ*, apud Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 3. *c.* 11. *Retulerunt tale prodigium & Antiochi, & Perſæ bello in eodem appàruiſſe figmento.* Ita enim Lud. Vives legit. Alii *Perſidis* legunt, pro quo alii *Xerxis*: ſed membranæ Noricæ *Perſis*, à *Perſes*, quod probat Joh. Frid. Gronov. *Obſervat. l.* 4. *c.* 15.

PERSA, Oceani ac Tethyos filia, ex qua Sol Æetam fertur ſuſcepiſſe. Hyginus *in fab. poët. præfation.* Item nepos Cephei, de quo ſuô locô. Item, Perſidis incola. Vide *Perſis*, & nomen Fabulæ Plautinæ.

PERSA, urbs juxta Euphratem & Samoſata.

PERSACRA, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

PERSÆ, olim *Chorſari*, Plin. *l.* 6. *c.* 17. *Artæi Herod. Achæmenii* Poetis, *Elymæi Suida*, qui Aſiæ diu imperium tenuerunt, uſque ad Alexandrum M. *Ferrar.* populi Aſiæ, quorum regio Perſis, regnum amplum inter mare Caſpium ad Boream &c. mare Indicum ad Meridiem, ubi aliàs Parthorum ſeu Perſarum Imperium, cujus partes præcipuæ fuêre 5. nempe Aria ad Ortum, Media ad Occaſum, Parthia ad Boream, Perſis ad Auſtrum & Sogdiana, quæ Maximè ad Septentrionem extenſa erat inter Jaxartas & mare Caſpium. *Baudrand.* Vide *Perſis*. Cæterum, Κηφῆνας primùm dictos eſſe, è *Cepheo* Beli Aſſyrii filio, atque inde Κηφηνίαν regionem Aſſyriæ, quam *Chaldæi* poſteà nominati tenuerint, docent, Herodot. *l.* 7. & Steph. in Χαλδαῖοι. Vide ſuprà *Cephenes*, ut & infrà *Perſes*, ac *Perſeus*. Iidem etiam poſt Alexandri M. ætatem & dominantibus licèt Parthis, ſuum tamen ſemper ac peculiarem Regem habuêre, qui humilis agebat, & Partho ſubjectus obnoxiusque. Strabo *l.* 15. [illegible] Parebant autem ei, Perſidis regio, & Caramania & Suſiana ac reliquæ provinciæ, in ora maris Indici. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1167. Primùm dein ex hac gente ſervi apud Romanos fuerunt. Principatu Alexandri Severi, ſi Lampridio fides, qui ejus victoriam de Artaxerxe reportatam magnificè extollens, *Tum primùm*, inquit *c.* 55. *Perſæ ſervi apud Romanos fuerunt: quos quidem, quia indignè ferunt Perſarum Reges, quempiam ſuorum alicui ſervire, acceptis pretiis reddidit: pretiumque vel iis, qui manu ceperant ſervos, dedit vel in ærarium contulit.* Fuit autem hic Artaxerxes, qui, devictò & occiſò Artabanò, Rege Parthorum ultimò, primus antiquum Perſarum Imperium in Oriente renovavit, imperante Romanis Alexandrò Mammææ, circa A. C. 226. Et ita quidem Lamprid. *Herodian.* verò minimè viciſſe Alexandrum, quin potius ab Artaxerxe victum eſſe, totòque eò bellò fuiſſe infeliciſſimum, tradit. Salmaſ. *ad loc.* Eorum Reges adorari conſueviſſe, diſcimus ex Trebellio Pollione, ubi de Zenobia, in *trig. Tyrann.* *c.* 30. *Vixit*, ait, *regali pompâ, more magis Perſico adorata eſt: more Perſarum Regum convivata eſt: Imperatorum more Romanorum ad conciones galeata proceſſit, cum limbo purpureo* &c.

PERSEPOLIS, urbs Perſidis, à Perſeo condita, teſte Strab. *l.* 15. quam poſteà Alexander ebrius demoliri juſſit. Non longè litam fuiſſe ab Araxe innuit idem Strabo, *ubi ſuprà*: Πρὸς αὐτῇ δὲ Περσεπόλει, τῷ Ἀράξῃ ἰδίᾳ. Subdit, [illegible] Deſcribit hanc urbem Diodorus diligentiſſimè: ejus incendium omnes commemorant. Fuerat extructa, ut idem Diodor. Sic. *l.* 1. ait, ex direptione Thebarum Ægyptiacarum. Combuſta eſt ab Alexandro, hortatu maximè Thaidis, nobilis ſcorti. A. M. 3724. Miror autem cum dicat Qu. Curt. Perſepolin ſemel incenſam, & dirutam, nunquam poſteà reſurrexiſſe, recenſeri tamen à Ptolemæo, non ſecus ac ſi tunc quoque floruiſſet. Qu. Curtii verba *l.* 5. *c.* 7. ſunt hæc, quæ propter elegantiam adſcripſi: *Hunc exitum*, ait, *habuit regia totius Orientis, unde tot gentes ante jura petebant, patria tot regum, unicus quondam Græciæ terror, molita mille navium claſſem, & exercitus quibus Europa inundata eſt, contabulato mari molibus, perfoſſiſque montibus, in quorum ſpecus fretum immiſſum eſt. Ac ne longâ quidem ætate, quæ excidium ejus ſecuta eſt, reſurrexit.* *Caſaubon. Nic. Lloyd.* Nunc rudera ejus *Chelminare*, i. e. 40. columnæ, tot enim ſuperſunt in ruinis. Inter Sciraſum & Haſpahamum. In amœniſſima planitie, 1. leuc. circiter à fluv. *Bendamir*, qui veteribus Araxis. Altitudo, pulchritudo & firmitas harum columnarum apparent, ex illis, quæ ſuperſunt, quæ cum reliquarum laribus omnes in admirationem rapiunt, ut hoc opus omnem antiquitatem haud dubiè ſuperet. Idem confirmat inſcriptio in tabula Jaſpidea, cujus characteres ignoti. Omnes ſunt triangulares, aut pyramidales, vel inſtar obeliſci. Meminerunt hujus palatii *Arrianus*, & Juſtin. *l.* 12. *c.* 14. omnium autem exactiſſimè *Diodorus* an *Ælianus*? Arx univerſa triplici murô cincta fuit. Sepulchra quoque Regum viſuntur ad latus montis, ad cujus radices Arx jacet. Vide T. Herbertum, Plin. *l.* 6. *c.* 26. Curt. *l.* 5. *c.* 6. 7. Diod. Sic. *l.* 17. *c.* 69. 70. Ælian. *l.* 1. *c.* 59. Præcipuè autem P. de Valle αὐτόπτην, *Itiner. tom.* 2. Sunt tamen, qui *Chebil Minara* aliud quiddam eſſe credant, à ruinis priſcæ Perſepoleos: cùm hæc fuerit longitud. gr. 91. ſecundùm *Ptolemæum*, & Geographos; *Chebil Minara* verò gradu 96. Moretius *Dict. Hiſt.* Salmaſio Urbs hæc *Perſidis* nobiliſſima, in ejus latere Orientali, extremiſque finibus, ubi Carmaniæ contermina eſt, ad Araxem fluv. qui mœnia illius alluebat, poſita, Perſarum tum Regia erat, quum eorum Imperium ad Macedonas tranſtulit Alexander; cùm Suſa, in Suſiane ſita, vetus fuiſſet Imperii illius metropolis. Poſtquam ab Alexandro diruta eſt, inſtaurata poſtmodum à Perſis videri poſſet, inprimis poſtquam imperium Parthis ademerunt, ſibique reſtituerunt. Namque Ptolemæus *Perſepolim*, tanquam adhuc extantem, in Perſide ponit, & *Tabula Peutingeri* ejuſdem meminit, *Perſepolis commercium Perſarum*. Sed & Ninum Urbem, tanquam tunc adhuc extantem, in Aſſyria collocat idem *Ptolemæus*, quam tamen jam ſub Medorum Imperio nullam ampliùs fuiſſe, Auctores omnes teſtantur; & nullus præter eum idem refert. Nec obſtat, quòd Ammianus quoque *Marcellin.* *Perſepolim*, inter primarias Perſidis Urbes, numerat; habet enim ille hoc, ut omnia, à *Ptolemæo*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1192. 1202. & 1226.

PERSÆUS, Philoſophus, Antigoni amicus, quem cum Archelao præſidiariis militibus Acrocorinthi impoſuit. Polyænus, *l.* 6. *in Arato*, *c.* 5. Poſteà proditâ per quatuor fratres Syros Acrocorinthô refugiens, Cenchreas ad Antigonum evaſit.

PERSARMENIA, regio inter Perſiam & Armeniam ab utraque nomen accipiens.

PERSEA, arbor Ægypti peculiaris, Iſidi ſacra, Galen. *l.* 2. κατὰ τόπους, & Strabo *l.* 17. illuc ex Æthiopia tranſlata eſt: probè diſtinguenda à *Perſica*, quam è Perſide in Græciam tranſtuliſſe *Perſeus* dicitur Nicandro, qui ſic hac de re:

> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]

Hoc enim arboris genus recentioribus *Cirkum* & κέρκεα dictum eſt: quæ mala è Perſide in Græciam migrâſſe, Antiphanes Comicus docet apud *Athenæum*.

> [illegible]
> [illegible]
> *Nuper namque ſemen hoc allatum eſt*
> *Athenas, à Rege veniens.*

Perſea verò Ægypti, extra genitale ſuum ſolum aut non naſcitur, aut ferax non eſt. Unde cùm eam ex Ægypto in Rhodum Inſul. transferre conati eſſent, vix ac ne vix quidem evincere potuerunt, ut ibi fructum ferret. Salmaſ. *ad Solin. p.* 606. & *ſeqq.* ubi de *Perſea* duplici *communi*, ac *Ægyptia*, deque *Perſica* Veterum ac recentiorum diſſerit. Ex *Perſea* illa corona, ſignificavit nihil inter ea omnia, quibus natura hominem donavit, divinius eſſe ratione, neque quod habeat majorem ad felicitatem impetum. Fructus enim plantæ hujus cordi, folium linguæ perſimile eſt, uti teſtatur Plutarchus *de Iſide & Oſir.* Ex eadem ſimulachra

facil-

ſuffitari conſueviſſe, docet Theophraſtus *Hiſtor. Plantar. l. 4.* Vide quoque voce *Perſeus.*

PERSEA. locus circa Mycenas in Peloponneſo. Pauſan. *l. 2.*

PERSEIS. Nympha marina, Oceani & Tethyos filia. Heſiod. in Θεογον. v. 957.

PERSEPHATE, nomen Poematis, quod in Sicilia antiquitùs quotannis canebatur Cereri Liberam quæritanti. Cui ſimile apud Theocritum Herculis *in Hyla deſiderio.* Vide Jul. Cæſ. Scaligerum *Poetic. l. 1. c. 4.*

PERSEPHONE, Jovis & Cereris filia, Latinis *Proſerpina*, quam ab Orco in Sicilia raptam fuiſſe poetæ fabulantur. Ovid. *Faſt. l. 4. v. 591.*

At neque Perſephone digna eſt prædone maritó.

Idem *in Ep. 21. Heroid. Cydippes, v. 46*

Perſephone noſtras pulſat acerba fores.

Tibull. *l. 3. El. 5. v. 5.*

At mihi Perſephone nigram denuntiat horam.

Propert. *l. 2. El. 13. v. 25.*

Sat ſit magna, mei, ſi tres ſint, pompa, libelli,
Quos ego Perſephonæ maxima dona feram.

Sic dicta quaſi Φερέφονη, i. e. φέρουσα ἄφενος, *ferens divitias*, quæ ſcil. e terra petantur. Heſych. Vide *Proſerpina Nic. Lloyd.*

PERSES, Ægei & Medeæ fil. *Stephano*, alius Perſeo ex Andromeda genitus, *Perſarum* genti nomen dedit, quum priùs Κηφῆνες dicerentur, vide Herodot. *l. 7.* Agatharchides ἐπώνυμον, i. e. *cognomen*, Perſei vocat, quem plerique Græci Perſarum nominis auctorem fuiſſe volunt. Apollodor. *Biblioth. l. 2.* de Perſeo, Ἐγένετο δὲ αὐτῷ παῖς, τὸν μὲν ἰδίῃ ἐς τὴν Ἑλλάδα Πέρσην, ὃν παρὰ Κηφεῖ κατέλιπεν, ἀπὸ τούτου δὲ τοὺς Περσῶν βασιλέας λέγεται γενέσθαι. *Fuerunt autem illi liberi, priuſquam in Græciam Perſea, quem apud Cepheum reliquerat, veniſſet. Ab hoc verò Perſarum Reges ortos eſſe dicunt.* Hi nempe ſunt, quos Περσείδας βασιλῆας, *Perſidas Reges*, appellatos tradit idem Herodotus, qui ex Achæmene oriundi, à quo & Ἀχαιμενίδαι tribus: Achæmenes autem ille à Perſa genus traxit. Salmaſ. *ad Solin. p. 1183.* Vide quoque ſuprà *Perſa.*

PERSES, Rex Macedonum, qui ab Æmilio victus, & in acie captus, ductus eſt in triumpho Romam cum filiis, periitque in carcere animi mœrore confectus, vel, ut alii tradunt, vigiliis maceratus. Fingere ſolebat, & mentiebatur ſe ab Achille genus ducere. Livius autem *l. 45.* nothum & ſpurium fuiſſe ſcribit, & invidiâ fratrem Demetrium ac criminatione falsâ de medio ſuſtuliſſe. Propert. *l. 4. El. 12. v. 39.*

Et Perſen proavi ſimulatum pectus Achillis.

Vel, ut alii legunt,

Et Perſem proavo ſtimulantem pectus Achille.

Silius de Philippo iſtius Perſæ patre,

Hic gente egregius, veteriſque ab origine regni,
Æacidum ſceptris, proavoque tumebat Achille.

Vide *Perſeus.*

Alius Solis & Perſæ Nymphæ fil. Rex Tauricæ regionis crudeliſſimus. Alius frater Heſiodi.

PERSES, nomen Philoſophi in Perſia celebris, apud Lutatium *ad Stat. Theb. l. 6. v. 360.* *Hujus tractatus ſecreta Philoſophia magna laus Perſis debetur, quòd ea in gente horum ſecretorum primùm ratio habita eſt, velut Perſes, ſcilicet ille magnus* (an Magus) *hujus Philoſophia auctor.* Ubi de Philoſophia Magica, cujus auctor Zoroaſtres fuit, ſermo eſt: qui *Perſes Magus* κατ' ἐξοχὴν hôc locô appellari videtur. *Chaldæus* enim & *Perſes* eadem huic generi. Poteſt tamen & alius aliquis hiſce deſignari: Quam in rem vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium d. l.*

PERSES, jactus quidam teſſerarum. Heſych. Πέρσης κυβευτικοῦ βόλου ὄνομα. Idem cum Σύριος Poëtæ: Syrii enim Perſæ. Unde *Æſchylo*, Σύριον ἀγμόν, pro Aſſyrio, vel *Perſico*, in tragœdia *Perſæ*: Σύριον δ' ἀγμὸν ἐλαύνει. Ad quem locum Interpres, Ἀντὶ τοῦ Ἀσσύριον, inquit, οἱ γὰρ Πέρσαι τὸ πρότερον Σύριοι ἐκαλοῦντο. *Pro, Aſſyrium. Perſæ enim prius Syri vocabantur.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1227.*

PERSEUM Antrum apud Stat. *l. 1. ſub fin.* ubi de Sole,

——— *ſeu te roſeum Titana vocari*
Gentis Achæmeniæ ritu, ſeu præſtat Oſyrin
Frugiferum, ſeu Perſei ſub rupibus antri
Indignata ſequi torquentem cornua Mitram.

Antrum dicitur, in quo Perſæ *Solem coli primi inveniſſe dicuntur. Eſt enim in ſpelæo Perſico habitu cum tiara utriſque manibus bovis cornua comprimens, quæ interpretatio ad Lunam ducitur* &c. uti ait Lutatius. Colebant autem in antro Solem Perſæ, ſub *Mithræ* nomine, de quo vide ſuprà; plura verò de antro illo ſeu ſpelæo, apud Lindebrogium *Not. ad Lutatium*, ubi ex *Hieronymo*, *Porphyrio*, *Agathia* varia in eam rem adfert.

PERSEUS, Jovis fil. ex Danae Acriſii Argivorum regis filiâ, quam Jupiter, commutatus in ſpeciem aurei imbris, vitiavit. Acriſius enim, cum ex Oraculo didiciſſet, futurum aliquando, ut a nepote occideretur, filiam munitiſſimæ turri incluſit. Jupiter itaque Danaës amore captus, cùm alius non pateret aditus, in aureum imbrem verſus, per tegulas turrim ingreſſus eſt, puellæque fruſtra jam arctâ cuſtodiâ ſervatæ ſtuprum intulit. Quo ex concubitu cùm illa gravida effecta eſſet, indignatus Acriſius, filiam unà cum nepotulo arcæ includi juſſit, atque in mare projici, futurum ratus, ut ventis, undiſque obruerentur. Quæ res illi omnino cecidit præter opinionem. Nam arca ad Dauniæ litus delata, & à piſcatore reperta eſt: in qua quum Danaën cum filio inveniſſet, utrumque Pilumno regi obtulit; qui cùm genus & patriam ejus didiciſſet, Danaën quidem uxorem duxit; Perſeum verò Polydectæ, Seriphi Regis ſeu Dictyi, hujus fratri, educandum tradidit, qui poſteà adultus, talaria & falcatum enſem, nomine Harpen, à Mercurio; à Minerva autem Ægidem accepit, quibus fretus expeditionem adverſus Gorgonas ſuſcepit. Erant autem eæ ſorores 3. *Meduſa*, *Stheno*, & *Euryale*; Æthiopiæ extrema incolentes, angues pro capillis habentes, oculumque unicum, quô viciſſim utentes, quotquot eas aſpiciebant, in ſaxa vertebant. Id veritus Perſeus, à Pallade Ægidem accepit, ex ære fulgentiſſimo, in quo, veluti ſpeculo, effigiem earum impunè intueri poſſet. Adortus itaque Meduſam, cum & ipſa, & angues ſopiti eſſent, unicô ictu illum interemit, caputque ejus abſciſſum in Ægide collocavit; quô Atlantem Mauritaniæ regem hoſpitiô ipſum excludentem in montem commutavit. Hôc etiam capite Seriphientibus populis oſtenſô, eos omnes Perſeus mutavit in lapides. Poſt hæc Andromedam, marino monſtro expoſitam, periculô liberavit, liberatamque uxorem duxit; Phineô, ejuſque fautoribus, qui ſponſam ei præripere conabantur, partim occiſis, partim in ſaxa commutatis. Poſtremo cum capite in Seriphum inſulam reverſus, Acriſium ibi offendit, quem jactu diſci imprudens interfecit. Hyginus tamen *Fab. Poet.* 63. author eſt, Danaën unà cum filio ſuo non in Italiam, ſed in Seriphum inſulam delatam fuiſſe, ibique Polydectæ regi nupſiſſe, ibi cùm Acriſium avum ſuum jactu diſci (ut jam diximus) imprudens interemiſſet, doloriſque impatientiâ exarbeſceret, Jovis patris ſui miſeratione, in cœlum tranſlatus eſt. Perſeus habitus eſt Jovis filius, propter raram felicitatem. Suſcepit expeditionem adverſus Gorgonum gentem, cujus regina erat Meduſa. Intulit inde bellum Mauritaniæ, decertavit armis cum Æthiopibus, apud quos nuptias celebravit cum Andromeda Cephei regis filiâ. Poſteà reverſus in Græciam, occupavit regnum Argivorum, devictô Prœtô ſuô patruô, & Polydecte, Seriphi, Inſul. regulô, à quibus multis injuriis erat affectus. Agrô dein Tirynthiô contentus, Mycenas condidit, ubi poſteri ejus per annos 100. regnârunt. Ad extremum conſtituit in Helicone ludum literarium: quô beneficiô tantam conſecutus eſt celebritatem, ut à Poetis & Mathematicis, laudibus encomiiſque in cœlum uſque, ut ajunt, evectus, & inter ſidera collocatus ſit. Tantas autem res confecit incredibili celeritate, & verſutiâ ingenii, ideoque fingitur talaribus & gladiô Mercurii, galeâ Orci, & clypeô Palladis fuiſſe inſtructus. Nam talaria celeritatem, gladius Mercurii calliditatem, galea Orci conſilium tectum, & clypeus Palladis raram felicitatem ſignificat. Per caput verò Meduſæ, cujus aſpectu omnes convertebantur in ſaxa, ſignificantur immenſæ Gorgonum opes, quibus ille potitus, omnes, quos bellô adortus eſt, ſubegit: nam in Inſulis Occidentalibus, ubi Gorgonum gens habitabat, olim fuerunt maximæ opes totius orbis terrarum, teſte *Platone*, Vide Ovid. *l. 4. & 5. Metam. Plut, Euſeb.* Nat. Com. *l. 7. c. 12. & 18.* & Alex. Roſſæum *in Myſtagogo Poët.* Propert. *l. 2. El. 30. v. 3.*

Non ſi Pegaſeo vecteris in aëre dorſo,
Nec tibi ſi Perſei moverit ala pedes.

Ovid. *l. 2. de Arte, v. 643.*

Nec ſuus Andromedæ color eſt objectus ab illo,
Mobilis in gemino cui pede penna fuit.

Unde à Catullo *Carm. 55. v. 25. Pennipes* dicitur. Idem Ovid. *l. 3. Triſt. El. 8. v. 5.*

Nunc ego jactandas optarem ſumere pennas,
Sive tuas Perſeu, Dædale, ſive tuas.

Val. Flac. *l. 1. v. 67.*

——— *Nunc aerii plantaria vellet*
Perſeos ——— ———

Hinc *Perſeus* adject. Propert. *l. 3. El. 21. v. 8.*

Sectaque Perſeâ Phorcidos ora manu.

Hinc *Perſea* arbor, quam in Ægyptos Perſeus plantavit, teſte *Callimacho*:

Καὶ πρώτα Περσεὺς ἐπάσπαμας, ἐς ἀλλάδαμον
Αἰγύπτῳ κατέπαξε, ———

Nicander autem, in Mycenis hanc arborem plantari tradit, *in Alexipharmacis*, hôc pactô.

Καί τε καταψηχθέντα μετ' αἰγλήεντος ἐλαίου,
Σκληρὰ ἀπὸ Περσείης κάρυα ἐλύματ' οἷσι ἰήσει.
Περσεὺς ἣν ποτε χερσὶ λεπὰς Κηφῆος φυλάσσων,
Ἀρχὴν ἀποτμήξας ἀγαπητὰ Μεδούσης,
Ῥίζαν Μυκηναίων ἐφύτευσε ἀρούρης,
Κηφῆος ἐκ δάπεδον, μέσος ἐν κάτω ἀρχή,
Ἄκρον ὑπὸ πρηῶνα Μελανθίδος, ἔνθα τε νύμφη
Λαγγεία ...

Vide *Acriſius, Andromeda, Danaë. Nic. Lloyd.* Cæterum, ipſe Aſtronomus inſignis, Helicen invenit, hujuſque rei gratiâ Hæmonias propitiavit; quemadmodum Thales Miletius, quòd trianguli æquilateri in circulo inſcriptionem repeririſſet, Muſis bovem; Pythagoras, ob inventum à ſe penultimum in primo Elementorum Euclidis theorema, quod eſt de ratione laterum trianguli rectanguli, Hecatomben liberaliter immolavit. Sic Archimedes in ſepulchro ſuo cylindrum inſcribi voluit. Eratoſthenes, inventâ cubi duplicatione, anathematis locô eam in templo ſuſpendit &c. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Scient. Mathem. cap. 3. §. 5.* Ob hæc & alia in genus humanum merita, Argivos *Perſea* pro Numine veneratos eſſe, præter Athenagoram *in Legatione*, Sidonius indicat *Carm. 9.* ubi varios Deos topicos recenſens, inter alia ait:

Argis Perſea, *Lapmſaco Priapum.*

Ejuſdem imaginem in gemma ſculptam, annuloque ſigilli, quô literas in Europam mittendas ſignabat, Alexander M. incluſam geſtavit. Nam, ut ait Alex. ab Alexandro *l. 2. c. 19.* & ante illum Plin. *l. 37. c. 6.* *Ipſe tamen Alexander devictô Dariô, quas deſtinabat*

bat in Aſiam literas, Darii annulô imprimebat, quas verò in Europam, ſuô. Suus autem erat, habens imaginem *Perſei* atavi ſui, cujus in honorem Perſeæ quoque frondibus coronari voluit; ut idem teſtatur Plinius, *l. 15. c. 13. Perſeam quoque plantam erudítiores negaverunt ex Perſide propter ſupplicia tranſlata, ſed a Perſeo Memphi ſatam: Et ob id Alexandrum illâ coronari victores ibi conſtituiſſe, in honorem Atavi ſui.* Etiam in nummis, imaginem ejus cudi curâſſe, indigitat Plut. *de Fortuna ſeu Virt. Alexandri Or. 1. ubi eum cum Diogene in hæc verba colloquentem introducit: Nunc ignoſce nobis Diogenes, Herculem imitor, Perſeum æmulor, Bacchique, qui Deus auctor mei eſt generis, inhærens veſtigiis, rurſus in India vincentium Græcorum choros volo ſiſtere, & apud montanas agreſteſque trans Caucaſum gentes, Bacchi comeſſationum memoriam renovare. Sunt & ibi quidam duræ Philoſophiæ nudato corpore adſueti, viri ſancti & ſuô jure viventes, Deo operam dantes, Diogenem vilitate rerum ſuperantes, nullâ perâ indigentes: Non enim recondunt alimentum, quod eis terra ſubinde recens ſuggerit, potum fluvii, folia ab arboribus defluentibus & herba è terra enaſcens lectum. Per me & hi Diogenem cognoſcent, & ipſos Diogenes. Oportet etiam me nummiſma cudere & Barbarica è materia factum Græcanica forma Reip. ſignare.* Vide Fortun. Licetum *l. de Gemmis annularibus c. 136.* ubi Gemmam, in qua imago Perſei cum aliis in capite ſculpta, eruditô Commentario proſequitur. Bochartus *Perſem* vel *Perſeum*, interpretatur *Equitem*, quô nomine illum dictum fuiſſe opinatur, poſtquam equitandi artem didiciſſet à Phœnicibus, quos ſecum Cadmus adduxerat. Quò pertinent *talaria*, quorum ope per aërem volitâſſe fertur, hæc enim nihil aliud quam calcaria erant, quibus equum impellens & ad curſum concitans, avium volatum æmulabatur: *Pegaſus* item, qui nihil aliud fuit, quam equus freno aſſuetus, vide ibi. *Perſeus* verò, ab Hebr. פרש *Paras*, quod unum eſt ex ſeptem equi in hac lingua nominibus, & primò *Equitem*, dein etiam *Equum*, per catachreſin, ſignificavit. Quemadmodum in illo Poetæ, *Georg. l. 3. v. 116.*

——— *Equitem docuêre ſub armis*
Inſultare ſolo & greſſus glomerare ſuperbos.

Et apud Ennium *Annal. l. 7.*

Denique vi magnâ quadrupes eques atque elephanti
Projiciunt ſeſe.

Quæ ille ſumpſit ex A. Gellio *l. 18. c. 5.* Eques autem *paras*, Hebræis dici potuit, à פרסים *calcaribus*, quæ ſunt in pedibus ejus, ut conjectat Aben-Ezra *in Proverb. c. 23. v. 22.* ubi *paras* verbum eſt *pungere*; & inde Chaldæis פרש *peras*, *calcar*, *ſtimulus*. Sed & *Pharas* Arabibus equus dicitur, à *rapiendo*, quaſi *terram rapiat velocitate inceſſus ſui*, ut habet *Damir*. Neque verò incommodè Equus dicitur *rapere terram*. Ita enim Martialis, ad Priſcum, *l. 12. Epigr. 14. v. 1.*

Parcius utaris, moneo, rapiente veredô.

Et ad hoc Arabicum *pharas*, alludit Romanum *ferus*, pro *equo*. Virg. *l. 2. Æn. v. 51.*

——— *Inque feri curvam compagibus alvum*

Manilius *l. 5.*

Exagitare feros, premtumque anteire volantes.

Unde Centauros *ſemiferos* dici notat *Servius*, tanquam *medios equos* &c. Sed & alludit ad Hebræum פרשים *paraſim*, pro *Equitibus*, nomen *Perſarum*; qui jam inde ab anno quinto equitare didicerunt, ut habetur in *Herodoto*: moris origine à Cyro. Ante quem cum in Perſide equi eſſent rari, quia montoſa regio eſt, is Perſas equis ſic aſſuefecit, ut poſt illius ætatem paulò honeſtioris ſortis ſit nemo abſque equo viſus. Quin legem ſanxit, ut turpe eſſet, ſi quis illorum, quos equis inſtruxerat, uſpiam iret pedes, uti legimus apud Xenoph. *Cyropæd. l. 1.* Unde factum ut, qui ante Cyrum *Cuthæi* & *Elymæi* dicebantur, poſt Cyrum, *Perſæ* ſeu *Equites* appellari cœperint, Hinc cùm neque Moſes nec libri Regum, nec Eſaias, nec Jeremias, nec quiſquam eorum, qui Cyri ætatem præceſſerunt, *Perſarum* uſpiam meminerint, in Daniele & Ezechiele, Cyro coævis & in libris Paralipomenon, Eſdræ, Nehemiæ & Eſtheræ, qui poſt Cyrum ſcripti ſunt, frequens illorum eſt mentio, Bochart. *Hieroz. Part. I. l. 2. c. 6.* Vide quoque infrà. Plin. inter Myronis ex ære, & Parrhaſii Pictoris opera, *Perſea* celebrat, *l. 34. c. 8.* & *l. 35. c. 13.*

PERSEUS, ultimus Macedonum Rex ſucceſſit an. Urb. Cond. 575. Philippo Patri: qui cùm eum exhæredaturus eſſet, ut regnum Antigono filio fratris tutoris ſui traderet, Perſeus quid ageretur ſubolfaciens, æmulum occidit. Bello contra Romanos infelix, ingenti ſtrage victus eſt ad Pydnam, eque fuga retractus, à Paulo Æmylio in triumpho Romam ductus eſt. Regnavit ann. 11. Liv. *l. 40.* Juſtin. *l. 33.* Plut. *in vita P. Æmylii.* Vellejus Paterc. *l. 1. c. 9.* Eutrop. *l. tempor.* Flor. *l. 2. c. 12.* &c. Eò redactum eſſe, ut Faber fieret ferrarius, refert Caſaubonus *Not. ad Jul. Capitolin. in Maximo & Balbino, c. 5.* quemadmodum contrà Maximus hic, natus Fabrô ferrariô, ad Imperatoriæ Majeſtatis faſtigium aſcendit; imò & qui ipſe Faber ferrarius fuerit, ut de Mario quodam narrat *Trebellius Pollio.* Uſque adeò

Ῥεῖα θεοὶ, ſιπε... ſ.a ... χαλεπῶν. [illegible]

PERSEUS, de Republ. Lacedæmonior. ſcripſit, auctore Athenæô, *l. 4.*

PERSEUS, Zenonis auditor: *Eos dixit habitos eſſe Deos, à quibus magna utilitas ad vitæ cultum eſſet inventa: ipſaſque res utiles & ſalutares Deorum eſſe vocabulis nuncupatas: ut ne hoc quidem diceret, illa inventa eſſe Deorum, ſed ipſa divina*, Cicer. *de Nat. Deor. l. 2.* apud Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec. IV.* ubi *de Idololatriæ vetuſtate* agens, *apud Gentes ſecundam Deorum matrem fuiſſe Utilitatem*, pluribus docet.

PERSEUS, Grammaticus Philoſophus, quem, in rebus Deorum Gentilium, Terentii teſtimoniô utentem, producit Minucius Felix *in Octavio.* Idem cum Lutatii Præceptore, ut videtur, de quo hic *ad Statium* ita: *Sed de his rebus ——— ex libris ineffabilis doctrinæ Perſei præceptoris ſeorſum libellum compoſui.* Vide Barthium *ad Stat. Thebaid. l. 6. v. 962.*

PERSIA, quæ *Perſis Ptol.* Plin. *l. 6. c. 25.* & Melæ, *l. 1. c. 2. Farſtan*, & *Farſiſtan* incolis, teſte *Caſtaldô*, Provincia Aſiæ notiſſima atque clariſſima, inter Suſianam ad occaſum, & Carmaniam ad ortum; atque inter Parthiam ad Boream & ſinum Perſicum ad meridiem contenta. *Baudrando* Imperium eſt potentiſſimum, ſub quo comprehenditur Parthorum Imperium. Habet à Septentrione mare Caſpium & Zagatajam regionem, ab Ortu Indiam propriam, ab Occaſu ditionem Turcarum & Arabiam deſertam: à Meridie autem Oceanum Indicum & Sinum Perſicum. Sicque extenditur ab Ortu in Occaſum ab Indo fluvio ad Tigridem. Nunc tota ſub Sophis. Comprehendit has antiquorum provincias, Mediam, Hyrcaniam, Margianam, Aſſyriam, ex parte, Suſianam, Parthiam, Ariam ad Ortum, Paropaniſum, Chaldæam, Perſiam, Caramaniam, Drangianam, Arachoſiam & Gedroſiam. Nunc autem 18. præcipuæ numerò, nempe *Servan*, *Gilan*, *Dilemon*, *Ayrack*, *Agemi*, ubi aliàs Media, *Tabareſtan* & *Gorgian*, ubi Hyrcania; *Mazennas*, aliàs Margiana & Parthia ex parte; *Churdiſtan*, anteà pars Aſſyriæ; *Choraſan*, aliàs Parthia ex parte; *Yerack*, aliàs Babylonia; *Chuſiſtan* Suſiana; *Farſi* Perſis, *Kierman* & *Siſiſtan*, aliàs Caramania; *Macheran* Gedroſia; *Candahar* Arachoſia; & *Sableſtan* aliàs Drangiana, aut circum circa. Totius regionis caput fuit anteà Tabriſium, poſteà Casbinum, Nunc Aſpahamum. Populi *Perſæ*: quos à *Perſeo* tuliſſe nomen affirmat Euſtathius *Il. α.* cùm inquit: *Περσεὺς παρωνυμιάζει τοὺς Πέρσας.* Quod etymon à Q. Curtio approbatum invenio. Atqui probabilior ſententia Bocharti eſt, qui Perſis nomen ex re fuiſſe ſcribit, i. e. ab equitatu, quò maximè valebant: equitare è teneris annis edocti. *Herodotus: Παιδεύουσι τοὺς παῖδας τρία μοῦνα· ἱππεύειν, καὶ τοξεύειν, καὶ ἀληθίζεσθαι.* Quâ tamen diſciplinâ primus illos imbuit Cyrus. Antea enim, ut tradit Xenophon *l. 1. Cyrop. Ἐν Πέρσαις, διὰ τὸ χαλεπὸν εἶναι καὶ τρέφειν ἵππους, καὶ ἱππεύειν, ἐν ὀρεινῇ οὔσῃ τῇ χώρᾳ, καὶ ἰδεῖν ἵππον εὖ σπάνιον.* At Cyrô ſic providente (ut narrat idem *l. 4.*) Perſæ ex peditibus equites facti, equis deinceps ita aſſueverunt, ut, *οὐδεὶς ἂν*, inquit, *τῶν καλῶν κἀγαθῶν ἑκὼν ὀφθείη Περσῶν οὐδαμῇ πεζὸς ἰών.* Itaque ex tam repentina mutatione factum, ut hæc regio פרס *Paras*, & incolæ פרסים *Perſæ* dicerentur, i. e. *equites*. Arabicè enim *Pharas* eſt *equus*, & *Pharis eques*. Ebraicè *Paras*. A Græcis quoque dicti ſunt *Κηφῆνες*, à ſeipſis *Ἀρταῖοι*, teſte *Herodotô*. Dicuntur & *Ἀχαιμένιοι*, à regione *Achæmenia*, ſecundum *Stephanum*. *Suidas* & *Cedrenus Magnſaeos* vocant. Perſarum veterum mores fuſe refert Herodot. *l. 1.* Hiſtoria paucis hæc eſt. Sub variis erant Principibus, uſque ad Cyrum, qui ann. 1. Olymp. 55. Urb. Cond. 195. avô ſuô maternô Aſtyage, Rege Medorum pulſô, regni Perſici fundamenta locavit: Anno poſt 22. captâ Babylone, primus Monarcha: quod imperium duravit an. 229. ſub 13. Regibus. Dariô Ochô ab Alexandro M. ſuperatô, ſub Græcis, Romanis, Parthis regnum hoc eſſe cœpit, donec A. C. 227. Artaxerxes Perſa, excuſſô Artabani Parthorum Regis jugô: ſecundam Perſarum Monarchiam orſus eſt, quæ duravit per ann. 632. uſque ad Jezdegirdem vel Hormiſdam 4. ad Omaro, Saracenorum Rege occiſum. In horum poteſtate manſit, ann. 418. donec Gehaledinus Sultanus, Gelalææ æræ auctor, illis exturbatis, rerum potitus eſt. Succeſſores ejus, à Tartaris, duce Tamerlane, pulſi ſunt, A. C. 1398. cui quatuor Principes, factionis *Arietis nigri* ſucceſſêre. Poſt quos, Uſum-Caſſanes, ex familia Aſembejorum, & factione *Arietis albi*, Joonchum Regem cum fil. Acen-Ali ſuſtulit: regnô potitus, ab A. C. 1469. uſque ad 1478. vel 1485. Quô defunctô miſerè lacerata Perſia, ſed ab Iſmaele Uſuncaſſanis, ex filia, nepote, recreata eſt, qui fortis, prudens & felix, quidquid majores poſſidebant, dominatu complexus eſt. Regnavit autem uſque ad initium præcedentis ſeculi, & ab eo Sophi numerantur. Inter hujus ſucceſſores Schah Abbas, cognomine Magnus, regnum magnoperè auxit, ubi inprimis apud P. du Valle, *Itiner. tom. 2. & 3.* ubi quidquid de inſigni hac Monarchia ſcitu dignum, exactiſſimè annotatum eſt, videre licet. Religio Perſarum hodierna Mahometana eſt, ſed à Turcica diverſa. Dicunt enim Ali à Mahomete ſucceſſorem deſtinatum fuiſſe, qui honor illi ab Abubekere, Omaro & Oſmane præreptus. Aliter Alcoranum explicant, alios ſanctos, alias Moſcheas habent. Sub finem ſeculi 14. *Sofi* quidam, ex poſteris Ali ſe eſſe jactans, novam attulit doctrinam, miſſumque ſe divinitùs dixit, ut gloriam Ali à tot retro ſeculis ſepultam priſtino ſplendori redderet: Huic in hodiernum uſque diem adhærent, &c. Vide præter hic paſſim laudatos, *Cluverum*, *Du Val*, *Sanſonem*, *Agathiam*, *Cedrenum*, *Guil. Tyrium*, *Haitonem*, *Sanutum*, *Bizardum Leunclavium*, *Chalcondylam*, *Paul. Jovinum*, *Olearium*, *Thomam Herbertum*, *Paulum Venetum*, *Vinc. Blancum*, *Thevenotum*, *Paulinum*, *Gabr. Chinonem*, *Busbequium*, *Thom. Muadonum*, Marmolii *Africam* &c. Item, Monachum Iſaac, *in explic. Can. Perſ.* Chriſtmann. *Comment. in Alfragam, tit. de Cal. Perſ. Scaliger. Petav.* &c. *De regno Perſarum libros tres* ſcripſit Barn. Briſſonius. De Idololatria eorundem veteri Strab. *l. 15. Τιμῶσι δὲ καὶ Ἥλιον, ὃν καλοῦσι Μίθραν, καὶ Σελήνην καὶ Ἀφροδίτην, καὶ πῦρ, καὶ γῆν, καὶ ἀνέμους, καὶ ὕδωρ.* Habuit ex Herodot. *l. 1. Θύουσι δὲ Ἡλίῳ τε καὶ Σελήνῃ, καὶ Γῇ, καὶ πυρί, καὶ ὕδατι, καὶ ἀνέμοισι.* Perſas plurimùm ſagittis valuiſſe, auctores ſunt Xenophon *l. 1. Pæd.* qui loquens de ſtudio Perſarum in Venatione, ait habere illos *τόξα κατὰ τὸ Θηρίον.* Procop. *l. 1. de bello Perſico: Πέρσαι σχεδὸν τι πάντες τοξόται.* Meminit etiam jaculorum Perſicorum, & ſagittarum Heliodorus *l. 6. & 9. Hiſtor. Æthiop.* & Herodot. *l. 1.* Polyb. *l. 5.* Oppianus *l. 2. Halieut.* adjecit, illos

los excogitâſſe artem adjiciendi venenum ſagittis: Πέρσαι φαρμάττουσι βέλη μηχανῆς. S. Ambroſius *l. 6. Hexaem.* *Gens Perſarum ferox bellis, valida ſagittis.* Hinc Virg. *Georg. l. 4. v. 290.*

> *Quaque pharetratæ vicinia Perſidis urget.*

Laërtius *l. 5. c. 6.* Ἐν τοῖσι Περσῶν τοξοφόροι [illegible].
De Perſis Dionyſius 1096.

> Μέσσῳ δ' Ἀσίης βασιληΐδα [illegible] ἔχουσι,
> Μᾶλλον δ' [illegible] ἐν [illegible],
> Ὅσσοι Μηδείην [illegible] ἐ[illegible],
> Χρυσεί[illegible],
> Χρυσεί δ' [illegible] χαλκοῖ,
> Χρυσῷ δ' [illegible],
> Τοῖσι γὰρ σφίσιν [illegible].

Hunc Perſicorum armorum apparatum, in prælio ad Iſſum cum Alexandro geſto, deſcribit Q. Curtius *l. 3.* *Illis aureos torques, illis veſtem auro diſtinctam habebant, manicatasque tunicas gemmis etiam adornatas.* Dion. Chryſoſtomus *Orat. 2. de Regno*: Χρυσὸν φαλαρῶν καὶ χαλκῶν, [illegible] τὰς Πέρσας [illegible]. Splendidis hiſce indumentis, poſt victum demum Crœſum, eos conſueviſſe teſtatur Amm. Marcellin. *l. 23. c. 6.* *Armillis uti, monilibusque aureis, & gemmis aſſuefacti poſt Lydiam victam & Crœſum. Nic. Lloydius.* Addo, quòd ſecundum Auctorem anonymum *Hiſtor. Orbis Terr.* longitudinem *Perſia* habet à *Derbent*, loco mari Caſpio adjacente, uſque ad *Ardavat*, ad fluv. Indum: latitudinem à freto Ormuziano uſque ad influxum Oxi, in mare Caſpium. Suntque in hoc regno provinciæ celebriores, Caramania, nunc *Chirman*, ad Sinum Perſicum & Fretum Balloræum: Parthia ſeu *Arac*, Hircania ſeu Curca, ad mare Caſpium, regio fertiliſſima. Media ſeu *Schirvan*, itidem mari Caſpio adſita, Perſis nunc *Farſi*: quò etiam referenda Armenia utraque; Georgia, quò nomine veniunt Albania & Iberia; dein Mengrelia ſeu Colchis, regiones inter Mare Caſpium & Pontum Euxinum ſere ſitæ. Regia *Iſpahan* ſeu *Spahan*, in provinc. *Arac* ſeu Parthia ſita eſt, à qua opibus & ſplendore eſt proxima *Sciras*, veterum Cyropolis. Urbs *Caſwin* ſeu Arſacia, & Rages vet. in Media jacet. Ibidem eſt Tauriſium ſeu Ecbatana & *Derbent*, ubi Portæ Caucaſiæ Veterum. Idem *Perſia* & Parthiæ, ſeu incolarum potiùs, *Perſarum* & Parthorum, non niſi nominis diſcrimen agnoſcit. Vide Plin. *l. 6. c. 13.* & Solinum quoque *c. 68.* Quia verò *locorum intervallo diſtant mediocriter, ideo à Strabone ſub finem l. 15. & Ptolemæo l. 6. c. 4. non immeritò fuere diſtinctæ; perinde ut & alias Geographi unam Germaniam in duas Superiorem & Inferiorem, vel unam Galliam in Cis-Alpinam & Trans-Alpinam, aut unam Hiſpaniam in Citeriorem & Ulteriorem diſpeſcunt.* Schik. *Tarich. p. 102.* Idem Auctor prælatus, regnum Perſicum ante Muhamedem, quatuor familias tenuiſſe docet: Quarum prima *Piſdadæorum*; ſecunda *Cajanæorum*, quorum ultimus fuit Darius Codomannus, ab Alexandro M. devictus; tertia *Aſganidarum*; quarta *Choſroënum* appellatione communi, propriâ *Saſanidarum*, fuit. Et quidem Dariô Codomannô à Magno Alexandro ſuperatô, Regnum *Perſarum* ad Græcos pervenit; Poſt Alexandrum, Seleucus inter hæredes ejus, opibus Ptolemæi recuperatâ Babyloniâ, cæſôque Nicatore, Mediæ Præfectô, *Perſidem*, Mediam, Parthos, Bactra aliaſque nationes Imperio ſuo adjunxit; interfectô denique Antigonô in pugna ad Ipſon, Syriæ quoque & reliquæ Aſiæ maximâ parte ad mare potitus eſt. Hinc de eo Sulpicius Severus, *l. 2. c. 26.* *Primus in Syria poſt Alexandrum Seleucus Rex fuit, ſubjectâ eidem* Perſide *ac Babylone*. & Amm. Marcellin. *l. 14. c. 8.* *Quam plagam Nicator Seleucus occupatam auxit magnum in modum, cùm poſt Alexandri Macedonis obitum ſucceſſoriò jure regna teneret Perſidis.* Succeſſerunt filius Antiochus Soter & nepos Antiochus Divus in idem magnum Imperium: cujus filii Callinicus & Hierax inteſtinis diſſidiis laborantes Arſaci, ad Parthicam potentiam erigendam, aperuêre feneſtram & otium dedêre. Hôc autem tempore Antiochia Regni metropolis fuit, à Seleuco condita: Unde Hegeſippo *l. 3. c. 5.* *Perſarum quondam caput*, dicitur: nempe cùm Seleucorum atque Antiochorum regias haberet, & ex Antiochena regia jura Perſæ acciperent. Vide Joh. Frid. Gronov. *Obſerv. in Eccleſ. c. 21.* Quamdiu poſteà ſub Parthis *Perſia* fuit, *Parthorum Perſarumque* nomen non rarò apud Scriptores promiſcuè ſumtum reperitur, *Perſæque* dicti ſunt, qui propriè Parthi erant: unde Scriptores Græcos Latinoſque, qui ante Alexandri Mammææ, de quo ſuprà, tempora de his rebus ſcripſerunt, cautè legendos monet Salmaſ. *ad Æl. Lamprid. in Alexandro.* Vide quæ nos in hanc rem ex Gronovio ſuprà attulimus, in voce *Parthia*. Sub *Perſis* manſit Regnum ab A. C. 226. qui fuit 4. annus Imperii Alexandri, uſque ab A. C. 632. (ideoque 406. annos) quò *Jezdegird* Sirois filius ab Othmane, filio *Ophan*, Scenitarum Arabum Amirano, victus eſt atque interfectus. Georgio Monacho dicitur Ἀδέσιρ & Anaſtaſio quoque *Adeſir*, voce mirum quantum corruptâ. Idem verò Georgius non iſtum ultimum Perſarum Regem facit, ſed Hormiſdam: inter quem & *Adeſir* interponunt alii Reges duos, Sarrabarzam & Varraranem VIII. Salmaſ. ubi ſuprà. Ita ſub Muhammediſmo eſſe cœpit, & quidem ſub Caliphis Saracenorum *Perſia* (diu fuit quò tempore nomen *Perſarum* cum *Saracenorum* confuſum, rarò apud Scriptores occurrit) donec circa A. C. 932. decreſcente ſenſim illorum potentiâ, Sultani per provincias rebellare paſſim ac propria Regna condere cœperunt, ita ut omni fere poteſtate ſpoliati Caliphæ, ſolam antiqui nominis Majeſtatem retinerent. Inter præcipuos autem, qui *Perſiæ* invaſêre regnum, filii *Boia* ſeu *Bujani* erant, qui genus ducentes à priſcis Perſarum Regibus, adeoque ab ipſo Dario Hyſtaſpidis, genti iterum priſtinum reddidêre decus. Hi variâ fortunâ illud tenuerunt, per annos 127. uſque ad A. C. 1055. quò *Turcæ* (qui circa A. C. 1000. in Perſiam emigrârunt, duce Selgukô) rerum ſunt potiti, occiſô Mahmudi *Perſiæ* Indiæque Regis filiô & ſucceſſore Matudô, hinc igitur *Selgukidæ* regnârunt, hoc ordine: *Togrul-Bekus*, ex Michaele filio Selgbuci nepos (qui Maſudum modo dictum vicit occiditque) *Muhammed*, *Olkarſlan* Græcis *Axan*, *Melickſhah*, *Mahmud*, *Barkiarok* Latinis corruptè *Belgiarok*, *Muhammed* & *Mahmud Abulkaſem*: ſub quo deſtructum fuiſſe Turcarum in Perſia Regnum traditur. Id certum, nullam Turcarum Regum in Perſia mentionem poſt hunc Mahmudum fieri: & quantum in re obſcura conjicere licet, *Choraſmii* interea Perſiâ potiti ſunt, quos *Schinguiskan*, primus *Tartarici* Imperii conditor, penitus evertit circa A. C. 1224. Annô dein 1260. *Ulakuiaw*, Paulo Veneto *Allau* Rex Perſiæ factus, illud ad familiam ſuam tranſtulit, ex qua aliquot Reges Chriſtianam fidem amplexi Turcas univerſâ Syriâ & Paleſtinâ expulerunt, teſtibus Hatone Armenô & aliis *Belli Sacri* Scriptoribus. Ultimus horum Regum fuit *Abuzaid Bahader Chan*, qui obiit A. C. 1337. Eô defunctô Regnum à Proceribus dilaceratum in varia regna fuit, prætectô quoque in provincia ſua dominationem invadente. Inter quos potentiſſimus, Europæis Magnus Parthorum Soltanus, *Gemiſa*, Arabibus, ut videtur, *Scia Schaſia* dictus, obiit A. C. 1372. Cujus filii cùm Perſiam in quatuor regna *Schirazi*, *Kirmanis*, *Jeſda* & *Iſpahana*, diviſiſſent, potentiſſimus illorum *Scia-Manſur*, à Tamerlane ſuperatus eſt, qui univerſum regnum in poteſtatem ſuam redegit. Poſt hujus verò obitum, filiis ejus inter ſe diſcordibus, *Turcomanni* Tartaros ejecerunt circa A. C. 1406. diviſi in factiones duas *Karakiunlu* ſeu *Nigrorum Arietum* & *Akkoinlu* ſeu *Alborum Arietum*; quorum illis primus Rex Perſiæ fuit *Kara-Iſſuph* ſeu Niger Joſephus, qui Tamerlanis ſucceſſorem evertit. Hanc familiam dejecerunt poſt 50. circiter annos, *Akkoinlu*, Perſiâ potiti A. C. 1468. primuſque ex his regnavit *Ozun Azebec*, Europæis *Uzum Caſſanus*, Græcis *Caſſanes Longus*, poſt quem ſeptem alii ex eadem familia ordine regnârunt, uſque ad Sultanum Muratum ultimum. Donec circa A. C. 1560. *Sophiani* fasces arripuerunt, in quorum hodieque ſunt manu. Horum conditor fuit *Seach-Sefi*, ſeu, ut à Texeira ſcribitur, *Xeque Safy*, Tamerlani coævus, qui originem ab Ali Muhammedis genero derivans, trigeſimum ab eo ſe numerabat: Ipſius pronepos fuit *Iſmaël Sofi I.* primus hujus familiæ Monarcha, quem excepit *Schach Tamas*, hunc *Schach Iſmaël II.* capitalis Ottomanidicæ gentis hoſtis, quem &, cùm in lucem ederetur, pugnum cruore plenum, uterô matris extuliſſe ſcribunt. Vide Busbequium *Ep. 3.* Poſt eum Rex fuit *Schach Muhammed Chodabende*; tunc *Iſmaël Murſa*, *Schach Abas*, de cujus crudelitate vide Herbertum *Itiner. Perſ. p. 84. & ſeqq.* &c. Bella quæ hi Reges gerunt cum M. Mogore, ob provinc. *Candahor*; cum Tartaris Usbequiis, ob *Choraſan* ſuſcipiuntur; cum Turcis, ob Bagdedum & *Irvan* controverſantur: quibus ante hac vis Perſica non parùm formidabilis fuit, non tantùm ob potentiam gentis, ejuſque viciniam, ſed etiam ob interjecta vaſtiſſima deſerta, per quæ ob defectum pabuli jumentis neceſſarii duci exercitus ægre poteſt; Sed minoris eam nunc habent, ex quo, Babylone in poteſtatem redactâ, opes *Perſicas* ſentiunt indies decreſcere. Vide Collectum Volumen Scriptorum de *Rebus Perſicis Francof.* A. C. 1601. Wilh. inprimis Schikhardum *Tarich ſeu ſeriem Regum Perſ. ab Ardſchir Dabekan ad Jadzigerdem à Caliphis expulſum*, Tubingæ A. C. 1628. alioſque laudatos Auctori anonymo ſæpius dicto *Hiſtor. Orb. Terr. c. 10. §. 12. & c. 11. §. 1.* Adde Georg. Hornium *Orb. Imper. cum Not.* L. Joach. Felleri *p. 420. & ſeqq.* & quæ infrà dicemus, de *Perſarum Monarchia* cum Urſo, apud Danielem, collatâ, voce *Urſus*.

PERSIA Propria, alias *Perſis*, nunc *Farſi*, provinc. eſt Imperii Perſici verſus Auſtrum, mare Indicum & Os Sinus Perſici, inter Aſpahamum ad Boream & Armuziam ad Auſtrum. Ejus præcipua Urbs *Schiras*.

Persiæ urbes præcipuæ:

Ardebilia, *Ardevil.*	Guadela, *Guadel.*
Armuzia, *Ormus.* Nunc ſemidiruta.	Heratum, *ſeu* urbs Roſarum. *Herat.*
Aſpahamum, *Hiſpaham*, Perſiæ nunc Regia.	Lara, *Lar.*
	Mexatum, *Mexat.*
Carmania, *Cherman.*	Paſagarda, *Darabegerd.*
Casbinum, *Casbin.*	Siciſtanum, *Seiſtan.*
Caſſianum, *Caſſan.*	Siraſium, *Sciras.*
Comum, *Com.*	Sumachia, *Scamachie.*
Derbentium, *Derbent.*	Suſa, *Souſter.*

Tabriſium, *Tauris.*

Reliquarum urbium, oppidorum, pagorum, caſtrorum, aliorumque in amplo hoc regno locorum catalogum, cum diſtantia eorum à ſe invicem, & quæ utique notatu digna, exhibet, in præcedentibus jam laudatus, Petrus de Valle, Patricius Romanus, *Itinerarii ſui tomô 2. & 3.*

PERSICA Arbor, vide ſuprà *Perſea*.

PERSICA Avis, non eſt פרס, *Peres*, quæ in cenſu avium immundarum in Levit. *c. 11. v. 13.* ſecundum locum tenet, ut nonnemo apud *Munſterum* contendit, qui *peres* hic alludere vult ad Hebræum Perſidis vocabulum, *Paras*. Namque *Perſidis* nomen Moſe recentius eſt, annis circiter nongentis, Cyri ſcil. tempore natum, uti diximus, qui primus populares ſuos equitare docuit; unde qui olim *Cuthæi*, vel *Suſiani* & *Elamitæ* dicti fuerant, poſtmodum *Perſæ*, i. e. *Equites*, dici cœpêre. Nec Moſes prohibuiſſet Hebræis avem Perſidi peculiarem, quæ à Judæa immenſum diſtat. Interim quandam avem à Perſide nomen habuiſſe, & Περσικὸν ὄρνιν, *Perſicam avem*, Græcis dictam eſſe

eſſe, ex Ariſtophane *in Avibus* habemus. Per hanc verò Scholiaſtes quoſdam *gallum gallinaceum*, alios *pavonem*, intelligere ſcribit; quarum avium utramque mundam divina Lex pronuntiavit. Vide Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 2. *c.* 5. & ſupra *Offraga*.

PERSICA Patera, vide ſuprà *Patera*.

PERSICA Sacra, à *Perſe*, vide Salmaſ. *ad Lamprid. Commod.* c. 9.

PERSICA Tunica, de gemmis, memoratur eidem Lampridio in *Heliogab. c.* 23. *Uſus eſt aureà omni tunica, uſus & purpureà, uſus & de gemmis Perſica, quum gravari ſe diceret onere voluptatis.*

PERSICA Urbs, apud *Stephanum*, Σοῦσα Περσικὴ πόλις, item Βαβυλὼν Περσικὴ πόλις, non eſt *urbs provinciæ Perſidis*, quam Perſæ ſtrictè ac propriè dicti incolebant, ſed *Urbs Perſici Imperii*, Suſa enim Suſianæ provinciæ, quam a Perſide omnes Auctores diſtinguunt, oppidum fuit nobiliſſimum; & Babylon, in Babylonia ſeu Meſopotamia ſita erat: Perſico interim Imperio utraque ſubfuit. Hinc idem diſtinguit inter Περσικὰς πόλεις & πόλεις Περσίδος, quarum hæ ſunt *Perſidis Urbes*, illæ *Perſica dominationis*. Βαβυλὼν Περσικὴ πόλις, μητρόπολις, Σελεύκεια καλουμένη, *Babylon, Perſica Urbs, metropolis, Seleucia dicta*. Idem, Περσέπολις πόλις Περσίδος, *Perſepolis, Perſidis urbs*. Quemadmodum apud Iſidorum Characenum, Παρθικοὶ σταθμοὶ, *manſiones* ſunt *Imperii Parthorum*, at σταθμοὶ Παρθυηνῆς, *manſiones Parthiæ regionis* propriè ac ſpecialiter ſumtæ. Idem *p.* 1193.

PERSICÆ, Amyclaidæ, Laconicæ, Scythicæ &c. calceorum genera, ipſo nomine Perſas, Amyclæos, Lacones & Scythas, Auctores deſignantia, ita quidem, ut ſingulæ ſpecies ſingulare etiam aliquod ab aliis haberent diſcrimen, vel à colore, vel ab arte ſtructurave petitum. Cujus vel exemplô nec ætas noſtra caret. Gallorum enim, Italorum, Hiſpanorum aliorumque populorum calceamenta qui curioſius inſpiciat, alia videbit eâ parte, in quam extremi pedum digiti deſinunt, acuminata eſſe, ita ut roſtrum aliquod rectum repræſentent; alia ſima atque ad inſtar naſi bovini formata. Dein alia offendet hinc inde feneſtrata, alia omnimodè clauſa: alia porrò altè à ſolo ſurgentia, alia verò humilia & ſimplici ſoleâ compacta, Balduin. *de Calceo c.* 20.

PERSICI, vel PERSISCI equi, noſtris traquenariis ſimiles, memorantur Vegetio. *Perſici & ſtaturâ & poſitione à cæteris equorum generibus non plurimùm differunt, ſed ſolius ambulaturæ gratiâ diſcernuntur à cæteris: gradus eſt minutus & creber, & qui ſedentem delectet & erigat, nec arte doceatur, ſed naturâ veluti jure præſtetur.* Idem aliô locô de Parthicis, qui tolutim docebantur: *Præterea*, inquit, *minutos imitatur greſſus, ut inter anteriores ungulas ponat, nam ſi extendere voluerit, offendit in cumulum. Minutim autem equus ambulans commodiùs vehit, & pulchrius videtur incedere.* Dicti autem *tolutim incedere* ejuſmodi equi, quòd crura altiùs tollerent in currendo & ſubſultim incederent. Quod inventum Parthis tribuit idem Vegetius &c. Vide hic paſſim, inprimis ubi de equis *Aſturconibus* ſeu *Tolutariis* & *Tottonariis*.

PERSICUM Mare, & *Perſicus* ſinus, pars maris Rubri (quod Arabiam Felicem ad ortum alluit) inter Arabiam ad Meridiem, & Carmaniam, Perſidem, & Suſianam ad Boream ingrediens, & alluens, in longitudinem 10000. ſtad. patens ex *Strabone*, at ex recentioribus 225. leucis Hiſpan. inter Teredonem, ſeu oſtia Tigridis ad Occaſum, & Armuziam inſul. ad os illius in Ortum. Mela. *l.* 3. *c.* 8. *Perſicus, quà mare accipit, utrinque rectis lateribus grandi oſtium, quaſi cervice complectitur: deinde terris in omnem partem vaſte & æquâ portione cedentibus, magnô littorum orbe pelagus ingens, reddit formam capitis humani.* Ubi non potuit aliô nomine ſinum hunc appellare Mela, atque ab omnibus appellatur. Unum tantùm inveni Theophraſtum, cui ſinus Perſicus etiam vocetur Arabicus. Verba ejus *l.* 4. *c.* 19. ſic concipienda ſunt: Ἐν Τύλῳ δὲ τῇ νήσῳ (κεῖται δ' αὕτη ἐν τῷ Ἀραβικῷ κόλπῳ τῷ μὲν ...) τοσοῦτο πλῆθος εἶναί φασι δένδρων, ὅτ' ἐπειδὰν ᾖ πλήμμυρα, ἀποκρύπτεσθαι. Et ſane nulla eſt ratio, cur non æque Arabicus, ac Perſicus nominetur ſinus, cùm portionem ejus majorem cingant Arabes. Ad diſtinctionem tamen alterius Arabici, Perſici ſibi cognomen adſciviſſe videtur, Iſ. Voſſ. *in Mela loc. cit. Baudrando* Perſicus ſinus, nunc *Mer d'Elcatif*. ſeu *Golfe de Perſe*. & *de Baſſora*; eſtque inter Perſiam ad Boream Arabiamque ad Auſtrum & Occaſum. In eum Tigris influit; eſtque plurimis Inſulis refertus, in parte Meridionali. Conjungitur Oceano Arabico ſeu Indico per fretum Moſandanum, quamvis à multis ſinus Armuzianus credatur etiam ejus pars. Extenditur ad 500. mill. paſſ. ab Euro in Circium, ſed major ejus latitudo, à Septentrione in Boream, vix eſt 150. mill. paſſ.

PERSIDÆ, nomen tribus ſeu familiæ veter. Perſiæ Regum, à *Perſe* gentis auctore. Vide ſuprà *Perſes*.

PERSIS, pars fuit ampla Auſtralis Imperii Perſici, ubi Caramania, quæ ad Ortum, Suſiana, quæ ad Occidentem, & Perſis propria, quæ inter utramque verſus Sinum Perſicum, cujus caput fuit Perſepolis. Item pro tota Perſia. Vide ibi. Salmaſio ſemper à Suſiane diſtinguitur, ipſô quoque *Strabone*, qui tamen Suſianem propemodum partem eſſe Perſidis ſcribit, eas provincias diſtinguente. A parte Carmaniæ, flumen habet Cyrum, à parte Suſianes Choaſpem; cum Suſiane ac Caramania, inter Parthici Imperii provincias non recenſetur Plinio ac Iſidoro *libro* Παρθικῶν σταθμῶν: quia Perſæ, uti ſuprà diximus, etiam ſub Parthorum Imperio, ſuum ſemper habuêre Regem, cui Perſidis regio parebat & Carmania & Suſiane ac reliquæ provinciæ in Indici maris ora. Unde Plinium, *l.* 6. *c.* 25. *Parthorum Imperium à Meridie Mari Rubrô terminantem* corrigit Salmaſ. quum eouſque non pertineret, minime comprehenſâ Perſide, & adjunctis regionibus, quæ proprium Regem habebant, ſed tum humilem & Partho obnoxium. Vide eum *ad Solin. p.* 1197. Nec omittendum, quod idem notat, vocem Περσίδος, apud Græcos Scriptores, nunquam aliter, quàm de particulari Parſarum regione, non verò de Perſarum Imperio, uſurpari, *p.* 1193.

PERSIUS, doctiſſimus Romanorum: Cicero *l.* 2. *de Orat. c.* 6. *C. Lucilius homo doctus, & perurbanus dicere ſolebat; Ea quæ ſcriberet, neque ſe ab indoctiſſimis, neque à doctiſſimis legi velle: quod alteri nihil intelligerent, alteri plus fortaſſe quàm ipſe de ſe: qui etiam ſcripſit: Perſium non curo legere (hic enim fuit, ut noramus, omnium ferè noſtrorum hominum doctiſſimus) Lælium Decimum volo, quem cognovimus virum bonum, & non illiteratum, ſed nihil ad Perſium.* Hæc Cicero.

PERSIUS Flaccus, Poëta, Volaterris, Hetruriæ oppid. natus, claruit iiſdem ferè temporibus, quibus Domitius Nero Imperium urbis Romæ ſuſcepit. In Grammaticis præceptorem habuit Rhemnium Palæmonem Vincentinum, qui graviſſimas inimicitias dicitur exercuiſſe cum M. Varrone: In Rhetorica Fl. Virginium. Annæum verò Cornutum, qui Philoſophiæ ſtudiô excelluit, magnâ diligentiâ, ſingularique obſervatione coluit. *Sat.* 5. *v.* 36.

> ——— *Teneros tu ſuſcipis annos*
>
> *Socraticô Cornute ſinu, &c.*

Vide Caſauboni notas ad Perſii vitam à Probo, aut alio vetuſto auctore ſcriptam. Quinctilian. *l.* 10. *c.* 1. *Multum & veræ gloriæ, quamvis uno libro, Perſius meruit.* Martial. *l.* 4. *Epigr.* 29. *v.* 7.

> *Sæpius in libro memoratur Perſius uno,*
>
> *Quàm levis in tota Marſus Amazonide.*

Nic. Lloyd.

PERSONA, Græcis πρόσωπον, apud horum vetuſtiſſimos, non ἀξίωμα vel ἀξιωματικὸν, *dignitatem*, vel *hominem in dignitate conſtitutum*, ſignificavit, ut quidem voluit Joſ. Scaliger, qui Decanos Aſtrorum πρόσωπα propterea dictos contendit; Sed πρόσωπον ii dixerunt, quod recentiores προσωπεῖον, *perſonam* aut *larvam*, quæ ad ſimilitudinem vultus alicujus efficta eſt. Mœris Atticiſta, πρόσωπα, τὰ τῶν ὑποκριτῶν, Ἀττικοί· προσωπεῖα, Ἕλληνες. *Pollux*, τὸ δὲ πρόσωπον, καὶ προσωπεῖον, ὥσπερ μορμολυκεῖον. Et *ibid.* ὀθόνινον πρόσωπον, *perſona vel larva ex linteis facta*. Hinc & προσωπίδας vocârunt, quibus mulieres vultum tegebant, *Maſques* Gallis. *Heſychius*, προσωπίδες, ἃ νῦν καλύμματα τῶν γυναικῶν προσωπίς. Cujuſmodi προσωπίδες purpurei coloris fuiſſe, dicemus infra, ubi de muliebris capitis *Velo*. Eôdem ſenſu *vultum* uſurpat *Publius Syrus*,

> *Libido cunctos etiam ſub vultu domat.*

Item *aſpectum*,

> *Grave eſt malum omne, quod ſub aſpectu latet* &c.

Vide quoque infra voce *Roſtra*. Inde itaque Decani ſive Dei horoſcopi Veter. πρόσωπα appellati ſunt: & quidem primus Decanus arietis dicebatur πρόσωπον Ἄρεως, i. e. προσωπεῖον, quod Martis ſtellam, cui deputatus erat, repræſentaret & exhiberet, ſecundus πρόσωπον ἡλίου, quòd Soli eſſet deputatus: tertius, πρόσωπον Ἀφροδίτης, quòd Veneris ſtellam exhiberet &c. Niſi potius ſic dicas appellatos, à variis vultuum & imaginum figuris, quibus pingebantur. Nam aut homo erat, ſecurim tenens aut enſem, & alia hujuſmodi ἰνδάλματα. *Teſtis* è *Teucro*. Δεκανοὶ ποικιλόμορφοι, ὁ μὲν κατέχων πέλεκυν, ὁ δ' εἰς ἄλλο τι ἐσχηματισμένος ἴνδαλμα. Vide ſuprà ubi *de Decanis hujuſmodi*, & Salmaſ. *ad Solin. p.* 645. *Perſonæ* inprimis *Scenicæ* notiſſimæ ſunt, quarum primus auctor prædicatur Theſpis, colorem inducens quendam ore fæcibus perunctô, cùm Paſtores anteà pellibus operti, herbarum folia grandiora ob faciem obtendentes, perſonas induiſſent, de quibus vide Jul. Cæſ. Scaligerum *Poetic. l.* 1. *c.* 13. 14. & 16. & hic paſſim, inprimis ubi de *Mimis*, it. voce *Mummius*, ubi de iis qui *perſonati* Comœdiam egêre primi. Poſtmodum verò pro dignitate, vel homine in dignitate conſtituto vox ſumi cœpit, uti apparet ex *Conſtitutione* Diocletiani & Maxim. In Eccleſia, quando de Trinitate Sacroſancta uſurpari cœperit, diſcimus ex Facundo Hermianenſi *l.* 1. *c.* 3. Perſonarum *nomen, non niſi cùm Sabellius impugnaret Eccleſiam, neceſſariò in uſum prædicationis aſſumtum eſt: ut qui ſemper tres crediti ſunt & vocati, Pater, & Filius & Spiritus S. unô quoque ſimul & communi* Perſonarum *nomine vocarentur. Deinde etiam Subſiſtentiæ dictæ ſunt, quoniam Eccleſiæ placuit, ad ſignificandam Trinitatem, & hoc nomen diſtinctioni perſonali tribuere*, Car. du Freſne *Gloſſ.* Secundum Burmannum, *Perſona* vocabulô, à ſcena primitus tranſlatô, in ſacris primus uſus eſt Tertullian. Græcis autem vox πρόσωπον circa hoc Myſterium, uſurpata eſt in Concilio Niceno, imò & antè, in elenchum ψιλὰ ὀνόματα, *nudi nominis*, Sabellii; atque alterum vocabulum Ὑποστάσεως, quod in Symbolo Athanaſii occurrit, præeunte Scripturâ, Hebr. *c.* 1. *v.* 3. Ubi Chriſtus Χαρακτὴρ τῆς ὑποστάσεως, *character ſubſiſtentiæ* Patris, q. d. imago ſic Patrem exprimens, quemadmodum id, quod in cera eſt, exprimit formam, quæ in in ſigillo eſt: Ut moroſe nimis Mennonitæ aliique hanc vocem refugiant. Debravit autem Sabellius, unicam tantùm in divinis eſſe *Perſonam*, quæ propter diverſos effectus, modò Pater, modò Filius, modò Spiritus S. appelletur; qui nuper etiam Serveti fuit error: quemadmodum contra Peratæ, Philoponus, Valentinus Gentilis & ſimiles, in Tritheiſmum relapſi tres quidem *Perſonas*, ſed eſſentiali numerô inter ſe differentes adeoque tres Spiritus æternos ſeu Deos, aſſerere non erubuerunt. Vide eum *Synopſ. Theol. Part.* I. *l.* 1. *c.* 30. cui adde Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce Ὑπόστασις, & quæ ſuprà diximus in eadem. In Eccleſia Romana *Perſonæ* dicuntur Clerici, qui Beneficia Eccleſiaſtica obtinent; quòd, ut quidam notant, *magnam propter officium perſonam ſuſtineant*; ſed maxime ii, qui Beneficia ſeu Eccleſias per Vicarios adminiſtrari curant, dum ipſi potiori redituum parte fruuntur; &, ut ait Joh. Sariberienſis *Policrat l.* 7. *c.* 17. *qui quocunque modo plura*

ro conquerunt altaria & nolentes ſervire altario, de quo vivunt, perſonatos quoſdam introduxerunt, quorum jure ad altum onera, ad alium reſervantur emolumenta. Unde apud eundem *Ep.* 1. *Perſonæ* opponuntur *conductis, conducititiis Sacerdotibus*, & *Vicariis*. Hos verò *Juniores*, eorumque miniſteria *Junioratus* appellatos, diſcimus ex *Charta* Baldrici Noviom. Epiſcop. A. C. 1103. apud Vaſſorium *in Noviomo*. Quam in rem vide plura, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* ubi, primum & digniſſimum *Perſonatum* Archidiaconatum eſſe, inter alia, addit.

PERSONA, pro rectore Eccleſiæ, vide Spelmannum *Gloſſar.* & hic ſuprà.

PERSPICILLA, Optices (de qua ſuprà) beneficiô inventa, ſenes myopeſque non parùm juvant, quod & acutiùs & longiùs iis videnti; cum cujuſque viſui accommodentur. Horum notitiam Veteres habuiſſe, docet Guido Pancirollus JC. *in Novis Repertis tit.* 15. ut & Salmuthus *ſuis ad eum Notis.* Tuentur verò ſe illis *Plauti*:

Vitrum cedò, neceſſe eſt conſpicillo mihi.

Quod negant aliter, quam de ſpecillis ocularibus, poſſe intelligi. Sed multimodis, ut Voſſius contendit, falluntur. Primùm enim negat is, hæc Plauti eſſe: negat etiam, hæc legi apud Veterum quemquam. Sed Plauti eſt, *Ciſtellariâ Actu* 1. *Sc.* 1. *v.* 92.

Mater pompam me ſpectatum duxit: dum redeo domum,
Conſpicillô conſecutu' ſt clanculum me uſque ad fores.

Ubi *Conſpicilli* nomine locum intelligit, unde quis conſpicere poſſit. Sicut interpretatur *Nonius Marcellus*: qui & ex Plauti *Medico* adducit:

In Conſpicilio adſervabam, pallium obſervabam:

Sive potiùs, ut ἄπαξ eſt in Voſſii Mss.

In Conſpicillo adſervabam pallium;

Ubi non aliter accipere poſſis, quam illo *Ciſtellariæ loco*. Ita ergo recentioris inventi fuerint: Vide de his Joh. Baptiſtam Portam *Magiæ Natur. l.* 17. *c.* 11. & Levinum Lemnium, *de occultis Naturæ mirac. l.* 4. *c.* 6. quibus adde Gerh. Johannem Voſſium *de Scientiis Mathematicis c.* 24. §. *ultimo.*

PERSPICUA Urbs, apud Amm. Marcellin. *l.* 14. *c.* 8. *Ciliciam verò, quæ Cydnô amne exultat, Tarſus nobilitat, urbs perſpicua; Nobilis hanc condidiſſe Perſeus memoratur*: clara eſt, pulchra &, conſpicua. Ita enim tum loquebantur. Macrob. de Julia, *l.* 2. *Saturnal. c.* 5. *Profuſi cultus perſpicuique comitatus.* Appulej. de Pſyche, *Cum ſua ſibi* perſpicua *pulchritudine*, i. e. clarâ, ἐνδόξῳ, περιδόξῳ. In *Poemate* Eucheriæ, *roſa perſpicua*,

Perſpicuamque roſam dira cicuta premat.

Ibidem, *perſpicua perdix*,

Triſtis perſpicua ſit cum perdice tavanus,
Juncta que cum corvo pulchra columba cubet. &c.

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 772.

PERTA, vulgò PERTE, oppidulum Galliæ, unde *Pertenſi* pago nomen. Vide ibi.

PERTA, oppidum in Galatia. *Ptolem.*

PERTENSIS, cognomen Pagi, apud Gregor. Turonenſ. *de Gloria Confeſſ.* ubi de Avito Abbate Carnutenſi, lege *Perticenſis.* Vide infra voce *Perticus.*

PERTENSIS Pagus, vulgò *le Partois*, ab oppidulo ejuſdem nominis adjacente flumini Matronæ appellationem traxit. Præcepto *Ludowici Imper. Auguſti, anno* 19. *imperii domini Ludowici Piiſſimi Aug.* dato, memoratur his verbis: *Audo venerabilis Abbas Monaſterii, cujus vocabulum eſt Dera, quod conſtat eſſe conſtructum in pago Pertenſe ſuper fluvium Ivera, quod olim vocabatur Puteolus, a S. Berchario Abbate, cujus corpus ibidem requieſcit*, Childericô Rege Francorum *conſtructum.* Hic pagus Campaniæ Gallicæ *Pertiſus* etiam dicitur in Capitulis Caroli Calvi, i. e. *Pertenſis*; *Partenſis* Nithardo *in l.* 1. *pagus Pertenſis*, h. e. *Portenſis*, Frodoardo in Hiſtoria Eccleſiæ Remenſis; *Pertenſis* quoque in Diviſione Regni Lotharii ſic: *Barrenſe, Portenſe, Salmeringum.* *Partenſem* quoque Barrenſibus proximum facit Nithardus in libro locoque laudato, cum pagum inter *Bleſenſem* & *utroſque Barrenſes* ponens. Ut appareat *Partenſem pagum* Nithardi, & *Portenſem*, in Capitulis Caroli Calvi ſeu in diviſione Regni Lotharii, unum eundemque eſſe. Fatendum tamen eſt, *pagum Portenſem* in Diviſione Regni Lotharii, & apud Frodoardum non malè pro pago *Portiano* accipi poſſe. Oppidulum, quod pago nomen dedit, Martino Bellajo *in l.* 10. bis *Parte* dicitur, cæteris *Perte*, eſtque oppido S. Deſiderii proximum: quod municipium *Pertam*, vel *Partam* vocari poſſe, docent varia nomina pagi ab ipſo cognominati: quem pagum *Pertenſem*, *Partenſem*, ac *Portenſem* olim promiſcuè nuncupari conſueviſſe, ſuprà docuimus. Valeſ. *Notit. Gall.*

PERTHARIS exul, ſucceſſit in Italia Grimoaldo, Rebelli Alachi, à quo victus fuerat, interceſſione filii Cuniberti, veniam dedit, Cunibertum ſucceſſorem reliquit. A. C. 673. 689. P. Diacon. *l.* 5. *Longob. c.* 33. Vide ſupra *Bertandus.*

PERTHIA, provinc. parva, Scotiæ meridionalis à Savo fluv. in duas partes ſecta: ibi oppid. præcipuum Perthum, communiter *S. John. Stown.* Habet ad Ortum Anguſiam, ad Occaſum Straterniam, ad Meridiem Fiſam provinc. Ab Auſtro Atholiæ adjacet. Urbs autem Perthium, 12. mill. paſſ. abeſt à Dunkeledino in Auſtrum, 23. à Strevelino in Cæciam, 32. ab Edinburgo in Boream. Synodus hic habita, quâ Epiſcopi reſtituti, A. C. 1616. cujus hiſtoria paucis hæc: Quia Scotia, ex quo ad Angliæ Regnum vocatus fuit Jacobus, Epiſcopis carebat & hierarchiam Anglorum improbabat Jacobus (qui occultam Anglis ſpem feciſſe dicitur, Epiſcopatus ſibi non improbari) Rex factus convocavit utramque partem Anglorum, tum qui iis favebant, tum qui eos ſublatos volebant, ac publicâ diſputatione inquiri voluit, *retinendusne an abolendus Epiſcopatus eſſet?* Diſputatum, ſed non ſine præjudicio pro Epiſcopis, ut quorum partes apertè Rex amplectebatur. Hi igitur gratiâ & favore Regis ſuperiores, ſecus ſentientes non tantum improbare velut errantes, verùm perſequi etiam, tanquam ſceleratos & Regis Regnique hoſtes, cœpêre: occupatôque Regis animô non deſtiterunt dominationem tam in ſpiritualibus, quam in temporalibus, affectare. Sed validior erat Anglia, quam ut tam facile mutationem admitteret: Quare primùm aggreſſi vitium Scotos, & habitâ Synodô *Perthenſi* annô præfatô, Epiſcopi, qui jam ferè per 50. annos inde exulârunt, prætenditque Rex uniformitatem: cautatos, niſi Eccleſia Scotica in omnibus Angliæ conformaretur, nunquam Regnorum unionem ſtabilem perpetuamque fore. Hornius *Orb. Imp.*

PERTHIA, *Ptolem.* quibuſdam *la Pergola*, caſtrum ditionis Pontific. in Ducatu Urbinatenſi, 8. mill. paſſ. à Callio in Ortum ad amnem Celanam, 13. mill. paſſ. à Foro Sempronii in Meridiem.

PERTICA, apud incertum Agrimenſorem *in Fragm. Si fuerit ergo vallis, quæ conſpectum agentis exſuperet, per ipſam mitti ad ferramentum appoſitis erit deſcendendum: cujus, rigoris inceſſum ut a ſe in contraria aquemus, aſſiſtia ante lineam Capitulum perticæ æqualiter ad perpendiculum collocare debemus.* Salmaſio groma eſt, quæ normas habebat & perpendicula pendentia. Convertebantur autem ea ſuper ferramentum fixum. Idem Auctor, *Nam quoties cultellamus ſine linea conſpectum metarum ſæpe extendimus & tum feſtinantes ex eo loco iterum rigorem conſtituimus, tunc in illa perticarum quamvis exigua convergere, non minus ſit diſtenſio.* Habebat atque funiculos & pondera. Ibidem. *Et ferramentô primô mutatô omnia indomita perpenſa dirigere; cujus ex omnibus cornibus extenſa ponderibus & inter ſe comparata fila tenuêre viâs ita perſpicere.* Ubi fila *expenſa ponderibus*, perpendicula, aut, quæ ex gromæ regulâ pendebant. Atque hæc eſt groma, quâ agrorum caſtrorumque metatores utebantur. Auctor *Diræarum*, *v.* 45.

Pertica, quæ noſtros metata eſt impia agellos,

Et apud Propert. *l.* 4. *El.* 1. *v.* 130.

Abſtulerat patrias Pertica *triſtis oves.*

Unde poſtmodum, pro tota limitatione vel metatione, h. e. territorio, coloniæ limitibus comprehenſo, vox ſumi cœpit, ut mox latiùs dicemus. Alia erat *Pertica*, quâ agros metiebantur, quâque hodie res menſoria peragitur. Sed antiquiores, qui de limitibus ſcripſerunt, *pedum* tantùm meminêre, unde *agri pedatura* paſſim, ὁ ποδισμὸς: & per *paſſus* menſuram itinerum collegêre, quam ad rem *pertica* aut funiculi nullus uſus. Hinc Columella, omnia menſurarum genera enumerans quibus agrorum areæ modus tunc enuntiabatur, nuſquam *perticæ* meminit. Sed nec Varro, ubi agrorum menſuras recenſet. E quibus apparet, recentiores eſſe Auctores illos, qui *perticam* huic uſui adhibent &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 688. ubi hanc *Perticam*, cum *Decempeda*, non eandem fuiſſe; addit, quippe cui 12. pedes, digitorum 18. aſſignati. Vide quoque ſupra in *Decempeda*. Hinc *Pertica* & *Pertica regio*, Agrimenſoribus, territorium dicitur, ut indigitatum, in IV. partes diviſum & comprehenſum limitibus maximis Decumanô & Cardine: totum territorium diviſum & aſſignatum. Frontinus, *Solum autem quodcumque coloniæ eſt aſſignatum, id univerſum* Pertica *appellatur.* Aggenus, *Pertica, quatuor regionibus æqualiter diviſa.* Et Siculus, *Ergo Præfectura illa dicitur, cujus territorii ager ſumitus finierit perticam illam, tanquam coloniam illam, ubi cives deductus fuerit.* Quod ut meliùs intelligatur, ſciendum eſt, totius Coloniæ territorium diviſum dictum propriè fuiſſe *Perticam.* Quòd ſi ager coloniæ non ſufficeret, vel novi coloni deducendi eſſent, ſumebatur & dicebatur *Præfectura.* Quòd enim veteribus poſſeſſoribus proprietas tantùm adimeretur, non etiam juriſdictio transferretur, ſed in eodem jure, quô priùs fuerat, relinqueretur; quorum priùs fuerat juriſdictio in illis agris, Præfectos eò mittebant juri dicundo, unde & *Præfecturæ* appellatæ. Sic *Perticam* & *Præfecturas* diſtinguit Hyginus, *in Gromatico de limitibus conſtituendis*: *Quibuſdam deinde colonis* Perticæ *fines, h. e. primæ aſſignationis, aliis limitibus, aliis præfecturæ continentur.* Ubi *Perticam* interpretatur *primam aſſignationem*, Præfecturas *ſecundam*, vel novis colonis deductis; vel quia ager coloniæ defecerat, ideoque ex vicinis territoriis fuit ſumendus. Cujus rei diagramma exhibet Salmaſ. *ad Solin. p.* 674. ubi plura hanc in rem. Quod verò *Pertica* Frontino aliiſque, id *regio cancellata* Hygino, i. e. limitata. *Cancellare* enim propriè eſt *delineare* & lineas tranſverſim ac in obliquum ducere. *Lineares* autem limites vocabantur, qui in obliquum erant diſcreti & agros per jugera diviſos coërcebant. Hos & *minores* dicebant: ut ſcribit Servius *ad Georgic. l.* 1. atque inde formam & typum agrorum ſic delineatorum & per centurias diviſorum *Cancellationem* Agrimenſores appellabant, & *Centuriationem* & *Perticam.* Siculus Flaccus, *Et quamvis una rei ſit forma, alii dicunt* Perticam, *alii Centuriationem, & metationem, alii limitationem, alii cancellationem, alii typum*, &c. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino, c.* 16. Inde Subſtant. *Perticata*, modus agri *perticam* continens. *Spelmanno* eſt terræ portio, quæ latitudine perticam continet; longitudine verò per ſtadium integrum, quod *Quarentenam* dicunt, diſtenditur, h. e. ad 40. perticas, alias *Roda* dicta. Itaque *Perticata* continet in integra ſuperficie 40. perticas, i. e. quartam partem unius acræ, quæ octagies perticam comprehendit. *LL.* Burgorum Scot. *c.* 119. *Perticata terræ in Baronia debet menſurari per 6. ulnas, quæ faciunt octodecim pedes mediocres* —— *Pertica terræ in burgo continet 20. pedes* &c. Sed & *Perticata* adjectiv. reperitur apud Martialem, cui frons Maſclionis *perticata* dicitur:

Quòd nutantia fronte perticata
Geſtat pondera Maſclion ſuperbus.

Ubi vulgò *fronte pertinaci* à *perticis*, ſeu phalangis, quibus one-

ra portabantur. Vide iterum Salmaſ. *ad Lamprid. in Commodo Ant. c.* 13. ut & infrà *Perticani*, & *Portingherius*, quas medii ævi voces, ab eadem origine derivant: de *Pertica* verò *tricuſpide*, inter Martyrum tormenta, infrà itid. in *Tripaſſalum*. Sed & *Pertica venatoria* occurrunt, apud Plutarchum *Pelopidæ*, cujus, duodecimque ejus comitum, venatorium habitum ſic deſcribit: *Procedebant brevibus chlamydibus amicti catulos agentes venaticos*, & perticas *tenentes ad feras indagandas, ut ne quis eorum, qui in via occurrerent, ſuſpicaretur, eos aliquid novi moliri.* &c. Vide & hic infrà.

ad PERTICAS, locus civitatis Ticinenſis, ubi Rodelinda Bertaridi Langobardi uxor Baſilicam S. Dei genitricis opere mirabili condidit. Nomen inde, quod ibi olim *pertica*, i. e. *trabes erectæ ſteterant, quæ ob hanc cauſam juxta morem Longobardorum poni ſolebant. Si quis enim in aliquam partem, aut in bello, aut quomodocunque extinctus fuiſſet, conſanguinei ejus intra ſepulchra ſua perticam figebant, in cujus ſummitate columbam ex ligno factam ponebant, quæ illuc verſa eſſet, ubi illorum dilectus obiiſſet. Scilicet ut ſciri poſſet, in quam partem quieſceret.* P. Warnefridus *de Geſtis Longobard. l.* 5. *c.* 34.

PERTICUS, vulgò *le Perche*, provinc. Galliæ, inter Belſiam ad Ortum, Normanniam ad Boream & Cenomanas ad Occidentem ubi aliàs Aulerci Diablintres. Ejus caput eſt Noviodunum, ſeu Novigeneum, *Nogent le Retrou*, *Baudrand. Valeſio Perticus ſaltus*, quem *Nithardus ſaltum Perticam*. *Perticum ſilvam* Vita Betharii Carnutenſis Epiſcopi. *Particum ſaltum* Chronicon Fontanellenſe vocat, nomen *pago Pertico*, vel *Perticenſi* dedit, *le Perche*: cujus incolæ *Perticenſes* vocantur, *les Percherons*. *Pertici ſaltus* meminit Theodulfus hôc verſu, de fonte Sartæ ſcribens, *in Ep. ad Moduinum Auguſtodunenſium Epiſcopum*:

Perticus hunc gignit, & Meduana bibit.

Aimoinus Floriacenſis Monachus, ætate Regis Rotberti antè annos 650. *In Lugdunenſi Gallia ſilvæ* (inquit) *multæ, ſed eminentior cæteris Perticus.* Idem ſcribit Hugo. Guilielmus Britto, nunc *Perticum*, nunc & *Perticam* appellat. Sic enim *in l. 3. Philippidos*,

Pertica Rotroldo gaudet nemoroſa recepto.

I. e. Novigento Rotroldi vel Rotroci. Ordericus quoque modò *Particum* vel *Perticum*, modò *Perticam* nuncupat, *Proceres Partici & Corbonis* memorans, & *Nogentum in Pertica*. In ſaltu pagoque *Pertica* oritur & Autura. *Saltum Particum*, & *abditiſſimam ſolitudinem ſilvæ quæ Particus dicitur*, vocant *vetera acta* B. Launomari. Durabat adhuc ſilva *Perticus* regni Henrici I. Ann. 1. ante annos 645. Gaufridus enim Vicecomes Caſtridunenſium, qui Abbatiam S. Dionyſii Novigenti fundavit, in ſuis literis datis An. 1. regni Henrici, Chriſti 1032. ita loquitur: *Omnibus hominibus illorum omnes ſaltus meos, exemptô Perticô, ita concedo.* Item: *Et homo illorum* (*Monachorum*) *intra ſaltum Pertici habitet.* Gaufridus Caſtri Moritoniæ Comes, filius Rotroci Comitis, nepos Gaufridi Vicecomitis Caſtri Duni; inter Jogunam fluvium & caſtrum Nogentum, vel Nogiomum Baſilicam Dionyſii Mart. ab avo & patre inchoatam abſolvit; cujus in literis hæc leguntur: *Paſnadium omnium porcorum de ſilva Reſno & de omnibus foreſtis meis do: Perticum verò ad uſum meum & ad uſum Monaſterii S. Dionyſii ita in proprio meo retineo, ut quæcunque fuerint ad uſum Monaſterii neceſſaria, ex eo Monachi faciant, & homo illorum intra ſaltum Pertici habitet. Do etiam totam decimam tam de Pertico, quàm de omnibus ſaltibus meis. Omnes meos ſaltus conſuetudinarios eſſe jubeo uſibus Eccleſiæ, & habitaculis Monachorum, exemptô Perticô, ita concedo, ut &c.* Ex quibus intelligitur: *Perticum ſaltum* circa Novigentum Rotroci, vel Nogentum caſtrum, & circa Jogunam amnem, vel Jogniam, *Huinam* vulgò dictum, fuiſſe adhuc, dominô Odone Palatinô Comite, majore ex parte intactum: quem *ſaltum Perticuli* appellat Urbanus Papa in literis, quibus donationem Gaufridi confirmat. Gaufridus III. Comes Perticenſis in litteris datis A. C. 1205. *in foreſtibus* (inquit) *meis de Belliſmo, Reſno, Mauriſſilva, Pertico, Campo Rotundo, & cæteris Comitatus mei.* In Inventario domus Alentionenſium Comitum A. C. 1213. memorantur *la foreſt du Perche*, & *la foreſt de Reno*, i. e. *ſilva Perticus*, & *ſilva Reſno*: Maurisilva vulgò vocatur *Mauriſſeure*. In literis datis A. C. 1090. Robertus Comes Pertici *nemorum conſiſtentium in Pertico* meminit, & permittit Monachis St. Dionyſii Novigenti in Carnutibus, *ſummarium unum habere in nemore quod dicitur Perticulum, ad mortuum nemus. Perticulum*, vel *Perticulus* ſilva vel nemus, vocatur *le Bois de Perchet*; ut *Clergerius* obſervat. Walelo Turonicæ Baſilicæ St. Martini Theſaurarius in literis datis A. C. 1046. *Pertici* ſilvæ mentionem facit hiſce verbis: *Deinde augeo eis* (Sanctimonialibus S. Aviti in pago Dunenſi *S. Avy*) *paſtionem centum porcorum in ſilva mea, quæ vocatur Perticus, & ligna ejuſdem ſilvæ ad calefaciendum ſeu operandum, ubicunque opus fuerit ſibi, abſque ulla calumnia & conſuetudine. Monaſterium S. Aviti de Caſtriduno* vocat Alexander Papa ſuis in literis, & *lucum Pertici datum ei à Wanelone Theſaurario*, St. Martini Turonenſis ſcribit. Avitum hunc *in vaſta Pertici ſolitudine commorantem* vocat vetus ſcriptor libri, *de Vita S. Leobini Carnutenſis Epiſcopi*, ſeu Fortunatus ſeu quisalius: quem & *tunc temporis moratum Eremitam in Pertico*, & a Leobino juvene bis aditum, ac ibidem mortuum ait. Gregorius Turonicus Epiſcopus, *in libro de Gloria Confeſſorum*, ejuſdem meminit his verbis: *Avitus Abbas Carnoteni Pagi, quem Pertenſem vocant, honorificè apud Aurelianenſem urbem humatus eſt: ſuper quem fideles Chriſtiani Eccleſiam conſtruxerunt: cumque anniverſarius ejus aſſumptionis dies cum ſummo coleretur honore &c.* Legendum eſt omnino emendandumque *Perticenſem*. Erat enim Avitus Abbas & Monaſterium ſuum habebat in ea parte *pagi Perticenſis*, quæ ad *Carnutes* Diœceſimque Carnutinam pertinebat, & ob id non ſuê ſolùm propriâ, ſed etiam pagi *Carnoteni* appellatione potuit deſignari. Apparet igitur jam ante A. C. 1050. *Pertici ac Perticenſis pagi* nomen notum ac uſitatum atque literis mandatum fuiſſe à ſcriptore Gallo, cujus ſedes ab ipſo pago non longe aberat. Hæc regio 4. ad populos pertinet, quatuorque Diœceſes, ut ait *Samſon*. Partem ejus aliam ſibi vindicant Cenomani, aliam Saji, aliam Aulerci Eburovices, aliamque Carnutes: e quibus Cenomani ſunt provinciæ Lugdunenſis tertiæ; Saji & Eburovices Lugdunenſis ſecundæ; Carnutes Senoniæ ſeu quartæ Lugdunenſis. Errant *Marlianus* & *Samſon*: quorum alter Unellos pro Perticenſibus habet, alter poſterior Aulercos Diablintes, quem alibi refellimus. Sub Sajis ſunt Belliſmum, Moritonium, & Petraria, *La Perriere*, ac Curbio *Corbon*, oppida Regia vel municipia: in Diœceſi Carnutina Novigentum Rotroci; in Cenomanica Ceto, *Ceton*, aliaque loca Pertici Goëti. Ita *Perticum* ſub 3. tantùm Epiſcopatibus eſſe aſſerit *Clergerius*, qui & *Perticum* dividi ait 4 in partes, in agrum Francicum, *terre Françoiſe*; *Perticum majorem*, *le Grand Perche*, qui & propriè *Perticus* dicatur, & Belliſmum, Moritonium, Petrariam ac Novigentum Rotroci continet. in *Perticum Goëti*, Gulielmo Goëto ita dictum, aliàs *Perticum minorem*, *le Perche Goüet*, vel *Petit Perche*: ubi Alto, *Auton*. Baſochia, *la Bazoche*, Mons Mirabilis, *Mommiral*, Avallocium vel Alogia, *Alvie*, & Brajotum, *Brou*, quinque Baronatus eminent. Quartam *Pertici* partem nuncupari ſcribit dominia diſtracta, *les terres demembrées*: cui parti adſcribantur Caſtellum Novum in Teodemerenſi pago, *Chaſteau Neuf en Timerais*, Senonciæ, *Sennoches*, Campus Rotundus, *Champ. Rond.* Fuit olim ſub Comitibus Trecenſibus, dein ad Alenconios pervenit, poſteà regno unitus eſt hic Comitatus, *Moreri*. Vide Ægid. Bry de la Clergerie, *Hiſt. de Perche, &c.*

PERTINACULUM, in *l. 2. de Vita Bernardi Abbatis Claravallenſis*, quem Bernardus Abbas Bonæ Vallis, aut ſi codicibus fidem habere malumus, Arnaldus vel Hernaldus compoſuit, *in c. 6. Pertinaculi* fit mentio hiſce verbis: *Itaque apud Pertinaculum hinc & inde conveniunt*, Guilielmus videlicet Comes Pictaviæ, Abbas Claræ Vallis Bernardus, & Epiſcopus Carnutenſis, de pace Eccleſiæ Aquitanicæ acturi. *Pertinaculum* velut à pertinacia dictum eſt, ut retinaculum, crepitaculum, miraculum. Mabilio Monachus pius & doctus, qui Bernardi opera ante aliquot annos magna cum cura edidit, *Partiniacum* heic legit; *Partiniacum* quoque vocat Alanus *in compendioſa Vita S. Bernardi c.* 21. alii *Partinacum*. Vulgò *Partenay* dicitur, quod eſt oppidum in agro Pictonico. Legi literas *Hugonis dicti Archiepiſcopi, Militis, domini Partiniaci, Volventi, & Marevanti*, datas, A. C. 1263. Volventum autem (*Vouvant*) & Mareventum *Mervant*, *Partiniaco* proxima ſunt loca. *Partiniacum* & *Partiniacenſe caſtrum*, proximum *Secundiniaco caſtro*, (*Secondigni*) memorant literæ, Philippo apud Francos regnante datæ circa A. C. 1110. *Partenacum* vocant Rigordus in A. C. 1207. & Guilielmus Armoricus. *Valeſius.*

PERTINAX, integrô nomine, *Publius Helvius Pertinax* Imperator Roman. poſt L. Aur. Commodum A. C. 193. Hic patre libertinô Helviô Succeſſô eſt natus, *qui filio nomen ex continuatione lignariæ negotiationis, quòd pertinaciter eam rem gereret, impoſuiſſe fertur.* Cùm enim Pater coctiliciam in Liguria patriâ (hinc ipſe *Pertinax* Dioni & Zonaræ *Λίγυς*) tabernam exercens mediocres opes conſequutus eſſet, filium literas curavit docendum, *ἵνα ἀπὸ γλώττης ἀπ' αὐτῶν*, inquit *Dio*, h. e. ut vel docendis literis vel cauſis agendis, rem faceret: Sed hic contra patris voluntatem paternam negotiationem continuare maluit, nequeab iſta ſententia diu potuit removeri. Per literas poſteà & artes militares, dignitates ſummas conſequutus, ab Æmilio Læto Prætorio Præfecto & concubina Commodi Martia, Imperium oblatum ſibi, cùm mortem adferri putâſſet, accepit; milites mox adverſùs ſe datâ Tribuno teſſerâ, *Militemus*, concitavit; leges multas honeſtas tulit, filium non niſi, ubi meruit Cæſarem eſſe voluit: Lætum *ſultum emmatorem* vocando, milites ulteriùs ſeveritate, offendit: qui cùm Triarius Maternus Imperium acceptare nollet, Soſium Falconem promotum ivêre, quô ut potiri poſſent, impetu factô in *Pertinacem*, eum interfecêre, Jovem ultorem invocantem, menſe tertiô Imperii, annô ætat. 60. De quo ſic Capitolin. *c.* 12. *Fuit ſenex venerabilis, immiſſâ barbâ, reflexô capillô, habitudine corporis pinguiore, ventre prominulô, ſtaturâ Imperatoriâ, eloquentiâ mediocri, & magis blandus, quàm benignus, nec unquam creditus ſimplex* —— *verbis affabilis, re illiberalis ac propè ſordidus* —— *Imperium & omnia Imperialia ſic horruit, ut ſibi ſemper oſtenderet diſplicere* —— *voluit etiam Imperium deponere atque ad privatam vitam redire. Filios ſuos in Palatio nutriri noluit: Tam parcus ac lucri cupidus, ut apud vada Sabatia mercaturas exercuerit Imperator* &c. Ei in Imperio ſucceſſit Didius Julianus A. C. 194. Vide quoque in voce *Helvius Pertinax*: uti de nominis *Pertinax* origine & primæva notione infrà aliquid voce *Tenax*.

PERTINAX, equus Commodi Imper. quem ille pelle inauratâ integere ſolebat, quemadmodum equum ſuum *Volucrem* ſagis fucô tinctis cooperire conſueverat Verus Imperator. Meminit ejus Dio *in Pertinace*: Ἵππον δὲ τὸν αὐτὸν τοῦτον ἵππον ἀπηλλαγμένον δὲ τῆς δόσεως ὑπὸ τοῦ γήρως καὶ ἐν ἀγρῷ ὄντα μετεπέμψατο ὁ Κόμμοδος, καὶ εἰσήγαγεν εἰς τὸν ἱππόδρομον τάς τε ὁπλὰς αὐτοῦ καταχρυσώσας καὶ τὰ νῶτα δέρματι ἐπιχρύσῳ κοσμήσας. Cujuſmodi pelles, quibus equorum inſternebantur terga, *dorſualia* vocat Trebellius Pollio in *Gallieno c.* 8. Alii *Scordiſca*. Salmaſ. *ad Capitolin. in Vero. c.* 6.

PERTINAX Hæreticus, in Theologia Inquiſitorum dicitur, qui credit aliquam propoſitionem veram eſſe, cujus contrariam ſcit eſſe Catholicam. Taliſque conſummatus *pertinax* eſt. Sunt & alia pertinacium genera, de quibus Simancas videndus de *Catholicis Inſtitution. Tit.* 48. Etiam quilibet Impœnitens hæreticus, poſtquam in arcto carcere aſſervatur, compedibus & catenis conſtrictus, ſæpiuſque de converſione ſua admonitus, poſt moram unius anni, nec pœnitere, nec opiniones ſuas abjurare vult,

re vult, condemnatur ut *Hereticus pertinax*, & ut talis traditur Curiæ ſeculari, Cap. *ad abolendam.* §. *Præſenti*. quæ dum Officium ſuum exſequitur, ſi converti fortè vel tum volet, ad pœnitentiam admittendum, Eymericus: nullo modò recipiendum, etiamſi millies converſionem promittat. Pegna cenſet *in Director. Eymerici.* Vide Phil. à Limborch *Hiſtoriâ Inquiſit. l.* 4. *c.* 35.

PERTUNDA Dea, inter Romanorum nuptiales: ſicut & Virginenſis Dea, Subjugus Deus, Dea Prema, Venus, Priapus; quorum omnium ſimulachra in cubiculum novæ ſponſæ inferri ſolita ſunt, uti docet ex D. Auguſtino *de Civ. Dei* Johan. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 37.

PERTUSA, urbs Africæ erat, Carthagini finitima. Item oppid. Hiſpaniæ citerioris ad Canadrum fluv. prope Oſcam urbem, hodieque *Pertuſa*, in Oſcam & Montſonem, ab Ilerda 50. mill. paſſ. *Antonin. Ferrarius.*

PERVICIACUM, vulgò PERVES, ſeu PERVEZ, Brabantiæ Gallicæ oppidum, ut viſetur *Merae.* Memoratur *Æthico* in itinere à Caſtello Coloniam, ubi illud inter Geminiacum atque Aduacum Tungrorum ponit, à Geminiaco 22. ab Aduaco 14. mill. paſſ. Quædam tamen Æthici exemplaria *Pernuciacum*, item *Perticiacum* ſcripta habere, teſtatur *Simlerum* apud Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PERVIGILIA, dicebantur olim ſacra nocturna, quibus in honorem variorum Numinum pervigiles duci ſolebant noctes. Ita Cereri, Veneri, Fortunæ aliiſque Numinibus *Pervigilia* legimus decreta, apud Livium *l.* 23. Tacitum Annal. *l.* 15. *c.* 44. &c. Unde de Vitellio Sueton. *in ejus vita c.* 10. *In Apennini*, inquit, *jugis etiam pervigilium egit.* Inprimis autem Cereris Venerique *Pervigilia* celebria fuêre. Vide Auctorem venuſtiſſimi Poematis, cui titul. *Pervigilium Veneris.* Atque hôc tempore abutebantur crebro ad libidinem ac luxum Adoleſcentes: ut patet ex A. Gellio, ubi exemplum filiæ hominis pauperis, in *Pervigilio* iſtiuſmodi vitiatæ, proponit ex Menandro, & qui Latinè vertit Cæcilio *l.* 2. *c.* 23. Quare de Caligula iterum Sueton. *c.* 54. *Nec alia*, inquit, *de cauſa videtur eô die quô periit*, Pervigilium *indixiſſe*, *quam ut initium in ſcenam prodeundi licentiâ temporis auſpicaretur.* Vide Ant. Thyſium JC. *Not. in Gellium loc. cit.* Interim nocturna ſacra, pauciora Romanis, quos διαπαννυχισμοὺς & *pervigilia* Græcorum magnoperè abominatos eſſe, ex Dionyſio *l.* 2. diſcimus. Vide Caſaubon. *ad Auguſtum Suetonii*, *c.* 94. Gentilium hunc morem ſequuti Hæretici, Floriniani, Carpocratiani, Priſcillianiſtæ, Gnoſtici, Alii, nefandis ſceleribus noctes exegêre, uti pluribus docet Jo. Forbeſius *Inſtructionum Hiſtorico. Theologic. l.* 1. *c.* 37. alibique. Alia erant *Pervigilia* Chriſtianorum, quæ & ipſa tamen in abuſum ſenſim degeneráſſe, docet Bellarminus *de Eccleſia Triumph. l.* 3. *c.* 17. *In profeſtis magnorum dierum conſueverat Eccleſia vigilare & jejunare* —— *Ceterùm, quoniam paulatim, occaſione nocturnarum Vigiliarum, abuſus quidam irrepere cœperant, vel potiùs flagitia non rarò committi: placuit Eccleſiæ nocturnos Conventus & Vigilias propriè dictas intermittere, ac ſolùm in iiſdem diebus celebrare jejunia.* Vide quoque ſuprà in voce, *Nocturni Cœtus.* At de *Pervigiliis puellarum*, ad mediam uſque noctem, in aliquot gentibus, infrà dicemus aliquid, voce *Screma*: de *Pervigiliis Bacchi athletarum*, apud veteres Græcos, voce *Victoria.*

PERVIUM, *Aur.* Victori, quod Ælio Lampridio *in Alexandro Sev. c.* 8. *tranſitorium* dicitur. *Pervium* enim, quod pertranſiri poteſt. Hinc *pervia Urbes Marcellino*, quæ in tranſitu occurrunt, & per quas in itinere faciundo tranſeundum eſt, quæque *tranſitoria* proin non minùs dici poſſunt, quàm Forum Nervæ, apud Lampridium *d. l.* Contrà Ciceroni *devia oppida* ſunt, quæ extra viam ſita, *Philipp.* 2. *Stultè Aquinates, ſed tamen in via habitabant. Quid Anagnini? Qui cùm eſſent devii, obviam ei deſcenderunt.* Salmaſ. *Not. ad Lamprid. loc. cit.*

PERULA, *proſperula*, i. e. parva ſphæra, infimæ Latinitati. Vide ſuprà *Perla.*

PERUN, Novogrodienſium idolum, de quo vide ſuprà voce *Fulmen.* Item Boruſſorum, vide infrà *Pruſſia.*

PERUSA, oppid. Pedemontii, cum arce munita, unde Valli nomen, ad radices Alpium, juxta Cluſonem amnem. Hic, ob religionem, in incolas ſævitum, A. C. 1561. Vide Thuani *Hiſt.* Legeri *Hiſt. Valdenſ. &c.* Nunc ſub Gallis, ab A. C. 1631. vix 3. milliar. à Pinarolo in Boream.

PERUSIA, antiquiſſima urbs Hetruriæ, hodie Epiſcopalis, à quo ager Peruſinus nomen accepit. Urbis initia *Marius Pedianus* hæc commemorat; Noë, inquit, quem antiquitas Janum vocavit, in Italiam, poſt univerſale diluvium profectus & in lævam Tiberis egreſſus, coloniis 12. ſeu pagis hôc ſitu, qui *Umbria* vocatur, conditis, vicum dehinc his in collibus ædificavit ex tuguriis, nomine inditô *Turrena Auguſtalis*, ſeu Principalis: Id eſt, locus quem nunc *Burneam* corruptè, pro *Turnea*, ſeu *Turrena* Peruſini nominant: Vallis ſubjecta quæ inter hunc collem & propinquum, in quo dein alia civitatis pars condita interierat, *Vallis Jani* dicta, & nunc corruptè *Valhanum* appellatur. Hæc tamen urbis initia fuêre 261. poſt univerſale diluvium annô: dein 121. Ann. elapſis, magnô incrementô loci, alterô in colle, qui contentus erat, ubi nunc *Mons Solis* dicitur, ædificia quoque conſtruxêre Armenii, Janigeni, Gryphonii cum filiis & nepotibus huc ex Armenia profecti, comiterque ab Armenio Janigeni recepti, à quo collem hunc colendum ſumpsêre, quem domiciliis ædificatum *Peruſiam* dixêre, ſeu *Gryphoniam*, idem enim lingua Scythica ſignificat, ipſamque gentem Peruſinos ſeu Gryphonios ab inſigni *Gryphi*, quod ejus gentis Janigenarum erat, & Peruſini ad hunc uſque diem conſervârunt. Sita autem eſt Peruſia in monte Apennino, majori agri parte fructiferis & amœnis aſſurgente collibus; naturâ loci, urbs & arce, à Paulo III. ibi extructâ, permunita eſt, nobilibus ædificiis nitens, itemque nobili ac largô fonte, qui medium urbis habet. In hac L. Anton. ab Oct. Auguſto obſeſſus, cum extremâ fame laboraret, coactus eſt deditionem facere. Hinc *Peruſina fames*, Proverb. Lucan. *l.* 1. *v.* 41.

His, Cæſar, Peruſina fames, Mutinæque labores
Accedant fatis. ——— ———

Baudrando Peruſia, urbs eſt in ea parte Hetruriæ, quæ paret Pontifici Romano, caput agri Peruſini. Arcem habet munitam, eſtque ampla & culta. 12. milliar. ab Aſſiſio in Occaſum. 28. ab Oropito, ſeu Urbeveto in Boream, Urbinum versùs 40. Ab ea lacus Traſimenus 9. milliar. inde diſtans, hodie dicitur lacus Peruſinus, *Lago di Perugia*, cujus circuitus eſt 22. milliar. habetque tres inſulas. Peruſinorum 4500. cæſos a Romanis, Publiô Deciô Conſule, ſcripſit Livius *dec.* 1. *l.* 10. Poſteà arſit Civili bellô, de quo ſupra: Dein à Totila Gothorum Rege integrum ſeptennium obſeſſa, capta, deſtructa; à Narſete recepta & reparata eſt: Poſtmodum ſub Longobardis fuit, donec à Galliæ Regibus Pontificiæ ſedi donata eſt. Plurimum Guelphorum Gibellinorumque diſſidiis paſſa. Sedes Legati. Vide Plin. *l.* 3. *c.* 5. Liv. *l.* 9. *c.* 27. 40. Tacit. *l.* 1. *Hiſtor. c.* 50. *Clem. Alexandr.* &c. Hîc Academia quoque celebris. Adde Leandr. Albert. *deſcr. Italia.* Incolæ *Peruſini.* Trogus *l.* 20. *c.* 1. *Peruſini originem ab Achais ducunt.* *Straboni Ptolemæo*, ac *Dioni* Περυσία; *Diodoro*, *Appiano*, ac *Procopio* Περουσία; *Stephano* Περρουσία dicitur. Hodie *Perugia* dicitur.

PERUSINUS Ager, vulgò *il Perugino* incolis, tractus eſt Hetruriæ, in ditione Pontificia, inter Tiberim fluvium & Umbriam ad ortum, & Glanim paludem ac agrum Florentinum ad occaſum: ſic dictus à Peruſia ejus urbe primaria.

PERUSINUS Paulus, vide *Paulus.*

PERUVIA, vulgò *le Perou* Gallis, *Peru* Hiſpanis, regio perampla, plurimis auri & argenti fodinis nobilitata, & aliàs regnum potentiſſimum Americæ meridionalis, quæ inde etiam perſæpe dicitur *Peruviana.* Peruvia autem Reges anteà habuit proprios, Incas dictos, per An. 600. nunc autem ſubeſt dominio Hiſpanorum. Vide infrà. Ejus longitudo à ſeptentrione in meridiem eſt circiter 600. leucarum versùs oram maris Pacifici, latitudo autem 90. circiter ab ortu in occaſum, ſeu à montibus ad mare Pacificum, quanquam in aliquot locis ſit ſtrictior ſeu major. Terminatur à ſeptentrione Præfecturâ Popajani, à meridie regnô Ciles, ab occaſu mari Pacificô ſeu Auſtrinô, ad ortum verò habet regiones pro majori parte incognitas. Dividitur ab Hiſpanis in tres partes ſeu Præfecturas, ſuntque Præfectura Regum, *Audiença de los Reyes*, quæ in medio, ubi urbs Regum, Cuſcum, & Peruvia regio propria, quæ perampla, & à ſeptentrione in meridiem in duas partes ſecta Andibus montibus: Præfectura Quiti ad Boream, *Audiença de Quinto*, ubi provinciæ Quitoa, Quixorum, & Pacamorum: & Præfectura Charcarum, *Audiença de los Charcas*, quæ etiam *de la Plata* dicitur, eſtque versùs meridiem porrecta, ubi provinciæ Chica, Charcarum & Montana. Totius regionis caput erat Cuſcum aliàs, nunc Civitas Regum ſeu Lima, ubi reſidet Prorex. Primùm detecta fuit A. C. 1525. à Pizarro Hiſpano, qui, diſcordiâ civili colliſis fratribus duobus regionem occupavit, Atabalippâ Rege, contra fidem datam, ſtrangulatô, in id furoris Hiſpanos inſatiabili auri cupiditate agente: ſed dedit mox perfidiæ pœnas Pizarrus, ut ſuô locô videre eſt. Satis civiles ibi populi, Solem adorabant, hôcque majorem quendam Deum, nomine *Pachacamac.* De ea mira narrantur apud omnes auctores, uti de ejus fertilitate, templis, viis publicis, & Imperio ante Hiſpanorum adventum. Tum enim omnis domeſtica ſupellex ex auro, quô domus quoque intectæ erant: nec mirum cùm ſola aurifodina Potocina incredibilem hujus metalli vim Hiſpaniæ Regi quotannis exhibeat. Videatur Linſchot. *in Amer.* Garcilaſſus, Herrera, Acoſta, Marianus, Laëtius, Prudentius Sandavol. *in Vita Caroli V.* Spondan. *A. C.* 1525. *num.* 10. & alii. Hornio vulgò *Peru*, quod nomen non Regni, ſed piſcatoris priùs erat, e quo cùm Hiſpani primùm in has oras advecti quæſiviſſent Regionis nomen, ille ratus eos nomen ſuum ſcire cupere, reſpondit ſe appellari *Peru*, unde nomen hominis pro nomine Regionis, per errorem, accipientes Hiſpani, ingenti huic Americæ Meridional. tractui, *Peru* appellationem indiderunt. Cujuſmodi error in aliis quoque Novi Orbis regionibus contigit, quibus Hiſpani nomina quæcunque primò obvia, neque intellecta, caſu temereque indiderunt. Sic *Jucataniæ* nomen dedêre, ex formula ſciſcitandi incolarum, qui eos non intelligebant, *quid Jus?* Vel potiùs, ipſa vox *Jucatan* illis ſignificabat, *Non capimus vos.* Georg. Hornius *Orb. Polit. p.* 544. & L. Otto Menckenius *Notis ad ipſum.* Verum autem Regni nomen erat *Tahuantiſuyo*, quæ vox 4. Orbis plagas deſignat. Conditores Imperii fuerunt *Inga* vel *Inca*, quæ familia duce Mangacoſſâ urbem regiam *Cusco* conſtruxit, A. C. 1200. Ejus ſucceſſores longè lateque rerum potiti vaſtiſſimum conſtituerunt Imperium, quod incredibilis magnificentiæ urbes & palatia habuit, adeò ut iis ſimile nil unquam habuerit Europa. Guainaca inprimis, qui circa A. C. 1500. rebus præfuit & regnum *Quito* ſubjugavit, univerſum Imperium ſuum admirandis exornavit ſtructuris. Obiit is A. C. 1523. duobus relictis filiis, Guaſgare & Attahu Alpa, quem corruptè *Attabalibam* vocant. Inter quos cùm Pater teſtamentô Imperium ſic diviſiſſet, ut Guaſgari Cuſconicum Regnum, Attahu Alpæ Quitonis cederet; non autem clarè definiiſſet, utri provincia Thomebamba obvenire deberet, magnum inter eos diſſidium exortum, Hiſpanis occaſionem *Peruviæ* invadendæ præbuit, quam recens detexerat Franc. Pizarrus. Potitus quidem Guaſgari captô atque interfectô ſolus Attahu Alpa imperio fuit, ſed cùm Hiſpanorum inſolentiam ferre non poſſet, innumerabili eos exercitu aggreſſus, à parvis ipſorum copiis

ſuperatus ac vivus in poteſtatem eorum redactus eſt, ſicque paulò pòſt juſſu Pizarri ſtrangulatus, finem Imperio *Incarum* impoſuit. Nam qui poſt eum regnàrunt, *Inca Paulo* & *Mango*, non niſi montanas quaſdam provincias, latronum potiùs quàm Regum more, obtinuerunt. Ultimus omnium fuit *Xaires Tapa Inca*, qui Philippo II. Hiſpan. Regi ſe ſubjecit, A. C. 1557. Georg. Hornius *Orb. Imp.* Religionem incolarum quod attinet; credunt illi Animæ immortalitatem, Mundumque igni periturum agnoſcunt, quem inmanis ſiccitas æſtuſque aëris præceſſura ſint, ut teſtatur Hieron. Benzo *Hiſt. Indiæ Occid. l. 3. c. 20.* Sed & Numen aliquod ſummum venerantur, quod iis *Viracochin* communiter, tum etiam *Pachacamach* ſeu *Pachaykakik*, i. e. Creator cœli & terræ, ut & *Uſapu*, i. e. Admirabilis, vocitatur, uti refert Hugo Linſchottanus *Hiſtor. Indiæ Occid. l. 5. c. 3.* Et tamen nullum in lingua ſua vocabulum habent, quô Deum propriè exprimere poſſint cœterarum gentium inſtar: quale Latinum *Deus*, Hebræorum *El*: propterea Hiſpani, eò ad prædicandum Euangelium profecti in literis ad Indos perſcriptis non aliâ appellatione, quàm Hiſpanicâ *Dios*, uſi ſunt: quô pactô illud ſunt conſecuti, ut eâdem nunc Americani utantur. Iidem in Templo *Pachamac*, h. e. *Creatoris*, quod in Peruvia extructum, ſic colunt Creatorem, ut nihilominus ſacrificent Diis ſuis: Nempe proclive ſatis eſt iis perſuadere, de ſummo Deo: at non item, haud aliud præter eum Numen eſſe vel coli debere. Tantum in animis eorum inveteratus error valet. Ex Joſ. Acoſta *l. 5. c. 3.* Gerh. Joh. Voſſ. *de Orig. ac Progr. Idol l. 2. c. 4.* Idem Acoſta *rerum Occ. Indiæ l. eod. c. ſeq.* tres ſummos *Peruanis* Deos eſſe tradit, *Viracoche*, Solem & Tonitru: indeque colligit, Trinitatis dogma illis non penitus eſſe incognitum. Sed *Viracoche* quidem, ut dictum, *Creatorem mundi* ſignificat: Sol verò & Tonitru nihil ad S. Trinitatem. Siquidem Sol non λόγος eſt Dei filius, ſed ille Sol, qui ſub aſpectum cadit: Tonitru quoque, non profectò Spiritus Sanctus, ſed concurſus ille fulminis è nubibus erumpentis & ſoni ex rupta nube maximi, cujus fragore aures illorum percelluntur. Idem Voſſ. *de Idol. l. 1. c. 37.* Porrò ſuperiori noſtróque ſeculô, in eadem gente poſt eorum *Viracocham*, divinus honor Soli, Lunæ, erraticis quinque & cœteris ſtellis, habitus eſt. Hinc prætatus Acoſta *l. 5. c. 2.* ex ſtellis *Colca*, quam *Capellam* vocamus, à *Peruanis*: ab Opilionibus ſtellam *Urcuchillay*, i. e. *Arietem diverſicolorem*, nos *Lyram* vocamus: *Catuchillay* item, *Chuquichinchai*, *Chacana*, *Topatarca* &c. quorum aliis hoc, aliis aliud munus adjungant, adorari tradit: ut qui nullum uſpiam animal, ſeu quadrupes, ſeu volatile, in terra eſſe credant, cujus ſimulachrum in cœlo non ſplendeat. Vide iterum Voſſium *Op. laud. l. 2. c. 36. ſub fin.* Sed & marê pro Deo coluère, quod Numen dixère *Mammachoca*: Flumina item ac fontes, ut ex eodem Acoſta *l. 5. c. 2.* & 4. refert Voſſ. *ejuſd. l. c.* 82. Imò & Iridem veneratos eſſe eamque effinxiſſe cum duobus ab utroque latere ſerpentibus, ex eodem Acoſta docet iterum Voſſ. *l. 3. Idolol. c. 13.* Iidem menſe Decembri, qui illis *Rayme* dicitur, & quô Annum ordiuntur, feſtum olim diem ingenti cultu celebrare ſunt ſoliti, *Capatactayme* appellatum, quô ſacra fecère tribus Solis ſtatuis, quarum primam *Apointi*; alteram *Churinnti*; tertiam *Intiaquacqui* nominaverunt, i. e. *Solem Patrem, Solem Filium & Solem Fratrem* &c. Nec omittendum, ut Diabolus opera Dei multis modis æmulatur, apud gentes inprimis illas veri Dei agnitione deſtitutas, & mactationem puerorum in *Peruvia* fuiſſe frequentatam. Ingâ enim ſeu Rege ægrotante vel prælium commiſſurô, præter regios miniſtros, pueri quadrimi, natuque etiam majores mactari conſuevère, perverſâ æmulatione mactationis Iſaaci, à Deo patri ejus Abrahamo imperatæ, vide Dilherrum *Diſſertat. pecul. de Dæmonis Cacozelia*: ut & ſuprà in vocibus *Chuquiſaca* & *Churinnti* &c.

Peruviæ urbes Præcipuæ:

Arequipa, *Arequipa.*	Guamanga, *Guamanga.*
Argentea, *la Plata.*	Guancabilica, *Guancabilica.*
Arica, *Arica.*	Guayaquilum, *S. Jago de Guayaquil.*
Baria, *Baeza.*	Pax, *la Paz.*
Civitas Regum ſeu Lima, *Los Reyes ò Lima.*	Portus Vetus, *Puerto Viejo.*
Cuſcum; *Cuſco.*	Potoſium, *Potoſi.*
Fanum Sanctæ Crucis de Monte, *S. Cruz de la Sierra.*	Quitum, *Saint Franciſco de el Quito.*
Fanum S. Michaelis, *S. Miguel.*	Trugillum, *Truxillo.*

PES, ne in limine offendat, cavere juſſit Veterum ſuperſtitio. Mali enim ominis id habebatur, *Si exituro limen inſonuiſſet*, Pes *hæſiſſet*. Plin. *l. 2. c. 7.* Vide Plut. *in Demetrio* & *in Gracchis*. Val. Max. *l. 1. c. 4. de eod. Graccho* &c. Sueton. *in Nerone c. 19.* eodem à Dempſtero refertur: & Cicero *de Divin. l. 2.* aliique notàrunt apud maximos Poëtarum, certiſſimum Trojæ evertendæ argumentorum inde duci, quòd equus *Æn. l. 2. v. 242.*

——— ——— Quater ipſo in limine portæ
Subſtitit.

Proſerpina quoque egrediente, augurium raptûs fuit, quod, ut ait Claudian. *l. 1. v. 7.*

——— ——— Ter cardine verſò
Præſaga ſonuère fores. ———

Ovid. *Ep. Laodamia, v. 85.*

Nunc fateor volui revocare animuſque ferebat,
Subſtitit auſpiciis lingua timore mali:
Cùm foribus velles ad Trojam exire paternis,
Pes tuus offenſò limine ſigna dedit.

Sic Tibullus *l. 1. Eleg. 3. v. 19.*

O quoties ingreſſus iter, mihi triſtia dixi
Offenſum in porta ſigna dediſſe Pedem, &c.

Fecère autem *Pedes* Mercurio ſacros, quemadmodum genua Miſericordiæ conſecràrunt reliquaque hominis membra ſingula ſuis quoque Numinibus attribuerunt, qua de re vide Lil. Gregor. Giraldum *Syntagm. 1. Deor. Gentilium* & Hadr. Junium *Animadverſor. l. 4. c. 12.* Et primò quidem nudô *Pede* innocentia inceſſit, poſtquam lapſus tribulis ac ſentibus invectis terram aſperavit, cœpit pellibus primò, dein calceis involvi ac tegi, interim in ſacris priſcus retentus eſt ritus, ut vidimus ſuprà, in voce *Nudipedalia*: quemadmodum de faſciis *Pedum*, in voce *Faſcia*, item *Pedules*; de vinculis eorum, in voce Nervus, it. *Pedica* &c. jam actum. Cæterum *Pes dexter* læti ominis habitus. *Petronius, Ut meremus dextros greſſus. Servus nobis deſpoliatus procubuit ante pedes.* Et mox, *Retulimus igitur dextros pedes.* Nimirum ſic ſperantes, res e voto ſucceſſuras. Juvenal. *Sat. 10. v. 5.*

——— quid tam dextrò pede *concipis, ut te*
Conatus non pœniteat, votique peracti &c.

E quibus videmus, obſervàſſe miſeros homines *dextrum pedem* lævo ſemper, poſt ſtationem quidem aliquam, præponere. Contra *Pes ſiniſter* malum portendebat. Sueton. *Aug. c. 92.* *Auſpicia quædam & omina pro certiſſimis obſervabat. Si manè ſibi calceus perperam aut ſiniſter pro dextero induceretur, ut dirum.* Unde Ovidius *in Ibin, v. 99.*

Omnibuſque malis pedibuſque *occurrite* lævis.

Quô proin omine conſideratô, ad rem pertinere dicit Seneca, quòd *ſiniſtrum pro dextero pedem*, oſculandum dedit Caligula. *de Benefic. l. 2. c. 12.* Vide quoque ſuprà *Dextra*, it. *Melota*. At in pugna, lævum protendi moris erat Virg. *l. 10. Æn. v. 587.*

——— projectò dum pede lævò
Aptat ſe pugnæ, ſubit oras haſta per imas.

Cujus rei ratio, quod præcipuè in duellis lævum latus peteretur, uti ex Scholiaſte Æſchyli *ad Septem. Theb.* docet Caſp. Barthius *Animadverſion. ad Stat. Theb. l. 8. v. 473.* At Heroicos *dextrô ſolùm* in pede peronatos fuiſſe in bellis vidimus voce *Pero*, vide & *Ocrea*. De ritibus *Pedes* lavandi, ungendique, item ad oſculum porrigendi, diximus ſuprà paſſim, inprimis in voce *Pedes*, item *Oſculum*, & *Peregrinus*: de more Thebanarum mulierum, ore tectô, *pedibus per calceos penè nudis*, certè conſpicuis, inambulandi, vide eundem Barthium *ad Theb. l. 3. v. 230.* uti de hominum ἀϊφορτίων, *rejectis pedibus* dormiendi, Caſaubon. *ad Aug. Suetonii c. 78.* & de Eunomianis ſuos capite demersô, *pedibus ſurſum verſis* baptizantibus, infrà voce *Spado*. &c. Ut & hæc addam; Apud Recentiores *Pes* ſeu *pedis abſciſſio*, inter pœnas, non ſemel occurrit *LL.* Guielmi Nothi *c. 67.* *Interdicimus etiam, ne quis occidatur, vel ſuſpendatur pro aliqua culpa, ſed eruantur oculi, abſcindantur pedes vel teſticuli vel manus* &c. Ingulfus *p. 856.* *Sub pœna perditionis dextri ſui pedis*, &c. In Concilio Autiſiod. *can. 3.* *Pedes linei* vel *lignei* occurrunt, *Quicumque votum habuerit, in Eccleſia vigilet ——— nec ſculptilia aut pede aut homine lineo fieri penitùs præſumat*: ubi Car. du Freſne *ligneo* legit. Ita enim *Indiculus* Paganiarum ſeu Superſtitionum in Conc. Liptinenſi A. C. 743. *De ligneis pedibus vel manibus pagano ritu.* Et Eligius apud Audoënum in *Vita* illius, *l. 2. c. 15.* *Pedum ſimilitudines, quos per bivia ponunt, fieri vetate & ubi inveneritis, igni cremate.* Ejuſdem *Homil.* *Arbores, quas ſacrivos vocant, ſuccidite, plantas ſive ungulas pedum, quos per bivia ponunt, fieri vetate.* Quibus locis perſtringuntur veterum Gallorum magici ritus vel ſuperſtitiones, qui in biviis ac compitis hominum membra *pedeſve* ex ligno (vel lino) conflatos collocabant, exiſtimantes hâc ratione morbos ac ægritudines perſanari. Certè lanas olim ad Φαρμακείας fuiſſe adhibitas, teſtatur Scholiaſtes Theocriti *Idyll. 2. v. 2.* ut & imagines laneas. Horat. *l. 1. Sat. 8.* &c. Vide hanc in rem plura apud Car. du Freſne *Gloſſ.* & quæ nos alibi. De aliis quibuſdam vocis ſignificationibus, pauca mox. Ab homine enim ad menſuram denotandam illa tranſiit, quemadmodum & reliqua ejus vocabula, *Digitus*, *Cubitus*, *Paſſus*, non aliunde deſumpta. E quibus digitus eſt 4. granorum hordeaceorum; 4. digiti conſtituunt palmum; 4. palmi *Pedem* efficiunt: Cubitus verò ab extimo cubiti, uſque ad longiſſimi digiti extremum, eſt ſeſquipes: paſſus Geometricus 5. pedum. Unde jam Stadium Græcorum oritur, quod eſt 125. paſſuum, Latinorum Milliarium, quod eſt 1000. paſſuum, vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Scientiis Mathem. c. 27. §. 2.* Sic Juliano Aſcalonitæ apud Harmenopolum, ἔχει παλαιστὰς δ΄. ὁ δὲ παλαιστὴς δακτύλους δ΄. ubi *regium* ſeu *Alexandrinum* intelligit: cùm *Italicus* haberet tredecim digitos & trientem. Ita enim Hero *in Iſagoge MS.* quam Salmaſ. penès ſe habuit: Ὁ ποῦς, inquit, ὁ βασιλικὸς καὶ Φιλεταίρειος λεγόμενος ἔχει παλαιστὰς δ΄. δακτύλους ιϛ΄ ὁ δὲ Ἰταλικὸς πούς ἔχει δακτύλους ιγ΄. γ. Ubi obiter notat Idem, *pedem*, quem Hero Φιλεταίρειον & Βασιλικὸν appellat, *Hygino* Agrimenſori *Ptolemaicum* dici: & quem ille Græcus *Italicum* vocat, *Monetalem Hygino* nominari. Ad menſuram hujus *pedis* convenit, quod de ſtatura Maximini retulit Capitolin. *c. 6.* *Erat præterea (ut refert Cordus, magnitudine tantâ, ut octo pedes digito videretur egreſſus.* Ubi Caſaubon. legit, *ut octo pedes digitis VI. videretur egreſſus*: cùm in *Maximino Jun. c. 2.* dicat Auctor, ſtaturam ejus fuiſſe *pedum octo & propè ſemis.* Et potuit numerus ille VI. facilè abſorberi, ſimilitudine prioris ſyllabæ ſequentis vocabuli *videretur*. Quæ proceritas ne cui mira videatur, Philoſtratus hanc ſtaturam proceri Germani eſſe ait, apud quos qui juſtæ & commodæ ſtaturæ videretur, ſeptem pedes non rarò excederent: cùm proceri & magnæ inter ipſos ſtaturæ vulgò octo pedes longitudinis haberent. Sanguriones barbari, in *Vita* Herodis. De Burgundionibus ſeptipedibus notum iis, qui Sidonium Apollinarem triverunt. Salmaſ. *ad Capitolin. in Maximinis. loc. cit.* Vide eundem *ad Solin.* etiam infrà verbô *Pediſmare*.

In

In navibus *Pedem* dixêre Romani profune, quò velum tenditur, imaque veli parte, & Synecdochice, pro ſinu veli, qui ventô impletur: eâdem tralatione, quâ *pedem menſæ* dicit Ovid. *Metam.* *l.* 12. *v.* 254. & Plin. *l.* 12. *c.* 1. *pedem vinaceorum* Columella *l.* 12. *c.* 43. *betaceos pedes* Varro *de Re Ruſt. l.* 1. *c.* 2. &c. nempe, quia, ut peſima corporis pars, ita & id quod dicimus in velo aliiſque. Ita autem Catullus *carm.* 4. *v.* 20.

——— *Sive utrumque Jupiter*
Simul ſecundus incidiſſet in pedem.

Martinus tamen de Roa Cordubenſis *Singularium l.* 6. *c.* 10. Catullo *Pedem* propriè vult eſſe ſinum ſeu medium veli, quia cujus beneficiô, ubi ventô impletur, ambulant naves, quaſi pedibus, qui ambulantibus ſunt inſtrumentum apud Gerh. Joh. Voſſ. *l.* 2. *Idolol. c. ult.* Imò apud Lycophronem *in Alex. verſ.*

[illegible]

Meurſius *ibid.* i. e. *pedes* exponit *remos.* Nonius Marcellus, *Remi ſunt navium pedes.* Vide quoque Artemidorum *l.* 1. *c.* 52. Hinc *Remipedem* navem Auſonius *in Moſella v.* 201. & Callimachus *Epigr.* 6. [illegible] Lucilius *Sat. l.* 8.

Verum flumen ubi atque ipſo divortio aquarum
Ilignis pedibus certamen cœperunt aquis.

Naveſque *ambulare*, dixit Cato *de Re Ruſt. c.* 1. ſcaphas *progredi* Salluſtius, *in* 1. *Hiſtor.* navigia *currere* Poetæ, vide A. Gell. *l.* 10. *c.* 26. Conſimili tropô [illegible] i. e. *incurvos dentes* navis vocat anchoras, idem *Lycophron.* Vide Joh. Meurſium *Comm. in Lycophronem*: *p.* 121. ſicut de *Pedibus* menſæ ſuprà in voce *Pedes.*

PESCENNIA Marcellina, matrona Romana, memoratur Jul. Capitolino in *Maximo & Balbino, c.* 5. *Attamen militaris Tribunus* (Maximus) *fuit & multos egit numeros, & poſtea Præturam, ſumtu Peſcennia* (l. Peſcenniæ) *Marcellinæ, quæ illum locô filii ſuſceperat & aluerat.*

PESCENNIANA Domus, apud Æl. Spartian. *in Peſcennio Nigro, c.* 12. *Domus ejus hodie Romæ viſitur, in campo Jovis, quæ appellatur* Peſcenniana. *in qua ſimulachrum ejus in triclinio* &c. Ubi tamen Excerpta Spartiani, Palatinus liber & vetus Editio legunt, *Peſcennians.* Sic apud Euſebium & Hieronymum, *domus Veſtiliana* dicitur, quæ aliis auctoribus ferè omnibus eſt *Veſtiliana.* Faſti quoque Caſauboniani: [illegible] pro [illegible] habent. *Domus Peſcenniana* itaque erit *domus Peſcennii.* Nam *Peſcennianus* & *Peſcennius* indifferenter enuntiabant, ut *Hermogenes* & *Hermogenianus.* Sic Herodiano *l.* 5. *c.* 4. [illegible] appellatur, qui vulgò eſt *Diadumenus*; Tzetzæ *Diogenianus* in *Vitis* Philoſophorum citatur, quem vulgò eſſe *Diogenem* nemo ignorat. Salmaſ. *ad Spartian. loc. cit.*

PESCENNIUS, vir Ciceroni perbenevolus; ut ipſe ait, ſcribens Terentiæ uxori *l.* 14. *Fam. ep.* 4. *Peſcennius eſt perbenevolus nobis, quem ſemper ſpero tui fore obſervantem.*

PESCENNIUS Feſtus, Hiſtoricus, apud Lactant. Firm. *de falſ. rel. l.* 1. *c.* 21.

PESCENNIUS Niger, Imperator Roman. cujus vitam ſcripſit Æl. Spartianus. Vide *Niger.*

PESCIA, in Carmine Saliari, agninæ pelles ſunt, ſeu tergus pecuinum, quò pro amiculo Veteres utebantur. *Πέσκα* enim antiquis *pelles* dictas eſſe, apud *Verrium Flaccum* legitur: unde *paſcua* & *paſcere*, deducit Scaliger *in Originum libris.* Cujuſmodi pellibus [illegible] Mimos Satyroſque olim uſos fuiſſe docet. Idem *Poëtices l.* 1. *c.* 10. & 17. Vide ſupra ubi *de Pellibus.*

PESCLAVIUM, oppid. Rhætiæ, apud Ortum Adduæ fluv. inter Tiranum 15. & Pontem Raſinum 20. mill. paſſ. Curiam verſus; *Puſchlauff*, Ital. *Puſciavo*, in valle Tellina, non obſcurum.

PESENDIÆ, Æthiopiæ ſub Ægypto gens. *Ptol.*

PESICI, Hiſpaniæ Tarraconenſis populi in ora maris Cantabrici. *Paſici Ptolem.* quorum urbs Flavionavia, *S. Ander*, in ora, inter Laredum ad Ortum 8. & Santillanam ad Occaſum 5. leuc.

PESINUS, apud Plin. *l.* 5. *c. ult.* Toliſtobogorum præcipua civitas, vide ubi de *Galatis*, & hîc *Peſſinus.*

PESSINUS, *untis*, vulgò *Peſſene Thezelo*, urbs Galatiæ in Phrygiæ magnæ confinio cui adſcribitur à *Livio*, ſub Agdiſti monte, in quo Atys tumulatus creditur, teſte Pauſaniâ *in Atticis*, ad confluentes Galli fluv. in Sangarium, vix 50. mill. paſſ. ab Ancyra in Meridiem, uti 30. à Therma, *P. de la Rue*, hodie locus ignobilis, in tractu *Chiangare*, teſte *Caſtaldô.* Hîc Cybele, cujus ſimulachrum auguſtum ibi habebatur, culta eſt, quæ idcirco *Peſſinuntica* dicta fuit, teſte Apulejô. Meminêre ejus Strabo *l.* 12. & Livius *l.* 29. *c.* 10. *Civitatem eô tempore recens religio invaſerat, inventô carmine in libris Sibyllinis, propter crebrius eô annô de cœlo lapidatum inſpectis. Quandocunque hoſtis alienigena terræ Italiæ bellum intuliſſet, eum pelli Italiâ, vincique poſſe, ſi mater Idæa Peſſinunte Romam advecta eſſet.* Idem ibidem *c.* 11. *Oratores Romani Pergamum ad Regem* (Attalum) *venerunt. Is legatos comiter acceptos, Peſſinuntem in Phrygiam deduxit, ſacrumque his lapidem, quem matrem Deûm eſſe incolæ dicebant, tradidit, & deportare Romam juſſit.* In cujus honorem ludi Megaleſii inſtituti. Fuit autem ſimulachrum à Scipione Naſica, optimô Romanorum judicatô, exceptum. Herodian. *l.* 1. *c.* 11. [illegible] Quæ ſequuntur, Latinè adſcribam: *Licèt apud alios compertum, pugnam illic Ilum Phryga, Tantalumque Lydum inter ſe conſeruiſſe, ſive de via ortam, ſive potius ob raptum Ganymedis. Cumque diu æquis viribus decertatum foret, ac permulti utrimque cecidiſſent, nomen ex ea clade loco eſſe impoſitum. Hîc etiam fama fert Ganymedem, ipſum trahentibus in diverſa germanis, atque amatore mânibus, viſô eſſe creatum, ſublatumque è medio, pro calamitatis ſolatio, relatum ad Jovem raptorem fabulâ, divinis fuiſſe honoribus affectum. In hoc, quem diximus, Peſſinunte Phryges olim Orgia celebant, adjunctum fluvium Gallum, à quo etiam evirati Deæ ſacerdotes cognominantur. Sed ubi res Romana cœpit reſponſô acceptô, magnum incrementum, atque ad ſummam auctum iri, ſi Peſſinuntiam Deam ad ſe transferrent, miſſi in Phrygiam legati ſunt petitum Deæ ſimulachrum. Quod quidem facile impetratum eſt, conſanguineis reddita ratione, atque oriundis ab Ænea Phryge. Quum itaque navigiô devectum ſimulacrum ad ipſas Tiberis fauces appuliſſet, quibus tum Romani vice portuum utebantur, conſtitit ſubitò quâdam vi navigium ſubſiſtit, neque illud Romanis populo certatim trahentibus moveri viribus potuit, donec Veſtalis Sacerdos adeſſet. Ea, cum virginitatem perpetuò ſervandam polluiſſe falsò argueretur, damnationem metuens, ſupplex petiit à populo, ut judicium de ſe Deæ Peſſinuntiæ committerent. Quò impetratô, zonam recinxit, clareque orata, ut ſi intemeratam ſe eſſe, ac virginem Dea ſciret, navem progredi juberet. Quæ ubi dixit, ſtatim alligatam zonam manu ducta navis ſequi cœpit. Ita ſunt pariter Romani manifeſtam numinis divinitatem, atque innocentiam virginis admirati.* Hæc Herodianus. *Nic. Lloyd.* Cæterum, prius Phrygiæ urbs fuit. Ammian. *l.* 26. *Valens Peſſinuntia ſigna properè tulit, Phrygiæ quondam, nunc Galatiæ oppidum.* Unde *Peſſinuntia* Dea, cujus ædem Clodium Tribunum Plebis, ereptam, Brotigaroë Gallogræcia tradi, Sacerdotemque *Peſſinuntium* munere ſuò privari, Lege juſſiſſe, docet Cicero *pro Sext.* item *de Aruſpicum reſponſis.* Nomen urbi à verbo [illegible], *cadere*, nonnulli deducunt, eò quod in ejus agrum Palladium cœlitus *deciderit* ibique primùm comparuerit, ut refert Herodian. *loc. cit.* Meurſius in *Lycophronem*, *verſu*,

[illegible]
Lapſa ex ſtellanto patris ſolo Jovis.

Vide etiam Apollodorum *l.* 3. & Voſſium *de Orig. ac progr. Idolol. l.* 2. *c.* 52. ubi de Cybeles ſimulachro, formulam exponit.

PESSIUM, Jazygum Metanaſtarum urbs, *Ptolem.*

PESSULUS, Græcè [illegible], quam vocem [illegible] nonnulli infeliciter deducunt: nihil enim [illegible] muliebres commune habent cum *peſſulo*, voce eâ Græcê à ſimilitudine [illegible] fictâ. Sunt autem [illegible] ſaxeæ pilæ partim rotundæ, partim quadratæ, ſed ut plurimùm rotundæ: a qua forma, medicamenta oblonga & rotunda anui immittenda dicta ſunt; quæ ratio quoque appellationis [illegible] Medicinalium &c. Aliter [illegible], [illegible], [illegible]: quæ duo tamen poſteriora, ſi accuratiùs perpendantur, non idem planè ſignificant. [illegible] namque ferrum fuit glandis facie & cavum, quod in foramen ſeræ, h. e. lignei vectis, immittebatur, & ſic ſeram committebat januæ, ut, niſi extractô eô, removeri ac repelli non poſſet ſera, nec janua aperiri. Ita autem in ſeræ foramen incidebat [illegible], ut totus lateret, nec erui inde poſſet vel extrahi, niſi immiſsô aliô ferrô oblongô, quod in cavitatem [illegible] ita inibat, ut cum evelleret & ſurſum traheret, [illegible] hinc vocitatum. Sicque locum non habuit, niſi in his foribus, quæ ſerâ vel vecte ligneô transverſô firmabantur: quod fiebat inprimis domus januis, quæ in publicum aperiebantur & Urbium portis. At [illegible], *ferreus obex*, in foribus thalamorum & cæcorum locum habuit; quibus duo fermè ſingulis additi, ut hodieque moris eſt in ſuperiore parte unus, in inferiore alter. Unde apud Plautum in *Aulular. Actu* 1. *ſc.* 2. *v.* 26. *Oſtium intus ambobus occlude peſſulis*; quod de ſera vel vecte ſive repagulo ligneo accipi non poteſt. Nec enim duabus ſeris vel [illegible] januæ muniebantur, licèt apud Polybium legatur *l.* 15. de foribus quibuſdam duplici clauſtrô obſeratis: [illegible]. Sed hoc minimè ſolennè ac perpetuum, ideoque notatum Polybio. Neque eôdem modô, quò vectes lignei, *peſſuli* tales, removebantur. [illegible] enim ſeu clavis, quâ balani aperiebantur, in [illegible] immiſſa ſurſum trahendo eam eximebat, ut dictum, quod [illegible] vocat *Æneas*: at clavis, ad interiora domus membra aperienda pertinens, apud Homer. *Od.* 21. *v.* 47. 537. [illegible], h. e. *ſurſum quatit ac repellit*, quod [illegible] *Aratus* vocat. Illa unicô tantùm dente prædita, hæc cum tribus erat, vide ſuprà ubi de *Laconica clavi.* Cujuſmodi claves quidem non vertebantur ad reducenda & adducenda, quæ intus erant, ferrea verucla & repagula, ut hodie fit; Sed aperiebant ſuccutiendo ac dejiciendo, quod in interiore parte forem cum poſte detinebat vinctam, ferreô peſſulô. Cujuſmodi etiamnum viſuntur quampiurimæ & ſimiliter aperiunt Chartuſianæ nempe clauſtro immiſſæ ſuccutiunt repagulum, donec ex uncino, cui injectum eſt, excat, &c. Vide ſuprà in voce *Obices ferrei*: item ubi de *Oppeſſulandi ritu*, *alibi paſſim* & hanc in rem plura apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 924. & *ſeqq.*

PESTIS, Latio omnem perniciem notat, rarò propriam, nec ſcio, an uſquam abſolutô ſenſu *peſtilentiam*, quam ſic tamen hodie omnes vocant, etiam illi, quorum ſcripta inter veteres Auctores pro teſtibus boni Eloquii citantur, verba ſunt Caſp. Barthii *Animadverſion. ad Statium Thebaid. l.* 2. *v.* 382. Cæterùm *Peſtilentiam* omnem Deorum iræ adſcribebant Veteres, jam inde ab Homeri temporibus. Statius iis videtur accedere, qui ventis tribuebant, *Theb. l.* 11. *v.* 274.

Ceu cœlo demiſſa lues ——— ———

Sic Ovid. *l.* 7. *Met. v.* 532.

Peſtiferis calidi ſpirârunt flatibus Auſtri.

Vel qui Soli, de quibus videre eſt Clem. *l.* 5. *Strom.* Unde fictio Homerica de Apollinis ſagittis eam inferentibus. Certè vitiatus

aer

ter pleriſque ſtatuitur. Ipſum autem malum Numidis inſter colebatur, de quo Barthius prætatus *Superſtitionum Commentario*. Apud Auguſtin. *Ser.* 24. *de Verbo Apoſt.* Punicum legitur proverb. ridiculum, quod tamen utili ſenſu non caret. *Eſt Peſtis ante oſtium & petit nummum: da ei duo, ut ducat ſe.* Hoc eſt, cùm pauper aliquid a te poſcit, potius duplum des, ſi ſapis, quam nihil, ne inſequatur ultio, totum te rebus tuis eripiens. Vide iterum Barthium *ad Statium d. l.*

PESTUM, vide PÆSTUM.

PESTUM, vulgo PESTH, urbs Hungariæ ad Danubium è regione Budæ, in planitie, ſub Turcis; alias munita, caput Comitatus Peſtenſis, qui inter Comitatus Zolnocenſem ad Ortum, Pelyhenſem ad Occaſum, Novigradenſem ad Boream, & Tolnenſem ad Meridiem.

PESURI, populi Luſitaniæ, Plin. *l.* 4. *c.* 21. Quorum tractus *la Comarca di Cotalhan*, teſte *Reſendio*, apud Tagum & Cucam fluv.

PETA, petentium Dea, memoratur Arnobio *adv. Gent. l.* 3. *Praeſentiae arborum Puta, inquiens, præſes eſt: rebus petendis Peta.* Et paulò pòſt, *Dicite quæſo, ita vobis propitia faveant* Peta, *Puta, Patella &c.*

PETALIA, EubϾ urbs, *Strabo.*

PETALIÆ, inſulæ quatuor in Euripo Euboico, Plin. *l.* 4. *c.* 12. apud urbem Chalcidem, in aditu ipſius Euripi, è regione Atalantis, ad egreſſum Euripi, *Ferrar.*

PETALISMUS, apud Syracuſanos, ſimile quid erat Oſtraciſmo Athenienſium: niſi quod hic in decennium, ille in quinquennium, exiliò multaret. Nomen ei à Græca voce πέταλον, i. e. *folium*, quod oleæ folio nomen ejus, quem exulem volebant eſſe, inſcribi ſoleret, vide Plut. *Ariſtide.* Ab eadem origine *Petalium* eſt, nomen præſtantiſſimi è nardo unguenti, de quo Dioſcorides *l.* 1. *c.* 81. Meminit ejus Plautus *Curculione, Actu* 1. *ſc.* *Flos veteris vini. v.* 5.

Nam omnium unguentûm odor præ tuo, nauteæ eſt.
Tu mihi ſtacte, tu cinnamomum, tu roſa,
Tu crocum & caſia es, tu Petalium.

Latine *Foliatum* quod vide ſuprà. Hòc aliiſque unguentis utebantur Veteres non tam ad neceſſitatem aut valetudinem, quam ad voluptatem & conviviorum delitias, vel vino illa miſcendo vel corpori coroniſque inungendis adhibentes: idque à primis Reip. Romanæ temporibus, uſque non ad florentem modò, ſed etiam extremam ejus ætatem. Et quidem de *Petalio* ſeu Foliato inprimis loquitur Martial. *l.* 11. *Epigr.* 28. *v.* 9.

At mea me libram Foliati poſcit amica,
Aut virides gemmas ſardonychaſque pares.

Et *l.* 14. *Epigr.* 110.

Hac licet in gemma, quæ ſervat nomina Coſmi,
Luxuriosè bibas, ſi Foliata ſitis, &c.

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l.* 5. *c.* 30. & infrà in voce *Unguentum.* Sed & *Petalium* ſeu *Petalum*, dicitur in habitu Sacerdotis Summi, apud Hebræos, bractea illa ex auro puro, cui inſculptum erat, *Sanctitas Jehova*: Hæc appoſita erat cum vitta hyacinthina, ſuper ipſam cidarim è regione anterioris ejus partis; ſuper frontem Pontificis Summi, ut auferret iniquitatem rerum ſacrarum, quas conſecrâſſent filii Iſraelis, &c. Vide Exodi *c.* 28. *v.* 36. 37. 38. & ſuprà *Frontale.* Hinc & πέταλον, *bractea*, ſeu πεταλοῦσθαι ſeu πεταλουργοὶ, i. e. *Bracteatores, l.* 6. 1. *C. de excuſ. Artific.* Sic dicti autem erant, qui inter alia ſtatuas Virorum illuſtrium aureis bracteis obducebant. T. Livius 4. *Dec. l.* 10. *Ædem (Pietatis) dedicavit M. Acilius Duumvir ſtatuamque auratam, quæ prima omnium in Italia ſtatua aurata eſt, Patri Glabrioni poſuit.* Vide quoque Val. Max. *l.* 2. *c.* 5. atque iterum Dempſteri *Paralipom. in Roſinum l.* 9. *extr.* &c.

PETALUS, unus ex iis, qui in aula Cephei regis, Perſeo vim inferre conati, ceciderunt. Ovid. *Met. l.* 5. *v.* 115.

Petalus; videns, Stygiis cane cætera, dixit.

PETAMINARII, apud Salvian. *de Provid. l.* 3. *Equidem, quia longum eſt dicere de omnibus Amphitheatris, ſcilicet odeis, luſoriis, pompis, athletis,* Petaminariis, *pantomimis cæteriſque portentis, quæ piget dicere, quia piget mala talia vel noſſe:* Sed *Petamenarii* legendum eſſe, ait Salmaſ. Ita enim Firmicus *l.* 8. *c.* 15. ubi de Delphino oriente in octava parte Capricorni. *Sed Saturni teſtimonio urinator erit, cum Marte verò & Mercurio Petamenarius, Ephalmator, Petauriſtarius, Orchiſcopalarius, aut certè innatâ curſus agilitate perſpicuus.* Quæ nomina periculoſarum, ſed ludicrarum ſimul artium, quales oſtendunt ac profitentur, qui Θαυματοποιοὶ dicuntur. Nempe expreſſit hâc voce Firmicus eos homines, de quibus Manilius ait *l.* 5. *Et viduata volant pennis & in aëre ludunt.* Quod genus erat Θαυματοποιητικῆς τέχνης. *Petamenarios* autem dixit pro πεταμένοις, i. e. *volantibus*, in aëre, & qui, ut Claudian. ait, *de Mallii Conſul. v.* 319.

——— *More avium ſeſe jaculantur in auras.*

Sed & *Petiminarii*, legi poſſet: Eſt autem *petimen* Servio ὕβος, ſeu tuber, in camelis ac tauris Cypriis gibberibus, antiquis Romanis *petimen.* Unde dicti *Petiminarii*, qui ſaltu periculoſo corpus vibrantes, totos plerunque ſe contrahunt, & gibbos faciunt, ut Petauriſtæ, & alii hujuſmodi paraboli ſaltores. Imò emendari debere, apud *Salvian. Athletis, Mimariis, Pantomimis*; pronuntiat idem Salmaſ. *ad Solin. p.* 086. &c.

PETANIUM ſeu *m.* inſula Luſitaniæ, *Perſeguero*, *J. Mariana*, aliis *Peſeguero*, in ora Occidentali inter Villam Formoſam & Sinim oppidum.

PETANTIUS Felix, vide *Felix.*

PETAS, nomen Comici ſervi, ſicut Soſias ac Xanthias. Vide Schol. *in Ariſtoph. Acharn.*

PETASIUS, inter Scriptores Chymiſtas, recenſetur *Zoſimo*, *de ſacra Ilitranone ej. Zaneros ei Lucunnen.*

PETASO, an à πετάζω, *dilato*? in delitiis Veter. Martial. *l.* 13. *Epigr.* 55. cui iſ titul.

Muſteus eſt: propera, caros nec differ amicos:
Nam mihi cum vetulo ſit petaſone *nihil.*

Ubi recentem, ſucci & ſaporis plenum, non fumò duratum ſiccumque probat Poeta. Hodie in Europa Weſtphalici commendantur: apud Sinenſes, Kinhoa ſub *Chekiang* præſtantiſſimos præbet, qui totò illò Imperiò maximi æſtimantur. Auctor Anonymus *Sina & Eur. p.* 1157.

PETASUS, pileus Theſſalicus. Sueton. *in Aug. c.* 82. *Domi non niſi petaſatus ſub Dio conſpiciebatur.* Erant autem iſtiuſmodi pilei marginati ac arcendo Soli apprime accommodi, quales noſtrates galeri ſunt: cum communes pilei margine careant, ſicut ii, in quibus ſomnum capimus. Æthiopes quoque *Petaſis* utebantur marginis adeò ampli, ut decem hominibus inumbrandis par eſſe poſſet, referente Nicol. Godinho *de rebus Abaſſinor. l.* 1. *c.* 12. De Theſſalicis *Petaſis* latè diſſerentem vide Hadr. Junium *Animadverſ. l.* 2. *c.* 6. Mercurium *petaſatum* caduceatumque habet Inſcriptio lucernæ Olybianæ, i. e. ut latronum Deum, coopertum caduceique ſomniferi virtute oculos perſtringentem. Fort. Licetus *de Lucernis antiq. l.* 2. *c.* 12. ſed & *Petaſus* Mercurio ut Deorum nuntio, convenit, propriè enim *Petaſum*, à πετάννυμι, i. e. *extendo*, dictum, pileum fuiſſe viatorium, Solem arcentem, indigitat quoque Plautus *Prologo Amphitruon.* ubi idem, *v.* 143.

Ego has habebo hic uſque in Petaſo *pinnulas,*
Tum meo Patri autem torulus inerit aureus,
Sub Petaſo.

Unde Dñid. Heraldus *ad iſta Arnobii l.* 6. *Cum petaſo gnatus Majæ, tanquam viam aggredi præparet*: *Petaſi*, inquit, *& pilei uſum veteres uſus, cum aliàs rarò pileis uterentur.* Vide Juſtum Lipſium *de Amphitheatro c.* 19. A forma itaque hujus tegminis, per tralationem *Petaſus* dicitur, quod in galeri formam ædificiis ſuperpoſitum, extenſumque eſt, in metæ modum ſe trahens, Plin. *l.* 36. *c.* 13. Item, majus tintinnabulum ad galeri ſeu *Petaſi* ſimilitudinem factum, *Petaſum autem à Varrone* (verba ſunt Hier. Magii *l. de Tintinnabulis c.* 3.) *in tholo hujuſmodi inſtrumentum appellari (ſi memoriâ fideli in depoſito utor) alicubi me animadvertiſſe: quanquam & in Laconico clypeus æneus, per cujus deductionem ac reductionem calor augeri vel minui conſueviſſet, ſic dicitur; ut apud Vitruvium, ubi de Balneo agit, perſpicere licet.* Vide Franc. Swertium *Not. in locum.*

PETAVIUS Dionyſius, Aurelianenſis Gallus, Jeſuita celebris. Emiſit A. C. 1627. libros 13. *de Doctrina Temporum*, quos duobus complexus eſt tomis. Prior octo libris comprehendit τὰ τεχνικὰ temporum, h. e. quæ ad artificioſam Scientiæ compagem pertinent: ut de varia horarum, dierum, menſium, annorumque ratione. Quæ principia ſunt *Isagogica* alterius partis. Poſterior tomus libris quatuor complectitur ea, quæ in ratione Epocharum, atque intervallorum ſunt obſcura, eoque controverſa. His 12. libris accedit decimus tertius, qui ἀποτέλεσμα ſive uſum fructumque ſuperiorum continet librorum: ac Chronicon eſt omnis ævi uſque ad annum 532. quo pax inita eſt inter Romanos ac Perſas. Poſteà Idem fecit *Rationarium temporum*, itidem libris 13. quod ſæpius editum, correctum, auctum. Ejus quoque prodiit *Pſalmorum aliorumque Canticorum in Script. paraphraſis Græcis verſibus*, quæ extat cum interpretatione Latina, 8. Pariſiis A. C. 1617. Voſſio *de Scient. Mathematicis c.* 41. §. 24. *Permulta poſt Scaligerum optimè obſervavit. Sed judicium interponere difficile inter eos, quorum uterque præclarè adeò de Chronologia meritus eſt, ut nulli plus hæc Scientia debeat.* Vide quoque Gaſſendum in *vita Peireſcii.*

PETAVONIUM, aliàs *Superatiorum* dictum, oppid. Aſturum cis-montanorum in Hiſpania Tarraconenſi, *Ptolem. Venenza* hodie *Ambr. Morali.* Ubi nunc vicus *Paneca*, in tractu *Tierra Cabrera de Leon*, in regno Legionenſi, in limite Gallæciæ. *Baudrand.*

PETAURISTARII, apud Maternum Firmicum *l.* 8. *c.* 15. *iidem cum *Petauriſtis*, de quibus mox.

PETAURUM, Græcè πέταυρον vel πέτευρον, tabula ſeu pertica parieti affixa, ad quam veſpere Gallinæ ſe volatu recipiunt, ut pernoctent. Inde pertica vel rota, ad quam Mechanici *crurum laſciviâ culices imitati*, ſaltu ſe ſubjiciebant, proptereà dicti Πεταυριςαὶ: item *Mechanici*, quia in machina vel rota ſe trajiciebant, *Feſtus* cum *Scalig.* Inventores primi Germani, unde *Germani Petauriſtæ.* Amm. Marcellinus. *Fuit quoque*, ut ait Alex. ab Alexandro *Genial. dier. l.* 4. *c.* 21. *Petauri ludus admirationis præcipuæ, cùm per circulos quiſpiam veloci curſu tranſvolans corpore ita libratò, ut non offendat circulum.* Meminit hujus ludi Manilius *Aſtronomic. l.* 5.

Ad numeros etiam ille ciet cognata per artem
Corpora, quæ validò ſaliunt excuſſa Petaurò.
Alternoſque ciens motus, elatus & ille
Nunc jacet, atque hujus caſu ſuſpenditur alter.

In quæ verba *Joſ. Scaliger*, *Rota*, inquit, *in ſublimi poſita à duobus verſabatur, alter ſupernè, alter infernè nitebatur, ita fiebat, ut alternis dejecti nunc penderent, nunc erecti ſederent, per eandem rotam etiam corpora contentò ſaltu ſubjecta trajiciebant.* Mercurialis *ligneam* quandam *machinam* fuiſſe volt, *quâ homines rotis quibuſdam in aërem jactabantur*: ut, præter vim nominis, Lucilius indicare videtur, *verſu*

Sicuti Mechanici cùm alto exiliêre petauro.

Et Juvenal. *Sat.* 14. *v.* 265.

An magis oblectant, animum jactata Petaurô
Corpora, quique ſolent rectum deſcendere funem.

Martialis item *l.* 11. *Epigr.* 22. *v.* 3.

Quàm rota tranſmiſſo toties impacta Petauro &c.

Unde non cricilaſiæ hoc exercitationis genus aſſimilari vult, ſed potiùs jactationi illi, quæ hodie in juvenili ætate viget, cùm aſſere funibus quatuor ad laquearia ſuſpenſo ibi ſedentes pueri aut puellæ veluti per aërem jactantur. quod *Oſcellarum* appellatione à Veterib. ſignificatum putat, cujuſque meminit Avicenna *primi. quarti tract.* 2. *c.* 13. ubi ad coercendum ſudorem laudat, ut æger ponatur ſuper inſtrumentum, quô pueri vel Juvenes ſolent in aëre concuti. Et favet huic opinioni, quod *Ælius Stilo* apud *Feſtum* ait, *Petauriſtas* dici propriè Græcè quod ii πρὸς ἀέρα vel πρὸς αὔρας πέτονται, ſive, quòd *ad aërem* vel *ad auras* volent, quam exercitationem etiam in ludis Gymnicis uſurpatam fuiſſe, apud Thracas, Ægyptios, alioſque populos ex Hiſtoricis patet. Nec minùs iſtud indicant Auguſti atque Tiberii Cæſaris nummi, in quibus hunc in modum Oſcillarum ludus repræſentatur, qui licet ab hodiernis Oſcellis diverſus ſit, quo ad modum, nihilominus reipsâ nequaquam diſtare, ſolidè perſpicitur; quòd in aëre videatur non ſecus Luſores quaſſari ſolitos fuiſſe, atque nunc agunt qui ſimiliter exercentur. Idem raptorium illud machinamentum, quod Cœl. Aurelian. *l.* 5. *Chron. c. ult.* vocat *Macronſparton*, non prorſus abſonum ei, & vel ipſummet *Petaurum*, vel ſaltem ei non diſſimile fuiſſe, contendit. Vide Hieron. Mercurialem *de Arte Gymn. l.* 3. *c.* 8. Nobilis *Petauriſtæ* mentio, apud Varronem *Ep. ad Cæſarem*, *Convocat Ptolemæum Cinædon, Lacomicon Petauriſten, Dioma ulóxaiés.* Per flammas, accensô Pegmate, librantium ſe, ut populo oblectamentum darent, *Petauriſtarum*, ſuprà laudatus Manilius meminit, *l. eod.*

Membraque per flammas, orbeſque emiſſa flagrantes
Delphinumque ſuò per inane imitantia motu,
Et viduata volant pennis, & in aëre ludunt.

Vide quoque ſuprà in voce *Pegma*: aliquid inſuper infrà, in *Rota.*

PETELIA, Lucanorum metropolis, occurrit apud Samnites, quà Româ in Græciam pedeſtri itinere itur. Strabo *l.* 6. hodie *Policaſtro. Baudrando* urbs Brutiorum olim, nunc *Policaſtro*, caſtrum parvum in Calabria ulteriore verſus montes, & fontes Tacinæ amnis.

PETELINUS Lucus, apud Romam erat, extra portam Flumentanam. Liv. *l.* 6. *c.* 20. hodie nihil ejus apparet.

PETELLIDES Gnoſius, hiſtorias compoſuiſſe dicitur Hygino in *Poët. Aſtronom.* quô locô de Arctophylace tractat.

PETENISUS, Galatiæ oppid. *Ptolem.*

PETEON, urbs Bœotiæ, *Stephan.*

PETERE, Gladiatorum verbum, cum ferri mucronem in partem aliquam dirigunt. Cicer. de *Oratore, extr. Gladiatores & vitando cautè &* petendo *vehementer omnia faciunt utiliter ad pugnam & ad adſpectum jucundè.* Ad alia venuſtè tranſlatum. Idem *pro Murana, Etenim ſciebam Catilinam non latus aut ventrem ſed caput & collum ſolere petere.* Liv. *l.* 33. *Annibalem unum ſe peti à Romanis non fallebat.* Videſquoque Cicer. *in Clodium.* C. Nepotem *Themiſtocle c.* 2. *Annibale.* Alios. Claudian. *de Bello Getico v.* 99.

Nec tanti nomen ſtirpemque abolere Getarum.
Ut propiùs peterêre *fuit.*

PETERMANNI, apud Lipſium in *Lovan. l.* 2. *c.* 4. homines ſeu ſervi S. *Petri* Lovanienſis.

PETESSONTIUS, *Cedreno* Πετισώνιος. ubi ait, ἐν τοῖς χρόνοις τοῦ Μωϋσέως Αἰγυπτίων ἐβασίλευσε Πετισώνιος. ὁ κ̀ Φαραώ. quod vertitur *in Excerptis Latino-Barbaris*, apud Euſebium Scalig. *p.* 53. *In diebus Moſis* Peteſſontius *Pharao regnavit in Ægypto.* An idem cum *Peteſuco* ſive *Tithoë* Plinii, de quo mox? Vide quoque ſuprà *Palmanothes.*

PETESUCUS. Rex Ægypti, qui primus in Heracleopolite nomo ædificavit Labyrinthum. Plin. *l.* 36. *c.* 13. Vide *Peteſſontius.*

PETEUS, Ornei fil. Erechthei Athenienſium Regis nepos, ab Ægeo Athenis pulſus, in Phocide conſenuit. Pater Meneſtei, qui bellô Trojanô, juxta alios inclaruit. Diodor. *l.* 1. Vide quoque Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec.* VIII. ubi *de Ægyptiorum Coloniis.*

PETHORA, Hebr. פתורה. Bileam Pſeudoprophetæ patria, memorata Joſuæ *c.* 13. *v.* 22. & *c.* 24. *v.* 9. dicta eſt quaſi בית פתורה, i. e. *domus interpretationis*; quia Bileamus, cùm celeberrimus Magus eſſet, Oracula Dæmonum, conſulentibus ibi, reſponſa dabat, & illis obſcura quævis interpretabatur. Sic & Chaldæi בית אולפנא pro *Schola*, vel *Academia* dicunt. Neque verò inſolens fuit ab hac obſcura interpretandi facultate, nomina indere; Unde ea ipſa de cauſa Joſephus, ab Ægyptio Rege, vocatus eſt צפנת פענח. quod eſt ſi interpreteris פותר vel פתרון, i. e. *Interpres.* Quò mirificè facit obſervatio Rabbinorum, qui inter cœtera Joſephi nomina etiam פותר recenſent: Et hoc ipſum nomen in Oriente receptum eſſe, atque in Græcorum Πέτρος, propter ſoni affinitatem, tranſiſſe, ſunt qui velint. Certe *Heſychius*, Πέτρος, inquit, Ὁ ἐπιλύων, ὁ ἐπιγινώσκων. & Arator. *Petrus Hebræó* agnoſcens *ſermone notat.* Qui ambo alludunt ad Hebr. פתר, quod Græcis ἐπιλύειν eſt ſeu *explicare*, *reſolvere*, *interpretari*, ut Camero oſtendit ad 2. Petri *c.* 1. *v.* 20. quanquam Heinſius in *Nonnum c.* 17. nugas & argutias vocet. Vide Georg. Hornium *Hiſtor. Philoſ. l.* 1. *c.* 5. & *l.* 2. *c.* 4. *ubi eadem de Bileamo ei ſermo eſt.*

PETIGORES, pars Circaſſiorum; quaſi *Piene Zeorſki*, Polon. i. e. incolæ 5. montium. Sunt juris ſui, ſub Principibus plurimis; De nomine Chriſtiani. Eorum regio eſt inter Mæotidem Paludem, Pontum Euxinum, & Colchidem, verſus Tanaim & Verdanum fluvios; tota montibus ſylviſque maximis horrens.

PETILIA, Plinio, *l.* 3. *c.* 10. *Ptolemæo*, ac *Stephano*, Magnæ Græciæ urbs, non procul à Lacinio promontorio, à Philoctete condita, ἀπὸ τοῦ πέτεσθαι, ut volunt, i. e. *à volando*, quòd ex volatu avium ſumptô auguriô, ibi futuræ urbi locus ſit delectus, inter Siberinam ad Ortum 9. mill. paſſ. & Tabernam ad Occaſum 10. 12. milliar. ab ora Sinus Scyllacei in Boream, uti 6. ab urbe Belcaſtro, quæ ex ejus ruinis crevit, 50. fere in Cæciam à Policaſtro, urbe Lucaniæ, ſed L. Holſtenio *Petilia* fuit, ubi nunc *Strongoli*, urbs Epiſcopalis Calabriæ. Virg. *Æn. l.* 3. *v.* 402.

Parva Philoctetæ ſubnixa Petilia muro.

Πετηλία Straboni. Nic. Lloyd. Vide *Petelia.*

PETILIA lex, de Peculatu, commemoratur Franc. Hotomanno, ex Livio *l.* 8. *c.* 54. Auctorem habuit Q. *Petilium* Tribunum Pl. M. Æmiliô Lepidô, C. Flaminiô Nepote Conſulib. ita ſonans: *Vellent, juberent, quæreretur, quæ pecunia capta ablata, coacta ab Rege Antiocho ſit, quique ſub ejus imperio fuerint: quod ejus publicum relatum non eſſet, uti de ea re Ser. Sulpitius Prætor urbanus ad Senatum referret.* Addit Livius, *Omnes Tribus, uti rogas, juſſerunt.* Præter quam Legem, nulla fere de hoc crimine, niſi lex Julia, extat. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 28.

PETILIANI Hæretici, malorum contage non inquinari bonos, nec Miniſtrum impium, Sacramentum ullum validè conferre poſſe, dictitabant. *Gloſſ. in Can; Dominus declaravit* 1. *quæſt.* 1. apud Dominic. Macrum *in Hierolex.* Vide in voce *Petilianus.*

PETILIANUM, oppid. permunitum Hetruriæ, in confinio ditionis Pontificis. Antè proprios habuit Comites è Familia Sfortia, nunc à M. Duce Hetruriæ emptum; vix 5. milliar. à Soana in Ortum, 12. ab Acula in Africum, Orbetellum verſus circiter 30.

PETILIANUS, Pſeudoëpiſcopus Cirrhæ, in Africa, Donatiſtarum errores tuitus, illos, qui ob peccatum ſe occiderent, veros martyres eſſe docuit. Loquax, ſed ingeniô & eruditione medioeri. In celebri illo colloquio, cui Auguſtinus interfuit, A. C. 411. Donatiſtarum caput.

PETILII, Tribuni plebis, qui P. Cornelio Scipioni Africano diem de Repetundis dixerunt.

PETILIUS, ſcriba qui in agro ſuo ſeptem libros Pontificum Latinos totidemque Græcos invenit: ſed poſteà ſeptem Græci à Petilio Prætore Urbano cremati ſunt: Latini magnâ diligentiâ ſervati.

PETILIUS Balbus, vide *Cajus.*

PETILIUS *Cerialis*, legionis nonæ in Britannia legatus; poſteà bellum Germanicum ſub Veſpaſiano adminiſtravit. Agreſti cultu & notitiâ locorum cuſtodias Vitellii elapſus. Tacit. *Hiſt. l.* 3. *c.* 59.

PETILIUS Rufus, Prætorius, qui cupidine conſulatus per Sejanum adipiſcendi, cujus voluntas non niſi ſcelere quærebatur, ſceleratè Titium Sabinum, amicum domûs Germanici, pervertit. Tacitus *l.* 4. *Annal. c.* 68.

PETILIUS Claudius, vide *Claudius.*

PETILIUS Libo, vide *Marcus.*

PETILIUS Spurinus, vide *Quintus.*

PETIMINARII, genus Θαυματουργῶν, de quibus vide ſuprà, ubi de *Petaminariis.*

PETINA, vide *Ælia.*

PETINA, urbec. Iſtriæ, *Pedena*, Epiſcopalis ſub Patriarcha Aquilejenſi prope fontes Arſiæ fluv. ſub Imperatore, 22. milliar. à Pala in Boream, 30. à Juſtinopoli in Eurum, uti 15. ab Alpibus & confinio German.

PETINEI, & PETINEGI, apud Ditmarum *l. ult. p.* 113. populi ſunt, Græciæ citerioris ævi Πατζινάκαι dicti, de quibus vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & *Not. ad Alexiadem.*

PETINESCA, ſeu PETINISCA, eſt *Biel*, ſeu *Bienne*, oppid. olim Sequanorum, nunc Helvetiorum, ad lacum Biellenſem, 6. milliar. German. à Friburgo in Boream, Baſileam verſus, 4. à Solodura in Occidentem Novocaſtrum verſus. *Baudrand.* ex *Cluverio. Guillimanno* eſt oppidul. *Büren*, in ditione Bernenſium, ad Arolam ſitum. *Gaudardo Petineſca*, vel potiùs *Pedineſca* eò loci fuit, ubi hodie eſt viculus *Tribey*, mediô ſcil. Aventicô Salodurum uſque itinere, non procul à Nidovio, inter Arolam, & fluv. Telam; pagoſque *Jens* & *Schwaanden*, quouſque olim per mediam paludem, antiqua illa Romanorum via, (quæ hodieque aliquibus in locis integra apparet, vulgò *der Heyden Weg*, *der Romer Weg*, *das hohe Geſtraſſ.*) in linea recta pertingebat: Quod probat ex nomine *Tribey*, quaſi Tripes, ex ruderibus ædificiorum, ruinis veteris cujuſdam arcis, variis numiſmatis ibi repertis, loci commoditate, foſſa ex vicina Arula omnis generis mercibus advehendis opportunâ, &c. Vide Johan. Baptiſt. Plantinum *Helv. Nov. Antiq.*

PETIRGALA, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

PETISONIUS, vide PETESSONTIUS.

PETITOR, vide ſuprà *Candidatus.*

PETITUM Paſcha, ſive Paſcha Competentium, dicta olim Dominica Palmarum, quam ob cauſam, vide ſuprà in *Capitilavium.*

PETITUS Samuel, Gallus, ex nobili & antiqua Pariſiis familia, Theol. & LL. Hebrææ ac Græcæ Nemauſi Profeſſor; edidit, *Leges Atticas, cum libro Commentario. Opus Juris*, Literarum & Rei antiquariæ ſtudioſis utiliſſimum, quod inſcripſit Franc. Auguſto Thuano. Prodiit illud Pariſiis An. 1635. in fol. Præterea *Miſcellaneorum libros IX. Eclogas Chronologicas, Variarum Lectionum libros IV. Obſervationum libros III. Poſtremum & poſthumum opus ejus fuit in Joſephum, in duo Volum. diſtinctum.* Cœterùm, ſtatura ipſi erecta & procera fuit, forma venuſta ac veneranda, facies aperta vultuſque hilaris ſemper ac blandus. Veſtitu comptus erat,

& ad miraculum uſque pingebat characteres Græcos, Hebræos, Latinos. Doctrinam vero ejus omnigenam, tacitam, claram, profundam omnibuſque numeris abſolutam propè noverit, qui penitius introſpexerit inexhauſtò labore facta ejus opera, cum Regis privilegio Pariſiis excuſa, ſumtibus Caroli Morelli. Obiit A. C. 1643. ætat. 49. Literatorum decus & ornamentum, pius ille & bonus *Petavius*, a genero ſuo Petro Formico Doctore Medico Monſpelienſi inſigni epitaphiò metricò honoratus. Paul Freherus *Theatro Virorum eruditione clar.*

PETIVERIUS Caſtrum, Ludovicus, cognomine Craſſus Francorum Rex, in literis datis A. C. 1119. inter Prioratus 45. Cluniacenſis Monaſterii in Regno ſuo poſitos, ante annos 600. numerat *Prioratum de Petiveris*; quam *Eccleſiam S. Petri Pituerenſis* in literis A. C. 1130. idem nuncupat, *Eccleſiam de Petuerio* appellat Honorius Papa II. in literis A. C. 1125. *Belſa Pituerienſi* nomen ſuum dedit hic locus, ut Autricum Carnutum *Belſa Carnotenſi*, Caſtellum Dunum, *Belſa Dunenſi*, ut in Belſa notavi. In literis Leonis Papæ VI. inter villas Eccleſiæ Aurelianenſis S. Crucis *Petuarius* numeratur. In literis Eugenii Papæ III. datis A. C. 1150. *Eccleſia S. Georgii Pituerenſis, caſtrum Puteris*, & *Peterum Vetus* ad Eccleſiam Aurelianenſem pertinere dicuntur. Anaſtaſius Papa *pagi Pituerenſis*, & *caſtri* a quo nomen habet, meminit. *In pago Pituerenſi, tam in caſtro quàm juxta caſtrum.* In literis Caroli Calvi Franciæ Regis *Pedeverius* vocatur, uti ſupra *Petuerius* non ſemel, in Hugonis Regis Franciæ tabulis *curtis Pedverius*. Legi litteras Philippi Francorum Regis A. C. 1089. datas, in quibus hæc verba reperi: *In poſſeſſione ſuper vadum Pituerii Eccleſiam unam.* Ludovicus Franciæ Rex, Philippi fil. *Pontem Piveris* memorat, atque Eccleſiam eo in loco ad Cluniacum pertinentem; literæ Joh. Aurelianenſis Epiſcopi, quibus Odo Archidiaconus Maudunenſis ſubſcripſit, *Eccleſiam S. Petri Pituerii*. Incertus Monachus Floricenſis *in libro de Miraculis S. Benedicti*, c. 32. *Boſonis Villa quadam, S. Patris noſtri* (Benedicti Floriacenſis) *dicitur poſſeſſio, juxta caſtrum quod Petueris vocatur, ſita*: & *in c.* 11. *Teſcelinum Pituerenſem virum Nobilem* appellat, qui ſub ſe Milites haberet. Variè ergo à variis appellatur, & diverſas accipit terminationes, *Petiveris*, *Pitiveris*, *Pedeverius*, *Pedverius*, *Petuerius*, *Pituerius*, *Petueris*, *Piveris*, *Piverum*; nunc *villa*, aut (quod idem eſt) *curtis* cognominatur; nunc *caſtrum* nobiliore titulò nuncupatur. *Petiberis*, *Pitiveris*, *Pitueris*, aut *Petueris*, vel declinatur ut navis, & turris: vel certè eſt ſextus caſus pluralis a recto *Petiveri*, & declinatur ſicuti Aureliani, Turoni, Pariſii. Hoc caſtrum haud dubie dictum eſt ab amniculo *Pituere*, cui pontem habet impoſitum ſupra *vadum Pitueris*, & *Pontem Piveris*, de alio quàm de amne caſtri Pituerenſis accipere non poſſimus. Vulgò dicitur *Pitiviers*, & vicus ei proximus *Pitiviers le Vieil*, ante An. 520. *Piverum Vetus* Eugenio Pontifici III. ſuprà dictus. *Petiviers*, & *Pitiviers* alii ſcribunt rectiùs: pro quo plerique *Pluviers* mendosè efferunt. Ab eo caſtro nomen accepit *pagus Petiverenſis*, vel *Pituerenſis*, Carolo Calvo aliiſque memoratus, *le Pitueraiz*: in quo eſt *Joviacum* cum ſua S. Andreæ Eccleſia Baptiſmali, *Jouy en Pitueraiz* vulgò dictum. Ab eodem caſtro cognominata eſt olim pars Belſæ *Belſa Pituerenſis*. Inter ſex Eccleſiæ Aurelianenſis Archidiaconatus ſecundùm locum tenet *Archidiaconatus Pituerenſis*, uni Archidiaconatui majori, ſeu Aurelianenſi poſtpoſitus, prælatus cæteris, nimirum Archidiaconatui Belſæ, Archidiaconatui Secalonix, Balgentiacenſi, & Sulliacenſi. Hadr. Valeſ. *Not. Gall.*

PETNELISSUS, vide PEDNELISSUS.

PETORITUM, vehiculum quatuor rotarum, à *Τέσσαρες*, *Πίσυρες*, *Πέτορες*, Oſcè *Petora*, i. e. *quatuor*, Scalig. *in Varronem de Re Ruſt.* & *in Feſtum*. A. Gellius verò *l.* 15. *c.* 30. vocem hanc Tranſalpinam eſſe dicit, & Gallicæ originis, ex Varrone *rerum Divin. l.* 14. quo in loco hinc, cùm *de Petorrito* (ita ſcribit Gellius) dixiſſet, *Lanceam* quoque, non Latinam, ſed Hiſpanicam vocem eſſe, contendit. Et quidem *Petorritum* Gallicum eſſe, etiam Quintilianus teſtatur, *l.* 1. *c.* 9. inquiens, *Plurima Gallica valuerunt, ut Rheda & Petorritum: quorum altero Cicero tamen, altero Horatius utitur.* Horatii locus eſt *l.* 1. *Sat.* 6. *v.* 105.

> ———— *Plures calones atque caballi*
> *Paſcendi, ducenda* Petorrita. ————

Utitur voce Auſonius quoque *Ep.* 8. *v.* 5.

> *Cornipedes rapiant inſeſta* Petorrita *muli.*

Et *Epiſt.* 1. *v.* 15.

> *Canteri moveo malè nota Petorrita vites.*

Vide Gellium *loc. cit. ubi de voce hac prolixè admodum diſſerit*, &c.

PETORSI, magna & populoſa gens Lybiæ, *Steph.*

PETOSIRIS, Ægyptius Mathematicus inſignis, Plin. *l.* 7. *c.* 49. Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 581.

> ——— *Capiendo nulla videtur*
> *Aptior hora cibo, niſi quam dederit Petoſiris.*

PETOVIO, Colonia & urbs Pannoniæ ſuperioris in Stiriâ ad Dravum fluv. *Petavium Ptolemæo*, *Petobio Ammiano*. *Petovio Appiano* & *Antonino*, vulgò *Pettaw Lazio* & *Rhenano*. *Baudrando* urbs Stiriæ inferioris in ipſo limite Sclavoniæ, ſub Archiepiſcopo tamen Salisburgenſi 9. leuc. à Celeja in Cæciam, totidem à confinio Hungariæ in Occaſum. *Vlpia Petavio*, in *vet. inſcr.* apud Card. Barberinum. *C. Julio C. f. Petovione*, &c.

PETRA, Græcè Πέτρα, veteri Græciæ, idem quod *rupes*. Theocritus.

> ———— *πέτρας ἀντίτυποι ἀντιπέρην.*

At Græciæ mediæ idiotiſmus pro quolibet *lapide* uſurpavit, etiam pro cæmentitio & *οἰκοδομικῷ*. Hinc Paulus Silentiarius ambonem Sanctæ Sophiæ *λίθον πετραῖον* dixit, quòd ex *lapide* eſſet conſtructus.

> Πᾶς δὲ τὸ καλλιδίνητον ἴδες πετραῖον ἐκεῖνο
> Εἶδε καθὼς κιονέσι ἔκεργμα δυοιν ἀλλων.

Idemque paſſim *πέτρας* appellat, marmora cæſa ac polita, quibus ſtructum illud ædificium &c. Quò fundamentò nixus Salmaſ. verba illa Marci *c.* 15. *v.* 46. ubi de Crypta Dominica, *Καὶ κατέθηκεν αὐτὸν ἐν μνημείῳ, ὃ ἦν λελατομημένον ἐκ πέτρας*, *Et poſuerunt eum in monumento, quod erat exciſum è petra*, non de rupe interpretatur, ſed de lapide & ſaxo, ex quo ſubterraneas hujuſmodi cryptas conſtrui moris erat: atque proin *μνημεῖον λελατομημένον ἐκ πέτρας* exponit, *monumentum ex lapide cæſo ac polito conſtructum*, quod Lucæ *c.* 23. *v.* 53. *μνῆμα λαξευτὸν* propterea dicitur. Certè *λαξόος* is propriè, qui lapides polit ac levigat. Vetus *Inſcr.* de Sculptore,

> Πραξιτέλης ἐνθεν λαξόος ἤχι χερσίν.

Unde Nonnum refellit, qui ex uno lapide cavatum & monolithum Domini ſepulchrum eſſe credidit, ut ex *paraphraſi* hac ejus *ad Joannem* patet.

> ———— ἐν δ' ἐν γείτονι κήπῳ
> Τεῦχος ἀδμήτοιο λελατομημένον ἀπὸ πέτρης
> Γλυπτὸς ὅλος ...

Quod ex aliis Evangeliis ſumſit, cùm nihil tale apud Joannem reperiatur. Hinc paulò pòſt *λαΐνεον χαμεύνην* & *λίθινον χαμεύνην* appellat, quaſi ſimilis fuiſſet arcis illis ſive lectulis lapideis ex uno lapide cavatis, in quibus condebantur cadavera, quique ad modulum corporis erant facti &c. Vide prætatum Auctorem *ad Solin. p.* 1209. & 1210. Cæterùm *ἐπὶ τῇ πέτρᾳ* Dearum ſedes, apud Gentiles, frequens, quòd ibi ſeſe primùm ſpectandas præbuiſſent, conſediſſentque. Sic enim Ceres in Eleuſiniis defatigata incubuiſſe dicebatur, *ἐπὶ τῇ πέτρᾳ ἀγελάστῳ*, juxta puteum Callichroum. Delphiſque, in Curia, oſtendebatur *petra*, ſupra quam Sibylla, ubi à Muſis educata erat, profecta ſederit, teſte Clemente *l.* 1. *Strom.* Imò & *θεὸς ἐκ πέτρας*. *Deus è petra*, Mithra Perſarum dictus, in cujus myſteriis hoc Sacramenti uſurpatum, ut mox videbimus. Nempe *οἱ τὰ τοῦ Μίθρα μυστήρια παραδιδόντες λέγουσιν ἐκ πέτρας γεγεννῆσθαι αὐτόν*. Juſtin. *adv. Tryphonem*, h. e. qui Mithræ myſteria tradunt, *in lapide de æſtu libidinis eum generatum* dicunt, uti Hieronym. *contra Jovinian.* loquitur. Qua de re ſic Firmicus. *Alterius profani Sacramenti ſignum eſt Θεὸς ἐκ πέτρας. Cur hoc ſanctum venerandumque ſecretum ad profanos actus adulteratâ profeſſione transfertis? Alius eſt lapis, quem Deus in confirmandis fundamentis promiſſæ Jeruſalem miſſurum ſe eſſe promiſit. Chriſtus nobis venerandi lapidis ſignificatione monſtratur. Quid tu ad commaculatas ſuperſtitiones furtivâ fraude venerandi nominis transfers dignitatem? Lapidem tuum ruina ſequitur* &c. *de Errore profanar. relig.* Sed & memorabile in Eleuſiniis opus, è duobus magnis lapidibus compactum. Πέτρωμα inde dictum, in quo reconditi erant libri Rituales, quibus apertis majoribus myſteriis initiandi ſcripto addiſcebant, quid factò opus: ubi & jusjurandum de maximis quibuſque rebus præſtabatur; Habebat id operculum ſuprà rotundum, intra quod Cereris effigies, quam Sacerdos ſtatò myſteriorum tempore induebat, uti docet Pauſan. in *Arcadicis*. Quò *πετρώματι* Moſaicæ Legis tabularum inſtar aliquod voluiſſe Simiam Dei exhibere, cenſet Jac. Gothofredus *Exercit.* 1. *de Eccl.* Vide quoque infrà *ad Petram*.

PETRA, cognomentum Equitum Illuſtrium Romanorum, à Suilio rei Valerio Aſiatico additi, quòd domum ſuam Mneſteris & Poppææ congreſſibus præbuiſſent. Tacit. *l.* 11. *Annal. c.* 4.

PETRA vel PETRI Hermanus, vide *Hermanus*.

PETRA, urbs Judææ. *Stephanus*, Πέτρα πόλις τῆς τρίτης Παλαιστίνης, *Petra urbs jam Tertiæ Palæſtinæ*; hanc autem Judæam fuiſſe, ſuprà diximus. Metropolim Palæſtinæ tertiæ faciunt recentes *Notitiæ* Provinciarum Eccleſiaſticarum: Τρίτης Παλαιστίνης Μητρόπολις, Πέτρας, Αὐγουστόπολις, Ἀρίνδηλα, Χαράκμωβα &c. *Tertiæ Palæſtinæ metropolis* Petræ, *Auguſtopolis* &c. Unde *Petræa*, pars Judææ, apud Plin. *l.* 5. *c.* 14. *ubi de Judæa*: *Pars ejus Syriæ juncta Galilæa vocatur: Arabiæ verò & Ægypto proxima* Petræa, *aſperis diſperſa montibus.* Sed quòd *Petræam* illam partem Judææ dictam intelligit, ab aſperis ſaxis, quibus montuoſa eſt, fallitur: id enim nominis habet ab urbe *Petra*, quam cùm alii Judææ, alii Arabiæ tribuant, hinc factum, ut illi partem Judææ *Petræam*, iſti Arabiæ, ſic cognominaverint. Vide Salmaſ. *ad Solin.* & in voce *Petra*, *Arabiæ opp.*

PETRA, ſeu PETRA *deſerti*, Arabiæ oppid. Nabatæorum metropolis, unde ea pars *Petræa* nuncupatur. *Steph.* Dicta fuit demum Cyriacopolis & Mons Regalis, unde hodie *Krach de Montreal*. Olim Archiepiſcopalis ſub Patriarcha Hieroſolymitano, cùm priùs ſub Alexandrino fuiſſet. Vide Plin. *l.* 6. *c.* 28. Strab. *l.* 16. *Ptol.* &c.

PETRA, Urbs Moabitarum, forſan Rabba.

PETRA, oppid. Siciliæ. Πέτρα πόλις, teſte *Ptolemæo*. Oppidani *Diodoro* Πετρῖνοι, unde Ciceroni 3. *Verr. c.* 39. & Plinio *l.* 3. *c.* 8. *Petrini*, *Petrenſes*, verò Solino *c.* 11. *Stagnum Petrenſium*, inquit, *ſerpentibus noxium eſt, hominibus ſalutare.* Silio *l.* 14. *v.* 249. hoc oppid. derivativò vocabulò dicitur *Petræa*. Sic enim ille,

> *Romanos Petræa duces, Romana petivit*
> *Fœdera Calliſpolis, lapidoſique Engyon arvis.*

Ptolemæus, magnus totius Orbis terrarum, non tantùm Siciliæ, turbator, rectè quidem Petram Engyo ab occaſu oppoſuit, at malè ac perperam utrumque oppidum inter Ennam & Syracuſas locavit. Hodie *Petraglia* vocatur, teſte *Cluverio*, qui plures *Petras* in hâc inſulâ olim fuiſſe, & etiamnum eſſe affirmat.

PETRA, oppid. Macedoniæ in ora maris Ionii apud Dyrrhachium.

chium, *Lachi*, teſte *Nigro*. Ejus meminit Lucan. l. 6. v. 16. & 70.

PETRA Abatos, apud Lucan. *l.* 10. *v.* 323.

Hinc Abatos, quam noſtra vocat veneranda vetuſtas,
Petra patens, primos ſenſit percuſſa tumultus.

Quibus verbis expreſſit locum Senecæ *Natural. Quæſtion. l.* 4. *c.* 2. *Exiguo ab hac* (i. e. inſul. Philis) *ſpatio petra dividitur. Abatos Græci vocant: nec illam ulli niſi Antiſtites calcant. de illa primum ſaxa auditum flumen* (Nili) *ſentiunt.* Sermo eſt de origine Nili, cujus fontem venaſque inter Syenen & Elephantinen Ægypti conſtituebant in medio duorum eminentium ſaxorum: qua de re vide Salmas. *ad Solin. p.* 439. & in voce *Abatos*, ut & infra, in *Phiala*.

PETRA Diviſionis, petra eſt in deſerto Maon, rupes maxima, in qua David cum ſuis à Saulo & exercitu ejus, in modum coronæ cinctus, ob ſubitam & inexſpectatam Philiſtinorum irruptionem liberatus eſt.

PETRA Ficta, vulgò *Pierre Fite*, vicus pagi Pariſini, inter Eccleſias ad Monaſterium S. Dionyſii pertinentes, &c. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PETRA Honorii, aliter *Britinorium*, urbs Romandiolæ, 8. milliar. à confinio magni Ducis Hetruriæ, 18. milliar. à Ravenna, 8. à Cæſena in Occaſum, uti 17. à Faventia, ſatis parva, in colle; *Bertinoro*.

PETRA Inciſa, oppid. Palæſtinæ, in ora, inter Cæſaream ad meridiem 10. & Carmelum ad Boream 22. mill. paſſ. Hodie *Caſtel Pelegrino*.

PETRA Inciſa, caſtrum parvum Lugduni, in rupe excelſa, ad Ararim, ſitu munitum, *Pierre encise*.

PETRA Lata, vulgò *Pierre Laie*, ſeu *Pierre Lée*, vicus pagi Pariſini, cui nomen petra dedit latitudine notabilis. In decanatu Montis Maurentiaci. Vide Valeſ. *Notit. Gall.*

PETRA Maricorum, *Merula Pietra de Marazzi*; vel *di Marici*, oppid. Liguriæ, apud Tanarum fluv. ab Alexandria 3. mill. paſſ. Ticinum verſus fere 30.

PETRA Oreb, ab Oreb, principe Madianitarum, in tribu Ephraim, circa illam occiſo.

PETRA Pertuſa, vide *Porta Raurica*.

PETRA Sancta, olim *Fanum Feroniæ Brietis*, oppidul. Sub M. Hetruriæ Duce in ora maris Tyrrheni intra fines ditionis Lucenſis 15. mill. paſſ. à Luca in Occaſum Sarzanam verſus.

PETRA Scelerata, locus Romæ, de quo vide Baronium ad *A. C.* 192. *num.* 4. & 5.

PETRACHUS, *Plut. Petrochaus*, mons ſeu montis crepido, Bœotiæ Cheroneæ urbi imminens.

PETRÆ Fons, vide *Petra Pons*.

PETRÆ Magnæ portus, in ora Marmaricæ, inter Ardanim promontor. & Panormum portum, à Creta, 500. mill. paſſ. in Meridiem haud procul à Catabathmo. *Ptol. Portus magnus*, *Strab.*

PETRÆ Parvæ portus, in ora Marmaricæ ad Occidentem inter Batrachum portum & Antipyrgum. *Ptol.*

PETRÆ Pons, Pons *Petreus*, & Petræ *Fons*. Frodoardus *in Chronico*, ejus loci meminit his verbis: A. C. 938. *Giſlebertus cum Lotharienſibus Hugoni & Heriberto venit in adjutorium contra Regem Ludovicum: caſtrumque Petrapontem vi capiunt.* Caſtrum hoc à ponticulo lapideo nomen videtur accepiſſe, poſitumque eſt ad amniculum in pago Laudunenſi, non longè à Leria, *Lieſſe*, ac *Pierrepoint* etiamnum dicitur. Alter eſt *Petra Pons* in pago Picardiæ Santerienſi, inter Gornacum ad Aronam & Montem Deſiderii: qui nunc in vicum redactus, vulgò *Pierre pont* nuncupatur. Tertius eſt *Petreus Pons* aut *Petra Pons* in pago Ducatuque Barrenſi. *Petra Pons* à Frodoardo memoratus, poſteà *Petri Pons* dici cœpit, & ejus incolæ *Petripontenſes*. Certè Guibertus Abbas Novigenti de Vita ſua *Montiacutanos*, *Petripontenſes*, *Feranos*, *Codiciacenſes* junctim commemorans, non alios quam *caſtri Petrapontis* ab Frodoardo celebrati incolas *Petripontenſium* nomine deſignavit. Alius eſt *Pons Petreus*, Gregorio Turonico Epiſcopo memoratus, in *l.* 5. *c.* 18. Guntchramni & Childeberti Regum colloquiô A. C. 577. habitô nobilis, in confinio Burgundiæ atque Auſtriæ: *Qui ad Pontem quem Petreum vocant conjuncti ſunt, conſalutantes ſe.* Iſte *Pons Petreus*, Noſtris vocatur *Pont pierre*, poſituſque eſt ad flumen Moſam inter caſtella Motam (*la Mote*) & Novum Caſtellum, (*Neuf Chaſtel*) vicus nunc ignobilis in ſilva ac monte Voſago. *Petra Fons* locus eſt in Sueſſionibus pagoque Vadenſi, hodieque *Pierrefons*, alias *Pierrefont* vocatus, à fonte qui è petra vel ſaxo oriebatur, cognomen trahens. In litteris A. C. 1178. datis *dominum Petræ Fontis* reperio ante annos ferè quingentos. *Petrafons* in quodam Polyptycho dicitur, in quo *Prioratus S. Sulpicii de Petra Fonte, in Diœceſi Sueſſionenſi* memoratur. Eſt & *Petra Fons* vel *Petreus Fons*, locus in Sequanis Comitatuque Burgundiæ, *Pierrefontaine*. Had. Valeſ. *in Notit. Gall.*

PETRÆ Sirenum, vide *Sirenuſſæ*.

PETRÆA, nympha, Oceani ac Tethyos filia. Heſiod. *in Theog. v.* 357.

PETRÆA Arabia, eſt Arabia ultra Peluſiacum, quæ ad Mare Rubrum pertinens, ab Ægypto ad intimum receſſum Sinus Arabici pertingit, ubi Elana oppidum & hinc Sinus Elanites. Juxta *Ptolemæum*, ab Occidente Ægypti parte terminatur, i. e. Peluſiacô, ad Septentrionem, Judæâ; ad Meridiem, intimô receſſu Sinus Arabici qui ab Heroum oppido ad Elana procedit, Orientem verſus. *Πετρώδης Servio* dicitur, à *petris* vel ſaxis; ſed potiùs à *Petra*, oppido & emporio Arabum Nabatæorum, *Petræa* dicta eſt, quæ id nomen poſtmodum ac cenſum conceſſit *Syriæ Palæſtinæ* ſeu Palæſtinæ tertiæ, hincque *Petræa* quoque *Judææ* nominata, quod *Petra*, quæ prius Arabiæ tributa fuerat, ſequenti tempori Judææ aſcriberetur. Vide ſupra in voce *Petra* & plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Solin.* paſſim, inprimis *p.* 482.

PETRÆON, urbs Lazica, quæ etiam *Juſtiniana* appellatur à Juſtiniano Imperatore, quod ex ejuſdem Novellis annotavit *Simlerus*.

ad PETRAM votum reddere, ſuperſtitionis paganicæ ſpecies fuit, Chriſtianis interdicta. *Indiculus* Paganiarum in Concil. Liptinenſi A. C. 743. *De his quæ faciunt ſuper petras.* Eligius apud Audoenum in ejus *Vita l.* 2. *c.* 15. *Nullus Chriſtianus ad fana vel ad petras, vel ad fontes, vel ad arbores —— vota reddere præſumat*, &c. Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque ſupra *Lapis*, & infra *Saxum*, it. ubi de *Saxa lapideſque oleo perfundendi ritu*.

PETRAMALA Guido, vide *Guido*.

PETRARCHA Franciſcus, ſui ſeculi Phœnix, Philoſophus, Orator & Poeta celeberrimus, qui literas humanitatis, poſt longa ſilentia, mortuas ab inferis revocavit; filius Petrarchæ Parentini, ex Brigitta vel Litta Canigiana, qui ambo Florentini, è patria, Guelphorum Gibellinorumque diſſidiis pulſi, Aretium commigrârant, editô ibi in lucem filiô hôc, A. C. 1304. Vide ipſummet, *in epiſt. ad Poſteros*. Poſtea Avenionem, ubi tum Pontificum ſedes, delati, filium Carpentoractum miſerunt, Grammaticæ, Rhetoricæ & Dialecticæ vacaturum. Hic quadriennio exactô, Monſpelium venit, & Bononiam, quadriennio rurſus ibi, trienniô hic ſtudio juris datô, Avenionem inde annô ætatis 22. rediit: in Galliam hinc, & Germaniam excurſione factâ, Romam pervenit, illiuſque moribus accuratè perſpectis, illam *Babylonem* eſſe agnovit, eôdem tempore, quô Brigitta in Papatum acriter declamavit. Vide Petrarch. & Moreri um, *in Miſcel. p.* 1074. Avenionem redux, in vicino ſeceſſu, Lauræ innotuit, ſcriptis ejus tantopere celebratæ: Hic *Bucolicis* ſuis, hic *libris* 2. *de vita Solitaria*, hic *Africâ*, quod poëma eſt in laudem Scipionis Africani compoſitum, &c. editis. Eôdem dein tempore Romam, Pariſioſque vocatus, ut Laurum utrobique capeſſeret, illam prætulit, ſuaſu Columnæ amici: quò cùm iret, Neapoli à Roberto Bono Rege magnificè exceptus, rogatuſque eſt, ut ipſi Africam ſuam inſcriberet. Romæ exin coronatus, omnibus ſui ſeculi admirationi, Principumque deliciium fuit. Archidiaconatum Parmæ favore Dominorum Corregii nactus, varios Epiſcopatus, imo purpuram à Papa, hâc conditione, ut ſibi ſororis pudicitiam proſtitueret, oblatam, quod frater dein, ſed promiſſô fruſtratus feciſſe legitur, magnanimus reſpuit: in mores & vitia, tum in Eccleſia graſſantia, paſſim graviſſimè invectus, ut ejus opera *incaſtrata* ſatis ſuperque: imò fortè magis *caſtrata* teſtantur. Galliæ, poſt obitum Lauræ, pertæſus, rediit in Italiam, à Vicecomite Galeatio intimis conſiliis adhibitus, Patavíique Canonicatum impetravit. Domô poſt hæc, in loco, *Arqua* dicto, emptâ, ibi cum Aſſerigo amico quinquennium degit: à Florentinis, tum miſſô Boccatiô, & paternorum bonorum reſtitutione promiſsâ, fruſtra revocatus. Philoſophicis enim & Poëticis ſuis ſcriptis ibi ad umbilicum perductis, paulò pòſt obiit, A. C. 1374. Vide præter opera ejus, Poggium Florentin. *Hiſt. de avar.* Boccat. *Præf. Geneal. Deor. & alibi.* Volaterran. *l.* 12. *Anthrop.* Jac. Bergom. *l.* 13. *Chron. ſuppl.* Paul. Jov. & Papyr. Maſſon. *in elog.* Trithemium, Bellarminum, *de Script. Eccl. Lil. Gyraldum*, *Scaliger. Crinitum*, *Poſſevinum*, *Leandr. Alberti*, *Eraſm. Voſſium*, *Poſſev. Seard* &c. inprimis Jac. Phil. Thomaſinum, *in Petrarcha Redivivo*, Grenailium, *le Sage reſolu &c.*

PETRARIA, vide *Pera*.

PETREJA, tertia dicebatur apud Romanos perſona, in Triumpho in eoſdem uſus cum duabus prioribus excogitata, ut populo voluptas, hoſtibus dolor, inde oriretur, Feſtus *l.* 14. Ante currum enim triumphalem, poſt urbium, montium, fluviorum, regionum ſimulacra, poſt ſpolia & exuvias hoſtibus detractas, pòſt Duces catenatos, Tibicines item, Citharœdos, Scutiferos, aliosque exercitus miniſtros, ſequebantur perſonæ tres, quæ totum hoc agmen claudebant. Et primò quidem incedebat aliquis, qui *ineptâ geſticulatione riſum omnibus moveret, hoſtibus illuderet, eiſque virtutis Romanæ & ſuæ temeritatis admoneret*, Liv. *Decad.* 1. *l.* 4. ubi de triumphatis Vejentibus, & Fidenatibus à M. Æmilio, loquitur. Idem picturas quaſdam, quæ *citeria* dicebantur, geſtabat. Feſtus *l.* 3. Altera perſona erat Manducus, cujus effigies malis dehiſcentibus & ingentem dentibus ſonum edens, eôdem teſte *l.* 11. Vide quoque Plautum *in Rudente Actu* 2. *Sc.* 2. Tertia *Petreja* fuit, quam mox currus: dein inſequebantur Senatores, Cives redemti & milites *Io triumphe* clamantes. Vide Jo. Roſin. *Antiquitat. Roman. l.* 10. *c.* 29. cum Thomæ Dempſteri *Paralipom.*

PETREJUS Atinas, Cimbricô bellô primipilus ſub Qu. Catulo, excluſam ab eo legionem ſuam hortatus, Tribunum ſuum dubitantem per caſtra hoſtium erumpere, interfecit, legionemque eduxit: donatus propterea coronâ gramineâ ob ſervatum exercitum. Plin. *l.* 22. *c.* 6.

PETREJUS, Legatus ſub C. Antonio Conſule Catilinam vicit, & occidit. Legatus Cæſaris in Gallia multa præclara geſſit. Pòſt à Cæſare, cum Pompeji partes ſecûtus eſſet, primùm in Hiſpania, iterum deinde in Africa victus cum rege Juba, ſe cum eodem mutuis vulneribus confecit. Cæſar. *l.* 1. *Bell. Civ. c.* 38. 75. 76. Salluſt. *Bell. Catil. c.* 59. Appian. *Bell. Hiſpan.*

PETREJUS, prænomine *Marcus*, in exercitu Cæſaris in Gallia legionis 8. Centurio, dum Gergoviæ portas exſcindere conabatur, multitudine oppreſſus, morte ſuâ manipularibus effugium dedit. Cæſar *Comment. l.* 7. *c.* 50. alii libri *Petronius* habent.

PETREJUS Theſſaliæ nobilis fovit Cæſaris partes Cæſar. *l.* 3. *Bell. civ. c.* 35.

PETREIUS Theodorus, vide *Theodorus*.

PETREJUS Suffridus Leovardii Friſius, Græcè Latinéque inſigniter doctus, Hiſtoricus, Poeta, Orator excellens, memoriâ invictâ, diligentiâ indefatigabili. Erfordiæ primùm, Eobani Heſſi ſucceſſor, docuit. Cardinali dein Granvellano à Bibliotheca & Secretis fuit. Lovanii poſtea Auctores Græcos expoſuit, unde Coloniam vocatus Juris profeſſorem egit, ac Statuum Friſiæ Hiſtoriographus lectus, ſcripſit *de antiquitate & origine Friſiorum* primus, ſed non eâ fide ac judiciô, ut, qui eum ſecutus eſt, Ubbo Emmius multum inde proficeret. Obiit A. C. 1597. ætat. 70. ipſi Gregorio XIII. & Sixto V. magni habitus. Scripta ejus enarrat *in Elogiis* Ant. Teiſſier *part.* 2.

PETREJUS Theodorus, vide *Theodorus*.

PETRENSE Stagnum, ab urbe cognomine dictum: quemadmodum *Gelonum*, à Gela urbe, *Agrigentinum*, ab Agrigento &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 126. ubi explicat verba. *Gelonium ſtagnum*.

PETRI Antonius Petrus, vide *Petrus*.

PETRI Filius, ac ſibi, vide ſuprà *Filius*.

PETRI Johannes, Langendorfenſis, Chalcographus apud Baſilienſes celebris, diligentiâ & dexteritate ſuâ plurimis ad idem ſtudium excitatis, obiit A. C. 1511. à Johanne Frobenio inſcriptione ſepulchrali honoratus. Ejus ex fratre nepos Adamus *Petri*, utriuſque Fœderis libros à Luthero translatos, typis exſcripſit, piorumque deſiderio primus ſatisfecit Baſileæ. Obiit, A. C. 1527.

PETRI Suffridus, vide ſuprà *Petrejus*.

PETRIANA, *Camdeno Peterill*, oppid. Cumbriæ, apud Carleolum urb. & Itunam fluv.

PETRICOVIA, oppidul. Poloniæ inferioris in Palatinatu Siradienſi, ubi comitia ad lites Nobilium componendas, hybernô tempore. Vix 2. leuc. à Pilcza fluv. 4. à confinio Poloniæ ſuperioris, 3. a Siradia in Ortum, ſatis elegans & cultum, in paludoſo loco A. C. 1640. ferè totum deflagravit. Ibi aliàs palatium fuit regium, ſed vetuſtate collapſum. Hic variis concilia. Comitiis ibidem celebratis A. C. 1552. Raphael Leſzczinius, Prætor Radzejovienſis, qui ad Reformatos tranſierat, gravi oratione ad Regem habitâ, liberrimè mores Præſulum taxavit, quibus cauſâ proin cadentibus plurimi ad Evangelicam Religionem ſeceſſerant. Virgil. Mulſcius *de Evangel. Ortu in Polon.* Joch. Bielſchius *Chron. Pol. l.* 5. *p.* 594. Iterum A. C. 1578. Synodô hic habitâ Eccleſiarum Poloniæ majoris & Lithuaniæ, initus ac confirmatus conſenſus eſt. *Conſ. Eccl. Polon.* Lætus *Comp. Hiſt. Univ.*

PETRIMANNUS Martinus, vide *Martinus*.

PETRINA, Urbs Croatiæ munita in limite Turcico ad Colapim fluv. ſub Auſtriacis. Capta & fortiter recepta.

PETRINUM, oppid. cum arce Campaniæ apud Sinueſſam urbem exciſam. Horat. *Ep.* 5. *l.* 1. *ad Torquatum*, v. 4.

Vina bibes iterum Tauro diffuſa, paluſtres
Inter Minturnas, Sinueſſanumque Petrinum.

Rocha di M. Dragone, teſte Cluverio. *Petrinum* etiam, inquit *Ferrarius*, oppid. amplum Salentinorum apud Neritum urbem 3. mill. paſſ. diſtans, Aletium verſus 12.

PETROBURGUM, urbs Angliæ epiſcopalis inter Bedfordiam 24. & Lincolniam 40 milliar. Vulgò *Peterborough*, ad Ninum fluv. in Comitatu Northamtoniæ, 24. milliar. Angl. à Lincolnia in Meridiem, Huntingdoniam verſus 13. paulò plus ab ora Oceani German. in Africum. *Baudrand.*

PETROCIA, vulgò PEIRUSSE, vetuſtiſſimum caſtrum Arverniæ ſuperioris, bellô contra Waifarium, Aquitanorum Ducem à Pipino Francorum Rege captum. Eginhardus *Annal. An.* 767.

PETROCORIENSIS Provinc. Aquitaniæ, ſatis ampla irrigua, montoſa quidem & aſpera, fertilis tamen: fontibus ſaluberibus abundans, metallorum ferax. Sub Comitibus propriis, uſque ad Carolum VI. ſub quo Duci Aurelianenſi conceſſa, poſtea coronæ unita eſt. Inter Lemovicenſem & Cadurcum provincias ad Ortum, Inguliſmenſem ad Boream, Agennenſem ad meridiem, & Santonenſem ad Occaſum. Ejus Urbes præcipuæ Sarlatum, Bergeracum, & caput, *Petrocorium* ſeu Veſunna, an à Venere ibi culta? quæ ſatis ampla & culta, Epiſcopalis, ad illam fluv. ſedet, 2. leuc. à Burdegala in Cæciam, Lemovicum verſus, 13. a Tutela in Occaſum; 10. ab Inculiſma in Meridiem. Inſcriptionibus, Amphitheatrorum ruderibus &c. antiquitatem teſtatur. A Barbaris ſæpe vaſtata, bellis civilibusquoque gravia paſſa eſt. Cæſar, *l.* 7. *Comm. c.* 75. Plin. *l.* 4. *c.* 19. Ptol. *l.* 2. *c.* 7. Sidon. Apollin. *ep.* 11. *l.* 8. Scalig. *l.* 8. *de Emendat. Tempor.* Boirius, *Antiq. Petrocor.* Joh. Puteanus, *de Epiſcop. Petroc.* *Morerius*. Vide *Petrocorii*.

PETROCORII, ſeu PETROGORI Plin. *loc. cit.* populi & urbs Galliæ Aquitanicæ. Populi *les Perigourdins*, & regio *Perigord* appellatur; urbs verò quæ Aimoino & aliis poſterioribus Petrogoricum, & Petrogorica, vulgò *Perigueux*, inter Burdigalam 20. & Lemovicos, 12. leuc. quot fermè ab Engoliſmâ. *Ferrar.* Valeſ. de illis hæc habet: Qui Cæſari in *l.* 7. *Bell. Gall. c.* 75. *Petrocoii*, vel potius *Petrocorii*, i. e. *Petrocorii*, *Straboni* quoque *Petrocorij* dicuntur Ἰησποκόριοι, adnumerati 14. Gentibus Aquitaniæ Julianæ conterminis, eique ab Auguſto attributis & adjunctis: *Ptolemæo* ſub Cadurcis *Petrocorii*; Plinio in Aquitania *Petrogori*. In *veteribus Notitiis* nunc *Petrocorii* & *Petrocorios*; nunc *Petrogorii*, & *Petrogorici*, nonnunquam, *Petragori*, & *Petragorici* nuncupantur; aliis *Petrocori*, *Petrogori*, *Petregori*: vulgò *Perigordins* aut *Perigourdins* appellantur à Noſtris, quaſi Petrocoritani. Quibuſdam videntur *Petrocorii*, à petris ſeu lapidibus nomen accepiſſe, proptereà quòd eorum ager eſt lapidoſus. Ego *Petrocoriis* nomen eſſe Gallicum Gentis Gallicæ ſeu Celticæ, quæ poſt Aquitaniæ populis adſcripta ſit, magis crediderim, nihilque ad *petras* in ſummo terræ *corio* naſcentes, vocabulum iſtud pertinuiſſe. *Petrocordios* quidam & *Petrocordiates* dixêre. Certè Paulinus, qui libros 6. *de Vita S. Martini*, verſibus ſcripſit, & Perpetuo Turonenſi Epiſcopo dedicavit, vocatur *Petricordius* à patria ſua, & in alio vetere codice *Petricordius Petricordius* declinavêre Noſtri (nili nos codices iſti decipiunt) ut Vaſas, Elvſas, Atrebas. In quibuſdam tamen membranis vocatur hic *Paulinus de Petricordia*, h. e. de urbe Petrocoriis. *Claudio Ptolemæo Petrocoriorum urbs* eſt *Veſuna*, *Ouesouna*. In *tabula Peutingeriana* dicitur *Veſunna* ſic. *Mediolano Santonum*, *Condate* (*Cognac*,) *Sarrum*, *Veſunna*. In *Itinerario* Æthici, in itinere a Burgidala Argantomagum occurrit *Veſunna*, inter Aginnum Nitiobrigum & Auguſtoritum Pictonum, ab Aginno 63. ab Auguſtorito 49. millibus paſſuum diſtans. Vetus marmor ibi repertum urbis meminit hiſce verbis: *Tutelæ Aug. Veſunnæ ſecundus Soter D. S. D.* Apud *Magnenem*, qui ſuum cuique Genti caput adjungere conſuevit, iſta legimus: *Petragoriiu*, *Veſunna*. Hodieque hæc urbs bifariam dividitur in civitatem veterem & novam: vetus una cum turri vetuſtiſſima admirandi operis nomen priſcum ſervat, vocaturque *Veſuna* aut *Veſunna*, *Veſune*, ut ait *Scaliger*; quem *Savaro* ſequitur. Addit Scaliger, *Auguſta Veſunna Petrocoriorum vetuſtiſſimum ſplendorem teſtari adhuc Romanas inſcriptiones, Amphitheatrum, & turrim, quæ ſola nomen Veſunnæ retineat.* In veteri capite Baſilicam Stephani Martyris, quæ major Eccleſia erat, & Epiſcopium ampliſſimum Calviniani everterunt. *Aveſunna Veſunnatis* Sidonio dicuntur *ep.* 11. *l.* 8. Veſunnæ incolæ, urbis ad flumen Ellam poſitæ. In *veteribus Notitiis* provinciarum & civitatum Galliæ *civitas Petrocoriorum* appellatur variis corruptiſque nominibus, ut ſuprà indicavimus, & provinciæ Aquitanicæ 2. civitas ſexta ac ultima nominatur, uti & in *Chronico* Roberti. Sed apud Gervaſium Tilleberienſem & in recentioribus Notitiis eadem urbs penultimum obtinet locum, Agiuno, quod mireris præpoſita. Rectè autem Joſ. Scaliger, in *expoſitione Notitiæ Galliarum*, *civitatem Petrocoriorum* Epiſcopatum Petrocoriorum urbis interpretatur; & *civitatem* nunc *Epiſcopatum*, nunc *pagum* exponit. Quippe in Notitiis *civitas* non modò urbem caput Gentis, aut unum ex capitibus, ſed etiam totum urbis agrum pagumve aut Diœceſin deſignat. Poſteà *Veſunna* nomen vetus depoſuit, & exemplô multarum Galliæ urbium, Gentis cujus erat caput nomine cenſeri maluit, dicique *Petrocori* & *Petrocoris*, vulgò *Perigueux*. Sic Sulpicius Severus in *l.* 2. *Hiſtoria Sacra*, *Paternum à Petrocoris* Sacerdotio pulſum tradit. Apollinaris Sidonius *Petrogoros in ep.* 6. *l.* 7. appellat. Paullinus Presbyter apud Gregorium *Pegaſium Petrocoriis* præter cæteros Sacerdotes Fide ac religione floruiſſe ætate ſuâ ſcribit. Fortunatus *l.* 4. *Carmine* 8. *Chronopium Epiſcopum civitatis Petrocoricæ* mortuum laudat: quæ urbs ita in priſcis Conciliis appellatur; *urbs Petrocoris*, in Geſtis Pippini Francorum Regis; *civitas Petragorica Aimoino*, *Hugoni*, *Roberto*, *Gervaſio*, cæteriſque recentioribus. *Petrocori* nunc duas Diœceſes continent: *Petrocoricam* veterem, *Sarlatenſem* recentiorem, ex Epiſcopatu civitatis Petrocoricæ detractam. *Pagus Petrocoricus*, vulgò dicitur *le Perigord*, quaſi *Petrigordius*, & in ſuperiorem inferioremque dividitur. *Petricordia tellus* Theodulfo dictus. Hunc *Pagum Petrogoricum* appellat *Gregorius*, quem *Geſta Dagoberti* & *Aimoinus* ſequuntur; *Petrocoricum*, & *pagum Petrocoreum Fredegarius*; *Petregoricum*, & *pagum Petrocorricum Geſta Pippini* Francorum Regis; *territorium Petragoricum Eginhardus*; *Petrocoricum* rectè *veteres rerum Pippini Annales*. Hic pagus ante ann. 300. *Pierregort*, & *Peregort* dicebatur. Ex quibus intelligitur, ut in priſcis Notitiis, ſic à veteribus rerum Francicarum ſcriptoribus nomen Gentis *Petrocoriorum* vel *Petrocororum* variè eſſe corruptum, & nunc *Petragoros*, nunc *Petragoros*, & *Petgegoros* multo ſæpiùs quàm *Petrocoros* eos appellatos fuiſſe. Valeſ. *Notit. Gall.*

PETRODAVA, Daciæ oppid. *Ptol.*

PETROMANTALUM, oppid. Galliæ Celticæ ad Sequanam fluv. à Luter. Pariſ. ad 22. leuc. Rothomagum verſus, Meulano oppido propinquum, 4. leuc. diſtans. Quibuſdam eſt *Mante*, meliùs *Medunta*; vide ibi, urbs Carnutum ad Sequanam nunc in provinc. Inſul. Franciæ. Suntque qui credant Petromantalum oppid. fuiſſe Velocaſſium, ubi nunc *Magny* oppid. Vulxini Francici, 14. leuc. à Lutetia in Circium, Rothomagum verſus 4. à Medunta in Boream, Giſorium verſus. *Baudrando* Valeſio *in Notit. Gall.* à petra ſeu monte ſaxeo ad quem ſitum eſt, ita dictum: vulgò *Mante*. Robertus Abbas Montis S. Michaelis *in Chronico*, *Meduntam* vocat, nec non *Medantem*, & *Medantum*: inter quam & Paceium *Marcam* ponit, i. e. limitem Franciæ atque Normanniæ: *Meduntenſe caſtrum* nuncupant litteræ Philippi I. Francorum Regis. *Meduntam* appellitant & Willelmus Armoricus *in Philippide*, *Samſon*, Remenſis Archiepiſcopus, cæterique recentiores; *Medantam* Ordericus *in l.* 12. *Radulfus de Diceto Mantuam* mendosè; *caſtrum Meduntenſe* Sugerius *in Ludovico Craſſo*; *Medantam Robertus* Comes Melienti in litteris ſuis; *caſtrum Medantam* Ludovicus Francorum Rex A. C. 1171. Auctor *Chronici Fontanellenſis*, cujus aliquot paginas Andreas Cheſnius edidit in tomo II. Rerum Francic. à Chronico Fontanellenſi Lucæ Acherii planè diverſas, *Petromantalum* non pro *Medunta* ſed pro *Piſtis* accepit, his verbis: *Piſtæ caſtrum, quod olim Petromantulum vocabatur*; ubi legendum *Petromantalum* vel *Petromantalum*. Sed cùm *Æthicus Petromantalum* vel *Petromantalum* nunc inter Rotomagum & Luteciam; nunc inter Cæſaromagum Bellovacorum & Brivam Iſaræ ponat, atque à Rotomago 16. mill. paſſuum diſtare notet, à Lutetia 29. à Cæſaromago 17. à Briva Iſaræ 14. nemo non videt hunc *Petromantali* ſitum nequaquam in Piſtas, ſed in *Meduntam* apprimè convenire. *Meduntenſibus* ſua erat, ut uſitatô utar vocabulo, Communitas vel Communia.

ſile. In quibuſdam literis quas in Chartario Fiſcannenſi legi, hæc reperio. *Actum eſt hoc N. Majore Communitatis Medunta, iſtis Patribus, Otone de Ver, Gaufredo Familia, Huberti de Arnovilla, Bartholomæo Pelletor.* Unde apparet oppidanis, qui communitatem habebant, *Majorem* ſuum & *Patres* ſc. Scabinos ſuos, h. e. judicem & aſſeſſores fuiſſe. Proxima eſt caſtro *Medunta Medunta Villa*, *Mante la Ville*, eô cognomine à *Medunta caſtro* diſtincta, quod olim *Mante la Chaſteau* cognominatum eſſe non dubito: ſicut cognomen docet hujuſce vici proximi, qui *Medunte Villa* nuncupatur. Sic Neſla caſtellum, & Neſla villa, Gomedus caſtellum, & Gomedus villa, Malliacum caſtellum, Malliacum villa, ac plurima alia loca, aliis aliis vicina, & his cognominibus diſtincta occurrunt in Galliis.

PETRONAS, primus fuit, qui infirmos exerceri debere docuit. Poſt quem Prodicus ſive Herodicus, curſibus & luctationibus febrientes tantùm non exanimavit: amho ab Hippocrate *l.* 6. *Epidem. ſect.* 3 *Aphor.* 23. circa hoc dogma vehementer exagitati. *Petronam* verò imitatus poſterioribus ſeculis Aſclepiades, ut hominum aucuparetur favorem, non modò languentibus varias exercitationes, ad voluptatem potiùs, quàm ad ſanitatem ſpectantes, indulſit, verùm etiam (quod elegantiſſimè ſcripſit *Celſus*) cubantis quoque luxuriæ ſubſcripſit: ut non ſine ratione Plinius eum *jucundum curandi modum calluiſſe* prædicaverit. Vide Hieron. Mercurialem *de Arte Gymn. l.* 4. *c.* 7.

PETRONIA, familia Romæ nobiliſſima: è qua Marnetini, Septimiani, Turpiliani, Volutiani, &c. Conſul. aliique viri clariſſimi. Vide infra.

PETRONIA, uxor Vitellii privati adhuc: quòd eam Dolabella in matrimonium poſtea accepit, non ultima fuit cauſa, cur Dolabella, juſſu Vitellii, occideretur, Tacit. *Hiſt. l.* 2. *c.* 64.

PETRONIA, fluviolus Latii ad Romam fluens in Tiberim, quem magiſtratus in campo aliquid acturi tranſibant. *Feſtus.*

PETRONIUS, Epiſcopus Bononienſis. Scripſit *de Electione Epiſcoporum.* an potiùs pater ejus? Gennad. *de Vir. Illuſtr.* qui Petronius quoque dictus, præfectus Prætorio fuit, virtute & eloquiò illuſtris. Obiit, ſub Theodoſio & Valentiniano 3. Eucher. Lugdun. *Ep. ad Valerian.* Honorat. Auguſtod. *de Lum. Eccl. &c.*

PETRONIUS, Ægypti præfectus ab Auguſto miſſus Cornelio Gallo ſucceſſit, adverſus Æthiopas bellum geſſit, quibus regina Candace imperabat, virili quidem animò mulier, ſed alterò capta oculò, Strabo *l.* 17.

PETRONIUS, Ælii beneficio ex humili loco ad equeſtrem ordinem pervenerat; mox cùm Ælius Placentiæ, ne in manus hoſtium veniret, gladio incubuiſſet, Petronius quoque, qui morientem juverat, ſuper eum cecidit. Val. Max. *l.* 4. *c.* 7. *de Amicitia, ex c.*

PETRONIUS, pater Veſpaſiani Cæſaris.

PETRONIUS, tribunus legionis à Parthis cum Craſſo interemptus. Polyæn. *l.* 7. *c.* 41.

PETRONIUS, Syriæ Præfectus, quem Caligula juſſit, ut ſtatuam ſuam, in templo Hieroſolymitano, collocaret. Joſeph. *l.* 18. *c.* 11. *Antiq. Jud.*

PETRONIUS, Norici procurator, qui concitis auxiliis & interruptis fluminum pontibus fidus Othoni putabatur, Tacit. *Hiſt. l.* 1. *c.* 70.

PETRONIUS, Poëta, cujus aliqua de medicina verſibus conſcripta, ad noſtram ætatem pervenerunt, *Volaterran.*

PETRONIUS, C. aut T. Arbiter, Poëta ſub Nerone, qui Principis ſui vitam ſub exoletorum nominibus deſcripſit. Proconſul Bithyniæ, poſteà Conſul. *Elegantiæ Arbiter*, Tacito dicitur *Annal. l.* 16. *c.* 18. ubi narrat, ut ſe eruditô luxu perdiderit. Non minus *Nequitiæ Arbitrum* dixeris; ſcriptorem, ut jam alii dixêre, *puriſſimæ impuritatis.* Æmulum nactus Tigellinum, qui voluptatum ſcientiâ ab illo ſuperari ægrè ferebat, conjurationis in Cæſarem accuſatus, & in cuſtodiam conjectus eſt. Ubi, venis incitis, obiit: librô ſuô propriâ manu obſignatô & ad Neronem miſſô, ſed vaſe 300. ſeſtert. confractô, ne id Imperator ſibi vindicaret, A. C. 66. Hunc quidam Maſſilienſem, quidam Provincialem faciunt, interim certum nobiliſſimam Petroniorum Romæ familiam fuiſſe. De eo judicia veterum ac juniorum accuratè editores collegêrunt. Ubi plures *Petronios* invenias. P. Petronium, Rhetorem: Alium Grammaticum. Vide *Petronius Epiſcopus*, alium Afranium: Alium, dictum Indum: alium cognomine Antigenidem, Piſaurô oriundum: C. Petronium Hilarium, ex eâdem urbe. Petronium Apollodorum, Maxim. Ponſit. apud Romanos ethnicos, &c. Vide Tacit. *Annal.* Plin. *l.* 37. *c.* 2. Fulgent. *l.* 1. *Myth.* Sidon. Apollin. *Car.* 9. *ad Mag. Felic. & ad Narbon.* Lil. Giraldum, *in vita Poët.* Petr. Pithœum, Bineturi, Bellovacen. Janum Douzam, Guirandum, Scaligerum, Lipſium, Bourdelotum, Turnebum, &c. *Notis in Petron. &c.* Nic. Lloydius.

PETRONIUS, prænomine *Cajus*, eruditô luxu notus & ignaviâ, ad famam & Proconſulatum Bithyniæ, denique conſulatum pervenit. Poſthæc arbiter elegantiæ Neroni aſſumptus, æmulatione Tigellini, amicitiam Scevini objectantis, corruptô ad indicium ſervô ademptâque defenſione & majore parte familiæ in vincula rapti everſus. Vide Tacit. *l.* 16. 18. 19. *Annal.* vide ſupra, & voce *Cajus.*

PETRONIUS Didius Severus, ex Clara Æmilia, pater fuit Didii Juliani, qui poſt Pertinacem Imperium eſt adeptus. Vide Æl. Spartian. in hujus *Vita. c.* 1.

PETRONIUS Diodorus, Medicus, ſcripſit Antilegomena, citatur à Plinio *l.* 20. *c.* 8.

PETRONIUS Granius, Quæſtorio octavæ legionis ſub Cæſare Gallicô bellô militans, cùm navis ejus, qui Quæſtor deſignatus in Africam vehebatur, in Scipionis poteſtatem veniſſet & cæteris interfectis, Quæſtor Scipio incolumitatem polliceretur, reſpondit, Cæſarianis ſuis incolumitatem dare, non accipere conſueviſſe: Quô dictô ſe gladiô tranſverberavit, Plut. *in Cæſare.*

PETRONIUS Junior, inter occiſos à Severo Imperatore apud Æl. Spartian. *c.* 13.

PETRONIUS Maximus Conſul, ſub Valentiniano Imperatore binis vicibus, primùm quidem A. C. 433. cum Theodoſio, iterum decennio pòſt, cum Paterno. Unde Tironi Proſpero in *Chronico Pithœano*, *Vir dicitur gemini Conſulatus & Patriciæ dignitatis.* Servat memoriam ejus prægrandis nummus æreus, *ad Sidonium* Sirmondo laudatus; cujus antica facies Valentiniani vultum exhibet, cum ſolita *inſcr.* DN. PLA. VALENTINIANUS P. F. AUG. altera Petronium Maximum, Senatorio ſeu potius Conſulari habitu in ſella ſedentem, volumen dextrâ, lævâ ſcipionem cum aquila tenentem, nomine hinc inde adſcriptô, PETRONIUS MAXIMUS, V. C. CONS. quô quidem nummô, forte cum ſimili penè honore, quô Bonifacium, proſecutus eſt Imperator, quam ille tamen accepti beneficii gratiam malè tandem rependit. Vide Car. du Freſne *Diſſertatione de Inferioris ævi Numiſmatibus num.* 61.

M. PETRONIUS Paſſer, memoratur Varroni *de R. R. l.* 3. Fors hic eſt M. ille *Petronius*, qui Catonem à Cæſare Conſule in carcerem duci juſſum, ſequutus eſt. Quumque Cæſar increparet, quòd ante ſenatus dimiſſionem digrederetur, *Malo*, inquit, *eſſe cum Catone in carcere, quam hic tecum.*

PETRONIUS Perpenna, Conſtantinianas Thermas in priſtinum ſplendorem reſtituit.

PETRONIUS Priſcus, disjectâ conſpiratione Piſonianâ, in inſulas Ægæi maris à Nerone rejectus, *l.* 15. *Annal. c.* 71.

PETRONIUS Turpilianus, Conſularis, Conſul fuit Anno urbis 814. Succeſſor Suetonio Paullino legato, in Britanniam à Nerone miſſus; qui non irritatô hoſte neque laceſſitus honeſtum pacis nomen ſegni otio impoſuit, Tacit *l.* 14. *Annal. c.* 39. Huic Nero poſt detectam ac diſſipatam conjurationem Piſonianam triumphale decus tribuit, *l.* 15. *Annal. c.* 72. Galba ex Hiſpania in urbem veniente tanquam Neronis dux occiſus eſt. Idem *Hiſt. l.* 1. *c.* 6.

PETROSA, oppidum Pedemontii.

PETROSACA, parva regio Arcadiæ, *Steph.*

PETROSELINUM, quaſi præcipui uſus in condimentis, recentioribus Græcis *[illegible]* dictum eſt. Vide infrà in voce *Pigmentum* ſeu *Pimentum*, & de *Petroſelino*, plura apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1268. *& ſeqq.*

PETROSIDIUS, prænomine *Lucius*, aquilifer, qui cùm Ambiorigis magnâ multitudine premeretur, aquilam intra vallum projecit, ipſe pro caſtris fortiſſimè pugnans occiditur, Cæſar *l.* 5. *comment. c.* 36. à quo mons maximus circa Leodium *Petroſius* appellatur.

PETROSSA, inſula Ciliciæ, *Stephan.*

PETROVARADINUM, oppid. Hungariæ inferioris ad Danubium, in Comitatu Sirmienſi, inter Taurunum ad Ortum, & Sirmium ad Occidentem, 25. mill. paſſ. utrinque, ſub Imperatore.

PETRUS, nomen unius Apoſtoli ex duodecim, à Chriſto Domino ſuo ſic nominati, Joan. *c.* 1. *v.* 42. qui primus *Simon* dicebatur. Cæterùm de vita & geſtis Sancti Petri, vide Salmeronem. *Tom.* 12. *Tract.* 60. *p.* 387. Compendium ejus hiſtoriæ hoc eſt: Bethſaidâ oriundus, Simonis nomen habuit, Petrus poſteà dictus, cum ab Andrea fratre, ad Chriſtum adductus, ad Apoſtolatum vocaretur, Joh. *c.* 1. *v.* 42. Chriſto, in mari occurſurus, *timuit*, Matth. *c.* 4. *v.* 30. Illum, veram & unicam Eccleſiæ petram *confeſſus*, Matth. *c.* 16. *v.* 16. factus eſt unus, ex duodecim fundamentis Eccleſiæ, Epheſ. *c.* 2. *v.* 20. Apocal. *c.* 21. *v.* 19. *exiſtente unicô imô Angulari lapide Jeſu Chriſtô*, Epheſ. *c.* 2. *v.* 20. Objurgans Chriſtum, de imminente ſua paſſione verba facientem, Satanas à mitiſſimo Agno appellatus eſt, & ab ipſo abſcedere juſſus, eodem Matth. teſte *c.* 16 *v.* 23. Ejus gloriam vidit, cum Jacobo & Johanne, *c.* 17. *v.* 1. Nihilominus, quæ hominis infirmitas eſt, cùm ſibi relinquitur, Dominum ſuum tertiâ vice abnegavit, Matth. *c.* 26. *v.* 69. *& ſeqq.* poſtquam, non expectatô ipſius juſſu, in Malchum gladium ſtrinxiſſet. Ad pœnitentiam admiſſus, Apoſtolatui, quô exciderat, reſtitutus eſt, Joh. *c.* 21. *v.* 15. Poſt aſcenſionem Chriſti, cujus teſtis erat cum reliquis Apoſtolis, Actor. *c.* 1. *v.* 13. cum iiſdem Spiritus ſancti donis cumulatiſſime perfuſus, *c.* 2. *v.* 14. magnô Zelô concionari, miraculiſque doctrinam Evangelii confirmare cœpit. Concilio I. Hieroſolym. in quo Præſidem agebat Jacobus, Actor. *c.* 15. *v.* 13. *columna* dictus; juxta Petrum & Johannem, Galat. *c.* 2. *v.* 9. interfuit. Concreditum dein ſibi *Apoſtolatum Circumciſionis*, Galat. *c.* 2. *v.* 7. ſicut *Evangelium præputii* Paulo, è tertio cœlo reduci, egregiè obivit, niſi quòd, dum in illorum gratiam cum Gentibus edere renuit, increpitus eſt, Galat. *c.* 2. *v.* 11. *& ſeqq.* à Paulo, Gentium Apoſtolo. Divinas dein Epiſtolas ſuas binas, ad advenas diſperſionis, per Pontum, Galatiam, Cappadociam, Aſiam & Bithyniam ſcripſit: In quibus Unicum illud animarum noſtrarum *λύτρον*, *Sanguinem pretioſum agni inculpati, & incontaminati*, CHRISTI, 1. Ep. *c.* 1. *v.* 19. unicum medium Chriſtum cognoſcendi, *firmiſſimum illum ſermonem, vel lucernam in obſcuro loco ſplendentem, &c.* 2. *Ep. c.* 1. *v.* 19. fidelibus inculcat: de Antichriſti initio, indole, artibus & pœna eoſdem præmonet, 2. *Ep. c.* 2. *&c.* An Romæ fuerit? deſceptatum jam olim acriter. Saltem non Eccleſiam illam fundâſſe, vel ſub Claudio ibi fuiſſe, ipſa ſeries hiſtoriæ Actuum

Apoſtolicorum collata cum Epiſtola ad Galatas & ad Romanos, evincit. Raptum cum Romam Perſecutione I. ſub Nerone fervente, cum Paulo, aliiſque fidelibus, ex Provinciis martyrióque ibi coronatum, An. 67. Imperii. Neronis A. 13. quidam volunt: poſtquam Eccleſia florentiſſima, vel à Barnaba ſub Tiberio, vel à Spectatoribus Miſſionis Spiritus Sancti domum reductus, vel ab Andronico & Junia, cognatis Pauli, vel ab Urbano, Coadjutore Pauli in Chriſto, fuiſſet fundata. Pareus, in 1. c. Rom. Bulling. in c. 16. Euſeb. l. 2. c. 2. Tertullian. *Apol.* c. 5. Oroſ. l. 7. c. 4. Cum reliquis Apoſtolis & fratribus Domini, *ſororem uxorem circumduxiſſe*, 1. Corinth. c. 9. v. 5. legitur, cum Paulus cœlibem egerit vitam. Hæc paulo antè Martyrii coronam nacta eſt, inclamante B. Petrô, *O Conjux, memento Domini!* Vide Auctores Lætò, *Compend. hiſt. Univ.* p. 26. citatos, &c.

In I. Ejus *Epiſtolam* extant: Ailesſi *Prælectiones*. Angl. in fol. Londini. Ameſii *Lectiones*, in duodec. Bibliandri *Comm.* in octav. Clementis Alex. ſimiliter. Crellii Socin. *Commentar. in c.* 2. Fevardentius. Foleng. *Comment.* in octav. 1555. Gerhardus, Hegendorfini *Annotationes*, Baſileæ 1529. Laurentii *Commentarii*, in quart. Amſtelod. 1641. Lutheri *Enarratio*, & Majoris. Pareus. Schlichtingius, Socin. Schotani *Conciones*, in quart. 1644. Franeq. Selnecceri *Comment.* Welleri *Enarratio*, in octav. Lipſiæ, 1567. 1565. Winckelmanni *Comment.* in octav. Gieſſæ, 1608. Vide Crowæi *Elench.*

In II. *Epiſt.* prodierunt: Ameſii *Lectiones*. Bibliander, Fevardentius. Folengius. Gerhardus. Hegendorffius. Laurentius. Lutherus. Medi *Exegeſis* c. 3. Angl. Major. Pocockius in 2. *Petri*, Saſbolti *Explicatio*. Schlichtingius. Socin. Schotanus. Selneccerus. Wellerus. Winckelmannus. Ibid. De egregio hoc Apoſtolo plura apud Clem. Alexandr. *tractat. de Stromat.* Euſeb. *in Chron. & Hiſtor. &c.* Cœterum, quoſdam *Epiſtolam* ejus poſteriorem rejeciſſe, docet Euſeb. *Hiſtor. Eccl.* l. 3. c. 24. Contra *Acta*, item *Apocalypſin* jactarunt alii, quam in nonnullis quoque Palæſtinæ Eccleſiis, quotannis die Paraſceves, legi ſolitam, tradit Sozom. l. 7. c. 19. de Actis verò vide Euſebium ubi modò; l. 3. c. 3. Etiam *Evangelio Petri* uſos eſſe Nazarenos, legas apud Theodoretum *Hær. Fab.* l. 2. c. 2. Vide Suicerum *Theſaur. Eccl.*

PETRUS, tertius Imperator Orientis, è Latinis, fil. Petri Cortenæi; Maritus primò, Agnetis Nivernicæ, dein Jolandæ Hannonicæ, ſororis Balduini & Henrici Imperatorum. His, ex parte uxoris, ſucceſſit, coronatus A. C. 1217. ſed à Theodoro Comneno, Principe Dyrrachino, per inſidias, in convivio occiſus eſt, A. C. 1218. Ejus primogenitus Philippus, contra Gallos, in prælio ad Bovinas conflixit, in Avenionis dein obſidione, mortuus A. C. 1226. Robertus verò & Balduinus, filii ſequentes, prudentiâ Jolantæ matris, imperium tenuerunt. Pater ejus filius erat quintus Ludovici VI. Craſſi, qui fratri Ludovico Junior, in Orientem comes, obiit A. C. 1182. ætat. 63. *Continuat. Aimonii*, Rogerius Hoveden., Guil. Tyr. *Hiſtor.* l. 21. c. 30. *&c.* *Antiſſiodorenſis* quibuſdam hic Imperator dicitur, quod ſocer ejus Guido Comes Nivernius, Antiſſiodorenſis &c. eſſet.

PETRUS I. Arragonum Rex, ſucceſſit A. C. 1094. patri Sanctio I. in obſidione Huefcæ occiſo. Reparatis viribus, cæcidit Maurorum 40000. eòdem annô, iterumque A. C. 1096. quatuor eorum Reges confœderatos ſuperavit, Hueſcâ captâ. Navarræ quoque Rex fuit, poſt Patrem, qui illam agnato ſuo, Sanctio IV. eripuerat. Obiit A. C. 1104. Succeſſit frater Alphonſus. Roderic. Mariana & Turquet. *Hiſt. Hiſpan.* Cœterùm, cognomen *ab Acinace* habuit. Cum prius enim Regnum electivum eſſet, ab Ordinibus is primus impetravit, ut in poſterum ſucceſſivum eſſet ac hæreditarium; atque hinc caput, quod inter leges Aragonum de electione Regis agebat, ſtrictô acinace decidit, inde nomen adeptus. Nihilominus libertati etiam introductâ hæreditariâ ſucceſſione cautum, ut videre eſt, apud Hornium *Orb. Imp.*

PETRUS II. excepit A. C. 1196. patrem Alphonſum II. Bellum Regi Navarræ, in gratiam Caſtellani Regis intulit, ſemper ſucceſſu ſecundô rerum uſus. Coronatus Romæ A. C. 1204. ab Innocentio III. cum reliquis Hiſpaniæ Principibus, fœdere contra Mauros initô, prælió contra Mahometem Viridem, Maroci Regem prope *Sierra Morena*, interfuit, A. C. 1212. Albigenſibus, ob priorem doctrinam, gravia paſſis in Gallia, ſuppetias tulit. In prælio, contra Simonem Montfortium, occiſus, A. C. 1213. Surita *Indic. Reg. Arrag.* l. 1. Mariana, l. 11. *&c.*

PETRUS III. poſt patrem Jacobum I. regnare cœpit, A. C. 1276. Navarram fruſtra oppugnavit: redux, turbis domeſticis, quas fratres ejus ciebant, exceptus eſt. Maritus Conſtantiæ, filiæ Manfredi Siculi, Carolum Andegav. I. Siciliæ regnô excutere fruſtra eîdem conatus, Pontifici dein & Michaeli Palæologo junctus, Veſperis Siculis, quidquid Gallici nominis ibi terrarum uſquam erat, extinxit, ac illò appulſus, Siciliæ Rex coronatus eſt: Carolum Claudum, fil. Caroli Regis cepit; à Martino IV. excommunicatus, Arragoniæ regnô Carolo Valeſio traditô: cujus Pater, Philippus Audax, illud occupaturus, Ruſcinonenſem Comitatum aliaque loca ſub poteſtatem redegit. Petro in prælio occiſo, ſucceſſit in Sicilia fil. Jacobus, in Arragonia Alphonſus. Idem, ut & *Fazell. P. Aemyl.* &c.

PETRUS IV. cognomine *Ceremonioſus*, ſucceſſit patri Alphonſo IV. A. C. 1336. *Crimineſus*, potiùs ſecundùm alios, ob ſævitiam dicendus. Majoricam & Comitatum Ruſcinonenſem Jacobo Regi eripuit, fratremque proprium Ferdinandum occidit. Bella dein plurima ſuſcepit, ſed parum felix. Ambitioſiſſimus porro, interim literatorum, Aſtrologorum inprimis, Mæcenas: Philoſophici lapidis inveſtigationi intentus, ne ſacris quidem reditibus pepercit. Obiit Barcinone, A. C. 1387. ætat. 75. Surita l. 3. *Indic.* Mariana l. 15. 16. 17. 18. Hier. Blancas, *de reb. Arrag.*

PETRUS Crudelis, Caſtellæ Rex ſucceſſit patri Alphonſo XI. A. C. 1350. an. ætat. 16. plurium nobilium ſanguine, ſub initium ſtatum regni, madens. Ductam dein Blancam, filiam Petri I. Comitis Borbonii, triduo poſt nuptias, in vincula conjecit, ut eò liberiùs Mariâ Padillâ poteretur. Etiam Johannam de Caſtro ſibi junctam, brevi iterum repudiavit. Quibus ut & aliis moti Proceres regni, ſub auſpiciis Henrici & Friderici, fratrum ejus, contra ipſum conjurârunt: ſed plurimis illorum, cum Friderico necatis, etiam Blancam Reginam venenô in carcere ſuſtulit: Hinc iterum turbæ, quarum caput Henricus, frater ejus nothus, qui Bertrandi Gueſclini ſuppetiis nixus, Tolêtô captô totâ ferme Caſtellâ potitus eſt. Petrus, ad deſperationem redactus, ad Maurorum auxilia circumſpexit: tranſiit in Aquitaniam, & ab Anglis in regnum reſtitutus eſt, A. C. 1366. ſed ab Henrico Gallicis opibus adjuto, A. C. 1369. in prælio occiſus, regnare & ſævire deſiit. Princeps crudeliſſimus, qui primarios è nobilitate Hiſpanica ſuſtulit, ne proximis quidem pepercit. Mariana *Hiſt. Hiſp.* l. 16. & 17. Surita *Indic.* l. 13. Froiſſard. l. 1. Argentræus *Hiſt. Brit.* Vita Gueſclini &c.

PETRUS Juſtus, ſeu Crudelis, Luſitaniæ Rex poſt Alphonſum IV. patrem, A. C. 1357. cùm eòdem tempore, Petrus IV. Rex Arragoniæ, & Petrus Rex Caſtellæ, ſævitiâ ſuâ Hiſpaniæ graves eſſent. Interim hic Juſtitiæ amans, ſubditos in pace gubernavit, in illos ſolos ſævus, qui patris juſſu, pellicem ejus, Agnetem de Caſtro, e medio ſuſtulerant. Obiit A. C. 1367. Mariana l. 17. c. 9. Duard. *in Gen. Reg. Portug.*

PETRUS Arragonius, Rex partis Siciliæ, A. C. 1337. poſt patrem Fridericum, fil. Petri III. Arragoniæ Regis, & ſucceſſorem fratris Jacobi I. nullâ re memorabilis. Obiit A. C. 1342. Villani. l. 11. *Fazell. Surita*, &c.

PETRUS, dictus *Alemannus*, Rex Hungariæ, nepos ex Sorore S. Stephani, huic ſucceſſit, A. C. 1038. Quod nimium Germanis faveret, pulſus ab Hungaris, A. C. 1042. reſtitutus eſt, ope Henrici III. Imperatoris A. C. 1044. Tandem à ſubditis, in venatione, captus & viſu orbatus, obiit. Bertius l. 2. *rerum Germ.* Bonfin. *Hiſt. Hung.*

PETRUS I. Cypri Rex ex familia Luſignana, patri Hugoni ſucceſſit, A. C. 1360. Infideles Salatiâ, aliiſque locis exuit, A. C. 1362. In Franciam dein profectus, hujus Angliæque Reges Avenione permovit, ut præſente Urbanô V. expeditionis ſacræ fidem darent. Paulo pòſt tamen, argentô & copiis contentus domum rediit, & Alexandriam A. C. 1365. captam diripuit, A fratris miniſtris occiſus, A. C. 1369. Filius ejus

PETRUS II. qui ob ætatem minorem dictus eſt Petrinus: Obiit A. C. 1382. Stephan. *Hiſt. Cypri.*

PETRUS, Comes Alenconius, quintus fil. S. Ludovici. Obiit Salerni, A. C. 1281. improlis.

PETRUS I. Dux Borbonius, fil. I. nepos Roberti, è S. Ludovico nati. Cubicularius Galli, aliiſque maximis muneribus defunctus, poſt varia fortitudinis ſpecimina edita, occiſus eſt in prælio Pictavienſi, A. C. 1356. Ex Iſabella, filia Caroli Valeſii, pater Ludovici II. & ſeptem filiarum.

PETRUS II. Dominus de Bello Ioco, quartus fil. Caroli I. ſucceſſit fratri ſuo, Johanni II. ingeniô & auctoritate florentiſſimus. Maritus Annæ, filiæ Ludovici XI. Regens erat regni, ſub Carolo VIII. Obiit A. C. 1503. Pater Suſannæ, quæ Carolo Conneſtabili Galliæ nupſit.

PETRUS I. Dux Britanniæ, fil. Roberti II. Comitis Druidenſis. Duxit A. C. 1213. Adelheidam, heredem Guidonis Thuarſii, ex Conſtantia filia Conani parvi, Britanniæ Ducis Obiit in mari, ex Oriente redux, A. C. 1250. ætat. 63. Pater Johannis I. Ruſſi.

PETRUS II. fratri Franciſco II. ſucceſſit, A. C. 1451. Obiit A. C. 1457. ſine liberis. Artus, Comes Richemontius, Conneſtabilis Galliæ, fil. Johannis V. ſucceſſit nepotibus ſuis Franciſco II. & Petro II. ex fratre Johanne VI. Argentræus & Pactius, *Hiſt. Brit.*

PETRUS, cognomine puſillus Carolus Magnus, Comes Sabaudiæ, ſeptimus fil. Thomæ I. Sacris deſtinatus contra animi propenſionem, petiit ab Amadeo fratre, portionem hæreditatis natalibus ſuis dignam: Animô & virtute inclytus. In Angliam tranſiens, Henrico III. à Conſiliis & legationibus fuit, variis ab illo terris donatus. Bonifaciô dein Amadei filiô mortuô A. C. 1263. revocatus, ad ſucceſſionem, excluſis nepotibus ejus ex Thoma Flandriæ Comit. fratre, obiit A. C. 1268. Animoſus, prudens, felix, aliquot acceſſionibus auxit Sabaudiam. Guichenon *Hiſt. Sab.*

PETRUS I. Epiſcopus Alexandrinus, poſt Theonam, A. C. 300. pietate, doctrinâ, conſtantiâ, ſub Diocletiano & Maximiano, probatâ, illuſtris. Depoſitô Meletiô, Epiſcopo Lycopolitanô, ob crimina, ab hoc pulſus, fideles ex exilio per literas ad conſtantiam eſt adhortatus. Redux, captus & capite truncatus eſt. A. C. 310. cum Presbyteris, poſtquam Eccleſiam ſuam Alexandro Presbytero commendâſſet, hortatus ut eam ab Ario diligenter tueretur: quod & hic præſtitit. De Viſione ejus, quâ *Dominus ſciſſam ſibi ab Ario veſtem*, conqueſtus eſt, vide Baron. *in Annal. ſub Dioclet.* P. Oroſ. l. 7. c. 18. Scripſit *Canones Pœnitentiales*, & tractatum *de divinitate*. Arium excommunicavit, quod Meletii ſchiſma foveret, &c. Euſeb. *Hiſt.* l. 8. & 9. Hermant. *vita S. Athanaſii.*

PETRUS II. comes laborum S. Athanaſii, huic ſucceſſit, A. C. 372. ab Arrianis, Luciô ſurrogatô, paulô poſt pulſus. Elapſus e vinculis, Romam venit, uſque ad A. C. 377 ubi commora-

moratus, quò in Sedem ſuam rediit. Gregorio Nazianzeno electo Epiſcopo Conſtantinopolitano, gaudium literis teſtatus eſt, paulo poſt tamen Maximo favit. Facilior æquò in hæreticos. Obiit A. C. 380. Gregor. Naz. *Orat.* 24. *& de vita ſua.* Socr. *l.* 4. Sozom. *l.* 6. Theodoret. *l.* 4. Rufin. *l.* 2.

PETRUS III. Vide *Petrus Mongus.*

PETRUS IV. Monothelita, intruſus, ſed pulſus A. C. 649.

PETRUS I. Epiſcopus Antiochenus, Vide *Petrus Fullo.*

PETRUS II. Cardinalis, electionem Nicolai II. plurimum juvit. Ciaccon. *in vit. Pontif.* Et quidem id nomen perpetuum Patriarcharum Antiochenorum, in memoriam primi illius ſedis fundatoris, Macer *in Hierolex.* in voce *Papa*, item in voce *Patriarcha*, ait.

PETRUS, Epiſcopus Hieroſolymitanus, ſucceſſit Johanni A. C. 525. Ingens Zelotes: ſubſcripſit tamen ingratus Edicto Juſtiniani, contra 3. Capitula evulgato. Obiit A. C. 546. Niceph. *in Chron.* Facundus *l.* 1. Euagr. *l.* 4. Vide *Petrus Caſa*, & *Petrus Pala.*

PETRUS, Pſeudoepiſcopus Conſtantinopolitanus, Monothelita, Pyrrho ſurrogatus A. C. 653. Obiit A. C. 656. Baronius *in Annal.* Vide *Petrus Thomas.*

PETRUS, Archipresbyter Romanus, Schiſmatis auctor, poſt Johannem V. à clero, ſicut Theodorus æmulus ejus, à militibus electus eſt. Cui tamen Canonis electio finem impoſuit. Anaſtaſ. *in vit. Pontif.* Baronius *in Annal.*

PETRUS, Presbyter Eccleſiæ Edeſſanæ. Varia ſcripſit, imprimis *epicedium S. Ephremi.* Gennad. *Catal. Ill. Vir.*

PETRUS Abælardus, Abbas. Opera ejus, & Heloiſæ conjugis ejus Abbatiſſæ, hic enim libro titulus, prodiêre Pariſiis, A. C. 1616. Vide *Abaelardus.*

PETRUS Ægidius, ſcripſit Hiſtoriam Eccleſiar. Valdenſium, ab A. C. 1160. uſque ad A. C. 1643. Gall. Genevæ impreſſam, A C. 1644.

PETRUS Alcionius, uti doctrinâ celebris, ita ebrioſitate infamis. Paul. Jov. *elog. c.* 121.

PETRUS Alexander, Atrebas, Carmelita, ſcripſit complura, ſeculò præteritò. Geſner. *in Biblioth.*

PETRUS Alfonſus, Judæus Hiſpanus, fide Chriſti ſuſceptâ, ſcripſit *contra Judæos*: Item *de Scientia & Philoſophia.* A. C. 1110.

PETRUS de Aliaco, Cardinalis & Epiſcopus Cameracenſis: Compendiò ortus. Docuit Philoſophiam & Theologiam Pariſiis: dein Eleemoſynarius Caroli VI. factus, tandem Infulâ potitus eſt, A. C. 1398. A Rege maximis negotiis, ſchiſmati inprimis, quò tunc Eccleſia miſere lacerata erat, finiendo adhibitus, magna cum libertate, ſed non æquali ſucceſſu, rem geſſit. In Concil. Piſano, à Johanne XXIV. purpurâ donatus. Conſtantienſi quoque interfuit. Præſes in Seſſ. 3. Obiit Avenione, A. C. 1426. ſcriptis inclytus, quæ tamen nondum in unum opus collecta prodiiſſe, miratur Morerius, *in Diction. Hiſt.* Vide ibidem, & Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 5.

PETRUS Amelius, Epiſcopus Senigalliæ, in Ducatu Urbinenſi, *Iter Gregorii* 9. *Avenione Romam profecti*, deſcripſit. A. C. 1376. Papyr. Maſſonius *in Greg.* 9. &c.

PETRUS de Ancharano, celebris Doctor Bononienſis. Diſcipulus Baldi inſignis, à Patribus Concilii Piſani, contra adverſarios, adhibitus, Roberti inprimis Bavariæ Ducis legatis, acriter obnixus eſt. Scripſit *Comment. in Decretales, & Clementinas*: Item *Conſilia varia.* Obiit Bononiæ: *Juris Canonici ſpeculum & Civilis anchora*, in epitaphio dictus. Forſt. & Fichardus, *in vit. Juriſc.* Puteanus, *Hiſt. Schiſm.* Geſner. *in Biblioth.*

PETRUS Angelius, Vide *Angelius Petrus.*

PETRUS Anglus, Dominicanus, varia edidit, A. C. 1340. Pitſeus *de Script. Angl.*

PETRUS Antonius Cataldus, Profeſſor Bononienſis, Mathematicis ſcriptis inſignem Famam adeptus.

PETRUS Antonius Petri, & *P. A. Ruſticus*, ille JCtus Placentinus, hic Medicus ex eadem urbe, ambo ſcriptis inclaruerunt.

PETRUS Apamæenſis, Eutychianus & Acephalus, in ſedem urbis hujus intruſus, ſanctos Canones rejecit, Præſulum Orthodoxorum nomina eradi juſſit, heterodoxis ſubſtitutis & junctus Severo Antiocheno, in Syriæ Monachos, immaniter ſævit. Condemnatus, in Synodo Conſtantinopolitana a Mena inſtituta, A. C. 536.

PETRUS Appianus, dictus *Benewitz*, Leiſnicii Miſnicus, illuſtris Mathematicus, Caroli V. favorem meruit Auctor *Coſmographiæ*, aliorumque ſcriptorum egregiorum. Obiit Ingolſtadii, ibi Profeſſor, A. C. 1552. Inter Scripta ejus *Opus Cæſareum Aſtronomicum* pro quo 3000. aureos nummos ab Imperatore donô accepit, etiam Equeſtri dignitate ab eo exornatus. Vide Anton. Teiſſier *Elogiis Volum.* 1. at infrà *Philippus Appianus* ubi & alia ejus ſcripta recenſentur.

PETRUS Apollonius Collatius, Presbyter Novarienſis. Scripſit Poema de obſidione Hieroſolymitæ *libris* 4. ſeculò 15. Vide Barth. *Adverſ. l.* 23. *c.* 17. Margarinum Bignium. *in Ind. Chron. Bibl. PP.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 10. *& de Poët. c.* 5. *&c.* Frigidiuſculus Poëta, & alicubi infelix. Scaliger *de Poët*: Opus ejus Antverpiæ, ab Adriano Vander Burch, Brugenſi, editum, &c.

PETRUS Aponus Patavinus, cognomine Conciliator, Philoſophus & Medicus, inter primos ſui ſeculi, Aſtrologus non ignobilis, à Pontificibus & Italiæ Principibus maximi habitus. In illo ignorantiæ ſeculo, velut ſidus, emicuit: Obiit A. C. 1316. antequam Inquiſitioni ſubjiceretur, quòd Magiæ ſuſpectus imperitis eſſet. Nihilominus effigies ejus exuſta, & tres librorum ejus, nempe *Heptameron: Elucidarium Necromanticum P. de Abano*, & *Liber experimentorum mirabilium de annulis, ſecundum 28. manſiones Lunæ*, prohibiti ſunt. Scripſerat inſuper *de motibus Criticis*, *Conciliatorem differentiarum Philoſ.* &c. & opus Rabbi Abrah. Aben Ezræ vertit. Ejus ſtatuam juſſit Fridericus Urbini Dux inter illuſtrium virorum imagines & ſenatus Patavinus, inter Livii, Alberti & Julii Pauli, cum inſigni elogio, collocari. Vide Bernardin. Scardeonium, *Hiſt. Patav. l.* 2. *c.* 9. Thomaſin. *elog. Ill. Patav.* Naudæum, *Apologia c.* 14. Juſtum *Chron. Med. Vander Linden &c.*

PETRUS Arablæus, Cancellarius Galliæ, ſub Ludovico Hutino, Purpuram a Johanne 22. A. C. 1316. nactus, paulo poſt obiit.

PETRUS *de Aranda*, Epiſcopus Calaritanus, Aulæ Magiſter Alexandri VI. riſit Indulgentias, carnis eſum licitum credidit, Purgatoriumque inficiatus eſt. An etiam, unicum principium legis Moſaicæ, tria vero Chriſtianæ, aliaque erronea ſtatuerit, ſatisfactionem Chriſti, & Inferos negando? fides penes auctores. Depoſitus eſt, & moli Adriani incluſus, A. C. 1500.

PETRUS Arcudius, Presbyter Corcyrenſis, a Clemente VIII. magnis rebus adhibitus: ab equo graviter læſus triennió poſt, in Collegio Græcorum, Romæ, obiit. Scripſit *de Concordia Eccleſiæ Occidental. & Orient.* &c. multaque priſcorum opera vertit. Vide Janum Nic. Erythræum, *in Pinac. l. c.* 125. *&c.*

PETRUS Aretinus, Tuſcus, ingeniò magis, quàm ſtirpe inclytus, Poëta ingenioſus & delicatus, ſed Satyricus, ne maximis quidem Principibus pepercit, *flagellum Principum* dictus: ob quam cauſam à Franciſco I. Carolo V. aliis, magni emptus eſt. Unde ille adeò inſolens factus, ut auream cuderet nummum, cum inſcriptione: *il divino Aretino*: & in poſtica parte: *I. Principi tributati da' Popoli, tributano il Servidor loro.* Sed aliquoties baculis egregie demulſus, & æmulum nactus Nic. Francum, paulò remiſſior eſſe cœpit. Opera ejus, inprimis, *Dialogi, Epiſtolæ* & *Diſcurſus*, &c. ob impietatem prohibita. Sub vitæ finem compoſuit, ſub nomine Partenii Etiri, quod ejus Anagramma eſt, *Paraphraſes in Pſalmos Pœnitentiales*, *vitas aliquot SS.* & cætera. Obiit Venetiis. Epitaphium ejus:

> *Qui giace l'Aretin, Poeta Toſco,*
> *Che d'ognun diſſe male, fuor che di Dio,*
> *Scuſandoſi col dir' io no'l conoſco.*

Laurentius Craſſus, *elog. Vir. literatorum. Part.* I.

PETRUS Arvernus, Dominicanus, A. C. 1260: diſcipulus Thomæ, ſcripſit *in Ariſtotelem*, Geſner. *in Biblioth.*

PETRUS Aubuſſonus, M. Magiſter Ordin. Melitenſ. & Cardinalis, Gallus. Vide Boſium, Nabaratum, Boiſſatum, & Balduinum, *Hiſtor. Melit. &c.*

PETRUS Aureolus, cognomine *Doctor Facundus*, Picardus, Archiepiſcopus Aquenſis, obiit A. C. 1322. Scripſit *de Immacul. Conceptione B. Virginis*, *Breviarium Bibliorum*, *Commentar. in Magiſtrum Sententiar.* Vide Morerium *in Dict. Hiſt.*

PETRUS de Balſamo, Sebuſianus, illuſtribus natalibus ortus, Archiepiſcopus Veſuntinus & Cardinalis, à Duce Sabaudiæ ad Concil. Lateranenſe miſſus: cùm Genevenſem Epiſcopatum vi retinere conaretur, bis à civibus pulſus eſt. Obiit A. C. 1544. Chiflet. *in Veſont.* Morerius *in Dict. Hiſt.*

PETRUS Barinianus, Piſauri natus, Poëta ſeculi præteriti.

PETRUS Bella Pertica, Epiſcopus Antiſſiodorenſis, poſt Petrum Mornæum, ſub Philippo Pulchro, magnis negotiis adhibitus. Obiit Pariſiis, A. C. 1307. *Idem.*

PETRUS Belonius, Doctor Medicus Pariſienſis: *Itinerarium Judææ, Ægypti, Græciæ, Arabiæ*, &c. edidit. Scripſit etiam *de Piſcibus, Avibus*, &c. Idem *Commentar. in Dioſcoridem*, quem cum Theophraſto Gallicè vertit, aliaque egregia. Apud Henricum II. Carolum IX. Cardinalem Turnonium inprimis in magno pretio. Occiſus A. C. 1546. Simler. *in Biblioth. Geſn.*

PETRUS Beneventanus, Notarius Innocentii III. collectionis tertiæ Decretalium auctor. Cùm namque tertiam hanc collectionem adornâſſet Bernardus Compoſtellanus, ex Regiſtris Innocentii, quæ collectio *Romana* eſt: oſtenſi Romani, quòd uſu judiciorum minùs recepta referret, ab Innocentio impetrârunt, ut Pontificiâ auctoritate aliqua Collectio ederetur. Quare Innocentius Notarium ſuum *Petrum*, annô Pontificatûs 12. qui fuit Chriſti nati 1210. operi præfecit: tumque primùm auctoritate publicâ facta Collectio Juris Pontificii eſt. Superiores enim omnes ſive Decretorum ſive Decretalium Collectiones privatâ ſolùm auctoritate ſcripſerunt & Reſcripta ab illis conſignata negari poterant, niſi à Scriniariis Eccleſiæ Romanæ probarentur. Hanc verò Collectionem Petri Beneventani, quinquenniò poſt, quarta Collectio ſequuta eſt, ſub eodem Pontifice, circa A. C. 1215. occaſione Concilii Lateranenſis IV. Vide Gerh. von Maſtricht *Hiſtor. Jur. Eccl. num.* 350. & 351.

PETRUS Berrerius, Narbonenſis Carmelita, Clementis VI. Confeſſionarius, A. C. 1350. Scripſit *Placita Theologica*, *Repertorium*, *&c.* Geſner. *in Biblioth.*

PETRUS Bertius, Flander, Lugduni Batavor. docuit, libris Orthodoxam fidem tuitus: dein Apoſtata Pariſios venit, inter Coſmographos regios à Ludovico XIII. numeratus. Obiit, A. C. 1619. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.*

PETRUS Bertrandus, Senior, Cardinalis & Epiſcopus Auguſtodunenſ. fil. Matthæi, ex Agnete l'Empereur. Primò juri operam dedit, quod diu profeſſus eſt Avenione, Monſpelii, Aureliani & Lutetiæ; Philippo Longo gratus, & Johannæ Burgundicæ, uxoris ejus Cancellarius. Juriſdictionem Eccleſiaſticam ſub Philippo Valeſio magno cum ſucceſſu tuitus: Scripſit *de Origine & uſu Juriſdictionum*, fundavitque Pariſiis Collegium Auguſtodunenſe. Obiit A. C. 1348. Hujus frater Guilielmus, Epiſcopus erat Noviodunenſis, Morerius *in Diction. Hiſt.* Alius cogno-

cognomine *Junior*, prioris ex ſorore nepos, illi in Epiſcopatu Nivernenſi, ſucceſſit, dein Atrebatenſis Præſul factus, purpuram quoque à Clemente VI. accepit. Ad Epiſcopatum Oſtiæ poſtmodum promotus, Carolum IV. Romæ coronavit, Idem. Alius, Mutinenſis, Dominicanus, Concilio Tridentino interfuit, à Paulo III. miſſus, purpuram muneri accepit, à Julio III. Obiit ſub Paulo IV. A. C. 1558. ætat. 57. Ughel. *Italia ſacra. Petramellarius*, &c.

PETRUS Einsfeldius, Lucemburgicus, Canonicus Trevirenſis. Scripſit *Enchiridion Theologiæ Paſtoralis*, &c. Valer. Andr. *Biblioth. Belgic.*

PETRUS Bleſenſis, Archidiaconus Bathonenſis, in Anglia, inter primos ſui ſeculi. Guilielmi II. Siculi educationi admotus, Henrico quoque II. Angliæ Regi gratus fuit, Cancellarius Præſulum Londinenſium, & Cantuarienſium: ſcripſit nomine Alexandri III. Pontificis ad Soldanum Ægypti. Obiit A. C. 1200. edidit *Epiſtolas*, &c. quæ A. C. 1667. cum eruditis notis, prodierunt. Matthæus Parif. *Hiſt. Angl.* Baron. *in Annal. &c.*

PETRUS Blomenvenna, Leodienſis, Carthuſianus, ſcriptis clarus, Obiit A. C. 1536.

PETRUS Boiſtovius, Brito, Orator inſignis, ſcriptis inclytus, Geſner. *in Biblioth.* Obiit A. C. 1546. Pariſiis.

PETRUS de Bonifacis, Nobilis è Provincia, Alchymiæ & Poeſeos peritus. Obiit A. C. 1383. Noſtradamus, *Vit. Poët. Provinc.*

PETRUS Broniquellus, Epiſcopus Neoſtadienſis, A.C. 1410. Scripſit *hiſtoriam utriuſque Teſtamenti.*

PETRUS Brunus, Carmelita Burdigalenſis, ſcripſit quædam ſeculò præteritò, Lucius *in Biblioth. Carmelit.*

PETRUS Bruſius, ſeu *Bruiſius*, puriorem religionem, per Ann. 20. Toloſæ docuit, A. C. 1150. ob id, perſecutione ſæviente, exulſus. Ejus tempore Hildegardis Monialis, futuram magnam religionis mutationem prædixit: & Henricus Monachus, Petri diſcipulus majori fervore, poſt Magiſtri obitum, rem aggreſſus. Miſſas pro mortuis, Sanctorum invocationes, Cœlibatum, Peregrinationes, &c. oppugnavit, Pontificumque & Antiſtitum faſtu luxuquè damnatò, ferè Galliam totam doctrinâ ſuâ implevit, ut *Baſilica ſine plebibus, plebes ſine ſacerdotibus eſſent.* Flacius *in Cat. Teſtium Ver.* Mornæus *in myſter.* p. 683. Bernardus, *l.* 3. *c.* 5. *Ep.* 240. 241. *Sermon.* 66. *in Cant.* Quæ autem hæreſes horrendique errores ipſi aſſinguntur, facile recidunt in calumniæ auctores.

PETRUS Brutus, Venetus, Epiſcopus Cattari egregium ſcripſit *contra Judæos opus*, A. C. 1490.

PETRUS Bunellus, Toloſanus, eruditione floruit, ſeculò præteritò. Obiit An. ætat. 47. Taurini. Epiſtolas ejus collegit Car. Stephanus. Vide Scævolam Sammart. *elog. l.* 1.

PETRUS Burrus, Brugenſis, Canonicus Ambianus; floruit ſeculò 15. ſcriptis inclytus. Obiit A. C. 1507. ætat. 75. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.* Geſner. *in Biblioth.*

PETRUS Calo, Venetus, Dominicanus, ſcripſit *vitam SS.* A. C. 1300. Leander Alb. *de Vir. Ill. Ord. Dominic.*

PETRUS Caniſius, Neomagenſis, Jeſuitarum in Germania primus Provincialis, ſcriptis inter ſuos celebris; interfuit Concilio Tridentino. Obiit Friburgi, in Collegio à ſe fundato, A. C. 1597. ætat. 77.

PETRUS Cantor, ſcripſit *expoſitionem in* 12. *Prophetas minores*, item *Dictionarium Theologicum* &c. Obiit A. C. 1197. Geſner. *in Biblioth.*

PETRUS Capuanus, Cardinalis, à Clemente III. miſſus, Sacerdotum Cœlibatum in Polonia urſit: Et Poloni quidem non ægrè paruêre, at in Bohemia cùm hoc ipſum ageret, parum abfuit, quin à Sacerdotibus occideretur. Eò tempore & Dani Sacerdotes uxoratos habuerunt. Circa A. C. 1190. 1196. M. Cromerus *l.* 7. *Hiſtor. Polon.*

PETRUS Carbo, Carthuſianus Germanus, ſcriptis clarus. Præteritò ſeculò.

PETRUS Carpentarius, Toloſanus, JC. & Advocatus regius. Scriptis inclytus.

PETRUS de Caſa, Epiſcopus Vaſionenſis, cum Patriarchæ Hieroſolymitani titulo. Scripſit *in Magiſtrum Sententiarum, in Politicam Ariſtotelis*, & *Homilias aliquot.* Obiit A. C. 1348. Columbius, *de Epiſcop. Vaſionenſ.*

PETRUS Caſſiodorus, Italus, quòd Papam Antichriſtum eſſe ſcripſiſſet, cum Petro Joh. Bitterenſi Franciſcano, refoſſus & combuſtus eſt. Circa A. C. 1300. Lætus *Comp. Hiſt. Univ.*

PETRUS de Caſtello, ſeu *Caſtellanus*, Lingo, ſub Franciſco I. floruit. Humaniorum literarum Pariſiis Profeſſor, poſt Budæum Regiæ Bibliothecæ præfuit. Epiſcopus Aurelianenſis tandem factus, Obiit A. C. 1552. Eloquiò & elegantiorum literarum peritiâ, inter primos ſui ſeculi. Hoſpital. *l.* 1. *&* 6. *Epiſt.* Thuan. *Hiſtor. l.* 3. Scævola Sammart. *elog. l.* 1. *&c.* Vide quoque *Caſtellanus.*

PETRUS Caſtellonovanus, Nobilis & Poëta Provincialis, A. C. 1276. Noſtradamus *de Poët. Provinc.*

PETRUS de Cellis, Gallus, Benedictinus Abbas, & Epiſcopus Carnutenſis. Ejus *libros* 9. *Epiſtolarum*, edidit Sirmondus cum notis. Scripſit etiam *Libr. de Panibus: Moſaici tabernaculi myſtica expoſitionis libros* 2. Item *de Conſcientia.* Obiit A. C. 1187. Morer. *in Dict. Hiſtor.*

PETRUS Cholinus, Tugio Helvetius, Tiguri Profeſſor, A. C. 1540. quoſdam libros Vet. Teſtamenti vertit, Geſn. *Biblioth.*

PETRUS Chryſologus, Archiepiſcopus Ravennas, poſt Johannem, A. C. 433. Ejus ſuperſunt 176. *homiliæ.* Eutychi Monacho, per literas apud illum conqueſto, de Flaviano Conſtantinopol. reſpondit graviter, A. C. 449. Obiit A. C. 450. Vide Henr. Antiſſidior. *l.* 6. *vita S. Germ.* Rubeum *Hiſt. Raven.* Ughel. *T.* 2. *Itin Sacr.* Sixtum Senen. *l.* 4. *Biblioth. Sacr. &c.*

PETRUS Ciaconius, Toletanus, *Varro ſui temporis* dictus; à Gregorio XIII. emendandi Biblia & Scripta Patrum provinciam ſuſcepit, Kalendarium inſuper, cum Chriſtoph. Clavio, correxit: modeſtiâ non minus, quam vaſtâ eruditione, inclytus. Scripſit, *de ponderibus & menſuris*: Obiit A. C. 1581. Janus Nic. Erythræus, *Part. I. Pinacoth. c.* 111. Andr. Schott. *Vita ejus*, Quenſted. *de Patriis illuſtr. Viror.* Alii. Catalogum ſcriptorum ejus, Anton. Teiſſier *in Elogiis* exhibet. *Part. I.*

PETRUS Cirvellus, Arrago, Mathemata Compluti docuit, ſcriptis inclytus, A. C. 1520. Cardinali Ximenio gratus, Voſſ. *de Scient. Mathem. c.* 16. §. 18. *& c.* 65. §. 7.

PETRUS Cluniacenſis, cognomine Venerabilis, ex familia Comitum S. Mauritii, in Arvernis, proinde & Petrus Mauritius dictus. Generalis ſui Ordinis, A. C. 1121. poſt Hugonem II. cujus diſciplinam, negligentiâ Pontii, unius ex anteceſſoribus, collapſam reſtituit. Petro de Bruis, & Henrico Monacho, purioris doctrinæ egregiis præconibus, obnixus, in Provincia, Occitania & Aquitania. Obiit A. C. 1157. Scripta ejus, cum notis Ducheſnii, prodierunt, A. C. 1614. Vide Bernhard. *Ep.* 277. *&* 283. Henric. Gandav. *c.* 29. Matth. Pariſienſ. &c. Continent 6. *libros epiſtolar. librum contra Judæos, alium contra Petrum Bruiſium; Sermonem de Transfiguratione. Libros* 2. *de miraculis ſui temporis: Carmina & Hymnos: Statuta Cluniacenſia.* &c.

PETRUS Collumierius, Gallus, Cardinalis & Archiepiſcopus Rotomagenſis: tuba belli ſacri contra Albigenſes, Franciſcanis infenſus, in morte graviter punitus, A. C. 1253.

PETRUS Comeſtor, Trecenſis, SS. literarum notitiâ celebris. Cancellarius Eccleſiæ Pariſienſis, dein Canonicus regular. S. Victoris in eadem Urbe. Obiit A. C. 1198. Scripſit *Hiſtoriam Scholaſticam*, quam Gualterus Hunterus, Anglus poſtea contraxit, &c. Non fuit frater Petri Lombardi & Gratiani, cùm hic Tuſcus, ille Novarienſis eſſet. Voſſ. *de Hiſtor. Lat. l.* 2. *c.* 53. Claud. Hemeræus. *de Academ. Pariſ.* Nicol. Camuſatus, *Antiquit. Trecenſ.* Morerius *in Diction. Hiſtor.*

PETRUS de Corberia, Antipapa Johanni XXII. ſub Nicolai V. nomine oppoſitus, à Ludovico Bavaro Imperatore poſtquam hic Romam cepit, A. C. 1329. Ceſſit poſtmodum. *Villanius*, *Nauclerus*, &c.

PETRUS de Corbolio, Canonicus & Doctor Pariſienſis, Archiepiſcopus poſteà Senonenſis, Obiit A. C. 1222. *Rigord. Alberic. Vincentius Bellovac, Trithemius, Antonin. Henricus Gandav.* &c.

PETRUS Cornelius Brederodius, Hagâ Batavus, JCtus muneribus & ſcriptis inclytus. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.* p. 731.

PETRUS Cottonus, Gallus Jeſuita, magni inter ſuos nominis, Henrico M. & Ludovico 13. à Confeſſionibus: Inter alia, ex Dæmone locum Scripturæ ſciſcitatus eſt, quò Purgatorium probetur. Vide Lud. Lucium *Hiſt. Jeſuit.* Obiit A. C. 1626. ætat. 63.

PETRUS Craon, antiquus Poëta Gallus, A. C. 1250.

PETRUS Cugnerius, Advocatus general. Parlamenti Pariſini egregiâ Oratione, quæ incipit: *Reddite Cæſari, quæ ſunt Cæſaris, & quæ ſunt Dei, Deo*, Juriſdictionem Eccleſiaſticam Regum Principumque ſuperioritati præjudicare, oſtendit, coram Philippo Valeſio Rege A. C. 1329. temerariam uſurpationem illam vocans, & in Præſulum mores acriter invectus: Inter hæreticos propterea relatus, Morer. *in Dict. Hiſt.*

PETRUS Cunæus, Fliſſinganus, Medicus & JCtus inſignis, Græcæ inſuper, Orientalium Linguar. & Rabbinicorum arcanorum ſcientiſſimus: Scripſit *de Rep. Hebræorum*, *Sardos venales*, *&c. Animadverſionum libros in Nonni Dionyſiaca*, *Satyram Menippæam*, *Juliani Imper. Cæſares ex Græco verſos*, *Exercitation. Orator. Inaugurationem*, *Commentarium de cauſâ Juris & Facti, earumque differentiis*, *Item de Pactis deque rebus creditis*: *Orationes varii argumenti* &c. Fuit autem Latinæ Linguæ primùm, ab A. C. 1611. dehinc Politices in Academia Lugduno Batava Profeſſor, exſtinctus A. C. 1638. ætat. 52. ab Adolfo Vorſtio, cujus Patri olim parentaverat, funebri oratione laudatus. P. Freherus *Theatrô Viror. claror.* ubi illum Profeſſionem Politices à Taciti interpretatione orſum adnotat, Valer. Andr. *Biblioth. Belg.* & Franc. Sweertius *Athenis Belg.*

PETRUS de Dacia, Philoſophus & Aſtronomus, A. C. 1300. Scripſit *de Calculo ſeu Computo.*

PETRUS Damianus, Cardinalis & Epiſcopus Oſtienſis, ex nobiliſſima familia de Honeſtis, Ravennæ oriundus: Calamò linguâque inſerviit Eccleſiæ. Obiit A. C. 1072. ætat. 66. Opera ejus Lugduni, A. C. 1623. edita: continent *Epiſtolarum libros* 8. *Homilias & vitas SS. Hiſtoriam Legationis in Gallia obita*, *Hymnum de gloria Paradiſi, ex verbis Auguſtini conſarcinatum*, &c. Voſſ. *l.* 2. *de Hiſt. Lat. c.* 45. Morerius, *Diction. Hiſtor.*

PETRUS Diaconus, Græcus, cum Græcis ex Oriente, ob controverſiam inter Victorem, Concilii Chalcedonenſis defenſorem, & Monachos Scythiæ, contendentes, an dicendum: Aliquem ex Trinitate pro nobis crucifixum eſſe, obortam, Romam venit, A. C. 519. Scripſit *de Incarnatione & gratia Jeſu Chriſti ad Fulgentium* & alios Africæ Præſules: quod Fulgentio occaſionem, de Incarnatione Verbi, ſcriptum inſigne edendi præbuit. Alius, Diaconus Oſtienſis continuavit Chronicon Leonis Oſtienſis, ab A. C. 1086. uſque ad A. C. 1138. Monachus Montis Caſſini factus. Scripſit plurima alia, inprimis *de Ortu & vita SS. Monaſterii Caſſinenſis*, *de Viris Illuſtribus*. *&c.* Floruit ſeculò 12. Alius ſecul. 9. auctor *vitæ Athanaſii*, *Archiepiſcopi*

Neapolitanus Obiit A. C. 871. Geſner. *in Biblioth.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 49. Baron. *in Annal.* Poſſevin. *in apparatu*, *&c.*

PETRUS Dreſdenſis, Miſnâ Germanus, puriorem religionem profeſſus, ſeculô 15. patriâ pulſus eſt: hinc in Bohemiam profectus, ibique Evangelium inſigni zelô concionatus, ſcriptis quoque veram fidem defendit. Primus Pragæ, ſub Utraque Specie corpus & ſanguinem Dominicum miniſtrandum eſſe docuit. Æneas Sylv. *c.* 35. *Boem.* Johannis Huſſi, cum Jacobo Miſnenſi, Hier. Pragenſi, Johan. Jeſenicio, Stephano Paletio, &c. *coævus*, A. C. 1410. In Miſniam reverſus, Ludimoderator primum Miſniæ fuit, dein Chemnicii & Zuiccaviæ: Ubi Hymnos Eccleſiaſticos, ante introitum templi quibuſdam diebus feſtis decantandos, item de natali Chriſti Cantica, in quibus Latinis Germanica mixta, quæ hodieetiam in uſu, compoſuiſſe dicitur. Fabricius, apud *Buchol.*

PETRUS Durandus, Gallus, Poëta. Moreri. *in Dict. Hiſt.*

PETRUS Eremita, Picardus nobilis, multum juvit Expeditionem ſacram, ſecul. 11, dum ex Oriente redux, miſerum ibi Chriſtianorum ſtatum Urbano II. expoſuit, qui in Concilio Claromontano, in Gallia celebrato A. C. 1095, relatione Viri permotus, ad liberandum Orientem Gallos cohortatus eſt. Interim. reditu in terras illas adornatô, Petrus animos Orientalium præparavit, interfuitque prælio prope Nicæam, in Bithynia commiſſo, A. C. 1096. dein expugnationi Hieroſolymæ, per Godofridum Bullonæum, A. C. 1099. Poſt quæ, in ſtabilienda ibi in locis fide, egregiâ porro operâ navatâ, obiit A. C. 1115. Guil. Tyr. *l.* 1. Philipp. Bergom. *l.* 12. Baron. *in Annal.* Adrianus Morlerius *Antiquit. Ambian.* Primus modum orandi per calculos excogitavit. Polyd. Virg. *l.* 5. *c.* 9. *de Invent. rerum.*

PETRUS Epinæus, Archiepiſcopus Lugdunenſis, eloquens, & eruditus. Purpuræ deſideriô impenſè ardens, cùm favore Henrici III. illam nanciſci non poſſet, ratus ab æmulo Epernonio ſibi obicem poni, in Ducis Guiſii caſtra tranſiit: quo occiſô in Comitiis Bleſenſibus, captivus detentus A. C. 1588. mortem, S. Malini nepotis beneficiô, effugit. Liberatus poſtmodum, obſtinatiſſimè Ligiſtis adhæſit, Ducis Meduanii intimus; cui Lugdunô ſemel ſervatô, cùm ſecundâ vice reſiſtere civibus fruſtra conaretur, quò minus legitimo Regi ſe dederent, mœrore animi interiit, A. C. 1599. Thuan. *Hiſt. l.* 81. 101. *&* 122. Avila *bell. civ. Gall. &c.*

PETRUS Faber, Præſes Toloſanus, eruditione, probitate & ſcriptis inclytus. Scævola Sammart. *elog. l.* 4.

PETRUS de S. Fide, Carmelita Anglus, ſcripſit *in Epiſtolas Paulinas*, &c. Pitſeus *de Scriptor. Angl.*

PETRUS Flandrinus, Cardinalis, Gallus. Obiit A.C. 1381.

PETRUS Fuxæus, ſeu Foxius, Cardinalis Archiepiſcopus Arelatenſis & Vicecomes Avenionenſis, adhæſit Benedicto XIII. a quo purpurâ donatus eſt, uſque ad tempus Concilii Conſtantienſis: Interfuit creationi Martini V. & in Arragoniam miſſus, ſchiſmatis ibi extinxit reliquias. Obiit Avenione. A. C. 1464. ætat. 78. Fundator Collegii Fuxiani, Toloſæ. Item, alius Cardinalis dictus *Junior*, fil. Gaſtonis IV. ex Eleonora Navarræa, prioris ex fratre nepos. Ingeniô, eruditione & dexteritate agendorum inclytus. Sub Sandeo, JC. celeberrimo Ticini, Juri operâ navatâ, Doctor creatus. Obiit A. C. 1490. Vide Moreri. *in Dict. Hiſt.*

PETRUS de Fontibus, Veromanduus floruit ſub S. Ludovico. Scripſit opus *de Juſtitia & Politia*, ſub titulo, *Li livres la Reigne.* A. C. 1270.

PETRUS Forcadellus, Gallus, Mathematum Profeſſor Pariſiis; maximè ſub Henrico III. nominis. Scripſit plurima, frater Jacobi JCti.

PETRUS Foreſtius, Cardinalis, Epiſcopus Pariſienſis, Archiepiſcopus Rotomagenſis & regni Cancellarius. Jus docuit Aureliani & Andegavi, magni nominis famâ: dein Pariſios profectus à Philippo Valeſ. Advocatus Generalis factus eſt, inde Infulâ purpurâque donatus. Ab Innocentio VI. in Siciliam miſſus, negotiis etiam maximis ſubinde in Gallia adhibitus eſt. Johanne Rege in prælio captô, à ſtatibus regni muneribus exutus ſuis, Burdigalam ſe recepit, inde in Angliam tranſiit, Regis liberationi intentus. Redux, cùm ſibi inſidias ſtrui cerneret, inde in aulam Pontificis tranſiit, & prope Avenionem ſede ſibi selectâ, obiit poſtea A. C. 1361. Frizo *Gall. purp.* Corvaſſerius *Hiſtor. Epiſc. Cenoman.* Froiſſardus, Morerius, *Diction. Hiſtor.*

PETRUS Fullo, Pſeudo-Epiſcopus Antiochenus. Hic, ex Monaſterio quodam Accemitarum, ob Eutychianiſmum, exturbatus, Conſtantinopoli aliquandiu magnâ vitæ licentiâ commoratus eſt; favore dein idem ſentientium Procerum in familiam Zenonis, qui Leonis Imperatoris gener erat, irrepſit, eique pietatis externâ ſpecie impoſuit: Illum poſteà Comitem Orientis creatum, Antiochiam, ubi Præfecturæ ſedes, ſequutus. Apollinariſtis ſe junxit, contra Martyrium Epiſcopum eumque Neſtorianiſmi per calumniam accuſatum, ſede deturbavit, ſeipſô intruſô. Poſtmodum verò Epiſcopatu motus, nihilominus, gratiâ Zenonis, adhuc in urbe remanſit. Epiſcopô Stephanô ad altare, per ſubornatos, trucidatô. Redditus A. C. 482. à Zenone ſedi, Calendione Antiochenô in exilium pulſô: mox hæreſin prodidit, Hymno qui *Triſagion* dicitur, additô: qui *Crucifixus eſt pro nobis*; ſic cum Valentinianis, Eutychianis, Apollinariſtis & Sabellianis ſe facere oſtendens. Ab Epiſcopis Orientis monitus fruſtra, condemnatus eſt in Synodo Conſtantinopolitana ab Acacio, quamvis amico, &c. Quæ omnia floccipendens, nihilominus moleſtiam faceſſere perrexit, etiam Cypri Inſulam ſuæ juriſdictioni ſubjicere conatus: Dogmata ſua quo fecundius ſpargeret, Xeniam quendam Epiſcopum Hierapolitanum, quamvis ſervum natum, & luſtralibus baptiſmi undis nondum tinctum, creavit. Obiit tandem A. C. 486. Theodoret. *l.* 1. Nicephor. *l.* 15. *&* 16. Baron. in *Annalib.*

PETRUS Fulvius, Pictio, Poeta admodum ingenioſus, Sammart. *elog. l.* 2.

PETRUS Galandus, Picardus, Philoſophiam docuit Pariſiis, ſcriptis Latinè & Gallicè editis inclytus. Obiit A. C. 1559.

PETRUS Garnengus, Carmelitarum in Turonibus provincialis, Brito natione, *Hiſtoriam Eccleſ.* condidit, &c. Obiit A. C. 1471.
Poſſevin. *in appar.* Lucius *in Biblioth. Carmelit.*

PETRUS Gentianus, Poeta Gallus, A. C. 1564.

PETRUS Gilkenius, & Gudelinus, Juriſconſulti inſignes, ille Ruremondâ, hic Lovaniô oriundus, ſcriptis inclyti. Vide Valer. Andr. *in Biblioth. Belg.*

PETRUS Gillius, Albienſis, Græcè, Latinéque doctiſſimus, Philoſophus, & Philologus inſignis. Miſſus à Franciſco Literatorum Mecenate, in Græciam & Aſiam, ut manuſcripta undique probæ notæ conquireret, inde redux à piratis captus & in Africam abductus eſt. Cardinali poſtmodum Armeniacô curâ & liberalitate dimiſſus, Romæ, ubi Europæ am ſuum ſalutatum advenerat, obiit A. C. 1555. ætat. 65. Edidit *deſcriptionem Boſpori Thracii & urbis Conſtantinopol.* Vertit quoque Latinè *Commentarios, in* 12. *Proph. Theodoreti, Hiſtoriam animalium Æliani*, &c. Alia quædam ipſi à domeſtico ſurrepta, ſchedis ſerino hujus nomine, prodita leguntur. Thuan. *Hiſtor. l.* 16. Geſner *in Biblioth.* Sammart. *l.* 1. *elog.*

PETRUS Gonzales de Mendoza, Hiſpanus, Cardinalis, Archiepiſcopus Toletanus, ſtirpe, doctrinâ, liberalitate, zelô illuſtris, Granatæ expugnationem plurimum juvit, Obiit A. C. 1495. Vertit *Saluſtium, Virgilium & Iliadem Homeri.* Albericus *Hiſt. Cardin. t.* 2.

PETRUS Gravina, Poeta Italus, in aula Aragoniæ Principum, qui tum in Sicilia rerum potiti, magni habitus, poſteà favore Magni Capitanei Conſalvi, Canonicatum Neapoli impetravit. Proſpero dein Columnæ adhæſit, ob Epigrammatum conficiendorum dexteritatem, impensè à Sannazario laudatus. Neapoli à Ludovico XII. captâ, pleraque ejus ſcripta perierunt. Obiit An. ætat. 74. infortuniô memorabili. Vide Paul. Jov. *elog. c.* 74.

PETRUS Gringorius, Lotharingus, Poeta & Orator, varia edidit, inter quæ, *Les menus propos de mere ſotte*, A. C. 1520.

PETRUS Guilelmus, Cardinalis ab Alexandro III. creatus, Cancellarius fuit & Bibliothecarius Eccleſiæ. Continuavit vitas Paparum Anaſtaſii, à Nicolao I. uſque ad Paſchalem II. A. C. 1071. Onuphr. & Ciaccon. *in vitis Pontificum.*

PETRUS Heinius, Archithalaſſus Reipubl. Belgicæ, debellavit A. C. 1628. Claſſem Argentiferam Hiſpanorum, ad Mantacæum: cui inerant, præter alias merces, argenti partim cuſi, partim in laminas fuſi, onera 46. i. e. tonnæ 300. auri. Bienniô poſt, in conflictu Dunkerkano, victor occubuit.

PETRUS Hiſpanus, magnam famam conſequutus eſt, *Summulis Dialect.* quas ex Michaelis Pſelli Synopſi Organi Ariſtotelici compilavit: poſtmodum Papatum adeptus & Joannis XXII. nomine inſignitus eſt. G. Hornius *Hiſtor. Phil. l.* 6. *c.* 4.

PETRUS Ickamus, Cantuarienſis. Scripſit Pariſiis, A. C. 1274. *Genealogiam Angliæ Regum*, &c. Balæus & Pitſæus, *de Scriptor. Angl.*

PETRUS Johannis, ſeculô 12. ob quædam heterodoxa, poſt mortem refoſſus & exuſtus. *Paul. de Caſtro*, &c.

PETRUS Iterius, Cardinalis, JC. ſui ſeculi excellentiſſimus. Obiit Avenione, A. C. 1367. Onuphr. & Boſquet. *In Innoc.* 6. *&c.*

PETRUS Juſtinianus, Venetus: Scripſit Hiſtoriam patriam, libris 13. A. C. 1570. Alius Genuenſis, Italicè plurima ingenioſè ſcripſit. Raphaël Soprani. *Script. Ligur.*

PETRUS Lalena, Neapolitanus: Scripſit *de iis, quæ in aquis pereunt*, *&c.* Obiit A. C. 1636. Ingenioſiſſimus auctor, Laur. Craſſus, *elog. Viror. liter.*

PETRUS Legionenſis, vide *Anacletus Antipapa.*

PETRUS Leonius, Spoletanus, Aſtrologus & Medicus inſignis: quòd ejus incuriâ Laurentius de Medicis obiiſſet, in puteum præceps datus eſt. Paul. Jov. *elog. c.* 35.

PETRUS Liſetus, Arvernus, primarius Præſes Parlamenti Pariſienſ. Poſteà Abbas S. Victoris, floruit A. C. 1570. editis magnô numerô ſcriptis inclytus.

PETRUS Lombardus, cognomine Magiſter Sententiarum, Novarâ, Longobardiæ oppidô, oriundus, eruditione inclytus. Epiſcopus Pariſienſis fit, A. C. 1159. cedente ipſi Philippô, filiô Ludovici VI. & fratre Ludovici VII. Obiit A. C. 1164. Scripſit *libros* 4. *Sententiarum*, in quos plures Viri eruditi in Communione Romana commentati ſunt, quàm in Petri Apoſtoli Epiſtolas, quem tamen Caput Eccleſiæ ſuæ eſſe volunt. Propoſitio tamen: *Chriſtus ſecundum quod eſt homo, non eſt aliquid*; improbata à Scholaſticis & condemnata eſt ab Alexandro III. Certè ab hoc tempore, ut loquitur Trithemius, Philoſophia ſecularis, S. Theologiam inutili ſuâ curioſitate fœdare cœpit, & in diverſas ſectas abiit. Edidit præterea *Commentar. in Pſalmos*, *& Epiſt. Paulinas.* Vide Matth. Pariſ. *Hiſt. Angl.* Sixt. Sen. *Bibl. S. l.* 5. *&* 6. *&c.*

PETRUS Loyerus, Andegavenſis, Philoſophus, JCtus, Poëta, Polygloſſus, eruditione omnigenâ & ſcriptis inſignis.

PETRUS Lucius, Carmelita Bruxellenſis, ſcripſit Florentiæ A. C. 1594. ſuam *Bibliothecam Carmelitanam.* Vide de aliis ejus ſcriptis Poſſevin. *in appar.* Alegr. *in Parad. Carmel.*

PETRUS de Luna, vide *Benedictus* XIII.

PETRUS Luxemburgicus, Cardinalis Epiſcopus Metenſis, fil. Guidonis Comitis S. Pauli, ex Mathilde Caſtellionæa. Obiit A. C. 1387. ætat. 18. Morerius *in Diction. Hiſt.*

PETRUS Malombra, Pictor Venetus, literarum non rudis. Obiit A. C. 1618. Eques Rodolfius, *Part.* 2. *vita Pitt.*

PETRUS de Marca, Archiepiſcopus Pariſienſis. Palo Benearnenſis. Parlamenti hujus Præſes. in exilio multandi puriore Religione, qui per 50. ann. Principatus hic beatus fuerat, omnem navavit operam. Obiit Pariſiis, A. C. 1662. Auctor *Hiſtoriæ Benearnenſis*. ſcripſit inſuper, *de Concordia Sacerdotii & imperii; de Primatu Lugdunenſi. Cataloniam illuſtratam, Marcam Hiſpanicam*, &c. Baluzius, *in ejus vita*. Morer. *in Dict Hiſt.*

PETRUS Martyr, Theologus inſignis, nomine *Vermilius*, natus eſt Florentiæ A. C. 1500. Canonicus primò Regul. S. Auguſtini, Græcam literaturam & Philoſophiam Patavii addidicit: Hebrææ verò & Theologiæ Bononiæ incubuit: tanto cum ſucceſſu, ut, accedente nativâ facundiâ, inter Italiæ Concionatores meritò princeps haberetur. Lectus dein Neapoli. Zvinglii Buceriqne ſcriptis, & converſatione uſus Johannis Valdeſii JCti Hiſpani, qui in Germania puriorem Religionem edoctus erat, ipſemet nomen Chriſto dedit. & alios etiam, magno cum zelo, ab Idololatria ſeculi abducere ſategit. Accuſatus Romæ, quòd clandeſtinis cœtibus concionaretur, amicorum, Deique inprimis favore, evaſit ictum. Interim Neapoli diſcedens, Lucam pervenit, ubi Emanuelem Tremellium, Celſum Martinengum, Paulum Lacizium, & Hieronymum Zanchium, ejuſdem ſalutaris doctrinæ notitiâ imbuit: à quibus plurimi poſtmodum Lucenſium converſi, in Helvetiam habitatum conceſſerunt, & ei victum in Helvetiam. Cognitô adventu Pauli III Lucâ. cùm ſymmyſtis ſuis A. C. 1543. diſceſſit, Bernardinô Ochinô, Generali Capucinorum, qui tum veræ Religionis mirum amorem mentitus erat, itineris comite aſſumptô. Pervenit Tigurum, inde Baſileam, poſtmodum Buceri ſuaſu Argentoratum conceſſit, ubi publicè Evangelium docuit. Hic uxore ductâ, cùm eruditionis ejus fama longe lateque dimanaret, ſub Eduardo VI. cujus tempore Papatu abolitô Evangelii lux denuo ſplendere cœpit, Oxonium vocatus ibi, de Cœna Domini, diſputavit, A. C. 1549. cùm eôdem tempore, Mart. Bucerus & Paul. Fagius Cantabrigiam eſſent invitati. Poſt Eduardi mortem, ſævâ ſed brevi Mariæ tyrannide pulſis Orthodoxis, A. C. 1553. Argentinam rediit, hinc Tigurum honorificè vocatus. Interfuit poſtmodum Colloquio Puſſiaceno, A. C. 1561. coram Carolo IX. inter utriuſque partis Theologos habito, & cum Theodoro Beza, Orthodoxiam egregiè tuitus eſt. Scriptis magnô numerô & eruditione operibus inclytus, Obiit in Domino. A. C. 1562. cum in procinctu eſſet reſpondendi Johanni Brentio, qui ipſum, & Bullingerum editô librô laceſſiverat. Beza *in Icon*. Thuan. *Hiſt. l.* 3. Geſner. *in Biblioth.* Simler. *in epitom*. Item alius, cognomine *Anglerius*. Mediolanenſis. Ferdinando Hiſpaniæ Regi à conſiliis fuit, A. C. 1502. Scripſit de Navigatione Oceani libros 30. Paul. Jov. *in elog. c.* 12. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 12. Vaſæus, *Chron. Hiſpan. c.* 4. *Verheiden*, &c. ut plures alios omittam.

PETRUS Matthæi JCtus Lugdunenſis, circa A. C. 1590. privatâ auctoritate collegit ſeptimum, Decretalium librum, quem Cardinali Cajetano inſcripſit. Conjecit autem in hunc eôdem librorum numerô & titulorum ſerie, ut in Gregoriana Collectione, Conſtitutiones Pontificum, poſt ſextum, Clementinas & Extravagantes; qui labor, quamvis à nullo Pontificum hactenus approbatus, quibuſdam tamen editionibus Juris Canonici ab iſto tempore adjectus, reperitur, Idem Maſtricht *num.* 407.

PETRUS Mongus, Hæreticus, poſt Timotheum Ælurum, in ſedem Alexandrinam ſe intruſit, A. C. 477. cùm verus Epiſcopus Timotheus Solofaciolus Canopi ageret. Pulſus à Zenone, hôc ſedi ſuæ reddito, nihilominus in urbe hæſit. Eccleſiæ moleſtus. Reſtitutus dein ab Imperatore, cùm Timotheo defuncto ſurrogatus Johan. Talaida ei non placeret, Henotici acris extitit defenſor. Simulatâ poſteà Concil. Chalcedonenſis obſervatione, Orthodoxis impoſiturus. ſectatorum non paucos amiſit, qui dein Acephalorum ſectam conſtituerunt. Poſt quæ in fideles immaniter ſæviens, civili cuidam belli ſimulachro occaſionem dedit, cui vix extinguendo Zeno fuit. Obiit A. C. 490. Evagrius *l.* 3. Baron. *in Annalibus*.

PETRUS Montaureonus, Pariſienſis, Mathematicus & Poeta, Bibliothecarius Regius. ingens Ariſtotelis admirator, auctor *Commentarii in Euclidis librum* X. ob religionem cùm periclitaretur, Sancerram ſe contulit, ibi præ mœrore mortuus, A. C. 1570. an. utàliis, fervente civilibus bellis Galliâ interfectus. Bibliotheca ejus inſignis & numeroſa, Auctoribus inprimis Mathematicis Græcis refertiſſima, quos is pleroſque *Notis* illuſtraverat, bienniô poſt mortem ejus Aureliani direpta ac diſſipata eſt. Mich. Hoſpitalius Galliæ Cancellarius ſic de ipſo.

> *Muſæ, veſter honos, & gentis gloria noſtra,*
> *Conceſſit fatis patriâ Montaureus exul* &c.

Cujus poëmatum editorem Pibracum eraſiſſe hunc verſum,

> *Exul ob aſſertum veræ pietatis honorem*,

diſcimus ex libro, cui titul. *Thuana*. Vide Voſſ. *de ſcient. Mathemat. p.* 235. Thuanum *Hiſtor. l.* 52. Teiſſier *Elog. Part. I.*

PETRUS Nannius, Belga, ſcriptis inclaruit. Valer. Andr. *Biblioth. Belg. Paul. Jovius*, &c.

PETRUS de Natalibus, Epiſcopus Equilinus, ſeculô 15. Scripſit *Vitas SS.* Vaſæus, *in Chron. Hiſp. c.* 5. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 8. Poſſevin. *in appar*. Geſner. *in Biblioth. &c.*

PETRUS Nogentius, ſcripſit *in Magiſtrum Sententiarum*. A. C. 1504.

PETRUS Nolaſcus, fundator Ordinis Redemptionis Captivorum: odiô Albigenſium, natali Galliâ relictâ, bonis divenditis in Hiſpaniam conceſſit, ibique captivorum ſub Turcico jugo liberationi animum intendit, A. C. 1218. Primus fuit Ordinis Patriarcha; qui quartô votô, Captivos redimendi, ſe ſupra reliquos, adſtringunt. Obiit A. C. 1249. Inter Sanctos relatus ab Alexandro 7. A. C. 1664. Mariana *l.* 12. *c.* 8. Morerius *Dict. Hiſt.*

PETRUS Notarius, è Ducibus Juſtiniani, Cabadem, ac poſt ejus filium Cohroem ſæpius vicit. Circa A. C. 528. Procop. *de bello Perſ. l.* 1.

PETRUS, Olaus. vide *Olaus*.

PETRUS Opmerus. Amſtelodamus. Auctor *Chronologiæ*. Vide Beyerlinck. Valerii Andr. continuatorem.

PETRUS Oſma. Hiſpanus, docuit Theologiam Salamanticæ, ſeculô 15. Hic quòd Confeſſionem auricularem. velut inſtitutum humanum, rejiceret, hæreticis accenſitus & à Sixto IV. condemnatus eſt. Geſner. *in Sixto* 4.

PETRUS de Palude, Dominicanus, Doctor Pariſienſis, & Patriarchæ Hieroſolymitani titulô celebris, floruit ſeculô 14. A Johanne XXII. & Benedicto XII. magnis negotiis adhibitus, Philippo quoque Longo & Philippo Valeſio utiliter ſervivit: ab hoc ad Sultanum Ægypti miſſus, ut ille paulò remiſſiùs Chriſtianos haberet. Scripſit *in Magiſtrum Sententiarum. De Cauſa poteſtatis Eccleſiaſticæ, de Confeſſione, Poſtillas in univerſa Biblia*, Homilias, cum titulo: *Theſaurus novus: Chronicon Regum Hieroſolymitanor. Itinerarium Ultramarinum*, cum titulo: *Liber Bellorum Domini, Commentaria in Pſalmos*, &c. Obiit A. C. 1342. Lutetiæ. Vide Guichenon *in Hiſt. Sebuſiana*.

PETRUS Papatinus. Epiſcopus in Delphinatu, varia edidit. Seculô præteritô.

PETRUS Paſſerinus, Italus, tractatus aliquot Hiſtoricos edidit. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 1.

PETRUS Paulus Pariſius, Cardinalis, Neapolitanus gente, Juris Utriuſque Conſultiſſimus, Bononiæ Patavique docuit. A Paulo III. dein Romam vocatus, purpuram ibi accepit, A. C. 1539. aliquot inſuper Epiſcopatibus auctus. Tridentino Concilio, ex tribus Papæ Legatis unus: interfuturus, Obiit A. C. 1545. Paul. Jovius *Hiſtor. l.* 42. *&c.*

PETRUS Paulus Vergerius, Juſtinopoli oriundus, Philoſophus, JCtus & Orator inſignis, eruditione inter primos ſui ſeculi. Linguarum, Græcæ inprimis, peritiſſimus. diſcipulus Chryſoloræ Patavii varia ſcripſit egregia, primuſque Arriani verſionem edidit. A. C. 1430.

PETRUS Paulus Vergerius. JCtus & Epiſcopus Juſtinopolitanus, eruditione inclytus. Franciſci Spiræ, qui metu humanô impulſus verâ Religione ejuratâ, in calamitatem incidit totô orbe notiſſimam, miſerabilis exempli ſpectator, mitius de Evangelicorum doctrina ſentire incepit. Ob quod ſuis ſuſpectus, & apud Paulum III. accuſatus, poſtquam inprimis Germanicâ legatione defunctus rediiſſet. juſſus eſt hæreticos refutando ſuſpicionem à ſe amoliri. Quod ille dum facere laborat, & Theologorum Orthodoxorum ſcripta accuratius evolvit. victus vi veritatis ipſemet Confeſſor evaſit, & quia omnia in Italia infuta videbat, unà cum fratre, qui ſimiliter Epiſcopus erat, in Rhætiam conceſſit: Scriptis contra Idololatriam Romanam editis inclytus, Obiit Tubingæ, A. C. 1565. Paulus Jovius. *elog. c.* 121. Volaterran. *in anthrop.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 5. *&c.*

PETRUS Peregroſſus Mediolanenſis, JCtus celeberrimus, Cardinalis. Obiit ſub Bonifacio VIII.

PETRUS Pictavienſis, Monachus Cluniacenſis. Scripſit *Summam hiſtoricam Bibliæ*.

PETRUS Piſtorius, Trecenſis, Græcè, Latineque doctiſſimus: Lauduni, juventuti erudiendæ intentus, Sammartan. *elog.* Alius, Pictavienſis, ſimiliter eruditione inclytus, ſeculô præteritô.

PETRUS Pithœus. Gallus, de re literaria optimè meritus. inter alia *Capitularia* primus edidit. Cum enim Joh. Tilius, de reſtituendis Capitularibus ſolicitus, morte peremtus inſtitutum perficere non potuiſſet, paucis ſolùm foliis poſt obitum ejus editis, quibus uſi ſunt recognitores & emendatores Gratiani: Perfecit opus ex pluribus exemplaribus Pithœus, & præteritô ſeculô A. 88. cum *Gloſſario* vocum obſcurarum, in Capitularibus repertarum, Lutetiæ edidit, quod ibidem recuſum eſt A. C. 1603. Licèt enim *Pithœi* nomen editio non præferat, attamen ex Miræo *Bibliothec. Eccl.* & Sirmondo *Præf. ad Capitula Caroli Calvi*, diſcimus, eum edidiſſe & præfationem præmiſiſſe. Sed & ſub ejus nomine citat Juſtellus præfationem iſtam. *in fine præfat. quam codici Can. Eccl. Un.* præmiſit, ubi de Capitularibus aſſerit, omnia in iis ferè deſumta eſſe ex Codice Canonum Eccleſiæ Romanæ & Iſidori Collectione. Vide Maſtricht *Hiſtor. Juris Eccleſ. num.* 207. ut & in voce *Pithœus*.

PETRUS Placæus, Engoliſmenenſis. Advocatus regius, ſub Franciſco I. Scripta varia edidit. In laniena Pariſienſi occiſus, A. C. 1572.

PETRUS Plaonus, vel Plaoutus, Doctor Pariſienſis magni nominis. ſeculô 15. Nomine Univerſitatis Pariſinæ. interfuit Concilio Piſano, A. C. 1409. in cujus ſeſſione 13. rationibus ſolidiſſimis probavit. Eccleſiam ſupra Papam eſſe: addens hanc communem eſſe ſententiam Academiæ Pariſienſis, Toloſanæ, Andegavenſis, & Aurelianenſis. Putean. *Hiſt. Schiſm.*

PETRUS Pontanus, Brugenſis, cæcus & eruditus. Valer. Andr. & Geſner. *in Biblioth.*

PETRUS Puteanus, fil. Claudii, multis ingenii ſui monumentis excellentiſſimis Galliam locupletavit, Anton. Teiſſier *Elog. Part. I.* de quibus aliiſque eum ſpectantibus, Rigaltius conſulendus *Vitâ* illius. Vide ſuprà *Claudius*.

PETRUS Præmonſtratenſis, Auctor Chronici, cui titulus *Biblia pauperum*, Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *p.* 716.

PETRUS Primodæus, Nobilis Andegavenſis. Scripſit *de Academia Gallica*.

PETRUS Raimondus, Poëta provincialis A. C. 1226. Noſtradam. *Poët. Provinc.* Item alius. Carmelitarum Generalis, A. C. 1342. Scripſit *in Magiſtrum Sententiar.*

PETRUS Ramus, vide *Ramus*.

PETRUS Ranzanus, Siculus. Legatus apud Matthiam Corvinum, Condidit *Annales libris* 61. *cum Auctoribus Hungaricis*, Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 6.

PETRUS Richerius Carmelita primùm, dein puriorem religionem amplexus, fidus Evangelii Miniſter, Calvino familiaris aliquandiu Genevæ docuit, poſtmodum cum aliquot aliis Miniſtris Genevenſibus, pluribuſque è Gallia fidelibus, ſub auſpiciis Nicol. Durandi Villagagnonis, à Gaſpare Colinio, famoſo illo Galliæ Admiralio, in Floridam & Braſiliam miſſus, ut Evangelium illis gentibus annuntiaret, munere ſuô magno cum zelo functus eſt. Sed Villagagnonis perfidiâ tam præclarô operé diſturbatô mersiſque Oceano Vermiliô, Burdô & Bordaxlô, incolumis clapius, Genevam rediit. A. C. 1555.

PETRUS Riczius, Poeta Gallus, A. C. 1280. Claud. Fauchetus *l. de Poet.*

PETRUS Rogerius, Arvernus, Poeta. Noſtradam. *de Poët. Provincialib.*

PETRUS de S. Juliano, ſcripſit *de origine Burgundionum, antiquitates Auguſtodunenſes, Cabilonenſes*, &c.

PETRUS Schotus, Canonicus Argentinenſis, Poeta, JCtus, Hiſtoricus, &c. Ingeniô inter primos ſui ſeculi: Scripſit varia. Obiit A. C. 1491. ætat. 31. Trithem. *in Catal.* Pantaleo *l.* 2. *de viris illuſtrib. German.*

PETRUS Segaierus, Pariſienſis, Præſes Parlamenti: eruditione & prudentiâ inclytus. Pater Petri & Antonii, ſimiliter Præſidum, avus Petri Cancellarii, ex Petro. Sammarth. *elog. l.* 3.

PETRUS Strozzius, Mareſchallus Galliæ, gente Florentinus. Franciſco I. Henrico II. in Italia, Scotiâ alibique egregie interfuit. Occiſus in obſidione Theonisvillæ, A. C. 1558. Pater Philippi.

PETRUS Sutor, Gallus, Carthuſianus. Scripſit *de vita Carthuſ. inſtituto: de triplici D. Annæ connubio*, &c. Obiit A. C. 1537.

PETRUS Thomas, Carmelita, Vaſco. Epiſcopus Cypri & Patriarcha Hieroſolymitanus. Obiit A. C. 1366.

PETRUS Turellus, Divionenſis. Mathematicus inſignis, ſub Ludovico XII. & Franciſco I. ſcriptis inclytus.

PETRUS du Val, Epiſcopus in Normannia. Præceptor filiorum Franciſci I. Concilio Tridentino & Colloquio Poiſiaceno interfuit. Scriptis variis inclytus. Obiit A. C. 1564.

PETRUS Valcernaus, Ciſtercienſis. Scripſit *Hiſtoriam Albigenſ.*

PETRUS de Valle, Patritius Romanus, eruditione, peregrinatione in Orientem duodecennali, linguarum plurimarum peritiâ, editô inprimis *Itinerarii* eruditiſſimô, quod quatuor tomis conſtans, Turciæ, Perſiæ, Indiæque res accuratiſſime exhibet, & in plurimas Europæ jam linguas tranſlatum habetur, illuſtris. Obiit Romæ ante aliquot luſtra.

PETRUS Vallerius, Vernegus, & Vidalius, Poetæ Provinciales. *Noſtradamus.*

PETRUS Venerabilis, vide *Petrus Cluniacenſis.*

PETRUS Verberius, vide *Petrus Aureolus.*

PETRUS Veronenſis, acer Valdenſium perſecutor: ab Innocentio IV. cum Staniſlao Cracovienſi ſanctis annumeratus eſt. A. C. 1250. Pantal. *in Chronol.*

PETRUS de Vineis, Germanus, Cancellarius Friderici II. Imperatoris, floruit ſeculô 13. Ingeniô, eloquentiâ, eruditione, maximiſque negotiis ſummâ fide adminiſtratis, inclytus. Imperatori in controverſiis, quæ ipſi cum Gregorio IX. de Innoc. IV. intercedebant, magnô zelô ſervîit: Scripſit *de Poteſtate Imperiali, libros* 6. *Epiſtolarum*, &c. *Fulgoſus.* Nihilominus, pecuniâ a Pontifice corrumpi ſe tandem paſſus, per Medicum venenô propinatô, Fridericum tollere conatus eſt. Qui venenô, quod Medicum prægustare coëgerat, animadverſô, cum lachrymis exclamavit: *Væ mihi, Petrus dimidium animæ meæ capitales mihi inſidias comparavit: in quo in poſterum quieſcam?* Sigon. *l.* 18. Suſpendiô igitur necatô Medicô, miſero Petro oculos erui, & per Italiæ urbes circumduci, juſſit; ſed is capite poſti carceris illiſô ignominiæ ſe ſubduxit, A. C. 1249. Volaterr. *l.* 23. *Anthrop.* Trithem. *de Vir. Illuſtrib.* & *de Script. Eccleſ.* &c.

PETRUS Viretus, vide *Viretus.*

PETTALO-RUNCHITÆ, Hæretici, qui, quoties orabant, digitum indicem naſo inſerebant, hac ceremoniâ, omnium rerum judices ſe ac commenſuratores eſſe, indigitantes. Πάτταλος enim, *palus*, menſuræ, ῥύγχος vero *naſus*, judicii ſymbolum eſt. *Tetrasnaſiti* dicuntur aliis, vide de illis pluſcula apud Epiphanium *Hæreſ.* 48. & infrà in voce *Taſco-drugitæ*, Macer in *Hierol. lege Pattaloryncitæ*, & vide in hac voce.

PETUARIA, *Ptolem.* oppid. Pariſiorum, in Anglia, *Camdeno*. Aliis Beverlacum, oppidulum Eboracenſis provinciæ ad Auſtrum, verſus Albi æſtuarium, 8. ab ora Oceani Britannici in Occidentem, 4. milliar. Angl. ab Hullo portu, in Boream ab Eboraco 20. in Ortum. *Beverley* vulgò.

PETUBASTIS, Rex Ægypti, in ſerie Regum Tanitarum XIV. poſt Suſennem, regnavit ann. 40. Chebrone & Amenophe I. apud Thebaitas imperantibus, Barakô apud Iſraelitas Siſaram vincente. Ei ſucceſſit Oſorcho. Vide Joh. Marshamum *Can. Chron.* & ſupra Amenophis I. it. *Chebron.*

PETULANTIUM Feſtum Græcè τῶ Ὑβριστικῶν, Athenis olim ac Spartæ vigebat, quô Lunæ, ſub *Veneris* nomine, viros cum veſte muliebri, mulieres cum virili ſacra feciſſe, Philochorus tradit, apud Macrobium *Saturnal. l.* 3. *c.* 8.

PETUSCUM, dicta eſt ea regio Urbis, quam Romulus obverſam poſuit eâ parte, in qua plurimum erat agri Romani ad mare verſus, & quâ molliſſime adibatur urbs, quum Hetruſcorum agrum à Romano Tiberis diſcluderet, & cæteræ vicinæ civitates colles aliquos haberent oppoſitos. *Feſtus.*

PETZORA, provinc. Moſcoviæ Septentrionalis verſus Waigatium fretum & mare Glaciale, ac inter Condoram, Siberiam & Samojedam provincias. Ibi oppid. præcipuum verſus oram, & fluv. cognomin. qui ſex ampliis oſtiis in mare Glaciale evolvitur, juxta oppid. & arcem *Puſtozerſcoe*. Ad utramque fluv. ripam ſunt montes *Zimnoiposjas*, i. e. cingulum terræ.

PEUCÆ & PEUCI, populi incolentes inſul. *Peucen*: ut Rheni populi qui Rhenum accolunt. Perſius, *Sat.* 6. *v.* 47.

> ——— *Locat ingentes Caſonia Rhenos:*

pro *Rhenanis*, *Steph. Π*εύκη. Sic *Iſtrum* accolunt, *Thyani*, apud Vopisc. *in Aurelian. c.* 22. pro *Ithyanas*. Atque ita apud Treb. Pollionem, in *Claudio c.* 6. legit ex fide Palatini codicis, *Peuci*, ut & ex Zoſimo *Peuca*, cùm alias *Peucini* præ ſe ferat editio: *Dymque Scytharum diverſi populi, Peucini, Trutungi, Auſtrogothi* &c. a *Peuce* ſcil. inſul. quam Danubius facit, Salmaſius *ad loc.* Vide *Peuce* & *Peucini*.

PEUCALEI, populi Indiæ ulterioris Gangaridis finitimi, *Dionyſ.*

PEUCE, inſula Myſiæ inferioris ad oſtia Iſtri fluv. *Barillana*, *Leoni Graecio*, *Piczina* vero *Nigro*. Ejus meminit Claudian. *de 4. Conſulat. Honor. v.* 630.

> *Corporibus premitur Peuce per quinque recurrens*
> *Oſtia.* ——— ———

Lucan. *l.* 3. *v.* 202.

> ——— *Sparſamque profundo*
> *Multifidi Peucen unum caput alluit Iſtri.*

Martial. *l.* 7. *epigr.* 83. *v.* 3.

> *I liber ad Geticam Peucen, Iſtrumque tacentem.*

Dionyſius, ubi de Iſtro:

> Πενταχόοις προχοῇσιν ἐλισσόμενος περὶ Πεύκην.

Valer. Flacc. *l.* 8. *v.* 217.

> *Inſula Sarmatica Peuce ſtat nomine nymphe,*
> *Terrens ubi & ripâ ſemper metuendus utraque*
> *In freta per ſævos Iſter deſcendit Alanos.*

Idem ibidem v. 293.

> ——— ——— *Oſtia denos*
> *Danubii, viridemque vident ante oſtia Peucen.*

Nic. Lloyd.

Hinc *Peucini* apud Tacit. *Germ. c.* 46. Si autem iidem ſunt cum Baſtarnis, cauſæ non eſt, quin Germani fuerint. Vide *Peucini*.

PEUCE, unum eſt ex 6. oſtiis Iſtri, quod aliter *Sacrum oſtium*, ad Meridiem magis extenſum. *Sanſo. Britius.*

PEUCELAITÆ, *Dionyſio*, Πευκελαῗται populi ad Indum fluv. Gandaridis vicini. In qua regione *Cophen* fluv. qui Malamantum & Soaſtum amnes ducens in Indum emittit, ſcaturire Arrianus *l.* 4. *Expedit. Alex.* & *in Indic.* refert: Eſt autem hic Soaſtus, qui *Ptolemæo* Σόαστος, quô locô inter Suaſtum & Indum Gandaras metatur &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 993. ut & in voce *Peucelaotis*.

PEUCELAOTIS, Indiæ regio circa Indi fluv. originem, Arrian. *in Indic.* qui ibidem habet *Peucelaotin* urbem. Plin. *l.* 6. *c.* 23. *Peucolain* vocat oppid. circa Indum.

PEUCERUS Gaſpar, Medicus & Mathematicus Germanus, Budiſſinâ quippe Luſatus, celeberrimus, gener Melanchthonis. Auguſtô Saxoniæ Electore in Reformatos exacerbatô, decennalem toleravit captivitatem, nec emiſſionem ejus ipſe Maximilianus II. Imperator ab Auguſto obtinere potuit: monuit hunc tamen, *Noſtrum non eſt imperare conſcientiis aut quenquam ad fidem vi cogere*. Inde tandem interceſſione Principis Anhaltini, cujus filiam ſibi junxerat Elector, liberatus, Obiit Deſſaviæ, A. C. 1601. ætat. 78. *Hiſtor. Carcer.* Caſp. Peuceri. Scripſit plurima, *in Elogiis* Teiſſerii enumerata *Part.* 2. inter quæ inprimis opus ejus *de Divinatione* magni æſtimatur, Scaligero præcipuè laudatum, *in Scaliger.* Virum magnum illum fuiſſe, docet Auctor *Bibliogr. Cur.*

PEUCESTES, Macedo, ab Alexandro Magno Ægyptum deditam collegâ Rhodiô Æſchylô cum quatuor millibus militum tueri juſſus, Curt. *l.* 4. *c.* 8.

PEUCESTES, Alexandri Magni clypei gerulus, poſt victoriam Indicam in numero corporis cuſtodum. Satrapes deinque Perſidis.

PEUCESTES, Alexandri Magni ſervator. Vide Curtium *l.* 9. *c.* 5.

PEUCETIA, vulgò *Terra di Bari*. Apulia ſic ad alterius differentiam (quæ *Daunia* dicitur) nominata; regio Italiæ in regno Neapolitano, ad oram maritimam, inter Apuliam Dauniam (a qua Aufidô fluviô ſeparatur) ad Occidentem & Iapygiam ad Ortum. In qua Barium metropolis. Populi *Peucetii* Plinio, *l.* 3. *c.* 11. *Straboni*, & aliis. Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 513.

> *Peuceticoſque ſinus, Meſſapiaque arva relinquit.*

PEUCINI, populi fuêre Germano-Sarmatici, inter Baſtarnas ad Ortum, Venetos ad Boream, Lygios ad Occaſum, & Dacios ad Meridiem, ubi & Bulanes, Avarini, Beſſi, Piengitæ & Peucini proprii; in eo tractu, ubi nunc Ruſſia nigra. *Sanſon*, & aliis teſtibus.

PEUCOLAUS, conjurationis, contra Alexandrum Magnum in Ariis initæ, particeps Dymno, Curt. *l.* 6. *c.* 9. Alius ejuſdem nominis in Sogdianis cum tribus millibus peditum præſidio relictus, Idem *l.* 7. *c.* 10.

PEUCRON, Mæotidis paludis filius ex auxiliis Perſæ, in bello Colchico occiſus, Val. Flacc. *l.* 6. *v.* 564.

PEUSIN, ex antiquioribus Reipubl. Athenienſis adminiſtratoribus, qui mille Sagittarios inſtituit urbi præſidium agitaturos, qui ab eo quoque *Peuſini* dicti. Vide Scholia Ariſtophan. *Acharn. p.* 373. E.

PEUSINII, Græcè Πευσίνιοι, corpus fuit Athenis miniſtrorum publicorum ſive lictorum, qui etiam *Τοξόται*, item *Σκύθαι* dicti, coercendis, qui immodeſtiùs agerent, inſtituti fuerunt. Vide in voce *Peuſini*, & infra in *Scytha*.

PEUTINGERUS Conradus, Auguſtanus, genere ac ingeniô inclytus, JCtus ac Carolo V. Imperatori à conſiliis, Eraſmi amicus ac literatorum Mæcenas magnificus. Celebris eſt *Tabula*, à Conr. Celte inventa, ejuſque curâ conſervata, edita verò à M. Velſero, *Peutingeriana* ab illo dicta. Obiit A. C. 1547. ætat. 82. Scripſit *Sermones Convivales, in quibus multa de Germaniæ mirandis antiquitatibus. De gentium quarundam emigrationibus Epitomen Tract. de Fortun.* Ant. Teiſſier *Elogiis Pars. I.* Vide & Melch. Adami *Vit. Juriſconſ.* Voſſium, *de Hiſtor. Lat. l.* 3. *c.* 10. Alios, ut & ſupra. Addam quæ de Tabula ejus, Merula *præf. Coſmographiæ*: *Nec ſunt cares mundo*, inquit, *Antonini, vel cujuſcunque compendium, Itinerarium, in quo emaculando ſuoque nitori reſtituendo, egregiam poſuerunt operam, cùm alii, tum vel maximè Abrahamus Ortelius, vir monſtris ex terrarum Orbe amoliendis planè natus: & Hieronymus Surita Cæſarauguſtanus; quô, in hoc argumento, Hiſpania nunquam habuit feliciorem. Hoc factum, quod majore cum fructu illud uſurpârim, commiſſum cum ampliſſima tabula Itineraria, quæ ductu Johannis Moſeri, diligentiſſimi Typographi, auſpiciis Viri nobiliſſimi Marci Velſeri, Duumviri Reip. Auguſtanæ, ex illuſtri* Peutingerorum *Bibliotheca in lucem prodiit. Plus habet illa in receſſu, quam frons pollicetur: Licèt infinita ibi ſint depravata, & turbatioris ordinis; tamen comparata, cum Antoninianis (quibus & hinc Medicina non ſemel per me petita) nullô negotiô poſſunt corrigi & ad ſua revocari caſtra: quòd non infeliciter à me factum in Gallia, Italiaque, res ipſa docebit. Procurrit hæc tabula ab Occident. Oceano, per Continentis totius longitudinem, ad Orientalem uſque, ſingula notans loca, nec non locorum, induſtriâ ſtupendâ, diſtantias & intervalla. Totum complectitur, quantum eſt, Antoninum: alterumque tantum & amplius adponit, ſi civitates, urbes, oppida, fluvii aliaque talia, diligenter examinentur, digna certè, quæ ſedulis Doctorum, non Magiſtellulorum, manibus teratur.* Illam *Theodoſianam* vocat Hadr. Valeſ. *Notit. Gall. ubi eam ſæpius exponit ac corrigit.* In octo eam ſegmenta commodè diſtribui, I. Ab oſtiis Rheni Bonnam uſque. II. Bonnâ uſque ad Marcomannos. III. A Marcomannis ad Sarmatas. IV. A Sarmatis uſque ad Hamaxobios. V. Ab Hamaxobiis ad Roxolanos. VI. à Roxolanis ad Parnacos. VII. A Parnacis ad Paralocas Scythas. VIII. A Paralocis Scythis, uſque ad finem Aſiæ, habet Auctor Anonymus *Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. c.* 1. Eam videre eſt, in *Theatro Geogr. Vet.* Bertii, in *Parergo Geogr. Vet.* Ortelii & in *Orbis Antiqui Delineat.* Janſonii. Vide & *Conradus Peutingerus*.

PEXA Veſtis, memoratur Plinio *l.* 8. *c.* 48. *Iſtriæ ac Liburniæ lanam pilo propiorem quàm lanæ, & ideo* Pexis veſtibus *alienam, & quam ſola Ars ſcutulatô textu commendat in Luſitania.* Ubi *pexas veſtes* fuiſſe, in quibus ob villorum denſitatem, nec ſtamen, nec trama appareret, Eruditis animadverſum. Tales omnes recentes fuêre. Martial. *l.* 2. *Epigr.* 44. *v.* 1.

Emi ſeu puerum, togamque pexam.

Unde, in tela aranearum, *pexitatem* à Plinio *l.* 11. *c.* 24. dici villoſam quandam in ea & lanuginoſam filorum naturam, quæ, in rara earum textura, non perinde appareat, ut in denſa, notavit Turnebus *l.* 5. *c.* 14. Nam veſtes obſoletæ ac tritæ his contrariæ, in quibus ſcilicet, vellere attritô & defloccatô, filorum textura facilè conſpicua erat: quam ob cauſam hæ *niveæ*, i. e. tenuès, dicuntur eidem Poetæ, *l.* 4. *Epigr.* 34.

Sordida cùm tibi ſit, verum tamen, Attale dicit,
Quiſquis te niveam dicit habere Togam.

Sed & *veſti pexæ*, aliquando recens, verùm quæ villis careat, opponitur, quales ex lana, de qua ſuprà Plinius, contexebantur, *raſâ* dictâ, uti ſerica utplurimum, quæ ſine villis, & minimè *pexa*, erat. Vide infra in voce *Raſa*, & Octav. Ferrarium *de Re Veſtiar. l.* 1. *c.* 17. qui *l.* 3. *c.* 20. Togam *pexam*, vel tunicam *pexam* vult *ſpiſſam* dici, in illo Plauti *Epidic. Act.* 2. *Sc.* 2. *v.* 46.

Tunicam rallam, tunicam ſpiſſam, linteolum caſicium,

A *pexis* iſtiuſmodi togis Candidati (quô nomine poſteriori ævô apud Romanos venerunt honeſtioris ordinis cives, pullatis, ſeu coloratis (i. e. plebejis hominibus, oppoſiti) *Pexati* appellantur. Senecæ *de Beata vita c.* 2. quòd *pexu*, h. e. *candidis & recentibus* togis uterentur. Ita enim vocabulum iſtud ſæpiſſime acceptum eſſe, præter dicta, Perſius confirmat, *Sat.* 1. *v.* 15.

——— ——— *Pexuſque togaque recenti.*

Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 32.

PEXODORUS, Minimus è fratribus Adæ, Cariæ reginæ: ſorore regnô expulsâ, imperium tenuit annos quinque, occupans illud Olymp. 109. An. 4. alias legitur *Pizodorus*.

PEZELIUS Chriſtophorus, Germanus, magni nominis Theologus. Primò Wittembergæ docuit, ſed cùm Formulæ Concordiæ ſubſcribere recuſaret, cum Caſparô Crucigero, Henrico Mollero, Friderico Widebramo, &c. A. C. 1579. primò ſub cuſtodiam miſſus, ab Auguſto Electore mox extra fines dimiſſus eſt. Inde Bremam delatus, ibi docuit. Extant ejus ſcripta in *Geneſin, in Pſalmos Graduum, in* 3. *priora Capita Joann.* &c. Opera in 7. volum. in 8. Neoſtadii 1597. Obiit A. C. 1604. ætat. 65. Regenvolſcius habet, A. C. 1600. ætat. 81.

PEZZENUM, vel *Banzanum*, hodie *Bolſanum*, municipium Marchiæ Tarviſinæ, in Comitatu Tirolenſi; amne alluitur Sarci.

P. F. in notis Antiquorum, *Pius*: *P. FE. publicè fecit* &c.

PFÆDELBACHIUM, locus Germaniæ, in Franconia, ſub proprio Comite, ex Familia Hohenloica. Cujus cùm præcipua diviſio hodie ſit, in *Langenburgicum* & *Waldenburgicum* ramum: in illo Wolfgangus, ex Georgio Friderico fil. primogenito, Comites in *Weickersheim*, in iſto, Eberhardus itidem ex primogenito Georg. Friderico *Pfadelbachios* dedit. Hôc enim (obiit autem is A. C. 1600.) & Dorotheâ Ruthenâ, natus Ludov. Eberhardus *Pfadelbachium* nactus eſt. Vide ſupra, ubi de *Hohenloica Familia*. Addo ſaltem, Friderico Cratoni & Florianæ Ern. natos eſſe Eberhardum Frider. Erneſtum A. C. 1655. Chriſtianum Albertum A. C. 1660. Sylvium Ern. A. C. 1663. Fridericam Florianam A. C. 1664. &c. quorum illi eôdem, quô geniti ſunt, annô obiêre; iſta annum 1665. emortualem habuit: omnes *Comites Hohenloici lineæ Waldenburgicæ in Pfadelbach.* Spener. *Theatr. Nobilit. Europ. Pars. I. p.* 164.

PFALZGRAVII, vox medii ævi, Palatii Comites, qui & Majores domus, & præfecti rectoreſque Palatii dicuntur, ut *Eginhartus*, *Jornandes*, *Aimoinus* ſcribunt. Speculum Saxon, *l.* 3. *Art.* 53. *qualibet provincia Teutonicæ terræ ſuum habet Palanſgravionatum: quæ antequam à Romanis ſuperabantur, Regna fuerunt, à quibus ipſa in Ducatus nomina fuerunt permutata: attamen illuſtres in vaſallos & vexillorum feudum reſervârunt, quæ ipſis per imperium jam ſublata ſunt.* Vide Cujac. *de feud. p.* 16. *l. antepenult.* & ſupra *Comites Palatini*.

PFIRIUM, oppid. & Comitatus Germaniæ, in Suntgovia, alias *Ferreta*, Gall. *Pfirt*. Quem cum Suntgojâ aliiſque terris marito, Alberto Contracto Auſtriæ Archiduci, attulit Joanna, Ulrici poſtremi Phirtenſium Comitum filia. Eum poſtea Carolo Audaci Burgundiæ Duci, centum aureorum millibus venditum, Sigiſmundus Auſtrius, Friderici III. Imperatoris frater, victô iſtô ab Helvetiis, occiſôque, non redditis nummis recepit. Tranſiit tandem unà cum Alſatia aliiſque pactione Monaſterienſi ad Galliæ Reges, non ſine Baſilienſium Præſulum querela, ad quos *directum*, ut appellant, *dominium* Comitatus hujus hactenus ſpectaverat, ſatisfieri ſibi ob adempta immeritis jura hiſce nuperiſque Imperii Comitiis fruſtra precatos. G. de Roo *l.* 3. Cruſius *Annal. Suev. Part.* 3 *l* 5. *c.* 3 *p.* 259. Stumphius *Chron. Helvet. l.* 5. *c.* 30. Alii, laudati Tob. Pfannero *de præcipuis Germ. Principum gentibus c.* 1. Vide quoque in voce *Ferreta*.

PFORZHEMIUM, oppid. Germaniæ, ſub Principe Bada-Durlacenſi, in ipſa ſylva Martiana, quam Entius amnis, piſcoſus admodum, perfluit, ſitum: dictum quaſi *Orcynhelmum*, à Sylva præfata aliàs Hercynia quam *Orcyniam* appellâſſe veteres Germanos, ex Jul. Cæſare diſcimus. Olim nobili Gymnaſiô, & amplô Eruditorum proventu celebre, jam bellô hôc à Gallis miſerè devaſtatum. Germ. *Pfortzheim*, quaſi *Orcynsheim*. Vide Cl. Ottonem JCtum *Not. ad B. Rhenanum Rer. German. l.* 3. *p.* 415.

PFULLENDORFIUM, urbs parva Imperialis, in ea parte Sueviæ, quæ Hegovia, *Hegow*, dicitur, ad fluv. *Cell.* Vide Limnæum Enucl. *l* 4. *c.* 45, Itæ Brigantinæ *de Pfullendorf*, maritus Adelbertus vel Albertus *Dives* dictus, Landgravii Alſatiæ titulum primus geſſit: pater Rudolfi, qui ex duobus filiis, Rudolfo quidem minori, Comites ultimos Habſpurgicos, Lauffenburgios & Kyburgios, qui ſeculô 15. defecêre: ex majore autem natu Alberto Sapiente, Rodolfum I. Imperatorem progenuit. Vide in voce *Auſtria*.

P. H. C. in notis antiq. *publicus honor curandus*. &c. Franc. Gouldmannus *Diction. Lat. Angl.*

PHABIRANUM, urbs aliàs Cauchorum, nunc Saxoniæ inferioris munita, Hanzeatica, & emporium celebre, vulgò *Bremen Petro Apiano*, ad Viſurgim fluv. in Friſiæ confinio. A Mercatoribus Bremenſibus, ſemina Chriſtianiſmi in Livonia ſparſa ſunt, A. C. 1160. Crantz. Cromerus *l.* 6. Vide *Brema*.

PHACCUSA, oppid. olim, nunc pagus Ægypti, inter Nilum & ſinum Arabicum, *Strabo*, *Phacuſa Ptolem. Phacuſſa Stephan.*

PHACEE, vel PEKAH, Romeliæ, vel Remaliæ fil. Phaceiâ, in convivio, occiſô, à militibus Rex Iſraelis proclamatus eſt, A. M. 3276. impietate & injuſtitiâ infamis. Achazum Judæ Reg. 120000. occiſis ſuperavit; ob ſævitiam in Judæos exercitam à Propheta Obed increpitus, captivos ſine lytro remiſit: ab Oſea paulo pôſt occiſus, A. M. 3296. regni 20. Vide 2. Reg. *c.* 15. *v.* 23. 2. Paral. *c.* 28. Joſeph. *Antiq. Jud. l.* 9. *c.* 11. 12. 13. Torniel & Salian. *A. M.* 3276. *& ſeqq.* Latinè *aperiens*.

PHACEJA, fil. Menahem, Patri ſucceſſit, vide 2. Reg. *c.* 15. *v.* 22. & in voce *Phacee*. Latinè *aperiens Dominus*.

PHACEOLIS, capitis tegmen, apud Perumaſſas, Judicibus peculiare, de quo vide infra in *Pilaticia*.

PHACETIS, ſeu PHACITIS, ſeu etiam *Aphacitis*, memorata Hygino *in Poët. Aſtronom.* vel filia erat Veneris vel Venus ipſa, quæ *Dea Syria* vocatur. *Aphacitis* certè Venus memoratur Euſebio *in vita Conſtantini l.* 3. *c.* 53. Nam Græcè eſt, *Ἄλσος ἦν καὶ τέμενος ἐν ἀκρωρείαις μέρει τοῦ Λιβάνου ἐν Ἀφάκοις ἱδρυμένον*, h. e. *Nemus & delubrum in parte verticis montis Libani in Aphacis extructum.* Ubi pro *Aphacis* perperam Muſculus, *infrutiecto*: uti Chriſtophorſonus, *inter arbuſta*. Hoc *Aphacitidis* Veneris templum demolitus eſt Conſtantinus M. ut *ibidem* ſcribit Euſeb. Item Socr. *l.* 1. *c.* 14. ubi dicitur *τὸ ἐν Ἀφάκοις τοῦ Λιβάνου ἱερὸν τῆς Ἀφροδίτης*. *Templum Veneris in Aphacis, ad montem Libanum.* Et Sozom. *l.* 2. *c.* 4. cui eſt, *ναὸς ὁ ἐν Ἀφάκοις τῆς Ἀφροδίτης περὶ τὸν Λίβανον τὸ ὄρος καὶ Ἄδωνιν τὸν ποταμόν.* Quod apud Caſſiodorum *in Tripartita l.* 2. *c.* 20. ſic redditur, *In Aphacis juxta montem Libanum & Adonim fluvium, Veneris domus.* Similiter Nicephori Interpres *l.* 8. *c.* 33. *Apud Aphacas, ad Libanum montem, Veneris delubrum*: Orteliòque in *Theſauro Geogr.* obſervatus eſt locus ille Zoſimi *l.* 1. ubi de Zenobia ab Aureliano capta agit: *Ἄφακα χωρίον ἐστὶ μέσον Ἡλιουπόλεώς τε καὶ Βύβλου, ἐν ᾧ ναὸς*

ὁ παῤ' Ἀφροδίτης ἱερόν, Aphaca locus eſt, inter Helioſpolim & Biblum, ubi Fanum Veneris eſt conſtitutum, &c. Quia autem in Boeth ſtagno *Phacetis*, filia Veneris, in piſcem transfigurata ſit, quam *Syriam Deam* nominârunt: vel quòd is de ſtagno filiam Veneris ſalvaverit, hinc, inter Meridionalia cœli ſidera Piſcis divinis honoribus cultus, & à Syris in templo *Phacetidis* argentei piſces conſecrati ſunt. Vide Seldenum *de Diis Syris Syntagm.* 2. *c.* 3. Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l.* 1. *c.* 36. & in voce *Aphaca*.

PHACION, oppid. Theſſaliæ, Thucyd. *l.* 4. Gentile *Phacius* *Stephanus*.

PHACUSSA, vide PHACCUSA.

PHADAJA, pater Zeoda. 2. Reg. *c.* 23. *v.* 36. Filius Jechoniæ, 1. Paral. 3. *v.* 18. Latinè *redemptio Domini*.

PHADASSUR, vel PEDAZUR, pater Gamaliel principis tribûs Manaſſe, Numer. *c.* 1. *v.* 10. Latinè, *redemptor fortis*, vel *redimens petra*, vel *redemptio plaſmationis*.

PHADIZANA, Cappadociæ Caſtellum, *Arriano*.

PHADON, nomen viri, Eſdr. *c.* 2. *v.* 44. Latinè *redemptio ejus*, aut Syriacè, *jugum*, vel *juga*, ſcil. boum.

PHÆA, proprium nomen ſuis Cremmyoniæ. Vide infrà.

PHÆA, mulier latrocinans, ſæva & laſciva. *ſus Crommyonia* Plutarcho, à loco habitationis, dicta eſt, de qua vide Caſp. Barthium *Not. ad Papinium Statium Theb. l.* 12. *v.* 577. nec non in voce *Crommyon*.

PHÆACIA, inſula maris Ionii Epiro adjacens, quæ & *Corcyra*. Populi *Phæaces*, otio olim, luxuique dediti, unde *Phæacem* pro homine benè curato, ventrique & gulæ addicto uſurpat Horat. *Ep.* 15. *l.* 1. *ad Valam*, *v.* 24.

Pinguis ut inde domum poſſim, Phæaxque reverti.

Phæaces autem ſic dicti ſunt, quaſi *eminentes*, ex Arabicâ linguâ, qua *Phaik* dicitur, qui vel opibus, vel dignitate præ cæteris eminet. Unde Poeta eos appellat Ἀγχιθέους, i. e. *ἐνδαίμονας*, ut rectè interpretatur *Heſychius*, poſt veteres Scholiaſtas. Ex quo rerum ſucceſſu factum, ut tandem inſoleſcerent, & nimiò faſtu turgerent, quod ex Ariſtotele colligit idem Heſychius, in *Κερκυραῖα*, Bochart. *l.* 3. *Chanaan*. *c.* 23. Phæacum regio mirâ pomorum copiâ pollet. Ovidius *Met. l.* 13. *v.* 719.

Proxima Phæacum felicibus obſita pomis
Rura petunt. ——— ———

Juvenal. *Satyr.* 5. *v.* 129.

——— ——— *Illa jubebit*
Poma dari, quorum ſolo paſcaris odore,
Qualia perpetuus Phæacum autumnus habebat.

Propertius *l.* 3. *El.* 1. *v.* 51.

Nec mea Phæacias æquant pomaria ſilvas.

Lege *Phæacas*. *Nic. Lloydius*.

PHÆAX, Eloquentiſſimus Orator, qui facundiâ ſuâ jam mortem judicum ſententiis dictam effugit, Schol. in Ariſtoph. *Equit.* 364. 8.

PHÆBIANA, ſeu PHÆNIANÆ, urbs fuit Rhætiæ latè ſumptæ in Vindelicia. Nunc eſt *Babenhauſen*, oppidul. Sueviæ, ad Guntiam fluv. 12. mill. paſſ. à Memminga in Boream. Aliis & meliùs eſt oppid. *Burgaw*. ad Mindelam fluv. Marchionatus ampli caput, in Suevia, ſub Auſtriacis. 18. mill. paſſ. ab Ulma in Ortum, 22 ab Auguſta Vindelicorum in Occidentem. Vide Rhenanum *Rer. German. l.* 3. & ad eum *Notas* Cl. Ottonis JCti.

PHÆCASIA, una Sporadum, inter Helenam ad Occaſum & Pholecandrum ad Ortum.

PHÆCASIA, calceamenti genus, apud Veteres. Et quidem *Heſychio*, *ὑποδήματος εἶδος γεωργικοῦ*, i. e. *ſpecies calceamenti ruſtici*, ut ſimilia fuerint peronibus è craſſo corio rudique Minervâ confectis. Alii crepidis potiùs baxeiſque Philoſophicis; vel ſoccis udonibuſque linteis illa aſſimilant. Certè Seneca *Ep.* 113. *Puto*, inquit, *quadam eſſe, quædecent phæcaſiatum & palliatum*. I. e. *Philoſophum*, quibus ut peculiare geſtamen erat pallium. ita & *Phæcaſia* ſuum præbuiſſe calceatum videntur. Quod idem *l.* 7. *de Beneficiis c.* 21. declarat apertiùs, è quo loco etiam illud patet, ejuſmodi *Phæcaſia*, quibus Philoſophi utebantur, quatuordecim aſſibus tum conſtitiſſe; *quatuor* enim *denarios* dicit, quorum quilibet, juxta ſupputationem Budæi *de Aſſe l.* 5. trium aſſium & dimidii pretio reſpondet. Ob eandem rem *Plutarchus*, ubi Antonium cultu, contra morem Romanum, Græcanicô ſeu Philoſophicô inſignem denotat, ipſum palliô amictum *Phæcaſiiſque* calceatum, refert his verbis: *Ἐν ἱματίῳ καὶ φαικασίοις προῄει*. Ita ergo cum crepidis in eo convenêre, ut Philoſophis iiſque quibus Græcorum habitus arriſit, uſurparentur. At Appian. *Bell. Civil. l.* 5. *paulò poſt princip.* Athenienſium Alexandrinorumque Sacerdotibus, de Philoſophis tacens, in communi uſu fuiſſe ſcribit *Phæcaſia*, vocans illa *calceamenta candida*: & Herodian. *Hiſtor l.* 5. *c.* 5. inſanum Antonini commemorans luxum de *Phæcaſiis* omnino videtur locutus, cùm dixit, *Præfectis exercitibus, indutis tunicas talares, linteis calceamentis utebantur, quemadmodum Vates in iis regionibus conſueverunt*: Phœnicum intelligens Sacerdotes, apud quos Imperator ille educatus, Soliſque ſacris initiatus fuerat. Sic ruet Heſychii ſententia, contra quem porrò facit vocis etymon. Ἀπὸ τοῦ φαιοῦ enim, quod *leve* ac *agile* ſignificat, huic calceamenti generi nomen inditum eſt; quæ notatio calceo agreſti minimè convenit. Adde quòd Eratoſthenes in *Mercurio* *ἐλαφροῦ* epitheton huic etymo convenienter *Phæcaſio* adjunxit:

Πέδιλα ποτιφάντεσσιν ἐλαφροῦ φαικασίοιο,
Soleam olim ſuebat tenuis Phæcaſii.

Philoſophis igitur Sacerdotibuſque familiaria fuerint *Phæcaſia*, ſed hôc diſcrimine, ut Sacerdotes candidis & linteis, Philoſophi verò nigris coriaceiſque uterentur, quorum illud ex Appiano ac Herodiano, hoc ex Senecæ *loc. cit.* conſtat, ubi Pythagoricum quendam Philoſophum, phæcaſia à ſutore ementem, introducit. Quoad formam tamen ea inter ſe ſimilia fuiſſe videntur, ut pedes totos tenui obſtragulô contegerent, ſive lineum id eſſet, ſive pelliceum atque adeò propter tenuitatem illam, levem atque agilem pedibus præberent inceſſum. Verbo Sacerdotum *Phæcaſia* videntur iis fuiſſe udonibus affinia, quos Galli *Chauſſons*: Philoſophorum verò ſoccis illis, quos iidem *Eſcarpins* dicunt. Atque ita facilè Philoſophi *Phæcaſia* poterant crepidis ſuis inſerere; quomodo jam aliqui calceolos mulleis inſertos geſtare conſueverunt. Proin, quum apud Juvenalem legimus *Sat.* 3. *v.* 218.

Phæcaſianorum vetera ornamenta Deorum.

notemus cum Turnebo *Adverſar. l.* 10. *c. ult.* pro *phæcaſiatis* Deos vocari *phæcaſianos*; quo modo Tullius pro *nummato* Jovem *nummianum* appellavit, *l.* 9. *Ep.* 16. & cogitemus ſignificari *Phæcaſiis* illis calceamenta, quæ Sacerdotum erant propria, ut Deorum iiſque ſacrificantium calceatus invicem reſpondeat. De aliis verò *Phæcaſiis* quæ a Philoſophis aliiſque Græcanici cultûs ſtudioſis uſurpata dictum, intelligi poſſunt illa Petronii *in Satyr.* quibus nebuloni, Legionarium ſe mentienti, alter acutè objicit: *Age verò in exercitu veſtro* Phæcaſiati *milites ambulant?* Ut hominem mendacii ab ipſius calceatu arguat, ex eo, quòd, more Romanô milites non *Phæcaſiis*, ſed caligis inſtructi incederent, &c. Vide Ben. Balduinum *de Calceo antiquo c.* 14. & hîc infrà.

PHÆCASIANI Dii, apud Athenienſes culti, nomen habuerunt à *Φαικασίοις* voce ſeu *Φαικάσια*, i. e. *Phæcaſia*, genere calceamenti humili: quales calceos Athenienſes vulgò appellavêre, *Κονίποδας*, *διὰ τὸ πελάζειν τῇ κόνει τὸν πόδα*, i. e. *quòd pedes pulveri appropinquare facerent*, ut ait Clem. Alexandrin. *Pæd. l.* 2. *c.* 2. *p.* 152. Non enim ſolùm veſtitæ, ſed & calceatæ Deorum aliquando ſtatuæ fuêre. Quomodo & depingi ſolitæ ſunt, ut ex Juvenalis illo diſcimus, *Sat.* 3. *v.* 217. &c.

Hic aliquid præclarum Euphranoris & Polycleti,
Phæcaſianorum *vetera ornamenta Deorum.*

Franc. Roſſæus *Archæol. Attic. l.* 2. *c.* 6. Vide quoque paulò ſuprà in voce *Phæcaſia*.

PHÆDIMUS, unus filiorum Niobes, apud Apollodorum *l.* 3. & Hyginum *c.* 11.

PHÆDIMUS, unus ex Ducibus Macedonibus, qui Eumenem Antigono prodidêre.

PHÆDIMUS, curſor nobilis. Statius *l.* 6. *Theb. v.* 558.

Et bis Iſthmiacâ victor clamatus arenâ
Phædimus, aliſedumque fugâ prægreſſus equorum
Ante Dymas. ——— ———

PHÆDIMUS, Byzantius fuit Elegiographus poëta.

PHÆDO. Philoſophus Arianus, qui, cùm in Concilio Nicæno contra Orthodoxos diſputaret, & quæreret de ſenſu verborum Moſis, ubi *hominem ad imaginem & ſimilitudinem Dei conditum eſſe* docet, Oſius Epiſcopus Cordubenſis, communi Patrum nomine, ita reſpondit: *Illud ad imaginem ô Philoſophe non ad corporum conſtitutionem, ſed ad mentem relatum & expreſſum eſſe, docet ſermo veritatis. Audi ergo & intellige. Deus cùm ſit naturâ bonus, inſculpſit illud ad imaginem & ſimilitudinem, ut bonitatem, ſimplicitatem, puritatem, candorem, probitatem, felicitatem & his ſimilia; quæ Deus eſt per naturam, eadem per ipſius gratiam habere poſſet ab ipſo creatus homo, h. e. ipſius hominis mens. Et, ut pictores periti ſimilitudines imaginum in tabulis non ex uno ſemper colore, ſed ex variis perpetuò depingunt: Sic Deus homini etiam, quem creavit, in animæ intelligentis conditorio, h. e. in mente conceſſit, ut per Virtutes haberet illud, ut ad imaginem & ſimilitudinem fingeretur, cùm in homine abundè conſpiciatur imago per prædictas res divinas, quas Deus in illo repoſuit*: apud Gelaſium Cyzicenum, Act. Concilii Niceni, apud Joann. Ruellium *Hiſtor. Concil. Tom. II. Periodo* 2. *Periocpâ* 4. *Diatribâ* 43. *p.* 157. &c.

PHÆDON Athenienſis, in convivio à 20. Tyrannis necatus. Hujus filiæ virgines erant, quæ, ut virginitatem ſervarent, invicem ſe complexæ in puteum ſe præcipitavêre. Fuit alius hôc nomine Elidenſis, Socratis auditor, ingeniô liberali: qui, (ut quidam ſcripſerunt) ſervivit lenoni, perinde quaſi meritorius puer, quæſtuariumque mancipium. Eum Cebes Socraticus emiſſe dicitur, habuiſſeque in philoſophorum diſciplinis, atque is poſteà illuſtris philoſophus fuit, cujus nomine Plato librum *De immortalitate animæ* dedicavit. Auctor ſectæ Eliacæ, Pliſthenem Elidenſem, ſucceſſorem habuit. Vide Gell. *l.* 2. *c.* 18. Macrob. *l.* 1. *Saturn. c.* 11. & Diog. Laertium *in vitis Philoſoph.*

PHÆDRA, Minois Cretenſium Regis filia, uxor Theſei, quæ amore Hippolyti privigni capta, cùm ipſum adducere non potuiſſet, ut parentum thalamum conſpurcaret, apud patrem eum detulit, tanquam ſtuprum ſibi inferre voluiſſet. Cui delationi temerè fidem adhibens Theſeus, Neptunum invocavit, ut de filio ſupplicium ſumeret. Cujus precibus exauditis, Neptunus Hippolyto in maris litore currum agitanti phocas immiſit, quarum conſpectu territi equi, relictâ viâ, currum per ſaxa & avia traxerunt, Hippolytumque fruſtra retinentem, lorîſque implicitum, varias in partes diſtraxerunt. Phædra autem ſuâ ſponte laqueô vitam finivit, *Plut.* Vide Diod. Sic. *l.* 5. & *Hippolytus*. Propert. *l.* 2. *El.* 1. *v.* 51.

Seu mihi ſint tangenda novercæ pocula Phædræ.

Auſonius:

Suaſi quod potui, tu alios modò conſule. Dic quos?
Phædra & Eliſa tibi dent laqueum, aut gladium.

Nic. Lloydius.

PHÆDRIA, Arcadiæ vicus, apud Pauſan. *l.* 8. Rupes ſic dictæ apud Delphos. *Phædriades* Petræ hæ ſunt, Diodoro *l.* 16.

PHÆDRUS, unus ex diſcipulis Platonis, cujus nomine Plato librum edidit, qui inſcribitur *Phædrus*.

PHÆDRUS, Poeta Latinus, libertus Auguſti, gente Thrax, Æſopi fabulas jambicò vertit carmine. Avienus *in Præfat. fabul.* Martialis *Epigr.* 20. *l.* 3. *v.* 5. Nicol. *Rigaltius*, *epiſt. ad Jac. Auguſt. Thuan.* Nitidiſſimè prodiit An. 1665. Amſtelodami, cum notis eruditis Johannis Laurentii JCti.

PHÆDYMA, Otanis nobilis Perſæ filia, Herodot. *l.* 4.

PHÆMONOE, vel potius *Phemonoe*, virgo prima Delphici Apollinis vates fuiſſe dicitur, carmenque Heroicum inveniſſe. Plin. *l.* 10. *c.* 3. & 8. Strab. *l.* 9. Lucan. *l.* 5. *v.* 126.

Phemonoën errore vagam, curiſque vacantem
Corripuit, cogitque fores irrumpere templi.

PHÆNARETE, Socratis mater, obſtetricis munere apud Athenienſes functa. Ejus meminit filius apud Platonem *in Theæteto p.* 149. *tom. I. edit. H. Stephani*. Ὡς ἐγώ εἰμι ὑὸς μαίας μάλα γενναίας τε καὶ βλοσυρᾶς Φαιναρέτης, *Sum filius obſtetricis valde generoſæ, ferocique præditæ animo, Phænaretes.* Quo de loco perperam reprehenſo ab Athenæo, dixit Voſſ. *in Inſtitut. Oratoriis l.* 2. *c.* 14. *ſect.* 18. Eſt autem βλοσυρὸς epitheton leonis, apud Heſiodum *in Scuto Herculis v.* 175. & Pollucem *l.* 5. *c.* 2. & βλοσυρότης propriè *torvitas* eſt: ſed cùm ſic vocari videmus, capiendum de illa oculorum feroria, quæ in bene natis & idcirco alios præ ſe contemnentibus, relucet. Vide eundem Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l.* 3. *c.* 52.

PHÆNARETE, vide AMPHITHEUS.

PHÆNIANA, Rhetiæ urbs, *Ptolem.* Aliò nomine *Phæbiana caſtra*. Vide ibi. Hodiè *Bobenhauſium*. Vide etiam *Febiana*, & ſuprà *Phæbiana*.

PHÆNIAS, Philoſophus Peripateticus, diſcipulus Ariſtotelis. Scripſit Hiſtoriam Tyrannorum, &c. *Diog. Laërt. Athen. Plut. Suid.* Voſſ. *de Hiſt. Gr. l.* 1. *c.* 9.

PHÆNINDA, aliis PHENINDA, ludi apud Romanos genus, viris valde accommodatum, ut docet Clem. Alexandrin. *l.* 3. *Pædag. c.* 10. ubi inter alia ait, Οἱ δὲ καὶ σφαίρᾳ τῇ μικρᾷ παίζοντες τὴν φαινίνδα παιδιὰν ἐν ἡλίῳ μάλιστα, *Alii autem parvâ quoque pilâ ludunt eo ludo, quem dicunt* Pheninden, *maximè in Sole.* Unde Mercurialis *de Arte Gymnaſtica l.* 2. *c.* 4. *Tertia*, inquit, *adhuc major ſecundâ, in qua homines inter ſe diſtantes ludebant, & in qua, cùm ſtataria ac motoria pars eſſet, qui manebant, pilam emittebant cum vehementia & concitatate. Inter has ſpecies adnumerari debere genus illud judico, quod penès Athenæum* (Deipnoſ. *l.* 1. *c.* 11. ἁρπαστὸν *&* φαινίνδα *vocatur: Tum quia à Galeno in libello, de parva pila ludo, ſimul cum aliis, id quoque explicatum habetur: tum quia Clemens Alexandrinus* &c. Quod & à *Polluce* confirmatum, ubi etiam vocatur *Harpaſtum*, innuit; minimum pilæ genus atque ita dictum, quòd ludentium alter alteri eam eriperet. Hujus etenim inventorem extitiſſe Phænæſtium Pædotribam, ſcripſit Jubas Mauruſius; cujus itidem deſcriptionem Antiphanes in hunc modum attulit: Σφαῖραν λαβὼν τῷ μὲν διδοὺς ἔχαιρε, τὸν δ' ἔφευγ' ἅμα, τοῦ δ' ἐξέκρουσε, τὸν δ' ἀνέστησεν πάλιν κλαγκταῖσι φωναῖς, vocavitque ludum iſtum φαινίνδα, ἀπὸ τῆς ἀφέσεως τῶν σφαιριζόντων, *quia longiùs à luſoribus jaceretur*, qui eam ſibi ipſis ſic mutuò mandabant. Niſi ἐφετίνδα legatur, ut nonnullis placuit ex Euſtathio corrigendum. Vel id nomen nactum eſt hoc ludi genus, à *Phenindo* primo inventore, aut ἀπὸ τοῦ φενακίζειν, i.e. à *decipiendo* quoniam aliò ſimulantes in aliam partem mittunt, decipientes credulum, ſicut memoriæ prodidit *Pollux*. Voſſ. verò *Gymnaſtica c.* 3. §. 65. *de hoc luſus genere*, inquit, *non multum audeo polliceri. Quanto enim Veteribus notius erat, tanto minus de eo ſibi dicendum putârunt. Hinc tenebræ nobis.* Scaliger hunc ludum maximè laborioſum fuiſſe, ait. Non enim ludebant inconcinnè, ut nunc: ſed numeroſè ac compoſitis intervallis. Cujuſmodi ſphæricam ſeu pilarem ſaltationem Ariſtonicus Cariſtius, Alexandri M. εὐσφαιριστὴς, optimè luſiſſe legitur, vide eum *Poëtices l.* 1. *c.* 18. nec non infrà, in voce *Pila*.

PHÆNO, ſeu PHÆNON; *Fenon* Hieronym. *de Loc. Hebr.* caſtrum Iſraelitarum in deſerto, olim urbs, ubi homines ad metalla fodienda damnabantur, unde *Metallum Fenenſe*, inter Zoaram & Petram, in Edom, nunc vicus.

PHÆNODEMUS, qui condidit antiquas hiſtorias, laudatus à Schol. in *Ariſtoph. Crabr.*

PHÆNOMERIDES, mulierum Laconicarum epitheton ab Ibyco primitus excogitatum. *Plut.* Ἡ Λάκαινα Φαινομηρίς. Etiam Peleus ad Euripidem, *in Andromache*, de Spartanis mulieribus verba faciens:

—— Οὐδ' ἂν εἰ βούλοιτό τις
Σώφρων γένοιτο Σπαρτιατίδων κόρη,
Αἳ ξὺν νέοισιν ἐξερημοῦσαι δόμους,
Γυμνοῖσι μηροῖς, καὶ πέπλοις ἀνειμένοις
Δρόμους, παλαίστρας τ' οὐκ ἀνασχετοὺς ἐμοὶ
Κοινὰς ἔχουσι. —— ——

Hinc eſt, quòd Poëtæ eas *nudas* vocant. Ovid. *Epiſt.* 16. *Heroid. Paridis ad Helen. v.* 149.

More tuæ gentis nitidâ dum nuda paleſtrâ
Ludis & es nudis fœmina mixta viris.

Et Propertius *l.* 3. *El.* 13. *v.* 1.

Multa tuæ, Sparte, miramur jura paleſtræ,
Sed mage virginei tot bona gymnaſii;
Quòd non infames exercet corpore ludos,
Inter luctantes nuda puella viros.

Nic. Lloydius. Φαινομηρίδες, apud Plut. in *Numa*, quòd incedendo *femora* detegerent. Nempe φαινομηρίδες ipſæ veſtes, quales etiam nunc ſpectamus in picturis Nympharum, quibus brachia detecta, femora quoque apparent. Origo inde, quòd per initia caprinas pelles ad lumbos utrinque Veteres cinxerint, ab humeris nudatas coriò crurum anteriorum; quem amictum in Satyris item notant eruditi. Vide J. C. Scaligerum *Poëtices l.* 1. *c.* 4.

PHÆSANA, oppid. erat Arcadiæ, ad Alpheum, Olympiæ finitimum, Pindar. *Olymp. Od.* 6.

PHÆSTUM, oppid. Cretæ in territorio Matii, nunc in ruinis à multis annis; *Feſto*. Item, oppid. Macedoniæ, Livio, *l.* 36. *c.* 13. in Eſtiotis.

PHÆSULÆ, *Ptolem.* Vide *Feſula*, urbs Hetruriæ Epiſcopalis exciſa; in colle, apud Florentiam, inde 2. mill. paſſ. ab Atlante condita, & de ſibi nomine dicta, ex primis Tuſcorum coloniis.

PHÆTELINUS, aliis *Facelinus*, fluv. Siciliæ, apud Pelorum promuntor. ubi templum erat Dianæ.

PHAETHON, Clymenes Nymphæ & Solis filius fuiſſe dicitur, qui cùm Epapho, Jovis filio, non cederet, ſeque Solis filium eſſe gloriaretur, hunc falsò gloriari inquit Epaphus, teſte Ovidio, *Met. l.* 1. *v.* 748.

Huic Epaphus, magni genitus de ſemine tandem
Creditur eſſe Jovis: perque urbes juncta parenti
Templa tenet: fuit huic animis æqualis & annis
Sole ſatus Phaëthon, quem quondam magna loquentem,
Nec ſibi cedentem, Phœbóque parente ſuperbum,
Non tulit Inachides: Matrique, ait, omnia demens
Credis, & es tumidus genitoris imagine falſi.
Erubuit Phaëthon, iramque pudore repreſſit,
Et tulit ad Clymenen Epaphi convitia matrem.

Quæ ſcripta ſunt etiam à Tzetze *Chil.* 4. *Hiſt.* 137. At Pauſan. *in Atticis*, Cephali ſatu natum eſſe ex Aurora Phaëthontem ſcribit: quod etiam teſtatur Heſiodus *in Theogonia*, *v.* 984.

Τιθωνῷ δ' Ἠὼς τέκε Μέμνονα χαλκοκορυστήν,
Αἰθιόπων βασιλῆα, καὶ Ἠμαθίωνα ἄνακτα.
Αὐτάρ τοι Κεφάλῳ φιτύσατο φαίδιμον υἱὸν
Ἴφθιμον Φαέθοντα, θεοῖς ἐπιείκελον ἄνδρα.

Fabulati ſunt igitur, Phaëthontem Epaphi contumeliis inflammatum, ut nobilitatem ſui generis univerſis hominibus patefaceret, ad Solem patrem ſuum contendiſſe, & precibus tandem impetrâſſe, ut is jure jurando polliceretur, quicquid Phaëthon popoſciſſet, ſe conceſſurum. Tum verò Phaëthon rogavit, ut currum, luciſque adminiſtrationem ſibi per unum diem concederet: id cùm graviter ferret Sol, neque tamen negare poſſet, quod jurando affirmaverat, multis rationibus conatur filio perſuadere, ne rem tam arduam aggrederetur, quæ multò majorem peritiam & animi conſtantiam requireret. Verùm cùm nihil neque monendo, neque deterrendo, neque rogando, ut à re tanta abſtineret, proficeret, invitus illi currum habenaſque equorum tradidiſſe dicitur, ut luculentiſſimè ſcripſit Ovid. *Metamorph. l.* 2. & Lucian. *in Dialogis Deorum*. Cùm igitur acceptum currum, ob metum Scorpionis, retinere intra certam viam Phaëton ignorâſſet, effecit, ut modò terrarum orbis acerbitate caloris propinquioris conflagraret, regioneſque vel ad cardines mundi inſuetum æſtum ſentirent; modoque tellus Æthiopum graviſſimis, & inſuetis frigoribus premeretur. Id cùm ſenſiſſet Jupiter, veritus ne genus animantium, penitus periret, fulmine cœleſti Phaëthontem de curru dejecit: qui ad ripas Eridani cecidit, ut ait Apollonius *l.* 4. *Argonaut.*

—— Ἐς δ' ἔβαλον μύχατον ῥόον Ἠριδανοῖο
Ἔνθα ποτ' αἰθαλόεντι τυπεὶς πρὸς στέρνα κεραυνῷ,
Ἡμιδαὴς Φαέθων πέσεν ἅρματος Ἠελίοιο
Λίμνης ἐς προχοὰς πολυβενθέος· ἡ δ' ἔτι νῦν περ
Τραύματος αἰθομένοιο βαρὺν ἀνακηκίει ἀτμόν.

Cicer. *l.* 3. *de Offic. c.* 25. *Phaëthonti filio Sol facturum ſe eſſe dixit, quicquid optâſſet. Optavit, ut in currum tolleretur, Sublatus eſt, atque is antequam conſiſtit, ictu fulminis deflagravit. Quantò melius fuerat, & hoc promiſſum patris non eſſe ſervatum.* Lucretius *l.* 5. *v.* 400. inquit, Solem poſt mortem filii collegiſſe equos, atque ſuetum curſum peregiſſe:

At pater omnipotens, irâ tum percitus acri,
Magnanimum Phaëthonta repenti fulminis ictu
Deturbavit equis in terram: Solque cadenti
Obvius æterna ſuſcepit lampada mundi,
Disjectoſque redegit equos, junxitque trementes,
Inde ſuum per iter recreavit cuncta gubernans.

Fingitur autem Phaëthon, qui dicitur fuiſſe Liguriæ Princeps, Aſtrologiæ peritiſſimus, decidiſſe de curru paterno (inquit *Lucian.*) eò quòd inveſtigavit curſum Solis, præventuſque morte, artem reliquit imperfectam. Ejus verò tempore, nempe A. M. 2530. Euſeb. *in Chron.* de cœlo delapſæ ſunt flammæ, quibus (ut Author. *l. de Mundo* meminit) multæ regiones ad Occidentem exuſtæ ſunt. Hanc ob cauſam, fingitur orbis terrarum, eò currum agente, inflammatus. Fabula autem ad mores relata exprimit imaginem temerarii & ambitioſi Principis, qui gloriæ & regnandi cupiditate incenſus, cogitat ſublimia, & *concepit æthera mente*, ut loquitur Ovid. qui in hac fabulâ pingendi poëſeos omnia ornamenta ſingulari quodam artificiò adhibet. Horat. *l.* 4. *Carm. Od.* 11. *v.* 25.

Terret ambuſtus Phaëton avaras
Spes. —— ——

Ovid. *l.* 1. *Triſt. El.* 1. *v.* 79.

Vitaret cœlum Phaëton, ſi viveret; & quos
Optârat ſtultè, tangere nollet equos.

Hinc *Phaëthontius*. Claudian.

Et Phaëthontea perpeſſus damna ruinæ
Eridanus. ——— ———

Martialis *l. 4. epigr. 25. v. 1. 2.*
Æmula Bajanis Altini litora villis,
Et Phaëthontei conſcia ſylva rogi.

Item *Phaëthontis.* Idem Martial. *ibid. epigr. 32. v. 1.*
Et latet, & lucet Phaëthontide condita gutta.

Et *Phaëthontias*, unde *Phaëtontiades* Virgilio, *Ecl. 6. v. 62.*
Tum Phaëtontiadas muſco circumdat amaræ
Corticis, atque ſolo proceras erigit alnos.

I. e. ſorores Phaëthontis, quæ dum extinctum fratrem inſolabiliter lugerent, converſæ ſunt in alnos, vel ut alii volunt, in populos, quarum lachrymæ in Electrum erant converſæ. Dionyſ. *de ſitu Orbis.*
Τοῦ δ' ἐπὶ Πυρηναῖον ὄρος, καὶ ἐναυλα Κελτῶν,
Ἀγχόθι πηγάων καλλιῤῥόου Ἠριδανοῖο,
Οὗ ποτ' ἐπὶ προχοῇσιν ὀδυρόμεναι ...
Ἡλιάδες κλαίουσιν ἀεικέα Φαέθοντα.
Κεῖθι δὲ Κελτῶν παῖδες ... αἰγείρων
Δάκρυ ἀμέργονται χρυσαυγέος ἠλέκτροιο.

Ovidius *Met. l. 2. v. 364.*
Inde fluunt lachrymæ: ſtillataque Sole rigeſcunt
De ramis electra novis; quæ lucidus amnis
Excipit, & nuribus mittit geſtanda Latinis.

Idem *Pont. l. 1. El. 2. v. 33.*
Vos quoque Felices, quarum clamantia fratrem
Cortice velavit populus ora novo.

Val. Flacc. *l. 5. v. 429.*
Flebant populea juvenem Phaëthonta ſorores.

Lucanus *l. 2. v. 410. de Eridano:*
——— *Hunc fabula primum*
Populeâ fluvium ripas umbraſſe coronâ;
Cumque diem pronum, tranſverſo limite ducens,
Succendit Phaëthon flagrantibus æthera loris,
Gurgitibus raptis penitus tellure peruſtâ,
Hunc habuiſſe pares Phœbeis ignibus undas.

Papinius *Theb. ult. v. 413.*
Sic Hyperionium tepido Phaëthonta ſorores
Fumantem lavere Pado, vix dum ille ſepulchro
Conditus, & flentes ſtabant ad flumina ſylvæ.

Qu. Smyrnæus *l. 5.*
Ἤλεκτρον δ' ἐπὶ τοῖσι διαδια, τὸν ῥά τε φασὶν
Ἔμμεναι ἡλίοιο καρυφθεῖσαι θυγατρες
Δάκρυ, τὸ δὲ Φαέθοντος ὑπὲρ κταμένου χέοντο,
Μυρόμεναι μεγάλως κατὰ ῥόον Ἠριδανοῖο.

Vide Diodor. Sic. prolixè hanc fabulam interpretantem, *l. 4. Nic. Lloydius.*

PHAETUSA, Heliadum una, Soror Phaëtontis: fratris interitum deflens, in populum verſa fingitur. Ovid, *Met. l. 2. fab. 2.*

PHÆUS, urbs Peloponneſi circa Argiam, Diodor. Sic. *l. 15.*

PHAGITA, à Patrono *Cornelius* denominatus, Sullæ libertus, ut tradit Sueton. *Cæſaris Vitâ, c. 74.* à quo ſe C. Julius Cæſar, cùm ab inquiſitoribus premeretur, duobus talentis redemit. Plut. *Craſſo.*

PHAGO, *onis*, mimus, quô Valer. Aurelianus mirè delectatus eſt. Fuit adeò guloſus, & vorax, ut adhibitus menſæ Aureliani, aprum integrum, centum panes, vervecem & porcellum unô die comederit, biberitque orcam vini. Flav. Vopiſc. *in Aurelian, c. ult.* Salmaſio non eſt nomen proprium, ſed idem ex Græco, quod *edax* Latinis. Plauti fabula erat *Phago*. Græci φάγων dixêre; Latini ex Græco *Phagonem*. Φάγος autem Græcis & *cibum* & *edonem* ſignificat. Unde in *Vita* Monach. φάγος ἡμέριος, ἄρτος καὶ τύρος καὶ οἶνος. Sic apud Iſidorum, qui *phagonem* quoque pro cibo uſurpari vult, in *Gloſſis.* Sic iidem Græci τὸν πλαίσιον & *terrorem* & *terronem* appellârunt &c. *Polyphagum* maluit dicere Sueton. *in Neron. c. 37.* de ſimili *phagone*, qualis in delitiis Aureliano fuiſſe narratur: *Creditur etiam polyphago cuidam Ægyptii generis crudam carnem & quidquid daretur mandere aſſueto, concupiſſe vivos homines laniandos abſumendoſve objicere.* Φαγίστορες Comicis veteribus tales dicti. Φαγίστωρ habetur apud Palladium in *Hiſtor. Lauſ.* quaſi dicas *Magiſtrum comedonem.* *Gemia* dicuntur *Lucilio* voce Græcâ; nam γέμος à γέμω, ut βλέπος à βλέπω & ſimilia multa, quæ linguam Atticam docti non ignorant. Inde Γεμίας, pro *comedone*, & qui celocem ſaburrat. Iidem quoque Καταφαγᾶς Græcis. *Gloſſarium* veter. *Cibicida*, καταφαγάς: ubi proin *cibicida* eſt homo guloſus & comedo, à cibo cædendo, non autem ſciſſor vel carptor ciborum, ut nonnulli *ad Martialem* accepêre. Hinc *saginam cædere* apud Plautum, *Moſtell. Act. 1. ſc. 1. v. 62.* quod hactenus variis Eruditorum expoſitionibus fuit obnoxium, necdum in veram incidit, ita dictum eſt eôdem planè ſenſu. Nec omittendum & Μάκκας ac Μαζείπνας, h. e. *ſaccos*, hujuſmodi phagones quoque Græcis vocitari. Salmaſ. *ad Vopiſc. loc. cit.* Ut de *phagonis* cujuſdam πολυποσίᾳ verbum addam, Maximinum, Jul. Capitolinus *bibiſſe*, ait, *ſæpe in die vini Capitolinam amphoram* &c. Qui proin bibit unâ die octies & quadragies tantum, quantum unâ cœnâ Auguſtus, etiam cùm ſe liberaliùs invitabat. Nam iſte ſenos ſextantes ſive binos ſextarios non exceſſit, ut ſcribit Suetonius, & conſtat, ex Horatio, Vopiſco in *Tacit.* aliiſque, cum vini modum ſatisfeciſſe in cœnam hominibus, qui non vivebant ut biberent, ſed bibebant ut viverent &c.

PHAGRES, urbs Thraciæ ad Strymonem fluv. ſub monte Pangæo. Gentile *Phagreſius*, & *Phagreſeus*. Steph. ex Thucyd. *l. 2.* *Murus Pierius Herodoto.*

PHAGRORION, quæ & *Phagroriopolis*. Civis *Phagriopolites*. Alex. Polyhiſtor *in Ægyptiacis*. *Steph.* Cæterùm *Phagroriopolin*, ut videtur, à *phagro* piſcibus nomen habet. Sicut & *Phagroriopolitana* præfectura, & regio ſita in ſinu Arabico ad mare Rubrum. Strab. *l. 17.*

PHAGRUS, piſcis ab Evenitis divinis honoribus affectus eſt, teſte Clem. Alexandrinô *Admonit. ad gentes.* Quemadmodum ab Oxyrynchi in Ægypto incolis, oxyrynchum: ab aliis in eadem gente, cyprinum: ab Elephantinæ incolis, *Μαιώτην*: ab aliis, alii piſcium genera culta fuiſſe legimus. Voſſ. verò apud Clementem legi vult, pro *Evenitis*, *Syenitis*: cauſamque cultus addit ex Æliano, quia prævertant Nilum atque ita Ægyptios animi pendentes recreent: quia item abſtineant, à piſcium aliis. Vide illum *de orig. & progr. Idolol. l. 4. c. 51.* Piſcis autem hic, ut illud quoque addam, *ex eod. l. cit. c. 25.* ſat nutrit: de quo Hicetius apud Athen. *l. 7.* ubi adjicit, eſſe dulcem & adſtringentem, Sed contra eſt, quia alvum ciet. Diphilus apud eundem fluviatilem præfert marinum: Concoctu eſſe difficilem, tradit Simeon Sethi; ut quidem eſt in tralatione Giraldi; illâ etiam, quam Dominicus Montheſaurus Veronenſis emendavit, &c.

PHAHAT MOAB, nomen viri Eſdr. *c. 2. v. 6.* Latinè *dux Moab*, vel *dux*, ſive *fovea ex patre.*

PHAI, nomen Adar, Regis ſeptimi in Edom. 1. Paral. *c. 1. v. 50.* quæ Gen. *c. 36. v. 39.* dicitur *Phau.* Latinè *ululans*, aut *gemens*, aut *apparens.*

PHAINIS, una τῶν Ἡρειδῶν, *Sacerdotum Junonis Argivæ*, memorata Joh. Marshamo *Canone Chron. Sec. IX.* ubi de *Danao.*

PHAINUS, ex Elide oriundus, Aſtronomus inſignis, primus Athenis Solſtitium obſervavit ex monte Lycabeto, in quo aſtra ſpeculari ſolebat. Metonis præceptor, qui cùm id ab eo accepiſſet, ἐννεαδεκαετηρίδα compoſuit & publicavit. Hinc Aratus eam *Phaino* adſcribit, qui revera ejus Auctor fuit Solſtitiique inventor. Vide & Theophraſtum *libello de ſignificationibus tempeſtatum.* Ejuſdem *Phaini* meminit Vitruvius *l. 9. c. 7.* *Quorum inventa ſecuti, ſiderum ortus & occaſus, tempeſtatumque ſignificatus, Eudoxus, Euctemon, Callippus, Meton, Phainus, Hipparchus, Aratus, cæterique ex Aſtrologia parapegmatum diſciplinis invenerunt & eas poſteris explicatas reliquerunt.* Ubi non ordine ætatis eos recenſet: Nam Meton Calippo prior, ut Metone Phainus, fuit. Ab hoc itaque *Phaino*, cujus memoriam diu intermortuam primus ab inferis excitavit Salmaſius, Meton, acceptâ rectâ Solſtitii obſervatione, non ſolùm Enneadecaeterida compoſuit, ſed etiam publicè in Comitio monumentum erexit, quô populus doceretur, quibus anni Lunaris diebus obſervanda eſſent Solſtitia, totô illo decem & novem annorum circuitu: quod Ἡλιοτρόπιον ab ea re dictum eſt. Vide ſuprà in *Heliotropium*, & plura hanc in rem, apud præfatum Salmaſ. *ad Solin. p. 737. alibique paſſim.*

PHAINUS, nomen Grammatici, apud Scholiaſt. *in Ariſtoph.* ſæpius laudati.

PHALA, in Synodo Colon. A. C. 1280. *c. 3.* *Cappas tunicatas, tunicas*, phalas, *indumenta, tabbardos, calceos vel caligas non ferunt, niſi B. Benedicti vel B. Auguſtini regulæ congruentes:* veſtis genus eſt. Et etiamnum Belgæ *failles* appellant veſtimentum, quô caput & totum corpus vice pallii fœminæ operiunt. Kylianus, *Falie, palla, cyclas, veſtis muliebris ſpatioſa totum corpus circumdans.* In plurali *Phalæ* ſeu *Falæ*, turres ſunt rotundæ, in ovi ſpeciem Vitruvio, ſic dictæ à Circorum *Phalis*, quæ dividebant Euripum & Metas, conſtructis ad tempus turribus, ut ait Servius *ad Æn. l. 9.* Meminit *Phalarum Circi* quoque Juvenalis *Sat. 6. v. 589.* quas δελφινοειδεῖς κίονας vocat *Dio.* Sed & ita appellabant *turres ligneas*, ad oppugnanda oppida. Papias, *Phalas dicunt ligneas turres.* Vide quoque Guibertum *Hiſtor. Hieroſolym. l. 7. c. 6.* Abbonem *de Bellis Pariſiac. p. 502. 505. 509. 513. 517.* Oder. Vitalem *p. 624.* aliosque, laudatos Carolo du Freſne *Gloſſar.* nec non Salmaſ. *ad Solin.* & ſuprà.

PHALACHTHIA, Theſſaliæ urbs, *Ptol.*

PHALACRA, cacumen Idæ montis, ubi cæſa eſt materies, è qua fiebant naves Paridis (quæ ideo Φαλακραῖαι νῆες Lycophroni dicuntur) poſt id temporis nudata arboribus à calvitie nomen invenit.

PHALACREUS, vicus Lybiæ. Item Æoli fil. Homer. *Od. 10.*

PHALACRINA, vicus Sabinorum, patria Veſpaſiani & Titi Imperatorum, hodieque *Falacrino*, in ipſo limite Umbriæ, 3. milliar. à lacu Velino; ad radices montis, medius inter Reate ad Ortum, & Interamnam ad Occaſum, teſte *Gutbilio.*

PHALACRIUM, promontor Siciliæ, inter Pelorum & Mylen; *Capo Raſcorolmo*, vide *Falacrium.*

PHALACRON, promontor. Corcyræ. *Steph.*

PHALÆCUS, fil. Onomarchi, à Patruo Phayllo, Phocenſium dux, in ſuum locum relictus, adjunctô ei Mnaſeâ, Olympiadis centeſimæ ſeptimæ annô primô. Iuſtamaluit dein ſacrilegiò cedere ducatu Phocenſium coactus eſt. Diodor. Sic. *l. 16. f. 529. & 540.*

PHALÆSIA, urbs Arcadiæ. Pauſan. *l. 8.*

PHALAGNI, oppid. Arabiæ Felicis *Ptolemæi* Interpretes.

PHALAJAH, nomen viri. Nehem. *c. 8. v. 7.* Latinè *miraculum*, ſive *occultum Domini.*

PHALANGÆ, vel *Palangæ*, variante ſcripturâ, apud Plinium, *l. 7. c. 56.* fuſtes ſunt teretes, ut qui navibus ſupponuntur aut quibus unum onus plures bajulant. Pollux *l. 7. c. 35. §. 9.* Τὰ τῶν νεῶν ξύλα, οἷς ὑποκυλινδοῦνται ἐφέλκονται αἱ νῆες, φάλαγγες καὶ φαλάγγια. *Heſy.*

Heſychius, *Φαλάγγια σφενδόνα ξύλα, καὶ σύμμετρα*. *Nonius*, *Palanga dicuntur fuſtes teretes, qui navibus ſubjiciuntur, cùm attrahuntur ad pelagus, vel cùm ad littora ſubducuntur.* Origo vocis fortè Hebraica. Nam פלך *pelec* vel *phelec*, eſt *baculus*, 2. Samuel. *c.* 3. *v.* 29. & Arab. *phalaca*, rotundum eſſe. Itaque *Φάλαγγες* dici potuêre baculi teretes ebenini, qui ex India & Æthiopia magnò numerò afferebantur quoſque Tyri Mercatores *pelakin* aut *phelakin* appellabant: *Φάλαγγας* certè appellant Herodotus & Arrianus in *Periplo*. Callixenus apud Athenæum *l.* 5. nominat *ἐβένου χαρακὰς*, *ebeni ſtipites*: Appulejus *Apolog.* 1. *hebeni baculos*. Vide Bochartum *Hieroz. Part. poſter. l.* 1. *c.* 20. Inde *Phalangarii*, *οἱ ταῖς ὤμοις ἀνεκρημνῶντες βάρη καὶ πλάνητες ἅμα βαστάζοντες*. *Gloſſ.* & Nonius, *Phalangarios dicimus, qui aliquod onus fuſtibus tranſvehunt*. Salmaſius *ad Lamprid. Commod. c.* 13. Vide quoque ſupra *Ebenus*, item *Palanga*.

PHALANGES, populi Æthiopiæ, in ora Orientali ad Sinum Barbaricum. Plin. *l.* 6. *c.* 30. Ubi *Phalangis* mons, *Ptol.*

PHALANGITES, ſeu PHALANGIAS, præcipuæ auctoritatis, inter pedites Alex. M. Diodor. Sic. *l.* 18.

PHALANGIUS, fil. Carcini, de quo Scholiaſt. in *Crabron.*

PHALANNA, urbs Perrhæbiæ à *Phalanno* Tyri filii. *Hecatæus Hippiam* vocat. *Ephorus Phalannon*. Alia eſt Cretæ, quæ *Phalannea* dicitur, teſte *Stephanò*.

PHALANTHUS, Lacedæmonius quidam, Tarenti in Italia conditor. Nam cùm in eo bello, quod Lacedæmonii cum Athenienſibus an Meſſeniis? Ariſtodemò Rege geſſerunt, utrinque vires attritæ eſſent, Spartani juventute exhauſti edixerunt, ut virgines quibuſlibet nullò diſcrimine ſui copiam facerent. Sedatis autem bellis, juvenes incertis parentibus nati, cùm & patriæ & ſibi eſſent opprobrio (nam *Partheniatæ* dicebantur) acceptò duce Phalanthò, qui auctor conſilii fuiſſe dicitur, octavò ab Hercule, patriam reliquerunt, delatique ad breve oppidum Calabriæ, quod Tharas Neptuni fil. condiderat, id auxerunt, & priſcò nomine Tarentum appellârunt, Olymp. 19. Pauſan. *in Meſſeniacis*. Juſtin. *l.* 3. *c.* 4. Euſeb. *in Chron.* Horat. *Carm. l.* 2. *Od.* 6. *v.* 10.

Dulce pellitis ovibus Galeſi
Flumen, & regnata petam Laconi
Rura Phalantho.

Ubi vetus Commentator: *Phalanthus Lacedæmonius fuit, ejectus patriâ hâc de causâ, quòd abſentibus Lacedæmoniis, eorum filiæ ex ſervis gravidæ pepererant: quos filios tali culpâ genitos, reverſi à bello Lacedæmones, patriâ ejecerunt: quorum dux Phalanthus fuit, qui Tarentinam condidit civitatem; ut fertur, octavus ab Hercule.* Unde Silius *l.* 11. *v.* 16.

Inde Phalantheo levitas animoſa Tarento
Auſonium laxare jugum. ——

Martialis *l.* 8. *Epigr.* 28. *v.* 3.

Apula Ledæi tibi floruit herba Phalanthi,
Quà ſaturat Calabris culta Galeſus aquis.

Et *l.* 5. *epigr.* 39. *v.* 2

Aguâ Galeſi mollior Phalanthini.

Nic. Lloydius.

PHALANTHUS, urbs & mons Arcadiæ, Pauſan. *l.* 8.

PHALANX, Arachnes frater, Atticæ regionis incola, ubi adoleviſſet, artem militarem à Pallade didiciſſe fertur, cùm Arachne ſoror omnia illa diligenter didiciſſet, quæ ſpectant ad telæ conficiendæ & ad ſuendi artificium. At cùm Phalanx rem habuiſſet cum ſorore, fama eſt, ita facti turpitudine commotam eſſe Deam, tamque graviter facinus tuliſſe, ut ambos in ſerpentes viperas verterit. Arachne gravida ex fratre, juſſa eſt à Pallade, non ſine maximo vitæ diſcrimine, parere; quare à filiis corroſa fuit: quod etiam cæteris ejuſdem generis dicitur poſtmodum accidiſſe. Natal. Com. *l.* 6. *c.* 21.

PHALANX, Linguâ Macedonicâ *Legio*. Aliis cuneus fuit militum, quando ſcil. pes pedi, clypeus clypeo, vir viro in acie conſerebantur; teſtudo vel armorum connexio, octo hominum millia continebat: agmen confertum, quod Græci *Συνασπισμὸν* vocant. Franc. Gouldmannus *Diction. Lat. Angl. ex Etymol.* Polyb. *l.* 5. circa 25000. & ad minimum 10000. peditum continuiſſe ſcribit: Sed numerus ſæpe variavit. De illa ſic Curtius *l.* 3. *c.* 2. *Macedonum acies torva ſanè & inculta, clypeis haſtiſque immobiles cuneos, & conferta robora virorum tegit: Ipſi* Phalangem *vocant, peditum ſtabile agmen; Vir viro, armis arma conferta ſunt: ad nutum monentis intenti, ſequi ſigna, ordines ſervare didicêre. Quod imperatur, omnes exaudiunt*, &c. Ubi ad verba, *immobiles cuneos*, notat Freinshemius, tales fuiſſe, cùm ſcil. denſarentur, ita ut non poſſet vir in acie ſe convertere, niſi tota acies & *Phalanx* ſimul moveretur, unde *conferta robora* Auctorem addere. Senſum itaque verborum hunc vult eſſe: *Macedonum acies, quam* Phalanga *nominant, torva & formidabilis, tegit clypeis & haſtis robuſtiſſimos viros in phalange confertim firmiterque conſtantes, quia locò & gradu moveri non poſſunt.* Omnium optimè ſtantis in campo ordo & facies cognoſci poterit ex Appiani *Syriacis*, ubi de Antiochi contra Cn. Domitium phalange. *Robur*, inquit, *erat Phalanx XVI.M. Macedonum ornata ex inſtituto Regum priſcorum Alexandri Philippique. Hæc media acies fuit in decem partes diviſa, earum ſingulæ in fronte quinquagenos armatos habebant: à fronte introrſus in duos & triginta ordines patebant acies (in ſingularum partium lateribus duo & viginti) Phalanx muri ſpeciem præ ſe ferebat, elephantis inter partes eminentibus, tanquam turribus.* Milites *phalangitæ* ſariſſas habebant, ſicut *Armigeri* & *Corporis Cuſtodes* lanceas, At robur *Phalangis*, adeoque Exercitus univerſi, in utroque erat cornu, dextero ac ſiniſtro, quæ ambo è lectiſſimo conſtabant milite, robore & proceritate corporis eminente, qui *Argyraſpides* dicti; ut vidimus, ideo *μεγάλων ἀνδρῶν Polyæno* appellantur. &c. Sic apud Lacedæmonios *Mora*, de qua vide Corn. Nepotem, *l.* 11. *c.* 2. apud Helvetios *Erinaceus*, celebres fuêre: quorum utrumque ordinem certum militum fortiſſimorum deſignavit, illud quidem à Græco *μοῖρα*, hoc ab erinacei animalis figura ac ſimilitudine appellatum. Vide de poſteriore Joſ. Simlerum *deſcript. Helvetiæ*.

PHALARA, civitas à *Phalaro* amne Ithomiæ Minervæ proximo. Plin. *l.* 4. *c.* 7. Item urbs Theſſaliæ prope Lamiam. *Steph.*

PHALARIS, crudeliſſimus Agrigentinorum tyrannus, qui præter cætera novorum ſuppliciorum inſtrumenta, taurum æneum habuit, Perilli cujuſdam arte fabricatum, in quem immiſſi damnati, igne ſubjectô; bovis mugitum edebant: cujus muneris nomine cùm artifex non leve munus ſperaret, juſſu tyranni in Taurum conjectus primus artis ſpecimen præbuit. Ipſe quoque Phalaris, cùm nimia ejus atrocitas ulterius ferri non poſſet, factò in eum univerſorum civium impetu, correptus et ipſi tauro, quò alios exuſſerat, incluſus, vivus crematus eſt. Potitus eſt autem Phalaris tyrannide, an. 2. Olymp. 52. ſecundùm alios 30. eaque duravit ann. 16. Superſunt adhuc literæ Abaridis ad hunc, cum reſponſione tyranni: niſi fortè à Luciano hæ ſuppoſitæ, ut Lil. Giraldus *Dial.* 3. *Poet.* retur. Vide quoque Euſeb. *in Chron.* Juvenal. *Sat.* 8. *v.* 81.

—— *Phalaris licet imperet, ut ſis*
Falſus, & admotô dictet perjuria taurô.

Inde *Φαλαρισμὸς* pro tyrannide, apud Cicer. *l.* 7. *ad Attic. ep.* 12. *Nic. Lloydius.*

PHALARIS, Tuſciæ urbs *Catoni*. *Phalerium Straboni & Halicarnaſſeo*. Hodie *Falare* vocari ſcribit *Leander*.

PHALARUS, fluv. Bœotiæ, in Cephiſſidem lacum influens. Pauſan. *l.* 9.

PHALASARNA, urbs Cretæ. *Steph. Contarini Pinæo.*

PHALASIA, promont. Eubææ, inter Oræum Urbem & Dionem promontor. *Ptol. Φαλασία MS. Seldeni.*

PHALCES, priſcus Dux, auxilio veniens Perſæ, contra Aeeten, Colchorum Rex Val. Flac. *l.* 6. *v.* 88. occiſus eſt, ab Argo, Phryxi filio, in conflictu, *v.* 555.

PHALCIDON, Theſſaliæ urbs; de quâ vide Polyænum *l.* 4. *c.* 2. *in Philippo*, *Com.* 18.

PHALEAS, Philoſophus, & legum lator, patriâ Chalcidonenſis, qui omnium bonorum æquationem induxit. Ariſtotel. *l.* 11. *Politic. c.* 7.

PHALEG, vel PELEG, fil. Heber, natus A. M. 1788. cùm pater 35. ageret, cùm eſſet annorum 31. genuit Reu, A. M. 1819. antè Chriſtum 2143. vixitque poſteà 239. annos. Phaleg autem *diviſionem* Hebræi vocant. Dictus igitur Phaleg, quoniam ſecundùm diviſionem habitationum natus eſt, quando in linguas terra diviſa eſt. Hujus temporibus; initium ac originem cœpiſſe regnum Scytharum narratur, ſub rege; nomine *Tanais*. De hoc Phaleg Gen. *c.* 10. *v.* 25. Luc. *c.* 3. *v.* 35. Idem nomen eſt libri inſignis *Samuelis Bocharti*, Sacræ Philologiæ in Gallia illuſtriſſimi ſideris, haud pridem extincti.

PHALEHA, nomen viri. Nehem. *c.* 10. *v.* 24. Latinè *ſciſſura*, vel Syriacè *obſequium*.

PHALEL, nomen viri. Nehem. *c.* 3. *v.* 25. Latinè *cogitans*; *orans*, vel *judicans*.

PHALENUS, Zacynthius, legatorum Artaxerxis, ad victum Cyri Junioris Exercitum, princeps, qui eos arma tradere & ſupplices ante prætorium Regis clementiam experiri juberet.

PHALERÆ, equorum ornamenta, in fronte, *Suidæ*: in maxillis, *Herodoto*: in pectore, *Servio* & *Plinio*. *Ἀσπιδίσκας τὸ κόσμημα τὸ κατὰ μετώπου τοῦ ἵππου*, *Etymologus* vertit. Conſtantinus exponit, *Scutellam parvam ſplendidam, in pectoribus equorum*. Sed & idem *Φάλος*, *apex* & *conus galeæ*, *ubi λόφος*, *i. e. criſta ligatur*: unde *Phaleræ* videntur dictæ, ornamenta Equitum galeis imponi ſolita, plumarum præcipuè volitantium; de quibus paulò *infrà*. *Herodotus*, ut dictum, circa maxillas, equorum ornamenta ſic vocat. Et *Suidas* quidem, *ἀσπιδίσκας* dicens, formam ornamenti indigitavit, ſcutum imitantem, ut à naribus ad frontem inter oculos ducta illuſtris lamina dilataretur in fronte, attenuata in imo, ſimilitudine veterum ſcutorum, quæ Virgilius propterea *longa Æn. l.* 8. nominavit. Eas quidam cum Monilibus confundunt, auctoritate Virgilii *Æn. l.* 7. *v.* 278.

Aurea pectoribus demiſſa monilia pendent.

Sed Monile propriè ornamentum muliebre eſt ex gemmis, è collo pendulum, teſte Iſidorò *l.* 19. *c.* 31. unde *περιτραχήλιος κόσμος* Græcis dicitur. Vide Virgilium *Æn. l.* 7. A frontalibus equorum quoque Plinius diſtinguit, cùm *l.* 37. *c.* 12. de gemma quadam facta ſcribit, *Quondam tantæ magnitudinis fecêre, ut equis Regum in Oriente frontalia, atque pro phaleris penſilia facerent.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 16. Ab equis tranſiêre ad homines, ſicque dicta ſunt, ut innuimus ſuprà, ornamenta Equitum galeis impoſita, plumarum inprimis volitantium; de qualibus Livius agit, Nobiles illos, ob Libertinorum filios ad annuli aurei dignitatem evectos, abjeciſſe monens, *l.* 9. *c. ult.* ubi inter alia ait: *Tantum Flavii Comitia indignationis habuêre, ut plerique Nobilium annulos aureos ac Phaleras deponerent.* Vide quoque Plinium *l.* 33. *c.* 1. Unde colligit Licetus, *Phaleras* non tam equorum ornamenta fuiſſe; quàm Equitum, & hominum, in culmine galearum eminentia. Hinc inter munera militaria *Phaleras*, quibus admodum milites gloriabantur, fuiſſe legimus; *Inſcr.* antiqua, *Donis. donato. ab. divo. Trajano. Aug. torquibus. armillis. phaleris. bello. Parthico.* Vide Lipſium *de Milit. Rom. l.* 5. *c.* 17. Earundem in nummis mentio; & legimus apud A. Gellium *l.* 2. *c.* 11. Sicinium Dentatum, *Achillem Romanum* cognomina-

minatum, inter alia dona militaria *Phaleris donatum eſſe quinquagies uſque.* Inprimis Curſores *Phalerati* fuêre. Sueton. *in Nerone c.* 30. *Nunquam carrucis minùs mille feciſſe iter traditur, ſoleis mularum argenteis, canuſinatis mulionibus, armillata & phalerata cum Mazacum turba, atque Curſorum.* Vide Laur. Pignorium, & ſuprà in voce *Mazyes.* Datam autem fuiſſe iſtam *Phaleram*, non ad ornatum modò, ſed quòd plumata foret, ad eorum celeritatem indicandam; quò nomine Mercurio, Deorum nuntio velociſſimo, Gentilitas alas ad pileum adpoſuit, docet præfatus Licetus, idque inde oſtendit, quòd Curſorum maxime tabellariorum velocitatem equorum ornamentò propriò inſignaverit Antiquitas; cùm equus, ad curſum à natura inſtitutus, celeritatis hieroglyphicum ſit, ut videre eſt apud Valerian. *Hieroglyph. l.* 4. Vide hac de re prolixè diſſerentem Fortun. Licetum *de Lucernis antiqq. l.* 6. *c.* 82. *ubi Lucernam ſervi phalerati Curſoris eruditè exponit.* Militares *phaleras* de ipſorummet equorum ornamentis exponit, eaſque vernaculò ſibi ſermone vocat, *Horſetrappings*, Thom. Godwyn. *Anthologia Romana l* 4. *c. ult.* auctoritate uſus Caroli Sigonii *de Jure Rom. c.* 15. Vide quoque ſuprà *Monile.*

PHALEREUS, Demetrius, Philoſophus, dictus à *Phalero* portu, ſive à *Phalaria* provincia, Phanoſtrati fil. Theophraſti auditor; Athenis præfectus à Caſſandro Macedonum principe, cùm eſſet civis: qui (ut author eſt *Strabo*) non modò popularem non deſtruxit potentiam, ſed etiam meliùs reformavit. Verùm tandem invidia valuit, ut poſt Caſſandri obitum, in Ægyptum fugere coactus ſit, & ejus inimici ſtatuas plures trecentis conflavêre. Hic poſteà morſu aſpidis periit, cùm multa apud Ptolemæum in calamitoſo otio ſcripſiſſet. Vide & *Demetrius.*

PHALEREUS, quidam, deploratus à medicis vomicæ morbò, cùm mortem in acie quæreret, vulneratò pectore medicinam invenit ex hoſte. Plin. *l.* 7. *c.* 50.

PHALERIUM, vide PHALARIS, & FALERIA.

PHALERON, vicus & navale Atticæ, vide *Phalerus.* Neapolis etiam urbs in Opicis, in quam Parthenope Siren ejecta eſt, ſic vocabatur. Alia eſt Theſſaliæ juxta Oetam, quam *Rhianus Phalaron & Phaleron vocat. Steph.* à Romanis deleta, Livio, *l.* 27. *c.* 30. *l.* 35. *c.* 43. *l.* 36. *c.* 29.

PHALERUS, Alconem Patrem habuit ſagittandi, ut ferè omnes Cretenſes, peritiâ celebrem: Qui cùm *Phalerum* infantem adhuc Draco ſpiris implicuiſſet, e arte arcum intendit, ut Draconem confixerit, puerò illæſò. *Phalero* poſteà Athenienſes, ut Iaſonis comiti, aram erexerunt.

PHALERUS, portus Athenarum, nunc *porto Leone*, eſtque Urbi conjunctus. *Ortelio* tamen Pyræus portus ſic dicitur, à Leone marmoreo, qui ad littus jacet.

PHALET, fil. Jahaddai. 1. Paral. *c.* 2. *v.* 27. Item fil. Azmoth, 1. Paral. *c.* 12. *v.* 3. Latinè *liberatio*, ſive *expulſio.*

PHALETH, fil. Jonathan. 1. Paral. *c.* 3. *v.* 33. Latinè *ruina*, ſive *judicatio.*

PHALGA, vicus medius inter Seleuciam Pieriæ, & Seleuciam Meſopotamiæ. *Steph.*

PHALISCI, qui *Pomiferi* & *Junonicolæ* Ovidio, *l.* 6. *Faſtor. v.* 49. dicti, vide *Faliſci.*

PHALIUS Corinthius, ab Hercule oriundus, Eratoclidæ fil. qui Corcyrenſes colonos habitatum Epidamnum deduxit. Thucyd. *l.* 1. Vide ſuprà *Epidamnum*; it. *Corcyra.*

PHALLICA, apud Athenienſes Bacchi ſacra dicebantur, à Pegaſo Eleutherienſi inſtituta. Quum enim Pegaſus Bacchi imagines ex Eleutheris, civitate Bœotiæ in Atticam regionem portaret, irriſus eſt ab Athenienſibus. Quod Bacchus ægrè ferens, pudenda hominum morbò graviſſimò infeſtavit. Sciſcitantibus autem iis, quò pactò liberari poſſent, reſponſum datum eſt, unicum remedium eſſe; Si cum honore & pompa Bacchum exciperent: quod factum fuit. Ex ea re tum privatim, tum publicè lignea virilia thyrſis alligantes per eam ſolennitatem geſtabant. Vide *Dionyſia*, & hic infrà.

PHALLOPHORI, Græcè Φαλλοφόροι, Sicyoniis Mimi dicti ſunt, ab imitatione pompæ, quæ Priapo fiebat: Φαλλὸς enim *palum* ſignificat, unde Latin. *phalanges* ligna teretia, quæ ſubducendis navibus deducendiſque ſubdebantur. Oſiridis quoque pompæ iiſdem ſimiles. Erant autem hi Mimi fuligine obliti & agninis pellibus amicti, ibantque cum caniſtris & herbis, ſerpyllo, acantho, violis, hedera, corollis, ſaltabantque in numerum, atque in honorem Bacchi, cujus more victores hederâ coronabantur, ita concinebant,

Τοὶ Βάκχε τάνδε μῶσαν ἀγλαΐζομεν κτλ.

Inde procurrentes obvium quemque ſubſannabant. Eundo namque canebant, cùm Ithyphalli ſtantes pronuntiarent, ebriorum perſonâ & coronati. Qua de re vide plura apud Scaligerum *Poëtic. l.* 1. *c.* 10. & hic infra.

PHALLU, fil. Ruben, Gen. *c.* 46. *v.* 19. Latinè. *Mirabilis*, aut *occultus.*

PHALLUS, *Heſychio τὸ ξύλινον αἰδοῖον ἀνδρεῖον, ligneum virile:* in Oſiridis ac Bacchi ſacris ſolemni pompâ geſtari ſolitum, ut dictum in voce *Phallica*: & paulò hic infra. Imò unus ex quatuor Laſciviæ Diis, quos, præter Venerem, recenſet Licetus, Priapum, *Phallum*, Bacchum atque Mercurium, à quorum ſacris pueros mulieresque ſeriò arcet Ariſtoteles *in Politic. l.* 7. *c.* 17. Et quidem de *Phallo* Cœl. Rhodig. *l.* 7. *c.* 16. ex Luciano: *Phallos, ait, Græci Dionyſio erigunt, in quibus & tale quiddam portant, viros putà exiguos è ligno effigiatos, magna virilia habentes. Vocantur autem* Neuroſpaſta *hæc. Eſt igitur & hoc in Templo illo: Nam ad dextram ædis partem ſedet exiguus vir ex ære factus, inſigniter peculiatus.* Eorundem Arnob. meminit *contra Gentes l.* 5. *Nec non & Cypria Veneris abſtruſa illa initia præterimus, quorum conditor indicatur Cinyras Rex fuiſſe: in quibus ſumentes ea, certas ſtipes inferunt, ut meretrici, & referunt* Phallos, *propitii Numinis ſigna, donatos.* Priapi hoc epitheton facit Seldenus *de Diis Syris Syntagm.* 2. *c.* 5. *Græcis & Latinis Phallus ac Ithyphallus dicitur Priapus. Et de Phallo in hoc ſenſu habemus hiſtoriam inſignem, apud Herodotum in Euterpe; ubi, cum cæteris Bacchi ſacris è Phœnicia, i. e. è Syria noſtra illos petit.* Ponit autem Herodotus, à Melampo Phœniciæ *Phallum* miſſum eſſe ad Bacchum, ac edocuiſſe modum faciendi ſacra; ut proinde ſimiliter Baccho ac Priapo facerent. Ob quas cauſas Gyraldo *Syntagm.* 8. pro eodem haberi videntur Bacchus, *Phallus*, Priapus: Seldeni tamen ſententiæ accedit Licetus. Hæc uti non uſque adeò ſunt certa, ſic certum contrà, apud Græcos in Liberalibus ſeu Dionyſiis, *Phallum* de pertica pendulum geſtatum fuiſſe, quem qui ferret φαλλοφόρος vocatus: ſicut pompa ipſa φαλλαγωγία ſeu περιφαλλία, & chori canticum, φαλλικὸν ᾆσμα. Denotabat autem, ut Plutarchus docet, *Phallus* iſte τὸ γόνιμον καὶ τὸ σπερματικὸν, *genitalem ac ſeminalem vim*; quæ vis cùm à Sole partim, partim ab humore, ut idem ait, hinc duplicem Bacchum, unum cœleſtem, i. e. Solem: alterum ſubcœleſtem, i. e. humorem, in quo genere principatum tenet vitigenus liquor, fabulati ſunt Veteres. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de origine ac progr. Idolol. l.* 2. *c.* 14. Et quia Liber hic Græcorum Oſiris fuit Ægyptiorum, ut idem Plut. *l. de Iſid. & Oſir.* teſtatur, hinc non ſolùm Anticlides Iſidem Liberi fecit uxorem, & hederam Ægyptii vocaverunt *chenoſirin*, h. e. *plantam Oſiridos*, ſed & *Phallus* in Oſiridis ſacris, apud Ægyptios, non minùs, quàm in Bacchi ſacris apud Græcos geſtatus eſt. Nimirum utriſque in ſacris ſignum hic generationis erat, eòque ſignificabatur, ab ſemine Dei, h. e. ab humida natura (Nilum autem Oſiridis Bacchique nominibus indigitatum eſſe notum) omnium rerum eſſe originem. Vide præfatum Voſſ. *l. eôd. c.* 74. & Fortun. Licetum *de reconditis Antiquorum lucernis l.* 16. *c.* 61. *ubi lucernam iſtiuſmodi notâ deformem, in honorem vel Bacchi vel Iſidis arſiſſe, conjicit.* Herodotus certè *l.* 2. *c.* 48. & 49. *Quin & alium diem,* inquit, *Baccho feſtum agunt Ægyptii, ſine porcis, ferè per omnia Græco ſimilem. Sed loco* Phallorum *ſunt ab ipſis excogitatæ ſtatuæ cubitales: è nervo compactæ quas fœminæ circumferunt per pagos* &c. Vide modò memoratum Licetum iterum, *l. eôd. c.* 2. *ubi Lucernam Jovis commentariò illuſtrat.* A. Gellius *l.* 2. *c.* 19. unius ex Nævii Comœdiis meminit, cui *Triphallus* titulus eſt: Baptiſta tamen Pius *Ithyphallus* legit, atque ita quoque MS. regium. Ita & *Triphallus περὶ ἀρρενότητος* inſcripta fuit Menippea Varronis, ſimilemque Comœdiam condidit Theocles, Poëta Græcus, teſte Athenæò *l.* 11. apud Ant. Thyſium *Notis in Gellium*, qui & addit, fuiſſe & feſtum φαλλαγωγίας, in quo cuncti *Phallos* adoraverint & exoſculati ſint: de quo vide etiam Theodoretum *Orat.* 1. *de fide contra Græcos*, ut & infrà aliquid voce *Triphallus.*

PHALMANT, in Arabum ſcriptis, fera in regione *Diſt*, quæ Tartariæ portio eſt, monſtrum maris horrendum, informe, ingens, longum 40. cubitos, ungue & dente minax, coriò impenetrabili, cujus inſidias vix aliter effugere incolas dicunt, quàm conſcenſâ arbore valde procerâ, imò nec ſemper hâc ratione evadere. Addunt enim, accedens ad arborem monſtrum, urinam in altum, quantum poteſt, ejaculari & hominem ſi aſſequatur, exurere velut admotâ face: Aut ſi res non ſucceſſerit, inclinatò capite ad arboris radices, contentâ voce rugire tamdiu, donec grumis ſanguinis ex ore erumpentibus medium crepet. Sed Arabicam hanc eſſe fabellam, docet Bochart. *Hierozoic. Parte poſter. l.* 6. *c.* 13. ubi de pluribus ejuſmodi Arabum feris eruditè diſſerit.

PHALORA, urbs Theſſaliæ, unde *Phalorenſis*, & *Phaloritæ.* Rhianus *Phaloriam* vocat. *Steph.*

PHALORIAS, urbs Locridis. Civis *Phalorieus. Steph.*

PHALSEBURGUM, ſeu *burgus Palatinus*, urbec. Ducis Lotharingiæ, aliàs munita, in confinio Alſatiæ, ad radices Vogeſi montis, cum titulo Principatus ſub Gallis, ab aliquot annis. 7. leuc. Lotharingicis ab Argentina in Circium. Divodurum verſus, 16. à Nancejo in Ortum.

PHALTI, fil. Radhu, Numer. *c.* 13. *v.* 10. fil. Lais, 1. Sam. *c.* 25. *v.* 44. Eſt & nomen urbis 2. Sam. *c.* 23. *v.* 26. Latinè *liberatio*, ſive *expulſio.*

PHALTIAS, fil. Ananiæ. 1. Paral. *c.* 3 *v.* 21. Latinè *liberatio*, aut *expulſio Domini.*

PHALTIEL, idem. Fil. Ozan, Numer. *c.* 34. *v.* 36. Princeps tribus Iſſachar, fil. Lais, 2. Sam. *c.* 3. *v.* 15.

PHAMIZON, vicus Amaſeæ, Auſtralior Amiſo, incolæ *Phamizonitæ*, regio *Phamizonitis*, quæ & *Neapolis. Steph.*

PHAMIZONIUM, oppid. Cappadociæ ad Irin fluv. Plin. *l.* 6. *c.* 3.

PHANÆ, promont. Chii, ſic dictum quòd Latona illic apparuerit. *Steph.* Vide Scholiaſt. *in Ariſtoph. Aves. Phanæa* dicitur *Ptolemæo*, *Phanæus mons Vibio. Capo Maſtico Sophiano*, & *Bellonio*, *Panale* verò *Pavolio*, *in ſuo Hodæporico Byzantino.* Virg. *Georg. l.* 2. *v.* 98.

Tmolus & aſſurgit quibus & Rex ipſe Phanæus:

Ubi ſis vide Lud. de la Cerda. *Nic. Lloyd.*

PHANAGORIA, vulgò *Matriga Theveto*, *Mapotrinica*, *Molotis*, urbs olim epiſcopalis Sarmatiæ Aſianæ ad Boſphorum contra Theodoſiam urbem Tauricæ. *Phanagore* Dionyſ. *v.* 552.

Ἠ̃ς ἔπι Φαναγόρη τε καὶ ἐμπορίαι Ἑρμώνασσα. Ad Corocondamum lacum, propè Boſporum Cimmerium, vix 6. mill. paſſ. à Corocondama Urbe in Boream, ubi aliàs Boſphorani populi & nunc Circaſſii. Quid nunc ſit, non conſtat. Corocondama enim eſt *Taman*, & Panticapæum *Pantico*, à quo 15. mill. paſſ. in Ortum diſtat, uti 70. à Theodoſia in Cæciam *Baudrand. Nic. Lloyd.*

PHANANITÆ, vide *Arabia ſuperior*, ſeu *Petræa.*

PHANARÆA, urbs Cappadociæ circa Thermodoontis fluv. fontem. *Strabo*, Plin. *l.* 6. *c.* 3. Non extat.

PHANARENA, urbs Cappadociæ circa Thermodoontis fluv. fontem. *Strabo*, *Plin.* Non extat.

PHANATICI, vide *Fanatici*, it. *Pratiſi.*

PHANDANA, urbs Armeniæ majoris *Ptol. Phandalia* Interpretes.

PHANDORÆ, vel PANDORÆ Plin. *l.* 7. *c.* 2. populi Indiæ, in convallibus degentes, candidô in juventute, nigrô in ſenecta capillô.

PHANEAS, nobilis Carthaginenſis, qui bellô Punicô tertiô ad Romanos defecit. Liv. *Epit. l.* 50.

PHANESII, populi in inſulis Oceani Septentrionalibus, qui teſte Solinô *c.* 32. habent aures adeo effuſas, ut totum corpus illis contegant.

PHANETA, Græci apparentem dicunt Deum, quoniam, cùm adhuc nihil eſſet, primus ex infinito apparuit. Sol etiam ſic dicitur.

PHANÆUS, vir Halicarnaſſeus, qui cùm diu in amicitia & ſocietate Amaſis, regis Ægypti fuiſſet, tandem accuſatus ex Ægypto ad Perſas transfugit, & Cambyſæ trajicere volenti in Ægyptum adhæſit, ejusque conſiliô Cambyſes uſus eſt: & cùm viam non ſatis commodam ad trajiciendum comperiret, hic eum docuit per Arabiam iter facere. Herod. *l.* 3.

PHANEUS, mons in Chio inſul. ferax optimi vini. Vide *Phana.*

PHANIA, vir quidam fuit, qui, quia falſam de ſe præbuit opinionem, quaſi multarum divitiarum vim domi conſtructam ac reconditam haberet, ejus diſſimulatio abiit in proverbium, *Phaniæ janua.*

PHANIAS, libertus Appii Pulchri, Cicer. *ep.* 1. *Fam. l.* 3.

PHANOCLES, Poeta Græcus, Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 9.

PHANODEMUS, Hiſtoricus, cujus meminit Halicarnaſſ. Dionyſ. *l.* 1. ubi memoriæ mandâſſe eum ſcribit *Attica Antiquitates.* Vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 1. *p.* 399. & Scholia *in Aves.*

PHANODICUS, Deliaca ſcripſit, quorum librum 9. citat Apollonii Scholiaſtes *in l.* 1. Meminit & *Phanodici* Laertius in *Thalete & Biante.* Vide Voſſ. *Hiſt. Græc. l.* 1. *p.* 400.

PHANOS, Scribæ Judicialis, apud Athenienſes, nomen, litigioſi ac malefici, apud Ariſtoph. *Equit.*

PHANOSTRATUS, Archon Athenis, An. 2. Olymp. 99.

PHANOTEUS, urbs Phocidis. *Steph.*

PHANTASIA, Memphis oriunda, Nicarchi filia, ante Homerum compoſuit *Bellum Trojanum*, & *narrationem de Ulyſſe*; & libros Memphide depoſuiſſe dicitur, quô Homerus profectus, à Phanite ſacrorum Scriba tranſcriptos accepit, eorumque ordinem inſequutus eſt. Photius *Cod.* CXC. ex Ptolemæi Hephæſtionis *l.* 5. Quæ quidem iſtis ſunt germana, quæ de Ægyptiis Homeri natalibus comminiſcitur *Heliodorus*, Joh. Marshamus *Canone Chron. Sec.* XV. ubi de *Heſiodo Poëta.* Vide & ſupra, ubi *de Helena Muſæi fil.*

PHANTASIÆ, propriè ſunt τ̃ μανίας, *furoris.* Theophraſtus de ſtrychno, Δίδοται δὲ αὐτῆς ἐὰν μὲν ἄτινι ὥστε παίζειν, καὶ δοκεῖν ἑαυτῷ καλλίστῳ εἶναι, δραχμὴ σταθμόν. Ἐὰν δὲ μᾶλλον μαίνεσθαι, καὶ φαντασίας τινὰς φαίνεσθαι, δύο δραχμαί. *Si quis velit facere, ut aliquis ludos præbeat, propinet illi drachmam ſolani; tum joculari inſaniæ genere laborabit & hactenus tantùm, ut formoſus ſibi videatur. At ſi modum duplices, inſaniam majorem feceris & imagines illi conſpicuæ obverſabuntur.* Unde patet, legitimæ inſaniæ ſignum, imaginum eſſe apparitionem & φαντασίας. Hinc Plin. *l.* 21. *c.* 31. de eodem ſtrychno, *Quippe inſaniam facit parvô quoque ſuccô. Quanquam & Græci Auctores in jocum vertêre, drachmæ enim pondere luſum gigni dixerunt ſpecies, vanas imagineſque conſpicuas obverſari demonſtrantes. Duplicatum hunc modum legitimam inſaniam facere*, &c. Nempe, qui duas drachmas ſolani furioſi ſumſit, verè inſanit & imagines videt: quæ φαντασίαι ab illis, quaſeſficit drachmæ menſurâ potum, non parùm diverſæ ſunt. Opiniones enim iſtæ ſunt falſæ, ſed ridiculæ & joculares, ex imaginatione parùm conſtanti profectæ. Illæ falſæ ſunt imagines & vanæ ſpecies, quas ut mens incurſu inſaniæ ſibi fingit, ita etiam oculis repræſentat: Unde vani pavores & lymphatici oriuntur. Nam & *Lymphaticos* dictos eos putârunt, quos Nympharum ſpecies viſæ in furorem adegiſſent. Feſtus, *Vulgò autem memoriæ proditum eſt, quicunque ſpeciem quandam è fonte, i. e. effigiem Nymphæ viderit, furendi non feciſſe finem; quos Græci Νυμφολήπτους, Latini Lymphatos appellant.* Ubi *ſpecies* idem eſt, quod *ſpectrum*; & ab eadem origine. Eô ſenſu & Plinius *ſpecies vanas* dixit, τὰ φαντάσματα, φαντασίας φαινομένας; & rectè quidem ille φαντασίας locô eô Theophraſti (è quo pars hauſta) *conſpicuas imagines & vanas ſpecies obverſantes* interpretatur: ſed malè eas cum Dioſcoridis (è quo altera) ubi de ſtrychno manico, φαντασίας confundit: quæ nihil aliud ſunt, quàm vanæ imaginationes, in illo homine, qui ſe formoſum eſſe tibi perſuadet:, cùm minimè ſit &c. Dicebantur autem φαντασίαι iſtæ φαίσματα; unô verbô φάσματα, item φαντάσματα, quæ tamen Grammatici ſic diſtinguunt, ut φάσμα ſit veritati ſimillimum, ut cùm ejus formæ, quæ in rerum natura eſt, imago conſpicitur; φάντασμα, extraneæ & inviſitatæ figuræ. Quomodo φαντασίαι accipiendæ, in verſu Orphei,

Παύσον φαντασίας ψυχῆς ἐν πνευστῆ ἀνάγκης.

i. e. *varias & frivolas imagines, quæ ineptos terrores incutiunt.* Stellas tranſcurrentes, quos Græci Ἀστέρας ᾄσσοντας vocant, Apollonii Scholiaſtes quoque φαντασίας ex Muſæo appellat, *ad l.* 4. Τὰς δὲ πίπτοντας φαντασίας ὁ Μουσαῖος ἀναφέρει παρὰ Θεοῦ ἐκ τοῦ Ὠκεανοῦ κατὰ τὴν αὐτῶν ἀποσβέννυσθαι. *Iſtiuſmodi autem* phantaſias *Muſæus ait ex Oceano in ſublime evectas, in aëre extingui.* Epiphanius verò Jaſpin ἀπελαστικὸν εἶναι & ἄκος φαντασιῶν, *abigere phantaſias & remedium phantaſiarum* eſſe, refert. Ubi *Spectra* itidem intelligit & *imagines conſpicuas*, quæ φάσματα alibi vocat, ἰνδάλματα & ἀπὸ Διονύσου. Hinc φαντασιοπλῆκται dicti, qui falſis hujuſmodi perſuaſionibus laborant, & φαντασιοῦμενοι, qui modò hoc, modò aliud ſibi imaginatur & ſemper, quod vult, verum eſſe putat. Catullus *Imaginoſum* ait *Epigr.* 42. *v. extr.*

———— ———— *nec rogato*
Qualis ſit, dolet hæc imaginoſum.

i. e. μαίνεται, φαντασιοῦται, *imaginibus laborat.* Nec omittendus de Strychni alio genere, quod etiam mentem movet, alius ejuſdem Plinii locus *eôdem c. Halicacabi radicem bibunt, qui vaticinari Gallanteſque furere, ad confirmandas ſuperſtitiones, aſpici ſe volunt.* Nempe, qui furere gallantes & vaticinari, quaſi ab alicujus Numinis inſpiratione immiſſô furore, volebant aſpici, quia id pertinebat ad confirmandas religiones, radicem halicacabi ſolebant bibere, ut ἐνθουσιασμὸν inde conciperent & Numine repleti viderentur. Vide de hoc ementito furore Gallorum & ficta vaticinatione ac Gallandi modo, Appulej. *l.* 8. Herbam verò hanc, quam ſumebant ad hoc, ut entheatô ſpiritu pleni viderentur, *Bellonariam* & *Vaticam* appellatam eſſe, alter Appulejus teſtis eſt *in Herbario.* Porrò lymphationes & vani metus, mentibus immitti à Numine aliquo irato credebantur, ἀνάγκαι Græcis quoque dicti. Et ſanè metus ſuper cetera mentem maximè ſolet alienare & externare: Sic φρενῶν ἔκστασις propriè ἀνάγκη. Hinc Bacchylides γλυκεῖαν ἀνάγκην πινομένας κύλικας, eleganter vocat ebrietatem, quæ mentem ſui compotem eſſe non patitur. Et Orpheus vanos metus, qui à Corybantibus fieri putabantur, πνευστῆ ἀνάγκην vocat, *in Trymiamate Corybantum*, verbis ſupra citatis, quibus Corybantem precatur, ut φαντασίας depellat ἐν πνευστῆ ἀνάγκης, h. e. *vanos mentis metus ac terrores & inſaniam ex magica aliqua devotione aut Numinis præſentia inflictam.* Πέδη enim, Latinè *Defixionem*, Magicæ vanitatis vocabulum eſſe, notum. Et hic Corybantiaſmus eſt, in quo morbo, ad ſimilitudinem prædictorum, phantaſmata & imagines oculis obverſantur, & ſonores ſemper in auribus tinniunt: unde homines inſomniis maximè laborant, &, ſi quando quietem capiunt, apertis id faciunt oculis. Vide Plin. *l.* 11. *c.* 37. & plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1086. & *ſeqq.* ut & hic paſſim. In pingendis autem *Phantaſiis* qui excelluerint, habes infrà voce *Pictor.* Aliam verò vocis notionem, in *Pompa.*

PHANTASTICI, Hæretici. Vide *Gajanita*, & *Julianus Halicarnaſſenſis.*

PHANTASUS, unus ex tribus Somni famulis, quem Somniis de rebus inanimatis præficiebant olim Poëtæ, infrà *Somnia.*

PHANTIA, urbs Troadis, à Cuman condita. Gentile *Phantais. Steph.*

PHANUEL, vel PHANUELA Joſepho, qui & *Peniel*, locus extra torrentem Jabboc in finibus Amorrhæorum in Rubenia ſorte, ubi Jacob, qui deinde Iſraël, totâ nocte cum Angelo luctatus eſt. Gen. *c.* 32. *v.* 30. Hæc civitas Gedeonis exercitui panes negavit, cujus turrim deſtruxit Gedeon, & habitatores occidit. Judic. *c.* 8. *v.* 8. Fuit autem contigua Tripoli, ubi mons Libanus deſinit. Item fil. Seſak. 1. Paral. *c.* 8. *v.* 8. & pater Annæ propheriſſæ. Luc. *c.* 2. *v.* 36. Latinè *videns Deum* vel *faciem Dei.* Ideoque Strabo *Faciem Dei* vocat, *l.* 16. Τῷ δὲ Τριπόλει συνεχὴς ἐστὶ τὸ τοῦ Θεοῦ Πρόσωπον, εἰς ὃ τελευτᾷ ὁ Λίβανος τὸ ὄρος. Item civitas juxta Sichem, in tribu Ephraim. 1. Reg. *c.* 12. *v.* 25. *Nic. Lloydius.* Locus Geneſeos ſic habet: *Jacob vocavit nomen loci illius* Phanuel, *dicens, Vidi Deum facie ad faciem.* Quia videl. in viſibili ſigno tunc ei apparuerat. Unde & Deorum ſuorum ἐπιφανείας ac Θεοφανείας mentiti ſunt Gentiles: ac tandem adulatio hanc Ἐπιφανείας vocem ad Reges Orientis tranſtulit, Seleucidas, Lagidas, Bithynos, Armenos, Parthos & Imperatores Romanos. Joh. Marshamus *Canone Chron. Sec. III.* ubi de Θεοπτίᾳ. Vide & hic paſſim, vocibus *Enguinum*, *Epiphanes*, *Matres* &c.

PHANUS, fuit quiſpiam, qui quum uxorem haberet adulterii ſuſpectam, atrii fores ſic occluſit, ut non niſi cum ſtridore, ſonituque poſſent aperiri: verùm cùm illa per tegulas adulterum admitteret, vicini per jocum dicebant: *Phani oſtium*; quô proverbiô innuebant, aliquid ſervatum fruſtra.

PHAON, juvenis Lesbius, qui à Venere Alabaſtrum unguenti dicitur accepiſſe, eôque oblitus omnium formoſiſſimus evaſiſſe, eximiæque pulchritudine, cùm aliàs mulieres Mityleneas, tum præcipuè Sappho poetriam ad ſui amorem allexiſſe. Extat *epiſtola Sapphûs ad Phaonem*, inter Ovidianas, *n.* 15.

PHARA, vel PHURA, famulus Gedeonis. Judic. *c.* 7. *v.* 10. Item urbs 1. Machab. *c.* 9. *v.* 51. Latinè *frugifer*, aut *creſcens*, ſive *vacca.*

PHARA, Africæ propriæ Urbs, à Scipionis militibus incenſa. *Strab.*

PHARACIDES, navarchus Lacedæmonius, Dionyſio ſuperiori contra Himilconem & Carthaginienſes auxilio miſſus, Olymp. 96. an. 1. De eo Polyæn. *l.* 2. *c.* 11. ubi vitioſè legitur *Sarnacides.*

PHARÆ, vel PHERÆ, urbs Cretæ à Miſenis condita. Plin. *l.* 4. *c.* 2. Item urbs Meſſenes, ex qua erant Apharetiadæ: hanc Ariſtomenes, poſt prælium ad Apri Monumentum diripuit, cumque eum cum præda revertentem Anaxander Spartanorum Rex à tergo urgeret, eum denuo fudit ac inſequutus eſt, donec alterâ natium jaculô trajectâ, retrocedere cum præda eſt coactus. Pauſan. *l.* 4. Gentile *Pharattes.* Alia Achajæ. Gentile *Pharetis*, vel *Pharaiis.* Alia Bœotiæ. Gentile *Phareſetis.* Vide *Steph.*

PHA-

PHARAI, nomen viri. 2. Sam. *c.* 23. *v.* 35. Latinè *hiatus*, ſive *apertio*.

PHARAM. Rex Jerimoth. Joſ. *c.* 10. *v.* 3. Latinè *onager eorum*. vel *ferocitas eorum*, aut *fructificatio matris*, vel *taurus matris*.

PHARAMBARA, Mediæ oppid. *Ptol.*

PHARAMIA urbs Ægypti, in littore maris, non longè à Nili oſtio, *Carabeus* dicto, *G. Tyrus.* Qui & inter Pharamiam & Taphium duas maritimas Ægypti urbes ſcribit primum Nili oſtium, quod Syriaris verſus eſt, in mare effundi.

PHARAMUNDUS, A.C. 429. vigeſimus quartus Francorum Rex, à Francia Orientali in Occidentalem ſuam tranſtulit ſedem, legemque tulit, quam Salicam vocant. Munſter. *l.* 2. *Coſmogr.* Vide *Faramundus.*

PHARAN, vel PARAN, FARAN, adhuc in *tabul. recent.* urbs Arabiæ Petrææ, & mons ad ſinum Arabicum in Ægypti confinio. *Ptol.* Latinè *pulchritudo*, ſive *laus*, aut *gloriatio*, vel *propagines*. In intimo receſſu Arabici Sinus urbs eſt, ab Iſmaelitis condita. Unde *Pharanitis* regio, non longè à Saracenis, *Ptolemæo*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 485. ut & *p.* 487. ubi urbem *Maran*, & incolas *Maranitas*, priùs videri vocatos, addit ex *Diodoro* & *Artemidoro*. *Pharanitis amethyſti*, mentio fit in *Indice* Pliniano *MS. de Amethyſti generibus*, *Amethyſtus*, *ejus genera quinque*, *ſacodion. ſapenus*, *Pharanitis*, *Aphrodites*, *ſphragis*, *ſive anteros ſive paderos*: ἀπὸ τῶν Φαρανιτῶν, ab urbe hac Pharan. Idem *p.* 566.

PHARAN, deſertum ampliſſimum, vaſtiſſimum, invium & inaquoſum, continens à monte Sinai uſque Cadesbarne iter undecim dierum, cujus terra nec arari poteſt, nec ſeri, tota arida & ſterilis & ſqualida eſt, inhabitabilis, hominibus, villis, domibus & caſis carens, ubi nec homines videntur nec beſtiæ, nec aves, imò nec arbores, nec germen aliquod. ſed non niſi rupes & montes ſaxoſi, altiſſimi, aſperrimi, undique prærupti & præcipites: terrâ autem cœlòque aquarum penuria eſt, jacent arenæ ſteriles, quas ubi vapor ſolis accendit, fervidò ſole exurente veſtigia intolerabilis æſtus exiſtit. Hac Iſrael perrexit tranſiens ex Ægypto, in terram Canaan.

PHARAO Rex Ægypti. *Suidas*: Φαραὼ, ὅτως ἐκαλῦντο πάντες οἱ βασιλεῖς Αἰγύπτου, ἀπὸ τῦ πρώτε Φαραώ. *Pharao* autem cognomen erat dignitatis, ut ſcribit Euſebius. Et Joſepho, *in Antiquitatibus*, Pharaonis nomen, ſecundùm Ægyptios ſignificat Regem. Sic enim ille: Ο᾿ Φαραὼν κατ᾿ Αἰγυπτίως βασιλέα σημαίνει. Quum ergo hoc honorificum nomen ſit, malè refertur ad Hebræum פרע *nudare*, quòd auxiliò Dei nudatus fuerit. Iſidor. *l.* 7. *c.* 6. *Pharao nomen eſt non hominis, ſed honoris, ſicut apud nos Auguſti appellantur reges cùm propriis nominibus cenſeantur. Exprimitur autem in Latinum denegans eum, utique Deum, ſive diſſipator ipſius: populi enim Dei fuit afflictor.* Apud Arabes autem, quorum dialectus Ægyptiaca vocabula multa habet admixta, *pharaon* eſt *crocodilus*, quò Ezechiel alluſiſſe videtur *c.* 29. *v.* 3. 4. *c.* 32. *v.* 2. 3. Bochart. *Hieroz. part. poſter. l.* 5. *c.* 18.

PHARAO, Ægypti Rex, Sarâ Abrahamo ereptâ, tantopere divinitus afflictus eſt, ut eam illibatam, cum muneribus, marito reddere fuerit coactus, A. M. 2014. Gen. *c.* 12. *v.* 16. 19. Joſeph. *Ant. Jud. l.* 1. *c.* 9. *Pharaothem* appellat, ut videbimus. Alius, cujus ſomnia interpretatus eſt Joſephus, ab ipſo dein ad Præfecturam regni totius evectus. Vide *Joſephus.* Alius, qui Iſraelitas gravi onere preſſit. Vide *Moſes*, Alius, filiam Salomoni elocavit, 1. Reg. *c.* 3. *v.* 1. *A. M.* 3021. Alius, dictus *Nechao*, vide ibi. Alius, Sedeciæ auxiliaturus, victus à Babyloniis eſt: Gazam tamen in reditu diripuit. Jerm. *c.* 37. *v.* 5. Joſeph. *Jud. Ant. l.* 10. *c.* 20. Torniel. A. M. 3444.

PHARAONIS Mare, Turcis Mare Rubrum dicitur, quòd ejus undis abſorptus hic Ægypti Rex. Vide Keuchenium *ad Annibalem Nepotis c.* 2.

PHARAOTHES, Rex Ægypti. Joſepho *Jud. Ant. l.* 1. *c.* 9. dicitur, qui Abramum, primum extraneorum in Ægyptum advectum hoſpitiò excepit. Artapanus depravatè *Pharethonem* vocat apud Euſebium *Præpar. Euang. l.* 9. *c.* 18. Abulfedæ, Al Makrizio & Alſhamio dicitur *Tutis.* Marshamus Ameſiſem inferioris Ægypti Regem XV. ac ultimum eorum, quos vetus *Chronicon* XV. γενεὰς vocat, eſſe cenſet, vide ſuprà.

PHARASMANES, Hiberorum Rex, fratri Mithradati à Tiberio conciliatus, cujus & conatus, in obtinenda Armenia, ſtrenuè adjuvit, contra Orodem, Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 33.

PHARASMANES, Alanorum Rex, inter amicos Reges Imperii Romani, cui etiam ſtipendia à Romanis videntur ſoluta. Atque hunc vult intelligi Salmaſ. apud Æl. Spartian *c.* 6. *in Hadriano. Cum Rege Roxolanorum, qui de imminutis ſtipendiis querebatur, cognito negotio pacem compoſuit.* Ubi omnino legendum contendit, *Cum Rege mox Alanorum*: namque & eum invitâſſe dicitur Hadrianus, & invitationem is illam ſuperbè contempſiſſe, neque ſine motu illam Regis querelam fuiſſe, donec pacem cum illo compoſuerit Hadrianus. Vide *Dionem*. Vetus id malum in Romano Imperio, annuis muneribus barbararum gentium pacem redimere, à Domitiano primùm introductum eſt. Namque hic, Decebalum Dacorum Regem cùm armis vincere non poſſet, annui tributi penſitatione ſibi placavit: quod exemplum publicè perniciosiſſimum retinuêre omnes deinde Principes in utroque Imperio; eatenus tamen exiſtimationi ſuæ conſuluerunt, quatenus penſionem hanc annuam, quæ verè tributum erat, honeſtiore vocabulò *ſtipendium* nominaverunt, Herodian. *l.* 1. *c.* 6. συντάξεις. Fuit autem hæc Alanorum gens eadem cum Veterib. Maſſagetis, Salmaſ. *ad loc.* Idem nomen Regi Iberorum fuit, ſub eodem Hadriano, quem in *Excerptis Legat.* è Dione legimus, Romam cum uxore veniſſe, & ab Hadriano liberaliter fuiſſe acceptum. Imò & *Pharaſmanis* Regis Zydritarum, gentis vicinæ Lazis, circa idem tempus, meminit Arrian. in *Euxini Periplo*, quem ad Hadrianum miſit. Ecce Reges tres cognomines, ſub eodem Imperatore. Nec mirum; frequens enim in Oriente olim illud nomen, non Regum ſolùm, ſed & privatorum: ut illius Φαρασμάνυ Κόλχυ τὸ γένος, cujus Procopius meminit *Perſic. l.* 1. Caſaubon. *ad Spartian. loc. cit.*

PHARASTIA, Mediæ urbs, *Ptol.*

PHARATHON, civitas Ephraim in monte Amalech. Judic. *c.* 12. *v.* 15. Latinè *diſſipatio*, vel *ruptura*, aut *denudatio ejus*, vel Syriacè *vindicta ejus*. Hinc fuit Abdon Judex populi Iſrael. Joſeph. *de Bell. Jud.*

PHARATHUS, urbs Galilææ.

PHARAX, Lacedæmoniorum navarchus, ab obſidione Cauni, à Pharnabazo cum magnis copiis adventante urbanis ſubſidio depulſus. Diodor. Sic. *l.* 14.

PHARBÆTHUS, urbs Ægypti.
PHARBETUS, urbs Erectriculium. } *Stephan.*
PHARCIDON, urbs Theſſaliæ.

PHARENSES, populi Aſiæ ad fluv. Melam, in regione Ioniæ. Strab. *l.* 8.

PHARES, fil. Juda ex Thamar nuru ſuâ. A. M. 2314. ſecundùm Torniellum frater Zaræ, pater Heſron & Hamul: Unus ex Progenitoribus Christi. Gen. *c.* 38. *v.* 29. Matth. *c.* 1. *v.* 3. Latinè *diviſio*.

PHARES, fil. Machir ex Maacha uxore. Latinè *equus*; aut *dividens*, ſive *exponens*, vel *declarans*, 1. Paral. *c.* 7. *v.* 16.

PHARETHON, vide PHARAOTHES.

PHARETRA Creſſa, apud Virg. *Georg. l.* 3. *v.* 345.

Armaque Amyclæumque canem, Creſſamque pharetram.

Et Lycia, apud Papinium *Theb. l.* 6. *v.* 645.

Cætera plebs Lyciis gaudet contenta pharetris:

pro præſtantiſſima, ab uſu ſagittandi utriuſque gentis. Quales autem Veterum fuerint *pharetræ*, docet pluribus Euſtathius *ad Il. α. v.* 46. ubi de Apolline,

Τόξ᾿ ὤμοισιν ἔχων ἀμφηρεφέα τε φαρέτρην,
Ἔκλαγξαν δ᾿ ἄρ᾿ οἰστοὶ ἐπ᾿ ὤμων χωομένοιο,
Αὐτῦ κινηθέντος.
Arcum humeris geſtans, & utrinque tectam pharetram.
Sonuerunt autem ſagittæ, in humeris irati,
Cùm ipſe incederet.

Ubi nota, *pharetras* Deorum Sagittigerorum ſonò quòdam commendare Poëtas. Vide de eodem Apolline Virg. *Æn. l.* 9. Hinc apud Statium *Theb. l.* 9. *v.* 649. ubi de Phœbo pariter ac Diana.

Occurſuque ſacro pariter jubar arſit utrinque,
Et coiêre arcus & reſpondere pharetræ.

Ad quem locum conſule Caſp. Barthii *Animadverſiones*. Taxi pelle obtegi ſolitas dicemus infrà voce *Taxo*. Vide quoque ſuprà *Corytos*.

PHARIA, *Ptolemæo*, Pliniòque, *l.* 3. *c. ult. Straboni* verò *Pharus*, inſula contra Dalmatiam, & Jaderam, quæ nunc vulgò *Liſna* Illyricò ſermone dicitur. Eſt urbs epiſcopalis in ea cognominis à qua *Pharienſes* populi *Ptol.* Sub Venetis. Panis hic vinumque optimi ſaporis, prætereà ingens ſardiniarum (quod piſcis exigui, ſed delicati, genus eſt) piſcatio, de qua vide Jac. Sponium *Itinerario Tom. I. p.* 111.

PHARIA Volucris, apud Statium, *l.* 2. *Sylv.* 6. *v.* 87.

——— *Phariaque exemta volucri*
Cinnama: ——— ———

Phœnix avis eſt, ſic ei dicta, quòd in Ægypti Heliopolim aliquando devolaret. Vide in voce *Phœnix*. At *Pharia* abſolutè, in *Kal.* Ruſtico, menſe Aprili, *Pharia ſacrum*, Iſis eſt: quæ *Pharia* Iſis, apud Minucium Fel. *Octavio* & Εἶσις Φαρία in *veteri*. Inſcr.

ΕΙΣΙΔΙ ΦΑΡΙΑ .... ΕΙΣΙΝ ΤΗΝ ΕΝ ΜΕΝΟΥΘΙ
ΥΠΕΡ ΣΩΤΙΡΙΑΣ ΤΟΥ ΚΥΡΙΟΥ ΗΜΩΝ ΑΥΤΟ
ΚΡΑΤΟΡΟΣ ΑΝΤΩΝΕΙΝΟΥ. ———

apud G. Elmenhorſt *Commentar. ad eum*. Utraque nempe à *Pharo*, Inſul. Ægypti, ex adverſo Alexandriæ.

PHARICUM Venenum, apud *Interpretem Nicandri*: Γεγράφε δὲ Πραξαγόρας κληθῆναι αὐτὸ ἀπὸ Φαρικῦ τινὸς Κρητὸς τῦ ἐξευρόντος αὐτό. *Narrat autem Praxagoras, vocari illud à Pharico quodam Cretenſi, inventore ſuo*: *Pharicum* dicitur Athenæo *l.* 3. cum *Medico* ſeu *Medea oleo*, quò Medea pellicis coronam delibuerat, ſecundùm nonnullos idem; τόξικα Barbaris, ἐφήμερον etiam dictum *Nicandro*, quòd intra unius diei ſpatium hominem abſumeret: quamvis *ephemeri* vox latiùs pateat. Dictum eſt autem ſic à *Pharis*, urbe Cretæ, cujus civis venenum hoc excogitavit: *Pharicus* enim non proprium, ſed Gentile nomen eſt. Vide de eo Salmaſ. *ad Solin. p.* 241. *& ſeqq.*

PHARII Liquores, apud Statium, *Epicedio in Glauciam Melioris*, *l.* 2. *Sylv.* 1. *v.* 161.

Quodque Arabes Phariique, Palæſtinique liquores
Arſuram lavere comam! ———

Salmaſio non cinnama ſunt, *Pharia volucri exemta*, ut ſuprà dixit; ſed unguentum ex palma Ægyptiaca, quæ ſimilem proximumque myrobalano uſum habebat in unguentis. Vide eum *ad Solin. p.* 400.

PHARIO, fluv. Armeniæ in Tigrim effluens. Plin. *l.* 6. *c.* 27.

PHARIS, urbs Laconiæ: cives *Pharitæ* Pauſaniæ *l.* 2. vel *Pharitæ Homero*. A' Lacedæmoniis occupata eſt ſub Teledo Rege. Tunc enim Amyclas, *Pharin*, Geranthras, oppida finitima, quæ adhuc ab Achæis tenebantur, bellò aggreſſi ſunt. Quorum adventu territi, *Pharitæ* & Geranthratæ ex pacto è Peloponneſo deceſſerunt. Amyclenſes verò fortiter aliquandiu reſtiterunt. Pauſan. in *Laconicis*.

PHARISÆI, ſecta quædam apud Judæos, orta temporibus belli Punici tertii, cujus ſectæ homines, non modò victu vitæque inſtitutò à reliquo vulgo ſecreti erant, ſed etiam veſte & corporis

cultu, quapropter Phariſæi vocantur, quæ dictio idem Hebræis ſonat, quod Latinis *ſeparati*. *Suidas*. Φαρισαῖοι, οἱ ἑρμηνευόμενοι ἀφωρισμένοι, παρὰ τὸ μερίζειν, καὶ ἀφορίζειν ἑαυτοὺς τῶν ἄλλων ἁπάντων, εἰς τὸ καθαρώτατον τοῦ βίου, καὶ ἀκριβέστατον, καὶ εἰς τὰ τοῦ νόμου ἐντάλματα. Φαρὲς γὰρ κατὰ τὴν Ἑβραΐδα γλῶτταν, ἀφορισμὸς ἑρμηνεύεται, ἢ διακοπή. Auctores Sectæ hujus, Hieronymo *in Eſai. c.* 8. fuerunt Sammai & Hillel. Jejunârunt ſecundò & quintò die hebdomadis, à vini & quidquid vitam haberet, eſu abſtinentes. Spinas intrà togis ſuffigebant, ut inter incedendum iis crura compungerentur. Aſſeribus, quibus lapilli inſtrati, incubantes, renes duris ſuccinxerunt funibus, ſeque ipſos caſtrârunt, ut continentiores eſſent: quod quidem non ab omnibus obſervatum eſt. Ultra decimas à Lege injunctas pendebant etiam 30. & 50. partem. ſtatutis ſacrificiis alia ſponte ſupperaddebant, vota exacte ſervantes. Sed ejus generis hominum tanta fuit fatuitas, ut multo plus laborarent probi videri, quàm eſſe; tanta ſuperbia, ut neminem alterius ſectæ virum bonum exiſtimarent. quapropter Chriſtus ubique exagitat eorum vanitatem: Et certe, cùm tanti rigoris non alius ſcopus eſſet, quàm popularis aura, in tantum potentiæ tandem creverunt, ut ultimis Judæorum Regibus formidoloſi evaderent, qui ſæpe illorum miniſteriò uti coacti ſunt. Cœterùm μετεμψύχωσιν crediderunt, & Aſtrologiæ Judiciariæ impensè erant dediti, vide Joſeph. *Jud. Ant. l.* 18. *c.* 2. & *de Bell. Jud. l.* 12. *c.* 12. Epiphan. *in panar. l.* 1. *c.* 16. Baron. *in App. Annal. Eccl.* Martinium, in *Phariſæus*, & Funger. in *Phariſæi*. *Nicol. Lloydius*. Vocem quidam derivant ab Hebr. פרש *Paraſh*, i. e. *expandere*, *explicare*; idque vel ob latitudinem phylacteriorum, vel quòd in compitis bona ſua opera largè deprædicare ſolerent. Alii à פרש, i. e. *exponere*, *explanare*, eò quòd haberentur præcipui Legis expoſitores. Sunt, qui ab eodem verbo, in *Piel* conjugat. quod *dividere*, *ſeparare* ſignificat, illos appellatos aſſerant: quò ſenſu Græcis ἀφωρισμένοι ſunt vocati. Latini eos *Separatiſtas* vocant. Separabant autem ſe & ſecernebant tum ſtudiò Legis, quò reſpectu poterant dici, ἀφωρισμένοι εἰς τὸν νόμον; quò reſpiciens fortè Apoſtolus, qui priùs *Phariſæus* fuerat, vocavit ſe ἀφωρισμένον εἰς Εὐαγγέλιον, *ſeparatum ad Euangelium*, Rom. *c.* 1. *v.* 1. tum ſanctioris vitæ jactantiâ Lucæ *c.* 18. *v.* 11. *Gratias tibi ago Deus, quòd non ſim ut reliqui* &c. Et quidem ſeparabant 1. ſe à commercio popularis vulgi, quod ob ignorantiam ſuam vocant עם הארץ i. e. *populum terræ*: qui Joh. *c.* 7. *v.* 49. vocitatur ὄχλος: 2. ab habitu reliquorum hominum: unde Proverb. *Veſtes populi terræ, conculcatio ſunt Phariſæorum*. 3. À moribus atque conſuetudinibus uſitatis: ortaque videtur hæc hæreſis ab Antigono Sochæo, qui coætaneo Alexandri M. Simeoni Juſto ſucceſſit, an. 300. circiter ante Natum Chriſtum. Nec certæ alicui Tribui aut familiæ attributi erant, cùm S. Paulus è tribu Benjamin eſſet, Hyrcanus è Tribu Levi. Chryſoſtomus *in c. Matth.* 15. Flav. Joſephus *l.* 13. *c.* 18. &c. Nec in nullis cum reliquis Sectis conveniebant. Notabo hic ſaltem paucis dogmata, quæ propria habuêre. Primò, quædam Fato, quædam libero arbitrio adſcribebant. Joſeph. *l.* 13. *c.* 9. 2. Angelos credebant ac Spiritus, Actor. *c.* 23. *v.* 8. 3. Reſurrectionis articulo fidem adhibentes, docebant animas impiorum hominum, à corpore ſolutas, ſtatim in Infernum migrare: Piorum verò hominum, per μετεμψύχωσιν quandam, in aliorum itidem piorum corpora tranſire, Joſeph. *de Bello Jud. l.* 2. *c.* 12. Serar. *Trihæreſ. l.* 2. *c.* 3. Druſius *de tribus Sectis l.* 2. *c.* 2. Unde SERVATORIS *noſtri* ſanctiſſimum corpus, quidam Johannis Baptiſtæ, alii Eliæ, nonnulli Jeremiæ animâ vegetari dixerunt, Matth. *c.* 16. *v.* 14. 4. Traditionum πατροπαραδότων acerrimi erant vindices: quod ut meliùs intelligatur, notandum, Judæos duplicem ſtatuiſſe Legem, unam ſcriptam, תורה שבכתב, *Thorah ſchebichtab*: alteram per traditionem communicatam oralem, תורה שבעל פה, *Thorah ſchebegnal pe*; utramque hanc dixêre Moſi à Deo in monte Sinai datam, eſſeque poſteriorem prioris explicationem, quam Moſes Joſuæ, Joſua Senioribus, hi Prophetis, Prophetæ Viris Synagogæ Magnæ, per manus tradiderint. Et in hoc præcipuè Religionis articulo, à Sadducæis, omnem traditionem rejicientibus, diverſi erant Phariſæi. Traditiones autem horum præcipuas, ut & ſeptem diverſa *Phariſæorum* genera, (ferax enim ſuperſtitio & fatale Separatiſtis eſt ulterius ſcindi) vide hic paulò *infrà*: & plura de celebri hac Secta, apud Moſ. Kotſenſem *in præf. l. præcept.* Gorionidem *c.* 29. Thom. Godwyn. tract. *de ritibus Hebræor. Angl. cui tit. Moſes and Aaron l.* 1. *c.* 10. &c. Hodie verò ſecta quidem evanuit, palmarium tamen eorum dogma gliſcit inter pleroſque in Europa Judæos; atque eò nomine plerique eorum Rabbaniſtæ ſeu Phariſæi, diverſi ſunt à Karæis ſeu Scripturariis, quorum rara eſt copia. Vide Fanc. Burmannum *Synopſi Theol. Chriſt. Part.* 1. *l.* 4. *c.* 39. Hinc *phariſæare*, apud Joſ. Devonium *Troicorum l.* 1.

Si rerum juſtis metimur partibus uſum,
Omne homini commune ſolum: ſed, jura peroſus
Publica, ſacrilegis Naturam barbarus auſis
Contrahit, & proprios Phrygiam phariſæat *in uſus*;

pro dividere, ſegregare, ſeorſim ponere. Vide & Tertullian. *Præſcript. c.* 45. & Radulfum Ardentem *Homil. in Euang.* 98. & 113.

Traditiones Phariſæorum præcipuæ.

I. Cibum nunquam capiebant, priuſquam manus laviſſent. Vide Matth. *c.* 15. *v.* 2. & quidem πυγμῇ, Marci *c.* 7. *v.* 3. quod quidam exponunt *frequenter*, ut πύκα apud Hom. Alii, *accuratè*, *diligenter*: Nonnulli peculiarem lavandi ritum voce hâc indigitari, contendunt, quem *cubitaliter lavare* vocavit Theophylactus in Marcum *loc. cit.* Sunt quoque qui innui velint hôc vocabulô, illum lavandi morem, quò quis alteram manum in pugnum contractam, in alterius palma probè circumagit ſicque diligentiſſimè illam abluit. Ita autem hunc ritum urgebant, ut, illotis edere manibus, crederent non minus eſſe ſcortatione crimen. Sed & tranſiſſe hanc conſuetudinem ad omnes Judæos, ex *locis cit.* colligere eſt. Vide præter Auctores præfatos, Joh. Buxtorfium *Synag. Judaic. c.* 6. II. Iidem, quoties è Foro redibant, lavabant ſe, Marci *c.* 7. *v.* 4. βαπτίζοντο, i. e. *totum corpus abluebant*, quoniam pollutos ſe fortè populi commerciò exiſtimabant. Quique inter eos rigidioris erant diſciplinæ tenaces, idem ſemper feciſſe, videntur, antequam accumberent. Unde, quòd id non fecitaſſet Chriſtus, miratum legimus Phariſæum, Lucæ *c.* 11. *v.* 38. Et huc alluſiſſe quidam volunt Petrum, Joh. *c.* 13. *v.* 9. Ex eodem ritu Hemerobaptiſtarum Secta originem traxit, de qua vide Epiphanium *l.* 1. *tom.* 1. *c.* 17. III. *Lavabant pocula, & ſextarios & æramenta & lectos*, Marci *c.* 7. *v.* 4. 8. IV. Cum *Publicanis & peccatoribus edere*, nolebant, Matth. *c.* 9. *v.* 11. Sic enim ſe judicabant pollui, Lucæ *c.* 7. *v.* 39. Dicebant proin, ut apud Prophetam legimus, לא תגע בי, i. e. *ne attingas me*, vide Eſajæ *c.* 65. *v.* 5. Quem morem Samaritani quoque ſervantes, quoties peregrinus quis occurreret, μὴ προσψαύειν, exclamâſſe leguntur. Vide Scaligerum *de emendat. Temp. l.* 7. Epiphan. *l.* 1. *Tom.* 1. *c.* 12. &c. V. *Bmis vicibus hebdomade jejunabant*, Lucæ *c.* 18. *v.* 12. Lunæ nempe & Jovis diebus: eò quòd Moſes, die Jovis in montem Sinai aſcendens, inde die Lunæ redierit. VI. *Dilatabant phylacteria ſua, & producebant fimbrias palliorum ſuorum*, Matth. *c.* 23. *v.* 5. Vide Hieronym. *in locum*, ubi *Phariſæos* propterea comparat, cum muliercu-lis quibuſdam ſui temporis ſuperſtitioſis, quæ religioni ducebant ſecum continuò ferre *parvula Euangelia & crucis ligna*, i. e. breves quaſdam ſententias ex Euangelio decerptas & crucis, ut vulgò credebatur, reliquias. In Phylacteriis enim illis Decalogum quidam ſcriptum fuiſſe ajunt, alii 4. Sectiones Legis, de quibus infrà, in voce *Phylacteria*. Simile quid notat Scaliger in illis, qui initium Euangelii Johannis de collo ſuſpendere ſoliti ſunt, ut docet Scaliger *Trihær. c.* 7. Ejuſdem commatis fuêre A. C. 692. Magiæ quidam addicti, quos *Phylacterios* vocatos legimus.

Septem Phariſæorum genera diverſa, ex Talmud, tract. Sota, c. 3.

I. PHARISÆUS *Sichemita*, qui lucri causâ ſe ſectæ huic addixit: quemadmodum Sichemitæ non aliò ſine circumciſionem admiſêre. II. *Phariſæus truncatus*, qui ſic dictus eſt, quòd meditabundus incedens vix pedes humò tollebat, tanquam iis truncatus eſſet. III. *Phariſæus impingens*, quoties in publicum prodibat, oculos habebat clauſos, ne fortè fœminam videret: quò fiebat, ut ſæpe in parietes muroſque ædium caput impingeret, illudque redderet cruentum. IV. *Phariſæus, quid debeo facere, & faciam illud?* Qualis fuiſſe videtur is in Euangelio, qui, ad SERVATOREM noſtrum accedens, dicebat: *Magiſter bone, quid faciendo vitam æternam poſſidebo?* Lucæ *c.* 18. *v.* 18. Vide quoque *v.* 21. V. *Phariſæus mortarius*, ſic vocatus, quòd inſtar profundi mortarii pileum geſtaret, ſit ut nec hac nec illac circumſpicere, verùm oculos ſolùm humi, & ante ſe per lineam rectam eorum aciem emittere poſſet. VI. *Phariſæus ex amore*. Vocabantur ita, qui ſolius virtutis amore ad Phariſaiſmum ſe applicabant, directè proin *Phariſæis Sichemitis* oppoſiti: vel potiùs ultimo generi. VII. *Phariſæus ex timore*, qui legi ſaltem pœnæ metu obedientiam præſtabat: Tales negativa præcipuè mandata; ſicut priores affirmativa, reſpiciebant.

PHARMACEUTICE, una ex quatuor Medicinæ famulis, medicamentis vel intus adſumtis; vel foris admotis, medetur. Colligit autem ea primùm ex foſſilibus, plantis ac animalibus: & quò an proba ſint conſtet, diſpicit quò ſint ſapore. Dein ea aſſervat in apothecis, vaſis, pyxidibus ſuò locô diſpoſitis. Porrò ea præparat ac corrigit aduſtione, combuſtione, putrefactione, decoctione, deſtillatione, liquefactione, deſpumatione aliiſque. Sic præparata miſcet ad ponderis præſcriptum &c. Egère de Simplicium natura varii, in his Diſcorides *in Hiſtoria plantarum*; Galenus *l. de Simplicium medicam. Facultatibus*, Avicenna *de Simplicibus* &c. De præparatione, correctione, commixtione, Meſvem vide. Ad eandem Artem Alchymia ſpectat, ſive ut pars, ſive ut miniſtra. Cùm enim duo ſint *Pharmaceutica* officia, unum in delectu, alterum in præparatione medicamentorum; ad præparandi modos pertinet, non ſolùm coctio, ſed etiam deſtillatio, & quidquid elaborat Chymicus, ut corpori medeatur. Voſſ. *de Philoſophia c.* 10. §. 12. & 13. Vide & Politianum *Panepiſtemone*.

PHARMACI, dicebantur olim οἱ τὰς πόλεις καθαίροντες, *qui Urbes luſtrabant*. Euſtathius *ad Odyſſ.* χ. Ὅτι δὲ καὶ δι' αἵματος ἦν κάθαρσις, αἱ ἱστορίαι δηλοῦσιν, ὁποῖα καὶ ὁ τῶν Θυεστῶν, οἱ αἵματι κατάραντες καθαίρεσθαι ἔλεγον αὐτό. λέγονται δὲ οἱ περὶ τὴν τοιαύτην τέχνην καὶ μάλιστα οἱ τὰς πόλεις καθαίροντες φαρμακοί. Scilicet ſanguine abluebant hi *Pharmaci* eos, qui luſtrabantur. Sic homicida, qui alium caſu fortuitò necaverat, lege Solonis, annum extra fines exulare juſſus, placatò aliquò ex occiſi cognatis, reverti poterat, peractis ſacris & καθάρσει, ſeu *luſtratione*, quæ fiebat per Pharmacos, uti docet Sam. Petitus *Commentar. in LL. Atticas Lib. VII. tit.* 1. *de Sicariis*. Lex inter alia ſic habet, apud Demoſthenem *in Ariſtocratea*, Τὸν ἁλόντα ἐπ' ἀκουσίῳ φόνῳ ἐν ῥητοῖς ἀπελθεῖν ταχτὴν ὁδὸν, καὶ φεύγειν ἕως ἂν αἰδέσηταί τινα τῶν ἐν γένει τοῦ πεπονθότος. ἥκειν δὲ καὶ θύσαι καὶ καθαρθῆναι. *Qui alium caſu fortuitò necâſſit, in annum deportator, donec aliquem è cognatis occiſi placârit, revertitor verò peractis ſacris & luſtrationibus.* Nempe talis deportabatur in annum; intra quod tempus oportebat eum αἰδέσασθαι, *placare*, aliquem cognatum defuncti, quam αἴδεσιν ſequebatur κάθαρσις. Quod etiam obſervabant, cùm dominus occidiſſet ſervum ſuum; quamvis enim nemo ab illo pœnas repeteret, ex his tamen legibus tene-

tenebatur ἀπέχεσθαι ὁσίων καὶ ἱερῶν καὶ καθαρμῶν, abſtinere à ſacris & luſtrari &c. Ibidem. Vide quoque infra *Thargelia*.

PHARMACIÆ, melius *Pharmaciae*, parvus ſinus eſt ad Boſporum Thracium in Europa. *Therapia* hodie dicitur, teſte *Gyllio*. In ora Thraciæ, vix 1. milliar. ab ora Bithyniæ in Occaſum. 3. ab ore Boſphori ad Fanum, 8. à Conſtantinopoli in Cæciam *Idem*.

PHARMACOPOLÆ, hodie dicuntur, qui non tantùm ſimplicium medicaminum inſtituram exercent, ſed etiam ex præſcripto Medicorum antidotus miſcent ac remedia conficiunt, longe diverſi proin ab iis, quos *Pharmacopolas* vocavit Antiquitas. Nulli enim olim earum tantùm mercium, quæ ad Medicinam facerent, inſtitores fuêre; verùm Παντοπῶλαι, quidquid Medicis, Tinctoribus, Pictoribus & Myrepſis conducebat, habebant promercale. Sed nec ſimplicium medicamentorum videntur propolæ fuiſſe: verùm ipſi miſcebant remedia ac venditabant: contra venena præcipuè ac ἀλεξιφάρμακα opem atque operam ſuam polliciti. Martianus Cappella *l.* 4. *Hac autem ex arenis anhelantis Libya adducitur, quod & capillitium implexum docet & amicitia venenorum, aut ſpdendum* Pharmacopolam *eſſe Marſicanationis.* Cato apud A. Gellium, *Itaque auditis, non auſcultatis, tanquam pharmacopolam: nam ejus verba audiuntur, verùm ei ſe nemo committit, ſi æger eſt.* Maximus Tyrius *Orat.* 10. *Μιμεῖται καὶ φαρμακοπώλης ἰατρὸν, καὶ συκοφάντης ῥήτορα καὶ σοφιστὴς φιλόσοφον, Imitatur etiam* Pharmacopola *Medicum, & ſycophanta Rhetorem & Sophiſta Philoſophum.* Quibus ſimile fuit Medicorum Circulatorum genus, quos Græci Περιοδευτὰς appellabant, nunc *Charlatani* & *Saltimbanci* Gallis appellati, de quibus diximus in voce *Periodeuta*. Sed & Theriacorum propolæ, vel, ut vulgus loquitur, *Theriaclatores* iidem cum Veterib. *Pharmacopolis*. Nam Φάρμακα priſcis dicta, herbæ omnes ac ſpecies virtute aliquâ aut potentiâ præditæ, ſive illa juvaret, ſive noceret ac necaret: Quas qui vænales habebant, propriè dicti Φαρμακοπῶλαι. Scholiaſtes Ariſtophanis *in Nubibus*, Φαρμακοπώλας καλεῖ οἱ τὰ φάρμακα πιπράσκοντες, τά γε λυσιτελοῦντα καὶ τὰ θανάσιμα. Unde ille verſus Poëtæ,

> Φάρμακα πολλὰ μὲν ἐσθλὰ μεμιγμένα, πολλὰ δὲ λυγρά.

Et Φαρμακώδεις τόποι, *Theophraſto* loca, in quibus plantæ aliquâ facultate Medicâ pollentes naſcerentur. Imò & plantas ipſas Φαρμακώδεις appellat idem, quæ Medicinæ conducerent; Δυνάμεις alibi τὰ φάρμακα vocans. Unde recentiorum τὰ δυναμικά. *Drogues* Galli appellant. At *Pharmaca*, compoſita etiam medicamenta: Hinc Græcis *Pharmacopolæ*, qui ſimplicia ac compoſita populo vendebant. Hi in Foro totos dies conſidebant, cum ſuis vaſculis, pyxidibus & ciſtis, nec niſi ſerò domum revertebantur. Apollonius de Pharmacopola, ἐν τῇ ἀγορᾷ καθήμενος καὶ οὐκ ἐξανιστὰς ἀπὸ τῆς σκηνῆς. Φαρμακοτρίβαι quoque appellati, quòd miſcerent ac tererent antidotos: quibus jungit τοὺς Ῥιζοτόμους Theophraſtus *l.* 9. quô nomine dicti ſunt, qui ſimplicia tantùm medicamenta vendebant herbarum ac radicum, quas ipſi conquirebant & colligebant &c. Cæterùm apud Seplaſiarios omnis ὕλη Ἰατρικὴ proſtabat. Inde emebant Medici, quorum munus olim fuit, non ſolùm præſcribere remedia, ſed etiam manu facere. Emplaſtra tamen & collyria jam facta plerique à *Pharmacopolis* mercabantur, qua de re graviter Plinius conqueritur *l.* 34. *c.* 11. Vide ſuprà, ubi de *Medicamentariis*. Id quod hodieque fit; obtinuitque jam paſſim extremis Græciæ temporibus. Olympiodorus *in Gorgiam Platonis*, Ὁ μὲν ἰατρὸς ἐπιτάττει, ὁ δὲ πημεντάριος διακονεῖ τὰ πρὸς τὴν χρείαν ἐντρεπίζων, *Medicus quidem præcipit, at* Pimentarius *miniſtrat & quibus opus eſt, præparat.* Ubi πημεντάριον vocat, quem nos hodie *Pharmacopolam* vel *Apothecarium*, ut infra videbimus. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1050. *& ſeqq.*

PHARMACOTROPHI, Aſiæ populi Margianis, & Suſianis finitimi, qui ſe veneno alere conſueverunt, unde & nomen illis inditum eſt. Plin. *l.* 6. *c.* 16.

PHARMACUSA, *Bellonio Farmaco*, *Parmoſa*, Inſul. maris Ægæi, in qua Cæſar à piratis captus, & Attalus occiſus. Vide *Pharmacuſa*. Sueton. *Cæſ. c.* 4. *Plut. Steph.*

PHARMACUSÆ, duæ inſul. exiles juxta Atticam regionem in mari Salaminiaco; in quarum alterâ Straboni *l.* 9. ſepulcbrum Circes viſitur, alia eſt ſupra Miletum, in qua Attalus occiſus eſt. Duplici σ ſcribit *Stephanus*.

PHARMATENUS, fluv. Cappadociæ in Arriani *periplo*.

PHARMICAS, Bithyniæ urbs. Plin. *l.* 5. *c.* 32.

PHARMUTHI, menſis Ægyptiorum. Aprili Romanorum reſpondens, circa cujus diem 25. tempeſtivam fieri meſſem, tradit Theon. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 745. *&* 746.

PHARNABAZUS Cretenſis, Pharnabazi filius, olim Darii & poſteà Artaxerxis ſatrapes. Movit Athenienſibus bellum, Lacedæmoniis verò ſuppetias tulit. Dein Ægyptum ingreſſus per Nili oſtium re infectâ reverſus eſt. Alcibiadem interfecit, &c. Vide Cornel. Nepotem *Lyſandro & alibi. Thucyd. Xenoph. Diod. Sic. Plut.* &c.

PHARNABAZUS Perſa, à Dario ultimo, in locum Memnonis ſubſtitutus Curt. *l.* 3. *c.* 8. Vinctus Amphotero & Egilocho traditus, prodità Chio *l.* 4. *c.* 5.

PHARNACE, Cinnyræ mater. *Heſych.* Κινύρας, Ἀπόλλωνος καὶ Φαρνάκης παῖς, βασιλεὺς Κυπρίων. Phœnicium verò nomen eſt פרנכא *Pharnace*, quod *delicias* ſonat. *Bochart.*

PHARNACES, populi Ægypti, qui in oculis geminas pupillas habent; aſpectu quoque nocent. Plin. *l.* 7. *c.* 2. *Haud diſſimile his genus Pharnacum in Æthiopia prodit Damon, quorum ſudor tabem contactis corporibus afferat.*

PHARNACES, Mithridatis, Ponti Regis fil. ſeditione excitus contra Patrem excitatâ, illum eò anguſtiarum redegit, ut ſibi ipſi necem conſciſceret. Dein, quum, ut ait Florus, *l.* 4. *c.* 2. magis diſcordiæ civilis inter Pompejum & Cæſarem fiduciâ, quam virtutis ſuæ, infeſto in Cappadociam agmine rueret, hunc Cæſar aggreſſus, uno & non toto prælio obtrivit more fulminis, quod unò eòdemque momentò, venit, percuſſit, abſceſſit. Unde eſt illud Suetonii *in Cæſare c.* 37. *Pontico triumphò inter pompæ fercula trium verborum prætulit titulum*, Veni, Vidi, Vici, *non acta belli ſignificantem, ſicut cæteri, ſed celeriter confecti notam.* Vide quoque Vellej. Paterc. *l.* 2. Flor. *loc. cit. Dion.* &c. Item primus Cappadociæ Rex, Ricciolus *Chron. Reform. l.* 5. *c.* 9. *n.* 5. *Nic. Lloydius.*

PHARNACES, Pharnabazi fil. Satrapes Regis, cujus meminit Ariſtoph. *Avib.* 591.

PHARNACES, nobilis Perſes, frater uxoris Darii ultimi, occubuit in prœlio, ad Granicum amnem, Olymp. centeſimæ decimæ an. 3.

PHARNACES, librarius T. Pomponii Attici, Cicer. *Epiſt.* 44. *l.* 13. *ad Attic.*

PHARNACH, pater Eliſaphan, principis tribus Zebulon. Numer. *c.* 34. *v.* 25. Latine *taurus percutiens*, vel *percuſſus*, aut *confuſus*, ſive *fructificatio aromatum*.

PHARNACIA, vel PHARNACEA, regio & urbs Pontica inter Ceraſuntem & Trapezuntem. *Steph. Farnace* adhuc *Theveto*, ſed *Platina Pineto*.

PHARNACIUM, urbs Phrygiæ. *Steph.*

PHARNAS, in *Pharnabazus*, *Pharnaſpes*, *Pharnizathres*, *Tiſſaphernes*, *Orophernes*, aliiſque Orientis Magnatum nominibus, Chaldaicum eſt. פרנס & *Rectorem* ſeu *Gubernatorem* ſonat. Indidem *Parnaſſo*, ſeu *Parnaſo*, ut libri ſcribunt, nomen eſſe. Caſaubonus *in Perſium* tradit his verbis: *Nugantur Græci Grammatici, Parnaſſum quaſi Larnaſſum fuiſſe dictum, quòd in eo monte diluvii λάρναξ, h. e. arca conſtitiſſet. Nos alibi dicebamus, & Bœotia & vicina Phocidis pleraque loca à Cadmo & aliis Phœnicibus aut Syris fuiſſe condita. Cujus rei etiamſi Plutarchus atque alii Hiſtorici non meminiſſent, appellationes tamen ipſorum manifeſtam fidem facerent. Ab ea origine eſt huic monti nomen:* parnes *Syris eſt* νομεὺς *&* parnaſin *paſtores. Inde Parnaſus eſt* ὁ νομός. *Sic montem dixêre, ubi ſuos greges paſcebant.* Nempe, ut circa montem Heliconem, ubi cauit Heſiodus, ſe Poeticâ facultate donatum fuiſſe, in *Theogon. v.* 23.

> Ἄρνας ποιμαίνονθ' Ἑλικῶνος ὑπὸ ζαθέοιο.
>
> *Agnos cùm paſceret ſub Helicone divino.*

Nam & Parnaſſum gramine abundare, Medicorum filii docent, à quibus inter graminis ſpecies *Parnaſſium* maximè commendari, legimus apud Dioſcoridem *l.* 4 & Plin. *l.* 24. *c.* 19. &c. Sed & ad Arabes graminis hujus famam deveniſſe, docet Bochart. *Hieroz. Part.* 2. *l.* 2. *c.* 44.

PHARNUCHUS Aſibenus, vel *Naſibenus*, ut vult Salmaſ. Perſicam hiſtoriam condidit. Author Steph. in Ἀττικῷ.

PHARNUTIS, fluv. Bithyniæ apud Nicæam urbem, quam præterfluit. *Suid.*

PHAROCANTHARUS, lucernæ ſeu lychnuci genus, de quo & paulo infra voce *Pharus*.

PHARODENI, vel PHARODINI, Germaniæ populi *Ptol. Mekelburger*, teſte *Gemmâ Friſiô*, *Suardones* Taciti, *in German. c.* 40. uti placet *Peucero*, ubi nunc Pomerania Occidentalis. vide *Suardones*.

PHAROS, vel PAROS, nomen viri. Eſdr. *c.* 2. *v.* 3. Latinè *pulex*, vel *culex*, ſive *fructus tineæ*.

PHAROS, olim Ægypti inſul. oblonga, parvaque, Canopico Nili oſtio objecta; à Menelai nauclero ibi ſepulto dicta, *Ferrar.* dicique unius navigatione (ſi Homero credimus) à continenti dirempta. Sic enim ille: *Odyſſ.* 4. *v.* 453.

> Νῆσος ἔπειτά τις ἐστὶ πολυκλύστῳ ἐνὶ πόντῳ
>
> Αἰγύπτου προπάροιθε (Φάρον δέ ἑ κικλήσκουσι)
>
> Τόσσον ἄνευθ' ὅσσον τε πανημερίη γλαφυρὴ νηῦς
>
> Ἤνυσεν, ᾗ λιγὺς οὖρος ἐπιπνείῃσιν ὄπισθεν.

Ad quæ verba Ariſtides, in deſcriptione Ægypti ait: Ἐγὼ μὲν οὐκ ἔχω πιστεῦσαι. Nempe Pharos diſtat ab Alexandria, tantum ſtad. 7. aut, ut alii mill. paſſ. Ariſtides ubi ſuprà, Καὶ τοι τῆς μὲν ἠπείρου ἀπέχει Φάρος ἑπτὰ μάλιστα σταδίους. Amm. Marcellin. *l.* 22. *Inſula Pharos, ubi Protea cum Phocarum gregibus diverſatum Homerus fabulatur inflatius, à civitatis litore mille paſſibus diſparata.* Vide ſis Palmerium *p.* 487. Habuit hæc inſula, ubi, ob anguſtias loci urbem caſtruere fruſtra conatus Alexander M. magnificentiæ tamen memoriam reliquit, Strabo *l.* 17. turrim ingentem ex candido Marmore, in petra ſitam, 800. talentis à Ptolem. Philadelpho, An. 470. Urb. Cond. 124. Olymp. Soſtrati Cnidii architecti operâ extructam, quæ & ipſa *Pharos* dicta eſt, & inter 7. Orbis miracula recenſetur, in qua noctu accenſæ faces navigantium curſum regebant. A cujus ſimilitudine, cæteræ quoque ſpeculæ, ſimilem in uſum conſtructæ *Phari* vocantur. Vide Martinium, & Fungerum in *Pharos*, ut & Petrum de Valle, *Itiner. tom.* 1. Lucan. *l. ult. v.* 509.

> *Tunc clauſtrum pelagi cepit Pharon: inſula quondam*
>
> *In medio ſtetit illa mari, ſub tempore vatis*
>
> *Proteos, at nunc eſt Pellæis proxima muris.*

I. e. Alexandriæ adjacet. Et ante illum Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 287.

> *Fluctibus ambita fuerant Antiſſa, Pharoſque*
>
> *Et Phœniſſa Tyros, quarum nunc inſula nulla eſt.*

Mela *l.* 2. *c.* 7. *Pharos Alexandriæ nunc ponte conjungitur, olim (ut Homericò carmine proditum eſt) ab iiſdem oris curſu diei totius abducta: &, ſi ita res fuit, videri poteſt conjectantibus in tantum mutatæ cauſas Nilum præbuiſſe, dum limum ſubindè, & præcipuè* cùm

tium eccundaret, littori annoliens, auget terras, ſpatiumque angeſtentum in vicina vada promovet. Ubi vir doctus: Pomponii tempore, Pharus non jam amplius ponte, ſed mole continuâ Alexandriæ conjungebatur, idque impenſis Cleopatræ. Fallitur vir magnus ad Euſebium, cum negat id Cleopatram feciſſe, & Soſtrato Cnidio tribuit. Ita ſeſe res habet. Pharus prius octo ſtadiorum intervallô diſtabat. Sed inſula hæc, ut inquit Cæſar *l. 3. de Bello Civ. c. 112. a ſuperioribus Ægypti regione, nempe Ptolemaide, in longitudinem paſſuum 900. in mare jactis molibus, anguſtô itinere, & ponte cum oppido conjungitur. Strabo.* & *Joſephus*, ubi agit de 70. Interpretib. vocant, ἑπταστάδιον χῶμα. Verum moles iſta non continua, ſed interrupta erat duobus pontibus, quorum unus vicinus erat turri Phariæ, qui etiamnum extat, alter verò propior urbi, & tortior, ut ait Hirtius *de bello Alexandr.* Per hunc præcipuè egreſſus erat in Eunoſti portum, qui eſt is, quô Turcæ privatim utuntur, quemque Chriſtianis ingredi non licet. Cæſar autem fornicem, quô pons iſte ſuſtinebatur, quique etiam erat aquæ ductus Pharitis, lapidibus juſſit oppleri, ne Alexandrinis ex uno in alterum portum aditus pateret. Cleopatra verò fuit, quæ opus abſolvit, & iſthmum perduxit, ſi fides, non *Tzetzæ* tantùm & *Cedreno*, ſed *Amm. Marcellino* & auctori *Faſtorum Siculorum*. Verùm illi omnia miſcent, & uni Cleopatræ tribuunt, quæ Soſtrato Cnidio, quæ Philadelpho & aliis Ptolemæis, erant tribuenda. Ineptè præterea fretum illud faciunt 4. mill. paſſ. & Dexiphanem Dexiphanis filium; & illum æqualem Cleopatræ. Unum quod Cleopatra fecit, eſt, quòd ἑπταστάδιον χῶμα urbi conjunxit, ponte everſô. Turrim verò Phariam eſſe Philadelph. juſſu extructam à Soſtrato Cnidio, vel ipſa inſcriptio luculenter docere poſſet. Inepti ſunt itaque, qui vel Cleopatræ, vel Alexandro M. opus hoc tribuunt, ut faciunt Arabes, & vetus Scholiaſtes *in Lucianum necdum editus*: Verùm rectè is vaſtam hujus turris molem deſcribit, ambitum ei tribuens parem Pyramidibus, altitudinem verò tantam, ut à 100. mill. paſſ. ſit conſpicua. Ait enim, quòd ſit τετράγωνος σταδίου τὴν πλευράν, ἐπὶ πολὺ τοῦ ὕψους ἀνέχων, ὡς ἀπὸ ρ' ὁρᾶσθαι μιλίων. Hoc ipſum affirmat *Geographus Nubienſis*, qui à curſûs diſtantiâ ignes Phari percipi adfirmat, curſum vocans intervallum centum mill. paſſ. Altitudinem verò Phari idem docet 300. cubitorum. Ridiculum poſſet videri id quod in quorundam legitur itinerariis, tantam molem inſiſtere 4. cancris vitreis. Utrum hoc verum ſit, necne, exploratu difficile eſt, quia Turcæ, inferiores Phari partes & angulos præſertim, munimentis ſuis obruerunt, nec Chriſtianis aditus illuc patet. Interim, hoc non eſſe recens commentum colligo ex fragmento vetuſti auctoris *de miraculis mundi*, quod penes me extat, cujus hæc ſunt verba: *Secundum miraculum eſt Pharus Alexandrina, ſuper quatuor cancros vitreos, per paſſus viginti ſub mari fundata. Hoc namque mirum, quomodo tam magni cancri fieri poſſent, vel quomodo deportari & non frangi valerent: qualiter fundamenta ſuperhavere potuerint; & quomodo ſub aquâ cæmentum ſtare valeat, & quare cancri non frangantur, & quare non lubricent deſuper jacta fundamenta. Hanc Pharum Soſtratus Cnidius conſtruxit in Alexandria.* Puto Soſtratum ornatus gratiâ ad baſin Phari, proximè ſuperficiem maris, cancros iſtos addidiſſe tanquam ſi iis tota moles niteretur. Vitreos autem fuiſſe cancros iſtos impoſſibile eſt, ſed procul dubio ex duriſſimo aliquo lapide Æthiopico, qualis eſt Obſidianus, quem vitri generibus annumeratum fuiſſe teſtatur Plin. *l. 36. c. 26.* excecti fuêre. Forſan etiam ex marmore Memphitico, quod & ipſum eſt gemmantis naturæ. Atque hæc quidem omnia unius Soſtrati fuêre opera. Verùm etiam antequam hæc tam vaſta moles exſtrueretur, puto Pharum navibus præluxiſſe. Quin Græcum ſit vocabulum, nullus dubito; ut enim à φαίνω eſt φανὸς, & deinde φανερὸς, ſic quoque à φάω vel φάος eſt φαερὸς, & hinc φάρος, tranſlatô accentu in priorem ſyllabam, ut ſemper fit, cùm ex adjectivis fiunt ſubſtantiva. Cæterùm ignes illi, qui in Pharis diſponuntur, quandocunque ex ingenti cernuntur intervallo, coire & corrivari videntur, ac ſtellæ inſtar apparent. Hoc ſæpe incautis & ignaris impoſuit nautis, qui ita coarctatam Phari lucem conſpicati, & Canopum aliamve ſtellam rati in arenæ Marmaricæ curſum ſuum direxêrunt. Statius videtur Lunæ comparare iſtas nocturnas flammas *l. 3. Sylv. ult. v.* 101.

Lumina noctivaga tollit Pharos æmula Lunæ.

Sed hoc tantùm verum eſt, ſi è propinquo videantur. Tum enim vix ulla aliquando differentia apparet, inter Lunam, & alterum illud lumen. Hæc clariſſimus *Voſſius*. Pergit: Mirum eſt veteres quoſdam tam religioſos fuiſſe Homeri cultores, ut maluerint rerum naturam & ſitum regionum ad ejus poëſin componere; quàm ipſum erroris arguere, aut ſaltem poëmata ejus ad rei veritatem exigere. Neque quod Tuſcis eſt Dantes, id illis fuit Homerus. Nulla erat ſcientia, quam ex Homero ſolo non exiſtimarent eſſe petendam, ne medicinâ quidem exceptâ, aut chirurgicâ. Quia Homerus ſcripſit, Pharum navigatione diei abeſſe ab Ægypto, ideo ſcil. mutandus fuit Ægypti ſitus naturalis; nullô aliunde petito argumentô, quàm ex aggeſtione limi. Verùm hoc inſigniter confutavit Bochartus, quem vide. Mihi valdè probabilis videtur opinio Eratoſthenis, dicentis, Homero ignota fuiſſe Nili oſtia. Explodit hanc tamen Strabo, non ſequi inquiens, ut ignota fuerint, quia non meminit, nam neque patriæ meminiſſe. Verùm, ut puto, non benè aſſecutus eſt Eratoſthenis mentem Strabo. Eratoſthenes ideo dixit, Homerum ignoràſſe oſtia Nili, non quia eorum nullam facit mentionem, ſed quia Pharum à Nilo diei navigatione abeſſe tradidit. Hoc ut intelligatur, ſciendum eſt: Nilum ab Homero vocari Ægyptum, quod omnes nôrunt. Cùm ergo dicit Pharum ab Ægypto, ſive Nilo, diei navigatione eſſe remotam, manifeſtè intelligit Peluſiacum Nili oſtium. Tantum enim circiter ſpatium unô die percurrere poteſt navis ventô ſecundô, uti ait Homerus, impulſa. Si ergo per Ægyptum intellexit remotiſſimum à Pharo oſtium, clarum eſt eum ignoràſſe cætera Nili oſtia. *Nic. Lloyd. Baudrando Pharos*, nunc *Farion*, fuit in ora maris Mediterran. inſula. Nunc Continens, cum turri ſeu ſpecula & oppid. tenui, ubi commorantur, qui antea Alexandriæ degere conſueverant, aliquot nempe mercatores & piſcatores, à paucis annis, Alexandriâ ferè desertâ. Euſtathius in promuntor. inſulæ Antipharon ſpeculam fuiſſe teſtatur, nunc *Garofalo. Ferrar.*

PHAROS, inſula Illyrici, a Pariis Olymp. 98. Ann. 4. adjuvante Dionyſiô, colonis repleta, *Leſina* Italis & *Procopio*, *Phara Porphyrogen. Haar* Slavis, ad Ortum in Occidentem ad 60. mill. paſſ. extenſa. 10. mill. paſſ. à Corcyra Melana in Boream, Bratiam inſulam verſus, aqua vix 3. diſtat. Habet Urbem Epiſcopalem cognominem in parte Occidentali 17. mill. paſſ. à Spalato in Meridiem, 60. à Narona in Occidentem, ſub Venetis. *Strabo*, Plin. *l. 3. c. 21.* &c.

PHARPAR, PHARPHAR, profundus & amœnus Damaſci fluvius eſt, in tribu Manaſſe, qui in radicibus Libani montis, Damaſco propinquis, emanans, eam urbem interſecat, deinde Antiochiam tendens, ejus mœnia allambit, tandemque mari Mediterraneo commiſcetur. 2. Reg. *c. 5. v. 12.*

PHARPARIDES, pars Tauri montis, Plin. *l. 5. c. 27.* Lege *Paryadres*, quod vide.

PHARRASH, vide PRASIANA.

PHARRO, clamor militaris Hibernorum: utrum à *Pharaone*, Gandeli ſocero, an ab alia cauſa? Rich. Staniburſtus de *Reb. Hibern. l. 1.*

PHARSALIA, à PHARSALO oppido, dicitur tota Theſſalia. Lucan. *l. 1. v. 38.*

——— Diros Pharſalia campos
Impleat. ——— ———

Item Lucani poema, quod ſcripſit de bello Civili inter Cæſarem & Pompejum:

——— *Pharſalia noſtra* (inquit ipſe)
Vivet, & a nullo tenebris damnabitur ævo.

Nic. Lloydius.

PHARSALOS, hodiè *Farſa*, Theſſaliæ oppid. Epiſcopale ſub Archiepiſcop. Lariſſæo, dein Archiepiſcopalis ſub Patriarcha Conſtantinopolitano, ad Enipeum fluv. Catullus *Argonaut. Epigr. 65. v. 72.*

Pharſalon coëunt, Pharſalia tecta frequentant.

Lucan. *l. 6. v. 350.*

Emathis æquorei regnum Pharſalos Achillis.

Hinc *Pharſalici campi*, pugnâ inter Cæſarem & Pompejum memorabiles. Hi poſteà Philippici dicti ſunt, ſive à *Philippo* rege, ſive à *Philippis* urbe vicina, *Steph.* Vide *Farſalus*, & *um*.

PHARSAM, Rex Jerimoth, unus ex quinque Regulis, qui Adonizedecho auxiliati, cum illo, in victoris manus pervenerunt. Vide *Adonizedecus*.

PHARSANDATHA, fil. Aman. Eſth. *c. 9. v. 7.* Latinè, *revelatio menſtrui*, vel *commotionis ſuæ*, aut *equitis commotio*, ſive *ſtercus menſtruorum*, vel *commotiones ejus*.

PHARSIRIS, apud Strabonem ex Cteſia *l. 16.* Αἱ δὲ τῶν ὀνομάτων μεταπτώσεις καὶ μάλιστα τῶν βαρβαρικῶν πολλαί, καθάπερ τὸν Δαριήκην Δαρεῖον ἐκάλεσαν, τὴν δὲ Φάρζιριν Παρύσατιν, Ἀταργάτιν δὲ τὴν Ἀθάραν, Δερκετὼ δ' αὐτὴν Κτησίας καλεῖ. *Mutationes autem nominum, barbarorum maximè, permulta. Sic enim Dariavem Darium;* Pharſirim *Paryſatin; Atargatim Atharam, Dercetò autem Cteſias vocat.* Vide in voce *Paryſatis*.

in PHARSIS Mercurius, reſponſa ad hunc modum dediſſe fertur: *Thure accenſô, et interrogatô in aurem Deô, ſibi aures obturans; tunc foràs egreſſis vox prima à quovis obvio prolata, pro oraculo accipitur*, Pauſan. *l. 7.* Adjicit. Τοιαύτη καὶ Αἰγυπτίοις ἑτέρα περὶ τοῦ Ἄπιδος τὸ ἱερὸν μαντεία καθέστηκεν, *Tale apud Ægyptios in Apidis templo celebratur.*

PHARSUASA, fil. Cabadis Perſarum Regis, ob quem ſeductum, Manichæi omnes, unà cum Epiſcopo ſuo Indagaro, libris combuſtis, internecione deleti ſunt, A. C. 524.

PHARUA, nomen viri, 1. Reg. *c. 4. v. 17.* Latinè, *floridus*, aut Syriacè, *volens*.

PHARUDA, nomen viri, Eſdr. *c. 2. v. 55.* Latinè *ſeparatio*, vel *diſperſio*.

PHARUM, locus in Anglia, poſteà *Strevaeshalch*, & hodie *Witbie* dictus. Hic virginum olim cœnobium, cui S. Hilda præfuit, cujus precibus Synodus hic habita, A. C. 664. Beda, *Hiſt. l. 3. c. 15.*

PHARUS hodiernus, vulgò *Phanarion*, ad os Boſphori Thracii in Pontum Euxinum, in ora Thraciæ, prope Panium promuntor. *P. Gyllius.*

PHARUS, fluv. Ciliciæ. *Suid.*

PHARUS, nomen eſt editarum turrium, ad maris littora vel fluminum ripas, extructarum, ut, ardente in ſublimi face, quà iter dirigant, diſpicere poſſint. Sic *Pharus* apud Stat. *l. 3. Sylv. 5. v. 101.*

Teleboumque domos, trepidis ubi dulcia nautis
Lumina noctivaga tollit Pharus *æmula Lunæ*;

præcelſa turris eſt, cum luminibus nocturnis, in Capreis, hanc enim Inſulam hiſce intelligit Poeta, ab Ægyptia Pharo, de qua prolixè dictum, nomen adepta. Vide notata Lipſio *ad Annalem 4. Taciti*, Herm. Barbaro *ad Plin. l. 36. c. 12.* Dion. Gothofredo *ad Pandectas*, &c. Alia eſt contra Siciliam *Pharus*, quam hodie vocant, celebrata Hug. Falcando *in Tragœdiis Aulæ Sicul.* Sed & hunc uſum habent, ut in alta illâ ſpecula naves procul advenientes obſervari poſſint. Eadem hodie multis in locis *Laterna* dicuntur. Itali quoque prælucentem in alta puppi magnæ cujuſque navis Lucernam *Phano* appellantes, è Græco verbo nomenclationem hanc derivâſſe videntur, Fortun. Licetus *de Lucernis antiqq. l. 6. c. 98. ubi Lucernam in capite aſpidis conſtitutam expenit*,

ponit, de alia ſpecula Phari è litore navigantibus prælucentè. Ad imitationem nempe Alexandrinæ *Phari* turres tales aliis in locis quoque conditas eſſe, teſtatur Plinius *l.* 36. *c.* 12. *Uſus ejus* (nempe Alexandrinæ) *nocturno navium curſus ignes oſtendere ad prænuntianda vada portuſque introitum: ſicut jam tales pluribus locis flagrant, ut Puteolis ac Ravennæ.* Cujuſmodi *Pharos* quinque celebres in Orbe numerat Licetus, *loc. cit.* Sed paulo plures eſſe, hic *infrà* videbimus. Chriſtiani Scriptores, homines illuſtres hôc titulô notant. Dugalus *contra Claudium Taurin.* Fortunatus *de Vita Martini l.* 1. & *l.* 10. *carm.* 10. Anaſtaſius ſæpiſſime *in Vitis Pontif.* Alii. Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium.* Porrò *Pharus*, apud recentioris ævi Scriptores, *lucerna* eſt ſive lychnuchus orbicularis & circularis cum certo lucernarum aut candelarum numero, cujuſmodi paſſim in Templis viſuntur: ſic dictus, quòd inſtar *Phari* ſit, ejuſque ſpeciem referat. Papias, Anaſtaſius Biblioth. in *Hilario*, *Sylveſtro*, *Hadriano*, *Leone III.* &c. Anonymus Poeta de Pontificibus Eboracenſibus,

Hoc altare ſarum ſuprà ſuſpenderat altum.

Eâdem notione in fœminino genere occurrit, ſicut turris Alexandrina, unde nomini origo. Inſcriptio *phari* in Eccl. Willibaldi Eyſtetenſi, apud Gretzerum, in *Epiſcopis Eyſtetenſ. c.* 12.

Hanc Willibaldo Pharum *conſtruxerat almo*
Præſul devotus, Mengoſus, nomine dictus, &c.

Ejuſmodi autem lychnuchorum variæ erant figuræ. Quidam coronæ in ſpeciem efformati erant, unde *Phara coronata* Anaſtaſio in *Sylveſtro*: Alii in crucis vel retis formam erant compoſiti, de quibus fusè agit Car. du Freſne *Deſcr. ædis Sophiæ:* Quidam arborum ſpeciem præferebant. Plin. *l.* 34. *c.* 3. ex quo diſcimus, habuiſſe Veter. *in delubris lychnuchos penſiles aut arborum modò mala ferentium lucernas*, vide ſuprà *Arbor.* Denique ita erant efficti, ut ab iis penderent diſci ſeu canthari, in quibus vel candelæ vel lucernæ erant: Hos *pharocantharos* vocat Anaſtaſius in *Sylv. Leone III. Sixto III.* & *Benedicto III.* Car. du Freſne *Gloſſ.*

Phari quædam in Orbe celebriores,

α. Alexandrina, reliquarum omnium celeberrima ſimul ac antiquiſſima, à qua nomen, vide in *Pharus.* ϛ. Burdigalenſes inter ac Santones, in Oceani litore, iſtiuſmodi turres, vulgò *Lanternas* vocatas, excitavit ad Ludovici Imperatoris exemplum Carolus VI. Galliæ Rex γ. Ad *Cavenchen* urbem, in Sinico Imperio *Paocas* mons eſt, in cujus vertice eminet turris Novizonia, navigantibus *Pharum* ac certiſſimum litoris propinquantis ſignum præbens. δ. Genuenſium portui imminet turris editiſſima, patriò nomine itidem *Lanterna.* Sicut rupes eminens, in qua illa eſt, *Co de Fa*, i. e. *Caput Phari*, dicta. Huc aſcendens ſpeculator, poſitis extra turris cacumen ſignis indicat numerum navium eminus adventantium: noctuque magnam ibi Lucernam accendit, navigantibus portûs introitum monſtrantem. ε. Circa Geſſoriacum Caligula Imperator in littore Gallico, ad Oceanum, altiſſimam excitavit turrim, è qua, ut è *Pharo*, noctu, ad regendos navium curſus, faces emicarent. ζ. Laternæ, vide *ſuprà.* η. Ad Meſſanæ portum, in Inſula Siciliæ, celebris eſt, *Phari* nomine, turris. θ. Oſtiæ, portu extructô, excitavit altiſſimam turrim, ad exemplum Alexandrinæ *Phari*, Claudius Imperator. ι. Phaſelus, ab Herode ſubſtructæ turris nomen fuit, quam ſimiliter ad Alexandrinæ *Phari* ſimilitudinem condidit. Vide infrà in voce *Phaſelus.* κ. Puteolanæ turris, eundem uſum præbentis, meminit Plin. *loc. cit.* λ. Ravennæ turris conſimilis, eidem memoratur. μ. Pyramides Ægyptiæ, inter alia, *Phari* quoque uſum habuerunt, illa præſertim, quæ in Arſinoite Nomo, & duæ illæ, quæ in Memphi, undique adnavigantibus conſpicuæ. ν. Rupellæ, conſtituit *Pharum*, Carolus VI. Galliæ Rex ſuprà dictus. ξ. Santones inter ac Burdigalenſes, ab eodem, in Oceani litore, varias excitatas fuiſſe, dictum. ο. ad Scaldis oſtium, celebrem *Pharum* condidit Ludovicus Imperator cujus exemplum Carolum VI. variis in locis imitatum eſſe retro indigitavimus. π. Sluſis in Flandria, ab eodem Carolo extructa eſt, &c. Vide præter Licetum *loc. cit.* Auctorem Anonymum libri, cui titul. *Sina, & Europa*, *c.* 17. Nec omittenda turris admirandi operis, à Ludovico XIV. magnificentiſſimè reſtituta, quæ ſcopulo inſidet, medio in oſtio Garumnæ, *la Tour de Cordan* vulgò dicta. Ubi noctu ignis accenſus Garumnam intrantibus egredientibuſque allucet, ut olim in *Pharo* Alexandr. & poſteà in Urbe Callaicæ Brigantio vel Brigantia, quam *Plin.* & *Ptol. Flaviobrigam*, recentiores *Compoſtellam* vocant: in Morinorum urbe Goſoriaco vel Bononia, factum eſſe novimus, verba ſunt Hadr. Valeſii *Notit. Gall.* in voce *Garumna.*

PHARUSII, vel PHAURUSII, populi Africæ ultra Mauritaniam, Mela *l.* 3. *c.* 10. *Deinde Pharuſii, aliquando, tendente ad Heſperidas Hercule, dites: nunc inculti. & niſi quòd pecore aluntur, admodum inopes*, Plin. *l.* 5. *c.* 8. *Pharuſii quondam Perſæ, comites fuiſſe dicuntur Herculis ad Heſperidas tendentis.* Ubi Salmaſ. legit, *per ſe comites*, & interpretatur, ſuâ ſponte, prorſus ridiculè, inquit Iſac. Voſſ. Vulgatam enim lectionem veram eſſe, apparet ex Salluſtio, qui in Jugurthino, ubi de Herculis exercitu in diverſas oras dilapſo agit, addit, *c.* 18. *Ex eo numero Medi, Perſæ, & Armenii navibus in Africam tranſvecti, proximos noſtro mari locos inhabitavêre: Sed Perſæ intra Oceanum magis, hique alveos navium inverſos pro tuguriis habuêre.* Nempe Perſas iſtuc conceſſiſſe ſcribit, ubi hic Pharuſios deſcribit Pomponius. *Dionyſius:*

Ἀγχι δὲ Μαρμαρίδαι πρωτιστέτες Αἰγύπτοιο,
Γαιτυλοί τ' ἐφύπερθε, καὶ ἀγχίγυοι Νιγρῆτες.
Ἐξείης δ' ἐπὶ τοῖς, Φαυρούσιοι.

Vide Strab. *l. ult.* ubi de Mauris. *Nic. Lloydius.*

PHARYBUS, *Ptolem. Helicon* Pauſaniæ, *l.* 9. *Baphyrus Lycophr. Baphyrus* Liv. *l.* 44. *c.* 6. fluv. Macedoniæ, in mare Ægæum, ad Dium urbem decurrens. *Faribo* vulgô, qui poſt 70. ſtadia ab ortu ſuo conditur, ac 20. rurſus emergit, Φαρῦβος *MS. Seldeni.*

PHARYCADON, urbs in Eſtiæorum plaga, quam alluit Peneus fluv. Strabo *l.* 9.

PHARYGE, urbs Locridis, quam Homer. *Il.* β. *v.* 533. *Tarphen* vocat. Hinc Pharygæa, *Steph.*

PHARYGIUM, promontor. Phocidis, *Strab.*

PHARYNGÆ, vicus Phocidis, non longe ab Acrurio monte, Plut. *in Phoc.* Quidam *Pharygæ* legunt.

PHASAELIS, urbs Judææ, *Steph.* ex *Joſepho*: ab Herode M. una cum Azotho & Jamnia, ſorori ejus Salomæ aſſignata: quam τοπαρχίαν vocat *Joſephus*, Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 576. ut & *p.* 1321. ubi ab Herode conditam, addit.

PHASANIA, oppid. Africæ ſupra minorem Syrtim, Plin. *l.* 5. *c.* 5. Populi *Phaſanii.*

PHASCA, urbs Armeniæ majoris, *Ptolem.*

PHASEA, nomen viri, Eſdr. *c.* 2. *v.* 49. Latinè, *tranſitus.*

PHASELIS, Moletio *Fionda*, nomen urbis Epiſcopalis Mela, *l.* 1. *c.* 14. *Phaſelis à Mopſo condita, finis Pamphyliæ.* Euſebius à Lacio Lindio fratre Antiphemi, de quo ſuprà, conditam ait, Olymp. 25. annô 4. quô à fratre Gela in Sicilia condita eſt. Hanc alii Pamphyliæ, alii Lyciæ, alii Cilicum urbem eſſe dixerunt. Hoc mirantur viri eruditi, neque minus iſtud, quòd cùm Strabo hanc vocet πόλιν ἀξιόλογον, tribuſque portubus inſtructam, Lucanus tanquam oppidulum deſcribat; ait namque *l.* 8. *v.* 251.

——— *Te primum, parva Phaſelis*
Magnus adit. Nam te metui vetat incola rarus,
Exhauſtæque domus populis, majorque carina
Quàm tua turba fuit. ———

Verùm ita ſeſe res habet. Phaſelis à Lyciis olim fuit habitata, Lyciæque attributa fuit primitus. Pamphyliis verò latè oram maritimam tenentibus, Pamphyliæ annumerata fuit urbibus, licèt incolæ eſſent Lycii. Poſtmodum opportunitate ſitûs allecti, & inviti à Cilicibus, ipſi quoque piraticæ ſe applicuerunt, aut ſaltem piratis receptaculo fuêre, deſertâ communi Lyciorum ſocietate, vel ſuâ ſponte, vel ejecti ab illis. Tum Cilicum dicta fuit urbs Phaſelis. Deinceps Publ. Servilius eam evertit. Propter incolarum itaque paucitatem, *parvam* eam vocat Lucanus. Nam, ſi aliter intellexerit, & exiguum oppidulum fuiſſe exiſtimârit Phaſelida, valdè erravit. Siquidem *Aſconius Pedianus* Corycum, Olympum & Phaſelida, tres magnas Cilicum, appellat urbes, Iſac. Voſſ. *in cit: Mela loc.* Ejus meminit Dionyſ.

Ἄλλαι δ' ἑξείης Παμφυλίδες εἰσὶ πόληες,
Κώρυκος, Πέργη τε, καὶ ἠνεμόεσσα Φάσηλις·

Incolæ hujus urbis, quia ſolerent piſciculos ſalſos diis ſacrificare, citra ſanguinem, eorum ſordidus tenuiſque ſacrificandi mos abiit in proverbium: *Phaſelitarum ſacrificium*, & *ſacrificium ſine fumo. Plin. Ptolem.* &c. *Nic. Lloyd.* Eorundem vox Σισόη, apud *Heſychium:* Σισόη, κουρὰ ποιὰ, Φασηλίται, *Siſoë ſpecies tonſuræ; Phaſelitarum* vox. Vide *Siſoë.*

PHASELU, ſeu PHASELUM, FASELLUM, & PHASELIS, oppidum in deſcenſu montis Ephraim, ſitum in campo palmetis conſito, quod Herodes ſenior Aſcalonita, in honorem Phaſeli, fratris ſui, à Parthis necati, condidit, atque ita nominavit, eſtque in tribu Ephraim.

PHASELUS, Hieroſolymæ præfectus ab Antipatro Herodis filio, An. Urb. Cond. 710. *Joſephus.* Item Antipatri ex Cypride fil. Herodis Judææ regis nepos.

PHASELUS, nomen turris 90. cubitos altæ, in edito muri antiqui loco, ſupernè in pilæ modum factæ, ſtupendæ magnitudinis & firmitatis, quam Herodes Aſcalonites, ad ſimilitudinem *Phari*, turris Alexandrinæ, ædificavit atque in honorem *Phaſeli* fratris ſui dedicavit: qui à Parthis captus, cùm nec ferri copiam, nec manus liberas haberet, colliſô ad ſaxum capite, ſeipſum occidit. Auctor Anonymus *l. cui tit. Sina & Europa c.* 17. Vide quoque in voce *Phaſelis.* Idem inter navium nomina, quarum complura recenſet Nævius, apud A. Gellium *l.* 10. *c.* 25. *Stapha, pontones, acatia, hemiolæ*, Phaſeli, *parones* &c. Vult autem *Phaſelum*, navigium fuiſſe Campanum *Nonius:* Alii navem oblongam eſſe ſcribunt, qualem ſtagnante Nilô Ægyptii uſurpârint, *Straboni* & *Appiano* navigii genus fuit, miſtam habens formam ex oneraria & longa triremi, quod tam remis, quàm velis agi potuerit. Unde Catullus, *Epigr.* 4. *v.* 1. *ſ.*

Phaſelus *ille, quem videtis hoſpites,*
Ait fuiſſe navium celerrimum,
Neque ullius natantis impetum trabis
Nequiſſe præterire, ſive palmulis
Opus foret volare, ſive linteô.

De magnitudine aliquid judicare licet, ex illo Salluſtii, *l.* 3. *Fragm. Et fortè in navigando cohors una, grandi* Phaſelô *vecta, à cæteris deerravit. Marique placidô à duobus prædonum Myoparonibus circumventa.*

PHASELUSSÆ, duæ inſulæ Libyæ prope Sirin fluv. *Steph.*

PHASGA, vel PISGAH, mons Moabitarum, Numer. *c.* 21. *v.* 10. Latinè, *collis, altitudo*, vel *munitio*; in tribu Ruben. Ubi Moyſes, non procul à Nebo monte, obiit. Qui a vehementer abruptus, vocatur *excîſus*; ſeu potius vertex ipſe montium Abarim.

PHASIANA, dicta eſt, quæ aliàs, *Cybele, Dindymene, Berecynthia, Peſſinuntia, Mygdonia, Aſporene, Cimmeris, Cybeba*, &c. Fuit autem hoc ei in Colchide epitheton, à fluvio *Phaſide.* Meminit Arianus *in periplo Ponti Euxini*, Εἰσβαλλόντων δ' ἐς τὸν Φᾶσιν,

ιν, ἐν ἀγορῷ ἵδρυται Φασιανὴ Θεός. Εἰκ δ' ἄν ἀπό γε τοῦ σχήματος τεκμαιρόμενον, ἡ Ῥέα. Καὶ γὰρ κύμβαλα μετὰ χεῖρας ἔχει, καὶ λέοντας ὑπὸ τῷ θρόνῳ καὶ κάθηται ὥσπερ ἐν τῷ μητρῴῳ Ἀθήνησιν ἡ τοῦ Φειδίου. *Intrantibus Phaſim à ſiniſtris* Phaſiana *Dea apparet; quam ex ejus ſpecie atque forma, Rheam eſſe conjicere licet. Manibus enim tenet cymbalum, Leones habet ſub throno ſedetque, ut illa Phidiæ Athenis in æde Matris Deorum.* Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. Gent. l.* 2. *c.* 52.

PHASIANA, regio circa Phaſim fluv. & Populi *Phaſiani*. Diodor. Sic. *l.* 14. quos ab Ægyptiis oriundos in Colchidem migrâſſe ſcribit *Strabo*. Hinc *Phaſiana aves* Plin. *l.* 10. *c.* 48.

PHASIANARIUS, qui *Phaſianos* paſcit. Paulus JCtus *Phaſianarii autem & paſtores anſerum non continentur.* Vide Spiegelium apud Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Erat autem *Phaſianus*, ſobriis olim Principibus ultimus delitiarum finis, quippe cui per ſe eximiæ raritas pretium addebat. Petronius *Satyric.*

Ales Phaſiacis petita Colchis,
Atque Afra volucres placent palato,
Quod non ſunt faciles ———

Ubi *Phaſianum* primò intelligit verſu, ex Phaſide Colchidis amne, petitum: Inde enim adferebatur, quod ipſum indicat nomen. Agatharchides de Phaſide, apud Athenæum *l.* 9. Πλῆθος δὲ ὀρνίθων τῶν καλουμένων Φασιανῶν φασὶ τροφῆς χάριν πρὸς τὰς ἐμβολὰς τῶν ποταμῶν, *Avium, quos phaſianos vocant, magna copia cibi causâ ad fluminis oſtia ſe confert.* Petronius idem alibi,

——— ——— *Jam Phaſidis unda*
Orbata eſt avibus; ———

Martialis in *Xeniis*, *l.* 13. *Epigr.* 72.

Argiva primùm ſum tranſportata carinâ,
Antè mihi notum nil niſi Phaſis erat, &c.

Quæ quamvis protrita, Talmudicos tamen latuerunt & Chaldæos Veteris ScripturæParaphraſtas. Aliàs non pro *phaſianis* habuiſſent aves illas, quas Auſter advexerat in caſtra Iſraelitarum, ſi ſcivissent *phaſianos* ex Septentrione afferri. Non quidem ex ſola Colchide illos peti certum: nam ad Ptolemæum Ægypti Regem ἐκ Μηδίας μετεπέμπετο, *ex Media accerſebantur*, ut teſtatur Athenæus *l. c.* & in provinc. *Ergimul*, Paulus Venetus *l.* 1. *c.* 62. maximos deſcribit faſianos, *caudas habentes longitudinis decem palmarum aut octo.* Sed, ut Colchis & Media, ita etiam *Ergimul* ad Septentriones obverſa eſt. Sed & in eo impegerunt, Jonathan, qui Exodi *c.* 16. *v.* 13. reddit, *Et aſcenderunt phaſiani & cooperuerunt caſtra:* & Rabbi Joſ. Cæcus, qui Pſalm. 105. *v.* 40. *Carnem petierunt, & adduxit phaſianos*, habet, aliique hujus cenſûs, quòd illis non ſuffecit, coturnicibus Iſraelitas à Deo liberaliter paſtos eſſe, ſed inſuper aves voluêre adjungi, quæ palato maximè arrident. Etiam verò τατύρας, *tatyram*, appellari hanc avem, diſcimus ex *Heſychiò* & Athenæo *l.* 9. poſt Pamphilum Alexandrinum *in Gloſſ.* & Epænetum in *Opſarcytis*. Quò alludit Perſicum phaſiani nomen *tazero* & Arabicum *tadrug*. Sam. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 1. *c.* 14. Vide quoque Guil. Stuckium *ad Arriani Periplum Ponti Eux.* Interpretes Petronianos, Alios, ut & hic infra.

PHASIANUM Mare, pars Orientalis PontiEuxini, verſus oram Colchidis & oſtia Phaſis. Nunc *Mer de Mingrelie*, à provinc. adjacente. *Sanſo*, *Baudrand*.

PHASIANUM, caſtellum Equitum Rhodiorum in Apulia Peucetia.

PHASIANUS, tertiò pulchritudinis locò inter aves memoratus. Statio *Epicedio in Pſittacum Melioris Atedii*, *Sylv.* 4. *l.* 2. *v.* 25.

Pſittacus, ille plagæ viridis regnator Eoæ,
Quem non gemmatâ volucris Junonia caudâ
Vinceret, adſpectu gelidi non Phaſidis ales:

ubi pulchritudinis primas Pſittaco, ſecundas *Pavoni*, tertias *Phaſiano* tribuit. Solon verò inter formoſiſſimas quidem aves ſimiliter *Phaſianum* recenſuit, ſed his gallum addebat gallinaceum, qui cùm pulcherrimus plurimùm ſit, minùs tamen à forma laudari ſolet, quia avis illa uſque adeo vulgaris. Is itaque cùm videret, Crœſum exquiſitum in morem ornatum & ſublimi in ſolio conſidentem, rogatus ecquod pulchrius vidiſſet ſpectaculum, reſpondit apud Laërtium, *l.* 1. *c.* 51. Ἀλεκτρυόνας, Φασιανοὺς καὶ ταὼς· φυσικῷ γὰρ ἄνθει κεκόσμηνται καὶ μυρίῳ κάλλει, *Gallos gallinaceos*, Phaſianos *atque pavones: naturali enim nitore atque incredibili veſtiuntur ornatu.* Nec de alite hac adſcribere pigebit, quid ſenſerit Gybertus Longolius Ultrajectinus, Chriſtophori Longolii patruus, *eleganti dialogò ſuò de avibus: Phaſiano nunquam quidquam ſpecioſius contemplatus ſum. Valeant omnes Pictores: ipſe Apelles, ſi redivivus foret, varietatem & ſplendorem pennarum plumarumque imitari non poſſet.* Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l.* 3. *c.* 80. Carnem ejus carni gallinarum non cedere, ſapore etiam ſuperare, notat Galenus, unde illum laudatiſſimis avibus, gallinæ, columbæ, perdici, attagenæ, adponit, *de aliment facult. l.* 3. *c.* 19. Imò Averroes & Petrus Aponenſis, ob ſucci quoque ac nutrimenti bonitatem, avium cunctis illum præponunt, pluribuſque ejus temperamentum celebrat Ulyſſes Aldrovandus *Ornithologiæ l.* 13. Non dubium autem, quin non iſta ſolùm, ſed & raritas quoque, majus ejus pretium fecerint. Itaque negat Martialis *in Xeniis*, *l.* 13. *Epigr.* 45. eum ſe poſſe mittere amico,

Si Libycæ nobis volucres, & Phaſides eſſent,
Acciperes: at nunc accipe cortis aves.

Sed minùs hoc mirandum in Equite Romano, haut magna in re. Majorem habet admirationem, quòd Capitolinus, *c.* 12. narrat, Pertinacem Imperatorem nunquam hanc avem privatò ediſſe convivið, vel cuipiam amicorum miſiſſe. Nec Alexander Severus menſis eam impoſuiſſet, niſi Kalendis Januariis, Hilariis Matris Deum, Ludis Apollinaribus, Jovis epulo, Saturnalibus & majoribus hujuſmodi feſtis, ut auctor eſt Lamprid. *c.* 37. Imò & de Ptolemæo proditum, non deguſtâſſe unquam *Phaſianum*, ſed velut κειμήλιον ſervâſſe, ut proditum Athenæo *l.* 14. Fuit autem is Ptolemæus VII. cognomine *Phyſcon* ſive Euergetes II. de quo meritò quis miretur, gulæ ſic temperare potuiſſe, qui uſque adeò eſſet incontinens: præſertim cum non modò haberet *Phaſianos*, è Media apportatos, ſed alios etiam ex ovis, quæ gallinis cortalibus ſubjecerant, excluſos Alexandriæ, idque tantò numerò, ut iis quotidie veſci poſſet, quemadmodum ipſe *l.* 12. *operis ejus, quò viginti quatuor Hiſtoriarum libros* complexus erat, de ſe prodidit. Sed enim nihil æque Regem impulit, ut oſtentationis cauſâ tantùm *Phaſianorum* aleret, quàm quòd miraculi pene locò haberetur, id avis genus naſci & educari in Ægypto. Solum enim illis cœlumque frigidum convenit: quale conſtat eſſe tum Mediæ, unde tranſlati in Ægyptum; tum Colchidos, ubi niſi abundâſſent, non à Phaſide, Colchidis fluvio, *Phaſianorum* iis datum foret nomen: Imò in Europam inde tranſvecti. Notum illud Petronii *d. l.*

Ales Phaſiacis petita Colchis.

Et hoc Martialis *in Xeniis*, *l.* 13. *Epigr.* 72.

Argivâ primum ſum tranſportata carinâ,
Antè mihi notum nil niſi Phaſis erat.

Coxêre olim, ad majorem gulæ voluptatem, non in aquis, ſed vapore calidò ex aquis penetrante. Hieronym. *Ep. ad Oceanum* 87. *Domum ſuam bene regentem, non ut opes augeat, non ut regiæ pares epulas, non ut celatas patinas ſtruat, non ut Phaſidos aves lentis vaporibus coquat, qui ad oſſa perveniant & ſuperficiem carnis non diſſolvant artifici temperamentò.* Cùm Tetraonibus eoſdem confundit Ptolemæus præfatus apud Athenæum, ſed Tetraones, anſerini potius eſſe generis, ex Plinio diſcimus; niſi vox tetraonis ſit antiqua & diverſi generis avibus attributa. Vide iterum Voſſ. *Opere præfatô l.* 3. *c.* 91. qui, ut de ætate quoque aliquid adjiciam, *Phaſianos ac perdices, vivere annis* 16. docet *loc. cit. c.* 79. & hecticâ laborantibus conducere, *c.* 56.

PHASIS, Inſula parva, apud fluv. cognominem unde Pavo primum exportatus, *Iſidor.* Ibidem herbæ venenatæ naſcuntur.

PHASIS, urbs Colchidis, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Trapezuntio, *Faſo*, Italis, urbs etiamnum ampla, in regione Mingrelia, ad oſtium Meridiale fluvii cognominis inter Apſarum ad Meridiem 60. mill. paſſ. & Dioſcuriadem ad Boream 110. circiter diſtans.

PHASIS, fluv. celeberrimus, cujus elegans admodum deſcriptio extat apud Arrianum *in Periplo Ponti Euxini*. Virg. *Georg. l.* 4. *v.* 367.

——— *Phaſimque Lycumque*

Quæ conjunctio ad laudem utriuſque fluvii. Siquidem teſte Strabone *l.* 11. Ποταμοὶ πλείους μέν εἰσιν ἐν τῇ χώρᾳ, γνωριμώτατοι δὲ Φᾶσίς τε καὶ Λύκος. Ut plerique tradunt, Colchorum, ut Plutarchus (ſive quiſque author illius libri) *de Fluminibus & Montibus*, Scythiæ fluvius, eſt. Sic dictus fuit, teſte Euſtath. *in Dionyſ.* à Colchide, cujus filius Colchus fuit. Alii volunt appellatum à *Phaſi* nymphâ in eum converſâ. Ita Stuckius ex Valerio Flacco. Atqui *Phaſidis* hujuſce nemo, quod ſciam, mentionem facit, verſus autem Valerii ſic legendi ſunt: *l.* 5. *v.* 425.

Barbarus in patriis ſectatur montibus Æam
Phaſis amore furens, pavidas jacit illa pharetras
Virgineò turbata metu, diſcurſibus & jam
Deficit, ac volucri victam Deus alligat undâ.

Plutarchus, *ubi ſuprà*, ab initio *Arcturum* fuiſſe nominatum ſcribit, nimirum à ſitu regionis frigidæ verſus Arcturum; ſed poſteà hujuſmodi quòdam caſu Phaſin fuiſſe appellatum. Phaſis enim Solis & Ocyroæ fil. matrem ſuam in adulterio deprehenſam interemit. Furore itaque correptus, ſemetipſum in Arcturum præcipitavit, unde poſteà fluvius *Phaſis* fuit cognominatus. Stuckio videtur hoc nomen ſortitum, vel à claritate limpida, quam Arrianus ei tribuit, quaſi διαφανής, vel (cujus idem teſtis eſt) coloris illius mutabilitate, quod variæ crebræque ſint illius φάσεις, h. e. modò hôc, modò illò colore appareat. *Phaſidis* vocabulum (inquit Bochartus, *l.* 4. *Phaleg. c.* 31.) pro rivo, vel flumine merè Syrum eſt. Sic Pſalmo 42. 2. Syro על פציא רמיא (*al phaſide demoio*) *ad rivos aquarum.* Procopius, *l.* 2. *de bello Perſico*, ab initio ortûs ſui *Boam* dicit appellari; hodie corruptò vocabulò *Phaſa*, vel *Faſſo* dicitur. Ortum ſuum ducit (ut Plinius *l.* 6. *c.* 4. inquit) in Moſchis, ut *Strabo*, in Armenia, ut *Dionyſius*, à monte Armenio; Verſus ejus hi ſunt:

——— ——— Ἔνθά τε Φᾶσις
Κιρκαίῳ κατὰ γαῖαν ἑλισσόμενος πεδίοιο,
Εὐξείνῳ ποτὶ χεῦμα θέει ἐπερευγόμενος ἄχνην,
Ἀρξάμενος τὸ πρῶτον ἀπ' οὔρεος Ἀρμενίοιο.

Apollon. *l.* 2. eum oriri dicit:

——— ——— Ἀμαράντων
Τηλόθεν ἐξ ὀρέων, πεδίοιο τε Κιρκαίοιο.

Amaranta autem (ut *ibidem* Scholiaſtès) vel urbs eſt in Ponto, vel montes Colchici, unde (ſecundùm *Herodotum*) Phaſis delabitur. Quò ignoratò Egeſtratus Epheſius Phaſidis portus ἀμαραντίους, h. e. εὐθαλεῖς, καὶ ἀμαράντους, i. e. *ſemper florentes* reddidit. Amaranta autem eſſe montes Colchorum, Cteſias quoque *l.* 2. prodidit. *Stephanus* Amarantos populos dicit eſſe, inter Colchos, apud quos Phaſis fluv. naſcitur, unde à quibuſdam *Amarantius* dicitur. Atque hæc de illius ortu, quem ex Armenia duci, inter omnes ferè authores ſatis conſtat. De exitu ejus (inquit *Lud. de la Cerda*) quæſtio aliqua, ſed non incerta. Aliqua, nam Hecatæus Mileſius ſcripſit, in Oceanum influere, ſed non ita incerta; nam certum, influere in Euxinum ex Apollonii Scholiaſte, ex Agathia,

ex Eratoſthene *l.* 2. *Geogr.* ex aliis. Ergo cum Hecatæus nominat Oceanum, credibile intellexiſſe mediterraneum. Regio, per quam fluit, ſive quæ illi adjacet, *Phaſiana*, & illius incolæ *Phaſiani Dedere Siculo* dicuntur. Xenophon quoque *l.* 4. à Phaſide 40. mill. paſſ. biduò confectis, obvios ſe habuiſſe dicit in montium verticibus *Chalybas*, *Taochos*, & *Phaſianos*, quos Heraclides, *de politiis*, commendat, ut quam maximè hoſpitales: [illegible] inquit. [illegible] (malim [illegible]) *hoſpitum ita ſunt amantes, ut naufragium paſſis viaticum præbeant, & ænavigantibus tres minas largiantur.* Et de iiſdem ſic Agathias *l.* 3. [illegible] *inter nationes, quæ ſub alieno imperio conſtituta ſunt* (i. e. extra Romanam ditionem) *nullam equidem aliam vidi ita celebrem atque felicem, tam opum excellentiâ, quàm multitudine ſubditorum, locorum etiam opportunitate, abundantiaque rerum neceſſariarum, ac morum elegantia & dexteritate.* Bochart. *loc. cit.* Hos Hippocrates *l. de aëre, aquis & locis* [illegible] vocat, vitamque agere dicit in paludibus, domos ligneas, & ex arundinibus in ipſis aquis habere extructas, neque inde multum ad emporia, urbeſque prodire, verùm naviculis quibuſdam ex uno ligno fabrefactis ſurſum ac deorſum commeare. Aquas habere calidas, & ſtagnantes, à Solo putrefactas, imbribuſque auctas. Regionem illorum calidam, aquoſam ac denſam, imbribus magnis, & impetuoſis obnoxiam. Ob hanc cœli terræque conſtitutionem, & fructus in ſalubres, qui ibi naſcuntur, qui nunquam matureſcunt, & incolæ magni, corpulenti, quorum neque juncturæ, neque venæ apparent, colore pallidò, qualis eorum qui morbô Regiò laborant, linguâ graviſſimâ ob aërem obſcurum, & humidiſſimum, ad laborem à natura ſegnes. Hinc *aves Phaſiani*, Anglicè *Phe-ſants*, Martial. *l.* 3. *epigr.* 58. *v.* 16.

> *Et impiorum Phaſianum Colchorum.*

Et *epigr.* 77. *ejuſdem libri, v.* 4.

> *Nec Libye mittis, nec tibi Phaſis aves.*

Et *l.* 13. *epigr.* 72.

> *Argoâ primùm ſum tranſportata carinâ,*
> *Ante mihi notum nil, niſi Phaſis, erat.*

Fluvius hic multis nominibus clariſſimus eſt. Primò urbibus celeberrimis, quibus illius ripæ veſtitæ, atque ornatæ fuerunt. Ut *Tritace*, *Cygnus*, & quæ (teſte *Plinio*) in illius faucibus ſita eſt *Phaſis*. *Poliſtoma* hodie. Colchorum (ut *Strabo* tradit) emporium, quod ex alia parte amni præcingitur, ex aliâ lacu, ex aliâ mari, unde biduò triduòve Amiſum, Sinopemque navigatur. Præterea, quæ (ut inquit Plinius *loc. cit.*) maximè inclaruit, Æa 15. mill. paſſ. à mari, ubi Hippus & Cyanus, ſive Cyaneus, vaſti amnes in eum confluunt, quæ urbs Mileſiorum eſt colonia, item Dioſcurias, uti teſtatur *Marcellin.* huc uſque nota. Per hunc fluvium Argonautæ cum Iaſone in Colchos navigârunt ad rapiendum vellus aureum. Unde Ovid. *Met. l.* 7. *v.* 5.

> *Multaque perpeſſi claro ſub Iaſone tandem*
> *Contigerant rapidas limoſi Phaſidos undas.*

Idem *l.* 4. *Ep.* 10. *ex Ponto, v.* 52.

> *Et quondam Grajis Phaſi petite viris.*

Catullus, *Epigr.* 65. *v.* 1.

> *Peliacò quondam prognatæ verticè pinus,*
> *Dicuntur liquidas Neptuni naſſe per undas,*
> *Phaſidis ad fluctus: & fines Æetæos.*

Val. Flacc. *initio operis, v.* 2.

> *Fatidicamque ratem; Scythici quæ Phaſidos oras*
> *Auſa ſequi.* ——— ———

Hinc proverbium illud natum:

> [illegible]

Unde Plin. *l.* 26. *c.* 8. *Alvi cauſâ ad Phaſim navigatur.* Propert. *l.* 1. *El.* 20. *v.* 17.

> *Namque ferunt olim Pagaſæ navalibus Argon*
> *Egreſſam longè Phaſidos iſſe viam.*

Theocritus *in fine Idyllii* 13.

> [illegible] Φᾶσιν.

Magnam præterea, ut Euphrates, Nilus, aliique fluvii Phaſis quoque agros fœcundandi vim obtinet. Hinc illud Lucan. *l.* 3. *v.* 271.

> *Colchorum qui rura ſecat ditiſſima Phaſis.*

Admirabilis porrò eſt fluvii hujus profunditas (eſt enim ut inquit Procopius *l.* 2. *de bello Perſico, ſub finem*, ſi quis alius, maximè profundus) Theocritus, *ubi ſuprà*;

> ——— Βαθὺν δ' [illegible] Φᾶσιν.

Et Orpheus *in Argonaut.* Φᾶσιν [illegible]. Val. Flaccus, *l.* 3. *v.* 501.

> ——— *Finem cùm Phaſidis alti*
> *Tranſierit Perſis.* ——— ———

Deinde ejuſdem latitudo, quam *Procopius* magnam, Xenophon *l.* 4. [illegible] circiter 30. paſſ. eſſe dicit: non ſine cauſâ igitur ab Apollonio [illegible], & [illegible] *l.* 2. dictus fuit. Unde Proverb. *Neque Phaſis mala eluat.* Denique ejuſdem celeritas tanta eſt, teſte Procopiò, *ubi ſuprà*; ut in mare Euxinum prorumpens longè diſtinctus feratur, nuſquam cæteris aquis commixtus, ita, ut ex eo pura bibendi nantis in medio pelago ſit facultas. Hinc optimò jure ab Ovidio & Val. Flacco *rapidus* dicitur. Apollonius *l.* 2.

> Φᾶσις [illegible] βάλλει.

Hinc Marcellinus *l.* 2. tremebundis curſibus eum Colchos dicit attingere. Val. Flacc. *l.* 5. *v.* 179.

> *Magnus ubi adverſum ſpumanti Phaſis in æquor*
> *Ore ruit.* ——— ———

Mirum itaque, ab *Agricola* inter tardos & leniter fluentes fluvios enumerari, & ab *Hippocrate* [illegible], & [illegible] *ſtrata* vocari. Æſchylus *in Prometheo ſoluto*, Europæ atque Aſiæ [illegible], [illegible] Phaſin vocat. Frigiditatem ejus haud obſcurè innuit Statius *l.* 12. *Theb. v.* 181.

> ——— *Non ulla nivem nec alumna nivoſi*
> *Phaſidis.* ——— ———

Idem *l.* 4. *Sylv.* 6. *v.* 8.

> *Aliis miſeri, quos noſſe juvat, quid Phaſidis ales*
> *Diſtet ab hyberna Rhodopes grue* ———

Idem *ferum* & *horridum* in Sylvis appellat. Claudianus:

> ——— *Calcabitur aſper*
> *Phaſis equo.* ——— ———

Vide plura apud Stuckium Scholiis *in Periplum Ponti Euxini. Nic. Lloydius.* Item *Phaſis* fluvius in Taprobane, *Steph.*

PHASMA & PHANTASMA, quomodo differant; Vide ſuprà in voce *Phantaſia*. Contra ea efficax inprimis olim jaſpis credita, vide *Jaſpis*.

PHASPHA, fil. Jether, 1. Paral. *c.* 7. *v.* 38. Latinè, *diminutio oris*, vel *os diminutum*.

PHASSUR, vel PASHUR, fil. Emmer, Sacerdos Judæus, male tractatum Jeremiam, in carcerem conjecit: qui nihilominus judicia Dei toti populo, ipſique peculiariter imminentia annuntiare neutiquam ceſſavit, Jerem. *c.* 20. *v.* 1. Filius Melchiæ, Jerem. *c.* 21. *v.* 1. Pater Gedaliæ, Jerem. *c.* 38. *v.* 1. Latinè, *extendens*, vel *multiplicans libertatem*, vel *principatum*, aut *expandens foramen*, vel *albedinem*.

PHASTÆA, urbs in Sacis.

PHATERUNESOS, inſulæ deſertæ nomen circa Thraciæ Cherſoneſum. Plin. *l.* 4. *c.* 11.

PHATMITICUM, Plinio, *l.* 5. *c.* 11. quod [illegible], apud Strabonem ſeu [illegible], unum ex Nili oſtiis, per quod Buſiriticus fluv. in quem Bubaſticus prope Delta minus dividuus fit, in mare exit. Vide in voce *Phatniticum*.

PHATNITES, nomus Ægypti, Plin.

PHATNITICUM, oſtium Nili, vide *Pathmeticum*, & *Phatmiticum*.

PHATNOMATA, Græcè [illegible], dicebantur olim lacunaria, quæ cælata non erant. Iſtiuſmodi enim tecta alias laqueabantur tabulis in varias figuras cælatis, ut in Mæandros, & lacus & [illegible] & orbes & triangulos & alia, è quibus *Lacunaria* propriè vel *Laquearia* dicebantur, quæ lacubus quadratis erant diſtincta. At quæ cælata non erant, [illegible] appellata ſunt. *Lexicon ineditum* apud Salmaſ. [illegible], [illegible], [illegible], [illegible]. Vide eum *ad Solin. p.* 1215.

PHATUEL, pater Joëlis prophetæ, Joel. *c.* 1. *v.* 1. Latinè, *buccella*, *perſuaſio*, vel *dilatio Dei*.

PHATUSÆ, vicus Zoſimo, *l.* 3. *Anatha Marcellini* eſt, qui cum Euphrate flumine circumlui ſcribit. Hic Gordianus Imperator ſepultus.

PHAU, nomen urbis Adar Regis 7. in Edom, Gen. *c.* 36. *v.* 39. quæ 1. Paral. *c.* 1. *v.* 49. dicitur *Phai*. Latinè *ululans*, *gemens*, aut *apparens*.

PHAUDA, urbs in Sidena planitie poſt Themiſcyram juxta Pontum. Strabo *l.* 12.

PHAVENA, provinc. Armeniæ, *Strab.*

PHAVORINUS, Arelatenſis, Trajani, ac inprimis Adriani tempore floruit. [illegible], ut etiam *Suidas*, imò & Philoſtratus *in Vitis Sophiſtarum*, ait; vel juxta alios, Eunuchus. Sanè ſenex quoque imberbis erat, & voce acutâ ac ſtridulâ, ut Eunuchi eſſe ſolent. Interim rerum amatoriarum erat callentiſſimus, uſqueadeò, ut in adulterio etiam deprehenſus dicatur; quod & Lucianus *in Eunucho* narrat. Nam etſi nomen ipſius reticeat, tamen cùm patriam & ætatem exprimat, ſatis docet, quem ſignet. Ab Adriano Cæſare aliquando culpatus ob ſermonem, quem defendere optimâ ratione poſſet, ſilere maluit. Reprehendentibus hoc amicis, dicebat, nolle ſibi cum eo negotium eſſe, qui triginta habere legiones. Autor Spartian. *in Hadriano c.* 15. Interdum tamen cum eo contendit; quæ res pluſquam ſatis erat periculoſa. Nam Adrianus eos, à quibus eruditione vinceretur, odiô tantô proſequebatur, ut pleroſque eorum è medio tolleret. Nota res ex *Xiphilino*, qui memorabilem hiſtoriam refert de architecto Apollodoro, ejuſque cæde. Itaque Phavorinus tria in ſe miranda eſſe dicebat, quod homo Gallus Græcè loqueretur, quod Eunuchus adulterii cauſam ageret, quòd cum Imperatore diſceptaret & viveret. *Philoſtratus.* Multa admodum, eaque & philoſophica, & hiſtorica ſcripſit, de quibus Voſſium ſis adi. *l.* 2. *de Hiſt. Græc. c.* 10. *p.* 212.

PHAURA, inſula parva Atticæ, ante Zoſterem promontor. *Strab.*

PHAUSANIA, urbs Sardiniæ Epiſcopalis ſub Archiepiſcopò Turritano, in ora ad Ortum. Cujus ſedes hodie Emporienſi juncta, inde 60. mill. paſſ. ut à Saſſari recedens; *Terra nova*.

PHAUSGA, urbs Armeniæ majoris, *Ptolem.*

PHAYLLUS, qui in Olympiis curſu vicit, [illegible], h. e. *armatus decurſor* inſignis ac celeber, quem nominârunt [illegible]. Alius fuit Athleta victor, Olympiade octavâ. Tertius præmiator actor, Scholia *in Ariſtophan. Acharn. p.* 381. *G.* 2. Quin & Quinquertio fuit, de quo Græci *in Epigr.* quod Latinum appoſuimus.

> *Saltum ad quinque pedes quinquagintaque Phayllus,*
> *Diſcum ad centum egit quinque minus pedibus.*

Meminit quoque Ariſtophanes *Crabron. p.* 516. *E.* & fortaſſe illum innuit, quem ajunt teſte Euſtathiô in Dionyſii [illegible], unius navis Imperatorem fuiſſe, quam Crotoniatæ auxiliatum miſerunt, Græciæ periclitanti, in bello Perſico. Ubi *Phaulus* dicitur ter viciſſe Pythia.

PHAYLLUS, Onomarchi Phocenſis frater, qui eô in Theſſalia occiſò, ſummam imperii ſuſcepit, ac, damna accepta corre-

ctorus, magnam mercenariorum multitudinem contraxit, mercedes duplicavit, & à ſociis auxilia advocavit, Olympiadis centeſimæ ſextæ annò quartò, ſed annò ſequenti tabe extinctus eſt.

PHAZAEL, primogenitus filius Antipatri, frater Herodis M. à Patre, qui per infirmitatem Hyrcani creverat. Hieroſolymæ præfectus eſt, ſapiens & modeſtus. Ab Antigono & Parthis in palatio obſeſſus, Ducem eorum aditurus, ab illo captivus retentus eſt: Ut non tam mortem, quàm ignominiam effugeret, caput petræ illiſit, variis monumentis, ut turre Phaſaelis & urbe cognomine in valle Jerichuntis conditâ, honoratus à fratre. Dicitur Antigonus ei vulnerato Medicos ſummiſiſſe, qui vulneribus venena inſpergerent. Joſeph. *Antiq. l.* 14. *&* 16. *c.* 9. *l.* 1. *de Bell. Jud.*

PHAZEMONITIS, regio Ponti in Cappadocia, Megalopolis à Pompejo M. nominata, ubi ex *Phazemone* vico Neapolin urbem condidit, teſte *Strabone*, *Phamizonum* Plinio, *l.* 6. *c.* 3. *Phamizon Stephano*, ad Amiſum fluv.

PHEA, vel PHEIA, urbs Elidis. Homer. *Il.* ω *v.* 135.

Φειᾶς πὰρ τείχεσσιν Ἰαρδάνου ἀμφὶ ῥέεθρα.

Heſych. Φειά, πόλις Θεσπρωτίας, legitur Ἠλείας. *Berbert.* & *Palmer.* Et nunc *Phea*, in ora Chelonitis ſinus, 10. mill. paſſ. ab oſtiis Alphei fluv. in Occaſum verſus Chelonitem promontor. 25. *Baudrand.*

PHEBOL, inſula juxta Arabic. ſinum. *Autor l. de Mundo.*

PHECADUM, oppid. erat mediterraneum Macedoniæ, circa Gomphos. Liv. meminit ejus de bello Pharſal. *l.* 31. *c.* 41.

PHEDAEL, fil. Ammiud, princeps tribus Nepthali, Numer. *c.* 34. *v.* 28. Latinè *redemptio Dei*.

PHEDIUS, Delphicò oraculò ſapientiſſimus judicatus, atque feliciſſimus, ut qui pro patria occubuiſſet, Plin. *l.* 7. *c.* 45.

PHEGEA, urbs Azaniæ in Arcadia à *Phege* rege Phoronei fratre condita. Prius vocabatur *Erymanthus*, poſtea *Pſophis*, *Stephan.* Nunc *Dimizana Negre*, ad Erymanthum fluv. in limite Elidis, 23. mill. paſſ. ab Elide urbe, Argos verſus. *Baudrand.*

PHEGEA, vicus in tribu Ægeide. & *Phegea* alius vicus in tribu Pandionide. Gentile utriuſque *Phegæus*, *Stephan.*

PHEGEUS, pater Alphesibœæ, qui Alcmæonem, quum juſſu patris matrem occidiſſet, & ob eam rem Furiis agitaretur, purgavit eique Alphesibœam filiam matrimonio locavit. Ovid. *Met. l.* 9. *Apollodoro*, filia ejus Arſinoë, quæ Alcmæoni juncta fatale monile Eryphiles in domum ſuam recepit, & cum patre ſeque ipſa totam eam infortuniis exdibuſque implevit, *l.* 3. *Phlegeum* vocat Hyginus. Vide Caſp. Barthium *Animadverſ. ad Statium Theb. l.* 2. *v.* 303.

PHEGEUS, vide PHLEGELAS.

PHEGIEL, fil. Ocran, princeps tribus Aſer, Numer. *c.* 1. *v.* 13. Latinè *obviatio*, vel *deprecatio Dei*.

PHEGOR, Joſ. *c.* 22. *v.* 17. *An parum nobis eſt cum iniquitate Phegor?* idem Voſſio eſt cum Priapo, aliis *Baal-Phegor*, quaſi *Priapus Pater* eidem, *de Idolol. l.* 2. *c.* 7. Vide quoque *Baal-peor.* Item mons in regione Moabitarum, ubi is cultus, Numer. *c.* 23. *v.* 28. Vide quoque *Phegor*.

PHEGUS, vicus in tribu Erectheide: tribulis *Pheguſius*, *Steph.*

PHELDAS, vel PILDASH, fil. Nahor ex Melcha, Gen. *c.* 22. *v.* 22. Latinè *ruina*, aut *judicium teturæ*.

PHELEJA, fil. Elionai filii Naariæ, 1. Paral. *c.* 3. *v.* 24. Latinè, *miraculum Domini*.

PHELELIA, nomen viri, Nehem *c.* 11. *v.* 12. Latinè, *cogitans*, vel *ornans Dominum*, ſive *judicium Domini*.

PHELES, Tyri Rex, poſt interemptum fratrem Aſerimum, Aſa adhuc in Juda regnante. Vixit annos 50. regnavit menſes 8. Sublatus ab Ithabalo, quem vide.

PHELESSÆI, populi vicini Umbris, juxta Japygiam, *Steph.*

PHELETH, pater Hon. Numer. *c.* 16. *v.* 1. Latinè *ruina*, ſive *judicatio*.

PHELETHI, nomen populi, ſive legionum quarundam David, 2. Sam. *c.* 8. *v.* 18.

PHELLEUS, mons Atticæ, & cujuſvis loci habentis ſaxa, & ſuper iis terram pinguem ac olivetis idoneam, *Stephan.* Vide Schol. *in Acharn.*

PHELLIA, fluv. Laconicæ, Pauſan. *l.* 3.

PHELLOE, pagus erat Achajæ, apud Ægiram, *Idem.*

PHELLUS, & ANTIPHELLUS, regiones Lyciæ, *Stephan.* quem ſis vide.

PHELLUS, *Sophiano Felles*, urbs Lyciæ, prope oram littoralem, 10. mill. paſſ. à Myra in Meridiem, Pataram verſus 15. vix 6. ab Antiphello in Occidentem, 50. à Cauno in Ortum, inter oſtia Xanthi & Limyri fluviorum. *Baudrand.*

PHELLUS, locus in Attica: Item Fellum, in honorem Bacchi, Athenis inſtitutum. Item oppid. Elidis, apud Olympiam, *Strab.*

PHELONIUM, apud Codinum *de officiis Eccl. Conſtantinop. Ferens conſuetam ſibi tunicularn & phelonium ſupra eam.* Dominico Macro, eſt Caſula Sacerdotalis. Græce φελώνιον, φαιλόνιον, quod *Paenula* Latinis. Vide ibi.

PHELTI, nomen viri Nehem. *c.* 12. *v.* 17. Latinè *liberatio*, vel *expulſio*.

PHELTIA, nomen viri, Nehem. *c.* 10. *v.* 22. Filius Banajæ, Ezech. *c.* 11. *v.* 1. Latinè *liberatio*, aut *expulſio Domini*.

PHEMIÆ, urbs Arnæ à *Phemio* Ampyci filio, *Steph.*

PHEMIUS, Homeri præceptor, citharœdus, quem ipſe Homerus inducit Odyſſ. α. cantantem in convivio procorum. Non quòd ille Phemius *Ithacus* verè fuerit Homeri magiſter: ſed Poeta, in memoriam ſui præceptoris, adſinxit huic Ithacenſi citharœdo hoc nomen.

PHEMIUS, *de reditu Græcorum à Troja ſcripſit*, *Plutarch.*

PHEMIUS, Ægæi pater. Tzetzes *ad Lycophronem*; Φημίου τὸν Αἰγέα Φημίου υἱόν, τινὲς Αἰγέως ἐξ Θηρίας.

PHEMONOE, prima Apollinis Delphici ſacerdos, teſte Pauſaniâ, quæ carmen heroicum dicitur inveniſſe, in quo carminis genere, oracula edidit. Primus, quem fecit, latinè ſic ſonat verſus:

Et pennas volucres, & apes date mella faviſque.

Euſeb. *in Chron.* Strabo *Geogr. l.* 9. Pauſan. *in Phoc.* Plin. *l.* 10. *c.* 3. Eſt & Phœbados nomen apud Lucanum *l.* 5. *v.* 126. 129. 145. 148. 158. Sunt qui Phœbi filiam dicant fuiſſe. Meminit ejus Heſiodus *in Theogon.*

PHENENNA, vel PENINNA, i. e. *gemma*, ſive *facies noſtra*, altera uxor Elcanæ, 1. Sam. *c.* 1. *v.* 2. Item urbs Azaniæ, Clitoriæ vicina, Boream verſus.

PHENEUM, oppid. Arcadiæ, ubi Moly herba naſcitur. Populi *Pheneatæ*, qui adorant Mercurium quintum. Cicer. *l.* 3. *de Nat. Deor. c.* 22. ubi de Mercuriis: *Quintus, quem colunt Pheneatæ, qui & Argum dicitur interemiſſe, &c.* Sed antiquiſſimus hic eſt, Ægyptiorum *Thoyth*, ut ipſemet ibidem ait, quem proin cum Mercurio Arcade perperam confundit. Ciceroni præivit Homerus, qui Mercurium ἀργειφόντην Ægyptiorum *Cyllenaum* vocat. *Odyſſ.* ω initiò. Certè Ἀργειφόντης Mercurius fuit ille,

——— quem candida Maja
Cyllenes gelido conceptum vertice fudit.

Vide Joh. Marshamum *Canone Chron. Sec. I.* ubi *de Thoth Mercurio.* Apud eoſdem templum fuit Eleuſinæ Cereris. Pauſan *in Arcadicis*, *Apud Pheneatas Arcadiæ, templum fuit Cereris, Eleuſiniæ* Ἐλευσινίας ... *cognomine Eleuſinæ & celebrant Deæ ſacrum, uti Eleuſine fieri conſuevit*, &c. Non enim Eleuſine ſolùm, ſed & in aliis quibuſdam Græcis urbibus, Cereris Eleuſiniæ templa erecta ſunt & ſacra inſtituta. Salmaſ. *ad Solin. p.* 752.

PHENEUS, oppid. & lacus Arcadiæ in Alpheum defluent, cujus aqua nocturnò tempore pernicioſa, diurnò tempore ſalutaris eſt. *Feneo* hodie, Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 332.

Eſt lacus Arcadiæ (Pheneum dixêre priores)
Ambiguis ſuſpectus aquis, quas nocte timeto;
Nocte nocent potæ, ſine noxa luce bibuntur.

PHENGITES, lapis pellucidus, de quo Plinius *l.* 36. *c.* 22. Nerone Principe in Cappadocia repertus *eſt lapis duritiâ marmoris, candidus atque tranſlucens, etiam quâ parte fulvæ inciderant venæ, ex argumento* Phengites *appellatus. Hôc conſtruxerat ædem Fortunæ, quam Sejam appellant ——— Quare etiam foribus opertis interdiu ibi claritas diurna erat, haud aliò quàm ſpecularium modò, tanquam incluſâ luce, non tranſmiſſâ.* Nempe ex corporibus perfectè pellucidis, ut quæ omnes colores tranſmittunt, *Phengites* non eſt: qualia ſunt cœlum, & præter terram reliqua elementa, & vitrum & cryſtallus & metallum gypſinum & obſidianus vel opſianus lapis & ſpecularis & ſelenites, qui hodie *talchus* vocatur, mutuatò à Perſis Arabibuſque nomine: ſed ex iis, quæ ſolâ luce tranſmiſſâ reliquos colores retinent. Quemodo apud *Suidam* cornu eſt διαφανές: unde tauro, qui Europam rapuit, tribuit Poeta,

Cornua parva quidem; ſed quæ contendere poſſes
Facta manu, puraque magis pellucida gemmâ.

Quandoque etiam alabaſtrites, quem Plinius *ejuſd. l. c.* 8. probari dicit, *quàm maximè mellei coloris, in vertice maculoſi atque non tranſlucidi.* Quale eſt, quòd de murrhinis, quas *porcellanas* vocamus, tradit *l.* 37. *c.* 2. *His maculæ pingues placent, tranſlucere quidquam aut pallere vitium eſt.* Et *c.* 10. *Morion Indica nigerrimò colore tranſlucet.* Contra quàm Philoſophus, qui ſcribit, τὸ μέλαν μὴ εἶναι διαφανές, *nigrum non eſſe pellucidum.* Tamen etiam in *Theophraſto* lapis in Ægypto deſcribitur μέλας διαφανής, ὅμοιος τῷ Χίῳ, *niger, pellucidus, ut qui in Chio eſt.* Nempe διαφανεῖς & *tranſlucidos* hujuſmodi lapides vocant Plinius & Theophraſtus, quia lucem tranſmittebant: Sed eoſdem pellucere, negavit Philoſophus, quia reliquis coloribus pervii non erant. Idem & de margaritis dici poteſt. Sam. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 5. *c.* 6. Vide quoque infrà *Specular.*

PHENNESIA Metalla, locus Palæſtinæ, ad quem Chriſtiani damnabantur, Vide *Phæno.*

PHENUSTUS, urbs Epiſcopalis ſub ſede Becerræ Arabiæ, *G. Tyrius.*

PHEOS, herba ſpinoſa, Græcè φλέως; alias στοιβή etiam dicta, quòd foliis ejus veteres Græci uterentur pro ſtipa, quam vaſis fictilibus componendis interjiciebant: niſi fortè illa στοιβή, quæ vaſis fictilibus interjiciebatur, ex phleo paluſtri ſumeretur, quam cum *phleo*, herba fullonia, malè nonnulli contendunt. *Gnaphalium* quoque appellata eſt, in veter. *Lexic.* γναφάλιον στοιβή. quòd ejus folia tomentis ſervirent inculcandis &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1289.

PHERÆ, vulgo *Cheramidi Sophiano* & aliis, oppid. Meſſeniæ, in ora ſinus Meſſeniaci, inter Meſſenen ad Boream & Abeam ad Auſtrum, ad radices montis Taygeti, inter confinia Laconiæ ad Ortum, & oſtia Pamiſi fluv. ad Occaſum, 15. mill. paſſ. à Meſſene in Cæciam, vix 10. ab Abæa in Circium *Baudrand.* Item oppid. in Achaja Peloponneſiaca, *Ptolemæo*, S. *Giorgio. Negro.*

PHERÆ, quod PERÆ adhuc, teſte *Leunclavii*, & *Jenizar*, teſte Nardò, oppid. Theſſaliæ geminum, ad diſtantiam 3. ſtad. in Pelaſgia regione à Pelio monte 180. ſtad. diſtans, teſte *Strabone*, à Pagaſis 90. inter Demetriadem & Pharſalum, apud Bœbeidem lacum

ſeum. Hinc *Phereus* Alexander tyrannus quidam dictus apud Plut. *in Pelopida*, ab uxore ſua Thebe ob pellicatûs ſuſpicionem interfectus eſt, teſte Cicerone *l. 2. de Offic. c. 7.* & Valer. Maxim. *l. 9. c. 13. ex ext. 3.* Ovid. *in Ibin. v. 321.*

Inque tuo thalamo jugulatus, more Pheræi,
Qui datus eſt letho conjugis enſe ſuæ.

Fuit & *Phera*, oppid. Atticæ inter Megara & Thebas. *Nic. Lloydius.*

PHERÆ, urbs Magneſiæ, hodie *Jenizar* aut *Sidro*, 90. ſtadiis à Pagaſis in Circium, & 160. à Pelio monte in Occaſum, Briet. Baudrand. vide ſupra.

PHERÆA, Arcadiæ urbs, *Sophiano.*

PHERAULES, vir quidam Perſa, qui ex paupere dives à Cyro factus, deſideriô priſtinæ tranquillitatis affectus, ac moleſtiarum, quas ſibi divitias importâſſe querebatur, multitudine offenſus, omnium bonorum ſuorum poſſeſſionem in Sacam quendam tranſtulit, id ſibi tantùm excipiens, ut ab eo tanquam hoſpes, atque etiam parcius aleretur. Vide Xenophon. *Κυροπαιδ.* l. 8.

PHERECLES Archon Athenis, vide *Phericles.*

PHERECLUS, fuit navium architectus, qui naves Paridis ad raptum Helenæ ituri fabricavit. *Coluthus:*

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

PHERECRATES, Athenienſis, poeta Comicus, Olymp. 89. militavit ſub Alexandro M. docuitque fabulas 17. *Suidas. Jul. Pollux* Alii. Platoni familiarem fuiſſe, refert Athen. *l. 3. c. 13. &c.* Alius à Deucalione ortus. Cicer. *l. 1. Tuſc. Qu. c. 10.* Hujus [illegible] laudant Schol. *in Ariſtoph. Veſpas. Nic. Lloydius.*

PHERECYDES, Syrius, Pittaci diſcip. Olymp. 55. de quo Apulejus *in Floridis*, *Quin etiam Pherecydes Syrô ex inſula oriundus, qui primus verſuum nexu repudiatô, conſcribere auſus eſt paſſivis verbis, ſolutâ locutione, liberâ oratione.* Vixit regnante Serviô Tulliô. Cicer. *in Tuſc. Qu. loc. cit. Pherecydes Syrus primum dixit, animos hominum eſſe ſempiternos; antiquus ſane; fuit enim meô regnante gentili.* Etiam ætatem inde cognoſcimus, quod magiſter fuit Pythagoræ, teſte Jamblichô *in ejus vita.* Item quod Thaletis Mileſii præceptor erat, ut Tzetzes ait, *Chil. 2. Hiſt. 55.* ubi & vixiſſe dicitur temporibus prædivitis Crœſi, primuſque inveniſſe eclipſes, ac periodos Lunæ. Primus omnium *de natura & de Diis*, ſcripſit, ut ex Theopompo refert Laërtius, *l. 1. c. 116.* Conſtabat autem *Θεογονία* ejus libris decem. Iis deorum ortum & ſucceſſionem complectebatur, ut eſt apud *Suidam.* Morbô obiit pediculari, teſte Ariſtotele *extremo l. 5. de hiſt. Anim.* Divinandi inſuper arte inſtructus, navibus è portu ſolventibus naufragium prædixit: terræ motus prævidit &c. Vide Laërtium *in ejus vita. loc. cit.* Voſſ. *l. 1. de Hiſt. Græc. c. 1.* Salmaſio duo fuêre *Pherecydes* Syrii, vetuſtiſſimus alter & Thaleti contemporaneus, quem inter VII. Sapientes quidam numerant, expunctô Periandrô. Hic Thaletis præceptor quibuſdam æſtimatus. Theologus fuit, & *Θεολογίαν*, ænigmaticam illam quidem ac ſymbolicam, ſolutâ oratione ſcripſit; propter quam primus proſam orationem condere inſtituiſſe creditur: phthiriaſi tandem enecatus. Alter æquè Syrius: ſed Aſtrologus, cujus *ἡλιοτρόπιον* in Inſul. *Syro* adhuc extitiſſe, ſuâ ætate, teſtatur Diogenes Laërtius, *σώζεται δὲ*, inquiens, *καὶ ἡλιοτρόπιον ἐν Σύρῳ τῇ νήσῳ.* Quod erat paraſpegma, quâ ſolſtitia & æquinoctia, nec non ſiderum orientium occidentiumque ſignificationes, per aliquot annorum ambitum, conſignabantur. Hic autem Aſtrologus eôdem fermè ætatis & gloriæ flore cum Pythagora viguit, circa 59. Olympiadem. *Hiſtoricus* inſuper *primus* Euſebio & Clementi Alexandrino, quorum hic cum de Dario Hyſtaſpis ſcripſiſſe, quando in Europam ac Scythiam tranſiit, refert; quod tamen huic *Pherecydi* non convenit, ſed Hiſtorico ſeu Mythiſtorico Athenienſi, quem *ſecundum Hiſtoricum* vocat Hieronymus & ponit ad Olympiadem 81. De quibus omnibus vide pluribus differentem Salmaſ. *Exercit. Plin. ad Solin. p. 842. & ſeqq.* ut & ſuprà, ubi de *Oratione ſoluta*, atque de poſtremo eorum hic *infrà.*

PHERECYDES, Hiſtoricus Athenienſis. Meminit ejus Germanicus *in Arateis*, ubi de Tauro, & Plejadibus. Admodum antiquum fuiſſe oſtendit Dionyſ. Halicarn. *l. 1.* Nempe vixit Darii Hyſtaſpidæ temporibus. Vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. p. 445.* Alius *Pherecydes*, memoratur Sorano *in Hippocratis vita*, ubi genealogiam Hippocratis dicitur conſignâſſe. Vide Laërt. *l. 1. c. 116.* Voſſ. *l. 4. c. 4. de Hiſt. Græc. p. 400. Nic. Lloyd.* Alii *Λέριον* fuiſſe malunt, ex charactere ejus dicendi Ionico, quô fabulas ſive hiſtorias ſuas compoſuit, uti apparet ex *Fragmentis*, quæ extant, penès veterem Apollonii Scholiâſtem. Fuit autem Leros Ionici generis Inſula. Contexuit *Θεογονίαν*, an peculiare opus, an titulum omnium ejus operum, quibus fabularem Hiſtoriam complexus eſt? Quouſque autem Mythologiam ſuam perduxerit, incertum. Uſque ad librum duodecimum citatur à Grammaticis: in quo Perſei & Acriſii Danaëſque hiſtoriam tractaverat, ut ex *Scholiis veter.* conſtat, *ad Argonauticon quartum.* Forſan & ad Troica uſque tempora deſcendit, vel etiam inferius &c. Dicendi characterem & genus ſcribendi quod attinet, fuit id ei commune cum Cadmo & Hecatæo, qui Scriptores tres inter primos proſæ orationis & Hiſtoriæ conditores numerantur, *Straboni.* Erat autem horum oratio nihil aliud, quàm metrum lege ſolutum; Rhetores [illegible] & [illegible] & [illegible] vocant, eique opponunt [illegible], qualis Rhetorum fuit, periodis vincta & circumciſa &c. Vide præfatum Salmaſ. *ubi ſuprà.*

PHEREDIENUS, nomen Comici Senis, apud *Ariſtoph.*

PHEREDUS, Athenienſium Rex 25. *Vincentius*: ſed legendum *Phereclês*, teſte *Meurſiô.* Vide ſuprà.

PHERENDATES, Perſa, ab Artaxerxe Ocho, Ægypto, poſt ejectum Nectabenum, præfectus, Olymp. 107. An. 3.

PHERENDIS, oppid. Armeniæ majoris *Ptolem.*

PHERENICE, vide BERENICE.

PHERENICUS, Heracleota, fabuloſa magis quàm hiſtorica cecinit, heroicô carmine, Hamadryadum originem enarrans, Athen. *l. 3.* Teſtis etiam à Tzetze adducitur *Chil. 7. Hiſt. 144.*

PHERENICUS Thebanus, popularis ſtatus, contra Oligarchicos, defenſor.

PHEREPHATTA, Proſerpina. Unde ſacrum apud Cyzicenos *Φερεφάττια*, de quibus *Plut. in Lucullo*, & Appianus in *Mithridaticis.*

PHERETIMA, uxor Batti, Regis Cyrenæi, mater Arceſilai, prudens & magni animi fœmina, quæ poſt caſum filii, opibus Aryadis, Ægypti Satrapæ, regnum recuperavit. Polyæn. *l. 8. c. 47.*

Rabbi PHERETZ Cohen, dictus *Raph.* ſcripſit *Maharechet Elohut*, h. e. Diſpoſitionem divinitatis, illuſtratam poſtea expoſitione Rabbi Judæ Chajath. Fuit diſcipulus Rabbi Moſis ex Kotzi, quem vide.

PHERETZEI, populi, de quibus id ſolùm ex Scripturâ conſtat, eos habitâſſe in montanis & ſilveſtribus locis. Hinc agreſte hominum genus fuiſſe colligas, qui cùm procul ab urbibus in ſolis pagis degerent, *Pherezæi* dicti ſunt non immeritò. Hebræi quippe pagos פרזות *pherazoth*, paganos פרזים *Pherazim* vocant.

PHERICLES, Archon Athenis [illegible], ſeu *perpetuorum*, VIII. poſt Diognetum præfuit ann. 19. quô tempore Pheidon Argivus, undecimus ab Hercule [illegible], *ſtatit nummum argenteum.* vide *Phidon*, & Olympia ab Iphito, Lycurgo & Cleoſthene, inſtaurata ſunt, quæ *vera Olympiadum Epocha* eſt, annô æræ Atticæ 6. ... cùm *vulgaris prima* ſit demum Iphitea illa XXVIII. quâ Corœbus Eleus ſtadium vicit. Ex Epochis marmor. Joh. Marshamus *Canone Chron. ad Sec. XV.* Eum excepit Ariphron, quem vide.

PHERINUM, oppid. Theſſaliæ, *Liv.*

PHERMÆ, mons Ægypti, apud Scetim. Ubi Paulus Eremita vixit. Aliis *Pherme*, ſingulariter.

PHERMESTA, fil. Aman. Eſth. *c. 9. v. 9.* Latinè *ruptura fundamenti*, vel *rupturam ponens.*

PHERON, juxta *Herodot.* ſucceſſor Seſoſtris, cæcitati (de cujus cauſa vide ſuprà voce *Amenophis*) remedium ex urina caſtæ cujuſdam pauperculæ reperit, eâque in uxorem ductâ, inter alia, in templo Solis duos obeliſcos poſuit 100. cubitorum longitudine, 8. latitudine, *l. 2. c. 111.* Vide & Diodor. Sic *l. 1.* Plinio dicitur *Nuncoreus*, *l. 36. c. 11.* ubi *Ejuſdem*, inquit, *remanet & alius Romæ* —— *ex omnibus unus omnino fractus in molitione.* Nave à Cajo Cæſare importatus, *omnibus quæ unquam in mari viſa ſunt mirabilior.* Idem *ibid. c. 9.* A Sixto V. tandem erectus ante ædem S. Petri: raſus quidem & Hieroglyphicarum expers ſed paternis major. *Africanus* Seſoſtro *Lacharem* ſucceſſiſſe ait, nos *Rhamſen* ex Joh. Marshamo *Canone Chron. Sec. XIV.* quem vide.

PHERONIA, opp. Sardiniæ, *Ptol.* Aliis *Feronia.*

PHERORA, Herodis Judæorum Regis frater venenô periit.

PHERSEPHONE, eadem quæ *Proſerpina*, de qua Iſacius *in Lycoph.* [illegible] *Teluarem* intelligit, quod clariùs elucet ex *Φερσεφόνης* etymo, de quo *Heſych.* [illegible] *Nic. Lloydius.*

PHESCENNIUM, vide FESCENNIA & um.

PHESDOMMIM, locus, 1. Paral. *c. 11. v. 14.* Latinè *portio*, vel *diminutio ſanguinum*, aut *tacentium*, vel *diſſimulantium.*

PHESHUR, nomen viri. Eſdr. *c. 2. v. 38.* Latinè *extendens*, vel *multiplicans libertatem*, vel *principatum.*

PHESSE, fil. Eſthon. 1. Paral. *c. 4. v. 12.* Latinè *tranſitus*, ſive *claudicatio.*

PHESTI, locus Latii, ab urbe 5. mill. paſſ. ubi Ambarvalia agebantur. *Strabo.*

PHESTUM, *Liv. Pheſtos, Ptol. Oiſta Moletio* oppid. Theſſaliæ, in Eſtiotide regione circa Gomphos. In *codice Græco* Ptol. *Phaſtos.*

PHESTUS, Sicyoniorum Rex 22. an. ante Urb. Cond. 490.

PHETHEJA, nomen viri. 1. Paral. *c. 24. v. 16.* Latinè *porta Domini*, ſive *aperuit Dominus.*

PHETHRUSIM, fil. Eſraim. Vide Bochart. in Phaleg. *l. 4. c. 27.* cujus titulus, *Pathruſei.*

PHEUGARUM, Cheruſcorum in German. urbs. *Ptol.* vulgò *Halberſtad.* Saxoniæ urbem ejus locô ponunt *Apianus*, & *Irenicus.* Vide *Halberſtadium.*

PHIA, vide PHEA.

PHIALA, apud Plin. *l. 8. c. 46.* de Api bove, Memphi eſt locus in Nilo, *quem a figura vocant* Phialam, *omnibus annis ibi auream pateram argenteamque mergentes, diebus quos habent natales Apis:* Salmaſio *fons ſacer*, eſt, ut Solinus vocat, *c. 35.* ſeu *fons Sacerdotum*, ut idem Plinius, quô poſt ſtatum ævi ſpatium merſus Apis necabatur. Idem *fons Nili* aliis, qui eum inter Syenem & Elephantinem ponunt, in medio duorum eminentium ſaxorum, inter quæ fons ille veluti concluſus *phialæ* ſpeciem retulit. *In qua ora*, inquit Seneca *Natural. Quæſtion. l. 4. c. 2. ſtipem Sacerdotes,*

in aurea, dona Præfecti, cùm ſolemne venit ſacrum, faciunt. Hoc
eſt, cùm natales Apis appropinquant, qui feſti & celebres toti Ægypto. *Gurgitem Nili*, vocat Statius, *l.* 3. *Sylv.* 2. *v.* 115.

—— *Aut quo ſe gurgite Nili*
Mergat adoratus trepidis paſtoribus Apis:

quòd locus ille immenſæ profunditatis eſſet. *Herodot.* [Greek illegible] *Ariſtoteles*, [Greek illegible]. Unde Solin. quoque auream pateram, cujus jactu Apis natalem celebrabant Ægyptii, in *Nili fluminis gurgitem* projici conſueviſſe, dicit. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 439. & 440. ut & infra in voce *Phialus*.

PHIALA, ſive PHIALE, *fons* alter, ex quo Jordanis fluvius, in tribu Manaſſe, ut *Joſeph.* & *Egeſipp.* teſtantur, ducit originem, qui quidem ſitus eſt in regione Trachonitide, non longe à via, quâ à Cæſarea Philippi ſeu Paneade, inter Orientem & Auſtrum, in Thraconitidem aſcenditur. Eſt autem fons hic imperſcrutabilis profunditatis, ac ſemper inter ſua labra cohibet undam perpetuò æquè plenus, nec unquam deficiens, nec unquam exuberans. Hic per ſubterraneos meatus labens, dein emerſus, ſtatim alterum facit Jordanis alveum, & cum primo ad Urbem Dan ſe immiſcet. *Baudrandus. Medan*, teſte *Bochardo*.

PHIALA, Græcè φιάλη, quaſi πιάλη, παρὰ τὸ πιεῖν ἅλις παρέχειν, ab eo, *quod affatim ad bibendum ſuppeditet*, inter poculorum ſpecies Veteribus uſitatas, recenſetur Macrobio *l.* 5. *Saturnal. c.* 21. ubi Latinâ voce *Pateram* vocat, qua de voce ſuprà dictum. Ejuſdem mentio *leg.* 36. *ff. de auro & arg. leg. trullas, ſcyphos, modiolos, phialas*, &c. Vide quoque Pollucem *Onomaſt. l.* 6. *c.* 16. & Latinos Auctores paſſim, ipſâ voce Græcâ, ut modo oſtenſum, tanquam ſuâ, utentes. Juvenalis hinc *Sat.* 5. *v.* 39.

Virro tenet phialas.

Martial. *l.* 3. *Epigr.* 41.

Inſerta Phialæ *Mentoris manu ducta*
Lacerta vivit, & timetur argentum.

Idem *l.* 8. *Epigr.* 33. cui titulus *Phiala*, *v.* 1.

De prætoricia folium mihi, Paule, corona,
Mittis, & hoc Phialæ *nomen habere jubes*, &c.

Fuit poculum planum ac patens, hinc *Patera* Latinis dictum, teſte Macrobiò, ubi ſuprà, utrinque anſatum, uti docet Pollux *Onomaſt. l.* 6. *c.* 18. [Greek illegible] *Phialam vero amcipitem & aureum poculum utrinque anſatum.* Cùm contr. unicam anſam habens, *Carcheſium*; item *Cymbium*: procerum verò & circa mediam partem compreſſum poculum *Carcheſium* diceretur. Ex auro fuiſſe, modo laudati Pollucis verba indigitant, & confirmat Ælian. *Var. Hiſt. l.* 1. *c.* 32. [Greek illegible]. *In auream Phialam de manibus ejus exceperunt aquam.* Sed & ex argento fuère, unde idem *eod. l. c.* 22. φιάλας δύο ἀργυρᾶς, *Phialæ duæ argenteæ*: Et Martialis *Epigramm. proximè laudato*, in *Phialam*, tenuis admodum laminæ ſeu bracteæ argenteæ, argutè ac lepidè jocatur. Cælatæ ex auro meminit idem *l.* 14. *Epigr.* 95.

Quamvis Callaicò rubeam generoſa metallò,
Glorior arte magis; nam Myos iſte labor.

Uſus in ſacrificiis inprimis, dein conviviis, ut vidimus in voce *Patera*. Sed & *Phiala* antiquitus ſponſum à Sponſa donari conſueviſſe, hôcque ritu ſibi è pluribus procis maritum futurum elegiſſe, docet Juſtinus *l.* 43. *c.* 3. cùm de Phocenſibus Maſſiliam perlatis loquens, ait, *Forte eò die Rex occupatus in apparatu nuptiarum Gyptis* (Athenæus *l.* 13. *Pettam* appellat) *filiæ erat: quam, more gentis, electo inter epulas genero, nuptum tradere illic parabat. Itaque cùm ad nuptias invitati omnes proceſſiſſent, rogantur etiam Græci hoſpites ad convivium. Introducta dein Virgo, cùm juberetur à Patre aquam porrigere* (Athenæus habet, *Phialam* κεκερασμένην i. e. *vinò repletam*) *ei, quem virum eligeret, tunc omiſſis omnibus ad Græcos converſa, aquam Proti* (alteri ex Phocenſium Ducibus) *porrigit, qui factus ex hoſpite gener, locum condendæ Urbis à ſocero accepit.* Vide de Odaride, Homartæ Regis filiæ nuptiis, eundem Athenæum *l.* 13. & Anton. Thyſium *Notis in A. Gellium l.* 10. *c.* 16. *nec non ſuprà Coëmtio.* Inter præmia quoque caſtrenſia *Phialas* fuiſſe, colligunt quidam ex Polybio *de Mil. Rom.* ubi ait, *Imperator ei, qui hoſtem percuſſerit, haſtam donat; qui verò dejecerit & ſpoliaverit, pediti quidem* Phialam, *equiti phaleras.* Sed pro φιάλην Lipſius, cujus nemo ſatis eruditionem admiretur, ψάλιον i. e. *Armillam*, legit. Cui accedit G. Gualterus *Animadv. ad Tab. Sicil.* CCCC. Nam *Phiale*, non niſi ſemel in Vopiſco, inter militaria præmia numeratur, armillæ centies; hæ autem ψάλια Græcis. Vide Thom. Bartholinum in *de Veterum armillis Schedio*, *quod cum Olai Wormii de aureo cornu Danico ad Licetum Reſponſione prodiit Amſtelodami A. C.* 1676. &c. Vas ſeu poculum majoris capacitatis ligulâ fuiſſe *Phialam*, docet illud Martialis, *l.* 8. *Epigr.* 33. *v.* 27.

Quid tibi cum Phiala, ligulam cùm mittere poſſes?
Mittere cùm poſſes vel cochleare mihi.

Continebat verò *ligula* quartam partem cyathi, Schrevelius in *lexico*. De *Phiala*, in Nemeſis ſiniſtra, vide ſuprà; de *Phialis* Argenteis, victoribus datis in Marathone, itidem ſuprà in *Periochis Agonet.* uti *de Divinatione ex phialis* ſuprà.

PHIALIA ſeu PHIGALIA Pauſaniæ *l.* 8. ac *Stephano*, *Phigalea*, *Athenæo*, *Phigalea Polybio*, oppid. Arcadiæ in Peloponneſo, apud Mantineam ac Tegeam, proximas urb. Hanc Lacedæmonii, poſt ſubjugatos Meſſenios, Arcadas bellò adorti, exciderunt, Archonte Athenis Miltiade (iterum) anno 2. Olympiadis 30. quâ Chionis Laco tertium vicit. Pauſan. *l.* 8. Hodie *Davia Nigro*, aliis *Neoſpiti*.

PHIALUS, Arcadum Rex, poſt Bucolionem, Iſthmiô Meſſeniis imperante. Illum excepit Simus. Pauſan. *p.* 461.

PHIALUS, apud Solinum, *c.* 46. appellatur fons Nili, qui aliàs *Phiala*, uti dictum, vide Salmaſium *l. c. p.* 412.

PHIARA, Sagarauſenæ in Cappadocia Urbs, *Ptol.*

PHIBALIS, locus terræ Megaricæ, quidam Atticæ tribuunt, ubi optimæ ficus. Vid. Schol. *in Ariſtoph. Acharn.*

PHIBIONITÆ, Hæretici, Gnoſticorum propago. Epiphan. *Hær.* 62. Theodoret. *l.* 1. *Hæret. fab.*

PHICARI, populi Indiæ ad *Caucaſum*, montem, ubi Topazius lapis.

PHICARIA, vide FICARIA.

PHICEON, mons Bœotiæ *Steph.* Ubi Sphinx. *Plut.*

PHICOL, Princeps exercitûs Abimelech. Gen. *c.* 21. *v.* 22. Latinè *omnis lingua*, aut *oris perfectio*, ſive *conſummatio*.

PHICORES, Mæotici populi in Aſia. Mela, *l.* 1. *c. ult.*

PHIDALIA, uxor Byzantis. Vide Steph. in *Gynæcopolis*.

PHIDALIÆ Sinus, *Suidas*, *Santa capa Petro Gyllio*, vel *Sarantacopa*, ſinus parvus admodum apud Byzantium ad Boſphorum Thracium. *Baudrando* etiam *Muſicorum ſinus*, in Thracium excurrit, ex adverſo Neocaſtri Aſiat. 7. mill. paſſ. à Conſtantinopoli in Boream ex *Gyllio*.

PHIDAMUS, Epicureus, poeta admodum laſcivus.

PHIDIACUM Cælum, Martiali, *l.* 4. *Epigr.* 39.

Nullum Phidiaci toreuma cæli,

appellatur, quia *toreuticen* Phidias *primus aperuit ac demonſtravit*, uti Plinius habet, quam artem poſtea conſummavit Polycletus. Eſt autem ars Toreutice, quæ toreumata, i. e. vaſa cælata ex argento facit: cujuſmodi toreumata non quidem Phidias fecit; ſed quòd ſigilla & minora ſimulachra ex ære optimè faceret, hôc modò viam ſtravit oſtenditque arti illi, quæ minora iſtiuſmodi ſigna in ſcyphis & poculis argenteis cælaret. Certè Plinius, *l.* 33. *c.* 12. ubi nobiles Artifices enumerat, qui in argento cælando inclaruère, nuſquam *Phidiam* nominat &c. Vide *infrà*.

PHIDIAS, nobilis ſtatuarius, qui in ebore ſculpendo citra æmulum claruit. Cicer. *de Orat.* *Phidiæ ſimulacris nihil in eo genere perfectius. Dis tamen* (ut inquit Quinctilianus *l.* 12. *c.* 10.) *quàm hominibus efficiendis melior.* Inter hujus opera maximè commendata eſt Minervæ ſtatua, quam Athenis Olymp. 87. ex ebore fecit 36. cubitorum altitudine, in cujus clypeo Amazonum pugnam, & Gigantomachiam inſculpſit, in ſoleis verò Centaurorum & Lapitharum certamen. Hanc in Acropoli urbis collocavit: dein pulſus in Elidem venit, ubi occiſus eſt. Proximam commendationem meruit Jupiter Olympius, ab ipſo in exilio factus, & ipſo totus ex ebore, & Romæ in porticibus Octaviæ, Venus. Plin. *l.* 35. *c.* 8. Hic etiam ſtatuam Nemeſis Deæ denûm cubitorum apud Rhamnuntem Atticæ opidum, fecit, quæ in manu mali ramum tenebat, ex quo parva ſurgebat complicatio, ubi teſte *Antigonô*, inſcriptum erat, *Agoracritus Parius fecit.* Hunc enim diſcipulum ſuum Phidias adeò dilexit, ut nomen ejus operi inſcripſerit. Initiò pictor fuit & Minervæ clypeum Athenis pinxit, Pauſan. in *Eliacis*, Plut. *in Pericle.* Scholiaſtes Ariſtoph. *fab. de Pace*, Plin. *loc. cit. Suid.* Hinc *Phidiacus*, Propert. *l.* 3. *El.* 8. *v.* 26.

Phidiacus ſignò ſe Jupiter ornat eburnò.

Martialis *l.* 7. *Epigr.* 55.

Phidiaco ſi digna Jovi dare templa parârit,
Has petat à noſtro Piſa ſonante manus.

Ovid. *Pont. l.* 4. *El.* 1. *v.* 32.

Bellica Phidiacâ ſtat Dea facta manu.

Stat. *l.* 2. *Sylv.* 2. *v.* 65.

Si quid adhuc vacuâ tamen admirabile Piſa
Phidiacæ raſère manus.

Nic. Lloydius.

PHIDILE, mulieris nomen, παρὰ τὸ φείδεσθαι, à parcendo. Horat. *l.* 3. *Od.* 23. *v.* 1.

Cœlò ſupinas ſi tuleris manus
Naſcente Lunâ, ruſtica Phidile, &c.

PHIDIPPIDES, Græcè Φειδιππίδης, curſor inſignis, quem biduò Athenis Lacedæmonem perveniſſe, tradit Herodot. *l.* 6. Δευτεραῖος ἐκ τοῦ Ἀθηναίων ἄστεος ἦν ἐν Σπάρτῃ. Malè *Philippides* aliis. Vide *ibi*.

PHIDIPPUS, proprium nomen viri Theſſali. *Homer.*

PHIDITIA, Græcè Φειδίτια, ex φείδεσθαι, *parco*, erant convivia publica Lacedæmoniorum, ſub dio, magna cum *parſimoniæ* ac frugalitatis laude, celebrari ſolita: ad amicitiam inter cives & æqualitatem inter divites pauperesque conſervandam, auctore *Lycurgô*, ut in ejus *Vita* docet Plut. & Juſtin. *l.* 3. *c.* 3. ubi Berneggerus, ad ea conveniſſe conferentes ſingulos farinæ modium, vini coros octo, caſei quinque minas, ficuum quinque ſemiminas, notat. & *Philitia*, ab amicitia, dicta potiùs fuiſſe ſuſpicatur. Iis ſimilia apud Romanos *Chariſtia* fuère, apud veteres Chriſtianos Agapæ, de quibus vide ſuprà.

PHIDON, Rex Argivorum, VII. à Temeno, XI. ab Hercule, frater Carani, primi Macedonum Regis, Ponderis & menſuræ auctor fertur: Junctus Piſanis, a quibus adſcitus erat, 8. Olympiada celebraturis, illis præſedit, ac excluſit Elenſes. Euſeb. *in an.* 1217. *Abrahami.* Pauſan. *in Eliacis*. Ejus mentio extat *in Marmore Arundel.* ubi *nummum argenteum in Ægina feciſſe* dicitur, annô Atticô 688. unde *Æginetæ monetam primi percuſſiſſe*, Æliano dicuntur, *Var. Hiſtor. l.* 12. *c.* 10. ob ſoli ſterilitatem, mercaturam quod facerent & in mari nec otiarentur, ut ait Strabo *l.* 8. [Greek illegible], *commercia ne anales admoneuls?* quærit Jul. Pollux de *Phidone* loquens *l.* 9. *c.* 6. ubi & aliorum ſententias de *nummi primo auctore* adjicit, quem-

ad-

quemadmodum Plinius *Menſuras & pondera* inventum Palamedis maluiſſe Gellium aſſerere refert. *l.* 7. *c.* 56.

PHIDON Argivus, qui ibi Tyrannidem tenuit. Ariſtot. *l.* 5. *Pol. c.* 10. de illo plura Herodot. *l.* 6. Strab. *l.* 8. Pauſan. *l.* 11. Plin. *l.* 7. *c.* 56. idem cum priore.

PHIDON, Corinthius, legumlator antiquiſſimus. Ariſtot. *l.* 2. *Polit.*

PHIGALEA, vide PHIALIA.

PHIGALEI, populi Peloponneſi, Meſſeniis proximi, vino adeo dediti, ut in cauponis aſſiduè verſentur, domos ſuas cum uxoribus hoſpitibus locantes. Vide Pauſan. *l.* 8.

PHIGAMUS, Cappadociæ fluv. Arrian. *in Periplo.*

PHIGIA, urbs Arabiæ Felicis *Ptolemæo.*

PHIHAHIROTH, locus in quo caſtrametati ſunt Hebræi, revertentes ex Ægypto. Exod. *c.* 14. *v.* 2. Quarta manſio eorum. Numer. *c.* 33. *v.* 8. Latinè *os libertatis*, vel *os ſculptum.*

PHILA, è filiabus Antipatri, natu maxima, Cratero pro præmio navatæ contra Græcos operæ, à Patre collocata. Olymp. centeſimæ decimæ quartæ annò tertiò.

PHILA, urbs Macedoniæ, quam Demetrius, Antigoni fil. *Gonatas* cognominatus, juxta Peneum fluv. condidir. *Feliſo* hodie *Nardo.* Item inſul. parva Libyæ intra Tritonem fluv. in qua Nyſa oppidum, ad quod unicus eſt aditus. Eſt & inſul. parva Galliæ Narbonenſis inter Leronem & Phœnicem, teſte Pliniò, *l.* 3. *c.* 5. *Ferrar.*

PHILACE, amator Stratoclis. *Plut.*

PHILADELPHIA, urbs gemina: una Lydiæ, adhuc *Philadelfia* cognominata, urbs olim Epiſcopalis, ſub Archiepiſcopo Sardiano, nunc & ipſa metropolis, inter Sardes 28. & Tripolim ſupra 30. mill. paſſ. ac inter Epheſum ad occidentem & Tiberiopolim ad ortum 60. à Thyatira 64. in meridiem ad Tmoli montis radices, terræmotibus vexata. Altera in Cœleſyria, *Amana*, & *Aſtarte* olim *Stephano. Rabbath* Ebræis, teſte D. Hieronymò, epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Boſtrenſi. Gadaræ & Areopoli finitima, in Decapolitana regione à Philadelpho rege condita. Eſt & *Philadelphia* urbs Ciliciæ, Epiſcopalis ſub Metropolit. Seleuc. Plin. *l.* 5. *c.* 18. *Strabo*, *Ptol.* &c. Cum Polycarpo 12. ex Philadelphia paſſi ſunt, A. C. 167. Euſeb. *l.* 4. *c.* 15. Prior hodieque nomen ſervat, apud Græcos, quibus 4. in ea Templa à Turcis conceſſa ſunt, nominibus *Panagia*, *S. Georgii*, *S. Theodori* & *S. Taxiarchi*, qui eſt Archangelus Michaël, inſignita. Turcæ *Allah ſcheyr*, quaſi *Urbem Dei*, vocant, à ſitus amœnitate. Incolarum circiter 7. millia, quos inter duo Chriſtianorum. Sub Marco Aurelio cuſus nummus æreus, templi Philadelphienſis, in quo Apollo conſpicuus, iconem exhibet, cum *Inſcr.* ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΩΝ ΕΠΙ ΕΥΓΕΝΕΤΟΥ, quòd ab iis cuſus eſſet, cùm Eugenetem Præfectum haberent: de quo ut & plura hac de urbe, vide apud Jac. Sponium *Itiner. Part.* I. *p.* 350. & *Part.* 3. *p.* 187.

PHILADELPHIA, Ægypti urbs, *Steph.* Altera item Arabiæ *Calliſto*, quæ eadem forſan cum D. Hieron. Philadelphia.

PHILADELPHUS, Rex Ægypti qui Bibliothecam fecit Alexandriæ ferè 50000. librorum continentem. Idem libros Moyſis curavit per 70. Interpretes ex Hebræo in Græcum ſermonem verti. Vide *Ptolemæus II.* Addo hic, quòd Sacras videns literas, eâ redditas linguâ, quam ipſe aliique intelligerent, fleviſſe legitur, apud Joſephum *Antiqq. Judaic. l.* 12. *c.* 2. Poſtremò ſororem duxit Arſinoen, anteà Lyſimacho & Ptolemæo Ceranno nuptam: quam quantoperè amârit, argumentò eſt, quòd Deorum cultu illam honorari cupierit. Plinius *l.* 34. *c.* 14. *Eòdem lapide* (magnete) *Dinocrates Architectus Alexandriæ templum concamerare inchoaverat, ut in eo ſimulacrum ejus in ferro pendere in aëre videretur. Intercesſit mors & ipſius & Ptolemæi; qui id ſorori ſuæ juſſerat fieri.* Lapſus proin Auſonius, qui rem ita narrat, quaſi ad umbilicum perducta fuerit: *Idyllio* 10. *v.* 311.

Conditor hic forſan fuerit Ptolemaidos aulæ
Dinochares, quadro qui in faſtigia cono
Surgit & ipſa ſuas conſumit Pyramis umbras:
Juſſus ob inceſti qui quondam fœdus amoris,
Arſinoën Pharii ſuſpendit in aëre Templi.

Et fortè B. Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 21. *c.* 6. ubi ait, *In quodam templo, lapidibus magneticis in ſolo & in camera, proportione magnitudinis poſitis, ſimulacrum ferreum aëris illius medio, inter utrumque lapidem, ignorantibus, quid ſurſum eſſet ac deorſum, quaſi Numinis poteſtate penderet.* Vide Gerb. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idololatriæ l.* 1. *c.* 31.

PHILÆ, oppid. Ægypti in Thebaide, an eadem cum Elephantine? certè *Arabibus & Æthiopibus Phil. eſt elephas.* Bochart. *Geogr. S. l.* 4. *c.* 26. §. 3. Duplex verò Elephantine, *Thebaidis* & *Æthiopia* ſeu *Philæ*, urbs in Δωδεκασχοίνῳ regione, Plin. *l.* 6. *c.* 21. & *l.* 24. *c.* 17. Neque diſſimiles fuerunt urbes vicinæ, *Paulò ſupra cataractam ſunt* Philæ, *communis Æthiopum habitatio, ſtructa inſtar Elephantines, & magnitudine æqualis; templa habet Ægyptia, ubi Accipiter colitur Æthiopicus.* Strabo *l.* 17. ubi & in via à Syene ad *Philas* docente utrinque poſita eſſe *ſaxa ſphærica* 12. pedes craſſa, *majoribus impoſita, minoribus ſuppoſita*, addit: quæ Regum Elephantinorum & Magnatum fortè monumenta fuêre. Quæ loca, forſan & tempora, reſpexit Heliodorus *Æthiopic. l.* 8. *Philæ*, inquiens, *urbs ad Nilum ſita eſt paulò ſuprà minores cataractas — Hanc olim Ægyptii profugi cùm occupâſſent & inhabitâſſent, ambiguam fecerunt inter Æthiopes & Ægyptios: illis Æthiopiæ fines ad cataractas promoventibus; his verò etiam Philas ſibi vindicantibus, per profugorum ſuorum præoccupationem quaſi baſtâ captas.* Vide Marsham. *Can. Chron. Sec. VII.* Eſt & inſula Ægypti parva, aſpera & undique prærupta. *Ptol.* Lucan. *l. ult. v.* 311.

Rurſus multifidas revocas piger alveus undas,
Qua dirimunt Arabum populis Ægyptia rura
Regni clauſtra Philæ. ——————

PHILÆNI, fratres Carthaginenſes, qui pro finium ſuorum propagatione ſe vivos ſepeliri ſuſtinuerunt. Nam cùm, inter Carthaginienſes & Cyrenenſes, de finibus controverſia incidiſſet, placuit, ut certò tempore duo viri ex utraque civitate egrederentur, & ubicunque ſibi obvii fierent, ibi utriuſque ditionis termini eſſent. Itaque Carthagine egreſſi Philæni, cum aliquot paſſuum millia in fines Cyrenenſium proceſſiſſent, indignati adverſarii ſe eſſe præventos, optionem Philænis propoſuerunt, mallentne ad fines ſuos retrocedere, an eo in loco vivi defodi: illiſque reſpondentibus, ſe patriæ ſalutem vitæ anteferre, à Cyrenenſibus, qui viribus ſuperiores erant, vivi ibidem ſunt defoſſi. Quò in locò Carthaginienſes, ne eximia illorum in patriam pietas ullâ temporum injuriâ oblitteraretur, duas illic aras conſtituerunt, quas à fratrum horum nomine, *Philænorum aras*, vocaverunt. Vide Salluſtium *in Bell. Jugurthino. c.* 79. Hæ Strabonis ætate non extiterunt, ut ipſe refert.

PHILÆNI Vicus, & *Philænorum ara*, *Villanovano Porto Sabia*, *Caſtaldo Licudia*, *Zarde Hermeb* oppid. Africæ, in ora Syrtis magnæ, in Cyrenaicæ confinio. *Nam* nunc, *Marmelio*, non *Hermeb*, quæ Berenice potius. A fratribus Philænis dicta. Vide *Philæni.*

PHILÆTERUS, Rex Bithyniæ, Attalicæ domus progenitor. Unde *pes Philætericus* ſeu *Regius*, qui idem cum *pede Menſali*, apud *Hyginum*, 16. digitos, uncias 18. habuiſſe videtur. Ad eum exigebatur menſura agrorum Bithyniæ regionum, quorum mentio in *Agrariis Tulliauis.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 684.

PHILÆUM, German. urbs *Ptol.* ampla & munita Belgii, ad Damſteram amnem, 2. fere leuc. ab ora maris German. quam *Groningen* Friſiæ, vide ibi, interpretantur. Sed *Phleum*, eſt in Græcis codicibus.

PHILAGRIUS, Medicus inſignis, Galeni contemporaneus, natione Epirota. Vide *Suidam.*

PHILAGRUS, Sophiſta Cilix, auditor Loiliani, iracundus maximè. Cæl. Rhodig. *l.* 11. *c.* 41.

PHILAGUS, Bahcrorum Dux, in exercitu Alexandri M. nuper in ſocietatem aſcitorum, Curt. *l.* 4. *c.* 13.

PHILAIDÆ, vicus in Ægeide, à *Philæo* filio Ajacis, & Lyſides filiæ Coroni Lapithæ. Tribulis *Philaides. Steph.*

PHILALETHÆUS Lucillus, vide *ibi.*

PHILAMMON, fil. Apollinis ex Chione Nympha, clariſſimus carmine & citharâ. Secundus in Pythiis Ludis cantu vicit pater Tamyris, qui tertius, ex Argiope nympha avus Muſæi Thebani, Poetæ Lyrici. Primus verò Chryſothemis fuit, ut diximus. Vide Pauſaniam *in Phocicis.* Cæterum, nominis veſtigia non obſcura leguntur in *Marmore* Arundeliano. Ἀφʼ οὗ Ἀμ... ... ΔΔΔΔΠ. βασιλεύοντος Ἀθηνῶν Θησέως. Ex quo *Ammon* ... anni 995. (æræ Atticæ) *regnante Athenis Theſeò*, apud Joh. Marshamum, *Canone Chron.*

PHILANDER Guilielmus, Caſtellione ad Sequanam oriundus, Antiquitatum Romanar. peritiſſimus, & in Mathematicis optimè verſatus. Scripſit Romæ, in comitatu Georgii Armeniaci Legati Franſiſci I. *Annotationes in Vitruvium de Architectura*, nec non *Caſtigationes cum Annotationibus in XII. libros Inſtitution. Quintiliani.* Inde verò in Galliam reverſus, in otio inglorio conſenuit, exſtinctus A. C. 1565. ætat. 60. Vide Barthium *adverſar. l.* 50. *c.* 9. & ſuprà *Guilielmus Philander.*

PHILARCHI, Arabiæ Felicis populi *Strabo.*

PHILARCHUS, Herois nomen, cujus ſacellum Minervæ Pronœæ vicinum Delphis fuiſſe, narrat Pauſan. *l.* 10. ubi, Perſis irruentibus, auxilium Phocenſibus cum tuliſſe, addit. [illegible] eſt ab Athenione Maronite, Glauconis Corinthii diſcipulo, Eleuſine, Plin. *l.* 35. *c.* 11. Idem Hiſtorico nomen, Plutarcho memorato in *Vita Arati.* & *l. de Iſid. & Oſir.* Æliano item *Hiſtor. Animal. l.* 6. *c.* 29.

PHILARETUS, nomen viri proprium.

PHILASTRIUS, Epiſcopus Brixianus, interfuit Concilio Aquilejæ celebrato. A. C. 381. cum Ambroſio, Juſto &c. Auguſtino Mediolani innotuit. Doctrinâ & ſanctitate celebris; Scripſit *de Hæreſibus*, librum. Obiit A. C. 387. A Gaudentio ſucceſſore laudatus. Sixtus Sen. *Biblioth. Sanct. l.* 5. *annot.* 27. Trithem. *de Scriptorib. Eccl.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 9.

PHILEAS, Geographus, quàm antiquus fuerit, argumento eſt, quòd memoratur Dicæarcho *in fragmento de Græciæ deſcriptione ad Theophraſtum.* Atque idem teſtis adducitur, in Epitome Artemidori Epheſii. Eſtque is qui in Περίπλῳ citatur à Stephano in Ἀτάβυρον. Meminit hujus Phileæ quoque Etymologus in Ἀγγαισώδης. Divulgavit quoque librum *de Aſia.* Macrob. *Saturnal. l.* 5. *c.* 20. At planè alius eſt beatus Martyr *Phileas*, Epiſcopus Ægyptius, ſub Diocletiano & Maximiano, paſſus. A. C. 302. Auctor egregiæ epiſtolæ, Euſebio *Hiſt. l.* 8. laudatæ, quâ tormentorum genera, quibus fideles excruciari ſoliti, recenſet: de quo Hieronym. *in Scriptoribus illuſtribus*, qui eum in Martyrum laudem quoque librum compoſuiſſe, & diſputationem cum Judice, ad Idolis ſacrificandum invitante, edidiſſe ait, ut & Nicephorus *l.* 7. *c.* 9. *Nic. Lloydius.*

PHILEAS, regio Byzantii: Gentile *Phileates.* Alii *Phineam* vocant. *Stephan.*

PHILECIA, oppid. German. *Ptol. Phelicia* Interpretes. Quid nunc ſit, non conſtat.

PHILELPHUS, nomine Franciſcus, omnium ſuæ ætatis poëtarum

tarum excellentiſſimus, Romam accitus, artis Oratoriæ præcepta ad Ciceronis imitationem quoſdam ingenuos adoleſcentes docuit, inter quos & Alexandrinus Alexander ſe plurimùm profeciſſe teſtatur. l. 1. c. 23. Vide & *Franciſcus.*

PHILELPHUS Marius, vide *Marius.*

PHILEMON, Coloſſenſis fuiſſe videtur, ad quem D. Paulus *Epiſtolam*, in gratiam Oneſimi ſervi, conſcripſit. Vide *Oneſimus.* In Epiſtolam hanc proſtant. Atterſoll, in fol. Angl. 1618. Brentii *Commentarius*, Inter opera. Crellii Sociniani *Prælectiones.* Danæi *Comm.* A.C. 1579. ut & Feuardentii. Pariſiis 1587. Gentilis *Commentar.* in 4to. Norib. 1618. Godeau. Gomari *Explicatio lector. ſelect.* inter opera. Hemmelius in fol. Jonetii *Expoſitio*, fol. Londini 1612. 1618. 1635. Paræus, Rolocus in octav. Genevæ, 1602. Sculteti *Obſervationes Gramm. Hiſt. Log. & Theol.* Franc. 1644. Wittebergæ, 1630.

PHILEMON, poeta Comicus, fil. Damonis, ſub Antigono, qui quamvi. (ut inquit Quinctilianus *l.* 10. *c.* 1.) pravis ſui temporis judiciis, Menandro ſæpe prælatus, unde hic ad illum dicere ſolitus eſt: *Quæſo, Philemon, bonâ fide dic mihi, cùm me vincis non erubeſcis?* conſenſu tamen omnium meruit ſecundus credi. Scripſit inter alia *Ἔμπορον*: quam in Mercatore Plautus imitatus, ſic loquitur *Prolog. v.* 9. 10.

Græcè hæc vocatur Emporos Philemonis.
Eadem latinè Mercator Marci Accii.

Alius ab hoc teſtis laudatur Plinio *l.* 4. *c.* 13. & *l.* 37. *c.* 2. Videtur fuiſſe Solino non abſimilis. Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 3. *p.* 401.

PHILEMON, junior, Comici filius, auctor 54. Comœdiarum. *Suid.* Item alius, aſinum ficus depaſcentem videns, riſu crepuit, etiam Philomedus dictus. An idem cum priore? Val. Max. *l.* 9. *c.* 12. *ex.* 6.

PHILEMON, ruſticus quidam, qui cùm Jovem & Mercurium hoſpitiò excepiſſet ſub paupere tecto, una cum Baucide uxore in arbores converſus eſt, & domus ejus in templum, ut refert Ovid. *Metam. l.* 8. Fabula hæc docet, hoſpitalitatem & frugalitatem eſſe Deo gratam, & apud Poëtam (cujus nonnulli exiſtimant Philemonem hunc fuiſſe villicum) extant elegantiſſimæ rerum ruſticarum hypotyposes.

PHILENE, *Orof. Phyle Xenoph. Diodor. Sic. Steph.* oppid. Atticæ, inter Athenas & Tanagram, ab Athenis 100. ſtad. apud Stat. *l.* 4. *Thebaid. v.* 102.

——— *Senſit ſcopuloſa Philene,*
Utraque cognatis arvis Meleagria Pleuron.

Pylene alii legunt, oppid. Ætoliæ.

PHILENIS, meretrix, quam Philocrates Poëta Græcus carminibus ſuis laceravit. De hac Martialis *l.* 7. *Epigr.* 66. Lege *Philænis.*

PHILENORIUM, urbs in Arnæa regione Bœotiæ, à *Philenore* Ætolo. Gentile *Philenorius. Steph.*

PHILEPSIUS, traditur non modò pauper fuiſſe, ſed monſtroſus: præterea garrulus; qui tamen fabellis ingenioſè recitandis totam operam navabat, ut vel hac ratione vitam faciliùs toleraret. Traductus eſt à Platone Comico.

PHILERMOS, nomen imaginis Beatæ Mariæ Virginis, quod magna veneratione Melitenſes in Conventuali Eccleſia aſſervant, uti teſtatur Car. Macer in *Hierolex.* his verbis, *Opus divi Lucæ creditur, ac de illa traditur, quòd in Rhodo Inſul. ubi prius erat in quodam monte non longè ab urbe; cùm quidam juvenis ardens puellæ amore, qua nullibi frui poterat, propter parentum cuſtodiam, eam admonuiſſet, ut matrem deciperet, ac ſecum hoc Templum devotionis prætextu peteret; dumque ibi Mater oraſſet, ejus filia licentiam poſtularet, ut ſola Altare illud devotè circuiret, ibique ab amante expectaretur; quod ſanè ita factum: Mater, cùm diu in Eccleſia expectaſſet, tandem ad poſteriorem Altaris partem accedens filiam in proci complexibus, ſed unà cum eo extinctam, deprehenderit. Unde imago hæc Beatæ Mariæ & mons ille* Philermos, *i. e. Amoris inſelicis, à Græcis appellati ſunt.*

PHILEROS, tabellarius quidam, de quo Cicero *ad Pætum l.* 9. *Ep.* 15. Item urbs Macedoniæ. Plin. *l.* 4. *c.* 10.

PHILESIUS, cognomen Apollinis. Boccatius *l.* 3. *Phileſia* quoque templa vocat idem Apollini conſecrata, quæ ab oſculo Branchidis, ſive à certamine puerorum *Phileſia* vocari dicit. Græci *φιλήσιον* amabilem dicunt, quia lumen Solis exoriens, amabili veneratione oculorum conſalutamus. *Nic. Lloyd.* Ejus ex ære ſtatua, memoratur Plinio *l.* 34. *c.* 8. *Canachus Apollinem nudum, qui Phileſius appellatur, in Didymæo* (fecit) *Æginetica æris temperaturâ, cervumque unà ita veſtigiis ſuſpendit* &c. Vide de eo plura apud Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium Thebaid. l.* 8. *v.* 198.

——— *intonſi tiuctes penetralia Branchi.*

PHILETA, circa C[illegible] urbs. Porphyrogen.

PHILETÆRUS, Eunuchus, Theſaurarius Lyſimachi, huic, ob Agathoclem fil. occiſum infenſus, Pergamum ſe recepit, tyrannide ibi per an. 20. potitus. Obiit an. 4 o. Urb. Cond. 119. Olymp. Eumenes frater, an ex fratre nepos Eumenes I. quem vide, ei ſucceſſit. Strabo *l.* 13. Juſtin. *l.* 27. *c.* 3. *Pauſanias* &c. Item Athenienſis, Poëta Comicus: fil. Ariſtophanis, 20. fabularum auctor. *Suidas.*

PHILETÆRUS, Cres, Dux Antiochi Hieracis, qui à fratre Seleuco deficiens victus ac poſtea victores dolo aggreſſus fudit. Polyæn. *l.* 4. *c.* 17.

PHILETAS, Grammaticus & Poëta elegiographus ex inſula Co, Philippi & Alex. M. ætate floruit, præceptor Ptolemæi Philadelphi. Scripſit Elegias & Epigrammata; an idem cum Phileta Hiſtorico? vide infra. Suis carminibus celebravit Battidem puellam, quam adamavit, fuiſſe fertur corpore adeo tenui, ut neceſſe fuerit ei plumbum adhibere, ne ventorum flatu raperetur. Ælian. *l.* 10. *Var. Hiſt. c.* 6. & *Athenæus.* Propert. *l.* 2. *El.* 34. *v.* 31.

Tu ſatius memorem Muſis imitere Philetam,
Et non inflati ſomnia Callimachi.

Idem *l.* 3. *el.* 1. *v.* 1.

Callimachi manes & Coï ſacra Philetæ,
In veſtrum quæſo me ſinite ire nemus.

Et *El.* 8. *v.* 43.

Inter Callimachi ſat erit placuiſſe libellos,
Et cecinisse modis Coë poeta tuis.

Papinius in epithalamio Stellæ & Violantillæ, *l.* 1. *Sylv.* 2. *v.* 253.

——— *Hunc ipſe Choro plaudente Philetas,*
Callimachuſque ſenex Umbroque Propertius antro
Ambiſſent laudare diem. ———

Hinc *Philetæus.* Propert. *l.* 3. *El.* 2. *extr.*

Ora Philetæâ noſtra rigavit aquâ.

Idem *l.* 4. *El.* 6. *v.* 3.

Cera Philetæis certet Romana corymbis.

Nic. Lloydius.

PHILETAS, Hiſtoricus. *Ἄτακτα* tradidit literis, quæ Athenæus citat *l.* 11. Item *Ἄτακτα*, ſive *Indigeſta*, quorum idem meminit *l.* 3. 11. 14. Ex eodem ad Hermen citat hiſtoriam Parthenius, *in Eroticis* Meminit & Stephanus in *Ἰχναι* & *Φυλῆς*. & Etymologus, in *Αἶα*; & alibi. Sitne hic idem cum priore Coo, vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 3. *p.* 401. & *c.* 7. *de Poet. Græc. Idem Lloyd.*

PHILETUS, vir quidam, qui à fide Chriſti excidit. 2. Timoth. *c.* 2. *v.* 17. Item Antiochenus epiſcopus, A. C. 219. poſt Aſclepiadem, præfuit uſque ad an. 230. quo Zebenes ei ſurrogatus eſt. Item Patriarcha Conſtantinopolitanus ſecul. 14. poſt Caliſtum.

PHILEUM, civitas Germaniæ in ea regione quæ hodie Friſia vocatur. *Grœningen Apiano.* Vide *Philanum.*

PHILIA, inſula. Vide *Tacompſus.* Item promuntor. Thraciæ ad os Ponti Euxini. *Ptol. Filia* in tabulis recentibus. Ubi *Phinopolis* oppid. *Ptol.* Mela *l.* 2. *c.* 2. ac Plin. *l.* 3. *c.* 5.

PHILIBERTUS I. *Venator*, Sabaudiæ Dux, ſucceſſit Amadeo Patri an. ætat. 6. ſub tutela Jolantæ Franciæ, matris: cui Ludovicus XI. Frater, Dux Burgundiæ &c. de adminiſtratione litem moverunt: Unde plurima mala. Obiit nimiò venationis & decurſionum equeſtrium uſu, Lugduni, A. C. 1482. ætat. 17. Carolus frater ei ſucceſſit. *Guicheno.*

PHILIBERTUS II. *Pulcher*, fil. Philippi Comitis Sebuſiani, dein Sabaudiæ Ducis, huic ſucceſſit, A. C. 1497. ætat. 17. Carolum VIII. in Italiam moventem, cum Patre ſequutus, dein jam Dux Ludovicum XII. Mediolanum invaſurum comitatus eſt: in maximis Italiæ turbis pace domi prudenter ſervatâ: Liberalitate inſuper & clementiâ inclytus. In venatione cùm crudos cibos avidiùs ingurgitâſſet, obiit A. C. 1504. ætat. 24. improlis. Guicheno *Hiſt. Sabaud.* Vide quoque *Emanuel Philibertus.*

PHILIBERTUS Naillacus, magnus Melitæ Magiſt. A. C. 1396. Prudentiâ & fortitudine per an. 25. inclytus. Obiit 1421. Boſius *Hiſt. Melit.*

PHILICUS, Poëta tragicus Græcus; unus ex Pleiade: ſub Ptolemæo Philadelpho. Phaleucis verſibus nomen commodâſſe fertur, an quia primus inventor, an quia iſtiuſmodi verſuum genere uti amavit? Voſſ. *de Poët. Gr. c.* 8. Vide alios apud *Suid.*

PHILICUS, inſul. ante Taprobanam.

PHILIDES, quidam equorum nutritor, à quo cum Themiſtocles equum donò poſtulâſſet, paſſuſque eſſet repulſam, minatus eſt, ſe domum ejus continuò ligneum equum facturum. Quo ænigmate ſignificavit ſe propinquorum accuſationes & crimina in eum conjecturum. Plut. *in Them.*

PHILINUS, Archon Athenis, annò 3. Heliogabali, quò Gratus Severianus & Claudius Seleucus Romæ Conſulatum gerebant, vide *Gratus Severianus.*

PHILINUS, Agrigentinus; ſcripſit Hiſtoriam Roman. contra Carthaginenſes: dicitur his nimiùm faviſſe; quod ſi fecit, nullum mirum eſt, cùm Annibalis in bello comes fuerit. Corn. Nepos *in Annibale, c.* 13. Polyb. *l.* 1. Diod. Sic. in *Ecleg. l.* 23. & 24.

PHILIPPA Catanenſis, ex lotrice ad ſummam potentiam evecta, univerſum regnum Neapolitanum, pro arbitrio, rexit, ſub Johanna I. quæ ejus inſtinctu etiam maritum ſuum, Andream Hungariæ Regem feneſtrâ ſuſpendit: ſed tandem horribili cum tota familia ſuppliciò affecta meritas dedit pœnas. Georg. Hornius *Orbis Polit. Part.* 3. *p.* 58.

PHILIPPA Geldrica, filia Adolphi Egmontii Ducis uxor Renati Lotharingiæ Ducis ex illo mater 12. liberorum. Obiit A. C. 1547. ætat. 85. Hilario Coſtus, *Elog. fœm. Ill.*

PHILIPPA Pratenſis, fœmina Pariſina, eruditione inſignis, ſub finem ſecul. præteriti.

PHILIPPEI ſeu PHILIPPI, nummi à *Philippo*, patre Alexandri M. primùm cuſi, quorum cum forma recepta ſemel placuiſſet, retenta ea eſt, ſimul cum appellatione, addita Principis, cujus eſſet, nomenclaturâ. Horat. *l.* 2. *Ep.* 1. *v.* 234.

Rettulit acceptos Regale numiſma Philippos.

Prudentius *Periſteph. Hymno* 3. *v.* 101.

Nec cùm veniret, aureos
Secum Philippos detulit, &c.

Hinc legimus apud Trebellium *in Claudio, c.* 14. Philippeos *noſtri vultûs annos centum quinquaginta.* Quod idem de aureis Antoninianis

nanis in Valerianeis ſeu Valerianinis & trientibus Saloninianis. ſentit Caſaubonus *l. c.* Apud Vopiſc. in *Aureliano*, *c.* 12. *argenteorum Philippeorum minutulorum*, fit mentio, ut & alibi paſſim apud Scriptores Hiſtoriæ Auguſtæ; de quorum valore hactenus diſceptatum haud leviter. Sane Latinis *minuti* fuêre, quæ λεπτὰ à Græcis; ſed nec hoc ſatis: argenteum nummum fuiſſe τὸ λεπτὸν non æreum, ut hactenus creditum, docet Salmaſ. Ei igitur *minuti* vel *minutuli* dicuntur apud Auctores præfatos, quos *denarios* Veteres dicebant: qui denarii drachmæ ferè pondus & æſtimationem habebant. Atque, ut Latinis *minuti argentei* pro *denariis*, ſic Græcis τὰ λεπτὰ ἀργύρια, ἀντὶ τ̃ δηναρίων. Sed & abſolutè *minutos* appellârunt Latini, cùm ſubintelligerent argenteos: ut Græci λεπτὰ, ſubintelligentes ἀργύρια, &c. Iſtiuſmodi igitur *Philippeorum quinquagenos*, *aureos* verò *Antoninianos diurnos binos*, *æris denarios centum*, ad ſumptus Aureliano deſtinavit Valerianus Aug. *l. c.* Qui etiam paulo poſt eudem, per Præfectum ærarii, ſolvi juſſit, *ad editionem Circenſium aureos Antoninianos trecentos*, *argenteos* Philippeos *minutulos tria millia*, *in ære H. S. quinquagies* &c. Quam ſummam ad miſſilia Conſulum (qualis tum Aurelianus erat) pertinere vult Caſaubonus. Solebant enim Conſules pecuniam in populum ſpargere, auream quidem Imperatores, argenteam verò privati, ut ſuprà diximus. *Æreorum Philippeorum* meminit Fl. Vopiſcus in *Probo*, *c.* 4. *Aureos Antoninianos centum*, *argenteos Aurelianos mille*, *æreos Philippeos decem millia*: Quod annuum videtur fuiſſe ac legitimum Tribunorum ſtipendium. h. e. decenti & quadraginta aurei, vel, quod idem, viginti aurei menſtrui. Nam hanc ſummam efficiunt, aurei centum, argentei mille, & æreorum decem millia. Per *æreos* autem intelligit ſeſtertios; per *argenteos*, denarios: quorum centum æreì unum aureum reddebant, centum argentei quatuor. Illâ enim tempeſtate *æreos denarios* dictos fuiſſe pro ſeſtertiis, cùm ſuperioribus temporibus *denarii* de argenteis tantùm dicerentur, obſervatum Eruditis. Vide Salmaſ. *d. l.* adde Budæum *de Aſſe l.* 4. Scaligerum, Gronovium, alios Rei Nummariæ Scriptores.

PHILIPPENSES, vide PHILIPPI.

PHILIPPI, crebrò olim appellati Franci, ſi Ingulfo fides. qui ita habet *p.* 910. *Et fortè Leuca dicitur à Leucon*, *quod in Scythica lingua interpretatur* Philippus. *Unde Magiſter in Hugutio ſuis O. M. l.* 3. *Et niveus Leucon dicit ibi*, *hunc Leucon fuiſſe Philippum Imper. qui niveus deſcriptus eſt*, *quia Chriſtianus & Baptiſmo ſuper nivem dealbatus. Et alio in loco*, *ubi exponit illud*, *i. e. Phœbum adamiſſe Leucothoën*, *dicit Deum adamiſſe Chriſtianitatem Regni Franciæ*, *i. e.* Philipporum, *quum apud Francos nomen* Philippi *frequentiſſimum habeatur*, *in tantum*, *ut Rex Henricus*, *qui modò regnat in Francia*, *filium ſuum primogenitum Philippum fecit appellari: Beatus enim Chriſti Apoſtolus Philippus*, *cùm Scythis verbum Dei prædicaſſet & plurimos eorum ad fidem Chriſti convertiſſet*, *rediens in Aſiam*, *per Sicambros viam fecit*, *ac illis Chriſti nomen primus annuntiavit*, *de quibus exeuntes Franci*, *ut plures eorum Hiſtoriographi teſtantur*, *beatum Philippum Apoſtolum ſuum ſpecialem Protodoctorem & Neoapoſtolum adhuc tenent. Ex his omnibus colligitur*, *quod leuca dicitur à Leucon*, *i. e. menſura terra Philippica*, *i. e. Philippi vel Philipporum*. Apud Car. du Freſne *Gloſſar.* qui tamen ante Henricum I. Galliæ Regem quô regnante vivebat Ingulfus, *Philippi* nomen in veterib. tabulis vix comparere, adnotat.

PHILIPPI, adhuc vulgò, *Filippo*, colonia & urbs Macedoniæ archiepiſcopalis, condita, an inſtaurata à Philippo Rege in Thraciæ confinio apud montis Pangæi radices, olim *Crenides*, teſte *Diodor. Siculo*, apud oram maris Ægæi, olim clara, nunc penè jacens & deſerta, Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 824.

Emathiàque iterum madefient cæde Philippi.

Virgil. *l.* 1. *Georg. v.* 490.

Romanas acies iterum videre Philippi.

Hic *campi Philippici*, ubi inter Cæſarem & Pompejum pugnatum eſt, poſteà verò inter Auguſtum & Caſſium. Populi *Philippenſes*, ad quos è captivitate, epiſtolam ſcripſit B. Paulus, miſſis vitæ ſubſidiis ab illis liberaliter adjutus. Meminit hujus urbis D. Lucas Actor. Ap. *c.* 16. *v.* 12. Ἐκεῖθέν τε εἰς Φιλίππους, ἥτις ἐςὶ πρώτη τῆς μερίδος τῆς Μακεδονίας πόλις. *Dates* quoque olim vocabatur, unde proverbium, Δάτος ἀγαθῶν, ob aurifodinam ſcil. non longè ab ea exiſtentem. Appian. *l.* 2. *Bell. Civ.* Vide Liv. *Epit. l.* 109. *ſ.* Plut. *in Cæſare & Pompejo.* Vellejum, *l.* 2. *c.* 70, 86. *Dionem*, Florum *l.* 4. *c.* 5. alioſque ſcriptores. In ſacram ad *Philippenſes* Epiſtolam, prodierunt: Breuii *Comm.* Calixtus. Coccejus. Crellii Socin. *Prælectiones.* Dalæi *Conciones*, Gallic. in. 2. Vol. in. 8t. Eraſmi *Comm. Homiliæ* Godeau. Gomari *Explic. locor. difficil.* Hofmanni *Comm.* in St. Baſileæ 1541. Martini *Analyſin.* Meelfuhreri *Comm.* in 4to. Norimb. 1628. Muſcul. Oleviani *Notæ* in 8t. Herbornæ 1588. Quiſtorpius. Schotani *Analyſis & Comm.* Francof. in 4t. 1657. Stevartius. Vaſquez. Velaſquez. Vorſtius. Weinrichii *Explicatio.* in 4. Lipſiæ 1618. Welleri *Enarrat.* in 8. Norimb. 1561. Zanchii *Comm.* Zuinglii *Annotationes.* Vide Crowæi *Elenchum.*

PHILIPPICUS Bardanus, Romanorum Imperator ex familia illuſtriſſima: à Tiberio Abſimaro in exilium pulſus, quod ipſi prædictum erat, hunc ſucceſſorem Imperii fore, ope dein Juſtiniani Junioris revocatus, & exercitui contra Cherſonen urbem miſſo ab Imperatore præfectus eſt. Paulò poſt Juſtiniano, & filio ejus Tiberio ſummotis, ipſe à militibus Imperator ſalutatus, A. C. 711. parum laudabilem ſe præſtitit. In gratiam Monachi cujuſdam Monothelitæ, decreta 6. Concilii Generalis abolere conatus eſt, eodem tempore, quô Imperium undique incurſionibus Bulgarorum patebat: ſecundô imperii annô ab Anthemio excæcatus, & in carcerem conjectus ſub ann. ſalutis 713. Zonar. & Theoph. *in Annal.* P. Diac. *l.* 6. *c.* 34.

PHILIPPIDES, Comicus poeta, haud ignobilis, ſub Alexandro M. Olymp. 140. Fil. Philocli, frater Morſini, qui quoque ambo Poetæ: 45. fabulas ſcripſit. Athen. *l.* 15. Jul. Pollux *l.* 9. Lyſimacho familiaris, cùm ex eo quæreret Rex, quidnam optaret? Reſpondit, quidquid tibi placuerit, præter arcana tua. Ætate jam provectâ, quum in certamine poetarum præter ſpem viciſſet, gaudiô repente mortuus eſt: quod & Diagoræ Rhodio accidit. *Suidas.*

PHILIPPIDES, curſor Athenienſis, eâ nempe tempeſtate, quâ in Græciam Perſarum venit exercitus, unicæ noctis ſpatiô, mille & quinquaginta ſtadia, pedibus confeciſſe perhibetur, ut Lacedæmoniis Perſarum adventum palam faceret, eoſque ut præſtò eſſent, admoneret. Leonic. Thom. *l.* 3. *c.* 9.

PHILIPPINA Welſeria, eleganti ingeniô ac formâ, patricia Auguſtana, quam Ferdinandus Archidux, filius Ferdinandi I. Imperatoris ſecundogenitus (cui Pater Eliſabetham primò Anglicam, dein Mariam Scoticam uxorem deſtinaverat) clam eo ſibi ſociavit, ac conjugem, quoad vixit, coluit. Pater ex ea Caroli, cui ægrè ut Burgoviam relinqueret obtinuit, Marchionis hinc Burgoviæ & Andreæ Cardinalis ac Epiſcopi Conſtantienſis. Phil. Jac. Spenerus in *Famil. Auſtriaca.*

PHILIPPINÆ, vulgò les PHILIPPINES, inſulæ Aſiæ, à Philippo II. Rege Hiſpaniæ ſic dictæ, quia ejus auſpiciis habitatæ fuerunt A. C. 1564. Sunt in Oceano Eoo, inter Sinas ad Boream & Moluccas inſulas ad meridiem, quanquam inde longe diſtantes. Earum præcipua & maxima eſt Manila, *Mandéa*, inſula longe ceteris major, & verſus Boream. Aliæ inſulæ ſunt Mindanoa, *Mindanao*, Paragoja, *Paragoja*, ſeu *Calamianes*, Mindora, *Mindora*. Tandaja, *Tandaya*, ſeu la *Philippine*, Cebua, *Cebu*, ſeu *los Pintados*. Parraja, *Parraja*, Masbata, *Masbat*. Sibunra, *Sibuyan*. Matania, *Matan*, Lubana, *Luban*, Cappulia, *Capul*, Abuja, *Abuyo*, Bintonis, *Bantin*, Bololia, *Bohol*, Viridis, *Verde*, Nigrorum, *des Negros*, & S. Johannis, *de San Juan*, & aliæ minores; ſuberantque omnes dominio Hiſpanorum, qui inibi habebant multas arces: Sed à paucis annis Mindanoa inſula ab eis defecit, uti Paragoja & minores ei adjacentes, & ægre Manillam inſulam ſervant cum aliquot aliis in vicinis. Earum præcipua urbs eſt Manilla in inſula cognomine, ubi Præfectus Hiſpanus commoratur. Jam detectæ fuerant A. C. 1520. à Ferdinando Magellano Luſitano, qui in inſula Cebua occiſus fuit; ſuntque 1200. ad minus, & paucis tantùm milliaribus inter ſe diſtant. Ipſarum autem urbes præcipuæ præter Manillam ſunt Mindanoa, *Midanao* ſeu *Tabouc*, Caceria, *Caceres de Camarintha*, Nova Segovia, *Nueva Segobia* ſeu *Cagayan*, Villa Jeſu, *Villa Jeſu*, ſeu *Cebu* & aliquot aliæ.

PHILIPPISTÆ, à PHILIPPO Melanchthone dicti ſunt. Cœptâ namque *de Ubiquitate corporis Chriſti* inter Euangelicos lite, mox dogmati huic ſe oppoſuit Melanchthon, *meram confuſionem naturarum Eutychianam* id eſſe docens. Verùm eô extinctô, acriùs exarſit lis, & lacerata ab Adverſariis Melanchthonis fama quaſi ad Zuinglianos, ut vocabant, defeciſſet. Unde novum Schiſma. Qui enim doctrinam illius contra clamores cœterorum tuebantur, *Philippiſtarum* convitiô aſperſi ſunt, & quia horum patrocinium ſuſceperat Academia Witteberguenſis, Flaccianos acerrimos adverſarios experta; Jac. Andreæ palàm contendente, *Omnes Ubiquitati contradicentes Arianos & Mahometanos eſſe.* Inde, cùm hi numerô & auctoritate apud Auguſtum Saxoniæ Electorem prævalerent, gravis in *Philippiſtas*, Caſparum inprimis Peucerum, Melanchthonis generum, (quòd auctor haberetur librorum a Wittenbergenſibus editorum) perſecutio deſævit. G. Hornius *Hiſtoriâ Eccl. Novi Teſt. ex edit. Leydeckeri p.* 353. & *ſeqq.* Vide etiam ubi de *Peucero* præfato.

PHILIPPOBURGUM, vulgò PHILIPSBURG, arx munitiſſima Germaniæ, ad Rhenum fluvium, quæ antea *Udenheim* dicta. Nomen ſortitur à Philippo Chriſtophoro *de Soetern* Spirenſi Epiſcopo, ſimulque Archiepiſcopo Trevirenſi; & ſubeſt Regi Franciæ ab A. C. 1644. Diſtat unâ leucâ cum dimidia à Spira in meridiem, uti 4. ab Heidelberga; eſtque intra limites ditionis Epiſcopi Spirenſis, in Palatinatu inferiori. A Cæſare capta bellô nuperô, pace Neomagenſi illi remanſit. Annô verò 1688. inopinatò Gallicis copiis circumſeſſa, acriterque defenſa quidem aliquandiu, ſed expugnata tandem, hodierno bello occaſionem dedit.

PHILIPPOPOLIS, quæ & *Trimontium*, & *Hadrianopolis Ptolemæo*, qui in re hac deceptus eſt, cùm Hadrianopolis, teſte *Sextô Rufô*, ſit urbs diverſa, de qua ſuô locô: *Poreopolis*, Plinio, *l.* 4. *c.* 11. *Plutarcho*, & *Suida*, Calybe *Straboni*, urbs Thraciæ archiepiſcopalis, ad Hebrum fluvium, *Filippopoli* adhuc noſtratibus, *Filibe* Turcis, & *Preſrem*, adhuc fulgens, ubi ſedes Præfecti eſt, inter Sardicam ad occaſum 100. & Hadrianopolim in ortum verſùs Byzantium 56. mill. paſſ. à Philippis 90. in Boream, apud Rhodopen montem. De Philippopoli ſic in *l.* 2. *Itinerarii*,

A Macedum Rege hæc nam cùm ſit ſtructa Philippo,
Jure Philippopolis dicitur illa ſuis.

Vocabatur etiam *Dulcopolis*, & *Pulpudena*. *Jornand.* Hic Antiſynodus ab Arrianis, contra Synodum Sardicenſem habita A. C. 349. Theodoret. *l.* 2, *c.* 8. Capta eſt à Friderico I. Barbaroſſa, cum Adrianopoli & Iconio, A. C. 1189. Paulus Æmil. *l.* 6. iterumque ab Amurathe occupata, A. C. 1359. cum Hipſala & Adrianopoli. Laonic. *l.* 1. &c. Eadem, appellatur quoque *Eumolpias Sexto Rufo. Baudrando* hæc urbs etiamnum ampla ſub Turcis, quanquam ſine mœnibus, inter montes Hæmum ad Circium,

cium, & Rhodopen ad Eurum 40. mill. paſſ. utrinque diſtat. Philippi Cæſaris opus eſt in Beſſica tractu Thraciæ.

PHILIPPOPOLIS, vulgo PHILIPPEVILLE, oppid. permunitum Belgii, in Hannonia, à Maria Hungariæ Regina excitatum A. C. 1555. Subeſt dominio Regis Franciæ pace ad Pyrenæos A. C. 1660. Diſtat 2. leucis Gallicis à Mariæburgo in Boream, uti 6. à Rupe Regis, & 8. à Namurco in Africum.

PHILIPPOPOLIS, ſeu Philippoſtadium, *Philipſtadt*, urbs recens Sueciæ, trina ſtagna, 25. mill. paſſ. à Wenero lacu & à Caroloſtadia in Cæciam diſtans, 50. autem à Mariæſtadia in Boream.

PHILIPPOPOLIS, vulgò *Ciudad del Rè Philipe*, urbs Americæ meridionalis, ab Hiſpanis excitata magnis impenſis in Magellanica regione, ut fretum Magellanicum obſtruerent Anglis & Batavis, idque A. C. 1585. irritò tamen conatu; & paulò poſt illius urbis incolæ aut occiſi à Barbaris, aut fame necati, omnes malè periêre: ita ut nunc ejus rudera dicta ſint ab Anglis & Batavis *Porto Famme*, ſeu portus famis.

PHILIPPUS, proprium Viri, filii Theſſali *Homer*.

Macedoniæ et Syriæ Reges, &c.

PHILIPPUS I. Macedoniæ Rex ſextus, Argæi fil. patri ſucceſſit, per annos 35. Ubbo Emmius *l. 5. rer. Chron. p. 152.* Janſſon. *Atlas maj. p. 39.* Tirinus *in Chr. S. c. 41.* Petav. *Part. 2. Ration. tempor. l. 2. c. 14. & l. 9. de doctr. temp. c. 49. ac Paralip. p. 848. & 867.* Pr[illegible]ciol. *Chron. Ref. t. 1. l. 3. c. 1. & 8.*

PHILIPPUS II. Amyntæ fil. cui quatuor filii Reges erant, quorum hic natu minimus, Perdiccæ fratri ſucceſſit, Olymp. 105. An. 394. Urb. Cond. præteritò fratris filiò per ætatem ad regnum minus aptò. Alex. Magni pater, rei militaris peritiſſimus, rebuſque geſtis clariſſimus, Macedoniæ regnum, quod anguſtis anteà finibus continebatur, adeò ampliavit, ut centum quinquaginta populi in Macedonum ditione numerarentur. Hic regni rebus ordinatis, Athenienſes ad Methonem fudit, ibi oculò amiſſò, dein pace illis datâ Pœonios Illyrioſque vicit, captâ Lariſsâ. Theſſalos poſteà ſubjugavit, ductâque Olympiade Neoptolemi Moloſſorum Regis filiâ Alexandrum genuit: Byzantium obſidens diſcedere coactus eſt, ut ſe Scythis opponeret, quos aſtutiâ vicit. In reditu cum Triballis rebellibus conflixit, equò confoſſò occidendus, ni à filio protectus fuiſſet. Ad Græciæ dominatum aſpirans, cùm Athenienſes ſibi ſolos obſtare videret, id effecit, ut Amphictyonum ſuffragiis Græcorum Dux legeretur, ad Locros reprimendos. Tum illis, bellò inductò, Thermopylis ſuperatis, duas urbes eripuit, eoſque cum Thebanis ad Chæroneam prælio vicit: Pace denuo Athenienſibus poſt hæc conceſsâ, Olympiadem repudiavit, unde Alexander ex aula ſe ſubduxit. Tandem majora volvens, totius Græciæ Dux contra Perſas declaratus, dum ſe accinxit ad tantæ molis expeditionem, ſummiſsò ab Olympiade pugione, cui *Myrtalis* nomen inſcriptum erat, à Pauſaniâ quodam adoleſcente Ægis fuit interfectus; qui cum de ſtupro per vim ab Attalo illato apud Regem queſtus eſſet, & pro rei indignitate ultionem fruſtra poſtulâſſet, ſeque etiam irrideri animadverteret, iram in Regem convertit, & ultionem, quam ab inimico non poterat, ab iniquo judice ſumpſit. An. 418. Urb. Cond. 111. Olymp. 24. regni. Natus fuit Pellæ, quæ Macedoniæ civitas eſt, & Regum ſepulchris nobilitata, An. 371. Urb. Cond. Puer quondam bis obſes datus ab Alexandro fratre, primùm Illyriis, deinde Thebanis, conciliandæ pacis gratiâ, illò tempore per triennium in domo Epaminondæ ſummi ducis rudimenta exercuit. Diod. Sic. *l.* 16. 17. Juſtin. *l.* 7. 8. 9. Plut. *in Alex. Pauſanias, Curtius, Arianus, Euſeb.* &c. Hinc *Philippica*, *Φιλιππικοὶ λόγοι*, orationes Demoſthenis *in Philippum regem*, & Ciceronis *in Antonium*. Item *Philippeus*, ſeu *Philippicus*, aut *Philippus* etiam, aureus nummus, cujus frequens apud Plautum mentio eſt. Horat. *l. 2. Ep. 1. v. 432.*

Retulit acceptos, regale numiſma Philippos.

Cœterùm hunc, ut & Alexandrum M. univerſi Macedones divinis honoribus venerati ſunt, teſte Juſtinò *l. 24. c. 5.* *Nunc orbitatem amiſſorum filiorum dolebant, nunc excidia Urbium metuebant, nunc Alexandri*, Philippique *Regum ſuorum nomina, ſicut Numina, in auxilium vocabant.* Sermo eſt de Macedoniæ ſtatu, Gallis in eam irrumpentibus, poſt cladem Ptolemæi Cerauni. Vide Gerh. Joh. Voſſium *de orig. & progr. Idolol. l. 2. c. 13. ubi tamen ὑπερβολικώτερον aliquando loqui Hiſtoricos notat.* Idem *Philippi* Buracidæ Syracuſis culti meminit *Ibid.*

PHILIPPUS III. Alexandri M. frater, Macedonum Rex, Olympiadis juſſu interfectus, aliò nomine *Aridæus*. Vide ibi.

PHILIPPUS IV. patri Caſſandro ſucceſſit An. 456. Urb. Cond. unicumque annum regnavit. Juſtin. *l. 15. & 16. Diod. Sic. Euſeb.*

PHILIPPUS V. Demetrii III. fil. Rex Macedoniæ, ſub tutela Antigoni II. dicti Doſonis: qui cum titulo Regis præfuit ann. 12. donec ei Philippus an. ætat. 16. ſucceſſit. Olymp. 139. Urb. Cond. 533. Hic fœdere cum Achæis, contra Ætolos initò, *Sociale* bellum geſſit: ſecundò rerum ſucceſſu uſus, quandiu Attali conſiliis regebatur; hujus dein filiâ corruptâ, ipſòque cum filio venenò ſublatò ab Heraclide Pontico & adulatoribus aulæ in tranſverſum actus, ab Ætolis, Zacynthò & Naupactò amiſſis, victus eſt. Contra Attalum dein, Pergami Regem bellum gerens, Abydenos ad deſperationem adegit. Poſt quæ, bellò indictò à Romanis, in Epiro virtute T. Qu. Flaminii primò, Olymp. 145. dein ſeq. annò in Theſſalia victus pacem petiit: Belli prima origo, quòd cùm videret Annibalem feliciter in Italiâ res gerentem, Legatum ad eum de ſocietate miſit, qui in reditu à M. Valer. Flacco præfecto claſſis interceptus cum literis, miſſuſque ad Senatum eſt, hinc ſtatim Levinus Conſul contra eum eſt miſſus, qui cùm Regem agentem Apolloniæ, incautum, ſemique ſopitum nocte intempeſtâ adoriretur. Ille in Macedoniam cum exercitu terreſtri itinere fugit, incenſis prius, ne hoſtis potiretur, ſuis navibus. Regnum tamen ſervavit, verùm hâc lege, ut quidquid in Græcia obtinuerat, deſereret, filiumque ſecundogenitum Demetrium obſidem Romam mitteret. Quò mortuò, Perſeum, quem ob mores exhæredatorus erat, ſucceſſorem accepit, fatò functus Olymp. 150. regni 42. Polyb. *l.* 16. Juſtin. *l.* 29. 30. *& ſeqq.* Flor. Plutarchus. Inprimis autem Livius *ubi de bello Macedonico.*

PHILIPPUS, Rex partis Syriæ, fil. Antiochi Gryphi, frater alterius Antiochi: regnò inter varios Principes, inteſtinis bellis inter ſe colliſos, tum diſceptò. Joſeph. *l. 13. c. 21.* *Philippus*, ſub quo Syriæ regnum defeciſſe dicitur, Olymp. 171.

Viri olim Præclari.

PHILIPPUS, Lyſimachi frater vix adultus, pedes Regem Alexandrum per quingenta ſtadia in regione Nauræ vectum comitatus eſt loricâ indutus atque arma geſtans. Poſt hæc, in ſaltu quodam cum Barbaris conflixit ſtrenuè. Sed poſtquam Barbari in fugam effuſi deſeruêre ſilvas: animus, qui in ardore pugnæ corpus ſuſtentaverat, liquit, ſubitoque ex omnibus membris profuſò ſudore arboris proximæ ſtipiti applicitus exſpiravit. Curt. *l. 8. c. 2.*

PHILIPPUS, filius Antipatri, qui cum fratre Jollâ potum Alexandri M. prægustare ſolitus, in aqua frigidâ venenum habens, eam prægustatæ potioni regis ſupermiſit. Curt. *l. 6. c. 10.*

PHILIPPUS, Medicus Alex. Magni, Q. Curt. *l. 9. c. 5.* & Plut. *in vita Alex.* Hic gratus eo uſque regi erat, ut cùm Parmenio literas ad Alexandrum dediſſet, quibus eum monebat, ut ab inſidiis Philippi, velut ab hoſte Dario corrupti, ſibi in ægritudine caveret, Alexander exploratam habens Medici fidem, poculum ab ipſo Philippo præparatum hauſerit, & literas Parmenionis eidem legendas tradiderit. *Philippos* etiam Rom. viros claros legimus, inter quos L. *Philippus* Orator, Craſſi adverſarius, Cicer. *l. 3. de Oratore.*

PHILIPPUS, Theſſalorum Dux in exercitu Alexandri Magni. In India, ubi eum Prætorem Alexander Magnus reliquerat, ex vulnere à populo inflictò mortuus. *Curt. l. 10. c. 1.* Meminit quoque Diodorus, in rebus Alexand. M. cujuſdam Philippi, quem Balacri filium facit. *l.* 17.

PHILIPPUS, fil. Herodis M. frater Herodis Antipæ, procurator Gaulonitidis, Iturææ & Trachonitidis conſtitutus à Romanis, apud quos educatus fuerat. Auguſto gratus: etiam partem ditionum Zenodori inſuper nactus eſt. Sapiens & modeſtus: quò ſine prole defunctò, Tiberius ditionem ejus Syriæ junxit. Luc. *c.* 3. *v.* 1. Joſeph. *Jud. Ant. l. 17. c. 2. & 13. l. 18. c. 6.*

PHILIPPUS, Proconſul, cujus juſſu Polycarpus martyrium ſubiit, ſub Antonino Philoſ. A. C. 167. Euſeb. *l. 4. c. 15.* Item Gortynæ Epiſcopus circa A. C. 175. Item Ægypti Præfectus, cum filiâ Eugeniâ & Clem. Alexandrino, paſſus, ſub Septimio Severo, A. C. 208.

D. PHILIPPUS, unus ex Apoſtolis Domini, ex Betſaida oriundus, poſt Petrum, vocatus, Clem *l. 3. Strom.* is fuiſſe videtur, cui Chriſtus dixit, *Sine mortuos ſepelire mortuos*: primùs Euangelium Samariæ prædicavit. Dein, poſt Chriſti aſcenſionem, Scythiæ provinciis quibuſdam ad fidem converſis, Hierapoli urbe ſuperioris Aſiæ, quam concionibus ſuis quoque dignatus erat, crucifixus & lapidatus eſt, ætat. 87. Imperatoris Claudii 10. Joh. c. 1. v. 43. Math. *c. 10. v. 2.* *Hieronym.* Baron. A. C. 32. & 54. Vide quoque Euſeb. *Eccl. Hiſt. l. 3. c. 31.*

PHILIPPUS, genere Cæſarienſis, unus ex ſeptem Diaconis, qui & Euangeliſta cognominabatur, Simonem Magum primò Samariæ, dein divinò monitu Eunuchum reginæ Candaces in via quæ Gazam tendit, baptizavit: Ejus filiæ erant propheteſſæ, uti legitur in Actis Apoſtolorum, *c. 6. v. 5. c. 8. v. 39.* Euſeb. *Hiſt. l. 3.* Hieronym. *l. 1. contra Jovin.*

PHILIPPUS, Amphipolites Hiſtoricus, fecit libros Rhodiacorum novendecim, & alia. *Suidas*. Item *Philippus*, Caricarum rerum ſcriptor à Strabone laudatus *l.* 14. Is eſt Philippus Theangelienſis, quem in libro de Caribus & Lelegibus citat Athenæus *l.* 6. Item *Philippus* Megaricus memoratur Laërtio, *in Stilpone*. At difficile eſt dicere, utrum alius, an aliquis iſtorum ſit Philippus iſte, qui ortum Apollinem ex Ægyptio fecit Græcum, multi adeo ejus nominis fuerunt, & eos inter *Philippus* Abucaras, cujus *ſcholia* ſunt quæ *in Hephæſtionem* leguntur. *Philippus* item Chalcidenſis Plutarcho memoratur *in Alexandro*. Voſſ. *de Hiſtor. Græc. l. 3.*

PHILIPPUS Pœnus, nobile ſcortum à L. Flaminio in Galliam perductus, in cujus gratiam ille, eductum quendam è carcere in convivio ad ſpectaculum, jugulari juſſit. Liv. *l. 39. c. 42.*

Imperatores Romani.

PHILIPPUS, Roman. Imperator. Gordiano ſucceſſit, qui tam tetrici & triſtis animi fuiſſe dicitur, ut jam tum à quinquennali ætate nullò cujuſdam commentò ad riſum ſolvi potuerit, aut ab inflexæ uſſuræ torvitate dimoveri, *Sext. Aurelianus.* Marcus Julius inſuper dictus, Arabs cognomine Prætorianæ cohortis,

ſub

ſub Gordiano III. præfectus, cum in bello contra Perſas ſequutus eſt, duceque inde in lecticâ occiſo, Imperator proclamari voluit, A. C. 244. Hanc parricidii notam ut elueret, ſalutaribus legibus Remp. ordinavit, & pacis dulcedine ſubditos permulcere conatus eſt. Pace proin cum Sapore Perſar. Rege factâ, Romæ Ludos ſeculares magnificentiſſime celebravit, An. 248. Urb. Cond. 1000. Chriſtianum fuiſſe refert Euſeb. *l.* 6. *c.* 31. ſed fidem non impetrat à maxima Eruditorum parte: illum tamen non parum ſtabilit Paulus de la Faye Theologus Gallus, exul. Jeſu Chriſti, vir plurimæ lectionis & in Hiſtoriis verſatiſſimus, *Epiſtolâ ad Ven. Pictetum Theologum Genev.* quæ in juſtæ Diſſertationis modum excrevit, & Baſileæ primùm edita, inde in Belgio aliquoties recuſa, non mediocrem plauſum tulit. Occiſus paulò poſt & ipſe Veronæ A. C. 249. filiuſque ejus cognomine à Patre Cæſar creatus, inter amplexus matris Ottaciliæ Severæ ſimiliter necatus eſt. Jul. Capitolin. *in Vita Gordian.* Aur. Victor. *in Philipp.* Caſſiodor. *in Chron.*

PHILIPPUS, Sueviæ Dux Imperator Occidental. fil. Friderici Barbaroſſæ, fratri Henrico VI. ſucceſſit, cùm Electorum quidam Ottonem Saxoniæ Ducem ei oppoſuiſſent, A. C. 1198. auctore Innocentiô III. qui juraverat: *ſe ablaturum Philippo diadema regium aut amiſſurum inſigne Apoſtolicum.* Urſperg. *in Chron.* Hinc turbæ. Sed is Ottonem ad Spiram vicit, Brunſuigium obſedit, auxiliaribuſque ejus ſuperatis ad fugam in Angliam compulit: pacem tamen petenti, filiam uxorem dedit, hâc lege, ut a titulo & re Imperii, ſe vivo, abſtineret; poſt mortem ſuccederet. Occiſus ab Ottone Vitel-Sabchio, cui, quod homicidiô ſe polluiſſet, promiſſam fil. Cunigundem dare recuſaverat: hic enim comperto, Imperatorem in brachio utroque venam inciſiſſe, in cubiculum irrumpens illum Bambergæ interemit. A. C. 1208. Crantz. *l.* 7. *c.* 15. 25. 78. Arnold. Lubec. *l.* 6. *c.* 1. 2. Aventin. *l.* 7. &c.

PHILIPPUS Curtenæus, Imperator titularis Conſtantinopolitanus, & Theſſaliæ Regis fil. Balduini II. Imperatoris à Græcis pulſi. Maritus Beatricis, filiæ Caroli I. Neapolit. & Siciliæ Regis. Theſſaliæ regnum Philippo hujus filio, Brundiſii, donavit, A. C. 1274. Obiit An. 1298. Pater Catharinæ, quæ A. C. 1319. nupta Carolo Valeſio, filio minori natu Philippi Audacis Regis Bonifacio 8. Romæ coronata eſt. Horum filia Catharina Valeſia, Philippo Siculo nupſit, filio quarto Caroli II. Claudi: qui primis nuptiis ſibi junxerat Tomaram, hæredem Nicephori, Romaniæ Deſpotæ: dotiſque locô A. C. 1332. titulum Imperatoris Conſtantinopolitani accepit: eorum primogenitus Robertus, Dux Leucadiæ, Imperium fruſtra quærens ſibi vindicare, obiit Neapoli, A. C. 1364. Idem frater ejus *Philippus II.* cognatus, obiit A. C. 1368. Pater *Philippi II.* ex Elizabeta Hungarica: qui admodum juvenis ſimiliter obiit. Sammartan. *Hiſtor. Geneal. Gall.* Ducheſnius, &c.

Galliæ Reges.

PHILIPPUS I. Galliæ Rex, vivente Henrico I. Patre, coronatus Rhemis. Ann. ætat. 7. illi ſucceſſit, A. C. 1060. ſub tutela Balduini V. Flandriæ Comitis, qui Adelheidam Henrici ſororem uxorem habebat; magnâ curâ & prudentiâ regnô per Ann. 6. adminiſtratô. Hujus filii poſtmodum à Philippo utcunque defenſi, contra Robertum Friſiæ Comitem qui Flandriam illis ereptum ibat. Cum quo, Rex, cum arma non ex voto ſuccederent primô impetu, cognatis turpiter deſertis, pacem iniit. Nec magis felix contra Guilielmum Conqueſtorem fuit, cujus potentia ipſi formidoloſa evaſerat. Hinc fons belli inter utramque gentem. Ob ſuperinductam quoque uxori legitimæ Baltadram Montfortiam, quæ uxor erat Fulconis Comitis Andegavenſ. à Papa excommunicatus, ut in gratiam cum Eccleſia rediret, pellicem quidem removit, interim manſit animus in ignaviam & voluptates proclivis. Claromonte tum bellum ſacrum decretum, teſſerâ ab Urbano III. *Deus vult*, datâ, & Chriſtiani ſub Godofredo Bullionéo, ad expeditionem in Orientem ſe accinxerunt, ſed Philippus ingens hoc opus parum juvit. Obiit Meloduni A. C. 1108. regni 49. ætat. 59. Ex Bertha, filius Florentii, Hollandiæ Comitis, pater Ludovici VI. Craſſi, &c. Dupleix, & Mezeray *Hiſt. Gal.*

PHILIPPUS II. Francorum Rex, optimus & bellicoſiſſimus, ob idque *Auguſtus* cognominatus, ſicut A-Deo-datus, quòd parentibus jam ætate provectioribus natus eſſet, ſucceſſit Patri Ludovico Juniori, illô adhuc vivô coronatus: A. C. 1180. Sub initium ſtatim regni, in impios & blaſphemos ſeverus, quorundam ſeditioſos conatus repreſſit: auditô dein, Hieroſolymam à Turcis captam eſſe, ad Saladinum opprimendum, ſequente mox Richardô Anglorum Rege in Aſiam navigavit, ubi Aconem ſ. Ptolemaidem expugnavit, 17000. Saracenorum occiſis, ſed paulò pòſt morbô coactus, rediit. Northmanniam, & Aquitaniam bellô de Anglorum Rege cepit, ab illo reduce victus. Duravit bellum Ann. 5. Poſteà Ingeburge uxore repudiatâ, ut aliam ſuperinduceret, Eccleſiaſticam cenſuram incurrit, quam ut evitaret, promtum præſtitit obſequium. Ob Arcturum dein, Johannis Angliæ Regis ex fratre nepotem, à Johanne Sine-terris, qui Richardo ſucceſſerat, occiſum, bellum Anglis denuo movit: totâ Normanniâ, 270. Ann. poſtquam Rolloni conceſſa fuerat, recuperatâ. Othonem III. Imperatorem & Ferrandum Flandrenſem Anglo auxilium ferentes ingenti prælio ad Bovinas A. C. 1214. fudit: in quo & Ferrandus captus, & innumera hoſtium millia cæſa ſunt: Poſtquam claſſis ejus navium trecentarum à Ferdinando deſtructa fuiſſet. Fruſtra tandem Regem Angliæ per Ludovicum filium regnô excutere annîſus, Obiit A. C. 1223. ætat. 57. regni 43. ſexaginta millibus aureorum ad bellum ſacrum legatis. Ex Iſabella Hannonica, pater Ludovici VIII. & ex Agnete Merania Philippi, Bononiæ Comitis. Rigord. *in ejus vita* P. Æmil. *l.* 5. 6. 7. Matth. Paris. *in Johanne*, Crantz. *l.* 7. *c.* 35. Guilielmus Brito *in Philipp.* Hic Rex cùm naſceretur, vidit per quietem Adela mater filium ex ſe natum, calicem humano ſanguine Proceribus miſcere, Æmil. *l.* 5. Idem urbem Andegavenſem dirutam reſtituit, & Judæos Franciâ expulit. *Idem.*

PHILIPPUS III. Ducis Ludovici filius, Francorum Rex, A. C. 1270. in Africa, mortuô ibi Patre, ſalutatus eſt, *Audax* cognomine. Poſt quæ, Saracenis victis, in Galliam redux, patrui Alphonſi Comitis Pictavienſis & Tholoſani hæreditatem adiit, in ordinem redactô Comite Foxio. Datâ dein Henrici Navarræ Regi filiâ Johannâ filio ſuo Philippo, regnum illud acquiſivit: ſed idem in Caſtella facturus, in gratiam Alphonſi de la Cerda, ſui ex Blanca ſorore nepotis, fruſtra fuit. Ex Iſabella Arragonia, quam tenerrime amavit, pater Ludovici, venenô ſublati. Philippi Pulchri ſucceſſoris, Caroli Comitis Valeſii & Roberti. hâc amiſſâ A. C. 1271. Mariam, filiam Brabantiæ Ducis ſecundis nuptiis ſibi junxit: quam Broſſius quidam, qui ex infima fæce ad Regis familiaritatem emerſerat, veneni filio propinati apud maritum detulit, ſed ipſemet flagitii convictus, meritas dedit pœnas. Arragoniam tandem, Petrô, qui Siculis veſperis Gallicum nomen in Sicilia extinxerat, excommunicatô, Carolo Valeſio fratri à Martino IV. adjudicatam, vindicaturus, Petrum ad Gerundam vicit & lethaliter vulneravit: ſed peſte pereunte exercitu, & ipſe in reditu Perpiniani deceſſit. A. C. 1285. regni 16. ætat. 48. ſucceſſit filius Philippus Pulcher. Ex Maria, uxore ſecunda, ſuſcepit Ludovicum, caput Comitum Ebroicenſium, Regum Navarræ, Mariam Eduardo I. nuptam & Blancam, Rodolphi Auſtriaci, Bohemiæ Regis uxorem. Vide *Geſta Philippi, quem Audacem cognominant.* Mezeray *Hiſt. Gall.*

PHILIPPUS IV. Pulcher, Francorum Rex, ſucceſſit Patri Philippo III. A. C. 1285. jam Navarræ Rex, per uxorem Johannam, Henrici I. hæredem. Parlamentum Pariſienſe ſedentarium reddidit, juſtitiæ egregius cultor: Eduardum primum ad cauſam dicendam Lutetiam citavit, eôque non comparente, Guiennâ ipſum exuit, & per Johannem Harcurtium, ac Matthæum Montmorantium, Claſſis præfectos, Doroberniam diripuit. Quare Eduardus fœdus iniit cum Adolpho Imperatore, Duce Barenſi & Comite Flandriæ: ſed primò ultra minas non progreſſô, ſecundi ditiones Philippus vaſtavit, Flandrenſes variis præliis domuit. Vidonem Comitem cum filia cepit, neque Eduardus miſſô in Galliam exercitu ſocerum liberare valuit: ipſe ad Furnas victus memorabili præliô, A. C. 1296. Pace dein factâ ac matrimoniô firmatâ, Anglo Philippus Aquitaniam reſtituit. Flandriam verò, Vidone denuò captô, occupavit. A Brugenſibus, qui Gallos omnes, ob avaritiam Præfecti Jacobi Caſtellionæi Comit. S. Pauli interemerant, laceſſitus, ſub Roberto Comite Atteſiæ & Conneſtabili exercitu illuc miſſô, injuriam ulturus, à Vidonis filiis, clade magnâ ad Curtracum, A. C. 1302. ſuperatus eſt, & 700. aurea calcaria in trophæum ſuſpenſa: Vicit tamen eos poſt ad Fanum Audomari, Arriam & Tornacum, ſed minori clade, tandemque iis pacem dedit. Poſt hæc, à Bonifacio VIII. ob Epiſcopum Apamenſem, propter inſolentiam carceri incluſum, excommunicatus, illi ſcribenti; *Scire te volumus, quòd in ſpiritualibus & temporalibus nobis ſubes*; generosè reſpondit: *Philippus Bonifacio ſalutem modicam, ſive nullam. Sciat tua maxima fatuitas, in temporalibus nos alicui non ſubeſſe, ſecus credentes fatuos & dementes reputamus:* Synodôque Pariſiis convocatâ, Papam graviſſimorum criminum convictum condemnavit, cumque per Vilelmum Nogaretum Ananiæ captum, Romam ignominiosè deduci curavit: ubi paulò pòſt indignatione mœrori miſtâ, obiit, *ut canis.* Succeſſor Benedictus XI. Bonifacii acta reſcidit, idemque fecit Clemens V. qui Philippi hortatu, in Concilio Vienenſi Ordinem Templariorum ſuſtulit. Adulteros porro Rex nuruum ſuarum, verendis avulſis, cute nudatos, uncôque trahi ac ſuſpendi curavit, illis rejectis. A plebe ob falſam monetam, culpâ Engerani Merini, Lutetiæ tumultuantem, obſeſſus, ſeditionem oppreſſit. Obiit Rex magnanimus, An. 1314. regni 29. Putean. *contentio inter Philippum Pulchrum & Bonifacium* 8. Paul Æmil. *Gaguinus*, &c. Pater fuit Ludovici Hutini, Philippi Longi Caroliquè Pulchri ſucceſſorum, & Iſabellæ uxoris Eduardi 2. A Bonifacio Pontifice ſacris interdictus, & à Benedicto XI. abſolutus eſt. Vide ſuprà & Annales Franciæ.

PHILIPPUS V. Longus, Franciæ & Navarræ Regens, A. C. 1317. fratri Ludovico Hutino ſucceſſit, cùm uxor ejus prægnans relicta, maſculum quidem, ſed non vitalem, peperiſſet: fruſtra Carolô Valeſiô & Eude IV. Burgund. Duce regnum in Johannam, Hutini filiam transferre conatis. Hæc enim Navarræ regnô contenta, Philippo Comiti Ebroicenſi marito illud, dotis locô, attulit. Sic Philippus regnô potitus, æmulos ſibi conciliavit, paceque cum Scotis initâ, Judæos regnô pepulit. Obiit A. C. 1322. Poëta & Poëtarum Mæcenas. Ei frater Carolus Pulcher, cui dein Philippus Valeſius, excluſô Eduardô Angliæ Rege, Philippi V. ex ſorore, nepote, ſucceſſit. Vide *Gall. Annales.*

PHILIPPUS VI. Valeſius, filius Caroli Valeſii, nepos Philippi IV. Francorum Rex ſuffectus in locum Caroli Pulchri, cui ſine liberis mortuo genere proximus erat, vi legis Salicæ, prælatus Eduardo III. filio Iſabellæ, cui Philippus Pulcher pater erat, An. 1328. Ludovicum Flandriæ Comitem tutatus, eôdem annô ad Montem Caſſellum Flandros ingenti clade afflixit, quâ ceciderunt ferè 20. M. hominum. Domum redux, Jura Eccleſiaſtica tuendo, nomen *Catholici* meruit. Ab Eduardo dein Angliæ

Rege Ambiani, ob Aquitaniam, more ſolitô, homagium accepit, præſentibus Navarræ, Majoricæ, & Bohemiæ Regibus. Quô irritatus Anglus, cum Roberto Artefio, & Imperatore fœdus iniit, Flandris quoque, ſub Jacobo Artevilla cereviſiario, concitatis: A. C. 1338. Cameracô fruſtra obſeſſô Eduardus, Philippi claſſes 300. navium ad Slucas, 30000. hominum occiſis utrâque ſuperavit, A. C. 1339. Poſtea A. C. 1346. in Normannia, ad Creſiacum, eundem majori clade vicit, ubi inter 30000. Gallorum cæſa, Johannes Bohemiæ Rex, & Rex Balearium numerati, ipſe Philippus duobus vulneribus gravis vix evaſit. Poſt hæc Caletum Anglus cepit, quod demum A. C. 1558. poſt Ann. 210. receptum eſt. Intereà, Philippus Comitatu Ruſſinonenſi & Monſpeliô, à Jacobo Balearium Rege acceptô, Campaniâque & Briâ regno unitis, Delphinatu inſuper ab Humberto Principe muneri acceptô, damna accepta quodammodo reparavit. Obiit A. C. 1350. ætat. 57. regni 23. Generoſus & fortis, ſed quòd ſalinum tributum primus inſtituiſſet, Rex legis ſalicæ ab Anglis dictus eſt. Ex Johanna Burgundica, filia Roberti II. pater Johannis Regis &c. Froiſſard. *Chronol.* Mezeray *Hiſtor. Gall.* t.

PHILIPPUS, Primogenitus Ludovici Craſſi, Rex coronatus A. C. 1129. equi lapſu interiit, An. 1131. Item cognomine Rudis, fil. Philippi Auguſti, ex Agnete Merania, Comes primò Claromontis, dein Bononienſis & Dammartinus, ob Mathildem uxorem. Pater Johannæ, quæ Scævolæ Caſtillionæo nupſit. Item, Dux Aurelianenſ. filius Philippi VI. ex Blanca, filia poſthuma Caroli Pulchri, nullâ prole ſuſceptâ, obiit, A. C. 1375. Item, fil. Ludovici XIII. frater hodierni Regis, primò Henriettæ Britannicæ, dein filiæ Electoris Palatini Caroli Ludovici maritus.

HISPANIÆ REGES.

PHILIPPUS I. Pulcher, Archidux Auſtriæ, fil. Maximiliani I. Imperatoris, ductâ Johannâ, hærede Ferdinandi & Iſabellæ, Hiſpaniæ Rex, clemens & pacificus. Obiit Burgis, A. C. 1506. ætat. 27. An quia in pilæ luſu æſtuans nimis avidè frigidam hauſit? Pater Caroli V. & Ferdinandi Imperatoris ut & quatuor filiarum. Mariana *Hiſtor. Hiſpan.*

PHILIPPUS II. fil. Caroli V. ex Iſabella Luſitanica. Nondum Rex, ſuſcepit ex Maria Johannis III. Luſitaniæ Regis filia Carolum: eâ mortuâ A. C. 1545. Mariam reginam Angliæ duxit, ſed hâc lege, ut tantùm maritus ejus, non verô regni Rex eſſet. Ei Belgium Pater tradidit, A. C. 1555. & paulò pòſt regnum, diademate ipſi Bruxellis impoſitô. Paulum mox IV. quòd ſibi jus regni Neapolitani conferre nollet, per Albanum ſic terruit, ut *ibi diſſolvi cuperet*. Induciis quinquennalibus nondum finitis, fœdere cum Anglis initô, Picardiam ingreſſus, Gallos memorabili prœliô, ad Fanum Sancti Quintini vicit; Annô ſequente iiſdem ad Gravelingam fractis: unde totâ nobilitate Gallicâ in Flandriæ carceribus detentâ, cum illi S. Scripturæ lectione tædium diſcuterent, prima Reformationis in Gallia origo. Interim Caletô, Dunkerkâ & Theonis villâ à Galliæ Rege captis, pax tandem Cameracenſis, Galliæ damnoſa admodum, coiit, & Elizabetha filia Henrici II. quæ Carolo filio ejus promiſſa fuerat, ipſi data eſt: Unde hujus indignatio, & aliis quoque accedentibus cauſis, Patris juſſu inflicta mors. Annô quô.

FILIVs ante DIeM patrIos InqVIrIt In annos:

Sequutus ipſius Reginæ, non ſine veneni ſuſpicione, obitus. Paulo antè Belgici motus orti; quorum originem, viciſſitudines, ſucceſſum, vide apud Thuan. *Hiſtor.* & Grotium *Annal. Belg.* Quos malum omen anteceſſerat, ingens naufragium claſſis & regiæ ſupellectilis, cùm è Belgio in Hiſpaniam ſe contuliſſet. Lutheraniſmum in Hiſpania crudeliſſimè extirpavit, non tantùm Hiſpali plurimis Confeſſoribus, ſed & Pinciæ, 28. è præcipua nobilitate, ipsô ſpectante, igne conſumptis. In prœlio ad Naupactum, per Johannem Auſtrium, feliciter rem contra Turcas geſſit, Luſitaniæ regnum, per Albanum, intra 70. dies occupavit; claſſe ſtupendâ A. C. 1588. contra Angliam infeliciſſimô ſucceſſu emiſſâ: quam tamen calamitatem, in ſpeciem, conſtantiſſimè tulit. In Gallia dein per plures annos Ligam fovit, contra legitimum hæredem, Henricum IV. qui bellum ipſi A. C. 1595. indixit, cui A. C. 1598. finis impoſitus eſt, pace Vervinenſi. Summa, in cubiculo ſuo ſedens tranquillus totum orbem commovit, Imperatoribus & Pontificibus pro lubitu creatis. Obiit phthiriaſi, pediculorum tantâ copiâ ex ægro corpuſculo erumpente, ut *multis manibus circa unum laborantibus, minima tamen pars ſervata eſſet, quæ egerebatur.* A. C. 1598. præfatô. Vide Grotium *in Annal. & Hiſt.* Thuanum, Stradam, &c. Datis prius Filio imperandi præceptis: inter quæ, *Belgicas provinc. ſibi concilies. & momenta cauſæ Navarræ à peritis probiſque viris examinanda cures.* Ferdinandus enim Catholicus, A. C. 1512. Johanni Labretano Navarræ Regis regnum, prætextu negati tranſitus, & amicitiæ cum Ludovico XII. eripuerat: Et Carolus V. Philippo filio in mandatis quidem dederat, ut Johannam Labretanam, familiæ hæredem, ſibi uxorem jungeret, hâc lege, ut jus ſuum in Navarram Philippo conferret. Sed ſucceſſu id caruit, proin Philippus II. ut dictum monitis Filium, quæſtionem ſuæ fidei à Patre ſecretô codicillô commendatam teſtatus eſt, verùm variis occupationibus diſtrictum non potuiſſe illam ſatis diligenter excutere; proin filio mandavit, momenta cauſæ à peritis probiſque hominibus examinanda curaret, &c. Referente Bœmianno *Hiſt. Orbis terr.* *c. 1. de regno Hiſpan* ex *Thuan. l. 120.* Ex Elizabetha Francica, pater Iſabellæ Claræ Eugeniæ, quæ poſteà Alberto Archiduci nupta Belgium tenuit, & Catharinæ Sabaudiæ Ducis, ex Anna vero Maximiliani II. filia, Philippi III. ſucceſſoris. Cabrera, Mariana, Turquet. *bello Hiſp.* Strada *de bello Belg.* Brantomus, *vita Elizabethæ*, cum jam citatis auctoribus collatis.

PHILIPPUS III. Patri ſucceſſit, ex Margareta Auſtriaca, filia Caroli Archiducis & Mariæ Bavaricæ, pater quatuor filiorum, & totidem filiarum: quarum maxima natu Anna, Ludovico XIII. nupſit, A. C. 1615. Maria autem Ferdinandi III. uxor evaſit. Induciis duodecennalibus An. ſeculi hujus 7. initis, Turcarum claſſem, in mari Mediterraneo, Florentinis ac Militenſibus junctus profligavit: cum Sabaudo, pro Mantuano, variâ fortunâ rem geſſit. Barcinonenſem Comitatum horrendô diluviô A. C. 1617. vix non amiſit. Ferdinando II. auxiliis ſummiſſis, Palatinatum per Spinolam occupavit. Obiit A. C. 1621. ætat. 43. regni 23. ſucceſſit fil.

PHILIPPUS IV. qui aulam mox, mulctatis pravis Parentis conſiliariis, reformavit. Caſalim fruſtra obſedit, in Rhætia per Pompejum Plantam, in fideles, immaniter ſævit. Bellum cum Belgis mortuô Albertô & Iſabellâ, per Ferdinandum fratrem infeliciter continuavit. Principi Rohanio, Reformatorum in Gallia Duci, auxilia pollicitus dicitur; an hinc diſſidii inter coronas ſcintilla, quæ A. C. 1635. in flammam aperti belli erupit, cùm Electorem Trevirenſem, qui Gallicô patrociniô tutum ſe credebat, infeſtaret. Geſtum hoc bellum variâ fortunâ, tandem pace ad Pyrenæos initâ, A. C. 1660. & conjugiô Ludovici XIV. cum Maria Tereſia filia Philippi, finem accepit: niſi quòd paulò pòſt in Flandriam Galli irruptione factâ, plurimas urbes ſui juris fecerunt: quod tamen pace Aquiſgranenſi quoque compoſitum. Rex prudens, ſed parum fortunatus, amiſit A. C. 1640. Cataloniam, & Luſitaniam: quarum illa tandem recepta, hæc ſub proprio Rege hodieque floret. Paulò pòſt Neapolis ſeditione immani exarſit; quæ & ipſa pacata; aliâ quoque cum Fortuna colluctatus, obiit A. C. 1665. Pater Caroli II. nati A. C. 1661. ex Maria Anna, Ferdinandi II. filia.

PHILIPPUS, Navarræ Rex, dictus Bonus & ſapiens, fil. Ludovici, nepos Philippi Audacis Galliæ Regis ductâ Johannâ; filiâ unicâ Ludovici X. Hutini regnum adeptus eſt, A. C. 1319. Huic Alphonſus de la Cerda aliquot provincias, quæ olim ad Navarræ regnum pertinuerant, donavit. Cum vicinis pacem coluit, ope illis contra Mauros ſæpiſſime latâ. Obiit, aliquot vulneribus, in obſidione Algeſiræ, in regno Granatæ acceptis, A. C. 1343. ætat. 42. Pater Caroli Mali ſucceſſoris. *Philippi* Comitis Longavillani, occiſi in prœlio A. C. 1363. Ludovici, in Apulia mortui, A. C. 1372. &c. Vide Moretium *in Diction. Hiſt.*

DUCES BURGUNDIÆ, COMITES FLANDRIÆ, DUCES SABAUDIÆ, &c.

PHILIPPUS I. ex prima Ducum Burgundiæ familia, qui ex Roberto Roberti Regis filio orti, patrem habuit Eudem IV. matrem Johannam filiam Philippi Longi Regis, ob hanc Comes Arteſiæ quoque. Obiit ante Patrem A. C. 1346. Pater ex Johanna, filia Guilielmi Bononienſis, poſtea Johanni Galliæ Regi nupta, *Philippi* II. qui Avo ſucceſſit, A. C. 1349. Obiitque improlis, A. C. 1361. Sic Burgundia ad coronam rediit. Poſteà Johannes, Rex, *Philippo* filio Turonum Duci, qui in prœliô Pictavienſi ſtrenuè fortiſſimè geſtâ *Audacis* elogium meruit, Ducatum Burgundiæ conceſſit, qui I. ex poſteriore familia hôc nomine fuit. Ex Margareta, filia unica Ludovici III. Comitis Flandriæ, Philippi II. Ducis Vidua, Pater Johannis ſucceſſoris. Antonii Brabantiæ Ducis *Philippi*, Nivernii & Rethelii Comitis qui duo in prœlio Azincurtiano, obiêrunt, A. C. 1415. &c. A Carolo V. Sapiente, unus ex Caroli VI. filii tutoribus declaratus, viribus Regni uſus eſt, ad Ludovicum ſocerum, contra Gandavenſes auſpiciis Philippi Artevillæ inſurgentes juvandum: rebellibus ad Roſbecum victis, A. C. 1382. Biennio pòſt, mortuô comite, hæres ditionem pacavit. Dein, per Regis infirmitatem, Regens conſtitutus, æmulum nactus eſt Ludovicum Ducem Aurelianenſem fratrem Caroli VI. Unde utriuſque familiæ diſſidium, Regno fatale. Obiit in Hannonia, A. C. 1404. ætat. 63.

PHILIPPUS II. fil. Johannis, juſſu Caroli VII. Galliæ Regis occiſi, *Boni* cognomentum tulit, natus A. C. 1395. Patri ſucceſſit A. C. 1419. Mortem Patris ulturus, Anglis præſto fuit, contra Carolum VI. & VII. poſtea verò, cùm Carolo Duce Aurelianenſi filio Ludovici, reconciliationem iniit. Nihilominus clam infenſus Carolo VII. filium ejus Ludovicum, qui e Gallia ſe ſubduxerat, excepit hoſpitiô. Auctor Ordinis aurei velleris, plurimis munificentiæ ſpeciminibus editis. Belgii 17. provincias fermè omnes ſub Imperio ſuo univit. Obiit Brugis, A. C. 1467. ætat. 72. Ex Iſabella filia Johannis Luſitaniæ Regis, pater Caroli Audacis, ſucceſſoris & ultimi Burgundionum Ducis Paradin. *Annal. Burgundiæ.* Jacob. Marchantius, *in Comment. Flandr.* Heuterius, *rebus Burgund.* Golutius, *Petrus de S. Juliano.* &c.

PHILIPPUS Burgundus, Epiſcopus Ultrajectinus ſecul. 16. Legatus hic à Maximiliano I. ad Julium II. interrogantibus, poſt reditum, qui placuiſſet Roma? *Nullum locum magis placere*, reſpondit, *ſi illa ſcelerum fæx*, (*quos* Curtiſanos *vocant*) *procul inde abigantur. Cives Rom. qui veteres nominantur, graves eſſe dicebat. Sacrificorum, Epiſcoporum, Cardinalium, Pontificis M. non minus impudentem, quam impurum luxum ac faſtum ita execrabatur, ut affirmaret, ſe non dubitare, quin gentiles & Pagani, caſtiùs innocentiuſque vixerint, quam hi qui nunc Chriſtiano orbi religionis leges præſcribunt.* Addebat, *ſe vidiſſe Cardinales quoſdam primi nominis, dum ſacra reliquia populo & præcipue Germanis noſtris veneranda oſtenderentur, exteris linguis ne digitis in turpem modum compoſitis, noſtrorum ſimplicitati inſul-*

inſulcaſſe. Nihil apud hoc hominum genus, præter ſacrum, & quæ vel nominari nefas ſit, ſacrum eſſe. &c. Gerardus Noviomagus. *in vita ejus, Margaretæ Auſtriacæ dedicata.* apud Lætum *Compend. Hiſtor. Univerſ.*

PHILIPPUS, Flandriæ Comes, fil. Theodorici Alſati, nepos Theodorici I. Lotharingiæ Ducis Patri ſucceſſit A. C. 1168. Aliquid negotii cum Philippo Auguſto Galliæ Rege habuit, dein pace cum eo factâ, comes ipſi in Orientem fuit. Occiſus in obſidione Acræ, A. C. 1191. Margareta ſoror ei ſucceſſit, uxor Balduini VIII. Marchantius *in Comment. Flandr.*

PHILIPPUS I. Comes Sabaudiæ, fil. Thomæ I. ab Innocentio IV. Archiepiſcopus Lugdunenſis creatus, A. C. 1245. poſteà Amadeô IV. Bonifaciô Rolandô & Petrô mortuis, Comitem Sabaudiæ, excluſis Thomæ fratris filiis, ſe declaravit, ductâ Adelheidâ, filiâ Ottonis II. Burgundiæ Comitis. Obiit hydropicus & improlis. A. C. 1285. Matthæus Pariſ. *Hiſtor. Angl. in Henr.* 3. Paradinus & Guichenonius. *Hiſtor. Sabaud.*

PHILIPPUS II. fil. Thomæ III. princeps Achajæ, Pedemontii, &c. hôc a patruo Amadeo V. ipſi conceſſô. Ductâ Iſabellâ Principe Achajæ & Moreæ, ex illa numeroſam prolem ſuſcepit: Variis exercitus bellis, obiit A. C. 1334. *Idem.*

PHILIPPUS, Sabaudiæ Dux, fil. quintus Ludovici V. ne ob egregias dotes majoribus natu umbram faceret, à Patre in aulam Caroli VII. Galliæ Regis miſſus, poſteà Comes Sebuſianorum à Patre factus eſt. Dein, cùm paulò acriùs ſe opponeret iis, quos Anna Cypria mater præter meritum exexerat, juſſu Ludovici XI. Regis Galliæ in vincula conjectus, poſtmodum Aquitaniæ Præfecturam accepit, Eques quoque S. Michaelis factus: Idem à Philippo Bono, Burgundiæ Duce, qui ad ejus liberationem non parum opis attulerat, eques quoque aurei velleris, & utriuſque Burgundiæ Præfectus creatus eſt, Caroli VII. in expeditione Italica comes, redux Delphinatus præfecturam accepit. Poſt Caroli Joh. Amadei mortem, jam Sabaudiæ Dux A. C. 1496. ætat. 58. pepercit inimicis, Aulam celeberrimam habuit, & peculiarem curam populo, qui ipſum perdidit, A. C. 1497. impendit. Ex Margareta Borbonia, pater Philiberti II. & Ludovicæ, matris Franciſci I. Ex Claudina verò Broſſia, Caroli III qui Philiberto II. ſucceſſit, *Philippi*, qui caput fuit, familiæ Nemoroſiæ, Genevenſis & Aumaliæ, &c. ut & Philibertæ, quæ Juliano Mediceo, fratri Leonis X. nupta, à Franciſco I. Nemoroſio Ducatu donata eſt, &c. Guich. *Hiſt. Sabaud.*

Viri Principes.

Ex Familia Palatina.

PHILIPPUS, cognomine *Ingenuus*, Ludovici, cognomine *Manſueti*, Electoris, unicus filius, ſub tutela patrui Friderici I. cognomine *Victorioſi*, à quo adoptatus, fuerat, adolevit, quô mortuô ipſi in Electoratu ſucceſſit: habuitque ditionem, viris, opibus ac literis (docti recenſentur, Rod. Agricola, Joh. Capnio, Jo. Dalburgius Epiſcopus Wormatienſis, *Philippi* Cancellarius, Johannes Abbas Spanhemius, Jodocus Gallus, Jacobus Wimphelingius) florentiſſimam. ſed bellum mox Bavaricum creſcentis familiæ remora fuit. Poſtquam enim Georgius cognomine *Dives*, Dux Bavariæ, Ruperto cognomine *Virtuoſo*, filio *Philippi*, unicam filiam Eliſabetham elocâſſet, eam & per eam generum hæredes ſuos ex aſſe teſtamentô ſcripſit, quod Imperator, ut in fraudem agnati Bavari contra leges factum, probare noluit, probante id licèt Pontifice. Hinc dux priùs, ut res ſine bello perficeretur, ab Imperatore trientes ditionum Georgii, nomine tum dotis, tum prætenſionum, quas ab antiquo adversùs Bavaros habebant Palatini, oblatæ ſunt, ut tertia tantùm pars ad Albertum Ducem Bavariæ perveniret: quas cùm Rupertus recuſâſſet, à Maximiliano I. Imperatore ipſe primùm & mox A. C. 1504. pater *Philippus*, quod auxilium ferret, proſcripti ſunt. Hinc omnibus, Chriſtophorô Badenſi exceptô, in Palatinos irruentibus, hiſque ad Ratisbonam acri prælio ſuperatis, Wirtembergenſis Dux Winsbergam, Maulbronnam & alia: Norimbergenſes Altorfium, Heresbrugam: Lauffenam: Ingolſtadium Bavarus: Haſſiæ Landgravius Homburgum, Bickenbachium, Umſtadium: Cæſar autem, quæ ab Imperio oppignorata erant, Palatinæ domui, & Advocatiam provincialem Alſatiæ, iis eripuit: Bipontinô quoque agnatô & Comitibus Leiningenſibus ditiones carpentibus. Donec A. C. 1505. in Comitiis Colonienſibus, ſtratâ priùs apud Imperatorem Patri à Friderico filio viâ, à Friderico Electore Saxon. *Philippus* ad Cæſarem adductus, atque ab eo in gratiam receptus eſt, falsô A. C. 1518. ut dicitur, ſe Palatinis feciſſe injuriam & reſtitutionem pollicito. Obiit Kal. Martiis A. C. 1508. Pater novem filiorum, inter quos *Philippus* Epiſcopus Friſingenſis ac Naumburgenſis & præter alios Eccleſiarum Præſules, Wolfgangus natu minimus cognomine *Sapiens*, qui Neoſori habitavit, Rupertus præfatus tertius natu, & natu maximi Ludovicus III. & Fridericus II. Electores.

PHILIPPUS, cognomine *Belliceſus*, frater minor natu Ottonis Henrici Electoris, ex Electorali priore familia ultimi, A. C. 1529. contra Solimannum Turcarum Imperatorem defendit Viennam, memorabili fortitudinis ſpecimine. Inde nomine Ferdinandi Regis Romanorum, Wirtenbergico agro præfuit, & Philippo Landgravio, cùm is Ulricum Ducem reſtitutum veniret, A. C. 1534. cum copiis occurrit, ſed amiſsâ globô tormentariô pedis calce captus eſt. A quo reliquum vitæ in quiete tranſactum. De ſpe nuptiarum regiæ filiæ, & ob hoc itinere in Angliam clandeſtino A. C. 1528. ſuſcepto ac Friderici apud Cæſarem excuſatione, vide Hub. Thom. Leodienſem. Literarum etiam, inter arma, cultor, obiit Heidelbergæ A. C. 1548. egregiô ornatus Epitaphiô. Phil. Jac. Spenerus *Sylloge Geneal. Hiſt.*

PHILIPPUS, fil. minimus natu Friderici V. Electoris ac Bohemiæ Regis, legioni Equitum Lotharingicorum præfuit, præliôque ad Retelium, quô Turenius Principum captivorum in Gallia cauſam tuitus eſt, cecidit, A. C. 1650. Idem nomen fuit filio minori natu Auguſti, Sultsbacenſis lineæ conditoris: qui natus A. C. 1630. ſub Lotharingiæ Duce prima fecit ſtipendia A. C. 1651. inde ad Suecos tranſiit, uſque in Polonia, Pruſſia, ac Dania fidelem præſtitit operam, conſtitutus Juliæ Gubernator. A. C. 1659. verò in Fionia victus acri præliô, quô præcipuum robur Suecici exercitus periit, mortuô Rege in Germaniam rediit, profectuſque A. C. 1661. Viennam, inde A. C. 1662. Venetias, in mari Ægæo claſſi adfuit. In exercitu dein Cæſareo adversùs Turcam Campi Mareſcallus conſtitutus, A. C. 1664. in conflictu ad Arrabonem prope Gotardi Fanum, eximia fortitudinis ſpicimina edidit, Idem. Item filio Wilhelmi Bavariæ Ducis *Wilhelminæ* lineæ conditoris, Epiſcopo Ratisbonenſi ac Cardinali, qui præmaturô fatô extinctus eſt, A. C. 1598.

PHILIPPUS Ludovicus, fil. maximus natu Wolfgangi Ducis Bipontini, Neoburgicæ lineæ auctor, ditionis hujus adminiſtrationem, Patre vivô ſuſcepit, A. C. 1560. & feliciter geſſit, optimi *Patris familiæ* nomen promeritus. Formulæ Concordiæ ſubſcripſit A. C. 1580. eamque, ut erat Auguſtanæ Confeſſionis apprimè ſtudioſus, in ditionibus ſuis introduxit. Annô dein 1601. ipſius & Maximiliani Ducis Bavariæ auſpiciis, præſentibus præter hos illius filiô Wolfg. Wilhelmô & hujus fratre Albertô, Colloquium Ratisbonenſe, collocutoribus hinc Heilbrunnerô, Ægid. Hunniô, Dav. Runglô: illinc Albertô Hungerô, Jac. Gretzerô, & Adamô Tannerô, de auctoritate ac perfectione S. Scripturæ, celebratum eſt: actis in publicum emiſſis. Poſt hæc eidem controverſia fuit, cum Johanne Bipontino, nepote, ob adminiſtrationem tutelæ, poſt mortem Friderici IV. agnati A. C. 1610. manſit verò in ſucceſſione Bipontinus. Annô tandem 1614. conſternatus nuntiô de filii Wolfgangi Wilhelmi ad Latinos ritus tranſitu, vitâ exceſſit, ſepultus Laningæ. Ex Anna Juliacenſi, unde prætenſio ei nata in Ducatus Juliacenſem, Clivenſem & Montanum, pater Wolfgangi Wilhelmi modò memorati, qui Neoburgicam continuavit: Auguſti, qui Sultzbacenſem & Johannis Friderici, qui Hiltpolſteniam lineas condidêre.

PHILIPPUS Wilhelmus, fil. Wolfgangi Wilhelmi præfati unicus, natus A. C. 1615. Parenti mortuo ſucceſſit, A. C. 1653. cum Electore Brandenburgico, ob cauſam Juliacenſem, graves aliquot lites, quibus ad arma etiam deventum, habuit: Suæ Religionis, quam à Patre accepit, acerrimus defenſor, exercitiorum equeſtrium peritiſſimus habetur. Cùm prima ejus uxor Polonica, ob quam in Regis Poloniæ electione ſemel atque iterum conſiderari meruit, ſterilis fuiſſet: ex altera conjuge Haſſa, quæ in mariti gratiam Pontificiis acceſſit, numeroſam ſuſcepit ſobolem, haud pridem Leopoldi I. Imperatoris ſocer factus.

Ludovicus PHILIPPUS, fil. minor natu Friderici IV. Electoris Palatini, fratris Friderici V. fortunæ implicitus & ab Hiſpanis omni ditione exutus eſt. Tum ratio ejus, in Electoratu ad alium transferendo, neglecta, quòd in bello fratri adhærens Legioni præfuiſſet. Inde poſt exilium decennale Regi Sueciæ victori, cum fratre, ſe adjunxit atque in ejus comitatu aliquandiu vixit. Fratre autem extinctô A. C. 1632. à Cancellario Suecico Oxenſtierna adminiſtrationem Electoratûs ſuſcepit; cujus uſus, ob ancipitem belli Fortunam, minimè diuturnus fuit. Unde Metis & Sedani aliquandiu exul, demum pace Monaſterienſi A. C. 1648. in ſua eſt reſtitutus, cùmque controverſia orta eſſet, cum Electore Carolo Ludovico, ea compoſita & in Comitiis Ratisbonæ A. C. 1654. inveſtitura Ducatus Simmerenſis ei collata eſt. Deceſſit Berolini A. C. 1655. ſucceſſore filiô Ludovicô Henricô Mauritiô Franciſcô, qui haud pridem deceſſit improlis, Principatu ad agnatum Electorem devolutô.

Maximilianus PHILIPPUS Hieronymus, filius minor natu Maximiliani Electoris ac Ducis Bavariæ, ex Maria Anna Auſtriaca, frater Electoris hodierni; Natus A. C. 1638. ſub nomine, ob Landgraviatum Leuchtenbergicum, in Comitiis Ratiſbonenſibus ſubſcribi voluit, A. C. 1654. Vide Spenerum ſuprà laudatum in *Sylloge Geneal.*

Ex Familia Saxonica.

Johannes PHILIPPUS, fil. Friderici Guilielmi Ducis Saxoniæ, Altenburgicæ lineæ conditoris, ex ſecunda ejus conjuge Anna Maria Palatina, cum patrueli Johanne Erneſto Vinarienſi, quòd eô minor eſſet, de ſedis prærogativa controverſiam habuit, diciturque pro Altenburgicis pronuntiatum, A. C. 1607. Vinarienſibus in contrarium proteſtantibus. Inde in conventu fuit Lipſienſi A. C. 1631. demum obiit A. C. 1639. unicâ filiâ Eliſabethâ Sophiâ, uxore Erneſti Ducis Saxoniæ agnati, relictâ. Fratres ejus fuêre Fridericus, qui in prælio ad Nienburgum cecidit, A. C. 1625. Joh. Wilhelmus, qui Saxonicas Electorales copias in Sileſia duxit, & Fridericus Wilhelmus, qui fratrum minimus, ſed eorundem hæres, genuit Fridericum Wilhelmum.

Ex Familia Guelfica.

PHILIPPUS, fil. Alberti Ducis Grubenhagii, Smalcaldico bello adversùs Carolum V. geſto adfuit, numeroſâ ſobole inclytus. E qua Erneſtus, Princeps pius, conſtans ac fortis ſummuſque *Philippi* Haſſiæ Landgravii amicus, obiit A. C. 1567. reliqui

fratres Wolfgangus & *Philippus*, ille A.C. 1595. hic A.C. 1596. defuncti terminârunt lineam. Et quidem hujus adhuc ſpirantis arces aliquot Henricus Julius Brunſvicenſis familiæ Princeps, ſtatimque eô extinctô reliquam ditionem, excluſis agnatis, occupavit: unde plurimæ lites, de quibus vide Thuanum *l.* 115.

PHILIPPUS Magnus, fil. ſecundò genitus Henrici cognominê *Junioris* Ducis Brunſuicenſis, lineæ Guelferbytanæ, Caroli V. in Smalcaldico bello miles, tum viciniis vexandis miniſter fuit: frater Caroli Victoris majoris natu & Julii. Obiit cum priore in prælio Siverſhuſano A. C. 1553. Ultimus verò Julius, inter alios, *Philippum* Sigiſmundum genuit, Epiſcopum Verdenſem (ubi Coadjutorem ſibi deſtinavit Fridericum, poſteà tertium hujus nominis Daniæ Regem) & Oſnabrugenſem, ſpe etiam Mindenſem, ni Pater in conditionibus adimplendis nimium traxiſſet moram. Vide Thuanum *l.* 83. & 100.

Ex Familia Badensi.

PHILIPPUS, fil. Rudolfi Marchionis Badenſis, Hochbergicæ lineæ, ex Margareta Viennenſi. Cum agnato Chriſtophoro Badenſi pactum hæreditariæ ſucceſſionis renovavit indeque ultimus Hochbergiorum, moriens A. C. 1503. eum hæredem reliquit. Quam ex Margarita Sabauda ſuſceperat, filia Johanna, nupta Ludovico Aurelianenſi Duci Longavillano, attulit ei Comitatum Novocaſtrenſem & prætenſionem in Arauſionenſem Principatum. Vide in voce *Johanna*.

PHILIPPUS, ex filiis Chriſtophori præfati, gratus Carolo V. Imperatori, ejus quoque vicarius fuit. Pater ex Eliſabetha Palatina plurium filiorum, ſed parùm vivacium: Frater verò Bernhardi, qui Badenſem lineam continuavit, & Erneſti, qui Durlacenſem condidit.

PHILIPPUS, fil. Philiberti, ex Mechtilde Bavarica, nepos Bernardi prædicti fuit; ejus nomine Auguſtanam Confeſſionem, ab avo introductam, Marchionatu ejecêre Bavari. Obiit, ſucceſſore patruele Edoardô Fortunatô.

PHILIPPUS Balthaſar, Hermanni Badenſis Marchionis fil. ex Maria Sidonia Falckenſtenia, frater Caroli Wilhelmi Eugenii, Ferdinandi IV. Romanor. Regis Camerarii.

PHILIPPUS Sigiſmundus, Wilhelmo Marchioni Badenſi, ex priori uxore Catharina Urſula Zolleria, genitus, Eques Melitenſis, ad Orbitellum in Tuſcia cecidit A. C. 1647.

Ex Familia Hassiaca.

PHILIPPUS, Haſſiæ Landgravius, cognomine *Magnanimus*, filius Guilielmi mortui A. C. 1509. ex Anna Megapolitana. A Franciſco Sickingenſi primò infeſtatus; dein A. C. 1525. in ruſticis tumultibus, cùm ſui quieſcerent, proximos Buchovios compreſſit, tum ad Franckenhuſam cladi Muntzeri interfuit, ſuos ad fortitudinem maſculâ oratione cohortatus. Euangelium amplexus A. C. 1526. Monaſteria in Scholas & Xenodochia convertit, unde primordia Academiæ Marpurgenſis: ubi ejus auſpiciis, colloquium, inter Lutherum, Melanchthonem, Zuinglium, Oecolampadium habitum eſt, A. C. 1529. Inter Smalcaldici fœderis primos auctores. Confeſſione cum ſociis Imperatori oblatâ, peculiari fœdere ſibi Tigurinos, Baſilienſes & Argentoratenſes junxit. Ulricum Wirtembergicum, profligatô ad Laufenam Auſtriacô præfectô Philippô Palatinô, reſtituit, A. C. 1534. Ex hoc, Imperii nomine, Monaſterium urbem ab Anabaptiſtis infeſſam, oppugnavit. Henricum Brunſvicenſem, urbi cognomini infeſtum, ditione exuit, captumque cum filio A. C. 1545. Zigenheinæ detinuit, &c. Armis dein contra Cæſarem ſumptis, cum Joh. Friderico Saxoniæ Electore victus A. C. 1547. cùm Halam ad Carolum veniſſet, contra fidem datam, ab Albano, juſſu Cæſaris, inſtinctu Granvellani, qui dolô vocum *einig*. & *ewig* ei illuſerat, detentus, ſed à Mauritio genero, pulsô Oenipeonte Carolô, liberatus eſt, quinquenniô poſt. Obiit A. C. 1567. Pater Guilielmi, &c. Vide Thuan. *Hiſtor.* Addo, quòd ex Chriſtiana Saxonica filios reliquit quatuor, Wilhelmum, Ludovicum, *Philippum* & Georgium; inter quos provinciam ſic diſpertitus eſt, ut primogenitus ſemiſſem, nempe totum inferiorem Principatum & Comitatûs Ziegenheinii potiora; Secundus Principatum ad Lanum & Comitatum Niddanum (atque ita quartam partem) ex minoribus ille interiorem, hic ſuperiorem partem Comitatus Catimelibocenſis haberent. Ex his Ludovicus & *Philippus*, qui olim obſes fœderis A. C. 1551. apud Regem Franciæ fuerat, Reinfelſamque tenuit, ſterilia conjugia contraxêre.

PHILIPPUS, Wilhelmi, Caſſellanæ lineæ conditoris, de quo ſuprà, ex ſecunda conjuge Juliana Naſſovia, filius, Danicis auſpiciis militans, præliô ad Lutteram cecidit, A.C. 1626. Item filius ſecundò genitus Georgii præfati, habitans Butzbaci, in balneo ambuſtus miſerâ morte interiit, A. C. 1643. nullâ ex Margareta Diepholtia & Chriſtiana Sophia Friſia conjugibus, prole relictâ. Frater Ludovici natu majoris, qui Patri in Principatu Darmſtattino ſucceſſit.

Ex Familia Vandalica.

PHILIPPUS, Dux Megapolitanus, fil. Henrici, ex ſecunda conjuge Helena Palatina, Patri ſucceſſit; ſed improlis ſucceſſionem poſt quinquennium morte ſuâ ad Patrueles transmiſit, A. C. 1557. Fuêre autem illi Joh. Albertus, Ulricus, Georgius, Chriſtophorus & Carolus, filii Alberti cognomine *Formoſi*, qui frater fuerat Henrici memorati.

PHILIPPUS Ludovicus, fil. ſecundò genitus, ex Maria Catharina Luneburgica, Adolfi Friderici Ducis Megapolitani, Suerinenſis familiæ conditoris, defuncti A. C. 1658.

PHILIPPUS I. Pomeraniæ Occidentalis Dux, fil. Georgii, qui Wolgaſtenſem ramum condidit, ex Æmilia Palatina, adjectus à Patruo Barnimo X. cognomine *Pio*, Principe Stettinenſi, qui totô trienniô audiverat Lutherum, in ditione ſua Papatu abolitô formulam adminiſtrationis, per Joh. Bugenhagium conſcriptam, publicari curavit. Cum eodem A. C. 1541. de diviſione Principatûs & Eccleſiaſticorum honorum tranſegit. Obiit A. C. 1560. Pater ex Maria Saxonica plurium liberorum, è quibus Joh. Fridericus pridem A. C. 1556. Camini Epiſcopus electus Patri ſucceſſit, Barnimi XI. Caſimiri IX. qui ſine prole deceſſêre, & Bogiſlai XIII. qui Barti, ac Erneſti Ludovici, qui Wolgaſti ſede fixâ, familiam propagârunt. Hôc enim natus *Philippus* Julius cognomine *Animoſus*, poſt ſterile cum Agnete Brandenburgica matrimonium, deceſſit A. C. 1625. Illô verò plures geniti, è quibus.

PHILIPPUS II. Patris ſucceſſor, à prudentia ac literis commendatur, fratri Franciſco Epiſcopo Caminenſi, quem à comitate commendant, hicque A. C. 1620. Bogiſlao XIV. familiæ totius Pomeranicæ ultimo, ſucceſſionem reliquit. Vide iterum Spenerum *librô ſæpiùs cit. in Familia Wandalica*, &c. Fuêre quoque *Philippus* Dux Holſatiæ, lineæ Sonderburgicæ, fil. Johannis Junioris auctor rami Glucſpurgii, à prudentia Oeconomica ſingulariter commendatus: Item filius minor natu Franciſci II. Ducis Lawenburgici ex primo matrimonio Margaretæ Pomeranæ, qui Patrem morte ſuâ A. C. 1605. præceſſit. *Philippus* item Ludovicus ex filiis Alexandri Sonderburgici, Auguſtus tandem *Philippus*, Philippi Ludovici frater major natu, qui initiô duarum ſororum Olderburgicarum, poſteà Mariæ Sibyllæ Naſſoviæ maritus, ſub Hollandis ſtipendia egit; ut alios hâc quoque vice omittam.

Comites Principesque Nassovii.

PHILIPPUS, Everhardi Comitis ex uxore Helfenſtenia filius, Catharinam ſibi Hanovicam junxit eumque ea arcem extruxit Solmenſem, unde *Comitum Solmenſium* prima origo. Hôc enim conjugiô natus Otto primus Solmæ Comes fuit.

PHILIPPUS, Johannis Comitis filius ex Machtilda (Werneri Caſtiliæ Comitis filia) uxorem habuit Imaginam, Ottone Hannoviæ Comite genitam, atque ex ea ſuſcepit Johannem, Canonicum Argentinenſem, *Philippum*, Burggravium Kiburgi creatum, Ottonem, Getam & Annam, Landgravii Haſſiæ ac Thuringiæ nuptiis illuſtratam. Fuit & *Philippus* Georgii Comitis & Johannæ Banneriæ filius, Præpoſitus Baurenſis. Sed hi ex antiquioribus. *Philippus*, ex filiis Johannis cognomine *Senioris*, è priori ejus conjugio cum Eliſabetha Landgravia Leuchtenbergica inito, natus Dillenburgi A. C. 1566. Heidelbergæ aliquandiu literis operam navavit, inde Lugdunum Batavorum avocatus, maturam Marti indolem militiæ vivis exemplis addiſcendæ commodavit. Primum fortitudinis ſpecimen edidit in expeditione contra Alexandrum Farneſium Antverpiæ imminentem; Præfecturam dein Gorchemii Worcumi & Lovenſtenii oppidorum non longô intervallô ad ripam Vahalis ſitorum & Magiſterium Equitum, unà cum Legionis cura, nactus; annô ætat. 22. aſtu capiendæ Bredæ callidum conſilium primus invenit; annô inde ſequenti in obſidionibus Zutphaniæ, Daventriæ, Hulſtæ, Noviomagi, ſtrenuam Mauritio Principi navavit operam; è quibus ultimam, in præmium laborum, gubernandam & præſidiô ſuô firmandam, accepit. Ductor poſteà 8. legionum Henrico IV. Galliæ Regi à Proceribus Belgii auxilio miſſus, in Rothomago obſidendo fortem operam impendit; Ducem Parmenſem, ad vicum Ranſonium, reliquias recolligentem, Regis impetum alacriter ſequutus, fudit. Hinc domum reverſus, in obſidione Stenvici Mauritio præſtò fuit: cujus ductu ſequente annô Gertrudenbergam cepit, fruſtra Mansfeldiô renitente. In liberanda poſtmodum Covorda & expugnanda Groninga iterum Mauritii comes: expeditionem, his defunctus, in agrum Luciliburgenſem ſuſcepit & junctus Bullonio Duci, terrorem hoſtibus non parvum injecit. Sed paulò poſt, dum fortiùs, quàm felicius, cum Mondragonio dimicaret, vulneratus in hoſtium manus pervenit, à quibus Rhenobergam abductus, ibi ex vulneribus deceſſit, Arnhemii magnificè ſepultus.

PHILIPPUS, fil. Ludovici Henrici Comitis cui Dillenburgum ſedes obtigit, ex Catharina Ludovici Comitis Sayno-Witgenſtenii filia defunctâ A. C. 1651. unà cum fratre Adolfo Canonicus Magdeburgenſis, in Aula Electoris Brandenburgici aliquandiu hæſit. Obiit cælebs A. C. 1657. ætat. 27.

PHILIPPUS, fil. Adolfi Comitis Wisbadenſis, ex Margaretha Hannovienſi, primus Comitum Wisbadenſium Lutheri reformationem amplexus eſt. Obiit A. C. 1521. ex Adriana (filia Johannis Baronis Bergæ ad Scaldim) Catharinæ (Comiti Reipolſenaci nuptæ) *Philippi* (qui natus A. C. 1516. non fuit multi ævi) Margaretæ (Valfordiæ Antiſtitis) Adolfi (cui uxor obtigit Franciſca filia Ducis Limburgenſ.) Balthaſaris (qui fratri ſucceſſit) & Annæ Monialis. E quibus Balthaſar, ex filio Johanne Ludovico nepotem, inter alios, habuit Johannem *Philippum*, quartô ætatis annô defunctum.

PHILIPPUS fil. Johannis (qui ex Gerlaco filio nepos Adolfi Imperatoris Weilburgenſem ramum orſus eſt) ex Anna Johannis Comitis Saræpontani filia unicâ, Patri ſucceſſit. Obiit A. C. 1429. Pater ex Catharina Lotharingica (Friderici Ducis filia) Margarithæ (Gerhardo Rodemaccero nuptæ) & *Philippi* II. ex

Annâ dein Hohenloicâ, alterâ conjuge, Johannis Comitis Saræpontani & Annæ (cui Georgius Hennebergicus maritus obtigit)

PHILIPPUS II. ditionibus per annos 63. præfuit uſque ad A. C. 1492. Ex uxore Catharina (filia Emiconis Comitis Leiningenſis) ſuſcepit Johannem, qui ante Patrem mortuus, ex Eliſabetha Ludovici cognomine *Pacifici* Haſſiæ Landgravii filia Ludovicum reliquit, ad quem avitarum ditionum hæreditas & ſucceſſio eſt devoluta.

PHILIPPUS III. præfati Ludovici fil. ex Margaretha (Adolfi Comitis Naſſoviæ Wisbadenſis rami filiâ Patri defuncto A. C. 1523. ſucceſſit. Obiit A. C. 1559. ex priori conjuge Anna (Albertô Comite Mansfeldiô genita) Alberti, ex poſteriore Amalia Iſenburgica (filia Johannis Comitis) *Philippi* Saræpontani Comitis Annæ Amaliæ (quæ Georgii Seniori Comitis Naſſov. Dillenburgenſi nupſit) & Annæ Amaliæ, Philippo Rhingravio elocatæ, parens. E quibus Albertus, Saræpontanam ditionem, poſt obitum fratris, denuò conjunxit Comitatui Weilburgenſi. Eô, inter alios, genitus Ludovicus, Patris ſucceſſor, numeroſam prolem ex Anna Maria Caſſellana, atque in hac *Philippum* quoque filium habuit.

PHILIPPUS, fil. Joh. Ludovici Comitis Saræpontani defuncti A. C. 1545. Patri ſucceſſit; ſed eô fratreque Adolfô, ſine hæredibus, defunctis, ſtemma Saræpontanum Weilburgenſi, unde avulſum erat, denuo annexum eſt.

PHILIPPUS Guilielmus, maximus natu Guilielmi Principis Arauſionenſis, ex Anna (Maximiliani Buræ & Leerdami Comitis filia) prima ejus conjuge filius, obortis Belgicis turbis, ex Academia Lovanienſi, ſpretis hujus privilegiis, captivus in Hiſpaniam abductus 28 integros annos ibi degit. Tandem inde liberatus Patri in Principatu Arauſionenſi ſucceſſit: uxorem ſibi junxit Eleonoram, Henrici Borbonii Principis Condæi filiam ſed nullâ ex ea prole ſuſceptâ, obiit A. C. 1618. Moderatione animi, affabilitate, alios demerendi ſtudiô, inclytus. Ei ſucceſſit in Principatu frater Mauritius.

PHILIPPUS Wolfgangus, ex filiis Georgii Comit. Naſſoviæ Dillenburgici rami (Johanne Seniore geniti) & Annæ Amaliæ Saræpontanæ, brevis ævi.

Johannes PHILIPPUS, prioris frater, Lutetiæ deceſſit annô ætatis 17. Sedani ſepultus &c. Cyr. Lentulus *Principum Naſſov. Geneal. MS.*

PHILIPPUS Maria, Vicecomes Mediolanenſis, filius Johannis Galeacii, fratri Johanni Mariæ ſucceſſit, A. C. 1412. Obiit A. C. 1446. Junius *Hiſt. Mediol. Duc.* præter jam ſupra memoratos.

VIRI ILLUSTRES.

PHILIPPUS, Epiſcopus Hieroſolymitanus, poſt Benjaminum. Euſeb. *in Chron.* A. C. 114. Item, Pſeudopapa, poſt Paulum I. pulſus poſteà, Anaſtaſ. *in vit. Pontif.* Item, Epiſcopus Cretenſis, ſcripſit contra Marcionem, ſeculô 2. Hieronym. *de Scriptor. Eccl.* Item, presbyter, Hieronymi diſcipulus. Scripſit *in Hiobum*, &c. Gennad. *Catal. Vir. Illuſtr.*

PHILIPPUS, ruſticus, nutritor Alexandri Severi Imperatoris. Occurrit apud Æl. Lamprid. in *Vita* hujus, c. 13. *Nutritor Philippus provenit caſu, unus ex ruſticis, quod nomen Patri Alexandri Magni fuit.*

PHILIPPUS, Albertus, Carmelita, Germanus, cognomine de Nuſſia, locô natali prope Francofurtum. Docuit Theologiam Pariſiis & Coloniæ, ſcripſitque *in Canticum, in Magiſtrum Sententiarum, Homilias*, &c. Trithem. *de Vir. Ill. &c.*

PHILIPPUS Albinius, Anglus, Mathematicus & Philoſophus inſignis: edidit *Canones Tabularum, &c.* Lelandus & Pitſeus, *de Scriptorib. Angl.*

PHILIPPUS Aldegondius, vide *Marnixius*.

PHILIPPUS Alenconius, Cardinalis Archiepiſcopus Rotomagenſis, fuit filius Caroli Magnanimi, Comitis Alençonii qui, frater Philippi Valeſii, obiit in memorabili prælio ad Creſciacum, quò Galli ab Eduardo III. victi. Cum Carolo V. aliquid negotii habuit, lite paulo pòſt compoſitâ. Vicarius Generalis ſtatus Eccleſ. ab Urbano VI. creatus, paulo pòſt ab eodem, ne Clementis VII. partes amplecteretur, verito, dignitatibus ſuis exutus eſt. Sed à Bonifacio IX. reſtitutus, Obiit Romæ, A.C. 1397. Ducheſnius & Auberius *Hiſtor. Cardin.* Moretius, *in Dictionar. Hiſtor.*

PHILIPPUS Appianus Mathematicus inſignis, docuit Ingolſtadii, ſeculô præteritô ſcriptis inclytus. Voſſ. *de Scient. Mathem.* c. 16. §. 23. & c. 44. §. 25. Fil. Petri, qui ſcripſit *Coſmographiam German. Inſcriptiones Urbis, Bavariæ deſcriptionem, Antiquitates Europæ, Deſcriptionem peregrinationis S. Pauli, Inſtrumentum Aſtronomicum repræſentans ſolium populi, Quadrantem Aſtronomicum, Inſtrumentum primi Mobilis* &c. Vide *Petrus Appianus*.

PHILIPPUS, Baſtonus, Carmelita Anglus, floruit A. C. 1320. Frater Roberti, ſimiliter Carmelitæ, qui eruditione, pietate, ſcriptis celebres. *Lucius.* Pitſeus. *de Scriptorib. Angliæ.*

PHILIPPUS Benitius, fundator Ordinis Annunciatæ, Florentinus. Obiit A. C. 1285. Moretius *in Dictionar. Hiſtor.*

PHILIPPUS Bergomenſis, vide *Jacobus Phil. Foreſtius*.

PHILIPPUS Beroaldus, Bononienſis, eruditione inter primos ſeculi 15. Humaniores literas Pariſiis, Parmæ, alibi docuit. Opera ejus edita Baſileæ, A. C. 1513. Pater *Philippi*, ſub Leone X. Bibliothecæ Vaticanæ præfecti: quem inter illuſtres ſui ſeculi poëtas collocant Lilius Giraldus, & Eraſmus; *in Ciceroniano.* Floridus Sabinus, *Lect. Subciſiv. l.* 2. *c.* 9. *&* 19. Pierius Valerianus, *de infelic. literator. l.* 1. Paul. Jovius, *elog. c.* 51. *&* l. 3. *de vita Leonis X.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 11. Geſner. *in Biblioth.* Poſſevinus *in Appar.*

PHILIPPUS Beverlacus, Anglus, ſcripſit in Philoſophiam Ariſtotelis. Pitſeus, *in append.*

PHILIPPUS Boncompagnus, Cardinal. nepos Gregorii XIII. Venetiis, Henricum III. e Polonia reducem excepit, magnis negotiis adhibitus. Obiit A. C. 1586. ætat. 36. ſub Sixto V.

PHILIPPUS, cognomine *Bonus*, Burgundiæ Dux, ejus Johannis filius, qui ad Monteriellum occiſus eſt, & multos in Francia motus excitavit ſub regib. Carolo VI. & VII. vixitque uſque ad imperium Ludovici XI. *Chron. Burgund.* Vide ſupra.

PHILIPPUS Boſquerius, Franciſcanus, ex Hannonia, obiit, A. C. 1631. Opera ejus in volum. 3. prodierunt. Henr. Willotus, *Athen. Franc.* Valer. Andr. *Biblioth. Belgic.*

PHILIPPUS Braſſerius, hujus popularis; Edidit *Sidera illuſtr. Hannoniæ Script.* A. C. 1637. & *Bibliothecam Hannoniæ*, A. C. 1639.

PHILIPPUS Bromjardus, Dominicanus Anglus, voce ſcriptiſque inclytus. A. C. 1490.

PHILIPPUS Cabaſſolius, Epiſcopus Cavallonenſis, purpuram accepit ab Urbano V. cum Patriarchæ Hieroſolymitani titulo. Ditioni Pontificiæ à Gregorio XI. præfectus, cùm Paparum ſedes Avenio eſſet. Obiit Perusii, A. C. 1372. Scripſit *de Nugis Curialium*, & *Homilias*. Petrarchæ familiaris. Vide hujus *l.* 2. *ep.* 1. *&* 2. *&* l. 4. *ep.* 95. *&* 96.

PHILIPPUS Chabotius, Baro Brionius, Franciſco I. gratus; ab hoc Admiralius Galliæ & exercituum in Sabaudia ac Pedemontio Dux creatus eſt: cum illo Ticini captus, in tractatu Hiſpalenſi egregiam operam navavit. Maſſiliam dein, contra Borbonium Principem tuitus, tandem Burgundiæ præfecturam accepit. Obiit A. C. 1543. Brantomus, *tom.* 1. *Vir. Ill.* Moret. *in Dictionar. Hiſtor.*

PHILIPPUS Chambræus, Cardinalis Bononienſis: gravis & eruditus. Obiit Romæ, A.C. 1550. Thuan. *l.* 3. *Hiſt.* Ducheſn. *Hiſt. Burg. l.* 4. Juſtellus, *Hiſtor. Tur.* Auberius *Hiſt. Card.*

PHILIPPUS Cluverius, Gedanenſis, celebris ſeculi hujus Geographus; *deſcriptione veteris Germaniæ, Italiæ, Siciliæ & Introductione ad Geographiam*, famam immortalem meruit. Obiit Lugduni Batav. A. C. 1623. ætat. 43.

PHILIPPUS Cominæus, Argentonii Dominus, gente Flander, Hiſtoricus eximius. An. ætat. 8. in Aulam Caroli Audacis tranſiit, mox muneribus variis adhibitus. Dein A. C. 1464. ad Ludovicum XI. Galliæ Regem ſe applicuit, à quo magni æſtimatus, & negotiis graviſſimis admotus, cum Helena Chambæa, ex Comitiva in Andibus familia, conjugium iniit. Variarum linguarum, Gallicæ inprimis, Germanicæ & Hiſpanicæ peritus, Latinæ prorſus rudis; doctus viros amavit, & ut judiciô, ita rerum uſu inſigni præditus fuit, *Hiſtoriam ſui temporis* Gallicè ſcripſit; complexus res geſtas A. 34. ſub Ludovico XI. & Carolo VIII. Dignus Philippus Alexandris, Lipſii judiciô. Hanc poſteà in linguas varias tranſlatam vidimus. Tandem tamen, poſtquam Ludovici Cubicularius; Pictavii Seneſchallus aliiſque muneribus ampliſſimis functus fuiſſet, proditionis accuſatus, triennium in vinculis fuit: ſed, ab omnibus deſertus, ipſemet ſui apologiſta auctor fuit, ut incolumis dimitteretur. Obiit in Pictonibus, A. C. 1509, ætat. 64. Pater Johannæ, Renato Britoni, Comiti Pentheuriæ, nuptæ. Lipſ. *not. ad l.* 1. *Polit.* Marchantius *Comm. Flandr. l.* 1. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 10. Ducheſnius, *Hiſt. Caſtellion.* *Sleidanus*, &c.

PHILIPPUS Corneus JCtus Peruſianus: Peruſii, Ferrariæ & Piſis publicè docuit, & jura annos propè quinquaginta profeſſus eſt: Nonnullis *de Jure* confectis *Commentariis*, ferè octogenarius deceſſit A. C. 1460 in urbe patria. Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.*

PHILIPPUS Decius, Mediolanenſis, JCtus inſignis, Piſis docuit, ibi conjugiô contractô, dein Ticini Profeſſor fuit. Concilii Piſani defenſor, direptis ædibus, in Galliam ſe recipere coactus, biennium Avarici fuit: Valentiam dein à Ludovico XII. invitatus; Senator Parlamenti ibi factus eſt. In patriam tandem redux, Obiit Senis, A.C. 1535. ætat. 80. Opera ejus ſæpè edita. Paul. Jovius, *elog. c.* 88. Fichard. *in vit. Juriſconſ.* Geſner. *in Biblioth. &c.*

PHILIPPUS Eichſtadius, Epiſcopus hujus in Bavaria urbis, pietate & ſcriptis inclytus, A. C. 1322. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 64. *l.* 3. *c.* 4.

PHILIPPUS Ferrarius, Cardinalis Toloſanus, vel ſecundum alios, Siculus, floruit A. C. 1394. Ab Urbano VI. variis Legationibus adhibitus, Trithem. *de Vir. Illuſtr.* Alegr. *in Parad. Carmel.* Alius, Geographus doctiſſimus, Alexandriâ oriundus, Profeſſor regius Mathematum Ticini: Edidit A. C. 1605. *Epitomen Geographiæ libris* 4. Dein *Topographiam in Martyrologium Roman. Topographiam Poëticam*, &c. Inprimis *Lexicon Geographicum*; quod A. C. 1627. poſt auctoris mortem, qui annô ante obiit, Mediolani editum, a Baudrando Pariſ. ingenti acceſſione auctum, ante paucos annos denuo prodiit.

PHILIPPUS Gezza, Dominicanus Romanus, Cardinalis ab Urbano VI. creatus eſt A. C. 1378. Præſulum ſui ævi doctiſſimus: Scripſit *in Phyſicam Ariſtotelis*. Obiit A. C. 1384. Onuphr. & Ciaccon. *in Urban. VI.*

PHILIPPUS Grevius, Cancellarius Pariſienſis, eruditione claruit. A. C. 1237.

PHILIPPUS Gualterus, Caſtellionæus, Inſulis Flander, Theologus & Poëta, A. C. 1250. Scripſit *Alexandreida*, libris 10. *Elegos ſuper Pſalterium. Morale dogma Philoſophorum, de Mahumeto, &c.* Henr. Ganday. *in Catal.* Sixtus Senenſis *in Bibl. Sacr.* Barthius, *Adverſ. l.* 52. *c.* 16. & *c.* 10. *l.* 31. Voſſ. *de Hiſt. Latin. l.* 2. *c.* 59. *&* *Poët. Lat. c.* 6. Obiit Caſtellione, juxta Epitaphium ejus:

Inſulâ me genuit, rapuit Caſtellio nomen,
Perſtrepuit modulis Gallia tota meis.

PHILIPPUS Harvengius, cognomine *ab Eleemoſyna*, Abbas in Hannonia, Ordin. Præmonſtrantium, S. Bernhardi amicus. Scripſit *vitam S. Auguſtini*, *&c. Commentaria in Canticum*, *de Clericorum dignitate*, &c. Quæ omnia Duaci edita, A. C. 1620. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 49. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.*

PHILIPPUS Huraldus, Cancellarius Galliæ. Fil. poſthumus Rodolphi, Britonis, bellô Neapolitanô occiſi. Poſtquam Pictavii literis vacâſſet, Hiſtoriæ poſtmodum ſe dedit, inde Pariſiis Præſidis Thuani filiâ ductâ, Henrici Andii primò Cancellarius, variiſque Præfecturis ornatus, poſteà Birago ſucceſſit, A. C. 1578. donec A. C. 1588. à Rege mandatô acceptô, domi ſe continuit. Sub Henrico IV. revocatus in Aulam, ibi denuò officiô ſuô functus eſt, uſque ad A. C. 1599. quô obiit ætat. 72. Thuan. *Hiſt. l.* 3. Scævola Sammart. *elog. l.* 4. & *Hiſt. Geneal.* Mezeray. *Hiſt. Gall. &c.*

PHILIPPUS Kerbelius, Gandavenſis, an Siculus? Carmelita, ſcripſit *de Conceptione immaculata B. Virginis*, contra Vincentium de Novo Caſtro, Jacobinum. Obiit Lutetiæ, A. C. 1385.

PHILIPPUS Leidenſis, Hollandus, Jus Canonicum Pariſiis docuit; Principibus ſuis, Epiſcopo Ultrajectino & Gregorio XI. charus. Obiit A. C. 1386. ſcripſit *de Reipubl. cura & ſorte principantis*: quod Joh. Severinus edidit Lugduni Batav. A. C. 1516.

PHILIPPUS Lenoncurtius, Cardinalis Archiepiſcopus Remenſis, ab Henrico III. & IV. ut & Sixto V. in pretio habitus. Obiit A. C. 1592. Marlot. *de Arch. Remenſ. &c.*

PHILIPPUS de Levis, Cardinalis Metropolitanus Eccleſiæ Arelatenſis. Obiit Romæ, A. C. 1475. Saxius *Pontif. Arelat. &c.*

PHILIPPUS Lucemburgicus, Cardinalis magnis negotiis præfuit. Ab Alexandro VI. in Galliam miſſus, ad diſſolvendum matrimonium Ludovici XII. cum Johanna, dein iterum ſub Julio II. eôdem Legatus iit. Præfuit Sedi Atrebatenſi cum magna nominis famâ. Obiit A. C. 1519. ætat. 74. Monumentum ejus inteſtinis bellis diſjectum. Nicolaus Vignerius, *Hiſt. Lucemburg.* Corvaſerius, *Hiſt. Epiſcop. Cœnoman.* Frizo *Gall. Purpur.* Ducheſnius & Auberius. *Hiſtor. Cardinal. &c.*

PHILIPPUS Maria, Papiæ dominus, Galeatii Mediolani ducis fil. *Hiſt. Mediolan.*

PHILIPPUS Montanus, & Montcalerius, ille Doctor Pariſ. Eraſmi amicitiâ inclytus: hic Franciſcanus, floruit ſeculô 14. Ambo ſcriptis clari.

PHILIPPUS Mornæus, Vir tam pacis quàm belli artibus clariſſimus, è Pleſſiaca familia. Scriptis publicis, de Eccleſia, optimè meritus, inter quæ *Myſterium Iniquitatis*: *de Euchariſtia*, *&c.* qui poſtremus liber, linguâ vernaculâ ſcriptus, cùm, ob ſtyli elegantiam, per omnium volitaret manus, Theologi Pontificii periculum veriti, paſſim in concionibus in eum invehebantur. Hinc cùm collatione inſtitutâ, Rege præſente ac Proceribus, David Perronius Epiſcopus Ebroicenſis, quædam falsò, quædam verbis truncatis, in illo, ex Patribus & Scholiaſticis allegata, à Mornæo, contenderet, A. C. 1600. hic ſibi à Perronio editionibus caſtratis ac mutatis impoſitum conqueſtus, libellô editô cauſam defendit. Henrico IV. Regi, à quo Salmurio Præfectus datus, chariſſimus fuit. Vide Thuan. *Hiſt. l.* 23. Petr. Matth. *in Henr.* 4. Iſaac. Caſaubonum *in Epiſt. &c.*

PHILIPPUS Nerius, Fundator Presbyterorum Oratorii, in Italia: Florentinus: Orationi adeò intentus, ut ſæpe quadraginta horas in ea continuaret. Obiit A. C. 1595. ætat. 80. Inter Sanctos relatus à Gregorio XV. A. C. 1622. Anton. Galonus, *in ejus vita.*

PHILIPPUS Pariſienſis, priſcus Poëta Gallus, A. C. 1260.

PHILIPPUS Portius, Carnutenſis, Abbas: Henrici Andii gratiâ florens, cum in Poloniam ſequutus eſt, reducemque ad Patrium regnum capeſſendum iterum deduxit. Eô mortuô, in Normanniam ſe recepit, in qua ſub obſequium Henrici IV. redigenda, non parum laboravit. Poëta Gallus inſignis, ſcripſit poëmata varia, quæ unô volumine edita, cum verſione Gallica Pſalmorum Davidis. Modeſtiâ inter primos ſui ſeculi, ut qui Archiepiſcopatum quoque Burdigalenſem recuſare auſus eſt. Obiit A. C. 1606. ætat. 61. Sammart. *elog. l.* 5. *&c.*

PHILIPPUS Ribbetius, Provincialis Carmelitarum, in Catalonia, Obiit A. C. 1391. Scripſit varia. Trithem. *de Vir. Illuſtr.* Luc. *Biblioth. Carmel.* Voſſ. *l.* 3. *de Hiſt. Lat. c.* 3. &c.

PHILIPPUS Sidetes, Sidâ Pamphiliæ oriundus, ſub Theodoſio: Chryſoſtomi familiaritate illuſtris. Scripſit *Hiſtoriam Chriſtianam libris* 24. Socrat. *Hiſt. l.* 7. *c.* 27. Niceph. Caliſt. *l.* 14. *c.* 29. Phot. *Cod.* 35. Andr. Schottus, *not. ad Phot.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 2. *c.* 20.

PHILIPPUS Strozza, fil. Petri Mareſchallus Galliæ, natus Venetiis, A. C. 1541. ætat. 7. in Galliam miſſus eſt, ut ibi literas & arma tractare diſceret. An. 15. ætatis, ſub Carolo Coſſæo meruit. Dein Caleti expugnationi, &c. interfuit: poſt Andelorii mortem Præfecturâ donatus peditatus Gallici. Ab Henrico III. Sancti Spiritus eques creatus, pauloque poſt, cum claſſe in Luſitaniam, Antonium adjutum miſſus eſt; Ab Hiſpanis, in quorum manus incidit, contra militiæ jura necatus. A. C. 1582. Brantom. *Commentar. l.* 4. Avila, *bell. Civil. Gall.* Mezeræus *Hiſt. Gall.*

PHILIPPUS Villerius, ex nobili familia de Inſula Adami, Gallus, M. Magiſter Ordin. Melitenſis, A. C. 1521. quem honorem ei invidens Andreas Amaratus Luſitanus, Rhodi amittendæ occaſionem præbuit. Cùm enim Solimannus A. C. 1522. illâ fruſtra aliquandiu oppugnatâ, jam re infectâ diſcedere pararet, Amarati Cancellarii & Judæi Medici monitu, in obſidione perrexit. Sic Magiſter, deditionem facere coactus, tanto in honore apud victorem fuit, ut benigniſſimè ab ipſo exceptus, rogaretur ſecum manere. Sed fruſtra, Villerius inde in Cretam, & Siciliam nave, cujus velo unico inſcriptum, *Aſſlictis ſpes unica rebus*, delatus, Viterbium tandem pervenit, quod oppidum ipſi donatum eſt à Clemente VII. Melitâ dein à Carolo V. Equitibus conceſſâ, illuc profectus, A. C. 1530. Obiit A. C. 1534. ætat. 70. Jacob. Boſſius, Petrus Boiſſatus, & Joh. Balduinus, *Hiſtor. Melit. l.* 18. 19. *& ſeq.* Bellocarius, *l.* 17. Jac. Borbonius, *de Obſidione Rhodi.* Spondan. *in Annalib.*

PHILIPPUS Vitriacenſis, Poëta Gallus, Epiſcopus Meldenſis. *Metamorphoſes Ovidii Gallice* vertit, in gratiam Johannæ Borboniæ, uxoris Caroli Quinti. Obiit A. C. 1351. Moreriusin *Diction. Hiſtor.*

PHILIPPUS Wielandus, nobilis Belga, ampliſſimis ſub Philippo I. muneribus functus; Scripſit *Hiſtoriam Flandriæ*, &c. Obiit A. C. 1519. Vide Valer. Andr. *Biblioth. Belg.* Sander *l.* 3. *de Gand. Scr.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 10. Philipp. Labbeum, *de Phil. &c.*

PHILISCUM, oppid. Parthorum ad Euphratem, non procul à Damaſceno campo, Plin. *l.* 5. *c.* 26.

PHILISCUS, Athenienſium Tyrannus, Olymp. 23. Item cælator egregius, qui Venerem in Octaviæ portico, item Latonam, Dianam, Muſas novem & Apollinem nudum inſculpſit. Item alius, de quo Dionis epitome *in Pompejo*: Κικέρωνα φυγόντα εἰς Μακεδονίαν Φιλίσκος τις ἐξ Ἀθηνῶν αὐτῷ γνώριμος γενόμενος, φιλοσόφοις λόγοις παρεμυθήσατο. *Nic. Lloydius.*

PHILISCUS, Comicus Græcus, auctor fabularum quarundam, *Suid.* Alius, dictus *Agrius*, quia *de Apibus* ſcripſit, rari ſemper verſatus. Plin. *l.* 11. *c.* 9.

PHILISCUS, ab Artaxerxe Perſarum Rege, miſſus, ad Græcos, de communi inter ſe pace ineunda. Re, propter Thebanos conſentire propoſitis conditionibus nolentes, irritâ, rediit in Aſiam, bis mille mercenariis apud Lacedæmonios relictis, mercede jam perſolutâ. Diodor. Sic. *l.* 15. *f.* 494. *p.* Olymp. 101. An. 4.

PHILISTÆI, ſeu PHILISTIIM, ſive PHILISTINI, populi Judæis finitimi, à Meſraim filio Cham progeniti, regionem inferiorem ad mare mediterraneum, quæ rectius *Philiſtina* dicitur, à Caſtro peregrinorum, ſeu Dor aut Cæſarea Palæſtinæ, vel turre Stratonis uſque ad Gazam aut torrentem Ægypti poſſederunt, eſt in tribu Dan. Vide *Phyliſtium.*

PHILISTIDES, Mallotes nomen Hiſtorici ſeu Geographi, Geographicum tractavit argumentum, apud Plin. *l.* 4. *c.* 12. de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 169.

PHILISTINÆ Foſſæ, quod alii *Tartarum* vocant, inquit Plin. *l.* 3. *c.* 16. unum ex Padi oſtiis *Foſſone Leandro*, & C. *Fabricio.* Tartari fluvii etiam Tacit. *l.* 3. *Hiſt. c.* 9. meminit. Nunc *Po grande*, ramus præcipuus Padi, verſus ejus oſtium, in quem influit Tartarus, in loco *la Foſſa*; idcirco Tartarum oſtium Padi dictum fuit etiam, quod anteà *Porto delle Fornaci*; nunc *Porto Viero*, eò quòd Veneti foſſam perduxerunt ad Portum Vierum, aliquanto magis ad Auſtrum, oſtium verò *Porto delle Fornaci* obturârunt, *Baudrand.*

PHILISTIO, Poëta Mimicus, Tiberii principatu, in Urbe clariſſimus. Ejus meminit Caſſiodor. *l.* 4. *Ep. ult. Mimus etiam, qui nunc tantummodo deriſui habetur, tantâ* Philiſtionis *cautelâ repertus eſt, ut ejus actus poneretur in literis, quatenus mundum curis edacibus æſtuantem latiſſimis ſententiis temperâſſet.* Hieron. *Apol. contra Rufinum. quaſi mimum* Philiſtionis *& Lentuli ac Marulli ſtropham eleganti ſermone confictam.* Amm. Marcellin. *l.* 30. *Et Judices patiuntur interdum doctos ex* Philiſtionis *& Æſopi cavillationibus quam ex Ariſtidis illius juſti & Catonis diſciplina productos.* Vide quoque Euſebium *Chron.* & in voce *Philiſtion Magneſius.*

PHILISTION, Nicæus, poëta Comicus, Socratis ætate, nimiô riſu mortuus eſt. Euſeb. *in Chron.* Olymp. 196. Ann. 3. Epiphan. *de Manich.* Marcellin. *Chron.* Sidon. Apollin. *l.* 2. *ep.* 2. Item Locrenſis medicus, Gell. *l.* 17. *c.* 11. De priore Martial. *l.* 2. *Epigr.* 41. *v.* 15.

Mimos riduculi Philiſtionis.

Vide & ſuprà.

PHILISTION, Magneſius, Poëta Comicus, floruit Romæ, poſt Horatium paulo. Inventor Mimorum, juxta *Caſſiodorum.* An idem cum præcedente? Vide ibi. Plurimi certè utrumque diſtinguunt.

PHILISTIUS, Mileſius. Muſicæ primùm operam dedit, eratque clariſſimus tibicen. Ad oratoriam demum converſus, auditor fuit Iſocratis. Alius Syracuſanus, hiſtoriographus, propinquus Dionyſii tyranni, poſteà ab hoc in exilium pulſus, quòd illô inſciô Leptinis fratris filiam ſibi junxiſſet. In exilio ſcripſit *res Siculas libris* 12. qui liber à priſcis impensè laudatur. Dein ſub Dionyſio juniore revocatus, claſſe comparatâ illum contra Syracuſanos, à quibus pulſus erat, defenſurus, victoriâ excidit, quare ſibi ipſe necem conſcivit. Diodor. Sic. *l.* 16. Plut. *in Dione.* Joſeph. *l.* 1. *contr. Appion.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 6.

PHILIX, nutrix Domitiani Imperatoris.

PHILLIS, Delius, περὶ αὐλητῶν Athenæo citatur, *l.* 14.

PHILLIS, Thraciæ regio Pangæo monti circumjecta, *Phyllis Stephano* dicitur.

PHILLYRA, mater Chironis Centauri, à qua Chiron *Philyrides* dictus eſt, teſte Serviô *in l.* 3. *Georg.*

PHILO, is fuit, qui ex Proſerpina filia, quam in balneis conſpexerat, ſuſtuliſſe creditur Mercurium, quem cum vellet exponere, conſuluit mathematicum quendam, à quo hoc accepit reſponſum, puerum futurum maximum rerum divinarum interpretem: quò nomine eum ſervavit ac diligenter educavit. Hic Mercurius *Hermes Triſmegiſtus* vulgò vocatur.

PHILO, ſcriptor Eratoſthene antiquior, literis prodidit *navigationem in Æthiopiam*, Strab. *l.* 2. Non dubium autem, quin Antigonus Caryſtius hunc ipſum Philonem ſignet *Hiſtor. Mirab. c.* 160.

c. 160. At non æque apertum eſt, idemne, an alius *Philo* fingatur à Joſepho *l. 2. contra Appionem*: ſaltem *Philo* Biblius eſſe nequit, qui Joſephô junior fuit. Fuit & *Philo* Thebanus, quô Plutarchus teſte utitur, *in Alexandro*. Item *Philo* Metapontinus, tibicen & Poëta. Stephanus in *Metapontino*. Vitruvius alterius cujuſdam meminit, *in Præfat. l. 7.* Item *Philo*, qui librum ſcripſit *de armamentario Athenis à ſe extructo*, opere planè admirando, quod à Sylla fuiſſe incenſum Plut. teſtatur, *in Sylla*. & Appian. *de bello Mithridatico*. Idem fortè *Philo* eſt, qui de machinis ſcripſit, Tzetzæ memoratus *Chil. 2. Hiſt. 35.* Fuit etiam *Philo* Heracleota, cujus *de rebus mirabilibus* librum citavit Porphyrius *l. περὶ Στυγὸς*; atque inde fortaſſe ſunt miranda illa, quæ de Galli Gallinacei, graculi, & apum amore erga hominem ex Philone prodit Ælian. *l. 12. c. 37.* Fuit præterea *Philo* Philoſophus, cujus hiſtoriam Eccleſiaſticam, *in Annalibus ſuis*, laudat Michael Glycas, Conſtantin. Porphyrog. *de Them. Occ. c. 9.* Voſſ. *de Hiſtor. Græc. l. 2. 3. 4.* Leo Allat. *de Philonibus*. Alius præterea eſt *Philo* Byzantius, qui *de 7. orbis miraculis* ſcripſit, quem debemus Viro Cl. Leoni Allatio, qui eundem edidit, ſcholiiſque doctis illuſtravit Romæ, A. C. 1640. *Nic. Lloydius.*

PHILO, Ogiæ temporibus, librum *Sapientiæ*, Salomoni tributum, condidit, de quo vide Voſſ. *de Idolol. l. 1. c. 11.* uti de *Philone* auctore libri *de Antiqq. Judaic.* ſuppoſititio *c. 30.*

PHILO, Academicus, Clitomachi diſcipulus, Romæ profitebatur, quò profugerat Mithridaticô bellô, atque à Cicerone cultus eſt.

PHILO, Judæus, Alexandriæ natus, diſciplinisque omnibus eruditus, in noſtra & Græcorum philoſophia benè verſatus, eloquentiæ Platonis adeo æmulator, ut proverbium fuerit: *Aut Plato Philonizat, aut Philo Platonizat.* In divinis autem legibus & patriis inſtitutis, quantus fuerit, ex his quæ nobis librorum ſuorum tradidit monumentis, palam eſt, ſeculô 1. Temporibus Caji Cæſaris, quanta acciderent Judæis mala, deſcripſit, ubi & ſuam legationem pro Judæis apud ipſum Imperatorem retulit. Sub Claudio, iterum Romam profectus, cum Chriſtianis ibi contuliſſe, inque horum gratiam tam benignè de S. Marci diſcipulis, quos Alexandriæ habebat, ſentiſſe creditur. Opera ejus ultimò Pariſiis prodierunt, A. C. 1640. cum verſione Sigiſmundi Gelenii, &c. Dividuntur in 3. partes: quarum 1. *Coſmopoetica*, 2. *Hiſtorica*, 3. *Juridica*, *ſeu Legalia* continet. Vide plura de eo apud Joſeph. *Jud. Antiq. l. 18. c. 10.* Clem. *l. 1. Strom.* Euſeb. *Hiſt. l. 2. c. 18. l. 7. Præp. Evang. & in Chron. An. Chr.* 34. 37. 39. Hieron. *in Catal. Prol. in Marc. &c.* Phot. *Cod.* 103. 104. 105. Epiphan. Auguſtin. Oroſ. Rufinum, Iſidorum, Theodoret. Suidam, Niceph. Trithem. Petavium, & Voſſ. *de Hiſt. Græc. p.* 191.

PHILO Carpathius, Epiſcopus ab Epiphanio ordinatus, ſub finem ſeculi 4. Commentatus eſt *in Canticum Canticor.* Vertit Stephanus Salvatius, Suid. *in Lex.* Bellarm. *de Scriptorib. Eccl.* Poſſevin. *in appar.*

PHILO Herennius, Byblius genere, grammaticus tempore Adriani Imperatoris de cujus imperio ſcripſit, & multa alia. Vide *Suid. Sixtum Senenſ. Miræum*: inprimis autem Voſſ. *de Hiſt. Græc. l. 2. c. 10.* Vide & *Herennius.*

PHILO, ſtatuarius, Hephæſtionem expreſſit, *Tatianus.*

PHILOBOEOTUS, mons Bœotiæ in Elaticis campis. Plut. *in Sylla.*

PHILOCALIA, caſtellum in Themiſcyrena, non procul à Tripoli fluvio & caſtello, Plin. *l. 6. c. 4.*

PHILOCANDRUS, inſula Cycladum, *Ptolemæo*. Vide *Pholegandrus*. *Baudrando Policandro*, Inſula parva maris Ægæi, 20. mill. paſſ. a Milo Inſul. in Ortum, 55. a Creta in Boream.

PHILOCHARIS, Pictor nobilis, de cujus tabula, ab Auguſto in Curia pariete impreſſa, ſic Plin. *l. 35. c. 4.* *Idem in Curia, quam in Comitio conſecrabat, duas tabulas impreſſit.--- Alterius admiratio eſt, puberem filium ſeni patri ſimilem eſſe, ſalvâ ætatis differentiâ, ſupervolante aquila draconem complexâ.* Philochares *hoc ſuum opus eſſe teſtatus eſt. Immenſa, vel unam ſi quis tantùm hanc tabulam æſtimet, potentia artis; cùm propter Philocharem, ignobiliſſimos alioquin Glauciomem filiumque ejus Ariſtippum, Senatus Populuſque Romanus tot ſeculis ſpectet.*

PHILOCHORUS, Athenienſis, vir doctiſſimus & vates tempore Eratoſthenis, extinctus inſidiis Antigoni Macedoniæ regis ob amicitiæ ſuſpicionem cum Ptolemæo rege. Scripſit *Atthidis libros* 17. qui continent res geſtas Athenienſium, & reges, & magiſtratus, uſque ad Antiochum cognominatum *Deum*, aliaque complura. *Suidas.* Ejus ſextum laudant Scholia *in Ariſtoph. Ranas, Act. 1. Sc. 5.* Vide ibid. *Act. 5. Sc. 1.* Fuit Cycni fil. *Ἱεροσκόπος.*

PHILOCLES, Archon Athenis, Olympiad. 97. An. 1. Item Olymp. 114. Ann. 3.

PHILOCLES, Athenienſis, poëta Tragicus, non ita multo poſt Euripidem, Æſchyli ex ſorore nepos, ab iracundiæ vitio *Bilis* appellatus. Vel etiam Ἁλμίων, ab ἅλμη, ſalſa amarugo. Patrem habuit Philopithem. Facie fuit imprimis fœdâ, capiteque in criſtæ formam acuminatô. Unde *Corydus* dictus. Scripſit *fabulas centum*, reliquitque filios nomine Philippum & Morſimum, & ipſos Poëtas Tragicos, *Suidas.*

PHILOCLES, Carcini fil. de quo Scholiaſt. in Ariſtophan. *Crabr. & Aves.*

PHILOCLES, Ptolemæi Dux, qui Caunum, corruptis annonæ præfectis, redegit in poteſtatem, Polyæn. *l. 3. in fine, c. 16.* Alii codices habent *Diocles.*

PHILOCLES, Poëta Comicus. Vide de aliis Philoclebus, Scholia *in Ariſtophanis Aves p. 554.* Item *p.* 601. 602.

PHILOCOMMODUS, puerulus, cujus mentio apud Æl. Lamprid. in *Commodo*, *c. 9.* multos à Commodo neci deſtinatos tabulâ occidendorum arreptâ & evulgatâ, liberavit. Locus Lampridii eſt, *Multos præterea (Commodus) paraverat interimere quod per parvulum quendam proditum eſt, qui tabulam è cubiculo ejecit, in qua occidendorum erant nomina ſcripta.* I. e. *abſtulit* vel *extulit*, ut habet Caſaubonus. Vel, *per feneſtram forte in locum inferiorem dejecit*, ut vellet Gruterus: niſi aliter doceret Herodianus, quem de puero & tabula occidendorum pluribus agentem omnino vide.

PHILOCRATES, Athenis quidam, qui quæſtum avibus exercebat, de quo Ariſtoph. *in Avibus.*

PHILOCRATES, vir Athenienſis, proditionis notâ infamis apud *Demoſthenem*. Alius ejus nominis edidit Θετταλικά, quorum *librum 2.* citat Athen. *l.* 6.

PHILOCRENE, Bithyniæ oppidum apud *Gregoram*, circa Nicæam videtur.

PHILOCTEMON, luxurioſus quidam Athenis, qui continuò agitabat convivia. Vide Ariſtophanem *in Crabronibus*, & *Scholiaſtem p.* 510. *E.*

PHILOCTETES, Pæantis fil. comes Herculis, cui idem moriens in Oeta monte mandavit, ne corporis ſui reliquias cuiquam indicaret: idque jurare eum adegit, deditque pro munere pharetram & ſagittas Hydræ felle intinctas. Quare cum poſteà Delphicô oraculô moniti eſſent Græci, ad evertendam Trojam, ſagittis Herculis opus eſſe, inventus Philoctetes, & de Hercule interrogatus, negavit primum ſe ſcire, quid illi accidiſſet: cùm illi vehementius urgerent, tandem mortuum eſſe confeſſus eſt: cumque illi inſtarent, ut ſepulchrum ejus ſibi indicaret, ne jusjurandum violaret, ictu pedis locum oſtendit. Poſthæc, cum ad bellum Trojanum duceretur, quòd ipſe ſolus Lernæis ſagittis uti poſſet, unius ſagittæ caſu, in pede, quo Herculis tumulum monſtraverat, vulnere penè immedicabili affectus eſt, cujus fœtor, cùm à Græcis ferri non poſſet, in Lemno relictus eſt. Verùm, occiſô Achille, Ulyſſes in Lemnium regreſſus, ad Trojam illum reduxit, ubi & Pariden, ſingulari certamine ab eo provocatus, ſagittis interfecit. Everſâ autem Trojâ, pudore, ne in patriam æger rediret, impeditus, in Calabriam venit, ibique Petiliam condidit, tandem verò operâ Machaonis medici ſanatus eſt. Porro Philoctetem hydrâ morſum ajunt *Sophocles* & *Lycophron*. Theocritus, *in Ara*, addit hoc ei contigiſſe, dum contemplaretur ſepulchrum Troili, ab Achille occiſi, quod in templo Apollinis Thymbræi erat. Vide Ovid. *Metam. l.* 13. Natalem Comit. *l. 4. Mythol. c. 5.* &c. Propert. *l. 2. El. 2. v.* 59.

Tarda Philoctetæ ſanavit crura Machaon.

Ovid. *Triſt. l. 5. eleg. 2. v.* 13.

Penè decem totis aluit Pœantius annis
Peſtiferum tumido vulnus ab angue datum.

Fabulam narrat Servius, *ad illud Æn. l. 3. v.* 402.

Parva Philoctetæ ſubnixa Petilia muro.

Argonautam facit Valer. Flac. *l. 1. v.* 391.

Tu quoque Phryxæos remo Pœantie Colchos
Bis Lemnon viſure petis, nunc cuſpide patris
Inclytus, Herculeas olim moture ſagittas.

Nic. Lloydius.

PHILOCYNEGUS, Græcè Φιλοκύνηγος, nomen canis venatici, in *vetere Epitaphio*, quod Pergami hodieque extat, in hæc verba:

Τοὔνομα Φιλοκύνηγος ἐμοί· τοῖς δ' ἐπιτέχνοις
Θηρσὶν ἐπεὶ φοβεροῖς χρησάμενος ἔλαχον ποδί.

Latinè ſic reddi poteſt:

Philocynegus ego dicor: quô nomine dignus,
Sæpe gradu preſſi non remorante feras.

Vide Jac. Sponium *Itiner. Græciæ Part. 3. p.* 26. ubi tamen pro ποδί ποδῶν habet, quod corruptum videtur.

PHILODEMUS, *περὶ τῶν ἐν Ῥόδῳ Ἐπισήμων* Athenæo memoratur, *l.* 10. Haud ſcio, an alius à Philodemo Epicureo, natione Gadarenſi, qui à Strabone *l.* 16. inter celebres Gadaræ viros memoratur. Is Poëta fuit, vixitque Ciceronis ætate, à quo memoratur, *in Piſonem*. Ubi ſic Aſcon. Pedianus, *Philodemum ſignificat, qui fuit Epicureus, illâ ætate nobiliſſimus, cujus & poëmata ſunt.* Lil. Gyraldus ſuſpicatur eundem, quem nominat Horatius *Serm. l. 1. Sat. 3. v.* 122. *Gallis hanc Philodemus ait.* Vide Lil. Gyrald. *Dial. de Poëtis.* & Gaſſend. *in vita Epicuri l. 2. c. 6.* *Nic. Lloydius.*

PHILODEMUS, Fullo primùm, dein Poëta Comicus; quem *Ariſtophanes* ſæpe ridet, *Athenæo* quoque memoratur.

PHILODOCUS, ſecundus ex illis, quos Lacedæmonii Rhodum, ad ſedandam factionem Athenienſium, quæ ibi recrudeſcebat, miſerunt, Olymp. 97. An. 2.

PHILOGELOS, non puto verum nomen fuit, ſed fictum, nempe ſe ita vocavit, quia librô ſuô ridiculas eſſet narrationes complexus. Unam earum refert Tzetzes *Chil. 6. Hiſt.* 150.

PHILOGONUS, Antiochenſis Epiſcopus, A. C. 318. poſt Vitalem. Operam dedit, ut reliquiæ incendii, perſecutione Diocletianæâ excitati, abolerentur, fortiterque Licinii quoque furore toleratô, Confeſſoris nomen meruit. Naſcenti Arianiſmo in ſua diœceſi obnixus ſtrenuè, ab Ario multis injuriis affectus, Obiit A. C. 324. Succeſſit S. Euſtathius. Theodoret. *l. 1. c. 2. & 6.* Baron. *in Annal.* Hermantius, *in vita Athanaſii.*

PHILOLAUS, Crotoniates, Pythagoricus quidam philoſophus, cujus tres libros Plato, cùm tenuis admodum eſſet pecuniâ, decem millibus denariûm mercatus eſt, quod pretium à Dione Syracuſano acceperat. Omnia Harmoniâ & Neceſſitate fieri

fieri docuit, terramque circulariter moveri credidit. Demetrius quoque eum primum de natura rerum ſcripſiſſe refert. Hic cum aliquem diſcipulorum è vinculis liberare vellet, unum librorum ſuorum Dionyſio tyranno obtulit, quem hic Platoni tradidit, ille autem illo ad Timæum ſuum conficiendum uſus eſt. Alii addunt, Platonem ab amicis, ejus ſcripta redemiſſe, illum obiiſſe. Diog. Laert. l. 8. Alius Corinthius, qui Thebanis leges dedit, ex familia Bacchiadum, amicus Dioclis, qui Olympia vicit: ſed ubi ille civitatem deſeruit, commotus, ob amorem matris Alcinoæ, Thebas migravit, atque ibi ambo defuncti ſunt. Habravit igitur ob hujuſmodi cauſam apud Thebanos, legeſque illis deſcripſit, & de aliis quibuſdam, & de ſobole procreanda, quas illi proletarias vocant. Et hoc præcipuè ab illo proviſum, ut numerus hæreditatum conſervetur. Ariſtoteles l. 2. *Politic.* c. *ultimô*.

PHILOLAUS Tarentinus, recenſetur Vitruvio l. 9. c. 9. *inter eos qui Gnomonica vel Organica quidam reliquerunt*, apud Salmaſ. *ad Solin.* p. 636. Vide ſuprà ubi de *Gnomonice*.

PHILOLOGIA, quæ alter *Grammatice*, una ex partibus Polymathiæ, cujus reliquæ partes ſunt, Matheſis & Logica. Significat autem Polymathia illum diſciplinarum orbem, quæ ante Philoſophiam addiſci ſolent. Vide Philonem Judæum, Quintilianum l. 1. Clementem *in Strom. libris*, Origenem *in Philocalia*, Syneſium *in Dione* &c. Porphyrius de his omnibus apud Joh. Tzetzem *hiſtor. Chil.* 11. *hiſt.* 377.

> Δευτέρως δὲ ἐγκύκλια μαθήματα καλοῦνται.
> Ὁ κύκλος τὸ συμπέρασμα πάντων τῶν μαθημάτων.
> Γραμματικῆς, Ῥητορικῆς, αὐτῆς Φιλοσοφίας,
> Καὶ τῶν τεσσάρων δὲ τεχνῶν τῶν ὑπ' αὐτὴν κειμένων,
> Τῆς ἀριθμητικῆς, μουσικῆς, καὶ τῆς γεωμετρίας,
> Καὶ τῆς οὐρανοβάμονος αὐτῆς ἀστρονομίας.
> Ἐγκύκλια μαθήματα δευτέρως ταῦτα πάντα,
> Ὡς γράφει Πορφύριος κτλ.

> *Secundò autem circulares diſciplinæ vocantur.*
> *Circulus enim concluſio eſt omnium diſciplinarum;*
> *Grammatices, Rhetorices, ipſius Philoſophiæ,*
> *Et quatuor Artium ſub ipſa poſitarum,*
> *Arithmetices, Muſices, Geometriæ,*
> *Et cœlum aſcendentis ipſius Aſtronomiæ,*
> *Circulares diſciplinæ ſecundò hæ omnes ſunt:*
> *Ut ſcripſit Porphyrius* &c.

Diſpeſcitur verò *Philologia* in duas partes, quarum prior continet Artes ſermonis formatrices, Grammaticam, ſcil. Rhetoricen, & Artem Metricam: Poſterior hiſtorias enarrans, Geographiam, Chronographiam, Genealogiam & Hiſtoriam pragmaticam ſive propriè dictam, complectitur: de quibus omnibus accuratè agentem adi Gerh. Joh. Voſſium *lib. de Philol.* Elogium ejus apud Eraſmum in *Origenis vita* tale eſt: *Si quis dicat, Grammatices profeſſionem nihil habere memorabile: ſciat, olim ſimile & arduum fuiſſe negotium. Nec enim a Doctore tantùm expectabantur declinationum, conjugationum & conſtructionum ratio; ſed præter ſermonis elegantiam, præter plurimorum Auctorum lectionem, præter antiquitatis & omnium hiſtoriarum notitiam, requirebatur Poetices, Rhetorices & Dialectices, Arithmetices & Coſmographiæ Muſiceſque notitia. Minore negotiò tres Juris-Doctores abſolveris, quàm unum Grammaticum; qualis fuit Ariſtarchus apud Græcos, apud Latinos Servius ac Donatus.* Eandem omne ponere ſtudiorum fundamentum, pulcrè Fabius l. 1. c. 4. aſſerit: *Grammatice* (ajens) *plus habet operis, quàm oſtentationis; & niſi ea fundamenta aliarum Artium feliciter jeceris, corruet quidquid ſuperſtruxeris. Nimirum ut ædificare volentibus prior eſt fundamentiatura, proxima autem ſtructura; ita etiam ſe res habet in doctrinarum ſtudiis. Fundamentum autem ponit literatura, ſive varia eruditio: quam* Philologiam *dicimus, vel etiam* Grammaticen. *Quod nomen nunc contemtui eſt, ſed inſipientibus: qui neſciant plus habere momenti in receſſu, quam protritas in fronte. Alioqui non de hac Arte ſcripſiſſent Ter. Varro & Julius Cæſar: ille diſciplinarum omnium cognitione nulli ſecundus; hic rerum geſtarum magnitudine facilè princeps.* Vide quoque ſuprà *Eruditi*, & infra *Polymathia*.

PHILOLOGUS, nomen viri, Roman. c. 16. v. 15.

PHILOMBROTUS, Archon Athenienſis Olymp. 46. cujus anno ſecundò Pedixi Diacrii & Parali, ſeditionem novam propter æris alieni, quò demerſi erant, magnitudinem, Athenis excitârunt; cui malo, cùm finis nullus appareret, Soloni, civi Athenienſi ſeditio componenda, & Reſpubl. novis legibus conſtringenda, commiſſa eſt. *Plutarch.*

PHILOMEDES Lampreus, Nicanore Piræeo imminente, cùm plebiſcitum feciſſet, ut Athenienſes omnes arma caperent & Phocioni Imperatori parerent, à Phocione id neglectum eſt.

PHILOMEDUS, Phocenſibus, qui à Thebanis ac Theſſalis bellô petebantur, promittens, ſe bellum feliciter confecturum, cùm Dux eſſet creatus, prætextu belli mercenarios collegit, aſſumtiſque ſacris pecuniis ad eam rem abuſus, Ducatum belli convertit in Tyrannidem. Polyæn. l. 5. c. 45. Forte rectiùs legitur *Philomelus*. Vide ibi. *Nic. Lloydius.*

PHILOMELA, Pandionis Athenienſium Regis filia, quam Tereus, Thraciæ Rex, qui Prognen ſororem ejus uxorem duxerat, viſendæ ſororis prætextu, à patre abductam, in itinere violavit, & ne flagitium conjugi indicaret, linguam ei præcidit, arctiſſimæque cuſtodiæ eam incluſit. Verùm illa (erat enim lanificii peritiſſima) rem omnem, quò geſta erat ordine, in tela depinxit, eamque per famulam ad Prognem miſit: quæ quamvis ſororis interitu graviter commota, diſſimulavit tamen in Orgiorum tempus diſtulit, quò tempore magnâ mulierum catervâ comitata, thyrſiſque & pellibus inſtructa, ſororem carceri eripit, & in regiam perducit, ubi communicatò cum illa conſiliò, Ityn filium ſuum jugulat, patrique comedendum apponit: illóque epulis tam nefandis jam ſatiatò, ſub finem cœnæ pueri caput in convivium affert. Quò agnitò, Tereus furore percitus, cùm ſtrictò gladiò uxorem inſequitur, in upupam commutatur, etiam nunc criſtam militarem in capite gerentem. Progne autem in hirundinem. Itys verò in Phaſianum; imò in Phaſiam, *Cæterùm. Servius Danielis.* Philomela denique in Luſciniam, etiam hodie de Terei injuria ſuaviſſimò cantu conquerentem. Quidam hanc fabulam, ad cantûs harmoniam, & ſonorum, qui ex avibus audiuntur, varietatem referunt. Alii ad mores, & dicunt hanc fabulam docere, cohibendos eſſe effrænatos animi motus, quibus homines ad furorem compelluntur. Impetus autem Venereus, & vindictæ cupiditas reddunt homines inſigniter immanes. Ac tyrannus libidinum ſordibus inquinatus, rectè fingitur in upupam commutatus. Vide *Tereus*, Meurſium *de Reg. Athen. ubi de Pandione*, & Ovid. *Metam.* l. 6. Martial. l. 14. *Epigr.* 75.

> *Flet Philomela nefas inceſti Tereos, & quæ*
> *Muta puella fuit, garrula fertur avis.*

Virg. *Georg.* l. 4. v. 511.

> *Qualis populeâ mœrens Philomela ſub umbrâ,*
> *Amiſſos queritur fœtus, quos durus arator*
> *Obſervans nidò implumes detraxit, at illa*
> *Flet noctem, ramoque ſedens miſerabile carmen*
> *Integrat, & mœſtis latè loca queſtibus implet.*

Vix credas (inquit *Ludovicus de la Cerda*) ut ingenia Poetarum aſpiraverint ad gloriam hac comparatione: adeo ſæpe illam advocant. Ab uno Sophocle ſepties aſſumitur, ſemel *in Ajace*, ſemel *in Antigone*, bis *in Trachiniis*, ter *in Electra*. Ab Homero bis *Odyſſ.* 16. & 19. Eam uſurpat Euripides *in Phœniſſis*, Qu. Calaber l. 12. & 7. Oppianus 1. *Halieut.* & 5. Moſchus *epitaphio Bionis*, Callimachus *in lavacro Palladis*, Nonnus *Baſſaricôn ſecundo*. Ἀδέσποτος quidam Anthologiæ *librò tertiò*. Uſi ſunt etiam eâdem comparatione Latini, quorum verſus apponam. Catullus *ad Ortalum Epigr.* 66. v. 14.

> *Qualia ſub denſis ramorum concinit umbris*
> *Daulias, abſumpti fata gemens Ityli.*

Ovid. *Faſt.* l. 4. v. 481.

> *Quacunque ingreditur, miſeris loca cuncta querelis*
> *Implet, ut amiſſum cùm gemit ales Ityn.*

Et *in Ep.* 15. *Heroid.* v. 152.

> *Quin etiam rami poſitis lugere videntur*
> *Frondibus, & nulla dulce queruntur aves.*
> *Sola virûm non ulta piè mœſtiſſima mater*
> *Concinit, Iſmarium Daulias ales Ityn.*

Pedo Albinovanus *de morte Druſi*:

> *Tales, in umbroſis miſit nunc denique ſylvis,*
> *Deflet Threicium Daulias ales Ityn.*
> *Halcyonum tales, ventoſa per æquora, queſtus*
> *Ad ſurdas tenui voce ſonantur aquas.*

Senec. *in Hercul. Oet. Actu* 1. v. 198.

> ——— ——— *Fugit vultus*
> *Philomela ſuos, natumque ſonat*
> *Flebilis Ityn.* ——— ———

Octavia apud eundem ſecum loquens. *Actu* 1. v. 6.

> *Repete aſſiretos jam tibi queſtus*
> *Atque æquoreas vince Halcyonas,*
> *Vince & volucres Pandionias.*

Papinius l. 11. *Theb.* v. 360. Halcyones tantùm memorat:

> *Fluctivagam ſic ſæpe domum, madidoſque penates,*
> *Halcyone deſerta gemit, cùm pignora ſævus*
> *Auſter, & algentes rapuit Thetis invida nidos.*

Nic. Lloydius. In mortem *Philomelæ* avis, hôc Epitaphiò luſit Lazarus Bonamicus ſeu Alexander Ferrarius, apud Licetum *de Lucernis* l. 2. c. 57.

> *Cecropios edocta modos* Philomela *cantando,*
> *Altera quæ Siren, altera Muſa fuit.*
> *Cui volucres circùm mirantes carmina cuncta,*
> *Ceſſêre oblita, dum canit illa, ſui:*
> *Continuitque gradum properans tum ſæpe viator;*
> *Conſtitit ipſe ſuò & flumine Medoacus.*
> *Delinita etiam dulci Proſerpina cantu*
> *Ad Stygios rapuit gaudia noſtra lacus.*
> *At Dominus tanta volucris perculſus amore,*
> *Hunc doctâ erexit digna ſepulchra manu.*

Vide & Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol.* l. 3. c. 88. qui & de *Philomela* carmine, vulgò Ovidio tributo; à Grammatico quodam Chriſtiano compoſitum eſſe docet *ibid.* c. 49. cui adde A. Schottum, l. 2. *Obſervat. Poëtic.* c. 51.

PHILOMELIUM urbs magnæ Phrygiæ, Strab. l. 12. verſus confinia Galatiæ Auſtralis & Fontes Mæandri, 4. mill. paſſ. ab Apamea in Boream, 25. à Peltis in Ortum, Gentile *Philomelius.*

PHILOMELUS, Phocenſium dux, templum Delphicum occupavit, Locrenſes vicit. Dein, ſociis ejus à Locrenſibus & Thebanis ſuperatis, ipſe à Bœotis, in loco arboribus denſo, circumventus, & in rupe quadam concluſus, obſtrictò exitu, ſe ipſe præcipitem dedit, ne in hoſtium manus veniret, Olymp. 106. An. 3. Et hoc unum erat ex tribus mortis ſacrilegis deſtinatæ generibus. *Philomeli* meminit Juſtinus l. 8. c. 1. Item Pauſan. *in Phoc.* Diodor. Sic. l. 16. &c. Apud Polyænum verò l. 5. c. 45. malè appellatur Φιλόμηδος pro Φιλόμηλος. *Nic. Lloydius.*

PHILOMELUS, apud Martialem ponitur, pro ditiſſimo citharœdo, l. 3. *epigr.* 5. v. *ult.*

> ——— *Nunquam ſic Philomelus eris.*

Idem

dem, *l. 3. epigr. 31. v. ult.*

Plus habuit Didymus, plus Philomelus habet.

PHILOMENES, Paphlagonum Rex, a quo inſequentes principes cognomen ſumpſerunt, Alex. ab Alex. *l. 1. c. 1.*

PHILOMOLPHUS, Aſiæ minoris oppid. *Niceta.*

PHILON Ænian, à Græcis in Aſia ab Alexandro conſtitutis, poſt exceſſum ejus defectionem agitantibus, Dux electus, de quo vide Diodor. Sic. *l. 18.*

PHILON, Medicus nobilis, qui cùm medicamenta quædam ad medendi uſum exquiſitiſſime concinnaret, & egregias quaſdam Alexipharmacas facultates, eas Deorum manus appellabat, velut divinas & ſalutares. Cæl. Rhodig. *l. 28. c. 11.*

PHILON Phocenſis, pecunias ſacras adminiſtravit, quarum cùm rationem reddere non poſſet, ſacrilegii damnatus eſt, & ultimis cruciatibus affectus, animam exhalavit. Olymp. 108. *An. 2.*

PHILON, Phricodemi Tyranni filius, Polyæn. *l. 8. c. 46.*

PHILONIDES, Alexandri M. curſor, cùm ex Sicyone Elim petebat, illud ſpatium, quod mille & ducentorum erat ſtadiorum, vel, quod idem eſt, centum & ſexaginta milliarium, novem diei horis confeciſſe; cùm verò ex Elide Sicyonem reverteretur, declive licet iter, ac per hoc brevius, non niſi quindecim horis emetiri potuiſſe, legitur apud Plin. *l. 2. c. 1.* cujus cauſam Auctor ille hanc reddit, quòd eunti cum Sole iter eſſet, at remeans Solem obvium contrariò præverteret occurſu. Vide quoque de eo Solin. in *c. 1.* & *ad hunc* Salmaſ. *p. 45.*

PHILONIDES, Melitenſis quiſpiam, aliis Meliti filius, qui quia erat prægrandi corpore, cæterùm adeò inſulſus & indoctus, ut Phyllius cum è Camelo. Theopompus Aphrodiſius & alium & matre aliâ natum dixerunt: Hinc abiit in proverbium, *Indoctior Philonide.*

PHILONIUS, portus Corſicæ, *Ptol.* *Porto vecchio* hodie *Leandro* & *Nigro.* Aliis *Porto Favone*, Favonii portus. Vide ibi.

PHILONOME, aliis *Polyboea*, altera Cycni uxor, poſtquam obiiſſet Proclea, ex qua Tenum & Hemitheam (nonnullis *Leucotheam*) ſuſceperat. Capta Teni ſeu Tenni privigni amore eum de ſtupro compellavit, illumque ſcelus aversatum, apud Patrem, tanquam vim ſibi parantem, accuſavit, qui calumniæ temerè credens, filium illico arreptum arcæ incluſit ſicque præcipitavit in mare. Sed innocentis juvenis miſertus Neptunus, avus ejus, arcam ad Leucophryn inſulam appulit, ubi Tenus benignè exceptus & pro Rege habitus, ſuo de nomine Inſulam *Tenedon* appellavit. Ex Homeri Scholiaſte *Il. α.* Plut. *Ἑλληνικοῖς*, Heraclides de *Rebuſpub.* Johannes Meurſius *Notis in Lycophronem, ad v.*

[illegible]

Varius loquelis alvei diſcrimina.

PHILONOMIA, Nyctimi & Arcadiæ filia, dum in venationibus cùm Diana verſaretur, in Martem incidit, qui, ſumptâ paſtoris formâ, gravidam puellam effecit. Ea verò gemellos enixa, patris metu in Erymanthum ejecit infantes, qui Deorum providentiâ illæſi, delati ad cavam quandam quercum dicuntur, ubi cùm lupa quædam luſtra haberet, propriis abjectis in fluentum catulis, infantibus ubera præbuit; quod quidam Telephus paſtor conſpicatus; ſuſceptos pueros educavit, ut ſuos. Et alterum quidem Lycaſtum, alterum verò Parrhaſium appellavit. Hi deinde Arcadiæ regnum ſucceſſione conſecuti ſunt.

PHILONOMUS, & Callias, fratres Catanenſes. Stobæus, ex Æliano, refert, flammas incendii ex Ætna erumpentis miraculosè ceſſiſſe duobus filiis in humeros ſublatos parentes ſenes efferentibus. Verba adſcribam: [illegible]

PHILONUS, pagus in Ægypto inter Nilum & ſinum Arabicum, *Strab.* Pentapoleos regionis vicus in Africâ, *Ptolem.*

PHILOPATOR, cognomen aliquot Ægypti Regum, vide *Ptolemæus.*

PHILOPATOR, Cilicum Regulus, poſt Polemonem; memoratur Tacito, *Annal. l. 2. c. 42. Per idem tempus, Antiocho Commagenorum*, Philopatore *Cilicum Regibus defunctis, turbabantur nationes, pleriſque Romanum, aliis regium imperium, cupientibus.* Erat A. C. 17. C. Cæliô, L. Pomponiô Conſulib. Ei ſucceſſerunt Reguli nonnulli obſcuri. Idem *ibid. c. 78.* ubi *Regulos Cilicum* auxilia Piſoni miſiſſe, ait. Vide *Cilicia*, it. *Polemon.*

PHILOPAPPUS, Conſul ſuffectus, principatu Nervæ Trajani, memoratus in *Inſcr.* veteri, cujus adhuc quædam pars ſupereſt, Athenis in Muſæo, ubi ſculptus in marmore currus triumphalis, ſtatuam ejus ferens, præcedentibus iconibus quibuſdam & ſequente Victoriâ, etiamnum viſitur. Ad pedem ſtatuæ legitur,

ΦΙΛΟΠΑΠΠΟΣ ΕΠΙΦΑΝΟΥΣ
ΒΗΣΑΙΕΥΣ.

Biſâ enim, Atticæ demô, oriundus erat. Ad dextram,

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΑΝΤΙΟΧΟΣ ΒΑΣΙ
ΛΕΩΣ ΑΝΤΙΟΧΟΥ.

Quamvis enim Biſæ natus, gente tamen Syrus & ex poſteris Antiochi fuiſſe videtur, in cujus honorem *Antiochidi tribui* nomen datum. Ibidem in columella ſemirutâ *Inſcr.* iſta legitur,

C. IVLIVS C. F.
FAB. ANTIO
CHUS PHILO
PAPPUS COS.
FRATER AR
VALIS SVLLE
CTUS INTER
PRÆTORI
OS AB IMP.
CÆSARE
NERVA
TRAIANO
OPTUMO
GERMANICO
DACICO.

Vide Jac. Sponium *Itiner. Græciæ Part. 2. p. 204. & ſeqq.*

PHILOPHRON, 5000. militum Peluſii, in præſidio collocatorum, contra ingruentes Perſas, Præfectus. Diod. Sic. *l. 16.*

PHILOPOEMEN, Megalopolitanus, Dux Achæorum præſtantiſſimus, Lacedæmonios, & Meſſenios multis cladibus afflixit. Fortis & eruditus. Græcorum ultimus. Fuerat diſcipulus Ecdemi & Demophanis Philoſophi. Primum fortitudinis ſpecimen edidit in expugnatione Patriæ, quam Cleomenes Spartanorum Rex occupaverat. Dein Antigonum Tutorem, Achæorum hyperaſpiſtem ſequutus, in Sparta occupanda, utilem ei navavit operam: Victor poſteà prope Meſſenam, in Peloponneſo, contra Ætolos, Romanorum fœderatos. Paulò poſt, prope Mantineam, Machanidem tyrannum Lacedæmoniorum in pugna interemit. A Nabide hujus ſucceſſore mari victus, mox terrâ reſedit cladem: cùm illô ſuperatô Spartam captam mœnibus nudavit, abrogatiſque Lycurgi legibus Spartanos Achæis ſubjecit. Captus Olymp. 149. à Democrate Meſſeniorum tyranno, occidatus eſt. Plutarchus, *in ejus vita. Polyb. Liv. l. 35. c. 25. 27.* &c.

PHILOPONUS Johannes, Hæreſiarcha, Grammaticus celebris Alexandrin. A. C. 535. Conſtantinopoli contra Severum & Proclum, fidei hoſtes ſcripſit, ſed in Tritheitarum hæreſin prolapſus, Reſurrectionem ſcriptâ negavit, Conciliô quoque Chalcedonenſi rejectô, eadem enim numero corpora tum reſuſcitatum iri, cum Origine inficiatus eſt. A Leontio Monacho, Ephremo, & Georgio Piſida egregiè refutatus. Phot. *cod.* 21. 43. 55. 75. 215. & 240. *Suid.* Niceph. *l. 18. c. 47. & 48.* &c.

PHILOS, Inſul. contra Perſidem non procul à Caſandra, Plin. *l. 6. c. 25.* *Baudrando* Inſul. ſinus Perſici, prope Perſidem. Scribitur etiam *Ilylos.* Salmaſ. legi vult *Ilas*, quam Arrianus in Nearchi navigatione contra Perſidem memorat, [illegible] *Ilas locus, ubi portus ante inſulam exiguam & deſertam ſit, cui inſulæ nomen Caicandrus.* Ubi *Ilam* χῶρον vocat, non *inſulam*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1181.*

PHILOSOPHA Anicula, [illegible] Marcus Antoninus Imperator, ab Avidio Caſſio dictus eſt; apud Vulcatium Gallicanum in *Vita* hujus *c. 1.* Ita enim apud Scriptorem hunc Verus Imperator *Ep. ad Marcum: Avidius Caſſius avidus eſt imperii... literas noſtras ridet. Te Philoſopham aniculam, me luxurioſum morionem vocat* Ubi non mutandum *Philoſopham* in *Philoſophum*, ut quidam faciunt: magnô enim contemtu ne *Philoſophum* quidem Marcum appellabat Caſſius; ſed *Philoſopham aniculam*, Salmaſ. *ad l.* Fuit autem is Marcus, quem Jul. Capitolin. *c. 1.* *in omni vita philoſophantem virum*, & recentiores Critici *Philoſophum* cognomentô hôc ejus titulis additô appellare conſueverunt. Idem [illegible] dicitur *Nov.* 22. & *Philoſophiæ pleniſſimus*, in *Conſtitut.* quadam Latina. *Philoſophi* enim epigraphen non eſſe veterem & nummi ejus & veter. monumentorum Inſcriptiones liquidè docent adeoque ſapientiſſimus hic Princeps, jam indeà puero per omnem vitam Philoſophatus, cùm ab antiquis Scriptoribus *Philoſophus* legitur appellatus, [illegible] id omnino, non [illegible] fuit, & ſic planè, ut Julium virum *fortem*, Auguſtum *felicem*, Caligulam *inſanum* ſæpe dicimus. Unde nec apud Capitolin. aut Victores ambos; nec apud Euſebium ac Hieronymum, ulla hujus cognominis veſtigia. Imò nec adeò multi videntur eſſe anni, cùm invaluit hic error: Nam ex tot Chronicis, quæ vigente, priorum ſeculorum barbarie, hominibus illiteratiſſimis amor rerum veterum expreſſit, pauca melioris notæ invenias, quæ in vita Marci titulum hunc agnoſcant: ne Robertus quidem à Porta aliter, quàm *Marcum Antonium* (voluit dicere *Antoninum*) hunc nominat. Videtur aliquis ſciolus, ante hos ducentos circiter annos, cùm Xiphilini epitomem deſcriberet, in titulo vitæ Marci de ſuo vocem illam adjeciſſe: quam vocem omnes poſteà Græci Latinique librarii temerè retinuerunt. Sic etiam librorum Marci epigraphen eruditiſſimus Interpres cenſuit corrigendum: & tamen idem ultro [illegible] hanc ſuam lectoribus non dubitat imputare. Simillimum eſt, & quod apud Georgium Monachum obſervabamus: nam cùm ille *Philoſophi* cognomen non magis Marco tribuat, quàm Euſebius; in ora tamen ejus libri hæc verba videntur annotata: Μάρκος Αὐρήλιος ὁ φιλόσοφος, ſed manu ita recente, ut vix annorum quinquaginta vetuſtatem ſcriptura præferat: cùm exemplar regium ante annos minimùm quingentos ſit deſcriptum, Caſaub. *ad Jul. Capitolin. in Marco Anton.*

PHILOSOPHÆ Mulieres, ab Ægidio Menagio, editæ Lugduni A. C. 1690.

PHILOSOPHIA, Pythagoræ [illegible] *Cognitio entium quà entia ſunt:* Platoni [illegible], *Meditatio mortis:* Ariſtoteli [illegible], *Ars artium & ſcientia ſcientiarum:* Mich. Pſello *Cognitio omnium rerum per cauſas, quatenus homo ex natura humana conſequi poteſt*, ex admiratione origi-

nem traxit, teſte Platone in *Theæteto* & Ariſtotele *Metaphyſ. l.* 2. *c.* 2. Primum autem exculta eſt à Chaldæis, ſi Ciceroni credimus *de Divinat. l.* 1. à quibus Babylonios & Aſſyrios eam accepiſſe, docet Ariſtoteles ἐν τῷ μαγικῷ & Sotion *in l.* τῆς διαδοχῆς, apud *Laërtium*. Sed ipſi Chaldæi ab Abrahamo edocti videntur, cujus operâ primùm ad Palæſtinos, ſive Cananæos, poſtea etiam ad Ægyptios, *Philoſophia* pervenit. Certè Abrahamum Eupolemus ait apud *Euſebium*, καὶ τὴν Ἀστρολογίας Χαλδαϊκὴν εὑρεῖν. *Et Aſtrologiam & Chaldaicam divinandi Artem inveniſſe*. Eundemque cùm fame preſſus in Ægyptum ſeceſſiſſet, à Rege poteſtatem nactum eſſe converſandi cum Ægyptiorum præſtantiſſimis, refert Joſeph. *Jud. Antiqq. l.* 1. *c.* 8. ubi ante Abrahami adventum Ægyptios diſciplinas has ignoraſſe, ideoque ad Græcos deveniſſe, auctor eſt. Ab eodem Judæi ſuam hauſêre *Philoſophiam*, quam poſteriores eorum dixêre, à קבל *recipere*, quia divinitus accepta, eamque diviſêre in בראשית *Bereſith* & מרכבה *Mercava*, quarum illa agebat de corporibus cœleſtibus ac elementalibus, in qua Salomon excelluit: iſta de Deo ejuſque cultu. cujus admirator ingens fuit Johannes Picus Mirandulanus. Ad Chaldæos ut redeam, ad eoſdem acceſſit Pythagoras, teſte Porphyriô, & Democritus, teſte Æliano *Var. hiſt. l.* 4. *c.* 20. Porrò ad Perſas tranſiit *Philoſophia*, auctoribus Magis, qui à Zoroaſtre inſtituti dicuntur, quamvis & Medis, Parthis, Sacis aliiſque vicinis nationibus ſui fuêre Magi, nec pauca à Perſis quoque Græci mutuati ſunt, quæ videl. ad Deos pertinent. Sicut Matheſin à Phœnicibus, Ægyptii, Chaldæis habuêre. Indos *Philoſophiam* docuere Gymnoſophiſtæ, quos Democritum quoque adiiſſe, tradit Ælian. *Var. hiſt. loc. cit.* ut & Pyrrhonem Eleum, Scepticorum patrem, Diogenes. Nec ignobilis fuit Phœnicum *Philoſophia*, quibus à Judæis multa diſcendi occaſio fuit. ſed & traditione nonnulla reſervârunt; Phœnices enim à Sidone, filio Chanaan, nepote Chami, Noachi pronepote, deſcenderunt: habueruntque *Philoſophum* inſignem Sanchoniatonem, qui, Trojanis temporibus antiquior, Gedeonis Iſraëlitarum σύγχρονος & familiaris fuiſſe creditur. Imò literas huic genti debere ſe Græci agnoſcunt, & numerandi ſcientiam: traxitque à Phœnicibus originem Thales, hujuſque coævus Pherecydes, Pythagoræ Præceptor, auctor Italicæ ſectæ, ſua ex occultis illorum libris hauſit: Zeno quoque, Stoicorum princeps, inde fuit oriundus. Nec ſua Phrygibus *Philoſophia* defuit, quæ magis cognita eſſet, ſi extaret Democriti λόγος Φρύγιος, Laërtio memoratus *l.* 9. Ex Aſia migravit in Africam, ubi Ægyptiaca *Philoſophia*, de qua jam aliquid ſuprà, floruit, non tam inde, Oſiride, Vulcanô, Mercuriô, Herculè auctoribus, ut Ægyptii jactant, apud Diod. Siculum, quam Abrahamô, ut dictum; Facitque ad *Philoſophiæ* hujus commendationem, quòd Moſes in illa dicitur παιδευθεὶς, Actorum *c.* 7. *v.* 22. quodque, priuſquam Græci philoſopharentur, eo proficiſci conſueverunt, ut ibi à Sacerdotibus edocerentur. Præterea ibi viguit Æthiopica, cujus gentis Doctores Gymnoſophiſtas quoque vocat Hieronymus *in Ezech. l.* 4. *c.* 13. eò nempe ex India profectos: & Lybica, cujus auctor Atlas, multorum judiciô Aſtrologiæ inventor primus & hinc humeris cœlum ferre creditus. Vide Laërtium *in præfat.* Auguſtin. *de Civ. Dei*, *l.* 8. *c.* 9. Diodor. Sic. *l.* 4. &c. In eadem Orbis parte, ſeculis aliquot poſt Chriſtum natum, ab Arabibus *Philoſophia* magnô niſu exculta, inde cum iis in Hiſpaniam trajecit &c. Ex Europa Sapientibus antiquis maximè extitêre celebres, Thraces, qui à Zamolxi fuêre edocti: & Celtæ ſive Galli, Druidis ac Semnotheis Magiſtris uſi: Græci porrò, quorum primus Anaxagoras Clazomenius ex Aſia ſcholam tranſtulit Athenas, vide paulo *infrà*, ut de recentioris ævi in Orbe Chriſtiano *Philoſophis* in præſens taceam, Lectorem remittens ad Georg. Hornii *Hiſtoriam Philoſ.* & Gerh. Joh. Voſſ. *opere duplici pertractantem Philoſophiam & Philoſophorum Sectas.*

PHILOSOPHIA BARBARICA, ET PRIMUM QUIDEM IN ASIA.

Barbarica *Philoſophia* dicitur, quæ extra Italiam & Græciam reſplenduit. Et quidem, Chaldæi antiquiſſimum dicuntur Doctorum genus & diſtincti in Orchenos & Borſippenos, ut alias eorum diviſiones omittam.

Babylonii & Aſſyrii à Chaldæis fuêre edocti.

Judæi *Philoſophiam* ab Abrahamo hauſêre.

Perſæ, Medi, Parthi, Sacæ, à Magis ſunt eruditi.

Indos Philoſophiam docuêre Gymnoſophiſtæ, qui duplices erant: alii *Brachmanes*, alii *Germanes*: interque hos quidam *Hylobii* dicti, quòd in ſylvis degerent.

Phœnices, à Judæis complura didicêre, & Græcis literas, Arithmeticen aliaque tradidêre.

Ægyptii ab Abrahamo inſtituti ſunt. Vide hîc *infrà*.

IN AFRICA.

Ægyptii modò memorati primi hîc *Philoſophiæ* ſtudiô floruêre, magnoque antiquis temporibus Sacerdotum hujus gentis nomen erat, quod Strabonis tempore evanuit. Occultabatur autem *Philoſophia* eorum allegoriis magna ex parte.

Æthiopes, Gymnoſophiſtis quoque Doctoribus uſi ſunt, ad quos Sapientiæ causâ Democritus dicitur profectus.

Libyes ab Atlante notitiam ſuam accepêre. Hinc inter barbararum gentium *Philoſophos* reponit Auguſtin. *de Civit. Dei, l.* 8. *c.* 9. *Atlanticos & Libyces.* de Augilis, vide Melam *l.* 1. *c.* 8.

IN EUROPA.

Thraces, edocti à Zamolxi, cui cum Pythagora in μετεμψυχώσει convenit. Cætera *Philoſophiæ* hujus dogmata, ex Orphei doctrina cognoſci poſſunt.

Celtæ ſeu Galli Druidas habuêre Sapientiæ Magiſtros, qui animarum quidem immortalitatem; interim & μετεμψύχωσιν, docuêre.

Getis Germaniſque mens eadem, Julian *in Cæſaribus*. Appian. *in Celtica*.

PHILOSOPHIA GRÆCANICA ET QUIDEM PRIORUM FABULOSA.

Mythica hæc ſeu fabuloſa *Philoſophia* veterum fuit Poëtarum, ac præcipue Homeri, magni Sapientiæ Antiſtitis: à quo multa *Philoſophi* poſteriores didicêre; ſcripſitque Zeno Citticus, Stoicæ Sectæ ἀρχηγέτης, Homericarum quæſtionum libros 5. Ac Naturæ quidem arcana involvuntur Deorum Dearumque nominibus, & eorum connubiis ac affinitatibus. Ad vitæ inſtitutionem referuntur geſta Heroum. Ad moralem Poëtarum *Philoſophiam* pertinent & quæ commenti de Cocyto, Phlegetonte, Tartaro, ac ſimilibus, per quæ animi perturbationes intelligebant.

Ad utramque *Philoſophiam* quædam ſpectant, ut cum idem eſt nomen Herois & Numinis. Verùm non cujuſvis eſt fructum aliquem ex Homero carpere, ſed ejus tantùm qui in rerum natura ac virtute jam aliquantum profecit. Vide ſuprà *Fabula*.

NON FABULOSA.

Ejus antiquitùs erant tres Sectæ: Ionica, quæ cœpit à Thalete Milesio: è cujus ſucceſſoribus, ut dictum, primus ex Aſia Scholam Athenas tranſtulit Anaxagoras.

Italica, condita à Pythagora.

Eleatica, cujus primus auctor fuit Xenophanes Colophonius: ex hac Epicurea maximè profluxit.

Socratis, cujus *Philoſophia* à Thalete manavit, diſcipuli quinque memorantur, qui novæ eſſent hæreſios Auctores. Hinc enim.

Cyrenaici, ab Ariſtippo orti: quæ ſecta poſteà diviſa eſt in Hegeſiacam, Annicẹriam & Theodoriam.

Eliaci, quorum princeps Phædio Elienſis: poſtea *Eretrici* vocati à Menedemo Eretrico.

Megarici, auctore Euclide Megarenſi orti.

Academici, Veteres, quorum Plato primus, mixtim docuit ex Heraclitica Pythagorica & Socratica *Philoſophiam*.

Medii, quorum Auctor Arceſilaus.

Novi, Carneadis auſpiciis orti. Cui triplici Academiæ quidam addunt quartam, à Philone & Charmida; ac quintam, ab Antiocho, Philonis auditore, fundatam. Sequentibus temporibus, qui Platonis inſiſterent veſtigiis, pro Academicis *Platonici* dici maluêre.

Peripateticorum princeps Ariſtoteles fuit. Cynicam ſectam, quintus Socratis diſcipulus, de quibus ſuprà, Antiſthenes inſtituit. Stoicam ſectam orſus eſt Zeno Citticus. Et hi omnes hactenus recenſiti, dogmatici fuêre, Academicis pleriſque exceptis.

Pyrrhonia ſecta à Pyrrhone eſt condita. Dicti ſunt iidem Σκεπτικοὶ, Ἀπορητικοὶ, Ζητητικοὶ, Ἐφεκτικοὶ. nunquam enim decernebant, dubitabant ſemper, quærebant perpetuò, nec longæ inquiſitionis alius fuit eventus, quàm ἐποχή, i. e. *judicii ſuſpenſio* ſive *aſſenſionis retentio*.

Electiva, à Potamone eſt Alexandrino, & non tam nova cudit dogmata, quàm ex aliis optima quæque excerpſit; Unde hoc *Philoſophandi* genus ferè præſtantiſſimi quique amplexi ſunt, Sotion, Ammonius, Plotinus, Clemens Alexandrinus &c.

Ἀ *Philoſophia* dicti *Philoſophi*, qui ſummo, ut par eſt, in pretio apud Athenienſes fuêre, ut ex his Terentii in *Andria*, *Actu* 1. *ſc.* 1. *v.* 28. conſtat:

> *Quod plerique omnes faciunt Adoleſcentuli,*
> *Ut animum ad aliquod ſtudium adjungant, aut equos*
> *Alere, aut canes ad venandum, aut ad* Philoſophos.
> *Horum ille nihil egregiè præter cætera*
> *Studebat, & tamen omnia hæc mediocriter.*

Factum tamen eſt, ut *Philoſophiam* aliquando docere Legibus ſit interdictum. Sed Critiâ è triginta Tyrannis ferociſſimô dedicatore ſuæ damnationis *Philoſophi* gloriantur. Qui enim ſcit illum, intelligere poteſt, nonniſi grande aliquod bonum à Critia damnatum, cujus in cœteros odii Socratis ferocientis Lex fuit: Λόγων τέχνην μὴ διδάσκειν. *Philoſophiam ne quis doceto*. Ejus meminit Xenophon Ἀπομνημονευμάτων *l.* 1. Verùm iſta Critiæ Lex, ut & reliqua omnia Tyrannorum reliquorum, poſteà abrogata eſt, iterumque *Philoſophi* Athenis docere cœperunt, ut ex Terentii, qui Alexandrum expreſſit, verbis ſuprà memoratis patet. Repertus eſt tamen & poſt illa Sophocles Sunienſis Amphiclidæ filius, qui Critiæ æmulatus exemplum lege latâ *Philoſophos* Athenis iterum exegit, aut certè vetuit Scholam habere, niſi Senatui Populoque Athenienſi ita videatur. Μηδένα Φιλοσόφων σχολῆς ἀφηγεῖσθαι, ἂν μὴ τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ δόξῃ. εἰ δὲ μή, θάνατον εἶναι ζημίαν, *Nemo* Philoſophus *Scholam habeto, niſi Senatui Populoque Athenienſi ita videatur; Secus qui faxit, capital eſto*, apud Laërtium *in Theophraſto*. At nec hæc Lex diu obtinuit, nam alterô poſt ἀναγραφὴν annô abrogata, ipſique adeò Sophocli mulcta talentorum quinque irrogata eſt, vide Sam. Petitum *Comm. in Leg. Atticas l.* 3. *c. ult.* Romæ quoque, Fanniô Strabone M. Valeriô Meſſalâ Conſulib. Senatus conſultum, an. 3. Olymp. 154. ab Urb. Cond. 592. de Philoſophis & de Rhetoribus Latinis factum eſt, his verbis: *M. Pomponius Prætor. Senatum. conſuluit. quod. verba. facta. ſunt. de. Philoſophis. & de. Rhetoribus. de. ea. re. ita. cenſuerunt. uti. M. Pomponius. Prætor. animadverteret. curaret. Q. uti. ei. e. Republica. fide. que. ſua. videretur. uti. Romæ. ne. eſſent.* Aliquot dein poſt annis id Senatus conſultum Cn. Domitiu

us Ænobarbus & L. Licinius Craſſus Cenſores de coërcendis Rhetoribus Latinis ita edixerunt: *Renunciatum. eſt. nobis. eſſe. homines. qui. novum. genus. diſciplinæ. inſtituerunt. ad. quos. Juventus. in. ludum. conveniat. eos. ſibi. nomen. impoſuiſſe. Latinos. Rhetoras. ibi. homines. adoleſcentulos. dies. totos. deſidere. majores. noſtri. quæ. liberos. ſuos. diſcere. & quos. in ludos. itare. vellent. inſtituerunt. hæc. nova. quæ. præter. conſuetudinem. ac. morem. Majorum. fiunt. ne. que. placent. ne. que. recta. videntur. quapropter. &. his. qui. eos. ludos. habent. &. his. qui. eo. venire. conſuerunt. viſum. eſt. faciundum. ut. oſtenderemus. nostram. ſententiam. nobis. non. placere.* Neque illis ſolùm temporibus rudibus, nec dum Græcâ doctrinâ expolitis, *Philoſophi* ex hac urbe pulſi ſunt, verum etiam Domitianô imperante. Senatusconſultô ejectiatque Urbe & Italiâ interdicti ſunt, quâ tempeſtate Epictetus quoque *Philoſophus* Nicopolim ſeceſſit. A. Gellius. *l.* 15. *c.* 11. Occaſionem hujus rigoris innuit Suetonius *in vita Domit. c.* 10. *Junium Ruſticum* (interemit) *quòd Pæti Thraſeæ & Helvidii Priſci laudes edidiſſet, appellâſſetque ſanctiſſimos viros: cujus criminis occaſione* Philoſophos *omnes Urbe Italiâque ſummovit.* Nota quoque eſt Sulpitiæ Poetriæ Satyra, de Edicto hoc, & pertinent eo, quæ Philoſtratus habet *l.* 7. *de Vita Apollonii Tyanæi*, ubi de Domitiano ſermo eſt. Factum autem id fuiſſe annô 4. Olymp. 216. & an. 3. Olymp. 218. adeoque binis vicibus, notat Euſebius *in Chron.* Porrò & Antiochum è regione ſua *Philoſophos* ejeciſſe, legimus apud Athenæum *l.* 2. & Lyſimachum, apud eundem *l.* 12. Epicureos etiam Meſſenii expulerunt, eôdem teſte, *l.* 12. & Æliano. *Hiſtor. Var. l.* 9. *c.* 12. De Thebanis, Spartiatis & Argivis ita Tertullian. *in Apologetico, Inde & his à quibuſdam quoque ejecta Philoſophia, à Thebanis dico, à Spartiatis & Argivis, dum ad noſtra contaminantur.* Vide Jac. Oiſelium JCtum, *Notis in Gellium loc. cit.* &c. Inſigne *Philoſophorum* olim, crinem barbamque promittere & palliô uti prælongô. Unde Capitolin, *in Antonino Philoſopho, c.* 2. *Nam duodecimum annum egreſſus habitum* Philoſophi *ſumſit & deinceps tolerantiam, cùm ſtuderet, in pallio &* humi *cubaret.* Narratque Sareberienſis, *de Nug. Curialium, l.* 8. *c.* 21. Julianum Imperatorem viros congregâſſe, *circa Palatia, qui circumamicti palliô magis habitu, quàm Magiſteriô pendebantur.* Vide quoque inſignem Luciani locum *in Icaro Menippo.* De barba, notum illud Horatii *l.* 2. *Serm. Sat.* 3. *v.* 34.

——— ——— ——— *Tempore quô me.*
Solatus juſſit ſapientem paſcere barbam.

Unde *Barbati Magiſtri* dicti, Perſio *Sat.* 4. *v.* 1.

——— ——— *Barbatum hoc crede Magiſtrum*
Dicere, ſorbitio tollit quem dira cicuta.

Cynici inprimis in hoc ſuperſtitioſi, quorum princeps Zeno inter *ἀποφθέγματα* ſua & illud habuit: *Barbam, ſicut vitem, rariſſimè tondendam. Eam autem optimam, quæ maximè prolixa.* Iiſdem pera, baculus, ac pallium tota ſupellex fuit, Vide *ſuprà paſſim.* ut & infrà voce *Sordes*, item verbô *Vexare.* Addam quæ Laurentius JCtus *in Phædri fab.* 6. *l.* 7. *v. ult.* quô in inanem & affectatam Philoſophorum quorundam ſuperbiam invehitur Poeta, cùm ait:

Et, ut putentur ſapere, cœlum vituperant.

addit, *Multi autem Philoſophi habitu ipſô, palliô, barbâ ad pubem uſque porrectâ, crine, vultu ſonituque vocis objurgatoriô, futilem, inanem, & argutiarum plenam & nihil ad vitam tuendam & ordinandam promoventem, mentiuntur, in quibus barbam & pallium ac conſtrictam frontem tantùm quis intueri poteſt, non Philoſophum.* Locus ubi *Philoſophi*, Rhetores, Mathematici, & omnium denique diſciplinarum amatores, diſputando, legendo ac docendo ſe exercebant, erant primæ Gymnaſiorum partes, porticus nempe tres exedris ſpatioſis refertæ: quas non longè ab aliis admodum ſitas fuiſſe, tum ex figura Palæſtræ, quam Hier. Mercurialis exhibet *de Arte Gymnaſtica l.* 1. *c.* 6. ex Vitruvii *l.* 5. *c.* 11. patet, tum ex Proverbio inde nato, *Diſcum quàm* Philoſophum *audire malunt*, in eos qui in eodem Gymnaſio inter *Philoſophos* ſedentes, atque inde, diſcorum crepitus audientes, relictâ Sapientiæ ſcholâ, ad proximum certaminum locum erumpebant. Ideo autem exedræ *Philoſophorum* tam prope reliquis Palæſtræ partibus erant, quòd eſſent illæ veluti Scholæ quædam, ubi poſſent facilimè, poſt animorum exercitationem, corpora ad ſanitatem vel fortitudinem juvenes puerique exercere, ſubindeque lavari. Ita enim Lamprid. Alexandrum Severum, *poſt lectionem operam modò paleſtræ, modò ſphæriſterio, modò curſui, modò luctis dediſſe, mox balneum introiviſſe, c.* 30. refert. Sunt qui & ſecundam Gymnaſiorum partem *Ephebeum* dictam, Juvenum ſtudiis dicatam ſcribant. Vide præfatum Mercurialem, *l. cit. c.* 8. Præmia quod attinet, Jul. Cæſar non tantùm ſervos literatores immani pretiô emit, dein manumiſit: ſed & honorem addidit, omnes liberalium Artium Doctores, quò libentiùs & ipſi Urbem colerent & exteri appeterent, civitate donando. Ab Trajano poſteà, honor & dignatio tanta dicendi Magiſtris & Sapientiæ Profeſſoribus, ut per eum ſpiritum & ſanguinem & patriam recepiſſe ſtudia prædicent Plinius ac Juvenalis. Hadrianus omnes honoravit ac divites effecit: in ſumma familiaritate Epictetum & Heliodorum *Philoſophos* habuit: Iiſdem, ut & Grammaticis ac Rhetoribus, Antoninus Pius per omnes etiam provincias, & honores & ſalaria detulit: finivitque numerum, quot quibus in civitatibus exhiberi publicè deberent, in cœteris Artibus, in *Philoſophis* numerum non terminavit, quia rariores reperiebantur, ſed hæreſes ſive diſciplinas elegit, è quibus ſi daretur, omnibus aliquos probarent atque alerent, Stoicos, Platonicos, Epicureos, Peripateticos. Honorum locô præcipuæ immunitates & vacationes munerum fuêre, de quibus *l.* 6. §. 8. *ff. de excuſationibus.* Salaria, quæ è fiſco Grammaticis, Rhetoribus ac *Philoſophis* decreta, *μυριάς δραχμάς*, i.e. *decies mille drachmas*, ſtatuunt Lucian. *in Eunucho*, Philoſtratus *in Theodoto*, Capitolin. in *Pio*, (ille à Marco, hic à Pio primùm collatas ſcribens) i.e. Romanæ monetæ ſeſtertia 40. aurei 400. ſunt noſtræ coronati mille, Salmaſ. *ad Hiſt. Aug.* &c. Vide & Jo. Frid. Gronov. *de Pecunia vet. l.* 4. *c.* 11. & infrà in voce *Profeſſores.* Nec prætermittendum, *Philoſophos* apud priſcos Auctores non raro otioſorum nomine venire, opponique iis, qui in Republica munus aliquod gerunt. Unde Cicero *de Offic. l.* 1. *c.* 21. *Facilior & tutior, & minùs aliis gravis aut moleſta eſt vita Otioſorum.* Vide quoque Liv. *l.* 2. *c.* 32. Joh. Laurentius *in Phædrum l.* 5. *fab.* 2. *v.* 17.

Quin etiam reſides & ſequentes otium &c.

uti de *Philoſophorum* Sophiſtarumque diſcrimine infrà voce *Sophiſta.*

PHILOSOPHIA, apud Iſidorum *vita Monaſtica* dicitur, hanc enim is *θείαν φιλοσοφίαν* vocat, *l.* 1. *Ep.* 260. Sic Majorianus *Novell. de Sanctimonial. Cum hujuſmodi obſervatio* Philoſophiam *religioſâ mente ſuſcipiens, non cogentis imperiô, ſed ſpontaneâ & maturâ deliberatione cupiatur.* Vide quoque Joh. Sareberienſem, *Policrat. l.* 7. *c.* 21. & *Vitam* S. Nili Junioris. Imò non nomen tantùm, ſed & *Philoſophorum* veſtitum, titulque in Monaſteria veterum Chriſtianorum tranſiiſſe, diximus ſuprà. Neque verò *vitam* ſolùm Monachorum *auſteram*, ſed & in genere *vitæ ſanctæ ſtudium*, item *Religionem Chriſtianam*, porrò *patientiam*, & tandem *diætam* ſeu *vivendi rationem* vox notat, apud Scriptores Eccleſiaſticos, uti pluribus docet Cl. Suicerus, *Theſ. Eccl.* vocibus *φιλοσοφία*, & *φιλόσοφος.*

PHILOSOPHUS, inter cognomina Marci Antonini Imperatoris. Vide ſuprà *Philoſopha.* Item dignitas in Eccleſiis Canonicorum, eadem fortè quæ *Magiſtri Scholarum* ſeu Scholaſtici Tab. Brivat. *Ch.* 365. *Signa Canonicorum. S. Mauritii Viennenſis Eccleſiæ, Otmari Decani Rollanni Archidiaconi, Adalardi* Philoſophi, *Bernardi Canonici. Ricardi Præcentoris & aliorum Canonicorum*: apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PHILOSTEPHANUS, Cyrenæus, hiſtoricus, Callimachi familiaris, floruit ſub Ptolemæo Philadelpho. Scripſit *de fluviis, rebus Epyroticis, Cypro* &c. Vide Athen. *l.* 7. & 8. Plut. *in Lycurgo.* Clem. *l.* 1. *Strom.* Poſſev. *in appar.* Geſner. *in Biblioth.* Voſſ. *de Hiſt. Gr. l.* 3. *c.* 15.

PHILOSTORGIUS, Cappadox, Fil. Carterii ex Eulampia, ſub Valentiniano & Valente natus, A. C. 367. ſub Theodoſio Juniore, *Eccleſiaſticæ hiſtoriæ libros edidit* 12. pro 12. literis, quas habemus in nomine ejus; Opus antiquitatis multa egregia reſonans. Stylô uſus fuit ſatis eleganti, ſed undique erga Arrianæ ſeu Eunomianæ ſectæ homines amorem, erga Catholicos, Athanaſium inprimis, odium prodidit. Poeticum magis quàm hiſtoricum ejus ſtylum eſſe, Photius judicat, qui eum in epitomen redegit, à Jac. Godofredo editam. Nicephorus Caliſtus, ex hoc Philoſtorgio, quem *Deo inviſum* vocat, multa in Hiſtoriam ſuam tranſtulit. Eidem liber *contra Porphyrium* attribuitur. Phot. *cod.* 40. Godofr. *in notis & Proleg. &c.* Vide plura de eo apud Voſſium *de Hiſt. Gr. l.* 2. *c.* 20. *Nic. Lloydius.*

PHILOSTRATUS, Athenienſis quidam Leno, & cultus in veſtitu nimium ſtudioſus. Ariſtoph. *Equit.* 1. Vide Scholia *p.* 350. F.

PHILOSTRATUS Lemnius, temporibus Severi Imperatoris ejuſque uxoris Juliæ, epiſtolarum magiſter, ut ipſe planè monſtrat, *in vita Apollonii Tyanei*: ſcripſit *vitas Sophiſtarum ad Severum, de vita Apollonii libros* 8. Juliæ hortatu, prætereà *Heroica*, quæ hodie extant, *Dictionarium*, &c.

PHILOSTRATUS, hujus pater Athenis docuit Neronis, an Veſpaſiani & Titi tempore: ſcripſit *Panegyricos* plures ac *declamationes* oratoribus valde probatas, compluraque alia, quæ à *Suida* commemorantur.

PHILOSTRATUS, tertius, ſuperioris fil. docuit Athenis; Sub Macrino & Heliogabalo. Scripſit *Panathenaicum, Trojam, paraphraſin Homerici clypei.* Iconas huic multi referunt. Ejus nominis & quartus fuit, Ægyptius, Philoſophus & Sophiſta. *Suid.* Phot. *cod.* 44. 150. 241. Vide Voſſ. *l.* 2. *c.* 15 *de Hiſt. Gr. p.* 224. *&c.*

PHILOTAS, Parmenionis fil. conjurationis in Regem inſimulatus, cum tormentis impar eſſet, crimen faſſus, & ab exercitu, ſignô datô, more patriô lapidibus obrutus eſt. Curt. *l.* 6. *c.* 11.

PHILOTAS Angæus, tertium locum, inter Chiliarchas, præmium fortitudinis ab Alexandro Magno, cùm in Sitacene moraretur, tulit, teſte militum turbâ. Curt. *l.* 5. *c.* 2. Forſan is eſt, quem Diodorus ſcribit, *l.* 17. fuiſſe Cadmeæ præfectum: eique eidem attributam Phrygiam Helleſponto adjacentem. *l.* 8.

PHILOTAS, è Puerorum nobilium cohorte Alexandri Magni, conjurationis Hermolao in regem particeps. Curt. *l.* 8. *c.* 6.

PHILOTAS, unus ex comitibus Alexandri Magni, cui poſt ejus mortem Ciliciæ regnum ſorte obtigit. Curt. *l.* 10. *c.* 10.

PHILOTERA, mater Milonis, percuſſoris Deidamiæ, à filio interfecta. Polyæn. *l.* 8. *c.* 52.

PHILOTERA, urbs juxta Troglodyticam à Satyro condita, Apollodorus *Philoteridem* vocat. Eſt etiam *Philotera* Cœleſyriæ. Vide *Stephan.*

PHILOTERIS, civitas in litore ſinus Arabici, aliàs *Arſinoë* dicta. *Steph.*

PHILOTESIA, Græcè *Φιλοτησία*. Ariſtophanis Scholiaſti in *Acharn. p.* 300. *Φιάλη* dicta eſt *ἡ διδομένη ἐν τοῖς συμποσίοις*, *phiala, quæ dabatur in conviviis.* *Heſychio προπόσεις τις μετὰ τὸ δεῖπνον ἕνεκα φιλίας*, *Propinatio quædam poſt cœnam amicitiæ ergô.* Quem morem egregiè deſcribit Cicero *Tuſc. Quæſt. l.* 1. ubi de Theramene, *Qui cùm conjectus in carcerem triginta juſſu tyrannorum venenum ut ſitiens obbibiſſet, reliquum ſic è poculo ejecit, ut id reſonaret. Quô ſonitu redditô ridens. Propino, inquit, hoc pulchro Critiæ* —— *Græci enim in conviviis ſolent nominare, cui poculum tradituri ſint.* Vide Stuckium *Antiqq. Convival.* & infrà Poculum, it. *Propoſis*, ac ubi de *Vino.*

PHILOTIMUS, Ciceronis libertus, ut ipſe ſcribit *l.* 3. *ep.* 9. *ad Appium* Vide & *P. Catienus.*

PHILOTIS, ancilla apud Romanos, quæ, quum poſt urbem captam, ſedatô Gallicô motu reſpublica vix ſtatum ſuum tueretur, & Fidenates opportunitatem invadendi Romani nominis aucupati, præfeciſſent ſibi Poſthumium Livium Dictatorem, mandatiſque ad Senatum miſſis poſtulâſſent, ut ſi vellent reliquias ſuæ civitatis manere, familias ſibi & virgines dederent, Patribus in ancipiti deliberatione ſuſpenſis, pollicita eſt ſe cum cæteris ancillis ſub nomine dominarum ad hoſtes ituram. Habitu itaque matrum familias, & virginum ſumptô, hoſtibus, cum proſequentium lachrymis in ſignum doloris, traditæ ſunt; quæ cum a Livio in caſtris diſtributæ eſſent, viros plurimô vinô provocârunt, diem feſtum apud ſe eſſe ſimulantes, quibus ſopitis, ex arbore caprifico, quæ caſtris proxima, ſignum Romanis dederunt, qui cùm repentinâ incurſione Fidenates profligâſſent, Senatus beneficii memor, Philotin cum cæteris ancillis manumitti juſſit, dotem ex publico eis fecit, & matronalem habitum geſtare conceſſit, diemque ipſum novas *Caprotinas* nuncupavit, ab illa *caprifico*, ex qua ſignum victoriæ ceperant. & *Caprotina* culta Juno, & ſacrificium annuâ ſolennitate celebratum, in quo lac, quod ex caprifico manat, propter memoriam facti adhibitum fuit. *Plut. Varro,* Ovid. *l.* 2. *de Arte Amandi. v.* 257.

> *Porrige & ancilla, quâ pœnas luce pependit,*
> *Luſa maritali Gallica veſte manus.*

Nic. Lloydius. Vide & Polyæn. *l.* 8. *c.* 30.

PHILOXENUS, Alexandri M. per Ioniam, præfectus. Polyæn. *l.* 6. *c.* 49.

PHILOXENUS, Athenis quidam mollis & aliorum pellex. Vide Schol. *in Ariſtoph. Veſpas.*

PHILOXENUS, Cythereus, Poëta Dithyrambicus, floruit Olympiade 95. qui cùm Dionyſii pellicem Galateam deperiret, tum rivalem in Lapidicinas amovit tyrannus. Illinc Philoxenus aufugiens carmen edidit, in quo fingit Dionyſium cum Galatea pecudes paſcere & inter paſcendum citharam pulſare. Dionyſium autem Cyclopem vocat, non ſolum quòd in amanda Galatea cum Cyclope conveniret Homerico, ſed & eum ridet, quod viſu eſſet hebetiore. Vide infra, *Philoxenus, Poëta lyr.*

PHILOXENUS, Philoſophus, qui gruis collum ſibi exoptabat, quò diutiùs ciborum & poculorum ſapore oblectaretur. Ariſtot. *Ethic. l.* 3. *c.* 9.

PHILOXENUS, tibicen Ionius inſignis, de quo Polyæn. *l.* 6. *c.* 10.

PHILOXENUS, Grammaticus Alexandrinus, Romæ ſcripſit *de monoſyllabis verbis, de Helleniſmo, de genere linguarum,* & alia. *Suidas.*

PHILOXENUS, Eretrienſis, pictor, Nicomachi diſcipulus, cujus tabula nullis poſtponenda Caſſandro regi picta, continuit Alexandri prælium cum Dario. Idem pinxit & Laſciviam, in qua tres Sileni commeſſabantur. Hic præceptoris celeritatem aſſecutus, breviores etiamnum quaſdam picturæ vias, & compendiarias invenit. Plin. *l.* 35. *c.* 10.

PHILOXENUS, Cytherius, poëta Lyricus, ſcripſit Lyricô carmine *Æacidarum genealogiam.* Hic, cùm aliquando apud Dionyſium tyrannum ageret, tragœdiaſque ejus, in quibus ille ambitioſiſſimus erat, minimè laudaret, conjectus eſt in Latomias, Inde extractus poſt aliquod tempus, cùm iterum juberetur poëma ejus approbare; totum perlegi audiit; quô factô promptè ſurgens, *ad Latomias rurſus*, reſpondit, indeque Tarentum aufugit. Dionyſio verò cum per literas revocare conanti, reſpondit hoc tantum monoſyllabon, *Non*, ſæpius iteratum. *Suidas. A Philoxeno* Cytherio dithyrambos eſſe inventos, putavit Pindari Scholiaſtes. Sed hâc parte magis fidem meretur Herodotus, *in Clio.* Is Arionem Leſbium ſive Methymnæum, fabulâ de vectore Delphino nobilem, primum fuiſſe ait, qui Corinthi docuerit dithyrambos. Atque idem etiam proditum ab Ariſtotele, ut teſtis eſt Proclus, *Chreſtomathiâ.* Sanè Philoxenus hic multò poſt Herodotum vixit; nempe Platonis temporibus. Nam & is Syracuſanorum tyranno Dionyſio juniori familiaris fuit, ut Pauſanias, *in Atticis*, ait. Sed idem ab eo eſt interemptus, poſtquam eum figuratè deriſerat *in Cyclope ſuo*, ſive de *amoribus Cyclopis & Galateæ.* Meminêre Athenæus *l.* 1. Ælian. *Var. l.* 12. *c.* 44. & 47. Idem *convivium* ſcripſit, unde quædam adducit Athenæus, *l.* 1. 4. & 14. Cujuſmodi ejus dictio, & ingenium fuerit, If. Caſaubonus dicet, *Animadverſionum in Athenæum l.* 4. *c.* 11. Nempe planè ad laſciviam & nugas comparata.

PHILOXENUS, Conſul cum Probo, An. Urb. Cond. 1273.

PHILOZOE, uxor Tlepolemi, generoſa & mariti amans heroina, quæ cùm reliquis ſociorum triſtem viri caſum ad Trojam didiciſſet, ingenti luctu primùm confuſa; dein memoriæ & honori conjugis certamina inſtituit, in queis pueri certarent, & victores populi albæ frondibus coronarentur: apud Polyænum legitur *Philoxo. l.* 1. *c.* 13.

PHILTRA, quibus in amorem per vim inducuntur homines, *ἀνάγκαι* quoque & *κατανάγκαι* Græcis dicta, ut ex *Syneſio* diſcimus, qui *καταναγκας* & *καταδέσμους* in amatoriis memorat. Unde & herba, cujus ad amatoria uſus, Plinio, *l.* 27. *c.* 8. *catanance* appellatur, quâ ad amorum veneficia Theſſalas mulieres uti ait *Dioſcorides.* Quô nomine cemos herba quibuſdam venit, quam in amatoriis pollere notum; alii leontopodium ſic vocârunt, quod & ipſum *εἰς τὰ φίλτρα* *ἐπιτήδειον*, in amatoriis iſtiuſmodi *ἀνάγκαις* utile, judicat idem Dioſcorides, &c. Vide ſuprà *Ananceum, Catanance, Cemos* &c. Sunt nempe in *Philtrorum* generibus, *τὰ ἄψυχα*, ſeu *inanima*, ut *trochi, pili, ungues & tæniæ, τὰ ζῶοφυτα*, ſeu *plantanimalia, radicula, herba, ſurculi* &c. & *τὰ ζῶα*, *animalia*, *ſauræ, motacillæ, pulli equini*, quos Lævius *in Apologia Apuleji*, quibus pleraque philtra deſcripſit, *Hinnientium dulcedinem* appellat. Verſus illi ſic habent,

> *Antipathes illud quærite.*
> *Philtra omnia undique eruunt,*
> *Trochus, pili, ungues, tæniæ,*
> *Radicula herba, ſurculi,*
> *Sauri, illices bicodulæ; Hin——*
> *nientium dulcedines.*

Ubi *trochus τροχὸς* eſt, rota veneficarum, aliô nomine *rhombus* dicta, quam in hiſce adhibitam nemo ignorat. Quemadmodum *pilorum* & *unguium* utrinam, ad *φίλτρα*, iiſdem uſurpatam, notum. De *capillis*, habes Appulejum *l.* 3. Unguium præſegmina quoque adhibita novimus. *Saura* porrò, h. e. *lacerta*, in amatoriis veneficiis multus uſus, ut oſtendit Theocritus *Pharmaceutria*. dabantur autem illæ in potu,

> *Σαῦραν τοι τρίψασα κακὸν ποτὸν αὔριον οἰσῶ.*

Bicodulas idem *Lævius* eleganter appellat *ἴυγγας*, aviculas veneficarum, quòd caudæ aſſiduâ vibratione quadantenus duplicem eam faciant, ſicque duas videantur caudas habere. *Hinnientium* tandem *dulcedinem* hippomanes vocat, quòd ab equa ſtatim, ac natus eſt pullus, rapiatur ac devoretur. Contra quæ omnia *Antipathes* quærendum eſſe monet. Sic autem vocant Græci, quidquid adverſus eſſaſcinationes & amoris faciendi artes Magicas potenter efficax eſt; idem quod *ἀλεξιφάρμακον*, nam *φίλτρα* ſunt *φαρμακῶν*. Propriè autem ſic appellatum eſt moly illud nominatiſſimum, quô Mercurius Ulyſſem munivit, adverſus Circes eſſaſcinationes &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 941. & 943. & infrà *Pampilo* quoque. Vendebant autem *Philtra*, quæ & *Agogima* & *Chariteſia* itidem, Magi. Juvenalis, *Sat.* 6. *v.* 610.

> *Hic Magicos affert cantus, hic Theſſala vendit*
> Philtra, *quibus valeat mentem vexare mariti.*

Unde Arnobius *adv. Gent. l.* 1. *Quis enim hos neſciat* (Magos intelligens) *aut imminentia ſtudia præneſcere ——— aut in curriculis equos debilitare, incitare, tardare, aut uxoribus & liberis alienis ——— inconceſſi amoris flammas & furiales immittere cupiditates.* Cujus rei memorabile exemplum habes apud Hieronymum *de Vita Hilarionis*, ubi de juvene quodam Gazenſi, qui Memphim profectus, *ut Magicis artibus armatus rediret ad virginem* (quam deperibat) *poſt annum doctus ab Æſculapii vatibus —— venit ——— & ſubter limen domus puellæ tormenta quædam verborum & portentoſas figuras ſculptas in æris Cyprii lamina defodit* &c. Facit huc vetus *Inſcr.*

> QVI. ME. VOLENT. VALETE. MATRONÆ.
> MATRESQVE. FAMILIAS. VIXI. ET. VLTRA.
> VITAM. NIHIL. CREDIDI. ME. VENTRI.
> ALUMNÆ. ADDIXI. QVOS. POTVI. PELLEXI.
> FILTRIS. ET. ASTV. VIRO. HVMATO. NON.
> VIDVA. FVI. NEC. MARITÆ. NOMEN. ADEPTA.
> QVÆSO. NE. INVIDETE.

apud G. Elmenhorſt *ad Arnob. d. l.*

PHILUMENE, pro Ariſtide moritur. Narrat enim hic, qui Hadriani Imperatoris ferè æqualis fuit, in *Sacrarum quinta*, ſe, cùm periculosè ægrotaret, oraculô monitum, Ὅτι ἡ Φιλουμένη ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς καὶ σῶμα ἀντὶ σώματος ἐπιδέδωκε τὰ αὐτῆς ἀντὶ τῶν ἐμῶν, *Philumenam animam pro anima, corpus pro corpore, ſua pro meis, permutationis locô dediſſe.* Moritur ergo *Philumene*, convaleſcit Ariſtides. Erat hæc filia Callitychæ nutricis quondam Ariſtidis vel collactaneæ: nam editi libri modò *τροφὴν*, modò *σύντροφον*, nominant. Sed & jam antè *Philumenæ* frater Hermeas, pro eodem Ariſtide graviſſimè laborante, mortem viſus obiiſſe, ut ipſe narrat. Veterum nempe perſuaſio, ut Caſaubonus oſtendit *ad quartum Suetonii*, hæc fuit, poſſe alicujus produci fata, ſi ejus vicem ſubiret alter, velut hoſtia ſuccidanea: quâ de re diximus ſuprà voce *Fata.* Idem luſciniæ nomen, cujus epitaphium habes ſuprà, voce *Luſcinia.*

PHILYLLIUS, à pleriſque creditur auctor *Jamborum, de urbibus*, ut cognoſcimus ex Athenæo, *l.* 3. 4. 9. Alius fuit veteris Comœdiæ poëta, Athenæo, *l.* 14. & Polluci, *l.* 7. memoratus.

PHILYRA, filia Oceani, ex qua Saturnus in equum converſus, Chironem Centaurum dicitur ſuſcepiſſe, qui à matre *Philyrides*, & *Philyrejus* dicebatur. Hanc fabulam ad Medicinæ & Chirurgiæ artem refert Natal. Comes, *Mythol. l.* 4. *c.* 12. Scribitur autem hoc nomen, & ejus derivativa ſimplici *l*; poëtæ tamen ſuô jure, ut primam ſyllabam extendant, geminant hanc conſonantem.

PHILYRA, pro Lindavia, apud Germanos Poëtas. Vide *ibi.*

PHILYRA, Auctori *Etymologici*, Φυτὸν ἔχει φλοιὸν βύβλῳ παρόμοιον, ἐξ οὗ τοὺς στεφάνους πλέκουσι, *planta* eſt *habens corticem papyraceum, frumento ſimilem ex quo coronas plectunt.* Flexibilis enim, *διὰ τὸ γλισχρὸν ἔχειν τὴν ὑγρότητα, quòd viſcoſam humiditatem habet*, uti loquitur Theophr. *de Plant. l.* 1. Certè materia eſt tam tenuis, tamque teres, ut ex ea quoque libri compingerentur, uti diſcimus ex *Q. Septimio Romano.* poſt *Dictym Cretenſem* & Martiano Capella *l.* 2. Unde Domitianum, eorum nomina, quos conjurationis ſuſpectos habebat, ſcripſiſſe *in tabella philyrarum duplici*, ait *Xiphilinus.* Itaque & in fila tenuabatur, quibus, ut filô, flores interiùs vincirentur; nec flores tantùm, ſed & herbæ, & folia, & ramuli, unde coronæ conſtabant. Plin. *l.* 16. *c.* 14. *Inter corticem ac lignum tenues tunicas multiplici membranâ, ex quibus vincula tiliæ vocantur, tenuiſſimæ earum* philyræ, *coronarum lemniſcis antiquæque honore celebres.* Ubi membranam tiliaceam, eidem uſui apud Romanos cum philyræ apud Ægyptios & Græcos deſtinatam, *philyram* quoque vocat: cujus locô elephantorum ſcras adhibuiſſe Indos, teſtis eſt Solin. *l.* 55 Horatius *l.* 1. *od.* 38. *v.* 1.

> *Perſicos odi puer apparatus,*
> *Diſplicent nexæ philyrâ coronæ.*

Scirpos

ſuper hujuſmodi minutiſſima vincula, vocat Tertullian. *de Coron.* &c. Erant autem *philyræ* primùm ſimplices, h. e. nullâ arte ſucatæ aut diſſimulatæ: poſtea in dies creſcente luxu, bracteatas illas fecit primus P. Claudius Pulcher. apud eundem Plinium *l.* 21. *c.* 3. idque meritò, cùm Craſſus ipſa folia coronarum primus aurô argentô que imitatus ſit. *Philyra* porrò acceſſerunt lemniſci, i. e. faſciolæ quædam anguſtæ, quibus jam in coronam coacti flores involverentur, de quibus, vide ſupra, & plura hanc in rem apud Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 2. *c.* 12. Sed & *philyram* arborem fuiſſe, cujus cortex idoneus conficiendis ciſtis ainſque [illegible] *& verſus utilis ad ſumptuoſiſſima quæque opera*, legas apud *Theophraſtum*, laudatum eodem.

PHILYRES, populi juxta Pontum. Dionyſ. v. 766.

> *Μάκρωνες, Φίλυρές τε, καὶ οἱ [illegible]*
> *Δυράτων.* ——— ———

Val. Flac. *l.* 5. *v.* 151.

> *Moſſynichi: vos & ſtabulis Macrones ab altis,*
> *Byzereſque vagi, Philyraque à nomine dicta*
> *Litora.* ——— ———

Nic. Lloydius.

PHIMUS, Græcè φιμὸς, inter organa *aleatoria* recenſetur *Etymol. Mag.* φιμοὶ ἀλεατορικὰ ὄργανα. [illegible] etiam meminit *Æſchines* inter aleatoria inſtrumenta. Diphilus apud *Harpocrationem*,

> ——— [illegible]

Scripta quoque manu exemplaria ita apud Horatium legunt, *l.* 2. *Sat.* 7. *v.* 17.

> *Mitteret in phimum talos.*

Nempe φιμὸς idem erat quod κημὸς, per quem calculi ſolebant in judiciales urnas & teſſerarios pyrgos immitti. Aliter ψηφοβόλος: utrumque proin à pyrgo diverſum. Veteres enim, licèt aliquando ad improbi jactus cavendam fallaciam ſolô pyrgô (de quo ſuô locô) uterentur, nonnunquam tamen ad majorem, ſi fortè, cautionem & pſephobolô & pyrgô. Nec enim manu teſſeras in pyrgum mittebant, ſed in pſephobolum prius, dein per pſephobolum ſeu *phimum* in pyrgum fundebant, ut ſic magis ars & fallacia ingenioſi ac improbi aleatoris in jactando vitaretur. Itaque idem planè factitatum in luſoriis pyrgis, quod in judicialibus urnis. Nec enim manu ſuâ Judices calculos, quibus ſuffragia ferebant, in urnam conjicere conſueverant, ſed per vaſculum oblongum vimine contextum eos dimittebant. In cadiſcum, quaſi per colum vel infundibulum. Καδίσκος dicebatur urna, in quam immittebantur calculi; κημὸς, vaſculum, per quod immittebantur, ut ex *Heſychio* & *Polluce* manifeſtum eſt. Ad eundem planè modum in re teſſeraria pyrgus, in quem teſſeræ mittebantur, urnæ vicem obtinebat, & in parte alveoli reſidebat, crebris intus gradibus exſculptis, per quos teſſeræ reſultantes ſaltitanteſque in tabulam effunderentur. Vaſculum autem illud, per quod in pyrgum teſſeræ conjiciebantur, κημὸς etiam vocabatur, ad ſimilitudinem illius κημοῦ, per quem calculi in judiciales urnas ſolebant immitti. Uterque porrò, ſicut φιμὸς, ita & ἠθμὸς dicebatur, quaſi infundibulum, quòd ſimilis utriuſque, tum Judicialis tum teſſerarii *phimi*, figura eſſet, & infundibulum uterque referret: nam in ſummo latus erat, imò ſtrictus & anguſtus. Unde Grammatici *camum* vocant χωνοειδὲς πλέγμα καὶ ἠθμοειδὲς, &c. Cæterùm plerique, ut dictum jam, camum illum vel *phimum* vel infundibulum in jactandis teſſeris non uſurpabant, ſed ſolô pyrgô utebantur, & videtur ſolùm ad jactandi commoditatem uſitatus fuiſſe camus: ut enim latô & hianti ore patebat, faciliùs teſſeras recipiebat, quæ inde quaſi per infundibulum in pyrgum cadebant, mox è pyrgo concuſſæ & agitatæ ſuper tabulam mittebantur. Verùm nimia etiam fortaſſe in hoc moroſitas; Ideo ſolum pyrgum multi adhibebant ad teſſeras mittendas. Sed & *phimum* & camum & pyrgum & pſephobolum non pauci confundunt. Salmaſ. *ad Vopiſc. in Proculo. c.* 13.

PHINA, Macedoniæ oppid. ad oram Heracleam. Plin. *l.* 4. *c.* 10.

PHINEES, fil. Eleazari. Ingenti pro gloriâ Dei Zelô actus. Zambri Principe tribus Simeonis, cum Cosbi filia Madianitici Regis interfectô, impetravit à Deo, ad juſtitiam ipſi factum hoc imputante, ut Pontificatus in Eleazari familia perpetuò maneret, ipſe poſtmodum eô functus: Numer. *c.* 25. *v.* 6. 7. 8. Torniel. *A. M.* 2583. 2594. Filius item Heli ſacerdotis. 1. Sam. *c.* 1. *v.* 3. Latinè *aſpectus*, aut *facies confidentiæ*, vel *protectionis*. Vide *Ophni* quoque.

PHINEIDÆ, nomen familiæ ſeu tribus, cui *Phineus* originem dedit. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1182.

PHINEUM, locus Ponti, à *Phineo* conditus. *Stephan.*

PHINEUS, Agenoris fil. *Hellanico: Heſiodo* verò Phœnicis & Caſſiopeæ. Agenoris nepos, frater Cilicis. Dorycli & Atamini. Hic Rex Arcadiæ, vel, ut alii, Thraciæ, vel, ut rurſus alii, Paphlagoniæ, uxorem duxit Cleopatram (quam quidam Schœnobœam vocant) ex qua genuit Orythum & Crambum, ut *Sophocles*, ut alii, Mariandynum & Thynum; vel, ut rurſus alii, Palæmonem & Phinea: quibus, mortuâ priore conjuge, Harpalycen, Calais & Zethæ ſororem, novercam ſuperinduxit; quamvis Flaccus Valerius non Harpalycen, ſed Cleopatram Boreadum ſororem vocet, cui etiam Apollonii Scholiaſtes ſubſcribit, qui *l.* 1. dicit, Phineum Cleopatram Boreæ & Orithyiæ filiam uxorem duxiſſe ſecundam verò Idæam, Dardani filiam, novercam ſuperinduxiſſe: cujus ſuaſu filios ſuos ex Cleopatra ſuſceptos excæcavit. Quapropter & ipſe excæcatus eſt à Diis, & Harpyiæ contra eum miſſæ, quæ cibos & menſam ejus turpiſſimè fœdarent. Poſteà verò devenientibus ad ea loca Argonautis, à Calai & Zethe, fratribus alatis, rurſus ad Strophadas inſulas fugatæ ſunt. At Orpheus, Phineum, inſanientem uxoriis philtris, dejeciſſe è ſcopulo duos filios autumat, quare à Zete & Calai, ut durius exitium perpeteretur, in Biſtoniam ablegatum & ab aliis luce privatum aſſerit. Poſtremò occiſus eſt ab Hercule, cùm is in ſolitudine liberos Phinei oſtendiſſet excæcatos, comperiſſetque eos calumniis novercæ ejectos fuiſſe. Apollonius *l.* 2. *Argonaut.*

> Ἔνθα δ' ἐπάκτιον οἶκον Ἀγηνορίδης ἔχε Φινεύς,
> Ὃς περὶ δὴ πάντων ὀλοώτατα πήματ' ἀνέτλη,
> Εἵνεκα μαντοσύνης, τήν οἱ πάρος ἐγγυάλιξε
> Λητοΐδης, οὐδ' ὅσσον ὀπίζετο καὶ Διὸς αὐτοῦ,
> Χρείων ἀτρεκέως ἱερὸν νόον ἀνθρώποισι.
> Τῷ καί οἱ γῆρας μὲν ἐπὶ δηναιὸν ἴαλλεν.
> Ἐκ δ' ἕλετ' ὀφθαλμῶν γλυκερὸν φάος, οὐδὲ γάνυσθαι
> Εἴα ἀπειρεσίοισιν ὀνείασιν, ὅσσα οἱ αἰεὶ
> Θέσφατα πευθόμενοι περιναιέται οἴκαδ' ἄγειρον.

Propert. *l.* 3. *El.* 4. *v.* 41.

> *Aut Alcmæoniæ furiæ, aut jejunia Phinei.*

Virg. *Æn. l.* 3. *v.* 210.

> ——— *Strophades Grajô ſtant nomine dictæ*
> *Inſulæ, Ionio in magno, quas dira Celæno,*
> *Harpyiæque colunt aliæ, Phineia poſtquam*
> *Clauſa domus, menſaſque metu liquere priores.*

Val. Flaccus *l.* 4. *v.* 423.

> *Poſtera non caſſa Minyis Aurora retexit*
> *Noctis iter; nova cuncta vident; Thynæaque juxtà*
> *Litora, ſ[illegible] horrentem Phinea,*
> *Dura Deûm, ſummoque lues urgebat in ævo.*
> *Quippe nec extorrem tantùm, nec lucis egentem,*
> *Inſuper Harpyiæ Typhonides, ira Tonantis,*
> *Depopulant; ipſoque dapes prædantur ab ore.*
> *Talia prodigia, & tales pro crimine pœnas*
> *Perpetitur, ſpes una ſeni, quòd pellere ſævam*
> *Quondam fata luem dederant Aquilonis alumnis.*

Statius *l.* 8. *Theb. v.* 255.

> *Qualis, poſt longa Phineus jejunia pœnæ,*
> *Nil ſtridere domi volucres ut ſenſit abactas,*
> *(Nec dum tota fides) hilaris menſaſque toroſque*
> *Nec turbata ferus tractavit pocula penna.*

Nic. Lloydius. Ejus verò regnum Joppen fuiſſe. Mela innuit, *l.* 1. *c.* 11. *Et Joppe, ante diluvium, ut ferunt, condita, ubi Cepheum regnâſſe eô ſignô incolæ affirmant, quòd titulum ejus fratriſque Phinei veteres quædam aræ cum religione plurima retinent.* Et Conon ſcribit apud Photium in *Excerptis*, *fratres fuiſſe duos, Cepheum & Phineum, & Cephei Regnum fuiſſe in regione, quæ poſtmodum quidem Phœnicia, tum verò Jopia dicta fuerat, à Joppe maritima urbe ſic appellata. Imperii autem limites erant à noſtro mari, uſque ad Arabes, Rubri Maris accolas.* Qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 564.

PHINICE, *in veter. Notit. provinciarum Romanorum*, pro *Phœnice*.

PHINNI, vide FENNI.

PHINON, civitas Idumæorum. Gen. *c.* 36. *v.* 41. Latinè *gemma*, ſive *aſpiciens*, aut *os æternitatis*, vel *os filii*: aut ex Hebr. & Syro *os piſcis*, ab *ore*, ſcil. non ab *oſſe*.

PHINON, una manſionum Iſraëliticarum in deſerto, Numer. *c.* 33. *v.* 42. Vide *Phæno*.

PHINOPOLIS, urbs Ponti à *Phineo* dicta. *Steph.* *Phinopoli* adhuc *Sophiano*, ſeu *Filopoli* aliis, apud Philiam promontor. urbs Thraciæ maritima haud procul ab ore Ponti, inde paulò ſuprà 5. mill. paſſ. recedens. Ex Plin. *l.* 4. *c.* 11. *Ferrarius.*

PHINTA, Meſſeniorum Rex poſt Syboram, quô tempore Telecius Spartanorum Rex à Meſſeniis occiſus eſt: Polymeſtor verò apud Arcades regnavit. Eum excepit Antiochus. Pauſan. *Meſſeniacis.*

PHINTHIA, Siciliæ fons, in quem, ut *Apion* refert, nihil immergi poteſt, ſed omnia fluitant, Plin. *l.* 31. *c.* 2. Φιντιὰς *Diodoro.* Unde Phalaridi *in epp.* opidani ſunt Φιντιεῖς. Item amicus Damonis cujuſdam, ut in *Plutarcho* invenimus. Quanquam apud Val. Max. *l.* 4. *c.* 7. *exemp. ext.* 1. & Cicer. *l.* 3. *de Off. c.* 10. *Pythias* dicitur.

PHINTIAS, vide PINTHIAS.

PHINTONIS, ſeu PHINTON Capellæ, inſul. inter Sardiniam & Corſicam. Plin. *l.* 3. *c.* 6. *Ptol. Iſola roſa Ortelio, Iſle de Figo Photo.*

PHIOPS, Rex Memphitarum XX. poſt Metu-Suphim, *capit ſexennis, regnavit ad annos uſque* C. Syncellus *p.* 58. Idem cum Apappo Maximo Thebanorum Rege, cui regno tum Memphiticum acceſſiſſe videtur. An idem *Cheops* vel Χέοψ *Herodoti*, *Chemmis Diodoro*, *ab infuſcata fortè facie*, cui uterque pyramidem maximam attribuit, quam Manetho à Suphide extructam tradit? Sanè & ſerior *Phiopis* ætas, & regni tum amplitudo, tum diuturnitas, tanto operi ſatius convenire videtur. Joh. Marſhamus *Canone Chron. ad Sæc. III.* Vide quoque *Apappus Maximus*.

PHIRÆSI, Scandiæ inſul. populi *Ptol. Franci Turnebo*, cujus opinionem rejecit F. Hotoman. *in Francogallia*, & meritò quidem, utâ verò alienam.

PHIRRICUS, vide CLAUDIUS.

PHIRSTIMUS, Perſidis fluv. in Sinum Perſicum influens, inter Sitiogagum, quô Paſagardas 7. diebus navigatur, & Granium, qui per Suſianam fluit. Plin. *l.* 6. *c.* 23. Vide *Phryſtimus*.

PHISCON Mons, urbec. longa Hetruriæ, *Monte Fiaſcone*, in provinc. Patrimonii: 10. mill. paſſ. ab Orvieto in Meridiem Romam verſus 50. circiter. Dicitur & *Mons Phiſcon*.

PHISERA, oppid. ſeu pagus Corſicæ, in ora Occidentali. *Ptol. Figari.* Vide *Fiſera.*

PHISON, vel PISON, i. e. *oris mutatio*, ſive *multitudo*, ſive *extenſio*, fluvius è Paradiſo fluens. Gen. *c.* 2. *v.* 11. qui ab Euſeb. & Hieronymo *in Qu. Hebr.* dicitur *Ganges. Heſych.* Φίσων ποταμὸς Παραδείσου ὁ ἑρμηνευτὴς σημαίνει, παρὰ δὲ Ἕλλησι Γάγγης. Alcimus Avitus,

Quartus dehinc Phiſon, quem nominat India Gangen. Fortè *Phaſis* hodie. *Baudr. Bernamo, Phiſon & Gichon*, ſunt alvei Euphratis & Tigridis, in quos ſcinduntur, antequam Oceanum ineant: & *Phiſon* forte Naharmalca hodiernus, Gichon verò Naharſares, in *Hiſtor. Orbis Terr. c.* 3. *Hydrogr.*

PHITERNUS, meliùs *Tifernus*, fluv. Italiæ, nunc *Fortore* Magino, in mare Adriaticum ſe exonerat. Vide *Tifernus.*

PHITHOM i. e. *buccella eorum*, aut *oris conſummatio*, ſive *perſuaſio*, vel *dilatatio eorum*, urbs quam ædificârunt filii Iſraelis Pharaoni regi Ægyptiorum. Exod. *c.* 1. *v.* 11.

PHITON, fil. Micha. 1. Paral. *c.* 8. *v.* 35.

PHITTACIDES, fœminarum calcei, apud Jul. Pollucem, *Onomaſt. l.* 7. *c.* 22. & Balduinum *de Calceo*, *c.* 20.

PHIUS, Memphitarum Rex XVIII. poſt Othoem, ante Metu-Suphidem, quem vide ſuprà.

PHLA, inſul. parva in palude Tritonide. Vide Herodot. *l.* 4.

PHLADIRTINGA, oppidul. Hollandiæ. 2. leuc. à Delphis in Meridiem, totidem à Roterodamo in Occidentem Brilam verſus. Aliàs permunitum, nunc abſorptis ſimul cum arce mœnibus, voragine Moſæ fluv. qui latè ripas & littora adedit, ſuccedaneam operam addente mari, tantùm tenuis pagus & piſcatorum ſedes eſt; *Vlaerdingen.*

PHLANATES, populi Illyrici, qui & *Flanates*, à quibus *ſinus Flanaticus.* Plin. *l.* 3. *c.* 19.

PHLANON, urbs & portus juxta Abſyrtum inſulam poſt Aloum. *Stephan.*

PHLEBOTOMIA, vide hic paſſim, vocibus *Baleſtra*, & *Vena*; nec non ubi de *Militaribus pœnis* & *Minuendi Sanguinis ritu.*

PHLEGELAS, ultra Hydaſpen Indiæ Rex, qui popularibus ſuis colere agros, ut aſſueverant, juſſis, Alexandro adventanti cum donis occurrit; nihil quod imperaret detrectans. Curt. *l.* 9. *c.* 1. à Diodoro vocatur Φηγεὺς *Phegeus*, *l.* 17. *f.* 611.

PHLEGETHON, fluv. infernalis flammis æſtuantibus rapidus, ab *urendo* ſic dictus, quam etymologiam poetæ paſſim innuunt. Author *Culicis*,

Nec timuit Phlegethonta furentem ardentibus undis.

Silius, *l.* 13. *v.* 564.

——— *Exundantibus urit*
Ripas ſævus aquis Plegethon.

Idem *ibidem*, *v.* 836.

Ardenti Phlegethonte natas fornacibus atris.

Statius, *Theb. l.* 4. *v.* 523.

Fumidus atra vadis Phlegethon incendia volvit.

Seneca, *in Thyeſte*, Actu. 5. *v.* 1018.

Phlegethon arenas igneus totas agens.

Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 550.

Quæ rapidus flammis ambit torrentibus amnis.
Tartareus Phlegethon, torquetque ſonantia ſaxa.

Hinc *Phlegethonteus.* Claudian. *l.* 1. *de Raptu*, *v.* 88.

Et Phlegethonteæ requierunt murmura ripæ.

Et *Phlegethontis.* Ovid. *Met. l.* 5. *v.* 544.

——— *Sparſumque caput Phlegethontide lymphâ.*

Nic. Lloydius.

PHLEGIA, Bœotiæ Urbs, *Steph.* apud Cephiſſum fluv.

PHLEGIAS, unus è Cyzicenis, qui, raptâ face piceâ, decurrit arce in Minyas, Val. Flacc. *l.* 3. *v.* 125.

PHLEGON Trallianus, libertus Auguſti (nonnulli Adriani, cujus *hiſtoriam* edidit, dicunt) *hiſtoriam* ſcripſit *Olympiadum libris* 16. uſque ad Olymp. 229. *De Faſtis Romanorum libros* 2. Item *de nominibus locorum urbis Romæ*, & *epitomen Olympionicorum libris duobus.* Ejus *fragmentum* ſolùm *de hiſtoria Olympiadum*, ut & de tractatu, *de Longævis*, ſupereſt: etiam initium libri *de Mirabilibus* amiſſum. Suidas, Phot. *cod.* 97. Item viri Sancti nomen. Roman. *c.* 16. *v.* 14. *Nic. Lloydius.* Cœterùm, priorem Libertum omnino fuiſſe Hadriani, clariſſimè patet ex Æl. Spartiano in hujus *Vita c.* 16. *Famæ celebris Adrianus tam cupidus fuit, ut libros vitæ ſuæ ſcriptos à ſe, libertis ſuis literatis dederit, jubens ut eos ſuis nominibus publicarent: Nam Phlegontis libri Adriani eſſe dicuntur.* Et Vopiſco in *Saturnino*, *c.* 7. *Adriani epiſtolam ex libris* Phlegontis, *liberti ejus, proditam* &c. Igitur Hadriani is, non Auguſti, Libertus fuit, ut temerè quoſdam ex Veterib. ſenſiſſe judicat *Suidas.* Error ex eo, quòd in libris ſuis ſe ſimpliciter vocat Καίσαρος ἀπελεύθερον. Vide Photii *Bibl. cm.* 97. Caſaubon. *ad Spartian.* Plures autem libros cùm ſcripſerit *Phlegon*, dubium an illos omnes Hadriani fuiſſe, intelligat Spartianus: Videtur libros tantùm, quos de Vita ſua ſcripſerat Hadrianus, ſub nomine *Phlegontis*, publicaſſe. At inter opera Phlegontis, quæ recenſentur à Suida, nulli ſunt libri *de Vita Hadriani*: quod fortè hinc factum, quia licèt nomine Phlegontis hi libri publicati eſſent, fama tamen erat conſtans, ab Hadriano eos ſcriptos eſſe ideoque ab eruditis paſſim Adriani, h. e. auctoris nomine, citabantur. Certè *libros Hadriani de vita ſua* Spartianus ſuprà jam citavit. Quòd verò Auguſti hic libertus non fuerit, etiam hinc diſcimus, quòd Olympiades ſuas deduxit uſque ad ducenteſimam nonam, quæ incidit in tempora Hadriani, & ſæpius in libris ſuis Hadriani meminit, operumque publicorum ab Hadriano vel ædificatorum, vel inſtauratorum, uti ex *Stephano* diſcimus, ubi ait, Ὀλύμπιον τόπος ἐν Δήλῳ ὃ κτίσαντες Ἀθηναῖοι χρήμασιν Ἀδριανοῦ νέας Ἀθήνας Ἀδριανὰς ἐκάλεσαν, ὡς Φλέγων ἐν Ὀλυμπιάδων πεντεκαιδεκάτῃ. *Olympium, locus in Delo, quem extruentes Athenienſes, ſumtibus Hadriani, novas Athenas Hadrianas appellârunt, ut ſcribit Phlegon Olymp.* 15. &c. Vide Salmaſ. *ad eundem Spartian.*

PHLEGON, unus ex equis Solis, ἀπὸ τοῦ φλέγειν, quod eſt *urere*, dictus. Ovid. *Met. l.* 2. *v.* 154.

Intereà volucres Pyroeis, Eous, & Æthon,
Solis equi, quartuſque Phlegon.

PHLEGRA, urbs Macedoniæ, in qua Gigantes olim cum cœlitibus conflixêre, & ab Hercule extincti erant. Hanc Eudoxus poſteà *Pallenen* dictam ſcribit, *Steph.* Silius *l.* 12. *v.* 143.

Tradunt, Herculeâ proſtratos mole Gigantes
Tellurem injectam quatere, & ſpiramine anhelo
Torreri latè campos, quotieſque minatur
Rumpere compagem impoſitam, expalleſcere cœlum.

Ubi loquitur de *Phlegræo Campo*, qui eſt in Campania juxta Cumas. De quo vide Cluverium *Ital. Ant. p.* 1144. Hinc *Phlegræus.* Ovid. *Met. l.* 10. *v.* 151.

——— *Preſſius cecini plectro graviore Gigantes,*
Sparſaque Phlegræis victricia fulmina campis.

Propertius, *l.* 3. *El.* 10. *v.* 37.

Iſſent Phlegræo melius tua funera campo.

Poetæ fabulâ hac in comparationibus ſuis plerumque utuntur. Lucan. *l.* 7. *v.* 145.

Non aliter Phlegrâ, rabidos tollente Gigantes,
Martius incaluit Siculis incudibus enſis:
Et rubuit flammis iterum Neptunia cuſpis,
Spiculaque extenſo Pæan Pythone recoxit.
Pallas Gorgoneos diffudit in ægida crines,
Pallenæa Jovi mutavit fulmina Cyclops.

Statius, *Theb. l.* 2. *v.* 595.

Non aliter (Geticæ ſi fas eſt credere Phlegræ)
Armatum immenſis Briareus ſtetit æthera contra,
Hinc Phœbi pharetras, hinc torva Palladis angues,
Inde Pelethroniam præfixâ cuſpide pinum
Martis, ac bene laſſo mutato Pyracmone temnens
Fulmina, cùm toto ne quicquam obnixus Olympo
Tot queritur ceſſare manus.

Idem, *l.* 1. *Achilleidos*, *v.* 484.

Sic cùm palantes Phlegræ in caſtra coirent
Cælicolæ, jamque Odryſiam Gradivus in haſtam
Surgeret, & Lybicos Tritonia tolleret angues,
Ingentemque manu curvavit Delius arcum.
Stabat anhela metu ſolum Natura Tonantem
Reſpiciens, quando illi hyemes, tonitruſque vocaret,
Nubibus, igniferam qui fulmina poſceret Ætnam.

Silius, *l.* 9. *v.* 304.

Tollitur immenſus deſerta ad ſidera clamor,
Phlegræis quantas effudit ad æthera voces
Terrigenûm campis exercitus, aut ſator ævi
Quantâ Cyclopas nova fulmina voce popoſcit
Jupiter, extructis vidit cùm montibus ire
Magnanimos raptum cœleſtia regna Gigantes.

Et *l. ult.* *v.* 652.

Qualis odoratis deſcendens Liber ab Indis,
Egit pampineos frænatâ tigride currus
Aut cùm Phlegræis, confectâ mole Gigantum
Inceſſit, campis tangens Tirynthius aſtra.

Val. Flac. *l.* 6. *v.* 168.

——— *Tremebundaque pulſu*
Natat humus; quatit ut ſævo cùm fulmine Phlegram
Jupiter, atque imis Typhœa verberat arvis.

Atque hæc poetæ. *Theagenes* verò & *Eudoxus*, qui ad hiſtoricam fidem pugnam hanc reducere conantur; Pallenen, inquiunt, quæ veteri nomine Phlegra vocabatur, homines tenuerunt, quibus immanitas & ſuperbia morum, Gigantum cognomen peperit. In hos, ineunte prælium Hercule, fulmina de cœlo miſſa ſunt, donec ii fugere coacti ſunt, & ingenti victoriâ ſuperati. Ex hac re rumor in vulgus ortus, ut Gigantes moverint bellum Diis. Id autem ideo fictum eſt, quoniam ea regio tota ſulphure plurimò ſcatet. Hinc fit, ut ventorum impulſu excitetur paſſim ignis, qui, cùm exitum è cavernis natura expetat, dum luctatur aſſiduè, terram tandem quatit, & commovet, exuritque frequenter; unde & nomen ſortitur, φλέγω enim Græcè *exurere*, *ardereque* ſignificat. *Nic. Lloydius.*

PHLEGRÆI Campi, vide *Forum Vulcani.*

PHLEGYAS, Martis fil. Rex Lapitharum in Theſſalia, pater Ixionis, & Coronidis Nymphæ, quam cùm ab Apolline vitiatam ſenſiſſet, confeſtim irâ percitus templum ejus Delphis incendit. Quapropter Apollo iratus, ipſum ſagittis interfectum ad inferos detruſit, ubi hâc pœnâ afficitur, ut ſub ingenti ſaxo ruinam minitante ſedens, ſemper illud caſurum ſuſpicetur ac timeat. Stat. *l.* 1. *Theb. v.* 713.

——— *Phlegyam ſubter cava ſaxa jacentem*
Æterno premit accubitu. ———

PHLEGYÆ, populi inſulani Theſſaliæ, à *Phlegya* Ixionis patre, cognominati. Hi, cùm ſacrilegi eſſent, Deoſque & homines ſpernerent, ab irato Neptuno, immiſſò diluviò, ſubmerſi ſunt. Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 618.

——— *Phlegyaſque miſerrimus omnes*
Admonet. ———

PHLEGYAS, urbs Bœotiæ, à *Phlegya* Martis & Chryſes filio. *Stephan.*

PHLE-

PHLEOS, ſeu PHLEUM. Græcè φλεὸς, herba paluſtris ſine ſpinis, è qua veſtes & retia texebantur. Iones φλοῦν dicebant. Unde φλοΐνα ἱμάτια Herodoto *l.* 3. Et φλεΐνας σχοινίδας ac ψιάθους *Euripidis*, & φλεΐνας οἴνης. *Pollucis.* Ad vitilia certè & nexus, utilem eſſe, ſcribit Theophraſtus *l.* 4. *c.* 11. ubi κόμην quoque illis h. e. *lanuginoſam paniculam*, ad tectoria inducenda, adhibitam fuiſſe, addit. Galenus etiam, qui *in Lexico Hippocratis* notat, *Phleum* verbaſco, h. e. phlomo, ſimile eſſe & papyraceum, idemtextum fictilibus oleariis circumponi, ut hodie buticulæ vitreæ circumtextò vimine muniuntur, ſcribit. Φλεὼς, Φλομώδες τι ἐςὶ τοῦτο, καὶ κατεγνῶδες φυτὸν, ὅτῳ καὶ πλεκόμενον περιτίθεται τοῖς ἐλαιηροῖς κεραμίοις. Sed panicula ejus alium quoque uſum habuit: Unde quòd ſtipa eſſet, amphoris vaſiſque fictilibus componendis, ne frangerentur, interponi ſolita, ςύπη quoque dicta eſt. Tomentis porrò inculcandis inſerviebat farciendiſque toris, uti typhæ & aliorum paluſtrium lanugo. Quod *tomentum Circenſe* dicebatur, quia in Circo veniebat; non quia in Circenſibus ſibi id ſubſternebant, ut cenſebat Turnebus. Verbò, ex cortice hujus herbæ tegetes, vela, veſtes, funes aliaque vitilia texebantur; detractò cortice medulla interior candelis faciendis ſerviebat, cerâ circumdatâ: panicula verò uſibus adhibita, quos diximus. Vide ſuprà ubi de *Papyro*, & infra ubi de *Scirpo*. ſcirpo enim Græcis φλεὼς eſt: it. voce *Pleuthium*.

PHLIÆ. nomen urbis. apud Diodor. Sic. *l.* 14. ubi, adductis ſuis peltaſtis, plures trecentis cecidit Iphicrates.

PHLIAS, Argonauta, Bacchi filius. Val. Flac. *l.* 1. *Argonaut.* *v.* 411.

> *Et quem fama genus non eſt mentita Lyæi*
> *Phlias, immiſſus patrios de vertice crines.*

Apollonius *l.* 1.

> Φλίας δ' αὖτ' ἐπὶ τοῖσιν Ἀραιθυρέηθεν ἵκανεν.

Ubi *Schol.* Πόλις Πελοποννήσου ἡ Ἀραιθυρέα, ἐν ὁρίοις τῆς Σικυωνίας κειμένη, ἡ νῦν ὀνομαζομένη Φλιοῦς ἀπὸ Φλίαντος τοῦ Διονύσου, καὶ Χθονοφύλης, καὶ αὐτὸς δὲ Διόνυσος. Φλιοὺς ὠνομάζετο ἀπὸ τοῦ φλέειν τὸν οἶνον, ὅ ἐςιν ἐκβλύζειν. *Nic. Lloydius.*

PHLIUS, *untis*, à *Phliante* conditore, teſte Pauſaniâ, *l.* 2. oppid. Peloponneſi geminum: Unum in Sicyonis regione, prius *Arantia*, & *Arethyrea*, teſte *Strabone*. *Vis Sophiano*, *Rupela Laonico*, *Phlica Pinato*, à Corintho 30. ſtad. in occidentem, à litore 20. ad fontes Aſopi fluv. 12 mill. paſſ. ab ora Sinus Corinthiaci in Meridiem, 18. à Corintho in Occaſum. Alterum in Elide, teſte Pliniò *l.* 4. *c.* 5. à Cyllene 15. mill. paſſ. à litore 2. ab Olympia 63. Quid ſit, non conſtat *Baudrando*, niſi forſan Pylus Eliaca, vide ibi. Populi *Phliaſii Xenophonti* fide & fortitudine clari. Hic Axiothea Phliaſia. cum Laſthenia Mantinea, diſcipula Platonis, habitu virili induta, in Auditorium veniebat, ex *Laertio Ferrar.*

PHLIUS, oppid. Argiæ, in ora Sinus Argolici, 25. mill. paſſ. à Nauplia in Ortum.

PHLOEA, Dea, Proſerpina ſcil. ut quidam volunt, quibus favet *Heſych.* Φλοιὰν, τὴν Κόρην τὴν θεὸν οὕτω καλοῦσι *Adæuntes*. Nempe ut Latinis *Liber* Bacchus, *Libera* Proſerpina: Sic Græcis *Liber* Φλοιῦς, *Proſerpina* Φλοιά. De Libero indicant verba *Plutarchi*: Ἕτεροι δὲ θύουσι Διονύσῳ τῷ Φλοιῷ. *Nic. Lloyd.*

PHLOGITES, gemma *intra ſe quaſi flammas, æſtuantes oſtentans*, de qua vide Solin. *c.* 37.

PHLOGIUS, Herculis comes, expeditione in Amazonas, ab eo relictus, Argonautis ſe juxta Sinopen adjunxit. Val. Flac. *l.* 5. *v.* 114.

PHLORYJA, Mauritanæ Cæſarienſ. oppid. *Ptol.*

PHLYACOGRAPHIA, eadem cum Ἱλαρῳδία ſeu Ἱλαροτραγῳδία, Mimologiæ ſpecies; cujus cùm variæ fuerint ſpecies ac nomina, apud varias gentes, Lacones Δικηλιςὰς vocabant, qui populari & vili ſermone hortorum furem imitabantur in hoc ludicro, aut Medicum externum, præcepta ſuis ægrotis dantem. *Athenæus* eoſdem Φαλλοφόρους à Sicyoniis vocari ait, ab aliis αὐτοκαβδάλους, quòd ludicra non præmeditata ex tempore funderent, riſus captandi gratiâ: ab Italis magnæ Græciæ, Φλύακας. Rhinton Tarentinus Φλυακογράφος, τὰ τραγικὰ μεταῤῥυθμίζων ἐς τὸ γελοῖον, *Phlyacographus*, *tragicum argumentum in riſum vertens*: qui quidem hujus hilarotragœdiæ auctor *Suida* dicitur. Idem alibi φλύακας κωμικοὺς, interpretatur. Et ſanè Κωμῳδολογία continebat imitationem converſationis & morum, quibus id hominum genus inſigne erat. Primum autem κωμῳδολογιῶν auſpicatum eſſe Sotadem, ait *Strabo*, & poſt eum, Alexandrum Ætolum, pedeſtri utrumque ſermone: hos ſequuti ſunt Lyſis & Simus, unde Σιμῳδοὶ & Λυσιῳδοὶ, de quibus Athenæus *l.* 15. qui Σιμῳδοὺς eoſdem cum Ἱλαρῳδοῖς facit, adeoque Φλυακογράφους. Vide hanc in rem Salmaſ. *ad Solin.* *p.* 108. & *hic paſſim.* Non omnis tamen φλυακογραφία mimus fuit, nam Rhintonica fabula à mimo diſtabat, quæ etiam φλυακογραφία dicebatur; fuit autem illa propior ac ſimilior Atellanæ. Nam Latina Atellana à Græca Satyrica eò tantùm differebat, quòd in Satyrica Satyrorum ferè perſonæ inducebantur, aut aliæ æquè ridiculæ: in Atellanis Oſcæ, ut Maccus. Rhintonica autem eſt Ἱλαροτραγῳδία vel Ἱλαρῳδία, at quid aliud eſt Satyricum drama? Proprior verò mimo Magodia fuit, quæ uti Ἱλαρῳδία minùs gravis ac ſevera, quàm Tragœdia, ſic ipſa Comœdiâ fuit laſcivior obſcœniorque, *Ibidem.* Ἀ φλυαρεῖν, *nugari*; φλύαξ, *nugator* & *γελωτοποιὸς* &c.

PHLYEIS, populi in Cecropide tribu. *Steph.*

PHLYGADIA, mons Illyrico & Adriæ obverſus. *Strabo*. *Filex Lazio*. Inde, cùm altus ſit, mare Adriaticum conſpicitur.

PHLYGONIUM, urbs Phocidis. *Steph.*

PHLYJA, in Attica municipium, tribus Cecropidis ſecundum, vel Ptolemaidis. *Heſychio*. Hinc tribulis ejus Municipii *Phlyeus*; apud Ariſtoph. *Veſp.* 445.

PHOBETOR, Somni fil. ſic dictus ἀπὸ τοῦ φοβεῖν, quod eſt *perterrefacere*. *Icelos* autem Superis dicitur, quia omnium animantium formam inducere poſſet. Eſt enim ἴκελος *ſimilis*. Ovid *Met.* *l.* 11. *v.* 640.

> *Hunc Icelon Superi, mortale Phobetora vulgus.*
> *Nominat.*

PHOCA, inter minora cete, talia enim *Phoca*, *delphin*, *hippopotamus*; ſicut majora *Priſtis*, *orca*, *balena*. E quibus *phoca* & hippopotamus pilos, pedeſque & corium habent: at balenæ & delphini corium glabrum & pinnæ pro pedibus & pro collo fiſtula in fronte, quâ de ſuperiore parte trahunt aerem. Anxie itaque quærunt Interpretes, cur in his Poetæ *Od.* *δ.* *v.* 404.

> Ἀμφὶ δέ μιν φῶκαι νέποδες καλῆς Ἁλοσύδνης.

phocæ dicantur νέποδες, *ſine pedibus*, cùm phocas eſſe quadrupedes nemo neſciat. Neque Poetam id latuiſſe, arguit verſus ſequens, quò deſcribitur πολιῆς ἁλὸς ἐξαναδῦσαι, *è cano mari egreſſæ*, in proximum littus, pedibus nempe ſubſiſtentes, quibus piſces qui carent, in terram haud quaquam migrant. Proinde aliis νέποδες in loco ſunt νηξίποδες, *pedibus nantes*, tanquam à νέω, *nato*. Aliis νέποδες καλῆς Ἁλοσύδνης ſunt *nepotes* ſeu *liberi pulchræ Halcyonæ*; quia quadam dialectò νέπος eſt ἀπόγονος, unde Romanum *nepos*. Vide Apollonium *Argonaut.* *l.* 4. *v.* 1748. Theocritum *in Encom. Ptol.* *Idyll.* 17. Euſtathium in *Odyſſ.* *ε.* Rurſus aliis νέποδες hic idem, quod ἰχθύες, quomodo piſces dici volunt, quia plerique carent uſu pedum. Bochartto verò *phocæ* ideo νέποδες videntur appellari, non quòd nullos omnino, ſed quod valde exiguos habent pedes. Ita in avibus cypſeli ἄποδες dicti ſunt, à brevitate pedum. Eſt autem *Phoca* ſive *Boca*, nomen ortum à *boatu*, ut ſcribit *Feſtus*: è cetis enim boant aut mugiunt *phoca* & balæna, quam *Rondeletius* tam magnò & contentò ſonò mugire tradit, ut ab iis audiri poſſit, qui binis leucis abſunt: cùm alia verò ac propriè gemant, ut delphin &c. Habent porrò *phocæ*, ut & reliqua omnia cete propriè dicta, lac & mammas. Philoſ. *Hiſtor.* *l.* 3. *c.* 20. Τὰ κήτη, οἷον δελφὶς καὶ φώκη καὶ φάλαινα, μαςοὺς ἔχει καὶ γάλα. Unde Oppianus *Halieutic.* *l.* 1.

> Ναὶ μὴν καὶ φώκῃσι νομαῖς φύσις ἔπλετο χέρσου,
> Καὶ γὰρ τοῖς μαζοί τε, καὶ ἐν μαζοῖσι γάλακτος
> Εἰσὶ ῥοαί.
> *Nec minor eſt, quem phoca pio ſub pectore verſat,*
> *Prolis amor, mammæque pares, & lactis in illis*
> *Flumen habet.*

Quo de prolis amore, ita Latinè habet locus Philoſtrati *Apollon.* *l.* 2. *c.* 7. *Balenas & phocas & reliqua vivipara quomodo non admiremur? Cùm phoca, quam Ægis ad venationes incluſam vidi, mortuum catulum, quem in carcere pepererat, ita luxerit, ut per triduum à cibis abſtinuerit, licèt omnium belluarum voraciſſima.* Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior.* *l.* 1. *c.* 7. Fabuloſum verò quod de *phocis* Arabes ſcribunt, atque inter illos inprimis Alkazuinius, qui *phocæ* caput ſpinis & ſpiculis armatum deſcribit, quibus non ſolum configat obvios, ſed & naves ita incendat, ut inter medias aquas tanquam fulmine percuſſæ ardeant ac conſumantur: ita ut contra hanc peſtem non aliud ſit remedium, quàm ipſius *phocæ* pellis, quâ latera navium obtegi ſit neceſſe. Quamvis enim apud Plutarchum, *Sympoſ.* *l.* 5. *quæſt.* 9. οὐ δοκεῖ τὸ ἐνδέχεσθαι τοὺς κεραυνοὺς τὸ φώκης τοῦ δέρματος, ἐδὲ τῆς ὑαίνης, *Fulmina neque phocæ neque hyænæ pellem putentur attingere*: unde eſt, quòd *illis velorum ſummitates nautæ obducunt*, Ibid. *l.* 4. *quæſt.* 2. tamen, præter Alkazuinium, nemo alius eſt, qui phocæ pellem opponat phocæ ſpiculis, quæ nulla ſunt, ut illi teſtantur, qui belluam ſæpius viderunt. Quod verò modò dictum, de pellibus *phocarum* confirmatur etiam à Plinio, *l.* 2. *c.* 55. *Ad fulminum ictus pavidi, altiores ſpecus tutiſſimos putant, aut tabernacula è pellibus belluarum, quas vitulos marinos appellant quoniam hoc ſolum animal ex marinis non percutiant.* Hinc de Auguſto Suetonius, *c.* 9. *Tonitrua & fulgura paulo infirmius expaveſcebat, ut ſemper & ubique vituli marini pellem circumferret pro remedio.* Vide eundem Bochart. *Part. poſt.* *l.* 6. *c.* 15. cui adde Voſſ. *de Idololatria*, *l.* 4. *c.* 19. & 22.

PHOCÆ, inſul. parvæ Cretæ ante Sommonium promontorium jacentes. Plin. *l.* 4. *c.* 12.

PHOCÆA, urbs Æolidis in ora, inter Cumam ad Boream & Smyrnam ad meridiem, à quâ 25. mill. paſſ. recedit, apud oſtia Hermi fluv. epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Smyrnenſi. *Baudrando* hodie *Fochia vecchia*, in ora maris Ægæi, etiamnum urbs munita, & emporium, cum portu capaci amplo, cui adjacet altera Phocea, *Fochia nova*. Media eſt inter Cumam & Smyrnam, & 10. mill. paſſ. ab oſtiis Hermi fluv. abeſt. *Phocis* Melæ, *l.* 1. *c.* 3. Athenienſium colonia. Meminit ejus Lucanus *l.* 3. *v.* 340.

> *Et poſt tralatas exuſta Phocaidis arces.*

Item *Phocæa* alia. oppidum Cariæ, juxta Mycalen montem Plin. *l.* 5. *c.* 29. *Phocænſes* Ioniæ populi patriam ſolum communi conſiliò relinquentes, ſe non reverſuros jurejurandò, additis devotionibus, & exſecrationibus, polliciti ſunt, & in Galliam profecti Maſſiliam urbem condiderunt, ut authores ſunt Herodot. *l.* 1. Juſtin. *l.* 43. *& ſeqq.* Ammian. Marcellin. *l.* 15. & Strabo, *l.* 4. Hinc ortum adagium eſt: *Phocenſium exſecratio*, de jure jurando multis vinculis aſtricto, uti Horat. meminit *Epod.* 16. à quo *Phocæi* dicuntur. *Phocænſes* quoque. Phocidis in Græcia populi de quibus rem ſcitu dignam feciſſe narrat *Plutarch.* Hi enim in prælium contra Theſſalos exeuntes, mulieres & liberos in unum locum congeſtos, ubi ipſi à Theſſalis victi eſſent, & interfecti, comburendos illico mandarunt iis, quos ad cuſtodiam reliquerant;

rant : quod conſilium & mandatum etiam mulieres ipſæ approbârunt, licet non adimpletum fuerit, victoriâ adverſus Theſſalos reportatâ. Ex eâ deliberatione natum eſt proverbium: *Phocenſium deſperatio*, de ſtulto & inſano conſilio. *Phocai*, etiam & *Phocenſes* dicuntur, & *Phocaici*, populi Æolidis in Aſia, & Phocenſis in Græcia, qui & *Cyrrhai* & *Criſæi* quoque apud poetas dicuntur. *Nic. Lloydius.* Addo, quòd Cl. Sponio *Foja vecchia* dicitur hodie, celebris illa Veter. *Phocæa*, ad vici tenuis exiguitatem nunc redacta, 20. mill. paſſ. Smyrnâ diſtans. Nomen ei à *phocis*, quarum ibi captura ingens. Unde in nummo ab Philippo Imperatore & ab incolis cuſo, canis expreſſus viſitur & *phoca*, cum *Inſcr.* ΦΩΚΑΙΕΩΝ. Sed & alium nummum, in cujus una parte caput turritum, cum voce ΦΩΚΕΑ, in altera cymba, ſupra quam duæ ſtellæ, pileique Caſtoris & Pollucis, cum *Inſcr.* ΦΩΚΑΙΕΩΝ, exhibet idem Jac. Sponius *Itin. Græcia Part.* 3. *p.* 188. ubi gloriam illorum nauticam, quippe qui primi mercaturam per mare exercuiſſe & colonias in locis exteris deduxiſſe leguntur, hôc hieroglyphicô indigitari, addit.

PHOCÆNA, vide infrà *Thurſio*.

PHOCARIA, inſul. maris Ægæi ex adverſo Atticæ. Plin. *l.* 4. *c.* 12.

PHOCARUM Inſula, in ſinu Arabico. *Strabo.* Sunt & tres Inſulæ in ſinu eodem, Jeracum, Phocarum, & Chelonon. *Idem.*

PHOCAS, Romanorum Imperator, vel potius tyrannus Orientis, ex centurione. A. C. 602. De quo Sanctus quidam Monachus, cum Deo diſceptans, cur tam impium Chriſtianis impoſuiſſet Imperatorem, reſponſi locô accepit, deteriorem alium inveniri potuiſſe nullum, & hoc meruiſſe hominum flagitia. Coronatus à Patriarcha Cyriaco, in templo Conſtantinopoli vicino, dein Urbem intravit, Mauritiô Imperatore cum filiis ſuis occiſô. Mox Imperatricem filiaſque ſimiliter ſuſtulit, cum dictum eſſet, ſupereſſe Mauritii filium Theodorum nomine, A. C. 607. Clementiæ dein laudem affectans, ut Nicephorus ait, *l.* 18 *c.* 38. & *ſeqq.* vel potiùs, ut Cedrenus, *in Annal.* hæreticus, crudelis, ſanguinarius, ipſô vultu furorem præ ſe ferens paulò pôſt omnis generis ſceleribus animum laxavit, matronis pro arbitrio illudens, maritis ignominiæ impatientibus occiſis. Eô tempore, Choſroes, Perſarum Rex mortem Mauritii amici ulturus, Syriam, Palæſtinam, Phœniciam, Armeniam, Cappadociam ſubitò occupavit, Chalcedonem uſque excurſione factâ: cum ab altera parte Avares, Dalmatiæ plurimique alii Europam vaſtarent. Intereà pergens ſævire Phocas, præcipuos Procerum neci dedit, plurimis in exilium ejectis, qui Heraclio juncti, ejus copias disjecerunt. Photinus quoque, cujus uxorem rapuerat, ipſum in Palatio oppreſſum pullâque indutum veſte ad Heraclium deduxit: qui cum graviter primò objurgatum, manibus pedibus & genitalibus truncatis, tandem A. C. 610. capite plecti juſſit. Hic Phocas Bonifacio 3. petenti, titulum *Univerſalis* conceſſit, atque ſedem Romanam caput omnium Eccleſiarum conſtituit: terribili Dracone, cum ſerpentum immani caterva, in Tiberi viſo. Aimoin. *l.* 4. *c.* 4. Platina *in Bonif.* Sigebert. *in Chron.* Hoſpin. *de orig. temp.* Gregor. *in Epiſt.* Hiſt. Miſc. *l.* 17. *Theoph. Zonaras*, &c.

PHOCAS, vide *Nicephorus II.*

PHOCAS, Grammaticus, qui *de Nomine & Verbo* ſcripſit.

PHOCE, oppid. Bœotiæ.

PHOCEAS, agri Leontini in Sicilia oppid. *Thucyd.*

PHOCENSES, populi Hetruriæ, quorum oppid. *Foceſchio*, inter Florentiam, Lucam, & Piſas ſitum, apud lacum cognominem, à Luca 20. mill. paſſ. Alios ab Andronico in ordinem coactos, A. C. 1336. &c. vide in *Phocæa*, & *Phocis*.

PHOCEUS, Oleni Lelegis filius exul, Cyzici miniſter interior, in conflictu nocturno, à Telamone occiſus. Val. Flac. *l.* 3. *v.* 204.

PHOCHERET, nomen viri. Eſdr. *c.* 2. *v.* 57. Latinè *oris exterminatio*, vel *conciſio*.

PHOCI, gens Ichthyophagis vicina. *Agatharchides.*

PHOCIAS, Theſſaliæ, fluv. *Vibius.* *Phœnix* legit *Simlerus*.

PHOCIDES, Athenienſis, vicit Stadium, Olympiade centeſimâ quartâ, ab Arcadibus & Piſæis actâ.

PHOCION, Athenienſis, vir clarus, cognomento *Bonus*, diſcipulus *Platonis* & *Xenocratis*, ſemper pauper, cùm ditiſſimus eſſe poſſet, propter frequentes ei delatos honores. Hic neque ridere, neque lachrymare ab ullo unquam eſt viſus. Et in concione, cùm quis dixiſſet, *Cogitabundus videris, ô Phocion*: *Rectè*, inquit, *conjectas*: *Cogito enim, ſi qua valeo in his brevitate uti, quæ apud Athenienſes dicturus ſum.* Hic cùm legati Philippi Macedonum regis, contra bellum, pro patria, feliciter geſſerat, ingentia munera offerrent, hortarenturque, ut ea acciperet (quamvis enim ipſe facilè his careret, liberis tamen ejus eſſe neceſſaria, quibus difficile foret in ſumma paupertate ad paternam gloriam pervenire) *Si mei*, inquit, *ſimiles erunt, idem hic agellus alet eos, qui me ad hanc dignitatem perduxit*: *ſi diſſimiles, nolo meis impenſis illorum ali, augerique luxuriam.* Plutarch. *in Phocione.* Idem ab Alexandro Magno tentatus, generoſè reſtitit. Tandem Piræô, eô Archonte, ab hoſtibus occupatô, An. 436. Urb. Cond. capitis, quaſi conjurationis conſcius, damnatus & morte An. ætat. 80. affectus, prohibitus eſt à liberis ſepeliri. Nam inimici ejus edixerunt, ut cadaver Atticis finibus exportaretur. Conopio verò quidam, curandis funeribus quæſtum facere ſolitus, mercede acceptâ, in Eleuſinam deportavit cadaver, ibique igne, ex agro Megarico ſumptô, id concremavit. Mulier deinde quædam, cum ancillis aliquot, Cenotaphion ibidem conſtituit, atque Diis manibus umbræque Phocionis parentavit: cineres autem collectos gremióque reconditos, intra domeſticos comportavit Lares, ac tellure defoſſos ſepelivit. Nec multò pôſt ejus reliquiæ inventæ reſipiſcentibus Athenienſibus, publicis ſumptibus tumulatæ ſunt. Vide quoque Corn. Nep. *in Phocione.*

PHOCION, Peripateticus Hiſpanus, ſcripſit librum *Cornucopia*, multæ variæque doctrinæ refertiſſimum. Gellius, *l.* 1. *c.* 8.

PHOCIS, regio Achaiæ, inter Bœotiam & Ætoliam ad Occidentem in qua Delphi urbs, & Parnaſſus mons cum Helicone. Ovid. *Met. l.* 1. *v.* 313:

Separat Aonios Actæis Phocis ab arvis.

Dionyſ. *v.* 437.

Τῷ δ' ἐπὶ Φωκὶς ἄρουρα πρὸς ἀντολίην τε καὶ ἠῶ.

Ἐκτέταται ...

...

Hujus incolæ, à Philomelo incitati, diripuerunt Delphicum templum & Locrenſes vicerunt, Olymp. 106. Unde bellum ſacrum: quô Phocenſes, licet Athenienſibus & Spartanis juncti, à Thebanis & Locrenſibus ſuperati ſunt. Philomelus, de rupe in præceps iit, poſt quem Onomarchus, poſtquam Thebanis aliquandiu fortiter reſtitiſſet, à militibus ſuis in mare præcipitatus eſt, ſicque ſimiliter uno ex tribus mortis ſacrilegis deſtinatæ generibus periit. Hujus filius Phalæcus, hoſtes quidem vicit, tandem verò occiſus, bello finem dedit, Olymp. 108. Urbes cum Phocidis deſtructæ, & incolæ ad vitam ruſticam damnati ſunt. Strabo *l.* 9. Plin. *l.* 4. *c.* 3. Diod. Sic. *l.* 16. Pauſan. *in Phocic.* *Juſtin. Oroſ.* &c. *Nic. Lloydius.*

PHOCLIS, Arachoſiæ urbs, *Ptolem.*

PHOCRA, mons Mauritaniæ Tingitanæ, *Ptol.* Vulgò *Gebelelhadich*, i. e. mons ferreus.

PHOCUS, Phocionis fil. qui cum paternas opes prodigô luxu dilapidiſſet, Athenienſibus uſque adeò inviſus factus eſt, ut occurrentes omnes diffamatorem ſui generis nuncuparent.

PHOCUS, filius Æaci. Ovid. *Met. l.* 7. *v.* 668.

Excipit Æacides illos in limine Phocus.

PHOCUSA, inſula una Sporadum, Plin. *l.* 4. *c.* 12.

PHOCUSÆ, duæ inſul. in Ægyptio pelago, *Ptolem.*

PHOCYLIDES, Mileſius, Poeta Græcus, floruit An. 4. Olymp. 60. Stylus ejus purus, mores probi, lectio ad bene loquendum & vivendum utilis: teſte *Euſebiô*, ſed alius ab eo, cujus carmen hodie habemus, hic enim multo recentior eſt, & quidem Judæus Alexandrinus, ſi non potiùs Chriſtianus, quòd ex Reſurrectionis dogmate ipſi perſpecto colligere eſt. *Suid.* Voſſ. *de Poët. Græc. c.* 4. *p.* 22. Faber *Epit. vitarum Poët. Græcor.*

PHODA, oppid. Arabiæ Felicis. Plin. *l.* 6. *c.* 28.

PHOEBADIUS, aliis Phibadius, Sœbadius, Fitadius, vulgò S. Fiarius, Epiſcopus Aginnenſis, ſanctitate & doctrinâ eminens, ſecul. 4. confeſſionem Fidei ab Arianis Syrmii publicatam, refutavit ſcriptô egregiô: Vide *Bibliothec. Patrum.* Dein in Concilio Ariminenſi cum Servatio Tungro, A. C. 359. Orthodoxiam tutus eſt. Interim ei ab Arianis impoſitum, & ille pacis amore abreptus; Confeſſioni in ſpeciem orthodoxæ, ſed quæ venenum ſinu fovebat, ſubſcripſit. Verùm errore cognitô, quæ feciſſet, retractavit. Vixit adhuc A. C. 392. ſcripſit quoque alia quædam, cùm Hieron. *de Script. Eccl. c.* 108. ſolius ſcripti ſupra laudati meminerit: ſed illa periêrunt. Sulpic. Sever. *Hiſt. Sacra l.* 2. Ambroſ. *ep.* 70. *&c.*

PHOEBÆA Palus, æſtuarium Argiæ regionis, Pauſan. *l.* 2. ad Sinum Saronicum, quæ & *Sarenis*.

PHOEBAS; *adis*, Phœbi ſacerdos, quæ divinô correpta furore, conſulentibus ex tripode oracula edebat, *Sidon.* Sagas hinc exponit *Phœbadas*, Scriptor *veteris Onomaſtici*, i. e. divinatrices, vide infrà, in voce *Saga*.

PHOEBATIS, Macedoniæ urbs, *Polyb.*

PHOEBE, eadem quæ Diana & Luna, à fratre *Phœbo* ſic dicta. Ovid. *Met. l.* 1. *v.* 11.

Nec nova creſcendo reparabat cornua Phœbe.

PHOEBE, & *Elaira*, Leucippi filiæ. Stephanus in *Aphydna*. Item fœmina quædam, de quâ Paulus *c.* 16. ad Roman. *v.* 1. Συνίστημι δὲ ὑμῖν Φοίβην τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν οὖσαν διάκονον τῆς Ἐκκλησίας τῆς ἐν Κεγχρεαῖς.

PHOEBE, Inſul. parva Propontidis, vel ſcopulus potiùs, Plin. *l.* 5. *c. ult.*

PHOEBI, Mauritaniæ Tingitanæ promontor. *Ptolem.* Nunc *Cabo de Gomera*, juxta mare Ibericum, 14. leuc. Hiſpanic. in Eurum ab Abyla monte, & freto Herculeo: nunc in regno Fezza & provinc. Erriſis, juxta urbem Gomeram, *Baudrand.*

PHOEBIA, oppid. Sicyoniorum, *Stephan.*

PHOEBIDAS, Polyæno *Phœbiadas*, *l.* 2. *c.* 2. *n.* 1. Lacedæmonius, ab Ephoris auxilio Amyntæ, adverſus Olynthios & Thraces, miſſus. Diodor. Sic. *l.* 15. *f.* 467. Occupavit Cadmiam Bœotorum: Erumpens ex Theſpiis contra Bœotos quingentis ſuorum amiſſis concidit, multis adverſis vulneribus. Olymp. 100. An. 4.

PHOEBIGENA, cognomen Æſculapii, à patre *Phœbo*, Virg. *l.* 7. *Æn. v.* 773.

Fulmine Phœbigenam Stygias detruſit ad undas.

PHOEBUS, idem qui *Apollo*, ſive *Sol.* Jovis & Latonæ fil. eodem partu cum Diana editus, divinationis & Muſicæ Deus à Poetis habitus, & Medicinæ repertor. Sic dictus juxta *Cornificium*, ἀπὸ τοῦ φοιτᾶν βίᾳ, h. e. *quod vi feratur*, ut & Macrob. refert *Saturn. l.* 1. *c.* 17. Plerique nominatum putant à ſpecie & nitore, nonnulli à ſordibus, à quibus purgat. Nam φοιβᾶν eſt *purgare*, & φοῖβον τὸ καθαρὸν, & Φοιβάσασθαι ... Alii

Phœ-

Phœbum quaſi Φοῖβον appellant, i. e. *à luce*, *& vita*, vel potiùs quaſi φάεινον. *Didymus ex Heſiodo*, ἀπὸ τῆς Φοίβης, *puritate*, & *luce*. Fengerus *in Etymol. Nic. Lloyd.*

PHOEBUS, libertus Veſpaſiani adhuc privati: poſteà Imperatori ab admiſſionibus.

PHOEDINUS, à Nicocreonte tyranno ob pulchritudinem Aretaphiles uxoris, occiſus, *Plut.*

PHOEMOS, lacus Arcadiæ. Ovid. *l.* 15. *Metam.*

PHOENEBITIS, Panopolitanæ præfecturæ vicus, *Suid.* Valentini hæretici patria.

PHOENICÆUM, mons Peloponneſi, Corintho imminens, *Steph.* Incolæ *Phœnicæi.*

PHOENICE, regio Syriæ maritima, inter reliquam Syriam ad Boream, Eleutherô fluv. diſterminante, & Palæſtinam ad Meridiem. Choricô fluv. ab ea diviſa; Miſere terræmotu afflicta eſt. A. C. 446. cùm paulò ante Simeon Monachus, flagellô arreptô, columnarum, quæ in foro erant, compluribus percuſſis, clamaſſet: *State firmiter, brevi namque ſaltandum vobis erit.* Lætus *Comp. Hiſt. Univ.* Hic Tripolis, Byblos, Tyrus & Sidon, urbes quondam claræ. Populi *Phœnices*, apud Poetas *Pygmalionæi*, & *Agenoridæ*, quos Joſephus, *l.* 1. Αἰγυπτιακ. *contra Apion.* author eſt inveniſſe Græcas literas. Sanè Lucanus, *l.* 3. *v.* 220.

Phœnices primi (famæ ſi creditur) auſi
Manſuram rudibus vocem ſignare figuris.

Phœnices, inter alia, de nimio cauponandi ſtudio apud *Pindarum* notantur. Unde adagium, *Phœnicum more*, de compenſatione quæ fieri ſolet de manu in manum; quod fit, ubi res eſt cum homine incertæ fidei. Sic enim caupones faciunt, manu dantes ſimul & recipientes. Fuêre & aſtuti ac inſidioſi, ut adagium ab illis prodierit apud Diogen. & Suidam: *Phœnicum pacta*, in vafros & aſtutos, quales fuêre Phœnices, qui hoſpitiô terræ per diem & noctem impetratô, juſſi abire, reſponderunt, illum diem & noctem nondum prateriiſſe. Phœnices primi mercaturam exercuiſſe feruntur, uti ex Sophocle legitur. Dionyſ. *v.* 904.

Οἱ μὲν ἐπ' ἠπείρῳ, ταύτῃ Σύριοι καλέονται,
Οἱ δ' ἁλὸς ἐγγὺς ἔσαν ἐπώνυμοι Φοίνικες,
Τῶν δ' ἀνδρῶν γενεὴ οἱ Ἐρυθραίων γεγάασιν,
Οἳ πρῶτοι νήεσσιν ἐπειρήσαντο θαλάσσης,
Πρῶτοι δ' ἐμπορίης ἁλιδινέος ἐμνήσαντο,
Καὶ βαθὺν οὐρανίων ἄστρων πόρον ἐφράσσαντο.

Herculi coturnicem immolabant, quòd nidore illius is vitæ redditus fabuloſe referatur, apud Athen. *l.* 9. Unde *coturnix Herculem*, Proverbium apud *Zenodotum*. Abundabat hæc regio muſice, gypſô, gentianâ, liliis, myrtis, & circa Orontem myrrhâ; oſtrô maximè Tyriô nobilis, *Ferrar.* Nunc ſecundô locô (inquit Bochart.) ſe offerunt Phœnicum navigationes, qui paulò pòſt ætatem Moſis à Joſua & Iſraelitis è patrio ſolo pulſi, primò in Phœnices litora, mox per totum mare Mediterraneum cœperunt ſe diffundere, & in multis Europæ, Aſiæ, & Africæ locis colonias diſſeminare. Partem in Africam conceſſiſſe colligere eſt, ex Procopii *Vandalicis*, ubi meminit columnarum in Africa Tingitana erectarum cum Phœnicia inſcriptione: ΗΜΕΙΣ ΕΣΜΕΝ ΟΙ ΦΥΓΟΝΤΕΣ ΑΠΟ ΠΡΟΣΩΠΟΥ ΙΗΣΟΥ ΤΟΥ ΛΗΣΤΟΥ ΥΙΟΥ ΝΑΥΗ, H. e. *Nos ii ſumus qui fugerunt à facie Joſuæ latronis filii Nave.* Phœnices ſcripſerant, ut fas eſt conjectare אנו הבורחים מפני יהושע הגזלן בן נון. Iidem navibus pugnare, regiô jure uti, vicinos ſubjugare, &c. alios docuerunt: in omni exercitiorum genere dexterrimi. Strabo, *l.* 16. Plin. *l.* 5. *c.* 12. Joſeph. *in Antiq.* Cluver. *l.* 5. *intr. Geogr. Phœnicum* porrò vel *Phœnicia* nomen, ſit licet pervulgatum, obſcuræ tamen eſt originis, & perincertæ. Sunt qui ἀπὸ τῶν φοινίκων, à palmarum copia *Phœniciam* dictam volunt; alii à colore Rubri maris, unde ſcil. in Syriæ litora migraverint primi Phœnices; alii à purpuræ colore puniceo, cujus Tyri magnus proventus; alii κατὰ τὸ φόνος, à *cædibus* quibus fuerint olim impensè dediti; alii à *Phœnice* Tyrio, cujus in poëtarum fabulis multa mentio. Pleriquc recentiorum nomen Hebræum eſſe putant, à Græcis interpolatum, quod quidem *Scaliger* פינחס *Pinchas*, *Fullerus* פנק *Paneck*, alii פנג *Pannag*, ſcribi volunt, nullis authoribus freti: Cùm Hebræus ſcriptor vetuſtus nullus extet, qui Phœniciam vel Phœnices his nominibus appellaverit. His igitur omiſſis, Bochartus, *l.* 1. *Chanaan*, *c.* 1. *Phœnicum* vocabulum Græcum eſſe non diffitetur; ſed quomodo Græcæ ſunt tot populorum, urbium, fluminum nomenclaturæ, quas ex Hebræa lingua deſumptas Græci ad ſuæ typum ſic effinxerunt, ut viderentur apud ſe natæ. Ita ex *Moph* fecêre *Memphim*; ex *Boſra*, *Byrſam*; ex torrente *Jabboc*, *Jobacchum*; ex torrentibus *Kidron*, & *Kiſon*, torrentes τῶν κέδρων, καὶ τῶν κισσῶν, i. e. *cedrorum*, & *picearum*. Eâ planè ratione *Phœnicum* vocem à Græcis effictam fuiſſe putat vir magnus ad inſtar Hebraicarum בני ענק *phene Anak*, ac ſi *filios Anak*, vel *Anacæos* dixeris. Item Φοίνικες, γένος τι Ἀθήνησι, teſte *Heſychiô.* Vide Meurſ. *Attic. Lect. p.* 311. *Nic. Lloydius.* Phœnicia *Baudrando* aliàs pars erat Syriæ: Duplexque fuit, Propria, ubi Tripolis, Botrys, Biblus, Berytus & Sidon: & Phœnicia Libani, ſeu Damaſcus, Heliopolis, Abyla Lyſaniæ, & Cæſarea Paneas. Cœterùm, Philoſophiæ quoque generis magni olim nominis fuit, quam à vicinis Hebræis hauſiſſe videntur, quamvis & traditione non pauca reſervârunt: A' Sidone, filio Chanaan nepote Chami, Noachi pronepote orti. Sacerdotum operâ in Hiſtoria ſcribenda uſi leguntur, apud Joſephum contra *Apion. l.* 1. qui & quædam ex Tyriorum Annalibus citat. De Theologia illorum, Phœniciâ linguâ ſcripſit *Sanchuniathon Berytius*, qui, antiquior temporibus Trojanis, quippe circa tempora Gideonis Iſraëlitarum Judicis, cum quo amicitiam coluiſſe dicitur, florens. Vide Porphyrium Tyrium, *l.* 4. *contra Chriſt.* & ex eo Euſebium Pamphil. *Præp. Evangel. l.* 1. Iiſdem multa Græci debent, namque literas ab iis per Cadmum accepêre, unde Φοινίκια γράμματα, i. e. *Phœnicia litera.* Vide Voſſ. de *Arte Gramm. l.* 1. *c.* 10. Arithmeticen quoque, ut & alia. *Phœnix* etiam Ochus fuit, ut eſt apud Laertium *in præfat.* & Thales, qui Ionicam Philoſophiam condidit, à *Phœnicibus* traxit originem, ſive cum patre Neleo inde Miletum commigrârit, atque ibi civis adſcitus fuerit, ut nonnullis proditum eſſe notat *Laertius*: Sive Mileti ortus fuit ſed è Phœnicia oriundus, ut alii malunt. Imò & Pherecydes, Pythagoræ præceptor, qui Thaleti fuit æqualis & auctor ſectæ Italicæ, ſua hauſit ex occultis *Phœnicum* libris, ut ex *Suida* diſcimus: nec deſunt, qui putent dici Syrum, ut *Strabo* eum vocat, non à Syra Cycladum una: Sed Syriâ regione Aſiæ inclytâ, cujus pars *Phœnice.* Etiam oriundus inde Zeno, princeps Stoicorum, cùm Citium, Cypri oppidum, ubi is natus, Phœnicas habuerit incolas, Laertius *in Zenone*; quam ob cauſam non rarò *Phœnix*, *Pœnus*, *Pœnulus*, dictus eſt, teſte *Suidâ*, & de eodem Cicero *de Finibus*, *l.* 4. *c.* 20. *Tuus ille Pœnulus*, ait, (*ſcis enim, Citiæos, clientes tuos è Phœnicia venudes*) *verba verſare cœpit.* Phœnices etiam ex eadem Secta poſteà. Antipater Sidonius, Diogenis Babylonii auditor ac ſucceſſor; & Antipater Tyrius, Catonis Uticenſis Præceptor. Gerh. Joh. Voſſ. *de Philoſophorum Sectis*, *c.* 1. *à §.* 14. *uſque ad finem.*

PHOENICE, inſula parva maris Ægæi, Sigæo promuntor. objecta: & oppid. Epiri mediterraneum inter Antigoniam & Hecatompedum, *Polyb. Liv. l.* 29. *c.* 12. *Ptolem.*

PHOENICEUS Color, in equis, Latinis appellatur, à colore palmitis palmei, qui Φοῖνιξ Græcè, aliis *ſpadix* & *badius.* Nam & σπάδιξ, termes palmæ Græcis. Sed & φοῖνιξ hic color iiſdem, & equus φοῖνιξ Homero, *Il.* ψ. *v.* 454.

Ὃς τὸ μὲν ἄλλο τόσον φοῖνιξ ἦν.

Ab eo non paulum diverſus alius color, *puniceus* Latinis, Græcis itidem φοῖνιξ, ſed & φοινικοῦς dictus: quos duos colores ex homonymia vocabuli omnes ferè antiqui Scriptores confundunt, cum tantoperè diſtent. Quis enim vidit *puniceos* equos ſive coccineos, nativô ac ſuô colore? At *Phœniceos* ſive ſpadices, quos *Badios* vel *Bajos* vocamus, paſſim videre eſt. A. Gellius, ſive Phavorinus, apud A. Gellium utrumque eundem faciens. *Nam Phœniceus*, inquit, *l.* 2. *c.* 26. *quem tu Græcè Φοίνικα dixiſti, noſter eſt, & rutilus, & ſpadix phœnicei συνώνυμος, qui factus Græcè noſter eſt, exuberantiam ſplendoremque ſignificat ruboris, quales ſunt fructus palmæ arboris, Sole non admodum incocti, unde ſpadicis & phœnicei nomen eſt. Σπάδικα enim Dores vocant avulſum è palma termitem cum fructu.* Sed uti malè miſcet utrumque, ſic utrumque à colore fructus palmæ nondum maturi dictum malè ſcribit. Certè Libanius, in comparatione palmæ arboris & mali, palmulam nondum maturam *phœnicei* coloris eſſe dicit, h. e. ſpadicis: maturam verò non unius coloris exiſtere. Nam aliæ *puniceæ* fiunt, aliæ ſuccinæ, aliæ purpureæ, aliæ etiam candidæ. Nempe *phœniceum* neque diluti coloris eſt, neque nimiùm ſaturi: at *puniceum*, coloris rubri vegetiſſimi & exuperantiſſimi, i. e. ὀξυτάτου, vel Gelliô teſte, qui tamen de *Phœniceo* hoc tradit, quod ſoli puniceo competit, *l.* 3. *c.* 9. de equo Sejano: *Eum equum fuiſſe dicunt magnitudine inviſitatâ, cervice arduâ, colore phœniceô, floreâ & comanti jubâ.* Quem colorem ſub finem capitis explicans, *Hunc equum*, inquit, *Gabius Baſſus vidiſſe Argis refert haud credibili pulchritudine, vigoreque & colore exſuperantiſſimô, quem colorem nos, ſicut dixi, Phœniceum dicimus* &c. Niſi dicas, cùm in omnibus coloribus ſuus ſit vigor & exſuperantia, adeoque equorum phœniceus color alius dilutior, alius ſaturatior, quem *Badium obſcurum* Galli dicunt, hunc intellexiſſe Gellium. ſed (ut patet ex gradibus rubri coloris, quos percenſuit) omnino intelligit is colorem, vigore & exuperantiâ rubri coloris omnibus præſtantem, h. e. *puniceum*, quô colore nullus unquam equus natus aut viſus eſt, niſi pictus fuerit &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1329. & *ſeqq.* Colori *Phœniceo* admodum ſimilis eſt is, quem *caſtanatum* iidem Galli appellant, qui in capillis præcipuè obtinet, qui ruſi coloris, non nimiùm preſſi, nec nimis ſaturi ſunt &c.

PHOENICIA, vide PHOENICE. Item nomen totius illius terræ ſpatii, quod à fluv. Eleuthero, juxta mare Mediterraneum, Peluſium uſque ſe olim extenderat: poſteà verò limites contractiores facti ſunt.

PHOENICIARCHÆ, ſicut *Aſiarchæ*, *Lyſiarchæ*, vide ſuprà.

PHOENICIUM Mare, vulgò *Mer de Sourie*, ſic in S. Scripturis dictum eſt *Mare magnum*; eſtque pars maris Mediterranei ad Ortum, maximè extenſa, verſus ora Syriæ & Phœniciæ.

PHOENICON, apud *Strabonem*, Jerichuntis vallis, in quo balſametum, ſeu potiùs palmetum, in valle Jerichuntis, in quo regia & hortus balſami; nam Φοινικὼν ille *diffuſus* erat καὶ μικτὸς κατοικίαις *plenus ædificiis.* Joſeph. *l.* 17. *c.* 15. de Archelao Rege: Ἀνῳκοδόμησε δὲ καὶ τὸ ἐν Ἱεριχοῦντι Βασίλειον ἐκπρεπῶς. *Inſtaurat autem & Regiam Hierichuntinæ vallis magnificè.* Hanc enim verbis hiſce intelligi patet inde, quòd ibidem meminit τοῦ πεδίου φοίνιξι κατάφυτον, *planitiei palmis conſitæ.* Theophraſtus eam αὐλῶνα vocat. Juſtinus vallem eſſe dicit, *l.* 36. *c.* 3. *quæ continuis montibus velut muro quôdam ad inſtar caſtrorum clauditur.* Additque, *in ea ſylva eſt ubertate & amœnitate inſignis, ſiquidem palmetô & opobalſamô diſtinguitur.* Quæ ſylva omnino è Φοινικῶνι eſt *Strabonis*, 100. ſtadii h. e. 200. jugera longus, in quo hortus balſami duplex, quorum alter viginti πλέθρα (h. e. 10. jugera) alter non paulo pauciora, continebat, *Theophraſtô* teſte. Et quidem horum major ſenos balſami congios quotannis reddebat, cùm minor vix ſingulis annis ſingulos congios impleret: quod ideo addo, quia Plinius, minorem hortum conferens

um majore, quem 20. jugerum eſſe vult, cum tantùm paucio-rum jugerum fuiſſe, ſcribit. *l.* 12. *c.* 25. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 581. & 583.

PHOENICONIS Come, Græcè Φοινικῶν κώμη, h. e. *phœnicon tum*, ſeu palmetum, non, ut alii malè legunt, Φοινίκων κώμη, *Phœnicum oppidum*. apud *Ptolemæum*, tractus eſt terræ in Arabia Felice, quem vetuſtis temporibus Saraceni incolebant, Φοινικὼν dictus Procopio, *Perſic. l.* 1. ubi de Saracenis propriò nomine ſic apud Veteres dictis. Ταύτῃ δὲ τῆς ἠιόνος ἐχόμενα ὄρη τὰ Παλαιστίνων, ὑπερβάντι Σαρακηνοὶ ἔχουσιν, οἳ ἐν τῷ Φοινικῶνι ἐκ παλαιοῦ ἵδρυνται, ἔστι δὲ ὁ Φοινικὼν αὐτὸς μεσόγειος ἐς χώραν κατατείνων πολλὴν, ἵνα δὴ τὸ παράπαν ἄλλο οὐδὲν ὅτι μὴ φοίνικες μόνοι φύονται. *Hoc verò littus* (Arabici ſinus, ubi urbs Elana) *ſtatim à Syria Palæſtina finibus, Saraceni tenent*, in Phœnicone *ab antiquo habitantes. Eſt autem Phœnicon tractus terræ in mediterraneis ſeſe longè latèque extendens, ubi præter palmas nihil omnino naſcitur.* Nempe qui propriè *Saraceni* dicti ſunt Veteribus hic ſedes habuêre. *Eratoſthenes* apud *Strabonem* Scenitas Arabes hic collocat, ita enim hujus de Arabia Felici verba Latinè habent: *Tenent autem illam primi quidem, poſt Syros Judæoſque, homines rure operam dantes; poſt quos terra arenoſa eſt & ſterilis, palmas habens perpaucas & ſpinas & puteos effoſſos, quemadmodum etiam Gedroſia. Incolunt verò illam Scenitæ Arabes camelorum paſtores.* Sed vetuſtiſſimi, qui nomen Saracenorum ignoraſſe videntur, Σκηνίτας Ἄραβας vocavêre, qui etiam *Saraceni* appellati ſunt: unde cum Scenitis Arabibus Saracenos non pauci confundunt; namque & ipſi Scenitæ & Nomades. At *Ptol.* & *Marcianus* eos, licèt vicinos, diſtinguunt: & Saracenos collocant circa montana Arabiæ Felicis *in Phœnicone* ſeu *Phœnicoonis Come*, haud longè à Scenitis Arabibus, qui ibidem degebant, inter Felicem Arabiam Deſertamque; unde & *Saraceni* & *Scenitæ Arabes*, quorum ſpecies quædam illi fuêre, iidem appellati. Ἀ Poſideo, quod in intimo receſſu Sinus Arabici, Φοινικῶνα locum maritimum, palmis conſitum, ſtatim porrigi, *Strabo* ex *Artemidoro* & *Diodorus* affirmant; qui idem omnino cum *Phœnicone*, quem priſcis Saracenis habitatum ait *Procopius*, eſſe videtur: ut & cum *Ptolemæi Phœniconis come*, licèt in ejus ſitu diſſentiat. Φοινικὼν enim *Diodori* & *Artemidori* inter Elaniten Sinum & Heroopoliticum, unde non procul Σαρακηνὴν χώραν tradit *Ptol.* ab Occidente montium Melanorum, versùs Ægyptum; qui montes à ſinu juxta Pharan quaſi ad Judæam protenduntur: at Φοινικῶν κώμη eidem *Ptolemæo* ponitur in ora maritima, quæ μετὰ τὸ ἄκρον τὸ ἐν τῷ Ἐλανίτῃ κόλπῳ, *Poſt Elaniten ſinum*, incipit, nec longè ab illa ora Saracenos ſtatuit. Quæ ſunt Auctorum diſſentientium exerrationes. Sic Ἀϊλανίτην ibidem *Ptol.* recenſet non ſuò locò, & diverſam facit ab oppid. Elana, quum Ἄϊλαν, Ἔλανα & Αἰλὰν eandem urbem vocent Auctores. Mentio porrò hujus Φοινικῶνος, in Agatharchidis *Excerptis* &c. ut videre eſt apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 484. & 487.

PHOENICOPASTELLUM, vide ſuprà *Paſtellum*.

PHOENICOPTERUS, apud Juvenalem, *Sat.* 11. *v.* 139.

> *Et Scythicæ volucres &* phœnicopterus *ingens*:

avis eſt magnitudine ciconiæ, viſu pulchra, colore decora purpureò, hincque ab *alis puniceis* ſic dicta, in Africa abundans, cujus roſtrum tam prolixum & incurvum, ut niſi totò capite in aquam (in qua perpetuò degit) immerſâ, bibere nequeat, vetus Scholiaſt. *ad loc.* Hinc periphraſis ejus, apud Martialem, ubi de Villa Fauſtini, *l.* 3. *Epigr.* 58. *v.* 13. Hic &c.

> *Argutus anſer gemmeique pavones,*
> *Nomenque debet quæ rubentibus pennis.*

Linguâ inprimis guloſis placuit. Idem, *l.* 13. *Epigr.* 71. cui titulus *Phœnicopterus*.

> *Dat mihi penna rubens nomen ſed lingua guloſis*
> *Noſtra ſapit. quid ſi garrula lingua foret?*

Pennæ verò dentiſcalpiis adhibitæ ſunt. Idem, *l.* 3. *Epigr.* 82. *v.* 8.

> *Stat exoletus, ſuggeritque inſtanti*
> *Pennas rubentes, cuſpides lentiſci.*

Et *l.* 14. *Epigr.* 22.

> *Lentiſcum melius, ſed ſi tibi frondea cuſpis*
> *Defuerit, dentes penna levare poteſt.*

PHOENICUS, urbs Cretæ, & inſula juxta Lyciam. Eſt & *Phœnicus* ſtagnum, Thucyd. *l.* [illegible]

PHOENICUS, mons Bœotiæ, Thebis imminens, *Strab.* Item Lyciæ, qui & *Olympus*, cum oppid. cognomine. Liv. *l.* 36. *c.* 45. *l.* 37. *c.* 16.

PHOENICUS, portus Cretæ, in parte Auſtral. territorii Cydoniæ, Nunc *Fenichia*, 25. mill. paſſ. in Ortum, à promuntor. *Criumetopon* dicto. Item, inſula parva Lyciæ, *Stephan.* & portus Siciliæ, *Ptolem.* Vide *Neuſtathmos*.

PHOENICUSA, *Ptolem. Phœnicodes*, *Fazello Felicur*, & *Feniculſa*, una Æoliarum, à Lipara 10. mill. paſſ. in Occaſum totidem circuitu patens, Ericuſam verſus 5. milliar. *Straboni* tamen inter Ericuſam 10. & Didymen 30. milliar. diſtat.

PHONICUSSÆ, duæ inſulæ in Lybico ſinu juxta Carthaginem. Eſt etiam civitas Phœnicum in Syria. *Steph.*

PHOENIX, Agenoris filius, Cadmi frater, qui Phœnicibus imperavit, à quo *Phœnicia*, ut quidam volunt. Frater fuit Cadmi, Cilicis & Europæ, quam Jupiter rapuit. Solinus tamen Cilicem facit Phœnicis filium, *c.* 38. quemadmodum Europam ejuſdem filiam fuiſſe, nonnulli Veteres prodidêre. *Apollodorus*, Τινὲς δὲ Εὐρώπην οὐκ Ἀγήνορος, ἀλλὰ Φοίνικος λέγουσι, *quidam Europam non Agenoris, ſed Phœnicis, filiam eſſe dicunt.* Sed cùm Europæ fratres Cadmus & Cilix fuerint, qui Europam Phœnice genitam volunt, etiam Cadmo & Cilici patrem eum aſſignare oportet. Apud Hyginum *in Aſtronom.* Euripides Cepheum, Æthiopum Regem, Andromedæ patrem, filium eidem Phœnici tribuit, quem Belo adſcribit Apollodorus, *Biblioth. l.* 2. Certè Cephea & Phinea fratres fuiſſe, plerique tradiderunt, at Phinea Phœnice prodidit *Heſiodus*: Sic apud *Scholiaſten Apollonii*, Phœnici ex Caſſiopæa Arabe, Cilicem, Phineum & Doryclum, natos eſſe, tradunt *Aſclepiades*, *Antimachus & Pherecydes.* Hellanicus verò Agenoris ipſius filium ſcripſerat eſſe Phinea: ita *Phœnix* frater fuerit Cephei, ut & Phineus. Certè inter procos Andromedæ, Cephei filiæ, non ſolùm Phinea, fratrem ipſius Cephei, ſed etiam *Phœnicem* numerat *Conon*, nec tamen ulli ipſis conſanguinitate junctum eum memorat: Ut in fabulis veritas ubi nunquam conſtat. Secundùm Phœnicum ſententiam, Cephus & Phineus fratres, *Phœnicis* filii, & Cepheus in Phœnice regnavit &c. Quòd autem ab hoc *Phœnice* regioni nomen, non placet Salmaſio: qui Φοίνικας, *Phœnices*, à Græcis dictos vult, à colore tincturæ, quæ ibi primùm fuit reperta. Φόνος enim *cædes*, unde φοίνιος, *cruentus*, *ſanguineus*, & hinc *ruber* ſeu *puniceus*. Verbum inde φοινίσσω, *cruento*, *ſanguine inficio*. Homerus,

> ——— φοινίσσετο δ' αἵματι γαῖα.

Et hinc, *rubro colore inficio*: à quo demum φοῖνιξ, quod idem cum φοίνιος. Atque ab hac ei origine Græci veteres, eam Syriæ partem, in qua purpura optima tingebatur, Φοινίκην videntur appellaſſe. & Φοίνικας, Tyri & Sidonis incolas, unde præſtantiſſima purpura Tyria, quæ & *Sarrana* Latinis, quia *Sar* olim Tyrus. Eoſdem Φοίνικας dixerunt, unde *Pœni*, quos *Sarrâ oriundos*, h. e. Tyrò, ſcribit *Ennius*. *Servius*, *Pœni*, κατ' ἀντίστοιχον *Phœni*. & *Gloſſæ*. *Pœni*, Ἄφροι, Φοίνικες &c. Ut igitur Αἴθιοπας & Μαύρους à colore vultus, quòd nigri eſſent, Græci appellavêre (Αὖος enim antiquâ Græcâ linguâ *niger* eſt, ut & Μαῦρος) ſic à colore tincturæ, *Phœnices*; non verò à *Phœnice* Agenoris filio, ut in talibus fingere ſæpe ſolent. In cujuſmodi commentis priſcos imitantur etiam recentiores Græculi, qui Αἱμωνίαν, vocabulum merè Romanum, ab *Æmo monte* factum, ipſi ab Αἵμονι τῳ quodam, qui primus in illis locis regnârit, arceſſunt &c. Vide Salmaſ. *Ad Solin. paſſim*, *inprimis p.* 1331.

PHOENIX, Amyntoris fil. præceptor Achillis, qui cùm matris ſuæ hortatu cum patris concubina rem habuiſſet, diris impetitus à patre, relictâ Hellade, in Theſſaliam ſeſe contulit, ad Peleum regem, qui illi Dolopum procurationem commiſit, filiumque Achillem in diſciplinam tradidit, quem etiam ad bellum Trojanum comitatus eſt, ut ipſe narrat apud Homer. *Il.* 9. Hic oculis tandem captus eſt. Ovid. *in Ibin*, *v.* 259.

> *Id quod Amyntorides videas, trepiduſque miniſter*
> *Pertentes baculo luminis orbus iter.*

PHOENIX, Cretæ inſul. urbs *Ptolem. S. Niqueta Nigro*, urbs item & mons non procul à Rhodo. *Baudrando* hodiè *Nichita*, oppidul. Cretæ in ora Auſtrali in provinc. Cydoniæ, vix 5. mill. paſſ. à *Sfachia* oppid. in Ortum, & 30. à Cydonia in Meridiem ad radices montium. Licèt aliis ſit *Penice*, pagus ejuſdem tractus, 18. mill. paſſ. à Nichita in Occidentem. Item Licyæ portus, Ægypti vicus, Siciliæ oppid. Theſſaliæ & Achajæ fluv. Mons Cariæ, in ora, contra Rhodum, inter Gnidum ad Occaſum, & Caunum ad Ortum, cum caſtro & fluv. cognomine. *Meletio Anconitam* vulgò, à Dædala oppido & monte 1500. ſtad. Plin. *l.* 4. *c.* 8. *Strabo*, *Ptol.*

PHOENIX, avis Arabica, ſolitaria, aquilæ magnitudine, auri fulgore circa collum, cætera purpurea, cæruleam roſeis caudam pennis diſtinguentibus. Vide Plin. *l.* 10. *c.* 2. & Horapollinem *p.* 96. Vivere ſecundum alios proditur annis 340. juxta alios 600. ſecundùm alios denique 1460. Maximè vulgatum, quingentos annos vivere. Seneca, *Ep.* 42. *Nam ille alter fortaſſe* (ſapiens) *tanquam Phœnix, ſemel anno quingenteſimò naſcitur.* Ipſe ſe reſeminat. Ovid. *Metam. l.* 15. *v.* 392.

> *Una eſt quæ reparet, ſeque ipſa reſeminet ales,*
> *Aſſyrii Phœnica vocant. &c.*
> *Hæc ubi quinque ſuæ complevit ſecula vitæ, &c.*

Quæ ſi vera ſint, præclaram imaginem Reſurrectionis hæc avis omnino præbet. Et verò argumenta Reſurrectionis, ab ea, non pauci Patrum ducere ſolent. Ut Tertullian. *de Reſurrect. c.* 13. Ambroſ. *de fide Reſurrect.* itemque *l.* 6. *in Hexam. c.* 23. Zeno Veronenſis *de Reſurrect.* & alii. Sed & non pauci profanorum auctorum addicunt, ut Plin. *l.* 10. *c.* 2. Tacitus, *loc. jam citando* Dio, *l.* 57. Victor, *in Epit. de Claudio*, Mela, *l.* 3. *c.* 8. &c. qui & viſam quandoque hanc avem tradunt, & ejus deſcriptionem exhibent. Dubitat Gregor. Nazianzen. *Orat.* 37. quæ de Spiritu S. eſt, itemque Origen. *contra Celſum*, *l.* 4. Sed & B. Maximus planè negat, *l. ad Petrum Illuſtrem apud Photium p.* 306. *Nic. Lloydius.* Vide Donati Marcelli *diſputatiunculam de hac avi*, *ad l.* 6. *An. Taciti*, *c.* 33. & Petrum de Valle, *Itiner.* Addo, quòd inter mundanæ converſionis, (quales octonæ ſtatuuntur, pro octonis cœli orbibus, ſeptenis quidem Planetarum, uno autem ſtellarum fixarum) prodigia (quale inter alia fuit ſonus tubæ acutus ac lugubris, clarò ac ſerenò cœlò, omnium cum horrore, auditus, tempore Sullæ, Plut. *in eo*) etiam *Phœnicis* conſpectus habitus eſt. Plin. *l.* 10. *c.* 2. *Cum hujus alitis vita, magni converſionem anni fieri, prodidit Manilius, iterumque ſignificationes tempeſtatum & ſiderum eaſdem reverti.* Solin. *c.* 36. *Cum hujus vita magni anni fieri converſionem, rata fides eſt inter Auctores.* Orus Apollo, *l.* 2. *c.* 57. Ἀποκατάστασιν πολυχρόνιον βουλόμενοι σημῆναι, φοίνικα τὸ ὄρνεον ζωγραφοῦσιν· ἐπειδὰν γὰρ γεννᾶται, ἀποκατάστασις γίνεται πραγμάτων. *Inſtaurationem diuturnam, & quæ poſt multa fiat ſecula, volentes indicare* (Ægyptii) *Phœnicem avem pingunt: hic enim dum naſcitur, rerum viciſſitudo fit & innovatio.* Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de orig. & progr. Idol. l.* 2. *c.* 47. In Xenſia quoque hodie Sinici Imperii provinc. urbs eſt *Fung Ciang*, quod nomen illi à *Phœnice ave*, ſi-

ve

ve illa, quam Sinæ maximæ felicitatis putant & nõn niſi rariſſimè videre ajunt: *Faug* enim avis, *Gang* felicitas. Pingunt illam mirâ colorum varietate inſignem, ac prædicant miris modis, ſemper ſolam, neque unquam, niſi fauſtiſſimò totius Imperii omine conſpici, affirmantes, tapetes quoque veſteſque pretioſiores ejus icone exornant, Auctor Anonymus *Sina & Europa*, c. 37. Sed de ave hic commento occaſionem præbuit ambiguitas vocis φοῖνιξ, quæ & *palmam* arborem, & *phœnicem* avem (ſi aliqua eſt) ſignificat, in verſione LXX. Pſalmo 91. v. 3. & Jobi c. 29. v. 8. quo utroque in loco tamen *palmam* indigitari, accuratè Bochartus probat. Inprimis autem hinc nata fabula, quòd palmæ quandam ſpeciem ferunt mortuam ex ſe renaſci. Plin. l. 13. c. 4. *In meridiano orbe præcipuam in palma obtinent nobilitatem Syagri, proximamque margarides. Una earum arbor in Chora eſſe traditur, una & Syagrorum. Mirumque de ea accepimus, cum phœnice ave, quæ putatur ex hujus palmæ argumento nomen accepiſſe, mori ac renaſci ex ſeipſa, eratque, cùm hæc proderem, fertilis.* Ubi *Chora* fortè eſt caſtrum *Chir*, in Armeniæ Regionibus, ad promontor. *Sfacolatii*, quod à Syagris dictis Veteres *Syagrum* dixere. Quòd ab incolis autem creditum, ibi palmam ex ſe renaſci, in cauſa loci fertilitas eſt, ex qua factum aliquando, ut ex cadente ſurculo vel palmula, altera palma in prope deficientis locum pullulaverit. Unde ad cognominem avem tranſlata tandem fabula eſt, ut ſæpe ex leviſſima occaſione portenta narrationum naſci videmus. Quod enim attinet *phœnicem* in Ægypto viſum Paulô Fabiô, L. Vitelliô Conſulib. item alium Romam allatum an. Urb. Cond. 800. Claudii Principis Cenſurâ, ut Tacitus refert, *Annal. l. 6. c. 28.* Dion. *l. 57.* Aur. Victor *Epitom.* ubi *de Claudio*, *Suidas* &c. de hoc poſteriore, Plinius habet, *falſum hunc phœnicem eſſe, nemo dubitavit*, *l. 10. c. 2.* de priore Tacitus, *Nonnulli falſum* phœnicem, *neque Arabum è terris credidere, nihilque uſurpaviſſe ex his, quæ vetus memoria firmavit.* Quam ob cauſam tota de *phœnice* fabula jure meritò Plinio fuit ſuſpecta: *Ferunt*, inquit, *ante omnes nobilem in Arabia phœnicem, haud ſcio an fabuloſe.* Et haud dubie convivis ſe ridendum propinavit Heliogabalus, cùm iis *phœnicem* promiſit, *vel pro eo libras auri mille, ut in prætorio eam dimitteret*, i. e. in urbana villa, ut rectè interpretatur Vir magnus *ad Lamprid. c. 23.* Nec eò fuit ſapientior Æthiopiæ Rex, qui in literis ad Romanum Pontificem, *phœnicem* in ſuo regno naſci jactavit. Quamvis multò ante idem ſcripſerint Philoſtorgius, *l. 3.* &, qui eum ſequitur, Nicephorus, *Hiſtor. l. 9. c. 1.* Sed & Clemens VIII. quem, ſeculô tam oculatô, Hibernis in Elizabetham Reginam rebellibus, A. C. 1599. pro magno munere miſiſſe *phœnicis* plumam, ſcribit Camdenus *in Hibern. p. 783.* ſine dubio deceptus eſt. Quod verò Scaliger, *Exercitat.* 233. in mediterraneis Indiæ reperiri *phœnicem*, incolis *ſemenda* dictum, ait, ut etiam legere eſt in Nic. Nontii *Navigat.* & apud Cardanum *de Subtil. l. 10.* quibus accedunt Arabes aliquot ſcriptores, ſecùndum quos *Semendal avis Indica eſt, quæ in igne non comburitur:* ipſum nomen retegit hanc fabulam & perſonitæ avi larvam detrahit. Quis enim eſt qui non videat *Semendal*, vel, ut alii ſcribunt, *Semenda*, eſſe ſalamandram, quam in igne vivere, conſtans fama fuit apud Veteres. Quin Zoroaſter in *Geoponicis*, *l. 15.* eam igne ſcribit generari. Imò, ut aliquò pactû excuſes illorum ſimplicitatem, qui lacerti ſpeciem in avibus cenſuerunt, è Græcis Phile, ſalamandræ alas, quibus in ignem involet, hôc verſu aſcribit:

> Καὶ δέρμα λεπτὸν, καὶ πτερῶν ἔχει σκέπην.
> *Tenuemque pellem & tegmen alarum hæc habet.*

Et paulò pòſt:

> Τὸ πῦρ γὰρ αὐτὴ οὐ φοβεῖ τὸ παμφάγον,
> Ἐφίπταται δὲ καὶ ὅλως τῇ ζέσει.
> *Flammas vorantes omnia ipſa non timet,*
> *Quaque ardet ignis, maximè involat & ruit*, &c.

Nec omittendæ hic rationes, quibus Andr. Schottus *Heptaëm. Diatr.* 13. fabulam de *phœnice*, præter dicta, hôc modô refellit. 1. Quòd tam parùm ii ſibi conſtent, qui illam tradunt, ut nihil habeant, in quo poſſis tutò pedem figere. 2. Quòd nemo ſit, qui profiteatur verum *phœnicem* à ſe eſſe viſum. 3. Quòd Deus in *illis* Jobi *capp.* in quibus majeſtatem & potentiam ſuam commendat ex Naturæ operibus, hoc non fuiſſet omiſſurus, quod præ cæteris eſſet inſigne. 4. Quòd nec Paulus, de reſurrectione mortuorum fusè diſputans, 1. *Corinth. c.* 15. rationem tam obviam præteriiſſet intactam, præſertim apud Corinthios, quibus notiſſimum erat, quidquid de hac ave jactatur. Vide Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l. 6. c. 5.* Totum igitur hoc de *phœnice* ſymbolicum eſt. Et quidem Clemens, *l. 6. Strom.* Ὁ ὡροσκόπος, inquit, ὡρολόγιόν τε μετὰ χεῖρα καὶ φοίνικα ἀστρολογίας ἔχων σύμβολα, *Horoſcopus in manu habens aſtrologiæ ſymbola, horologium & phœnicem*: Apud Ægyptios videl. quorum tota ſapientia in ſymbolis conſiſtebat, *phœnix* Aſtrologiæ fuit hieroglyphicum, quia ejus vitâ fieri credebatur magni anni converſio, ut dictum. Hinc in Hori *Hieroglyph.* Ἡλίου ἐστὶν ὁ φοῖνιξ σύμβολον, *Phœnix eſt Solis ſymbolum.* Et Joh. Gazæus in *Ecphr.* poſtquam hanc avem docuit renaſci è ſuo cinere & tanquam orbe decurſò perpetuò redire, *Hoc*, inquit, *Solis circulare ſignum eſt*. Ἡλίου τόδε σῆμα κυκλοτερές, ut alia omittam. Vide quoque Salmaſ. *ad Solin. p. 547.* & *ſeqq.*

PHOENIX, Græcè Φοῖνιξ, inſtrumentum Muſicum, citharæ, apud Herodotum, *Muſâ* 2. Καὶ ἐρινοὶ τοῖσι κέρεα τοῖσι φοίνιξι οἱ πήχεες ποιεῦνται. Quem locum peſſimè intelligunt Interpretes, qui de *Phœnicibus* populis accipiunt, aut de *palmis*. Φοῖνιξ hic cithara eſt ſeu inſtrumentum Muſicum, quod πήχεις, h. e. ἀγκῶνας, *cubita*, habuiſſe, conſtat ex *Athenæo*. Fiebant autem illa ex cornu orygis, uti docet Herodotus. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 223.* & ſuprà, ubi de *Oryge*.

PHOENIX Redivivus, vide ſuprà *Metallica Planta*.

PHOENUS, mons Normanniæ, apud Bajocenſem urbem, vulgò *Criſmaio*; Item, *Mont de Bayeux*.

PHOETIÆ, urbs Acarnaniæ, à *Phoetio* filio Alcmeonis, filii Amphiarai, Polyb. *l. 4.* Dicitur quoque *Phœteum*, *Steph.*

PHOGOR, quæ & *Beelphegor*, villa Judææ, apud Bethlehem, pòſt *Phagora*, *Hieronymo*. Item, Mons in terra Moab, ſic dictus ob immenſam celſitudinem. *Hieronymo Agri ſpecula* nominatur.

PHOGOR, vide *Baal Peor*.

PHOLEGANDRUS, inſula una Sporadum. *Phlecandrus*, *Ptolem.* & *Heſychio*. *Pholegandrus* eſt Punicè פלג גנדרי *Pheleg gundari*, h. e. *tractus lapidoſus*. Rectè Bochartum, *l. 1. Chanaan, c.* 14. ſic conjectaſſe, docent hæc Strabonis, *l.* 10. quæ inde deſcripſit *Stephanus*: Φολέγανδρος, ἣν Ἄρατος σιδηρείην ὀνομάζει διὰ τὴν τραχύτητα. Arati verſus ſic ſe habet:

> Ἢ Ἀρτοῦ ἢ μήλου γε σιδηρείης Φολεγάνδρου.

PHOLLATHI, nomen viri, 1. Paral. c. 26. v. 5. Latinè *opus meum*.

PHOLLIS ſeu FOLLIS, Græce φόλλις, ſeu potiùs φόλις, unde per *l.* unicum ſcribendum, ut in Euſebii *Hiſt. l.* 10. *c.* 6. verbum eſt originis Hebraicæ: פלס *phéles* enim idem illis, quod שקל, *ponderare*, atque ut ab hoc ſit *ſiclus* vel *ſicel*, vox vulgò eques, ſic ab illo φόλις, *Pholis* vel *Folis*, vox itidem latiſſimæ ſignificationis. Sed pro minore pecuniæ genere, non Latini ſolum & Græci accipiunt, verùm & Hebræi, ut docent Critici Judæi, atque Arabes etiam: imò omnium minimæ pecuniæ genus *Folles* fuiſſe, hinc patet, quòd apud Calculones follis idem erat, quod apud Arithmeticos μονάς. Non dabatur ſectio monadis, nec follis: ac viginti quatuor folles æreí, de his enim hactenus, unum denarium argenteum, qui *miliarenſis* dicebatur, efficiebant; duodecim autem miliarenſes aureum unum, quò pactò ducenti octoginta octo folles inerant in uno nomiſmate. Nempe ſub Juſtiniano & poſt Juſtinianum Imperatorem, nam ante ipſum diverſa follium ratio fuit. Sub Conſtantino atque etiam antè, *Folles* dicebantur ſeſtertii: unde *Heſychius* quadrantem eſſe dixit, τὸ τέταρτον τοῦ φόλλεως, intelligens *quadrantem* de duabus drachmis, quarum octo in uncia, ſeſtertium autem æreum uncialem fuiſſe, ſicut & follem, conſentiunt Auctores. Sed non ſemper pro æreo nummo *follis* uſurpatus eſt, verùm etiam ſummam aliquam vel auri vel argenti vel æreæ pecuniæ deſignabat. Ut *Follis*, quem pendebant Senatores, in Senatoribus primæ claſſis octo auri libras ſignificat; in mediocribus, quatuor; in infimis verò, duas: quæ ſummæ *Folles* dicebantur & *follem pendere* dicebatur, qui octo auri libras, qui quatuor, qui duas pendebat. *Gloſſæ Nomicæ*, Ἔστι δὲ καὶ ἕτερος φόλλις διαφόρως ἔχων σημαινόμενα, ὅτε γὰρ δύο χρυσίου λιτρῶν ἐγγράφεται, ποτὲ ὀκτὼ πράττεται κατὰ τὴν ἀξίαν καὶ τὴν εὐπορίαν τῶν ἀπαιτουμένων. Nam, ut ſaccus auri, ſporta auri, ſic *follis* auri, de certa auri quantitate dicebatur: *Follis* enim & *ſaccus* & *marſupium* idem. Martial. *l.* 10. *Epigr.* 74. *v.* 5.

> *Cùm Scorpus una quindecim graves hora*
> *Ferventis auri victor auferat ſaccos*, &c.

Salmaſ. *ad Lamprid. Heliogab. c.* 22. Vide quoque ſuprà, in voce *Follis*. Non omittendum tamen hic paucis indigitare, quòd *Pholem*, ſub Theodoſio Juniore tributum mulorum, ab eo Conſtantinopoli conſtitutum, quòd his ſibi in bello opus eſſe diceret, referat Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.*

PHOLOE, equa jugalis, in curru Admeti, apud Statium, *l. 6. Theb. v.* 461.

> *Nominibuſque ciet* Pholoën *Admetus & Irin,*
> *Funalemque Thoën.*

E quo loco diſcimus, non *quadrigis*, ſed *trigis*, contendiſſe Argivos: unum enim modò funalem equum, Thoën videl. duobus jugalibus, quales reliqui erant, jungit Poëta. Et habet trigarum in curuli certamine mentionem *vetus Inſcr.* quâ Dioclis agitatoris palmæ numerantur. Sed hac de re infrà dicendi locus erit.

PHOLOE, *Nigro Xiria*, mons Peloponneſi, in Arcadia, ſylvoſus, nivoſus, & excelſus, Piſæ Olympiæ proximus. Hujus meminit Ovid. *l. 2. Faſtor. v.* 273.

> *Teſtis erit Pholoë, teſtes Stymphalides undæ.*

Statius, *l. 3. Theb. v.* 604.

> *Unus ut ſylvis Pholoës habitator opacæ.*

Sidonius Apollinaris:

> *Paſſim per Pholoën jacet nivoſam.*

Lucan. *l. 3. v.* 197.

> ——— *Tunc linquitur Æmus*
> *Thracius, & populum Pholoë mentita biformem?*

Inde *Pholoeticus*. Sidon. *in Paneg. Majoriano*:

> ——— *Non ſic Pholoëtica monſtra*
> *Atque Pelethroniis Lapithas Semeleius Evan*
> *Miſcuit.* ———

Eſt etiam famulæ cujuſdam textricis nomen. Virg. *Æn. l. 5. v.* 285.

> *Olli ſerva datur, operum haud ignara Minervæ,*
> *Creſſa genus Pholoë, geminique ſub ubere nati.*

Nic. Lloydius.

PHOLOE, mons Theſſaliæ, proximus Othry, ubi Hercules centaurum aggreſſus eſt.

PHOLON, oppidum fuit Arcadiæ, à Pholo centauro dictum. *Steph.*

PHOLOUS, urbs Arcadiæ, à *Pholo* Centauro, *Stephan.*

PHOLUS, unus ex Centauris, Ixionis ex Nube fil. qui Herculem ad Pirithoi nuptias euntem hoſpitiò excepit, eoque in tumultu, qui inter Lapithas & Centauros ejuſdem in nuptiis exor-

exortus eſt, occubuit. Ovidius. Virg. *Georg. l. 2. v. 455.*

——— ——— Ille furentes
Centauros letho domuit, Rhœtumque Pholumque.

Papinius. *l. 2. Theb. v. 563.*

Qualis in adverſos Lapithas erexit inanem
Magnanimus cratera Pholus.

Claudian. *præfat. ad nupt. Hon. & Mar. v. 14.*

——— Quæ flectere Rhœton.
Quæ rigidum poterant plectra movere Pholum?

Theocritus, *Idyl. 7.*

Αἶά γε τὰ τήνῳ Φόλῳ κατὰ λάϊνον ἄντρον
Κρατῆρ' Ἡρακλῆϊ γέρων ἐστάσατο Χείρων,

Nic. Lloydius.

PHON, urbs Archiepiſcopalis Aſiæ, *G. Tyrio.* Nunc quid ſit, ignoratur.

PHONASCI, dicti ſunt Moderatores vocis & Magiſtri, qui eam intorquere, mittere, lenire, exaſperare docebant & ſupplantare; memorati Suetonio *in Nerone, c. 25. Neque quicquam ſerio jocóve egit, niſi adſtante* Phonaſcô, *qui moneret, parceret arteriis & ſudarium ad os applicaret.* Hos eoſdem quidam eſſe volunt, cum iis quos Tertullian. *de Pall.* vocat *primos vocis Edomatores, c. ult.* Sed *Phonaſci* pueros olim dediſſe operam, non eſt veroſimile, inter prima illa rudimenta literarum, niſi ſi qui Cantores Tragici vellent eſſe, aut Comœdi. Soli quippe Cantores, Præcones, & ſi fortè etiam Oratores, *Phonaſco* vocem ſuam & formandam & exercendam dabant. Quinimo *Phonaſcus* etiam *Vocalis* dicebatur & *Cantor. Gloſſæ, Φωνασκὸς, Vocalis.* Nam vocalis eſt, qui voce ſcitè canit. *Eædem, Φωνασκὸς, Vocipararius.* Is erat Magiſter formandæ vocis, & *πλάστης φωνῆς* dicebatur. Unde & *πλάσμα* vox quæ *πλάσιν* accepit, & quæ bene formata eſt. Quô ſenſu *plaſma* apud Quintilian. *l. 1. c. 8.* accipitur & apud Perſium hoc, *Sat. 1. v. 17.*

——— Liquido cùm plaſmate guttur
Mobile collueris.

I. e. quum liquidam & *εὔπλαστον* vocem, per læve guttur, eliquaveris, ut alibi loquitur. *v. 35.*

——— Vatum & plorabile ſi quid
Eliquat & tenerò ſupplantat verba palatò.

Quintilian. *l. 11. c. 3. Sed ut communiter & Phonaſcis & Oratoribus neceſſaria eſt exercitatio, quâ omnia convaleſcunt: ita curæ non idem genus.* Ubi *Phonaſcus* eſt Cantor & qui ad cantandum vocem ſibi parat. Sed pueris, qui primis literarum elementis imbuebantur, nihil cum *Phonaſco.* Itaque *primus Edomator vocis* apud Tertullian. *edomare vocem*, vel, ut alii legunt, *enodare*, ſeu nodos vocis ſolvere rectè dicatur, præſertim in pueris id ætatis, adhuc balbutientibus, & infractâ voce dimidiata verba vix exprimentibus. Martianus Capella *de Gramm. Demonſtrabat etiam quendam gratiſſimum guſtum reſpere multò olivòque elaboratum, quò depulsâ vocis inſuaviſſimâ duritate, canoros etiam fieri poſſe memorabat.* Idem paulò ſuprà: *Nam ex eodem ſcalpellum primò vibranti monſtrabat acumine, quò dicebat, circumcidi infantibus vitia poſſe linguarum*, &c. Salmaſius *ad Tertull. l. c.* Vide quoque Ioh. Baptiſtam. *Comm. Epiſt.* Sidonii Apollinaris *ad Agric. l. 1.* Budæum *in l. Athletas ff. de his qui not. inf.* Alios.

PHONASCIA Ars, *Theophraſto* memorata. Cùm enim duo inprimis hominum genera vocis exercitationi operam dederint, Hiſtrionicæ Profeſſores, & Medicorum Gymnaſtici, ſub iis Præcones, Choriſtæ, Tragœdiarum aliarumque fabularum recitatores, nec non vocibus certantes, comprehendi ſoliti ſunt, quos vociferationibus exerceri conſueviſſe, ait Plato *in Ione*, & Ariſtoteles *Problem.* 11. & 19. ubi legimus, Phrynici, nec non antiquioribus temporibus, Tragœdias, Comœdias, dithyrambos atque leges ipſas cantu recitari conſueviſſe: ob quod vocis exercitatio tantæ fuit exiſtimationis, ut, ſicut Athleticæ, ita publicæ vociferationis certamina, à Cœlio Aureliano *Chron. l. 5. c. ult.* ſub *Modulationis agoniſtica* nomine intellecta, propoſitis victori præmiis, inſtituerentur. Quem morem uſque ad Galeni tempora perduraſſe, ex eo conjici poteſt, quòd is *l. 7. de Medicam. compoſ.* multa medicamenta recenſet, quibus antiqui Medici in iis, qui voce certaturi erant, tum ante, tum poſt certamen utebantur: ſimulque narrat, tempore ſuô *Phonaſcos* omnes, Citharœdos ſcil. Præcones, nec non Tragœdiam ac Comœdiam perſonatos repræſentantes, qui magnô vocis exercitiô utebantur, ſi quando eam contendendo oblæſiſſent, balneis multis & cibis levibus, atque laxantibus uti fuiſſe ſolitos. Ex quibus cuivis intelligere eſt, non modò Hiſtrionicam profeſſos voce & cantu ſimpliciter, verùm etiam alti voce uſos, atque iis interdum uniformibus, interdum variis ac mutatis, velut in Tragœdia ad mœroris calamitatiſque magnitudinem augendam factum olim, ſcribit Ariſtoteles 19. *particul. Probl.* 6. Hinc occaſio infibulationi Adoleſcentum, ut à Venere arcerentur, exercitationi vocis damnoſa. Hos itaque qui docebant, *Phonaſci* ſunt appellati, voce Græcâ, à *vocis exercitio* deſumtâ: Videntur autem hæc exercitia ferbuiſſe, apud Græcos ac Romanos, in ea parte Theatri, quæ *Odeum* dicta eſt, quò Poëmata, priuſquam recitarentur in Theatro, deferri, indeque certamina Muſica ſpectari ſolebant. Suetonius enim *c. 12.* Neronem, Muſicum certamen inſtituiſſe, Domitianumque Odeum, ubi præter Citharœdos, Chorocithariſtæ atque Pſallocithariſtæ certarent, excitaviſſe, notat: Quanquam alibi quoque, & præſertim in Gymnaſiorum exedris, veteres vociferationibus certaſſe veriſimile eſt; cùm ad formandas excolendaſque voces, alios in concavis locis, alios prope maris litora, ut de Demoſthene fertur, vociferari, legere, cantare conſueviſſe legamus. Et quidem Demoſthenem, cùm lingua ob ſpiritûs imbecillitatem hæſitaret, *Neoptolemo hiſtrioni decem millia drachmarum numeraſſe, ut cum unò ſpiritu verſuum periodos proferre faceret*, auctor eſt Plutarchus *in X. Orat.* Et exercebantur hæ vociferationes, vel ut in Choris, in Sophiſtarum ac aliorum ad hoc inſtitutis certaminibus, in dithyrambis ii, *ἀντιστρόφως* ſuperarent; velut in Scena ac Theatro quiſque munere ſuô cum laude fungeretur. Cæterùm an eôdem tempore id exercitationis genus & ad Hiſtrionicum & ad Medicum uſum tractum fuerit, non uſque adeò certum. Interim, cùm certum ſit, Corn. Celſum *l. 1. c. 8.* inter exercitationes imbecilli ſtomacho conferentes, claram lectionem commendaſſe: Similiter Cœl. Aurelianum *l. 1. Chro. c. 1.* & *l. 2. c. 6.* in dolore capitis vocis exercitium, *anaphoneſin* Græcis vocatum, probaſſe, nec non in vocis amputatione & aliis morbis exercitium idem adhibitô Præceptore adminiſtrandum conſueviſſe, videtur ætate illâ vocis exercitatio in Medicorum Gymnaſtica locum habuiſſe, atque ipſos Gymnaſtas vocem exercendi modos, tempora & regulas jam calluiſſe: tametſi poſteà Plutarchi atque Antylli temporibus majus cepetit incrementum. Nempe quando plurimis jam experimentis comprobatum erat, exercitationem vocis ritè initam, non modò ad ejus conſervationem & ad aliquorum morborum curationem, ſed etiam ad bonam valetudinem tuendam, ut ait Plut. *de tuend. val.* ad corporis item robur efficaciſſimam eſſe, utpote quæ thoracem ac vocalia inſtrumenta perbellè exerceat, naturalem calorem excitet, partibuſque maximè vitalibus & præcipuis vim internam vigoremque firmum ac genuinum inferat: ob quæ fortaſſe refert Galenus *Meth.* 4. Theſſalum illum, ætate Neronis, ut ſcribit Plin. *l. 29. c. 1.* magnâ exiſtimatione habitum, & à ſe ipſo *Iatronicem* appellatum, eam etiam curandis malignis ulceribus adhibuiſſe. Modus quô id fiebat, talis à Cœl. Aureliano *c. de Furore*, proditur: *quòd principia leni voce promebantur, narratio verò & demonſtrationes extentâ atque majore, tum epilogus demiſſâ ac indulgenti.* Antyllus eum ſic deſcribit, *Cùm alvus dejecerat, primò leviter fricabantur, ac præcipuè inferiores partes faciemque ſpongiâ aut madefiebat aut abluebatur: dein prius ſenſim, ac per intervalla mediocria loqui incipiebant, nonnunquam prius deambulabant; poſt verò ad vociferationem accedebant, in qua doctrinæ expertes ea dicebant, quæ ſum memorerant, quæve clara & multas lenitatis & aſperitatis mutationes habere videbantur. Sin autem verſus ſciebant, jambicos dicebant, & tertius locus Elegiæ dabatur; quartus modulis & numeris, atque in his omnibus præſtantius judicabatur memoriâ recitare, quàm legere, & ut admonuit Plutarchus de tuenda valet. mediocribus potiùs, quàm nimis contentis vociferationibus & jurgioſis clamoribus uti: inprimis vociferabantur, vocem quàm graviſſimus fieri ſonus poterat, producendo, tum ad acutiſſimos eam redigendo: deinde cùm non multum in acuto ſono permanſum foret, retro viciſſim reflectebant, paulatim vocem diminuendo, donec ad graviſſimam, à qua ductum initium erat, reverterentur.* Agebant verò ea tam accumbentes, quàm ſedentes & ſtantes, ut propterea loca ampla hujuſmodi *Phonaſcia* minimè neceſſaria judicaverit Socrates. Quò pertinet, quod Plin. refert, *l. 34. c. 18. Neronem Principem laminâ pectori impoſitâ, ſub ea cantica exclamantem, alendis vocibus demonſtraſſe rationem.* Sic facilè occurri poterit ſciſcitanti, cur in hoc exercitationis genere, quartô locô, numeros moduloſque dicamus obtinuiſſe, cùm Plato non uno in loco, Gymnaſticæ ac Muſicæ, non diverſas ſolum, ſed & contrarias rationes eſſe, contendat. Prout enim rhythmis, melodiis harmoniiſque conſtat Muſica, omnino alia à Gymnaſtica eſt, & animorum ſolatio tantùm impenditur: Quatenus verò voce utitur, ejuſque varias flexiones, quæ non ſine aliquô labore corporis eduntur, requirit, meritò in Gymnaſtica obtinet: ſed de his jam ſuprà non pauca dicta ſunt. Addam ſaltem, nec gemitum, nec riſum propterea Athletas dedecere. Unde Ariſtoteles jure improbat, qui pueris lege ploratus prohibent, *Polit. l. 7. c. ult.* utpote quibus capitis excrementa non parùm exinaniuntur: Ciceroque *Tuſc. quæſt. l. 2. Athletas inter exercendum, ingemiſcere conſueviſſe*, memoriæ mandavit. Et riſu corpora noſtra non leviter agitantur atque exercentur, quô motu quoſdam inſigniter adjutos fuiſſe, docet experientia. Vide Hier. Mercurialem *de Gymnaſtica Arte l. 3. c. 7.* ut & infrà ubi de *Voce.*

PHONURGIA Nova, quâ per prodigioſos ſonorum effectus & proprietates, nec non per machinas ſonô animatas, reciprocô correſponſu, de quacunque re occulta, manifeſta, tum inter domeſticos parietes, tum foris in diſſitis regionum locis, ſermocinatio inſtitui poteſt: prodiit, Auctore Athan. Kircherô Campidonæ 1673. *in fol.*

PHORA, Armeniæ majoris urbs, *Ptolem.*

PHORAGA, Ariæ urbs *Ibidem.*

PHORANIUS Theodorus, vide *Theodorus.*

PHORAPHAL, Rex Babylonis, *Joſeph.* Aliis *Phul* dicitur.

PHORATHA, fil. Aman. Eſth. *c. 9. v. 8.* Latinè *fructificatio*, ſive *multiplicator*, aut *ſortilegus.*

PHORBÆ, urbs Achæorum in Theſſalia. Gentile *Phorbantius*, *Steph.*

PHORBÆA, Græcè *Φορβειά*, item *Φορβεία* & *Φορβαία*, variè enim vox ſcribitur, capiſtrum eſt, quô tibicines olim os ſibi obligabant & ſubſtringebant buccas, ne ultra juſtum modum inflarentur & turpiculum os redderent, tum ut violentia nimii ſpiritus cohiberetur: Marſyâ auctore, vide ſuprà voce *Capiſtrum.*

PHORBANTIA, inſula Siciliæ ante Drepanum urbem. *Laurentio Fazello.*

PHORBANTIUM, mons Trœzenis, *Steph.*

PHORBAS, fil. Priami & Epitheliæ, Staſippi Mygdoniæ regis filiæ, inter fratres natu maximus, adeò ut Priami frater potiùs, quàm filius videretur. Quam ob cauſam cùm pater eum, veluti emeritum, à prælio juberet abſtinere, illô tamen invitô,

non

non ſemel in pugnam deſcendit, & poſt multa egregia facinora, favente Mercurio, edita, tandem à Menelao eſt obtruncatus. Hujus imagine aſſumptâ, Somnus Deus Palinurum decepit. Virg. *Æneid. l.* 5. *v.* 841.

> ——— *Puppique Deus conſedit in altâ*
> *Phorbanti ſimilis, fuditque has ore loquelas.*

Tertio dicitur fuiſſe Triopæ filius, pater Ilionei Trojani, comitis Æneæ. Alius paſtor Polybi Corinthiorum regis. Alius cujus meminit Ovid. *Metam. l.* 11. *v.* 414.

> ——— *Nam templa profanus*
> *Invia cum Phlegyis faciebat Delphica Phorbas.*

PHORBAS, Argivorum Rex, ſextus, aliis quintus poſt Criaſum fratrem, A. M. 2466. Regnavit ann. 35. Rhodum Inſulam à ſerpentum immani multitudine liberam reddidit. Anno ante Urb. Cond. fere 830. Euſeb. *in Chronico*. Illi ſucceſſit Triopas, quem vide.

PHORBAS, Archon Athenis τῶν διὰ βίου V. excepit Thirſippum, circa tempora Rehabeami Regis præfuit annos 31. ſucceſſore Megacle quem vide.

PHORBIAS, nomen proprium viri Opuntii, cujus equum *ad gregariam Venerem duraſſe in annos* 40. Solinus ait. *c.* 47.

PHORCA, palus Latii in Martis, ab urbe Roma 500. ſtadiis. *Iſacius.* Vide *Fucinus lacus.*

PHORCUS, ſive PHORCYS, Ponti ac Terræ filius. Heſiod. *in Theogon. v.* 237.

> Αὖτις δ' αὖ Θαύμαντα μέγαν καὶ ἀγήνορα Φόρκυν,
> Γαίῃ μισγόμενος, καὶ Κητὼ καλλιπάρῃον.

Varro tamen Theſeæ, alii *Thoeſa* legunt, Nymphæ ac Neptuni filium fuiſſe ſcribit, qui filias habuit Phorcynidas ſcil. & Gorgonas, Meduſam, Schenonem & Euryalen, de quib. Pindarus Pythiis. Item Thooſam, quæ cum Neptuno conjuncta Cyclopem peperit Polyphemum. Ovid. *Varro*, *Heſiodus*, Homer. *l.* 1. *Odyſſ. v.* 68.

> Ἀλλὰ Ποσειδάων γαιήοχος ἀσκελὲς αἰεὶ
> Κύκλωπος κεχόλωται, ὃν ὀφθαλμοῦ ἀλάωσεν
> Ἀντίθεον Πολύφημον, ὅου κράτος ἐστὶ μέγιστον
> Πᾶσιν Κυκλώπεσσι, Θόωσα δέ μιν τέκε Νύμφη,
> Φόρκυνος θυγάτηρ ἁλὸς ἀτρυγέτοιο μέδοντος.

Genuit etiam ſerpentem, qui mala Heſperidum tuebatur, ut ait Heſiodus Θεογον. *v.* 333.

> Κητὼ δ' ὁπλότατον Φόρκυϊ φιλότητι μιγεῖσα
> Γείνατο δεινὸν ὄφιν, ὃς ἐρεμνῆς κεύθεσι γαίης
> Πείρασιν ἐν μεγάλοις παγχρύσεα μῆλα φυλάσσει.

Genuit & Scyllam ex Hecate, ut ſentit Acuſilaus. Apollonius *l.* 4.

> Ἠὲ κατὰ Σκύλλης στυγερὸν κευθμῶνα [illegible]
> Σκύλλης Αὐσονίης ὀλοόφρονος, ἣν τέκε Φόρκῳ
> Νυκτιπόλος δ' Ἑκάτη, τήν τε κλείουσι Κράταιιν.

Fuit autem, ſi ad Hiſtoriam ſpectemus, Sardiniæ atque Corſicæ Rex, qui ab Atlante navali prælio ſuperatus, in ea pugna ſubmerſus ſit, neque uſpiam poſtea inventus, quare creditus fuit, ſe in Deorum marinorum numerum recepiſſe. Vide Palæphatum, *c.* 32. Περὶ τῶν τοῦ Φόρκυνος θυγατέρων, ubi Poëtarum fabulam refutat, Phorcynem ſcil. 3. filias, quæ inter ſe unum duntaxat oculum habentes, illo viciſſim utebantur, habuiſſe. *Nic. Lloydius.*

PHORCYNUS, portus Ithacæ, Inſul. ubi Nympharum antrum.

PHORIAMI, locus Elidis inter Parthenium inſidiis aptus, utpote in anguſto ſitus. *Stephan.*

PHORICA, urbs Arcadiæ, *Idem.*

PHORISTÆ, Aſiæ populi.

PHORMIO, Crotoniata dux, bello navali Lacedæmonios vicit. Item dux Athenienſium, poſt Caliam, in bello Peloponneſiaco, Polyæn. *l.* 3. *c.* 4. de quo Scholia. *in Ariſtoph. Equit.* Dux Athenienſium, rei nauticæ peritiſſimus, feliciſſime aliquoties res mari geſſit; in prælio duplici contra Lacedæmonios navali 57. naves victor depreſſit. Diodor. Sic. *l.* 12. Thucyd. *l.* 2.

PHORMIO, Archon Athenis, Olymp. 96. An. 1.

PHORMIO, philoſophus; Thucyd. *l.* 2. Peripateticus, Cicer. *l.* 2. *de Orat. c.* 18. Cùm, inquit, *Annibal Carthagine expulſus, Epheſum ad Antiochum veniſſet exul, & ad Phormionem audiendum, propterea quòd ejus nomen erat magnâ apud omnes gloriâ, invitatus eſſet ab hoſpitibus ſuis,* ——— *locutus eſſe dicitur homo copioſus aliquot horas de Imperatoris officio, ac de omni re militari. Tum cùm ceteri, qui illum audierant, vehementer eſſent delectati, quærebant ab Annibale, quidnam ipſe de illo philoſopho judicaret. Hic Pœnus non optimè Græcè, ſed tamen libere reſpondiſſe fertur, multos ſe deliros ſenes ſæpe vidiſſe, ſed qui magis, quàm Phormio deliraret, vidiſſe neminem.*

PHORMIS Arcas, equam ære fuſam Olympiæ dedicavit, cui hippomanes cùm ineſſet, equi incitabantur ad rabiem haud ſecus, ac ſi viva ſpiranſque eſſet, & Veneris odorem cupitum illis de longinquo afflaret, Pauſanias *de Arcad.* Unde Theocritus,

> Ἱππομανὲς χθὲς ἐστι παρ' Ἀρκάσι.

Ubi eleganter equæ hujus effigiem, cui poteſtas illa equos mares ad rabiem incendendi inerat, ἱππομανὲς χαλκὸν vocat, quia ex ære fuſa: apud Arcades autem locat, quod Elei, apud quos eſſet, Arcadibus vicini, ipſeque, qui dedicaverat, Arcas eſſet. Meminit & Plin. *l.* 28. *c.* 11. *Hippomanes tantas in veneficio vires habet, ut affuſum æris mixturæ in effigiem equæ Olympicæ, admotos mares equos ad rabiem coitus agat.* Magicâ verò arte hanc vim ei additam, tradit Pauſanias, Ἄλλα τε καὶ ἄλλα ἐς τέρας ἀνὴρ μάγος ποιεῖν γινώσκει, συνθέμενα τῷ ἵππῳ. Inſcriptio ipſa ſic habuit, Φόρμις ἀνέθηκεν Ἀρκὰς Μαινάλιος, νῦν δὲ Συρακούσιος, *Phormis dedicavit Arcas Mænalius, jam vero Syracuſius.* Ex Arcadia namque in Siciliam migravit hic *Phormis*, tempore Geloni, Dinomenis filii, Hieronis fratris, qui obiit Olympiade 76. relicto fratri regno, ſub quo etiam aliquandiu in Sicilia vixit. Salmaſ. *ad Solin. p.* 490.

PHORMISIUS, homo inquietus, comam alens, aſpectu terribilis, craſſus & prolixâ barbâ. Traducitur à Comicis, ob munerum avaritiam. Vide Schol. *in Ranas Act.* 4. *Sc.* 1. Quibuſdam ibidem eſt ſervi nomen.

PHORMIUM, vicus Fori Julii, ſupra quem fons eſt mirabilis, in quo lignum dejectum, lapideo cortice obducitur, & virgulta foliaque humecta lapideſcunt.

PHORMUS, Syracuſanus Comicus, Geloni tyranno familiaris, cujus liberis præfuerat, docuit fabulas ſeptem, quas commemorat *Athenæus*, novumque veſtimenti genus in ſcenam introduxit. Vide Olympiad. 72. Ariſtotel. *de Art. Poet. Lil. Gyrald.* & Voſſium, *de Poet. Græc. c.* 5.

PHORNACIS, Bæticæ urbs in Turdetanis. *Ptol.* Verſus montes Marianos, nunc *Alhama*, oppid. Vandaliæ, in Extremaduræ confinio, 9. leuc. à Corduba in Boream verſus Aquas Lupias. *Baudrand.*

PHOROBRENTARIUM, urbs Libyæ, *Stephan.*

PHORONEUS, fil. Inachi fluv. I. Argivorum Rex, qui initio diſperſos populos in urbem coegit, quam appellavit *Argos Phoronicum.* Primus Leges Judiciaque conſtituit; cum Telchinibus & Caryatis bellum geſſit anno regni 15. ſub eo Ogygium diluvium contigit anno 51. Antiquiſſimus *antiquiſſimus Græciæ Rex* apud Photium, *l.* 7. *c.* 56. Acuſilao *primus homo*, apud Clem. *l.* 1. *Strom.* & Poetæ Phoronidis, πατὴρ θνητῶν ἀνθρώπων, *pater mortalium:* ante quem nihil Ἑλληνικὸν ἱστορεῖσθαι, *in hiſtoriis Græcis contineri*, ait Syncellus, *p.* 68. Unde Res Argivas longe Atticis vetuſtiores docet Marshamus, mox laudandus, ac ex hoc capite Sicyoniorum quoque Regum laterculum Euſebianum rejicit, utpote nimirum Phoronei temporibus antiquiorem, & ab hoc rerum Græcarum ducit exordium, Seculo VI. circa tempora Iſaaci Patriarchæ. Regnavit An. 60. uſque ad A. M. 2307. quo Apis ſucceſſit. Spartus ejus fil. Spartam condidit. Euſeb. *in Chron.* Salian. *in Annal.* Alii Apim verò hunc in Argivorum Regum ſerie rejiciunt *Pauſanias & Hyginus*: itaque *Phoroneo* ſufficiunt *Argum*, quem vide; ut & plura hanc in rem apud Johann. Marshamum *Canone Chron. ad Sec.* VI. Hinc *Phoroneus* & *Phoroneys.*

PHORONIS, Φορωνίς, pars Cycli Epici, ſicut *Æthiopis Arctini*, *Reditus Græcorum* νόστοι Ἑλλήνων, & multa præterea alia poëmata; quæ omnia, velut in choro homines, vel in corona flores, decenter invicem juncta, ſeriem totius mythologiæ, à Mundi principio, ad Troica uſque tempora, exhibebant. Vide ſuprà ubi *de Cyclo Epico.*

PHORONTIS, Aſiæ minoris oppid. in Cariæ finibus, circa Ioniam; Plin. *l.* 5. *c.* 29.

PHORTZEMUM, urbs Marchionatus Durlacenſis, ad Entium fluvium, ubi Nagoltium recipit, in Suevia, 2. leuc. à Durlaco in Ortum, 7. ab Heydelberga in Meridiem, uti 6. à Spira, & 8. ab Haguenoa in Ortum, *Phorta* quibuſdam. Vide *Orcynum* & *Pfortzhemium.*

PHORUM, portus in Attica, Pſyttaliæ inſulæ oppoſitus, *Strabo.*

PHORUNNA, urbs Thraciæ, *Stephan.* ex *Strab.*

PHOSECH, fil. Jephlat, 1. Paral. *c.* 7. *v.* 33. Latinè *fragmentum tuum*, *ſive dimenſio tua.*

PHOSPHORIA, Græce Φωσφόρια, feſtum Veneri ſeu Lucifero ſacrum, apud *Plut.* de quo vide *infrà* aliquid voce *Venus.*

PHOSPHORION, corruptè pro *Boſphorion*, portus Byzantii, ut indicat Steph. in Βόσπορος.

PHOSPHORUS, equus Circo nobilis, funalis ſiniſter, cujuſmodi equos præcipui honoris ac meriti in quadrijugis curribus, & Circo deſtinatis fuiſſe, ſuprà diximus. Laudatus inſigni *Epigrammate* 35. juſſu Auguſti, ab Auſonio, qui, juſta ei faciens, apud Inferos, ſi quadriga jungatur ex equis Heroum olim celeberrimis, honoratiſſimum locum illi deberi aſſerit, ſcil. qui ſiniſter erat funi gerendo:

> *Pegaſus hinc dexter currant tibi, lævus Arion,*
> *Funis ſed quartum det tibi Caſtor equum* &c.

Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 899.

PHOSPHORUS, Latinè *Lucifer*, Stella Veneris. Martial. *l.* 8. *Epigr.* 21. *v.* 1. *Phoſphore redde diem.* Vide *Lucifer.*

PHOSTONIA, una ex inſulis Halcyoniis. *Suidas.*

PHOTAGOGICA, Græcè Φωταγωγικὰ in Eccleſia Græca *preces* dicuntur *pro illuminatione*, cujuſmodi ex Horologio Græcorum exhibet *Meurſius*; ex Paracletice verò & Triodio Cl. Suicerus *Theſ. Eccl.* in hac voce.

PHOTINÆON, urbs Theſſaliæ, *Stephan.*

PHOTINUS, Lugdunenſis Epiſcopus Polycarpi diſcipulus, religionis causâ ſuppliciò affectus, A. C. 169. ætatis ſuæ 80. aliis 90. Euſeb. *l.* 5. *c.* 1. *Hiſt. Eccleſ.* Item Hæreticus, Epiſcop. Smyrnii, A. C. 355. Ingenio, doctrinâ, eloquio pollens, primis functionis ſuæ annis egregiè docuit, poſtmodum non contentus renovare errores Sabellii, Pauli Samoſateni, Cerinthi & Ebionis, divinam Chriſti naturam negavit, tum demum Chriſtum incepiſſe docens, cùm in Jordane baptizatus Spiritum

Sanctum acciperet. Damnatus in variis Synodis, ab ipſis quoque Arianis Syrmii A. C. 357. congregatis rejectus eſt. Tandem ſede motus, ſcripſit contra Gentiles, &c. Photinianorum ſeu Socinianorum caput. Epiphan. *Hær.* 73. Theodoret. *Hær. fab. l.* 2. Tripart. *Hiſt. l.* 5. *c.* 5. Sulpic. Sev. *l.* 2. *Baron.*

PHOTINX, Græce Φῶτιγξ, genus tibiæ, quæ πλαγίαυλος dicebatur: πλαγίαυλος & φωτιγγίων idem. Latine *Plagiaula*; quô pactô legendum in *Gloſſ. cap. de Spectac.* ubi corrupte ſcriptum *Plagiola*, φώτιγξ, pro φωτιγγίων. Alexandrinum fuiſſe inventum, è loto exenterata, ibique patriâ ſic voce dictam eſſe, notat Scaliger, *Poetices l.* 1. *c.* 20. Meminit ejus Euripides tum alibi, tum in *Bacchis*, his verbis,

> Ἐν ἀγκάλαις ἔχων, σαυχαιτι τι
> Αὐλὸς ὅταν ἱεράν...
> Ἱερὸς ἱερά
> Παίγματα βρέμῃ &c.

Vide & Athenæum, *l.* 4. nec non hîc paſſim, inprimis infrà, ubi de *Tibiis*.

PHOTIUS, Patriarcha Conſtantinopolitanus, ſtirpe, divitiis, rerum uſu, & eruditione illuſtris. Summis in Aula honoribus defunctus, etiam ad Patriarchatum, utpote S. Tharaſii ex ſorore nepos aſpiravit, pulſôque à Barda Ignatiô, licet Eunuchus & Laicus, ejus in locum ſubſtitutus eſt, A. C. 858. quem ut tueretur, Synodô 320. Præſulum, cui Zacharias & Rodoaldus, Legati Nicolai I. interfuerant, celebratâ, Ignatium condemnavit. Excommunicatus propterea à Papa, alterô Conciliô hunc viciſſim anathematizerat, in amicos cognatoſque Ignatii immaniter ſæviens. A Baſilio Macedone poſtea, reſtitutô Ignatiô, pulſus, & Conciliô habitô condemnatus: poſt obitum Ignatii A. C. 878. mirô ſtratagemate uſus, in gratiam Baſilii, & ſedem denuò irrepſit. Contexuit enim commentitiam genealogiam, quâ oſtendere niſus eſt, Baſilium à Tiridate Armeniæ Rege deſcendere, illi impoſitô nomine *Beclas*, ex initialibus literis nominis ejus, uxoris Eudoxiæ, & Conſtantini, Leonis, Alexandri ac Stephani filiorum, conſtante Charactere ſeu Alexandrinis, in pervetuſta papyro. Tum inter rariſſimos libros in Bibliotheca hôc commentô repoſitô, curavit id per Theophanem, Bibliothecarium, amicum ſuum, Imperatori oſtendi. Quod cum nemo explicare poſſet accerſitus Photius, Baſilio fictitios natales evolvit, ſic ſede iterum potitus: ſed ſub Leone Philoſopho Baſilii filio, A. C. 886. denuo deturbatus eſt. Interim, ſi non de Eccleſia, ſaltem de literis plurimum meruit. Scripſit *Bibliothecam*, ab Andrea Schotto, verſam: ubi ad examen vocat Auctores 280. quorum fragmenta apud ipſum extant. Fecit hoc fratris Tharaſii ſuaſu, dum ab Imperatore in Aſſyriam miſſus, ibi aliquamdiu ſubſiſtere neceſſe habuit. Edidit quoque *Epiſt.* 248. *Nomocanonem*, *titulis* 14. *Acta* 7. *Conciliorum General. in compendium contracta*, &c. Nicetas *in vita Ignatii* Anaſtaſ. *in vit. Pontif.* Zonaras, *Annal. tom.* 3. Voſſ. *de Hiſtor. Græc. l.* 2, *c.* 25. &c. *Lloyd.* Fuerat autem is prius, ut addam iſta, Protoſpatharius dignitate, ut refert *Cedrenus*: Imperatori à ſecretis, teſte *Nicetâ*: vixit ſub Imperatorib. Michaële III. & Ludovico II. Multæ ei cum Pontificibus Romanis lites, quare durior in eum Baronius, qui ubique eum inſectatur & proſcindit, ut videre eſt in *Annal.* ejus, ab A. C. 858. uſque ad 886. Vir multæ lectionis, quod ejus *Bibliotheca*, quam Μυριόβιβλον inſcripſit, ſatis ſuperque teſtatur. Bellarmino *de Script. Eccl.* *Vir magnæ eruditionis* dicitur, *ſed majoris nequitiæ*. Defendit tamen eum contra utrumque Cardinalem Rich. Montacutius *Epiſc. Norwicenſis in Anglia*, qui Epiſtolas ejus edidit Græcè & Latinè Londini A. C. 1651. &c. Adſcribitur ei, præter memorata, *Etymologicum Græcum* MS. quod penes Marquardum Gudium aſſervatur, uti diſcimus ex Ezech. Spanhemio *Diſſertat. de Numiſm. antiq.* 4. *p.* 478. *edit. poſter. Amſtelod.* Nec non liber *de Spiritus S. proceſſione*, & alius, quô probare nititur, *Spiritum S. à ſolo Patre procedere*, quos MSS. citat Blondellus in *Johanna Papiſſa*, quique poſteà Londini prodierunt. Sed hos Marcius ſpurietatis poſtulat, in *Johanna Pap. reſtit. p.* 47. Ejuſdem nomine laudat Fr. Turrianus, *Lexicon*, *Quæſtiones ad Amphilochium*, *Commentarios in Epiſt.* ſimiliter adhuc ἀνεκδότους. &c. *Nomocanon* ejus, qui quaſi compendium eſt totius Juris Canonici Græci, tanti à Græcis fit, ut omnibus eum Collectionibus præmittere ſoleant, etiam ipſi Codici Canonum: diviſus in XIV. titulos, quorum quilibet diverſa iterum capita habet. Hunc congeſſit, ex plurimis Canonibus Conciliorum, Patriarcharum Epiſcoporum & Patrum; ſubjectis LL. Imperatorum Eccleſiaſticis, ad eoſdem titulos & capita pertinentibus: rationem compilationis reddit in Prologo, qui diu deſideratus, tandem ex MS. Bibliothecæ Oxonienſis in lucem protractus eſt à Juſtello fil. in *Bibl. Jur. Can. vet.* ex cujus fine collectum cognoſcimus A. M. ſecundùm Græcos 6391. qui eſt æræ Chriſtianæ 883. Sed de hoc opere vide ſuprà in voce *Nomocanon Photii*, & plura hanc in rem apud Joh. Gerh. von Maſtricht *Hiſtor. Jur. Eccl. num.* 238. & *ſeqq.*

PHOVIBAGINA, Trocmorum in Galatia oppid. *Ptolem.*

PHOXUS, Phocæenſium Dux, à quo Lampſacum condita, Polyæn. *l.* 8. *c.* 37.

PHOXUS, Chalcidis tyrannus, à nobilitate & plebe, conjunctis viribus, ejectus, Ariſtot. *l.* 5. *Polit. c.* 4.

PHRAANZA Georgius, vide *Georgius*.

PHRAASPA, urbs Mediæ, *Stephan.*

PHRAATES I. Parthorum Rex IV. patri Priapatio ſucceſſit, Mardos domuit, nec multo pòſt deceſſit, multis filiis relictis, quibus tamen præteritis, fratri potiſſimum Mithridati, inſignis virtutis viro reliquit imperium: plus regio quàm patrio, deberi nomini ratus, potiuſque patriæ, quàm liberis, conſulendum. Juſtin. *l.* 41. *c.* 6.

PHRAATES II. patri Mithridati præfato ſucceſſit, à Scythis ſuperbo reſponſô offenſis, fraude ac proditione militum Græcorum, quos in exercitu habebat, victus extinctuſque. Juſtin. *l.* 42. *c.* 1. Vide quoque de contentione ejus cum Romanis de finibus, Plut. *Pompejo.* Eum excepit patruus Artabanus, quem vide.

PHRAATES III. filius Orodis, Parthorum Rex XI. fratri Pacoro ſucceſſit, occiſus à fil. Phraatace, quem ex pellice genuerat. Demetrium II. Nicanorem, Syriæ Regem apud ſe captivum, filiam ſuam Rhodogunen uxorem ſumere coegit: Romanis captivos & vexilla Craſſo erepta reddidit. Joſeph. *Jud. Ant. l.* 18. *c.* 3. Sanſovinus, *l.* 2. *Chron.* ſequutus Trogum Pompejum & Juſtinum, quatuor hujus nominis habet: Hieron. Bardius vero *in Chron.* duos tantum recenſet. Vide quoque Ricciol. *Chron. Ref. T.* 1. *l.* 5. *c.* 9. *Nic. Lloydius.* Ex ſerie autem hac Parthiæ Regum jam res liquet. Et ſucceſſit Artabanus II. Huic.

PHRAATES IV. Parthorum Rex, quô expulſô ob tyrannidem, Tiridates regnum occupavit. Quô tamen rurſus dejectô reſtitutus Phraates ab Auguſto fuit. Juſtinus, *l.* 42. *c.* 5. Dio, *l.* 54. Horat. *l.* 2. *Od.* 2. *v.* 17.

> *Redditum Cyri ſolio Phraaten,*
> *Diſſidens plebi, numerô beatorum*
> *Eximit virtus.* ———

Idem, *l.* 1. *Ep.* 12. *v.* 26.

> ——— *Jus, imperiumque Phraates*
> *Cæſaris accepit genibus minor.* ———

Filium cognominem habuit, Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 31. Vide *infrà*.

PHRAATES alius, poſt hunc, Patris interfector, maritus matris, brevi regnô pulſus facinorum odiô. Vide Joſeph. *l.* 18. *Jud. Ant.* & Tacitum, *Annal. l.* 6. *c.* 32. nec non infrà voce *Phrahate*.

PHRADA, urbs Drangianæ, quam Alexand. M. poſteà *Prophthaſiam* vocari voluit, *Stephan.*

PHRADATES, quadraginta quadrigas, magnô Caſpianorum agmine, in exercitu Darii, qui ad Arbela cæſus eſt, ductavit: fuit Satrapes Tapurorum, ac poſtea in fidem ab Alexandro receptus: ob crudelitatem in carcerem conjectus eſt.

PHRAGANDÆ, populi Thraciæ videntur, apud Livium, *l.* 26. *c.* 25.

PHRAGMON, ſtatuarius & pictor egregius.

PHRAHATES, Phraatis fil. per Sinnacen & Abdum, ſplendidiſſimos Parthorum, à Tiberio, contra Artabanum, poſtulatus Rex. Sed apud Suriam, dum omiſſô cultu Romanô, cui per tot annos inſueverat, inſtituta Parthorum ſumit, patriis moribus impar morbô abſumptus eſt. Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 31. 32.

PHRAHATES, ſatrapa Parthus, validiſſimam præfecturam obtinens. Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 42.

PHRANGI, populi Italiæ, prope Alpes *Parthenio Phocenſi*, *Steph.*

PHRANICATES, Parthorum Imperator, qui cum Ventidio apud Trapezunta decertavit, Strabo, *l.* 16.

PHRAORTES, Rex Medorum II. cognomine *Artines*, ſucceſſit patri Dejoci cognomine *Arſaci*, annô Nabon. 92. uti pater verſus Occidentem, ita is verſus Orientem, regnum dilatavit; Perſas ſubegit, aliaſque Aſiæ gentes: in obſidione Ninives occiſus, An. 129. Urb. Cond. regni 22. Olymp. 36. Ei ſucceſſit Cyaxares fil. cognomine *Aſibaras*. Herodot. *l.* 1. *c.* 102. *Diodor. Sic.* &c.

PHRAORTES, Rex Indorum, ad quem Apollonius Tyaneus pervenit: quem cùm de victu interrogaret, reſpondit: *Tantum vini bibo, quantum Soli ſacrifico; quæ autem venando acquiro, paſcuntur alii, mihi ſat fuerit ipſa exercitatio. Cibus mihi olera & palmarum fructus, multa mihi quoque ex arboribus naſcentia, quæ manus hæ plantaverunt.* Philoſtratus *in vit. Apollonii.*

PHRASAORTES, vide *Madates*.

PHRASICLIDES, Archon Athenis, Olymp. 102. An. 2.

PHRATAPHERNES, præfectus Maſſagetis & Dahis, regionum confiniô adjunctis, miſit ad Alexandrum, qui facturum imperata pollicerentur, Curt. *l.* 8. *c.* 1.

PHRATAPHERNES, Satrapa, poſt Darii, mortem profugit in Hyrcaniam, ſeque Alexandro dedidit, Curt. *l.* 6. *c.* 4.

PHRATRICA, Græce φρατρικὰ, dicebantur in Rep. Athenienſium convivia, à tribulibus vel ſocietatis ejuſdem conſortibus, amicitiæ mutuæ conſervandæ augendæque celebrari ſolita. Inſtituta hæc fini à Solone, ut & alia quædam, de quibus ita Athenæus, *Dipnoſ. l.* 5. Τῶν δὲ νῦν ὄντων συσσιτίων οἱ Νομοθέται, τά φυλετικὰ δεῖπνα, καὶ τὰ δημοτικὰ προσέταξαν ἔτι δὲ τοὺς θιάσους καὶ τὰ φρατρικὰ κτλ. i. e. *Conviviorum autem, quæ nunc fierent, curam non exiguam habentes Legumlatores, mandârunt haberi convivia Phyletica* (pro Tribubus) *Demotica* (pro vulgo) *Porro Thiaſos* (pro Collegiis, ſic Philoſophi Magiſtris ſuis defunctis parentabant) *& Phratrica* (pro ταῖς φρατρίαις) &c. Rationem inſtituti idem reddit, dicens vinum ἑλκυστικόν τι πρὸς φιλίαν εἶναι, *animos attrahendi atque conciliandi vim habere*. Nomen à φρατρία, quæ vox an à φράζω, ut *Euſtathius* vult: an à πατριά, ut *Suidas*: an à φρέαρ, *puteus*, quod ex eodem puteo haurirent, originem traxerit, non liquet: Interim alias Τριττὺς dicta, tertia erat pars Tribus, triginta γένη ſeu cognationes ſub ſe continens: Latine *Fraternitatem* dixeris, cui qui præerat, Φρατρίαρχος appellatus eſt, ſicut Φυλοβασιλεὺς Tribum moderabatur. Cicero *Curiales* vocat τοὺς φράτορας Athenienſium. Conveniebant hi diebus feſtis, in certo loco, cui *Phratrium* nomen, teſte Euſtathiô, *Il.* β. & ι. ac Polluce, *l.* 3. *c.* 4. (ubi liberi eorum in τῷ φρατόρων album ſolenni ritu referebantur) φρατρίζειν, i. e. ἐν φρατρίαις ἐγγράφειν dixerunt. Vide quoque de Jove φρατρίῳ, voce *Jupiter*. Nec γένη illa ſeu τριακάδες illæ Fraternitatum harum ſan-

guine

guine ſolum junctos complectebantur, ſed ſocietatis potiùs vinculò civili colligatos eorundemque jurium ac privilegiorum participes: *συγγενῶν κοινωνίας*, item *κοινωνίας* Grammatici vocant. Qui verò *Phratricum* illiuſmodi epulum dabat, dicebatur *ἑστιᾶν τοὺς φράτορας*. Vide Franc. Roſſæum *Archæol. Attica l.* 1. *c.* 5. & ſupra in voce *Demarchi*, *Lexiarchicum*, *Liberi*, &c.

PHRAZI, Bactrianæ urbs. *Ptolem.*

PHREARRHI, vicus Athenis in tribu Leontide, à *Phrearrho* inſigni heroe Athenis, *Stephan.*

PHREAS Johannes, vide *Johannes*.

PHREATA. Garſauriæ in Cappadocia oppid. *Ptolem.*

PHREATTYS, locus Atticæ, unde unum ex X. Athenienſium Tribunalibus *τὸ ἐν Φρεαττοῖ*. de quo aliquid diximus ſupra, voce *Dicaſteria*.

PHREGENA, vide FREGENÆ.

PHRENITIS, ſapientiæ morbus. Plinio, *l.* 7. *c.* 51. cui & *fimbriarum curam & veſtium plicaturas* tribuit. Eidem *κροκυδισμὸν* Galenus aſcribit, *in Medico*; Ubi *κροκυδισμὸς*, eſt à verbo *κροκυδίζειν*, quod *Pollux* exponit *ἐκλέγειν τὰ τραχὺ τοῦ ἱματίου*, *aſperiores floccos extrahere*; *κροκύδες* enim flocci ſunt. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 398. Hinc *Phrenetici*, quos non ſentire damna corporis, docent nos Medicorum filii. Unde de inſanis illis & phreneticis Gallis, Cybeles Sacerdotibus, Statius, *Theb. l.* 10. *v.* 170.

Sic Phryga terrificis genitrix Idæa cruentum
Elicit ex adytis, conſumtaque brachia ferrò
Scire vetat ———

PHRETES, populi Libyci, *Stephan.*

PHRIAPITUS, Rex Parthorum tertius, memoratur Livio, *l.* 41. *c.* 5. ubi libri præferunt *Pampatium*, vel *Phriapatium*, vel *Prnipatium*, pro *Phriapitum*. quod & uni e majoribus Arſacidarum nomen fuiſſe, diſcimus ex Arriani *Parthicis* apud Photium, ubi Arſacem & Teridatem fratres Arſacidas. *τοῦ ὑιοῦ Ἀρσάκου τοῦ Φριαπίτου ἀπογόνους*, *Phriapiti*. *Arſace geniti*, *nepotes*, Pherecelem. ab Antiocho cognomine *Deo* Macedoniæ præfectum, quòd alteri fratrum execrabilem vim iviſſet illatum. e medio ſuſtuliſſe, atque. ſe cum quinque aliis commununicatò, gentem Macedonum ad defectionem impuliſſe. & in patria ſua imperiò arreptò, ad magnam amplitudinem fuiſſe provectos, refert. Niſi malis legere *Parapitus*: nam *Parapita* Perſicum mulieris nomen, apud Xenophontem, qui filium fuiſſe ait Pharnabazo *ἐκ τῆς Παραπίτας*, *Hiſtor. l.* 4. Vide Jo. Frid. Gronov. *Obſervation. l.* 4. *c.* 10.

PHRICION, mons Locridis ſupra Thermopylas. cujus incolæ, Æoles & Phricanes dicuntur, cùm *Phricies* potiùs dicendum eſſet, dictus eſt à *Phricio* Centauro, quem occidit Hercules: olim *Crios* dicebatur. Eſt & Lariſſa *Phriconis* cognominata, vel *Phriconitis*. Incolæ *Phricones*, *Stephan.*

PHRICODEMUS, Ocantiorum tyrannus, Polyæn. *l.* 8. *c.* 46.

PHRISUM, in *Chron.* Caſinenſi *l.* 3. *c.* 58. *Planetam purpuream*, *cum* phriſo *& cum aquila è margaritis contexta*, ornamentum eſt in veſtibus, quod Itali *Freggio*, *Guarnimento & Ornamento* vocant, Dominic. Macer *Hierolex.* Aliàs *Friſum*, uti ex Leone Oſtienſi, *l.* 2. *c.* 61. docet Car. du Freſne *Gloſſar.* ubi fimbriam ſeu laciniam, Gall. *Frange*, hâc voce denotari, eamque ex *Phrygiam* corruptam eſſe, addit. Vide hic paſſim.

PHRITIGERNUS, Rex Gothorum Occidentalium ſeculò 6. Valentis opem contra Athalaricum Gothorum Oriental. Regem imploravit, per Wlphilum Epiſcopum Arianum, qui characteres excogitavit, Bibliaque in linguam ſuam tranſtulit: quam ut facilius obtineret, cum pleraque ſubditorum parte Arianiſmum & ipſe amplexus eſt. Amm. Marcellin. *l.* 18. Hieron. *in Chron.*

PHRIXA, oppid. fuit Thiphyliæ, poſteà *Phaſtus*, *Steph.* 50. ſtadiis ab Olympia. Hinc *Phrixaus*.

PHRIXUS, portus Sarmatiæ Aſiaticæ apud fauces Boſphori Cimmerii, *Steph.* Flumen Argiæ, inter Temenium & Lernam in mare fluens, Pauſan. *l.* 2. oppid. Lyciæ, *Stephano*.

PHRONIMA, filia Etearchi Regis Cretæ, quæ ſuaſu novercæ in aquas à patre juſſa eſt præcipitari, Themiſone quodam ſceleris miniſtrò, Herodot. *l.* 4.

PHRONTIS, Phryxi fil. ex Chalciope Æëtæ filio.

PHRONTISTÆ Fidei, apud Euanthum Abbatem *Ep. contra eos qui ſanguin. animal immundum eſſe judicant*: *Nam in Chriſti nomine* Phrentiſtæ fidei *Chriſtianæ effecti & ſanguinem comedendum Chriſtianis apertè docemus & à ſanguinis opera declinare omnes hortamur.* Ubi edidit Caniſius, *Nam in Chriſti nomine frentis & fides Chriſtiana effecti*: qui fortè putavit acutè dici, non fidei tantùm. ſed & *frontis Chriſtianæ effectos*, qui frontem chriſmate & crucis ſignò notati eſſent. Sed in unica illa membrana, unde libellus editus eſt, ut ipſe in margine notavit, habetur, *frontiſte fidei*. Unde Euanthus ſine dubio ſcripſit: *in Chriſti nomine* Phrontiſtæ fidei *Chriſtianæ effecti*, ut reponit Gronovius. Græcè *φροντισταί*. Quod nomen optimè convenit ſive univerſis Chriſtianis, qui unum habent Magiſtrum Chriſtum & legem ejus meditari ac commentari debent die ac nocte: ſive Aſcetis & Monachis, quos videtur præ cæteris intelligere Auctor, quorum & *κατ᾽ ἐξοχὴν Studium* dicitur. Hieronymus, in *Vita* S. Hilarionis: *Nec dum enim tunc Monaſteria erant in Paleſtina, nec quiſquam Monachum, ante S. Hilarionem, in Syria noverat. Ille fundator & eruditor hujus converſationis & ſtudii in hac provincia fuit.* Euagrius *de VIII. vitiis*, Gennadiò interprete: *Ac denique omnem, ut dici ſolet. machinam movet, quò Monachus cellâ relictâ ſtudium fugiat.* Ubi perperam Vir doctus, *ſtadium*, exiſtimat legendum eſſe. Joh. Frid. Gronov. *Obſervat. in Eccleſ. c.* 5. Hinc *Phrontiſterium*, pro *Monaſterio*. *Acta* Philex & Philoromi, Rufinò interprete. *num.* 8. *Jam immolavit in Phrontiſterio.* Ἀγριῶμιά τε καὶ Παρθενῶνας καὶ φροντιστήρια, apud Gregorium Naz. *Orat.* 3. *quæ prima eſt in Julian.* Τὸ τῶν Ἀσκητῶν φροντιστήριον, Palladio, in *Vita* Chryſoſtomi *p.* 96. *edit. Emerici Bigotii.* Ψυχῶν φροντιστήριον, Theophylacto, *in Inſtitut. Reg. c.* 10. Sic Perdiccas Epheſius *de Therm. Hieroſ.* καὶ θεῖα φροντιστήρια ... Sic Autor *Vitæ* S. Nili Junioris, *p.* 112. Alii, quos laudat C. du Freſne *Gloſſar.* item *Notis ad Cinnamum p.* 430.

PHRUDIS, Galliæ Belgicæ fluv. *Ptolem.* *Some Becano*. *Sambri* verò *Canali*. Sed hic in Moſam defertur, ille in Oceanum Britannicum *Ferrar*. *Baudrando* Phrudis *Breſle* fluv. eſt parvus, qui Caletes ab Ambianis ſeparat, ut & Normanniſm à Picardia. Oritur ſupra Albamalam, & aliquot auctus rivulis, in Oceanum Britannicum ſe exonerat, paulò infra Augum oppid. 6. leuc. ab Abbavilla in Occidentem, uti & 12. ab Ambiano.

PHRUDIUS, ſeu FRAUDIUS, apud Juſtinum, *l.* 42. *c.* 3. auriga Caſtoris, l. *Rhecius*, & vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 193.

PHRUGUNDIONES, Sarmatiæ Europææ gens, *Ptol.*

PHRURI. Scythica gens Sericæ vicina. *Dionyſ.*

Καὶ Τόχαροι, Φροῦροί τε, καὶ ἔθνεα βάρβαρα Σηρῶν.

Ubi aliqui *Φρύνοι*. *Nic. Lloydius.*

PHRURIUM, promontor. Cypri. inter Zephyrium promuntor. ad Occaſum, & Curium, urbem ad Ortum, *Capo bianco Mercatori*. Item Indiæ intra Gangem urbs, *Ptol.* Nunc *Golconda* quibuſdam.

PHRURON, Thebanorum in Ægypto vetus Rex, qui & *Nilus*. Vide *Nilus*.

PHRUSINO, vide FRUSINO.

PHRYGES. fluv. Aſiæ, Phrygiam magnam à Caria dividens, Pauſan. *l.* 2.

PHRYGETRUM, vide *Nuſtia*.

PHRYGIA, regio Aſiæ minoris gemina: *Magna Ptolemæo*, ſeu *Major Xenophonti*, Livio, *l.* 37. *c.* 56. *l.* 38. *c.* 29. & aliis, quæ & *Pacatiana* in *Libr. Notit.* & *Concil.* dicitur, & *Salutaris*; in qua Synnada, & Laodicea metropoles, tota mediterranea. *Germian Caſtaldo*, *Durgat* verò Turcis, teſte Leunclaviò, Galatiæ, Pamphyliæ, Lydiæ, Cariæque contermis. Altera *Minor*, quæ Epictetus, teſte *Strabone*, dicta eſt & Helleſpontiaca, & Troas *Ptolemæo*. Myſia verò Plinio, *l.* 5. *c.* 32. *Sarcum*, vel *Sacrum Caſtaldo*. in qua urbes Alexandria, & Dardanum in ora, & intus Ilium, ſive Troja. *Baudrando Phrygia magna*, regio ampla eſt, inter Bithyniam ad Boream, Galatiam ad Ortum, Pamphyliam & Lydiam ad Meridiem & Myſiam ad Occaſum, quâ ſeparatur à *Phrygia parva*. Tota nunc ſub Turcis eſt. Ejus Metropoles Synnada, Laodicea, & Hierapolis; extenditurque per 230. leuc. à Circio in Eurum, nempe à Bithynia. ad continium Pamphyliæ, ſed non æquè lata. Plin. *l.* 5. *c.* 32. *Strab. Ptol. Cluver.* Populi *Phryges*. Virg. *Æn. l.* 9. *v.* 617.

O verè Phrygiæ, neque enim Phryges, ite per alta
Dindyma. ——— ———

Vel à Phrygia Cecropis filia, vel à Phryge fluvio. Antiquitas eos *Bryges* appellavit, uti docet Herodotus, *in Polyhymnia*: qui addit, ſic dictos eſſe, priuſquam tranſmigraſſent in Aſiam. Strabo habet *Βρίγες*, & *Βρύγες*. *Brigantes* eoſdem nominari ab *Herodiano* tradidit *Stephanus*. Item logus inter Bœotiam & Atticam, *Stephan.* Porrò *Phryges* barbari ac ſervili ingeniò eſſe feruntur, qui ſolis verberibus in officiis continentur, unde Proverbium: *Phryx verberatus melior*, teſte *Suidâ*, quod & Cicero habet *in Orat. pro L. Flacco*, *c.* 27. ubi ait, *Phrygem* plagis meliorem fieri ſolere. Illud quoque. *Serò ſapiunt Phryges*: non ſolùm ab Andronico, ſed etiam à Tullio, *in l.* 7. *epiſt. Famil.* 16. uſurpatur in eos, quos ſerò pœnitet malè ſeu ſtultè factorum. Phrygum Cannacas Rex, qui & *Cannacus* & *Annacus Stephan.* cùm ſupra 300. annos vixiſſet, conſultum oraculum quando moriturus eſſet, reſpondit, *mortuo Cannacâ*, *omnia peritura*. Quapropter omnes flere & orare, tantùm ut malum Deus averteret. Unde adagium, *Cannacæ more plorare*, apud Zenod. de gravi luctu. *Nic. Lloydius*. Sed & Phrygia onagris abundat; ut & Lycaonia, Arcadia, India, & Mauritania, ubi velociſſimi, *Ferrar.* In eadem totam civitatem cum piis combuſtam eſſe, ſub Diocletiano Imperatore habet Lætus *Comp. Hiſt. Univ.* ex Euſeb. *l.* 8. *c.* 6. *&* 12. Cæterùm, habuêre & *Phryges* Philoſophiam ſuam, quæ magis eſſet cognita, ſi extaret Democriti *λόγος Φρύγιος*. Laërtio memoratus *l.* 9. Interim de eorum Theologia videſis *Diodorum Siculum ac Euſebium*. Præcipuum eorum Numen Cybele, unde è buxo tibiæ, in illius ſacris adhiberi ſolitæ, eorum inventum. Jul. Firmicus *de errore profanar. Relig.* *in Sacris* Phrygiis, *quæ Matris Deûm dicunt, per annos ſingulos arbor pinea caditur & in media arbore ſimulachrum Juvenis ſubligatur.* Hinc *Phrygiæ buxi*, apud Barclajum *Euphorm.* Iidem veſtium acu pictarum primi feruntur auctores, quæ cauſa quòd illiuſmodi artifices *Phrygiones* fuerint vocati, Plin. *l.* 8. *c.* 48. Titinnius apud *Nonium*,

Phrygio fui primò beneque id opus ſcivi;
Reliqui acus aciaſque hero atque heræ noſtræ.

Verùm gens adeò effœminata, ut *Phrygiæ* propterea dicti ſint; quemadmodum Antigonum Judæum *Antigonam*, apud Joſephum *Antiqq. Jud.* ab Antonio dictum legimus: & qui è communione Romana Johannem VIII. virum fuiſſe malunt, illum, quòd à maſcula Nicolai deceſſoris fortitudine deſciviſſet, fœminam fuiſſe dictum credi volunt. Et habitu id teſtati, mitram quippe capite geſtantes, quod non niſi ab effœminatis factum, Servius teſtatur *ad Æn. l.* 4. *&* 9. In Muſica *Phrygius* modus, Hyagnidis Phrygis inventum, gravis erat ac vehemens: & ut Doricus inſpirabat hominibus animum bellicum, ita is ciebat religionem ſeu ſuperſtitionem potiùs. Caſſiodoro verò *Variarum l.* 2. *Ep.* 40. *ad Boethium*, *Phrygius pugnas excitabat & votum furoris inflammabat.* Certè animos mirum in modum concitabat, unde Muſicam hanc, ut & Dithyrambicam, neque pueris neque

que fœminis convenire judicat Voſſius: Socratis exemplo, apud Platonem *de Rep.* tibiam propterea improbantis; ut quæ animos accendat, præſertim in fœminis, quæ iis uſæ ad furorem concitandum in Orgiis Bacchi & ſacris Magnæ Matris: ubi illi circo & tympanis & cymbalis locus fuit. Hinc lyra Pythagoræ magis placuit, ac Græcis, cujus apud illos in conviviis uſus: Latinis aliter judicantibus. Non innotuit autem hic modus Græcis, ut nec Lydius, priùs quam utraque gens cum Pelope in Peloponneſum deſcenderit, Athenæus, *l.* 14. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Arte Gymnaſtica*, ſeu potiùs *de* 4. *Artib. Popular. c.* 4. *paſſim.* Ex *Phrygio* & Dorico cantu, quæ conſtat Muſica, *Phrygiodora*, per ſyncopen *Phrygdora*, corruptè *Fridgera*, ab Ekkehardo *in vita Notkeri, c.* 9. dicta eſt, quæ in Eccleſia Græca obtinuit, Occidentanæ, quæ cantus eſt Eccleſiæ Latinæ, oppoſita, de qua ſuô locô. Vide quoque paulo *infrà*. Cæterùm Salmaſio videntur Recentiores, ex *Phrygia magna* duas provincias feciſſe, *primam* ſeu *Pacatianam*, & *ſecundam* ſeu *Salutarem*; quæ utraque ſub *Anatolic* provinc. à *Ptolemæo* collocatur, & à Præſidibus regebatur, vicario Aſianæ Diœceſ. ſubjecta: at quæ *Phrygia minor* olim dicta eſt, Troadem appellare maluiſſe, cujus incolas Thracenſium Themati poſteriores vindicarunt, cùm olim una ex provinciis fuiſſet, quæ Proconſularem Aſiam conſtituebant; Qua de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 803. *& ſeqq.*

PHRYGIA, locus Oetæ montis, ubi combuſtus Hercules, [illegible] Item, locus inter Bœotiam & Atticam, ſic dictus propter [illegible], quibus oppletus eſſet, dicuntur autem [illegible] Græcis, item [illegible], *cremia*, *ſomites*, ligna arida, vel aſſulæ combuſtæ, quibus ignis foveretur, &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 180. & 844.

PHRYGIONES, [illegible], *acupictores*, dicti Veterib. quos hodie Galli *Brodeurs* vocant, ſicut iiſdem *opus phrygionicum* dicitur *ouvrage en broderie*. Hi variis argumentis veſtes, pulvinaria, ſtragula, ſoliaria & cætera id genus depingebant. Varro apud *Nonium*, *Phrygio, qui pulvinar poterat pingere, ſoliar deſigebat.* Ubi legi vult Salmaſius, ex vetere ſcriptura, quæ habet, *devigebat*. Proprium namque *Phrygionis*, & ejus, qui acu pingit, *deſigere*. Græci [illegible] & [illegible] de iiſdem dicunt. *Heſych.* [illegible] Pollux, [illegible] *Kuſeroi* etiam opera appellabant, quæ hâc arte laborata & acu picta erant. Epictetus *Enchir.* [illegible] Ubi hôc, quod diximus, genere laboratum calceum ſeu acupictilem ſive acupunctilem dixeris, [illegible] vocat, & facit pretioſiorem auratô & purpureô. Inde & [illegible]. Idem *Heſych.* [illegible]. *Deſigere* igitur pulvinar, *deſigere* veſtem dicitur Phrygio, dum eam vel illud acu pingit: Ad verbum Græcis [illegible], eôdem ſenſu. *Heſych.* iterum. [illegible] Sic hodie à *punctis*, *Contrapunctores* Galli vocant. Iidem *Plumarii* quoque Veterib. dicebantur: qui *Plumarios textores* junctim appellabant Textores, qui acu lintea variabant, atque *acu texere* dicebantur. *Heſych.* [illegible] *Acu pictor, qui acu texturas facit & pingit.* Artem enim plumariam [illegible], texturæ ſpeciem Veteres pronuntiabant, ſed de hac vide plura infrà. A Babyloniis, periſtromata pingentibus ita ſeparat Tertullianus, ut Phrygibus inſuendi artem, Babyloniis intexendi tribuat. Sic enim is *de Hab. Mul. Age nunc, ſi ab initio rerum & Mileſii oves tonderent, & Seres arbores nerent, & Tyrii tingerent, & Phrygii inſuerent, & Babylonii intexerent.* Et ſanè Babylonii ſtragulis veſtibus, quas pingebant, diverſos colores intexebant; ſed ars tamen hæc eorum pingendi tota acu peragebatur, quare non minùs *inſuere*, quàm *intexere*, dici poſſent. Nota illa Martialis, *l.* 8. *Epigr.* 28. *v.* 17.

——— Babylonica picta ſuperbè
Texta, Semiramiâ quæ variantur acu.

Hinc [illegible] Græcis tapetia Babyloniô opere picta. *Xenophon*, [illegible] *Conſuta tapetia* vocat Plautus, *in Sticho*, *Actu* 2. *ſc.* 2. *v.* 54.

Tum Babylonica periſtromata, conſutaque tapetia
Advexit nimiùm bona rei.

Conſuta, [illegible]. [illegible] namque Græcis etiam, [illegible], *qui acu faciunt*, ut de Phrygibus dicit Plin. *l.* 8. *c.* 48. *Heſych.* [illegible] dicebant & [illegible], &c. *Inſuere* igitur non minùs proprium Babylonicorum plumariorum, quàm *intexere*: quemadmodum è contrario *intexere* non minùs de Phrygibus ſeu *Phrygionibus* dici queat. Nam & hi veſtibus, quas acu pingebant ac variabant, aurum inſuendo & diverſicoloria fila intexendo, *Plumariorum* quoque ſibi Textorum nomen vindicârunt. Sed etſi utrique acu uterentur, diverſum tamen *Phrygionum*, & eorum, qui *Babylonica* variabant Plumariorum, fuiſſe artificium & in diverſis operibus artem eam exercuiſſe, certum eſt. *Phrygio* enim non ipſe pulvinar aut veſtem faciebat, ſed jam factum recipiebat, ut variis operibus eam exornaret & picturis elegantibus variegaret. Plautus, *Menæch. Actu* 2. *ſc.* 3. *v.* 72.

Palliam illam, quam dederam dudum, ad Phrygionem ut deferas,
Ut reconcinnetur, atque ut opera addantur, quæ volo:

non ſolùm pallam ſuam vult reconcinnari & quæ in ea corrupta erant ac læſa farciri, ſed etiam alia quædam adjici ornamenta picturaſque ad eas, quas jam habebat, acu *Phrygionis* factas. At Babylonicorum Plumarius, diverſos colores picturæ intexendo, uno ſimul in opere eâdemque operâ, totum Babylonicum acu pertexebat ac conficiebat. Præterea, quod in pulvinari aut veſte pinxerat *Phrygio*, id opus ita expreſſum in veſte exſtabat, ut extra corpus veſtis eminèret & quâ parte inſutum aurum, aut colores acu intexti eſſent, eâ parte veſtis aſperior ac rigidior reddebatur. Babylonicus verò Plumarius adeo unitum atque æquabiliter pictum totum opus ſuum dabat, atque adeò omnia exæquabat, ut figura figuram non ſuperſcanderet, ſed lævis & plana ubique totius contexti facies appareret, licèt pluribus coloribus intexta variiſque picturis diſtincta eſſet. Nonius, *Tapete, tegmen nimis pictum de coloribus variis*: [illegible] intelligit ſive Babylonicum, quod nihil inæquale habebat, ſed omnia unitè picta & merâ æquabilitate expreſſa, homines, belluas, gryphes & alia id genus, quibus variari ſolebant; quod etiam hodieque videre eſt, in noſtris tapetibus & aulæis, quæ acu pinguntur. Cæterùm præter hos *Phrygiones* Plumarioſque fuêre & Polymitarii, de quibus ſuô locô. Vide etiam infrà *Pingere veſtes*.

PHRYGISCI Equi, apud Vegetium, *l.* 3. ſicut & *Daciſci*, in *lib. Notit.* pro *Phrygibus* & *Dacis*; *Tertiô locô* Phrygiſcos *non minùs velocitate, quàm continuatione curſus, invictos.* Sic *Hunniſci equi*, apud eundem Vegetium, *Franciſci*, apud Æthicum in *Coſmogr.* Similiter *Threiſcas* legitur, apud Jul. Capitolin. *in Maximinis*, *c.* 3. *Quid vis Threciſce? numquid delectat indulta poſt curſum.* Ubi Salmaſ. *Threciſcum*, ait, [illegible], *quâ formâ ſæpius utuntur Scriptores, in nationibus appellandis.*

PHRYGIUM, non rarò Mitra dicitur. *Phrygium* geſtamen, aliter quoque *Phrygius amictus*. Maro, *l.* 3. *Æn. v.* 545.

Et capus ante aras Phrygiô velatus amictu:

quem Giraldus *Syntagm.* 17. *Hiſt. Deorum*, de titulo Romano accipit; Fulgentiuſque *ad Chalcidium* ait, fuiſſe pallium, quô Sacerdotes ad ſacrificium accedentes caput velabant. Sed paulo meliùs antiquus Juvenalis Interpres, ad illud *Sat.* 6. *v.* 516.

——— Phrygiâ veſtitur bucca tiarâ:

oſtendit, *Phrygium* fuiſſe tiaram ſeu galeam Sacerdotis, quæ per malas veniens mento ſubligaretur. Unde lux Valerio Flacco, *l.* 6. *v.* 700.

Subligat extremâ patriam cervice tiaram.

Nec non Senecæ, cujus illa ſunt, *in Thyeſte*, *Actu* 4. *v.* 663.

——— Hîc Phrygius locô
Fixus tiaras Pelopis.

Nempe adjectiva vox eſt, ſed abſolutè ſine ſubſtantivo poſita, ut in Re Veſtiaria fieri amat. Subintelligitur autem *pileum* vel *lorum*, vel aliquid tale. Vetuſtiores enim *Phrygiam mitram*, & *Phrygiam tiaram* dicebant, quod poſteriores abſolutè *Phrygium*. Cujus amictus iconem exhibet: ſub myſtico Attidis ornatu, in Veterum aliquot nummis conſpicuam, Pignorius in *Magnæ Matris Deûm ac Attidis initiis*, & ex illo Anſ. Solerius *de Pileo ſect.* 11. Hodie in Pontificis Romani habitu *Phrygium* quoque, quod Iſidorus, *Orig. l.* 19. *c.* 31. interpretatur, *pileum caput protegentem.* Quam notionem ex ipſis Græcis illuſtrat Eugubinus, *ad fin. l.* 1. *contra Vallam.* Car. du Freſne *Phrygium*, apud recentiores Auctores, ſumitur pro præcipuo capitis Pontificii ornamento, quod hodie triplici coronâ inſigne eſt, vulgoque *Regnum* appellatur Scriptoribus, quô in ſolennibus ceremoniis Pontifex Roman. utitur, quodque à Conſtantino M. Sylveſtro Pontifici conceſſum ajunt. *Frigium* dicitur, in *Ep.* Caliſti II. *ad Steph. Camerar. Et frigiô quidem coronâ capiti noſtro impoſitâ, gaudentes exultanteſque per viam ſacram, ad Lateranenſe palatium uſque, ſolenni ritu nos profecti ſunt.* Sic Sugerius in *Ludovico* VI. Rege, de Alexandro Pontif. *Cumque Turonis apud S. Martinum, ut mos eſt Romanis, frigium ferens, Lætare Hieruſalem celebraſſet.* Et infra, de Caliſto II. *Ibique more Romanô ſeipſos præparantes, multô & mirabili ornatu, circumdantes capiti ejus frigium, ornamentum Imperiale inſtar galeæ circulô aureô circumcinctum, impoſitum.* Joh. Sariſberienſis *Policrat. l.* 8. *c.* 23. de Hadriano Pontif. *Spinoſam*, dicit, *Cathedram Romani Pontificis, ut tantum acutiſſimis uſquequaque conſertam aculeis, tantaque molis, ut robuſtiſſimos premat, teras & comminuat humeros. Coronam & Phrygium clara meritò videri, quoniam ignea ſunt* &c. E qua *Phrygii* Pontificii deſcriptione collegit Car. du Freſne, ſimilis fuiſſe figuræ, quâ Conſtantini M. *Camelaucium*, de quo pluribus agit *Diſſertat.* 24. *ad Joinvillam p.* 191. Idem verò magni muneris locô ſubinde & alios geſtare permiſerunt Pontifices, ut de B. Anſelmo Luc. & S. Malachia, habet Baronius *A. C.* 1085. Aliique.

PHRYGIUS, ex Neſei poſteris, amore Pieriæ, ſeditionem & diſſidium cum Mileſiis Myuntem incolentibus compoſuit. Polyæn. *l.* 8. *c.* 35.

PHRYITIMAS, ſeu PHRISTIMUS, flumen Perſiæ, de quo vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1181.

PHRYNA, meretrix apud Athenas, de qua Athen. *l.* 13. & Quintilian. *l.* 2. *c.* 15. *Et Phrynen non Hyperidis actione, quanquam admirabili, ſed conſpectu corporis, quod illa ſpecioſiſſimum alioqui deductâ nudaverat tunicâ, putant periculô liberatam.* Athenæus, *loc. cit.* ex ſexto [illegible] Herodoti refert duas fuiſſe *Phrynas*, quarum una à Rhetoribus dicta ſit *Σηστὸς*, ἀπὸ τοῦ σήθειν, quia amatores ſuos quaſi cribrô cerneret, & fortunis excuteret. Altera Theſpiaca, adeò opulenta, ut Thebarum ſe mœnia inſtauraturam ſponderet, dummodo hoc aſcribere vellent Thebani: ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΕΝ ΚΑΤΕΣΚΑΨΕΝ, ΑΝΕΣΤΗΣΕ ΔΕ ΦΡΥΝΗ Η ΕΤΑΙΡΑ.

PHRYNICHI, fuerunt quatuor. Unus inſignis poeta, fil. Polyphradmonis. Alter Choroclis fil. actor Tragicus. Tertius Poeta Comicus. Quartus dux Athenienſis, collega Aſtyochi, Scholia *in Ariſtoph. Aves* 576. *D.* 2.

PHRY-

PHRYNICHUS, Archon Athenis, Olympiadis centeſimæ decimæ annô quartô.

PHRYNICHUS, Dux Athenienſium, cujus auſpiciis victi Athenienſes admodum ipſi infenſi erant, tanquam Proditori. Addunt Scholia *in Ariſtoph. Ran. Act.* 2. *Sc.* 6. in eum cùm multi Comicorum ac Tragicorum indignè inveherentur, infamiâ notatos illos omnes fuiſſe.

PHRYNICHUS, Samiorum Dux, jamjam urbem Athenienſibus proditurus, cùm in clara ſuſpicione haberetur, & res ad manifeſtum indicium ſpectaret; ipſe antevertit, quidque futurum eſſet, civibus aperuit. Polyæn. *l.* 3. *c.* 6.

PHRYNICHUS, Athenienſis, Olymp. 67. Tragicus, Melanthæ fil. Theſpidis diſcipulus, qui primus vultum fœmineum protulit in ſcenam, & tetrametrum reperit, filium habuit Polyphragmonem, poëtam & ipſum Tragicum: docuit tragœdias novem. Alter item Athenienſis, Comicus, Olymp. 86. inter ſecundos antiquæ Comœdiæ, qui docuit fabulam unam. *Jul. Pollux*, *Suid. &c.* Alius Bithynicus Sophiſta, qui ſcripſit *de Atticis dictionibus* à Nunneſio editis. Alius, Orator, tempore Antonini & Commodi Imperatorum, Auctor *Apparatus Oratorii*, libb. 36. Phot. *Bibl. Cod.* 158. Suidas, libb. 47. Alii, 74. habent. Item Lacedæmoniorum proditor, quem vetus Comœdia notavit, de quo extat proverbium: *Phrynichi lucta.*

PHRYNICHUS, Eunomidæ fil. ob inconcinnitatem Comœdiarum, & ob introductos in ſingulis onera ac ſarcinas geſtantes traductus. Vide Scholia in Ariſtoph. *Ranas Act.* 1. *Sc.* 1. Vide *in Veſp.* 444. *E.* 2. *Phrynichi* cujuſdam quadraginta viris Athenis adulantis, ad conciliandam potentiam meminit Ariſtotel. *l.* 5. *Politic. c.* 6. Thucyd. *l.* 8.

PHRYNON, *nomen*, cum Pittaco, ob Sigeum, ſingulari certamine congreſſus & ab eo reti, quod ſub ſcuto occultaverat, involutus, mortem oppetiit, & ſic adverſario victoriam conceſſit. Vide Polyæn. *l.* 1. *c.* 25.

PHRYNIS Mitylenæus, Poeta & Citharœdus, à Terpandro ſecundus. Terpander enim antiquiſſimus νόμων κιθαρῳδικῶν ποιητὴς, nomos ſuos verſibus Heroicis compoſuit, quibus modulos addebat. Idem quoque de Homeri verſibus fecit: primuſque adeò *citharœdicorum nomorum*, i. e. *carminum*, fuit auctor; Verſibus enim conſtabant νόμοι κιθαρῳδικοὶ & νόμοι etiam αὐλητικοὶ, ac qui eorum auctores extitêre, Poëtas etiam fuiſſe, certum eſt. Poſt Terpandrum *Phrynis* aliquid circa rationem κιθαρῳδικῶν νόμων immutavit; non tamen omnia: nam τὸ ἑξάμετρον τῷ λελυμένῳ conjunxit, & numerum auxit chordarum. Donec Timotheus totam eam immutavit, & ad numeros lege ſolutos dithyramborum deflexit. Salmaſ. *ad Capitolin. in Antonino Pio, c.* 7.

PHRYNONDAS, hoſpes Athenienſis: homo verſutus, maleficus impoſtor, ſummus rerum malarum artifex, adeò ut quoties inſigniter malum accipi volebant antiqui, *Phrynondam* appellarent. Vide Proverb. *Phrynondas alter*, apud Eraſmum, *in Adag.*

PHRYX, gentile à *Phrygia* deductum; cujus fœmininum eſt *Phrygia*. Virgil. *Æn. l.* 9. *v.* 80. Item fluv. Phrygiæ minoris, *Phrygius Strab.* & *Hyllus:* A quo regio nomen accepit. Græcè ὁ Φρύγιος recentiori ævô, juxta *Strabonem* (qui eum priùs *Hyllum* appellatum eſſe, ait) dictus eſt, quòd inter τὰ φρύγια, h. e. φρύγανα, inter *cremialia arbuſta & fruticeta* curſum ageret. In Hermum cadit. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 864. & ſuprà, voce *Phrygia.*

PHRYXA, vide PHRIXA.

PHRYXÆUM Mare, quod Eubœam ad Meridiem circa Caphareum promuntorium alluit.

PHRYXI Oraculum, apud Albanos, ubi Arietis immolatio vetita, Strabo, *l.* 11.

PHRYXUS, meliùs *Phrixus*, Athamas Æoli fil. frater Cretheos, patruus Æſonis & Peliæ; ex *Nephele* uxore *Phryxum* & *Hellen* ſuſtulit: poſteà verò *Nephele* in nubem converſâ, *Inonem* Cadmi filiam duxit. Ea, cùm more novercarum privignos odiſſet, Æolicis fœminis perſuadebat, ſemina terræ mandanda torrerent: terra autem toſta, ſementis grana ſuſpiciens, infecunda permanſit, & magna proinde penuria ſubſecuta eſt. Qua de re ad Apollinem miſſi, qui oraculum ſciſcitarentur & ab Inone muneribus corrupti, nunciarunt, oraculum poſcere, ut *Phryxus*, & *Helle* mactarentur, quod, etſi Athamas diu facere recuſavit, neceſſitate tamen compellente Phryxum & Hellen ante aram mactandos conſtituit: verùm *Nephale*, mater eorum, nube ſuâ ad eos devecta, ut fugerent præcepit, tradiditque arietem lanam auream habentem, quô pontum eâ parte, quâ anguſtior eſt, transfretarent. Sed Helle, muliebri pavore perculſa, in mare decidit atque undis ſubmerſa ponto nomen indidit. Phryxus verò, Colchos ſe contulit atque ibi arietem, Mercurii conſiliô, Jovi Phryxio ſacrificavit, Æetæque regis filiam duxit uxorem, quam alii *Chalciopen*, alii *Jophoſſam*, alii *Eveniam* appellant. Pherecydes ei cognomen *Chalciopæ* & *Ophiuſæ* fuiſſe ſcribit. Ex eâ Phryxus quatuor ſuſtulit liberos *Argum*, *Phrontim*, *Melana*, & *Cithiſoron*, quem Ephorus *Cithorum* appellat, addit quintum *Presbonem* Epimenides. Vellus autem aureum in templo ſuſpendit, quod poſteà Iaſon Medeæ arte adjutus abſtulit. Aries verò inter ſidera locatus, priſtinam effigiem tenuit, qui à *Phrixo*, *Phrixeus* appellatus. Fabulæ occaſio, quia Phryxus, cùm ipſi cum noverca non conveniret, cum theſauris paternis, nave cui *Arietis* inſigne, Colchos ſe recepit. *Apollodor. Hygin.* Ovid. *Metam. l.* 7. Apollon. *l.* 2.

> Ἀτρεκέως δοκέω τὸ ἀκέστι καὶ πάρος αὐτοῦ
> Φρίξον, ὅστις πτολιέθρον ἀπήλυθεν Αἰητao
> Κτῶ ἐπιμήνιδας, τ' ῥα χρύσειον ἔθηκεν
> Ἑρμείας, *&c.*

Ovidius, *in Ep. Leandri. Heroid.* 18. *v.* 137.

> *Fluctibus immodicis Athamantidas æquora canent;*
> *Vixque manet portu tuta carina ſuô.*
> *Hoc mare, cùm primum de virgine nomina merſâ*
> *Quæ tenet, eſt nactum, tale fuiſſe puto.*
> *Eſt ſatis amiſſâ locus hic infamis ab Helle:*
> *Utque mihi parcat, nomine crimen habet.*
> *Invideo Phrixo, quem per freta triſtia tutum*
> *Aurea lanigerô vellere vexit ovis.*

Manilius, *l.* 4. *Aſtronomicon:*

> ——— *Teſtis tibi laniger ipſe,*
> *Cùm vitreum findens auratô vellere pontum,*
> *Orbatumque ſuâ Phrixum per fata ſorore,*
> *Phaſidos ad ripas & Colchida regna revexit.*

Columella, *l.* 10.

> *Mox ubi Nubigenæ Phrixi nec portitor Helles.*

Statius, *Theb. l.* 5. *v.* 475.

> *Gentibus, æquorei radiarunt vellera Phrixi.*

Martialis, *l.* 8. *epigr.* 28. *v.* 19.

> *Non Athamantheo potius me mater de auro,*
> *Æolium dones ſi mihi Phrixe pecus.*

Idem, *ibidem epigr.* 51. *v.* 9.

> *Stat caper Æoliô Thebani vellere Phrixi*
> *Cultus: ab hoc malles vecta fuiſſe ſoror.*

Vide Natal. Comit. *l.* 6. *c.* 9. *Nic. Lloydius.* De templo, an in ejus, an in Leucothoes ſive Inus, an potiùs in Helles honorem extructo; deque theſauris illius ter ablatis, vide Voſſ. *de Idolol. l.* 1. *c.* 24. Ab eodem nomen habuêre *Phryxiana* Veſtes, Græcis αἱ ἀκρόμαλλοι, quas & *pexas* dixêre, vide ibi.

PHTHAS, Vulcanus dictus eſt, quatenus ſine mendacio peragit omnia, & artificiosè ſimul cum veritate. Gyrald. *Syntag.* 13.

PHTHELCON, oppid. Theſſaliæ, ad Sinum Pagaſicum, inter Demetriadem & Thebas Phthiotidis; *Fiteleo.*

PHTHEMBUTIS, Ægypti Nomus, *Ptolem.*

PHTHENOTES: Ægypti Nomus, *Idem.*

PHTHERIGIUS, mons Syriæ, Rhoſo urbi imminens, in ora, ubi Piapis fluvius exoneratur.

PHTHIA, urbs Theſſaliæ: patria Achillis, unde *Phthius* dicitur ab Horatio, *l.* 4. *Carmin. Od.* 6. *v.* 3.

> ——— *Trojæ prope victor altæ*
> *Phthius Achilles.*

Ejus meminit Ovid. *Metam. l.* 13. *v.* 156.

> *Quis locus Ajaci? Phthiam hæc Scyronve ferantur.*

Virg. *l.* 1. *Æn. v.* 288.

> *Cùm domus Aſſaraci Phthiam, clarâſque Mycenas*
> *Servitiô premeret.* ——— ———

Item portus Marmaricæ, *Ptolem.* Plin. *l.* 4. *c.* 7. *Strab. Porto del Patriarcha*, teſte *Moletiô. Nic. Lloydius.*

PHTHINOPOLIS, Plinio *l.* 4. *c.* 11. *l.* 5. *c.* 32. *Phinopolis.* Vide ibi.

PHTHINTHIA, oppid. ſeu pagus Siciliæ mediterran. in orâ Auſtrali ad fluv. cognominem, inter Camarinam, Terram novam in mare influentem. *Drilo*, teſte *Nigrô.*

PHTHIOTIS, una ex 4. Theſſaliæ partibus, *Strabo. Phthia Polybio*, in qua Thebæ, metropol. vulgò *Ziton.* Hinc *Phthius*, & *Phthieus.*

PHTHIRA, Cariæ mons, *Stephan.*

PHTHIRIASIS, Sullam ſuſtulit: de quo Plin. *l.* 7. *c.* 43. *Ageenon exitus vitæ ejus omnium proſcriptorum ab illo calamitate crudelior fuit, erodente ſe ipſo corpore, & ſupplicia ſibi gignente.* Plutarchus in *Sylla* plures alios memorat, qui eôdem genere mortis occubuerunt: nempe Acaſtum Peliæ filium, Alcmanem Poëtam, Pherecydem Theologum, Olynthium Calliſthenem in vinculis, Mutium Juriſconſultum & Ennum illum, qui in Sicilia bellum ſervile moverat. Quibus multi noſtrorum Antiochum Epiphanem & Herodem Agrippam accenſent, quia viventium corpus à vermibus legitur fuiſſe conſumtum, 2. Maccab. *c.* 9. *v.* 9. & Actor. *c.* 12. *v.* 23. ubi nomine *vermium* pediculos intelligi volunt. Sed in Actorum loco hos omnino refellit vetuſtiſſimus ille Bezæ codex, qui ſic habet. Καὶ γενόμενος σκωληκόβρωτος ἔτι ζῶν, οὕτως ἐξέψυξεν. *Et à vermibus eroſus adhuc vivus exanimatus eſt:* Quod de veris vermibus rectè dicitur, qui erodere ſæpius non ſolent, niſi mortuos; ſed fruſtra obſervaretur, adderenturque illa, ἔτι ζῶν, *adhuc vivus*, ſi res eſſet de pediculis: hi enim vivis, non mortuis, infeſti ſunt. Quin morituri hominis corpus deſerunt, ut obſervat Philoſophus ἐν τοῖς Ζωικοῖς, quæ hodie non extant: citantur autem ipſa ejus verba ab Apollonio, *Mirabil. c.* 27. Nempe, ut aſſerit Alexander Aphrodiſæus, *l.* 2. *Probl.* 30. pediculi tepore quôdam & succô ſanguineô côque dulci opus habent, quibus cùm deſtituantur in mortuis corporibus, facilè illa deſerunt, ut meliora loca quærant. Scaliger quoque *Exercitat.* 246. tradit, tanquam in publicis noſocomiis rem notiſſimam: *ubi è miſeris illis moritur aliquis, confeſtim è veteri hoſpitio, ſcil. cadavere, demigrare hos hoſpites.* Vide quoque Ambroſium Leonem Nolanum, *Probl.* 225. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 4. *c.* 18. & Hug. Grotium, *Hiſtor. Belgic.* ubi de obitu Philippi II. Hiſpaniæ Regis, qui ſimili mortis genere ex hac vita migravit.

PHTHIROPHAGI, populi Sarmatiæ Aſianæ in Corocondama peninſula teſte *Strabone* ad Euxinum mare.

PHTHIUS, Achæi fil. Hellenis pater, ex Chryſippe Iri filiâ. Stephanus *de urbe Hellade Theſſal.* ἐκτίσθη ὑπὸ Ἕλληνος, οὐ τοῦ Δευκαλίωνος, ἀλλὰ τοῦ Φθίου καὶ Χρυσίππης τῆς Ἴρου, *Condita eſt ab Hellene, non Deucalionis, ſed Phthii & Chryſippe, Irô genitæ, filio.* Hinc *Phthia* regio, quam eandem eſſe cum *Hellade* & *Achaja* quidam tradiderunt, ut *Strabo* refert, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 142.

PHTHONTIS, *Ægypti vicus*, *Ptolem.*

PHTHURIS, Æthiopiæ oppid. unum ex iis, quæ C. Petronius, quum ab Auguſto Ægypto præfectus eſſet, expugnavit, Plin. *l.* 6. *c.* 29.

PHTHUTH, Mauritaniæ Tingitanæ fluv. extra Herculis columnas, in Oceanum Atlanticum influens, inter Solis montem & Phut oppid. *Tenſiſt Caſtaldo*, *Fez Varrerio*. *Sanſoni* oritur ex Atlante; dein inter provincias Marochiam & Haſcoram fluens, ut & inter Duccalam & Heam in regno Marochio, aliquot auctus fluv. paulò intra Azaliam in Oceanum Atlanticum influit.

PHUA, Hebr. פוה Fil. Iſſaſchar, Gen. *c.* 46. *v.* 13. Latinè *hic*, adverbium loci, aut *os*, *oris*.

PHUA, Hebr. פועה. Nomen obſtetricis cujuſdam Hebræorum, Exod. *c.* 1. *v.* 15. Latinè *gemens*, *ululans*, vel *apparens*.

PHUCARI, ſeu PHYCARI, populi Indici Caucaſi incolæ. Plin. *l.* 37. *c.* 8. de Callaina gemma, *Naſcitur poſt averſa Indiæ, apud incolas Caucaſi montis* Phycaros *ac Aſdatas, amplitudine conſpicua.* Idem tamen eoſdem, circa Mæotim ponit, *l.* 6. *c.* 7. Hinc priorem locum corruptum judicat Salmaſ. & pro *Phycaros*, *Tocharos* legi debere cenſet, ac pro *Aſdatas*, *Sacas* & *Dahas*; qui populi omnino poſt averſa Indiæ habitant, ad ſiniſtram Caucaſi & Paropamiſi. Vide eum *Exercit. Plinian. ad Solin. p.* 795.

PHUCARUM, ſeu PHUCARIUM, φύκαρον vel φυκάριον, infimæ Græciæ, fucus mulierum eſt; à voce priſca φῦκος, quâ nonnulli algam marinam puniceam intelligunt, eamque à fœminis ad fucum genis indendum adhibitam eſſe exiſtimant. Sed hos *Dioſcorides* reprehendit, qui algam marinam φῦκος θαλάσσιον vocat, cognomine hôc additô, ut illam à radice illa herbæ in terra naſcentis, quæ & ipſa φῦκος dicta eſt & mulieribus hâc fini adhibita, diſcriminet: φῦκος φοινικοῦν, ἄχρ' ἰδέξας ἴδοις, ᾧ αἱ γυναῖκες χρῶνται, εἶδος ἐστὶν ῥίζης, ὁμωνύμως δὲ καλούμενον φῦκος. Radicem ergo eôdem nomine, *fucum* mulierum eſſe ait. Sed quænam illa radix, an anchuſa? Ita omnino videtur. Hujus enim radice ad eam rem abuſas olim mulieres fuiſſe, docet *Heſych.* ἄγχουσα, ῥίζα ᾗ φυκοῦνται τὰ γύναια. Et, ἐγχουσίζεται, ἐντρίβεται τὰς παρειὰς οἷονεὶ φυκάρῳ. Sic, ut citeriores Græci φύκαρον, ita & ἔγχουσαν, dixerunt de eadem re. Idem *Heſych.* Ἔγχουσα ῥίζα τις, ᾗ παρειὰς ἐρυθραίνουσιν αἱ γυναῖκες. Sanguineô namque colore anchuſæ radix tingit; hinc eâ factitius ille rubor, quem genis ſuis priſcæ mulieres illinebant, parari conſuevit. Tertullian. *de cultu Fœmin. In illum enim delinquunt, quæ cutem medicaminibus urgent, genas rubore maculant, oculos fuligine porrigunt.* Quæ fuligo ex ſtibio erat, cujus nigrô pulvere ſupercilia circumducebant & in arcum formabant ſicque oculorum ſpatium veluti producebant ac extendebant mulieres. Ion in *Omphale*.

Καὶ τὸν μέλανα τ' ὄμμα ὀμματογράφον.

Ut rubor, ex anchuſæ radice, quam φῦκος quoque fuiſſe appellatam, docet *Pollux*, Τὸ πρόσωπον παρεγχεῖν, ἐντρίβειν, καλλιγραφεῖν, φύκει τρεφάγειν, *fucô rutilas*, &c. Vetuſtiſſimi tamen Græcorum φῦκος mulierum & ἄγχουσαν diſtinguunt. Idem *Pollux*, ἴσως δ' ἂν τοῖς κόσμοις προσήκοι, καὶ τὸ ἔντριμμα, ψιμμύθιον, ἔγχουσα, φῦκος. Ubi ἔγχουσαν & φῦκος in ornatu muliebri, velut diſtincta proponit; ut & Ariſtophanes in alteris Θεσμοφοριαζούσαις, quarum fragmentum extat apud Clementem Alexandr. & Pollucem, in quo recenſet Poëta pleraque cultûs & ornatûs muliebris genera ac nomina. Verſus habes, ex emendatione Salmaſii, *locô mox citandô.* Eundem tamen etiam illis uſum præſtabat anchuſæ radix: Et ſanè par utriuſque color, tum anchuſæ, tum *fuci*, nec diſpar in medicina vis, unde alterum pro altero ſubſtituebatur. *Galenus*, Ἀντὶ φύκους ἄγχουσα: quod utique non de fuco marino intelligendum, ſed de illo fuco Syriacæ radiculæ, cujus Auctores præfati meminêre. Alexis tamen in *Comœdia* Ἰσοστάσιον mentionem παιδέρωτος facit, quô ruborem buccarum conciliabant, quæ ex pallido vultus erant candore. Sed nihil aliud hic παιδέρως, quàm unguentum ex radice anchuſæ aut ex radicula Syriaca, quæ *fucus* dicebatur, compoſitum, uti ſuprà diximus, in voce *Pæderos*. Verùm quænam illa radicula fuerit, non explicat *Dioſcorides*, aut quiſquam Veterum alius. Videtur tamen Salmaſio colligi poſſe ex Theophraſto, genus quoddam radiculæ ex Syria advehi ſolitæ fuiſſe, quâ unguenta colorari ſolebant, ut & anchuſæ radice. Ea radicula per excellentiam vocabatur χρῶμα, item ἄνθος, & cum epitheto ἄνθος Συριακὸν, *color Syriacus*, ad diſcrimen anchuſæ, quæ ἄνθος Ἀχαϊκὸν, *color Achaicus* ſeu *Græcus* dicebatur, & nonnunquam φῦκος, Theophr. *de Odor.* quam de cinnabari non benè exponit Plin. *l.* 13. *c.* 1. & alibi cum ſtruthio confundit: meliori jure cum rubia commiſcendam. Utrumque enim φῦκος, tàm marinum, quô lanæ tingebantur, quàm terreſtre, ex Syriaca hac radicula, quô genas fucabant mulieres, rubrum fuit ac puniceum &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1160. *& ſeqq.* ut & ſuprà, in voce *Fucus*.

PHUL, Rex Ninives, ſecundùm alios Præfectus Aſſyriorum, regnare incepit, A. M. 3238. Hujus amicitiam Menahem Iſraelis Rex magnô auri vi ſibi conciliavit. Obiit A. M. 3285. ſucceſſit Theglatphalaſar, 2. Reg. *c.* 15. *v.* 19. Latinè *ruina*, vel *faba*. Marshamo, cùm neque in Hiſtoria ſacra, neque in Ægyptiorum monumentis, reperiatur ulla *Aſſyriorum* mentio, antequam deſiiſſet in Aſia Ægyptiorum imperium, poſteà annô Templi 232. ann. 28. initium Æræ Nabon. primus in Cis-Euphratenſibus regionibus, inclaruit hic *Aſſyriorum Rex*, 2. Regum *c.* 15. *v.* 19. an. idem cum Teglat-Phul-Aſare, an diverſus? Vide eum *Canone Chron. Sec. XVII.*

PHULASSAR, Babylon. Rex, qui Joſepho *Tadaphaſſar*. Olymp. 1.

PHULBELOCHUS, Rex Babyloniorum, an. ante Urb. Cond. ferè 70.

PHUNDUSII, *Ptol.* populi Germaniæ quorum urbs *Ripen*, in Cimbrica Cherſoneſo à Sleſvico Urbe, 14. leuc. in Circium. *Ferrar.*

PHUNON, civitas quondam Principum Edom, dein viculus, ubi æris metalla damnatorum ſuppliciis effodiuntur. Hic caſtrametati ſunt filii Iſrael profecti de Salmona, Numer. *c.* 33. Latinè, *gemma*, ſive *aſpiciens*. Hebr. פינן vel *Phinon* פינן, Patribus *Phæno*, & *Phenoen* & *Fenon* & *Metallo-fenon* ſcribunt; atque inde *Phæneſia* vel *Phenneſia metalla*. Sic apud Euſebium, *Hiſtor. l.* 8. *c.* 13. Sylvano Eccleſiarum circa Gazam Epiſcopo & aliis undequadraginta caput amputatum eſt, κατὰ τὰ ἐν Φαινοῖ χαλκοῦ μέταλλα, *ad æris metalla, quæ in Phæno.* Et in Athanaſii *Ep. ad Solitarios*, narratur Eutychius εἰς μέταλλον ἀποσταλῆναι οὐ μέταλλον ἁπλῶς, ἀλλ' εἰς τὸ τῆς Φαινοῦ, *ad metallum fuiſſe miſſus, nec modò ſolum ad metallum, ſed & ad metallum Phæno.* Sic apud Epiphanium in *Meletianis*, Meletius & alii multi in exilium acti ſunt, ἐκπεμφθέντες ἐν τοῖς Φαινησίοις μετάλλοις, *ad Phæneſia metalla relegati.* Theodoretum item, *Hiſtor. l.* 4. *c.* 19. Τοῖς Φαινησίοις καὶ Προκοννησίοις παρεδίδοντο μετάλλοις, *Ad Phenneſia & Proconneſia metalla damnabantur.* Nec multo pôſt de quodam Damali Diacono. Τοῖς κατὰ Φαινὼ παρεδόθη μετάλλοις· ἔστι δὲ ταῦτα τοῦ χαλκοῦ. *Ad Phennes metalla damnatus eſt, quæ ſunt æris metalla.* Ita etiam Nicephorus Calliſtus, *l.* 11. *c.* 28. Sed diſertiſſimè Hieronymus in *Locis*; FENON, *caſtra filiorum Iſraelis in deſerto. Fuit autem quondam civitas Principum Edom, nunc viculus in deſerto, ubi æris metalla damnatorum ſuppliciis effodiuntur, inter civitatem Petram & Zoaram.* Item, DEDAN *eſt in quarto milliari à Metallo-feno contra Aquilonem.* Hic itaque Idumææ locus æris fodinis olim valde inſignis, ſuppliciis proſcriptorum, Chriſtianorum inprimis, ſub Imperatorib. Gentilibus, inſerviit; in quo Moſis tempore ſumtum videtur æs, ex quo *ſerpens æneus* fuit conflatus. Licèt enim, in quo præcisè loco erectus fuerit illuſtris hic CHRISTI typus, Scriptor ſacer non dicat; inde tamen profectos Iſraelitas narrat caſtra poſuiſſe in *Oboth*, Numer. *c.* 21. *v.* 10. Unde omnino ſequitur, *Phunon* locum illum fuiſſe, nam hinc profecti caſtra in *Oboth* metati dicuntur, Numer. *c.* 33. *v.* 43. Neque id fortaſſe ſine myſterio: Sic enim ſignificari potuit, corpus, quod Chriſtus aſſumſit, non aliunde fuiſſe allatum, ſed ibi natum & formatum, ubi in carne manifeſtatus eſt. Tandem verò defeciſſe ſeu potiùs neglecta fuiſſe hæc metalla, colligitur ex illis Ariſteæ *in Hiſtor. de LXX. Interpretibus*, Ἐλέγετο δὲ καὶ ἐκ τῶν παρακειμένων ὀρῶν τῆς Ἀραβίας μέταλλα χαλκοῦ καὶ σιδήρου συνίστασθαι πρότερον. ἐκλέλειπται δὲ ταῦτα, καθ' ὃν ἐπεκράτησε χρόνον Πέρσαι. *Narrabatur etiam ex Arabiæ montibus* (Judææ) *vicinis, priùs metalla æris & ferri fuiſſe eruta: ſed ea defeciſſe* (i. e. neglecta fuiſſe, ut ex ſequentib. conſtat) *quô tempore Perſæ rerum potiebantur.* S. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 3. *c.* 13.

PHUPHENA, Armeniæ minoris urbs, *Ptolem. Euſpæna Antonino*, teſte Simlerô.

PHURNITA, urbs Libyæ, *Steph.*

PHUSCA, ſeu PHYSCUS *Diod.* & *Strab.* urbs Cariæ maritima *Fieſco Moletio*, inter Lorymam ad Occaſum & Caunum ad Ortum.

PHUTH, fil. Cham, Gen. *c.* 10. *v.* 6. Inde *Phuthæi*, Mauritaniæ populi Joſepho, *l.* 1. *c.* 6. qui fluv. ibi cognominem habet, hodie *Tenſiſt*. Vide Bochart. *Geogr. Sacr. l.* 4. *c.* 32.

PHUTHI, fil. Sobal, 1. Paral. *c.* 2. *v.* 53. Latinè, *ſedimentum*, aut *buccella*, ſive *latitudo*.

PHUTIEL, i. e. *pinguedo Dei*, nomen viri, Exod. *c.* 6. *v.* 25.

PHUTIPHAR, Hebr. פוטיפר. Eunuchus Pharaonis, herus Joſephi, Gen. *c.* 37. *v.* 36. Latinè *ſaginatus taurus*, vel *pinguedinis fructificatio*.

PHUTIPHAR, Hebr. פוטיפרע, Nomen ſacerdotis Heliopoleos, ſoceri Joſephi, Gen. *c.* 41. *v.* 45. Latinè *pinguedinem diſſipans*, vel *pinguedinis denudatio*, aut Syriacè, *pinguedinis vindicta*.

PHYA, mulier Attica, procera & formoſa, quam Piſiſtratus, cùm tertiùm eſſet Athenas occupaturus, Palladis armis ornatam, ante ſe in curru collocavit, atque opinionem populo injecit, tanquam à Minerva reduceretur. Vide Herodot. *l.* 1. & Polyæn. *l.* 1. *c.* 21. *n.* 1.

PHYCOCLE, urbs Æmiliæ maritima Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Ravennate, inde 15. mill. paſſ. Ariminum verſus 20. ubi ſal coquitur ingenſque illius proventus eſt in tota Æmilia: urbs ob aëris inſalubritatem à paucis habitata. *Cervia* vulgò dicitur.

PHYCUS, *untis*, promontor. Cyrenaicæ apud Cyrenen urbem inde introrſum 12. milliar. diſtantem. Eſt etiam caſtrum, quod *Niger* ſcribit ab Italis nautis *Cabo de Carena*, & à Barbaris *Baxaſen* dici. Lucan. *l.* 9. *v.* 40.

——— *Sævas meritum Phycunta rapinas*
Sparſit. ——— ———

Baudrando Phycus, promont. & portus, nunc *Capo di Cairam*, 12. mill. paſſ. diſtat à Cyrene in Boream, 225. à Creta in Meridiem verſus Syrtim majorem, 50. circiter ab Alexandria in Occaſum.

PHYCUSSÆ, inſulæ Libyæ: ſic dictæ, quòd plenæ ſint *fucis*, i. e. algis. Inſulares *Phycuſſai*, aut *Phycuſſii*, *Steph.*

PHYDASARCHIDA, apud Solin. *c.* 55. perperam legitur, pro *Paſargada*, quô nomine Anaximenes Περσῶν στρατόπεδον ſignificari volebat, apud *Stephanum*, quòd ibi Medi & Aſtyages à Perſis victi eſſent Cyrô Duce: id eſſet Hebr. *Paſigedud*, i. e. *Perſarum exercitus.* Sed & à voce Hebr. *Gader* vox poſſet deduci, quæ ſeptum vel περίφραγμα denotat, quaſi *Parſigader*, i. e. Περσῶν χάραξ, quô vocabulô *exercitum vallo incluſum* vel *caſtra* deſignari notum. Unde multis urbibus ac locis nomen hæſit, in quibus aliquando exercitus caſtra eſſent metati. In Phrygia urbs Χάραξ, ubi Alexander caſtra habuit: Item Σεσώστριος χάραξ, multis locis impoſitum nomen, ubi Seſoſtris caſtra fuerat metatus &c. Vide ſuprà

prà in voce *Charax*. Similiter in Europa multis urbibus *Caſtrorum* nomen factum, ab eâdem [illegible], quæ hodieque id retinent nomen. Eſt autem *Phraſargada*, ut omnes libri meliores apud Solinum legunt, pro *Πασαργάδα* vel *Πασαργάδαι*, urbs Perſidis, in qua Cyri ſepulchrum. In libro Plinii, quem Solinus ſequitur, *Fraſargida* aut *Aſargida*, eodem errore eſt ſcriptum. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* [illegible] *& p.* [illegible] ut & in voce *Paſargada*.

PHYGADUM [illegible], i. e. *exulum*, in ſinu Arabic. *Arriani*.

PHYGELA, oppid. Pannoniæ à *fugitivis* conditum, ac ſic dictum Plin. *l.* [illegible]

PHYGELLUS, vir quidam, de quo B. Paulus 2. Timoth. *c.* 1. *v.* 15.

PHYLA, Atticæ regionis caſtellum, Tanagræ finitimum, *Tegua*.

PHYLACE, oppid. Theſſaliæ in Epiri, ſeu Moloſſidis (quæ eſt regio Epiri) confinio à *Phylace* Deionis filio conditum. In hoc Proteſilaus regnavit, unde ipſe *Phylacides* dictus. Ejus meminit Lucan. *l.* 6. *v.* 351.

——— *Prima Rhœteis litora pinus*
Quæ tetigit Phylace, Pteleoſque & Doricon ira
Flebile Theſſalum. ——— ———

Phylace etiam Pauſan. *l.* 8. *extr.* & *Apollod.* locus & Peloponneſi in *Arcadia*, unde Alpheus fluv. oritur. *Phylace* quoque Hermopolitana, urbs Ægypti ad Nilum, *Benisuaf Negiero*, cui etiam *Phylace Thebaica* eſt in eadem regione quam *Mumaaſt* eidem ait. Item *Phylace* Macedoniæ oppid. in Pieria regione inter Lariſſam & Pellam. Plin. *l.* 4. *c.* 10. *extr. Ptolem. Bandarunda* quid ſit hodie, non conſtat. Interpres *Ptolemæi* ait, non procul eſſe à monte Olympo, Sed et [illegible] 35. mill. paſſ. à Lariſſa in Circium, [illegible] à Pella in Meridiem.

PHYLACENSII, Bithyniæ populi *Ptolem.*

PHYLACON Come, Græce *Φυλάκων κώμη*, in Peutingeri *tabula*, ubi deſcribitur iter à Copto Berenicen uſque, omnium quæ interjacent Manſionum nominibus expreſſis, *A Copto Berenicide portum Phœnicon* XXII. *Aſſuanes* XXIIII. *Didymos* XX. *Compaſin.* XXV. *Dios* XXII. *Xeron* XXIIII. *Philaton* XXIIII. *Apollonos* XXIIII. *Cabau* XXVII. *Cenon* [illegible] XXIIII. *Berenicide portum* XXII. In *veter. Itinerario*, *Falacro* corrupte, pro *Phylacon*, Græce *Φυλάκων* ſubintellige *κώμη*, quod ibi fors. præſidium excubaret: nomen manſionis eſt, cujus, ut & aliarum hic memoratarum, apud Geographos nulla mentio. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1184.

PHYLACTERIA, Græce *φυλακτήρια*, memorata Matth. *c.* 23. *v.* 5. *Πλατύνουσι δὲ τὰ φυλακτήρια αὐτῶν, καὶ μεγαλύνουσι τὰ κράσπεδα τῶν ἱματίων αὐτῶν. Dilatant enim phylacteria ſua, & producunt ſimbrias palliorum ſuorum:* *Erasmo* videntur fuiſſe ſimbriæ laterum, quibus prætexerentur veſtes; *Bezæ* vero laminæ aut membranulæ. *Buxtorfius* capſulas quaſdam, quas hodie etiamnum Judæi corio incluſas partim fronti alligant, partim brachio, inſcriptis quatuor, quas vocant פרשיות, i. e. *lectionibus ſacris*. Idem addit, Græcos, novò nomine novæ rei qualitâ, vociſſe *φυλακτήρια*, *à conſervando*. Erat enim hic ritus, (quem poſtea ſuis ſuperſtitionibus contaminârunt Judæi) à Domino conſtitutus, ut eſſet velut *μνημόσυνον* legis & beneficiorum, quæ Deus in eos contulerat, *Annotat. in Nov. Teſtam. loc. cit.* Duplicis autem ſuêre generis, una fronti alligabantur, altera brachio ſiniſtro introrſum cor verſus: utrorumque inſtitutio habetur Exodi *c.* 13. *v.* 9. *Ut ſit tibi in ſignum ad manum tuam: & in monumentum inter oculos tuos:* & *v.* 16. *Quod erit pro ſigno ad manum tuam, & pro frontalibus inter oculos tuos.* Vide quoque Deuteron. *c.* 6. *v.* 8. Geſtabant illa omnes Judæi, ne Chriſtô quidem ipſô, SERVATORE noſtrô, exceptô, ut ex Hiſtoria Evangelica colligere eſt: Sadducæi quoque ac Phariſæi, niſi quod hi, ut majorem ſibi ſanctitatis opinionem conciliarent, *Phylacteria* ultra cubitum extenderent, Sadducæi verò in vola manus extenderent. Scripta erant in *Phylacteriis* illis, quæ membranacea forte fuêre, X præcepta Decalogi, ſecundùm *Chryſoſtomum* ac *Hieronymum*: Secundum alios, & quidem pleroſque 4. hæ ſectiones Legis: quarum *prima* incipiens ab Exodi *c.* 13. *v.* 2. *Sanctifica mihi omne primogenitum* &c. deſinebat in *v.* 10. *Secunda* incipiebat à *v.* 11. *Item erit, quum introduxerit* &c. & terminabatur *v.* 16. *Tertia* initium erat, *Audi Iſraël*, Deut. *c.* 6. *v.* 4. finis autem *v.* 9. *Quarta* inchoans, à Deuteronomii *c.* 11. *v.* 13. *Erit itaque, ſi ſeris auſcultaveritis* &c. pergebat uſque ad finem *v.* 21. Cùm itaque has membranas fronti aſſigebant, faciebant illas pro ſectionum numero quadruplices: vel ſi unica erat membrana, dabant operam, ut longitudo cujuſque ſectionis columnam impleret. Quum manui brachioque: omnes 4. ſectiones, una in membrana, quatuor columnis diſtinctæ continebantur. Ingruente perſecutione, quum palam *Phylacteria* ferre non auderent, manum obvolvebant filo rubro, quod in memoriam eis ſanguinem ſuderis perpetuo reſuſcitaret. Vocem טוטפת, *Metaphoth*, quod attinet, quâ Moſes *Phylacteria* hæc appellavit, videtur illa per periphraſin ſic dicta, ab נטף, i. e. *Inſedere*, erant enim alligata, nec moveri poterant aut locum mutare. Unde LXX. reddunt, *ἀσάλευτα*, i. e. *immobilia ornamenta*. Rabbini vocant *Thephillim* i. e. *Ornamenta precatoria*: Alii *Pittacia* appellant & *Pittaciola*, &c. Hieronymus *in Matth. c.* 23. Vide Moſen Kotzenſem *præc. affirm.* 22. Maimon. *in Thephillim c.* 4. *ſect.* S. Scaligerum, *Triħæreſ. p.* 25. Munſterum, *de præc. affirmat.* Thom. Godwynum, *de ritibus Hebræorum. l.* 1. *c.* 10. &c. Cl. inprimis Buxtorfium, *Synagoga Judaica c.* 9. Abuſus *Phylacteriorum* talium fuit, non tantum cùm oſtentationis cauſâ largiùs extenderentur à Phariſæis, ſed & cùm iiſdem, velut amuletis, de collo ſuſpenſis vel ædium poſtibus affixis vim ineſſe crediderunt, à periculis ſe immunes præſtandi. Quos ſiquidem D. Hieronymus comparare ſolitus fuit, cum ſuperſtitioſis quibuſdam ſui temporis mulierculis, quæ eîdem tunc *Parvulis Evangeliis* & *Crucis ligno* ſecum circumferebant. Eâdem ſuperſtitione hodieque nonnulli, pro amuletis, ex collo ſuſpendunt, inſcriptum præſertim Evangelium ſecundum Johannem: quod jam olim damnatum Arauſicana Synodo, expreſſo quoque nomine *φυλακτήρια*. Etiam *Phylacteria* ſeu *Phylacteria*, Magi quidam, ob ſimilem ſuperſtitionem, dicti, condemnati leguntur circa A.C. [illegible] Vide iterum Scaligerum, *Triħær. c.* 7. Concil. V. *can.* 61. Jac. Gothofredum, *ad l.* 2 *Cod. Theod. de Maleficis*, ut & ſupra, in vocibus *Brevia*, *Ligatura*, *Maſcula*, *Periapta* &c. infra *Uſtulæ*. Apud recentiores ſignat vox, pro arculis reliquias Sanctorum continentibus, ſuper quibus juraſſi conſueviſſe, docet Dudo *de moribus Normann. l.* 3. Item pro vaſculis, quibus incluſæ reliquiæ de collo ſuſpendebantur, *φυλακτήρια*, ut at Theophanes ann. 31. Copronym. *p.* 357. De quibus vide Car. du Freſne, *Diſſertatione* 26. *ad Joinvillam, p.* 312. ut & ſupra aliquid, ubi de nominibus *Halimoni*, & *Inſcriptura*, Jo. Caſp. Suicerum, in vocibus *φυλακτήριον* & *φυλακτήρια*, nec non ſupra in voce *Encolpium*. Addam ſolum, Indè *Φυλακτήριον*, quod illa ubi ſingebatur *κηρόν* [illegible], ſignificâſſe *φυλακτήριον*. Vox *cera*, legi apud Plut. *de Iſ. & Oſir.* Vide quoque infra *Vertuu*.

PHYLACTERIUM, vaſculum ex argento, vel auro, vel cryſtallo, vel ebore, &c. in quo Sanctorum cineres, vel reliquiæ reconduntur. Cùm enim Ethnici ſolerent *Cineres* vocare, quod cineres ſervabant, inſtitutum fuit in Eccleſia, ut honorifice in pretioſis vaſculis ſervarentur. A *φυλάσσω*. Vide Durand. *Ration. l.* 1. *c.* 3. *n.* 26. Sumitur quoque pro munimine magico adverſus ægritudines, infortunia, dæmones, quod doctum à Judæorum ſuperſtitione, qui Decalogo inſcripta *Phylacteria*, veluti Numinis tutelam, geſtabant. Hujuſmodi munimina prohibita fuerunt in Concilio Parthonenſi A. C. 742. præſente Karlomannô Duce & Principe Francorum habitô. Vide Hieron. *in Matth. c.* 23. & Spelmann. *Gloſſ. Arch.*

PHYLÆ, ſeu PHILÆ, inſula Ægypti parva, quam totam urbe ipſi tectè occupari tradit *Ariſtides Aelius*, ex adverſo Syenes eſt, ſi Plinio fides habenda, cui tamen omnes Geographi contrariantur. *Strabo* enim dicit, à Syene curru iter feciſſe, Philas verſus, per [illegible] ſtadia, deinde in inſulam trajeciſſe navigio, quod *πόρθμιον* tum vocabatur. Idem ſupra noviſſimum cataracten ponit, cum Syene inferior eſſet. Sic Ariſtides adverſo flumine à Syene in inſul. Philas navigiſſe ſe narrat, quâ pactô non erit ex adverſo Syenes hæc inſula. Forte mnemonicô errore lapſus, pro *Philis*, Elephantinam accepit Plinius &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 437. ut & *p. ſeq.* ubi ex *Itinerario* Antonini docet, *Phylas* non minus, ac Syenen, in Arabico latere ſeu in orientali parte Nili eſſe, qui ambas quidem amplectebantur, ſed ita ut Arabiæ eſſent viciniores. vide etiam *Philæ*.

PHYLARCHI, Græca vox *Duces optimum* notat, i. e. eorum, qui fœderatis auxilia ferunt. Sic Julianus, *Novell.* 102. *φύλαρχον* interpretatur, Saracenorum Ducem, quos ex fœderatis fuiſſe conſtat. Procopius, *de Bello Perſ. l.* 1. *Οὐδεὶς οὔτε Ῥωμαίων στρατιωτῶν ἄρχων, οὓς Δοῦκας καλοῦσιν, οὐδὲ Σαρακηνῶν τῶν Ῥωμαίων ἐνσπόνδων, οἳ φύλαρχοι ἐπικαλοῦνται. Nemo eorum, neque qui Romanis militibus præſunt, Duces appellati, neque Saracenorum, Romanis fœderatorum, quos Phylarchos vocitant.* Ubi *Volaterranus* perperam legit *χιλιάρχοι*. Idem paulo pòſt *Καὶ αὐτὸν Βασιλεὺς φύλαρχον τῶν ἐν Παλαιστίνῃ κατέστησε. Atque ipſum Imperator* Phylarchum *Saracenorum, qui in Palæſtina, conſtituit.* Sic Theod. Anagnoſtes, *l.* 2. *Ἀλαμουνδάρου τοῦ Φυλάρχου Σαρακηνῶν, Alamundari* Phylarchi *Saracenorum*. Hôc nomine itaque peculiariter Saracenorum, Romanis militantium, Duces inſigniti ſunt, eò quòd in *φυλάς*, ſeu *Tribus diviſi eſſent XII.* ut apud eundem Procopium videre eſt, *l. cit. c.* 17. 19. 20. Hinc Julianus Anteceſſor, *Conſtitut.* 95. *Neque* Phylarchum, *i. e. Saracenorum Ducem*. Et Marcellinus Comes: *Quindecim millia Saracenorum ab Alamundaro, cum Chabo & Heſido* Phylarchis, *limites Euphrateſiæ ingreſſi ſunt.* Vide Henr. Valeſ. *ad Ammian. l.* 23. Fabrotum, *Gloſſ. ad Conſtantinum Manaſſen. Lexic. Jurid.* Car. du Freſne *Gloſſ.* Alios. Athenienſis *φυλοβασιλεῖς* dicti ſunt, qui tribum moderabantur ſicut *Φρατρίαρχοι*, qui fraternitatem, ut vidimus ſupra in *Phratria*.

De PHYLARCHIS Hebræorum infra, voce *Tribus*.

PHYLE, vicus in Oeneide tribu. *Steph.*

PHYLEUS, unus è ducibus Græcorum, qui ad Trojam navigârunt. *Homer.*

PHYLISTUM, populi Palæſtinæ hinc fortè dictæ, in Ægypti confinio quorum Urbes Gaza, Aſcalo, Azotus, Jamnia & Anthedon. *Philiſtim* etiam dicuntur. Vide ibi.

PHYLITÆ, gens Indiæ intra Gangem. *Ptol.*

PHYLLA, uxor Demetrii Poliorcetæ, ex qua Stratonicen, Seleuci uxorem, ſuſcepit.

PHYLLA, Græce *φύλλα*, i. e. *folia*, dicebantur olim faſciolæ, quæ è mitra ſeu capitis muliebris redimiculo dependebant, foliorum inſtar, Onuphrius *de veſtibus Eccleſ.* apud Anſelmum Solerium, *de Pileo ſect.* 6. Vide ſupr. *Mitra*. Ab eadem voce *Phyllobolia* vocata eſt apud Athenienſes conſuetudo floribus foliiſque tumulos (in funeribus) ſpargendi, ut Polyxenæ factum legimus, apud Euripidem, myrti foliis. *Electr. v.* 512.

——— *Θανόντι δ' ἐπέστεψε μυρσίναις,*
——— *Sepulchro circumtulit myrtos.*

Idem moris in Italia obtinuiſſe, videtur indigitare Varro, *de Lingua Lat. l.* 6. *Sepulchrum ferunt frondes. Minut. Felix* vero dicens, *Coronas etiam ſepulchris denegatis*, &c. Et paulo pòſt, *Addunt nunc etiam lanam.* Sed & ſequiori ævô, apud Græcos, *Phyllobolia* adhibita eſt, cùm quis in publicis ludis victoriam reportaſſet; nec in eos ſolum, ſed & in Parentes illorum, inter alia publicæ lætitiæ ſigna, flores foliaque conjici conſueverunt. Vide

Franc. Roſſæum, *Archæol. Att. l. 5. c. 32.* In eadem Athenienſium Rep. foliis quoque, ſicut & fabis, calculorum vice, in ſuffragiis ferendis uſi ſunt. Ita enim Pollux, *l. 8. c. 5.* [illegible]. Hinc οἱ ἐκφυλλοφορηθέντες, qui populariùm ſuffragiis damnati. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas* & infra, in voce *Suffragium*.

PHYLLALIA, regio Arcadiæ, quæ aliàs *Phylos*. Lutatio *ad Statium, Theb. l. 4. v. 45.* Theſſaliæ locum ſic nominant *Stephanus* & Strabo, *l. 9.* Vide Caſp. Barthii *Animadverſ. ad d. l.*

PHYLLEIUS, mons, urbs, & regio Piſeliæ in Macedonia. Apollonius, *l. 1. Argon.*

PHYLLIDAS, ſcriba Archiæ, Polemarchi Thebani, qui operam dabat conjuratis, has partes ſuſcepit, ut ad polemarchos epulari & indulgere Genio, & litare Veneri cogitantes, matronas quaſdam nobiles & formoſas perduceret.

PHYLLINÆ Agones, Græcè φυλλίναι ἀγῶνες, apud *Pollucem*, ubi malè nonnulli legunt, φυλλίται, dicti ſunt, teſte *Heſychio*, Agones ſacri, ἐν οἷς μὴ ἐτίθετο ἀργύριον, ἀλλ᾽ ἢ στέμματα μόνα, *in quibus non argentum, ſed ſerta ſolum proponebantur*; φύλλον, nempe *Malobathrum*, ut μύρον, unguentum. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 711.* ut & ſuprà, voce *Folium*, item ubi de *Certaminibus*, *Ludiſque Gymnicis*. Iis oppoſiti agones ἀργυρῖται ſeu *duρίται*, de quibus itidem hic paſſim.

PHYLLIS, Muſicus, nuptialia quædam carmina feciſſe videtur, ex Schol. in *Ranas. Act. V. Sc. 2.*

PHYLLIS, Lycurgi, Thracum Regis filia, quæ Demophoonta, Theſei filium, ex Trojano bello redeuntem, hoſpitiò lectòque excepit, acceptâ prius ab eo fide, ut domi compoſitis rebus ſeſe uxorem duceret. Profectus itaque Demophoon, cùm ultra ſtatutum tempus variis diſtrictus negotiis in patria detineretur, Phyllis & amoris impatientiâ, & doloris impulſu, quòd ſe ſpretam crederet, laqueò vitam finivit, & converſa eſt in arborem amygdalum ſine foliis. Poſteà reverſus Demophoon re cognitâ, amplexus eſt truncum, qui, velut ſponſi ſentiens adventum, folia emiſit. Unde etiam *phylla* dicta ſunt folia, à *Phyllide* ſcil. quæ antea *petala* dicebantur. Item puellæ ruſticæ nomen apud Virg. *in Eclog. 3. v. 78.*

Phyllida amo ante alias.

Item *Phyllis*, nutrix Domitiani Imperatoris Sueton. *in Vita Dom. c. 17. Cadaver ejus populari ſandapilâ per veſpillones exportatum, Phyllis nutrix in ſuburbano ſuo Latina via funeravit.*

PHYLLIS, amnis Bithyniæ, à quo *Phylis*, & *Phyllenſes*, dicuntur *Strab.* ac *Stephano*. Item regio Thraciæ apud Pangæum montem. Herodot. *l. 7.*

PHYLLOS, regio Arcadiæ. Sed apud *Strab.* oppid. Theſſaliæ, Lariſſæ propinquum, ubi erat fanum Apollinis, Mideæ oppido vicinum. Statius, *Theb. l. 4. v. 45.*

Aptior armentis Midea, pecoroſaque Phylos.

PHYSA, piſcis anemodicticus, mediterranei Maris, maximè illius plagæ, quâ Nilus in mare devolvitur, incolas totus ſphæricus in globum à natura decircinatus: ventum ſpirantem extra cubiculum, ubi aſſervatur, ingenitâ quâdam vi indicat. Georg. de Sepibus, *in Muſeo Collegii Romani Societat. Jeſu p. 23.* Vide quoque *Hirundo Marina*.

PHYSCÆ, Mygdonidis in Macedonia urbs. *Ptol.*

PHYSCE, Mœſiæ inferioris oppid. *Ptol. Cheſabet Nigro.*

PHYSCELLA, Macedoniæ urbs ad Mecybernæum ſinum. Mela, *l. 2. c. 3.* Plin. *l. 4. c. 10.*

PHYSCIA, urbs Lyciæ in alto monte. *Steph.*

PHYSCON, cognomen unius ex Ptolemæis, non ἀπὸ τῆς φυσκῆς, ut quidam volunt, ſed à φύσκη, *venter*, unde φύσκων, *ventricoſus*. Fortè etiam ſic appellatus eſt, quòd ad libidinem propenſioris naturæ eſſet. Φύσκη enim propriè *botulus* eſt, παχὺ ἔντερον, quod farciebatur, *Suidas*. Φύσκη, τὸ παχὺ ἔντερον, εἰς ὃ ἐμβάλλεται ἄλευρα καὶ κρέα, καὶ μάττεται ἐξ οὗ γίνεται ὁ ἀλλᾶς. A cujus ſimilitudine pars etiam illa, quâ viri ſunt, ita vocata eſt. Unde *botuli exteriores*, apud Tertullian. *adv. Pſychicos pro ingenuibus: Quomodo enim protegam caſtitatem & ſobrietatem, ſine taxatione adverſariorum. Quinam iſti ſint, ſemel nominabo, exteriores & interiores botuli Pſychicorum.* Fuiſſe autem Ptolemæum hunc luxu perditum, diximus in *Ptolemæo VII*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1242.*

PHYSCOS, oppid. Cariæ in ora contra Rhodum. *Strabo*. Item portus & fluv. Rhodi. *Steph. Gadura* nunc, teſte *Ortelio*. Eſt & mons Magnæ Græciæ apud Crotonam urbem. *Theocr.* denique oppid. Locridis à Phyſco Ætolo conditum. *Steph.*

PHYSETERES, Græcè φυσητῆρες, ceti genus, quod Oceano Gallico vindicat Plinius, qui Indici Oceani proprias facit priſtes & balænas, *l. 9. c. 4. Maximum animal in Indico mari Priſtis & Balæna eſt: in Gallico Oceano Phyſeter.* Sed & in mari Indico *Phyſeteres* reperiri, teſtes ſunt Strabo & *Arrianus*, ex *Nearchi* relatione, quorum is φυσητῆρας planè nominat *Indica Cete*, *l. 15.* Imò *Priſtes* & *Phyſeteres*, quod ad nomen attinet, idem ſignificant. Nam πρῆστις Græcis à πρήθω, h. e. φυσάω, *à flando*, deducitur: unde ἄνεμοι πρηστῆρες, quod Grammatici exponunt ἀναφυσῶντες, & πρηστήρ, *tempeſtas ventus & turbo*, ſive *procella*. Arrianus *in Indicis* de cetis hujuſmodi, Καὶ λέγει Νέαρχος, ὅτι [illegible]: vidiſſe ſe ait ingentem vim aquæ in altum, tanquam præſterum violentiâ, exſufflatum. Inde igitur πρήστεις appellatæ, quæ cum *phyſeteribus* eædem. Quod enim πρίστις ſcribitur, quaſi à τοῦ πρίειν, *à ſcindendo ſectione*, vitium ſcripturæ eſt, ut [illegible], pro [illegible], *mons excelſus*, & τρίζειν, pro τρύζειν, unde [illegible]. Rectâ ſcriptio apud Oppianum occurrit, ubi πρῆστις legas &c. Adeoque ſi Priſtis in Indico mari, etiam ibi Phyſeter, quia idem ſunt: quemadmodum è converſo, ſi Phyſeter in Gallico Oceano & Hiſpanico, etiam priſtes ibi verſari credendum eſt. Hos *enormes ultra molem ingentium columnarum, ſuper antennas ſe navium extollere*, Solinus ait, *c. 56.* quibus verbis non ſatis expreſſit Plinianum illud, *In Gallico Oceano* Phyſeter, *ingentis columnæ modo, ſe attollens, altiorque navium velis diluviem quandam eructans.* Non dicit Plinius, *Phyſeterem* ultra molem ingentium columnarum ſe attollere, ſed inſtar ingentium columnarum, quum ſe attollit, inſtar ingentis columnæ fieri. Sed nec Plinius ipſe Græca, quæ vertere voluit, ſatis fideliter reddidit. Ita enim leguntur apud Strabonem, *l. 15.* Καὶ φυσώμενον, [illegible], nimbosam illam alluviem, quam in altum ſufflando eructant Phyſeteres, ſimilem videri ait, à longè aſpicientibus, columnæ cuidam nebuloſæ. Adeoque non ipſi *Phyſeteres* modo ingentis columnæ ſe attollunt ſupra vela & antennas navium, ſed aqua maris, quam in altum ejaculantur, altior abit navium velis ac ingentis columnæ inſtar reddit. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1012. & 1013.* adde M. Anton. Delrium, *Not. ad Hippolytum Senecæ v. 1030.* ubi de voce *Phyſeter*, & 1049. ubi de voce *Priſtis* quædam habet non protrita.

PHYSICA, Latinè *Scientia Naturalis*, partim ex naturalibus exemplis, vel præter naturam evenientibus, ut ſunt prodigia & monſtra: partim ex iis, quæ ex Arte contingunt, ut Mechanicæ, nata eſt. Exemplorum enim collectio conſtituit hiſtoriam Naturæ, unde ad ipſam ejus ſcientiam via ſtrata. Conducit illa ad pietatem dum viam docet ad agnoſcendum ex rebus viſibilibus Deum, unde *Plato* ejus contemplatione permotus, Καλλίεργον Deum vocavit, quòd Mundum compagem cœli & terræ adeò ſtupendam produxerit, ut obſervat Philo, *l. de Mundo*. Dein ad præſidium hujus vitæ plurimum prodeſt, in Medicina, Agricultura, cæteriſque Artibus. Primus *Phyſin* ſcripſit Alcmæon Crotoniata, ut auctor eſt Clem. Alexandrinus, *l. 1. Strom.* Accedebant autem ad *Phyſices* ſtudium Veter. poſt navatam Mathematicis Artibus operam, & inde ad reliquas Philoſophiæ partes ſe conferentes, totam ſic Encyclopædiam abſolvebant. Duravitque hujus maximè inter Græcos ſtudium, uſque ad Socratis tempora, qui eâ abrogatâ Ethicam inprimis exerceri voluit, hinc Philoſophiam è cœlo in terram deduxiſſe dictus. Et quidem is junior adhuc incredibili Naturalis Scientiæ deſideriò arſit, ut de ſe apud Platonem, *l. de Anima* teſtatur. Senior verò factus eam, ut dubiam, incertam, mutilam repudiavit. Euſebius, *Præpar. l. 1. c. 5.* & Lactantius, *l. 3. c. 21.* Quæ tamen non ita intelligi vult Hornius, quaſi totam illam Philoſophiæ partem rejeciſſet: ſed *vidit*, inquit, *prudentiſſimus Vir, quantum argutiarum ei adjunctum eſſet intemperie otioſorum Sophiſtarum: quàm temerè & abſurdè etiam de abſtruſiſſimis pronuntiarint. Has rejecit, & ad meliora animum applicuit.* Xenophon tamen, *in de dictis ac factis Socratis*, negat Socratem de Cœli atque Naturæ cauſis rationibuſque unquam diſputaviſſe. Sed & Cynici *Phyſicen* averſati ſunt, ſolam Moralem Philoſophiam curantes: Proin quæ Socratem alii dixiſſe ajunt, cùm à naturalibus homines ad moralia avocaret, id Diocles Diogeni Cynico aſcribit,

> Δεῖ ζητεῖν,
> Ὅττι τοι ἐν μεγάροισι κακόν τ᾽ ἀγαθόν τε τέτυκται.
> *Quærere oportet,*
> *Quid domibus noſtris rective malive geratur.*

Cyrenaici item, quos vide. Idem ab Eſſenis, quod Sectæ inter Judæos nomen, factitatum; quos Rationalem Philoſophiæ partem, tanquam non neceſſariam, Naturalem, ut altiorem, illam Sophiſtis, hanc otioſis hominibus relinquendam judicâſſe, deque Deo, Creatione, Virtutibus diſputâſſe, docet Euſeb. *Præpar. l. 8. c. 4.* ubi addit: *Hujuſmodi homines, ſine Græca doctrina, Moſaica Philoſophia effecit.* Pervenit verò *Phyſices* ad eam gentem ſtudium, ſecundùm Fullerum, *Miſcell. l. 3. c. 7.* demum poſt CHRISTUM natum: Sed refellit eum Druſius, in *Exodum, c. 46.* jam ſub ſecundo Templo Philoſophiam in Judæa fuiſſe oſtendens. Nam, quemadmodum, cùm Judæi ab Aſſyriis aliquoties in peregrinas terras traducerentur, converſatione Magorum, varia ab iis hauſerunt, traductaque in ipſam Judæam Aſſyriorum coloniâ, cum gentis ſuperſtitione Philoſophia quoque invecta eſt, quæ poſtmodum apud Samaritanos hæſit: ita poſteà, cum Imperio Græco, ipſa quoque Græca Philoſophia in Judæam propagata eſt, quanquam pauciores initio ſectatores invenerit: Manſeruntque aliquandiu opinionum divortia. Tum itaque *Phyſici* Philoſophi, ſub Templo ſecundo, à curioſa veritatis indagatione, חכמי החקר vocati ſunt, quorum erat [illegible], *diſquirere*, rationes in utramque partem ad veritatis inquiſitionem conferendo. Hinc *Phyſica*, החקירה Judæis: putantque nonnulli eò alludi, 1. Corinth. *c. 1. v. 20.* Ποῦ συζητητὴς τοῦ αἰῶνος τούτου; *ubi diſquiſitor ſeculi hujus?* Camero verò ſtatuit, non intelligi voce Hebræâ, de qua ſuprà, eos qui *Phyſici* erant, ſed Theologos Judæorum, qui myſticè & allegoricè ſcripturas fuerint interpretati. Vide Georg. Hornium *Hiſtoriæ Philoſ. l. 4. c. 1.* Verùm genuinum *Phyſicæ* ſtudium, antiquius longè etiam ſecundò Templò fuiſſe, vel unicum probaverit Salomonis exemplum, qui, ut peritiſſimus erat rerum inprimis Phyſicarum, acutiſſimas quæſtiones cum Tyriis & Æthiopiæ Regina pertractaviſſe, & *à Cedro uſque ad Hyſſopum* ſcripſiſſe, in ſacris legitur. Vide de *Phyſica contemplatrice* Voſſium, *de Philoſoph. c. 5. de Operatrice*, & quidem de *Agricultura*, *Arte plantandi*, *Paſtione*, *Venatione*, *Medicina* &c. Eundem, *c. 6. & ſeqq.* Apud Scriptores recentiores Medicinam hôc nomine venire, paſſim videmus. Unde Egidius Corbolienſis *MS. de virtutib. Medicam.*

Quo

Quo Peſſulanus niſi Mons auctore viteret,
Iam ſudum Phyſicæ lans eclipſata fuiſſet.
Qui vetula canos profert de pellere ſenſus,
Ricardus, ſenior quam plus ætate ſenili.

Monſpelium enim ſeu Mons Peſſulanus, jam olim Medicinæ laude effloruit, qua de re vide præter Ranchinum, Gariellum *de Epiſcop. Magalonenſ. p.* 155. Idem de Salerno, *l.* 3.

Fons Phiſicæ, pugil eucraſiæ, cultrix Medicina.

Namque & huic Urbi inſignem famam eadem Ars conciliavit, ut vel ſola *Schola Salernitana* abunde docet, &c. Hinc *Phyſicus*, pro *Medico*, apud Lamb. Ardenſem *p.* 117. Rigordum in *Prolego Hiſtor.* aliosque quamplurimos, laudatos Carolo du Freſne *Gloſſar.* Imò hodieque, in Civitatibus inprimis Imperialibus, *Phyſicum Urbis*, pro *Poliatro*, paſſim ſumi, notiſſimum.

PHYSICUS, cognomen Archelai Phil. quem vide.

PHYSICUS Jupiter, antiquitus, *Thean.*

PHYSIOGNOMIA, ars conjecturalis, ex corporis aſpectu, de interna animi diſpoſitione, futuro inſuper eventu, præſagia capiendi. Cujus fundamentum eſt animæ corporiſque fœdus, unde fit, ut animi mores ſequantur temperamentum corporis, ſicut libro integro demonſtrat Galenus: idem docet Ariſtoteles *ἐν φυσιογνωμικοῖς* initio, & c. 4. Vide quoque Caſſium Iatroſophiſtam *Problem.* II. Sed conjecturalis eſt, ut dictum, quippe ſolum dicit, quid plurimum, non quid ſemper contingat: Et cùm rectè de inclinatione pronuntiatur, tamen fit ſubinde, ut diſciplinâ ac conſuetudine, quæ in naturam tranſit, inclinatio animi, quæ temperamentum ſequi ſolet, corrigatur: exemplo illuſtri Socratis, de quo Cicero, *de Fat. c.* 5. ita: *Socratem nonne legimus quemadmodum notârit Zopyrus Phyſiognomon, qui ſe profitebatur hominum mores naturaſque ex corpore, vultu, fronte pernoſcere? Stupidum eſſe Socratem dixit & bardum, quòd jugula concava non haberet, obſtructas eas partes & obturatas eſſe dicebat, addidit etiam mulierôſum, in quo Alcibiades cachinnum dicitur ſuſtuliſſe.* Videndus quoque idem, *Tuſcul.* 4. Partem Artis Chiromantiam eſſe, Coclitis ſententia eſt, quatenus ex manus conſtitutione colligit, de univerſi corporis natura, & variis animi inclinationibus, qua de ſcripſere Galenus, Raſis, Avicenna: imò agnoſcit eam quoque Ariſtoteles, *de Hiſt. Animal. l.* 1. *c.* 15. *ſect.* 10. *Problem.* 49. quibus locis, ex brevioribus & longioribus lineis colligit de brevitate ac longitudine vitæ. At pars *Phyſiognomiæ* non eſt, imò nec ſcientia: ſed vanum quoddam ac ſuperſtitioſum divinandi genus. Metopoſcopiam quoque nonnulli huc referunt, ex ſola facie vel potius fronte judicantem: Ophthalmoſcopiam, ex ſolo oculorum aſpectu &c. Vetus admodum eſt exque Oriente in alias orbis partes traducta: colliguntque *χειρομαντείας* ætatem nonnulli, ex verbis Hiobi, *c.* 37. *v.* 7. vulgatæ verſionis: *Qui ſignat in manu omnium opera eorum*, ſed in Hebræo nihil hujus legitur. Interim certum eſt multi jam ævi eſſe: cùm enim deprehendiſſent Veteres cœli in hæc inferiora actiones, reliquum erat, ut convenientiam inferiorum cum ſuperioribus oſtenderent. Priſcum enim illud: *Inferius eſt, ſicut ſuperius.* Igitur hominem parvum Mundum ſtatuentes, ſingulas ejus partes ad cœleſtia, ut ſic dicam, lineamenta revocârunt. Interim orta tam altis initiis hæc Ars, longo temporis intervallo, aut planè omiſſa aut ludicrè Circulatoribus vaniſſimis corrupta eſt: ut non immeritò tale Syſtema Keckermannus inter deſiderata utiliſſima referat, *Phyſic. l.* 4. *c.* 1. Floruerunt & Ægyptii olim hac laude, unde *Adamantius: Αἰγύπτιοι μὲν*, inquit, *τοῖς πᾶσιν ἐπιεικῶς σοφοὶ ... φυσιογνωμονίας.* Extant in illa Ariſtoteles, ut dictum, Adamantius, & Polemo, quorum ille iſtum duobus libris preſſe ſequutus eſt. Theophraſtum quoque hujus Artis fuiſſe peritum, ex *Characteribus Ethicis* apparet. Vide Voſſ. *de Philoſophia, c.* 5. §. 42. & *ſeqq.* A. Gellium, *l.* 1. *c.* 9. *cum Notis Antonii Thyſii JCti*, &c. Hodie Impoſtores quidam, quos Germani *Zingaros*, Itali *Cinges* vocant, ei ſe Arte inprimis, ſed vanè jactant, Georg. Hornius *Hiſtor. Philoſ. l.* 5. *c.* 9.

PHYTÆUM, urbs Ætoliæ. *Steph.* Gentile *Phytæus.*

PHYTALMIUS, Neptunus à Trœzeniis ſic dictus, à quibus extra muros templum Neptuno erectum fuerat, quòd eorum precibus motus non amplius aquam ſalſam frugibus inſpergeret. *Heſych.* Idem cognomen Jovi tribuit, quia poetis *hominum ſator atque Deorum* vocari ſolet. Eſt autem *φύειν* idem quod *ſerere*, ſeu *plantare*. Alii verò à pinu, ei ſacrâ, cognominis hujus originem arceſſunt, idcirco, quia pinus, picea, abies, maritimæ rei plurimùm conveniant. Vide Jul. Cæſ. Scaligerum *Poetices l.* 1. *c.* 26. *ubi de Iſthmiis.*

PHYTEUM, Elidis urbs. Gentile *Phyteates. Steph.*

PHYTON, dux Reginorum contra Dionyſium. Diodor. Sic. *l.* 14. 451. *ſ.* alii ſcribunt *Phœton.* Hic deditâ Rhegio, altiſſimo tormento, juſſu Dionyſii, alligatus eſt, ejuſque filius mari ſubmerſus. Cùm hoc ipſi à quodam miniſtro Dionyſii indicaretur, reſpondit, unâ die feliciorem illum eſſe ſe. Poſt hæc circumductus eſt per urbem flagris & omni cruciatu exagitatus, comitante præcone, qui proclamaret, inſolito ſupplicio ideò à Dionyſio addictum eſſe, quòd civitati bellum contra ſe movere perſtitiſſet. Poſthæc, cùm Dionyſius animadverteret quoſdam milites, ejus miſericordiâ commotos, ſpectare tumultum, & vereretur, ne ab iis eriperetur, juſſit eum cum omnibus cognatis ſubmergi in mari.

PHYTONIA, Tyrrheni maris inſul. Mela, *l.* 2. *c.* 7.

PHYTUS, vide PROPHYTUS.

PHYXIUM, Elidis in Peloponneſo urbs. *Polyb.*

PHYXIUS Jupiter, quòd fugientibus auxilietur, & ad quem confugiant ii, quibus eo loci periculum immineat, dictus.

PHYZANIA, Africæ regio. *Ptol.*

PIACULA fieri admiſſorum, devotâ aliquâ animante, aut aliâ re cum exſecrationibus interpoſitâ, ut peccatores pœnam evaderent, vetus Gentilium perſuaſio fuit, in qua veſtigium aliquod ſacræ veritatis, ut in aliis nonnullis, haud leviter conſpicuum. Eam in rem ſæpe homines immolatos, finibus ſubmotos, in furens pelagus naufragii tempore conjectos, conſecratos Diis inferis legimus. Item hoſtias, in quarum capita derivarentur pœnæ, cæſas. Nec non facta alia negotia, aut Ludos, aut Templa, Sacrificia & multa hoc genus, quibus portentorum ominumque dirorum effectus arcebantur. Vide elegantem librum Jul. Obſequentis, neque non Livii Hiſtoriam paſſim. Et multa hoc genus collegit in *Superſtitionum Commentario* C. Barthius. Sic portentum triſte erat infans Archemorus, in ipſo totius exercitus à ſerpente peremtus, & *Piaculum* debebant, ob cæſum Nemeæi Jovis famulum ſerpentem, Græci, apud Statium, *Theb. l.* 6. *v.* 87.

——— *quæ crimina cæſi*
Anguis & infauſti cremet atra piacula *belli!*

Ad quem *loc.* Luctatius, *Ut expientur bellatores*, inquit, *ne infeliciter militent.* Petita autem plerumque ab Oraculis, cædibus inprimis patratis, *piacula* ſunt. Unde apud eundem, *Theb. l.* 1. *v.* 569. ubi de ſacro ſerpente, Pythii ſui cuſtode, ab Apolline peremto.

——— *nova deinde* piacula *cædis*
Perquirens, noſtri tecta haud opulenta Crotopi
Attigit ———

Superſtitione ſcil. veteri, quæ etiam belluarum cædem expiandam putabat, perſuaſionem adhuc ſervantibus Mahumetanis, uti ſuprà diximus ſuo loco. Vide de *Piacularibus Sacrificiis* genti Horatiæ apud Romanos traditis, Livium, *l.* 1. *c.* 26. & plura hanc in rem hic paſſim, inprimis ubi de *Expiationum feſtis*, *Veterum Luſtrationibus*, *Purificationibus* &c. Hinc *piacula*, pro pœnis, apud Statium iterum, *d. l. v.* 236. de Oedipo excæcato.

——— *Æterna* piacula *ſolvit.*

Et verbum *piaculo*, apud Catonem, *c.* 141. *Mars pater te hiſce ſuovitaurilibus piaculo.* Et mox, *Mars pater te hôc porci piaculo*, i. e. propitium reddo &c. De *Piaminibus* populo divitis, in Ludis Secularibus, vide infra ubi de iis.

PIACULARIS, porta Romæ appellata, ob quædam *piacula*, quæ ibi fieri ſolebant.

PIACUS, urbs Siciliæ. Cives *Piaceni. Steph.*

PIADA, Sericæ urbs. *Ptol. Piada Mercator.*

PIADA, pedes eſt in ludo latrunculorum Perſis; ſicut *rocha*, quæ Gallis *roque* eſt, infimæ nempe Latinitatis vocabulum, pro *rupe.* Quæ non magis Perſica ſunt, quàm ipſius ludi appellatio, quem *Zatreng*, ex Græco *Ζατρίκιον*, nuncupârunt. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1330. ubi Perſas à Græcis multa vocabula mutuò accepiſſe docet, ut & infrà voce *Zatricium.*

PIÆ Memoriæ, vide *Bonæ Memoriæ.*

PIALA, Cappadociæ in Ponto Galatico urbs. *Ptol.*

PIALÆ, Scythiæ populi qui cum Parthis ex æquo vivunt ac degunt. Plin. *l.* 6. *c.* 17.

PIALIA, urbs Theſſaliæ ſuper Cercetium montem *Steph.*

PIALIA, Græcè, *Εὐσέβεια*, agon ſacer, in Hadriani Imperatoris honorem Puteolis ab Antonino Pio conſtitutus. Artemidorus, *l.* 1. *c.* 28. *Οἶδά τινα σταδιέα, ὃς μέλλων ἀγωνίζεσθαι Εὐσέβεια τὰ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ἀχθέντα ὑπὸ Βασιλέως Ἀντωνίνου ἐπὶ τῷ πατρὶ Ἀδριανῷ ἔδοξε τυφλὸς γεγονέναι.* *Novi quendam curſorem, qui Pialibus, quæ in Italia agebantur ab Imperatore Antonino, in patris Adriani honorem, certaturus, viſus eſt ſibi cœcus factus.* Mentio agonis in *vetere Inſcr. Græca*, ubi nobilis Agoniſta & palmarum quamplurimarum, ludos, unde præmia reportârat, enumerans viciſſe ait. ΕΥΣΕΒΕΙΑ. ΕΝ. ΠΟΤΙΟΛΟΙΣ. ΔΙΣ. *Pialia Puteolis. bis.* Idem agon in ſaxo Melphæ eruto, & *ſacrum certamen* nominatur & *Iſelaſticum*: *Inſcr.* ſic habet:

IMP. CÆSARI.
DIVI. HADRIANI. FIL.
DIVI. TRAIANI.
PARTHICI. NEPOTI.
DIVI. NERVÆ. PRONEP.
T. ÆLIO. HADRIANO
ANTONINO. AUG. PIO.
PONTIF. MAX. TRIB. POT.
IMP. II. COS. III. P. P.
CONSTITUTORI. SACRI
CERTAMINIS. SELASTICI (vitiosè ſculptum, pro ISELASTICI, ut *Caſaubono* placet: *Salmaſ.* verò, non ſculptoris hoc vitium fuiſſe, ſed pronuntiandi ſcribendique uſum docet)
SOCII. LICTORES. POPULARES
DENUNTIATORES. PUTEOLANI.

Iſelaſticus itaque fuit hic agon Puteolanus, quo nomine celeberrimis Græciæ certaminibus adæquatus eſt. Sola enim Iſelaſtica olim fuêre, Olympia, Nemea, Pythia, Iſthmia: & in omnibus quidem ſacris certaminibus qui coronabantur, *Hieronicæ*; non tamen omnia ſacra certamina Iſelaſtica fuêre. In his enim qui vicerant, præter honorem *εἰσελάσεως* (quâ in urbem patriam magnâ pompâ & ſpecie hieronicâ invehebatur) perpetuum ſtatutum vectigal è publico percipiebant. Vide ſuprà, ubi de certaminibus *Iſelaſticis.* Quinquennale porrò certamen *Pialia* fuêre,

ut docet Spartian. in *Hadriano*, *c. ult. Templum denique ei* (Adriano, *pro ſepulchro apud Puteolos conſtituit & quinquennale certamen & Flamines, & Sodales & multa alia quæ ad honorem quaſi Numinis pertinerent.* Cur autem non *Adrianus* potius dictum ſit certamen illud, ab ejus nomine, cujus honori dicabatur, quam Hadrianæ, de conſtitutoris nomine, miratur Vir *darissimus*. Sic enim quinquennalem agonem in honorem Auguſti, inſtitutum Neapoli, *Auguſta* appellarunt. Sic Adrianus Hadrianus in Antinoo appellavit: imo ſic ſemper in omnibus obſervatum, ut nomen ejus ferrent illa ludicra, cujus memoriæ & honori conſecrabantur. Vide cum omnino *Notis ad Spartian. loc. cit.* & infra voce *Pu.*

PIANUS & PIARIUS, nomina Romana a *Pio* deducta; & quidem *Pianum*, amici nomen, cui Vopiſcus Hiſtoriam ſuam dedicaverit, ſaltem, præbet Salmaſ. ex veteri Editione & Cod. Palatino. Cum enim vulgo legatur apud Vopiſcum, *in Divo Aureliano*, *c. 1. Patris ipſe quidem præcepta*: vetus editio & codex præfatus habent, *Patrium ipſe, qui me præceptis*, item *Patrum piane præcepta*. Ubi forte ſcribendum, inquit Salmaſ. *Patrui Valeriani præcepta, acceperimus Græci* &c. Sed propius ad ſcripturam veterem eſſet, ſi legeretur: *Patrum Piane, præcepta.* Sane ad amicum aliquem hunc Auctorem ſcripſiſſe librum ſuum, etiam inde probari poteſt, quod ad finem vitæ prædictæ ſcribitur: *Et quæritur quidem quæ res malos Principes faciat. Jam primum, mi Amice, licentia, deinde rerum copia.* Ita enim in veteri libro legitur. Sic in *Vita Probi*, *c. 1.* Celſinum alloquitur: *Quorſum hæc pertineant, mi Celſine, fortaſſe requiris.* Quæ omnia confirmandæ huic conjecturæ ſatis apta ſunt. Salmaſ. *ad Vopiſcum, loc. cit.*

PIARENSII, Myſiæ inferioris gens. *Ptol.*

PIASTÆ, populi juxta Pontum. *Steph.*

PIASTUS, civis Cruſvicenſis, ſ. patemque agriculturâ apumque cultu cum magnitudinis ſuſtentaſſet, poſt Popelum, Princeps à Polonis conſtitutus eſt, A. C. 842. Virtute & auctoritate ſuâ Rempubl. non parum ante turbatam in integrum reſtituit: regiâ Cruſviciâ Gneſnam tranſlatâ. Obiit A. C. 861. ætat. 120. Cromerus, *Hiſtor. Polon. l. 2.* Pater Ziemovitii, qui militaris diſciplinæ auctor, Bohemos Caſſubiosque devicit, & amiſſas Popielii-gorum provincias recuperavit. Huic Leſcus fil. fuit, adverſus quem Henricus Auceps Miſnenſem ac Brandenburgenſem Marchias conſtituit. Pater Ziemomiſli, quo genitus Miciſlaus, ducta Boleſlai, Bohemiæ Duci, filiâ Dambrovicâ Chriſtianâ, iiſdem ipſe ſacris initiatus, gentem ſuam primus ad fidem, A. C. 966. perduxit. Hujus fil. Boleſlaus Chrobri, primus genti *Regium* titulum intulit, ab ab Ottone III. Imperatore delatum, (an ſponte à Miciſlao fil. ſumtum, ſub Conrado II?) Hujus conſtitutioni militem defenſioni regni, intra breve tempus, ſemper paratum attribuunt. Succeſſere Miciſlaus & Otto filii, quorum hic ab illo pulſus, à Conrado II. reſtitutus, dein à milite cæſus eſt; illi Maſovia ademta à Maſlao pocillatore, & Moravia à Bohemis. Ei ex Rixa Palatina natus Caſimirus, è Cluniacenſi monaſterio in thronum revocatus eſt, *Petri nummô* tum Pontifici conceſſô. Hic Maſlai victor extitit, ſed Henrico III. factus eſt tributarius. Pater Boleſlai Audacis, qui bellicâ laude clarus, Henricum IV. civili bellô occupatum cernens, regium diadema iterum ſumſit; Sed in tyrannum degenerans, diriſque à Pontifice devotus, A. C. 2081. dicitur ipſe ſibi manus intuliſſe. Ejus frater Vladiſlaus Hermannus, reverentiâ potius Imperii, quam Pontificis interdictô, regiô nomine abſtinens, *Princeps* voluit dici. Pater hic fuit Boleſlai Criſvouſti, qui ad Vratiſlaviam, *in Canum campo* ab Henrico V. Imperatore victus eſt, Polonis victoriam ſuæ genti adſcribentibus, qui cum 46. acie decreviſſe, ſemper victorem, ſcribunt, niſi quod ultimô bellô adverſus Ruſſos circumventus eſt, ignaviâ Scarbimiri Palatini Cracovienſ. cui ob id *pellis leporina, fuſus & colus* à Boleſlao miſſa; qui proin voluntariô ſuſpendiô periit, poſteritate ejus Caſtellanis ſuis poſtpoſitâ. Obiit A. C. 1139. eôdem cum Alexandro M. temperamentô præditus. Pater Vladiſlai, (qui à fratribus pulſus, Conradum Glogoviæ, Boleſlaum verò & Miecislaum Sileſiæ inferioris ac ſuperioris Duces reliquit) Miciſlai, qui quartâ vice regnô potitus, obiit A. C. 1202. pater Vladiſlai ſputatoris, cujus fil. Primiſlaus, mortuus A. C. 1257. Præmiſlaum poſtumum ſucceſſorem habuit, qui excuſſô Imperii obſequiô A. C. 1295. regium diadema denuo aſſumpſit, [illegible] mortuus: primus argenteæ monetæ in Polonia auctor creditus, cum antea monetâ coriaceâ Poloni uterentur.) & Caſimiri. Hic à Patre, cujus quintus erat filius, in teſtamento præteritus, quia currus à 4. rotis geſtetur, ipſe autem in medio currus ſeſſurus & ad ſummum faſtigium perveniret, eſſet Princeps optimus, niſi quod in molliorem ſexum pronior, legibus Remp. inſtruxit. Mortuus A. C. 1194. Ei ſucceſſit fil. Leſcus, quo à Suantopulco Duce Pomeraniæ occiſo, A. C. 1227. regnô potitus eſt fil. Boleſlaus Pudicus, qui cum exceſſit A. C. 1279. [illegible] E Patruis ejus Conradi poſteris Vladiſlaus Loſticus, diadema ſumſit, A. C. 1320. cum Ludovicus Bavarus Imperator à Pontifice proſcriptus, & domi impeditus eſſet. Hic mortuus A. C. 1333. ſucceſſorem habuit filium ex Hedwige Caliſienſi Caſimirum M. qui optimus Rex, ſi libidinem excipias, regnum magnifice excoluit, & Academia Cracovienſi A. C. 1364. inſtitutâ exornavit: tandemque A. C. in *Piaſtea* familia, qui Poloniis imperâſſet, ultimus, vivendi finem fecit. Succeſſit ex Carolo Roberto Hungariæ Rege filius Ludovicus, ſororis Caſimiri filius. Plura vide apud Spener. *Syllog. Geneal. Hiſtor.* Cæterum continuata eſt *Piaſtorum* familia, a Principibus Maſoviæ, Sileſiæque Sileſiæ Ducibus, his imprimis, quorum poſtremus Georgius Wilhelmus, Eccleſiarum Reformatarum illis in regionibus ſummum, poſt Deum, columen. Obiit A. C. 1675. ætat. 15. poſtquam ann. 900. *Piaſtea* ſtirps floruiſſet.

PIASUS, Pelaſgorum Dux. *Strabo*, *l. 13.*

PIBRACUS Guido, Tholoſanus. Vide *Guido*. Conſule quoque Carolum Paſchalem, *in ejus vita*. Sammart. *elog. l. 3.* Thuan. *in Hiſt.* &c.

PICA, inter aves, quæ humanam imitantur vocem. Plin. *l. 10. c. 42. Picarum certo generi expreſſior loquacitas, quam Pſittaco, ſed minor nobilitas, quia non e longinquo venit. ut Pſittacus, quem mittit India.* Verum ut ibidem legas: *Addiscere alias ſermonem humanum ſpecies negant poſſe, quam quæ ex genere earum ſunt, quæ glandibus veſcantur: & inter eas facilius, quibus quini ſunt digiti pedibus, ac ne eas quidem ipſas niſi primis duobus vitæ annis.* Ubi fallitur, ſecundum Voſſium, Plinius, cum pedi quinos tribuit digitos, quippe duntaxat in quatuor ſunt. Magiſque deceptus Appulejus, cum iſta à Plinio de Pſittacis putaret proditu. Solinus quoque *c. 55.* hac in re erravit. Quid vero ſi dicas hæc non imitari diſcat, cum exprimat etiam tubarum cantum? Qua de re illuſtre exemplum ſuggerit Plutarchus, *in compar. aquatil. & terreſtr.* atque inde Petr. Victorius, *Variar. Lect. l. 9. c. 14.* Recte itaque Ovidius. *Metam. l. 5. v. 299.*

——————— *Imitantes omnia Picæ.*

planeque fallantur, putantes ſermonem ſolum imitari humanum, Gerh. Joh. Voſſius, *de orig. ac progr. Idol. l. 3. c. 89. ubi de avium loquela prolixe agit.* De Auguſti *Pica*, ut re notiſſima, jubet nos dicere *Pauſanias*. Alcmeonem tum de Heroibus unum, cujus filium, nomine *Hypſeum*, [illegible] ab Hercule Phigei memorant. à Patre vero ſtatim à puerperio in proximum montem fuiſſe expoſitum, una cum pecto: Ibi vagientem infantem cum *Pica* imitaretur, ad avis vocem, quod puerum eſſe credidiſſet, Herculem forte illac iter habentem converſum, puerum & ex ſe genitum puerum agnoviſſe, amboſque vinculis liberâſſe, ac re eventu autem fontem proximum *Kiſſan*, i. e. *Picam* eſſe nuncupatum. Nici hujus generis avium induſtriam vehementer admiratur, & facunde deſcribit Aldrovandus Medicus Bonon. Vide Auctorem Anonymum *Siva & Europa*, *c. 37.* Digna proin Poetarum verſibus & Epitaphiô, quod è Græco verſum à Sibro, *l. 5. p. 641.* Auctorem ejus Archiam vetuſtum, & a tumulo inſcriptum docente, his verbis

> *Ante ego Paſtores mulcebam carmine, & illos,*
> *Qui fallunt piſces falce ſecantque nemus.*
> *Sæpe etiam reboant veluti ce'ebratius Echo*
> *Mordacem effinxi gutture Pica ſonum.*
> *Nunc me terra tegit, nec ſum magis æmula vocis,*
> *Lingua etenim me, & vox, utraque deſeruit.*

Vide Licetum, *de Lucernis Antiquorum l. 2. c. 57. ubi de aliarum quoque avium Epitaphiis pluribus agit*, ut & infra aliquid, ubi de *Pſittaco*. Hinc *Pici* ſeu *Freres pies*, dicti in Eccleſia Romana quidam Religioſi ac Monachi, quod, inſtar *picarum*, albis & nigris veſtibus ſimul induerentur. Mentio eorum apud Thom. Walinghamum, *p. 124. In quodam veteri Cæmeterio, quod fuerat quondam Fratrum, quos Fratres Pici veteres appellabant.* Car. du Freſne *Gloſſar.* Et notum illud de Eraſmo.

Bis corvus, ter pica fui, bis cannabe vinctus &c.

PICA, Inſula *Ilha de Pico*, in Atlantico mari, 15. milliar. Longitud. nomen habet à monte *Pico*, qui altitudine montem Pico Canariæ ſuperare dicitur. In inſula Tercera ſerenô cælô conſpici faciilime poteſt, & ut vix unô milliari diſtare videatur, cum ferè 25. milliar. diſtantia computetur; nam in extremitate inſulæ, Fayal verſus ſitus eſt mons: Ejus vertex ultra nubes tendit, cum mons nubibus cinctus Horizonte reſtitit. Formoſa hinc inſulæ ideo magna, quia fructifera eſt, lignum fert copioſe: cedrum nempe ac pretioſum illud, quod *Teixo* vocant. Hic naves fabricantur, obligni copiam, regiô edictô cavetur, ne quis illud violet, cum miniſtri regis duntaxat illud ſecandi curam habeant. *Metel.* Una eſt ex Terſiariis, ſeu Aſſoribus, prope Fayalis & S. Georgii Inſul. Extenditur ab Ortu in Occaſum, ad 45. mill. paſſ. ſuntque tantum aliquot caſtra & pagi in ea, ſub Luſitanis. P. du Val, *Baudrandus*.

PICA ſeu PICCA, apud Guil. Brittonem, *Philippides*, *l. 2. p. 115.*

> ——————— *Sub eiſque ſecare minaciter inſtat*
> *Cæſtibus & picis imi fundamina muri.*

Ex Gall. *Pic* eſt, utidens ligo, quo terra atteritur & foditur. *Upupa* Plauto, *in Capt. Act.* 5. *ſc.* 4. *v.* 5. ubi de ſervo in lapidicinas dato,

> *Nam ubi illo adveni, quaſi patriciis pueris aut monedulæ,*
> *Aut anates aut coturnices dantur, quicum luſitent,*
> *Itidem hæc mihi advenienti upupa, qui me delectem, data eſt.*

Ubi *upupa*, [illegible] exponitur Gloſſarii Auctori: non eſt quidem plane forma, nec idem inſtrumentum cum *ascia*, nam latior hæc & ad terram fodiendam, unde [illegible] exponitur a Grammaticis, illa ad eruendos lapides & acuta, neque male referens upupæ caput cum roſtro. Sed & nomen etiam *upupa* vel *opupa* Gallos retinere contendit Salmaſ. *houe* vocando inſtrumentum illud [illegible], vide eum ad Treb. Pollionem, in *Claudio*, *c. 11.* A voce hac *Pica* (pro qua *Pica* habet Epiſtola Arnoldi Archiepiſcop. Narbonenſis *de parta victoria contra Mauros A. C. 1212.*) quibuſdam videntur dictæ ſariſſæ ſeu longiores peditum haſtæ, quæ Gall. *piques*: at cum alia prorſus ſit picarum ſeu ſariſſarum forma, non arridet aliis hæc ſententia. Turnebus *Picas* Gallorum, quas *ſpicas* appellatas putat, & revera ſpicarum prorſus ſpecies referunt. Octav. Ferrarius à *ſpiculum* deducit, vide Car. du Freſne *Gloſſar.*

PICA Braſiliæ, aliis *Abbas ſuperbus*, *Ramphaſtus*, *rhamcentes avis*, volucris Indica ingentis roſtri, quippe quod duos excedit palmos, & qua corpori unitur ſeu capiti, in craſſitie 4. uncias

uncias ſuperat, in latitudinem verò 7. hinc curviuſculum pluriminiſque denticulis acutiſſimis in ſerræ morem hinc inde prominulis conſpicuum: colore eſt glaucefcente, antidotum optimum adversùs omnia venena. Monarchis proin Principibuſque Indis ſolis conceſſa, à quibus maximi theſauri locò interque munera habetur, quibus ſe mutuò Principes excolere conſuevêre. Georgius de Sepibus, *Deſcr. Muſæi Kircheriani p. 32.*

PICARDI, à Picardo Belga ſic dicti, Adamitarum errores incruſtabant. A.C. 1414. ſi vera referunt Auctores. Idem nomen, per convitium, tributum fuit Valdenſibus, an ex eo, quia Petrus Valdus, cùm Lugduni tutò vivere amplius non poſſet, in Picardiam longum poſt ſe diſcipulorum agmen trahens, conceſſerat, illâ fermè totâ in ſuas partes pertractâ, circa A.C. 1170. Reinerius *in Bibl. &c.* & hinc illis ex Huſſitis, qui à Calixtinis ſeceſſione factâ, omiſſis bellis, tantum intenti fuerunt puritati doctrinæ propagandæ & diſciplinæ Eccleſiaſticæ arctioribus vinculis aſtringendæ & conſervandæ. A. C. 1457. Qui *Fratrum* nomine notiſſimi, A.C. 1508. cùm proſcripti eſſent, Varadienſi Epiſcopò decretum extorquente, hic veſicam paulò poſt levaturus, miſerè ſcrotò ad paxillum currus alliſò, periit, aliiſque perſecutoribus repente extinctis, in proverbium abiit: *Quem vivere piget, Picardos aggrediatur.* Johann. Comen. *in Annal. Fratr.* In hos, Lutherus, adhuc Pontificus, graviter invectus eſt, *tom. 1. Wittemberg. in 1. præc.* Vide Æn. Sylv. *c. 42. Boh.* Dubrav. *l.* 26.

PICARDIA, Galliæ Belgicæ provincia, una ex regni maximis, nitidiſſimis, cultiſſimis & populoſis admodum urbibus nobilis, quarum caput eſt Ambianum ad Samonam fluv. *Annal. Gall.* Huic nomen à teli genere, quod *Piques* vocant, cujus uſus apud illos primùm inventus ſit. Valeſius inde libentiùs deducit, quòd vinò aut levi convitiò facilè ad iracundiam concitentur: pungi enim *ſe piquer*, & rixam *une pique* Gallis notat, qui & Flandrenſes propterea *Esperoüs Flamans*, quaſi flammatò corde & irâ facilè ardeſcentes, vocant. Tractus ob fertilitatem *Pariſiorum horreum* dicitur: vinum non fert, quæ tamen hominum potiùs, quàm agri pigrities. *Ortel. Merula.* In confinio Belgii, inter Campaniam ad Ortum, Hannoniam Arteſiamque ad Boream, mare Britannicum, & Normanniam ad Occaſum, & Inſulam Franciæ ad Meridiem ſitaeſt, continetque majorem partem provinc. Belgicæ II. Nunc ejus partes ſunt ſeptem: Comitatus nempe Bononienſis, Ponticum *le Pontieu*. Ambianenſis ager, Sanguiterſa *la Sancerre*, Veromanduenſis ager, Tiraſcia. & Recuperata ditio. Cùm antea partes ejus eſſent etiam tractus Bellovacenſis, Noviomenſis, Laudunenſis, & Valeſia; ſed nunc ſunt ſub Præfectura Inſul. Franciæ. A paucis annis Præfectura generali Picardiæ adjuncta fuit Arteſia, anteà pars Belgii. Erant aliàs in illa regione Ambiani, Sueſſiones ex parte, Geſſoriacus, pagus Oromanſici, & Veromandui. Ducheſn. *Antiq. Gall.* Joh. Surbovius, *Picard. Belg. deſcr.* Adr. Morlerius *Hiſt. Ambian.* Cæterùm circa nominis originem hæſitans Car. du Freſne, duo potiùs iſta inveſtigat, primùm quis ex antiquioribus Scriptoribus *Picardiæ* nomen huic provinciæ attribuerit; alterum an proprium anteà nomenclaturam habuerit, priuſquam ita indigitaretur. Quorum prius quod attinet, Nicolaum demum de Braja, qui circa A. C. 1200. vixit, *Picardiæ* meminiſſe conſtat, adeoque his tum primùm temporibus hoc nomen invaluiſſe, veriſimile eſt. Ita autem ille, in *Vita* Ludovici VIII.

At Comes egregius & Martius ille Philippus,
Bolonia patris imitans pia geſta Philippi.
Gloria Picardis, *Comitem ſed Flandria luget.*

Matth. Paris poſt eum, ſub A. C. 1229. *Qui enim ſeminarium tumultuoſi certaminis moverunt, erant de partibus conterminis Flandriæ, quos vulgariter* Picardos *nominamus.* In *Charta* dein Simonis Cardinal. Legati Apoſtolici A. C. 1266. mentio occurrit 4. Nationum Academiæ Pariſienſis, Franciæ, *Picardiæ*, Normanniæ & Angliæ; cùm in antiquioribus ejuſdem Academiæ Tabulis, Nationum tantùm in genere mentio fiat, earum nominibus non expreſſis. Quoad poſterius, ante tempus præfatum peculiari appellatione regio hæc, ſi cum iis, quibus hodie porrigitur, tractuum ſpatiis ſpectetur, nullibi inſignita occurrit; ſed ſui quique tractus à primariis Urbibus, vel ab ipſis Comitatibus, denominationem accipiebant. Unde *Pagi Ambianenſis* meminit Dudo *de Act. Normannor. l.* 3. *Pontivi*, *Ambianenſis & Belvacenſis*. Sugerius in *Ludov.* VI. *Ambianenſes*. *Corbejenſes & Pontivos* memorat *Chron.* vernaculum Flandriæ: *Communiarum Corbeji Ambianenſium*, *Belvacorum & Compendii*, *Atrebati* &c. mentionem facit *Rigordus* &c. Sed & qui huic provinciæ regendæ præficiebantur, ſeriùs ſeſe *Picardiæ gubernatores* inſcripſerunt. Primus *Picardiæ Protegem* ſe dixit Carolus Dux Montinovencius, circa A. C. 1349. Poſt quem Edgardus *de Beaujeu*, Franciæ Mareſcallus, in Computo vetere, A. C. 1350. dicitur *Capitaine pour le Roy ès parties de Picardie, de Boulogne & de Calais.* Comes inde Inculiſmenſis Franciæ Conſtabularius, *Lieutenant pour le Roy es parties de Picardie, d'Artois & de Bolenois*, A. C. 1351. Quos qui excepêre, demum *Gouverneurs & Lieutenans vel Capitaines* vel *Souverains Gouverneurs pour le Roy au pays de Picardie*, inſcribuntur &c. Nec omittendum, in Academia Pariſienſi ex IV. Nationibus, quibus Facultas Artium componitur, ſecundam eſſe *Picardicam*, quæ in duas partes diviſa bis quinque diœceſes continet: Prior quidem, Beluacenſem, Ambianenſem, Noviomenſem, Atrebatenſem & Morinenſem; Poſterior verò, Cameracenſem, Laudunenſem, Tornacenſem, Leodienſem & Trajectenſem. Vide Hiſtoriam Academiæ Pariſienſis *Tom. III. p. 559.* infra in voce *Poberi*, & plura in hanc rem, apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PAGI MAJORES FINIBUS PICARDIÆ INCLUSI.

Ambianenſis, *l'Amienois.*	Morinenſis vel Tarvennenſis.
Bellovacenſis, *le Beauvaiſis.*	Noviomagenſis, *le Noyonois.*
Bononienſis, *le Boulenois.*	Silvanectenſis, *le Senliſien.*
Laudunenſis, *le Laonois.*	Sueſſionicus, *le Soiſſonnois.*
Veromandenſis, *le Vermandois.*	

quo cuilibet minores pagi attribuuntur, de quibus vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PICARDIÆ URBES PRÆCIPUÆ:

Abbavilla, *Abbeville.*	Fanum S. Quintini, *S. Quentin.*
Ambianum, *Amiens.*	Fara, *la Fere.*
Ardra, *Ardres.*	Geiſia, *Guiſe.*
Bononia, *Boulogne.*	Hamum, *Ham.*
Caletum, *Calais.*	Monſtrolium, *Monſtreuil.*
Capella, *la Capelle.*	Perona, *Peronne.*
Caſtelletum, *le Catelet.*	Roia ſeu Rodium, *Roye.*
Corbeja, *Corbie.*	Rua, ſeu Fanum S. Spiritus, *Rue.* Vide & *Picardi.*
Dulendium, *Dourlens.*	

PICATI, apud Feſtum leguntur dicti, *quorum pedes formati ſunt in ſpeciem ſphingum, quòd eas Dorii phicas vocant.* Sic pro *Sphinge Heſiodus in Theogon. v.* 326. Φῖκα dixit, & *Lycophron* Φίκειον τέρας, *phiceum monſtrum.* In quos locos Scholiaſtæ, Φίκειον nominari monent montem, quem Sphinx incolebat: quod ipſum tradunt Apollodorus, *Biblioth. l.* 3. & Plut. *quòd bruta rat. ut.* probatque Bochartus in *Chanaan. l.* 1. *c.* 16. vocem merè eſſe Phœniciam. Φῖκα in *picam* Romani mutâſſe videntur iis, qui Faunos hinc *ficarios* dictos eſſe contendunt: ſed Fauno caprinos pedes, non leoninos, ſicut Sphingi adeoque non *picatos* ſeu *picatos* aſſinxêre fabularum Architecti. De Faunis res notiſſima; de Sphinge ſic Eurip. apud Ælianum, *l.* 12. *c.* 7.

Οὐρὰν δ' ὑπείλασ' ὑπὸ λεοντόπουν βάσιν,
Caudam remulcens ad leoninos pedes.

Et Auſonius *in Gripho ternarii.*

Terruit Aoniam, volucris, leo, virgo triformis.
Sphinx, volucris pennis, pedibus fera, fronte puella, &c.

Aliunde ergo illud Faunorum epithon, de quo Bochartum vide *Hierozoici part. poſter. l.* 6. *c.* 6. & ſuprà *ſuò locò.*

PICATUM Vinum, vide infrà *Recentatum.*

PICCOLOMINEUS Alexander Senenſis, Linguarum eruditarum, Philoſophiæ, Medicinæ, Juris, ac Theologiæ apprimè peritus: probitate inſuper ac largitate in pauperes, literatos præſertim, inclytus, deſtinatus Præſulatui patriæ Eccleſiæ, obiit A.C. 1588. ætat 70. Scripſit varia, quorum indicem confecit in *Elogiis* Antonius Teiſſier, *Part. I.* unde in Philoſophia præcipuè ac Mathematicis excelluiſſe, diſcimus. Etiam Poeſin tam exactè calluit, ut inter primos Comicos Italos illum ponere non dubitet Trajanus Boccalini. Vide *Theatr. d'huom. Lett. Part.* 1. Thevetum *vit. Hominum illuſtr.* Imperialem *Muſæò Hiſtor.* Voſſium *de Scient. Mathem. p.* 302. &c. ut & infrà *Picolomineus.*

de PICE caſtri nomen, de quo vide infrà voce *Poberi.*

PICEA, arbor, quæ *picem* plurimam fundit, Græcè πίτυς, *arbor feralis* Plinio, *& funebri indiciò ad fores poſita ac rogis virens*, *l.* 16. *c.* 10. poſteà tamen *& in domos recepta*, *tonſili facilitate.* Ibid. Uſus varii. *Materies præcipua trabibus* (abieti) *è diverſo picea ad fiſſiles ſcandulas, cupaſque & pauca alia ſecamenta*, Ibid. Ejuſdem Φλοιὸς, ſeu ſumma ſuperficies corticis, ad multa utilis Medicis: in qua flos reſinæ reperitur; de cujus colligendæ modo, dicemus infrà. Porrò *flammis ac lumini ſacrorum* etiam *grata eſt*, Plinius, *l. c.* Inde enim luſtrales faces, quas Claudianus luculenter deſcribit, 6. *Conſulatu Honorii. v.* 324.

Luſtralem ſic triſte facem, cui lumen odorum
Sulphur cæruleo, nigroque in lumine fumat;
Circum membra rotat &c.

Sed & foliis ejus ac frondibus Iſthmionicæ coronati, ſecundùm quoſdam: pinea ſerta aliis iis tribuentibus, uti infrà videbimus. Opobalſami arbores, formam iis ſimilem habere, niſi quòd ſint humiles magis, & in vinearum modum excolantur, ait Strabo, *l.* 16. & Juſtin. *l.* 36. *c.* 3. Vide plura de hac arbore, apud Plin. ubi ſuprà, Salmaſ. *ad Solin. p.* 502. & *ſeqq.* nec non infrà in voce *Tæda*, it. *Reſina.*

PICELEO, oppid, amplum Ducatus Mediolanenſis in Cremonenſi territorio & limite Laudenſis tractus & Cremenſis, cum arce munita, ad Adduam, medium inter Cremonam & Laudem Pompejam, 5. tantùm milliar. à confinio ditionis Parmenſis; *Pitzighitone.* Crevit ex ruinis Fori Juntuntorum.

PICENDACA, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptol.*

PICENI, populi Italiæ, è Sabinorum agro profecti, quoniam ductu auſpicioque *Pici* iter ingreſſi erant (quam avem Marti ſacram credidêre veteres) hinc *Picenorum* nomen deinde nacti, ut ait, *Strabo*, regionem hanc prius incoluêre Pelaſgi. Huic *Marchiæ Anconitanæ* nomen, à Longobardis, ortum, qui poſt exceſſum Narſetis, Italiâ totâ occupatâ, Romani imperii funditus extirpandi conſilium cœperunt, & magiſtratuum veterum formas novis turbârunt inſtitutis. Ita ſuam dominationem in ſenas diviſêre præfecturas. Quaternæ *Ducatus* appellâbantur, eruntque Beneventanus, Spoletinus, Forojulienſis & Taurinus: binæ *Marchionatus*, nimirum Anconitanus & Tarviſinus. Picenum itaque Longobardi *Marchiam* dixêre, & *Anconitanam*, ab Ancone oppido quòd in eo, tanquam nobiliſſimo præcipuoque univerſæ, Marchiones ſedem ac domicilium habere ſolebant. Regioni hujus limites ſunt, ad Orientem, Prætutini populi, cum

Truen-

Truento amne; ad Meridiem Sabini, Vilumbri, Umbri Ducatus Spoletini gentes cum Apennino; ad Septentrionem, ſinus Adriaticus, ad Occaſum, Gallia Togata, nunc *Romanula*, cum Iſauro amne. Urbes habet præcipuas, Piſaurum, Fanum Fortunæ, Senam Gallicam, Urbinum, Camerinum, Aſculum, ipſamque Anconam à Syracuſanis, Dionyſii tyrannidem fugientibus conditam. In hac Picena regione lapidibus pluit, qui ſtrages illas indicabant facturas, quas Italiæ intulit Annibal: *Tit. Liv. l.* 1. Vide *Picenum*.

PICENTES, populi Piceni, Vid. *Picenum*, & populi regni Neapolitani vide *Picentini*. Addo hic, quòd *Picentes*. Diomedem pro Numine coluiſſe, ex Hiſtoriis diſcimus: Quemadmodum eidem apud oſtium Timaci nemus ac templum ſacrum fuit, Strab. *l.* 5. qui ibidem quoque refert, apud Venetos album equum ei ſacrificari fuiſſe ſolitum. Scylax Caryandenſis *in Periplo*, Μετὰ δὲ Δαυνίτας ἔθνος ἐστὶν Ὀμβρικοί. καὶ πόλις ἐν αὐτῷ Ἀγκών ἐστι. τοῦτο δὲ τὸ ἔθνος τιμᾷ Διομήδην εὐεργετηθὲν ὑπ' αὐτοῦ καὶ ἱερόν ἐστιν αὐτοῦ, *Poſt Daunitas gens eſt Umbrorum: inque ea eſt Ancon Urbs. Hæc verò gens colit Diomedem, cui ille bene fecit, ac ibidem ejus eſt fanum.* Voſſ. *de Idolol. l.* 1. *c.* 40.

PICENTIA, Picentinorum oppid. quod caput Gentis fuit, teſte Strabone, *l.* 5. Τῶν δὲ Πικεντίνων ὑπῆρχε μητρόπολις Πικεντία. Sil. *l.* 8. *v.* 578.

> ——— *Nunc ſeſe oſtendere miles*
> *Leucoſiæ è ſcopulis, nunc quem Picentia Paſlo*
> *Miſit.* ———

Mela, *l.* 2. *c.* 4. *Paſtum oppidum, Silerus amnis, Picentia. Picentum Stephano* dicitur. *Vicentiam* hodie vocari tradit *Leander*. Vide Cluver. *Ital. Ant. l.* 4. *c.* 6. Vide *Picentini*.

PICENTINI, populi diviſi fuêre à Lucanis Silarô fluviô, fueruntque ubi nunc pars Borealis Principatus citerioris, in regno Neapolitano, juxta ſinum Salernitanum. *Brietius* autem credit Surrentum, Vicum Æquenſem, Maſſam, & Stabias non fuiſſe aliàs Picentinorum urbes, ſed Campaniæ, ut etiam ſunt hodie.

URBES PICENTINORUM HODIE EXSTANTES:

Amalphis, *Amalfi*, archiepiſcopalis.
Caprea, inſula cum urbe epiſcopali ſub Archiepiſcopo Amalphitano. *Capri*. Urbs parva.
Cava, *la Cava*, vulgò, epiſcopalis recens ſub Archiepiſcopo Salernitano.
Lyctera, *Lettere*, epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Amalphitano, parva.
Maſſa Lubrenſis, *Maſſa di Sorrento*, epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Surrentino.
Minor, *Minori*, epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Amalphitano, parva.
Nucera, *Nocera de Pagani*, epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Salernitano.
Ravellum, quaſi Rebellum, *Ravello*, epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Amalphitano. Sedes juncta Scalenſi, parva.
Salernum, *Salerno*, archiepiſcopalis, Principatus citerioris caput, olim Academia.
Sarnus, *Sarno*, epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Salernitano.
Scalæ, *Scale*, epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Amalphitano.
Stabiæ, *Caſtel à mar di Stabia*, quaſi Stabiæ novæ, epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Surrentino.
Surrentum, *Sorrento*, archiepiſcopalis.
Vicus Æquenſis, *Vico di Sorrento*, epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Surrentino, parva.
Interiêre Pompeji, Stabiæ, & Æqua.

PICENUM, Picentium regio, qui Umbris & Sabinis ab ortu Solis proximi fuerunt. Dicitur & *Picenus ager*, vocabulô adjectivô: quod etiam in aliis rebus ad hoc ſolum pertinentibus uſurpârunt veteres Romani. Horat. *l.* 2. *Sat.* 3. *v.* 272.

> ——— *Picenis excerpens ſemina pomis.*

Juvenal. *Sat.* 11. *v.* 73.

> *Signinum, Syriumque pyrum, de corbibus iiſdem*
> *Æmula Picenus & odoris mala recentis.*

Martial. *l.* 1. *Epigr.* 44. *v.* 8.

> *Nec de Picenis venit oliva cadis.*

Auſon. *Ep.* 3. *v.* 1.

> *Qualis Picena populator turdus oliva*
> *Clunes opimat cereas.*

Plutarcho ac *Ptolemæo*, gens ipſa dicitur, Πικηνοί, regio verò Appiano, *Civil. l.* 1. Πικηνίς, quæ Polybio, *l.* 2. & Straboni, *l.* 5. eſt Πικεντίνη, quô vocabulô gentilitiô Romani quoque uſi ſunt. Polybio, *l.* 3. ac Dioni, *l.* 62. gens dicitur ad ſuperum mare, ut omnibus pariter Latinis, Πικεντες. *Stephano* verò corruptè Πικέντιες. Regio verò eorundem eidem τὸ Πικεντινόν. Ὀμβρικοί, inquit, ἔθνος Ἰταλικὸν περὶ τὸν Ἀδριανὸν κόλπον, μέσον τοῦ [illegible] καὶ Πικεντινοῦ. De origine gentis ita, Plin. *l.* 3. *c.* 13. *Orti ſunt à Sabinis, voto verè ſacrô.* Et Strab. *l.* 5. Ἔστι δὲ παλαιότατον ἔθνος οἱ Σαβῖνοι, καὶ αὐτόχθονες. Τούτων δ' ἄποικοι Πικεντῖνοί τε καὶ Σαμνῖται. Et eôdem librô poſteà: Ἔστι δ' ἡ Πικεντίνη μετὰ τὰς τῶν Ὀμβρικῶν πόλεις, τὰς μεταξὺ Ἀριμίνου καὶ Ἀγκῶνος. ὥρμηνται δ' ἐκ τῆς Σαβίνης οἱ Πικεντῖνοι, δρυοκολάπτου τὴν ὁδὸν ἡγησαμένου τοῖς ἀρχηγέταις, ἀφ' οὗ τὸ ὄνομα. Πῖκον γὰρ τὸν ὄρνιν τοῦτον ὀνομάζουσι, καὶ νομίζουσιν Ἄρεως ἱερόν. *Feſtus*: *Picena regio, in qua eſt Aſculum: dicta quòd Sabini, quum Aſculum proficiſcerentur, in vexillo eorum picus conſederit*: Forſan, à ſimilitudine vocabuli *Picentium*. Latinis occaſio nata fabulam de pico ave fingendi. Quam tamen longè aliter conſtruxit, lepidiuſque adornavit Silius, non à volucre, ſed ab homine, nomen, originemque gentis deducens. Sic enim ille, *l.* 8. *v.* 425. *ſ.*

> *Et qui Picenæ ſtimulat telluris alumnos,*
> *Horridus & ſquamis & equinâ Curio criſtâ*
> *Pars belli quàm magna venit!* ———

v. 431.

> *Hos & quos paſcunt ſcopuloſa rura Numanæ;*
> *Et quis litoreæ fumant altaria Cupræ,*
> *Quique Truentinas ſervant cum flumine turres,*
> *Cernere erat.* ——— ———

v. 437.

> *Stat fucare colus nec Sidone vilior Ancon,*
> *Murice, nec Libyco, ſtatque humectata Vomano*
> *Hadria, & inclemens hirſuti ſignifer Aſcli.*
> *Picenus quondam, nomen memorabile ab alto*
> *Saturno, ſatus genitor, quem carmine Circe*
> *Exutum forma volitare per æthera juſſit,*
> *Et ſparſit plumis croceum fugientis honorem.*

De ubertate regionis ita tradit Strabo, *l.* 5. Οἰκοῦσι δ' οἱ Πικεντῖνοι ἀπὸ τῶν ὀρῶν ἀρξάμενοι μέχρι τῶν πεδίων καὶ τῆς θαλάττης, ἐπὶ μῆκος ἔχοντες ἐπεκτεινομένην μᾶλλον ἢ πλάτος τὴν χώραν, ἀγαθὴν πρὸς ἅπαντα, βελτίω δὲ τοῖς ξυλίνοις καρποῖς ἢ σιτικοῖς. Liv. *l.* 22. *c.* 9. *Hannibal in agrum Picenum avertit iter, non copiâ ſolùm omnis generis frugum abundantem, ſed refertum prædâ*. De incolarum frequentiâ Plin. *l.* 3. *c.* 13. *Quinta regio Piceni eſt; quondam uberrimæ multitudinis CCCLX. millia Picentium in fidem populi Romani venêre*. Plura vide apud Cluver. *Ital. Ant. l.* 2. *c.* 11. De Piceno doctiſſimus *Ferrar.* iſta habet. *Picenum*, regio Italiæ, quæ hôc tempore *la Marca d'Ancona* nominatur, ab Æſi fluvio, qui ab Umbria ad occaſum ſeparat, à Truento fluvio ad ortum, qui illam ab Aprutio dividit, (quanquam Picenum ultra Truentum apud *Plinium* & *Ptolemæum* extenditur) ad auſtrum Apenninô monte, qui ab Umbris & Sabinis ſeparat, ad Boream mari Hadriaticô terminata. Marthamo, ab Aterno ad Æſem amnem porrigitur, *Canone Chron. Sec.* XVII. Urbes hâc tempeſtate claræ, Ancon, Græca Colonia, vide ibi: Firmum, Macerata, & Aſculum. Populi *Piceni Plinio*, *Picentes Straboni & Livio*. Silius, *l.* 8. *v.* 425.

> *Et qui Picenæ ſtimulat telluris alumnos.*

Picenum à pica, quæ vexillo Sabinorum cùm Aſculum proficiſcerentur inſedit, dictum putat *Feſtus*. Vide ſuprà. *Nic. Lloydius*. Secundùm *Baudrandum*, *Picenum*, vulgò creditur *la Marche d'Ancone*, provincia ditionis Pontificiæ, in Italia, ſed reverà complectitur etiam partem Aprutii ulterioris, cum majori parte Marchiæ Anconitanæ; cujus pars occidentalis aliàs erat in Umbria, ubi urbes Æſium, Camerinum, & nunc ejus præcipua urbs eſt Ancon in ora maris Adriatici. Apud Magnonem *de Not. Jurid.* duplicis *Piceni* mentio fit, *Annonarii* & *Urbicarii*. Ita enim is

> PIC. *Piceno.*
> PIC. ANN. *Piceno annonario.*
> PIC. URB. *Piceno urbicario.*

Non quòd duplex provincia eſſet, ſed quòd pars ejus, urbi Romæ propinqua & intra terminos urbicæ Juriſdictionis erat concluſa; altera verò pars extra urbici territorii fines reperiebatur. Sic Tuſciam *urbicariam* & *annonariam* reperimus: Non verò Campaniam, aut Samnium, Apuliam, Lucaniam aut Calabriam &c. quia cùm hæ regiones longiùs eſſent poſitæ, quàm ut terminis urbanæ Præfecturæ cognitionem coërcentibus comprehendi quirent, eô ipſô Italiæ accenſebantur inter regiones annonarias ſicque opus non habebant nominibus hujuſmodi diſtinctivis, ſicut *Picenum* & *Tuſcia*. Dicebantur autem omnes Italiæ regiones *annonariæ*, ab annonaria functione, quam ad exercitum comitatumque Imperatoris alendum, (qui ſemper aut maximâ parte aderat, conferre conſueverant; quô onere antiquitus urbicariæ provinciæ liberæ fuêre, verùm poſteà, cùm & hæ idem functionis munus obirent, manſit tamen reliquis cognomen *annonariarum* eximium, ut hôc appellationis diſcerniculô ab urbicariis diſtinguerentur. Quia itaque partium Tuſciæ, ut & *Piceni*, una urbicaria, altera annonaria erat, quamvis adeò vicinæ, ut una magis, quàm duæ provinciæ, cenſeri poſſent, nunquam tamen ab uno eodemque Judice adminiſtratæ fuerunt, neque *Picenum* annonarium cum urbicario unquam eundem Conſularem habuit, ſed potiùs Flaminiæ junctum, ab uno eodemque Præſide regebatur. Unde eſt, quòd Trebellius in *Trig. Tyrannis*, *c.* 24. provincias Italiæ enumerans, *Picenum* ſeparatim non nominet, ſed cum Flaminia. Sic enim is: *Totius Italiæ, i. e. Campaniæ, Samnii, Lucaniæ, Bruttiorum, Apuliæ, Calabriæ, Etruriæ atque Umbriæ*, Piceni & *Flaminiæ, omniſque annonariæ regionis*. Ita enim diſtingui vult, in verbis Trebellii, Salmaſ. Adeoque, ubicunque legeris Correctorem aut Conſularem *Piceni* & Flaminiæ, ſemper de *Piceno annonario* accipe. Quemadmodum in infinitis locis, ubi *veteres Inſcr.* habent mentionem Conſularis *Piceni & Flaminiæ*, quem etiam *Correctorem* nuncupat, &c. Salmaſ. *ad Treb. Pollionem l. c.*

URBES HUJUS TEMPORIS PICENI:

Æſium, *Ieſi*, Epiſcopalis, *aliàs in Umbria*.
* Ancon, *Ancona*, portus & emporium.
* Aſculum, *Aſcoli*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Firmano.
* Auximum, *Oſimo*, Epiſcopalis.
* Camerinum, *Camerino*: Epiſcopalis, in Umbriæ confinio, aliàs in Umbria.
Cingulum, *Cingoli*, olim Epiſcopalis.
Cupra Montana. Vide Ripa.

Fa

Fabrianum, *Fabriano*; oppid. ex maximis Italiæ; aliàs in Umbria.

• Firmum, *Fermo*, Archiepiſcopalis.

• Lauretum, *Loreto*, Epiſcopalis recens.

• Maccrata, ſic vulgò, Epiſcopalis (& academia) ſub Archiepiſcopo Firmano.

Recinetum, *Recanati*. Epiſcopalis: ſedes juncta Lauretanæ.

Ripa Tranſona, Epiſcopalis recens ſub Archiepiſcopo Firmano.

Septempeda, *S. Severino*, Epiſcopalis ſub Archiepiſco Firmano.

Tollentinum, *Tolentino*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Firmano. Sedes juncta Maccratenſi.

Interiêre Helvia Ricina, Potentia, & Numana.

PICHNAMAZ, nomen officii ſacri apud hodiernos Perſas, cui *Iman* apud Turcas reſpondet, vide ſuprà *Muſuni*.

PICILE, pro POECILE, apud Æl. Spartian. in *Hadriano*, c. 26. *Tiburtinam villam mire exædificavit, ita ut in ea & provinciarum & locorum celeberrima nomina inſcriberet, velut Lyceum, Academiam, Prytaneum, Canopum*, Picilen, *Tempe vocaret*. Ita enim Veteres ſcriptum habent, & editio Mediolanenſis ſervavit: cùm aliàs legitur *Pœcilen*. Nec aliter illâ ætate ſcribebant, *picile*, ποικίλη. Sic *Mira Sidonio Apollinari* ſunt Μοῖραι & *Hecatombion* ἑκατόμβοιον. Sic Auſonio, *Epigr.* 138. *v. ult.* *Soloeciſmus* σολοικισμὸς: quod non verſus gratiâ abſiſo uſurpatum eſt, ſed quia uſitatiſſima in illa ætate ſcribendi ratio ſic ferebat. Nunquam enim aliter ſcriptum invenitur, in vetuſtiſſimo libro *Rhetorices ad Herennium*, qui in Puteanorum aſſervatur Bibliotheca. In eodem *ſynalipha* ubique occurrit, pro *ſynalœpha*. Sic *metici* pro *metœci*, μέτοικοι, apud *Sidonium Apollinarem* & apud Frontinum *de coloniis*: *Cimiterion*, in vetuſtis *Martyrologiis*, κοιμητήριον; & quod magis mireris, *Auledus* pro *aulœdus*, apud *Capellam*, & *melidia* pro *melodia*: *Tragidi* pro *Tragœdis*, in *Gloſſ.* *Idipus*, in vetere Epigramm. pro *Oedipus*, de Sphinge:

Hæc fecit thalamos Idipum conſcendere matris,
Ut prolem mœſtam mutua dextra necet.

Inomaus quoque in veterib. libris, apud *Caſſiodorum*, pro *Oenomaus*. Salmaſ. *ad loc. cit.* & *ad Solin.* Fuit autem *pœcile* locus celebris Athenis, de quo in voce hac.

PICIS Mons, mons Italiæ, ad fontes Sontii & Natiſonis. Jornandes *de rebus Gothicis*; *Attila* primâ adgreſſione Aquilejenſium obſedit civitatem: cujus ab oriente muros Natiſo amnis, fluens à monte Picis, elambit. Vulgò *M. di Venzone*.

PICKENGUAM Osbertus, vide *Osbertus*.

PICNESII, Myſiæ ſuperioris populi *Ptol. Erſech Caſtaldo*.

PICO, ſeu PICUS, mons in inſula Taneriffa, in mare Atlantico montium omnium, quos ſol videt, eminentiſſimus creditur, expreſſiſſimè in medio mari, ad milliaria 60. conſpicuus: quem niſi Juliò & Auguſtò menſe conſcendere nulli cuiquam licitum eſt, cæteris etiam menſibus omnibus nive obſitus eſt; licèt in ſubjectis inſulis locisque finitimis aliis, nullò unquam tempore appareat. Ad illum conſcendendum & exuperandum triduò integrò opus eſt; ex quo, ſummâ parte plano, & æquabili, circum adjacentes inſulæ cœlò ſerenò & tranquillò exiſtente, undiquaque expreſſè deſpici & numerari poſſunt, licet illarum quædam ad 50. milliar. inde diſſitæ ſint. Menſibus geminis adeundo monti commodis, inibi lapis ſulphureus eruitur devolviturque, mittitur poſtmodum in Hiſpaniam, *Merel.* Hujus, ab Anglis quibuſdam mercatoribus, ad ſummum uſque faſtigium, in quo ſclopetis aliquot exploſis, M. Britanniæ Regis ſanitati vinò litârunt, conſcenſi, deſcriptionem lectu digniſſimam, vide in Hiſt. *Societatis regiæ Londinenſis*. Eſt & mons in Inſula *Pica*, vide *ibi*.

PICOLMAYUS, fluv. Paraguariæ. Oritur in Peruvia, prope urbem Argenteam, *de la Plata*: & poſt longum curſum, auctus aliis fluviis in flumen Argenteum ſe exonerat.

PICOLOMINEUS Jacobus, vide *Jacobus*.

PICQUINIUM, oppid. Picardiæ, ad Somonam fluv. 2. leuc. infra Ambianum in Occaſum, Abbavillam verſus.

PICRA, ſtagnum Africæ in Marmarica regione apud Hammonis oraculum, cis illud 100. ſtad. quæ Alex. Magnus cùm ad illud oraculum conſulendum, pergeret, tranſiiſſe fertur. *Diod. Siculus*.

PICRIS, Græca vox πικρὶς, *lactuca agreſtis*, Exodi *c.* 12. *v.* 8. in Vulgata, *Et edent carnes nocte illâ aſſas ipſi & azymos panes cum lactucis agreſtibus*; ubi Vaticana tranſlatio habet, *Et azyma ſuper picrides comedent*: S. Cyprianus *cum picridibus*, legit. Sermo ibi de cœna Paſchali: in Hebræo *meror*; cujus pluralis numerus *merorim* eſt, quod nomen videtur generale eſſe, ad omnes herbas amaras, quarum in Paſchate uſus fuit; Sed ſingulare מרור *meror*, ad certam ſpeciem reſtringitur, ut Græcum hoc πικρὶς, ab amaritudine ſimiliter factum. Sumitur autem πικρὶς aliquando pro lactucæ ſpecie, quæ reliquis amarior eſt. Plin. *l.* 19. *c.* 8. *Peſſimum autem lactucæ genus cum exprobratione amaritudinis appellavêre picrida*. Ariſtoteles, *Hiſtor. l.* 9. *c.* 6. Ὁ δὲ δράκων ὅταν ὀπωρίζῃ, τὸν ὀπὸν τῆς πικρίδος ἐκροφεῖ: quod idem Plinius reddit, *l.* 8. *c.* 27. *Draco vernam nauſeam ſylveſtris lactucæ ſuccò reſtinguit*; ubi ſylveſtris lactuca *picris* eſt. Neque aliter Ælian. *l.* 6. *c.* 4. Οἱ δράκοντες, ὅταν ὀπώρας μέλλωσι γεύεσθαι, τῆς πικρίδος καλουμένης ῥοφοῦσι τὸν ὀπὸν. Unde Apulejus, *Herbarii c.* 30. cui *titul. de Lactuca ſylv. Græcis* θρίδαξ ἀγρία *dicitur* —— *aliquibus* πικρὶς. Quod ſequutus Hieronymus, *in Exodo & Numeris*, Græca ἐπὶ πικρίδων, reddidit, *cum lactucis ſylveſtribus*. Sed & πικρὶς, eſt *ſylveſtre intubum*. *Dioſcorides*, Σέρις ἀγρία καὶ ἥμερος, ὧν ἡ μὲν ἀγρία πικρὶς, ἡ δὲ κιχώριον καλουμένη *Intubum vel ſylveſtre vel ſativum eſt: ſylveſtre eſt picris, quæ etiam cichorium dicitur*. Ætio utrumque cichorium *intubi* nomen habet, ſed ſolùm agreſte πικρὶς vocatur: Σέρις ἡ κιχώριον, ὑπόπικρόν ἐστι λάχανον, καὶ μᾶλλον τὸ ἄγριον, ὅπερ καὶ πικρὶς προσαγορεύεται, τινὲς δὲ κιχώριον. *Intubum ſive cichorium, ſubamarum eſt olus, agreſte inprimis, quod & picris dicitur, quibuſdam etiam cichorium*. *Suidas*, Σέρις εἶδος λαχάνου, τὰ παρ' ἡμῖν σέρικα λεγόμενα, οἱ πικρίδας, παρ' ἄλλοις ἡ μαράλιον, ἡ ἀλλαχοῦ μακεδονικὰ, *Seres (intubi) genus oleris, quod apud nos ſerica vocatur, ab aliis picrides, ab aliis verius dicuntur, Macedonica (à loco ubi illius magna copia)* Et his omnibus longè antiquior Theophraſtus, *Hiſtor. l.* 7. *c.* 11. *picridem* inter τὰ κιχωριώδη ponit. Horum enim ſpecies percurrens, Ἐναντίως δὲ, ait, καὶ ἡ πικρὶς, καὶ ἡ κατὰ τὸν μετὰ τ. *Similiter & picris, nam & ipſa vere floret*. Et paulò poſt, Ἡ γεῦσις δὲ πικρὰ, διὸ καὶ τοὔνομα εἴληφε. *Guſtu amara eſt, unde illi nomen*. Unde Plin. *l.* 21. *c.* 17. *Amara aphace, & quæ picris nominatur, & ipſa totò annò florens: nomen ei amaritudo impoſuit*. Itaque tam in intubis, quam in lactucis, quæ reliquis amarior eſt, *picris* vocatur. Niſi quis *lactuca ſylveſtris* & *intubi ſylveſtris* nomine velit unum idemque ſignificari. Quâ mente videri poſſit hæc ſcripſiſſe *Neophytus*. Σέρις τὸ κιχώριον, ἤτοι ἄγριον μαρούλιον, ὃ καὶ πικρομάρουλον λέγεται καὶ πικρὶς, *Seris (intubum) cichorium aut lactuca ſylveſtris, quæ & picromarulum (amara lactuca) dicitur & picris*. Quæ vox μάρουλον ſeu μαρούλιον, recentioris Græciæ eſt, deflexa ex μαΐουλον, quomodo lactucas vocaverat ſuperior ætas, quia Majò maximè menſe vigent &c. E quibus omnibus patet, quid ſit πικρὶς Græc. ſeu *meror* Hebr. quod idem eſt. Nempe cùm in eodem loco חזרת, *chazareth*, propriè lactucam ſativam ſonet, & עולשין *ulſin*, ſativa intuba, מרור *meror*, ut Græcum πικρὶς, ab utroque in eo differt, quòd non niſi *ſylveſtrem lactucam* ſignificat, aut verò *ſylveſtre intubum*. Ea enim ſic appellari conſuevêre ſpeciali nomine, ratione amaritudinis quæ in illis major, quàm in ſativis. Cui illuſtrandæ faciunt illa ex Abenbitare, Scriptore Arabe, petita. *Meruria eſt intubi ſylveſtris ſpecies maximè amari. In libro Alhavi* (cujus auctor eſt Serapio) *meruria eſt lactucæ ſpecies in qua eſt amaritudo & unde fluit lac*. Et certè lactucæ has ſylveſtres notas eſſe, diſcimus ex *Dioſcoride*, Πικρὰ δὲ πρὸς τὴν γεῦσιν, ἐμφέρεται δὲ κατὰ πᾶσαν τὴν δύναμιν μήκωνι εἶναι καὶ τὸν ὀπὸν αὐτῆς τινες μίσγουσι τῷ μηκωνίῳ. *Guſtu amara eſt; papaveri ſimiles vires habet: ideoque lac ejus quidam papaveri miſcent*. Et *Theophraſto*, qui multo antè deſcripſerat hoc lactucæ genus, *Hiſtor. l.* 7. *c.* 4. ὀπῶδες σφόδρα, lactiferum valde. Ita in *Plinio* lactucæ ſylveſtris ſpecies una eſt, *quæ meconis vocatur à copia lactis ſoporiferi*. Addit, *olim in Italia hoc ſolum genus fuiſſe, & ideo lactucæ nomen adeptum*. Ita ex Appuleji *Herbario* ἀνεκδότῳ hæc citat Salmaſ. *Lactuca alba* μηκωνὶς *vocatur, à copia lactis ſoporiferi &c.* Uti verò omnia in Agno Paſchali myſtica erant, ſic herbæ amaræ, cum quibus Agnum comedi oportuit, *picris* inprimis, ſignificârunt, *omnes qui volunt piè vivere in Chriſto Jeſu, perſecutionem pati*, 2. Timoth. *c.* 3. *v.* 12 ut, *per communionem paſſionum illius, conformes fiamus morti ejus* Philipp. *c.* 3. *v.* 10. eòdem enim tendentibus idem iter eſt proſequendum: & ſpinea corona nobis cum Chriſto ferenda eſt, ut ſuccedat corona gloriæ, juxta illud, *Si ſuſtinemus, etiam cum illo regnabimus*. Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 50. & Salmaſ. *Exercitat. Plinianis. p.* 829. 830. & 1269. Sed & Virgilius *picrim*, inter herbas coronarias refert, buphthalmo eam ſocians, eamque *floridam* vocat *Cul.*

Buphthalmuſque virens & ſemper florida picris.

Qua de re vide Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 2. *c.* 17.

PICTA, item PICTAVINA & PICTAVENSIS, Gall. *Pite*, moneta Comitum olim *Pictavenſium*, omnium ferè monetarum minima, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* ubi in *Tabulario* Angeriacenſi *Pictavenſes brunos*; item *Pictavenſes maſculos*, i.e. *Mallias Pictavinas*, Gall. *Mailles Poitevines* occurrere, inſuper adnotat. Vide quoque ſuprà voce *Mallia*.

PICTA Toga, veſtis Etruſca fuit, purpurei coloris, aurô diſtincta, à Triumphantibus olim ſolita geri, *quam*, ut ait Florus, *ſubactis XII. Thuſciæ populis Tarquinius Priſcus Romam tranſtulit*, id quod etiam Dionyſius, *l.* 3. *Antiquit.* confirmat: Macrobius tamen, *l.* 1. *Saturn. c.* 6. Plin. *l.* 9. *c.* 39. id non Priſco, ſed Tullo Hoſtilio tribuunt. Vocabatur autem *Picta*, quòd in ea figuræ ita fingerentur, ut ea ſpecies ad picturæ ſimilitudinem accederet. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 32. Cujuſmodi acu pictarum imagines nonnullas deſcribunt *Homerus*, *Virgilius*, *Catullus*. Niſi hinc dictam malis, quòd purpura ita eſſet intexta, ut aliqua imago aut palma in ea picta videretur. Quare nonnunquam ea *Palmata* & aliquando *Purpurea* fuit appellata, de qua quidem egregiè ſcripſit Juvenalis, *Satyr.* 10. *v.* 36.

Quid ſi vidiſſet Prætorem in curribus altis
Extantem, & medio ſublimem in pulvere Circi
In tunica Jovis & pictæ *Sarrana ferentem*
Ex humeris aulæa Togæ. ——

Et Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 16. *c.* 10. *Pictam Togam privatus habuit primus & propriam Gordianus ſenior, cùm antè ex Capitolio acciperent Imperatores vel ex palatio*. Quippe, ut tradit Liv. *l.* 10. *c.* 7. Lamprid. *in Alexandro Sev. c.* 40. & Stephanus Vinandus, *in fine Herculis ſui*, olim conſuetudo, de qua etiam ſuprà aliquid innui, ut Triumphantes in Toga picta purpurea veherentur in Capitolium. Hinc Martialis, *l.* 7. *Epigr.* 1. *v.* 11.

I comes & magnos illæſa merere triumphos,
Palmataque Ducem, ſed citò, redde Toga.

Vopiſcus, *in Probo*, *c.* 7. *Te manet pro virtutibus tuis Capitolina palmata &c.* Vide Hieron. Boſſium, *de Toga Rom. c.* 16. Togam *pictam* aureis ſtellis diſtinctam fuiſſe, quæ autem palmarum

iconibus eſſet illuſtris, *palmatam* fuiſſe dictam. Iſidorus docet, *l.* 18. *c.* 2. Color iis purpureus, aurô intertextô, teſte Dionyſiô Halicarnaſſæô, *l.* 5. *p.* 314. quod vel ſtellas exprimebat, ut ſupra dictum. & *Appianus* inſuper confirmat, vel Triumphantis res geſtas gentilitiumque ſtemma. Auſonius *in Gratiar. Act. Palmatam tibi miſi, in qua Divus Parens Conſtantius intextus eſt, hæc eſt picta, ut dicitur,* Veſtis. *non aurô magis ſuô quam tuis verbis.* Eandem *clavatam* fuiſſe dictam, à clavis aureis, quibus diſtinguebatur, diſcimus ex Feſto, *l.* 14. in dict. *Picta.* Quando cœperit hoc geſtamen, *Verrius Flaccus* apud *Sextum Pompejum*, nos educet. *Picta*, inquiens, *Toga quæ nunc dicitur, purpurea antè vocitata eſt eaque erat ſine pictura: Ejus rei argumentum eſt pictura in æde Vertumni & Conſi, quarum in altera M. Fulvius Flaccus, in altera L. Papyrius Curſor triumphantes ita picti ſunt.* Itaque Toga triumphalis antiquitus tantùm purpurea fuit, pòſt *Picta* in uſum venit; natas autem has ex Homericis pictarum veſtium imaginibus, docet. Sed nec triumphantium modò ea toga fuit, verùm & Conſulum & Prætorum: & quidem illorum, quoties Magiſtratum inirent ipſis Kalendis Januariis, idque ſub Imperatorib. cùm liberâ Republ. tantùm in prætexta eſſent. Lamprid. de Alexandro, *c.* 40. *Prætextam & pictam Togam nunquam niſi Conſul accepit, & eam quidem, quam de Jovis templo ſumtam alii quoque accipiebant aut Prætores aut Conſules.* Præter Gordianum, duobus tributum, ut *Pictâ togâ* quanquam privati uterentur, Paulo Æmilio Perſei Regis Macedonici ultimi victori & Pompejo. legimus apud Aur. Victorem, *de Viris illuſtr.* Vellejum, *l.* 2. ac Dionem, *l.* 37. Crebrior dein, poſt Gordianum, ejus uſus ac mentio apud Scriptores. Auſonius, *Idyllio* 4.

Ut Præfecturam duplicem, ſellamque curulem,
Ut trabeam, pictamque togam, mea præmia Conſul
Induerer, Faſtiſque meis prælatus haberer.

Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiar. l.* 2. *c.* 8. & 9. ut & ſuprà in voce *Palmata*, ac infrà in voce *Triumphalis.* Inter Senatus Rom. præcipua dona, quibus amicos colebat Reges, fuiſſe Togas *pictas*, & tunicas palmatas, Livius paſſim aliique teſtantur. Quò reſpiciens Tacitus, *cognitis*, inquit, *l.* 4. *Annal. c.* 26. *Ptolemæi per id bellum ſtudiis, repetitus ex vetuſto mos, miſſuſque è Senatoribus, qui ſcipionem eburnum.* Togam pictam, *antiqua Patrum munera daret. Regemque & ſocium atque amicum appellaret.* Nec omittendum iſtiuſmodi Togæ *puram* opponi, ut docet Jac. Gutherius, *de Vet. Jure Pontif. l.* 1. *c.* 28. Vide Thom. Dempſter. *in Roſin. l.* 10. *c.* 29. A' Toga ad veſtes *pictas* in genere tranſeo, quarum inventores Phrygas fuiſſe, innuit Plin. *l.* 8. *c.* 48. *Pictas veſtes jam apud Homerum fuiſſe, unde Triumphales natæ; acu facere id Phryges invenerunt, ideoque Phrygiones appellati ſunt.* Uſus in Aſſyria frequens, Babylone præſertim, teſte eôdem paulò pòſt: *Colores diverſos picturæ intexere Babylon maximè celebravit.* Quâ de cauſa, Βαβυλώνιον πεποίκιλμένον, i. e. *Babylonicis coloribus variegatam veſtem*, hæreditariò jure obveniſſe Craſſo, refert Plutarchus, *in M. Catonis vita*; Sed de his vide iterum Dempſter. *in Roſin. l.* 5. *c.* 35. & ſuprà in voce *Phryges, Phrygiones* &c.

PICTACIUM, Epiſtola eſt brevis & modica, vel ſchedula de membrana exciſa, vel illa particula corii, quæ ſoleæ repeciatæ inſuta eſt, à *pingo*: an meliùs à barbaro *pittance*, quod Anglis hodieque rem exiguam denotat. Latinis *Breve.* Hincmaro non ſemel *Pittacium*, & *Pitaciolum* dicitur. Vide infra *in Pitanciaria*, item *Pittacium.*

PICTÆ, diverſorium Latii, in via Latina, ab urbe 30. mill. paſſ. apud Anton. *in Itinerario.*

PICTANCIA, apud Vincentium Belvac. *l.* 32. *c.* 47. *Aquam etiam puram frequentiùs bibebant & quandoque pro magna* pictancia *mixtam vel acetô vel lacte, nullâ de vino factâ mentione.* Cæſarium item, *l.* 8. *c.* 94. *Dum —— à celleraria per totum conventum pictancia, i. e. ova frixa dividerentur —— inviſibilem ei pictanciam miſit, —— quòd omnibus diebus vitæ ſuæ* pictantiis *omnibus carere vellet:* Portio eſt monachica, in eſculentis, ad valorem unius *pictæ*. lautior pulmentis, quæ ex oleribus erant; cùm *Pictancia* eſſent de piſcibus. Apud Uldalricum, *Conſuetud. Cluniac. l.* 2. *c.* 35. alibique paſſim *Pitancia* dicitur, quod ad Gallicum *Pite* magis accedit. Unde impingere ait Car. du Freſne, qui à *Pietate*; vel à *pitiſſando*, vel etiam à *pittacio*, deducunt vocem, ita ut Canonicis & Præbendariis, uti olim militibus, ſecundùm porrecta illis pittacia, erogarentur ſpecies annonariæ, panis, vinum, lardum, caro &c. vel quòd in tabella ſeu pittacio deſcriberetur, quam quiſque ſportulam & portionem eſſet ſuſcepturus. Iſtiuſmodi *pitancias* ſingulis Monachis diſtribuendi munus qui habebat, *Pittanciarius* dictus eſt. *Charta* A. C. 1292. *Idem Abbas aſſignavit pitanciariæ certos reditus ad ſummam* 8. *librarum &* 14. *ſolidorum &* 2. *denariorum, talimodò diſponendam, videlicet quòd* Pitantiarius *miniſtret inde Conventui ſingulis annis in anniverſario ſuo vinum, piſcem & ſpecies: ſcilicet cuilibet de Conventu unam caritatem integram boni vini & unum ferculum boni piſcis & ſpecies, per viſum Subprioris,* &c. apud Ingulfum, memoratum Car. du Freſne *Gloſſ.*

PICTAVI, qui *Pictones* Cæſari, *l.* 7. *Bell. Gall. c.* 4. Plinio, *l.* 4. *c.* 19. ac *Straboni* populi Galliæ Aquitan. cum titulo Comitatus, & urbs epiſcopalis ſub archiepiſcopo Bituricenſi & Academia: Cum regni titulo à Gothis, quos Clodoveus exegit hinc, ut & totâ Aquitaniâ. *Merula.* Olim enim ſub Romanis erat provincia ſub Aquitaniæ nomine: à Vandalis poſtmodum, Hunnis, Alemannis, duce Croceô vaſtata eſt ſeculô 5. urbe Pictaviô direptâ. Sub Honorio Imperatore à Romanis Wiſigothis eſt ceſſa, qui ut modò dictum, à Chlodoveo A. C. 510. inde exacti ſunt. A Caroli M. temporibus comites habuit, quales Abbo, Ricuinus, Renaldus, duo Bernardi, duo Ranulfi, duo Ebleſii, & decem, quibus Guilielmi nomen, quorum ultimi filia Eleonora, uxor primò Ludovici Junioris Regis, dein ab hoc repudiata, Henrico II. Duci Normanniæ, poſteà Angliæ Regi nupſit, Guiennâ cum Normanniâ dotis locô illiellatâ. Horum filiô Johanne ſine Terris, ob feloniæ crimen ditionibus A. C. 1204. exutô, poſteà Alphonſo filio Ludovici VIII. aliiſque Regum filiis apennagii locô conceſſa eſt, ſubinde ab Anglis denuo infeſtatâ, donec iis totô regnô exactis à Carolo VII. regno eſt innexa, A. C. 1436. Bellis civilibus, præteritô ſeculô Princeps Condæus, Reformatorum Dux, rerum hic potitus eſt, vide Petr. Rogerium, *Pictav. deſcript.* Joh. Beſlium, *Geneal. des Comt. de Poict. Annales Aquitaniæ, Hiſtor. Pictav.* Froiſſardum, Ducheſnium, Thuanum, *Hiſtor. &c.* Gall. *Poicton.* Ejus capita duo, Auguſtoritum, quod poſteà à gente *Pictavi* cognominari occœpit, inter 6. provinciæ Aquitanicæ ſecundæ civitates penultimum olim locum, dein habitâ ratione dignitatis ac potentiæ, primas poſt Burdigalem nactum. Vide infrà in *Pictavium*: & Limonum, quam urbem hodie fatetur ſe ignorare *Hadr. Valeſius.* Ager *Pictonum*, Pictavenſem olim epiſcopatum tantùm continebat, nunc tres Epiſcopatus complectitur, Pictavenſem veterem, Malliacenſem & Lucionenſem recentiores, ex Monaſteriis factos, imminutô Pictavenſi. Incolæ *Poitevins*: *Froiſſardo, Marolio*, aliiſque *Petaux*, ſic ut Bituriges Cubi *Bedaux*, quos utroſque cum Normannis, Picardis, Genuenſibuſque conjungunt, atque à lancear iis cataphractis equitibuſque diſtinguunt, peditesque faciunt. Nempe milites variarum gentium, ex quibus lecti erant, nominibus deſignari ſolebant. Vide infrà quoque in *Pictavienſis Provincia.*

PICTAVIENSIS Petrus, vide *Petrus.*

PICTAVIENSIS Provinc. ampla aliàs pars Aquitaniæ, extenditur pro majori parte ab Ortu in Occaſum, habet ab Ortu Turonenſem provinc. & Marchiam, à Septentrione Ducatum Andegavenſem & Britanniam minorem. Ab Occaſu Oceanum Aquitanicum, & à Meridie, Santonenſem & Engoliſmenſem provinc. Ejus primaria eſt Pictavium.

PAGI HAC PROVINCIA COMPREHENSI.

Arbatilicus, *Arbauge.*	Niortenſis, *le Niortois.*
Caſtellairaldenſis, *le Chaſtelrcaudois.*	Ratiatenſis, *le pays & Duché de Rez.*
Laudunenſis, *le Lodunois.*	Teſalgicus.
Lucionenſis, *le Luſſonois.*	Toarcenſis, *Toüarcois.*
Madalgicus, *le Mauge.*	Vaſtinenſis *Gaſtinois*, à ſqualore & ſilvis ſuis cognominatus.
Mirebellenſis, *le Mirebalais.*	

URBES, OPPIDA AC CASTELLA CELEBRIORA.

Aſper mons, *Aſpremont.*	Metulium caſtrum, *Mello.*
Auguſtoritum Pictonum, vel Pictavium, vide ibi.	Mirabellum, *Mirebeau.*
	Mons acutus, *Montagu.*
Auriniacum.	Monſcontorius, *Moncontour.*
Bellus Viſus, *Beauvoir ſur mer.*	Mons Morillonis, *Monmorillon.*
Calviniacum, *Chauvigny.*	Moritonia, *Mortagne.*
Caſtanetum, *Chaſtaigneraye.*	Mortuum Mare, *Mortemar.*
Caſtrum Heraldi, *Chaſtelleraud.*	Niortium, *Niort.*
Caſtrum Toarcis, Toüars.	Parthenæum, *Parthenay.*
Duracium, idem	Pictavium, caput provinciæ, *Poictiers.*
Fontenæum, *Fontenay.*	
Ganachia, *la Ganache.*	Ricolocus, *Richelieu.*
Gentiacum, *Genſay.*	Rupes ▩ Ionem, *Roche ſur Ion.*
Liciniacum, *Luſignan.*	
Lodunum, *Loudun.*	Secundiniacum *Secondigni.*
Luciacum, *Luſſal.*	Taifalia *Tiſauge.*
Luſſonia, *Luçon.*	Tremolia *Trimouille.*
Malleacum, *Maillezais.*	Turris Talemundi, *Talmond.*
Maxentii Fanum, *S. Maixent.*	Volventum, *Vouvant.*

PICTAVIUM, Gallicè *Poitiers.* Ad Clanim fluv. 30. leuc. à Mediolano Santonum in Cæciam, 35. à Biturico, Pictonum caput. Civitas ampliſſimi eſt circuitus, ſed non æquè culta. Ridiculè quibuſdam à Pictis, qui è Scythia advenêre, condita, dictaque: antequam enim hi in Britannia ſedes fixiſſent, jam magni nominis Pictavium erat: potiùs Gallorum opus videtur. Hic vetus caſtrum, à Romanis ſine dubio conditum, qui & Amphitheatrum aliaque inſignia ædificia hic extruxêre. Parlamenti Pariſienſis ſedes fuit, ſub Carolo VII. qui celebris hic Academiæ auctor eſt, A. C. 1451. fundatæ, cujus elogium apud *Scaligerum* vide. In provinc. Pictavienſi ſuperiori, ſeu mediterranea. Prætertiô ſeculô Urbs in Reformatorum fuit poteſtate, donec capta eſt a Mareſcallo S. Andreano, A. C. 1562. Iterum, ſed fruſtrà obſeſſa eſt ab Admirali Colinio, illam duce Guiſiô defendente. Obſidionem *Libergius* prolixè deſcripſit. Eccleſiam Pictavienſem S. Martialis fundâſſe creditur: quæ Præſules inter alios clariſſimos habuit S. Hilarium, Juſtinum, Maxentium, Gelaſium, Anthemium, Pientium, Emmeranum, Venantium Fortunatum, &c. Cathedralis Eccleſia D. Petro ſacrata eſt. Dimidiâ leucâ ab urbe, in itinere Bituriges ducente lapis viſitur, quadratus, 25. pedes largus, latus 17. quatuor aliis lapidibus innixus, de quo multa incolæ fabulantur, ipſi inſcriptum hoc diſtichon:

Hic lapis ingentem ſuperat gravitate Coloſſum,
Ponderis & grandi ſidera mole petit.

Strabo, *l.* 4. Ptolem. *Geogr.* Cæſar. *Comm.* Amm. Marcellin. *l.* 16. Gregor. Turonenſ. *l.* 2. 5. *&c.* Petrus Roger. *Pict. deſcr.* Scævola Sammart. *Elogium Pictavii.* Joh. Beſlius, *des Eveſque de Poict.* Sincerus, *Itiner. Gall.* Ducheſnius &c. Hic Concilium habitum, A. C. 589. quô Baſina & Chrodieldis, Lubovejæ Abbatiſſæ obſecundare recuſantes, excommunicatæ ſunt. Gregor. Turonenſ. *l.* 10. *c.* 8. A. C. 1010. 1029. 1075. contra Berengarium, &c. Vide Moreriumm, *Diction. Hiſtor.*

PICTI,

PICTI, populi Britanniæ ſecundæ, h. e. Scotiæ, quorum regio Deucalelonia *Marcellino*, ſed aliis Laudonia regio putatur. Hi hodie linguâ Scoticâ *Phichtiaid*, teſte *Lhuydo* vocantur. Eorum meminit Mamertinus *in ſuo Panegyrico*. Claudian. *de vict. Stilicon.*

Perlegit exſangues Picto moriente figuras.

Hos è Scythia in Britanniam profectos, ac in Scotiâ conſediſſe auctor eſt *Beda*; Alii è Dania advenilſe dicunt, ſic à *pictura*, quâ utebantur, dictos; quibus Scoti ſucceſſêre. Ubi hodie Scotia cis Tavum fluv. ſeu meridionalis, verſus Angliam. Boethius. Buchan. Leſlæus, *Hiſt. Scot.* Matth. Paris. Ducheſnius, &c. *Hiſt. M. Britanniæ.* Camden. *deſcr. M. Brit. &c.* Et quidem *Camdenus* eos veros ac genuinos Britannos eſſe contendit, eo quòd vocula *Brit* linguâ Cambricâ *hominem picturatum* ſignificet. Sed ratio iſta ab aliis invertitur, dicentibus *Pictos* Scotoſque vel ideo ex Scythia eſſe oriundos, quia fuêre *picti* ſeu *picturati*. Namque Virgilio Geloni & Agathyrſi *picti* vocantur, quæ utraque gens Scythica eſt, vide Taubmann. *ad Virgil. p.* 178. & 569. Quinquam in America quoque, ſi Mexicanos excipias, pleræque gentes picturatæ ſunt. In *Kangigu* certè viri mulieresque faciem ac totum corpus pingebant imaginibus leonum, draconum, aviumque, quæ aboleri non poterant, nec alius in Florida Virginiaque mos receptus eſt, vide Hornium, *Arc. Noa p.* 459. &c. Populi verò ibi, eô tempore, quô Romanô Imperiô à Barbaris infeſtatô, Romanæ legiones è Britannia ſunt evocatæ, Scotis juncti, Britanniam Meridionalem omnem ferrô & igne devaſtare cœperunt: quibus cùm Vortigernus Rex par neutiquam eſſet, miſſis in Germaniam legatis Saxones in Britanniam vocavit, ſicque tertiæ Regni Anglici periodo occaſionem præbuit. Tandem colliſi cum Scotis *Picti* poſtquam diuturna cum illis bella geſſiſſent, à Scotis deleti, eorumque & nomen & Regnum in Britannis extinctum eſt, circa A. C. 839. à quo univerſa Britannia Septentrionalis *Scotia* appellata eſt. Occaſio ultimi belli canis fuit, quem *Picti* Scotis eripuerant; qui verò cum primis Scotos ad illud concitavit. Zenetus fuit eorum Rex: cujus fratrem, *Alpinum* nomine, cùm Picti occidiſſent, ille ſubditos timore perculſos ad ultionem ſumendam, hoc commentô inſtigavit. Convocavit omnes Regni Proceres & benignè hoſpitiô conviviôque exceptos in Palatii cubicula, ſomnum capturos, dimiſit. Cùm noctu omnia ſilerent, in ſingula cubicula immiſit viros cum baculo ex putri ligno noctiluco in manu, & veſte ex corio piſcium non deſquamato indutos. Hi ingreſſi cubicula, cornu bovis loco buccinæ inflant, Regique parendum clamitant: *Pictos* ſcelerum brevi pœnas daturos, victoriam ingentem Scotos expectare, nuncios ſe à Deo miſſos. Non difficile fuit ſomnolentis imponere, cùm neque venientes neque abeuntes videre poſſent; nam veſtem noctilucam palllo involverunt, cùm abirent, baculumque ſub eodem abſconderunt. Ubi dies illuxit, ad conſilia ventum eſt, & nemine fucum agnoſcente, conſenſum in bellum, pugnatumque feliciter ac triumphatum. Refert hiſtoriam ex Buchanano Scottus in *Θαυματουργίᾳ Phyſica* & ex hoc Morhofius in *Principe Medico* apud L. Joach. Fellerum, *Notis in Horn. Orbem Imper.* Vide quoque B. Rhenanum, *Rer. Germ. Nov. Antiqq. l.* 1. *tit. Scoti & Picti*, *ac Allacotti in Britanniam*, cum *Notis* Cl. Ottonis JCti, *p.* 225. & *ſeqq.*

PICTIACA Sylva, in territorio Aurelianenſi. Vide *Pitiacus.*

PICTICUM Fretum, inter Orcades & partem Septentrionalis Scotiæ; *Pichtlandt Fyrth*, vide *Fretum Picticum.*

PICTICUS Murus, in Anglia Boreali, vide *Murus Picticus.*

PICTIONES, apud *Papiam* dicuntur, *Qui vincuntur in Pictoris certamine.* Hodieque Gallis *Peintereaux* dicuntur, Artis pictoriæ minùs gnari. Car. du Freſne *Gloſſar.*

PICTOMACHARIUS, apud Firmicum, *Mathem. l.* 8. *c.* 8. fortè corruptè pro *Pyctomachus*, vide ubi de *Pugilatu.*

PICTONES, vide PICTAVI.

PICTONUM Promontor. Aquitaniæ, hodie *Talmond.* oppid. 8. leuc. à Luciona in Occaſum in ora Oceani Aquitanici, 18. leuc. ab oſtio Ligeris in Meridiem.

PICTOR, cum Cælatore domeſtico conjungitur Juvenali, *Sat.* 9. *v.* 145.

Sit mihi præterea curvus cælator, & alter
Qui multas facies pingat citò. ———

Ergo, cùm ſervitiis Picturâ interdictum apud Græcos, Romani ſervis ſuis ut ſibi haberent permiſerunt, uſui lucroque Patrisfamilias & familiarum. Plin. *l.* 35. *c.* 10. Marcianus, *l.* 17. *ff. de inſtruct. vel inſtrum. l. Pictoris inſtrumento legato ceræ, colores, ſimiliaque horum legato cedunt.* Jul. Paulus *l.* 3. *Sent. Inſtrumento Pictoris legato, colores, penicilli, cauteria, & temperandorum colorum vaſa debebuntur.* In quibus *cera* & *cauteria*, ad Encauſticen referenda, cujus præter *Varronem*, *Vitruvium*, *Plinium*, *Flaccum*, *Statium*, *Appulejum*, *Auſonium*, *Prudentium*, ita meminit, Ovid. *Faſtor. l.* 3. *v.* 831.

Quique moves cælum, tabulamque coloribus uris,
Quique facit doctâ mollia ſaxa manu:

Ubi pro *cælum* alii *caſtrum* legunt, ſubmonente Pliniô, *l.* 35. *c.* 11. *extr. Encauſto pingendi duo fuiſſe antiquitus genera conſtat: cerâ & in ebore cæſtrô, i. e. vericulô.* Idem Auctor, *ibid. Lala Cyzicena perpetua Virgo, M. Varronis juventa, Romæ & penicillô pinxit, & cæſtrô in ebore imagines mulierum maximè.* Sed pro vulgata lectione Servius ſtat, *ad illud Æn. l.* 1. *v.* 644.

——— *Cælataque in auro*
Fortia facta Patrum, ———

Laur. Pignorius *de Servis.* Interim, utcunque Romani putare ſoliti ſunt, infra ſuam dignitatem eſſe, ſi pingerent, picturas tamen excellentium Artificum magnô habuêre in pretio, ut quos tabulis publicè propoſitis Arti præcipuè dignationem feciſſe, Plinius dicit, *l.* 35. *c.* 4. qui *c.* 11. quoque *ejuſdem libri* ubi de L. Æmilio Paulo, & Metrodoro Philoſopho ac *Pictore*, eſt ſermo, idem pluribus confirmat. Sed & id arguit Fabii cognomentum *Pictorum*, cui ab Artis hujus amore ac peritia, id hæſiſſe diximus alibi. Apud Chriſtianos primitivæ Eccleſiæ *Pictores* nulli, quippe quibus Artis hujus uſum prohibitum fuiſſe, colligas ex Tertulliano, *de Idolol.* Unde Clemens Alex. *Protreptico*, interprete Herveto, *nobis eſt apertè vetitum*, inquit, *ἀπατηλὴν ἐργάζεσθαι τέχνην*, *fallacem artem exercere*, *Non facies enim*, *ait Propheta*, *cujuſvis rei ſimilitudinem.* Idem de Judæis habet Origenes, *contra Celſum*, *l.* 4. Hinc in Eccleſia Chriſtiana, ſeculô demum V. *Picturæ Hiſtoricæ* locum habere cœperunt: qua de re vide Forbeſium, *Inſtructionum Hiſtorico-Theologic. l.* 7. *c.* 9. §. 10. De *Pictoribus* Mahometanorum Turcarum Perſarumque, vide P. de Valle & Jo. Bapt. Tavernier *Itiner. Turcic. & Perſ.* Alius à *Pictore* eſt, *Pigmentarius*, cujus meminit, de condiendis corporibus defunctis, differens D. Gregorius, *l.* 4. *Dial. Nam illuſtris vir Stephanus, quem bene noſti, de ſemetipſo mihi narrare conſueverat, quia in Conſtantinopolitana Urbe pro quadam cauſa demoratus, moleſtiâ corporis ſuperveniente, defunctus eſt. Cumque Medicus atque* Pigmentarius *ad aperiendum eum atque condiendum eſſet quæſitus* &c. Nempe *Pigmentarius* hic eſt Aromatarius ac Myropola, qui pretioſis unguentis cadavera linens à putredine ea conſervare ſatagit. Plura infrà in voce *Pictura.*

PICTORES QUIDAM CELEBRIORES EX VOSSIO.

GRÆCI.

QUI VIXERE ANTE BELLUM PERSICUM. OLYMP. 70.

α. Ardices Corinthius cum Telephane Sicyonio primi exercuêre Artem ſine ullo etiamnum colore, jam tamen ſpargentes lineas intus, Plin. *l.* 35. *c.* 3. β. Bularchus, Romuli ætate vixit: tabulam, in qua erat Magnetum prælium, à Candaule Rege aurô repenſam fuiſſe, tradit Idem, *ibid. l. c.* 8. γ. Charmas, unus ex iis, qui monochromata pinxerunt, *Ibid.* δ. Cimon Cleonæus, catagrapha invenit, i. e. obliquas imagines, & variè formare vultus, reſpicientes, ſuſpicientes deſpicienteſque: articulis etiam membra diſtinxit, præterea que in veſte & rugas & ſinus invenit. Idem *ibid.* ε. Cleanthes Corinthius, cum Philocle Ægyptio linearem Picturam invenit, Plin. *l.* 35. *c.* 3. Strabo refert picturas ejus in templo Alphæorum, unam item Aregontis itidem Corinthii, *l.* 6. ζ. Cleophantus ſimiliter Corinthius primus picturam invenit colorare teſtâ, ut ferunt, tritâ: Claruit ætate Anci Marcii Romani Regis, & Tarquinii Priſci Romani Regis patrem, fugientem à Corintho Cypſelli Tyranni crudelitatem, Romam ſequutus eſt, Plinius iterum, *l.* 35. *c.* 3. η. Dinias, monochromata pinxit. θ. Eumarus Athenienſis, primus marem fœminamque diſcrevit, figuras omnes imitari auſus; cujus inventa poſtmodùm excoluit Cimon Cleonæus. Idem, *l.* 35. *c.* 8. ι. Hygiænon, unus ex iis, qui monochromata pinxerunt: Hos autem idem Auctor ibidem conjicit, ante etiam Bularchum, quem circa Romuli tempora vixiſſe diximus, floruiſſe. Duo enim devicesimâ Olympiade interiit Candaules, aut, ut quidam tradunt, eôdem annô quô Romulus, manifeſtâ jam claritate Artis ac abſolutione. κ. Telephanes Sicyonius, Ardici Corinthio junctus, artem primus exercuit: ſine ullo, ut dictum, colore; Ideo & quos pingerent adſcribere inſtitutum. Plin. ſæpius, *cit. l.* 35. *c.* 3. Sed antiquiſſima hæc multum habere incerti, fatetur Voſſius, *de* 4. *Artibus Popul. c.* 5. *ubi de Graphice*: quem proin ad alteram *Pictorum* ætatem, quæ incipit à bello Perſico ſeu Olym. 70. tranſeuntem ſequemur.

A' BELLO PERSICO SEU OLYMP. 70.

α. Panæus, Phidiæ frater floruit Olymp. 83. à Timagora Chalcidenſi Pythiis ſuperatus: quod primum Picturæ fuit certamen publicè inſtitutum. Plin. *l.* 35. *c.* 9. β. Phidias prioris frater, *Pictor* quoque priùs. γ. Polygnotus Thaſius, claruit circa Olympiad. 90. inventis ſuis multùm à poſteris celebratus. *Primus mulieres lucidâ veſte pinxit, capita earum mitris diverſicoloribus operuit, plurimumque picturæ primus contulit. Siquidem inſtituit os adaperire, dentes oſtendere, vultum ab antiquo rigore variare.* Plin. *ibid.* ubi & addit, hunc, cùm mercede pinxiſſet Pater Mycon, gratuitò Athenis pinxiſſe porticum, dictam *Ποικίλην*, ac proptereà Amphictyones hoſpitia ei gratuita decreviſſe. Conjungit eundem cum Timanthe ac Parrhaſio Dionyſius Halicarn. *de Demoſth. acumine*: cum Zeuxide & Euphranore Philoſtratus, *in vita Apollonii*, *l.* 2. *c.* 9. δ. Timagoras Chalcidenſis Panæi victor, &c.

AB OLYMPIADE 92.

α. Andocydes, Xeuxidis æqualis, pinxit Thebanorum victoriam, duce Charone ad Platæas. Maximè verò laudati piſces ab eo picti. Plut. *Sympoſ. l.* 4. *quæſt.* 2. β. Apelles, æqualis Ariſtidis, quidquid vel ante, vel ſuâ ætate *Pictorum* fuit, Venere exſuperavit: unde nec ab alio, quam Apelle, pingi voluit Alexander M. Vide Plin. *l.* 35. *c.* 4. Unde & Plut. *de Fort. Alex. l.* 2. duos eſſe dixit Alexandros, unum Philippi, *ἀνίκητον*: alterum Apellis *ἀμίμητον*. Pinxit autem Venerem *ἀναδυομένην*, ad exemplum Campaſpes, pellicis Alexandri. Plin. *l.* 35. *c.* 10. vel Phrynes, conventibus Eleuſiniis aut Neptuni feriis nudæ, ac capillô paſſô, mare ingredientis, Athen. *l.* 13. Idem pinxit, quæ pingi non poſſunt, tonitrua, fulgetra, fulguraque, *Bronten*, *Aſteropen*, *Ceraunobolon* appellans: Nec ipſe ſolùm pinxit, ſed & de Arte hac ſcripſit. γ. Apollodorus, Athenienſis, floruit Olymp. 92. quâ Athenæ à Lyſandro captæ. Hic *primus ſpecies exprimere inſtituit, primusque gloriam penicillo jure contulit.* Plin. *l.* 35. *c.* 9. *Colorum miſturæ & umbræ uſum primus reperit*, Plut. *Belli an pace Athenienſes illuſtr.* δ. Ariſtides, Thebanus, Olymp. 112. *omnium primus animum pinxit, & ſenſus omnes expreſſit, quos vocant Græci ἤθη: item perturbationes, durior paulo in coloribus*, Plin. *l.* 35.

l. 35. *c.* 10. Idem ad εὐμμετρίαν prævivit. Pinxit hic inter alia, oppidô captô ad matris, morientis è vulnere, mammam adrepentem infantem, ubi *intelligitur ſentire mater, & timere, ne emortuo lacte ſanguinem infans ſugat.* Id. Etiam nonnullis primus docuiſſe creditur Ἐγκαυστικήν, ſive *Artem ceris pingendi picturamque inurendi*, Idem. *l. eod. c.* 11. à Praxitele poſtea conſummatam. ι. Cliton, primùs docuiſſe mores, & varios referre oculorum obtutus, dicitur Xenophonti. Ἀπομνημ. *l.* 3. adeoque inventum Ariſtidis, circa ἤθη & συμμετρίας auxit. ζ. Colores Tejus, victus à Timanthe Cithnio, in ea tabula, quâ, circa Iphigeniæ mortem, triſtitiæ gradus in Calchante, Ulyſſe, Menelao & Agamemnone Patre, expreſſit. Quintilian. *l.* 2. *c.* 13. η. Euphranor Iſthmius clarus Olymp. 104. primus ſcribitur expreſſiſſe dignitates Heroum, & uſurpâſſe ſymmetriam, Plin. *l.* 35. *c.* 11. Vide quoque Fabium. *l.* 12. *c.* 12. Jovem ex Homero finxit: cum Polycleto miſcetur, in *Hiſt. Miſcella Pauli Diaconi*, *l.* 10. Zeuxidi & Polygnoto jungitur, ab Olympiodoro. *Meteorologicûn*, *l.* 1. ubi tres hos umbras pulchrè expreſſiſſe, nec non τὸ ἐνέχον καὶ ἐξέχον. *quod intus ſe recipit & quod eminet*, tradit. Idem literis quoque libriſque editis Artem illuſtravit. θ. Eupompus. Præceptor Pamphili, qui Apellis fuit Magiſter. Ab hoc eſt, quòd duobus Picturæ generibus, Helladico & Ionico ſeu Aſiatico, acceſſit tertium, Helladico in Atticum & Sicyonium diviſo, quod ſic dictum, quia Euphranor Sicyonius. Plin. *l.* 35. *c.* 10. ι. Lyſippus, primo faber ærarius, audendi rationem cepit, Eupompi *Pictoris* reſponſô: Hic enim interrogatus, quem ſequeretur antecedentium, commonſtratâ hominum multitudine dixit. *Naturam ipſam imitandam, non Artificem*, Plin. *l.* 35. *c.* 8. Æginam pinxit, *c.* 11. κ. Melanthius, cum Pamphilo, à cura commendatus, Fabio. λ. Nicias, de quo Plin. *l.* 35. *c.* 5. *Idem* (Auguſtus) *in Curia quoque, quam in Comitio conſecrabat, duas tabulas impreſſit parieti: Nemeam ſedentem ſupra Leonem, palmigeram ipſam, adſtante cum baculo ſene, cujus ſuprà caput tabula bigæ dependet. Nicias ſcripſit ſe inuſſiſſe: tali enim uſus eſt verbô.* Soliti enim Encauſtæ picturis adſcribere, hic vel hic Ἐνέκαυσε. μ. Pamphilus, Præceptor Apellis, diſcipulus Eupompi, primus in Pictura omnibus literis eruditus fuit. Plin. A' cura cum unà cum Melanthio, celebrat Fabius, *l.* 12. *c.* 10. Idem non pinxiſſe ſolùm Encauſticâ ſed etiam docuiſſe traditur Pauſiam Sicyonium. Plin. *l.* 35. *c.* 11. Scriptis quoque Artem illuſtravit. ν. Parrhaſius Athenienſis, velut alii Epheſius, ſymmetriam meliùs prioribus obſervavit: *lineas ſubtiliùs examinavit.* Quintil. *l.* 12. *c.* 2. *Ita circumſcripſit omnia, ut eum Legum latorem, vocent, quia Deorum, atque Heroum effigies, quales ab ipſo ſunt traditæ, cæteri tanquam ita neceſſe ſit ſequantur*, Idem. Cum Scopa, nobili ſtatuario, jungitur Horatio. *l.* 4. *Od.* 8. *v.* 6. Cum Apelle, Diodoro Siculo, *l.* 26. Pinxit inter cætera Ulyſſis furorem, Plut. *Quomodo Poëm. aud.* ξ. Cum Timanthe certavit, in Ajace victus. Plin. *l.* 35. *c.* 10. Zeuxidis æqualis. ξ. Pauſias Sicyonius, diſcipulus Pamphili, primus in Encauſtica celebris. Vide de eo Plin. *l.* 35. *c.* 11. Horatius, *l.* 2. *Sat.* 7. *v.* 95. *Pauſiaca torpes inſane tabellâ.* ο. Protogenes, æqualis Apellis, à cura commendatur. Ejus cognoſcendi causâ Apelles, cùm Rhodum navigâſſet, *per ſubtilem Protogenis lineam longe ſubtiliorem ducendo*, ei innotuit, Plin. *l.* 35. *c.* 13. De illo Petronius Arbiter, *Protogenis*, inquit, *rudimenta, cum ipſius Naturæ veritate certantia, non ſine quodam horrore tractavi.* Idem de Arte quoque ſcripſit. π. Socrates Philoſophus, filius Statuarii, initiò & ipſe *Pictor* fuit. primuſque ſymmetriam dedit Picturæ, vel potiùs ab Apollodoro inventam, inſigniter auxit; aliunde mox plus gloriæ adeptus. Xenophon, Ἀπομνημ. *l.* 3. ρ. Theon Samius, concipiendis viſionibus, quas φαντασίας vocant, celebris fuit, teſte Quintilianô, *l.* 12. *c.* 10. σ. Timanthes, unus è Zeuxidis æqualibus Iphigeniâ ſuâ inclaruit, de qua præter Plin. *l.* 35. *c.* 10. ita Quintil. *l.* 2. *c.* 13. *Timanthes Cithnius, in ea tabula, qua Coloten Tejum vicit: cum in Iphigeniæ immolatione pinxiſſet triſtem Calchantem, triſtiorem Ulyſſem, addidiſſet Menelao, quem ſummum poterat Ars efficere, mœrorem; conſumtis affectibus, non reperiens, quô dignè modô Patris vultum poſſet exprimere, velavit ejus caput*, &c. Ab illo Sami magnis ſuffragiis in Ajace ſuperatus Protogenes, *Herou nomine ſe moleſtè ferre ajebat, quòd iterum ab indigno victus eſſet*, apud Plin. *l.* 35. *c.* 10. τ. Zeuxis Heracleotes, circa Olymp. 95. *audentem jam aliquid penicillum ad magnam gloriam perduxit*, teſte Eôdem. Interim in eo vincebatur à Polygnoto, quòd hujus imagines eſſent ἠθικαί, Ariſtotel. *Pol. c.* 6. Interim, *in Penelope mores finxiſſe* viſus eſt Plin. *l.* 35. *c.* 9. De Helenæ ſimulachro ab eo Crotoniatis picto, eleganter Cicer. *de Invent. l.* 2. Notum etiam ex M. Seneca, *l.* 10. *Contr.* 5. & Plin. *l.* 35. *c.* 10. de uvis ab eo pictis ad quas aves advolarent. *Luminum umbrarumque rationem inveniſſe*, ait Quintil. *l.* 12. *c.* 10. Idem plus membris corporis dedit, id amplius idque auguſtius ratus, atque ut exiſtimant, Homerum ſequutus, cui validiſſima quæque forma etiam in fœminis placet, apud Eund. Opera ſua (ſed cùm jam arte ſuâ magnas parâſſet opes) donare quàm vendere maluit, ut Alcmenam Agrigentinis, Pana Archelao, &c. Æquales ejus fuêre Timanthes, Androcydes, Eupompus & Parrhaſius, *Pictores* itidem inſignes.

ROMANI ALIIQUE.

α. C. Fabius ædem Salutis pinxit, inde *Pictoris* cognomine familiæ illatô. Vide infrà *ſuô locô*. Præter hunc in iſta gente pauci Artis hujus peritiâ excelluêre, non ingenii defectu, quàm quòd ei non tantus apud Romanos quam apud Græcos fuit honos. Addantur, β. Hadrianus Imperator, qui, Xiphilini verbis, ἐπλάσσε καὶ ἔγραφε, & ſtatuas fecit & tabulas pinxit, nempe cùm nondum Imperii ſpes eſſet ulla. γ. Marcus Antoninus Philoſophus, tradente Jul. Capitolinô, *operam pingendo ſub Mag. Diogneto*, dedit. δ. Pacuvius Poeta, *Pictor* inſignis, *clariorem eam Artem Romæ fecit gloria ſcenæ: proximeque* (poſt Fabium Pictorem) *celebrata eſt in Foro Boario, ade Herculis* (ejus) *pictura*, Plin. *l.* 35. *c.* 4. Ab ejus recentiore ætate, qui claruit An. Urb. Cond. 600. paulo ante tertium bellum Punicum, ad ſuam uſque ætatem, h. e. ſpatio 200. ann. negat Idem, quenquam honeſtiorem pinxiſſe civem. Excipitur tamen ab eo Q. Pedius, qui Conſulatum geſſit an. 711. ε. Turpilius Eques Rom. e Venetia, Plinii ævô inter Pictores inclaruit, lævâ pingens, quod de nullo antè memoratum. Ejus opera Veronæ extare Plinius refert, *loc. cit.*

RECENTIORIS ÆVI PICTORES.

α. Albertus Durerus, Germanus, natus Norimbergæ A. C. 1471. liberâ manu circulum ducere, & centrum exactè figere potuiſſe dicitur. Vide de eo in voce *Durerus*. β. Andreas Mantineus, jungitur Michaeli Angelo Bonarotæ & Bacio Bandinello, à Lamberto Lombardo *in vita Bonarotæ*, ubi tres hos Heroas veneratum ſe eſſe ſcribit, *propterea, quòd abſolutiorem intelligentiam, exactiuſque judicium, in horum quàm reliquorum operibus exiſtimabat ab iis deprehendi poſſe, quorum ſeveriores & religioſiores oculi id, magis, quàm manûs facilitatem eamque* (quam prius dixerat) *Venerem, & colorum lenocinia ſpectarent.* γ. Antonius Corregienſis Titianus, vide mox *Titianus*. δ. Antonius Sartorius, unus ex illis, qui ſuperiori ſeculô, Picturâ iterum, poſt multorum ſeculorum decurſum, caput exerente, gloriam meruêre, quales præter eum Raphael Urbinus, Mich. Angelus Bonarota, Anton. Corregienſis Titianus, Seb. Venetus Juliuſque, Romanus. ζ. Bacius Bandinellus Florentinus, cum Bonarota & Matineo, conjunctus, à Lamb. Lombardo *in vita Reginaldi Poli*. η. Bonarota, vide hic infra, *Mich. Angelus Bonarota*. θ. Johannes Holbenius, Auguſtanus, civis Baſilienſis, ſui ſeculi Apelles. Vide in voce *Holbenius*. ι. Julius Romanus unus ex ſex *Picturæ* in Italia Inſtauratoribus, paulo ſuprà enumeratis. κ. Michael Angelus Bonarota, Florentinus, obiit Romæ an. ætat. 88. De cujus cum Apelle comparatione, vide inſignem locum, apud Lamb. Lombardum Leodicenſem, celebrem magnique judicii pictorem, qui cum Reginaldo Polo in Italiam profectus, *vitam ejus* eleganter exaravit, ab Hub. Goltzio editam, in qua de pleriſque ſecundioris Famæ *Pictoribus* judicium tulit. λ. Raphael Urbinus ex Graphices Pingendique Artis Reſtauratoribus, cui præfatus Lamb. Lombardus tribuebat χάριτα ſive Venerem, quam uni ſibi reſervabat Apelles, cùm aliis paria vel etiam majora eſſe paratum ſe agnoſceret. λ. Titianus Antoninus Corregienſis, Venetus, magnâ itidem inter primos in Italia Picturæ vindices claruit Famâ. In quo idem Lamb. Lombardus, extollebat *amœnitatem, vivacitatemque, res ipſas naturales ſimilitudine adeò indiſcretâ repræſentantem, ut vel acerrimo oculorum ſenſus aſpectu primò imponeret.* Idem apud Eund. *denſâ umbrarum opacitate & quaſi mamma quâdam molle repudiatâ, latam, nitidam atque oculis naturâ lucis amantibus gratiſſimam, ac proinde perfectiſſimam, colorum addendorum rationem excogitavit: in qua omnibus præcellere exiſtimatur*, &c.

PICTOR, cognomentum C. Fabii filii; qui an. Urb. Cond. 550. ut ait Plin. *l.* 35. *c.* 4. ædem Salutis pinxit, indeque cognomen hoc familiæ primus intulit. Pater fuit C. Fabii, qui anno 585. nempe 35. annis, poſt pictam à Patre ædem Salutis, cum Q. Ogulnio Gallo Conſul fuit. Errorem Viri docti duos quos diximus, & præterea alios duos Fabios *Pictores*, confundentis abunde refutavit Voſſ. *de Hiſtor. Latin. l.* 1. *c.* 3. Petrus Gregorius Tolosanus *Syntaxeos Artis Mirabilis l.* 31. *c.* 1. ait, *Fabio id datum eſſe laudi, quòd eam ædem pinxerit: & hoc proditum eſſe à Marco Cic. Tuſcul. Quæſt.* 1. At contrarium potius dicit. Ita enim is, *An cenſemus*, inquit, *ſi Fabio nobiliſſimo homini laudi datum eſſet, quòd pingeret, non multos etiam apud nos futuros Polycletos aut Parrhaſios.* Cauſam mox, cur Romani ab hac Arte non fuerint celebrati, addens, non fuiſſe ingeniorum defectum, ſed quod non Arti huic, ut apud Græcos, ſic apud Romanos etiam, ſuus foret honor. Proximum ab hoc Fabio pingendi arte apud eoſdem clarum, Pacuvium Poetam habet Plin. *locô. cit.*

PICTOR Georgius, vide *Georgius*.

PICTOR Servius, vide *ibi*.

PICTURA, ſeu PINGENDI *Ars*, aliàs *Graphice*, ex Græco, definitur *Socrati*, εἰκασία τῶν ὁρωμένων, *Imitatio ſeu repræſentatio eorum, quæ videntur*; quam definitionem cum Plaſtice communem habet. Horat. *l.* 2. *Ep.* 2. *v.* 8.

——— *Argillâ quidvis imitaberis udâ.*

Ducit in tabula penicillô lineas & colores addit, ut homines, beſtias, plantas, ædificia ac alias res exprimat: quantique habita ſit à Græcis, inde liquet, quòd ingenui ſolùm pueri Diagraphicen in buxo diſcerent, adeoque graphis, quâ in pingendo opus, ſervis eſſet interdicta, contrariò apud Romanos obtinente, ut in voce *Pictor* oſtendimus. Habet initia ſua à Natura, inſitum namque nobis imitari: & quia magnam ex imitatione capimus voluptatem, hinc Arti incrementa. Philoſtr. *de Vita Apollonii*, *l.* 2. *c.* 10. Item alter, *in præf. bipartiti Iconum operis.* Simili proin cum Poëſi origine gaudet, cum qua aliàs quoque ingens ei affinitas, unde *Picturam eſſe tacentem Poëſin: Poëſin autem loquentem Picturam*, à Simonide dictum, apud Plut. *l. de aud. Poetis.* Iliacis temporibus nondum fuiſſe hanc Artem, Plin. *l.* 35. *c.* 4. At Homerus *Il.* σ. *v.* 483. & *ſeqq.* narrat, ut Vulcanus in Achillis clypeo artificioſe cælârit cælum, ſidera & terras: Heſiodus quoque de cælatura Herculei clypei multa habet: & quid aliud Cælatura, quàm *Pictura* quædam, voce eâ paulò laxiùs acceptâ, utcunque cælo, non penicillô, fiat. Quod ſi objiciatur, hæc non ſine errore Poëtarum dici, vetuſtiori de ævo, tanquam de ſuo loquentium, refellunt tamen hanc ſententiam, quæ de Dædalo narrat Apollodorus, *Biblioth. l.* 3. ubi fuiſſe eum ait, ἀγαλμάτων ποιητήν πρῶτον εὑρετήν, *primum repertorem imaginum ac ſimulacrorum*. Vixit verò is jam ante Argonauticam expeditionem.

Imò

Imò antiquiores eo ſtatuas, utpote Telchinis inventoribus, facit Diod. Siculus *Biblioth. l.* 5. Sed quid de eo dicemus, quod, ut Flavius Joſephus, *Antiqq. l.* 3. *c.* 4. & 9. imo Moſes ipſe *Exodi c.* 36. *v.* 1. narrat, Deus Beſeleelem & Ooliabum deſignavit Tabernaculi Architectos, in quo opus Sculpturâ ac Cælaturâ; velut in Cherubim effigiandis, atque aliis? Quid quod ipſe Tara Abrahæ Patriarchæ parens, dicitur fuiſſe Ἀγαλματοποιὸς, i. e. *Statuarius*? Seruchus quoque, filius Ragau, ſive Rehu, Abrahami proavus, primus Statuas collocâſſe viris fortibus putatur, qua de re vide Voſſ. *de Idolol. Gent. l.* 3. *c.* 46. ex Cedreno, Chronico Euſebii & Euſeb. *Panarii l.* 1. Ita verò Artes hæ affines ſunt, ut vulgatus Interpres 1. Regum *c.* 6. *v.* 32. dicat: *Sculpſit in eis picturam:* ubi Hebræa ſonant, *Cælavit in eis cælaturas Cherubim:* nec veriſimile eſt Sculpturâ *Picturam* multò fuiſſe poſteriorem, vel Cælaturâ. Ægyptii apud Plin. *l.* 35. *c.* 3. ſex millibus annorum apud ipſos inventam, priuſquam in Græciam tranſiret, affirmant, vanâ prædicatione, ut palam eſt: Græci alii Sicyone, alii apud Corinthios repertam, omnes umbrâ hominis lineis circumductâ. Poſtea & intus lineas ſparſère, ſine ullo etiamnum colore, ut de Ardice Corinthio & Telephane Sicyonio ſuprà diximus. Hinc deventum, ad *Picturam μονόχρωμον*, ſive quæ ſingulis fiat coloribus, primuſque eas colorare teſtâ, ut ferunt, tritâ invenit Cleophantus Corinthius. *Tandem ſe Ars ipſa diſtinxit*, verba ſunt Plinii, *l.* 35. *c.* 3. *& invenit lumen atque umbras, differentiâ colorum alternâ vice ſeſe excitante. Deinde adjectus eſt ſplendor: alius hic quàm lumen: quem, quia inter hoc & umbram eſſet, appellaverunt τόνον: commiſſuras verò colorum & tranſitus, harmogen.* De ejuſdem Artis natura progreſſuque Philoſtratus, *l.* 2. *de vita Apollonii, c.* 10. Καὶ τὸ ἐν χρώματι, inquit, ὅπερ τοῖς γε ἀρχαιοτέροις τῶν γραφέων ἓν χρῶμα, τετράχρωμον εἶτα πλειόνων ἥψατο. *Quippe & unus color veteribus illis Pictoribus ſuffecit, & procedente Arte, quatuor erant ſatis: inde paulatim plures, pluribuſque adhibuit.* Hodie decem colores palmarios habent, quos recenſet Cæſar Bullingerus, *de Pictura*, *l.* 2. & *Sculptura*, *l.* 3. Addit idem Philoſtratus, & abſque ullo colore *Picturam* eſſe, ut ſi cretâ ſolùm duxeris lineamenta Indi ſive Æthiopis, quem non aliter concipias, quàm nigrum; ſi ſimas videas nares, genas eminentes, capillorum cincinnos & quandam ſtuporis imaginem oculis circumfuſam: quæ *Pictura* quantò ſimplicior, tantò ſine dubio antiquior fuit. Sed ſerò admodum hæc Ars à Græcis ipſis in Liberalium eſt Artium numerum recepta; factumque id primò auctoritate Pamphili Macedonis, qui Apellis Præceptor fuit, ut docet Plin. *l.* 35. *c.* 10. A quo tempore, non Sicyone ſolùm, ſed & in tota Græcia, pueri ingenui Diagraphicen h. e. Picturam in buxo ut dictum doceri cœperunt, perpetuò interdictô, ne ſervitia illam addiſcerent. Unde patet, quod utcunque *Pictura* demum Philippi Magni temporibus majori in honore cœperit eſſe, tamen anteà quoque in pretio fuiſſe dicatur: quod ex Thaletis verbis cognoſcere eſt, apud *Stobæum*; ubi ille Ionicæ ſectæ conditor conqueritur, pueros primùm tradi Pædotribis, Harmonico, & Pictori: adultiorem verò ætatem Arithmetico & Geometræ, &c. Utilitatem Artis plurima loquuntur, ut enim voluptatis ſolùm cauſa inventam eſſe ſint qui dicant, nimis abjectè de illa omnino ſentiunt. Quod enim Poëſis calamô, hoc penicillô *Pictura* exprimit. Itaque verſus Homeri, quibus effinxit Jovem, ut Phidiæ ad ſculpendum, ſic Euphranori ad pingendum, præbuère Archetypon. Ut hac parte etiam verum ſit illud Horatii *in Arte*, *v.* 361.

Ut Pictura, *Poëſis erit.* ———

Imò eſt, in quo magnam Poëſeos partem ſuperet *Pictura*: ut eo, quod oculis corporis, non animi ſolùm, aliquid repræſentet. Quæ enim magis animùm irritent, *v.* 181. *ib.*

Quàm quæ ſunt oculis ſubjecta fidelibus & quæ
Ipſe ſibi tradit ſpectator.

Nec hoc ſaltem, ſed etiam paria Hiſtoriæ facit; res quoque geſtas ad poſteros tranſmittendo. Unde Salluſtius, *c.* 4. *bell. Jugurtin. Sæpe*, inquit, *audivi Q. Maximum Publ. Scipionem, præterea civitatis noſtræ præclaros viros ſolitos ita dicere, cùm Majorum imagines intuerentur, vehementiſſimè ſibi animum ad Virtutem accendi.* Ad hæc cùm *Pictura* conſtet luce & umbrâ; ac Artis opus umbram luci immittere, aut lucem umbrâ obſcurare, ſatis liquet. *Pictura* etiam mediocri cognitione judicium acui in luminibus, coloribus & umbris dignoſcendis, quæ res multum confert & in Naturæ ſcientia & in Vita civili. At abuſus cavendus, qualis eſt, ſi illa pingantur, unde corrumpuntur mores. Quare Chærea apud Terentium, *Eunucho*, *Actu* 3. *Sc.* 5. *v.* 36.

——— *Dum apparatur, Virgo in conclavi ſedet,*
Suſpectans tabulam quandam pictam: ibi inerat pictura hæc, Jovem
Quò pactô Danaæ miſiſſe ajunt quondam in gremium imbrem aureum,
Egoque quoque id ſpectare cœpi: & quia conſimilem luſerat
Jam olim ille ludum &c.

Quem ad locum ſic Donatus, *Philoſophicè*, inquit, *nunc Terentius demonſtravit, quam cladem moribus hominum & civitatibus adferant pigmenta Poëtarum, cùm ſcelerum exempla adferunt peccaturis.* Vide quoque Propertium, *l.* 2. *Eleg.* 6. Achillem Tatium, *de Clitophontis & Leucippes amoribus*, *l.* 1. Jure proin Thebis lege prohibitum fuit, ne quid obſcœni pingeretur, vel fingeretur, multâ adverſùs eam peccantibus irrogatâ, Ælian. *Var. Hiſtor. l.* 4. *c.* 4. Nempe in picturis comparatum, ut in Mimis, quos eam ipſe ob cauſam arcuiſſe Maſſilienſes, teſtis eſt Val. Max. *l.* 2. *c.* 6. *ex* 7. Ut verò Ars hæc utilitatis habet plurimum, ita difficultatis non minus, multarum quippe diſciplinarum auxiliô egens. A Geometria enim lineam ac ſymmetriam accipit; imò Pamphilus Macedo ſine Arithmetica ac Geometria, quibus ille primus Picturam excultus fuit, negavit hanc Artem perfici poſſe. Ab Opticis capit lumen ac umbram, quorum hæc facit receſſum & diſtantiam: illud ut quid emineat ſive ut propiùs abeſſe videatur, præſtat: quæ abunde elucent ex Amulii Minerva, Plin. *l.* 35. *c.* 10. Apellis Hercule averſo, *l.* 36. *c.* 5. ex Bupalo & Anthermo in Chio, de quibus Lucian. *in Dea Syria*, &c. Vide quoque Tzetzen, *Chil.* 11. *hiſtor.* 381. ac præcipuè *l.* 8. *c.* 191. ubi hæc illuſtrat Phidiæ & Alcamenis exemplô. Præterea Naturæ ſcientia in Pictore requiritur, quam ob cauſam in Protogenis rudimentis laudat *Arbiter*, quòd *ſic cum Naturæ veritate certarent, ut non ſine quodam horrore tractarentur*: Ideirco & Anatome plurimum ei confert: cujus gnarus humani corporis proportionem in ſingulis membris exactiùs ſervabit, cumque non eadem in omnibus ſit proportio, faciliùs pulchriorem diſcernet, nec enim in uno omnia ſunt præſtantiſſima. Ideo Zeuxis Helenam Crotoniatis picturus ex ingenti multitudine Virginum de publico conſilio unum in locum conductarum, quinque delegiſſe, ut ex ſingulis, quod ſpecioſiſſimum foret, excerperet, legitur apud Cicer. *de Invent. l.* 2. Nec ſufficit formam nôſſe hominis, ſed & nôſſe convenit illam majorum animantium, plantarum, omnium denique quæ Orbis continet. Naturæ proin ignoratione peccavit Nicon, vel juxta alios Apelles Epheſius, cui cum cætera equum ſcientiſſimè pinxiſſet, unum hoc jure objectum quòd utrique palpebræ appoſuiſſet cilia, cum inferior iis careat, Ælian. *de Anim. l.* 4. *c.* 50. A Phyſiognomia inſuper & Morum Scientia *Pictura* ſumit mores & affectus; imo & in Veteribus hiſtoriis rectè pingendis multum accurata Antiquitatis conducit notitia. E quibus ſimul elucet, quanta Artis hujus tum nobilitas ac dignitas ſit, de qua ſic Cardanus, *de Subtil. l.* 17. *Eſt* Pictura *Mechanicarum omnium Artium ſubtiliſſima, eadem verò & nobiliſſima. Nam quidquid Plaſtice, aut Sculptura conatur, mirabilius Pictura fingit, addit umbras & colores & Opticen ſibi jungit, necnon etiam additis quibuſdam inventionibus. Nam Pictorem omnia neceſſe eſt ſcire, quoniam omnia imitatur. Eſt Philoſophus, Pictor, Architectus & diſſectionis Artifex*, &c. Partes *Picturæ* quatuor, ſicut Oratoriæ Facultatis commodè conſtitui poſſunt, Inventio videlicet ſive argumentum & materies: Οἰκονομία ſive Diſpoſitio, ac ſimul Συμμετρία, quæ & Ἀναλογία & Ἁρμονία appellatur: Color, h. e. tum lumen & umbra, tum ſplendor ac opacitas: ac denique Motus ſive geſtus, qui quaſi vitam quandam inſpirat. Affinia ei ſunt, Sculptura quæ facit imagines in ligno prominentes: Statuaria, quæ idem præſtat in lapide ac metallo: Cælatura, quæ in ligno, lapide metallove, imagines facit cavas: Chymice ſeu Fuſoria, quæ imaginem è metallo aliave materia fundit: & Plaſtice, quæ ex argilla, gypſo vel ſimili materie, imagines facit: Quibus omnibus nobilior *Pictura* eſt, teſte Cardanô *loc. cit.* Et quidem, quod Statuariam inprimis attinet, licèt ſtatuæ eô picturis præſtent, quòd durent magis pluraque in ſecula propagent hominis decus: longè tamen artificiô vincuntur, uti & ſplendore ac pulchritudine. Ut de lumine, umbra, diſcrimine rari ac denſi, aliiſque nil dicam, de quibus vide diſſerentem Balthaſarem Caſtilionæum, *Com. l.* 2. *de Curiali ſive Aulico.* Michael tamen Angelus Bonarata Sculpturam *Picturâ* difficiliorem judicavit, eò quod in ſtatua ſint diverſi magis aſpectus pleni anaglyphi. quam ſententiam quoque probat Cæſar Bullingerus, *de Pictura & Statuaria l.* 2. *c.* 7. judicium ſuum ſuſpendente Lud. Demontioſiô, *Comm. de Sculptura & Pictura Antiqq.* Quibus incrementis olim *Pictura* adoleverit; vide ſuprà in voce *Pictor*: Saltem hic addo, apud Græcos, præcipuum *Picturæ* tempus fuiſſe, ab Olymp. 93. quâ Athenæ à Lyſandro captæ ſunt; ejuſque ipſius ἀκμήν, Apellis ac æqualium ætate; Nec enim eorum, qui poſteà ſequuti, Artem quiſquam provexit: imò fuère, qui deteriora ſequuti, *Picturam* ad humiliora revocarent, inque iſtiuſmodi etiam laudem invenirent, qualem Pyreicum fuiſſe, memorat Plin. *l.* 35. *c.* 10. *qui tonſtrinas ſutrinaſque pinxit & aſellos & obſonia ac ſimilia, Rhyparographos propterea dictus:* Item Calliclem & Calacem; Antiphilum quoque, utroque valentem genere, qui (verba Plinii ſunt) *jocoſo nomine Gryllum ridiculi habitûs pinxit. Unde hoc genus picturæ Grylli dicti.* Abſolutam jam in Italia Picturam fuiſſe idem docet, circa tempora Tarquinii Priſci, *l.* 35. *c.* 3. ac à ſervis ac peregrinis exercitam. A Pacuvii enim ætate, uſque ad ſuam, negat quenquam pinxiſſe honeſtiorem civem, ut ſuprà viſum. Poſt multorum ſeculorum decurſum, in Italia primùm, Avorum ævô, *Pictura* iterum caput extulit. Præcipuam verò ſuperiori ſeculô palmam meruère ſex iſti, Raphael Urbinas, Mich. Angelus Bonarata, Antonius, Corregienſis Titianus, Seb. Venetus, Julius Romanus & Anton. Sartorius, de quibus dictum. At quamvis hi *Pictoribus*, qui, Atavorum ævô florentes, multùm ab antiquis receſſerant, longiùs artem provexerint, nondum tamen ad priſcum decus perduxère: cujus rei cauſas eruditè exponit Lamb. Lombardus Leodicenſis, *in vita Reginaldi Poli.* De iis qui in hac Arte celebres, egimus retrò. Eorum qui eam ſcriptis ſuis illuſtrârunt, catalogum hic attexuimus; Plura qui volet, adeat Gerh. Joh. Voſſium, *de 4. Artibus Popular. toto c.* 5. & *de Philoſophia*, *c.* 16. §. 1. & 2. ex veterib. Plinium, *l.* 35. *c.* 12. *pristrib.* Vide quoque hic voce *Megalographia*, it. *Parergon*, *Pingere de Muſivo*, *Pingere veſtes*, *Rhopographi* &c.

Auctores, qui de Pictura ſeu Graphice ſcripſerunt, ex Voſſio.

Albertus Leo Baptiſta, Italus, A.C. 1540. libros 3. de *Pictura* reliquit.

Anaximenes ſcripſit, *de Picturis*,

antiquis, teſte Fulgentiô, *Mythol. fab. de Actæone.* Periit.

Antigoni, *de Pictura*, memi-

nit Plin. *l.* 35. *c.* 10. περὶ πινάκων ſeu *de tabulis*. Laertius, *in Chryſippo*; quæ interierunt.

Apelles, *de Arte ſua* ad Perſeum ſcripſit, Plin. *l.* 35. *c.* 10. qui liber periit.

Ariſtodemus. Plin. æqualis, *Hiſtoriam Pictorum*, & *Pictura amantium civitatum ac Regum* perduxit ad ſuam ætatem, vide Philoſtratum, *præf. Icon.* In deperditis.

Artemon, περὶ ζωγράφων ſcripſit, apud Harpocrationem in Πολύγνωτος. Periit.

Atticus, *de Imaginibus* volumen edidiſſe legitur, apud Plin. *l.* 35. *c.* 11.

Caliſtratus.

Callixenus, in lucem dedit, Ζωγράφων τε καὶ Ἀνδριαντοποιῶν ἀναγραφήν, *Pictorum & Statuariorum deſcriptionem*, unde librum ſuum 10. excerpſit Sopater, teſte Photiô.

Democritus, *de Pictura* ſcripſit, *Laertius*.

Demontioſius Ludovicus, edidit *libros* 2. *de Veterum Sculptura Calatura, gemmarum Scalptura ac Pictura*.

Dureius Albertus, *de Symmetria* ſcripſit ſeculô præteritô.

Duris περὶ ζωγραφίας, i. e. *de Pictura*, citatur à Diog. Laertio, *in vita Thaletis*.

Euphranor.

Felibien, ſcripſit *des Entretiens ſur les vies & ſur les ouvrages des plus excellens Peintres*, in 4. Pariſiis.

Gauricus Pomponius *de Sculptura*.

Hegeſander, *de Statuis* ac *Imaginibus* ſeu *Picturis* ſcripſiſſe dicitur Athenæo, *l.* 5.

Hypſicratis, περὶ πινάκων, *de tabulis*, apud Laërtium in *Chryſippo* mentio. Interiit.

Jamblichus, περὶ ἀγαλμάτων *de Imaginibus*, librum elucubravit, Philopono refutatum: teſte *Photiô*.

Juba, Mauritaniæ Rex ſcripſit περὶ Γραφικῆς, teſte *Harpocratione* & *Photiô*: Ex ejuſdem libris περὶ ζωγράφων, i. e. *Pictoribus* octavi, meminit Idem Harpocration in voce Παῤῥάσιος.

Junius Franciſcus, 3. *libros de Pictura* reliquit, multijugæ lectionis ac bonæ frugis.

Lombardus Lamb. Leodicenſis *in vita Reginaldi Poli*, de pleriſque prioris ævi celebrioribus Pictoribus, Raph. Urbinate, Bonarata, Titiano &c. judicium tulit.

Melanthius Pictor, περὶ Ζωγραφικῆς, i. e. *de Pictura* memoratur Laertio, *in vita Polemonis*.

Pamphilus Pictor, περὶ Γραφικῆς καὶ ζωγράφων ἐνδόξων, *de Pictura & Pictoribus*, laudatur *Suida*.

Paſiteles, *quinque volum. Nobilium operum in toto Orbe*, ſcripſit, teſte Pliniô, *l.* 36. *c.* 5. cum Praxitele eum confundit Cæſar Bullingerus, *de Pictura l.* 2.

Philoſtratus *de Iconibus*.

Polemon, teſtante Athenæô, *l.* 13. ſcripſit, περὶ ζωγράφων πρὸς Ἀντίγονον, *de Pictoribus ad Antigonum*. Idem libros περὶ πινάκων, i. e. *de tabulis*, reliquiſſe legitur, apud Laertium, in *Chryſippo* & Athenæum, *l.* 11. *ac* 13.

Porphyrius, περὶ ἀγαλμάτων, i. e. *de Simulachris*, egit: vide Stobæum, *in Eclogis Phyſ. c.* 25. Sed is non tam de Arte, quàm de cultu, ſcripſit.

Protogenes Pictor, condidit libros 2. περὶ Γραφικῆς καὶ σχημάτων, *de Pictura & figuris*, teſte *Suidâ*. Sed hi injuriâ temporum deperditi ſunt,

Rodolfus, ſcripſit *Vitas Pictorum*.

Theophanes περὶ Γραφικῆς, i. e. *de Arte Pingendi*, laudatur Laërtio *in Ariſtippo*. Sed hoc opus, ut & plurima alia, temporis ſpolium eſt.

Varro, ex Latinis, *imagines præſtantium Virorum* ſuis quoque libris complexus legitur, apud toties memoratum Plin. *l.* 35. *c.* 11. ubi ait: *Imaginum amore flagrâſſe quondam, teſtes ſunt & Atticus ille Ciceronis, editô de his volumine, & M. Varro, benignisſimô inventô, inſertis voluminum ſuorum fœcunditati, non nominibus tantùm 700. illuſtrium: ſed & aliquô modô imaginibus, non paſſus intercidere figuras; aut vetuſtatem ævi contra homines valere; inventione muneris etiam Diis invidioſus* &c. Ut alios omittam.

PICUENTUM, Hiſtriæ urbs mediterranea. *Ptol. Pinguento Leandro*: in monte, apud ortum Nauporti fluv.

PICUMNUS, Deus, qui in ſacris Romanis adhibebatur. Æmilius Macer *in Theogonia*.

PICUS, Rex Latinorum, Saturni fil. Fauni pater ſucceſſit patri, An. 2747. primus Aboriginum Rex per an. 37. Latini regis avus, auguriorum peritiſſimus, qui à Circe adamatus, cùm ſpretô ejus conjugiô, Carmentem Nympham duxiſſet uxorem, ab irata Dea, virgâ percuſſus fertur, & mutatus in avem ſui nominis. Quod idcirco fingi creditur, quoniam primus hâc ave uſus eſt auſpiciis, de quo ſatis prolixè Ovidius, *Met. l.* 14. quam fabulam Virgilius in tres verſus optime contraxit, *l.* 7. *Æn. v.* 188.

——— Lævâque ancile gerebat
Picus equûm domitor: quem capta cupidine conjux
Aureâ percuſſum virgâ, verſumque venenis
Fecit avem Circe, ſparſitque coloribus alas.

Feſtus: *Picus rex picô ave utebatur, ut Verrius ait, ob augurium, à quo ſic dictus.* Vide Dion. Halicarn. *Hiſt. Rom. l.* 1. Aurel. Victor. *de Orig. gentis Rom.* Voſſio verò commentum de *Pico* Rege & Augure non aliunde promanavit, quàm quòd in Matiena, Sabinorum oppidô, vetuſtiſſimum fuerit Martis oraculum, ubi *picus* avis, qui *Martius* dicitur, in columna lignea oracula dabat, haud aliter ac apud Dodonæos columba ſacræ inſidens quercui vaticinari ſolita, ex *Dionyſio*. Vide cum *de Idolol. l.* 1. *c.* 12. uti *de pico Martii robore*, & cur δρυοκολάπτης vel δενδροκολάπτης vocetur, ac quandoque etiam πελεκᾶς, *l.* 3. *c.* 80. *de ejus calliditate* in iis, quæ ad victum pertinent, *c.* 82. *de Sermone* item, *c.* 89. Idem piſcis delicati, circa Verbanum Lariumque lacum, dicti *pic* vel *pico*, à *picken*, i. e. pungere ſeu cædere, quòd è medio ſquamarum eminentes habeat clavos, hinc *cyprinus clavatus* Rondeletio appellatus, meminit *l.* 4. *c.* 30.

PICUS Johannes, Mirandulæ & Concordiæ Princeps, fil. Johannis Franciſci; Phœnix ingeniorum dictus, & *Monſtrum ſine vitio*, Scaliger. Anno ætat. 24. defendit Romæ theſes 900. Dialectico-Theologico-Mathematico-Magico-Cabaliſtico-Phyſicas, magno cum plauſu. Quas cum æmuli ejus ſuſpectas reddere conarentur, Innocentius VIII. illis examinatis, 13. earum rejecit. Has editâ apologiâ tuitus, inter alia memorat, unum ex Cenſoribus interrogatum, quid Cabala eſſet? reſpondiſſe, hæreticum eſſe peſſimum, qui ſcripſerit contra Jeſum Chriſtum. Obiit A. C. 1494. ætat. 32. prout ipſi Lucius Bellantius Senenſis prædixerat, Florentiæ eôdem die, quô Carolus VIII. urbem intraverat. Nepos ejus Joh. Franciſcus opera patrui Baſileæ edidit, *Heptapli* titulô: Continent illa *Concluſiones* 900. *Apologiam, de Ente & Uno*: *De Hominis dignitate Regulas* 12. *Comment. in Pſal.* 15. *De Chriſti regno & Vanitate mundi*: *Expoſitionem Orationis Domin. Epiſtolas*; *in Apologiam, Diſp. l.* 12. *In Platonis Convив. l.* 3. *Elogia*: Paulus Jovius, *Eleg. c.* 39. *Naudæus*, *Phil. Beroaldus*, *Marſilius Ficinus*, &c.

PICUS Johannes Franciſcus, Princeps Mirandulæ, fil. Galeacii, nepos prioris, ſtudiis ſimiliter ſe dedit. Sed Scholaſticis nimium addictus, non ſatis Latinus eſt: occiſus a Galeoto, ex fratre Ludovico, nepote, noctu unà cum filio Alberto, A. C. 1533. Opera ejus, cum Patrui ſcriptis edita: Ubi agit *de ſtudio divinæ & humanæ Philoſophiæ*, *l.* 2. *De morte Chriſti & propria cogitanda*, *libris* 3. *De Uno & Ente*, &c. Paul. Jov. *in eleg. c.* 7. Poſſevin. *in appar.* Spondanus *in Annal.* Vide & *Johannes Franciſcus*.

PICUS Johannes, Pariſienſis Carthuſianus. Commentatus eſt in *Canticum*. Edidit Jodocus Badius, A. C. 1524. Petr. *Bibl. Carthuſ.* Vide & *Johannes*.

PIDA, Ponti Galatici urbs in Cappadocia. *Ptol.*

PIDE, oppidum Æthiopiæ ad ſinum Rubri maris, Plin. *l.* 6. *c.* 29.

PIDIBOTAS, Æthiopiæ ſub Ægypto oppid. Plin. *ibid.*

PIDORUS, urbs circa Athon montem, *Herodot.*

PIDOSUS, Inſula parva Cariæ, apud Halicarnaſſum urb. Nunc fortè *Iſola di S. Pietro*. Plin. *l.* 5. *c.* 31. *Ferrar.*

PIDUS, vulgò *le Py*, fluviolus Galliæ, rivus Frodoardo dictus, ſicut & Arna. Ita enim is *in Chron. ad A. C.* 949. *Quadam Eccleſia in honore S. Mariæ dicata, ſuper Arnam rivum, crebris illuſtratur miraculis & ſanitatum præſidiis. Item altera Eccleſia, in ipſius honore, ſuper* Pidum *rivolum ſita, penè ſimili reſplendet medela.* Et *Pidus* quidem ſeu rivulus, ſeu amniculus, *in codice* Remenſis Monaſterii S. Remigii ante annos 700. ſcripto vocatur *Pit*, ſeu *Pitus*: atque inter villas ad illud Cœnobium pertinentes, numeratur *Sanctus Martinus ſuper Pit*. Alluit autem hic *Pidus* ſeu *Pitus* vicos Summum Pidum *Somme-Py*, alias *Sompi* & *Soupi*, ad caput ipſius poſitum; vicum S. Mariæ ad Pidum cum Eccleſia ejus Frodoardo modò memorata, *Sainte Marie à Py*; Sancti Sulpitii ſeu ad S. Sulpitium, *Saint Supplice*, alias *Saint Supplé*, & vicum à Patrono loci Sanctum Martinum ſuper Pidum nuncupatum, *S. Martin*: ac in Supiam effluit, de quo vide *ſuô locô*. Hadrian. Valeſ. *Notit. Galliæ*, in voce *Supia*.

PIDYTES, vir Percoſius ab Ulyſſe interemptus in bello Trojano, Homer. *Il.* 7.

PIENGITÆ, Europæa gens, *Ptolem.*

PIENTIA, olim Cortinianorum, urbs agri Senenſis, in colle, patria Æneæ Sylvii, poſteà *Pii II.* illic patre exulante nati, à quo dicta & Epiſcopalis effecta eſt, ſub Archiepiſcopo Senenſi. Parva ſed culta, 6. mill. paſſ. à Monte Politiano in Occidentem, uti 10. à confinio ditionis Pontific. 13. à Cluſio, 25. à Sena in Eurum.

PIEPHIGI, Daciæ populi, *Ptolem.*

PIERA, Peloponneſi fons, inter Elidem & Olympiam, Pauſan. *l.* 5.

PIERES, Macedoniæ populi circa Dardanos, Plin. *l.* 4. *c.* 10.

PIERIA, Pythæ, viri inter Mileſios clariſſimi, filia, cujus cum Phrygio conflatus amor, diſſidium, inter Mileſios Myunta incolentes & Nelei poſteros, compoſuit. Vide Polyæn. *l.* 8. *c.* 35.

PIERIA, regio gemina; Una Macedoniæ, cum oppido cognomine, inter Axium & Peneum flumina, *Veria Negro*. Altera Syriæ cum monte in Caſſiotide regione qui *Monte Nero* dici videtur *Ortelio*, ex *Guil. Tyrio*. Regio autem Pieria in ora, inter Ciliciam & Phœnicen ſita eſt, ubi Seleucia urbs præcipua cognomentô *Pieria*. Picem habet Naricæ, Indicæ, Idææ, & Illyricæ comparandam.

PIERIS, apud Plin. *loc. cit.* urbs Macedoniæ, quæ *Pieria* aliis; item mons Theſſaliæ, qui alias *Pierius*. Sic Græci & Πιερίδα & Πιερίαν montem appellant, ut apud *Strabonem* videre eſt. Salmaſ. *ad Solin. p.* 152.

PIERIUS, Presbyter Alexandrinus, ſub Diocletiano Imperatore & Theone Epiſcopo floruit. Eloquens diſputator, concionator inſignis, propterea parvus Origenes dictus. Scripſit 12. libros *de Eccleſiæ priſcis ceremoniis*, ſed Spiritum Sanctum, Patre Filióque inferiorem eum feciſſe, refert Photius, *Cod* 119. Etiam *in Hoſeam* commentatus eſt, &c. Martyris Pamphili præceptor. Euſeb. *Hiſt. l.* 7. Hieron. *in Catal. c.* 76. Nicephor. *Hiſt. l.* 6. *c.* 35. Item, Johannes *Pierius* Valerianus, Bolzanô Venetiæ oppidô oriundus, ſui doctiſſimus ſeculi. Scripſit *Hieroglyphica*, *Comment. in Virgilium* &c. Obiit Patavii, A. C. 1550. ætat. 82. Geſner. *in Biblioth.* & Anton. Teiſſier *Elog. Part. I.* & *II.* Ejus curæ educationem Hippolyti, Alexandri & Catharinæ de Medicis, poſtmodum Galliæ Reginæ, commiſerat patruus eorum Clemens VII. Imperialis *Muſeo Hiſtor.*

Item

Item Johan, *Pierius*, Toletanus, Poëta & Orator excellens. Compluti docuit. Obiit A. C. 1540. ætat. 33. Opmer. *in Chronol. Orbis Univerſ. p.* 486.

PIERIUS, mons Theſſaliæ. Muſis ſacer. In hoc monte quidam Muſas natas volunt, atque inde *Pieridas* appellatas, quanquam alii a *Pieria* regione & alii à *Pieri* filiabus, quas cantu vicerunt, dictas malunt: qui & *Pierus Feſto* & Pauſaniæ, *l.* 9. in Macedoniæ confin. apud montem Olympum, ubi oppid. ejuſdem nominis, Pheris proximum, de quo Plin. *l.* 4. *c.* 8. cum lacu cognomine, teſte Pauſan. *l.* 9.

PIERIUS Sinus, mare Thraciæ juxta Pangæum montem, ubi Oeſyme & Chryſopolis urbes, *Thucyd.*

PIERUS, Macedo quidam prædives, qui ex Euippe uxore 9. ſuſcepit filias, quæ Muſas ad certamen cantus provocare auſæ, & ab illis ſuperatæ in totidem picas mutatæ ſunt; unde poſteà Muſæ earum nomen, veluti tropheum uſurpantes, *Pierides* vocabantur.

PIERUS. fluv. Achajæ in Peloponneſo, Pheras oppidum alluens. Et Plin. *l.* 4. *c.* 8. oppid. Theſſaliæ cum monte, & Pauſan. *l.* 7. mons Macedoniæ cum lacu, qui tamen teſte *Æliano*, eſt in Theſſalia.

PIETAS. Dea ab antiquis culta, cujus ſacellum ab Attilio dicatum, in quo habitâſſe dicitur ea, quæ uberibus patrem in carcere aluit. Cicer. *l.* 1. *de Nat. Deorum*, *Pietas*, inquit, *juſtitia eſt adverſùs Deos & cultus erga Majores aut ſanguine conjunctos. Hanc ut Deos cæteros colebant Romani. Ædem ei conſecraverat, M. Acilius Glabrio Duumvir; in foro Olitorio, eo locô, quô quondam mulier habitaverat, quæ Matrem ſuam incluſam carcere mammis ſuis clam aluerat, ob quod factum immunitas ipſi conceſſa fuit.* Ita ferè *Feſtus*, niſi quòd pro Matre Patrem ponit, cum tamen reliqui Scriptores, qui hujus hiſtoriæ meminerunt, omnes Matrem carceri incluſam fuiſſe, non Patrem, ſcribant. Livius, *l.* 40. *c.* 34. Val. Max. *l.* 5. *c.* 4. Plin. *l.* 7. *c.* 36. *Pietatis exempla infinita quidem totô Orbe extitêre, ſed Roma unum, cui comparari cuncta non poſſint. Humilis in plebe, & ideo ignobilis puerpera ſupplicii causâ, carcere incluſam Matrem, cùm impetrâſſet aditum à janitore, ſemper excuſſa, ne quid inferret cibi, deprehenſa eſt uberibus ſuis alens eam. quô miraculô Matri ſalus donata filiæ pietate eſt, ambæque perpetuis alimentis, & locus ille eidem conſecratus eſt Deæ, C. Quintio M. Attilio Coſſ. templô Pietatis extructô in illius carceris ſede, ubi nunc Marcelli theatrum eſt.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 18. Habitum ejus ſic deſcribit Papinius, *l.* 3. *Sylv.* 3. *v.* 3.

Huc vittata comam, niveóque inſignis amictu,
Qualis adhuc praſens, nullaque expulſa nocentum
Fraude, rudes populos, atque aurea regna colebas,
Mitibus exſequiis ades. ——

Idem eam ſolitariâ Cœli parte ſecretim reſidentem facit, quippe diſcordantium Deorum cœtu offenſam, *v.* 457. & 462. *l.* 11. *Theb.* quanquam aliàs cœlo gratiſſimam ibidem eam conſtituat. *l.* 3. *Sylv.* 3. *v.* 1.

Summa Deûm Pietas. *cujus gratiſſima cœlo,*
Rara profanatas inſpectant Numina terras &c.

Sed pro Miſericordia ac Clementia vox non rarò occurrit, uti pluribus docet Caſp. Barthius, *ad Claudian. IV. Conſulatu Honorii*, *v.* 113. Vide quoque ſuprà.

PIETAS Julia, vide *Julia*, it. *Pola*.

PIFLI, inter nomina ignominioſa, quibus Albigenſes olim aſperſi. Eckbertus Schonaugienſis contra *Catharos*, *Serm.* 1. *Hos noſtra Germania Catharos, Flandria* Piphles, *Galli Texerant, ab uſu texendi appellant.* Et *Chron.* Abbatis S. Medardi *A. C.* 1236. *Hæreticorum maxima multitudo, quos quidam vocabant Bulgaros, alii* Piflos, *per diverſas civitates & caſtella Franciæ* &c. Origo incerta: Interim etiamnum *Piffres* vocari Gallis homines guloſos, quique largioribus epulis indulgent, docet Car. du Freſne *Gloſſar.* à quo tamen crimine Albigenſes, varii Scriptores abſolvunt.

PIGACIÆ. apud Ordericum Vitalem, *roſtra calceorum* & aculei, ſcorpionum caudas referentes. cujuſmodi roſtratorum calceorum repertorem, Fulconem Andium Comitem fuiſſe tradit his verbis, *l.* 8. *Qui cùm pedes haberet deformes, inſtituit ſibi fieri longos & in ſummitate acutiſſimos ſubtalares. ita ut operiret pedes & celaret eorum tubera, quæ vulgò vocantur* Uniones. *Inſolitus inde mos in Occiduum proceſſit orbem, levibuſque & novitatum amatoribus vehementer placuit. Unde ſutores in calceamentis quaſi caudas ſcorpionum, quas vulgò* Pigacias *appellant, fecêre, idque genus calceamenti penè cuncti, divites & egeni, expetiêre.* Προάλματα πεδίλων hujuſmodi calceorum roſtra dicuntur Annæ Comnenæ, ad cujus *Alexiadem* vide quæ adnotavit Car. du Freſne. ut & infra voce *Poulainia*, item ubi de *Roſtris calceorum* & *Uncinatis Calceis*.

PIGELASUS, urbs Cariæ, *Stephan.*

PIGMENTARIUS, vide hic infrà *Pigmentum*.

PIGMENTUM. Græcis recentioribus πίμεντον, item πιμέντον, quemadmodum & *pimentum* legimus in veter. libro *Excerptorum* Apicii, ubi ſic habet, *Brevis pimentorum. quæ in domo eſſe debent, ut condimentis nihil deſit:* non unâ occurrit notione. In his enim *Excerptis*, non ſolùm aromaticæ & exoticæ omnes ſpecies, quæ condimentis ſerviunt, hôc nomine deſignantur, ſed etiam omne genus herbarum ac ſeminum condimentariorum. Unde *Pigmentarius*, apud Martianum, *l.* 3. §. 1. *ff. ad l. Corn. de Sicar.* Græcis Πιγμεντάριος, qui omnia vendebat, quæ Medicinæ conducerent, quòd inter ea etiam *pigmenta*, i. e. χρώματα, locum haberent: à qua una merce, quaſi nobiliori & magis pretioſâ, appellatus eſt. Genus etiam herbæ condimentariæ *pigmentum* hodie Galli vocant. Ita & Græci recentiores petroſelinum, quaſi præcipuî uſus in condimentis, appellavêre πιμέντον, i. e. *condimentum*. At Plinii ætas *pigmenta* tantum de coloribus poſuit, *l.* 36. *c.* 22. *Auctoribus curæ fuêre lapides quoque mortariorum medicinalium tantùm, & ad* pigmenta *pertinentium.* Ubi *mortaria ad pigmenta pertinentia* ſunt ζωγράφων θυΐαι. Sequenti verò ævô pro herbis ac ſpeciebus quibuſcunque medicinalibus vocem uſurpari cœpiſſe, etiam diſcimus ex Materno Firmico *l.* 8. *c.* 17. *Magi erunt, vel qui venenis ex herbarum* pigmentis *confectis ſalutaria ſoleant hominibus remedia comparare:* ubi *venena ex herbarum pigmentis facta*, appellat ποικίλα φάρμακα. Atque hinc *Pigmentarius*, pro pharmacopola, apud Eund. Aliàs ſic quoque dixêre τοὺς Μυρεψούς. *Gloſſæ. Pigmentarius*, Μυροπώλης, Φαρμακοπώλης, Μυρεψός: Sed & pharmacopolam, ſic vocant *Perſii Gloſſæ*, *per ſcombros ſignificat ſalſamentarios, per thus Pigmentarios.* Quô ſenſu *pigmentum* propriè eſt, quod *droguam* Galli vocant &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1052. ut & ſuprà in voce *Pharmacopola*. Citimi ævi Scriptoribus vox notat, *potionem ex melle & vino & diverſis ſpeciebus confectam, ſuavem, & odoriferam*, ut apud Joh. de Janua. Catholic. Parvum: *Nectar, dulcis liquor, vel vinum pigmentatum. Vinum Cypricum, pigmentatum & clarificatum*; apud Lambertum Ardenſem, *p.* 119. Cujuſmodi potionem ſtatis diebus datam olim fuiſſe, docet Petrus Venerab. *in Statutis Ordinis Cluniac. c.* 52. *Statutum eſt, ut ab omni mellis & ſpecierum cum vino confectione, quod vulgari nomine* Pigmentum *vocatur, Cœna Domini tantùm exceptâ, quâ die mel abſque ſpeciebus vinô mixtum antiquitas permiſit, omnes Cluniacenſis Ordinis Fratres abſtineant.* Sic Udalricus, *Conſuetud. Cluniac. l.* 1. *c.* 52. *Et pigmentum, ad cujus tamen propinationem ſcilla non ſonatur.* Et *l.* 3. *c.* 21, *Quoties pigmentum datur, ipſe modiolis infundit.* Quem morem improbans Bernardus, *de Vita & Mor. Religioſorum*, *c.* 8. *Quale eſt autem*, inquit, *illud, quod nonnulla Monaſteria ex more obſervare dicuntur, in magnis videlicet feſtis vina delibuta melle*, pigmentorum *reſperſa pulveribus, in Conventu bibere &c.* Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & de *Pigmentis* ac *Arte Pigmentaria* plura, apud Beroaldum ad *Appulejum*.

PIGNORA, capere. inter coërcitionis lenioris genera, apud Romanos. vide ſuprà *Direptio*, infrà *Repreſſaliæ*, it. *Senatores*, *Strategi*, *Vadium*, *Vale*.

PIGRES. Halicarnaſſeus, frater Artemiſiæ, uxoris Mauſoli, *Suidas*.

PIGRES, & Mattyas, Pœonum fratrum nomina, apud *Herodotum*.

PIGRES, Græcè Πίγρης. in antiquis *Arriani* codicib. legitur pro Τίγρης, qui aliter Τίγρις, celebris Perſiæ fluvius, quam ſcripturam in Palatinis exemplaribus multis locis ſe reperiſſe, Salmaſ. tradit. Teſtatur idem *Euſtathius*, & præterea apud *Julianum* quoque ſic ſcribi. An igitur Πίγρις aut Πίγρης, ſecundùm hanc ſcripturam, Armeniacum aut Medicum potiùs nomen, quàm Τίγρις? Sed Τίγρις animal illarum regionum, à velocitate ac impetu nomen, ut apparet, idem habuit. An Πίγρης & Πίγρις diverſa dicemus eſſe nomina & flumina? Herodotus enim, *l.* 5. tres fluvios hôc nomine, diverſis ex locis originem habentes, memorat, Πρῶτος μὲν Πίγρης, μετὰ δὲ δεύτερός τε καὶ τρίτος οὔνομα ὀνομαζόμενος, οὐκ αὐτὸς ἐὼν ποταμὸς, οὐδὲ ἐκ τοῦ αὐτοῦ ῥέων, *Primus quidem* Pigres, *poſt eum ſecundus & tertius eodem quidem nomine inſigniti, non tamen idem fluvius, nec ex eodem fonte promanant.* Ubi enumerat amnes Herodotus, qui per Armeniam iter facientibus & Suſa contendentibus tranſeundi ſunt. Et quidem ex Cilicia venienti & intranti Armeniam majorem, primùm occurrere dicit fluvium Euphratem, νηυσὶ περητόν, qui Ciliciam ab Armenia ſeparat; deinde tres fluvios ſimiliter νηυσὶ περητούς, h. e. *navigabiles*, in Armenia ipſa, tranſeundos eôdem nomine, Πίγρητας namque vocari, qui per Armeniam fluunt, è diverſis orti fontibus. Primum ait oriri ἐξ Ἀρμενίων ſuperioris Armeniæ nempe, alterum atque ultimum ex Matienis, qui populi ſunt Mediæ, majori Armeniæ ab oriente conterminæ. Alibi verò locis duobus, idem auctor τοῦ Τίγρης meminit & Τίγρη non Πίγρητα, vocat. E quibus tribus Armeniæ fluminib. quibus nomen idem Πίγρης, videntur exiſtimâſſe Veteres quidam, Πίγρητα illum primum, qui ἐξ Ἀρμενίων oritur, eundem eſſe fluvium, qui occultô meatu ſubter Taurum montem in Aſſyriam tranſiit, & Τίγρις ibi vocatur. Alii prorſus diſtinguunt; atque hi ſunt, qui Tigrim non arceſſunt longiùs, quàm e latere Tauri meridionali. Utut ſit idem flumen, quod ex Armenia in Aſſyriam ſubter Taurum per ſpecus labitur, non idem certe nomen Πίγρης & Τίγρης. Forteàn idem amnis *Pigres* vocatus fuerit, dum per Armeniam fluit; ubi in Aſſyriam tranſit ſubterraneô meatu ſub Tauro factô, & concitari incipit, *Tigris* nomen aſſumit à celeritate, à qua & ſagittam [illegible] animal omnium velociſſimum Medi ſic vocant: atque inde eſt, quòd *Pigretum* vocant, qui *Tigris* eſt, Arrianus & Julianus. Vide quæ hanc in rem erudite congeſſit Salmaſ. *ad Solin. p.* 694. & 695.

PIGRI, infames Athenis, vide ſuprà *Mannaria Artes*, it. *Opifices*, *Otia*.

PIGRUM Mare, pars maris Arctoi, ſeu Caledonium mare, ſupra Scotiam, in Boream extenſum, verſus Schetlandicas Inſulas & Iſlandiam.

PIHACHIROTH. locus Ægypti circa mare Rubrum.

PII. Imperatores dicti, ab Antonino Pio, ut planum id facit Juſtinianus, *in* §. *notis autem Nov. ut lib. de cætero.* Fuit autem Antoninus Bojonius ſic appellatus à Senatu, ob ſingularem animi pietatem ac pacis ſtudium: cujus vox illa celebris eſt, *Malle ſe unum ſervare civem, quàm mille hoſtes perdere.* Sed audiendus omnino Jul. Capitolin. in *Vita* ejus, *c.* 2. *Pius cognominatus eſt à Senatu, vel quòd Soterum feſſâ jam ætate manu, præſente Senatu,*

invaverit: (quod quidem non ſatis magna pietatis eſt argumentum; quum majus ſit magis, qui iſta non faciat, quam pius, qui debitum reddat) vel quod eos, quos Hadrianus per malam valetudinem occidi juſſerat, reſervavit: vel quod Adriano, contra omnium ſtudia, poſt mortem infinitos atque immenſos honores decrevit: vel quod, quum ſe Adrianus interimere vellet, ingenti cuſtodiâ & diligentiâ fecit, ne id poſſet admittere; vel quod vere naturâ clementiſſimus & nihil temporibus ſuis aſperum fecit. E quibus omnibus illam potiſſimum rationem probat Caſaubonus, *quod Adriano contra omnium ſtudia* &c. Magnis enim laboribus *Pio* conſtitit, ut hæc poſtrema pietatis officia Parenti ſuo præſtaret, cujus memoriam Senatus damnare cupiit. Cui proin ſtudio cùm pietatis nomen neceſſariò prætenderet, namque & *Pialia* vocavit agones quinquennales Hadriani memoriæ dicatos, uti ſuprà diximus, inde videtur illi partum *Pii* cognomen. *Pauſanias* tamen PIUM, à pietate in Deum ſcribit eſſe nuncupatum: Marcus verò *Ep.* ad Fauſtinam, ob clementiam ſic appellatum mavult. *Clementia patrem tuum imprimis* Pii *nomine ornavit.* Et certè Romani, quem laudatum volebant à clementia, *Pium* vocabant. Vulcat. Gallicanus *in Avidio Caſſio*, c. 13. *Hanc Marci clementiam Senatus his acclamationibus proſequutus eſt: Antonine Pie, Dii te ſervent: Antonine clemens, Dii te ſervent.* Vide Caſaubon. *ad Capitolin. l. c.* atque Themiſtius Euphrades, *Orat.* 9. Auguſtos appellatos, Εὐσεβεῖς, i. e. Φιλανθρώπους. Vide Deſid. Heraldum, *ad Arnobium l.* 1. Ut igitur Antoninus Latinè *Pius*, ita Græcè Εὐσεβὴς dictus eſt, quæ duo velut diverſa refert Johannes Gazenſis περὶ Ἀρχαιολ. cùm inquit, Πῶς ὁ κλεινὸς Εὐσεβής, cùm Εὐσεβὴς ſit *Pius*, unde & Εὐσέβεια agon, *Pialia*. Salmaſ. *ad eund.* Ob eandem cauſam, ad Deum ipſum quoque appellatio tranſlata Arnob. *adv. Gentes l.* 7. *Deos aliquis credit pios, mites, beneficos.* Et Lactant. *l.* 4. *c.* 11. *Sed tamen, quoniam clemens eſt & pius erga ſuos.* Qua de re ſic Auguſtin. *de Civ. Dei*, *l.* 10. *c.* 1. *Pietas quoque propriè Dei cultus intelligi ſolet, quam Græci Εὐσέβειαν vocant. Hæc tamen & erga parentes officioſè haberi dicitur. More autem vulgi hoc nomen etiam in operibus miſericordiæ frequentatur: quod ideo arbitror eveniſſe, quia hæc fieri præcipuè Deus mandat, eaque ſibi vel pro ſacrificiis, vel præ ſacrificiis placere teſtatur. Ex qua loquendi conſuetudine factum eſt, ut & Deus ipſe dicatur* pius: *quem ſanè Græci nullo ſui ſermonis uſu* εὐσεβῆ *vocant: quamvis* εὐσέβειαν *pro miſericordia illorum etiam vulgus uſurpet. Unde in quibuſdam Scripturarum locis, ut diſtinctio certior appareret, non* εὐσέβειαν, *quod ex bono cultu, ſed* θεοσέβειαν, *quod ex Dei cultu, compoſitum reſonat, dicere maluerunt.* Ubi quod de Græcorum uſu ait, de genuino & antiquo intelligendum: poſtmodum enim, uti εὐσέβειαν pro *miſericordia* uſurpare, ſic & Deum εὐσεβῆ nonnunquam, Latinam appellationem ita exprimentes, dicere non refugerunt, uti videre eſt apud eundem Themiſtium, *Orat.* 5. Οὐδεὶς γὰρ ἐν ταῖς ἐπικλήσεσι τῷ θεῷ τ̃ νικητὴν, ἔτει βραχυβέστατον ἀνακαλοῦντες, ἢ τ̃ Γερμανικὸν, ἢ τ̃ Σκυθικὸν, ἀλλὰ τ̃ Φιλάνθρωπον, καὶ τ̃ εὐσεβῆ καὶ τ̃ σωτῆρα. Ergò Deus heic εὐσεβὴς eſt *pius* & φιλάνθρωπος, quâ voce *pium* etiam hîc exprimere voluit Themiſtius, Deſid. Heraldus *ad Arnobii loc.*

PII Fratres, & ſimpliciter Pii, Græcè Εὐσεβεῖς, dicti ſunt apud Catanenſes Amphinomus & Anapius, qui, Ætnâ ignes evomente, parentes ſuos humeris ſublatos ſervârunt, Strabo, *l.* 6. His honores in patria habitos, uſque ad tempora ſua, i. e. Antonini Philoſophi refert Pauſanias, *l.* 10. Certè ſepulchri locum *Campum Piorum* appellatum, docet Solinus, *c.* 11. ubi tamen Syracuſanos quoque hanc pietatis gloriam ſibi vindicâſſe, & *Emantium* ac *Critonem* illos nominâſſe, Catanenſem tamen regionem cauſam dediſſe facto, addit. Statuas item illis erectas, Claudianus *eleganti epigrammate* decoravit. Iidem Catanenſes nummos ſignârunt. Cujuſmodi denarius, in honorem Sexti Pompeji percuſſus, omnes illius titulos ferens, MAG. PIUS. IMP. ITER. PRÆF. ORÆ MARIT. ET CLAS. EX S. C. unâ parte habet Sexti caput affabrè factum cum *urceolo & lituo*, Pontificatûs & Auguratûs inſignibus: alterâ inter *Piorum* ſtatuas eſt Neptunus nudus, dextrô pede roſtro navis inſiſtens, dextrâque manu apluſtre tenens, apud Joh. Marshamum, *Canone Chron. Sec. XVI.*

PIKUS Johannes, vide *Johannes*.

PILA, nomen loci, Sophon. *c.* 1. *v.* 11. Latinè *contuſio*, vel *mortariolum*.

PILA, digna viſa eſt, de qua Medici & Philoſophi differerent, Galenus *in l. ea de re conſcr.* Cœl. Aurelianus, *Tardar. paſſ. l.* 3. *c.* 6. & *l.* 4. *c.* 7. &c. Laudatiſſimum certè exercitationis genus ſemper habitum & utrôque Jure receptum. Canonicô quidem, ut diſertè patet ex C. *Clerici, de vit. & honeſt. Cleric.* & Jure Civ. paſſim. Ulpian. *l.* 11. *ff. ad leg. Aquil. Si cùm pila quidam luderent, vehementius quis pilâ percuſſâ in Tonſoris manus eam dejecerit, & ſic ſervi, quem Tonſor habebat, gula ſit præciſa, adjectô cultellô, in quocunque eorum culpa ſit, lege Aquiliâ Mela ſcribit teneri.* Vide quoque Alfenum JC. *Digeſtorum*, *l.* 2. &c. Hinc eâ ludendi Artem, Σφαιριστικὴν Græcis dictam, quamvis damnaretur à Mileſiis, eò quòd Athletæ, in coronariis certaminibus ſæpe præmium adepti, cenſerent, ejus luſum ad nullum eorum certaminum quidquam conferre, auctore Euſtathiô *Od.* θ. & proin inter ſacros agones, ut quæ valetudini ſolùm conduceret, nullô locô haberetur: Athenienſes tamen tanti fecère, ut Alexandrum Caryſtium Sphæriſtam civitate donaverint ac ſtatuam etiam in ejus honorem conſtituerint, teſte Eôdem, *ibid.* Ludum hunc primus inveniſſe dicitur Pythus, ut eſt apud Plinium, *l.* 7. *c.* 56. quem Chiffletianus codex *Picum* vocat. Agallis Corcyræa Grammatica Nauſicaam ejus inventricem facit, apud *Athenæum*: Hippaſus Lacedæmoniis, Dicæarchus Sicyoniis, reperti hujus gloriam vindicârunt, ex quo fit, ut certi quidquam proferre nequeamus, & eô magis, quòd Timocratis Laconis, aliorumque de hoc ludo Commentaria non ampliùs ſuperſunt, quibus forraſſis & tantæ varietatis rationem intelligere & incognita prope ludendi *Pilâ* genera certiùs proferre poſſemus. Voſſius tamen in Pytho ſiſtit, *in de* 4. *Artibus Popular. c.* 3. §. 59. De utilitate ejus ac effectibus, agit prolixè Hieron. Mercurialis, *de Arte Gymn. l.* 5. *c.* 4. Et leguntur delectari hôc exercitii genere viri cujuſque ævi eminentiſſimi. Ex Philoſophis quidem, Architas Tarentinus, qui *Pilâ* etiam cum ſervis ſuis luſiſſe legitur, apud Athenæum, *Dipnoſ. l.* 12. *c.* 6. Socrates, cum pueris, apud Val. Max. *l.* 8. *c.* 8. *ex. ext.* 1. Ælianum, *Hiſtor. Var. l.* 12. *c.* 15. &c. Lycon Troadenſis, qui ab aliis *Glycon* vocatur, apud Diog. Laërtium, *l.* 5. Ipſe Sidonius Apollinaris, de ſe id fatetur, *l.* 1. *Epigr.* 2. & de Scævola ſcriptum reliquit Val. Max. *loco cit. ex.* 2. *Scævola autem eorum quietæ remiſſionis certiſſimus teſtis: optimè* Pilâ *luſiſſe dicitur.* Ex viris Principibus, Auguſtus Cæſar, apud Suetonium, *c.* 83. M. Antoninus Philoſophus, apud Capitolin. *c.* 4. Domitian. Aug. indignus qui cum iis conferatur, apud Sueton. *c.* 21. inter Græcos, Alexander M. apud Plutarchum, cum quo ludere ſolitus eſt Alexander Caryſtius, de quo paulo ſuprà. Et facit huc, quòd Herophilo Medico poſita legitur ſtatua, prope quam, inter alia Gymnaſticæ inſtrumenta, etiam *Pila* fuit. Locus, ubi hoc exercitium fervebat, Σφαιριστήριον dictus, ſeptima fuit è denis Gymnaſii partibus, ubi variæ exercitationes, & præſertim cuncta *Pilæ* exercitia, quæ plurima extitiſſe infrà videbitur, frequentiùs quam alibi peragebantur. Nec tantùm in publicis Gymnaſiis locus hic fuit, à Coryceo ſeparatus, ut Mercurialis demonſtrat, ſed & in particularibus hortiſque, ut locuples teſtis eſt, Plin. Jun. *l.* 2. *Ep.* 17. ubi villas ſuas, Laurentium & Tuſcos diſcribens, in utriſque Sphæriſterium ponit, quod plura exercitationis genera pluresque circulos caperet. Modos loquendi huic ludo peculiares, recenſet Jul. Pollux, *Onomaſt. l.* 9. *c.* 7. σφαῖραν παίζειν, σφαῖραν ῥίπτειν, σφαῖραν βάλλειν, ἀφιέναι, πέμπειν, προπέμπειν, ἐκπέμπειν, *ludere pilâ, pilam jacere, mittere, emittere, dimittere, contramittere, in adverſum jacere, expellere* (unde, *expulſim ludere*, apud Varronem & Nonium) &c. Victorem ludi Græcos Βασιλέα, victum Ὄνον, i. e. illum *Regem*, iſtum *Aſinum*, appellitâſſe, patet ex *Theæteto Platonis*, vide quoque Euſtathium, *Il.* θ. *ubi varias ejus ſpecies Veteribus uſitatas*, οὐρανίαν, ἀπόῤῥαξιν, ἐπίσκυρον, φαινίνδαν, *de quibus infrà, recenſet*: Item Hier. Mercurialem, *de Arte Gymn. l.* 2. *c.* 4. & 5. Voſſ. *de* 4. *Artibus Popul. ubi ſuprà*, Thom. Dempſter. *in Roſin. l.* 5. *c.* 1. &c. ut & infrà in voce *Palla*, it. *Pallio*, *Sphæriſterium*, *Spariſtica* &c. Luſores *Pilarum* ſub Geminis naſci, *tantâ velocitate, ut aves ſuperare videantur*, Jul. Firmicus Maternus, *Matheſeon l.* 8. *c.* 8. ait. Manilius de iis ſic, *Aſtronomic. l.* 5.

Septima pars leporem tollit, quò ſidere natis
Vix alas Natura negat, volucreſque meatus,
Tantus erit per membra vigor referentia ventos.
Ille pilam celeri fugientem prendere plantâ
Et pedibus prenſare manus.

Concinnitatem *Pilâ* ludentium, & lætitiam Spectatorum ex tali ludo partam, apud Athenæum, *Dipnoſophiſt. l.* 1. *c.* 11. vetus quidam Poëta eleganter expreſſit, vide ibi, & quæ Caſaubonus *ad locum*. Meminit quoque ludi Horatius *paſſim*, inter alia, *in Arte Poëtica*, *v.* 379.

Ludere qui neſcit, campeſtribus abſtinet armis,
Indoctuſque Pilæ, *diſcive, trochive quieſcit.*

Martialis, *l.* 7. *Epigr.* 31. *v.* 7.
Non Pila, *non folles.* —— ——

Ovidius, *Triſtium l.* 3. *Eleg.* 12. *v.* 19.

Luſus equo nunc eſt, levibus nunc luditur armis;
Nunc Pilâ, *nunc celeri vertitur orbe trochus*, &c.

Pilæ varia genera et ludendi modi.

Apud Græcos.

α. Ἀπόῤῥαξις & οὐρανία, *Polluci* ſuprà laudato inter parvæ *Pilæ* ludos recenſentur: Quarum illa fuit, cùm Pilam non mitterent in tectum, ſed fortiter terræ incutiebant, ὥστε ἀποκρουομένην ἀναλλεσθαι πάλιν, *ut repercuſſa rurſus ſaliret*, Euſtath. *in Od.* θ. De iſta vide hic *infrà*. β. Corycus, *Galeno*, *Oribaſio*, & *Gerh. J. Voſſio*, diverſum quid à *Pila* fuit, unde in ædium culminibus poni ſolebat: Mercuriali tamen *loc. cit.* vel *Pila*, vel *Pilæ* quid ſimile fuit: Quomodò ludus hic perageretur, deſcribit apud *Oribaſium* Antyllus, ubi ipſum ſphæricum aut ſaltem rotundum ex materia coriacea extitiſſe indigitat. De hoc Proverb. Πρὸς κώρυκον γυμνάζεσθαι; quô certaminis genere in Theſſalia Apulejus certavit. Adnumerat hanc exercitationem inter veloces Paulus, *Chron. l.* 5. *c. ult.* eamque, Κωρυκομαχίαν Græcis dictam, ad diminuendam polyſarciam commendat, Hippocratem, *ſec.* 2. *de Diæta* imitatus Cælius Aurelianus. Antyllus muſculorum corpus reddere, roburque afferre & præterea univerſo corpori aptari, nec non ob plagas, quas infligit, omnibus viſceribus idoneam judicat. In Elephantiacis quoque Κωρυκοβολίας laudat Aretæus. Sed qui debili vexantur pectore, verbera ejus, citra periculum, non excipiunt. γ. Ἐπίσκυρος, genus ludi erat, ᾧ ἐχρῶντο οἱ παίζοντες κατὰ πλῆθος, *quô utebantur catervatim ludentes*, Euſtathius ubi *ſuprà*. δ. *Pila manus*, Κυνοσφαῖρα, videtur, ex Antylli verbis, quemadmodum & cæteræ, ex corio conſuta, ab aliis tamen in hoc diverſa, quòd illæ vel plumâ, vel aliâ materiâ; hæc ſolô ventô ſive aëre plena eſſet, tantæque magnitudinis, ut eâ difficulter lude-

luderetur. Hæc æquè exercebat corpus, ac motoria, in qua curſu opus. Interim quia nec facilis nec apta, proin omittendum omnino ejus uſum, ex Antylli ſententia, valetudinem curantibus conſulit Oribaſius, *Collect. l. 6. c. 32.* *Pila magna*, Μεγάλη σφαῖρα, duos ludendi modos, non ſolùm ex ipſius *Pilæ* magnitudine, verùm etiam ex manuum figura, à reliquis *Pilæ* ludis diverſos, efficit. Quorum unus erat ludentium *magnâ*, alius *majore*: in quo tamen conveniebant, quòd ſicut in *Pilæ* parvæ ſpeciebus, luſores ſummas manus ſemper humeris humiliores, ita in hac ſemper capite altiores tenerent, quandoque etiam ſummis pedibus ambularent, ut manus attollerent altiùs, quandoque ſaltarent, cùm ſcil. *Pila* ſuper eos ferebatur, in qua projicienda vehementer brachia agitabantur. Et primam quidem ſpeciem totum corpus firmare, caputque inprimis & partibus ſuperioribus juvamenti multum adferre, ſtatuit *Antyllus* in Exaptino commendavit Alex. Trallian. *l. 9. c. ult.* Secundam, dum utrâque manu ob magnitudinem emittitur, brachia quidem firmare, ſed nimis duras inferre plagas, & immodicâ defatigatione ludentes afficere, creditum. ζ. *Pila* parva, Σφαῖρα μικρὰ, tres ſpecies diverſas habuit, quarum prima erat: *Parva admodum*, in qua corpore maximè oblatô ludebant, & colludentes manus manibus proximè admovebant. Reddere credebatur carnem ſolidam, brachiis, dorſo ac pullulantibus cuſtis utilis: cumque in ludo crura multùm laborarent ad acquirendum robur non parum apta credebatur. Altera *Minuſcula*, quâ cubitis ludendo immiſcebant, nec corporibus hærebant mutuò, nec annuebant, ſed variis modis movebantur & propter varios *Pilæ* jactus, huc atque illuc digrediebantur. Reputabatur hæc *Pilæ* ſpecies omnium præſtantiſſima, quòd corpus ſanum ac promtum ad motus cum robore conjunctos præſtaret, aſpectum firmaret, neque caput repleret. Tertia *Major* etiam ſecundâ, in qua homines inter ſe diſtantes ludebant, & cum ſtataria ac motoria pars eſſet, qui manebant, pilam emittebant cum vehementia ac concinnitate. Judicabatur hæc oculos ac brachia juvare, ſpinæ propter inflexiones, quæ currendo fiebant, commodum afferre, cruraque propter curſum miris modis firmare. Referri poteſt haſce inter ſpecies id genus ludi, quod ab Athenæo, *Dipnoſ. l. 1. c. 11.* Ἀρπαστὸν & Suidâ dicitur: vide ſupra in voce *Phæninda*. ε. Urania, Græcè Οὐρανία, inter *Pilæ* quoque parvæ ludos collocatur à *Polluce*, cum ſcil. ſeſe reclinantes *Pilam* in cœlum jaciebant, antequam terram attingeret, illam excepturi; Aporraxi proin oppoſita, de quâ *ſuprà*.

Apud Latinos.

α. Follis, in hac gente erat *Pila* magna, ex aluta confecta, ſoloque aere; quæ vel *Major* brachiiſque impelli ſolita, & ſimpliciter *Pila*: interdum *Pila velox* dicta. Cujuſmodi exercitationem in Gordiani Imperatoris nummis videre eſt, e quibus conficitur unumquemque luſorum propriam habuiſſe *Pilam* cumque ludum in ſacrificiis Pythiis apud Apolloniatas fuiſſe adhibitum: vel *Minor*, quæ pugnis jaciebatur, inde *Follis pugillaris* dictus: aliquando & *Folliculus*. Suetonius in *Auguſto*, *c. 83.* quem hôc Pilæ ludô vehementer fuiſſe delectatum, narrat. Placebat hæc exercitatio in ſolo pulverulento miniorique ætati apta erat, Græcis penitùs ignota. Et prior quidem, brachiis impelli ſolita, judicabatur dorſum inprimis atque brachia firmare, Epilepticis commendata à Cæl. Aureliano, *Chron. l. 1. c. 4.* Poſterior, magis prodeſſe credita. Ambo tamen Folles viſceribus conducere, calculos à renibus & veſica extrudere, coxas & crura imbecillia confirmare, omnique ætati convenire æſtimabantur. Martial. *l. 14. Epigr. 47. Folle decet pueros ludere, folle ſenes.* β. Trigonalis *pila*, parva erat, nuncupata vel à loco, ubi ludebatur, qui triangularis; vel potiùs à ludentium numero, figura, ſitu. *Pila* quoque ſimpliciter Martiali vocatur, *l. 7. Epigr. 31. ad Attic. v. 7.* Ejus icon, in nummis M. Aurelii Antonini, apud Byzantinos excuſis; in ſacrificiis Apollinis Pythii Actiaci quoque adhiberi conſueviſſe, memoriæ proditum eſt. Præter effectus, quos cum prioribus communes habuit, peculiariter oculos exagitare exercereque hæc *Pila* credita eſt, dum eos intendere ſemper, & modò huc modò illuc, convertere neceſſarium fuit: lippientibus propterea damnoſa, ut & debili ſtomachô laborantibus. Colicis exercitationem hanc mirè commendat Cælius Aurelianus, *Chron. l. 4. c. 7.* Plura vide infrà in voce *Trigonalis Pila*. γ. Paganica, ſic dicta, quòd vulgaris admodùm, & in villis *pagiſque* vocatis, vel in pagis urbium ſeu vicis ut plurimum in uſu eſſet. Pila fuit ex corio plumâ repleto, Trigonali latior, non ita tamen, ut Follis, laxa, ſed durior, & proin tractatu non admodum facilis. Etiam in Gymnaſiis ejus exercitationem viguiſſe, docet Martialis, *loc. cit.* Hæc itaque, quòd ob latitudinem ac duritiem difficultate non careret, ruſticis potiùs, & duris corporibus, quam urbanis, conveniebat: Negatque hodie permittendum valetudinariis, ſenibus atque pueris, ut hôc exercitii genere utantur, Hier. Mercurialis, *de Arte Gymn. l. 5. c. 4.* Vide ſuprà plura in voce *Paganica*. δ. Harpaſtum, Græcè Ἀρπαστὸν, pila fuit, quam ludentium alter alteri eripiebat: magnitudo in incerto, rotundum fuiſſe *Athenæus* dictat. Parvam pilam vocat *Galenus*, ſimiliſque videtur hic ludus illi, quem hodie *à calce* nuncupant Itali; niſi quòd *Pila*, quâ illi calce ludunt, major eſt. In pulverulento ſolo, ut Folliculus, olim hæc *Pila* ludebatur, fuitque exercitatio talis perardua, & non niſi validioribus hominibus conveniens. Judicabatur autem illa attenuare, excrementa exinanire, calorem augere, robur efficere: præcipuè autem brachia humeroſque confirmare. Contrà magnoperè lædebat, qui vel caput debile & collum infirmum haberent, vel quibus in thorace vitium aliquod, aut quibus renes lumbique nimium calidi, &c. In eo convenire omnia prædicta exercitiorum genera, cenſeit Avicenna, *l. 1. fen. 3. doc. 1. c. 2.* quòd fortes efficerent, promtioreſque ad motum, ſicque vitales actiones roborarent. Vide præter Auctores ſuprà indigitatos, Galenum, *de tuenda val. l. 2. c. 8.* Paulum, *l. 1. c. 18.* *Corn. Celſum*, &c.

PILA, memorata Sext. Propertio *l. 4. Eleg. 12. v. 19.*

Aut ſi quis poſitâ Judex ſedet Æacus urnâ,
In mea ſortitâ vindicet oſſa pilâ:

quid ſit, diſceptatur. Locus induit difficillimus, & eſt altum tot Interpretibus ſilentium, tetigit Car. Sigonius, *de Judic. l. 2. c. 12.* ſed nemo, quid *Pila ſortita* eſſet, hactenus exponit. Joh. Paſſeratius, *Sortiri pilam*, inquit, *eſt certe educere ex urna nomen Judicis in pila ſcriptum*. Plut. in *Lycurgo* commemorat *Pilas exiguas e furfure*, quibus conjectis in urnam, quiſquam ſortitione futurum admittebatur, vel excludebatur aliquis e conviviis Lacedæmoniorum. Sed hæc nihil ad Judicum tribunalia. Dempſterus exiſtimat, *Pilas* eſſe apud Propertium, globulos quoſdam, quibus nomina Judicum inſcripta, adductus maximè auctoritate Asconii Pediani in *Milonianam*, ubi habet: *Quartô die adeſſe omnes in poſterum jubentur, ac coram accuſatore ac reo Pilæ, in quibus nomina Judicum inſcripta eſſent, æquarentur: dein rurſus poſterâ die ſortitio Judicum fieret, unius & octoginta, qui numerus cùm ſorte obtigiſſet, ipſi protinus jeſſum ivent.* Ita enim rectiſſimè locus is hactenus excutus, falliſque ſunt, qui pro *Pilis*, reponunt *ſibellas*, aut *tabellas*. Fr. Polletus, *Fori Romani Hiſtor. l. 5. c. 7.* Vide Thom. Dempſter. *Antiqq. Rom. l. 9.* In plurali *Pilæ*, auctore Feſtô, dictæ ſunt viriles & muliebres capitum effigies ex lana, quæ Compitalibus, in compitis, olim ſuſpendi ſolebant, quòd hunc diem feſtum eſſe Deorum inferorum, quos vocant *Lares*, putarent: quibus tot *Pilæ*, quot capita ſervorum; tot effigies, quot eſſent liberi, ponebantur, ut vivis parcerent & eſſent his *Pilis* ac ſimulachris contenti. Hinc Schrevelius *ad Martialem*, *l. 2. Epigr. 43. v. 6.* notat, indigitare Poetam, *viliores eſſe veſtes ſuas, quam quibus induuntur Pilæ compitales, quas ad effigiem humanam factas Diis Inferis ſuſpendi mos, in compitis*: addens, *hiſce imaginibus antiqui pretii veſtes circumponi conſueviſſe; & proin alibi à Poeta* pannoſas *appellari*. Ab harum poſtea *Pilarum* ſimilitudine prodierunt effigies illæ ſtramentitiæ, quibus objectis tauri feræque in Spectaculis irritabantur. *Stuck.* Vide quoque Raderum *ad Martialem*, *locô proximè allegatô*, nec non infrà ubi de *Pila prima*.

PILA, apici obeliſci, in Campo Martio, addita à Manlio Mathematico, cujus vertice umbra colligeretur in ipſa pila, occurrit apud Plin. *l. 36. c. 10. Ei* (obeliſco) *qui eſt in Campo Divus Auguſtus addidit mirabilem uſum, ad deprehendendas Solis umbras, dierumque ac noctium magnitudines, ſtratô lapide ad obeliſci magnitudinem, cui par fieret umbra Brumæ confectæ die horâ ſextâ*, h. e. cui par umbra meridiana die Brumæ) *paulatimque per regulas* (*quæ ſunt ex ære incluſæ*) *ſingulis diebus decreſceret ac rurſus augeſceret, digna cognitu res & ingeniô fœcundô Mathematici. Apici auratam pilam addidit, cujus vertice umbra colligeretur in ipſa, alias enormiter ejaculante apice* &c. Quam ſolertiam ſubtiliter & prolixè expoſuerunt Orontius Fineus *de Horologiis*, *l. 2.* & Zieglerus. Πόλος exponitur Salmaſio, ad ſimilitudinem πόλου γνωμονικοῦ: in quo gnomon erectus æquinoctia & ſolſtitia ſignificat ex umbrarum ratione; & profectò πόλος eſt *pila*, atque inde nomen. Quomodo autem id molitus ſit Manlius, an *pilam* ſic impoſuerit, ut extaret tota humani corporis ſimilitudine: an inſecuerit & demiſſam exſculpto lapidi conjunxerit: an de lapide reſecuerit, quantum altitudo pilæ fuit additura, dubitant Eruditi. Ultimum certè parùm probabile judicat *Dalechampius*, cùm obeliſcos ob religionem ſacros haberet Antiquitas. Hodie obeliſcus is confractus viſitur in Campi Martii cella vinaria, ex adverſo domus Chriſtophori Nardini. Vide Luc. Faunum, *c. 13. l. 4.* Pompon. Lætum *Antiqq.* Ligorium, Onuphriumque, *Delineat. Rom. Vet.* Alios: quibus adde præfatum Salmaſ. *ad Solin. p. 639.* & de umbrarum per quoſvis menſes longitudinibus, Palladium *de RR.* De *Pilis* porrò *Scriptoribus* Veter. infrà, in voce *Palus*, aliiſque *paſſim*.

PILA, apud *Lucretium*, de *Luna*, vide infrà *Pella*, ut & ſuprà *Globus*.

PILA, monetæ cujuſvis pars averſa, Gallic. *la Pile*. Occurrit vox in *veteri Charta*, apud Argentræum, *Hiſtor. Britann. l. 1. p. 95.* ubi de parvis denariis, qui tum currebant in Anglia, loquens, *in hac moneta alba duas lemniſcas circa crucem, & in pila tres inſculptas fuiſſe*. Ratio vocis, quòd in pleriſque monetis Francicis effictà eſſet templi ſpecies, columnis, quas vulgò *pilas* ac *pilares* vocant, ſuſtentati, uti obſervat Car. du Freſne *Notis ad Joinvillam*. De cujuſmodi pilis vide ſuprà aliquid voce *Columna*. Moneo hic ſaltem, damnationes iis capitales ac proſcriptiones incidi olim ſolitas. C. Nepos, *Alcibiade*, *c. 4. Audivit* — *Eumolpidas ſacerdotes à populo coactos, ut ſe devoverent, ejuſque devotionis, quò teſtatior eſſet memoria, exemplum, in pila lapidea inciſum eſſe poſitum in publico*. Unde ϲτηλῖται, infamiâ publicè notatum: & ϲτηλοκοπηθέντες dicti, quorum *bona* erant *publicata*. Sed & mulctas irrogatas illis inſculpi conſueviſſe, ex Diodoro diſcas, ubi de Philomelo, Locrorum victore, *l. 16.* vide quoque infrà *Stela*. Pro taberna quoque ſumitur in verſu,

Ludum laudo pila, plus laudo petula pila &c.

apud eundem Car. du Freſne, *Gloſſar.*

PILA Prima, apud Martialem, *l. 10. Epigr. 86. v. 3.*

Sed qui primus erat luſor, cùm floruit ætas,
Nunc poſtquam deſiit ludere, prima pila eſt.

Propriè eſt *pila* illa, quæ prima objicitur tauris iratis, quam cornibus diſcerpunt lacerantque. Idem, *l. 2. Epigr. 43. v. 5.*

At me quæ paſſa eſt furiali cornua tauri,
Noluerit diis quæſo pila prima *ſuam.*

Erant autem illæ imagines ſeu *pilæ*, quibus proritabantur ad pugnandum tauri, ex fœno ſeu fœneæ. Unde *fœnei homines*, apud Ciceronem, *in Cornel.* & *fœnei Imperatores*, apud Spartianum, *Peſcennio Nigro*, c. 12. Vide ſupra voce *Fœnei*, ubi plura hanc in rem. it. *Pila*. Meminit earundem *pilarum*, idem Martialis *in Spectaculis*, *Epigr.* 19. v. 1.

Qui modò per totam, flammis ſtimulatus, arenam
Suſtulerat raptas taurus in aſtra pilas &c.

Ubi notat Commentator, pilas haſce, ad effigiem humanam, è pannis purpureis fœnô ſtramineve ſuffertis, quò colore tauros maxime efferari notum, fieri conſueviſſe. Vide Senecam, *l.* 3. *de Ira*, c. 30. Nec omittendum, in *veterib. Gloſſis*, ejuſmodi pilas *taurarias* vocari, & exponi Ταυροκαθάψια, uti ſcribendum in illis Gloſſis, ait Salmaſ. Sed hac de voce vide infrà.

PILÆ Æoliæ, vide ſuprà *Æolia Pila.*

PILAMALLEUS, genus exercitationis haud ita pridem in Italia, in regno Neapolitano, inventum, unde in Europæ univerſas pene regiones tranſiit. In eo primò brachia & dorſum exercentur, quando *malleis* ligneis *Pilam* ligneam quàm longiſſimè expellere conantur: Dein ex ambulatione, quæ hoc exercitium perpetuò comitatur, cæterè commoda hauriuntur, quæ ambulantes homines percipiunt, ut his rationibus, licèt antiquum non ſit, inter Gymnaſticas exercitationes minimè contemni mereatur. Quanquam aliquis Antiquos etiam hôc ludi genere non omnino caruiſſe forſitan contendat, cùm apud Avicennam, inter cætera exercitamenta, unum nominetur, quod virgis retortis dictis *alſulegian*, cum pila magna, aut parva lignea efficiebatur, quas conditiones apprimè *Pilamalleo* convenire, nemo non videt. Interim à Trocho Veterum multum diverſum eſt. Vide Hier. Mercurialem, *de Arte Gymn. l.* 3. *c.* 9. *ſub finem.* Cæterum, quòd ex magnis ſit ac vehementibus exercitationibus, facile eſt, & à labore, qui in ipſo ſuſtinetur, & ab ejus natura conjicere. A labore, quoniam ſudor, defatigatio, rubor faciei, ſpirationis magnitudo, ut plurimum in exercentibus oboriuntur; Ex natura verò ejus, quia cùm & deambulatio ferè continua ac reflexa, & brachiorum jactatio, dorſive totius obnixio quædam adhibeantur, indubitatam fidem faciunt, nequaquam abſque violentia, aut magnitudine hujuſcemodi exercitationem conſiſtere: & idcirco probabile ſit, ipſam calorem nativum augere, excrementa evacuare, ſomnos profundos generare, & concoquendis cibis, atque crudis humoribus multum conferre. At caput ab eadem repleri certum, quando Galenus id vitii magnis exercitationibus adſcribendum judicavit. Particulares ejus effectus quod attinet, videtur præcipuè brachia atque dorſum exercere, ſecundò crura: & propterea illis omnibus congruere, qui membra iſta confirmare ſtudent, quique multitudinem ciborum perbellè conficere, ſuccos utiles per univerſum corpus diſtribuere, & ſuperfluitatem, tam per ſudorem, quàm per ſecretam difflationem, exinanire contendunt. At valetudinariis ac debilibus, illis item quibus capita malè affecta ſunt, aut aliquò pactô imbecillia, minimè conducit. Etiam qui dorſô non admodum valent, quique renes calidos urinaſque acres habent, ex talibus motibus ſummoperè offenduntur, ſicut quoque exercitatio hæc nocet, ubi partes inferiores inflammationem aut tumorem aliquem pati ſolent, &c. Vide plura apud Eundem, *Op. cit. l.* 6. *c.* 7.

PILANI, in exercitu Romano dicti ſunt, qui aliàs *Velites*, erántque militum natu minimi. Eorum arma gladius, parma, *Pila*; adornabantur præterea & ſimplici caſſide, cui lupi pellis impoſita aut ejuſmodi aliquid, quod integumentum pariter inſigneque erat, ut in prælio ſuos quique Principes, ſtrenuè aut ignaviter ſe gerentes, latere non poſſent. Habebat autem Pili telum ligneum longitudinem plerumque bicubitalem, craſſitudinem digitalem; ſpiculum erat unius ſpithamæ ſive palmi majoris eò uſque attenuatum & acutum, ut mox primum poſt jactum neceſſariò flecteretur eſſetque ad remittendum inhabile. Polybius, *l.* 6. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 10. Livius quoque exactè hoc Romanorum militum proprium geſtamen deſcribit, de obſidione Sagunti loquens, *Dec.* 3. *l.* 1. & Dionyſ. Halicarnaſſ. *l.* 5. Honorem caſtrenſem *Pili* nomine ſignificatum eſſe, docet, Plin. *l.* 22. *c.* 6. *Primum pilum capeſſens ſub Catulo*, h. e. *primam militiam.* Imò pro militia Romana uſurpavit Juvenalis, *Sat.* 10. *v.* 94. Unde Val. Flaccus, *Argonaut. l.* 6. *v.* 402.

Romanas veluti ſæviſſima cùm legiones
Tiſiphone, Regeſque movet, quorum agmina Pilis,
Atque aquilis utrinque micant.

Et more Romanô ad alios traductô Statius. *Theb. l.* 4. *v.* 110.

Omnibus ærata propugnant pectora crates,
Pilaque ſæva manu.

Virgilius quoque. *Æn. l.* 7. *v.* 664.

Pila *manu ſævoſque gerunt in bella dolones.*

Emiſſum id, ineundi certaminis ſignum fuit, ubi in acie diſpoſitus miles ſteriſſet; quemadmodum indicendi belli occaſio rituſque ab haſta in hoſtium fines librata, deſumi ſolebat. Dionyſ. Halicarn. *loco cit.* *Ex pilis defixis ante tentoria, tela hæc ſunt Romanorum, quæ primò congreſſu ejaculantur, oblonga haſtilia, craſſamento, quod manum compleat, tripedaneis veruculis ferreis, utrinque in rectum præfixa, mediocribus jaculis, cum ferro ſuo paria. Ex his inquam* Pilis *circa ſumma verucula emicabant flamma.* Sic Livius, *Dec.* 1. *l.* 9. *Vadunt in prælium urgentes Signiferos, & ne mora in concurſu* Pilis *emittendis ſtringendiſque inde gladiis foret,* Pila, *velut ſigno dato, abjiciunt, ſtrictiſque gladiis curſu in hoſtes feruntur.* Vide quoque Claudian. *in Ruffin. l.* 2. Lucanum, *Pharſal. l.* 2. *v.* 462. Plautum *in Curculione Sc. Argentarii.* Nec omittendum, lapſæ Reip. temporibus, idem fuiſſe *Pilum* ac *Spiculum*, ut teſtis eſt Fl. Ren. Vegetius, *l.* 2. *c.* 15. *Item bina miſſilia, unum majus, ferrò triangulò, unciarum novem, haſtili pedum quinque ac ſemis, quod* Pilum *vocabant, nunc* Spiculum *dicitur, ad cujus ictum præcipuè exercebantur milites.* Forte & eadem ſignificatione, *l.* 1. *c.* 20. *Ita enim vibrandis ſpiculis vehementior ictus eſt*, quæ reperiuntur ad verbum, apud Modeſtum, *lib. de vocabulis militar. ad Tacitum Aug.* &c. Redeo ad *Pilanos*, quorum meminit Ovidius, *Faſtor. l.* 3. *v.* 129.

——— *Totidem* Pilanus *habebat.*

Hos, ſi cum Velitibus pro iiſdem ſumantur, ſequebantur Haſtati. Vide Thom. Dempſter. *in Roſin. l.* 10. *c.* 10. Thom. Godwynus *Pilanos* interpretatur Triarios, iiſque *Pilum* attribuit, his motus rationibus. 1. Quia prima Triariorum centuria *Primum pilum* appellata ſit, ejuſque Centurio *Primipilus* ac *Primus centurio*: Secunda *ſecundum pilum*, cujus Centurio *Secundipilus* &c. 2. Quia Principes, qui Triarios præcedebant, *Antepilani* dicti legantur. Vide eum, *Anthol. Rom. l.* 4. *c.* 2. Alex. ab Alexandro, *Genial. dier. l.* 5. *c.* 15. Lipſium, *de Mil. Rom. l.* 2. *dial.* 1. &c.

PILARIUS Scarabæus, qui pedibus fimum ſubigit & in *pilas* cogit, quas & pedibus volutat, Κύλλαρος Græcis. Soli apud Ægyptios ſacer, & propter hunc ſcarabæi omnes in Deos relati fuère, Plin. *l.* 30. *c.* 11. Ideò autem id ab iis factum, quòd Solem velut imitans *pilam*, h. e. σφαιροειδῆ ῥῶπον, ab oriente in occidentem aſſiduè volutet, vide *Orum Apollinem* & *Porphyrium.* Βολλαῖος autem hic ſcarabæus dictus eſt, à verbo βόλλειν, quod idem eſt ac σάττειν, & fullonum proprium, quorum eſt *ſpiſſare arguere* & *addenſare*: unde & *fullo* ſcarabæi genus quoddam apud Plinium, *albis guttis*, licet alium à *pilario* faciat. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 438. & ſuprà *Fullo.*

PILATA Cohors, apud Martialem, *l.* 10. *Epigr.* 48. *v.* 1.

Nunciat octavam Phariæ ſua turba juvencæ,
Et pilata *redit, jamque ſubitque* cohors:

Gronovio eſt cohors Prætorianorum militum, *pilis* armatorum, quæ ad Palatium illô die excubias egerat: jamque redibat in caſtra prætoriana, alterô illius vices excipiente. Sed de Iſiacis Sacerdotibus hic ſermo eſt, qui primâ diei horâ Deæ ſuæ templum aperiebant (quod *Apertio* vocabatur) & eam ſalutabant (quod dicebant *Exercitationem* & *Salutationem*) Pòſt totum diem ſtipem emendicabant. Inde ad octavam redibant, & Deam componebant atque templum claudebant. Unde *Et pilata* nonnulli exponunt, *pilis*, gladiis, cultris armata. Sed Scriverius à Scaligero monitus, reſtituit, *Atque pilata*, i. e. *depilata*, vulſa, calva: Tales enim Iſiaci, apud eundem Martialem, *l.* 12. *Epigr.* 29. Vide Salmuth *ad Pancirollum*, *c. de Byſſo.*

PILATI Acta, Epiphanio *Hær.* 50. obiter memorata aliiſque Veterib. Caſaubono, non ſunt ab ipſo *Pilato*, ſed ejus juſſu Hieroſolymis confecta. Veteres enim Romani diligentiâ ſingulari uſi ſunt, ut non ſolùm rerum omnium memorabilium, quæ in Urbe factæ eſſent, aut caſu eveniſſent, memoria extaret, quò ſpectabant Acta Senatus & Acta diurna Populi, quæ ſummâ curâ, ut doctis obſervatum, & conficiebantur Romæ & cuſtodiebantur: Sed & in provinciis, ab earum Præſidibus & Cæſarum Procuratoribus, ſi quid dignum memoratu contigiſſet, non ſolùm per literas moneretur, ſed & in Acta referretur, & ad Imperatores tranſmitteretur, cujuſmodi proin fuiſſe videntur *Pilati Acta*, de rebus Domini noſtri, confecta & ad Tiberium Imperatorem miſſa, non neceſſariò ab ipſo Præſide, ſed ejus juſſu ac ſollicitudine. Itaque Juſtinus, qui primus omnium hujus Hiſtoriæ, ut Caſaubonus vult, meminit in *Apolog.* 2. neque Epiſtolæ neque Actorum Pilati faciens mentionem, ſolùm meminit τῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου γενομένων Ἄκτων. *Actorum quæ facta ſunt ſub Pontio Pilato*, i. e. cùm Pontius Pilatus Judææ eſſet Procurator. Et iterum, ἐκ τῶν ἐπὶ Ποντίου Πιλάτου γενομένων Ἄκτων μαθεῖν δύνασθε, *poteſtis cognoſcere ex Actis, confectis ſub Pontio Pilato.* Sed & Pilatum ipſum de Chriſto ad Tiberium ſcripſiſſe, admodum vero ſimile eſt. Tertullian. namque, *Apologet. adv. Gentes*, c. 21. *Ea omnia, ait, ſuper Chriſto Pilatus & ipſe jam pro ſua conſcientia Chriſtianus, Cæſari tunc Tiberio nuntiavit.* Et Euſebius, *Hiſtor. Eccleſ. l.* 2. *c.* 2. *Cùm admiranda Servatoris noſtri reſurrectio, ejuſdemque in cœlum aſcenſio, omnium penè ſermonibus jam pervulgata eſſet, quoniam vetus hæc erat conſuetudo provinciarum Rectoribus, ut, quidquid novi apud ipſos contigiſſet, Imperatori nuntiarent, ne quid ipſos lateret: Pilatus, de reſurrectione Servatoris noſtri Jeſu Chriſti, cujus per univerſam Palæſtinam celebris erat fama, ad Tiberium Principem retulit: multa quoque alia ejuſdem miracula ſe auditu accepiſſe ſignificans & qualiter ad vitam denuo revocatus à pleriſque Deus haberetur* Unde Tiberii de CHRISTO exiſtimatio, de qua Euſebius, *l. c.* necnon Tertullian. *Apologet.* c. 5. apud quem Tiberius *annuntiatum ſibi ex Syria Palæſtina Chriſtum, quod illic veritatem illius divinitatis revelârat, detuliſſe ad Senatum, cum prærogativa ſuffragii ſui*, legitur. An verò vel Epiſtola Pilati vel Acta evulgata fuerint ſic, ut in manibus hominum verſarentur, dubitat Caſaubonus veriuſque judicat, notitiam hujus rei perveniſſe ad Chriſtianos, per aliquem ex Cæſaris Miniſtris, qui ad Chriſtum converſus, quæ ipſe ſcrinia tractans Auguſtorum comperiſſet, fidelibus narraverit. Certè Euſebius, cùm hiſtoriam ſuam ſcribebat, neque epiſtolam neque Acta Pilati vidiſſe, neque aliud de ea re notâſſe, videtur, niſi quod apud Juſtinum legerat, & è Tertulliano cognoverat: aliàs ipſam Epiſtolam vel Acta, ut erat ſummæ Vir diligentiæ ac curioſitatis, in ſuos Commentarios proculdubio relaturus. Nec Cedrenus quidem aut Zonaras, qui tot ſeculis poſt Euſebium ſcripſerunt, ullam

ullam aliam ejus Hiſtoriæ cognitionem habuêre, niſi quam ab Euſebio acceperant, cujus verba leviter immutata deſcribunt. Producebant quidem olim errori ſuo tuendo Acta Hæretici Teſſareſdecatitæ: ſed quæ nemo cordatus dubitavit eſſe falſa: unde de iis ſic Epiphanius: Ἀπὸ τῶν Ἀ[illegible] [illegible] *Gloriantes ſe accuratam veritatem inveniſſe ex Actis Pilati, ſcilicet* &c. Vide Caſaubon. *Exercitat. XVI. §. ult.* Alii verò non dubitant, prodiiſſe quidem hæc Acta, ſed Quartodecimanorum ſeu Teſſareſdecatitarum modò dictorum atque Maximi Tyranni fraude corrupta, multum auctoritatis fideique deperdidiſſe. Vide Sulpicium Severum, *l. 2.* & Tob. Pfannerum. *Syſtem. Theol. Gentil. purior. c. 2. §. 5.* plura vero hanc in rem apud Anton. van Dalen eruditiſſ. ejus *de Oraculis Diſſertat. I.*

PILATICIA, dicuntur Codino judiciaria capitum tegmina, ſeu tiaræ Judicum peculiares, olim apud Perſas uſitatæ, ad quos ritus à Medis fluxit. Ita enim is, *c. 6. num. 46.* *Cùm Perſarum gens parva eſſet, & vitam Paſtoritiam ageret Cyrus, relictis Perſarum moribus, utebatur ritu & conſuetudine Medorum, utpote gentis magna ac magnifica. Horum verò Judices ferebant epilorica ſeu ſuperula. & in capite lineum tegmen,* Phacoelidem *appellatum. Ex quolibet phacolio pendebat à ſiniſtra parte margellium, ſive fimbria ex margella, alteram autem* [illegible], *quæ geſtabat, obtegens, Quâ ſignificabatur, aurem quidem retectam accuſatoribus dari, tectam verò autem accuſatis, ſed abſentibus, reſervari. Ex collo Judicum pendebant in ſericu filis margellia, cum fimbria. Longitudo erat ſpithamâ minor, latitudo unius palma. Qua Rex Medorum ferebat, ſimiliter & Judices. Quemadmodum igitur olim exercituum Duces ferebant torques, qui erant honoris indices, ſic &* Pilaticia *honorem Judicum manifeſtabant.* Apud Anſelm. Solerium *de Pileo Sect. 9.*

Pontius PILATUS, Judææ procurator à Romanis conſtitutus, qui Chriſtum morti adjudicavit. Vide Matth. *c. 26.* & 27. & reliquos quoque Euangeliſtas confer. Tacitus, *Annal. l. 15. c. 44.* *Auctor nominis ejus Chriſtus, qui Tiberiò imperitante, per procuratorem, Pontium Pilatum, ſupplicio affectus erat.* Hic poſtmodum in Samaritanos crudeliſſimè ſæviit, omnibus fermè neci traditis, propterea à Vitellio, Syriæ præſide, apud quem ſuperſtites graviter conqueſti erant, Romam citatus eſt, ut coram Imperatore cauſam diceret. Sub Caligula dein in exilium pulſus, biennio poſt, prope Viennam in Delphinatu, ſibi ipſi necem conſcivit. Vide porrò Euſeb. *in Chron.* Oroſ. *l. 7.* Caſſiodor. *in Chron.* Nicephor. *l. 2.* Baron. *in Annal.* A *Pilato*, mons quidam Lucernæ urbi Helvetiæ imminens, nomen habet, aliàs *Mons fractus*: è quo tempeſtatum indicia certiſſima petunt Lucernates. Simler. *Comm. de Alpibus.* Geſnerus eum deſcripſit. In hoc jugulis quoque eſt, *Pilati lacus* dictus, ſitus in loco paludoſo ſolitario, collibus, à quibus liqueſcentes nives defluunt, undique cincto, ac ſylvis circumdato, ne à quoquam irritetur. Vulgo enim perſuaſum eſt, toti regioni ex tempeſtatibus & inundatione periculum imminere, ſi quidquam de induſtria injiciatur. Sed ridet hæc Geſnerus *in deſcr. ejus p. 52.* Interim famæ auctoritatem conciliat vicinorum rigor, qui montem conſcendentibus ſolicitè injungunt, ne paludem turbent. Vadian. *in Pompon. Melam.* De eo Paulus Eremita, *Deſcr. Helvet.* *Mirum*, inquit, *quod de eo lacu vulgus nugatur, ſed nec fidem meretur, nec habet.* Joh. Bapt. Plantinus *Helv. Nov. Antiq. &c.*

PILAVIA, arx munita Pruſſiæ Ducalis ad tranſitum ex mari Baltico in Habum ſinum, & Königsbergam, ubi portus commodus naves excipit; 7. milliar. ab hac in Occaſum ſub Electore Brandeburgico. Capta à Suecis A. C. 1626. ſed reddita.

PILEATI, ex Longobardis quidam, ſicut reliqui *Capillati*, dicti ſunt: illos Sacerdotes, hos ſeculares vocabant. Vide Jornand. *de rebus Goth. c. 11.* & ſuprà in voce *Capillati.* Adde locum illius: *Philoſophos habuêre* (Gothi) *quos Zarabos, Tereos,* & Pileatos *appellârunt, ex quibus Reges & Sacerdotes conſtituerunt:* interque hos *Zeutam, Diceneum, Zamolxen* nominat: plura apud B. Rhenanum, *Rer. German. l. 1.* & *Notis Cl.* Ottonis JCti ad verba, *Gothi multis annis Romanorum provincias, Honorio Principe, vexaverunt, p. 188.*

PILEATI Fratres, apud Catullum, *Epigr. 38. v. 1. 2.*

Salax taberna, voſque contubernales,
A pileatis *nona* Fratribus *pila:*

Caſtor & Pollux ſunt, quibus *Pilea* Veteres affinxêre, Philo, περὶ [illegible]. Hinc & Appulejus, *Mileſ. 10.* *Junonem quidem Caſtor & Pollux, quorum capita caſſides ovata ſtellarum apicibus inſignes contegebant.* Cur iis attributa, docet Feſtus. *Pilea Caſtori & Polluci dederunt antiqui, quia Lacones fuerant, quibus* pileatis *pugnare mos eſt.* Dimidiati ovi formâ fuiſſe, patet ex Lycophrone *in Alexandra*,

Ὧν ἰσχάνα [illegible]
Κρανη [illegible], [illegible].
Quorum rotunda teſtula caſus ovalis,
Munimen illud hoſtici, caput teget.

Et quidem Caſtoris pileum ſtrophiô circumdatum erat, unde Tuſculani, quod in pulvinari imponebant, *Caſtoris ſtroppum* appellari ſoliti ſunt: ut docet Feſtus in *Stroppus.* Vide Meurſium, *Commentar. in Lycophron.* Apud Romanos, quibus aliàs *Pileus* erat nota ac teſſera libertatis, ſervis concedi ſolita, cùm libertate donarentur: Servi contumaces Solerio *Pileati* proſtabant venales, ut ex Cœlio Sabino prodit A. Gellius, *l. 7. c. 4.* ubi habet: *Pileatos ſervos, venum ſolitos ire, quorum nomine venditor nihil præſtaret, Cœlius Sabinus Juriſperitus ſcriptum reliquit: Cujus rei cauſam eſſe ait, quòd hujuſmodi conditionis mancipia inſignia eſſe in vendundo deberent, ut emptores errare ac capi non poſſent, neque lex vendundi opperienda eſſet.* Quod paulò poſt illuſtrat exemplô priſci moris, quò *mancipia jure belli capta coronis induta veniebant.* In quæ verba Anton. Thyſius JC. *Si hoc* [illegible], inquit, *venderentur ſervi, venditor vitium aut morbum non præſtabat, vel quia hoc ſignô liberali ingeniô, ſine & animi ſine vitio eſſe credebantur, vel quia ſine* [illegible], *ſive male eſſent, venditor* [illegible] *debat emptoris periculô. Cæteri ſervi aperto capite venibant, & tantum concedebatur pileus, cùm libertate donarentur.* Unde non contumaces ſolùm ſervos, quod Solerius *de Pileo* contendit, ut dictum, ſed & alios, ſub pileo venum expoſitos fuiſſe patet. Sed & *Pileati* ſervi dicti ſunt, qui Domini funus antecedebant, teſtamentô nempe ejus manumiſſi. Hinc Juſtinianus Imperator: *Qui Domini*, inquit, *funus Pileati antecedunt, p* [illegible] *ex voluntate* [illegible] *vel Teſtatoris, vel heredis, fiant ſibi cives Romani.* Et Dionyſ. Halicarn. *l. 8.* *Equidem ſcio quoſdam: qui Teſtamentô omnes ſuos ſervos manumiſerunt, ut poſt mortem boni audirent, & multitudinem* [illegible] *los eorum feralia proſequerentur* pileati. Ad quem ritum reſpiciens Livius tradit, *l. 30. c. 43.* & 45. *Q. Terentium Culleonem, qui à Scipione ſervitiô erat exemptus, adeò amicum Cornelio ſimilis fuiſſe, ut* Pileatus, *ſicut in triumpho ierat, in funere quoque ante lectum iverit Scipionis.* Sic Plutarchus, *Tito Flaminio triumphante, civium Rom. duo millia affuiſſe* Pileata. Diodorus quoque [illegible] *R. Legatis Rom.* Pileatum *occurriſſe*, refert: quorum hic ſimul album fuiſſe Pileum illum, quem ſervi accipiebant, docet. Nerone occiſô, totam plebem *Pileatam* diſcurriſſe, Suetonius *c. ult.* ac *Victor* teſtes ſunt. Jornandes, *de Reb. Get. c. 5.* *Pileati* dicti ſunt apud Gothos potiſſimum, *qui inter eos generoſi extabant, ex quibus eis & Reges & Sacerdotes ordinabantur.* Idem *c. 11.* *Elegit namque ex eis, tunc nobiliſſimos prudentiores viros, quos Theologiam inſtruens, Numina quadam & ſacella venerari ſuaſit, nomen illis* Pileatorum *contradens, ut reor, quia opertis capitibus tiaris, quos pileos alio nomine nuncupamus, litabant.* Adde Rodericum Toletanum, *de Rebus Hiſpan. l. 1. c. 10.* Gentis nomen facit Aur. Victor Schottl *in Trajano*: *Primus autem ſolus etiam vires Romanas trans Iſtrum propagavit, domitis in provincia Dacorum* Pileatis *Sacisque nationibus* &c. Πιλοφόρους vocat Xiphilinus è Dione, ut & Petrus Patricius *in Excerptis de Legat.* ubi de Dacis, *p. 24.* [illegible] *Decebalus ad Trajanum Legatos miſit.* Pileatos: *hi enim apud illos honoratiores.* Atque eô quidem verbô uſus videtur Paulinus, *Carm. de Niceta Dacia Epiſcopo*, ad deſignandos præcipuos è Getarum aut Dacorum horum gente;

Et Getæ currunt, & uterque Dacus
Qui colit terræ medio, vel ille
Divitis multô bove Pileatus
Accola ripæ, &c.

Gualterus Tervann. in *Vita Caroli Comitis Flandr.* C. S. Wilhelmum Nothum Angliæ Regem *Pileati* cognomentô donatum fuiſſe, ait: an quòd Normanniæ Duces à veterib. illis *Pileatis* Gothis genus ducerent, an quòd ille *pileô* caput operire ſoleret, incertum. Car. du Freſne *Gloſſar.* vide quoque infrà *Pilgeri.* Alio ſenſu vox ſumitur, in proverb. Gallorum, *Pileatus natus eſt*: ibi enim membrana vel pellicula, quâ interdum pueri caput involuti naſcuntur, quamque *Pileum naturalem* vocant, intelligitur; quô operimentô nati felices fore creduntur, unde Gal. *Il eſt né coëffé.* De cujuſmodi pileo Æl. Lamprid. in *Diadumeno, c. 4.* *Solent pueri pileô inſigniri naturali, quod obſtetrices rapiunt & advocatis credulis vendunt, ſiquidem Cauſidici hoc juvari dicuntur.* Erat enim hoc unum è plurimis amuletorum ac phylacteriorum generibus, quæ olim, curioſarum Artium peritis uſurpata legimus. Cujus ſuperſtitionis mentionem fieri apud Balſamonem, in *Comment. ſuper Canones*, obſervavit Fridericus Lindenbrogius: & narrat is Auctor de Proto quodam è clero hiſtoriam, qui accuſatus, quòd his artibus eſſet deditus; poſtea deprehenſus eſt habere in ſinu pileum hujuſmodi, à muliere quadam acceptum; quæ hanc illi vim ineſſe affirmârat, ut omnium ora, qui adversùs geſtantem dicere parati eſſent, obturaret. vide Balſamonem *ad Can. 61. Concil. in Trull.* Nec hodieque omnis ſuperſtitionis hujus abolita veſtigia, obſtetricibus non rarò pilea hæc rapientibus & ad maleficia ſervantibus vendentibuſque, Caſaubon. *ad Lamprid. l. c.* Hujuſmodi pilei Antoninus Diadumenus *diadema tenue* habuit, *ſed ita forte; ut rumpi non potuerit, viris inter ſe tendentibus, ſpecie nervi ſagittarii*: unde ei *Diadumeni* nomen, *Ibid.* Vide quoque infra.

PILENTUM, quaſi *bene pilatum*, vel *quia piloſis pellibus contegebatur.* Servio *ad illud Virgilii l. 8. Æn. v. 666.*

Pilentis *matres in mollibus*:

fuerunt *vehicula, ſicuti nunc Baſternas videmus. Erant autem tunc Veneti coloris, non, ut nunc ſunt, ruſſati, quibus niſi caſtæ Matronæ uti non poterant.* Recipiebant autem ſeſe ad Baſternas Matronæ, poſtquam Julia & Agrippina Augg. ut & Magiſtratus uſum carpenti ſibi vindicârunt. D. Hieronym. *ad Euſtoch.* *Præcedit caveam Baſternarum ordo ſemivirorum.* Earundem meminit antiquus Epigrammatographus *Collect. Pithœi 1. edit. Lugdun.*

Aurea Matronas claudit Baſterna pudicas,
Quæ radians patulum geſtat utrumque latus.
Hanc geminus portat duplici ſub robore burdo,
Provehit & modicô pendula ſepta gradu.

Ubi *duplex robur* Baſternarum amites ſunt, ut vocat Palladius *l. 7. tit. 2.* aſſeres videl. ſeu perticæ aucupalibus ſimiles, quarum *Feſtus* & idem Palladius, *tit. 12.* meminerunt. Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis.* Diſtinguitur certè à carpento, apud Æl. Lamprid. in *Heliogab. c. 4.* *Sed Semiamiræ facta ſunt Senatuſconſulta ridicula de legibus matronalibus, quæ quô veſtitu incederent, quæ cui cederet, quæ ad cujus oſculum veniret: quæ pilentô, quæ equô ſagmariô, quæ aſinô veheretur, quæ carpentô mulari.*

ari. Honoratius namque *pilentum* olim. Livius ad ann. Urb. Cond. 359. *l.* 5. *c.* 25. *Honorem ob eam munificentiam ferunt matronis* habitum: *ut* pilentô *ad ſacra ludoſque, carpentis feſto profeſtoſque uterentur.* Treb. Pollio *in* XXX. *Tyrann.* de Zenobia *c.* 30. *Uſa vehiculô carpentariô, raro* pilentô, *equô ſæpius.* Sed & vocabula hæc, & eorum uſus, variè mutârunt in Rep. ſæpeque ab Auctoribus confunduntur, Salmaſ. *ad loc.*

PILEOLUM, & *us*, capitis tegmen eſt arctè illud ambiens, ſine margine, ægrotantibus inprimis ac ſomnum capientibus in uſu. Fiebat plerumque è lana, & Lecticariorum quoque erat, quali uſum S. Bernardum, eôque in Hiſpaniam tranſmiſſô edita eſſe miracula, credi vult *liber vitæ ejus* 4. *c.* 4. Sed & Sacerdotum erat, unde notat Scortia, *l.* 3. *de Miſſa c.* 4. Gregorium XIII. ægrè diſpenſaſſe, cum Nicienſi Epiſcopo, ut, exceptô Sacrô Canone poſſet eſſe opertus *Pileolô*, reliqui ſacrificii tempore: Imò piorum olim fidelium in genere, quos ad recitationem Euangelii *Pileolum* deponere conſueviſſe, colligit Solerius ex Hildeberto, qui veniens ad ritum recitandi ſuper ſacrum Euangelii, *in Opere metr. de ſacrificio* Miſſæ ait,

Plebs baculos ponit, ſtat retegitque caput.

Pontifex Rom. *Pileolô* purpureô ordinariè utitur, quod *Camelaucum* vocant. Etymologo derivatum, παρὰ τὸ ἐλαύνειν τὸ καῦμα, *à prohibendo calore.* Hoc Bedæ dicitur eſſe *Pileus* in modum parvulæ caſſidis, extenſus ſupra ſummitatem capitis. Meminit ejus Anaſtaſius, *in Conſtantino Papa*, ubi magnificum ejus Conſtantinopolim ingreſſum deſcribens, *Pontifex*, ait, *& ejus Primates, cum ſedaribus Imperialibus, ſellis & frenis inauratis, ſimul & mappulis, ingreſſi ſunt Civitatem: Apoſtolicus Pontifex cum Camelauco, ut ſolitus eſt Romæ procedere.* Iiſdem tegminibus Imperatores quoque uſos fuiſſe, docet Conſtantinus Porphyrogenitus, *in Chorogr.* Rubrô Cardinales utuntur; quali Wilhelmum Scotorum Regem ab Innocentio III. donatum eſſe, narrat Hector Boethus. Epiſcoporum viridis eſt galerus, hunc enim cum *Pileolo* non rarò confundi, notum. Vide Anſelm. Solerium *de Pileo*, *paſſim.*

PILETUS Urſus puer delicatus Urſi, illuſtris inter Romanos viri, cui epicedium ſcripſit Papinius Statius, *l.* 2. *Sylv.* 6. Poſſedit hic Urſus prædia per totum Imperium Roman. ſparſa: qualis fingitur ille apud Petronium, *cujus familia poſſit Carthaginem capere.* Vide Caſp. Barthium *ad loc.*

PILEUS, vel *um*, Græcè ὁ πῖλος, τὸ πιλίον, ex πῖλος, ex *pelle* hoſtiæ, unde fiebant, *Iſidor.* quod ex *pilis*, *Voſſio* propriè capitis virilis tegmen, ſine margine, cùm Petaſi contrà marginati eſſent. Hos ex ovium pellibus denſos ac villoſos fuiſſe, innuit Athenæus, *Dipnoſ. l.* 5. Sed ut paulò accuratiores ſimus, *Pilei* hiſtoriam ab origine arceſſemus. Primo homini Innocentia pro *Pileo* fuit, quâ cùm ſe exuiſſet, Satanæ ſuaſu, præter alia calamitatum genera, caput habere cœpit injuriis variis obnoxium, unde *Pilei* genita neceſſitas. Et quidem Natura ipſa comam capiti, velut calanticam, circumpoſuit, ut ei non decori modò, ſed & tutamini eſſet hic *galerus naturalis*, ut eam vocat Chryſoſtom. *Hom.* 11. *ad pop.* Imò non rarò caput infantis ex utero prodeuntis *Pileô naturali*, ut vocant, ſeu pelliculâ quâdam obvolutum & quaſi galeatum, in lucem prodit; exemplô Diadumeni Imperatoris, qui hujuſmodi *Pileô* tectus in lucem eſt editus, indeque nomen adeptus, ut *in eo* ſcribit Lamprid. *c.* 4. Ferdin. item Davali, quem eôdem modô genitum eſſe, notat P. Jovius, *l.* 1. quod optimi ominis locô eſſe ſolet; & proin antiquâ ſuperſtitione Cauſidicis venditum fuiſſe, modò memoratus Lamprid. docet: *Solent deinde*, inquiens, *pueri Pileô inſigniri naturali, quod Obſtetrices rapiunt & Advocatis credulis vendunt, ſiquidem Cauſidici hôc juvari dicuntur.* In ſinu autem gerebant Cauſidici id pilei, quod proin ἐγκόλπιον ἔνδυμα Balſamoni dicitur *ad can.* 61. Concilii Trullani. Vide Suicerum *Theſ. Eccl.* voce Ἐγκόλπιος & ſuprà *Pileati.* Sed & folia capiti inumbrando erant, vide ſuprà. Ars dein acceſſit; & primùm quidem inter Chriſtianos capitis tegmen, utrique commune ſexui, ſacrum fuit, velamen nempe impoſitum capiti infantis baptizati, quod Græci *Galeam* vocârunt: geſtatum à Neophytis per octiduum à Baptiſmo, ut colligitur ex Auguſtin. *Serm.* 160. *de tempor. c.* 2. Cujus adhuc meminit Ivo Carnutenſis, qui ſeculô 12. ineunte floruit: poſteà enim in deſuetudinem abiiſſe videtur. Provectioris ætatis, in utroque ſexu, diſtincta tegmina, & *Pilea Virorum*, *Mitræ fœminarum* fuêre. Servius *ad Æn. l.* 9. *v.* 616.

Et tunicæ manicas & habent redimicula mitræ.

Quam ob cauſam de fœminei capitis integumentis, ſuprà actum, in voce *Fœmina.* Viros quod attinet, Romani licèt *Pileum* libertatis haberent inſigne, ut plurimum tamen apertô capite inceſſerunt, ut ex nummis veteribuſque ſtatuis perſpicuum eſt: Hinc gratiſſimum Julio Cæſari fuit, jus Laureæ geſtandæ, ad calvitium occultandum; quâ non opus erat, ſi *Pilei* fuiſſent in uſu. In ſacris tamen, ludis, Saturnalibus, peregrinatione, militia, grandi luctu, damnatione, ægritudine, tempeſtatibus, ſenio, capita tegebant, ut Lipſius monſtrat *de Amphitheatro c.* 19. & 20. Sed laciniam Togæ capiti injiciendo, quô ſenſu accipiendum, cùm Conſule adventante, *equô deſilire, caputque aperire* moris fuiſſe, legimus. Quamvis & hæc contectio capitis Palliolô adhibitô quandoque facta eſt: Quemadmodum de Claudio ægro, *c.* 2. ſcribit Suetonius, *caput illum Palliolô texiſſe, cùm ludum Gladiatorium memoriæ Matris ederet.* Pileô tamen uſum Tarquinium conſtat, quòd cum ipſi de capite abreptum, & in caput repoſitum ab Aquila refert Dionyſ. Halicarn. *l.* 3. Neronem item, de quo Sueton. *c.* 26. *Poſt crepuſculum ſtatim arreptô* Pileô, *vel galerô, popinas inibat.* Interim præcipuus ejus in manumiſſionibus fuit uſus. Unde in morte Neronis, *plebem pileatam* per totam Urbem diſcurriſſe, Auctor eſt Sueton. *c.* 57. & eadem de re *Aur. Victor.* Omnis, inquit, Roma adeò interitu Neronis exultavit, ut plebs *induta* *Pileis manumiſſionum, tanquam ſævo Domino exempta, triumpharet.* Quidam galerô vel linteô caput obducebant: nonnullis *Pileus* Theſſalicus ſive Petaſus in uſu erat; Ita enim de Auguſto Sueton. *c.* 82. *Domi non niſi petaſatus ſub Dio ſpatiabatur.* In militia ex pellibus imponebant, quos *Pannonios* vocat Vegetius, *l.* 1. *c.* 20. ex pellibus nimirum ovium villoſis, ut ex *Athenæo* ſuprà dictum. Reliqui pilei è lana plerumque conficiebant, alias è lacernis cæſis concinnabantur, ut pilei quadrati hodie variis in locis, quod ex *Papinio & Martiali* ſcribit Pierius, *l.* 40. *c. de Pileo.* Plenius verò Magius, *Miſcell. l.* 3. *c.* 7. &c. Græci, quamvis & ipſi nudis ut plurimum capitibus, tamen & ipſi aliquando iiſdem de cauſis, quibus Romani, *Pileos* ſumſêre. Quod quantumvis neget universè Polydorus *de Invent. rer. l.* 3. *c.* 18. affirmat tamen rectè Brodæus, *Miſcell. l.* 8. *c.* 17. Namque & Ulyſſem pileatum plerique exhibent, & Hippocratis imago pileata viſitur: Caſtores item ſolitos fuiſſe pingi cum pileis, ſuprà diximus, in voce *Pileati*: Nec ullum latent *Pilei* Theſſalici, & Macedonici & Athenienſium Crobyli. Tiaræ paſſim tegebant Perſarum capita, quare Cimonem navibus aliquot Perſicis interceptis, *tiaris* impoſitis, hoſtem fefelliſſe, refert Diod. Siculus, *l.* 11. Parthi ex uſu patrio proceſſêre *pileati*, unde epitheton hoc illis tribuit Martialis, *l.* 10. *Epigr.* 72. *v.* 5. & in nummis, quos *Goltzius* exhibet, Romano Imperatori ob recepta ab hac gente ſigna, ſupplex Parthia, *Pileum* demiſſè porrigit. Inter Scythas, ſolos honoratos *Pilei* uſum habuiſſe, docet Lucian. *de Scyth.* & Dionyſ. Trajanus, ubi de Decebalo. Garamantis *Pileus* fuit ex dimidio ovo ſtruthionis, in æquas partes diffiſſo, Lucian. *in Dipſade*: qui formâ vititur *Pileus*, in nummo Gordiani Imperatoris apud Pierium, *loc. cit.* Æthiopum petaſus tam latè patuit, ut decem hominibus inumbrandis par eſſet, Nic. Godinus, *de rebus Abaſſinor. c.* 12. Sinenſium *Pileos* deſcribit Trigaultius *de Sinica expedit. l.* 1. *c.* 7. & 8. Moſcorum nobilium Sigiſm. Herberſtenius, cum ait: *Veſtes habent oblongas, pileos albos apicatos ex lana coacta, quâ pænulas Barbaricas confectas videmus, ſolidoſque ex officina geſtant.* Turcæ ſuum *Turbantem* vocant, quô & Perſæ hodierni, & Tartari, ſed diverſi coloris utuntur, vide infrà: ut alias Gentes ſiccô prætercam pede. Et hic vulgaris caput integendi mos fuit: At Imperatores Romani in bello, & ubi operiri capita mos erat, *Pileis Laconicis* tecti erant, quos deſcribit Syneſius, *Orat. de Regno*, ubi & Carinum Imperatorem laneo *Pileô* ornatum introducit. Conſtantinopolitani Imperatores in uſu communi *Pileum* adhibebant, Codinus *de Offic. Conſtantinop. c.* 6. *num.* 18. quem in ſolemnitatibus mutabant Crinoniâ, ac Tetraphyllô; aliis item, de quibus idem, *c.* 6. *num.* 36. Perſarum Reges Tiaram gerebant rectum, diademate cumulatum, Xenoph. *Cyri Pæd. l.* 8. Dio Pruſæus, *Orat.* 14. Nudum Diadema capita cinxit, Tyrrheni Regis apud Virgilium, *Æn. l.* 11. Syphacis apud Sil. *l.* 16. Julii, apud Sueton. *in eo*, *c.* 79. Sed & Candys, ac Cidaris Perſicis Regibus in uſu fuêre: quod poſterius Regibus quoque Armeniorum ac Ponti, Plut. *in Pompejo*; Ægypti quoque atque Æthiopiæ fuit uſitatum. Diod. Siculus, *l.* 4. Ruſſorum Autocrator, vulgò *M. Moſcoviæ Dux*, Pileô *Schapka* dictô inſignis eſt, quem *gemmis ornatum, aureis item laminis, quaſi quibuſdam ſpirulis ſubinde ſe vibrantibus, mirè concinnatum eſſe*, tradit Sigiſm. Baro *de rebus Moſcovit.* &c. Fuêre & peculiares *Pilei*, Magnatibus Proceribuſque Imperiorum ac Regnorum primariis. In Imperio Conſtantinopol. Andronico, cùm creatus eſſet Imperator, detractum eſſe pullum & acutum *Pileum*, quô anteà utebatur, & rubram mitram capiti fuiſſe impoſitam Nicephorus auctor eſt, *l. de Alexii Comneni imperio num.* 18. Biretum acuminatum, Proceribus ætate provectioribus ſericô tectis, in uſu fuiſſe: adoleſcentibus capite nudô agentibus, refert Nic. Gregoras, *l.* 11. *in fine*; qui Andronicum Palæologum omnibus conceſſiſſe *Pileos*, prout cuique liberet, Latinos, Myſios, Triballicos, Syrios, Phœnicios, narrat *ibid.* Vide quoque Codinum *de Offic. Eccleſ. & Aulæ Conſtantinopol. præſertim c.* 3. & 4. *ubi de tegminibus Capitis Magnatum Aulicorumque diſtinctè ac prolixè agit.* De Judicum *Pilateciis* dictum *ſuprà.* Apud Sinas, peculiarem Magiſtratibus omnibus *Pileum* ſic deſcribit Nicol. Trigaultius, *Expedit Sin. l.* 1. *c.* 6. *Omnes Magiſtratus, ſive Philoſophici, ſive Militares, infimi juxtà ac ſummi, eôdem Pileô inſigniuntur; Is eſt è velo nigro & utrimque duas velut alas habet; ferè ſupra aures, ovata figura; quæ ita adhærent Pileo, ut tamen facilè excidant. Hôc ajunt modô ſe ad modeſtè rectèque incedendum cogi; & à capite leviter inflectendo prohiberi,* &c. Et quia perantiqui moris eſt, ut Doctoribus certus quidam habitus ſit: Hinc Pallium Philoſophicum Athenis celebre, Photius *Cod.* 80. Corona item, quæ ab Initiatore Myſtæ ſolebat imponi: Ariſtoph. *in Nubibus*, Philoſtratus, *de Vita Sophiſt. l.* 2. Lucian. *in Eunucho* &c. Doctoralis inprimis *Pilei*, ſeu *Bireti*, ut vocat Bertachinus, conceſſio inſignis, quem hic ſignum ait eſſe victoriæ ac gratiæ, nec non Sacerdotii & ſuperioritatis; additô in vertice haſpô ſeu floccô, pro Doctorum varietate, coloris diverſi. Theologorum enim *Pileus* nigri, ut indigitetur, Mundo illos mortuos: Juriſperitorum rubri, eò quod aſſiſtunt Principibus ac Regibus terræ: Medicorum verò ac Philoſophorum violacei aut cœrulei, apud Germanos, coloris eſt, ut moneantur oculos ſuos non declinare in terram, ut docent Middendorpius *de Academiis*, *l.* 1. & Maxim. Sandæus *in Theolog. Juridic. Comm.* 50. Apud Italos verò, Doctoralis *Pilei* color ſemper niger eſt: floccum tamen pro variis variant; quem porro hortenſii mutaviſſe Genevenſes, docet *in Calvini vita*, Laingæus, *c.* 7. Origo hujus *Pilei* non incommodè ab oleaſtro Olympionicarum arceſſitur. Vide Hadr. Junium, *Animadv. l.* 5. *c.* 2. Forma non eadem apud omnes. Rotundum ſuô tempore fuiſſe, notat Petrarcha, *de Remed. l.* 1. *dial.* 12. non ſignata tamen natione. Apud ſuos Cadomenſes eâdem figurâ eſſe, ſcribit Petrus Lenaudiere, *tr. de Privilegiis Doctor. part.* 1. *quæſt.* 3. videturque eandem formam innuere Signorellus de Homodeis *Con-*

ſect. 23. n. 7. cùm Doctoris *Pileum* vocat *Diadema*, quod figuræ ſemicircularis fuit & rotunditatem ſapuit. Forma quadrata non paucis in locis eminet: Italis olim uſitata, teſte Pancirollô, *Var. lect. Juris, l. 1. c. 23.* & Sinenſibus etiamnum, ut docet Trigaultius, *Expedit. Sin. l. 1. c. 18.* cujuſmodi *Pilei* iconem exhibet Kircherus in *Chinâ illuſt.* &c. De *Pileis* ſeu tegminibus capitis, quibus in ſacris Ethnici, Hebræi, Chriſtiani uſi, ut quædam ſubjiciam: Obſervat Sueton. *l. de gen. veſtium.* apud Romanos, triplex fuiſſe Sacerdotum ac ſacrorum hominum proprium *Pileorum* genus, *Apicem, Tutulum, Galerum.* In ſpecie Flaminibus Dialibus *Albogalerus* uſui fuit. De *Phrygio* vide ſupra. Summus Sacerdos Syriæ Deæ, qui ſolus purpuratus erat, aureô Tiarâ uſus proditur, à Luciano, *l. de Dea Syria.* Sacerdotes Perſarum, quoties ſacrificabant, geſtare fuiſſe ſolitos Tiaras, & utrinque filtraceas infulas dependentes, refert Strabo, *l. 15.* Apud Hebræos *Pileum* Sacerdotalem, quem tamen Pontificibus quoque communem ſtatuit, (ſalvis appendicibus, ſoli Pontifici propriis) ſic deſcribit Hieron. *Ep. ad Fabiolam, Quartum genus eſt veſtimenti rotundum Pileolum, quale pictum in Ulyſſe conſpicimus, quaſi ſphæra media ſit diviſa, & pars una ponatur in capite, hoc Græci & noſtri Tiaram, nonnulli Galerum vocant, Hebræi Miznepheth. Non habet acumen in ſummo, nec totum uſque ad comam caput tegit, ſed tertiam partem a fronte inopertam relinquit: atque ita in occipitio vittâ conſtrictum eſt, ut non facilè labatur ex capite. Eſt autem byſſinum & ſic fabrè opertum linteolo, ut nulla acus veſtigia appareant.* Vide quoque Joſeph. *Antiqq. l. 3. c. 8.* & Riberam, in *Zach. 3. v. 14.* De Cidari Pontificis, idem Joſephus *ibid.* inquit, *Pileô, quali cæteri Sacerdotes, utebatur; ſuper quem extabat alius conſutilis, ex hyacintho variatus. Hunc aurea corona triplici ordine circumdabat, in qua ſpectabantur calyculi aurei, quales videmus in herba, quæ apud nos* Baccharus, *apud Græcos* Hyoſcyamus *appellatur*, (quam poſtquam prolixè deſcripſit, addit) *Ejuſmodi corona, ab occipitio, circum tempora utraque procedebat: Nam frontem ipſi calyculi non ambiebant; Sed erat laminum quoddam latum aureum, quod ſacris characteribus Dei nomen inciſum habebat.* Cujuſmodi *Pilei* icon, ex *Villalpando* repræſentatur, apud *Solerium.* Itaque Joſephus coronulas ſoli Pontificiæ Cidari tribuit; Lyranus tamen, *in Exod. c. 39.* eas in Sacerdotali quoque agnoſcit, non aureas tamen, ſed byſſinas, quod probare conatur, *ex v. 25.* Vide ipſum *caput.* Apud Chriſtianos quoque, iis qui ſacra tractant, *Pileus* peculiaris; inprimis in Communione Romana, ubi eminet Pontifex Coronâ aureâ triplici ſuper Mitram: uſuarium capitis tegmen *Camelaucum*: Cardinalibus *Pileus* & Galerus ruber conceſſus eſt, quorum ille, in quo crux ſupernè extat, non minùs ac in Pileo Clericorum, id habet privilegii; ut ſi alicui reo, dum ad ſupplicium deducitur, ſuper caput ab obvio Cardinali imponatur, liber dimiſſus ſupplicium effugiat: Epiſcoporum peculiare capitis tegmen eſt, viridis Galerus ac Mitra bicornis. Reliquo Clero communis eſt *Pileus*, quem etiam Epiſcopi extra ſolemnitates uſurpant: Alicubi tamen non Clerus univerſus, ſed ſoli Sacerdotes, aut qui in Clero eminent, jam inſigniti ſacrô ordine, *Pileô* utuntur. Sic in Eccleſia Metropolitana Lugdunenſi, nulli conceditur uſus *Pilei*, præterquam è primâ nobilitate Canonicis (*Comites* paſſim audiunt) qui jam Subdiaconatu ſunt initiati: cui affine, quòd apud Gothos olim ſoli Sacerdotes, omnibus Laicis excluſis, pileati fuêre, ut docet Jornandes *de Rebus Goth. num. 35.* Nec forma *Pilei* Clericalis ubique eadem eſt: Apud Moſcos, & in oris Septentrionalibus, oblongos *Pileos* Clerici geſtant, ex caſtorum pilis, colore griſeô, Sigiſm. Baro Herberſteinius, ubi *ſuprà.* Alicubi rotundi ſunt, Barboſa *allegat. 9.* Alibi paſſim forma quadrata in uſu eſt, quam à Regibus Perſarum Armeniorum ac Medorum, ad Chriſtianos Clericos, derivatam eſſe, affirmat Pancirollus, *Var. Lect. Juris l. 1. c. 21.* Monaſticis cœtibus permultis commune tegmen *Cucullus* eſt ſeu *Cuculla*, quæ duo tamen diſtinguit Auctor, *Vita S. Deicoli c. 2.* Apud Abaſſinos etiam ſolius Cuculli geſtatione Monachos internoſci, Codinus refert, *l. 1. c. 34.* E' lino confici ſolitum, habet Hieronym. *ad Heliod.* è lana, Sozom. *l. 3. c. 13.* Forma κωνοειδὴς eſt, unde *capitis tegmen acuminatum* dicitur Nicephoro, *l. 9. c. 14.* &c. Ne mortui planè prætereantur, verbô indigitandum, capita eorum *Sudariô* fuiſſe obvelata, ut ex Hiſtor. Evangelica Joh. *c. 11. v. 44.* & *c. 20. v. 7.* patet. Sanctorum imagines paſſim exhibentur capitibus umbellâ radiante opertis & velut ſcutô fulgente contectis: Quod Joſ. Scaliger *in Catalecta Virgilii, p. 475.* approbante Henr. Salmuthô, *in Notis ad Pancirolli vet. deperdita, c. de fibula*, contendit aliud non eſſe, quàm μηνίσκον, ſive umbellam lunatam, capitibus ſtatuarum impoſitam apud Ethnicos, ne avium ſtercoribus inquinarentur; quod damnum ſibi à corvis imprecabatur Horatianus Priapus. Et favet ſententiæ Ariſtophanis, *in Avibus* locus, ubi Scholiaſtes ita expreſſit hanc vocem. Lazius tamen, *Comm. Reip. Rom. l. 9. c. 19.* appoſuiſſe ait Ethnicos ſtatuarum capitibus iſtiuſmodi circulum, ſpecie dimidiæ Sphæræ, tanquam coronam: *formatam* aliquando *in ſpeciem Solis*, quam in Maximiani Cæſ. ſtatua Antiochiæ obſervavit Marcellin. *l. 25. ſub fin.* Videturque huc alludere Vellejus Paterculus, cùm de Octavio Cæſ. ſcribit, *l. 2. c. 59. Cui adventanti Romam, immanis Amicorum occurrit frequentia. Et cùm intraret Urbem, Solis orbis ſuper caput ejus curvatus æqualiter circumdatusque in colorem arcus, velut coronam tanti mox Viri capiti imponens, conſpectus eſt.* Hinc itaque ritum in Roman. communion. uſitatum arceſſens, adjicit *Lazius: Quamobrem in hodiernum diem Sanctorum imagines cum tali ſemicirculo & pinguntur & ſculpuntur.* Hoc pictos deceat Sanctos, at verorum, qui in cœlis triumphant, *Pileus* gloria eſt. Plura de his. Vide hic paſſim, ubi de *Circulis Sanctor.* voce Nimbus, alibique; ſed inprimis apud Anſelm. Solerium, *tract. de Pileo, ubi etiam ex ære lectori exhibet varia Pileorum, de quibus diximus, gemma.* A' *Pileo* Proverb. *ad Pileum vocare* celebre eſt, quod ut eô meliùs intelligatur, de *Pilei* apud Romanos præcipuo uſu, vel ut ſuperpondii locô, quædam ſuperaddam. *Pileum* priſcis inſigne fuiſſe ſpectatæ virtutis, ut inde mos fluxerit Magiſtros Doctoreſque *Pileô* exornandi, monet Eraſmus *in Chiliad.* Eundem notam fuiſſe ſuperioritatis ac poteſtatis; victoriæ item &c. alii docent. Sed inprimis ſymbolum libertatis fuiſſe, vulgatiſſimum eſt, & luſè comprobatum à Bodino, *de Republ. l. 1. c. 5.* ac Pancirollo, *Var. Lect. Juris, l. 2. c. 220.* Hinc quoties libertatis expreſſio vel profeſſio facienda erat, *Pileum* adhibitum legimus. Sic Henricus II. Galliæ Rex publicô ſcriptô, quô rationem reddebat initi ab ſe fœderis contra Carolum V. cum Mauritio Saxone aliiſque Proteſtantibus Germaniæ Principibus, præſcripſit in fronte *Pileum* inter duos pugiones, teſte Spondanô, *in Annal. Gall. ad A. C. 1552. num. 6.* ſignificans, hôc tuendæ Germaniæ libertatem quæri. Quod imitatione Veterum factum: Namque & Brutus, Tyrannidis excuſſor, in veterib. nummis *Pileum* manu præfert; atque in variis Cæſarum nummis, Mulier cum *Pileo*, emblema libertatis eſt, Pancirollus, *Var. lect. Jur. l. 1. c. 17.* & Pierius, *l. 40. c. de Pileo.* Cujus rei cauſa, quòd nobilitatis ac poteſtatis ſignum *Pileus* haberetur; Libertas autem poteſtate definitur. Sunt etiam, qui ad Noachum auctorem id referant: ab eo quippe ſub Jani nomine, apud Latium regnante, Latinos ajunt *Pileô* poſt diluvium donatos, in ſymbolum libertatis à tot malis, ut ſcribit Maxim. Sandæus, *Theol. Jurid. Comm. 50.* Itaque *vocare ſervos ad Pileum*, ut loquitur Seneca, *Ep. 47.* Liv. *l. 24.* Sueton. *c. 4. in Tiberio*, aliique, eſt vocare eos ad libertatem. Quam antequam mancipia acciperent, radebantur. Ita apud Plaut. *in Amphitr. Actu 1. ſc. 1. v. 306. Soſia, Ut ego hodie raſo capite calvus capiam pileum.* Plut. T. Q. *Flaminio*, Καθάπερ ἔθος ἐστὶ τοῖς ἀπελευθερουμένοις, ξύρασθαί τε τὰς κεφαλὰς καὶ πίλια φορεῖν, *Sicut mos eſt ſervis, quando in libertatem aſſeruntur, radere capita & pilea geſtare.* Hinc Pruſiam Regem, ut ſe Romanorum profiteretur libertum, Legatis eorum raſô capite ac Pileatum occurriſſe, diximus ſuprà. Cur verò raderentur, oſtendit Nonius, *Qui, inquiens, liberi ſiebant, eâ cauſâ calvi erant, quòd tempeſtatem ſervitutis videbantur effugere, ut naufragiô liberati ſolent.* Qui enim è naufragio emerſerant, radi conſueviſſe, docet Juvenal. *Sat. 12. v. 81.*

——— *Gaudent ibi vertice raſô*
Garrula ſecuri narrare pericula nautæ.

Vide quoque Lucian. *in Hermotimo* & Artemidorum, *l. 1. c. 23.* Sic ergo raſis imponebatur *Pileus*; quem in Feroniæ, Libertorum Deæ, templo accipiebant, album fuiſſe *Diodorus* ſcribit, ubi de Pruſia ei ſermo. Vide Servium *ad Æn. l. 8.* nec non ſuprà de *Inveſtitura.* In ſpecie tandem, inter Gladiatorum præmia, *Pileus* quoque fuit: Qui enim ſemel victores, non tamen à ludo immunes ſiebant, Palmam: qui ad tempus vacationem impetrabant, Miſſionem; qui planè à cruentis his ſpectaculis vacare jubebantur, Rudem; qui tandem immunitate hac, unà cum libertate ac jure civitatis Romanæ donabantur, *Pileum* accipiebant: Tertullian. *de Spectaculis c. 21. Qui inſigniori cuique homicidæ leonem poſcit, idem Gladiatori atroci petit rudem &* Pileum *præmium conferat.* Vide Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l. 2. ſect. 3. c. 10.* ut & hanc in rem plura, ſuprà voce *Caput*, &c.

VARIA APUD VARIOS PILEORUM GENERA.

α. Abacot, vide ſuprà in hac voce. β. Albogalerus, Flaminibus Dialibus in uſu erat, ex pelle hoſtiæ albæ Jovi cæſæ confieri ſolitus, teſte Feſtô ac A. Gelliô, *l. 10. c. 15.* Cujus icon ex Phil. Rubenii *Electorum l. 2. c. 25.* exhibetur apud Solerium. γ. Apex, Sacerdotum inſigne apud veteres Romanos, duplex fuit, Flaminum alter; alter Pontificum, imò aliorum item Sacerdotum. Sutilis erat ex pellibus ovillis, *Iſidor.* δ. Apiculum, filum quô Flamines velatum apicem gerebant, *Feſt. Servio* verò, quô Flamines velatum gerebant caput; æſtivô nempe tempore, cùm pileum ferre non poſſent. ε. Bardocucullus, cucullus fuit craſſus & rupicibus ac peronibus accommodatus; qui non tantùm caput tegebat, ſed & pænulæ attexebatur, corpus ulterius tegenti, Martialis, *Epigr. 93. l. 1.* ζ. Biretum Doctorum, ſuprà deſcriptum: Tartarorum viride eſt, capiti æquale, rotundum, quod pretioſæ pellis faſcia ambit. Martinius, *de bello Tartar.* Dictum vulgò *Turbant.* η. Camelaucum, uſuarium Pontificis Romani capitis tegmen, de quo ſuprà in *Pileolum.* A' Monialibus quoque uſurpatum legitur apud *S. Ephræmum.* θ. Candys, *Pileus* Regum Perſicorum pellitus, Pollux, *l. 7. c. 13.* ι. Caputium, vide *Cuculla.* κ. Cauſia, Macedonum *Pileus*, Poll. *l. 10. c. 36.* καυσίδιον Demoſtheni *Orat. de Legat. malè ebita.* Huic Diadema Reges imponebant, Plut. *in Demetrio.* λ. Chaſdium, Græcè χάσδιον ſeu χασίδιον, pileus ultra capitis peripheriam nihil in ſublime efferens: qualis καταῖτυξ in militia Homerica, *Il. κ.* Et φαλαρίδιον opponitur. Vide Meurſium in hac voce, & Suicerum in Χάσδιον. μ. Cidaris, idem quod Diadema, Budæo *in Pandectas* & Pancirollo, *Var. l. 1. c. 9.* Genus erat *Pilei* è pilis contexti, Poll. ubi *ſuprà.* De Cidari Summi Sacerdotis Hebræorum dictum. ν. Clericalis *Pileus*, ſuprà deſcriptus eſt: modò trium, modò 4. coſtarum, exhibetur, apud Solerium, *ſect. 14.* ξ. Cornutus *Pileus* fuit Sacerdotum Ethnicorum, Silius, *l. 15.* cornuta Bacchi mitra: hodieque mitra Epiſcopalis bicornis eſt. ο. Crinonia, pileus Imperatorum Græcorum in ſolemnitatibus, cui à ſpecie lilii nomen, *Codinus.* π. Crobylus, Athenienſium *Pileus*, cauſiæ ac tiaræ non abſimilis. Apud Thucyd. *l. 1.* & Lucian. *in Navig.* ſonat plexum crinium, deſinentem in acumen. Apud Aſterium, *Homil. in Feſtum Cal.* pro fœminei capitis tegmine accipitur. ρ. Cuculla ſeu Cucullus. *Pileus* Monachalis eſt acuminatus

& *nominibus*: quò etiam Moniales uſas fuiſſe S. Athanaſius docet *de Virgin.* hodieque inter Moſchos id obtinere, narrat Sigiſmundus Baro. Propriè autem tegmen fuit capitis infantilis, ut Solerius docet, cuſa, vide ibiit. *Cuphia* σ. Cyrbaſia, Græcè Κυρβασία, faſtigatus in coniformam *Pileus*, ſeu Apex Saliorum, Dionyſ. Halicarn. *l.* 1. alias *Pileus Epiroticus* ſeu *Albanus*. Vide paulo ſuprà in *Apex*. τ. Diadema, erat textile aureum, cum lapillis & margaritis, poſitum ad Imperatoris frontem, & pone revinctum, cerebrum verſus, Curopalates *de officiis Aulæ Conſtantinop.* Multiplicabatur id pro numero regnorum, Herodian. *l.* 6. υ. Ducalis *Pileus*, vide ſuprà. φ. Galerus, vide ſuprà *in hac voce*. χ. Incantati *Pilei* Sereniani Ducis, Imperium affectantis, meminit Ammian. *l.* 4. ψ. Juſtinianæi, *Pileorum* genus erant, Imperatorib. Conſtantinopolitanis uſurpari ſolitum: à Juſtiniano, qui primus iis uſus, vide Codinum *in Supplem.* ω. Laconici *Pilei*, quibus Imperatores Romani in bello uſi, deſcribuntur à Syneſio, *Orat. de regno.* αα. Mitra, vide ſuprà *ſuô locô*. ββ. Oblongus ex caſtorum pilis *Pileus*, Sacerdotum in Moſcovia, deſcribitur à Sigiſm. Barone. γγ. Ex Ovo dimidio ſtruthionis Garamantæ *Pileum* ſibi adaptârunt olim, ut ſuprà diximus. δδ. Pannonii *Pilei* ex pellibus, à militibus Romanis adhibiti ſunt, Vegetius; *l.* 1. *c.* 20. de *Pileis* è pelle canina, ignaviæ ſymbolo dictum ſuprà in *Caninæ effigies*. εε. Petaſus, vide ſuprà *in hac voce*. ζζ. Phaceolium, Græcis recentioribus, quaſi *faſciæ complicata*, vocatur Turcarum Turbans. ηη. Phrygium, item Phrygius amictus, vide ſuprà *ſuô locô*. θθ. Quadratos *Pileos*, à Regibus Perſarum, Armeniorum ac Medorum, ad Clericos Chriſtianos, Doctores item, deveniſſe, affirmat *Pancirollus*. ιι. Schapka, *Pileus* M. Moſcoviæ Ducis. Vide *ſuprà*. κκ. Stemma, idem quod Diadema, Curopalates, *de Officiis Aulæ Conſtantinopol.* λλ. Stroppus, Caſtoris *pileus* ſtrophiô circumdatus, vide ſuprà in voce *Pileati*. μμ. Tetraphyllum, ex *Pileis* fuit, quibus Imperatores Conſtantinopolitani, in ſolemnitatibus, ſunt uſi: A *quatuor foliis* dictum, Gretſerus in Codinum, *l.* 3. *Comm. c.* 1. §. 88. νν. Tiara, vide infrà *ſuô loci*. ξξ. Tropæuchia, ex tegminibus Imperatorii capitis, in Imperio Conſtantinop. à *tropæo*, nomen adepta ſunt. οο. Tupha, Tiaras rectus, Regibus Perſicis peculiaris, ob *typhum*, quem ingenerat, ſic dictus, Zonaras in *Baſilio Imp.* ππ. Turbans, an à *Corybantibus* Græcorum, *Pileus* eſt, Turcarum, albô: Tartarorum, viridi: Perſarum, rubrô colore inſignis. Satis accedit ad Tiaram vulgarem Perſicum, & pluribus deſcribetur infrà, *ſuô locô*. ρρ. Tutulus, *Pileus* lanatus, metæ figurâ, à Sacerdote ſacrificante, apud Romanos, ex Numæ inſtituto adhibitus. Fulgentius *de vocibus antiqq.* Vide quoque infrà, *ſuô locô*. σσ. Tutupia, itidem infrà. ττ. Umbella, ſimiliter: in qua voce Imperatoris & Procerum Conſtantinopol. capitis tegmina ad infimos uſque recenſentur.

PILEUS, inſigne domus, in urbe Siciliæ Catana, cujus inhabitatores *hominum peſſimi*, dicuntur Taiſnierio apud Thom. Fazellum, *de Rebus Sic. l.* 1. *c.* 1. *Tritum*, *inquit*, *Taiſnierius in Chiromantia ſua*, *eſt proverbium*, *inter totius orbis homines Inſulares eſſe peſſimos: inter Inſulares, Siculos: inter Siculos Catanæos: Catanæ in larga platea peſſimos eſſe cives: inter illius plateæ habitatores, eſſe peſſimos eos, qui domum quandam, quæ Pilei gerit inſigne, inhabitant.*

PILEUS Modicenſis, dictus à loco natali, in territorio Mediolanenſi, JCtus celebris, ſcripſit A. C. 1200. *de Origine judiciorum*: quod opus correxit & auxit Juſtinus Goblerus, Baſileæ impreſſum Alia quoque eidem attribuuntur. Trithem. *in Catal.* Geſner. *in Biblioth.*

PILEUS Supportationis, Anglic. *Cap. of Maintenance.* Julius Papa hujuſmodi *Pileum* cum gladio miſit Henrico VIII. Angliæ Regi, A.C. 1514. *Pilei Regii* mentio fit in prima coronatione Richardi I. apud Hovedenum, *l.* 43. cùm ait: Deinde venerunt Godofredus de Luci portans *Pileum Regium* & Johannes Mareſcallus juxta eum, portans duo calcaria aurea, magna ponderoſa, Spelmannus *Gloſſar.*

PILGRINUS, Bethavenſis & Laureacenſis Epiſcopus juſſu Geiſæ, Hungariæ Regis Ugros convertit, A. C. 966. Aventinus, *l.* 5.

PILICREPI, inter Gymnaſiorum Miniſtros, dicebantur, qui ſphæris pice oblitis curabant, ne ignis balneorum extingueretur. Quidquid alii dicant, qui per *Pilicrepos* luſores pilæ, utpote obſtrepentes ſpectantium auribus, intelligendos putant, malè Martialis & Statii loca interpretantes. Hieron. Mercurialis *de Arte Gymnaſtica*, *l.* 1. *c.* 12. Præter illos *Alipili* erant, qui, ut refert Seneca, *Ep.* 56. ad vellendos, ab aliquibus corporis partibus & præſertim alis, pilos adhibebantur: niſi velimus, ut docti quidam Viri cenſuerunt, *Pedicrepos* & *Alipedos* apud eum legere, quaſi in Gymnaſiis eſſent, qui à pediculis homines purgarent, & inter occidendum magnâ voce ſingulos enumerarent: quod tamen Mercurialis *dictô locô* non probat &c. Vide C. Barthium *ad Stat. l.* 1. *Sylv.* 5. *v.* 57.

PILIGERI, ſeu PILEATI, Græcè πιλοφόροι, ex Barbaris ferè ſemper tonſi erant, ſicut contrà *Mitrati* ſeu οἱ μιτροφόροι, intonſi. Hinc Hieronym. in *Vita* Malchi, Iſmaëlitas, qui Scenitæ ſunt Arabes, intonſum crinem habere & vittâ caput redimitum tradit. Et Herodot. de Babyloniis, *l.* 1. Κομῶντες δὲ, inquit, τὰς κεφαλὰς, μίτρῃσι ἀναδέοντες, μυριζόμενοι πᾶν τὸ σῶμα, *Comati autem capita mitris redimita habent, unguentis totô corpore delibuti.* Idem de Caſſiis, *l.* 7. de Indis, *Arrianus*, de Brachmanis *Philoſtratus*, referunt. Nempe *pilea* & *mitra* diverſa; & mitræ quidem faſciæ fuerunt, quibus caput religabatur: pilea verò capitis integumenta rotunda, in galeæ modum facta; unde *galeri* dicti &c. Latini tamen etiam *mitram* pro *pileo* poſuerunt, ut *mitra phrygia* Virgilio, *l.* 9. *Æn. v.* 617. *pileum Phrygium* dicitur, quam *tiaram* etiam appellârunt. Quâ de re vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 566. ut & ſuprà, voce *Pileati*.

PILLERIUS, dignitas inter Equites Melitenſes, quæ vulgò *Pilerre*, Gall. *Piler*, ex Latino *pila*, i. e. *columna*. Cùm enim Nationes VIII. hunc Ordinem componant, primus in qualibet illarum *Pillerius* eſt, & quaſi columna ſuæ Linguæ ſeu Nationis, ut videre eſt, apud Dominic. Macrum *Hierolex.*

PILLORIA, *æ*, *Cowello Pillorium*, alias *Colliſtrigium*: à Gallic. *Pil.* Eſt ſupplicii machina ad ludibrium magis, quàm pœnam, quò quis ſuper pegmate conſtitutus, comprehenſôque inter fauces duarum tabularum ideo cavatarum collô, ſpectaculum populo præbetur deridendum. An à græco πύλη & ὁράω, quod delinquens quaſi per januam emiſſô capite proſpiceret? An à Gallic. *Pilleur*, depeculator, Cujuſmodi ſunt Piſtores, cui hominum generi puniendo hoc ſupplicii primò inſtitutum eſt. Hi enim ſuis in pane fallaciis Remp. depeculantur; à quo & ipſa ſua nequitia *Pilloria* dicta fuit, quaſi depeculatio: Et ſic vox propriè ad naturam delicti ſpectat, non ad ſupplicii inſtrumentum, quod ſuô vocabulô *Colliſtrigium* nuncupant. Suadere id videtur Statutum de Piſtoribus, ubi dicitur: *Subeat judicium Pilloriæ.* Vide Spelmannum *Gloſſar.* Car. du Freſne vocis originem arceſſit potiùs, à *pila* iterum i. e. columna, ad quam alligabantur rei. Idem enim inquit, *pilorium* cum *poſtello*, ſeu columna lignea, Concilio Bituric. *A. C.* 1336. *can.* 12. *Item pilorium ſeu poſtellum, in cœmeteriis & locis ſacris affigunt & appenunt.* Vide eum *Gloſſar.* & in *Conſtantinop. Chriſtiana*, ubi *de Milio aureo*. Apud eundem, *Ferrarius* Italos *gogna* appellare ſupplicii genus, quò noxii injectâ bojæ ſive numellæ cervice, in ſuggeſtu, omnium ſibilis ac ludibrio exponuntur, Vide illum quoque voce *Berlina*; ut & ſuprà aliquid in *Numella*.

PILOPACA, legit Cluſius, *in antiquis inſcriptionibus*, dicitque ſignificare fluvium Caſtellæ veteris, in Hiſpan. vulgò *Piſuerga* dictum.

PILORUM uſtrina, à veneficis ſtrigibus ad philtra uſurpata, vide infrà, voce *Pilus*.

PILOSI, Græcè τριχῶντες, occurrunt Eſaiæ, *c.* 13. *v.* 21. & *c.* 34. *v.* 14. ex Aquilæ verſione, qui ita vocem Hebr. שעיר exponit. *Hieronymo* ſunt *Satyri* vel *Incubones*: unde ſumta vox *Satyrorum*, in nuperis verſionibus, atque eo libentiùs uſurpatur, quod ſpecies, qualem Poëtæ deſcribunt, ab hiſce ſaniè non abludit, neque ipſa Satyri vox ab Hebr. *Sahir*. Et certè à שער, *pilo* Hebræis שעיר eſt *hircus*, animal hirſutiſſimum: quemadmodum Græcè τράγον dici volunt, ἀπὸ τῆς τραχύτητος, *à pilorum aſperitate.* Sed & nomine שעירים, idola vel dæmones appellari videas. Levit. *c.* 17. *v.* 7. & 2. Chronic. *c.* 11. *v.* 15. quâ de re diximus ſuprà, voce *Hircipili*. Nempe Diabolus hirci ſpecie ſe præbere conſpiciendum amat. Unde in Jamblichi *Babylonicis*, τράγου τὸ φάσμα ἰδεῖ Σιμωνίδης, *Hirci ſpectrum aliquod deperit Simonidem.* Et apud Philoſtr. *Vitâ* Apollonii, *l.* 6. *c.* 13. *Venerat in vicum* (Æthiopiæ prope Nili cataractas) *decimô jam antè menſe Satyri ſpectrum* (i. e. Diabolus, Satyri ſpecie) *furens erga mulieres, jamque duas illarum interfeciſſe ferebatur, quas videbatur maximè amare.* Idem judicium de Silvanis, Faunis & Gallorum Druſiis, de quibus Auguſtin. agit *de Civ. Dei*, *l.* 15. *c.* 23. &c. Itaque, cùm locis præfatis prædicitur fore, ut in deſolatis urbibus שעירים *hirci* ſaltent & clament alter ad alterum, *ſpectra* intelligas potiùs quàm veros hircos: quæ eadem mens illis fuit, qui pro *hircis* vel *dæmonia* vel *piloſos*, explicant; aut *Satyros*, i. e. Satyrorum ſpecie Dæmones apparentes. Ullos enim aut jam extare aut unquam in rerum natura extitiſſe, homines iſtiuſmodi *Piloſos* ſeu Satyros, falſum eſt. Nec enim aſſenſum meretur magnus Scriptor, qui Satyrum introducit Antonium in eremo rogantem, ut pro ſe communem Deum deprecetur &c. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 6. *c.* 7. Vide etiam in voce *Satyrus*; it. ſuprà ubi de *Faunis ficariis*, & voce *Hircipili*.

PILOSITÆ, ab Origeniſtis appellati ſunt Orthodoxi, quòd in die Judicii omnes homines, cum iiſdem priſtinis ſuis *pilis*, reſurrecturos eſſe profiterentur, Hieronym. *Ep.* 61. *ad Pammach.*

PILOSUS Comes, apud Guil. Britonem *Philippidos*, *l.* 10. ubi de prælio Bovinenſi, *v.* 407.

Et Comitem, quem Teutonici dixêre Piloſum:

Apud Germanos, idem eſt cum *Comite Sylvarum* ſeu *Sylveſtri*. De quo eodem *Chronicon* Flandriæ, *c.* 15. *& un Comte d'Alemaigne, qu'on appelloit le Comte Pelu.* Quô locô Sauvagius, contra *MSS.* fideliter reſtituit, ex Mejero, *Le Comte Palatin du Rhin*, ut & *c.* 21. ubi inter Electores Seculares Imperatorum primus poſt Eccleſiaſticos, *le Pelu du Rhin*, i. e. *Piloſus Rheni*, recenſetur, quem Comitem Palatinum Rheni eſſe conſtat. Caſparus Barthius *ad Britonis d. l.* *Raugraffen*, ait, *non Rauchgraffen intelligimus, aſperarum regionum Dominum, non ipſum hirſutum, aut pilis obſitum.* Vide quoque *Comes Hirſutus* ſuprà.

PILSENUM, ſeu PILSNA, urbs Bohemiæ ad fluv. Miſam, probè munita & ampla, 9. milliar. German. à Praga in Occidentem, 6. à limite Palatinatus ſuperioris, 11. ab Egra, verſus ortum hybernum. Expugnata eſt, à Mansfeldio, A.C. 1618. cùm olim ab Huſſitis fruſtra eſſet tentata.

PILSNA, urbs Poloniæ ſuperioris in Palatinatu Sandomirienſi, caput territorii adjacentis, prope Viſtulam fluv. aliquot milliar. ſuprà Sandomiriam, vulgò *Pilſno*. Hic Boleſlaus Bohemus Ottonem II. Imperatorem A.C. 976. gravi clade affecit.

PILUM, Tyrrheni inventum, Plin. *l.* 7. *c.* 56. proprium Romanorum olim militum geſtamen, exactè deſcribitur à Polybio *Hiſtor. l.* 6. interprete Cl. Iſaacô Caſaubonô, his verbis: *Sunt è Pilis quædam craſſa, quædam tenuia, & è ſolidioribus, quæ rotunda ſunt, palmarem habent dimetientem, quæ quadrata, latus, tenuia ſi binis mediocribus ſunt ſimilia*, &c. Et paulò pòſt, *Iſtorum omnium*

haſtile teres ferè cubitos longum eſt, aptatur ſingulis telum ferreum, hamatum, paris longitudinis cum ipſis lignis, cujus nexum adeò firmant valide, ad media uſque ligna religantes, & crebris ſibulis configentes, ut non antè nexus inter utendum laxetur, quam ferrum frangatur, ejicèraſſum in fundo, &, quà parte ligno committitur, digitum unum cum dimidio, uſque adeò magnâ cautione proſpiciunt huic adnexioni. Vide quoque Livium, *Decad.* 3. *l.* 1. & Halicarnaſ. *l.* 5. Sed hæc omnia non ſatisfecerunt animo ſagaciſſimo & perſpicaciſſimo Joſ. Scaligeri, cujus ultimum in terris conatum ajunt fuiſſe veram, ipſius judiciò, hujus teli delineationem. At curâ eâ ſuperſederi poſſe faciunt nummi veteres, qui telum perſpicuè exhibent ſpectandum. Ex illis unus, quem Jac. Gutherius proponit *de Jure Pontificali vet. Rom. l.* 3. *c.* 16. laudatus Caſp. Barthio, *ad Stat. l.* 3. *Sylv.* 3. *v.* 99. Meminit eorum Lucanus, *Pharſal. l.* 3. *v.* 598.

Pila *ſed in medium vendre trementia pellas.*

Et, *l.* 8. *v.* 597.

Septimius, quis prob! Superûm pudor, arma ſatelles
Regia geſtabat, poſito deformia pilo.

Corippus item, *l.* 4. *v.* 241.

Ingens excubitus protectorumque phalanges
Fulgebant rutilò pilis *ſplendentibus aurò.*

Ubi inaurari ea conſueviſſe, etiam ultimò ævò, obſervat Barthius *ad Stat. Thebaid. l.* 8. *v.* 405. Aliis. De lauro pinniſque *pilis* additis, cùm læta nuntianda eſſent vel triſtia, vide infrà ubi de *Pinnatis Literis*. Reliqua ſuprà, voce *Pilani*, uti de παλτοῖς ſeu *pilis* veterum Perſarum, in *Sibyna*.

PILUMNUS, Jovis filius, ejus Apuliæ partis, quæ poſteà Daunia dicta eſt, Rex, qui Danaen Acriſii filiam ad Apulum litus unà cum Perſeo filio delatam, uxorem duxit, & Danaum ex ea ſuſcepit Turni patrem. Servius *Picumnum*, & *Pilumnum* fratres fuiſſe ait, quorum ille ſtercorandorum agrorum uſum invenerit, unde & *Sterculinus* eſt: Pilumnus vero *pinſendi* frumenti rationem, unde & *pilum* ab ipſo nomen volunt accepiſſe. *Lloyd.* Nonius Marcellus *Pilumnum* & Picumnum Deos vocat, Præſides auſpiciis conjugalibus, citatque Varronem, *de Vita Pop. Rom. l.* 2. cujus hæc ſunt: *Natus ſi erat vitalis ac ſublatus ab Obſtetrice, ſtatuebatur in terra, ut auſpicaretur rectus, Diiſque conjugalibus, Pilumno & Picumno, in ædibus lectus ſternebatur.* Idem *Varro*, inter 3. Deos cuſtodes Puerperæ ſtatim poſt partum adhibitos Silvanumque ab ingreſſu nocturno arcentes, *Pilumnum* ac Picumnum ponit: quod propterea factum, quoniam Silvani & Fauni, quos vulgò *Incubos* vocabant, improbi quondam fuerant mulierculis ac earum concubitui inhiabant, unde ne Sylvanus per noctem ingrederetur, & jacentem vexaret, hi adhibiti. Ita enim ex eo Auguſtin. *de Civ. Dei*, *l.* 6. *c.* 9. *Mulieri fœta poſt partum tres cuſtodes commemorat* (Varro) *adhiberi, ne Sylvanus per noctem ingrediatur & vexet: Eorumque cuſtodum ſignificandorum causâ tres homines noctu circumire limina domus, & primò limen ſecuri ferire, poſteà pilò, tertiò deverrere ſcopis: ut his datis culturæ ſignis, Deus Sylvanus prohibeatur introire: quia, inquit, neque arbores cæduntur, atque putantur, ſine ferro: neque far conficitur ſine pilo; neque fruges coacervantur ſine ſcopis. Ab his autem tribus rebus tres nuncupati Dii, Intercidona à ſecuris interciſione:* Pilumnus, *à pilo: Deverra à ſcopis, quibus Diis cuſtodibus contra vim Dei Sylvani fœta conſervatur.* Vide quoque Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 19. & Thom. Bartholinum, *de Puerperio Veter.* adde Gerh. Jo. Voſſium, *de Idolol. l.* 1. *c.* 40. ubi multa de his Rutulorum Diis, avo avunculoque aut patruo magno Turni, quos à quibuſdam pro Dioſcuris quoque habitos, addit.

PILUS, à PELLE, cui inhæret, an à Græco πῖλος, de quo ſuprà; an à πτίλον, i.e. *pluma*, an à φύλλον, *folium* &c. vilitate ſuâ in proverbium abiit, apud Latinos, *Pili non facio.* Cicer. *ad Fratrem*, & Græcos, Ἄξιος τριχὸς, *dignus pilò*, in hominem nihili. Eraſm. *Adagior. Chil.* 1. *Cent.* 8. *Adag.* 4. hinc Romuli nepotibus curatè evulſus, vide ſuprà ubi de *Alipilis*. Domino verò noſtro digna res providentiâ viſa. Matth. *c.* 10. *v.* 30. Ὑμῶν δὲ καὶ αἱ τρίχες τῆς κεφαλῆς πᾶσαι ἠριθμημέναι εἰσίν. *Veſtri autem etiam capitis pili in numerato ſunt.* Sed & ad *pilum*, funditorum dexteritas olim explorata. Ita enim in Benjaminitarum exercitu ſeptingenti viri, fundâ miſiſſe lapidem *ad pilum*, ſine erratione, leguntur, Judicum *c.* 20. *v.* 16. Quomodo apud Smyrnæum, *l.* 4. in ſagittario certamine pro ſcopo ſtatuit Agamemnon galeam ſetis equinis inſignem, præmium illi daturus,

—— ὅς κέρσειεν ἀπὸ τρίχας ὀξέϊ χαλκῷ.

Nec ita pridem in Perſide Scamachiæ Prorex ſemel atque iterum ictu ſagittæ medium ſecuit *pilum* ſex magnorum paſſuum intervallò diſtantem, teſte oculatò Oleariò, *Itin. Perſic. l.* 4. Vide Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 3. *c.* 10. Etiam in *Diſveſtitionibus* recentiori ævò *pilus* adhibitus: Fiebant enim illæ *projectò pilò veſtimenti*; quaſi, qui ſe *diſveſtiebat de re aliqua*, h.e. poſſeſſione ejus ſeſe exuebat, veſtes revera deponeret. Cujus ritus meminit Hincmarus Laudun. *Ep. ad Remenſem*, *Tomò* II. *Opp.* Hincmari Remenſ. Archiepiſcopi: *Poteſtis* —— *interrogare, curtem, quam nunc repetit, nullò cogente* ——— *per* pilum *veſtimenti ſui à ſe terrâ tenus ejectum, non tantùm dereliquit* &c. & Godofredus Dux Brabantiæ in vetere *Charta*, apud Miræum *Diplomat. Belgic. c.* 65. *Quadraginta ergo ſolidos, quos de horreo ſupradictæ villæ annuatim tollendos exiſtimabam* ——— *projectò à me pilò palliimei, juxta morem Nobilium werpivi*, ut alia omittam. At nimium iis tributum, quibus in philtra uti, qua de re aliquid ſuprà attigimus. Sed & aliàs *pilos* ſuburere ſoliti Veteres vel metu, ut Dionyſius Tyrannus apud Tullium, *l.* 2. *Offic. c.* 7. & Commodus Imperator apud Lamprid. *c.* 17. vel delitiarum causâ, ut Auguſtus apud Sueton. & Otto apud Tacitum. *Uſtriculas* Tertullian. mulieres, quarum opera in hanc rem adhibita, vocat, *l. de Palliò*, vide infrà: & plura de *pilis*, animalium inprimis, apud Plin. *l.* 11. *c.* 39. hominum, apud Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 91. 95. & *l.* 4. *c.* 45. & 87.

PILUS Eliaca, vide *Pylus Eliaca*.

PIMENTARIUS, & PIMENTUM, Græcis recentioribus Πιμεντάριος, & πιμέντον, vide ſuprà *Pigmentarius*, & *Pigmentum*.

PIMENTELLIA, celebris in Portugalliâ Familia, ex Gallæcia eò profecta. In qua inprimis Vaſco Martinus *Pimentel* præcipuò honoris gradu, apud Alfonſum III. Portugalliæ Regem viguit, ſed eò inimicorum odiò dejectus eſt. Filius ejus Alfonſus, nepos Joh. Alfonſus, ac pronepus Rodericus, cognomine *Bonus*, bellicâ virtute extitêre illuſtres. Quò ultimò genitus eſt Joh. Alfonſus, cui Henricus III. Rex Caſtellæ Beneventum (*Benavente*) cum titulo *Comitis* conceſſit. Hic Rodericum Alfonſum genuit, Joh. Alfonſi, in quo *Comit. de Majorga* titulus cœpit, atque Alfonſi patrem. Alfonſus ex minori filio Petro Dn. *de Villafafila*, avus extitit Bernardini primi Marchionis *de Tabara* & reliquorum, (de quibus vide infrà in voce *Tabara*) ſatoris. Major Alfonſi filius Rodericus Alfonſus genuit Ludovicum Marchionem *de Villa franca*, cujus filia Maria *Pimentellia* nomen & Villam Francam Toletanis intulit atque Alfonſum Comitem *de Benavente*; quò natus Antonius Alfonſus, reliquorum Comitum ſator, & Petrus, Philippi II. gratiâ *Marchio de Viana* in Gallæcia creatus ac novæ lineæ autor extitit. Comites *Pimentelios* quod attinet, eorum ſic habet ſeries: Alfonſus *Pimentel* Comes Beneventanus, ex Maria (filia Didaci Fernandini *de Quinnones*) pater fuit Roderici Alfonſi *Pimentel*. *Comitis de Benav.* quò & Mariâ Pachecâ genitus Alfonſus *Pimentel Comes de Benavente*, junxit ſibi Annam *de Velaſco & Herrera*, atque ex ea ſuſcepit Antonium Alfonſum *Pimentellium* Comitem Beneventanum; maritum Ludovicæ Henricæ Gironæ, & ex ea patrem Joh. Alfonſi *Pimentellii* Comitis Benev. cui Catharina Quinnonia Comes *de Luna*, peperit Antonium Alfonſum *Pimentellium* Comitem Lunæ & Beneventi: Patrem ex Maria Pontia *de Leon*. Joh. Alfonſi *Pimentelii* Comitis *de Majorga*. Roderici Alfonſi *Pimentellii*, Claudii *de Quinnones*, Ludovici *Pimentellii* &c. qui hoc ſeculò floruêre. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobil. Eur. Part.* 2. *p.* 89.

PIMENTUM, in *Excerptis* Apicii, apud Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aurelian. c.* 4. Vide ſuprà in *Pigmentum*.

PILUS Martinus, vide *Ut.*

PIMOLISA, caſtellum Ponticæ regionis intra Halyn, à quo regio *Pimoliſena*, *Steph.* quæ forte *Pimolis*, *Strab.*

PIMPILIM, in Bengala longum piper, quod ibi tantùm naſcitur, vocatur hodie, à Barbaris *Pepeli*, è qua voce Græcorum πέπερι manâſſe certum eſt: quemadmodum iidem ex *Zengibil* Indorum *Zingiber* fecerunt. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1026. & 1072. ut & infrà, in voce *Piper*.

PIMPLA, mons Macedoniæ in Theſſaliæ confinio, Olympo vicinus, Muſis ſacer, qui *Pimplæus Collis* dicitur; ubi & fons ejuſdem nominis, unde Muſæ *Pimplea* & *Pimpleides* dicuntur. Horat. *l.* 1. *Od.* 26. *v.* 8.

Neſte meo Lamiæ coronam
Pimplea dulcis. ———

Statius, *l.* 1. *Sylv.* 4. *v.* 26.

Excludat Pimplea ſitim, nec conſcia detur
Pirene. ——— ———

Nic. Lloydius.

PIMPLA, locus Phocidis, apud Parnaſſum, Muſis ſacer, *Pauſan.*

PIMPLEA, Græcè Πιμπλεία, apud Apollonium Rhodium, ubi de Orpheo.

——————— Τὸν μέν ποτ' αὐτὴ
Καλλιόπη Θρήϊκι Φαιάγρῳ εὐνηθεῖσα
Οἰάγρῳ σκοπιῆς Πιμπληΐδος ἄγχι τεκέσθαι.
——— *Quem quondam ipſa*
Calliope Thraci fertur congreſſa
Oeagro prope ſpeculam Pimpleam peperiſſe,

aliis mons Thraciæ, aliis fons, aliis locus juxta Pieriam eſſe videtur. Πίπλαν & Πιπλείας Græci pleique ſcribunt, unde *Pipleius Vates* Orpheus dicitur Appulejo, *l.* 2. *Sic in modum ſuperbi juvenis Aonii* (Penthei ſcil.) *vel Muſæi vatis Pipleius laceratus atque diſcerptus domò proiicior.* Et *Pipleides Muſæ*, apud Varronem, *de L. L. l.* 6. Certè in antiquis Strabonis exemplaribus Πίπλαν & Πιπλείας ſcriptum extare, notârunt Eruditi. *Heſych.* Πιπλεῖαι αἱ Μοῦσαι ἐν τῷ Μακεδονικῷ Ὀλύμπῳ, ἀπὸ κρήνης Πιπλείας, *Piplea Muſa, in Macedonico Olympo, à fonte Piplea* &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 159. Vide quoque Brodæum *ad Oppianum*, *Cyneget. l.* 2. *p.* 63.

PIMPRANA, urbs circa Indi fluv. partes ſuperiores, *Arian. in Indic.*

du PIN Johannes, vide *Johannes*.

PINACES, Πίνακες, dicti ſunt Theoni, qui aliis παραπήγματα. Vide ſuprà in *Parapegma*, & Cl. Suicerum, voce Πίναξ.

PINACHES, Paſtorum in Ægypto Rex XII. Oſocheris ſucceſſor, præfuit annos 9. dum Amoſis in Thebaide regnaret, & Samgar apud Iſraelitas occideret 600. Philiſtæos: apud Græcos verò Hercules res gereret. Eum in regno excepit Suſennes. Joh. Marshamus, *Canone Chron.* ex Manethone.

PINACOTHECA Imaginum illuſtrium, doctrinæ vel ingenii laude, Virorum, nomen libri à Jano Nicio Erythræo haud pridem editi, de quo ipſe ſic ad Lectorem: *Eorum tantùm imagines in hanc* Pinacothecam *intuli, qui, meâ ætate, memoriâ digni extiterunt, quique me vivò fatò functi ſunt ſuò; neque tamen omnium imagines ſum complexus, ſed eorum tantùm, qui mihi vel amicitiâ conjuncti,* vel

vel auditione & famâ noti fuêre: eos autem, de quibus tacui, iratos non vereor, quòd ſe fuiſſe neglectos querantur; quoniam mortui omnino neſciunt iraſci: quanquam neglecti non ſunt dicendi ii, quorum ego ſcripta non legerim, quoſque ne natos quidem noverim. Prodiit Coloniæ Agrippinæ A. C. 1645. A' *Pinacothecis* Romanorum, quæ ad inſaniam uſque olim receptæ. Ut enim in Atrio Tablinum, in quo ſervabantur codices rerum in Magiſtratu geſtarum: Armaria, quæ imagines Majorum continerent, ſic *Pinacotheca* erant, ubi tabulas pictas, aliaque aſſervari mos erat. Vitruvius, *l. 6. c. 7.* ipſarum rationem, in ædium metatione, non ſemel ſibi habendam conſtituit: improbavitque Plin. *l. 35. c. 2.* nimium earum ſtudium, quod in illis inſtruendis ac referciendis paſſim ponebant. Et quidem tabulas pictas curavêre Pictores, quos familiares fuiſſe Romanis ſuprà diximus. Erat & Officinator à ſtatuis, cujuſmodi legitur fuiſſe Eutyches neſcio quis Auguſtorum Libertus, & Hermeros Tib. Claudii Cæſaris ſervus Theamidianus ab Marmoribus Magiſter, qui faciunt ut credant Eruditi, apud Cæſares ſaltem, non *Pinacothecas* modò, ſed & Agalmatothecas, ſi alicui appellare, in deliciis fuiſſe; privati enim his Atria referſerant ſua. Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis.*

PINAMUS, urbs Ægypti, *Stephan.*

PINARA, urbs Lyciæ mediterranea valde amœna, Epiſcopalis ſub Archiepiſc. Myrenſi, adhuc *Pinara* vulgò. Populi *Pinaritæ* Plinio, *l. 5. c. 23.* ad montem Cragum. Apud *Stephanum Artymneſes* vocatur, qui addit omnia rotunda linguâ Lyciorum *Pinara* dici.

PINARA, inſula maris Ægæi, Plin. *l. 4. c. 12.* Ionii, *Ferrario*, apud Echinades. Cum Virgil. ait, *l. 8. Æn. v. 270.*

Et domus Herculei cuſtos Pinaria ſacri.

Videtur potiùs familiæ.

PINARIOLUM, urbs Pedemontis, cum arce permunita, ad Chiſonem amnem, & radices Alpium. Anteà Sabaudici Juris, ſed ab A. C. 1631. Gallis paret. In ipſo Delphinatus limite, 12. milliar. Pedemont. ab Auguſta Taurinorum in Afric. 19. a Seguſio in Meridiem, Salutias verſus 10.

PINARIUS, vide *Titus.*

PINARIUS, & POTITIUS, Arcadiæ duo ſenes, quibus, qualiter coli vellet, oſtendit Hercules, ſcilicet ut manè & veſperi ei ſacrificaretur. Perfectò itaque matutinò ſacrificiò, cùm circa Solis occaſum eſſent ſacra repetenda, Potitius prior advenit, Pinarius poſteà extis comeſis. Unde iratus Hercules ſtatuit, ut Pinariorum familia tantùm miniſtra eſſet, epulantibus Potitiis & complentibus ſacra, unde & *Pinarii* dicti ſunt, ἀπὸ τῆς πείνης i. e. *à fame.* Nam ſenem illum Pinarium, conſlatalio nomine nuncupatum, Servius. Virg. *l. 8. Æn. v. 269.*

——— *Primuſque Potitius auctor,*
Et domus Herculei cuſtos Pinaria ſacri.

PINARIUS Natta, in Jul. Montanum, *ortus & occaſus* ſubinde inſerentem, quum quidam illum audiendum negâſſet: *At ego*, inquit, *paratus ſum illum audire ab ortu uſque ad occaſum.* Senec. *ep. 122.*

M. PINARIUS Poſca, Prætor, An. Urb. Cond. 571. Sardiniam tenuit, Corſos in Corſica domuit, 2. millibus eorum in acie cæſis, quâ clade compulſi illi obſides dederunt, & ceræ centum millia pondo. In Sardinia ſimiliter, contra Iluenſes, ſecunda prælia fecit. Idem cùm legem Annalem ferret, diſſuaſor M. Servilius: *Dic mihi*, inquit, *M. Pinari, num ſi contra te dixero mihi maledicturus, ut ceteris feciſti? Ut ſementem feceris*, inquit, *ita metes*, Cicer. *l. 2. de Orat. c. 65.* ubi perperam *Ruſca* legitur.

PINARIUS Ruffus, vide *Lucius.* It. *Publius.*

PINARIUS Valens, Præfectus Prætorio, patruus Maximi Imperatoris fuit. Jul. Capitolin. *in Maximo & Balbino, c. 5. Pueritiam omnem (Maximus) in domo patrui* Pinarii *fecit, quem ſtatim ad Præfecturam Prætorii ſubvexit, ubi factus eſt Imperator.* Ubi Palat. & princeps editio: *in domo patris Pinarii.* Sed patrem & *Maximum* itidem, non *Pinarium*, priùs Auctor vocavit, Salmaſ. *ad loc.*

PINARIUS, fluv. juxta Iſſum urb. inter Ciliciam & Syriam, *Steph.* Ejus meminit *Dionyſ. Periegetes*, uti videre eſt, *in his:*

[illegible]
[illegible] Πινάροιό τε καὶ Πυράμου,
[illegible]

De ſinu Iſſico ſeu mari Cilicio loquitur. *Nic. Lloydius.*

PINAROPOEI, Græci [illegible], *Epiphanio* dicuntur, *limpidatores & politores gemmarum*, οἱ [illegible], lapidum tritores, qui attritu limæ vel arenæ vel rotæ vel alterius lapidis ſcobe gemmas poliunt & nitorem dant. Metaphorâ ex palæſtris deſumtâ, ubi nitidi & politi [illegible] & [illegible] & [illegible] dicebantur, ab oleo, quô perfuſi niteſcebant. *Gloſſ. politus*, [illegible]. Unde [illegible], *nitor ac politura*: quod in oratione aliiſque omnibus rebus locum habuit; [illegible], *elegantiæ ac nitoris gratiâ*; [illegible], apud *Agatharchidem*, *lævor tabulæ ad unguem raſæ ac complanatæ*, &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, *imprimis p. 1105.* & ſuprà *Palaſtrici.*

PINCERNA, miniſter pocula menſæ ingerens: qualis Ganymedes, a Diis raptus, fertur Jovi pocula miniſtraſſe. Unde Auſonius, *Technopægniô, v. 19. de Hiſtoriis.*

Stat Jovis ad cyathum, generat quem Dardanius Tros.

Seneca, *Ep. 47. Alius vini miniſter, in muliebrem modum ornatus, cum ætate luctatur. Non poteſt effugere pueritiam, ſed retrahitur. Jamque militari habitu glaber, diſtrictis pilis, aut penitus evulſis, totâ nocte pervigilat: quam inter ebrietatem Domini & libidinem dividit.* Ideò *ad cyathos* dicti. Sueton. *in Cæſare, c. 49. Sed C. Memmius etiam ad Cyathum & vinum Nicodemi ſtetiſſe objecit.* Juvenalis, *Sat. 13. v. 44.*

Nec puer Iliacus formoſa nec Herculis uxor
Ad cyathos. ——— ———

Propertius, *l. 4. Eleg. 9. v. 9.*

Lygdamus ad cyathos. ———

Ad eos Plautus reſpexit *in Menæchmis, Actu 2. ſc. 2. v. 29.*

Non ſcis quis ego ſim: qui tibi ſæpiſſimè
Cyathiſſo, apud nos quando potas.

Dicebant autem convivæ identidem *Pincernæ*, [illegible], i. e. *miſce*, vel *temperatum*, *ut bibam*. unde voci origo, teſte Budæo, *de Aſſe, l. 5.* Præterea moris erat, cùm ſurgerent à menſa, ut *Pincernæ* reliquias menſæ darent, quemadmodum Athenæus docet, *libro extremo*: [illegible], *Mos erat, ut, cùm ſurgerent a menſa, cumque libâſſent, vini reliquum puero illi darent, qui bibere miniſtrâſſet.* Qui idem, *l. 10.* auctor eſt, honeſtum id olim miniſterium fuiſſe, dum ait, *non ſolùm apud Græcos ſed & Romanos morem fuiſſe, ut nobiliſſimi Juvenes in conviviis & ſacris publicis id munus obirent.* Apud Perſas quoque *Pincernas* in pretio fuiſſe, ex Herodoto, *l. 3.* diſcimus ubi refert, *filium Prexaſpis fuiſſe Cambyſis Pincernam*, & addit, [illegible]. Et Regni *Pincernæ* Neemiæ, qui Xerxi miniſtrabat, meminit Joſeph. *Ant. Jud. l. 2. c. 1.* præter ipſum ſacrum Neemiæ librum, quem vide, *c. 1. v. 11.* Adhibebant verò Regii hi Pocillatores ea in re magnam curam & diligentiam, ut aptiſſimè decentiſſiméque vinum funderent. Regibuſque propinarent, Phialam tribus ſummis digitis ita offerentes, ut faciliimè prehendi poſſet, quod Xenophon tradit, *Παιδ. Κυρ. l. 1.* [illegible] *Tit. Popma de Operis ſervorum.* Iconem *Pincernæ* ex ære exhibet Laur. Pignorius *Comm. de Servis*: De *Pincerna* Regis Pharaonis, elegantem habes Hiſtoriam, Gen. *c. 40. v. 1.* de Vulcano in convivio Deorum *Pincernam* agente, vide Homer. *Il. α. ſub finem* & Euſtathium [illegible] *in locum*: de Hebe, Hercule, Ganymede Jovi pocula miniſtrantibus, Poetas paſſim. In Imperio Rom. Bohemiæ Rex *Pincerna* Imperatoris eſt, *des Römiſchen Reichs Ertzcredentzer oder Schenck*, proindeque in celebratione Imperiali Curiæ primum poculum Imperatori porrigit, non tamen ſub corona Imperiali, niſi liberâ voluntate, vide Conſtitut. Ruperti apud *Goldaſt.* Potus is vinum eſt aquâ permixtum, Aur. Bullæ, *c. 27.* quod potiùs eſt ex conſuetudine gentis & Medicorum conſiliô derivare, quàm cum Noldenio ex præcepto Salomonis, Proverb. *c. ult. v. 4.* De poculo autem primùm Rex ipſe libat, ut ſic Imperatori fides fiat, nihil ſubeſſe mali, unde etiam *der Credentzbecher* vocatur &c. Vide Limnæum Enucleatum, *l. 2. c. 7.* Strauchium *Diſſert. Exercit. 2. n. 14.* &c. ut & hic in voce *Buticularius*, item *Minyſter vini*, *Pocillator*, & *Protopincerna.* Hinc *Pincernatus*, dignitas Eccleſiaſtica, cujus meminit Albertus Argentin. *A. C. 1349. Joannem de Liechtenberg, qui & in Argentinenſi Eccleſia Præpoſituram, Decanatum, Cantoriam &* Pincernatum *ſimul tenebat*, apud Car. du Freſne, *Gloſſar.*

PINCIA, vide PINTIA.

PINCIACUM, oppid. Galliæ in finibus Carnutum, ad Sequanam, caput pagi Pinciacenſis; vulgò *Poiſſy.* A Pincio dictum eſt, ſicut Solemniacum, à Sollenno, Lucilliacum, à Lucilio, Lucaniacum, à Lucano, &c. Plura vide apud Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ.*

PINCIANA Porta, quæ & *Collatina.*

PINCIANÆ Aquæ, quæ & *Egeſtanæ* in Sicilia apud Egeſtam urbem; hodie non extant.

PINCIUS Mons, collis Romæ, inter portam Salariam & Flaminiam extenſus, olim extra urbem, à *Pincio* Senatore dictus, apud quem ſacra ædes Trinitatis. *Salluſtianus* etiam dictus, & *Collis hortulorum.* Vulgò adhuc *Monte Pincio.*

PINCZOVIA, oppid. minoris Poloniæ, ubi Nicolaus Oleſnicius, loci dominus, circa A. C. 1550. religionem Evangelicam doceri juſſit, Epiſcopis fruſtra obnitentibus cumque apud Regem accuſantibus. Scholam hic poſteà celebrem aperuit Fr. Stancarus, cùm adhuc errores, quos ſinu fovebat, abſconderet: Gregoriuſque Orſacius primus Rector conſtitutus eſt, circa A. C. 1553. poſtmodum verò, Synodis tum hic, tum Sendomiriæ & Vladiſlaviæ habitis, quibus Johan. à Laſco intererat, Stancari hæreſis condemnata eſt: quod repetitum in celebri Synodo Xianzenſi, A. C. 1560. Laſicius *de geſtis Fratr. l. 5. & 7.* Salomon Neugeb. *l. 8. p. 477.* Lætus *Comp. Hiſt. Univ.*

PINDARUS, Poeta Thebanus, Lyricorum apud Græcos princeps, Æſchylo Tragico æqualis, Olymp. 75. Diſcipulus Laſi Hermionei & Myrtidis, quæ Corinnæ hera fuit. Scripſit linguâ Doricâ innumera, ſed nobis ſuperſunt, *Olympia*, *Pythia*, *Nemea*, & *Iſthmia*, quæ nunc ſola extant. Fertur inprimis ſublimis verborumque & ſententiarum copiâ, unde & inimitabilem eſſe affirmat Horatius, *l. 4. Ode 2.* Lacedæmonii in reliquam Bœotiam ſævientes, Thebis in Pindari gratiam pepercerunt. Huic etiam tantum tribuit Alexander M. ut cum Thebas everteret, ac in omnes ſine diſcrimine ſæviret, An. 130. poſt Pindari mortem, unius Pindari penatibus, familiæque parci juſſerit. De morte ejus tradit Val. Max. *l. 9. c. 12. ex ext. 7.* quòd in gremio pueri adamati expirârit. *Stephan. Byzantius* eum non Thebis, ſed in loco obſcuro, cui Cynocephalos nomen, mortuum tradit, annô ætat. 55. ut *Suid.* vult, an obiit grandior natu? Verum de Pindaro, cæteriſque Græcis ac Latinis Poetis, quorum ſcripta extant, nos alibi plura. *L. Lloydius.* Vide Euſeb. *in Chron.* Thom. Mag.

Mag. in vita Pind. Suid. Plin. Voſſ. Lilium Giraldum, Fabrum, &c. *Nic. Lloydius.*

PINDARUS, Thebanus, Auctor *poëmatis, de expugnatione Trojæ*. Baſileæ alibique editi. Barthius *Adverſ. l. 10. c. 1. l. 23. c. 9. l. 39. c. 13. & l. 59. c. 1. l. 52. c. 14.* Geſner. *in Biblioth.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 2. c. 11. p. 119.*

PINDARUS, Epheſiorum tyrannus, qui Epheſo in captivitatis diſcrimine verſanti a Crœſo avunculo ſuo juſſus diſcedere, ſucceſſit in Peloponneſum cum parte ſubſtantiæ, Pandi cuidam tum filii tutelâ, tum bonorum curâ delegatâ. Ælian. *Var. Hiſt. l. 3. c. 26.*

PINDASUS, mons Troadis, ex quo Cetius fluv. oritur, Pergamum urbem præterfluens. Plin. *l. 5. c. 30.*

PINDENISSUS, oppid. Ciliciæ in Syriæ confinio ad Amanum montem, quod M. Cicero Imperator cum eſſet, oppugnavit, nomenque ex eo oppido ſibi dari, ſicut a *Numantia* devictâ deletaque eſt *Numantinus* Scipio, exoptavit. Cicer. ad *M. Cœlium*: *Oppugnavi quinque & viginti diebus, aggeribus, vineis, turribus, oppidum Pindeniſſum munitiſſimum, tantis operibus, ut mihi ad ſummam gloriam nihil deſit niſi nomen oppidi.* Ptol. Πινδένισσος, *Steph.* autem Πινδενισσόν vocat. *Polybius* quoque, quem per omnia ſequitur *Strabo*, Πινδενισσεῖς hujus oppidi incolas vocat.

PINDUS, vulgo *Mezzovo Sophiano* & *Lacnita*, mons Macedoniæ (inter illam & Ætoliam, atque inter Epirum & Theſſaliam) ingens, Ætolos ab Acarnanibus dividens. Ex quo Inachus & Æas, teſte *Strabone*, & Peneus, teſte Ovidio, *l. 1. Met. v. 569. 570.* flumina effluunt. Vide Strab. *l. 9.* Propertius *Perrhœbum* vocat, *l. 3. eleg. 4. v. 33.*

Aut cur Perrhæbi tremuêre cacumina Pindi.

Perrhæbos autem numerat in populis Ætoliæ Plin. *l. 4. c. 1.* Seneca Tragœdus, *Hercul. Oet. Actu 2. v. 493.*

Qui celſus aſtris inſerit Pindus caput.

Idem in Medea *Actu 3. v. 384.* nivalem vocat, & alibi *ingentem*

Pindi nivalis vertice, aut Nyſæ jugis.

Virgil. *Ecl. ult. v. 11.*

Nam neque Parnaſſi vobis juga, nam neque Pindi.

Lucan. *l. 1. v. 674.*

——— *Qualis vertice Pindi*
Edonis Ogygio decurrit plena Lyæo.

Ubi alii *Edonis*. *Nic. Lloydius.* *Baudrando* mons Epiri, Theſſaliæ aliis. Excurrit ab Acroceraunio, jugis ad Thermopylas, & ex medio ſe brachium emittit, quod Parnaſſum facit, & deſinit in Heliconem. Videtur à *Lacu Lacero* dici. Item Ciaciæ fluv. in ſinum Iſſicum ſe exonerans, *Strab.*

PINEA Corona, Panis olim fuit. Silius Ital. *l. 13. v. 331.*

Cingit acuta comas & opacat tempora pinus,
Ac parva erumpunt rubicundâ cornua fronte.

Quæ proin καλὸς στέφανος, *pulchra corona*, dicitur Philoſtrato, *in Imagin.* Hinc & hircus ei offerendus apud Longum eâdem arbore coronatur. An διὰ τὸ ὑψηλὸν καὶ μεγαλοπρεπὲς τοῦ φυτοῦ, ut ait Phurnutus *in Pane*, quòd hæc arbor *præ ſe fert neſcio quid montanum & magnificum*? Vide fabulam de *Pitu* virgine à Pane ſimul Boreaque adamata, apud Conſtantinum Cæſ. *l. 11. c. 21.* & Julianum *ad Jamblich.* Bacchi item, & Neptuni, ob cauſas Plutarcho dictas. *Sympoſ. l. 5. Probl. 3.* Quorum proin huic cùm Ludi Iſthmici ſacri eſſent, victorum in iis corona *pinea* quoque fuit poſterioribus temporibus, cùm prioribus apiò eſſent coronati, vide quæ de Diogene Cynico Iſthmionica narrat Dion Chryſoſtomus, *de Iſthm. Orat. 9.* Sed & Cybelæ Cererique arborem hanc dilectam fuiſſe, dicemus infra. Porrò, in celebri illo fiſtulæ judicio, quod apud Epheſios in antro quodam Panis, ubi de virginitate alicujus dubitabatur, fiebat, ſi virgo reperta eſſet, de qua ambigebatur, dulcis quidam primò ſonus audiri, mox antri valvæ ſponte recludi, inde ipſa virgo aſpici cœpit, ἐστεφανωμένη τὴν κεφαλὴν πίτυος κόμαις, *cincta caput pineis frondibus*, uti apud Achillem Tatium Dianæ refert Sacerdos, *l. 8.* Certè Virgilio hujus arboris *odores* ſunt *caſti*, in *Ciri*: & Ovidio ipſamet *pura* dicitur. *Faſtor. l. 2. v. 28.* ubi de piaminibus quibuſdam ſeu februis, quibus *pinea virga* adhibita eſt. Hinc & apud Callimachum, *Hymnô in Dian. 21.* ubi de ſacro Dictynnæ fieri ſolito, legimus.

——— τὰ δὲ [illegible]
[illegible] ———
——— *Sertum vero die illâ*
Aut pinus eſt aut lentiſcus &c.

Vide hanc in rem plura apud Car. Paſchalium, *Coronar. l. 6. c. 27. & 28.*

PINELLUS Joh. Vincentius, Neapolitanus, Tito Pomponio à Thuano comparatus, in Philoſophia, Jure ac Mathematicis, adhuc juvenis excelluit, à præcipuis ſui temporis eruditis in pretio habitus, *ornamentum Italiæ ac Oraculum literati orbis*, cuidam illorum jure dictus: *Veneti* cognomen ex amore, quô in hanc Remp. ferebatur, nactus: Obiit A. C. 1601. ætat. 68. Patavii, ubi per 41. annos commoratus fuerat. Bibliothecam reliquit inſtructiſſimam, cujus meliora manu ſcripta quô ſtrategemate ſibi vindicaverint, vide apud Paul. Gualdum, *Vitâ Pinelli.* Ejus aliquod MSCr. extare in Bibliotheca Ambroſiana, docet Mich. Gueſtin. *degli Scritt. Liguri*, apud Teiſſierium in *Elogiis*, *Part. 2.*

PINELUM, urbecula munita Portugalliæ, in confinio regni Legion. ad amnem cognomin. 4. leuc. à Durio fluv. in Meridiem, Guardam verſus.

PINEPTIMI Oſtium, ſicut Athribis ſeu Atribiticum, quod alii Βουτικὸν vocant, Φατνιτικόν. Niliaeſt, de quo ſic Salmaſ. *ad Solin. Eſt & tertium Delta, ubi Bubaſtiacus amnis findit ſe in alia duo diverticula, quarum alterum per Athribin urbem effunditur in mare, alterum per oſtium* Pineptimi *dictum*, *p. 477.*

PINETUM, ſilva PINORUM in Æmylia apud Ravennam urbem inter illam & Cerviam occurrens. *La pineta* vulgo dicitur.

PINETUS, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis in finibus Callaicorum, inter Bracaram & Aſturicam, *Antonin.* *Baudrando* oppid. Callaicorum Bracarorum. Hodie *Pinhel*; eſtque vicus Portugalliæ, juxta fontes fluv. *Mondego*, in provincia inter Durium & Minium, 12. leucis à Bracara in Ortum, vix 2. à Confinio Galleciæ in Meridiem, & 20. circiter ab Aſturica in Occidentem.

PINEY, nomen illuſtris Familiæ, quæ Lucemburgenſis ſeu Luxemburgica ramus eſt. In hanc enim Petrus Luxemburgus Comes de *Conversan, de Brienne & de S. Paul*, cùm tres præcipue filios habuiſſet, Ludovicum, Theobaldum & Jacobum. Ille Comes *de S. Paul* & Conneſtabilis Franciæ, denuo [illegible], ex filio Petro avitum Mariæ, quæ Comitatus *de Vignes, S. Paul, Marle* & alia, Borbonio marito [illegible], ex alio filio Antonio Comite *de Brienne & de Roucy* [illegible] poſteritas maſcula in plures gradus duravit & demum A. C. 1523. in Franciſco Duce *de Luxemburg & de Piney* Principe *de Tingry* (filio Franciſci Ducis *de Luxemburg & Piney* & Dianæ Lotharingicæ) finita eſt. Hinc ex Magdalena Montmorencia (quæ obiit A. C. 1615.) natæ ſunt Carola Margaretha, Duciſſa Luxemburgica & Pinæa, & Luiſa: quarum hæc nupſit Henrico *de Levis* Duci *de Ventadour*; illa primis nuptiis uxor fuit Leonis Albertani, defuncti A. C. 1630. alteris juncta eſt Carolo Henrico Claromontano Comiti *de Tonnerre & Talart* indeque Duci *de Luxemburg & Piney*, Principi *de Tingry*, cui peperit Magdalenam Bonam Therefiam unicam familiæ hæredem, cujus maritus obiit Franciſcus Henricus Montmorencius, Comes *de Bouteville* & abhinc Dux *de Piney & Luxemburg.* Vide Philipp. Jacobum Spenerum, *Theatr. Nobilit. Europæ Part. 2. p. 92.* & *Parte 1. p. 81.*

PINGENDI Ars; vide ſupra *Pictura*, it. infra aliquid verbô *Pinaces.*

PINGERE de Muſivo, apud Anaſtaſium in *Vitis Pontificum*, eſt *decorare ex Muſivo*, in *Leon.* II. *pictura Muſivi decorare*, in *Greg. III. ornare in Muſivo*. in *S. Hilario*. *Muſivô depingere*, alibi. Recentioribus Græcis μουσιῶ & διὰ μουσίου [illegible]. Hinc *pictus tessellis*, apud Æl. Spartian. in *Peſcenn. Nigro*, *c. 6. Hunc in Commodianis hortis, in porticu curva, pictum de Muſivo, inter Commodi amiciſſimos, videmus ſacra Iſidis ferentem.* Quid autem ſit *pingere de Muſivo*, ſatis docent Joſ. Scaliger *ad Manilium*, & Iſ. Caſaubonus *ad Sueton.* Vide ſuprà, ubi de *Muſivo*. Repetam hic pauca de diſcrimine Artis pavimenti, uti *Lucilius* vocat, & Artis *Muſivæ pingendi*, quas quidem confundunt ſine ratione. Quamvis enim idem utrumque opus eſſet & teſſellatione utrumque contexeretur, nunquam tamen pavimenta de muſivo picta, aut ſola de muſivo ſtrata occurrunt. Semper cameris & apſidibus aſſignatur muſivum, ut ſolo pavimentum. Quam differentiam Caſaubonus [illegible], obſervat, cùm eâdem operâ ſola, parietes & cameræ decorarentur, quod in ſolo ponitur ψήφωσιν, quod in parietibus, ἐμπαιστικόν, in cameris vero & pendentibus, μουσεῖον appellans. Similiter apud *Anaſtaſium* laudatum reperias; *apſidas muſivô decoratas, pavimenta autem marmoreis exemplis ſtrata*, neque uſquam aliter. Quamvis pavimentorum opus eâdem ratione & formâ componeretur, quâ muſiva, ex parvis variiſque teſſellis aut lapidum ſectilis, quibus diverſæ formæ & figuræ exprimebantur, ut dictum. Salmaſ. *ad loc. cit.* plura ſupra voce *Pavimentum.*

PINGERE Rapa, vide infra *Rapa.*

PINGERE Veſtes coloribus, dixit *Servius* de veſtibus acupictilibus, quarum uſus apud Romanas matronas tùm eſſe cœpit, cùm purpureis iis eſſet interdictum. Erat autem Matronarum habitus, ante Imperium Cæſarum purpureus & auratus, quem proin à Libertinarum ordine abdicat Ovid. *de Arte Amandi, l. 3. v. 169.*

Quid de veſte loquar? Nec jam ſegmenta requiro,
Nec quæ de Tyrio murice lana rubes.

Niſi in luctu, quô depoſitâ purpurâ cæruleas ſumebant. Sub Imperatoribus vero jam inde à Julio Cæſare purpuræ uſus privatis interdictus, *Nam his primus lecticarum uſum & conchyliatæ veſtis & margaritarum, niſi certis perſonis & ætatibus, perque certos dies, ademit.* Donec Nero cum penitus ſuſtulit, apud Suetonium in *Vita* utriuſque, *c. 43.* quod ſub aliis deinceps Imperatoribus tenuit, uſque ad Aurelianum, quem iterum permiſiſſe ſcribit Vopiſcus, *c. 46.* ut matronæ tunicas purpureas & cæteras veſtes haberent. A Cæſare itaque ad hunc uſque Aurelianum varii coloris veſtes gerebant, quas *coloreas* idem vocat Auctor, *ibid.* quæque & acu vel pectine pluribus eſſent intextæ coloribus (ποικίλα ἱμάτια Græcis & [illegible]) ſed talares atque inſtitis ornatæ, ut à Libertinabus & iis quæ corpore quæſtum faciebant, diſcernerentur: quæ infra [illegible] erant & ex diverſis inter ſe mixtis coloribus ut plurimum textæ. *Pingebant* autem veſtes, ac formas variarum rerum, animalium inprimis, in iis acu exprimebant tum Phrygiones, tum Babylonii, communi nomine *Plumarii*, Græce [illegible], appellati, ſed ita ut Phrygiones veſtes ab aliis factas variis operibus ornarent & picturis variegarent, Babyloniorum vero Plumarii, diverſos colores pictura intexendo, uno ſimul in opere eodemque operâ, totum Babylonicum acu pertexerent & conficerent. Adde quod & quod in pulvinari aut veſte *pinxerant* Phrygiones, ita exprimebant in veſte extaret, ut extra veſtem eminerent, & quâ parte inſutum aurum aut colores acu intexti eſſent, eâ parte veſtis aſperior rigidiorque redderetur: Babylonici vero Plumarii unitum ac æqualiter *pictum* totum ſuum opus dabant omniaque ſic exæquarent, ut lævis ac plana ubique totius contextûs facies appareret, licet pluribus coloribus intexta variiſque figuris di-

incta eſſet. Ubi verò utrique hi acu, ſic Polymitarii pectine pingebant, tantò artificiò & induſtriâ, ut majore ſermè varietate eorum opera diſtinguerentur, quàm quæ aut Babylonici aut Phrygii picta eſſent. Unde non dubitat pronuntiare Martialis, *l.* 14. Babylonium acum Ægyptiaco pectini, inde enim Polymitarii primitus orti, cedere debere, quod hoc ejus Epigramma 150. eſſatur, cui lemma, *Cubicularia polymita.*

Hæc tibi Memphitis tellus dat munera, victa eſt
Pectine Niliaco jam Babylonis acus.

Sed de his omnibus plura vide ſuis locis.

PINGIANUM, urbs provinc. Xamſiæ, in Imperio Sinarum, perampla & probè culta, juxta fluvium Fuenum, in planitie fertiliſſima; ſub qua 33. Urbes.

PINGIVA, urbs munita Queicheæ provinc. in confinio Suchuenſis provinc. Imperii Sinici. M. Martinius *Atl. Sin.*

PINGLEANUM, urbs quarta Xenſiæ provinc. Sinicæ, ad radices montium, prope fluvium *Kng.* Cui ſubſunt novem urbes minores, Martinius, *ibid.*

PINGLUM, ſeu, urbs ampla Quaſiæ provinc. Sinicæ quarta. Ad fluv. *Ly.* inter colles; ſub qua 7. Urbes. Idem.

PINGUE Candidum, apud Plinium, *l.* 37. *c.* 6. ubi de Sardonyche gemma. *Sardonyches olim, ut ex nomine ipſo apparet, intelligebantur candore in Sarda, hoc eſt, velut carnibus ungue hominis impoſito, & utroque tralucido, taleſque Indicas eſſe tradunt ——— hi quidem duo relinquunt nomen, quoniam tralucent, cæcas appellantes, quæ nunc nomen abſtulere.* Indigitare vult, Indicas Sardonyches olim, quæ candorem in rubro habebant, & utrumque tralucidum, omnium optimas judicatas: at tum cæcas illas Sardonyches, ac minime tralucentes, in pretio eſſe, & nomen ſibi ſolis Sardonychum vindicaſſe. Pergit, *Nullò Sardarum veſtigiò Arabicæ ſunt. Inveniuntur pluribus hæ gemmæ celeberrimis intelligi, radice nigra aut cærulea imitante, & unguem minium ſuperatum* candido pingui, *nec ſine quadam ſpe purpura in minium tranſeunte.* Ubi candidum *pingue* vocat, craſſius nitens, cui *candorem gracilem & liquidum* paulò poſt opponit. Sic Idem *pinguem lucem* alibi vocat, & *pingues carbunculos*, qui pinguius lucebant &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 558. ut & ſupra voce *Medulla*, it. *Obeſi*, & infra *Pinna lana.*

PINGUS, fluvius Myſiæ ſuperioris. Plin. *l.* 3. *c.* 26. in Danubium ſe exonerans.

PINITUS, Epiſcopus Cnoſſius, in Creta inſula. Floruit ſeculo 2. Ad Dionyſium Corinthium ſcripſiſſe tractatum quendam dicitur, Hieron. *de Script. Eccleſ.*

PINIUS & PINNIUS, nomen Romanum: In veterib. *Inſcr.* habetur *L. Pinnius Celer* & *Lucius Pinnius Celſus.* Etiam cognomen, apud Capitolin. *in Opilio Macrino, c.* 4. *Verba denique Aurelii Victoris, cui Pinnio cognomen erat.* Ita Palat. cùm vulgò legatur, *qui Primo cognomen erat.* Regius codex, *cui Pinio*, præfert. Nimirum in Inſcriptionibus Gruterianis decem ampliùs occurrunt Aurelii Victores, qui ipſimet ſubinde aliud adhuc ſibi adſumebant agnomen. Quemadmodum in Epigrammatis Orbis Rom. occurrit, *Aurelius Victor Augentius*, *Aurelius Victor Frontinus.* Alius itaque hic ab Aurelio Victore, cujus opuſculum *de vita Auguſtorum* elegantiſſimum publicavit Andreas Schottus. Vide Caſaubon. Gruterum & Salmaſ. *ad Capitolin. loc. cit.*

PINKENIACUM, ſeu PINQUINIACUM, locus Galliæ ad fluv. Suminam, non longe ab urbe Ambianis, Vicedominatus ejus Eccleſiæ titulò inſignis, vulgò *Piquigny.* Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PINNA, urbs Epiſcopalis Veſtinorum in Italia, qui Prægutiis finitimi magis ſunt Orientales. Popul. *Pinnenſes*, Plin. *l.* 3. *c.* 12. Ejus meminit Silius. *l.* 8. *v.* 518.

Quæ Fiſcellæ tenas arces, Pinnamque virentem.

PINNA, caſtrum in finibus Nitiobrigum, à firmis pinnatiſque muris dictum, vulgò *Penne d'Agenois.* A Simone Comite Montis Fortis ad deditionem compulſum eſt, A. C. 1221. Hoc munitiſſimum reddiderat Richardus Angliæ Rex, puteumque in eo fodi curaverat, cùm quaſi caput & clavis eſſet totius territorii Aginnenſis. Item caſtrum fortiſſimum olim in pago Albigenſi, &c. ſimiliter à pinnis murorum appellatum. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PINNA, Hebr. כנפים, an per ſermonis compendium, quaſi כפר חפר *ſpina foſſaria*, quia his quaſi *ſpinis* aquam *fodit* piſcis & ſulcat? Græcis πτερύγιον, ab *alarum* ſimilitudine. Ut enim pulſu aëris feruntur alæ & ferunt, ita promovent piſces, ſecta & pulſa aqua *pinnulis*, adeoque his volant, ſi qui latiores habent, ut apud Oppianum, *Halieutic. l.* 1. *v.* 428.

Τευθίδες, ἰρήκων τε θῦνος, ἐνίτε τε χελιδών.

Etiam *concha margaritifera* apud Græcos & Romanos. *Iſid.* Charecenus in Parthiæ periegeſi apud Athenæum, *l.* 3. [illegible] *Ajunt autem, cùm tonitrua continua ſunt & imbrium effuſiones, tum maximè pinnam concipere & plurimam generari margaritam & ampliorem.* Plin. *l.* 9. *c.* 35. *In Acarnania*, *quæ vocatur* pinna, *margaritas gignit.* Fortè ex Hebr. פנין *penin*, de quo ſuprà in *Peninim.* Hinc πίννινος λίθος, *pinninus lapis*, pro margarita, in verſione Græca Eſther. *c.* 1. *v.* 6. ut πίννινον ἔριον, *pinnina lana*, quâ de infrà. Et Græci alicujus Interpretis verbum πίννινον, *margarita* redditur, Proverb. *c.* 25. *v.* 12. Indidem Veteres πίννη vel pro ipſa *pinna* ſumunt, vel potiùs pro margarita, Ptol. *l.* 6. *c.* 7. Σύαγρος ἄκρα Σαχαλιτῶν ἐν τῷ Σαχαλίτῃ κόλπῳ ἐν ᾧ κολυμβήσεις πινικοῦ. *Syagros arx Sachalitarum, in Sachalite ſinu, in quo piſcatio pinici.* Et *l.* 7. *c.* 1. Κωναρις ἄκρα καὶ πόλις Καρέων ἐν κόλπῳ ἐν ᾧ κολυμβήσεις πινικοῦ, *Conaris arx & urbs Careorum, in ſinu Colchico* (hodie *Cochin*) in quo piſcatio *pinici.* Arrianus *in Periplo maris Erythræi*, de Apologo & Ommana Perſici maris Emporiis: Εἰσάγεται δὲ εἰς ἑκάτερα τὰ ἐμπόρια εἴς τε Βαρύγαζαν καὶ εἰς Ἀραβίαν, πινικὸν πολύ. *Aſſertur ab utroque emporio in Barygazam & Arabiam multum pinicum*, &c. Unde in *Arriano* concha non dicitur πίννα, ſed πινικὴ κόγχη, cùm de ſinu Perſico ſcribit: Πλεῖσται κολυμβήσεις εἰσὶ τῆς πινικῆς κόγχης, *Multæ (ibi) ſunt piſcationes pinicæ conchæ.* Itaque ex πίννα vel πίνα, quod animalis nomen eſt primò fit πινικὸν, i. e. *margarita*, deinde adjectivum, πινικός, unde πινικὴ κόγχη, *concha pinica* ſeu *margaritifera*, &c. Quòd verò non in *pinnis*, ſed ἐν ὀστρέοις τισὶ παραπλησίοις ταῖς πίνναις, τῷ δὲ ἐλάττοσι, *in oſtreis quibuſdam pinnis proximis, niſi quòd minus eſt*, margaritas concipi ſcribit *Theophraſtus*, non adverſatur dictis. Jam enim alii obſervarunt, oſtreum hoc *pinnæ* ſimile ſed minus eſſe pernam pinnæ ſpeciem, quam biantem ait Plin. *l.* 32. *c.* 11. in arena ſtare defixam, velut ſuillò crure, unde illi *pernæ* nomen. A quo *perla* vulgare vocabulum. Tandem tamen *perna* & *penna*, tam pro margarita, quàm pro oſtreo, uſurpari cœptum. Pandectarius, *Perna quid eſt? Eſt lapis margarita.* Item *Heges* auctor Arab. *Perna alba margarita vel perna eſt, quæ in oſtreis reperitur.* Et rurſus, *Pina Græcè piſcis, in quo margarita generatur: interdum pro ipſa margarita dicitur.* Ubi obiter nota, *pinam* ſcribi pro *pinna.* Nam vere Pandectarium ita ſcripſiſſe, docet literarum ordo. Sic in Arriano & Ptolemæo conſtanter legitur, πινικὸν pro πιννικόν, &c. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l.* 5. *c.* 6. & hîc paſſim inprimis infra in voce *Pinninum*, ubi oſtendemus, non margaritarum ſolum fœtu, ſed & lanâ ſeu vellere, *Pinnam* pretioſam eſſe. Non omittendum tamen, quod legimus, de *Pinna*, apud Plin. *l.* 9. *c.* 42. *Concharum generis & pinna eſt. Naſcitur in limoſis, ſubrecta ſemper, nec unquam ſine comite, quem pinnoterem vocant, alii pinnophylacem. Is eſt ſquilla parva: alibi cancer dapis aſſectator. Pandit ſe pinna, luminibus orbum corpus intus minutis piſcibus præbens. Aſſultant illi protinus, & ubi licentia audacia crevit, implent eam. Hoc tempus ſpeculatus index morſu levi ſignificat, illa ore compreſſo, quidquid incluſit, exanimat partemque ſocio tribuit* &c.

PINNACELLA, in ſummis trichoriis domuum nobilium, vulgò dicuntur Gallis, in modum bandi vel vexilli ductæ ex ære laminæ verſatiles, cognoſcendo flatui ventoque ſpiranti, unde *Girouettes* etiam vocant, à *gyrandi* ſignificatione. Quibus reſpondent Græcorum ἀκρωτήρια, h. e. *faſtigiorum ornamenta*: namque *pinnacella* eſt ἀκρωτήριον. Sic Andronicus Cyrreſtes, qui octonarium ventorum numerum & partitionem inſtituit, turrim marmoream Athenis collocaſſe legitur octogonon, & in ſingulis lateribus ſingulorum ventorum imagines exſculptas contra ſuos cujuſque flatus deſignaſſe, ſupra turrim autem poſuiſſe metam ex marmore, cui Triton æneus impoſitus ad omnem venti auram verſatilis, virgam manu tenens, ac porrigens indicabat, quis ventus ſtaret. Ad quod exemplum hodie in ſummis ædium faſtigiis & Templorum obeliſcis gallus gallinaceus ex ære imponitur, qui, ſemper roſtrum contra ventum ſtantem converſum habens, hôc eum modò indicat. Nam caudam ejus latiorem ventus, qui ſtat, verberans & impellens, roſtrum ævi adverſum ſe conſiſtere cogit. Sed & ad ornatum ac inſigne *Pinnacella* addi ſolent; quemadmodum olim Victoriolæ & Deorum ſimulachra apud Romanos, vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1245. & 1246.

PINNÆ, in avibus, extimæ pennæ ſunt, ſicut intimæ *plumæ.* Appulejus, *in Floridis*, *Color pſittaco viridis & intimis plumulis & extimis pinnulis*: ad quem locum vide Salmaſ. *Exercit. Plin. p.* 1014. E cujuſmodi *pinnis* Muſas coronam habuiſſe, docet Pauſan. *l.* 9. Quippe memorant, Acheloi filias, ſuaſu Junonis auſas eſſe Muſas provocare in certamen cantus. At Muſas victrices victis *pinnas* ex alis convulſas & in ſpeciem coronæ coactas, ſuis capitibus impoſuiſſe, argumentum victoriæ & quodammodo in ſpeciem tropæi. Sed & Aſopico Orchomenio fil. Cleodami Stadii curſori & victori, è *pinnis* dat coronam Pind. *Ol. Od.* 14.

Ἐστεφάνωσε κυδίμων ἀέθλων
Πτεροῖσι χαίταν.

Aliàs *pinnæ* avium, ſuper alia ornamenta, galeis addi conſuevêre, uti de galea Annibali miſſa, à gentibus Oceani, refert Silius Italicus, *l.* 2. Imitatione veterum Ægypti Regum, qui modò arborem, modò redolentia unguenta, augendo decori, honori, fortè & ſuperſtitioni, geſtaſſe leguntur. Cujus generis ferè ſunt illa κράνη καὶ πτερὰ ἐπίσημα, *galeæ & pinnæ coloribus diſtinctæ*, quas habuiſſe in manibus Achæorum mulieres, ut earum aſpectu milites ad pugnam incitarent, ait in *Philopœmene* Plut. Inprimis criſta gladiatorum, qui *Samnites* dicebantur, *pinna* vocata eſt: quibus proin Retiarii oppoſiti, *Pinnirapi* ſunt appellati, quòd acutam hanc galeæ ſummitatem rapere niterentur, Voſſ. *Etymol.* Sed & *pinnæ phœnicopteri*, ructantibus apud Romanos ori indebantur, quò ſtomachum repletum ſic provocarent ad vomitum hi gulones, Sueton. *Claudio*, *c.* 33. Unde Martial. *l.* 3. *Epigr.* 82. *in Zoilum*, *v.* 8.

Stat exoletus, ſuggeritque ructanti
Pinnas *rubentes, cuſpideſque lentiſci* &c.

De *pinnis* Curſorum, dicemus infra voce *Pinna*; Piſcium, ubi de *Piſcibus carentibus ſquamis ſeu pinnis.* Plura verò hanc in rem vide apud Car. Paſchalium *Coronar. l.* 3. *c.* 18. *l.* 6. *c.* 20. & *l.* 10. *c.* 16.

PINNÆ Murorum, apud Statium, *Theb. l.* 7. *v.* 449.

——— *fortuito ducta quater aggere pinna:*

Scholiaſti veteri *faſtigia murorum* ſunt, *pinnum* enim antiquos acutum dixiſſe, auctor eſt Iſidor. *l.* 11. *c.* 1. Servio *eminentia murorum*, *ad Æn. l.* 4. Græcè ἐπάλξεις, & προμαχεῶνες. Quidquid enim extremum eſt aut ſummum in aliqua re, ſic illi appellarunt.

ſtruat. Hinc in corona caſtrenſi apud Romanos pinnæ effigiatæ ſunt, in rotunditate videl. laminæ coronariæ, ut hoc pactò indigitaretur, geſtorem talis coronæ primum omnium obſeſſæ urbis murum aſcendiſſe. Pro ipſis dein muris pinnas ſumi cœpêre, ut apud Statium, d. l. & Virgilium, l. 7. Æn. v. 158.

——— primaſque in littore ſedes
Caſtrorum in morem pinnis atque aggere cingit.

Etiam pro valido muri fundamento. Ammianus: *propugnaculis inſiſtebant & pinnis.* Unde *conſeptus pinnis*, Græce ἐρηρεισμένη, apud Appulejum, *Apologet. extr. Si Philoſophia honorem, qua mihi ſalute verò antiquior eſt, nuſquam minus, imò contra ubique conſeptum pinnis teneo* &c. Quam in rem vide Salmaſ. *ad Solin.* ubi de ſeptis, quibus Gentiles aras ſuas includebant, p. 142.

PINNATÆ Literæ, dicebantur olim infauſtæ rei nuntiæ, ſicut *Laureatæ* felicia omnia referebant. Ut res lætas enim & bene geſtas nuntiaturi, non ſolùm cum tabellis laureatis, ſed etiam ſummis haſtis lauro veſtitis veniebant: ſic e contrario, qui res turbidas & improſperas, aut novos motus, in provinciis excitatos aut bellum nuntiabant, rei triſtis indicium, *pinnas* in ſummo haſtarum lancearumque fixas præferebant. Juvenal. *Sat.* 4. v. 149.

——— Tanquam è diverſis partibus orbis,
Anxia præcipiti veniſſet epiſtola pinnâ.

Ad quæ verba vetus Scholiaſtes, *Antea*, inquit, *ſi quid nuntiabant Conſules in Urbem, per epiſtolas nunciabant: ſi victoria nuntiabantur, laurus in epiſtola figebatur: ſi autem aliquid adverſi, pinna figebatur.* Idem tradit Servius, l. 9. *Æn.* v. 473. ad illud,

——— Pinnata per urbem
Nuntia fama ruit:

Cumdare volunt ideò hic famam pinnatam à Poëta inductam, quæ tumultum & res adverſas nuntiet, ut illud tangere videatur, quod, qui bellum nuntiaret, pinnatas literas *diceretur adferre.* Ubi non audiendus Vir doctus, qui literas illas ideò *pinnatas* dictas fuiſſe vult, quòd tantâ celeritate deferrentur, ut *Pinnas* habere & volare crederentur: cùm ſic dicerentur, quòd ferrentur à militibus, qui *pinnas* in ſummo haſtarum fixas gerebant, in rei malè geſtæ aut belli imminentis, ſignum, hinc ipſi πτεροφόροι, *pinnigeri* dicti: Iſtiuſmodi *pinnarum* quoque meminit Statius, l. 5. *Sylv.* 1. v. 88.

——— Quæ laurus ab Arcto,
Quid vagus Euphrates, quid ripa binominis Iſtri,
Quid Rheni vexilla ferant, quantum ultimus orbis
Ceſſerit, & refluo circumſona gurgite Thule.
Omnia nam lætas pila attollentia frondes,
Nullaque famosâ ſignatur lancea pinnâ.

Significans, ex omnibus locis felices nuntios Domitiano advenîſſe, nullum triſtem. Quare autem laureatas haſtas gererent aut laureatas adferrent, qui victorias & res ſecundas nuntiabant, in promtu cauſa eſt: cur verò *pinnâ* ſignatas lanceas præferrent, cùm adverſa haberent nuntianda, nihil aliud fortè in cauſa fuit, quàm magnæ cujuſdam & præcipitis celeritatis argumentum; quòd longè majori feſtinatione ſcil. opus eſſet, in perferendis triſtium caſuum eventibus, quam in ſucceſſibus proſperis nuntiandis. Nam in his nuntiorum tarditas nihil poterat adferre periculi, in illis mora non erat libera, ſed duplicata ferè celeritas requirebatur, ut quamprimum impendenti malo poſſet occurri. Hinc itaque nunciis & literis publicis deſtinati olim milites, ſi quod novi accidiſſet, quòd minus eſſet proſperum, & ſtatim ad cognitionem Principis deferri oporteret, in ſignum feſtinationis & præcipitandi curſus, *pinnas* in ſummis haſtis figebant: quò ſignò admoniti, qui curſui publico præpoſiti erant, intelligerent, non eſſe ceſſandum, ſed rebus cæteris omiſſis hos quamprimùm abſolvendos & quaſi velocitate *pinnatâ* dimittendos, qui ejuſmodi ſignum gerebant. Nigræ verò fuiſſe *pinnæ* illæ videntur, ad feritatis indicium, unde *fumoſam pinnam* vocat Statius, niſi quis *famoſâ* legere malit, &c. Salmaſ. *ad Lamprid. in Alex. Severo*, c. 58. Vide etiam infra, in *Pterophori.*

PINNICUM ſeu PINNINUM, Græcè Πιννικὸν ſeu Πίννινον, aliquando *pro margarita*, ut vidimus ſupra, in voce *Pinna*: nonnunquam pro *lanugine*, quà *pinnæ* comant, quamque *vellus marinum* vocat Tertullian. *de Pallio*, c. 3. Græci etiam [illegible] dicunt. Unde [illegible] apud Conſtantinum, *de Thematibus*, oves, quæ marino velleri ſimilem lanam habent: [illegible]. Nam hujus *pinnici* velleris color aureus: unde & puellæ crinibus ſuis illud immiſcebant, ut magis flavi parerent. Piſides *de pinna*,

[illegible Greek verses]

Pinna autem facit etiam pilorum germen mirabile:
Ac ſi ex aranearum viſceribus produceret:
Cujus lucida & delitioſa tenuitas,
Flavis cincinnis illigata virginum,
Pruritentes in eas conciliat proces.

Nebatur autem ut lanas & ex ea veſtes conficiebantur. Idem Arrianus, quem ſupra in *Pinna* laudavimus: [illegible Greek], ubi ἐριουργεῖται eſt *in lana modum neri.* Vide quoque Procopium *de ædificiis Juſtiniani.* Sed & ad ellychnia fuiſſe adhibitam Talmudici docent, *tract. de Sabbatho*, c. 2. *Lucernas die Sabbathi non accendunt cedri muſcô, nec ſtupâ lini, neque* τῷ *calch* ſeu *colcha*, quod Bochartus interpretatur *pinnicum.* Marſupium quoque ingens cum aſſutis è *pinnis* fimbriis nobilem quendam Virum ſibi oſtendiſſe, teſtatur Caſaubonus, *in Athenæum*, l. 3. c. 11. &c. Cur autem *pinna* & aurea ejus lana, Talmudiſtis כלך *calch* vel כלכא *colcha* nuncupetur, hanc adfert rationem Vir magnus, quod apud Colchos, ad Orientalem Oceanum habitantes (Colchi dicuntur [illegible]) hodie *Corbet*, multæ ſint *pinnæ* piſcatio. Ptol. l. 7. c. 1. in deſcript. Indiæ intra Gangem, [illegible], *Carrorum regio in ſinu Colchico, in quo pinnici piſcatio.* Arrianus, *in Periplo*, [illegible Greek]. *Alia ſequuntur regio ad Auſtrum ſpectans Paralia* (ſeu littores) *dicta, in qua pinnici eſt piſcatio ſub Rege Pandione, & urbs Colchi dicta.* Et paulò pòſt de Comari (hodie *Comorinus*) regione Colchis proxima, [illegible Greek]. *A Comari regio quædam ad Colchos uſque porrigitur, in qua margaritarum* (ſeu *pinnici*) *eſt piſcatio, cui capite damnati operam navant*, &c. Mulierſum hoc porrò lanoſumque *pinnæ* capillitium, quod Græci [illegible], Latini *vellus* & *lanam* appellant, doctiſſimis hujus ævi hominibus *byſſum* placuit appellari, atque etiam nunc *byſſum marinum* vocare non deſinunt, decepti locò Ariſtotelis, *Hiſtor.* l. 5. c. 15. ubi [illegible], potius βυθὸς, i. e. *fundus maris*, qui feræ pinnarum naturalis locus eſt. Nec byſſus lana eſt, ſicut *pinnarum*, ſed linum, &c. Vide Salmaſ. *ad Tertullian. loc. cit.* qui ſic habet integer. *Nam & de mari vellera, quò muſcoſa lanoſitatis lautiores* (princeps editio *plautiores* præfert, i. e. πλατυτέραι, quales pinnæ & omnes margaritiferæ, quæque diptychæ ſunt) *comant.* De hac autem lana *pinnæ* Græci vetuſtiores nihil ſcripsêre, nec ejus meminêre ulli, ante Jubam & Androſthenem, qui pares aut ſuppares certè fuerunt. De ea ſaltem apud Cteſiam nihil extabat, nec apud eos, qui ſcripſerant de rebus Alexandri, quos *Strabo* & *Diodorus* diligenter evolverant. Talmudici verò doctores, qui Babylone degebant, de mercibus Indiæ ſui temporis potuerunt citiùs edoceri, quàm Græci. Unde & margaritæ, in Græcia diu ignotæ, a Jobo & Salomone diſertis verbis celebrantur: atque ipſum nomen *peninim* videtur ex *pinna* factum, tranſlatò conchæ nomine ad gemmam in eo incluſam. Sam. Bochartus, *Hieroz. Parte prior.* l. 2. c. c. 45. E quo & pauca hæc addenda: Et hoc eſt, quòd *pinnam* hirſutam & villoſam deſcribunt priſci Auctores. Androſthenes in παράπλῳ Indiæ, apud Athenæum, l. 1. c. 13. ubi de concha margaritifera, Indis *Berberi.* [illegible Greek], *Non eſt ſculpta, ſed lævem habet teſtam & hirſutam*, i. e. villoſam quidem, ſed nimimè ſtriatam aut inæqualem, aut ſcabram aſperamque, ut vulgaria oſtrea. Unde Plinius quoque, l. 9. c. 35. *hirſutam echinorum modò*, nempe marinorum, qui Ariſtoteli [illegible], vocat (à quibus bryttis villoſis dici βρύττιον [illegible], i. e. *bryttinam byſſum*, in Cratini *Malthacis* rectè conjicit Salmaſ. quamvis aliter accipiat *Heſychius*) atque cum his pinnam confert, qui etiam ob id ipſum conchas quaſdam *crinitas*, ac *criſpas* eſſe dixerat, c. 33. &c.

PINON, Daciæ oppid. *Ptolem. Philtona. Nigro.*

PINPENELLUS, monetæ minutioris Francicæ genus, in *Charta* Philippi Auguſti A. C. 1218. apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PINSCUM, urbs Poleſiæ, ampla & culta, ad amnem Pinam, ubi in Pripetium cadit, 19. milliar. German. à Breſtia in Ortum. Sed à Coſaccis capta, poſtea igne vaſtata eſt; *Pinsk*, in Polonia.

PINSIUM, Palatium Romæ eſt ad Collatinam portam, quæ & ob id *Pinſiana porta* dicta eſt. Alex. ab Alex. l. 4. c. 16.

PINSORES, vide infrà *Piſtores*, à *pinſendo* dicti. Antiquitus enim cum nullus adhuc dum molarum uſus eſſet, fruges torrebant, atque in pilam conjiciebant pinſendas. Id quod tunc molendi erat genus, Servius, *ad Virg. Æn.* l. 1. v. 183. Poſtea verò molarum uſus demum à Mylante quodam inventus eſt, ut ex Stephano diſcimus, in voce Μυλαντία. Vide Joh. Meurſium *Comm. in Lycophronem*, *verſu*

Μυλαντίων χαλαῖσι, [illegible]
Adoreariorum vitâ piſtoriæ opum.

PINTHIAS, meliùs PHINTHIAS, apud *Hyginum*, ubi corruptè *Pythias* vulgò habetur, Damonis amicus; quod proin & apud Val. Maximum, l. 4. c. 7. ex. ext. 1. reponendum: Nomen enim maſculum Φιντίας, & fœmininum Φιντίς. A verbo φιλεῖσθαι, φιλητὸς *amabilis*, unde & Φίλτρον *amatorium*, atque hinc proprium nomen Φιλτίας, pro quo Siculi dicebant Φιντίας, ut Φίντατος, pro Φίλτατος &c. Salmaſ. *ad Solin.* p. 111. & hiſtoriam egregii hujus amicorum paris, in *Damon* & *Pythias.*

PINTIA, oppid. geminum. Unum Hiſpaniæ Tarraconenſis in Vaccæis & regno Caſtellæ veteris *Penafiel Hieronymo Surita*, apud Durium fluv. inter Valliſoletum & Arandam 9. leuc. ſed *Cluſio* & *Marianæ* ipſa urbs Valliſoletum eſſe videtur, vulgò *Valladolid*, urbs ampla, præclara, & Caſtellæ veter. conventus juridicus, ad Piſoracum fluv. qui pauló pòſt in Durium cadit: Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Toletano, Academiâ inſignis, & fuit perſæpe Regum Hiſpaniæ ſedes. In ipſo limite Legionis, 7. leucis à Palentia in Meridiem, Abulam verſus, 15. ſuprà Senticam in Ortum. Ibi obiit A. C. 1506. die 20. Maji Chriſtoph. Columbus, & A. C. 1560 è præcipua nobilitate, ſpectante Rege ipsò, Philippò II. viginti octo viri, ob religionem exuſti ſunt: cùm eodem tempore, & paulo antè Hiſpali, ubi Eccleſia occulta erat, ab A. C. 1555. in plurimos eadem flamma ſæviiſſet, Thuan. *Hiſt.* l. 23. Lætus *Comp.* Alterum in Sicilia exci-

um, in ora Auſtrali, inter Thermas & Selinuntem; ubi adhuc veſtigia durant, teſte *Fazello.*

PINTIA Nova, urbs Jucataniæ, verſus oram Sinus Honduræ, ſatis culta, ſub Hiſpan. *nueva Valladolid.*

PINTIA Nova, ſeu *Comayagua*, urbs Honduræ primaria media fere inter mare Boreale & Auſtr. in limite Guatimalæ provinc. Haud pridem excitata ab Hiſpanis. Epiſcopalis ab A. C. 1583. ſub Archiepiſcopo Mexicano. In nova Hiſpania.

PINTIA Nova, ſeu *Fanum S. Johannis de Salis fodinis*, urbecula Peruviæ, in provincia Pacamorum, ad radices Andium montium, ſub Hiſpanis.

PINTIA Nova, dicta fuit Guayangarum, urbs ampla, communiùs *Mechoacan*, provinc. cognominis caput in nova Hiſpania. Vide *Mechoacanum.*

PINTIANUS Ferdin. Nonius, Pintiâ Hiſpanus, ex illuſtri Guzmanorum ſtirpe. Bononiæ ſub Philip. Beroaldo Græcis literis operam dedit. Inde reverſus, in Hiſpaniam primus linguæ hujus uſum attulit; Ximenii poſt Cardinal. gratiâ adjutus, eam publicè in Academia Toletana, Alcalæ de Henares, docuit; ut & in Salmanticenſi poſt hæc, totius Hiſpaniæ celeberrimâ. Scripſit *Commentarios in Plinium, Melam & Senecam, populares ſuos,* quorum primus inſigniter laudatur Sepulvedæ & Adriano Junio. Cæterùm cœlebs, & aquæ potor, nullò Medicinæ uſu, octuagenario major. obiit A. C. 1552. Quenſtedius *de Patriis Illuſtr. Vir.* & Anton. Teiſſier. *Elog. Part.* 1. quorum ille, hæc ſolum verba ſepulchro inſcribi voluiſſe, *Mors maximum vitæ bonum eſt.* memorat.

PINTON, inſula inter Sardiniam & Corſicam.

PINUS, Numæ fil. a quo *Pinarios* Herculis ſacerdotes ortos vult *Plutarchus.*

PINUS, Cybelæ ſacra, propter Attidem vel Atym, puerum formoſum, qui ipſi in delitiis erat. ſub illa caſtratum jacentemque, quam hiſtoriam fuſè narrat Servius, *ad Æn. l. 9. v.* 116. vel in eam converſum, ut fabulatur Ovid. *Met. l.* 10. Ita autem ipſa Cybele, apud Virgilium, *loc. cit. v.* 85.

Pinea ſylva mihi multos dilecta per annos.

Ubi Servius modò dictus: *Pinus*, inquit, *in tutela Matris Deûm eſt*: Et, in *v.* 116. *Mater magna inſtituit, ut quotannis in ſacris ſuis plangeretur*, Pinumque *arborem, ſub qua jacuerat, tutelæ ſuæ adſcripſit, & effecit, ut cultores ſui viriles partes ſibi amputarent, qui Archigalli appellantur.* Arnobius, *contra Gent. l.* 5. *Quid ſibi vult illa* Pinus, *quam ſemper ſtatis diebus in Deum Matris intromittitis ſanctuario? Nonne illius ſimilitudo eſt arboris, ſub qua ſibi furens manus infelix adoleſcentulus intulit & Genitrix Divûm in ſolatium ſui vulneris conſecravit.* Meminit ejuſdem Claudian. *de Rapt. l.* 1. *v.* 201.

Hic ſedes auguſta Deæ, templique colendi.
Religioſa ſilex, crebris quam Pinus obumbrat
Frondibus. ——— ———

Statuebatur ergo in ſacris Cybeles & Attidis *Pinus*, in memoriam ejus, ſub qua ſe Attin caſtraverat: ramique ejus coronabantur, quòd ſic Cybele arborem honoraſſet. Stipes porrò ejus velabatur lanâ, quòd Cybele exanimati Attidis pectus lanâ, ad teporem ei conciliandum, velâſſet, unde *lanata* Arnobio dicta, *l. c.* ubi tamen alii *pauſata* legunt, ut vidimus. Sicque ea in medio continens ſimulachrum Attidis, ac lanis circumvoluta coroniſque ornata violaceis in ſacris prædictis geſtabatur; Quem ritum δενδροφορίαν dixêre, teſte Strabone. *l.* 10. & qui geſtabant, *Dendrophores*, ut, *l.* 12. *de pagan. ſacrif. & templ.* Item, *l.* 1. *de Centonariis & Dendroph. in Cod. Theod.* Vide ſuprà in ea voce. In geſtatione autem planctu & ululatu ei pectus ſuum illidebant Galli. Statius, *Theb. l.* 10. *v.* 170. & *ſeqq.*

Sic Phryga terrificis genitrix Idæa cruentum
Elicit ex adytis, conſectaque brachia ferrò
Scire vetat: qualis ille ſacras in pectora Pinus,
Sanguineoſque rotat crines. ———

Eidem & abſciſſa virilia illiſiſſe ſeu imagini Attidis, quæ in pinu, docent Acta Symphoriani Martyr. *In cujus* (Matris Berecynthiæ) *ſacris exciſas corporis vires caſtrati Adoleſcentes infauſtæ imagini exultantes illidunt.* Claudian. *in Eutrop. l.* 1. *v.* 279.

Cymbala ferre licet, pectuſque illidere Pinu
Inguinis, & reliquum Phrygiis abſcindere cultris.

Cædebatur ea *Pinus* ex luco pineo Cybelæ ſacro, de quo Dea ipſa, *Æneid. l.* 9. ut viſum, & Prudentius, in *Martyre Rom. v.* 196.

An ad Cybelles ibo lucum pineum?
Puer ſed obſtat Gallus ob libidinem.
Per triſte vulnus, perque ſectum dedecus,
Ab impudicæ tutus amplexu Deæ:
Per multa Matris ſacra plorandus ſpado, &c.

Vide Gerh. Jo. Voſſ. *de orig. & progr. Idolol. l.* 1. *c.* 20. & *l.* 2. *c.* 53. Thom. item Dempſter. *in Antiqq. Roſini, l.* 2. *c.* 4. Sed & Cereri dilecta *pinus.* Tradit enim *Stephanus*, hanc arborem primùm natam eſſe, apud Miletum Cariæ urbem, &, propter ſtirpis antiquitatem, ramum pinus ſacris Cereris adhibitum, in voce Μίλητος. Pani item, & Neptuno, cui apud Iſthmum templum fuiſſe ἄλσει πιτυώδει συνηρεφὲς, ὅπου τὸν ἀγῶνα τῶν Ἰσθμίων Κορίνθιοι συνετέλουν, *luco pineo contectum, ubi certamen Iſthmiorum Corinthii peragebant*, refert Strabo. *l.* 8. Vide ſuprà ubi de *Pinea corona.* Cæterùm *Pinum* dat magnò numerò Polonia, Germania, eamque maritimam, montanam, ſylveſtrem, *Matthiolô* ſylveſtrem tantùm ac hortenſem agnoſcente, quarum iſta altiùs aſſurgit per culturam, craſſior evadit, inferiùs ſtolonibus caret, ſuperiuſque ramoſiſſima eſt: folium ipſi tenue, longum, durum, aculeatum, binis ex apice inſtar capillamenti prodeuntibus. Ex illa naves confici ſolitas, indicat illud, quod *nautica* dicta eſt Virgilio, *Ecl.* 4. *v.* 38.

Cedet & ipſe mari vector; nec nautica Pinus
Mutabit merces. ——— ———

Hinc naves Æneæ ad dominum ſuum, *Æn. l.* 10. *v.* 230.

Nos ſumus Idææ ſacro de vertice Pinus,
Nunc pelagi Nymphæ, claſſis tua ——

Ad claves etiam electam Veteribus, Virgilius docet, *l.* 3. *Æn. v.* 669. ubi de Polyphemo,

Trunca manum pinus *regit & veſtigia firmat.*

& Statius, *Theb. l.* 2. *v.* 619. ubi de Chromide Cadmæo,

Pinea nodoſa quaſſabat robora clavâ.

Ubi benè addit, *nodoſa.* Nam *pinus aliquin non apta talibus ob infirmitatem*, Scholiaſt. At nodoſa ejus ligna duriſſima ac durabiliſſima. Imò & Inferis ſacris adhibitam atque inter ferales arbores cenſitam, diſcimus ex eodem, *l.* 4. *v.* 459.

——— *tibi Rector Averni*
Quanquam infoſſus humo, ſuperat tamen agger in auras
Pinus ——— ———

Quia facilè ardet (reſinoſa enim eſt) quia gravem flammam habet, quia odorem magnum facit, quia cupreſſui ſimilis eſt, ut ait Scholiaſtes vetus. Adde, quia poma ejus per frondem cadentia interimunt, ut loquitur Servius, *in Æn. l.* 2. ubi & in tutela Fraudum atque Inſidiarum eam collocat. Vide Caſp. Barthium *Animadverſion. ad Statium, d. l.* uti de eadem ad ſaccharum condiendum infrà, ubi de eo: it. In Virginum inprimis rogis uſurpatâ, infra itidem voce *Rogus.* Nux ejus, *Strobilus* dicta, quæ magna eſt, ſquamâ liquefcente compacta, nucleò candidò, longiuſculò & dulci, membranâ involutò, Auguſtæ Vindelicorum inſigne eſt; *viridis* nempe *ſtrobilus, in ſcuto rubro & candido*: qua de re vide M. Welſerum *de inſignibus Auguſtæ Vindel.* Impoſitus is eſt columnæ capitulo, cujus iconculam quidam turritam fingunt, quò Cybelem olim hic cultam innuere videntur, alii tamen Coloniæ aut Provinciæ illam eſſe imaginem, malunt. Vide quoque Limnæum Enucl. *l.* 4. *c.* 4. & infra voce *Strobilus*: it. voce *Poma*, ubi quæſtionem, *An pinea nux pomum ſit*, lepidè deciſam habes. Attidem cum *Pinu* Inſcriptiones antiquas ſæpe exhibere, Voſſius habet. *l.* 1. *c.* 20. *cit.* &c.

PINYTHUS, Cretenſium Epiſcoporum clariſſimus, A. C. 176. Cnoſi ſedit. Item nobilis Grammaticus Romæ unà cum Epaphrodito liberto Neronis.

PINZON, Thraciæ oppid. *Procopius.*

PION, unus ex Herculis poſteris, Pioniæ, quod oppidulum eſt Myſiæ, juxta Caycum, conditor: è cujus ſepulchro, quoties oppidi incolæ ei ſacrificabant, fumum exiiſſe narrat Pauſan. *in Bœoticis*, cùm ait: *Exin proxima ſunt Oedipi filiorum ſepulchra. Ad ea, quæ ſunt ſacra, etſi ipſe non ſpectavi, narrantibus tamen fidem habui: Aiunt enim Thebani & alii ex iis, qui Heroes vocantur, & Oedipi filiis inferias à ſe mitti. His certè dum adolent, cùm flammam, tum exiiſſum ex ea fumum, in duas partes diſcedere. Id ego ut crederem, facile me adduxit, quod in Myſia, quæ ſupra Caycum eſt, vidi. Eſt ibi modica Urbs, Pionia appellata: cujus conditorem Pionem, de poſteris Herculis unum, perhibent. Huic cùm parentant, ſponte fumus è ſepulchro exilit: hoc ipſe, dum adeſſem, vidi.* Fumum hunc Cardanus, *de Subtil. l.* 18. vel dolò malò excitatum eſſe, vel ſubaerà ſuppoſitò canali ad ſepulchrum tendente; atque in canalis origine, bitumine aut ſtyrace, aut thure, rève alia, quàm quæ in altari adolebatur; vel aquarum exemplò vel Heronis, dum ſacrificio ſpontè portas aperire docuit, è tumulo erupiſſe, contendit. Licetus verò veriſimilius exiſtimat, cum prodiiſſe de lucerna quapiam ſubterranea admirabili, quæ multos per annos anteà exardeſcens, tunc quâ data causâ, extincta, fumum denſiorem uberioremque, ut in Lucernarum extinctu ſolet, exhalaverit per ſepulchri rimas, ad apertum aerem. Conſuetum enim vetuſtioribus, viris Nobilibus inprimis Principibuſque, qualis *Pion* oppidi conditor Herculiſque tradux, morem fuiſſe, ut in ſuis monumentis Lucernas, abſque novi fomitis adjectione per multa etiam ſecula ardentes, haberent, notum eſt, *de Lucernis Antiqq. l.* 1. *c.* 19. ſub cujus finem addit: *At quæ ratio aptior, ſi dicamus, è* Pionis *tumulo fumum halare de Lucerna ſub eo accenſa? Non quidem de fomite Lucernæ, verùm de materia, tempore ſacrificii Aræ impoſita, quam propinqua lucernæ flamma reſolverit in fumum? Vel etiam, quòd materies illa, flammam in Lucerna detinens, tenuem ac exilem ſubalituum emiſerit, qui ſpectaretur tunc ab hominibus, aciem viſus Acriùs intendentibus, in actu ſacrificii, ad Aræ partes.*

PION, mons Ioniæ apud Epheſum, in quo S. Timotheus Epiſcopus à populo lapidatus, ſepultus fuiſſe dicitur.

PIONIA, *Straboni*, *Pionia* Plinio, *l.* 5. *c.* 30. & Pauſan. *l.* 9. oppid. Æolidis ad Caicum fluv. populi *Pionitæ* Plinio, *ibid.*

PIOR, Monachus inſignis, cùm de domo patris ad philoſophiam converſionis exiret, promiſit denuo, nullum ſe propinquorum fore viſurum. Poſt 50. verò annos, cum ſoror ejus ipſum videre vellet, non ceſſabat donec eum inſpiceret: quam dum Epiſcopus loci jam grandævam propterea videret affligi, ſcripſit præſulibus eremi, ut Piorem mitterent. Ille autem obediens, & quendam aſſumens, venit ad patriam. Cumque ad januam domûs ſuæ acceſſiſſet, adventumque ſuum nunciâſſet, veniente germanâ, clauſis oculis dixit: *Ecce ego ſum Pior, quantum vis, aſpice, & aſpectu ſatiare.* Tum illa, gratiis actis, Deum laudavit. At ille, oratione factâ, rediit in eremum. Is verò ambulans comedebat; cur autem id faceret, à quodam interrogatus, ita reſpondit: *Non*, inquit, *volo velut neceſſariò uti cibò, ſed tanquam extraneum aliquid agere.*

Pra-

Pro qua re ab alio rogatus, ait: *Ne dum commodas animae voluptatem ſentias corporalem.*

PIPA, Gallieni. Imperatoris concubina, Salonini ex eo mater. Trebellius Pollio in *Gallienis, c. 3. Tam varia item opiniones ſunt de Salonini nomine, ut, qui ſe veriùs putant dicere, à matre ſua Salonina appellatum eſſe dicant, quam is perdite dilexerit, Piparam nomine. Barbarorum Regis filiam.* Uni quam *Piparam* vocat, *Pipam Victor* uterque nominat. filiam Attali Germanorum Regis. *Aurelius Victor Scriptor,* alter Marcomannorum: tutius *Trebellius, Barbarorum.* Sic libro ſequente appellat *mulierem Barbaram*, non uxorem Gallieni: quæ tamen pro uxore habita & Auguſta, ſed non credita ſunt nuptiæ, quas civis Romanus cum peregrina contraxiſſet. Videtur quidem Saloninam *Aur. Victor*, ſeu uxorem Gallieni, dicere etiam facere ab ejus concubina. quæ *Pipa* nomen habuit & barbari Regis fuit filia, cùm ait: *Inter hæc ipſe popinas ganeasque obiens lenonum ac vinariorum amicitiis hærebat, expoſitus Saloninæ conjugi atque amori flagitioſo filiæ Attali Germanorum Regis Pipa nomine.* Sed docet Salmaſ. deeſſe vocem unam *Amori*, quam ex Hiſtorica fide aliorumque Scriptorum auctoritate, ſic reſtituit: *Expoſitus Saloninæ conjugi atque concubinæ amori flagitioſo, filiæ Attali Germanorum Regis, Pipa nomine.* Atque ita plane habet vulgatus Victor. qui, ab illo altero Victore mutuatus, mutatis aliquot verbis, nonnullis etiam additis, ita ſcripſit: *Amori diverſo pellicum deditus, Saloninæ conjugis & concubinæ, quam per pactionem, conceſſâ parte ſuperioris Pannoniæ, à Patre Marcomannorum Rege matrimonii ſpecie ſuſceperat*, Pipam nomine. Vide Salmaſ. *ad loc.*

PIPA, vide ſuprà *Clericus pipa.*

PIPARIA Salonina, eadem cum *Pipa.*

PIPATA, aucupii genus Gallis, de quo vide ſuprà *Naſlua.*

PIPER, Græcè Πέπερι, arbor in India naſcens, cujus quidem hodie notiſſimus fructus, olim verò admodum placuit ſuâ ſuâ amaritudine, & *pondere emptus* eſt, *ut aurum & argentum*, Plin. *l. 12. c. 7.* Ob quam aromatis hujus raritatem ac pretium, per excellentiam, vox hæc pro quibuſvis aromaticis ſpeciebus uſurpata eſt, Auguſtino, *de Morib. Manichæorum, l. 2. c. 13.* Hieronymo item, qui *Ep. ad Euagrium, Omne*, inquit, *quod rarum eſt, plus appetitur. Puleginm apud Indos, pipere pretioſius eſt.* Hinc Theodulfus, *l. 1. Carm. p. 148.*

Heu quantum ſcelus eſt animæ præponere corpus,
Et rem mortalem non morituræ tibi.
Ancillam domina, piperi *præferre cicutam.*
Plumbum auro, gemmis ſordida ſaxa bonis, &c.

In *Codice Epiſt.* Bonifacii Archiep. Mogunt. *Ep. 5. 146.* & 148. thuri jungitur cinnamomo, coſto incenſoque, quæ omnia vice *Eulogiarum* mitti ſolita. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* Optimus ejus proventus eſt in littore Malabarico, deinde in Regno *Java*, præſertim in provinc. Bantamenſi: præterea creſcit abunde in Jambienſi Sumatræ tractu. Bont. *de Medic. Indic. l. 1. p. 27.* apud Auctorem Anonymum *Hiſtor. Geogr. & Civ. Orbis Terr. c. 10. de Commerciis.* Ejus exactam notitiam non accepêre Veteres qui tria ejus genera, τὸ μέλαν, τὸ μακρὸν καὶ τὸ λευκὸν, *nigrum longum & album*, in una arbore naſci crediderunt. Qui error ex eo ortus, quod non admodum diſſimiles ſint plantæ, quæ piper longum & quæ nigrum producunt, licèt quidam tradant, hanc cum illa non plus ſimilitudinis habere, quam fabam cum ovo. Candida autem piperis arbor tam parvo diſcrimine diſtat ab ea, quæ nigrum fert piper, ut à ſolis indigenis queat internoſci: ut proin non mirum ſit, Veteribus indiſcretas haberi. Solus eorum *Theophraſtus* diſertè hæc genera diſtinxit & nigrum piper à longo diſcrevit. At *Dioſcorides* & alii ex longo pipere rotundum piper candidum, nigrumque fieri tempore & maturitate, tradunt. Quod ſi verum eſſet, pipere longô nigrum, utpote perfectum maturumque, validius eſſet cenſendum ac potentius: cùm tamen contrarium obtinere *Theophraſtus* doceat. Hodie in Bengala *longum piper*, quod ibi tantùm gignitur, *Pimpilim* appellari ſuperiùs diximus in voce hac. ubi etiam origo Græci vocabuli πέπερι indigitata. Vide plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Solin. p. 1019. & ſeqq.* ut & *p.* 1186. & 1187. ubi *Piper Κοττοναρικὸν*, ex Cottonara regione in Becaren emporium monoxylis lintribus convehi conſueviſſe, docet ex Solino, *c. 54.* ſupra quoque *Cubebæ.* Hodie autem Cottonara *Calecutinum* eſt, ubi piper optimum plurimumque &c. Hinc *Piperarii*, in vetere *Charta*. Gall. *Pauriers*, vel *Parvriers* olim Pariſienſibus, quos poſteà *Eſpiciers*, ſeu *Speciarios* dixêrunt, apud Car. du Freſne, *Gloſſar.* Hos *Piper* cæteraſque merces ſuas malorum præcipuè Poëtarum chartis involvere habuiſſe in more, dicemus infra, voce *Poëta.* De *Pipere* peculiariter id refert, Horatius, *Epiſtol. l. 2. in fine* & Martialis, ubi librum ſuum admonet, ne fiat *piperis thuriſque cucullus*, *l. 3. Epigr. 2. v. 5.* At *piper le dé*, Gallis hodie idem quod Græcis olim κακουργεῖν τῷ κύβῳ: i. e. *improbâ manu talos teſſeraſque jacere*, eâ videl. fallaciâ atque arte, ut, quô quis vellet punctô eas cadere, conſiſterent. Quam in rem eſt illud Martialis, *de Turricula, l. 14. Epigr. 16.*

Quærit compoſitos manus improba mittere talos,
Si per me mittit, nil niſi vota facit.

Nempe, ut hujuſmodi fraudi occurreretur, pyrgus ſeu turricula excogitata eſt. in qua, antequam inde effunderentur in tabulam, priùs concutiebantur probè tali teſſeræque, unde διάσειον πύργον, & διάσειε ἀστράγαλον apud Græcos. Nonnulli inſuper pſephobolum adhibebant, uti infrà dicemus pluribus, in his vocibus, vide quoque ſuprà voce *Phimus.*

PIPERIS Granum, ob mordacitatem & acredinem, cognominatus eſt, Ekkehardo Juniori *de Caſibus S. Galli* teſte. Notkerus, de quo vide ſuo loco. German. *Pfefferkorn.*

de PIPERNO Renaldus, vide *Renaldus.*

PIPIMISIUM, villa ſeu vicus Galliæ, in pago Briegio; hodie *Pecaſy*, ad Matronam fluv. 2. aut 3. mill. paſſ. à civitate Meldorum. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PIPINUS, Galliæ Rex, Carolinorum Auctor, Caroli M. pater, Franciæ regnum virtute adeptus, cum ex regio genere natus non eſſet, ob ignaviam ſcil. ejus, qui tum regnabat. Hic Leoni inſidens olim depingebatur, atque ſculpebatur, ut in fronte Eccleſiæ Pariſiacæ cernitur, eo quòd in curte Ferrarienſis cœnobii Leonem occiderat. Monachus ſancti Gall. *l. 2. rerum Caroli Magni, c. 23.* Sic in palatio, antequam conflagraret, factum è lapide Caroli Magni patrem pueri videre meminimus, inquit Hadr. Valeſ. in *Ferraria.* Conditor fuit ſecundæ familiæ Regum Francorum (quæ tamen non ab eo, ſed à filio ejus Carolo M. denominata, *Carolovingorum* ſeu *Carolinorum* accepit nomen) præcipuumque Pontificiæ poteſtatis jecit fundamentum. Ravennenſi Exarchatu Pontifici ſedi donato, cujus rei teſtis eſt marmorea Romæ tabula hodieque conſpicua: PIPINUS. PIUS. PRIMUS. AMPLIFICANDÆ. ECCLESIÆ. VIAM. APERUIT. ET. EXARCHATUM. RAVENNÆ. CUM. AMPLISSIMIS. &c. Cætera enim deleta. Quæ donatio poſtmodum à Carolo M. non modò confirmata, ſed amplis etiam Regni Longobardici acceſſionibus adaucta eſt, ſic tamen ut jura Majeſtatis ac poteſtatem eligendi Pontificis ſibi reſervaret, *quibus rebus*, inquit Bodinus, *non modò liberiter Pontifex avunt, ſed etiam ut Pipinus Imperatorem ſe appellaret, perſuaſit.* Interea certum, liberalitatem hanc *Pipini* Caroliique Imperio Romano quod in Occidente feliciter iterum emerſerat, maximopere fuiſſe damnoſam, quippe quæ aulam Romanæ Eccleſiæ Epiſcopis dedit, non ſolùm ſupremum terrarum ſuarum jus obtinendi, ſed ad univerſi etiam Orbis dominium aſpirandi. Vide Felkerum, *Not. ad Georg. Hornium. Orb. Imp.* & ſuprà voce *Papatus.*

PIPINUS Guilielmus, vide *Guilielmus.*

PIPIO, Græcè πιπὼ avis pullus: ſicut ex *βαμβάλειν bambalio*; ex ἀρδάλῳ *ardalio* ſeu *ardelio*, ex λάμπω *lampbio*, orta. Apud Lampridium *Alexandro Sev. c. 41. pipiones*, palumbini ſunt pulli, ut *pulliceni*, gallinacei & pavonini: *Nam aviaria inſtituerat pavonum ——— maximè palumbinum, quos habuiſſe ad viginti millia dicitur: & ne eorum paſtus gravaret annonam, ſervos habuit vectigales, qui eos ex ovis ac pullicenis ac pipionibus alerent.* Sic Matth. Salvatico *ſunt pulli columbarum, & eſt nomen*, inquit, *formatum à proprio ſono animalis*, &c. Turturum pulli ita vocantur in veterib. *Gloſſ. Pipiones, πιπύλαι.* Galli in ſuo idiomate vocem retinent, ſed pro ipſis uſurpant columbis: *pigeons* enim *pijons* dicunt, extritâ mediâ literâ quod illis ſolenne eſt in omnibus vocibus, quas mutuantur de Latino. Nec omittendum, etiam minores grues *pipiones* dici, Plinio, ubi alii maiò *vipiones* legunt. Salmaſius *ad loc. cit.* Imò & accipiter *pipio* ac inprimis *pipiunculus* dicitur. Joh. de Janua, *Pipio, reſonare, clamare, accipitrum eſt vel pullorum columbarum.* In *Gloſſis Pithoeanis, Accepter tinnunculus qui ſoliτos pipit.* Ubi legendum *Pipiunculus Gloſſ. Reg. cod.* 1013. habent, *Pinnunculus.* E quibus in *Gloſſ.* Græco-Latinis *Κεγχρὶς εἶδος ἱέρακος μικροῦ, Tinnunculus*, emendat Car. du Freſne legique jubet *Pipiunculus.* Sed & *Pipio*, moneta minutior Hiſpanica, in *Charta* Alfonſi Regis Romani & Regis Caſtellæ A. C. 1258. apud Perardum, item apud Covarruviam, *de veterib. Numiſmatis Hiſpan. c. 5. num. 5.*

PIPLA, & PIPLEIDES: item PIPLETES, vide ſuprà *Pimplea.*

PIQUECHINI, apud Guil. Brittonem, *Philipp. l. 7.*

At per plana jacent Ribaldi cum Piquechinis,
Et qui res propter venales caſtra ſequuntur:

Carolo du Freſne videntur dicti quidam, ex infimis lixarum calonumque fæce, à curandis canibus, vel potiùs à venatorum miniſtris equitibus, qui canes venaticos ad venationem educunt ac propellent, quaſi *Pique-chiens*: vide eum *Gloſſar.*

PIRA, pomorum generali appellatione comprehenſa, aliis in ſpecie dictis, quæ ex *ſua* arbore, ſejunguntur. Virgilio *Georgic. l. 2. v. 87.* ubi de Horto Alcinoi,

Pomaque & Alcinoi ſylvæ: nec ſurculus idem
Cruſtumiis Syriiſque pyris gravibuſque volemis.

Quæ quomodo condenda, vide Plin. *l. 15. c. 17.* condienda, Salmaſ. *ad Solin. p. 466.* Idem Plinius memorat vinum ex iis confectum, *l. 14. c. 16.* cujus etiam mentio apud Hieronym. contra *Jovin. l. 2.* ubi *Piraticum* vocat, Galli hodie *poiré* vocant. Sed & ea, objectis inutilibus, in merum ſuccum rediguntur, quem cogunt incraſſeſcere: unde *maſſa fracta*, apud Statium, *l. 1. Sylv. 6. v. 18.*

Et maſſis Amerina non peruſtis.
Et muſtaceus, & latente palmâ
Praegnantes caryotides cadebant
Non tantis &c.

Vide Caſp. Barthium *ad h. l.* & *Adverſar. l. 24. c. 7.* plura verò hanc in rem infra in voce *Pyra.*

PIRÆA, civitas inſignis, *Amiſus* olim dicta, teſte Strab. *l. 12.* Milesii eam condiderunt priùs: deinde Cappadocus princeps, ut refert *Theopompus*: poſtea, ab Athenocle & Athenienſibus habitata fuit, & *Piræa* nuncupata.

PIRÆEUS, ſive PIRÆUS, ſeu meliùs *Pyræus*, nunc *Porto di Setine*, ab urbe adjacente, vel *porto Leone*, à Leone marmo-

reo ibi ad litus ſito ad oſtia Cephiſi fluvii, portus Athenarum, 400. navium capax, à Themiſtocle, murô 2. mill. paſſ. urbi conjunctus. Catullus, *Epigr.* 65. *v.* 74.

—— *Cursu e litoribus Piræi.*

Propertius, *l.* 3. *El.* 20. *v.* 23.

Inde ubi Piræi capient me litora portûs.

Portus Piræei tutiſſimus fuit. unde Stat. *l.* 12. *Theb. v.* 616.

—— *Trepidis ſtabilem Piræa nautis.*

Ovidius, *Faſtr. l.* 4. *v.* 563.

Sunion expoſitum, Piræaque tuta receſſu

Linquit. —— ——

Idem, *Met. l.* 6. *v.* 446.

Cecropios intrat, Piræaque litora tangit.

Scylax Caryandenſis; Ὁ δὲ Πειραιεὺς λιμένας ἔχει γ. Ubi Iſaac. Voſſius: *Omnes ferme arbitrantur, Piræum ideo triplicem dictum, quod tres portus comprehenderet; nimirum ipſum Piræeum, Phalerum, & Munychiam. Verùm quâ ratione Phalerus, & Munychia, Piræi portus dici mereatur, equidem non video; & profectò omni id ratione caret. Nam quamvis unô murorum clauſtrô ſepti eſſent, diverſi tamen erant portus, maximôque à ſe invicem diſtabant ſpatiô. Sed disertè docet* Pauſanias, *l.* 1. *poſt initium*, jam antequam Themiſtocles Phalerum & Munychiam, Piræeo junxiſſet, tres habuiſſe portus; [illegible] *Nullus itaque dubito, quin ideo triplex dictus ſit Piræeus, quod tres diverſæ ſtationes in eo eſſent. Et ſanè, ex his tribus ſtationibus, unam Piræi nomine fuiſſe inſignitam, facile mihi perſuadeo. Alteram dictam fuiſſe Cantharum, videtur innuere Heſychius*: Κανθάρου, λιμὴν οὕτω καλεῖται ἐν Πειραιεῖ. *Tertia appellata eſt* Zea, *Heſych.* Ζέα, [illegible] ἐν Πειραιεῖ λιμένων ἀπὸ τοῦ καρποῦ, τῆς ζειᾶς. [illegible] Πειραιεὺς λιμένας τρεῖς κλειστούς. *Ubi rectè* κλειστούς *appellat tres hoſce portus, ſive ſtationes; ſeptô namque Munychia continebantur. Ideo Munychiam Rhodiorum urbi comparat*, Strab. *l.* 9. [illegible] H. Voſſius. *Nic. Lloydius.* Leo præfatus, eximii operis Venetias tranſlatus eſt A. C. 1693. perdomitæ Peloponneſi monumentum.

PIRAICA, regio Oropiorum, in Attica, olim Athenienſibus ſubditorum, *Thucyd.* Nunc nomen & memoria periit.

PIRANUM, oppid. Iſtriæ, poſt Attilæ vaſtationem excitatum.

PIRARIOLUM, oppid. agri Tarviſini.

PIRATA, pro milite maritimo, ἀπὸ τοῦ πειρᾶν, i. e. tranſire, vel pervagari. Aſſer Menevens *Epiſ. in vita Alfredi*: *Rex*, inquit, *Alfredus juſſit cymbas & galeas, i. e. longas naves fabricari per regnum, ut navali prælio hoſtibus adventantibus obviaret. Impoſitiſque* piratis *in illis, vias maris cuſtodiendas permiſit.* Hôc ſenſu *Archipirata*, præfectus eſt nautarum, ſeu Admiralius, ut hodie dicitur. Sic in Charta regis Edgari, A. C. 971. confectâ, teſtium unus, Martuſin *Archipiratam* ſe vocat. Vide Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

PIRATÆ, Græcè Πειραταί, populi nomen *Ptolemæo*, qui urbes eorum tam maritimas, quam mediterraneas, recenſens, in eorum regione Nitrias quoque emporium collocat, à quo non longè Muzirim emporium, quod proin non expetendum cenſet. Plin. *propter vicinos*, inquiens, *piratas, qui obtinent locum nomine Nitrias.* Quæ eadem loca velut vicina refert Auctor *Periſpli*, [illegible] *Juxta Cherſoneſum dictam ubi locorum* Piratæ *ſunt; poſt eam verò Leuce inſula; dein Nitria & Tyndis, prima emporia Limyrices, poſteà Muſiris & Nelcyndas, quæ jam negotiationis laude florent.* An ex eo illis nomen, quod *piraticam exercerent*? Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1185. & 1186.

PIRATICA, olim dedecori non erat, ſed virtutis indicium habebatur. Virg. *Æn. l.* 9. *v.* 609.

Omne ævum ferrô teritur: verſaque juvencûm
Terga fatigamus haſtâ: nec tarda ſenectus
Debilitat vires animi, mutatque vigorem.
Canitiem galeâ premimus, ſemperque recentes
Convectare juvat prædas & vivere raptô.

Et certè *Piratarum* potentiam ac inſolentiam, ex incuſtoditis maribus, portubus ac Inſulis, ortum habuiſſe, notat Plut. *in Pompejo*, cùm ait: *Piratarum potentia primùm ex Cilicia erupit, originemque habuit audacem & occultam; animos verò & confidentiam bello Mithridaticô ceperunt, obſequiis regiis accommodantes ſeſe. Deinde dum bellis civilibus Romani ante portas Urbis concurrunt, vacuum cuſtodibus Mare ſenſim illexit illos & incitavit: ut non jam navigantibus modò eſſent infeſti, ſed Inſulas & oppida maritima vaſtarent. Jam pecunioſi etiam, natalibus clari, viri prudentiâ præcellere habiti: naves prædatorias conſcendebant, & ſocietati nomina dabant, quaſi ea res laudem adderet & gloriam. Ad hæc erant his multis locis navalia, portus* Piratici *& ſpeculæ munitæ, Phariquæ, Claſſes incurſitabant, non ſolùm delecta militum Claſſiariorum & ſociorum navalium Juventute, Gubernatorum arte, navium pernicitate & agilitate ad munus ſuum infirmiles, verùm etiam ſupra eorum terrorem invidioſus ſtimulabat faſtus: Auratis ſtylidibus, purpureis cortinis, remis inargentatis, quaſi ſceleribus geſtiebant gloriabanturque. Tibiæ cantus compotationeſque per omnia litora, Principum in captivitatem raptus, Urbium redemptiones captarum, ſuggillatio erant Romani Imperii. Erant navigia prædatoria ſupra mille, capta ab iis oppida quadringenta. Inviolata & intacta ante id fana aderunt expilârunt*, *Clarium, Didymæum, Samothracium, Telluris Hermione templum, Æſculapii Epidauri: in Iſthmo, Tænaro, Calauria Neptuni, Apollinis in Actio, & Leucade. Junonis Sami, Argis, in Lemnadio. Peregrina ſacra illa quæ peraguntur in Olympo, faciebant, myſteria quædam peragebant arcana. quorum Solis Mithram dicunt, etiam huic memoriâ manſere primùm ab illis monſtrata. Majorem in modum Romanis inſultantes, etiam viis illorum excurſione factâ infeſtabant & villas maritimas expilabant. Corripuerunt aliquando etiam duos Prætores, Sextilium & Bellinum prætextatos, accenſoſque & Lictores cum illis ipſis abduxere. Capta fuit Antonii viri triumphalis filia, res proficiſcens & grandi pecunia redempta.* Nempe loquitur de bello *Piratico*, a Pompejo confecto, cujus paucis hæc eſt Hiſtoria: Dum Populus Romanus domi ſeditionibus & Cimbricô bellô laboraret, *Piratæ* maria latrociniis vexabant, à M. Antonio Prætore, quem Byzantii adjuverunt, in Ciliciam profligati. Inde cùm majore iterum mole convaleſcerent, ut per Mediterraneum Mare paſſim latrocinarentur à P. Servilio Proconſule per quinquennium in Cilicia variè afflicti ſunt. Pergamenon etiam Archipirata, qui Ciliciam prædabatur, à L. Metello Prætore & mari & terrâ profligatus eſt. Sed cùm ipſorum potentiam per tot annos tres etiam Imperatores frangere non poſſent, *bellum Piraticum* lege Gabiniâ Pompejo permiſſum eſt, ut Inſulas, oras maritimas & Continentem, ad 500 à littore ſtadia, exercitus, claſſes Populi Romani in poteſtate extraordinariô Imperiô haberet: Quam rem is per 15. Legatos aggreſſus, intra 40. diem, ne unicâ quidem nave amiſſâ, feliciter confecit, *ſingularique conſiliô proſpexit ut maritimum genus à conſpectu maris longè remotum, mediterraneis agris quaſi obligaretur.* Vide L. Ann. Florum, *Hiſt. Rom. l.* 3. *c.* 6. Aliter *Piratarum* originem repetit Thucydides, *l.* 1. *Græci*, ajens, *olim, & Barbarorum quicunque in continente maritimi erant, quique Inſulas incolebant, ubi cœperunt crebriùs alii ad alios navibus tranſire, ad latrocinium converſi ſunt. Ducibus non ignaviſſimis, tum ſui quæſtûs tum infirmorum victûs gratia. Atque adorti Urbes muro vacantes, vicatimque habitantes, diripiebant ac maximam vitæ partem hinc comparârunt, quod illud opus nondum pudori eſſet, quinimo gloriam quandam afferret; Quod declarant quidam etiam nunc in Continente, quibus decori eſt hoc benè exercere tum vetuſtiſſimi Poëtæ, apud quos illi ultro citroque navigantes interrogantur, num Latrones ſint? Qua res declarat, nec interrogatos operis pudere, nec eos, qui ſcire ſtudent, exprobrare. Et in Mediterraneis etiam locis homines mutuò prædantur: & adhuc pleraque in Græcia vetuſtus mos colitur ut apud Locros, qui vocantur Ozolæ, & Ætolos & Acarnanas & hanc ipſam Continentem. Quin etiam arma ferre apud hos ex veteri latrocinio permanſit.* Additque poſt pauca, *Hanc publicam fuiſſe vivendi rationem apud Græcos.* Vide quæ de Phocenſibus Juſtinus, *l.* 43. *c.* 3. de Ulyſſe Homerus *Od.* ψ. de Proculo Vopiſcus, *c.* 12. de Thracibus Herodotus *in Terpſichore*: de Hiſpanis Italiſque *Lacerda*: de Germanis Tacitus, *de Mor. Germ.* de Danis Albertus Crantzius, *Hiſtor. Vand. l.* 1. *p.* 7. de Scotis Leſlæus *Rer. Scot. l.* 1. de Laconibus antiquis Plut. *in Apophtheg. Lac.* & Xenoph. *in Cyr.* de Tartaris Sigiſm. Heberſtenius, *Commentar. Rerum Moſcovitic.* annotârunt: ut & ſuprà, ubi *de Diodoto Tryphone*, piraticâ dominatus apud Cilices primo auctore. Quò ipſa Latronum etymologia pertinet, quæ paſſim obvia, & verba Demoſthenis, *Olynth.* 2. *Latronum vocabulum habet quandam notam fortitudinis, ſiquidem hoſtes ſpoliant.* Mercurium, utpote latrocinantium Deum, præ aliis coluiſſe, docet Herodotus, *l. cit. c.* 6. & 7. Navigia illorum propria Myoparones erant quæ formâ mixti ex nave oneraria & longa triremi, accommodata fuêre & expedita ad celeritatem, ſive remis utendum eſſet, ſive velis, hodie *Galeones* vocant: *Lembos* quoque appellârunt, Achilles Tatius *de amoribus Clitophontis ac Leucipp. l.* 3. Curtius, *l.* 4. Heliodorus, *Hiſtor. Æthiop. l.* 1. &c. Sed & veloces, lenunculi, liburnicæ [illegible] Raderus *ad Curtium, l.* [illegible] *c.* 5. Vide ſupr. *Juriletus*, De vocis etymo Scholiaſtes, *Ajace*, Πεῖρα, inquit, [illegible] *Atticè tria, dolus & fraus eſt. unde* piratæ, *qui maleficiis ſuis mare infeſtum reddunt.* Apud recentioris ævi Scriptores non rarò *pirata* occurrit, pro *nauta* vel *milite maritimo*, uti retro diximus. Plura *de Piratica* vide apud Olaum Wormium, *ad Monum. Triſtadenſe*, ubi in gratiam veterum Daniæ Regum, qui in hac arte ſe, aliarum more gentium, exercere ſoliti erant, materiam hanc prolixè perſequutus inter alia ait; *Piratica, olim honeſta ac licita erat, atque adeò crebrò ſe Reges ipſi aut eorum liberi exercebant, aſcitis ſamiliaribus athletis, corporis robore & virtute præſtantibus. Conſtabat autem Piratica hæc certis legibus* &c. Vide quoque infrà *Rapina.*

PIRCKHEIMERUS Bilibaldus, Norimbergenſis, fil. Johannis (Patricii Norici, JCti & Alberti Bavariæ Ducis ac Sigiſmundi Archiducis Auſtriæ Conſiliarii) viribus corporis ita robuſtus, ut juvenis luctâ, jactu, curſu omnes æquales ſuperârit, ſaltu verò equos altiſſimos ex facili tranſilierit. Juri & Græcæ literaturæ per triennium Patavii ac Ticini operam dedit, inſuper Theologiam, Matheſin, Hiſtoriam & Medicinam ita excoluit, ut in omni hoc ſtudiorum genere cum quovis paria facere haud difficulter potuerit. Reverſus in patriam, Senator lectus eſt A. C. 1596. multaſque mox ad varios Principes Legationes cum gloria obivit. Exin bellô inter Maximilianum I. & Helvetios exortô A. C. 1500. militum copias à Senatu Imperatori miſſas ad eum perduxit, illôque finitô, Patriæ priſtino in loco fideliter conſulendo & Legationes creberrimas ad eundem & nepotem ejus Carolum V. aliosque Principes dexterrimè obeundo plurimùm profuit. Poſt quæ, dimiſſione ex Senatu ægrè impetratâ, totum ſe ſtudiis immerſit, libros optimos quoſque magnô numerô & pretiô collegit, manuſcripta & numiſmata congeſſit, hincque ſtatuarum antiquarum & imaginum intelli-

gen-

genioſiſſimus, cum Germaniæ Apelle Alb. Durero ſublimatis & pene quotidianam coluit amicitiam. Inde deinceps in Senatum vocatus, Coloniamque ad Cæſarem A. C. 1512. & conventus alios plurimos miſſus, negotia Patriæ ſuæ feliciſſime expedivit, Orator conſummatus, & ad bonum quemcunque admirationem meritus. Obiit A. C. 1530. ætat. 60. ſamilias ſuæ ultimus, inter plurimos alios, Joh. Franciſci Pici Mirandulæ, Comitis Hermanni Novæ Aquilæ, Comitis Joh. Baronis Schwartzenbergii, & Ulrici Comitis Hellenſtenii, amicitiâ inclytus. Scripſit. *Apologiam ſeu Laudes Podagræ, Deſcriptionem Germaniæ ſuperioris & inferioris, Opera Politica, Hiſtorica, Philologica & Epiſtolica in fol. Xenophontem* inſuper, *Ptolemæum, Plutarchum* & *Nazianzenum* Latine vertit. Melch. Adami *Vitæ Juriſconſult.* Paul. Freherus, *Theatro.* Alii.

PIRENE, fons ad radicem Acrocorinthi, Muſis ſacer, cujus aqua ſuaviſſima eſt ad potandum, teſte *Strabone*. Statius, *l. 2. Sylv. 4. v. 16.*

Excludat Pimplea ſitim: nec conſcia detur
Pirene. ——— ———

Caballinus fons dicitur Perſio in *Prolog. v. 1.* qui *pallidam* quoque ibidem, *v. 4.* vocat. Statius in *Genethliaco Lucani, l. 2. Sylv. 7 v. 1.*

Lucani proprium diem frequentes,
Quiſquis collibus Iſthmiæ Diones
Docto pectora concitatus œſtro,
Pendentis bibit ungula liquorem.

Idem *Theb. l. 4. v. 59.*

It comes Inoas Ephyre ſolata querelas,
Cenchreæque manus: vatum qua conſcius amnis
Gorgoneo percuſſus equo. ———

Ubi Lactantii vetus interpres: *aquâ Pegaſi, cujus ungulâ percuſſus ictus, fontem effudit, qui Hippocrene dicitur. Hôc enim fonte qui labra proluerit, poeta fiet.* Similem errorem vides eruditi Grammatici, ei, quem in Perſii Scholiaſte notat magnus Caſaubonus. Quia enim ſciebat, fontem Muſis dicatum Hippocrenem dictum, falsò pro Pirene Hippocrenen hic hariolatur. Hujus fontis aqua διαυγὴς, ἢ εὔποτος dicitur *Straboni*. *Pauſaniæ* quoque γλυκεῖα. & apud *Athenæum, omnium levißima.* Quòd igitur *pallidam Pirenen* vocat Satyricus, vel ad fabulam referendum, & luctum Pirenæ matris Cenchriæ, ex cujus lachrymis fontem hunc manâsse fabulantur, auctore Pauſaniâ, *l. 2.* vel ad pallorem, quem ſibi etiam ſtudiò, & arte interdum conciliabant illi famæ negotiatores poetæ. *Nic. Lloyd.* Vide de hoc fonte imprimis, quæ notat Iſ. Caſaubonus *ad Prologum Perſianum*, Joann. item Paſſeratius, *Lect. ad Propertium, l. 3. Eleg. 3.* quibus adde Johann. Caſparum Barthium, *Superſtitionum Commentariis*, & *Animadverſ. ad Statium, Theb. l. 4. v. 60.* Pauſanias aliam quoque fontis huic originem aſcribi refert, *Pirenem* nimir. nympham, dum filium Cenchriam lugeret, per imprudentiam occiſum à Diana, tantum lachrymarum profudiſſe, ut in fontem ſui vocabuli converſa fuerit, *l. 2.* Additque, cum excultum ſpectari candidò marmore, exciſis in id cellulis, e quibus, tanquam e ſpecubus quibusdam, in patulum & ſubdialem alveum cadat aqua, guſtu admodum ſuavis &c.

PIRESIA, Theſſaliæ civitas, olim *Aſterion* dicta, teſte *Stephano*, cujus meminit Orpheus in *Argonaut.*

PIRIDES, inſulæ in mari Ægæo, *Antonin.*

PIRINA, Siciliæ oppidum, *Idem.*

PIRITHOUS, Ixionis fil. non ex Nube, quemadmodum Centauri, ſed ex legitima uxore, famâ Theſei motus, ejus fortitudinis periculum facere conſtituit. Proin armentis ipſi abactis eum in ſe concitavit: mox Viri virtute compertâ, illi firmiſſimò amicitiæ fœdere conjunctus, ejus etiam ope Centauros, qui ſibi Hippodamen ſponſam præripere conabantur, ſuperavit. Mortuâ verò Hippodame, ita illi cum Theſeo convenit, ut uxorem, niſi ex Jove natam, nullam ducerent: & cùm jam Theſeus ejus ope Helenam Jovis & Ledæ filiam rapuiſſet, nec alia eò tempore noſceretur, quæ Jovis eſſet, præter Proſerpinam, Plutonis conjugem, ad rapiendam illam ſimul profecti ſunt ad inferos. Verum Pirithous, primò impetu, à Cerbero interfectus eſt: cui cùm Theſeus opem ferre conaretur, ab eo in catenis eſt ſervatus, donec Hercules ab Euryſtheo ad inferos miſſus eum liberavit. Fuit autem, ſecundùm hiſtoriam, Proſerpina, filia Aidonei, Moloſſorum Regis, à cujus cane Cerbero Pirithous diſcerptus eſt. Vide Plutarch. in *Theſeo*, Ovid. &c. Horat. *l. 4. Carm. Od. 7. v. ult.*

Nec Lethæa valet Theſeus abrumpere charo
Vincula Pirithoo. ——— ———

Theſei & Pirithoi amicitia in proverbium jampridem abiit. Auctorum itaque hic in re teſtimoniis ſuperſedebimus, hoc tantum impræſentiarum annotantes, ſcil. horum disjunctionem monſtroſiſſimis ingeniis adſcribi. Martial. *l. 7. Epigr. 23. v. 3.*

Te fingente nefas Pyladen odiſſet Oreſtes,
Theſea Pirithoi deſtituiſſet amor.

Claudian. *l. 1. in Rufin. v. 107.*

Talem progenies hominum ſi priſca tuliſſet,
Pirithoum fugeret Theſeus, offenſus Oreſtem
Deſereret Pylades, odiſſet Caſtora Pollux.

Auſon. in *Pent. Paulinum, ep. 24. v. 34.*

Impie, Pirithoo disjungere Theſea poſſis,
Euryalumque ſuo ſocium ſecernere Niſo:
Te ſuadente fugam, Pyladen liquiſſet Oreſtes,
Nec cuſtodiſſet Siculus vadimonia Damon.

Nic. Lloydius.

D. PIRMINIUS, ex Augia majore, Germaniæ inſula, o-

mnes venenatas effugavit beſtias, adeò ut in hodiernum uſque diem in ea non inveniantur, & illatæ non maneant, aut moriantur. Munſter. *l. 3. Coſmograph.*

PIRNA, oppidulum Miſniæ, ad Albim fluv. vix 3. milliar. German. ſupra Dreſdam in Meridiem, ubi pax inter Ferdinandum II. Imperatorem & Saxoniæ Electorem, cui ſubeſt, inita, 3. leuc. à limite Bohemiæ. Hic, ut & Dreſdæ Saxoniæ Elector, Proteſtantibus Bohemiæ, religione divitione Auſtriaci pulſis, perfugium præbuit, A. C. 1628. aliis in Poloniam delatis. *Apol. Fratr. contra Samuel Maresm.* Captum eſt & ferè excitum, a Banerio Suecici exercitus duce, circa A. C. 1640.

de PIRO Henricus, vide *Henricus*.

PIROBORIDAVA, Myſiæ inferioris oppidum, *Ptolemæo*. *Braſlaw*, teſte *Nigro*, ad Danubium in Moldaviæ confinio, ſed levi conjecturâ, *Ferrarius*.

PIRUM, Daciæ urbs, *Ptolem. Megies*, ſeu *Megeſmar* Lazio, in Tranſilvania, ſed ſitus non congruit.

PIRUM Tortum, vicus Auſtriæ inferioris ad Danubium, *Cluver.* 6. leuc. ſupra Viennam in Occaſum, *Pirendorf.*

PIRUS, Lambraſi fil. Thracum princeps, profectus ad bellum Trojanum à Thoante, Ætolorum rege interficitur, Homer. *Il. 4.*

PIRUSTÆ, Ptolemæo in *quinta Europæ tabula*, *Piruſæ*: in extrema Dalmatiæ parte, verſus Macedoniam eaſdem ponere videtur. Strabo autem, *l. 7. Piruſtas* vocat & in inferiori Pannonia locat. Plinius *Pyraeos* appellare videtur, *l. 3. c. 22.* *Albaneſi* forte *Vigenero*. *Piruſtas* verò gentem Daſſaretiorum, qui Illyricis ſunt finitimi, refert Livius, *l. 45. c. 26.* Ubi neſcio an *Tauruſtas* dicat, pro *Piruſtas*.

PISA, urbs Peloponneſi ad Alpheum fluv. & mont. Piſæum, de quo *Plin.* Regio *Piſatis* dicitur *Straboni*. Virg. *Georg. l. 3. v. 180.*

Aut Alphea rotis prælabi flumina Piſæ

Hinc *Piſæus*, nomen gentile. Ovid. *Amor. l. 3. El. 2. v. 15.*

Ah quàm pene Pelops Piſæa concidit haſta.

Piſæ Milo tyrannus, cum ſubditos variis tormentis affeciſſet, ab eis in mare demerſus eſt. Ovid. *in Ibin, v. 325.*

Utque Milo, ſub quo cruciata eſt Piſa tyranno,
Vivus in occultas præcipiteris aquas.

Sic dictam volunt, vel a *Piſo* Aphareі filio, vel à *Piſâ* filia Endymionis, *Stephan.*

PISÆ, pluralis numeri Tuſciæ oppidum, inter Arnum & Auſerem amnes, à *Piſæis* conditum, Elidis populis, Strabone teſte, *l. 5.* qui Neſtorem ad Ilium ſecuti, in reditu tempeſtate disjecti, alii quidem Metapontum, alii litus Tyrrhenum tenuerint, ubi à nomine relictæ patriæ, Piſas condiderunt: in ſolo frumenti & vini generoſiſſimi fœcundo. Sedes hodie Ordin. Equeſtr. S. Stephani, qui ibi in templo huic dicato, magnâ cum pompa, ſtatis temporibus conveniunt. Templum cathedrale nititur columnis ex marmore 72. portæque ejus ex ære, quæ ex templo Salomonico huc tranſlatæ finguntur: turris inclinata, Palatium, Curia, Hortus Medicus, & Collegium, viſu digna hic conſpiciuntur. *Piſſa* duplici ſſ. habent *Ptol.* & *Lycophron*. *Baudrando* urbs ampla eſt, cum arce permunita, aliàs ſui juris & potens Reſpubl. quæ Sardiniam e manibus Saracenorum vindicavit, Carthaginem domuit, & egregiam Chriſtianis Orientalibus navavit operam. Capta à Galeatio, A. C. 1390. expugnata à Florentinis, reſtituta libertati, A. C. 1494. per Carolum VIII. Gallorum Regem demum A. C. 1509. ad Magnum Hetruriæ Ducem devoluta eſt, 6. milliar. ab oſtio Arni. Ibi Academia inſtituta A. C. 1339. & Concilium celebratum, A. C. 1409. Nunc parum populoſa eſt. Alpheas vocat Virg. *Æn. l. 10. v. 179.*

Hos parere jubent Alpheæ ab origine Piſæ.

Claudian. *de bello Gildonico*, *v. 483.*

——— *Nec Alphea capiant navalia Piſæ.*

Rutilius, *l. 1. v. 573.*

Elide deductas ſuſcepit Etruria Piſas.

Ejus meminit Lucanus, *l. 2. v. 401.*

Hinc Tyrrhena vado frangentes æquora Piſæ.

Quia jam ſuprà Concilii alicujus hic celebrati mentio facta eſt, paulo prolixior hiſtoria non abs re erit. Concilium 1. ab Innocentio II. hic habitum, A. C. 1134. cui Præſules ex Gallia, Germania & Italia intererant: quò Anacletus Antipapa excommunicatus eſt, & contra Schiſmaticos varia ordinata. Iterum A. C. 1409. cum diuturnò & horribili ſchiſmate Eccleſia laboraret, Gregoriò XII. Romæ, & Benedictò XIII. Avenione ſedente. Gregorius enim, in electione ad Unionem juramentò adſtrictus, cùm poſtea ne audire quidem de concordia vellet: Paſquillò exprobrante, *Abſolutionem à juramento, à Diabolo ei factam eſſe.* Theodor. à Niem, *tract. 6. Labyr. c. 29.* Sorbona inſuper decreviſſet, Eccleſiam Gallicam nullò jure obſtrictam eſſe, ut Papæ pecunias pendat, niſi in tributi cauſis. Monſtrel. *l. 1. c. 67.* Aliique ad remedia clamarent, Cardinales ſeceſſione factâ, hic Conciliò 180. Epiſcoporum 300. Abbatum, 281. Theologor. &c. celebratò, utroque Papâ depoſitò, tertium in theatrum produxere Alexandrum V. Quò brevi defunctò Johannes XXIV. ſe fraude obtrulit. Tertium A. C. 1511. à Ludovico XII. Galliæ Rege hic indictum, indeque Mediolanum & Lugdunum tranſlatum eſt, in quo contra Julium II. atrocem hominem, de emendando Eccleſiæ ſtatu actum: nummi aureò à Ludovico Neapoli cuſò, cum elogio *Perdam Babylonis nomen.* Thuan. *Hiſt. l. 1. p. 11. edit. Gen.* Acta Concilii Piſani, edita in

ato. A. C. 1612. Plura de Urbe, vide apud Leandr. Albert. *deſcr. Ital.* Addo, quod invento hic, poſt auguſtiſſimi Templi, quod hôc ſeculô miſerandô incendiô conflagravit, ruinam memorabilis lucerna, bitumine plena & calens adhuc, de qua vide Jac. Mancini Poliziani *literas* ad Liceturn, & hunc *de Lucernis Antiqq. l.* 1. *c.* 16. & *l.* 3. *c.* 14. Ab eadem urbe, *Piſanorum Liberator*, Ludovicus XI. Gallicarum Rex appellatus eſt, uti ex aureo ejus nummo docet Car. du Freſne, voce *Moneta*.

PISÆUS Jupiter, dicebatur ſimulachrum Jovis apud Piſatas culti, quod ex ebore a Phidia factum, inter VII. Veterum miracula locum habuit. Πίσης Ζεὺς, *Piſæ Jovem* vocat Philo apud Galenum *in deſcr. medicamenti ſui anodyni*, quod ab ipſo [illegible] dictum eſt:

[illegible]
[illegible]
Et drachmam radicis falsò dictæ, quam aluit
Regis, qua Piſæ Jovem formavit.

Quæ verba Galenus explicans, de Cretica nardo accipi videtur velle, quia Creta Jovem occuluit: Sed omnino de Indica intelligenda docet Salmaſ. Ebur enim, ex quo Jupiter hic factus, India mittit, quæ proin Thilonî *locus* ſeu *regio* dicitur, quæ fabricaverit vel formaverit *Piſæum Jovem*. Eadem quoque educavit *[illegible]*, *nardum*, quæ cum revera ſit *radix*, talis tamen nomine *[illegible]*, h. e. *nardi ſpica* Græcis nuncupatur. Vide Salmaſ. ad *Solin. p.* 1061. *ubi de nardo pluribus agit*. Et plura de famigeratiſſima hac ſtatua, apud P. Fabrum, *Agoniſtic. p.* 356. & Jo. Paſſeratium *ad Propertium. l.* 3. *Eleg.* 9.

PISANA Chriſtina, vide *Chriſtina*.

PISANDER, fil. Bellerophontis, quem in Solymo bello cecidiſſe Homerus ait, *Il.* 9.

PISANDER, Camireus, (Camirus autem Rhodi civitas eſt) Eumolpi tempore poeta, ut nonnullis placet, antiquior Heſiodô.

PISANDER, homo procerus, & timidus, & *Camelus*, & *Agalis* dictus. De eo vide *Suid.* & *Scholiaſt.* Ariſtophan. *in Aves*.

PISANDER, Lycaonius ſub Alexandro, Mammeæ veſtificator, ſcripſit *variam hiſtoriam*, *libros ſex*, *de Jovis & Junonis nuptiis*, Suidas.

PISANDER, Neſtoris fil. *Suidas*. Et unus procorum Penelopes. Ovid. *Ep.* 1. *Heroid. v.* 91.

Quid tibi Piſandrum, Polybumque Medontaque dirum,
Eurymachique avidas, Antinoique manus.

PISANDER, Poeta Græcus Olympiade 33. *libris duobus res geſtas Herculis* proſequutus eſt. Alia attribuuntur, quæ potius Ariſtæo ſibi vindicet, *Suid.* Paulan. *in Arcad.* Hygin. *in poet. Aſtron.* Cenſorin. *i. fragm. c.* 9. Fulgentius, *l.* 1. *Mythologia &c.* Nic. *Lloydius*.

PISANI, pro præſidio Lothario Saxoni, contra Rogerium Normannum, ope, nihilii, *Legum Romanarum Pandectarum* volumen, priſcis admodum literis exaratum, & inter rudera quædam, repertum, petierunt, A. C. 1137. Eorum urbs Piſæ, vide *ibi*.

PISANIUS Franciſcus, vide *Franciſcus*.

PISANUM, caſtrum validis foſſis & turribus cinctum, quod in occidua civitatis Hieroſolymæ parte a Chriſtianis, Piſarum Italiæ oppidi incolis, tempore, quô terræ ſanctæ tenebant dominium, conſtructum eſt, ubi primum Piſani, deinde Saraceni, nunc vero Turcæ à terræ ſanctæ peregrinis accipiunt tributum.

PISANUS Alfonſus, & Franc. Turrianus Jeſuitæ, ediderunt LXXX. *Canones Nicænos*, ex Arabico tranſlatos; quos ſpurios tamen eſſe & ſuppoſititios, exceptis XX. docet Gerh. von Maſtricht JCtus, *Hiſtor. Juris Eccl. num.* 26. & 69. Vide quoque ſuprà, voce *Nicæa*.

PISANUS Bartholomæus, vide *Bartholomæus*.

PISANUS Tractus, pars Hetruriæ, inter agros Florentinum & Senenſem ad Ortum, ditionem Lucenſem ad Boream, & mare Tyrrhenum ad Occaſum. Nunc ſub Hetruriæ M. Duce. Ibi Piſæ, tractus caput, Liburnus portus & emporium, *Livorno*, & *Volaterra* in mediterraneis.

PISAON, in Pelagonia eſt. Gentile *Piſaus*, *Stephan.* Inter Jolcum & Sepiadem promontor. in ora maritima.

PISAURUS, Piceni fluv. à quo *Piſaurum* civitas Umbriæ ei ſuperpoſita nominata eſt, antiquiſſima Roman. Colonis. Deſtructa a Totila, à Beliſario reparata eſt. Subfuit dein Malateſtis, Sfortiis, Rivertis, donec ad ſedem Pontificiam pervenit. Sita eſt in planitie, & flumine *Foglia* interluitur. Munita, cum arce, quæ olim Ducum ſedes. Hodie *Peſaro* dicitur, *Servius* verò ſcribit, Piſaurum dictum, quòd illic *aurum penſatum* ſit. Nam cum Camillus Gallos interemiſſet, aurumque quod Galli à Roma acceperant pro Capitolio non everſo, recepiſſet, & ſigna civitati appendiſſet, civitati nomen dedit. Plin. *l.* 3. *c.* 5. Urbs hæc cœli gravitate vehementer laborat, præcipue menſibus æſtivis, ut adeo pauciſſimi hic mortales annos 50. ſuperare, nec multi ad eam ætatem pervenire ſoleant; quamobrem æſtuante aere, potiſſimumque ſub Canicula, tot abſumuntur pueri, ut abſque ingenti dolore commemorari nequeat. Nunc Ducatus Urbini eſt, in ditione Pontific. in ora maris Adriatici ampla & elegans, media inter Senogalliam ad Ortum & Ariminum ad Occidentem, *Baudrand.* Hic ſuperbum viſitur palatium, *Poggio Imperiale* dictum, quod Conſtantius loci quondam dominus extruxerat. Vide præter jam laudatos, Livium, *l.* 23. & 41. Procop. *l.* 3. Agathiam, Sabellicum, Leandr. Albertum *deſcr. Ital. &c.* Vibius Sequeſter *in Catalogo fluminum*: *Piſaurus, qui & Iſaurus, ut Lucanus, à quo civitas Piſaurum, de qua Catullus, Epigr.* 82. *v.* 3.

——— *Moribunda ſede, Piſauri.*

Lucani locus eſt, *l.* 2. *v.* 406.

Cruſtumiumque rapax, & junctus Sapis Iſauro.

Alii *Iſapis. Lloyd.* Coloniam verò olim Græcam fuiſſe, docet Joh. Marshamus ex nummo ΠΙΣΑΥΡΙΩΝ, *in Canone Chronico Sec.* XVII.

PISCA, Indiæ intra Gangem urbs, *Ptolem.*

PISCARIA, urbecula probe munita Italiæ, ſub Venetis, ad lacum Benacum, ubi Mincius excurrit, in agro Veronenſi, in ipſo limite agri Brixiani & Ducatus Mantuani, 15. milliar. a Verona in Occidentem Brixiam verſus, 15. *Peſchiera*. Vide *Ardelica*.

PISCARIÆ Ora, tractus Indiæ citerioris in ora Sinus Gangetici, inter Negapatanum ad Boream, & promontor. Comorinum ad Auſtrum, è regione Ceylani Inſul. ſub Principe Maduræ. Ibi unionum maxima piſcatio.

PISCARII ſeu de PESCARA, nomen illuſtris Familiæ in Italia, quæ ſtirpis Avalææ ſeu Davalææ in Hiſpania ramus eſt. Cum enim Ruiſius Lopezius *Davalos* Conneſtabilis Caſtellæ ac primus Comes *de Ribadeo*, qui ſeculô XV. floruit, tres uxores habuiſſet, ex tertio & ultimo ejus matrimonio natus eſt inprimis ante reliquos Inicus, qui meritis in Alfonſum Regem Neapolis illuſtris, Comes *de Montedoriſio* & Camerarius Regni ſedem fortunæ in Italia collocavit, ducta Antonia Aquinate Marchioniſſa *de Peſcara*; è quorum liberis Alfonſus I. Marchio Piſcarius ſeu *de Piſcara*, una cum filio Fernando Franciſco *d'Avalos & Aquino*, rebus geſtis bellicis ingentem gloriam ſibi acquiſivêre. Alter Martinus, & poſt eum tertius Rodericus Comites *de Montedoriſio*, & hic Marchio *del Vaſto* fuere, ſed improles. Quartus Inicus Marchio *del Vaſto* ſeu *Vaſto*, reliquos Marchiones Vaſti & Piſcarii atque Principes *de Monteſarcho* genuit. Et quidem *Piſcariorum* ita ſeries eſt. Bernardus Caſpar *de Aquino* Marchio *de Peſcara*, pater fuit, ex Beatrice Cajetana, Antoniæ ſeu Antonellæ Aquinatis præfatæ, quæ juncta Inico *Davalos* Comiti *de Montedoriſio*, genuit inter alios Inicum *Davalos & Aquino*, Marchionem *del Vaſto*: qui maritus Lauræ de S. Severino (Roberti Principis Salernitani filiæ) pater ex ea fuit Alfonſi *Davalos & Aquino* Marchionis *de Peſcara & Vaſto*; cui nupta Maria Aragonia (Alfonſi II. Regis Neapolitan. ex filio Ferdinando neptis) genuit Alfonſum, an Ferdinandum Franciſcum *Davalos & Aquino* Marchiones *de Peſcara*. Huic Iſabella Gonzaga juncta, mater ex eo fuit Alfonſi *Davalos & Aquino*, Marchionis *de Peſcara*. Quô & Livinia Roborea (filia Guidobaldi Roborei Ducis Urbini, qui obiit A. C. 1574.) geniti ſunt Ferdinandus Franciſcus, Iſabella (quæ fratri ſucceſſit & ex marito Inico *Davalos* propiore ſobrino genuit Cæſarem, Carolum, Franciſcam & Lucretiam Davalos) Catharina & Maria, omnes *nomine Davalos & Aquino*, *Marchiones de Peſcara & de Vaſto* &c. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatro Nobilitatis Europ. Parte* 2. *p.* 64.

PISCATOR Johannes, Scholæ Sigenenſis Naſſoviorum Profeſſor Theologiæ cujus *in Nov. Teſtam. Methodici* extant *Commentarii*. Obiit Argentinæ A. C. 1646. Item in Schola Naſſovica Herbornenſi Profeſſor Theologiæ celeberrimus, vertit *Germanicè Biblia*. Scripſit *Expoſitionem ſelectorum dictorum V. T. cum Analyſi*, *Quæſtiones in Octateuchum*: *Theſes Exegeticas in* 5. *priora capita Geneſ.* *In Utrumque Teſtam.* 3. *Vol. fol.* &c. Obiit Herbornæ A. C. 1625. ætat. 80. Andr. Regenvolſcius, *in Syſtem. Hiſt. Chron. Eccl. Slavonicarum*. Vide & Paul. Freherum, *Theatro Viror. eruditione claror.* nec non aliquid ſuprà, voce *Johannes*.

PISCATORII Ludi, peragi Romæ ſoliti 7. Id. Junii, *fiebant trans Tiberim quotannis*, ut *Feſtus* ſcribit, *à Prætore urbano*, *pro Piſcatoribus Tiberinis*, *quorum quæſtus non in macellum pervenit*, *ſed fere in aream Vulcani*, *quod id genus piſciculorum vivorum datur ei Deo*, *pro animis humanis*. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 10. In campo, Ovidio, *Faſtor. l.* 6. *v.* 235.

Tertia poſt Nonas removiſſe Lycaona Phœbe
Fertur, & à tergo non habet Urſa metum.
Tunc ego me memini ludos in gramine Campi
Aſpicere, & didici lubrice Tybri, tuos.
Feſta dies illis, qui lina madentia ducunt,
Quique tegunt parvis æra recurva cibis, &c.

Aliàs Pan, *Piſcatorum* quoque Numen fuit: unde in Græcorum *Epigrammat.* nihil frequentius, quam facta huic Deo ab iſtiuſmodi hominum genere vota, de quibus & *Zoſimus Theſius* alicubi, *[illegible]*, *ad templum Panis ſuſpenderunt retia*. Scilicet nempe capturæ cauſa. Apud Romanos *Piſcatores* ſervi erant, qui piſcabantur, memorati Scævolæ, *leg.* 27. *ff. de inſtr. vel inſtrum. leg.* Marciano *leg.* 65. *ff. de leg.* 3. Ciceroni *Offic[illegible]*, *l.* 3. &c. Hinc Valerianus Imperator apud Treb. Pollionem, *c.* 14. Zoſimioni, Procuratori Syriæ, ſcribens, inter cætera, quæ vult dari Claudio tunc Tribuno, memorat *Venatores qui obſequantur duos*, *Carpentarium unum*, *curam Prætoris unum*, *aquarium unum*, Piſcatorem, *unum*, *Dulciarium unum*. Eorum teſſera arundo fuit, Ovid. *Metam. l.* 14. *v.* 651.

Miles erat gladiô, Piſcator *arundine ſumtâ*.

Etiam *Piſcatus* Præpoſitos habebant, quando ingeſti illi Xerxea montium perfoſſores & populatores marium, Magiſtris & Nomenclatoribus, in piſcium gratiam, carere noluerunt. Martialis, *l.* 10. *Epigr.* 30. *v.* 22.

Natat ad Magiſtrum delicata muræna;
Nomenclator mugilem citat notum,
Et adeſſe juſſi prodeunt ſenes mulli.

Vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis* & ſuprà *Halieuticum bellettar*: uti de *Piſcariis* Legib. Athenienſibus ſupra voce *Opſonium*. De Venatione *Piſcaria* ſuperſunt Ἁλιευτικὰ Oppiani, ſed ante eum multi de ea alii ſcripſêre: in his Leonides Byzantius Metrodori Byzantii, viri *Piſcatoria* rei intelligentiſſimi, filius, quem & ipſum de re *Piſcatoria* ſcripſiſſe, auctor eſt Ælianus *de Animal. l.* 15. *c. ult.* Meminit & ejus *ejuſdem Oper. l.* 12. *c.* 42. Item *l.* 2. *c.* 6. ubi hiſtoriolam affert de Delphino & puero item *l. ejuſdem c.* 50. ubi

quiddam

quiddam novit de interitu miſeri hominis, qui paſtinacam piſcem eſſet ſuffuratus. Quod ex eodem Leonide memorat Michael Apoſtolius, *Cent.* 19. *Prov.* 61. Etiam Tzetzes, *Chil.* 4. *Hiſtor.* 128. quatuor iſtos conjungit, Ælianum, Oppianum, Leonidem & Timotheum Gazæum, quos Animalium ait Hiſtoriam ſcripſiſſe Gerh. Joh. Voſſius *de Philoſophia* c. 7. §. 9. De margaritarum, ſuprà voce *Margaritarii*; de mugilum *Piſcatione*, quam homines inità cum delphinis ſocietate obeunt, vide Plin. *l.* 9. *c.* 8.

PISCATRIX Avis, apud Sinenſes celebris: anſere minor eſt, corvo haud abſimilis, collò prælongò roſtròque aquilinò in extremitate admodum incurvò, quæ piſces capere, ut lepores canis, docetur. Nempe collum ejus annulò ferreò ita coarctant, ut majores piſces eò exceptos deglutire non valeat, quos proin piſcator ſibi ſumit. Grandiuſculos, quos laxitas non capit, roſtrò arreptos elevat, piſcatorique, ut occurrat, cum ſtrepitu oſtendit. Capiunt autem ſex aut plurium librarum piſces hujuſmodi aves, de quibus certum quoddam tributum piſcatores Imperatori pendunt. Auctor Anonymus *Sina & Europa*, c. 37.

PISCENÆ, Galliæ Narbonenſis oppidum, *Ptolem. Peſenas Joh. Poldo. Baudrando* urbs lepida & culta Occitaniæ, ubi ſæpè comitia provinciæ. Ad Arauraim fluv. in colle 3. leuc. ab Agatha in Boream, uti vix 4. ab ora maris Mediterranei 9. à Montepeſſulano in Occidentem. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PISCES, olim *Dii*, & Θεοπρεπῶν nomine digni, ab iis habiti ſunt, quorum Deus eſt venter, διὰ τὸ πολύτιμον. Luxus enim præcipua olim pars, in *piſcium* delectu, unde eſt quòd ex omnibus obſoniis piſcis ſolus id obtinuit, ut per excellentiam appellaretur ὄψον, & lurcones φίλοψοι, item ὀψοφάγοι. Indidem & ὀψοφαγεῖν, eſt *indulgere genio, lautè & oppiparè epulari*, quia piſces in ἀκταῖς, in littore. Itaque hoc genus hominum hic fuêre maximè profuſi: adeò ut Cato queſtus ſit, etiam vulgò Romæ *piſcem* pluris venire quàm bovem. Et Juvenal. *Sat.* 4. v. 25.

> ——— *Potuit fortaſſe minoris*
> *Piſcator, quàm* piſcis *emi.*

Quod ipſum leve videtur, præ eorum prodigo luxu, à quibus impenſa leguntur integra latifundia in unius mulli pretium, vide Plut. *Sympoſ. l.* 4. *quæſt.* 4. Athenæum, *l.* 7. & 8. Plin. *l.* 9. *c.* 17. Senecam, *Epiſt.* 96. & *Natur. Quæſt. l.* 3. *c.* 17. Macrobium, *Saturnal. l.* 3. *c.* 16. Juvenalem, Alios. Etiam hodieque totò Oriente *piſces* carni præferri, notat Bellonius, *Obſervat. ſuarum l.* 1. *c.* 72. Contrà Syri olim à *piſcium* eſu abſtinuêre, quòd Venerem crederent, Typhonis metu, in mare proſilientem, aut in figura piſcis, aut piſcium tergò exceptam, periculò ſe exemiſſe, ut dictum: Unde Phœnicum Aſtarte (ſic illi Venerem vocabant, alii *Derceu* ſcribunt & *Dercetò* & *Atergatin*) ſuperiora mulieris habuit, inferiora piſcis, apud Diodorum, *l.* 2. Lucianumque *in Dea Syria*. Quæ tamen ſuperſtitio Nehemiâ recentior eſt, utpote cum hujus temporibus Tyriis nondum religio fuerit, piſces venales Hieroſolymam deferre, quos poſteà ne attingere quidem fas fuit. Halucinantur itaque, qui idolo *Dagon*, quod Azoti colebatur, eandem figuram cum Aſtarte tribuunt Hebræi, conjecturam facientes ex nomine, quia *Dagon* deduci videtur ex voce דג *dag*, quæ *piſcem* notat, adeoque hæc duo Numina confundunt. Namque præter quam, quòd recentiorem Aſtartes cultum eſſe diximus, planum eſt ex Theologia Phœnicum, apud *Philonem Byblium*, Dagonem fratrem, & Aſtartem uxorem Saturni habitos eſſe. Ibidem Dagon Græcè redditur Σίτων, *Frumentarius*, quia דגן *dagon*, Hebræis eſt frumentum. Et additur cauſa nominis, quia εὗρε σῖτον καὶ ἄροτρον, *invenit frumentum & aratrum*: unde Ζεὺς ἀρότριος; Itaque nomen non à forma habuit, ſed ab inventione frugum. Ita *Philo* ex *Sanchoniathone*, qui, *Euſebiò* teſte, Phœnicum hiſtoriam ſcripſit, ante Trojani belli tempora, nempe circa Jephtæ Judicis Hebræorum ætatem. Quidni tam vetuſto Scriptori de gente ſua plus fidei habeatur, quàm Hebræorum Magiſtris heri & hodie natis, quique adeò ſibi non conſtant: Dagoni quippe figuram hominis tribuit R. Levi, R. Selomo figuram piſcis, R. David ex utroque mixtam. Seniores certè non modò manuum volas, ſed & ἴχνη τῶν ποδῶν, *veſtigia pedum*, ideo in limen cecidiſſe dicunt. Etiam Theodoretus Philiſtæos idolum inveniſſe ſcribit τῶν ἄκρων πάντων ἐστερημένον, *extremis omnibus partibus*, i. e. tàm manibus, quàm pedibus, *privatum & mutilatum*. Quod quidem Græci de ſuo addiderunt, ſed id nunquam addituri, ſi Dagonem credidiſſent in piſcem deſiiſſe. Sam. Bochart *Hieroz. Parte prior*, *l.* 1. *c.* 6. plura infrà in voce *Piſcis*.

PISCES carentes ſquamis vel pinnis, in Lege, pro immundis habiti, Levit. *c.* 11. *v.* 9. 10. Imò & ſquamoſis Judæi חרזון *cantharum* rejiciunt, quia ſtercore veſcitur & verſatur in luto, planè ut terreſtris cantharus, quamvis cœtera diſſimilimus. Etiam apud Romanos non niſi ſquamoſos piſces pollucere fas erat: *Pollu*ct*um* autem ſignificabant ſacrificium vel ſacrum epulum in Deorum honorem inſtitutum. Legem ex Caſſio Hemina ita citat Plin. *l.* 32. *c.* 2. *Numa conſtituit, ut piſces, qui ſquamoſi non eſſent, ne pollucerent.* Eam verò his verbis latam fuiſſe, putat *Scaliger*, PISCES QUEI SQUAMOSEI NON SUNT NEI POLLUCETO, SQUAMOSOS OMNEIS PRÆTER SCARUM POLLUCETO. Quam exceptionem ex *Feſto* petit, qui in verbo *Pollucere*, in iis, quæ licet pollucere, recenſet *piſces, quibus eſt ſquama præter ſcarum*. Nempe ſcarum ex ſquamoſis ſolùm exceperunt Veteres ut ſumtibus parcerent, quia ob raritatem magnò venibat. Sed verè obſervat Voſſius, hanc exceptionem Numâ multò fuiſſe recentiorem, quia ſcarus Romanis non niſi ſerò fuit cognitus. Macrob. *Saturnal. l.* 3. *c.* 16. *Octavius, Præfectus claſſis, ſciens ſcarum adeò Italicis littoribus ignotum, ut nec nomen Latinum ejus piſcis habeamus, incredibilem ſcarorum multitudinem, in variis navibus huc advectam inter Oſtiam & Campaniæ littus in mare ſparſit, miròque ac novò exemplò piſces in mari, tanquam in terra fruges aliquas, ſeminavit.* Qui Octavius quis fuerit, indicat Plin. *l.* 9. *c.* 17. *Scarus*, inquiens, *promontorium Troadis Lecton ſponte nunquam tranſit. Inde advectos Tiberio Claudio Principe, Optatus* (Macrobio *Octavius*) *è Libertis ejus, Præfectus Claſſis, inter Oſtienſem & Campaniæ oram ſparſos diſſeminavit.* Et quidem de veteri ſcarorum patria Plinio convenit cum Ennio, è cujus *Phagetica* hæc citat Appulejus, *Apolog.* 1.

> *Scarum præterii, cerebrum Jovi' pæne ſupremi,*
> *Hectoris ad patriam hic capitur, magnuſque bonuſque*

Unde in his Archeſtrati, apud Athenæum, *l.* 7.

> Καὶ σκάρον ἐν παράλῳ Καρχηδόνι τὸν μέγαν ὄπτα.
> *Ingentemque ſcarum ad littus Carthaginis aſſa:*

legi jubet Bochartus Χαλκηδόνι. Nec enim Troadi vicina erat Carthago, ſed Chalcedon, in Ponti faucibus, cui oppoſita erat Byzantium &c. Vide eum ubi ſuprà, uti de *Piſcibus* Arabum *fabuloſis*, ſcil. *Lotan* (imò *Leviathan*) quem *Behemoth* quoque & *Balahuth* appellari ſcribunt; *Thalb*, *Zamur*, aliiſque, partim magnitudine, partim figurâ aliâque ratione prodigioſis, *ibid. part. poſter. l.* 6. *c.* 15. Hoc unum addo, de vera *piſcium* magnitudine, compertiſſimum eſſe, tam ex maritimarum rerum Annalibus, quàm ex eorum relatione, qui ad balænarum piſcationem quotidie ſe conferunt, majores illos cetos plerumque 50. rarò admodum 100. pedum magnitudinem excedere, uti jam viſum ſuprà quoque voce *Cete*.

PISCES Terreni, vide infrà *Terrena*.

PISCIACUM, vulgò POISSY, oppid. inſulæ Franciæ, ad Sequanam, 5. leuc. à Lutetia in Cæciam Rothomagum verſus. Natalibus S. Ludovici, Francor. Regis clarum, 1. leuc. infrà confluentes Oeſiæ in Sequanam. Vide *Poſſiacum*.

PISCINA, locus propriè in quo *piſces*. Et quidem *Piſcinæ* quales veteribus recentioribuſque Romanis fuerint, indicat Varro *de Re Ruſt. l.* 3. *c.* 3. *Quis* (Majorum noſtrorum) *habebat* Piſcinam, *niſi dulcem & in ea duntaxat ſquales ac mugiles piſces? Quis contrà nunc Rhinton non dicit ſuâ nihil intereſſe, utrum in piſcibus ſtagnum habeat plenum, an ranis?* Ubi oſtendit, tandem etiam mugiles & lupos ſorduiſſe Romanis, ac vix laudatas fuiſſe *Piſcinas*, niſi quæ piſces haberent marinos. Tum ſubdit, *Non Philippus, cùm ad Ummidium hoſpitem Caſini diverteſſet & ei è ſuo flumine lupum piſcem formoſum appoſuiſſet, atque ille guſtâſſet & expuiſſet dixit: Peream, ni Piſcem putavi eſſe?* Hinc ſubjungit, *Sic noſtra ætas ſequam, luxuria Piſcinas protulit ad mare, & in eas pelagios greges piſcium revocavit. Non propter hoc appellati Sergius Orata & L. Muræna? Quis enim propter nobilitatem ignorat* Piſcinas Philippi, *Hortenſii, Luculli?* Qua de re Columella quoque, *l.* 8. *c.* 16. *Jam enim*, inquit, *celebres erant deliciæ popinales, cùm ad mare deferrentur vivaria, quorum ſtudioſiſſimi, velut antè devictarum gentium, Numantinus & Iſauricus, ita Sergius Orata & Licinius Muræna, captorum piſcium lætabantur vocabulis.* Vide ſi voles, fuſiùs iſta enarrantes, Valerium Max. *l.* 9. *c.* 1. & Macrobium, *Saturnal. l.* 3. *c.* 15. Et quanti luxûs argumentum eſt, quòd multi tantas opes ſibi pararint è vivariis? Qui verò hâc parte & quando præiverint cœteris, Plin. docet, *l.* 9. *c.* 54. De oſtreis, tribuit hoc inventum C. Sergio Oratæ, de quo *ſuò locò*. Nunc verba modò Plinii afferam, *Oſtrearum*, inquit, *vivaria primus omnium Sergius Orata invenit in Bajano, ætate L. Craſſi Oratoris, ante Marſicum bellum* (circa annum Urb. Cond. 666.) *nec gulæ causâ, ſed avaritiæ, magna vectigalia tali ex ingenio ſuo percipiens: ut qui primus penſiles invenit balineas, ita mangonizatas villas ſubinde vendendo.* Poſteà ſubdit, *c. ſeq. Murænarum vivarium privatim excogitavit C. Hirrius* (alii *Hirtius*) *ante alios, qui cœnis triumphalibus Cæſaris Dictatoris ſex millia numerò murænarum mutuò appendit. Nam permutare quidem pretiò noluit aliâve merce.* Hinc ſubjungit, *c.* 56. *Cochlearum vivaria inſtituit Fulvius Hirpinus, in Tarquinienſi, paulò ante civile bellum, quod cum Pompejo M. geſtum eſt, diſtinctis quidem generibus earum.* De quo diſcrimine in ſequentibus exponit. Vide Gerb. Job, Voſſium *de or. & progr. Idolol. l.* 4. *c.* 23. Varro *Piſcinarum* loculatarum meminit, *l. de Re Ruſt.* 3. *c. ult. Sic hi loculatas habent Piſcinas, ubi diſpares diſcluſos habeant piſces, quos, perinde ut ſacri ſint, ac ſanctiores quam illi in Lydia, quos ſacrificanti tibi Varro, ad tibicinem Græcum, gregatim veniſſe dicebas ad extremum littus atque aram, quòd eos capere auderet nemo.* Vide quoque ſuprà in vocibus *Hirrius*, *Muræna*, &c. Tralatitiè *Piſcina*, ſolium balnei, Auguſtino *de Dialect. c.* 5. Piſcina *dicitur in balneis, in qua piſcium nihil ſit, cùm nihil piſcium ſimile habeat: videtur tamen à piſcibus dicta propter aquam, ubi piſcibus vita eſt.* A ſolio tamen videtur diſtinguere vetus Interpres Alexandri Iatroſophiſtæ, *Paſſion. de Balneo l.* 1. *Et ſic ſtet aliquandiu in ſolio ac poſt modicum deſcendat in piſcinam.* Ubi Gloſſæ MSS. *Solium balneorum vocant piſcinam, vel quodlibet in quo continetur aqua.* Salmaſio *Piſcina*, apud Romanos, illa fuit pars balnei, quæ Græcis δεξαμενὴ dicta eſt. Tres enim cùm eſſent apud Veteres Balneorum cellæ, οἶκοι ſeu οἰκήματα Græcis, *Frigidaria*, *Tepidaria & Caldaria*, per has omnes ex *piſcina*, quæ etiam κολυμβήθρα Græcè aqua defluebat, & de frigidaria primùm in tepidariam, deinde ex tepidaria in caldariam influebat. Galenus, *Meth. Med. l.* 1. ubi tribus balnei œcis prædictis diſertè contradiſtinguit τὴν δεξαμενήν, ſive *piſcinam*. Latinis itaque hæc pars *Piſcina*, quæ ſemper calidariis opponitur. Lamprid. *in Alex. Sev. c.* 30. *Atque ita unctus lavabatur, ut caldaria vel nunquam vel rarò. Piſcina ſemper uteretur.* Lucianus tres κολυμβήθρας ſeu *piſcinas* fuiſſe refert, in frigidaria balneorum Hippiæ: Καὶ μέσος οἶκος ὕψει τε ὑψηλότατος καὶ φαιδρότατος· ψυχροῦ ὕδατος ἔχων τρεῖς κολυμβήθρας. *Et medius œcus tum altitudine celſiſſimus, tum lumine ſplendidiſſimus, frigidæ habens tres piſcinas.* At in tepidaria & caldaria tres alveos ponit, ſeu ἀυ-

νας, i. e. ſolia balnearia, in quæ deſcendebant loturi & in quibus ſedebant: qui alvei in tepidariis tantùm & caldariis cellis ſeu tectis locum habebant, ut in frigidariis *Piſcina*. Dictæ autem hæ ſunt *κολυμβῆθραι*, quod in frigidariis natabant, ſicuti in tepidariis & calidariis ſedebant, in ſolio lavantes &c. Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino. c.* 17. Anton. Heliogabalus *momentarias de roſato & roſis piſcinas exhibuiſſe & bibiſſe cum omnibus ſuis, caldaria de nardo exhibens*, legitur apud Lamprid. *c.* 24. Idem apud *eund.* abſinthiatô & roſatô & conditô & ejuſcemodi vinorum generibus *piſcinas* aliquando temperavit & ex iis quoque bibit, populô, qui unà lavabant, ad bibendum invitatô. Locus eſt, *Conditô piſcinas & ſolia temperavit & roſatô atque abſinthiô vulgus ad bibendum invitavit: & ipſe cum populo tantùm bibit, ut in piſcina eum bibiſſe intelligeretur, viſô quod unus bibiſſet.* Quæ ultima verba cùm ita fuerint intricata, ut pedem ſuum ex hoc loco vix poſſe extricare, fateatur Caſaubon. eorum ſenſum ſic explanat Salmaſ. Heliogabalus, inquit, ex illo vino, quò *Piſcina* temperata erat tantum bibit, ut viſô, quòd is unus bibiſſet, intelligeretur tamen in piſcina eum bibiſſe, ex decremento ſcil. piſcinæ, vel Solii balnearis, quod cùm vinô plenum eſſet, poſtquam unus Heliogabalus bibiſſet, omneſque eum ſolùm bibiſſe animadvertiſſent, ſenſum ejus non adimebat piſcinæ capacitas, ſed ita in ea vinum decreſcebat, ut facilè intelligeretur, non tam plenam eſſe, quàm erat, priuſquam bibiſſet. Multum ſanè ſic oportuit eum vini hauſiſſe, qui cùm in piſcina biberet, & ex piſcina, ita eam poterat deplere, & deminuere bibendo, ut ſpeciem aliquatenus exhauſtæ præberet, &c. Vide eum *ad l.* Aliquando verò idem luxuriæ monſtrum vinum non adhibebat, ſed aquam inficiebat unguentô nobili aut crocô, unde in præcedentibus Lamprid citatus, *hic non niſi unguentô nobili aut crocô piſcinis infectis natavit*, &c. Apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ *Piſcina* ſignificat locum, in quo manus Sacerdotes lavant & ubi ablutione Sacerdotis Miſſam celebrantis injiciuntur, apud Durandum. *Rat. l.* 1. *c.* 1. *n.* 39. aliosque laudatos Car. du Freſne *Gloſſ.* In Ciſtercienſium *Rituali*, voce hàc notari ſacrarium, in quod projiciantur res ſacræ, uſu jam detritæ, habes apud Dominic. Macrum, ex verbis *c.* 22. *Sacriſta ſuper piſcinam comburit ejuſque cineres in eam projicit.* Cujus frater Carolus *κάπνον ἅγιον*, i. e. *fumum ſanctum*, cum locum Græcis dici, quòd in eum res ſacræ *combuſtæ & in cineres redactæ* conjiciuntur, addit. Vide utrumque *Hierolex.* voce *Piſcina*: ut & hic paſſim, vocibus *Ciſterna*, *Faviſſa*, *Theſaurus*, adde Cl. Suicerum *Theſauro Eccl.* ubi vocem *Κολυμβήθρας*, de Baptiſmo, frequenter occurrere apud Scriptores Eccleſiaſticos obſervat &c. Simile quid erant *Ciſternæ* & *Theſauri*, in Templis Veterum, uti videre eſt in his vocibus.

PISCINARIUS, Vide *Johannes Wier*, ſic enim is nonnullis dictus eſt.

PISCIOTA, oppid. Lucaniæ, *Buxentum*, Plin. *l.* 3. *c.* 5.

PISCIS, de Chriſto, vide ſuprà *Ichthys.*

PISCIS, Græcis dictus *Νότιος*, i. e. *Auſtralis*, ut & Hygino *in Poët. Aſtron.* & Ciceroni *in Arateis*; Germanici Interpreti *Magnus*, qui de eo ſic ſcribit, *Piſcis magnus, cujus nepotes dicuntur* Piſces, *qui in circulo Zodiaco conſtituti ſunt, dicitur in aſtra collocatus, eò quòd decidens in Boëth ſtagno Phacetis, filia Veneris, in* Piſcem *ſit transfigurata, quam Syriam Deam nominaverunt.* Subjungit dein, *Quidam autem dicunt, quòd de ſtagno filiam Veneris ſervaverit. Unde hucusque hodie Piſces argenteos Syri in templo ſacraverunt.* Ubi quàm ridiculum, inquit Voſſius, ac jocoſum, quòd ait hujus *Piſcis* illos Zodiaci *Piſces* eſſe nepotes. A quo paulum abit Hyginus, cùm filios facit. Sic enim de hoc Auſtrali *Piſce* ſcribit: *Eratoſthenes autem ex eo piſce natos hos eſſe dicit.* Non minùs in Meridionalibus ſideribus, ac Canis, honore cultus eſt divinô. Voſſ. *Idolol. l.* 2. *c.* 36. Sic inter Zodiaci ſigna, *Piſces* duo, à Veterib. dicuntur Dii Syri. Germanicus *in Arateis.*

——— ——— *Et Syriæ duo numina* Piſces.

Quæ Numina ſunt Venus & Cupido. Hyginus *Poëtic. Aſtronom. c.* 30. *Diognetes Erythræus ait, quòdam tempore Venerem cum Cupidine ad flumen Euphratem veniſſe, & eôdem locô repentè Typhona giganta apparuiſſe: Venerem autem cum filio in flumen ſe projeciſſe: & ita figuram piſcium formâ mutâſſe: quô pactô periculo eſſe liberatos. Itaque poſteà Syros, qui his locis ſunt proximi, deſtitiſſe piſces eſitare, quòd venerantur eos capere; ne ſimili causâ aut Deorum præſidia impugnare, aut eos ipſos captare videantur.* Aliter tamen ex Nigidio Germanici Interpres, qui ait hos eſſe *Piſces*, qui ex Euphrate evolverunt ingens ovum illud, unde, cùm columba ei inſediſſet, poſt aliquot dies, nata eſt Dea Syria, quæ dicitur Venus: eoque Syros *Piſcium* & columbarum eſu abſtinere. Quia verò ab eo tempore Syri capturam piſcium averſati; hinc Poëta incertus *Ἀνθολ.* *l.* 6. *Tit. περὶ Ἁλιέων*, rete ſuum Syriæ Deæ dicâſſe, ait: Sed

Ἁγνὸν ἀπ' ἰχθυβόλου θήρης,

Purum à venatione Piſces capiente.

Qui verò piſces eſitarent, tumorem à Dea iis immitti credebant. Unde Martialis, *l.* 4. *Epigr.* 43. *v.* 7.

Juro per Syrios tibi tumores.

Et Perſius, *Sat.* 5. *v.* 187.

Incuſſere Deos inflantes corpora. ———

Ideoque, ſi fortè aliquando incontinentiâ ducti piſces comediſſent, ſaccô operti ac in ſterquilinio ſedentes, Deam placabant, ut membrorum hunc tumorem averteret, quemadmodum diſertè Menander ait apud Porphyrium, *de Abſtin. Animal. l.* 4. vide quoque Plut. *de Superſtit.* Atque hinc timidos Syros appellat Ovid. *Faſtor. l.* 2. *v.* 473.

Inde nefas ducunt genus hoc imponere menſis,
Ne violent timidi piſcibus ora Syri.

Vide Jac. Ouzelium, *Animadverſion. ad Minucium Fel. p.* 178. & 179. Adde Scaligerum *ad Manilium*, Salmaſ. *in Polyhiſtora*, Voſſ. *Oper. cit.* ſuprà in vocibus *Atergatis*, ac *Phacetis*: *Derceto* quoque quàm à morte *Piſcis* figurâ à Syris cultam fuiſſe, idem Voſſ. late oſtendit, *l.* 1. *c.* 23. Imò & alios *Piſces* ab eadem gente fuiſſe pro Diis habitos, docet Xenoph. *Expedit Cyri, l.* 1. ubi ait, Chalum amnem fuiſſe plenum piſcium magnorum & manſuetorum, *οὓς οἱ Σύροι θεοὺς ἐνόμιζον*, *Quos Syri pro Diis habebant.* De Ægyptiis idem docet Strabo, *l.* 17. ubi Lepidotum & Oxyrynchum ab univerſis Ægyptiis: Latum verò, Nili incolam, ſolis Latopolitanis: ut *Φάγρον* Syenitis *Clemens Alexand.* coli ſcribit. Cauſam cultûs ſuggerente Ælianô, quia præverterant Nilum, atque Ægyptios animi pendentes recreent: & quia ab aliis Piſcium abſtineant, *de Animal. l.* 10. *c.* 19. De Anguillæ veneratione teſtis Herodotus eſt *in Euterpe*, ob quem cultum lepidè *in Lycone* Comœdia Ægyptios riſit Antiphanes, apud Athenæum, *l.* 7. De Crocodili honoribus, multa Voſſius, *Opere cit. l.* 3. *c.* 74. Syrorum Ægyptiorumque exemplum ſecutos Lydos, indigitare videtur Varro, *de Re Ruſt. l.* 3. *c. ult. Sic hi loculatas habent Piſcinas, ubi diſpares diſcluſos habeant Piſces, quos, proinde ut ſacri ſint, ac ſanctiores quàm illi in Lydia, quos ſacrificanti tibi Varro ad tibicinem Græcum gregatim veniſſe dicebas, ad extremum littus, atque aram, quòd eos capere audebat nemo.* De Syrophœnicibus Clemens Alex. *Admonit. ad Gentes*, *τοὺς ἰχθῦς* inquit, *οὕτω σέβουσι, ὡς Ἠλεῖοι τὸν Δία.* De Troglodytis, Plin. *l.* 9. *c.* 10. *Troglodytæ cornigeras* (teſtudines) *habent* ——— *ad quos adnatant, ut ſacras, adorant*, &c. Sed non ſi ſancti crederentur, eò habebantur pro Diis, ait Voſſius, *Opere cit. l.* 4. *c.* 51. Taceo de ſideribus, præter ſuprà memoratos, annumeratos à Veteribus & divinis honoribus excultos, Delphinum, Cetum, qui Germanico *Bellua Ponti*, Hydram, de quibus Idem, *l.* 3. *c.* 36. Nereides item ac Tritones, inter Numina habitos, *l.* 4. *c.* 5. de quibus omnibus, præter Auctorem hunc ſæpius laudatum, vide Plin. *l.* 9. *c.* 4. & 5. Item, *l.* 36. *c.* 5. Ælian. *Hiſtor. Animal. l.* 13. *c.* 21. Pauſaniam *in Bœoticis*, Alex. Neapolitanum, *Genial. Dierum, l.* 3. *c.* 8. Vinc. Chartarium Regienſem *de Deorum Imag.* quem Latinè reddidit Ant. Verderius Rondeletius, *de Piſc. mar. l.* 16. *c.* 20. 21. 22. Geſnerum *in Hiſt. Aquatilium c. de Hominibus marinis, & altero de Nereidibus alioque de Tritonibus*, &c. De Sirenibus vide iterum Voſſ. *l.* 3. *c.* 99. Cæterùm, Homerus de iis agens, qui temporibus vixiſſent Trojanis, licèt Ilium foret prope Helleſpontum, ubi piſcatio nobilis, nullos tamen inducit *Piſcibus* veſcentes, ne homines quidem Inſulares, uti Ithacenſes: imò ne molles quidem Phæaces illos. Unde *Eubulus* Comicus rogat,

Ἰχθῦς δ' Ὅμηρος ἐσθίοντ' εἴρηκε ποῦ
Τινὰ τῶν Ἀχαιῶν;
Homerus ubinam quenquam Achivorum refert
Ediſſe Piſces?

Quod factum ideo Voſſius vult, quia præcipuæ eſſent *Piſcium* deliciæ, quibus animus frangi ſolet. Saltem de ſociis Menelai ac Ulyſſis *Odyſſ. μ.* piſcationi ſe dediſſe refert, ſed cauſam in famem rejicit. Veteres etiam Romani, quos *caſcos* dicebat Ennius, *Piſcibus* abſtinuerunt. Atque inde eſt, quòd Deam Carnam, carnis ac vitalium præſidem, non piſcibus, ſed fabaceâ ac laridô placabant. Ovid. *Faſtor. l.* 6. *v.* 170.

Priſca Dea eſt, aliturque cibis, quibus antè ſolebat,
Nec petit adſcitas luxurioſa dapes
Piſcis adhuc illi populo ſine fraude natabat,
Oſtreaque in conchis tuta fuêre ſuis.

Recentioribus verò in delitiis fuêre, unde eos porro ac cepis, vili & plebejo cibo oppoſuit Horatius, *l.* 1. *Ep.* 12. *ad Iccium. v.* 20. Imò magnum quoque delitiarum in illis diſcrimen. Tandem enim ſorduêre etiam mugiles & lupi ac vix Piſcinæ laudabantur niſi quæ marinos haberent *Piſces*, vide Varronem, *de Re Ruſt. l.* 3. *c.* 3. & Columellam, *l.* 8. *c.* 16. ut & ſuprà ubi de *Piſcinis*. Eodem pertinet Catonis querimonia, apud Plut. *Sympoſ. l.* 4. *Problem.* 4. *Pluris venire piſcem, quàm bovem*; Nempe *Piſcibus* luxum metiebantur, unde & ganeorum Proverb. *Σήμερον αἰγιαλίζομεν*, *Hodie littoriſemus.* Et tolerabile fuiſſet illud ſtudium, niſi peregrinis lautitiis ingluviem exſatiandam duxiſſent, ut *in Sat.* Varro oſtendit, quando è lucrino lacu conchylia, è Benaco anguillas, aloſas è Tiberi; aſellos Peſſinunte, Rhodô acipenſerem, rhombos Ravennâ, accerſebant. Juvenalis, *Sat.* 5. *v.* 94.

Atque ita defecit noſtrum mare, dum gula ſævit
Retibus aſſiduis, penitus ſcrutante macellô
Proxima, nec patimur Tyrrhenum creſcere Piſcem.

Et quantum illud, quòd Apicius *in ſociorum garo necari mullos præcellens putavit atque è jecore eorum alecem excogitare provocavit.* Quòd *Aſinius Celer, hôc piſce prodigus, Cajô Principe, unum mercatus eſt octo millibus nummum?* Plin. *l.* 9. *c.* 17. Quod Hortenſius *muraenam exanimatam flevit?* & *Antonia Druſa murænæ, quam diligebat, inaures addidit: cujus propter Famam nonnulli Baulos videre concupiverunt, eôd. l. c.* 55. Et quidem Scaro, inter ſaxatiles, imò in *Piſcibus* univerſis, primæ datæ ſunt: quem honorem tamen ſeriùs adeptus eſt, cùm priùs penès Acipenſerem eſſet, nempe ignotô adhuc Scarô Romanis, qui è Siculo vel Carpathio mari advehebatur. Unde Plinius, *l.* 9. *c.* 17. *Scarus principalis hodie*, ſed hac de re *infrà* aliquid dicetur, in voce *Scarus*. Inter littorales Mullus magni habitus; de quo placet afferre Senecæ locum è *l.* 3. *Natural. Quæſt. c.* 17. *Quanto incredibiliora ſunt opera luxuriæ, quoties naturam aut mentitur aut vincit? In cubili natant piſces & ſub ipſa menſa capitur, qui ſtatim transferatur in menſam. Parùm videtur recens mullus, niſi qui in convivæ manu moritur. Vitreis ollis incluſi offeruntur, & obſervatur morientium color, quem in multas mutationes mors luctante Spiritu vertit. Alios necant in garo & condiunt vivos* &c. Plura, præter Auctores

jam

jam laudatori, vide apud Plinium, *toto libro* 9. & Voſſ. *de Orig. ac progr. Idolol. l. 4. capp. prior.* 51. Auctorem item Anonymum *Sinæ & Europæ*, c. 42. E quo hoc ſaltem adjicio: In *Chekiang* ſub *Hangcheu* montem eſſe *Cienking*, prope *Changhoa*, in quo lacus 200. jugerum ob aureolos *Piſces* celebris, de quibus diximus ſuprà, in voce *Aureoli*. Notitiam Dominorum ſuorum habere dicuntur, id quod confirmatur auctoritate Plinii, qui non ſolum quoſdam *eorum conſuetudine in vivariis ad cibum congregari cum plauſu, ſed etiam in piſcinis Cæſaris genera piſcium ad nomen venire, quoſdam ſingulos*, refert, *l.* 10. *c.* 70. Unde Cicero *ad Attic. l.* 2. *Ep.* 1. *Noſtri Principes digitô ſe cœlum putant attingere, ſi mulli barbati in Piſcinis ſint, qui ad manum accedant*: ac Lucianus *de Dea Syr.* Οὗτοι δὲ (Piſces indigitat) καὶ οὐνόματα ἔχουσι καὶ ἔρχονται δὲ κικλησκόμενοι, *Hi & nomina habent atque iis vocati adveniunt.* Quid quòd *Simonis* nomine Delphini gaudere crediti ſunt, qua de re vide Cæſ. Scaligerum *in Ariſtot. Hiſtor. Animal. l.* 2. *c.* 16. *ſect.* 118. A gula luxus ad veſtitum tranſiit conchyliis, purpuris ac margaritis eò ſervientibus. Plin. *l.* 9. *c.* 35. *Sed quota hæc portio eſt reputantibus purpuras, conchylia, margaritas? Parùmſcilicèt fuerat, in gulas condi maria, niſi manibus, auribus, capite totoque corpore, à fœminis juxta viriſque geſtarentur.* Ac poſt aliqua multa, *Quin & pedibus, nec crepidarum tantùm obſtragulis, ſed totis ſocculis* (margaritas) *addunt: Neque enim geſtare jam margaritas, niſi calcent, ac per uniones etiam ambulent, ſatis eſt.* Imo ad ædificia eorumque partes & domeſtica inſtrumenta. Nam ut de Ichthyophagis nil dicam, quorum ædificiis extruendis Cetacea inſerviebant, Strabo, *l.* 15. quod & de Arabibus refert, Plin. *l.* 9. *c.* 3. Romanis ac Græcis materiam præſtiterunt *Piſces*, præcipuè ad lectos, repoſitoria & ſimilia. Idem, *l.* 9. *c.* 11. *Teſtudinum putamina ſecare in laminas, lectoſque & repoſitoria his veſtire Carbilius Pollio inſtituit, prodigi & ſagacis ad luxuriæ inſtrumenta ingenii.* Martialis, *l.* 2. *Epigr.* 67. *v.* 5.

Gemmantes primâ fulgent teſtudine lecti.

Hodieque ex conchis margaritiferis cochlearia fiunt ac pocula &c. De uſibus *Piſcium* aliis, in re Medica, Militari, Civili, Judiciaria: abuſibus item in Philtris & rebus Magicis, vide Auctores præfatos, Voſſium inprimis, *l.* 4. *Idolol. c.* 49. Quouſque *Piſcium* quibuſdam duret vita, docet Plin. *l.* 9. *c.* 53. *Ævi piſcium memorandum nuper exemplum accepimus. Pauſilypum villa eſt Campaniæ, haud procul Neapoli: in ea in Cæſaris piſcinis à Pollione Vedio conjectum piſcem, ſexageſimum poſt annum, exſpiràſſe, ſcribit Seneca, duobus aliis æqualibus ejus ex eodem genere etiam tum viventibus.* Sed magis id, quod de Lucio piſce retulit Conr. Celtes, primus Germaniæ Poeta laureatus; & ex eo Conr. Geſnerus *præf. operis de Piſcibus*, perſcripſit ad Ferdinandum I. Imperatorem, Cæſari nempe Maximiliano I. circa A. C. 1497. in ſtagno circa *Hailprun*, captum fuiſſe lucium piſcem, cum annulo ex ære Cyprio in branchiis ſub cute, parte ſui ſplendente, cui inſcriptum: *Εἰμὶ ἐκεῖνος ἰχθὺς ταύτῃ λίμνῃ πάντων πρῶτος ἐντεθεὶς διὰ τῶν τοῦ κοσμοκράτορος Φρειδερίκου β. τὰς χεῖρας, ἐν τῇ ε. ἡμέρᾳ τοῦ Ὀκτωβρίου κ. τ. λ. Sum piſcis ille primus omnium huic ſtagno impoſitus, manibus Imperatoris Friderici II. die* 5. *Octobr. A. C.* 1230. Iſtiuſmodi autem annulis ſeu Inauribus ornatos ſubinde fuiſſe piſces non modò ex Plinio ſuprà vidimus, ſed & Ælianus *Hiſt. Anim. l.* 12. *c.* 30. docet, cùm inquit: *Sunt & Piſces in templo Jovis Labradei, ubi fons nitidus, monilibus & aureis Inauribus ornati*; quos anguillas fuiſſe, innuit, Plin. *l.* 32. *c.* 2. & Athenæus, *ſub initium l.* 8. Vide quoque Caſp. Bartholinum *de Inauribus Veter.* Nec omittendum, Ægyptiis *Piſces* hieroglyphicum odii, item laſciviæ fuiſſe. Vide Fortun. Licetum *de Gemmis Annul. in explic. Gemma* 9. Maris quoque Imperii ſymbolum, unde poſt infelicem contra Pompejanos Auguſti pugnam, *Piſcem* ultro è mari ad pedes ejus ſalientem, Siciliam brevi in poteſtate ejus fore, indigitàſſe, legimus apud *Xiphilinum*: & Servius, *Deliadis l.* 6. ſcribit; Athenienſibus in Delo ſacrificantibus, lavandis manibus aquam haurientem puerum urnam demerſiſſe, accùm è phiala ſimul cum aqua *Piſces* effudiſſet, oraculum redditum fuiſſe, Maris fore Dominos:

Vince mari, jam Terra tua eſt.

Vide Nic. Cauſinum *de Symbolica Ægypt. Sap. l.* 8. *& alibi.* De *Piſcium ſideris* nota, apud Græcos Latinoſque, adi Salmaſ. *ad Solin. p.* 1237. ubi Capricornum quoque cum cauda *piſcis* involuta in Veterib. monumentis; aliquando tamen cum recta cauda piſcis pingi, ut in *annulo* Gorlæi 85. & 87. adnotat. Nec omittendum *Piſcium* coquendorum ſingulare artificium, quod occurrit apud Æl. Lamprid. *c.* 24. ubi de Heliogabalo, *Piſces*, inquit, *ſemper quaſi in marina aqua cum colore ſuo coctos conditurâ venetâ comedit.* Nempe piſces ei ſic coqui paràrunt, ut non aliò colore menſis inferrentur, quàm quò eſſent vivi, cùm in aquis maris verſarentur atque hanc vocat Lampridius *conditurum Venetam*: ſic dictam à colore Veneto, qui idem eſt vel adfinis admodum colori maris ſeu τῷ θαλασσοειδεῖ. Idem verò luxuriæ prodigium, *ad mare piſcem nunquam comedit: in longiſſimis à mari locis omnia marina ſemper exhibuit: murænarum lactibus & luporum in locis mediterraneis ruſticos pavit, Ibid.* De *Piſcibus volantibus*, vide ſuprà *Croceus*, *Loligo*, *Lucerna*, de inveſtitura *per Piſces* ſuò locò; de nominibus *à piſcibus* deſumtis, itidem ſuprà ubi de *Orata Sergio*: de nominibus eorum pro ætatis ratione variantibus infrà, voce *Thymnus*. Adde quæ de *Foro*, *Opſoniis Vendendi jure.*

Pisces a Veteribus pro Diis habiti, ex Voſſio.

Anguilla, apud Ægyptios divinô cultu honora eſt teſte, Herodotô *in Eut.* ut ſuprà dictum. Eaſdem in Labrodii Jovis fonte *monilibus aureiſque Inauribus* fuiſſe exornatas, è Plinio. *l.* 32. *c.* 2. oſtenſum: *aureis argenteiſque*: refert Athenæus, *Dipnoſ. l.* 8.

Carpa, *Caſſiodoro* dicitur Lepidotus, quem ab univerſa Ægypto cultum eſſe retro diximus. *Cyprinum* alii vocant.

Cetus, ut & ſiderum alia, in Deorum numero fuit. Vide Voſſ. *Idolol. l.* 2. *c.* 36.

Crocodilus, Ægyptiorum Deus, vide *ſuò locò.*

Cyprinus, vide hic paulo ſuprà *Carpa.*

Delphinus, in ſiderum, atque adeò Deorum numero antiquis quoque fuit.

Hydra, ſimiliter.

Latus, piſcis in Nilo genus, à Latopolitanis civibus pro Numine habitus eſt.

Lepidotus, ab Ægyptiis univerſis cultus eſt. Vide hic ſuprà *Carpa.*

Lucius, frequens in Nilo admodum, *Oxyrynchi* nomine, non ab Oxyrynchitis modò, ſed & à reliquæ Ægypti incolis, divinis honoribus eſt affectus.

Oxyrynchus, vide hic paulò ſupra *Lucius*, ita enim eum interpretatur Petr. Bellonius *c.* 13. *Hadriano* tamen *Juno* eſt Rajarum genus, quod *Gaza*, ὀξυρύγχους vocavit.

Phagrus, Græcè Φάγρος, ab Everſitis cultus eſt: ſicut ab Elephantinæ incolis *Piſcis Mæotes*, Clem. Alexandr. *Admonit ad Gentes*, & Ælian. *de Animal. l.* 10. *c.* 19. Sed pro *Everſitis* apud Clementem reponi vult *Syenitas* Voſſius.

Teſtudo. Troglodytis culta, teſte Plinio, *l.* 9. *c.* 10. *Troglodytæ cornigeras habent* (Teſtudines) *ut in lyra, annexis cornibus latis, ſed mobilibus: quorum, in natando, remigiô ſe adjuvant. Celtium genus id vocatur eximiæ teſtudinis, ſed raræ. Namque ſcopuli prætentis Chelonophagos terrent. Troglodytæ autem, ad quos adnatant, ut ſacras adorant.*

Tritones ac Nereides. Numina olim marina, nil aliud quàm *Piſces* ſunt, humanam formam imitantes. Vide Plin. *l.* 5. *c.* 9. & de Semipiſce ac Semimuliere in Friſia capta A. C. 1403. Voſſ. *d. l. l.* 4. *c.* 51.

PISCURI. Aſiæ populi inter Dahas, *Strabo.*

PISDADÆI, nomen primæ in Perſia familiæ regnatricis, ante Muhammedanos, *Hornio.* Vide *Perſia.*

PISENOR, Centaurus, Ixionis, & Nubis filius.

PISEUS, Rex Tuſciæ, An. ante Urb. Cond. 260. æneam tubam inveniſſe dicitur.

PISIAS, Argivorum dux, æqualis Epaminondæ, apud *Xenoph.*

PISIAS, unus ex Hermocopidis, perverſiſſimis mortalium. Vide Ariſtoph. Schol. *Aves.* 577.

PISIDA, fluv. Tartariæ deſertæ Moſcoviæ ditionem à Tartaris dividit, & in mare Glaciale ſe exonerat.

PISIDÆ, anteà *Solymi* vocati à *Solymo* Jovis & Chaldenæ filio; dein *Piſidæ*, à *Piſida*. Populus eſt barbarus juxta Aſpendum & Ciliciam habitans, *Stephan.*

PISIDES Georgius, vide *Georgius.*

PISIDIA, vulgò *Verſacgeli*, ſeu *Verſacili*, Turcis, *Leunel.* à Verſaco, urbe primaria ſedeque Præfecti, quæ olim Antiochia Piſidiæ, Aſiæ regio, Bithyniæ Iſauriæ, & Pamphyliæ finitima; cujus oppida enumerantur, *Selga*, *Salagaſſum*, *Petnelissum*, *Adadata*, *Brias*, *Grenna*, & alia nonnulla. Populi *Piſidæ*, de quibus Livius, *l.* 38. *c.* 15. ubi de expeditione Manlii in Piſidiam & vicina loca: *Inde agrum Saglaſſenum, uberem fertilemque omni genere frugum ventum eſt. Colunt Piſidæ longè optumi bello regionis ejus.* Cœterùm, regio hæc in *Laterculo provinciarum* Geographiæ Ptolemæi adjuncto, in quo provinciæ Aſiæ majoris recenſentur, ſub Pamphylia, unà cum Iſauria, comprehenditur: Παμφυλία, ἐν ᾗ Πισιδία καὶ Ἰσαυρία. Quarum proin duarum Ptolemæus non meminit, in enaratione partium ſeu provinciarum Aſiæ X. ſolâ Pamphyliæ mentione factâ. Sub juriſdictione Proconſulis non erat, ſed Diœceſeos Vicario ſuberat, qui inſuper Pamphyliam, Lydiam, Cariam, Lyciam, Lycaoniam & Phrygiam utramque regebat, uti patet ex *Notitia* Arcadii: interim peculiarem habebat Præſidem, uti pluribus oſtendit Salmaſ. *ad Solin. p.* 803. & *ſeqq.*

PISIDIUM, oppid. Aſiæ minoris maritimum, haud procul Seleucia. *Diod. Poſitium* legit *Holſtenius.*

PISIDON, portus in Africa propria, *Ptolem. Mecrat Marmolio.* Meliùs *Piſida*, nunc *Zoara Sanſoni*: eſtque urbs regni Tripolitani, in ora maris Mediterranei permunita, haud pridem tamen direpta ab Equitibus Melitenſis, cum portu capaci, 180. mill. paſſ. à Tripoli nova in Occidentem verſus Syrtim minorem.

PISILE, quaſi *Penſile*, vox recentioris ævi, vide ſuprà *Gynæceum.*

PISILIS, Cariæ oppid. inter, Calbin fluv. & Caunum urbem, *Strabo.*

PISINATES, Umbriæ populi. Plin. *l.* 3. *c.* 14.

PISINDA. Africæ Propriæ, & Pamphyliæ urbs. *Ptol.*

PISINGARA, Armeniæ minoris. oppid. *Ptol.*

PISINOE, una Sirenum.

PISINUS, vide PESSINUS.

PISIS, urbs & mons Armeniæ vel Suſianæ. Civis *Piſideus*. A *Piſidia* fit enim *Piſideus*, *Steph.*

PISISTRATI, inſulæ tres ſunt Ioniæ probe Epheſum, apud Plin. *l.* 5. *c.* 31. *Anthine*, *Myonneſos*, & *Diarrheuſa*. Nunc ex Epheſo nominantur, *Ferrarius.*

PISISTRATUS, Hippocratis fil. Athenienſis tyrannus, clarus genere, eloquentiâ verò tantâ, ut eâ deliniti Athenienſes, libertate, quâ nihil carius habebant, ſe ſponte exuerent, illiuſque facundiæ ſanctitatem Solonis, qui Numen fuerat civitatis, poſthaberent. Alii rem hôc modô narrant. Piſiſtratus in Salamina Inſula occupanda re fortiter feliciterque geſtâ, majora agitare cœpit. Mentitus igitur, ſibi inſidias ſtrui, corporis cuſtodes ſibi permitti petiit, quod factum: Horum ope Acropoli potitus eſt. Unde poſteà pul-

pulſus, per Phyam, Minervæ habitu indutam eam recuperavit. Secundò pulſus, in exilio ann. 11. fuit; ſed tertiâ vice reſtitutus, Imperium porro quietum tenuit, per ann. 18. Obiit Olymp. 75. Urb. Cond. 128. Succeſſerunt ei Hippias & Hipparchus filii. Artes liberales maximè fovit. Bibliothecam primus Athenis publicavit, quam Xerxes urbe potitus ad Perſas tranſtulit. Eam deinde multis pòſt annis Seleucus Nicanor reſtituendam curavit. A. Gell. *l.* 6. *c.* 17. & *l.* 17. *c.* 21. Plutarch. *in Solone.* Herodot. *Clio. Thucyd. Euſeb. Trogus.* Floruit tempore Servii Tulli Roman. Regis. Videndus omnino Meurſii *Piſiſtratus. Nic. Lloyd.*

PISISTRATUS, Orchomeniorum Rex, cùm nobilitatem odiò inſectaretur, plebis ſtudioſus erat, quare in Senatu eum necare decreverunt. Diſcerptum igitur intra ſinus condunt, ac ſolum emundant. Plebeia dehinc multitudo, conceptâ ſuſpicione, in curiam advolat. Regis autem filius ætate minor, nomine Teleſimachus; conſpirationis conſcius, ex curia turbam extraxit. Patrem enim ſupra mortalem ſpeciem ad Piſæum montem magnâ velocitate deferri commentus eſt, eâque fraude plebem obduxit. Plut. *Paral.*

PISISTRATUS, Lariſſæus hiſtoricus, *Suidas.* Item Neſtoris & Eurydices fil. Homer. *Odyſſ.* 3.

PISITHEUS, Græcè Πεισίθεος, unus ex Medicis Fauſtinæ Imperatricis, quæ in *Epiſt.* ſua ad Marcum maritum, apud Vulcatium Gallicanum in Avidio Caſſio, *c.* 10. *Soteridam,* inquit, *Medicum in Formianum ut dimittas, rogo: ego autem* Piſitheo *nihil credo, qui puellæ Virgini curationem neſcit adhibere.*

PISO, Aquitanus, de quo Cæſ. *l.* 4. *Bell. Gall.* 12.

PISO, prænomine *Cajus*, Calpurniô genere ortus ac multas inſigneſque familias paternâ nobilitate complexus, facundus, largitor adverſus amicos, ignotis quoque comi ſermone & congreſſu: Corpore procerô, decorâ facie. Sed haud moribus gravis, voluptatibuſque deditus conjurationem adverſus Neronem cœptavit, Siliô Nervâ & Atticô Veſtino Conſulib. Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 48.

PISO, Conſul cum Juliano, annô Imperii Marci, & vitæ Commodi XV. quibus Conſulib. hic in omnia Collegia Sacerdotalia Sacerdos aſſumtus eſt, XIII. Calendas Invictas, apud Lampridium in *Vita* ejus, *c.* 12. Item, Macriani Dux, ab hoc ad interficiendum Valentem miſſus, ubi eum providum futurorum imperare, cognovit, in Theſſaliam conceſſit, atque illic paucis ſibi conſentientibus ſumſit Imperium, *Theſſalicuſque* appellatus, interemtus eſt: vir ſummæ ſanctitatis & temporibus ſuis *Frugi* dictus, & qui ex illa *Piſonum* familia ducere originem diceretur, cui ſe nobilitandi cauſa Cicero ſociaverat, (cùm ſcil. Tulliam filiam deſpondit C. Piſoni L. F. Frugi) Hic omnibus Principibus acceptiſſimus fuit. Ipſe Valens cognomine *Superior* (inter XXX. Tyrannos XIX.) qui ad eum percuſſores miſiſſe perhibetur, dixiſſe fertur, non ſibi apud Deos Inferos conſtare rationem, quòd, quamvis hoſtem ſuum, *Piſonem* tamen juſſiſſet occidi, virum cui ſimilem Romana Reſp. tunc non haberet. Ei Senatus, quum nuntiatum eſſet, *Piſonem* à Valente interemptum, ipſumque mox Valentem à ſuis occiſum, divinos honores, ſtatuam inter triumphales & currus quadrijugos decrevit. Quæ omnia facta ſub Gallieno & Valeriano Imperatorib. & Salonino Gallieni fil. Trebellius Pollio *in Triginta Tyrannis*, *c.* 21.

L. PISO, Caſſii Conſularis Legatus, geſtô in urbe ſummô Magiſtratu, Urb. Cond. IↃC. XLII. ab Helvetiis cæſus eſt.

PISO Cæſonianus, vide *Lucius.*

PISO Licinianus, M. Craſſi & Scriboniæ fil. à Galba adoptatus; ab Othone verò trucidatus. (Vide Tacit. *Hiſt. l.* 1. *c.* 43.) in foribus templi Veſtæ, miniſtris Sulpiciô Florô & Statiô Murcô.

PISO, prænomine *Lucius*, citerioris Hiſpaniæ Prætor, quem Corneliô Coſſô, Aſiniô Agrippâ Conſulib. quidam agreſtis, nationis Termeſtinæ, pace incurioſum, ex improviſo, in itinere adortus, unô vulnere in mortem adfecit: ac pernicitate equi profugus, poſtquam ſaltuoſos locos attigerat, dimiſſô equô, per derupta & avia ſequentes fruſtratus, neque diu fefellit, nam prehenſô ductôque per proximos pagos equô, cujus foret cognitum, & repertus cùm tormentis edere conſcios adigeretur; voce magnâ, ſermone patriô, fruſtra ſe interrogari, clamitavit, adſiſterent ſocii ac ſpectarent: nullam vim tantam doloris fore, ut veritatem eliceret, idemque cùm poſtero ad quæſtionem retraheretur, eô niſu proripuit ſe cuſtodibus ſaxoque caput adflixit, ut ſtatim exanimaretur. Sed *Piſo* Termeſtinorum dolô cæſus habetur; qui pecunias è publico interceptas, acriùs, quàm ut tolerarent barbari, cogebat, Tacit. *l.* 4. *Annal. c.* 45.

PISO, prænomine *Lucius*, conſularis, cum aliis duobus vectigalibus publicis à Nerone præpoſitus, Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 18. juſſu Muciani interfectus in Africa, *Hiſt. l.* 4. *c.* 48. 49.

L. PISO, Patre Cenſoriô natus, triumphale decus in Thracia meritus, *Urbis cuſtos*, ebrietati deditus, majorem partem noctis in convivio exigebat, uſque in horam ſextam ferè dormiebat. Officium tamen ſuum, quô tutela urbis continebatur, diligentiſſimè adminiſtravit. Quod rarum in tanta claritudine generis, octogeſimô ætatis annô, fatô obiit Cn. Domitiô & Camillô Scribonianô Conſulib. Tacit. *Annal. l.* 6. *c.* 10. Seneca, *Ep.* 84. Hujus Pater *L. Piſo* quoque dictus ſocer C. Cæſaris, qui cenſor cum Appio Claudio annô urbis DCCIIII.

PISO, cui quidam *Publii*, quidam Lucii prænomen tribuunt, cùm dictus ſit *M. Piſo*, conſul cum M. Meſſala annô Urb. Cond. 693. Fuit hic orator ille, qui Cicerone natu major & triumfalis, bienniô tamen ſerius conſulatum aſſecutus eſt. De quo vide Ciceronem *in Bruto* & Aſconium Pedianum *in Oration. contra L. Piſonem.* Vide infrà.

PISO Marcus, vide *Pupius.*

PISO Vopiſcus, vide *Cajus.*

PISONA, vulgò POSCHING, pagus Vindeliciæ in Bavaria, inter Straubingam & Decheidorpium in Ortum apud Danubium alii *Piſonium*, vulgò *Weſchel.*

PISONES, nobiles Romani, ex Numæ Pompilii familia, ſic dicti, vel à *piſo*, ut à *lente*, *Lentuli*; vel à *pinſendo*, uti Plinius cenſet, *l.* 18. *c.* 3. cum quo auctor *Panegyrici ad Piſonem* facit, quando ſcribit:

——— Nam quid memorare neceſſe eſt,
Ut domus à Calpo nomen Calpurnia ducat?
Claraque Piſonis tulerit cognomina prima,
Humida callosâ cùm pinſeret hordea dextrâ?

Fuit autem Calpurniæ gentis cognomen. Ex hac familia *Piſo* L. Calpurnius, cognomine *Frugi*, Tribunus Plebis, Conſul, & Cenſor: floruit ab Urb. Cond. 600. uſque ad an. 640. Ann. 605. Cenſorinô & Maniliô Conſulib. Legem tulit Tribunus, *de Pecuniis repetundis.* Conſul fuit cum Poſthumio Abino, An. 606. Secundô Bellô Pecuniô: cum Pop. Læna, An. 615: cum Fulvio Flacco A. 619. cum Minutio Scævola; A. 621. Cenſor tandem cum Metello Balearico fuit. JCtus, Orator inſuper, & Hiſtoricus inſignis. Ejus meminit Cicero *in Bruto*, *l.* 2. *de off. &c.* ſed majori cum elogio, Plin. *Hiſt. nat. l.* 2. *c.* 53. Adde A. Gell. *l.* 11. *c.* 14. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 1. *c.* 6. Anton. Auguſtinum de *Legibus.* C. Calpurnius *Piſo*, Conſul cùm M. Attilio Glabrione An. 687. Urb. Cond. tulit Legem Calpurniam *de ambitu.* Vide Ciceron. *in Bruto:* qui ibidem Marci quoque *Piſonis* meminit, Græcè doctiſſimi, & in cauſa veſtalium ſummam gloriam meriti. *Piſonis*, qui de Mario ſcripſit, mentionem injicit *Plut.* L. Calpurnius *Piſo*, cum Corn. Lentulo Conſul erat, A. 753. Urb. Cond. quô CHRISTUS natus eſt. *Piſo* alius à Galba adoptatus; juſſu Ottonis, necatus eſt, A. C. 69. &c. Vide quoque Caſſiodor. *in Faſt. Conſul.* Patin. *de fam. Rom.* Hinc *Piſonianus*, ut *Piſonianum vitium*, i. e. mira libido loquendi; quô vitiô laboravit L. Piſo. B. Hieronymus *ad Oceanum: Primùm ſpinoſulus noſter obmutuit: deinde Piſonianô vitiô, cùm loqui neſciret, tacere non potuit.* vide ſuprà.

PISONIANUS, Dux celebris, à Probo Imperatore inſtitutus; Ita enim Fl. Vopiſcus in *Probo*, *c.* 22. *Multa manu ſuâ fecit, duces præclariſſimos inſtituit. Nam ex ejus diſciplina Carus, Diocletianus, Conſtantius, Aſclepiodorus, Annibalianus, Leonides, Cecropius,* Piſonianus, *Herennianus, Gaudioſus, Urſinianus, Herculius, Maximianus & cæteri, quos Patres noſtri mirati ſunt & de quibus nonnulli boni Principes extiterunt, inſtituti ſunt.*

PISONIS Villa, prope Bajas, quam ferunt Neronem ſæpius animi gratâ adiiſſe. Tacit. *Ann. l.* 1. hodie *Truglio.*

PISONIUM, meliùs POSONIUM, quod vide ut & *Flexum.*

PISONOS, Armeniæ minoris urbs. *Antonin.*

PISORACA, fluv. Hiſpaniæ Tarraconenſis per Vaccæos, in Durium fluens, apud Septimanceam oppid. Valliſoletô Urbe & Edonia oppid. rigatis. Hiſpan. *Piſuerga.*

PISOSTUM, vulgò PESON, Caſtellum Galliæ ad ripam Liderici flum. inter Fractam Vallem & Vindocinum. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PISPIRI, mons Ægypti, *Palladio mons S. Antonii*, aliis in territorio *Alexandrino.*

PISSÆUM, ab *Orpheo* recenſetur promontorium, inter ea loca, per quæ iter faciebant Argonautæ. Meliùs legitur *Peſſaum.*

PISSANTINI, populi in Macedonia. *Polyb.*

PISSIRUS, vel PISTIRUS. Thraciæ urbs. *Herod.*

PISTÆ, locus ubi Carolus Calvus Concilium habuit. A. C. 864. An ad Sequanam, an in Normannia? *Blondello* eſt *Poſes.* Vide *tabul. Geogr. in edit. Concil.* Cellotium *not. ad Concil. Duacenſe*, & Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PISTAS, vide PISCIACUM.

PISTICE, in *Gloſſis* Arabico-Latinis, *Piſtice; genus aromatis*, quaſi proprium nomen eſſet cujuſdam aromatis, ponitur: cùm ἐπίθετικῶς attribui poſſit omnibus, quæ adulterata non ſunt. Πιστικὸς enim *verum germanumque* notat, τὸ ἀληθές. Theopompus apud Athenæum,

Χαῖρε σὺ δεῦρο Θηρικλέους πιστικὸν τέκνον,
Cedò tu huc Thericlis vera proles.

Pro quo hoc derivativum πιστικὸν non infima tantùm, ſed & melior Græcia, dixit; πιστικὴ γυνὴ καὶ οἰκουρὸς *Artemidoro.* Sic vetus Auctor, qui Geographiam verſibus compoſuit, ac Nicomedi Regi dedicavit, πιστικῶς, pro *fideliter*, poſuit,

Οὕτω λελημμένης λέξεω ἀπαλλαγῆς ταχὺ
Οὐκ ἔτι, τῷ μέτρῳ δὲ περιειλημμένον
Ἔστιν καταμαθεῖν εὐκόπως καὶ πιστικῶς.

Unde colligitur haud difficulter, quid *piſtica nardus* ſit, cujus in Euangelio Marc. *c.* 14. *v.* 3. mentio. Nempe ibi μύρον νάρδου πιστικῆς, *unguentum* eſt *ex vera nardo*: cujuſmodi *nardus Indica* eſt, ex qua maximi pretii unguentum fiebat. Quia autem hæc ſola ex reliquis eô nomine herbis ſpicata eſt, hinc factum, ut Interpres Bibliorum πιστικῆς νάρδου, vertat *ſpicatum nardum.* Opponitur verò hæc πιστικὴ nardus pſeudonardo herbæ ubique naſcenti, quâ & adulterari ſolebat, Pliniô teſte, *l.* 12. *c.* 12. *Item ſua radice permixta ponderis causâ & gummi, ſpumaque argenti aut ſtibio, cyperive radice.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1065. ut & *ſuprà paſſim*, inprimis in voce *Nardus.* Apud Recentiores inde *piſticus Scriptor*, i. fidelis ac verax. Vide Adelelmum Sagienſ. Epiſcop. in *Mirac. S. Opportunæ*, *n.* 2. alioſque, laudatos Car. du Freſne *Gloſſario*: & *Piſtis*, genus aromatis, in *Gloſſis cit.* corruptè pro *Piſtice.*

PISTILLUM, ante thalamum alligatum, inter Græcorum ritus nuptiales, vide ſuprà *Colus.*

PISTIRUM, Thraciæ emporium. *Steph.*

PISTOR & Coquus, idem apud Veteres, auctore Feſtô: nam Coci initio dicti, qui faciebant panem & coquebant primùm ſub cinere in foco, poſteà in furno. Cato de pane, *c.* 70. *In foco calido ſub*

teſta

teſta coquita leniter. Seneca ad Lucillium. *Ep.* 90. *Farinam aquâ ſparſit, & aſſiduâ tractatione perdomuit, finxitque panem, quem primò cinis calidus & fervens teſta percoxit.* Poſteà diſcernit munia, & Coqui dici cœperunt, qui non ſolùm *officium ſciebant*, i. e. *uſitatos cibos præparabant*, *verùm etiam qui artificium & urbanas menſas & cætera convivia inſtruebant*; Ulpian. *l.* 20. *ad Sabinum*: *Piſtores* autem, qui in pane conficiendo occupabantur. Hi quaſi *Pinſores* dicti, quod ante inventum molarum uſum far *pinſerent*, i. e. *tunderent pilis*, vide infra in voce *Piſtrinum*: vel molis truſatilibus frangerent. Varro, *Taphemenippo. Nec Piſtorem ullum nôſſent, niſi eum qui in piſtrino pinſeret farinam.* Servius, *ad Æneid. l.* 1. *Quia apud Majores noſtros molarum non erat uſus, frumenta torrebant, & ea in pilas miſſa pinſebant, & hoc erat genus molendi.* Itaque non panem tantum faciebant, ſed etiam farinam, ut dictum, molis frangebant. Pomponius Comicus. *Cùm neque molis molui, neque palmis pinſui.* Euſeb. *in Chron. Paulus ad molas manuarius Piſtorem ſe locavit.* Utrumque conjunxit Martialis, *l.* 8. *Epigr.* 16. *v.* 4.

A Piſtore, *Cipere, non recedis,*
Et panem facis & facis farinam.

Poſteà *Piſtores* propriè Ἀρτοποιοὶ dicti. Latin. *Panari* quoque, teſte Arnobiô, *l.* 2. In *Gloſſ.* Ἀρτοπώλης & recentiori ævô *Panetarii*, ut vidimus ſuprà. Cujuſmodi *Piſtoris* meminit Varro περὶ ἐδεσμάτων, *Si quantum operæ ſumpſiſti, ut tuus* Piſtor *bonum faceret panem, ejus duodecimam Philoſophiæ dediſſes, ipſe bonus jam pridem eſſes factus: Nunc illum qui nôrunt, volunt emere millibus centum: te qui novit, nemo centuſſi.* Sybariticum verò poſſit videri illud quod narrat Clearchus Solenſis, apud Athenæum, *l.* 12. Piſtorem, *neſcio cujus, cum tunica chiridota & ore ſudario obvoluto, juſſum eſſe farinæ maſſam tractare; ne videl. ſudor ſtillans influeret, aut ſubactam farinam halitu afflaret.* Panis conficiendi rationem apud Plinium habes, *l.* 18. *c.* 11. ubi de *Piſtoribus* multa. Cœterùm *Piſtores* ſequi expeditionem, prohibuit Peſcennius Niger, buccellatô jubens milites & omnes reliquos contentos eſſe, apud Æl. Spartian. *c.* 10. quod etiam ab Avidio Caſſio priùs factum, refert Volcatius Gallicanus in *Vita* ejus, *c.* 5. Fuit autem buccellatum ξηρὸς ἄρτος, quô plurimùm alebantur milites: panem verò toſtum lautioribus *Piſtores* coquere conſuevisse, dixit *Atteius Capito*. Sed & eorum alii *Dulciarii*, alii *Lactarii*: de illis Appulejus, *Mileſ.* 10. *Hic panes, cruſtula, lucunculos, hamos, lateraculos & ſcitamenta mellita complura.* Martialis quoque, *l.* 14. *Epigr.* 220.

Mille tibi dulces operum manus iſta figuras
Extruit: huic uni parca laborat apis.

De iſtis Lamprid. *Elagabalo c.* 27. *Dulciarios & Lactarios tales habuit, ut, quæcunque Coqui de diverſis edulis exhibuiſſent, vel Structores vel Pomarii; illi modò de dulciis, modò de lactariis, exhiberent.* *Placentariorum* inſuper meminit Jul. Paulus. *l.* 3. *Sent.* & *Piſtoris* aſſocias fuiſſe, innuit Martialis, *l.* 11. *Epigr.* 32. *v.* 8.

Hinc Piſtor *fatuas facit placentas*, &c.

Libarii & *Cruſtularii* occurrunt apud Senecam. *Ep.* 56. *Scriblitarii*, apud Afranium Nonio citatum in *Lucuns* &c. Genera autem piſtorii operis *Piſtrinarum opera* Plin. appellat, *l.* 8. *c.* 9. quæ & varii operis & formæ fuêre, uti modò vidimus. *Calaturas* idem Plin. vocat *l.* 19. *c.* 4. *E' frugibus quoque quoddam alimentum ſibi excogitâſſe luxuriam ſuperque piſtrinarum operibus & calaturis vivere.* Præcipuum verò panis fuit, ſic dictus, *quòd primò figuras faciebant mulieres in panificiô Panis*, Varro *de L. L. l.* 4. Collegii *Piſtorum*, in *Pandectis* & *Codice*, mentio: Erant autem ſub cura Patronorum ac Præfecti Annonæ; qui penſum & munditiem panis exigebant. Caſſiodorus *in form. Præf. Annonæ*, *Per officinas* Piſtorum *diſcurris, penſum & munditiam exigis.* De iiſdem Imperatores poſteà, cùm & ii ad honores erepſiſſent, Gratianus, Valentinianus & Theodoſius ſtatuerunt, *Piſtores, utpote ſuos, & omnes breviter, qui ſubſunt Comiti Horreorum, ad nullam dignitatem eſſe aſpiraturos, & ſi quam aliqui fuerint aſſecuti, hâc exuendos, omne ſpeciale impetratum penitùs conquieſcendum, eoque ipſos ad antiquum ſtatum & conſortium eſſe revocandos, & pro ipſa dignitate impetrata mulctandos in viginti libris auri*, *Cod. in tit. de Piſtor.* Interim, ut indefeſſam poſſent faciendo pani operam navare, à tutelis & curis etiam collegarum fuêre immunes. *l. ult. ff. de excuſ. Tut.* Imò, ut jucundius labor procederet, habuêre & *Piſtores*, quod canerent ad molam: ἱμαῖον Græci vocabant, ut eſt apud Ariſtophanem *in Atticis* & Callimachum *in Hecale*. Fuit autem ἱμαλὶς Dorienſibus menſuræ genus: ἱμᾶν quoque ſignificabat *trahere* & *haurire*, apud *Athenæum* & *Ariſtotelem*. Sed & in *Theſmophoriis* Ariſtophanis eſt, quod fœminæ pinſentes cantillarent. Vide Scalig. *Poëtic. l.* 1. *c.* 55. Ut & hoc addam: Antiquitus qui in Piſtrino far mortariis impoſitum tundere cogebantur ſervi, ne farina fortè veſcerentur, pauſicape ſolebant impediri. Hadr. Turnebus. *Adverſar. l.* 2. *c.* 13. Qui verò ſuis in pane fallaciis Remp. depecularentur, ſequenti ævô, *Piſtores*, colliſtrigiô ſeu *Pilloria* ſuppliciô puniebantur, juxta Statutum: *Subeat judicium Pilloriæ*: Super pegmate nimirum conſtituti, comprehenſô inter fauces duarum tabularum hâc fini excavatarum collô, ſpectaculi gratiâ populo propinabantur deridendi. Vide in voce *Pilloria*; & de *Piſtoribus* plura, apud Laur. Pignorium *de Servis*, ac Tit. Popmam *de Operis Serv.* item ſuprà in voce *Mola*, *Panetaria*; ubi de *Magni Piſtoris*, ſub Franciæ Regibus, dignitate, aliiſque, ac infra in voce *Piſtrinum*, it. *Seliginarii*. Addo, per contemptum Chriſtianos olim *Piſtorum* nomine à Gentilibus fuiſſe indigitatos. Ita enim Cæcilius apud Minutium. *Quid ad hæc, ait, audet Octavius, homo Plautinæ proſapiæ, & piſtorum præcipuus, ita poſtremus Philoſophorum.* Ubi piſtrinenſis militiæ probrum in Octavium torquet, ob religionis Chriſtianæ ſimplicitatem, cujus ſequaces magna pars erant idiotæ & opifices, ut *Piſtores*, Sutores, & id genus alii: quâ de re vide aliquid voce *Ageſilas*, it. ubi *de Sellulariis Opificibus*.

PISTOR, Jupiter dictus eſt, quòd Romanos, quô tempore à Gallis obſeſſi, propter famem, de deditione cogitabant, in ſomnis admonuiſſet, ut ex omni frumento quod haberent, panes facerent, eoſque in hoſtium caſtra jacerent. Ita enim futurum, ut deſperatâ victoriâ Galli animis conciderent, atque ipſi ſuperatis hoſtibus obſidione liberarentur. Ovid. *Faſt. l.* 6. *v.* 391.

Eſſe Ceres viſa eſt; jaciunt Cerealia dona,
Jacta ſuper galeas longaque ſcuta ſonant.
Poſſe fame vinci ſpes excidit, hoſte repulſô
Candida Piſtori ponitur ara Jovi.

PISTORIA, ſeu PISTORIUM Plinio, *l.* 3. *c.* 5. *Ad Piſtores Antonino*; urbs Hetruriæ Epiſcopalis ad montis Appennini radices, fere media inter Florentiam ad Ortum & Lucam ad Occaſum; hodie *Piſtoia*. Celebris clade Catilinæ, Nigrorum & Alborum diſſidiis, Cancellariorum item & Panzadicorum turbis. Hic altare in templo S. Jacobi argentô obductum, cum 20. ex eodem metallo lychnuchis; In templo Humilitatis, Leonis 10. Clementis 7. Coſmi & Alexandri ſtatuæ; & magnifica admodùm ædificia: Unde *Piſtoia la bene ſtrutta*, vulgò dicitur. Leand. Alb. *deſcr. Italiæ.* In agro Florentino, ad amnem Stellam; vix. 12. mill. paſſ. ab agro Bononienſi, & ditione Pontificia. Patria Clement. IX. è gente Roſpiglioſa.

PISTORIUS, Johannes, vide *ibi*.

PISTORIUS Petrus, vide *Petrus*.

PISTRENSIS Villa, pagus Pannoniæ inferioris ad Danubium; patria Sozomeni, à Sirmio urbe 26. mill. paſſ. teſte *Ammianô*, diſtans in ortum, contra Petrovaradinum, quaſi medius inter Bononiam & Taurinum. *Biſtritz.* teſte Laziô.

PISTRINUM, locus in quo farina olim *pinſebatur*, i. e. *contundebatur* ſeu *comminuebatur in pila*, ut ante Molarum inventum uſum fieri ſolebat. Erant autem *Pilæ* vaſa concava, in quæ antiqui ſiccata frumenta immittebant ſicque pinſebant. Servius, *ad Æn. l.* 1. *v.* 184.

Nunc torrete igni fruges, nunc frangite ſaxô.

Torrebantur, inquit, *fruges in Pilis, & pinſebantur, neque molebantur.* Poſteà, mutatâ re, manſit *Piſtrini* nomen etiam illi loco, in quo molis ſervorum jumentorumque operâ circumactis fruges comminuebantur. Ejus elegans deſcriptio apud Appulejum eſt, *Metam. l.* 9. *Ibi complurium jumentorum multivii circuitus intorquebant molas ambage variâ; nec die tantùm, verùm perpeti etiam nocte, prorſus inſtabili machinarum vertigine lucubrabant pervigilem farinam.* Achmes, *Onir. c.* 195. Μυλῶνα, ἐν ᾧ ἀλήθει ὄνος δυνατὸς, *Piſtrinum in quo aſinus robuſtus moleret.* In jumentorum dein locum mali ſervi, in *Piſtrinum* detruſi, molis adjudicabantur. Terentius, *Andriâ*, *Actu* 1. *Sc.* 2. *v.* 28.

Verberibus caſum te Dave in Piſtrinum *dedam uſque ad necem.*

Qui & ipſi *Aſinorum* nomine veniebant, ſicut Molæ *præſepia* dicta ſunt: Unde in MS. codice Plautino titulus concipiebatur; *Plauti Aſini Amphitryo*, vide Joh. Meurſium, *Critic. Exercit. part.* 1. *c.* 9. Certum autem ex A. Gellio, *l.* 3. *c.* 3. Plautum, in *Piſtrino*, quaſdam è Comœdiis ſuis ſcripſiſſe: & ſervilibus addictum fuiſſe operibus, locus eſt apud ipſum *in Curculione*, *Actu* 2. *Scena* 1. *v.* 10.

Paves, paraſitus quia non rediit Cariâ,
Afferre argentum credo, nam ſi non ferat,
Tormentô non retineri potuit ferreô:
Quin reciperet ſe huc ſeſſum ad præſepim ſuam.

Quales verò hi, *Piſtrini* habitatores, idem Apulejus ſuprà laudatus, explicare pergit: *Homunculi vibicibus lividinis totam cutem depicti, dorſumque plagoſum ſciſſili centunculô magis inumbrati, quàm obtecti; nonnulli exiguô tegili tantummodo pubem injecti, cuncti tamen ſic tunicati, ut eſſent per pannulos manifeſti, frontes literati, & capillum ſemiraſi, & pedes annulati.* Ubi *Piſtrinarios* ſemiraſos fuiſſe indicat, quemadmodum de Uſtoribus, *Catullus* ſcribit; cum fugitivi penitùs raſi eſſent. Neque ſolùm in Aſinariis molis operam obibant hi ſervi, ſed & in aquariis: ubi cùm non aderat aquæ vis, viros ac mulieres in *Piſtrinum* conjectos eſſe, perſpicuum eſt. Lucas, *c.* 17. *v.* 35. Δύο ἔσονται ἀλήθουσαι ἐπὶ τὸ αὐτό, ἡ μία παραληφθήσεται κτλ. *Duæ erunt molentes ſimul, una accipietur* &c. Idem confirmatur ex iis, quæ narrat Auctor *Hiſt. Miſcellæ*, de *Piſtrino*, quod Theodoſius Imperator Romæ ſuſtulit, mancipibus ſuppliciô affectis, *l.* 13. quod & Cedrenus tangit. Nec defuit *Piſtrino* ſeu Molæ ſuum apud Gentiles, Numen, ſuuſque Deus tutelaris. Jul. Pollux, *Onomaſt. l.* 7. *c.* 33. *tit.* 8. Μυλωθρὸς, μύλων, μύλη, προμυλαία Θεὸς καὶ εὐμενής, *Molitor, mola, Piſtrinum, Dea molaris & benevola.* Imò & *Promylius* Deus ſemper ante *Piſtrina* ſeu Molas collocabatur, *ob ſuavem alimoniam*, Suidas in voce Προμύλαιος Θεός. Vide Tiraquellum *Comment. ad Al. Neap. l.* 3. *Genial. dier. c.* 11. Thom. Dempſter. in Roſin. *l.* 1. *c.* 15. Laur. Pignorium *de Servis*, ut & ſuprà in voce *Molarum uſus*, Item in *Pauſicape* & *Piſtor*.

PISTRIS, nomen navis apud Virg. *l.* 5. *Æn. v.* 116. Ubi alii legunt, *Priſtis*.

PISUTHNI, meminit Polyæn. *l.* 3. *in Pachete*, *c.* 2.

PISYE, urbs Cariæ. Dicitur & *Pitye*, *Capiton Pityuſſam* vocat. *Steph.*

PITANCIA, portio cibi in Monaſteriis, apud Cæſarium, *l.* 8. *c.* 10. Vide ſuprà *Pictancia*, & *Pitanciaria* hic infrà.

PITANCIARIA, à Gallico *Pitance*, obſonium cujuſcunque generis, carnis, piſcium &c. exceptis, ut quidam volunt, pane & vinô. Meliùs de iſtis portiunculis intelligitur, quæ viri im

diſtribuuntur, ſic ut propriè idem ſit; quod rei cujuſvis portiuncula, vel pars exigua, aliis *Piſtacium* & *Pitaciolum*. Hinc & *Pite* Gallis pro minima nummi portiuncula; quadrante ſcil. vel hemiobulô. Unde *Pitanciarius*, in Monaſteriis Collegiisque dictus eſt, qui ſuam cuique eduliorum portionem ſubminiſtrat: cujus officium *Pitanciaria* vocitatur. Vide Henric. Spelmann. *Gloſſar. Archaeol.*

PITANE, urbs Æolidis in Aſia, non procul à Caïci fluv. oſtio, duobus portubus, cujus incolæ *Pitanai* & *Pitanica* nominantur. *Baudrando* Urbs Myſiæ majoris verſus oram maris Ægæi, 60. mill. paſſ. circiter ab Æolide. Fama eſt apud Pitanam lateres inventos eſſe, qui ſuper aquas innatarent, quod & de aliis locis traditum eſt, ut Maſſiæ in Bætica, Plin. *l.* 35. *c.* 14. Ovid. *Met. l.* 7. *v.* 357.

Æoliam Pitaneora à lævâ parte reliquit.

Item *Pitane* oppid Laconicæ mediterran. ad Eurotam fluv. & oppid Macedoniæ maritim. in orientali. Pitane urbs à Pelaſgis capta, illis ſervire coacta fuit, donec ab Erythæis liberata, in priſtinam libertatem vindicata eſt. Hinc adagium: *Pitane ſum*, de iis, qui redacti ad extremam calamitatem, rurſus ad priorem fortunam reſtituti ſunt, apud *Zenodotum*. Troadis quoque oppidum. Item fluv. Laconicæ Plin. *l.* 4. *c.* 5. *Strab. Ptolem.* &c.

PITANUS, Corſicæ fluv. unus ex tribus majoribus, in ora occidentali inter Piſeram oppid & Marianum promuntor. *Ptol. Talabo Caſtaldo.* Aliis Titianus, in parte Occidentali cum ora ſeu ſinu cognomine. Nunc *fiuminale d' Ornano*: portus verò *Golfo di Talabo.*

PITAON, Cariæ urbs, à *Pitao* Phryge, Midæ amico dicta Gentile *Pitaeis. Steph.*

PITARA, Æthiopiæ ſub Ægypto oppid *Plin.*

PITEA, Vide *Lampſacus.*

PITHARIA, apud Vinc. Belvacenſem, idem quod Hollandis vulgò, *tonne d'or*. Ita autem is *l.* 31. *c.* 144. *Ubi eſt theſaurus ſuus, & dicitur quòd ibi ſunt* 10. pithariæ *plenæ aurô depuratô* &c. Græcis πίθος, πιθάριον, *dolium, doliolum*, unde *Pitharia* & *thonna*, namque & hæc *dolium* notat. Car. du Freſne *Gloſſar.*

PITHAULES, apud Flav. Vopiſcum *in Carino, c.* 19. *Centum ſalpiſtas unò crepitu concinentes & centum campeaulas, choraulas centum, etiam* pithaulas *centum, pantomimos & gymnicos mille* &c. Ubi Palatinus liber ſcriptum habet, *Pythaulas*, atque ita paſſim ac ſemper hoc nomen, ubicunque ejus mentio occurrit in Veterib. libris, reperitur ſcriptum. Quæ ſcriptura vel unicè facit ad eorum opinionem confutandam, ſummorum alioqui virorum, qui *Pithaules* dicendum cenſent & ἀπὸ τῶν πίθων, *à doliis*, hanc vocem deducunt: quaſi ulli unquam cogniti fuerint, doliares aut doliis cantantes tibicines. Quod enim Senecæ locum, quô nituntur, attinet. *Natur. Quæſtion. l.* 6. *c.* 19. *Quomodo in dolio cantantis vox per totum cum quadam diſcuſſione percurrit ac reſonat & tam leviter mota, tamen circuit, non ſine tactu ejus tumultuque, quo incluſa eſt.* Ubi veteres omnes libri habent, *Quomodo cum in dolio cauſatur.*, *vox illa per totum* &c. Omnino ſcribendum, *Quomodo cùm in dolio cantatur, vox illa* &c. Sed retineatur licèt vulgata lectio, nulli tamen inde doliorum tibicines exſculpentur. Eô enim loci nulla apud Senecam tibiarum mentio, & ſine tibiis quoque in dolio cantari poteſt: De eo potiùs, qui ſimpliciter in dolio cantat, ore ſuper os dolii poſitô, accipienda illa Senecæ. Narrat enim ibi & oſtendit, ex ſententia Metrodori Chii, quæ cauſa faciat terræmotus. Sic enim ajebat Metrodorus, vaſtas ſub terra ſpeluncas habere aërem ſuum; aërem illum, ſimul ac aliô ſupernè incidente percuſſus eſſet, agitari ſolere, haud aliter quàm inania dolia inditô clamore ſonant. Si quis enim in dolio cantet, per totum vocem illam cum quadam diſcuſſione percurrere conſuevisse ac reſonare & quamvis leviter motam tumultuari tamen intus & cum bombo circumire. Sic motum fieri conabatur oſtendere Chius ille Philoſophus, Tibicinum verò doliariorum nulla ibi vola nec veſtigium. Sed neque ille Propertii verſus illis favet, è *l.* 4. *El.* 6. *v.* 7.

——— ——— *Carmenque recentibus aris*
Tibia Mygdoniis libet eburna Cadis.

Sed, præterquam quòd *Cadi* hic de urbe Lydiæ accipiendi, magnô errore πίθος & κάδος illi confuderunt, *dolia* & *cados*. Namque & formâ differebant, & cadi ex ligno, dolia verò, i. e. πίθοι, fictilia erant. Unde Proverb. apud Græcos, ἐν πίθῳ τὴν κεραμείαν μανθάνειν. Nec certè quis videat, quis uſus potuerit eſſe hujusmodi ingentium ac fictilium vaſorum, qualia fuiſſe dolia liquet, ad canendum tibiis. Etiam in eo graviſſime erratum, quòd *Pithaulem*, quem ἀπὸ τῶν πίθων deducunt, aut omnino eundem eſſe cum aſcaule aut parùm differre putârunt: quaſi parùm interfuerit inter ἀσκὸν, *utrem* & πίθον *dolium*. &c. *Pithaules* ergo omnino *Pythaules* ſcribendus eſt, nec ἀπὸ τῶν πίθων, ſed ἀπὸ τῶν πυθίων dictus; qui Pythia ſcil. cantabat & pythicas tibias inflabat: quemadmodum σπονδαύλης vocitatus eſt, qui ſpondiacas tibias, inter libationes & ſacrificia Deorum, inflabat. Salmaſ. *ad loc. cit.* Plura proin hanc in rem, Vide infrà ſuô locô, ubi de *Pythaules*, interim *Pithaulica* tibiæ expreſſius meminit Varro apud Nonium *in Ramices: Priusquam in Orcheſtra* Pithaules *inflet tibias, domi ſua ramices rumpit.* Quippe iis locus etiam in theatro erat, teſte Senecâ, *Ep.* 76. ubi de theatro Neapolitano. *Et hîc*, inquit, *ingenti ſtudiô, quis ſit Pithaules bonus, judicatur. Habet tibicen quoque Græcus & Præco concurſum, quare Pithaulicam*, etiam Diomedi memoratam *l.* 3. Caſpar. Bartholinus ait fuiſſe, quum in cadis impares tibiæ animatæ hominis ſpiritu, foraminum varietate aut regularum motu, ſonitum edidêre, *de Tibiis Vett. l.* 3. *c.* 7. Carini verò *Pithaulas* ſuprà indigitatos Donatus fuiſſe putat dictos ἀπὸ πείθω, *perſuadeo*, ac interpretatur Tibicines, qui tibiæ ſingulari ſpecie concinuerint, ita ut mulcerent aures & quaſi audientes perſuaderent, ac in ſuam velut ſententiam pertraherent, apud Fund.

Pitheci, Græcè Πίθηκοι, linguâ Etruſcâ, Ἄριμοι dicti, Strabo, *l.* 13. unde *Pithecuſa* & Ἄριμα eadem quæ Latinis *Inarime*, ſeu *Enaria*: *Enaria* namque eadem dicta, quòd ab *Enariis*, i. e. ſimiis, quas πιθήκους Græci vocant, incolatur: *enaris* enim ſimius, i. e. *ſine naribus*, & propterea etiam ſimius dictus, quòd *ſimus*. Ovid. *l.* 14. *Met. v.* 95.

——— *naresque à fronte reſimas*
Contudit & rugis peraravit anilibus ora.

Ubi de Cercopibus loquitur, in ſimias mutatis, & in Pithecuſam Inſulam miſſis, quæ ab illis ſic dicta. Servius *in l.* 9. *Æn. v.* 716. *Inarime, nunc Enaria dicitur, & ſæpe fulgoribus petitur, ob hoc, quòd Typhœum premit & quia in eam ad contumeliam ſimiæ miſſæ ſunt, quas Græcorum linguâ ἀρίμους, id eſt, enarias, dicunt, ob quam cauſam Pithecuſam etiam vocitant*, &c. Fortè ſcribendum, *quas Etruſcorum linguâ arimos dicunt*, ex Strabone *d. l.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 97.

Pithecium, apud Plautum, *Mil. Actu* 4. *ſc.* 1. *v.* 41.

—— Pithecium, *præ illa & ſpinturnicium:*

Græca vox, πιθήκιον eſt, quæ, ſicut πίθηκος *ſimia*, de homine & muliere deformi ſæpe uſurpata. Sic *ſpinturnicium* eſt τὸ σφίγγιον, genus ſimiæ turpiculâ facie. Alibi *cluninum pectus*, quod idem de puella deformi dixit. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 377. & *infrà paſſim.*

PITHECON-COLPOS, i. e. *Simiarum ſinus.* portus in Libya juxta Carthaginem: Gentile *Pithecocolpites. Steph.*

PITHECUSA, inſula Campano litori adjacens, non procul à Neapoli, à Virgilio *l.* 9. *Æn. v.* 716. *Inarime* dicta, à quibusdam etiam *Ænaria* à ſtatione navium Æneæ. Dicta Pithecuſa (ut Ovid. *l.* 14. *Met.* fabulatur) à Cercopibus, teterrimo hominum genere, quorum fraudem, perjuriumque exoſus Jupiter, in ſimias eos commutavit. Græci verò ſimias πιθήκους vocant. Verùm hanc nominis rationem; tanquam fabuloſam, rejicit Plin. *l.* 3. *c.* 6. docetque Pithecuſas, non à ſimiis appellatas, ſed à figlinis doliariorum, dolia enim Græci πίθους vocant. Habet autem hæc inſula in vertice oppid. ejuſdem nominis. Vide *Ænaria. Nic. Lloydius.* Plinii verò ſententiam, de etymo vocis, rejicit Salmaſius ex eo, quòd ἀπὸ τῶν πίθων dicenda fuiſſet Πιθῶσσα potiùs. Jam verò ut Ἐρικοῦσσα, ἀπὸ τῶν ἐρικῶν; Σηπιοῦσσα, ἀπὸ τῶν σηπιῶν; Φοινικοῦσσα, ἀπὸ τῶν φοινίκων, ſic omnino Πιθηκοῦσσα, ἀπὸ τῶν πιθήκων, quod contractum ex Πιθηκόεσσα, Vide eum *d. l.* Inſulam hanc Typhoëo ingeſtam narrant Græci. *Scholiaſtes Apollonii* [illegible] *Pithecuſam inſul. ei ſuperjectam eſſe, narrat in ſua Theologia Pherecydes.* Quod de Inarime tradit Poëta, quæ eadem eſt cum Enaris; ſic Enaria & Pithecuſa eadem. Ex Plinio certè, Inarimen eſſe Enarien, conſtat. Sed hic longè vetuſtiorum, quàm Plinius eſt, Latinorum Scriptorum error, qui ex Homerico εἰν Ἀρίμοις fecerunt unicam vocem *Enarimen* aut *Inarimen*, & ſimilitudine vocabuli ducti, eandem putârunt eſſe cum ea quæ *Enaris* Latinè vocabatur Inſul. Tyrrheni maris. Quem errorem adjuvit, quòd fabula de Typhœo à quibusdam huic Inſulæ Enariæ attribueretur, quam Homerus εἰν Ἀρίμοις ponit. Non primus quoque Virgilius huic culpæ affinis, ſed ab antiquis hauſit: nedum ſit Plinius reprehendendus, quòd *Inarimen*, poſt tot idoneos, dixerit. Sic. *Liv. Inarimen* vocavit, quæ Homero ſunt τὰ Ἄριμα &c. Idem *ibid.*

PITHECUSSÆ, inſul. 3. parvæ Africæ, ubi ſimiæ pro Diis colebantur. *Diodor. Sic.*

PITHNISSA, vel *Pitniſſa*, urbs Lycaoniæ. *Steph.*

PITHO, dea flexanima, illa dicendi præſes, quam *Ennius Suadam. Quintilan. perſuadendi ideam*, Horatius *l.* 1. *Ep.* 6. *v.* 38. *Suadelam*, & *Cicer. de Clar. Orator. c.* 15. *leporem* vocat. Colebatur & Diana cognomine *Pitho* Corinthi: Item una ex Atlantidibus.

PITHOEGIA Sacra, celebrabantur Athenis die 11. menſis Antheſterionis: memorata Scholiaſti Ariſtophanis *ad Acharnenſes*; Φησὶ δὲ Ἀπολλόδωρος Ἀνθεστήρια καλεῖσθαι κοινῶς ὅλην τὴν ἑορτὴν Διονύσῳ ἀγομένην· κατὰ μέρος δὲ Πιθοιγίαν, Χόας, Χύτρας. *Ait autem Apollodorus, Antheſteria vocari communiter totum feſtum, Libero Patri ſacrum: Sigillatim verò*, Pithœgiam, *Choas*, *Chytras.* Unde colligitur, partem fuiſſe Dionyſiorum κατ' ἀγροὺς ſeu Antheſteriorum. Meminit quoque Plut. *Sympoſ. l.* 3. *quæſt.* 7. Τοῦ νέου οἴνου Ἀθήνησι μὲν ἑνδεκάτῃ τοῦ Ἀνθεστηριῶνος μηνὸς κατάρχονται, Πιθοίγια τὴν ἡμέραν καλοῦντες, *Novum vinum Athenis undecimô die Antheſterionis* (Februarii) *bibere incipiunt*, Pithœgiam *diem vocantes.* Eô nempe dolia relinebant, unde feſto dicique nomen, quaſi πίθων οἴγειν. Poſtridie Χοαὶ ſequebantur, die nempe 12. ſicut Chytri die 13. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas l.* 1. *tit.* 1. *p.* 43. Apud Anglos feſto huic reſpondere S. Martini feſtum, *S. Martins day*, docet Fr. Gouldmannus *Diction. Lat. Angl.*

PITHOEUS, Petrus, Trecenſis. Diſcipulus Turnebi & Cujacii, brevi Magiſtros æquavit: ab Henrico III. magnis muneribus adhibitus, poſtmodum multum momenti attulit, ad Lutetiam ſub obſequium legitimi ſui Regis, Henrici IV. redigendam. Inde peſte ſæviente egreſſus, Nongentiaci ad Sequanam obiit, A. C. 1596. Kal. Nov. qui dies ipſi natalis fuerat. Plurimos edidit libros, *Varro ſui temporis* non immeritò dictus. Joſias Mercerus vitam ejus deſcripſit, in fronte Conſuetudinum Trecenſium, quod opus à Pithœo conditum eſt. Sammart. *Elog. l.* 4. Papyr. Maſſon. *in Elog. part.* 2. Anton. Teiſſier, *Elog. Part.* 2. ubi annô ætat. 24.

Adverſaria ſua adeò magni æſtimata ab Eruditis, edidiſſe; ac novò ſacum honore publicè elatum eſſe, addit, & indicem ſcriptorum illis exhibet, Paul. Freherus *Theatrô Viror. eruditione clarer.* Alii. Fratrem habuit Franciſcum, Advocatum Pariſin. eruditione ſimiliter inclytum. Vide *ibid.*

PITHOLAI Promontor. circa Arabici ſinûs fretum in Æthiopia *Strab.*

PITHOLAUS, cum Lycophrone, Pheræorum tyrannidem obtinuit, occiſô per dolum affine Alexandrô: ſed à Philippo Macedone ejectus. Olymp. 107. an. 1.

PITHOLAUS, Commodi Imperatoris educator. *Galen.* & in aula Inſtitutor, quem perſtringere videtur Lamprid. *in Commodo*, *c.* 1. cùm ait: *Habuit literatorem Græcum, Oneſicritum. Latinum, Capellam Antiſtium: Orator ei Ateius Sanctus fuit. Sed tot diſciplinarum Magiſtri nihil ei profuerunt. Tantùm valet aut ingenii vis, aut eorum, qui in aula Inſtitutores habentur.* Idem paulò pòſt, *Auſpicium crudelitatis apud Centumcellas dedit annô ætatis XII. Nam, quum tepidiùs fortè lotus eſſet, balneatorem in fornacem conjici juſſit: quando à Pædagogo, cui hoc juſſum fuerat, vervecina pellis in fornace conſumta eſt, ut fidem pœnæ de fœtore nidoris impleret.* Ubi Pitholaum itidem indigitari, contendit Caſaubonus, ex Galeno περὶ τῶ προγινώσκειν, vide eum *ad Lamprid. d. l.*

PITHOLEON, Rhodius, poëta trivialis & abjectus, qui cùm in confinio utriuſque linguæ natus eſſet, confuſô ſermone epigrammata quædam futilia conſcripſit, in quibus perquam ridiculè Græca Latinis miſcuit, cujus meminit Horatius, *l.* 1. *Serm. Sat.* 10. *v.* 21.

PITHON, Crateæ fil. Macedo, inter corporis cuſtodes Alexandri M. Vide *Python.*

PITHONIS, locus Aſiæ in campis apertis, ubi ciconiæ primô adventûs ſui tempore congregantur, Plin. *l.* 10. *c.* 23. Mira ibi narrantur. Vide *Pithonoſcome.*

PITHONOBASTÆ, Indiæ extra Gangem urbs. *Ptol.*

PITHONOSCOME, locus Aſiæ in campis apertis, ubi Ciconiæ primô adventûs ſui tempore congregantur, & eam quæ ultimò advenerit, lancinant univerſæ, atque ita abeunt. Plin. *l.* 10. *c.* 23.

PITHOS, vicus in tribu Cecropide, ἀπὸ τῶ πίθων, à vaſis ſeu doliis quæ illic fiunt. *Steph.*

PITHUERIUM, *Pluviers*, urbs Belſiæ, quibuſdam *Pithiviers*, ad *Oeuf* amnem, in aurelianenſi tractu, media inter Milliacum Cæciam, & Aureliasin Africum.

PITIACUS & PICTIACA *ſylva*, nunc *Cella S. Aviti*, locus in territorio Aurelianenſ. ubi eremus vaſta, & Cœnobium S. Aviti. *Ferrar.* Forſan *Patay* oppidul. *Baudrand.*

PITINUM, Umbrorum mediterraneum oppid. *Ptol.* Ubi Novanus fluv. ſolſtitiô æſtivô fervens, ſiccatur in Bruma. *Plin.* *Baudrando* urbs fuit Epiſcopalis Valeriæ, non longè ab Amiterno. Nomen & veſtigia ſuperſunt. 2. mill. paſſ. & paulò plus à civitate Aquila, in Aprutio, in loco *Torre di Pitino* teſte *L. Holſteniô.*

PITISCUS Bartholomæus, Grunbergâ Sileſius, vico Schlaunâ oriundus. Grunbergæ adlaterali. Theologus inſignis, Friderico IV. Electori Palatino à concionibus; Obiit A.C. 1613. ætat. 52. Ejus extant, *In Pſalmos Idea concionum*, in 4to Francof. A. C. 1608. 1616. 1620. *In Eſajam Conciones* &c. *Fuit doctrina profunda, ingenii acris & perſpicacis: ipſemet vitæ ſuæ cenſor, ne in aliorum incurreret voculas: in docendo ac ſcribendo methodi ſummè obſervans: adeò ut abſque ordine nihil dici, nihil diſci, rectè ſtatueret. Et, quæ Concionatori apprimè eſt neceſſaria, tantâ uſus eſt ſemper perſpicuitate, tamque dextrâ ad Auditorum uſum omnia applicandi felicitate, ut illâ quidem laudem ipſe ſummam apud omnes invenerit: in hac verò pares habuerit perpaucos.* Melch. Adami in *Vita* ejus, & Paulus Freherus *Theatrô Virorum eruditione Claror.* nec non, ſuprà *Bartholomæus Pitiſcus.*

PITNISSA, Lycaoniæ oppid. *Steph.*

PITORNIUS, Latii fluv. per lacum Fucinum impermixtus tranſiens; *Juvencus*, ſeu *Invectus* Plinio, ut quidam falſò ſcribunt, cùm *invectus* ibi participium ſit, non nomen fluvii.

PITTACIUM, Græcè πιττάκιον, πίτταξ, *index* vel *titulus pice illitus*, ut affigi poſſit & applicari; cujuſmodi amphoris & doliis olim affigi mos, vini patriam & ætatem indicantia, uti diximus ſuô locô. Etiam indices libris adfixi, qui nomen Auctoris præferrent, πιττάκια dicebantur & σύλλαβοι. Gloſſæ porrò, πιττάκιον, *brevis*, *pittacium.* Hygenus *de limit. conſtit.* *Deinde ex decuriis, antequam ſortes tollant ſingulorum nomina in* pittaciis *& in ſorticulis & id ipſi ſortientur, ut ſciant quis primò aut quotôcunque locô exeant.* In *Cod. Theodoſ. tit. de erogatione mill. ann.* Pittacia dicuntur, *breves ſpecierum annonariarum, militibus erogandarum.* *l.* 11. *Suſceptor, antequam diurnum Pittacium authenticum ab actuariis ſuſceperit, non eroget; quòd ſi abſque* pittacio *fuerit erogatio, id quod expenſum eſt, damnis ejus potiùs ſubputetur.* Vide *leg.* 13. *eôd. tit. & leg.* 16. Nam ſecundùm ea *pittacia* militibus erogabantur ſpecies annonariæ, ut panis, vinum, acetum, lardum, caro vervecina, capitum & alia ejuſcemodi, Salmaſ. *ad Lamprid. locum hunc in Alex. Sever. c.* 21. *Perlegebat cuncta pittacia.* Ubi Caſaubonus, *id eſt, breves*, inquit, *ut modò dixit. Sed* Pittacia *dicuntur pice vel malthâ illitæ breves tabellæ, in quibus elogia ſcribebantur & id genus alia, quæ paucis verbis poſſunt comprehendi. Ut illa Polybiana pittacia, de quibus ad Suetonium notare aliquid meminimus, l.* 2. *Vox eſt origine Græcâ:* πιττάκιον *enim* ἀπὸ τῆς πίττης *(ſeu* πίσσης *pice) uſu verò Romanorum & Syrorum quoque: Nam in Targumim* פיטקין πιττάκιον *poſitum pro epiſtolis. Iſidorus: Pittacium epiſtola brevis & modica.* Hactenus Caſaubonus. Notavit nempe is *in Auguſtum Suetonii*, *c.* 89. magnorum Virorum olim morem, *pittaciis*, in quô gnomæ aliquæ ſcriptæ, mittendi iis, quibus conſilium daturi erant. Sic enim Auguſtus *præcepta & exempla publicè vel privatim ſalubria* (quæ in evolvendis Auctoribus excerpſerat) *aut ad domeſticos aut ad exercituum provinciarum Rectores, aut ad urbis Magiſtratus plerumque mittebat: prout quique monitione indigerent.* Maximè autem ſic dicta ſcheda ſeu epiſtola, quæ in quadrum eſſet complicata, ut obſervat Euſtathius, *ad Hom.* διὰ τὸ τετραγωνίζεσθαι πινακίδιον, ὁποῖον τῶς τῶ τῆς χώρας πίττης σχηματισμῶ, &c. In Eccleſia Chriſtiana *pittacia* Ἀρχιεπισκοπικὰ, *Archiepiſcopalia* dicta, item Πατριαρχικὰ, *Patriarchalia*, memorantur Balſamoni *ad can.* 17. *Apoſtol.* & in Concilio Florent. *ſect.* 3. *c.* 3. *p.* 45. Nempe Græci πρωθαλμοὺς vocant, qui primi ſunt in ordine, & προβαθμοὺς, qui ultimi, priore nempe aut ultimô locô, ordinati; ut priores tempore, priores etiam ſint honore: quod jus (πρεσβείας appellant) obtinuit in Clericorum ordinibus, imò ex Juſtiniani conſtitutione, in Primatibus ipſis. Unde *pittacia* ordinatis data, cum diei ac menſis adſcriptione, quæ antiquitatem ordinationis oſtenderet, ut docet idem Balſamon *in Syn. Carthag. ad can.* 92. Alia vocis notio apud *Celſum*, qui ſplenia & emplaſtra, fronti ad capitis dolorem leniendum, illini ſolita, *pittacia* vocat, a ſimilitudine ſcil. *pittaciorum*: ad quorum inſtar quia & fruſtula ſagi militaris ſericei erant efficta, hinc & *Pittaciola*, item *Pittacia*, apud nonnullos Auctores, dictæ ſunt virgæ ſagorum, quæ *virgata* inde Poëtis. Monachus Sangall. *l.* 1. *c.* 36. ubi de ſagis virgatis Freſonicis ac curtulis, Carolum M. ſic loquentem introducit: *Quid proſunt illa putaciola (l. pittaciola) in lecto non poſſum eis cooperiri; cavallicans, contra ventos & pluvias nequeo defendi. ad neceſſaria naturæ ſecedens, tibiarum congelatione deficio.* Willh. Britto *Philipp. l.* 2.

> *Sic percuſſa patet, ſic interciſa minutis*
> Pictaciis *pendet, dum demolitur eandem*
> *Tunſio crebra nimis clava mucronis & haſtæ.*

Apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Hincque à *pictacio* Salmaſius *pectiam*, Gall. *piece* arceſſit: cui favet Joh. de Janua: *Pictacium*, ajens, *dicitur illa corii particula, quâ ſolea repeciata inſuta eſt, & dicitur à pingo: quia ſicut partes picturæ diſtinctè in pavimento ſunt, ſic apparent pictacia in calciamento: unde pictaciatus, id eſt, repeciatus*, apud eundem *Gloſſarii* Auctorem. Vide hic paſſim. Quia verò *Pittacia* ſeu elenchi longioris formæ erant, hinc & margaritarum genus oblongum ab iis nomen accepit, ut videbimus infrà, voce *Unio.*

PITTACUS, Philoſophus Mitylenæus, unus ex ſeptem Græciæ ſapientibus, qui ex Lesbo tyrannum Melanchrum depulit, exortôque deinde inter Athenienſes, Mitylenæoſque bellô, Phrynonem Olympionicem celebrem, hoſtium ducem ad ſingulare certamen provocavit, retique quod occultè ſecum attulerat, implicitum facilè ſuperavit, quæ ex pugnâ Retiariorum, & Mirmillonum fictiones originem ſumpſiſſe putantur. Hôc factô commoti Mitylenæi tyrannidem ei tradiderunt: quam tamen paulò pòſt ſponte ſe abdicavit. Obiit An. ætat. 70. Olymp. 52. Diog. Laërtius, *in ejus vita.* Hujus illud: *Providere oportet, ne caſus veniant; ſi fortè venerint æquô animô tolerare.* Fuit alius *Pittacus* legiſlator (Phavorinus & Demetrius *in Homonymis*) qui minor eſt appellatus, & 600. verſibus leges ſuas complexus eſt. Ælian. *l.* 7. *c.* 4. *de Var. hiſt.* *Pittacum* quendam commemorat, qui de mola piſtrina encomium conſcripſit, ut in parvo argumento vim dicendi oſtentaret.

PITTACUS, nepos Pori, Indorum Regis. Vide Polyænum. *l.* 4. *c.* 3 *n.* 21.

PITTALUS, Medicus Athenienſis, qui diſcipulos reliquit. Vide Schol. in Ariſtoph. *Acharn.* 4. 5. *p.* 410. F. 2. *& in Crabrones.*

PITTHEA, oppid. Peloponneſi apud Trœzena, vel ipſa Trœzen in orâ Argiæ. Plut. Hinc *Pittheus.* Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 296.

> *Eſt prope Pittheam tumulus Trœzena ſine ullis*
> *Arduus arboribus.* ——— ———

PITTHEUS, Theſei avus maternus, qui Trœzene regnavit, de quo Plut. *in Theſeo.* Hic primus Rhetoricam docuiſſe, & de ea ſcripſiſſe dicitur, Pauſan. *in Corinth.* quod tamen ſimile vero non eſt. Nummum ejus Fulvius Urſinus exhibet. Vide Voſſ. quoque *de Rhet. Nat. & conſt. c.* 9. Hinc *Pittheis*, patronymicum fœmininum, quô poëtæ utuntur pro Æthrâ Pitthei filiâ matre Theſei. Ovid. *in Ep. Ariad. Theſeo. v.* 131.

> *Nec pater eſt Ægeus, nec tu Pittheidos Æthræ*
> *Filius.* ——— ———

Nic. Lloydius.

PITUANIUS, prænomine *Lucius*, Mathematicus, imperante Tiberiô, ſaxô Tarpejô dejectus. Tacit. *l.* 2. *Annal. c.* 32.

PITULANI, Umbriæ populi. Plin. *l.* 3. *c.* 5.

PITULUM, Latii oppid. Plin. *l.* 3. *c.* 14.

PITYÆA, urbs inter Parium & Priapum. *Steph.* Apollon. *Argonaut. l.* 1.

> ——— Ζαβείν τε παρήμειβον Πιτύειαν.

Ubi *Schol.* Ἡ Λαμψάκης τὰ πρότερον Πιτύεια προσηγορεύετο, ἐν τινὶ Πιτύειαν ὀνομάζουσι, τινὲς δὲ φασιν ὅτι Φρίξος ὑποίμνας εὗρεν θησαυρὸν ἰδόντι, καὶ ἀπὸ τούτου ἡ πόλις ὠνομάσθη. Θρᾷκες δὲ τὴν Θησαυρὸν Πιτύην λέγουσι.

PITYASSUS, Piſidiæ urbs. *Strabo.*

PITYNDA, Metropolis Indiæ intra Gangem. *Ptol.* Seu *Pitindra*, in ora ſinus Gangici nunc forſan *Narſingapatan*, in regno Golcondæ.

PITYODES, *Straboni Pityuſa*, *Stephano Pityuſa*. Inſul. parva Propontidis, ad Hyrium promontor. in Helleſponto.

PITYO.

PITYONESUS, inſul. parva Peloponneſi contra Epidaurum. Plin. *l.* 4. *c.* 12. *Schilla in tabulis recentiorib.* in Sinu Saronico, 6. mill. paſſ. a littore, ab Ægina Inſul. 17.

PITYS, i.e. *pinus*, Puella erat, quam Pan & Boreas rivales amabant: Illa Panis amore magis afficiebatur, unde æmulatione motus, puellam in petras impulit ac neci tradidit. Terra miſerta cladem, plantam puellæ cognominem produxit, quæ arbor nunc quidem Pana germine ſuô coronat: Flet autem ubi Boream afflantem percipit. Auctor *Geoponicon. l.* 11. *c.* 11.

PITYUS, oppid Sarmatiæ Aſiaticæ apud fines Colchidis, ad mare Euxinum in finibus Heniochorum, terminus quondam Imperii Romani; Plin. *l.* 6. *c.* 4. à Dioſcuriade, urbe Colchorum extrema 360. ſtad. in Occaſum. Ab Heniochis direptum. Item fluv. ejuſdem nominis, Plin. *ibid.*

PITYUSA, inſul. parva ſinûs Argolici ante Hermionem. Sunt & *Pityuſa*, inſulæ duæ in mari Iberico, anguſtô fretô inter ſe diviſæ, quarum major Ebuſus, minor Ophiuſa. Ita *Strabo.* Idem & *Ptolemaus* docet. Pomponius quoque Mela, *l.* 2. *c.* 7. idem ſentire videtur, licet Pityuſas utramque communi appellatione dici non moneat. At Plinio, *l.* 3. *c.* 5. longè alia mens, qui utrique huic inſulæ nomen Ebuſus convenire ait; & Colubrariam ſive Ophiuſam aliam facit à Pityuſis. Longè falluntur, qui Plinium Straboni & Ptolemæo conciliare quærunt. *Diodor. Siculus* eoſdem cum Plinio ſequi autores videtur. Πιτυοῦσαν enim agnoſcit unam magnam inſulam, in quâ urbs ſit quæ appellatur Ἔρεσος: niſi ejus codex ſic corrigendus & legendum Ἔβυσος. Idem *Diodorus* annotat Pityuſam à copia τῶν πιτύων, quas illa inſula fert, nomen inveniſſe. Plinius à frutice pineo. *Caſaub. Nic. Lloyd.* Baudrando Inſulæ duæ ſunt in mari Mediterraneo inter Balearem majorem ad Ortum & promontor. Dianium Sinumque Sucronenſem ad Occaſum. Vulgò *las Islas de Yviça*, pendentque à regno Majoricæ: earum major & quæ ad Boream Ebuſus, *Yviça*, caſtrum habet cognom. cum tribus villis & ſalis fodinis. Minor, quæ Ophiuſa *La Formentera*, ad Auſtrum extenſa, ob ſerpentes deſerta eſt, parvique circuitus.

PIUS, cognomen Antonini Imperatoris de quo ſuprà, voce *Pii.*

PIUS I. Aquilejâ oriundus, poſt Hyginum Epiſcopus Romanus A. C. 156. Paſcha celebrari juſſit, Dominicâ poſt 14. d. menſis Martii. Martyrii coronam accepit, A. C. 165. Anicetô ſucceſſore. Scripſit *duas epiſtolas ad Juſtum Viennenſem.* Genebr. *Chron. l.* 3. Ciacconius, Platina, Ducheſnius &c. *in vit. Pontif.*

PIUS II. priùs Æneas Sylvius Bartholomæus Piccolominæus, Senenſis. Mater ejus Victoria de Forriguerra parituram ſe filium mitratum ſomnians, id in familiæ ignominiam fore interpretata eſt, cùm in degradatione Clericorum mitra chartacea illis imponi ſoleat: Aliud Fata voluère. Cum cura educatus, ad ſtudia animum applicuit, ingeniô & eruditione inclytus. Ætatis an. 26. in Concilio Baſilienſi, à Secretis fuit Dominico primùm Capranico Cardinali, dein aliis quoque Præſulibus, inprimis Cardinali Albergato, à quo in Scotiam miſſus eſt. Redux a Concilio Referendarii, Abbreviatoris, Cancellarii, & Agentis Generalis muneribus auctus. Argentinæ, Francofurti, Conſtantiæ, in Sabaudia & Rhætia, res ejus curavit: Præpoſitus hinc Eccleſiæ Collegialis S. Laurentii, quæ Mediolani eſt, factus. Interim plurima edidit opera, in quibus, quàm honeſtè de Concilio ſenſerit, ſatis oſtendit: Eugeniô IV. pro meritis paſſim notatô. Secretarius dein Felicis V. & Friderici poſtmodum III. Imperatoris, ab hoc Poëticâ laurô donatus eſt, variis legationibus Romæ, Mediolani, Neapoli, in Bohemia &c. defunctus. A Nicolao V. poſt hæc magnis negotiis in Auſtria, Hungariâ, Moravia, Bohemia & Sileſia adhibitus, jam Epiſcopus Senenſis, Ratisbonæ & Francofurti in Comitiis, de Bello Sacro, præclarè diſſeruit. A Calixto III. Cardinalis creatus, A. C. 1456. ei tandem ſucceſſit, A. C. 1458. Pii II. nomine ſumtô. Tum ſtatim ad Chriſtianos Principes contra Turcas uniendos animum applicuit, Conciliô Mantuam indictô, A. C. 1459. poſtquam Ferdinando fil. notho Alphonſi contra familiam Andegavenſem, regnum Neapolitanum, confirmâſſet: unde Bellum, Eccleſiæ hoſtibus pro virili obnixus, variis terris auxit dominium. In difficilimis etiam rebus intrepidus; animô in ſacrum bellum tam promtô fuit, ut ipſemet copiarum, quas jam paratas habuerat, Dux eſſe voluerit. Sed dum Anconâ ſolvere parat, morte præventus, obiit A. C. 1464. ætat 58. Sedis 6. Opera ejus Baſileæ edita, A. C. 1571. in quibus quod Pontifex quædam retractâſſet, ſcommate notatus eſt: *Quod Æneas probavit, Pius damnavit.* Non dubitant eruditi, quin & ipſe auctor ſit Commentariorum, qui ſub nomine Johan. Gobelini Perſonæ, qui ei à ſecretis erat, prodierunt. Vide *Joh. Aretinum*, Voſſ. *l.* 3. *de Hiſt. Lat. c.* 7. Onuphrium, Ciacconium, Lud. Jacob. *in Bibl. Pontif.* Joh. Antonium Campenum *in ejus vita*: hancque in frontiſpicio operum ejus &c. Crebrò in ore Pontifex hic habuit: *Sacerdotibus magnâ ratione ereptas nuptias, majori reſtituendas videri.* Joh. Baleus *in vita ejus.* Succeſſit Paulus *II.*

PIUS III. dictus Franciſcus Todeſchinus, Pii II. ex ſorore nepos, ſucceſſit ſpurciſſimo Alexandro IV. A. C. 1503. non ſine veneni ſuſpicione paulo poſt mortuus, die poſt electionem 26. in epiſtolis Marſilii Ficini, Philelphi, Sabellici &c. notiſſimus. Succeſſit Julius II. Ciacconius, Victorellus, Ducheſnius, *in ejus vita.*

PIUS IV. Mediolanenſis, nomine Joh. Angelus Mediguinus ſeu Medicis, frater Marchionis Mariniani, ſucceſſit Paulo IV. A. C. 1559. Natus feſtô Paſchatis, electus Papa feſtô nativitatis & coronatus feſtô 3. Regum, 18. hominibus in turba obtritis, plurimiſque læſis: Initiô clementem, ſed non Carafis ſe exhibuit: Cardinali Caraffæ in mole Adriani carnificis manu ſtrangulatô, & fratre ejus, Palliani Principe, capite plexô, in carcere. Melitâ à Turcis obſeſſâ non parum ſolicitus, Concilium Tridenti an. ſeculi præteriti 61. Proteſtantes Germaniæ Principes ad illud per literas & Legatos invitando, reſtauravit: ſed diplomata non reſignata, cum acri reſponſo, Legatis remiſſa ſunt. Thuan. *l.* 23. & 28. Quod & a Rege Daniæ factum: Elizabetha autem Legatum ex Belgio in Angliam tranſiturum aditu arcuit. Sic inchoatô à ſolis Communioni Romanæ addictis Conciliô, Carolus 9. calicis uſum in cœna Domini, poſtulavit obnixè, opponente ſe acriter Cardinali S. Angeli. Idem Bavariæ Dux Albertus expoſcens, obtinere non potuit: nec ipſe Imperator Ferdinandus I. Iidem Principes petebant inſuper, ut conjugium Clericis permitteretur. Sed & hoc negatum. Tandem ſolutum Concilium A. C. 1563. in quo nihil correctum, ſed vetera mala publicâ auctoritate inveſtita ſunt: Synoduſque à Germanis ſpreta, à Gallis non admiſſa eſt, dicente Claudiô Eſpenſæô. *in Conciliis id demum fieri, quod nationi placeat Italica.* Et Claudiô Sanctiô: *in Synodo Tridentina, plus nobis quam Spiritui S. tributum eſſe.* Lætus, *Compend Hiſt. Univ.* Finitô Conciliô Papa, ſpectualis variiſque oblectamentis intentus, conjuratione Accoltii vix non periit. Obiit tandem A. C. 1565. ex nimio Veneris uſu, ut vulgò dictum ſit, *Eum per eandem partem animam profudiſſe, per quam accepiſſet.* Vide porrò Thuan. *Hiſt. l.* 36. 38. 39. Jac Revium *in Hiſtor. Pontif.* Succeſſit Pius V. de quo ſuô locô. Addo hîc, quòd *Pius IV.* idem ad emendationem Gratiani animum applicans, hanc in rem ſelegit Cardinales & undique accerſitos Viros doctiſſimos, qui Auctorem hunc ex fontibus reſtituerent. Quibus *Pius* V. ejus ſucceſſor aliquot alios addidit; opus autem perfectum demum eſt ſub Gregorio XIII. & evulgatum ab eo, A. C. 1582. Pontificatûs ejus XI. ut indicat Præfatio Decreto præmiſſa. Viri ſub Pio utroque ad hoc opus ſelecti, recenſentur Anton. Auguſtino *in fin. l.* 1. *de Emend. Gratiani in Not. p.* 342. Vide quoque Gerh. von Maſtricht, *Hiſt. Juris Eccl. n.* 392. & 393.

PIUS V. dictus Michael Giſlerius, ſucceſſit Pio IV. A. C. 1566. Inquiſitionis acerrimus propugnator: Inquiſitor generalis, olim ſub Paulo IV. Inquiſitionis auctore. Captos Julium Zoanetum, Petrum Carneſecam, alioſque, ob leves hæreſeos ſuſpiciones, exuſſit: nec minùs Aonium Palearium, quòd dixiſſet: *Inquiſitionem eſſe ſicam in literatos diſtrictam.* Meretrices urbe excedere juſſit, *Catechiſmum, Breviarium* & *Miſſale*, à Concilio ipſi injunctum, edidit. Elizabetham Reginam excommunicavit; Carolum IX. contra proteſtantes pecuniâ juvit: Cæſarem, ut pacis conditiones cum Turca rumperet, hortatus, *fidem aut juramentum infideli non eſſe ſervandum*, dixit. Philippo II. ut Carolum fil. qui Belgis favere viſus erat, tolleret, auctor fuit, patratô factô gratias Patri egit, donô inſuper miſſô, roſâ & gladiô. Armis, Regi huic & Venetis junctis, prælio contra Turcas, ad Naupactum, victoriam juvit, A. C. 1571. cùm annô antè Coſmum Magnum Hetruriæ Ducem creâſſet, non permittente Maximilianô II. ut illum Regem crearet, imo interminante, *ſi Pontifex ulteriùs jura Imperii invaderet*: tandem tamen, ad interceſſionem Principum, Franciſco C. F. titulum Magni Ducis, ſed ut Imperii beneficiario, confirmante, Bodinus *de Rep. l.* 1. *c.* 9. Thuanus, *Hiſtor. l.* 60. & 62. Caraffis tandem reſtitutis in bonorum poſſeſſionem .. & Ordine Humiliatorum abolitô, ad Inquiſitionem tribunalis Pontificiô majoris vocatus, obiit A. C. 1572. beatis annumeratus A. C. 1672. à Clemente X. Ducheſnius, Pap. Maſſonius, Thom. Moniotus &c. *in ejus vita.* Anton. Sen. Gazæus & Louvetus, *de Vir. Ill. Ordin. Prædic.* Victorel. *addit. ad Ciaccon.* Carolus Jacob. *Biblioth. Pontif.* &c. Eum excepit Gregorius XIII.

PIUS, Metellus ſic dictus quòd à Furio Tribuno reditum exoravit. Antoninus quoque Imperator *Pius* dictus eſt, quòd animum à belli ferocitate alienum haberet, *malletque unum*, ut ajebat, *civem* ſervare, quàm 1000. hoſtes trucidare. Dio. Alex. *l.* 1. *c.* 9.

PIUS, epitheton, ut videtur, urbis Toletanæ, apud Iſidorum Pacenſem Epiſcop. *Chron. ar.* 685. *Hic crebra Concilia clarente Eugeniô urbis Regia Metropolitanô Epiſcopô Toletô pia ——— recollegit.* E quo ſanè loco dubium videtur, quòd aliàs aſſerit Antonius Auguſtinus *de Numiſmat. Dial.* 7. Inſcriptionem, quæ in averſa complurium nummorum Hiſpaniæ Gothicorum Regum conſpicitur ac legitur, TOLETO PIUS, vocem poſtremam ad Principem, cujus eſt, ſpectare, ut in Leovigildi Regis numiſmate TOLETO JUSTUS. Sed & ejusmodi Regum Hiſpanicorum Gothicos nummos cum hac voce PIUS, adjecta, urbium aliarum nominibus, recenſet Ambroſius Morales *totô lib.* 12. ubi quaſdam profert, cum inſcr. TOLETO JUSTUS, ELBORA JUSTUS, *c.* 4. Car. du Freſne *Gloſſar.*

PIX, Græcè πίσσα multi uſus in Vita, uti videre eſt hic paſſim. *In Lampadibus* veterum vide ſuprà. Ad naves *Incerandas.* Quam ob cauſam lege hâc Athenienſium, Μὴ ἐξάγειν ξύλα καὶ πίτταν, vetitum legimus, aliò *exportare ligna & picem*, apud Scholiaſten Ariſtoph. *Equitibus.* Ne videl. hoſtes ad naves fabricandas iis uterentur, qua de re Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Att. l.* 5. *tit.* 5. Inſuper in condiendis muſtis Veteribus adhibita, uti pluribus docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 711. diximusque voce *Cadus.* Vide quoque infrà *Recentatum*; & evellendis delicatiorum athletarumque pilis, uti diximus ubi de *Alipilis*, nec non voce *Culipilarius.* Porrò in ſuppliciis uſitatam, dicemus infrà ubi de *Tunicâ Moleſta* &c. de ejus in malthando uſu, vide ſuprà verbo *Malthare*, nec non ubi de navium *Inceramentis*, alibique, it. voce *Pittacium.* Non autem unô conſuevit modô colligi. Urebantur radices piceæ & terebinthi, ad eam cogendam; aliter verò colligebatur ea ex codice & ramis, qua de re idem Salmaſ. prolixè agit *ibid. p.* 502. & *ſeqq.* Plurimam autem *picem Picea arbor*, inde κατ' ἐξοχὴν dicta, fundit. Græcis πεύκη, quippe quæ inter ea genera arborum, teſte Theohpraſtô, ſit maximè ἔνδαδος, i. e. *reſinoſa.* Vide infrà voce Reſina it. *Tæda*: uti de *Picifero fonte* in inſul. Zacyntho, unde optima pix juncturis navigiorum ſtipandis infrà

voce Zacynthus: & *de divinatione ex Pice*, ubi de *Divinatione*, *ic. Pyromantia*. A *pice* vero Italiam, quaſi *Picariam*, dictam eſſe, vidimus ſuprà in *Italia*.

PIXIS, apud Thwroczium, in *Hunniade*, c. 46. machinæ bellicæ ſpecies eſt, German. *Büchſen*, ut ait Marqu. Freherus apud Car. du Freſne, ubi ſupra.

PIZARRUS Franciſcus, Hiſpanus Peruviam detexit & occupavit. Hunc expoſititium fuiſſe dicunt, & a fores templi cujuſdam, omnium miſericordiæ, ab impudica matre, objectum: dein cùm à Capitaneo Conſalvo Pizarro pro filio agnitus eſſet, in pago Truxillo porcos cuſtodiiſſe. Horum unò perditò, cùm ad patrem reverti timeret, Hiſpalim primò, dein in Indias aufugit. Heic Didacus Almagrus, à natali pago dictus, itidem genere tam vili, ut quis pater ejus eſſet, nunquam ſciri potuerit, ſe junxit: qui duo in Peruvianum regnum irrumpentes, A. C. 1525. in Atabalipam Regem, ſubitoque ejus primò, dein, cùm de immenſâ prædâ diſſidium oriretur, in ſeipſos immaniter ſævierunt. Et Ferdinandus quidem, frater Pizarræ, Almagrum; hujus verò filius Franciſcum Pizarram viciſſim è medio ſuſtulit. Conſalvus tertius Pizarræ frater, utriuſque necem ultus, tam inſolens evaſit, ut Carolus V. Petrum Gaſcam, JCtum in Peruviam mittere coactus fuerit, qui malis mederetur. A. C. 1546. Mariana, *l.* 26. Thuan. *l.* 1. Sandoval. *in Carolo* 5. *&c.* Vide & *Franciſcus*.

PIZODORUS, vide PEXODORUS.

PK. in nummis Juſtiniani, *percuſſa Carthagine*, Car. du Freſne notat.

PL. in Criſpi. *percuſſa Lugduni*. Idem.

P. L. in notis antiquorum, *Publii Libertus*. P. M. *Principi militiæ*: item *Pontifex Maximus*, &c. denotat. Fr. Gouldmannus.

PLACA, moneta, quæ in *Statuto* Henrici VI. Angliæ Regis dato Pariſiis d. 26. Nov. 1416. quatuor majoribus *plancis*, ſeu *albis* æſtimatur: vulgò *Plaque*. Car. du Freſne *Gloſſ*.

PLACÆUS Petrus, vide *Placaus*.

PLACAS, vel PLACUSIUS, Ciliciæ mons. *Heſych.*

PLACE, urbs Helleſponti, civis *Placius*, Gentile *Placianus Steph.*

PLACENTA, an à *placa*, quòd eâ ſolerent Antiqui Deos *placare*, an à *placeo*? Græcè πλακοῦς, an à πλάξ, κὸς, quòd in tabulam extenderetur? Certè, ſicut ditiores hoſtiis animalium Deorum numina ſibi propitia reddere ſatagebant, ita egenus. *Placentis* hâc fini uſos eſſe, conſtat è Luciano, *in ſuo Dial. de Sacrificiis*. Hinc & in ſacris legimus, *Placentas* ab Ethnicis, & eorum ſuaſu ab Hebræis Idololatris, Lunæ oblatas, quam *Reginam cœli* vocabant. Unde apud Jeremiam Deus ait, *c.* 7. *v.* 17. & 18. *An minime vides, quid ipſi faciant in civitatibus Jehudæ; etiam in plateis Jeruſchalaimorum. Filii colligunt ligna, eorumque Patres accendunt ignem, ac fœminæ depſunt maſſam, ad faciendum popana* (Vulgatus habet *Placentas*) *rebus cœleſtibus* (Vulgatus, *Reginæ cœli*); *& libandum libamina Diis alienis, ut irritent me*. Vide Fortun. Licetum *de Lucernis*, *l.* 6. *c.* 2. ubi Jovis Lucernam eruditè interpretatur, uti de *Placentas in fontem inde projiciendi ratione*, quæ πηγομαντείας Veter. ſpecies, ſupra voce *Fons*. Eſt autem Placenta, idem quod *dulcium*. *Gloſſa*, *Dulcium*, πλακοῦντα: unde *Dulciarii*, qui placentas, vel dulcia conficiunt, iidem cum *Placentariis*, quorum meminit *Gloſſ.* πλακουντάριοι, *dulciarii*, *placentarii*: & Palladius, *in Hiſtor. Lauſ. c.* 6. Ἐν τούτῳ τῷ ἔργῳ καὶ ἰατρεῖ ... καὶ πλακουντάριοι. Ex Græco πλακόεις & πλακοῦς, ut dictum, ſubintellige ἄρτος: quemadmodum τυρόεις & τυροῦς, eòdem ſubſtantivò ſubintellectò. Vide ſuprà in *Dulcium*: nec non *Copta*, *Lucunter*, *Macarones*, *Muſtacea*, *Nicolai panes*, *Nuptiæ*, *Panchreſtum*, & infra *Popa*, *Pyramus*, *Quadra*, ubi de more in quatuor fruſta eas ſecandi, *Reverſatus panis*, qui inter *placentam* panemque medius; *Samia*, *Strues*, *Torta*, *Turunda*, *Venatorius ludus*, *Vermis*, ubi placentas è lumbricis habes; *Victima*, *Victoria*, *Umbilicus*. Addam ſaltem, vocem *Placentarius*, ſcurram, ſannionem, facetum hominem, denotare, apud Petrum Damianum, *l.* 6. *c.* 33. cujuſmodi homines Gallis *Plaiſanteurs*, vel *Plaiſantins* appellari, docet Car. du Freſne *Gloſſ*.

PLACENTIA, vulgò PIACENZA, colonia & urbs antiquiſſima, epiſcopalis ſub archiepiſcopo Bononienſi in Gallia Togata circa finem Æmiliæ apud Padum fluv. non longè Trebiam fluv. excipientem; ampla & populoſa, utpote in qua 25000. civium, Farneſiorum hodie Principum in Ducatu Parmenſi, inter Mediolanum & Parmam. Hic Cælius à Cinna & Mario obſeſſus, cum Petronio, cui ſe interficiendum præbuit, interiit. *Liv.* Ejus in agro ſalſi ſunt fontes, è quibus ſal candidiſſimum excoquitur: & ferri fodinæ, ubi *Ferraria*. Silius, *l.* 8. *v.* 59.

Certavit Mutina quaſſata Placentia bello. Baudrando, urbs aliàs Anamanorum, in Gallia Ciſpadana nunc Ducatus Placentini caput, ſub Parmæ Duce. Arcem habet probe munitam, & 1. milliar. à Pado diſtat, 18. milliar. ſupra Cremonam in Occaſum, Papiam verſus. Hinc *tractus ſeu Ducatus Placentinus*: Qui habet ab Ortu Ducatum Parmenſem, à Septentrione & Occaſu Ducatum Mediolanenſem, à Meridie ſeparatur ab ditione Genuenſi Apenninò. Pendent ab eo etiam 4. caſtra trans Padum, ad Boream, Laudem Pompejam verſus. Hic quoque Concil. A. C. 1095. quò de Praxeda, ab Henrico III. repudiata, & de Bertrada ac Philippo I. Gall. Rege, auxiliis item Alexio Comneno ſummittendis actum. Item A. C. 1132. ubi Anacletus excommunicatus. Vide Leand. Alb. *deſcr. Ital.* Humbert. Locatium, *de Placentia*.

PLACENTIA, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis, in Luſitaniæ confinio inter Salamanticam ad Boream, & Emeritam ad Auſtrum 22. leuc. *Baudrando* Urbs Vettonum in Luſitania, nunc Extremaduræ, in regno Legionenſi. Aliàs *Deobriga*, ſeu crevit ex ejus ruinis. In planitie fertiliſſima, vulgò *la Vera de Placentia* 12. leuc. à Cauria in Ortum, Toletum verſus 25. circiter.

PLACENTIA, urbs Caſtellæ veteris Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Toletano. In colle ſita, cum arce. Item Urbs tractus Armeniaci, in Gall. Item, in agro Ruteno, ejuſdem regni.

PLACENTIA, Arx novæ Franciæ, in ora Orientali Inſul. Terræ novæ, recens à Francis extructa, cum portu adjacente & oppidulo.

PLACENTINUM, veſtis muliebris ſpecies, in *Regula* Tertianorum Ordinis Franciſcani, *c.* 3. apud eundem.

PLACENTINUS, JCtus nobilis, Italus. Monſpeſſuli Jus civile publicè profeſſus eſt, circa A. C. 1200. *Argumentaque in Inſtitutiones & Codicem* ſcripſit: Præter jus apud Calvin. *Lexic. Jurid.* Idem nomen appellativè ſumitur, in *Gloſſis* Græco-*Latin.* MS. Germani Pariſ. & Græc. ἀρεσκ., in editis *Placenus*, pro quo Goldaſtus *placitus* reſtituit, expacater. Et certè etiamnum joculatores *plaiſantins* Galli appellant. Sed an hâc notione vox accipienda ſit, in *Capitular. de cauſis Regni Ital. c.* 15. & in *L.* Longobard. *l.* 3. *tit.* 34. *Non eſt noſtra voluntas, ut homines placentini, per eorum præceptum de curte Palatii noſtri illas, aldiones, recipiant*, jure controverti ait Car. du Freſne *Gloſſ*.

PLACENTINUS, Johannes, vide *Johannes*.

PLACIA, Myſiæ oppid. juxta Cyzicum. Mileſiorum oppid. Plin. *l.* 5. *c. ult.*

PLACIADÆ, Atticæ municipium. *Suidas*. Apud cujus incolas moris erat, adulteros punire graviter, impactis in pudendam corporis partem raphanis, qui apud illos miræ magnitudinis eſſe dicuntur. Quòd ſi raphani fortaſſe non fuiſſent ad manum, ſtelxô utebantur, i. e. ligonis lignô.

PLACIDIA Galla, filia Theodoſii M. Soror Honorii & Arcadii, captâ ab Alarico Româ, hujus captiva, Oroſ. *l.* 7. vel Ataulphi ſucceſſoris evaſit, huicque nupta, tantum egregiis moribus apud maritum valuit, ut ipſum ab Imperio vaſtando averteret. Sic exceſſit is Italiâ Barcinoneque A. C. 415. occiſus eſt. Remiſſa ad Honorium Placidia, Conſtantio, Conſuli & Patritio denuo nupſit, A. C. 417. quô brevi mortuô, educationi filii Valentiniani III. intenta fuit. Ingeniô & pietate ſingulari prædita, variaſque vitæ hujus viciſſitudines, inprimis filiô adhuc minorenni, experta: Obiit A. C. 449. Ravennæ ſepulta. Nummus ejus coronam cœlitùs ei demiſſam, cum imagine pueri in ulnis, repræſentat. Proſper, Idacius, Iſidor. *in Chron.* Olympiod. *apud Phot.* *Hiſtoria Miſcell.*, &c.

PLACIDIA, virgo, Valentiniani III. Imperatoris & Eudoxiæ filia, quæ repudiatis opibus, nulli rei præterquam ſaluti ſtudebat. Hujus mater, cùm Maximo infenſa, Genſericum Romam vocâſſet, ab illo cum duabus filiabus in Africam abducta, & Eudoxia quidem junior Hunerico deſponſata eſt. Placidia verò Conſtantinopolim remiſſa, Senatori Olybrio nupſit.

PLACIDIANUS, Conſul cum An. Tacito an. Urb. Cond. 1125.

PLACIDUS, aliò nomine *Julius*, cohortis tribunus, Vitellium Imperator. latebrâ pudendâ Palatii protraxit, vinctum tergum pone manus. Tacit. *Hiſtor. l.* 3. *c.* 85.

PLACILLA, Theodoſii Magni Imperatoris uxor: non regni faſtigiis elata eſt, ſed potius amore ſuccenſa divinô. Repente ergo, ut venit ad purpuram, claudorum atque debilium maximam habebat curam, non ſervis, non aliis miniſtris utens, ſed per ſeipſam agens, & ad eorum habitacula veniens, dans unicuique quod opus haberet. Sic etiam per Eccleſiarum xenodochia diſcurrens, ſuis manibus miniſtravit infirmis, ollas eorum tergens, jus guſtans, efferens cochlearia, panem frangens, ciboſque adminiſtrans, calices abluens, & alia cuncta faciens, quæ ſervis & ancillis mos eſt ſolenniter operari. Illis autem, qui ei talia nitebantur prohibere, dicebat: Aurum diſtribuere, imperii eſt opus: Ego autem, pro ipſo imperio, hoc opus offero bona mihi omnia conferenti. Nam viro ſuo ſæpe dicere erat ſolita, *Oportet te ſemper, marite, cogitare, quid pridem fueris, quid modo ſis: Hæc ſi ſemper cogitaveris, ingratus benefactori non eris, ſed imperium, quod ſuſcepiſti, legitimè gubernabis, & harum rerum placabis authorem.* Theodoret. *Eccl. Hiſt. l.* 9. *c.* 31. Item filia Arcadii Imperatoris pietate ſimiliter inclyta.

PLACITA Principum, pro Conſtitutionibus, *v.* 1. §. *ait Prætor ff. depoſiti.* Interdum pro Conventu Procerum Regni vel Imperii, qui & *Curia* dicitur. Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Sic Car. du Freſne *Placita*, dicti ſunt Conventus publici totius Regni Ordinum, quibus Reges ipſi præerant, & in quibus de arduis Regni negotiis & imminentibus bellis tractabatur. *Annales* Francorum Bertiniani A. C. 763. *Pipinus Rex habuit* placitum *ſuum Nivernis*, Ita A. C. 764. 765. 766. Annô verò ſequ. *Synodum feciſſe dicitur cum omnibus Francis in campo.* Bis autem quotannis iſtiuſmodi tenebantur Placita: unum, *quando ordinabatur Status totius Regni, ad anni vertentis ſpatium —— in quo placito generalitas univerſorum majorum tam Clericorum, quàm Laicorum, conveniebat*, &c. Hincmarus *de Ordine Palatii*, *c.* 2. Cùm itaque omnes Regni vaſſalli ad ea *Placita* convenirent, hinc *Generalia Placita* ea appellata ſunt. Sic Dagobertus Rex *convocatis filiis omnibuſque totius Regni Primatibus* 10. *Kal. Junias in Palatio Bigargio* placitum generale *inſtituiſſe* legitur, in Geſtis Dagoberti *c.* 40. Sic alii. Unde Poeta Saxonicus *de Geſtis Caroli M. l.* 1. *ann.* 777.

—— *Conventum* Placiti generalis *habere*
Cum Ducibus ſe velle ſuis denuntiat illic.

Quid autem in iſtiuſmodi conventibus actum, facilè colligere eſt, ex *Placito* Cariſiacenſi, *c.* 8. ubi *Francos pro lege tenenda Capitula Regum ſuorum, & in generali placito conſervanda judicâſſe*, legimus. Vide Capitulare VI. A. C. 803. *c.* 2. 5. Simeonem Dunelmenſem & Radulfum de Diceto A. C. 1014. Suenonem item in *Hiſtor. Danica*, *c.* 1. memoratos Carolo du Freſne in

Gloſſar. Adde Georg. Hornium, *Orb. Imp.* qui ex *Placitis* bis *Generalibus*, quæ & *Regalia* dicta, in *Mirac. S. Udalrici c.* 1. apud Reginonem A. C. 956. ipſe *Comitia* vocat, (qui notione vocem, præter vulgarem uſum, Capitolinus quoque adhibuit in *Marco Antonino, c.* 10.) de Statibus Galliæ Regni ingeniosè judicium fert, docetque ex Hottomanno, *c.* 17. *Francogall.* eorum auctoritatem ſub Hugone Capeto primùm imminui cœpiſſe. Cùm enim hic, Capetinæ familiæ, hodieque feliciter regnantis conditor, videret, Regna, quæ nimiùm indulgent Comitiis, plerumque ad Ariſtocratiam delabi, paulatim Comitiorum jura enervâſſe, Hottomanno dicitur. Sed ſi credimus Philippo Cominæo, qui non potuit non eſſe rerum Gallicarum peritiſſimus, eorum auctoritas uſque ad tempora Ludovici XI. integra ſtetit. Ita autem Cominæus, *Comment. l.* 9. *Primus omnium Ludovicus pro ſuo arbitratu primam impoſuit, ſine conſenſu Populi. Ut verò voluntate Principum licet incret exigere pecuniam per illorum ditiones, promittebat in penſiones annuas. Magnum ille profectò vulnus inflixit Galliæ, quod non facile curabitur, ſeque & Succeſſores ſuos male conſuluit. Nam priorum Regum nemo Galliam ſic aſſecerat, ut ipſe,* &c. Ut alia loca omittam, ex quibus, magnam adhuc Galliæ Libertatem & ſatis arctam Regum potentiam fuiſſe, uſque ad præfati Regis principatum, clarè patet. Quibus verò artibus id fecerit Ludovicus, idem docet. *Haud dubie verò multum imminuta fuit poteſtas Ordinum inter bella Anglica, cùm ingentibus prælis præcipua familia extinguerentur, remanentibus illis ſolum, qui vocantur Principes Sanguinis, quibus cùm agnatum ſit jus ſuccedendi in Regnum, non præſumuntur quidquam, quod ad diminutionem poteſtatis Regiæ ſpectat, aſſectare vel conſentire velle. Succeſſerunt in Comitiorum locum velut ludibria quædam, XII. Pares & Parlamenta &c.* Vide ipſum Hornium, *edit.* 2. *cum Notis Felleri, p.* 232. &c. Interdum verò etiam *Placita generalia* appellata ſunt. Dominorum feudalium Judicia, quòd ad ea vaſſi homines convenire tenerentur: alii *Curiæ generales*, Gall. *Plaits generaux*, de quibus prolixè agit idem *Gloſſarii* Auctor &. ſuprà aliquid diximus. Ut de loco aliquid addatur, tenebantur *Placita*, in *locis apertis, publicis & ſub dio*, Sim. Dunelmenſis A. C. 1070. idque in *campo, ſub arboribus* (quercu, ulmo vel olea) *ante portas caſtrorum, ante Templa, in plateis* &c. ut videre eſt apud Auctores laudato *Gloſſarii* Auctori citatos. Interdum tamen & in *ædibus* ac *locis opertis*, propter aëris incommoda, maximè Placita majora. *Capitula* Caroli C. *tit.* 39. *c.* 12. *Domus verò ſicut in Capitulis Avi & Patris noſtri continetur, à Comite, in loco, ubi mallum tenere debet, conſtruatur, quatenus propter calorem Solis & pluviam publica utilitas non remaneat: minora verò placita Comes ſive intra ſuam poteſtatem, vel ubi impetrare potuerit, exceptò in Eccleſia & porticibus, atque adeò atrio Eccleſiæ, & manſione Presbyteri habeat,* &c. Porrò jejuni Judices *Placita* tenere, jubentur in *Capitul.* Caroli M. alibique paſſim. Unde Theodulfus, *Carm. l.* 1. *v.* 400.

Cratula vitetur ſemper, plus tempore eòdem,
Quò pia Juſtitia lera regenda manent.
Nam qui ſe nimis epulis ſomnòque ſepelit,
Corporis atque animæ vim ſibi demit hebes.
Cùm venit ad cauſas nudatus acumine ſenſus,
Marcidus & ſegnis & ſine mente ſedet, &c.

Dominicis tandem diebus *Placita* teneri prohibentur, in *Capitul.* Caroli M. *l.* 2. *c.* 7. & in *Capit.* Compendienſi A. C. 868. &c. Plura hanc in rem vide apud ſæpius laudatum Car. du Freſne *Gloſſ.* ſuprà quoque aliquid voce *Malbergium*, item *Mallus*.

PLACUISSE Senatui, olim dicebantur, quæ Senatus cenſuerat, *leg.* 21. §. *item placere, ff. depoſ. hered.* Etiam in Juriſprudentum libris *placere* dicuntur, quæ Prudentûm auctoritate recepta, inducta conſtitutave ſunt, *l.* 4. *ff. de pactis, l.* 4. *ff. de jure codicillorum*, Briſſonius apud Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Neque ulla vox magis ad Regum Principumve palatum. Unde etiam *Placiti* vocem, de qua modò pluribus actum, deducit à *placendo*, Eduardus Cokus, *ad Littletonem ſect.* 10. quia inquit, *bene placitare ſuper omnia placet*. At Guillimannus *de Rebus Helvet. l.* 1. *c.* 9. Aliique à Germanico *plats*, i. e. *campus*, quòd in campo plerumque *Placita* haberentur, vocabuli originem arceſſit. Sed Caſanova iterum ad priorem notationem relapſus, *Placita* ejuſmodi Conventus appellari contendit, quòd in iis Leges conderentur eæque promulgarentur hâc formulâ, quæ habetur in prologo Legis Salicæ (quam in tribus mallis à Quatuor-Viris conditam eſſe, certum eſt, vide in voce *Salica*) *Placuit atque convenit inter Francos* &c. Inprimis tempore primæ Regum in Gallia familiæ, quò in rebus magni momenti populi aſſenſus omnino neceſſarius erat: Unde in ſolennibus Inaugurationum Regum ſuorum ceremoniis, quæſtionem haberi ad Populum, *Num vellet Regem regnare*; ac reſpondere Populum conſuevisse, *Laudamus, Volumus, Fiat*, lcus. Vide Georg. Hornium, *cum Notis Felleri, orb. Imper. p.* 210.

PLADARÆI, populi Septentrionales. *Steph.*

PLAGA, apud Statium, *Thebaid. l.* 11. *v.* 5.

Compoſuit dextra villos concuſſa plagarum
Juppiter, & vultu cœlumque diemque reducit:

ſpatium eſt ætheris. Zona cœleſtis. Sic Varro *lege Maniâ*.

Nos mirantes, quòd ſereno lumine
Tenuiſſet, oculis cœli rimari plagas.

Et Virg. *l.* 7. *Æn. v.* 227.

——— *in medio dirimit* plaga *Solis iniqui.*

Vide, ſi placet, *Nonium*, ut & ſuô locô, ubi de *Zonis cœleſtibus*. Vox in cœlum è terra tranſlata, in qua *Plaga*, item *Plagia*, oram, æſtuarium, vel etiam campum planum denotat. Itali hodieque *Piaggia* vel *Spiagia*. Servius *in Virgil. Statio eſt, quam Plagiam dicunt.* Alias *plaga*, vulnus eſt, idemque cum verbere. Virgilius, ubi de tauro pugna ſuperato, *Georgic. l.* 3. *v.* 225.

Multa gemens ignominiam, plagaſque ſuperbi
Victoris.

Sed ita priorem productam habet. Apud Judæos celebris olim *plagarum pœna* fuit, quas ſe ob ſe, Evangelii causâ, quinquies affectum eſſe, refert Paulus 2. Corinth. *c.* 11. *v.* 24. Vide infra, ubi de *Verberum pœna*.

PLAGEREUM, locus Siciliæ inter Agrigentum & Syracuſas. *Antonin.*

PLAGIA, Liguriæ portus, 15. mill. paſſ. à Vintimilio, Nicæam verſus. *Antonin.*

PLAGIARIA, Hiſpan. urbs, inter Olyſſiponem & Emeritam *Antonin.* *Nueſtra Sennora de Betove* nunc, 22. leuc. circa fines Extremaduræ.

PLAGIARIUS, is eſt, qui ſine vi, dolo malo, ſciens abducit homines liberos & ingenuos, venditque pro ſervis, aut ſupprimit: Vel is eſt, qui alienos ſervos abducit ſine vi & plerumque ſine furto, fugam perſuadet ac fugitivos celat. *Grammatici*, Ἀνδραποδιστὴς, ὁ μετὰ τὸ τοὺς ἐλευθέρους ἀπάγειν εἰς δουλείαν, [illegible] Dictus an ἀπὸ τοῦ πλαγίου, i. e. *ab obliquo*, quod ſtrophis ſuis obliquis trahat inque ſervitutem abducat liberum hominem: An, quod qui hujus criminis convictus eſſet, lege Flavia, (vel Fabia) *plagis* damnaretur: quæ proin etiam *Plagiaria* dicta eſt. At apud Athenienſes crimen capitale erat, ex lege *Xenophontis* memorata: [illegible], *Plagiarii manifeſti morte luunto*. Scribebatur autem adverſus tales, [illegible], teſte Polluce, *l.* 3. *c.* 7. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Attic. l.* 7. *tit.* 5. Idem apud Hebræos obtinuiſſe, ex Sacris diſcimus, vide Exodi *c.* 21. *v.* 16. & Deuteronomii *c.* 24. *v.* 7. & quidem eò gravius id apud Iſraelitas crimen fuit, quod *Plagiarii* inter eos, ſi quos ſubripuiſſent, illos, ne res pateſieret, in alienas regiones deportarent, ſicque & Populum Dei, quantum in ipſis, erat, minuerent, & Iſraelitam à vera religione alienarent. Cui peccato obnoxii, Joſeph fratres, cum Iſmaelitis vendidiſſe leguntur, in poſtremis Geneſeos *capp.* De Romanis ut aliquid addam, Paulus JC. *ad legem Fabiam* cit. ſi quis civem Rom. ingenuum, libertinum, ſervumque alienum celâſſet, vendidiſſet, vinxiſſet, comparaviſſet: criminis pœnam, in humilioribus metallum aut crucem: in honeſtioribus, jacturam dimidiæ partis bonorum & relegationem: Si ſervus ſciente domino alienum ſervum ſubtraxiſſet, vendidiſſet, celâſſet, in ipſum dominum animadverſum; ſi dominô neſciente feciſſet, ad metallum damnatum fuiſſe, docet. Poſteà exaſperata pœna, & ob plagium liberi hominis, ſervus aut libertinus, ſtatim beſtiis objecti ſunt, ex L. Conſtantini, de qua vide Pithœum, *Not. ad coll. LL. Moſaic.* manſitque ſub Diocletiano quoque ac Juſtiniano capitalis pœna, quam tamen ſenſim conſuetudo mitigavit, Leonis Cæſaris poſtea lege firmatâ, quâ ſanxit, ne poſthac ob plagium mors infligeretur: ſed ut, qui alienum ſervum abduxiſſe deprehenſus eſſet, eundem ejuſdemque pretium & ita duplum domino reſtitueret &c. Quam in rem vide plura apud Rivetum, *Commentar. in Exodum l. cit.* adde Tit. Popmam *de Operis Servor.* ubi in Tabernis, ut alios hominum viliſſimos, hujuſmodi *Plagiarios ſervos* habitâſſe, docet. Adde ſiitem, Latinis proprium de iis verbum *ſollicitare* fuiſſe. Philoxeni *Gloſſ. ſollicitare* πλαγιάζω. Nempe blandis & mellitis verbis ſervos alienos ſolicitabant & ad ſe allicicbant, unde quoque ψυχαγωγοὶ dicti. In Gloſſis, *Plagiarius*, ψυχαγωγός. Vide quoque Heſychium, Clementem, *l.* 1. *Strom.* Alios, & in hanc rem plura, apud Deſid. Heraldum, *Animadverſionib. ad Arnob. adv. Gentes, l.* 2.

PLAGIAULA, in *Gloſſis MS. ydraules, hydraula, fotinſtes, plagiaula*, apud Salmaſ. qui legi vult, ὑδραύλης, *hydraula*, φωτιγγιστής, *plagiaula*. Φῶτιγξ enim tibiæ genus, quæ πλαγίαυλος dicebatur, unde πλαγιαυλεῖν & φωτιγγίζειν idem. *Servius* Græcorum πλαγίαυλον Latinis eſſe *vaſcam tibiam* obſervat in *l.* 11. *Æn. v.* 737. Idem *curvam tibiam* Virgilio, *loc. cit.* & Symphoniacorum tibiam eandem eſſe, *obliquam* item *tibiam* Plinii, ait, & Midæ Phrygis inventum facit, alii Pani tribuunt. *Theocritus*,

Ὡς ἔχει πλαγίαυλον ὁ Πὰν, ὡς αὐλὸν Ἀπόλλων.

Pollux ex loto & apud Lybias primum factam ſcribit. [illegible] Unde & λώτινοι αὐλοὶ iidem, & λώτος, pro *tibia* Græcis Latiniſque Poëtis. Ovidius, *Remedior. v.* 753.

——— *Enervant animos citharæ, lotoſque, lyræque.*

Sic *Plagiaulos* diverſa fuerit à Phrygia tibia, quæ tamen & ipſa quoque curva nonnullis, ſeu obliqua, & Græcis ἔλυμος dicebatur, item κέρας, quòd ad orificium cornu repandum additum haberet, ſimile tubarum κώδωνι, ut habet *Pollux*. Eſt autem κώδων propriè cymbalum, vel parva potiùs ex ære nola: unde & tubarum orificia, quà ſpiritus emittitur, quod eam referant formam, ſenſimque ſeſe in exitu dilatantia repandis per ambitum labris aperiantur, κώδωνες quoque appellati. Tibiis itaque Phrygiis, quæ ex buxo aut etiam ex oſſibus fiebant, hujuſmodi κώδωνες ex cornu facti addebantur, ad inſtar tubæ, ut clariùs & acutiùs inſonarent: quemadmodum hodieque tibiæ habent, quas Galli *altebuxias* vocant; cæteræ verò tibiæ his carebant & eâ parte ſimiles erant illi generi fiſtularum, quas *dulces* iidem appellant. *Plagiaulos* autem, i. e. Libyca tibia, codonem itidem ex cornu habebat; ſed incurva erat, Phrygia recta. Quam ob cauſam, *tibiam*, quam *adunco cornu* inſignem Ovidius ait, *l.* 3. *Met. v.* 533. in ſacris Bacchi, de plagiaulo accipi par eſt. Virg. *l.* 11. *v.* 737.

Aut, ubi curva choros indixit tibia Bacchi.

Utramque tibiam, plagiaulon & Phrygiam, implexas in antiquis monumentis viſere eſt, ubi ſacra Deûm Matris inſculpta habentur, & utramque quidem cum codonibus. *Pollux*. Καὶ [illegible] Vide Salmaſ. *ad*

ad Solin. p. 123. & ſuprà voce *Phœnix*, ut & hanc in rem plura apud *Athenæum*, *l.* 4.

PLAGULÆ, in charta ſunt, quæ *folia* hodie vocamus, Gall. *feuilles*. Ita enim Plinius, *l.* 13. *c.* 12. ubi de chartæ conficiendæ ratione, (vide ſupra) *Siccantur Sole plagulæ & inter ſe junguntur.* Nempe primò papyrum, quod cepæ inſtar tunicas habebat multas, diſpeſcebatur in tenues philyras, iisacu à ſe invicem ſeparatis, ita ut ſuô quæque ordine detraherentur. Dein philuræ acu ſic ſeparatæ ad modum cratis ſternebantur ſuper tabulam ſive aſſerem ligneum, madentem turbidâ Nili aquâ: eâ aquâ contexebant & conglutinabant *plagulas*, quod *contexere biblos* vocat Lucanus, *l.* 3. *v.* 222.

Nondum flumineas Memphis contexere biblos
Noverat. ——— ———

Plagularum namque una ſtaminis, altera ſubteminis inſtar ſe habebat. *Plagulæ* ita contextæ imponebantur prælo, ut humor exprimeretur; quô expreſſô Soli, ut magis ſiccarentur, exponebantur. Siccatæ digerebantur in ſcapum; qui ſummum erat philurarum 20. Voſſ. *de Arte Gramm. l.* 1. *c.* 37. Et hic erat legitimus *plagularum* numerus, quas Plinii ætate ſcapus, quem nos *volumen*, Galli *manum papyri* vocant, continebat. At inferiori ævô denas tantùm in ſingulis ſcapis poni ſolitas invenimus: Hinc *chartæ decades*. in *Vita* Sylveſtri apud Anaſtaſium, pro chartæ ſcapis, quòd plures ſcilicet ſcapus tunc non haberet. In quolibet verò ſcapo, *plagularum* prima adnotatum præferebat, quô Comite largitionum, ſub quo erant Chartariæ quô tempore & à quo præparata fuiſſet illa charta: quemadmodum hodieque chartæ lintcariæ noſtræ ſolent aliquô charactere inſigniri, ex quo ſciri poteſt, qui eas confecerit. Sed hôc diſcrimine; quòd, licèt in ſcapum componantur *plagulæ*, non prima tantùm, ut olim, ſed omnes characterem eundem ac notam in medio formatam exhibeant, quæ vix apparet & quidem ejuſdem cum charta coloris, ſic facta eſt, ut nec ſcribenti officiat nec legentem impediat: cùm contrà apud Veteres ſcheda illa prima, quæ protocollon habebat, ſcribendo prorſus eſſet inutilis, qua de re ſuprà, ubi de *Papyro*. In genere autem *Plagula* quodvis linteum textile eſt, ex ſtamine & ſubtemine conſtans. *Nonius plagulam* lectuariam, *ſindonem* interpretatur. Cujuſmodi *plagularum textilium* meminit Livius, *l.* 39. *c.* 6. *Luxuriæ*, inquiens, *peregrinæ origo ab exercitu Aſiatico invecta in urbem eſt, ii primùm lectos æratos, veſtem ſtragulam pretioſam, plagulas & alia textilia,* ——— *Romam advexerunt.* Ubi *plagulæ*, auctore Turnebô, *Adverſar. l.* 1. *c.* 25. vela ſunt & textilia, quibus lecticæ & lecti intendebantur, aut involvebantur, ut apud Tranquillum, *in Tito*, *c.* 10. *Lectica dimotis plagulis.* Budæus verò in *prior. Annotat.* per *plagulas* & *ſtragulam*, tapetia ſeu aulæa intelligit. Vide Godelevium, *ad Livium*, *d. l.* Hinc ad Chartas vox tranſlata; vide & Salmaſ. *ad Vopiſc. in Firmo*, *c.* 3.

PLAMUS, urbs Cariæ, *Steph.*

PLANA Sylva, *Plaine Sève*, vicus Galliæ, non procul à S. Walario in Planis, *S. Valeri les Plains*, in Nortmannia, in regione Caletorum Diœceſique Rotomagenſi. Sic Orderico, *l.* 10. S. Remigius *de Planis* memoratur, *S. Remy du Plain*, locus in Cenomanis, à *planitie* agri ſui haud dubiè nominatus, ut loca priora. Magna villa in *Planis*, vulgò *Maineville les Plains*, ſimiliter vicus eſt, S. Walarico *in Planis* proximus, Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *S. Walaricus in Planis*.

PLANÆ, inſtrumenti fabrilis genus, quarum in inteſtinis operibus locus, ſicut dolabrarum in aliis. Vide ſuprà ubi de *Inteſtin. opere*.

PLANARIA, inſul. ultra Corſicam, à ſpecie ſic dicta, quod æqualis freto exiſtat, ideoque navigii fallax. Plinius, *l.* 3. *c.* 6. Eadem cum *Planaſia*.

PLANARIA ſeu PLANASIA, una ex Inſulis Fortunatis, circuitu CCC. apud *Seboſum*, laudatum Salmaſio, *ad Solin. p.* 1298. Sic dicta, à ſpecie, quòd *plana* eſſet. Inſularum enim aliæ *altæ* ſunt, aliæ *planæ*: Græci ὑπτίας vocant, καὶ ταπεινάς. Idem *p.* 96.

PLANASIA, inſul. parva maris Tyrrheni inter Ilvam & Corſicam, *Baudrando* verſus partem Auſtr. Inſul. Ilvæ, à qua vix 6. aut 7. milliar. in Meridiem diſtat. Tota in planitie, ſub Magno Hetruriæ Duce 30. mill. paſſ. à Corſica in Ortum. Item *Planaſia*, inſul. Galliæ Narbonenſis teſte *Strab.* poſt Stœchadas, quæ S. *Marguerite Dalechampio* dicitur, in ora Provinciæ, olim *Lera*. Hic Agrippa, Auguſti nepos, Tiberii juſſu eſt necatus. Tacit. *l.* 1. *Annal. c.* 31. Vide *Lera*. Item oppid. ejuſdem Galliæ ad Rhodanum fluv. *Strabo*. *Pont S. Eſprit*, teſte Jo. Poldô, inter Vivarium 4. & Avenionem ad Auſtrum 8. leuc.

PLANCA, nomen Hyllidis ſeu promontor. Diomedis, vel potiùs rupis, juxta Tragurium, apud Auctorem *Vitæ* S. Johannis Traguricnſis. ſic dictæ, à ſuperficie ejus *plana*. *Feſto* namque *Plana*, *tabula plana*. Vide Plin. *l.* 8. *c.* 43. & Auctores recentiores, Car. du Freſne *Gloſſar.* laudatos, è quibus *Charta* libertatum urbis Teneræmundæ, *c.* 20. apud Lindanum, *Quicunque per vim fœminam violaverit, & ſuper hoc veritate coram Scabinis convincatur, ei collum aſſere, qui vulgò nominatur* Plancke, *debet abſcindi.*

PLANCINA nupta Cn. Piſoni, palam læta morte Germanici, cùm Piſo caderet, precibus Liviæ defenſa erat. Poſt ejus mortem petita veneficii criminibus, ſuâ manu, ſera magis quàm immerita ſupplicia perſolvit. Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 26. Ser. Galbâ, L. Sullâ Conſulib.

PLANCIUS, Romanus quidam, qui, teſte Euſebiô, cùm Galliam Comatam regeret, Lugdunum condidit.

PLANCTÆ, inſulæ maris Euxini, apud os, quæ & *Cyaneæ*. Herodot. *l.* 4. Ἔπλεε ἐπὶ τὰς Κυανέας καλεομένας, τὰς πρότερον Πλαγκτὰς Ἕλληνές φασι εἶναι. *Scylax Caryand.* Αὗται δὲ αἱ Κυανέαι, ἃς λέγουσιν οἱ Ποιηταὶ Πλαγκτὰς πάλαι εἶναι, καὶ διὰ τούτων πρῶτον ναῦν περᾶσαι τὴν Ἀργώ, ὅτε οἱ Κολχὶς τὸν Ἰάσονα ἤγαγε. Strabo, *l.* 3 ταῖς δὲ Κυανέαις ἐποίησε παραπλησίας τὰς Πλαγκτάς. De Homero loquitur, cujus verſus ex *Od.* μ', *v.* 59. heic apponam,

Ἔνθεν μὲν γὰρ πέτραι ἐπηρεφέες, προτὶ δ' αὐτὰς
Κῦμα μέγα ῥοχθεῖ κυανώπιδος Ἀμφιτρίτης.
Πλαγκτὰς δή τοι τάς γε Θεοὶ μάκαρες καλέουσι.
Τῇ μέν τ' οὐδὲ ποτητὰ παρέρχεται, οὐδὲ πέλειαι
Τρήρωνες, ταί τ' ἀμβροσίην Διὶ πατρὶ φέρουσιν.
Ἀλλά τε καὶ τῶν αἰὲν ἀφαιρεῖται λὶς πέτρη.
Ἀλλ' ἄλλην ἐνίησι πατὴρ ἐναρίθμιον εἶναι.
Τῇ δ' οὔπω τις νηῦς φύγεν ἀνδρῶν ὅτις ἵκηται,
Ἀλλά θ' ὁμοῦ πίνακάς τε νεῶν καὶ σώματα φωτῶν
Κύμαθ' ἁλὸς φορέουσι, πυρός τ' ὀλοοῖο θύελλαι.
Οἴη δὴ κείνῃ γε παρέπλω ποντοπόρος νηῦς.
Ἀργὼ πασιμέλουσα παρ' Αἰήταο πλέουσα.
Καί νύ κε τὴν ἔνθ' ὦκα βάλεν μεγάλας ποτὶ πέτρας,
Ἀλλ' Ἥρη παρέπεμψεν, ἐπεὶ φίλος ἦεν Ἰήσων.

Nic. Lloydius.

PLANCTU, dilectorum aut agnatorum hominum, magis affici umbras mortuorum, quam omnibus aliis, licèt ſumtuoſis officiis, Gentilibus olim creditum. Statius, *l.* 2. *Sylv.* 6. *v.* 90.

——— *nec quòd tibi Setia canos*
Reſtinxit cineres, gremio nec lubricus oſſa
Quòd vallavit onyx, Miſeris acceptius umbris,
Quàm gemitus ———

Vide multis locis Auſonii *Parentalia* & *Profeſſores*, nimiùm quidem ad Gentilium mores & leges facti Poetæ. Eô fine pectora nudabant, ut illa inter gemitus ac lamenta contunderent. Idem Statius, *l.* 5. *Sylv.* 5. *Epicedio in Filium*, *v.* 13.

——— *Huc patres, & apertò pectore matres*
Conveniant. ———

In cujuſmodi corporum contuſionibus mirifica fuit Idololatrarum ſtultitia, quam, non bene fecerunt, qui ſub prima Eccleſia ſunt æmulati, vide hac de re pluribus Barthium, *in Superſtitionum Commentario*. Neque verò pectus ſolum ſed & faciem nonnunquam *plangentes* percutiebant. Idem Poeta, *ibid. v.* 11.

——— ——— *Cernite fletus,*
Liventeſque genas, & credite planctibus ———

& humeros, *Seneca mox laudandus*. Brachia item lacerabant. Firmicus *de Errore Superſtitionum*, *Tundunt pectus, lacerant lacertos, veterum vulnerum reſerant cicatrices.* M. Florus *Declam.* X. *Mulier, quæ ſanguinantes ad Judices porrigit lacertos, quæ ſciſſô laniatôque vultu magnô dolore cogitur.* Claudian. *de Raptu*, *l.* 2. *v.* 248.

——— *planctuque lacertos*
Verberat ———

Statius iterum, *Theb. l.* 12. *v.* 109.

——— *manant lacera ora cruentis*
Unguibus & molles planctu *crevêre lacerti.*

Item, *l.* 2. *ſylv.* 1. *v.* 23.

Teque Patrum gemitus ſuperantem & brachia matrum.

Ad quem locum vide *Animadverſ. Caſp. Barthii*, plura verò hanc in rem, apud eundem, *ad Claudian. d. l.* apud Farnabium item Gronoviumque, *Not. ad Troades Senecæ*, *Actu* 1. ubi Hectorem plangentium habitum pluribus deſcribit Tragicus, *v.* 83.

Hec. Fida caſus noſtri comites.
Solvite crinem, per colla fluant
Mœſta capilli tepido Troja
Pulvere turpes, pares exertos
Turba lacertos, veſte remiſſa
Subſtringe ſinus, uteroque tenus
Pateant artus, cui conjugio
Pectora velas captive pudor?
Cingat tunicas palla ſolutas.
Vacet ad crebri verbera planctus
Furibunda manus, placet hic habitus.

& quæ ſeqq. Nempe primùm crinem nodô ſolvebant, & cinere adſpergebant: tum pectus nudabant & humeros: & veſtem non manu, ſed chordâ vel faſciâ aliquâ, ſupra uterum nectebant, ne eâ decidentes patefierent quæ natura operuit. Sic uterô tenus nudæ ejulabant, & unguibus, palmis, pugnis in ſeipſas ſæviebant &c. Factum id autem à Matribus præcipuè, quas veluti Præficas cœteri ſequebantur: cùm Præficas aliàs, quæ elevatâ manu modum luctus, & *planctus* ſignum darent dictando & conficiendo luctui conductas fuiſſe, notum ſit ex Varroqe *de L. L.* Idque tantâ violentiâ, ut pectora contuſione planctuque inflammata, mors fuerit nonnunquam conſecuta. Idem Barthius, *ad Statium*, *Theb. l.* 3. *v.* 126. &c. Vide quoque ſuprà ubi de *Luctu*, & *Lugentium* ceremoniis. Propriè verò *Planctus* ſonum undarum cautibus illiſarum notat. Lucanus, *l.* 6. *v.* 690.

Quòd ſtrident ululantque feræ, quòd ſibilat anguis,
Exprimit, & planctus *alliſæ cautibus undæ,*
Silvarumque ſonum, fractæque tonitrua nubis &c.

PLANCUS Lucius Munatius, Roman. ex familia antiquiſſima. Condidit, an reparavit Lugdunum, cùm Proconſul in Galliis eſſet, An. 711, Urb. Cond. Annô pòſt Conſul cum M. Æmilio Lepido fuit. Statua ejus Baſilex in Curia, cum egregia inſcriptione, cernitur. Vide Plut. *in Annibale*, & in voce *Munatius*.

PLANCUS, adulandi artifex, in magna apud Fulviam Antonii gratia, de cujus adulatoriis moribus vide ſis Appianum, *libro tertio Civil.*

PLANCUS, vide MUNATIUS.

PLANELLI, apud Ceſtium Camerar. in *Ceremoniali MS.* ubi de

proceſſione, in Feſto Purificationis, *cumque venerit* (Papa) *ad portam dictæ Eccleſiæ* (S. Mariæ Major.) *exuit* planellos *& nudis pedibus vadit cum aliis in proceſſione*: crepidæ ſunt, Italis *Pianelle* dictæ, Dominico Macro *in Hierolex.*

PLANESIA, Inſul. circa Carthaginem, cujus *Strabo* meminit. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 96.

PLANETA, tunica ſeu veſtis ſacra, oras ſparſas habens de qua vide Hieron. *in Epiſt. Nepotiani, ad Heliodor. tom. l.* 25. Matth. Pariſ. *in Henrico* 3. *p.* 683. & Henricum Spelmann. *Gloſſar. Archaologico, &c.* Dicta à πλάνη, quòd circum *errans* totum ambiat corpus; quales eſſe ait Baronius antiquiores veſtes quæ in Eccleſiis aſſervantur: quæ nempe rotundæ ac per totum clauſæ unò circumjectu totum corpus involvebant & utrumque ſimul brachium ita, ut niſi à lateribus utrôque pariter brachiô ſublevari non poſſent. Quare alii *Planetas* dictas exiſtimârunt, quòd ejus extrema ora hinc inde in brachia ſcapulaſque rejecta errabunda deflueret. Quam ob cauſam plures eandem veſtem *Caſulam* dixêre, elegantiâ quæ ejus ævi propria fuit. Iſidor. *l.* 19. *c.* 28. *Caſula eſt cucullia, à caſa, quòd totum hominem tegat, quaſi minor caſa.* Adjicitque Græcè *Planetas* dictas, *quia horis errantibus evagantur, ut & ſtella Planeta; quæ vagæ ſub errore motuque diſcurrunt.* Ubi pro *horis* legendum *oris*, monet *Ferrarius*, i. e. limbô & extremâ parte. Sic & ſacri Gloſſographi, *Planetam* veſtem laxam interpretantur circa humeros, quæ errantibus oris evagatur. Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiar. Parte* 1. *l.* 1. *c.* 36. & 37. item *l.* 3. *c.* 6. ubi formam iſtuſmodi veſtis Patavii videri, docet: *Parte* quoque 2. *l.* 2. *c.* 7. ubi veſtem hanc veter. ſacrificalem pænulam eſſe, non togam, hâc ſcil. breviorem & anguſtiorem, cum Baronio & Jo. Baptiſta Donio, contendit. Etiam verò aliis, quàm Sacerdotibus, adſcribit Joh. Diaconus *Vita* Gregorii M. *l.* 4. *c.* 83. pariterque inter ſeculares veſtes reponit Iſidorus, *in Regula c.* 13. & Caſſianus *de Habitu Mon. l.* 1. *c.* 7. De *Planeta B. Petri*, quæ creditur Antiochiâ delata: & in Eccleſia S. Genovefæ Pariſ. olim aſſervata, ſcripsêre Hildebertus Cenom. & Hugo Monach. Cluniac. in *Vita* Hugonis Abbat. *Planeta cum tintinnabulis*, meminit *Charta* Benedicti VIII. *Obtulit planetam purpuream optimam aureis liſtis* 12. *ſigna habentibus in circuitu*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* &c. Vide quoque ſuprà, *Caſula.*

PLANETÆ, ſtellæ *erraticæ* multis, *Nigidio Errones* dicti, apud A. Gellium, *l.* 14. *c.* 1. quinque antiquis tantùm fuêre, à Veterib. Aſtrologis, in tres ſectas, Chaldaicam, Ægyptiacam & Græcam diviſis, pro Numinibus culti: quod factum, antequam fixæ quoque in Deorum numerum adſciſcerentur, hinc colligitur; quòd cum Sole Lunaque, ſolos eorum ſunt nominibus dignati, qui *Majorum Gentium Dii*, ſeu *Selecti* dicebantur. Dicti *Arato* πέντε ἀστέρες, i. e. *Quinque ſtellæ*, ut & Propertio, *l.* 4. *Eleg.* 1. ac Tullio quoque *de Nat. Deor. l.* 1. nunc *quinque ſtellæ vagæ*, nunc *quinque errantia ſidera.* Vide quoque Hyginum, *in Poët. Aſtronom.* Jul. Firmicum, *l.* 1. *c.* 4. Macrobium, *in Somn. Scip. l.* 1. *c.* 6. 19. & 21. ubi ad diſcrimen harum & cœlo infixarum ſtellarum, Solem Lunamque vocat *Lumina*, ut Græci φῶτα, nempe, κατ' ἐξοχὴν, tanquam φωστῆρας μεγάλους prout vocant LXX. Gen. *c.* 1. *v.* 16. Pythagorei, quia Proſerpina, eſt Luna, propterea vocitârunt *Canes Proſerpinæ*, ut ait Clemens, *l.* 5. *Strom.* Ægyptiis habebantur velut Ῥαβδοφόροι, ſive *Lictores.* Sed Δωδεκαθέοι habiti pro Diis Conſiliariis, ut vetus annotavit Scholiaſtes, *in Argonaut. Apollonii, l.* 4. In quinque autem his primò divinos honores videtur obtinuiſſe Venus, ſive

> Ἕσπερος, ὃς κάλλιστος ἐν οὐρανῷ ἵσταται ἀστήρ.
> *Heſperus ætheriô longè pulcherrimus orbe.*

Homer. *Il.* χ. *v.* 318. Qua de re vide Voſſ. *de Or. & progr. Idolol. l.* 2. *c.* 31. qui ab illa ad Mercurium tranſit, *c.* 32. hincque ad Martem, Jovem, Saturnum, *c.* 33. & 34. His poſteà accenſiti quoque Sol & Luna, numeruſque ſeptenarius *Planetarum* viguit per multa ſecula, quibus quidquid in rebus humanis ageretur, obnoxium fecit Antiquitas. Ut autem viderentur nunc hunc, nunc illum effectum producere, pro vario ſcilicet eorum ſitu, ideo variæ ad libidinem & abſque ullo in natura fundamento dignitates excogitatæ & *Planetis* attributæ ſunt, Aſtrologis vocatæ, *Domus, Exaltatio, Triplicitas, Terminus, Facies*, de quibus vide Jac. Oiſelium JCtum, *Notis in A. Gellium, l.* 14. *c.* 1. ut ide præfecturæ VII. metallorum, it. VII. lineamentorum frontis, ſupra vocibus *Lumina*, it. *Metopoſcopi.* Seculô noſtrô, teleſcopii ſeu Batavi tubi beneficiô, plures adhuc reperti ſunt, qui Veterum ſcientiam quidem, non tamen conjecturam, planè fugerunt. Apud Gellium enim *locô cit. miratum* Phavorinum *fuiſſe* legimus, *id cuiquam pro percepto liquere, ſtellas iſtas, quas à Chaldæis & Babyloniis ſive Ægyptiis obſervatas ferunt* (*Planetas* videl.) *non eſſe plures, quàm vulgò dicerentur. Poſſe enim fieri exiſtimabat, ut & alii quidam Planetes pari poteſtate eſſent, ſine quibus recta atque perpetua obſervatio perfici non quiret; neque tamen cernere homines poſſint, propter exſuperantiam vel ſplendoris vel altitudinis.* Galilæus itaque primùm animadvertit quatuor *Planetas*, qui certis temporibus periodum ſuam circa Jovem abſolvunt, unde & *Jovis Satellites* dicti: à Galilæo verò *Medicea ſidera*, in honorem domus Mediceæ, appellati. Poſteà à nobiliſſ. Hugenio *Planeta* quidam prope Saturnum detectus, qui inſtar Lunæ 16. Dierum ſpatiô Saturnum circumiret, periodumque abſolveret: (Voſſius habet, *ſtellas duas, quæ ſemper Saturno, velut individui comites, adſiſtant.* Idem pergens, *Nec deſunt*, ait, *quibus macula illa circa Solem, niſi Soli potiùs inſint, moveri ſolitæ, nihil aliud videantur, quàm ſtellæ Solem circumeuntes*, Borboniorum ſiderum *nomine à Joh. Tarde Gallo inſignitæ, ſub fin. c.* 34. *libri & Op. præfati*) Ita ut hodie duodecim numerô *Planetæ* computentur. Idem Hugenius & Saturnum annulô circumvinctum eſſe primus vidit. Hos itaque cùm ignoraret vetuſtas, non mirum, cur & elogiis ſuis & divinitatis opinione caruerint. At otioſos illos fuiſſe, antequam detegerentur, nemo dixerit: quin *Planetarum*, circa quos volvuntur, viribus aut obſtitêre, aut etiam opem tulêre, variaſque in eorum operationibus mutationes induxêre pro majori ſcil. vel minori ad eos acceſſu, vel ab iis diſceſſu, quâ de re tamen Veterum nemo cogitavit. Unde & J. B. Morinus, qui veter. Chaldæorum & Ægyptiorum Aſtrologiam falſitatis plenam fuiſſe convincere conatur, quædam de viribus & effectibus quatuor Jovis Satellitum edidit: de Lunula verò circa Saturnum ſimiliter ſiluit, utpote quam ipſemet unà cum Veterib. ignoraret. Vide de hoc ſcripto ejus, judicium Gaſſendi & Maridati, apud Oiſelium ſuprà *cit. loc.* Addit Voſſius, ubi *ſuprà*, propter novos hos *Planetas*, novorum orbium conſtitutione opus non eſſe, cùm propriè non circa terram, ſed ſuprà eam moveantur. Sed de his plura, vide apud Aſtronomos recentiores. A ſeptem verò *Planetis*, antiquitus notis, ſingulis Hebdomadis diebus appellatio indita: cujus rei diſquiſitionem iniit Plutarchus; unà miſcens ſcriptum, περὶ ἥλων πάξεως, *de clavorum ordine*, i. e. de clavis annalibus, Idibus Sept. Romæ in ædium ſacrarum pariete, ad annos dinumerandos, pangi antiquitus ſolitis, (qua de re. Vide Jac. Durantium, *Variar. Lect. l.* 1. *c.* 5.) ante ſcilicet annorum à Conſulum nominibus numerandorum morem. Hic rationem Sabbathi ſeu Septimi diei apud Judæos quietis, ex honore Saturno habito; juxta nonnullos ait deduci. Quibus accedit Damis Aſſyrius, qui de rebus Apollonii Thyanei, cui ſocius erat, ſcribens, tradidit Iarcham Principem Brachmanum ei dediſſe δακτυλίους ἑπτὰ τῶν ἑπτὰ ἐπωνύμους ἀστέρων, οὓς φορεῖν τὸν Ἀπολλώνιον κατὰ ἕνα πρὸς τὰ ὀνόματα τῶν ἡμερῶν. *Septem annulos ſeptem ſtellis cognomines; eorumque ſingulos, ſecundùm dierum nomina, Apollonium geſtâſſe.* Imò, in vetuſto Apollinis Oraculo, legitur, ex Porphyrio apud Euſebium, *Præp. Evan. l.* 5. *c.* 14.

> Κλήζειν Ἑρμείαν ἠδ' Ἠέλιον κατὰ ταὐτά,
> Ἡμέρῃ Ἡλίου, Μήνην δ' ὅτε τῆσδε παρείη
> Ἡμέρη, ἠδὲ Κρόνον ἠδ' ἑξείης Ἀφροδίτην.
> *Invoca Mercurium & pariter Solem*
> *Die Solis. Lunam itidem, cùm ejuſdem aderit*
> *Dies & ſimili modò Saturnum & Venerem.*

Unde, ait Joſ. Scaliger, *Prolegom. ad l. de Emend. tempor. demonſtratur, quòd vetuſtiſſima ſit appellatio dierum à Planetis etiam apud Græcos*, quod Dioni, *l.* 37. (qui Ægyptiorum id, paulo ante ætatem ſuam, inventum facit) non fuit viſum. Addit Joſephus hic, vulgus crediſſe, *Planetas* apparere die ſuô; nempe omni die Martis ipſum *Planetam* ſui videndi poteſtatem facere, & ſic de reliquis: *Idque*, inquit, *planè Orpheus deſignavit in* Ἔργοις καὶ Ἡμέραις, *Operibus & Diebus*,

> Πρῶτα μὲν ἐν πρώτῃ σοὶ ἤματι φαίνεται Ἄρης,
> Μέτα δ' εἰς τ' Ἄρη ἐπιτέλλεται, ἴσχεο ἔργων:

ubi tamen alii aliter legunt. Ulteriùs, à Scriptore veteri Græco nondum edito, Zoroaſtris & Hyſtaſpis Scholæ Chaldaicæ ac Ægyptiacæ inventum hoc tribuitur, apud Andr. Rivetum *Diſſertat. de orig. Sabbatica* 5. Fuit autem Zoroaſter Magus nonnullis Abrahæ ipſi coætaneus, Euſeb. in *Chron.* aliis eum ſexcentis annis ante Xerxis tranſitum collocantibus, i. e. ſub Hebræorum Regni initia: & Hyſtaſpis, ut auctoris ac prophetæ Magiquc vetuſtiſſimi, mentio eſt apud Clementem, *l.* 5. *Strom.* Juſtinum, *Apolog.* 2. Alios. Darii Patrem eundem fuiſſe, vult Amm. Marcellin. *Hiſtor. l.* 3. Eòdem faciunt, quæ in Oraculo è Porphyrio modò citato ſequuntur,

> Κλήσεσιν ἀφθέγκτοις ἃς εὗρε σοφὸς Μάγων ἔξοχος
> Τῆς ἑπταφθόγγου βασιλεὺς, ὃν πάντες ἴσασιν.
> *Invocationibus arcanis, quas invenit Magorum præſtantiſſimus*
> *Septiſonæ Rex, quem omnes nôrunt.*

Deſignari autem ab Oraculo intelligere ſe, qui præſentes fuêre, dixerunt, Hoſtanem ſeu Oſtanem, qui inter veteres Magos cuſque familiam duxit, ut *Hoſtanæ* apud Perſas dicti ſint ipſi Magi, teſte Suidâ in Ὀστάνης. Hic τῆς ἑπταφθόγγου, nempe συμφωνίας, *Concentus ſeptiſoni* (quô nomine ars ſideralis, ob Veter. de orbium VII. cœleſtium harmonia opinionem, ſatis indicatur) vel τῆς αὐδῆς, λέξεως ſeu τελετῆς ἑπταφθόγγου, *vocis, orationis* ſeu *ſacri ſermonis rituſve Septiſoni*. Rex, præfectus ſeu Moderator, Auctor, Præceptorque ſummus (quâ notione etiam Latinis nonnunquam *Rex* uſurpatur) ritus nempe ἀστροθύτικος, ſeu *aſtrorum ſacrificalis* ſolennis, ſepties Deos illos cœleſtes ſive *Planetas* verbis arcanis invocandi, dicitur: Septies, ſive ipſorum ſpectes per ſingulorum dies numerum, ſive ritus ejuſmodi ſolennis ſeptemplicem cuilibet repetitionem. Nam & ea videtur fuiſſe in Oſtanis diſciplina hac Magica: quod elicitur ex *verſu ſeq.*

> Καὶ σφόδρα καὶ καθ' ἕκαστον ἀεὶ Θεὸν ἑπταφθόγγῳ.
> *Et valde & ſingulatim ſemper Deum ſeptemplici voce.*

Unde palàm eſt, morem iſtum denominationis dierum à *Planetis*, ab Oraculo, ſeculis etiam ipſô vetuſtioribus ac Magorum primariorum ævo tribui. Invocabantur autem velut Dii, ut dictum: Unde etiam feriæ ſeu dies ſeptimanæ, apud Aſtrologos diu poſteà ἡμερῶν τῶν Θεῶν, *dierum Deorum*, nomen retinuêre. Nec prætermittenda eſt hæreſis illa vetuſta, quæ dixit, *Nomina dierum Solis, Lunæ, Martis &c. à Deo ita poſita ab origine Mundi, non hominum vanâ præſumtione nuncupata eſſe*, ut refert Philaſtrius *de Hæreſ. num.* 111. qui dum ejuſmodi falſitatem deteſtatur, originem intereà hujus denominationis Hermeti Ægyptio tribuit. E quibus liquet, licèt momentum ſeu annus ſeu ſeculum ritus hujus in abdito ſit, per Gentes tamen tum Orientis tum Occidentis

dentis eum antiquiſſimis jam temporibus viguiſſe, adeoque temerè nimis ſcripſiſſe aliquos, *Diei Solis*, *Lunæ* &c. *nuſquam in antiquis Auctoribus apparere veſtigia*, Phil. Beroald. *Chron.* l. 1. c. 4. Quin nec deſunt in Magiſtris priſcis, qui illud Decalogi: *Memento diei Sabbathi, ut ſanctifices eum*, ſic ſeorſim intelligi velint, ut etiam tunc temporis velut monitum haberetur, ne numerarent dies hebdomadis more eorum, qui *Planetarum* nomina iis indiderant, ſed quemlibet ipſius *Sabbati* vocabulo denotarent: quemadmodum cùm dicunt, *primâ Sabbati*, *ſecundâ Sabbati*, *tertiâ Sabbati*, pro *die Solis*, *die Lunæ*, *die Martis*, &c. Neque verò ſolùm vetuſta admodum hæc dierum denominatio, ſed ipſe quoque *Planetarum* in diebus denominandis ordo, quô etiamnum utimur, pervetuſtus eſt. Præter enim ea, quæ jam dicta ſunt, in Oratione ſacra Pythagoræ tributa, apud Jamblichum de *Vita* ejus, c. 28. monitum reperitur. Ἀφροδίτῃ τῇ θυσιαστέον ἕκτῃ, *Veneri ſacrificandum eſſe ſextâ.* Niſi fortè hoc non de ſexta hebdomadici Orbis, ſed de ſexta mentis ineuntis, intelligendum. Cœterùm egregium eſt ad hanc rem, quod legitur apud Vettium Valentem Antiochenum, Aſtrologum priſcum: qui de Heptazono, & die Sabbatica ſeu Hebdomadico Orbe agens, ab intima antiquitate ipſum, quô tamdiu uſi ſumus, ordinem Planetarum manâſſe haud parùm confirmat. Caput ex Ἀνθολογιῶν ſeu *Floridorum* ejus MS. unum & alterum integrum exhibet Seldenus *de Jure Nat. & Gent. juxta Diſciplin. Ebr.* l. 3. c. 20. Hauſiſſe autem ſe diſciplinam ſuam Aſtrologicam Valens fatetur, ex Auctoribus vetuſtiſſimis, Petoſiride, Necepſone, Abramo, quem τὸν θαυμάσιον nuncupat, Hermippo, Timæo, Critodemo, Scitho, Apollinario, aliis, qui interiêre omnes. Similia apud Petr. Alex. in *Iſagoge apoteleſm.* habentur: qui de diebus Deorum, uti vocat ille, ſeptem, eorumque dominio horario, ex vetuſtiſſima origine in uſu, fusè loquitur: coævus is creditur Theodoſio & Gratiano, ſicut Vettius Valens Conſtantino M. Quam rem totam à Valente, Petroque modò dictis, ut & aliis, de denominatione ejuſmodi tam menſium quàm dierum, ſuccinctè complecti videtur Herodotus, dum priſcos Ægyptiorum mores ediſſerens, *Euterp.* Καὶ, inquit, τὰ δὲ ἄλλα Αἰγυπτίοισί ἐστι ἐξευρημένα· μείς τε καὶ ἡμέρη ἑκάστη θεῶν ὅτευ ἐστὶ, καὶ τῇ ἕκαστος ἡμέρῃ γενόμενος, ὁτέοισι ἐγκυρήσει καὶ ὅκως τελευτήσει καὶ ὁκοῖός τις ἔσται· καὶ τούτοισι τῶν Ἑλλήνων οἱ ἐν ποιήσει γενόμενοι ἐχρήσαντο. *Alia etiam ſunt ab Ægyptiis excogitata; quis menſis dieſve cujuſque Deorum ſit & quô quis die genitus qualia ſortietur & quam mortem obibit & qualis exiſtet. Quibus rebus ii, qui in Græcis in Poëſi verſabantur, uſi ſunt*, &c. Quin & ordo ſeu ſeries illa Planetarum in diebus deſignandis eadem eſt Judæis vetuſtis & antiquitiſſima habita, tametſi non ſit eadem eorum omnibus ordinis illius in Orbe Hebdomadico nominibus aptandis diſpoſitio. Etenim in iis ſunt, qui ab ipſis rerum initiis ordinem retinentes primum diem Mercurio, ſecundùm Jovi, tertium Veneri, quartum Saturno, quintum Soli, ſextum Lunæ, & Marti ſeptimum, aſſignant; adeò ut à rerum origine diebus putatis, Mars ſeptimum, non Saturnus, ut vulgò, ſortiretur, & Sol ſextum, non primum. Interim non ſolùm ordinem eundem ipſum, quem hodieque retinemus, obſervari ab iis videmus; verùm etiam vetuſtiſſimam dierum, juxta Planetarum apud Gentiles numerum, dinumerationem ipſis Judæis habitam. Reliquis verò, quod ordinem dierum attinet, ſemper primus Soli tribuitur, poſtremus Saturno, cœteris intervenientibus, non aliter, atque juxta morem hodiernum. Seu, ut in Auſonio, *Eclogar. de nominibus. ſeptem dier. v. ult.*

> *Cuncta ſupergrediens Saturni ſeptima lux eſt,*
> *Octavum inſtaurat revolubilis orbita Solem.*

Neque alius fuit Veter. ordo. At verò Nic. de Cuſa Cardin. *In Reparat. Cal. Septem*, inquit, *dierum numerô apud omnes nomina revolvuntur, licèt de prima ſeptimana die ac dierum nomine diverſitas ſit. Chriſtianorum ſeptimana initium eſt à die Dominico; Græcorum ac Alexandri à die Lunæ, Jeſuargit* (Jeſdegird) *à die Martis, Nabugodonoſor à die Mercurii, Ethnicorum à die Jovis, Elhigera à die Veneris, Hebræorum à die Sabbati.* Ubi palàm negat, initium ſeptimanæ idem omnibus eſſe, utcunque in univerſum periodum dierum ſeptenariam omnibus in uſu eſſe fateatur. Sed perperam hæc tradita: namque ut Chriſtianis tam orientis quàm Occidentis initium Septimanæ eſt dies Dominicus ſeu Solis (unde & dixêre Græci Chriſtiani annum Ἑβδομαδικῶς κατάρξειν, *Hebdomadicè ordinare*, pro eo, quod eſt à die Solis incipere) ita pariter reliquis. Dies autem, quos habet ille alios, velut pro variis Septimanæ initiis, dies ſunt Epocharum Chronologicarum ſeu dies alii atque alii in ſeptimana, i.e. feriæ aliæ, à quibus anni ſolùm putantur, neque ad orbis Hebdomadici initium ſpectant: ut alia præteream. Sequitur paucis, de ordinis in orbe dierum Hebdomadico *Planetarii* ratione: quæ triplex fermè apud Veteres occurrit. Prima ex proportione Muſica petita; ex horarum præfecturis ſecunda; tertia ex alternatione quadam Planetarum luminibus vicinorum. Et quidem, primam quod attinet, cùm in hebdomade ſic diſponantur Planetæ, ut Sole diem primum occupante, Lunâque proximum, bini in ea orbium ſerie, quæ vulgò agnoſcitur & Ptolemaica eſt, ſemper iidem prætermittantur, quartuſque ab antecedente reperito in dierum denominatione ſequatur, i. e. ut ſaltus in quartum quemque Planetarum fiat, fuêre qui juxta harmoniam, quæ *diateſſaron* dicitur, ordinem Planetarum illum intermiſſum exiſtimârint primùm inſtitutum adeóque Muſicum eſſe voluerint. Ratio ſecunda apud Vettium Valentem *l. c.* habetur. Diſtributis enim, ſecundùm vulgarem orbium ſeriem continuam, diei cujuslibet 24. horis inæqualibus (ſcil. diei naturalis 12. totidemque noctis) adeò ut Planeta, cui dies cognominis, primam ſortiatur horam, cœteraſque cœteri ſuô deinceps ordine in orbem redeuntes, is qui horæ proximi perpetuò diei primæ præfectus eſt, eidem etiam diei nomen tribuit, quod putanti manifeſtum eſt. Atque hæc poſterior ratio eruditis Viris magis placet, Tertia ratio apud Bedam, *de Tempor. ratione*, c. 6. habetur, ubi ait: *Hæc erat ſtultitia Gentilium, falsâ ratiocinatione ſubnixa, qui quaſi jure primam diem Soli, quia maximum eſt luminare; ſecundam Lunæ, quia ſecundum luminare eſt, ſe conſecrare putabant (&c.) de inordinata alternatione tertia diei primam à Sole Stellam, quarta primam à Luna, quinta ſecundam à Sole, ſexta ſecundam à Luna, ſeptima à Sole præponebant.* Atque ita hæc de re Veteres. Recentiorum autem qui diſſident, inſtar omnium erit Joſ. Scaliger. Hic non horas in cauſa fuiſſe opinatur appellationis dierum (quâ horarum uſum recentiorem facit) ſed potiùs dies, horarum. Cauſam autem cur dies cognomines Planetarum non ſequantur ordinem & ſitum ſiderum eorum, ſed binis prætermiſſis, quartum ſemper in dierum denominatione ſit ſidus proximum, pluribus ediſſerit *de Emend. Temp.* l. 1. p. 8. Verùm nec ejus ſententia omnibus arridet, videturque hic ordo manâſſe à ſimpliciori multò origine, eâque quidem alternationi illi, de qua Beda, proximante. Nimirum advertendum eſt, inter Planetas ſeu in Heptazono, longè primariam ſemper obtinuiſſe dignitatem Solem & Lunam, quod tam ex Sacris, quàm ex profanis Scriptoribus clariſſimum eſt. Hinc proin dies Hebdomadis primus Soli, velut ſiderum Regi & ob dignitatem ſecundam, ſecundus Lunæ, aſſignatus omnino videtur. Quô poſitô, videtur intervallum, non magnitudinis quidem ſeu ſpatii, ſed numeri, quô bini hi Planetæ primarii in Heptazono invicem disjungerentur, velut prototypum fuiſſe, cœteris in Heptazoni cyclo ſequentibus. Adeò, ut quemadmodum & quoniam Luna Solem binis intermediis, nempe Venere & Mercuriô, prætermiſſis, in Hebdomadicæ denominationis initio ſequebatur, ita etiam atque ideo parili, in revertente Heptazoni cyclo, intervallô numeri diſtaret tertius à Luna. Unde tertium diem ſortitus eſt Mars, & ſimili ſemper intervallô deinceps dies ſuos reliqui quatuor. Atque etiam hinc fortè ratio aliqua eſt petenda, cur Sol, Phœbus, Apollo (quæ eadem eſſe nomina nemo ignorat) Ἑβδομαγέτης Veterib. dictus eſt, quoniam ſcil. τῆς Ἑβδόμης eſſet ἡγέτης, ſeu *ſeptenarii* tam in Planetis, quæ Cœlum tenent, quàm in hebdomadica dierum denominatione, *Princeps.* Æſchylus in ἑπτὰ ἐπὶ Θήβαις.

> Καλῶς ἔχει τὰ λοιπ' ἐν ἓξ πυλώμασι
> Τὰς δ' ἑβδόμας ὁ σεμνὸς Ἑβδομαγέτας
> Ἄναξ Ἀπόλλων εἵλετο ——
> *Bene ſe habent reliqua in ſex portis.*
> *Septimam verò venerandus Hebdomagetes*
> *Rex Apollo elegit.* ——

Vide quoque Proclum *in Timæum Plat.* l. 3. p. 200. &c. Lunam ei addit Sextus Empiricus *adverſ. Mathem.* l. 5. Rationi de ordine cœterorum Planetarum adductæ ſimilis ferme ratio eſt, quæ habetur in aliquot Eccleſiæ Chriſtianæ nominibus dierum, qui ex nulla ſui ratione ea ſortita ſunt, ſed tantum è ſolennitatis primariæ, è qua pendent, denominationis imitatione quadam ſeu reſpectu. *Quadrageſima* e. g. nomen inditur primo diei Dominico, à quo jejunium ſic dictum auſpicantur nonnulli; hujus gratiâ ſeu imitatione, dies Dominici retrò putati dicuntur. *Quinquageſima*, *Sexageſima*, *Septuageſima*, nulla numerorum in his nominibus denotatorum ratione habitâ, ſed reſpectu ſolùm habitô ad *Quadrageſimæ* nomen, quod ſonô & ſimilitudine quâdam, non re omnino, cœtera nomina imitantur. Sic ferè *Feriarum* nomen à feriis revera primariis ad alios dies, qui nec revera feriæ, tranſlatum, &c. Plura in hanc rem vide apud magnum Seldenum ſuprà laudatum *de Jure Nat. & Gent. juxta Diſcipl. Hebr.* l. 3. c. 19. 20. & 21.

PLANETÆ, *Herodot.* & Plinio, vide *Plancta.*

PLANETARII, apud Auguſtinum, *Confeſſ.* l. 4. Divini. Vide ſuprà.

PLANGENSES, Umbriæ gens Plin. l. 3. c. 14.

PLANIPES, mimus fuit pedarius. Ut enim opponebantur, Senator Curulis & pedarius: ita Mimus, qui in Orcheſtram ingrediebatur, & is, qui *Planipes* dictus; quia non in Orcheſtra ageret, ſed in *plano* & humili loco, unde ei id nomen. Verius hoc, quàm quod Diomedes ſcripſit, l. 3. *cap. de Poëm. gener.* Mimos omnes *Planipedes* fuiſſe dictos, quia *planis pedibus*, h.e. *nudis*, intrarent in proſcenium. Aliud enim *plani pedes*, aliud nudi. Atque ex his ſatis liquet, *Gazam*, cùm avem otum κόβαλον vel κόβαλον Heſychio ac Suidæ, *avem paraſitam Plinio*, βωμολόχον & κόβαλον Ariſtophani, *Equit.* μιμητὴν ſeu *aliquem imitatricem* Ariſtoteli, *Hiſtor. Animal.* l. 8. c. 12. appellatam, *Planipedem* dixit, attendiſſe ad Mimos in Orcheſtra ſaltantes, vel etiam *Planipedes* ſaltantes in podio. Quare & aliter eas mox ait ἀντορχεῖσθαι, i. e. *ſaltantes imitari*: quod fortaſſe non incommodè reddas *redamtruare*, ſecundùm illud Lucilii *de Saliis.*

> *Præſul ut amtruat, inde & vulgu' redamtruat illi.*

Valde igitur ratio fugit *Aldrovandum*, quando *Planipes*, ut *Gaza* reddit vocem μιμητὴς, apud Ariſtotelem, *loc. cit.* de Oto loquentem, accepit, quomodo anas, anſer, olor, dicuntur *Planipedes*, ſeu Græcè στεγανόποδες; quia membrana illis pedum digitos cingit, nec aquam ſinit perfluere. Hæc Gerh. Joh. Voſſius, *de orig. & progr. Idolol.* l. 3. c. 83. Salmaſ. verò Diomedi aſtipulatur & Mimos ſic dictos ait quibuſdam, quòd *planis pedibus* agerent, i. e. non ſoccati, ut Comici, nec cothurnati, ut Tragici actores: Aliis ab humilitate argumenti & perſonarum vilitate. Certè mimi centunculis amicti. *Appulejus; Nunc ex eo argumentarêre, uti me conſueſſe Tragœdi ſyrmate, hiſtrionis crocotâ, mimi centunculô.* Unde *mimica vilitas* in proverbium abiit. At *Planipedes* à *Fabulonibus*, h. e. fabularum actoribus, eruditè diſtinguit Macrob. l. 2. c. 1. *Hæc nobis literata lætitia & docta cavillatio vicem planipedis aut fabulonis impudica & prætextata verba*

accentis, ad pudorem ac modeſtiam verſus imitata. Licèt enim *Fabula* nomen generale ſit, propriè tamen mimus differt à fabula ſeu dramate. Fabula namque eſt comprehenſio rei geſtæ ſeu quaſi geſtæ, cum quadam œconomia narrationis, explicatis quæ implicata ſunt, ad certum exitum tendens, lætiorem, ut Comœdia, triſtiorem, ut Tragœdia. At Mimus nec λύσιν habet plerumque nec exitum. Cicero *pro Cœlio*, *Mimi ergo eſt jam exitus, non fabula: in quo cùm clauſula non invenitur, fugit aliquis è manibus, deinde ſcabella concrepant, aulæum tollitur.* Ut alia, quibus differunt, plura omittam. Sed & in imitando diverſitas: In cœtero fabularum genere, certus erat modus imitandi & honeſti decorique habebatur ratio; *Planipes* quodcunque & quomodocunque imitaretur, ſuas partes agebat: ſicque Mimus propriè erat vel turpis turpior imitatio. Unde ἐθελοπλὰς eos, Thebani; alii αὐτοκαβδάλας, Itali φλύακας, vocabant. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 109. & ſuprà ubi de *Mimis*.

PLANITIES Libani, ſubter montem Hermon, in tribu Aſer, apud Jeſaj. *c.* 10. *v.* 34.

PLANITIES Orbis extantiores variè dividi poſſunt. Sunt enim illarum complures aptæ culturæ & ſylvarum varietate refertæ; ſunt arenoſæ, ſunt petroſæ & ericoſæ; quæ & *Deſerta* vocantur, quorum nonnulla ad ingentem ſeſe amplitudinem extendunt. *Planities*, licèt feraces, incolarum tamen inertiâ vel defectu Agricolarum deſtitutas nobis cum primis exhibent Polonia, Moſcovia, Ruſſia, ingentibus ſylvarum receſſibus veſtitas. Arenoſis & ſabuli opertis congerie, præ omnibus Mundi regionibus, Africa ſqualet: Petroſis Arabia; Ericoſis tum Germania, tum reliquæ Orbis partes. Frugiferæ *Planities*, in agros, hortos, ſylvas dividuntur. Sylvarum varietas inſignis eſt, tum loci, tum climatis ratione. In Germania Sylva Hercinia, Nigra ſylva, Speſſartus, quercetis, fagetis, pinetis, juniperetis, abietum inſuper, laricum, æſculorum ſimiliumque fœturâ ſpectabiles: In Gallia & Italia, caſtanearum florent ſylvæ: Africa palmetis abundat & ad Promontor. Viride, integræ pomorum citreorum ſylvæ; Ceilanum cinnamomi ſylvas alit: Bandanas Moluccaſque Inſulas nuces moſcatæ, cedri Libanum exornant. Sunt & immenſi terrarum tractus, omni hominum cultu & habitatione deſtituti: Cujuſmodi ſunt Deſerta Tartariæ, quæ *Mongul* & *Lop* vulgò dicuntur, quorumque hoc putatur eſſe Deſertum illud arenoſum, quod non procul à muris Sinenſibus, in formam faſciæ inexploratæ adhuc longitudinis, ex Auſtro in Boream extenditur, quodque ex Tartaria in Chinam ultro citroque commeantibus Mercatoribus tranſeundum eſt, locus ad terrorem omnem ſqualidus. Sunt & in America tum Septentrionali, tum Auſtrali vaſtiſſimæ *Planities* deſertæ, quarum quæ inter regnum Paraguajæ & Chili interjacet a viatoribus *Pampas* vocata, potiorem obtinet locum. Occurrit hoc deſertum, deſcendentibus ex Andibus ſive montibus *Cordilleiras*, haud procul ab Urbe Mendoza. Oceani inſtar longè lateque exporrectum, minimè tamen infrugiferum: Siquidem ſine ullis arenæ veſtigiis totum herbis à natura conſitum eſt & ab animalibus omnis generis incolitur, nec fluminibus, nec lacubus deſtitutum. Ingrediuntur id haud ſecus, ac qui Oceanum ſubeunt, nauticâ pyxide homines inſtructi, quàm in *Planitiei* terminum, qui dicitur *los buenos ayeres* eamque primam Paraguajæ urbem, ad flum. Januarium ſitam, conſtanti lege dirigunt: Eſſeda habentes lignea, quæ, multorum hominum capacia, dum à bobus trahuntur, ſimul herbarum graminumque conculcatione ſemitam deplanant, iterque aperiunt, in quo conficiendo rarò trimeſtre, ut plurimum quadrimeſtre temporis ſpatium, impenditur; Quantum in Auſtrum porrigatur deſertum, inexploratum eſt: Nonnulli ſunt, qui uſque ad Fretum Magellanicum id excurrere velint. Athanaſ. Kircherus, *Mund. Subterr. l.* 2. *c.* 12. Huic ſimilis eſt *Planities* ſeu Deſertum *Benaſcali*, in Arabia deſerta. Quemadmodum in Africa, famoſum eſt *Deſertum Biledulgerid*. Vide Auctorem Anonymum *Hiſtor. Orbis Terr. c.* 7. §. 9. & ſuprà aliquid voce *Placita*.

de PLANO cognoſcere, interloqui, diſquirere, apud Jureconſ. eſt, *ex æquo & plano loco cognoſcere*, ut Cicero *pro Cæcina*, & *l.* 3. *Epiſtol. ad Appium & de Orat. l.* 3. loquitur: i. e. non pro tribunali, ſed in via, in tranſitu, cùm vel lavandi aut geſtandi, aut ludorum gratiâ, Magiſtratus prodiit, *l.* 7. *ff. de manu vind.* §. *ſervi autem Inſtit. de Libertin.* Cùm pro tribunali cognoſcere, ſit ex loco ſuperiore, non *ex plano*, cognoſcere. Quæ duo proin, *pro tribunali* & *de plano*, adverſa iidem faciunt, ut *in l.* 1. §. *Abolitio*, *ff. de Turpil. Abolitio privatim a Præſidibus poſtulari & impetrari ſolet. Item, pro tribunali, non de plano.* Et *in l.* 18. *ff. de quæſtion. Cuſtodia non ſolùm pro tribunali, ſed de* plano *audiri poſſunt.* Idem *ex l.* §. *ſi cauſa*, *ff. de bon. poſſ.* & *l.* 2. §. *dies*, *ff. ſi quis ordo in poſſ.* clare patet. Meminit formulæ Seneca quoque *de Clem. l.* 1. *c.* 5. *Hæc tamen magnanimitas in bona fortuna latiorem locum habet, melius in tribunali, quàm in plano, conſpicitur.* Sueton. item *in Tiberio*, *c.* 33. *Et ſi quem reorum elabi gratia rumor eſſet, ſubitus aderat, Judiceſque aut è plano, aut è Quæſitoris tribunali, legum & religionis & noxiæ, de qua cognoſcerent, admonebat.* Hinc *in l.* 11. §. *proſcribere*, 3. *ff. de inſt. act. Unde de plano rectè legi poſſint:* quæ verba his olim notis ſcripta, V. D. P. R. L. P. Valerius Probus teſtis eſt. Auſonius *in Grat. act. Has ego literas, quas in omnibus pilis ac porticibus, unde de* plano *legi poſſunt, inſtar edicti pendere mandavero.* Sic enim olim Leges ac Edicta proponebantur, ut ab omnibus tranſeuntibus poſſent legi. Briſſonius apud Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* In *Epiſtolis* Clementis V. Pontif. Romani & Johannis XXII. iiſdem Pontificis *Inquirere ſine ſtrepitu ac figura judicii ac indagine*, redditur, apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PLANTA Metallica, vide ſuprà *Metallica planta*.

PLANTINUS Chriſtophorus, poſt Manucios, Frobenios, Stephanos & Oporinos, Typographus de Re litteraria optimè meritus, inter alia novâ editione Bibliorum, ſub auſpiciis Philippi II. Hiſpan. Regem juxta exemplar Complutenſe, ſed majori curâ elegantiâque adornatâ, inclaruit; e quo tamen labore quantum is gloriæ, tantum damni, tenuit, fortunis inde provolutus. Eruditionis interea nomen potiùs, quàm rem habuiſſe, imò & Latinè ignoraſſe Balzacus refert, quem tamen nævum quomodo celaverit in amico Lipſius, vide in *Elogiis* Teiſſerii *Part.* 2. Obiit Antverpiæ A. C. ætat. 75. inſigni Bibliothecâ relictâ. Ludov. Jacob. *Traitté de Biblioth.*

PLANTA Pompejus, vide *Pompejus*.

PLANUDES Maximus, Monachus, unus ex conſervatoribus Græcæ linguæ. Tranſtulit Græcè libellum, *de moribus regendis*, qui *Cato* inſcribitur. Convertit & in eandem linguam *opera D. Auguſtini*, annis aliquot ante Conſtantinopolim captam. Dicitur & *fabulas: quæ Æſopi nomine circumferuntur*, collegiſſe. E Latino certè in Græcum tranſtulit *Ovidii Metamorphoſes*, & *Heroidas*, *Macrobii Saturnalia*, & *Somnium Scipionis* Collegit & *libros 7. Epigrammatum Græcorum*, qui extant. Mortuus eſt antequam Conſtantinopolis à Turcis capta eſt. Vide ſuprà in voce *Maximus Planudes*.

PLANUS Cantus, *in Extrav. comm. de vita & honeſt. Cleric. c. unic. Adeò ut interdum Antiphonarii & Gradualis fundamenta deſpiciant; ignorant, ſuper quo ædificent, tonos neſciunt, quos non diſcernunt, imò confundunt: cum earum multitudine notarum, aſcenſiones pudicè deſcenſioneſque temperatè* plani cantus, *quibus toni ipſi ſecernuntur, ab invicem offuſcantur:* Carolo Macro eſt, *Cantus firmus*, ut vocant, Eccleſiaſticus ſive Gregorianus, contradiſtinctus cantui figurato, *in Hierolex.*

PLAONUS Petrus, vide *Petrus*.

PLARÆI, Epiri populi, *Stephan.*

PLARASSA, urbs Cariæ, *Idem.*

PLASMA, Græcè πλάσμα, vox dicta eſt à Phonaſcis, quæ ſic eliquata & mollis eſſet, ut per omnes ſonos intentioneſque poſſet variari, uti diſcimus ex Quintiliano, *l.* 1. *c.* 8. (al. 14.) Eodem ſenſu apud Perſium, *Sat.* 1. *v.* 15. occurrit, *in his verbis*,

Scilicet hæc populo, pexuſque togâque recenti,
Et natalitia tandem cum Sardonyche albus,
Sede legens celſa liquido cum plaſmate *guttur*
Mobile collueris, patranti fractus ocello,
Heic, neque more probò videas, neque voce ſerenâ
Ingentes trepidare Titos ——

Ubi quod *liquidò plaſmate guttur colluere*, dicit paulò infrà, *liquare & tenerò palatò verba ſupplantare:* at malè Vir eruditiſſimus, qui *plaſma* ibi accepit, pro medicamenti genere, leniendis faucibus facto. Nempe πλάσις in Muſica eſt, *varietas ſoni*, ut apud Theophraſtum videre eſt, & Phonaſci εὔπλαστον φωνὴν vocabant, *facilem tractabilemque*, & quæ per omnes intentionum remiſſionumque numeros flecti ducique poſſet; ut contra ἄπλαστον, *rigidam* & *monotonon*, quæ variari verſarique non poterat. Plut. *in Cicerone*, Ἡ φωνὴ πολλὴ καὶ ἀγαθὴ, σκληρὰ δὲ καὶ ἄπλαστος. Sic μετὰ πλάσματος αὐλεῖν, apud eundem Theophraſtum, eſt πολυκαμπτως αὐλεῖν & πολυτρόπως, *multâ varietate ſoni tibiâ canere*; cui contrarium ἀπλάστως αὐλεῖν, *ſine ullo ſonorum flexu ac varietate*; cujuſmodi cantus Veterum fuit, cum ſimplex adhuc Muſice in theatris vigeret, uſque ad Antigenidis ætatem; de quo idem ubi de tempeſtiva arundinum ad tibias cæſione, Τὴν τομὴν ὡραίαν πρὸ Ἀντιγενίδου μὲν ἡνίκ' ηὔλουν ἀπλάστως, ὑπ' Ἀρκτοῦρον, Βοηδρομιῶνος μηνὸς, quæ Plin. *l.* 16. *c.* 36. ſic reddit, *Cædi ſolebant tempeſtiva, uſque ad Antigenidem, cùm adhuc ſimplici Muſicâ uterentur, ſub Arcturo.* Ergo ante Antigenidem ἀπλάστως αὐλεῖν ſolebant & *ſimplici Muſicâ uti.* Addit *Theophraſtus*, Τὸν γὰρ οὕτω τμηθέντα συχνοῖς μὲν ἔτεσιν ὕστερον γίνεσθαι χρήσιμον, καὶ προκαταυλήσεως δεῖσθαι πολλῆς. συμμύειν δὲ τὸ στόμα τῶν γλωττῶν, ὃ πρὸς τὴν διακτορίαν εἶναι χρήσιμον. Vertit Plin. *Sic præparata aliquot poſt annos utiles eſſe incipiebant; tunc quoque multâ domanda exercitatione & canere tibia ipſa edocenda, comprimentibus ſe lingulis, quod erat illis theatrorum moribus utilius.* Ubi τὴν διακτορίαν non expreſſit, quæ vox quid ſignificet, ex ſequentibus intelligere eſt: Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὴν πλάσιν μετέβησαν, ἡ τομὴ μετεκινήθη. *Poſtquam varietas acceſſit & cantûs quoque luxuria, cædi ante ſolſtitia cœpta.* Videlicet, uti πλάσις eſt *varietas flexuſque ſonorum* & luxuria cantus, ſic *Diactoria* contrarium eſt, *elata* nempe, *clara ſimplexque pronunciatio*, ἀπαγγελία: ut ſolent nuntii, quos διακτόρους Græci appellant, qui res non ſolùm ſimpliciter & apertè narrant, ut geſtæ ſunt, ſed etiam clarâ elatâque voce. Niſi forte *Διατορίαν* apud *Theophr.* reponere melius. Eſt autem *Διάτορος*, *rectum*, *ſonorum*, *clarum* Et quidem in tibiarum & aſſæ vocis cantu, qui καμπὰς ſeu flexus affectant ac minuritiones, vocem ſubmittere coguntur, ut eam cum ſpiritu poſſint per varios ſonorum flexus diſpenſare: contrà qui διατόρως & elatè canere volunt, effuſò largiùs ſpiritu tot flexibus laſcivire, tamque variè voce ludere ac luxuriari nequeunt &c. Ad hanc πλάσιν autem non tantùm foraminum numerus conferebat, ſed & lingularum ratio. Quò pluribus enim cavis aperta eſſet tibia, eò & plures animæ flexus dum inſpirabatur, poterat recipere & majorem ſonorum varietatem reddere: quemadmodum & cithara, quò pluribus eſt inſtructa chordis, eo plura ſonorum numerorumque diſcrimina pluresque vocum flexus admiſerit. Unde & Timotheum Mileſium ferre non potuerunt Lacedæmonii, cùm undecim pro ſeptem chordis citharam intendiſſet, & condemnârunt eò nomine, quòd veterem Muſicam corrumperet τὴν πολυφωνίαν εἰσάγων, *varietatem ſonorum introducens.* Sic igitur, cùm à ſimplicitate veteris Muſicæ (in qua tibiæ paucis foraminibus erant apertæ, & dextra quidem Phrygia unò ſolùm, ſiniſtra duobus) receſſerunt, τὸ ποικίλον, καὶ τὸ πολύτροπον καὶ πολυκαμπὲς in omni inſtrumentorum genere, adeo-

deoque & in tibiis, conſectati ſunt: quod *Pollux* Diodoro Thebano, *Athenæus* & *Pauſanias* Pronomo ex eadem gente, *Theophraſtus* verò indidem oriundo Antigenidæ tribuit, qui πολύτρητον αὐλὸν, *multiforatilem tibiam*, ut Appulejus reddit, excogitavit primus. Præter numerum verò foraminum, etiam ſingulas ad flectendos in tibiis ſonos facere, conſtat ex eodem *Theophraſto*. Apertiores ad id aptiores: antiquitus compreſſiores fiebant, cùm ſoni non flectebantur &c. Quam rem vide plura apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 120. & *ſeqq.* nec non ſuprà, ubi de *Phonaſcis* & *Phonaſcia*.

PLASTÆ, Græcè Πλάσται. Latinè *Fictores* dicebantur, qui ex argilla ſtatuas, & ſigna faciebant, ſicut qui ex ære *Statuarii* fuſores, qui ex marmore, *Sculptores* Γλυφεῖς, qui ſigilla ex argento in vaſis exprimebant, *Cælatores* Τορευταί, qui ex argento cruſtas cælatas argenteis ſcyphis inducebant. *Cruſtarii* &c. Ars ipſa *Plaſtice*, de qua jam.

PLASTICE, Græcè Πλαστική. Ars fingendi ex argilla, gypſo, cera, aliave materia: unde ſimilitudinem petit de mollibus ac cereis puerorum ingeniis, Horatius, *l.* 2. *Epiſt.* 2. *v.* 8.

——— *Argillâ quidvis imitaberis udâ.*

A Galeno, una cum Graphice ſeu Picturâ, Artibus Liberalibus adnumeratur *in Exhortat. ad perdiſcendas Artes*, cum poſt recenſitas, Medicinam, Rhetoricam, Muſicam, Geometriam, Arithmeticam, Aſtronomicam, Grammaticam ac Legum peritiam, addit: [illegible] *Adde his, ſi voles, fingendi pingendique artificium: quanquam enim ambo manuariâ conſtent operâ, nequaquam tamen exercitatio eget robore juvenili*. Aliis tamen ſola Liberalis eſt Graphice, quæ in tabula penicillô lineas ducit & colores addit, utrique tamen commune, quod de Graphice dicebat Socrates, eam [illegible], *eſſe imitationem ſeu repræſentationem eorum quæ videntur*. Differt autem *Plaſtice*, à Sculptura, quæ facit imagines in ligno prominentes. Statuariâ, quæ idem præſtat in lapide & metallo: Cælaturâ, quæ in ligno, lapide, metallove, imagines facit cavas, ut in annulis ſignatoriis: Fuſoriâ, quæ imaginem e metallo aliave materia fundit, &c. Illa enim prominentes, ſed ex humore cælatis infuſo, imagines efficit. Itaque propriè *Plaſtice* de Arte dicitur, quâ figuli ex argilla vel luto fingunt. Unde laxe admodum voce hac utitur Philoſtratus *in Præfat. Iconum*, ubi etiam ad *Plaſticen* revocat Sculpturam in ære, λυχνίτῃ ſive alabaſtro, Pario lapide vel ebore. Quamvis verum ſit, ſtatuas non æneas modò, de quibus Plinius, *l.* 34. *c.* 4. 5. 6. *ſ.* aut marmoreas, de quibus idem *l.* 36. *c.* 5. 6. 7. ſed etiam, antiquiſſimis nimirum temporibus, figlinas fuiſſe, quibus Idem, *l.* 35. *c.* 12. impendit. Ut verò Cælatura difficilior Sculpturâ eſt, ſic utraque operoſior eſt *Plaſtice*. Qua de re ſic Cardanus *de Subtil. l.* 17. *Difficilius non paulo eſt calare, quam ſculpere. Nam qui ſculpunt, quod vident agunt: qui calant, aliud vident aliud agunt; & dum vident, non agunt, dum agunt: non vident*, &c. Et poſtea *Plaſtice verò pura omnium eſt difficillima præter Picturam: nec tamen illâ inferior, niſi à Sculptura juvetur. Nam quidquid difficultatis habet, qui calat, id totum, & præter id & materiæ diſpoſitionem & ſecuturam temperamenti ignis & multorum caſuum periculum, imò innumerabilium, qui fingit, habet. Ex calatis enim priùs figuris, finguntur humore priùs infuſo ſtatua. Quamobrem qui non rectè calaverit, quomodo rectè finget?* Antiquitatem Artis innuit Euſebius *in Chron.* Epiphanius item, *Panarii l.* 1. juxta quos ambos Thara, Pater Abrahami fuit πηλουργὸς καὶ πλάστης, *Imaginum ex luto fictor*: Abrahamque ejus Deos accendiſſe fertur. Imò Seruch jam Abrahami avus, narrante *Cedrenô*, [illegible], *Primus eos, qui memorabile aliquid ex virtute egiſſent, ſtatuis honoravit*: quas primis ſeculis fictiles fuiſſe certum eſt. Sed ab ipſis mundi incunabulis coævam *Plaſticen* arguit, quòd ipſe Deus, *hominem de pulvere terræ finxit*, Geneſ. *c.* 2. *v.* 7. ipſeque proin ſe *Plaſtæ* ſeu Figulo comparat, Jerem. *c.* 18. *v.* 2. 3. 4. 5. 6. hincque ὁ Πλάστης, nos verò πλάσμα ejus dicimur, Romanor. *c.* 9. *v.* 20. unde ſimul magna Arti dignatio. Ex creta primus Dibutades Sicyonius, Corinthi, ubi artem exercuit, fingere docuit primuſque perſonas tegularum extremis impoſuit imbricibus, Pliniô teſte, *l.* 35. *c.* 12. Lyſiſtratus verò, itidem Sicyonius, Lyſippi Statuarii frater, primus ſtatuas è gypſo finxit crevitque res in tantum, ut nulla ſigna ſtatuæve ſine argilla fierent, apud eund. *ibid.* Vide Gerh. Joh. Voſſ. *l. de* 4. *Artibus Popular. c.* 5. §. 1. 22. 23. Item *de Philoſophia*, *c.* 16. §. 32. 33. ut & ſuprà, in voce *Pictura*. Adde Ælian. *Hiſtor. Animal. l.* 14. *c.* 37. & Plin. inprimis *l.* 35. *c.* 12. *ubi de Plaſtices primis inventoribus, de ſimulachris fictilibus variis ac pretiis eorum, prolixè agit*. Hinc *Plaſta* faſtigia templorum, apud Plinium, *d. l.* Vide infrà *Tegula*.

Celebres quidam Plaſtæ, ex Plinio.

α. Arceſilaus, L. Luculli familiaris. Venerem Genitricem in Foro Cæſaris fecit. Eidem à Lucullo HS. LX. ſignum Felicitatis locatum, cui mors utriuſque invidit. Ejus proplaſmata pluris venire ſolita Artificibus ipſis, quàm aliorum opera, tradit *M. Varro*. β. Chalcoſthenes, cruda opera Athenis fecit, ubi locus ab officina ejus *Ceramicus* dictus eſt. γ. Damophilus, inter laudatiſſimos *Plaſtas*, qui ſimul & Pictor: Hic una cum Gorgaſo, Cereris ædem Romæ ad Circum Max. utróque genere artis excoluit, verſibus inſcriptis Græcè, quibus ſignificabatur, à dextra opera Damophili eſſe, à parte læva Gorgaſi. Ante quam ædem Tuſcanica omnia in ædibus fuiſſe, auctor eſt *Varro*. δ. Dibutades, Corinthi, filiæ operâ ex argilla ſimilitudines fingere primus invenit. Illa enim capta amore juvenis, hôc abeunte peregrè, umbram ex facie ejus ad lucernam in pariete lineis circumſcripſit: quibus Pater impreſſâ argillâ typum fecit & cum cæteris fictilibus induratum igni propoſuit: Hic ſervatus in Nymphæo, donec Corinthum Mummius everteret. Ejuſdem inventum eſt, rubricam addere, aut ex rubrica cretam fingere, &c. ε. Eucheirus Corinthius & Eugrammus. Demaratum Tarquinii Priſci Regis patrem, Corintho profugum, comitati, primi Italiæ *Plaſticen* tradiderunt. ζ. Eugrammus, vide hîc *Eucheirum*. η. Gorgaſus. *Plaſtes* ac Pictor laudatiſſimus. Vide paulò ſuprà *Damophilus*. θ. Lyſiſtratus, hominis imaginem gypſô è facie primus omnium expreſſit, cereſque in eam formam gypſi infuſa emendare inſtituit. ι. Paſiteles *Plaſticen* matrem Statuariæ, Sculpturæ & Cælaturæ eſſe dicens, cum in his omnibus ſummus eſſet; nihil tamen unquam fecit, antequam finxit. κ. Poſis Varronis ætate, ſecit Romæ uvas. Item piſces, ut non eſſet adſpectu diſcernere à veris. Varroni familiaris. λ. Rhœcus & Theodorus in Samo primi omnium, ut nonnullis placet, *Plaſticen* invenerunt, multò ante Bacchiadas Corintho pulſos. μ. Turianus à Fregellis accitus eſt, cui locaret, Tarquinius Priſcus effigiem Jovis in Capitolio dicandam. Fictilis is fuit & ideo miniari ſolitus; fictiles quoque in faſtigio templi ejus quadrigæ. Idem Herculem fecit, qui hodieque materiæ nomen in Urbe retinet. Plin. *loc. cit.* Cæterùm Samia in eſculentis etiam Plinii ævô laudata: in cibariis Aretina. Surrentum quoque, Aſta, Pollentia, in Italia: Saguntum in Hiſpania. in Aſia Pergamus laudem hâc arte meruere. Habuêre & Tralles ſua opera, & Mutina; Coos tamen laus maxima. A luxu porro quanta figlinis auctoritas contigerit, Vide ipſum Auctorem.

PLATA, ſeu *Provincia de Rio de la Plata*, Provincia Peruviæ, in America meridionali, antea *Chuquiſaca* dicta, ingentibus excelſiſque rupibus ſepta, innumeris irrigatus fluviis, à meridie Chinâ terminatur, Chilienſes Occiduum latus tenent, ſeptentrionem Braſilia & Charchantes claudunt, ortus oceanô finitur. Ipſe *Platanus* fluvius, incolis *Paranaguaçu*, è maximis totius mundi, in Charchantibus ortus, magnis Maeandris ſeſe effert, prope Ningaram, in Parana ſeſe exonerat. Americus Veſpatius primus mortalium ad hujus *Argyrei*, ſive *Plata* fluvii portum delatus eſt. *Baudr.* Vide *Argyreus*. Item urbs Americæ Meridionalis in provinc. *de los Charcas*, cum Archiepiſcopatu à Paulo V. fundato Ampla, opulenta & argenti venis inclyta: unde & nomen illi. Vide Moretum *Dictionarii Hiſtorici*. A voce Hiſpan. *Plata*, i. e. *argenteum metallum*, quæ etiam vox apud Latinos Scriptores recentioris ævi occurrit, pro *auro argentoque infecto*, in laminis adhuc exiſtente, neque dum in vaſa aut monetam conflato. *Lateres aureos & argenteos* vocat Varro *de Vita Pop. Rom. l.* 2. apud *Nonium*: πλίνθους χρυσέας, *Herodotus*, ubi de Crœſo &c. Sed & *Plata* in genere, *laminam metallicamque* quodvis notat, in laminas deductum, unde quidquid planum eſt, etiamnum Germani Gallique *plat* dicunt. Maxime verò ſic Galli appellabant arma ex laminis ferreis confecta, cujuſmodi habuiſſe Sarmatas, ſcribit Tacit. *l.* 1. *Hiſt. c.* 79. *Squamas veſtes ferri* vocat Alb. Aquenſis, *l.* 3. *c.* 63. imitatus Virgilianum illud, *l.* 9. *Æn. v.* 707.

Nec duplici ſquama lorica fidelis & auro &c.

Vide infrà. Et præſertim chirothecas ferreas eôdem modô factas, uti videre eſt apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PLATÆA, Inſul. Africæ, à Cyrenæis poſſeſſa & condita, ad quam ab Heſperidibus, Orientem verſùs, agrum Cyrenenſium σιλφιοφόρον, i. e. *laſerpiciferum*, *Theophraſtus*: ab ore Syrtis majoris porrigi, tradit Herodot. *l.* 4. [illegible] Vide voce *Platea*, it. hîc infrà.

PLATÆA, inſul. maris Ægæi, una Sporadum, ab Aſtypalæâ 60. mill. paſſ. *Placeda* vulgò. Item inſula Cyrenaicæ ante Cyrenen. Herodot. *l.* 4. Vide ſuprà. Cujus cives *Platæenſes*, & regio *Plataica* dicitur, teſte *Stephanô*. Cæterùm à *Platæis* Bœotiæ, quas Homer. ſingular. numerô Πλάταια vocavit, *Il.* β. *v.* 504. ſimiliter *Platæis*, vel *Plataætis*. *Nic. Lloyd.*

PLATÆÆ, *arum*, civitas Bœotiæ, templô Jovis Liberatoris celebris, ſub Cithærone monte, non longè à Thebis, *Steph.* Dicta à *latitudine* remorum. Non procul ab hac urbe Pauſanias & Ariſtides Mardonium, Xerxis ducem & conſobrinum, ſuperaverunt, Olympiad. 75. Sub initium belli Peloponneſiaci à Thebanis capta eſt, quibus perfidiâ incolarum occiſis, ab illis deſtructa eſt. Idem paſſa eſt à Lacedæmoniis. Thucyd. *l.* 2. Pauſan. *in Bœot. Strabo*.

PLATÆÆ, inſulæ tres parvæ ante Troadem urbem Myſiæ apud Aſcanias.

PLATAGE, inſul. inter Eubœam & Andrum, quondam *Patage*, nunc *Amorgos* appellatur, Plin. *l.* 4. *c.* 12. Vide *Amorgos*.

PLATAMODES, locus Peloponneſi à Coryphaſio 120. ſtadiis diſtans. *Strab.*

PLATANÆUS, Bithyniæ fluv. Plin. *l.* 5. *c.* 32.

PLATANISTUS, Peloponneſi promontor. Plin. *l.* 4. *c.* 5. Eſt & Arcadiæ fluv. *Steph.* Et Æolidis promontor *Plin.* Item Pamphyliæ aut Ciliciæ maritimus locus *Straboni*.

PLATANIUS, Bœotiæ flumen; Pauſan. *in Bœotic.*

PLATANUS, urbs Phœniciæ, *Steph.* Mediterranea inter Antiochiam magnam 15. & Laodiceam 40. mill. paſſ. *Antonin.*

PLATANUS, umbræ gratiâ Romanis ex Orbe alieno petita eſt. Qua de re Plin. *l.* 12. *c.* 1. *Platanus*, inquit, *hac eſt peramore* [illegible] *in Diomedis Inſulam ejuſdem tumuli gratiâ primùm, invecta, inde in Siciliam tranſgreſſa atque inter primas donata Italia: & jam ad Morinos uſque pervecta, ad tributarium etiam pertinet ſolum, ut gentes vectigal & pro umbra pendant. Dionyſius prior Siciliæ Tyrannus, Rhegium in urbem tranſtulit eas, domus ſuæ miraculum, ubi poſteà factum Gymnaſium. quæ potuiſſe in amplitudinem adoleſcere, & raras fuiſſe in Italia,* [illegible]

res invenitur. Hoc actum circa capta Urbis ætatem: tantumque poſteà honoris increvit, ut merò infuſo enutriantur. compertum id maxime prodeſſe radicibus docuimusque etiam arbores vina potare. Celebratæ ſunt primùm in ambulatione Academiæ Athenis cubitorum 36. *Nunc eſt clara in Lycia gelidi fontis ſocia amœnitate itineri appoſita, domicilii modo cava* 80. *atque unius pedum ſpecu, nemoroſo vertice & ſe vaſtis protegens ramis, arborum inſtar, agros longis obtinens umbris: ac ne quid deſit ſpeluncæ imagini, ſaxea intus crepidinis corona muſcoſos complexa pumices ſtat digna miraculo: L. Mutianus ter Cos. & nuper provinciæ ejus Legatus prodendum etiam poſteris putavit, epulatum intra eam ſe cum duodevicesimo comite large ipſa toros præbente fronde, ab omni afflatu ſecurum, optantem imbrium per folia crepitus, lætiorem, quàm marmorum nitore, picturæ varietate, laquearium auro cubuiſſe in eadem. Aliud exemplum Caji Principis, in Veliterno rure mirati unius tabulata laxeque ramorum trabibus ſcamna patula & in ea epulati. cùm ipſe pars eſſet umbræ* 15. *convivarum ac miniſterii capace triclinio, quem nidum ille appellavit: Eſt Gortynæ in Inſul. Cretæ juxta fontem* Platanus *una inſignis utriuſque linguæ monumentis, nunquam folia dimittens* &c. Et paulo poſt, *Inde in Italiam quoque ac ſuburbana ſua Claudio Principe Marcelli Eſernini libertus, ſed qui ſe potentiæ cauſâ Cæſaris libertis adoptâſſet, ſpado Theſſalicus prædives, & merito quoque dici poſſet is Dionyſius, tranſtulit id genus: Durantque etiam in Italia portenta terrarum, præter illa ſcilicet quæ ipſa excogitavit Italia.* In eundem luxum, quippe *non alia major arboris commendatio eſt, quàm Solem æſtate arcere, hyeme admittere*, Idem *ibid.* facunde invehitur. Horatius, *l.* 2. *Carm. Od.* 15. *v.* 4.

——— ——— Plantanusque *cælebs*
Evincet ulmos.

Juvenalis quoque, *Sat.* 1. *v.* 12.

Frontonis Platani, *convulſaque marmora clamant.* &c.

Quod autem de vino dicit Plinius, Hortenſii inventum eſt, quem in Tuſculano *Platanos* habuiſſe, eaſque vinô irrigare conſuevisse, refert P. Ramus *in Cicerone.* Vide præterea Phædrum Platonis, de *platano Socratis.* Sed ante hos omnes, Xerxes in Lydia *Platanum* inſignem. monili aureó donaviſſe & cuſtodiendam uni ex immortalibus mandaviſſe, legitur apud *Herodot.* Vide quoque *Ælian.* Nec potantibus autem ſolùm epulantibusque, ſed & ſacrificantibus, ob umbram, placuiſſe, diſcimus ex Homero. *Il. β. v.* 307.

Ἕρδομεν ἀθανάτοισι τεληέσσας ἑκατόμβας
Καλῇ ὑπὸ πλατανίστῳ.
Integras Immortalibus (Diis) *facimus hecatombas,*
Pulchra ſub Plantaniſto.

Qui primus ejus uſus ſine dubio fuit, in luxum poſteà mortalium vanitate verſus. Vide quæ in Horatii *locum* Chabotius & in Plinium Dalechampius pluribus ſunt commentati: aliquid etiam infrà voce *Xyſti.* Folio *Platani* Peloponneſum aſſimiliarià *Selino*, dicemus infrà, voce *Receſſus.*

PLATE, inſula ante Troadem, Plin. *l.* 5. *c.* 31.

PLATEA, Latinum nomen pelecani avis. quô vel ſolò, falſi arguitur id, quod non pauci Auctores de eo memoriæ prodiderunt, occidere nempe cum natos ſuos eoſque per triduum lugere, deinde ſe ipſum roſtrò vulnerare & aſperſione ſui ſanguinis revocare ad vitam. Unde Epiphanii Phyſiologus, *c.* 8. Ἐστὶ γὰρ ὁ πελεκὰν φιλότεκνος ὄρνις παρὰ πάντα τὰ ὄρνεα, *Præ omnibus volucribus pelecanus eſt prolis amans.* Addit, parvulos à matre nimiis oſculis ſauciatos emori, ſed poſt triduum matrem accedere, qui doloris impatiens κολαφίζει τὰ ἴδια πλευρὰ καὶ ἀνοίγει αὐτῇ ἔρχεται καὶ καταῤῥεῖ αἷμα ἐπιστάζον ἐπὶ τὰς πληγὰς τῶν τεθνηκότων νεοσσῶν καὶ οὕτως ζωοποιοῦνται, *Proprium latus percutit, & terebrat, emanatque ſanguis, quem ſuper mortuorum vulnera inſtillat & illis ſic vita reſtituitur.* Idem fermè ſcribunt Euſtathius in *Hexaëmero*, Auguſtin. *in Pſalmum* 101. Gregorius ad Philoſophos provocans, Iſidor. *Origin. l.* 12. *c.* 7. Pſeudo-Hieronym. *l. de Cerεo Paſchali*, Petrus Damianus. *l.* 2. *Epiſt.* 18. Vincentius in *Doctrinali. l.* 16. *c.* 166. Michael Glycas, *Annalium l.* 1. atque alii ſine numero. E quo fonte quoque error Pictorum ſcaturiit, qui pelecanum nobis exhibent acutò roſtrò ſaucientem pectus aut latus & pullos magnò hiatu effluentem inde ſanguinem excipientes. Sed, ut alia omittam, non eſt adunci, verum latiſſimi roſtri, hæc avis inde etiam apud Latinos nomen adepta, à Græco πλατὺς: quare impoſuit Viris ſanctis, quiſquis primus hanc fabellam mendació ſuô adornavit. Vide ſuprà in voce *Pelecanus.* Aliàs *Platea*, via latior eſt fereque militaris, quæ prætoria conſulariſque dicitur, apud Bartholum, *in l. qui ſellam ff. de ſervitut. ruſt. præd.* Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* In his Placita olim conventuſque omnium totius Regni Ordinum nonnunquam haberi conſueviſſe, diximus ſuprà. *Plateas* Palatii magnâ luxuriâ ſtraviſſe Heliogabalum, legimus apud Ælium Lamprid. in *Vita* ejus, *c.* 24. *Stravit & ſaxis Lacedæmoniis ac Porphyreticis* plateas *in Palatio, quas Antoninianas vocavit, quæ ſaxa uſque ad noſtram memoriam manſerunt, ſed nuper eruta & exſecta ſunt* &c. Apud Gregorium Turon. *Hiſtor. l.* 2. *c.* 31. ubi de Baptiſmi Chlodovei ſolemnibus, *Velis depictis adumbrantur* plateæ *Eccleſia, curtinis albentibus adornantur, baptiſterium componitur* &c. *Plateas Eccleſiæ*, porticus interiores interpretatur Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque infrà, ubi de *Vicis* & *Viis*: uti de *Presbyteris plateæ* apud Hebræos, infrà voce *Presbyter.*

PLATEA, inſula in mari Ægæo, quæ & *Pareo*, & *Minois* dicitur. Item inſul. Libyæ. Gentile *Plateates*, & *Plateites*. Steph.

PLATEIS, inſula juxta Lyciam. Idem.

PLATERUS Thomas, Sedunus, Eccleſiæ, Scholæ, R. P. Q. Baſil. Seminario pari fide & dexteritate præfuit, annos plus minus 38. Obiit A. C. 1582. octogenarió major, pater Felicis & Thomæ, de quibus infrà.

PLATERUS Felix, prioris fil. Archiater Baſilienſis. per Ann. 57. Academiæ per Annos 42. Medicinæ Profeſſor celeberrimus, ſexties Rector. Natus eſt Baſileæ A. C. 1536. quô ipſô annô Eraſmus Roterod. ibidem mortalitatem explevit. ad Medicinam animô applicató, tantum profecit, ut non ſolum Patriæ ſalutaris, ſed & Chriſtianiſſimæ Catharinæ, magni Henrici IV. Galliæ Regis ſorori unicæ, Sabaudis item, Lotharingicis, Brandenburgicis, & Wirtenbergicis Principibus gratuſimus fuerit. Extant ejus *de partium corporis humani ſtructura & uſu libri* 3. *tabulis explicati & iconibus illuſtrati, in fol. Baſileæ per Ambr. Frobenium*, A. C. 1583. *de Febribus, Praxis Medica*, quæ omnium manibus teritur, &c. Obiit A. C. 1614. ætat. 77.

PLATERUS Thomas, Felicis frater, itidem celebris in Baſilienſi Academia Medicinæ poſt eum Profeſſor. Pater alterius *Felicis*, qui natus A. C. 1605. ſimiliter Baſilienſis Archiater tanagerariſſimus, Logicam primò, dein Phyſicen in Academia Patria, ultra 20. annos magna cum fide docuit; Poſteà in ac ampliſſimum Reipublicæ Senatum allectus, prudentiæ, pietatis, animique a ſeculi ſordibus abhorrentis, clariſſima edidit ſpecimina. Poſt Patrui hic *Praxin* illuſtri acceſſione locupletatam, aliosque egregios ingenii fœtus, ad prælum paratos, obiit ſexagenarió major, A. C. 1671. *Platerorum* gloriæ S.

Stat Pietas vexilla Polo, ſed debita cunctis
Fama triumphali vos vehit ave plagis.

Ejus ex Felice fil. nepos, Franciſcus eſt, Artium ac Medicinæ itidem Doctor, qui, natus A. C. 1645. dignum ſe nominis & gloriæ Majorum hæredem exhibet. Summis pariter antiquæ, quibus dextre ac feliciter Medicinam facit, gratus. Edidit denuo *Obſervationum Felicis Plateri Sen. libros tres, totidem Praxeos ejus tractationibus reſpondentes*; poſtquam binis jam vicibus in publicum prodiiſſent: cum *Felicis Plateri Junior.* Patris ſui *Selectarum Obſervationum Mantiſſa, Baſileæ*, A. C. 1680.

Et ſic clara legens magni veſtigia Patris,
Porrò Felicis reddere pergit Avos.

Muſæum *Platerianum* à Felice Seniore collectum, juxta varios rerum naturalium gradus pulcherrimò ordine diſpoſitum, continet præter lapidum, mineralium, concharum, ſeminum genera pene innumera, herbas vivas in octo Librorum voluminibus mirabili induſtriâ digeſtas, & icones variorum piſcium, avium ac quadrupedum aliquot libris ad vivum depictas, etiam partes quaſdam animalium notâ aliquâ inſignes, corpora ſceleta, aliaque ad rem medicam ſpectantia, denique exotica, multa etiam ab Indiis petita, toreumata reſque alias mirô artificiô elaboratas.

PLATIÆ, inſulæ parvæ Creticæ ante Sammonium promont. Plin. *l.* 4. *c.* 12. In ora Orientali Cretæ, nunc forſan *Dioniſſa* & *Cardes.*

PLATINA, Veronenſis, homo doctus, & antiquitatum ſtudioſus; ſcripſit de vita & moribus Pontificum Romanor. uſque ad Paulum II. Prænomen ei Bartholomæus fuit. Romæ floruit, ubi a Paulo IV. male habitus & in carcerem quadrimeſtrem conjectus; ſub Sixto II. Bibliothecæ Vaticanæ præfuit. Obiit eâdem peſte, A. C. 1481. ætat. 60. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 7. Geſner. *in Biblioth.* Paul. Jov. *in elog. c.* 9. Leander Albert. *in deſcript. Verona.* Volaterran. *anthrop. l.* 21. Bergom. *in ſupplem. Chron.*

PLATINA, vulgò *Piadena*, pagus agri Cremonenſis in via inter Cremonam & Mantuam, medió ferè itinere. Bapt. Platinæ, vitarum Pontificum ſcriptoris, Patria. *Lloyd.*

PLATO, Philoſophus inſignis, ſectæ Academicæ princeps, Ariſtonis & Perictoniæ fil. ex humerorum *latitudine* ſic dictus, cùm antea ex avi nomine *Ariſtocles* vocaretur. Hic adhuc adoleſcens palæſtrâ ſe exercuit; picturæ operam dedit, Tragœdiaſque & poëmata quædam conſcripſit. Poſt hæc ad Socratem ſe contulit, ſub quo brevi tantum in philoſophia profecit, ut non immeritò *divinus Plato*, & *Philoſophorum Homerus* fuerit appellatus. Cratylum dein, poſteaque Hermogenem audiit. Etiam Megaram ſe, ut Euclidem; Cyrenem, ut Theodorum Mathematicum; in M. quoque Græciam, ut Philolaum & Eurytum, Pythagoricos, ſibi conciliaret, contulit. Vide infra. Is quod ad Dialecticam pertinet, primus res ipſas diſtinxit, quò modò plurimas, quas habuère antiqui, dubitationes, ſuſtulit. Fuit varius, multiplex, ac tantæ eloquentiæ, ut Jovem (ſi Græcè voluiſſet) Platonice loquuturum philoſophi dicerent. Peccat autem eò, (inquit) Voſſius quòd multùm gaudet metaphoris, iiſque non verecundis, ſed audacibus, & planè poëticis, atque Φρίσμασι: Philoſophiæ ſiquidem magis convenit dictio propria, aut tralationes receptæ & uſitatæ. Ad poëticam autem dictionem propè accedere Platonem, non Ariſtotelis modò judicium eſt, ſed & Dionyſii Halicarnaſſenſis. Imò in dialogis ſuis poëtice magis loquitur, quàm Comœdia facit, ut multos ſenſiſſe, teſtis eſt Cicero *in Bruto.* Athenis, uti diximus, primùm Socrati dedit operam; deinde cùm licuit per ætatem, in Italiam profectus eſt, ut Pythagoreos audiret, ubi Philolai Crotoniatæ librum, de ſecta Pythagorea, centum minis etiam in rei familiaris difficultate mercatus eſt, ex quibus multa in ſuum Timæum tranſtulit. In Ægyptum deinde properans, oleum ſecum mercaturæ gratiâ vexit, ut viatico ſuppeditaret, ubi libros Moſis legiſſe creditur. Etiam in Indiam cogitaverat, ut ibi cum Gymnoſophiſtis colloqueretur, ſed Aſiaticis bellis inhibitus eſt. Athenas reverſus eſt, in Academia docuit. Phyſicam quidem, ſecundùm Heracliti: Logicam, Pythagoræ: Ethicam verò juxta Socratis mentem. Philoſophiâ ſic à tribus excellentiſſimis Græciæ Philoſophis mutuatâ. Conſiſtebat autem illa in *Dialogis* 56. in quibus ſub Socratis, & Timæi, ſuam: ſub Gorgiæ verò & Protagoræ nominibus, aliorum ſententiam exponit. Credidit in unum Deum, cui tamen Dæmones & Heroas aſſociat: & dolet Tertullianus *tractat. de anima*, omnes hæreticos è dialogis ejus

de

de Republ. & Ideis ſubſidia errorum mutuatos eſſe, *hæretica Idearum ſacramenta*, illas propterea vocans; additque *in Ideis Platonicis Gnoſticorum hæretica ſemina relucere.* Fatendum tamen, primos Eccleſiæ Patres ferè omnes Platonicos fuiſſe, hujuſque Philoſophiam reliquis omnibus antetuliſſe. Scribit quoque Auguſtin. *l.* 7. *Confeſſ.* libris ejus utiliter ſe ad intelligentiam variarum veritatum Orthodoxarum uſum fuiſſe, ibique fermè totum Euangelii Johannis initium ſe reperiſſe. Imò Juſtinus Martyr, Clemens Alexandr. Euſebius, alii, ipſum de Trinitate aliquam quòque notitiam habuiſſe crediderunt, &c. & *Moſes Atticus*, à Numenio Pythagorico, dictus eſt. Clem. *l.* 1. *Strom.* Ter in Siciliam navigavit, primùm Ætnæ flagrantis viſendæ gratiâ, ut Apulejus ait: Reverſus, apud Æginam captus eſt à piratis, ac minis 30. venundatus; deinde à Nicete Cyrenæo redemptus. Iterum rediit, ſub juniore Dionyſio, ſpe liberandi Siciliam. Sed paulo poſt, expulſô Dione, & ipſe ſuſpectus remigravit. Tertiò cùm maximè nollet, rogatus ab Archyta, ut Dionem tyranno reconciliaret, iter ingreſſus, ab eodem Dionyſio obviam procedente, quadrigis exceptus eſt. Demum in ſuſpicionem veniens, vix rogante, & ſpondente pro eo Archytâ, dimiſſus. An. ætat, 81. placidiſſimô deceſſit obitu, die natali, Olymp. 108. ante Chriſtum Natum 347. vel 348. ut *Cicero* & *Seneca* tradunt, ut *Laërt.* verò, in nuptiis diſcumbens. Horat. *l.* 2. *Serm. Sat.* 4. *v.* 3.

Pythagoram, Anytique reum, doctumque Platona.

Plin. eum *ſapientia antiſtitem* vocat. *Sublimis apex philoſophorum & columen* dicitur Arnobio, *adverſus Gent. l.* 1. Quin & Cicero philoſophorum aliquem laudans, *ſemper*, inquit, *excipio Platonem.* Cùm parvulus aliquando dormiret, apes, facundiæ omen, in labellis ejus conſederunt. *Philoſophorum quis dubitet Platonem eſſe præcipuum, ſive acumine diſſerendi, ſive eloquendi facultate divinâ quâdam & Homericâ? Multum enim ſupra proſam orationem, & quam pedeſtrem Græci vocant, ſurgit: ut mihi non hominis ingeniô, ſed quòdam Delphicô videatur oraculô inſtructus.* Ita de eo Quintilian. *l.* 10. *c.* 1. Vide Beſſarionem quoque *in Calumn. Plat.* Marſilium Fic. *in Phil. Plat.* Voſſ. *de Sectis Phil. c.* 12. *Meurſium, &c. Lloyd.*

PLATO, alter Athenienſis, poëta priſcæ Comœdiæ, tempore Ariſtophanis, cujus fabulas *Pollux*, *Suidas* & *Athenæus* commemorant. Item alius Poëta. Tres item alios Diog. Laert. recenſet: unum Rhodium Philoſophum, diſcipulum Panætii: alium Peripateticum, de ludo Ariſtotelis: tertium Praxiphanis diſcipulum. Vide Laërt. *in Plat. l.* 3. Athen. *l.* 4. 6. 7. 10. Jul. Pollucem, *l.* 6. *c.* 33. *l.* 7. *c.* 29. *l.* 10. *c.* 24. *&c.* Alius denique Martyr, qui, pro fide Chriſtianâ, imperante Maximinianô, paſſus eſt, paternamque hæreditatem, dum viveret, pauperibus eſt largitus.

PLATO Athenienſis, qui ſupplementum militum, peditum quinque millia, equites mille Alexandro M. in Mediam adduxit. Curt. *l.* 5. *c.* 7.

PLATO, Caſtellum in Amurgo, ſeu Mergo. Inſula.

PLATOMA, nomen apud hodiernos Græcos octo partium, ſeu regionum, in quas Urbs Athenarum diviſa eſt. Harum I. *Placa* dicitur. II. *Sotiras tou Cotaki.* III. *Monocaluſtis.* IV. *Roumbi.* V. *Boreas Platoma*, verſus Boreale Urbis latus. VI. *Pſiri Platoma.* VII. *Gerlada.* VIII. *Agios Colymboi* ſeu *Olympoi*, Eleuſinem Templumque Theſei verſus, uti habet Jac. Sponius *Itinerar. Part.* 2. *p.* 247. & 248. Aliàs *Platoma*, apud medii ævi Scriptores, idem cum *Platonia*, de qua jam.

PLATONIÆ, vel PLATUNIÆ, Ita enim apud *Agrimenſoria* Auctores, ubi habent: *Termini ſunt majores, qui juxta flumina poſiti ſunt, menſales vocantur. Alii baſes eos dicunt, alii autem tetrametra, quibus conſtant menſulæ, quæ trapedia vocantur —— & in modum* platuniæ *eos poſuimus, ut qui neſciunt, miliarios eos putent;* legi jubet Salmaſ. Græcis enim πλατῶνες & πλατωνίαι ſunt; ſuntque marmora in tabulas diſſecta: Hæc enim cùm majoris ſint pretii, quàm cœteri lapides, non quadrata, ſed in tabulas diſſecta vulgò in opus mitti ſolent. Meminit *Platoniarum* Anaſtaſius de *Vitis* Pontificum: *Hic fecit Antiſtes per ipſas columnas lilios poni fecit & ſuper ipſos lilios ex metallis marmoreis* platonias *poſuit, diverſiſque picturis miræ magnitudinis opus ornavit.* Idem *in Sixto III. Cancellos argenteos ſupra* platonias *porphyreticas penſan. libras trecentas.* Item paulò pôſt, *Hic fecit* platoniam *in cimeterio Calixti via Appia, ubi nomina Epiſcoporum & Martyrum ſcripſit, cum memoriis.* Vide eundem *in Liberio* & *Damaſo:* Adonem Viennenſem in *Chron.* Hieronym. Rubeum *in Hiſtor. Ravenn.* Alios. *Platoma*, pro *Platonia* dicit Ordericus Vitalis, *l.* 1. *p.* 357. ut & Sim. Dunelmenſis ac Rogerus A. C. 749. *Placoma* editur apud Adonem in *Martyrol.* in *Damaſo* Pontific. ſed perperam; unde quidam legendum putârunt *placoton*, ut Baronius A. C. 384. *n.* 17. & ex eo Cæſar Bulengerus, qui *platonias* fuiſſe cenſet, loca marmorum cruſtis inducta aut pavimenta teſſellatis emblematis & inſertis variata, quæ Græci πλακωτὰ vocant: Sed etſi πλακωτὸν ex marmoribus ſit confectum, *platonia* ab eo aliud quid eſt denotatque quamvis marmoream tabulam: *Platen* in *Chron.* Markano Leowoldi Northowii A. C. 1222. Namque ibi Goldaſtus *platonias* interpretatur, docetque Germanos vocare *platten*, lapides cæſos in formam orbicularem aut quadratam: Vide Octav. Ferrarium *in Orig. Ital.* voce *Piaſtra*, Claud. Salmaſ. *ad Jul. Capitolin. in Antonino Pio*, *c.* 9. & Car. du Freſne *Gloſſar.* ut & infrà in voce *Platycerotes.*

PLATONICI, poſt ſæpius variatam Academiam, (cui omnium ſententiâ triplici, Veteri, Mediæ ac Novæ, quidam quartam ac quintam addunt, qua de re ſuprà in voce *Academia*) pro *Academicis*, ſubſequenti ævô, dici maluêre, qui Platonis dogmatibus inſiſterent Philoſophi. Ac creditur hoc nomen Alexandriæ cœpiſſe, ubi, reſuſcitata primò vetus Academia fuit; quòd *Academici* nomen antiquum eſſet maximeque Arceſilæ ſectatoribus tribui ſoleret: ipſi autem Platonis exemplô certa quædam dogmata tuerentur. Tales è Latinis fuêre *Appulejus* & *Chalcidius*; quorum ille memoratus Auguſtino, *de Civ. Dei, l.* 8. *c.* 12. de *dogmate Platonis:* iſte *Commentarium in Timæum*, ſcripſit. E Græcis verò, præter eos, qui vel Judaicam Religionem amplexi ut Philo; vel Chriſtianam: maximum nomen eſt Plotini, Porphyrii, Jamblichi & Procli. Ac Plotinus quidem Lycopoli natus, civitate Ægypti, qui floruit ſub Gallieno Cæſare ac deinceps, cùm alia tum 54. libros reliquit, in Enneadas diviſos: diſcipulus Ammonii, Amelii Præceptor. Porphyrius Amelii, ut & Plotini, diſcipulus, temporibus vixit Aureliani, ac pervenit uſque ad tempora Diocletiani, gente Tyrius & patriâ linguâ *Malchus* dictus, de quo multa ac præclara L. Holſtenius. Jamblichus diſcipulus fuit Porphyrii, ac temporibus claruit Conſtantini M. liberorumque ejus atque etiam Juliani. Natus fuit Chalcide Syriæ: ejuſque *de vita Pythagoræ* volumen, & *duas ad Philoſophiam Orationes Protrepticas*, primus Græcè evulgavit Joh. Arcerius Friſius. Ejuſdem ſectator optimus Syrianus fuit Alexandrinus, qui vixit circa A. C. 470. inque totum Homerum, & *l.* 4. *in Remp. Platonis*, ſcripſit, teſte Suida. Proclus, Syriani hujus diſcipulus, claruit A. C. 500. Præceptori ſucceſſit in Schola, uti ipſi Marinus. Extant ejus *ſex libri de Philoſophia Platonica*, qui Hamburgi primùm prodiêre A. C. 1618. Item ſuperſunt *Commentarii in Timæum* & *libros de Rep.* Scripſit quoque *de Orphei, Pythagoræ ac Platonis conſenſu in Oraculis l.* 10. aliaque *Suidæ* non indicta. Ex quo etiam cognoſcimus, quàm Chriſtianis fuerit infeſtus: ut qui pôſt, à Porphyrico ſecundus, *adverſus Chriſtianos* libros ediderit. Maximus quoque Tyrius *Platonicus* fuit, quem Commodi Principatu vixiſſe, teſtis eſt *Suidas.* Illum primus Latinè reddidit Coſmus Pactius, Florentiæ natus amitâ Leonis X. Præſul Cathedralis in patria Civitat. Eccleſiæ. Quam tamen verſionem innumeris locis expurgavit Dan. Heinſius, & Commentariô illuſtravit. Nec Alcinous prætereundus; cujus extat *Epitome Philoſophiæ Platonicæ*, verſa à Ficino, emendata ac inſigni Commentariô illuſtrata à Jac. Carpentario Claromontano Bellovacenſi. Quando vixerit, incertum. Euſebius *de Præp. Euangel. l.* 11. bonam hujus opuſculi partem citat, ſub Didymi nomine, qui ex Alcinoo locum illum fortè deſcripſit. Etiam Proavorum ævô fuêre duo præſtantes Platonici, Beſſario Cardinal. & Gemiſtus Pletho: Quorum is *libros* 4. *adversùs calumniatorem Platonis*, (ita vocat *Georgium Trapezuntium*) edidit, ab Aldo avo evulgatos: hujus extat liber *de differentia inter Platonem & Ariſtotelem*, Latinè editus, Baſileæ, aliàs Græcè evulgatus: in quo oſtendere conatur, ſemper Principatum inter duos hos Philoſophos obtinuiſſe Platonem, nunquam verò Ariſtotelem, uſque ad tempora Avenrois. Latinorum; qui circa ea tempora vixerint: nullus operam magis laudabilem Platoni & ejus Philoſophiæ impendit, quàm Marſilius Ficinus, qui vertit Platonem, vertit item Plotinum, quem etiam inſigni Commentariô illuſtravit. Sed & Jamblichum de Myſteriis Ægyptiorum, Pſeudo-Dionyſium Areopagitam, aliorumque *Platonicorum* ſcripta Latinè reddidit. Hodie non ullibi major *Platonicæ* Philoſophiæ, quàm in M. Britanniæ Academiis, dignitas auctoritaſque eſt. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Philoſophorum Sectis, c.* 16. & Georg. Hornium, *Hiſtor. Philoſ. l.* 7. *c.* 8. ubi eos pleraque cum Pythagoreis communia habuiſſe, præcipuè inambulationibus delectatos fuiſſe, utriuſque ſexus Auditores habuiſſe, per Dialogos diſſeruiſſe ac obſcuram docendi Methodum adhibuiſſe, contendit. Idem *l.* 5. *c.* 4. ex nimia Philoſophiæ hujus inter Chriſtianos æſtimatione graviſſimos in Eccleſiam errores irrepſiſſe, eruditè oſtendit. Namque & Juſtinus Martyr, nimiâ *Platonicorum* reverentiâ adductus, Socratem μετὰ τοῦ λόγου vixiſſe, *Apolog. ad Anton.* & ἀπὸ μέρους Chriſtum agnoviſſe *Apol. ad Senat.* dictitavit: & Dionyſius Areopagita (utamur enim nomine receptô) non aliunde tot Angelorum claſſes, quam ex *Platonicorum* myrotheciis, depromſit: ut de Mediatoribus aliis præter unicum noſtrum παράκλητον JESUM CHRISTUM, de Angelis geminis cujuſque noſtrum Cuſtodibus, aliiſque nil addam.

Platonici Juniores ex Voſſio.

Philo Judæus.	Chalcidius.
Plotinus.	Jamblichus.
Porphyrius.	Proclus.
Alcinous.	Beſſario Cardinalis.
Appulejus.	Gemiſtus Pletho.

Marſilius Ficinus.

PLATOS, portus in Inſula Mergo.

PLATTA, apud Honorium Auguſtodun. *Gemmâ Animæ, l.* 1. *c.* 196. tonſura Clericalis eſt quæ fit ab aure ad aurem. Car. du Freſne *Gloſſar.* Vox Germanis hodieque in uſu: Vide hic ubi de *Capillis*, *Corona*, *Radendi more*, *Tonſura*, &c.

PLATYCEROTES, à *latitudine cornuum* dicti, *Ariſtoteli* πρόκες, hodiernis Græcis *platonia*, Varroni inter capreas recenſentur, *Feræ pecudes, ut capreoli damæque —— ut in Samothrace caprearum, quas* platycerotas *vocant.* Alii inter cervos malunt ponere, unde *cervi palmati* vocantur apud Capitolin. *in Gordianis, c.* 3. Et ſanè, ut major capreâ *platyceros*, ita & minor cervô: *damas* vulgò Galli impropriè vocant. Cervorum generi Plinius vindicat, ut & ſubulones ſeu orygas, *l.* 11. *c.* 37. *de Cervis*, *Sparſit hæc in ramos, ut cervorum: aliis ſimplicia tribuit, ut in eodem genere ſubulonibus ex argumento dictis: aliorum fudit in palmas, digitoſque emiſit ex iis, unde* Platycerotas *vocant.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 223. & 224.

PLATYOPHTHALMON, Græcè Πλατυόφθαλμον inter ſtibii appellationes, apud *Dioſcoridem*, Τοῦτο ἔνιοι πλατυόφθαλμον, οἱ δὲ κάρβασον ἐκάλεσαν, *Hoc nonnulli* platyophthalmon, *carbaſum alii*,

ixére. Sic dictum, à *dilatandis* ac porrigendis oculis. Nam nigrò ejus pulvere ſupercilia olim circumducebant & in arcum formabant, ſicque oculorum ſpatium veluti producebant ac extendebant mulieres: Ion in *Omphale*,

Καὶ τὸν μέλανα στίμμιν ὀμματογράφον.
Et nigrum ſtibium oculos pingens.

Unde ὑπογράμματα *Heſych.* στιμμίσματα oculorum interpretatur. *Pollux*, τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑπογράφει, τὰς ὀφρῦς μελαίνει, τὰς γναθοὺς ἡμικυκλίω περιάγει, *Oculos ſuppingit*, *ſupercilia denigrat*, *in arcum format ac circumducit*. E quibus patet, apud Tertullianum, *de Cultu Fœminarum*, ubi ait, *Inſlium enim delinquunt*, *quæ cutem medicaminibus urgent*, *genas rubore maculant*; *oculos fuligine porrigunt*: perperam repoſitum eſſe à Correctoribus, *oculos fuligine collinunt*. Fuligo enim illa à ſtibio πλατυοφθάλμιον, quâ oculi dilatantur ac porriguntur, uti diximus. De quo eodem nigro ſtibii pulvere accipienda hæc ejuſdem, *in libro de Habitu mul.* *Et illum nigrum pulverem*, *quô oculorum exordia producuntur.* Ubi quod priori locô *porrigere*, jam *producere*, dicit. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1148.

PLATYPHYLLOS, *Græcè* πλατύφυλλος, arbor poſt haliphlœon omnium peſſima in ædificiis, teſte *Theophraſtô*; male à nonnullis æſculus cenſetur, quæ *quòd eſt omnibus principiis temperata*, *habet in ædificiis magnas utilitates*, uti aſſerit *Vitruvius* apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 508.

PLAUDERE, cum ſonitu verberare eſt. Virg. *l.* 12. *Æn. v.* 85. de Aurigis & Equis,

Circumſtant properi aurigæ, *manibuſque laceſſunt*
Pectora plauſa cavis ———

Auctor *Ceiris*,

Non Libyco molles plauduntur pectine tela &c.

Præcipuè avium alis, *Æn. l.* 5. *v.* 515.

Jam vacuô lætam cœlô ſpeculatus, *&* *alis*
Plaudentem *nigrâ figit ſub nube columbam.*

Et Papinius Statius, *Theb. l.* 3. *v.* 505.

——— *vides curſus ut nulla ſerenos*
Ales agat? liquidôque polum complexa meatu
Pendeat? aut fugiens placabile plauſerit *omen.*

Hinc enim alarum *plauſum* vel maximè obſervabant Veteres in auſpiciis, uti videre eſt apud Propertium, *l.* 4. *Eleg.* 1. Inde vox tranſlata eſt ad Ludos Olympicos, in quibus victori primò dabatur virga è palma, hanc ſequebatur ἐπιγγελμὸς, *incitamentum ſive adhortatio*; ſuccedebat conjectus florum & foliorum; pòſt addebatur κρότος, *plauſus*, quod νικητήριον κροτεῖν dicebant; tum demum imponebatur corona. Circenſes item, & Theatra, Spectacula tandem quæcunque, in quibus Imperatores apud Romanos, non minùs ac victores, *plauſu* & fauſtis acclamationibus excipi conſuevíſſe, edocet Martialis, *l.* 6. *Epigr.* 34. *v.* 5.

Quæque ſonant plenô vocesque, *manuſque theatrô*,
Cùm populus ſubiti Cæſaris ora videt.

Cujuſmodi *plauſus* ad numerum fieri ſolitos, diſcimus ex Corippo, ubi is de Theatricis plauſibus ita, *l.* 2.

Excutiunt plauſus, *ſtudiorum gaudia ſurgunt*,
Alternisque ſibi reſpondent agmina dictis,
Emittunt dextras pariter, *pariterque reponunt.*

Ῥυθμικὰς ἐπιβοήσεις hinc Græci dixére, quarum aliquot genera habes apud Sueton. *Nerone*, c. 20. *Quinque ampliùs millia è plebe robuſtiſſimæ juventutis undique elegit*, *qui diviſim factiones* plauſuum *genera condiſcerent* (bombos *&* imbrices *&* teſtas *vocabant*) ad quem locum Caſaubonum vide: plura verò hanc in rem, apud Tertullian. *de Spectaculis*, c. 25. Rittershuſium *Sacr. Lectionum*, *l.* 3. *c.* 22. & ſuprà ubi *de Acclamandi Ritu*, & voce *Grande Sophos*, item *Oratorium ac Sophos*: uti de verbo *Plaudite*, quô Hiſtriones claudere fabulas ſuas ſolebant, Caſaubon. eundem *ad Auguſtum Suetonii*, *c.* 99. nec non ſuprà itidem verbô *Dixi*. Propriè verò *Plaudere* Textorum eſt cum licium denſius inculcant & cum plauſu collidunt, quod Græcè σπαθᾷν, item κροτεῖν, dicitur. Vide infrà *Textor*.

PLAVIA, urbs Voigtlandiæ, in Miſnia; *Plawen*. Ad Elſteram fluv. media fere inter Cygneam ad Cœciam & Curiam ad Africum. Sub Electore Saxoniæ, 4. milliar. German. à confinio Bohemiæ.

PLAVIA, oppid. Ducatus Megapolitani, ad lacum cognominem ubi ex eo Elda effluit, 6. milliar. German. à Guſtrovia in Merid. 10. à Domitio in Ortum uti ab Havelberga in Boream.

de PLAVIA, German. *de Plawen*, cognomen Familiæ illuſtris in Germania *Ruthenica* ſeu *Reuſſen*, qui jam pluribus à ſeculis Advocati (*Voigte*) S. Romani Imperii, nec non *de Weida*, *de Plawen*, *de Gera*, *de Grez*, *de Gleisberg* &c. cognominati ſunt. Vide hic paſſim, inprimis infrà, ubi de Familia *Ruthenica*, ut & in voce *Plavia*.

PLAVIS, fluv. Venetiæ, vide *Anaſſus*. Ex altis montibus decurrit, juxta Belunum urbem cœli inclementiâ laborantem; *la Piave*.

PLAUSTRARII, occurrunt apud Æl. Lamprid. *in Alex. Sev. c.* 24. *Braccariorum*, *Linteonum*, *Vitriariorum*, *Pellionum*, Plauſtrariorum, *Argentariorum*, *Aurificum & cæterarum artium vectigal pulcherrimum inſtituit*: *ex eoque juſſit thermas*, *& quas ipſe fundaverat & ſuperiores populi uſibus exhiberi* &c. Sed Palat. Codex habet *Clauſtrariorum*, quod mavult *Gruterus*: Apparet enim, inquit, vectigali iſtô oneraſſe artes minùs neceſſarias. Sanè *Clauſtrarios* ſub Heliogabalo proveniſſe, patet ex *Vita* ejus, *c.* 12.

PLAUSTRUM, currus quatuor rotis conſtans, Car. du Freſne *Gloſſar.* Sic verò ab imperitis vocari, teſtatur *Valerius Probus*; *Ploſtra legendum putavit*, *licèt uſus Plauſtra obtineat.* Unde lepida illa apud Sueton. fabella, *c.* 22. ubi, cùm Veſpaſianus moneretur à Floro, ut diceret *Plauſtra*, non *Ploſtra*, poſtridie illum *Flaurum*, non *Florum*, ſalutavit Imperator. Hoc à bobus trahi ſolitum, legimus paſſim in ſacris, & à binis quidem. Sic Numer. *c.* 7. *v.* 3. *Et adduxerunt oblationem ſuam coram Domino* 6. *plauſtra camerata & duodecim boves*, *qui ſcil. bijuges ſingula plauſtra traherent.* Gerſonitis duo *plauſtra* & quatuor boves & Meraritis quatuor *plauſtra* cum octo bobus, hanc ob cauſam dantur, *v.* 7. & 8. Et 1. Sam. *c.* 6. *v.* 7. *Facite* plauſtrum *novum & accipite duas juvencas fœtas*, *quibus nunquam impoſitum ſit jugum*, *ut eas jungatis illi plauſtro.* Et 2. Sam. *c.* 6. *v.* 3. 6. *Impoſuerunt arcam Dei plauſtro novo* &c. *Et boves in arca haſerunt.* Sæpe etiam profani: Smyrnæus, *l.* 6.

Ὡς δ' ὅτ' ὑπὸ ζεύγλῃσι βόες μέγα κεκμηῶτες
Δουράτεον φύουσι πρόσω μογέοντες ἀπήνην.
Ut cùm boves ſub jugo valde laborantes
Ligneum porrò nitendo plauſtrum *trahunt.*

Vetera Epigrammata, in amnis concreti deſcriptione:

Quâ ratis egit iter, *junctô bove* plauſtra *trahuntur.*

Item,

Plauſtra *boves ducunt*, *quà remis acta carina eſt.*

Hujuſmodi plauſtrô Cybele, Mater Deûm, è Phrygia, navi advecta, Romamque vecta eſt,

Ipſa ſedens plauſtro *portâ eſt invecta Capenâ*,
Sparguntur junctæ flore recente boves.

Putantur autem primi boves plauſtro junxiſſe, Bacchus & Ceres: Tibull. *l.* 2. *Eleg.* 1. *v.* 41.

Illi etiam tauros primi docuiſſe feruntur
Servitium, *& plauſtro ſuppoſuiſſe rotam*, &c.

Hebræis hinc *plauſtrum* tale, ut & Syris עגלה *agala* vocatur, Arab. *Egela* non à rotunditate, ut volunt, ſed quia illud trahunt עגלים *agalim*, i. e. *vituli* ſeu *boves*. Quod his verbis docet Alcamus. *Egela*, *plauſtrum quod trahunt boves*. Unde vocem hanc Græci Interpretes ἁμάξας conſtanter reddunt, i. e. *plauſtrum*, *cui junguntur boves*. Quamvis enim ἅμαξα ſumatur latiùs ſæpe, id tamen propriè ſonat, ut ἀρμάμαξα *mularem currum*. Vetus aliquis Scholiaſtes in *Phavorino*, Ζεῦξαι, τὸ τὰς βόας εἰς ἁμάξαν ἀγαγεῖν, ἢ ἵππους εἰς ἅρμα. Inde dicti *Hamaxobii* Scythæ, qui pro domibus plauſtra boum habitant: & ὀκτάποδες, quotquot domini ſunt δύο βοῶν καὶ ἁμάξης μιᾶς, *boum duorum & plauſtri unius*, ita Lucianus *in Scytha*. Budini quoque gens Scythica, ſi Veteribus credimus, παρὰ τὸ δινεύειν ἐπὶ τῶν ἁμαξῶν ὑπὸ βοῶν ἐλαυνομένων, *quia circumeunt vecti plauſtris à bobus actis*. apud *Steph.* ex *Parmenione Byzantio*. Cujuſmodi *plauſtra* Scythica paſſim Ovid. deſcribit: ut *Triſt. l.* 3. *Eleg.* 10. *v.* 34.

Ducunt Sarmatici barbara plauſtra *boves.*

Et *Eleg.* 12. *v.* 30.

Stridula Sauromates plauſtra bubulcus agit:

Et *de Ponto*, *l.* 4. *Eleg.* 7. *v.* 9.

Ipſe vides, *onerata ferox ut ducat Iazyx*
Per medias Iſtri plauſtra *bubulcus aquas* &c.

Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 32. Vide quoque infrà in voce *Ploſtellum*. Apud Indos, magnis præditas frondibus arbores, in *plauſtris* deportari, & ex eis aves manſuetas excuti, inter quas canoriſſimum orionem &c. narrat Clitarchus apud Strabonem, *l.* 15. Scythas verò etiam pro domibus *plauſtris* uſos fuiſſe, *ſcortis imbrium hyemiſque causâ tectis*, legas apud Juſtin. *l.* 2. *c.* 2. Vide ubi nos de *Hamaxobiis*; de Annibale verò, *plauſtris* naves integras, deque Alexandro, navium partes ſic ſtructas, ut commodè jungi poſſent, per terram tranſvehentibus, Livium, *l.* 28. *c.* 11, & Curtium, *l.* 8. *c.* 10.

PLAUTIA Herculanilla, triumphali patre nata, Claudio Imperatori nupſit, cum qua divortium ille fecit, ob libidinem, probra & homicidii in virum ſuſpicionem. Ex hac Claudiam ſuſcepit & Druſum, quem puberem amiſit, pyrô per luſum in ſublime jactatô, & hiatu oris exceptô ſtrangulatum, cui & filiam Sejani deſponderat.

PLAUTIA Lex, à P. Plautio Tribuno Plebis lata, adjuvante Q. Lutatiô Catulô, Coſ. cum M. Æmilio Lepido, ann. Urb. Cond. 675. hæc videtur habuiſſe capita, *Is*, *cujus hac quæſiverit*, *de ejus capite quærito*, *qui adverſùs Remp. conjuraverit*, *inſidias Senatui fecerit*, *Magiſtratibus vim attulerit*, *qui cum telo in publico fuerit*, *aut ſeditionis cauſâ loca ſuperiora occupaverit*, *alienaſque ædes ſaxis*, *ignibus aut ferrô aggreſſus ſit*, *deque iis quotidie quærito. Itemque de ejus capite quærito*, *qui poſſeſſorem è fundo hominibus armatis dejecerit dolô malô*, *aut armatis objectis*, *ut inde profugeret*, *cauſam attulerit*: *prohibetoque*, *ne prædium*, *unde dejectus poſſeſſor ſit*, *uſu capiatur*, *Eis damnatis aqua & igni interdicito.* Collegit ea *Carolus Sigonius*, ex judiciis hâc lege factis, quorum memoria extat apud Suetonium, Salluſtium, *Orat. contra Ciceron.* Dionem, *l.* 39. *Ciceronem*, alios: Additque eâ judicia de vi omnia facta eſſe, uſque ad Cæſarem Dictatorem, multaque capita Legis de Sicariis & de Majeſtate, illâ fuiſſe comprehenſa. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 27.

PLAUTIANUS, Conſul cum Geta Cæſare, A. Urb. Cond. 955. ex humili loco, ad ſummam fortunam, ſub Severo Imperatore evectus. Romæ præfectus, Antonino Imperatoris filio, ſuam filiam, datô ei, quantum reginis 50. ſatis fuiſſet, elocavit; ſævus & ſuperbus, Chriſtianorum acerrimus hoſtis, illos circa Ann. inprimis 203. & 204. immaniter exagitavit, V. perſecutionis auctor: Juſſu tandem Antonini, cui inſidias ſtruxerat, in palatio, occiſus eſt, filiô filiâque in Liparam Inſulam relegatis, ubi plurima paſſi, tandem Antoninô mandante, neci quoque ſunt dati. *Dio*, Herodian. *l.* 3. *c.* 10. 11. 12. & Spartian. *in Severo & Caracalla*. Euſeb. *Hiſt. l.* 5.

PLAUTILLUS, ſocer Albini Imperatoris memoratur in *Epiſt.* Marci Imperatoris, quam *Clodii Albini Vitæ* inſeruit Jul. Capitolin. *c.* 10. *M. Aurelius Antoninus Præfectis ſuis ſalutem. Albino ex familia*

Orjuniorum; Afro quidem homine, ſed non multa ex Afris habenti. Plautilli *genero, duas cohortes, alares regendas dedit* &c.

PLAUTIUS, ſeu *L. Plotius*, Gallus, primus Rhetoricam Romæ docuit: Craſſi tempore, Olymp. 173. Hieronym. *in Chron.* Sueton. *de clar. Rhet. c.* 2. Cicer. *epiſt. ad Titin.* ſe tum infantem fuiſſe refert. Fabius *l.* 2. *c.* 4. *Plautius* Sylvanus, Conſul An. 752. Urb. Cond.

PLAUTIUS, Romanus quidam, quum ob uxoris obitum dolore incredibili torqueretur, mortemque appeteret, in rogum ſe conjecit, quem rogatum, calceatumque corpori uxoris junxerunt amici. Val. Max. *l.* 4. *c.* 6. *de amore conjugali, ex* 3. Item Poëta Comicus. Varro apud Gellium, *l.* 3. *c.* 3.

PLAUTIUS JC. cujus ſententiæ aliquot in libris Juriſconſultor. laudantur. Ad eum *Notas* ſcripſiſſe Neratium, apparet *ex leg.* 5. *ff. de ſerv. pr. ruſt.* ut & Javolenum, quod ex compluribus Pandectarum locis apparet maximè ex inſcr. *l.* 38. *ff. de verb. ſign.* quæ hunc titulum præfert: *Scripſerant ad hunc* Plautium *Sextus quidam Pomponius libros ſeptem, Julius verò Paulus libros octodecim, quemadmodum propè innumeris Pandectarum locis planum fit.* Joh. Calvin. *Lexic. Juridic.*

PLAUTIUS, Poëta Comicus, cujus Comœdiæ quòd inſcriptæ eſſent PLAUTI, pro *Plautinis* pleræque habitæ ſunt, quum *Plautianæ* eſſent. A. Gellius, *l.* 3. *c.* 3. *In eodem libro Varronis id quoque ſcriptum eſt*, Plautium *fuiſſe quendam Comœdiarum Scriptorem, cujus quoniam fabulæ Plauti inſcriptæ forent, acceptas quaſi Plautinas, quum eſſent non à Plauto Plautinæ, ſed à Plautio Plautianæ.* Sic *Cæli* pro *Cœli* etiam in proſa Veteres ſcripſerunt, unde cùm Cœlius quidam Mantuanus, conſumtis opibus ac prædiis divenditis, ſolum ſepulturæ locum tribus ulnis latum excepiſſet, data Virgilio eſt occaſio ludendi in ambiguo vocis *Cœli* eo ænigmate, quo crucem Grammaticis ſe fixiſſe profeſſus eſt, &c.

PLAUTIUS, pronomine *Aulus*, primus Conſularium, provinciam fecit Britanniam. Tacit. *Agric. c.* 14.

PLAUTIUS Decianus, vide *Cajus*.

PLAUTIUS Hypſæus, vide *Marcus*.

PLAUTIUS Lateranus, famoſus Meſſalinæ adulter; ob id ordine motus, ſed ab ipſo Principe Claudio Senatui redditus. Tacit. *l.* 33. *Annal. c.* 11. Conjuravit in Neronem. Conſul deſignatus, amore in Rempubl. Siliô Nervâ & Atticô Veſtinô Conſulib. ideoque capite multatus. Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 49. 60. Vide de eo quoque Arrianum Epicteti, *l.* 1. *c.* 1.

PLAUTIUS Proculus, vide *Cajus*; it. *Publius*.

PLAUTIUS Sylvanus, prænomine *Tiberius*. Prætor incertis cauſis Aproniam conjugem in præceps jecit; tractuſque ad Cæſarem ab L. Apronio ſocero, turbatâ mente reſpondit, tanquam ipſe ſomnô gravis atque eo ignarus, & uxor ſponte mortem ſumpſiſſet. Non cunctanter Tiberius pergit in domum, viſit cubiculum; in quo reluctantis & impulſæ veſtigia cernebantur. Refert ad Senatum, datiſque judicibus *Urgulania*, Sylvani avia, pugionem nepoti miſit, quod perinde creditum, quaſi Principis monitu, ob amicitiam Auguſtæ cum Urgulania. Tacit. *l.* 4. *Annal. c.* 22. decimô Tiberii Imperatoris annô.

PLAUTIUS Varus, Præturâ functus, perverſor ſub Vitellio Dolabellæ in Aquitaniam ab Othone ſepoſiti. Tacit. *Hiſt. l.* 2. *c.* 63.

PLAUTIUS Venox, *Cajus*, it. *Lucius*.

PLAUTUS M. Accius, poëta Comicus, patriâ Sarſinas, *Plotus* ab initio, teſte *Feſtô*, appellatus à pedum *planitie*, quos *Plotos* Umbri vocant. Vixit Pacuvii, Attiique ætate, nempe extremis aliquot annis belli Punici 2. ſive Annibalici, ac proximis 17. Nec enim poſſum aſſentire B. Hieronymo *in Chronicis*, qui ſic ſcribit ad ann. 1. Olym. 146. *Plautus ex Umbria Sarſinas Romæ moritur, qui propter annonæ difficultatem ad molas manuarias piſtorem ſe locaverat. Ibi quoties ab opere vacâſſet, ſcribere fabulas ſolitus, ac vendere.* Is annus erat Urb. Cond. 555. quô Conſules erant Serv. Sulpic. Galba Max. & C. Aurelius Cotta. Id ab Hieronymo ex *Tranquillo* exſcriptum ait Scaliger, *in Animadv.* Sed difficulter credo ita ſcripſiſſe *Tranquillum*. Nan…ann. poſt 13. ſuperfuiſſe ex Cicerone cognoſcimus, qui auctor eſt *in Bruto*, mortuum An. Urb. Cond. 570. P. Claudiô Pulchrô, & L. Portiô Licinô. Conſulib. i. e. Olymp. 149. annô 1. Voſſ. *de Poët. Lat. c.* 1. Idem Cicero *urbanô, ingenioſô & facetô genere jocandi refertum eum* ſcripſit. Et Varro ex Ælii Stilonis ſententia, *Muſas*, dixit, *Plautinô ſermone locuturas fuiſſe, ſi Latinè loqui voluiſſent.* Hinc *Plautinus*. Horat. *in Arte*, v. 270.

> *At noſtri proavi Plautinos & numeros, &*
> *Laudavêre ſales, &c.*

Vide inſuper Cicer. *l.* 1. *de Offic. & l.* 3. *de Orat.* Horat. *l.* 2. *ep.* 1. *v.* 58. Hieron. *in Chron.* Lil. Giraldum & Crinitum, *de vit. Poët.* A. Gell. *l.* 3. *c.* 3. Ubi ex Varrone hos de Plauto verſus refert:

> *Poſtquam eſt morte captus Plautus,*
> *Comœdia luget, Scena eſt deſerta,*
> *Deinde riſus, Ludus, jocuſque & numeri*
> *Innumeri ſimul omnes collacrymârunt.*

Nic. Lloydius.

PLAUTUS Elianus, Pontifex, qui reſtitutum, juſſu Veſpaſiani, Capitolium, luſtratâ Suovetaurilibus areâ & ſuper ceſpitem redditis extis, conſecravit, Tacit. *Hiſt. l.* 4. *c.* 53.

PLAUTUS, vide *Rubellius*.

PLC. in nummis Conſtantii Chlori *percuſſa Lugduni* notat, Car. du Freſne, *Diſſertatione de infer. ævi Numiſmatibus.*

PLEBANI, in Communione Romana dicuntur *Parœci*, Curiones, Sacerdotes, qui *plebi* præſunt. Italis *Piovani*. Hinc *Plebanatus*, dignitas, vel diſtrictus Curionis. A *plebe*, quô nomine in eadem communione inſigniuntur omnes illi, qui nullum in Clero (ut ajunt) ordinem adepti ſunt, iidem & Laici dicti. Ugutio; *Plebes collectio hominum, item Eccleſia Baptiſmalis. Et propriè Plebs hominum, Plebes Eccleſiarum.* Sed & *diœceſin*, parœciam, diſtrictum Epiſcopi vel Sacerdotis ipſum vox notat, unde in Concilio Carthagin. VI. *can.* 1. *Fauſtinus* dicitur *Epiſcopus plebis Potentinæ provinciæ Italiæ.* Item *Eccleſiam parochialem*, Ital. *Pieve*, in *Charta* Angilrami Archiepiſcopi Viennenſis *Tom. XII. Spicilegii* Acheriani. Imò ipſam Eccleſiam *Cathedralem* atque Epiſcopalem, in *Charta* Caroli C. pro Eccleſia Pariſ. alibique. Decimas tandem Eccleſiaſticas, quæ ad *Plebanos*, vel ad *Plebanas* Eccleſias pertinent, apud Petr. Damianum, *l.* 4. *Ep.* 12. Vide quoque ſuprà *Altare*, & plura hanc in rem, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* & Dominic. Macrum *in Hierolex.*

PLEBEJA Caſſis, apud Lucan. *l.* 7. *v.* 586.

> *Tunc* Plebejâ *contectus* caſſide *vultus,*
> *Ignotuſque hoſti, quod ferrum Brute tenebras!*

eſt, *quæ inſigni caret*, Græcè ἄσημος: de cujuſmodi caſſidibus vide ſuprà, voce *Caſſis*.

PLEBEJI, altera & ignobilior pars Populi Romani. Poſtquam enim in Tribus ac Curias Populum diviſiſſet Romulus, ipſe poſteà eundem in Patricios ac *Plebejos* diſtribuit, horum nomine, *obſcuros, egenos, humiles*, Græcè Δημοτικοὺς, ut Dionyſ. *l.* 2. comprehendens. Imitatione Reip. Athenienſis, ubi ex Cecropis inſtituto præter Eupatridas, & Geomoros, etiam Δημιουργοὶ, i. e. *Opifices*; & ex Solonis conſilio præter Pentacoſiomedimnos, Equites ac Zeugitas, etiam Thetæ erant, ſeu Proletarii. Hos itaque, ab omni adminiſtratione Reip. immunes, quippe qui talium imperiti eſſent, nec eis propter inopiam vacaret, agros colere, pecora alere, exercere quæſtuoſa opificia, ne ſeditiones orirentur, juſſit Romulus, ut ibidem *Dionyſ.* habet: qui & hoc inter utrumque ordinem diſcrimen fuiſſe addit, quòd quoties Patricii convocarentur à Regibus, præco quemque ſuô ac paternô appellârit nomine: *Plebejos* verò miniſtri quidam cornibus bubulis concinentes in concionem contraxerint. Interim ut utroſque arctiori vinculô colligaret, commendavit idem Rex Patriciis *Plebejos*, optione cuique è vulgo datâ, ut, quem vellet, Patronum ſibi legeret, qui ei de jure reſponderet, abſentis non minùs ac præſentis curam gereret, faceretque quidquid pro filiis Parentes ſolent: Athenienſium iterum Theſſalorumque veſtigiis inſiſtens, qua de re diximus abunde ſuprà, in vocibus *Cliens* ac *Patronus*. Exactis poſteà Regibus, alia diviſio Populi inſtituta, iſque in tres ordines, Senatorium, Equeſtrem, & Popularem diſtributus eſt, ut ex Livio patet, *l.* 26. ubi ait: *Conſenſum Senatûs Equeſter ordo eſt ſequutus, equeſtris ordinis Plebs.* Hinc Auſonius, *in Gripho. Edyll.* 11. *v.* 78.

> *Martia Roma triplex, Equitatu*, Plebe, *Senatu.*

Et tum *de Plebe* fuerunt omnes ii, qui neque Senatores neque Equites erant: referebanturque in eum cenſum, tum Patricii quoque, qui in Senatum nondum lecti eſſent, neque Equeſtrem Cenſum haberent; tum Equites, qui patrimonium conſumſiſſent, vel quibus propter flagitia equi publici & annuli aurei ademti eſſent. *Plebejus* verò, qui Patriciis opponebatur, ſi minus haberet C. D. ∞. de populo erat: ſi C. D. ∞. haberet, equumque publicum obtinuiſſet, annulôque uteretur, quanquam *plebeji* generis eſſet, erat tamen Eques: & ſi ex Equite in Senatum (quod poſterioribus annis factum, ut videbimus) à Cenſoribus lectus eſſet, Senator. Sic itaque, ut Patriciorum, ita & *Plebejorum*, tres erant ordines: Cives Romani Patricii ac *Plebeji* Senatores; cives Romani Patricii & *Plebeji* Equites cives Romani Patricii & *Plebeji* de *Plebe*. Hi autem ultimi ſi propter flagitia aliqua à Cenſoribus notarentur, ærarii fiebant, & in Cæritum tabulas compingebantur. Porrò & in ſpectandis ludis ſeparatas *Plebejos* ſedes habuiſſe, notum: Eoſdem, quòd tunicati incederent, *Popellum tunicatum* vocavit Horat. *l.* 1. *Ep.* 7. *v.* 65. & cùm omnes cives Romani tunicâ uterentur, hic id diſcriminis obſervatum eſt, ut Senatores Equiteſque tunicam clavatam, *Plebs* verò rectam ac ſine clavis geſtaret. Color veſtium pullus erat, cùm contra divites, præſertim Senatores, Equites ac Magiſtratus, candidis togis uterentur: Interim, cùm ſolennitas privata, aut feſtum publicitùs indictum perageretur, totam Civitatem veſtibus inceſſiſſe candidis, docet Porphyrio ad illud Horatii, *l.* 2. *Sat.* 2. *v.* 60.

> *Ille repotia, Natales, alioſque dierum*
> *Feſtos albatus celebret,*

Imò in ludis Amphitheatralibus Sceniciſque idem obtinuiſſe, innuit Martial. *l.* 4. *Epigr.* 2. Nec omittendum, de quo jam alibi, *Plebejis* cum Patriciis connubii communionem nullam primitùs fuiſſe, ut tum lex XII. Tabular. quæ à Dionyſio, *l. cit.* recitatur, tum Oratio C. Canulei Tribuni Plebis apud Livium, *l.* 4. *ab initio* teſtatur. Et iſta ſic fuêre, uſque ad annum Urb. Cond. 259. quô, Conſulib. Virginio Tricoſtô Cælimontanô, T. Vetuſio vel Veturiô Geminô Cicurinô, bellô cum Volſcis & Æquis fervente, potentiorum hactenus injuriis irritata *Plebs*, auctore Sicciô, ex caſtris & Urbe in montem urbi vicinum, qui poſteà *ſacer* dictus fuit, ſeceſſit, neque priùs inde revocari potuit, quàm Patres per Legatos ei debitorum levationem & nexorum ſolutionem obtuliſſent, eique inſuper Tribunatum Plebis item Ædiles Plebis permiſiſſent, quô factô, ſublatâ diſcordiâ, in urbem *Plebs* rediit, creatique primùm Tribuni plebis quinque ſunt, annô ab Urb. Cond. 260. Sp. Caſſiô Viſcellinô II. Aul. Poſthumiô Auruncô II. Conſulib. Vide Dionyſ. *l.* 6. Quod factum Comitiis Curiatis, uſque ad legem Volceronis latam, quâ *Plebeji* Magiſtratus Tributis Comitiis legi cœpere, Carere autem hi Magiſtratus auſpiciis dicebantur, quòd in Comitiis non captarentur auſpicia, non adhiberentur Augures, Pullariive, quemadmodum in Magiſtratibus majoribus fieri ſolebat, adeoque auſpicia ſoli Patricii tenerent, Sigonius *de antiquo jure Civ. Rom. l.* 1. *c.* 7.

ed nec hic res ſtetit: verùm procedente tempore, per Tribunos uos, plurima alia dignitatum ac honorum ornamenta: ut, Sacrorum quorundam curationem, Magiſtratus Curules, Conſulatum, Dictaturam, præturam &c. Patriciis *Plebs* extorſit. Jus quoque imaginum ad ſe tranſtulit, pervicitque, poſt ingentes contentiones, anno Urb. Cond. 309. ut connubia inter Patricios ac *Plebejos* communia eſſent, teſte Liviô, *l.* 4. Vide plura apud Joh. Roſinum. *Antiqq. Rom. paſſim*, ut & ſuprà in voce *Patricii.* In Athenienſium Rep. Theſeus, quanquam τοῖς πολίταις τὰ ἴσα εἶναι, *Omnibus civibus jus idem eſſe*, Lege juſſit, ſolis tamen ingenuis Nobilibus Sacerdotia, Magiſtratus & legum rerumque ſanctorum ac divinarum interpretationem conceſſit, ut videre eſt apud Plut. *in Vita ejus.* Poſt eum Solon, cenſu civium actô, civibusque univerſis in 4. ordines ſuprà memoratos diviſis, Thetis ſive Proletariis, nullum Magiſtratum gerere permiſit, ne tamen omnium omnino partium Reip. expertes eſſent, eos cum cœteris in concione ſuffragia ſua ferre voluit, atque inter Judices allegi τοὺς ἥττους συνεκκλησιάζειν καὶ δικάζειν: quod quanquam primô locô leve videretur, maximæ tamen auctoritatis fuit, quippe penès illos omnium ferè rerum arbitrium erat, & è Magiſtratibus ad Judices provocatio dabatur. Vide Plut. *in Solone.* Mutavit autem & hoc jus poſt Solonis tempora: Nam cùm difficilimis temporibus, bellô adverſus Perſas *Plebs* egregiam navâſſet libertati aſſerendæ operam, elata tam proſperis ſucceſſibus, abipſisque animum ducens, inſtigantibus prætereà ſeditioſis Demagogis ac Oratoribus, *ivit* ſuô Pſephismate, quod vim Legis obtinuit, ſublatum diſcrimen, quod erat inter Proletarios, cœterosque cives, & nullô diſcrimine omnes ad Magiſtratus capeſſendos admiſſi ſunt ut Ariſtoteles habet, *Poëtic. l.* 2. *ſub. fin.* Scripſit autem Pſephisma vir cordatiſſimus Ariſtides ἑκὼν ἀέκοντί γε θυμῷ; ubi domum è bello adverſus Perſas Athenienſes redierunt, Plut. *in Ariſtide.* Quô pactô *Plebi* jus factum eſt Magiſtratum quemlibet capeſſendi; interim tanta fuit ejus modeſtia, ut Optimatibus volens ceſſerit ultro, nec Magiſtratus illos geſſerit, penès quos rei ſumma erat publicæ, Xenoph. *de Rep. Athenienſ.* Etiam hoc notandum; Proletarios illos & capite cenſos, primis temporibus non militâſſe, ut patet ex *Harpocratione*, *Auctore Etymol.* &c. Hinc Ariſtoteles, *Polit. l.* 5. *c.* 3. divitibus, qui militârunt ἐκ καταλόγου ſacramentô rogati, opponit *Plebem*: quare cùm terreſtri prælió omnes penè, qui militabant, divites, à Lacedæmoniis occiſi eſſent, facilè ivit in contraria *Plebs* & immutatus eſt Reip. ſtatus. Aliquando tamen accidiſſe ut militaverint, colligitur ex Antiphonte κατὰ Φιλίνου, ſed evocati fortè fuêre ſive pro milite, aut tumultuarii, non ſacramentô rogati. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Attic. l.* 2. *tit.* 3. & *l.* 8. *tit.* 1. ut & *infrà.* Sed & non niſi argenteis annulis, ſicut Senatores Equitesque aureis, ſervi verò ferreis, uſi leguntur. Poſtquam enim ſecundô bellô Punicô Equites aurum in annulis uſurpare cœperunt, peculiare id Ordinis hujus ornamentum in poſterum erat, quô à *Plebe* diſtinguebantur. Plin. *l.* 33. *c.* 1. *Annuli diſtinxêre alterum ordinem à plebe, ſicut tunica ab annulis Senatum tantùm.* Unde hallucinatur *Iſidorus*, liberis omnibus annulum aureum tribuens, libertinis autem argenteum: Namque *apud antiquos Romanos*, ut habet Dio, *l.* 48. *non modò liberto, ſed nec ingenuo quidem ulli aureô annulô uti licebat, niſi Senator eſſet aut Eques*: οὐδενὶ τῶν πάλαι Ῥωμαίων οὐχ ὅτι τῶν δεδουλευκότων πατὶ, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἐν ἐλευθέρῳ γένει τραφέντων δακτυλίοις χρυσοῖς, πλὴν τῶν Βουλευτῶν καὶ τῶν Ἱππέων χρῆσθαι ἐξῆν. Quod ipſum etiam inde claret, quòd Plutarchus narrat, Cornuti ſervos, cùm herum ſuum occultâſſent, *plebeji* hominis cadaver ad rogum extuliſſe eique annulum induiſſe aureum, ne Marii ſatellites, à quibus ille ad necem conquirebatur, alium pro Cornuto exportari ſuſpicarentur. Item, quòd Appianus Ἐμφυλ. *l.* 2. refert, Tribunos Plebis ob cædem Clodii tumultuantes, cum armata multitudine irruiſſe in Forum & obvios quosque trucidâſſe, ac præſertim eos ὅσοι ταῖς ἐσθῆσιν ἢ σφραγῖσιν ἀπὸ χρυσοῦ διέφερον. *Qui veſtitu annulisque aureis ab aliis diſtabant.* Sed nec de argenteo annulo, quem Libertini geſtârint, ut *Iſidorus* affirmat, quidquam apud probatæ fidei Scriptores occurrit. *Plebs* potiùs eo uſa videtur: Plinius enim fœminas *plebejas*, compedes ſibi (ita annulos appellat) ex argento feciſſe aſſerit, *l.* 33. *c.* 12.. *Argentum ſuccedit aliquando & auro, luxu fœminarum plebis compedes ſibi ex eo facientium, quas induere aureas mos triſtior vetat.* Quòd ſi autem ſequiori ſexui in uſu annulus ex argento, quid ni eosdem etiam à potiori uſurpatos cenſeamus &c. Licèt verò Equeſtris Ordinis inſigne ſic eſſet annulus aureus: interdum tamen factum, ut etiam è *plebe* aliqui eô à Magiſtratibus donarentur. Cicer. 3. *Verrin. c.* 80. *Sæpe noſtri Imperatores ſuperatis hoſtibus, optimè Rep. geſta, ſcribas ſuos annulis aureis in concione donârunt*: quod quâ formulâ verborum fieri conſueverit, ibid. mox ſequitur. Hinc legimus in veteri Inſcript. quæ decimô ab Ebora lapide

D. M. S.
C. ANTONIO. C. F. FLA
VINO. VI. VIRO. JUN.
HAST. LEG. II. AUG. TORQ.
AUR. ET. AN. DUPL. OB. VIRT.
DONATO. JUN. VERECUN.
DA. FLAM. PERP. MUN. EBOR.
MATER. P. C.

Poſteà verò ſub Auguſto, & qui eum ſequuti Principibus, annulorum increbreſcente uſu non cùm *Plebe* ſolùm, ſed & cum Libertinis Libertisque, aurei annuli uſus communicatus eſt, nec quidquam antiquius habebant ſervi, quàm ut ſimul ac manumiſſi eſſent, de jure hoc impetrando cogitarent, &c. Quam in rem vide quæ accuratè congeſſit Joa. Kirchmannus *de Annulis*, *c.* 15. & 16. ut & quæ ſuprà diximus paſſim, in voce *Annulus.* De *Plebis* in Chriſtianorum Templis loco, vide aliquid ſuprà, voce *Narthex*, it. *Navis* uti quædam alia, infrà ubi de *Proletariis*, it. voce *Populus.*

PLEBEJI Ludi memorati A. Gellio *l.* 2. *c.* 24. *Poſt id Senatusconſultum lex Fannia lata eſt, quæ ludis Romanis, item ludis* Plebejis *& Saturnalibus & aliis quibusdam diebus in ſingulos dies centenos æris inſumi conceſſit*: narrante Asconiô Pædianô *in primam Cic. in Verr.* exactis Regibus, pro libertate Plebis inſtituti ſunt, vel etiam pro ejus reconciliatione, poſt ſeceſſionem in montem Aventinum. Hos Ædiles Plebis edebant. 17. Kal. Novembr. & quidem per triduum, in Circo, ut ex *Livio*, *Varrone Veteribusque Faſtis* docemur. Atque in his ludis obſervabatur, ut quoties inſtaurarentur, ab Ædilibus ludorum cauſſâ epulum daretur. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 20. & Alex. ab Alex. *Genial. dierum l.* 6. *c.* 19.

PLEBEJUM Fatum, apud Juvenalem, *l. cit.* ſuprà, voce *Delphini* dicitur, de quo plebejæ mulieres Aſtrologos in Circo conſulebant: Nempe crepido vel margo vel pulvinus aut etiam ſeptum è ligno factum, per medii Circi longitudinem porrigebatur, circa quod equi ſepties currebant; Lydus εὔριπον, Latini *Euripum*, item *Spinam* dixêre, & *Intermetium.* In hoc Euripo ſeu intermedio, quod erat diviſum turribus ſive falis, quibus numerus curriculorum indicaretur, ut & delphinis ad eundem finem factis; mediocres ac de plebe fœminæ, ſpatium utrinque metarum luſtrantes, viles & triviales ac è Circo Aſtrologos conſulebant: cùm divitibus reſponſa darent conducti ex Phrygia Augures, inſignes Mathematici & Auſpices, qui publica fulgura condebant, ut *in præcedd.* Satyricus dixit. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 912.

PLEBISCITUM eſt, quod Plebs plebejô Magiſtratu interrogante (veluti Tribunô) conſtituebat: quod factum Comitiis Tributis. *Omnia enim Plebiſcita, omnes rogationes, quibus de Pace ad populum ferebatur* (bellum enim lege Centuriatâ indici ſolebat) *& quibus ſuperioribus temporibus aliquis legibus ſolvebatur, quâcunque id ratione fieret, item quibus per populum Triumphus decernebatur, publicæ quæſtiones conſtituebantur, aut Civitas aliquibus dabatur, Comitiis Tributis ferebantur*, Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 6. *c.* 16. His verò Tribunitiis rogationibus initiò pars tantùm civium, non populus, adſtringebatur. Primi L. Valerius & M. Horatius Conſules, legem Centuriatis Comitiis tulerunt; ut, quod tributim plebs juſſiſſet, populum teneret, quod factum an. Urb. Cond. 304. ſeceſſione in Aventinum ſecundâ. Idem confirmatum annô 367. à Q. Hortenſio Dictatore: Unde *Plebiſcita lege Hortenſiâ latâ non minus valere, quàm leges, cœpiſſe*, ait Juſtinianus, Anton. Thyſius JC. *Not. in Gellium loc. cit.* Exempla iſtiusmodi rogationum duo affert Roſinus, de Pace & ſolvendo legibus. Quòd de pace ad Populum Tributis Comitiis latum, fit, docet Livius, *l.* 30. *c.* 40. ubi ſcribit: M. Attilium & Q. Minutium Trib. Pl. ad populum tuliſſe, *Vellent juberentne Senatum decernere, ut cum Carthaginenſibus pax fieret, & quem eam pacem dare, quemque ex Africa exercitum deportare juberent.* Idem, *l.* 24. Q. Martium Regem & Catinum Labeonem Tribunos Plebis ad Plebem tuliſſe refert, *Vellent juberentne cum Rege Philippo pacem eſſe*: quæ rogatio in Capitolio ad Plebem lata eſt, omnesque V. & XXX. Tribus, uti rogatæ, juſſerunt. Quod ad rogationes attinet, quibus aliquis legibus ſolveretur, idem ſuperioribus temporibus obſervatum: Ætate enim Ciceronis Senatum eam ſibi auctoritatem arripuiſſe, eâque lege Corneliâ rurſus privatum fuiſſe, habet Aſconius *in argum. Or. pro C. Cornelio.* Fuêre autem talia *Plebiſcita*, æde Cereris aſſervata, quod ut fieret, Ædiles Pl. curare jubebantur. Quare Pomponius JC. *ff. tit. de Orig. Jur.* eos ſcribit *ob hanc cauſam potiſſimùm creatos fuiſſe*, Joh. Roſin. *l.* 7. *c.* 24. Apud Athenienſes; quanquam magna eſſet Senatûs Quingentorum auctoritas, non tamen jus faciebat, quod ultra annum vigeret: Similiter Senatusconſulta ſeu Pſephiſmata, quæ in concione populi non promulgabantur, jus non faciebant, niſi in eum tantùm, quô facta erant, annum: Si autem Populi accederet calculus, auctoritas Pſephiſmatis, non in unum tantùm erat annum: Τὰ δὲ ὑπὸ τοῦ δήμου γινόμενα καὶ πλείονος χρόνου. Unde non licebat temerè tabulam, in qua inciſum erat Pſephiſma, revellere ex lege Plutarcho *in Pericle* memorata, Μὴ καθελεῖν τὸ πινάκιον, ἐν ᾧ τὸ ψήφισμα γεγραμμένον ἐτύγχανεν. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas, l.* 2. *tit.* 2. *de Senatusconſultis & Plebiſcitis*, ut & ſuprà in voce *Lex.*

PLEBS, opid. agri Tarviſini.

PLECTILIS Corona, apud Plautum *Bacch. Actu.* 1. *Sc.* 1. *v.* 37.

Pro galea ſcaphium, pro inſigni ſit corona plectilis:

à *plectendo* dicta eſt. Cujusmodi coronæ Græcis ſunt στέφανοι πλεκτοί, *Æſchylo* ἄνθη πλεκτά; Homero *Il. X. v.* 469. πλεκτὴ ἀναδέσμη. Propriè autem florales coronæ *plecti* dicebantur, i. e. *in orbem formari.* Unde πλέκειν τὸν αἰῶνα, *plectere ſeculum*, eleganter de Deo *Herodotus.* Atque ad harum coronarum ſimilitudinem factæ quoque ſunt *Zonæ plectiles*, qualis illa, quam ſibi Hippias Sophiſta Perſicis conſimilem fecit, apud Platonem *in eo.* Meminit *coronæ plectilis* Artemidorus quoque, ubi recenſet *plectilem* ſeu plicatilem ſupellectilem, *lina, retia, ſportas, nubeculas ſeu velamina, caniſtra, corbes, calathos, vittas, monilia aurea, torques & coronas, l.* 4. *c.* 6. Pollux item, ubi varia in mundo muliebri πλεκτὰ enarrat, μαχαίρας, κυλίκας, κάλυκας, τρόφιον, ἐπιδεσμίδιον, σφενδόνην, ἀναδήματα, κάλαμον, καλαμίδα, ἴτρανον, *l.* 5. *c.* 16. Sed & Diademata πλεκτὰ fuiſſe, alibi diximus. Ars ipſa πλεκτικὴ dicta, inter antiquiſſimas memoratur Platoni *de LL. l.* 3. Vide Paſchalium, *Coronar. l.* 1. *c.* 23. & ſuprà ubi de *Pactili Corona*, ac infrà ubi, de *Tonſili*, quæ plectili nexilique opponitur. Apud recentioris ævi Scriptores, occurrit vox *plecta* ex Græco facta, de calice duas anſas habente, apud *Ugutionem.* Aliter vocem uſurpat Jac. de Ceſſolis *de Ludo Scacc. Loricam habent*

bais in corpore, plectas *in pectore ferreas*; *aereas in tibiis*; apud Henr. Spelmann. in *Gloſſar.* Ubi *plecta* idem quod alias *plata*, Vide etiam infrà *Plocamos*.

PLECTILIS Sella, apud Gregorium M. *in Regiſt. l.* 10. *Ep.* 22. *Cognoſcat gloria veſtra mandâſſe nos Anthemio Subdiacono, ut aliquam* ſellas plectiles *nobis dirigere ſtudeat*: Sella eſt, quæ plicari poteſt, Dom. Macer in *Hierolex*.

PLECTRUDIS, uxor Pipini Craſſi ſeu Heriſtelli, Majoris Domus, ingeniô & animi robore inſignis. Poſt mortem mariti, A. C. 714. regno ipſa, nomine Theobaldi nepotis præfuit, & verita fortitudinem & ingentem animum Caroli Martelli, quem Pipinus ex Alpaida ſuſceperat, captivum eum Coloniæ detinuit. Sed Galli muliebre imperium pertæſi, Plectrudis amicis e medio ſublatis, A. C. 715. Ragenfredum Majorem Domus elegerunt, fœdere cum Radbodo, Friſiæ Duce initiô. Intereà & Car. Martellus feliciter elapſus eſt, quod Plectrudem longè pejus habuit. Obiit paulò poſt. Gregor. Turonenſ. *in app. c.* 10. & 105. Adeo *in Chron. Aimoinus*, *Tilletus*, *Dupleix*, &c.

PLECTRUM, Græcè πλῆκτρον, pecten eſt, ſive radiolus, quô citharam pulſabant, à verbo πλήσσειν, i. e. *percutere*. Pulſabant nempe alterâ manu, alterâ premebant nervos certis intervallis. Primus Demopoectus Sicyonius *plectri* officium ad ſolam manum tranſtulit: quod alii Epigono Ambraciotæ aſcribunt. Sic unguibus & digitorum ſummitate etiam nunc citharæ nervos temperant; Cujus autem chordæ ferreæ, aut ex orichalco ſunt, pennâ modulantur. Sed & digitalia argentea induerunt, quorum extrema pennarum muniebantur cuſpidibus. Lyram verò non *plectri* percuſſione, ſed ſetarum intentarum attritu tangebant. In Monochordis, uti vulgus vocat, ordine digeſta *plectra* ſubſilientia reddunt ſonos. Additæ deinde plectris corvinarum pennarum cuſpides, ex æreis filis expreſſiorem eliciunt harmoniam: à cujuſmodi mucronibus *Spinetta* nomen. In pentachordo, Scythæ ex cruſta pelle bubula confectas chordas pulſabant *plectrô*, quod ex ungula caprina optimum habebatur. Et durat hodieque plectri uſus in Hiſpania, ac Pſalterii &c. Qua de re vide Jul. Cæſ. Scaligerum, *Poëtic. l.* 1. *c.* 48. & aliquid ſupra, voce *Pecten*. it. *Pentachordos*. Martial. *l.* 14. *Epigr.* 167. cujus titul. *Plectra*,

Fervida ne triò tibi pollice puſtula ſurgat.
Exornent docilem garrula plectra *lyram.*

PLECUSA, ancillæ nomen, Martial. *l.* 2. *Epigr.* 66. *v.* 4.

Et cecidit ſævis icta Plecuſa comis.

PLEGERIUM, Indiæ oppid. ad Choaſpen fluv. *Strabo*.

PLEGIUS, apud Guil. Brittonem, *Philippidos l.* 1.

A Duce ſufficiens ſit Regi cautio, miſſis
Obſidibus, plegiis, *juramentóque receptô* &c.

vox eſt citimæ ætatis, & fidejuſſorem notat, Gallis *Plege*; unde *Plegium*, vadimonium. Et *Francum Plegium*, in quo eſſe dicebatur, qui in Decenna erat ſeu decem hominum Collegio, quos ſibi invicem *plegios* ac fidejuſſores capitales erga Regem, de damno ab eorum quolibet illato reſarciendo, olim in Anglia fuiſſe, diximus, voce *Friborga*. Inquiſitio autem, an omnes, qui duodecimum annum attigerunt, & ultrà, in Decenna aliqua eſſent, ut *Plegium* ſuum haberent, bis quotannis à Vicecomite fiebat, ſemel poſt Paſcha & iterum poſt feſtum S. Michaelis. Ad quos conventus omnes convenire tenebantur, niſi ſpeciali privilegiô quis eximeretur, quod *quietum eſſe de franco plegio* appellatur in *Monaſtico* Angl. *Tom. I. p.* 310. Hodie verò ſtatur juramentô cujuſque, qui annum duodecimum implevit &c. Vide Bractonum, *Tract. de Coron. l.* 3. *c.* 10. §. 1. *Fleta* Auctorem, *l.* 2. *c.* 52. Carolum du Freſne *Gloſſario*, ubi multa hanc in rem, Alios.

PLEGRA, Galatiæ civitas, Ptol. *l.* 5. *c.* 6.

PLEJAS, & PLEJADES, Latinè *Vergiliæ* dicuntur, à verni temporis ſignificatione, quô navigatio incipit, quemadmodum Græcis ἀπὸ τοῦ πλεῖν, hoc eſt, *à navigando*, Πλειάδες nominantur, ut quidam volunt. Plejadum enim ortus vernus navigationis tempus indicavit. Ovid. *Faſtor. l.* 5. *v.* 165.

Ora micant Tauri ſeptem radiantia flammis
Navita, &c.

Poetæ filias faciunt Atlantis, ex Plejone Nympha, ideoque *Atlantidas* Virgilius dixit, earumque nomina finxerunt, *Electram*, *Alcionem*, *Celæno*, *Meropen*, *Steropen*, *Taygetam*, *Majam*. Valde autem inter ſe conſtipatæ ſunt hæ Stellæ. Unde *glomerabile ſidus* Manilius vocat, *l.* 4. Propert. *l.* 3. *El.* 5. *v.* 35.

Plejadum denſo cur coit igne chorus.

Ubi alii *ſpiſſo*. Seneca, *in Medea*, *v* 96.

Et denſi latitant Plejadum greges.

Hæ tempeſtatem concitare ſolent. Horat. *l.* 4. *Od.* 14. *v.* 20.

Indomitas prope qualis undas
Exercet Auſter, Plejadum chorô
Scindente nubes.

Propert. *l.* 2. *El.* 16. *v.* 51.

Non hæc Plejades faciunt nec aquoſus Orion.

Statius, *l.* 9. *Theb. v.* 460.

——— *Cum Plejadas haurit* (tempeſtas)
Aut nigrum trepidis impingit Oriona nautis.

Lucan. *l.* 8. *v.* 852.

Ibit & imbriferâ ſiccas cum Plejade Thebas.

Claudianus:

——— *Madidâque cadente*
Plejade. ——— ———

Statius, *Theb. l.* 4. *v.* 120.

——— *Neque enim violentior exit*
Amnis humô, quum Taurum aut Plejadas hauſit aquoſas.

Idem primam ſyllabam corripuit, *l.* 1. *Sylv.* 3. *v.* 95.

Hæc per & Ægæas hyemes, Pliadumque nivoſum
Sydus, & Oleniu dignum petiiſſe ſub aſtris.

Val. Flacc. *l.* 5. *v.* 415.

——— *Denſaque ſequuntur*
Plejades, & madidis rorantes crinibus ignes.

Pherecydes has tradit 7. ſorores fuiſſe, Lycurgi filias ex Naxô inſul. Liberi patris nutrices, ab Jove inter ſidera relatas, ne vim ab Orione paterentur. Reliqui Atlantis filias faciunt. Ovid. *l.* 4. *v.* 169.

Plejades incipiunt humeros relevare paternos,
Quæ ſeptem dici, ſex tamen eſſe ſolent.
Seu quòd in amplexum ſex hinc venêre Deorum:
Nam Steropen Marti concubuiſſe ferunt;
Neptuno Alcyonen, & te formoſa, Celæno:
Majan, & Electram, Taygetamque Jovi:
Septima mortali Merope tibi, Siſyphe, nupſit:
Pœnitet, & facti ſola pudore latet.

Vide Natal. Comit. *l.* 4. *c.* 7. Nomen quoque ſeptem Poëtarum in Græcia fuit, ſub Ptolemæo Philadelpho, quorum Lycophron obſcuriſſimus, *Alexandram*, poëma edidit. *Nic. Lloydius.* Sic ſeculò præteritò *Plejas* Poëtarum in Gallia dicta, Morer. *in Dictionar. Hiſt.*

PLEIONE, Nympha Oceani & Thetyos fil. uxor Atlantis, ex quâ *Plejadas* ſuſcepit. Ovid. *Faſt. l.* 5. *v.* 81.

Duxerat Oceanus quondam Titanida Tethyn,
Qui terram liquidis, quà patet, ambit aquis.
Hinc ſata Pleïone, cum cælifero Atlante
Jungitur, ut fama eſt, Pleïadaſque parit.

PLEMMYRIUM, fluv. Siciliæ agrum Syracuſanum, per quem labitur, crebris rigans inundationibus, unde & nomen accepiſſe videtur ἀπὸ τοῦ πλημμυρεῖν, quod eſt *exundare*. Virg. *Æn. l.* 3. *v.* 692.

Sicanio prætenta ſinu jacet inſula contra
Plemmyrium undoſum: nomen dixêre priores
Ortygiam. ——— ———

Steph. caſtellum Siciliæ vocat. alii promuntorium faciunt, *Maſſa Olivieri Fazello*, apud Anapi fluv. oſtium: ubi *Plemmyria* inſula parva, *Iſola di San Martiano*, à Syracuſis vix 3. mill. paſſ. ab oſtio Anapi 2. *Ferrar.*

PLEMMIDICUS Sagax, inſignis Britannorum vates ac Philoſophus (*Plemmidium Lil. Gyraldus* appellat;) ex Druidum religione vetuſta.

PLEMOCHOE, vide infrà *September*.

PLENA Luna, hodieque variis gentibus dicitur mulier habitior & plenô vultu inſignis, Græcis αὐξοσέληνοι. Macedonius de Meretricula quadam, cujus plenior habitus in maciem abierat ſenectute, morbô, aliiſque cauſis, τὸ αὐξοσέληνον iſi ea defeciſſe dicit, in *Epigrammate* Græco, quod *ſuis ad Solinum Exercitationibus* inſeruit Salmaſius:

Τὴν πρὶν βακχεύουσαν ἐν εἴδεϊ θηλυτεράων,
Τὴν χρυσοκροτάλῳ σειομένην σπατάλῃ,
Γῆρας ἔχει καὶ νοῦσος ἀμείλιχος, οἱ δὲ φιλεῦντες
Οἵ ποτε τριλλίστως ἀντίον ἐρχόμενοι,
Νῦν μέγα πεφρίκασι, τὸ δ' αὐξοσέληνον ἐκεῖνο
Ἐξέλιπεν, συνόδου μηκέτι γινομένης.

Illam quæ olim bacchabatur in genere fœminarum,
Aureâ inſignitam ſpatâle,
Senium habet & morbus immitis, amatores verò
Qui quondam ſupplices occurrebant,
Jam magnopere horrent. Plena *enim* Luna *illa*
Defecit, congreſſus cùm amplius nullus fiat.

Ubi αὐξοσέληνος, appellat *bonam* & *plenam* puellæ *habitudinem*, quam Galli iterum *Embonpoint* vocant; Terentius *bonam naturam*, in *Eunucho*. *Actu* 2. *ſc.* 3. *v.* 25.

Tametſi bona eſt natura, reddunt curaturâ junceam.

Ubi Donatus *plenam* & *pinguem* interpretatur; & *junceam*, tenues ac pallidas. *Plenos* certè Latini, de pinguibus & craſſis paſſim dicunt,

Turgida, ſi plena eſt; ſi fuſca eſt, nigra vocetur,
In gracili macies crimen habere poteſt.

Sic & *plenum filum*, pro craſſo.

——— *Pleno velamina filo.*

Et apud Spartian. *in Adrian. c.* 10. *plena barba*, infrà. Inde ergo & *plenilunium* τὸ αὐξοσέληνον, bonus & plenus ſive pinguis habitus in puella. Vide Salmaſium *ad Solinum*, *p.* 767. ubi de αὐξοσελήνῳ Lapide, ut & infrà in voce *Selenites*.

PLENARIUS, nomen libri Eccleſiaſtici in Communione Romana vide ſuprà *Miſſalis*.

PLENIBERBES, Græcis πληρογένειοι & ὁλογένειοι (ut *maliberbes* in *Gloſſ. veter.* κακογένειοι) dicti ſunt, qui *plenam* alerent *barbam*. *Plenâ* autem *barbâ* eſſe dicitur, qui ad plenum barbatus eſt, qualem Græci αὐτοπώγωνα vocant, ut prima illis barba dicitur ὁ πρωτογενειάζων. Meminit *plena barba* Æl. Spartian. in *Hadriano Cæſ. c.* 10. ubi nullum eum Tribunum, niſi *plenâ barbâ* feciſſe, memorat. Per quæ verba non tantùm annos ſpectâſſe Hadrianum in Tribunis deligendis, ſed etiam famæ integritatem, putant nonnulli. Inter quos Caſaubonus, *In faciendo Tribuno*, inquit, *duo præcipue ſpectabat Hadrianus, ætatis maturitatem & famæ integritatem. Ad utrumque poteſt referri, quod hic de plena barba dicitur. Nam & impudici adoleſcentes ſtudioſiſſimè cùm pſilothris, tum volſellis, depilabantur* ——— *Sed & ſtaturæ rationem habuiſſe Hadrianum, narrat Doſitheus.* Salmaſio verò, ut ad ætatem ſolùm hæc *plena barba* referatur, placet: ut eos tantùm Tribunos feciſſe Hadrianum exiſtimemus, qui id æta-

ætatis eſſent, quæ plena barba mentum operire conſuevit: idque aperte indicat Valerianus in quadam ſua Epiſtola, apud Vopiſcum, quâ excuſat ſe, *quòd contra Hadriani conſtitutionem Tribunum imberbem fecerit.* Non tamen præcisè Hadrianum in Tribunis faciendis ſemper plenam barbam exegiſſe, ſi ejus ætatis eſſent & prudentiæ, quæ Tribunatui par eſſe poſſet, colligitur ex ſeqq. *Aut ejus ætatis qua prudentiâ & annis Tribunatus robur impleret.* Niſi fortè hæc ita intelligenda ſint, ut dicatur Hadrianus neminem Tribunum feciſſe, juniorem *pleniberbe* & multis hunc honorem commiſiſſe ævi maturis & prudentiâ firmatis. Vide Salmaſ. *ad loc.* Sed Hadriani hanc Legem non diu obtinuiſſe, ex Valeriani Auguſti ad Mulv. Gallicanum *Epiſt. cit.* patet. Contrà *Pleniberbes*, h. e. eos, qui barbam alerent, averſabantur olim Antiochenſes & Syri, ut docet vet. Juliani *Miſopogon.* Hinc cum Verus barbam prope barbaricè ſolitus eſſet dimittere, & ab Hadriano omnes fere Romani Imperatores *pleniberbes* eſſent; qui tamen molliores erant inter illos, ii in gratiam Antiochenſium barbam poſuêre. Dio de Caracallo, Ἐν Ἀντιοχείᾳ ἐτρύφα ὥστε καὶ τὸ γένειον ξυρὸν ψιλίζεσθαι. Similiter Heliogabalus, ut idem ſcribit, ἐψιλίζετο ἀεὶ καὶ ἐν τούτῳ γυναικίζων. Quibus tamen contrarius Macrinus, cùm ſeveritatis famam affectaret alterque Marcus haberi vellet, in oculis Antiochenſium γένειον ἔτρεφε, uti legimus apud Herodianum, *l. 5. c. 2.* &c. Plura vide ſuprà, ubi de *Barba.*

PLENILUNIUM, Nuptiali celebritati aptiſſimum olim habitum, non verò deſinens aut incipiens Luna, ſive cùm *in damno* erat aut *incremento*, ut loquitur S. Valerianus, *Serm. de Diſciplina:* Eòdem & Græci nundinas ſuas celebrabant, frequentabantque publicos conſeſſus, ut conſtat ex Scholiaſte Thucydidis, *l. 1. ſub fin. ubi de fuga Periclis & querela Megarenſium:* Lacedæmonii quoque copias educebant, cum Athenienſes novi lunium exſpectarent, ut diximus ſuprà in hac voce. Nuptias autem tunc potiſſimùm curabant, ſive *quòd inde boni ominis nonnihil ex plena Lunæ facie auſpicarentur: Sive, ut frequenti jam & advenis refertâ civitate in conſpectu amplæ multitudinis, celebriores nobilioreſque haberentur nuptiæ.* Quam conſuetudinem abunde probant Menander Anaxandrideſque Comici, Hephæſtion, Demetrius Phalereus, laudati à Bern. Martino, *Var. Lect. l. 1. c. 14.* quibus addi poſſunt, Pindarus *in Iſthmiis* & Euripides *in Iphigenia, in Aulide,* ubi Agamemnon interrogatus, quando vellet filiæ ſuæ celebrari nuptias, uxori Clytemneſtræ reſpondit,

> Ὅταν σελήνης εὐτυχὴς ἔλθῃ κύκλος,
> *Quando Luna fortunatus venerit circulus.*

Vide Thom. Dempſter. *in Roſin. l. 5. c. 37.* & ſuprà in voce *Luna.*

PLENUM, in coloribus, idem quod *adſtrictum, amarum, auſterum, meracum, preſſum, ſaturum, triſte* &c. quas voces vide hic paſſim. In Teſſera, latus illud, quod ſex puncta habebat, ſic dictum legimus: uti contrà *vacuum* illud, in quo unitas tantùm erat notata, vel unicum punctum. Unde in parœmia Græc. ἢ τρὶς ἓξ ἢ τρεῖς κύβοι, quam quidam imperitè verterunt, *aut ter ſex aut tres tali;* cùm debuiſſent, *aut ter ſex aut tria puncta:* τρεῖς κύβοι, ſeu *tria puncta*, ſunt tria latera teſſerarum vacua, quæ tota tria latera tria tantùm puncta exhibent; at τρὶς ἓξ κύβοι, *ter ſex puncta*, ſunt tria latera *plena* in tribus teſſeris, quæ ter ſex uniones oſtendunt. *Heſychius,* Οἶον ἡ ἀμφίβολος καὶ κυβευτικὸς βόλος, ὁ κυὸς καὶ ἀντικείμενος τῷ ἕξ, ubi οἶνα *unionem* ſignificat, τὴν μονάδα. Hunc κυὸν βόλον vocabant *jactum vacuum*; cui contrarius erat ὁ ἕξ, quem πλήρη, *plenum* dicebant. Corruptè tamen hodie apud *Heſychium* excuſum eſt, ὁ κυὸς καὶ ἀντικείμενος τὸν ἕξω &c. Ad meliorem proverbii hujus intelligentiam, obſervant eruditi ex Zenobio, antiquos tribus teſſeris uſos eſſe; hic enim id colligit ex proverbio illo antiquo, in quo explicando dicit, τρὶς ἓξ κύβους victori aſſignari, τρεῖς κύβους victo. Et notat idem in voce κύβος homonymiam eſſe: Namque [illegible] teſſeram ea Græcis ſignificabat & teſſeræ punctum ſeu unionem. Τρεῖς κύβοι itaque in verbis illis non ſunt tres teſſeræ, ſed tres uniones, ſeu tria puncta: τρὶς ἓξ κύβοι, ter ſex puncta vel ter ſex uniones, ut diximus, quæ qui in teſſerarum jactu adferebat, feliciſſimè jecerat: nec enim plus poterat afferre, ideoque facilè is vincebat omnes & omnia auferebat in luſu, quem πλειστοβολίνδα vocabant: qui plura namque puncta attuliſſet, abibat victor; at cui tria tantùm puncta ceciderunt, infeliciſſimum jactum faciebat certiſſimeque perdebat, non erat enim qui poſſet inferius punctum adducere. &c. Vide hanc in rem plura, apud Salmaſ. *ad Vopiſc. in Proculo, c. ult.*

PLERÆI, gens circa Dalmatiam, *Strab.*

PLEROMI & PLEROSIMI, Numeri militares, qui ſacramentum ſuum πληροῦσι ſeu *complent*, ut [illegible] apud Scholiaſtem Juliani Anteceſſoris. Vide Jac. Gothofredum, *ad Leg. 1. Cod. Theod. de Domeſtic.*

PLESCOVIA, urbs ampla Moſcoviæ verſus Livoniam, caput Ducatus cognominis Ruſſis *Pskowa*, juxta fluv. *Velikì reca*, 40. mill. paſſ. à confinio Livoniæ in Ortum, 60. à lacu Peiba in Eurum; Murô cincta eſt; à Baſilio Duce proditione Sacerdotum occupata, A. C. 1509. Obſeſſa dein & capta eſt à Stephano Poloniæ Rege A. C. 1581. Iterum à Guſtavo Adolpho A. C. 1615. qui mox Moſco auri vim magnam pendenti pacem conceſſit. In quatuor partes, ſingulas murô cinctas, dividitur. Caput *Ducatus Pleſcovienſis*, qui maximè ad Occaſum extenditur, inter Ingram ad Boream, Livoniam ad Occaſum, Lithuaniam ad Meridiem, & Ducatum Novogardiæ magnæ ad Ortum, cùm anteà eſſet ſui juris, à Joanne Baſilide A. C. 1509. occupatus eſt.

PLESIMACHUS, ſcripſit νόστους, hoc eſt, reditum Græcorum in patriam. Plut. *de Fluv.*

PLESSURA, fluv. ad quem Rhætorum Curia, oppid. elegans, ſitum eſt.

PLESTINA, lacus, vide *Traſumenus.*

PLESTINIA, oppid. Marſorum in Italia, *Plin.*

PLESTORUS, Thracum Deus, ſed incertum utrum naturalis, an animalis. Huic Perſi Oeobazus ſacrificatus, Herod. *l. 9.* Οἰόβαζον ἐκφυγόντα ἐς τὴν Θρηΐκην, Θρήϊκες Ἀψίνθιοι λαβόντες ἔθυσαν Πλειστώρῳ ἐπιχωρίῳ θεῷ τρόπῳ τῷ σφετέρῳ.

PLETAURI, populi Luſitaniæ, *Strabo. Nic. Lloyd.*

PLETHRUM, Græcè πλέθρον, ſexta pars ſtadii, ſeu jugeri pars dimidia. Latinis *Actus quadratus*, Bæticis *Arapennis*, vide ſuprà. Hinc ἐκπλεθρίζειν, *ecplethriſſare*, exercitationis genus, cùm in plethro quis prorſum retrorſumque viciſſim, idque ſæpe in utramque partem, ſine flexu curſitans, unoquôque curſu breve quiddam de ſpatio demebat, donec in fine illius in medio ſtetiſſet, apud Avicennam, *l. 1. Fen. 3. doc. 2. c. 2.* & Galenum, *de tuenda Valet. c. 10.*

PLETZKA, ſeu PLÆTZCA, caſtrum Germaniæ in ditione Anhaltina, cum titulo Principatus ſub proprio Principe, ex Familia Anhaltina. Conditor rami hujus fuit Auguſtus, ex filiis Joachimi Erneſti, & ad ſummam ætatem vitam produxit, mortuus A. C. 1653. Superfuêre ex Sibylla Solmenſi (filia Johannis Georgii Comitis quæ A. C. 1618. ducta A. C. 1659. obiit) præter filias Johannam, Sophiam, Eliſabetham A. C. 16 8. 1627. 1630. genitas, filii Erneſtus Gottlieb, Lebrecht, Immanuel, in lucem editi A. C. 1620. 22. 31. Quorum ille brevi Patris fata ſequutus eſt, iſte Princeps cordatiſſimus Cœthenſi ramo ſucceſſit & Cœthenam ſedem tranſtulit, ſed ſine prole ex Sophia Eleonora Urſula (filia Henrici Volrathi Comitis Stolbergii) mortuus eſt A. C. 1669. Hic, Colonellus Suecicus, dein Candiam etiam adversùs Turcas cum aliis defendit: redux inde mundo valedixit A. C. 1670. gravidâ relictâ viduâ Annâ Eleonorâ (filiâ Henrici Comitis Stolbergii) quæ enixa eſt A. C. 1671. Emanuelem Lebrechtum, ſolum rami hujus hæredem, vide Phil. Jac. Spenerum, *Sylloge Geneal. Hiſtor. in Fam. Aſcanio-Anhaltina*, & in *Theatr. Nobil. Europ. Part. I. p. 57.*

PLEUMOSII, populi Belgii, Nerviis finitimi, quorum regio magna ex parte Flandria eſt, teſte *Becanô*; in qua Hypræ, Furnæ, & Dixmuda urbes, ſeu, teſte *Hubertô Leodiô*, ubi Goetryck, urbs ad Legiam fluv. à Tornaco 5. leuc. Gandavum verſus & *Baudrando* populi fuêre Galliæ Belgicæ in Morinis, inter Nervios, Atrebates & Gordunos, ubi nunc urbes Tornacum, Inſulæ & origiacum, majorque pars Diœceſis Tornacenſis, in Flandria Gallicana.

PLEURON, fil. Ætoli frater Calydonis, à quibus nominatæ Ætoliæ paternæ urbes, *Pleuron* & *Calydon*, uti docet Apollodorus, *l. 1.* Utriuſque mater Pronœa fuit, Phorbi filia. Ipſe verò *Pleuron* Agenorem genuit, cujus fil. Parthaon avus erat Tydei. Monumentum ejus Heroicum memorat Pauſanias, *l. 3.*

PLEURON, ſeu PLEURONE *Ptolem.* & Pauſan. *l. 10.* oppid. Ætoliæ mediterraneum ad Evenum fluv. proximum Calydoni, *Meleagria* cognominatum Statio, & *Pleuronia Straboni*, nunc *Bozichiſtran, Sangalle*, in MS. Bibliothecæ Barberinæ. Cujus meminit Ovid. *l. 7. Met. v. 382.*

> *Adjacet his Pleuron, in quâ trepidantibus aliis*
> *Ophias effugit natorum vulnera Combe.*

Statius, *l. 8. Theb. v. 484.*

> ——— *Nunc torva Pylenes*
> *Agmina, nunc mæſta fundens Pleuronis alumnos.*

Nic. Lloyd. *Martia* dicitur eidem Statio, *Theb. l. 2. v. 727.* quia Mars ibi cultus olim & poſteri ejus regioni vicinæ dominati ſunt. Subdita Aracyntho, Acarnaniæ nobili monti, celebris olim & potens. Veterem & recentem *Strabo* ſuô ævô iſtam illi ſuccedentem, hôc nomine urbes, commemorat, *l. 10.*

PLEXAURE, Nympha, Oceani & Tethyos filia Heſiod. *in Theogon. v. 39.*

PLEXILIS Corona, vide *Iſis*, it. *Luna.*

PLG. in nummis Conſtantii Chlori. Vide *PLC.*

PLICATILIS Corona, vide ſuprà *Plectilis.*

PLICHADES, Græcis Πλιχάδες, dicitur totum [illegible], quod inter ſcrotum & collum veſicæ patet, quæ ſumma pars eſt aperturæ femorum crurumque. *Pollux*, τὰ μέν τοι μεταξὺ τοῦ δίφρου καὶ ἰσχίου πλιχάδες καλοῦνται, à verbo πλίσσειν, quod eſt crura aperire ac divaricare. Unde πλίξ, τὸ βῆμα, *greſſus*, & πλιχάς, μηρῶν διάβασις, *femorum diductio.* Stractis apud *Pollucem*,

> ——— τὰ θυγάτρια
> Περὶ τὴν λεκάνην ἅπαντα περιεπλίγμενα.
> ——— *filiola*
> *Circa pelvim omnes varitus ſtabant.*

h. e. διαχέοντα τὰ σκέλη, ut idem exponit. Inde ἀμφιπλίξ, *varitus*, apud *Sophoclem* de Draconibus,

> ——— βαιὸν ἀμφιπλὶξ ἀλοφέρει &c.

Itaque πλίσσειν, apud Pollucem reponit Cl. Salmaſ. omneſque codices vitioſos judicat, qui πλίσσειν præferunt. Inde ἀποπλίξασθαι *Ariſtophani*, *fugere, concitatô curſu vel ingenti gradu*, quod *Theophraſtus*, dixit, διαβάδην φεύγειν, h. e. διαχέοντα τὰ σκέλη, διαπλίξαντα, *varicatis curibus aufugere.* Ut ille apud Ovid. *l. 3. Art. Am. v. 304.*

> ——— *ingentes varicatque gradus* &c.

Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 946.*

PLIMUTHUM, oppid. munitum Angliæ, in Devoniæ Comitatu cum portu capaci, ad oſtia fluv. *Tamer*, in limite Cornubiæ. Haud pridem fruſtrà obſeſſum, 30. milliar. Angl. ab Exonia in

in Occidentem verſus Damnonium promontor. Emporium eſt celebre.

PLIMUTHUM Novum, oppid. Novæ Angliæ, in confinio Novæ Hollandiæ, cum portu in ora littorali maris Borealis. In hâc Coloniâ non contemnendus eſt Americanorum recens converſorum numerus, qui à reliquis ſuæ gentis ut diſtinguerentur, *Orantium ſeu Precantium* nomen adſcivêre. Loca, ubi cœtus illorum numeroſiores, ſunt *Marshippan*, *Saconet*, Promontor. *Cap Cod.* Inſul. *Namukli*, Inſul. D. Marthæ &c. Hi verò omnes ante Anglorum adventum adeò in rebus divinis erant rudes, ut ne nomen quidem Dei in ſua lingua haberent ullum. Unde in precibus jam ac concionibus ſuis, Deum *Jeova*, vel *God*, vel *Lord* Anglicis nominibus compellant. Creſceus Matherius *Epiſt. ad Joh. Leuſden*. *Baſtoniæ ſcriptâ*. 1687. Vide etiam ſuprà *Cottonus Johannes fil.*

PLINIUS Secundus Veronenſis, dictus Senior, temporibus Veſpaſiani & Titi vixit, quorum negotia adminiſtrabat: noctibus verò & ſucceſſivis (ut ipſe inquit) temporibus, opus *De rerum naturâ libris* 27. conſcripſit, ubi multa falſa, ex aliorum relatione accepta, unus omnium parciſſimus temporis. Idem *Neronis* quoque *Hiſtoriam*, *vitam Pomponii Secundi*, *de bellis Germanorum*, aliaque ſcripſit. Periit in horrendo montis Veſuvii incendio, A. C. 79. dum ejus cauſam indagare vellet. Vide omnino Plin. Juniorem, *l.* 3. *ep.* 5. *&* *l.* 6. *ep.* 16. in quibus omnis vitæ ejus ratio exponitur. Videndus quoque Voſſ. *de Hiſtor. Latin. l.* 1. *c.* 29. Tacit. *l.* 1. *Annal. c.* 69. *l.* 13. *c.* 20. *l.* 15. *c.* 53. Hieronym. *in Chron.* Budæus, Turnebus, Lipſius, &c. *in Plin. &c.* Fuit alter *Plinius* C. Cæcilius Secundus, Novocomenſis, ex prioris ſorore natus, & ab avunculo in nomen & cætera jura adoptatus; diſcipulus Quintiliani, eloquentiâ, virtute, & ſanctitate vitæ ac morum, aut maximus ipſe, aut inter maximos ſui ſeculi viros fuit. Floruit ſub Trajano, cujus & *Panegyricum*, opus inſigne ſcripſit. Habemus ejus *Epiſtolarum libros*, veriſſimum Atticæ eloquentiæ exemplum, ex quibus vita ejus & mores diſci poſſunt. Ampliſſimis muneribus defunctus, Præfecturam quoque Bithyniæ geſſit, in qua Chriſtianorum moribus exploratis, non pepercit illis ſolùm, ſed & eos per Epiſt. Trajano commendavit, cui hic injuſtum reddidit reſponſum, Tertull. *in apolog. Vita hominum illuſtrium*, illi vulgò tributæ, Aurelii Victoris ſunt. Euſeb. *in Chron. & Hiſt.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 1. *c.* 29. Geſner. *in Biblioth. &c.* Martial. *l.* 10. *Epigr.* 19. *v.* 14. de *Plinio*:

Totos dat tetrica dies Minervæ,
Dum centum ſtudet auribus virorum,
Hoc quod ſecula poſterique poſſint,
Arpinis quoque comparare chartis.

Malè autem hos confundit Hieronymus, *Chron. Euſebiano*, *Num.* 2125. & ex duobus Pliniis unum nobis, quantum in ſe fuit, concinnavit. Id quod dignum animadverſione ſuâ exiſtimavit Scaliger, quem ibi, ſi lubet, vide. *Nic. Lloyd.*

PLINTHINE, oppid. Marmaricæ ad fines Ægypti, & Alexandriæ finitimum, *Steph. Torre de gl' Arabi Moletio.*

PLINTHION ſive *Lacunar*, ad horas inveniendas, à Scopa Syracuſio factum primitus eſt. Vitruvius, *l.* 9. *c.* 9. ubi de variis Horologiorum formis ac inventoribus, *Arachnen Eudoxus Aſtrologus: nonnulli dicunt Apollonium. Plinthion ſive Lacunar, quod etiam in Circo Flaminio eſt poſitum, Scopas Syracuſius: πρὸς τὰ ἱστορούμενα Parmenion: πρὸς πᾶν κλίμα, Theodoſius & Andreas.* Ubi *Plinthion* illud in Circo Flaminio Romæ poſitum fuiſſe, obſervat. Horologium enim è Sicilia Romam primùm deportatum eſt, eôdemque penè tempore id inventum Sicilia vidit & Roma, Salmaſ. *ad Solin. p.* 626.

PLISIANAX, vide *Cleandridas.*

PLISTARCHIA, oppid. Cariæ, quod & *Heracleum* quoque dicebatur, teſte *Stephanô.*

PLISTARCHUS, Leonidæ fil. ex Euryſthenidarum familia, in regno Spartano, Cleombroto I. Leonidæ genero, ſucceſſit: ſub tutela Pauſaniæ Cleombroti filio, Pliſtoanactis Regis, qui *Pliſtarcho* ſucceſſit poſt regnum unius anni, patri. Herodot. *l.* 9.

PLISTHANUS, Philoſophus Eliacus, ſucceſſit Phædoni, & ſucceſſorem nactus eſt Menedemum, Diog. Laert. in *Phæd. l.* 1.

PLISTHENES, Pelopis ex Hippodamia fil. qui cùm juvenis moreretur, Agamemnonem & Menelaum filios ſuos parvulos Atreo fratri commendavit, qui eos ſuſcepit, filiorumque locô educavit, & ob id Atrei filii habiti *Atridæ* vocabantur. *Nic. Lloydius.* Marshamus *Pliſthenem* Atrei filium facit, & ante Agamemnonem fil. ſuum Mycenis regnâſſe, veriſimile judicat, *Canone Chron. ad Sec.* XI. ubi *de Regibus Argivis.*

PLISTOANAX, Pauſaniæ fil. Lacedæmoniorum dux cujus res geſtas vide, apud *Thucydidem.* Succeſſit in regno Pliſtarcho Euryſthænidæ, de quo ſupra, collega Archidami ſeu Archelai, Agidis & Ageſilai Proclidarum. Regnavit annos 68. ſucceſſore filiô Pauſaniâ.

PLISTOBOLINDA, nomen luſus, de quo aliquid paulo ſuprà, voce *Plenum*, infra *Puncta.*

PLISTONICUS, vel PLISTONICES, author de quo *Athenæus.* Item Apionis cujuſdam cognomen, qui non multô tempore Pliniô ſuperior fuit, ut ipſe ultimô volumine teſtatur.

PLISTUS, fluv. Phocidis Parnaſſum montem circumfluens, ac in ſinum Corinthiacum apud Cirrham oppid. labens. Ejus meminit Strab. *l.* 9. Ubi ſis Caſaubonum adi.

PLITANIÆ, inſulæ ante Troadem, Plin. *l.* 5. *c.* 31.

PLM. in nummis Conſtantini M. *percuſſa Lugduni* notat. M Monetarii index eſt, Car. du Freſne *dissert. de inf. ævi Numiſmat.*

PLN. in Conſtantii Chlori, idem notat, Idem *ibid.*

PLOASMEL, caſtrum Galliæ, memoratum in *Lit.* Eugenii Pontificis, datis A. C. 1145. *In Epiſcopatu Aletenſi Eccleſiam S. Martini de caſtello Goſcelini & caſtrum Ploaſmel*, vulgò *Ploermel* nuncupatur. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Galliæ*, in voce *Caſtrum Goſcelini.*

PLOCAMOS, Græcè πλόκαμος, plecta ſertave capillorum eſt, nam & πλεκτη eſt *funiculus*, ἀπὸ τοῦ πλέκειν. *Heſych.* πλεκτη, ... etiam *plectas* infimæ ætatis Auctores dixêre. Πλοκάμους tamen Græci Grammatici longè aliter exponunt, de globis ſcil. nodiſque crinium invicem implexis & intortis, quos & βοστρύχους vocabant. *Heſych.* Πλόκαμοι, κόνδυλοι τριχῶν πεπλεγμένοι. *Nodi ſunt crinium implexi & calamiſtrô intorti;* atque in unum corymbium congeſtæ comæ; quidquid enim in nodum extuberat, κόνδυλον Græci vocant. Vide ſuprà in voce *Nodus*, & infrà in *Strophus.* Unde & Poetæ fumi convolutiones, πλοκάμους appellant. *Pollux*, πλόκαμοι, πλοκαμίς, ... Interim nihil prohibet & ſpiras ſertaſque plexas crinium ac convolutas ita vocari. Ἐμπλοκὴ, omnem ornatum capitis muliebris ſignificat, qui in complicandis & flectendis capillis conſiſtit. Aliud enim ἐκτενισμένη κόμη, aliud πεπλεγμένη. *Artemidorus*, Πλέκεσθαι δὲ γυναιξὶ μόναις συμφέρει. καὶ ἀνδρῶν τοῖς ... *Flecti ſolis mulieribus convenit, & viris iis. quibus id in more poſitum.* Unde mulierum crines πλεκάδας *Pherecrates* appellat, & πλόκος, idem quod πλόκαμος, propriè de crine muliebri. Idem & βόστρυχος. *Heſych.* βόστρυχοι, πλόκαμοι. Ita vocabant autem, quod *multos flexus & ſpiras haberet.* Idem βοστρυχίδες, πολυκαμπεῖς. Qui in botryonem unum vel corymbium collectus eſſet, βότρυν appellavêre. Agathias, *in Epigr.*

——— καὶ τὸ πρόσωπον,
Πλέξε, καὶ εὐπλεκτὸν βότρυν ἔπλεξε κόμης.

Vide ſuprà *Botronatus* &c. Idem comendi genus etiam Σπατάλιον dixêre, de qua voce infrà dicemus. Sic Clemens *in Canonibus*, οὐκ ἐξεστίν σοι τρέφειν τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς καὶ ποιεῖν εἰς ἓν, ὅ ἐστι σπατάλιον, ἢ ἀπόχυμα ἢ μεμερισμένην τηρεῖν. Ubi tres modos tangit comendæ comæ, primum quô crinis colligebatur & in unum ſive nodum ſive corymbium conſtringebatur, dictum Σπατάλιον; alterum; quô capillus effuſus abſque nodo & ligatura per humeros ſpargebatur, cui ornatui Ἀπόχυμα nomen erat; Tertium, quô coma dividua ac diſcriminata ſervabatur, non implexa & inflexa, ut in ſpatalio; nec effuſa, ut in apochymate: quem crinem ἐκτενισμένον & μεμερισμένον Græci vocant, ac τῷ πεπλεγμένῳ opponunt. Vide plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 761. & *ſeqq.* Apud *Strabonem*, ubi de Ægypti rebus, Πλέκτα ſeu Διαπλέκτα, dicta ſunt navigia Nili è papyro texta. *Papyraceas naves*. Plin. *l.* 6. *c.* 22. vocat, vide ſuprà in hac voce.

PLOCUM, vulgò PLOCZKO, urbs Poloniæ inferioris Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Gneſnenſi, ad Viſtulam, cum arce; 14. leuc. à Varſavia in Occaſum, Toruniam verſus 9. uti 10. à Lancicia in Cæciam. Caput Palatinatus cognominis quem, mortuô Januſiô Mazoviæ Duce, Johannes Albertus Poloniæ Rex, regno incorporavit, unà cum Mazovia Ducali cujus tum pars fuit, A. C 1501. Cromerus, *l.* 10.

PLOENA, Wagriæ in Holſatia urbs, cum arce ſplendida, inter geminum lacum; nec longè hinc arx Ranzoviana; 4. leuc. à Chilonio in Meridiem Lubecam verſus 6. Sub proprio Principe è gente Ducum Holſatiæ. Cùm enim Joannes frater Friderici II. Daniæ Regis, Dux Holſatiæ, & Sonderburgicæ lineæ conditor, in Sleſvicenſi Ducatu quædam nactus, numeroſam ſuſcepiſſet ſobolem, filiorum ejus minimus natu Joachimus Erneſtus *Plœnenſis* ſeu Arnſpeckii rami auctor extitit, de cujus in Oldenburgicum Comitatum jure aliquid poſteà dicemus. Natus is A. C. 1595. ex Agnete Hedvige Anhaltina, Dorotheam Auguſtam Holſatam (Johannes Adolfi Ducis Holſatiæ filiam) ſibi junxit, A. C. 1633. atque ex ea genuit Joannem Adolfum 1634. Auguſtum 1635. Erneſtinam 1636. Joah. Erneſtum 1637. Georg. Bernardum, A. C. 1639. Agnetem Hedvigem A. C. 1640. Carolum Henricum A. C. 1642. & Sophiam Eleonoram A. C. 1644. è quibus Carolus Henricus obiit A. C. 1655. & Sophia Eleonora nupta eſt Wolfgango Julio Comiti Hohenloico. Joannes verò Adolfus, in Italia, Belgio, Hungaria, fortitudinis militaris documenta edidit, domus Brunſuicenſis Campi Mareſcallus expeditioni in Alſatiam A. C. 1674. nec non ſequenti Trevirenſi expugnationi atque Crequil Mareſcalli cladi interfuit, victoriæ præcipuum inſtrumentum, poſteà Danicæ militiæ præfectus; uxorem ſibi ſociavit, poſt Luiſam Amœnam patruelem, Dorotheam Sophiam Brunſuicenſem. Auguſtus, à juventute militiam ſectatus, Magdeburgo præfectus eſt ab Electore Brandeburgico & Generalis exercitus partem in Alſatia eôdem annô duxit: pater ex Elizabetha Carola Anhaltina Joachimi Friderici Chriſtiani Caroli & filiarum. Joachimus Erneſtus, Hiſpanorum miles, præliô ad Seneffam à Gallis captus eôdem annô 1674. ad Romanas partes tranſiit. Georgius tandem Bernardus, Batavis operâ addictâ, cum Rabenhauptio, Groningam maſculè defendit, inde Daniæ Regi in expeditione comes fuit & haud pridem mortuus eſt. Phil. Jacobus Spenerus *Sylloge Geneal. Hiſtor. in Familia Oldenburgo Danica.* Cæterùm Joachimus præfatus, familiæ *Plœnenſis* conditor, cùm ſupervixiſſet Antonio Gunthero Oldenburgicorum Comitum ultimo, gradu ei quàm reliqui competitores propior, Daniæ Regi, qui cum Holſatiæ Gotorfienſis proſapiæ Principe hæreditatem diviſerat ita, ut Regi Oldenburgum, Duci Delmenhorſtum cederet, controverſiam movit: Feudorum jura & firmatam ſibi à Cæſaribus, Maximiliano II. A. C 1570. Ferdinando III. A. C. 1642. & Leopoldo A. C. 1664. ſucceſſionis ſpem commemorans, iſtorum aviditatem incuſabat, qui deſtinatam ſibi legibus uſuque majorum hæreditatem, in ſeſe vertiſſent; Illis pacta cum defuncto Comite inita A. C. 1649. ipſius Imperatoris adprobatu legitimum

ſimum robur adepta, & Comitatus olim, ut vocant, *allodiales* Anno demum 1531. à Carolo V. Antonio Oldenburgico *in feudum oblatos* regerentibus, qualibus etiam agnatos arceri longô uſu receptum ſit. Obtulêre tamen, quibus litium moras moleſtiaſque redimerent, ſpreta à Duce, ſecundum quem, ſe delatâ ad Cæſaris aulam, lis data eſt. Eidem poſteà cum Rege convenit, conditionibus non niſi forte paciſcentibus notis. Vide Tob. Pfannerum *de Præcipuis Germaniæ Principum Gentibus, c. 11. de Gente Holſat.*

PLORANTES, Vide ſuprà *Excommunicatio.*

PLORATORIUM, in *Vita B. Collectæ 6. Martii*, apud Dominic. Macrum in *Hierolex.* ſudariolum eſt, ad lacrymas tergendas.

PLOSTELLUM, in Talmudico *Tractatu de Sabbatho, c. 5. in Miſna*, *Arietes* (die Sabbathi) *non egrediuntur cum* ploſtello *ſub caudâ ſuâ*; & *ibidem in Gemara*, *Non egrediuntur arietes cum* ploſtello, *ne caudam ſuam inflectant*: Definitur in *Gloſſa ad eum loc. parva rheda quam caudæ* (ovium arietumque) *ſupponunt, quia caput caudæ illorum arietum eſt latum inſtar agniculi: neque habet oſſa, ſed pinguedinem & denſitatem & gravitatem: & cùm humum verrit, laceratur ac corrumpitur. Proinde* ploſtellum *ipſis aptant, quod poſt eos volvitur, cùm ambulant & caudæ illis alligatur.* Nempe in Syria Ægypto Arabiaque oves ſunt, habentes τὰς οὐρὰς μακρὰς, τριπήχεων οὐκ ἐλάσσονας, τὰς εἴ τις ἐπείη σφι ἐπέλκειν, ἕλκεα ἂν ἔχοιεν ἀνατριβομένων πρὸς τῇ γῇ τῶν οὐρέων, *longas caudas, tricubitalibus non minores: quas trahere ſi permitterent, ulcera contraherent, dum caudæ ad terram attererentur.* Itaque ἅπας τις τῶν ποιμένων ἐπίσταται ξυλουργέειν ἐς τοσοῦτο, ἁμαξίδας γὰρ ποιεῦντες, ὑποδέουσι αὐτὰς τῇσι οὐρῇσι, ἑνὸς ἑκάστου κτήνεος τὴν οὐρὴν ἐπὶ ἁμαξίδα ἑκάστην καταδέοντες. *Unuſquiſque paſtorum hactenus arte fabrili doctus eſt, ut* ploſtella *faciant, quæ illarum caudis ſubligent, ſingulas ovium caudas ſingulis ploſtellis devincientes.* uti habet Herodot. *l. 3. c. 115.* Vide quoque Ælian. *Hiſtor. Animal. l. 10. c. 4.* & quæ ſuprà ex Bocharto annotavimus, de *Ovium caudâ.*

PLOSTELLUM Pœnicum, apud Varronem *de Re Ruſt. l. 1. c. 52.* tanquam à *Pœnis* inventum, qui ex Chananæa venerant, plauſtrum erat rotis inſtructum, quô ad triturandum olim in Hiſpania citeriore alibique utebantur. Factum id fuit ex aſſibus ſeu aſſeribus dentatis, cum orbiculis, i. e. rotulis, ut idem addit; in eo autem ſedit aliquis, atque agitavit, quæ trahebant jumenta. Meminit eorundem Hieronymus *in Eſaiam, c. 25. Sunt carpenta ferrata, rotis per medium in ſerrarum modum ſe volventibus; quæ ſtipulam conterunt & comminuunt in paleas.* Et c. 28. *Quæ* (plauſtrorum rotæ) *in ſerrarum ſimilitudinem ferreæ circumaguntur & trahuntur ſuper demeſſas ſegetes.* Item, *Triticum, de quo efficitur panis: rotis ferreis teritur & omnis ejus ſtipula comminuitur in paleas.* Sic Cyrillus *in Eſaiam c. 45.* poſtquam in Ægypto triticum dixit boum ungulis triturari, *Alibi*, ait, ἁμάξαις χρώμενοι καὶ τροχοῖς περισεσιδηρωμένοις αὐτὰ δὴ τοῦτο μεμελετήκασι κατορθοῦν, *Plauſtris & rotis ferratis utentes id ipſum præſtant.* Ab Eſaia namque ſæpe ad hujuſmodi plauſtra alluſum eſt, ſi Interpretes ſequimur. Ita enim habet Græca Editio, Eſaiæ *c. 25. v. 10.* Καταπατηθήσεται ἡ Μωαβῖτις, ὃν τρόπον πατοῦσιν ἅλωνα ἐν ἁμάξαις. Et Romana, *Triturabitur Moab ſub eo, ſicut teruntur paleæ in plauſtro.* Et Eſaiæ *c. 28. v. 27.* Οὐδὲ τροχὸς ἁμάξης περιάξει ἐπὶ τὸ κύμινον, ubi Romana, *Neque rota plauſtri ſuper cuminum circumibit.* Et de pane, *v. 28. Neque vexabit eum rota plauſtri.* Et Eſaiæ *c. 41. v. 15.* Ἐποίησά σε, ὡς τροχοὺς ἁμάξης ἀλοῶντας. Et Vulgata, *Ego poſui te, quaſi plauſtrum triturans.* Neque multo aliter Syra ac Arabica. Sed, utut omnes hos locos, qui citati ſunt, præſtare difficile ſit, certum tamen eſt de his plauſtris agi, *c. 28. v. 27.* & *28.* Et quidem, cùm grana quævis baculô olim excuterentur, uti conſtat ex Judicum *c. 6. v. 11.* & Ruthæ *c. 2. v. 17.* ætate Eſaiæ jam diſtinctio hæc in uſu fuit, ut debiliora ſemina baculô more priſcô excuterentur, *panis* verò, id eſt, triticum, rotâ plauſtri contereretur. Ita enim Eſaj. *d. l. Nam non tribulâ trituratur melanthium, aut rota plauſtri ſuper cyminum verſatur, ſed baculô excutitur melanthium, & cyminum virgâ. Panis verò comminuitur quia non in perpetuum pergit triturare ipſum, ubi quaſſit rota plauſtri ſui, equitibus ſuis non comminuit ipſum* &c. Vide Bochart. *Hierox. Part. prior. l. 2. c. 32.* Quomodò verò ab hoc *Ploſtello* differat tribuli genus, quod πιεστήριον Græci, h. e. *preſſorium inſtrumentum*, Hebræi מורג *morag*, appellaverunt, ut videre eſt Eſaiæ *c. 41. v. 15.* dicetur infrà ubi de *Tribulo.*

PLOTÆ, inſul. duæ maris Ionii, quæ & *Strophades* Plinio, *l. 4. c. 12.* *Straboni* ac *Apollonio* dicuntur, vulgò *Strivali.* Vide *Strophades.*

PLOTÆ, Æoliæ inſulæ ſic dictæ. Dionyſ. *in Periegeſi*:

> Τὴν δὲ μετ' Αἰόλου εἰσὶ περίδρομοι εἰν ἁλὶ νῆσοι,
> Ἑπτὰ δέ οἱ ταί γ' εἰσὶν, ἐπώνυμοι ἀνδράσι Πλωταί,
> Οὕνεκα μέσσον ἔχουσι περίπλοον ἀμφιέλικτον.

Plote quidem una ab Homero nominatur, *Od. κ'*, quô nomine eum Æoli inſulam appellâſſe, teſtatur *Euſtathius*: videtur tamen is unus eſſe ex locis ab Homero nominatis, quorum certum ſitum non citiùs invenias, quàm ſutorem qui utres conſuit, quibus venti, in Ulyſſis gratiam, ab Æolo incluſi, ut facetè apud Strabonem jocatur Eratoſthenes. *Montanus. Nic. Lloyd.*

PLOTÆ Murænæ, Græcè πλωταὶ antiquitus, poſteà ἐξορμισταὶ, Latinè *Flutæ*, ex edentularum genere fuêre, & ex Siculo gurgite ubi capiebantur optimæ, Procerum Romanorum vivariis inferebantur Macrob. *l. 3. c. 15.* *Acceſſebantur autem murænæ ad piſcinas noſtræ urbis abuſque freto Siculo, illic enim optimæ eſſe creduntur, tam herculè quàm anguillæ, & utræque ex illo locô Græcè πλωταὶ vocantur, Latinè flutæ, quòd in ſummo ſupernantes æquore, Sole torrefactæ, curvare ſe poſſe & in aquam mergere deſinunt, atque ita faciles capiuntur.* Præ virium nempe imbecillitate, ubi autem Sole torrefacerunt, peſſùm redire amplius non poſſunt, nec fundum maris repetere, ſed in ſummo mari, velut exanimes, feruntur. Quâ de causâ & ἐξορμισταὶ poſtmodum Græcis dictæ, quam vocem Latinam fecit Caſſiodorus, mox laudandus. Ἐξορμίζονται enim dicuntur, qui oram ſolvunt & altum capeſſunt, ut navigent; ſicut contra ὁρμίζονται naves, quæ ſtant in portu. Eâdem ratione πλωταὶ &c. Vide plura ſuprà, ubi de *Murænis*, nec non voce *Myrus*. Ita autem Caſſiodori locus habet: *Exormiſton quoque inter piſces regium genus, compar murænis corpore, colore diſtans, naribus ſetoſis, celeſtreâ delicatudine præditum, oleoſô ac ſuavi liquore coagulatum, appetibilis grataque pinguedo. cùm ſpumis fluctuantibus inter aeris confinia cœperit enatare, neſcit ad cubilia redire, quæ deſerit: credo, aut immemor reverſionis, aut teneritudine ſummâ mollitus nequit undis elevantibus contrariâ obluctatione demergere: fertur velut corpus exanime, nullis niſibus periculum, nullâ arte devitans & hinc viribus deſtitutus, redire non creditur, quia nec fugere poſſe ſentitur. Hic planè tantæ dulcedinis eſſe dignoſcitur, ut ei nemo piſcium comparetur* &c.

PLOTHIA, vicus in tribu Ægeide. *Steph.*

PLOTI, *Feſto* qui planis ſunt pedibus. οἱ πλατύποδες; iidem & *planci*. Unde apud Tertull. *de Pallio* Salmaſ. *Plautiores conchæ* legi jubet, pro *lautiores c. 3.* ubi de pinnarum vellere, aitque intelligi voce hâc pinnas πλατυτέρας, quales ſunt omnes margaritiferæ conchæ & quæ diptychæ ſunt, latiùs enim patent. *Plotus* autem & *Plautus* Latinè idem, quod πλατὺς & ex Græco venit. Nam Æoles πλοτὺς dicebant, ut βρόχυς, pro βραχύς: inde Latinum, *plotus*, quod & *plautus* dicebatur, ut ὀρείχαλκον, *aurichalcum*; *clodo & claudo, cotes & cautes.* *Feſto* certè *plauti canes, quorum aures languidæ ſunt & flaccidæ, & latiùs videntur patere.* Iſidorus, *plautis auribus, gracili corpore*, de canibus. *Ploti* etiam eidem Feſto. &c. At dimidiatæ ſoleæ, quæ *ſemiplotia* dicebantur, non à *plotis* pedibus, aut quo planiùs pedes ponerentur, appellatæ, ſed à *plotiis* ſandaliis, quæ Græcè βλαυτία. Nam *plotia* ſunt βλαυτία & *ſemiplotia* ἡμιβλαύτια. Hujuſmodi autem *plautiores* & patentiores conchas, de quibus *l. c.* κολάς Græci vocant, Iſidorus *Concharum diverſa ſunt genera, inter quæ & margaritiferæ, quæ & cæca dicuntur, quia in eis pretioſus calculus ſolidatur*: Quaſi ſcil. à cœlo hauriant rorem illum, qui conſtrictus & coagulatus pretioſum calculum format. Sed ratio etymi falſa & inepta; Ita namque dicebantur omnes plautiores & latiores conchæ. Galenus in *Lexico*, χῆμαι· χημαμίδα τὴν κοιλοτέραν κόγχην καὶ μείζονα. *Erotianus*, χημαμίδα τὴν κοίλην ἣν ... καλοῦμεν. Salmaſ. *Not. ad Tertull. loc.* Vide quoque ſuprà, ubi egimus de voce *Plauſtrum*, & hic in *Ploum.*

PLOTINA, Trajani Cæſaris conjux, ſanctitate, probitate, & omnibus, quæ in muliebrem ſexum cadunt, virtutibus ornata. Primâ vice palatium ingreſſa, profeſſa eſt promptam ſe eſſe egredi, quam primùm fuerit juſſa. Dein auditô, tributorum onere preſſas provincias gemere, maritum monuit, minime id è re & gloria imperii eſſe. Ut Adrianus adoptaretur, operam dedit, qui grati animi teſtandi ergò, Nemauſi, Plotinæ acceptâ morte, templum, palatium & amphitheatrum, cujus rudera ſuperſunt, in ejus honorem extruxit. Dion & Spartian. *in Adriano.* Angelon. *Hiſt. Aug.*

PLOTINOPOLIS, Thraciæ urbs, *Ptolem. Ploudin Nigro.*

PLOTINUS, Philoſophus Platonicus, Ægyptius natione, è civitate Lyco, diſcipulus Ammonii, Philoſophi Chriſtiani, præceptor Porphyrii. Galieni, Taciti & Probi temporibus. Sub Philippo, Romæ docuit, non Idololatras modò, ſed & Chriſtianos habens auditores, à quorum religione non multùm abhorrere creditus eſt. Civitatem conditurus, ad Platonis ideam, Galieni Imperatoris opem imploravit, ſed hic à Conſiliariis ſuis eſt abſterritus. Fuit corpore gracili, tenui valetudine, morboque ſacro obnoxius, *Suidas.* Scripſit *de rebus Philoſophicis libros 54. in Enneadas ſex diſtributos*, quos Latinè interpretatus eſt Marſilius Ficinus. Porphyrius illum quoque contra Gnoſticos ſcripſiſſe addit. Doctrinam ejus idem modo laudatus Ficinus egregiè explicuit. Obiit, A. C. 270. ætat. 66. Amelii præceptor: tantâ virtutis veneratione ſuperſtitibus relictâ, ut aræ paſſim ipſi, veluti Deo, extruerentur. Porphyrius, *in vita ejus*, Draconem ſub morientis lectulo viſum refert; quod de familiari, ut vocant, Genio ei tribuendo, occaſionem præbuiſſe videtur. Luculentum ejus encomium apud Firmicum legere eſt, *l. 1. Matheſeos c. 3.* qui etiam mira admodum de Plotini morte narrat.

PLOTIAS Criſpinus, quem *Aretalogum* fuiſſe cognominatum, quòd garrula ſcripſerit carmina, *Porphyrius* eſt Author. Hic Stoicam ſectam profeſſus, atque idem poëta fuit; ſed cujus verſus numerô forent multi, levis verò ponderis. Cùm in aliis locis ejus meminit Horatius, tum *Sat. 1. l. 1. v. ult.*

> ——— *Ne me Criſpini ſcrinia lippi*
> *Compilâſſe putes, verbum non amplius addam.*

PLOTIUS Firmus, è manipularibus, dein vigilibus præpoſitus à militibus, poſt cædem Galbæ, alter Præfectus Prætorii lectus. Tacitus *Hiſt. l. 1. c. 46.*

PLOTIUS Gallus, patriâ Lugdunenſis, dicendi præceptor, Romæ profitebatur, à quo ſe Cicero *l. de Oratore*, unà cum Quinto fratre Latinas literas edoctum fuiſſe teſtatur; à Tranquillo autem inter Rhetores ponitur, *c. 2.*

PLOTIUS Griphus, à Cæſare Veſpaſiano, in Senatorum ordinem additus ac legioni præpoſitus, Tacit. *Hiſt. l. 3. c. 52.* In hunc Tertio Juliano ablata Prætura collata eſt; *Hiſt. l. 4. c. 39.*

PLOTIUS Grippus, nomen Romani illuſtris Viri, ad quem extat Papinii Statii *Riſus Satur. l. 4. Sylv. 9.* ubi *Animadv.* Barthii vide.

PLOTIUS, prænomine *Marcus*, centurio Cæſaris, in colloquio ad Apſum fluvium, a Pompejanis vulneratus. Cæſ. *l. 3. de Bello Civ. c. 19.*

PLOTIUS Tucca, ut eum vocat Cornutus, vetus Perſii interpres, qui de Tucetis loquens Galliæ Ciſalpinæ, prius ait dictum *Tucetam*, poſteà verò appellatum eſſe *Tuccam*. Horat. *l. 1. Serm. Sat. 5. v. 40.*

Plotius, & Varius Sinueſſa, Virgiliusque
Occurrunt: animæ, quales neque candidiores
Terra tulit, neque queis me ſit devinctior alter.

L. PLOTIUS, poëta, qui, teſte *Tullió*, carus fuit C. Matio, quia geſta ſua ab eo celebrari poſſe arbitraretur. Vide & *Lucius.*

PLOTUS, vide PLAUTUS.

PLOUM, in *veterib. Gloſſis*, *quod habet duas rotas*, aratrum; cujuſmodi, fuit, quod Galli *plauratum* aut *plammerati* vocabant, ut auctor eſt Plinius, *l. 18 c. 18.* Car. du Freſne *Gloſſar.*

PLOXIMUM, Italis Tranſpadanis olim dicebatur capſum: Unde Catullus, *Epigr. 98. v. 6. Gingivas ploximi habet veteris.* Origine Græcâ, à πλέξω enim τρώξις, πλέξιμον, ut à τρώξιμον: ex πλέξιμον autem *ploximum* fecêre Latini. Et quidem πλέγμα ejuſmodi carrorum & ciſiorum capſum Græci vocant. *Heſychius. Euſtathius*, Alii, qui & πείρινθα. Υπερτερίη quoque Homerus, *Od. ζ. v. 70.* quod interpretantur Grammatici τὸ πλέγμα καὶ τὸ πῆγμα τῆς ἁμάξης; *Sirpeas* Latini aliàs. Ovid. *l. 6. Faſtor. v. 680.*

——— *Et in plauſtro ſirpea lata fuit.*

Ubi malè in vulgatis, *ſcirpea* &c. Vide ſuprà *Capſi*, & infrà *Sirpi.*

PLUBIUM, Sardiniæ oppid. *Ptol. Soſſari Nigro. Baudrando* eſt in ora Boreali contra Corſicam. Nunc *S. Reparata*, vicus, 25. mill. paſſ. à Turritana urbe in Septentrionem.

PLUITALIA, *Ptolem. Pluvialia* verò Plinio. *l. 6. c. 32.* una ex inſulis Fortunatis, quam *Bacchius Iſola del ferro* vocari ſcribit. *Lanzarotta* verò *Nigro* dicitur. Eſt Occidentalior aliis Canariis, 16. leuc. à Palma Inſula in Meridiem, 6. à Gomera. Circuitus 7. leuc. Hiſpanic. circiter. *Iſla de Hierro*, Hiſpanis.

PLUMA, in avibus aliud, aliud penna. Fridericus II. Imperator *de Arte Venandi, l. 1. c. 45. Nam* plumas *dicimus, quæ habent cannulas in radice, & coſtam procedentem, per medium gibboſitatis, uſque ad ultimum earum. Hæ plumæ naſcuntur per totum corpus, & cooperiunt cutem: ſed* pennas *dicimus, quæ habent majores cannulas, radices ſibi & ſimiliter coſtam protenſam per medium piloſitatis uſque ad ſummum. Hæ ſunt majores plumis, & multo magis ſunt ad ſuſtinendum volucrem in aere, quàm ad cooperimentum cutis*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Quæ tamen non rarò confundi videas. Inde non unus humano generi uſus. Certè *Pluma* galeas ac petaſos militum, poſtquam ſetis ex cauda equina, (unde ἵππουρις dicta) uti deſierunt, ornare jam olim cœpêre; unde πτέρινον φύλον *Polybius* vocat. Et quidem, è tribus Carum inventis, primò locò ab Herodoto *in Clio* memoratur, quòd galeis criſtas illigârint: quod non ad ornatum modò, ſed terrorem etiam factum fuiſſe, notum eſt. Vide ſuprà paſſim, inprimis ubi *Gallo gallinaceo Manucodiata, Pavone.* Prætereà hodieque *Plumarum* uſus in culcitis eſt, ac cervicalibus, quam conſuetudinem itidem multi jam ævi eſſe, diſcimus ex Plinio. Ita enim is, *l. 10. c. 22. Candidorum* (anſerum) *alterum vectigal* in Pluma *eſt. Velluntur quibuſdam locis bis annò. Rurſus plumigeri veſtiuntur; molliorque, quæ corpori quàm proxima, & è Germania laudatiſſima. Candidi ibi, veriùm minores, Ganzæ vocantur. Pretium plumæ eorum in libras denarii quini. Et inde crimina plerumque auxiliorum præfectis, à vigili ſtatione adhac aucupia dimiſſis cohortibus totis. Eoque deliciæ proceſſere, ut ſine hoc inſtrumento durare jam ne virorum quidem cervices poſſint.* Sed ulteriùs longè Heliogabali provecta luxuries eſt, qui non niſi ſubalaribus perdicum pennis culcitras farciri voluit. At ex *plumis*, ſeu *plumos lectos* Anglis ſuis interdixiſſe Henricum V. Regem ſcribit Gobelinus, *Commentar. Pii II. Pontif. Rom. l. 6.* additque, animum ei fuiſſe, ſi totum Franciæ Regnum occupâſſet, vini uſum auferre, omneſque vineas aratrò vertere, nihil tantopere hominum vires, quàm *plumas* & vinum, enervare ratо. Iſtiuſmodi verò lectos ſeu pulvinaria, *Plumacia* dicit *Papias*, eò quòd *plumis* impleantur. Neque aliâ notione uſurpavit Gotefridus Viterbienſis, *Chron. Part. 9.*

Ultimus Aſſyriæ Rex nomine Sardanapala
Fecerat ex pluma plumacia, clauſus in aula,
Facta ſuis digitis culcitra prima fuit &c.

Sed magis admirationem meretur is *Plumarum* uſus, qui apud Gentes totò à nobis Atlanticò diviſas obtinet. Hæ plumulas minutas Pſittaci aliarumque avium diſcolorum, forcipe ad id præparatò extrahunt, apteque ſociant, prout exigit opus id, quod paratur. Nunc enim pileos, perizomata, veſtes; nunc aulæa, tapetiaque; nunc clypeorum & enſium ornamenta, inde concinnant, imò & imagines, aptè adeo unumquodque referentes, ut ſubinde illa exſuperent, quæ penicillò habemus expreſſa. Ad quod licèt variarum avium plumulæ ſint idoneæ, facilè tamen principem merentur locum, exiguæ illæ in tractu Mexicano, haud apibus majores, & harum inſtar, rore ex floribus collectò viventes gliriumque inſtar totam dormientes hyemem: quarum plumulæ vel ſolæ operi ſufficere plumatili creduntur. Et quidem ejus generis, aliarumque avium diſcolorum plumulæ, divendi in America nundinarum tempore ſolent: imò opes multorum in iis ſolis ſitæ ſunt: quâ de re vide plura apud Ulyſſem Aldrovandum, *Ornithολog. tom. 2. l. 9. p. 856.* compluriaque ejus generis conſpicere eſt, in Amſtelodamenſium Urbe. De Sinenſibus quoque; avium diverſicolorum pulcherrimarum, quas Quangſia in *Quei-lo* habet, plumas pulchrò amœniſſimòque ad aſpectum colore, pannis ſericis intertexere, refert Auctor Anon. *Situ & Luxu c. 37.* Exiſtimant autem eruditi quidam, nec Antiquis artem hanc penitus ignotam fuiſſe, dictoſque *Plumarios*, qui ex plumis veſtes texerent: ita apud Nonium vocari Varroni *Cat.* ſivè *de liberis educandis*: item Vitruvio, *l. 6. c. 7.* Sed omnino adſentiendum, per Textores *plumarios*, intelligentibus eos, qui acu veſtes, ad modum *plumarum*, pingerent. Sic *plumatiles veſtes* ποικιλόχροοι, ac ſimiliter Publ. Syro *Plumatum aureum Babylonicum*, quòd aurum purpuraque acu inſuerentur tapetibus Babylonicis: Item Vopiſco, *in Carino, c. 20.* tunicæ *micantes purpura, plumandi difficultate pernobiles*: quem in locum multa præclarè de hac Arte Salmaſ. ὁ πάνυ annotavit, Gerh. Joh. Voſſius, *de orig. & progr. Idolol. l. 3. c. 97.* Anton. Thylius JC. *Notis in A. Gellium, l. 2. c. 6. ubi verſus citatur 770. ex Æneid. 10.*

——— ——— *Quem pellis ahenis*
In Plumam *ſquamis aurò conſerta tegebat:*

In ſimilitudinem, inquit, *pluma. Plumæ autem propriè erant in veſtibus, nota rotunda ex auro vel purpura, inſtar plumarum, intertexta ac variata. Ita & lamina rotunda vel circuli ferrei, plumæ dicebantur. Sed propriè de veſtibus: hinc & Plumarii dicti. De Arte plumandi ita Turnebus, l. 11. c. 21. Species quædam propriè eſt acu pingendi, cùm clavi, aut patagia, aut ſegmenta, aut ſcutula, aut teſſellæ ſic aliæ aliis in veſte ſuperaſſuuntur, ut plumam avium referant: unde & Plumariorum & plumandi nomen ortum eſt, per ſimilitudinem traductum, aut cùm, ſine aſſumento, acu pingendo pluma avium referuntur. Quin etiam ad Artem textoriam vel inſertiones laminarum refertur. Servius, Pluma eſt armatura, ubi in laminam ſe induit. Conjungit hic Poëta ſquamas cum plumis* &c. Meminit *Plumatilis* veſtis Plautus, ubi varia muliebrium veſtimentorum nomina conglomerat, *Epidic. Act. 2. Sc. 2. 49.*

Cumatile aut Plumatile, *ceriunum aut melinum, gerra maxima.*

In quæ verba Octav. Ferrarius *de Re Veſtiar. l. 3. c. 20. An veſtis*, inquit, *confici poſſit ex plumis, haud ſcio. Veriſimilius eſt a clavis diſtinctam fuiſſe opere Phrygionis, qui plumarum formam referrent, unde opus Plumarium.* Ubi, quod haud ſcire ſe profitetur, ex Americanis ſuprà memoratis, edoceri potuit: Ipſe manicam, cui frigoris arcendi causâ manus hybernò tempore inſeri ſolent, ex *Plumis* ſcitiſſimè confectam, operâ Pellionis Baſilienſis, non ſine voluptate haud pridem vidi. Sed de opere *Plumario* infrà pluribus agetur. Hic verò non omittendus *plumarum* in bello uſus, quarum aduſtarum fœdò nidore Ambraciotæ Romanos, urbem obſidentes & cuniculò occultò actо acriùs imminentes, non parùm morati ſunt, uti pluribus exponit Liv. *l. 38. c. 7.* Vide quoque ſuprà in voce *Dolium*: ut & aliquid, ubi de *Paganica pila*, it. voce *Pila*, nec non infrà in *Tuſa.*

PLUMACIUM, apud Anaſtaſium Biblioth. *in Sergio, In quo interius* plumacium *ex holoſerico ſuperpoſitum*: Dominico Macro pulvinar ex *plumis* eſt. Aliis opus *Plumariorum* arte, de quâ infrà, factum. Sed Ambroſius, *l. 5. c. 27.* ubi de Hygini exilio agens, ſenem hunc abſque pulvinari ac veſte non fuiſſe expellendum ait, hâc ipſâ voce utitur, *Ne ſine veſte, ſine plumacio, pateretur extrudi ſenem.* Vide ſuprà, ut & in voce *Plumella.*

PLUMARIA Ars, Veterib. celebrata. *Jac. Cujacio, Bulengero, aliis*, cenſetur ſic vocata, eò quod Artifices iſtiuſmodi primitùs veſtimenta ex avium conficerent *plumis*. Prudentius, *Hamartig. v. 294.*

——— *Hunc videas laſcivas præpete curſu*
Venantem tunicas, avium quoque verſicolorum
Indumenta novis texentem plumea telis

Corripus, *l. 2.*

——— ——— *Sedemque paternam*
Conſtructam plumis, pulchriſque tapetibus altam.

Et Seneca, *Ep. 91. Non avium plumæ in uſum veſtis conſervantur.* Varro, *Nulla, quæ non didicit pingere, poteſt judicare, quid ſit bene pictum à Plumario* &c. Cujuſmodi texturæ Philoctetes primus inventor fuiſſe traditur, qui in Inſula Lemno diu verſatus in ſumma rerum inopia, avium, quas configebat, carnibus veſcebatur, & plumis induebatur. Q. Smyrnæus, *l. 9. v. 356.*

——— ——— Ἀμφὶ δ' ἄρ' αὐτῷ
Οἰωνῶν πτερὰ πολλὰ περὶ λεχέεσσι κέχυντο
Ἄλλα δέ οἱ συνέραπτο περὶ χροΐ, χείματος ἄλκαρ
Λευγαλέου ———

——— ——— *Plurima circùm*
Pluma avium ſtrata in thalamis hinc inde jacebat
Pars conſuta grave à pallenti corpore frigus
Arcebat. ———

Accius Poëta Tragicus in *Philoctete*, apud Cenſorinum *de Die Nat. c. 28.*

Pro veſte pennis membra textis contegit.

Item apud Varr. *de L. L. l. 5.*

——— ——— *Ingemiſcimus,*
Quòd hac pennigero, non armigro in corpore
Tela exercemus.

Quem Acci locum citat Cicero, *Ep. 33. l. 7.* & ad priorem ſic idem alludit, *de Finib. l. 5. Philoctetes, ut apud Accium eſt, pennarum contextu corpori tegumenta faciebat.* Hanc induſtriam poſteà imitati ſunt aucupes, teſte Plutarchô, *de fortit. Alex. l. 1.* Πτερωτοῖς ἀμπεχόμενοι χιτωνίσκοις, ἄγραις ἐπιχειροῦσι τῶν ὀρνίθων. *Plumeis integuntur veſtibus, cùm avium venationes aggrediuntur*: ut videl. aves hâc ſpecie deluſæ incautiùs accederent. Tandem res ceſſit in luxum; ut videre eſt in Prudentii aliorumque verbis ſuprà adductis. Et verò vix quidquam eſt hôc artificiò mirabilius, quod multis abhinc ſeculis intermortuum Americanorum operâ

incipit reviviſcere ; uti dictum. Vide Fullerum ex Corteſio & aliis. *Miſcellan. l. 1. c. 20.* An verò harum veſtium artifices à Vulgato Interprete deſignantur, quoties *Plumariorum* aut *Plumarii operis* in Exodo meminit? Ita definiunt modò dictus Fullerus & Scaliger in *Varron.* Bochartus *Plumarii* vocem putat patere latiùs; cùm reſpondeat Hebræis רקם & חשב, quarum prior *Acupictorem* propriè ſignificat, poſterior Polymitarium, neutra Plumarum textorem. Et ſi *Plumarius* is ſit, qui aulæa aut veſtes texit ex plumis, cur Exodi, *c. 35. v. 35.* opera ejus texi dicuntur, non de pluma, ſed de *hyacintho ac purpura, coccoque & byſſo?* Cui ſimile eſt, quod Exodi, *c. 39. v. 22. fit Aaron cingulum de byſſo retorta, hyacintho, purpura ac vermiculo bis tinctis, arte plumariâ.* Ut artem hanc verſatam fuiſſe palàm ſit in textura byſſi, purpuræ &c. non plumarum. Cur ergo *Plumaria* dicta? Quia, ut Turnebus, *Adverſar. l. 11. c. 21.* ait, ſpecies quædam eſt ſolerter acu pingendi, cùm clavi, aut patagia, aut ſegmenta aut ſcutulæ aut teſſellæ, acaliæ aliis in veſte ſuperaſſuuntur, ut avium *plumam* referant &c. aut, cùm ſine aſſumento acupingendo *plumæ* avium referuntur: cujuſmodi opus *cumatile* aut *plumatile* Plauto dicitur, ut vidimus &c. Interim non rejicienda Fulleri ſententia videtur, *Miſcell. Sacror. l. 1. c. 20.* Artem *plumariam* circa ipſas avium plumas primitus verſatam eſſe, inde verò Polymitariam & Acupictoriam occaſionem ſimul ac nomen hauſiſſe. Hoc certum, poſtmodum *Plumariam* artem eam appellatam fuiſſe, quam Ποικιλτικὴν vocabant, ac dictos *Plumarios*, qui *plumas*, atque adeò alias florum v. g. animalium, hominumque figuras, aut acu pingebant aut arte textoriâ exprimebant in ſerico: ſed & *plumas* imitatione itidem verarum plumarum, vocârunt Veter. notas ex auro vel purpura rotundas, quibus veſtes intexebantur & variebantur, quaſque etiam *clavos* dixerunt, & *oculos.* Unde *veſtes purpurâ oculare*, apud Tertullian. *de Pudic.* & Hebræi quoque maculas in veſtibus rotundas, acu *Plumarii* intextas, *ocellos* appellavêre; qua de re vide infrà, in voce *Plumatum.* Pronuntiârunt verò artem hanc ποικιλτικὴν Texturæ ſpeciem Veter. Pollux, ποικιλτὴν δὲ Αἰσχύλος Τερμάχου κατεγγεῦσι εἶναι· ἔστι δὲ ὑφαντικὸν εἶδος. Inde *Plumarii textores.* Firmicus, *Faciens Linteones, aut tunicarum Textores plumarios.* Linteones in tela texebant, *Plumarii* textores acu lintea variabant, qui & *texere* dicebantur, non pectine, ſed *acu.* Hinc *Plumariorum Textrina*, apud Vitruvium, *l. 6. c. 7.* Indidem & *plumare* pro texere poſitum Adhelmo *de laudibus Virginit.*

> *Candida poſt ſequitur cum binis martyra ſertis:*
> *Integritas nitidam, nec non & paſſio rubram*
> *Plumabant pariter mactâ virtute coronam.*

In veter. Schedis MSS. *rapib lintea texere*, pro acu pingere, reperit Salmaſ. *Aliqua nobiliſſima mulierum duo tenuia lintea palladiis artibus unius in tela volumine rapiò delicatiore texuerat.* Ubi *rapium delicatius*, eſt acus delicatior, à verbo ῥάπτω, ῥαφὶς & ῥαφεῖον &c. Erant verò *Plumarii* duûm generum, ut jam ſuprà indigitatum, Phrygiones nempe & Babylonicorum pictores: Namque & hi, qui Babylonica periſtromata variis coloribus intextis pingebant (quam Artem Babylonem maximè celebraviſſe & nomen impoſuiſſe, refert Plin. *l. 8. c. 48.*) *Plumariorum* nomine venêre. Quos dum à Phrygibus ita ſeparat Tertullianus, ut Phrygibus *inſuendi* artem, Babyloniis *intexendi* tribuat, corrigitur à Salmaſio, ut vidimus ſuprà, ubi de *Phrygionibus.* Verùm autem inter utroſque diſcrimen quodnam fuerit, dictum ibid. Diverſi ab utriuſque fuêre Polymitarii, qui pectine, quod hi acu, effecêre: interim & ad illos tandem *Plumariorum* nomen ſeſe extendit. Cùm enim *plumare* nihil aliud eſſet, quàm plures notas in modum plumæ factas veſtibus cum pictura intexere, aut acu addere: poſteà id verbi de quacunque variegatione cœptum eſt uſurpari. Inde *Plumarii* dicti, οἱ ποικιλταὶ, cujuſcunque illi generis eſſent, quòcunque modò variare ſcirent veſtes ac pingere: quod idem verbo quoque *virgare* contigit. Hoc namque cùm propriè ſignificet, virgis in longum latumque tranſverſim poſitis variare ac maculis quadratis, operi reticulato ſimilibus, aliquid diſtinguere, quô genere ſolebant Gallorum veſtes ornari: non dubitârunt Auctores, quamlibetcunque macularum varietatem exprimere volentes, eam hôc verbô uſurpativè deſignare. Sed de hac voce infrà. Vide Salmaſ. *ad Vopiſcum in Carino, c. 20. Jam quid lineas petitas Ægypto loquar? quid Tyrô & Sidone tenuitate perlucidas, micantes purpura, plumandi difficultate pernobiles.* Ubi *plumandi* verbô utitur, quod *operi plumario operam dare* denotat. Longè aliô ſenſu idem adhibet, in *Carm. de Sodoma* Cyprianus, an Tertullianus?

> *Viderit Eridanus ſi qua illic populus albet,*
> *Aut ſi quis* plumat *ſenio modulatior ales.*

Hic enim de avibus in ſenſu proprio uſurpatur, pro *plumis veſtire.* Nonius, *Pilare dictum eſt, ut plumare, pilis veſtiri.* Gellius, *l. 2. c. 29. pullis jamjam plumantibus.* Et *l. 9. c. 4. Corporibus hirtis & avium ritu plumantibus.* Vide Joh. Frid. Gronov. *Obſerv. in Eccleſ. c. 22.*

PLUMATUM Babylonicum, apud *Publ. Syrum*, ubi de pavone ait,

> Plumato *amictus aureo Babylonico.*

quibuſdam idem eſt cum *purpureo.* Quia in *Periplo* Arrianus purpuræ meminit, ex Apologo Babylonis urbe, ad Euphratis oſtium. Et τὸν Βαβυλώνιον κάνναν laudat Philoſtratus, *Ep. 28. ad mulier.* Proinde *Pallium Sinar* ſeu *Babylonicum*, *Joſ. c. 7. v. 21.* Rabbi Chaninæ eſt *pallium ex purpura Babylonica;* & Hieronymo *coccinum*, Bochartus verò per *plumatum* intelligit *varium.* Quia, ut ex Plinio patet, *colores diverſos picturæ intexere Babylon maximè celebravit & nomen impoſuit.* Eò nos ducunt hæc Æliani de pavone, *l. 5. c. 21.* Δεικνὺς φιλοτίμως τὸ τῶν πτερῶν πολύμορφον ὑπὲρ τὴν τῶν Μήδων ἐσθῆτα, καὶ τὰ τῶν Περσῶν ποικίλματα, *Ambitiosè oſtentans plumarum ſpeciem multiformem, ſupra Medorum veſtem & Perſarum varios colores.* Unde Antiphon, *Orat. de pavonibus contra Eraſiſtr.* quem citant Athenæus, *l. 9.* & Ælian. *cit. loc.* pavones, verò nomine, i. e. ταὼς, nunquam appellat, ſed ſolùm ὄρνις ποικίλας, *aves varias;* quaſi hôc ipſô ab aliis maximè diſtinguantur. Sam. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l. 2. c. 20.* Atque ſic paſſim, *plumata veſtes*, & *plumatiles*, & *plumata Babylonica*, quæ pluribus *plumis*, h. e. notis ex auro vel purpura rotundis & in modum plumarum factis, quibus veſtes intertexebantur & acu variabantur, ſparſæ erant. Nonio, *veſtis plumatilis eſt clavata, aut ex clavis facta.* Theodoretus in 1. Reg. *Quæſt.* 28. καρπωτὸν vocat: כתנת פסים ὁ μὲν Ἀκύλας χιτῶνα καρπωτὸν ἡρμήνευσεν ἀντὶ τοῦ καρποὺς εἰς ἀφορμὰς ἔχοντα, οἱ νῦν δὲ αὐτὸν καλοῦσι πλουμαρικὸν, *Aquilas quidem tunicam carpotam interpretatus eſt, tanquam fructus habentem, quod hodie* Plumaricum *vocant* &c. Nempe *plumas*, ut dictum, iſtiuſmodi notas in veſtibus vocârunt. Sic laminas rotundas vel circulos ferreos, & quibus loricæ ſuccudebantur, *plumas* etiam dixerunt, quod *plumarum* referrent ſimilitudinem, & *ſquamas*, quod ſquamarum. Unde *plumata lorica*, ex laminis ferreis in modum *plumæ* confertæ. Virg. *Æn. l. 11. v. 770.*

> —— *Spumantemque agitabat equum, quem pellis ahenis*
> *In* plumam *ſquamis auro conſerta tegebat.*

Ubi *ahenis in plumam ſquamis*, i. e. æreis bracteis in plumarum aut ſquamarum ſimilitudinem. Ad quem locum Servius ex Salluſtio, *Equis paria operimenta erant, quæ linteo ferreis laminis in modum plumæ adnexuerant.* Tales *loricæ plumatæ*, de quibus Juſtinus, *l. 41. c. 2.* ubi de Parthis, *Munimentum ipſis, equiſque loricæ* plumatæ *ſunt; quæ utrumque toto corpore tegunt.* Et Amm. Marcellin. de iiſdem, *l. 24. Romani hoſtem undique laminis ferreis, in modum* plumæ *tenuis, contectum &c. laceſſebant.* Quomodo de Sarmatis & Quadis idem habet, *l. 17. Lorica ex cornibus raſis & levigatis*, plumarum *in ſpeciem, indumentis inexa.* Unde lux Statio, *Theb. l. 4. v. 268.*

> —— —— *aſpera plumis*
> *Terga, Cydonaâ corythos arundine pulſas.*

Et, *l. 11. v. 543.*

> —— *altè enſem germani in corpore preſſit,*
> *Quà male jam* plumis *imas tegit inguina thorax.*

Sam. Bochart. *Hieroz. part. prior. l. 2. c. 3.* Vide quoque infrà in *Plumeum.* Quæ verò in veſtibus *plumæ*, σημεῖα Græcis, Latinis *notæ* & *ſigna* dicta. Unde χρυσόσημος veſtis & πορφυρόσημος, *aureis purpureiſque notis inſignita;* ut contrà ἄσημος, quæ nihil auri & purpuræ intextum haberet. Virg. *l. 1. Æn. v. 652.*

> —— *pallam ſignis auroque rigentem.*

h. e. *ſignis aureis aſperam*, χρυσόσημον. Ovid. *l. 6. Met. v. 577.*

> *Purpureaſque notas filis intexuit albis.*

Quintilian. *l. 8. c. 5. Porrò ut adfert lumen clavus purpuræ locò inſertus, ita neminem dedecent intertexta notis pluribus veſtis.* Clavos autem etiam Latini vocabant, ut Græci ἥλους, à figura. Variis enim figuris, quà rotundis, quà quadratis, Veterum luxuria luſit in veſtibus aurô purpurâve illudendis: quarum quæ rotundæ erant inque circulum flexæ, *plumas* propriè, ut dictum vocitârunt Latini & fortaſſe etiam *clavos;* namque & horum capita rotunda. Unde ἀστερίσκοι Græcis. Dixerunt & *oculos:* Hinc *veſtes purpurâ oculare*, apud Tertullian. *de Pudic. Sed enim pleroſque interpretes parabolarum idem exitus decipit, quem in veſtibus purpurâ oculandis ſæpiſſimè evenire eſt.* Purpurâ clavare veſtem, & purpurâ oculare, idem erat. Hebræis quoque maculæ in veſtibus rotundæ, Plumarii intextæ acu, *ocelli.* Hinc verbum שבץ *veſtem oculare*, Et *opere plumariò oculos veſti intexere:* Et משבצות *quod oculatum eſt & oculis intextum:* Palas annulorum & iſtos veſtium ocellos eodem nomine apellârunt. Sic Græci σφραγῖδας de annulorum palis & de veſtium ſignis ſive clavis dixerunt. *Heſychius*, σφραγῖδες, αἱ ἐπὶ τῶν δακτυλίων καὶ τὰ τῶν ἱματίων σημεῖα. Σφραγὶς eſt gemma ipſa, *pala* autem pars annuli, quæ gemmam cohibet, *palea* quoque & *palera* dicta. Hæc rotunda erat & cava: unde & veſtium clavi rotundi ita dicebantur à figura. Sed & κέγχρους rotundas iſtiuſmodi macularum in acupictis formas, Græcis appellari conſueviſſe, diximus ex *Athenæo.* Quô nomine etiam inſignivêre poculorum emblemata, & ſigna, quibus aſperantur, quòd *milio* ſimillima eſſent, &c. Fiebant porrò & intexebantur veſtibus etiam quadrati clavi: quos Salaminii κύβους vocârunt, à teſſerarum forma, teſte *Heſych. teſſeras* quoque Latini; recentiores Græci ταβλία vel ταυλία, h. e. *tabulas*, ita enim & teſſeras dicebant. *Tabulas* tamen infimæ Latinitatis auctores appellârunt etiam orbiculos illos ligneos vel eboreos, h. e. calculos, quibus in tabula luditur. Sic *tabulæ* & ταβλία in veſtibus, rotundi clavi fuerint. Anaſtaſius in *Leone III.* alibique paſſim iſtiuſmodi tabularum & orbiculorum, quibus veſtes aut vela clavabantur, meminit. Ταβλία χρυσᾶ & πορφυρᾶ, pro *clavis aureis & purpureis*, in Faſtis Græcis. *Plumas* Latini, ut non ſemel dictum: & hinc Græci recentiores Πλουμία, de qua voce mox dicetur. A' *plumis* illis igitur, h. e. clavis, quibus veſtes interxebantur, *Plumarum opus* & *Plumarii* Textores dicti, non ſolùm qui clavos veſtibus inſuerent ſeu intexerent, ſed & qui quòcunque genere picturæ, quibuſcunque coloribus & figuris variatas veſtes, acu pingerent. Unde, quod obiter noto, *clavata* veſtis non eadem cùm *picta* fuit. Clavata enim, uniusformæ clavos, aureos aut purpureos ſuis locis inſertos & inſutos habuit: picta verò diverſis coloribus intexta fuit, ac varias rerum animaliùmque formas acu impreſſas oſtendit; cujus differentiæ exemplum in Toga picta & Tunica palmata Romanorum; quæ cùm utraque veſtis eſſet purpurea ac triumphalis, altera nempe Toga, picta fuit, ποικίλον περιβόλαιον & πορ-

[illegible] Dionyſio, *l.* 3. altera; nempe Tunica, aurô clavata fuit, eidem χρυσόσημος ſemper dicta. Poſteà verò, cùm ſub Imperatorib. & tunicæ triumphales pingi eſſent cœptæ, & à picturæ genere, ſeu argumento (quod palmas ſcil. intextas haberent, cùm prius a clavorum latitudine *clavata* dicerentur) *palmata* appellarentur, confundi hæc nomina inceperunt. & pictæ quoque Togæ paſſim *palmatæ* dictæ, apud medii inprimis ævi Scriptores, qui non aliter eas, quam *Togas palmatas*, vocare conſueverunt. Vide Salmaſ. *ad Vopiſ. loc. cit.* & de virgatis veſtibus, namque & hæ aliquando *plumatæ* dici fuerunt forſitæ (quamvis *virga* & *pluma* veſtium multùm differrent) infra.

PLUMBARIA, inſula parva Hiſpaniæ Tarraconenſ. in ora orientali, apud Ferrariam promontor. *Plumbariam* quoque invenio apud *Ptolem.* ſed in Sardoo mari. *Lloyd.*

PLUMBATA, apud Gauterium Cancellarium *de Bellis Antiochenis, p.* 453. *Telis, ſagittis, plumbatis ferratis & crebris gladiorum ictibus reincadendo acerrimè perenſerunt*: Briſſonio jaculi genus eſt, in modum ſagittæ pennis inſtructum, quod Veteres *Spontinô teſte*, *Manobarbulum* vocabant, plane peregrinô vocabulô, a quo milites, qui *plumbatis* utebantur, *Manobarbuli* ſunt appellati: Idem ex Auctore libelli *de Rebus bellicis*, qui *Notitiæ Imp. Rom.* ſubjunctus eſt, *Plumbatæ* duo genera fuiſſe docet: unum, cujus ligno ferrum ad formam venabuli aptatum infigebatur ſiſtuli ejuſdem teres parumper extentâ, ſupra quam modicô interjectô ſpatiô, plumbo adhærentes aculei, velut tribuli, emergebant, quæ *plumbata tribulata* appellabatur. Alterum *mamillatum*, cujuſmodi plumbata bene extenſa & directa virga accipiebat in extremitate ſui rotundum & in acumen deductum ferrum, ſimilibus locis, quibus ſuperior in tribulata, plumbo & pennis adhærentibus. Vide Vegetium, *l.* 1. *c.* 17. & *l.* 2. *c.* 15. Car. du Freſne *Plumbata*, in re militari, clavæ ſunt plumbô, quô graviores exiſtant, munitæ, Gallis *Plommees*, in *Gloſſar.* Vide & infra, *Plumbi verbera.*

PLUMBATORES, dicti ſunt, qui *plumbeas bullas* Pontificum diplomatis appendunt, Veſtr. Octavianus. *Introduct. in Rom. aul. ad. l.* 1. *c.* 3. & ex eo Herm. Hugo *de prim. ſcrib. orig. c.* 31. *p.* 192. Quid *Bulla* propriè, notum: hinc ad diplomata Imperatorum, ab Imperatoribus ad Papalia, tranſlata vox: quæ *Bullæ* dicta, à ſigillo, quô munita erant, quod, quia bullam, Græce [illegible], referebant, hoc nomen aſſumſit: Sigillum enim ceræ protuberanti, inſtar orbiculi vel umbilici, imprimebatur. Aut potiùs, ut Salmaſius cenſet, *de Subſign. Teſt. c.* 32. *p.* 325. quia *bullæ* formam haberent & eôdem modô dependerent è chartis, ut illæ ex pectore prætextatorum, apud Romanos, quibus in more fuit poſitum, bullam auream ſuſpendere in pectore puerorum & triumphantium, qua de re vide Aſconium *in* 3. *Verrin.* Inde *bullare*, Græcè [illegible], i. e. *ſignare*, Doctores *bullati*, [illegible] &c. Quadruplices autem bullas fuiſſe, diximus in voce *Bullæ*: è quibus ultima *plumbea* erat, Græcè μολυβδόβουλλον, qui Imperatores muniebant literas, ad Deſpotum, Patriarcham, Sebaſtocratorem & Cæſarem; ad hos enim ſcripſiſſe, διὰ μολυβδίνης βούλλης, ait *Codinus*. Ab Imperatoribus res fuit delata ad Patriarchas, ut diſcimus ex Sanctis quorundam Patriarcharum, quæ extant, *Tomo I. Juris Græco-Rom.* alibique, qui præter ceream praſinam (rubrâ enim ſoli Imperatores utebantur) etiam plumbeam adhibebant: quæ ſola poſteà Pontificibus Romanis placuit, à quibus Venetorum Ducibus ejuſdem uſum conceſſum eſſe, Alexandro ſedente, ait Sabellicus, *l.* 7. *Decad.* paulò aliter rem referente Obbone vetere Hiſtoricô, *qui*, apud eundem, *duplici Venetos Principes ad eam diem ſignandi formâ uſos fuiſſe, ut publica monumenta plumbô, epiſtolas ac reliquos libellos cerâ, communirent; ſed tum primùm Alexandrô auctore receptum eſſe, ut in his quoque plumbô uterentur*, ſcribit. Duplex autem Pontificum hoc μολυβδόβουλλον ſeu *plumbea bulla* eſt, *ſimplex*, ubi ab una tantùm parte ſignum impreſſum, & δίπτυχος, ubi ab utraque, quæ poſterior in cera *dimeres* fuit dicta, annotante Salmaſiô, ubi ſuprà. Hic itaque bullandi mos Pontificibus, ut ante coronationem ſubſcribant, *Datum annô I. die tertiô e. g. ſuſcepti à nobis officii Apoſtolatus*, ſigillentque tum non niſi bullâ ſimplice, i. e. tali, quæ habet tantùm ab una parte DD. Petri & Pauli imagines, in plumbo, ex altera verò parte plana eſt: poſt coronationem autem, ſcribant, *Datum Annô Pontificatus noſtri*, & duplici utantur bullâ, cum prædictis videl. imaginibus ab una & nomine Pontificis, ab altera parte, vide Gregor. Tholoſanum, *Syntagm. Juris Univerſ. l.* 15. *c.* 3. *n.* 24. *& ſeqq.* Atque hanc qui appendunt, *Plumbatores.* Cœterùm, non appenditur, niſi magni momenti diplomatibus; breve verò Apoſtolicum, quod eſt diploma vel reſcriptum Papæ vel Pœnitentiarii magni ſcriptura exigua, in parvis conceſſa negotiis in papyro, eam non habet; ſed in cera rubra imprimitur annulus Piſcatoris, ut refert idem, *l.* 17. *c.* 15. *num.* 12. De origine hujus Bullæ Pontificiæ ex Polydoro Virgilio, *l.* 8. *de Inventor. rer. c.* 2. Auctor *Apologiæ antiq. Academiæ Oxon. l.* 1. *num.* 114. *p.* 62. *Conſtat Agathonem, quô ſedente magna ſedi Romanæ facta eſt honoris acceſſio, in cera annulô impreſſiſſe ſigilla, verùm poſteà, cùm Romanus Pontifex, multa irrogaret privilegia, ut diplomata diuturniora forent, placuit Stephano III. atque dein Hadriano I. tabulas Apoſtolicas plumbô obſignari. Fuit is annus Salutis* 772. *cùm ipſe Hadrianus factus eſt Pontifex, nam antiquius non reperitur ſigillum plumbeum.* Vide Gerh. von Maſtricht JCtum, *Hiſtor. Juris Pontific. num.* 407. & ſupra ubi de *Bullis Pontificiis.*

PLUMBEA Selibra, apud Martialem, *l.* 1. *Epigr.* 100. *v.* 14.

Et ſeptem veteres tui ſolaties
Conſtemus tibi plumbeâ ſelibrâ:

Farnabio notat *anea moneta duos teruncios*, ſed ineptè, judice Gronovio, quia teruncius Romanis fuit nummus argenteus. Duodécim itaque aſſes hic vult intelligi: namque æs Martialis temporé conſtabat ſemunciâ æris, ita ut ex librâ æris fierent 24. aſſes. Salmaſio *Plumbeam monetam* Poeta hic non uno in loco vilia æris numiſmata appellat, quibus plumbi multum admixtum. Uti enim aurum argentô, argentumque ære, ſic æs plumbô adulterabatur, ac miſcebatur etiam publicè. Inde quadrantes æreos idem Martialis quoque, *l.* 10. *Epigr.* 74. vocat *plumbeos*, *v.* 4.

——— ——— *Togatulus inter*
Centum merebor plumbeos *die totô*:

per contemtum nempe, quia plurimum iis admixtum *plumbi*: quô ſenſu alibi *nigram monetam* dixit. & *l. c. ſelibram plumbeam*, i. e. ſex ſeſtertios nummos æreos, ut ipſe explicat, *Advers. Rationale Imp.* ubi eos falli docet, qui *plumbeos* hos Martialis *nummos* accipiunt, pro nummis ex plumbo, & diſcrimen faciunt quadrantis ex ære fuſi, & plumbei cuſi. Quaſi, inquit, non aurei, argentei æreique nummi funderentur ſimul & cuderentur, unde illa *ære, argentô, aurô, flando, feriundo.* Cujuſmodi metallorum mixturas publicè privatimque prohibuit Tacitus Imperator, pœnâ capitis propoſitâ, & bonorum proſcriptione. Ita enim de eo Flav. Vopiſcus, *c.* 9. *Interdixit etiam cavit, ut ſi quis argentô publicè privatimque æs miſcuiſſet, ſi quis aurô argentum, ſi quis æs plumbum, capitale eſſet cum bonorum proſcriptione.* E quibus obiter noto ſtellionatus pœnam capitalem fuiſſe. Heic namque propriè ſtellionatûs crimen obtinet, in adulterandis ſcil. metallis & miſcendis. Veteres Grammatici, *Imponere, per fraudem aliquid facere aliquando dicunt. Unde impoſtura vocatur, cùm argentum vel aurum alteri metallô adulteratur, & qui hoc facit, impoſtor vocatur. Impoſtura & Stellionatus idem.* Salmaſ. *ad d. l.* Pignorius verò, nummos aliquot veter. Romæ alibique erutos, *plumbeos* veri omnes, ſibi oblatos memorat, illoſque averſos & adverſos exhibet ſpectandos in tabella, operi *de Servis* ſuo insertâ. Vide quoque Lipſium, *l.* 6. *de Aſſeclis.* Et meminit hujuſmodi nummorum etiam Plautus, *Caſina*, *Actu* 2. *Sc.* 3. *v.* 40.

Cui homini hodie peculi nummus non eſt plumbeus.

Item, *Trinummô Actu* 4. *Sc.* 2. *v.* 120.

Cui ſi capitis res ſiet, nummum nunquam credam plumbeum.

Et, *Moſtellariâ*, *Actu* 4. *Sc.* 2. *v.* 11.

SER. *Tace ſis Faber, qui cudere ſoles* plumbeos
Nummos &c.

PLUMBI Fratres, ſeu *de Plumbo*, in Aula Pontificis quinam dicti, vide ſupra, ubi *de Bullis Pontificiis*, item voce *Inalphabeti.*

PLUMBI Verbera, *in l.* 7. *de exactionib. in Cod. Theodoſ.* pœnæ genus, quod *plumbatô*, h. e. flagellô, cujus lora plumbeis globulis in extremo inſtructa erant, infligebatur. Idem cum *Plumbatarum verberibus*, de quibus *in l.* 2. *de exact. tribut. l.* 10. *C.* alibique paſſim. Unde *l. un. C. de his qui potentiorum nomine*, præcipiunt Imperatores eos, qui in potentiores litem transtulerint, *plumbô adfectos*, relegari &c. Vox & ſupplicii genus frequens, inprimis in *Vitis* Sanctorum. Ambroſius *de Paſſione Gervaſii & Protaſii*, *Tunc indignatus Comes Aſtacius, juſſit eum tamdiu de plumbatis contundi, quamdiu exhalaret ſpiritum.* In libello *Paſſionis Valeriani, Tiburtii & Maximi Martyrum*, *Igitur cùm perveniſſet ad Almachum, quòd Maximus cornicularius, cum ſuis omnibus eſſet factus Chriſtianus, juſſit eum tamdiu* plumbatis *tundi, quamdiu ſpiritum redderet* &c. Nobilibus tantùm irrogari conſueviſſe, ſicut equuleus plebejis, ex Prudentio colligitur, qui, de S. Romani Martyrio agens, cùm in eum equuleus paratus fuiſſet, hoſtes, comperto Nobilem eum eſſe, illô remotô, plumbatis fuiſſe uſos, ait, *v.* 114.

Jubet amoveri noxialem ſtipitem,
Plebeja clarum pœna ne damnet virum.
Tundatur, inquit, tergum crebris ictibus,
Plumbôque cervix verberata extuberet.
Perſona quæque competenter plectitur:
Magnique refert, vilis, an ſit nobilis.
Gradu reorum forma tormentis datur.

At ſuppliciô hôc mulctare nefas ingenuos homines, ab eoque omnem Curialem ordinem exemtum fuiſſe, docet *Cod. Theodoſ. l.* 80. *de Decur. l.* 4. & 7. *de exact. l.* 54. *de Hæret.* & *l.* 3. *de Quæſt.* Qua de re vide Macros Fratres *in Hierolex.* Auctoreſque laudatos Briſſonio *de Verbor. ſignif.* ſed inprimis Meurſium, *in Gloſſar*, voce [illegible], & Jac. Gothofredum, *ad l.* 2. *Cod. modò laudati de Quæſt.* nec non ſuprà in voce *Catomidiari*, ac infra, ubi de *Pœna theatrali.*

PLUMBINUM, vulgò PIOMBINO, oppid. amplum & munitum Hetruriæ, in agro Senenſi, in ora maris Tyrrheni, ſub proprio Principe, è gente Ludoviſia. Cum præſidio tamen Hiſpanico Medium ferè inter Orbetellum in Eurum, & Liburnum in Circium 50. milliar. utrinque, uti à Senis, [illegible] ab Ilva Inſul. quæ ſub eodem Principe. Crevit autem Plumbinum ex ruinis Populonii. Fons hic inſignis, è quo canalibus quibuſdam, ad littus latices dulces ducuntur, in uſum nautarum.

à PLUMBO Villicus, in *veter. Inſcr.* Vide infrà voce *Villicus.*

PLUMBUM, Græcè μόλυβδος, à Midacrito inventum, primumque è Caſſiteride Inſul. apportatum, Plin. *l.* 7. *c.* 56. aliud album, aliud nigrum eſt. De illo idem, *l.* 34. *c.* 17. *Album incoquitur æreis operibus Galliarum invento, ita ut vix diſcerni queat ab argento* ——— *Dein verò & argentum incoquere ſimili modo cœpere equorum maxime ornamentis* &c. *Ejus experimentum in charta eſt, ut liquefactum pondere, non calore, videatur rupiſſe.* De iſto *ibid.* *Nigrô plumbô ad fiſtulas laminaſque utimur.* Genera.

Jontanum, *Caprarienſe*. *Oleaſtrenſe* &c. Vide totum caput, ut & ſequens, ubi de *Plumbi* vario uſu, in Medicina præſertim; e quibus illud ſolum depromere placuit, quod vim in quiete venerea ſponte erumpentia his laminis Calvum Oratorem cohibuiſſe, & Neronem laminâ pectori impoſitâ, ſub ea cantica exclamaſſe ſicque alendis vocibus demonſtraviſſe rationem, tradit. Præterea in re nummaria, in obſignando, in ſuppliciis, ejus uſus, uti jam vidimus. Sed &, cum *in palmarum foliis primò ſcriptitatum eſſet; deinde quarundam arborum libris: Poſtea publica monumenta plumbeis voluminibus, mox & privata linteis confici cœpta*, Idem Plin. *l.* 13. *c.* 11. Ubi *volumina* impropriè dixit, pro *laminis*: ut magis propriè eas vocat, *l.* 34. *c.* 18. *Chartam plumbeam* appellat Sueton. *in Nerone*, *c.* 20. ubi Caſaubonum vide; & Joſephus *contra Apion. l.* 1. ubi ex eo memorat, ut Bocchoris Ægypti Rex Judæos leprâ ac depetigine laborantes juſſerit εἰς μολυβδίνας χάρτας ἐνδήσαντας, *plumbeis chartis involutos*, in mare dare præcipites. Scriptum autem in *plumbo*, ſtylo ferreo, Jobi *c.* 19. *v.* 23. 24. quomodo Heſiodi ἔργα καὶ ἡμέραι exaratorum, meminit Pauſanias, *in Bœoticis*: At quia flexile plumbum, poſtea æs in ſcribendo placuit magis; Quam in rem vide Voſſ. *de Arte Gramm. l.* 1. *c.* 35. Manſit tamen alius in ſcribendo ejus uſus: *Plumbum* enim quo producebantur lineæ, memoratur in veteri *Epigrammate*.

> Τὸν τροχόεντα μόλυβδον, ὃς ἀτραπὸν οἶδε χαράσσειν.
> Ὀρθὰ παραξύων [illegible] κανόνα.
> *Orbiculare* plumbum, *quod ſemitam novit ſculpere*,
> *Rectà vadens in rectum extenſam regulam.*

Nempe non ſtylo ſolùm ferreo, ſed & *plumbo*, lineas olim producere ſoliti ſunt, ſcripturam directuras. Hinc in alio *Epigr.*

> Καὶ κανόνα τροχαλοῖο μολιβδίδος [illegible].
> *Et regulam rotundi directricem plumbi.*

Item in alio,

> Καὶ μόλιβον χρείαισι κανόνος τόπον ἰθὺν ἄγοντα.
> *Et plumbo colorante regula viam rectam exhibens.*

Canon enim ſive regula appoſita *plumbum* dirigebat, ad rectas lineas producendas, quibus ſcriptura inſiſteret. Catullus. *Epigr.* 22. *v.* 8.

> ——— ——— *membrana*
> *Directa plumbo & pumice omnia æquata.*

I. e. *plumbo directa ad regulam*. Rotundum autem *plumbum* illud fuiſſe, teſtantur Epigrammata citata, in quibus τροχόεις & τροχαλὸς appellatur. Sic κυκλοτερὴς dicitur, in alio. Κυκλοτερῆ μόλιβον [illegible]. Et γυρὸς, in alio, Γυρὸς [illegible]. Tenuis videl. è plumbo lamina fuit & in rotundum formata. Latini *praductale* dixerunt, à *praducendis* lineis, Græci recentiores παράγραφον, &c. Vide infrà *Praductal.* Porrò gymnaſticæ ſaltationis genus unum fuit, quo non ſolùm manibus ponduſcula, *halteres* dictos, habebant, ſed & graviora pondera ex plumbo, interdum in manibus, nonnunquam ſupra humeros, aliquando & ſupra caput, imò & in pedibus quandoque, geſtaverunt, ut meliùs exercerentur: quemadmodum videre eſt ex vetuſtæ tabulæ pictura, in qua ſaltantes appoſitiſſimè repræſentantur, ab Hier. Mercuriali Operi ſuo *de Arte Gymn.* inſertâ, *l.* 2. *c.* 11. Vide quoque ſuprà, in *Ceſtus*. Imò & *catapirater plumbeus*, quo maris altitudo tentari conſuevit (unde & vocis originem arceſſit *Iſidorus*, quaſi *pilumbum*, quòd *pilis* ex hoc metallo primùm factis id tentatum fuerit, dici aſſerens;) occurrit apud *Lucillium*, qua de re vide ſuprà, voce *Catapirater*. Ut alia omittam. Cœterùm celebre Plinii tempore in Bætica Antoninanum & Santarenſe metallum fuit: *laboriosiùs in Hiſpania erutum totaſque per Gallias, ſed in Britannia ſummo terræ corio adeò largè, ut lex ultro dicatur, ne plus certò modò fieret*, *l.* 34. & 7. *citat.* Hodie ex Suecia magna ejus vis affertur. Auctor Anon. *Orbis Terr. de Commerciis.* Pomoria quoque Orcadum maxima, ejus fodinis celebris eſt. India, uti nec æs, ſic nec *plumbum habet, gemmiſque ſuis & margaritis hæc permutat*, Plin. *ibid.* &c. de *Plumbi* verò *Tyrii* monopolio, à Pythocle, in bonum Athenienſum excogitato, aliquid ſuprà, voce *Monopolium*.

PLUMELLA, apud Gregorium Turon. *de Vitis SS. c.* 8. *Nil autem ſuper eam, cùm quieſceret, ſternebat: niſi tantùm cum veſtimento, quo indutus erat, decumbebat, nec alios habens tapetes, plumellas, aut ſtragula, quo hæc operiretur*: Culcitra plumea eſt, ſeu plumis farta. Dominico Macro. *in Hierolex.* Alias *Plumacium*, Papiæ: item *Plumeus lectus*. Gobelino *Commentar. Pii II. l.* 6. ubi Henricum V. Angliæ Regem *plumeos lectos* Anglis interdixiſſe: animum etiam ei fuiſſe, ſi Regnum Franciæ totum obtinuiſſet, omnes vineas aratro vertere, ut qui nihil tantoperè enervare hominum vires, quàm *plumas* & vina putârit, refert &c. Vide quoque infra, ubi de *Pulvillis plumeis*.

PLUMEUM Opus, apud Dudonem, *l.* 3. *de Moribus*, & *Act. Normannor. p.* 152. *Biſſoſque niveas purpureaſque auro intextas plumeóque mirabilis artificii holoſerica commiſit*: Græcis recentioribus πλουμίον eſt ſeu πλουμάριον. Nam *pluma* πλουμίον, ut *fibla* φίβλα, *lectica*, λεκτίκιον: uti igitur *pluma* Latinis clavus, ſic πλουμίον Græcis eſt. Notus Procopii locus *de Ædific. Juſtiniani*, *l.* 3. Χιτὼν ἐκ μετάξης ἐγκαλλωπιζόμενος χρυσοῖς πανταχόθεν ἀπαστράπτων, ἃ δὴ καλεῖσθαι πλουμία καλοῦσι, *Tunica ſerica ornamentis aureis undique variegata, quæ judicârunt* plumea *appellanda*. Ubi clavos aureos intelligi dubium non eſt. *Gloſſæ Baſilic.* πλουμία, ποικίλα ὑφάσματα, *Plumea*, *variegata tela*. Ad quæ verba, notat Salmaſ. πλουμίον propriè non eſſe ipſum ποικίλον ὕφασμα, ſed ποικίλμα τοῦ ὑφάσματος, non *ipſam telam pictam*, ſed *picturam telæ*. *Faſti Græci*, στιχάριν λευκὸν, παραγαύδιν καὶ αὐτὸ ἔχοντα χρυσᾶ πλουμία βασιλικά: *& tunicam albam, paragaudam, quæ & ipſa habeat clavos aureos regios intextos*. Ubi Salmaſ. obiter obſervat, ποικίλον & πλουμίον confundi & utrumque pro eodem accipi. Nam ποικίλα χρυσᾶ βασιλικὰ in præcedd. & πλουμία χρυσᾶ βασιλικὰ idem omnino ſignificant, clavos ſcil. aureos, quibus Imperatoriæ chlamydes tunicæque inoculabantur. Sed & ipſum ὕφασμα *plumeum* ſeu πλουμίον dictum: Unde & πλουμάριν cum eo idem facit Car. du Freſne. Niſi potiùs dicas, πλουμάριον telam eſſe, πλουμίοις variegatam. Ita certè capienda vox, apud Anonymum de Locis Hieroſolymit. *c.* 1. *extremo*, Καὶ ἡ ἁγία τράπεζα ἔνι σκεπασμένη μεταξωτῷ πλουμαρίῳ, *Et ſancta menſa tecta eſt umbraculo, opere plumario contexto.* Quod nempe ποικίλον & ζωγραφητὸν vetus Græcia dixiſſet, hoc recens & barbara, πλουμωτὸν & ἐξεμπλωτὸν quoque dixit, vocibus è Latio mutuatis. Quemadmodum enim à *plumis* Latini *plumare* fecerunt, pro variare & pingere: Ita citimæ ætatis Græci πλουμίζειν ἀπὸ τοῦ πλουμίου deduxerunt & pro ποικίλλειν, *pingere* ſeu *variare*, uſurpârunt. Sic *Euſtathius*, ἐξεμπλωτὰ & πλουμωτὰ, eadem facit, veſtes ſcil. variis exemplis & argumentis figuratas & ornatas. Ἐξέμπλιον enim dicebant, quod Latini *exemplum*. *Heſych.* ἐξεμπλιον [illegible]. Hinc ἐξεμπλωτὸς, *exemplatum*, & variis figuris deſcriptum ac depictum. Sic ἐξεμπλωτὰ τάπητα, apud *Nicetam* in codice barbarico, *tapetes exemplatos & figuratos*, pro quo in Græco eſt πλουμωτοὺς τάπητας, vide ſuprà in voce *Exemplum*. Πλουμίον itaque idem, quod veſtis *picta* ſeu *plumata*, i. e. plumario opere facta &c. Salmaſius, *l. c.*

PLUMEUM Tomentum, exſculpere conantur nonnulli, ex illo Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 162. cui tit. *Fœnum*.

> *Fraudatâ tumeat facilis tibi culcita plumâ,*
> *Non venit ad duros pallida cura toros.*

Et Hadr. Junius *tomentum Lingonicum* (*Leucomum* appellatum ipſi, quaſi à candoris præſtantia, quæ tamen ratio Gronovio non ſatisfacit, etſi fere ita MS.) apud Plinium, putat eſſe *farturam plumeam*, Nebriſſenſem ſequutus. Et Barthius, *Adverſar. l.* 11. *c.* 18. ait, tam fuiſſe frequentia Veter. tomenta *plumea*, ut *Plumariorum* peculiare nomen eſſet, qui plumariis operibus conficiendis victitabant. Sed *plumea tomenta*, ignorata Veteribus; nec *Plumarii* tomenta ſtipabant, nec denique plumaria illa opera ex avium fuêre plumis, uti viſum. *Gloſſarium*, *Tomentum* [illegible], quod nempe à γναφεῦσι depectebatur. Nempe hoc veniebat nomine fartum, quod ex materia cæſa, raſa, tonſa, conficiebatur: qualis nec fœni nec plumæ; unde & à *tondendo* vocis originem Eruditi arceſſunt. Hinc *lana tonſa*, i. e. raſa noviſſimo ſui purgamento, ut Plin. habet, *l.* 29. *c.* 2. tomentum Lingonicum, *tonſa arundines*, tomentum Circenſe. Clarè Martialis, *l.* 11. *Epigr.* 57. *v.* 9.

> *Lingonicis agedum tumeat tibi culcita lanis,*
> *Conſtringatque tuos purpura pexa toros.*

Nam quod ille *tomentum* in genere dicit lanam brevem forcipibus deſectam aut in poliendo à fullone de pannis rudibus aut interpellatis detractam, quâ infarcirentur culcitæ: hoc Lingonicum eſt, Galliarum inventum, ut atteſtatur Plin. *l.* 34. *c.* 17. ſed hac de re plura infrà, ubi de *Tomento*. In *l. c.* itaque Martialis, primò pro *facilis* Gronovius *fragilis* legi jubet, cum de toris inſeſſis, atque incumbendo depreſſis, proprium verbum ſit, *frangi*. Sic ille, *l.* 2. *Epigr.* 59. *v.* 3.

> *Frange toros, pete vina.*

Et alibi, *l.* 4. *Epigr.* 8. *v.* 6.

> *Imperat extructos frangere nona toros.*

Auſon. *Epiſt.* 2. *v.* 15.

> *Gramineos nunc frango toros: virideſque per herbas*
> *Lubrica ſubſtratis veſtigia libro lapillis.*

Quomodo etiam ſcribendum, apud Claudian. *in laude Serenæ*, *v.* 91.

> ——— *Si placido ceſſiſſent lumina ſomno,*
> *Purpura fulgebat viola fractura cubile*
> *Gramineum, vernatque tori regalis imago.*

i. e. præbitura ſe ad frangendum in cubilis vicem, parata frangi ut cubile, &c. Hinc ergo *fragilis culcita*, quæ facilè cedit ac deprimitur. Ut Statius, *in Tiburtino Vopiſci*, *l.* 1. *Sylv.* 3. *v.* 72.

> *Hic illic fragili proſternit pectora muſco.*

I. e. facili, cedenti, qui frangitur ab illabente & inclinatur. Dein pro *pluma*, docet legendum *mula*. Quomodo enim fragilem iſtam culcitam jubeat tumere *fraudatâ plumâ*: verbum namque *fraudatâ* ultimo caſu accipi lex verſûs imperat, nec cenſuram hic agnoſcimus. Veram autem hanc lectionem ſuppeditavit pervetuſtus membraneus codex Thuanæus, in quo planè exaratum:

> *Fraudatâ tumeat fragilis tibi culcita mulâ.*

Cùm altera illa, *pluma*, ex præcedenti diſticho ſit repetita. Mularum certè cibus fœnum. Heſiodus, Ἔργ. *v.* 604.

> Χόρτον δ' ἐσκομίσαι, καὶ συρφετὸν, ὄφρα τοι εἴη
> Βουσὶ καὶ ἡμιόνοισιν ἐπηετανόν.

Dum ergo in culcitam inditur fœnum: ſubtrahitur id mulabus, quæ ſic videntur pabulo ſuo privari. Proſus ita Horatius, *l.* 1. *Sat.* 6. *v.* 124.

> ——— ——— *Unguor olivo*
> *Non quo fraudatis immundus Natta lucernis* &c.

Fœneum itaque torum commendat Poëta, qui præcipuè *fragilis*, quia faciliimè deſtruitur, nec fractus ſemel reſurgit eoque ſtatim durus eſt. Quid plumam deſideras aut Lingonicum tomentum. Muli imò fraudatâ torus tibi fragilis tumeat: (h. e. fragilis torus ex fœno mulæ, cujus alioqui pabulum foret, averſo atque interverto) duritiem ejus hoc certè compenſat lucrum, quod eum pallidæ curæ fugiunt. Seneca, *Hippolyto*, *Actu* 2. *v.* 319.

——— Cur-

——— *Certior ſomnus premit*
Secura dutò membra verſantem toro &c.

Vide Gronov. *Obſervation l. 4. c. 22.*

PLURIUM, vulgò PLURS, pagus ingens & opulentus Rhætorum apud Clavennam oppid. in Infubrum confinio à Clavenna 4. mill. paſſ. ad oppidi modum excultus. Huc vicini pagi omnes conveniebant olim, utpote Præfecti, quem *Poteſtatem* iis in locis vocare mos, ſedem, ubi ei ſummum ac merum, Rhætorum nomine, imperium in ſubjectos. Sed vicus caſu montis imminentis Ann. 1618. cum omnibus incolis horribiliter oppreſſus eſt:

Heu tot divitias, tot opes, faſtigia montis
In vallem injiciens obruit una dies!

Ibi è ſaxo lebetes tornò ad coquinæ uſum cavati, venenum injectum rejicere dicuntur, unde per totam Italiam expetiti. Dan. Heremita *Helv. deſcr.*

PLUSIUS Jupiter, i. e. dives, colebatur hoc cognomine à Græcis, cujus templum fuit apud Lacedæmonios.

PLUTARCHUS Chæronenſis, Philoſophus, Hiſtoricus & Orator, floruit ſub Nerva, Trajano & Adriano Imperatorib. Diſcipul. Ammonii fuit primùm, dein in Græcia & Ægypto, eruditos adiit, ubique exactiſſime omnibus annotatis. Exin Romam profectus, magno ibi in pretio fuit. Nam & Trajano innotuit, cui libros Apophthegmatum dedicavit vir eruditiſſimus, & ab eo etiam in Illyricum miſſus eſt Conſulari poteſtate, ſcriptumque omnibus Illyricis magiſtratibus, ut abſque eo nihil agerent. Reverſus in patriam, ibi obiit, poſtquam Prætor vel Archon Cheroneæ fuiſſet: ſub Antonino Pio. Scripſit quoque vitas virorum, apud Roman. & Græcos illuſtrium, &c. Elogia ejus apud veteres permulta habemus. Quale quod Tauro, apud *Agellium*, dicatur *vir doctiſſimus*, ac *prudentiſſimus*; & ipſi Agellio, *homo in diſciplinis gravi authoritate*. Himerio Sophiſtæ Bithyno, *in laudatione filii Ruſini*, [illegible]; Eunapio, *præfatione operis de vitis Sophiſtarum*, [illegible]; item [illegible] Ἀφροδίτης καὶ λύρα. Fertur quoque Theodorus Gaza rogatus, ſi neceſſe foret libros in mare dare præcipites, quem poſtremò eſſet demerſurus, reſpondiſſe, Plutarchum. Plura de eo apud Rualdum & Voſſium videnda, *l. 2. de Hiſtor. Græc. c. 10.* De moribus ſuis ipſa ſcripſit ipſe, *l. de ſuperſtitione*: [illegible] Πλούταρχον [illegible] Πλούταρχος [illegible]. Fuit & Plutarchus Jun. Item alius à ſecretis Juſtiniano Imper. hujus vitam condidit. Joh. Rualdus, *in vita Plut.* Photius, *cod.* 245. 259. 169. Voſſ. *l. 2. c. 10. de Hiſt. Græc.* De variis Plutarchis vide Jonſium, *de Script. hiſt. philoſoph. l. 3. c. 6.* *Nic. Lloydius.*

PLUTEI, auctore Vegetiò, *l. 4. c. 15.* machinæ fuêre mobiles & ambulatoriæ, ex tabulis, vimine aut coriò conſtratæ, triniſque rotulis adigi ſolitæ, ad muros, quarum una in medio, duæ in capitibus apponebantur ita, ut in quamcunque partem quis vellet, more carpentorum admoveri potuerint. *Hos*, inquit, *obſidentes applicant muris eorumque munitione protecti, ſagittis ſive ſundis, vel miſſilibus defenſores omnes de propugnaculis oppidi exturbant, ut ſcalis aſcendendis facilior præſtetur aſcenſio.* Vide Joh. Roſin. *Antiquit. Rom. l. 10. c. 16.* Aliàs *Pluteus*, pars lecti, Græce [illegible], ad quam pulvinum ponebant, ſuſtinendo capiti; In iſta enim parte lecti, eminentem pluteum ex aſſeribus compactum erigebant; cui ſimile quid hodieque fieri videmus, ſed hos *pluteos* nos *doſſualia* vel *doſſuaria* vocamus, quòd ad ea dorſum applicemus & acclinemus: Cùm verò duo ſint lecti latera, *ſpondæ* Latinis, [illegible] Græcis, harum altera *interior*, altera *exterior* dicta eſt. Interior, quæ propiùs parietem erat & ea eminenti etiam *pluteò* munita, ſed non tam altò, quàm ille, qui ad lecti caput. Hinc *Pluteus* propriè dicebatur illa interior ſponda. *Iſidor. Sponda exterior pars lecti, pluteus autem interior.* Sic enim lectos in cubiculo collocabant Veteres, ut parieti propiùs admoverentur, nec in medio eſſent poſiti, quod etiamnum ſolemus. Sic illa pars, quæ parietem ſpectabat, & *pluteò* muniebatur & *interior ſponda* vocabatur. Ad *pluteum* mulieres cubabant, viri autem in priore ſponda, quæ & *exterior*, quæque pluteò carebat. Poëta, de utraque,

Et preſſus prior eſt interiorque torus.

Marcellus, *Faſcula, quâ inſectores utuntur, ſi ſpondam lecti priorem, quâ vir cubat, perunxeris & ſpondæ medio inligaveris, dolores capitis remediabis.* Ubi *prior ſponda*, eadem eſt cum exteriore. *Artemidorus*, [illegible] τὴν γυναῖκα, τὸ δὲ ἔξω τὸν ἄνδρα, *ſpondarum autem interior quidem uxorem, exterior verò virum*, ſcil. continet: Sic enim apud eum legendum. Hodie viceverſâ ſcriptum eſt: τὸ μὲν ἔξω τὴν γυναῖκα, quod ferri non poteſt. Pueri quoque cinædi, nam & hi mulierum locò ſceleratis, ad pluteum cubabant & in parte tori interiore. Martialis, *l. 3. Epigr. 91. v. 9.*

Excluduntque ſenem, ſpondæ qui parte jacebat:
Namque puer pluteò *vindice tutus erat.*

Ubi vides, *pluteum* partem tori interiorem dici, ut priorem, *ſpondam*. Atque hinc Dolabella Cæſarem, *pellicem Reginæ*, *ſpondam interiorem Regiæ lecticæ*, vocabat. Neque verò in lectis cubicularibus ſolùm, ſed etiam in triclinaribus, *ſponda* ac *plutei* dicebantur, ſed contrariò planè modò. Nam *ſponda*, pars interior lecti tricliniaris vocabatur, quæ & menſæ admovebatur, exterior verò *pluteus*. Hinc puellæ & pueri, qui in deliciis, *interiores* accumbere dicebantur, cùm in gremio amatorum ſuorum jacerent, nec pluteum tangerent. Scipio Africanus de Sulpicio Gallo: *qui in conviviis adoleſcentulus cum amatore, cum chiridota tunica, interior accubuerit.* Juvenalis, *Sat. 2. v. 120.*

——— ——— *Ingens*
Cœna: ſed & jacuit gremio nova nupta mariti.

Salmaſ. *ad Æl. Spartian. in Ælio Vero, c. 5.* Vide quoque ſupra, in *Anaclinterium*: uti aliam vocis notionem, in *Biſellia*. De *Pluteis* ſeu capſis librorum, habes aliquid voce *Capſa*, it. *Taberna*; de *Pluteo* vero à Samiis pro Junone culto apud Arnob. *l.* 6. & Clem. Alexandrinum, ubi *ſanida* vocat.

PLUTIA, Siciliæ urbs, Ciceroni *in Verrem*. *Plaza Aretio*. Gemina, nova & vetus, optimè habitata, ab Enna 12. mill. paſſ. in Auſtrum.

PLUTIUM, urbs Tyrrhenorum. Gentile *Plutiani*, *Steph.*

PLUTO, Saturni filius, ex Ope conjuge, frater Jovis & Neptuni, qui cùm ad regni diviſionem veniſſent, Plutoni, qui natu minimus erat, & *Ageſilaus* vocabatur, pars Occidentis obtigit, ſecus inferum mare: Jovi plaga Orientalis: Neptuno inſulæ. Hinc datus eſt locus fabulæ, Jovi imperium cœli, Neptuno maris, Plutoni inferorum obtigiſſe. Quam fabulam ad diviſionem Orbis, à Noaho, inter tres hujus filios factam ingenioſe applicat, Joh. Gerhard. Voſſ. *l. 1. de Orig. & progr. Idololatr. c. 18. 19.* Tribuuntur illi quatuor equi torvi, & claves manibus geſtare fingitur, ut indigitetur, claves mortis in ejus manu eſſe, & per quatuor humanas ætates curſum illius volvi. Diodor. Sicul. *l. 4. Biblioth.* Vincentius Cartarius *de Imag. Deorum, &c.* Ἀπὸ τοῦ πλούτου nomen arceſſit. Quare *Dis* quoque vocatur. Docet id Cicer. *l. 2. de Nat. Deor. c. 26.* his verbis: *Terrena res omnis atque natura, Diti patri eſt dedicata, qui dives, ut apud Græcos Πλούτων, quòd recidant omnia in terras, & oriantur è terris.* Potius autem *Pluto*, à verbo פלט *palat*, h. e. *eripuit, prædatus eſt, cuſtodivit.* Nam in terra tutò latent, & reconduntur omnia. Cur Proſerpinam rapuiſſe dicitur, vide in *Proſerpina*. Dicitur *Pluto* divitiarum dominus, quia in terra, opes & metalla latent, unde effodiuntur. Vocabatur & *Orcus* ab עורכום *harcus*, ſive ערכי, i. e. *facultates, opes, divitiæ.* Inde *Richeſſes* Gallis. Dux item *Erebi*, i. e. ערב *ereb*, ſcil. *veſpera*, quod ſub terra omnia tenebroſa, & ſine luce ſint. *Nic. Lloydius.* Inter ſepulchrorum, quæ hinc inde Romæ occurrunt, monumenta priſca, quæ collegit Georg. Fabricius Chemnicenſis *in ſua Roma, c. 21.* Pluto quoque eſt quadrigis vectus, qui raptam Proſerpinam amplexu tenet, exanimi ſimilem, ſupra quam volat alatus Cupido, currum præcedit Mercurius alatò pileò ac caduceò &c. In tumulo apud S. Sylveſtrum. Voſſius *Plutonis* nomine Chamum, unum ex tribus Noachi filiis, cultum fuiſſe exiſtimat, inde occaſione ortâ, quòd is versùs Occidentem habitaverit, cùm Japhetus Inſulas, Semus verò Orientem tenens, is Neptunus, hic Jupiter crederetur, *de orig. & progr. Idol. l. 1. c. 18.* Et quidem Sanchoniathon quoque Saturni (i. e. Noahi) filium *Plutonem* facit: ſed addit, ante Parentem fatis conceſſiſſe, fuiſſeque ab eo conſecratum, quod poſtremum Noahi integritate foret indignum. Nempe Saturno attribuit, quod non niſi à poſteris *Plutonis* factum eſt. Eodem facit, quòd *Mortis* ei datum nomen, idem Auctor ait: Nempe, ut diſcimus ex Diod. Sicul. *l. 5.* ideo hoc factum, quia *funerum & ſepulturæ ac parentationis oſtendiſſe ritus fertur*: at Græci ab Orientalibus funerandi ritus acceperunt. Et hæc ſanè Orientis *Plutoni*, qui vetuſtior, apprimè conveniunt. Alius Græcanicus fuit, Proſerpinæ raptu celebris, cujus ætas ſic indagari poteſt. Proſerpina, quam is rapuit, filia erat Heroinæ, quæ populum Atticum frumenti ſationem docuit, ac ab *Euſebio* ad Joſuæ tempora refertur. Sed vel duos Græciæ *Plutones* ſtatuere eſt neceſſe; geminum item raptum Proſerpinæ (& ſolent Poëtæ hiſtorias temporum diverſorum in unum commiſcere) vel ſtatuendum, Aidoneum illum unâ ſolùm ætate vixiſſe ante tempus Trojanum. Fuit enim Aidoneus Moloſſorum Rex ac Theſea tenuit captivum, donec ab Hercule liberaretur, ut refert Plut. *in Theſeo*: cui ſententiæ quoque Euſebius in *Can. Chron.* favet. Similiter Cyrillus *penè initiò l. 1. contra Julian. deſertorem.* *Centeſimò*, inquit, *& nonageſimò quintò annò, poſt Moſen, ferunt fuiſſe Proſerpinam virginem, raptam ab Aidoneo*, i. e. *Orco*, *Rege Moloſſorum.* Voſſ. *c. ſeq.* Septentrionalibus Gentibus præcipuè cultum fuiſſe hoc Numen, dictum in voce *Herthus*, item in *Nox*. De Gallis Helvetiiſque *Cæſarem* adi.

VARIA PLUTONIS APUD AUCTORES COGNOMINA.

Altor, dictus eſt, quòd ex terra alantur omnia.

Dis, quòd terrena vis, ut ait Cicero, *loc. cit.* ac natura omnis ipſi dicata putaretur. Aliis tamen ſic appellatus videtur, per ἀντίφρασιν, quòd *minime dives* ſit. Mortui enim omnibus hujus terræ bonis deſtituti ſunt.

Februus, vocatus eſt à purgationibus & luſtrationibus funerum.

Mouth ſive Mors Phœnicibus nuncupatus eſt, quòd is funerandi rationem mortales docuerit.

Orcus, ædem habuit Romæ in 10. Urbis regione. Idem *Ageſilaus* dictus eſt, Athen. *l. 3.* quia [illegible] ἄγει λαούς, *omnes agit populos*: Omnibus enim moriendum.

Pluto, à Græco πλοῦτος, i. e. *divitiæ*, quas Veteres ſolis terris deputari credebant.

Ruſor, appellatus eſt, quòd rurſus cuncta eòdem revolvantur.

Summanus, quaſi *ſummus Manium*. Hujus ſimulacrum fictile in faſtigio templi Jovis O. M. fuit, quod cùm ictum eſſet, nec uſquam caput ejus inveniretur, Haruſpices in Tiberi deprehenderunt. Habuit ſacellum in regione 8. & ædem in reg. 11. quam vovit Titus Tatius Rex, apud Varronem, *l. 4. de L. L.*

PLUTONIUM, locus Phrygiæ magnæ; apud Hierapolim, ubi ſpiracula Ditis, *Strab.*

PLUTUS, à Græcis fingitur divitiarum Deus, quem in adventu claudum eſſe volunt, receſſu alatum: hoc nimirum innuentes, quod tardius quidem opes contrahantur, partæ autem, niſi frugaliter diſpenſ*e*, velociſſime dilabantur. Eundem & excum faciunt, & judicii expertem, propterea quòd indigniſſimum quemque opibus affluere videamus, probos autem in re tenuiſſima verſari. Hujus domicilium conſtituit Poſidonius, in ſubterraneis Hiſpaniæ locis, eò quod regio ea metallorum fecunditate reliquis antecellat. Vide Ariſtoph. *in Pluto* Vincent. Cartarium *de imag. Deor.*

PLUVIA quotidiana, totorum ferè quinque menſium, Æthiopiæ incumbit quotannis, obſervantibus Geographis. Cujus cauſa in montibus Æthiopicis ſita videtur, *quos & maxime esse, qui inter Æquatorem & Tropicum hybernum collocati, Auſtralem Æthiopiam triplici velut catena in Orientem, Meridiem & Occidentem deducta diſtendunt; ſagax natura in circulum convexos eâ ratione diſpoſuit & coordinavit, ut veluti cava ſpecula, Solis Borealia ſigna ſubeuntis ſubjecta, radios aptè exciperent. Quibus receptis, cùm horum radiorum unione vis Solis vaporum elevativa mirè roboretur, ac proinde mox ingens vaporum ac nubium vis, illa quidem ex ſubjectis partibus elevata, hæc verò Septentrionalibus ventis Eteſiis aſpirantibus, in vaſtiſſima illa montium Amphitheatra undique congregetur; fit ut ſimul ac Sol meridiano vicinus circulo earum montium radiis ſuis dicto modò percuſſerit, nubes jam aquis ſuis calore reſoluto eleventur, ac quaquaverſum diſſipatæ, tandem frigore altiſſimorum montium jugis inſidente, ex pugna illa caloris inferioris, frigoris ſuperius urgentis, in imbres copioſiſſimos, vel potius ex nubium gravidarum ad terram ruinâ quaſi rivos, ad præfixum Naturæ finem conſequendum, reſolvantur.* Athanaſ. Kircherus, *Oed. Ægypt. Synt.* 1. *c.* 7. Idem aliis Zonæ Torridæ partibus contingere, obſervatum: ubi *Pluviam*, in Junio incipientem trimeſtre integrum perdurare, tempuſque illud *Panſe cal* incolis: quaſi dicas, *pluvium tempus* vel *menſem pluvium*, appellari, ſcribit *à Valle.* Fit autem id ſingulari Dei providentiâ, qui hôc pactô immoderatum climatis æſtum temperans, ſolum omnium rerum fertile, contra Veterum opinionem, ac mirâ florum fructuumque varietate ſupra modum jucundum reddit. Ipſa pluvia, non ſicut noſtris in regionibus, mire animantibus hominibuſque grata eſt, & *Hyems regionis* quoque populis illis nonnunquam vocatur. Goæ tamen, die 22. Maii, adeoque citiùs, quam in tractibus magis Septentrionem verſus vergentibus, fecunda hæc tempeſtas ingruere ſolet; Quæ cauſa, quod Perſæ in Faſtis ſuis initium ejus figunt die 15. menſis tertii *Cordad* dicti, quæ cum tertia Junii noſtri convenit. Vide plura in hanc rem egregia, apud præfatum Petr. de Valle *Itinerarii tom.* 4. Cœterùm de *Pluvia* in genere, præter Meteorologicos Scriptores, conſule Voſſium *de Or. & progr. Idolol. l.* 3. *c.* 12. Romanos *Pluviæ* tempore Pænulam geſtâſſe, ex *Ferrario* diximus ſuprà in voce *Panula*. Vide quoque hic paulo infrà.

PLUVIALE, inter veſtes Epiſcopales. Formula degradationis Archiepiſcopi. Pontifex degradator indutus amictu, albâ, cingulô, ſtolâ & *pluviali* rubeis, ac mitrâ ſimplici, baculum paſtoralem ſiniſtrâ tenens, aſcendit ad locum prædictum, & ibidem ſedebit in faldiſtorio: apud Spelmann. *Gloſſar. Archaeol.* Vide & hic infrà.

PLUVIALE Veſtimentum, occurrit apud Æl. Lamprid. *in Alexandro Severo, c.* 27. *Pænulis intra urbem causâ frigoris ut ſenes uterentur permiſit, quum id veſtimenti genus ſemper itinerarium aut* pluviale *fuiſſet.* A *pluvia*, quod non niſi hôc tempore geſtaretur; ut *itinerarium*, ab itinere. Vet. Scholiaſtes Juvenalis *ad illud, Sat.* 9. *v.* 28.

> ——— ——— *pingues aliquando lacernas,*

In aliis pingues, ut oſtendat groſſas, ac per hoc pluviales, *quæ muniunt à pluvia, non quæ ornent,* &c. Nempe ad *pluviam* lacernæ habebantur, ſupra togam injici ſolitæ. Hinc in officiis faciendis & ſalutationibus matutinis obeundis, togatos ſequebantur verna cum lacernis, quas ſupra togam accipiebant, ſi forte plueret. Martialis meminit hujus moris, *l.* 12. *Epigr.* 26. *v.* 11.

> ——— *ſubita cùm cadit imber aqua,*
> *Nec venit ablatis clamatus verna lacernis.*

Eâdem fini, Ludorum quoque tempore, lacernas ſupra togam habebant: Pliniuſque intendi pretia lacernarum ſcribit, ex nubilo Vergiliarum occaſu, quod pluvioſam hyemem futuram ſignificarent. Ac Tiberius, referente *Dione*, ὑετῷ ἐν πανηγύρει τινὶ γενομένῳ ἐπενδύτην φαιὸν μανδύην, h. e. *pluviâ in panegyri ingruente ſupra togam induit lacernam* &c. Etiam Pænulæ partim itinerariæ, partim *pluviales*, fuêre, quibus extra urbem tantùm & in itinere utebantur. *Lucilius*,

> *Pænula; ſi quæris, cantherius, ſervus ſegeſtre,*
> *Utilior mihi quam ſapiens.*

Varro, Non quærenda eſt homini, qui habet virtutem, pænula in imbri. Ut plurimum ſcorteæ. Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 130.

> *Ad ſubitas nunquam ſcortea deſit aquas,* &c.

Tribunos Plebis hinc pænulas pluviæ tempore ferre conſueviſſe, tradit Spartian. in *Hadriano*, *c.* 3. Sed nec ſoli illi, verùm etiam reliqui Magiſtratus id feciſſe videntur: imò Hadriani temporibus pænulæ jam erant in promiſcuo uſu, etiam Senatoribus, & cum *pluviale* tempus non eſſet. Rarus tamen earum etiam tum uſus & non niſi frigoris causâ aut pluviæ capiebantur. A quibus aliud quoddam Pænularum diſtinctum genus fuit, ex lana, quas intra Urbem uſurpârunt ſub Imperatoribus, hyemis præcipue tempore & frigoris, quas *gauſapinas* appellat Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 145. 147. ſed de Pænulis plura ſuô locô, ut & de Lacernis, quæ, cùm antiquitus *pluviales* ac itinerariæ ſolùm eſſent, poſteà quoque, apud Senatores, Equites ac plebem ipſam, paſſim & omni tempore, adhiberi cœperunt, vide Salmaſ. *ad Spartian.* & *Lamprid. loc. cit.* Hinc *Pluviale*, ſubſtantive & per ſe poſitum, genus veſtis deſignat pinguis & villoſæ pluvialique tempeſtate geſti ſoliti. *Pluviale* dicitur in *Capitulis* Caroli M. veſtis, quæ totum hominem operit & à pluvia defendit. *Pallium pluviale*, vocatur Johanni Monacho in *Vita* Odonis Abbatis Cluniacenſ. *l.* 2. *Cappa* dicitur in *Vita* Leonis IX. *c.* 8. At *Pluviale*, veſtis fuit Epiſcopi, quam ſic deſcribit Durandus, *Rationalis*, *l.* 3. *c.* 1. *num.* 13. *Pluviale vel cappa, habet caputium, prolixa eſt uſque ad pedes, in anteriore parte ſimbriis adornata, quam non niſi in majoribus feſtivitatibus induunt.* Ejuſdem meminit *Ceremoniale* Concilii Cameratti, de Pontificis inauguratione. *Prior Diaconorum ipſum de* Pluviali *rubeo ammantat, & eidem electo nomen imponit.* Nempe hæc veſtis à *pluvia* quidem nomen habuit, ſed non uſum veſtimenti *pluvialis*, cujus imitatione facta ſicque appellata eſt. Hinc Concil. Budenſe A. C. 1279. *c.* 19. *Præterea ſtatuimus, quod Archiepiſcopi, Epiſcopi mitrati, cum ſuperpelliceis, ſtolis & cappis ſeu pluvialibus, Synodo adſint* &c. Vide & *Pluviale*. Non ſumi autem hanc veſtem cum Manipulo, nec in Matutino etiam maximè ſolenni, niſi tempore nonæ lectionis ab Hebdomadario dicendæ, qui tunc cum duobus Præcentoribus illa ornatur: cùm verò ipſe Epiſcopus officium dirigit, nonam lectionem in cappa conſueta cum recitare, excepta Nocte Dominicæ Nativitatis, in qua *Pluviali* utitur, ad dicendam orationem, in fine Matutini. Jejuniorum denique tempore, *Pluviali* rubri coloris uti Papam, aliaque huc pertinentia, habes apud Macrum *Hierolex.* Vide & Oct. Ferrarium, *de Re Veſtiar. Part.* 1. *l.* 1. *c.* 29.

PLUVIALIA, vide PLUITALIA.

PLUVIARIA, ſeu PLUVIALIA, nomen Inſulæ, apud Plinium, *l.* 6. *c.* 32. quam Πλουϊταλα vocat *Ptol.* ubi Fortunatas Inſulas ſex his nominibus recenſet: Ἀπρόσιτος νῆσος, Ἥρας νῆσος, Πλουϊταλα, Κασπερία, Κανάρια, Κεντουρία. Sed Πλουϊαλία legendum. Fortunatis nempe eam accenſet *Ptol.* ut & *Juba*, qui eaſdem ſex itidem numerô eſſe tradidit, *Ombrion, duas Junonias, Caprariam, Nivariam & Canariam*: ubi Pluvialiam *Ombrion* vocat ab ὄμβρος, *imber.* At *Statius Seboſus*, eidem *Plinio* memoratus, *Pluvialiam*, unà cum Capraria & Junonia, à Fortunatis ſeparavit. Ita enim is, *Junoniam abeſſe à Gadibus DCCL. tradit. Ab ea tantundem ad occaſum verſus* Pluvialiam, *Caprariamque. Ab his CCL. Fortunatas, contra lævam Mauritaniæ VIII. M. paſſuum Oram Solis vocari in convalle à convexitate & Planariam à ſpecie convallis circuitu CCC. M. paſſuum.* E quibus apparet, Seboſum duas tantùm Inſulas Fortunatas agnoviſſe, unam in valle ſitam & à convexitate appellatam, *Soliam*, quòd *ſolii*, i. e. alvei balnearis figuram exprimeret, alteram, à ſpecie plana ac ſupina, *Planaſiam.* Qua de re vide Claud. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1297. & 1298. Nomen autem *Pluvialia*, à *pluviarum* multitudine, quam ob cauſam ὄμβριον ſubintellige νῆσον eam *Juba* vocavit, uti diximus.

PLUVIUS, Jupiter dictus eſt, quòd Athenis eſſet ſimulachrum à Jove pluviam precantis. Tibullus, *l.* 1. *El.* 7. *v.* 25.

> *Te propter nullos tellus tua poſtulat imbres,*
> *Arida nec Pluvio ſupplicat herba Jovi.*

De Ægypto loquitur, quæ, teſte *Claudiano*:

> *Terra ſuis contenta bonis, non indiga mercis,*
> *Aut Jovis, in ſolo tanta eſt fiducia Nilo.*

PLYNEÆ, inſula Nili, *Stephan.*

PLYNTÆ, Græcè Πλύνται, Fullones dicti, ἀπὸ τοῦ πλύνειν, à *lavando.* Tria enim cùm ſint Fullonis munera, in poliendis veſtimentis, primum eſt τὸ πλύνειν, i. e. *lavare*; alterum, τὸ ἀραιοῦν πατεῖν, i. e. *conculcare* & *denſare*; tertium, τὸ κνάπτειν, i. e. *polire* & *pectere.* Lavabat autem & tergebat nitrô, cretâ, cimoliâ & ſimilibus. Hinc Martial. *l.* 10. *Epigr.* 11. *v.* 6.

> *Et lotam ut minimum terque quaterque togam.*

Ubi obſoletam & diu habitam intelligit, utpote quæ ter ad fullonem jam miſſa ſit maculis eluendis. Et *Petronius*, *Veſtimenta accubitoria perdidit, quæ mihi natali meo donaverat cliens quidam Tyria ſine dubio, ſed jam ſemel lota.* Lipſius legebat, *ſed haud ſemel lota*, ut dibapha intelligat. Prorſum abſurdè, quod tamen alii omnes ſequuntur. Tyria ſunt dibapha, nec enim aliter illa purpura tingebatur: ſed & omnes commodiores purpuras eô ævô ſic tingi moris fuiſſe, *Plinius* notat. At potiùs ille diſpenſator, Tyria quidem fuiſſe veſtimenta, quæ perdidit, ſed jam ſemel lota, h. e. minimè nova, verùm jam ſemel *Plyntæ* ſeu Fulloni data, ad lavandum, ſordeſque tollendas. Salmaſ. *ad Solin. p.* 291.

PLYNTERIA, feſtum apud Athenienſes, *Suidas.* Vide Caſtellanum, *de feſtis Græcorum p.* 217. Hôc feſtô Minervæ ſimulachrum *lavabatur*, unde nomen, ac publicè privatimque opera dabatur, ne inchoatô feſtô, necdum peractô, quidquam aggrederentur; id enim infauſtum habebatur. Xenophon, *de rebus Alcib.* quemadmodum apud Romanos, motis necdum ancilibus, eadem ſuperſtitio obtinuit: niſi quòd *Plynteriorum* dies unus ſaltem erat infauſtus, ancilia ſemel mota ante 10. diem non condebantur, Polyb. *l.* 22. Celebrantur autem *Plynteria* d. 24. Thargelionis, ſecundum Petitum, vel 25 ſecundum alios. Vide Roſinum, *Archaeol. Attica l.* 2. *c.* 10. uti de more Gentilium ſimulachra Numinum lavandi, hic non uno locô, inprimis ſuprà voce *Pellen.*

PLYNUS, urbs Libyæ: Atlanti proxima. Hic Atlas natus creditur, *Herodot.*

PLYSENUM, Thraciæ oppid. *Procopius.*

PNEBEBIS, urbs Ægypti, Gentile *Pnebebites*, *Steph.*

PNEVENTIA, Piceni oppid. *Strabo.*

PNEUMA, in genere *ſpiritus*, Græca vox eſt, πνεῦμα. Henricus Monach. Altiſſiodorenſis de *Vita S. Germani*, *l. 6. p. 65.*

Pneumata *ventorum tempeſtatumque tumorem.*

In ſpecie, *cantum* notat, alias *jubilum* dictum, quo non voces, ſed vocum tonus longius cantando diducitur ac protrahitur. Hugo a S. Victore *in Speculo*, *l. 1. c. 7.* *Unde Alleluja modicum eſt in ſermone, multum in pneumate.* In fine antiphonarum cani ſolitum, uti legimus in *Statutis* Cluniacenſ. Petri Venerabilis, *c. 67.* Per aphæreſin *Neuma*, *a*, de quo ſic Beletus *Divin. Offic. c. 59.* *Hic etiam notandum, quod ſemel diximus, Neuma fœminei generis abſque P. accipi pro jubilo: pro Spiritu autem Sancto dicitur Græcè Pneuma, Pneumatis.* Interim vox e Græco nomine πνεῦμα omnino deducta eſt; unde rectè quidam *neuma* dixerunt neutrô genere, pro *Pneuma*. Hinc *Neumaticus*, *modulator dulcis*. Crebriùs tamen in fœminino genere reperitur, atque etiam *Neupma* alicubi dicitur; unde forte *le droit de neume* ſeu *mortuarii*, apud Britannos Aremoricæ incolas, quod Parochis penſitari ſolet, pro cantu Eccleſiaſtico, in obitu alicujus Parochiani. Quando verò cantari, quando omitti debeat *Pneuma* ſeu *Neuma*, ex ſequentib. diſcimus. *Ordinarius MS.* Eccleſiæ Rotomagenſis, *In hebdomade iſta nullum neupma dicatur, in fine antiphona.* Udalricus *Conſuetud. Cluniacenſ. l. 1. c. 11.* *Poſt Alleluja, quadam melodia neumatum cantatur, quod Sequentiam quidam appellant.* *Uſus* antiqui Ordinis Ciſtercienſ. *c. 56.* *In fine verò Reſponſorium & verſuum, ad omnes Miſſas totum neuma dicatur. ad omnes diſſonantias evitandas.* Intra, *Idem alleluja cum ſuo neumate integre tractatur.* Rupertus *de Divinis Officiis*, *l. 2. c. 2.* *Offerenda gravis & grandiſonus imitatur cantus, quæ neumis diſtenta frequentibus & ſuis fœcunda verſious, quantumvis longâ jubilatione non valet ſatis exprimere, quod ſignificat.* Belethus, *c. 21.* *Nota interim, non debere in feſto B. Mariæ annuntiationis, ſequentiam, quam etiam Proſam eſſe appellatam diximus, cantari, etiam causâ devotionis, nec unquam niſi canatur Alleluja &c.* A proſa tamen diſtingui videtur, apud Udalricum, *l. 1. c. 13.* *Plures ſtatuuntur ad proſam concinendam, quibus chorus per neumas reſpondet*, &c. Myſtica hujuſmodi cantus ſignificatio indigitatur, apud *Ordinarium* laudatum *l. c.* *Per neupma ſignificatur ſuſpiratio animæ redemtæ ad cæleſtem patriam.* Alcuinum item *de Div. Officiis*, *c. 33.* *Solet enim auctor Antiphonarii aut diſtinctione cantus, aut diſtinctione ordinis varium affectum monſtrare Sanctorum: Sicut de Johanne Symmyſta fecit, per neumam circa intellectum verborum, ſapientia & intellectus, in Reſponſorio, in medio Eccleſiæ.* &c. Sed & *Neuma*, in Muſica, dicebantur notæ, quas *Muſicales* hodie appellant: unde *neumare*, eſt notas verbis Muſicis decantandis ſuperaddere. Anonymus Interpres Hugonis Reutlingenſis Sacerdotis *in Floribus Muſicæ*: *Antiphonarium & Graduale collegit, dictavit & neumavit, ſeu notavit.* Mox, *Omiſſis clavibus & lineis, quæ in neuma ſeu nota Muſicali requiruntur.* Vide Guil. Monachum & Johannem Mon. *in libb. de Muſica*, laudatos Car. du Freſne *Gloſſar.* ut & ſuprà ubi de Muſicis *Notis.*

PNEUMATICI, vide *Macedoniani.*

PNEUMATOMACHI, Hæretici dicti ſunt, errantes circa articulum de *Spiritû S.* inter quos Simoniani ἐμπύγιος, & Samoſateniani χάριτος tantùm hoc nomen eſſe voluerunt. Inprimis verò ſic appellatos legimus, qui Arianæ hæreſeos partem alteram, quæ eſt de FILIO, rejicientes, alteram de SPIRITU S. mordicus retinuerunt, ejus Deitatem & conſubſtantialitatem cum Patre & Filio inficiati: quos proin *Semiarianos* appellat Auguſtinus, *Hær. 52.* aliâ notione hanc vocem uſurpante Epiphaniô. Unde Ariani Χριστομάχοι, hi verò Πνευματομάχοι vocitati ſunt. In qua hæreſi maximè eminuit Macedonius Epiſcopus Conſtantinop. qui relictis Arianorum Eudoxianorumque partibus, propriam hanc ſibi ſectam condidit, circa A. C. 360. Spiritum S. creaturam eſſe, cum Ario, apertè aſſerens, uti refert Theodoretus, *Hiſt. Eccl. l. 2. c. 6.* damnatus Conciliô Conſtantinopolitan. II. principatu Theodoſii Senioris celebratô A. C. 381. in quo conditô Symbolô, Patres profitentur ſe credere εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον, τὸ Κύριον, τὸ ζωοποιὸν, τὸ ἐκ τοῦ Πατρὸς ἐκπορευόμενον, τὸ σὺν Πατρὶ καὶ Υἱῷ συμπροσκυνούμενον καὶ συνδοξαζόμενον, τὸ λαλῆσαν διὰ τῶν προφητῶν, *in Spiritum Sanctum Dominum, vivificatorem, ex Patre procedentem, cum Patre & Filio ſimul adorandum & ſimul glorificandum, loquutum per Prophetas.* In quam ſententiam Epiſcopi quoque in Concilio Romano congregati, Confeſſionem Fidei Synodicam ediderunt, in qua anathema dicunt Sabellianis, Arianis & Eunomianis, Macedonianis & omnibus *Pneumatomachis*, Photinianis ac Apollinariſtis: ſub Damaſo Papa, uti iterum apud Theodoretum videre eſt, *Hiſt. Eccl. l. 5. c. 9.* Adde contra eoſdem Athanaſium, Baſilium M. Gregorium Nazianz. Ambroſium, Epiphanium, Auguſtinum, Didymum Alex. & Paſchaſium, laudatos Jo. Forbeſio *Inſtructionum Hiſtorico-Theologic. l. 1. c. 2. §. 9.* & *ſeqq.* Præteritô ſeculô ſepultam jam dudum hæreſin, unà cum aliis, ex orco revocavit Michael Servetus Hiſpanus, quem ſecuti Valentinus Gentilis, Georg Blandrata, Fr. Davidis, Fauſtus Socinus, alii, Spiritûs S. non divinitatem modò, ſed & perſonam abnegârunt. Nec longò intervallo Socinianos ſequuntur Anabaptiſtæ plurimi, uti docet Fr. Burmannus *Synopſi Theol. Chriſt. Part. I. l. 1. c. 35.* Vide quoque Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* in hac voce. De Græcorum vero circa profeſſionem Spiritûs S. à reliqua Eccleſia diſſenſu, vide infrà.

PNIGEUS, vicus in Ægypto, prope Phœnicum portum, è regione Pedoniæ inſul. juxta Paratonium, Strab. *l. 16.*

PNUPS, Æthiopiæ vicus circa Nilum, *Ptolem.*

PNYX, forum, ſive locus judicii Athenis: ſic dictus παρὰ τὸ πυκνοῦσθαι, i. e. *à denſitate hominum*, per vicos olim conjunctarum, *Steph.* Locus erat juxta Acropolim ædificatus, antiquæ ſimplicitatis uſu, non ad poſterioris Theatri ſplendorem, idemque forte cum veteri Foro, in quo olim conveniebatur, juxta Pandemi Veneris ædem. ἰοῦσιν Ἀθήνησιν εἰς τὴν Ἀκρόπολιν ἀπὸ τοῦ θεάτρου, *euntibus Athenis ad Acropolim à theatro*, ut adnotat Pauſan. *Attic.*, qui Veneris prædictæ ſacellum ibi collocat. Et certe ideo ſic dictam Venerem hanc vult Apollodorus, *l.* περὶ θεῶν, quod πᾶς ὁ δῆμος, *totus populus antiquitùs ibi convenerit.* Hic itaque Magiſtratus χειροτονίᾳ Populi creabantur ſuffragiis, referentibus ad Populum Theſmothetis, Pollux, *l. 8. c. 9.* aliaque ad publicam rem ſpectantia peragebantur antiquitus: Poſteà vero deſitum, & Comitia in Bacchi θεάτρῳ haberi cœpère, niſi cùm eligendus eſſet Magiſtratus, eôdem teſte: Αἱ δὲ τὰ μὲν ἄλλα ἐν τῷ Διονυσιακῷ θεάτρῳ, μόνας δὲ τὰς ἀρχαιρεσίας ἐν τῇ Πνυκί. Quò quoque verba *Heſychii* referenda. Πνύξ, τόπος Ἀθήνησιν, ἐν ᾧ αἱ ἐκκλησίαι πάλαι συνήγοντο πᾶσαι, νῦν δὲ ἅπαξ, ὅταν Στρατηγὸν χειροτονῶσι, *Pnyx, locus Athenis, in quo conciones olim omnes habebantur, nunc verò ſemel ſolùm, cum Strategus Populi ſuffragiis eligendus eſt.* Vide Sam. Petitum *Comm. in Leges Atticas*, *l. 3. tit. 2.*

POBLICIUS, vide *Aucus.*

POBLICIUS, prænomine *Marcus*, Cn. Pompeji Magni in Hiſpania legatus pro prætore, ut eſt in argenteo denario: ut videri poſſit hôc nomine extraordinarium imperium ornari ſolitum fuiſſe, apud Romanos, cùm abſente magiſtratu, cui provincia decreta erat, ejus magiſtratus legatus aliquò mitteretur cum imperio ad rem gerendam.

POCHAJUM, caſtellum Hungariæ, ſitu & arte munitiſſimum, à Clemente Athanaſio, poſt Caſtaldi è Regno diſceſſum, Iſabellæ Reginæ juſſu, ſcalis admotis captum eſt, A. C. 1555. Jac. Aug. Thuanus, *Hiſtor. l. 15.*

POCILLATOR Appulejo, Suetonio, *Cæſ. c. 49. ad Cyathum & Vinum*, Juvenali, *Sat. 13. v. 44. ad Cyathos* in vet. Epitaphio, *à Potione*: Item, *à Lagena*, vel *Laguila*: Gallis *LL. Salic. Tit. 11. edit. Baſil. Scantio*, Germanis *Schenck*, Græcis Οἰνοχόος, dicebatur Romanis ſervus, qui epulantibus vinum miniſtrabat. Meminit muneris Virg. *Æn. l. 1, v. 709.*

Centum aliæ, totidemque pares ætate miniſtri,
Qui dapibus menſas onerent & pocula ponant:

Quod de Infertoribus ac *Pocillatoribus* accipiendum. Martialis quoque, ubi de Alexi Virgiliano, *l. 8. Epigr. 56. v. 13.*

Adſtabat Domini menſis pulcherrimus ille,
Marmoreâ fundens nigra Falerna manu;
Et libata dabat roſeis Carcheſia labris

Eundem *Miniſtratorem* dictum eſſe, ex antiquis marmoribus patet, in quibus nominantur *Amaranthus Auguſti Miniſtrator Turrianus. Eraſtus & Anſio Cæſaris Miniſtratores.* Hinc Petronius, *Vinum Dominicum Miniſtratoris gratiâ eſt.* Quô habitu autem munus obierint, Seneca indigitat, *Ep. 47.* *Alius*, inquiens, *vini Miniſter in muliebrem modum ornatus, cum ætate luctatur*: & Appulejus Senecam explicans, *Metam. l. 2.* ubi *Pueros calamiſtratos, pulchrè induſiatos, gemmas formatas in pocula vini vetuſti frequenter offerentes*, notavit. Nimirum hic muliebris fuit ornatus, induſiatum eſſe & calamiſtratum quemplam. Idem Seneca Piſtores ac *Miniſtratores* conjungit *Epiſt. 95.* nec ſanè temerè, cùm & in *Notit. Imperii*, ſub diſpoſitione Viri Spectabil. Comitis Caſtrenſis, Miniſteriales Dominici recenſeantur, ad quos indicandos, inter Comitis Inſignia, Menſa panaria, & Vinaria aliquot vaſa conſpiciuntur. Literati autem erant & formoſi *Pocillatores* plerique è ſecta beatiorum hominum, qui pueris formâ inſignibus non Triclinium modò, ſed & Coquinam referſerant. Martialis, *l. 10. Epigr. 66. v. 5.* ubi de Theopompo, puero formâ conſpicuo,

Quis potiùs cyathos, aut quis cryſtalla tenebit?
Qua ſapiens meliùs mixta Falerna manu?

Unde & Philo, ubi de Tricliniorum luxu, *l. de Vita Contempl.* *Miniſtrantibus formoſis mancipiis, non tam ad præſens miniſterium quæſitis, quàm ad exhilarandos aſpectu convivis oculos. Ex his minores pueri Pincernas agunt, grandiores aquam afferunt.* &c. Vide quoque Chryſologum, *Serm. 261.* Et exhibet iſtiuſmodi *Pocillatores* ex iconculis æreis antiqui operis Pignorius, quæ in conſpectum dant, quidquid modò præfatus Philo, de accurato capillitio & tunicarum præcinctione, diſſeruit. Sed & non rarò Eunuchi *Pocillatores* fuêre. Tacitus, *Annal. l. 4. c. 8.* *Id* (venenum) *Druſo datum per Lygdum Spadonem, ut octo poſt annos cognitum eſt.* Vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis*, & ſuprà in voce *Pincerna*, nec non infrà à *Potione.*

POCOCKUS Eduardus, Oxonienſis Anglus, S. T. D. Linguæ Hebraicæ ac Arabicæ; in qua, ſupra reliquos hujus ævi, eminet, Profeſſor. Ejus extant, *Porta Moſis, In 2. Petri, in 2. & 3. Johannis Notæ, in Judæ item &c. Eximius Vir, nec ſine honorifica modeſtia candoris ac literatura omnis præfatione nominandus*, Dickenſonus *Delphi Phœnicizantes.*

POCULUM, primò vola fuit, quod Diogenes non erubuit didiciſſe, à quodam, quem cavâ manu exceptam aquam ori admovere vidit, abjectô hinc vaſculo ſuô potoriô, tanquam ſupellectile non neceſſariâ, ejus ſimplicitatem in poſterum imitaturus. Verùm commoditas arte fictis *Poculis* uti ſuaſit, luxu poſtmodum, ut in aliis, ita & hic, in immenſum procedente. Et prima quidem omnium ex terra Samia fictilia fuiſſe videntur, neque in pauperiorum tantùm ædibus, ſed & in opulentiorum conviviis, adeoque etiam Deorum immortalium fanis, ac ſacrificiis ſolemnibus. Vide Val. Max. *l. 4. c. 3. tit. 7.* Senec. *Ep. 95. in fin.* & *l. 1. de Benefic. c. 6.* Tertullian. *Apologet. c. 25.* Cicer.

Ciceronem, *Paradoxo* 1. Plin. *l.* 35. *c.* 12. &c. de Romanis: Jul. Pollucem, *l.* 10. *c.* 19. de Græcis, loquentes. Unde Tibullus, *l.* 1. *Eleg.* 1. *v.* 39.

Fictilia antiquus primùm ſibi fecit agreſtis
Pocula, de facili compoſuitque luto.

Et hæc κώνῳ ſive pice liquefacta, ne æſtivô tempore exudaret liquor infuſus, obducta fuiſſe, indicat Alexander Aphrodiſæus in *Problem.* Item cerâ, ut indicat Theocriteum hoc in *Thyrſide*,

Καὶ βαθὺ κισσύβιον κεκλυσμένον ἁδέϊ κηρῷ.
Et profundum poculum oblitum dulci cerâ.

Ubi virum eruditum τὸ κεκλυσμένον idem eſſe, quod κεχαραγμένον, contendentem, refellit Voſſius, ex *Athenæo* oſtendens, pretioſiora fuiſſe vaſa ceris picta, quàm ut ea haberent in Sicilia ruſtici, idque jam Theocriti ætate, qui Ptolemæi Lagidæ & filii ejus Philadelphi temporibus claruit. Poſt hæc reperiuntur *Pocula* è fago facta, vel ad minimum è ligno, quibus jam Homericos Heroas uſos fuiſſe, ex *Odyſſea* jam pridem docuit Fulv. Urſinus, *Append. ad Triclinium.* Hinc Ovid. *l.* 8. *Met. v.* 669.

——— ——— *Fabricataque fagô*
Pocula. ——— ———

Et *Faſtor. l.* 5. *v.* 522.

Terra rubens crater, Pocula *fagus erat.*

Vide quoque Virg. *Ecl.* 3. Senecam. *Hercule Oetæo*, *Act.* 2. *chorô*, Tibullum, *l.* 1. *Eleg.* 10. Oleagina pocula, memorantur, *l.* 50. *ff. de leg.* 3. Hederacea, Plin. *l.* 16. *c.* 35. ubi hederæ eam naturam docet eſſe, ut in iſtiuſmodi vaſis vina transfluant, remanente aquâ, ſi aquâ fuerint miſta: Græci Κισσύβιον vocant. Meminit eorundem Euripides *Andromedâ*. Vel ſimpliciter ex ligno erant, qualia pocula *Scalas* dicta fuiſſe, ſuggerit Iſidor. *l.* 20. *c.* 5. & P. Diaconus, *de geſtis Longobard. l.* 1. *c.* 27. è quo liquet, etiam poſteriori ævô, lignéorum uſum viguiſſe. Erant & è cornibus bovinis *Pocula* efficta, antiquiſſimis jam temporibus, ut docet Ambroſ. *l. de Elia & Jejunio c.* 17. Xenoph. *Expedit. Cyri, l.* 6. Athenæus, *Dipnoſ. l.* 11. &c. Unde Nicandri Scholiaſtes τὸ κεράσαι, ἀπὸ τοῦ κέρατος, dictum vult: quod Nonnus confirmat, *Dionyſ. l.* 12.

Καὶ βόας ἠρότρευε κεράεσσιν ἀντὶ κυπέλλων
Μέθυ φερεσβίου, ὅθεν ὕστερον ἔξετι κείνου
Θέσκελον οὔνομα τοῦτο κεραιομένῳ πέλεν οἴνῳ.

Et taurinis cornibus propterea Bacchus effictus, Joh. Meurſius *Notis in Lycophr.* Ad quem ritum *Pindarus* quoque alluſit, ajens:

Ἐξ ἀργυρέων κεράτων πίνοντες ἐπλάζοντο;
Ex argenteis cornibus bibentes laſciviebant.

Æſchylus item *in Perrhæbis*, ἀργυρηλάτοις κέρασι, *argentô ductili factis cornibus:* ac Sophocles *in Pandora*, πιὼν χρυσοῦν κέρας, *cùm ebiberit aureum cornu.* Nempe aurô & argentô poſteriorum ſeculorum luxus priſcam conſuetudinem exprimere gaudebat: retuliſſe autem buccinæ oblongæ formam, i. e. naturalem cornuum bovinorum ſpeciem docet Ambroſ. *loc. cit.* Veſtigium veteris ritus apud Homer. *Il.* θ. *v.* 169.

Οἶνον τ' ἐγκεράσαντα πιεῖν,
Vinumque cornu miſcens ad bibendum.

De Indis inprimis vide Cteſiam, apud Photium *in Biblioth.* de Tartaris hodiernis P. de Valle, *Itiner. tom.* 3. & cui ignotum cornu aureum Chriſtiani V. Daniæ Regis ac cornu mirabile, quod in aula Oldenburgica à multis jam ſeculis aſſervatum eſt. Quartò, vitrum *Poculorum* materia eſſe cœpit. *Ariſtoph.*

Ἔπινε μὲν ἐξ ὑαλίνων ἐκπωμάτων,
Biberat hic quidem è vitreis poculis.

In delitiis olim hodieque non ſpernendis, Martialis, *l.* 1. *Epigr.* 38. & nepotibus præſertim in uſu, uti diſcimus ex Juvenali, *Sat.* 2. *v.* 95.

——— ——— *Vitreô bibit ille Priapô.*

Neque verò vitrum iſtud tale erat, quod leviſſimô caſu frangeretur, ſed flecti plicarique poterat, auctore Pliniô, *l.* 36. *c.* 26. qua de re vide Cæl. Rhodiginum, *Antiqq. lect. l.* 27. *c.* 27. Jan. Douzam *Comm. in Petron.* & Petr. Crinitum *Honeſta diſcipl. l.* 23. *c.* 4. quibus adde Joh. Saliſberienſem *Polycrat. l.* 4. *c.* 5. Vitrea verò pocula ſulfure maltabantur fracta. Juvenalis, *Sat.* 5. *v.* 48.

——— *Ruptô poſcentem ſulphura vitrô*, &c.

Exin cryſtallus in poculis, aliaque ſupellectile laudari cœpit. Juvenal. idem, *Sat. ſeq. v.* 155.

Grandia tolluntur cryſtallina.

Et nota Vedii crudelitas, qui cùm unus è ſervis cryſtallinum fregiſſet, rapi eum juſſit, nec vulgari periturum morte, murænis objici, apud Senec. *de Ira l.* 3. *c.* 40. Vide ſuprà in vòce *Acenteta*, alibique. Porrò Murrhina vaſa, & præcipuè *Pocula*, adhibita luxurioſorum conviviis fuiſſe, idem docet *Ep.* 119. in quibus obſervatum, ut calenti vino convenirent, docente Martiali *l.* 14. *Epigr.* 113. Vide itidem ſuprà. Electrina *Pocula* Magnatibus in pretio habita, memorat Trebellius Pollio, *c.* 14. cum de Quieto Tyranno refert, illum *Electridem pateram, quæ in medio vultum Alexandri haberet, & in circuitu omnem hiſtoriam contineret, ſignis brevibus & minutulis, Pontifici propinâſſe.* Sic apud Lamprid. *in Alex. Helena dicitur Minervæ Lindiæ calicem ex electro conſecrâſſe.* Unde Juvenalis, *Sat.* 5. *v.* 38.

——— ——— *Ipſe capaces*
Heliadum cruſtas & inæquales Beryllos,
Virgo tenes phialas, tibi non committitur aurum.

Ex argento *Pocula* creſcens luxus effigiavit, ſed magnô nepotum à continentioribus diſcrimine, ut qui, emblematis ingenioſis cælatum argentum habere gaudentes, totos quandoque cenſus in iſtiuſmodi ſculpturas effunderent, vide Plin. *l.* 33. *c.* 11. Mentio & in antiquis marmoribus, *Anthus ad argentum Pot. L. Caſaris.* Item *Vibia. Succeſſa. Liviæ. Aug. ſer. ab. argento Potorio* &c. Inde jocosè apud Athenæum *magnum poculum puteus argenteus* dicitur, *Dipnoſ. l.* 11. ut clarum ſit, etiam Græcis, id in uſu fuiſſe. Vide Melam JCtum apud Ulpian. *l.* 7. *ff. de in rem verſo:* Quid verò in iſtiuſmodi *Poculis* cælari fuerit ſolitum, innuit *Virg. Æn. l.* 1. *v.* 644.

Ingens argentum menſis cælataque in auro,
Fortia facta Patrum.

Juvenal. *Sat.* 1. *v.* 76.

Argentum vetus & ſtantem extra Pocula *caprum.*

Alii: dicebanturque nobilium illa Artificum emblemata propriô nomine *formæ.* Vide *ſuô locô.* Nonô, aurea ſupellex recepta, & præprimis *Pocula.* Cicero in *Verr.* 4. *Expoſuit multum argentum, non pauca etiam pocula ex auro, quæ ut mos eſt Regibus, & maximè in Syria, gemmis diſtincta erant clariſſimis.* Hæc & ipſa cælabantur, licèt non tantô tamque elaboratô artificiô, quemadmodum argentea: Unde Plinius *cælaturâ auri nullum Artificem inclaruiſſe*, ſcribit. Inſculpebantur iis inprimis gentilitia Familiæ inſignia. Vide Plin. *l.* 37. *c.* 2. Corippum, *l.* 3. *num.* 1. Scævolam JCtum, *leg.* 36. *ff. de auro arg. leg.* Iſidor. *l.* 20. *c.* 4. Silium Ital. *l.* 10. Statium, *l.* 1. *Theb. v.* 540. &c. Sed, ut dictum, non ſufficit luxui purum in hos uſus aurum, inſerebantur & gemmæ, unde *Pocula gemmata.* Luct. Placido, *ad Statium, Theb. l.* 1. *v.* 150. & *gemmâ bibere* dicti, Hieronymo *Ep. ad Macharium*, Cyprianô, *l.* 2. *Epiſt.* 2. Appulejo, *Mileſ. l.* 2. Plinio, *præfat. ad l.* 33. ubi inter alia, *ſmaragdis*, inquit, *teximus calices* &c. Propert. *l.* 3. *El.* 4. *v.* 4.

Non bibit è gemma divite noſtra ſitis.

Ovidius, *Metam. l.* 8. *v.* 572.

In gemma poſuêre merum.

Vide hic ubi de *Auro Vitellii, Chryſendetis, Poculis Gemmatis* &c. Etiam ex conchis margaritiferis, ut & cochlearia, lanculæque, olim hodieque factitantur. Sunt autem conchæ iſtiuſmodi, in qua naſcuntur margaritæ, ex earum genere, quas Græci ὄστρεα vocant, & κόγχας; cluſiles nempe, adapertiles, atque intus concavæ, ita ut dimidiatæ formam lancis vel diſci ſatis bellè referant. A qua figura etiam videntur μάργαρα dictæ. Vox enim Græcis vetus eſt μάργαρον, pro *lance*; Unde μαργαρίται ὁ τοιοῦτος, apud *Heſychium.* Salmaſ. *ad Solin. p.* 1123. Nec defuêre barbari, quibus oſſa capitis humani pro *Poculis* eſſent, quod in more poſitum Scythis fuiſſe antiquis, teſtatur Strabo, *l.* 7. ut & Herodotus, *Musâ* 4. ubi *non de omnium*, ſed *de inimiciſſimorum capitibus* id factum fuiſſe, docet. De Ungaris Bonfinius, *Rer. Ungar. Dec.* 1. *l.* 1. de Scordiſcis Amm. Marcellinus, *l.* 2. de Avaribus, Hunnis, Gepidiſque P. Varnefridus, *de geſtis Longob. l.* 1. *c.* 27. ubi de Albonio: de quibuſdam ad Septentrionem populis, Plin. *l.* 7. *c.* 2. de Eſſedonibus, Solinus Polyhiſtor. *c.* 19. de priſcis Celtis, Silius Ital. *l.* 13. idem tradunt. Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſini Antiqq. l.* 5. *c.* 30. Addo *Pocula* ex ære & ſtanno, quorum illa interdum quoque ſtanno obduci fuiſſe ſolita, Voſſius habet *de or. & progr. Idolol. l.* 4. *c.* 92. quia, monente Pliniô, *l.* 34. *c.* 17. *ſtannum illitum æneis vaſis, ſaporem faciat gratiorem & compeſcat æruginis virus.* Ut autem *Poculorum* materia non una eademque, ſic forma diverſiſſima, fuit. Panda quædam, quædam anguſta, alia oblonga, nonnulla in navigii ſpeciem efficta; Erant quæ duos haberent fundos; nec deerant, quæ tympanum referrent, parva & cava ſine fundo & auribus, quæ mollia & viris parùm convenientia: unde à Demoſthene exprobrata Midiæ, & ſolis Cybeles Sacerdotibus congruebant. Vide Plin. *l.* 33. *c.* 11. Quædam porrò anſulis carebant, alia anſata erant, nonnulla unâ tantùm parte aurita, Pollux, *Onom. l.* 6. *c.* 18. Erat autem anſularum harum is uſus, ut, qui propinaret aut porrigeret, unam earum manu teneret, alteram verò is, cui poculum tradebatur, arriperet. Virgilius, *Ecl.* 6. *v.* 17.

Et gravis attritâ pendebat cantharus anſâ.

Conſule Fulvium *in Append. p.* 170. J. Lipſium, Hier. Mercurialem, Guil. Stuckium, *Antiqq. Convival. l.* 3. *c.* 6. alios. Species *Poculorum* varias enumerat Athenæus, *l.* 11. Jul. Pollux, *l.* 6. *c.* 16. Iſidor. *l.* 20. *c.* 5. Macrob. *Saturnal. l.* 5. *c.* 31. Euſtathius, *in Homerum* paſſim. Juriſconſultus, *leg.* 36. *ff. de auro & arg. leg.* &c. Vide etiam hic *infrà*. Utebantur verò Veteres, in conviviis, *Poculis* primò minutioribus, dein grandioribus: & quoties hilarius ſeſe invitare vellent, hunc ſolemnem obſervabant morem, ut à ſummo biberent ad imum, qua de re infrà dicetur, in voce *Potus.* Vide Roſin. *Antiqq. Rom. cum Paralipom. Dempſteri præfati locô cit.* Ampla autem admodum erant Heroum *Pocula*, uti Herculei inprimis ſcyphi exemplô patet, quô à Sole donô acceptô Oceanum tranſmiſiſſe dicitur. De *illo* Stat. *Theb. l.* 6. *v.* 531.

Huic pretium palmæ, gemini cratera ferebant
Herculeum juvenes ———

Vide reliqua, in quibus, quæ huic poculo inſculpta, pluribus docet. Sed & id hinc diſcimus, quòd Regum potationes ex iis commendaverint antiquitus *Pocula.* Unde apud Plautum quoque *Amphitruone*, *Actu* 1. *ſc.* 1. *v.* 104.

——— *Quid Amphitruoni à Telebois datum eſt?*
Pterela Rex, qui potitare ſolitus eſt, patera aurea.

Circumdabantur verò *Pocula* in dexterum communiter latus, religionis ergô. Critias apud Athenæum, *l.* 10.

Καὶ προπόσεις ὀρέγειν ἐπιδέξια καὶ προκαλεῖσθαι
Ἐξονομακλήδην, ᾧ προπιεῖν ἐθέλει.

Quod tamen contra Spartanos uſu habuiſſe, ut nunc Germanos, quibus multis locis obſervatur in circulum ad lævam potionum

sela

teſſa dirigere, ex eodem diſcimus, ubi πολλῶν πόσιν hunc morem vocat. Qua de re vide Caſp. Barthium, *Animadverſion. ad Stat. Theb. l. 4. v. 761.* uti de *Pocula coronandi*, iiſque *flores nonnunquam indendi*, more. Tertullian. *de Cor. Mil.* Propertium, *l. 2. Eleg. 2.* Carol. Paſchalium, *Coronar. l. 1. c. 2.* alioſque complures. Nec omittendum hic, quòd *Poculis Binis*, honoris ergò, bibendi ritus, apud Melam occurrit, de Scythis, *l. 2. c. 1. Ut quiſque plures interemerit, ita apud eos habetur* Et paulò poſt, *Inter epulas, quos quiſque interfecerit, referre, lætiſſima & frequentiſſima mentio: biniſque poculis qui plurimos retulêre, perpotatis interjugatim, is honos præcipuus eſt.* Senſus eſt, lætiſſimam eſſe inter epulas mentionem apud eam gentem, narrare numerum à ſe interfectorum, præcipuumque honorem ei, qui plures cædes à ſe factas retuliſſet, haberi, ut non bina tantùm pocula perpotaret, ut quidam exponunt, ſed duobus poculis junctis & combinatis ſimul biberet. Quod σύνδυο κύλικας ἔχειν vocat Herodotus, quem Pomponius vertit. Is enim ſic de iiſdem, Ὅσοι δὲ ἂν αὐτῶν καὶ κάρτα πολλοὺς ἄνδρας ἀπεκτονότες ἔωσι, οὗτοι δὲ σύνδυο κύλικας ἔχοντες πίνουσι ὁμοῦ, *Quotquot verò eorum inſignem hoſtium numerum occidiſſent, junctis bibunt.* Sunt autem σύνδυο, *jugata* & *juncta inter ſe:* nam duo jugum faciunt. Sic *Appulejo, conſponſa factionis jugum.* Et Græcis ζεῦγος, de *duobus*, & ζυγὸν, recentiores pariter, pro *pari*, dixêre: ut ζυγὸν *maurium*. apud Conſtantinum *de Adminiſtr. Imper.* & ζυγὰ incedere dicuntur, *qui bini incedunt*, quod antiquis Græcis σύνδυο. Itaque *bina pocula interjugata*, h. e. juncta pariter ac combinata perpotabant, qui plures occiderant &c. Salmaſ. *ad Solin. p. 192.*

VARIA POCULORUM GENERA, APUD VARIOS.

α. Ἀγαθοῦ Δαίμονος dicebatur *Poculum*, τὸ μετὰ ἄρσιν τραπεζῶν προσφερόμενον, *quod ſublatis menſis inferri ſolebat*, Euſtath. *Il.* τ. ut inde bono Genio libaretur. β. Ἄλεισον, Homer. *Il* λ. quod μὴ λεῖον, ſed aſperum cælaturis erat. γ. Ἀμφιθέτος φιάλη, Euſt. *Il.* ψ. δ. Apyroti, dicebantur ſcyphi, qui non calidæ, ſed frigidæ ſolùm aquæ capaces erant. Ita enim quidam legunt, apud Plinium, *l. 36. c. 26.* pro *Pteroti*. ε. Carcheſium, *Poculum* procerum & circa mediam partem compreſſum, anſatum mediocriter, anſis à ſummo ad imum pertingentibus, Macrob. *Saturn. l. 5. c. 21.* ζ. Chryſendera, Græcis dicebantur, aurò ſolidò facta, admixtiſque gemmis decorata, Hadrian. Turnebus, *Adverſar. l. 14. c. 3.* η. Ciborium, inter vaſa potoria reponit *Heſychius*: in modum foliorum colocaſiorum factum, Porphyrius *in Horat. l. 2. ode 7.* Ægyptiis in uſu. Vide de his quoque Strabonem, *l. 17.* ubi Alexandriam iſtiuſmodi foliis pro vaſis paſſim per officinas uti ait, & ſuprà ubi de *Nymphæa foliis*. θ. Ciſſybium, poculum erat hederaceum, unâ tantùm parte auritum, Macrob. *loco cit.* Vide quoque Athenæum, *l. 11.* ι. Clemmateres, à Græc. κλέμμυος, i. e. *operimentum teſtudinis*, eadem cum Tympanis κ. Cothon. vide ſuprà. λ. Cotyliſcus, *Poculum* nominabatur, unicam habens anſam. Pollux, *Onom. l. 6. v. 18.* μ. Cyathus, continebat ſextarii partem duodecimam ν. Cymbium, à forma navis, quam referebat, nomen accepit, Varro de *Vita Pop. Rom. l. 1.* Simariſto *exiguum* & *cavum*: Dorotheo *altum* & *auribus carens*: Ptolemæo Ariſtonici filio *gibboſum*, Didymo *oblongum* & *anguſtum*: *cyatho ſimile* Eratoſtheni. ξ. Ἐπακτρὶς Euſt. *Il.* ι. ο. Hanapus, vide ſuprà. π. Herculanei ſcyphi: præ aliis memorabiles, inventore Hercule. Macrob. ubi *ſuprà*: Bœotiis in præcipuo fuêre uſu. Hòc poculi genere maria trajeciſſe Hercules dicitur, & Alexander M. *nondum epotò Herculis ſcyphô, repentè velut telò confixus, ingemuit*, Curtius, *l. 10. c. 4.* Meminit Tullius *Verr. 6. duorum Poculorum Herculeorum*, manu *Mentoris ſummi artificiò factorum*. Servius, *ad Æn.* 8. Herculem in ſacris magnò poculò ligneò uſum, quod, ne carie conſumeretur, pice fuerit oblitum, ſcribit. Vide quoque Euſtathium in *Odyſſ.* ι. ρ. Ludovici IX. Galliæ Regis poculum, in Cimeliarcho Sandionyſiano aſſervatum, coloris ſubfuſci atque è pretioſiore lapide confectum, agathæ ſpeciem præſe fert. Carolo du Freſne unum ex mardrinis poculis, quorum in Aula Gallica olim frequens uſus, adeoque ex murrinis Veterib. illis adeò nobilitatis eſſe videtur. Vide eum in voce *Mazer.* & ſuprà *Madrinarius*. σ. *Magida*, vide itidem ſuprà. τ. Neſtoreum poculum, apud *Homerum* & *Athenæum*, duos habebat fundos. υ. Ὠὸς vide ſuprà *Lyra*. φ. Ὠὸν, Ovum memoratur Euſtath. *Od.* ο. Παρθένιος, dicebatur ſcyphus παρθενικὰ γράμματα ἔχων τὰ ἀγάλματα, Id. *ibid.* χ. Paſtorale, ex hederaceo ligno, idem cum Ciſſybio. Vide Eundem *ibid.* ψ. Patera, *Poculum* plenum ac patens. ω. Phiala, poculum anceps, utrinque anſatum, apud Jul. Pollucem, *Onomaſt. l. 6. c. 18.* αα. *Plecta*, vide *Plecti'is corona.* ββ. *Poculum* Nephriticum, vide ſuprà. γγ Pſycter, Græc. ψυκτήρ, Euſtath. *Il.* ι. δδ. Pteroti calices Græcis, quaſi *pinnati* aut *alati* dicti ſunt, qui anſas utrinque alarum in ſpeciem protenſas haberent. Cujuſmodi modicos duos, ex vitro, HS. ſex millibus, Neronis Principatu fuiſſe venditos, refert Plin. *l. 36. c. 26.* Ubi tamen alii legunt, *Apyroti*, ut dictum. εε. Puteus argenteus, memoratur Athenæo, *l. 11.* ζζ. Rhyta. Græcè ῥυτὰ: Pocula erant Heroum, in cornuum formam confecta, διατετρημένα, ἐξ ὧν κρουνίζοντες λεπτῶς κάτωθεν ἔπινον, Euſtath. *Il.* ψ. ηη. Scalæ, appellabantur *Pocula* ex ligno, Iſidor. *l. 20. c. 5.* Vide quoque Paulum Varnefridum Diaconum, *de Longob. l. 1. c. 27.* θθ. Scyphus, Græcorum in uſu. Pollux. *l. 6. c. 16.* Latinis quoque uſurpata vox, Sueton. *Nerone c. 47.* Plin. *calicem* vocat, *l. 37. c. 2.* De Herculaneis ſcyphis, *ſuprà*. ιι. Silenus, Græcè Σιληνὸς, *Poculum* erat auribus carens. Euſtath. *Odyſſ.* ο. κκ. Solis nomine inſigne *Poculum*, memoratur eidem *Odyſſ.* ι. *p.* 1682. ubi ait *Pocula* ex auro ingentia Ἡλίου πλοῖα, *Solis navigia*, appellata Græcis fuiſſe λλ. Stateres, iidem cum Tympanis. μμ. Tabula; vide infrà *Tabaita*. νν. Tantali *Poculum*, vide infrà *Tantalus*. ξξ. Trulla, *calix aureus* Interpr. Juvenalis, *Sat. 3. v. 108.* Helen. Acron. *ad Hor. l. 2. Sat. 3. deformis calix ac ruſticanus* &c. οο. Tympana, à formâ dicebantur; *Pocula* parva & cava, ſine fundo ac auribus, quibus ſoli Cybeles Sacerdotes, uti conſueverant. Plin. *l. 33. c. 11.* ππ. Vatinii ſutoris poculi vitrei, quod quatuor roſtris, inſtar naſorum, portendebatur, mentio eſt apud Tacitum, *Annal. l. 15.* Juvenalem, *Sat. 5. v. 47.* & Martialem. *l. 14. Epigr. 96.* quorum hic:

Vilia ſutoris calicem monumenta Vatini
Accipe, ſed naſus longior ille fuit &c.

ρρ. Viator, vide infrà in hac voce.

POCULUM Euchariſticum, cujus in S. Cœna uſum DOMINUS inſtituit, è Poculo Hebræorum Paſchali originem habuit, uti Burmannus docet, infra laudandus: de cujus formâ *Ritualia* Judæorum poſſunt conſuli. Incerta enim, quæ Veteres de illo poculo tradunt, ἀμφωτον illud, i. e. *binis anſis inſtructum* fuiſſe, dicentes. Materiam quod ſpectat, uſam eſſe veterem Eccleſiam omne genus vaſis, ligneis, vitreis, argenteis, ac creſcente ſacrorum pompâ, aureis gemmatiſque, notum. Hoc itaque, *accepit* Chriſtus in manus, quod non ſine ſolenni ritu à Judæis, in Cœna Paſchali, fieri conſuevit, ut peculiarem ſuper eo benedictionem pronuntiarent. Et *benedixit*: ubi uſus videtur Chriſtus partim communi formulâ; partim eandem ad præſens inſtitutum accommodâſſe: & pro verbis, *hic eſt fructus vitis, ſanguis uvarum*, verba illa, *hic eſt ſanguis meus* &c. ſuppoſuiſſe, pateraque illâ circumlata ſanguinem N. Teſt. dedicâſſe. Cùm verò numerentur apud Judæos quatuor Pocula Paſchalia, quorum tertium appellabatur *Poculum benedictionis*, ſicut ultimum *Poculum hymni*, quò Paſcha claudi ſolebat; DOMINUM in Novi Fœderis ſymbolum tertium illud poculum conſecrâſſe, colligitur ex Lucæ *c. 22. v. 20.* Eòque prægustatò *tradidit* Diſcipulis, *ut omnes ex eo biberent*, Matth. *c. 26. v. 27.* Quæ traditio poſtmodum à Diacono ſæpe fiebat, qui *ſanguinem Chriſti miniſtrare* hinc dicebatur. Illud autem accipiebant Fideles primùm ſimpliciter ac convivantium in morem: tum venerabundi, & corpore inclinatò. Dein à Sacerdote fidelium ori admovebatur, donec augeſcente ſuperſtitione, fiſtulæ argenteæ adhibitæ ſunt, ne quid de ſanguine Chriſti periret. Quò eòdem conſiliò, ſeculò XII. abraſæ Sacerdotum barbæ &c. uti videre eſt apud Franc. Burmannum, *Synopſi Theol. Chriſtiana Part. poſter. l. 7. c. 10. §. 33.* & *ſeqq.* plura, voce *Calix*.

POCULUM Gemmatum, crebrò occurrit apud Veteres. Nempe pocula aurea maximè olim gemmis inſigniebantur, hinc λιθόκολλα & λιθοκόλλητα dicta. *Menander.*

Χρυσοῦν ἐκπώματα, Ἴσθι λιθοκόλλητον ὄν,
Καλὸν γὰρ ἦν.

Item διάλιθα, Latinè *Gemmata pocula*; à quibus *Gemmea* probè diſtinguenda. Gemmeum enim poculum ex una gemma fiebat in poculum cavatâ, ut apud Poëtam,

Hic gemmâ bibat.

Martialis, *l. 10. Epigr. 49. v. 1.*

Cùm potes amethyſtino trientes.

I. e. *poculò ex amethyſto gemma factò*. At *Gemmatum*, κατάλιθον, aureum totum & gemmis intextum; unde & *aurum gemmatum* dicebatur. Vix enim alia pocula, quàm aurea, gemmis ornabant. Et quia viridis color optimè cum auro convenit, gemmas viridantes inoculandis poculis ut plurimùm adhibebant. Idem Poëta, *l. 9. Epigr. 60. v. 17.*

Et virides pictò gemmas numeravit in auro.

Inter quas *ſmaragdus* principatum tenet. Plin. *l. 33. in Præfat. Nec hoc fuit ſatis, turbâ gemmarum potamus, & ſmaragdis teximus calices, ac temulentiæ cauſâ tenere Indiam juvat, & aurum jam acceſſio eſt.* Martialis iterum, ſub lemmate, *Calices gemmati*; *l. 14. Epigr. 109.*

Gemmatum Scythicis ut luceat ignibus aurum,
Aſpice, quot digitos exuit iſte calix.

Et *alibi*, *l. 12. Epigr. 15. v. 3.*

Miratur Scythicas virentis auri
Flammas Jupiter.

Ubi *Scythicas ſmaragdos* (primæ inter ſmaragdos notæ) indigitat, quibus poculum illud textum erat. Sequitur enim, *v. 6.*

Hæc ſunt pocula, quæ decent Tonantem.

Præter ſmaragdum verò, & *beryllus*, quia viridis, ad hunc uſum tranſlata. Juvenalis, *Sat. 5. v. 38.*

——— *& inæquales beryllò*
Vino tenet phialas.

i. e. *beryllò textas*, & per hoc inæquales, aſperitate & extuberantiâ gemmarum. Beryllos autem optimos viriditatem puri maris imitari Plin. dicit, *l. 37. c. 5.* *Callais* porrò etiam ex viridibus gemmis & ſmaragdo ſimilis, in ornamentis aureorum poculorum plurima. Solin. *c. 20. de Callaide*, vel *Callaica gemma*, *Honore & pretiò ad ſmaragdos, viret pallidum, nihil jucundius aurum decet.* Hoc eſt, aurum poculorum, quod *aurum gemmatum* propriè vocatum eſſe, diximus. Sic de *Topazio*, *Agatharchides*, ἡδεῖαν ἐν χρυσῷ θεωρίαν ἀποδιδοὺς, *Pulchrum in auro aſpectum præbens.* Similis nempe topazius callaidi; illa hyalini ſeu vitrei, hæc Callaici ſeu Veneti, coloris. Sed frequentiſſimi Bactriani ſmaragdi (quibus ſecundas tribuit *Plinius*) qui in arena flantibus Eteſiis inveniebantur, ad hanc rem Veterib. adhibiti. *Theophraſtus* proin: enumeratis aliquot Græciæ locis, in quibus gemmæ reperiebantur, ad ultimum addit: Καὶ ἐν Κύπρῳ ἔνα σμάραγδος καὶ ἡ ἴασπις· οἷς δὲ εἰς τὰ λιθοκόλλητα χρῶνται, ἐκ τῆς Βακτριανῆς ἐστὶ πρὸς τῇ ἐρήμῳ, συλλέγουσι δ' αὐτοὺς ὑπὸ τοὺς Ἐτησίας ἱππεῖς ἐξιόντες· τότε γὰρ ἐμφανεῖς γίνονται, κινουμένης τῆς ἄμμου, διὰ τὸ μέγεθος τῶν πνευμάτων· εἰσὶ δὲ μικροὶ καὶ οὐ μεγάλοι *Et in Cypro, tum ſmaragdus, tum jaſpis. Quibus*

verò ad gemmata pocula utuntur, ex Bactris ſunt, prope deſertum: Quos colligunt flantibus Eteſiis, equites egreſſi. Tunc enim tellure apertâ nitent, quia in ventis maximè arenæ moventur. Sunt verò parvi, neutiquam magni. Ob quod ipſum in hunc maximè uſum ſumebantur. Ut de Chalcedoniis ſmaragdis quoque idem ſcribit, Εὑρίσκονται δὲ σπανίως μέγεθος ἔχοντες σφραγῖδος διὸ πρὸς κάλλιον αὐτῇ χρῶνται χρυσῷ, *Inveniuntur rarò eâ magnitudine, ut* σφραγὶς, *i. e. gemma annularis inde fieri poſſit, hinc auro intexuntur.* Sic itaque & Bactriani, quia minores erant, quàm ut gemmis annulorum uſui eſſe poſſent, εἰς τὰ λιθόκολλα convertebantur ſeu *ad pocula aurea inſignienda* &c. At Taprobanes incolæ, omnitarias gemmas hîc fini uſurpabant. Solin. *c.* 53. *Mirantur aurum & ad gratiam poculorum omnium gemmarum adhibent apparatum.* Pro quibus in priore *Indiæ* ſcripſerat. *Aurum mirantur & pocula gemmis igniculant.* Ubi eleganter *igniculata gemmis pocula*, ſunt gemmarum igniculis inſignita. *Ignes* namque & *igniculi gemmarum.* Veteribus de ſplendore ac luce, quam fundunt gemmæ paſſim. Plin. *igniculis amethyſti. l.* 37. *c.* 9. De Scythicis ſmaragdis, vide *ſuprà*. Claudianus:

> ——— ——— *Quis miſcuit ignes* . .
> *Sidonii rubrique maris!*

Manilius, *l* 3.

> *Gemmarumque illi radiantes lucibus ignes* &c.

Sive autem gemmæ auro intexerentur, ſive aureæ cælaturæ immitterentur argento, *Emblemata* iſta vocabantur, vide hîc paſſim. inprimis & de onyche gemma, ſuprà voce *Onychites*, & plura hanc in rem apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 197. 240. & 1122.

POCULUM Ὑμνητικῶς, vide ſupra *Convivia*, item *Poculum Euchariſtic.*

POCUTIA, regiunc. Ruſſiæ nigræ in parte Auſtrali inter fontes Tiræ fluv. & Carpates montes. Ibi tantùm tria oppida, Halicia, Zidacovia & Coloma; In limite Tranſylvaniæ & Moldaviæ. Ibi etiam eſt Saiatinum, oppid. amplum, in Pruthi ſiniſtro margine.

PODAGER. Latinis qui *podagrâ* laborat, Græcè ποδάγρος. Claudian. *Epigr.* 42. *v. ult.*

> ——— *Stare nequit podager.*

In lemmate *Ænigmatum* Sympoſii, *Miles potager*, pro *podager*, ubi vulgò legitur, *Miles Podagricus*, qui ſic deſcribitur.

> *Bellipotens olim ſævis metuendus in armis.*
> *Sex pedes habui, quos nunquam nemo negavit.*
> *Nunc mihi vix duo ſunt, inopem me copia fecit.*

Hinc apud Salmaſ. *ad Lamprid. in Heliogab. c.* 29. *Habuit & hanc conſuetudinem, ut octo calvos rogaret ad cœnam, item octo luſcos, & item octo podagroſos, octo ſurdos*, legi jubet Palatinus codex, *octo podagros.* Vopiſcus tamen *in Saturnino* diſertè *podagroſos* habet, *c.* 7. *Podagroſi, quod agant habent*, &c.

PODAGRA Diana ſic dicta, Clem. *in Protrept.* Ἔστι δὲ καὶ Ποδάγρας ἄλλης Ἀρτέμιδος ἐν τῇ Λακωνικῇ ἱερόν.

PODAGRÆ, Græcè ποδάγραι, aliàs ὀρύγματα & ποδοκάκαι, foveæ dicebantur olim Græcis, quæ non ferarum ſolùm, ſed & hoſtium capiendorum cauſâ, fiebant. Suid. in ποδάγρα, Τάφρους ὤρυξε καὶ ποδάγρας ἔθηκεν εἰς θήρας τοῖς πολεμίοις. Curius Fortunatianus, *Leno, quâ parte venturos ad ſe adoleſcentes ſciebat, nocte foveam fecit occultam & Juvenes perierunt.* Vide Rigaltium, *Notis in Phædrum. l.* 1. *f.* 17. *v.* 8.

> *Ovis jacentem in foveâ conſpexit lupum.*

Quid ποδοκάκκη & ποδοψοφεῖν, diximus ſuprà. in voce *Pes.*

PODALIA, urbs Lydiæ, *Stephan.* Baudrando oppid. erat Lyciæ, in Miliadæ tractu verſus confinia Phrygiæ, ad fontes Xanthi fluv. 70. mill. paſſ. à Lymira in Circium.

PODALIRIUS, Æſculapii fil. ob inſignem medicinæ peritiam è Cretâ Inſula unà cum fratre Machaone ad bellum Trojanum evocatus. Item Italus quidam. Virg. *Æn. l.* 12. *v.* 394.

> ——— ——— *Podalirius Alſum*
> *Paſtorem, primóque acie per tela ruentem*
> *Enſe ſequens nudo ſuper imminet.*

PODANDUS, oppid. Ciliciæ erat, apud Tarſum, in mediterraneis inter Fauſtinopolim 26. & Alexandriam ad Amanum montem 108. mill. paſſ. ab Ægis 21. *Ferrar.*

PODARGE, una Harpyiarum, *à pedum velocitate* nomen habens, ex qua Zephyrus ventus Xanthum & Balium, Achillis equos, progenuit. Homer. *Il.* 16.

PODARGI, Thraciæ populi; *Stephan.*

PODARGUS, Hectoris auriga, *Homer. Il.* ψ. *v.* 295.

PODERIS, Græcè ποδήρης, dicta eſt linea ſacrificantium veſtis, quod *talaris* eſſet. Non enim ſolùm in Ægyptiis olim ſacris præcipuus lineæ veſtis uſus fuit, ſed & in Latina Eccleſia, præter amictum lineum ſuperiorem, quo in ſacra Pſalmodia Sacerdotes atque ipſis ſacris Miniſtri utuntur, prima veſtium ſacrificalium linea tunica talaris induitur. *Fuiſſe* antiquitùs *ſtrictam & corpori adhærentem*, tradit Hieron. *ad Fabiolam*, *eamque ſimilem militum Camiſiis.* Rabanus Maurus, *Secundum indumentum eſt linea tunica quæ Græcè dicitur Poderis. Heſychius.* Ποδήρης τὸ μέχρι τῶν ποδῶν, ἱμάτιον. Hanc *Iſidor. Camiſiam* vulgò dici ait, quòd nempe ſimilis. ut modò ex *Hieronymo* diximus, vel eadem olim omnino fuerit cum tunicis lineis interioribus, quas *Camiſias* appellamus, dictas à *Camis*, eôdem Iſidorô auctore, i. e. ſtratis noſtris, in quibus dormimus. Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiar. Part. I. l.* 3. *c.* 5. Valerian. Pierius, *l.* 40. *Hieroglyph.* etiam *Subuculam* vult dictam. Eucherio, *Sacerdotalis eſt linea corpori ſtrictiùs adſtricta, eademque talaris*, ἀπὸ τῶν ποδῶν: *quæ & Subucula dicitur. Per hanc igitur, quippe quæ veſtimentis aliis ſubjiciebatur, doctrinam ſacratiorem intelligi veteres Theologi tradiderunt: Exodô, Et fecerunt veſtimentum poderem ſub umbone, opus textile, totum Hyacinthinum.* Vide quoque Hieronym *in Levit. c.* 8. Iſtiuſmodi *Podere* indutus CHRISTUS comparuit Johanni, Apocalypſ. *c.* 1. *v.* 13. in quæ verba Lyranus, *Eſt autem Poderis*, inquit, *veſtis Sacerdotalis linea, quæ communiter dicitur alba.* &c. Vide quoque Fortun. Licetum *de Lucernis Antiqq. l.* 6. *c.* 83. *ubi Lucernam, in qua Virgo Veſtalis* Podere *ſuper nudo & ſupra Poderem veſte exteriore induta erudito Comm. illuſtrat.* Sed & Reginarum olim in Scena, iſtiuſmodi ſyrmata ac *poderes* erant: cujuſmodi liberas uti ſolitas ſcribunt, nunc tota Aſia & Europa univerſa. Purpureus his fuit color, albô ad cubitum diſtinctus lætis, infelicibus atra palla &c. Jul. Cæſ. Scaliger, *Poetic. l.* 1. *c.* 16. Virginum porrò, ut de Thamare Davidis filia, 2. Sam. *c.* 13. *v.* 18. & Juvenum nobilium, ut de Joſepho Gen. *c.* 37. *v.* 32. 33. legimus, quô utrôque locô vocem Hebræam Interpretes Græci modò ποικίλον χιτῶνα, modò ἀστραγαλωτὸν, modò χειριδωτὸν, Vulgatus *talarem tunicam*, reddidit. Nempe tunicis hujuſmodi talaribus ſubſuebantur panni vel inſtitæ verſicolores, una pluresque uſque ad *talos* deſcendentes, quales matronarum quoque Romanarum fuiſſe, ex *Horatio* diſcimus, cùm Libertinarum veſtes nec talares eſſent, nec per extimum circuitum haberent inſtitas, ſeu πέζας, ut Græci vocant, quibus proin πεζόφορος χιτὼν idem cum *podere* eſt ſeu *tunica talari.* Quia porrò talares tunicæ plerunque & manicatæ erant, unde Cicer. *Orat.* 2. *in Catil. cum talaribus & manicatis tunicis*; & proin manicas ſimiliter variis & picturatis limbis variegatas ac picturatas habebant, hinc & χειριδωτὸν & ἀστραγαλωτὸν de eodem veſtis genere dixerunt, & τὸν ποικίλον χιτῶνα intellexerunt Interpretes, *tunicam coloriam* vet. Auctori appellatam &c. Vide Salmaſ. *ad Aurelian. Fl. Vopiſci. c.* 46.

PODIA Circi, utrinque fuêre, ad duo maxima ejus latera; carceribus unum è minimis lateribus; & metis ultimis, quæ circumagebantur, alterum, occupantibus. Quò modo *Podium* utrinque per longitudinem Circi, à carceribus vel primis metis ad ultimas porrigebatur: linea verò alba, unde certamen quadrigis oriebatur, haud longè ab Oſtiis, in utrumque Podium carceribus producta fuit. Quam quòd cum *Podio* confundunt nonnulli, non parùm hallucinantur. Namque etiam in Amphitheatro podium; in ſolo verò Circo hæc linea fuit. Habebat autem Podium cancellos, quibus etiam tum cinctus fuit Circus, cùm Euripis adhuc & foſſis, quos Nero ſuſtulit, circumcluſus eſſet: ut ex Ovidio diſcimus, *l.* 3. *Amor. El.* 2. *v.* 63.

> *Si pendent tibi crura, potes ſi fortè juvabit,*
> *Cancellis primos inſeruiſſe pedes,*

Spectabat nempe illa in ſubſelliis podio proximis, & poterat crura pendula ſuſtinere, immiſſis in cancellos podii pedibus. Neque verò ſolùm ad *Podium* ſpectatores erant, ſed per totum porticus ſpatium, quæ in circuitu Circi fuit ædificata: Tres namque porticus triſtegæ Circum cingebant, in ſpeciem amphitheatri, ſolumque latus, ubi carceres erant, abſque ædificiis & porticu fuit, ſub divo expoſitum &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 917. & 918. In Theatris *Podium*, inter pulpitum & proſcenium, hoc depreſſius, illô (quod pedes quinque altum erat) altius fuit: poſt Cæſaris dictaturam, Imperatoris proprius locus, ſicut Conſulibus proſcenia & pulpitum Oratoribus provinciarum ac Legatis ſerviebat. Quibus tamen in locis Principes interdum cum illis, quàm è *Podio*, ſpectare maluerunt. J. C. Scaliger *Poetic. l.* 1. *c.* 21. plura verò hanc in rem vide apud Vitruvii Interpretes, ac *Bern. Baldum* inprimis. J. Lipſium *de Amphitheatro* & Hier. Mercurialem *de Arte Gymnaſt. l.* 3. *c.* 4. ubi *Podium cum columellis*, & *in medio ſuggeſtum Imperatoris*, inter alias Amphitheatri Titiani partes, æri inciſum habet: adde Caſaubon. *ad Aug. Suetonii*, *c.* 43. & *ſeqq.* ubi honeſtiſſimum ſpectandi locum in Theatro *ad podium*, in Circo *ad Euripum*, fuiſſe, inter alia docet. Apud recentioris hinc ævi Scriptores vox in genere ſignificat quamvis rem, cui innitimur, unde *appodiare* Ugutioni, quod Galli dicunt *s'appuyer* etiamnum. In *Uſibus* antiqq. Ordinis Ciſterc. apud Car. du Freſne, in ſpecie, pars formæ eſt monachicæ, cui Monachi, quum procumbunt, inniti ſolent. Gallis Scriptoribus frequenter collem montemque notat, vulgò *Puy*, Occitanis & Arvernis *Poy*, *peu*, vel *puech*. Theodulfus Aurelian. *Paræn. ad Judices.*

> *Hinc Magalonâ habuit lævam, Sextantio dextram,*
> *Hic ſcabris* podiis *cingitur, illa mari* &c.

Atque hinc Urbi Anicienſi, in Arvernis, nomen, quòd ſupra *podium* extructa, aliiſque nonnullis, de quibus en iſta, ex Hadr. Valeſio *Notit. Galliæ.*

VARIA IN GALLIA LOCA, PODII NOMINE INSIGNITA.

Alvari *Podium*, vel potiùs *Podium* Alvari, *Pech Alvari*: cum enim Galli Narbonenſes ac Aquitani *Podii* nomine ſæpe montem deſignarent, vocem hanc nunc *puis*, nunc *pech*, & *lepuech*, nunc & *pic*, ut hodieque Bigerrones, nuncupare conſueverunt.

Podium Cæſaris, *Pui de Serre.*

Podium Caninum, *Puy Chenin.*

Podium Celſum, *Pechcelſis*, caſtrum in Diœceſi Albienſi: *Podium Celſis* & *Podium Celiquenum*, corruptè apud Catellum dictum.

Podium Guilelmi, *Puy Guillaume*, caſtrum ad flumen Elaver.

Podium Laurentii, *Puy Laurent*, caſtrum nobile memoratum Petro Monacho *de bello Albig. c.* 62. Unde nobili Familiæ nomen.

Podium Magenfridi vel Manfredi, *Puy Manfroy.*

Podium Nauterium, *Pi Nautier*, prope Carcaſſonem, Guilielmo de Podio Laurentii non indictum.

Podium Nortmanni, *Puy Norman.*

Podium Siccum, *Puy ſec.*

Podium, Soricarium, *Puy Salguier* incolis, caſtrum, in territorio Biterrenſi, Petr. Albigenſis, *c.* 27.

Podium

Podium in Vellavis, ſeu ſimpliciter *Podium*, caput gentis & Epiſcopi ſedes, vulgò *Puy en Velais*; In altiſſimo enim monte Urbs hæc poſita eſt. *Podium* Witaldi, *Puy Vlant* &c. quæ omnia oppida ac caſtra in Gallia Narbonenſi & in Aquitania, fuère. Vide quoque *Podium* & *Podiolenum*.

PODIANUS Proſper, vide *Proſper*.

PODIEBRADIA, arx Bohemiæ, à Podiebradio Rege nomen ſortita, ubi plurimi Taboritarum, in gratiam Rokyzanæ, cujus conſilia Rex auſcultabat, captivi detenti, A. C. 1468. Camerar. in *Hiſt. Fr. Bohem. &c.*

PODIEBRADIUS Georgius, Bohemiæ, poſt Ladiſlaum, Rex. Natus A. C. 1420. ſpecimen futuræ virtutis edidit in prælio apud Thaboritas. A. C. 1438. Gubernator Bohemiæ electus, aſtu occupavit Pragam, A. C. 1441. Paraſito interroganti, cur Huſſitis potius adhæreret, quam receptos ritus ſequeretur, prudenter reſpondit: *Mihi perſuaſa eſt mea religio, ſi tuam ſequar, homines forte fallam, animæ meæ contrarius. Deum qui corda inſpicit, nequeo fallere. &c.* Rex declaratus, A. C. 1458. Papam, & hujus inſtinctu, Matthiam Corvinum Hungariæ Regem, quem ad id faſtigii promoverat, infeſtos ſenſit. In Rokyzanæ, Fatribus ſuccenſentis, gratiam, his durum ſe præbuit: donec Matthias Dolanſcius decennali carcere conſtanter tolerató, per quietem vidit, *occidere Lunam, deinde Solem*: Poſtridie enim Rokyzanæ morte auditâ, de Regis quoque morte conjecit, quæ contigit A. C. 1471. Filii ejus Principes Monſterbergenſes facti ſunt, ipſi autem Vladiſlaus, Caſimiri Poloniæ Regis filius, ſucceſſit. Bucholc. *Ind. Chron. Latus*, &c. Ex ejus progenitoribus Gerhardus Comes de *Nidda* & *Berneck*, Boſconis fil. Cunſtadium in Bohemia condidit, à quo poſteri titulum acceperunt. Hujus pronepos Boſco dein *Podiebradii* ſibi ſumpſit nomen ac iterum pronepotem habuit Georgium Regem, ex Victorino de *Cunſtad* & *Podiebrad*, Comite de *Berneck Nidda* & *Glaz*, ac Anna de *Wartenberg*, genitum. Cujus filii, Victorinus & Hinco, Munſterbergenſes, Oelſnenſes, & Volavienſes Duces creati ſunt: è quibus Principatibus, poſtquam Munſterbergenſis alienatus fuiſſet, cum hujus titulo Oelſnenſis & Bernſtadius ad poſteros tranſière: quorum ultimi e maſculis Henricus Wenceſlaus, A. C. 1639. & Carolus Fridericus A. C. 1647. obière, hæreditate ad Sylvium Ducem Wirtemburgicum Eliſabethæ Mariæ, Carolò Fridericô genitæ, maritum tranſlata, vide ſuprà in *Munſterberga*.

de PODIO Raimundus, vide *Raimundus*.

PODIOLENUM, in Arauſionenſi Diœceſi, ab urbe Arauſione non multùm abeſt, à Caderoſſa minùs, Prioratum habet St. Johannis Baptiſtæ titulò illuſtrem, ac Cluniaco ſubjectum. Dictum à ſitu, quòd in *podio* ſeu monte Rhodano imminente poſitum ſit. Ita enim olim montem Galli dixère, unde tot locis *Podii* nomen, quæ in celſis montibus poſita. Ex Podio dein Podiolum & hinc *Podiolenum*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PODISMARE Agrum, apud Jun. Nipſum, *Omnem trigonum unâ ratione* podiſmare, *Orthogonium ut puta, Oxygonium & amblygonium*, eſt *podiſmum* ac menſuram areæ vel embadi colligere. *Podiſmus* nempe idem quod *pedatura*, eſt Græcè ποδισμὸς. Licèt enim hodie funibus & catenis, quaſi *Pertilas* vocant, res menſoria peragatur; Veteres etiam *funiculos*, τὰ χοινία ad eum uſum nominent, ut & *perticas ac decempedas*: Antiquiſſimi tamen, qui de limitibus ſcripſerunt, *pedum* tantùm meminère. Unde, *tot pedes jugerum habere, tot pedum eſſe centuriam, tot pedibus inter ſe diſtare terminos*, hincque agri pedaturam paſſim τὸν ποδισμὸν dixère. Atque hinc *podiſmatus ager*, in *Laterculo* veteri. Iidem itinerum menſuram per *paſſus* collegère; unde *millia paſſuum*, quæ & *milliaria* unicâ voce & *milliarii* lapides, qui ponebantur in ſingula millia, ut lapides *centuriales* defigi ſolebant diſtantes à ſe ped. ∞cccc. qui *centuria podiſmus* eſt. Uti proin ποδίζειν, erat *menſuram per pedes colligere*, ſic βηματίζειν, *per paſſus metiri* &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 686. & 688. & ſuprà voce *Pedatura*. Sed ποδισμὸς ſaltationis ſpecies eſt, apud Scaligerum, *l.* 1. *Poëtic. c.* 18.

PODIUM Andegavenſe, oppidum Galliæ, *le Puy en Anjou*, ſic dictum ad differentiam alterius in Velaunis. Eſt in limite provinc. Pictavienſis; Aliter *le Puy Noſtre Dame*; prope amnem *le Thoue*, 3. leuc. à Salmurio, in Meridiem 8. ab Andegavo in Eurum. De plurimis aliis in Gallia *Podiis*, vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* & ſuprà. *Podia Circi*.

PODLASSIA, vide POLACCHIA.

PODOCE, Indiæ intra Gangem urbs & emporium. *Ptolem. Pudephetan* vocat *Niger*.

PODOCTYPI, Græcè Ποδοκτύποι, qui & Ποδοψόφοι, vide ſuprà *Pedicularii* ſeu *Pedarii*.

PODOLIA, Poloniæ regio ampla, ad Orientem & Meridiem, Lithuaniæ, & Ruſſiæ contermina. Agrô tam fertilis eſt, ut ejus gramen perticam 3. diebus ſupercreſcendo contegat. & aratrum in locis graminoſis derelictum paulo pluribus ſepiat & cooperiat. Mellis quoque ibi maxima copia. Podolicam & Ruſſicam nobilitatem, cum Polonica omni jure exæquavit Vladiſlaus Rex. A. C. 1434. ſed Podolica à Tartaris ferè cæſa eſt, unà cum Michaële Buciacio, Palatino Provinciæ, Ruſſiæ columine. A. C. 1438. cùm anteà hic patriam à Suitrigellone ſtrenuè vindicâſſet, confirmatus cereô nomine regis ſibi tranſmiſſô, ex quo juſſus erat lumen quærere, ſi errare nollet. Vide Cromer. *Hiſt. Polon. l.* 16. 18. 19. 21. *&c. Baudrando* pars eſt Lithuaniæ latè ſumptæ, Habet à Septentrione Volhiniam, à Meridie Moldaviam, ab Occidente Ruſſiam Nigram. Duplex eſt, *Superior*, quæ ad Occidentem ubi Caminiecum & Barium; *Inferiorque*, ad Ortum, ubi Braclavia urbs. Ibi arces plurimæ & oppida notæ minoris. Sed peſſimè à Tartaris Coſacisque eſt haud pridem habita.

PODUCE, apud *Ptolem.* urbs Taprobanæ.

POEAN, pater Philoctetis, qui ab eo *Pæantiades*, & *Pæantius* dicitur.

POEANTHE, inſula parva Ponti Euxini juxta Phaſidis oſtium, ut eam deſcribit *Orpheus*. Hanc Sigiſmundus Herberſteinius *Satabella* vocat, *in ſuis commentariis Moſcoviticis*.

POECILA petra, Ciliciæ oppid. maritimum *Strab. Paxoli Mercatori*.

POECILASIUM, urbs Cretæ, *Ptol.* vulgò *Pentalo*.

POECILE, porticus clara Athenis, quam Polygnotus Thaſius gratuitò pinxit, cùm partem ejus Mycon mercede pingeret, in qua Stoici philoſophabantur, Plin. *l.* 35. *c.* 9. Latine *varia*, ſive *variegata*. In hac autem porticu Zeno diſcipulos docebat; unde *Stoica* ſecta nomen accepit, & philoſophi Stoici nuncupati qui anteà Zenonii ab ipſo doctore appellabantur. στοὰ enim Græcè *porticus* dicitur. Fuit & in Elide porticus *Pœcile*, quæ à *Plinio Heptaphonos* appellatur, quoniam *ſepties eadem vox* in ea reddebatur. *Nic. Lloyd.*

POEDICULI, Italiæ populi *Strabo*, ubi Japygia: Τοὺς δ᾽ αὐτοὺς Πεδίκλους λέγοντας, μάλιστα οἱ Πευκετίοι. Apud *Appian.* Πεδίκλους pro Πεδίκλους, Val. Max. *l.* 7. *Ex Apulia quoque & Pediculis.* Ubi *Pediculis* legendum, docet Cluverius. *Idem Lloyd.*

POEDICUM, *Ptolem. Lazius Peckfelde*, oppid. Carinthiæ, 3. leuc. à Villaco in Eurum.

POEEESSA, urbs in Ceo. Civis *Pœeſſius*, *Stephan.*

POEMANDRIA, vide TANAGRA.

POEMANI, Arduennæ ſylvæ incolæ, ubi nunc vicus *Pœmont* eſſe aſſeritur.

POEMANIUM, urbs ſive caſtellum. Eſt etiam parva regio Cyzici. *Steph.* Alii *Pœmanium* habent.

POEMATA, vide *Carmina*, it. *Poeſis*.

POEMEN, mons Ponticæ regionis, à quo Parthenius profluit per mediam Amaſtrim. Incolæ *Pœmeni*. Eſt etiam mons Macedoniæ *Pœmenium*, cujus incolæ ſimiliter *Pœmenii*, *Steph.*

POEMENIS, canis fœmina, ex eorum canum numero, qui Actæonem lacerârunt: ita dicta, quòd in ſervandis gregibus *paſtoris* quodammodo officio fungeretur, Ovid. *Met. l.* 3. *v.* 215.

POENA, & *Beneficium*, pro Diis habitos apud quoſdam Æthiopiæ populos legimus: Sunt qui non ab Æthiopibus, ſed ab Aſſyriis & Perſis hos cultos fuiſſe aſſerunt; illam quòd malorum, hunc quòd bonorum largitorem eſſe opinantur. Alex. ab Alex. *l.* 18. *c.* 11. Stat. *Theb. l.* 8. *v.* 25. de aula Plutonis.

——— *multiſonas exercet* Pœna *catenas*.

Ubi Scholiaſtes *Dea*, inquit, *punitionum, cruciatuum*; Furiarum parens Val. Flacco ſtatuitur, uti oſtendit Barthius, *Adverſar. l.* 21. *c.* 21. Certè à Furiis diſtinguit Lucianus *Necyom.* Arrianus, *Diſſertat. l.* 2. *c.* 20. Tragici ſæpe & Statius idem, *Theb. l.* 12. quippe ampliore harum munere &c. Fuit autem *Pœna* tres ob cauſas, ſecundùm veteres Philoſophos, infligi reis ſolita: nempe vel caſtigandi atque emendandi gratiâ, ut is, qui fortuitò deliquit, attentior fiat correctiorque, quam Νουθεσίαν, vel Κόλασιν, vel Παραίνεσιν dixère: Vel animadvertendi gratia, quum dignitas auctoritaſque ejus, in quem peccatum eſt, tuenda eſt, ne prætermiſſa animadverſio contemtum ejus pariat & honorem levet, quæ Τιμωρία eſt appellata: vel vindicandi gratiâ, quæ Παράδειγμα Græcis nuncupata eſt; quum pœnitio propter exemplum eſt neceſſaria, ut cœteri ſimilibus à peccatis, quæ prohiberi publicitus intereſt, metu cognitæ pœnæ deterreantur. Plato tamen in Georgia, medium *Pœnæ* genus omittens, *Convenit*, inquit, *omnem, qui punitur, ab eo qui rectè punit, aut meliorem fieri, atque utilitatem percipere: aut exemplum omnibus aliis eſſe, ut alii, videntes alium pati, metuentes meliores exiſtant.* Similis locus eſt apud eundem, *in Protagora*: Cujus ſententia quomodo cum priori concilietur, vide A. Gellium, *l.* 6. *c.* 14. cui adde, ſi placet, Senec. *de Ira l.* 1. *c.* 15. *de Clem. l.* 1. *c.* 22. de Lactantium *de Ira Dei*, *c.* 18. Apud Romanos, ante æs aut argentum ſignatum, ob delicta, *pœna* graviſſima erat duarum ovium & triginta boum, Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* [illegible] *c.* 28. Ad hos dein à Græcis plurima ſuppliciorum genera tranſière, quippe quos non Equulei ſolùm, ut *in Tuſcul. Quæſt.* Cicero habet, ſed machinarum pæne omnium, ad homines torquendos, excogitatarum fuiſſe Auctores, diſcimus ex Vitruvio, Oribaſio, Herone, Pappo, Bitone & Athenæo: quarum nonnulla genera infrà ex Petito *Comm. in LL. Atticas*, *l.* 4. *tit.* 9. Interim ne duplex reis irrogaretur *Pœna*, hâc Lege, cujus *in Leptinea* meminit Demoſthenes conſtitutum eſt: Μηδὲ τίμημα ὑπάρχειν ἐπὶ κεφαλῇ πλέον ἢ ἕν, ὁπότερον ἂν τὸ δικαστήριον τιμήσῃ, παθεῖν ἢ ἀποτίσαι, ἀμφότερα δὲ μὴ ἐξεῖναι. Iidem lege aliâ, de qua Plato *Apolog.* veniam dabant iis, qui inviti aut per ignorantiam minima admiſerant, neque illos in jus vocabant, ſed officii admonebant. In Conſultorem verò ac Reum idem ſtatuebant: Τὸν βουλεύσαντα ἐν τῷ αὐτῷ ἐνέχεσθαι καὶ τὸν τῇ χειρὶ ἐργασάμενον. Nam, ut eſt *in vet. Mimo*,

Bis peccat, qui peccanti conſilium accommodat.

Draco verò omnia crimina morte multavit, ſed mitigavit rigorem Solon, & pro delictorum ratione, *Pœnam* applicuit. Apud Hebræos, quæ genera fuerint *Pœnarum*, præcipuè capitalium, vide quoque hîc *infrà*: adde quæ dicta retro, verbò *Condemnare*, quæque infrà dicemus ubi de *Sella Equul.*

Pœnarum varia apud Romanos genera.

α. In *Antliam* damnatio, ſervile *Pœnæ* genus fuit, cùm è profundo puteo aquam haurire cogebantur. β. ad *Beſtias*, cùm reis, qui inde *Beſtiarii* dicti, in feris certandum erat. Alexand. ab Alex. *l.* 3. *c.* 5. A. Gell. *l.* 5. *c.* 14. Horum ducentos ab uno Leone ſtratos, Cicero refert *pro Seſtio.* Ad Chriſtianos crebrò ſupplicium tranſlatum, vidimus ſuprà. γ. *Cenſio haſtaria*, militaris pœna fuit, vide ſuprà in voce *Miles.* δ. *Carcer*, duas habebat partes, Robur & Tullianum, in quorum illo præcipitabantur, in hoc ſtrangulabantur malefici. ε. *Codex*, ligneus ſtipes, quem alligati ſervi, quid deliquerant, trahebant, cuique inſidebant vincti Hadrian. Turnebus *Adverſ. l.* 23. *c.* 21. ζ. *Crux*, ſervile ſupplicium, vide *ſuprà.* η. *Culeus*, Parricidii pœna. Vide Modeſtum *Digeſt. l.* 47. *ad l. Pomp. de Parricid.* θ. *Decimatio*, Legionum pœna. ι. Defoſſio. Veſtalium erat. κ *Dejectio* è rupe Tarpejâ, per Carnificem facta. prægreſſâ verberatione, liberis hominibus, proditionis perduellionisque reis irrogabatur, Appianus *Bellor. Civil. l.* 3. Eandem tamen in ſervis furti manifeſti convictis, juſſu Xvirorum obtinuiſſe, monet A. Gellius, *l.* 11. *c.* 18. λ. *Deportatio*, ſeu *Lata fuga*, erat capitis diminutio maxima, cùm quis perpetuò multabatur exiliò: Ei opponebatur Relegatio, quæ temporarium ſolùm exilium indixit. μ. *Diminutio capitis*, triplex erat, Minima, cùm ex ſuperiore ac nobiliore Tribu, in inferiorem & obſcuriorem, detrudebantur, vel in Ærarios referebantur, qui omnia alia jura civium Romanor. præter quàm tributi, & æris conferendi, amiſerunt. Sigonius, *de Jure Rom. l.* 1. *c.* 17. Vide quoque A. Gellium, *l.* 4. *c.* 11. Media, exilium, ſed ſine libertatis jactura, infligebat; his verbis ſolennibus: *Tibi aqua & igni interdico.* Quam cum Proſcriptione hominum eandem facit Cœl. Rhodig. *l.* 15. *c.* 17. Maxima erat Deportatio, ν. *Dimiſſio* ignominioſa, pœna militaris. ξ. *Eculeus*, vide *ſuprà.* ο. *Ergaſtulum*, ſervilis pœna erat, quâ etiam ſine auctoritate publica ab offenſo domino ſervus poterat affici. π. *Fidicula*, vide *ſuprà.* ρ. *Fraudatio* ſtipendii, pœna militaris. σ. *Furca*, ſupplicium ſervile, vide *ſuô locô.* τ. *Fuſtis*, ingerebatur militibus & cuſtodibus negligentibus. υ. ad *Gladium* damnari dicebatur, qui Gladiatoriam cogebatur exercere. *Ad gladii ludum deputationem*, vocat Capitolin. Vide Lipſium, *Saturnal. l.* 2. *c.* 3. φ. ſub *Jugum* mittebantur hoſtes devicti. χ. *Lamina*, vide *ſuprà.* ψ. de *Lapide* emti, dicebantur ii qui cùm de rupe vel ſaxo Tarpejo dejiciendi erant, gratiam impetrârunt, ſed non ſine perpetuæ ignominiæ nota. ω. *Lignum*, vide *Nervus.* αα. ad *Ludum* damnabantur, qui in arena cogebantur decertare: poterantque evadere & rude, cùm contra ad Gladium damnati certiſſimæ deſtinati eſſent neci. ββ. *Mala manſio*, quibuſdam idem cum Puteo, aliis cum Arca: nonnullis cum Nervo. Sed ad eam reos, ut de eo quæſtio haberetur, extenſum fuiſſe, docet Ulpianus, *l.* 30. *ad Edictum*, *Si hominem* &c. γγ. ad *Metalla* damnabantur ſervi, & ſub Gentilibus Imperatorib. non rarò Chriſtiani. δδ. *Miſſio Sanguinis*, pœna militaris. εε. *Nervus*, vide *ſuô locô.* ζζ. *Nex*, cujus genera: Percuſſio ſecuri facta, Strangulatio, Culeus &c. ηη. *Numella*, vinculum fuit, quô conſtricti nuce capiteque demiſſô eſſe cogebantur. Turnebus *loc. cit.* θθ. *Patibulum*, minor pœna quàm crux ſuſpenſos illicò exanimabat. ιι. *Percuſſio*, ſecuri facta, adhibebatur verberatione, quæ virgis fiebat, præmiſſâ. Liv. *l.* 2. & 26. κκ. *Piſtrinum*, vide *ſuprà.* λλ. *Præcipitatio*, fiebat in ea parte Carceris, quæ robur dicebatur. μμ. *Proſcriptio*, erat vel bonorum, cùm quis ſolvendo non erat: vel hominum, eadem cum Diminutione capitis media. Vide infrà *ſuô locô.* νν. *Puteus*, apud Plautum *Aulul. Act.* 2. *ſc.* 5. *v.* 20. coquorum furacitatem coërcuit. ξξ. *Relegatio*, exilium erat temporarium: Ei Deportatio oppoſita fuit. οο. *Scalæ Gemoniæ*, è quibus rei in Tiberim dabantur in præceps. Cœl. tamen Rhodig. *l.* 10. *c.* 5. hic comburi reos ſolitos fuiſſe, docet, adeoque cum Tunica idem *Pœnæ* genus facit ππ. *Σχοινισμὸς*, fortè idem cum Fidiculis. ρρ. *Servitus.* σσ. *Stigmatici*, Inſcriptique, ſervi erant fugitivi. Iidem *Literati* nuncupati ſunt. ττ. *Strangulatio*, laqueô fiebat, in Tertulliano: Vide Cicer. *in Vatinium.* υυ. Supplicium more Majorum, idem cum Furca. φφ. *Talio*, vide A. Gellium, *l.* 16. *c.* 10. χχ. *Taxillata* flagra, ſeu Scorpiones. Vide *ſuprà.* ψψ. in *Tiberim* dejectio: è ſcalis Gemoniis fiebat. ωω. *Tranſlatione* & quaſi tranſplantatione, puniebantur bellô ſuperatæ gentes. ααα. *Tunica*, acerbum ſupplicii genus, cùm illâ ignita induti comburebantur viri. Unde Seneca, *Cogita illam tunicam alimentis igneam & illitam & intextam.* *Ep.* 14. βββ. *Verberatio*, partim virgis, partim fuſtibus infligebatur. Vide infrà *ſuô locô.* γγγ. *Virga*, *Ungula*, vide infrà. Sed omnibus enumerandis quis par ſit: Liceat adhuc nominâſſe *Amputationem manuum*, aliorumque membrorum; *Collumbar*, à collo, quod ei innectebatur, dictum; *Crurifragium*, *Excæcationem*, *Talifragium*; *Theatralem pœnam*, de qua mox: & ex Militaribus, de quibus aliquid ſuprà. *Ceſpitis* vel *Decempedæ geſtationem*, *Seſſiones*, *Stationeſque ignominioſas*, de quibus Caſaubon. *ad Sueton. Aug. c.* 24. &c.

Pœnarum genera apud Athenienses uſitata.

α. *Ærarii* fiebant, qui ſolvendo non erant. His, niſi debitum expunxiſſent ſuum, non licebat πολιτεύεσθαι, i. e. *Rempublicam gerere.* Neque enim in concione ſuffragium ferebant, aut in Judices legebantur, neque quidquam pro concione dicebant. Quod ſi inſuper haberent, rapiebantur ad Undecimviros capitales. Propterea ignominioſi erant, quæ pœna ad hæredes quoque tranſiit. At, multâ ſolutâ, eorum nomina expuncta ſunt ex tabella, à Magiſtratu Quæſtoribus traditâ, & ab his in Acropoli aſſervatâ. β. *Carcer perpetuus*, inter *Pœnas* fuit, teſte Platone *in Apolog.* detinebanturque in eo rei vinculis conſtricti, ut de eadem Socrate Plato in *Phædone* refert. Etiam in carcere erant, ſi multa eſſet irrogata, quouſque eam numerâſſent. Idem *in Apolog.* γ. *Exilium* decennale, potentiorum fuit pœna. Vide hic paulo infrà *Oſtraciſmus.* δ. *Infamia* irrogabatur Ærariis, eorumque hæredibus, donec ſatisfeciſſent &c. Fuerunt autem Infames ſeu ἄτιμοι trium generum, Οἱ μὲν τὸ τρίτον μέρος τῶ σωμάτων ἀτιμοῦντο, nimirum illi, qui ſua bona poſſidebant, nec tamen in quibuſdam capitibus idem cum cæteris civibus jus habebant. Et hæc erat Capitis diminutio minima, vide Ulpianum in *Mid.* Οἱ δ' ἐν ..., qui, cùm in Ærarios eſſent relati, omnibus exciderunt civitatis juribus, ſacris pariter & profanis, bonaque eorum publicabantur, quouſque tandem nomina ſua expunxiſſent. Hæc media fuit Diminutio capitis. Οἱ δ', ἀδόλως, qui, quamvis in bonis ſuis eſſent, omnibus tamen civitatis juribus unà cum liberis poſteriſque ſuis exciderunt. Ex hæc erat Capitis diminutio maxima. *Inſcriptio*, vide ſuprà. ε. *Nervus* ſeu lignum, quô pedes vinciebantur. Græce *Ποδοκάκκη*, quaſi *Ποδοκατοχὴ*. ζ. *Oſtraciſmus*, decennale fuit exilium, potentioribus injungi ſolitum, non Athenis tantum, ſed etiam in ſubditis civitatibus. Ariſtot. *Polit. l.* 3. *c.* 13. Intra dies itaque decem ab urbe excedere & annos totidem abeſſe cogebantur ii, quos ſex millibus ſuffragium ferentibus, aut majore numerô, à pluribus damnari contigiſſet. Percipiebant nihilominus totô hôc tempore bonorum ſuorum fructus, interim exulem recipere nemini licebat. Auctorem hujus *Pœnæ* ſunt, qui Theſeum faciant, eundemque primum eâ affectum. Alii circa tempora demum Piſiſtrati inventum, & Hipparchum ejus cognatum eam primum omnium ſubiiſſe, volunt. Quidam Hippiam: nonnulli Lyſonis filium Achillem Oſtraciſmi auctorem laudant. Ultimus illorum pertulit Hyperbolus, Plut. *in Ariſtide.* η. *Πεντεσύριγγον*, machina fuit, quæ inſerebatur collo, ne manus ori admoveri poſſent. Pollux, *l.* 7. *c.* 4. θ. *Πεντεσύριγγον ξύλον*, non collo ſolùm inſerebatur, ſed etiam pedes manuſque impediebat. ι. *Ποδοκάκκη* ſeu Nervus pedes tantùm arctabat. *Heſych. Harpocratio* &c. κ. *Ποδοστράβη*, vinculum ſeu quæſtionis genus erat, quô pedes luxabantur. *Grammatici.* Adde & manus, ut ex Ulpiano diſcimus *ad Timocrateam.* λ. ad *Remum* quoque rei nonnunquam damnabantur. Et hi ἄτιμοι, *infames* erant, ac capite minuti, cùm reliqui remiges, qui ad remum mercede conducebantur, ferè quidem, ſeu Proletarii, non tamen infames, eſſent. Hôc *Pœnæ* genere etiam hoſtes bellô captos, ab Athenienſibus, ſolitos fuiſſe affici, auctore Philocle, narrat Plut. *in Lyſandro.* Hunc enim ſuaſiſſe refert, ut captis hoſtibus dexter abſcinderetur pollex, quô haſtam quidem ferre non poſſent, at remum agitare valerent. μ. *Supplicium capitale*, ex lege Draconis ſanguine ſcripta, omnibus criminibus adhibebatur, rigorem minuente Solone. Solebat autem illud de damnatis non ſumi, ante ſupremam diei tempeſtatem, i. e. Solem occaſum: ut colligitur ex verbis Stobæi, *Serm.* 1. [Greek illegible]: Contrarium planè apud Hebræos obtinente, &c.

Genera Pœnarum apud Hebræos uſitata, ex Thom. Godwyno.

α. ad *Beſtias* damnare, à Romanis didicerunt. Quod pœnæ genus irrogatum legitur Paulo Apoſt. 1. Corinth. *c.* 15. *v.* 32. β. *Carcer*, pœnæ genus erat non capitalis, comprehendens ſub ſe Nervum, Arcam, Malam manſionem &c. E quô ſi reus evaſiſſet, cuſtodem idem ſupplicium, quod is ſubiturus erat, manebat, 1. Reg. *c.* 20. *v.* 39. γ. *Combuſtio*, Lapidatione mitior, ſed Decollatione ac Suffocatione atrocior habita, duplex erat; *Combuſtio corporis*, quæ fiebat lignô; & *Combuſtio animæ*, quæ liquefacti plumbi in os infuſione peragi ſolita, priori erat frequentior. δ. *Crux*, à Romanis mutuata, vide *ſuô locô.* ε. *Cuſtodia* libera, cùm rei interdiu, levioribus onerati vinculis, ad opus emittebantur, ſub noctem, in carcerem redituri. Horum unuſquiſque militem habebat cuſtodem, qui eâdem catenâ cum reo vinctus erat, ſiniſtrâ ejus hujus dextræ alligatâ. Quemadmodum de Paulo legimus Actorum *c. ult. v.* 16. Sed an id inter Hebræos quoque in uſu fuerit, ut Druſius contendit in 2. Tim. 1. 16. dubitat *Godwynus.* ζ. *Decollatio*, combuſtione levior, ſed Strangulatione gravior, irrogabatur homicidis, & Idololatris. η. Exciſio, vide infrà, *Pœna Exciſionis.* θ. Flagellatio, fiebat vel Virgis vel Flagellis, quarum hæc gravior. Cædebantur autem rei quadragenis plagis, in Judicis conſpectu, Deuteron. *c.* 25. *v.* 2. Vide quæ de Paulo ac Sila referuntur, Actor. *c.* 16. *v.* 22. quæque diximus ſuprà *ſuô locô.* Nonnunquam, cùm ſceleris ratio id requirebat, Ἀστραγαλωταὶ μάστιγες, i. e. *Flagra taxillata*, in ſacris *Scorpiones* dicta, adhibebantur. ι. *Καταποντισμὸς*, ſeu *Dejectio in mare*, peregrinum *Pœnæ* genus fuit: hoc tamen peculiare Hebræis, quod ei, cui hôc modô pereundum erat, mola aſinaria de colle ſuſpendebatur, ut ſic demergeretur. Vide Hieronym. *in Matth. c.* 18. *v.* 6. κ. *Lapidatio* graviſſimum Pœnæ genus judicatum, quô pacto fuerit peracta, & quibus irrogata, vide *ſuprà.* λ. *Libera Cuſtodia.* Vide hic paulo ſuprà, in voce *Cuſtodia.* μ. *Reſtitutio*, obtinebat in iis, qui aliena bona injuſtè ad ſe traxiſſent, vide Exodi. *c.* 22. *v.* 1. 5. Reſtituebatur autem ablatum, vel *ſecundùm idem*, vel *ſecundùm æquale*, vel *ſecundùm poſſibile*, ν. *Serrâ diſſectio*, apud Romanos ac Hebræos uſitata, Eſaiæ Prophetæ à Manaſſe Rege irrogata creditur. Vide Hebræor. *c.* 11. *v.* 37. ξ. *Suffocatio*, inter 4. pœnarum capitalium genti peculiarium genera, mitiſſima, ſic fiebat. Immergebatur reus fimo cruribus tenus, & fune cervici injectô, utrinque ſtantes lictores illum contorquebant, donec ſpiritus intercluderetur. Irrogabatur plagiariis, Pſeudoprophetis, Adulteris, iis qui Parentes percuſſiſſent, vel Sacerdotis filiam polluiſſent: Senioribus

buitem, qui Synedrio contradixiſſent, « Talis erat vel *identitatis* ſeu *Pythagorica*, vel *ſimilitudinis* ſeu *analogica*: Illi oculus pro oculo; hîc pretium oculi, rependebatur. Targum Jonath. Deut. *c.* 19. *v.* 21. Vide Rabbi Solomonem *ibid. v.* *Tympaniſmus*, à Græcis mutuatus, memoratur Hebr. *c.* 11. *v.* 35. Vide quoque 2. Maccab. *c.* 6. *v.* 19. Junius *in Jeremiæ c.* 29. *v.* 26. etiam meminit alius *Pœnæ* generis, Hebræis צינק *Tſinok* dicti, quod quidam cum *Narcinia ſugentis*, Plut. *in Artax.* idem faciunt; aliis nil niſi funes, quibus reorum manus colligatæ, eâ voce indigitari contendentibus.

POENA Exciſionis, divinitus ſceleratorum quibuſdam expectanda, Hebr. כרת (*Extinctionem* dixiſſet *Cicero*) appellatur, Helleniſtis ἐξολόθρευσις, i. e. *perditio*, triplexque ſtatuitur, Magiſtris, qui è ſacro ſermone triginta ſex enumerant crimina, quorum ſcienter & ultro commiſſorum nullum eſſe, quod non exciſione, niſi remiſſum fuerit, ſeorſim & per ſe ſit puniendum, aſſerunt. R. Bechai *in Biur. hathorah. fol.* 149. *col.* 1. *Exciſiones, quæ in Lege occurrunt, tripartitò diſtribuuntur. Eſt genus exciſionis quâ exſcinditur corpus: eſt itidem Exciſionis genus, quâ ſola Anima exciditur.* Et in Platonica Philoſophia, memorantur ψυχαὶ καθαιρούμεναι *Animæ ſublatæ* ſeu *extinctæ*. Proclus *in Theolog. Platonic. l.* 6. *c.* 10.) *& genus Exciſionis, quâ tam anima, quàm corpus, exciditur.* Quemadmodum in Valentinianorum dogmatibus, apud Epiphanium, *Hær.* 31 dicitur, τὸ τῶν ἀνθρώπων τάγμα ὑλικὸν ἀπόλλυσθαι ἅμα τῇ ψυχῇ καὶ σώματι. *Ordinem hominum materialem ſimul cum anima & corpore perire.* Et quidem primi generis *pœnam* ajunt eſſe præmaturam mortem, ſeu quæ בלא יומו, *antequam dies ſeu tempus vitæ aliàs expectandum abſolvatur*, accidit: quam volunt deſignari in ſacris literis, ubi dicitur, *Excidetur homo ille è medio populi ſui*, aut phraſis de Exciſione ſimilis uſurpatur, qualis ſexies in Lege occurrit. Nam tot iis ſcelera enumerantur, quibus ſignatius hujuſmodi pœna præſcribitur. Videlicet I. *Qui conſuluerit Ob & Jidoone*, Levit. *c.* 20. *v.* 6. II. *Qui mactaverit extrà*, Levit. *c.* 17. *v.* 4. III. *Qui obtulerit extrà*, *v.* 9. IV. *Qui chrisma confecerit* contra Legem, Exod. *c.* 30. *v.* 33. V. *Qui confecerit ſuffimentum*, contra Legem, *v.* 38. VI. *Qui oleum unctionis effuderit*, contra Legem, *Ibid. v.* 33. Generis ſecundi exciſionem vigeſies ſepties (ad ſcelerum, quibus diſerte præſcribitur, numerum) denuntiari, in Lege, obſervant. Quindecies, ubi concubitus inceſti prohibentur, adjectò, & *excidentur animæ ſic facientes è populi ſui medio*, Levit, *c.* 29. ubi *populum ſuum*, pro cœteris, quæ futurò non exciſæ gaudent ſeculò, animabus ſumunt. XV. autem in eis *Ceritboth* ſeu exciſiones ponunt, non XXVI. juxta concubituum ibi deſignatorum numerum, quia undecim in ipſa enumeratione veluti planè redundant. Nam quindecim, id eſt, priores ſeptem & decimus ſextus cum ſeqq. (demtis decimò octavò, 25. & 26.) omnes reliquos continent, ut Seldenus docet *de Jure N. & G. l.* 5. *c.* 1. & 10. Qui reſtant duodecim huic pœnæ, ex diſertis Legis verbis, obnoxii, eis ſunt: I. *Qui profanat Sabbathum*, Exodi, *c.* 31. *v.* 14. II. *Immundus qui comederit Sanctum*, Levit. *c.* 7. *v.* 20. III. *Qui in templum ingreditur immundus*, Numer. *c.* 19. *v.* 13. IV. *Qui comedit adipem*, Levit. *c.* 7. *v.* 25. V. *Qui comederit ſanguinem*, Ibid. *v.* 21. & *c.* 17. *v.* 10. & 14. VI. *Qui comederit ſacrificii reſiduum die tertiò*, Ibid. *c.* 19. *v.* 8. VII. *Qui comederit reſiduum ſacrificii extra locum ſuum*, Ibid. *v.* 7. VIII. *Qui comederit fermentum in Paſchate.* IX. *Qui comederit quid in die expiationum*, Levit *c.* 23. *v.* 29. X. *Qui opus aliquod fecerit die expiationum*, Ibid. *c.* 23. *v.* 30. XI. *Qui Paſcha non obſervàrit*, Numer. *c.* 19. *v.* 13. XII. *Maſculus, qui non circumciſus*, Geneſ. *c.* 17. *v.* 14. Tres cœteri, quibus triginta ſex conficiuntur & ad genus attinent, ſunt: I. *Blaſphemus*, Numer. *c.* 15. *v.* 30. & 31. II. *Cultus extranei reus ſeu Idololatra*, Ibid. III. *Qui ex ſemine ſuo dederit Molocho.* Levit. *c.* 18. *v.* 21. & *c.* 20. 5. Alterò enim locò Anima, alterò ipſe, qui Molocho ſemen dederit, excidendus. Id autem, quod habetur Numer. *cit. c. v.* 31. *Excidendo excidetur anima illa, iniquitas ejus ſuper eam*, nuncupant Hebræorum Doctores כרת הכרת. *Exciſionem graviorem*, quæ tum animæ, tum corporis ſit, iidem כרת כפול *Exciſionem duplicem.* Adeò, ut ex ſecundo exciſionis genere, ipſam planè velint eſſe deſinere animam, corpore ante tempus ſuum moriendi aliàs naturale minimè ſublatò; ex genere verò tertio, tam vitam ante tempus aliàs naturalem cœlitus præripi, quàm Animam ampliùs non omnino eſſe: atque inde pro juſtitiæ ſeu iniquitatis modo ſive immortalem ſive mortalem animam pronuntient. Sed pœnas etiam qualeſcunque, cum immortalitate leviores, quàm animæ exciſionem decernunt: ſic ut intereà etiam ipſas animas interdum mortales eſſe exiſtiment & perire. Et diſertè Magiſtris celeberrimis aliis Exciſio animæ generatim dicitur, *pœna*, quâ impius *excidit ob impietatem ſuam & deſtruitur, veluti brutum*, &c. Quæ Tacito olim videtur ſuboluiſſe, cùm ille de Hebræis, *Hiſtor. l.* 5. *c.* 5. *Augendæ*, inquit, *multitudini conſulitur. Nam & necare quenquam ex agnatis* (Lipſius legit *gnatis* & de liberis neci non exponendis intelligit) *nefas; Animaſque aut prælio aut ſuppliciis peremtorum æternas putant. Hinc generandi amor & moriendi contemtus.* Edidicerat namque is forſan eos exiſtimâſſe (nonnullos ſaltem eorum nec obſcuri nominis) animas aliæ æternas, aliàs non item. At ſaniores inter illos utrorumque reſurrectionem juſtorum & iniquorum crediditſe, patet ex Actorum Apoſtol. *c.* 24. *v.* 15. ubi Paulus de Phariſæorum aliorumque ſui temporis Hebræorum ſententia, *Confiteor*, ait ——— *ſpem habens in Deum, quam & ipſi hi exſpectant, reſurrectionem futuram juſtorum & iniquorum.* Nec ſanè ita rarum eſt omnium, ſive juſtorum, ſive injuſtorum, reſurrectionem & judicium apud Magiſtros ſupponi, juxta illud R. Eliezeris Kapernaitæ. *Pirke Aboth*, *c.* 4. *Qui nati ſunt, morientur, qui mortui ſunt, reviviſcent; qui reviviſcent, judicabuntur*, &c. Vide Joh. Seldenum, *de Jur. Nat. & Gent. juxta Diſcipl. Hebr. l.* 7. *c.* 9.

POENA Mutorum, apud Anglos, vide ſuprà *Mutorum pœna.*

POENA Theatralis, ſeu potiùs *Pœna* Legis Theatralis, indigitatur apud Æl. Spartian. *in Hadriano*, *c.* 18. ubi ait, *Decoctores bonorum ſuorum, ſi ſuæ auctoritatis* (ſeu ſui juris) *eſſent, catamidiari in amphitheatro & dimitti juſſit.* Nempe jam olim Lege fuerat cautum, ne liceret decoctoribus ſedere in ſpectaculis inter ſui ordinis homines, uti diſcimus ex Suetonii *Auguſto*, *c.* 40. Hadrianus, inſuper *catamidiari* in amphitheatro voluit, i. e. *derideri & per ludibrium traduci*; qui mos Veterum ſontes & pœnis addictos, ad exemplum traduci per amphitheatrum, notus. Salmaſ. verò *catomidiari* mavult legere, i. e. *catomis cædi*, à κατωμίζειν voce Græca quæ κατ' ὤμων ſignificat. Τὸ κάτωμον autem vel τὰ κάτωμα, pars eſt ſub collo inter ſcapulas, quod Latini *interſcapulum* vel *interſcaplium* & *conſcaplium* appellant, h. e. συνωμίας: Sicque aliquis *catomo* aut *catomis cædi* dicebatur, cui catomum aut catoma cædebantur; quemadmodum *capite cædi*, illi dicitur, cui caput cæditur. *Catomidiari* itaque, non ſimpliciter eſt *verberari*, ſed *ſcapulis verberari*, adeoque decoctores bonorum ſuorum Hadrianus in Amphitheatro, hôc pœnæ genere affici & dimitti, juſſit: Fuſtibus aut virgis caſtigatos poſſumus, imò debemus, intelligere, niſi malimus plumbatis, quarum ictibus cervices & terga contundi moris fuit, ſed poſteriorum tantùm Imperatorum ævò. Sic, *l.* 40. *Cod de Decurion.* principales vel decuriones pecuniæ publicæ decoctores, plumbatarum ictibus ſubjici jubentur. Vide Salmaſ. *ad Spart. l. c.* & hic *paſſim*, verbô *Catomidiari*, ubi de *Humeris verberibus*, & voce *Traducere*.

POENÆ Canonicæ, vide voce *Indulgentia*, item hic paſſim, inprimis paulò pòſt, ubi de *Pœnitentibus*.

POENI, h. e. *Carthaginenſes*, quaſi *Phœni* dicti, qui à *Phœnicibus* orti fuêre, ut ait Servius in illud Virgilii, *Æn. l.* 1. *v.* 306.

——— *Ponantque ferocia Pœni*
Corda, volente Deô. ———

Derivativum diphthongum *œ*, in *u* mutat, ut *Punicus.* Virgil. *ibid. v.* 342.

Punica regna vides, Tyrios, & Agenoris urbem.

Hinc *malum Punicum*; unde Crateris dictum, apud *Laërt. Sicut omnibus malis Punicis ineſt aliquod granum putre: ſic nemo eſt, qui omni prorſus vitiò careat.* Et *Punica fides* pro fallaci, ab ejus gentis peculiari perfidia in proverbium abiit. Hinc *Puniceus* aliud adjectivum, Ovid. *in Ibin*, *de M. Regulo*, *v.* 281.

Vel qua qui redimi Romanos turpe putavit,
A duce Puniceo pertulit, ipſe feras.

Puniceum etiam & *Punicum* dicitur, quod colorem rubentem habet. Ipſe enim color ille *Punicus*, ſive *Puniceus* appellatur, qui Græcis Φοινικοῦς eſt. Virg. *Æn. l.* 12. *v.* 76.

——— *Cùm primùm craſtina cœlò*
Puniceis invecta rotis Aurora rubebit.

Hinc *Punicare* verbum, pro *Puniceum colorem trahere*, ſeu *habere*, apud Apul. *princ. l.* 3. *Met.* Commodum *Punicantibus phaleris Aurora roſeum quatiens lacertum cœlum inequitabat.* Item *Punicanus* adjectivum aliud apud Cicer. legitur *in orat. pro Murena*, *c.* 36. *Punicani lectuli*, quibus Carthaginenſes uti ſolebant. *Nic. Lloyd.*

POENICUM ſeu POENICIUM ploſtellum; apud Varronem, *l.* 1. *RR. c.* 52. de quo ſuprà, in voce *Ploſtellum*, idem quod *Punicum* eſt. Sic in *veter. Inſcr.* BELLO POENICIO, i. e. *punicô*. *Pœni* nempe, è Phœnicia oriundi, unde *Sarrâ*, h. e. Tyrô eos arceſſit *Ennius*; *Phœnices* autem non Φοίνικες modò, ſed & Φοινοὶ, à Græcis dicti ſunt; Unde *Pœni*. Servius, in *l.* 1. *Æn.* κατ' ἀντίστοιχον Φοινοί: imò planè Φοινοί, ut Φοινικοῦν, *puniceum.* Gloſſæ, *Pœni*, Ἄφροι, Φοίνικες: Inde Φοινὶξ διάλεκτος, *lingua punica*, apud Apſyrtum. Unde autem Phœnices appellationem traxerint, ſuprà dicitur: à colore videl. tincturæ, quæ ibi primùm reperta. Objici tamen poteſt, quòd *purpureum* à *puniceo*, diſtet; purpureò autem Tyros & Phœnice laudata. Tibullus, *l.* 2. *El.* 3. *v.* 62.

Africa puniceum, purpureumque Tyros.

Ubi Africæ, in qua *Pœni*, proprium facit *puniceum*, & Tyri, quam *Phœnices* incolebant, *purpureum*: Quorum illud, coccinum eſt ex cocco Africæ. Plinius de cocco, *l.* 16. *c.* 8. *Gignitur & in Galatia, Africa, Piſidia.* Sed *puniceum* in purpura cernitur, præcipuè Tyria ac rubente. Plinius, *Tyrio laus ſumma in colore ſanguinis concreti*; qui ſanguinis color Φοῖνιξ vel Φοίνιος propriè. Apud Poetam *vellera Tyrios incocta rubores*, leguntur, & Homero *purpureus ſanguis* dicitur, idemque *terra rubet ſanguine*,

——— Φοινίσσετο δ' αἵματι γαῖα.

Heſychius quoque Φοινικοῦν interpretatur αἱματῶδες, *ſanguineum*, & *Pollux* de Tyria purpura Φοινικίζειν dicit & Φοίνικος ἄνθος vocat: Idem de excellenti purpuræ colore, quæ radiis Solis percuſſa ſplendorem nitoremque cocci acquirit. Καὶ ἡ ἀκτὶς αὐτὴ ἀναστρέφουσα καὶ πλείω ποιεῖ καὶ Φαιδροτέραν τὴν αὐτὴν ἐμφαινομένην ἐν τῷ ἄνω πυρός &c. E' quibus patet, nomen inde omnino inveniſſe Φοίνικας, qui antiquitus Φοινοί etiam, atque *Pœnos* à *Phœnicibus* neutiquam fuiſſe diverſos. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1331. Ipſe Solinus idem confirmat, *c.* 27. ubi de Carthagine, *Eliſſa mulier extruxit domo Phœnix & Carthadam dixit, quod Phœnicum ore exprimit civitatem novam. Mox ſermone versò in verbum Punicum* (id eſt, jam depravatum Phœnicibus aliquantum temporis in Africa commorantibus) *& hæc Eliſſa & illa Carthago dicta eſt.*

POENINA Caſtra; *Lazis Pinzgaw*, & *Pynzgaw*, locus Norici, in territorio Salisburgenſi.

POENINA Vallis, *Æg. Tſchudo Val Pellina*, vallis Alpibus Pœninis ſubjecta. In *Veter. Inſcr. marmorea*. Vide *Pennunus*.

POENINÆ Alpes, ſeu *Pennina*; *Pœna Ptolemæo*; *Pœninus mons Livio*. Hodie *M. Maggiore de St. Bernardo*, *Groſſ St. Bernhartsberg*, Germanis, vel etiam *Monte di Giove Leandro*. mons qui Allobroges & Centrones à Salaſſis, h. e. Gall. Narbonenſ. in qua Sabaudia, ab Italia ſeparat. *Baudrando* extenduntur inter Summum Penninum *le grand St. Bernard*, & Adulam montem, *le mont St. Gothard*, ex quo Rhodanus, Rhenus, Ticinus & Arola ſcaturiunt, inter Lepontios & Sedunos populos. In hoc monte, ob terræ defectum, mortuorum corpora glacie condi, ad cœnobium D. Bernardi, teſtis eſt Dan. Heremita *deſcr. Helv.* Vide *Penninus*.

POENITENTES, memorati Auguſtino, *Ep.* 108. *Quòd autem dicitur Petrum egiſſe pœnitentiam, cavendum eſt, ne ita putetur egiſſe, quomodo agunt in Eccleſia, qui propriè* Pœnitentes *vocantur*, alibique ſunt quibus ob crimina publica imponebatur *Pœnitentia publica*. Non enim ſemper, in antiquis maximè ac barbaricis *LL.* mortis pœnâ, ſed multâ, pro modo delicti, expiata legimus crimina: ita tamen, ut, qui ea admiſiſſent, à judicibus amandarentur ad Epiſcopos, qui *pœnitentiam* iis imperarent ac indicerent, *pro differentia peccatorum*, ut eſt in Concilio Carthag. III. *c.* 31. &c. In numero eorum etiam erant rei, pro quibus intercedebant Epiſcopi, quibus licebat pro iis cauſâ cognitâ veniam à Judicibus poſtulare: tum enim iis *Canonica* ab Eccleſia imponebatur *Pœnitentia*, quam illi ultro ſe obituros ſpondebant, veniam aliàs non conſecuturi. Epiſcoporum autem interceſſio etiam obtinuit pro reis, qui ad Eccleſias confugiebant; licèt enim Eccleſiæ immunitas à pœna legibus inflicta tutaretur, à ſatisfactione tamen non eximebat erga eos, quos offenderant vel eorum agnatos: neque eorum tutelam aggrediebatur Eccleſia, niſi publicâ *pœnitentia* crimen ſe ſuum expiaturos ſpopondiſſent. Cujuſmodi reorum, qui ad Eccleſiam, velut ad aſylum, conveniebant, infinitum fuiſſe numerum, ex Auctoribus abunde conſtat. Crimina, ob quæ *pœnitentia* ipſis indicebatur, ut ſileam contra Chriſtianam fidem & Conciliorum Canones admiſſa delicta (ſpeciatim enim habuiſſe *pœnas* illas *Canonicas* in iis potiſſimùm locum, qui in Barbarorum incurſionibus, de rebus Idolis ſacrificatis comederant ac in aliis hujuſmodi peccaverant, docet *Epiſtola Canonica* Gregorio Neocæs. aliàs *Thaumaturgo*, tributa) fuêre varia. Potiſſimùm ſpectabat eos, qui intra gradus cognationis vetitas nuptias contraxerant, ſeu auctoritate Eccleſ. ſepararentur, ut in tertio gradu; ſive non ut in quarto, ex *Capitulis* Synodalibus Pipini Regis *c.* 1. Reginone, *l.* 2. *c.* 213. & Burchardo, *l.* 17. *c.* 10. Etiam illi publicæ pœnitentiæ ſubjiciebantur, qui vel dignitatis aut natalium prærogativâ ac auctoritate à pœnis Lege decretis ſe ſubtrahebant, vel à patria extorres in alias migrabant regiones aut aliorum Principum ditiones, vel tandem qui in ſolo ipſomet natali ex ſolita criminum impunitate, vel dominorum largiori indulgentiâ, ſeu potiùs impotentiâ ea perpetrarent. Nam cùm olim, ex recepta prædiorum feudalium lege, ſuâ quiſque gauderet juris dicendi facultate, vix erat, qui in ejuſmodi prædiorum dominos animadverteret. Unde crebriùs excommunicatos ab Epiſcopis legimus, qui, quod Leges ipſæ minimè poterant, Eccleſiaſticâ ferulâ eos à tàm frequentibus delictis gravioribus coërcerent, à qua non abſolvebantur, niſi poſt publicam peractam pœnitentiam. E quibus liquet, cur tantus olim ejuſmodi *Pœnitentium* numerus ad Eccleſiarum veſtibula, porticus & narthecas ſtetiſſe legatur. Quippe hi, donec impoſitam ſibi pœnitentiam adimplêſſent, arcebantur ab ingreſſu Eccleſiæ & in loco *Pœnitentium* conſiſtebant, ut eſt apud Abbonem Monach. *Serm.* 3. Johannem Epiſcop. Abrincenſem, Alios, quos laudat Leo Allatius *Diſſertat. de Narthece*. Quod quidem intelligendum, cùm ſacra peragebatur liturgia ſeu potiùs ſacra ipſa myſteria: nam eatenus, ut & Catechumeni, in Eccleſia ipſa ſtabant divinaſque lectiones auditu percipiebant unà cum iis excedebant cùm dimittebantur. In Templo verò ſiniſtram ad partem ſecedebant, cùm fideles alii ad dextram ſtarent, ut colligere eſt ex Ditmaro, *l.* 6. *p.* 81. Imponebatur porrò *Pœnitentia* ſuſcipiebatur citiùs tardiùs, pro rei exigentia & quidam minùs diutiùs in *Pœnitentia* exercitiis, perſiſtebant. Ritus varii erant. Namque ut celebres illos gradus IV. omittam, de quibus aliquid, ubi de *Indulgentiis*, voce *Myſterium* ſuprà, & hic paſſim plura; ad Clericatum alioſque Ordines Eccleſ. promoveri *Pœnitentes* vetantur, in Concil. Carthagin. IV. *can.* 68. aliiſque; Matrimonium contrahere prohibentur, Concilio Arelat. II. At in Wormacienſi A. C. 868. *can.* 30. 37. ſi uxores habeant, ab uxoribus non ſeparantur: ſi verò non habuerint uxores & ſe continere non voluerint, legitimas accipere in conjugium fœminas non vetantur, *ne in fornicationis incidant voraginem*. Nullâm prætereà dignitatem obire poterant, ex Concil. Ticin. *c.* 5. Sed &, ſi militares eſſent, arma deponere cogebantur. Comas quoque jubebantur deponere & veſtimenta mutare, in Concil. Agathenſi, *can.* 15. Vehiculorum porrò uſu iis interdictum, Concil. Wormacienſi A. C. 868. &c. Redimi autem *Pœnitentia* ſequiori ævô variis modis ſolebant: Interdum eleemoſynâ ac erogatione bonorum in uſus pauperum vel Eccleſiarum, atque adeò prædiorum, ipſorum, unde Petrus Damianus, *Ep.* apud Baronium, A. C. 1055. *Non ignoras, quia, cùm à pœnitentibus terras accipimus, juxta menſuram muneris, ei de quantitate pœnitentia relaxamus.* Quæ verò pecuniæ in pauperes erogatione redimebantur, vel quæ imponebantur, *Pœnitentiæ deargentata* nuncupantur à Guigone in *Vita* S. Hugonis Epiſcopi Gratianop. *num.* 20. & Hilario in *Pœnitentiali*. Interdum flagellationibus, palmatis (de quibus vide ſuprà, in hac voce) Pſalmorum recitationibus. Quam in rem liceat afferre locum Petri Damiani, *l.* 1. *Ep.* 19. de quodam Dominico, Monacho ſuo: *Centum autem annorum pœnitentia, ſicut ipſo Auctore didicimus, ſic expletur. Porrò cùm tria ſcoparum millia unum pœnitentiæ annum apud nos regulariter expleant; decem autem Pſalmorum modulatio, ut ſæpe probatum eſt, mille ſcopas admittat, dum* 150. *pſalmis conſtare Pſalterium non ambigitur,* 5. *annorum pœnitentia in unius Pſalterii diſciplina reſte ſupputantibus invenitur. Sed ſive quinquies viceni ducas, ſive* 20. *quinquies, centum faciunt: Conſequitur ergo, ut qui* 20. *pſalteria cùm diſciplina decantat,* 100. *annorum pœnitentiam ſe peregiſſe confidat.* Et mox, de eodem Dominico: *Hanc autem centum annorum pœnitentiam —— facilè* 6. *diebus ex more conſummat.* Atque infrà teſtatur, illius exemplô, ejuſmodi faciendæ diſciplinæ morem adeò in Italia adoleviſſe, *ut non modò viri, ſed & nobiles mulieres hoc purgatorii genus inhianter arriperent*, &c. Vide hac de re prolixè agentem Car. du Freſne *Gloſſar.* & Macros Fratres *Hierolex.* quibus adde Andr. Rivetum, *Summâ Controv. Tract.* 11. *Quæſt.* 12. Jo. Forbeſium, *Inſtruct. Hiſt. Theolog. l.* XII. Jo. Caſp. Sulcerum, *Theſaur. Eccl. paſſim*, &, qui peculiarem hunc in rem librum edidit, cum titul. *Hiſtoria Pœnitentiæ Publicæ*, Cl. Sirmondum: ut & ſuprà, *Abſolutoria*, *Abſtinentes*, *Confeſſio*, *Lapis*, *Pax*, infrà *Reconciliatio*. De Hæreticis verò, qui *Pœnitentiæ* neceſſitatem impugnatum ivêre; quique contrà *Pœnitentibus* nullum veniæ ſupereſſe locum contenderunt, ſuprà in vocibus, *Impeccabiles*, item. *Implacabiles*.

POENITENTES Hæretici, dicuntur in Eccleſia Romana, qui à Judice Eccleſiaſticô moniti errorem abjurârunt & ad arbitrium Epiſcopi aut Inquiſitoris ſatisfactionem congruam exhibuerunt. Hi ſi ſponte veniant, aut intra tempus gratiæ, non citati aut vocati nominatim, nec ſpecialiter inquiſiti, mitiùs tractantur & occultâ quandoque *pœnitentiâ* abſolvuntur: poſtquàm tamen *abjuraverint* errores & ad implendam pœnitentiam ſibi injunctam *bona ſua* omnia Inquiſitori *obligaverint*. Vide *Concil. Biterr. c.* 5. Pœnitentiæ autem ab Inquiſitoribus pro arbitrio illis imponuntur, *ſalutares* dictæ. Cumque communis Hæreticorum pœna ſit bonorum omnium confiſcatio, illa ſponte venientibus & ultro antequam accuſentur, confeſſis *remitti* ſolet: at, poſtquam delati & in carcerem conjecti ſunt, demum confitentibus, aut in ſententia ſua perſiſtentibus, eadem gratia non contingit, imò, in Hiſpania præſertim, tantus adhibetur rigor, ut Inquiſitio Fiſco addicat, non tantum bona condemnatorum, ſed & omnia ab ipſis adminiſtrata, licèt certum ſit, ea aliorum eſſe. *Pœnitentia* porrò, quas Dominicus impoſuit ſponte venientibus, ut illos Eccleſiæ reconciliaret, colligi poſſunt ex *Formulis* ipſius, apud Bzovium A. C. 1215. §. 13. Vide quoque *Concil. Tarracon.* Videl. *Jejunia*, *orationes*, *eleemoſyna*, *frequens Sacramenti uſus & Peregrinationes ad loca quædam*: atque hæ ſtrictè *ſalutares* dicuntur. Aliæ ſunt honorariæ, & cum infamia ſuſtinentium conjunctæ, quòd *diſcalceati in braccis & camiſia* debeant eſſe in proceſſionibus, quòd ſtent præ foribus Eccleſiæ, *cum candela accenſa* in manu, tempore miſſæ ſolennis in die feſtivo, prævio campanæ ſonô. Præter quas etiam in uſu eſt hodie, *Relegatio*, *Fuſtigatio*, *Mulcta pecuniaria*, *Geſtatio crucium in veſtibus*, tandem ſi non ſponte converſi videntur, *Immuratio*, aut hujus locô, damnatio *ad triremes*. Talibus porrò, ut & filiis ac nepotibus eorum, ad officia publica aditus præcluditur, & argenti, auri, pretioſarum veſtium ac ornamentorum uſus interdicitur. Vide Phil. à Limborch, *Hiſtoriâ Inquiſit. l.* 1. *c.* 10. *l.* 3. *c.* 5. & *l.* 4. *c.* 32. uti *de Pœnitentibus relapſis*, infrà voce *Relapſi*.

POENITENTES Mulieres, in ſpecie, dicuntur in Eccleſia Romana quas anteactæ vitæ laſcivioris *pœnitet*, quæque in Monaſterio ſeſe, agendæ pœnitentiæ causâ, recludunt, Gall. *Repenties*, in *vetere Charta* Philippi Regis A. C. 1312. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Idem olim in Græca Eccleſ. obtinuit, ubi fœminæ hujuſmodi ſimili phrontiſteriô includebantur, quod *Μετάνοιαν*, *Pœnitentiam*, proin appellabant olim Byzantini, quibus carcer hôc nomine ſeu Monaſterium Conſtantinopoli duplex erat, alterum freti littus dextrum, à Juſtiniano & Theodora extructum; alterum, *τῆς Νέας Μετανοίας*, *Nova Pœnitentia*, dictum. Vide de illo Procopium, *de Ædific. l.* 1. *c.* 9. de iſto Theophanem, *p.* 250. de utroque Car. du Freſne *Conſtantinop. Chriſt.*

de POENITENTIA S. Dominici, vocantur ibid. viri fœminæque, qui in vita laicali, ſub directione Dominicanorum, vivunt, etiam habitu modeſtiore utentes. Ibidem *de Pœnitentia S. Franciſci*, qui & *Continentes* ut vidimus: Item *de Pœnitentia Jeſu Chriſti*, Fratrum Ordo, apud Maſſiliam inſtitutus, A. C. 1260, *Idem*.

POENITENTIALE, ſeu *is*, liber ejuſdem Eccleſiæ, ea, quæ ad *pœnitentiam* imponendam, & *pœnitentem* reconciliandum, ſpectant, continens. Cujuſmodi libri varii proſtant & laudantur paſſim à Scriptoribus, atque inprimis *Pœnitentialis Romanus*, *Pœnitentiales Bedæ Presbyteri*, *Pœnitentialis Gregorii III. Halitgarii* porrò Epiſcop. Camerac. *Theodori* Archiepiſc. Cantuar. cujus indicem *Spelmannus*, fragmenta verò nuper edidit *Jac. Petitus*, Aliorum, de quibus vide Car. du Freſne *d. l.* His apud Græcos ſimilia fuere Ἐπιτίμια, quæ inter opera Baſilii M. ſunt edita, & ſub titul. *Nomocanonis* haud pridem publicata, à Bapt. Cotelerio *Monum. Eccl. Græca Tom. I.* aliaque Joanni Antiocheno, ab eodem edito, *c.* 1. memorata: quibus id nominis impoſitum, quòd Ἐπιτίμια comprehenderent, de qua voce Cl. Suicerus, *Pœnæ omnes*, inquit, *in pœnitentiam impoſita Græcis ab annis nongentis & ampliùs generali nomine ἐπιτίμια dicuntur, quorum ſpecies eſt μετάνοια. Hinc in omnibus eorum Euchologiis & Pœnitentialibus leguntur, preces ſuper eos, quorum pœnitentia ſolvitur*, Εὐχὴ τ῀ ἐξ ἐπιτιμίων λυομένων, voce Ἐπιτίμιον. Complures hujuſmodi *Pœnitentiales*

tentiales collegit ediditque Jo. Morinus, *libris de Pœnitentia*, quem vide.

POENITENTIALES, dicuntur in Romana communione, præter eos, qui *Samarrâ* induti ad mortem ducuntur, *Sambeniti*, ac prima vinctorum claſſis, qui ſtatim poſt *Pueros doctrinæ*, in pompa Actionis Fidei, incedunt, levioribus cenſuris notati, cum candelis extinctis, reſtibus collo inſertis, lupatis ligneis, tiaris papyraceis, palliis ſpoliati &c. Hi omnes in publicum ſic ſpecta.ulum producti; poſt executionem primorum, ad ſolitos Inquiſitionis carceres reducuntur, & die ſequente producuntur in auditorio Inquiſitorum. ac, ut injunctas ſibi *pœnitentias* humiliter adimpleant, admonentur, ſchedâ cuique datâ, quâ illæ continentur, injunctôque æternô, quæ cum illis acta, ſilentiô. Idem, *l.* 4. *c.* 41. Vide quoque aliquid ſuprà, ubi de *Linteo infami*.

POENITENTIALES Pſalmi, dicuntur communiter ſeptem iſti, VI. XXXII. XXXVIII. LI. CII. CXXX. & CXLIII. quòd de *pœnitentia* inprimis agunt: jam in uſu ante Auguſtinum, qui in extremis verſans illos ſibi prælegi voluit. Eos poſteà in Communione Romana quadrageſimali tempore recitari juſſit Innocentius III. ſed ad Chorum tantùm id officii reſtrinxit Pius V. qui ſolummodò quâlibet Feriâ VI. Quadrageſimali illos cani voluit, quòd die eô Adam peccaverit, & ſecundus Adam Chriſtus pretioſô ſuô ſanguine lapſos redemerit. Idem hos *Pſalmos* in Choro vel extra recitantibus, quinquaginta indulgentiæ dies erogavit, ut ex *Bulla* ejus, *in principio Breviarii* appoſitâ, videre eſt. Qua de re vide Macros Fratres *in Hierolex.* In eos proſtant, Alcuini *Commentaria*, *in* 8. *Pariſ.* 1568. de Alliaco, *Meditationes*; Dan. Arcularii *Ennarratio in* 8*r. Marpurgi* 1595. Petri Aretini *Pentito ſive Paraphraſis. Italicè* 12. *Lugduni* 1548. Paul. Atavantius. L. Backmeiſteri *Explicatio. in* 8*r. Roſtochii* 1600. 1605. Frid. Balduini *Commentarii*, *cum textu triplici*, *Hebr. Gr. Latin. in* 8*r. Witebergæ* 1599. Lud. Berus, *Baſileæ* 1551. Frid. Beurhuſii *Analyſis Latino-Germ. in* 8*r. Northuſii* 1589. & *Erphordiæ*. Jac. Bourgheſii *Meditationes*, *Duaci* 1579. Dom. Buchii *Expoſitio*. Gabr. Buratellus, *Venetiis*. Jo. Capnionis (aliàs *Reuchlini*) *Commentariolus*, *in* 8*r. Tubingæ* 1512. Andr. Croquetii *Sermones Gall. Duaci* 1579. J. Fiſcheri *Commentarii inter opera Latin. in fol. Wirceburg.* 1579. & *Angl. in fol. Londini* 1557. Olw. Fiſcheri, *Expoſitio*, *Ingolſtadii*, 1555. Sim. Gedicci *Enarratio brevis*. *in* 8*r. Lipſiæ* 1595. Jo. Gerſonis *Expoſitio*. ut & Gregorii M. inter opera ejus. Balth. Hilcemeri, *Analyſis Logica & Rhetorica Expoſitio*, *in fol. Auguſtæ Vindelic* 1616. Innocentii III. *Commentarii*, *inter Opera illius*. Chriſt. Iſchurii *Ecphraſis & Enarratio*, *Colon.* Guil. Lapidani *Meditationes*, *in* 8*r. Lovanii* 1530. Lindani *Faſciculus Pœnit. in* 8. *Colon.* 1610. Martini Mageri *Paraphraſis trilinguis metrica Hebr. Gr. Lat. diverſô carminum genere expreſſa*. *Francofurti* 1624. Georg. Maieri *Enarratio*, *in* 8*r. Witebergæ* 1565. Petri Montani *Commentarii*. *in* 12. *Antwerpiæ* 1569. Franc. Montmorencii *Pietas victrix*, *expreſſa Lyricè*, *in* 8*r. Antverpiæ* 1639. Jo. Neovillæi *Commentarii*, *Pariſiis* 1556. Chriſtoph. Pelargi *Explicationes*, *Francof. Marchionum* 1607. Guil. Pepini ſimiliter, *in* 8*r. Venetiis* 1573. 1587. *Colon.* Franc. Petrarcha. Jo. del Rio. Andr. Riveti *Suſpiria*, *inter Opera Tom. II.* Nonnii Marcellii Sajæ, *Paraphraſis Precatoria*, *Pariſ.* 1558. Hier. Savanarolæ *Meditationes*, *Witteberga* 1523. Adami Siberii *Lemmata ac Notæ*. *in* 8*r. Lipſiæ* 1574. 1588. Archib. Simſoni *Expoſitio Angl. in* 4. *Londini* 1638. Georg. Stampelii *Explicatio gemina*. *in* 8*r. Francof. March.* 1611. Godofr. Stironis *Paraphraſis Angl. Antverpiæ*. Chriſtoph. Warſievicius, Didaci de la Vega. *Conciones Veſpertinæ*, *in* 8*r. Venetiis* 1602. & Lugduni 1600. Maphæus Vegius. Nic. Viti *Diſcurſus Venetiis*. Jo. Lud. Vives. Gaſp. Ulenburgius. *Coloniæ*. Georg. Wicelii *Expoſitio Lipſiæ* &c. Vide Ceowæum *in Elencho Scriptorum S. Scripturæ*.

POENITENTIARIUS, nomen eſt dignitatis, in eadem communione, in Eccleſiis Cathedralibus inſtitutæ, in Concilio Tridentino, *ſeſſ.* 24. *c.* 8. & *ſeſſ.* 14. *c.* 7. Sic autem dicitur, penès quem facultas eſt *caſus Epiſcopis*, ut vocant, *reſervatos* abſolvendi. Sed & ante Concilium hoc fuiſſe *Pœnitentiarios*, qui interdum ab Epiſcopis per villas & oppida in Quadrageſima fuerint deſtinati, ut imbecilles, impotentes & pauperes à caſibus, qui *Majoribus* reſervari ſoliti, abſolverent, probatum it Car. du Freſne ex Concilio Arelatenſi A. C. 1260. *can.* 16. & *Charta* Everardi Epiſcopi Ambianenſis, A. C. 1218. quâ in ſua Eccleſia tres perſonatus erexit, Præcentoriam, Magiſteriam Scholarum & *Pœnitentiariam*: *Pœnitentiarius verò locô noſtri Confeſſiones audiet*, *de quacunque parte diœceſis ad ipſum referantur*, *exceptis Confeſſionibus Curatorum noſtrorum & Magnatum & Baronum*, *quas nobis reſervamus*: *Ad illum etiam*, *tanquam ad illum quem poſt nos in officio hoc proximum eſſe volumus*, *dubitationes ſi quæ emergent*. *in foro Pœnitentiali*, *jubemus reportari*, *Pœnitentias injunctas ab aliis Confeſſoribus relaxare poterit*, *aut mutare*, *prout ſecundùm Deum viderit expedire*. Idem Socratem addit, *Hiſt. Eccl. l.* 5. *c.* 19. ſcribere, regnante Deciô, in ſingulis Eccleſ. ordinatum Presbyterum, qui *pœnitentiæ* præeſſet, atque tum primùm inſtitutos Confeſſarios, colligi poſſe, contra Baronium, *ad A. C.* 255. *n.* 9. ut & ſuprà vidimus, ubi de *Confitendi ritu*, in Eccleſ. vetere Latina. & Græca, hodiernaque Romana uſitato. In quarum media Nectarius Epiſcop. Conſtantinopolit. Ambroſii *σύγχρονος*, privatam confeſſionem, *τῷ ἐπὶ τῆς μετανοίας Πρεσβυτέρῳ*, i. e. *Presbytero Pœnitentiario*. ob ingens ſcandalum à *Pœnitentiario* quodam datum, abolevit, ſequentibus eum omnibus ferè Epiſcopis Orientis, uti oſtendimus ibidem &c. In ſpecie verò *Pœnitentiarii Eccleſiæ Romanæ* ex Pontificiis Officialibus ſunt. Ex Presbyteris enim Eccleſiæ Romanæ quoſdam, auctore Anaſtaſiô Bibliothecariô conſtituit Simplicius Papa, ſuper *pœnitentes*, qui iis præeſſent & eorum exomologeſes ſeu confeſſiones audirent: *His conſtituit ad ſanctos*, *Petrum*, *Paulum & Laurentium*, *hebdomadas*, *ut Presbyteri ibidem manerent*, *propter pœnitentes & Baptiſmum* &c. Horum primus hodie *Magnus Pœnitentiarius* dicitur, quâ dignitate unus è Cardinalibus fungitur. de cujus officio pluribus agit Octav. Veſtrius, *de Judiciis Aulæ Rom. l.* 1. Guil. Britto de ejuſmodi Officiali, *l.* 12.

> *Dic Jacobe Papa*, *vice qui delicta reorum*
> *Audit*, *& abſolvit confeſſos ritè reatus.* &c.

apud Car. du Freſne ubi ſuprà. Vide quoque Dom. Macrum, *in Hierolex.*

POENIUS, Græcè Παίωνιος, Dianæ ſervus, *ἱερόδουλος*, *τῆς Ἀρτέμιδος πρόπολος*, unà cum Demetrio, ultimam manum ædificationi Templi Dianæ Epheſinæ, quam Chreſiphon inſtituerat, impoſuit, Vitruvius. *l.* 7. *in Proœm.* Cui conſentanea habet *Strabo*, qui Demetrium vel *Pœnium*, additô ordine columnarum aut pronaô, Templum illud ampliâſſe, ex *Artemidoro*. refert. Idem *Pœnius*, Mileſii quoque Apollinis ædem ſymmetriis Ionicis inſtituiſſe. cum Daphni Mileſio, traditur, apud eundem *Vitruvium*. Ubi intelligitur templum Apollinis Didymæi, quod in Mileſiorum agro cùm eſſet, à Xerxe combuſtum. ſed poſteà à Mileſiis refectum eſt, operi præfectis *Pœniô* & Daphni. Ita Pœnius, qui Templum Dianæ Epheſinæ perfecit, poſt expeditionem Xerxi in Græciam ſumptam, vixerit eôdem fermè ævô, quo Scopas, qui 36. columnas in ea æde cælâſſe dicitur atque ſic ſumma manus illi impoſita paulò antequam ab Heroſtrato ignibus data eſt, ut pluribus docet *ad Solin.* Salmaſ. *pag.* 81.

POENIUS Poſtumus, Præfectus caſtrorum, in Britannia, ſecundæ Legionis, cognitis Quartadecimanorum Viceſimanorumque proſperis rebus, quia pari gloriâ Legionem ſuam fraudaverat abnueratque contra ritum militiæ, juſſu ducis ſeipſum gladiô tranſegit, Tacit. *l.* 14. *Annal. c.* 37.

POEONIA, quæ & *Peapolis*, vide *Herbipolis*.

POEONIA, vide PÆONIA: pars Macedoniæ, à Pœone, Endymionis filio, dicta.

POESIS, Simonidi *Pictura tacens*, Verulamio *genus eſt doctrinæ plerumque adſtrictum*, *rebus ſolutum & licentioſum*; ideoque ab eo ad Phantaſiam refertur, quæ iniqua & illicita prorſus rerum conjugia & divortia comminiſci ac machinari ſolet. Cùm autem variè conſiderari poſſit, illam quatenus eſt *Hiſtoria imitatio ad placitum*, idem diſtinguit in *Narrativam*, *Dramaticam* ac *Parabolicam*. Quarum prima fundamentô prorſus nobili excitata videtur, quòd ad dignitatem humanæ naturæ inprimis ſpectat, adeoque *Heroica* appellari poteſt. Cùm enim Mundus ſenſibilis Animâ rationali dignitate ſit inferior, videtur *Poëſis* hæc humanæ naturæ largiri, quæ Hiſtoria denegat; atque animo umbris rerum utcunque ſatisfacere, cùm ſolida haberi non poſſunt. Ex ea namque firmum ſumitur argumentum, magnitudinem rerum magis illuſtrem, ordinem magis perfectum, & varietatem magis pulchram, Animæ humanæ complacere: quàm in Natura ipſa, poſt lapſum, reperire ullô modô poſſit. *Dramatica*, quæ theatrum habet pro mundo, in Rebuſp. modernis pro re ludicra habetur, niſi fortè nimium trahat è Satyra; at Antiquis curæ fuit, ut animos hominum ad Virtutem inſtitueret: Quinetiam magnis Philoſophis, veluti animorum plectrum quoddam cenſebatur. Hominum enim animos, cùm congregati ſunt, magis quàm cùm ſoli, affectibus ac impreſſionibus patere. Naturæ quoddam ſecretum eſt. *Parabolica*, inter reliquas eminens, tanquam res ſacra atque auguſta meritò ſemper habita eſt, ut cujus opera Religio ipſa uſa eſt, & commercia divinorum cum humanis exercentur. Eôdem quoque doctrinæ genere Sapientia olim tradita: Nam cùm rationis humanæ inventa & concluſiones tum novæ adhuc & inſuetæ eſſent, vix illam ſubtilitatem capiebant ingenia humana, niſi propiùs eæ ad ſenſum per hujuſmodi ſimulachra & exempla deducerentur. Quare omnia apud illos fabularum omnigenarum & parabolarum, & ænigmatum & ſimilitudinum plena fuerunt. Hinc teſſeræ Pythagoricæ, ænigmata Sphingis. Æſopi fabulæ & ſimilia. Quinetiam apophthegmata veterum Sapientium ferè per ſimilitudines rem demonſtrabant. Unde Menenius Agrippa, apud Romanos, gentem eô ſeculô minimè litteratam, ſeditionem fabulâ repreſſit. Vide Franciſc. Baconem à Verulamio, *de Augm. Scientiar. l.* 2. *c.* 13. Hinc tam latè *Poëſis*, quàm Philoſophia, patebat: ut enim hæc vel Naturam docet, vel format mores; ita illa fabulis vel Naturæ primis temporibus involvebat arcana, vel vitæ tum privatæ tum publicæ rationem tradebat: *prima* proin *Philoſophia Straboni* dicta. Quæ cauſa, quòd Horatius, *l.* 1. *Ep.* 1. *v.* 1. 2. 3. dicere neutiquam dubitet. moralem ac civilem vitam meliùs ab Homero doceri, quàm Crantore & Chryſippo. Sanè Poëtas eſſe morum ac vitæ Magiſtros, non modò Pythagoræorum, ſed etiam Ariſtoxeni Muſici ſententia fuit: Ipſe Plato moriens Sophronis mimos capiti ſubjectos habuiſſe legitur. Nec aliter differre *Poëſis* ab Hiſtoria vel Philoſophia videtur, niſi quòd Philoſophia doceat præceptis, Hiſtoria exemplis veris, ipſa verò fictis: quippe quæ naſcitur ex imitatione actionum, ſive vilium ut in Comœdia & Satyris; ſive præſtantium ut in Epicis & Tragœdia. qua de re vide Voſſ. *de Philoſophia*, *c.* 4. §. 5. & fuſiùs *de nat. ac conſtitutione Poëtica*, cui adde Julium Cæſ. Scaligerum, *de Poëtic.* &c. Interim Ars hæc, apud Romanos Martis illos pullos, principiô contemtui habita eſt. Quocirca minimè mirari oportet, ſi M. Fulvio Nobiliori vitio datum eſt, quòd is, Conſul cùm eſſet, in Ætoliam provinciam Q. Ennium ſecum duxiſſet. Factum tamen poſteà, ut Principes quoque viri, auctô imperiô, domi foriſque pace partâ, ad hanc ſtudiorum partem animum inclinârint, ſummôque cultu atque honore illos habuerint, qui carmine abſolvendô viderentur excellere. Crinitus, *Præfat. libri de Poëtis*. Fuêre autem

n mox à primò bello Punico, *Priſcos* Latinæ licèt rudia quæ-
initia, ut ex iis fabulis, quas Livius Andronicus & haud
è poſt eum Cn. Nævius populo dediſſe leguntur, conſtat.
re dein incrementum cœpit bellô Punicô ſecundô. Unde
ius Licinius, poſt bellum hoc floruit, apud A. Gellium, *l.*
. 21. ait,

Punicô bellô ſecundô Muſa pinnatô gradu
Intulit ſe bellicoſam in Romuli gentem feram.

etiam reſpexit Horatius, ubi de Populo Romano, *l.* 2. *Ep.*
. 161.

Serus enim Græcis admovit acumina chartis,
Et poſt Punica bella quietus, quærere cœpit,
Quid Sophocles & Theſpis & Æſchylus utile ferrent, &c.

pud Græcos, imò & alios. *Poëſis* prior oratione ſolutâ & Poë-
ntiquiores fuêre Hiſtoricis ac Πεζολόγοις. Vide ſuprà, ubi *de*
tione Soluta.

OETA, per excellentiam dictus Homerus, Athenæo, *l.* 1.
tarcho in *Vita* Græciæ, Juſtiniano, *Inſtitut. de Jur. G. Nat.*
rpocrationi in *Homerida*, Heſychio, Quintiliano, *Inſtitut.* O-
r. *l.* 8. *c.* 5. Senecæ, *Ep.* 58. Aliis: cujus rei cauſam habes a-
Euſtathium, *Il.* 1. Item Ariſtophanes, Suidæ in *Miltiade*, τῷ
ὁ Μαραθῶνι τροπαῖον μέμνηται ὁ Ποιητὴς, quô nomine illum o-
ino notari Corn. docet Probus in *eodem*. Vide Caſp. Bar-
um, *Animadverſion. ad Stat. Theb. l.* 4. *v.* 463. ubi hæc
ba.

——— ——— *innuba Manto.*

ditô Commentariô illuſtrat. Aliàs quid communiter vox in-
itet, ex prædictis liquere poteſt. Origo ejus non à *fingendo*,
putârunt, quia fictis uteretur *Poëta*, ſed à *faciendo* verſu, du-
da. Simul enim cum ipſa natura humana extitit vis hæc nu-
roſa, quâ verſus clauduntur. Certè & infans priùs canit,
àm loquatur; & pleroſque eorum non aliter ſomnum captare
emus. Poſteà quum majore ſpiritu res novas veteribus in-
tis addidiſſent illi, qui hâc gloriâ inferiores numeroſè modi-
arentur ſimplices narrationes, *Verſificatores* tantùm dicti
it, hi autem Poëtæ: quare ſoli illi Muſarum tutelam vindicant
ue patrocinium, quarum ſpiritu, quæ alios lateant, ab ipſis
cniantur. Dictus hic *Pierius calor* Papinio, *Theb. l.* 1. *v.* 3.
ὁ οἶςρος ἀειφόρος *Orpheo*, i. e. Muſicus furor & adflatus ad
ſus pangendos, ſine quo nemo Poëta bonus: eſtque quæpi-
exhilarans mentem ebrietatis divinæ ſpecies, quâ emoti ſor-
lâ illâ quiete & paupere quôdam mentis paſtu, procedunt in
eriores epulas & choreas velut cœleſtes ingrediuntur, animô
ipſum exſultationibus ſuis vix capiente: qua de re vide Sene-
n, *de Tranquill. c.* 7. Hôc pactô inſpirati non tam loquuntur,
àm *eructant* carmina, ut & Regius Pſalmographus de divinis
odis ſermocinatur, uti nimirum omni curâ excelſior divi-
orque virtus, elaboret intus mox expellendos verſus. Diſtin-
itur autem hic furor re & nomine ab aliis. *Re*, quia ad carmi-
tantum, utileſque vitæ inſtructiones, laudes virtutum, vitu-
ria vitiorum, dari cenſetur, quibus duobus velut capitibus con-
bat antiqua & primigenia Poëſis. *Nomine* autem Protreptici,
od inſtiget vi ſuâ metra in numeros, quibus præ cæteris o-
nibus facultatibus Poëtica utitur. Quam in rem pluribus præ-
rè differit Caſp. Barthius, *Animadv. ad Statium d. l.* Cæterùm
Pythicis Ludis *Poëtarum* inprimis certamina vigebant. Unde
ſiclem Coronæum Pythicis viciſſe; Philemonem quoque Co-
lcum & Alexin coronatos animam exhalâſſe: porrò Polum
agœdum, pauló ante finem vitæ, intra quatuor dies, octo
certâſſe tragœdias, refert Plut. *Symp. l.* 2. *alibique.* Et hæc dice-
ntur ἐπινίκια ἀγώνισμα, quæ omnibus admirationem excitarent.
æ verò ſua tantùm ſcripta Poëtæ deferebant ad certamen, verùm
aliena, uti Quintilian. auctor eſt, *l.* 10. Et vidimus ſuprà vo-
Emendator, & dicemus infrà, ubi de Rhapſodis. Præmium erat
rona ex hedera, quam ſic deſcribit Plin. *l.* 16. *c.* 34. *Alterui &*
rem nigrum, alii crocatum, cujus coronis Poëtæ *utuntur foliis mi-*
nigris; quam quidam Dionyſiam, alii Bacchicam vocant, maxi-
inter nigras corymbis. Item lauro & myrto, uti docet Paſcha-
s multis, *Coron. l.* 5. *c.* 12. & *l.* 7. *c.* 18. Vide quoque ſuprà *Pan-*
eris. In aliis præmiis numerabantur τιμαὶ, δωρεαὶ, σῖτα,
ſitηρέσιον, χάριτες, σιτήσεις, σίτησις ἐν πρυτανείῳ, προεδρία, ἀτέλεια,
χαλκοῦ εἰκόνες, ἀτέλεια, χρήματα, *honores, dona, ho-*
raria, honorum prærogativa, gratia, annona, frumentatio,
rvuandi jus, purpura, honor primi ſubſellii, ærea ſtatua, immu-
tas, pecunia. Pollux, *l.* 8. Sed & poſterioribus temporibus,
ëta, Rhetores, aliarumque Profeſſionum viri cæteris excel-
ntiores, in Agone Capitolino, quem Domitianus Imperator
ſtituerat, ab ipſo Imperatore coronati fuerunt. Fuère autem
gones hi quinquennales primùm celebrati, die 22. ejus & Ser-
i Corn. Dolabellæ Conſulatu, exemplô ludorum Olympicorum;
quibus Statius, cùm, poſt incredibilem totius Urbis expecta-
onem, Thebaidem tandem ſuam recitâſſet, ſe ſpretô, alios co-
onari vidit ac indoluit: id quod non uno in loco ipſe conqueritur.
eque fortè aliunde laureatorum *Poëtarum* origo. Nam & ipſi
tiquitus ab ipſis Cæſaribus Germanis coronabantur magno-
ue in pretio habiti ſemper, apud Italos & Germanos, qui &
noris virtute eſſent conſequuti. Sed in veteribus illis Agoni-
s, qui vicerant, coronâ & ramô lemniſcatô, aut torque invo-
tis, donabantur: Qui ſecundi erant, coronas quidem inpetra-
nt, palmaſque, ſed ſine lemniſcis. Quod ex Auſonio patet,
iſſ. 20. *v.* 5.

Et quæ jam dudum tibi palma Poëtica pollet,
Lemniſcô ornata eſt, quò mea palma caret.

Meliùs Sidonius,

Hic mox præcipit æquus Imperator,
Palmis ſerica, torquibus coronas,
Conjungi & meritum remunerari:

Ubi coronis torques & palmis ſerica, h. e. ſericatos lemniſcos conjungit. Pro ratione tamen meritorum poſteà præmia amplificata ſunt, Joſ. Scaliger, *Auſonian. lect. l.* 1. *c.* 10. Hodie in Imperio Romano Germanico, laurea confertur ab iis, quos, Comitivæ dignitate auctos, ſpeciali hôc privilegiô Imperator eſt dignatus: ſed quòd nonnunquam iis datur, qui minus meruêre, factum ut Lipſius alicubi, *in Ep.* dicat: *Multi laurigeri, pauci Phœbi.* Antiquitas *Poëtis*, qui in Bacchi erant tutela, mitras attribuit, *ut cohiberentur vini vapores, ne caput peterent*, Euſeb. Cæſar. *Præp. Evang. l.* 2. *c.* 2. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. paſſim*; etiam infrà voce *Se*, it. *Seceſſus*: de Poëtis verò omnium ætatum, habes judicium Scaligeri, *in Hypercritico*: de *Poëtis Cyclicis, Epicis*, aliiſque eorum differentiis, agimus hîc paſſim ſuis locis. Addam hoc unum, *Poëtarum* Scripta, Amatoria præcipuè, à populo olim ſolita cantari ſaltarique. Inde Ovid. *l.* 2. *Triſt. v.* 519. gloriatur, carmina ſua populo cantata ſaltataque fuiſſe, etiam ſe ſuperſtite: Et apud Horatium, Callimachi Epigramma, cujus concluſio eſt.

Κὠμὸς ἔρως τοιός δε, τὰ μὲν φεύγοντα διώκειν
Οἶδε, τὰ δ' ἐν μέσσῳ κείμενα παρπέταται:

quendam cantâſſe legimus: Ita enim is, *l.* 1. *Sat.* 2. *v.* 107.

Cantat, & apponit: meus eſt amor huic ſimilis, nam
Tranſvolat in medio poſita: & fugientia captat.

Hinc apud eundem Κύκλος Ἐπικὸς, *patulus* dicitur *orbis*: (Qui fabulas omnes Græciæ, à Mundi principio uſque ad Trojæ everſionem & Ithaci reditum continebat, ex variis Poëtis congregatus;) quòd carmina eô comprehenſa vulgaria haberentur, utpote triviali monetâ percuſſa & omnium manibus tererentur &c. Vide *ſuprà*. Inprimis verò Euphorionis poëmata Romæ grata olim & paſſim à parum ſobriis cantata. Unde *Cantores Euphoriani*, memorati Ciceroni, 3. *Tuſcul.* Hodieque extat Parthenii liber, quô mirabiles amantium caſus recenſet, miſſus ad Cornelium, de quo in *Auguſto* Suetonius. Vide *ad hujus Tiberium* Caſaub. *Animad. c.* 70. At Chriſtiani veteres non Tragœdias ſolùm Comœdiaſque, ſed & cætera omnia *Poëtarum* ſcripta, quòd ea ad ſolidam doctrinam conferre nihil exiſtimarent; prætereà laſciviâ ac turpitudine ſcaterent; denique fabuloſa idololatriæ promptuarium eſſe crederent; aſpernabantur damnabantque. Quô nomine Tertullianus Ludimagiſtros cæteroſque Profeſſores literarum rejicit, utpote *affines multimodæ idololatriæ*, *l. de Idolol.* & *agoniſticam ſcenam* exſibilat *l. de Spectac.* Vide quoque Origenem *contra Celſum*, *l.* 3. ubi Τὰ ᾄσματα τῆς κωμῳδίας καὶ τὰς ἀναλύσεις τῶν ἰάμβων procul abeſſe jubet, laudatum Heraldo, *ad Arnobium*, *l.* 3. ut & infrà, *Politici verſus*: ubi Ποιητὴν & Πολιτικὸν ſibi opponi, apud medii ævi Grammaticos videbimus, aliumque Ποιητικὸν & πολιτικὸν λόγον fuiſſe appellatum. Longè infrà *Poëtæ* dignitatem Verſificator eſt, de quo ſuô locô; utpote ſermonis quidem ac metri, ſed citra ſpiritum, & vim Poëtæ intrinſecam, obſervator, uti jam ſuprà innuimus. Et talium, *malorumque* adeò *Poëtarum* carmina piperis, Scombrorum, thuris aliarumque hujuſmodi mercium involucris apud Græcos olim Latinoſque deſtinari conſuêviſſe dicimus hîc paſſim. A cujuſmodi contemtu & irriſione eleganter ſcripta libera erant, inde *nec ſcombros metuentia, nec thus*, dicta Perſio, *Sat.* 1. *v.* 45.

POETILIUS C. F. Conſ. cum L. Papirio Sp. F. C. annô 2. Olympiadis 113. quorum tempore Alexandriam Ægypti conditam eſſe ſcribit Solinus, *c.* 35. cùm plerique omnes id factum tradant Olympiade præcedente: Meminit quoque *Pœtilii* Tribuni Pl. A. Gellius, *l.* 4. *c.* 18. *Pœtilii quidam Tribuni Plebi à Marco, ut ajunt, Catone inimico Scipionis comparati in eum atque immiſſi deſiderabant in Senatu inſtantiſſimè, ut pecuniæ Antiochinæ, prædæque quæ in eo bello capta erat, rationem redderet.* Ubi *Pœtilii* habet, in numero plurativo, pro *Pœtilius* eâdem figurâ quâ apud Platonem, οἱ περὶ Πέλοπας, οἱ Κάδμοι; & apud Virgilium, in ænigmate illo πολυθρύλλητῳ. *Dic quibus in terris* &c. *Regum* prò *Regis*, h. e. *Ajacis*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 476. & 1222.

POETOVIO, vide PETOVIO, & PETAVIUM.

POETUS, Lucas, vide *Lucas*.

POEUS, pars Pindi, è quô Peneus fluv. *Strab.*

POGESA, monetæ Gallicæ minutioris ſpecies, memorata in *Charta* Capituli Lactorat. A. C. 1173. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* ubi cum *Picta*, de qua ſuprà, & *Pojoiſſa* Aragonenſi, ejuſdem valoris fuiſſe, ex *Adverſariis* Nobiliſſ. Peyreſcii, refert.

POGESANIA, provinc. Pruſſiæ, ad Occid. Paſſariæ ripam. Urbs primaria *Hollandia*. *Merel.*

POGGIUM Bonitii, oppid. agri Florentini, *Poggibonzi* 20. milliar. à Florentia in Merid. Senas verſus 12. circiter, ad amnem Elſam.

POGGIUS Bracciolinus, vel Brandolinus, vulgò Poggius Florentinus, natus in pago Terra Nova, territorii Aretini. Fuit à Secretis Eugenio IV. & Nicolao V. quô officiô ſub octo Pontificibus ſe defunctum eſſe ipſe ſcribit. Annô ætat. 72. Florentiam revocatus eſt, ut Patriæ Reipubl. eandem operam præſtaret. Eruditione inſigni fuit, Græcè inprimis & Latinè doctiſſimus, Emanuëlis Chryſoloræ olim diſcipulus: Beſſarioni quoque familiaris extitit. Ob ſales & faciles jocos gratus omnibus, niſi quòd Satyricus magis quibuſdam videretur: Invectus in Laur. Vallum eſt acriter. Scripſit varia, ut de *varietate fortunæ*

Epiſtolarum libros duos, in quarum illa, quam ad Leonhardum Aretinum ſcripſerat, de Hieronymo Pragenſi, cum Johan. Huſſo. in Concilio Conſtantienſi, uſtulato ob religionem, magnificè ſentit. Portò *Hiſtoriam Florentinam*, quæ parum laudis habet: canente Actiô Sincerô:

Dum Patriam laudat, damnat dum Poggius hoſtem,
Nec malus eſt civis, nec bonus hiſtoricus.

Alia quoque quædam etiam minus probata, edidit, plurimoſque auctores è Græco tranſtulit. Conſtantiæ, Conciliô durante, incidit in opera Quintiliani & Aſconii: ibidem deſcripſit libros Ciceronis, de Finibus & Legibus, qui nondum in Italia prius viſi erant. Obiit A. C. 1459. ætat. 80. Alibi filii illius Jacobi meminimus, alterius item, qui Leonis X. familiaritatem meruit. Paul. Jov. *in eleg. c.* 10. Raphael Volaterran. *l.* 21. Phil. Bergomenſis, *in ſuppl. Chron. A. C.* 1416. Hugolin. Verinus, *l.* 2. *Ital. Illuſtr.* Eraſm. *in Ciceron.* Geſner. *in Biblioth.* Poſſevin. *in appar.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 5. Paul. Freherus, *Theatrô Virorum eruditione clarorum*, Alii.

POGLA, Pamphyliæ urbs. *Ptol.*

POGOARGAS, Æthiopiæ ſub Ægypto oppid. *Plin.*

POGON, Trœzeniorum portus in Pelopon. *Strabo.*

POGONIÆ, cometarum ſpecies, *quibus inferiori ex parte, in ſpeciem barbæ longæ, promittitur juba*, Plin. *l.* 2. *c.* 25.

POGWISD, i. e. Aura, inter Sarmatiæ Europææ veter. incolarum Numina, vide infra *Sarmatia.*

POHERI, memorati Wilh. Britoni in *Philippid. l.* 10. *p.* 221.

Pontivii Comitem comitantur in arma Poheri.

Et, *l.* 11. *p.* 213.

Stant contra oppoſiti Thomas Gallericus armis
Gamachiuſque Vimoſque citus, Robertigenaque,
Pontivuſque Comes, Drocenſis, atque Poheros.

Poëtis Gallis paſſim *Poihiers*, populi fuêre in Belgio, quorum nomenclatura patuit tam latè, ut Golutus, *in Hiſt. Sequanica, l.* 10. *c.* 81. & 109 ſcribat, Duces Burgundiæ, qui complures etiam Germaniæ inferioris tractus poſſedêre, Heraldos ſeu Feciales, habuiſſe, quorum alii *Poihieri* (ſeu *Pohers*) alii *Ripuarii* (ſeu *Ruyers*) appellabantur; *Poheros* verò feciales, intra Franciam, & Ripuarios intra Germaniam, ſuum obiiſſe munus. Sed appellationis rationem non reddit, quæ non alia eſt, quàm quòd Ducum ejuſmodi Burgundicorum modernorum dominia partim in Francicis, partim in German. provinciis protenderentur, i. e. in provinciis, quæ aut Gallicâ, aut Germanicâ linguâ utebantur. cum *Ripuariorum* nomine, ex quæ Rheno conterminæ erant; *Pohero-rum*, quæ verſus Franciam excurrebant, intelligerentur. Unde omnino colligitur, *Poherorum* nomen generale fuiſſe, pluresque comprehendiſſe populos. Eorundem mentio eſt in *veteri Ceremoniali* Gallico *MS.* ubi agitur de Torneamentis, ad quorum evocationem in hæc verba facta proclamatio deſcribitur: *Oroyez Seigneurs Chevaliers que je vous fais à ſçavoir le grand digne pardon d'armes & le grand digne tournoyement de par les François, de par les Vermandiſiens & Beauvaiſiens, de par les* Poihiers *& Corbeans, de par les Artiſiens & les Flamans, de par les Champenois & les Normans, de par les Angevins, Poitevins & Tourangeaux, de par les Bretons & Manceaux, par les Rives & Hasbegnons, & de par tous autres Chevaliers, qui accordez ſi ſont* &c. In quo tamen loco *Poherorum* nomen haud tam latè patet, ſatiſque innuitur, vicinos fuiſſe Corbejenſibus atque Bellovacenſibus proindeque eos eſſe, qui Caſtro Piciacenſi, *Caſtrum de Pice* appellato Orderico Vitali, *l.* 10. Gall. *Poix* (unde etiam iis nomen) vicinum incoluêre tractum: quod prorſus firmant antiqui Fecialium libri, quos *Provinciales* dicunt, quòd Nobilium nomina & inſignia ſecundùm provincias digeſta contineant. Quippe ſub *Poherorum* titulo, ſeu *Poihiers*, recenſentur vulgò Domini *de Pequigny, de Rivery, de Siſſolieu, le Vicomte des Queſnes, de Rambures, d'Avoines*, aliæque familiæ nobiles, quæ in eo tractu, qui Ambianum inter & Comitatum Pontivenſem interjacet, atque adeò in Vinemacenſi pago, ſedes ſuas habebant. Ita ergo à caſtro *de Poix* dicti ſunt *Poheri*, ſicut Ordericus Vitalis *Braiheros* vocavit, *l.* 12. qui Normanniæ tractum Bellovacis conterminum, vulgò *le Pays de Bray* vocatum, incolunt. Sed & ultra Somonam id nominis obtinuiſſe hinc patet, quòd in Tabulario Eccleſiæ Canonicorum Vincacurtenſis mentio fit menſurarum frumentariarum, *Seſtiers Pohiers* dictarum, ut in Eccleſiæ Ambianenſis Chartarum Inventario *des muy Pohier* ſeu *modii Poheri.* Car. du Freſne *Gloſſar.* qui,

——— *nullis perdita ruſcis*
Jamdudum, nullis dubitavit crura rubetis
Scindere.

dum gentem hanc viris doctis hactenus vel ignoratam penitùs, vel ſaltem prætermiſſam, erueret ex ævi tenebris & in apricum produceret.

POICILE, vide POECILE.

POLA, Iſtriæ munita civitas (ubi *Polaticus ſinus*, qui & *Flanaticus*. Vulgò *Il Carnero*, quòd ibi nautæ periclitentur, & *Polaticum Promuntorium*, de quo *Steph.*) quondam à Colchis condita, ſed poſteà facta Colonia Romanorum. Mela, *l.* 2. *c.* 3. *Pietas Julia* Plinio, *l.* 3. *c.* 19. in deſcriptione Iſtriæ. Fuit (inquit Bochart. *in Phaleg. c.* 31.) in Iſtriæ & Italiæ confiniis *Pola* urbs à Colchis exulibus condita, quod ipſum Polæ nomen ſignificaſſe teſtantur hæc Callimachi, apud Strab. *l.* 1. *&* 5.

Ἄστυρον ἐντίσαντο τὸ μὲν Φυγάδων τις ἐνίσποι
Γραικὸς, ἀτὰρ κείνων γλῶσσ' ὀνόμηνε Πόλας.

Nempe פלה *pala* in *Piel* Hebræis & Syris eſt *ſeparare, auferre, amovere.* Inde *Pol* Colchis *exulem*, vel *exilium* ſonabat. Cum portu capaci, ſub Venetis, 60. mill. paſſ. à Tergeſte in Meridiem, Anconam verſus 96. circiter. *Nic. Lloydius.* Una eſt ex antiquiſſimis Iſtriæ urbibus, ſed hodie parum culta, ut quæ vix octingentos habet incolas. Eò mittunt Veneti Præfectum quotannis, cum titulo *Comitis.* Viſitur ibi hodieque *Inſcr.* in honorem Severi Imperatoris facta, in qua *Reſpublica Polenſis* vocatur: Item alia eidem Imperatori facta: Amphitheatrum porrò, dictum *Orlandinum*, quaſi domus Orlandi: Arcus Triumphalis, vulgò appellatus *la Porta dorata* cum *Inſcr.* & Epitaphium vetus, de quibus omnibus vide Jac. Sponium, *Itinerar. Dalmatia, Part.* 1. *p.* 80. & *Part.* 3. *p.* 67. & *ſeqq.*

POLACCHIA, ſeu PODLASSIA, provinc. parva Poloniæ inter Mazoviam ad Occaſum, & Lithuaniam ac Poleſiam ad Ortum. A ſeptentrione extenditur in Mettuicam. Ejus primaria urbs eſt Bielka.

POLÆNUS, inter amicos Hadriani Imperatoris, poſteà ejus juſſu neci traditus. Æl. Spartian. *in Hadriano, c.* 15. *Facile de Amicis, quidquid inſuſurrabatur, audivit, atque ideo propè cunctos vel amiciſſimos vel eos quos ſummis honoribus evexit, poſteà ut hoſtium locô habuit, ut Tatianum & Nepotem & Septicium Clarum. Nam Eudæmonem priùs conſcium imperii ad egeſtatem perduxit: Polænum & Marcellum ad mortem voluntariam adegit* &c. Et ita quidem habent Palatinus Codex & editio Mediolanenſis, cùm vulgò legatur *Polyænum.* Sed nomen hoc non eſt Romanum, verùm Græcum putum. Forte & pro *Polænum* legendum *Pollienum* vel *Pulienum*, vel etiam *Pollenium*, quæ omnia nomina Romanis ſuêre in uſu. *Polius* & *Pulius*: hinc *Polienus* & *Polienus.* Mentio eſt in veterib. Inſcr. *M. Pullieni Firſti*, & *Marci Polæni Sa*[illegible]. Tamen & *Polyænus* retineri poteſt, cum Eudæmonem etiam hic habeamus, Salmaſ. *ad loc.*

POLANUS, nomen Chriſtianorum in Terra Sancta natorum, mediô ævô; ſicut, qui adventitii erant & recens eò delati, *Fernaldi* communiter dicebantur, vide ſuprà, voce *Filius Arnaldi*, & infra in *Pullani.*

POLANUS à Polansdorff Amandus, Theologus Baſilienſis, ſolidâ eruditione inclytus, A. C. 1561. natus Oppaviæ Sileſiorum, familiâ nobili, in Academia Baſil. docuit, ſcriptis & familiaritate cum Beza, Toſſano, Sohnio, Stuckio, Pareo, Piſcatore, aliis Theologis celeberrimis, immortale nomen adeptus. Extant ejus, *Exegeſis Analyt. Vaticiniorum V. T. de Chriſto. Comm. in Pſ.* 14. 15. 16. 22. *Jeremiam, Ezechielem, Danielem: Partitiones, Theſes & Analyſes in Hoſeam & Malachiam, ad Coloſſ.* &c. *Syntagma item in Fol.* &c. Obiit Baſileæ An. 1610. ætat. 49. De hoc Melchior Adami *in vitis Theol. Germ.* ita inter alia. *Illuſtres in hoc fuerunt vera pietas & eruditio; Valuit ingeniô juxtà ac judiciô: ſcientiâ linguarum principum & Eccleſiaſticæ antiquitatis.* Vide quoque Paul. Freherum *Theatrô Viror. claror.*

POLARIS Stella, poſt captam à Muhammede Conſtantinopolim, ſeſe occultâſſe nonnullis dicitur: quemadmodum Hyginus *Poet. Aſtronom. ubi de Tauro.* & Avienus, *in Arateis*, ſtellam Pleiadum ſeptimam, nomine Electram, poſt Trojæ excidium, nolle ampliùs conſpici, quia Dardanus, gentis Trojanæ conditor, natus fuerit ex illa, fabulantur. Sed *nihil hôc commentô vanius*, inquit Voſſius, quippe ſi minutam unam exceperis, quæ inter Polum & minorem Urſam interjacet, illa ipſa in cauda minoris Urſæ, uti olim ætate Hipparchi & Ptolemæi, ita hodieque maximè eſt Polo vicina, & ſimiliter *Polaris* vocitatur. Vide eum *de origine & progr. Idolol. l.* 2. *c.* 30. Movet de ſtella *Polari*, quæ & *Poli* quandoque nomine venit, Auctor Anonymus, *Hiſt. Orbis Terr. Geograph. & Civ. c.* 1. §. 17. quæſtionem: *An in Sphæra recta, ſeu in iſtis regionibus, quæ directè ſita ſunt ſub Æquatore, uterque Polus, ſeu utraque ſtella Polaris conſpici poſſit?* quod ex materia de refractionibus Geographi quidam ſuſpicati ſunt. Sed ſatisfactum iis eſt, à diligentiſſimo Mandelſlovio, *Itinerar. l.* 13. *p.* 151. ubi refert, ſe Polum Arcticum, non niſi poſt. 6. grad. cis Æquatorem: Antarcticum verò poſt 8. demum grad. trans Æquatorem vidiſſe. Idem ſenſit Joh. Leërius, *in Navigat. Americ.* ubi ait: *Non modò ſub Æquinoctiali Polus uterque non apparet, quod plerique arbitrantur: ſed neuter, niſi duobus immenſis ultro citroque gradibus*, citante Keckermannô, *Syſtem. Aſtronom. Part.* I. *c.* 2. Neque minùs nobilis eſt obſervatio de *Polis* hiſce, terras iis ſubjacentes noctem diemque ſex menſium habere, quam & Veteres non obſcuris teſtimoniis firmârunt. Unde, præter alios, Plinius, *l.* 2. *c.* 75. cùm de variis lucis incrementis egiſſet, *Haud dubiè*, inquit, *repromittunt id, quod cogit ratio credi; Solſtitii diebus accedente Sole propiùs verticem Mundi, anguſtô lucis ambitu ſubjecta terræ continuos dies habere ſenis menſibus, noctesque è diverſo ad Brumam remoto. Quod fieri in inſula Thule, Pytheas Maſſilienſis ſcripſit, ſex dierum navigatione in Septentrionem à Britannia diſtante: Quidam verò & in Mona* &c. Sed de utraque harum falſum [illegible] eſſe, certum eſt. De ſemeſtri verò nocte, aſſenſum non præbet præfatus Auctor creditque potiùs, ſi quis ſub *Polo* ipſo viveret, eum perpetuâ in luce verſaturum, ſi non ſplendidâ, ſaltem dubiâ, & non omnino nullâ, quæ eò magis augeatur, quò Sol à Tropicis ad Æquatorem accedat propiùs; Cujus rei rationes exponit *loc. cit.* Idem, *c.* 4. §. 8. ex Kirchero, qui primus animadvertit, adjicit. Eſſe in regionibus hiſce ſubpolaribus, ingentes voragines, quibus mare ſub *Polo* Arctico abſorbeatur, ſub Antarctico autem ſeu Auſtrali iterum emergat, idque ex eo potiſſimùm colligi, quia maria ſubpolaria ob rapiditatem ſuperari non poſſint. Ita Anglos in oris Gronlandicis jamdudum ab incolis monitos eſſe, ne ulteriùs progrederentur, ſi ſe ſalvos naveſque vellent, eſſe enim mare *Polum* verſus uſque adeò æſtuoſum, ut naves illud ingreſſæ nullâ humanâ induſtriâ retrorſum poſſint; & nautas ad Spitzbergam tendere ſolitos narrare nullam navem, quæ ultra 78. gradus progreſſa ſit, rediiſſe, hinc reſque ſuorum paulò incautiùs ibi divagatos nunquam ampliùs comparuiſſe: Contra ex relationibus, *de*

Invento freto Meras ſeu le Maire, conſtare: nautas poſt 60. gradus latitis Auſtralis ob contrarietatem fluctuum, ulterius progredi non potuiſſe, Herreram item, *in Hiſtor. America Auſtral.* docere, claſſem Regiam Hiſpan. ad detegendas novas Terras emiſſam, non potuiſſe ſuperare gradum 70 ob aquarum, etiam aere ſilente, obviam ruentium rapiditatem &c. Vide ipſum Kircherum, *Itinere Eſtatico 2. Dial. 1.* & *Mund. Subterr. l. 3. c. 2.*

POLATÆ, populi Albaniæ verſus montem Nigrum & lacum Scodræ, ubi alias urbs epiſcopalis nunc in ruderibus jacens; *Polati.*

POLATICUM, promontor. in Iſtria, hodie *punta del Promontore*, *Magini*: in mare Adriaticum maxime excurrit, 6. milliar. à Pola in Ortum.

POLATICUS Sinus, *il Quarnero.* Vide *Pola.*

POLAVIUS Georgius, vide *Georgius.*

POLEDRUS, pro *Pulletrus*, recentioribus *pullus equinus*. Ital. *Poledro*, *puledro* & *polero*: equa voce Landinus *ad Dantem*, ignavos *poltroni* dictos putat. Galli *Poutre* dicunt. In *LL.* Salicis *Poledrus* occurrit. in *LL.* Viſigothorum *Pulletrus anniculus*: unde *pullitras* vel *pultras* equulas vocant Galli. Varro *Pullitras*, dixit in genere gallinaceo, eaſque opponit vetulis gallinis, *de Re Ruſt. l. 3. c. 9. Etra, quæ ſubjiciat vetulas potius, quàm pullitras.* Unde ad equorum ſobolem facta translatio, Salmaſ. *ad Lamprid. in Alexandro Sev. c. 41.*

POLEMANNUS Johannes, vide *Johannes.*

POLEMARCHUS, apud Athenienſes dictus eſt qui belli præfectus erat, & aderat regibus, ut Pauſanias indicat, *l. 1.* cum ſcribit Erechtheum regem Ione Zuthi filiò in bello Eleuſinio Polemarchò uſum eſſe. Munus ejus tempore pacis fuit jus inter cives peregrinoſ. dicere. *Jul. Pollux.*

POLEMARCHUS, major. Lyſiæ Oratoris Frater.

POLEMIUS, Conſul cum Urſo, an. Urb. Cond. 1090.

POLEMIUS, Hæreſiarcha, erroribus ſuis ex Apollinaris operibus, A. C. 373. hauſtis, inter alia docuit, in Chriſto, ex Verbo & Carne, mixtionem factam eſſe. Theodoret. *l. 4. hær. fab.* Epiphan. *hær. 77. & 78.* Diſcipuli ejus *Polemiani* dicti; aliquando cum Apollinariſtis confunduntur.

POLEMNIACUM, oppid. aut caſtrum potius in Sequanis, vulgo *Poligny*, ad amniculum, qui in Dubim effluit. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

POLEMON, Rex Lyciæ, A.C. 55.

POLEMON, Zenonis Rhetoris fil. ad regnum Ponti, conceſſu Antonii & Auguſti, pervenit. Dio *in actis anni* 729. Uxorem habuit Pythodorin, prudentiæ aliarumque virtutum nomine laudatam. Appianus *Polemonem* habet Ciliciæ Regulum. Poſtquam enim gens hæc latrociniis adſueta, ab Iſaurico & Pompejo domita eſt, Flor. *l. 3. c. 6.* aliquandiu per Proconſules recta, ab Antonio tandem Regem impetravit *Polemonem*, vide Appianum præfatum, *Civ. l. 5.* Ei ſucceſſit, an immediatè, non liquet, Philopator, quem vide. Cœterùm, Zenonis hic filius urbem ſuam ampliavit ornavitque & cùm priùs *Dioſpolis* vocaretur, in gratiam Auguſti *Διοκαισάρειαν*, compoſito ex *Jove* & *Cæſare* nomine appellavit: Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 828. qui & *de Polemoniaco Ponto*, ſub Pontica olim diœceſi comprehenſo nonnulla, *p.* 807.

POLEMON, minimus frater Amyntæ & Simmiæ, amiciſſimus Philotæ, & ideò cùm Philotas torqueretur, profugit: quem tamen deſertum a comitibus & hæſitantem inter revertendi fugiendique conſilium occupârunt ac vinctum reduxerunt. Deprecantibus exercitu & amicis Alexandrum, abſolutus eſt. Curt. *l. 7. c. 1. & 2.*

POLEMON, Philoſophus Athenienſis, Academicus, Philoſtrati fil. qui cum in juventute petulans eſſet, & aliquando ebrius & coronatus, Xenocratis ſcholam ingreſſus fuiſſet, ejus oratione, quæ tunc de pudicitia erat, adeò mores immutavit, tantumque in philoſophia profecit, ut Xenocrati in Scholâ ſuccederet. Probitate, lenitate animi & conſtantiâ inclytus: à furioſo cane aliquando læſus, colorem quidem vultus mutavit, tumoreque vulneris per totam urbem diſperſò, quid contigiſſet, rogavit. Obiit Olymp. 127. ſenex admodum. Diogenes, *l. 4. in Polemone*, eum multa ſcripſiſſe teſtatur; *Suidas* verò nihil ſcriptum reliquiſſe aſſerit. Horat. *l. 2. Sat. 3. v. 254.*

> ——— *Facieſne quod olim*
> *Mutatus Polemo.* ———

Vide etiam Euſeb. *in Chron.*

POLEMON, cognomento *Helladicus*, genere Ilienſis, Hiſtoricus nobiliſſimus, æqualis Ariſtophanis Grammatici, Panætii diſcipulus. Scripſit *de origine civitatum*, *Phocidis*, *Ponti*, *Laconiæ geographiam*, & *de curſu ſolis libros tres.* Suidas. Item *ἐπωνύμους τῶν δήμων καὶ φυλῶν.* Vide Scholia *in Ariſtoph. Aves.* Alius è Laodicea Cariæ, qui Smyrnæ vixit, æqualis Herodis Attici, ſub Adriano Imperatore, ad quem legatus quandoque Smyrnæorum miſſus, ab eo honorificè exceptus eſt. Vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. p.* 119. & 404.

POLEMON, Sophiſta & Orator, ſub Trajano. Dicax admodum; morti vicinus rogavit amicos, ut quam citiſſimè ſepeliretur, ne Sol ſuo funeri inſultaret. Podagrâ vexatus cùm mortem optâſſet, & ob id reprehenſus eſſet: *aliud mihi date corpus*, reſpondit, *& libenter vobiſcum manebo.* Scripſit quædam, Philoſtr. *in vit. Soph.* Suid. Item, fil. Evergetæ, Hiſtoricus Græcus *deſcriptionem terræ* edidit, &c. Suid. Voſſ. *de Hiſt. Græc. l. 1. c. 18.* Geſner. *in Biblioth.*

POLEMON, Sophiſta celebris, ſub Hadriano Imperatore cujus *vitam* deſcripſit Philoſtratus, in qua, inter alia, de Antonino Aſiæ Proconſule, qui poſtmodum Hadriano ſucceſſit, Pii nomine condecoratus, lepidam hanc narrat hiſtoriam moderationis & clementiæ Antonini indicem. Regebat Aſiam proconſule Antoninus; Smyrnam venit, ædes *Polemonis*, quia tum aliæ meliores Smyrnæ, ut nec alius melior ipſò Polemone vir, abſentiâ domini tum vacuas hoſpitium ſuum facit. Redit peregrè eadem illâ nocte Polemon, ædes occupatas reperit, nec a quo conſiderans, nec quomodo. Quiritatur tumultuatur ante januam, indignum facinus clamitat, ſe domus ſuæ ingreſſu prohiberi utcunque. Quid multa? cogit Proconſulem multâ jam nocte aliud ſibi hoſpitium quærere ac domò ſe ejicere. Reſcivit hoc Hadrianus: [illegible] ita vulgò legitur. nullo ſenſu: reponit Salmaſius, *ὡς μοι ἀπέδωκε*, *interroganti mihi reddere, ne in flammas traxit Antoninus* itaque ejus reviviſceret. Sed Polemoni intuens Imperator & cogitans, quæ poſt ſe eventura eſſent, cùm quamlibet mites & æquales probaſque naturas incitare conſueverint & inſtigare, ſuique oblivisci cogere mali Principum conſiliarii, ut Polemonem in gratiam cum filio reponeret, hanc viam ingreſſus eſt: Teſtamenti tabulis, quibus hæredem Imperator inſtituebat Antoninum, indidit, hujus ſibi conſilii ac mentis auctorem fuiſſe Polemonem, ut hoc modò facilius ei veniam impertiret, cui beneficium recti Imperii debere ſe ſciret Antoninus. Verba Philoſtrati ſic legit ac diſtinguit Salmaſius, [illegible] h. e. *illi ut, quo gratiam promereri faciebat, ut auctorem tempori, veniam ille præparans ex abundanti*, &c. Quæ tamen narratio an in omnibus fidem mereatur, meritò dubitat Vir Cl. Quid enim opus teſtamentò fuit, quò hæres Imperatoris inſtitueretur Antoninus, qui ab Hadriano adoptatus, in certam ſpem fiduciamque futuræ ſucceſſionis, ſtatim poſt exceſſum Hadriani, adoptionis meritò, non teſtamenti jure, Reip. regimen accepit? Sed & hoc quidam de Hadriano ſcriptum reliquerunt, non adoptione adſcitum ad Imperium, ſed Plotinæ Trajani conjugis favore id aſſecutum, quæ Viri teſtamentò hæredem Regni inſtitutum ſimulârit, ut narrat Aurelius Victor Schotti. Salmaſ. *ad Capitolin. in Antonino, c. 3.*

POLEMONIUM, Cappadociæ urbs. *Ptol.* in ora Ponti. *Vaſiliza Nigra*, aliis *Leona*, inter Amiſum, ac Trapezuntem. Portum habet cognominem, teſte *Stephanò.*

POLENA, vide infra *Paulania.*

POLENDOS, inſul. maris Ægæi, parva & deſerta ad Cherſoneſum Thraciæ. Plin. *l. 4. c. 12.*

POLENTA, Græcè *παλύνη*, Æol. *πάλυντα*, erat farina ſubtiliter molita, ad inſtar cineris. quæ quomodo præparari conſueverit, exponit Plin. *l. 18. c. 7.* Nempe non ſimpliciter hordei farina fuit, ſed ex hordeo toſto priùs, deinde ſubtiliter fracto & molito fiebat, rebus etiam aliis mixtis. Hæc carnibus aſpergebatur, unde *ἀλφιτομένα κρέα*, *polentâ aſperſa carnes*, *ἄλφιτα* enim *λευκὰ polentam* Græci vocant. (Atque hinc vocis origo: *παλύνειν* namque idem, quod *πάσσειν* eſt, *conſpergere*) ut & aliis cibis, moris etiam. Unde Sullæ crudelitas Attici Scurræ mimicò hoc trochaicò eleganter tacta eſt. cùm is ait,

> *Συκάμινόν ἐσθ' ὁ Σύλλας ἀλφίτῳ πεπασμένον.*
> *Sycamorum eſt* polentâ *ſparſum*:

indigitans cum albâ corporis cute, & ſub candido vultu, cruentum & ſanguinarium animum tegere. Certe non aliunde, quam ex hoc verſu, didiciſſe videtur *Plutarchus*, quali colore fuerit Sulla. Nam *τραχὺ* illud *ἐρύθημα*, *λευκότησι καταμεμιγμένον*, quod in ejus facie effloruiſſe ſcribit, planè convenit cum moris illitis polentâ. Ita Neronem quidam, ob ſimilem crudelitatem, *πηλὸν* appellavit *αἵματι πεφυρμένον*, ut notum. Sed & *polentâ*, in urbium condendarum ſitu delineando, Veteres uſos fuiſſe, legimus. Sic in delineando ſitu Alexandriæ, cùm creta non eſſet ad manum, Græci tradunt, *ἀλφίτοις* eum deſcriptum eſſe, *οὐκ ἔχοντες δὲ λευκὴν γῆν, ἀλφίτοις διέγραψαν.* Quod Curtius *polentam*, vertit, *l. 4. c. 8. Fama eſt, cùm Rex futuris urbis muris* polentam, *ut Macedonum mos eſt, deſtinâſſet, avium greges advolaſſe & polentâ paſtas eſſe*: [illegible] Ubi notat, morem Macedonum, polentâ urbium condendarum ſitum delineantium, quod alibi non occurrit. Arianus, ad hanc rem ſumtum tradit, [illegible] *quantum polentæ in armis milites ferebant*, &c. Quòd autem ex hordeo toſto *polentam* confici dixit Plinius, admonet nos veteris moris, quo tam far, quàm hordeum priùs torrebant, quàm molebant, priſci. Unde Virg. *l. 1. Æn. v.* 183.

> *Et torrere parant flammis & frangere ſaxô.*

Nec ullum ibi *ἄρτον πτισσόμενον*, ut vulgò ſibi perſuadent. Et Ovidius, *Bis toſti farris fruſta grandia*, dixit de pane, *in Faſtis*; quia priùs torrebatur, dein demum molebatur, ac tandem coquebatur panis. Sic *far bis toſtum*, panis eſt. *Toſtam polentam* vocat Idem, *l. 5. Met. v.* 450. quia ex hordeo priùs toſto, dein molito, ut dictum, facta: Ita enim in Cyceonis potione, quam anus Attica Cereri propinavit,

> ——— *lymphamque roganti*
> *Dulce dedit toſtâ, quod coxerat antè polentâ.*

Ubi cyceonem intelligit, qui potus erat farina vel polenta mixtus: *aderis potionem* appellat Arnobius, *in eadem hiſtoria*, de Baubo, quæ hoſpitiò Cererem excepit &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 327. & 328. *aliiſque paſſim.*

POLENTIA, vel POLLENTIA, vulgò POLENZO, urbs Liguriæ apud Tanarum fluv. cujus rudera inter Tanarum & Braidam oppid. late ſparſa cernuntur; manet caſtrum exiguum, ad ripam

ripam Tanari, ab Alba Pompeja 7. mill. paſſ. à Chraſco & Braida 2. Hic Stilicho feliciter adverſus Viſigothos pugnavit. Claudian. *Bell. Getic. v. 635.*

O celebranda mihi cunctis Pollentia ſeclis!

Hinc *Pollentinus* adjectivum Statius, *l. 2. Sylv. 6. v. 63.*

Seu Pollentinos merſiſſent flumina ſaltus.

Polentia altera, in Piceno, *M. Meloxe*, oppid. amplum in colle inter Maceratam & Septempedam 10. mill. paſſ. Populi *Polentini* Plinio, *l. 3. c. 13. Pamphilus* ſcribit illam prorſus interiiſſe. *Polentia* item, *Polentia Ptolemæo* oppid. Balearis majoris non obſcurum apud Alcudiam urb. hinc 5. mill. paſſ. in Boream. Licèt Moletius ipſam Alcudiam eſſe putet. Nunc *Pollenza*, in parte Orientali Inſul. verſus Minoricam.

POLENTINA Plebs, vulgò *Polenta*, pagus Æmiliæ inter Ravennam urbem 24. mill. paſſ. & Apennini montis radices Bretinorio urbi finitimus teſte *Hieronymo Rubeo*.

POLEPTICA, in vetere Collectione *Chronicorum* ex Thoromacho, *Arianus utrâque linguâ eruditus benigniter tributa urbium plurimarum relaxavit: Polepticis publicis incenſis, plurimos à tributis liberos fecit.* Pro *Polyptica*. Sic enim ſcribebant, ut *megalina pelles*, apud vetuſtum Auctorem, pro *mygalina*. Et *Hippo diarrytus*, pro *diarrhytus*. *Cenotephali*, in *veteri tabula* Peutingerorum, pro *Cynocephali*. Sunt autem *Polyptica* idem quod ſyngraphæ & chartæ publicæ: Hodieque laterculum & indicem *poliarium* vocant Galli, quaſi *polypticarium*, &c. Vide infrà in voce *Polyptycha*.

POLESIA, aliter *Palatinatus Breſtienſis*, eſt pars magni Ducatus Lithuaniæ ad Auſtrum, verſus Ruſſiam nigram & Volhiniam ſuperiorem. Extenditur ab Ortu in Occaſum. Primaria ejus Urbs eſt Breſtia.

POLESII, civitas quædam, & cives ſimiliter. *Steph.*

POLETES, internuncius Epidauriorum ad Illyricos, de quo Alexand. ab Alexandro, *l. 4. c. 10.*

POLETO, fluv. Mauritaniæ Cæſarienſis.

POLETUS, vide ſuprà *Letus*.

POLEUR, Indiæ intra Gangem urbs. *Ptolem.*

POLHEMIA, German. *von Polheim*, Familia inter Auſtriæ illuſtriores, cujus auctor Pilgrinus traditur, qui floruit circa A. C. 1072. Inter hujus poſteros Albertus III. extinctus A. C. 1253. quatuor reliquit filios, Alberonem, Henricum, Ortolphum, Philippum & Weicardum, totidem linearum conditores. Prima in *Steinhauſſ*, *Wartenburg*, *Scherenſtein* & *Lachſendorf*, defecit in Martino Abbate Crembsmonaſterii, A. C. 1391. Secunda in *Rechberg*, *Scherenſtein* & *Steinhauſſ*, A. C. 1464. in Wolfgango. Tertia in *Steiſſenburg*, & quinta adhuc maturius, intra paucos gradus. In quarta, Philippus pater fuit Godfridi & Werneri: à quorum illo numeroſa progenies eorum, qui in *Tegernbach*, *Lucelburg*, *Parz*, *Oſtmieſchlag* & *Steinhauſſ*, habitârunt, vel adhuc habitant. Ab iſto, iterum duæ lineæ, *Liburnia*, quæ *Meiſchiis* aucta titulis (poſteà alteri quoque lineæ conceſſis) in Gaudentio, ſuperiori ſeculò defecit, hæredibus Kuntingiis & Gleiniziis: & *Wartenburgia*. Hanc quod attinet, in Cyriaci liberis ſuperiori ſeculò iterum duæ ortæ ſunt lineæ, in *Wartenberg*, *Schopfenſtein* & *Puchheim*: quarum media deſiit A. C. 1581. Ultima, niſi Johannes Cyriacus ſuperſit, itidem maſculis diſtituitur. Ex prima oriundus eſt Wolfgangus Carolus, qui exilii ſedem Binnighemii, propè Baſileam, fixit: pater, ex Eliſabetha Mærſpergia (filia Hieronymi Liber. Baron.) Wolfgangi Sigiſmundi (qui natus A. C. 1631. deceſſit A. C. 1653.) & Mariæ Eliſabethæ (quæ genita A. C. 1633. nupſit Wolfgango Baroni *de Hohenfeld* &c.) Dnn. *de Polheim & Wartenburg* &c. *in Binningen*: Inde aliorſum ſede tranſlatâ, haud pridem obiit. Progonologiam ejus habes, apud Phil. Jac. Spenerum, *Theatro Nobil. Europ. Part. I. p.* 148. qui & probationes illuſtris hujus Familiæ exhibet *Part. 2.* ex ramo Wartenburgico Lineæ *Puchaimenſis, p. 27. Parzenſis, p. 56.* & *Schopfenſteinia, p. 57.* Vide quoque eum *Arte Herald. Tom. 2.*

POLI, vide infrà *Polographia*.

POLIA Gemma. Græcè *πολιὰ*, à *canitie*, cui ſimilis erat, dicta eſt. Nam *πολιοὶ*, *cani*, & *πολιὰ*, *canities*, ſenectus. De ea Plin. *l. 37. c. 11. Polia caniciem quandam inducit ſardio, eandem rariorem nigro ſpartopolios.* Nempe radicem vel fundum habet colore ſardii vel ſardæ gemmæ, i. e. rubrum cui inducta eſt canities quædam. Eandem porrò caniciem, ſed rariorem, non rubrò, ſed nigrò, inductam & impoſitam habet, ideoque *σπαρτοπόλιος* appellatur, i. e. *canis ſparſa*: Græci enim *σπαρτοπολίους* appellant homines, qui non penitùs ſunt canô capite, ſed *quibus intermixti cum nigris cani*, qui caput aſperſum canis habent. Aliter *ψαρόπολιοι*. *Heſychio ἀλιγοπόλιοι*. Sic in perſonis Tragicis ſenex fuit, qui dicebatur *λευκὸς*, qui totus erat canus. *Pollux*, *ὁ δὲ λευκὸς πάντη πολιός ἐστι*. At *σπαρτοπόλιος*, mixtos habebat nigros canis. *Idem ὅτι μὲν σπαρτοπόλιος, δηλοῖ τὴν τῶν πολιῶν φύσιν.* Inducta itaque canities nigræ aut rubræ gemmæ, quæ in ſummitate canitiem habet inſperſam; quemadmodum in Sardonyche unguis humani color, velut carni, h. e. rubro impoſitus intelligitur. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 765. & ſeqq.* alibique, ubi Medicum quendam Italum, *κορασίδη*, *πολιὰς* & *σπαρτοπολίους* gemmas, de lapide Caryſtio, ex quo mantelia texebantur, quæ igni non abſumerentur, accipiendas contendentem, refellit.

POLIANUS, Macedoniæ mons circa Epirum. *Steph.*

POLIARIUM, vide POLEPTICI.

POLIAS, Minerva dicta eſt, quaſi urbana, quòd ea delectaretur urbibus, ad differentiam ejus, quæ extra muros ædes ſacras habebat. Lucianus, *in Lapithis*: *Ὤμοσα κατὰ τῆς Πολιάδος μὴ ἀκηκοέναι*, i. e. *Juravi per Poliadem, me non cepiſſe.*

POLICASTRUM, quibuſdam *Palæocaſtrum* urbec. Epiſcopalis regni Neapolitani in Principatu citeriore in ora ſinus Lai, qui hinc *Golfo di Policaſtro* dicitur. 55. mill. paſſ. in Eurum, 17. à promontor. Palinuri in Ortum. verſus continuum Buſſentæ 8. circiter.

POLICHIUS, Martinus, vide ibi.

POLICHNA, urbs Troadis, *Bilenas* Turcis, *Leuncl.* Civis *Polichnæus*. Eſt & urbs Cretæ. Civis *Polichnites*. *Steph.*

POLICHNION, vulgò *Hieron Romelias*, teſte *Gyllio*, Fanum Europæ Byzantinorum. *Strab.* & *Polyb.* apud Byzantium urbem.

POLICHNIUM, meliùs *Polinium*, oppid. aliàs munitum Comitatus Burgundiæ, 3. leuc. à Salinis in Africum, 7. à Dola in Meridiem, Genevam verſus.

POLIENTES, apud Plin. *l. 8. c. 48. Lana & per ſe coacta veſtem faciunt, & ſi addatur acetum, etiam ferro reſiſtunt: quò vero etiam ignibus. Noviſſimò ſui purgamento, quippe ahenis polientium extracta in uſum tomenti veniunt*: Sunt ii *κναφεῖς*. *Fullones.* Pro *ahenis* verò legit. *inei* Salmaſius; Sunt autem ineæ, fullonum inſtrumenta, quæ ex ſpina vulgari concinnabantur, extrahendis veſtium craſſioribus & inæqualioribus floccis. Et quidem, cùm primum lanarum purgamentum ſit, quùm carminantur; noviſſimum eſt, quum in veſte ipſa carpuntur & depectuntur erinaceô fullonis, &c. Vide Salmaſ. *ad Solin p. 301. & ſeqq.* ut & ſuprà, ubi de *Fullonibus*. A' verbo *polire*, quod Fullonum propriè, Græcè *κναφεύειν*, quod *polire* & *pectere* ſignificat, & tertium eſt ultimumque Fullonum munus. Primò namque lavabant, ſeu tergebant; dein conculcabant ſeu denſabant; tertiò *poliebant* & pectebant, i. e. pexitatem in ſubtemine excitabant: unde diverſa eorum nomina, *Πλύντης*, *Νάκτης* & *Κναφεύς*, indeque *κνάφος*, inſtrumentum, quô veſtes poliebant, ex ſpinis factum. *Heſych*, *Κνάφος ἄκανθα*, *ᾗ κνάπτουσι τὰ ἱμάτια*. Ad quod etiam cute erinacei utebantur, ut ex *Plinio* diſcimus. Cùm autem non ſolùm vetera veſtimenta interpolaret fullo, ſed etiam novi panni à textore ad eum deferrentur poliendi ac pectendi: *polire*, propriè de novis; *interpolire*, de veteribus dicebatur. Hinc *interpolis veſtis*, *ὁ ἐπιγναφος*, *iterum polita*; & inde *interpolare*, *ἐπιγναφεύειν*. Ex floccis lanæ verò qui inter pectenda & polienda veſtimenta deraſi fuerant, tomentum olim fieri conſueviſſe, alibi dicemus. Ad lintea *polienda* conchæ Veneriæ adhibitæ. Vide ſuprà, ubi de iis, & aliquid de eximio filiis Attici poliendo uſu, voce Ochra. A' veſtibus, *poliendi* vocabulum ad parietes traductum eſt. Vitruvius, *l. 7. c. 3. Sed & baculorum ſubactionibus fundata ſoliditates, marmoriſque candore firmò levigata, coloribus cum politionibus inductis, nitidos expriment ſplendores.* Ubi *politiones* ſunt, Græcis *λειάσματα*, à verbo *λειαίνειν*; unde *liare* fecerunt Latini, quod eſt tectoria inducere, & *polire*. Sic *Liacula*, ſunt politiones ſive inductiones è pictura in parietibus, Græc. *λειάσματα*, quæ vel *αὐστηρότερα*, *meracioris & faturi coloris*, vel *ἀνθηρότερα*, *dilutioris*, apud *Theophraſtum*. *Politiones miniacea*, *λειάσματα* ex minio, item *politiones cyanea*, *λειάσματα* ex cyano, meminit idem. Vide ſuprà in voce *Liaculum*. Inde porrò ad agros. Ennius,

Raſtros dentifrabres capſit agri poliendi.

Dicebatur autem propriè ager *poliri*, cùm occabatur raſtris vel crate: Et hæc velùt ſumma manus erat, quæ agro exercendo imponebatur. Unde *politiones agrorum*, & *politor*, qui agrum colendum conducebat pro certa parte, *ff. de Socio*: *Si agrum politori damus.* Columella *politionem* hanc ita expreſſit, *l. 10.*

Verùm ubi jam puro diſcrimine pectita tellus,
Depoſito ſqualore nitens ſua ſemina poſcit.

Tum nempe *pecti*, *radi*, *poliri* tellus dicebatur, cùm occabatur. Uti enim in veſtimentis apud Fullonem curandis, tum ea politi dicebant, cùm pectine vel ſpinâ fulloniâ radebantur, quod ultimum erat polientium & fullonum experimentum: Ita in agri cultura manus ultima politio, quæ occatione vel raſtris fiebat, ſacris Occatori Deo factis, de quo retro diximus. Plura hanc in rem vide apud Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, *inprimis p.* 202. 391. 488. 515. &c. De *politura* verò gemmarum lapidumque, vide infrà in voce *Smiris*, *it.* *Tritores Lapidum*: eboris ligniqùe aliquid voce *Squatina*.

POLIEUM, urbs Italiæ, quæ priùs *Siris* dicebatur. *Steph.*

POLIEUS *Jupiter*, i. e. civilis, vel urbis Præſes aut cuſtos, ab Athenienſibus cultus.

POLIMATRIUM, civitas Italiæ in D. Petri, quod vocant, patrimonio. *Blondus.*

POLIMEN, apud Arnobium, *adv. Gent. l. 7.* quid ſit, dicemus infrà lemma. *Sus alba*.

POLINIACENSIS Pagus quibuſdam eſt S. *Paul*, oppid. Arteſiæ, caput comitatus perampli, medium ferè inter Atrebates ad Ortum, & Monaſteriolum ad Occaſum 5. leuc. uti ab Aria in Meridiem à Tervanna, 8. autem à Fano S. Audomari. Dicitur melius *Fanum S. Pauli*.

POLINIACUM, urbec. provinc. Barianæ, regni Neapolitani in ora maris Adriatici epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Barenſi, 18. milliar. à Bario in Ortum, Monopolim verſus 5. Dicitur & *Pulimanum*. Sita in edita ac prærupta rupe, ſub qua cavernæ plurimæ, in quas undæ magnô impetu irrumpentes, levique curſu rurſum exeuntes, perjucundos quoſdam ſonos edunt.

POLINUS, vox memorata Monacho Florentino *de Expugn. Accon.*

Martis Idus ſeptimo noſtros ſervivimus.

Ut herbas colligerent, feras mactantes,
A Polano prandio longe diſcurrentes,
Saraceni capiunt in dolis latentes.

Idem forte cum *Pullano*, apud Sugerium, in *Vita* Ludovici VII. Regis Franciæ, quô nomine veniebant apud Chriſtianos, in regno Hieroſolymitano ii, qui *de Patre Francigena & Matre Syriana, vel de patre Syriano & matre Francigena generati erant.* Vide infra in voce *Pullani.*

POLION, locus in Leſbo.

POLIPTICI, non ſunt chirographa, vel apochæ, ut Alciatus tradit, *Parerg. l. 5.* ſed rationes publicæ, *l. 2. Cod. Theodoſ. de diſcuſſ. leg. 13. C. Theodoſ. de ind. deb.* & ideo in *leg. 2. Cod. de deſc. vacationum publicis*, i. *priuptiis*: *hoc autem plerumque ſcribi ſolet.* Ubi tamen, ſi origo ſpectetur, *Polyptycha* ſcribendum: namque vox inde ſumpta, quod ſiiuſmodi chartæ publicæ πολλὰς ἀναπτύξεις habeant, quâ formâ & *Diptycha* dicuntur, *lib. 1. C. Theod. de exp. jud.* & *in act. 14.* Chalcedon. Concilii; in quintæ item Synodi, *act. 4. Suid.* Δίπτυχα δύο πτυχὰς ἔχοντα, ὧν τὸ μὲν ... Adnotata vero in his *Poliptici* ſeu *Polyptychis* omnia, quæ ad rationes publicas ſpectant: Quod Vegetius docet his verbis, *l. 2. c. 19. Totius legionis ratio, ſive obſequiorum ſive militarium numerorum, ſive pecuniæ, quotidie aſcribitur actis, majore prope diligentiâ, quàm res annonaria vel civilis Polipticis adnotatur.* Sic enim eum locum caſtigavit Cujacius, *Obſervat. l. 4. c. 27.* pro eo, quod vulgò *Polipticis libris* legebatur. Eâdem voce utitur Caſſiodorus, *Var. l. 5. Ut omnibus a te ſolicitâ atque æquabili indagatione compertis, Polyptici jubeantur aſcribi.* Præterea apud Joh. Calvin. *Lexic. Jur.* Sic *Puletica* pro *Polyptychis* etiam Galli dicunt, teſte Salmaſiô Epiſtolis Amatoriis: ad quem uſum apud Veteres duplices triplicesque tabellæ habebantur. De triplicibus Martialis, *l. 14. Epigr. 6.*

Tunc triplices noſtros non vilia dona putabis,
Cùm ſe venturam ſcribet amica tibi.

De duplicibus Ovid. *l. 1. Amor. El. 12. v. 27.* ubi queritur, inanes ſuas tabellas rediiſſe, amicâ non promittente:

——— *Vos ve duplices pro nomine ſenſi.*

Sic diptycha interpreti Juvenalis: *Quamvis*, inquit, *ille dives amator* ——— *tuum conſpexerit & cupiditate blandis te epiſtolis & diptychis ſolicitet, nihil tamen accipies, niſi ſtellas bene poſitas in genesi habueris, quæ tibi hoc præſtent.* Eundem uſum videntur Veteribus quoque præſtitiſſe *Polyptycha*: Sed hæc alibi fuſiùs. Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Hadriano*, *c. 7.* & infra ſuô locô.

POLIS, urbs Ægypti, civis, *Polites*, & *Polites*, quô nomine Jupiter illic colitur. Fœmininum *Polias. Steph.*

POLIS, urbs, Græcè πόλις, in Epitaphio, quod habetur apud Ughellum, *Tom. VII. Ital. ſacr. p. 894.*

Hos rea mors habuit, Reatina Polis *ſepelivit.*

Eandem vocem adhibet Bondelmontius, *in Deſcript. Conſtantinop. Tertiaque quarta columnarum quaſi in medio Polis ſunt poſita.* Vide ibi *Notas* Car. du Freſne, ut & Eundem in *Gloſſar.* Sic in Latium citimum tranſlata vox, *urbem* in genere notat: apud Græcos verò Scriptores Πόλις, ſine adjectione, de Alexandria Ægypti, per excellentiam, effertur: ſicut Ἄστυ, de urbe Athenarum, & *Urbs*, apud Latinos, de urbe Roma. Frid. Hildebrandus *ad C. Nepotis Themiſtoclem* &c. Hinc forte *politana platea*, apud Adamnanum *de Locis Sanctis*, *l. 1. c. 1. Camelorum & equorum* ——— *numeroſitas* ——— *per illas* politanas *plateas ſtercorum abominationes propriorum paſſim ſternit.* Ubi quidam MSS. habent *politarias*, Gretzerus *politas* legendum cenſet, h. e. elegantes: Carolo du Freſne ſunt *urbicæ plateæ*, tanquam ex πόλις nomine eductô &c.

POLISMA, civitas Troadis ad ripas Simoëntis. Strabo, *l. 13.*

POLITES, Priami fil. ex Hecuba, quem Pyrrhus captâ urbe in conſpectu patris interfecit. Virg. *Æn. l. 2.*

POLITIA, urbs Achajæ. *Steph.*

POLITIANUS, Angelus, reſtaurator in Italia bonarum Literarum, ſcripſit plurima, quorum catalogus extat in *Elogiis* Teiſſerii, *Part. I. p. 78.* mœrore ex Petri de Medicis, infelicitate conceptô, an obſcœnô furore, ut quidam ſcribunt, extinctus, A. C. 1553. ætat. 40. Voſſ. de *Poëtis Lat. c. 7.* Elogium viri habes apud Barthium, *in Adverſar. l. 47. c. 5.* Vide *Angelus Politianus.* It. *Joh. Maria.*

POLITICE, *Polybio* φιλοσοφία ἐκ παραδειγμάτων, h. e. *Hiſtoria ſub exemplis*, filia proin Hiſtoriæ eſt, & docet imperium in alios. Duo autem Hiſtoriarum genera maximè *Politicæ* conducunt: Unum, quod varias Reſp. & gentium variarum leges ac jura narrat; quomodo Ariſtoteles Alexandro, iter in Perſiam ſuſcipienti, varias Reſp. deſcripſit, ac Theophraſtus poſtea leges collegit: Alterum, quô res geſtæ exponuntur, non quidem quod ad eventus ſolos, ſed accuratè additis cauſis & modô, quô ſingula contigerunt: Quemadmodum de Severo Imperatore, quoties de rebus magnis conſilium capere vellet, in conſilium etiam Hiſtoricos adhibuiſſe, ut cognoſceret, quid in ſimili negotio Imperatores ac Duces alii fecerint, legimus. Sed & multum tum ad privatos mores, tum ad rem publicè gerendam, conferunt Imperatorum vitæ: quales, quas Plutarchus ac Corn. Nepos ſcripsêre. Nec ſatis eſt, antiqua nôſſe tempora, verùm quæ & noſtrô Patrumque ævô geſta ſunt, perdidiſſe expedit &c. Quantopere verò ad recte imperandum *Politice* conferat, Senatus Romanus, cùm Tacitum Imperatorem eligeret, agnovit: *Neminem aut juſtiùs, quàm gravem virum; aut prudentiùs, quàm doctum, imperare poſſe*, dicens: Meritò domina ac regina artium ſcientiarumque proin judicata, ut cujus finis ſit, quemadmodum *Cicero* ait, *Ut cùm florens ac proſpera privatorum ſalus, beata civium vita; tum opibus firma, copiis locuples, gloria ampla, virtute honeſta Reſp. ſit.* Sed præterea Grammaticorum cum in Poetis, Hiſtoricis, Oratoribus, in quibus multa adeo ſunt ad civilem vitam pertinentia: Oratori, in certa, foro, legationibus procul: Poetam, Epicum inprimis ac Tragicum, qui argumentum civile tractant, juvat; Unde Hiſtoria, quæ nihil aliud, quàm φιλοσοφία πολιτικὴ per exempla, de Juriſprudentia, quæ civilis facultatis pars eſt, nil dicam. Addam ſaltem non parum utilitatis Theologo quoque *Politicam* conferre; Ita enim is meliùs intelliget, quæ ad *Politiam* Moſaicam pertinent, quæque de Davidis & aliorum Regum inſtitutis referuntur. Origo Artis ex Rerumpublicarum origine dependet, quæ cum ex vicis primùm ortæ ſint, uti vici ex familiis, familiæ è natura, quæ liberos procreandi amorem hominibus inſevit, apparet ipſâ naturâ civilem hanc Scientiam ſubnixam eſſe. Quô ordine adiſcenda, Pythagoras docuit, qui eam ex omni Philoſophia poſtremò voluit diſci: quod conſilium etiam B. Auguſtin. probat, *l. 2. de Ord. ad Zenobium*, ubi ſub fin. ait: *Quod Pythagoræ mentionem feciſti, neſcio, quô illô divinô ordine occulto tibi in mentem veniſſe credo. Res enim multùm neceſſaria mihi prorſus exciderat, quam in illo viro mirari, & pene quotidianè, ut ſcis, efferre laudibus ſoles; quod regendæ Reip. diſciplinam ſuis auditoribus ultimam tradebat, jam doctis, jam perfectis, jam ſapientibus, jam beatis. Tantos enim ibi fluctus videbat, ut eis nollet committere niſi virum, qui & in regendo pene divine ſcopulos evitaret, &c. ſi omnia deficerent, ipſe illis fluctibus quaſi ſcopulus fieret. De ſolo enim Sapiente veriſſime dici poteſt.*

Ille velut pelagi rupes immota reſiſtit:

Et cætera, quæ in hanc ſententiam verſibus dici poſſunt. Partes *Politicæ* duæ ſunt, Civilis, quæ de adminiſtratione Reip. & Militaris, ſive Στρατηγικὴ ſeu *Imperatoria*, quæ de belli gerendi ratione agit: de qua utraque Tullius. *Unde facilius*, quærit, *quàm ex Annalium monumentis, aut res bellica omnis, aut omnis Reip. diſciplina cognoſcetur?* Prior, Jamblicho *in vita Pythagoræ*, in Νομοθετικὴν, quæ facit, ne mali ſimus, & Δικαστικὴν, quæ, ut ex malis reddamur boni, iterum diſpeſcitur. Unde duo hæc munera, Legiſlatoris & Judicis boni, in Principe, quoque exigit Manuel Palæologus Aug. *in præc. educat. Regiæ, ad Johannem fil. tit. 51.* Et quidem, præcepta de adminiſtranda Rep. optimè hauriuntur, ex Platonis, *de Rep.* ac *Legibus* libris; ut &, ex *Politicis* Ariſtotelis. Sex enim Ciceronis, *de Rep.* libri periêre, vixque eorum quidquam ſupereſt, præter ſomnium Scipionis: è quo tamen ſatis conjectare licet, quantum eruditionis & induſtriæ univerſo operi impenderit. Ad eandem *Politices* partem pertinet Παιδαγωγικὴ ſive *Cura pueriles inſtituendi*, quam Græcorum pleroſque, Spartiatis exceptis, pene neglexiſſe, *Xenophon* teſtis eſt: Item Ἱερατικὴ, ſeu *Cura Religionis*, cui proſpicere Rerumpublicarum Rectores omnino tenentur. De re bellica, circa quam poſteriorem *Politices* partem occupari diximus, legendus Onoſander, quem Joach. Camerarius tranſtulit, Vegetius item aliique, quos edidit P. Scriverius. Eôdem pertinent Scriptores Tactici, ut Æneas, *in Comment.* quorum epitomen Theſſalus Cineas conſeruit, primùm à Caſaubono divulgatam; qui & Æliani Τακτικὰ editurus erat, niſi mors prævenîſſet: Item qui de Strategematibus ſcripsêre, ut è Latinis Frontinus, è Græcis Polyænus, qui Imperatoris Antonini & Veri temporibus vixit, ac venuſtâ dictione 8. libros condidit, *de Strategematis Græcorum, Romanorum, Barbarorum.* Sic Modeſtus, *de vocabulis rei Militaris*, ad Tacitum Aug. Hero junior *Beloporica*, ſive *de machinis bellicis*, opus reliquit. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Philoſophia*, *c. 19. totô.* Hodie Sinenſes inprimis *Politices* laude florere dicuntur, quos proin ſcribit Lombardus, *tam præclarè de Republica commentari, ut, ſi ab Inferis remearet Plato, alium deſideraturus quàm Sinenſem non foret.* Primus verò, qui eam corrupit, ... Kainus fuit, qui, cùm impias manus fraternô ſanguine imbuiſſet, conſcientiâ admiſſi facinoris agitatus, ſecuritati ſuæ, exædificatâ & contra vim munitâ urbe, proſpexit, peſſimis quibuſque in conſortium accitis. Veſtigia ejus inſigniter preſſit Nimrodus, & ſeculô præteritô Machiavellus, utriuſque exemplum imitatus, *Politicam* tradidit, in qua à pietate prudentiam, ab honeſtate utilitatem, fruſtra divellere ſatagens, pro illa verſutiam, pro iſta emolumenti umbram mox evanituram, Principibus obtrudere annîſus eſt. Vide Georg. Hornium, *Hiſtor. Philoſoph. paſſim*, & qui *de Scientiis* ... ſcripsêre.

POLITICEORGAS, Aſiæ propriæ regio apud Plin. *l. 5. c. 30.* quæ poſtea *Aphrodiſias.* Pontianus *Politice*, & *Orgas* diviſim legit, duaſque ac diverſas regiones facit.

POLITICI nomen, in Gallia, primùm in odium tractum, circa A. C. 1568. quô quinam fuerint inſigniti, patet ex *Epiſtola* Ludovici Principis Condæi ad Regem, è qua, (ubi Princeps in Carolum Cardinal. Lotharingum omnem turbarum cauſam rejicit) inter alia iſta habet Thuanus: *Lotharingi* ——— *ex vetere Regum Francorum ſtirpe ortos ſe jactitantes, etiam jus in Andegavenſi & Provinciæ Comitatu vendicant, eôque nec cùm nihil non audeant, ſi qui ſunt, qui ipſorum conatibus ambitioſis ſeſe opponant, eos calumniis impetunt & novô nec uſitatô nomine* Politicos *vocant & ſectariis perniciôſiores ac periculôſiores eſſe aiunt, eoque ſunt hi, qui Majorum religionem amplectuntur, ſed à turbis & factionibus & proinde à Lotharingorum partibus alieni ſunt, hoc eſt, inter præteros Carolum Cardin. Borbonium, Michaelem Hoſpitalium Cancellarium, Momoranſios Equitum Tribunos, ... Tunc primùm Politici nomen in odium tractum, in monumentis rerum noſtrarum video, in quod poſteà Concionatores, graſſante licentiâ, ſupra modum debacchati ſunt, Optimates patriæ, quâ religio & ſecuritas publica continentur, ſtudioſè ei notantes.* Poſtea, A. C. videl. 1574. Politicorum & Malecontentorum nomina ſibi ſumpſerunt ii, qui Alen-

Alenconii partibus, & factioni erant addicti: erat is Frater minimus natu Caroli IX. Franciſcus nomine. Qui poſt diſceſſum novi Poloniæ Regis Henrici, fratris ſui, occaſione hic injuriæ vindicandæ & ambitioni exſatiandæ, vel cum Regni exitio, uſurus, cum Ludovico Naſſovio primùm conſilia communicavit: inde Proteſtantium patrocinium ſuſcepit. Acceſſêre frequentes Montmorantiorum adhortationes, qui cùm ſe ſcirent, à Regina apud Regem in odium adduci, periculô ſuô territi, Alenconium in periculi partem adducere conabantur. Hi de quietis publicæ perturbationibus, Edictorum regiorum violatione & prava Reip. adminiſtratione vulgò ac palàm querebantur, eamque convocatis Regni Comitiis corrigi & emendari petebant, *Politicorum & Malecontentorum* nomine factioni impoſitô, cujus præcipui incentores erant Guilielmus Montmorantius, Thoræus & Henricus Turrius Turraniæ Vice-Comes: quò autem ſucceſſu, exponit idem Thuanus accurate, *Hiſtoriar. l.* 57. Vide quoque eum, *l. ſeq. ad A. C.* 1575. ubi de Fœdere inter Catholicos, qui vulgo *Malecontenti* atque aliô nomine *Politici* dicebantur, & Proteſtantes, Damvillæ auſpiciis, titulô *Unionis*, inito, in conventu Nemauſum indictô, agit: quô novæ Reip. omnibus ſuis numeris abſolutæ atque à reliquo Regni corpore omnino ſeparatæ forma, quantum ad Religionem, juriſdictionem civilem, publicos Magiſtratus, militiæ diſciplinam, commercii libertatem, vectigalium impoſitionem, reique pecuniariæ diſpenſationem, conſtituta eſt. Subſcripſêre Damvilla Catholicorum & Paulinus Vicecomes ac Lomanius Terrida, Proteſtantium nomine. ſed minimè votis ſucceſſus reſpondit, uti *ibidem* videre eſt. Sed & *Politici* & *Malecontenti*, horum ſine dubio imitatione, dici amaverunt, in Belgio, qui nuper Regi reconciliati Ordinum partes deſeruêre: cujuſmodi hominum magna vis, in Flandria & Atrebatibus, conjunctis cum Prorege Farneſio viribus, Curtracum ceperunt A. C. 1580. De quibus vide eundem, *l.* 71. At *Politici*, qui aliàs *Arnaldiſtæ*, ſic dicti ab Arnaldo Brixiano, Hæretici fuêre quibuſdam, *quorum*, ait du Freſne, *hæreſis ſub Innocentio III. Pontif. vulgari cœpta, damnata verò ab eodem Pontifice in Concilio Lateranenſi, ab obitu Cæleſtini Pontificis invaleſcere rurſum cœpit.* Sed alii mitiùs de hoc Arnoldo Clericis ingrata ſuô tempore canente, ſentiunt. Vide ſuô locô.

POLITICI Verſus, peculiare carminis genus, quod in recentiorum Græcorum libris frequenter occurrit. Abludunt autem non multum verſus hi ab eo verſuum genere, quos *Dithyrambicos* dixêre Veteres: Ut enim ii nullam numerorum, nullam carminum recurrentium certam legem habebant, quod docet *Ariſtoteles*, ſed numeris lege ſolutis ferebantur, ut ait *Horatius*: Ita & *Politici* minimè ad exactam metri formam conſcripti ſunt. Syllabarum enim certô numerô, qui vix ultra quindecim excurrit, crebriſque metaphoris, [illegible], & [illegible], conſtant: quæ omnia Dithyrambicis adſcribunt Auctores, vide Demetrium Phaleræum ſeu Dionyſ. Halicarnaſſ. *l.* περὶ ἑρμηνείας *p.* 39. 44. & Jul. C. Scaligerum, *in lib. Poëtic.* niſi potius dicamus eos ſimiles eſſe veterib. Sibyllinis, quos longos fuiſſe aſſeverant *Cicero* ac *Varro*. Verſus *Politicos* Heroicis adſcribit Scholiaſtes Hephæſtionis, *p.* 91. quô locô ſeptem genera carminum Heroicorum recenſet, in quibus *Politicum* poſtremum, ſic ei definitur, Πολιτικὸς δὲ τὸ [illegible], veluti inquit, [illegible]; Moxque addit, [illegible] fuiſſe appellatum, quòd videl. ſolutæ orationis ſpeciem magis, quàm ſtrictæ præ ſe ferat, quod & alibi innuit his verbis, [illegible], quomodo *verſum pedeſtrem* dixit Fortunatus Pictavienſis Epiſcopus, *l.* 5. *c.* 2. aut quomodo Commodianum ſcripſiſſe, ait Gennadius *de Scriptoribus Eccleſ. quaſi verſu*. Unde conſtat, [illegible] vocem pro *ſoluta oratione*, præcipuè apud Græcos medii ævi Grammaticos, intelligendam, ut apud Phrynichum, in brevi illa, quam conſcripſit, [illegible], in qua duobus locis [illegible] opponit: Ait enim, [illegible], *Poëta* [illegible], *Politicus* [illegible] *dicat.* Et alibi, [illegible], *Poëticum eſt* [illegible], *non politicum.* Ejuſmodi eſt [illegible], quod laudat Photius in *Biblioth. cod.* 148. quodque ſubſequitur aliud, [illegible] continens. Cur autem pedeſtris oratio, [illegible] nomen fuerit adepta, non adeò clarum eſt. Epiſcopus Monſpel. *ad Pſellum* tales verſus ſic dictos vult, quaſi *politos*, uti fortè *politos ſermones* dixit Victor Uticenſis *de Perſecut. Wandalor. l.* 3. *p.* 42. Alii [illegible] orationem eô ſenſu accipiendam volunt, quô apud Rhetores ſumpta legitur: è quibus Hermogenes tradit, *Orator. l.* 2. alios Πολιτικοὺς, alios [illegible] dictos, ac utroſque phraſi fuiſſe uſos diverſâ: Φράσιν quippe [illegible] eam dici, quæ ſecluſa erat ab ornatiſſimo illo dicendi modo, quem [illegible] vocabant: Sophiſtæ namque [illegible], inquit *Xenophon*. Unde ſi quæ in eorum ſermone [illegible], erat ſolùm apparens, non revera talis. Sed & *Politici* ejuſmodi verſus fortè nuncupantur, quaſi *civiles* ac *populares*, quorum nempe in colloquiis familiaribus vulgò uſus erat. Sic enim [illegible] interpretatur Cicero, *de Finibus, l.* 5. ac longè popularior eſt oratio pedeſtris ac ſoluta, vel ſaltem pedeſtri proxima, quàm ſtricta. Unde Veteres Comicos, dum quotidianum ſermonem voluerunt imitari, conſultò à rigida proſodiæ lege receſſiſſe, obſervat Terentianus Maurus:

Sed qui pedeſtres fabulas ſocci premunt,
Ut, quæ loquuntur, ſumpta de vita putes,
Vitiant iambon tractibus ſpondaicis,
Et in ſecundo & cæteris æquè locis:
Fidemque fictis dum procurant fabulis,
In metro peccant, arte, non inſcitiâ,
Ne ſint ſonora verba conſuetudinis,
Paulumque rurſus à ſoluto differant.

Quibus contentanea ſcribunt Hephæſtion, Cicero, Priſcianus, Ruffinus, *de Metris l.* 1. Et ſine hocce Comicorum ſcribendi genus potiſſimùm inventum fuit, quod ad mores informandos aptius magiſque idoneum inveniretur: hinc [illegible] Græcis, Latinè *morata oratio*; in quo Terentius, & in ſermonibus Plautus excelluit, teſte Varrone apud Nonium. In utroque autem ſcribendi genere, Terentii nim. Plautique, *non qualiacumque, ſed grandia, pulchra & elaborata verba*, obſervare eſt, quod de ethica dictione Sidonius, *l.* 8. *Epiſt.* 11. quæ quidem omnia etiam Politicis verſibus conveniunt. Grandibus enim & compoſitis ferme ſemper fulciuntur, ut ſunt, quibus Hiſtoriam ſuam contexuit Conſtantinus Manaſſes: atque hi quidem, ut cæterorum ejuſmodi Scriptorum, obſervante Martinô Cruſiô, *Turcogr. p.* 193. *quindenis ſyllabis conſtant, ex duobus Iambicis dimetris verſiculis, priore catalecticô, poſteriore catalecticô Anacreonticô: in quibus potiùs tonorum* (*ut aptè & leniter inter canendum cadant*) *quàm quantitatis ſyllabarum, ratio habetur.* Huiuſmodi complura Poëmata ſervat Bibliotheca Regia Pariſienſis, quorum indicem contexuit Phil. Labbeus, *in Nov. Biblioth. p.* 132. & *ſeqq.* ubi inter alia præcipuè laudatur Joh. Tzetzis *liber de Verſibus Politicis*. Nec ſaltem *Politicis*, ſed & rhythmicis verſibus, Græcobarbarô idiomate, aliquot ſcripta extant, ut *Hiſtoria Apollonii Tyrii* edita Venetiis; Βατραχομυομαχία Demetrii Zeni in *Turcogr.* Cruſii & ejuſdem *Alexander Macedo* edit. Venetiis A. C. 1529. &c. Car. du Freſne *Gloſſar.* Leo Allatius de hoc Verſuum genere ita diſſerit, *Diatr. de Simeonum ſcriptis: Verſus Politici ut plurimum Iambicis & Anacreonticis conſtant: ita tamen, ut nullâ quantitatis ſyllabarum, quod accuratiſſimè Veteres obſervabant, ratio habeatur; tantùm earum numerus, declinationeſque accentuum attendantur. Quæ ratio fingendorum carminum non nunc primùm in ea natione, ſed multa abhinc ſecula, laboris fortè pertæſâ ante & barbarie omnia occupante* (*adde quoque ſimilium rerum ignorantiam*) *in uſu fuiſſe comperitur, ut videmus in Photii Patriarchæ, Chriſtophori Protoa ſecretis, Conſtantini Anagnoſtæ, Manuelis Imper. & aliorum Hemiiambis, ſive Anacreonticis. Pſelli, Metaphraſtæ, Manaſſæ, Philippi Solitarii, Manuelis Philæ, Tzetzæ iambis & politicis: quò tamen recentiores, eò negligentiores in illis fuêre. Et quemadmodum Anacreontici non omnes eôdem ſyllabarum ac pedum numerô concluduntur: ita & hi nunc pluribus, nunc paucioribus ſyllabis, ad eorum tamen normam, componuntur. In Jambicis aliter factum eſt; Nam Veteres ratione pedum longiorum aut contractiorum, nunc ſyllabis auctiores, nunc imminutiores, dictos verſus fecerint licèt, ſemper numerum obſervârunt: recentiores, ſyllabas tantùm, eaſque duodecim, religioſè ſervant. Quod item ſervatum eſt in* Politicis, *in quibus ſyllabas quindecim nunquam excedunt: & ſi quæ ultra videntur, eas per aphæreſin ſive ſynalœphen decurtant & abſumunt; quod magis in Græcorum recenti vulgari ſermone, ut & in Italorum, apud quos ſimiles hiatus, ad numerum ſyllabarum retinendum, reſtringuntur, conſpicitur.* Politici *illos dicti, quod communes omnium ſunt uſuique eorum accommodati: ſic quoque ſcorta & meretrices* ——— *non aliô additô, ſed ſolummodò* [illegible] *nomine innoteſcunt.* – *Meri Trochaici ſunt: quemadmodum enim illi ſeptem pedibus & ſyllabâ conſtant: ita & hi: niſi quòd Antiquorum ſimiles verſus, ratione pedum longiorum, quindecim ſyllabas aliquando excedunt,* Politici *nunquam, ut de Jambicis dictum eſt. Et quemadmodum antiquorum duobus membris integrantur, mediique inciduntur, ita & hi, qui nuncupantur* Politici, apud Eund. Vide quoque Scaligerum ſuprà laudatum *Poët. l.* 2. *c.* 29. & ſuprà in voce *Bellematica organa*, it. *Baliſtia*, ac infra *Rhythmus*.

POLITIUM, oppid. Siciliæ amplum, apud montem Nebrodidem, à Petra 6. mill. paſſ. à Nicoſia 24. Panormum verſus 46. apud ortum Himeræ fluv. Item, oppid. Marrucinorum, in Aprutio: *Polizzi*.

POLITORION, urbs Latinorum, quam Martius Rex Romam tranſtulit. *Steph.* Ubi nunc *Polini pagus*, *Volaterr.*

POLITURA, ἡ γνάφις, ſeu *Politura Ars.* Vide ſuprà in voce *Polientes*.

POLIUM, *Steph. Polieum*, prius *Siris*, vide ibi.

POLIUM, Græcè πόλιον, uti ſaliunca, veſtibus olim odoris gratiâ interponi conſuevit. Plin. *l.* 21. *c.* 7. *Saliunca* ——— *tanta ſuavitatis, ut metallum eſſe cœperit. Veſtibus interponi eam gratiſſimum, ſicut apud Græcos polion herbam, inclutam Muſæi & Heſiodi laudibus, ad omnia utilem prædicantium.* Et certè, polium veſtibus interjici, ad tineas enecandas, Theophraſtus auctor eſt. Verùm herbam illam, Muſæi ac Heſiodi carminibus inclytam, non πόλιον, ſed [illegible] eſſe docet Salmaſ. ex Theophraſto, *Hiſtor. Plantar. l.* 9. *c.* 21. ubi inter herbas Magicâ poteſtate præditas, quæ corporibus domibuſque amuleta præſtent adverſus faſcinum, hæc herba recenſetur: quod neutiquam in *Polium* convenit; quod quidem & ipſum contra venena & ſerpentes ingenitâ vi valet & odoris gravitate, ſed magicam nullam virtutem habet. Sic idem Plinius aliô locô antirrhini virtutem *polio* vindicat, quod ibi quoque pro *tripolio* accepit, & Muſæum iterum Heſiodumque hujus ſententiæ auctores facit, *l.* 21. *c.* 20. *Poliò Muſæus & Heſiodus perungi jubent dignationis gloriæque avidos.* Fortè error hinc ortus, quòd diverſæ herbæ eôdem nomine, accentu tantùm mutatô, fuerint vocitatæ. Πολιὸν, cum accentu in ultima, idem quod *incanum*, nomen herbæ eſt, ſic appellatæ, quòd caniciei ſimilem habeat capillatum: at πόλιον, quando prima acuitur, herbam ſignificat, quæ ἀπὸ τοῦ πολεῖν dicta eſt, à *vertendo*, quòd ſcil. floris colorem in die ſæpius mutet; aliqui eam τριπόλιον etiam dixêre, quod ter colorem mutet. Quæ nominum ſimilitudo, vel [illegible] potiùs,

Plinium fefellit. At pollum, quod veſtimentis interjicitur, ſicut aliunca, eſt πολιὸν, non τριχῶδες, nec colores mutat &c. Vide præfatum Salmaſ. *ad Solin. p.* 1067. & 1068.

POLLA Argentaria, Lucani uxor, mulier doctiſſima, quæ juvit maritum in emendandis tribus primis libris Pharſaliæ. Stat. *l.* 1. *Sylv.* 1.

Hunc caſta titulum decuſque Polla,
Jucunda dabis allocutione.

Idem *l.* 2. *Sylv.* 7. *Genethl. Lucani*, v. 81. Calliopem ſic introducit, in laudem Pollæ, canentem:

Nec ſolum dabo carminum nitorem:
Sed tædis genialibus dicabo
Doctam, atque ingenio tuo decoram:
Qualem blanda Venus, daretque Juno.

Huic Statio poſt mariti obitum, poſteà nupſiſſe dicitur: unde Sidon. Apollinaris, *Carm.* 23. inquit, *Argentaria Polla dat Poetæ.* Vide Martial. *l.* 7. *epigr.* 20. Sirmondum, *notis in Sidon.* & in voce *Lucanus. Nic. Lloyd.* Sed nugari, qui *Pollam* dant Statiò, docet Barthius, ut qui Claudiam ſuam ſuis clarè celebrârit. Vide eum *Adverſariorum*, *l.* 160. *c.* 4. & *Animadverſion. ad Papinium Statium paſſim*, inprimis *ad Epiſt. l.* 2. *Sylv.* 1. ubi hæc habentur: *Excludit volumen Genethliacon Lucani, quod* Polla Argentaria, *clariſſima uxorum, cùm hunc diem fortè conſecraremus, imputari ſibi voluit.* In quo loco *clariſſima uxorum* dicitur, i.e. exemplum conjugis, etiam defunctum maritum diligentis ac honorantis: de quo *Polla* in defunctum Lucanum amore ac cultu, Martialis, *l.* 7. *Epigr.* 22. qui *Reginam* vocat *l.* 10. *Epigr.* 64. reſpectu Lucani, Regis Poëtarum ævi ſui &c. Aliis *Polla*, Veteribus pro *pila*, ex Æol. πόλλα, pro πάλλα. Vide ſuprà in voce *Pila*, & hic infrà, in *Pollio.*

POLLARDUS, monetæ adulterinæ, in Anglia, ſpecies; abolita ab Eduardo Rege circa A. C. 1301. memoratur Th. Walſinghamò & Henr. Knyghtono *ad ann. hunc.*

POLLENS, cognomen Herculis, vide ſuprà *Deſanaus.*

POLLENTIA, potentiæ Dea, à Romanis culta.

POLLENTIA, oppid. in majore Balearium inſul. Plin. *l.* 3. *c.* 5. Vide *Pollentia.* Fuit altera *Polentia* juxta Alpes inclyta lanarum nobilitate. Plin. *l.* 8. *c.* 48. *Hiſpania nigri velleris præcipuas habet: Pollentia juxta Alpes cani.* Columella, *l.* 7. *c.* 2. *Sunt etiam ſuâpte naturâ pretiò commendabiles colores pullus atque fuſcus: quos præbent in Italiâ Pollentia, in Bæticâ Corduba.* Sil. Ital. *l.* 8. *v.* 598.

——— *Fuſcique ferax Pollentia villi.*

Martial. *l.* 14. *epigr.* 157. cui Lemma, *Lana Pollentina:*

Non tantùm pullo lugentes vellere lanas:
Sed ſoles & calices hac dare terra ſuos.

POLLEX, à POLLENDO, quòd vi & poteſtate inter cæteros digitos polleat; Græcis proin ἀντίχειρ, quaſi *manus altera* dictus; apud Antiquos multum venerationis habuit: Minervæ unà cum reliquis digitis conſecratus. Significabant autem diverſò ejus geſtu varios animi motus. Nam & primore digitò in erectum *pollicem* reſidente Deos ſalutabant; hodieque erectò manus *pollice* Mahometanorum pueri ſymbolum ſuum recitant, antequam circumcidantur, ut infrà videbimus, ubi de *Symbolo Apoſtol.* & laudem favoremque junctus ſignabat, Plin. *l.* 28. *c.* 2. & Horat. Ep. 18. *l.* 1. *v.* 65.

Conſentire ſuis ſtudiis qui crediderit te,
Fautor utroque tuum laudabit Pollice *ludum.*

Et laudandos amatoſque, *Pollice* exertò oſtendebant, ut alios indice extenſò. Claudian. *de* 6. *Honorii Conſul. v.* 574.

——— *Gaudet metuens ac* Pollice *monſtrat.*

Quò etiam facit Martialis *illud*, *l.* 12. *Epigr.* 99. *v.* 8.

Sed nec vocibus excitata blandis,
Molli Pollice *nec rogata ſurgit.*

Contrà inverſus, denegati favoris, averſique animi indicium certiſſimum fuit, annotante id Vet. Scholiaſte Juvenalis *ad Sat.* 3. *v.* 36. *Pollice verſò*, i. e. *Fortunâ mutatâ.* Ipſe Juvenalis, *ibid.*

Munera nunc edunt & verſò pollice vulgus,
Cùm libet, occidunt populariter.

Hinc Prudentius, *in Symmachum*, *l.* 2. *v.* 1096.

Et quoties victor ferrum jugulo inſerit, illa
Delitias ait eſſe ſuas, pectuſque jacentis
Virgo modeſta jubet converſò Pollice *rumpi.*

Sed & ſublatus preſſuſque apud Græcos ſignum fuit ſubmiſſionis, qui victus victoriam alteri ceſſit: juxta illud Græcum, Αἴρε δάκτυλον, quod Latini dixerunt, *Herbam porrige*, Angl. hodie *Give the bucklers:* Quemadmodum demiſſio manus, in Pugilatu, Pancratio, aut cæſtuum ludo, argumentum quoque apud nonnullos erat diffidentis ſuis viribus ſeque victum agnoſcentis: quod cùm Lacedæmoniis turpe eſſet viſum, interdixêre ſuis, ne foris, ubi illa demiſſio obtineret, in prædictis exercitiorum generibus certarent. Voſſ. *de* 4. *Artibus Popular. c.* 3. §. 88. & 89. Verùm in bello præcipuus *Pollicis* uſus, unde apud Romanos, quibus is læſus eſſet, à belli laboribus immunes erant. Quod cùm illi, qui militiam detrectabant, facerent ſponte, graviter in illos animadverſum eſt. Auguſtus certè Equiti cuidam Romano qui duobus filiis ſuis *Pollices* abſciderat, ne militare cogerentur, acriter ut decebat iratus, omnia ejus bona Fiſco addixit. Et ante eum Senatus, bello durante Italicò, ad perpetuos carceres damnavit C. Vatinium, omniaque ejus bona ſimiliter publicavit, quòd ille ſibi ipſi ſiniſtræ manus abſcidiſſet *Pollicem*, ut ab expeditione hac eſſet immunis. Dictos tales *Murcos*, *Murcidoſque* fuiſſe, docet Roſinus, *Antiqq. l.* 7. *c.* 19. & facit eò Amm. Marcellini locus, *l.* 5. *Ad militandum omnis ætas aptiſſima eſt, & pari pectoris robore ſenecio ad procinctum ducitur, & adultus gelu duratis artubus & labore aſſiduò, multa contempturus & formidanda, nec eorum aliquando quiſpiam, ut in Italia, munus Martium pertimeſcens.* Pollicem *ſibi præcidit, quos jocularitèr Murcos appellabant.* Sed & abſcindebatur in pœnam, ne utilis quiſpiam armis ferendis eſſet. Hinc captis hoſtibus, *Pollices* ab Athenienſibus, auctore *Philocle*, abſcindi olim ſolitos fuiſſe, ἵνα δόρυ μὲν φέρειν μὴ δύνωνται, κώπην δὲ ἐλαύνωσιν, *ut haſtam quidem ferre nequirent, remos tamen agitare poſſent*, narrat Plut. *in Lyſandro.* De iiſdem Tullius, *de Offic. l.* 3. *c.* 11. *Durius Athenienſes, qui ſciverunt, ut Æginetis, qui claſſe pollebant,* Pollices *præciderentur.* De Murcis, conſtitutio eſt in veter. Saxon. *Lege, c.* 13. talis: *Pollex totus abſciſſus* CCCLX. *ſol. ſi dimidius,* CLXXX. *ſi minimus, ſi totus, ut ſupra. ſi index,* CLXXX. *& per ſingula membra tertia pars mulcta compenatur, medius & medicus, uterque ſol.* CXX. *& per membra eorum, ut de cæteris dictum eſt. pollex pedis medietate pollicis manus compenſatur; tres articuli medietate, compoſitionis medii & medici digitorum compenſantur; minimus articulus, medietate unius de tribus articulis compenſantur.* Itaque apparet, ſolemne fuiſſe, metu militiæ, digitis amputatis mutilos ſe facere conſuevìſſe & ob id, ſecundum varium digitorum in bellis obeundis uſum, pœnas detruncantibus ſe ſtatutas etiam varias, majores minoreſve. Altera & hinc ſimilis conſtitutio, in antiqua extat Bajuvariorum *L. c.* 3. *n.* 11. cujus hæc ſententia eſt.

1. *Si quis alicujus pollicem abſciderit, cum* XII. *ſol. componat.*
2. *Et ſi proximum à pollice vel minimum abſciderit, cum* IX. *Sol. compenſat, unum ſic & alium ſic.*
3. *Illos medianos duos digitos, cum* X. *ſolid. componat, unum cum quinque ſolid. & alium cum* V.
4. *Et ſi non fuerint abſciſſi, & eſt mancus, ſtat rectus, ut non poſſit plicare, hoc impedimentum eſt ad arma bajulare, major eſt compoſitio, quam de abſciſſo. tertiam partem ſupra addes; ad* XII. *adde* IIII. *fiunt* XVI. *ad* IX. *adde tres, fiunt* XII. *ad* V. *adde duos & tremiſſem, fiunt* VII. *ſol. & tremiſſis: Sic eum debes judicare & ſic componere.*

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſinum loc. cit.* Præterea in fœderibus firmandis *Pollicis* apud Antiquos fuit uſus. Tacitus enim duos Reges barbaros, ut eò arctiùs fœdus jungerent, conſertis dextris pollices conſtrinxiſſe, &, ex illis ita colligatis fortiter, ſanguinem prolicuiſſe mutuoque hauſiſſe, *l.* 12. *Annal. c.* 47. auctor eſt. Sed & apud Lacedæmonios, mordendo puerorum *Pollicem*, petulantiam illorum coërcuiſſe Pædagogos, legimus, apud Mich. de Montagne, *in libro cui tit. fecit Eſſais*, *c.* 16. De ejuſdem in ſacrificiis uſu, ſuprà voce *Culter.* Quia verò *pollicis* tanta æſtimatio, hinc pro integra manu non raro, Papinius, *Theb. l.* 11. *v.* 401.

——— *opus ipſa novârat*
Mœniis Argia modis, & pollice *docto*
Stamina purpureæ ſociaverat aurea telæ.

Et Horatius de lyra, quàm ſanè non ſolò pollice feriebat, *l.* 4. *Carm. Od.* 6. *v.* 25.

Lesbium ſervate pedem, meique
Pollicis ictum.

In textrina tamen aut netrina ejus præcipuus uſus, Caſp. Barthius *ad Statium*, *d. l.* Nec omittendum, *Pollice* quoque annulos olim geſtari conſuevìſſe, licet hunc digitum præterierit Plinius *l.* 33. *c.* 1. ut non obſcurè indicat Jul. Capitolin. qui Maximinum Cæſarem *c.* 6. narrat fuiſſe *pollice tam vaſtò, ut uxoris dextrocheriò pro annulo uteretur.* Vide ſuprà. Quid verò ſit, *ſub pollice S. Mauritii Chriſto militare*, in *Tabular.* Eccleſiæ Viennenſis, ubi menſæ Fratrum, *ſub pollice S. Mauritii militantium, ſita in pago Viennenſi*, mentio fit, quærit Car. du Freſne in *Gloſſar.* De *pollice*, menſuræ genere, vide *Statuta* Roberti III. Scotiæ Regis ſuprà, & de ſanguine arietis, *pollici manus dextræ* & *pollici pedis dextri* Sacerdotis initiandi imponi ſolito in V. T. infrà voce *Sacerdos:* uti de inveſtitura per *dextrum pollicem*, & de litera T. ſub *pollice* ſiniſtræ manus furibus in Anglia inuri ſolitâ, infrà lit. *T.*

POLLIA, Tribus, una ex XXXV. Tribubus urbis Romæ, à loco aliquo, cujus & nomen & memoria interciderit, nomen accepiſſe, *Sigonio* & *Onuphrio* videtur. Meminit ejus Liv. *l.* 8. *c.* 37. *Tribus omnes, præter* Polliam, *antiquârunt legem in Tuſculanos latam.* Ex *l.* 39. *Cùm ad tribum* Polliam *ventum eſt, in quâ M. Livii nomen erat, & Præco cunctaretur citare ipſum Cenſorem, Cita, inquit Nero, M. Livium.* Cujus utriuſque hiſtoriæ, ut & Tribus Polliæ, mentionem quoque facit Val. Max. *l.* 9. *c.* 10. *ex* 1. Vide Jo. Roſin. *Antiqq. Romanar. l.* 6. *c.* 15. ubi *de Tribubus Comitiis* ac *Tribubus.*

POLLINCTOR, vel POLLICTOR, qui *pollincit*, vel *pollingit*, Græcè Ἐνταφιαστής, Νεκροκόμος, Σορωνυγὸς, Νεκροφόρος, *Perotto*, quaſi *polinctor*, à polluendo: *Fulgentio*, quaſi *pollutorum unctor*: Turnebo, *l.* 28. *Adverſar. c.* 31. quaſi *pellis unctor*, eò quòd mortuorum cadavera id genus hominum fragrantibus unguentis inungeret: aliis, nomen accepit à panibus ex *polline* factis in funebri epulo; Namque & *Polimentum* ſeu *Pollinctum*, cœna feralis dicta eſt, quæ gentili modò in rogum delata cum corpore cremabatur, teſte *Alex. ab Alexandrò.* Fuiſſe autem cadavera, poſtquam per intervalla conclamata eſſent, atque à propinquis & affinibus abluta calidâ aquâ, unguentis inſuper inuncta, diximus ſuprà, docetque Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 218.

Pars calidos latices, & ahena undantia flammis
Expediunt, corpuſque lavant frigentis & ungunt.

Memi-

Meminit apud Romanos *Pollinctoris ſervi* Ulpianus, *leg. 5. §. ff. de Inſtitor. Act. Si Libitinarius, quos Græci Νεκροθάπτας vocant, ſervum* Pollinctorem *habuerit, iſque mortuum ſpoliaverit.* Varro in *Sat. Mutuum muli ſcabunt, ſive περὶ χωρισμοῦ. Itaque plures dies inter Medici diſceſſum & adventum* Pollinctoris *interfuerunt.* Plautus *Pœnulo, Prolog. v. 59. ſ.*

> *Carthaginienſes fratres duo fuerunt,*
> *Eorum alter vivit, alter eſt mortuus:*
> *Propterea apud vos dico confidentiùs,*
> *Quia mihi* Pollinctor *dixit, qui eum* pollinxerat.

Vide eundem *Aſinar. Act. 5. ſc. 2. v. 61.* & Martialem, *l. 10. Epigr. 97. v. 3.* Ejuſdem moris mentionem quoque facit Arnob. *contra Gentes l. 1.* Apulejus *in Hermagora*, Muretus, *Var. Lect. l. 3. c. 19.* Joh. Meurſius & Joh. Kirchmannus *de Funeribus Rom.* Cujus originem ab Ægyptiis eſſe, *ſuprà* dictum. In antiqq. Codd. *Pollinitor* eſt, i. e. *Pollictor*, ſeu *Pollingator* Salmaſio *ad Vopiſc. Aureliano, c. 4.* Græcè ὁ ſπαργανιστής; ſπάργας enim hi τελαμῶνας & tænias illas vocârunt, quibus mortui olim à capite ad pedes vinciebantur, quod munus *Pollinctorum* ſeu Σπαργανιστῶν erat. Sed & κειρίαι dicebantur, cùm caput ipſum ſudariô ſcullinteô ligaretur, quod [illegible] vocat *Lucianus.* σουδάριον in Euangelio Joh. c. 20. v. 7. appellatur. Hinc itaque ſπαργανοῦν, *pollingere* dictum, ex ſπάργα, quod pro ſπεῖρα ubique in *Gloſſis. Pollingo*, [illegible]. Soſipater, *pollingo*, ſπαργανῶ: pro quo apud Charitium & Priſcianum hodie ſine ratione legitur ſπαργανῶ. Meminit hujus ritus Metrodorus, in *Epigrammate* nondum edito, de funeris ſumtu,

> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]
> [illegible]

Eſt & elegans Epigramma Lucillii, quod extat in edita *Anthologia* Planudis, ubi Medicus & *Pollinctor* de compacto ſic egerunt, ut Medicus ægros omnes ſuæ curæ commiſſos occideret, & *Pollinctori* amico traderet pollingendos: *Pollinctor* viciſſim faſcias ſeu τελαμῶνας, quas furabatur de pollinctione mortuorum, Medico mittere dono, ad alliganda eorum, quos curabat, vulnera &c. Johannes Epiſcopus Conſtantinopolit. apud Auctorem incertum *de Orthogr.* faſcias illas *Pollinctorum* vocat *cunabula*, cùm ſcribit, *Lazarum in monumento cunabulis involutum*: quemadmodum e contrario κειρίας, quæ propriè mortuorum involucra erant, etiam pro incunabulis & faſciolis, quibus alligantur infantes, uſurpatas legimus. *Moſchopulus:* Κειρία ὁ τ̃ [illegible], i. e. Κειρία, infantum vinculum, ſeu communiter faſcia; etiam quâ vinciunt mortuos. Κηρίας ſcribit *Heſychius* & ἀπὸ τ̃ κηρὸς, i. e. *à morte*, deducit, quaſi dicas *mortuales faſcias*: Κηρίας, inquiens [illegible]. Eôdem nempe prorſus modô infantes & demortui faſciis ligabantur: an ut hôc pactô indigitaretur, quantum ſimilitudinis haberet finis vitæ, cum vitæ initiis? Namque & mori incipimus, cùm naſcimur; & dies mortis æternæ vitæ natalis eſt. *Artemidorus*, Οἱ ἀποθανόντες ἐσχαρίοις [illegible]. *Defuncti laceris involvuntur pannis, ſicut infantes, & humi deponuntur.* Ubi ῥάκη ſeu *panni* ſunt præciſa in longum fruſta cujuſlibet materiæ textilis; & *pannus* pro faſcia vel inſtita. Inde *pannos infantiæ* dixit Auctor Incertus, de quo ſuprà, τὰς δεσμὰς τ̃ νηπίων. Neque verò ſolùm apud Græcos, ut Vir quidam eruditus ſcripſit, ſed etiam apud Romanos, licèt cadavera demortuorum comburerent, in more fuiſſe, ut *Pollinctores* ea vittis tæniiſque mortualibus aptarent & involverent, oſtendimus ſuprà. Quæ autem ad *pollincturam* pertinebant, à Libitinariis, in templo Libitinæ, fuiſſe vendita, docet Tit. Popma *de Operis Serv.* &c. Vide quoque hic paſſim.

POLLIO, in *Gloſſis* ὁ σφαιροποιὸς, qui *pollas*, i. e. pilas, conficit. Sic enim Appulejus *de Deo Socr. Sive illa proprio, ſeu perpeti candore, ut Chaldæi arbitrantur parte luminis compos, parte alterâ caſſa fulgoris, pro circumverſione oris diſcoloris multijugâ polla ſpeciem ſui variat.* Seu, ut Salmaſ. legit, *multijuga* polla. *pro circumverſione oris diſcoloris, ſpeciem ſui variat.* Ubi de Luna, quam pilam eſſe cenſebant Chaldæi, parte fulgidam, parte obſcuram, ἡμίτομον: quæ proin circa centrum ſuum verti neceſſe habeat, ut faciem ſuam variet. Quò facit id, quod Lucretius ait de Luna, *l. 5. v. 724.*

> *Inde minutatim retro contorquet, & aufert*
> *Luciferam partem glomeraminis, atque pilaï*
> *Ut Babylonica Chaldæûm doctrina ſatetur* &c.

Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 754.*

POLLIO, prænomine *Annius*, cum filio Viniciano, majeſtatis apud Tiberium poſtulatus. Sed cùm Cæſar eorum cauſam, ut ipſe cum Senatu noſceret, diſtuliſſet, evaſerunt. Tacit. *l. 6. Annal. c. 9.* Ille eſt Pollio, qui poſteà in Neronem conjuravit, amicorum ejus præcipuus, *l. 15. c. 56.* Gener Bareæ Sorani, maritus Serviliæ.

POLLIO, vide *Aſinius*, it. *Claudius.*

POLLIO Julius, Prætoriæ cohortis tribunus, ſub Nerone, Tacit. *l. 13. Annal. c. 15.* qui poſteà Præfectus Prætorio, ſub Othone.

POLLIO, prænomine *Vedius*, inter amicos Auguſti luxu inſignis, nam piſcinam habebat refertam murænis, quem piſcem ille non ad delicias paraverat, ſed ad pœnas. Humanâ enim carne eas alebat. Servi domeſticique, ſi quid deliquerant, dabantur ad hos piſces. Forte fuit, ut cœnaret apud eum Auguſtus; puer qui ad cyathos erat, dum porrigit potum, crystallinum fregit preci grandioris & ſimul tracta ejus vita. Jubetur ab immiti domino murænis objici in piſcinam. Puer accidit ad Cæſaris pedes; non vitam ſed aliam mortem petit, ne piſcibus eſca fieret in terrâ. Obſtupuit inauditam ſævitiam Cæſar, dimitti puerum jubet, ſimul afferri ad ſe quicquid in domo cryſtallinorum: allata frangi comminuique & abjici in piſcinam. Idem teſtamentô Cæſari legavit Pauſilypum, & ex ejus dirutâ domo facta Romæ porticus, quæ *Livia* dicta.

POLLIO, Grammaticus, inter Præceptores M. Antonini Philoſophi memoratur Jul. Capitolino in *Vita* hujus, *c. 2. Uſus præterea Grammaticis, Græcô, Alexandrô: quotidianis Latinis, Troſiô Aprô & Pollione, & Eutychiô Proculô Siccenſi.* Ad quæ verba Salmaſ. *Pollio*, inquit, *iſte Latinus Grammaticus, vereor ut hinc tantùm notus ſit, aliàs verò ignorantiſſimus ſit omnium hominum, ut quem nec notum habeant veteres membranæ, quæ & Polono legunt. Atque ut mei animi ſententiam explicem, ſuſpicor, nec fruſtra, corruptum latere nomen urbis, ex qua fuerit Troſius Aper, ut duos tantùm heic habeamus Latinos Marci Grammaticos; Troſium Aprum & Eutychium Proculum Siccenſem. Troſii verò Apri patriam celant & diſſimulant illa verba*, & Polono, an Polano, *ex urbe Pola? Id quidem pro vero non affirmem, ſed minime dubito, quin patriam hujus Grammatici prodiderit Capitolinus, non minùs quam & ſequentis Eutychii Proculi, quem Siccenſem eſſe ſignificavit* &c. Meminit *Pollionis* Conſulis Lamprid. in *Commodo, c. 1.* quem dicit, *Pollione & Aprô* Conſulib. *triumphaſſe cum Patre.* Et paulo pòſt, *c. 11. 12. Nominatum inter Cæſares*, eundem ait, *quartô. Id. Oct. Pudente & Pollione Conſulib.* annô nempe Imperatoris Marci & vitæ Commodi ſextô, Caſaubon. *ad loc.*

POLLIS, Lacedæmoniorum Claſſis in Naxo præfectus, Diodor. Sic. *l. 15.* Polyæn. *l. 3. c. 11. in Chabria, comm. 11.*

POLLIUS Felix, inter Statii amicos, cui is *Sylvam 2. libri 2.* ſacram fecit, cum lemmate, *Surrentina Villa Pollii Felicis.* Vide ibi *Animadverſiones* Caſp. Barthii, alioſque Statii Commentatores.

POLLUCTUM, ſacrificium vel ſacrum epulum, in Deorum honorem inſtitutum, Jovis Dapalis, Herculis inprimis, aliorumve. Cato, *Jovi Dapali culignam vini quantam vis polluceto.* Varro, *Profanatum, quod in ſacrario polluctum. Atque Herculi decuma data eſt ab eo, quod in ſacrificio quodam fanatur.* ——— *Id dicitur* Polluctum, *quod à porriciendo eſt fictum, cùm enim ex mercibus libamenta porrecta ſunt Herculi in ara, tum polluctum eſt.* Vide & Feſtum, & Scaligerum *ad eum.* Hinc *pollucere merces* dicti Mercatores, quando de mercibus ἀπαρχὰς & libamenta Diis offerebant, Hadr. Turnebus, *Adverſar. l. 28. c. 31.* In ejuſmodi ſacrificiis ſeu conviviis ne modus excederetur, cautum lege hâc, *Piſces quei ſquamoſei non ſunt, nei polluceto, ſquamoſos omneis præter ſcarum polluceto*, de qua vide ſuprà aliquid, voce *Piſces.* Dictum autem *polluceo*, quaſi *porrò luceo* ob copiam luminum & lucem ſacrificiorum, Græcè ἀναλίω. Inde *polluctum*, libatus ſeu cumulatus, largiter acceptus, uti videre eſt apud Camerarium *ad Plautinum illud, Polluctus virgis.* Vide quoque Caſaubon. *ad Julium Suetonii, c. 48.* ubi in alio Plauti loco, *Non ego polluctâ pago*, vocem interpretatur, *communis & omnibus expoſita* &c.

POLLUERE Jejunium, apud Nigidium: *Nos ipſi jentaculis levibus jejunia polluimus*; i. e. ad verbum, *dejejunavimus*, vel jentavimus. Unde Gall. *dejeuſner*, pro *jentare.* Jejunat enim, qui totum diem immorſus & jejunus perſtat: at qui manè cibum ſumit, is ampliùs jejunus dici non poteſt. Jejunium igitur ſolvit, i. e. Græcè διανηστίζεται, vel ἀκρατίζεται, *dejejunat*: quemadmodum jejunium ſolviſſe Proſerpinam, dixit Ovidius, quæ apud Inferos ſeptem grana mali punici contigerat, *Metam. l. 5. v. 534.*

> *Non ita Fata volunt, quoniam jejunia Virgo*
> *Solverat.* ——— ———

Sic *polluere famem*, dixit eleganter Symmachus, *Ep. 7. l. 1. Sed mihi honeſtæ multitudinis nulla vitatio eſt. Et ſi bis tantò plures, quàm ſcribis, aſſueris, bonam frugem feceris, nec deerit, quò famem polluant. Nam comitibus veſtris, utpote ſobriis, ſagina cadenda cura poſterior eſt.* Utrumque nempe idem, quod *famem imminuere* & *non integram ſervare.* Inde *fames integra* Ciceroni, *integram famem ad cœnam afferam*, h. e. non imminutam, nec pollutam, ſed intactam & intemeratam. Vide Salmaſ. *ad Tacitum Vopiſci, c. 11.* Metaphorâ à virginibus deſumtâ, quæ ſtuprô *pollui* propriè dicuntur. Æl. Lamprid. *in Commodo, c. 1. Deorum templa polluit ſtupris & humanô ſanguine.* Sic & *pollutam* Moſes appellat illam, quæ ſecundi viri thoro adhæſit, Connanus apud Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Contra ἄχραντα μυστήρια, item ἄχραντον ſimpliciter, h. e. *impollutam*, appellari non rarò κατ' ἐξοχὴν Græcæ Eccleſiæ Scriptoribus S. Euchariſtiam, docet Cl. Suicerus *Theſ. Eccl.* Vide quoque ſuprà, ubi de *Immundis*, ubi de illo hominum genere, qui inter Græcos, perſonas & loca *polluta* purgarent certas res circumferendo, voce *Magi.*

POLLUPICE, Liguriæ civitas inter vada Sabatia, & Albigaunum, *Finale Simlero.*

POLLUSTINI, Latii populi non procul ab Albano monte, Plin. *l. 3. c. 5.*

POLLUTIA, filia L. Veteris, conjux Rubellii Plauti, à Nerone, mariti cæde poſteà adjecta, Tacit. *l. 16. Annal. c. 10. & 11.*

POLLUX, Jovis & Ledæ fil. frater Caſtoris, qui, cùm immortalis eſſet (utpote eôdem ovô cum Helena prognatus) à Jove fertur petiiſſe, ut ſibi cum fratre jam vitâ functo immortali-

alitatem ſuam partiri liceret: qua re impetratâ, alternis vicibus mori dicuntur, & reviviſcere. Cui tabulæ occaſionem dedit Geminorum ſigni natura, quorum alterô oriente, alter occidit. Virg. *l.* 6. *Æn.* v. 121.

Si fratrem Pollux alternâ morte redemit,
Itque reditque viam toties. ———

Ubi *alternâ morte* ſumpſit vel à Pindaro, *Od.* 10. *Nem.*

Μεταμειβόμενοι δ' ἐναλλὰξ
ἀμέραν τὰν μὲν παρὰ πατρὶ φίλῳ
Διὶ νέμονται, τὰν δ' ὑπὸ κεύθεσι γαίας.

Vel ab Homer. *Odyſſ.* 11. v. 302.

Ἄλλοτε μὲν ζώουσ' ἑτερήμεροι, ἄλλοτε δ' αὖτε
Τεθνᾶσιν. ——— ———

Græcè Πολυδεύκης dicitur, quoniam vivus fuit πολυγευσίπαλος & poſt mortem in Deorum numerum receptus una cum fratre nautas ſervet & ſoſpitet. Δεύκος γὰρ τὸ γλυκύ, inquit *Etymologus*. Vide *Caſtor.*

Jul. POLLUX, Naucratita, Grammaticus ſub Commodo Imperatore præcipiebat Athenis. Deceſſit annos natus 58. Scripſit ad Commodum *Onomaſticon libris* 10. ſcripſit & alia quædam, quæ non extant. *Suid.* Vide *Julius Pollux.*

POLOCSKA & POLOCIUM, urbs Lithuaniæ, olim caput Ducatus cognominis nunc Palatinatus. Ampla, probè munita cum duplici arce, juxta fluvios Divinam & Polottam. Capta à Moſcis, qui eam tantis machinis oppugnaverant, ut XL.M. ruſticorum in illis trahendis occuparentur, & crudeliter tractata, A. C. 1563. ſed fortiter à Stephano Rege recepta A. C. 1579. haud pridem iterum à Moſcis expugnata, ſed & recuperata.

POLOGRAPHIA, Græcè Πολογραφία inter opera Aſtronomica Democriti, recenſetur à Laertio in *Vita* ejus: quâ voce intelligitur deſcriptio πόλων καὶ ἀναλημμάτων γνωμονικῶν, *polorum & analemmatum ſciothericorum.* Nempe veteres Græci Πόλον primitus dixère cœlum ipſum, non *cœli axem*, vel axis extremam partem, ut recentiores Mathematici accepère. E qua antiqua notione, tota capitis rotunditas ſic appellata eſt, uti legimus apud *Pollucem*; quemadmodum idem ab eadem figura κύτος appellavère, Latinè *teſtam*, item σκάφιον. Ad quod inſtar factum vas illud Veterum Gnomonicum, quò gnomen erectus oſtendebat ſolſtitium & æquinoctium, quod & Πόλος appellabatur. Forte & eadem forma fuerit Horologiorum, quæ σκάφια dicta ſunt: nam πόλος & σκάφιον, quantum ad formam, idem, ac utrumque hemiſphærii inſtar reddebat, in cujus concavæ partis medio erigi gnomonem ſolitum, docet *Martianus Capella*. Sic *Beroſus* Horologium, quod ipſe invenit, ex hemicyclio fecerat, quod erat ex quadrato cavatum. Vitruvius quoque memorat, *l.* 10. *c.* 9. Ariſtarchum Samium ſcaphen ſeu hemiſphærium reperiſſe, h. e. horologium eâ formâ. Et hæc vulgaris erat forma omnium apud Veteres Horologiorum vaſorum. Unde non mirum, veteres Grammaticos notâſſe, Πόλον & Ὡρολόγιον rem eandem eſſe! Sed nec mirum, quoſdam Veteres πόλον appellâſſe, horologii ipſius σκάφον, vel ἡμισφαίριον. Diſcum certè vel miſſorium, in quo XII. ſigna fuère cælata, vetus *Epigrammatum* Poeta ἀργύρεον πόλον appellavit. *Anthologia l.* 4. Εἰς μισσώριον ἔχον τὰ δώδεκα ζῶα. Verùm alia apud vetuſtiores vocis Πόλος notio, quibus idem ſignificavit, quod *Heliotropium*, machinam, in qua non horæ capiebantur, ſed in qua, ante Horologia inventa, oſtendebantur ἡλίου τροπαὶ, *converſiones Solis.* Cujuſmodi Heliotropia in formam Πόλου videntur eſſe facta, in quibus & γνώμων ſeu umbilicus æneus fuit, quò τροπαὶ oſtendebantur, ut in Sciotheris Anaximandri, quæ is Lacedæmone conſtituit, ad deſignanda ſolſtitia & æquinoctia: in illis enim ὁ γνώμων τὰς τροπάς τε καὶ τὰς ἰσημερίας ἐσήμαινε. Itaque Ἡλιοτρόπιον nil aliud erat, quam machinamentum denotandis, ut dictum, ſolſtitiis, ex polo & gnomone factum: lineas inſuper habens, quibus umbræ diſcernebantur. Ad quod inſtar, quia Horologia poſtmodum concinnata ſunt, hinc & Πόλον, de Horologiis Sciothericis Poetæ dixerunt. Sic Metrodorus, *l. Epigr.* Ἀριθμητικῶν, vas horologii, in quo gnomon erectus ſtabat, πόλον vocat his verſibus,

Γνωμονικῶν Διόδωρε Μεγακλέος, εἰπέ μοι ὥρην
Ἠοῦς ἐξ ἀντολίης πόλον ἥλατο χρύσεα κύκλα
Ἠελίου, τοῦ ὄντος ὅσον τρία πεμπτ' ἐκ δρόμοιο
Τετράκι τέσσαρ' ἔχειν μεθ' ἑσπερίην ἅλα λείπει.

Primus verò gnomonis inventor, ut quidam volunt, Anaximander fuit, qui eò in ſciotheris, hemiſphærii ſeu poli ſpeciem habentibus, erectô, æquinoctia ſolùm & ſolſtitia deſignavit, horarum uſu adhuc tum ignoratô. Solis autem Mathematicis & Aſtronomis machinæ iſtæ inſerviebant, nullius planè uſus in vita civili, niſi quatenus populus ex iis diſcebat, quando futuri eſſent Solſtitiorum Æquinoctiorumque dies: quod & ipſum ſciri quia non parvi momenti eſt in rebus Ruſticis procurandis, ideo publicis in locis Urbium ponebantur ejuſmodi vaſa, ut populus id inde ediſceret. Uti ille apud Ariſtophanem, in *Γηρυτάδῃ* dici ſibi poſtulabat, ex Heliotropio ſeu *Polo* Metonis, πόσην ἥλιος τέτραπται, *quota dies numeranda eſſet à Solſtitio confecto.* Cæterùm ad partes diei obſervandas, tempuſque prandii aut cœnæ ſtatum cognoſcendum, aut cujuſcunque negotii, cui tempore condictô eſſet occurrendum, aliâ methodô, nondum horarum diſciplinâ repertâ, utebantur: ex umbra videlicet, quam pedibus metiebantur, rei gerendæ tempora venabantur, uti infrà dicemus. Forma harum machinarum quæ fuerit, non adeò liquet. Diximus antè, ſcaphen aut ſcaphium dictum vas rotundum & cavum, in cujus medio fundo ſtilus erigebatur, ad horas monſtrandas, atque id etiam *Polum* quoſdam appellâſſe. Πόλος tamen rectiùs de parte protumida ac rotunda caperetur, quàm de concava; quemadmodum *hemiſphærium* Architectis dicitur; non ſupini ac inverſi hemiſphærii figura, ſed quæ inſtar habet illius, quod ſupra nos eſt, aliud quod jacet ac reſupinatum eſt, ſcaphæ magis vel diſci ſimilitudinem obtinet. Præterea æquè bene in extuberante hemiſphærii facie horæ monſtrari potuerunt. Unde fortè πόλοι Veterum, qui æquinoctia oſtendebant, hâc formâ erant; cùm Horologia Neotericorum hemiſphæriô inverſô, hoc eſt, ſcaphæ ſimilia, &c. Uti autem inſtrumenta ejuſmodi, *Sciatherica* & *Heliotropia*, à fine & effectô, *Poli*, à forma, ſic *Analemmata* eadem appellata ſunt, à ſubjectô: quia videl. in ſuggeſtibus lapideis & columnis, ſeu *ſaxeis pilis*, ut Curtius vocat, *l.* 5. *c.* 1. quæ modò quadratæ, modò rotundæ erant, publico aſpectui exponebantur; uti in parapegmatis, canon ortus & occaſus ſiderum ſpectandus populo præbebatur. Quæ ambo primus cùm conjunxiſſet Meton, hinc totam machinam cum Gnomonico analemmate & Aſtronomico parapegmate, quoque Πόλον appellârunt ac Ἡλιοτρόπιον. Cujuſmodi machinam in Syria Inſul. etiam Pherecydes inſtituit, ut alibi diximus. Vide hanc in rem plura, apud Salmaſ. *Exercitat. Plinian. ad Solin. p.* 633. *& ſeqq.* ut & ſuprà, in vocibus, *Analemma*, *Heliotropium*, item infrà, ubi de *Sciothericis vaſis*, & *Umbræ uſu.*

POLONGA, locus Samogitiæ ad mare Balticum inter Heiligaviam Curlandiæ & Memellum Pruſſiæ, à quo 3. leuc in Boream diſtat; *Palangen.*

POLONIA, quæ à *planitie terræ* (quam ipſi vernaculè etiamnum *Pole* vocant) nomen habet, vaſta regio eſt, quæ Sileſiæ ad Occaſum proxima eſt, Hungaris, Lithuanis & Prutenis contermina. Dividitur in Majorem & Minorem. Major dicitur, quæ Septentrionem aſpicit: hanc Varta fluv. interſecat, habetque *Gneſnam, Poſnaviamque* inſigniora loca. Minorem vocant, quæ ad Meridiem vergit, habetque nobilem urbem Cracoviam, ad caput Viſtulæ, quæ regionem dividit, ſitam: reliquæ civitates parùm nitidæ. Sclavorum gens eſt, à quibus in Bohemia per Czechum, in Polonia verò per Lechum regna fundata ſunt, A. C. 600. Scythicæque originis, ſed clariſſima tamen, & humanitate longe à Sarmatarum veterum aſperitate aliena, multâque comitate in hoſpites. Obtinuit primùm dignitatem regiam A. C. 1001. ab Ottone tertio Romano Imperatore primuſque Polonorum rex, fuit Boleſlaus Chabri, fil. Micislai, de quo infra. Hiſtoria paucis hæc. Lechus, de quo ſupra, primus Poloniæ Rex dicitur, cujus poſteritas per ann. ferè 100. regnavit, uſque ad A. C. 700. Cromer. *l.* 1. Hâc extinctâ XII. Palatini præfuerunt, quibus ad tyrannidem prolapſis Cracus Dux creatus eſt. Hôc nati Cracus, Lechus & Venda, quæ poſt fratres clavum tenuit, A. C. 730. Idem *l.* 2. Hâc mortui rurſus XII. Palatini conſtituti ſunt, A. C. 760. Dein tres Leſci ſucceſſivè imperârunt, quorum poſtremi fil. Popielus regiam Cracoviâ Gnieznam, inde Cruſzviciam tranſtulit, A. C. 810. Hujus filiô Popielô II. à muribus corroſô, ſecutum Interregnum, A. C. 823. Piaſtus dein Princeps gentis evaſit, A. C. 842. qui Gnieznam ſedem regni iterum tranſtulit. Hujus poſteri regnârunt uſque ad Caſimirum M. quô A. C. 1370. extinctô, regnum è Piaſtea familia, ad Ludovicum Hungariæ Regem Caſimiri ex ſorore nepotem, tranſiit. Huic Sigiſmundus gener ſucceſſit, quem Hedvigis, Ludovici præfati minimæ natu fil. maritus Jagielo, Vladiſlaus poſt Baptiſmum, vocatus, excepit, A. C. 1386. Huic Vladiſlaus fil. ſucceſſit, A. C. 1434. qui Hungariæ quoque Rex creatus, præliô ad Varnam, contra Turcas, occubuit, A. C. 1444. Subſtitutus ei in Polonia frater Caſimirus, cui fil. Johannes Albertus ſucceſſit, A. C. 1492. Hunc fratres Alexander & Sigiſmundus excepère: cui ultimo extincto A. C. 1548. ſucceſſit fil. Sigiſmundus Auguſtus, qui ex Jagellonica familia ultimus, obiit A. C. 1572. Huic ſurrogatus eſt Henricus, Caroli IX. Galliæ Regis frater, A. C. 1573. poſt quem Stephanus Batorius electus eſt, maritus Annæ Jagellonicæ, A. C. 1576. quô mortuô A. C. 1586. Sigiſmundus Suecus, Sigiſmundi Auguſti è ſorore Catharina nepos, regno admotus eſt: pater Vladiſlai, qui ſucceſſit A. C. 1629. Hunc frater Caſimirus poſteà, è Sigiſmundi Sueci familia poſtremus excepit. Poſt quem Michael Viſneviciusà Proceribus electus eſt, cui A. C. 1674. mortuo, ſurrogatus eſt Johannes Czarnecius, priùs exercituum regni ſummus Dux, qui fortiter hôc tempore contra Turcas rem gerit. Primus Polonorum Ducum religionem Chriſtianam ſuſcepit Miziſlaus, qui cœcus natus, ſeptimô ætatis annô viſum miraculosè receperat, A. C. 965. Hic Gnieznenſem & Cracovienſem Epiſcopos inſtituit, Cromerus, *l.* 3. Huſſi dein doctrina, non per Sileſiam ſolùm & Germaniam, ſed etiam Poloniam longè latèque ſparſa eſt, ſeculô 15. Hinc ſub Jagellone, Cracoviæ cum Huſſitis Diſputatio eſt inſtituta, A. C. 1431. eô ſucceſſu, ut templum S. Crucis bis conceſſum ſit, ad ſacra vernaculô ſermone obeunda, plurimique ex Polonica nobilitate, inprimis Corybutus Regis patruelis Bohemis acceſſerint. Sic Euangelium in regno in ditione inprimis Abrahami Zbanſcii florere inſigniter cœpit, ſed & mox Andream Boinium Epiſcopum Poznanienſem gravem ſenſit adverſarium. Cromer. *l.* 21. Academia poſt hæc Cracovienſis, adhærens Concilio Baſilienſi, Legato Pontificis A. C. 1448. nihil honoris exhibuit, & Caſimirus Rex A. C. 1460. reſtitit Pontifici, pro arbitrio Epiſcopatus diſtribuere volenti. Seculô dein 16. ſatis florentes in regno Eccleſiæ fuerunt, neque hactenus penitus extinctæ. Vide infrà in *Polonia major* & *minor.* Ex maceria domos fermè omnes componunt, pleraſque lutô linunt. Plaga regionis paluſtris eſt & nemoroſa. Potus genti cerevíſia. Vini rariſſimus uſus, nec vineæ culturæ cognita. Equitatu in bello maximè præſtat. Ager frumenti ferax: multa ferarum venatio. Melle abundat,

[illegible], habet & ſalis copiam, qui ex terra eruitur. Habet & æris fodinas in jugis montium, nec non ſulfuris. Sub regno Poloniæ continentur Lithuania, Samogitia, Maſſovia, Volhinia, Podolia, & Ruſſia, quæ Meridionalis dicitur. *Cromerus*, *Bonfinius*, *Munſterus*. Feruntur tres regni metropoles ſunt, Gneſna Poloniæ majoris Archiepiſcopalis, ſub qua 12. urbes Epiſcopales Riga, Archiepiſcopalis Livoniæ, ſub qua 7. Epiſcopatus & Leopolis Ruſſiæ Archiepiſcopalis, ſub qua quatuor urbes Epiſcopales. Baudrando, in *inſigni opere Geographico*, Gallis *Polonia* dicitur *la Pologne*, *Polonia* Hiſpanis & Italis, regnum eſt peramplum Europæ, ut i alias Germano-Sarmatia cum parte orientali Germaniæ, prope Viſtulam fluvium. Terminatur à Septentrione mari Baltico, Livoniâ, & Moſcoviâ ſeu Ruſſiâ Albâ, à qua etiam terminatur ab ortu, ab Occaſu Germaniâ, & a meridie Hungariâ, Tranſylvaniâ, & Moldaviâ. Dividitur autem in duas partes, nempe in Poloniæ Regnum proprium, *le Royaume de Pologne*, & magnum Ducatum Lithuaniæ, *le grand Duché de Lithuanie*. Poloniæ regni partes ſunt Polonia ſuperior ſeu parva, *la petite Pologne*, cujus caput Cracovia, totius regni primaria; Polonia inferior ſeu magna, *la grande Pologne*, cujus caput Poſnania; Mazovia, *la Mazovie*, cujus caput Vvarſavia, regia ſedes, Cujavia, *la Cujavie*, ubi Vladiſlavia; Pruſſia, *la Pruſſe*, cujus primaria Gedanum; & Ruſſia Nigra, *la Ruſſie Noire*, ubi Leopolis. Magni Ducatus Lithuaniæ partes ſunt Lithuania propria, *la Lithuanie*, cujus caput eſt Vvilna, Volhinia, *la Volhinie*, ubi Luceoria; Podolia, *la Podolie*, ubi Camenecium; Poleſia, *la Poleſie*, ubi Breſtia, & Samogitia, *la Samogitie*, ubi Mednichia: Sed ab A. C. 1386. Lithuania cum ſuis partibus Poloniæ adjecta eſt per Jagellonem Ducem, qui poſtea Vladiſlaus dictus fuit. Dividitur etiam aliter Polonia in triginta quatuor Palatinatus, & in octoginta ſeptem Caſtellanias, ſed prior diviſio communior eſt. Addo, quod aliam quoque ejus etymologiam tradit Cromerus, qui putat, & quaſi *po Leck*, i. e. *poſteros Lechi*, vocitatos eſſe; Sic enim & *Polachos* dici Hungaris *Lengel*, quaſi *Lechel*, à Lecho. Quoad ſitum, extenditur cum adjacentibus ſibi provinciis, in longum, à 38. grad. ad 54. ab Occaſu æſtivo versùs Ortum hibernum amplius, quam per 240. milliar. Germanica: In latum verò, à montibus Carpathiis, uſque ad mare Balthicum 100. milliar. admodum. Limites ſunt, à Septentrione Curlandia, Samogitia, Livonia: ab Ortu Boryſthenes, quâ Lithuania à Ruſſia diſtinguitur: ab Auſtro, Tyras amnis, quô à Moldovia; & Carpathii montes, quibus ab Hungaria ſecernitur: ab Occaſu ſunt Sileſia, Moravia Marchia & Pomerania. De naturali ejus conſtitutione, ita Starovolſcius *Deſcr. Poloniæ p. 9. & ſeqq. Regio tota ferè plana & aprica eſt, niſi quà ad fines Hungariæ accedit, montana ac ſylveſtris. Quo longius autem inde recedit, eo leniùs declivis eſt, magis culta & meliore glebâ. Niſi quod in meditullio minoris Poloniæ Calvus mons ſupereminet, in quo monaſterium eſt S. Crucis nomine inſigni que, in quo Salvator noſter pependit, celebre: reliqui colles ferè in toto Regno ſunt potiùs, quàm montes. Sylveſtris ſanè fuit ſuperioribus temporibus plerraque omnis Polonia, non modò Lithuania, ſed nunc ubique diligenter excolitur, frugum leguminumque ferax, & pratis abundans. Et quamvis cœli intemperie nimium laborat, pomaria nihilominus non infrequentia & fructuoſa paſſim habet; in quibus pyrorum, malorum, ceraſorum, prunorum, perſicorum & nucum bonitas, varietasque certat cum Hungaricis & Italicis. Sunt & vites pluribus in locis, quarum uva eſui quidem non inſuaves ſunt, præſertim ſi æſtas & autumnus temperiem ſuam ſervant, ſed vinum inde expreſſum acerbum ubi defæcatum eſt. Neque negat ſolum caſtaneas, mora, cotonea, ficus, amygdalas, crocum, aniſum, pepones, melopepones, herbas & flores omnis generis & alias hortenſes Italiæ delitias, palatinarumque lenocinia. Nec metalla foſſiliaque deſunt, plumbi, ferri, æris, cupri, argenti & auri. Armenta quoque & alitium magnam habet copiam, itemque jumentorum omnis generis & ferarum; cervorum videl. aprorum, urſorum, leporum, ſciurorum, dorcadum, leporum, onagrorum, biſontium, caprearum, urorum, pantherarum, mardurum, vulpium, roſomacorum, lutrium & caſtorum: Similiter piſcium diverſitatem, quotquot nominari poſſunt: Nam fluviis, lacubus, piſcinis atque ſtagnis ſupra modum abundat.* Periodos regni tredecim mutationibus incluſit Piſtorius *Tom. I. Scr. Pol.* Brevius Auctor anonymus *Hiſtor. Orb. Terr.* *Primam* deſumit à Lecho, Reip. *Polonicæ* conditore, poſt quem modò deſpoticè, modò Ariſtocraticè gubernata eſt; uſque ad A. C. 830. *Secundam* à Piaſto, uſque ad A. C. 1370. quâ periodô durante, memorabile fuit, quòd Miecislaus I. Piaſti abnepos, primus gentem ab Chriſtum perduxit, quòdque ejus fil. Boleslaus Chrobrius primus Regis titulum accepit, ab Ottone III. Imperatore A. C. 1001. è quo quidam colligunt, *Poloniam* tum Imperio Romano tributariam fuiſſe. *Tertiam* à Caſimiro I. Boleslai prædicti nepote, cujus Principatu Sedi Romanæ *Polonia* ſe ſubmiſit, cui tum præerat Benedictus IX. Tum enim hic in ſingula capita obolum quotannis, ad lucernam in æde D. Petri Romæ perpetuò alendam & raſuram capitis Monachalem, faſciam item Equitibus lineam candidam, ſtolæ in modum, cùm feſta peragerentur ſolennia, imperavit, Cromer. *de orig. & reg. Polon. l. 4.* *Quartam* orditur à Caſimiri I. filio Boleslao cognomine *Audace*, qui Regia dignitas iterum ceſſavit, ipſoque Regnô excedente, Vladiſlaus frater in *Principis* titulo acquievit: donec priſtinum ſplendorem reduxit Primislaus, circa A. C. 1295. qui in hunc uſque diem conſervatus eſt, niſi quòd ſucceſſor ejus Vladiſlaus Locticus *Hæredis Regni Poloniæ* nomen potiùs uſurpavit. Ultimus familiæ hujus fuit Caſimirus M. Sequitur periodus Jagellonica, à Jagellone Magnæ Lithuaniæ Duce in Baptiſmo Vladiſlai nomen adepto, inchoata. Hic Hedvigis Ludovici Hungariæ Regis, quem Caſimirus hæredem conſtituerat, amorem meritus, Chriſtianam Religionem aſſumſit & Lithuaniam *Poloniæ* univit: regnârunt que ejus poſteri uſque ad A. C. 1572. quô Sigiſmundus Auguſtus ſine prole deceſſit. Ab illo tempore *Poloni* variis e locis Reges ſibi arceſſivére, Henricum Valeſium e Gallia; quô clam ſe mox ad tum regnum Galliæ recipiente, Stephanum Bathorium Tranſylvan. Principem, eâ lege, ut Annam, Sigiſmundi Aug. ſororem licet tum jam ſexagenariam duceret, elegerunt A. C. 1575. Succeſſit A. C. 1586. Sigiſmundus Johannis Sueciæ Rex e Catharina Jagelonica natus: quem A. C. 1632. Vladiſlaus filius excepit, qui obiit A. C. 1648. poſt ſceptrum delatum fratri Joh. Caſimiro: qui regnô ceſſit A. C. 1668. Aliam poſt hunc periodum exorſus eſt Michaël Wiſnoeccius iterum *Polonus*, qui electus eſt Rex A. C. 1669. Sed A. C. 1673. defunctus, ſucceſſorem accepit Johannem Sobieſcium, Exercituum ſummum Ducem, itidem Polonum, qui Regno feliciter præeſt. Incrementa Regni hæc fuére: Lithuaniæ, ut dictum, unita eſt à Jagellone, Pruſſiam Sigiſmundi I. parens Caſimirus, dominis Equitibus Teutonicis, ſibi ſubjecit, cujus partem poſtea Sigiſmundus Alberto Brandeb. in feudum conceſſit, quô tamen nexu hodiernus Elector Brandeburg. abſolutus eſt tranſactione Welavicana A. C. 1657. Livoniam Sigiſmundus Aug. Teutonicô militiæ ordine extinctô, *Poloniæ* ſociavit, Gothardo Kettlero verò poſtremo Ordinis Magiſtro Curlandiæ & Semigalliæ provincias Ducatûs, ſed fiduciariô, titulô commiſit. Versùs Orientem, quidquid regionis inter Panaſum ſeu Tyram, Hipparimque & Boryſthenem fluv. continetur, id totum uſque ad littora ipſa Ponti Euxini, ex pactis Solimanni Turcarum Imperatoris, jura Polonici cenſeri, tradit *Praſterus*. Sed & ultra Tyram, Meridiem versùs, Moldavia eſt *Poloniæ* regno quoque ſocialis, verùm Turcis tributaria. In Daniam, tempore Boleslai Crzuovilli A. C. 1124. penetraſſe quoque Polonos, eique potitos fuiſſe, auctor eſt Cromerus, *l. 5.* Sed rem hanc Danici Annales penitus ignorant. Hungariæ juncta *Polonia* eſt, cum, extinctis Piaſti poſteris, ad Ludovicum Hungariæ Regem deferretur regnum A. C. 1370. ſed, moriente eô diremptæ iterum, Mariâ Ludovici filiâ Hungariam, & Hedwige Poloniam obtinente. Iterum tamen ſub filio Jagellonis, Vladiſlao coiére, quanquam refragante Eliſabetha Alb. Regis conjuge, quæ etiam hujus poſthumum Ladislaum vix dum quadrimeſtrem coronari curavit: ſed cum Vladiſlaus pugnâ Varnenſi cæderetur, ſinguli iterum ſeorſim Reges ſibi conſtituere cœpére. Jura Regis Poloniæ hæc ferè. Ut præſit Regno, ſummô contentus dignitatis gradu & cenſu Fiſci ſui à primordiis Regni præſtituto, quem minuere augereve lege prohibetur, ut, in publicis functionibus, omnes in Republ. Magiſtratuum officiorumque titulos ſolus conferat: Unde nonniſi ejus favore adeantur Epiſcopatus opulentiores, aliique Eccleſiaſticar. dignitatum gradus, in quo Regiæ auctoritatis nervus conſiſtit. Studia enim eorum, quos Rex promovet, ſibi mancipat, ſicque ſuavi flexu animos omnium illuc aſpirantium ad partes ſuas inclinat. Interim tributa nulla imponit, abſque unanimi Ordinum conſenſu: nec niſi atrociora crimina & cauſas quaſdam graviores in Comitiis Regni generalibus cognoſcit, exque ſententia Senatorum decernit: reliquâ omni poteſtate de criminibus cognoſcendi, pœnas irrogandi, controverſias civiles decidendi, penes Judices cujuſvis provinciæ reſidente. Nihil item ei in vitam facultateſque Nobilium poteſtatis eſt, nec ullum eorum, licèt manifeſte reum, præter pauciſſimos caſus, vel niſi jure convictum, detinere aut vinculis coërcere poteſt. Horum enim ampliſſima jura: Namque è Nobilitate quivis, jam à Miecislao I. in eligendo Rege jus ſuffragii habet; Imò universi aliquando contra Regem Senatumque coëunt, indictô *Rokoſſ*, famosô in unum concurrendi ſymbolô, qua de re vide infra, in voce *Rokoſſ*. Populi jus hodie ſtatutis Caſimiri, Vladiſlai & Sigiſmundorum ferè nititur, quorum defectu, ad Jus Saxonicum recurri ſolet: cujus tanta olim apud Polonos fuit auctoritas, ut non ſine gravibus impenſis ad Magdeburgenſe tribunal appellarent. Sed ſuſtulit morem hunc A. C. 1356. Caſimirus M. conſtitutô hâc fini ſupremô in arce Cracovienſi tribunali. Præter quod duo alia erexit Stephanus Rex. A. C. 1578. Petricoviæ unum, Lublini alterum, in quorum illo Palatinatuum majoris Poloniæ ac Pruſſiæ, in iſto minoris Poloniæ ac Ruſſiæ, lites pertractantur. Quid porrò generi cum Suecis, cum Ruſſis, cum Turcis interceſſerit negotii: quid cum Auſtriacis hactenus controverſatum? quid damni interni dederint motus Confœderatorum, Coſaccorum, Lubomirſcianorum, aliaque huc ſpectantia, Vide apud præfatum Auctorem *Hiſtoriæ Orbis Terr. Geogr. ac Civil. c. 8.* *in cujus §. 1. omnes rerum Polonicarum Scriptores recenſet.*

Partes Poloniæ, ex Simone Starovolscio.

I. *Polonia major*, 8. Satrapiis comprehenſa: quæ ſunt *Poſnanienſis*, *Caliſſienſis*, *Lancicienſis*, *Brzeſtienſis*, *Junivladiſlavienſis*, quæ utraque alias *Cujavia*, *Siradienſis*, *Ravenſis*, *Terra Vielunenſis*. II. *Polonia minor*, cujus tres Satrapiæ: *Cracovienſis*, *Sendomirienſis*, *Lublinenſis*. III. *Lithuania*, ubi Palatinatus itidem 3. *Vilnenſis*, *Trocenſis*, *Breſtanenſis*. IV. *Ruſſia Rubra*, in qua 7. Satrapiæ, *Ruſſia*, *Podolia*, *Volhinia*, *Belza*, *Braslavia*, *Kiovia*, *Terra Chelmenſis* ac *Halicienſis*. V. *Ruſſia Alba*, continens ſex Satrapias vel Palatinatus: qui ſunt *Novogrodenſis* (cæteris populoſior, in Novogrodenſem ac Slonimenſem diſtrictum diviſus.) *Mciſlavienſis*, *Vitepcenſis*, *Mindenſis*, *Polocenſis*, *Smolencenſis*. VI. *Boruſſia* ſeu *Pruſſia*, de qua vide *ſuô locô*. VII. *Pomerania ulter.* ſeu *Pomerellia*, diviſa in 7. Territoria: quorum nomina, *Sluchovienſe*, *Tucholienſe*, *Suecenſe*, *Derſavienſe*, *Zucovienſe*, *Puſtenſe Mitrachovienſe*: quibus etiam *Crajna* & *Caſſubia* adjunguntur. VIII. *Maſovia*, quatuor Satrapiis diſtinguitur, quæ vocantur, *Plocenſis*, *Podlachica*, *Maſovia*, peculiariter ſic dicta, & *Terra Dobrinenſis*. Nomen à Maslao ſeu Maſo, Miecislai Regis olim Pincerna. Vide Thuanum, *Hiſtor. l. 56.* IX. *Samogitia*. X. *Livoniæ* quaſdam partes Lithuaniæ conterminæ: reliquum enim Suecus, Moſcus, & Curlandiæ ac Semigalliæ Duces poſſident. Harum omnium Provinciarum

rum potiore. Urbes ſunt *Poſnanium* & *Gneſna*, in majori Polonia; In minori, *Cracovia*, quæ ſedes Regia, *Lublinum*, & famoſa Arianizantium Socinianorum receptaculô *Racovia*. In Lithuania, metropolis eſt *Vilna*: in Ruſſia Rubra, *Leopolis*: in Alba, *Smolencum* & *Kiovia*: Maſoviæ primaria Urbs *Warſavia* eſt, etiam quandoque Regis ſedes, & Polonorum clade celebris, tempore Joh. Caſimiri, Regis ſui à Sueciæ Rege, & Electore Brandeb. illatâ. Vide illarum quamque ſuô locô.

POLONIÆ URBES PRÆCIPUÆ:

Bielska, *Bielsk*, Polachiæ.
Braclavia, *Braclavv*, Podoliæ.
Bratlavia, *Bratlavv*, Lithuaniæ.
Breſtia, *Breſſici*, Poleſiæ.
Caliſia, *Kaliſch*, Poloniæ inferioris.
Camenecium, *Kamenick*, Podoliæ.
Chelma, *Chelm*, Ruſſiæ nigræ.
Cracovia, *Crakovv*, Poloniæ ſuperioris.
Elbinga, *Elbing*, Pruſſiæ Regiæ.
Gedanum, *Dantzick*, Pruſſiæ Regiæ.
Gneſna, *Gneſna*, Poloniæ inferioris.
Kiovia, *Kievv*, Volhiniæ.
Lancicia, *Lencici*, Poloniæ inferioris.
Leopolis, *Levvovv*, Ruſſiæ Nigræ.
Lublinum, *Lublin*, Poloniæ inferioris.
Luceoria, *Lucko*, Volhiniæ.
Mariæburgum, *Maryenburg*, Pruſſiæ Ducalis.
Mciſlavia, *Mciſlavv*, Lithuaniæ.
Mednichia, *Medniki*, Samogitiæ.
Minſcum, *Minsk*, Lithuaniæ.
Novogroda, *Novogrodek*, Lithuaniæ.
Plocum, *Ploczko*, Mazoviæ.
Polocska, *Poloczk*, Lithuaniæ.
Poſnania, *Poſnan*, Poloniæ inferioris.
Premiſlia, *Przemyſl*, Ruſſiæ Nigræ.
Regiomons, *Koningsberg*, Pruſſiæ.
Sandomiria, *Sandomirz*, Poloniæ ſuperioris.
Siradia, *Siradt*, Poloniæ inferioris.
Torunia, *Thorn*, Pruſſiæ Regiæ.
Troca, *Troki*, Lithuaniæ.
Varſavia, *Warzavv*, Mazoviæ.
Vilna, *Wilna*, Lithuaniæ.
Vitepſcia, *Witepſck*, Lithuaniæ.
Vladiſlavia, *Wladiſlavv*, Cujaviæ.

POLONIA major, ſeu inferior, Gall. *la grande Pologne*, pars eſt ampla regni Poloniæ, in ejus occidua parte, quâ in Boream tendit. Pomerellia & Pomerania, quâ in occaſum prona eſt, Electoratu Brandeburgicô & Sileſiâ terminatur. Meridionales ejus fines Sileſiam & minorem Poloniam reſpiciunt. Orientalesque Mazoviæ contigui ſunt: Sunt autem in ea ſeptem Palatinatus. In hac Nobilitas Poznaniæ congregata, ſeculô 15. reſtitutionem Calicis in Cœna Domini acriter urſit, ab Epiſcopo Poznanienſi eluſa. Poſteà Fratribus qui Bohemiâ tum pulſi, quamplurimi Poznaniam, Curnicum, & Szamotuliam appulêre, Andreas Comes à Gorka, Caſtellanus Poznanienſis, ſacra publicè Poznaniæ adminiſtrandi poteſtatem dedit, A. C. 1547. cui cœtui, poſt varias perſecutiones; Paſtor obtigit A. C. 1550 Georgius Iſraël, & patronus inſignis Jacobus Oſtrorogius Comes, A. C. 1568. extinctus: poſtquam Confeſſionem fidei, nomine Eccleſiarum, Regi obtuliſſet, A. C. 1564. Hæ poſteà quò majori vinculô cum Lithuanicis unirentur, Conſenſus in Synodo Petricovienſi, A. C. 1578. initus eſt, & Synodô Vladiſlavienſi A. C. 1583. confirmatus. Quæ ſequuta vide apud Lætum, *Epit. Hiſt. Univ. &c.*

POLONIA Minor, ſeu Superior, Gall. *la petite Pologne*, pars eſt regni Poloniæ, ſic dicta, ut à majori diſcernatur. A meridie montibus Hungaricis, ab occaſu Sileſiæ, à ſeptentrione majori Poloniæ, & ab ortu Podlachiæ & Ruſſiæ Rubræ finitima eſt; comprehenditque Palatinatus Cracovienſem, Sandomirienſem, & Lublinenſem. In hac Nicolaus Oleſznicius primus videtur puriorem cultum promoviſſe, conceſſô Euangelicis ſacris locô in oppido ſuo Pinczovia, A. C. 1550. quod idem mox Pelniciæ ſuæ Laſocius fecit: Duberiæ Stadnicius, alii alibi; poſteà cùm in Comitiis Petricoviæ habitis, A. C. 1552. Epiſcopi causâ cecidiſſent, plurimi è primaria quoque nobilitate à Latinis ſeceſſerunt. Sed Eccleſiæ quies turbata non parum à Stancaro eſt, cujus hæreſis Synodis Sendomiriæ, Vladiſlaviæ, Pinczoviæ habitis, eſt condemnata: inprimis celebri illâ Xianzenſi A. C. 1560. Blandrata, poſt Stancarum, non minores turbas dedit. Socini venenô Poloniæ illatô, circa A. C. 1563. Conſenſus poſteà Confeſſionis Bohemicæ, Auguſtanæ & Helvetiæ Sendomiriæ initus eſt, A. C. 1570. & A. C. 1573. cùm de eligendo novo Rege ageretur, religioni cautum eſt, procurante id Johanne Firlejô Palatinô Cracovienſi, Virô zeli plenô. Poſt quæ Smalcius Eccleſiis gravis fuit in Synodo Lublinenſi A. C. 1612. in ſocietatem recipi poſtulans, rejectus. Academiæ Cracovienſi cum Jeſuitis ingens contentio exarſit, A. C. 1626. Varia dein Euangelicis templa adempta. Vide Lætum, *Hiſtor. Univ.* Plura de Polonia, vide apud Volaterranum, Munſterum, Mercatorem, Ortelium, Merulam, Maginum, Bertium, Cluverium, Nicolaum & Guil. Sanſonem, Brietium, Du Val &c. *in oper. Geogr.* Alex. Gaguinum Veronenſem, *Sarmatiæ Eur. deſcript.* Andr. Cellarium, *Novâ deſcr. Polon.* Sanſovinum, *Chron. l.* 2. Ricciolum, *Chron. Reform.* Matth Michovium *de Sarmatia, & in Chron. Polon.* Martin. Cromerum, *Hiſt. Polon.* Kraſinum Stellam, *deſcr. Boruſſiæ*, Davidem Chytræum, *de Ruſſorum ac Tartar relig.* Phil. Calimachum, *Hiſt. Polon contra Turcas* Salom. Neigebaur, *Hiſt Polon.* Volumen Hiſtoricorum Polon. Baron. *Annal.* Bzovium, Spond. Rainaldum *Contin. Annal. Eccl.* Thuanum *Hiſtor.* Mar. Croviecium *in l. admon. ad Sig. Auguſtum.* Joach Bielſcium *Chron. Polon.* Virg. Muiæum *de Euangelii in Pol. origine & progreſſu.* Payen, Rupifortium &c. *Itin. Pol.* Davity, *Deſcr. Pol.* Fulſtinum, *Hiſt. Pol.* Morer. *Dict. Hiſt.* Lætum, *Comp. Hiſt. Univ. &c.* Simon Starovolſius Elogia edidit *Centum illuſtr. Poloniæ Scriptorum.*

POLONUS Martinus, Vide *Martinus*.

POLPOCH, ſerpens in Jucatana, Novæ Hiſpaniæ conterminâ, à ſibilo ſic dictus, & ore mordere, & caudæ aculeô pungere, legitur apud Jo. Euſebium Nierenberg, *Hiſtor. Natur. l.* 2. *c.* 38. Notat quoque, ex Arabum fide, rem Græcis Romanisque Scriptoribus prætermiſſam Bochartus, ſerpentes alios, non modò acutam, ſed & aculeatam habere linguam, aut verò roſtrum & naſum; alios, ſcorpionum inſtar, etiam caudâ ferire; alios geminô aculeô ex utraque parte pungere: in quorum poſtremorum numero *Polpoch* eſt, item *Dultaraphina*, apud Alcamum, *ſerpentis itidem genus, geminô aculeô, quorum unus in naſo eſt, alter in cauda.* Sic in Auſtrali America, apud Chiribichenſes, aſpidum, quæ ſcorpionum inſtar feriant caudâ, meminit P. Martyr, *de Novo Orbe*, *Dec.* 8. *c.* 7. & 8. Vide Sam. Bochart. *Hieroz. Parte prior. l.* 1. *c.* 4. Eundem arbores ſcandere, ſeque, capito caudam complexum, acontiæ inſtar in viatores ſæpe ejaculari, Voſſius addit, *de Idolol. l.* 4. *c.* 37.

POLTYMBRIA, Civitas Thraciæ, *Steph.*

POLUS, hiſtrio in Græcia illuſtris, qui geſtis, & vocis claritudine, & venuſtate cæteris anteibat. Egit Tragœdias Poetarum: Athenis etiam Electram Sophoclis poetæ urnam cum Oreſtis oſſibus geſtantem, quem actum ſcitè adeò ac doctè abſolvit, ut imagines rerum verbis exprimens, ſpectatores ad fletum & lacrymas compulerit.

POLUS, Agrigentinus Sophiſta, Gorgiæ auditor, primus in oratione inveniſſe dicitur paria & antitheta, & ſimiliter deſinentia, quod minimè verum, ſed jam inventis ſæpe uſum fuiſſe conſtat. Hæc *Philoſtratus. Suidas* ſcribit, eum *genealogiam* eorum, qui ad Trojam profecti ſunt, ſcripſiſſe, ſimul & navium catalogum.

POLUS Renaldus, Vide Renaldus.

POLUS, Vide ſuprà POLOGRAPHIA.

POLUSCA, Liv. *l.* 2. *c.* 39. *Halycarnaſſeo Polus*, oppid. fuit Latii, olim Volſcorum caput. Populi *Polluſtini* Plin. *l.* 3. *c.* 5. Interiit prorſus.

POLYÆGOS, una Sporadum Plin. *l.* 4. *c.* 12. *Ptol.* à Caprarum multitudine. 70. mill. paſſ. à Delo in Meridiem *Sophiano Policandro.* Nigro *Falconara.* Melius *Pelaguſa. Ferrar.*

POLYANDER Johannes, Metenſis, fil. Johannis Eccleſiaſtæ Embdani, ex patritia Gandavenſium familia *van der Kerckhoven* oriundi, Genevæ Theod. Bezæ & Ant. Faji auditor A. C. 1588. ibidem Antoniô Sadeële Theologô eximiô familiariter uſus eſt. Inde Dordracum vocatus, Eccleſiæ illius Paſtoratum ann. 10. egit, ibidemque Logicam ac Ethicam aliquandiu extra ordinem docuit. Tandem Lugduni Batavor. Theologiæ Profeſſor conſtitutus, ibi obiit A. C. 1640. ætat. 72. Edidit *Concertationes Anti-Socinianas*, *De exiſtentia eſſentiali Jeſu Chriſti*, *Syntagmata Exercitationum Theologicar.* Vide *Vitas Profeſſorum Leydenſ.*

POLYANDRIUM ſeu *Polyandrum*, Græce Πολυάνδριον, propriè *cœmeterium*, h. e. ut habetur in *Gloſſis* Græcis *MSS. Reg.* μνῆμα, τάφος, ἐν ᾧ πολλοὶ ἄνδρες κεῖνται, *monumentum, ſepulchrum, ubi complures viri ſunt ſiti.* Theodulfus Epiſc. Aurelianenſis in *Capitular. c.* 9. *Antiquus, in his regionibus, in Eccleſia ſepeliendorum mortuorum uſus fuit & plerumque loca divino cultui mancipata, & ad offerendas Deo hoſtias præparata, Cœmeteria ſive Polyandria facta ſunt.* Vide Alcuinum, *Poëm.* 238. Abuſivè, & quidem ſæpiùs apud inferioris ævi Scriptores, monumentum ſeu *ſepulchrum unius hominis.* Hinc in *Vita* S. Sulpitii Pii Epiſcopi Bituricenſis, *Cui ſcil. prudenti viro etſi natura debita mortis extinxit corpuſculum, fulget tamen viventium virorum polyandri.* Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & Macros *in Hierolex.* Hæc in Templis neutiquam extruenda eſſe, ſed in atrio, aut porticu, aut in exhedris Eccleſiæ, præcipitur. *Can. præcipiendum eſt* 13. *quæſt.* 2. Imò planè extra Urbem releganda, ſuadent Politici &c. Plura vide ſuprà ubi de *Cœmeteriis*, alibique paſſim: ut & veterem *Inſcr.* apud Gev. Elmenhorſtium, *Obſervationibus Arnobian. l.* 6. *p.* 177. & 176.

POLYANDUS, urbs Cataoniæ, in Armenia minore *Ptol.* Sed Interpretes habent *Padyandus.*

POLYANI, à POLYANO quodam dicti ſunt Pindi accolæ. Strab. *l.* 7.

POLYANTHUS, Cyrenæus, librum reliquit *de ortu Aſclepiadarum.* Sext. Emp. *l.* 3. *Adv. Mathem. c.* 12.

POLYANUS, mons Macedoniæ, in confinio Epiri, Pindo monti majori finitimus. *Strab.*

POLYARA, urbs Cariæ: Civis *Polyarenus*, *Steph.*

POLYARCHUS, frater major Eryxûs, viduæ reginæ Cyrenenſis, qui Lanachum tutorem, pro tyranno ſe gerentem confodit. Polyæn. *l.* 8. *c.* 41.

POLYBIANUM, *Lazie*, *Leybnicz*, oppid. Stiriæ, ad fluv. Muram, medium inter Græcium & Pœtovionem 4. leuc.

POLYBIDAS, Ageſipolidi, ad Olynthum mortuo, ſubſtitutus Dux, res ibi præclarè geſſit, Olynthios obſidione clauſit, & tan-

e eadem ſub poteſtatem Lacedæmoniorum redegit. Olymp. 100. An. 1.

POLYBIUS, Rex Corinthiorum, qui, cùm liberis careret, Oedipum Laii patris juſſu in ſylva expoſitum, & à paſtore inventum pro ſuo educavit. Lege *Polybus*.

POLYBIUS, e Megalopoli civitate Arcadiæ, fil. Lycortæ, qui caput fuit Reip. Achæorum, præceptor Scipionis Africani: cui, Læliòque Romæ innotuit, poſt Patrem, à Rep. patria Legatus ad Ptolemæum Epiphanem, indéque ad Conſul. Romanum, in Theſſalia res gerentem: occaſione hinc in Urbem proficiſcendi captatâ. Hic ſcripſit *Romanam hiſtoriam libris quadraginta*. Incipit à fuga Cleomenis Spartiatæ, & Perſei Philippi Macedonum regis, poſthæc Romam attingit, ab initiô primi belli Punici, uſque ad finem Macedonici, per ann. 53. Horum duo primi, præliminares tantum, Romam à Gallis captam ſuccinctè narrant. Sed pars pleraque aut tota periit, aut mutilata ad nos pervenit cum fraude generis humani. Neque aliud nobis reſtat, quàm 5. priores libri, cum epitome 12. ſeq. fortè à M. Bruto facta, qui Polybii lectionem ipſi Ciceroni antetulit. Nicolaus V. primus Polybium edidit, qui dein auctior prodiit, editione imprimis Caſauboni, qui illum egregiis notis inſuper illuſtravit. *Recta & ſalutaria ubique ejus monita: & quem ego (Lipſii verba ſunt) hic magis Principibus commendatum velim, quod anxiâ in eum inquiſitione non opus, ſed ſenſus ſuos aperit & revelat ipſe.* Vide Voſſ. *de Hiſt. Gr. l.* 1. *c.* 19. Item vates Corinthius, qui filio Trojam proficiſcenti, & multis aliis mortem prædixit. *Cicero*.

POLYBIUS, Medicus, gener, diſcipulus & ſucceſſor Hippocratis. Scripta ejus hodieque habentur. Juſtus *in Chron.* Vander Linden *de Script. Med.*

POLYBIUS, Auguſti libertus, cujus teſtamentum, unà cum Hilarione ſcripſit. Sueton. *Aug. c.* 101.

POLYBOEA, Dea. *Heſych.* Πολύβοια, θεός τις, ἣν τινὲς Ἄρτεμιν, ὑπὸ δὲ ἄλλων Κόρη, nempe à βίος, ſive *victus*, *paſtus*, ut idem ſit ac Homeri πουλυβότειρα, aut παμβῶτις γῆ, quod apud Sophoclem *in Philoctete*. Ac fortaſſe ſimiliter Heracleenſes matrem ejus Cererem dixêre Πολύβοιαν, licet apud *Heſychium* nunc legatur: Πάρβοιαν, ἡ Δημήτηρ ἐν Ἡρακλείᾳ. Voſſ. *de Idol. l.* 1. *c.* 60.

POLYBOTUS, urbs Phrygiæ magnæ. *Liber Concil.*

POLYBUS, Ægypti Rex, *Alcandræ maritus, qui excepit Menelaum* apud Homer. *Od.* δ. Africano & Euſeb. *Thuoris* eſt. Ita Syncellus. *Sub Thuore captum eſt Ilium.* Sed iv. ſeculorum ſpatiô ab Ilio capto *diſtat* Thuoris, Thebanorum in Ægypto Regum omnium quorum ſuperſunt nomina, poſtremus. Et Herodotus non Thebanum Regem, ſed Memphitem dicit excepiſſe Menelaum, *Proteum* nomine, qui inter Seſoſtrim & Rhamſen Reges Thebanos collocatur, *l.* 2. *c.* 112. 115. 119. ubi multa hanc in rem ex Sacerdotum placitis; ex fide Hiſtorica tradit, nullum fuiſſe in Ægyptum Græcis aditum, nullum commercium, ante Pſammitichi I. tempora: tunc enim Iones quidam & Cares πρῶτοι ἐν Αἰγύπτῳ ἀλλόγλωσσοι κατοικίσθησαν, *primi eorum, qui eſſent diverſa lingua Ægyptum incoluerunt.* Quod quidem in dubium vocat, quidquid de Menelai in Ægyptum adventu decantari ſolet. Vide Joh. Marſhamum, *Canone Chron. Sec.* xxv. xvi.

POLYBUS, Sicyoniorum Rex, ann. ante Urbe Cond. 550. Item Auctor antiquus, qui ſcripſit de ſemine humano. Et unus ex procis Penelopes. Ovid. *Ep.* 1. *Heroid. v.* 29.

> *Quid tibi Piſandrum, Polybumque, Medontaque, Dirum, &c.*

POLYCANDELUM, Græcè πολυκάνδηλον, vox hybrida, candelabrum eſt multis luminibus inſtructum. Anaſtaſius in Leone III. *Obtulit* Polycandelum *porphyreticum, pendentem in pergula, ante confeſſionem, in catenulis aureis.* Ubi vel *Polycandelum*, à maſculino *Polycandelus* eſt, vel *pendentem* in *pendens* mutandum. Acta S. Eliæ Junioris, p. 199. Καὶ ἴδοντες ἐν ἐκείνοις οἱ χριστιανοὶ πολυκάνδηλον μέγα ἐπάνω τῆς κεφαλῆς τοῦ ἐσταυρωμένου ἐξηρτημένον, *Et videbant, Chriſtiani* Polycandelum *ingens ſupra caput crucifixi ſuſpendiſſe* &c. Anonymus *de Locis SS. p.* 83. καὶ κρέμεται πολυκάνδηλον, *& pendet polycandelum.* Car. du Freſne *Gloſſar.* & *in Deſcr. Ædis Sophianæ*, ubi docet *num.* 48. Græcis recentioribus vocem hanc originem ſuam debere. Iſtiuſmodi *Polycandelorum* celebre inprimis eſt candelabrum Baſilicæ Vaticanæ, in formam crucis, ab Adriano Papa oblatum, in quo 1370. candelæ ponebantur, quodque is juſſerat quatuor in anno vicibus accendi, in feſtivitatibus Nativitatis Domini, Paſchæ, Apoſtolorum Petri & Pauli, atque in die anniverſaria electionis ſuæ. Baron. *ad A. C.* 795. & Anaſtaſius *in eodem*, apud Dominic. Macrum *Hierolex.*

POLYCAON, Lelegis fil. cum uxore Meſſena, divinis honoribus affectus eſt, à Meſſeniis: qui item Triopæ filiæ, Phorbantis nepti, ut qui primi apud eos regnârunt, eandem venerationem detulêre. Ut alios omittam, de quibus vide Pauſaniam *in Meſſeniacis*, & ex hoc Gerh. Jo. Voſſium, *de orig. & progr. Idolol. l.* 1. *c.* 13.

POLYCARPUS, Smyrnenſis epiſcopus A. C. 91. Johannis Evangeliſtæ diſcipulus, Eccleſias totius Aſiæ doctrinâ ſuâ inſtruxit, exemplóque confirmavit. Romam profectus, ut cum Aniceto Epiſcopo de celebratione Paſchatis conferret, varios in itinere Valentini & Marcionis fraudibus irretitos convertit: Hæreque Romæ; cum in eum fortè incideret, ab illo interrogatus, an non ſe nôſſet, reſpondit, *Omnino: Primogenitum te Diaboli agnoſco.* Redux in Aſiam, pro Chriſtiana fide palam, & ſpectante populô in amphitheatro combuſtus eſt, teſte Volaterranô, A. C. 167. Vid. Euſeb. *Eccl. Hiſt. l.* 4. *c.* 5. *& in Chron.* A. C. 175. & 183. Hieronym. *in Catal. c.* 17. Iren. *l.* 3. *adv. hær. c.* 3. Tertullian. *de praſcr. c.* 32. Socr. *l.* 5. *c.* 21. Phot. *cod.* 126. Jac. Uſſerium, *in ejus epiſt. Polycarpi &c.*

POLYCARPUS, nomen inditum Collectioni Gregorii Presbyteri, qui floruit circa ſeculum XII. & *Collectionem Canonum* à ſe editam ita vocari voluit; fortè quia in multas particulas eſt diſcerpta; an potius, quia multiplicem ejus utilitatem ac fructum hôc elogiô indigitatum ivit. Manuſcriptam illam citant, ex Bibliotheca Vaticana, Romani Emendatores Gratiani *in Indiculo*: Antonius item Auguſtinus, qui in *Dialogo* ejus meminit. De eodem Gregorio & Bern. Papienſi auctore porrò libri *Populeti*, hæc notat Blondellus *Prolegom. ad Pſeudo-Iſidorum capit.* 18. *p.* 59. *in fin. Gregorius Presbyter ſimilem collectionem publicavit, quam Polycarpum nominavit; ut & Bernardus Papienſis & Auctor libri Populeti: Sed hæ ad manus non ſunt, nec quo tempore vixêre Auctores, nobis compertum eſt.* Vide Gerh. von Maſtricht *Hiſtor. Juris Eccl. num.* 274.

POLYCARPUS Lyſerus, Pater & filius. Vide ſupra *Lyſerus*.

POLYCASTE, Neſtoris filia.

POLYCHARMUS, cælator eximius, qui Venerem lavantem ſeſe ac Dædalum aſtantem inſculpſit marmore. Plin. *l.* 36. *c.* 5.

POLYCHRONION, Græcè Πολυχρόνιον, i. e. *multos annos*, hi diuturnæ vitæ ac Imperii omen, acclamatum olim Imperatoribus Patriarchisque Græcis, non ſine genuflexione. Auguſtin. *de Verbo Dom. Serm.* 30. *c.* 3. *Exhibes aliquam ſolemnitatem amicis; audis ibi & bene optantibus tibi, Multos annos vivas.* Leo III. *Ep.* 4. *Reverſus eſt ad murum Civitatis Conſtantinopolitanæ, & cœpit cum eis foris muros vocibus magnis laudare (ludemata) ac dicere, Conſtantinum Magnum Imp. Multos annos.* Πολλὰ ἔτη τῶν Βασιλέων, item Πολυχρόνιον ποιήσαι, *Complures annos Impp.* Item *Acceſſionem dierum*, exponit Synodus VIII. *act.* 1. & Theophylactus Bulgar. *Inſtit. Reg. part.* 2. *c.* 14. *Cod.* 2023. De eodem ritu haſce Formulas exhibet Codex ſcriptus Biblioth. Reg. apud Car. du Freſne, ubi verba Latinè ſic habent: *Ut ſanctæ perpetuitatis acclamatione proſequantur Imperatores & Patriarcham in ſumma Æde, Feſtô Nativitatis Chriſti, Feſtô Luminum & in magna Paraſceve.* Πολυχρόνιον ποιήσαι ὁ Θεός: *Ad multos annos conſerva ò Deus exiſtum & ſanctum Imperium eorum. Diuturnum fac ò Deus, à Deo coronatum, à Deo conſtitutum, à Deo glorioſum redditum invictum & ſanctum Imperium eorum. Dominum & Pontificem noſtrum cuſtodi Domine multos annos, ò Domine. Ter in menſam dictum eſt ſic,* Εἰς τὸ πολυχρόνιον, *Ad multos annos Vita, Pax, Sanitas, Proſperè agere & vincere ſuæ inimicos inviſſimorum & ſanctorum noſtrorum Imperatorum, ad multos annos Vita, Sanitas & Salus, ſanctiſſimi noſtri Domini Univerſalis Patriarchæ &c.* Eòdem ſpectat *Inſcr.* illa in nummo aureo Conſtantini Copronymi, C. LEON PAMUL.Θ. i. e. ut interpretatur Car. du Freſne, *Conſtantinus Leoni Perpetuus Auguſto multos annos.* Ritûs origo à Votis publicis nuncupari, ſuſcipi & ſolvi ſolitis, pro ſalute Principis, jam à tempore Auguſti, ut Imperatorii nummi non pauci præferunt. Quæ cùm primitus quinquennalia ſeu decennalia tantùm eſſent, h. e. ſingulis quinquennalia ſeu decenniis repeterentur: procedente tempore factum eſt, ut non felicia duntaxat, ſed & multa vorerentur decennalia, ut in Conſtantini M. nummo, in quo deſcriptum legitur, VOTIS MULTIS X. & in alio, VOTIS. V. MULTIS X. rurſum in alio, X. MULT. XX. Unde crebræ ejuſmodi fluxêre formulæ ab in ſubſequentium Imperatorum nummis, cùm populi vota ſua ad ſolam Quinquenniorum aut Decenniorum felicitatem coërcere recuſantes, ſi non pro æternitate, ſaltem pro vitæ & Imperii diuturnitate, vota ſua nuncuparent. Nazarius. *Verùm quid agimus vicenis aut jam tricenis annis circumſcribendo, quæ jam æterna ſentimus. Ampliora ſunt merita Principum, quàm optata Votorum, quinimò in immenſum felicis curſus Imperii, nec humanorum terminos curent, qui ſemper divina meditantur.* Et Corippus *de Laudibus Juſtini, l.* 4.

> *Hinc noſter primus feliciter excipit annus,*
> VOTAque PLURA *tuis celebres Nova Roma triumphis.*

Cujuſmodi adprecationes cùm poſtmodum deſiiſſent adſcribi nummis, poſt Theodoſii familiam extinctam: tametſi in Majoriani numiſmate legatur, VOTIS MULTIS; & in alio argenteo Juſtiniani, VOT MULTHTI, ut in nummis Baduelæ Italiæ Regis, FLOREAS vel FLUREAS: Πολυχρόνιον illud acclamari cœpiſſe videtur, quodque tamen non nuperum eſſe ex Copronymi laudato nummo apparet &c. Vide hanc in rem plura apud præfatum Carol. du Freſne, *Diſſertatione de Numiſmatibus inferioris ævi num.* 40. *& ſeqq.* nec non *ad Alexiadem*, *p.* 251. ut & hic paſſim, ubi *de Acclamandi ritu*, formulâ *Perpetuum te Dii*, *Votis*, *Votivis nummis* &c. Addam ſaltem, ad Domeſticum pertinuiſſe, acclamatione hic ad Imperatorem defungi, ut & ad Patriarcham, notari Macro *in Hierolexico*. Vide quoque infrà *Protopſaltes*. Clavem Suicerus ſic de illa, Πολυχρόνιον *eſt imprecatio vitæ diuturnæ, quæ fiebant Imperatori Conſtantinopol.* ——— *Ita autem dicebatur à prima voce formula, quæ erat* Πολυχρόνιον ποιήσαι ὁ Θεὸς τὴν ἁγίαν βασιλείαν εἰς πολλὰ ἔτη ——— *Sed hæc in Liturgia duntaxat & ſalutatione aliqua ſolenni* ——— *at in proceſſibus & acclamationibus ſimpliciter dicebant*, Πολλὰ ἔτη, *in Theſauro Eccl.* voce Πολυχρόνιον. Porrò illud poſtmodum illam extenſam eſſe, diſcimus ex Odone de Diogilo, *l.* 1. *Polychronium eorum ſuſcepit, ſed vilipendit: ſic enim vocatur reverentia, quam non ſolùm Regibus, ſed etiam quibuslibet ſuis majoribus exhibent, caput & corpus ſubmiſſius inclinantes, vel fixis in terram genibus vel etiam ſe totô corpore proſternentes* &c. Πολυχρονίζειν τὸν βασιλέα vel τὸν Πατριάρχην, ſic illis acclamare, Græci dixêre, ex MS. cit.

POLYCHRONIUS, Epiſcopus Apameæ, A. C. 410. Frater Theodori Mopiveſtii, & diſcipulus Diodori Tarſenſis. An auctor *Commentar. in Danielem?* An idem cum Epiſcopo Hieroſolymitano? cujus Actorum meminit Nicolaus I. in epiſtola ad Michaelem Imperatorem. Sed hæc ſuppoſititia judicat Baronius. A. C. 431. Geſner. *in Biblioth.*

POLYCLEA, Soror & uxor Æati, ex quibus Theſſalus natus. De hujus fœminæ ingenio Plut. & Polyæn. *l.* 8. *c.* 44.

POLYCLES, Athenienſis, ex conjuratis, qui Heraclidem, Demetrii præfectum, urbe ejicere affectabant. Polyæn. *l.* 5. *c.* 17.

POLYCLES, Cyrenenſis, vicit ſtadium, Olymp. centeſimâ octavâ.

POLYCLETUS, Libertus Neronis ad componendas Paullini & Claſſiciani diſcordias miſſus. Verùm cùm ingenti agmine Italiæ Galliæque gravis Oceanum tranſmiſiſſet, & militibus quoque Romanis terribilis incederet; hoſtibus irriſui fuit, apud quos flagrante etiam tum libertate, nondum cognita libertorum potentia erat. Tacit. *l.* 14. *Annal. c.* 39. Meminit quoque ejus *Hiſt. l.* 1. *c.* 37.

POLYCLETUS, ſtatuarius eximius, diligentiâ ac decore ſupra cæteros facilè vincens, uti loquitur Quinctilian. *l.* 12. *c.* 10. Nam ex ære ſigna fecit ſcriptorum præconiò nobilitata. Cum primis fecit aſtragalizontes, h. e. talis ludentes, quô opere nullum abſolutius judicant. Fuit Sidonius, ac diſcipulus Ageladis. Duas eôdem argumentô ſtatuas fecit: alteram arte ſuâ, alteram verò de vulgi opinione, quam de ſententia cujuſvis prætereuntis cælaverat. Quibus perfectis turbam admittit, ac primùm ſua oſtenſa magnoperè laudatur: altera deinde non æquè. *Atqui, ſcitote*, inquit, *quòd hanc quam tantoperè laudatis, ego feci: quam verò vituperatis, vos feciſtis.* Ælian. *de Var. hiſt. l.* 14. *c.* 8. Vide Plin. *l.* 34. *c.* 2. & 8. Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 217. *Hic aliquid præclarum Euphranoris aut Polycleti.* Hinc *Polycletæus* adjectiv. Stat. *l.* 2. *Sylv.* 2. *v.* 66.

——— Quod ab arte Myronis,
Aut Polycletæo juſſum eſt quod vivere cælo.

Idem, *l.* 4. *Sylv.* 6. *v.* 28.

Quod Polycletæis viſum eſt ſpirare caminis.

Nic. Lloydius. Toreuticen à Phidia inventam, conſummâſſe, dicitur Plinio, quâ de re vide hic ubi de *Calatura*, ut & in voce *Toreutice*.

POLYCLITUS, Lariſſæus Hiſtoricus, cujus meminerunt Athen. *l.* 12. Jul. Pollux, *in Onom. l.* 2. *c.* 4. *ſegm.* 21. Ælian. *l.* 16. *c.* 41. Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 3. *p.* 405. Geſner. *in Biblioth.*

POLYCRATES, Olymp. 62. Sami Tyrannus, opibus & felicitate apud hiſtoricos inclytus, qui, quoad vixit, non tam fortunæ alumnus dici potuit, quàm partus. Nam aliquando, ut aliquid infortunii habuiſſe videretur, annulum projecit, in mare, quem tamen cocus ejus redinvenit in piſce. Sed mors infamis & ærumnoſa docuit neminem ante obitum meritò dici poſſe felicem. Ad poſtremum enim, à Perſarum Satrapa Oronte dolô captus & crucifixus. Olymp. 64. Thucyd. *l.* 1. Strabo, *l.* 14. Herodot. *l.* 3. Euſeb. *Chron.* Fuit & hôc antiquior alius. Item Epheſiorum præſul octavus ex parentibus Epiſcopis prognatus, tempore Severi Imperatoris. In Synodo Epiſcoporum Aſiæ, Paſcha celebrandum d. 14. Lunæ, ſtatuit, literis hac de re ad Victorem Epiſcopum Roman. qui Aſiaticos excommunicârat, ſatis acriter ſcriptis, Hieronym. *de Scr. Eccl.* Euſeb. *Hiſt. l.* 5. *c.* 9. & 13. Cœterùm, hiſtoriam de gemma *Polycratis*, ita referunt Cicero, *l.* 5. de *Finib. c.* 30. Strabo, *l.* 14. & Val. Max. *l.* 6. *c.* 9. *ex ext.* 5. ut gemmæ quod fuerit genus, divinandum nobis relinquant. Sed disertè Plin. *l.* 37. *c.* 1. *Sardonychem eam gemmam fuiſſe conſtat: oſtenduntque Romæ, ſi credimus, in Concordiæ delubro, cornu aureo Auguſtæ dono incluſam & noviſſimum prope locum tot prælatis obtinentem.* Et Solin. *c.* 33. *de Arabia*, *Ex iſtius litoris ſinu*, Polycrati *Regi advecta ſardonyx gemma, prima in orbe noſtro luxuriæ excitavit facem.* Neuter verè, quia Herodotus, qui librum de ea re ab ipſo Polycrate ſcriptum conſuluerat, ſmaragdum fuiſſe refert; operæ pretium eſt ipſum afferre locum, quamvis paulo prolixiorem, ex *libro* ejus 3. *Erat ei gemma ſignatoria ſmaragdus, quam geſtabat auro incluſam, opus Theodori Samii Telecle geniti. Hanc ubi abjiciendam ſtatuit, ita abjicere libuit. Quinquaginta remorum navem conſcendit: eam dehinc viros, quibus illam inſtruxerat, in pelagus educere jubet. Et poſtquam ab Inſula procul aberat, detractum ſibi ſigillum, iis, qui una navigabant, inſpectantibus, abjecit in pelagus: hôc actô navigavit. Reverſo domum, cùm ex jactura afficeretur, quintô ſextôve, quam hæc acta ſunt, die, hoc ei caſu advenit. Piſcator quidam captum à ſe piſcem, grandem ſanè & pulcrum, putavit dignum, quô* Polycratem *donaret. Eum ad fores quum attuliſſet, dixit ſe in conſpectum Polycratis ire velle: à janitore permiſſus, donans Polycrati piſcem, Rex, inquit, hunc ego, quem cepi, piſcem, etſi operis manuarii vitam tolero, tamen non judicavi ferendum eum à me eſſe in forum, ſed te tuâque potentiâ dignum; eum itaque offero tibi donoque. His verbis iſte delectatus, ita reſpondit: Tu verò probè, nec factô ſolò, ſed etiam ratione, apud me iniiſti gratiam, ad cœnamque te vocatum volo. Qua magni faciens piſcator domum abiit. Piſcem Miniſtri reſcindentes, offendunt in ejus alvo ſigillum* Polycratis; *quod ubi viderunt ſumſeruntque, ad Polycratem latabundi quam celerrimè pertulerunt* &c. Hinc Tzetzes, *Chiliad.* 7. *Hiſtor.* 121.

Ὁ Πολυκράτης τοιγαροῦν δεινῶς ἐκπεπληγμένος,
Ὅν εἶχε πολυτίμητον δακτύλιον σμαράγδου,
Ὃν τεχνικῶς ἐγλύφανεν ὁ δακτυλιογλύφος,
Θεόδωρος ὁ Σάμιος παῖς τοῦ Τηλεκλέους,
Ἐμβὰς εἰς σκάφος, ἔρριψεν εἰς μέσον τοῦ πελάγους.
Polycrates itaque vehementer perculſus,
Quem habuit pretioſiſſimum annulum è ſmaragdo
Quem ingenioſe ſignavit Annularius,
Theodorus Samius filius Teleclis,
Conſcenſo navigio, projecit in medium pelagi, &c.

Sed nec in eo verum dixit Solin. quòd gemmam eam *Polycratis primam in Orbe Rom. luxuriæ facem excitaviſſe*, refert ex Plinio, *Proœm. l.* 33. & *c.* 1. *de auro & annulis.* De externis enim ibi, non de Romanis, loquitur *Plinius*: nec ea annulo illo vel gemma excitatam luxuriæ facem in Orbe Romano dicit, imò nec in externis, ſed plurimam apud Græcos jam tum fuiſſe gemmarum auctoritatem, circa *Polycratis* tempora. Et diſertim, *l.* 37. *c.* 1. tradit, victoriam Ponticam M. Pompeji primùm ad margaritas gemmaſque mores Urbis inclinâſſe. Vide omnino *Proœmium*, ſupradictum, & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 557. Ad hoc factum autem Polycratis alluſiſſe Nero videtur, qui, *ut conſulto Delphis Apolline, ſeptuageſimum ac tertium annum cavendum ſibi audivit, quaſi eò demum obiturus, ac nihil coniectans de ætate Galbæ, tantâ fiduciâ non modò ſenectam, ſed etiam perpetuam ſingularemque concepit felicitatem, ut, amiſſis naufragiô pretioſiſſimis rebus, non dubitaverit inter ſuos dicere, piſces eas ſibi relaturos eſſe*, teſte Suetoniô *in Eo*, *c.* 40. Simili planè modò Arnolphum, Lotharingiæ Principem annulum, quem in Moſellam fluv. abjecerat, in piſcis ventre aliquando pòſt recuperâſſe, hincque de impetrata à Deo peccatorum venia bene ominatum eſſe, auctor eſt Petrus Damianus, *Ep.* 5. *c.* 10. *Bibl. Patr. Tom. III.* Nec multum abludit hiſtoria de Florentio, ſartore Hipponenſi, homine religioſo & paupere, qui piſcem grandem in littore palpitantem apprehendit, cumque trecentis ſolidis vendidit: in cujus itidem ventre annulum aureum coquus invenit, ut pluribus narrat Auguſtinus *de Civ. Dei*, *l.* 22. *c.* 8. &c. Uti autem *Polycrati* annulus, ſupra omnem ſpem redditus, nuntius fuit ſummæ calamitatis imminentis: ita Eduardo III. Angliæ Regi annulum, quem pauperi olim eleemoſynæ locô obtulerat, redditum, mortis omen feciſſe, refert Joh. Kirchmann. *de Annulis*, *c.* 21 quem vide omnino.

POLYCRATES, poſt ſuperatum, ad Platæas, Mardonium, vulgante rumore, ſub ejus tentorio ingentem theſaurum eſſe defoſſum, locum iſtum pecuniâ redemit & diu multumque perſcrutatus eſt terram. Cum nihil repeririſſet, miſit Delphos, Apollinem ſciſcitatum, ubi reperire poſſet. Ferunt Apollinem reſpondiſſe, *Omnem lapidem move*, quod poſteà in proverbium abiit. Polycrates autem iſte fuit Athenienſis. Vide Scholia *in Ariſtophanis Equites*, *p.* 233. *D.*

POLYCRETA vel POLYCRITA, Puella Naxia, à Diognetô Erythræorum duce capta & locô uxoris habita. Mileſiis quôdam tempore vinô & ſomnô demerſis, miſit tabellas plumbeas, placentæ inſertas, ad fratres, quibus monebat, ut ſepultos vinô ac ſomnô opprimerent: Diognetum verò ſibi donum exemit ab exitio: Polyæn. *l.* 8. *c.* 36.

POLYCRITA, nobilis mulier è Naxo inſula, quæ inſperatô gaudiô pene exanimata ultimum ſpiritum emiſit. Plut. *de claris mulieribus*, & Ariſtotel. apud Gellium, *l.* 3. *c.* 15.

POLYCRITUS, Mendæus, nomen ſibi peperit hiſtoriâ Dionyſii Tyranni, Laërtius, *l.* 2. *c.* 63. Idem videtur eſſe, quem res Siculas carmine Heroicô panxiſſe narrat Ariſt. *l. de Mirab.* At fortaſſe alius eſt, cujus meminit Plut. *in Alexandro*, tres enim hujus nominis urbes erant, in Sicilia, Thracia & Ægypto. Plin. *l.* 23. *c.* 2.

POLYDAMAS, nobilis Trojanus, Antenoris & Theanûs ſororis Hecubæ fil. qui, quamvis Lycaſten Priami filiam ex concubina ſuſceptam, uxorem duxiſſet, cum Antenore tamen patre ſuo urbem Trojanam dicitur Græcis prodidiſſe. Item Panthei fil. Homer. *Il.* 12. Perſius, *Sat.* 1. *v.* 4.

Ne mihi Polydamas, & Troiades Labeonem
Prætulerint. ——— ———

Ubi ingenioſiſſimè poeta duos verſus *Iliad.* χ. *v.* 100. (errant qui alterum horum aliunde petant) hôc unicô expreſſit,

Πουλυδάμας μοι πρῶτος ἐλεγχείην ἀναθήσει.

Et ſtatim. *v.* 105.

Αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρῳάδας ἑλκεσιπέπλους.

Sic M. Tullius utrumque Homeri verſum uſurpat, *ep.* 5. *ad Attic. l.* 2. & *Ep.* 1. *l.* 7. *Aliter ſenſero?* Αἰδέομαι *non Pompejum modo*, ſed Τρῶας καὶ Τρῳάδας. Πουλυδάμας μοι πρῶτος ἐλεγχείην ἀναθήσει. *Quis? Tu ipſe ſcilicet, laudator & ſcriptorum & factorum meorum.* Vide & *ep.* 16. *l.* 8. *Polydamas* & Ciceroni & Perſio eſt alterius Catonis, aut ipſius virtutis nomen. Ineptè nimis quod argutatur de ea voce antiquus Scholiaſtes. Is Latina voce exprimit *multinuba*, quia ſcil. δάμαρ, eſt *conjux*, & multitudinem uxorum putat Neroni exprobrari. Quid putidius hôc commentô? etſi non defuerunt qui probarent. Præterea falſiſſimum eſt, Polydamantem deſcribi à Poetâ, garrulum & ineptum. At quot locis ejus virtutem prædicat? velut *Iliad.* μ. *v.* 88.

Οἱ μὲν ἅμ᾽ Ἕκτορ᾽ ἴσαν καὶ ἀμύμονι Πουλυδάμαντι.

Componit eum cum Hectore, & quidem honeſtiſſimô elogiô adjectô, cùm Hectoris nudum nomen poſuiſſet, ut quem locô depreſſerat poſteriùs nominans, virtutis teſtimoniô attolleret. Poſteà vocat ἀμύμονα, & conſilium illius laudat, *v.* 109.

Βουλῇ Πουλυδάμαντος ἀμωμήτοιο πίθοντο.

Alibi πεπνυμένον *prudentem. Iliad.* Σ. *v.* 249.

Τοῖσι δὲ Πουλυδάμας πεπνυμένος ἦρχ᾽ ἀγορεύειν.

POLYDAMAS, Pancratiaſtes, æmulatus Herculem, leonem, in Olympo monte, inermis ſuperavit, taurum ingentem apprehenſis extremis pedibus retrò tenebat, currum agitatum ſeſe opponendo alterâ manu comprehenſum ex curſu retrahebat, in equoſque inſiliebat, dejectô aurigâ. Accertitus à Dario, Artaxerxis magni filio, ter apud eum ex provocatione victor fuit. Poſtremò pòſt cœnam in caverna, cùm ſaxum in vertice ruinam mina-

minaretur, diffugientibus convivis, confiſus ipſe viribus ſuis, ac manibus poſſe illud ſuſtinere putans, oppreſſus eſt. Plin. *l. 7. c. 49.* Val. Max. *l. 9. c. 12. ex. 10.* Pauſan. *l. 6.* *Nic. Lloydius.*

POLYDAMAS, Prætorum unus Alexandri M. intimos Parmenionis, per quem & hunc ſuſtulit. Curt. *l. 4. c. 15.*

POLYDECTES fil. Eunomi, Spartæ Rex, e ſtirpe Proclidarum, patri ſucceſſit, quô tempore ex Agidis Labotes adhuc regnabat. Sub his pax fuit. Ei ſucceſſit frater Lycurgus, quô per menſes aliquot regnante natus eſt *Polydectæ* fil. poſthumus Charillus. Pauſan. *Laconicis.*

POLYDECTES, Magnetis fil. Rex Seriphi inſulæ. Hic Perſeum Jovis & Danaes filium educavit, cujus tandem ingenium veritus, audaciamque & felicitatem, ſub prætextu æternæ gloriæ, illum ad ſuperandam Gorgonem Meduſam impulit, quâ devictâ redeunti Perſeo cum ſemper detraheret, converſus eſt ab illo in ſilicem, monſtratô capite Meduſæ. Ovid. *Met. l. 5.* Alii apud *Dictyn*, ſororem hujus, Danaen cum Perſeo, hoſpitatam eſſe tradunt. Vide *Danae & Perſeus.*

POLYDEUCEA, Laconicæ fons ad Therapnem urb. Vide Strab. *l. 9.*

POLYDICE, mulier quædam, quæ Prerelam patrem, Thebarum regem, Creonti prodidit, & occidi ſuaſit. *Servius.*

POLYDORA, Nympha Oceani & Tethyos filia. Heſiod. *in Theog.* Item inſula juxta Cyzicum. *Steph.* Vide infrà.

POLYDORA, Inſul. parva Propontidis, juxta Cyzicum. Plin. *l. 5. c. ult.* *Diod. Sic. Steph.* Incolæ *Polydorenſes*, & *Polydorei.*

POLYDORI Tumulus, locus Thraciæ, apud Ænon urb. ubi is à Rege Thraciæ, cui a Priamo Patre commendatus erat, occiſus eſt. Virg. hinc, *l. 3. v. 18.*

Æneadaſque meo nomen de nomine fingo.

Ubi Servius: *modò Ænum intelligit* &c. Sed utbem is *Ænum*. *Alii*, cum urbe *Ænea*, à qua *Æneada*, confundit. Illa ante Æneam diu condita, contra Cherſoneſum Thraciæm, in Melane ſinu, ad oſtia Hebri fluminis, ſita fuit, iſta in Cherſoneſo, cui nomen Pallena, ab Ænea condita eſt. Et quidem illa in propinquo habebat *Polydori tumulum*, à Polymneſtore, qui eam Cherſoneſum obtinebat, occiſi, uti ex Euripide docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 163. & 164. Vide quoque ſuprà, ubi de his urbibus.

POLYDORUS, Lacedæmoniorum Rex, qui civibus ſuis cum Meſſeniis viginti annorum bellô implicitis, tandem rei finem ut imponeret, & Meſſenios ad prœlium eliceret, ſimulavit cum Theopompo, alterius familiæ Rege ſimultatem: à cujus regreſſu egreſſi Meſſenii, à fronte & à tergo circumventi, vi ſubacti ſunt. Fuit autem is filius Alcamenis, ex Euryſthenidis decimus: à Polemarcho quodam viro audaci occiſus. Ei mortuo Lacedæmonii præ cunctis aliis Regibus honores eximios tribuerunt: erat enim Spartanis omnibus æquè charus, ob ſpectatam virtutem, ſummam comitatem & juſtitiam. Et quidem decretum, ut Magiſtratus inſtrumenta publica *Polydori* imagine ſignarent. Ejuſdem domus de uxore publicè empta. *Βοώνητα* dicta, quod boves pretium fuêre, uſu nummi à Lycurgo vetitô. Etiam heroicis honoribus cultum, docet nummus æneus ΛΑΚΕΔ *αιμονίων*, in quo ΠΟΛΥΔΩΡΟΥ Regis caput laureatum; averſâ parte, Eques haſtatus hoſti proſtrato inſultans, Pauſan. *Lacon.* Goltzius *Gr. Tab.* XI. Alii. Nec omittendum, illô regnante Lacedæmonios in Italiam Coloniam deduxiſſe Crotonem, alteramque Locros ad Zephyr. promontor. Illi ſucceſſit fil. Eurycrates præfatus quem vide.

POLYDORUS, fil. Alcamenæ, pater Eurycratis, Lacedæmonius, Heraclides. Herodot. *l. 7.* idem cum priore.

POLYDORUS, frater Iaſonis Pheræi, qui, ſecundùm quoſdam, ut Dux Theſſalorum Principatum Græciæ affectantium & Pheræorum Dominus fieret, fratrem dolô occidit, Ann. 3. Olym. 102. Præfuit autem Theſſalis annum ſaltem unum: à Fratre Alexandro viciſſim venenô ſublatus.

POLYDORUS, Rhodius, cælator nobilis, qui ex uno lapide fecit Laocoontem & liberos, nexuſque mirabiles. Plin. *l. 34. c. 8. & l. 36. c. 5.*

POLYDORUS, Priami fil. ex Hecuba, quem pater initiô belli Trojani incertum communis Martis exitum metuens, cum magno auri pondere educandum tradidit Polymneſtori Thraciæ regi, antiquo hoſpiti, amico & genero ſuo. Sed ille deletâ Trojâ, cæteriſque Priami ferè omnibus liberis interfectis, auri cupiditate adductus, Polydorum in litore ſpatiantem telis aggreditur, & fruſtrà fidem Deorum hominumque implorantem, occidit, cæſoque tumulum iniecit, cui poſteà myrtus increvit, ſanguineis guttis diſtillans. Quod cùm mater Hecuba intellexiſſet, ſimulavit ſe ingens adhuc auri pondus velle illi ſecretò indicare, quod pro filio acciperet. Quod avarus rex verum exiſtimans, mox ad Hecubam profectus illius unguibus occæcatus eſt. Extat tamen & alia de Polydoro opinio, nempe Græcos per Thraciam venientes hunc cepiſſe; Priamum autem redimentem filium, Græcis pro eo dediſſe urbem, quæ poſteà ab eventu *Antandros* dicta eſt: quâ acceptâ illos tamen nihilominus Polydorum lapidibus obruiſſe, Servius, *in Æn. l. 3.* Hinc *Polydoreus*, Ovid. *Met. l. 13. v. 629.*

En Polydoreo manantem ſanguine terram.

Item *Polydorus* alius, Priami filius ex Laothoë Altæi Lelegum regis filia: quem Achilles cum fratre Lycaone in bello Trojano interemit.

POLYDORUS Virgilius, ſeu Vergilius, Urbinas, vixit ſeculô 15. & 16. Eruditione famam meritus. Edidit A. C. 1499. *de Inventoribus rerum libros* 8. Dein in Angliam profectus, ut ibi denarium S. Petri colligeret, gratiâ Principum Anglicorum potitus eſt, & Archidiaconatu auctus. Tractatum *de prodigiis* publici juris fecit, Londini, A. C. 1526. Dein ultimam manum Hiſtoriæ Anglicæ impoſuit, eamque Henrico VIII. inſcripſit, A. C. 1533. libris 26. Scripſit etiam *proverbia*, &c. Obiit A. C. 1555. Paul. Jov. *in Elog. c.* 135. Henr. Savilius, *in edit. Scriptor. Angl.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 3. c. 11. p.* 678. *Nic. Lloydius.*

POLYELEUS, Græcè *Πολυέλεος*, recitatur in Eccleſia Græca, cùm aliæ ſunt ſolennitates, quæ Chriſto & B. Virgini dicatæ, eſtque Pſalmus 135. cujus initium, *Αἰνεῖτε τὸ ὄνομα Κυρίου.* Sic autem dictus eſt, quòd eôdem tempore canitur Pſalmus 136. in cujus ſingulis verſibus repetuntur verba, *ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ*, *quoniam in ſeculum miſericordia ejus.* In omni Paraſceve *Polyeleum* cani, habes in *Typico* Sabæ. Vide Meurſium *Gloſſar.*

POLYEUCTES, Patriarcha Conſtantinopolitanus, poſt Theophylactum, A. C. 956. Conſtantino Porphyrogennetæ acriter obnixus, Nicephorum Phocam, qui, uxori ſuæ ſuperſtiti adhuc, aliam ſuperinduxerat, ex Eccleſia ejecit, idemque Johannem Zimiſcem a ſacris arcuit, quòd Nicephorum occidiſſet. Obiit A. C. 970. Curopalates, & Baronius, *in Annalibus.* Item Poeta Comicus. Athen. *l. 10.*

POLYGAMIA, apud Hebræos olim multo in uſu. Quamvis enim non defuêre, qui ex ipſa lege etiam binas uxores Iſraëlitam ſimul retinere poſſe, ſas non putarent: unde Rabbi Ammi, *Gemar. Babyl. ad tit. Jabimoth, c. 6. fol. 65.* *Quiſquis uxori uxorem ſuperinduxerit, oportet eum priorem divortiô ejicere cum dote.* Alii item ex illa de binis ſororibus idem probare vellent: præ Hæreticis tamen hi habiti ſunt a reliquis, qui communiter ſtatuerunt, tot unicuique licere uxores ducere, quod collibitum eſſet. Hinc illud, de univerſis, præter Regem & Pontificem, inter eos receptum, *Ducere cuique licet quotcunque pro libitu uxores, modò habeat unde alantur*, Alpheſius, *part. 2. fol.* Et Maimonides, *Hal. Iſuth. c. 14.* *Licet homini ducere quot voluerit uxores; etiam centum; idque ſive ſimul, ſive alteram poſt alteram. Neque impedire poteſt eum uxor ejus (quam ante habuerit) modò ſuſtinere ſuppetat, quò ſingulis victum, veſtitum ac debitum conjugale præſtet.* Ne tamen deeſſet certus numerus finiſque, quò præſcriptô quamplurimis, quæ numeroſam uxorum catervam ſequerentur, incommodis domeſticis, viri degerent immunes, ideo ita monebant Sapientes, quaternarium numerum a nemine, præter Regem, excedendum: ratione numeri è tempeſtiva debiti conjugalis præſtatione petitâ. Ubi tamen iterum varias Magiſtri exceptiones habent, quas vide apud Seldenum, *Uxor. Ebraic. l. 1. c. 9.* Duravitque hic *Polygamiæ* uſus in ea gente, abſque ullis ſive interdictis ſive temperamentis, à Principibus Chriſtianis adjectis, uſque ad tempora Theodoſii, Arcadii & Honorii A. A. A. quorum reſcriptô, ad Infantium Orientis Comitem dato, *l. 7. C. de Judæis & Cælicolis*, ſancitum eſt, ne deinceps (annus erat Chriſti 393.) quis *Judæorum morem ſuum in conjunctionibus retineret, nec ſecundùm Legem ſuam nuptias ſortiretur, nec in diverſa ſub uno tempore conjugia conveniret.* Vide Dionyſ. ibi Gothofredum. Unde illud in Synopſi *Βασιλικῶν*, *l. 1. tit. περὶ Ἰουδαίων*, *Κατὰ τοὺς νόμους Ἰουδαῖοι γαμοῦσι*, *Juxta leges communes Judæi matrimonia contrahunt.* Certè vicenniô circiter antè Valentinianus Aug. (ſi Socrati fides) legem tulerat, *ὥστε ἐξεῖναι τῷ βουλομένῳ δύο νομίμους ἔχειν γυναῖκας*, *Ut cuilibet pro lubitu fas eſſet duas habere uxores.* Ipſe nempe Juſtinam Severæ ſuperinduxerat: quod ne contra legem facere videretur, eam ita novari voluit, tum Chriſtianiſmi de nuptiis ſcita, tum mores Majorum nimiùm impugnans. Ita ſcil. Socrates, qui ſub annum poſt Valentinianum hunc 60. ſcripſit. Quin & legem hanc de binis ſimul uxoribus, *προέθηκε*, inquit, *κατὰ πόλεις*, *ſingulis in civitatibus promulgavit*, &c. quod tamen, velut fabulam, pluribus refellit Baronius, *Annal. Tom. 4. ann. 370. §. 125.* Hodie verò, apud Europæos Judæos, veluti, qui in Italia ac Germania degunt, infœcundæ uxori alia, prolis gratiâ, idque non ſine Pontificis Rom. indultu, interdum ſuperinducitur, ut patet ex Rabbi Leonis Mutinenſis, Venetiis Archiſynagogi, de Moribus Hebræorum libello, ſeu *Hiſtoria de gli Riti Hebraici.* Neque verò ſolùm apud Hebræos, ſed & alibi in Oriente olim hodieque apud varias gentes, eadem conſuetudo viget. In Occidente non item: Namne quis binas eôdem tempore uxores haberet, Cecropem Athenienſium Regem memoriæ proditum eſt conſtituiſſe. vide ſis P. Fabrum, *Semeſtr. l. 2. c. 1.* Et raræ ſatis binæ ſimul in Occidente nuptiæ ſunt; licèt poſt Cecropem pſephiſma occurrat, *Διὰ τὸ λιπανδρῆσαι, ἐπαυξῆσαι τὸ πλῆθος, γαμεῖν μὲν ἀστὴν μίαν, παιδοποιεῖσθαι δὲ καὶ ἐξ ἑτέρας.* *Ne homines deficerent atque multitudo creſceret, unam uxorem civem & legitimam ducendam, liberos verò etiam ex alia ſuſcipiendos.* Sed rara quidem apud Græcos aut Romanos plurium ſimul ſeu legitimarum ſeu juſtarum uxorum exempla. Vide ſuprà quoque *Helvius Cinna.* Apud Barbaros autem ſeu gentes alias frequenter *Polygamia* reperta. Tacitus de Germanis, c. 18. *Severa illic matrimonia: nec ullam morum partem magis laudaveris. Nam propè ſoli Barbarorum ſingulis uxoribus contenti ſunt, exceptis admodum paucis, qui non libidine, ſed ob nobilitatem, pluribus nuptiis ambiuntur.* Vide præfatum Seldenum, *de Jure Nat. ac Gent. juxta diſc. Ebraor. l. 5. c. 6.* Inprimis verò inter Muhammedanos Orientales & Africanos pluralitas uxorum etiamnum juris locum obtinet, ubi tamen & numerum quaternarium, de quo ſuprà, obſervant Eruditi. Mahumedes in Alcorano, *Azoarâ 4. in Lat. 8.* *Accipiatis pro libitu uxores ſive binas, ſive ternas, ſive quaternas. Quòd ſi timueritis, ne poſſitis æquò jure agere, etiam & unicam, aut ex iis, in quas veſtrarum dextrarum poteſtas eſt* (ex ancillis) *Hoc ſuſtentum mihi eſt, ut non iniquè agatis.* *Ubi concubinatum ſeu potius contubernium ancillarum permittit, utpote quibuſcum ex jure nuptiæ iniri nequeunt.* At verò Mahumedi ipſi uxorum, ut ajunt alii, fuêre undecim; ut alii, quatuordecim: quod

mirum non eſt. cùm non ſolùm quotcunque vellet ipſe, ſed & qualescunque etiam conſanguineas, ſibi inter privilegia ſeu jura ſibi ſingularia haberet (ſi ipſi fides) indultas, *Azoara Arab.* 23. &c. Vide in hanc rem plura apud prælaudatum Seldenum, *Uxor. Ebraic. paſſim* alibique, ſupra ubi de *Conjugiis immediatis.* Adde Cl. Suicerum in hac voce; ubi *τριγαμίαν* apud Scriptores Eccleſiaſt. non rarò *πολυγαμίας* quoque nomine venire, inter alia, obſervat.

POLYGAMISTÆ, Hæretici, qui licere cuique tot uxores, quot vellent, ducere ſtatuerunt. Horum auctor Bernardinus Ochinus erat, qui Generalis primò Capucinorum, dein veræ religionis profeſſionem aliquandiu mentitus, tandem in varios errores prolapſus eſt. Seculò præteritò.

POLYGIUS, Mercurius dictus eſt, cui Herculem clavam conſecráſſe, eamque paulo poſt iterum pullulâſſe, quòd eſſet ex oleaſtro, refert Pauſan. *l.* 2.

POLYGNOTUS, patriâ Thaſius, floruit Olymp. 93. pictor antiquiſſimus. Quintil. *l.* 12. *c.* 10. & Plin. *l.* 33. *c.* 13. *&* *l.* 34. *c.* 8. *&* *l.* 35. *c.* 6. 9. *&* 11. Videndi quoque ſunt Plutarch. *in Cimone.* Pauſan. *l.* 10. & Ælian. *l.* 4. *Var. Hiſt. c.* 3. Item Statuarius inſignis, Plin. *l.* 34. *c.* 11.

POLYGRAPHIA, ſive Artificium linguarum, quò cùm omnibus totius Mundi Populis & linguis unusquisque licèt non aliâ, quàm maternâ linguâ inſtructus, correſpondere poſſe demonſtratur, cum multis aliis ad Steganographiam Trithemianam pertinentibus arcanis; nomen eſt libri, Auctore Athanaſiô Kircherô, editi A. C. 1663.

POLYHISTOR, Apion ſic dictus, Gell. *l.* 5. *c.* 14. Item *Polyhiſtor* hiſtoricus à Plinio reponitur inter eos, è quibus contexuit librum octavum. Poterat idem videri ac Alexander Polyhiſtor; ſed aperte ab eo Plinius ipſe *l.* 9. *c.* 35. diſtinguit. Vide *Alexander Polyhiſtor.*

POLYHISTOR, nomen emendatæ ac à ſe recognitæ editioni operis ſui à Solino impoſitum, cùm prioris *Collectanea rerum memorabilium* titulus fuerit, quem obliterari cum aliis, quæ improbavit; in ſecundis curis, placuiſſe dicit Auctor. Scriptores tamen ex Veterib. qui Solini teſtimoniô utuntur, ſæpius eum ex *Collectaneis* citant, rarò ex *Polyhiſtore.* Priſcianus ferè ſemper in *Memorabilibus*, ſemel tantùm in *Collectaneis* vel *Polyhiſtore.* Diugilus Grammaticus, cujus excerpta ex Solino & Plinio in membranis extant, Solinum in *Collectaneis* ſemper laudat: Variantque libri veteres Solini, in quorum aliquo ſic legitur: SOLINI COLLECTANEA, vel POLYHISTOR vel MEMORABILIA. Sed dubium non eſt, quin Inſcriptio, quam Exemplaria, ex recentata & recognita editione, ita fermè concipiunt, C. JULII SOLINI POLYHISTOR AB IPSO EDITUS ET RECOGNITUS, ab ipſo Auctore operi fuerit præfixa: cùm priorem editionem, priusquam ſummam manum accepiſſet, interceptam & proditam veriùs, quàm ab ſe editam, intelligi voluerit. Præter Solinum verò, qui titulum ſimilem operi ſuo indiderit, nemo occurrit: multos *Polyhiſtores* cognominatos fuiſſe, conſtat, quorum aliquot memoravimus, in hac voce. Adde, C. *Julium Hyginum Polyhiſtorem*, uti in *Epiſt. Chronic.* vocatur. Eſt autem liber Πολυΐστωρ, idem quod Παντοδαπὸς, Salmaſ. *ad Solin. p.* 4.

POLYHYMNIA, Muſarum una. Aliqui *Polymneiam* vocant, à *magnitudine memoriæ* ſcilicet, Hiſtoriæ, an Rhetoricæ præſtitæ? Pingitur coronam ex margaritis conſtantem, & candidam geſtans: manu dexterâ ad perorandum exertâ, cum volumine in læva, cui inſcriptum, *Suadere.* Plutarch. *in Sympoſ.* Balduin. *Iconol.* Horat. *Od.* 1. *l.* 1. *v. extr.*

——— *Si neque tibias*
Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
Lesboum refugit tendere barbiton.

Ovid. *l.* 5. *Faſtor. v.* 9.

Diſſenſêre Deæ, quarum Polyhymnia cœpit.

Nic. Loyd.

POLYIDIUS, Medicus, qui Glaucum Minois filium mortuum ad vitam revocavit porrectâ herbâ, cujus uſum didicerat à Dracone, quem viderat draconi cuidam mortuo herbam illam porrexiſſe, eumque illius herbæ operâ ad vitam revocâſſe. Palæphatus, *c.* 27. Apollodor. *l.* 3. Fuit quoque *Polyidus*, qui *de arte machinali* ſcripſit, teſte Vitruviô Pollione, *præfat. l.* 7. Apud Cenſorinum quoque, *fragmenti c.* 9. quidam *Polyidus* inter Muſicos Olymp. 95. memoratur; Ubi perperam *Pondos* legit Carrio. Vide quoque Pauſan. *in Attic.* Clem. *l.* 1. *Strom.* Hygin. *Fab.* 136. *&* 251.

POLYIDUS, Poeta Dithyrambicus, præterea Pictor ac Muſicus inſignis, floruit Olymp. 95.

POLYMARTIUM, urbs Hetruriæ olim Epiſcopalis, nunc caſtrum cum Ducatus titulo in ditione Pontificia, 14. mill. paſſ. ſupra civitatem Caſtellanam in Circium Orivetum verſus, medium inter Viterbium & Hortam, in provinc. Patrimonii, *Bomarzo.*

POLYMATHIA, Voſſio viam ad Philoſophiam parat. Cùm enim tria faciat diſciplinarum genera, primum earum eſſe dicit, quæ pertinent ad Πολυμαθίαν: Alterum, quæ pars ſunt Philoſophiæ, ſtudiorum Reginæ: Tertium, hujus comitum ac inſtrumentorum; cujusmodi utraque Eloquentia eſt. Et primum quidem, quod Græcis Προπαιδείας vel προπαιδευμάτων nomine cenſetur, quia latè admodum patet, etiam Πολυμαθείας vel Πολυμαθοσύνης, Latinis *Variæ eruditionis*, nomen obtinet: Præterea Ἐγκυκλοπαιδείας nuncupatur: Artesque ipſæ, Ἐγκύκλια vel τῆς ἐγκυκλίου, ſicut Latinis *Artes liberales* dicuntur; quas ante Philoſophiam, ſicut πρὸ τῶν μεγάλων μυστηρίων τὰ μικρά, *ante majora myſteria minora* tradi oportere, docet Pythagoras apud Stobæum, *Serm.* 41. Unde *Polymathiam* ſeu Encyclopædiam, *prœmium & veſtibulum Sapientiæ*, Philo vocat Judæus eamque *famulam* appellans cum Agar confert, Saræ ancillâ, *l.* περὶ τῆς εἰς τὰ προπαιδεύματα συνόδου. Nec obſtat Heracliti illud, Πολυμαθίη νόον οὐ διδάσκει, *Varia eruditio mentem non docet*: Item, quod Cynici iſtiusmodi Artes rejicerent, apud Laertium *in Heraclito*, & *extremo. l.* 6. Stoici quoque & Epicurei ipſeque Seneca idem facerent: Omnes enim iſti non aliud voluêre, quam *hiſce diſciplinis inhærendum non eſſe.* Nec Sanctorum Patrum illi, qui ſecularia reprehenderunt ſtudia, damnârunt alios, quam qui in iis modum non tenerent; quique ea, cùm veræ Sapientiæ famulari deberent, ſupra ipſam dominam efferrent: ut Gentiles faciebant, & plerique Chriſtianorum; qui ex Philologis ac Philoſophis in Eccleſiam recepti, ſic prima ſtudia miſcebant ſacro, ut Chriſtianam religionem corrumperent magis, quam ornarent. Cæteroquin ſatis videbant, eruditionem inter humana bona primum tenere locum, de quo Nazianz. *Orat. in laudem S. Baſilii.* Imo quantum Chriſtianis ex *Polymathia* accedat, non ignoravit Julianus, qui evertendæ Religioni noſtræ facilem eſſe viam arbitrabatur, ſi iis politioris literaturæ Scriptores non prælegerentur in Scholis, ut videre eſt, apud eundem Nazianz. *Invectiva* 1. *in Julian.* Socratem, *l.* 3. *c.* 12. & 16. ac Sozomenum, *in Tripart. l.* 6. *c.* 37. Amm. quoque Marcellin. gemino in loco *l.* vide *l.* 22. atque iterum 25. narrat, ut prohibuerit callidus Imperator, ne quis Chriſtianus doceret Grammaticen vel Rhetoricen. Sunt autem partes *Polymathiæ* tres, Philologia, quæ aliter *Grammatice* vocatur, Matheſis & Logice: quarum prima verſatur circa Sermonis curam & Hiſtoriam; in ſecunda & tertia quid tractetur, ſatis notum. Et ſtyli quidem curam tum liberi, tum ligati, ad *Polymathiam* pertinere, Philo indicat, *loc. cit.* Fabius item, *l.* 1. *c.* 16. & Photius *in Biblioth.* ubi Helladii Lexicon ait utile eſſe, ad πολυμαθίαν, quia contineat, μαρτυρίας τὰ ῥητόρων τε καὶ τῶν ἐκ ποιήσεως μέγα κλέος ἐχόντων, *teſtimonia Oratorum & eorum, qui è Poeſi magnam gloriam retulêre:* Sed præterea Dialecticen & Matheſin eodem pertinere, oſtendit idem Judæus ea προπαιδεύμασι illas numerans: ut & Quintilian. *l.* 1. Clemens in *Stromatum* libris, Origenes *in Philocalia*, Syneſius *in Dione*, Alii. Imò & eadem Porphyrio mens, qui ita apud Joh. Tzetzen, *Hiſtor. Chil.* 11. *ſect.* 377. hæc de ſe loquitur.

Δευτέρας δὲ ἐγκύκλια μαθήματα καλοῦσι
Ὁ κύκλος τε συμπληρώμα πάντων τῶν μαθημάτων,
Γραμματικῆς, Ῥητορικῆς, καὶ Φιλοσοφίας,
Καὶ τῶν τεσσάρων δὲ τεχνῶν τῶν ὑπ' αὐτὴν κειμένων,
Τῆς ἀριθμούσης κτλ.

Vide ſupra in voce *Philologia.* In uno abit, quòd Ἐγκύκλιον nomine complectitur ipſam Philoſophiam: nempe ut apicem eorum. Sed hanc Seneca quoque excludit, *Ep.* 89. Plura vide apud præfatum Voſſ. *l. de Philologiâ, de Scientiis, Mathem. Hiſtor. c.* 1. & 2.

POLYMECHANOSTATICA, & POLYMESOSTATICA, inter Statices partes, de qua infra.

POLYMEDIA, Troadis oppid. Helleſponto adjacens, Plin. *l.* 5. *c.* 30.

POLYMENES, ab Alexandro Magno, clauſtra Nili fluminis, deditâ Ægyptô, cum 30. triremibus tueri juſſus, Curt. *l.* 4. *c.* 8.

POLYMESTOR, in Arcadiæ Regno Æginetæ patri ſucceſſit; quô tempore, Lacedæmoniis contra Tegeatas excuntibus, non viri ſolum, ſed etiam fœminæ, ſumptis armis, Lacedæmonios prœliô fuderunt, Regemque eorum Charillum ipſum ceperunt vivum. Eum excepit Æchmis. Vide Pauſan. *p.* 461.

POLYMESTOR, Mileſius puer, cùm à matre locatus eſſet ad caprarios paſtus, ludicrô leporem conſecutus eſt, & ob id ſtatim productus à gregis domino Olympiade 46. victor in ſtadio meruit coronari.

POLYMITARII, quibuſdam iidem cum *Plumariis*, dicti ſunt qui *polymita* conficiebant, à varietate τῶν μίτων *filorum* nomen adepta, verſicolor enim his ſubtemen fuit: *Varianica licia* vocat Treb. Poll. *in Triginta Tyrannis*, *c.* 14. ſibi de Macrianorum familia ſpeciale hoc narrat, quod *in ea hodieque ſint tunicæ & limbi & penulæ matronales, quæ Alexandri (Macedonis) effigiem de liciis variantibus monſtrent.* Quæ verba τὸ πολύμιτον Græcorum inſignitè exprimunt: *Multis enim liciis contexere, quæ polymita appellant, Alexandria inſtituit*, inquit Plin. *l.* 8. *c.* 48. Et certè non minùs, quæ acu picta erant & variata Plumarum arte, *Polymita* dixêre. Hinc *Veteres Gloſſæ Babylonicum* πολύμιτον exponunt; cùm ſatis conſtet, quæ propriè *Babylonica* vocarentur, non polymitô texturæ genere, ſed acu, fieri ſolita. Martialis, *l.* 8. *Epigr.* 28. *v.* 17.

——— *Babylonica picta ſuperbe*
Texta, Semiramiâ quæ variantur acu.

Gloſſæ, *Babylonicum*, ψιλὴ πολύμιτος. *Plumatum Babylonicum* vocat *Publius Syrus*, apud *Petronium. Plumarium* veter. *Gloſſæ*, τὸν ψιλωτὸν interpretantur: *Polymitumque opus* aut *plumarum* indiſcriminatim ponit vetus Bibliorum *Interpres.* Sed & Græci ποικίλλειν, ut Latini *variare*, de utroque genere dixêre &c. Accuratè verò loquendo, *Polymitarii* diſtinctum Artificum fuêre à Phrygionibus Plumariisque genus, Alexandriæ primum (ubi ars eorum reperta) orti, ut ex Plinio modò diximus, unde etiam *Alexandrina* dicebantur, quæ ad eum modum texta erant. Hi non *acu* operabantur, ut Phrygiones & Plumarii Babylonici, de quibus abunde ſuprà, ſed *pectine.* In tela namque & textoriis inſtrumentis artem ſuam exercebant, ac per hoc verè & propriè *texebant*: tantò tamen artificiô ac induſtriâ, ut majore fermè varietate opera eorum diſtinguerentur, quàm quæ acu Babyloniâ aut Phrygiâ eſſent picta. Hinc non dubitat pronuntiare Martialis, Babyloniam acum debere concedere Ægyptiaco pectini, quod hoc ejus *Epigr.* 150. *l.* 14. teſtatur, cui lemma impoſitum, *Cubicularia Polymita.*

Hæc

Hæc tibi Memphitis tellus dat munera, victa eſt
Pectine Niliaco jam Babylonis acus.

Unde certum, hujuſmodi Alexandrina polymita, tam varia olim texi conſueviſſe: tamque variis coloribus & picturis intexi, quàm ipſa acupictilia ſolebant: & in his enim belluarum, hominum, avium aliarumque rerum formæ exprimebantur. *Alexandrinorum* hinc *belluatorum* meminit Plautus, hæc de quibus loquimur, polymita intelligens: in *Pſeudolo*, *Actu* 1. *ſc.* 2. *v.* 14.

Neque Alexandrina belluata conchyliata tapetia.

Mentio *Alexandrini veli*, apud Anaſtaſium, duodecim phaſianos intextos habentis, in *Gregorio IV. Imò verò & in diaconia beati Georgii Martyris fecit velum Alexandrinum habens phaſianos duodecim & velum ante januas lineum plumatum unum.* Ubi notandum *velum plumatum* diſtingui ab *Alexandrino*, quod erat *polymitum*, quod & alii ſolent, quoties hac in re accuratè & propriè loqui amant. Nam *polymitorum* textores, connexione ſtaminis ad ſubtemen, varietate plurimorum liciorum intercurrente, in tela ipſa texturaque quaſcunque vellent figuras exprimebant & fingebant: At Plumarii acu hoc idem facientes, diverſis animalium rerumque formis tapetia pingebant. Utriuſque operis Artifices etiam hodieque videntur ac habentur; *Tapetiarios* vulgò vocamus, &c. Sed & ad *polymitum* opus referri poſſunt, *hexamita* veſtimenta tapetiaque, quorum apud Veteres occurrit non rara mentio. Apud Nicetam: *ὀξέα χιτῶνα καὶ ἑξάμιτα καὶ ἕτερα ὁλοσηρικὰ ποικίλα καὶ κεντητά*, ubi τὰ ποικίλα *varia* & *κεντητὰ acu picta*, diſertè diſtinguit ἀπὸ τῶν ἑξαμίτων, *ab hexamitis*; ut quæ & ipſa in tela de liciis variantibus texebantur. Sed de his vide ſuô locô. *Polymita* porrò Iſidorus *in Origin. multicoloria* interpretatur: *Polymitum*, inquit, *textus multorum colorum eſt*. Ita ſanè erat, & quò plurium erat liciorum textus, eô quoque plures habebat colores. Quia verò & qui acu pingebant, plurimis etiam filis utebantur & varios veſtibus intexebant colores, inde factum, ut & *polymitum* quoque vulgò opus eorum vocaretur, ut ſuprà viſum. Unde, præter ſuperiùs allata, *Babylonicum veteres Gloſſæ ψιλὴν πολύμιτον*, interpretantur, h. e. *pſilam plumario opere variatam*. *Heſychius* etiam ποικιλτικὴν τέχνην, *artem plumariam*, quæ acu faciebat, πολυμιταρικὴν exponit, &c. Imò & *plumare*, quod initio nihil aliud erat, quàm plures notas in modum plumæ factas veſtibus cum pictura intexere aut acu addere, poſteà de quacunque variatione ſimiliter cœptum eſt uſurpari. *Plumariique* tractu temporis vocati ſunt *οἱ Ποικιλταί*, cujuſcunque illi generis eſſent & quôcunque modô variare ſcirent veſtes ac pingere. Vide Salmaſ. *ad Flav. Vopiſcum in Carino*, *c. ult.* & ſuprà paſſim.

POLYMNESTOR, Thracum tyrannus. Vide *Polydorum*, & Euripidem *in Hecuba*, Ovid. *Met. l.* 13. *v.* 435.

——— ——— Capit impius enſem
Rex Thracum, juguloque ſui demiſit alumni.

Propert. *l.* 3. *El.* 12. *v.* 57.

Et ſcelus acceptô Thracis Polymneſtoris aurô.

POLYMNESTUS, Mileti fil. poëta Colophonius, *carmen Orthium* vel, ut alii vocent, *Orthrium*, conſcripſit: item quod ab eo *Polymneſtium* dictum eſt. *Sminthia* quoque in Rhodo cecinit, ut ex *Athenæo* videre eſt. Ob fœditatem reprehenſus, ab Ariſtophane *in Equitibus*: imo & *Cratino* memoratus, ut *Suidas* docet, adhæc *Alcmani* & *Pindaro*. Atque ex his antiquitatem ejus cognoſcimus. Celebrant quoque eum *Plutarchus* & Pauſan. *l.* 1. Nomen non inſcitum, ſignificat enim *multis ambitus*, ut Homero *πολυμνήστη*, ea, cujus multi ſint, aut fuerint, *μνηστῆρες*, h. e. *proci*. Voſſ. *de Poët. Græc. p.* 94.

POLYMYXI Lychni, vide *Lychnus*. It. *Polycandelum*.

POLYNICES, fil. Oedipi, Thebanorum Regis, ex nefando Jocaſtæ matris concubitu, frater Eteoclis, quibus pater, ſponte in exilium proficiſcens, regnum eâ lege reliquerat, ut alternis annis regnarent. Verùm cùm Eteocles, cui utpote natu majori Polynices priores regnandi vices conceſſit, fratri ſuo regnô cedere recuſaret, ille Argos ſeſe contulit ad Adraſtum regem, qui filiam ſuam nomine Argiam uxorem illi deſpondit, contractiſque quàm maximis potuit viribus, unà cum Tydeo, altero genero, Thebanis bellum intulit, cujus is fuit exitus, ut duo fratres ſingulari certamine congreſſi, mutuis vulneribus caderent. Quinetiam cadaveribus rogo impoſitis, flamma dicitur ſe diviſiſſe, tanquam implacabile illud odium, quod inter vivos extiterat, ne morte quidem potuerit finiri. Statius *in Thebaide*.

POLYPERCON, Prætor Alexandri Magni, & in ejus exercitu peregrini militis dux. Poſt mortem Alexandri, ab Antipatro ægroto & moribundo ſummam rerum accepit. Vide *Polyſperchon*.

POLYPHAGUS, vide ſuprà *Phago*.

POLYPHEMUS, inter Cyclopas omnes, qui centum fuiſſe memorantur, viribus corporis formæque magnitudine præſtantiſſimus fuit; quibus verò parentibus ortus fuerit, nondum conſtat. Apollonius, *Argon. l.* 1. illum Neptunô & Europâ Tityi filiâ natum fuiſſe tradit, *in his carminibus*:

Ταίναρον αὖτ' ἐπὶ τοῖσι λιπὼν Πολύφημος ἵκανε,
Τόν ῥα Ποσειδάωνι ποδωκηέστατον ἄλλων
Εὐρώπη Τιτυοῖο μεγασθενέος τέκε κούρη.
Κεῖνος ἀνὴρ καὶ πόντου ἐπὶ γλαυκοῖο θέεσκεν
Οἴδματος, οὐδὲ θοοὺς βάπτεν πόδας, ἀλλ' ὅσον ἄκροις
Ἴχνεσι τεγγόμενος διερῇ πεφόρητο κελεύθῳ.

Andron verò, *Tejus* & *Poſidonius* Polyphemum patre Elatô ac matre Stilbe Nymphâ natum fuiſſe memorant. Conon, *in Heracleâ*, Elati & Amymones eum filium fuiſſe ſcribit. Homerus autem *Odyſſ.* 1. Neptuni & Thooſæ filium facit. Hunc in ſpeluncâ habitare ſolitum, & oves in Siciliâ cuſtodire, magis notum eſt, quàm ut indigeat explicatione, cùm in eadem Tragœdia etiam id ſcribat Euripides & Homer. *in Odyſſea*. Martialis, *l.* 3. *Epigr.* 49. *v.* 6.

Paſcentem Siculas aut Polyphemon oves.

Hic Galateam Nympham fertur adamaſſe, Acim verò puerum, quem ſibi illa præferebat, ſaxô intermiſſe: Ulyſſem quoque vi tempeſtatis in Siciliam delatum antro ſuo incluſit, quatuorque ex comitibus ejus devoravit; reliquos eôdem mortis genere perempturus, niſi præveniens Ulyſſes vinô nigrô eum inebriaſſet, altôque ſopore obrutô aduſtô ſtipite oculum eruiſſet. Virg. *Æn. l.* 3. *v.* 618.

——— Domus ſanie dapibuſque cruentis,
Intus opaca, ingens. Ipſe arduus, altaque pulſat
Sidera. ——— ——— ———
Nec viſu facilis, nec dictu affabilis ulli.
Viſceribus miſerorum, & ſanguine veſcitur atrô.
Vidi egomet, duo de numero cùm corpora noſtro
Prenſa manu magnâ medio reſupinus in antro
Frangeret ad ſaxum, ſanieque aſperſa natarent
Limina: vidi, atro cùm membra fluentia tabo
Manderet, & tepidi tremerent ſub dentibus artus.
Haud impunè quidem, nec talia paſſus Ulyſſes,
Oblituſve ſui eſt Ithacus diſcrimine tantô.
Nam ſimul expletus dapibus, vinôque ſepultus
Cervicem inflexam poſuit, jacuitque per antrum
Immenſum, ſaniem eructans, ac fruſta cruento
Per ſomnum commixta merô: nos magna precati
Numina, ſortitique vices, unà undique circum
Fundimur: & telô lumen terebramus acutô,
Ingens quod torvâ ſolum ſub fronte latebat
Argolici clypei, aut Phœbeæ lampadis inſtar.

Ubi ex his verbis:

——— Jacuitque per antrum Immenſum,

Auctores colligunt magnitudinem Cyclopis, utpote qui totum antrum occupaſſet. Ad quam pertinent Lucilii verſus, apud Crinitum:

Multa hominum portenta in Homero verſificata
Monſtra jacent: quorum imprimis Polyphemus ducentos
Cyclops longus pedes. ——— ———

Ovid. *Met. l.* 14. *v.* 195.

Hæc, & plura ferox (Polyphemus) me luridus occupat horror,
Spectantem vultus etiamnum cæde madentes,
Crudeliſque manus, & inanem luminis orbem,
Membraque, & humanô concretam ſanguine barbam.
Mors erat ante oculos, minimique malorum imago
Temporis illius, quô vidi bina meorum
Ter quater affligi ſociorum corpora terræ,
Quæ ſuper ipſe jacens, hirſuti more leonis
Viſceraque & carnes, albiſque offa medullis,
Semianimeſque artus avidam condebat in alvum.

Homer. *Odyſſ.* 9. *v.* 311.

Σὺν δὲ δύω μάρψας, ὥς τε σκύλακας ποτὶ γαίῃ
Κόπτ'· ἐκ δ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέε, δεῦε δὲ γαῖαν.
Τοὺς δὲ διὰ μελεϊστὶ ταμὼν ὡπλίσσατο δόρπον.
Ἤσθιε δ' ὥς τε λέων ὀρεσίτροφος, οὐδ' ἀπέλειπεν
Ἔγκατά τε, σάρκας τε, καὶ ὀστέα μυελόεντα.

Multi, inquit *Servius*, Polyphemum dicunt unum habuiſſe oculum, alii duos, alii tres, ſed totum fabuloſum eſt. Nam hic vir prudentiſſimus fuit, & ob hoc oculum in capite habuiſſe dicitur, i. e. juxta cerebrum, quia prudentiâ plus videbat. Verùm Ulyſſes eum aſtutiâ ſuperavit, & ob hoc eum excæcaſſe fingitur. Vide Hygin. *Fab.* 125. &c. *Nic. Lloydius.*

POLYPHIDES, in Sicyoniorum Regum laterculo Rex XXIV. ſed nemini vetuſtiorum Græcorum, ne *Pauſaniæ* quidem, in ſuo horum Regum catalogo agnoſcitur. Fingunt, Trojam illius tempore captam eſſe. Apud Homerum verò nullus eſt è Sicyone dux contra Trojam, quippe urbe illâ tum ſub ditione Agamemnonis exiſtente. Quô, aliiſque argumentis Sicyoniorum illam Regum vetuſtatem ſuſpectam meritò habet Joh. Marshamus, *Πρόσεμ. Can. Chron.* Vide quoque infrà voce *Sicyon*.

POLYPHILUS, nomen adſcititium Franciſci Columnæ, qui *Hypnerotomachiam* ſcripſit, ſeculô 15. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 9.

POLYPHONTES, Rex quidam, qui fratrem interfecit, quòd intellexiſſet ab eo ſibi parari inſidias. *Gell.*

POLYPHRADMON, nepos Polyphradmonis, Pater Phrynichi, ob carminum præſtantiam & ſuavitatem *Apis* dictus. Vide Scholiaſt. *in Aves Ariſtoph.* Vixit 70. Olympiad. & tragœdias compoſuit. *Suidas.*

POLYPODUSA, inſula Cnidia. Gentile *Polypoduſeus*, *Steph.*

POLYPOETES, fil. Pirithoi & Hippodamiæ, Homer. *Il.* 12.

POLYPTICA ſeu POLYPTICHA, meliùs *Polyptycha*, libri multorum foliorum, Græcè πολύπτυχα. Cùm enim chartæ & chartacei libri olim in unum volumen convolverentur; libri contrà ex membrana, ex multiplicibus tabellis & foliis conſtruebantur, haud ſecus ac noſtri hodie libri ſolent, qui ex multis conſtant foliis, aliis ſuper alia ſtructis & inter ſe compactis. Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 184. cujus lemma, *Homerus in membranis*.

Ilion & Priami regnis inimicus Ulyſſes,
Multiplici pariter condita pelle latent.

Item, *Epigr.* 186. *cujus inſcriptio: Virgilius in membranâ:*

Quam brevis immenſum cepit membrana Maronem,
Ipſius vultus prima tabella gerit.

Prima tabella, τὸ πρῶτον πτυχίον, *primum folium.* Hinc *Iſidorus* folia librorum dicta eſſe ſcribit, *quòd ex folliculis fierent, i. e. ex pellibus, quæ de occiſis animalibus detrahi ſolent.* Sic & pugillares componi ſolebant, ex pluribus tabellis: unde δίπτυχα, quæ ex duplici conſtabant; Latini etiam *duplices* dixêre: & *triplices*, quæ ex tribus: *quintuplices*, quæ ex quinque, ſic πολύπτυχα, quæ ex pluribus. Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 3. de pugillaribus citreis:

Secta niſi in tenues eſſemus ligna tabellas,
Eſſemus Libyci nobile dentis opus.

Pugillares igitur illi citrei ex multis ſectilibus tabellis, h. e. foliis ligneis ſeu πτυχαῖς compacti erant, eâdem planè formâ, quâ & pugillares deletitii noſtri, quibus hodie utimur: nec alia forma eſt noſtrorum hodie librorum de charta, qui omnes πολύπτυχα hinc dici poſſunt &c. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Firmo*, *c.* 3. In ſpecie verò *Polyptycha* dici cœperunt libri commentarii, in quos redigebantur ſeu regerebantur Acta publica atque adeo domeſtica quævis: maxime verò ita dicti libri Cenſuales, in quibus deſcripti quotquot cenſuales ac tributarii erant, ipſaque ſoluti ratio exarabatur, in *l.* 2. *Cod. Theod. de Diſcuſſor. l.* 13. *Eod. de Indulgent. debitor.* apud Senatorem, *l.* 5. *Ep.* 14. & 39. ut & *in LL. Viſigoth*, *l.* 12. *tit.* 2. §. 13. Hinc apud Marculfum, *Formul. l.* 1. *c.* 19. *Præcipientes ergo jubemus, ut ſi memoratus ille de capite ſuo benè ingenuus eſſe videtur & in* Polyptycho *cenſitus non eſt, licentiam habeat comam capitis ſui tonſurare* &c. I. e. ſi in hujuſmodi fiſci ſeu publici libro tanquam debitor notatus talis non ſit. Similiter apud Gregorium, *Regiſt. l.* 7. *c.* 40. *notitia ejuſdem donationis non erat de Polypticis charaxata:* vox volumen Inſtrumentorum publicorum denotat. Eâdem notione *Polypticas* ſumunt *Gloſſa* veteres *ad Cod. Theodoſ.* &c. Etiam libri Commentarii privati ſic dicebantur, in quos vel Eccleſiarum, vel privatorum bona regerebantur. Chartæque ipſæ donationum, emptionum & ſimiles deſcribebantur, Johan. Diaconus in *vita* Gregorii M. *c.* 24. *l.* 1. *Cunctorum patrimoniorum prædiorumque reditus ex Gelaſiano* Polyptycho ——— *adaravit.* Fulcuinus de Geſtis Abbat. Lobienſium: *Reditus villarum noſtrarum deſcribere juſſit, quod* Polyptychum *vocant*, &c. Corruptè pro *Polyptychum* occurrit interdum *Polegium*, *Poleticum*, ut apud Baldricum *Chron. Camarac.* *Polepticum.* Vide ſuprà in hac voce: *Politicum* &c. Unde *poullié* apud Gallos, pro regeſto & catalogo Eccleſiarum ſeu Beneficiorum cujuſcunque Epiſcopatus, cùm nihil aliud ſit, quàm *Polyptychum* Eccleſiaſticum, in quo bona Eccleſiaſtica eorumque Chartæ continentur: *Puleticum*, apud Marculfum, *loc. cit.* & *Puletum* A quâ voce Salmaſius, *ad Spartian. in Hadriano*, *c.* 7. *les Poulets* Gallorum deducit, epiſtolas ſcil. amatorias iis ſic dictas, quod & diptychis & polypticis olim amaſias ſollicitatas legamus. Sed hanc vocem ab Italia manâſſe, ubi epiſtolas ſuas ad amaſias pullorum gallinorum alvô mittebant interdum incluſas amatores, quò ſic parentes cuſtodeſque fallerent, affirmat. Car. du Freſne *in Gloſſar.* Vide quoque Macros Fratres, *in Hierolex.* & hic paſſim.

POLYPUS, piſcis, an amphibium magis? de quo ſic Plin. *l.* 9. *c.* 29. *Polyporum multa genera: terreni majores, quàm pelagii: omnes brachiis, ut pedibus ac manibus utuntur: caudâ verò, quæ eſt biſulca & acuta, in coitu. Eſt polypis fiſtula in dorſo quâ tranſmittunt mare: eamque modò in dextram partem modò in ſiniſtram, transferunt. Natant obliqui in caput, quod præduram eſt, ſufflatione viventibus. Cæterùm per brachia velut acetabulis diſperſis, hauſtu quodam adhæreſcentes, tenent ſupini, ut avelli nonqueant. --- Soli molium in ſiccum exeunt. --- Colorem mutat ad ſimilitudinem loci & maximè in metu* &c. Ubi inter mollia reponit, ſquamis enim ■ cute caret, interim cirri illi dati, quibus quantum valeat, docet idem, *c. ſeq. Nullum eſſe atrocius animal, ad conficiendum hominem in aqua*, inquiens: *luctari enim complexu, & ſorbere acetabulis, ac numeroſo ſuctu detrahere, cùm in naufragos urinanteſque impetum cepit.* Vide quoque Ælian. *de Animal. l.* 8. *c.* 11. Accedit magnitudo, quæ tanta nonnunquam, ut cetis adæquari poſſit, vide Plin. *ibid.* Solertia item ingens, de qua idem nonnulla, ut & Voſſ. *de Idol. l.* 4. *c.* 14. qui tamen cum ſquatina coloris immutationem communem eum habere, *c.* 5. & ultra biennium non vivere, *c.* 3. docet. Caro difficilis concoctu, elixi præſtant. In Thaſo & Caria optimi habebantur, Athen. *l.* 7. Corcyra etiam multos & magnos alebat, *Ibid.* ubi & ex hoc piſce immodicè comeſto in morbum lethalem incidiſſe ὀψοφάγον illum Philoxenum, narrat: quemadmodum crudò guſtatò obiiſſe Diogenem, *Laërtius* in *Diogen.* refert. A capite inprimis, qui ex ſomniis divinabant, abſtinuiſſe Plut. ait, *Sympoſiac. l.* 8. *quæſt.* 10. ut quod turbida ea faciat &c. Plura apud Voſſium, *d. l. paſſim.* Auctorem *Sena & Eur. c.* 41. Alios. Hinc *Polypi*, homines rapaces. Plautus, *Aulular. Actu.* 2. *ſc.* 2. *v.* 21.

Ego iſtos novi polypos, *qui ubi quid tetigerint, tenent* &c.

POLYREN, urbs Cretæ, quòd habeat *multas oves*, quas πολύρρηνας vocant, *Stephanus.*

POLYRIS, tunica interior, apud Torrigium, *de Cryptis Vaticanis*, an idem veſtis genus cum *eſophoro* & *hypocamiſo*, an potiùs cum *podere*? Macri Fratres *Hierolex.*

POLYSPERCHON, ex ducibus Alexandri Magni, fortitudine inclytus: tutor Principum, mortuô Alexandrô, ab Antipatro conſtitutus. Libertatem hic reſtituit Græciæ urbibus, & in Macedonia potens, Herculem, fil. Alexandri eò vocatum, neci dedit: Poſteà in prælio occiſus, cùm jam antè filium perdidiſſet. Curt. *l.* 4. 5. *& ſeqq.* Diod. Sic. *l.* 18. *&* 20. Juſtin. *l.* 13.

POLYSTAURIUM, Græcè πολυςαύριον, veſtis eſt Patriarchalis à *multis* intertexta *crucibus* ſic appellata: quam in Eccleſiis ſuis geſtandi privilegium etiam Cæſareæ Cappadoc. Epheſi. Theſſalonicæ & Corinthi Exarchis conceſſum eſſe, habet Zonaras, *ad can.* 17. Concilii Chalcedonenſ. Dicebatur quoque Φαινόλιον. Vide Meurſium *Gloſſar.* & hic etiam, in vocibus *Caſula*, *Gammadiam* & *Stauratinus*.

POLYSTEPHANUS, Hiſtoricus, inter alios laudatur à Scholiaſte Apollonii, *in l.* 1. & Gellio, *l.* 9. *c.* 4. qui eum reponit inter Græcos ſcriptores non parvæ authoritatis: ſed quorum libri contineant res inauditas, & fidem penitus excedentes. Item *Polyſtephanus* olim dicebatur Tibur, Italiæ urbs, *Steph.* Vide *Præneſte.*

POLYSTRATUS, miles Macedo, qui confoſſum, ſed tamen ſpirantem adhuc Darium, in valle quadam forte reperit, Curt. *l.* 5. *c.* 13.

POLYTELIA, oppid. Meſopotamiæ

POLYTHEIA, ex Oriente in reliquas Orbis partes tranſiit. Vide ſuprà voce *Dii*, item *Idololatria* &c.

POLYTIMETUS, Scythiæ intra Imaum fluv. *Ptol.* Sogdianæ fluv. apud Qu. Curtium, *l.* 6. *c.* 4. *l.* 7. *c.* 10. *Amo* dicitur *Nigro.*

POLYTROPUS, à Lacedæmoniis miſſus dux adversùs Arcades, cum mille civibus, quingentis Argivis & Bœotiis exſulibus. Sed apud Orchomenum Arcadum à Pycomede occiſus eſt. Diod. Sic, *l.* 15.

POLYXELUS, Comicus Græcus, cujus *fabulas* enumerat *Suidas.*

POLYXENA, Priami filia formoſiſſima ex Hecuba conjuge, quam Pyrrhus Achillis filius, Trojâ captâ, ad patris tumulum jugulavit. Ferunt enim Achillem, cùm ad Trojam bellum gereret, Polyxenam forte in mœnibus conſpectam adamâſſe, eamque uxorem ſibi poſtulâſſe. Quod cùm Priamus annuiſſet, placuit, ut in Thymbræi Apollinis templum convenirent, pacis nuptiarumque fœdera inituri. Verùm cum id reſciviſſet Paris, poſt Apollinis ſimulacrum ſeſe occultavit, Achillemque nil tale opinantem ſagittâ interfecit. Captâ deinde Trojâ, cum & Polyxena viva in hoſtium manus perveniſſet, Achillis umbra Græcorum proceribus in ſomnis apparuit, præcipiens, ut Polyxena, cujus nuptiarum prætextu erat interfectus, inferias ſibi mitteretur, cujus crudelitatis Pyrrhus miniſtrum ſe præbuit. Ovid. *Met. l.* 13. *v.* 448.

Placat Achilleos mactata Polyxena manes.

Propert. *l.* 2. *El.* 13. *v.* 37.

Nec minus hæc noſtri noteſcet fama ſepulchri,
Quam fuerant Phthii buſta cruenta viri.

Hinc *Polyxenius.* Catullus, *in Nupt. Pel. & Thet. v.* 368.

Alta Polyxeniâ madeſcent cæde ſepulchra.

Nic. Lloydius.

POLYXENUS, inter Græcorum duces numeratur ab Homero, *Il.* 2.

POLYXENUS, Athenienſis, cum quendam juvenem humanâ ſpecie auguſtiorem conſpexiſſet impudicè, amiſſò viſu cæcus factus eſt, Plut. *in Paral.*

POLYXO, *xûs*, mulier ex Lemno inſula Apollinis vates, quæ Lemniaci ſceleris dux & hortatrix fuit. Nam cùm Lemni mulieres, obſpretam Venerem, hircum olerent, maritique ex Thracia uxores ſibi eam ob cauſam aſciſcerent, Polyxûs inſtinctu omnem virilem ſexum interemerunt, ſolâ Hypſipyle exceptâ, quæ Thoanti patri ſuo pepercit. Statius, *l.* 5. *Theb.* Nempe, Nutrix illa Hypſipyles fuit, cujus parentes ignoti: De illa ſic Apollonius, *Argonautic. l.* 2.

Tunc etiam vates Phœbo dilecta, Polyxo,
Non patriam, non certa genus ———
Sæpe imis ſe condit aquis, cunctataque paulùm
Surgit, ut auditas referat in gurgite voces &c.

Alia hôc nomine, mater Acterionis, memoratur Callimacho, *in Cereris Hymno.* Caſp. Barthius, *ad Statium d. l.*

POLYZELUS, Archon Athenis, Olymp. 103. An. 2. Item Poeta Græcus.

POLYZELUS Rhodius, celebratur in Solone. Scripſit inter alia etiam Rhodiaca, quæ citat Athen. *l.* 8. Meminit ejus quoque Jul. Pollux, *l.* 10. *c.* 21. & *l.* 15. *c.* 21. Plut. *in Sol.* Hyginus *in Poëtic. Aſtronom. Fab.* 24. ubi de Ophiucho tractat. Vide quoque Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 3. *p.* 406. Item alius Meſſenius, Olymp. 50. hiſtoriographus, Ibyci poëtæ pater, ut videtur, *Suid. in* Ἴβυκος.

POM, in notis Antiqq. *Pompejus.*

POMA, in genere dicuntur omnes fructus, qui ex arbore eſui apti proveniunt, ſive molles, ſive duri: *Pomorumque* appellatione nuces & ficus & uvæ duracinæ & purpureæ, & quæ ejuſdem generis ſunt, quas non vini causâ habemus, continentur, *l.* 205. *ff. de verb. ſign.* Palladius, *in Epigr.* de Nuce.

Arbuteas frondes vaſta nucis occupat umbra,
Pomaque *ſub duplici cortice tuta refert.*

Idem de Ficubus,

Se quoque miratur pingui grandeſcere ſuccô,
Et ſolitum gaudens vincere poma *modum* &c.

Hinc Eraſmus *contra Vallam*, *Eleg. l.* 4. *c.* 28. *Vides, nuces etiam* poma *dici.* Nam & Martialis, *in Xeniis*, *l.* 13. *Epigr.* 25. nuces pineas *poma Cybeles* vocat. Indidem Macrob. *Saturnal. l.* 2. *c.* 6. Caſcelli JC. urbanum hoc refert: *Lapidatus à populo Vatinius, cùm gladiato-*

gladiatorum munus ederet, obtinuerat, ut Ædiles edicerent, ne quis in harenam niſi pomum miſiſſe vellet. Forte in diebus Caſcellius conſultus à quodam, an nux pinea pomum eſſet, reſpondit: Si in Varianum miſeris, pomum eſt. Ficum tamen, tanquam non pomum, à pomis ſecerni, apud idoneos Auctores, idem teſtis eſt, *l.* 3. *c.* 20. annotante Briſſonio. Sed & Macrobius ac Servius poma & nuces diſtinguunt, & *poma* vocant, quæ molli teguntur cortice, *nuces*, quæ duriore. In ſpecie verò *Poma* eadem cum *Malis*: quorum ſpecies quædam à mellis ſapore, *Melimela* dicta *Matiana*, quæ ſe demiſſum Romæ narrat *Athenæus*, & à Matio inventore denominata putat Plin. *l.* 23. *c.* 6. Sunt & *Appiana, Claudiana, Ceſtiana, Manliana, Quiriana*, ab auctoribus & heris dicta; à patria item *Cretonina, Græcula, Perſica, Sextina*; à colore *Melapia, Roſea*; à figura, *Epirotica*, ſive *Orbiculata*, ab effigie mammarum, *Orthomaſtica* &c. Quædam & genera, *alia ſapore, alia magnitudine, alia monſtro exquiſita, pauperibus interdicta*, refert Plin. *loc. cit.* it. *l.* 19. *c.* 4. Et quidem, *Pomiferæ arbores, aliæque mitioribus ſuccis, voluptatem prima cibis attulerunt, & neceſſario alimento delicias miſcere docuerunt.* Idem, *Procem. l.* 16. Unde & Reges φιλομήλους, i. e. *pomorum amatores*, fuiſſe legimus. Philippum Macedonem & Alexandrum M. & de Alexandro Imperatore ſcripſit Lamprid. *c.* 37. *pomis impensè fuiſſe deditum*, ita ut ſecundæ menſæ ſæpe ei ponerentur. Unde jocus, *Non ſecundam menſam Alexandrum habere, ſed ſecundam.* Sed & amoris ſignum *poma*, apud Virg. *Ecl.* 3. *v.* 64.

Malo me Galatea petit laſciva puella,
Et fugit ad ſalices & ſe cupit ante videri.

Hinc Veneris ſtatua, apud Sicyonios, altera manu pomum, altera papaver, numeroſam ſcil. ſobolem ex amore, geſtans, videbatur. At illud funeſtum, quod *pomi* intempeſtivò eſu Adamus ſeipſum & poſteritatem univerſam involvit, quod ficus Indica videtur fuiſſe multis, quo de fructu arboreque pluribus agit Auctor Anonymus, *Sina & Europa*, *c.* 30. Porrò *è pomis* vinum confici, notum. quod *Pomata*, item *Pomaceum*, recentioris ævi Scriptoribus, Vaſconibus *Pomada*, Gallis *Cidre* dici, notat Car. du Freſne *Gloſſar.* Acidi nempe ſaporis & ſucci vinoſi *pomis*, quæ & *uvida* hinc dicta, à quibus proin veteres quoſdam Chriſtianos in ſtationibus jejuniorum, abſtinuiſſe, *ne quid vinoſitatis vel ederent, vel potarent*, ait Tertull. *contra Pſych.* Vide Caſaub. *ad Auguſtum Suetonii*, *c.* 77. & infrà voce *Xerophagia*. Placuêre & in coronas, ut infra videbimus. Etiam ex iis caſtella compoſuiſſe Gallienum Imperatorem refert Treb. Pollio in *Vita ejus*, *c.* 16. additque, *Ficus virides & poma ex arboribus recentia ſemper alienis menſibus præbuiſſe* &c. Vide plura hanc in rem, apud Plinium paſſim, inprimis, *l.* 15. *c.* 4. & 28. Auctorem Anonymum ſuprà *cit. l.* Alios. Addam hoc unum, *ad primitias pomorum, hæc vetera eſſe, dixiſſe* Veteres, *alia nova optaſſe*, ex eodem, *l.* 28. *c.* 2. Ut & de *pomis Aitmos*, Virgilio memoratis *Georgic. l.* 2. μῆλα fuiſſe, ex arbore μηλέα, uti ex Homerico hoc verſu, *Od.* ε. *v.* 120.

Ὄγχνη ἐπ' ὄγχνῃ γηράσκει, μῆλον δ' ἐπὶ μήλῳ,

docet Salmaſius, *ad Solin. p.* 598. qui & *Poma paradiſi*, dici hodie poma quædam prædulcia, an ab excellenti odore, an quòd ex longinquis & incognitis locis veniant, habet *ibidem*, *p.* 1054. &c. Vide quoque infra *Succus.*

POMALE, à POMI ſimilitudine, Gallis eſt enſis capulus, ſed clauſula; ita enim & Græci modò μῆλον, modò καταικλεῖδα vocant. dicuntque καταικλεῖον τὸ ξίφος de enſe, cui capulus additur. Vetus Interpres Nicandri in *Alexipharmacis*, ad illud,

——— μύκης ὑπὸ κάττεσιν ἄορος.

Μύκης, inquit, κυρίως τὸ ἄκρον τοῦ ξίφους, τὸ καταικλεῖον τὴν θήκην, *Fungus propriè extremitas eſt enſis, operculum claudens.* Μύκητα enim iidem Græci vocant enſis capulum, quòd *fungi* formam referat. Hinc *clauſula* pro anſa, apud Appulejum de ſtrigili in *Florid.* &c. Erant autem hæc *Pomalia*, Gallis *Pommeaux*, apud Veteres tenuioribus è cornu: unde apud Eurip. *Phœniſſis* μελάνδετον gladium Scholiaſtes interpretatur, habentem μέλαιναν λαβὴν κερατίνην, *nigrum capulum corneum*; Baſilius in *Grammat.* Κερούχον ξίφος, τὸ ἀπὸ κέρατος ἔχον τὴν κώπην, ὅπερ τὴν λαβήν. Honeſtioribus ex ebore: quod & appellatione τῶ cornu poteſt intelligi, ex *Oppiani* quidem ſententia. Virg. *l.* 11. *Æn.* *v.* 11.

——— *Atque enſem collo ſuſpendit eburnum.*

At Plinius ſuâ ætate ſcribit, *l.* 33. *c.* 12. *militibus faſtiditos etiam eburneos capulos & argento cælatos habuiſſe.* Sed & ex auro & gemmis capulos legas. Caſaubonus, *ad Spartian. Hadr. c.* 10. Spatham autem eburneò capulò clauſam Græci ἐλεφαντόκωπον σπάθην, item ἐλεφαντόδετον vocant: quâ tamen voce etiam inſigniebantur, quæ capulum eboreis clavis fixum haberent. Apud Eurip. *in Palamede* κώπην χρυσόκολλον habemus, *capulum aurò vinctum*; quomodo & Virg. dixit, *Æn. l.* 4. *v.* 261.

——— *Atque illi ſtellatus jaſpide fulva*
Enſis erat, &c. ———

Capuli itaque enſium aurò, argentò, ebore, ære vincti reperiuntur, apud priſcos, i. e. clavis aureis, æreis connexi, vel etiam aurati & argentati: Item aurei & gemmei. at Hadrianus Cæſar, gregarii planè militis incedens habitu, *capulò vix eburneò ſpatham clauſit*, i. e. clauſam geſtavit: genere loquendi non eleganti, nec invenuſto: cui planè par & ſimile illud apud Jul. Capitolin. *in Maximinis*, *c.* 3. *Uſus eſt argenteâ loricâ ... fecit & ſpathas argenteas* &c. i. e. factis uſus eſt. Salmaſ. *ad Spartian. l. c.* Enſis ſui *pomali* ſeu capulò, literas obſignâſſe Carolum M. apud Hiſtoricos legimus, &c. Vide quoque ſuprà ubi de enſium *Capulis*: uti de vaſe πυξίδι, in Eccleſ. Romana itidem à *pomi* figura dicto, infrà voce *Pyxis*.

POMARIA arx Lombardiæ Ciſpadanæ.

POMARII, memorantur Æl. Lampridio, *in Heliogab. c.* 27. *Dulciarios & Lactarios tales habuit, ut quæcunque coqui de diverſis edulibus exhibuiſſent, vel Structores vel* Pomarii, *illi modò de dulcibus modò de lactariis exhiberent.*

POMARIUS, Hercules dictus, quòd apud Bœotos illi malis ſacra fieri mos eſſet. Vide proverb. *Pomarius Hercules.*

POMELLATI Equi, *Pommelez*, Gallis dicuntur, qui Latinis olim *ſcutulati*, à ſcutulis ſeu virgis, quibus diſtincti ſunt. Iſidor. *Scutulatus vocatur, propter orbes, quos habet.* Sic Strabo ῥαβδωτούς, *virgatos* facit hinnulos, qui ſparſim albò pellem habent; cujuſmodi hinnulorum maculis ſimiles eſſe etiam dicit camelopardalium maculas, quas ſimiliter appellat ῥαβδωτάς, *l.* 16. Sed hæ maculæ oblongæ ac tegmentis ſimiles: potiùs huc quadrent maculæ orbiculares & oculeæ pardi, quæ & *oculi* Plinio, *l.* 8. *c.* 17. dicuntur, Solino, *c.* 27. *orbiculi* & *oculati circuli*. Ὀπωρινὰς quoque vocat meliſſimus Oppianus *Kyneg. l.* 3. & ἐνόφθαλμους, *l.* 1. quô nomine in veſtibus dici rotundas notas ſive circos acu textos ſuprà diximus. Idem ὀπωρινὰ vocavit, quòd fructuum, qui autumnò proveniunt, *pomorum* inprimis, orbicularem figuram referant. *Kyneg. l.* 4. *de pardis*,

——— Κατέγραφεν δ' ἐπὶ νώτῳ
Ῥινὸν ὀπωρινόν.

Unde omninò Gallorum *pommelatum*, quâ voce indigitant, quidquid hujuſcemodi orbiculis pictum eſt ac veluti pomulis variatum. Propriè verò *virgata* & *ſcutulata* Gallorum ſaga Veter. quæ pluribus virgis h. e. viis tranſverſim decuſſatimque ductis erant diſtincta, unde multæ in medio quadratæ notæ relinquebantur, quales in teſſellatis ac reticulatis operibus apparent. Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino*, *c.* 20. Interim ſicut de plumato ſeu plumario opere ſuprà diximus, ita *virgatum* & *ſcutulatum*, quibuſlibet etiam maculis variatum priſci dixêre, &c.

POMERANIA, Wandalica regio ad mare Balticum ſita, ſic dicta à Pomeiano, Vidunti primi Boruſſiorum Regis filio, *Pomeſania* primò. *Metel.* à primis verò cultoribus patrià linguâ, h. e. Wandalicâ, *Pomerzi* appellata eſt. ab indigenis inhabitata & propriis dominis gubernata; alienis autem nunquam ſubjecta fuit. A Boleſlao Polono ad fidem Chriſti, cum Caſſubia, compulſa eſt. A. C. 1120 eſt ubique fertilis, aquis irrigua, ſtagnis abundans, navibus pervia, dives agris, paſcuis, pomis, lignis, rivis, montibus, venatione, pecore, piſcibus, frumentò, butyrò, melle, cerâ, & aliis ſimilibus rebus. Eſt quoque optimè culta civitatibus, oppidis, arcibus & vicis; nec ullus eſt locus in ea vacuus, aut incultus, niſi quem aut lacus, aut montes occupant. Usa eſt ante ſuſceptum Chriſtianiſmum linguâ Wandalicâ, moribuſque propriis vixit, donec Romano Imperio ſubacta eſt. Tunc enim una cum religione, Saxonicam linguam amplexa eſt, quam in hanc uſque diem retinet, *Munſterus.* Olim ſub propriis Ducibus, quorum familiæ origo à Miſtevone Vandalorum Rege arceſſitur. Hujus, inter alios, filius Bogiſlaus, pater fuit Suantibori: qui à Bela Ungaro, auſpiciis Micislai Poloniæ Regis victus, & ad fidem adductus, mox in libertatem & gentiliſmum ſe vindicavit. Ejus filii Wratiſlaus & Ratiborus Citeriorem, Suantopulcus verò & Bogiſlaus, Ulteriorem Pomeraniam ſortiti ſunt: quorum poſteriorum ſtirpe extinctâ in Meſtovino, A. C. 1295. partem ditionis Cruciferi occuparunt, A. C. 1311. reliquâ cis Stolpam ab agnatis vindicatâ. E prioribus Ratibori linea, in Bartholomæo A. C. 1224. deleta eſt, Wratiſlaus verò familiam diutiùs propagavit, ab Ottone Bambergenſi baptizatus. Pater Caſimiri & Bogiſlai II, qui à Friderico Barbaroſſa, A. C. 1181. duces creati ſunt, datâ in Imperio ſeſſione. E Caſimiri ſtirpe ultimus Caſimirus III. Obiit A. C. 1271. Bogiſlaus genuit Bogiſlaum III. & Barnimum I. qui mortuus A. C. 1287. per filium Ottonem & Bogiſlaum, Stettinenſem & Wolgaſtenſem ramum ſevit. Otto Stetinum nactus eſt, pater Barnimi M. qui, in caſum deficientis prolis, Brandeburgicis ſucceſſionem addixiſſe dicitur: cujus poſteris in Ottone III. A. C. 1464. extinctis, acre propterea bellum, inter agnatos Wolgaſtenſis rami, ortum eſt. Bogiſlaus IV. Wolgaſtum tenuit, pater Wartiſlai IV. qui præter Wartiſlaum V. proſevit Bogiſlaum V. cui Pomerania Orientalis & Barnimum IV. cui Occidentalis ceſſit. Prioris poſteritas deſiit in Erico I. A. C. 1459. cujus ex ſorore nepos Chriſtophorus Comes Palatinus Rheni, poſt avunculum, Septentrionalium regnorum Daniæ, Sueciæ & Norvegiæ rex electus eſt. *Poſterior*, conditor arcis Wolgaſtanæ, cum Barnimo III. à Carolo IV. *Venatoris Imperatorii* dignitate exornatus eſt. Mortuus A. C. 1365. reliquit Bogiſlaum ... & Wartiſlaum VI. Cum cujus poſteris A. C. 1471. Albertus Brandeburgicus convenit, ut Stetinenſem Ducatum à ſe in feudum acciperent. Cumque iterum Bogiſlaus X. homagium negaret, ad arma rurſus, ſed res denuò compoſita eſt, connubiò Margaretæ Brandeburgicæ. Hic, è Palæſtina redux, Wittebergæ Lutherum audiit: Extinctus A. C. 1523. Ex filiis ejus Georgius, cum Brandeburgicis iterum tranſegit, A. C. 1528. ut quoties homagium ducibus præſtaretur, ſimul juramentò ſucceſſio in caſum futurum firmaretur. Alter Barnimus, per Bugenhagium, in ditionem Evangelicam doctrinam induxit. Ei ſucceſſit A. C. 1573. ex fratris filio Philippo, natus Joh. Fridericus, qui abſque maſcula prole obiit, A. C. 1600. ut & fratres ejus Barnimus V. A. C. 1603. & Caſimirus IX. A. C. 1605. Duo ſupererant Philippi filii, Bogiſlaus XIII. qui A. C. 1606. deceſſit & Ern. Ludovicus, quorum ille, Philippum II. genuit, mortuum A. C. 1618. Franciſcum, & Bogiſlaum XIV. qui ultimus familiæ, totius Pomeraniæ dominus, à Cæſareanis miſerè expilatus eſt, A. C. 1627. receptò dein in ditiones Guſtavi Adolphi exercitu, A. C. 1630. Obiit A. C. 1637. Cujus ſucceſſio cum, ex antiquo pacto, ad Brandeburgicos deferenda fuiſſet, pace Monaſterienſi ita diſpoſitum eſt, ut Marchiones Ulteriori, cum aliis quibuſdam *Æquivalentia* nomine, contenti, Citeriorem Pomeraniam cum Rugia Suecis relinquerent: ſed hodiernò bellò rurſus Elector Brandeburgicus jus antiquum perſequitur. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Syllog. Geneal. Hiſt.* *Baudrand*. Pomerania, *Pommern*

incolis, *Pomeranie* Gallis, provincia Germaniæ, ad mare Balticum. Ducatus titulô nobilis ab A. C. 1182. eſt in circulo Saxoniæ ſuperioris. Terminatur a ſeptentrione mari Balticô, ab oriente Pruſſiâ, a meridie Marchiâ Brandeburgicâ, & ab occidente Ducatu Megalopolitanô. Antea Duces habuit proprios; ſed mortuô Boguſlao ultimô Duce, Pomerania bipartita fuit pace Monaſterienſi & Oſnabrugenſi; Pomerania enim citerior ſeu cis Oderam fluvium conceſſa fuit Suecis, cum tribus ollis Oderæ, & *Dam*, & *Golnow* oppidis trans Oderam, & Rugia inſula in mari Baltico. Pomerania verò ulterior ſeu inter Oderam & Pruſſiam conceſſa fuit Electori Brandeburgico. Pomerania autem dividitur in decem partes, ſuntque Ducatus Stetinenſis, *Herzogthumb Stetin*, Principatus Rugiæ, *Furſtenthumb Rugen*, Dominium Barthenſe, *Herrſchafft Bardt*, Dominium Wolgaſtenſe, *Herrſchafft Wolgaſt*, & Comitatus Gutzovienſis, *Graffſchafft Gutzkow*, in citeriori, & ſub Dominio Suecorum. Ducatus verò Pomeraniæ, *Herzogthumb Pommern*, Ducatus Caſſubiæ, *Herzogthumb Caſſuben*, & Ducatus Vandaliæ, *Herzogthumb Venden*, in ulteriori, ſub Electore Brandeburgico, ut etiam Dominium Buthovii, *Herrſchafft Butow*, & Dominium Lavemburgi, *Herrſchafft Lowenborch*, quæ duo ipſi conceſſa fuêre à Rege & regno Poloniæ. Totius autem provinciæ caput eſt Stetinum, *Stetin*, ad Oderam. Vide de Pruſſiorum, *Pomeranorum* & Livoniorum in loca Burgondionum, Tornigorum, Miſnorum & Heſſorum migratione, B. Rhenanum, *Rer. Germ. Nov. Antiq. l.* 1. cum *Notis* Ottonis JCti. *p.* 153. adde Althamerum, *in Tacit. p.* 527. Schroz. *Part.* 1. ac inprimis Joh. Micrælium *Chron. Pomeranic.*

POMERANIÆ URBES:

Anclamum, *Anclam*: Suecis ſubeſt.
Bardum, *Bardt*, Suecis ſubeſt.
Butovium, *Butow*, Brandeburgico ſubeſt.
Caminum, *Camin*, Brandeburgico.
Colberga, *Colberg*, Brandeburgico.
Golnovia, *Golnow*, Suecis.
Griphiſwaldia, *Griffswalde*, Suecis.
Gutzovium, *Gutzkow*, Suecis.
Lavemburgum, *Lowenborch*, Brandeburgico.
Stetinum, *Stetin*, Suecis.
Sunda, *Stralzund*, Suecis.
Treptovia, *Treptow*, Brandeburgico.
Volgaſtia, *Wolgaſt*, Suecis.
Volinum, *Wollin*, Suecis.
Uſedomia, *Uſedom*, Suecis.

POMERELLIA, regiuncula Pruſſiæ regiæ, in Viſtulam fluv. ad Ortum, & Pomeraniam ad Occaſum, ubi urbes Conitza & Slochora.

POMERIOLA, vulgò *Pomereaulx*, pagus agri Cameracenſis.

POMERIOLA, oppidum regni Legion. à Legione 3. leuc. *Mauzanilla*, vel *Manzera*. Item oppid. Hiſpaniæ Bæticæ inter Hiſpalim 7. & Eleplam 4. leucis.

POMERIUM, quaſi *poſt murum*, ut auctor eſt *Varro*, quia Veteres *murum murum* dixêre: vel, ut *Feſtus*, quaſi *promurum*, i.e. *proximum muro*, apud A. Gellium, *l.* 13. *c.* 14. ex Augurum libris definitur, *locus intra agrum effatum, per totius Urbis circuitum, pone muros regionibus certis determinatus, qui faciat finem urbani auſpicii* &c. Clariùs ex antiquo ritu condendorum ac circumſcribendorum oppidorum dignoſcitur: quem his verbis deſcribit Varro, *de L. L. l.* 4. *Oppida condebant in Latio, Etruſcô ritu multa, id eſt, junctis bobus, tauro & vaccâ interiore aratrô circumagebant ſulcum: hoc faciebant Religionis causâ die auſpicato, ut foſſâ & muro eſſent muniti. Terram, unde exſculpſerant, Foſſam vocabant: & introrſum factum, Murum. Poſteà, quod fiebat orbis, Urbs: Principium, quod erat poſt murum, Pomerium dictum, ejuſque ambitus auſpicia Urbana finiuntur.* Cum quo conſentit Plutarchus, eôdem ritu conditam eſſe Romam, docens *in Romulo*, cùm ait: *Romulus, poſtquam Remum unà cum nutriciis ſuis in Remoria ſepelivit, condidit Urbem; ad quod accivit Hetruſcos, qui velut in myſteriis, ut quidque faciendum erat, ceremoniis quibuſdam & ſcriptis præſcripſerunt docuerunt que. Comitio foſſa eſt rotunda circumducta; in eam primitias dediderunt omnium, quæ de more, ut bonis, natura utebantur ut neceſſariis. Poſtremò, ex qua quiſque advenerat regione, ejus terræ particulam collatam eò conjecerunt & commiſcuerunt: Foſſam hanc eôdem, quô cœlum, nomine, vocaverunt Mundum. Hinc Urbem, ſicut circulô, centrum circumſcripsêre. Conditor aratro æneum vomerem adjungit, junctiſque bobus, mare & fœmina, ipſe circum lineamenta profundum inducit ſulcum. Sequentium munus eſt, ut excitatas ab aratro glebas introvertant, nec ullam ſinant extra ferri. Ita mœnia linea definiunt, idque eliſis aliquot literis Pomerium dicitur, quaſi poſt, vel pone mœnia. Ubi portam deſignare viſum eſt, vomere exemptô atque aratrô ſublatô, ſpatium relinquunt. Unde totum habent murum, præter portas, ſacrum.* Vide quoque Dionyſ. *l.* 1. Livius, de Servio Tullo loquens, *l.* 1. *c.* 44. indicat, *Pomerium* locum fuiſſe, tam intra, quàm extra Urbis murum, quem Antiqui in condendis urbibus auguratò conſecrârint neque in eo ullum ædificium paſſi fuerint. Inde factum, ut quotieſcunque Roma amplior fieret, *Pomerium* prolatum eſſe diceretur. Jus autem ejus proferendi neminem habuiſſe, exceptô eô, qui Populum Romanum agrô de hoſtibus captô auxiſſet, docet A. Gellius, *loc. cit.* Vide Joh. Roſinum, *Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 3. Antiquiſſimum urbis Romæ *Pomerium*, Palatini montis radicibus terminabatur, & proin Romulus ſolum Palatium *Pomerio* incluſit. Sic enim ille apud Liv. *l.* 1. *c.* 12. *Jupiter*, inquit, *tuis juſſus avibus hic in Palatino prima Urbis fundamenta jeci.* Poſteà pro incrementis Reip. ulteriùs prolatum eſt, & ſex alios colles complexum, Capitolinum, Quirinalem, Cœlium, Eſquilinum, Viminalem, quique primò dicendus erat, Palatinum. Solus Aventinus diu extra *Pomerium* manſit, quem tamen Ancus Martius, cum ab ea parte Urbem non ſatis munitam animadverteret, muris foſſiſque communivit atque ædificiis occupavit. Quando verò & à quibus Regibus incrementum id factum, docent Antiquitatum Rom. Scriptores, Onuphrius inprimis Panvinius *Reip. Rom. Comm. l.* 1. & Donatus, *in Roma Vet. & Nov. l.* 1. *c.* 5. Servium Tullium Livius, *l.* 1. *c.* 44. tres colles, Viminalem, Quirinalem & Eſquilias, Urbi addidiſſe refert: Sulla quoque *Pomerium* protulit, Auctore Tacitô, *Annal. l.* 12. *c.* 24. juxta eam urbis partem, ut videtur Onuphrio, quæ eſt versùs hortos Salluſtianos, portaſque Collinam & Viminalem: Julius dein narrante Dione Caſſiô, *l.* 43. ſed ſilentibus Dionyſiô, Tacitô & Suetoniô; quorum primus Cæſarem & Sullam omittit, alter Sullæ ſolùm & Auguſti ac Claudii meminit; ultimus non tam Urbem auxiſſe, quàm augere voluiſſe Cæſarem, indicat. Claudium quod attinet, Aventinum is montem intra *Pomerii* fines recipiens, Urbem ſic verè *ἑπτάλοφον* ſeu *ſeptícollem* fecit: idque poſt Britanniam Romano Imperio adjectam. Extat de eo *vetus Inſcr.* apud Gruterum, *Ti. Claudius. Druſi. F. Caiſar. Aug. Germanicus. Pont. Max. Trib. Pot. VIIII. Imp. XVI. Coſ. IIII. Cenſor. P. P. auctis. Populi. Romani. finibus. Pomerium. ampliavit. terminavitque.* Vide præter Auctores prælatos, A. Gellium, *l.* 13. *c.* 14. ut & infra ubi de *Iemo Palomaxiaco.*

POMERIUM, oppid. regni Valentiæ, *Mancanera.*

POMERIUS, Vide *Julius Pomerius.* Hunc confundit *Trithemius*, aliique cum Juliano Toletano, cui etiam hoc nomen fuit. Sed ille 5. ſeculô, hic demum ſub finem ſeptimi floruit. Gennad. *de Script. Illuſtr. Iſid.* Vide & *Julianus.*

POMESANIA, tractus Pruſſiæ Ducalis aliquot leucis ab Elbinga in Auſtrum, uti à Mariæburgo, ſub Electore Brandeburgico ubi oppid. Salfelda, Lipſtadium & Oſterodia.

POMETIA, urbs olim Italiæ, Latinorum colonia, juxta Pontinam paludem. A Romanis deleta, quòd ad Auruncos deſciſſet. Liv. *l.* 2. *dec.* 1.

POMETINA, una ex 35. tribubus populi Romani.

ex POMIS corona, Autumno olim texta. Horat. *Epod. Ode* 2. *v.* 17.

Vel cùm decorum mitibus pomis *caput*
Autumnus arvis extulit,

Quò digitum intendit Silius Italic. *l.* 14. *v.* 589.

Temporaque Autumnus lætis florentia donis
Exdavit. ———— ————

Etiam ipſi Inſtitores Autumno vota ſolvebant, iſtiuſmodi coronâ redimiti. Propertius de Vertumno, *l.* 4. *El.* 2. *v.* 17.

Inſitor hic ſolvit pomoſâ *vota* coronâ:
Cùm pyrus invito ſtipite mala tulit.

Sed & Baccho e *pomis* coronam tribuit Philetas, in hiſce verſibus,

Μῆλα φέρων πάντεσσι τὰ οἵ ποτε Κύπρις ἔλωσα
Δῶρα Διωνύσου δῶκεν ἀπὸ κροτάφων.

Cujuſmodi coronæ *cyliſta* ſive *encyliſta* vocabantur, quod non ſolùm formâ eſſent circulari, ſed & in eas non niſi res orbiculares ac velut ad volubilitatem rotundatæ, admitterentur. Quippe hinc tota corona fiebat firmior ac ſolidior & proinde volubilis, *verſatilis*, rotatilis. Appulejus, *Metamorph. l.* 11. *Indiviſibili nexu corona totis floribus, totiſque conſtructa* pomis *adhærebat.* Vide Car. Paſchal. *Coronar. l.* 1. *c.* 13. *l.* 4. *c.* 1. & ſuprà, ubi de *Encyliſtis Coronis*: uti *de menſis pomorum*, voce *Cœna*, it. *Poma* & *Menſa ſecunda.*

POMONA, Nympha Latialis, hortorum Dea: quam cùm Vertumnus miſere deperiret, in alias atque alias identidem ſeſe formas transmutavit, ut ſaltem amatæ conſpectu frui poſſet. Tandem in anum converſus multis argumentis ei perſuadere conatur, ut Vertumno nubat. Verùm cùm nihil aliud, quàm operam ſe ludere animadverteret, priſtinâ reſumptâ formâ non admodum invitæ vim intulit, nuptiiſque ejus eſt potitus. Picus quoque Latinorum rex eam adamavit, propter quod Circe conjux illum in avem ſui nominis transmutavit. Inde *Pomonalis*, Flamen Pomonæ Deæ. Alex. ab Alexand. *l.* 6. *c.* 12. *Poſt aliquot verò tempeſtates, auctâ civitate quum augeri ſacerdotia oporteret, 15. Flamines conſtituti fuêre, qui omnes à Diis, quibus ſacra faciebant, cognomenta ſortiti ſunt, quorum primus Dialis, ultimus Pomonalis.* Ejus meminit Ovid. *Met. l.* 14. *v.* 623.

Rege ſub hoc Pomona fuit: quâ nulla Latinas
Inter Hamadryades coluit ſolertius hortos,
Nec fuit arborei ſtudioſior altera fœtûs,
Unde tenet nomen. ————

POMONA, inſula Orchadum primaria, cum urbe cognomine, vulgò *Kerkwal*; inſula verò *Mainland* dicitur, ab Ortu in Occaſum extenſa ad 22. mill. paſſ. In ea ſunt 8. caſtra cum urbecula primaria Carcoviaca *Kerkwal*, in parte Boreali Inſulæ, vixque 15. mill. paſſ. diſtat ab ora Scotiæ in Septentrionem *Bandrand.*

POMONA, locus Latii, in agro Solonio, in via Oſtienſi, media inter Romam & Oſtiam, utrinque ſupra 8. mill. paſſ. à Pomona Dea pomorum.

POMPA, in Baptiſmatis ſolemnibus; *Abrenuntio Satanæ & pompis ejus*; ambitionem, jactantiamque denotat. Propriè, ſolennis proceſſio apud Veteres ſic dicta eſt. Vide Jo. Meurſium, in *Πομπὴ*, i.e. deductio ſeu tranſvectio, quæ per publicas Urbis vias honoris ergo fiebat, uti in triumphis, Supplicationibus, Funeribus, Nuptiis. Sic Gallienum decennia celebrâſſe novô genere ludorum, novâ ſpecie *pomparum* &c. narrans Trebellius Pollio: *Jam primum*, inquit, *c.* 8. *inter togatos patres & equeſtrem ordinem, albatos milites & omni populo præeunte, ſervis etiam propè omnium & mulieribus cum cereis & facibus & lampadibus præcedentibus*

tibus, *Capitolium petit. Præceſſerunt etiam altrinſecus centeni boves, cornibus auro jugatis & dorſualibus ſericis diſcoloribus præfulgentes. Agnæ candentes ab utraque parte 200. præceſſerunt, & decem elephanti qui tunc erant Romæ, mille ducenti gladiatores* pompabiliter *ornati, cum auratis veſtibus matronarum, manſuetæ feræ diverſi generis ducentæ ornatu quam maximè affecta. Carpenta cum mimis & omnigenere hiſtrionum, pugiles flacculis, non veritate, pugillantes. Cyclopea etiam luſerunt omnes apinarii* ——— *Omnes viæ ludis ſtrepituque & plauſibus perſonabant. ipſe medius cum picta toga & tunica palmata inter Patres, omnibus Sacerdotibus prætextatis, Capitolium petit. Haſtæ auratæ altrinſecus quingentæ, vexilla centena, & præterea, quæ Collegiorum erant, dracones & ſigna templorum omniumque legionum ibant. ibant præterea gentes ſimulatæ, ut Gothi, Sarmatæ, Franci, Perſæ: ita ut non minùs quàm ducenti ſinguli globi ducerentur. Hac* pompâ *homo ineptus eludere ſe credidit Populum Rom.* Speciatim & maximè propriè de *Pompa* Circenſi, quam Tertullianus, *de Spectaculis*, *c.* 7. *Simulachrorum* dicit fuiſſe *ſeriem, imaginum agmen, currus, thenſas, armamaxas, ſedes, coronas, & exuvias.* Primo namque præferebantur *ſimulachra* Deorum, quibus ſuccedebant *Imagines* virorum benè de Rep. meritorum: Sequebantur *currus*, juxta Virg. *l.* 1. *Æn.v.* 20.

——— ——— *Hic illius arma,*
Hic currus fuit.

Quos excipiebant Inſignia, ita enim Godwynus *Thenſas* interpretatur, funium quorundam ope geſtata, quos attingere nefas erat. Sequebantur *Harmamaxæ*: & quidem Currus inanes erant. Thenſæ ſecundùm quoſdam ſimulachra vehebant, in Harmamaxis homines erant, vel potiùs totum Imaginum agmen. Has excipiebant *Sedes* Magiſtratuum Curules, *Coronæ* & *Exuviæ*, i.e. Spolia hoſtibus adempta: quæ tria poſtrema in Supplicationibus inprimis ac Gratiarum actionibus publicis, pro victoria impetrata, erant in uſu. Solebant enim Romani in iſtiuſmodi *Pompis*, ubi ad certum Circi locum perventum erat, in honorem Victoris licet abſentis, currum ſtatuere, coronis ſpoliiſque hoſtium, inſignem, uti docet Iſaac. Caſaubon. *in Sueton. Jul. c.* 76. In *Pompa* Cerealis apparatu Ovum primùm numeratum eſſe, ſcribit Macrob. *l.* 7. *Saturnal. c.* 16. quod forte Terræ, quam ſub Cereris ſchemate cultum ibant, rotunditatem indigitare voluerunt. Quælibet enim *Pompa* Dei alicujus honori litabat: quemadmodum Circenſis, ut ad eam redeam, in Solis vergebat honorem, qui fini ingentis ſtaturæ equi in ea deducebantur. Præter memorata, nobiles quoque Matronas carpentis ſuis vectas, *Pompæ* fuiſſe partem, Sueton. docet *in Claudio*, *c.* 11. Illâ procedente, favor, ſtudia & ſponſiones uniuſcujuſque oſtendebantur, quorum unusquiſque, alter illi factioni favebat. Ovid. *Amor. l.* 3. *El.* 2. *v.* 43.

Sed jam Pompa *venit; linguiſque animiſque favete,*
Tempus adeſt plauſus: aurea Pompa venit.

Et de Arte, *l.* 1. *v.* 147.

At cùm Pompa *frequens certantibus ibit ephebis,*
Tu Veneri dominæ plaude favente manu &c.

Vide Thom. Dempſter. *in Roſin. l.* 5. *c.* 5. Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l.* 2. *ſect.* 3. *c.* 1. ut & hic paſſim ubi de Feſtis Sacriſque Gentilium, voce item *Deſignatores*, ac *Nigrigeruli* & *Proceſſio* uti de *Pompa Megabyzi*, inter Apellis opera Plinio memorata, *l.* 35. *c.* 10. ſuprà *Megabyzi*; de more in *Pompis* inprimis munera exhibendi Principibus, voce *Munus*. Addo ſaltem, has quoque Gentilium *pompas*, in renuntiatione Baptiſmali, olim intellectas. Hinc inter alia, quæ Chriſtianis apud Minucium Fel. objicit Cæcilius: *Non ſpectanda*, inquit, *viſitis, non pompis intereſtis.* E quibus verbis conjici poſſe, quo tempore uſitari cœperit inter Chriſtianos uſus & formula *renuntiandi Satanæ*, *ſeculo & pompis ejus*, obſervat Deſid. Heraldus. Hinc *Pompalis*, apud. Jul. Capitolin. *in Gordianis*, *c.* 6. *Erat longitudine Romanâ, canitie decorâ &* pompali *vultu.* Item *Pompaticum*, quod ad *pompam* oſtenſionemque facit. Græcè φανταστιώδης. Unde *currum pompaticum*, & *pompabilis ornatus*, eſt φανταστιώδης· φαντάζειν enim *oſtendere* eſt. Heſychius, φαντάσαι, δεῖξαι· φαντάζει, φαίνει. Unde φαντασία, quâ voce etiam in Actis, *c.* 25. *v.* 23. uti novimus ſacrum Scriptorem, *oſtenſio*, Gall. *monſtre*, *parade*. Sic Græci ἐξόδους τὰς μετὰ πολλῆς φαντασίας, fieri dicunt, qui *cum multa pompa paratuque* fiunt. Vide ſuprà in voce *Albati*, item *Oſtendere*, *Oſtenſionales*, & quæ hanc in rem adfert Cl. Salmaſ. *ad Lamprid. in Alexandro Sev. c.* 33. At *pompare*, apud Aur. Caſſiodorum, Paulum Diac. alios, idem quod *traducere per Amphitheatri arenam* Suetonio, *in Veſpaſiano*, *c.* 8. adnotante Th. Marcilio. Vide infrà in hac voce. Indidem ἐπιπομπευτικὰ carmina, de quibus ſuprà voce *Epipompeutica*, item *Lyra*.

POMPÆI Dii, qui & *Averrunci*, vide *Emiſſarii*.

POMPEJA, Sexti Pompeji ex Scribonia, filia, deſponſa Marcello, pignus pacis cum Triumviris initæ: ſed non deducta, nupſit poſteà Scribonio Liboni.

POMPEJA, uxor tertia Jul. Cæſaris, filia Pompeji. Hanc mortuâ Calpurniâ Cæſar ſibi junxit, mox repudiatam, ob adulterii cum Clodio, inter Bonæ Deæ ſacra, ſuſpicionem. *Non enim culpâ ſolùm, ſed & culpæ ſuſpicione Cæſaris uxorem vacare debere*, dixit: Sueton. & Plut. *in Julio*.

POMPEJA Lex, de Judiciis, lata à Cn. Pompejo M. Conſule ſine Collega, *Ne reum in judicio laudare liceret*, memoratur Plut. *in ejus vita* & *Cat. Utic.* Vide quoque Val. Max. *l.* 6. *c.* 2. *ex.* 5. Alia, eodem Auctore III. Conſule cum Q. Cæcilio Metello Pio Scipione anno Urb. Cond. 701. voluit, *Ne cujus abſentis in Magiſtratuum Comitiis ratio haberetur, uno Cæſare exceptô.* Dio, *l.* 40. Plut. in *Pompejo* & *Cæſare* &c. Alia, *Ut de iis, qui à ſecundo ſuo Conſulatu ad hunc uſque diem ob rem judicandam pecunias cepiſſent, quæſtio conſtitueretur*, reperitur, apud Appianum, *Bell. Civ. l.* 2. Idem II. Conſul cum M. Licinio Craſſo II. tulit annô 698. *Ut amplissimo ex censu, ex centuriis, aliter quàm anteà lecti Judices, ex iis tamen ordinibus, quibus Aureliâ lege communicata erant judicia, Senatoribus ſcil. Equitibus & Tribunis Ærarii judicarent.* Item, *ut quinque & ſeptuaginta Judices cauſas cognoſcerent*: Cujus legis meminit Cicer. *in Piſonem*: vide quoque *in eandem* Aſconium. Alia ab eodem III. Conſule cum Q. Cæcilio Metello Pio rogata eſt annô 701. *Ut ſibi Hiſpaniæ provincia in alterum quinquennium prorogaretur.* Dio, *l.* 38. & Plut. *in vit. ejus.* Eodem annô idem legem tulit de vi, quâ nominatim cædem in Appia via factam & incendium Curiæ & domum M. Lepidi Interregis oppugnatam comprehendit, & pœnam graviorem ac formam judicii breviorem: Capita ejus collegit Hotomannus. Vide quoque Aſconium, *in Milon.* Dionem, *l.* 40. Cicer. *de Finibus*, *l.* 4. & *ad Atticum*, *l.* 10. *Ep.* 4. Cæſarem *de bello Civ. l.* 3. &c. Eodem annô idem de ambitu legem tulit, de qua iterum *Dio* videndus. Sed & legis ab eo I. Conſul. cum M. Craſſo an. Urb. Cond. 683. latæ meminit Plut. quâ voluit, *Ut ad Tribunos Pl. provocandi jus eſſet, omniaque, quæ Tribunis Pleb. ademerat Sylla, iis reſtituerentur.* Vide quoque Aſconium, *in Verrin.* 1. & 2. ut & Cæſ. *de bello Civ. l.* 1. quibus adde Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. paſſim.*

POMPEJA Macrina, uxor Argolici, à Tiberio in exilium miſſa, Tacit. *Annal l.* 6. *c.* 18.

POMPEJA Paulina, filia Pompeji Paullini, Conſularis & vectigalibus præfecti, uxor L. Annæi Senecæ.

POMPEJA Plautina, Imperatrix optima, quæ Julianum Imperatorem maritum ſuum divertit, ab extorquendâ populo pecuniâ, & colligendo fiſco. *Sextus Aurel.* Item Cn. Pompeji filia, & neptis Syllæ, uxor Julii Cæſ. quæ ab eo repudiata fuit, quòd veniſſet in ſuſpicionem adulterii cum Clodio commiſſi inter ſacra Bonæ Deæ. Vide ſuprà.

POMPEJA Porticus, memorata Propertio, *l.* 2. *El.* 32. *v.* 11. 12. Ovidio, *l.* 1. *Art. am. v.* 67. Martiali, *l.* 11. *Epigr.* 48. & Catullo, *Epigr.* 56. *ad Camerinum*, ubi *v.* 6. *Magni ambulatio* vocatur, deambulationi inſerviebat: quam iis, qui penè aſſidui in ſtudiis, ſenibus item atque aliis naturæ imbecillioris & proin vehementium exercitationum impatientibus, apprimè convenire, Gymnaſticæ Rei Scriptores, tradunt. Vide quoque Senec. *Ep.* 15. & Voſſ. *de* 4. *Artib. Popul. c.* 3. §. 93. necnon infrà, voce *Porticus*.

POMPEJA Tropæa, locus Hiſpaniæ in Galliæ Narbonenſis confinio ad Pyrenæi montis radices, apud Templum Veneris, à Narbone 36. mill paſſ. in Auſtrum.

POMPEJACUM, caſtrum pagi Aginnenſis, ubi S. Vincentius paſſus dicitur; cujus ſepulcrum ibi ſtanneis tegulis, à Leontio Burdigalenſi Epiſcopo tectum oſtenditur. A Pompejo aliquo denominatum: dicitur quoque *Paſſio S. Vincentii.* Gregor. Turonenſ. *Hiſt. l.* 7. *c.* 35. *l. de gloria Mart. &c.* Vide Hadr. Valeſ. *Not. Gall.*

POMPEJANA Domus, occurrit apud Jul. Capitolin. *in Gordianis*, *c.* 2. ubi de Gordiano ſeniore ſeu primo, *Romæ*, ait, *Pompejanam domum poſſidens, in provinciis tantum terrarum habens quantum nemo privatus.* Item apud Plutarchum in *Vita* Pompeji, & Sueton. *l.* 3. *c.* 15. edit. Caſaub. ut & *libro de illuſtr. Grammaticis.* Eadem & *Roſtrata* dicta, ut in ſequentib. docet Capitolin. haud dubiè, propter faſtigium vel ornamentum aliquod, roſtri formâ Magni ædibus, conceſſu Senatus ac Populi Romani affixum, navalium ejus victoriarum monumentum Philippi temporibus eam fiſcum invaſiſſe, idem refert Capitol. *ibid.* Vide quoque infrà *Roſtrata*.

POMPEJANUM, villa Ciceronis prope Nolam, à Neapoli 12. mill. paſſ. Locus hodie *Pomigliano*, teſte *Ambroſiô Leone. Blondo* autem *S. Maria Nuntiata*, vel *Annuntiata*.

POMPEJANUS, Equitis Romani fil. genere Antiochenſis, Conſul Roman. M. Antonini Pii gener, cujus meminit ipſe Marcus in oratione ſua, apud Vulcatium Gallicanum in *Avidio Caſſio*, *c.* 12. *Habetis igitur P. C. pro gratulatione victoriæ, generum meum, Conſulem* Pompejanum *dico; cujus ætas olim remuneranda fuerat Conſulatu, niſi viri fortes interveniſſent, quibus reddi debuit, quod à Rep. debebatur.* In præcedentib. *peregrinus* dicitur, i.e. genere obſcurus, *non ſatis nobilis*, ut habetur in *Vita* Marci. Vide infrà. Sub Commodo poſtmodum interfectus eſt, ſimul cum aliis non paucis, Idem in *ſeqq. c.* 4. *Datum negotium peragendæ necis* (Commodi ſcil.) *Claudio Pompejano propinquo, qui ingreſſus ad Commodum diſtrictô gladio cùm poteſtatem faciendi habuiſſet, in hæc verba prorumpens, Hunc tibi pugionem Senatus mittit: detexit facinus fatuus nec implevit, multis cum eo participantibus cauſam. Poſt hæc interfecti ſunt,* Pompejanus *primò & Quadratus, dein* &c. Uxor ejus Lucilla fuit, Commodi ſoror, quæ priùs Vero nupſerat & hac ipſâ conſpiratione detectâ, in exilium relegata Capreas, dein occiſa eſt, teſte *Dione*. His parentibus genitus fil. eſt *Pompejanus*, de quo ſic Æl. Spartian. in *Antonino Carac. c.* 3. *Occidit etiam* Pompejanum, *Marci nepotem ex filia natum & ex* Pompejano, *cui nupta fuerat Lucilla, poſt mortem Veri Imperatoris, quem & Conſulem bis fecerat & omnibus bellis præpoſuerat, quæ graviſſima tunc fuerunt.* Vide Caſaubon. *ad loc.* ubi Lampridium refellit ex Dione, Claudium *Pompejanum*, hujus occiſi patrem, poſt necem Commodi ſibi viſum: imò ex ipſo Lampridio, in *Juliano*, *c.* 8. Cl. *Pompejanum* è ſeceſſu Taraconenſi à Juliano ad participatum Imperii, quòd gener Imperatoris fuiſſet, evocatum, dicentibus. Si enim à Dione viſus eſt poſt Commodum occiſum; ſi à Juliano ad conſortium Imperii vocatus: non igitur ſub Commodo necatus eſt, ut ſuprà Lamprid. narravit, &c. Memoratur & *Pompejanus* Conſul Julio Capitolino in *Gordianis*, *c.* 23. *Finitâ igitur ſollicitudine in Africa Gordian. jam iterum & Papiniano Conſule.* ubi pro *Papiniano* legendum eſſe *Pompejano* docent ex Faſtis, Codice Palatino, & membranis libroque clariſſ. Puteani Caſaubonus, & *Gruterus*.

POMPEJANUS, in *vetere Inſcr. in Pompejano victor*; nomen equi, quò agitator vicit. Licèt enim quadrigis certaverint in Circenſibus, ab uno tamen, ſiniſtro ſcil. funali, victoria pendebat: quæ cauſa, quòd tum alibi, tum in *Inſcriptionibus antiquis*, unius potiſſimùm mentio fiat, per quem totus currus intelligitur. Sic *Inſcr. Cùm Fortunatus factionis Venetæ in victore Tuſco victor.* Et, *in Abigejo victor eminuit.* Item, in *Bubalo vicit.* &c. Vide ſuprà *Paſſerinus.*

POMPEJANUS Ælianus, juvenis Quæſtorius, tanquam flagitiorum Fabiani in ſubdendo teſtamento gnarus, Italiâ & Hiſpaniâ, in qua ortus erat, prohibitus eſt tempore Neronis, Tacit. *l.* 14. *Annal. c.* 41.

POMPEJANUS Jupiter, coloſſus fuit Jovis eximiæ magnitudinis, ſic à theatro Pompeji, cui vicinus ſtabat, dictus, teſte Pliniò, *l.* 34. *c.* 7. ubi *Molis*, inquit, *excogitatas videmus ſtatuarum, quas Coloſſos vocant, turribus pares. Talis in campo Martio, Jupiter à Claudio Cæſare dicatus, qui ideo vocatur* Pompejanus, *à vicinitate theatri*, Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 5. Sic *Marianus* Jupiter, à Mario, qui ei templum condidit, nomen traxiſſe legitur, ut Idem docet *ibidem.*

POMPEJANUS Lupercus, Conſul cum Attico Attiliano, An. Urb. Cond. 881. Alius Conſul cum Lolliano Avito, An. Urb. Cond. 961. Vide & *Claudius.*

POMPEJI, ſeu POMPEJUM *Salluſtio*, Senecæ, *l.* 6. *Natur. Quæſt. c.* 1. ac Tacito, *l.* 15. *Annal. c.* 22. colonia & oppid. Campaniæ in ora apud Sarnum fluv. Stabias urbem & Veſuvium montem, ubi nunc *Caſtel à mare di Stabia*, teſte *Collenutiò*, a Neapoli 18. mill. paſſ. Salernum verſus, ab Hercule conditum, cùm boves Geryonis abduceret, teſte Solinò, *c.* 8. *Baudrando*, hodie *Torre del Annunciata*: in ora Sinus Neapolitani ad oſtia Sarni fluv. Dicitur & *Pompejanum*: 10. mill. paſſ. à confinio Princip. citeriore. Lucæ tamen Holſtenio *Pompeji* fuêre, ubi nunc maxima viſuntur rudera, locô, qui *Civita* vulgò, ubi Ambroſius Nolanus Stabias fuiſſe credidit. Hinc *Pompejanus*, Stat. *Sylv. l.* 1. *Carm.* 2. *v.* 265.

Nec Pompejani placeant magis otia Sarni.

POMPEJI Columna, uti vulgò vocatur, in oſtio Maris Nigri ſeu Ponti Euxini, in una ex Cyaneis rupibus, è marmore vix 12. pedes alta, & proin in Altaris potiùs uſum extructa, deſcribitur Jac. Sponio, *Itinerar. Archipelagi, p.* 229. & *ſeqq.* ubi & iconem ejus exhibet. Inſcriptio baſeos, in honorem Auguſti facta, ſic habet.

CÆSARI AUGUSTO
E. CL. ANNIDIUS
L. F. CLA. FRONTO.

POMPEJI Tumulus, apud Æl. Spartian. in *Hadriano*, *c.* 14. *Sed in monte Caſio, quum videndi Solis ortûs gratiâ nocte aſcendiſſet, imbre ortò fulmen decidens hoſtiam & victimarium ſacrificanti afflavit. Peragratâ Arabiâ Peluſium venit &* Pompeji tumulum *magnificentiùs extruxit.* Fuit in monte Caſio, quem Κάσιον πρὸς τῇ Αἰγύπτῳ & Κάσιον πρὸς τῷ Πηλουσίῳ, vocat *Strabo*, ad differentiam alterius Caſii, qui in Seleucia prope Antiochiam, vide in hac voce. Dio, καὶ τὸ μνῆμα αὐτοῦ διεφθαρμένον ἀνῳκοδόμησεν, *Et tumulum ejus deſtructum reparavit.* Plura Appianus Ἐμφυλ. *l.* 2. qui de illo verſu in Pompejum,

Τῷ ναοῖς βρίθοντι πόση σπάνις ἔπλετο τύμβου.

diſſentit à Dione Caſaubon. ad *Spartian. loc. cit.*

POMPEJI Villa, locus Campaniæ apud Avernum lacum, *Magnavello* hodie, ab Hercule conditus, cùm boves Geryonis abduceret. Sed hic locus *Pompeji* eſt, de quo prius. *Ferrarius.*

POMPEJOPOLIS, Metropolis Navarræ, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Burgenſi. Vulgò *Pampelone*: à Pompejo fundata, Vaſconum caput. Hanc Carolus M. in Hiſpaniam tranſiens, captam mœnibus nudavit, A. C. 778. Ejus & Aragoniæ, primus Rex Abarca factus eſt, A. C. 895. Vaſæus, *in Chron.* Sub Hiſpanis hodie, à quo Navarræ regnum Johanni Albretano Regi ereptum eſt. Cum arce à Philippo II. extructa. Prudentius Sandovalius, *de Epiſcop. Pompejop.* Garibay, *l.* 22. & *ſeqq.* Strabo, *l.* 3. Mariamma, *l.* 3. & *ſeqq.* Marca. *Hiſt. Bearn.* Oihenart. *Notit. utriuſque Vaſconiæ*, Favin. *Hiſt. Nav.* &c. Hic Concilium A. C. 1032. 1355. 1459. læſuſque in obſidione Ignatius Lojola, Jeſuitici Ordinis auctor. Vide *Pampilone.*

POMPEJOPOLIS, urbs gemina; Una Ciliciæ maritima, prius *Soli*, dein à Pompejo, victis piratis, nomen accepit. Epiſcopalis poſtmodùm facta, ſub Archiepiſcopo Seleucienſi, nunc exciſa & in vicum redacta; *Poleſoli* dicta, inter Sebaſten & Lamum ad Occidentem, & Tarſum ad Ortum. Altera in Paphlagonia, priùs Eupatoria, poſteà devictò Mithridate à *Pompejo M.* ſic appellata, & ipſa everſa. Fuit hæc olim Metropolitæ ſedes, ſub Patriarcha Conſtantinop. Plin. *l.* 5. *c.* 27. *Ptol.* Solin. *c.* 46. Pomp. Mela, *l.* 1. *c.* 13. &c. Prior *Trajanopolis* etiam dicta, ibi enim Trajanus obiiſſe fertur.

Qu. POMPEJUS, primus ex hac familia, Conſul, contra Numantinos miſſus, ab eiſque ſuperatus, turpem & ignominioſam pacem fecit, Florus, *l.* 2. *c.* 18. Hujus fil. ſive nepos, Cn. Pompejus Strabo, Magni Pompeji pater. Novocomum coloniam deduxit; in bello ſociali Imperator creatus, de Picentibus triumphavit, vir admodum duræ diſciplinæ. Cùm ei non prorogaretur magiſtratus, Cinnæ ſe hoſtem profeſſus, tandem cruentò cum illo prælio, in urbis conſpectu, conflixit. Peſte dein per utrumque exercitum graſſante, & ipſe obiit: cujus ablati voluptas jacturâ civium penſata eſt. In ejus cadaver ſævierunt cives, ipſe verò nihil unquam, niſi in rem ſuam egiſſe, dicitur. Plut. *in Pompejo.* Vellej. Paterculus, *l.* 2. qui plures Pompejorum familias fuiſſe ſcribit. Vide & *Cajus.*

Cn. POMPEJUS, prioris ex Lucilia fil. qui ex rerum geſtarum magnitudine, *Magni* cognomen invenit. Natus An. 646. Urb. Cond. eòdem tempore, quò Cicero, ut hic teſtatur *de Orat.* ad Eloquentiæ culmen pervenire cùm poſſet, militarem gloriam prætulit: Impensè laudatus à Vellejo Paterculo, *l.* 2. *c.* 19. Quamprimum togam virilem ſumpſit, meruit ſub Patre. Dein annò ætat. 23. cum legionibus tribus propriò ære conductis, L. Syllæ partes ſecutus eſt, ab eoque ad ulciſcendos inimicos in Africam miſſus, Siciliam recepit, Domitium primùm expugnavit, deinde & Jarbam regem cepit, de quo triumphavit ante legitimam ætatem, An. 673. Urb. Cond. Quare ab exercitu Syllæ *Magnus* eſt ſalutatus. Syllâ paulò pòſt mortuò, Lepidum Româ cedere coëgit, quòd acta Syllæ reſcindere vellet, arma capientem, junctus Catulo vicit. Inde contra Sertorium in Hiſpaniam profectus, Metelli copiis ſeſe conjungens eum cum tota factione ſuſtulit: iterum triumphò potitus, paulo ante Conſulatum: quò durante Tribunis Pleb. poteſtatem ademptam reddidit. Mox delectus Imperator ad bellum Piraticum, tribus menſibus id confecit. Dein ſucceſſor L. Lucullo miſſus, de Mithridate triumphavit. Tigranem Armeniæ regem ei ad genua procumbentem in regnum reſtituit. Inde Medos, Iberos, Albanos, Colchos, Heniochos, Achæos, Parthos & Judæos debellavit, captò eorum rege Ariſtobulò. Romam reverſus, incredibili omnium lætitiâ exceptus eſt, inprimis quòd dimiſſis copiis, contra omnium opinionem, urbem intrâſſet: Triumphum autem egit magnificentiſſimum, maximâ, ab omni hominum memoriâ, prædâ ærario illatâ: Ad apicem felicitatis evectus, Europâ, Aſiâ & Africâ triumphatis. Poſt hæc Cæſaris, cujus potentiam jam ſubvereri inceperat, filiâ Juliâ ductâ, cum illo Craſſoque Triumviratum iniit, ſed minimè diuturnum inter æmulos. Extinctâ dein cum filiolo uxore Julii Cæſaris filiâ, Corneliam Scipionis filiam, à P. Craſſo M. filio viduam relictam uxorem duxit. Neapoli demum acutiſſimâ febre correptus, parum abfuit à morte, quæ ſi contigiſſet, melius cum eo actum fuiſſet, ob inſequentis belli civilis calamitatem. Cùm enim Hiſpaniam ſibi curâſſet, Cæſar autem arma ponere juberetur, hic Rubicone trajectò, Romam venit, unde profectus Pompejus, in Siciliam primò, dein in Hiſpaniam tandem in Macedoniam ſugerat, cum immenſo exercitu. Mox Pharſalicâ pugnâ à Cæſare inſequente, copiis longè inferiore, ſuperatus, in Ægyptum fugiens, regis perfidiâ, conſiliò Theodoti præceptoris, ab Achilla præfecto interfectus eſt. A. C. 706. Urb. Cond. pridie diei natalis, Vellej. Paterc. *Hiſt. l.* 2. Plut. *in Pomp.* Florus, *l.* 4. *Appianus*, *Dion*, *Eutrop. Euſeb. Oroſ.* &c. Filios reliquit Cn. & Sext. Pompejos: quorum ille apud Mundam Hiſpaniæ urbem terreſtri, hic apud Siciliam navali præliò ſuperatus fuit. Vide infrà. Lucan. *l.* 1. *v.* 129.

——— Alter (Pompejus) *vergentibus annis*
In ſenium longoque togæ tranquillior uſu
Dedidicit jam pace ducem: famæque petitor
Multa dare in vulgus: totus popularibus auris
Impelli, plauſuque ſui gaudere theatri.
Nec reparare novas vires, multumque priori
Credere fortunæ: ſtat magni nominis umbra.

Pompejo M. Adrianus Imperator in Ægypto, appoſitò verſu:

Oſſa viri magni tenui quàm clauſa ſepulchro!

parentavit, A. C. 132. Æl. Spartian. *in vita ejus*, *c.* 14. & *Nic. Lloyd.* Addo, quòd primus Theatrum Romæ manſurum extruxit, lapide quadratò, ad exemplum ejus, quod Mitylenis viderat bellò Mithridaticò, ut refert Corn. Tacitus, *l.* 14. *Annal. c.* 20. De quo ſic Tertullian. *l. de Spectac. Pompejus Magnus ſolò theatrò ſuò minor, cùm illam arcem omnium turpitudinum extruxiſſet, veritus quandoque memoriæ ſuæ Cenſoriam animadverſionem, Veneris ædem ſuperpoſuit, & ad dedicationem edictò populum vocans, non Theatrum, ſed Veneris templum, nuncupavit, cui ſubjecimus, inquit, gradus ſpectaculorum: ita damnatum & damnandum opus Templi titulò prætexuit & diſciplinam ſuperſtitione illuſit.* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 4. Idem Romæ primus Triumphali currui elephantos junxit, Plin. *l.* 8. *c.* 2. quem dein ſequutus eſt Cajus Cæſar, Gallico Triumpho, Sueton. *c.* 37. Claudius, apud eundem, *c.* 11. Domitius, Allobrogibus Arverniſque ſuperatis, apud eundem, *in Nerone*, *c.* 2. Gordianus III. apud Jul. Capitolin. *c.* 27. & Aurelianus, apud Zonaram, *Annal.* 3. *Tom.* nec non Alexander Severus, apud Æl. Lampridium. Unde patet, falli Sidonium, qui Cæcilium Metellum bellò Punicò victorem Elephantis triumphâſſe ſcribit: Neque enim ille currui ſubjecit aut jugo, ſed *duxit, populoque Rom. oſtentavit*, ut videre eſt ex Seneca, *de Brev. vitæ*, *c.* 13. &c. Bacchum tamen Pompejo præiviſſe poſt Indos devictos, Diod. Siculus habet, *Biblioth. l.* 4. Tulit autem in Triumpho, victo Mithridate, hebenum, teſte C. Solin. Polyhiſtore, *c.* 55. Idem *tranſtulit vaſa ex auro & gemmis abacorum novem*, Plin. *l.* 37. *c.* 2. *eademque victoria*, pergit Auctor, *primùm in urbem murrhina induxit, primuſque ſex pocula ex eo triumpho Jovi Capitolino dedicavit, quæ protinus ad hominum uſum tranſiêre*, &c. Vide præfatum Roſinum, *Antiqq. Rom. paſſim.* & Dempſter. in *Paralipom. in Roſin. l.* 10. *c.* 29. *Antiquit.* In annulo *Pompeii* ſculptum fuiſſe Leonem Plut. *in vit.* tradit, qui & forſan in ſcuto ejus: Ita autem ille. *Cæſar venientem eum, qui caput Pompeji ſibi obtulit, ut deteſtabilem averſatus eſt. Annulum ejus accipiens illacrymavit: Inſculptus Leo erat enſem tenens.* Idque ad imitationem Agamemnonis, quem ſimili emblemate fuiſſe delectatum, docet Pauſan. *in Eliacis prior.* Unde pergit Plut. *alibi*: *Cæterum tergiverſantem Pom-*

pejum increpabant irritabantque omnes, Agamemnonem & Regem regum appellantes, quaſi volentem deponere Imperium, &c. *in Caſ.* Vide Fortun. Licetum *de Gemmis Annularibus Schem.* 48. *c.* 146. Vide & *Cneus*.

Cn. POMPEJUS, filius Pompeji M. juvenis incredibili vigore & militari penitus ingeniô, ingenti comparatô exercitu, paternis amicis undique auxilia ei ſummittentibus, prælió ad Mundam, prope *Renda Vieja* hodie, in regno Granatæ. Cæſarem eò adegit, ut de victoria deſperans, jam ſibi mortem conſciturus eſſet. Poſt tamen, hôc, ſuorum monitu, redintegrante prælium victus, in fuga periit. Frater ejus *Sextus* junior fugâ elapſus eſt, animô inquietô & ultionem ſpirante. Hic ſervis piratisque collectis, Siciliâ potitus: poſtmodum cum Auguſto & M. Antonio pacem iniit: quos cùm in nave ſua convivió excepiſſet, *in Carinis*, ſe illos excepiſſe jocatus, quod nomen Pompejanis ædibus erat tum ab Antonio Romæ poſſeſſis; acceſſit quidam ab amicis, eum ſubmonens, ut utróque, quod facilè poterat, ſublatô, ſe Dominum Orbis faceret: Sed is noluit, fidei illis datæ, memorabili in omne ævum exemplô, tenax. Renovatô dein bellô, mari victus, ad Antonium ſe recepit, inde in Aſiam tranſiit, ubi Titius eum captum Miletum deduxit, dein Antonii & Planci Syriæ Præſidis juſſu, occidit. Vellej. Paterc. *l.* 2. Florus *l.* 4. Dion *Hiſt. R.* Hirtius vel Opius, *Bell. Hiſpan.* Plutarch. *in vita Cæſ. & Antonii*, *&c.*

Sext. POMPEJUS, cum Apulejo Conſul; dein Aſiæ proconſul, comite Valer. Max. à quo paſſim plenâ manu laudatur. Vocat ibidem clariſſimum & diſertiſſimum virum. Nec diſſentit Ovidius, qui vitam illi ſuam fortunasque non unô locô refert acceptas, ut *l.* 4 *de Pont. Eleg.* 1. & 4. 5. ut appareat hunc Sextum amicum unicè fuiſſe Muſis ſtudiisque. Hujus pater Sext Pompejus, Hiſpaniæ citerioris princeps, quum horreis ſuis ventilandis præſideret, correptus dolore podagræ, merſit in triticum ſeſe ſuper genua, levatusque ſanatis pedibus mirabili modô, hôc poſteà remediô uſus eſt. Plin. *l.* 22. *c.* 25. Vide & *Sextus*.

Qu. POMPEJUS *Rufus*, Syllæ è filia nepos, Tribunus Plebis cum T. Numantio Planco adverſiſſimus Miloni; in cujus cauſa dixerat paucis poſt diebus quam Clodius eſſet occiſus, *Milo dedit, quem in Curia cremaretis: Ego dabo, quem in Capitolio ſepeliatis*. Idem Milonem ad ſe venientem in hortos, aſpiciens, miſit nuntium, ne veniret.

Qu. POMPEJUS Bithynicus, ſummô ſtudiô dicens, multâque doctrinâ, incredibilique labore atque induſtriâ. Hujus actio non ſatis commendabat orationem, in hac enim ſatis erat copiæ, in illa leporis parum, Cicero, *in Bruto*. Feſtus quoque de eodem ſic ait: *Pompejus Bithynicus è ſuppellectili regia ſignum ephebi mitram tenentis, arenamque tuentis, exercitationis gratiâ, more Græcorum, Romam portavit, & in Capitolio poſuit.*

M. POMPEJUS, Theophanis Mitylenæi, amicitiâ Pompeji Magni & ſcriptione hiſtoriæ celebris, filius, inter primos Tiberii amicos cenſebatur, in cujus tamen ſobolem quantam ſævitiam Tiberius tandem exercuerit, narrat Tacitus, *Annal. l.* 6. *c.* 14. Ex hujus poſteris fuit Balbinus Imperator ut docet Jul. Capitolin. *in Maximo & Balbino*, *c.* 7. *Familia vetuſtiſſima, ut ipſe dicebat, à Balbo Cornelio Theophane originem ducens, qui per Cn. Pompejum civitatem meruerat, quum eſſet ſua patria nobiliſſimus idemque hiſtoriæ ſcriptor.*

POMPEJUS, tribunus militum, detectâ conjuratione Piſonianâ, exutus tribunatu, quaſi Principem non quidem odiſſet, ſed tamen exiſtimaretur. Tacit. *l.* 15. *Annal. c.* 71.

POMPEJUS Columna, Cardinalis Filius Hieronymi, nepos Proſperi, Ducis celeberrimi, & Johannis ſimiliter Cardinalis. Occiſô patre in ſeditione, à Proſpero fratre tutore ſuo: traditus eſt viris eruditis, qui ipſum in liberalibus artibus inſtituerent. Sed ad arma inclinatior, diu in bello meruit, donec, Tutoris juſſu, Eccleſiaſticam vitam amplecteretur, ut Johannis patrui beneficiis frui poſſet. Fecit id ægrè, & Epiſcopatu, aliquotque Abbatiis vix ornatus, ab Hiſpano quodam ad duellum provocatus comparuit: ſed impeditus ab accurrentibus amicis, quo minus certamine penitus defungeretur, ex indignatione ſacerdotalem tunicam in fruſta diſcerpſit. Poſt hæc vanô de Julii II. obitu rumore ſparſô, coactô juvenum globô, Capitolium occupavit, hinc beneficiis ſuis orbatus, quæ agnato ejus conceſſa ſunt. Reconciliatus tamen cum Julio, ab hoc per literas ad ſe vocatus eſt: ſed cùm Epiſcopi titulus in iis non adeſſet, in furorem actus, illas recuſavit recipere. A Leone dein X. purpurâ donatus, ſubſcripſit electioni Adriani VI. contra Julium de Medicis, quem oderat; quorum contentio, etiam poſt Adriani mortem, per bimeſtre electionis diuturnæ cauſa fuit. Unde Epigramma:

Ecce iterum è ſummo dejectam culmine Romam
Pompeji & Julii mens furioſa premit.
Brute pium, Photine pium nunc tingite ferrum,
Quid ſervâſſe juvat, ſi peritura fuit!

Lite dein compoſitâ, ex familia Medicea Clemens VII. emerſit: quæ poſtmodum, ita recruduit, ut hinc Roma bis caperetur, ſemel ab ipſo Cardinali, juncto Hugoni Moncadæ; dein à Conneſtabili Borbonio, A. C. 1526. &. 1527. Tandem Vice Rex Neapolis factus. Obiit A. C. 1532. ætat. 53. Mæcenas literatorum: liberalis & magnanimus. Scripſit opus, *in laudem Fæminei Sexus*. Paul. Jov. *in vita Columnæ*. Guiccard. *l.* 10. Auberius, *Hiſt. Cardin.*

POMPEJUS Gallus, vide *Cajus*.

POMPEJUS Feſtus, vide *Feſtus*.

POMPEJUS Lenæus, Pompeji M. libertus, Grammaticus inſignis, qui *de herbis & plantis* ſcripſit, *Commentariosque Mithridatis de Medicina* Latinè vertit. Plin. *l.* 25. *c.* 2.

POMPEJUS Longinus, Prætoriæ cohortis tribunus gratiâ Galbæ conſtitutus; ideò, oriente ſeditione, Prætorianorum manibus coercitus exarmatusque eſt, Tacit. *Hiſt. l.* 1. *c.* 31.

POMPEJUS Macula, de quo ſic Macrob. *Saturn. l.* 2. *c.* 2. Fauſtus Syllæ filius, quum ſoror ejus eôdem tempore duos mœchos haberet, Fulvium Fullonis filium, & Pompejum Maculam; *Miror*, inquit, *ſororem meam habere Maculam, quum Fullonem habeat.*

POMPEJUS Paullinus, vectigalibus publicis à Nerone præpoſitus Tacit. *l.* 16. *Annal. c.* 18. Vide & *Paulinus*.

POMPEJUS Planta, auctor belli, inter Othonem & Vitellium geſti. Lipſ. *in* 2. *Tac.* Item, Nobilis Rhætus, qui patriæ ſuæ, & popularium proditor, Philippo III. Hiſpanorum Regi in Laniena Volturenorum, operam ſuam vendidit, immaniter in fideles ſæviens. *Hiſt. Rhætica*.

POMPEJUS Propinquus, Belgicæ Procurator, Tacit. *Hiſt. l.* 1. *c.* 12. à Vitellio interfectus, *c.* 58.

POMPEJUS Saturninus, eruditione & ſcriptis inclytus: de quibus vide Plin. *l.* 1. *ep.* 16.

POMPEJUS Silvanus, conſularis legatus in Mœſico exercitu, ſenex dives. Tacit. *Hiſt. l.* 2. *c.* 86.

POMPEJUS Strabo, vide *Cneus*.

POMPEJUS Urbicus, illuſtris Eques Romanus, ob adulterium cum Meſſallina juſſu Claudii ſupplicio ſubjectus, Tacit. *l.* 11. *Annal. c.* 35.

POMPELON, urbs Hiſpaniæ Tarraconenſis Vaſconum ſeu Navarræ metropolis, & conventus juridicus, à Pompejo M. condita, & *Pompejopolis* dicta, teſte *Strabone*. Vulgò *Pampelona*. A. C. 735. unà cum Jacca, Vitoveſca, &c. victis Mauris, ab Alphonſo Rege recepta, ſedet ad Argam fluv. 10. leuc. Gallic. à Bajona in Meridiem, 16. à Calaguri in Cæciam, 39. à Cæſarauguſta in Boream. Permunita, cum arce validâ à Philippo II. Rege extructâ, ſub Hiſpanis, ex quo Navarram occupavit Ferdinandus Aragoniæ Rex. Quibusdam *Martua* dicta fuit. Populi *Pompelonenſes*, Plin. *l.* 3. *c.* 3.

POMPELON Nova, urbs novæ Granatæ, versùs montes, recens ab Hiſpanis extructa, in America.

POMPILIANA Curia, memoratur Fl. Vopiſco in *Divo Aureliano*, *c.* 41. *Quum die tertiò Non. Febr. Senatus ampliſſimus in Curiam* Pompilianam *conveniſſet, Aurelius Gordianus Conſ. dixit* &c. Et *Tacito*, *c.* 3. *Die Sept. Cal. Octobris cùm in Curiam* Pompilianam *ordo ampliſſimus conſediſſet* &c.

POMPILIUS, ſecundus Romanorum Rex, qui & *Numa*, dictus eſt. Hinc *Pompilius* adjectivum; ut *Pompilius ſanguis*, apud Horat. *de Arte*, *v.* 292. Vide *Numa*.

POMPILIUS, Theophraſti Peripatetici ſervus, qui poſteà inter illuſtres philoſophos eſt habitus, Gellius, *l.* 2. *c.* 18.

POMPILIUS Andronicus, Syrus, Grammaticus celebris, docuit Romæ, Jul. Cæſaris præceptor. Hunc quoque Cicero, jam Prætor, frequentare ſolitus eſt. Dicitur tandem Cumas ſe recepiſſe, & inopiâ preſſum, Annales ſuos vendidiſſe. Sueton. *in illuſtr. Gramm. c.* 8.

POMPILIUS Volſus, vide *Lucius*.

POMPILUS, fabulante Apolloniô, apud Athenæum, *l.* 7. *c.* 7. nauta fuit vel piſcator Icarius, in piſcem ſui nominis converſus: quod commentum ex mira piſcis hujus erga navigantes affectione originem traxiſſe, docet Voſſ. *de or. & progr. Idolol. l.* 4. *c.* 48. Eundem *Nautilum* proin quoque vocat Plin. *l.* 9. *c.* 29. quem locum vidimus ſuprà, in hac voce. Itaque hi magno uſui nautis ſunt, cùm quaſi navium cuſtodes ac ſervatores, eas comitentur, non quidem in portum usque, quod Nicol. Leonicenus, *Varior. l.* 3. *c.* 9. refert; ſed donec terram à longinquo præſentiant: Proin quò propiùs ad littus acceditur, eò ſegniùs comitantur. Qua de re ſic Ælian. *de Animal. l.* 2 *c.* 15. *Pompili, piſces pelagii, omnium maximè piſcium, quos auditione accepimus, in ima ſede maris verſari ſolent: ſive ipſi terram malè oderunt, ſive hac illorum odiô tenetur. Hi autem ſic circa naves altum ſecantes, tanquam amicas, concurſant easque huc illuc ſaltantes ſtipant. Et homines quidem, qui nave vehuntur, quantum à terra abſint, prorſus ignorant & ipſi etiam nautæ à terra aberrare ſolent. At* Pompili, *tanquam ſagaciſſimi canes, qui propinquam præſentiunt prædam, ſic terram non longè abeſſe antè multo ſentiunt, ideirco non tantò ampliùs ſtudiò navium tenentur, longiùs eas ut perſequi comitando velint. Sed quaſi ſignô ad abeundum ſublatô, frequentes in altum redeunt. Unde nautæ continentem, tametſi non ſacibus, eum adſecuti ſed à* Pompilis *eruditi, propinquam eſſe ſentiunt.* Quæ verſu ſic reddit Interpres Oppiani, *de Piſcibus*, *l.* 1.

Pompilus *his habitat petris, hunc latus honorat*
Navita: quòd ſocium nautis ſe Pompilus *offert.*
Nomen habet: gaudet celeres per marmora euntes
Aſſociare rates, curſumque venientque ſequuntur,
Saltantes circùm celſa latera alta carinæ;
Nonnulli puppim & curva moderamina navis
Prendunt: aſt illi collectô examine multô
Pendent à prora, dicas non ſponte ſecutos,
Invitosque trahi, nec poſſe obſiſtere contrà,
Tantò velifera navis rapiuntur amore.
Et veluti Regem vel cinctum temporâ ſertô
Victorem textis ramis & fronde virentem
Provecti Patres, & primo flore Juventus
Stipant: circum denſi lætique feruntur,
Donec Victorem ſub ſplendida tecta reducunt:
Sic iſti ad terram navem comitantur euntes,
Connexi circùm denſi: ſed littora poſtquam
Aſpiciunt, odium terræ immortale recordunt,
Extemplò celeres, veluti de carcere, piſces
Erumpunt: ſaltu navem curſuque relinquunt,
Dant certum nautis ſignum, quod terra propinqua eſt &c.

Vide eundem *ibid. libro*, ubi de Nautilo, quem tamen à *Pompilo* diſtinguit, ei ſermo eſt, à quo navigandi occaſionem primam hominibus datam eſſe, contendit: Ovidium porrò *in Halieuticis*, Plin. *l.* 32. *c. ult.* Voſſ. *de Idolol Gent. l.* 4. *c.* 32. 48. 49. quorum ultimò, *Pompilum* ad philtra quoque utilem habitum, dictumque *ἱερὸν ἰχθὺν* i. e. *ſacrum piſcem*, ex Athenæo *l.* 7. & Nic. Leoniceno, *Varior. l.* 3. *c.* 9. docet. Fortun. tandem Licetum, *l. de Gemmis Annul. c.* 169.

POMPILIUS Volſus, vide *Lucius*.

POMPISCUS Arcas, Dux plenus conſilii & manu promptus, de quo Polyæn. *l.* 5. *c.* 33.

POMPO, Civis è Curibus, oppido Sabinorum, Pater Numæ Pompilii.

POMPONATIUS Petrus, Mantuanus. Ariſtotelis ſectator inſignis, docuit Bononiæ & alibi, Pauli Jovii præceptor. Cum Ariſtotele & Averroe, Animarum mortalitatem aſſeruit: Reprehenſus, reſpondit, ſe hoc dogma ut Philoſophum defendere; ut Chriſtianum verò improbare. Sed propriè horum neuter fuit, verùm juventutis corruptor. Scripſit, *de Fato*, & *de incantationum occulta poteſtate*. Obiit ſtranguriæ cruciatibus tortus A. C. 1512. ætat. 63. Paul Jov. *in Elog. doct. c.* 71. Ricciol. *Chron. reform.* Paul. Freherus *Theatrô Virorum claror.* Alii.

POMPONIA, nomen matris Scipionis; alii *Pompejam* vocant.

POMPONIA Græcina, Soror vel filia Pomponii Græcini, qui conſul ſub Auguſto; & ad quem Elegia Ovidii *l.* 4. *de Ponto.* Plautio nupta, Chriſtianiſmi, ſive ut tunc confundebatur, Judaiſmi accuſata, ac mariti judicio permiſſa eſt. Is priſcô inſtitutô propinquis coràm de capite famaque conjugis cognovit & inſontem nunciavit. Nerone ſecundùm L. Piſone Conſulib. Tacit. *l.* 13. *Annal. c.* 32. Longa huic Pomponiæ ætas & continua triſtitia fuit. Nam, poſt *Juliam* Druſi filiam, dolô Meſſalinæ, interfectam, per quadraginta annos, non cultu niſi lugubri, non animô niſi mœſtô egit, idque illi imperitante Claudiô impunè mox ad gloriam vertit.

POMPONIANA, inſul. Galliæ Narbonenſis una Stœchadum, ante Maſſiliam ſita. Plin. *l.* 3. *c.* 5. *Porſecros, Sanſoni. Honorato Boucheo* eſt *Porquerelles*, altera Inſula ei adjacens ad Occaſum Telonem verſus. Vide *Stœchades. Valeſio* eſt trium Stœchadum maxima, aliàs *Meſe* dicta Græcè *Μέση*, quod inter Proten & Hypæam medium locum obtineret. Ita enim Plinius, qui unus & ſolus Stœchadum numerum, ſitum & nomina optimè diligentiſſimèque deſignavit *loc. cit. Tres Stœchades à vicinis Maſſilienſibus dictæ propter ordinem, quas item nominant ſingulis vocabulis. Proten [illegible] Meſen, quæ & Pomponiana vocatur, tertia Hypæa.* Sic autem nuncupata eſt à *Pomponio* aliquo, quam hodièque appellationem, ſed truncam atque corruptam omnino, ſervat, cùm dicitur [illegible] *Pomegues*. Sæpe tamen, cùm *Pomponiana* ſit Stœchadum maxima, ex proprio unius nomine communi omnium circumjacentium appellatione factâ, Stœchades in communi *Pomponiana*, vulgò *Pomegues*, vel *les Pomegues* vocantur: quemadmodum Radis aliæque Sinûs Aquitanici Inſulæ circumjacentes, ab Olarione, proxima Inſula omnium maxima, *Inſulæ Olarionenſes*, vel *Uliarenſes* appellari ſolent vulgò *les Isles d'Oleron*: & Lero ac Lerinus, aliæque Inſulæ, 11. vocantur *Inſulæ S. Margaritæ*, vulgò *les Iſles de S. Marguerite*, à maxima earum Lerone ſive Inſul. S. Margaritæ: 4. item Inſulæ in mari Britannico, à Sene, *Sein*, quæ earum maxima eſt, *Inſulæ Senenſes*, vulgò *les Seins*. Vide Hadr. Valeſ. in voce *Stœchades*.

POMPONII, à Numæ Fil. fluxerunt, quanquam plebeji: cognominibus Mathone, Atticô, Muſâ, Molone, Flaccô & Vitulô diſtincti. Summos Romæ honores adepti fuerunt. Sunt qui *Pomponios* ante Urbem conditam fuiſſe ſcribant majorumque gentium Patricios exiſtimant eos fuiſſe, ex qua gente fuit Fauſtulus Romuli educator. Duplex fortè etiam Pomponiorum gens fuit.

POMPONIUS, tribunus plebis, cùm T. Manlio Patricio diem, urgentibus Serviliô Ahalâ & L. Genutio Conſulib. dixiſſet, à Filio ejus T. Manlio, poſteà Torquato dicto, ad ſecretum colloquium vocatus, & gladiô ſtrictô terrore coactus eſt dimittere accuſationem ac jurare, ſe Patris ipſius cauſa nunquam conſilium plebis habiturum.

POMPONIUS JCtus celebris, floruit ſub Alexandro Severo ſi fides habenda Lampridio, apud quem, *c.* 68. in Imperatoris hujus conſilio dicuntur fuiſſe, *Fabius Sabinus Sabini inſignis viri filius - Domitius Ulpianus --- Julius Paulus juris peritiſſimus, Claudius Venatus orator ampliſſimus*: Pomponius *legum peritiſſimus*, *Alphenus* &c. Sed, ut bene obſervavit Caſaubonus, multi hic inter Alexandri conſiliarios nominantur Juriſconſulti, qui ætate longè anteceſſerunt, ut nemini obſcurum eſſe poteſt, qui in Pandectarum lectione paulò diligentiùs fuerit verſatus: Quæ cauſa eſt, quòd Jac. Cujacius multis ſuorum ſcriptorum locis, Lampridii fidem & hic diligentiam deſideret. Sed abſolvunt Lampridium culpæ veteres membranæ Regiæ Bibliothecæ & Puteani: quæ, prætermiſſis, qui in vulgatis libris poſt Claud. Venatum recenſentur, Venato ſtatim Catilium Severum ſubjungunt, miſſis compluribus illis, quos inter ambos vulgares editiones interjiciunt. Neque tamen omnes illi ſubditítii ſunt ac adulterini; multi enim in hoc albo continentur Alexandro æquales, quorum nomina recenſuiſſe hic Lampridium, dubium non eſt. *Pomponius* interim *vetuſtior*: namque licèt non conſtet de illius ætate accuratè, antiquiorem tamen Alexandri principatu fuiſſe, certum eſt, cùm Ulpianus, Paulus, Marcianus, non ut æqualis hujus meminerint, ſed ut multo vetuſtioris. Ipſe *Pomponius* librô ſingulari, cui titulum fecerat *Enchiridion*, priorum Juriſperitorum ſucceſſionem ultra Salvium Julianum non perſequitur. Vide præfatum Iſac. Caſaubon. *Notis ad h. l.*

L. POMPONIUS, Bononienſis, Atellanarum ſcriptor, quem Solinus *c.* 4. ait, quod mirum, nunquam ructâſſe. Olymp. 173. Vide & *Lucius*.

Cn. POMPONIUS, orator, patronus acer, acerbuſque dicendo, & lateribus pugnans. Cicer. *in Oratore.* Julius item *Pomponius* ſecundus, tempore Quinctiliani, *l.* 10. *c.* 1. inter Tragicos longè princeps. Plin. *l.* 14. *c.* 4. cum cœnam C. Principi Germanici filio dediſſe ait; in qua vinum 160. annorum fuit.

POMPONIUS Ælianus, vide *Lucius*.

POMPONIUS Atticus, nobilis eques Roman. excellenti ingeniô, amicus Ciceroni imprimis fuit. Qui poſtquam vidit Cinnæ tumultu Remp. eſſe turbatam, ſeceſſit Athenas, ubi longô tempore moratus, & civitatem, & omnium gratiam moribus elegantiſſimis promeruit, linguamque ita probè didicit, ut *Attici* nomen adipiſceretur. Rebus Romæ pacatis, redux, à patruo Q. Cæcilio hæres ſcriptus eſt. Ciceroni familiaris, datâ ei ſorore amicitiam ſtrinxit arctius. Hortenſiô ſimul comprehenſô. Bello Civili, inter Cæſarem & Pompejum, Antonium item & Brutum ita ſe geſſit, ut utrinque probaretur: & affinitatem ejus Agrippa quæreret. Honores oblatos conſtanter renuit, ſtudiis intentus: non aliis ſervis, niſi qui anagnoſtæ quoque eſſent, uſus. Condidit *Annales*, *Elogia virorum Ill. verſus aliaque* tum Græcè tum Latinè. Humanitate, divitiiſque præditus fuit, quibus amicos libenter impertiebat. Nam & Ciceronem ab urbe pulſum opibus juvit, & Brutum ab urbe fugientem minis 100. proſecutus eſt. Erat alioqui graviſſimus, ut quæ religiosè polliceretur, præſtare niteretur, Mendacium, nec ipſe dicebat, nec pati poterat. Cicer. *in Bruto, & Epiſt.* Plin. *l.* 35. *c.* 2. *&c.* Plut. & Cornelius Nepos *in ejus vita.* Seneca, *ep.* 21. *Nomen Attici perire Ciceronis epiſtolæ non ſinunt. Nihil illi profuiſſet gener, Agrippa, & Tiberius progener, & Druſus Cæſar pronepos: inter tam magna nomina taceretur, ni Cicero illum applicuiſſet, Nic. Lloydius.*

POMPONIUS Baſſus, Conſul cum Aurelio Fuſco, an. Urb. Cond. 1010.

POMPONIUS Bellievræus, Cancellarius Galliæ: fil. Claudii, primarii Præſidis Curiæ ſummæ Gratianopol. ex Ludovica Faya, Lugdunenſi. Poſtquam Toloſæ & Patavii literis vacâſſet, Senator Curiæ Camberiacenſis, urbe tum à Gallis captâ, conſtitutus; mox negotiis in Gallia, Germania, Anglia, Polonia, Italia maximis, imprimis Verbinii, ubi pax tum fervebat, adhibitus; eques deìn ab Henrico M. creatus eſt, A. C. 1599. Literatus, & Literatorum fautor: Interfuit collationi Petronianæ, A. C. 1600. Obiit A. C. 1607. ætat. 78. A Thuano, Pap. Maſſonio, Scævola Sammartano pro funere laudatus. Ex Maria Prunerra, pater Nicolai, primarii Præſidis Parlamenti Pariſienſis, avus Pomponii ſimiliter Præſidis, Alberti & Claudii, Archiepiſcoporum Lugdunenſium.

POMPONIUS Flaccus, A. 772. Mœſiam provinciam adminiſtravit; poſteà Syriæ à Tiberio ſub initio principatûs præpoſitus, quòd noctem continuumque biduum epulando potandoque ſecum conſumpſiſſet. Sueton. *in Tiber. c.* 42. Vide [illegible] *Lucius*.

POMPONIUS Gauricus, Neapolitanus, Aſtrologi Paulo III. chariſſimi. Lucæ, frater. Poeta, plurima ſcripſit *poemata*. Item de *Architectura*, & *Phyſiognomia*, libros edidit, ut & *vitas Poetarum Græcorum*: Alchimiæ quoque, nec ſine ſucceſſu, vacâſſe dicitur. Diſparuit tandem, an occiſus à nobilis cujuſdam fœminæ, quam ille deperibat, cognatis? Paul. Jov. *in elog. doct. c.* 75.

POMPONIUS Januarius, Conſul cum Maxim. Aug. an. Urb. Cond. 1040.

POMPONIUS Labeo. Mœſiæ præfuerat; dein malè adminiſtratæ provinciæ atque aliorum criminum poſtulatus, prohibitus eſt Cæſaris domô. Ille per abruptas venas ſanguinem effudit; æmulataque eſt conjux Paxæa. Paullô Fabiô, L. Vitelliô Conſulib. Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 29.

POMPONIUS Lætus Julius, Neapolitanus; fil. nothus Principis Salernitani. Floruit cum Platina & Callimacho, ſub Pio II. non æquè ſub Paulo II. æſtimatus: contra quem conjurationis initæ particeps, Venetias profugit. Reverſus poſteà Romam, ut Philoſophus vixit, nullâ Religionis curâ habitâ. Edidit *epitomen vitæ Cæſarum, à morte Gordiani, uſque ad Juſtinum III.* ſcripſit de *Mahomete* quoque, *de Magiſtratibus Roman.* Obiit An. ætat. 70. ſub Alexandro VI. in extrema inopia. Sabellicus, qui diſcipulus ejus fuerat, *in vita illius.* Paul. Jov. *in elog. doct. c.* 40. Eraſm. *in Ciccr.* Angelus Polit. *in Miſcell. c.* 73. Lilius Giraldus, *in Hiſt. Poet. dial.* 4. Pierius Valerian. *l.* 2. *de infel. liter.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 8.

POMPONIUS Matho, vide Marcus.

POMPONIUS Mela, Hiſpanus, Mellariâ oriundus, ubi nunc *Bejar de Melena*, in regno Granatenſi, ſeculô 1. inſigni opere *de ſitu orbis* clariſſimus, Alphonſus Garcia Matamorus, *de doctis Hiſp. viris.*

POMPONIUS Nepos, vide *Quintus*.

POMPONIUS Rufus, Hiſtoricus. Val. M. *l.* 4. *c.* 4. Item Conſul cum Cn. Pompejo Liciniano. Jul. *Pomponius* Sabinus, Interpres Virgilii. An idem cum Pomponio Læto? Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *p.* 717.

POMPONIUS Secundus, prænomine *Publius*, Conſul An. 782. Urb. Cond. iterum ſub Cajo A. C. 794. Scriptor *Tragœdiarum*, cujus vita à Plinio deſcripta, *l.* 14. *c.* 4. Quintil. *l.* 8. *c.* 3. *l.* 10. *c.* 1. Ter. Maurus, *in Carmin.* Voſſ. *de Poet. Latin. c.* 3.

POMPONIUS Sextus, Juriſconſultus, ex Pandectarum libris notiſſimus, cum Ulpiano, & Paulo, diſcipulus Papiani, Alexandro Severo à Conſiliis, multum ſub imperio ejus valuit. Scripſit complura, in Codice & Pandectis ſæpe laudata. Vide Forster. *Hiſt. Juris Civ. l.* 2. *c.* 79. Nic. Henelium, *de veterib. Juriſc.* Geſner. *in Biblioth.* Lamprid. *in Alexandro Severo, c.* 68.

POMPONIUS Silvanus, proconſul Africæ, à Provincialibus accu-

accuſatus, ſed abſolutus, ſenectutem orbam ac pecunioſam ultra eorum vitam produxit, qui ipſi periculum faceſſerent. Tacit. l. 13. Annal. c. 52.

POMPONIUS Strabo, vide *Cneus*.

POMPONIUS Victorinus, Conſul cum Aur. Probo Aug. An. Urb. Cond. 1034.

POMPTINA Palus. Vide *Pontina*.

POMPTINA Tribus, cum Popilia, in quas tum ii cives, qui agrum *Pomptinum* ſortiti erant, tum alii novi cives, qui induti civitate Romanâ donabantur, conjecti ſunt, reliquis Tribubus addita eſt A. C. 395. vigeſimò ſextò locò inter illas recenſita. Dicta eſt ab agro præfato, de quo multa Livius, *l. 6. c. 5. 6. Sext. Pomp. Feſtus Pontinam* eam appellat, & ab urbe *Pontia* ſic dictam ſcribit, quæ in Volſcis prope Terracinas ſit. *Carolus* tamen *Sigonius* apud *Feſtum* legit, *Pomptinam* Tribum, appellatam eſſe a *Pometia* Urbe. Meminit ejus præter Feſtum & Livium, Cicero *l. 4. Ep. 15. ad Attic. Tribus habet Pomptinam, Velinam & Meciam* & Cælius ad Ciceronem, *l. 8. Ep. ad Fam. L. F. Pomp. Annalis* ubi per *Pomp* tribum *Pomptinam* vult intelligi Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 6. c. 15.*

POMPTINUS, prænomine *Cajus*, Allobroges, poſt Catilinæ conjurationem rebellantes, domuit, A. C. 694. uſque ad A. C. 699. triumphum tamen non egit.

POMPUS, Arcadum Rex, ſucceſſit Simo, Syboris apud Meſſenios regnante. Eum excepit Ægineta. Pauſan. *Arcad.*

POMUM Aureum, inter miniſteria & ornamenta ſacra. Hariulfus, *l. 2. c. 10. Lampades argenteæ ſeu poma aurea 30. calices aurei cum patenis 2.* &c. Et *l. 3. c. 3. Cruces majores 5. & minores 8.* poma *altarium 21. è quibus tria ſunt aurea, reliqua argentea.* Item *poma gunfanonum 7. ex argento auroque parata.* Apud Bernardum Monach. occurrit *pomum cera quod per totam noctem ardeat*, in Conſuetud. Cluniac. *MSS c. 10.* &c. apud Car. du Freſne *Gloſſar*. De *Pomo*, quod imperatores & Reges geſtant, vide quoque ſupra, in voce *Pila*. Addam hoc unum, quod *Pomum* hoc *Imperiale* globuſque aureus, Caroli V. Cæſaris donò, inſignibus Palatinis, illatus eſt A. C. 1544. cùm Fridericus III. Ludovico fratri in Electorali munere ſucceſſiſſet, uti refert Phil. Jac. Spenerus. *Stirps Genеal. Hiſtor. in Fam. Palatino-Bavarica.*

PON. M. in notis Antiqq. *Pontifex Maximus*.

POMETUS Mauritius, Vide *Mauritius*.

PONDERANDI ritus, olim in uſu, in ægritudine liberorum, indigitatur in *Vita* Ermenoldi Abbatis, *l. 1. num. 3. Dominus ſancto ſuo quaſi privilegium ſpeciale conceſſit, quod pueri ægrotantes, ad ejus, ut fieri ſolet, ponderati ſepulchrum, continuo ejus meritis convaleſcunt.* Nempe id moris fuit, in Communione Rom. qui etiam hodieque in Belgio obtinet, ut ægros pueros ad Sanctorum feretra vel ſepulchra appenderent & *pensarent* triticò, panibus, aliave re, quam offerre Deo aut Sanctis volebant, exæquarent, additâ ſummâ auri argentive. Ibidem occurrit pluries & in *Miraculis* S. Ludgeri Epiſcopi Mimigard. *num. 41.* Vide quoque Wolphgangum Presbyterum *de Mirac.* S. Walpurgis *n. 4.* ubi *librare* pro *ponderare* uſurpat. Henric. Rebdorffenſem *A. C.* 1361. & qui, de obligationibus ceræ ad corporis *pondus* egit non ſemel Anonymus *de Mirac.* S. Thomæ Cantuar. editus à Stapletono, *c.* 23. 63. 73. Sic recitat Metellus in *Quirinal.* miraculum de quodam, qui *panibus & caſeolis ibi ſe penſans*, hos poſtea *diſtribuebat egenis*. Sed de miraculis, fides ſit penes auctores, nobis ſufficit ritum indicâſſe. Idem Metellus *ibid.*

Jura tamen tenet hæc ſpecialia,
Quòd puerilia corpora morbida,
Si fuerint ibi cum prece ſedula
Penſa ſolo, ſequitur reparatio.

Apud Car. du Freſne *Gloſſar*. De ritu *pondus* ſuum quotannis, publicò feſtò, exigendi Magni Indiæ Monarchæ, *Magni* vulgò *Mogolis*, memoratu digna ſunt, quæ habet Joh. Bapt. Tavernier, *Itiner. Ind.* De Turca captivo, ſextuplum corporis ſui *pondus* bis in auro, ter in argento, ſemel in margaritis, pro libertate, nequicquam offerente; Vide Thuanum *Hiſtor*. Sed & in conviviis Veter. appoſitos piſces & volucres, & glires *ponderari* conſueviſſe, ſicque ſtrui trutinas convivantibus præſtò fuiſſe, dicemus infrà, voce *Trutina*. Vide quoque mox dicenda in Pondus.

PONDO, acceſſio vel vocis *Libra*, partiumque aſſis, notans *ponderales* intelligi: vel numeri, omiſſâ mentione Libræ, non corpora numerata, ſed *pondera* & quidem Librarum, denotari indicans. Semper autem ſingulare eſt, ſemper caſus ablativi: Ut enim omnia *παρέντατα* prius integra fuerunt, ita videntur antiqui dixiſſe *Pondus, pondi, pondo*, licèt neutrò genere, ut *Vulgus, Rudus*; & *Ponder*, ſive maſculinò, ut *Later*, ſive neutrò genere; ut *Juger*: quas duas terminationes & inclinationes ita miſcuit faſtidium poſteriorum, ut prioris Genitivum & Dativum abolerent, alterius Nominativum & Accuſativum, facerentque *Pondus, ponderis* &c. ſed duplici Ablativò, *Pondo* & *pondere*, quæ duo etiam uſu diſtinxêre. Modò autem adjicitur vox *Pondo* Libræ & partibus aſſis, ubi quoniam adhibentur eædem ad metiendum & partiendum, (ſic jugerum agri & loca: ſic pes, ſic hæreditas, ſic nummi, ſic uſuræ, ſic tempora dividebantur) ad tollendam ambiguitatem, indicat eas Libras, ſelibras, uncias &c. intelligi, quibus pondera examinantur: modò ſine mentione, ut dictum, partium aſſis ſeu Libræ, cum ſolo numero, vox invenitur, oſtendens poſitò numerò deſignari pondera, quæ ſingula ſunt librarum. Plautus *Pſeudolo, Act. 3. ſc. 2. v. 27. Eo laſerpitii Libram pondo diluunt: ubi Libra pondo* nihil aliud eſt, quam *libra pondendo* vel *ad pendendum*. Idem *Rudente, Act. 4 ſc. 2. v. 8. 9.* —— *Neque piſcium ullam unciam hodie* Pondo *accepi. Item Menæchmis, Act. 3. ſc. 3. v. 3.*

Atque huic ut addas auri Pondo *unciam.*

Macrob. *Saturnal. l. 3. c. 16. Plinius Secundus temporibus ſuis negat facile mullum repertum, qui duas* Pondo *libras excederet* &c. *A pondo*: vide Joh. Frid. Gronov. *de Pecunia vet. l. 1. 6.* & aliàs *paſſim*; nec non ſupra voce *Pecunia*. In recentioris ævi Tabulis *Pondus* fere ſemper argenti libram dici, uti *Libram*, de libra aurea, obſervat Car. du Freſne ex *Chartis* Dagoberti Regis & Ludovici I. Imperatoris apud Doubletum *p.* 661. & 730.

PONDUS, quod grave eſt, ita dictum, quia in alterea librarum *pendet*; hinc & *penſum*, magni in omnibus rebus momenti eſt. Unde in *Pondere, numero ac menſura* Deum omnia feciſſe, Sapiens ait: *c. 11. v. 21.* & Statice, Græce Στατική, quæ aliàs *Ισοῤῥοπικὴ* ſeu *Κεντροβαρικὴ* Latinè *Ponderum Doctrina*, vel *Æquiponderantium*, vel *de Ponderum centro*, tanto apud Eruditos in pretio eſt. Vide Archimedis libros Ἰσοῤῥοπικῶν, & Simonem Stevinum libris 6. *de Statica ſeu Iſorropice*, ut & alios ſuo loco: adde in *Mechanica* jam dicta. Et quidem *Pondera* publica, in Capitolio, apud Romanos, aſſervari conſueverunt, ut & menſuræ publicæ: ſicut teſtatur antiquæ menſuræ inſcriptio a doctis publicata in hæc verba, IMP. CÆSARE. VESPAS. VI. COS. T. CÆS. AUG. F. III. I. MENSURÆ. EXACTÆ. IN CAPITOLIO. Ad quas menſuras *ponderaque*, tanquam ad Lydium lapidem, exigebantur privatorum pondera & menſuræ quod cum difficile eſſet, multique ex libidine *pondera* & menſuras ſibi componerent, inſtituit Valentinianus per regiones Urbis univerſas pondera, ut *l.* 27. ſcribit Ammianus. Poſteà moris fuit, ut acceptas ab Imperatore menſuras ponderaque ſervarent vel Papa vel Senatus. Extat hinc Juſtiniani pragmatica ſanctio, cujus cap. 18. jubentur dari vel ſuſcipi ſpecies vel pecunia, *in illis menſuris*, inquit, *vel ponderibus, quæ beatiſſimo Papæ vel ampliſſimo Senatui noſtra pietas in præſenti contradidit*. Atque hæ menſuræ *Capitolina* dicebantur vel *urbana menſura* aut *Italica* etiam: aliis majores; quarum vulgò uſus ſaltem in certis rebus etiam Romæ, nedum in provinciis, &c. Hinc de amphora Capitolina Fannius in *Carm. de ponder. & menſuris.*

Amphora fit Cubus: quam ne violare liceret,
Sacravêre Jovi Tarpejo in monte Quirites.

Caſaubon. *ad Jul. Capitolin. in Maximinum, c. 4. Ponderum* verò nomina à Siculis accepiſſe Romanos, docet Salmaſ. *ad Solin. p.* 650. Vide *infrà*. In nummis antiquitus ſolum attendi *pondus* ſolitum, diximus ſupra, ubi de *Nummo* & *Pecunia*. Nec omittendum, quod Deos ſuos & Heroas ad *pondus* non rarò laudant Poetæ, uti pluribus docet Caſp. Barthius *ad Claudian.* item *ad Stat. Thebaid. l. 4. v. 796.* alibique paſſim. Atque hinc eſt, quod *pondus Olympi* vocat Principem Romanum, olim conſecrandum, Calpurnius, *Eclogâ*. 4.

Ab Jove principium, ſi quis canat æthera, ſumat,
Si quis Atlantiaci miratur pondus Olympi.

Sed hac de re jam ſuprà aliquid voce *Numen*: Vide quoque *Interpendium*. Addemus variarum gentium *pondera*, ex Georg. Agricola *de Ponderibus*.

PONDERA ROMANA.

a. Libra, continet uncias 12. dicitur etiam *As* ſeu *Aſſis*, & *Pondo* Hinc *Bilibris, Trilibris* &c Item *Aſſipondium*, *Dupondius* &c. Ejus nota *P* vulgò *lib.* Dupondii *P. P. β.* Uncia, Libræ ſeu Aſſis pars duodecima, *Varroni* ab uno, notatur ſic —— noſtris Medicis ſic, ℥. Inde ortum Seſcuncia, ex ſeſqui & uncia. Antiquis *γ.* apud *Scribonium Largum* ſic ∞, & ejus ſemiſſis ſic *ε.* Unciæ partes hæ, *Semuncia*, i. e. Unciæ dimidium, cujus ſignum *ε*. *Duella* & *bina ſextula*, Unciæ pars tertia, quæ notatur hôc ſignò *v.* & G *Sicilicus* & *Sicilicum*, Unciæ pars quarta: notari ſolita ſic ↄ. *Sextula*, pars Unciæ ſexta, cujus ſignum J. *Scripulum* ſeu *Scrupulum*, Unciæ pars 24. Antiquis ℈. vulgò ſic notata ℈. *Simplium*, Scripuli dimidium. Præterea dividitur Uncia, in Denarios ſeptem. Vide hic infrà *γ.* Denarius, ſeptima Unciæ pars, mediocris fuit: Antiquus gravior, drachmam Atticam & dimidiam pendens; fuit etiam levior poſt Claudium percuſſus, Atticæ drachmæ par. Sed mediocri Auctores maximè utuntur. Ejus dimidium Quinarius, ſeu Victoriatus. Quadrans & Sextans apud Celſum reperiuntur. *δ. Sextans*, ſexta pars Aſſis, unciæ 2. Ejus nota ═══ & Celſo Z. *ε.* Quadrans, unciæ tres. Ejus nota X. *ζ.* Triens, unciæ quatuor: notatur ═══ ═══ *η.* Quincunx, unciæ quinque, not. ═══·═══ *θ.* Semis & Semiſſis, dimidium Aſſis, ſeu unciæ ſex, ejus ſignum eſt *S*, etiam apud Græcos. In libra quoque, dicitur *Selibra*. *ι.* Septunx, ſignum habet *F*. *κ.* Bes vel Beſſis, bis triens, unciæ octo, ſignatur ita, —— S —— *λ.* Dodrans, quaſi *demtâ quadrante*, unciæ 9. denotatur hôc modò S ═══ —— *μ.* Dextans, unciæ 10. cujus nota S ═══ ═══ *ν.* Deunx X. & Fannio *Decuſſis* X. quod deſit uncia, unciæ undecim, hanc notam habet S. ═══·═══.

PONDERA GRÆCORUM, QUIBUS ILLA PRIMUS PYTHAGORAS INTULIT, & QUIDEM I ATTICORUM.

a. Τὸ Τάλαντον, *Talentum*, duplex fuit: *Magnum*, 80. minarum, & *Minus* 60. Eò Latini tantùm utuntur, cùm de rebus Græcis ſcribunt aut Græca transferunt. *b.* ἡ Μνᾶ, *Mina*, major fuit 100. drachmarum; minor 75. quæ plane abolita eſt. Qui Latina de Græcis vertunt, pro *Mina* ſubſtituunt *libram*, quamvis drachmis quatuor Libra levior ſit. *c.* ἡ Δραχμή, *Drachma* habet obolos 6. Alcarchus apud Athenæum vocat ἀργύριον, erat tamen aurea quoque. *d.* ὁ Ὀβολός, *obolus*, habet chalcûs ſex, unde τὸ ἡμιωβόλιον, *Semiobolum*, &c. *e.* ὁ Χαλκοῦς, *Æreolum* & *Æreolus*, qui-

lūis. Sic ergo cùm prius vix ſufficerent itineri 2000. ſtadio. quibusdam habet minuta 7. *ſ. τὸ Λεπτὸν*, *Minutum*, *Senecæ Minutia*. Pondus eſt minimum & indiviſum. Cleopatra porro ſecavit drachmam in *γράμματα* ſeu ſcrupula 3. Obolum in ſesquilupinum, & in ſiliquas tres: Attici tamen *γραμματίῳ* voce aut nunquam aut raro utuntur pro pondere. Nummus certe non fuit. quamvis nullum ferme genus *Ponderis* Græcis Latiniſque, quò non aut nummus aut ſumma quædam rei pecuniariæ ſignificetur.

II. Medicorum.

α. *Μνᾶ ἰατρικὴ*. *Mina Medica*, unciarum eſt 16. Alexandrina 20. Nota ejus *μν*. *b. ἡ Λίτρα*, *Libra*, nomen & *Pondus* a Romanis acceptum, habet uncias 12. drachmas 96. Notatur hoc modò ſic *λι*. *λ. c. ἡ Οὐγγία*, *Uncia*, pondus & vox Roman drachmas habet 8. Ejus ſignum eſt, *Γο*. *d. ἡ Δραχμὴ ἢ ἡ Ὁλκὴ*, *Drachma*, ſcrupulorum eſt 3½. Ejus notæ ſunt Δ. & λ. pro Ὁλκή. Alexandrina gravior fuit, ita ut 5. earum octo Atticas vel Medicas drachmas efficerent. Interpretes Græci & Latini, Drachmam pro Denario, & viciſſim ſubſtituunt. *e. τὸ Γράμμα*, *Scrupulum*, eſt duorum obolorum, Junioribus in uſu. Ejus enim loco Veteres habuêre *δίσαλον*: Signum eſt Γο vel γρ. *f. ὁ Ὀβολὸς*. *Obolus*, habet ſiliquas 3. *g. τὸ Κεράτιον*. *Siliqua*, quatuor *σιτάρια* habet. Signatur hic κε. *h. Χαλκοῦς*, notam habet, χα. *i. τὸ Ἀσσάριον* cum *Pondus* eſt, duas continet drachmas: *Τεταρτημόριον Ἰταλικόν*, Uncia eſt. Στατήρ, idem quod *Ἀσσάριον* ponderat: Δυπόνδιον verò Semuncia. pat Aſſi lege Papiriana percuſſo, qui *Farrenti Aſſarius*. *k. τὸ Ἑξάγιον*. *Sextula* eſt Romana: pro quo Στάγιον habet *Nicandri Interpres*, ex ς. notâ numeri ſenarii & ἀγιον coalitum. Nota ς. *l.* Sunt apud Medicos præterea *θέρμος*, *lupinus*: Ὀροβος, *ervi granum*: Φακὴ, *lens*: Σιτάριον, *frumenti granum* quibus non tam pondera, quàm moles, deſignant. *Δραγμὰς* & *δραγμίδιον χειρὸς*, *Faſciculus* Largo, *Manipulus* Celſo, quantum manus complexu ſumitur, in Medicorum quoque Libris frequens eſt.

III. Hippiatrorum seu Veterinariorum.

α. *Μνᾶ*, *Mina*, unciæ 15. *b. ἡ Λίτρα*, *Libra*, eſt drachmarum 90. *c. ἡ Οὐγγία*. *Uncia*, habet drachmas ſeptem & dimidiam. *d. ἡ Δραχμὴ*, *Drachma*, ſcrupulorum eſt 3. *e. Δηνάριον*, continet ſcrupula 4. *f. τὸ Γράμμα*. *Scripulum* eſt *Scrupulum* habet 2. Obolos.

Pondera externa.

α. Talenta varia ſunt, quæ cùm reverà ſint pondera, non numiſmata, ponentur hic non incommodè. Itaque Talentum *Æginæum*, Atticas drachmas 10000 continet, Æginæarum verò 6000. *Ægyptium*, pendit libras 80. *Babylonium*, fuit 7000. drachmarum Atticarum. *Byzantinum*, apud Vitruv. *l.* 10. librarum 120. *Corinthium* Æginæo par, A. Gell. *l.* 1. *c.* 8. *Euboicum*, fuit 4000. drachmarum Atticar. *Siculum* Talentum duplex fuit: *Vetus*, 24 minarum; *Novum*, minarum 12. *Syrium*, mille quingentarum drachmarum Atticarum fuit. *Thracium*, idem cum Byzantino, *Heſychius* quoque Talenta habet varia, unum librarum 100. Alium 125. Tertium 165. Quartum, quadringentarum. Quintum: Mille centum quinquaginta. Sed cujus iſta Reipublicæ fuerint, ex eo non liquet. Vide quoque infrà ſuô locô, in voce *Talentum*. Mina Ptolemaica, continuit uncias octodecim γ. Drachma Ægyptia, pependit Obolum. Χ *ἀντὶ Αἰγύπτιος* eſt apud Scriptores Hippiatricos.

Hebræorum Pondera.

α. *Cicar* Sanctuarii, ſeu majus Talentum, continuit minas Hebræas 100. Romanas libras 250. β. *Cicar* Congregationis, dimidium Sancti fuit. γ. *Maneh*, Mina, pendebat Siclos 60. Romanas libras duas & ſemiſſem. δ. *Shekel*, Siclus Sanctuarii. *Gerah* 20. pendit, unciæ Romanæ ſemiſſem. LXX. vertunt 2. *drachmas*. ε. *Gerah*. Obolus, obolum faciebat Atticum, & ejus partem quintam.

Pondera Arabum.

Apud Arabes Pondera partim Romanis, partim verò Græcis reſpondent: Quorum appellationes Agricola ex eorum Interpretibus collegit ſequentes α. *Manes*, i. e. *Mina*, duplex fuit: Una, quæ *Aliabita*, *Alanthalica*, *Ægyptia* & *Baſaria* dicta eſt, Medicorum Græcor. 16. unciarum. Alia, quam *Romanam* appellant, eſt, revera Alexandrina, 20. unciarum β. Rotulus, Libra Romana, quam in 12. uncias dividunt. γ. *Satros* Uncia, ſextarius ſemuncia. δ. *Aureus*, eſt Romanus denarius, quem etiam vocant *Anmus* & *Andanikus*: at aliquando ponunt pro Drachma. ε. *Drachmi*, *Alki* & *Oldigmas*, unciæ pars octava. ζ. *Garma* & *Kermet*, Scrupulum eſt. *Onolfoat & Onolum*, Obolus: *Danic* & *Danich*, Lupinus grana 8. *Kerat*, Siliqua, dimidium Lupini. *Keſtuf*. Æreolum, continet grana 2. Recentioris ævi *Pondera* vide apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PONERE, apud Statium, *Theb. l.* 2. *v.* 82.

> *Qualia per Rhodopen rapido convivia cœtu*
> *Biſtones, aut media* ponunt *convallibus Oſſa*:

conviviorum & menſarum verbum eſt. Hinc mox, *v.* 88.

> ——— *feſtaſque reponere menſas.*

Hæ enim ablatiles erant Veteribus, nec *ponebantur*, niſi tempore convivii parati, uti ſuprà diximus, in voce *Menſa*. Alias, *Ponere*, pro *dicere* vel *ſcribere*, ſicut Græcum *ἀναγράφειν*, *ſuo quoque loco rem ponere ac digerere*, unde *Digeſta*. Hinc *ponere lucrum*, apud Perſium, *Sat.* 1. *v.* 70. eſt lucrum deſcribere vel deſcriptionem luci facere:

> ——— ——— *Et ponere lucum*
> *Artifices.*

Juvenalis. *Sat.* 1 *v.* 155.

> Pone *Tigellinum*; *tæda lucebis in illa*,
> *Qua ſtantes ardent.* ———

Etiam Pictores Fictoreſque *ponere* dicebantur imagines ac ſtatuas, quas pingebant fingebantque. Horat. *l.* 4. *Carm. Od.* 8. *v.* 7.

> *Hic arte, ac liquidis ille coloribus.*
> *Solers nunc hominem* ponere, *nunc Deum.*

Ovidius. *l.* 3. *de Arte*: *v.* 401.

> *Si Venerem Cous nunquam poſuiſſet Apelles,*
> *Merſa ſub æquoreis illa lateret aquis.*

Uti ſcriptum in optimis membranis, reperit Salmaſ. cùm vulgò legatur, *pinxiſſet*. *γράφειν* nempe tam de Pictoribus, quam de Scriptoribus, dicitur, & *γράμμα* non ſolùm, quidquid ſcriptum, ſed etiam quidquid pictum eſt. Hinc & *ponere* de utroque. Sed & *ponere*, pro *induere* nonnunquam ſumitur, unde *ponere veſtem*. Græcorum more, i. e. *τιθέναι ἢ βάλλειν*, *induere*. Sic apud *Thucydidem*, *θέντες τὰ ὅπλα*, *Ponentes arma*, i. e. *ἐνδυσάμενοι*, *cùm armarentur*. Cui contrarium eſt *exponere veſtem* pro *deponere ac exuere*. Græci recentiores *βάλλειν ἱμάτιον*, *veſtem induere* dicunt; *βάλλειν ὑπόδημα*. *βάλλειν φάριον*, paſſim apud Achmetem in *Oneirocrit.* & alios: quam Galli hodieque locutionem retinent, nam *mittere veſtem* eâdem ſignificatu ponunt. Hinc itaque apud Tertullian. *de Pallio*, *c.* 5. in verbis illis. *quod* (Pallium) *Cratetis more nunquam veſtiendo componitur*; cùm vetus editio habeat: *quod Cratetis moram nunquam veſtiendo componitur*: pro *componitur* legi jubens Salmaſius, *cùm ponitur*, totum hunc locum ita edendum curavit: *At enim pallio nihil expeditius, etſi duplex, quod Cratetis, mora nunquam veſtiendo, cùm ponitur: quippe tota moleſtia ejus* &c. Quaſi diceret, moram nullam in pallio veſtiendo intervenire, cùm induitur: nullâ enim opus arte aut artifice ad rugas reformandas, ſi quæ deſtructæ ſint, ut in toga. Adeoque *cùm ponitur* exponit cùm induitur. Vide omnino *Notas* ejus *ad l. c.*

PONEROPOLIS, urbs Thraciæ ſub Rhodope monte ſita, deinde *Philippopolis*, ab inſtauratore, & poſtremò *Trimontium* à ſitu dicta. Plin. *l.* 4. *c.* 11. Latine *Improborum urbs*, dicta inde, quòd Philippus 2000 hominum, qui ob improbitatem malè audiebant, calumniatores, falſos teſtes, & cauſidicos ibi collocaverit, ut docet Theopompus. *Philippic. Rer. l.* 13. Sic *Δούλων πόλις*, *Servorum urbs*, apud Soſicratem, *Rerum Cretic. l.* 1. &c. Thom. Dempſter. *ad Roſin. l.* 1. *c.* 2.

PONGIBAUTUM. oppidul. Averniæ, *Merel.*

PONS, an ex *pendeo*, quod velut in aëre *pendeat*; an ex *pentus*; an ex *pone*, quia ad tranſcundum *ponitur*? propriè & communiter flumina jungit; atque è ligno, lapide, navibus, cadaveribus quoque nonnunquam, factus legitur. Eum ſternendi facilis olim apud Romanos ratio fuit, ut in quo milites non ſecus atque alia in re bellica ſubinde exercebantur, cùm in Iſtro & Rheno, tum in Euphrate; qua de re ſic Suidas in voce *Ζεῦγμα*: *Lata naves ſunt, quibus jungitur flumen. Recedunt autem ſurſum unam. hil. ſupra eum locum, quem junctum ſunt datòque ſigno unam primò navem demittunt, quæ ſecundò flumine juxta ſuum ripam feratur. Quæ ubi ad locum* Ponte *jungendum pervenerit ſportam ſaxis plenam, in flumen conjiciunt, funi alligatam inſtar ancoræ: quò devincta navis in ripa conſiſtit, tabulis & junîturis, quarum verum copiam vehit ſubitò uſque ad excenſum conſtrata. Deinde aliam paulatim ab ea demittunt & mox aliam donec in adverſam ripam perduxerint juncturam. Navis verò ea, quæ ad hoſtes accedit, etiam turres habet, & portam, & Sagittarios & catapultam fert.* Sinenſes, quorum induſtriæ vix quidquam reliquus Orbis ſimile habet, non flumina ſolùm, ſed & montes *Pontibus* jungunt, ſicque totum Regnum commodè pervium faciunt. Ad urbem *Hanchung* inprimis, opus iſtiuſmodi ſtupendum viſitur: Inter quam & Metropolim Imperii cùm iter eſſet devium admodum & flexuoſum, ob montium altitudinem aſperitatemque, & vallium profundas voragines: ſob exitum Cinæ familiæ, à Changleango Lieupangi Imperatoris fideliſſimo ac prudentiſſimo Duce montium hæ aſperitates, ac præcipitia omnia æquata ſunt, ut hoſtes fugientes anteverteret. Incredibili itaque celeritate ingentique opere omnes hi montes in plana deducti, qua in re multa centena hominum millia, totumque exercitum ſuum deſudare juſſit, ſingulis turmis certâ operis parte aſſignatâ, quam perficerent viamque planam redderent, exurgentibus utrinque quaſi ad perpendiculum parietibus è monte factis, adeoque altis, ut in cœlum attolli viderentur vixque via ipſa lumen ab alto allapſum admitteret. Alicubi deinde ligneis trabibus, aſſeribuſque ſtratis, de monte ad montem *Pontes* ſtruxit, intra ipſas montium rupiumque commiſſuras exterebratis exſculptiſque foraminibus, quibus trabes impoſitæ ſuſtentarentur. Præcipuè ubi torrentes ex montibus delapſi quaſi viam ſternebant, quorum ſemitam ſæpe ſecutus eſt. Alibi, ubi valles latiores, columnæ adhibitæ: Atque hujuſcemodi *Pontibus* tertia ferè viæ pars conſtat tantâ ſubinde per intervalla altitudine, ut fundum voraginis abſque horrore vix auſis inſpicere. Viæ latitudo 4. Equites capit, & ſubinde reficitur pro iter facientium commodo: quâ de cauſa certis intervallis vici tabernæque diſpoſitæ ſunt. Ne verò viatoribus per præcipitia fortè ex *Pontibus* dilabendi aliquod immineat periculum, addita ſunt utrinque podia, fulcraque lignea aut ferrea. Longitudo *Pontis* eſt ab urbe præfata, usque ad Metropolitanæ eam partem, quæ ſpectat ad Occaſum, ubi 30. circiter ſtadiis ab Urbe diſtat ejus

tum

finis. Sic ergo cùm prius vix ſufficerent itineri 2000. ſtadiorum, jam octingenta ſolùm ſuperanda. Vocant autem *Pontem* eum Sinenſes *Cientao*, i. e. *fulcratum viam*. Sic ad Urbem *Changtio*, pons eſt ex monte ad montem a Natura ipſa protenſus. In provinc. *Suchuen*, Chingtæ metropolis regio partim plana, partim montibus exuberans, per tridui iter ſupra eorum lapideis *pontibus* ſtructis, tota ex facili permeatur, &c. Sed nec hunc *Pontium* uſum Romanis fuiſſe ignotum, docent *Pontes milliarii*, ſeu *tabellarii*, de quibus ſic *vetus Inſcr. Viam. Fecei. ab Regio. ad Capuam. & in. ea. via. pontes omnes. meiliarios. tabellarioſque poſei vei.* Ubi Gualterus *Pontes Milliarios* interpretatur columellas, numerô milliarium inſignitas: *tabellarios*, lapides, minori, quàm milliaria, intervallô diſtantes, poſitoſque ut illis adjuti viatores commodiùs equos inſilirent; Gronov. verò, qui miratur meritò *Pontes* eſſe columnas, & *tabellas* lapides, intelligit è tabulis ſeu aſſeribus *Pontes* mille pedum longitudine, quibus opus erat propter vias voraginibus torrentibuſque interruptas, *de Pecun. vet. l.* 1. *c.* 3. Apud Hebræos quoque vias, præſertim ad Civitates Refugii ducentes, ut magis permeabiles eſſent, *Pontibus* ſubinde junctas fuiſſe, notavimus ſuprà, ubi de *Aſylo*. Ut alios *Pontium* uſus, ut in quibus Principes quandoque ad colloquia conveniſſe: Romanos in Comitiis ſuffragia tuliſſe, unde Proverb. *de Ponte dejicere*, ortum &c. legimus, in præſens tacitus prætercam. Vide Auctorem *Sina & Eur.* (qui Adamus fuit Preyclius) *c.* 26. *cui titul. Pontes*, ut & *infrà*. Inde *Ponticulus*, *Pontium ſtratus*, *Pontemaria*, *Pontones* de quorum unoquoque ſuô locô.

Pontes quidam celebriores, ex eodem.

In Europa.

α. Alcantara, & Segovia, nobiliſſimis in Hiſpania, ubi 700. *Pontes* numerantur, ſuperbiunt. β. Anienem fluv. quatuor jungunt *Pontes*: 1. *Mamolus* vulgò dictus, primùm ab Antonino Pio factus; dein à Mammea Alexandri matre reſtitutus ac marmore ſumtuosè eſt exornatus. 2. Paulò inferiùs viam Nomentanam jungit. 3. Succedit infra, in via Salaria, 3. ab Urbe milliar. à Narſete, victis Gothis, conſtructus. 4. Tiburi, quam Romæ, propinquior: ubi moles rotunda, & præclarum in marmore *Pontis* T. Plautii Silvani elogium. γ. Aureliæ in Gallia, Ligeris *Ponte* ſtratus eſt lapideô, per mediam Inſulam, in quo Johannæ Darciæ virginis monumentum. δ. Bajarum medium intervallum & Puteolanas moles 3600. ferè paſſuum, *Ponte* conjunxit Caligula, contractis undique onerariis navibus & ordine duplici ad anchoras collocatis, perjectôque aggere terrenô, ac directô in Appiæ viæ formam. Hinc in nummo hujus Imperatoris æreo, *C. Cæſar. Aug. Germ. P. M. T. P.* in una parte: in altera, *Terrâ marique victor*, ob molem hanc factam, legitur. ε. Cæſar Rhenum ponte junxit diebus 10. ζ. Caligula, vide hic paulo ſuprà. η. & θ. Conſtantinus M. annô Imperii ſui 10. circa Coloniam Agrippinam, Rheno *Pontem* impoſuit, non tam, ut Francos coërceret, quàm ut gloriam Imperio ac reverentiam limiti conciliaret. In cujus medio præcelſa turris, & tranſmittebat ſubſidiarios in Duitium. *Operis ac molis immanitate ſtupendum* vocat *Brœlmannus*. Fuit autem ex lapide. ι. Dreſdæ, *Pons* inſignis Albim Saxoniæ jungit, par Londinenſi. κ. Hiſpania, 150. fluvios, & in iis 700. *Pontes*, in quibus nobiliſſimi Segoviæ & Alcantaræ, habere fertur. λ. Iſara, in finibus Allobrogum, *Ponte* unô die factô, à Planco Imperatore ſtratus eſt. μ. Iſtrum, *Ponte* lapideô vinxit Trajanus Imperator, cujus pilæ 20. è lapide ſectô & quadrato, altitudine 150. pedum, latitudine 60. inter ſe 170. pedes diſtabant fornicibus devinctæ. *Sabellico* craſſities in ſingulis pilis erat 60. pedum: Ipſe *Pons* ſtadia habuit 7. pedes 230. Ejus poſteà ſuperiora Adrianus dirui juſſit, an æmulatione in optimum Principem, an Barbarorum metu? vide *Dionem*. ν. Ligeris, Aureliæ *Ponte* lapideô junctus eſt, in quo Puellæ Aurelianenſis, quæ Galliam ſub Carolo VI. ab Anglis tantùm non oppreſſam dicitur liberaſſe, ſtatua cernitur. ξ. Londini, in Anglia ſuprà Tameſim *Pons* eſt adeò latus, ut hinc inde exædificatis domibus habitetur. Numerantur in eo 20. concamerationes ac pilæ. ο. Muldava, fluv. Bohemiæ, apud Pragam, *Pontem* habet longum cubitos 872. latum ad excipiendos quatuor currus ſimul procedentes, totus è quadrato ſaxo; quô vix alius in Europa celebrior. Habet ſedecim fornices ampliſſimos. π. ſupra Narem, prætergreſſis Narniam, apparent à dextris admirandi *Pontis* fornices, qui duos præcelſos & abruptos montes, ſubter labente flumine conjungere ſolebat. Factum ab Auguſto *Procopius* memorat: ſuperſuntque etiamnum ex lapide quadrato prægrandi reliquiæ. ρ. Praga, vide hic *ſuprà*, ubi de Iſtro. σ. Rhenus, à Jul. Cæſare *Ponte* 10. dierum ſpatiô junctus eſt, quem ipſe prolixè deſcribit, *l.* 4. *Bell. Gall. c.* 7. *l.* 6. *c.* 9. Iterum à Conſtantino M. Vide *ſuprà*. τ. Segovia, unum ex pulcherrimis Hiſpaniæ *Pontibus* habet, ut & Alcantara. υ. Severinum oppid. eſt in Valachiæ & Tranſylvaniæ confinio, prope quod magnificas *Pontis* à Trajano extructi reliquias etiamnum conſpici *Paulus Jovius* tradit. φ. Tiberinus *Pons* haud procul Ocriculô conſpicuus fuit, ubi hodieque prægrandes quædam pilæ ſuperſunt, quibus is ſuſtinebatur. Fuit unus quaternorum è numero, quos Octavianus Auguſtus Viâ Flaminiâ perinſignes & magnificos ædificavit. χ. Trajanus apud Dionem, lapideum ſuper Iſtrum *Pontem* feciſſe legitur, qui cùm pulcherrima alia Principis ejus extent opera, ipſe tamen reliqua omnia facilè ſuperavit. Auxit operis difficultatem flumen magnum ac vorticoſum, funduſque ipſe infidus ac limoſus: cùm nec avertere ejus curſum ullô mediô licuerit. Pilas habuit è lapide ſectô ac quadrato 20. ipſe à citeriore ripa ad ulteriorem ſtadiorum 7. Vide quæ ſuprà hic dicta: ubi de *Moldava* & *Severino*.

In Sinis.

α. *Chaoten* Urbs, pontem longiſſimum navibus 130. incumbentem habet: quarum una ſic comparata eſt, ut facile aperiatur claudaturque pro navium tranſitu, ubi portorium ſolverint. β. *Changchen* Urbs, *Pontem* habet, totum ex ſectô lapide ad 36. altiſſimos & maximos porrectum arcus tantæ latitudinis, ut utrinque ædiculas cum Inſtitorum tabernis ſuſtineat. γ. *Changte* urbs, cavernam ingentem propè habet, ante quam pons eſt ex monte ad montem ab ipſa Natura protenſus. δ. Prope *Chegan*, ad ripam, *Fi* pons eſt, de monte ſimiliter ad montem, unicô extructus arcu. *Pons volans* incolis dictus, cujus longitudo 40. eſt Sinenſium perticarum, h. e. 400. cubitorum, altitudo 50. ε. Sub *Chingchen*, ad *Queitung*, eſt magnificus lapideus *Pons*, in multos diviſus arcus, & ad 100. perticas extenſus, totus ex ſectô lapide. ζ. Chingta, vide *ſuprà*. η. *Cinan*, metropolis Xantungiæ, *Pontes* lapideos numerat non paucos, in quibus *Pehoa* pluribus eſt fornicibus arcuatus, qui Inſulam cognominem in lacu *Taming* jungit. θ. Focheum, Metropolis Fokienæ, *Pontem* habet ſuperbiſſimum, ſuprà maris ſinum, cujus longitudo 150. perticarum, latitudo ſeſquiperticæ: totus ex albo conſtans lapide, ſuprà 100. altiſſimis arcubus inſignis eſt, hinc inde cancellis ac podiis, debitis intervallis, ſupra lapideas baſes, ex lapide eleganti opere cælatis leonibus, ornatus. ι. *Gangui*, civitas Kiangſiæ, *Ponte*, qui *obſequii & obedientiæ* dicitur, ſuperba eſt. Conſtat ex lapide, multis arcubus fornicibuſque diſtinctus, è quo ditiſſimorum Parentum filia vidua, quæ illum extruxit, cùm abſolutum vidiſſet, ſe in aquas præcipitem dedit. κ. *Hancheung* Urbs, ſtupendi operis habet pontem, de quo *ſuprà*. λ. Sub Janpinga urbe, in *Xa* pons eſt tectô coopertus, planè magnificus, in quo multæ tabernæ. μ. Kienninga Urbs ſimiliter ſupra *Min* fluv. velociſſimum *Pontem* habet tectô coopertum & Inſtitorum tabernis refertum: Cujus pilæ omnes ex ſectô lapide altiſſimæ, reliqua ex ligno. ν. ad Lapingam, in Queichea provinc. pons eſt *Tienſeu*, quaſi *è cœlo factus*, qui ex uno conſtans lapide, torrentem *Tanki* jungit: latus 2. perticas, longus 20. ξ. *Loyang*, pons eſt in urbe *Civencheu*, cui nullus par, nullus ſecundus in orbe, qui patet univerſus. Longitud. 360. perticarum, Latitud. ſeſquiperticæ eſt; extruxit Urbis Præfectus Gajiang, ſuper fluv. vehementiſſimum ac altiſſimum *Loyang*. Totus ex eodem ſectô nigricanteque eſt lapide, nullum habens arcum ſeu fornicem, ſed pilas ſupra 300. quarum omnes maximi navigii habentes figuram, utrinque in angulum deſinunt acutum, ut minùs adſilientis aquæ vim ſentiant. In ſuprema lapidum coagmentatione à pila ad pilam 5. iique æquales lapides ſpatium, quod in latum eſt, occupant: quorum quivis ad 18. longus eſt paſſus communes, & 2. omnino latus ac totidem altus; ſicque ſimiles omnino & æquales ſibi ingentes illæ lapideæ, ut ſic dicam, trabes, ſunt 1400. Ne verò tranſeuntes è *Ponte* labantur, podia ex eodem lapide utrinque cum leonibus, qui baſibus inſiſtunt ſuis, adſtructa ſunt ſimiliaque plura ornamenta addita. ο. Ad *Piciæ* Occidental. partem ſupra profundiſſimam vallem, craſſiſſimis ferreis catenis annulos aliquot ita hamis unciſque ex utraque parte montium firmârunt, ut ſuperimpoſitis aſſeribus *Pontem* injecerint Sinenſes, qui, cùm plures ſimul tranſeunt, titubat, non abſque tranſeuntium, ob ſubjecta præcipitia, horrore. π. *Sigan*, Metropolis Xenſiæ *Pontes* habet 3. ſupra *Guei* fluvium, omnes pluribus iiſque altiſſimis arcubus conſtantes cum podiis, ferreis trabibus, leonum ſtatuis ſimilibuſque ornamentis, ad ſoliditatem ſimul operis & ſplendorem. ρ. *Sincheu* civitas Nankingæ, *Pontem* habet, aquis innatantem, ex 35. magnis conſtantem navibus, quas ingentes è ferro catenæ vinctas tenent, &c.

PONS ad Icaunam, vulgò *Pont ſur Yonne*, oppid. Galliæ, in Vaſtinienſi tractu, ad Icaunam, & limite Campaniæ, 3. leucis infra Senones in Boream Luteliam verſùs.

PONS ad Sequanam, *Pont ſur Seyne*, oppid. eſt Galliæ, in Campania provincia, ad Sequanam flumen, decem leucis à Trecis diſtans in Circium Lutetiam verſùs.

PONS Ælii, oppid. Angliæ in Northumbria, inter Novum caſtrum, & Morpetum. *Ponteland*, teſte *Camdenô*.

PONS Ælius, *Ponte di S. Angelo*, unus ex pontibus Romæ apud molem Hadriani, quo ex urbe in Vaticanum tranſitur.

PONS Æmilius, qui primùm ſublicius, poſteà lapideus, *Marmoratus* nunc. Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 32.

Cùm tibi vicinum ſe præbeat Æmilius pons.

PONS Altus, locus Becco Monaſterio, in Normannia proximus. Vulgò accolis *Pont Autou*.

PONS Archiepiſcopi, *Puente del Arcobiſpo*, oppid. Hiſpaniæ, in Caſtella nova, cum ponte ad Tagum fluvium, 15. leuc. Hiſpanicis infra Toletum in occaſum Talaveram verſùs.

PONS Arcuenſis, ſeu Pons Arcus, i. e. fornicis, *le Pont de l'Arche*, urbs Galliæ, in Normannia provincia, ad Sequanam fluvium, cum arce munita, tribus leucis ſupra Rothomagum in Auſtrum, Ebroicum verſùs. Non procul à Sequanæ, & hinc Auturæ, inde Indellæ Confluentibus. Apud Valeſingbamium, *Pont de la Arche Cuerviſe* nominatur, i. e. *Pons arcus currentis*, ibi enim Sequana parvam Inſulam facit, & arcus ab uno ponte per Inſulam decurrunt ac tendunt ad alterum. Niſi ſi mavis *Pontem Arcus Quadrati* interpretari, i. e. arcuum quadratorum: quippe pons ille non rectus, ſed curvus & obliquus eſt: qualem Fregellæ in Campania felice habent, ab eo *Pons curvus* dictæ. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PONS Audomari, *Pont-Audemer*, urbs parva Galliæ, in Normannia provincia, ad Riſlam fluvium, 2. leucis ab ejus oſtiis, & 10. à Rothomago in occaſum, Cadomum versùs. Sic dicta, quòd Audomarus, vir Francus ibi Riſlam parvô ponte junxerit, locumque poſſederit. Cluverio *Breviodurum* Æthici videtur. Oppidani ejus & municipes, qui communitate fruebantur, non leges ſolùm, ſed etiam reditus quoſdam, annulum quoque ad ſignandas literas, & judices, nimirum Majorem & Pares aut Scabinos, arcas, multaſque alias res olim communes habuêre. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PONS Aufidi, *Antonin.* in Apulia, à Venuſia 18. mill. paſſ. ab Equotutico 69. Hodie non exſtat.

PONS Aurelius, *P. Victori Ponte Rotto*, pons Romæ disjectus, inter Ælium, & Sublicium ſeu Ceſtium. *Ferrar. Baudrando* dirutus eſt, cujus vix viſuntur veſtigia. Ideo caret nomine.

PONS Aureoli, *Pontirolo*, pagus Inſubriæ ad Adduam fluvium, inter illum & Brembum, ubi Aureolus interfectus à Claudiano Imperatore, à Bergomo 13. mill. paſſ. à Mediolano 26. Ita enim Trebellius Pollio, *in Trig. Tyrannis*, c. 11. *Hunc eundem Aureolum Claudius, interfectô jam Gallienô, apud eum pontem interemit qui nunc* pons Aureoli *nuncupatur, atque illic tyrannum, ſepulchrô humiliore donavit.* Additque, *extat etiam epigramma Græcum in hanc formam.*

Donat ſepulchro victor poſt multa Tyranni
Prælia, jam felix Claudius Aureolum.
Munere proſequitur mortali & jure ſuperſtes
Vivere quem vellet, ſi pateretur amor.
Militis egregii vitam qui jure negavit
Omnibus indignis & magis Aureolo.
Ille tamen clemens, qui corporis ultima ſervans,
Et pontem Aureoli *dedicat & tumulum.*

Quos ille, inſulſos certè admodum & ineptos, à Grammatico quodam, qui ita ex Græco illos tranſtulerat, ſe accepiſſe, ait. Ipſum verò Epigramma in veter. Inſcriptionum volumine, invenit Caſaubonus: quod, ut deſcriptum eſt è lapide, qui eſt in agro Mediolanenſi, ita habet.

ΚΛΑΥΔΙΟϹ ΑΥΡΕΟΛΩ ΜΕΤΑ ΔΗΙΟΝ ΑΡΕΑ ΚΑΙϹΑΡ
ΤΑ ΚΤΕΡΕΑ ΘΝΗΤΩΝ ΩϹ ΘΕΜΙϹ ΕΝΔΙΔΟϹΙ
ΤΩ ΓΑΡ ΚΑΙ ΖΩΗΝ. ΑΛΛ' ΟΥΚ ΕΘΕΛΗϹΕ ΦΡΟΝΗΜΑ
ΠΑϹΙΝ ΕΠΙΡΗΤΟΙϹ ΤΟΝ ϹΤΡΑΤΟΝ ΑΝΤΙΒΙΟΝ
ΚΕΙΝΟϹ ΔΕ ΟΙΚΤΙΡΜΩΝ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΟϹ ΕϹΧΑΤ' ΟΠΙΖΩΝ
ΑΥΡΕΟΛΟΥ ΓΕΦΥΡΑΝ ϹΤΗϹΑΤΟ ΤΗΝ ΔΕ ΤΑΦΗΝ.

Atque ita quidem *Trebellius*: Aurelius verò Victor Aureolum non occiſum, ſed victum eo loci, neque à Claudio, ſed à Gallieno, ſcribit: *Aureolum*, inquiens, c. 33. *Gallienus apud pontem, cui ex eo Aureoli nomen eſt, fuſum acie, Mediolanum coëgit.* Vide Caſaubon. *l. c.* ſed & Salmaſ. qui, inter alia hanc in rem præclara, Græca iſta ſic vertit:

Claudius Aureolo, poſt Martia prælia, Cæſar
Humana ut lex eſt, debita juſta dedit.
Huic vitam & voluit: diris infenſa tyrannis
Militis haud potuit mens generoſa pati.
Hinc pius, atque ſuò cineres dignatus honore,
Aureoli pontem condidit & tumulum, &c.

PONS Axonæ. Cæſari: *Comment*, *l.* 2. c. 5. memoratus, de quo vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PONS Beli, fluvii: quem, eò locô, qui inter Ptolemaidem & pontem interjacet. A. C. 1190. in ejuſdem urbis obſidione Fredericus, Frederici Suevi Imperatoris, filius, cùm Germanis defendendum ſuſcepit: Venetis & Genuenſibus ad Ptolemaidis Orientem, Flandris autem, Hollandis & Friſiis ad ejus Septentrionem ſtationem habentibus. Herold. *cont. bel. ſacr.* *l.* 2. c. 7. eſt in tribu Aſer.

PONS Bellovicinus, vulgò *Pont Beauvoiſin*, oppid. Galliæ, in Delphinatu, ad Gieram fluvium, cujus oppidi minor pars, quæ trans pontem, eſt juris Sabaudici. Vix 2. leucis diſtat à Rhodano fluvio in meridiem. Gratianopolim versùs 6. circiter.

PONS Cæſaris, ad quem Ludovicus XIII. Gall. Rex Matris Reginæ copias in fugam conjecit, A. C. 1619.

PONS Candidus, *Caſſiod. Condiniani Jornandi*, pons erat Ravennæ proximus, ad 3. mill. paſſ. diſtans.

PONS Caſtellanus, oppid. Umbriæ, quod origine Joannes Pontanus, vir omni diſciplinarum genere præſtantiſſimus, illuſtravit.

PONS Centeſimus, pons & oppid. Umbriæ, ad Tiniam fluvium, inter Fulginium 5. & Nuceriam 7. mill. paſſ.

PONS Centinus, *Ponte Centino*, locus Italiæ, ſeu potiùs diverſorium ſine ponte in agro Orvetano, & in ditione Pontificia, atque in confinio agri Senenſis. 5. milliaribus diſtat ab Acula in Boream Radicoſanum versùs.

PONS Ceſtius, *P. Victori Ponte di S. Bartholomeo*, Romæ, ad inſulam Lycaoniam, quò in regionem Transtyberinam tranſitur.

PONS Cuppis factus, occurrit apud Jul. Capitolin. in *Maximinis*, c. 17. *Ponte itaque cuppis factô Maximinus fluvium tranſmiſit & de proximo Aquilejam obſidere cœpit.* Ubi gloſſam in margine appoſitam habuit codex antiquus, *id eſt*, *navibus*. Sed falſus eſt: Cupæ enim quidem navis etiam genus ſunt, ſed non in hoc loco, ubi grandia vaſa vinaria ſignificant, quorum uſus in pontibus contexendis & tumultuariis tabulatis extruendis fuit: ut apud Dionem in *Nerone*, Ἐν μὲν τῷ μέσῳ καὶ ἐπὶ τῷ ὕδατι τά τε πλοῖα τὰ εἴργμα τὰ ξύλινα τὰ μεγάλα προσαθροίσαντο καὶ ἐπ' αὐτῶν σανίδας ἐπεστόρεσαν. Quæ σκεύη οἴνου, ξύλινα, μεγάλα, vaſa vinaria, lignea, ingentia Dionis, *cupæ* hic appellat Capitolin. Gallis hodieque *cuves*, Salmaſ. *ad Capitolin. l. c.* Vide quoque ſuprà, in voce *Cupa*. De *Ponte ex Funibus*, vide ſuprà *Funes*: *ex Utribus*, vide eundem, Salmaſ. *ad Solin.* p. 1266. & 1267. ut & infrà.

PONS Epiſcopi, *Pont l'Eveſque*, oppid. Galliæ in Normannia provincia, ad Tuccam fluvium, 3. leucis infrà Lexovium in Boream versùs Portum Gratiæ, & duabus leucis ab ora maris Britannici diſtans.

PONS Elaveris, vulgò *Pont Alier*, locus Galliæ Elaverim: unde nobili familiæ nomen.

PONS Eræ, *Ponte à Era*, oppidulum Hetruriæ, in agro Piſano, ad Eram fluvium, qui paulo infrà in Arnum ſe exonerat. 16. milliaribus diſtat à Piſis in ortum Florentiam versùs.

PONS Fabricatus, *Pont Faverge*, locus Galliæ, ad Supiam fluv. *Suippe*, inter Albam Ripam *Auberive*, & Cellam *Celle*. Hadr. Valeſ. in *Supia*.

PONS Fabricius, *Ponte Giudeo*, quòd Hebræi Romæ ibi habitent. *Ferrar. Baudrand.* *Ponte de quattro capi* hodie dicitur ab omnibus.

PONS Fellæ, *Pontafella*, oppidulum Germaniæ, in Carinthia ſuperiori, intra Alpes, ad Fellam amnem, & in ipſo limite Italiæ, ſub dominio Epiſcopi Bambergenſis, 6. milliaribus Germanicis diſtat ab Utino in Boream. Ibi ordinarius tranſitus ex Italia in Germaniam, Viennam versùs.

PONS Ferri, *Ammiano* in Syria, ſuper Oronte, ab Antiochia 7. mill. paſſ.

PONS Gardonis, *le Pont du Gard*, pons Galliæ admirandi operis, à Romanis exſtructus, ad Gardonem fluvium, in Occitania, inter Avenionem ad ortum & Nemauſum in occaſum.

PONS Janiculenſis, *P. Victori Ponte Siſto*, & *Ponte Rotto*, Romæ, à Sixto IV. inſtauratus. Vide *Aurelius*.

PONS Inferni, vulgò *die Teuffelsbrugg*, in monte S. Gothardi, ſuprà Sillinium, pagum Uraniorum, juxta Urſam fluv. prope Urſarium vicum. Hujus meminit Platina *in Pio ſecundo*. Vide Simler. *de Alpibus*.

PONS Longus, in Pariſiis atque Sueſſionibus, à longitudine nomen habet. Gall. *Pont long*.

PONS Longus, *Antonin.* in Apulia, à Siponto 30. mill. paſſ.

PONS Lucanus, *Guil. Tyrio* ſuper Aniene, apud Tibur urbem, opus Trajani Cæſaris. De quo carmen:

Pons ſuperabatur Lucanus, Plautius olim.

hodie *Ponte Lucano*, unô milliari diſtat à Tibure Romam versùs.

PONS Mammolus, *Ponte Mamolo*, apud Romam in via Tiburtina, *Mammeus* potius, à Mammæa matre Alexandri Severi dictus. De quo *libro* 3. *Itinerarii:*

Tandem pons alius dictus de matre Severi
Mammeus feſſos Romanam ducit in urbem.

diſtat ab urbe Roma 6. mill. paſſ. in ortum.

PONS Manſuetinus, *Antonin. Babolza*, teſte *Laziô*, oppid. Pannoniæ, inter Poſſegam 6. & Zigetum in Cæciam 4. leucis, à Sopianis 25. mill. paſſ.

PONS Milvius, *P. Victori Ponte Molle*, urbis Romæ extra portam Flaminiam, ab urbis ingreſſu 2. fermè mill. paſſ. diſtans. Ibi Conſtantinus Magnus Magnentium devicit.

PONS Muræ, vulgò *Pruck an der Muer*, urbs Germaniæ, ad Muram fluvium, in Stiria ſuperiori, 5. leucis à Græcio in Circium Lintium versùs.

PONS Naumachiarius, ab Auguſto extructus, & poſtquam concrematus eſſet, *ex larice in Rhætia cæſa*, *à Tiberio refectus*, memoratur Plinio, *l.* 16. c. 39. Vide Hier. Mercurialem, *de Arte Gymn.* *l.* 3. c. 13. ubi agit *de Navigatione ac Piſcatione*.

PONS Nevius, ſeu Neviæ, *Antonin. Ponferrada*, oppid. Hiſpaniæ Tarraconenſis, in Gallæcia, inter Auſtricam 14. & Villam Francam Gallæciæ in occaſum 5. leucis, *Ferrar. Baudrando* hodie *Puente de Neyra* dicitur; & 2. leucis diſtat à Luco Auguſti in meridiem; ad amnem Neyram, 17. leucis ab oppido *Ponferrada* in Circium.

PONS Nomentanus, *P. Victori Ponte Lamentano*, in via Nomentana ſuper Aniene in Sabinis: per quem in ipſos Sabinos ibatur.

PONS Novus, vulgò *le Pont neuf*, pons Lutetiæ, ad Sequanam fluvium, ab Henrico IV. Rege Galliæ extructus, & totius Europæ ſuperbiſſimus.

PONS Palatinus, *P. Victori* qui & Senatorius, in urbe Roma, *Ponte S. Maria*, apud montem Palatinum, dicitur etiam *Ponte rotto*, quia ſemidirutus jacet.

PONS Petreus, *Pierrepont*, vel potiùs *Pontpierre*, vicus eſt non ignobilis, in ſylva ac monte Voſago, poſitus ad flumen Moſam, inter caſtella Motam, *la Mote* & Novum Caſtellum *Neuf-Chaſtel.* Ejus meminit Greg. Turonenſis, *l.* 5. c. 18. Nobilis eſt Guntchramni & Childeberti Regum colloquiô, A. C. 557. habitô, in confinio Burgundiæ atque Auſtriæ. Hadr. Valeſ. in voce *Petra Pons*.

PONS Quadratus, in Pariſiis, pagoque Briegio, non procul Latiniaco: *Pontquarré*.

PONS Reginæ, vulgò *Puente la Reyna*, oppid. Hiſpaniæ, in Navarræ regno, ad Argam fluvium, 4. leucis à Pompelone Calagurim versùs.

PONS Remigii, vulgò *Pont de Remy*, oppid. Galliæ, in Picardia provincia, ad Somonam fluvium, 2. leucis ſuprà Abbavillam Ambianos versùs. In dextra ripa vicum habet & pontem Suminæ impoſi-

impoſitum: in capite verò pontis ſeu in ſiniſtra fluminis ripa, caſtellum. A S. Remigio loci Patrono, Monſtrelet. *l.* 1. *c.* 246. & *l.* 2. *c.* 120. Nunc pleriſque *Pontdormy* dicitur, qui locus olim nobili familiæ inter Picardos nomen dedit. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PONS Rivi alti, ſeu *Rialtinus*, vulgò *Ponte de Rialto*, pons magnificus Venetiarum, anteà Sublicius; ſed A. C. 1591. ex lapide Iſtriano ductus, majorem canalem jungit; eſtque unius arcus tantum.

PONS Sai, pons lapideus eſt, Ligeri impoſitus, longus 1000. mill. paſſ. à vico adjacente cognominatus. hodie *Pont de Sé.* Quidam in numero plurali *Pontes Sai* vocant, *le Ponts de Sé*, propterea quòd ibi inſulæ aliquot interjacentes pontem interrumpunt, ita ut non unus, ſed plures pontes dici poſſe videantur. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PONS S. Maxentiæ, vulgò *Pont S. Maixence*, oppid. Galliæ, ad Oeſiam fluvium, 3. leucis à Sylvanecto in Boream diſtat, in provincia Inſulæ Franciæ, & in Valeſiæ tractu.

PONS S. Nicolai, vulgò *le Pont de S. Nicolas*, pons eſt Galliæ perantiquus & miræ ſtructuræ, a Romanis excitatus ſupra Gardonem fluvium, in Occitania, 2. leucis à Ponte Gardonis diſtans, totidem à Nemauſo, & una ab Ucetia.

PONS S. Spiritus, vulgò *Pont S. Eſprit*, urbs Galliæ, in Occitania regione, cum arce permunita & ponte ad Rhodanum fluvium, 7. leuc. ſuprà Avenionem in Boream. Vivarium versùs 3. circiter.

PONS Saravi, vulgò *Sarbrück*, ſeu *Sarbrick*, oppid. nobile Germaniæ, ad Saravum fluv. ſub proprio Comite, in limite Palatinatus, 4. leucis à Bipontio in occaſum Metas versùs, & 10. ab altero in Boream. Fluvius præfatus apud Auguſtam Trevirorum in Moſellam effluit, à *ponte* ibi ſuper eum ſtructo, nominatum. Urbs vero caput Comitatûs eſt cognominis ſub Comite è Familia Naſſovica. Ex Ludovico enim Comite Naſſovio, mortuo A. C. 1627. nati Wilhelmus Ludovicus *Pontem Saravi*: Johannes Wisbadam cum Itſtenio, & Erneſtus Caſimirus Weilburgum, nacti, totidem lineas dedêre. Genuit præfatus autem Wilhelmus Ludovicus, qui obiit A. C 1640. ex Anna Amelia Badenſi, Cratonem natum A. C. 1621. denatum A. C. 1642. Joh. Ludovicum qui natus A. C. 1625. maritus Dorotheæ Catharinæ Palatinæ, habitat in *Otweiler*: Guſtavum Adolfum, natum A. C. 1632. qui, ductâ uxore Eleonorâ Clarâ Hohenloicâ, ſedem habet in *Ponte* Saravi; Volradum, qui natus A. C. 1635. habitat in *Uſingen*: Annam Julianam uxorem Friderici Comitatus Palatini in *Zweibruck*: Carolum, uxorem Ludovici Eberhardi Comitis Leiningenſis, & Annam Sibyllam, uxorem Aug. Philippi Ducis Holſatiæ. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Saravus*, & Phil. Jac. Spenerum *in Theatro Nobilit. Europea*, ubi de *Naſſovica Familia* & hic infrà.

PONS Sarnix, *Antonin. Sarbruck*, oppid. Germaniæ ſuperioris, ſic à ponte nominatum, inter Alſatiam & Lotharingiam, ad Sartam fluvium, inter Cæſaream Lutram, & Metas 8. leucis. Aliis eſt Pons Saravi, *Kauffmans Sarbruck* Germanis, *Sarebourg* Gallis, urbs Lotharingiæ, alias Imperialis & libera, nunc Gallici juris, ad Saravum fluvium, ad radices Vogeſi montis, 8. leucis ab Argentorato in occaſum diſtans Mediomatrices versùs, & 6. à Marſalio in ortum; eſtque ſatis parva.

PONS Scaldis, *Antonin. Condet*, oppid. Belgii: ab ipſo ponte nominatur, ad Scaldem fluvium, in Hannonia, à Valencenis urbe 2. leucis Tornacum versùs. Aliis eſt ipſa urbs Valencenæ. *Sanſoni* eſt locus Belgii, in Nerviis, hodie *Eſcaupont*, pagus Hannoniæ, ad Scaldim fluvium, una leuca ſuprà Condæum in meridiem, Valencenas versùs 2.

PONS Sociorum, *Antonin.* in Pannonia, à Manſuetino 25. mill. paſſ. totidem a Sopianis, Aquincum versùs.

PONS Sorgiæ, ſeu *Sulca*, vulgò *Pont de Sorgue*, oppid. Galliæ, in provincia & Comitatu Venuiſſino, ad Sorgiam fluvium, medium ferè inter Arauſionem ad Boream & Avenionem ad Meridiem.

PONS Sturæ, vulgò *Ponte Stura*, oppid. Italiæ, in Ducatu Montisferrati, aliàs munitum, ad Padum fluvium, ubi recipit Sturam, 3. milliaribus ſupra Caſalem, & undò à Tridino diſtans.

PONS Sublicius, *P. Victori* vide *Sublicius pons*, & *Pons Æmilius*.

PONS Sulgæ, vel *Sorga*, Galliæ locus, apud Hadr. Valeſ. in voce *Pons altus*.

PONS Tiluri, *Antonin.* in Dalmatia, à Salonis 16. mill. paſſ.

PONS Timavi, *Antonin.* ſuper Timavo fluvio, in Carnis, ab Aquileja 7. mill. paſſ.

PONS Tirenſis, *Cicer.* in Latio erat inter Arpinum & Minturnas, ſuper Liri.

PONS Trajani, *Dion.* in Myſia ſuperiori, ad Danubium, apud Severinum urbem. Ubi adhuc durant veſtigia. Alter in Hiſpania Luſitanica, *Alcantara*, oppid. ſuper Tago fluvio, non obſcurum, in Extremadura regione, à Placentia urbe 8. leuc. in auſtrum, Emeritam versùs 9. *Ferrar. Baudrando Pons Trajani*, aliter Norba Cæſarea, *Alcantara*, urbs aliàs Luſitaniæ, hodie Eſtremaduræ provinciæ, à qua ordo militaris nomen ſumpſit, 18. leucis diſtat à Placentia in occaſum, & 12. ab Emerita in Boream; eſtque parva, ſed munita, in limite Portugalliæ. Vide *Norba Cæſarea*.

PONS Tremens, in via S. Gothardi montis, in aſcenſus, qui Italiam ſpectat, medio, unde ad cacumen uſque nil niſi nuda rupes, cum nivibus & glacie multa: dictus, quòd aſcendentes, periculô viſô, tremant. Joh. Bapt. Platinus *Helv. Nov. antiq.*

PONS Vaticanus, *P. Victori* ſuper Tiberi Romæ exciſus: apparent veſtigia apud Xenodochium S. Spiritus, à quo denominabatur.

PONT de Vaux, nomen illuſtris Familiæ in Burgundiæ Comitatu, cum titulo Comitatus primum, inde Ducatus, ramus Stirpis Gorrevodiæ, de qua vide ſupra, in hac voce.

PONS Velius, vulgò *Pont de Veſle*, oppid. Galliæ, in Breſſia provincia, ad Velium amnem, una leuca à Matiſcone & ab Arari in ortum.

PONS Vetus, vulgò *Ponte Vedra*, oppid. Hiſpaniæ, in Gallæcia, ad amnem *Loriz*, 4. leucis ab ora Oceani in ortum, & 8. à Compoſtella in meridiem.

PONS Urſionis, locus in Normanniæ Britanniæque confinio, *Pont Orſon*. Hadr. Valeſ. Notit. *Gall.* Vide infra.

PONS Urſonis, vulgò *Pontorſon*, oppid. Galliæ, in Normannia, & in confinio Britanniæ minoris, ad Lerram fluvium, *Coueſnon*, qui paulò infrà cadit in mare Britannicum, medium inter Abrincas ad ortum, & Dolum ad occaſum, duabus leucis a Monte ſancti Michaelis.

de PONTAC Arnulphus, vide *Arnulphus*.

PONTANUS Job. Jovius, vel Jovianus, Umber, optimus Ciceronis imitator. Patre in ſeditione populari amiſſô, Neapolim conceſſit, ubi Præceptor Alphonſi junioris Regis Neapolitani primò, dein eidem a ſecretis & conſiliis fuit. Scripſit *Hiſtoriam bellorum Ferdinandi* I. (cujus tamen gratiâ excidit, quòd Carolum victorem laudâſſet) *cum Johanne Andegavenſe*, aliaque egregia proſâ verſuque. Obiit A. C. 1505. ætat. 78. Hoc ſibi Epitaphium fieri voluit. *Sum Johannes Jovianus Pontanus, quem amaverunt bonæ Muſæ, ſuſpexerunt viri probi, honeſtaverunt Reges, Dominus. Scis jam qui ſim, aut qui potius fuerim. Ego verò te hoſpes, noſcere in tenebris nequeo: Sed, teipſum ut noſcas, rogo.* Felinus Sandeus, *Epit. de Regib. Sicil.* Eraſmus, *in Ciceron.* Giraldus, *dial.* 1. *de Poët.* Voſſ. *de Hiſt. Lat.* Leander Alb. *deſcript. Ital.* Anton. Teiſſier *Elog. Part.* 1. *p.* 83. ubi ſcriptorum ejus ſeriem enarrat.

PONTANUS Joh. Iſacius, vide *ibi*.

PONTANUS Lud. Spoletinus, J.U.D. Protonotarius Pontificius, inſigni eruditione, memoriâ divinâ, atque eloquentiâ admirabili præditus: ab Aragoniæ Rege ad Concil. Baſilienſe miſſus, obiit Baſileæ, A. C. 1439. ab Ænea Sylvio, epicedio inſigni ornatus: in cujus ſcriptis etiam ſpecimina divinæ Pontani mentis, quæ per biennium in Concilio edidit, reperiuntur. Urſtiſ. *Hiſt. Baſil.* Vide Forſter. *Hiſt. Jur. Civ. l.* 3. *c.* 33. Geſner. *in Biblioth.* infrà *Ludovicus*.

PONTANUS Petrus, vide *ibi*.

PONTANUS Rogerius, Carmelita, ſcripſit *de mirabilibus*.

PONTARLUM, oppid. Comitatus Burgundiæ, in confinio Helvetiorum, ad radices Juraſſi, prope fontes Dubii fluv. 9. leucis a Veſontione in Meridiem.

PONTES, vulgò PONS, locus Galliæ, in Santonibus ad amnem in Carantonem influentem, cujus meminit Guilielmus de Nangiaco *his verbis*: *Dominum Reginaldum de Pontibus, ad Regem in Villam de Columberiis, diſtantem à Pontibus* 1. *leucâ veniſſe, & publicè, coram Baronibus Regis, feciſſe homagium Comiti Pictavenſi A. C.* 1242. Vide iterum Valeſ. in voce *Pontes Icauna*.

PONTES, & PONTACUM, oppid. Belgii in Picardia, *Antonin.* Vide *Ponticum*.

PONTES, nunc *Paunton Camdeno*, pagus Albionis in Anglia ad Thameſin fluv. inter Londinium & Oxonium: vel *Reading*, pagus vicinus, teſte *Lhuydô*. Aliis *Colbrook*, pagus apud Buckingham oppid. indigitatur, oppid. agri Buckinghamienſis in confinio Middleſexiæ: *Paunton* verò eſt *Ad pontem* in agro Lincolnienſi.

PONTES, Caſtellum Daciæ in Danubii ripa contra Theodoram oppid. Vide Procop. *de ædificiis Juſtin.*

PONTES, in Campo Martio, Romæ, tumultuariè extruebantur, cum Comitia erant indicta, ut per eos in Ovile ſeu Septum Centuriæ irent, ſuffragia ibi ſua laturæ. Erant itaque vix anguſtæ ſeu menſæ potiùs, præſertim poſt legem Mariam, quæ *Pontium* ſimilitudinem haberent: numero 35. pro numero Tribuum, ſi Tributa, 193. verò, pro ratione Centuriarum, ſi Centuriata Comitia eſſent. Quod ideo inſtitutum, ut per ſuum ſingulæ *Pontem* ſuffragium ferrent, neve, ſi ponte unicô omnes Tribus Centuriæve tranſire cogerentur, moræ vel confuſioni locus eſſet. Erant autem iis impoſitæ duæ ciſtæ oblongæ, una in capite *Pontis*, altera in fine, quibus cuſtodiendis certi homines in Comitiis præerant, qui Pliniô teſte *l.* 33. *c.* 2. *Nongenti* ſunt appellati. Sortitione igitur inter Tribus & Centurias de prærogativa factâ, Magiſtratus in Tribunali ſedens, per Præconem, Prærogativam Centuriam ad ſuffragium vocabat: quæ de loco, in quo conſtiterat, per *Pontem* ſuum diſcedebat in Ovile, ibique ſuffragium ferebat; ſequentibus dein reliquis, qualibet per ſuum pontem. Stabant autem in *Ponte* initio Diribitores, qui tabellas ſingulis miniſtrabant; quarum unam Ovile ingreſſuri, in alteram ciſtam, à Rogatoribus propoſitam, conjicerent: donec, totius Centuriæ tabellis collectis, educerentur ſuffragia, cui rei Cuſtodes adhibebantur. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 6. *c.* 14. & *l.* 8. *c.* 2. Hinc patet facilè, quô ſenſu accipiendum ſit Proverb. *de Ponte dejicere*, nempe *ſuffragii jure privare, ad ſuffragium non admittere*, denotat: Unde *Pontes* hos, in Campo, non ſuper aquam extructos, eoſque de illis deturbatos, *Non ut periclitarentur tales de vita, ſed ne ſuffragarentur in Comitiis*, ait Joh. Saxonius. *in Orat. pro Roſcio*.

PONTES Ambianorum, *Æthico* inter Ambianos & Geſoriacum, *Cluverio* eſt *Pont à Selane*, ad oſtium Altejæ fluv. aliàs *Pont Aſſelane*, qui ait, magnam partem veterum Ambianorum finium, inter Suminam & Altejam flumina ab hiſce Pontibus nomen accepiſſe, ac dici hodieque *le Pontieu*, ſeu Pagum *Ponticum*.

PONTES Cæſaris, oppid. Galliæ ad Ligerim, cum ponte prælongo,

longo, aliàs munitum: Vix 1. leuc. ab Andegavo; *Pont de Cé*; quibuſdam *Pons Caſaris*.

PONTES Icaunæ, Gall. *Pons ſur Yonne*, oppid. Gall. à multitudine pontium Icaunæ impoſitorum. Sunt & *Pontes* in Santonibus, eandem ob rationem ſic dicti, ad amnem in Carantonum influentem. Vide Hadr. Valeſ. *Not. Gall.*

PONTES Oeni, vulgò *Otting* oppid. Vindeliciæ ad Oenum fluv. in Bavaria.

PONTES Sequanæ, Gall. *Pons ſur Seines*, olim à numero pontium ibi Sequanæ impoſitorum. *Ad duodecim Pontes*, hodie oppidulum eſt ad Sequanam jam Albâ auctum; continens duas inſulas, quas ibi Sequana continet, & 10. vel etiam 12. pontes hodieque habet. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Sic *Ad Duos Pontes*, oppid. eſt Marchiæ titulò illuſtre, ad Saravum amnem. Gall. *Deux ponts.* Similiter *Tres Pontes* & *Septem Pontes*, monaſteria Abbatiis clara, alterum in Ducatu Barrenſi, alterum in Epiſcopatu Auguſtodunenſi ad Ligerim, prope Burbonem Aſelli, à fontium numero nomen accepêre. *Idem.*

PONTES Teſenini, vulgò *Schæſtorn*, pagus Vindeliciæ in Bavaria inter Ambram & Parthanum, teſte *Simlerô*.

PONTESIUM, oppid. Galliæ, vulgò *Pountoyſe*. Vide *Pontiſara*.

PONTHUS Thiardus, Epiſcopus Cabillonenſis, eruditione & linguarum peritiâ inſignis. Poeta Gallus, Mathematicæ quoque, dein Philoſophiæ Platonicæ, tandem Theologiæ ſe dedit. Ronſardo, Portio, Perronio familiaris. A Carolo IX. & Henrico III. magni æſtimatus. Scripſit varia: *Diſcurſum de die & Anno*, *Mantiſſen*, *Univerſum*, *Ephemerides octavæ ſphæræ*, *de Cæleſtibus Aſteriſmis &c.* Obiit A. C. 1605. Scævola Sammart. *l. 5. Elog.* Thuan. *Hiſt.* Morerius, *in Diction. Hiſt.*

PONTIA, empta ingentibus donis, à Sagitta Tribuno, ad adulterium, & maritum omittendum, hâc lege, ut vacua in Octavii Sagittæ donum nuberet. Diverſam a marito pacti pœnituit, quare Sagitta ſpretus, nocte unâ ad deſiderium leniendum impetratâ, atque libidine expletâ, in cubiculo ferro transverberavit nihil tale metuentem; Ipſe dein à Patre Pontiæ accuſatus, & condemnatus eſt. Tacit. *l. 13. Annal. c. 44.*

PONTIA, notiſſimâ crudelitate mater. Juvenal. *Sat. 6. v.* 638.

> *Nos utinam vani! ſed clamat Pontia: feci.*
> *Confiteor, puerisque meis aconita paravi.*

Martialis, *l. 2. Epigr. 34. v. ult.*

> *O mater, quâ nec Pontia deterior.*

PONTIA, inſul. gemina: una maris Tyrrheni in ſinu Formiano, ſeu paulo ſuprà illum, contra Tarracinam urbem Latii, cum urbe, olim Colonia eodem annô; quô Sueſſa teſte Liviô, *l. 9. c. 28.* deducta, in quam cives Romani damnati deportabantur. Vulgò *Ponce*, non longè à Palmaria in ſinu Cajetano, in qua turtures & coturnices, cùm ad Italiam veniunt, primâ volaturi requieſcendi causâ, paucos dies morantur. *Varro. Pontia* plurali numero, apud Plin. *l. 3. c. 6.* legitur. Altera in eodem mari ante Veliam urb. Lucaniæ, cum Iſacia, vel Iſcia. *Baudrando Pontia*, hodie *Ponza*, inſul. provinc. Terræ laboris, antea incolis vacua, ſed à paucis annis exculta, cum vico & turri, ſub dominio utili Ducis Parmæ, 12. mill. paſſ. à Circejo promontor. in Meridiem, uti 10. à Terracina.

PONTIANUS, Roman. Epiſcopus 17. A. C. 231. Ab Alexandro Severo, apud quem falsò delatus erat, relegatus in Sardiniam: A Maximino verò ejus ſucceſſore verberibus adeò dedolatus ut animam efflaret, A. C. 235. Euſeb. *in Chron. & Hiſt. l.* 6. Anaſtaſ. *in vit. Pontif.* Baron. *in Annal.* Alius Conſul, An. Urb. Cond. 960.

PONTICA Provinc. Aſiæ Minoris terminus à Septentrione, ut Agrippa & Miſſi Theodoſiani ſtatuerunt, adeoque Aſiæ propriè ſic dictæ, cujus duas partes idem Agrippa fecit, *Citeriorem* & *Ulteriorem*, ambitu comprehenſa non eſt: longè majoribus terminis Aſiam circumſcribente *Strabone*, qui eô nomine intelligi voluit, quidquid intra Ponticum, Ægeum & Cilicium maria concludebatur, ad inſtar Peninſulæ, *l. 11.* Verùm ille Geographicè ſitum terrarum & mariam rationem magis ſequitur, quàm Politicam diſpoſitionem provinciarum, quæ aliud ſuadebat. Is itaque *Ponticam provinc.* Aſiæ nomine involvit, quæ *Diœceſim Ponticam* poſteà fecit, ab Aſiana diverſam, quâ Galatia, Paphlagonia & Cappadocia, Armenia minor & Pontus Polemoniacus comprehendebatur. Sed & Auguſti temporibus Bithynia, Propontis & *Pontica* pars prætoria fuit provincia, ab Aſiæ ſpeciali appellatione ſeparata &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 807.

PONTICA Terra, apud *Zoſimum Panopolitam*, in confectione admirabilis illius tincturæ, quàm *Ὕδωρ θεῖον* vocabant, *Τὰ δὲ εἴδη τῦ καταλόγυ ἐξῆς ϗ γῆ Ποντικὴ, ϗ Ἀττικὴ ϗ Ἀρμένιον ϗ ...* [illegible]: Sinopis eſt vel Pontica rubrica, de qua vide infrà in *Sinopis*.

PONTICÆ, apud Solinum & Plinium, *l. 37. c. 2.* gemmæ ſunt, à patria ſic dictæ, genere diverſò. *Quippe alia auream, alia ſanguineam habent ſtellam & ea quidem inter ſacras habentur: nam quæ oſtentationi potiùs, quàm uſui deliguntur, non guttis aſperſa ſunt, ſed longis colorum ductibus liniantur*, Solin. *c. 13.* Nempe, quæ aureas aut ſanguineas habebant ſtellas, amuleti vice geſtabantur: reliquæ, quæ ad ornatum tantùm & oſtentationem habebantur, lineis erant diſtinctæ, non guttis ſtellatæ. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 187.

PONTICO, vel PONTIGO, villa regia Auſtraſiorum Regum fuit, ſub Merovingis ac Carolovingis etiam, Synodis Epiſcoporum, inprimis A. C. 876. celeberrima. Vulgò *Pontio*. Ad flumen Ornam, in Pago Pertenſi, non procul à Victoriaco incenſo. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PONTICON, Poëmatis de Maritimis rebus, à Julio Solino compoſiti, titulus, cujus fragmenta ſuperſunt. C. Barth. *Animadverſion. ad Stat. l. 5. Sylv. 3. v.* 155. Vide de eo Salmaſ. *Prolegom. in Solin.*

PONTICULUS, ſtructura ſuprà tumulum demortui, in ponticuli ſpeciem. *Lex Sal. tit. 57. §. 3. Si quis ariſtatonem, h. e. ſtaplum ſuper mortuum miſſum capulaverit, aut mandualem, quod eſt ſtructura, ſive ſelave, quod eſt ponticulus, ſicut more antiquorum faciendum fuit* &c. apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PONTICUM, vulgò *le Ponthieu*, regiuncula Picardiæ, aliis Comitatus Pontivenſis. Extenditur verſus oſtia Somonæ fluvii, ubi Abbavilla, Pons Remigii, Monſtrolium, Rua & Crotojum; Eſtque inter Quantiam fluvium & Bononiæ Comitatum ad Boream: Normanniam ad Meridiem & Ambianenſem tractum ad Ortum. *Pontiu*, ſeu *Pontivia* quibuſdam. Hic tractus Anglici juris factus eſt, cùm Eduardus primus, Angliæ Rex, uxorem duceret Eleonoram, Ferdinandi, Caſtellæ Regis, filiam, ex Joanna Conjuge, quæ filia erat Simonis, Pontium Comitis. Sed poſteà incolæ, inſtigante Guidone ſancti Pauli Comite, præſidiarios quos Rex Eduardus ibi reliquerat, exturbârunt, Regique Francorum Carolo V. ſe dediderunt. Nomen habet à Pontium multitudine. *Merula*, *Metel. Baudrand.* Hadr. Valeſ. *in Notit. Gall.* hunc pagum non à Pontibus, ſed *Pontiu* olim dictum vult, quod Gallicum nomen eſt, ſicut *Tellau*, & *Vimeu*. Vide ibi.

PONTICUM Mare, vide *Euxinum*. Hoc cæteris dulcius, & natantia in Propontidem ejicit. Macrob. *l. 7. Saturn. c. 12.*

PONTICUS, annorum ferè 15. puer, martyrium paſſus eſt.

PONTICUS, poëta Roman. Propertio æqualis, qui ſic ad eum ſcribit, *eleg. 7. l. 1. v. 1.*

> *Cùm tibi Cadmeæ dicuntur, Pontice, Thebæ,*
> *Armaque fraternæ triſtia militiæ.*

Idem non dubitat eum cum Homero componere. Continuò enim ſubjungit; *v. 3.*

> *Atque ita ſim felix, primo contendis Homero.*

Nec Thebanum bellum modò cecinisse, ſed etiam amores, cognoſcimus, *ex l. ejuſdem eleg. 9.* Ovidio etiam conjunctiſſimus fuit, ut oſtendit iſtuc *l. 4. Triſt. El. 10. v. 47.*

> *Ponticus heroo, Battus quoque clarus Iambô,*
> *Dulcia convictus membra fuêre mei.*

PONTICUS Stratus, ſeu *Pontilis ſtratus*, apud *Vegetium*, tabulatum dicitur, quô ſtabuli pavimentum conſtratum eſt. Unde Græcia recentior *ποντιλῶσαι* verbum finxit, pro *ponte ſternere*, vel pontilem ſtratum facere. *Mauricius*, *ποντιλῶσαι ἔχει κατασφάλειαν*. Eadem *ποντίλιν* vel *ποντίλιον* dixit *pontilem ſtratum*, ſeu *pontem*. Nam & *pontem* pro hujuſmodi ſtratu ſeu tabulato poſuêre. *Gloſſa*, *Ποντίλιον*, *pontem*. Uti Plin. *l. 6. c. 29.* ubi de Arabibus Aſcitis, *Arabes*, inquit, *Aſcitæ appellati, quoniam bubulos utres binos ſternentes ponte, piraticam exercent ſagittis venenatis.* Vocans pontem tabulas junctas & utribus ſuperſtratas. Quod *contabulatam crates* Solinus appellat, *c. 56.* Inde poſteà *ποντίλια* uſurpârunt, pro quibuſlibet tabulatis, quamvis non ad ſpeciem pontis ſtrata eſſent, ſed ſuſpenſa. Leo *in Tacticis*, *ὁ ποντίλιν, ἤτοι ξύλα κρεμάμενα* &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1266. & 1267.

PONTICUS Valerius, vide *Valerius*.

PONTICUS Virunius, vel *Virunnius*, Treviſanus. Compoſuit, A. C. 1490. *epitomen Hiſtoriæ Anglicæ* in gratiam familiæ Badœriorum, qui Venetiarum, Angliciæ originis erant. Item *Commentarios in Statium*, *Claudianum*, &c. Plura alia quoque proſâ verſuque ſcripſit. Trithem. *in Cat.* Philipp. Bergom. *l.* 16. Geſner. *in Biblioth.* Voſſ. *l. 3. c. 8. de Hiſt. Lat.*

PONTIFEX, nomen maximi fuit apud Romanos Sacerdotii, cujus poteſtas ampliſſima: quæ de ultimam Numæ inſtitutionum ſonare, tradit Dio, *l.* 2. Dictus non à *Ponte faciendo*, quemadmodum Varro tradit *de L. L.* inquiens: *Pontifices ego à ponte arbitror dictos. Nam ab iis ſublicius eſt factus primùm; & ſæpe reſtitutus, quum ideo ſacra & uls & cis Tiberim non mediocriritu fiant.* Nondum enim tum pons fuit ullus, qui refici potuerit, demumque poſt Numæ tempora ab Anco Martio pons primùm Tiberi eſt impoſitus. Sed fortè à vetuſtiſſima ſacrorum ratione, quæ [illegible] pontes fierent: quod tamen eâdem ratione refellitur, ut annotavit Sabellicus, *l. 3. Enn.* 7. Potiùs autem, à *poſſe* & *facere*, ut Q. Scævola apud præfatum Varronem contendit, *Pontifex eum eſt, qui poteſt facere*, i. e. *ſacrificare*, *l.* 4. Horum quatuor primitus à Numa inſtituti (quorum princeps Martius fuit, Marci filius, Vir Patricius) & è Patriciis electi, numerum ordinemque retinuerunt, uſque ad annum Urb. Cond. 454. quô, Q. Appulejô Pansâ & M. Valeriô Corvô V. Conſulib. Q. & Cn. Ogulnii Tribuni Pleb. legem tulerunt, ut numerus Augurum & *Pontificum* augeretur, & pars eorum ex plebe eſſet. Sic octo *Pontificum* numerus factus eſt, qui uſque ad L. Sullæ Felicis Dictaturam manſit. Tum is, inter multa, quæ aut abrogavit, aut addidit, *Pontificum* quoque Augurumque collegium amplíavit, ut eſſent 15. Pontifices, & totidem Augures, Florus, *Epit.* 89. Ex quo Sullæ inſtituto duplex *Pontificum* ordo factus eſt: Primi enim octo & duo deinceps, qui in eorum locum cooptati ſunt, *Pontifices majores* appellati; reliqui verò ſeptem, *minores Pontifices* dicti ſunt, quorum paſſim & apud veteres Scriptores & in vetuſtis Epigrammatib. mentio fit. Univerſus illorum cœtus, *Collegium* vocatus eſt, ut ex Cicer. *Or. ad Pontif. pro Domo* ac *de Haruſpic. reſp.* & ex *antiquis Inſcript.* colligere eſt. A' Collegio itaque *Pontificum* primorum ſucceſſores cooptari ſoliti ſunt, uſque ad ann. Urb. Cond. circiter 450. Non enim Comitiis à Populo creabantur, donec Cn. Domitius Cn. F. Ahenobarbus Tribun. Pl. *Pontificibus*

cibus offenſior, quòd alium, quàm ſe, in locum Patris ſui cooptâſſent, lege latâ, jus Sacerdotum ſubrogandorum à Collegiis ad Populum tranſtulit, ut Cicer. *in Rullum*, & Tranquillus *in Nerone*, *c.* 2. tradunt. Quam cùm L. Sulla Dictator, plebs parùm æquus, abrogâſſet, reſtituit M. Tulliò Cicerone, M. Antoniò Conſulib. T. Labienus Tribun. Pleb. teſte Dione *l.* 37. Poſtea tamen, ſub Auguſto, iterum abrogatâ lege Domitiâ, Collegiorum primo, deinde Romanorum Principum arbitriò, Pontifices & reliqui Sacerdotes, cooptari cœperunt. De muneribus ac dignitate verò *Pontificum*, ita Dionyſ. *l.* 2. *Pontifices*, inquit, *de omnibus cauſis ad ſacra pertinentibus judicant, tam inter Magiſtratus ſacrificos, quàm inter privatos homines; novasque leges de ſacris arbitratu ſuo condunt: & Magiſtratus, penès quos ceremoniæ ſunt ac ſacrificia, Sacerdotesque omnes examinant: Miniſtros quoque ſacrorum in officio continent, ne quid contra ſolennes faciant ritus, à profano etiam & imperito vulgo conſuluntur de cultu Deorum ac Geniorum, aliisque religionibus, quod ſi quem animadvertant, præſcripta ſua contemnere, eum mulctant pro delicti magnitudine. Ipſi nullius poteſtati ſunt obnoxii, nec tenentur ad reddendam rationem vel Senatui vel Populo. Id genus Doctores, ſive ſacri Doctores, ſive ſacrarum legum Conſulti, ſive ſacrorum Cuſtodes rectè dicendi ſunt: ego Hierophantas noſtros appellari dixerim.* Vide quoque Ciceronem, *Orat. pro Domo*, ubi inter alia, *omnis Reip. dignitatem, omnium ſalutem, vitam, libertatem, aras, foces, Deos, Penates, bona, fortunas, domicilia, vestra ſapientia, fidei poteſtatique commiſſa ac credita eſſe*, ait. Et paulo pòſt ad Lentulum, unum ex *Pontificibus*, *ad quos Epulones Jovis O. M. ſi quid eſt prætermiſſum, aut commiſſum, afferunt: quorum de ſententia illa eadem renovata, atque inſtaurata celebrantur*, &c. Iisdem, ſicut Magiſtratibus quibuſdam Patriciis, Conſulibus, Prætoribus, Dictatoribus & Interregibus, jus fuiſſe, Populum ad Curiata Comitia vocandi, ex eo patet, quòd Flaminum inaugurandorum causâ Comitia iſtiuſmodi indici ſolerent, idque ad *Pontificum* pertineret officium. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 6. *c.* 4. Nec defuêre ipſis Lictores, & faſces, Lictoris inſignia, qua de re ſic Gutherius, *l. de vet jure Pontificio: De Lictoribus Seneca Pater, Non ſine cauſa*, inquit, *Sa„cerdoti Lictor apparet. His tamen publici ſolùm Sacerdotes utebantur „cum Veſtalibus, ut Pontifices, Augures, Quindecimviri, Fla„mines. Namque Livia, quum Auguſti ſacerdos Senatus conſultò „conſtituta eſt, decretum, Ρ'αβδούχῳ χρῆσθαι ἐν ταῖς ἱερουργίαις, ut Li„ctore in ſacrificiis uti poſſet, nihil ad veterum ſacrorum rationem fa„cit, quæ, ut cætera, adulatione mutata eſt ac depravata. Lictor „Pontificum in antiquis Inſcr. eſt Apparitor. Fragmentum marmoris „in via Appia, Apparitori. Pontificum. Parmulario. Iidem Pon„tificum Calatores dicti, καλῆται ἱερέων, qui & Comitia calabant „& a Pontificibus ſacra facturis præmittebantur, ut ſicubi viderent „Artifices adſidentes, opus ſuum prohiberent, ne Deorum attaminarent ceremonias.* Vide Fortunium Licetum *de Lucernis*, *l.* 6. *c.* 103. *ubi Lucernam Sepulchralem Sacerdotis, Lictorem habentis, explicat.* Duravit autem *Pontificum* Collegium, uſque ad Theodoſii Senioris tempora, quibus, Religione Chriſtianâ omnia jam obtinente, Imperatoribuſque antiquæ ſuperſtitioni adverſantibus, unò edictò Sacerdotum omnium reditus fiſco applicati ſunt, ut *Zoſimus* docet. Omnium ſupremus unus erat, qui & *Maximus* dicebatur, quo de vide hic *infrà*, & plura in hanc rem, apud A. Gellium *paſſim*, & Joh. Roſin. *l.* 3. *c.* 22. A' *Pontificibus* dicta *Pontificum* ſeu *Pontificia cœna*, in Proverb. abiit, de lauta ſupra modum ac magnifica, ut apud Horatium, *l.* 2. *Carm. Od.* 14. *v. ult.* aliosque videre eſt; Angl. *à feaſt for an Abbot*: Proqua *Cœna adjicialis* quoque, nonnunquam dicitur. Lipſius tamen *Adjicialem* legi & intelligi eam vult, quam *in aditu honoris* quivis Magiſtratus exhibere ſolebat, *de magnit. Rom. l.* 4. *c.* 9. Meminit cœnæ *Pontificia* Metelli Macrob. *Saturnal. l.* 3. *c.* 13. ubi, poſtquam ordine enumerâſſet eos, qui accubuiſſent, pergit: Cœna hæc fuit; *Ante cœnam echinos, oſtreas crudas, quantum vellent, peloridas, ſpondylos, turdum, aſparagos: ſubtus galinam altilem, patinam oſtrearum, peloridum, balanos nigros, balanos albos. Iterum ſpondylos, glycomaridas, urticas, ficedulas, lumbos, capraginos, aprugnos, altilia ex farina involuta, murices & purpuras. In Cœna ſumina, ſinciput aprugnum, patinam piſcium, patinam ſuminis, anates, querquedulas elixas, lepores, altilia aſſa, amylum, panes Picentes.* Quod cùm jam ſeculo 4. Damaſus Romæ Epiſcopus imitari inciperet, unde Amm. Marcellin. *l.* 29. *Adepti* (nempe Pontificatum) *feliciſſimi ſunt, eorumque convivia regales ſuperant menſas*; Prætextatus Præf. Urbis, *ludens*, inquit Hieron. *ad Pammachium*, dicere ſolebat ad Damaſcum. *Facite me Romæ Urbis Epiſcopum, & ero protinus Chriſtianus*, &c.

PONTIFEX Aquarum, memoratur Servio *ad Æn. l.* 12. *Juturna fons eſt in Italia ſaluberrimus* ——— *Huic per* Aquarum Pontificem *ſacrificari ſolet. Cui Lutatius primus Templum in Campo Martis fecit. Nam & Juturnæ Ferias celebrant, qui artificium aquæ exercent* &c. denotatque ſummum Aquarum Inſpectorem. Unde *Pontificum* nomen longè amplius patuiſſe, quàm vulgo notum ſit, & *Pontificium*, quodlibet officium, quamlibet poteſtatem, deſignâſſe, docet Juretus, *Notis ad Symmachum ſuum*, *l.* 7. *Ep.* 27. Vide quoque Caſp. Barthium, *Animadverſ. ad Stat. l.* 3. *Sylv.* 5. *v.* 35. Y'δάτων E'πιστάτης hujuſmodi Magiſtratum nominatum fuiſſe Athenis, dicemus infrà, voce *Puteus*.

PONTIFEX Maximus, apud eoſdem Romanos, dicebatur unus ille, qui reliquorum ſupremus erat, à Numa itidem inſtitutus, *cui*, ut Dionyſ. *l.* 2. tradit, *maximarum rerum, quæ ad ſacra & Religionem pertinent, curam judiciumque commiſit, eumque vindicem eſſe juſſit contumaciæ privatorum & Magiſtratuum.* De ejus creatione ſic Liv. *l.* 1. *c.* 20. *Minoribus creatis, Numa Pontificem deinde Maximum, Numam Marcium, Marci Filium ex Patribus legit, eique ſacra omnia exſcripta exſignataque attribuit: quibus hoſtiis, quibus diebus, ad quæ Templa ſacra fierent, atque undè in eos ſumtus pecunia erogaretur. Cætera quoque omnia publica privataque ſacra Pontificis ſcitis ſubjecit, ut eſſet, quò conſultum plebes veniret, ne quid divini juris, negligendo patrios ritus peregrinoſque adſciſcendo, turbaretur. Nec cæleſtes modò ceremonias, ſed juſta quoque funebria placandoſque Manes, ut idem Pontifex edoceret, quæque prodigia fulminibus, aliòve quò viſo miſſa ſuſciperentur atque curarentur.* Feſtus eundem ait *Judicem atque arbitrum rerum divinarum humanarumque fuiſſe.* Idem hiſtoriæ ſcribendæ munus habuit impoſitum, uti dicimus ex *Tacito* Fl. Vopiſci, *c.* 1. Quod M. Tullius confirmat *de Oratore*, *l.* 2. *c.* 12. *Erat enim hiſtoria nihil aliud, niſi Annalium confectio: cujus rei memoriæque publicæ retinendæ cauſâ, ab initio rerum Romanar. uſque ad Mucium Pontificem Max. res omnes ſingulorum mandabat literis* Pontifex Maximus, *referebatque in album & proponebat tabulam domi, poteſtas ut eſſet Populo cognoſcendi: iique etiam nunc Annales maximi nominantur.* Vide Caſaubon. & Salmaſ. *Notis ad Vopiſcum*, *d. l.* &c. Creabatur is ex Collegio *Pontificum*, non quidem Collegarum cooptatione, ut in cæteris Sacerdotiis mos erat, ſed Populi Comitiis Tributis, ut idem Livius docet. Multò etiam tempore non niſi ex Patribus creatus eſt, donec poſtremò omnibus honoribus Plebi communicatis *Pontifex M.* quoque ex Plebe primus creatus eſt, T. Coruncanus. Poſt quem multi tam Patricii, quàm Plebeji, id faſtigii adepti ſunt, uſque ad Jul. Cæſarem. Quò mortuò, in ejus locum, *Pontificatum M.* per vim invaſit Lepidus, poſt cujus obitum Sacerdotium id ſuſcepit Auguſtus, quod vivò Lepidò, licèt oblatum ſibi conſtanter rejecerat, teſte Suetoniò, *c.* 31. Decens autem viſum fuerat, eum, qui totius Imperii poſſeſſionem eſſet adeptus, ipſam quoque ſupremam rerum divinarum auctoritatem, quæ hôc munere continebatur, habere. Quare, poſt Auguſtum, omnes Romani principes ſeu Imperatores *Pontificatum Max.* vel ſuſceperunt, vel ſe *Pontifices Magnos* appellari, paſſi ſunt: ut, Conſtantinus, Conſtantius, Valentinianus, Valens & Gratianus: qui Chriſtianæ Religioni addicti, quanquam à munere abhorrerent, ejus tamen titulum elogiis ſuis adſcriptum non ſunt aſpernati. Donec, qui ultimò hic nominatus eſt, Gratianus, edictò propoſitò, *Pontificem ſe Maximum* appellari vetuit: quò factò ea Sacerdotii dignitas in Imperatoribus eſt extincta. Zoſim. *l.* 4. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 22. Sed renuiſſe quidem ſtolam Pontificalem, ſibi à Pontificibus Ethnicis ex more oblatam, non verò ipſum titulum aut munus Pontificatus Gratianum, ex Zoſimo colligas. Imò titulum iſtum adhuc diu poſt Gratianum manſiſſe Imperatorib. Chriſtianis, patet ex *Inſcr.* Juſtinopoli Iſtriæ repertâ, & à Cl. Grutero prolatâ, *p.* 164. *num.* 5. in qua Juſtinus Senior, qui imperare cœpit A. C. 518. diſertè *Pontifex Maximus* appellatur, literis hiſce PONT. MAX. Quare non parùm erravit qui in gratiam Epiſcopi Romani titulum hunc rejeciſſe Gratianum volunt: utpote ſine quo etiam pro Chriſtianæ Eccleſiæ capite, Chriſtianos Imperatores ſeſe geſſiſſe, clarum eſt ex *Cod.* Theodoſiano, Juſtinianus, *Novellis* &c. Ant. van Dalen *de Oraculis*, *Diſſertatione* 1. *p.* 251. & *ſeqq* ubi varia in hanc rem. Sedes *Pontificis M.* regia, eique Flamines quoque, & ipſe Rex ſacrorum ſubjectus fuit. Idem Roſinus *alibi*. Tranſiit poſteà ab Imperatorib. hic titulus ad cujuſlibet Eccleſiæ Epiſcopos, quos moris fuit vetuſti & in multa tempora durantis, appellari vulgò *Pontifices ſummos*, *Summos Antiſtites*, *Summos Sacerdotes*, *Maximos Pontifices* &c. Anacletus, *Ep.* 2. *Unde liquet, quòd ſummi Sacerdotes, i. e. Epiſcopi, à Deo ſunt judicandi.* Paulinus, *Ep. ad Romanianum*, *inter Auguſtini* 36. *Tunc verò ſibi ſummus Chriſti Pontifex Auguſtinus videbitur.* Eucherius *ad Salonium*, *Cùm te illic beatiſſimi Hilarii, tunc Inſulani tyronis, ſed jam nunc ſummi Pontificis doctrina formaret.* Neque id ab initio tantùm, ſed recentiori ævò. Sidonius Apollinaris vix unquam aliter: *Ep.* 11. *l.* 4. *de Mamerco & Claudiano fratr.*

Nam de Pontificis *tenore ſummi,*
Ille inſignia ſumſit, hic laborem.

Idem *l.* 7. *Ep.* 5. *Bituricas decretò civium petitus advenis, cauſa fuit evocationis titubans Eccleſiæ ſtatus, quæ nuper ſummò viduata* Pontifice, *utriuſque profeſſionis ordinibus ambiendi Sacerdotii quoddam claſſicum cecinit.* Et *l.* 8. *Ep.* 15. Ananum vocat *Maximum conſummatiſſimumque Pontificem.* De Hattone Moguntiacæ Eccleſiæ Antiſtite, Witikindus, *Geſtorum Saxonic. l.* 1. *Summus* ait, *Pontifex mittitur ad ſedandam tam ingentem diſcordiam.* Sic Theganus *de Geſtis Ludovici Imperator. Jamdudum illa peſſima conſuetudo erat, ut ex viliſſimis ſervis ſummi Pontifices fierent.* Et quidem id tituli quid ſignificaret, docet Optat. Milevitanus, *l.* 1. qui, *Apices & Principes omnium* Epiſcopos vocat. Ignatius item *ad Trallian.* cùm inquit, Τί γάρ ἐστιν ἐπίσκοπος, ἀλλ᾽ ἢ πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας ἐπέκεινα, πάντων κρατῶν, ὡς οἷόν τε ἀνθρώπῳ κρατεῖν. *Quid eſt Epiſcopus, niſi is qui prætergreſſus eſt omne imperium & poteſtatem, quique omnibus imperat, quantum quidem homo imperare poteſt.* Tandem verò titulum hunc, ut & *Papæ* ac *Apoſtolici*, Romæ Epiſcopus ſoli ſibi vindicavit, neque in tota hodie communione Latina alius *Pontificis M.* titulò inſignitur, quàm qui Romæ ſedem ſuam habet Præſul: cujus inſigne Cidaris *Pontificia* eſt, ut dicitur *in præfat. ad opus de attributis Romani Pontif.* cui titul. eſt, *Corona aurea ſuper mitram.* Continet illa triplicem coronam, ſupra ſimplicem Epiſcoporum mitram, inventum, ut pleriſque viſum, Bonifacii VIII. Vide Anton. Mazaronium *l. de* 3. *Pontific. coronis*, & Carol. Paſchal. *de Coronis*, *l.* 9. *c.* 13. ac *l.* 4. *c.* 21. infra *Triregnum*. Alii tamen à Paulo II. geſtamen hoc primùm inductum; nonnulli, antiquius quidem, ſed ab eo, cùm exoleviſſet, fuiſſe revocatum, contendunt. Vide Jacobum Cardin. Papienſem *Comm. de rebus Pauli II. l.* 2. Sed his miſſis, integumentum Pontificii capitis quaſi uſuarium eſt Camelaucus, quo de vide præter alios Anſelm. Solerium *de Pileo*, *ſect.* 13. & ſuprà in voce *Pileus*. Calceamen-

cemeota *Pontificum* non ſemper eadem fuere: Primi caligis ſeu ſandaliis Apoſtolicis leguntur uſi: à quorum craſſitie ac ruditate, ad linteos udones ſe tranſtulerunt, donô, ut quidam volunt, Conſtantini M. Poſtremò ſandalia purpurea, crucis aureæ ornamentô inſignita, adhibere cœperunt. Vide Ben. Balduinum *de Calceo, c.* 27. *ubi ideam Sandaliorum Pontificum Sylveſtri I. Martini I. Honorii I. ex Angelo Rocca ultima editio præbet ſpectandam*, ut & infra: de Jure *Pontifices Rom.* eligendi, diximus alibi. De *Pontifice ſummo* Hebræorum, cujus non niſi umbra ad Romanos quædam ſparſa eſt, Vide infra in voce *Pontificalis Dignitas*, item *Sacerdos ſummus*. Commentaria *Juris Pontificii* veterum Romanorum, ſcripſit Labeo Antiſtius, quem librum citat Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 4. & 8. Vide quoque Feſtum, & Anton. Thyſium JCtum, *Not. in A. Gellium l.* 1. *c.* 12. Sed nec ſolis intra Gentiles Romanis ſui fuêre *Pontifices Summi* aut Summi Sacerdotes, uti ex *Inſcript.* imò Tertulliano, manifeſtè patet. In Gruteri *Theſauro p.* 327. *Primi Sacerdotis* nomine venit in [illegible] L. Aurelius victor Collegii videl. ſive corporis Sacerdotum Auguſtalium. In alia apud eundem Græca *p. prac.* Onias quidam vocatur ΑΡΧΙΕΡΕΥϹ ΚΑΙ ΠΡΟΦΗΤΗϹ. Vide quoque *p.* 313. 10. 448. 1. & 1024. 3. Apud Jac. Sponium, *Itinerar. tom.* 2. *p.* 482. Herodes Atticus in ſimili *Inſcr.* ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ dicitur ΤΩΝ ΣΕΒΑΣΤΩΝ, nullâ mentione licet factâ Collegii, Ordinis, urbis aut regionis: ſicut & Diocles ille, cujus mentio fit in alia *Inſcr. tom.* 1. *p.* 416. Contrà in fragmento per eundem deſcripto Eleuſine, habemus ΑΡΧΙΕΡΕΑ ΑΧΑΙΩΝ, *Achajæ Pontificem ſummum*: & in alia, Thyatiræ, Marcus Aurel. Diadochus vocitatur ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΝΑΩΝ ΤΩΝ ΕΝ ΠΕΡΓΑΜΩ ΚΑΙ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ ΚΑΙΡΟΝ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΟΣ *Pontifex Aſiæ* (minoris) *Templorum, quæ ſunt Pergami, & Pontifex eodem tempore Patriæ ſuæ*: additurque, cum Thyatiræ & Pergami alios creâſſe Pontifices, quibus ſine dubio alii Civitatum harum Sacerdotes erant. Ut prætercam *Pontifices tertius Xyſti, Archiereas it. Synhodi* (Deorum) & *Auguſtorum*, quorum mentio apud Gruterum iterum *p.* 1013. Hoc tamen notandum, hos quidem ΑΡΧΙΕΡΕΑΣ ſimpliciter, ſolum verò Pontificem Max. Romanorum, ΑΡΧΙΕΡΕΑ ΜΕΓΙϹΤΟΝ Græcis conſtanter dici conſueviſſe. Unde in alia *Inſcr.* quam Sponius exhibet *tom.* 1. *p.* 400. quæ Latinè leguntur, IMP. CÆSAR. VESPASIANUS. PONTIFEX. MAX. &c. Græcè ibidem ſic verſa (in eadem columna) ſequuntur: ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΟΥΕΣΠΑΣΙΑΝΟΣ ΣΕΒΑΣΤΟΣ ΑΡΧΙΕΡΕΥΣ ΜΕΓΙΣΤΟΣ. Julianus verò, eandem dignitatem innuens, ΑΡΧΙΕΡΕΑ ΜΕΓΑΝ ſe dicit, *Ep.* 49. *ad Arſacium Ἀρχιερέα Γαλατίας* &c. Vide iterum Anton. van Dalen *de Oraculis, Diſſertatione* 1. *p.* 170. & *ſeqq.*

PONTIFICALES Ceremoniæ, in inauguratione Pontificis Romani hæ ſunt: Cùm in Synodo Romana ſub Stephano. IV. celebrata ſtatutum ſit, non poſſe eligi in Pontificem, qui Presbyter, aut ad minus Diaconus non ſit, ſi occurrerit, Diaconum novum in Papam conſecrari (ut aliquando accidit) obſervari ſolent ceremoniæ ſequentes. Nimirum, Papa tunc comparet ad ordinationem, indutus amictu, manipulô, cingulô, pluviali & mitrâ in capite; quæ deponitur, quando Epiſcopus ordinans facit impoſitionem manus, ſtans ipſe, & Papâ in throno ſedente: qui tamen erigetur, quando ab Epiſcopo ſtolam accepturus eſt. Mitrâ tamen coopertus ac ſedens, librum Euangeliorum tangit. Si in Sacerdotem eſſet conſecrandus, vide ſuprà *Presbyter*: Si in Subdiaconum, vide *Subdiaconus*. Si in Epiſcopum; tunc ſolitæ exhortationes atque interrogationes omittuntur, atque conſecrans, dum litaniæ dicuntur, Papæ benedicens, ſtare debet ſine baculo & genuflexi duo Aſſiſtentes. Dum ponitur illi ſuper humeros liber, ſedet in throno ſine mitra Pontifex, ordinans verò ſtat: quod & in unctione capitis ac manus obſervatur, nec baculum in manu tenet; ſed tantùm annulum, quem dum illi Epiſcopus ponit, oſculatur Papæ manum. Quô impoſitô, accedunt Cardinales ad illius pedis, manus & faciei oſculum, ac idem facit Epiſcopus ordinans, à quo, tempore Offertorii, ſtans Epiſcopus, recipit faculas, panem & vinum, ſine mitra, & manum offerentis Pontificis oſculatur, Papâ in throno ſedente; qui tandem à Cardinal. Diacono accipit pallium, cum conſueta verborum formula, &c. Vide Chriſtophorum in *Ceremoniali*. Sed ante omnia ſtatim ac Pontifex electus eſt, in Cathedra collocatur, & ponitur annulus piſcatoris in digito, novôque nomine ſibi aſſumtô, confeſtim primus Diaconus Cardinalis illum populo divulgat. Electus verò in Pontificem, depoſitis Cardinalitiis indumentis, induitur veſte candidâ laneâ vel ſericâ, juxta temporis exigentiam, ac caligis ejuſdem coloris, cum calceamentis rubris, in quibus acupictæ ſunt aureæ cruces. Præcingitur cingulô rubeô aureis floccis, atque birretô, rochetô, amictu, albâ, cingulô ornatur & ſtolâ ad collum pendente, ſi ſit Sacerdos, ſeu ad ſiniſtrum humerum, ſi ſit Diaconus: ſi autem nullum habeat ordinem, ſtola non ponitur. Mox in ſede poſitus, à Cardinalibus croceis indutus adoratur, denuo oſculando ejus pedem, manum & genam; defertur illi interea pluviale, mitraque pretioſa (de quo tegminis genere ſuprà) Sic indutus ad ſedendum ponitur Cappellæ Altare, ubi iterum, ut ſuprà, poſt aliam adorationem, Cardinales eum oſculantur. Tunc patefactis Conclavis valvis, ubique lætitiæ ſonitus acclamationum, campanarum, tormentorumque bellicorum auditur. Atque ſic in ſede collocatus, proceſſionaliter, præcedente Vaticanæ Baſilicæ clerô, concomitantibus Cardinalibus indutis rochetô & cappâ magnâ, ad eandem Baſilicam S. Petri defertur, populoque conclamanti benedicit; tandem ſuper Altare majus deponitur ibique ſacrum Collegium denuo illum publicè ordinatèque adorat, & ſinguli ternam adorationem, ut ſuprà, complent. Interim Purpuratorum Decanus genu flexô intonat *Te Deum*, quô à Muſicorum Choro expletô Decanus ſuper Pontificem nonnullas preces recitat, poſt quas Papa ſolenniter populo benedicit. In die autem Coronationi deſtinato, dum Papa ad Vaticanam Baſilicam defertur, Ceremoniarum Magiſter immediatè Pontificem antecedens, defert in manibus duas oblongas arundines, in quarum unius vertice ſtuppa habetur, in alterius culmine parva candela, quâ ſtuppam accendens, dicit: *Beatiſſime Pater, ſic tranſit gloria mundi*; eamque ceremoniam ter repetit. Ciacconius tamen in *Vita* Benedict. XII. aliàs XIII. Antipapæ, aliam quandam ceremoniam antiquitus uſitatam refert, in coronationis actu Pontifici hæc verba dici conſueviſſe ajens: *Pater Sancte, non videbis dies Petri*. Sed eam nec in Canonibus, nec in pervetuſtis Ceremonialibus reperiri, contendunt Macri Fratres. Uſus verò ſpargendi ad Lateranum monetas, in Pontificis inauguratione, antiquus eſt, ut idem probatum eunt, ex Baronio, *ad A. C.* 867. *num.* 143. & 144. Plura hanc in rem facientia, vide apud præfatos Fratres, Dominicum & Carolum Macros *Hierolex.* in voce *Papa*.

PONTIFICALIA, Epiſcopalia ornamenta, veſtimenta. *Chronicon* Montiſſereni A. C. 1222. *Quod etiam ſuis viribus majus tentare auſus eſt, videlicet ut ei* Pontificalibus *uti Papa permitteret.* Nam & Epiſcopos olim *Pontifices*, imò *Pontifices* ſeu *Sacerdotes ſummos*, dici conſueviſſe, docet & Car. du Freſne ex *LL.* Wiſigothorum, Longobardorum, *Capitul.* Caroli M. *veter. Formulis* & Baronio ad A. C. 397. *num.* 61. In ſpecie ſic dicuntur, quibus ipſe Pontifex Romanus utitur, de quibus aliquid ſuperius; addemus hic quædam alia. Indumenta Bonifacii VIII. cujus ſepulchrum detectum eſt A. C. 1605. talia erant; ut inter alia refert Joh. Mucantius, apud Torrigium *p.* 373. *Vidi*, inquit, *dictum corpus integrum conſervatum in dicta capſa lignea, in qua fuerat ſepultum per* 302. *annos: facies tantùm ejus aliquantulum conſumta erat, ita ut nec nares, nec labia, ſed tantùm mentum appareret & dentes. Habebat in capite mitram albam admodum parvam, &, ut conjecturare potui, ex tela bombacina, corpus indutum erat omnibus* pontificalibus *indumentis, i. e. caligis, ſandaliis ex tela aurea, in ſummitate acutis, ſine cruce, rochettô longô albô, ſtolâ, cingulo, dalmaticâ tunicellâ, planetâ amplâ ſericeâ coloris nigri, phanone & palliô, quod conſumtum erat: ſed plumbum apparebat & pendebat fere uſque ad pedes, ſpinula tres gemmata, manus ejus chirothecis albis acu factis & margaritis ornata erant & annulum pretioſum digiti geſtabat, atque zaphirum valoris (ut dixerunt aliqui)* 30. *ſcutorum* &c. Quoad reliqua Papæ indumenta, vide hic paſſim, in vocibus *Birrus, Camelaucium, Campagi, Cappa, Cingulum, Crocea, Epigonation, Mandyas, Orale, Pedules* &c. & de his omnibus fuſe agentes Macros Fratres in *Hierolex.* Non induitur autem Pontifex ſandaliis, ſubcinctoriô, chirothecis & fanone, die Veneris ſanctô. De *Pontificali* ornatu Sacerdotis Summi Hebræorum, dicemus *infrà*.

PONTIFICALIS Dignitas, in V. Teſtam. certæ familiæ fuit adligata. Et quidem primus Hebræorum Pontifex fuit, ex tribu Levi, frater Moſis: cujus duo filii *Eleaſar* & *Ithamar*, binas conſtituerunt familias Sacerdotales, quarum prior tantùm *Pontificalis* fuit. Numer. *c.* 20. *v.* 28. *Et exuens Moſes Aaronem veſtibus ipſius, induit eis Eleazarem filium ipſius. Et mortuus eſt Aaron ibi in vertice montis.* Turbata autem poſteà ſucceſſio hæc videtur, cùm Heli Pontifex Ithamarides fuiſſe credatur. Sed poſteri ejus Pontificatu rurſus exciderunt, Salomonis tempore, per Abjatharem: eôque amotô, ad veram ſtirpem honor iſte poſtliminiò rediit, per Zadocum Eleazaridem, 1. Regum, *c.* 2. *v.* 26. Poſt captivitatem dein Babylonicam, iterum hic aliquid turbatum, cùm, *Ducum* extinctô nomine, qui priùs præfuerant, *Pontificatus* non quidem ad aliam familiam tranſlatus, ſed cum Principatu primùm, exin cum Regno, præter divinam inſtitutionem, conjunctus eſt. Liberatô enim ab Antiochi tyrannide populô, Alcimôque mortuô, populus ſui juris factus, Judæ Maccabæo, filio Mathatiæ Sacerdotis, è ſtatione ſeu claſſe Sacerdotali Joaribi, 1. Chronic. *c.* 24. *v.* 7. & 1. Maccab. *c.* 2. *v.* 1. *Pontificatum* tradidit; quô cùm per quadriennium functus eſſet, fortiter vendicans jura patria, infelici in prælio cecidit, Pontifex idem & Princeps. Ei ſucceſſit Jonathas primò, inde Simon, ambo fratres ejus: poſteà Simonis filius Joh. Hyrcanus, idem ſimul Pontifex & Ethnarcha; cujus fil. Ariſtobulus, miſſô Principis nomine, Regium uſurpavit, Aſmonæorum Principum, qui omnes Principes ſimul Pontificeſque fuêre (quod poſterius illorum munus legitimum planè fuit, non interruptâ per eos legitimâ Pontificum ſucceſſione) ultimus. Exceperunt itaque Principes Maccabæos, ejuſdem familiæ Reges, qui *Pontificatum* cum Regno retinuerunt, uſque ad Hyrcanum Alexandri Jannæi Regis ex Alexandra, filium; cui Pompejus, à fratre Ariſtobulo pulſo, Pontificatum & Ethnarchiam reddidit. Sed paulo pòſt, ab Herode, Aſmonæi ſtirpitus ſublati ſunt, poſtquam Pontificatus & Principatus in eorum domo hæſiſſet per 130. circiter annos. Franc. Burmannus. *Synopſ. Theol. Chriſt. Part.* 1. *l.* 4. *c.* 38. Cæterum, ut quædam hîc, de *Pontificali* apud Hebræos dignitate ac prærogativa, adſpergam. *Pontifex* Max. eorum extra Synedrium Magnum judicari non potuit, uti legitur in Miſna, *tit. Sanhedrin, c.* 1. quod ad capitales cauſas nonnulli reſtringunt, dictitantes, in pecuniariis cum Triumvirali (ſeu, ut volunt aliqui, Vigintiunviraili) foro, ut privatum quemlibet, ſed non ſine temperamentis aliquot, ſubfuiſſe: Inter quæ illud inprimis erat, quòd pro lubitu Procuratorem (quem אנטלר *Entaler* vocabant) ipſi conſtituere licebat; neque ipſe in jus vocatus ſe ſiſtere cogebatur, ut alia omittam. Interim tanta ejus apud omnes fuit ſanctitatis opinio, ut ab actionibus quibuscunque in eum inſtituendis judiciiſque ferendis abſtinentiores eſſent, neque temerè is à quoquam in jus raperetur. Hinc nec ad juramenta forenſia aliave præſtanda adigebatur, niſi Regi Iſraëlis in jus vocato

cato teſtimonium ejus prodeſſe poſſet: quemadmodum de Flamine apud Romanos Diali idem in uſu fuiſſe, legimus apud Gellium *l. 10. c. 15.* Neque alii conſtituebant *Pontificem*, quàm Synedri LXXI. quorum etiam ſolorum erat controverſias, circa *Pontificum* ſucceſſionem obortas, decidere. Eundem autem, ſi ritè conſtituendus eſſet, ajunt debuiſſe eſſe *præſtantiorem cunctis fratribus ſuis Sacerdotibus in decore, in viribus, in divitiis, in ſapientia & in vultu*, Maimonid. *Halach. Celi hammikdaſh. c. 5. §. 1.* Et habebat Vicarium סגן *Segen* vocitatum, ſub cujus poteſtate, quantum ad functiones præſtandas, cœteri omnes Sacerdotes ſuberant: quippe & ipſe habebat binos aut plures *Cathicolos*, qui vicarii ejus erant, ſicut is Pontificis. Quos omnes ſimiliter Synedrium M. conſtituebat; quod etiam ſimul creabat *Amarcalos* minimùm ſeptem, i. et Oſtiarios atrii Templi, quod nec aperire fas erat, niſi cuncti ſimul adeſſent. Sed & his ſuberant tres minimùm rerum ſacrarum Quæſtores, Hebr. dicti גזברין. Vide Seldenum *de Synedriis Veter. Hebr. l. 3. c. 8.* Nec omittendus ritus, quô ſacra diſciplina à Synedrii M. delegatis aliquot Pontifici Max. paulo ante feſtum Expiationum, menſe *Tiſri*, ſequiori ævô, quotannis tradi ſolebat. Stante nempe Templô primô, qui in *Pontificatum* ſucceſſêre, Viri erant adeò doctrinâ ac pietate præſtantes, ut ſuum ſatis, abſque Synedrorum ope, plerumque munus præſtare edocti eſſent. Sub Templo autem ſecundo, cùm ſeptiduò ante Feſtum præfatum, ex more vetuſtiſſimo, Pontifex, ut tanto ſacrificio in univerſi Populi expiationem peragendo, quotidianâ conſuetudine, magis idoneus redderetur, ſe à domo ſua & uxore ſeparatus, in Templi Conclave פרהדרין dictum, receperat (quoniam tum ſæpe ſacrorum imperiti eò dignitatis evehebantur) mos erat, ut Synedri aliquot à Synedrio M. delegati, dierum illorum quôlibet ei prælegerent totum munus ejus, in die illo magno expediendum, quemadmodum in Levitico præſcriptum eſt. Etiam imperabant ipſi, ut lectione ipſe aſſueſceret iteraretque, ne quid rituum inſciens fortè prætermitteret, rituumque formulas eum docebant: Nam & eô die omnigena ſacrificia ab ipſo ſolo offerenda erant. Manè dein diei Paraſceves, conſtituebant eum in porta Templi Orientali, & tranſire faciebant coram illo juvencos, arietes, agnos, ut inde mactandi formularum memoriam firmaret. Eôdem die tradebatur Senioribus aliquot è Sacerdotibus, qui thymiamatis eum edocerent ritum, ſed non ſine juramento, de thymiamate in Sancto Sanctorum ritè offerendo, ab eo præſtito Senioribus, à Synedrio delegatis, &c. Deducebatur autem è domo ſua in Templum ſplendidiſſimâ pompâ annuâ, comitante Synedrô M. ſimul cum Rege & Sacerdotum choro, & quidem ſeptem diebus ante edictum Expiationis feſtum, apparari ſolebant, in domo illius urbana, *ſellæ Patri Synedrii & Principi & Pontifici Max. & Segeni, & Regi, & præter has ſeptuaginta argentea ſeptuaginta Synedris. Et qui natu major ex Sacerdotibus erat, aſſurgens ſermocinabatur coram eo* &c. ſalubria ei de inſtante officio monita ingerens, promittente Pontifice, cuncta ſe præſtiturum ritè: quô factô Rex eum ſermone demulcebat mitiore, nec ſine magnis promiſſis, poſtquam e Templo eſſet reverſus. Proclamabatur dein, *Pontifex Max. jam ad Conclave ſuum in Templo.* Tum primò, *ibant ante eum ex Regibus Iſraëlis oriundi, quoniam quisque ut Pontifici propior erat, locô incedebat honoratiore.* Et poſt eos, omnes ex Regibus domûs *Davidica* ——— præcone exclamante ante eos, *Tribuite honorem domui Davidica.* Sequebatur familia Levi, nec ſine præconio parili, *& primores eorum cuncti veſtibus induebantur hyacinthinis, ex ſerico. & Sacerdotes candidis etiam ex ſerico* [illegible]. *& poſt eos Cantores & poſt eos, inſtrumenta Muſica pulſantes. & poſt eos tibicines & poſt eos Janitores. & poſt eos ſuffituum curatores, eôdemque ordine aulæorum textores, Cuſtodes templi, Quæſtores, Bibliothecæ Præfecti & poſt eos omnes Artifices ſacri. & poſt eos Septuaginta Synedri, & poſt eos centum Sacerdotes, manibus habentes virgas argenteas, ut viam faciliorem redderent. & poſt eos Pontifex Maximus, & poſt eum omnes Presbyteri generis Sacerdotalis bini.* Ut quidem, apud Seldenum præfatum *c. 11. §. 7.* tradit Salomon Ben-Wirga, in *Sepher Sephat Jehuda fol. 45. 1.* & *2.* in verſione Georgii Gentii *p. 282.* &c. Plura infrà in *Sacerdos ſummus* it. voce *Sanctuarium*.

PONTIFICIUM, titulus honorarius, quo Pontifex ſeu Epiſcopus compellabatur olim, Avitus Viennenſis, *Ep. 15. Probata ſummaque pietatis eſt, ut de cauſis ad* Pontificium *veſtrum pertinentibus, meum quoque conſilium conſulendum eſſe ducatis.* Occurrit non ſemel in *Epiſtolis* Nicoli I. Johannes VIII. & aliorum: item in *Actis* Synodi Romanæ, A. C. 853. &c. Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque Macros Fratres, *Hierolex.* & ſupra in voce *Pontifex Aquarum*.

PONTIFICIA Ditio, ſeu *Status Eccleſia*, *Stato della Chieſa* Italis, *l' Eſtat d' Egliſe* Gallis, pars eſt Italiæ, à ſeptentrione in meridiem protenſa per 240. milliaria, nempe à caſtro *Francolino* in Ferrarienſi Ducatu Terracinam usque. Ejus autem major latitudo nempe à Centumcellis Anconam uſque eſt 120. milliarium. Sed multò minor eſt in aliis locis, præſertim in Romandiola, ubi valde reſtringitur, inter Hetruriam & mare Adriaticum; ſubeſtque dominio Romani Pontificis. Terminatur hæc ditio à meridie mari Tyrrhenô, ab ortu regnô Neapolitanô, ab occaſu Hetruriâ & Ducatu Mutinenſi, à ſeptentrione autem mari Adriaticô & dominiô Venetô. Ejus partes ſeu provinciæ ſunt Campania Romana, *la Campagna di Roma*, provincia Patrimonii S. Petri, *la provincia del Patrimonio di S. Pietro*, Sabina, *la Sabina*, Ager Orvietanus, *il territorio d' Orvieto*, Ager Peruſinus, *il territorio di Perugia*, Umbria, ſeu Ducatus Spoletanus, *l' Ombria*, Marchia Anconitana, *la Marca d' Ancona*, territorium Civitatis Caſtelli, *il territorio di Città di Caſtello*, Ducatus Urbinas, *il Ducato di Urbino*, Romandiola, *la Romagna*, Ager Bononienſis, *il Bologneſe*, & Ducatus Ferrarienſis, *il Ducato di Ferrara*. Subſunt etiam dominio Romani Pontificis Avenio & Comitatus Vindaſcinus in Gallia; *le Comtat Venaiſſin*, uti Beneventum in regno Neapolitano, cum ejus territorio alias peramplo, ut liquet ex diplomate Clementis VI. Pontificis Romani A. C. 1350. ſed nunc ab Hiſpanis valde reſtringitur. Totius ditionis Pontificiæ urbs præcipua eſt Roma, *Roma*, quæ Italiæ caput. Crevit autem maximè hæc ditio liberalitate Francorum Regum Pipini & ejus filii Caroli Magni, & donatione Ludovici Pii ejus nepotis. Sub Clemente VIII. Pontifice Romano, Ducatus Ferrarienſis rediit ad ditionem Pontificiam, uti etiam Ducatus Urbinas ſub Urbano VIII. Barberino Pontifice Romano; deficiente maſculâ prole.

Pontificiæ ditionis urbes præcipuæ.

Ancona, *Ancona.*	Macerata, *Macerata.*
Ariminum, *Rimini.*	Orvietum, *Orvieto.*
Aſculum, *Aſcoli.*	Peruſia, *Perugia.*
Bononia, *Bologna.*	Piſaurum, *Peſaro.*
Camerinum, *Camerino.*	Ravenna, *Ravenna.*
Faventia, *Faenza.*	Reate, *Rieti.*
Ferraria, *Ferrare.*	Roma, *Roma.*
Firmum, *Fermo.*	Spoletum, *Spoleto.*
Forum Livii, *Forli.*	Tifernum, *Citta di Caſtello.*
Fulginium, *Foligno.*	Viterbium, *Viterbo.*
Imola, *Imola*	Urbinum, *Urbino.*

PONTII de Leon, illuſtris Hiſpaniæ Familia, in Bætica provinc. floret. Initiô A. C. 1430. Petro *Pontio* Leonenſi, ex Dominis de *Marchena*, Comitis Metellini ſeu *Medellin* titulus datus; dein ille in Civitatem Arcuenſem (*de Arcos*) translatus eſt A. C. 1445. Ejus filiorum primus Johannes genuit Rodericum & Emanuelem, quorum ille Marchio *de Cadix* creatus eſt, dein Dux *de Cadix*, tum *de Arcos*: pater Franciſcæ, Ludovico *Pontio de Leon* Dn. de *Villagarſia* & Marchioni *de Zara* (filio Petri & Ludovici, Rodericô primô, ut dictum eſt, Comite nati, nepoti) nuptæ. In horum liberis Franciſcus poſteritatem habuit, in oppido *Xerez de la Frontera*: ſed major Rodericus Dux *de Arcos*, Marchio *de Zara* & Comes *de Caſares* ac reliquorum, in quos illi tituli propagati ſunt, fuit ſator. Ille (Emanuel, Johannis alter filius) *Comes de Baylen* à Rege appellatus eſt; ſed A. C. 1618. ultimus ex ejus poſteris Petrus Comes *Baylen* improlis deceſſit: Unde ob ſucceſſionem controverſiæ ortæ. Reliquorum ſeries ita habet. Petrus *Ponce* ſeu *Pontius de Leon*, Dominus *de Villagarſia*, pater fuit ex Leonora (filia Laurentii Suarezii *de Figueroa*) Ludovici *Ponce de Leon*, Marchionis, *de Zara*: quô & Franciſcâ agnatâ genitus Rodericus *Pontius de Leon*, Dux *de Orcos*, Mariam ſibi junxit Gironam (Johanne Tellezio Girone, Comite Urenæ, defunctô A. C. 1528. genitam) atque ex ea ſuſcepit Ludovicum Chriſtophorum *Ponce de Leon* Ducem *de Arcos*, maritum Mariæ Toletanæ (filiæ Laurentii Suarezii *Figueroa* Comitis *de Feria*) & ex ea patrem Roderici I. *Ponce de Leon* Ducis *de Arcos*; cujus, ex ex Tereſia *Zuniga*, filius Ludovicus *Pontius de Leon* Marchio *de Zara*, è conjuge Victoria Toletana Columna (filia Petri *de Toledo Oſorio* Marchionis *de Villafranca*, Ducis *de Fernandina*) ſuſcepit Rodericum II. *Pontium de Leon*, Ducem *de Arcos* & Fratres, A. C. 1622. Phil. Jac. Spenerus *Theatr. Nobil. Europ. Part. 2. p. 73.* & *in Ind.*

PONTINA, melius, *Pomptina*, Volſcorum palus juxta Forum Appii; haud longè à Tarracina, diſtat ab urbe 25. mill. paſſ. quam Plin. *l. 2. c. 5.* non longe fuiſſe, à Circeis dicit, quem locum 24. urbium fuiſſe Mutianus ter Conſul prodidit. Lucan. *l. 3. v. 85.*

Et quà Pontinas via dividit uda paludes.

Martialis, *l. 10. epigr. 74. v. 10.*

Nec qua paludes delicata Pontinas
Ex arce clivi ſpectat uva Setini.

Idem, *l. 13. epigr. 112.*

Pendula Pontinos qua ſpectat Setia campos.

Exſiccata eſt à Corn. Cethego Conſule, cui ea provincia obvenerat, agerque ex ea factus, Liv. *Epit. l. 46.* Inſequentibus deinde ſeculis, iterum exſiccata à Theodorico Gothorum rege, ut ex ejus inſcriptione in eo loco cernitur. Latrunculorum autem fuiſſe ſedem Juvenalis, *Sat. 3. v. 305.* oſtendit:

Interdum & ferrô ſubitus graſſator agit rem;
Armatô quoties tuta cuſtode tenentur
Et Pontina palus & Gallinaria pinus.

Alii in Latio conſtituunt, quorum ſententiâ à Virgilio, *l. 7. Æn. v. 801.* *Satura palus* dicitur, ut putat ex Hermolao, *Erythræus*. Hodie *Auſente palude* vocari, ſcribit *Leander Albertus*. *Baudrando* aὐτόπτῃ erat palus Latii, ſeu Campaniæ Romanæ, hodie *Paludi Pontine*, quæ non exſiccata eſt, & vix exſiccari poteſt, propter amplitudinem ejus & plures amnes, in eam influentes. Extenditur enim inter Neptunium, Norbam, Sermonetam, Setiam, Privernam, Terracinam & oram maris Tyrrheni, & in eam fluunt Aſtura, Nymphæus, Ufens, Amaſenus, aliique minores. Per hanc tamen Trajanus viam ſaxô ſtravit ingenti ſumptu, cujus adhuc reliquiæ viſuntur. *Nic. Lloydius.*

PONTINIACUM, pagus Galliæ cum cœnobio, in Diœceſ. Antiſſiodorenſi. Item oppid. Britanniæ minoris 8. leucis in Occaſum à Rhedonis, 4. à Joſſelino; *Pontigny*.

PONTINUS, vir fortiſſimus, laborum, periculorum, conſiliorum Ciceronis ſocius, ut ipſe teſtatur *de Provinc. Conſul. Modò ille meorum laborum, periculorum & conſiliorum ſocius Cn. Pontinus fortiſſimus, ortum repentè bellum Allobrogum, atque hâc ſceleratâ conjuratione excitatum, prœliis fregit, eoſque domuit, qui laceſſierunt, ac eâ victoriâ contentus, Republicâ metu liberatâ, quievit.* Vide *Pomptinus*.

PON-

PONTINUS Aquila, cùm eſſet Tribunus plebis, triumphanti Cæſari, prætervectoque unus è collegis non aſſurrexit. Unde Cæſar indignatus: *Repete ergo*, inquit, *à me Aquila Rempublicam tribunus*. Et per aliquot dies nihil cuiquam pollicitus eſt, niſi ſub exceptione: *Si tamen per Pontium Aquilam licuerit*. Conjuravit cum Bruto & Caſſio in Cæſaris necem, fuitque unus ex percuſſorum numero. Periit in conflictu Mutinenſi, Bruti Legatus. Sueton. *in Cæſare. c.* 78. Cicer. *ep. fam. l.* 10. Dio. *l.* 46.

PONTINUS, mons Argiæ, cum fluv. cognom. in Eraſinum labente, Pauſan. *l.* 2.

PONTIOPOLIS, vide *Fanum S. Pontii Tomeriarum*.

PONTISARA, ſeu *Pons ad Oeſiam*, *Pontoiſe*, urbs inſulæ Franciæ, in Vexino Francico in clivo, ad Oeſiam fluv. 6. leucis à Lutetia, in Circium, Rothomagum verſus.

PONTIUS, Vide *Claudius*.

PONTIUS, D. Cypriani Diaconus, & comes individuus, uſque ad ultimum ſupplicii diem, exilium cum ipſo ſuſtinuit, egregiô de ipſius vitâ & exitu volumine relictô. Hieron. *de Script. Eccleſ.* Honor. Auguſtod. *de lum. Eccl.* Item Martyr, in Gallia. Idem.

PONTIUS Aufidianus, Romanus civis, qui ubi reſcivit filiam ſuam à Fannio Saturnino pædagogo corruptam, utrumque morte punivit, Val. Max. *l.* 6. *c.* 1. *ex.* 3.

PONTIUS Fregellanus, ſtuprorum Albucillæ miniſter, decretô Senatûs amiſit ordinem Gn. Acerroniô, C. Pontiô Conſulib. Tacit. *Annal. l.* 6. *c.* 48.

PONTIUS Nicolaus. Vide *Nicolaus*.

PONTIUS Nigrinus, vide *Cajus*.

PONTIUS Teleſinus, prænomine *Lucius*, Philoſophus atque inſignis vir, collega in conſulatu C. Suetonii: ob artes egregias exulavit ſub Nerone.

PONTIVUS Pagus, *le Pontieu*, memoratus *in append. Chronici* Fredegarii, quum Ebroinum dicit, perſequentem Theodoricum Francorum Regem vel potiùs Leudeſium, Majorem Domus ejus, *Criſcecum villam in Pontio*, veniſſe: *Pontiva provinc.* Alcuino *de vita Rithaſii*: magna pars eſt veterum Ambianorum, inter Suminam & Altejam amnes jacens, Comitatûsque appellatione veteri nobilis. Unde rectè & Ludovicus & Carolus Franc. Reges *in Capitulis* ſuis pagum hunc cum Ambianenſi conjungunt. Minùs rectè ſuſpicatur *Cluverius*, à *Pontibus* in Æthici *Itiner.* memoratis & oſtio Atejæ proximis, nomen ei datum; quum nomen *Pontivi* pagi vel *Pontiu* Gallicum ſit, uti *Tellau* & *Vimeu*, atque à Pontibus, *Pontinus*, vel *Pontanus* potiùs, quàm *Pontivus* fieret. In eo Haimonem Ducem. ſedem habuiſſe, diſcimus ex *lib. de Vita S. Jodoci* & *B. Furſei*, unde colligere eſt, idem huic pago, quod Campaniæ Gallicæ contigiſſe, ut de Ducatu poſteà Comitatus fieret. Hodie corruptè *Ponticum* dicitur, quod vide, & plura de eo, apud Hadr. Valeſ. *Notit Gall.* in voce *Pontivus pagus*.

PONTONARIA, in Monaſteriis, præpoſitura ſeu officium fuit, cui *pontaticorum* ſeu *pontagiorum* (uti recentior ætas vectigalia in *pontium* tranſitu exigi ſolita appellavit) recipiendorum cura incumbebat. Ejus meminit Innocentius *III. l.* 13. *Ep.* 55. apud C. du Freſne *in Gloſſar.* & Macros in *Hierolex.*

PONTONES, locus Galliæ, à pontonibus nomen habens, proximus aquis Tarbellicis, ad fluv. Aturrum, vulgò *Ponton*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PONTONES, apud Cæſarem, *l.* 3. *Bell. Civ. c.* 29. genus Gallicarum navium, quæ cum onerariis eædem, vide Goveanum, *Var. Lection. c.* 36. Meminit earum Iſidorus quoque, *l.* 19. *c.* 1. cui *Pontones* dicuntur, *navigia fluminalia tarda ac gravia, quæ non niſi remigiô progredi poſſint*, &c. Præſertim autem earum uſus fuit, in trajiciendis fluminibus. Paulus in *l.* 38. *ff. de ſervit. ruſt. præd.* Diverſum, ſi pontonibus *trajiciatur*; Et infra. *Quia via conſummari ſolet, vel uſque ad civitatem, vel uſque ad viam publicam, vel uſque ad flumen, in quo* pontonibus *trajiciatur*, Spiegelius apud Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Cujuſmodi navigia hodie *Bacs* Gallis appellantur, quæ pontis vicem præbent, &c. Sed aliud vox ſonat apud Baudovin. in *Vita* S Radegundis, *c.* 10. ubi de miraculoſo vini augmento ſic dicitur: *Ubi vinum novum advenit, quod cellarium implevit, ſe tonella ſatisfeciſſe credidit; antè* pontones *& tonnæ defecerunt, quàm hæc, quæ beata in omnibus fecit voluntatem.* Hic enim *Ponto* dolii ſpecies eſt, fortè ex Gall. *Bonçon*. Car du Freſne *Gloſſar.* & Macri Fratres *Hierolex.*

PONTREMULUM, pernobile ac opulentum oppid. Thuſciæ, in radicibus Apennini.

PONTUS, regio Aſiæ minoris à *Ponto* Rege ſic dicta, ab Occidente Haly fluviô, ab Oriente Colchide clauſa: à Meridie minori Armeniâ, à Septentrione mari Euxinô terminata, *Strabo*. Ptolemæus verò, *l.* 5. paulo aliter: *Pontus*, inquit, *ab occaſu ore Ponti, & Thraciô & Boſporô, à Meridie regione, quæ propriè Aſia dicitur: à Septentrione parte maris Euxini terminatur.* Eſt autem hæc regio in qua floruit Gamba Epiſcopus A. C. 175. & Eccleſia inſigniter, ſub Diocletiano, cum aliis, preſſa fuit, venenorum in primis ferax, unde & fabula de Medeæ veneficiis locum videtur arripuiſſe. Virgil. *Ecl.* 8. *v.* 95.

Has herbas, atque hæc Ponto mihi lecta venena,
Ipſe dedit Mœris; naſcuntur plurima Ponto.

Veneni quoque Pontici, & herbarum Ovidius quoque meminit. Seneca *in Herc. Oet. Actu* 2. *v.* 465.

Quas Pontus herbas generat aut quas Theſſala.
Sub rupe Pindus! ——— ———

Virg. *Georg. l.* 1. *v.* 58.

——— *Viroſaque Pontus*
Caſtorea. ——— ———

Hinc *Ponticus*. Ovid. *de Nuce*, *v.* 165.

Sic, ubi detracta eſt à te tibi cauſa pericli,
Quod ſupereſt, totum, Pontice Caſtor, habes.

PONTUS, vide *Ponticum*. Item pagus Geldriæ, *Pont*, apud Geldriam urbem. Item, fluv. Macedoniæ, Sintiam urbem alluens, haud longe ab Heraclea urbe, quæ *Sintica* dicitur, *Steph.* Item, regio Europæ, pars Myſiæ inferior. ibidem ad mare Euxinum. Ovid. *l. de Ponto*.

PONTUS, totum illud mare quod à palude Mœotide uſque in Tenedum protenditur: Sed ubi primum ſe arctat, à Tenedo incipiens, à caſu *Helles* vocatur *Helleſpontus*; ubi ſe expandit, *Propontis*, ubi iterum arctatur *Thracius Boſporus*, ubi autem latè diffunditur Pontus Euxinus; qui curvatus in figuram Scythici arcûs committitur oſtio Mæotidis paludis, idque oſtium *Cimmerius Boſporus* vocatur. Figuratè autem pro quovis mari ponitur.

PONTUS item mare multiplex, *Ptolem. Galaticus*, qui Paphlagoniam alluit; *Polemoniacus*, qui qui partem Cappadociæ, poſt Themiſcyram, in qua Polemonium urbs. *Cappadocius*, qui reliquam Cappadociæ oram, in qua Ceraſus & Trapezus, quæ regiones *Juſtiniano Hellenopontus*. Vel tres ſunt Cappadociæ partes.

PONTUS Cappadocius, *Ptolemæo* eſt pars Cappadociæ verſus Colchidem. Arrianus *in Periplo maris Euxini*, vocat eam Thiannicam, cùm ſcribit Ophim fluvium Thiannicam regionem à Colchide dividere. Olim ſub Regibus, quarum primus Mithridates I. fuit, quem vide *Nicol. Lloyd*.

PONTUS Euxinus, vide *Axenus*. *Mare Cimmerium* vocat *Oroſius*, *Caucaſeum* Apollonius, *l.* 4. *Mare Ponticum* nominant Horat. *l.* 3. *Carm Od.* 24. *v.* 4. & Plut. *in Pompejo & Eumenide*, *Ptol. mare Boreale*, & *l.* 4. ἀξιοθέατον, i. e. *maxime ſpectatu dignum* vocat. Pontum hunc veteres arcui Scythico compararunt. Manilius. *l.* 4.

Euxinus Scythicos Pontus ſinuatus in arcus.

Dionyſius.

Ἐκ τοῦ δ' ἂν καὶ Πόντον ἴδοις ἀγάλλακτον ὕδωρ,
Τόξου ἑλισσομένου σκυθικοῦ ἄμμορον τόξον.

Strabo: Εἰκάζουσι δέ τινες τὸ σχῆμα τῆς περιμέτρου ταύτης ἐντεταμένῳ Σκυθικῷ τόξῳ. Plin. *l.* 4. *c.* 12. *Retro curvatus magnô litorum flexu in cornua utrinque porrigitur, ac ſi planè arcus Scythici forma.* Val. Flacc. *l.* 4. *v.* 727.

Atque hâc Europam curvis anfractibus angit,
Hâc Aſiam, Scythicum ſpecie ſinuatus in arcum.

Lucanus, *l.* 8. *v.* 178.

Boſporon, & Scythia curvantem litora Pontum.
Spectamus. ——— ———

Color illius albus eſt, unde Theocr. *in Dioſcuris*.

Ἀργὰ καὶ πόντος ἀπαστράπτει σῆμα Πόντου.

Quærit Ariſtoteles *in Problem.* Cur mare Ponticum candidius ſit, quàm mare Ægæum? Reſpondit, hoc ideo accidere, quòd lacus omnes mari ſint candidiores; jam verò Pontus, teſte Naſone, *l.* 4. *Ep.* 10. *ex Ponto*, *v.* 61.

——— *Stagno ſimilis, pigraque paludi* eſt.

Quod itaque ab Appiano, & hodie à nautis *mare Nigrum* dicitur, non ad illius colorem, vel profunditatem, ſed cœli conditionem referendum eſt; unde *Pomp.* Pontum hunc ait eſſe nebuloſum, cui aſtipulatur Val. Flacc. *l.* 4. *v.* 729.

Illic umbroſa ſemper ſtant æquore nubes.

Et *Apollonius*, Ἠερόεν σῆμα Πόντου. Hujus aquam dulcem eſſe innuit Strabo, *l.* 1. Διὸ καὶ γλυκυτάτην εἶναι τὸ Ποντικόν. Ejus dulcedinis rationem aſſignant, cum eodem Strabone, ſcriptores omnes, concurſum ſcilicet plurimorum in Pontum ingredientium fluminum. Nec tamen exiſtimandum ὅλον δι' ὅλου, ut ita loquar, mare hoc dulce eſſe, ſed partem tantùm ejus ſupernam, internam autem ſalſam. Ovid. *l.* 4. *Ep.* 10. *ex Pont.* *v.* 59.

Copia tot laticum, quas auget, adulterat undas,
Nec patitur vires æquor habere ſuas.

v. 63.

Innatat unda freto dulcis, leviorque marina eſt;
Quæ proprium mixto de ſale pontus habet.

Baudrando Pontus Euxinus, vulgò *mer Noire*, ſeu *mer Majeur* Gallis, *mare Maggiore* Italis, Germanis *Schwartz zée*, Græcis *Mauro Thalaſſa*, Turcis *Caradeniſi*, & Ruſſis *Zorno More*, eſt inter Mœſiam inferiorem & Thraciam ad occaſum, Aſiam minorem ad meridiem, Colchidem ad ortum, & Sarmatiam Europæam, & Sarmatiam Aſiaticam ad Boream. Ei jungitur palus Mæotis per Boſphorum Cimmerium ad Boream, uti & Propontis per Boſphorum Thracium ad auſtrum. Ejus autem partes ſunt mare Caucaſeum verſùs Sarmatiam, & mare Phaſianum verſùs Colchidem, ubi etiam Carcinites ſinus: Et ejus major longitudo ab ortu in occaſum eſt 900. mill. paſſ. latitudo autem à ſeptentrione in meridiem eſt 300. mill. paſſ. circiter, vixque 400. mill. paſſ. diſtat ab ora proximiori maris Caſpii in occaſum, teſte Guil. Sanſone.

PONTUS Polemoniacus, acceſſit Imperio Romano ſub Nerone, unde huic pomœrio addendi jus quæſitum. Flav. Vopiſc. *in Aureliano*, *c.* 21. *Pomœrio autem nemini Principum licet addere, niſi ei qui agri Barbarici aliquâ parte Romanam Rempublicam locupletaverit. Addidit autem Auguſtus, addidit Trajanus, addidit Nero, ſub quo* Pontus Polemoniacus *& Alpes Cottiæ Romano nomini tributa.* Eſt autem pomœrium, *locus intra agrum effatum per totius Urbis circuitum, ponè muros regionibus certis determinatus, qui finem faciebat Romani auſpicii*, apud Gellium, *l.* 13. *c.* 14. Hoc, inquit Vopiſcus, nemini mutare aut ampliare licuit, niſi parte aliquâ Barbarici agri Imperio adjectâ. Unde in præcedentibus, Aurelianum quidem, *muros urbis Romæ dilataſſe, nec tamen pomœrio addidiſſe*, ait, utpote qui nihil ex ſolo Barbarico Reip. adquiſivit: Nempe pomœrii terminos non niſi Augurum conſiliô (quorum erat effari determinareque fines, intra quos in Urbe auguria captarentur atque agerentur) moveri fas erat, idque ab illis ſolùm, ut dictum, qui Imperium auxiſ-

auxiſſent, ita ergo Aurelianus muros urbis dilatavit ut ambitus ille, quô urbem ampliavit, minimè intra pomœrii antiqui fines in agendo urbano augurio obſervaretur. Quemadmodum mons Aventinus, quæ pars urbis nec longinqua nec infrequens erat, diu extra pomœrium fuit, quòd in eo monte cùm auſpicâſſet Remus, irritas aves habuerit, donec à Claudio receptus tandem & intra pomerii fines obſervari cœptus. Similiter Antoninum Caracallam, ſub quo urbem ampliatam eſſe *acceſſione via Nova* ſcribit *Victor*, pomœrium novis regionibus terminâſſe atque ampliâſſe, non dicunt Auctores. *Pontô* ergo *Polemoniacô* Rom. Imperio additô, pomœrio addidit Nero, cujus moris etiam Tacitus meminit *l.* 12. *Annal. c.* 23. *Pomœrium auxit Cæſar more priſcô: quô iis, qui protulêre Imperium, etiam terminos Urbis propagare datur*. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. l. c.*

POP. in notis Antiquis *Populus*.

POPÆ, Miniſtri ſacrorum apud Romanos, qui hoſtias victimaſque ligabant, ac cultrum, aquam molamque parabant, & reliqua ſacris neceſſaria laureatique & ſuccincti, atque ad illa uſque nudi eas ante aras deductas feriebant. Unde Sueton. *Calig. c.* 32. (vide ſuprà *Limus*) *Admotâ altaribus victimâ ſuccinctus* Poparum *habitu cultrarium mactavit*. Et Spartian. *Getâ, c.* 3. *Percuſſit hoſtiam Popa*. Non enim victimam jugulabat ipſe Sacerdos, ſed *Popa*, ſeu Victimarius, qui victimæ adſtans, ſubinde dicebat, *Agon'?* id eſt, *Agone?* Seneca, *Controv.* 11. *l.* 2. *Filius cervicem porrigat, carnifex manum tollat, deinde reſpiciat ad patrem, & dicat, Agon', quod fieri ſolet victimis*. Unde Agonali Feſto nomen, uti quidem videtur Ovidio, *Faſtor. l.* 1. Sic & apud Iſraelitas Levitæ Paſchales agnos jugulabant, ſanguinem verò ſpargebant Sacerdotes, 2. Paralipom. *c.* 30. *v.* 17. & *c.* 35. *v.* 10. 11. *Popâ* verò victimam jugulante, alius vaſe ſanguinem excipiebat, quod Atticis σφάγιον dictum, Homero, *Od.* γ. *v.* 444. ἄμνιον, Latinis *patera* &c. Quia autem *Popæ* hoſtiarum viſceribus probè ſe curabant, hinc guloſi habiti, & *Popa venter* Perſio, *Sat.* 6. *v.* 74. dictus eſt popino ſeu helluo. Eorundem fraudes, quibus non rarò factum, ut victimis mactatis modò cor, modò caput extorum, aut neſcio quid aliud deeſſet, ad *Athen.* obſervavit Caſaubon. pluribus; Vide quoque Cicer. *de Divin l.* 2. & Hadr. Turneb. *Adverſar. l.* 18. *c.* 5. & *l.* 30. *c.* 7. nec non infrà, voce *Victimarii*. Vocis originem quidam *ex popina* per ſyncopen; alii *ex Papa*; nonnulli ex voce Græca πάπας, quæ Dryopum linguâ *Dæmones Deoſque* notat; quidam ex πέπλω, i. e. *coquo*; vel πόπανον, i. e. *placenta*, quæ cum bove immolabatur, arceſſunt, ut præter Auctores laudatos, videre eſt apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 31. &c. Græcè Θύτης, quô nomine Julianum Imperatorem velut *ſacricolam*, per contemtum, notatum eſſe ab Antiochenis, docet Amm. Marcellin. *l.* 22. idem ſui quoque tribuit *Petrus*. Vide & infra *Sus alba*.

POPAJANA, vulgo *le Popayan*, regio ampla Americæ meridionalis, in Terra firma, versùs montes. Dicitur ab Hiſpanis *Governacion de Popayan*, eſtque inter mare Auſtrinum ad occaſum, Peruviam ad auſtrum, regnum novum Granatæ ad ortum, & Gubernium Carthagenæ novæ ad Boream; eſtque à ſeptentrione in meridiem extenſa. Ejus caput eſt Popajanum, *Popajan*. Aliæ urbes ſunt Fanum ſanctæ Fidei de Antiquaria, *Santa Fé d' Antequera*, Caramanta, *Caramanta*, Arma, *Arma*, Fanum ſanctæ Annæ de Anzerma, *Santa Anna de Anzerma*, Cartago, *Cartagena*, Calium, *Cali*, Amaguera, *Amaguer*, Timana, *Timana*, Paſtum, *Paſto*, & Agreda, *Agreda*, ſub Hiſpanis.

POPAJANUM, vulgò *Popayan*, urbs Americæ meridionalis, provinciæ cognominis caput, & Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo ſanctæ Fidei, juxta fluvium ſanctæ Marthæ & versùs ejus fontes in mediterraneis, 140. mill. paſſ. ab ora maris Auſtrini in ortum.

POPANIUM, urbs Tyrrhenorum. Ariſtot. *in Mirabilibus*.

POPELLUS Tunicatus, apud Horatium, *l.* 1. *Ep.* 7. *ad Mæcenatem*, *v.* 65.

Vilia vendentem tunicato *ſcruta* popello:

eſt quæ *tunicata plebs*, Auctori *de Cauſis corr. eloq. c.* 7. alibi *pullata turba*; quòd, qui de infima plebe erant, tunicas ſine togis, & quidem pulli coloris, geſtarent. Quemadmodum *tunicatam* Carthaginenſium *juventutem Ennius* dixit. *Varroni* laudatus, apud *Nonium*, quòd nec Pœni pallium ſupra tunicam haberent amictui. Ita enim in Plauti *Pœnulo, Actu.* 5. *ſc.* 2. *v.* 16. ſervus, advenientem Hannonem tunicatum conſpicatus,

Sed quænam illæc, ait, *avis eſt, quæ huc cum tunicis advenit?*
Numnam ita balneis circumductus pallio?
Facies quidem adepol Punica eſt.

Aſſimilans eum homini, qui pallium in balneis amiſerit, & cum ſola tunica domum ſe recipiat &c. Sed & in municipiis vulgò tunicati Romani, qua de re nos ſuô locô. Vide Salmaſ. *Not. ad Tertullian. de Pallio*.

POPERINGA, urbecula Flandriæ, inter Hypras ad Ortum & Caſletum ad Occaſum, 2. leuc. ad amnem cognominem ſub Hiſpanis.

POPFINGA, vel *Bopfinga*, urbecula Imperialis, in ea parte Sueviæ, quæ *Rieſſ* dicitur, ad fluv. *Eger*.

POPIELUS, Poloniæ Rex, poſt patrem, Leſcum IV. A. C. 816. Obiit quinquenniô pòſt, relictô Filiô cognomine, qui à muribus cum tota familia, ob ſævitiam, devoratus legitur. Ei à Polonis Piaſtus ſurrogatus eſt, A. C. 842. Cromer. *Hiſt. Polon.*

POPILII, à *Pompiliis* diverſi leguntur; quorum princeps *M. Popilius*: qui cùm Conſul eſſet, eôdemque tempore ſacrificium publicum cum lænâ faceret, quòd erat Flamen Carmentalis, plebis contra patres concitatione nunciatâ, ut erat lænâ amictus, ita venit in concionem, ſeditionemque cùm authoritate, tum oratione ſedavit, Cicer. *in Bruto, c.* 14. Hic etiam 2. Conſul cum M. Fabio Ambuſto factus, Tiburtes bellô vicit, agris eorum vaſtatis. Duabus quoque aliis vicibus Conſul fuit; ſæpiuſque circa An. 404. Urb. Cond. Gallos fudit, abeunte per morbum Corn. Scipione Collegâ. Livius, *l.* 9. *c.* 21. *l.* 7. *c.* 12. 16. 17. 23. Val. Max. *l.* 7. *c.* 8. *ex.* 9. Vellej. Paterculus, *l.* 1. *c.* 10. &c.

POPILIUS, legatus ad Antiochum, qui Ptolemæum Regem amicum populo Romano obſederat, miſſus nunciatum ut à ſociis populi Romani abſtineret, cunctantem verò reſponſumque differentem virgâ circumſcripſit, ne ultra ſpatium illud diſſerendo exiret; ex quo territus Antiochus bellum omiſit. Liv. *l.* 45. *c.* 12. & Val. Max. *l.* 6. *c.* 4. *ex.* 3.

M. POPILIUS, à Numantinis, cum quibus pacem factam irritam cenſuerat, cum exercitu fuſus, fugatuſque eſt, Liv. *Epit. l.* 55. Hic deinde, ob rem ſuâ culpâ malè geſtam, in exilium eſt actus. Vide & *Marcus*.

C. POPILIUS Lænas, Ciceronem occidit, patronum ſuum in cauſa capitis, Val. Max. *l.* 5. *c.* 3. *ex.* 4. Vide *Caius* it. *Publius*.

POPILLIA, aliter POPLILIA, POBLILIA, PUBLILIA, una ex tribubus veteris Romæ, unde nomen acceperit, non adeò liquet. Apud *Feſtum* quidem, ubi de ea loquitur, ſic legendum cenſet Joſ. Scaliger, *Popillia una triginta quinque Tribuum, tot enim fuerunt, dicta à Popillia felici nomine. A qua & Tribus Pinaria. a ſororis ejus nomine*. In quæ verba Scaliger, *Non dubium eſt*, inquit, *Feſtum ita ſcripſiſſe. Nam quid manifeſtius, quàm a Popillia fœmina dictam eſſe tribum; cujus nomen auſpicatiſſimum habebatur ac bona ſcæva, ut tunc loquebantur*. De eadem P. *Diaconus*, *Popillia*, ait, *Tribus a progenitrice traxit nomen*. Carolus verò Sigonius, an à loco, an à viro dicta fuerit, dubitat. Onuphrius à loco, qui forte in Volſcis prope Pontinam fuerit, nomen accepiſſe, contendit. Undecunque autem appellata ſit, Tribus certè fuit, cujus præter Livium, *l.* 7. *c.* 16. & Feſtum, meminit Val. Max. *l.* 9. *c.* 10. *ex* 1. his verbis: *Quam ob cauſam* Popillia *Tribus, in qua plurimum poſteà in civitatem recepti potuerunt, neminem unquam Candidatum Pœtiæ Tribus Magiſtratum fecit*. Vide Roſin. *Antiqq. l.* 6. *c.* 15.

POPINA, an ex POPA; an ex POPANUM, quòd ibi popana venum exponantur aut recondantur; an ex *coquina*; an potiùs à πόω, i. e. *bibo*? in ædibus Principis fuit, uti legimus apud Jul. Capitolin. *in Vero, c.* 4. *Siquidem tanta luxuria fuiſſe dicitur, ut etiam, poſteaquam de Syria rediit*, popinam *domi inſtitueret, ad quam poſt convivium Marci divertebat, miniſtrantibus ſibi omni genere turpium perſonarum*. Aliæ in viis, è quibus dapes propè crudas nonnunquam immoderatæ ingluviei hellvones rapuiſſe, docet Sueton. apud quem, *c.* 13. Vitellius, *homo non profundæ modò, ſed intempeſtivæ quoque ac ſordidæ gulæ, ne in ſacrificio quidem unquam, aut itinere ullo, temperavit, quin inter altaria ibidem ſtatim viſcus & farra penè rapta è foco manderet, circaque viarum popinas fumantia obſonia*. Cujuſmodi ventres ferit illud Simonidis, quod tandem in proverbium ceſſit,

Ἄλυπα δ' ἱερὰ πολλὰ κατέδεται,
Nondum immolata ſacra ſæpe devorat.

Proinde in Heſiodo, inter alia præcepta, quæ ad mores pertinent, hoc quoque habetur *in Oper. v.* 746.

Μηδ' ἀπὸ χυτροπόδων ἀνεπιῤῥέκτων ἀνελόντα
Ἔσθειν.
Neque ab ollis nondum ſacrificatis (cibum) *rapiens*
Comedito, &c.

Bochartus, *Hieroz. Part. I. l.* 2. *c.* 50. Vide quoque infra *Semicoſſa*. Erant autem *Popinæ*, ut & fornices, ſub Ædilium cura. Et proptereà *loca Ædilem metuentia* dicuntur Senecæ, *de Vita Beat. c.* 7. Vide Lipſium, *ad Tacit. Annal. l.* 2. *Excurſ. ult.* Hinc *Popinarius*, qualem ſe inter alia pinxiſſe Heliogabalum, refert in ejus *Vita, c.* 30. Æl. Lamprid. *Pinxit ſe ut Cupediarium, ut Seplaſiarium, ut* Popinarium, *ut Tabernarium, ut Lenonem idque totum domi ſemper exercuit*, i. e. omnia, ſeu omnes illas artes, Caſaubonus *ad l.* Contra *Popinarios* verò ſententiam dixit Alexander Sever. Imperator apud Eund. *c.* 49. *Quum enim Chriſtiani quendam locum, qui publicus fuerat, occupâſſent, contra* Popinarii *dicerent, ſibi eum deberi, reſcripſit, melius eſſe ut quomodocunque illic Deus colatur, quam* Popinariis *dedatur*, &c.

POPLES, quod *poſt plicetur*, ſeu curvetur, Græcè ἰγνύς, it. ἰγνύα, & ἰγνύη, poſterior genu pars, cum genu non rarò confunditur, quod proin ſuprà vide. Adde hic ſaltem *poplite nudi cruribuſque ac ſuris* incedere, in gentilitio more Gothos olim habuiſſe, ut ſuprà innuimus voce *Pera*. Quod Arnobius in Romanis velut luxus indicium, carpit, *adv. Gentes l.* 2. *cutem corporis levigare, incedere poplitibus nudis, omnique aliò cultu vigorem virilitatis & exponere & in habitum fœminarum delitiaſque molliri*. Ad quem *loc.* Heraldus Varronis in *Meleagris* iſta laudat, *Non modò ſuris apertis, ſed penè natibus apertis, ambulant*.

POPLICANI ſeu POPULICANI, item, POBLICANI ac PUBLICANI, Hæretici, è Manichæorum ſecta orti, qui Græcis Παυλικιανοὶ, Latinis Scriptoribus *Pauliciani*: ſic appellati à *Paulo* Samoſateno, hæreſeos auctore; ſive à *Paulo* & Johanne, ut obſervavit Car. du Freſne *ad Alexiad. p.* 421. *Poplicani, Hiſtor. Vezeliac. l.* 4. *p.* 644. qui *Pauliani*, apud Liberatum Diac. *c.* 2. & eundem Auctorem *Prædeſtinati*. Ita porrò Franci Manichæos appellârunt, qui Franciæ Regnum aliquandiu, maximè in Aurelianenſi provincia, ſub Roberto Rege erroribus ſuis coinquinârunt, de quibus *Geſta* Synodi Aurelianenſis, A. C. 1017. edita *Tom. II. Spicilegii* Acheriani & *Excerpta* ex Tabulario S. Petri Carnot. edita à Labeo, *Tom. II. Miſcellan. p.* 562. Eadem poſtea appellatio Valdenſibus aſperſa, quòd quædam è Manichæorum doctrina, quædam ex Origenis erroribus, plurima etiam de ſuo confinxiſſe dicerentur, ut legimus, in Magno *Chron.* Belgico, A. C. 1208. Certè duo illos principia agnoviſſe ſcribit Ermengardus contra *Valdenſes*, *c.* 2. à quo tamen crimine eos fuiſſe immunes, alii tradiderunt. Crebra autem *Populicani-*

canorum mentio eſt, apud Albericum in *Chron. MS* A. C. 1148. in *Chron.* Vezeliacenſi apud Labeum, *Bibl. tom. I.* A. C. 1167. 1181. & 1198. in *Chron.* S. Mariani Antiſſiodor. A. C. 1181. & 1198. in M. *Chron.* Belgico A. C. 1147. & 1197. ex eodem Alberico, ut & apud alios Scriptores, quos laudat Car. du Freſne *Not. ad Villhard. p.* 342. ubi etiam de *Publicanis*, quorum iidem Scriptores meminêre. Radulfus Coggeshalenſis in *Chron.* MS. *Temporibus Ludovici Regis Francor. qui genuit Philippum, cùm error quorundam hæreticorum, qui vulgò appellantur* Publicani, *per plures provincias Galliæ diſſerperet* &c. Sed & eorundem crebra eſt mentio, apud Scriptores expeditionum Hieroſolymitanar. à quibus inter gentes, quæ Saracenis ac Perſis erant conterminæ, recenſentur, quâ voce ſine dubio Manichæi ibi locorum habitantes veniunt intelligendi. de quibus Cedrenus *p.* 541. 542. 546. 665. Vide Tudebodum, Robertum Monachum, Baldricum Dolenſem, Henr. Huntindon. &c. paſſim, quos prædictus Auctor citat *Gloſſ.* qui addit, Hugonem Plagonem vernaculum W. Tyrii Interpretem, vocem *hæretici*, *l.* 2. *c.* 13. vertere *Popelican.* De *Populicanis* Galliæ vide quoque Concil. Lateranenſe III. A. C. 1197. *can.* 27. ut & infrà *Populicani.*

POPPÆA Sabina, Poppæi Sabini filia, cunctas ætatis ſuæ fœminas pulchritudine ſupergreſſa, gloriam reliquit filiæ, quæ ſcortum Neronis. Hanc genuit ex priore Marito Tito Ollio. Poſt nupta Scipioni & à Meſſallina ſubverſa. Tacit. *l.* 11. *Annal. initio.*

POPPÆA Sabina, Titô Olliô Quæſtoriô patre nata, ſumptô nomine ab avo Poppæo Sabino Conſule & Triumphatore, nupſit Rufo Criſpino, equiti Romano ex illo filii mater; dein corrupta ab Ottone, qui poſtmodum Imperator evaſit, hujus uxor aliquandiu fuit: donec, Ottone coram Nerone illam ſæpius mirum in modum laudante, illius hic cupidine inflammatus eſt: quod videns adultera, effecit apud Neronem, ut Otto, ſub ſpecie Præfecturæ Luſitaniæ, removeretur, quô factô, Neronis uxor fuit, quam duodecimô die, poſt divortium Octaviæ, in matrimonium accepit. Hanc dilexit unicè filiâ ex illa ſuſceptâ, Memmiô Regulô & Vergiliô Rufô Conſulib. & tamen ipſam quoque ictu calcis occidit, quòd ſe ex aurigatione ſerò reverſum gravida & ægra conviciis inceſſerat. Huic Poppææ omnia alia fuêre, præter honeſtum animum: ſermo comis, nec abſurdum ingenium, modeſtiam præferebat, & laſciviâ tamen utebatur: famæ nunquam pepercit, maritos & adulteros non diſtinguens. Delicata, magnifica, & elegantiæ uſque adeo ſtudioſa, ut quotidie aſininô lacte ſuæ formæ mederetur. Vide Sueton. *in Nerone & Ottone.* Luxu ſupra modum diffluebat autore Plin. *l.* 28. *c.* 12. *& l.* 33. *c.* 11. in hæc verba, *Noſtrâ ætate Poppæa conjux Neronis principis delicatioribus jumentis ſuis ſoleas ex auro quoque induere ſolebat.* Adde Tacit. *l.* 13. 14. 15. 16. *Annal.* Dion. & Xiphilin. *in Nerone.* Ejus uterum Senatum Romanum commendâſſe Diis, refert Tacit. *Annal. l.* 15. *c.* 23. qui mos in hodiernis Aulis etiamnum viget. Namque Gentiles quoque non pro ſe modò, ſed & pro aliis, Deos adire ſoliti: inprimis verò Reip. Principique propitios faventeſque Deos precibus ſuis efficere conabantur, uti pluribus videre eſt apud Tob. Pfannerum *Syſtem. Theol. Gentil. purior. c.* 16. §. 19. & hic paſſim.

POPPÆUS Sabinus, modicus originis principum amicitiâ Conſulatum ac triumphale decus adeptus; maximiſque provinciis per 24. annos impoſitus, nullam ob eximiam artem, ſed quod par negotiis, neque ſupra erat. C. Ceſtiô & M. Serviliô Conſulib. fine anni ſuâ ſponte non fatô conceſſit vitâ, Tacit. *l.* 6. *Annal. c.* 39. Vide & *Cajus.*

POPPÆUS Sylvanus, Conſularis, ſex millium Dalmatarum recentem delectum, Veſpaſiani partibus adduxit. Tacit. *Hiſt. l.* 3. *c.* 50. dein pecuniis à privatis accipiendis præpoſitus. *Ibid. l.* 4. *c.* 47.

POPPÆUS Vopiſcus, ab Othone Collega Verginio in conſulatu deſtinatus, prætextu veteris amicitiæ, pleriique Viennentium honori datum interpretabantur. Tacit. *Hiſt. l.* 1. *c.* 77. *Rhenan. Pompejus* legit putatque nomen ſcriptoris, ineptè. Cùm *Poppæus* iſte *Vopiſcus*, cognomine *Sylvanus T. Virginio* fortè *Ruffo* fuerit Collega, auctore Frontinô *de Aquæductibus.*

POPPEA, Gall. POUPEE, pupa, pupæ icon. Lambertus Ardenſis, *p.* 167. *Inter puellas puerilibus locis & choreis & his ſimilibus ludis &* poppeis, *ſæpius juvenilem applicabat animum. Veteres Gloſſæ, puppa,* πλάγγονες, αἱ τῶν παρθένων νύμφης. Joh. de Janua, *Pupæ dicuntur quadam ſtatuncula, quas virgines ſolent facere in modum filiarum, & veſtibus obvolvere; quas, poſtquam ad annos nubiles veniebant, & pubilibus abrenuntiabant, quaſi ſub poteſtate Veneris* portò *futura, Veneri ſacrificabant.* Unde Perſius, *Sat.* 2. *v.* 69.

Dicite Pontifices, in ſacro quid facit aurum,
Nempe hoc quod Veneri donantur à Virgine pupa.

Vide de *pupis* vel *puppis*, Deſider. Heraldum. *Adverſar. l.* 1. *c.* 8.

POPPYSMA, vide infrà ubi de *Poppyſmis fulgetras adorandi more.*

POPULARES, urbana multitudo, populus ſeu plebs, quibus opponuntur militares, *in l.* 1. *D. de Offic. Præf. Urb. in l.* 7. *Cod. Theodoſ. de Annonis civ.* &c. Hinc Jul. Capitolin. *in Marco Antonino, c.* 17. *Et eô quidem tempore, quô peſtilentia gravis multa millia &* popularium *& militum interemerat.* Sicque ſæpe apud optimos Latinæ linguæ Scriptores. Ulpianus de officio Præfecti Urbi: *Debet etiam diſpoſitos milites ſtationarios habere, ad tuendam* popularium *quietem.* Non enim *Popularia* ibi debent intelligi, ut doctiſſimi viri expoſuerunt: ſed *populares*, ut apud Capitolin. pro *turba populi.* Æl. quoque Spartian. *in Peſcennio, c.* 3. *Nec ſibi neque Peſcennio longum Imperium deberi, ſed Severo, qui magis eſſet odio habendus à Senatoribus, militibus, provincialibus, popularibus.* Ubi Senatores, milites, provinciales, populares, totum Imperium Roman. comprehendunt. Senatores & Populares, h. e. Senatus & Populus Romæ duntaxat, unde & *Senatores Urbis* dicebantur, & *Populares*, apud iſtos Auctores, populum Romanum, h. e. urbis Romæ mœnibus incluſum, debes intelligere; provinciales, omnes extra Romam populos. Sic igitur Imperium Romanum dividere liceat, *in Senatores, Populares, Militares & Provinciales*; per *Senatores* autem, Proceres & Nobilitatem intelligebant: per *Populares* verò, infimam & minutam plebem, Salmaſius, *ad loc.* quam λεπτὸν δῆμον, in *Gloſſ. Græco-Latin. minutum populum*, in *Fragm.* Petronii: *populum* ſimpliciter, apud Æl. Spartian. dici videmus. Ita enim hic, *in Didio Juliano, c.* 4. *Multa enim, quæ Commodus ſtatuerat, Pertinax tulerat, ad conciliandum favorem* populi, *reſtituit.* Ad quæ verba Caſaubon. *Cave*, inquit, *accipere vocem* populi, *in propria notione, h. e. pro univerſo populo Romano: plebem enim hic & è populo viliſſimum quemque ac perditiſſimum ſignificat,* &c. Unde *Popularitas*, virtus Principum, quâ *populum* ſibi benevolum faventemque reddunt, in Pompejo M. olim inprimis celebrata, apud *Plut. Lucanum, Ciceronem.* Unde Statius, *l.* 2. *Sylv.* 7. *v.* 69.

Et gratum Popularitate *Magnum.*

Vide de hac voce Thom. Dempſter. *Antiquit. Collectan. l.* 1. *c.* 16. & ſuprà *Communes* ut & infrà *ſenſus communis*, it. *videre.* Item ſpectaculorum editio, in *l.* 2. *Cod. Theod. de Offic. Rect. prov.* quæ *populi favor & applauſus*, dicitur, *in l.* 1. & 3. *eod. Cod. de Spectac.* apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Quò ſpectat, quod de Marco Antonino habet Jul. Capitolin. in *Vita* ejus, *c.* 2. *Abſens populi Romani voluptates curari vehementer præcepit per ditiſſimos editores. Fuit enim* populo *hic ſermo, quum ſuſtuliſſet ad bellum gladiatores, quòd populum ſublatis voluptatibus vellet cogere ad Philoſophiam*; ubi *Populi voluptates* ſpectacula communiter dici conſuevitle, notat idem Caſaub. Sed & *Popularis*, in Republ. Romana factionis nomen Optimatibus oppoſitæ, dicebaturque is, qui civibus ſeditioſis ac res novas molientibus adhæret Reipublicæque eſſet incommodus. Quæ duo factionum genera etſi ſemper in Rep. eſſent, tamen maximè poſt Appii Cæci Cenſuram, exarſiſſe videntur, teſte Liviô, *l.* 9. *Dec.* 1. *ſub fin.* Hic enim cùm ſcripſiſſet de Appiô Cenſore, quomodo is primus Senatum Libertinorum filiis inquinâſſet, & quomodo Nobiles id ægrè tuliſſent, hæc verba ſubjungit: *Ex eo tempore in duas partes diſceſſit civitas: aliud integer Populus, fautor & cultor bonorum, aliud forenſis factio tenebat; donec Q. Fabius Cenſor, ſimul concordiæ causâ, ſimul, ne humillimorum in manu Comitia eſſent, omnem Forenſem turbam excretam in quatuor Tribus conjecit, urbanaſque eas appellavit.* Quibus ex verbis, aliquô modo, quinam Optimates, quique *Populares* dicti fuerint, intelligi poteſt: Sed longè clarius, ex Cicer. *Orat. pro Sextio. c.* 45. *Duo genera in hac civitate ſemper fuerunt eorum, qui verſari in Rep. atque in ea ſeſe excellentiùs gerere ſtuduerunt, quibus ex generibus alteri ſe* Populares, *alteri Optimates & haberi & eſſe voluerunt. Qui ea, quæ faciebant, quæque dicebant, multitudini jucunda eſſe volebant,* Populares: *qui autem ita ſe gerebant, ut ſua conſilia optimo cuique probarentur, Optimates habebantur.* Et paulò pòſt, *Omnes Optimates ſunt, qui neque nocentes ſunt, nec naturâ improbi, nec furioſi, nec malis domeſticis impediti* &c. ex quocunque demum civium ordine eſſent: *Populares* ergo, qui propter metum, delictorum ſuorum conſcii, novos motus converſioneſque Reip. quærunt, & propter inſitum quendam animi furorem, diſcordiis civium ac ſeditione paſcuntur, aut qui propter implicationem rei familiaris, communi incendiô, quàm ſuô deflagrare malunt, ſive illi Patricii, ſive Plebeji, ſive Senatores, ſive Equites, ſive de Populo ſint. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 18. *cum Paralipom.* Thomæ Dempſteri, Georg. Merulam, *in Orat. pro Ligario* &c. Aliam notionem vocis ſuprà, *Juvenes*: uti de verſibus *popularibus* ſuprà *Politici verſus.*

POPULARIA, ſacra erant, quæ ab omnibus civibus fiebant, nec erant privatarum familiarum, ſed omnium communia, ut à Diis imperrarentur quæ ſpectabant ad communem populi ſalutem.

POPULETUM, Cataloniæ monaſterium, ubi ſepulchra Regum Aragoniæ. Vix 1. leuc. à monte Albo, 6. à Tarracone in Boream. Ilerdam verſus. *Poblet.*

POPULETUM, nomen libri, cujus meminit Blondellus, *Prolegom. ad Pſeudo Iſidorum vapul. c.* 18. *p.* 99. *in fin. Gregorius Presbyter ſimilem Collectionem* (juris Canon. qualem nimirum Deuſdedit & Ivo) *publicâvit, quam Polycarpum nominavit; ut & Bernardus Papienſis, & Auctor libri* Populeti: *Sed hæc ad manus non ſunt, nec quô tempore vixêre Auctores, nobis compertum eſt:* apud Gerb. von Maſtricht. *Hiſt. Juris Eccl. num.* 275.

POPULI plurimi à nobis deſcripti ſunt: in quibus aliquot ita ab aliorum conſuetudine recedunt, ut non inter homines, ſed inter feras cenſendi videantur. In iis nonnullos uti prodigioſos hîc ſubjicere libuit.

POPULI PRODIGIOSI MONSTRUOSIVE, EX PLINIO, *l.* 6. *&* 7. ET ALIIS SCRIPTORIBUS.

Abarimi, (Abarimon nomen eſt regionis montis Imai) populi Scythiæ, qui plantas adverſas habentes curſu velociſſimi ſunt, Pliniô, *l.* 7. *c.* 2. auctore.

Androgyni, populi Africæ, utrôque ſexu præditi, dextrâ parte viriles, lævâ fœminei.

Anthropophagi, populi humanâ carne veſcentes, non ſolùm in Aſia & Africa multis in locis reperiuntur, ſed, quod mirum eſt, etiam in Italia fuêre; veluti Læſtrygones apud Formias, & Cyclopes apud Ætnam montem Siciliæ.

Arimaſpi, populi Scythiæ unô oculô conſtantes in medio frontis: de quibus plura apud *Herodot.* trans mare Hyrcanum inter Maſſagetas & Sacas incolentes, teſte *Strabone.*

Arimphæi, populi Scythiæ ſive Sarmatiæ Aſianæ, in montibus Riphæis, calvi & ſimas nares habentes.

Aria-

Abarimon, populi Scythiæ vagi velati quadrupedes: de quibus Plin. *l.* 6, *c.* 30.

Aſtomi, populi Indiæ apud Gangis fluvii ortum montes incolentes, qui ore carentes, ut nomine ipſò declaratur, foramen habent exiguum, per quod reſpirant & cibum leviſſimum capiant, potius florum odore vitam degentes. Plin. *l.* 7. *c.* 2. & Strab. *l.* 15.

Bithiæ, Populi Scythiæ, quorum fœminæ duas habent in oculo puppillas; de quibus Ælian. *in ſua hiſtoria*.

Blemæ, *Claudiano*, Blemyæ Melæ, *l.* 1. *c.* 4. & 8. Blemmyes *Strab.* & Plin. *l.* 5. *c.* 8. populi Æthiopiæ apud Nilum, qui oculos in pectore habuiſſe feruntur.

Budini, ſunt populi Sarmatiæ oculis cæſiis, pediculos edentes.

Cabri, ſunt populi Germaniæ quos Tacitus corpore duriſſimò fuiſſe & ſtrictis artubus ſcribit, *l. de morib. German. c.* 30.

Candei, ſunt populi Troglodyticæ, qui Ophiophagi dicuntur, quòd ſolùm ſerpentibus veſcantur, teſte Pliniò, *l.* 6. *c.* 29.

Centauri, ſunt populi Theſſaliæ ab omnibus ſcriptoribus, præſertim Poetis, memorati, quorum pars ſuperior hominem, inferior equum referebat.

Choromanda, ſunt populi Indiæ, quos Plin. *l.* 7. *c.* 2. ſine voce ſtridentes eſſe, corpore hirtos, oculos glaucos habere denteſque caninos ſcribit.

Cimmerii, ſunt populi Sarmatiæ, quos in perpetua caligine verſari ferunt. Horum meminit Ovid. *l.* 11. *Met.* v. 592.

Cyclopes, ſunt populi Siciliæ in monte Ætna, Vulcani miniſtri, quos unò oculò tantùm præditos, anthropophagos fuiſſe ferunt.

Cynamolgi Plinio, & Cynocephali, ſunt populi Æthiopiæ capita habentes canina. Vide Plin. *l.* 6. *c.* 30.

Dardani ſunt populi Myſiæ, quorum fœminæ in viros mutatæ leguntur, auctore *Saxone Grammaticò*.

Enotocœti, ſunt populi Africæ, quibus aures ad pedes uſque demittuntur; de quibus Strabo, *l.* 17.

Faneſii, ſunt populi Oceani Septentrionalis, in inſula Baſiliæ, qui aures tam patentes habent, ut tota iis corpora contegant. Plin. *l.* 4. *c.* 13.

Gigantes, multis in locis reperti, ab omnibus ſcriptoribus memorantur, immoderatæ ſeu monſtruoſæ magnitudinis, uti apud Plin. *l.* 7. *c.* 16. ſed & noſtrâ tempeſtate in novo orbe inventi ſunt in ea regione, quæ in auſtrum vergit. Hos in Theſſalia ab Hercule extinctos refert Strabo, *l.* 7.

Gymnites, ſunt populi Æthiopiæ, Troglodytis finitimi, in quavis corporis parte nudi vagantes, ſic à nuditate dicti, De quibus Plinius, *l.* 6. *c.* 30.

Hellusii, ſunt populi Germaniæ Septentrionales quos Tacit. *in German. c.* 46. ſolò vultu homines, reliquâ parte corporis feris ſimiles eſſe refert.

Himantopodes, Indiæ populi, quos ſerpendò incedere *Plin. loc. cit.* ſcribit.

Hippocentauri, ſunt populi Theſſaliæ, quorum meminit *Plinius* cum aliis. Vide *Centauri*.

Hippopodes, ſunt populi Baſiliæ inſulæ Septentrionalis, ſic dicti quod pedes equinos habeant; Plin. *l.* 4. *c.* 13.

Monoculi, populi, qui unò oculò præditi ſunt, memorantur; ſed ubi gentium ſint, haud docent.

Monemeri, ſunt populi Septentrionales, qui unò crure velociter incedunt, ab Aulo Gellio referuntur, *l.* 9. *c.* 4.

Monoſceli, verò populi Æthiopiæ, Troglodytis finitimi, qui unò crure ſaltuatim perniciſſimè moventur, plantam patentem habentes; unde & Sciopodes dicuntur, teſte Pliniò, *l.* 7. *c.* 2.

Nigræ, ſunt populi Æthiopiæ, Regem monoculum habere dicuntur ex Plinio, *loc. cit.*

Niſicaſtes, & *Niſitæ*, ſunt populi Æthiopiæ apud oram maris, ternis aut quaternis oculis præditi, memorantur à Plinio, *l.* 6. *c.* 30.

Ocypodes, ſunt populi Africæ adeo veloces, ut curſu equos ſuperent, teſte Strabone, *l.* 15.

Olabi, & *Syrbotha*, ſunt populi Libyæ, quos Plin. *loc. cit.* octonûm cubitorum altitudine conſtare ſcribit.

Orientis populos intimos, alios ſine ore, alios ſine naribus, foramen unum, quò reſpirent, potum calamis, & grana avenæ in cibum trahant, habentes, alios ſine labris, alios ſine lingua, & pro ſermone nutibus utentes, Plin. *locò eôdem* memorat.

Oxiones, ſunt populi Germaniæ, quos Tacit. *German. c.* 46. facie tantùm hominibus, cæterùm feris ſimiles eſſe refert.

Pandoræ, ſunt populi Indiæ, quibus Plinius in juventute caneſcere, in ſenecta verò nigreſcere capillos, *l.* 7. *c.* 2. teſtatur.

Paramedeſiæ, ſunt populi Aſiæ, Bactrianis proximi, prorſus agreſtes, ab eodem memorantur.

Pharnaces, ſive *Pharmaces*, ſunt populi Æthiopiæ quorum viri tabem ſudore adferunt, fœminæ vel ipſò viſu nocent, ut Plin. *l.* 7. *c.* 2. ſcribit.

Ptœmbari, populi ſunt Africæ, qui canem pro Rege habent, ut idem Plin. *l.* 6. *c.* 30. tradit.

Pygmæi, ſunt populi Indiæ, orientalis cubitales, cum gruibus bellum gerentes, teſte Pliniò, *l.* 7. *c.* 2. cum *Strabone*, Mela, *l.* 3. *c.* 8. & aliis: qui & alibi reperiri feruntur.

Satyri, multis in locis, ſed præcipuè in montibus Indiæ qui non aliò quam formâ hominem referant, corpore totò hirti ac villoſi, perniciſſimi in Cattadulorum regione, Plinio, *eôdem locô*.

Sciopodes, ſunt populi Æthiopiæ, Troglodytis finitimi, qui tam latas plantas habent, ut illarum umbrâ ſe ab æſtu & ſolis ardore tueantur; unde nomen aſſecuti ſunt. Plin. *l.* 7. *c.* 2.

Struthopodes, ſunt populi Indiæ, quorum viri cubitales, fœminæ plantas habent minimas, quaſi ſtruthionum.

Syrbotha, ſunt populi Æthiopiæ, octonum cubitorum magnitudine conſtantes, ut Plin. *l.* 6. *c.* 30. refert.

Tentyritæ, populi Ægypti, qui ſolò olfactu & adſpectu crocodilos fugare feruntur.

Troglodytæ, populi Æthiopiæ, qui in ſpeluncis degunt, ab omni hominum commercio abhorrentes, ut Plin. *loc. cit.* refert, curſu velociſſimi.

POPULI Magiſter, vide ſuprà *Magiſter*.

POPULICANI, Latinis Scriptoribus, qui Græcè Παυλιανοὶ, à *Paulo* Samoſateno Manichæorum hæreſeos inſtauratore, Callinices filio, dicti, *Manichæi* appellantur Cedreno *Epit. Hiſtor.* minimè confundendi cum *Paulianiſtis*, à Paulo Samoſateno Antiochiæ Epiſcopo id nomen nactis, uti docet Cl. Suicerus *Theſ. Eccl.* voce Παυλιανοί. Vide ſuprà *Poplicani*.

POPULIFUGIA, feſta erant, quæ Romæ menſe Juniò celebrabantur, uti docent Varro, *l.* 5. *de LL.* & Macrob. *l.* 3. *c.* 2. Sunt autem ideo dicta, quòd eò die repentinò tumultu fugeret popul. Roman. in bello Gallorum cum Romanis. Ovid. *Faſt. l.* 2. v. 491.

Eſt locus, antiqui Capreæ dixêre paludem:
Forte tuis illic, Romule, jura dabas.
Sol fugit, & removent ſubeuntia nubila cælum:
Et graves effuſis decidit imber aquis.
Hinc tonat, hinc miſſis abrumpitur ignibus æther,
Fit fuga, &c.

POPULONIA, Juno dicta eſt, quòd ex maris & fœminæ conjunctione, cui præeſſe credebatur, novi ſubinde populi crearentur.

POPULONIA, & *Fulgora*, nomina Dearum apud Senecam, in *l. de Superſtitione*, quæ adhibebantur, ne populationes & fulgura fierent.

POPULONIA, ſeu *Populonium* Plin. *l.* 3. *c.* 5. & *Straboni*, *Populonium Ptolemæo*, & *Stephano*, urbs Hetruriæ in ora maris Tyrrheni, contra Ilvam inſul. 10. mill. paſſ. diſtantem. Exciſa à Niceta, Duce Imperatoris Conſtantinop. Bernardo, Caroli M. nepote, Italiæ dominante. Hic & Genſericus Wandalorum Rex à Baſilio, Leonis Imperator. Duce, ſuperatus eſt. *Ferrar.* Direpta quoque eſt à Solimanno. A. C. 1552. Meminit *Populoniæ* Virg. *Æn.* l. 10. v. 172.

Sexcentos illi dederat Populonia mater.

Baudrando Populonium promontor. nunc *Capo Campana*, prope Populonii rudera, in ora maris Tyrrheni contra Ilvam inſulam, à qua 12. mill. paſſ. in Boream abeſt, uti 5. a Plumbino in Occaſum.

POPULUM, oppid Aprutii, ubi ligneò ponte tranſitur Aternus fluv.

POPULUS, aliquando à Plebe diſtinguitur, & tum univerſos cives ſignificatu ſuò comprehendit, connumeratis etiam Patriciis & Senatoribus. Hinc à Capitone Plebiſcitum definitur, *Lex, quam Plebs, non Populus, accipit.* Aliquando deſignat certum aliquem civium Romanor. ordinem, eorum videl. qui ſive Senatoriò, ſive Equeſtri, ſive Plebejò locò nati eſſent, à Cenſoribus tamen neque in Equeſtrem Senatorium, neque in Ordinem fuêre relati. Et hic *Popularis*, de *Populo*, item *de Plebe* Ordo; quoque vocabatur, pertinebantque ad eum Patricii, qui nec in Senatum lecti eſſent, nec Equeſtrem cenſum haberent; tum Equites, qui Patrimonium conſumſiſſent, vel quibus, propter flagitia, equi publici & annuli aurei ademti eſſent; tum Plebeji, i. e. inferioris fortunæ hominibus nati, qui Patriciis opponebantur. Hi enim, ſi minus haberent CD ∞ de *Populo* erant: Sin CD ∞ haberent, equumque publicum obtinuiſſent annulôque uterentur, inter Equites; & ſi in Senatum lecti, inter Senatores locum, non minùs ac Patricii, habere poterant. Interim quemadmodum ex *Populari* ordine, in Equeſtrem Senatorumque pro cenſûs ratione, aſſurgere poterant; ita &, ſi propter flagitia aliqua à Cenſoribus notarentur, etiam de ſuo ordine deturbari & in Ærarios ac Cæritum tabulas referri poterant, ut dictum ſuprà, in voce *Plebeji*, & apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 1. *c.* 17. Juvenalis, nomine *Orcheſtræ* ac *Populi*, diſcrimen horum ordinum indigitare videtur, *Sat.* 3. v. 177.

Æquales habitus illic, ſimilemque videbis
Orcheſtram & Populum. ———

Ubi reſpicit diverſa Theatri loca, in quo Senatores Orcheſtram, (Equites gradus 14.) Cuneum *Populus*, unde & *Popularia*, implebat: Hincque *inter Cuneos reculere* Proverbiò dicimus, de homine plebejo ac infimi ordinis. Cœl. Rhodig. *l.* 8. *c.* 8. Quoties autem univerſus *Populus*, ſuffragiorum ferendorum gratiâ, conveniebat, Comitia dicebantur, quæ triplicia fuiſſe, Curiata, Centuriata & Tributa, notum eſt. In ejus voluntate conciliandâ, quantum operæ Petitores ſeu Candidati poſuerint, hinc patet, quod Petitor quemque civium nomine ſuò appellare, imò Patris, Fratris vel Patroni nomine honorare; prenſare ac rogare, congiaria item illi dare, prandia præbere, gladiatores exhibere, loca parare, pecunias dividere &c. neceſſe habuerit. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. l.* 7. *c.* 8. Ipſos quandoque Principes, quos in Theatrum aut Circum venientes *Populus* lætô clamore excipiebat, *Populum* viciſſim non ſalutâſſe modò, ſed & fœdiſſimò adulationis genere ſe ei ſubmiſiſſe, legimus: quod tamen ante Neronem nullus factitavit. Is certè, ut notatum Tacito, *Annal. l.* 16. *c.* 4. *flexu genu cœtum illum manu venerates, Judicum ſententias opperiebatur ficto pavore.* Quod enim Suetonio de *Claudio c.* 12. proditum eſt, *Spectacula edentes, voce ac manu veneratus eſt*, ad Magiſtratus, qui Ludorum commiſſionibus præerant, ſpectat. Claudian. *de* 6. *Honorii Conſul.* v. 611. venerationem hanc *Populo* exhibitam ab Imperatore eleganter expoſuit.

O quantum Populo *ſecreti Numinis addis.*
Imperii præſens ſpecies! quantamque rependis.
Majeſtas alterna vicem, cùm regia Circi
Connexum gradibus veneratur purpura vulgus.

Vide Thom. Dempſter. in *Roſin. l.* 5. *c.* 5. Curiam & *Populum*

purgari olim conſueviſſe, cùm exceptum ex bovis utero vitulum comburerent, & ex illius cinere, additò equi ſanguine & fabarum ſtipulis, ſuffimen facerent, tradit Alex. ab Alexandro, *Genial. dier. l.* 5. *c.* 16. Vide quoque ſuprà voce *Palilia*. Nec omittendum, accuſatos apud Senatum reoſ ſedere ſub Patrono: ſed inſtitutâ ad *Populum* provocatione, ſuprà eundem collocari conſueviſſe, ut Declamator ille apud Senecam docet, *l.* 3. *Controv.* 17. de Popilio Lænate Ciceronis interfectore, *Impius es, ingratus es, audeo dicere parricida, reſpice Forum; hic ſub Cicerone ſediſti, reſpice Roſtra, hic ſupra Ciceronem ſediſti.* De diviſione *Populi* Rom. in Patricios & Plebejos: Item in Senatores, Equites & *Populum* ſeu Plebem: In Centurias porrò, Curias & Tribus; ut & de diſtributione *Populi* Athenienſis, primò in Eupatridas, Geomoros, & Demiurgos, dein in Pentacoſiomedimnos, Equites, Zeugitas & Thetas vel Proletarios, diximus paſſim *ſuis locis*. De juribus Populi in utraque hac Republ. vide iterum ſuprà in voce *Plebejs*. Addam aliquid de *Populi* coronatione. Non enim ſinguli tantùm victoriæ & fortitudinis præmia coronas nacti ſunt, verùm etiam interdum tota cohors. *Populus*, publici Ordines, univerſi, totæ urbes. Liv. *l.* 21. *Rhodiorum* populus *coronâ virtutis ergo donatus eſt.* Sic populus Romanus, ſi ejus auſpiciis bellum geſtum, patratumque fuerat, coronam victricem capite geſtâſſe legitur apud Liv. *l.* 10. Unde Gellius, *Verba*, inquit, *l.* 7. *c.* 4. *hæc ſunt Catonis, ut* populus *ſuâ operâ potiùs ob rem bene geſtam coronatus ſupplicatum eat, quam re malè geſtâ coronatus veneat.* Ut de variis Feſtis nihil addam, in quibus idem factitatum. Vide hanc in rem plura, apud Car. Paſchal. *Coronar. l.* 7. *c.* 6. & *l.* 8. *c.* 4. nec non ſuprà voce *Multitudo* uti de diſcrimine vocum *Populus* & *Gens*, ſuprà in hac voce.

POPULUS Alba, Herculi olim ſacra, quòd is eam, in Theſprotide ad amnem Acherontem primùm inventam, ſecum in Græciam detuliſſet, Pauſan. *l.* 5. Idem ex ea coronam ſibi fecit, ut teſtatur Olympionicus, *l. de Plantis*, manſitque poſteà conſuetudo, ut in ſacris Sacerdotes iiſdem ſertis coronarentur. Sed & ut *Theocriti Enarrator* ſcribit, Victoribus præmia in publicis agonibus ex *populeis* parari ramis conſuevêre. Ex alba porrò *populo* duntaxat, neque ex ulla alia arbore, ad uſum ſacrorum Olympii Jovis, ligna cædi patrium fuiſſe Eleis ritum, idem Pauſanias præfatus *loc. cit.* tradit, quem honorem arbori Herculis cauſâ habitum veriſimile eſt. Eadem Stagiris in Muſæo renaſcens, Imperii reviveſcentis fuit omen: Quemadmodum Nuceriæ ulmus in luco Junonis, amputatò cacumine, quoniam in aram ipſam procumbebat, reſtituta ſponte, ita ut protinus floreret, Majeſtatem populi Romani, Cimbricis cladibus veſtatam, feliciter reſurrecturam, portendit: quod & in Philippis factum ſalice procidua, & procumbente, Plin. *l.* 16. *c.* 32. Nec omittendum, *Populi*, myrti & aloës foliis ſtipatos, Pythagoræos humi mandatos olim fuiſſe, quomodo & M. Catonem voluiſſe humari, docet Alexand. ab Alex. *l.* 3. *c.* 2. Apud Novum Murum (qui locus inter Smyrnam & Cumas Æolicas medius eſt) ad Herodoti uſque tempora, annis ſexcentis triginta, & ampliùs, locum fuiſſe oſtenſum, in quo Homerus ſedens carmina ſua legenda exhibuerit, & magna habitus fuerit in veneratione: memoratumque, *Populum* arborem ab ejus adventu in eodem loco enatam, ipſe ſcribit Herodotus in *Vita Homeri*. Succum arboris in electrum induреſcere, contendit Thom. Dempſter. *in Roſin. Paralipom. l.* 5. *c.* 30. qua de re vide ſuprà. Funeris, Temporis, Candoris ac Religionis hieroglyphicum, arborem facit Pierius. Ad ejus in coronis uſum ut redeam, exemplò Herculis etiam cæteri Heroes illâ fronde redimiri geſtiêrunt, uti de Teucro docet Horat. *Carm. l.* 1. *Od.* 7. Athletæ item, teſte Artemidorò, *l.* 2. *c.* 25. Amantes porrò, apud Lucian. *de Imag.* fortaſſe διὰ τὸ ὑψηλὸν τε καὶ εὐθὺ, *propter longitudinem & rectitudinem*. Convivæ eandem in publica lætitia: uti de Euandri convivis cùm Cacus ab Hercule extinctus eſſet, legimus, apud Virg. *Æn. l.* 8. *v.* 276.

Dixerat, Herculeâ bicolor cùm populus *umbra*
Velavitque comas, foliiſque innexa pependit.

Quem quoque Saliorum habitum fuiſſe, *ibidem* legas. Sed & per hujuſmodi coronam juravit Hercules, apud Val. Flaccum, *Argonautic. l.* 6. &c. Vide Car. Paſchal. *Coronar. l.* 2. *c.* 11. & *l.* 4. *c.* 2. uti de *Populea Virga*, in puerperiis olim depactâ, infrà ubi de *Virgis Natalitiis*.

POPULUS Commodianus, idem cum Populo Romano, ſic enim eum vocari juſſit Commodus Imperator apud Æl. Lamprid. *c.* 15. *Commodianum etiam Populum Romanum dixit, quô ſæpiſſime præſente gladiator pugnavit* ——— *Urbem incendi juſſerat, utpote coloniam ſuam.* Ita namque dici Romam voluit, juſſitque, *Dio*. Hinc *Populus ſuus*, in præcedente *c.* 12. Tertiò meditans de profectione, a Senatu & *Populo ſuo retentus eſt.* Atque ita loquebantur, qui Acta tum conficiebant. Caſaubonus *ad l.* Similiter *Commodianum annum*, *Commodum menſem*, *Commodinum diem* &c. apud eundem habes.

POPYSMIS fulgetras adorandi mos, memoratur Plinio, *l.* 28. *c.* 2. *Fulgetras popyſmis adorare, conſenſus gentium eſt. Incendia inter epulas nominata, aquis ſub menſis profuſis abominamur.* Ubi *popyſmis* exponit *Dalechampius*, *tenuibus ſibilis ore emiſſis*, ex Alexandro Neapol. *l.* 5. *c.* 13. vel, *leviter compleſis manibus cavis*, velut ad deliniendum Jovem iratum, ex Turnebo, *Adverſar. l.* 4. *c.* 15. Manus certè cavæ comploſæ *popyſmum* efficiunt, quæ vox ad ſoni hujus expreſſionem ficticia eſt. Meminit moris Ariſtophanes quoque in *Veſpis*, καὶ ἀστράψω, ποππύζουσι, &c. Pinxit poppyzonta equum retinentem Nealces ut infrà videbimus voce *Spuma*.

PORATA, vulgò *Prut Pontero*, fluv. Sarmatiæ Europææ per Moldaviam in Iſtrum influens, qui *Peritus* à *Ptolemæo* videtur appellari, nec ſitus repugnat, *Ferrarius*. Etiam *Sorata Baudrando*, Græcis Pyrethos, Romanis Hieraſſus, fluv. Daciæ. Ortus in Ruſſia Nigra, per Moldaviam, auctus aliquot fluviis & rigatis Jaſſiò aliiſque urbibus, tandem in Iſtrum ſe exonerat. Vide *Hieraſſus*.

PORCA, prima Cereri mactata legitur, apud Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 111. *& ſeqq.*

Longius inde nefas abiit, & prima putatur
Hoſtia ſus meruiſſe mori: quia ſemina pando
Eruerit roſtrò, ſpemque interceperit anni.

Quemadmodum eandem ob cauſam caper Baccho immolari conſuevit. Eidem Cereri *Porca* mactabatur, abeo, *qui mortuo juſta non feciſſet, i.e. glebam non objeciſſet, quod mos erat eis facere prius, quam novas fruges guſtarent*, teſte Cicer. *de Legg. l.* 2. ubi *Demſterus* reſcribi vult, *i. e. glebam in os jeciſſet*: Non enim gleba hæc terræ cadaveri ſolùm abjecto imponi, ſed & ipſi ori, ſolebat, ut Horatius quoque confirmare videtur, *l.* 1. *Od.* 28. *v.* 23.

At tu nauta vagæ ne parce malignus arenæ,
Oſſibus & capiti inhumato
Particulam dare. ———

Vide quoque infra *Præcidanea porca*. Eidem cæſâ fœdera Romanos percuſſiſſe, notum ex Livio, *l.* 1. *c.* 24. aliiſque. Idem in nuptiis factitatum fuiſſe, docet Varro, *de Re Ruſt. l.* 2. *c.* 4. *Nuptiarum initiò antiqui Reges ac ſublimes viri in Hetruria, in conjunctione nuptiali, nova nupta & novus maritus, primùm* Porcam *immolant. Priſci quoque Latini & etiam Græci in Italia, idem feciſſe videntur. Nam & noſtræ mulieres, maximè Nutrices, naturam, qua fœminæ ſunt, in Virginibus appellant porcam, & Græcè χοῖρον, ſignificantes dignum eſſe inſigni nuptiarum.* Vide quæ hanc in rem habet Voſſ. *de Or. & progr. Idolol. l.* 4. *c.* 36. Sed &, quia in ſalute familiarum ſalus conſiſtit publica, eò quotannis 4. Non. Februar. in compitis, (unde *Compitalibus* nomen) Laribus publicum fuiſſe factum ſacrum *Porcâ*, velut hoſtiâ luſtrali, Propertius indigitat, *l.* 4. *Eleg.* 1. *v.* 23.

Parva ſaginati luſtrabant compita porci;

quem Larium cultum unà cum domeſtico in foco, junxit M. Cato *de Re R. c.* 5. apud præfatum Voſſium, *de Idolol. l.* 1. *c.* 11. *ſub fin.* Sed & *cædere Sylvano Porcum*, Juvenalis dixit, *Sat.* 6. *v.* 447. Ut alia omittam, Ad communem uſum tranſeo: Ut ſapidiores haberentur, caſtrabantur *Porci*, ac nomen tum mutabant. Ut enim priùs *Verres*, ita poſteà dicti ſunt *Majales*, à Dea Maja, cui ſacrificari ſolebant. Fuit autem Maja eadem, quæ Ops ſive Tellus, magna omnium Mater. Nec verò Porci ſolùm, ſed & *Porcæ* caſtrabantur: à quo more ſive Gyges Lydorum Rex ut *Heſychius Illuſtris*, ac *Suidas* tradunt; ſive Andramytes, Crœſi frater, ut *Athenæus* prodidit, exemplum petiit fœminas caſtrandi, quò florenti ſemper ætate iis uteretur. Neque ſuilla tanto in pretio ſolùm erat, quia ſaporis eſſet delicati: ſed & quia, ſi iſta variè condiatur, varios habeat ſapores. Qua de re Plin. *l.* 8. *c.* 51. *Neque alio ex animali numeroſior materia ganeæ; quinquaginta propè ſapores, cùm cæteris ſinguli.* Quod non ignoravit hoſpes Chalcidenſis, qui T. Quinctio Flaminio variam ſtupente venationem, reſpondit, *Condimentis varietatem illam & ſpeciem ferinæ carnis, ex manſueto ſue, factam;* apud Livium, *l.* 35. *c.* 49. quod idem legas apud Plut. *in Flaminio* & *Apophthem.* Nullum verò majus gulæ argumentum *Porcô* Trojanô; quem ita, Macrobiô, *Saturn. l.* 2. *c.* 9. teſte, dixerunt, quia ſic foret *aliis animalibus gravidus; ut ille equus Trojanus armatis fuit*: quanquam non ſolùm animalibus, ſed etiam aliis cupediis, farciretur. Ut ille, de quo Athen. *l.* 9. in quo turdi, & aliæ aviculæ, item vulvæ conciſæ, ovorum vitelli & iſicia: qui cùm exenteratus & variè adeò repletus foret; non tamen apparebat corpore ejus ullum ſignum jugulationis vel apertionis. Præterea, cùm integer apponeretur, dimidiâ tamen ſui parte erat elixus, alterâ autem aſſatus. At à ſuilla Judæi, ut & à leporina, quæ utraque tantopere Romanis in deliciis, abſtinere divinitus juſſi ſunt. Cujus rei triplex ratio fuit. Una eſt, quòd animal hoc nec humanis abſtineat carnibus, qua de cauſa & Ægyptios ab ea Ælian. abſtinuiſſe judicat, *de Animal. l.* 10. *c.* 16. Altera, quod cœnò ſe volutare gaudeat: quæ duæ cauſæ mores reſpiciunt. Tertia ad naturam pertinet, quia in Judæa, ut & in aliis quibuſdam Orientis terris, item Ægypto, eſus ſuillæ conciliaret lepram, ac vitiligines, ut eſt apud Plut. *in Sympoſiac. l.* 4. *quæſt.* 5. atque idem fortè Ægyptios, ut ab ea ſibi temperarent, movit. Sed & hi cultus ergò eam adverſabantur: nempe quia ſus roſtrò humum fodiendo ſemina terræ commiſſa adoperit, ne ab avibus devorentur. Sanè & Cretenſibus, ſus culta. Athen. *l.* 9. ἱερὸν εἶναι τὸ ζῶον παρὰ Κρησὶν, *ſacrum eſt hoc animal Cretenſibus.* Et paulo poſt, διὸ πάντες τὸ ζῶον τοῦτο περισσῶς ἡγοῦνται, additque Cretenſes proin porcinâ abſtinere. Præter utramque autem modò memoratam gentem, Gallogræcos quoque Peſſinunta incolentes, ſuillam averſatos fuiſſe, docet Pauſan. *in Atticis*: Arabes Scenitas, Solinus, *c.* 46. hodiernoſque Muhammedanos conſtat ex Azoara 33. & 34. in quo tamen à Turcis abeunt Perſæ. Sed neque Sinenſes eâ veſci ex Pereira diſcimus & aliis, qui res Sinicas ſignârunt. Denique & de Tartaris idem proditur, vide Voſſ. iterum, ubi ſuprà, *l.* 3. *c.* 66. ut & infrà, voce *Sus*. it. *Porc*. Inter ſigna militaria *Porci* quoque apud Romanos effigies fuit. Feſtus, *l.* 12. *Porci effigies, inter militaria ſigna quintum locum obtinebat, quia confectò bellò, inter quos pax fieret, cæſâ porcâ fœdus firmari ſolebat.* Nempe de privatarum Legionum ſignis intelligendum. Omnes enim ſub ſola aquila educebantur. Vide Lipſium, *Mil. Rom.* Hadr. Junium, *Adverſar. l.* 3. *c.* 2. & Dempſter. *Paralipom. in Roſinum*, *l.* 10. Etiam *Porcinum* caput à militibus dici conſuevit, qui *Cuneus* aliter dicebatur, multitudo nempe peditum, quæ juncta cum acie primùm anguſtior, deinde latior proceſſit & adverſariorum ordines rupit, cùm à pluribus in unum locum tela mitterentur. Typum ejus habet Ælian. *l. de inſtruendis aciebus* &c. Vide Roſin *l.* 10. *c.* 14. ut & infrà.

PORCA,

PORCA, terra eſt elata inter duos ſulcos; unde *Imporcitor* Deus, qui terræ præerat arationi. Poſtquam enim tum Græci, tum Romani, primò araſſent terram, ſeu *proſcidiſſent*; dein eam *redarabant* ſeu iterabant, quod Græci ἀναπολεῖν dixerunt; tertiò jactô ſemine arabant, quod cùm fiebat, boves lirare dicebantur. Tunc enim tabellis additis ad vomerem, ſimul & ſatum frumentum operiebant in *porcas* ſeu liris & ſulcabant foſſas, quò pluvia aqua delaberetur. Unde Flamen Cerealis, ſacrum Cereri ac Telluri faciens, Divos agricolas hôc ordine invocabat. *Vervactor*, *Redarator*, *Imporcitor*, *Sator ſeu Inſitor* &c. Et quidem Liratio ſeu Imporcatio & Tertiatio ejuſdem operis apud Varronem, *l. 1. RR. c. 29.* è quo hæc deſumpta, & Plinium, *l. 18. c. 20.* Columella diſtinguit, ſed ita, ut poſt jactam ſementem utrumque factitatum oſtendat: quæ ſic conciliat Salmaſius, ut dicat, alios diverſô opere utrumque feciſſe, alios conjunctô & unô. Tertiabant, cùm tertiò arabant poſt jactum ſemen, quod ut ſimul etiam in liras ſeu porcas redigeretur, cratem vel tabulam ad vomerem quidam adjungebant; Alii ſeorſim tertiatione factâ, cratem illam ſeu tabellam, per ſatum ducebant, ut in liras redigerent. Quod autem Columella, *l. 2. c. 4.* *ſatum in liras redigere* dixit, alibi vocat *ſemen imporcare*. Etenim *lira* & *porca*, idem: *Liras autem Ruſtici vocant eaſdem porcas, cùm ſic aratum eſt, ut inter duos latiùs diſtantes ſulcos medius cumulus ſiccam ſedem frumentis præbeat.* Idem vult *Nonius*, quum *porcas* eſſe dicit *ſigna ſulcorum, quæ ultra ſe jaci ſemina prohibeant: porcere enim eſſe prohibere.* Unde voci origo. Sedem namque ſiccam ſeminibus præbebant, aquâ per ſulcos delabente, quos ſulcos ſive lacunas & ſtrias *liras* alii nominant. Fiebant autem *porcæ* ſeu liræ, non priuſquam ſemen jactaretur, ut quidam volunt, ſed eôdem opere & operâ terra in porcam ſeu liram, revocabatur ac redigebatur aratrô, & ſemen imporcabatur, i. e. porcis vel liris condebatur: uti pluribus docet Salmaſ. *ad Solin. p. 724. & ſeqq.* Apud *Paſiam*, quod eminet, *porca*, quod verò defoſſum eſt, *lira* dicitur. Agrimenſoribus, vox notat partem agri, latam pedes 30. uti videre eſt, apud Car. du Freſne *in Gloſſario*.

PORCELLANÆ, nomen fictilium pretioſiſſimorum, quæ è Sinis adferri ſolent. De quibus ita M. Martinius. *Provincia Kiangſia urbem* Jaucheu *commendat elaboratis ac copia ſcutellarum Chinenſium, quas* Porcellanas, *incertum unde petitô nomine, vulgò vocant: Quæ nullibi in toto Regno fiunt præſtantiores, quàm in pago Feuleang Civitatis; Licèt enim alibi terram, ex qua fortè conſici poſſint, habeant, nullô modò tamen ad eas accedunt, quæ in hoc pago fiunt: Imo, quod admiratione dignum, terram, ex qua eas efformant, non ex hujus provinciæ ſolo hauriunt, ſed ex Kiagnan provinc. urbe Hoeicheu advectam accipiunt, neque ibi, licèt tanta illis adſit terræ copia, ullô modò effingere illas queunt; ut proinde ſint, qui aquarum temperaturæ id aſcribant. Colores varii ſunt, licèt omnes ex ſubtiliſſima illa argilla ac aliquantulum diaphanâ conſtent. Quæ colore illinuntur croceô, variiſque draconum figuris inſignita ſunt, regio deſtinantur Palatio; Pro vulgo fiunt rubra, lutea ac cæruleô colore, ad quem effingendum glaſtum à Sinis adhiberi ſolet, quod ibi magnâ reperitur copiâ, præcipuéque in Auſtralibus provinciis, quô etiam ad tingendas veſtes utuntur. Quàm verò rara ac præclara hic fiant vaſa, longum eſſet referre; nullam eſſe formam, nullum florem figuramque certum eſt, quam non ex argilla ſua fingant. Quanta verò vaſorum horum ſit copia, facilè quiſvis colligit ex ea, quam quotidie in Europa noſtra videmus. At mirandum, unde hic increbuerit rumor, ex ovorum teſtis aut contuſis conchulis marinis præparari hanc materiam, idque ex relatione quorundam, centum annorum ſpatiô repoſitam ab Avis pro ſucceſſuris nepotibus. Planè rerum ignaris ridicula hæc ſunt & merè commentitia; Namque omnia ex terra, quæ ad hunc pagum de urbe vicina Hoeicheu advehitur, figlinâ Arte fiunt. Terra autem illa non pinguis, ut creta eſt, ſed veluti arenula pellucida, quam macerant, & aſperſâ aquâ in maſſam cogunt. Quin & ex fractis vaſculis denuo fruſta comminuunt, atque iterum nova vaſa efformant, ſed quæ ad priorum nitorem aut pulchritudinem non æquè accedant. Quod præterea hæc vaſcula commendat, eſt quòd odulcorum etiam ferventium vim innoxia patiuntur; imò quod magis mirandum, [illegible] inter ſe claviculis æreis filóque conſuta liquorem continent, nec [illegible]mittunt: Cujus ſutoriæ periti totam paſſim Sinam obambulant, qui [illegible] foraminula efformanda ſubtiliſſimum adhibent terebellum, cujus cuſpis ex adamante eſt; quali hyalô ſculptores in Europa ferè utuntur; aut illi potiùs, qui apud Mediolanenſes cryſtallum montanum perforant. Per flumen Po arena* Porcellanæ *naviculis devehitur.* Idem *alibi*, in *Chekiang*, ejuſdem regni provinc. *vaſa lutea, ſed è paulo craſſiori, quàm Porcellana terra, ad plebejorum uſum, fieri tradit* &c. E quibus facilè liquet, quid ſtatuendum de Veter. ſententia, qui ad conchas Cytheriacas ſeu Venerias illa traxerunt, de quibus & Voſſius: *Sunt eadem*, inquit, *ac illa, quas nunc dicimus* Porcellanas, *à porcello, ut Græci etiam eas vocant χοιρίνας, quia χοῖρος* (porcus) *& χοιρίον* (porcellus) *id in muliere ſit, quod mulier eſt. Cauſa eſt vocabuli, quia partem illam referant*, *de Idolol. l. 4. c. 35.* Niſi malis, *Porcellanarum* nomine & terram illam ſeu fictilia ex ea pretioſa, & concharum hoc genus, venire, quæ proin confundenda neutiquam; ob ſimilitudinem unius appellatione, ut in multis fit, ad alterum tranſeunte. Murrhina Veterum *porcellanea* noſtra eſſe, Salmaſii ſententia eſt, poſt Scaligerum, *l. de Subtilitate*, & *Baronium*. uti vidimus ſuprà ubi de *Murrhinis*: à qua tamen longè ſe abeſſe profitetur eruditus Barthius, *Animadverſion. ad Stat. l. 3. Sylv. 4. v. 57.*

> ——— *hic pocula magno*
> *Prima duci, murrhaſque graves, cryſtallaque portat*
> *Candidiore manu* ———

In forma idolorum Chinæ, *porcellanea vaſa*, in Muſæo Kircheriano Romæ, aſſervari, docet Georg. de Sepibus *in Deſcript. ejus, p. 34.* Vide quoque ſuprà, voce *Cha*.

PORCELLI Lactentes, Eleuſinæ ac Potinæ, olim oblati, vide ſuprà *Cuba*. Iidem Pythagoræ non ſpreti, voce *Cura*. Qui quòd manè in Foro Lacedæmone venales proſtarent, ὀρθραγορίσκους hinc ibi dictos eſſe, videbimus infrà, ubi de *Porco marino*.

PORCELLIUS, Poëta Neapolitanus, floruit Romæ, ſeculô 14. præter meritum, à Friderico Urbini Duce magni habitus. Lil. Girald. *Dial. 1. de Poet. ſui ævi*, de hoc ſcribit: *Porcelli in verſu naturam potiùs, quàm induſtriam laudaverim.* Vide quoque Volaterr. *in anthrop.* Voſſ. *de Hiſt. Lat. l. 3. c. 1.*

PORCELLUS Trojanus, vide ſuprà. *Porca*, & infrà *Sus*.

PORCHETUS Salvaticus, Genuenſis, floruit A. C. 1315. Carthuſianus, ſcripſit egregium contra Judæos opus, quô non ex S. Scripturis ſolùm, ſed & ex Talmudiſtarum & Cabaliſtarum libris, veritatem Religionis Chriſtianæ demonſtrat. Editum Pariſiis A. C. 1520. Idem ſcripſiſſe dicitur, *de Entibus & Uno*: in Bibliothec. Jacobinorum Genuæ. Barthol. Paſchetus, *de Genua*. Auguſtin. Juſtinian. *Annal. Genuenſ.* ad A. C. 1299. Auguſtin. Schiaffinus, *Hiſt. Eccleſ. Gen.* Geſner. *in Biblioth.* Raphael Sopranius, *Script. Ligur.*

PORCI, ſolis hominum Ægyptiis, ad agrorum cultum adhibiti ſunt. Nempe, ut apud Ælian. *Hiſtor. Anim. l. 10. c. 16.* refert Eudoxus, τῷ σίτῳ σπαρέντι, ἐπάγουσι τὰς ἀγέλας αὐτῶν, αἱ δὲ πατοῦσι τὸν σπόρον καὶ εἰς ὑγρὰν τὴν γῆν ὠθοῦσι, ἵνα μένῃ ἔμβιος, καὶ μὴ ὑπὸ τῶν ὀρνίθων ἀναλωθῇ, *Poſtquam ſementem fecerunt, eorum inducunt greges, qui frumenti ſemen proculcant & in humidam terram propellunt ut vivum maneat, nec ab avibus abſumatur.* Quod ipſum Plutarchus uberiùs exponit, *Sympoſ. l. 4. c. 5.* Contrà, reliquis mortalibus *porcus* odioſus eſt, tanquam frugibus & vitibus infeſtum animal. Hinc *Odyſſ. σ. v. 29.* Irus Ulyſſi minatur, ſe pugnis omnes ejus dentes excuſſurum,

> ——— σὺς ὣς ληϊβοτείρης.
> *Ut ſuis ſegetem depaſcentis.*

Nam, ut ait *vetus Scholiaſtes*, Ἐὰν εὑρεθῇ σῦς ἀλλότριον σπόριμον κατανεμομένη, ἐξοδοντίζεται, *Si reperiatur ſus alterius ſata depaſcens, dentes ei avelluntur.* Quam legem apud Salaminios invaluiſſe, ſcribit Ælian. *l. 5. c. 45.* Atque ob id ipſum Athenienſes, in Cereris myſteriis, ſues mactabant, Idem, *l. 10. c. 16.* Quin, ſi Veteribus credimus, hæc victimarum omnium fuit antiquiſſima. Ovid. *Faſtor. l. 1. v. 349.*

> *Prima Ceres avida gavisa eſt ſanguine porcæ,*
> *Ulta ſuas meritâ cæde nocentis opes.*
> *Nam ſata vere novô teneris lactentia ſuccis,*
> *Eruta ſetigeræ comperit ore ſuis.*

Idque ex doctrina Pythagoræ, quem idem ſic loquentem introducit, *Met. l. 15. v. 111.*

> ——— ——— *Prima putatur.*
> *Hoſtia ſus meruiſſe mori, quia ſemina pando*
> *Eruerit roſtrô, ſpemque interceperit anni.*

Qui ſacrificandi ritus à Græcis poſteà ad Romanos tranſiit, qui *præcidaneam porcam dicebant, quam immolare erant ſoliti, antequam novam frugem præciderent*, in *Feſto*. Vide quoque Gellium, *l. 4. c. 6.* Sed nec Cereri ſolùm, verùm etiam Baccho ſues immolabantur, quia uti ſegetes, ita & vites ab illis perduntur ac vaſtantur. Unde Ariſtophanis Scholiaſtes, *in Ranis, Actu 1. Sc. 7.* Χοῖροι τῇ Δήμητρι καὶ τῷ Διονύσῳ ἐθύοντο, ὡς λυμαντικοὶ τῶν θεῶν δωρημάτων, *Sues Cereri & Baccho immolabantur, ut qui utriuſque Dei dona deperdunt.* Apud Ægyptios, etiam Lunæ. Hinc Ælian. *de Animal. l. & c. cit.* poſtquam dixiſſet ſuem nec ſuis fœtibus devorandis parcere, ac ſubdidiſſet, propterea hoc animal Ægyptiis utpote Πάμβορον καὶ μιαρὸν abominationi eſſe, pergit. Πεπιστεύκασι Αἰγύπτιοι τὰ ὗν καὶ ἡλίῳ καὶ σελήνῃ ἐχθρὸν εἶναι· ὅταν δὲ πανηγυρίζωσι τῇ σελήνῃ, θύουσιν αὐτῇ ἅπαξ τοῦ ἔτους ὗν, ἄλλοτε δὲ οὔτε ἐκείνῃ, οὔτε ἄλλῳ τῷ τῶν θεῶν κτλ. *Credunt Ægyptii* porcum *Soli & Lunæ inimiciſſimum eſſe: cùm verò Feſtum Lunæ agunt, quotannis ſemel ei porcum immolant, aliàs nec illi, nec ulli alii Deorum* &c. Auctor tamen *Hiſtoriæ Barlaami* inter Numina quoque Ægyptiorum *porcum* recenſet. In quo graviter eum errare licèt dicat Jac. Ouzelius, *Animadverſ. ad Minucium Fel.* excuſari fortè poterit ex iis, quæ de uſu porcorum in agricultura apud Ægyptios antè diximus, ob quam cauſam & boves vaccaſque variis gentibus cultas notum. Ut de fero ſue ſeu apro hic nihil dicam, vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l. 3. c. 29.* Ex eadem cauſa, cui & alia acceſſerunt, factum, ut à *porcina* Gentes non paucæ abſtinerent. Et quidem, quandiu ſterit Judæorum *Reſp.* nulli in Judæa porci ne fuêre quidem. Hinc Patriarcharum opus camelis, aſinis, bobus, ovibus & capris conſtitiſſe, cùm identidem memoret Moſes, ſuum, quos habuerint cum reliquo pecore, non meminit uſpiam. Et, cùm è vicinis gentibus armenta & greges ſæpe abegerint Iſraëlitæ, ſues in præda bellica nuſquam cenſentur, ſive nulli fuerint, aut nullô locô habiti. David quoque Rex legitur alios habuiſſe præfectos *ſuper boves*, alios *ſuper camelos*, alios ſuper *oves & capras*, ſed de ſubulcis nulla mentio eſt. Unde Porphyrius, *l. de Abſtinentia à cæde animalium*, ullos in Judæa naſci *porcos*, diſertè negat. Neque obſcurum, cur tantopere ab hoc animali abſtinuerint Judæi, cùm, quod non niſi mortuum aliis prodeſt, ne mortuum quidem ulli uſui Judæis eſſe potuerit, utpote quod, nec ad ſacrificia, nec ad eſum adhiberi, Lex illis permiſit, tanquam *immundum*, Levitic. *c. 11. v. 7.* & Deuteron. *c. 14. v. 8.* Vide hac de re præclara, apud laudatum ſuprà Bochart. *Part. alt. l. 2. c. 57.* Præter Judæos verò

etiamè vicinis populis, nonnulli æmuli eorum, à porcina abhorrebant: Arabes, Plin. l. 8. c. 52. Saraceni, Hieronymus, in Jovinian. l. 2. c. 6. Phœnices. Herodian. l. 5. c. 11. Ægyptii, Herodot. l. 2. c. 47. Barcææ mulieres, in Africa Cyrenaica. Id. l. 4. c. 186. Æthiopes, Porphyrius: Indi, Ælian. l. 16. c. 37. &c. Vide Eundem ibidem pluribus, ut & ſuprà. Apud Romanos verò ex inſtituto Aureliani Imperatoris porcinam populo diſtribui conſueviſſe, indicat Vopiſc. in ejus Vita, c. 35. Nam & porcinam carnem populo Rom. diſtribuit, quæ hodieque dividitur: & gratis quidem, ut Vader Schotti docet; fuitque tum inſtitutus Præfectus dividundæ porcinæ, cujus Zoſimus meminit, l. 2. Αυκιανὸς τῶ χοιρείων κρεῶν ὁ ἔπαρχος, ὃ τὸ δημόσιον ἐνδίδου τῷ Ῥωμαίων δήμῳ. Lucianus ſuillæ carnis erat Præfectus, quæ publicè dabatur Populo Romano. Alii erant Porcinarii urbis Romæ, quorum mentio, in l. 1. Cod. de Suar. & Suſc. l. 10. Vide quoque Symmachum, l. 1. Ep. 13. & Joh. Calvin. Lexic. Jur. uti de Porcorum cibo infrà voce Siliqua, itabulo Sudes.

PORCIA, filia Catonis Uticenſis, uxor Bruti, excelſi animi fœmina. Didicit Philoſophiam, elegantioribus animum literis imbuit, ſupra ſexum fortis. Maritô conjurationem contra Cæſarem meditante, ipſa ſe in femore graviter læſit, ut ipſi palam faceret, ſe ad quævis perferenda ſatis firmi animi eſſe. Mortuo Bruto ſupervivere nolens impedita eſt à ſuis, ſed tandem ardentibus prunis in os ingeſtis mortem invenit. Plut. in Bruto. Valer. Max. l. 3. c. 2. ex. 16. & l. 4. c. 6. ex. 5. Boccatius, de Claris Mul. c. 80.

PORCIA Gens, in Catonum & Liciniorum familias diſtincta, Tuſculô oriunda.

S. PORCIANI oppid. in diœceſi Arvernorum, pagoque Burbonenſi, vulgo S. Porcain: dictum à S. Porciano Abbate, qui ibi floruit ſub Theodorico Chlodovei filio. Inter Vernolium & Varennas, ad fluvium Cicaulam Sioelle, patria Durandi à S. Porciano. Hadr. Valeſ. Notit. Gall.

PORCIFERA, fluv. Liguriæ, ex Apennino, in mare Liguſticum, apud Genuam, per vallem 10. mill. paſſ. decurrens; Porcevera, Leandr. Plin. l. 3. c. 5. Porcobera etiam in tabula antiqua ænea.

PORCILIÆ, oppidum agri Tarviſini.

PORCINUM Caput, vide ſuprà Caput.

PORCINUS Venter, vide ſupra Lucanicus.

PORCIUS, gentis Romanæ nomen, ex qua Catones fuerunt. Appellatio à porcis eſt. Sunt enim plura populi Romani, ab utroque pecore, majore juxta atque minore petita; de quo Varro de R. R. l. 2. c. 1. Celebris Porcia Catonis filia, Bruti uxor cum doctrinâ ac fide, tum conſtantiâ ac fortitudine exitûs. Quippe quæ ne marito ſuperviveret, ardentes favillas hauſit ore, ſeque e vitâ ejecit. De qua Dio, l. 43. & Val. Max. l. 4. c. 6. ex 5. & Plut. in Bruto. Vide ſupra.

PORCIUS Cato, vide Cato. Item Lucius & Marcus.

PORCIUS Cenſorinus, vide Lucius.

PORCIUS Feſtus, Præſes Palæſtinæ & Judææ, Actor. c. 24 v. 28.

M. PORCIUS Latro, Orator celebris, Senecæ familiaris, magni nominis. An Cordubenſis patriâ? Febre quartanâ moleſtâ & diuturnâ correptus, ſibi ipſi necem intulit, A. 750. Urb. Cond. Ipſi quidem Declamatio contra Catilinam tribuitur, ſed tantô Virô digna non eſt. Senec. in præf. Contr. & l. 1. Voſſ. de Rhet. nat. c. 15. &c.

PORCIUS Licinius. Poeta Latinus, ſub initium ſecundi belli Punici, An. 536. Urb. Cond. A. Gell. l. 17. c. ult. hos ejus verſus refert:

Punicô bellô ſecundô Muſa pinnatô gradu
Intulit ſe bellicoſam Romuli in gentem feram.

An idem, qui Conſul fuit? Vide Licinius. It. Lucius.

PORCIUS Septimius, Rhætiæ procurator, incorruptæ erga Vitellium fidei, Tacit. Hiſt. l. 3. c. 5. Rectiùs tamen legerim ex Vaticano & Veneto Septiminus, ne uni duarum familiarum nomina addantur.

PORCUS Marinus, Græcis ὕαινα, item ὗς, Archeſtrato ψαμμίτης ἐρυκτής.

Εἰ δ᾽ Αἴνῳ δὲ καὶ τῷ Πόντῳ τὸν ὗν ποτ᾽ ἀγοράσεις
Ὅν καλοῦσί τινες θνητῶν ψαμμίτην ἐρυκτήρ,

Foſſor arenarius dicitur. Cujus epitheti rationem Iſidorus reddit, cùm ait, Porci marini, qui vulgò vocantur Sulli, qui, dum eſcam quærunt, more ſuis terram ſub aquis fodiunt. Circa guttur enim habent oris officium, & niſi roſtrum arenis immergant, paſtum non colligunt. Nempe piſcis hic roſtro in arena fodit ac rimatur, veluti porcus. Sullus autem, pro Suillus, quoque dictus eſt. Dracontius,

Præcidit Sullus vim cujuſcunque veneni.

Orthragoriſcum appellatum eſſe Lacedæmoniis, Plin. ait, l. 32. c. 2. Apion maximum piſcem tradit eſſe porcum, quem Lacedæmonii Orthragoriſcum vocant: grunnire eum, cùm capiatur. Sed Lacedæmonii ita vocârunt non porcum piſcem, ſed lactentem porculum, quòd tales manè in foro venales proſtarent, Heſychius, Ὀρθραγορίσκοι, χοιρίδια μικρά. Apud Athenæum in Laconum inſtitutis, ἔφερε δὲ καὶ τοὺς γαλαθηνοὺς ὀρθραγορίσκους &c. Hodie Marſuinum Galli vocant, quaſi maris ſuem. Jul. Scaliger hunc piſcem cum delphine confundit: ſed Veteres diſtinguunt, quod etiam Salmaſ. probat ad Solin. p. 536.

PORDOSELENE, inſula juxta Lesbum cum urbe cognomine. Aliqui ut civiliùs loquantur, Poroſelenen dicunt, Steph.

POREDORAX, unus ex 40. Galatis ſeu Gallis, quos Mithradates, in ſe conjuratos cùm comprehendiſſet, jugulari atque inſepultos abjici juſſit: à puella Pergamena, quam amaverat, contemtô Regis interdictô vitæque diſcrimine, ſepulturæ traditus eſt. Plut. de Virtut. Mulierum, c. 23.

POREUS, pagus cum cœnobio Picardiæ, ad Somonam fluv. inter Ambianos & oram.

PORINA, fluv. Peloponneſi, apud Cyllenen, Achajorum & Pheneatum terminus, Pauſan. l. 8. Nomen ab ipſa urbe etiam hodie recipit.

PORINUS Silenus, Πώρινος Σιληνὸς, apud Plut. in Vita Andocidis, ſimulachrum eſt Sileni, ex Poro marmore facti, quod, tophi levitate præditum, cætera Pario ſimile erat, uti Theophraſtus docet. Ex eo multa Veter. opera fiebant, quæ πώρινα dicebantur, ut Πάρια, quæ ex Pario marmore. Vide Salmaſ. ad Solin. p. 183. & 1101. ubi arenâ, quæ ex Poro lapide fiebat, marmora poliri conſueviſſe, ex Plinio docet, l. 36. c. 6. ſimulque Cardanum eò gemmas quoque antiquitus ſculptas fuiſſe contendentem, refellit.

PORNÆ, apud Juſtinianum, tit. de Conſulibus in Nov. §. ac primus quid, juxta interpretationem Haloandri, ſunt ludi Scenici, ſic dicti, à productione meretricum in ſcenam, & commemorantur inter ſpectacula, quaſi Floralia, quæ per meretrices & perditiſſimorum hominum genera celebrabantur &c. Qui locus indicat, turpiſſima illa ſpectacula tardè fuiſſe ſublata. Præter ejus apud Joh. Calvin. Lexic. Jurid. Græcis autem πόρνη, meretrix. Vide Cl. Suicer. Theſ. Eccl. voce Πορνεία.

PORNOPIONI Apollini ſacra facere dicuntur Bœotii, ne cuculicibus provincia obnoxia reddatur. Lege Parnopius.

POROLISSUM, fluv. Sarmatiæ Europææ; Ptolem.

POROSELENE, inſul. maris Ægæi, cum oppido cognom. apud Lesbum.

PORPHYRA, Græcè Purpura (de qua voce infrà) locus Conſtantinopoli, ubi Imperatorum Græcorum Auguſtæ puerperiô ſolebant defungi, unde Porphyrogenitorum illuſtre cognomen, ſecundùm Auctorem Anonymum, Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. ac Civ. Palatium purpureum, à Conſtantino M. ædificatum eô fine, qui dictus eſt, Luitprando, l. 1. c. 2. Aliis tamen filii Imperatorum ſic cognominati fuêre, quia ſtatim geniti in purpura colligebantur, quibus favere videtur Zonaras de Conſtantino Duca Imperatore agens, ſed prior ſententia doctioribus arridet magis. Idem Luitprandus, in Legat. Inaudita res eſt, inquit, ut porphyrogenita, h. e. in purpura nati filia, in purpura nata, gentibus miſceatur. Infrà, Sed Chriſtophorus, ajunt, non Porphyrogenitus fuit. Vide Car. du Freſne Gloſſar. & Not. ad Alexiadem, ut & Macros Fratres Hierolex. nec non infrà Porphyrius, Porphyrogeniti &c. Ad quam vocem alludens Nicenus contra Judæos, Eccleſiam Chriſti Porphyram appellat & Chriſtianos Porphyrogenitos, quia purpureô ſanguine Agni immaculati ſunt redempti. Idem, Quò pertinet illud tralatitium de Eccleſia, Sanguine fundata &c.

PORPHYREUM, Poſtello Cayfa, Rawolfio Hayphe, urbs Phœnicis, apud oram littoralem & Carmeli radicem. Populi Porphyreonii & onita, Steph.

PORPHYRION, Gigas vaſtiſſimus, unus ex iis, qui ſuperis bellum intulerunt. Horat. l. 3. Carmin. Od. 4. v. 54.

Aut quid minaci Porphyrion ſtatu, &c.

Claudianus, in Gigantomachia, v. 34.

——— Te Delphica laurus
Stringat Porphyrion, Cirrhæaque templa teneto.

PORPHYRION, urbs Phœniciæ, ad Carmeli montis radices, Steph. Item vetus Horatii Commentator.

PORPHYRIONE, inſula in Propontide ante Cyzicum, Plin. l. 5. c. ult. Iſola di Chizico hodie.

PORPHYRIS, inſula in ſinu Laconico, à purpura, vel porphyrite lapide. Hæc & Cythera, ab urbe, Veneris natalibus clara. Hodie Cerigo. Sub Venetis. Eam Sinan Cigalis Archipelagi ſpeculam vocare ſolitus eſt. Davity de Rep. Ven. Part. 3. p. 190.

PORPHYRITE, oppid. Arabiæ prope Ægyptum. Steph. in Thebaide eſt, Euſeb.

PORPHYRITES, marmoris genus, candidis punctis in rubro lucentibus inſigne. Plin. l. 36. c. 7. R[illegible] porphyrites in eadem Ægypto, ex eo candidis intervenientibus p[illegible], Leucoſtictos vocatur. Salmaſ. Leptopſephos, ex Græco λεπτόψηφος, legit Paulus Silentiarius,

——— πολὺς δ᾽ ἐπὶ χεῦμα Νείλου
Φορτίδα πλώουσα ποταμηΐδα λᾶας ἀγάγει
Πορφύρεος, λεπτοῖσι πεπασμένος ἀστράσι λάμπει.

Ubi λεπτοὺς ἀστέρας, exiles ſtellulas vocat in Porphyrite lapide candida illa puncta, quæ rubro interlucent, quas alii λεπτὰς ψήφους, unde λεπτόψηφος ipſe lapis appellatus. Sidonius furfures vocat. Ep. 2. l. 2. Neque per ſcopulos Æthiopicos & abrupta purpura genuinô fucata conchyliô ſparſum mihi ſaxa furfurem mentiuntur. Quæ ſaxa fucata genuinô purpura conchyliô, ſparſum furfurem mentientia, Porphyretica omnino ſunt. Fiebant ex hoc lapide, ut & Achate, columnæ; ſicut ex onyche pavimenta. Lucanus, l. 10. v. 115.

——— ſtabatque ſibi non ſegnis Achates,
Purpureuſque lapis, totaque effuſus in aula
Calcabatur onyx.

Eundem pulchrè deſcribit Statius, l. 1. Sylv. 2. in Epithalamio Stellæ & Violantilla, v. 148.

Hic Lybicus, Phrygiuſque, hic dura Laconum
Saxa virent: hic flexus onyx, & concolor alto
Vena mari, rupeſque nitent queis purpura ſæpe
Oebalis & Tyrii moderator livet aheni.

Hinc Porphyreticum marmor, apud Æl. Lamprid. in Alexandro Sev. c. 25. Alexandrinum opus marmoris de duobus marmoribus, h. e. porphy-

porphyretico & Lacedæmonio primus inſtituit, Palatio exornato hoc genere marmorandi. Non quòd Alexander primus marmorationem inſtituerit ex duobus marmoribus: jam Claudii enim ac Neronis temporibus notum illud inventum, ut docet Plin. *l.* 36. *c.* 1. & Seneca, *Ep.* 86. qui Alexandrina marmora cruſtis Numidicis ſolita temporibus ſuis diſtingui refert: Sed quia novum illud quoddam genus fuit è *Porphyretico* & Lacedæmonio, Caſaubonus, *ad l.* Porticus *porphyretica* meminit Flav. Vopiſcus *in Probo*, *c.* 2. *Uſus etiam eſt regeſtis ſcribarum porticus* Porphyreticæ, *actis etiam Senatus, ac Populi.* Heliogabalus verò etiam plateas in palatio ſaxis Lacedæmoniis ac *Porphyreticis* ſtravit, quas *Antoninianas* vocavit, quæ ſaxa ad ſuam uſque ætatem manſiſſe, ſed eruta dein atque exſecta eſſe, narrat Lamprid. *in Heliogabalo*, *c.* 24. Ut non mirum ſit, quòd Λάρνακος πορφυρᾶς, i. e. *arca Porphyretici marmoris*, in qua corpus Juliani repoſitum, mentionem facit *Cedrenus.* Et in *Ceremonialibus* Eccleſiæ Romanæ *Porphyretica rota* frequenter occurrit: lapis ſcil. rotundus, in pavimento Baſilicæ Lateranenſis poſitus, in quo Pontifex varias olim functiones peragebat &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. paſſim* & *Lamprid. d. l.* nec non Macros Fratres *Hierolex.* & infrà, ubi de *Rota Porphyretica.*

PORPHYRIUS, philoſophus Tyrius, clarâ ortus proſapiâ, à puero uſus præceptore Longinô, virô doctiſſimô. Sub finem ſeculi 3. Priùs *Malchus* vocabatur, deinde ob veſtem regiam purpuream, quâ ob nobilitatem utebatur, *Porphyrius* à Sophiſta Longino, qui ejus in Rhetoricis Præceptor erat, dictus eſt. Romam poſteà profectus Plotinum audivit, unà cum Origene & Amelio condiſcipulis. Inde in Siciliam navigans, apud Lilybæum morbô correptus, à Plotino magiſtro, qui eò ſe contulerat, & præſenti & philoſophicâ oratione recreatus eſt, adeò ut ſtatim convaluerit; moxque Romam ſimul repetens, ibidem obiit, ſub finem Imperii Diocletiani, ut videtur quibuſdam, relictis operibus, in quibus contraria & pugnantia inter ſe videtur aſſerere. Cauſa putanda eſt, quod, quæ priùs probaverat, ea poſteà retractaverit. Eum Chriſtianum primò fuiſſe, ſcribunt Auguſtin. *l.* 10. *de Civ. Dei*, *c.* 26. 27. *Socrates*, alii; poſteà verò, quòd correctionis impatiens eſſet, deſciviſſe. Lactantius, *l.* 5. *c.* 2. & 4. duorum meminit Philoſophorum, qui contra Chriſtianos ſcripſerint, quorum prior ſine dubio hic Porphyrius fuit. Vide infra. Deſcribit eum, velut ſub velo Philoſophi omnibus vitiis coopertum, avarum ſimul ac luxurioſum, quique opibus ſuis ipſos Judices corruptos habuerit in poteſtate. Ejus opera ſunt, *de Divinis nominibus liber unus. De Principiis, duo. De Materia*, 6. *De Anima*, 5. *De Animalium abſtinentia*, 4. *De Cognoſcendo ſeipſum*, 4. *Quòd una fuerit Platonis Ariſtotelisque ſecta, libb.* 7. *In Hiſtoriam Juliani Chaldæi Philoſophi, libri quatuor. Contra Chriſtianos, libri quindecim. Vita Philoſophorum In Dialecticam Iſagoge*, aliaque complura. Floruit Aureliani Cæſaris temporibus, uſque ad Tacitum & Probum Imperatores *Suidas.* Adverſus autem libros, quos contra nos edidit, Methodius, Euſebius, & Apollinaris 30. voluminibus apologiam edidêre, Hieronymus. Vide illum *in præf. Catal. Script. Eccleſ.* Cyrill. *l.* 1. *contr. Julian. Theodoret. Suidam, Scaligerum*, Voſſ. *de Hiſt. Græc.* *p.* 243. Et Jonſium, *de Script. Hiſt. Phil. l.* 3. *c.* 15. Plura quoque legi poſſunt apud Eunapium, qui vitam Porphyrii à nemine editam primus literis mandavit, & Cl. Virum L. Holſtenium, *tract. de vita & ſcript. Porphyrii*, quæ olim combuſta, Theodoſii M. juſſu A. C. 448. eſſe, patet ex Actis Concil. Epheſini. *Nic. Lloydius.*

PORPHYRIUS, Epiſcopus Gazenſis, A. C. 400. ab Ethnicis gravia paſſus, patienter illa tulit. Cùm poſteà impetrâſſet, ab Arcadio Imperatore, ut Marnæ idolejum celeberrimum Gazæ deſtrueretur, atque id à miniſtris Cæſareis pecuniâ corruptis effectui daretur, Conſtantinopolim profectus, quod petebat, obtinuit. Morer. *Diction. Hiſt.*

PORPHYRIUS, Pſeudo Epiſcopus Antiochenus, vitiis infamis, poſt S. Flavianum, A. C. 404. ſe intruſit: ſævus dein in incolas, militibus pecuniâ corruptis, illos ad ſacra ſua coëgit. Obiit A. C. 408. ſurrogatô ei Alexandrô. Theodoret. *l.* 5. Baronius *in Annalib.* Item auctor Panegyrici Conſtantini, verſibus conſtantis; Scripſit in exilio, unde revocatus eſt. Prodiit hoc ſcriptum, A. C. 1595. Hieron. *in Chron.* Fulgent. *Mythol. l.* 2. Beda *de arte metri.* Rabanus Maur. *Prol. l. de laud. S. Crucis.* Baron. *A. C.* 325. *n.* 90. 2. *edit.*

PORPHYRIUS, cognomen Clodii Albini Imperatoris de quo ſic Jul. Capitolin. *c.* 5. *Quum pueri ejus familiæ ruſſulis faſciolis colligarentur, quòd fortè lota atque uda eſſent ruſſula faſciola, quam mater prægnans paraverat purpureâ matris illigatus eſt faſciâ unde illi jocô nutricis etiam* Porphyrii *nomen inditum eſt. Quæ atque alia ſigna futuri Imperii fuêre.* Nempe color purpureus quoquô modô infanti admotus, ſpem faciebat regiæ fortunæ: quia πορφύρα ſeu *purpura* Imperii erat ſymbolum, & propria Imperatorum, ut notum ex Hiſtoria & *Codice.* Unde inſtitutum poſteà ab Imperatoribus Conſtantinopol. ut Auguſtæ liberos non parerent, niſi πορφύρᾳ, *in purpura*; quem morem Nicetas Choniates aperit, *l.* 5. & Luithprandus, *l.* 1. *c.* 1. Indidem eſt, quòd apud Scriptores Hiſtoriæ Auguſtæ inter omina Imperii, quæ frequentiſſima ibi, ſemper ferè purpureum quiddam invenitur. Vide in *Diadumeno*, *c.* 3. ſic Aureliano, *c.* 4. omen Imperii fecerunt crepundia purpurea, &c. Apud Hieremiam Prophetam Lamentationum, *c.* 4. *v.* 5. οἱ τιθηνούμενοι ἐπὶ κόκκων, non de regiis infantibus dicitur, ſed de iis, qui in ſummis deliciis educantur. Vetus tamen Interpres vertit, *qui nutriebantur in croceis*; quod poteſt referri ad exquiſitiorem ciborum paratum. Nam & à colore cibum commendari, diſcimus ex Ariſtophane, *in Equitibus*, ubi ἔτνος πυρρὸν: ſed refellit id Hebraica veritas. Sic in Antipatri Epigrammate.

Καὶ τὸ ἐν βρέφεσι πορφυρέην Ἀντιπάτρου

Πορφυρέην Παφίην σπαργάνοις ἀμφιέσας.

Etiam moris infantibus fuit, appendere νῆμα κόκκινον, *filum purpureum*, ut narrat Chryſoſtomus, *Homil.* 13. *in* 1. *Cor.* ſed ejus rei præter ornatum alia fuit cauſa, quam lege apud ſanctiſſimum illum Virum. Caſaubon. *ad l. c.* Vide quoque ſuprà in voce *Porphyra.*

PORPHYROGENITI, ſeu PORPHYRETICI, apud Conſtantinopolitanos olim dicti ſunt. Imperatorum ac Regum liberi, quaſi *in purpura* ſeu Patre Imperatore vel Rege, *nati*; quos *in Imperio natos*, interpretatur *Chunradus Urſpergenſis.* Latinis *Purpurati.* Senator, *l.* 11. *Ep.* 1. *Placidiam mundi opinione celebratam.. purpurato filio* (Valentiniano) *ſtuduiſſe percipimus.* Sic apud Eund. *l.* 8. *Ep.* 5. *purpuratam infantiam*, filium vocat Athalaricus Rex, Quòd ſcil. in *purpura* nati atque adeò faſciis purpureis inligati ac circumvoluti, ſic offerri Imperatrici conſueverint. Iidem ἐν ἁλουργίδι τραφέντες dicuntur, apud Libanium in προσφωνητικῷ, quem Juliano inſcripſit, &c. Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque quæ diximus paulò ſuprà, ut & infra in phraſi *Purpuram adorare.*

PORPHYRUSSA, inſula. Vide *Porphyris*, & *Cythera.*

PORRACEUM, πράσινον. Græcis in ſupremo viriditatis gradu ponitur; vocant enim illi πράσινον χρῶμα καὶ πρασοειδὲς cum colorem qui ad plenum & ſaturè ac *meracè viridis*, ſeu qui auſteri viroris eſt. Unde πράσινος λίθος, de ſmaragdo præſtantiſſimo propriè. Et Plinio chryſopraſus chryſoberyllo viridior dicitur, quòd *ex auro & porraceo mixtam lucem trahat.* Reliqua verò χλωροειδῆ, σμαραγδίζοντα, ἰσατώδης, remiſſiùs viridia ſunt. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1106. Vide infrà *Porrum*; unde voci origo, it. voce *Praſina.*

PORRETA Margarita, vide *Margarita.*

PORRETANI, ſectatores Gilberti Porretani Epiſcopi Pictavienſis, de quo Otto Friſing. *l. de geſtis Friderici*, *c.* 46. 47. & alii apud Baronium, *A. C.* 1147. Beſlium & Sammarthanos. Ebrardus Bethun. *contra Valdenſes*, *c.* 1. *Ne ſimus Nominales in hoc, ſed potiùs Porretani.* De Gilberto eodem, Alanus de Inſulis *Anticland. l.* 4.

Illic caſtra tenet & eadem miles in arte
Gilbertus ſaltu fallaci tranſilit artem.

Vide *Metalogicum* Joh. Sarisberienſis, *l.* 2. *c.* 17. citatum Car. du Freſne *Gloſſar.*

PORRETANUS Guilielmus, Epiſcopus Pictavienſis de *Trinitate* perperam ſenſit, vide *Abelardus* ſuprà.

PORRICERE, apud Virg. *Æn. l.* 5. *v.* 238.

——— ——— *Extaque ſalſos*
Porriciam *in fluctus.* ———

eſt *exta Diis dare.* Varrò *de R. R. l.* 1. *c.* 29. verbum ſacrificale, quaſi *porrò iceo*, *jacio.* Vel antiquum eſt pro *Porrigere*, unde *Exta porrecta*, apud eundem. Macrob. *Saturnal. l.* 3. *c.* 2. *Ex diſciplina Aruſpicum, ex præcepto Pontificum verbum hoc ſolemne ſacrificantibus eſt; ſicut Veranius ex libro primo Pictoris ita diſſertationem hujus verbi exſecutus eſt; exta porriciunto: diis danto in altaria, aramve, focumve, eove, quo exta dari debebant.* Vide Briſſonium, *Formul. l.* 1. *p.* 27. & infrà *Proſicia.*

PORRIMA, ſoror, ſive comes Carmentæ matris Euandri. Ovid. *l.* 1. *Faſtor. v.* 633.

Porrima placantur, Poſtvertaque ſive Sorores,
Sive fugæ comites, Mænali nympha, tuæ.

PORRUM, inter hortenſia, deſcribitur Plinio, *l.* 19. *c.* 6. ubi is inter alia, *ſectivo auctoritatem dediſſe principem Neronem, vocis gratiâ, ex oleo, ſtatis menſium omnium diebus, nihilque aliud, ac ne pane quidem veſcendo*, refert. *Voci namque ſplendorem afferre*, dicit idem, *l.* 20. *c.* 6. Vide quoque Palladium, *c.* 24. *Febr.* At planè Ægyptiis olim pro Numine: quibus proin, ut Juvenalis obſervat *Satyr.* 15. *v.* 9.

Porrum *& cepe nefas violentô frangere morſu.*

Hi nimirum fuêre, qui, ut Prudentius canit *contra Symmachum*, *l.* 2. *v.* 464.

——— *Quadriviis brevioribus ire parati*
Vilia Niliacis venerantur oluſcula in hortis,
Porrum *& cepe, Deos imponere nubibus auſi,*
Alliaque —— *cœli ſuper aſtra locare.*

Unde etiam irridendi Aſclepiadis, qui, iſta damnans, pari ſtultitiâ æquales Deos coleret, materiem ſumens, apud Eund. περὶ στεφ. *Hymnô* 14. *v.* 259. Romanus Martyr ait:

Adpone porris *religioſas arulas,*
Venerare acerbum cepe, mordax allium,
Fuligineſi thure placantur Lares,
Et reſpuuntur conſecrata holuſcula!
At unde major eſſe majeſtas focis,
Quàm nata in hortis ſarculatis, creditur?
Si Numen ollis, Numen & porris *ineſt*, &c.

Vide Tob. Pfannerum, *Syſtem. Theolog. Gentil. purior. c.* 1. §. 1. Ex *porris* juſculum confectum, *Porrectum* dicitur, in *Mirac.* S. Galterii Abbatis Pontiſarenſis, *num.* 26. Gall. *Porrée*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Sed & ſuccô ejus ad trium denariorum argenteorum pondus hauſtô, Melam equeſtris ordinis reum ex procuratione, Tiberio principe, accerſitum, confeſtim exſpirâſſe ſine cruciatu, legas apud Plinium ſuprà laudatum, *l.* 19. *c.* 6.

PORSENA, Rex Hetruſcorum, cujus regni caput Chiſium, hodie *Chiuſi*, in Tuſcia, erat. Hic pro reſtitutione Tarquiniorum Romanis bellum intulit; cumque jam ex Janiculo in urbem irrueret, Horatii Coclitis virtute retardatus eſt, donec pons à tergo ſolveretur. Poſt hæc, cùm urbem obſidione cinxiſſet, A. C. 247. Urb. Cond. nihilque ſe proficere intelligeret, acceptis obſidibus

dibus, ad ſua ſe recepit, incredibili Romanorum virtute perterritus, cujus ſpecimen viderat in Clælia virgine & Q. Mutio, qui ſolus caſtra hoſtium ingreſſus, unum ex purpuratis per errorem pro rege occidit, ſtatimque captus, cùm Porſena exquiſitiſſima illi ſupplicia comminaretur, dextram in focum injecit, nulláque vultus mutatione exuſſit, partim, ut a dextrâ ſuâ, quæ in cæde aberrans purpuratum ſatellitem pro rege occiderat, pœnam ſumeret. Plura apud Livium, *l.* 2. *c.* 9. 10. 11. 13. 25. *Plutarchum*, Dionyſ. Halicarnaſſ. *l.* 5. Flor. *l.* 1. *c.* 10. *Eutrop. Oroſ.* &c. Horatius, *in Epod. Od.* 16. *v.* 4.

Minacis aut Etruſci Porſena manus.

Martialis, *l.* 1. *Epigr.* 22. *v.* 5.

Urere quam potuit contemptô Mucius igne,
Hanc ſpectare manum Porſena non potuit.

Virgilius mediam dictionis hujus ſyllabam contonante licenter geminatâ extendit. *Æn. l.* 8. *v.* 646.

Nec non Tarquinium ejectum Porſenna jubebat
Accipere, ingentique urbem obſidione premebat,
Æneadæ in ferrum pro libertate ruebant.

PORSENNA Chriſtophorus, vide *Chriſtophorus.*

PORSICA, *Stephano Perſa*, oppid. fuit Meſopotamiæ ad Euphratem apud Samoſata, unà cum illis exciſum.

PORTA, præter communem ſignificatum, recentiori ævô, munus ipſum *Portarii* Monaſtici nonnunquam denotat, ſeu quod ad portæ officium pertinet, apud Adalardum in *Statutis* Corbejenſibus, *p.* 8. 19. & Hariulfum *Chron.* Centul. *l.* 3. *c.* 19. Tribus quoque vel urbis regio ſic vocatur apud Mediolanenſes ac Italos. Sigonius, *de Regno Ital. l.* 6. *Mediolanenſium civium alios in tribubus urbis, quas illi* Portas *vocabant & agri pagis, quos Plebes nominabant, Capitaneos* (Otto I.) *conſtituit.* Liber inſcriptus *Flos florum: iſtô tempore, & per longa tempora antè Archiepiſcopus Mediolani erat dominus ſpiritualis & temporalis Mediolani & regebatur civitas per Conſules datos per Archiepiſcopum, quibus enſem ipſe dabat, cùm regere inciperet: aliquando per Capitaneos factos per Archiepiſcopum, in qualibet* porta *ſpecialis parentela regebat.* Mox addit, unicuique *Portæ* ſive regioni fuiſſe vexilla propria, quorum colores & figuras deſcribit. Sic *Summa Porta* meminit vetus *Charta* apud Camillum Peregrinum *in Diſſertat. Italica de notione hujus vocis.* Vide quoque Falconem Beneventanum, *p.* 209. 229. & Ottonem Morenam, *Hiſtor. Rer. Laudenſium paſſim.* Cæterùm *Portæ urbium*, quô pactô à priſcis Conditoribus deſignari fuerint ſolitæ, docet Plut. *in Romulo*; ubi poſtquam dixit, conditorem aratrô æreô vomere adjunctô, junctiſque bobus, mare & fœminâ, circa lineamenta, ab Hetruſcis Sacerdotibus, certis quibuſdam ceremoniis adhibitis, facta, profundum induxiſſe ſulcum, ſicque mœnia fuiſſe definita; pergit: *Ubi* Portam *deſignare viſum eſt, vomere exemptô atque aratrô ſublatô, ſpatium relinquit.* Additque, *Unde totum habent murum, præter portas, ſacrum. Nam eas ſi ducerent ſacras, religioſum eſſet neceſſaria ac impura in Urbem recipere & exportare.* Sic M. Cato *in fragm. Captatô*, inquit, *augurio, qui urbem novam condebat, taurô & vaccâ arabat, ubi arâſſet, murum faciebat: ubi Portam volebat eſſe, aratrum tollebat &* Portam *vocabat.* Neque ſolùm Urbes, ſed & Caſtra, apud Romanos præſertim, ſuas habuêre portas, eaſque ut plurimùm quatuor, de quibus hic paulò infrà. Quâ verò ratione *Portæ* olim claudi atque aperiri conſueverint, diximus ſuprà in voce *Balanus*, alibique paſſim. At apertæ ſponte, ingentis alioqui moliminis, inter peſſimi ominis portenta olim habebantur. Cujuſmodi quid Thebis accidiſſe, memorat Cicero, *de Divinat. l.* 2. Sic enim Deos è loco diſcedere creditum. Virg. *l.* 2. *Æn. v.* 351.

Exceſſere omnes adytis ariſque relictis
Di, quibus Imperium hoc ſteterat ———

Papinius Statius, *Theb. l.* [illegible] *v.* 172.

——— *& per tentoria fermo*
Unus, abiſſe Deos, delapſaque Numina caſtris &c.

Sed & vocem auditam, *Μεταβαίνωμεν ἐντεῦθεν, Migremus hinc*, in Templo Hieroſolymitano, ante ſummum ejus excidium, memorat Joſeph. *Haloſeos l.* 6. *c.* 31. ubi *Portam Orientalem* interioris Templi, æneam firmiſſimamque & à viginti aliàs hominibus ægrè claudi ſe paſſam, ſponte ſe aperuiſſe, addit. Porrò *ad Portas*, ut & omnia alia loca frequentiora, Genethliaci aliique Circulatores & Agyrtæ, ſtipes olim Conſultoribus excutiebant. Unde πυλαϊκὴ ὀχλαγωγία apud *Plutarchum*, ubi Pyrrhus Lyſimacho ſomnium ſibi interpretanti dicit, ὅτι ταῦτα μὲν ἐστι πυλαϊκῆς ὀχλαγωγίας, καὶ ἀσαφείας ἔχεται πολλῆς. Vide Deſ. Heraldum, *ad Arnobium, l.* 1. Etiam in *Portis* Urbium, apud Iſraëlitas, locum judicii fuiſſe, ex Sacris diſcimus. In earum verò tranſitibus exigi aliquid ſolitum, pluribus docet Car. du Freſne *Gloſſar.* & Macri Fratres *Hierolex.* in voce *Portaticum.* In Templis Græcorum, ut de iis etiam verbum addam, quæ circa ſecul. VI. Orientales Monachi in tres partes dividere cœperunt, Ἱερατεῖον, Ναὸς, & Νάρθηκα; Sanctuarium ſeu τὸ ἱερατεῖον à Templo Maj. tabulatô aliquô, aut etiam murô, dividebatur, in quo erant *portæ*, ab iis *Sanctæ* dictæ, ut Ναὸς à Narthece, in quo ſimiliter *portæ* erant, *Speciosæ*, ὡραῖαι, appellatæ &c. Vide Morinum, *de Adminiſtrat.* Pœnit. *l.* 6. *c.* 1. & plura ſuprà ubi de *Oſtiariis*, item in vocibus, *Fores, Janitor, Janua, Janus*, &c. De *Portis* privatorum id unicum adſpergo, antiquis temporibus etiam illas rarò patuiſſe; tum apud Græcos, tum apud Romanos. Unde veteres Græci de homine φιλοξένῳ, cujus januas totô poſte ſemper apertas fuiſſe, dicebant, ἀκλειστος ἦν ἡ θύρα. Et Martialis Proculi humanitatem erga hoſpites laudans, *l.* 1. *Epigr.* 7. *v.* 14. ait,

Nullo magis totô janua poſte patet &c.

Portæ Castrorum, apud Romanos.

I. Prætoria, prima erat, aliàs quoque *Quæſtoria* dicta: quæ vel Orientem Solem ſpectare, vel è conſpectu hoſtium dirigi ſolebat: ut ſi quando ad arma conclamatum foret, ſine tumultu extra caſtra contrahi multitudo, & explicari ordines ſignaque educi poſſent. Etenim ubi acie decernendum erat, illinc cohortes educi & copiæ admoveri ſolebant. Ibidem & militum ſtatio copioſa inſtructaque ad ſubitos conatus erat: Quas ob cauſas quoque *Principalis* nuncupata eſt. II. Decumana, altera fuit à tergo Caſtrorum, ſic dicta, quòd ampla eſſet ac patens: ex qua deſertores & facinoroſi, in quos jure militari animadvertendum erat, educebantur pœnis coercendi. III. Principalis tertia erat, ex qua Principes ac ſummi Duces velut ex poſtico, ſi quando opus eſſet, ſuis laborantibus opem ferebant, ordines tendebant & milites educebant. Ad hanc via quoque quæ ferebat, *Principalis* dicta eſt. IV. Quintana, quarta fuit, poſt Prætorium: Per quam commeatus in caſtra convehi & rerum utenſilium copia venalis exponi; inde etiam merces, ad uſum militaris multitudinis, quæque bello uſui eſſent, importari & exportari ſolebant. Vide Alex. ab Alexandro, *Genial. dier. l.* 1. *c.* 12. His quatuor *Portis* addit Hadr. Turnebus. *Adverſar. l.* 30. *c.* 24. Extraordinariam, prope quam tetenderint Extraordinarii, ex Livio, *l.* 40. *c.* 27. Idem duas Principales fuiſſe, dextram & ſiniſtram, à *Principalibus* nomen adeptas, contendit ex eodem Livio, *l. cit.* Vide Roſin. *Antiqq. l.* 10. *c.* 12.

Portæ aliæ celebres, apud Scriptores.

α. *Porta Argentea* Baſilicæ S. Petri Romæ, apud Anaſtaſium in *Sergio* II. & Paulum Diacon. *Chron. Caſin. l.* 4. β. *Porta Aurea* Conſtantinopoli, Græcè πύλη χρυσῆ, de qua copioſè egit. Car. du Freſne *ad Willhardunum num.* 129. & *in Conſtantinopoli Chriſt.* Romæ, apud Ottonem Friſingenſem *de Geſtis Frider. l.* 2. *c.* 22. & Guntherum, *Ligur. l.* 4. Hieroſolymis, in *Geſtis Franc. expugn.* Hieroſ. *p.* 572. Theſſalonicæ, apud Joh. Cameniatam, *de Excid. Theſſalon. c.* 24. Ravennæ &c. Dictæ autem ſunt in Civitatibus majoribus *Portæ aureæ*, portæ præcipuæ, per quas ſolennis ingreſſus vel proceſſus fieri ſolebat. γ. *Porta S. Baſilii*, memoratur in *Expedit.* Aſiat. Friderici I. Imperator. *p.* 64. eſtque anguſtia itineris cujuſmodi Hiſpani *Portus*, Græci τὰ στενά, item πύλας, Latini veteres Clauſtra montium, recentiores *Clauſuras* vocant. Quomodo vocem uſurpant, inter alios, frequentiſſimè Albertus Aquenſis, *l.* 1. *c.* 8. *l.* 2. *c.* 5. & *l.* 10. *c.* 38. ac Raim. Montanerius, *c.* 207. δ. *Portæ Eccleſiarum*, reliquiis Sanctorum conſecratæ vel non conſecratæ, occurrunt apud Longobard. *l.* 1. *tit.* 9. §. 30. & in *Capitul.* Caroli M. *l.* 4. *c.* 13. ε. *Porta Guidonea*, fuit una ex quinque portis Vaticanæ Baſilicæ, ubi nunc eſt *Porta Sancta*: Sic dicta, quia ibi Guidones reſidebant. Sic autem vocabantur Clerici à Carolo M. inſtituti ad ducendos peregrinos, in viſitatione ſacrorum ejuſdem Urbis locorum, uti quidem habent Dominic. & Carolus Macri fratres *Hierolex.* ζ. *Porta Hiſpaniæ*, apud Rogerum Hovedenum, *p.* 560. i. e. *aditus anguſtus*. η. *Porta Judicii*, una ex quinque portis Vaticanæ Baſilicæ, fuit ſic appellata, quod per eam mortui tantum inferrentur. θ. *Porta Levatura*, pons ſublicius ad portas urbium, *Hiſtor. Cortuſior. l.* 6. *c.* 5. ι. *Porta Populoſa*, in Jure Hungar. domus habens juſtam integramque familiam, *Alb. Molnarus.* κ. *Porta Ravenniana*, una ex S. Vaticanæ Baſilicæ portis Ravennates ſeu Tranſtiberinos proſpectans. λ. *Porta Regia*, ſeu abſolutè *Regia*, vide infrà. μ. *Porta Romana*, ſecunda ex quinque Vaticanæ Baſilicæ portis, quòd cives utriuſque ſexus per eam egrederentur, nomen adepta. ν. *Porta Ruſſiæ*, apud Rogerum, *de Deſtruct. Hungar. c.* 14. i. e. anguſtia, vide ſuprà. ξ. *Porta* S. Baſilii & *Porta* Hiſpaniæ. ο. *Porta Sancta*, porta eſt Vaticanæ Baſilicæ ubi priùs *Porta Guidonea*, &c. π. *Porta Specioſa*, in Templo Hieroſolymitano cujus mentio in Actis Apoſtolis. *c.* 3. *v.* 22. *Porta Veritatis*, in Ægypto vide infrà *Veritas*, & ſuprà *Ctenaria*.

PORTA, in Oriente, Aulam denotat cujuſcunque Principis: Sic à Georgianorum Regina, ad *Portam* ſuam, invitatum ſe refert P. de Valle, *Itiner. tom.* 3. Κατ' ἐξοχὴν *Portam* Ottomannicam ſeu Turcarum Imperatoris aulam ſignificat. Imo & *Limen* portæ pro Aula ſumitur: quod tutiſſimum Aſylum, Perſis proin *Aſtanè i Doulèt*, i. e. Limen Beatitudinis vocatur. Cui ſimile illud: *Ad limina Apoſtolorum*, quibus verbis Romæ, modò Petri Baſilica, modò Aula Pontificis indigitatur. Idem, *tom.* 1:

PORTA Auguſta, Hiſpaniæ Tarraconenſis in Vaccæis oppid. *Torquemada* Taraphæ.

PORTA Capena, vulgò *di S. Sebaſtiano*, unde via Appia. Ejus meminit Ovid. *Faſt. l.* 6. *v.* 191.

Lux eadem Marti feſta eſt; quem proſpicit extra
Appoſitum Tectæ porta Capena viæ.

Martialis, *l.* 3. *Epigr.* 47. *v.* 1.

Capena grandi porta quà pluit guttâ.

Juvenalis, *Satyr.* 3. *v.* 11.

Subſtitit ad veteres arcus, madidamque Capenam.

PORTA Carmentalis, à Carmenta, quam Romani uti Deam templô illi extructô coluêre, nominata eſt, ad radices montis Capitolini, versùs Tiberim, nunc non extat. Virg. *Æn. l.* 8. *v.* 338.

——— ——— *Monſtrat & aram,*
Et Carmentalem Romanô nomine portam.

Quæ & *Carmentis* ab Ovid. dicitur, *l.* 2. *Faſt. v.* 201.

Carmentis portæ dextro eſt via proxima Jano:
Ire per hanc noli, quiſquis es; omen habet.

PORTA

PORTA, Joh. Baptiſta, vide *ibi.*

PORTA Mauritius, vide *Mauritius.*

PORTA Philippus, Carnutenſis, excellens Poëta Gallus, Henrici III. in itinere Polonico comes, ac cum illo reverſus, ejus gratiâ inſigniter floruit. Carminis unius pretium à Duce Gaudioſæ tulit Abbatiam prædivitem; Bibliothecam inſignem collegit, ſplendidè vixit, ſed cultûs negligentior fuit, Obiit A. C. 1606. æt. 61. Vide Perroniana, Sammarth. & Anton. Teiſſier. *Elog. Part.* 2. ubi ſcripta ejus enarrat.

PORTACRA, Tauricæ Cherſoneſi urbs, *Ptolem.*

PORTÆ URBIS ROMÆ:

Agonenſis quæ & Collina, & Quirinalis, poſtremò Salaria, *Porta Salara.* Unde via Salaria incipit.

Aurelia, apud molem Hadriani, ſed hodie non exſtat. Inde via Aurelia per Hetruriam Centumcellas ducens.

Capena, vide ſuprà.

Carmentalis, vide ſuprà.

Cœlimontana, quæ & Aſinaria, *di S. Giovanni:* unde via Valeria & Tuſculana, quæ & Campana *Ciceroni.*

Collatina, poſteà Pinciana, vulgò etiam *Pinciana:* unde via Collatina. Meminit illius Ovid. *l.* 2. *Faſtor. v.* 785.

Arripit arata juventem Collatia porta.

Hinc Collatinus, nomen viri De quo Ovid. *ibidem. v.* 787.

Hoſtis, ut hoſpes, init penetralia Collatina

Collina, Vide *Agonenſis.* De ea Ovid. *in Faſtor. l.* 4. *v.* 871.

Templa frequentari Collinæ proxima porta

Nunc decet. ——— ———

Eſquilina, & Exquilina, *Maggiore:* unde via Præneſtina, & Gabina.

Feneſtralis porta, *Plutarch.* in cæde Tarquinii nominari cœpit, ſic dicta, quòd Tanaquil uxor Tarquinii per feneſtram allocuta populum Romanum placârit: ubi tamen ea fuerit nemo docet. De illa Ovid. *l.* 6. *Faſtor. v.* 577.

Nocte domum parvâ ſolita eſt intrare feneſtrâ:

Unde Feneſtralis nomina porta tenet.

Ferentina, quæ & Latina, vulgò *Porta Latina:* unde via Latina.

Ficulnenſis, quæ & Viminalis, *di S. Agneſe:* unde via Nomentana, *Porta Pia* nunc.

Flumentana, vulgò *Porta del popolo:* unde Flaminia via, & Caſſiana, & Claudia, *Ferrar. Baudrando* erat prope Tiberim fluvium, versùs Carmentalem portam & pontem ſanctæ Mariæ, teſte *Famianô Nardinô.*

Fontinalis, poſteà Septimiana, *Settimiana.*

Gabiuſa, vulgò *di San Lorenzo:* unde via Præneſtina, & Gabina, & Tiburtina. Vide *Eſquilina.*

Janiculenſis, vulgò *di S. Pancratio:* unde via Vitellia.

Latina, vide *Ferentina.*

Navalis, quæ & Portuenſis, *di Ripa:* unde via Portuenſis. *Porta Porteſe* dicitur, prope Ripam, ad Tiberim.

Oſtienſis, quæ & Trigemina, *di S. Paolo:* unde via Oſtienſis, & Laurentina.

Pandana, olim Saturnia, & ſemper aperta: quæ nunc non exſtat. An eadem cum porta Capitolii, quod *Nardinus* pluribus probare nititur.

Pinciana, vide *Collatina.*

Portuenſis, vide *Navalis.*

Quirinalis, vide *Eſquilina.*

Ratumena, à Ratumena auriga, qui per eam in Capitolium ingreſſus eſt, ut Plinius, *l.* 8. *c.* 42. teſtatur.

Salaria, vide *Oſtienſis.* Trigemina apud Plautum, *in Captivis Act.* 1. *Sc.* 1. *v.* 22.

Vel extra portam ire trigeminam ad ſaccum licet.

Ferrar. Baudrando hodie *Porta Salara*, aliàs Agonentis & Collina dicta fuit. Vide ibi. Sed valde diſtat ab Oſtienſi.

Triumphalis, vulgò *di S. Pietro nel Vaticano:* unde via Triumphalis, inter Aureliam & Claudiam, hodie non exſtat.

Viminalis, vide *Ficulnenſis*, ſeu *Figulnenſis.*

PORTÆ Albaniæ, *Ptol.* Vide *Caucaſia porta.*

PORTÆ Amani, Plin. *l.* 5. *c.* 27. quæ Pylæ Amanicæ *Ptol.* Pylæ Amanides *Straboni*, & Portæ Ciliciæ *Bogras*, à Pagris urbe, vulgò dictæ, per quas ex Cilicia in Syriam tranſitur, ab Iſſo urbe 270. ſtadiis, teſte *Xenophonte*, diſtantes

PORTÆ Caſpiæ, Plin. *l.* 5. *c.* 27. *l.* 6. *c.* 13. (Vide *Caſpia*) ab Ecbatanis 20. mill. paſſ. apud eundem, ubi numerus depravatus videtur. A portis Caſpiis (quarum tranſitus anguſtus eſt, & valde difficilis ob magnam ſerpentum copiam & liquorem ſalis ex cautibus corrivatum, impedientemque tranſitum, niſi fiat hyeme) Cyrus fluvius (unde Caſpium mare incipit appellari) 700. mill. paſſ. abeſt: Indus verò 1960. ſtadiis, teſte Plinio, *l.* 6. *c.* 15. ubi & Bactra 3700. ſtadiis diſtare continetur.

PORTÆ Caucaſiæ, Plin. *l.* 6. *c.* 11. Vide *Caucaſia.*

PORTÆ Ciliciæ, *Strab.* Vide *Porta Amani.*

PORTÆ Ferreæ, ſeu porta Ferrea, *Derbent*, & *Demircapi*, urbs Albaniæ in Aſia ad Caſpium mare. Vide *Porta Caucaſia.*

PORTÆ Mediæ, *Strab.* ad Zagrum montem, per quas ex Media in Parthiam tranſitus eſt.

PORTÆ, ſeu *a Raurica*, jugum in monte Jura, apud Birſæ caput: Saxum eſt ingens, citeriorem vallem, quam Grandem & Monaſter. vocant, ab ulteriore, quæ ad B. Himmerii vallem, atque Burgundiam minor. ſeu Aventicenſem pagum ducit, velut de induſtria dirimens. Hunc obicem ante multa ſecula humana pervicit induſtria, ingenti eâ rupe in ampliſſimam portæ magnitudinem pertractâ, Caſpiarum ad inſtar in Aſia portarum, 6. milliar. Baſileâ, in ditione Epiſcopi. Vulgò *Pierrepert*, aut *Pierrepertus.* Quidam id operis Cæſari adſcribunt, aliis aliter ſentientibus. Inſcriptio ſupra portam petræ variè legitur. *Munſterus* eam ſic refert:

Numinis Auguſti via ducta per ardua montis

Feliciter petram ſcindens in margine fontis. Vel,

Nimis anguſti, &c.

Fecit iter, &c.

Petrus Pithœus autem verba ſic legi poſſe exiſtimavit: *Numini Auguſtorum via facta per Q. Ur. Pater. V. II. vir. Col. Helvet.* Et huic quidem Guillimannus, *de reb. Helvet. p.* 38. illi verò *Merula* adſtipulatur. Chr. Urſtiſius, *Epit. Hiſt. Baſil.* Joh. Bapt. Plantinus *Helv. Nov. Antiq.*

PORTARIUS, Eckehardo *de Caſibus S. Galli*, *c.* 10. *p.* 82. *Portanarius*, Levoldo Northovio in *Chron. Markano p.* 15. Italis *Portenajo:* nomen eſt Officii Monaſtici, qui *Porta* Monaſterii curam gerit, *Janitor* aliàs, ſeu *Oſtiarius*, Odo *de combuſt. S. Martini*, *Ita ut feminis ad hauriendam, quâ aquam & ad diſcurrendum voluerint*, Portarii *non reſiſtant.* Quod munus viris ætate maturis & vitæ inculpatæ ut plurimùm committebatur: adeò ut inter potiora Monaſterii nomina haberetur, interdumque in Abbates *Portarii* eligerentur, ut eſt in *Chron.* Monaſterii *de Fontanis*, *c.* 10. Ad id tamen ſufficere *ſapientem & honeſtum famulum* contendebant Cluniacenſes, apud Petr. Venerabilem, *l.* 1. *Ep.* 28. Vide quæ de officio hoc & muniis congeſſerunt, Virgilius Diaconus *in Regulâ Orient. c.* 16. Iſidorus *in Regul. c.* 19. Adalardus *in Statutis Corbejens. l.* 1. *c.* 4. Chrodogangus, *in Regul. Canonic. c.* 12. Aliique, laudati Carolo du Freſne *Gloſſar.* Apud Hebræos *Portarii* iſtiuſmodi ſeu Oſtiarii Atrii Templi fuêre minimùm ſeptem, אמרכלין *Amarcoli*, dicti; quibus aperire, niſi omnes ſimul adeſſent, non licebat, erantque; ſubditi Cathicolis, qui Segenis Vicarii erant, Joh. Seldenus, *de Synedriis veter. Hebr. l. III. c.* 8. §. 6. Hinc *Portaria* in Sanctimonialium Monaſteriis, quæ idem munus obibat, debebatque eſſe *ætate matura*, Concil. Cabillon. II. *c.* 64. Aliàs *Portaria*, eſt Portarii vel Oſtiarii Officium Palatinum, de quo *LL.* Alfonſinæ ſeu Partidæ *part.* 2. *tit.* 9. *leg.* 14. Item *Portaria domus*, ædicula *Portarii* Monaſtici, apud Laur. Leodienſem *in Epiſc. Virodunenſibus.* Aliter *Portarii* ſumuntur, apud Mich. del Molino *in Repertor. Foror. Aragoniæ*, ubi Executores ſunt regiæ Juriſdictionis, quorum numerus XII. eſt in Regno iſto, *Portarii* ſeu *Officiales Prælatorum*, in Concil. Palentino A. C. 1322. &c. Vide ſuprà *Azemblarius*, & plura in hanc rem apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Sed & Cubicularium, ſive potiùs Delatorem, *Portarii* vox denotat, *l.* 5. *Decretal. tit.* 35. *c.* 14. *Canonicorum aſſenſu per* Portarium *Regis extorto*, apud Macros Fratres *Hierolex.* Vide quoque ſuprà, in *Janitor* & *Oſtiarius.* Adde hic paucis aliquot *Portariorum* genera, ex Car. du Freſne præfato.

PORTARIORUM ALIQUOT GENERA IN MONASTERIIS.

Portarius Clauſtri, in *l. Ordinis* S. Victoris Pariſienſis MS. *c.* 15. unus eſt ex converſis fratribus, cui incumbit *clauſtra obſervare jugiter, ne quis extraneus ingrediatur, aut intrò inſpiciat* &c.

Portarius Exterior ſive Curiæ, memoratur ibidem, ubi ad id officii eligi jubetur unus itidem ex converſis fratribus, probatus moribus, affabilis &c.

Portarius Pauperum, cuſtodiebat portam, ad quam pulſabant pauperes eleemoſynam petentes. *Tabular.* Conchenſis Abb. in Ruthenis Chart. 312. ubi *Portarius Pauperum* à *Portario* diſtinguitur. Etiam *Subportarii* meminit *Liber Uſuum* Ordinis Ciſtercienſis, *cap.* 84.

PORTATORIUM, in Eccleſia Rom. machina dicitur, cujus in Palmarum feſto uſus. Macri Fratres *Hierolex. In proceſſione hujus diei ſuper humeros duorum Sacerdotum machina, in qua triumphaliter poſitum erat ſanctiſſimum Euchariſtiæ ſacramentum, deferri ſolebat, ad denotandum Chriſti triumphum. Lanfrancus, c.* 1. *S.* 4. *ſive liber Euangelior. Hodie præparatur quoddam* portatorium *honeſtiſſimè, in quo intromittitur S. Euangelium, quod intelligitur Chriſtus. Alcuin. de div. Offic. Et inferiùs, quòd machina, in qua erat liber Euangeliorum, à Diaconibus ferebatur* &c.

PORTGREVIUS, & PORTGRAVIUS, eſt portus præfectus, apud ſcriptores medii ævi: Imo & oppidorum etiam urbiumque præfecti, præſertim maritimarum, vel portu aliquô inſignium ſic dicti ſunt. His ſucceſſêre Majores & Balivi in Anglia, à Normannis Regibus appellatione impoſitâ, vel potius Aquitanicis. Londinum enim Balivos non accepit, ante annum primum Richardi I. circa A. C. 1190. Majorem verò non ante decimum Regis Johannis, circa A. C. 1210. cùm prius eſſet ſub *Portgreviorum* regimine. Henricus Spelmannus *Gloſſar. Archæol.*

PORTHMIA, vicus ad oſtium Mæotidis paludis, *Steph.*

PORTHMOS, id ipſum eſt quod nos fretum dicimus: unde apud Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 266. *Porthmeus* pro Portitore ponitur.

——— *Terretque novitius horret*

Porthmea. ———

Eſt & oppid. Eubœæ, Plin. *l.* 3. *c.* 5. *& l.* 4. *c.* 12. *Portimo* vel *Portmo* in ora, apud Eretriam.

PORTIA, filia Catonis. Vide *Portius.* Hæc, auditâ morte Bruti mariti apud Philippos interfecti, ſibi mortem intulit. Martial. *l.* 1. *Epigr.* 43.

Conjugis audiſſet fatum quum Portia Bruti,

Et ſubtracta ſibi quæreret arma dolor:

Nondum ſcitis, ait, mortem non poſſe negari?

Credideram ſatis hoc vos docuiſſe patrem.
Dixit, & ardentes avidò bibit ore favillas;
I nunc & ferrum turba moleſta nega.

PORTIANUS Pagus, nunc *la Comté de Porcean*, i. e. *Comitatus Portianus*, nunc abſolutè *Porcean*, idque ſæpius quàm *Porcien*, Galliæ portio eſt, inter Laudunenſem pagum & Sueſſionicum intercepta, cujus fit mentio in *Capitulis* Caroli Calvi. Inter Vongenſem & Remenſem, *in prae.* D. Ludovici A. de diviſione Regni inter filios collocatur, ac nunc pago Reiteſtino, *le Retelois* continetur: Archejæ enim, quas in pago *Porcenſi* Frodoardus in *Chron.* locat, (ita enim *Portianum* appellat pagum) ſunt omnino *Arc* vel *Arche* ad Moſam, inter Maceriãs & Carolivillam, in pago Reiteſtenſi: qui locus aut vicus Principatus titulò nunc inſignis eſt; à quo Dux Nivernenſis & Reiteſtenſis, *Princeps Archenſis*, in nummis ſuis, cognominabatur. Ejus caput eſt Caſtrum *Portianum*, à pago nomen adeptus, quod modò *Chaſteau-Porcean* & *Chaſteau-Portien*, modò *Chaſtel en Porcean* dicitur. Ab eodem pago oppidula quædam: videl. Calvus mons in Portiano, *Chaumont en Porcean*; & Aſclejum in Portiano, *Eſcly en Porcean*, nomen ſuum habent. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Caſtrum Portianum*.

PORTICANI, memorati in Concilio Lateran. I. A. C. 1122. *can.* 12. *Illam verò pravam* Porticanorum *conſuetudinem, quæ hactenus ibi fuit* ——— *removendam cenſemus: ut* Porticanorum *habitatorum ſine hæredibus morientium bona, contra morientium deliberationem, minimè pervadantur: ita tamen, ut* Porticani *in Romana Eccleſia & noſtra noſtrorumque ſucceſſorum obedientia & fidelitate permaneant:* Quinam hi dicti ſint, minimè perſpicuum eſt. Quidam hôc nomine *Portuenſes* indigitatos volunt; quoniam Calixtus II. ſub quo Concilium habitum, de *Porticanis*, tanquam de ſubjectis dominio temporali Eccleſiæ Romanæ decernit: & videntur hi qui in Portu Romano habitabant, *Porticani* appellati, ſicut Africanos, Illyricanos, Arauſicanos, Anglicanos &c. novimus appellari, Afros, Illyrios, Arauſionenſes, Anglos. Narrat autem Anaſtaſius in *Vita* Leonis IV. Pontificem hunc Corſis exulibus incolendam Portuenſem civitatem donâſſe, cùm circa S. Petri Baſilicam abſolviſſet Civitatem Leoninam, in cujus Curatorem ac Præfectum annonæ jus exercebat Præfectus Urbis Romæ; cujus munus erat, Portum Claudii ad oſtia Tiberina reparare, curam mercium quæ ibi exponebantur gerere, atque omnes ab injuriis vindicare. Etiam verò Præfectus Urbis facultates publicabat eorum, qui offenſam contrahebant, propter operas portuenſes, ut ex Ambroſii *Epiſt.* ad Euſebium Epiſcopum Bononienſem liquet: quin etiam bona eorum vindicabat, qui ſine liberis decederent, & illis qui ab inteſtato ac ſine hærede moriebantur, ſuccedebat in Civitate Leonina, quod jus Calixtus præfatus abolevit A. C. 1123. bullâ datâ Albæ 5. Id. Jul. Indictione 1. Pontific. V. Unde in portu quoque ſuper bonis Publicanorum, cùm ſibi quoque idem jus aſſereret, in Concilio Lateranenſi, veritum fuiſſe videtur ſub Calixto, qui Præfecto Urbis erat infeſtus &c. Aliis à *porticu* dicti ſunt, qui proin *can.* 12. Concilii Lateran. loqui de his volunt, qui Romæ porticus habitabant. Romæ ſiquidem, ante Barbarorum vaſtationes & incendia, ingentes aderant *porticus*, ubi peregrini recipiebantur, quorum aliquæ erant à Baſilica Petri, uſque ad Molem Hadrianam, Sigoniô referente *Hiſtor. Ital. A. C.* 1145. Aliæ verò à Baſilica S. Pauli, uſque ad portam Urbis, ut colligitur ex Procopio, *de Bello Goth. l.* 2. & Aretin. *de Bello Ital. l.* 1. In his itaque porticibus habitantes, *Porticani* videntur iis dicti, quorum numerum non fuiſſe exiguum, è cæde illorum, à Romanis in ipſa porticu factâ, ſub Eugenio III. elicitur, Sigonio, *de Bello Ital. l.* 11. *A. C.* 1145. memoratâ: Et certè in Diplomatis & Conſtitutionibus Pontificiis tam Prædeceſſorum, quàm Succeſſorum, Calixti II. oſtienſem Portum habitantes, nunquam *Porticani*, ſed *Portuenſes* perpetuò, appellantur: quod ſatis firmô indiciô eſt, diverſos illos à *Porticanis* fuiſſe. Nonnulli verò hôc nomine inſignitos volunt peregrinos & crucesignatos, Hieroſolymam & ad D. Jac. Compoſtellanum, ſive crucesignatos ad Hiſpanicum bellum contra Agarenos iter facientes: quorum ſive in itinere, ſive in reditu morientium bonis hôc canone conſultum fuerit. Hos autem dictos *Porticanos* ajunt, quaſi *Perticanos*, quòd eos per urbis loca deducentes Guidones, perticam viatoriam geſtarent. Macri fratres, ipſos Guidones ſive Bordinatos potiùs *Porticanos* nominatos volunt; hoc enim Clericorum Collegium ſeu Scholam Carolus M. in Civitate Leonina fundavit, inter alia his verbis: *Conſtituimus etiam, ut ipſa dicta Eccleſia in circuitu ipſius totum prædium, ubi ſita eſſe videtur, in integrum, cum terminis, à primo latere porticu majore pergente juxta Vaticanum* &c. Quæ porticus ab Adriani Mole, uſque ab Baſilicam Petri protendebatur; ſub qua latentes Gothos, inde ex inſidiis ad Molem modò dictam invadendam erupiſſe, refert Blondus, *Dec.* 1. *l.* 4. destructa poſtmodùm, ſub Gregorio VII. ab Imperatore Henrico, unà cum illis, quæ à trigemina Oſtienſi porta ad S. Pauli uſque vias contegebat. Ad hanc itaque porticum cùm Guidonum ſeu Bordinatorum Collegium unà cum eorum templo S. Salvatoris pertingeret, *S. Salvatoris de Bordonia* ſive *in Bordonia* [illegible] *S. Salvatoris in Porticu* & *de Porticu* appellabatur, quæ hodie *S. Jacobi Coxacaballi* dicitur. Neque verò ipſi ſolùm Guidones hic habitabant, ſed cùm vaſtiſſimum ſpatium in Civitate Leonina, ex prædicto Imperatoris privilegio, poſſiderent, variiſque in eorum ædibus peregrini habitarent, hos omnes à contermina porticu nomen accepiſſe, & tanquam ultramontanos Henrico Imperatori contra Calixtum II. adhæſiſſe, credibile eſt. Hinc Calixtus, poſt initam cum Cæſare pacem, ut in fide Pontificum in poſterum permanerent, *can.* hôc 12. Concilii Lateranenſis decrevit. Inſuper, quia porticani Clerici Guidones omnes hujuſmodi advenas ſepeliendi jus habebant vi privilegii à Carolo M. indulti, hinc ipſi peregrinorum (qui, quia apud ipſos habitabant, *porticanorum* nomine quoque ſunt comprehenſi) ſine hæredibus morientium bona, tempore ſchiſmatis, uſurpabant, cui conſuetudini obviam itum fuit dicto canone. Sed & iidem *Porticani* dici potuêre à *portando* & ferendo mortuos, quos *Portitores* vocatos eſſe Latinis, diſcimus ex illo Virgilii *Æn. l.* 6. *v.* 298. ubi de Charonte, circa mortuorum curam occupato:

Portitor has horrendus aquas & flumina ſervat
Terribili ſqualore Charon ———

Ut alias eorum conjecturas omittam. Iiſdem tamen Joh. Suarezii Vaſionenſis Epiſcopi ſententia magnopere probatur, qui Calixti decretum de militibus accipiunt, quorum mentio fit *can.* P. *principalis diſt.* 63. quæ eſt Pelagii Pontif. Epiſtola, ubi ſic habetur: P. *principalis devotiſſimorum militum, qui in Civitate Centumcellenſi conſiſtunt* &c. Vide illos in *Hierolex.*

PORTICANUS, Præſtorum, Indicæ gentis Rex. Hic, urbe ab Alexandro Magno expugnatâ, in arcem confugit ac legatos de conditione deditionis miſit ad regem. Sed antequam adirent eum, duæ turres cum ingenti fragore prociderunt, per quarum ruinas Macedones evasêre in arcem: quâ captâ, Porticanus cum paucis repugnans occiditur, Curt. *l.* 9. *c.* 8.

PORTICATIO, ſtructura porticuum, in circuitu monumentorum ædificata, apud Macrum, *l. ſumtus* 37. *D. de Relig. & ſumptib. fun. l.* 11. *tit.* 7. *Itaque ſi ampliùs* (monumentum) *ædificari Teſtator juſſerit, veluti in circuitu porticationes, eos ſumptus in cauſa non eſſe.* Sepulchra enim Magnatum porticibus includi conſueviſſe, docet Plinius, *Ep.* 85. *l.* 10. *tit.* de Dione, *Id autem, in quo dicuntur ſepulti filii ejus & uxor Dionis, in area collocatum, quæ porticibus includitur*; ad Trajanum Imp. Atque ab his monumentorum *Porticationibus*, Clerici præfati *Porticanorum* nomen quibuſdam videntur indepti. Macri Fratres in voce *Porticani*.

PORTICUS, oppid. Romanulæ inter aſperrima juga. Mille ab eo paſſuum intervallô locus eſt, quem *Infernum* vocant accolæ, ubi terra gravis & nigrans cum ſpecu quaternorum ferè pedum latitudine, flammam, ſi accenſo ſulphure ignis admoveatur, emittente, quâ ligna quoque, ſi ponas viridia, deflagrant, extinguitur autem pannô laneô ſuperinjectô.

PORTICUS, Romæ plures fuêre: in his *Livia*, & *Octavia*, ab Auguſto ædificatæ. Una in via ſacra juxta templum Pacis, cujus meminit Ovid. *l.* 6. *Faſt. v.* 639.

Diſce tamen veniens ætas: ubi Livia nunc eſt
Porticus, immenſa tecta fuêre domus.

Eadem *Claudia* dicta. Martialis, *l. de Spectac. Epigr.* 2. *v.* 9.

Claudia diffuſas ubi porticus explicat umbras,
Ultima pars aulæ deficientis erat.

Altera *Octavia*, gemina: una à *Cn. Octavio* in Circo Flaminio: altera ab Auguſto in *Octaviæ* ſororis honorem apud theatrum Marcelli, conſtructa. Tertia *Pompeja*, à *Cn. Pompejo* exædificata. Ovid. *l.* 1. *de Art. Am. v.* 67.

Tu modò Pompeja lentus ſpatiare ſub umbrâ,
Cùm Sol Herculei terga Leonis habet.

Propertius, *l.* 2. *eleg.* 32. *v.* 11.

Scilicet umbroſis ſordet Pompeja columnis
Porticus aulæis nobilis Attalicis.

Durat Porticus *Septimii Severi*, apud Fanum S. Angeli in Piſcina, & Porticus *Metelli*, apud viam ſacram & Forum, ubi nunc ædes D. Laurentii in Miranda. Sic & Porticus integra ante Pantheon, Veteribus dicta *Prothyrion*.

PORTICUS, etiam in Gymnaſiis, Templis, Theatris, à Veteribus extructæ ſunt. Primæ namque Gymnaſiorum partes *Porticus* fuêre exedris ſive cubilibus apertis plenæ, in quibus Philoſophi & Rhetores, Mathematici item, imò omnium Diſciplinarum cultores, diſputando, legendo, ac docendo exercebantur. Quas non longè ab aliis Gymnaſiorum partibus ſitas fuiſſe, conjicere eſt tum ex ipſa figura, quam Mercurialis exhibet *de Arte Gymn. l.* 1. *c.* 6. tum ex Proverb. inde nato, *Diſcum, quàm Philoſophum, audire mavult*: quod in eos dicebatur, qui in eodem Gymnaſio inter Philoſophos ſedentes, auditô diſcorum crepitu, relictâ Sapientiæ Scholâ, ad proximum certaminum locum erumpebant. Ibidem & Medicorum fuêre ſcholæ. Vitruvius, *l.* 5. *c.* 11. *Conſtituantur in tribus Porticibus exhedræ ſpatioſæ habentes ſedes, in quibus Philoſophi Rhetoreſque ac reliqui qui ſtudiis delectantur, ſedentes diſputare poſſint.* Cujuſmodi ἐξέδρας etiam Cicero in villa ſua Tuſculana habuit: Sic enim is ad M. Fabium Gallum, *l.* 7. *Ep.* 23. *Exhedria quædam mihi nova ſunt inſtituta in porticula Tuſculana: ea volebam tabulis exornari.* Pleniùs de *Porticibus* Gymnaſiorum, ita præfatus Mercurialis, *l.* 1. *c.* 6. cùm inquit, *In Palæſtris periſtylia quadrata ſive oblonga, ita ſunt facienda, uti duorum ſtadiorum habeant ambulationis circumitionem, quod Græci vocant δίαυλον, ex quibus tres* Porticus *ſimplices diſponantur, quartaque ad Meridianas regiones ſit converſa, duplex, ut, cùm tempeſtates ventoſæ ſunt, non poſſit aſpergo in interiorem partem pervenire.* Et paulò pòſt, *In duplici autem Porticu* (nam tres illæ ſimplices Philoſophis ſerviêre, ut viſum) *collocentur hæc membra, Ephebæum in medio* (ubi nempe puberes exercebant corpus) *ſub dextro Coryceum, deinde proximè Coniſterium; à Coniſterio in verſura Porticus frigida lavatio; ad ſiniſtram Ephebæi Elæothеſium, proximè autem elæotheſium Frigidarium, ab eoque iter in Propnigeum, in verſura porticus.* Iterum poſt quædam Interjecta, *In Palæſtra periſtylia ita debent perfectè eſſe diſtributa: Extra autem diſponantur* Porticus *tres, una ex periſtylio exeuntibus, duæ dextra & ſiniſtra ſtadiatæ. Ex quibus una, quæ ſpectaverit ad Septentrionem perficiatur duplex ampliſſimâ latitudine, altera ſimplex ita facta, ut in partibus.*

bus, quæ fuerint circa parietes & quæ erunt ad columnas, margines habeant, uti ſemitas non minus pedum ſenum, mediumque excavatum, uti gradus bini ſint in deſcenſu ſeſquipedali à marginibus ad planitiem, quæ planities ſit ne minus lata pedum 12. *Ita qui veſtiti ambulaverint circum in marginibus, non impedientur ab unctis ſe exercentibus. Hæc autem* Porticus *apud Græcos* ξυστὸς *appellatur, quòd Athletæ per hyberna tempora in tectis ſtadiis exercentur. Proximè autem Xyſtum & duplicem Porticum, deſignentur hypæthræ ambulationes, quas Græci* παραδρομίδας, *noſtri Xyſta appellant, in quas per hyemem ex xyſto ſereno cælo Athletæ prodeuntes exercentur*, &c. Addit tandem. *Facienda autem xyſta ſic videntur, ut ſint inter duas porticus ſylvæ aut platanones, & in his perficiantur inter arbores ambulationes ibique ex opere ſigníno ſtationes.* E quibus patet, *Porticus* in Gymnaſiis, partim Philoſophorum exercitationibus, partim deambulationibus fuiſſe deſtinatas: quorum illud adeo frequens, ut Stoicis nomen a *Porticu*, ubi docuit Zeno, hæſerit, quaſi *Porticenſes* vel *Porticanos* dicas. Ad quam porticum alludens Tertullianus, *in præſcr. adv. Hæret.* ait: *Noſtram inſtitutionem de porticu Salomonis eſſe.* Sed & ante Philoſophos hoſce, nomen id poſſedêre, οἱ [illegible] (loquitur de *Porticu* varia ſeu ποικίλῃ, de qua paulo infrà) ποιηταί, *Poetæ, qui iſtic loci verſabantur*, ut ait Laertius *in Zenone*. Vide Voſſ. *de Sectis Philoſ. c.* 19. §. 2. Præterea omnibus vel ſaltem pleriſque Templis, *Porticus* ſua erat, in quibus peregrini pauperesque morari ſoliti, ut videre eſt ſuo loco. Thom. Dempſterus, *in Roſin. l.* 1. *c.* 6. ubi inter alia de Fano Quirini: de quo ſic Martialis, *l.* 11. *Epigr.* 1. *v.* 9.

Vicini pete Porticum *Quirini*:

Sic mentio eſt apud Vopiſc. in *Vita Aureliani*, *c.* 48. *porticuum* Templi Solis: *Argumento eſt, quòd in porticibus templi Solis fiſcalia vina ponuntur, non gratuita populo eroganda, ſed pretio.* Vetus lapis Puteolanus, ÆDEM. CUM PORTICIBUS. A. SOLO. SUA. PECUNIA. FECIT. &c. Et cuique nota *Porticus Salomonis*, Actor. *c.* 3. *v.* 11. quam paulo antè *Porticui* Stoicorum à Tertulliano opponi vidimus. In Theatris ſimiliter *Porticus* conſtruebantur; qua de re ſic M. Pollio Vitruvius, *Architect. l.* 5. *c.* 9. *in limine. Poſt ſcenam*, inquit, *porticus ſunt conſtituendæ, uti cùm imbres repentini ludos interpellaverint, habeat Populus, quò ſe recipiat ex theatro, Choragiaque laxamentum habeant, ad chorum parandum, uti ſunt porticus Pompejanæ*: Præter alias quamplurimas, quarum mentio jam facta ſuo loco. Harum autem cùm Pompejana fuerit celeberrima ſolaque Vitruvio memorata, pauca de ea adjicere liceat. Fuit illa ante Curiam Pompeji & malè à nonnullis cum Pompeji confunditur Theatro, quod conſtat ex Sexto Ruſo prope Circum Flaminium fuiſſe, h. e. in nona regione. Meminit ejus quoque Plin. *l.* 35. *c.* 9. *Hujus tabula eſt in* Porticu *Pompeji, quæ ante Curiam ejus fuerat.* Ambulationibus deſtinata, Martialis, *l.* 11. *Epigr.* 1. *ubi de Porticibus celebrioribus Urbis*, *v.* 11.

Turbam non habet otioſiorem
Pompejus, vel Agenoris puella,
Vel primæ dominus levis carinæ.

In vicinia nemus habebat, & arbores denſas: Unde *Pompeja umbra* pro eadem, apud eundem Poëtam, *Epigr.* 48. *l. cit. v.* 3.

Cur nec Pompeja lentus ſpatiatur in umbra?

Imò nemus duplex: Unde idem, *l.* 2. *Epigr.* 14. *v.* 9.

Inde petit centum pendentia tecta columnis,
Illinc Pompeji dona nemuſque duplex &c.

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſinum*, *l.* 5. *c.* 4. Sed & meminit vetus ſaxum, *Porticus, ante thermas Vaſienſes ædificata.* Ante domos quoque & inſulas Nero *porticus* extrui Romæ curavit. Suetonius *in eo*. *c.* 16. *Formam ædificiorum Urbis novam excogitavit, & ut ante inſulas ac domos* porticus *eſſent, de quarum ſolariis incendia arcerentur: eaſque ſumtu ſuo extruxit.* De *porticibus monumentorum* diximus aliquid ſuprà. Apud Athenienſes celeberrima *Porticus* erat, quam ποικίλην, i. e. *Variam*, dixêre, cujus cauſam ſuggerit Laertius *in Zenone*, *c.* 5. [illegible] *In porticu Varia, quæ & Πεισιανάκτειος dicebatur; Varia autem à Polygnoti pictura.* Hic Zeno docuit, unde ſectæ nomen, ut diximus: Ibidem fortium Virorum ſtatuæ erigebantur, honori & imitationi, ut diſcimus ex Corn. Nepote, qui ſic in *Miltiade*, *c.* 6. *Huic qui Athenas totamque Græciam liberavit, talis honos tributus eſt in porticu, quæ* Poecile *vocatur, cùm pugna depingeretur Marathonia, ut in decem Prætorum numero prima ejus imago poneretur iſque hortaretur milites præliumque committeret*, &c. In his enim *porticibus* res bello geſtæ Ducum Imperatorumque, in memoriam earum æternitati conſecrandam, pingebantur, qui uſus tum aliàs Romæ quoque, tum ſub Imperatoribus potiſſimùm recentioribus magnopere viguit. De *porticu*, in qua res Severi depictæ fuerant, dicemus infrà. Capitolin. de Maximino, *c.* 12. *Juſſit*, inquit, *tabulas pingi, ita ut erat bellum geſtum & ante Curiam proponi, ut facta ejus pictura loqueretur.* Sic ludorum magnificentiam in *porticibus* depingebant, ne memoria intercideret, ut ſcribit Vopiſc. in *Commodo*, *c.* 11. Hinc idem in *Carino*, *c.* 19. *Memorabile maximè & Carini & Numeriani hoc habuit imperium, quòd ludos Romanos novis ornatos ſpectaculis dederunt, quos in Palatio circa porticum ſtabuli pictos vidimus.* Vide quoque Baſilium, *Homil. in Pſ.* 61. Præterea, cùm milites æſtate in campo, hyeme verò (ſed pluviali tempore) ſub tecto, exercerentur; *Porticus* ad rem hanc ſtruebantur, & tegulis vel ſcandulis tegebantur, aut, ſi hæc abeſſent, ulva aut cannis. Vegetius, *l.* 2. *c.* 23. *Miſſilia quoque vel plumbatas jugi perpetuóque exercitio dirigere cogebantur uſque adeò, ut tempore hyemis de tegulis, vel ſcandulis; quæ ſi deeſſent, certè de cannis ulva vel culmo &* porticus *tegerentur ad equites & quadam velut baſilica ad pedites.* Neque verò in *Porticibus* ſolùm exercebantur milites, ſed *porticus* nonnunquam habebant viridi & flexilibus atque inter ſe curvatis arboribus conſtructas, ſub quibus illi delicati ac otioſi omniſque jam exercitii militaris expertes, æſtum vitabant ac deambulabant. Cujuſmodi vitiorum delinimenta corrector diſciplinæ labentis Hadrianus Imperator diruiſſe legitur, apud Æl. Spartian. *c.* 10. *Triclinia de caſtris &* porticus *& cryptas & topia dirutt.* In Monaſteriis *Porticus*, locus fuit, ubi advenæ excipiebantur: *Locutorium*, forte etiam *Clauſtrum* ipſum, S. Stephanus *in Reg. Grandimontenſium*, *c.* 51. *Quoties autem, oportuerit vos exire in* Porticum, *causâ loquendi cum veſtris viſitatoribus, lætam faciem eis prætendite, & cum gaudio eos ſuſcipite* &c. Metandis vero *porticibus* decempedam nominat Horatius, *Carm. l.* 2. *Od.* 15. *v.* 14.

——— *nulla decempedis*
Metata privatis, opacam
Porticus *excipiebat Arctum.*

Nempe apud caſcos illos Romanos, quum ædium privatarum magnificentia nondum publicorum mœnium ſumtum ſuperabat, ut gromis & decempedis perducenda eſſet ac dirigenda ejus longitudo. Sic Plinium ſanis directionibus rem abſolvere, videmus in *Epiſt.* Tumque in ſolis porticibus publicis metandis grumæ locum uſumque habuêre. Ubi verò porticus privatorum & xyſti ampliores majoreſque facti ſunt, quam publici, tum privatis decempedis ad eas degrumandas locus factus eſt. Salmaſ. *ad Solin p.* 682. & 683. Vide quoque Vitruvium cum Interprete Guil. Philandro, Alios, & ſuprà ubi de *Porticanis*. Unicum addam è Suetonio locum, è quo longiſſimas illas fabricari conſueviſſe patet, *Calig. c.* 50. *Magnâ parte noctis vigiliæ cubandique tædio, nunc toro reſidens, nunc per* longiſſimas porticus *vagus invocare identidem atque expectare lucem conſueverat*, &c. ad quem *locum* vide Caſaubonum, uti de more plebis Romanæ, ſi quid palàm profiteri non auderet, in parietibus, *porticibus*, ſtatuarum baſibus ſcribendi, eundem *ad Julium*, *c.* 80. ſicut de *Porticibus* Templorum apud Cl. Suicerum voce Ἔμβολος, ab ἐμβάλλω, quòd per eas ingreſſus pateat.

PORTICUS QUÆDAM, PRÆTER JAM MEMORATAS.

Porticus Curva, apud Æl. Spartian. in *Peſcennio Nigro*, *c.* 6. *Hunc in Commodianis hortis, in* porticu curva, *pictum de Muſivo inter Commodi amiciſſimos, videmus* &c. Salmaſio eſt *porticus* concamerata: cujus camera muſivò pictos habebat Commodum Commodique amicos, ſacra Iſidis ferentes. *Curvatura* enim *arcuatura* & *concamerationes* & *voluta*, pro eodem.

Porticus Eumenia, vide ſuprà.

Porticus Gordiani, de qua ſic Jul. Capitolin. in *Vita* Imperator. hujus: *c.* 32. *Inſtituerat porticum in Campo Martio ſub colle, pedum mille, ita ut ab altera parte æquè mille pedum porticus fieret atque inter eas pateret ſpatium quingentorum: cujus ſpatii hinc atque inde viridaria eſſent, lauro, myrto & buxo frequentata; medium verò lithoſtrotum brevibus columnis altrinſecus poſitis & ſigillis, per pedes mille: quod eſſet deambulatorium, ita ut in capite baſilica eſſet pedum quingentorum &c.*

Porticus, Μάκρων Græcis Conſtantinopoli vide ſuprà *Macrone*.

Porticus Margaritaria, in VIII. Regione memoratur P. *Victori*. Vide infrà voce *Unio*.

Porticus Ptolemæa, vide infrà *Ptolemæus*.

Porticus Salomonis, vide infrà itidem lemmate *Templi mons*.

Porticus Sancta, ædis ſacræ propylæum, in porticus formam extructum, in quo conſiſtebant Catechumeni & Pœnitentes. Occurrit apud Gregorium Turon. *l.* 5. *c.* 49. *Sed & (Leudaſtes) in adulteriis ſæpe intra Sanctam porticum deprehenſus eſt.* Cæſarium Heyſterbach. *l.* 6. *c.* 5. *Publicè pœnitentibus ita erat paratus, ut frequenter cum illis in porticu ſedens, chartulas legens, conſolationem impenderet, orationum ſuffragia ſcribi faceret* &c. Car. du Freſne *Gloſſar.* Videquoque *Deſcript.* Ædis Sophiæ.

Porticus Severi, de qua ſic Æl. Spartian. *c.* 21. in *Vita* ejus, *Extat ſanè Romæ Severi porticus, geſta ejus* (in parietibus depicta, vide ſuprà) *exprimens, à filio* (Antonino Caracalla) *quantum plurimi docent, ſtructa.* Et in *Caracall. c.* 9. *Reliquit &* porticum, *Patris nomine, quæ geſta illius contineret & triumphos & bella.* Vide Caſaubonum, Gruterum & Salmaſium, *ad loc.*

Porticus Stabuli, memoratur Flav. Vopiſco *in Carino*, *c.* 19. ubi ludos Romanos novis ornatos ſpectaculis, à Carino & Numeriano, *in Palatio circa porticum ſtabuli pictos* ſe vidiſſe, refert: non *porticus* ſtabulo illi vicina, ſed revera porticus ſtabulo Palatino addita & ante ipſum ſtabulum ædificata fuit, ſecundum Salmaſ. Celebrioribus enim ædificiis *porticus* additas fuiſſe, diximus ſuprà.

Porticus Statilii, quibuſdam apud Vopiſcum *l. c.* legendum videtur: ſed aſſenſum non impetrant.

Porticus Tectæ. Vide infrà voce *Xyſti*.

Porticus Triſtegæ, vide infrà.

Porticus Viridis, occurrit apud *Firmicum*: *Vel qui buxeas arbores tondens in belluas fingat, aut virides porticus in circulum flexis vitibus faciat*, &c. Sub his delitiari milites conſueviſſe, retrò viſum.

Porticus Zeuxippi infrà *Zeuxippi porticus*. Vide quoque infrà *Trichila*: uti de alio porticus genere; voce *Triforium*.

PORTICUS Triſtegæ, per ambitum Circi Romani ædificatæ

Jul. Cæſarem auctorem habuêre. Nempe Tarquinius Priſcus primus circa arenam extruere cœpit *ὑπόστεγα ἑδώλια*, *ſubſellia tecta*, cùm antea Populus ſpectaret in tabulatis fortuitô opere ſtructis quæ furcis ſuſtinebantur. Quod opus cùm reliquiſſet imperfectum, adjecit aliquid Tarquinius Superbus, qui etiam foros publicâ impenſâ faciendos curavit, ut vidimus ſupra, voce *Forum*. Ultimam tandem manum Cæſar impoſuit, per totum ambitum Circi *porticibus* ædificatis. A' quo tempore tres *Porticus Triſtega* Circum Maximum cingebant, in ſpeciem Amphitheatri, ſolô latere, ubi carceres erant, exceptô, quod abſque ædificiis ac porticu fuit, & divo expoſitum. In inferiore autem *porticuum* parte ſedilia fuêre lapidea, uti in ſuperiore lignea: quæ, ut minus ſpatii perderetur, perpetuâ ſecturâ videntur diſpoſita, nullis intercifa viis tranſverſariis, ut in Theatro, quos proin ordines longos ſubſelliorum in Circo *limites* Tertullian. *lineas* Ovidius vocat, quia limites perpetuò rigore incedunt; cum in Theatro *cardines* & *cunei* dicerentur quia per cuneos diviſa &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 918. & *ſeqq.* Vide quoque ſupra ubi de *Circo*.

PORTIFORIUM, nomen libri Eccleſ. apud Ingulfum, *p.* 907. *Reſtituit Monaſterio unum* Portiforium *de uſu noſtra Eccleſia & unum Miſſale* &c. Car. du Freſne *Gloſſar.*

PORTINGHERIUS, ſive PERTICHERIUS, miniſter Eccleſiaſticus apud Hiſpanos, ſic dictus à *pertica*, quam geſtat in functionibus ſuis, uti Romani Curſores & Sodalitatum Mandatarii ferre ſolent. Ita *Perticanos*, quaſi *Perticanos*, quibuſdam appellatos ſupra vidimus Guidones ſeu Bordinatos Romanos, quod peregrinos per urbem deducentes, *perticam viatoriam*, laſſitudini ſubſidiæ, tegerent. Vide Dominic. Macrum *Hierolex.* ut & hic in voce *Bordonista*, item *Primivirgius*.

PORTINARII, in Tuſcia dicuntur Beneficiarii, qui unà cum Canonicis tenentur officiare in Foro; quod *portionem* menſæ Capitularis participent, ut idem habet. *Portio* autem, medietatem totius ſignificat, *argum. ex. cap. ſtatuto de Decim. in* 6. *in ff. de verb. ſign. non ſolum.* §. *portionis ff. de uſufr. etiam.* Papiæ, *pondus* *vicinum habens*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque infrà *Prebenda*.

PORTISCULUS, vide infrà, *Reſcripti ad flagrum.*

PORTITOR Urſæ, apud Statium, *Thebaid. l.* 1. *v.* 693.

Langues hyperborea glacialis portitor *Urſa*:

Bootes dicitur. Ita enim Gloſſographus, *jam dixſit. Deficit Solis adventu Bootes, qui videtur quodammodo portare Urſam.* At potius ad Arctophylacis etymon alludit Papinius. Higinus in *Aſtronom. Poëtico, c.* 4. *Arctophylax è facto Urſam ſequens intelligitur, & Arctum ſervans Arctophylax eſt nuncupatus.* Vide de ſitu Arctophylacis ſive Bootæ *Spheram* Arateam & Manilium, *l.* 1. de *Portitoris* verò voce, notata Joanni Savaroni *ad Sidonium*, *l.* 6. *Ep.* 4. & Joanni Paſſeratio, *ad Propert. p.* 696. Aliàs *Porthmea* ſignat, ita enim Charontem appellat *Petronius*. Ut apud Val. Flaccum, *l.* 1. *v.* 785.

——— *neque enim antè leves niger avehit umbras*.
Portitor, *& cuncta primus ſtans faucibus Orci* &c.

Alia vocis notio in *veter. Gloſſis*, ubi *Portitor*, *τελώνης*. *Portitorium*, *τελωνεῖον*. cujuſmodi hominum quæſtus odioſos vocat Cicer. *de Offic. l.* 1. Nempe Publicani ſeu Publici Redemptores, Græcis *Δημοσιῶναι*, ut honeſtioris erant apud Romanos Ordinis, & Equeſtris ut plurimùm, dicebantur, qui publicum aliquod redimebant, ut viceſimas hæreditatum & viceſimas libertatum, quique cætera hujuſmodi vectigalia conducebant & portoria. Hi dein præficiebant alios minoris notæ, ſeu decimæ colligendæ, qui hinc *Δεκατελόγοι*, ſeu viceſimæ qui *Εἰκοστολόγοι* ſeu portorii exigendis, qui *Portitores* inde appellari, & *Τελῶναι* communi nomine. Quamvis enim & Publicani illi magni nonnunquam *Τελῶναι* appellarentur, magis tamen id nominis dabatur iis, qui in portoriis & teloniis ſedebant, & exigenda & colligenda portoria, Græcis etiam *Ἐλλιμενισταὶ* dicti. Cujuſmodi homines, etiamſi illis determinata fuit exactio, & conſtitutum, quantum accipere deberent, nihilominus ut rem ſuam facerent, plus ſæpe, quàm licitum lege iis erat, exigebant. Unde inter *ἐπονειδίστους ἐργασίας*, *probroſas ac turpes profeſſiones*, Pollux omne genus iſtorum *Portitorum* recenſet, *Εἰκοστολόγους*, *Δεκατηλόγους*, *Πεντηκοστολόγους*, *Ἐλλιμενιστάς*. Atque tales in Evangelio *Τελωνῶν* nomine venire, quod proin *Portitores* potiùs, quam *Publicanos*, reddendum eſſe, docet Clar. Suicerus *Theſaurô Eccl.* voce *Τελώνης*. Vide quoque Suidam in eadem, Chryſoſtomus *κατὰ τῶν ... ἐπαγομένων* Tom. VIII. *p.* 74. item *Homil. III. de Pœnitentia*, alibique paſſim, Aſterium *in Bibliotheca* Photii, *Cod.* 271. Theophanem, *Homil.* 15. Alios, nec non infrà voce *Publica*, item ubi de *Publicanis*.

PORTIUS, vide PORCIUS.

PORTIUS Licinius, vetus poëta, ſcriptor epigrammatum. Gellius, *l.* 17. *c.* 21. *Portius autem Licinius ſerius Poëticam Romæ cœpiſſe dicit in his verſibus*:

Pœnicô bellô ſecundô, Muſa pinnatô gradu
Intulit ſe bellicoſam in Romuli gentem feram.

Etſi enim rudia quædam initia Poëſeos Latinæ fuerint, mox à primo bello Punico, ut ex iis fabulis, quas Livius Andronicus, & haud longè pòſt eum Cn. Nævius populo dediſſe conſtat, videtur tamen hic Portius vel Porcius Licinius, ob illuſtre incrementum, quod mox ſumpſerit bellô Punicô ſecundô, eò præſertim tempore ejus initium ſtatuere. Quò etiam reſpexit Horat. *l.* 2. *ep.* 1. *v.* 161. ubi de Populo Romano ſcribit:

Serus enim Græcis admovit acumina chartis,
Et poſt Punica bella quietus, quærere cœpit,
Quid Sophocles, quid Theſpis, & Æſchylus utile ferrent.

Hujus Licinii meminit idem Gellius, *l.* 19. *c.* 9. ubi quoſdam ejus verſus producit. Nobili proſapiâ apud Romanos ortum putat Gyraldus, *de Hiſt. Poet. Dial.* 10. Torrentius verò *Comment. ad Horat.* Libertum à Porciorum aliquo manumiſſum. Vide & *Lectiones*. *Nic. Lloyd.*

PORTIUS Philippus, vide *ibi*.

PORTIUS Simon, Neapolitanus, interpres Ariſtotelis tam eruditus, ut *magnus* hinc diceretur *Peripateticus*. à Pomponatio Præceptore ſuo, de mortalitate animæ, errorem hauſit. Geſnero hinc *Porcius* appellatus. Obiit A. C. 1554. ætat. 57. Ejus opera habes in *Elogiis* Teiſſerii, *Part.* 1. & 2.

PORTOCARRERO, nomen Familiæ illuſtris in Hiſpania; in qua Alfonſus Fernandus Dn. *de Moguer* fuit & ſucceſſores filium Martinum ac nepotem Petrum habuit. Hujus autem filia Maria Johanni Pacheco Gironi nupta, hæreditatem & nomen genti iſti intulit: inprimis Johannis filius Petrus, cognomine *ſuraino*, cognomine illô uſus eſt inque hujus liberis Johannes Marchio Villæ novæ ſive *de Villanueva del Freſno*, quos titulos hæredes hucuſque habent. Præterea Johannis frater Garſias *Lopez Portocarrero* Dn. *de Alcala del Almeda* fuit, quam eandem ejus filius Petrus cum titulo *Marchionis* obtinuit, ſed poſteà per filiam ad Girones tranſmiſit. Mariæ porro prædictæ amita & Petri ſoror Franciſca vocabatur, quæ Ægidio Boccanigræ, Alfonſi filio, Ægidii Genuenſis, qui Admiralis Caſtiliæ factus fuit, nepoti, Palmæ domino, nupſit, unde liberi quoque *Portocarrerum* nomen adſciſcêre. Ejus pronepos Ludovicus Fernandus *Portocarrerus*, Comes Palmæ creatus eſt & dignitatem ad poſteros tranſmiſit, fratre hujus Fridericô Mauriciô *Portocarrero* etiam poſteros habente. Præter quam Martini poſteritatem, alius Alfonſi Dn. *de Moguer* filius Alfonſus Rodericum ſuſcepit, qui *Comitis Medellini* dignitate auctus, eam ſuis poſt ſe reliquit, vide ſupra in voce *Medelino*. Ludovici verò Fernandi modò dicti linea ſic habet: Martinus *Fernandez Portocarrero Boccanigra* Comes Palmæ ex Maria (filia Fernandi *de Velaſco*) genuit Ludovicum Fernandum *Portocarrerum* Dn. *de Palma*; maritum Franciſcæ Manriciæ & ex ea genitorem Ludovici Fernandi *Portocarreri* Comitis *de Palma*: quô & Leonorâ Gironâ *de la Vega*, genitus Ludovicus Fernandus II. *Portocarrerus* Comes *de Palma*, junxit ſibi Luiſam Manriciam, atque ex ea ſuſcepit Ludovicum Antoninum *Portocarrerum* Comitem *de Palma*; Patrem ex Franciſca Mendozia Ludovicæ Andreæ & Ludovicæ Antoniæ, quarum hæc Roderico primò Mexiæ *Carrillo* Marchioni *de Guardia*; dein Johanni *de Mendoza & Luna* Marchioni *de Montes Claros* nupſit. Phil. Jac. Spenerus, *Theatr. Nobilit. Europ. Part.* 2. *p.* 32. Vide quoque infrà, in voce *Villa Nova del Freſno*.

PORTONARIUS, vide ſuprà *Portarius*.

PORTOSPANA, Carmaniæ urbs *Ptol.* *Ortoſpana Ammiano*.

de PORTU Gallo Hugo, vide *Hugo*.

PORTUENSES, vide PORTICANI.

PORTUENSIS Via, quæ ab urbe ad Oſtiam ducebat, vel ut *Ferrarius*, ad Portum Romanum.

PORTUENSIS Porta, una è Romanis portis, de qua ac ſimilibus Alex. ab Alexand. *l.* 4. *c.* 16.

PORTUGALLIA, Regnum hæreditarium Europæ, in parte Occidua Hiſpan. exiguum, ſed fertilitate & opulentiâ vix ulli ſecundum. Diu olim ſub Mauris, quibus partim à Ferdinando Caſtellæ & Legionis Rege, A. C. 1052. partim ab Henrico ereptum eſt, qui Tereſiâ, filiâ nothâ Alphonſi VI. Caſtellani ductâ, illud Rex in pace obtinuit. Inter hujus ſucceſſores, Sebaſtianus, qui avo ſuo Johanni III. ſucceſſerat, A. C. 1557. Africam primò ingreſſus, A. C. 1574. ſecundâ expeditione illuc ſuſceptâ, in prælio à Mauris, ad *Alcazer* commiſſo, occiſus eſt, A. C. 1578. ætat. 25. regni 22. Hunc excepit Henricus Cardinal. filius quintus Emanuëlis Regis, obiitque A. C. 1580. Hujus frater major natu, Ludovicus Bejæ Dux ſuſceperat ex Jolanta, impare conjuge, Antonium, qui titulum Regis ſumpſit, An. eôdem; Sed Philippi II. armis victus ad Alcantaram, in Gallia exul, Pariſiis obiit, A. C. 1595. Sic Hiſpanicum jugum tulit Portugallia, uſque ad A. C. 1640. quô ſub Philippo IV. Hiſpaniar. Rege Luſitani excuſſô jugô tam gravi, Ducem Brагantiæ Johannem IV. Regem elegerunt; cui Alphonſus VI. fil. ſucceſſit, quô in Inſulam Terceram deportatô, Frater, Petrus, regnum hodie adminiſtrat. Titulis his uti ſolent Portugalliæ Reges: *Rex Luſitaniæ, Algarbiæ, citra & ultra, Africæ mariæ, Dominus Guineæ, Navigationis & Commercii Æthiopici, Arabici, Perſici, & Indici*, Anton. Vaſconcellos, *Anaceph. Reg. Luſitan.* Godofredus, Coneſtagius, Duardus, Viperanus, Eduardus, Nugnez, &c. *Hiſt. Portug.* Damian. Goëzius, *de Oliſipp.* Mariana Turq. &c. *Hiſt. Hiſp.* Sammart. *Geneal. famil. Gall.* Auctores *Hiſp.* 1&. *Volum.* 1. *&c.* *Baudrando Portugallia*, vulgò *Portugal* Hiſpanis & Gallis, *Portogallo* Italis, regnum eſt Europæ in parte occidentali Hiſpaniæ, ubi aliàs major pars Luſitaniæ cum parte Callaicorum. Anteà ſub Philippo ſecundo, ut dictum, adjectum fuerat reliquæ Hiſpaniæ poſt obitum Henrici Regis. Sed iterum A. C. 1640. ab ea ſeparatum eſt, & Regem proprium, cui etiamnum ſubeſt, admiſit. Terminatur ab occidente Oceanô Atlanticô, uti etiam à meridie ex parte Algarbiæ, quæ ei annexa eſt, à ſeptentrione Gallæcil. & ab oriente regnô Legionis, Extremadurâ, & Vandalitiâ. Portugalliæ partes ſeu provinciæ ſunt quinque, nempe provincia inter Durium & Minium, *Entre Douro è Minho*, Tranſmontana, *Tra los montes*, Extremadura, *Eſtremadura Portoghesa*, Beira, *Beira*, & provincia inter Tagum & Anam, *Alentejo*, ſeu *Entre Tejo e Guadiana*. Totius regni caput eſt Oliſippo, *Lisboa*, ubi etiam ſedes regia, ad Tagum fluvium. Subſunt etiam Regi Portugalliæ Algarbiæ regnum, *Reyno do Algarve*, in Hiſpania. Braſilia, *le Breſil*, regio ampla Americæ meridionalis, in quatuordecim præfecturas diviſa.

diviſa. Azores inſulæ; *les Iſles Azores*, in Oceano Atlantico, ubi Madera inſula, & inſulæ Capitis Viridis, *les Iſles du Cap. Verd.* Habet præterea Rex Portugalliæ plurimas arces in ora regni Congi, in Æthiopia inferiori, uti Fanum S. Pauli Loandæ, in ora Angolæ, & inſulas S. Thomæ, Anniboni, Ferdinandi Pai, & Principis, in mari Guineæ. Poſſidet etiam in ora orientali Africæ arces Sofalam, Mozambicum, Monbazam, & alias Zanguebariæ regionis. In India vero orientali habet Goam urbem ampliam cum annexis in ora Malabariæ, uti Baſſinum, Damanum, Onorium, Mangaloram, & Barceloram, cum plurimis arcibus in illa ora. Dium arcem & inſulam parvam in ora regni Guzaratarum, atque Amacaum in ora provinciæ Cantoniæ, in Imperio Sinarum, cum aliquot locis in ora occidentali ſinus Gangetici. Inſignia regni quinque ſcutulæ, eò quòd Alphonſus, Mauris victis quinque regulorum ſigna potitus ſit, A. C. 113., qui idem Ulyſſiponam per ſacræ militiæ ſocios recepit. Initium regni quidam volunt a populo quodam Luſitaniæ *Gali*, vernacule *Galos* aut *Galeſes*, Portus civitatis conditore; quam Mauris ereptam Caſtellæ Rex Comitatus caput conſtituerit, cujus primi Comites *Portus Gali*, dicti, qui dein Duces, tandem Reges effecti. *Metellus*, *Merula*. Vide quoque in voce *Luſitania*, & infra in *Portus Cale*. Voſſio Nomen ei non à *Gallis*, ut quidam volunt, ſed a *Gallaeca portu*. Gallæci autem priùs *Calaeci* dicebantur, ut vel notum è triumpho Bruti, qui à Callaicis devictis *Calaeci* nomen eſt indeptus. Hæc Voſſii conjectura eſt. Alii à *Cale* ſive *Calle* oppido, quod Antoninus in *Itiner.* Bracaram dicere notat, ſitum ad oſtium Durii fluminis, *Portugalliæ* vocem derivare malunt, ut Andr. Reſendius, *Epiſt. ad Kebeium*, Oſorius *in vita Emanuelis Regis*. Jac. Menetius in *Antiqq. Luſitan.* Duard. Nonius, *Cenſur. in Texeiram* &c. Illud conſtat inter omnes jam anno à C. N. 500. in uſu fuiſſe *Portucalenſe* nomen. Ita Concilio Tertio Toletano, interfuiſſe Conſtantius legitur, Epiſcopus *Porticalenſis*, A. C 584. Quarto Anciulphus *Porticalenſis* A. C. 634. Imò & ante quingenteſimum id nomen fuiſſe in uſu, ex Idacio patet, qui in *Chron. & Faſtis Conſular.* ſcribit, *Reciarium ad locum, qui Portucale appellatur, profugum Regi Theuderico adductum fuiſſe.* Paulatim dein id extenſum eſt, ut *Portucalia*, ſive *Portugallia* tandem regnum evaſerit. Vide Voſſ. *de Idololatria l. 1. c. 34.* Cum veteri Luſitania malè confunditur, cùm hæc ad ortum, illa ad Septentrionem latior ſit. Luſitania enim terminabatur ad Boream fluvio Durio & alio minori, qui hodie, *Thormus*, in ripa dextra habens Salamanticam, ductaque ad faciendum limitem Orientalem ab hujus fonte per Solerium montem ſaltumque Manlianum ad Anam, ubi Caſtra quondam Vitelliana, lineâ Anæque porrò progreſſu per Emeritam Auguſtam ad Mare: *Portugallia* verò verſus Boream excurrit ſupra confluentes Minium Aviamque ad oppid. uſque Ribadaniam, in Aviæ ripa poſitam, quâ parte Galliciam ſpectat ductâque in Ortum lineâ ad Mirandam uſque ad Durium collocatam; inde verò Meridiem versùs rectò ferè progreſſu factò ad oſtia Anæ fluvii, quò latere Caſtiliæ, Extremaduræ & Andaluſiæ eſt confinis. Interim, quemadmodum Hiſpaniæ partes veteres Geographi fecère tres, Tarraconenſem, Bæticam & Luſitaniam: Ita diviſionem ejus hodiernam tria Regna efficiunt, *Portugallia*, Caſtilia & Aragonia, quam & Philippus II. ſubjectâ jam *Portugalliâ*, tribus galeis ſcuto ſuo impoſitis exprimere amavit, cùm anteà 2. tantum uſus fuiſſet. Vide Merulam *Coſmogr. part. 2, c. 11.* & 26. Numerantur in hoc regno urbes 18. oppida 800. vici 15000. Poſt primariam, Olyſſiponem; præ reliquis eminent Braga ſeu Bracara, Conimbrica & Ebora, urbes ſedibus Archiepiſcopalibus celebres. Initia Regni ab Henrico Lotharingiæ Comite communiter peti ſolent, qui ductâ Thereſâ Alphonſi VI. Caſtellæ Regis filiâ, mortuò Socerò ſine maſcula prole, magnam *Portugalliæ* partem accepit & ad poſteros propagavit. Veſontione autem in civitate Burgundiæ, Lotharingiæ olim attributâ natus erat, unde error eorum, qui Conſtantinopolitanum (quaſi *Byzantium* pro *Biſuntino*) fuiſſe contendunt. Incrementa Regno filius Henrici dedit Alphonſus I. qui & primus Regis titulum uſurpâſſe creditur, circa A. C. 1139. & fuſis quinque Saracenorum Regibus Regni inſignia quinque Scutorum crucis formâ diſpoſitorum, & 5. punctulis ſigillatim inſcriptorum, denotandis 5. devictis Regibus & 30. denariis, quibus SERVATOR olim venditus, inſtituit. Singulis enim ſcutis 30. denarii tum inſcripti erant, donec à Johanne II. inſtitutum, ut unicuique quini tantùm inſcriberentur, & pro explendo numero triceenario ipſa Scuta connumerarentur, Souſa *Proœm. 2. §. 2.* & *Append. c. 5.* Secuti dein Reges tempori noſtro propiores, Johannes II. & Emanuel, potentiam *Portugallicam*, per Africam ac Aſiam, longè lateque propagârunt. Quod poſt Sebaſtiani cladem in Africa, ad noſtram uſque ætatem actum, diximus *ſuo loco*. Populi *Portugalli*, quibus maximam partem detectorum Africæ Aſiæque tractuum deberi, oſtendit Auctor Anonymus *Hiſtor. Orbis Terrarum Geogr. & Civil.* qui de *hoc Regno paſſim, Parte inprimis 2. c. 2. toto prolixè agit: ubi ſimul §. ultim. Catalogum Scriptorum de rebus ejus Lectori avido exhibet.* De Regum ſucceſſione, ita Spenerus *in Ind. Theatri Nobilitat. part. 1. Regnum hoc fundavit ex Burgundia Ducum, atque ita etiam Regum Galliæ Capetinorum nobilitate, oriundus Alfonſus, 1139. in cujus maſcula progenie, duravit, uſque ad Ferdinandum, qui A. C. 1383. obiit. Cùm verò hujus gener Johannes, Rex Caſtiliæ coronam ſibi vindicaret, 1385. electus eſt adverſùs ipſum ab indigenis Johannes, Ferdinandi nothus frater: cujus poſteri ſceptrum tenuêre, donec Sebaſtiani morte iterum res eò rediit, ut maſculus legitimus nullus ſupereſſet. Itaque inter plures Diadematis procos prævaluit Rex Hiſpaniæ Philippus II. Verùm ſub nepote ejus 1640. Luſitani, Caſtellanorum Imperii pertæſi ex Braganinis, (qui, præterquam quòd ex notho Johannis Regis eorum ſtirps deſcendit, per ſœminam quoque ad Emanuelem Regem ortum ſuum referebant) Johannem Regem eſſe juſſerunt, qui etiam, contradicentibus quamvis Hiſpanis, thronum retinuit & poſteris tranſmiſit.* Idem Sebaſtiani Regis progenitores, *p.* 121. Johannis IV. verò *p.* 119. repræſentat, Et *Part. 2. in Indice* familias, quæ ex naturalibus liberis horum Regum prodierunt, tres præcipuas eſſe ait. Primam ſcil. deſcendiſſe à Dionyſio *Dn. de Ciſuentes* & deinde *Alba de Tormes*, Petri Regis ex Agnete de Caſtro filio, unde Domini de *Torres Villas* & *Domparda*. Item *de Colmeneraja* orti: Secundam Braganinam, de qua dictum. Tertiam ab Alfonſo, tertio Ferdinandi filio; unde Comites *de Faro*, *Odemira* atque *Vimiero*, cognomine, *de Faro & Norogna*, deſcendunt. Vide hic paſſim.

Portugalliæ urbes præcipuæ:

Beja, *Beja.*	Guardia, *Guarda.*
Braccara, *Braga.*	Miranda, *Miranda de Douro.*
Bragantia, *Braganza.*	Oliſippo. *Lisbona.*
Conimbrica. *Coimbra.*	Portus, *Porto.*
Eluas, *Elvas.*	Portus alacris, *Portalegre.*
Ebora. *Evora.*	Viſeum, *Viſeu.*

PORTULANUS, qui & PORTUNARIUS, portuum maris vel fluminum, eòque nomine navium, quæ in ſtatione ſunt, præſes: quod officium hodieque ſub eodem vocabulo, in utraque Sicilia, viget. Ejus fit mentio in *Statuto* Honorii IV. pro Regni Neapolitani incolis, A. C. 1285. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Deſcriptionem habes apud Petrum de Vineis *l. 2. Ep.* 36. Vide quoque ſuprà *Limenarchus*. Item nomen libri, Italis *Portolano*, quò nomine ſis indigitatur *libro, de riſone deſcritti porti del mare*, h. e. *liber in quo deſcripti ſunt portus maris*, qui Gallicè etiam habetur editus. Vide *Turco-Græciam* Cruſii *p.* 525. & plura infrà.

PORTUMNALIA, 16. Kal. Sept. celebrari à Romanis ſolita, dicta ſunt, teſte Varrone *de L. L. l. 5.* à *Portumno*, cui eò die ædes in portu Tiberino facta, & feriæ inſtitutæ ſunt. *Hadrian. Turnebus* addit, rem divinam fieri conſueviſſe ad pontem Æmilium, ubi ejus ædes fuerit. Fuit autem *Portumnus*, Deus marinus, portubus præfectus; Græcis *Palæmon*, Latinis aliter *Portunus* aut *Portunnus* dictus: cui duæ fuêre Romæ ædes, utraque in II. Urbis region. altera rotunda ad Pontem Æmilium, qua de dictum: altera inter Apollinem Cœliſpicem & Herculem Olivarium. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 2. c. 13.* Vide quoque in voce *Portunalia*; it. infrà *Priapus*.

PORTUNALIA, inter 4. Græciæ celeberrima certamina numerantur, in honorem Palæmonis, quem Latini *Portunum* vocant, quæ & *Iſthmia* dicebantur ab *Iſthmo* Peloponneſiaco, ubi celebrata ſunt. Vide ſuprà.

PORTUNATA, inſul. Illyrici ſive Liburniæ, Plin. *l. 3. c. 21.* *Vegia*, teſte *Merulâ*. Sed Vegia aliàs *Curicta* fuit. Proin non benè, quid ſit, conſtat, *Baudrand.*

PORTUNUS, Deus maris, à PORTUBUS quibus præſidere putabatur, nomen habens. Servius, *in illud Virg. Æn. l. 5. v.* 241.

Et pater ipſe manu magnâ Portunus euntem
Impulit. ——— ———

Erat verò Inûs filius. Ino autem *Leucothoë* ſeu *Matuta* dicta eſt. Ovid. *Faſt. l. 6. v.* 545.

Leucothoë Grajis, Matuta vocabere noſtris,
In portus nato jus erit omne tuo.

Vide *Palæmon*. *Nic. Lloyd.* Item, dæmonis genus apud Anglos. Vide ſuprà Neptunus.

PORTUS, litoralis Maris pars, quæ navium ſtationi ſit idonea vocatur Geographis. De quibus in genere notant, *Portus Reales* vocari, quorum talis ſitus, ut nullò ventò infeſtari queant: quales Ricciolus enumerat *Portus* Meſſanæ, Carthagenæ, Tolonis, Melitæ, Raguſæ, Harvichii &c. Illos verò, quos omni tempore ingredi liceat, Italis dici *Porti d'entrata*: ubi tempus affluxûs expectandum, *Porti di Marea*. Iidem juxta *Portus* ordinariè requirunt Navale pro fabricandis inſtaurandiſque navibus: Pharos item ſeu turres, in ſignum *Portus* vicini aut ad ſcopulos declinandos, &c. *Portus* antiquorum deſcripſit olim *libris* 10. Timoſthenes Archithalaſſus Ptolemæi II. ſed qui interierunt: E recentioribus in iis enarrandis occupari fuêre Dudlæus, *l.* 3. Funerius *l.* 2. Ricciolus, *l. 10. c. 9.* & 10. quem in *Portubus* Maris Mediterranei Regionumque extra Europam ſe ſequutum eſſe, profitetur Auctor *Hiſtoriæ Orbis Terrarum Geogr. ac Civ. Part. 1. c. 3. toto* De *Portubus non legitimis*, qui aliter *Stationes* & *Plagiæ*, dicemus infrà aliquid, voce *Refugia*; uti de *Portubus minoribus* ſeu potiùs trajectibus, in *Portu* majori, voce *Scala*. Cæterùm apud Gentiles olim *portibus* præfuit Priapus, hinc Λιμενίτης, Λιμενοσκόπος, λιμένων Δαίμων, πέμω φύλαξ, Ὁρμοδότης, Ἐπορμίτης, Poëtis paſſim appellatus, ut infrà videbimus, ubi de eo. vide & *Portumnalia* ſuprà. Aliam notionem vocis vide ſuprà in *Porta*, it. ubi de *Clauſtris montium*, ut & paulò infrà.

Portus Maris Albi et Maris Glacialis celebriores.

α. In Mari Albo, celebres ſunt *Portus* & Emporia Archangeli ſeu S. Michaelis, & S. Nicolai, ad oſtia fluv. Dwinæ: quorum detectio Richardo Chancellero Anglo debetur, A. C. 1560. β. In extrema Lappia *Portus* Colæ ad fluvium cognominem memoratur crebrò, *in Itiner.* 3. Belgarum ad N. Zemblam, *p.* 49. & *ſeqq.* Atque hinc propè abeſt litoralis tractus *Keger* & in eo Portus *Ooſterkerken*, Fugnerio *Generalis piſcium apotheca* dictus.

Maris Balthici.

Mare Balthicum *Portus* ſuſtinet: in Suecia, ad Holmiam, Calmariam & Neapolim ſeu *Nyköping*: In Livonia, ad Rigam. In Sinu Livonico, juxta oſtium fluvii Dunæ, Revaliam, in Sinu Finnico & Narvam ad oſtium fluvii cognominis. In Pruſſia Ducali ad Memeliam, Piliaviam, indeque Regium Montem: in Regia, ad Elbingam & Dantiſcum. In Pomerania Electorali ad Colbergam, in Suecica, ad Stetinum, Stralſundam & Rugiam apud oſtium Panti, tantopere Brachelio celebratam, quod Guſtavum Adolphum Sueciæ Regem cum in Germanicum iret bellum, duxiſſe docet *Hiſtor. l.* 4. In Ducatu Megapolitano, Wiſmaria & Roſtochium *Portus* habent celebres. Denique Lubeca ad Travam. Quibus addit præfatus Auctor Kiloniam, Ekelnfordam, Flensburgum ex Holſatia, & Hafniam ex *Dania*, ad Oreſundam.

Norvegiæ, Holsatiæ, Belgii, Galliæ et Hispaniæ.

α. In Norvegia, celebris *Portu* eſt Berga. β. In Holſatia, Huſum, Tuninga, Fridericopolis: Sic Hamburgo Albis & Bremæ Viſurgis navium acceſſum reddunt commodum. γ. In Friſia Orientali Emda *Portum* habet celeberrimum. δ. Belgium, & quidem Fœderatum, habet è Weſtfriſiæ regione Teſſeliam & Vliam. *Texel* & *Flieland*; Hollandia, Hornæ, Enckhuſæ, Amſtelodami, Roterodami, imprimis Brielæ & ab altero latere Inſul. *Helvoets Sluys*, item Gœream. In Seelandia, Vliſſingam & Middelburgum: In Flandria, Sluſas, &c. Anverpiæ, Oſtendæ, Neoporti, navium ſtationes habet commodas: Dunkerkæ item & Gravelingæ, quæ Gallici jam juris ſunt. ε. Galliæ portus ſunt ad Caletum, Dieppam, Portum Gratiæ, S. Maclovii, S. Brioci *S. Brieux*, Brivatum *Breſt*, totius Galliæ optimus, adeoque ſecurus, ut appelletur vulgò *la Chambre*: Nannetes, Rupellam, Bajonam. ζ. Hiſpaniæ *Portus*, in ora Cantabrica ſunt, *Portus S. Sebaſtiani*, vulgò *Laredo*, quò Carolus V. poſt abdicatum Imperium, exceptus eſt, A. C. 1556. S. Andreæ, *Villa Viciosa*, *Corunna*: & ab altero latere Gades, S. Lucæ ad oſtium fluvii Bætis. η. In Portugallia, oſtium fluv. Palmæ eſt *Setubal*, ad Tagi oſtium Olyſippo, & ante eam Caſcalis ſeu *Caſcais*: Item *Porto*, ſeu *Port à port*, ad oſtium Durii fluv.

Portus Insulani Magnæ Britanniæ et Hiberniæ.

α. In Anglia, primùm ipsò nomine celebres ſunt Quinqueportus, vulgo *the Cinqueports*, loca in Cantio & Suſſexia, ad fretum Britannicum ſita. Nomina ſunt, *Haſtings*, *Winchelſey*, *Rye*, *Rumney*, *Hyde*, *Dover*, *Sandwich*, *Seaford*: Plura enim eorum hodie, quàm 5. Quibus addi poteſt apertum litus Cantii, quod *Downes* & *Dunes* vocant. Reliquos *Portus* in plaga Orientali præbent *Newcaſtle*, Hulla, *Lyn*, *Yarmouth*, *Ipſwich*, *Harwich*, *Colcheſter* &c. in Meridiano latere occurrunt ad *Chicheſter*, *Portſmouth*, Inſul. Vectim, *Falmouth*, *Weymouth*, *Pleymouth* &c. β. In Hibernico Mari, eſt *Portus* Briſtoliæ ad Avonam & prope oſtium Sabrinæ. In Comitatu Penbrocenſi *Milferdshaven* Eſtque hoc in Angliæ *Portubus* memorabile, quòd ſingulæ nationes, vitandarum litium cauſâ; Belgæ *Sandwich*; Galli ac Veneti, *Dover* Hiſpani *Pleymouth*, Hiberni Segeſtriam *Sieſter* petant. γ. In Scotia, *Portus* ſunt, *Lith*, prope Edinburgum, Portus item S. Andreæ, *Montroſſ*, *Aberdon*. δ. In Hibernia, Dublinum, *Waxford*, *Bearhaven*, *Crookehaven* &c. Hitlandia, Orcadum extrema, celebris eſt ſtatione navium Belgicar. capturæ Harengarum incumbentium, ubi ad 14. Junii uſque hærent. Locus *Barcos Ree* vocatur.

Portus Maris Mediterranei,

α. In Hiſpania Malaga, Carthagena, *Alicante*, Barcino: Sed Carthagena præcellit. β. In Gallia, Maſſilia, ubi tanta ſecuritas navium, ut nulla unquam ibi dicatur periiſſe: Tolonium, ubi triremium ſtatio, & Antipolis *Antibes*, ad Inſulam S. Margaritæ. γ. In Italia eſt Villa Franca, ad Sabaudiæ Ducatum; Finalis ad Ducatum Mediolanenſem pertinens: Genua, in cujus *Portu* præter 5. aut 6. *Galea*, aliæ 25. ſemper in promptu ſunt. In Ducatu Florentino eſt *Portus* Liburnus, *Livorno*, commerciis variarum gentium celeberrimus. Romanum territorium habet Archæopolim *Cività Vecchia*, ſed aere inſalubri nocentem: quæ cauſa, quòd Pontiam Inſulam ab altero latere Romæ ſitam, Pontificiæ claſſi commodiorem judicent. Vetus *Portus* Oſtienſis, in oſtio Tiberis conditus & magnificè olim ab Imperatoribus excultus, Pontificis juſſu deſtructus eſt, ne Turcis contra ipſam Romam caſtelli locò inſerviret. Regnum Neapolitanum *Portus* habet ad Cajetam, ad Neapolim, & ad fretum Mamertinum, ubi Rhegium *Reggio*: in Sinu Tarentino eſt *Taranto*: in Mari Adriatico commendant Anconam, Ravennam, Venetias &c. δ. In Turcico Imperio *Portus* extant: In Europa, Raguſæ: tum *Porto Navarino* in Morea, *Porto Lione*, Athenis, Portus Theſſalonicenſis, Portus *di Salonichi*, Portus Conſtantinopolitanus, tantæ ad ipſas ripas profunditatis, ut naves M. D. doliorum capiat, fundi præterea nitidi, & hinc ab urbe, illhinc à colle, in quo Galata, munitus. In Aſia, habet Abydum, alteram Dardanellorum, quò Chriſtianorum naves appellere oportet, ac Præfecto 100. aureos ſolvere, antequam Conſtantinopolim petant. In Aſia minore Smyrnæ Portus eſt non magnæ quidem profunditatis, interim commerciis frequentiſſimus: ut & Syriæ portus *Alexandretta*, unde merces Aleppum transferuntur. Reliqui ſunt: Tripolitanus *Tripoli di Soria*, Berytinus *Baruti*, Sidonius *Saide*, Joppenſis *Jaffa*. Ad Ægyptum eſt *Portus* Peluſii ſeu Damiatæ, tum Alexandriæ, ubi Gallicarum, Venetarum, Genuenſium & Raguſeorum navium diſtinctæ ſtationes ſunt. In Barbaria ſunt, *Portus* Tripolitanus, Tunetanus, qui cum Biſertæ portu ſucceſſit in locum priſci portus Carthaginenſis; *Portus* Algeriæ, Oranenſis, & qui nunc Anglorum eſt, ad Fretum Gibraltar Portus Tingitanus *Tanger*. ε. Inſulæ quoque Maris Mediterranei ſuis *Portubus* inſignes ſunt: Tales enim, in Corſica, *Portus* S. Bonifacii, Calvi & S. Florentii *di S. Fiorenza*: in Sardinia, *Portus* Calaritanus *di Cagliari*. Melitæ *Portus*, duabus oblongis terræ cuſpidibus incluſus & caſtro S. Elmi munitus eſt. Inſulæ Veneti juris *Portus* habent *Corfu*, Portum *Sidari* & Portum *Zante*. Cephalonia Portum *Argoſtoli* & Zacynthus Portum *Chiere* & *Portum S. Nicolas*. In Candia, commoditatem *Portuum* agnovère Turcæ, unde tantò eam conatu ſunt aggreſſi. Cùm enim priùs claſſem ſuam quotannis Conſtantinopolim reducere cogerentur, Inſulâ jam occupatâ non tutam ſolùm navibus ſtationem; ſed etiam fabricandis inſtruendiſque triremibus ampliſſimam commoditatem nacti ſunt. Ex numero iſtorum indicamus Retinum, Caneam, Candiam, Spinam Longam, Carabuſim & Sudam. E Candiæ regione eſt *Standia*, locus itidem navium receptioni commodus: in Cypro, *Portum* nobiliorem habet Famaguſta.

Portus Asiæ notiores.

α. In Mari Rubro, prope Fretum ejus Portus *Aden* & in intimo receſſu illius *Suez*, antiquis *Heroum Portus*. β. In Sinu Perſico *Ormuz*, & 250. leucis inde ſitus *Portus Diu*. γ. In Malabarico littore *Portubus* inſignes ſunt, Goa, Calicutum & Cochinum. δ. In Inſula *Ceylon*, *Portus Columbo*. ε. In Coromandelico littore, *Portus Palicatta* ζ. In Cherſoneſo aurea *Malacca*, totius Orientis navigiis frequentata. η. In India Orientali Belgarum clariſſimus *Portus* eſt Batavia, in Inſul. Java majore ubi & alium videre eſt Bantamenſem. θ. In Luconia, famam habet *Portus di Manilla*. ι. Regni Sinenſis *Portus* nobiliores ſunt, *Macao* & *Portus Liampo*. κ. In Regno Japaniæ, *Meaco*. λ. In Mari Caſpio *Portum Morkiſchlack* commendat Olearius *Itiner. Perſ.* cui adjungi poteſt ad oſtium Volgæ celebre Emporium *Aſtracan*: regni cognominis caput.

Portus Africæ.

In Orientalis Africæ litore *Portus* eſt Moſambici, quò Portugallorum naves Indicæ curſum dirigere amant. Præbet & *Cap. Bona Spei* celebrem ſtationem commeantibus in Indiam navibus.

Portus Americæ.

α. In Continenti Americæ Septentrionalis eſt *Portus* Nominis Dei *Nombre de Dios*, Portus Veræ Crucis *Vera Crux*, & S. Johannis de Ulloa, omnium præſtantiſſimus, in quem merces ex Nova Hiſpania & Philippinis collectæ devehuntur, ut inde per Pahamam in Hiſpaniam transferantur: Ab altero latere eſt Portus Nativitatis *Port. Natividad*, & Portus Aquæ Pulchræ *Acapulco*. β. America Auſtralis habet Portum *Carthagena*, in quo mercium ex Peruvia ſupellex colligitur, in Hiſpaniam poſtmodum exportanda. γ. In Braſilia ſunt portus *Phernambuco*, *Todos los Sanctos* ſeu Omnium Sanctorum, *Portus* Securus *Port. Seguro*, &c. Omnium totius Americæ celeberrimus eſt, *Portus* Inſulæ Cubæ *Havana* vocatus & veluti clavis Americæ habitus, in quo omnes Hiſpanorum claſſes colliguntur, & Menſe Septembri in Hiſpaniam ſolvunt. δ. Inter Azores, Angra Terceræ urbe primaria ex Canariis Teneriffa quoque *Portus* ſuos habent: Poſterioris *S. Crucis* dictus eſt &c. de quibus omnibus plura ſuò locò.

PORTUS, Hiſpanicè *Puertos*, propriè clauſtra Pyrenæorum montium, ſeu fauces, alias *Porta*. Turpinus, *Hiſtoria Caroli M. c.* 11. *Tunc Angolandus fugiens tranſmeavit* portus *Aſperos & venit uſque Pampilonam. Et c.* 21. *dum Carolus portus cum* 20. *millibus Chriſtianorum tranſiret*, Ibique paſſim. Sebaſtianus Salmanticenſis Epiſcop. in *Hiſtor. Ita ut ne unus Caldæorum intra Pyrenaos* portus *remanſiſſet*, &c. Guil. Britto, *Philip. l.* 1.

Uſque ſub Hiſpanos fines, portuſque remotos,

Nonnullis etiam *Gradus* dicuntur, Vide in hac voce. Sed & in genere. *Portus* anguſtias montis notant, Nangius in *Philippo III. Intereà Comes Atrebati, qui, ut diximus, juxta introitum* Portuum *cum valida manu peditum & equitum ſe tenebat*, portus *Cyſereos cuſtando*, &c. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & *Not. ad Alexiadem*, p. 301. qui vocem hanc apud Recentiores, nonnunquam *reditus* & prædiorum commoda, adeoque idem quod Gall. *Raports* & *Revenus* dicitur, quoque ſignificare docet. Atque hôc modò capiendus Guntherus, *Ligur. l.* 8.

Vectigal, portus, *cudenda jura moneta*,
Cumque molendinis, telonea, flumina, pontes &c.

PORTUS Æmilius, fil. Franciſci, de quo mox: Profeſſor Græcus Heidelbergæ, varia ingenii excellentis monumenta edidit, vide Jul. Cæſ. Capacium & Laur. Craſſum, *Vit. Poetarum Græcorum*.

PORTUS Franciſcus, Cretenſis, Græciæ ſuæ decus, educatus in Familia Renatæ, filiæ Ludovici XII. & Herculi Duci Ferrar. nuptæ, in hac urbe Græca docuit. Inde Genevam, ob religionem, delatus, idem illic munus obiit, extinctus A. C. 1581. æt. 70. à Beza inſigni epitaphiò honoratus. Vide Joſ. Scaligerum *Epiſt.* 430. *Sta-*

430. *Scaligerana*, Anton. *Teiſſier*, *Elog. Part.* 1. ubi ſcripta ejus enarrat. *Alios.*

PORTUS, vulgò PORTO, urbs Hetruriæ, in provincia Patrimonii S. Petri, in ditione Pontificia, 12. milliaribus à Roma diſtat in meridiem. & unô ſe ab ora maris Tyrrheni. Portum habuit aliàs ſuperbiſſimum, à Claudio exſtructum, & à Trajano reparatum, cujus vix viſuntur veſtigia. Urbs ipſa diruta jacet, ægrè à quatuor aut ſex incolis habitata propter aëris inclementiam.

PORTUS Abucini, quatuor Civitatibus provinc. max. Sequanorum & tribus caſtris ultimo loco ſubjicitur, *in Veter. Notit.* Ad Lacum Lemanum, inter Coloniam Equeſtrem, & Lauſanam. vulgò *Bouchillon.* An *Buſſigny* vicus, ad fluv. Venogiam, *la Venoge*, prope Lauſanam. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PORTUS Acaxutla, vulgò *Puerto de Acaxutla*, portus eſt amplus Americæ ſeptentrionalis, in nova Hiſpania, & in Guatimala provincia, in ora maris Auſtrini, prope oppid. Trinitatis, ſub Hiſpanis.

PORTUS Alacris, vulgò *Portalegre*, urbs munita Portugalliæ, aliàs Amæa, epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Bracarenſi, in provincia inter Tagum & Anam dicta, in confinio Eſtremaduræ Legionenſis, ad fontes fluvii Caiæ. 9. leuc. Hiſpanicis diſtat ab Elvis in Boream, & 5. à Valentia Alcantaræ in occaſum.

PORTUS Auguſti. *Antonin. Procop. Caſſiod.* qui & Romanus. *Porto*, urbs Hetruriæ prorſus exciſa, apud oſtia Tiberis, contra Oſtiam urbem etiam extinctam 2. mill. paſſ. diſtantem, ab urbe Roma 16. mill. paſſ. in meridiem. Manet epiſcopatus, unus è ſex qui Cardinalibus antiquioribus conferuntur. Erat & portus Auguſti in ora Galliæ Narbonenſis, ad oſtia Rhodani fluvii, ab Arelato 38. mill. paſſ. diſtans ex *Itinerario* Antonini.

PORTUS Bajocenſis, vulgò *port en Beſſin*, portus Galliæ, in Normannia, & in ora maris Britannici, prope Bajocas urbem, à qua vix unâ leucâ diſtat in Boream.

PORTUS Balii, hodie *Portbail*, ad Oceanum: in pago Conſtantino Galliæ, emporiô olim celebris. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PORTUS Belus, vulgò *Porto Belo*, urbs novæ Americæ meridionalis, in ora maris Borealis, cum portu capaciſſimo & duplici arce. 18. leucis diſtat à Panama in ſeptentrionem; eſtque in provincia Terræ firmæ, & crevit ex ruinis Onomatheopolis. Subeſt Hiſpanis, & nuper capta & direpta fuit ab Anglis.

PORTUS Bufalerius, oppid. agri Tarviſini.

PORTUS Calenſis, *Portugallo*, (unde nomen regno Luſitanorum) & *Porto*, ac *C. Puerto*, urbs Luſitaniæ, ad oſtia Durii fluvii, epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Bracarenſi, inde 8. leucis, ab Ulyſſipone 47. in Boream. ſic à Cale pago proximo denominata. *Ferrar. Baudrando*, *Portus* Cale, *Porto*, ſeu *Ciudad. de Puerto*, Belgis *Port à Port*, urbs eſt ampla & emporium celebre Hiſpaniæ, in regno Luſitaniæ, prope oſtia Durii fluvii, & vix una leuca diſtans ab ora Oceani Atlantici, in provincia inter Durium & Minium dicta. 7. leuc. diſtat à Bracara in meridiem, & 12. à Lameca in occaſum.

PORTUS Corcagiæ, vulgò *Corkshaven*, portus eſt Hiberniæ, in Momonia provincia & Corcagienſi Comitatu, in ora maris Verginii. Ampliſſimus eſt, & veriùs æſtuarium, 12. mill. paſſ. diſtans à Corcagia urbe in meridiem.

PORTUS Corvi, vulgò *Puerto del Cuervo*, portus eſt cum caſtro in parte orientali inſulæ Corvi, unius ex Tertiariis inſulis, & prope Florum inſulam. ſub Luſitanis.

PORTUS Crematus, vulgò *Puerto Quemado*, portus Americæ meridionalis. in provincia Terræ firmæ. & in ora maris Auſtrini, in limite Popayani, prope promontorium, cum caſtro recenti. ſub Hiſpanis.

PORTUS Delphini, vulgò *Portofino*, oppidulum Italiæ. cum arce in ora orientali Liguriæ, & portu tantiſper capaci, ſub dominio Reipublicæ Genuenſis. 20. milliaribus diſtat à Genua in ortum. Rapallum verſùs 3.

PORTUS Deſideratus, vulgo *Port deſiré*. portus Americæ meridionalis, in Magellanica regione, inter oſtium Argentei fluvii in Boream, & terram Ignium in meridiem.

PORTUS Dianæ, vulgò *Stagno di Diana*, portus eſt Italiæ, in ora orientali Corſicæ inſulæ, cum ſtagno adjacente. Parvus eſt, & paſſim arenâ obductus, prope Aleriæ urbis rudera.

PORTUS Dives, vulgò *Puerto Ricco*, ſeu Fanum Sancti Joannis de Portu divite, S. *Juan de Puerto Ricco*, urbs epiſcopalis Americæ ſeptentrionalis, munita, cum arce duplici & portu capaciſſimo in parte Boreali inſulæ cognominis, in mari Boreali. Capta fuit & vaſtata ab Anglis A. C. 1595. & iterum à Batavis A. C. 1615. Subeſt autem dominio Hiſpanorum; & dicitur etiam Fanum S. Joannis de portu divite. Vide ibi.

PORTUS Divitis inſula, vulgò *Iſla de Puerto Ricco*, inſula ampla Americæ ſeptentrionalis in mari Boreali. Dicitur aliter *Iſla de S. Juan de Puerto Ricco*, incolis *Boriquen*. Detecta fuit ab Hiſpanis A. C. 1493. & ab ipſis exculta A. C. 1510. Ejus longitudo ab ortu in occaſum eſt 30. leucar. Hiſpanicarum, latitudo verò 20. circiter.

PORTUS Equorum, vulgò *Puerto de Cavallos*, portus eſt Americæ ſeptentrionalis, in Hondura provincia novæ Hiſpaniæ, & in ora maris Borealis ſinuſque Honduræ. Capax eſt admodum; ibique aliàs fuit Fanum S. Joannis de portu Equorum dictum, nunc dirutum. 35. leuc. Hiſpanic. diſtat à Pintia nova ſeu Comajagua in Boream.

PORTUS Ericis, *Antonin. Lerice*, oppid. in ora Liguriæ extrema, ad portum Lunæ, ultra portum Veneris 2. mill. paſſ.

PORTUS Famis, vulgò *Porto Famine*, portus Americæ meridionalis, in ora Boreali freti Magellanici, ſic dictus, quia aliàs ibi excitata fuerat urbs Philippopolis, cujus incolæ fame necati perierunt. Vide *Philippopolis*.

PORTUS Formoſus, *Beauport* Gallis, *Bahia hermoſa* Luſitanis, *Moſſel Bay* Belgis, portus eſt Africæ, in Cafreria regione maritime ad auſtrum, inter ſinum ſanctæ Catharinæ ad occaſ. & ſinum ſancti Franciſci in ortum, 90. leucis Luſitanicis circiter diſtans à promontorio Bonæ Spei in ortum.

PORTUS Formoſus, *Puerto hermoſo*, portus Americæ ſeptentrionalis, in parte meridionali Hiſpaniolæ inſulæ ſeu Dominici, cum caſtro. Extenditur ad aliquot milliaria, & 18. leucis Hiſpanicis diſtat à Dominicopoli in occaſum.

PORTUS Franciſci Draci, *Puerto di Franciſco Drac*, portus eſt maximus Americæ ſeptentrionalis, in parte occidentali Californiæ inſulæ, ubi ad Boream tendit verſus promontorium Mendocinum. Sic dicitur, quòd illuc appulerit celebris ille Argonauta Franciſcus Dracus Anglus, dum orbem terrarum circumnavigaret. eſtque fortan in illo tractu nova Albion regio, de qua tanta controverſia fuit inter ſcriptores, ut credere eſt ex plurimis argumentis.

PORTUS Gori, vulgò *Porto de Goro*, Portus Italiæ, in Ducatu Ferrarienſi, ſeu melius unum ex quatuor oſtiis Padi fluvii, ubi per foſſam Carbonariam, *Padi Ariano* dictam, in mare Adriaticum cadit; & 10. mill. paſſ. diſtat ab oſtio rami præcipui Padi ſeu portus Vierli in meridiem, ſub dominio Summi Pontificis. Ei adjacet tantum turris parva ad ejus tutelam.

PORTUS Gratiæ, vulgò *le Havre de Grace*, oppidum munitiſſimum Galliæ, cum arce inſtructiſſima & portu, in Normannia, & ad oſtium Sequanæ fluvii, 18. leucis infra Rothomagum in Circium, & 15. à Cadomo in Cæciam, 10. autem à Lexovio in Boream; eſtque in ora maris Britannici. Cum arce muniſſima. Franciſcus I. autem urbem munire cœpit, contra Anglorum potentiam: in quorum manus tamen pervenit belló civili, ſed recepta, A. C. 1563. Vide Thuan. *Hiſt. l.* 34.

PORTUS Hannibalis, Melius *Villanova*, teſte Vaſconcellò, (ſed Floriano & Taraphæ eſt *Albor*, oppid. vicinum, ubi plura ſunt vetuſtatis veſtigia) oppid. Luſitaniæ maritimum, apud Sacrum promontorium, à Lacobrica 2. leucis.

PORTUS Herculis, *Val. Max. Villa Franca*, portus cum arce Liguriæ, inter portum Monœci & Nicæam urbem, à qua 2. mill. paſſ. in ortum recedit. *Baudrando* nunc *Monacho* dicitur ab omnibus, eſtque oppidum munitum cum arce & portu capaci, 6. milliarib. à Nicæa in ortum diſtans, verſùs Albium Intemelium totidem. Vide *Herculis Monœci portus*: & *Portus Monœci.*

PORTUS Herculis alter, *Strab. Antonin.* portus cum oppido in ora Hetruriæ, ad montem Argentarium, apud Coſas urbem exciſam, à Centumcellis 40. mill. paſſ. diſtans, (in medio Graviſcæ) *Porto Ercole.* ſub Hiſpanis.

PORTUS Herculis item, Plin. *l.* 3. *c.* 5. *le Formicole*, portus Brutiorum, in ora Calabriæ ulterioris, apud Tropeam urbem, ab ea 5. mill. paſſ. in ortum Nicoteram verſùs. Aliis eſt Tropea

PORTUS Leonum, vulgò *Puerto de los Leones*, portus eſt Americæ meridionalis. in parte orientali Magellanicæ regionis prope oſtium fluvii *Deſagnadero* dicti, & 60. leucis Hiſpanicis à portu Deſiderato in Boream diſtans.

PORTUS Longus, *Porto Longone*, arx munita Italiæ in Hetruria & Ilua inſula, paucis adhinc annis ab Hiſpanis exſtructa è regione Plumbini, à quo 12. mill. paſſ. diſtat in meridiem. 54. ab Urbatello in occaſum, & totidem à Liburno in meridiem.

PORTUS Ludovici, vulgò *le Port Louis*, oppid. munitum Galliæ, in Britannia minori, aliàs Blabia dictum, *Blavet*, ad oſtia fluvii Blabiæ. Portu gaudet capaci. 10. leucis diſtat à Dariorigo Venetorum in occaſum, & 15. à Coriſopito in ortum, in ora Oceani Aquitanici.

PORTUS Lunæ, *Strab. Golfo della Spezzia*, portus Liguriæ maximus, in Hetruriæ confinio, apud oſtia Macræ. Ejus meminit Qu. Ennius apud Perſ. *Sat.* 6. v. 9.

Lunæ portum eſt operæ, cognoſcere cives.

PORTUS Magdalenæ, vulgò *Puerto de la Madalena*, portus eſt Americæ ſeptentrionalis, in ora meridionali Californiæ inſulæ, & ſatis frequentatur ab Hiſpanis, dum ex Acapulco in Philippinas inſulas tendunt.

PORTUS Magnus, tergeminus. Plin. *l.* 5. *c.* 2. *Ptol.* unus Hiſpaniæ Bæticæ; *Almeria*. urbs epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Granatenſi, inde 19. leucis recedens, ſic ab Almarico Gothorum Rege conditore, ſeu inſtauratore, nominata, teſte *Mariand.* Sunt qui Almeriam Abdaram veterem dictam putant: ſed Abdara nunc *Adra* dicitur; ab Almeria (quæ illi in epiſcopali ſede ſubrogata eſt) 7. leucis in occaſum recedens. Hæc ab Hiſpanis anno ſalutis 1147. ejectis Mauris, recuperata eſt. Alter, in Mauritania Cæſarienſi, *Marzaquevir*, ſub Hiſpanis, apud Quizam ſeu Auranum urbem, ſub eiſdem, inter illam ad ortum & Sigam ad occidentem. Tertius; Albionis, in ora Angliæ auſtrali, contra Vectim inſulam, *Portſmouth*, teſte *Lhuydo*, apud Hamptonam, & portum Hammonis, vulgò *Port Hammon.* Erat & Portus Magnus, teſte *Strabone*, in Bœotia, inter Aulidem & Oropum.

PORTUS Magnus *Camdeno* & aliis eſt *Portſmouth*, oppid. Angliæ meridionalis, cum portu capaci in ora maris Britannici & Hantoniæ provinciæ, prope portum *Southampton* dictum, & contra Vectim inſulam.

PORTUS Mauritius, *Porto Moriſo*. oppid. oræ Liguſticæ, inter Albingaunum ad ortum 19. & Tabiam oppid. ad occaſum 22. mill. paſſ. Oneliæ oppido propinquum, 2. milliar. diſtans. *Baudrando*, oppid. eſt Italiæ, in ora occidentali Liguriæ, ſatis cultum & lepidum, in colle, prope Oneliam, & medium inter Savonam, ad Cæciam, & Nicæam ad occaſum, 36. mill. paſſ. utrinque diſtans, ſed portu caret, ſubeſtque dominio Reipublicæ Genuenſis.

PORTUS, Meneſthei. *Strab. Ptol. Porto di S. Maria*, oppid. amplum Hiſpaniæ Bæticæ, in ora, inter Cæſarianam & Fanum Luciferi, urbes proximas. à Cæſariana 2. leucis, contra Gades inſulam proximam, à Fano Luciferi 6. in ortum Cæſarianam versùs. ab Hiſpali 15.

PORTUS Milfordiæ, vulgò *Milford haven*, portus Angliæ, in Vallia, & in Comitatu Penbrochienſi, in ora maris Virginii. Extenditur ad aliquot milliaria, prope Penbrochium.

PORTUS Monachi. *Muncken haven* Danis, *Port de Munck* Gallis, portus eſt Americæ, ſeu meliùs Terræ Arcticæ, in nova Dania, ſic dictus à Monacho Dano, dum illas partes luſtraret hiſce ultimis temporibus.

PORTUS Monœci. *Strab. Ptol.* Herclemannicus *Antonino*, *Monaco*, oppidum oræ Liguſticæ, cum arce in ſcopulo firmiſſima, inter Albintemelium ad ortum 10. & Nicæam ad occaſum 7. mill. paſſ. Hujus meminit Lucanus, *l.* 1. *v.* 405.

Quaque ſub Herculeo ſacratus nomine portus
Urget rupe cavâ pelagus: non Corus in illum
Jus habet, aut Zephyrus: ſolus ſua littora turbat
Circius & tutâ prohibet ſtatione Monœci.

Ubi pro eodem *Portum* Monœci & Herculis ſumit. Vide *Monœcus*.

PORTUS Naonis, oppid. agri Tarviſini. In Foro Julio; quod juxta cum Carinthia Carniolaque emptionis titulô, ab Ulrico Carinthio, ultimo Carinthiæ Duce, Ottocarus Bohemiæ Rex comparavit, A. C. 1271. ſive ut alii, ſcriptus ab eo hæres crevit. Quô devictô à Rodolfo I. Imperatore una cum Auſtria, aliiſque regionibus, in Albertum hujus filium tranſiit. Vide Bertium *Rerum Germanic. Commentar. l.* 1. Alios, laudatos Pfannero *de prec. Germaniæ Principum gentibus c.* 1.

PORTUS Navonius. *Antonin. Porto Naven*, Corſicæ in ora, inter Portum Syracuſanum & Philonium. Vide *Navonius*, ſeu *Favonius*.

PORTUS Novus, vulgò *Port neuf*, portus eſt Americæ ſeptentrionalis, in nova Francia, & in parte Boreali fluvii S. Laurentii, prope ejus oſtium.

PORTUS Olivola, ſeu etiam Oliva quibuſdam, vulgò *le port de Villefranche*, portus eſt Galliæ Narbonenſis, in Comitatu Nicæenſi, prope Nicæam urbem, cujus propriè portus eſt, & Villam-francam oppidum, ſub dominio Ducis Sabaudiæ, in ora maris Mediterranei; eſtque admodum capax.

PORTUS Oreſtis. Plin. *l.* 3. *c.* 5. *Porto Ravaglioſo*, in ora Brutiorum, ad oſtia Metauri fluvii, à Tauriano 3. mill. paſſ.

PORTUS Oſtium, vulgò *Portsmouth*, oppid. eſt Angliæ, in Hantonia provincia & in inſula *Portſey* dicta, cum arce & portu capaciſſimo in ora maris Britannici. Alias autem eſt Portus magnus, teſte *Camdenô*.

PORTUS Pacis, vulgò *Puerto de la Paz*, portus Americæ ſeptentrionalis, in parte Boreali Hiſpaniolæ inſulæ, è regione Teſtudinis inſulæ, ubi aliquot coloniæ Francorum à paucis annis.

PORTUS Paulæ, vulgò *Porto di Paula*, portus eſt ditionis Pontificiæ, in Campania Romana, & in ora maris Tyrrheni, prope Circejum montem, cui lacus ſanctæ Mariæ jungitur. Portus ille duo millia navium recipere poteſt, & viſuntur circumquaque Romani portus veſtigia. Sed quotidie arenâ oppletur.

PORTUS Primarius, vulgò *Porto di Primaro*, portus Italiæ, in ditione Pontificia & Ducatu Ferrarienſi, ubi ramus minor Padi, dictus Padus Argentanus ſeu Padus Primarius, *Po di Primaro*, in mare Adriaticum ſe exonerat. Ei adjacet turris Gregoriana ad ejus tutelam, & caſtrum Primarium dictum.

PORTUS Regius, vulgò *Puerto Real*, portus eſt Hiſpaniæ, in Vandalitia provincia & in ora contra Gades inſulam. Dictus fuit alias Gaditanus portus.

PORTUS Regius, vulgò *Puerto Real*, portus Americæ ſeptentrionalis, in Tabaſca provincia novæ Hiſpaniæ, in ora ſinus Mexicani & in limite Jucataniæ, juxta urbem beatæ Mariæ de Victoria.

PORTUS Regius, vulgò *Port Royal*: portus Americæ ſeptentrionalis, in nova Francia, & in Acadia provincia, cum oppido Francorum, alias capto ab Anglis, ſed poſteà Francis reſtituto pace Bredani A. C. 1667. eſtque in intimo receſſu ſinus Gallici, cum portu capaciſſimo.

PORTUS Regius, vulgò *Port Royal*, portus Americæ in parte Boreali Floridæ, prope Virginiam, ubi aliàs Fortalitium fuit Francorum.

PORTUS Romanus, *Martyrol.* (Vide *Portus Auguſti*) à Claudio Imperatore ædificatus, & à Trajano inſtauratus, ſed à Saracenis ſolo æquatus.

PORTUS Romatinus, Plin *l.* 3. *c.* 18. *Porto Gruaro*, oppidum amplum Carnorum, ad Romatium fluvium, apud Concordiam urbem excisum, ab ea 2. mill. paſſ. diſtans, ſedes Epiſcopi Concordienſis, à Venetis 45. milliar. Aquilejam versùs ſupra 30. ab Utino 28.

PORTUS Sanctus, Inſula in mari Atlantico, diſtat à Sacro promontorio ferè milliar. ſexcentis, à Madera 40. & niſi nubes cœlum obumbrârint, altera alteram videt. Parva admodum eſt, utpote, quæ 25. tantum milliar. circuitu patet. Circa A. C. 1427. à nautis detectoribus, qui periculosâ ac dubiâ ejus navigatione emensâ, & ſuperatâ, hunc locum ſic vocari in rei memoriam voluêre. Profert hæc inſula innumeras fruges. Cuniculis inprimis ſcatet: colligitur ibi ſanguis draconis, qui lacryma eſt arboris: ſtatô enim anni tempore incolæ arbores ferrô ſauciant, quæ ita inciſæ annô ſequenti gummam emittunt per inciſiones, quæ decocta in ahenis, & defæcata, ſanguis efficitur, quem dicunt *Sanguinem Draconis*: arbor è qua fluit, fructum, ceraſi inſtar, producit menſe Martiô, guſtu eximium. Portu caret inſulà, ſtationem verò habet ſatis commodam. *Michl. Baudrando*, *Ilha de Puerto Santo*, inſula eſt Oceani Atlantici, prope Maderam inſulam, à qua 8. mill. paſſ. tantum diſtat in Cæcium. Circuitus eſt 8. leucarum; ſubeſtque dominio Luſitanorum, à quibus detecta fuit A. C. 1428. Sed nullam habet arcem.

PORTUS S. Antonii, vulgò *Puerto de Sant Antonio*, portus eſt Americæ ſeptentrionalis, in regione novæ Galliciæ, in nova Hiſpania, & in Xaliſca provincia, in ora maris Pacifici ſeu Auſtrini.

PORTUS S. Joannis, vulgò *Puerto de San Juan*, portus Americæ ſeptentrionalis, in Nicaragua provincia novæ Hiſpaniæ, in ora maris Borealis, & ad oſtia fluvii *Deſaguadero* dicti.

PORTUS Sanctæ Mariæ, vulgò *Puerto de S. Maria*, oppid. Hiſpaniæ, in Vandalitia, in ora Oceani. Vide *portus Meneſthei*.

PORTUS Sanctæ Mariæ, *Port de Sainte Marie*, oppid. Galliæ, in Aquitania & Aginnenſi tractu, ad Garumnam fluvium, 3. leuc. infra Aginnum in Circium Burdegalam verſùs.

PORTUS Santonum, *Ptol. la Rochelle*, urbs aliàs munitiſſima Aquitaniæ, in ora. Vide *Rupella*.

PORTUS S. Petri, vulgò *Puerto de San Pedro*, portus Americæ meridionalis, in Urvagia provincia Paraguajæ, ad oſtia fluvii Magni, in ora, inter Braſiliam & fluvium Argenteum.

PORTUS S. Stephani, vulgo *Porto S. Stephano*, portus eſt Thuſciæ, in ora maris Tyrrheni, & in Senenſi agro, ad radices montis Argentarii, ſub dominio Hiſpanorum, cum caſtro munito. 7. milliaribus diſtat ab Urbatello in occaſum, & totidem à Telamone in meridiem.

PORTUS Securus, vulgò *Puerto Seguro*, urbs Americæ meridionalis, in Braſilia auſtrali, versùs oram maris Braſilici, ſub Luſitanis. Ab ea provincia adjacens dicitur *Capitania de Puerto Seguro*, Præfectura portus Securi, inter Præfecturam inſularum ad Boream, & Præfecturam Spiritus Sancti ad meridiem.

PORTUS Shepeus, vulgò *Shepe haven*, portus ampliſſimus Hiberniæ, ſeu veriùs æſtuarium in Hibernia & in Comitatu Dungalenſi versùs Boream.

PORTUS Vaſci, vulgò *Puerto Guaſco*, portus Americæ meridionalis, cum oppido in parte Boreali regni Ciles versùs Boream & Peruviam, atque in ora maris Pacifici, ſub Hiſpanis.

PORTUS Velinus, *Virg. Porto di Caſtel l' à mare*, in Lucania, apud Veliam urbem extinctam. Cujus meminit Virg. *l.* 6. *v.* 366.

Injice, (namque potes) portuſque require Velinos.

PORTUS Veneris, vulgò *Port Vendres*, portus capaciſſimus Galliæ Narbonenſis, in Comitatu Ruſcinonenſi, & in ora maris Mediterranei, prope Caucolliberim & juxta Aphrodiſium promuntorium, ubi alias Veneris Fanum. Ei adjacet in clivo arx S. Elmi dicta; eſtque in ipſo limite Hiſpaniæ & Cataloniæ provinc 17. mill. paſſ. diſtat à Perpiniano in Eurum.

PORTUS Veneris, *Antonin. Ptol. Porto Venere*, oppid. cum arce oræ Liguſticæ, contra Palmariam inſulam, apud os portus Lunenſis, ex adverſo Ericis in ortum, 3. mill. paſſ. inde diſtans, à Genua 60. in ortum Lunam ſeu Sarzanam versùs. Hic Theſaurus Linguæ Latinæ habet portum Veneris pro promontor Veneris, *Capo de Creuz*.

PORTUS Vetus, vulgò *Puerto Viejo*, portus Americæ meridionalis, cum urbe cognomine, in Peruviæ regno & in Quitoa regione, juxta oram maris Pacifici. 180. mill. paſſ. diſtat à Quitoa urbe in occaſum, & 220. à Fano S. Michaëlis in Boream, ſub dominio Hiſpanorum.

PORTUS Vetus, vulgò *Porto vecchio*, portus Italiæ cum oppido cognomine in ora orientali Corſicæ versùs auſtrum, cum ſinu capaci; aliáſque oppidum Aliſta dictum fuit, teſte *Brietiô*. 15. mill. paſſ. diſtat à Bonifacio in Boream.

PORTUS Vierius, vulgò *Porto Viero*, portus eſt Italiæ, in ditione Veneta, & in limite ditionis Venetæ, ubi ramus Padi fluvii præcipuus, *Po grande*, ſeu *Po di Venetia* dictus, in mare Adriaticum ſe exonerat. 10. mill. paſſ. à portu Gori diſtans in Boream Venetias versùs.

PORTUS Ulyſſis in Sicilia. Plin. *l.* 3. *c.* 8. *Leguina*, teſte Fazello cum Aretio, inter Acim opp. & Catinam urbem, apud Engyum, nunc ſaxis ex Ætna monte injectis oppletus. Vide *Odyſſia*.

PORTUS Volane, anteà Olana, vulgò *Porto di Volana*, portus eſt ditionis Pontificiæ, in Ducatu Ferrarienſi, cum caſtro cognomine, ubi Volane alter ramus minor Padi fluvii, vulgo *Po di Volana* dictus in mare Adriaticum ſe exonerat; eſtque medius inter portum Vierium ad Boream & portum Primarium ad Meridiem. 40. milliar. à Ferraria diſtans in ortum, & 11. à Comaclo in Boream.

Portus à veteribus memorati præter jam dictos:

Argous, *Porto Ferraro vel Ferraio*, Ilvæ inſulæ.
Bonus portus, *Porto Bo*, Sarmatiæ.
Brigantinus, *Porta della Corunna*, Gallæciæ.
Brivates, *Breſt*. Britanniæ, in Gallia, oppidum & portus.
Cenchreæ. *Porto di Cenchres*, Peloponneſi
Creſa, *Porto Malfetan*, Cariæ.
Cyphanta, *Porto delle Botte*, Peloponneſi, *Ferrar. Baudrando* verò Cyphanta, portus nunc *Stilo* dicitur, in ora ſinus Argolici.
Delphini portus, *Porto Fin*, Liguriæ.
Edron. *Porto di Chiozza*, Venetiæ.
Elææ, *Porto Parga*. Epiri apud Nicopolim.
Jamnetorum, *Porto di Zaffa*, Palæſtinæ.
Icius portus, *Calais*, Galliæ Belgicæ oppid. *Ferrar. Baudrando*

Icius portus, nunc eſt *Viſſen*, caſtrum Comitatus Bononienſis, ad fretum Gallicum, 3. leucis à Caleto in occaſum.
Illicitanus, *Porto di Alicante*. Hiſpaniæ Tarraconenſis.
Liburnus. & Ligurnus, & Labro, *Livorno*, Thuſciæ oppid. & portus.
Libyſſonis, *Porto di Torre*, Sardiniæ.
Manarmanis portus, *Marna*, Friſiæ oppid.
Medoacus, *Porto di Malamoco*, Venetiæ.
Minoa, *Altamura*, Cretæ. & Peloponneſi.
Moſcha, *Porto di Moſchas*, Arabiæ Felicis.
Myſocaras. *Aman*, Mauritaniæ Tingitanæ oppid. & portus.
Nauſtathmus, *Porto Bonandrea*, Cyrenaicæ.
Novus portus, *New Haven*, Albionis.
Odyſſia. ſive Ulyſſis portus, *Porto di Pali*, Siciliæ.
Onchesmus, *Porto Santi quaranta*, Epiri, *Ferrario*. *Baudrando* verò Onchesmus portus, nunc *Orchimo* dicitur.
Panormus Epiri, *Porto Raguſeo* .Macedoniæ *Macri*, Atticæ *Porto Raſti*. & Marmaricæ *Porto Salonef*.
Philonius, *Porto Filon*, Corſicæ. Aliis *Porto Vecchio*.
Phœnicus, *Porto di Neti*, Siciliæ. Aliis *Falconara*.
Piſidon, *Porto Zaara*, Africæ.
Rhizus, *Riſſo*. Cappadociæ oppid. & portus.
Ruſibis ſeu Rufubis, *Azamor*, Mauritaniæ Tingitanæ oppid. & portus.
Saliocanus, *Morlay*, Britanniæ in Gallia oppid. & portus.
Saliocanus, ſeu meliùs Staliocanus. portus in Britannia minori, Nunc eſt *S. Paul de Leon*, ſeu *Leondoul*, urbs in ora Boreali.
Schœnus. *Porto Schено*, Peloponneſi.
Selinus, *Porto Albezzo*, Marmaricæ.
Seſippi portus, *Porto Seriſo*, Arabiæ.
Siut, *Porto Emigraſſo*, Africæ.
Sybota, *Porto Sivita*, Epiri.
Syracuſanus, *Sant. Boniſacio*, Corſicæ oppid. ſecundum *Ferrarium*. Syracuſanus portus aliis eſt *Golfo di S. Amanza*.
Trajanus. *Porto Frangozo*, Thuſciæ, Aliis *Peſcara*.
Tretos, *Lar*, Arabiæ Felicis.
Trulla, *Porto Sel*, Arabiæ Felicis.
Ulyſſis portus. Vide *Odyſſia*.

PORUS, affluentiæ Deus, dum ſomnô in Horto Jovis premeretur, è Penia ſeu Paupertate Cupidinem genuit, uti habet *Platonis* commentum, ſub quo equidem multum veri latet. Nam lapſus Adami non obſcura hîc apparent veſtigia, ut & in aliis Gentilium Philoſophorum figmentis. Certe Heſiodus *Mulierem* humano generi curas graves machinatam eſſe, ait *Op. & Dier. l.* 1. Idem Prometheum, per quem Commentator ejus Spondanus *Adamum* intelligit, Jovem voluiſſe decipere, ſicque ſibi mala attraxiſſe, tradit, *Ibid.* Empedocles *fugam* à Deo atque errorem, apud Plotinum, inculcat. *Ennead. IV.* 8. 1. & 5. Ut alia omittam. Huc itaque Heſiodi ejuſdem de Pandora fabulam Origenes quoque refert, ut & Platonis de Cupidine, in horto Jovis, ex *Poro* & Penia ſuſcepto figmentum, ita cum hiſtoria de lapſu Adami contendit, ut Jovis hortum nonnihil Paradiſo ſimile habere, inſidiatricem Peniam ſerpentem, *Porum* per ejus inſidias deceptum hominem circumventum, Cupidinem verò inde ortum, miſeram hominis poſt lapſum conditionem. deſideriorum undis indeſinenter jactari, fortè referre, animadvertat. Vide eum contra *Celſum*, *l.* 4. *num.* 15. & 16. Platonem *Sympoſ.* & Tob. Pfannerum, *Syſtem. Theol. Gentil. purior. c.* 7. §. *ult.* ut & *in Append.* Fuit & *Porus*, Indiæ Rex de cujus duplici ad Auguſtum legatione. Vide ex Oroſio, Euſebiô, Strabone, Dione, Caſaubonum *ad Auguſtum Tranquilli. c.* 12. uti de *Poro* lapide cujus arenâ in poliendis gemmis Veteres uſi, infrà aliquid voce *Smiris*: it. *Tophicis lapides*.

PORUS Babylonis Rex. Vide ſupra *Chinzirus*.

PORUS. Indiæ Rex miræ proceritatis, & animi verè regii, Alexandro M. fortiter reſtitit. ſed prœliô difficili victus, in victoris poteſtatem pervenit. Interrogatus, qui haberi vellet: *regiè* reſpondit: quod reſponſum Alexander admiratus, illum in regnum reſtituit. Tandem ſuorum dolô interfectus eſt. *Plut. c.* 107. Claudian.

Tradita captivo ſpatioſior India Poro.

Vide Curt. *l.* 8. *c.* 14. Arian. *c.* 5.

PORUS Cyrenenſis, Olymp. 105. ſtadii victor.

PORUS Malieus. Olymp. 106. ſtadii victor.

POSCA, vinum acidum aquæ mixtum, in *Gloſſis Græco-Latin.* ὀξύκρατον, occurrit apud Plautum, *Mil.Glorioſ. Act.* 3. *ſc.* 2. *v.* 23. Sueton. *Vitell. c.* 12. Plin. *l.* 20. *c.* 4. Scribonium Largum. *c.* 46. 104. *Marcellum Empiricum*, *Celſum*, *Apitium*, Appulejum *de Herb.* paſſim. At *Ugutioni* & *Johanni de Janua*, *Puſca* (i.e. *Poſca*) *& puſcula dicitur quadam commixtio aquæ & vini, ubi plus aqua adhibetur* &c. Quomodo *Poſca* ſeu *Puſca* non ſemper fuerit, quod ὀξύκρατον vocant. ſed commixtio aquæ ac vini; atque ſic accipienda videtur vox in *Regula* Magiſtri, *c.* 27. *Qui ſitit, fiducialiter indicet: Poſt hanc vocem qui fuerit ſitiens, mox de menſa ſua reſpondeat, Benedic. Statim temperata in uno vaſe puſca calida aut ſi voluerint fratres, cum juſta, quæ ſemper amplius propter ſitientes fieri debet, in pulmentariis fortioribus* &c. Quod verò mirantur quidam, Aſiaticum Vitellii Imperatoris apud Suetonium Libertum Puteolis *poſcam* vendidiſſe, quaſi hujuſmodi potus in Medicum tantùm uſum adhiberetur: negat id admirationem mereri Hieronymus Mercurialis, *Variarum Lectionum l.* 3. *c. ultimô*. quoniam vinum acidum aquæ mixtum pro vili plebecula venale extitiſſe, rationi conſentaneum ſit, atque id *poſcam* fuiſſe appellatum. Moxque addit, ſicut *eſcam* pro cibis ita poſcam pro potibus eſſe olim uſurpatam; ſe inveniſſe. & Barbarum notiſſe. in antiquiſſimis Feſti codicibus & in Ferentini vetuſto monumento, *Poſculenta*, pro *Poculentis* legi. Et ſane in *Gloſſis* Græco-Latin. pro quavis potione uſurpatur: πότος, *poſca*, *potus*, *potio*. Nec probabile eſt. ad potionem Monachorum Ὀξύκρατον datum, Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide & *Onomaſticon* Roſweidi ad *Vitas* Patrum.

POSCIMUS imperioſè, *poſtulamus* jure, *petimus* precariò, *rogamus* per amicitiam, *obſecramus* per ſacra, *flagitamus* multô verborum ſtrepitu, Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Vide infrà, ubi de *Precibus*.

POSEGA, urbs Sclavoniæ, ad Oriawam flov. aliàs *Picentina*. 8. mill. paſſ. à Savo fluv. in Boream, 30. à Grandiſchia in Ortum. Caput Comitatus Poſegenſis, qui inter Dravum ad Boream, Savum ad Auſtrum, Comitatum Valkonienſem ad Ortum, & Zagrabienſem ad Occaſum eſt. Sub Turcis. Ibi aliàs Breuci populi.

POSIDEON, menſis Græcorum, Latinis *December*. Ποσειδεὼν Græcis, à Ποσειδῶν i. e. *Neptunus*, cui Kalendæ hujus menſis ſacræ; ut Caſaubonus docet, *in Theophraſt.* unde & Ποσειδῶνος ἡμέρα dies illa appellata eſt. Ejus die quintô, celebrabantur Athenis Dionyſia τὰ κατ᾽ ἀγροὺς ſeu Λήναια, dicta ἀπὸ τοῦ λῆνος, i. e. *torculari*. quô feſtô lætitiæ apprimè litabant. Unde Ἐπιλήνια χαίρω, apud Oppianum, *Kυνηγ.* α. v. 127. Die 16. Ἁλῶα habebantur. in honorem Cereris, &c. Vide Samuel. Petitum, *Comment. in LL. Atticas*, *l.* 1. *tit.* 1. & Franc. Roſſæum, *Archæol. Attica l.* 2. *c.* 20. Hinc *Poſidonia*, à certamine Neptuni. & Palladis vocitata ſunt. quæ Kalendar. Roman. ad 4. diem Menſis hujus refert. Vide Johann. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 4.

POSIDEUM, Græcè Ποσείδιον, canalis ſeu alveus, ex tribus, quibus Alexandria adibatur. unus, cui à *Neptuno* nomen. Solinus, *c.* 32. *Alexandria, inſidioſè acceſſu aditur, fallacibus vadis, cæco mari. tribuſque tantùm canalibus admittit navigantes, Tegano, Poſideo, Tauro.* Ubi quos *canales*, Plinius *alveos* vocat, *l.* 5. *c.* 31. de eadem urbe agens. Cùm enim tres portus Alexandria haberet, uti *Strabo* teſtatur, totidem quoque canales erant, quibus ad eam mari accedebatur. Primus dicebatur μέγας λιμὴν, *portus magnus*, in quo Ποσείδιον, quòd templum ibi in ancone ſive aggere, medium in portum prominente, Neptuni eſſet: Secundus Εὐνόστου λιμήν, quaſi dixeris, *Boni adventus*, ubi canalis Στεγανὸς; Tertius Κιβωτὸς vocabatur, & foſſilis erat. ubi alveus Τάφρος. i.e. *Foſſa*: quemadmodum hodieque multis in locis maritimis portus *Foſſas* vocari notum. Salmaſius. *ad d. l.*

POSIDIPPUS. Medicus Veri Imperatoris. cujus mentio apud Jul. Capitolin. in *Marco*, *c.* 15. *Nemo eſt Principum. quem non gravis fama perſtringat, uſque adeò ut etiam Marcus in ſermonem venerit, quòd Verum ſuſtulerit per Medicum* Poſidippum, *qui ei intempeſtivè ſanguinem dicitur emiſiſſe.*

POSIDIPPUS Caſſandreus. Comicus, docuit annô tertiô poſt Menandri mortem. cujus fabulas 30. commemorat *Suidas*, *Lil. Gerald.* Voſſ. *l* 3. *de Hiſt. Græc. p.* 407. Alius. qui librum ſcripſit *de Cnido*, *Clementi*. Tzetzi *Chil.* 7. *Hiſt.* 144. *Arnobio* memoratus. Quædam *epigrammata* ejus in Anthologia leguntur: Ac ſeu hujus. ſeu alterius meminit quoque Stephanus in Βέροια & ſemel iterumque in Ζίλεια; Item *Athenæus*, *Stobæus* &c.

POSIDIUM, quod *Arſinoë*, *Ptol. Suez*, vulgò oppid. Ægypti ad intimum ſinus Arabici receſſum. Emporium celebre, in quo ſolebant merces Aſiaticas exponere, ut inde per Cayrum & Alexandriam Venetias perferri poſſent. 15. mill. paſſ. ab Arſinoë in Boream, & ab eo æſtus maris ad 4. mill. paſſ. recedit, *Baudrand.* Ibi Ariſton *Neptuno* Pelagio aram conſtituit, unde loco nomen. Fuit autem iſt à Ptolemæo miſſus, ad explorandum Arabicum Sinum, uſque ad Oceanum Indicum, uti refert *Diod. Siculus*.

POSIDIUM, promontor. *Capo Fagona Thevето*. promontor. Bithyniæ ad Propontidem in ſinu Olbiano. *Fanum Neptuni* Melæ. *l.* 1. *c.* 19. Alterum, promontor. Phthiotidis ad ſinum Pagaſicum inter Demetriadem & Lariſſam ad Meridiem, *Sciaſſi Thevето*, aliis *Capo Paſſara* dicitur. Tertium, promontor. Cariæ apud Miletum in Ioniæ confin. cum oppido cognomine, olim Apollinis oraculô clarum *Capo di Melaxo*. Item portus Epiri, meliùs promontor. Corcyræ inſul. obverſum. apud Buthrotum urbem, *Capo Riſotto* ex tabulis recentiorib. *Baudrando* ad fauces Buthroti Sinus. nunc *Capo Strovili*: eſtque Buthroto obverſum.

POSIDON, Græcum *Neptuni* nomen. quod ex Græca lingua explicare Grammatici fruſtra conantur, inquit Bochartus, *l.* 1. *Phaleg*. *c.* 1. cùm Africum eſſe doceat Herodotus, *in Euterpe.* Verba ſunt: Οὐδαμοὶ γὰρ ἀπ᾽ ἀρχῆς Ποσειδέωνος οὔνομα ἐκτέατο, εἰ μὴ Λίβυες, καὶ τιμῶσι τὸν θεὸν τοῦτον αἰεί. Nempe Ποσειδῶν, aut Ποσειδάων eſt Punicum פשיטן *Peſitan*, quod *latum* & *expanſum* ſonat. Ubi Scheva primæ ſyllabæ eſt expreſſum per o breve, ut in *Sodoma* & *Solomone*. T. & D. permutata ſunt ut in Τύρος, & Τύδος, & κίταρις & κίδαρις ex Chaldæo כתרא *Cethra*. Itaque Ποσειδῶν & *Japhet* planè ſunt ſynonyma: utrumque verò à latitudine: quod apprimè quadrat Neptuno maris Deo, de quo *Phornutus*: Εὐρύστερνος. *latô pectore vocatur Neptunus, ob maris latitudinem, quemadmodum dictum eſt.* ἐπ᾽ εὐρέα νῶτα θαλάσσης. Dicitur quoque eandem ob cauſam, εὐρυκρείων καὶ εὐρύοπα, *latè imperans*, ac *latiſonans*. *Nic. Lloydius*.

POSIDONIA, urbs Lucaniæ, aliàs *Neptunia*, colonia Græcorum à Dorienſibus conſtituta, Solin. *c.* 8. Sybaritæ autem condiderunt mœnia ad mare, Strabo, *l.* 5. Romanis coloniâ an. Urb. Cond. 380. deductâ. *Paſtus* vocata, quam vocem vide. Populi *Poſidoniata*, & *Poſidoniates ſinus* pro *Paſtano*. In nummis legimus, ΠΟΣΕΙΔΩΝΕΑΤΑΝ.

POSIDONIUM, (POSIDONIA *Stephano*) promuntor. Brutiorum ad Columnam Rheginam ex adverſo Pelori promontor. Siciliæ, *Capo di Volpe*; ſed hoc *Canis* aliis dicitur.

POSIDONIUS, philoſophus Apamienſis, diſcipulus & ſucceſſor Panætii (Strabo, *l.* 14.) ſed Rhodius exiſtimatus, quia Rhodi vixit ac philoſophatus eſt. Hic cùm aliquando morbô articulari laboraſſet graviſſimè, fertur ſæpe dixiſſe (erat enim Stoicus) *Nihil agis dolor; quamvis ſis moleſtus, nunquam te eſſe confitebor malum.* Venit Romam Marcelli tempore, ſcripſitque multa, inprimis *Hiſtoriam* quâ Polybium continuavit, quam quidam Poſſidonio Alexandrino vindicant: Sed tempus non convenit. Ut videre eſt ex *Cicerone*, qui Poſſidonii fuit diſcipulus. *Strabone*, &c. Vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 24. *p.* 154. *de Phil. Sect. c.* 19. §. 12. *Nic. Lloydius.*

POSIDONIUS, Olbiopolita, hiſtoricus, qui *Atticas hiſtorias libris* 4. ſcripſit: Item *Libycam libris* 11. Item *de regione Tyria*; adhæc *de Oceano*, & aliis, quæ juxta cum ſunt, atque alia nonnulla. *Suidas.*

POSIDONIUS, meliùs *Poſſidius*, Africæ Præſul, Auguſtini contubernalis, *cujus* etiam *vitam* ſcripſit; præterea *homiliarum libros* 7. *Epiſtolarum totidem*, aliarumque rerum complures. Iſidor. & Sigebert. *de ill. Scr.* Item nomen viri. 2. Machab. *c.* 14. *v.* 19.

POSIDONIUS Epheſius, inter nobiles Toreutas, apud Plin. *l.* 33. *c.* 12.

POSITI, dicebantur apud Romanos mortui, qui ad fores erant collocati, verſi in publicum pedibus, donec efferrentur, quem ritum *πρόθεσιν* dixêre Græci. *Gloſſæ*, ἐτέθη νεκρῷ. Vide ſuprà ubi de *Cadaverum cura* & verbô *Collocare*. Hinc legimus apud Plin. *l.* 21. *c.* 3. ubi de coronis: *Inde illa XII. Tabularum lex, Qui coronam parit, ipſe pecuniave ejus, virtutiſque ergò duitur ei, ut ipſi mortuo parentique ejus, dum poſitus eſcit foriſve fertur, ſine fraude ſiet impoſita.* Ubi coronam virtute partam & ei qui peperiſſet & ejus parenti ſine fraude eſſe impoſitam Lex jubet, & dum foris effertur. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 122. & ſuprà ubi de *Funeribus Mortuiſque.* Sed & *poſitus Sol*, de Sole occidente, apud Statium eſt, *Theb. l.* 6. *v.* 236.

> ——— *putres jam Mulciber ibat*
> *In cineres, inſtant flammis, multòque ſoporant*
> *Imbre rogum*, poſitô *donec cum Sole labores*
> *Exhauſti* ———

Nempe occaſum, *ſomnum* & *cubitum*, dixêre Poetæ: *Poſitum autem eſſe*, eſt ſe ſomno dediſſe, ex Virgilio, *l.* 4. *Æn. v.* 527.

> ——— *pecudes pictæque volucres,*
> ——— *ſomnô* poſitæ *ſub nocte ſilenti.*
> *Leniebant curas & corda oblita laborum* &c.

de voce Poſitura, vide ſuprà aliquid ubi de *Interpungendi more*; de *Poſta* paulò infrà.

POSNANIA, urbs Poloniæ inferioris comitatus cognominis caput, ad Wartam fluv. cum arce elegante, eſtque inter colles. ▒ leuc. Polonic. à Gneſna in Occaſum, Francofurtum ad Oderam verſus, 20. milliar. Germanic. ab Uratislavia in Boream, uti 50. à Cracovia. Probe culta in planitie, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Gneſnenſi. Hic Andreas Bninius Epiſcopus quinque Sacerdotes Bohemos publicè cremavit, qui in Abrahami Zbancii ditione, hujus juſſu, Euangelium prædicaverant, circa A. C. 1438. Sed poſtea, nobilitas majoris Poloniæ, ſub finem ſeculi XV. reſtitutionem calicis, hic congregata, vehementer urſit: Matthias quoque Syonius, occultè mediâ nocte, magno cum profectu ibidem docuit, circa A. C. 1540. Exin Eccleſiæ Poſnanienſi A. C. 1550. Paſtor datus eſt à Bohemis Georgius Iſrael. Iſtinciô Epiſcopô fruſtra obnitente; conceſſitque ſacris ædes ſuas in ſuburbio Jac. Comes Oſtrorogius, quô Mæcenate Eccleſia uſa eſt, uſque ad A. C. 1568. Interfuit Synodo Vlodislavienſi Staniſlaus Comes à Gorka Palatinus Poſnanienſis, A. C. 1583. Sub Sigiſmundo dein Rege tum hîc, tum Vilnæ, Euangelicis minæ intentatæ, unde commoti Proceres Thorunii Synodô A. C. 1595. celebratâ, Syncretiſmum inter Confeſſiones Auguſtanam, Helveticam & Bohemicam renovârunt, gravaminaque libellô comprehenſa ad Regem tranſmiſerunt, qui illis ſatisfecit. Sed hôc ipſô irritatiores adverſarii, furore ſtudioſorum accenſô, templum Euangelicorum exuſſerunt. quô poſteà reparatô, denuo privati illô ſunt A. C. 1636. ſicque Eccleſia Oſtrorogana, quæ prima in Majore Polonia Euangelium ſuſceperat, poſt annos 86. diſſipata eſt. Lætus *Compend. Hiſt. Univ.*

POSONIUM, Germanicè *Presburg*, urbs primaria Hungariæ ſuperioris ad Danubium, cum arce in colle, ▒ leuc. à Vienna in Ortum. Neoſelium verſus totidem; 1. à confinio Auſtriæ ſuperioris & 8. à Comara in Circium, uti 7. ab Arrabone. Comitatus cognominis caput, qui inter Moraviam eſt ad Boream, Auſtriam ad Occaſum, Danubium ad Meridiem & Comitatus Tranſchinienſem & Nitrienſem ad Ortum. Capta urbs à Betleemo Gabore, A. C. 1619. ſed reddita. Aliàs quoque *Piſonium* & *Flexum*: Hungaris *Poſon* Auctor *Itin. Germ. l.* 5.

> *Hic ubi Poſonium conſurgit mœnibus altis.*
> *Limes Teutonicis, Hungaricisque Viris.*

Vide de urbe hac pluribus *Cluver. Ortel. Sanſonem* &c. Miſſus huc à Clemente V. legatus, ut Hungaros, Carolo Martello, filio Caroli II. Neapolitani Regis, ſe ſubjicere nolentes ad obſequium reduceret, Concilium ibi habuit, A. C. 1309. Raineld. *Annal.* Fumæus *Hiſt. Hung.* Euangelica religio ab A. C. 1674. hinc planè exulat, paſtoribus pulſis, &c.

POSSESSOR, Epiſcopus Afer celebris admodùm. Ab Arianis Africâ expulſus, A. C. 517. Conſtantinopolim ſe recepit, indeque Hormiſdam Epiſcopum Romanum de Monachis Scythiæ monuit, qui Fauſto Rejenſi adhærere, contra Auguſtinum, dicebantur. Qui cum in reſponſoriis in Monachos acrius inveheretur, unus horum, ſcriptâ apologiâ, Poſſeſſorem Pelagianiſmi reum peregit. Baron. *in Annal.*

POSSESSOR, Græcè *Κτήτωρ*, dicebatur olim Conſtantinopoli, qui domum in urbe extruxiſſet, Gall. *Proprietaire.* Liberatus Diaconus, *c.* 20. *Habens autem conſentaneos aliquantos ex Clero, & Poſſeſſores civitatis & cooperatores & milites* &c. *Κτήτορας* eos duobus in locis vocat *Cyrillus* Alexandrinum, qui ex eo, quòd domos in urbe poſſiderent, jure patrum civilium & gradilium gaudebant, uti pluribus docet Car. du Freſne in ſua *Conſtantinop.* *Heſychio κτήτορες* hi *οἰκισταί* h. e. *conditores*, dicuntur. Hinc *Κτητορικὸν δίκαιον*, apud Pachymerem, *l.* 8. *c.* 21. *extremo*, jus quod alicui competit in Monaſterio aliquo vel eccleſia à ſe vel deceſſoribus condita, quod vulgò *Jus Patronatus* dicitur. Vide ſuprà in *Panis Gradilis* & *Patronatus*, ut & Joh. Bapt. Coteleriium *ad Tom. I. Monum. Gr. Eccl. p.* 750. *Κτητορικῶν Τυπικῶν* mentionem habes infra voce *Typicum*. In genere pro *Divite* accipitur vox hæc in *Cod.* Juſtin. *l. defenſores ita præcipimus. Defenſor. Civit.* apud Macros Fratres *Hierolex.*

POSSEVINUS Antonius, Jeſuita Mantuanus, A. Gregorio XIII, in Poloniam eſt miſſus, ad Regem illum cum Moſcis conciliandum: inde Romam redux, cùm in Henrico IV. ad Romanam communionem pertrahendo multum ſudaret, paulò poſt Urbe pulſus eſt. Obiit A. C. 1611. ætat. 78. Scripſit *Bibliothecam & apparatum ſacrum*, &c. Phil. Alegambes, *in Bibl. Scr. Societ.* J. Spondus *A. C.* 1554. *n.* 1. Paul. Freherus *Theatrô Viror. eruditione clarorum.* Vide & Antonius.

POSSIACUM, vulgò *Poiſſi*, Latinè *Piſciacum*: urbs Inſulæ Galliæ, celebris natalibus S. Ludovici, Monaſteriô Monialium, ex illuſtriſſimis Galliæ familiis, & Colloquio de Religione, inter Cardinalem Lotharingum & Theodorum Bezam, Theologum Genevenſ. inſtituto, A. C. 1561. Cujus hiſtoria ſic paucis habet. Coram Carolo IX. Rege, matre ejus Catharina, Principibus ſanguinis, Epiſcopis, Cardinalibus, Conſiliariis ſtatus, Proceribuſque plurimis utriuſque religionis, ut & Theologis Reformatis, inter quos Theodor. Beza, Auguſtin. Marloratus, Joh. Malo & Joh. Spina, Petrus Martyr, Joh. Viretus, Franciſcus Morellus, &c. E quibus præcipue Beza & Martyr partes ſuſtinuêre: Hoſpitalius Cancellarius oratione primùm habitâ, de utilitate & neceſſitate Colloquii diſſeruit. Tum Beza, pôſtquam calumniam Cardinalis, Lotharingi Oecolampadio impactam diluiſſet, flexis genibus Confeſſionem Fidei auguſtiſſimam fusâ oratione edidit, Eccleſiâ ab Anabaptiſtis & Libertinis vindicatâ. Dein Tranſubſtantiationem cum Conſubſtantiatione refutavit, Confeſſionemque ſcriptô comprehenſam Regi obtulit: In diſputationis æſtu cùm dixiſſet, *licet omnes fideles in S. Cœna participent corpori & Sanguini* CHRISTI, *tamen ſi ad ſpatium loci reſpiciatur, Corpus Chriſti tantum abeſſe à pane & vino quantum cœlum à terra*: cum indignatione adverſariorum auditus eſt, poſcente Card. Turnoniô, ut Colloquium, cui impar erat, abrumperetur. Poſt aliquot dies admiſſis rurſus Proteſtantibus, Beza Lotharingo reſpondit, ac de Eccleſia, notiſque ejus diſſeruit. Porro diſputatum de Cœna Domini & Vocatione Miniſtrorum. Hic cum Lotharingo non ſuccederet, Eccleſias Gallicas & Germanicas commiſſurus, ſuaſit, ut Auguſtanæ Confeſſioni Reformati ſubſcriberent: Interrogatus, an idem facere paratus eſſet, tacuit. Tandem Cardinalis Ferrar. Nuntius Pontific. cum Jac. Layneo, Hiſpan. Generali Jeſuitarum adveniens, acriter increpitâ Reginâ, quod in colloquium conſenſiſſet, imperioſum Collationi finem impoſuit. Cœterum vide *Piſciacum.*

POSSIDIUS, vide POSIDONIUS *Epiſcopus.*

POSSIS Magneſius, Amazonum hiſtoriam condidit, Athen. *l.* 7. Idem *l.* 12. teſtimonium petit ex eo *in tertio de Magneticis*, unde etiam conſignâſſe res patrias cognoſcimus.

POSTA in *Charta* Honorii III. A. C. 1232. apud Ughellum *in Epiſcopis Senogall. Nec non de ripa & portu, ſeu & aliis ſupradictæ civitatis vectigalibus, ſiliquatico, pedagio, menſuratico, & de aliis poſtis & poſterulis civitatis ipſius*, *exceptâ* poſta *S. Angeli, cujus veſtri in integrum ſunt proventus*: Statio, loci ſitus, *poſitio* eſt. Italis *Poſta*, Gallis *Poſte*. Unde orta vox iiſdem *Poſtes*, German. *Poſten*, pro veredariis, qui veredis ſeu equis curſoribus certas locorum *poſitiones*, ſtationes &, ut olim appellabant, mutationes, emetiebantur. Aliud quid vox ſonat, in Concilio Ravennenſi A. C. 1317. *can.* 15. ubi *poſtarum libri* aliquoties mentio fit: Ibi enim paginam denotat, unde quidam vocem *Poſtillæ* originem ſuam arceſſere volunt, Car. du Freſne *Gloſſar.* Ut de priore vocis notione aliquid addam: Jus *Poſtarum* ſeu Curſuum publicorum inſtituendorum, in Imperio, inter Imperatoris Reſervata eſt, unde duci cuidam, generales per Belgium, & Italiam *poſtas* conſtituere paranti A. C. 1579. ſeverè ab Imperatore id interdictum. Hodie ibidem duo ſunt *Poſtarum Præfecti*; unus per Imperium poſtas dirigens, Germanicè *der General Poſtmeiſter im Heiligen Reich* (quod munus feudi titulô Imperator Comiti *de Taxis* contulit) alter, per hæreditarias provincias (quæ functio eôdem jure collata eſt Baroni *von Paar*, Germanis *Oberſter Erb-land-Poſtmeiſter*) Inter quos acriter diſputatum ante annos aliquot, ad utrum, Aulâ Cæſareâ in urbe Imperiali, e. g. Ratisbonæ, exiſtente, receptio ſeu collectio & tranſmiſſio epiſtolarum, cum annexis emolumentis, pertineat? & pro Barone Decretum prodiit A. C. 1640. d. 4. Aug. Ratisbonæ, ut Regiæ & Archiducalis Aulæ, per Hungariam, Bohemiam, Auſtriam &c. præfecto. Vide Hornigk *de Poſtarum Jure*, & ſuprà paſſim, ubi de *Curſoribus*, *Curſu publico* &c. Sub Imperatorib. Conſtantinopolit. *Præfecti Poſtarum* munere functus eſt ὁ *Λογοθέτης τοῦ δρόμου* de quo vide aliquid ſuprà voce *Logotheta*. *In Aula Franco-*

nas

naſ' ἰξοχὴν *Viridarius* olim vocabatur, ut infrà in hac voce videbimus.

POSTCOMES, in Charta Odonis II. Comitis Carnotenſis & Trecenſis, apud Sammarthanos *in Abbatiis vallis ſecreta*, ubi ſubſcripſere, *Saſuuato Seneſcaulus meus, Iſembardus* Poſtcomes. *Odo Vicecomes. Hezelinus Miles* &c. qui *vices Comitis* agit, ſed a Vicecomite diſtinguitur. Car. du Freſne.

POSTCOMMUNIO, vel *poſt Communionem*, in Eccleſia Romana eadem Antiphona eſt, quæ poſt Communionem, in ſignum, quòd communicatio expleta ſit, concinitur; olim dicta *ultima oratio ad complendum*, ut teſtatur Walafridus Strabo *de Rebus Eccleſ.* c. 2. Dominico Macro ſic appellantur Miſſæ preces, quæ a celebrante, poſt Communionem, recitantur & in aliquibus pervetuſtis *Ritualibus, complenda* dicuntur, in *Sacramentario* S. Gregorii *ad complendam*, in *vita* S. Bercharii *completa*. Vide eum in *Hierolex*.

POSTE notare, apud Statium *Theb. l.* 8. *v.* 10.

Nec dum illum aut trunca luſtraverat obvia taxo
Eumenis, aut furvò Proſerpina poſte *notàrat*:

eſt in omnium notitiam producere. Ut apud Martialem proſtantes libri, *poſtibus ſcripti* dicuntur *l.* 1. *Epigr.* 118. *v.* 11.

Scriptis poſtibus *hinc & inde totis,*
Omnes ut cito perlegas Poetas.

Nempe, *Aſſerunt Poeta*, ut ait Lutatius, *Mortuorum capita Furiarum lampade luſtrari, & eorum nomina a Proſerpina in inferorum poſte conſcribi.* Quemadmodum aliter Virgilius, *abſciſſione crinis*, Proſerpinam moribundos gregi defunctorum adſcicere, ſcribit, *fine l.* 4. Vide Barthium, *Animadverſ. ad Statium, d. l.*& quæ ſupra diximus de *Mazzalis* Hebræorum; item voce Mortui, ut & hic infra in voce *Poſtis*.

POSTELLUS, vide *Guilielmus Poſtellus*: plura autem apud Anton. Teiſſier *Elog. Part.* 1. ubi inprimis de ſcriptis & deliriis ejus.

POSTERI Dies, Kalendarum, Nonarum, Iduum, Veteribus infauſti atque atri habebantur; etiam *Poſterum* Diem nundinarum quidam obſervabant, ut de Auguſto ſcribit Sueton. c. 92. Hinc *Poſteri dies*, pro atris ac infauſtis. Nonius, *Atri dies dicuntur, quos nunc nefaſtos vel poſteros vocant.* Ubi male *improſpero*: Viri docti corrigunt. Macrob. *l.* 1. *Saturnal. c.* 16. *Dies autem poſtridianos ad omnia Majores noſtri cavendos putàrunt, quos etiam atros velut infauſtâ appellatione damnàrunt. Eoſdem tamen nonnulli communes velut ad emendationes nominis, vocitaverunt.* Dixerunt autem *communes*, quaſi neque bonos neque malos, ad vitandam nominis δυσφημίαν, cum tamen eos malos eſſe intelligerent. Sic *communes Dii*, qui utriſque partibus favent, ut contra *proprii*, qui nobis ſolis propitii ſunt, quos & *noſtros* dicimus:

— — *Vadimus immixti Danais haud Numine noſtrò* &c.

Meminit *poſteri Kalendarum diei*, Flav. Vopiſc. *in Tacito, c.* 11. *Legit ſanè ſenex minutulas literas ad ſtuporem: nec unquam noctem intermiſit, qua non aliquid vel legeret vel ſcriberet præter* poſterum *Calendarum diem.* Vide Salmaſ. *ad h. l.* & infra voce *Tempus*.

POSTERIORES appellantur, qui ultra trinepotes ſunt & omnes reliqui deſcendentes, *l. ult.* §. *Parentes, ff. de gradib.* & adfin. quos & *minores* Latinis dici Servius ſcribit *ad Æn. l.* 8. Maligna proin illa Caligulæ fuit interpretatio, quâ *poſterorum* nomen ad filios coarctabat, negans ultra hunc gradum debere *poſteros* intelligi, quemadmodum in ejus *Vita* Suetonius ſcribit, *c.* 38. Vide Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Idem nomen fuit librorum Labeonis JCti qui poſt mortem ejus editi ſunt: unde *Poſteriores* Labeonis libri ſæpe in Pandectis laudantur. Vide A. Gellium *l.* 13. *c.* 10. & Briſſonium apud Calvinum, *l. c.*

POSTERULA ſeu POSTERNA, idem quod *Poſtica*, poſterior porta vel portula, Ital. *Poſtierla*. Severo Sulpicio *Pſeudothyrum*, *Dial.* 3. *c.* 16. quemadmodum Galli *Fauſſes portes* vocant portulas ad urbis muros, quæ fere ſemper clauſæ manent, nec aperiuntur, niſi ingruente aliqua neceſſitate, cujuſmodi ſunt, quæ *portella* dicuntur in *Gloſſis Græco-Latin.* παραπύλιον *portella*. Ammian. *l.* 30. *Viator quidam ad ulteriora feſtinans, cùm bivium armatâ milite vidiſſet oppletum, per* poſterulam *tramitem medium ſequutentem fructetis & ſentibus vitabundus excedens, in Armenios mediis feſſus* &c. Ubi tamen pro anguſta ſemita videtur ſumenda vox, cùm in campis *portella* fingi non poſſint. Caſſianus *de Inſtitut. Cænobior l.* 5. *c.* 11. *Quantalibet urbs ſublimitate murorum & clauſarum portarum firmitate muniatur, poſterulæ unius quamvis parviſſimæ proditione vaſtabitur*, &c. Ὀψίδας & παράθυρα quoque Græcis dici, adnotat Salmaſ. *ad Vopiſc. in Probo, c.* 19. Galli *Poſternes* dicunt. Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque infra. in *Poſtica*, & *Poſticum*.

POSTH. in notis Antiqq. *Poſthumius*, vel *Poſthumus*.

POSTHUMI, quinam dicendi, hac lege definierunt Decemviri: *Uti ſi qua mulier poſt viri mortem in decem proximis menſibus pareret: qui quave ex ea naſcerentur, ſuus ſuave in Viri familiâ hæres eſſet.* Ratio legis, ut ſobolem illam ex nuptiis verè natam & mariti eſſe conſtaret, neve aut proles aliqua notha facilè ſupponi poſſet, aut impudicis mulieribus liberum eſſet ſua ſemper adulteria tegere, obtentu matrimonii. Vide A. Gellium, *l.* 3. *c.* 16. Ulpian. *leg.* 3. § 4. *ff. de ſuis & legit.* Julianum *leg.* 6. & *leg.* 7. *eodem.* &c. Ex illa fluxiſſe videtur formula illa Aquiliana inſtituendi *Poſthumi* hæredis: *Si quis mihi nepos poſt mortem meam in decem menſibus proximis natus erit* &c Cum qua etiam convenit *Varronis* teſtamentum: *Si quis mihi filius, unus pluresve in* 10. *menſibus gignantur, ii ſi erunt ὄνοι λύρας, exhæredes ſunto.* Rodin. *l.* 8. *p.* 791. Ideò autem Ὄνοι λύρας, i. e. *Aſini ad lyram* dicti, quia homines decimò menſe dierum nati, inepti & obtuſi ingenii habebantur. *Quòd ſi quis undecimò menſe nat'* Ἀριστοτέλης *natus eſt* (ita enim uterius habent Varronis verba) *Accio idem quod Titio, jus eſto apud me*, apud Gellium *loc. cit.* Ubi ſenſum horum verborum, *juxta Ariſtotelem*, hunc nonnulli eſſe volunt: *Si decimò menſe nati Aſini ad lyram, i. e. inſulſi, quia moi negare poſſum, exhæredes ſunto; Si quis undecimò, quia plane mei non ſunt, licèt Ariſtoteles putàrit undecimò gigni poſſe.* In Gallia tamen undecim menſium partum, in Illuſtriſſima familia, legitimum pronuntiâſſe hôc ſeculò Judices, accepimus: forte ex eodem fundamento, quò apud Homerum, *Od.* λ. *v.* 247. puella ex Neptuno gravida, περιπλομένου ἐνιαυτοῦ i. e. *circumvolutô annô*, peperiſſe dicitur, quia *Neptuno Majeſtatique ejus conveniret, ut longiori tempore fœtus ex eo grandeſcerent*, Gell. *ibidem loci.* Potius autem *Poſtumus*, quàm *Poſthumus* ſcribendum, ex antiquis monumentis conſtat; Unde & in manuſcriptis Horatii, *Poſtume* quoque pro *Poſthume*, reperitur. Neque enim ita dictus videtur, quaſi *poſt humatum* Patrem natus, ſed tanquam poſtremus. Hinc & *Poſtumi* vocabulò liberos ante Patris etiam obitum natos intellexerunt Antiqui: & quoque illi, qui poſt mortem Patris naſcuntur, *poſtremò editi*, non *poſt humatum Patrem*, intelliguntur, quantum ad generationem Patris attinet. Anton. Thyſius JCtus in *A. Gellium l.* 2. *c.* 16. Vide etiam Canterum *Novar. l.* 2. *c.* 10. Parrhaſium, *Ep.* 34. & Voſſ. *l.* 4. *Art. Gramm. c.* 25.

POSTHUMIA, virgo Veſtalis, de inceſto cauſam dixit, crimini obnoxia ob ſuſpicionem cultûs elegantioris, ingeniumque liberius, quàm virginem deceret. Tandem Pontificis maximi ſententiâ abſoluta, qui eam abſtinere jocis, colique ſanctè potiùs, quàm ſcite juſſit. Volaterr. ex *Plutarcho*.

POSTHUMIA, Servi Sulpitii uxor, cujus ſæpe meminit Cicero, *Epiſt. l.* 4.

POSTHUMIANUS, Vide Rufius.

POSTHUMIUS I. ad Imperium à Gallis vocatus, Principatu Gallieni. Treb. Pollio in *Gallienis, c.* 4. *Galli, quibus inſitum eſt leves ac degenerantes à virtute Romana, & luxurioſos Principes ferre non poſſe*, Poſthumium *ad Imperium vocàrunt* — *contra hunc Theodotus exercitum duxit* &c. ſeu potiùs, Gallienus ipſe, in quo bello Gallienus ſagittâ ictus eſt. Præfuit per annos ſeptem talemque ſe præbuit, ut Gallias inſtauraverit, quum Gallienus luxuriæ & popinis vacaret; quemadmodum & antequam imperâſſet, in bello fortiſſimus, in pace conſtantiſſimus, in omni vita ita gravis erat, ut Saloninum filium ſuum eidem Gallienus, quaſi cuſtodi vitæ, & morum actuumque Imperialium inſtitutori, crediderit. Tandem tamen, *quum graviſſimè ſe regeret, more illò quò Galli rerum novarum ſemper ſunt cupidi, Lolliano agente, interemptus eſt.* Vide Trebellium præfatum in ejus *Vita*. Pater fuit *Poſthumii* cognomine *Junioris*.

POSTHUMIUS II. cognomine *Junior*, prioris fil. à Valeriano Tribunatu Vocontiorum ornatus; à patre poſteà *Cæſar*, ac deinceps *Auguſtus* appellatus, ſed & cum Patre interemtus eſt, quum Lollianus, in locum *Poſthumii* ſurrogatus, delatum ſibi à Gallis ſumſiſſet Imperium. *Fuit in declamationibus ita diſertus, ut ejus controverſia Quintiliano dicantur inſerta*, Idem in *vita Poſthumii Jun. c.* 4.

POSTHUMIUS Albinus, miſſus contra Jugurtham, ab eoque corruptus aurô, patriam magnô damnô affecit. Idem de Vaccæis ac Luſitanis triumphavit, *Livius*. Vide *Lucius* et *Marcus*.

POSTHUMIUS Cominius Auruncus, Conſul cum T. Largio Flavio, An. Urb. Cond. 253. Iterum cum Sp. Caſſio Viſcellino An. Urb. Cond. 261.

POSTHUMIUS Ebutius Helva, Conſul cum M. Fabio Vibulano, An. Urb. Cond. 313.

POSTHUMIUS Regilius, Vide *Lucius*, & *Marcus*.

POSTHUMIUS Severus, unus inter Nobiles Romanos, juſſu Severi Imperatoris necatos. Æl. Spartian. *in Severo, c.* 12. & 13. *Poſt hæc de ſua clementia diſſeruit, quum crudeliſſimus fuerit & Senatores infra ſcriptos occiderit. Occidit autem ſine cauſa dictione hos nobiles, Mummium Secundinum, Aſellium Claudianum* — *Antoninum Balbum*, Poſthumium Severum, *Sergium Luſtralem* &c. Vide quoque infrà *Poſtumius*.

POSTHUMIUS Tubero, Magiſter Equitum Æmilii Mamerci Dictatoris, in prima Dictatura contra Volſcos: mox in eodem bello à Qu. Cincinnato Conſule ejus genero Dictator dictus, de eis triumphavit: quam victoriam funeſtavit mors filii, viri magnâ virtute: quem quòd injuſſu ſuô, occaſione rei bene gerendæ, pugnam iniiſſet, ſecuri percuſſit, Liv. *l.* 4. *c.* 22. S.

A. POSTHUMIUS, Tubertus cognom. Conſul, An. 251. Urb. Cond. Urbem, victis Sabinis, ingreſſus, myrteum in capite ſertum geſtans, Ovationi occaſionem præbuit. Dein creatus eſt Dictator in bello Latinorum, quod Tarquinii fuga excitavit, confugientis ad generum ſuum Manlium, ducem Tuſculanorum. Itaque An. 251. Urb. Cond. collatis ſignis ad lacum Regillum, cùm victoria utrinque nutaret, Magiſter equitum Romanis equis frænos detrahi juſſit, ut irrevocabili impetu ferrentur in hoſtes: ubi tandem aciem Latinorum Romani fudêre. In eo prælio viſi ſunt 2. juvenes acriter pugnare, quos poſt pugnam ad præmia quæſitos, Dictator reperire non potuit. Ratus itaque eos Caſtorem & Pollucem, eis communi titulô templum dedicavit. Hic unô ex filiis amiſsô, cùm regni ſpe excidiſſet Tarquinius, Cumas ſe recepit. Cæl. Rhodig. *ex Livio. l.* 2. *c.* 19. 20. 21. 26. Vide & *Publius*.

L. POSTHUMIUS, poſt Cannenſem pugnam Conſul in Galliam profectus, à Bojis cum exercitu profligatus, ne caperetur, magnô ſtudiô cadere in prælio contendit. Cujus inventi caput præcidentes barbari, ovantes in templo obtulerunt, idque ſacrum vas erat, in quo in ſolennibus libarent, Liv. *l.* 23.

SP. POSTHUMIUS, ac T. Veturius Conſules apud Furcas Caudinas, deductô in locum iniquum exercitu, cum nulla evadendi ſpes eſſet, fœdere cum Samnitibus factô, & 600. equitibus Romanis

obſidibus datis, ita exercitum abduxerunt, ut omnes ſub jugum mitterentur, iidemque auctore Poſthumio, qui in Senatu ſuaſerat, ut eorum deditione, quorum culpâ tam turpe fœdus ictum erat, publica fides liberaretur, cum 2. Tribunis plebis, & omnibus qui fœdus ſpoponderant, dediti Samnitibus non ſunt recepti, Liv. Vide & Spurius.

POSTHUMUS, qui & *Sylvius*, Æneæ fil. ex Laviniâ, quæ mortuo Æneâ Aſcanii timens inſidias, confugit ad ſylvas, & illic Sylvium enixa eſt, qui *Poſthumus*, quod patre mortuô natus eſſet, dictus eſt. Aſcanius autem, quoniam ſine liberis periit, Sylvio, qui & ipſe Aſcanius dictus eſt, ſuum reliquit imperium. Vide *Sylvius*. Plura de hâc voce ſis confule Fungerum in *Poſthumus*.

POSTUMUS M. Caſſius Latienus, Gallus, vir fuit bellô fortiſſimus, atque in pace conſtantiſſimus, in omni quoque vita gravis, uſque adeo, ut Saloninum filium ſuum eidem Gallienus in Galliâ poſitum crederet, quaſi cuſtodi vitæ, morum & actuum Imperialium inſtitutori. Sed ut plerique aſſerunt (quod ejus non convenit moribus) poſteà fidem fregit, & occiſô Salonio, cum Albino, cujus curæ commiſſus erat, An. 260. ſumpſit Imperium. Ut autem veriùs plerique tradiderunt, cùm Galli vehementiſſimè Gallienum odiſſent, puerum autem apud ſe imperare ferre non poſſent, eum, qui commiſſam regebat provinciam, Imperatorem appellârunt, miſſiſque militibus adoleſcentem interfecerunt. Sic omnibus Gallis acceptiſſimus, Gallias per An. 10. inſtauravit, ſubmotis omnibus Germanicis gentibus. Sed cùm ſe graviſſimè gereret, Lolliani opera interemptus eſt, cum fil. Cajo Junio Caſſio Latieno Poſthumio, Cæſ. & Auguſto. Trebell. Poll. *de 30. Tyrann. c. 3. Aur. Vict. Oroſ.* &c. Vide *Julius*.

POSTIA, Italiæ civitas à Samnitibus obſeſſa, Lænate & Rutilio Conſulibus.

POSTICA & POSTICUM, in *Gloſſ.* παραθύρα κλίνεται εἴκω: Item *Poſticum*, παραθύρα, παράθυρον. Aliæ *Gloſſæ* παραθύρα, *poſticum*, h. e. porta quæ in averſa parte ædium eſt, quam Græci ἐπισθόδομον vocant; Aliquando tamen *Poſtica*, quamlibet parvam portulam notat; Sic enim in urbibus portulas, quæ juxta portas ſunt poſitæ, Gall. *guichets*, Latini *poſticas* & *poſterulas* appellârunt. Vide ſuprà in voce *Poſterula*. In Amphitheatris quoque *poſtica* memorantur *Ammiano*, *l.* 28. & Vopiſco in *Probo*, *c.* 19. portulæ nempe, quæ à cavis ſubterraneis (in quibus beſtiæ aſſervabantur) in arenam ferebant & è quibus in arenam feræ ſolebant emitti. Ita enim Ammian. *loc. cit. Amphitheatrales feræ diffractis tandem ſolutæ poſticis*, & Vopiſcus *l. c. Addidit aliâ die in Amphitheatro unâ miſſione centum jubatos leones, qui rugitibus ſuis tonitrua excitabant: qui omnes è poſticis* (ita legi jubet Salmaſ. cùm aliàs legeretur, *conſiſtiis*) *interemti ſunt*, Ubi probè notandum, differentiam ſtatui inter cavos illos ſubterraneos Amphitheatrales, è quibus per *poſticas* beſtiæ in arenam inducebantur, & caveas, in quibus feræ detinebantur. Sic enim addit, *non magnum præbentes ſpectaculum cùm occidebantur, neque enim erat beſtiarum impetus, qui eſſe è cavea egredientibus ſolet.* Indigitans, non magnum nec gratum fuiſſe ſpectaculum eorum leonum, qui è *poſticis* occidendi in arenam immittebantur, quòd non tantô impetu ex ſpecubus his ſubterraneis egrederentur, ut è caveis ſolent. Non ſolùm igitur caveæ ferreæ continendis ac concludendis feris in amphitheatro habebantur, ſed etiam cavi ſpeluncæque hypogææ ad hanc rem factæ. Et caveæ quidem ex regulis ferreis contextæ erant & ad lucem expoſitæ in medio amphitheatro: cavi autem & ſpecus illi ſubterranei tenebroſi planè erant: unde non mirum, ſi feræ, in his ſpecubus detentæ, minore inde cum impetu exirent exilirentque, quàm quæ in caveis habebantur. Tenebris enim ac pædore domitæ, languidiores & quaſi manſuetiores efficiebantur: at è caveis exeuntium major vis & impetus, namque & major feritas, erat. Luce enim ipſâ efferabantur & beſtiarii ipſius fortaſſe conſpectu, adversùs quem emittebantur, fortaſſe etiam irritabantur, ut majore cum ferocia & impetu exilirent, &c. Salmaſ. *ad loc.*

POSTICIUM, idem cum *Poſtica*: niſi quòd maximè in Monaſteriis vox uſurpatur pro portula, per quam inducuntur, quæ ad victum Monachorum vel Sanctimonialium, reſque alias, neceſſaria ſunt. Hinc *Poſticiaria*, quæ curam *poſticii* habet, in Sanctimonialium Monaſteriis. In *Reg.* S. Cæſariæ, *Per poſticiarias det, & illa nomine illius tranſmittant.* Item *Poſticiarius*, in Monaſteriis Virorum &c. Car. du Freſne *Gloſſar.* & Macri Fratres in *Hierolex.* quibus adde Salmaſ. *ad Solin. p.* 1217. ubi de *Poſticio* ſeu Ὀπισθοδόμῳ *Templorum Gentilium*, & quæ ſuprà dicta, voce *Opiſthodomus*. Adde hîc ſaltem in *Poſtico* Ædium ſacrarum leges Ædium ſcribi ſolitas, quæ inter alia continebant, utrum Ædes illæ eſſent Templa, nec ne, ut obſervat Scaliger ex Varrone *de L. L. l.* 4. Vide ſuprà voce *Ædes*.

POSTILLA, apud Scriptores recentioris ævi, explicatio marginalis alicujus verbi, in textu S. Scripturæ obſcuri; an à *poſta*, quod paginam notare ſuprà diximus, an quaſi *poſt illa verba*, quòd hæc ſubinde efferrent Magiſtri, qui notas ejuſmodi marginales & perpetuas in S. Biblia ſuis diſcipulis dictabant. Nicol. Trivettus in *Chron.* A. C. 1228. de Stephano Archiepiſcopo Cantuarienſ. *Hic ſuper Bibliam* poſtillas *fecit & eam per capitula, quibus nunc utuntur moderni, diſtinxit.* Idem A. C. 1238. de Alexandro Ceſtr. Epiſcopo *Super Pſalterium* poſtillas *ſcripſit*, &c. Macri Fratres *Hierolex.* & Car. du Freſne *Gloſſar.* Henrico verò Altingio ſynonyma hæc ſunt, *Textus & Lectiones Dominicales, Evangelia Dominicalia, Poſtilla & codex earum Homiliarius*: dicique *Poſtillas* ait voce barbarâ, ex *poſt* & *illa*, quia multi textus avelluntur à præcedentibus, quibuſcum cohærent, & in quibus alia commemorantur, quæ dixit ac fecit JESUS. *Poſt illa* igitur, hoc illud dixit. Quam ob orationem, in editionibus Dominicalibus Pontificiis ubique, inquit, additur, *in illo tempore*, quod in quibuſdam tantùm textus originalis habet. Hinc Evangelia illa, verbum certô tempore prædicabile: quod apud eos contradiſtinguitur Verbo omni tempore prædicabili, &c. Vide eum *Problem. Nov. Loc. II. Problem.* 29. ubi hanc in rem plura habet, ut & infrà aliquid, voce *Prælectio*. A *Poſtilla* vel *Poſtillare* verbo hinc orto, deducit du Freſne verbum *Apoſtiller*, Practicis Gallis familiare, quô denotare volunt, ſcriptum aliquod notulis dilucidare atque illuſtrare. Indidem *Poſtillator*, qui poſtillam ad Textum interpunxit, quorum primus fuit Hugo Cardinalis, qui floruit A. C. 1240. Domin. Macer. *Hierolex. cit.*

POSTIS, Græcè Παραστάς, à *poſitu* nomen habet. Hunc in oſtio Templi dedicaturum, dum verba præibat, manu tenuiſſe, illique eam ſic impoſuiſſe ut tum certò indicaret ædem ſic uſibus ſacris addicendam, tum in eoſdem, ex autoritate publica, dedicaret, diſcimus ex Livio *Dec.* 1. *l.* 2. ubi in Jovis ædibus, in Capitolio, dedicandis, *Poſtem tenuiſſe* legitur Horatius Pulvillus Conſul, *inter precationem*, ſeu *inter nuncupationem ſolemnium verborum*, ut habet Val. Max. *l.* 5. *c.* 10. §. 1. Vide de hoc ritu Ciceronem quoque, *Orat. pro domo ſua*, Alios; & de *Poſtibus* ædium novatum, etiam privatarum, Mazuzis, apud Hebræos, ornari ſolitis, ſuprà in hac voce; uti *de ritu poſtes faſciculo Hyſſopi aſpergendi*, apud eoſdem, ubi de *Hyſſopo*: plura verò hanc in rem, apud Alexandrum Neapolit. *Genial. Dier. l.* 6. *c.* 14. Scaligerum *in Conjectaneis*, & Jo. Seldenum *de Synedriis veter. Hebræorum*, *l.* 3. *c.* 14. §. 6. Porrò, in feſtivitatibus, rebuſque lætis quà publicis, quà privatis, coronis redimiebantur ædium *poſtes*, frondibuſque. Statius, *l.* 4. *Sylv.* 8. *v.* 38.

Protinus ingenti non venit nuncia curſu
Littera, qua feſtos cumulare altaribus ignes,
Et redimire chelyn, poſteſque *ornare juberet.*

Juvenalis, *Sat.* 6. *v.* 79.

Ornentur poſtes *& grandi janua lauro* &c.

Quâ de re vide Deſid. Heraldum *ad Martialem*, *l.* 8. *Epigr.* 61. & Caſp. Barthium *ad Statium d. l.* Etiam illuſtriorum hoſpitum inſignia *poſtibus* præfigebantur, uti videre eſt ſuprà, ubi de *Inſignibus*. Sed & Veteres, domuum *poſtes*, in quibus quis graviter decumbebat, ramis lauri additis ſignare ſolebant, ut Apollinem ſic deprecarentur, fortè & peterent à tranſeuntibus auxilium. Idem Statius, *l.* 5. *Sylv.* 1. *v.* 163.

——— ——— *nunc anxius omnibus aris*
Illacrymat, ſignatque fores & pectore terget
Limina.

Vide *Epigramma* Diogenis Laertii in Bionem Atheum & Joh. Meurſium *ad Heſychii Illuſtrii Tabulam*, *p.* 134. ut & hîc paſſim ubi de *Foribus*, *Janua*, in voce *Paraſtades* & ubi de phraſi *Poſte notare*. Addam ſaltem, *Poſtis* voce, non rarò trabes ſaxaque januæ aut portæ, aliquando ipſas valvas, fores, januas, notari, apud Poetas, uti pluribus docet Barthius præfatus *ad Statium*, *l.* 2. *Sylv.* 1. *v.* 64. Sed nec omittendi *poſtes ex ebore* memorati Plinio *l.* 8. *c.* 10. Vide ſuprà *Ebur*.

POSTLIMINIUM. Vide ſuprà, voce *Eumenides*.

POSTNATUS, nomen filii, qui poſt primogenitum natus eſt, i. e. ſecundi. Hodie ex nova occaſione *Poſtnati* dicuntur, in Scotia, qui nati ſunt, poſt tranſlationem coronæ Angliæ, ad Jacobum Regem, cùm hac ipſâ diſtinctione fiant omnium jurium Anglicanorum participes. Vide Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

POSTOINA, ſeu PISTOINA, Corn. Scheppero *Adelſperg*, oppid. Japodum in Carinthia, in monte, inter Tergeſtum & Labacum 30. mill. paſſ.

POSTROPÆA, locus Calabriæ, cujus meminit *Stephanus Byzantius*, ut habet *Barrius*, qui urbem *Tropeam* hodie dictam interpretatur. Urbs Druſiorum in ora Calabriæ ulterioris apud Vaticanum promontor. in fine Sinus Hipponiatis, contra Amantiam. Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Rhegino, à Nicotera 8. mill. paſſ. in Occaſum, ab Hipponio 12. in Auſtrum. *Ferrar.*

POSTSIGNANI. Vide infrà.

POSTVERTA, Dea apud Romanos, una ex Carmentibus, quæ partui fœminarum præſidebat. Vide Gell. *l.* 16. *c.* 16. De ea ſic Varro apud Gellium, *loc. cit.* ubi poſtquam de fœtu dixerat, capite infimô nixum, ſurſum pedibus elatis eſſe, pergit: *Quando igitur contra naturam forte converſi in pedes, brachiis plerumque diductis retineri ſolent, ægriuſque tunc mulieres enituntur; Hujus periculi deprecandi gratiâ aræ ſtatutæ ſunt Romæ duabus Carmentibus, quarum una* Poſtverta *nominata eſt, Proſa altera, à recti perverſique partus poteſtate ac nomine.* Ubi quam *Proſam* vocat, alii *Porrimam*, item *Anteverta* dicunt. Mentio *Poſtvertæ* in lapide vet. apud Lingones reperto, ſub capite Mercurii & mulieris: *Deo Mercurio. &. Poſtvorte. C. Antius. Titi. filius. ex voto*, apud Gruterum *Inſcript. p.* 50. Et fortè eundem lapidem exhibet Petavius *in veter. Nummorum Gnoriſm.* ubi incuriâ Sculptorum, pro *Poſtverte* irrepſit *Roſmerte*. Aliô tamen ſenſu atque Varro, ſcribit Ovidius *in Faſtis*, *l.* 1. *v.* 633.

Porrima placantur, Poſtvertaque, ſive ſorores,
Sive fugæ comites, Mænali diva, tuæ.
Altera, quod porrò fuerat, cecinisse putatur,
Altera venturum poſtmodo quidquid erat.

Sic Macrobius, *Saturnal. l.* 1. *c.* 7. ubi de Jano, *Qui & præterita*, ait, *noſſet & futura proſpiceret, ſicut Anteverta & Poſtverta, divinitatis ſcil. aptiſſima comites, apud Roman. coluntur.* Jac. Oiſelius *Notis in Gell. l. cit.* Vide quoque Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 10. & Thom. Bartholin. *de Puerperio Veterum*.

POSTULATIO, in Communione Romana dicitur unanimis petitio.

petitio, qui is, qui ſecundùm Canones vel ad Clerum, vel ad dignitatem Eccleſiaſticam, etiam regularem, aſſumi non poteſt, ex diſpenſatione tamen & gratia, causâ cognitâ, a Superiori admittitur. Quod cùm adverſetur juri communi, ideò concordi omnium calculò fieri debet. *cap.* 3. & 4. *de poſtul. prælat. extr.* adeò ut ſi concurrat *poſtulatio* cum electione, duplò major debeat eſſe poſtulantium, *cap. bona eod.* in eo tamen differunt, quòd *poſtulatio* ex mera libertate ſuperioris pendeat. *cap.* 5. *eod.* &c. A *poſtulando*. Dicitur autem *poſtulari* in genere, qui communi Cleri & Populi decretò ad Epiſcopatum eligitur, apud Gregor. M. *l.* 5. *Ind.* 1. *Ep.* 51. 52. 89. & *l.* 11. *Ep.* 14. alibique, Maximè vero *poſtulari* dicebantur, qui ex aliena parochia erant, cùm id non liceret, niſi ex *ceſſione*, ut loquitur idem, *l.* 4. *Ep.* 19. i. e. licentiâ ſui Epiſcopi. Is enim invaluerat mos, ut Epiſcopi ex alionis Eccleſiis non aſſumerentur, ut eſt in *Decretali* Cæleſtini Pontif. *c.* 18. & apud Nicolaum Pontif. *Ep.* 54. è quibus Johannes VIII. Pontifex pro Eccleſia Heduenſi, in Tabulario ejuſdem Eccleſiæ: *Decernimus*, inquit, *& regulariter ordinamus, ut deinceps nemo Regum vel aliqua perſona vobis ſuperponere vel ordinare, aut ſucceſſoribus veſtris præſumat, niſi ex filiis ipſius Eccleſiæ, ſecundùm ſcripta Canonum, quem Clerus elegerit & populus proclamaverit ſi in ea dignus reperiri poteſt. Quod ſi in ea, quod fortè accidere non credimus, inventus non fuerit, unanimi eorum conſilio tam Cleri, quàm Populi, de aliis digniſſimus expetatur.* Car. du Freſne *Gloſſar.* Hinc *Poſtulati* Adminiſtratores &c. At *Poſtulatitii*, Gladiatorum genus, vide ſupra.

POSTULIO, vox ſacrorum, apud Veteres Romanos, pro *poſtulatio*, Arnob. *adv. Gent. l.* 4. *In ceremoniis veſtris rebuſque divinis* poſtulionibus *locus eſt, & piaculi dicitur contracta eſſe commiſſio, ſi per imprudentiam lapſum, aut in verbo quiſpiam, aut ſimpuvio, deerrârit.* Ubi *poſtulionibus locum eſſe* dicit, quum ob oſtentum vel errorem in ceremoniis commiſſum piaculumque ſacra inſtaurari & piaculum expiari. Dii *poſtulare* credebantur. Quomodo rei aſperitatem vocis lenitate conabantur mitigare. Varro ex emendatione Scaligeri, A *Preceſtia relatum, in eo loco debuiſſe terram, & ex Senatusconſulto ad Aruſpices relatum, eſſe reſponſum, Deum Manium* poſtulionem *poſtulare, eivem fortiſſimum eo demitti.* Cicero *de Aruſpic. reſp.* vocem communem retinet. *De eare ſcriptum eſt,* poſtulationes *decretas eſſe Jovi, Saturno, Neptuno, Telluri, Diis cœleſtibus.* Vide G. Elmenhorſtium & Deſid. Heraldum, *ad Arnob. d. l.*

POSTUMIA Via gemina. Una circa Hoſtiliam oppid. ad Padum. inter Ferrariam & Mantuam, Tacit. *l.* 3. *Hiſt. c.* 21. Altera in Liguria, inter Genuam & Dertonam, *Via Coſtuma*, nunc. per Runcum, Volam, Arquatam, Seravallem & Novas ducens. *Vet. Inſcr. Aug. Juſtinianus.*

POSTUMIUS Albinus, prænomine *Aulus*, cum L. Licinio Lucullo Conſul fuit, ab anno Urb. Cond. 611. Literatum illum & diſertum fuiſſe ſcribit Cicer. *in Bruto*; Res Romanas oratione Græcâ ſcriptitâſſe, dicitur A. Gellio, *l.* 11. *c.* 8. in cujus hiſtoriæ principio, cùm veniam peteret, ſi quid iis in libris parùm compoſite aut minùs eleganter ſcriptum foret, reprehenſus eſt a Catone. *Tibi*, inquiente, *oro te, quis perpulit, ut id committeres, quòd priùs, quàm faceres, peteres ut ignoſceretur.* Quæ eadem iiſdem ferè verbis ex Gellio Macrobius repetit *in princ. Saturnal.* Addidit Plut. *in Catone*. *veniam ei debuiſſe dari, ſi Amphictyonum decretò id ſcripſiſſet.* Interim non ſine aliorum exemplo id *Poſtumius* fecit. Namque C. Julius Senator, apud Florum, *Epit. Liv. l.* 53. & Cn. Aufidius, apud Cicer. *Tuſculan.* 5. idem factitâſſe leguntur. L. Lucullus quoque bellum Marſicum Græcè ſcripſit, apud Plut. *in ejus vita* & Cicer. *ad Attic. l.* 1. *Ep.* 16. Ipſe etiam Cicero, de Conſulatu ſuo, ut & Pomp. Atticus de eodem, hâc linguâ ſcripſêre, ut ex Cicerone liquet, vide Jac. Oiſelium, *Notis in A. Gellium, loco cit.*

POSTUMIUS Tubertus, Dictator, bellò Fidenati an. Urb. Cond. 312. A. *Poſtumium* filium ſuum, quòd non ſuò juſſu, ſed ſponte præſidio progreſſus hoſtes fuderat, victorem ſecuri feriri juſſit, ut docet Val. Max. *l.* 2. *c.* 7. *ex.* 6. Idem tradit Diod. Siculus, *l.* 12. & A. Gellius, *l.* 17. *c.* 21. ubi eum *Olum Poſtumium Tubertum* vocat. & *l.* 1. *c.* 13. ubi *Poſtumiana* & *Manliana* imperia conjungit. Ab hac tamen ſententia abit Livius, qui Manlio ſolùm Torquato id inexorabilis ſeveritatis exemplum tribuit, quòd *Manliana imperia* dicantur, non *Poſtumiana*, quamvis *Poſtumius* ante Manlium vixerit, *l.* 4. Interim non diffitetur Livius, ita etiam alios Hiſtoricos retuliſſe, ideoque noluiſſe tacitum præteriſſe Poſtumium, *Ibid.*

POSTUMIUS Tyrrhenus, qui piraticam duodecim lembis exercuerat, tanquam amicus Syracuſas accedens, à Timoleonte comprehenſus & ſuppliciò affectus eſt. Olymp. 110. An. 2. Diodor. Sic. *l.* 16. Vide quoque ſuprà *Poſthumius*.

POSTUMUS, Sylvius dictus eſt, poſtrema Æneæ proles, de quo ſic Virgil. *Æn. l.* 6. *v.* 760.

Ille vides, purâ Juvenis qui nititur haſtâ,
Proxima ſorte tenet lucis loca: Primus ad auras
Æthereas Italò commiſtus ſanguine ſurget
Silvius, Albanum nomen, tua Poſtuma *proles.*

In quæ verba Cæſellius Vindex, apud A. Gellium, *l.* 2. *c.* 16. *Poſtuma*, inquit, *proles non eum ſignificat, qui Patre mortuò, ſed qui poſtremò loco natus eſt, ſicuti Silvius; qui Æneâ jam ſene, tardò ſeròque partu eſt editus.* Unde etiam ſubjicit Poëta:

Quem tibi longævo ſerum Lavinia conjux
Educet ſylvis. ———

Vide & ſuprà in voce *Poſthumi*. Huic Aſcanius, ſine liberis defunctus, reliquit imperium: ab eoque omnes poſt illum Reges Albani *Sylvii* appellati ſunt. Liv. *l.* 1. *c.* 3.

POSTUMUS, ab avidis novarum rerum Gallis, imperante Gallienò, ad Imperium vocatus & poſt ſeptennium interemtus eſt; de quo vide ſuprà, in *Poſthumius*. Ita autem Salmaſ. legi vult, eò quod omnes libri *Poſtumus* præ ſe ferant. Sic Zonaras & Zoſimus Ποςῦμος habent, Victor itidem & Eutropius. Nummi præterea, IMP. C. POSTUMUS. P. F. AUG. Caſaubonus tamen *inſcriptionem* ſuggerit, in qua C. CASSIVS. POSTVMIVS. LABIENUS. vocatur. Vide utrumque *ad Trebellium Pollionem in XXX. Tyr. c.* 2. & 3. & de voce *Poſtumus*, plura apud A. Gellium, *l.* 2. *c.* 16. Vide & *Poſthumus*.

POSTVORSA, vel POSTVORTA Dea, dicebatur apud Romanos, quæ *præpoſteris* partubus præſidebat; uti *Proſa*, quæ rectis. *Proſus* autem Veteres dicebant, pro *proverſus*, i. e. *anteverſus*, cui contrarium *poſtverſus* ſeu *poſtvortus*. Vide ſuprà *Poſtverta*.

POSTUS Albus, locus Hiſpaniæ Bæticæ 12. mill. paſſ. à Mellaria, *Antonin.* Forſan meliùs *Portus Albus*, *Simler.*

POT. in notis Antiqq. *Poteſtas*.

POTA, Dea potûs; ut *Victa* victûs. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 412.

POTAMENIA, Origenis diſcipula, formoſiſſima fœminarum & martyrum. Etenim, inquit Euſeb. *l.* 5. *c.* 6. *hiſt.* in noſtram uſque memoriam ab incolis loci perennis virtutum Potameniæ fama celebratur, quòd immenſos & innumeros agones, primò pro virginitate & pudicitia deſudaverit: deinde etiam pro martyrio exquiſita, atque inaudita tormenta pertulerit: atque ad ultimum unà cum venerabili matre Marcella ignis ſuppliciò conſummata eſt: Et carnificem Baſilidem in tormentis exiſtens ad Chriſti confeſſionem & fidem convertit, qui & ipſe quoque martyriò coronatus eſt.

POTAMIDES. Græcè Ποταμίδες, nymphæ fluviorum præſides, apud Lutatium *ad Statium, Thebaid. l.* 4. *v.* 254. *Omnes Nymfas, aut Oreadas, aut* Potamidas, *aut Dryadas, aut Napæas dicit.* Poeta habet, *fluviis dicata Numina.* Earundem meminit Scholiaſtes priſcus Poetæ *in Il. v. ipſò initio*, ubi de Concilio Deorum ait Homerus.

Οὔτέ τις δὲ ποταμῶν ἀπῆν ———

Vide plura de illis apud Barthium, *Commentar. de Superſtitionibus.*

POTAMON, Alexandrinus, Philoſophus, ſub Auguſto. Caput Sectæ Electivæ. Scripſit varia. Diogen. Laert. *in Præf. Phil. vit. Suidas*, Voſſ. *de Sect. Phil. c.* 21.

POTAMON, Lesbius vel Mitylenæus, Rhetor, ſub Tiberio, Fil. Lesbonactis, Philoſophi ſcriptis inclyti. Hunc Imperator hiſce literis tutus eſt: *Potamonem, Lesbonactis filium, ſi quis offendere, eique incommodare auſus fuerit, conſideret ſecum, an mecum bellum gerere valeat.* Docuit Romæ, ubi *elogium* edidit *Tiberii*, *cum hiſtoria Alexandri M. de limitibus Samiorum libro, Panegyricò Bruti, & tractatu, de Oratore perfecto.* Strabo, *l.* 13. *Heſych. Suidas*, Voſſ. *de Hiſt. Gr. l.* 2. *c.* 7. Geſner. *in Biblioth.* Poſſevin. *in appar. &c.*

POTAMOSACUM, *Stephano Sacm.* fluv. & inſula Æolidis.

POTAMUS, Epiſcopus Arianus Oliſipponenſis, ſeculò 14. à fide defecit, ut à Conſtantino Imperatore agrum quendam obtineret. Dein Urſacio & Valenti junctus, divinitate Christi negatâ, literas hac de re undiquaque miſit, ab Oſio Cordubenſi refutatus. Quod agrè ferens effecit apud Imperatorem, ut hic Syrmium vocaretur. Agrum dein ſuum, apoſtaſiæ præmium, viſurus, linguâ ejus divinitùs percuſsâ antequam illuc perveniret, obiit. Marcellin. *libell.* Hilar. *adv. Arrian.* Baron. *in Annal.* Hermant. *vita Athanaſ. l.* 8. *c.* 2.

POTAMUS, oppid. Atticæ, Plin. *l.* 4. *c.* 7. *Harpocration* verò Ποταμὸς, δῆμος τῆς Λεοντίδος, ἢ ὁ δημότης Ποτάμιος, *Strabo.*

POTAMUS. Thraciæ fluv. Marcianopolim urbem interluens, Jornand. *Fium de Marciopoli.*

POTANDI, matrimonii nomine, ritus, indigitatur in *Statuto* Synodali Nicolai Epiſcopi Andegavenſis A. C. 1277. *c.* 3. *Intelleximus nonnullos volentes & intendentes matrimonium ad invicem contrahere, nomine matrimonii potare, & per hoc credentes ſe ad invicem matrimonium contraxiſſe, carnaliter ſe commiſcent. Verùm cùm per hoc nullum matrimonium contrahatur, & hoc, quoniam plures jam fuerint decepti, vobis firmiter injungimus, quod per prædicta hujuſmodi matrimonium, nec ſponſalia contrahantur.* Unde Proverb. apud Gallos vulgare, *Boire & manger, coucher enſemble, c'eſt mariage ce me ſemble:* quo ſeculi abuſum diſcere liceat. Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quæ Seldenus de eo conjugii genere, quod ſolò uſu contrahitur, apud priſcos, qui ante Noahum vixerunt, recentioreſque nonnunquam vigente, habet in *Uxor. Hebr.* Item *de Jure N. & Gent. ſecundùm diſcipl. Hebr.* De *potandi poſt ſecundam menſam* more, mentionem injicit Æl. Lamprid *in Severo*, *c.* 39. *Quum amicos militares habuiſſet, ut uſum Trajani, quem ille poſt ſecundam menſam potandi uſque ad quinque pocula inſtituerat, reſervaret, unum tantùm poculum amicis exhibebat, in honorem Alexandri Magni: id autem brevius, niſi ſi quis, quod licebat, majus habere poſtulâſſet, &c.* More nempe Græcanicò qui honori Deorum & Regum ac Principum pocula conſecrabant & bibebant. Caſaubon. *ad l.* Plura hic paſſim.

POTARIUS, officium in Scancionaria Regia, vulgò Gall. *le Poteer*, cui poculorum, quæ iidem *pots* à potione vocant, cura incumbit. *Ordinatio* Hoſpitii S. Ludovici Regis Franciæ A. C. 1261. *Potarius pro ſervitio potorum* 2. *ſol. per diem*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

POTENTATUS, in *l.* 13. *ff. de ritu nupt. l.* 1. *Cod. de gener. abol. C. de teſtibus*; Papiæ eſt, *auctoritas judicialis in civitate Gloſſ. Græco-Latin.* δυναςεία: Vox Livio, *l.* 20. Cæſari *de bello Gall. l.* 1. *c.* 31.

c. 31. Arnobio, *l.* 1. Aliis paſſim, adhibita. Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* &c.

POTENTIA, Picenorum urbs, *Ptol. S. Maria di Loretto*, *Ferrar.* *Baudrando* urbs fuit Piceni exciſa, cujus veſtigia apparent ultra dextram fluvii cognominis ripam, nomenque ſupereſt in Abbatia proxima, *S. Maria ad pedem Potentiæ*, ubi veteris pontis arcus lapideus & veteris ſepulturæ moles ſuperſunt, ut & pavimentum ſubterra Muſivi operis. Locus ille 5. mill. paſſ. & paulo amplius à Recinetenſi portu diſtat. Ex *Luc. Holſtenio*. Item oppidum Lucanorum mediterr. *Ptolem. Potenza Leandro*.

POTENTIA, titulus honorarius, quô Michaelem Imperatorem Conſtantinopol. compellat Nicolaus Papa. *Ep.* 8. Paſſim enim *Potentes*, pro Proceribus, Primoribus. Statius, *Theb. l.* 4. *v.* 78.

—— Seu quos movet exul & baſis
Triſtibus aucta fides, ſeu quos mutare Potentes
Præcipuum ——

Et apud eundem, *l.* 5. *v.* 733. *Inachida potentes.* Sic *Dii maris potentes*, apud Virgilium, *l.* 4. *Æn. v.* 528. &c.

POTENTIANA, German. *Potten*. Hungar. *Adon*. oppid. Pannoniæ inferioris ab Danubio inter Budam urbem. 2. milliar. & Altinium oppid. 12. in Eurum.

POTESTAS, pro Regno, apud eundem Statium, *Theb. l.* 8. *v.* 261.

—— alto caſtrorum ex aggere Adraſtus
Lætificos tenui captabat corde tumultus,
Quanquam æger ſeniò, ſed agit miſeranda Poteſtas
Invigilare malis ——

Hinc *Poteſtas*, Rex, Princeps, ſupremus loci Magiſtratus. In *l.* 31. *Cod. Theodoſ. de Epiſc.* Unde Poſſidius in *Vita* S. Auguſtini, *c.* 14. *Non defuerunt, qui dicerent, non fuiſſe Epiſcopos apud Poteſtatem, qua cauſam audiret.* Græcè Ἐξουσία, Roman. *c.* 13. *v.* 1. Οὐκ ἔστιν ἐξουσία, εἰ μὴ ἀπὸ Θεοῦ, *Non eſt* Poteſtas, *niſi à Deo.* Item *Judex*, apud Flav. Vopiſc. in *Saturnino*, *c.* 9. *Ut primùm Ægyptii magnam poteſtatem ad ſe veniſſe viderunt, ſtatim clamarunt, Saturnine Auguſte, Dii te ſervent.* Sic *magna Poteſtas* & *magnus Judex*: item *celſa Poteſtates* & *celſi Judices*, iidem, Salmaſ. *ad loc.* Hinc pro Domino alicujus loci, *le Signeur du lieu*, occurrit non ſemel, cujus etiam, ut & *Poteſtatis* Judicis, villa, pagus, diſtrictus, eôdem nomine non rarò venit. Gall. *Seigneurie* dicunt. Poſteà, in Italia præſertim, nomine hôc appellatus, ſupremus Civitatum liberarum Magiſtratus, qui aliunde, quàm ex ipſiſmet civitatibus electus, ſummô jure civibus, in rebus bellicis perinde ac civilibus, imperabat, per annum, uti diſcimus ex Raderico *de Rebus geſtis Friderici I. Imp. c.* 6. Thoma Archidiacano, *in Hiſtor. Salonit. c.* 34. Aliis. Hinc Guntherus, *Ligurini l.* 9.

Inde per Etruſcas Legatos deſtinat urbes,
Campanaſque domos, & quas in littore curvo
Æquoreis lavat unda ſalis: qui debita fiſco
Jura vetuſta petant, per quos ſtatuantur in omni
Urbe Magiſtratus & civica quæque Poteſtas. &c.

Ital. *Podeſtà*. De quo Magiſtratu iſta habet Franc. Sanſovinus *in Famil. Martinengha*, *p.* 299. *Omnis civitas, quæ erat libera, & ſub regimine Magiſtratus ſui eligebat pro Capite Regiminis* Poteſtatem, *qui eſſet extraneus, ſcientiâ variarum rerum inſtructus, belli peritus ac bellicoſus. Hic pro arbitrio habebat & Vicarium & ſuum delegatum, qui Jureconſultus eſſet: circa illum erant tres Accenſi & Officiales, cum lictoribus viginti quinque, qui, velut Prætoriana cohors, juſtitiæ exercendæ, illi præſto fuêre. Ulteriùs ſex illi miniſtrabant ſatellites & totidem pueri* &c. *Sedebat autem in Magiſtratu annum integrum, habebatque ſalarium amplum ſatis, quod ipſi tribus vicibus ſolvebatur: Primâ, poſt primum trimeſtre exactum; alterâ finitis ſex menſibus & tertiâ, cùm liberabatur à functione, quæ finem accipiebat quintô decimo die poſt Præturæ ſeu Magiſtratus annum.* Sacramentum, quô adſtringebatur *Poteſtas*, extat apud Corium in *Hiſtor. Mediolan.* Formula literarum, quibus *Poteſtati* nuntiabatur electio, ſic habet, apud Rollandinum, *in Summa Notar. Militis probata fides & examinata virtutis Dom. Cornelio de Solario. R. de villa Poteſtas, Conſilium & Commune Bononiæ, Salutem & proſperos ad vota ſucceſſus. Licèt in altitudine libertatis naturaliter conditio ſuſpires humana, quia tamen utplurimum, examine rationis omiſſo, in præcipitium perverſæ labitur voluntatis, datum eſt, ut vinculis diſciplinæ reſtricta, ſub jugo dominii, obedientiæ collum ponat & ut homo præferatur hominibus, ad motus illicitos loris juſtitiæ refrænandos. Hinc eſt quòd hodie plus ſolitò, propter corruptas affectiones hominum, & invaleſcentes nequitias perverſorum, nihil poteſt populo eſſe beatius, nihilque majus, quàm bonò duce praviò bene duci. Cùm igitur hujus rei ſolicitudinem multam providerimus noſtro regimini dignum præferre Rectorem, per brevium ſolemnitatem, juxta municipalis obſervantias Legis noſtræ, in viros fideliſſimos & prudentiſſimos electionis auctoritas ſorte venit, qui virtuoſos Italiæ viros & hujus dignos officiò prælaturæ ſolicitâ examinatione quærentes, tandem conſideratis Virtutibus, quas in vobis affluenter adeſſe prædicat opinio celebris & communis, perſonam veſtram ad Kal. Februarii proximè venturi, ad unum annum nobis & civitati noſtræ in* Poteſtatem, *Rectorem & Dominum electione concordi & unanimi præfecerunt. Quapropter cùm ex ipſa electione ſit per omnem modum mirabiliùs ſatisfactum affectionibus cordis noſtri: eo quòd ſcimus vos adeò Virum doctum, ut ſciatis æquâ librâ ponere judicium in pondere, & juſtitiam in menſura, & in vindictam facinorum juſtitiæ vibrare gladium temporalem, prudentiam & dominationem veſtram inſtanter multis precibus exoramus, quatenus regiminis noſtri locum & officium, quod vobis vâ cordis affectione, quâ nulla major, offerimus, ſi placet, cum ſalario duorum mill. libr. & cum illis conditionibus, quas tamen, quæ vobis in publica forma per latorem præſentium mittimus, quàm alia Communis noſtri ſtatuta declarant, hilariter & libenter admittatis, ſociati quatuor Judicibus, duobus Militibus, & duobus Notariis, viris duntaxat talibus, quorum fide ac prudentiâ honor veſter glorioſus appareat. Venientes itaque* 15. *diebus ante Kalendas Februarii, veſtram & veſtrorum prædictorum in civitate noſtra præſentiam habeamus. Itaque ſi aſſentiendum duxeritis, vel non duxeritis votis noſtris, in tertium diem, poſt harum præſentationem, reſponſum latori præſentium per inſtrumentum publicum certum detis.* Sequuntur Literæ ejuſdem tenoris, ſub breviori forma, Reſponſiva de acceptatione electionis & admiſſione regiminis & Reſponſiva, qui ſe excuſat electus & electioni renuntiat. Vide *Geſta* Innocentii III. *p.* 143. Petrum de Vineis, *l.* 2. *Ep.* 1. *l.* 3. *Ep.* 63. alibi, Hieronymum della Corte, *Hiſtor. Veron. l.* 4. *p.* 323. & Thomam Archidiaconum, *l. c.* è quo pauca hæc ſubjiciam: *Tertiâ die* (poſtquam adveniſſet Poteſtas) *fecit coadunari univerſum populum civitatis & factâ Curiâ primò expediverunt ſe nuntii exponentes ſuæ legationis proceſſum & exitum, oſtendentes —— Poſt hæc autem ſurgens Garganus* (hoc enim poteſtati nomen) *ut erat eloquens Vir, multùm lepidè concionatus eſt & præſtitò ſui regiminis juramentò, fecit univerſam multitudinem, tàm Nobilium, quàm Popularium, vinculo ſacramenti adſtringi, ut eſſent ſuis præceptis obedientes —— Tunc ordinavit Curiam, ſtatuens Judices, Camerarios, Præcones. Totum namque regimen ad exemplar Italicarum urbium, quæ per poteſtatum regimina gubernantur, ordinavit.* Cujuſmodi verò eſſet *Poteſtatis* Sacramentum, diximus ſuprà, apud Corium inveniri &c. Sed & in Francia obtinuiſſe dignitatem hanc, maximè in Comitatu Provinciæ, ex Scriptoribus Rerum Gallicarum patet, apud quos paſſim mentio *Poteſtatum* Arelatenſis Urbis, antequam idem Comitatus ad Carolum I. perveniſſet, qui eorum locô Vicarios (*Viguiers*) inſtituit: item *Poteſtatum* Maſſiliæ & Avenionis. In *Charta* A. C. 1225. *Spinus de Sorezana Dei gratiâ Poteſtas Maſſiliæ & Avenionis.* In alia A. C. 1220. Comes Galterus Vicarius General. Imperatoris in Regno Arelatenſi & Viennenſi, recepiſſe ſe ab Imperatore dicit in mandatis, *ut Poteſtariam Avenionis ſuſciperet*; quemadmodùm de Friderico Imperatore narrat Radericus, *l. d. ei ab omnibus in Italia adjudicatum atque recognitum eſſe, in ſingulis civitatibus Poteſtates, Conſules, cæteroſque Magiſtratus, aſſenſu Populi per ipſum creari debere* &c. Imò & *Poteſtatis* titulô donabatur olim, Legatus ſeu Magiſtratus, qui pro Venetis Conſtantinop. commorabatur, apud Imperatores Conſtantinopolitan. ut ex Acropolita, *c.* 85. docet Car. du Freſne: ſed is poſtmodum *Bajulus* dictus eſt, manſitque *Poteſtatis* dignitas & nomenclatura Genuenſium in eadem Urbe Legato, uti habet Pachymeres, *l.* 2. *c.* 32. Nicephorus Gregoras, *l.* 4. *ſect.* 9. & Codinus *de Officiis*, *c.* 7. *n.* 6. Vide Meurſium in ποτεστᾶς & Car. du Freſne *Gloſſar.* ut & *in Hiſtoria Franco Byzantina*. Hinc *Poteſtaria*, officium Tribuni Pleb. ſeu Capitanei urbis in Rebuspublicis Italiæ, quod vulgari ſermone *il Podeſtà* appellatur. *Extrav. comm. de majorit. & obed. cap. unico*, alibique paſſim, Macri Fratres *Hierolex.*

POTESTATES, Græcè Δυνάμεις, inter Angelorum nomina. In ſecunda Angelicæ Hierarchiæ claſſe à nonnullis collocantur, quorum officium ſit, curare ne a cauſis inferioribus aut aliunde confundatur perturbeturque Virtutum actio: quod fieri dicunt impediendo contrarias cauſas & inferiores per debitam ſubjectionem ſubordinando, ut idoneæ fiant recipiendæ motionis, quam iis volunt imprimere Virtutes, quas in eodem ordine ſupra Poteſtates locant. Alii dicunt, *Poteſtatum* munus id eſſe, ut Dæmonibus obſiſtant eorumque potentiam compeſcant, ne tantum in homines invehantur eoſque ne ultra vires ad peccatum ſolicitent. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* & Anton. le Grand *Inſtitut. Philoſ. Part.* 3. *Artic.* 6. Sed S. Scriptura nil niſi *Poteſtates* inter Angelorum nomina recenſet, vel elogia potiùs, ut infrà videbimus, ubi de *Virtutibus*. Tertullianus in *Scorpiace*, *Poteſtatum Janitricum* meminit, ut & *Poteſtatum à ſecretis*: *Quas mihi poteſtates janitrices adfirmas juxta Romanam ſuperſtitionem, Carnam quandam & Forum Limentinum, quas à cancellis ordinas poteſtates?* Ubi *Cancellarios* (quorum nomen ejus ævô uſitatum fuit de his miniſtris, qui cancellos ſervabant) indigitans, eos, alludendo ad ſuperſtitionem veterum Romanorum, qui Carnam, Forculum & Limentinum oſtiorum Deos habuêre eoſque cardinibus, foribus & liminibus præſidere exiſtimavêre, eleganter his nominibus appellavit. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino*, *c.* 16. In genere verò *Poteſtates*, pro quibuſvis muneribus, accipi, diſcimus ex Ælio Lamprid. in *Alexandro Sev. c.* 49. quem *poteſtatum mercimonium* ſuſtuliſſe, his verbis refert: *Honores juris gladii* (ut ſunt Præſidatus Provinciarum, interdum & Legationes) *nunquam vendi paſſus eſt, dicens, Neceſſe eſt ut, qui emit, vendat. Ego non patior mercatores* poteſtatum, *quos ſi patiar, damnare non poſſim. Erubeſco enim punire illum hominem, qui emit & vendit* &c.

POTHEGA, vide ſuprà *Apotheca*.

POTHEREUS, fluv. Cretæ, inter Gnoſſon & Gortynam fluens, *Vitruv.*

POTHINUS, & *Achillas*, Pompeji, ex acie Pharſalica ad Ptolemæum Ægypti regem fugientis, interfectores fuerunt. Lucan. *l.* 8. *v.* 483.

Auſus Pompejum letho donare Pothinus.

POTHO, Presbyter Prumienſis, in diœceſi Trevirenſi. Scripſit A. C. 1152. libros 6. *de Domo Dei*, & unum *de magna domo ſapientiæ*. Prodierunt A. C. 1532. Bellarm. *de Script. Eccl.* Valer. Andr. *Biblioth. Belg.*

POTHOS, Græcè Πόθος, quæ vox *deſiderium* appellativè notat, inter Samothracum Deos, memoratur Plinio, *l.* 36. *c.* 5. *Is* (Scopas) *fecit* (ex marmore) *Venerem & Pothon & Phaëthontem.*

rum, qui Samothraciâ ſanctiſſimis ceremoniis coluntur. Item nomen herbæ & floris coronarii, cujus duas ſpecies, unam hyacintho ſimilem; alteram, quæ decolor eſt, in ſepulchris olim uſitatam, memorat Theophraſtus, *de Plantis*, *l.* 6. *c.* 7. Hincque ipſius coronæ inde factæ, quæ enim ex uno flore fiunt coronæ, ejus floris, unde conſtant, nomen ſortiebantur. Car. Paſchal. *Coronar. l.* 2. *c.* 14.

POTICARA, urbs Perſiæ, *Ptolem.*

POTIDÆA, Macedoniæ urbs, olim *Caſſandria*, Plin. *l.* 4. *c.* 10. Ad Iſthmum Pallenes, Corinthiorum colonia, Athenienſibus fœderata, & vectigalis. Cùm defeciſſet, longâ obſidione domita eſt & vacuefacta, Schol. *in Equit.*

POTIDANIA, urbs Ætoliæ, *Stephan.*

POTIER, nomen illuſtris in Gallia Familiæ, In qua Renatus *Potier* Comes *de Treſmes* Marchio *de Geſures*, ex Margaretha Luxenburgica (filia Franciſci Ducis *de Luxemburg & Piney*, Principis *de Tingry*) genuit Franciſcum *Potier* Marchionem *de Geſures*, defunctum A. C. 1643 fratrem Franciſci itidem, & Leonis Marchionum ſimiliter *de Geſures*, aliorumque utriuſque ſexus, uti videre eſt apud Phil. Jac. Spenerum, *Theatrô Nobil. Eur. Parte* 2. *p.* 104. Vide quoque eum, Arte *Herald. Tom.* 2.

POTII, apud Juſtinum, *l.* 2. *extr.* in MS. optimæ notæ, ubi codex editus *nuntios* præfert: *Scribit præterea Xerxi, quoſcunque ad ſe nuncios miſiſſet, interficeret.* Germanis hodieque *Pothen*, legati, nuntii, ut quorum in lingua multa vocabula Perſica eruditi deprehendunt. Vide Bongarſium, *ad l.* & Camdenum, *præfat. Geogr. Brit.*

POTINA, ſeu POTINNA, Dea apud Romanos, quæ potum infantibus miniſtrare credebatur. Eduſam enim & *Potinam* Præſides habitas fuiſſe puerorum, Varro ait apud Nonium Marcellum, *de Propr. Serm. c.* 2. *Cùm pro cibo & potione initiarent pueros, ſacrificabantur ab edulibus Eduſa, & à potione Potina nutrici.* Plenius Thom. Bartholin. *l. de Puerperio Veter. Finitâ ablactatione*, inquit, *epula inſtructa, & pro ciborum auſpicio Eduſæ, potionis* Potinnæ *ſacra fiebant, porcellis lactentibus & pane furfuraceô, ubi ſimul Cuba initiabantur; ſicut apud Chriſtianos farre. Exportari denique in agros ad Dianam, eumque nutrices cœperunt, quod diverſum ſuit ab aliis.* Vide quoque Auguſtin. *de Civ. Dei, l.* 4. *c.* 2. ubi pro *Educa*, ex veterib. Codicib. *Edulica* reponit *Vives.*

à POTIONE, in *veter. Epitaphio* dictus reperitur, qui Juvenali, *Sat.* 13. *v.* 44. *ad Cyathos.* Horatio, *l.* 1. *Carmin. Od.* 29. *v.* 8. & Suetonio, *in Julio*, *c.* 49. *ad Cyathum*, & *Vinum*, communiter *Pincerna*, item *Pocillator* vocitatus eſt. Ita autem habet Epitaphium illud, *Ti. Claud. Aug. Lib. Gratio. Liviæ. Aug. ſer. a Potione. S. T. T. L.* Hic nempe vinum prægustabat: Qualis Alexis ille Virgilianus apud Martialem, *l.* 8. *Epigr.* 56. *v.* 13.

Adſtabat domini menſis pulcherrimus ille,
Marmoreâ fundens nigra Falerna manu;
Et libata dabat roſeis Carcheſia labris &c.

Idem & *a Lagena* ſeu *Laguna* fuit; ut antiqui marmoris elogium docet: *M. Ulpio. Aug. Lib. Phadimo. Divi. Trajani. Aug. à. Potione. item. à. Laguna. &. Tricliniarch. Lictori. proximo. &. à. comment. beneficiorum* &c. apud Laurent. Pignorium, *Comm. de Servis.*

POTIPASON, urbs Epiſcopalis Africæ. *Synod. V. Conſtantin.*

POTIPHAR, Joſephi Patriarchæ Dominus. *Πετεφρῆς Joſepho* dicitur.

POTITIUS, vide PINARIUS. Hæc gens in 12. familias diviſa, ob ſacra vulgata, omnis interiit, circa An. Urb. Cond. 445. Quô pactô verò penes hos, ut & Pinarios, multis ſeculis duraverit cura ſacrorum Herculis, *Potitiis* ſolis extorum dape veſcentibus (à quibus Pinarii arcebantur) diximus ex Dionyſio Halicarn. *l.* 1. Livio, *l.* 1. *c.* 7. & Servio, *in Æn.* 8. ſuprà, in voce *Pinarii.* Addit Livius, *Potitios*, qui ab Euandro edocti Antiſtites ſacri ejus per multas ætates fuerant, poſtquam tradidiſſent ſervis publicis ſolemne familiæ miniſterium, ad unum omnes interiiſſe, annô ab Urb. Cond. 461. M. Valeriô Max. P. Deciô Mure Conſulib. in Cenſura Appii Claudii, cui poſteà Cæci cognomentum fuit. Sic enim in illius anni hiſtoria ſcribit: *Eôdem Appiô auctore* Potitia *gens, cujus, ad aram Maximam, Herculis familiare ſacerdotium fuerat, ſervos publicos miniſterii delegandi causâ ſolemnia ejus ſacri docuerat. Traditur inde dictu mirabile, & quod demovendis ſtatu ſuô ſacris religionem facere poſſet: Cùm* 12. *familiæ eâ tempeſtate* Potitiorum *eſſent, puberes ad triginta; omnes intra annum, cum ſtirpe, extinctos: nec nomen tantùm* Potitiorum *interiiſſe, ſed Cenſorem etiam Appium memori Deûm irâ poſt aliquot annos luminibus captum.* Vide eum, *l.* 9. *c.* 29. ut & Val. Max. *l.* 1. *c.* 1. *ex.* 17.

POTITUS Valerius, vide *Valerius.*

POTIVA, Dea, quam veteres à *potando* dixerunt.

POTNIADES, Deæ dictæ fuerunt, furorem facientes, hoc eſt, *μανιωτικαί.* Non procul verò à Potniis, Bœotiæ urbe, puteum fuiſſe legimus, ex quo ſi aqua hauſta fuiſſet ab equis indigenis, furore agitabantur. Unde Dearum nomen.

POTNIÆ, oppid. geminum: unum Bœotiæ, Thebis proximum, ubi *Potniæus fons*, teſte *Æliano.* Ibi Glaucus ab equis dilaceratus traditur. Alterum in Magneſia, teſte Pliniô, *l.* 4. *c.* 9. in Macedoniæ & Theſſaliæ confin. Neutrum perdurat. Apud Potniam autem paſcua eſſe, in quibus aſini in rabiem vertantur, ſcribit Plin. *l.* 25. *c.* 8. A Potnia verò *Potnians*, & *Potnias.* Virg. *Georg. l.* 3. *v.* 267.

——— *Quô tempore Glauci*
Potniades malis membra abſumpſêre quadrigæ.

Vide *Glaucus.*

à POTORIO argento, nomen fuit miniſterii apud Romanos: de quo ſic legerunt viri docti, *Oſſa. Vitæ. Surreſſe Liviæ. Aug. ſer. ab. argento. potorio.* &c. quemadmodum & Præpoſitus auro gemmato memoratur: de quo Juvenalis, *Sat.* 5. *v.* 39.

——— *Tibi non committitur aurum,*
Vel, ſi quando datur, cuſtos affixus ibidem,
Qui numeret gemmas, ungueſque obſervet acutos.

Vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis*, & ſuprà *ab Argento.*

POTOSIUM, urbs ampla Peruviæ, ad radices Potoſii montis. In parte Auſtrali in regione *de las Charcas*, 18. leuc. Hiſpanic. ab Argentea in Occaſum, verſus Aulagam ſeu Parium lacum 8. & Aricam ad mare Pacificum 80. circiter, à Cuſco urbe 160. in Meridiem, 360. leuc. ab urbe Boni aëris in Occaſum. Urbs perculta, indies creſcit, licèt in arido ſolo ſita. Ei adjacet mons cognominis ubi argentifodinæ præſtantiſſimæ, detectæ A. C. 1544. ſub Hiſpanis quæ ſingulis diebus ſupra XXX. M. Philippicûm olim dederunt, ſed à paucis annis ſenſim deficiunt.

POTTENDORFFIA Familia illuſtris Auſtriæ, cum titulo Baronatus: in qua celebris eſt Baro *Pottendorffius*, qui Fridericum cognomine *Bellicoſum*, ultimum Auſtriæ Ducem, quòd uxorem ſuam adulteriô polluiſſet, in venatione, fune ad id paratô, equô detractum interfecit: ut refert ex indigenarum relatu Criſtoph. Forſtnerus, *Not. ad Annal. Taciti*, *l.* 5. Cùm alias vulgò creditum ſit, Belam Hungariæ Regem ex Dalmatico exilio in Regnum reverſum, in tranſitu per Auſtriam, Fridericum obtruncâſſe. Georg. Hornius, *Orb. Imp. p.* 145.

POTTERUS Franciſcus, Anglus. Scripſit *Explicationem numeri Beſtiæ* 666. quâ tum veram ejus exponendi rationem oſtendit, tum Characteres exquiſitiſſimos, quibus Antichriſtus, omniſque ejus Hierarchia ad vivum depingitur, ſolidè eruit. Latio donatus liber, à Joh. Schönauero, Baſil. prodiit ibi A. C. 1656.

à POTU abſtinere, vel *à potu & carne abſtinere*, pœna Regiis miniſterialibus, indicta, in levioribus delictis, in *Capitular. de Villis*, *c.* 16. apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

POTUA, Dea potui præfecta, memoratur Arnobio, *l.* 3. vide & infra *Villa.*

POTULATENSII, *Ptol.* populi Daciæ, quorum urbs *Lippa*, teſte *Laziô*, eſt, à Cenadio urbe 8. leucis in ortum, à Temeſuaria totidem paulove plus in Boream, urbs pulchra.

POTUS, ut & cibus, apud Priſcos, moderatus erat & neceſſitati attemperatus, poſteà in luxum vertit. Ita autem ea de re, Hier. Mercurialis, *Variar. lect. l.* 1. *c.* 22. *Varus*, inquit, *menſuris antiquos potâſſe, non me latet: ſed & eis tres potiſſimùm obſervare ſoleo, Sextantem, Deuncem & Trientem, quarum duas rariùs, tertiam frequentiùs & à pluribus in quotidiano victu uſurpatam puto. Sextante temperatos, & valetudinarios; Deunce intemperantes & bibaces potâſſe, valde veroſimile eſt. Nam Suetonius, Auguſtum Caſ. ſextante bibiſſe, cumque ſexies tantùm in conviviis publicis admiſiſſe, eſt Auctor*, *c.* 77. Martialis item de ſeipſo & Cinna, *l.* 12. *Epigr.* 28.

Sextantem poto, tu potas Cinna deuncem,
Et quereris, quòd non Cinna bibamus idem.

Vide eundem de luſco Bibone, *ad Aulum.* E quibus conjicere licet, Deuncem ſive undecim unciarum calicem, ebrioſorum: in communi verò uſu fuiſſe craterem quinque paulo plus minuſve unciarum, appellatum *Trientem.* Unde & Propertius, *l.* 3. *Epigr.* 9. *v.* 29.

Cùm fuerit multis exacta trientibus hora.

Et Perſ. *Sat.* 3. *v.* 100. Martialis *plur. in locis*, Trientium faciunt mentionem. Fuit autem triens quarta ſextarii pars: ſicut Sextarius ea *Potûs* menſura fuiſſe videtur, quam in cœna quotidie ſumebant, quamque in 4. Trientes dividebant. Quanquam & hoc certum, nullam quandoque in bibendo ſervatam fuiſſe menſuræ rationem, quemadmodum invitat Martialis Cajum Proculum, *l.* 11. *Epigr.* 37. *v. ult.*

Quincunces & ſex cyathos beſſemque bibamus,
Caius ut fiat Julius & Proculus.

Et quemadmodum in conviviis publicis factitatum, rationi conſentaneum eſt: in quibus refert Alex. Trallianus, *l.* 1. *Problem.* inſtitutum fuiſſe, ut contrariis poculis uterentur, in principio minutis, in fine amplioribus: cujus rei rationem vide apud eundem, & Mercurialem, *loc. cit.* qui cornibus *potare* Veteres ſolitos eſſe *ibid.* tradit. Idem eoſdem frigidam & calidam potâſſe, vina ſæpius aquâ temperâſſe, eaque nonnunquam nive aut in puteo aut aliâ ratione refrigerâſſe, docet *eod. l. c.* 8. & 18. Vide quoque Plutarchum *in Sympoſiacis* & Lipſium, *Elector. c.* 4. Varias poculorum appellationes ac genera, habes apud Non. Marcellum, *c. de gener. Pocul.* Cœl. Rhodig. *l.* 27. *c.* 27. alios, ut & ſuprà in voce *Poculum.* Cæterùm in conviviis, talis aſtragaliſque ſorte miſſis; vel etiam ſolâ coronæ impoſitione electus dictuſque eſt Sympoſiarcha, quem alii *Regem* aut *Magiſtrum convivii*, Varro *Modimperatorem* appellat, qui, quantum bibendum, præſcriberet. Plut. *Sympoſ. l.* 1. *quæſt.* 4. Cato *de Sen.* Cicer. in *Verrem* & ſuprà *ſuô locô.* Cumque paulo hilariùs ſeſe invitare vellent, à ſummo bibebant ad imum: Habuerunt quoque in more, ut Divo alicui libarent, h. e. ex patera leviter vini aliquid defunderent, vel in menſam, vel in terram, vel in alium quoque locum pro re nata; utque in Dominæ aut Amicæ honorem cyathum ebiberent, eamque nomine ſuô vocarent: quod quâ verborum formâ fuerit factum, ex Plauti intelligimus *Sticho*, *Actu* 5. *ſc.* 4. *v.* 27.

Bene nos, bene vos, bene noſtrum etiam Stephanium.

Ita enim loquebantur conciſè, pro *Bene vos vivere precor, bene valere* &c. Quin & illud uſurpabant, ut in honorem Amici Amicæ-

micæve tot haurirent cyathos, quot in eo nomine literæ eſſent; quo de more ſuprà. Vide quoque J. Lipſium, *Antiqq. Lect. l.* 3. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 30. &c. De Diis, quorum inter *potandum* mentionem fieri ſolitam, diximus, ita Franc. Luiſinus *Parerg. c.* 7. *l.* 1. *ad illud Pindari Iſthm. Od.* ς.

——— ——— Εἴη δὲ τρίτον

Σωτῆρι πορσαίνοντας Ὀλυμπίῳ.

——— ——— *Contingat autem tertium*

Servatori propinantes Olympio:

Ritum fuiſſe, ait, *Antiquis, ut in conviviis primum poculum in Jovis Olympii laudem ſumerent, alterum in Heroum, tertium in Jovis Servatoris.* Quod in ſecundis menſis factitatum fuiſſe, innuit Virg. Georg. *l.* 2. *v.* 101.

Non ego te menſis & Dis accepta ſecundis

Tranſierim Rhodia, & tumidis Bumaſte racemis.

Boni Genii & Jovis Servatoris, meminit Athenæus, *l.* 15. *c.* 20. quæ pocula aut eadem fuiſſe, aut ſaltem una illata, ex eodem & *Polluce*: ſemper ἀγαθοῦ δαίμονος poculô cœnam fuiſſe finitam, ex Euſtath. *Od. l.* 17. Scholiaſte Ariſtophanis *in Equit.* Chriſt. Vega *de Arte Med. l.* 2. *Sect.* 4. tradit *Dempſterus.* Quò reſpicere videtur & Seneca, *Thyeſte*, *Actu* 5. *Sc.* 1. *v.* 914.

Ne parce potu, reſtat etiam nunc cruor

Tot hoſtiarum, veteris hunc Bacchi color

Abſcondit, hôc hac menſa claudatur ſcyphô.

Franc. Roſſæus, *Archæol. Att. l.* 6. *c.* 4. docet, ad primum poculum vini κεκερασμένου, i. e. *aquâ diluti*, quod fuerit illatum, meminiſſe Veteres Διὸς Σωτῆρος, *Jovis Servatoris* ſeu *Pluvii*, eò quòd pluviâ fortè ſub Dio epulantibus ſuperveniente poculis temperatis, ſalutarem vini uſum homines didiciſſent. Huic addidiſſe vult poculum Διὸς Ὀλυμπίου, i. e. *Jovis Olympii*, ſi Victoris epulum fuiſſet: Item Ὑμὴν γάμου, in feſtivitate nuptiali. Nec tamen diffitetur ipſe, Sophoclem tertium poculum Jovi Servatori aſſignâſſe, ſicut de Pindaro diximus. Habent autem ſic ejus verba,

——— ——— Καὶ Διὸς Σωτῆρος

Σπονδὴ τρίτου κρατῆρος.

Cœnâ finitâ, pergit idem, cùm ἄκρατος, ſeu *meracum* inferebatur, πρόπομα dictum eſt, i. e. ſeu *Promulſis*, ſeu *guſtatio*: Cratere dein magnô repletô, Sympoſiarcha Bono Genio ſeu Bono Deo, Inventori tam boni liquoris (Baccho videl.) libabat cœteriſque guſtandum propinabat, quod vocarunt ἐπιῤῥοφεῖν ἀγαθοῦ δαίμονος. Faciebant enim id ſaltem ſorbillandô quaſi Religionis ergò primoribus tantùm labris guſtandô. Unde apud *Heſychium* Ἀγαθοδαιμονισταὶ ſumuntur pro Ὀλιγοποτισταί. Dum autem bibebant, inclamare ſolebant, Ὦ δαίμων ἀγαθέ. Nihilominus ſub epuli initium id factum eſſe, alios ſtatuere, fatetur: ſed nititur is auctoritate Euſtath. *Il.* ν. ubi ait, ὡς τὸ ποτήριον, ἀγαθοῦ Δαίμονος λεγόμενον, τὸ μετὰ δεῖπνον τραπεζῶν προσφερόμενον. Qui idem *in Od.* ρ. inquit, Τῷ μὲν ἀκράτῳ ἐν δείπνοις, ἀγαθὸς ἐπιφωνεῖται Δαίμων, ἐπὶ Διονύσῳ τῷ εὑρετῇ· τῷ δὲ μετὰ δεῖπνον πρώτῳ κράματι, Σωτὴρ Ζεὺς ἐπιλέγεται, διὰ τὸν ὄμβριον Δία. Ultimum certè poculum Mercurii erat, quod libabant mox cubitum ituri. Homerus, *Od.* η. *v.* 137.

Σπένδοντας δεπάεσσιν ἐϋσκόπῳ Ἀργειφόντῃ,

Ὧ πυμάτῳ σπένδεσκον.

Libantes poculis ſpeculatori Argicidæ, i. e. Mercurio,

Cui ultimo libabant.

Quia nempe is, ut Athenæus, Ὕπνου προστάτης, i. e. *Somni præſes*, credebatur: Sunt tamen qui Διὸς τελείου fuiſſe, contendant. Vide præfatum Roſſæum *loc. cit.* Fuiſſe id circumlatum cum imagine mortis, ut diſceſſuri convivæ caducæ ſortis & humanæ fragilitatis admonerentur: eidem abſinthium immixtum, ne dulcedo nimium ſeduxiſſe videretur, aut tantùm voluptati, neglectâ naturalis neceſſitatis regulâ, convivæ crederentur indulſiſſe, tradit iterum Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſini Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 30. quod ſi non de omnibus priſcis, ſaltem de Ægyptiis, Scriptores referunt. Plura vide ſuprà in voce *Bibendi*, item *Convivandi ritus.* Addam ſaltem, *Potum è galea*, militarem, & velut contemtum deliciarum, paſſim nobis ingeri à Poetis. Statius, *l.* 3. *v.* 663.

Hoſtilem Iſmenon galeis Dircenque bibemus.

Pedo *in Obitum Mæcenatis.*

Bacche coloratos poſtquam deviceris Indos,

Potâſti galeâ dulce juvante merum &c.

De more Romanorum *potationes liberaliores talorum inſititiis luſionibus diffindendi*, vide Caſaubon. *ad Auguſt. Suetonii*, *c.* 71.

POUGESIA, vide ſuprà *Pogeſia.*

POVISIA, Scriptor. Britann. *Powis*, & *Poweſland*, regio Cambriæ ſeu Walliæ, teſte *Lhuydô*; in qua Sabrina fluvius ex Plynlimone monte oritur.

POULAINIA & POULEANA, calceamenti cuſpis acuta, quæ in antiquis Principum imaginibus conſpicitur, ſic dicta, quòd inſtar unguis pulli in acumen deſineret, Dominic. Macer. *Hierolex.* de cujuſmodi roſtris calceorum fusè agit Car. du Freſne *ad Alexiadem*, *p.* 302. In neglectum tandem apud Magnates abiiſſe, docet Martinus de Boſco Galteri, in *Vita* Mariæ de Malliaco, *num.* 26. *In illis diebus nobiles & potentes illam ſotulariam acutiam longiſſimam, quam* Poulainiam *vocabant* (Anna Comnena ποδῶν προαλλοντα) *penitùs contempſerunt.* Ab illis uſus iſtiuſmodi calceorum cùm tranſiiſſet ad Eccleſiaſticos, his eò interdictum eſt Conciliô Andegavenſi A. C. 1265. *can.* 13. *Prohibemus, ne Clerici in noſtra provincia utantur brevibus veſtibus, vel ſotularibus* de polena, *nec capucia botonata in publico deferant.* Imò uſum eorum planè ſublatum ab Carolo VI. Rege Franc. tradit Continuator Nangii ad annum prælatum extremum: *Sotulares habebant, in quibus roſtra longiſſima, in parte anteriore, ad modum unius cornu in longum: alii in obliquum, ut Griffones habent retro & naturaliter pro unguibus gerunt, ipſi communiter deportabant, quæ quidem roſtra* Pouleanas *Gallicè nominabant. Et quia res erat valde turpis, & quaſi contra procreationem naturalium membrorum circa pedes quin imo abuſus naturæ videbatur, adeo Dom. Rex Franciæ Carolus fecit per Præcones Pariſius proclamari publicè, ne aliquis quicunque eſſet, qui auderet talia deportare: & etiam quòd neque artifices ſub magna pœna de cætero tales calceos, & ſed neque ocreas ſic punctatas facere præſumerent, nec vendere cuicunque: nam ſimili modo Dominus Papa Urbanus Quintus in Romana Curia inhibuerat valde ſtrictè.* Ubi quod de turpitudine calceorum hujuſmodi ait, confirmatur à Guil. Paradino, *Hiſtor. Lugdun. l.* 3. *c.* 5. ubi vulgus hominum roſtrum dimidium pedem, digniores ditioreſque pedem integrum, Principes verò ac Magnates viros duos pedes longum, in calceis, geſſiſſe: & abolitô horum uſu, alios ſucceſſiſſe, *Becs de cane* Gallic. dictos, roſtrum quatuor aut quinque digitorum præferentes; tandem crepidas in uſum veniſſe adeò largas, in apice, ut integri pedis menſuram excederent, memorat, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* qui *Poulanne*, ſpeciem fuiſſe pellis, ibidem obſervat, ex veter. *Regeſto* feudorum Comitis Claromontenſis &c. Vide quoque infrà *Repandi calcei* it. voce *Roſtra.*

POUVATANIA, vulgò POWHATAN, regio Americæ ſeptentrionalis, in Virginia versùs Boream, ubi aliquot coloniæ Anglorum & Hibernorum à paucis ann. versùs partem Occidentalem ſinus Cheſapeaci.

POUVATANUS, vulgò POWHATAN, fluv. Americæ ſeptentrionalis, in Virginia, quam bifariàm ferè ſecat, & deinde in Oceanum ſe exonerat, prope Cheſapeacum ſinum. Et adjacet Jacobipolis, Anglorum colonia; eſtque navigabilis per 20. mill. paſſ.

POUVISIA, vulgò POWIS incolis, *Powiſland* Anglis regio fuit Angliæ, in Wallia, & antiquitùs Reges habuit proprios, tempore Roderici Magni A. C. 870. Sub ea erat regio *Powis*, terraque omnis Vagæ Sabrinæque fluminibus interjecta. Ab Auſtro & Occaſu hyemali, Walliâ auſtrali, fluminibuſque Vagâ & Tivið, ac aliis terminis incluſa fuit, ab Arcto Guineriâ ſeu Venedotiâ, & ab ortu Angliæ confiniis à Ceſtria uſque ad Vagam paulò ſupra Herefordiam terminabatur; & poſteà in Pouviſiam Vadociam, *Vadoc*, Pouviſiam inter Vagam & Sabrinam fluvios, & Pouviſiam Venvidiam, *Wenwinwyn*, diviſa fuit; ejuſque primaria urbs erat *Mathrawal*, à qua etiam dicta fuit aliquando ipſa regio, teſte *Joanne Spedô*; ibique ſunt nunc Comitatus Radnoria, Herefordia, Montgomerienſis, & pars occidentalis Salopienſis, teſte *Humfredô Lhuydô.*

PP. eam Byzantinorum monetam deſignat, quam Græci Ὑπέρπυρον, Latini *Perperum* vocârunt. Aurea autem ea fuit ſicque appellata eſt, quòd ex auro eximiè rutilo & recocto eſſet confecta, quod pluribus docet Carol. du Freſne *Diſſertat. de Impp. Conſtantinopolit. nummis.* Meminit monetæ Guil. Tyrius, *l.* 18. *c.* 22. *Viginti duo millia hyperperorum & tria millia marcarum argenti examinatiſſimi* ——— *dicebatur eſſe largitus.* Unde meritò Robertum Cænalem, *l. de Ponderibus & Menſuris*, Hyperpereum nummum eſſe, qualis apud Gallos eſt Groſſus Mediolanenſis, ſcribentem, reprehendit modò laudatus Auctor. Vide ejuſdem *Hiſtoriam Byzantinam*, ut & ſuprà in voce *Hyperperi.* Eædem literæ in notis Antiqq. ſignificant, *Pater Patriæ*, it. *Pater Patratus.*

PQ. in notis Antiqq. *poſtquam* &c.

PR. in nummis Conſtantii Chlori, Conſtantini M. Licinii & Conſtantii, *percuſſa Romæ*, notat. Car. du Freſne *de infer. ævi Numiſmatibus.*

P.R. in notis Antiquorum, *Populus Romanus.* PR. *Prætor.* PR. PR. *Præfectus Prætorio.* PRÆ. PRÆS. *Præfectus præſidii.* PRÆ. URB. *Præfectus Urbis.* PRÆF. VIGIL. *Præfectus Vigilum.* PR. PER. *Prætor peregrinus.* PR. S. *Prætoris ſententia.* PRID. K. vel KAL. *pridie Kalendas.* PRIN. IUVENT. *Princeps Juventutis.* PROCOS. *Proconſul.* PRON. *Pronepos*, vel *proneptis.* PRS. *Præſes.* PRSS. *Præſides* vel *Prætores* &c. notat. Franc. Gouldmannus ubi ſuprà.

PRAASPA, & PRASPA, *Steph. Dion. Phraata Appiano Alexandrino*, urbs erat Mediæ quondam regia, Praaſpa *Stephano* in Atropatia, qui etiam Phraaſpan habet.

PRACES, vel PRACIÆ, populi ſic dicti à *Praco*, qui relictâ Epirô Latoniam inhabitavit, *Stephan.*

PRACNUS, urbs Illyriæ, *Idem.*

PRACTICI, Medicorum genus, vide *Medici.*

PRACTIUM, Homer. *Il.* β. *v.* 835. *Strab.* oppid. fuit Myſiæ, in Aſia, ad Helleſpontum, cum fluvio cognomine inter Abydum & Lampſacum urbes fluente, teſte *Strabone.* Unum ex iis quæ Trojanis auxilia miſerunt, ut apud *Homerum.* Vide Strab. *l.* 13. *Heſych.* πράκτιον, πόλις Τρωϊκή.

PRADES, nomen illuſtris in Hiſpania Familiæ, quæ Cordubenſis Stirpis ramus eſt. Vide ſuprà *de Corduba.*

PRÆBENDA, prò *præbitione*, Græcè Παροχὴ in *Gloſſ.* ſicut *offerenda* pro *oblatione*, & *inferenda*, pro *illatione*, in *Capitulis* Caroli M. Salmaſio, *ad Vopiſc. in Aureliano*, *c.* 27. vox medii ævi eſt; orta ex plurali neutro *Præbenda*, quâ Latini uſi ſunt pro annonis militaribus. Plautus in *Perſa*, *Actu*, 1. *ſc.* 3. *v.* 80. Liv. *l.* 2. *bell. Pun.* A. Gellius, *l.* 15. *c.* 4. & Ulpianus, *in l.* 19. *D. de Teſtibus.* Quâ eâdem notione *Præbendas* dixit poſteà Senator, *l.* 5. *Ep* 42. Hinc *Præbendæ* dictæ cibi & potus portiones diurnæ, quæ Monachis, Canonicis aliiſve quibusvis dantur ac *præbentur*, in *Addit.* 3. ad *Capitul. c.* 112. apud Hugonem Abbatem Cluniac. in *Epiſt.* ad Alfonſum Regem Hiſpaniæ, Alioſque, quos citatos vide apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Poſteà nomen *Præbenda* manſit Canonicorum & aliorum Clericorum beneficiis, ut vocant. Dimiſſâ enim

domicilii

domicilii menſæque communione, reditus, commoda atque proventus, ut & ipſa prædia Eccleſiaſtica, diviſerunt in portiones, quas *Præbendas* appellârunt, ſubſtitutis, ingenti diſciplinæ Eccleſiaſticæ detrimentô, mercede conductis honorariis Pſaltis, qui quotidianum pſalmodiæ laborem, in Choro, ipſorum vice perferrent. Lindwodus, *Præbenda differt à Canonia, nam Canonia eſt jus ſpirituale, quod aliquis aſſequitur in Eccleſia per receptionem in fratrem & aſſignationem ſtalli in choro & loci in capitulo. Præbenda verò, eſt jus recipiendi certos proventus pro merito in Eccleſia, competens percipienti ex divino officio, cui inſiſtit & naſcitur ex Canonia, tanquam filia à matre.* Leonius Poëta Gallicus, qui floruit circa A. C. 1154. *Epiſt. ad Adrianum Pontif.*

Non peto Præbendas, *nec honores Eccleſiarum* &c.

Has ſequenti tempore Epiſcopi, ut Clericorum in ſuis Eccleſiis numerum augerent, in duas interdum diviſerunt, quæ inde *Semipræbendæ* dictæ ſunt (quod beneficia eſſent dimidium ſolùm fructuum percipientia) quæ quidem *Præbendarum* ſectio inhibita fuit in Gallia, in Concilio Turonenſi A. C. 1163. c. 1 & apud Neubrigenſem *l.* 2. *c.* 15. quod refertur in *cap. Majoribus* 8. *de Præbend. & dignit. extr.* Majores tamen ex illis dividi poſſe, ſi Eccleſiæ Romanæ id placuerit utilius, ſanxit Innocentius III. Pontifex *cap. Vacante eod. tit.* Circa reſignationem venditionemque earum. Vide *Tom.* 2. *Spicileg.* Acheriani *p.* 601. 602. & Mich. Scotum, *Menſa Philoſ. l.* 4. *c.* 25. Præter *Præbendam* autem, *Corpus Præbendæ* etiam occurrit apud Auctores, quod quid ſit, docet *Charta* Bartholomæi Epiſcopi Pariſienſis A. C. 1226. *Videlicet, quod Canonicus nihil percipiat, de corpore Præbendæ ſuæ, niſi Præſentes reſidentiam perfecerit: & ſi ſemel perfecerit, oportet iterum perficere, antequam iterato percipiat præbendæ ſuæ fructum.* Corpus autem Præbendæ *eſt quod percipitur præter diſtributiones quotidianas, quæ illis ſubminiſtrantur, qui perſonaliter & prævaliter interſunt.* De *Præbendis puerorum*, quæ Puerorum chori ſunt, & occurrunt in *Monument.* Paderborn. *p.* 135. Vide infra, in voce *Puer.* Hinc *Præbendarius*, qui *præbendam* ſuſcipit. Ebrardus in *Græciſmo*, *c.* 9.

Præbiter eſt, qui dat præbendas: ſuſcipiens has
Præbendarius *eſt, ſicut Logica docet nos.*

Ratbertus *de Caſibus S. Galli, c.* 10. *Univerſa familia præbendarii, id eſt, centum ſeptuaginta viri, cùm nunquam ante ſe, niſi avenâ paſcerentur, puta deſpecta dederat grana.* Neque alii fuere, quos Galli olim *Prouvaires* vocabant, quam *Præbendarii* Presbyteri. Unde etiamnum Lutetiæ Pariſiorum platea, S. Euſtachii ædi proxima nomen *de rue des Prouvaires*, ſeu, ut hodie efferunt, *des prouvères*, retinet, quòd in ea iſtius Parochiæ præbendarii Presbyteri commanerent, quæ *rue des Preſtres* dicitur, in Parochia S. Severini &c. Etiam *Præbendaria*, educanda in Monaſterio Monialium, ſeu convictrix. Engelhard. *c.* 17. *Filia cujuſdam carnalis erat dæmonium habens, cui licenti Pater impetraverat Monaſterio præbendariæ, non ſororis ſed à ſororibus ſequeſtratum & hoc pretio, non gratiò, factum*, apud Dominic. Macrum *Hierolex.* Plura in hanc rem vide apud C. du Freſne *Gloſſar.*

PRÆCANTATIO, apud Solinum, *c.* 27. ubi de heliotropio gemma, *Etiam illud poſſe dicitur, ut herbâ ejuſdem quod eſt nominis mixtâ & præcantationibus legitimis conſecratâ, eum, à quocunque geſtabitur, ſubtrahat viſibus obviorum:* apud Plinium, *l.* 37. *c.* 10. eadem de re, *Præcantio*, Græce ἐπῳδὴ eſt: unde *præcantationibus conſecrata* eſt ταῖς ἐπαοιδαῖς τετελεσμένη. Nunquam enim ſine carminibus & *præcantationibus* hæ conſecrationes fiebant. Unde *Spartian. factis carminibus & conſecratione.* Vide ſuprà in his vocibus, alibique paſſim.

PRÆCELLENTISSIMUS, titulus vulgò tribui ſolitus Regibus Franciæ, à Gregorio M. *Pontifice*, locis indicatis Car. du Freſne *Diſſertat.* 23. *ad Joinvillam*, in Conventu apud Andelaum A. C. 587. à Fortunato in *Vita S. Germani Pariſ.* Baudovinia in *Vita S. Radegundis c.* 6. 18. in *Capitulari* Saxonum. A. C. 797. in *Capitul.* 6. A. C. 819. *c.* 8. in *Formula* 9. 38. ex Baluſianis, Idem. Sic *Præcellentia*, eorundem titulus honorarius eſt, in *Ep.* 40. inter Francicas *Tom. I. Hiſtor. Franc.* alibique.

PRÆCENTOR, Iſidoro *Origin. l.* 7. *c.* 11. qui *vocem præmittit in cantu*: primus Cantorum in Eccleſia, qui Cantoribus præeſt, dignitas Eccleſiaſtica, in Communione Romana in Cathedralibus Eccleſiis, vulgò Gallis *Preschantre.* Honorius Auguſtodun. *l.* 1. *c.* 17. Præcentor, *qui cantantes voce & manu incitat, & ſervus, qui boves ſtimulô minans dulci voce bobus jubilat.* Idem, *c.* 74. Præcentores, *qui chorum utrinque regunt, ſunt duces, qui agmina ad pugnam inſtruunt*, Pratejus apud Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Idem *Archicantor* dicitur, Bedæ, *l.* 4. *c.* 18. & *Archiparaphoniſta in Ord. Rom.* quaſi *primus acclamator*, quia ad ipſum pertinebat Miſſæ introitum intonare, quod incipiebat per ſignum egreſſionis Papæ è Sacrario. Is enim ad januam attendens, cùm Pontifex egrederetur, ſtatim reliquis Miniſtris altâ voce, *Accedite* dicebat; quæ praxis in Andegavenſi Galliæ Eccleſia adhuc durat, ubi *Præcentor* ante introitum, eôdem verbô ingreſſum Choro denuntiat, & in aliquibus feſtivitatibus proceſſionaliter aquam pro ſacrificio ex ſacriſtia defert in vaſculo abſcondito, ſub velo ab humeris pendente, præcedente Subdiacono, ſicut præfatus *Ordo* præſcribit. Dominic. Macer in voce *Archiparaphoniſta.* Apud Hincmarum Remenſem *Epiſt.* ad Carolum M. de *Vita S.* Dionyſii, apud Milsilonium, *Præcentor Palatii* Regii, i. e. Capellæ Regiæ, memoratur. In Monaſteriis idem munus *Præcentor* ſeu *Armarius* obit, quod Præcentor in Eccleſiis Cathedralibus: de quo officio multa habet Udalricus *Conſuet. Cluniac. l.* 3. *c.* 10. & *Monaſtic.* Angl. *Tom. I. p.* 197. Quem vero locum *Præcentor* tenuerit, diſcimus ex *Charta* Evrardi Ambianenſis Epiſc. A. C. 1218. qui *Præcentoriam* (ita dignitatem *Præcentoris* vocabant, Arnulph. Lexovienſis Ep.) erigit in ſua Eccleſia *Præcentor proximum ſtallum poſt Decanum, Cantor proximum ſtallum poſt Præcentorem, habebunt. Præcentor in ſuperiori ſtallo Canonicis inſtallabit, Cantor in inferiori. Uterque dabit regimen duarum ſcholarum cantus. Juriſdictio puerorum communis erit utrique* —— *Præcentor audiet à Pueris id quod debent cantare* —— *Præcentor & Cantor ſimul regent chorum in Nativitate Domini, in Epiphania, in Paſcha, in Aſcenſione, in Pentecoſte* &c. Item, *Præcentor Chorum reget in Synodo: prima dies eſt* Præcentoris, *ſecunda Cantoris. Præcentor officium annis ſingulis tabit & in eo omnibus ſi alter abſens fuerit, ille qui præſens erit, ſuppleat defectum.* Vide præterea ſtatuta Eccleſiæ Leichfeldenſis in *Monaſtico* Anglic. *Tom.* 3. *p.* 241. & plura hanc in rem apud Car. du Freſne, *Gloſſar.* Origo dignitatis inde: Poſtquam Eccleſiaſticum cantum, introductis jam Antiphonis ac Reſponſoriis multiplicatum, ordinaſſet Gregorius M. inſtituto certô tempore, Eccleſique, quas vocant, Canonicis, populus paulatim à Muſica, ut quæ jam operoſior facta erat, ac Latinâ linguâ conſtabat, excluſus, eque conſtituti certi homines ſunt, quibus Cantorum officium imponeretur. Franc. Baro annus, *Synopſ. Theol. Chriſt. Part.* 2. *l.* 17. §. 11. At *Præcentor Tabularum*, officium eſt, qui *tabulis officialibus* præerat, apud Ingulfum. Dicuntur autem *Tabulæ Officiales* Leoni Oſtienſi, *l.* 3. *c.* 12. tabulæ in Monaſteriis, continentes ſeriem Miniſtrorum & Officialium, qui per hebdomadem publicis functionibus deputantur, quæ in Capitulo ſeu Exedra ad communem omnium notitiam, exponuntur. Harum cura *Præcentori* hinc, ſeu, ut idem vocat, *Tabulario* incumbit. Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide & infra, in voce *Tabulæ.*

PRÆCEPTORES, ſicut & Medici, in Servorum honoratiorum numero Romanis fuêre, de quibus utrisque Paul. Orofius, *l.* 7. *c.* 2. *Acta dira*, inquit, *Romanos ſama, conſecutum eſt, ut Cæſar Lanſtagum familiam, omnesque peregrinos, ſervorum quoque maximas copias exceptis Medicis & Præceptoribus, Urbe præceperit*, apud Laur. Pignorium *de Servis.* Eorundem uſum cum apprimè neceſſarium agnoſceret C. Caſſius, factum eſt, ut crederet, *heredi, quandoque remittendum eſſe propter ſervi manumittendi neceſſitatem*, *l.* 15. *ff. de Fideicommiſ. libert.* quod tamen receptum non eſt. Docuêre autem & pueros & puellas. Hieronym. *Magiſtrum pueri tui, de quo dignatus es ſcribere, quem plagiatorem ejus eſſe non dubium eſt, ſuſe Euagrius Presbyter, dum Antiochiæ adhuc eſſem, me præſente corripuit, Cui ille reſpondit, ego nihil timeo. Dicit ſe à Domino ſuo fuiſſe dimiſſum.* De puellis inprimis inſigne extat teſtimonium Juliani JC. *l.* 4. *ff. ubi Pupillus educari deb. Is à cognatis & propinquis puellæ perductus ad Magiſtratum, juſſus eſt alimenta pupillæ & mercedes, ut liberalibus artibus inſtitueretur, Præceptoribus dare.* Martialis *l.* 9. *Epigr.* 70.

Quid tibi nobiſcum eſt, ludi ſcelerate Magiſter?
Invisum pueris, virginibusque caput.

Vide quoque Sueton. *de Ill. Gramm.* Neque verò ſervis ipſis defuit Magiſter ſive *Præceptor* familiaris, de quo antiquus cippus Tibure, *D. M. Tib. Claudii Aug. Lib. Hermetis M. Puer. dom. Auguſt.* apud Pignor. *loc. cit.* Sed & ipſi Philoſophi, à *præcipiendo*, ſive docendo, *Præceptores* olim dicti. Quintilian. *l.* 3. *c.* 1. *Pomeridianis ſcholis Ariſtoteles præcipere artem Oratoriam cœpit.* Quod ortum ſine dubio à more eorum priſco, quô ſic docebant, ut ſimul præciperent: quemadmodum ex illo celebri αὐτὸς ἔφα, & *dixit, juſſit*, apparet. In quo ſignificatu *Præceptoris* appellationem uſurpavit A. Gellius, *l.* 1. *c.* 13. cùm ait: *Si tali* Præceptori *ratio reddenda ſit, nihil faciendum eſſe monuerunt aliter, quàm præceptum eſt.* Vide Georg. Hornium, *Hiſtor. Philoſ. l.* 7. *c.* 1. Officium *Præceptoris* graphicè deſcribit Juvenal. *Sat.* 7. *v.* 229.

—— *Vos ſævas imponite leges,*
Ut Præceptori *verborum regula conſtet,*
Ut legat hiſtorias, auctores noverit omnes,
Tanquam ungues digitoſque ſuos, ut fortè rogatus,
Dum petit aut thermas, aut Phœbi balnea, dicat
Nutricem Anchiſæ, nomen patriamque novercæ
Archemori: dicat, quot Aceſtes vixerit annos,
Quot Siculus Phrygibus vini donaverit urnas:
Exigite, ut mores teneros ceu pollice ducat,
Ut ſi quis cerâ vultum facit. ——

Vide quoque ſuprà in vocibus *Magiſter*, *Pædagogus*, &c. Porrò *Præceptor*, apud Guil. Tyrium, *l.* 20. *c.* 31. de Aſſaſſinis: *Magiſtrum ſolum ſibi præficere & eligere* Præceptorem —— *quem ſenem vocant:* Dominum notat, Principem ſeu ſupremum Magiſtratum. Eundem vocat Vincentius Beluac. *l.* 31. *c.* 95. *Aſſaſſinorum Præceptorem Vetulum de Montanis.* Vide quoque Iacobum de Vitriaco, *l.* 3. Apud Hieroſolymitanos & Templarios Milites, *Præceptores* olim dicti ſunt, domorum, quas in provinciis poſſidebant, Procuratores, quos hodie *Commendatores* vulgò dicunt. Idem *in Hiſtor. Hieroſolym. c.* 65. Hinc *Præceptoria*, prædia iis aſſignata, Gall. *Commanderies.* Vide *Monaſtic.* Anglic. *Tom.* 2. *p.* 564. & *ſeqq.* Apud Walafridum Strabonem *de Rebus Eccl. c.* 31. *Præceptores Palatii* occurrunt, qui iidem cum Comitibus Palatii. Ita enim is: *Quemadmodum ſunt in palatiis* Præceptores *vel Comites Palatii, qui ſecularium cauſas ventilant* &c. Extatque ejuſdem Auctoris carmen, *ad Thomam Præceptorem Palatii, Tom.* 6. *antiqq. Lection.* Caniſii *p.* 620. Unde & apud Hincmarum Remenſem, *l. c.* pro *Præcentor Palatii*, MSS. quidam Codices *Præceptor* præferunt. Car. du Freſne ubi ſuprà.

PRÆCEPTORIÆ Literæ in Jure Canonico dicuntur eæ, quibus præcipitur à Pontifice, ut vacans alicui conferatur beneficium. Earum formulam recitat Franc. Florens in *Decret.* Greg. IX. *p.* 73. 74. laudatus eidem.

PRÆCEPTUM, ſive PRÆCEPTIO, pro ſcriptura vel inſtrumento, in Lomb. *l.* 2. *tit.* 12. *Si Gaſtaldus aliquid per donationem*

æquiſariè, ſtrillè, ſtabile, ſi per præceptionem indulgentiæ Regis hoc illi fuerit confirmatum. Aymoi. l. 5. tit. 30. Richbodo Conſentiente ad Ludovicum veniens, attulit ei Præceptum, per quod pater ſuus illi Regnum ante mortem ſuam tradiderit. Præceptus apud Joh. Calvin. Lexic. Jurid. Sic Præceptum Imperiale, in l. 3. Cod. Theodoſ. de Indulg. temp. l. 2. de Operib. publ. i. e. Diploma Imperiale. Vide quoque Auctores, quos magno numero hanc in rem laudat Car. du Freſne Gloſſar. Apud quem ejuſmodi Præceptorum formulam ſic deſcribit Lupus. Præcepta, munimenta Magnatum & Poteſtatum ſecularium ſunt tantummodo. Propria autem Regum vel Principum præcepta ſignum certum non habent in exordio: ſed quod facere voluerint, vel literam quamlibet eminentiorem ſcripturam, vel quodlibet aliud. Solet autem prima linea præceptorum longis & æqualibus literis figurari. Interim... hujuſcemodi eſt: In nomine ſanctæ & individuæ Trinitatis Ill. gratiâ Dei Imperator Auguſtus. Poſt hæc introducitur perſona Imperatoris loquentis, reddentiſque cauſam quâ inductus voluerit illud ſtatuere, dicens: Rectè competere poteſtati, aliis pietati ut talium virorum quibus ipſe rogatus ſit, non deceat contemnere petitiones, vel aliam quam voluerit cauſam. Poſt hæc, quod loco vel homini illi ſuâ auctoritate concedat. In fine erit tecendum. Ut quicunque contra hujus præcepti decretum aliquid fecerit, mille auri optimi libras vel tale quid, quod inſtituere Imperator voluerit, perſolvat, medietatem Regi & medietatem loco vel homini. Poſt hæc adjiciendum eſt, quod Imperator propriâ manu ſubſcripſerit, & proprii ſigilli ſignari juſſerit. In fine Monogramma eſt ponendum, in quo nomen Imperatoris & Imperatoris Auguſti & Dei gratiâ connexum habeatur, vel alia, quæ Imperatorem deceant: Signum Domini Ottonis Sereniſſimi Imperatoris. Poſt hæc ſeq.: Henr. Cancellar. Vice Vercellenſis Epiſcop. recognovi. Factum anno Dominicæ Incarnationis M. Indictione VI. anno vero ejus Imperatoris regni XII. Actum Romæ feliciter. Vide & ſupra Indiculus.

PRÆCESSOR & PRÆDECESSOR, qualiter differant, Vide Gl. c. 1. de renunt. in 6.

PRÆCIA. Romana mulier, venuſtate formæ nulli ſecunda, quæ ſui pulchritudine Cethegum ſibi adeò devinxit, ut nihil ab eo probiretur, niſi quod illa probaſſet. Plut. in Lucullo.

PRÆCIÆ, ſive PRÆCLAMITATORES, dicebantur, qui à Flaminibus ſolebant præmitti, ut Opificibus denuntiarent, manus abſtinendas eſſe ab opere, ne, ſi vidiſſet Sacerdos facientem opus, ſacra pollnerentur. Hos à Flaminum Lictoribus, diſtinguit Joh. Roſin. Antiqq. Rom. l. 3. c. 31. Vide quoque aliquid hanc in rem ſupra in voce Pontifex. Præclamitatores, apud Feſtum: ubi tamen Scaliger legi vult, Præciæ, metatores &c.

PRÆCIDANEA Porca, quæ Cereri ante meſſem mactari ſolebat dici conſuevit. Sext. Pomp. Præcidanea agna vocabatur, quæ ante alias cædebatur. Item porca quæ Cereri mactabatur ab eo, qui mortuo juſta non feciſſet, i. e. glebam non injeciſſet. quod mos erat iis facere, priusquam novas fruges præciderent. Formulam ſacrificii hujus iſtam exhibet Cato, de Re Ruſt. c. 134. Priusquam meſſem facias, porcam præcidaneam, porcam fœminam, priusquam hæ fruges condantur, far, triticum, hordeum, fabam, ſemen rapicium, thure, vino, Jano, Jovi, Junoni præfato. Priusquam porcam fœminam immolabis, Jano ſtruem commoveto ſic: Jane Pater, te hâc ſtrue commovendâ bonas preces precor, uti ſies volens propitius mihi, liberiſque meis, domo familiæque meæ mactus hoc fercto. Fertum Jovi moveto & mactato, ſic: Jupiter te hoc fercto obmovendo bonas preces precor, uti ſies volens propitius mihi liberiſque meis, domo familiæque meæ mactus hôc fercto. Poſteà Jano vinum dato ſic: Jane Pater, uti te ſtrue commovendâ bonas preces bene precatus ſum, ejuſdem rei ergo macte vino inferio. eſto. Poſtea Jovi ſic: Jupiter, macte fercto eſto. macte vino inferio; eſto. Poſtea porcam Præcidaneam immolato: ubi exta porrecta erunt, ita Jano ſtruem commoveto mactatoque item uti priùs obmoveras. Jovi item ferctum obmoveto, mactatoque, uti priùs feceras. Item Jano vinum dato, & Jovi vinum dato, ita uti priùs datum fuit ob ſtruem obmovendam & ferctum libandum, poſtea Cereri exta, & vinum dato. Ubi mactus perpetuò legendum eſſe, diſcimus ex Arnob. contra Gentes, l. 7. verbum inferio uſurpari fuiſſe ſolitum, monet Trebatius, ne vinum omne omnino, quod in cellis atque apothecis eſt conditum, ex quibus illud, quod effunditur, promtum eſt, eſſe ſacrum, incipiat, & ex uſibus excludatur humanis. Vide Joh. Roſin. Antiqq. Rom. paſſim, l. præſertim 4. c. 17. Imitabatur autem Præcidaneæ hæc hoſtia, ut rectè Scaliger Græcorum προθύματα: Præcidariam quidem appellari vult Mar. Victorinus, l. Art. Gramm. ſed utrumque rectè dici, monet Anton. Thyſius, Not. in Gellium, l. 4. c. 6. Præcidaneæ hoſtiæ dicuntur, quæ ante ſacrificia ſolennia pridie læduntur. Idem Gellius ſub fin. c. feriarum quoque Præcidanearum meminit, quæ reſpondentes Græcorum [illegible], ut iterum docet Scaliger ad Feſtum, à præcedendo nomen accepiſſe videntur &c. Quod ſi Præcidaneis hoſtiis litatum non eſſet, aliæ poſt eaſdem ductæ cædebantur, quæ quòd prioribus jam cæſis, luendi piaculi gratiâ ſubderentur & in earum locum ſuccederent, Succidaneæ ſunt appellatæ. Quo alludens Plautus, in Epid. Actu 2. ſc. 2. v. 37. Epidic. Meum, ait, tergum ſtultitiæ tuæ ſubdes ſuccidaneum. Vide etiam Thom. Godwyn. Antholog. Rom. l. 2. ſect. 2. c. 19. & ſuprà Feria.

PRÆCINCTORIUM, veſtis in Communione Romana Sacerdotalis, quæ aliis Cingulum ſeu Subcinctorium, uti Cardinalis Bona ſentit, qui voce Honorius utitur, l. 1. c. 20. Addit, ſolum Romanum Pontificem eo uti, cum ſolenniter celebrat, eſſeque inſtar parvi cujuſdam manipuli, è ſiniſtro latere pendens: illudque videri, quod Græci Ἐπιγονάτιον vocant, formæ quadrangularis palmi & dimidii ex utroque latere, quod è zona appenſum geſtatur & ſolis Epiſcopis ratione dignitatis permittitur. In vetere Miſſa ab Illyrico edita, oratio habetur ad Præcinctorium, cùm illud ſcil. induit Epiſcopus, ſacra facturus. Præcinge me Domine virtute & pone immaculatam viam meam, apud Car. du Freſne Gloſſar. At Præcinctura, exactio, teloneum, vectigal eſt eidem ex Charta Gisleberti Abbatis Gaudenſis & Duchêſno in Hiſt. Limburg. Apud veteres Scriptores Præcincti & Cincti, milites dicti reperiuntur. Feſcennius.

Qui pelago credit, magno ſe fœnore tollit,
Qui pugnas & caſtra petit, præcingitur auro:

Propter pecuniam, quam in zona geſtabant milites. Hinc apud Vulcatium Gallicanum in Avidio Caſſio, milites modò cinctos, modò præcinctos, vocatos videmus. Salmaſius ad eum. c. 5.

PRÆCIPITARIA, ſeu PRÆCIPITATORIA, machina poliorcetica, muros præcipitans, antiqui Veteris analoga, apud Matth. Pariſ. A. C. 1141.

PRÆCIPITIUM, in Concilio Bracarenſi A. C. 5?9. c. 16. ipſa præcipitatio. præſertim cùm pœnam illam notat, quâ reus ſententiâ Judicis de excelſo aliquo loco præcipitatur, olim recepta, ut obſervatur à Petro Fabro, Semeſtr. l. 1. c. 18. qui falſum eſſe ait, quod tradit Auguſtinus, tract. 11. in 3. c. Evangel. Johannis, hocce ſupplicii genus Veterib. inauditum eſſe. Quando poteſtates Romanæ talia ſupplicia decreverunt, ut præcipitarentur homines? Infra. Poteſtates Romanæ nunquam tali ſupplicio uſæ ſunt. Certè apud Hebræos, in lapidationis ſupplicio, præceps primò reus de tumulo eminente dabatur: & nota apud veteres Romanos Rupes, ſeu Saxum Tarpejum, è quo non paucos præcipitatos reperias. Imò & in illa parte carceris, quæ communiter Robur, Plauto in Pœnulo. Actu 5. ſc. 3. v. 53. Robuſtus Codex, item ibid. Act. 5. ſc. 6. v. 8. Cuſtodia lignea, Horatio l. 2. Carm. Od. 13. v. 17. Italum Robur, dicta, reus de ſtipite quodam humi defixo præcipitatus, cervicem frangebat. Quo Tullius alludens, Quæro, inquit, fregerit ne in carcere cervices ille ipſe Vettius. Alex. Roſſæus, Antholog. Hiſtor. Rom. &c. Poſterioribus dein ſeculis idem ſupplicii genus continuatum eſſe, diſcimus ex Orderico Vitali l. 12. p. 885. Wilhelmo Malmesburienſi l. 5. p. 155. Auctore Geſtorum Ludovici VII. c. 3. Gaufr. Villharduino num. 163. Joh. Cinnamo, l. 6. num. 2. p. 129. Pachymere, l. 5. c. 29. Aliis. Quò etiam ſpectat Charta Henrici Ducis Brabantiæ, pro Communia Bruxellenſi A. C. 1229 Qui falsò menſuraverit, præcipitabitur. Neque verò ſolùm præcipitatos ab aliis legimus, ſed etiam à ſeipſis in præceps actos non paucos, inprimis qui lectô Platonis Phædone, opimam de felici Animæ poſt hanc vitam ſpem conceperant, apud priſcos legimus: id quod in præcipitia jactari, dixit Julius Firmicus, l. 3. c. 5. &c. Atque hôc modô infelicem vitam Judam proditorem clauſiſſe, ex Pricæo, docet Cl. Suicerus Theſ. Eccl. voce Ἀπάγχομαι, ubi de ſupplicii hoc genere apud veteres Hebræos, Græcos & Romanos non infrequenti, varia.

PRÆCISI Phanatici, quorum mentio apud Æl. Lamprid. in Heliogabalo, c. 7. Jactavit autem caput inter præciſos phanaticos. Galli ſunt Cybeles Sacerdotes, ἀπόκοποι, quos ſeipſos caſtraſſe & præcidiſſe genitalia, notum. Iidem phanatici dicuntur Ulpiano, l. prim. de Ædilit. Edicto. ſi ſervus inter fanaticos non ſemper caput jactaret, & aliqua profatus eſſet. Erant enim capillati. Vetus Lapis, CAPILLATUS A MATRE MAGNA. Hos præciſos ſeu quod idem ſonat, Gallos (hæc enim vox Aſiatica τὸν ἀπόκοπον notat, neque à Galliæ populis, ut quidam volunt, manavit) imitatus Heliogabalus, ſimiliter ſeipſum præciſum reddidit. Ita enim pergit Auctor præfatus, & genitalia ſibi devinxit & omnia fecit, quæ Galli facere ſolent: ubi pro devinxit legi vult Salmaſius defixit, i. e. refixit & avulſit. Demetebant enim ſibi & abſcindebant teſticulas Galli, quod ſimiliter Heliogabalum feciſſe, innuit hîc Auctor, diſertè ſcribit Aurelius Victor, in Epit. c. 23. Abſciſis genitalibus Matri ſe magnæ ſacravit. Vide ſuprà in voce Cybele, item Galli, Sacerdotes.

PRÆCLAMITATORES, Vide ſuprà Præciæ.

PRÆCLAVIUM, dixêre Veteres prætextum ſeu prætextam, extremitatem nempe veſtis in ſe replicatam & corrotundatam contortamque, ſupra quam limbi vel faſciæ purpureæ vel clavi adſuebantur, quibus prætexebatur veſtis. Afranius Itemme. Tertiam diem præclavium unum texere. Idem Fratriis, mea nutrix ſurge. ſi vis, profer purpuram, præclavium contextus. Græci παράσημον dixêre; quod Latini vertunt verbô Præclavium; nam clavus eſt σημεῖον: Ut autem παρυφὴ, prætextum vertebant, ſic præclavium παράσημον. Heſychius, Τάραντα τὰ ἐν ταῖς τῶν ἱματίων παρασήμοις Λάκωνες, Tarama Lacones dicebant, quæ cæteris [illegible], h. e. præclavia ſeu prætexta, quæ ad oras veſtium adſui ſolebant. Hinc etiam Græci παράσημα ἀρχῆς & παράσημα βασιλικὰ vocant, quæ liceat appellare: præclavia ſeu prætexta Imperii & præclavia ſeu prætexta regia. Incertum ergo eſt, quid ſibi voluerit Nonius, qui præclavium fuiſſe dixit partem veſtis, quæ ante clavum texebatur: Nimirum ſecutus eſt ſimpliciter verbi compoſitionem quaſi manu ducentem ad illam notionem. Meliùs Gloſſarum Auctor: παρυφὴ, prætexta, præclava, hoc præclavium. Nam & prætexere clavis dicebant. Feſtus, Recinium omne veſtimentum quadratum, ii qui duodecim interpretati ſunt, eſſe dixerunt, vel togam, quâ mulieres utebantur, prætextam clavô purpureô. Unicâ voce poſſet aliquis dicere, præclavatam vel præclaxam veſtem, ut auroclavas & aureoclavatas dixêre paſſim Recentiores [illegible]. Cùm igitur clavus nihil ſit aliud, quàm [illegible], præclavus vel præclavum meritò παρυφὴ appellatur. Circumtextum idem ſignificabat. Varro interpretatur purpuram circùm &c. Salmaſ. ad Vopiſc. Aurelian. c. 46. Vide etiam ſupra in Periclyſis.

PRÆCO, multiplici in uſu Romæ fuit. In auctionibus enim ad haſtam ſtabant. unde Cicer. Philipp. 2. Bona C. Pompeii, voce acerbiſſima ſubjecta Præconis: & pretia oblata nuntiabant. In concionibus, audientiam faciebant: in Comitiis Magiſtratuum, tribus

bus ad ſuffragia ineunda ciebant, & eos, qui deſignati erant, renuntiabant: in legibus ferendis, ſubjiciente Scribâ, leges populo recitabant: in Judiciis & Quæſtionibus, Judices, reos, accuſatores, & teſtes citabant, ut ex Antiquorum ſcriptis patet. Libertos autem illos fuiſſe, exemplo Sext. eſt ille Nævius, de quo Cicero *pro Quintio*. *Legebantur a Cenſoribus, ex toto num Rom. numero, eorumque innata erant decuria*. Ita Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 7. c. ult.* Sub Regibus, ſoli Patricii, per *Præconem*, qui quemque ſuô ac paternô nomine appellare ſolebat, convocabantur: Plebejos vero Miniſtri quidam cornibus bubulis concinentes in concion m contrahebant, teſte Dionyſ. Halicarnaſſeô, *l. 2.* Poſtea verò, quemvis civem nominatim citiſſe illos, docent hæc Val. Maximi *l. 2. c. 9. ex 6.* ubi ait: *Ut eſt ad Pollam ventum Tribum, Præco iterô nomine Salinatoris citandum nec ne ſibi eſſet, hæſitavit.* Comitatus verò *Præconum* is eſt, qui *Buccinator nominum* appellabatur, *i. ult. de tare immun.* de quo Roma viâ Salariâ vetus Inſcr. *L. Volusio. Urbano. Nomenclatori. Præconi. Papias. ſervus publicus, buccinator, nominum* apud Laur. Pignorium, *Comm. de ſervis*, ubi fuiſſe *Præcones* familiares, perſuadere conatur, ex antiquis lapidib. Romæ, *C. Rulli Præconis Familiaris* 7. *L. Trajeria* &c. Narbonæ, *Ufinis. Præconi Antiqu.* ut & exemplô Thaltybii & Eurybati Homericorum, *Iliad. α.* De illorum uſu ſic Juvenalis, *Sat.* 1. *v.* 98.

> *Ille tamen faciem prius inſpicit, & trepidat, ne*
> *Suppoſitus venias, ac falſo nomine poſcas.*
> *Agnitus accipies: jubet à Præcone vocari*
> *Ipſos Trojugenas, nam vexant limen & ipſi*
> *Nobiſcum.* —— ——

Et Horatius, ubi de Vulcejo Mena, *Præcone, l. 1. Ep. 7. v. 63.*

> —— *Vulteium mane Philippus*
> *Vilia vendentem tunicato ſcruta popello*
> *Occupat.* —— ——

Lucilius *Scrutarium* dixiſſet, apud A. Gell. *l. 3. c. 14.*

> *Quidni? & ſcruta quidem ut vendat, Scrutarius laudat,*
> *Præfractam ſtrigilem, ſoleam improbus dimidiatam.*

Dicacitatem iſtiuſmodi hominum, in illis mancipiis jumentiſve, quæ promtos non invenirent emptores, egregie depingit Appulejus, *Metamorph. l. 8.* Vide quoque Joh. Friderr. Gronov. *de Pecunia vet. l. 4. c. 10.* Ut plurimum certe ſcurras fuiſſe, diſcas ex Martiali *l. 1. Epigr. 5.* Interim ars ad invidiam uſque fructuoſa fuit, unde idem ad Lupum, de filio ejus *l. 5. Epigr. 48. v. 10.*

> *Si duri puer ingeni videtur,*
> *Præconem facias vel Architectum.*

& *l. 6. Epigr. 8.* Senem quendam, præteritis 10. Poëtis, 7. Cauſidicis, 4. Tribunis, 2. Prætoribus, *Præconi Eulogo* filiam elociſſe refert, vide etiam ſupra *Curiatæ*. At *Præco*, apud Recentiores, Prætor ſeu Iudex Urbanus, *Major*, Gallis *Maire*, Germanis *Maier*, Vide *Speculum* Saxon. *l. 3. artic.* 61. §. 2. Cujuſmodi Judices ex liberis hominibus, quos *Proprietarios* vocabant, eligi conſuevisse, habes *ibid. l. 1. art. 2. §. 5.* Hinc *Præconatus*, idem cum *Majoratu*, in *Tabula* S. Bertini *Ch.* 105. alibique, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* Alii ab utriſque erant *Præcones*, in Ludis Græcorum ſacris, Κήρυκες & Ἱεροκήρυκες dicti, qui, quam quiſque victoriam retuliſſet, altâ voce enuntiabant, poſtquam juſſiſſent *in ſilentio* τοῖς πανηγύρεσι *fauſta omnia toti celebritati precari*: hæ enim primæ eorum voces erant. Eligebantur ad hoc munus primæ & optimæ notæ homines, namque καὶ τὶς ἐγγύνεται κρόταις, inquit Ariſt. *de Rhet. Orat. 1.* τοῦτον ὁ κῆρυξ ... *Si quis fuerit proditor, hunc neque coronari jubet neque renuntiari.* Renuntiatio autem illa victorum meridianò fiebat tempore, ut conjicere licet ex Philoſtrato, *Vita Appollonii*, *l. 6.* ubi Athletas in porticu ait expectare μεσημβρινὸν κήρυγμα, *meridianum præconium*: nempe poſtquam omne matutinum tempus certaminibus conſumtum eſſet. Tunc itaque, qui victor fuiſſet, dicebatur *tradere Præconi, quod clamaret*, ut de Alcibiade *Euripides* cecinit, referente Plutarchô: ſicque demum publicô decretô coronam accipiebat, Demoſth. *Orat. de Cor.* Et quidem quos municipia coronabant, eorum coronatorum præconia fiebant in ipſis municipiis: at quos Populus Athenienſis juſſiſſet coronari, hi in Theatro Bacchi proclamabantur. Iterum, cùm Senatus coronavit, in Curia proclamatio fiebat; ſin civitas, in Pnyce. Qui verò à *Præcone* renuntiatus non eſſet, ἀκήρυκτος dicebatur, & inglorius abibat. Erant porrò *Præcones* hi aureâ coronâ redimiti: ſicut & illi, quos jura Legationis complectebantur, quòd Legato comites & miniſtri aderant, ac proin ſancti quoque erant & inviolabiles, ut & per quos hoſtibus induciæ mittebantur, de quibus dictum in voce *Heraldus*. Quô pactô à vulgaribus *Præconibus*, per urbem clamantibus, quos ἀστυκήρυκας dicebant, diſtinguebantur. Erat ergo munus magnæ omnino dignitatis: unde Neronem, cùm hujuſmodi certamina decertaret, *Præconem* adhibuiſſe Claud. Ruſum virum Conſularem, legimus apud *Dionem*. Cauſa inſtituti muneris fuit, ne quis ſe ipſe victorem proclamaret, quod αὐτοκήρυξ καὶ παρανόμως, *inciviliter & contra legem*, Timotheus quidam Mileſius fecit, apud Plut. περὶ τοῦ ἑαυτ. ἐπαιν. Poëtis tamen, qui in Muſicis certaminibus viciſſent, id licuiſſe, docet Ariſtides περὶ τοῦ παραφθέγ. &c. Quam in rem vide plura, apud Car. Paſchal. *Coronar. l. 6. c. 13.* ut & ſupra, voce *Euthymius*. In eorum locum tubas poſtmodum ſucceſſiſſe dicemus infra voce *Tuba*. Sed & *Præcones* inter Symbola Eleuſiniorum Sacrorum fuêre. Vide ubi de Sacris hiſce: uti *de Præconibus Hebræorum* aliquid ſuprà, ubi de *Occupatione*; de *Præconum* in funeribus, apud Græcos uſu, voce *Oga*. Hinc *Præconium*, Græcè κήρυγμα ſeu ἀνάῤῥησις, apud Sueton. *Nerone, c. 25.* ubi & *Præconii* formulam exhibet, & *præconio* quoque certatum fuiſſe, in Ludis Olympicis, docet Caſaubonus. Sed & *Præconium*, recentiori ævô varium. Vide de ἀναῤῥήσει Imperatorum Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Βασιλεὺς, de ordinandorum in Eccleſia, voce Ἀνάῤῥησις, de mortuorum, quorum nomina è Diptychis recitabantur, in Διπτύχοις de Synodorum, cùm promulgabantur, in Ἀναγνώσει &c. Hodie verò *Præconiſatio*, Gallicè *Preconiſation*, dicitur in Eccleſia Romana, relatio Cardinalis Protectoris, facta Pontifici & Cardinalibus, in pleno Conſiſtorio, de eo, quem Galliæ Rex nominaverat ad Beneficium aliquod vacans obtinendum, neceſſariis dotibus ad illud capeſſendum inſtructo. Vide Maſſacum, *tr. Gall. de Jure Eccleſ. c. 4.*

PRÆCONIUS, L. Ælius Stilo ob id cognominatus, quod præco purpura latiore tunicæ uſus fuerit, Plin. *l. 33. c. 1.* Ubi alii *Præconinus*.

PRÆCONIUS Valerius. Vide *Valerius*.

PRÆCONNESUS, Inſula in quam Nicephorus Patriarcha imaginum defenſor, à Leone Armenio Imperatore relegatus eſt. Latin. Comp. *Hiſt. Univ.*

PRÆCOPIA, urbs Tauricæ Cherſoneſi, à veteribus Græcis *Eupatoria*, Pompejopolis, ſacer lucus, Dromon, vel Curſus Achillis ſeu Græcida, Heracleus vel Heraclea appellata, *Mercat. Mercat.* Hinc

PRÆCOPENSE Regnum, alias quoque *Crimenſe*, Tartarorum, quod circa A. C. 1400. ortum ſuum cepit: tum enim expeditione Tamerlanis in Tartariam Deſiſtentem ſeu Occidentalem factâ, everſâque Tiktan ſublô Tartariæ deſertæ Imperatore, Occidentalis Tartaria in duo Regna diviſa eſt, & Crimenſes ſeu *Præcopenſes* Tartari, Rege ſibi peculiari electô, Zavolhenſibus amplius ſubeſſe noluêre. Fuit autem is e Familia Kireitorum, ex qua oriundus Aci Kitai, Scitachmeth Zar filium Tick Tamiſchi ex Taurica ſeu Crimea expulit, ſeque contra eum, Regem Tartarorum appellavit: à quo tempore Crimenſes perpetuis excurſionibus Lithuaniam, Poloniam, Ruſſiamque infeſtârunt. Sed à Selimo Turcarum Imperatore tributarii facti A. C. 1584. hodieque Turcicum Imperium agnoſcunt. Vide præ aliis, Joh. Baptiſtam Tavernier, *Relat. du Serrail.* Cùm verò ſic *Præcopenſibus* Tartaris ſucceſſit rebellio contra Zavolhenſes, aliæ quoque Hordæ defecerunt & ſinguli ſibi proprios ſibi Reges creaverunt, unde Regna, Caſanenſe, Aſtracanenſe & Najagenſe, originem accepêre, de quibus ſupra. Vide Georg. Hornium, *Orb. Imper. p. 435. & ſeqq.* nec non voce *Præcopia*.

PRÆDA, in publicis belli actibus Populi Romani fuit, cujus diſpenſandæ arbitrium aliquod Imperatoribus belli quidem concedebatur, ita tamen ut rationes reddere tenerentur, ne in Peculatus crimen inciderent. Sic Scipionem Africanum ſeniorem, à Pœtilio Tribuno Pleb. ut pecuniæ Antiochenæ prædæque eô bellô captæ rationem redderet, appellatum, *exſurrexiſſe, & prolatâ è ſinu togæ librô, rationes in eo ſcriptas eſſe dixiſſe, mox, ut palam recitaretur & ad Ærarium deferretur, juſſum, diſcidiſſe coram ſuis manibus & concerpſiſſe*, legimus apud A. Gellium, *l. 4. c. 18.* Et quidem Romani Diis ſuis, ut Apollini, Herculi, Jovi Feretrio, decimam de *Præda* ſacraverunt, quod & Græci fecêre Carthaginenſeſque: imitatione haud dubiè Hebræorum, apud quos jam Abrahamus de ſpoliis, quæ à quinque Regibus acceperat, decimam Deo dedit, Gen. *c. 14. v. 20.* Unde divinitus jus *Prædæ*, inter naturales terminos, probatum eſſe, perſpicuum eſt. Hæc cùm jure Gentium capientis eſſet, lege civili publica facta eſt: non tantùm apud Romanos, ut dictum, ſed & apud Græcos, Spartanoſque inprimis, ubi publici officii nomen fuiſſe, Λαφυροπῶλαι, i. e. *Prædæ venditores*, indicat Plut. *in Lyſandro*: Trojanos item, Perſas, Afros, Francos veteres alioſque. Imo non ſolùm rationem ejus apud Romanos belli Duces reddebant, ſed & qui ſanctiſſimi eorum eſſe aut credi volebant, ne attingebant quidem eam, ſed ſive pecunia erat in *Præda*, eam jubebant à Quæſtore Populi Rom. percipi; ſive res aliæ eas per haſtam venundari: ubi redactam pecuniam *Manubiarum* nomine ſignificatam, Favorinus apud Gellium ſenſit. Vide ſuprà in hac voce. Hæc pecunia per Quæſtorem in Ærarium deferebatur, prius tamen, ſi res triumphi eſſet, oſtentata publicè. Vide Liv. *l. 4.* de C. Valerio Conſule, *c. 53.* Vellejum Paterc. *l. 2. c. 40.* de Pompejo, Ciceronem de ſeipſo *l. 2. Ep. 7. ad Salluſtium* &c. Atque id antiquis ac melioribus temporibus fuit maximè uſurpatum, quò Plautus reſpiciens ſic ait *in Bacchidib. Actu 4. ſc. 9. v. ult.*

> *Nunc hanc prædam omnem jam ad Quæſtorem deferam.*

Et de hominibus captivis ſimiliter *in Captiv. Actu 1. ſc. 2. v. 2.*

> *Quos emi de præda, de Quæſtoribus.*

Sed alii ſine Quæſtore *Prædam* ipſi vendebant & referebant in Ærarium, ut à Tarquinio Rege jam olim victis Sabinis, & à Romulio ac Veturio Conſulib. factitatum legimus, apud Dionyſ. Halicarnaſſ. *l. 3. & 5.* unde toties occurrit, quantum Ducum quiſque ex triumphis Italicis, Africanis, Aſiaticis, Gallicis, Hiſpanicis in Ærarium per ſe, aut Quæſtorem retulerit. Præter Deos autem (quibus vel res ipſæ datæ, ut ſpolia, quæ Romulus Jovi Feretrio ſuſpendit, vel redacta inde pecunia, ut ex Pometinis manubiis Superbus templum Jovis in monte Tarpejo conſtruxit, apud eund. Vide quoque paulo ſuprà) Militibus *prædam* dare priſcis Romanis ambitioſum videbatur: uti Sextus, Tarquinii Superbi fil. ſed Gabiis profugus, prædam militi dilargitus dicitur ut eô modô potentiam ſibi conciliaret, Appiuſque Claudius in Senatu ſimilem largitionem arguit, ut novam, prodigam, inconſultam, Liv. *l. 5.* Interim & hic ipſe ſtipendiorum ratione dividi eam militi volebat, ſi illud obtinere non poſſet, ut redacta inde pecunia in Ærarium deferretur, *loc. cit.* cujus dividendi ordinem accuratè exprimat Polybius, *l. 10.* Interdum verò non ipſa præda, ſed redacta inde pecunia ejus locô militibus donabatur, idque inprimis in Triumpho: ubi ſimplex Pedes, Centurio de-

duplex, Equiti triplex; Interdum ſimplex Pediti, Equiti duplex; Alias ſimplex Pediti, duplex Centurioni, Tribuno & Equiti quadruplex dabatur. Vide Sueton. *Caſ. c.* 38. & Appianum, *Civil. l.* 2. Meritorum etiam ſæpe ratio habita: Sicut Marcius, quòd fortiter feciſſet, ex præda Corioiana donatus eſt à Poſthumio: Utrôvis modo fieret diviſio, licebat Imperatori ἐξαιρεῖν, h. e. præcipuum ſibi accipere, quantum vellet: i. e. quantum arbitraretur æquum: quod & aliis interdum virtutis ergò conceſſum eſſe, docet Eurip. *Troadibus:* Aſcanius item apud Virg. *l.* 9. *Æn. v.* 270.

—— *Ipſum illum clypeum criſtaſque rubentes*
Excipiam ſorti. ——

Sic Pauſaniæ, poſt in Platæis prælium, eximia data, mulieres, equos, camelos, narrat *Herodotus.* Eôdem modô Ocriſiam Corniculanam præcipuam accepit Tullius Rex ut alios prætercam. Et hanc Imperatoris portionem ſunt qui potiùs ſignificatam volunt *Manubiarum* nomine, quos inter eſt *Aſconius Pedianus.* Laudatiores tamen, qui jus ſuum remittentes nihil de præda ceperunt, qualis Valerius Publicola, Fabricius, M. Porcius Cato in Hiſpanienſi victoria, apud Livium *l.* 4. & Plut. *in Catone:* ad quam laudem proximè acceſſerunt, qui *prædam* delibârunt modicè, ut Pompejus à Catone laudatur, apud Lucanum, *l.* 9. ubi de ipſo *v.* 197.

—— —— *Plura retentis*
Intulit.

Porrò interdum & abſentium habita ratio, ut captô Anxure conſtituit Fabius Ambuſtus. Liv. *l.* 4. interdum quorundam quamvis præſentium non habita, ut Minutiani exercitus Dictatore Cincinnatô. Quod autem jus vetere Rep. Imperatores habuêre, id poſt occupatam Remp. ad Magiſtros militum delatum eſſe, ex Codice Juſtin. apparet, Sed & jam olim diviſio hæc ſæpe in calumniam patuit, quaſi eâ ratione Duces privatam gratiam captarent, quô nomine accuſati Servilius, Coriolanus, Camillus, quaſi amicis & clientibus de publico largientes: qui tamen ipſi contrà publicô ſe tuebantur bonô, Dionyſ. *l.* 4. Aliquando verò diripienda *Præda* militi conceſſa eſt, aut in populatione, aut poſt prælium, oppidive expugnationem, quod antiquis ſeculis rarius, nec tamen exemplis caruit. Nam Sueſſam Tarquinius, Militi diripiendam dedit: caſtra Æquorum Q. Servilius Dictator: Vejos urbem Camillus: caſtra Volſcorum Conſul Servilius. Permiſit quoque direptionem L. Valerius in agro Æquorum, Q. Fabius fuſis Volſcis captaque Ecetrâ, mox alii ſæpe. Vide quæ de Paulo Conſule qui Perſeum: de Lucullo, qui Tigranem vicerat, Liv. habet *l.* 16. & Appianus *Mithrid.* Neque verò militi ſolùm de *Præda* datum, ſed & his, qui tributum ad bellum contulerant, tantundem nonnunquam redditum: Ludi quoque interdum ex manubiis inſtructi ſunt. Socii inſuper in *Præda* partem recepti, ut de Latinis docet Liv. *l.* 4. Sic in bello, quod Ætoli gerebant, adjutoribus Romanis, Ætolis quidem Urbes & agri, Romanis autem captivi & res mobiles ceſſerunt: Demetrius quoque, poſt victoriam de Ptolemæo, partem prædæ Athenienſibus dedit. De ſubditis, exemplum eſt in populo Hebræo, apud quem pars *Prædæ* dimidia cedebat his, qui fuerant in procinctu, Numer. *c.* 31. *v.* 27. 47. 1. Sam. *c.* 30. *v.* 22. &c. In bellis civilibus plus indulgeri cœpit militi. Namque à Sullano milite Æquulanum direptum legas: & Cæſar, poſt pugnam Pharſalicam caſtra Pompejana militi permiſit, cum hoc dicto, apud Lucan. *l.* 7. *v.* 738.

—— *Supereſt pro ſanguine merces,*
Quam monſtrare meum eſt, nec enim donare vocabo,
Quæ ſibi quiſque dabit.

Bruti & Caſſii caſtra diripuerunt Octaviani & Antoniani milites. Bellô civili aliô, Flaviani ad Cremonam ducti, quanquam inſtabat nox, Coloniam divitem feſtinabant impetu capere; veriti alioqui, ne opes Cremonenſium in ſinu Præfectorum Legatorumque eſſent, gnari ſcil. ut Tacitus ait, *Hiſtor. l.* 3. *c.* 19. *Expugnatæ Urbis prædam ad militem, deditæ ad Ducem pertinere.* Quod langueſcente diſciplinâ eò libentiùs conceſſum militi, ne manente periculô, omiſſis hoſtibus, præda manus impediret, quod plurimas ſæpe victorias corrupit. Vide Tacitum, *Annal. l.* 13. & 14. Erant verò quædam tam exigua, ut publicari digna non eſſent quæ ubique ſolebant capientes ſequi, Populi conceſſu. Talia vetere Rep. haſta, haſtile, ligna, pabulum, uter, follis, facula & ſi quid minoris eſſet nummi argentei; unde has exceptiones ſacramento militari (quô militi imperatum, *ne quid tolleret in exercitu decemque mill. p. prope, quod pluris ſit nummi argentei, aut ſi ſuſtuliſſet, ad Conſulem proferret, aut triduô proximô profiteretur*) additas apud A. Gellium *l.* 16. *c.* 4. legimus. Cui non diſſimile eſt, quod nautis etiam ſtipendiô militantibus hodiè conceditur. Galli *deſpoliationem*, aut *pilagium* vocant, & eò comprehendunt veſtem, aurum quoque & argentum, intra 10. ſcutatos. Alibi pars aliquota prædæ militibus datur, ut in Hiſpania modò quarta, modò tertia, alias dimidia penès Regem manet: & ſeptima, interdum decima, penès Ducem exercitus, cætera ſunt capientium, exceptis navibus bellicis, quæ totæ Regi cedunt. Apud Italos verò operæ periculi ſumtuumque habitâ ratione, captæ navis pars tertia cedit Domino navis victricis; tantundem ferunt, quorum merces in navi erant; tantundem hi, qui pugnaverunt. Nec non & illud accidit, ut qui ſuô periculô ac ſumtu bellum miniſtrant, non totam prædam auferant, ſed partem debeant publico, aut ei qui ex publico jus ſuum trahit. Sic apud Hiſpanos ſi in bello naves privatis ſumptibus inſtruantur, de præda pars Regi, pars & maris Præfecto debetur. Galliæ moribus decimam fert Præfectus maris, ut & apud Hollandos: ſed hic quinta prius *Prædæ* pars à Rep. deducitur. Terrâ verò paſſim nunc uſurpatur, ut in direptionibus oppidorum & præliis ſuum quiſque faciat, quod cepit: in excurſibus verò capta communia fiant eorum, qui in comitatu ſunt, inter ipſos pro dignitatis ratione partienda. Vide Hug. Grotium *de Jure Pacis & Belli, l.* 3. *c.* 6. ubi & hoc notat, homines captivos, armenta ac greges Græcis λεία: quæ durante certamine eripiebantur hoſti, σκῦλα: quæ poſt certamen, λάφυρα vocata eſſe. De *prædandi* licentia, inter varias olim hodieque Gentes uſitata, Vide Eundem, *l.* 2. *c.* 15. §. 9. & ſuprà, in voce *Piratica:* adde quæ dicemus infrà, voce *Selter*, it. *Spolia.*

PRÆDATOR, Jupiter cognominatus eſt, à *præda*, quòd ei de *præda* aliquid deberetur, apud Servium, *Æn. l.* 3. cui Templum conſecratum, ſed, ubi & à quo, ignorari, adnotat Jo. Rohn. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 5.

PRÆDESTINATIANA Hæreſis, quaſi bona opera negaret *neceſſaria*, falsò conficta à Semipelagianis. Doctrinam enim, quam defendit S. Auguſtinus *de Gratia & Prædeſtinatione*, quum Fauſtus Semipelagianus in ſuo opere *de Libero Arbitrio*, tacitô Auguſtini nomine, hæreſin vocâſſet ejuſque defenſores hæreticos: Fauſti laudator, Gennadius Maſſilienſis, additô cognomentô *Prædeſtinatianos* illos primus appellavit, eas congerens in illos accuſationes, quibus Auguſtini doctrina à Pelagianis & Semipelagianis gravebatur: uti prolatis teſtimoniis ex Auguſtini & Proſperi Scriptis, luculenter docuit Archiepiſc. Armachanus Jac. Uſſerius, *Hiſtor. de Godeſcalco, c.* 2. ubi, nihil eſſe eorum, quæ *Prædeſtinatis* & *Prædeſtinatianis*, ab Arnobio, Gennadio, Hincmaro aut Sigeberto tribuuntur, quòd non à Pelagianis, ipſi Auguſtino & ejus ſectatoribus, quô jure quâve injuriâ, attributum fuerit: & odioſum novellæ cujuſdam hæreſeos nomen Semipelagianos excogitâſſe, ut hâc technâ orthodoxam *de Prædeſtinatione* doctrinam Auguſtini omnibus invidiam redderent, multis oſtendit. Quod item pluribus probatum dedit Corn. Janſenius Epiſcop. Yprenſis, *de Hær. Pelag. l.* 8. *c.* 3. cujus argumentum eſt. *Non eſſe hæreſin, ſed calumniam, quâ Maſſilienſes S. Auguſtini doctrinam infamârunt.* Vide quoque Joann. Forbeſium, *Inſtructionum Hiſtorico-Theolog. l.* 8. *c.* 29.

PRÆDICANDI Sacerdotes conſuetudo, apud Judæos ac Chriſtianos uſitata, memoratur Æl. Lampridio *in Alexandro Sev. c.* 45. *Ubi aliquos voluiſſet vel Rectores provinciæ dare.....vel procuratores....ordinare, nomina eorum proponebat, hortans populum, ut ſi quis quid haberet criminis, probaret.... dicebatque grave eſſe, quum id Chriſtiani & Judæi facerent, in prædicandis Sacerdotibus, qui ordinandi ſunt, non fieri in provinciarum Rectoribus, quibus & fortunæ hominum committerentur & capita.* Et plena ſunt ejus B. Cypriani ſcripta. Ut cùm *Ep.* 34. ſcribit, *in ordinationibus Clericis, fratres chariſſimi, ſolemus vos conſulere, & mores ac merita ſingulorum communi conſiliô ponderare.* Sed ex plurimis ejus locis, quæ huc faciunt, unus hic maximè docet, quid ſit *Prædicari Sacerdotes*, & quàm bene Chriſtianis Judæi, in obſervatione hujus moris, ab Alexandro conjungantur. Sic autem ille, poſtquam retulit, quomodo Eleazarus Aaronis filius Sacerdos fuiſſet creatus, *Coram omni ſynagoga*, inquit, *jubet Deus conſtitui Sacerdotem: inſtruit & oſtendit ordinationes Sacerdotales, nonniſi ſub populi aſſiſtentis conſcientia fieri oportere: ut plebe præſente vel detegantur malorum crimina, vel bonorum merita prædicentur: & ſit ordinatio juſta & legitima, quæ omnium ſuffragio & judiciô fuerit examinata.* Iſ. Caſaubonus, *Not. ad Lampridium, d. l.* Vide quoque Juſtellum *ad can.* 6. Conc. Chalced. & Suicerum *Theſ. Eccl.* voce Ἐπιψηφίζειν, item Ἐπίσκεψις, nec non ſuprà voce *Præco.*

PRÆDICATOR, pro Epiſcopo, non ſemel apud Avitum Vienn. *Ep.* 47. & alibi: à *prædicando*, i. e. concionando, Gall. *prêcheur.* Concil. Vaſenſe II. *can.* 2. *Si Presbyter, aliquâ infirmitate prohibitus, per ſe ipſum non potuerit prædicare, ſanctorum Patrum homiliæ à Diaconibus recitentur.* Hinc de S. Cæſario Arelatenſi Cyprianus in *Vita* ejus, *Docuit præterea memoriter quamdiu potuit altâque voce ſemper in Eccleſia prædicavit.* Vide quoque *Capitula* Caroli M. *l.* 1. *c.* 82. 160. Durandum, *Ration. l.* 4. *c.* 26. Alios, Hodie in Eccleſia Romana *Prædicatorum* Ordo, unus eſt ex ſacris eorum ordinibus, inſtitutus à Dominico (unde & *Dominicani*) de cujus origine & initiis, ita inter alios Guilielmus de Podio Laurentii *de Bello Albigenſium, c.* 10. *Continuatô itaque biennio & ampliùs hôc labore, cùm accenſum ignem per hanc viam extinguere non valerent benedicti Dei pugiles, attendentes quòd res ita altiori conſiliô indigeret, de ordinandis perpetuis* Prædicatoribus *eſt proviſum ..... & hac de cauſa ſub Beato Epiſcopo D. Fulcone Ordo* Prædicatorum *principaliter eſt exorſus, quorum vexillifer Beatus Dominicus prælationem ſuſcepit pariter & laborem* &c. Vide in voce *Dominicus*, & ſuprà *Jacobini.* A quo verò *Prædicatorum* nomen iis potiſſimùm inditum ſit, referunt laudati Carolo du Freſne in *Gloſſar.* Cantipratanus, *de Apibus, l.* 2. *c.* 9. *num.* 5. Mich. Scotus, *Menſa Philoſ. l.* 4. *c.* 27. & *Chronicon* Montiſſereni, *p.* 137.

PRÆDITUS, in *Gloſſ. veter.* ὠχυρωμένος, *munitus*, & ut Vopiſcus *in Aurelian. c.* 35. loquitur *roboratus.* Inde *civitates præditæ* Guiberto, ὠχυρωμέναι & munitæ. Et quidem *præditum* dixerunt Veteres abſolutè, quodquid bene inſtructum multumque eſſet; ut *præditum hominem*, divitem & opulentum: & *præditam urbem*, bene muratam munitamque. Appulejus de Cratete: *Igitur priuſquam planè Crates factus inter Proceres Thebanos numeratus eſt, lectum genus, frequens famulitium, domus amplô veſtibulô, ipſe bene præditus.* Vulgò *prædiatus*, quod liceat interpretari, multa habens prædia, ſed *bene præditus* vera lectio eſt, & ſignificat bene inſtructum ac cui nihil deeſt. Sic Jovem *in omnibus præditum* dixit Martianus Capella: apud quem ſimiliter *prædiatum* pro *prædito* ſubſtituerunt, qui elegantiam ejus verbi non percipiebant: *de Nuptiis Philolog. l.* 1. *In ſecunda iisdem manſitabant, præter domum Jovis, quæ ibi quoque ſublimis eſt, ut eſt in omnibus præditus. Quirinus, Mars, Lar familiaris* &c. Dicit Martianus, ut eſt in omni-

numinibus præditum & propter alios Deos opulenter & largiter inſtructus, in ſecunda quoque mantione domum ſolitum habere. At ex iſtis verbis, ut e ita vulgo ſunt, Deum nobis uſcro quem *Præductum* tacitebant &c. Salmaſ. *ad Vopiſc. in Divo Aureliano, c.* 35. Sed & *prælatum*, aliis antepoſitum, vox notat, in *Gloſſar.* Hinc *Gloſſ. Græco-Lat.* [illegible], præpolitus, prælatus. [illegible], *prælatus eſt*. Itaque mendum Vir doctus, pro *præductus*, *Gloſſ.* antiquæ, *Præditus*, *ornatus*, *ſublimatus*. Apuleius *de Deo Socratis*, *At ubi [illegible] remeandum eſt*, *eundem tamen*, *qui nobis præditus fuit*, *raptare & trahere velut cuſtodiam ſuam ad judicium*. Car. du Freſne *Gloſſar.*

PRÆDIUM Joſeph, quod dedit Jacob filio ſuo Joſeph, ſupra fratres ſuos. eſtque apex amœnus & fertilis in tribu Ephraim, in quo oſſa Joſephi ex Ægypto allata ſepulta ſunt.

PRÆDUCTA Linea, in Circo ſolum dicebatur, ubi Curſores, ut ex æquo limite progrederentur, ſtabant, inde curſum auſpicaturi. Ita enim Caſſiodorus, *Non longe ab oſtiis in utrumque podium*, *quaſi regula directa producitur linea eſt*, *ubi quadrigæ progredientibus inter certamen [illegible] nec dum ſe præpropere [illegible] eliſere, ſpectandi voluptatem viderentur populo abrogare*. Nempe linea fuit in ſolo ex creta, quaſi ad regulam ducta ac directa, hinc Plin. *l.* 35. *c.* 17. *cretâ præductum Circum* dicit i. e. lineâ præductâ notatum. Verum id non tam Circo Romano, quam Circo Olympiaco conveniebat. In illo enim equi cum curribus intra carceres continebantur repagulis vel cancellatis foribus oppoſitis vocatis, priuſquam ſignum daretur emittendi: Signo miſſo uno eodemque tempore laxatis repagulis è carceribus effuſi ſeſe proripiebant exſiliebantque, ubi proin *producta* illa linea uſum non habuit. At Olympiæ emittendi currus & equi ejuſmodi lineâ prætentâ ſive funiculo cohibebantur, ne ante ſignum datum exirent, atque in æquo limite continerentur omnes, eaque linea pro repagulis vel carceris foribus fuit. In hiſce enim Olympiacis Circenſibus, non uno eodemque tempore omnes carceres aperiebantur, nec omnes ſimul currus mittebantur: ſed, qui in ſiniſtro latere carceres ſortiti erant, priores exibant, tranſeunteſque in dexteram partem ibi ſtabant donec ſecundæ ac dexteræ partis equi, remotis repagulis & ipſi proſilirent, ut ſic ex eodem loco & æquali lineâ omnes curſum auſpicarentur. Hinc præter repagula, iſtiuſmodi omnino lineâ ſeu funiculo prætenſo illis fuit opus. Sed, omnia quæ de Circo & ejus partibus atque actionibus philoſophatur Caſſiodorus cum a Græcis mutuatus ſit, *albam lineam* vocavit, quam *cretam* Latini dixêre, de qua vide *ſuprà*: Sicque lineam illam Circi Olympici, [illegible] & [illegible], item [illegible] dictam, cum linea Circi confundit: in Circo enim certum eſt, ab ipſis carceribus currendi ac ſpatii corripiendi initium cepiſſe quadrigas. Hoc tamen porro Caſſiodorus innuit, equos carceribus miſſos non ſtatim in certamen curſus ſeſe effudiſſe, ſed ad lineam eam primo conſtitiſſe omnes, ubi è carceribus exiſſent, atque eidem lineæ limitique inſiſtentes exæquatis frontibus mox in ſpatia ſeſe dediſſe: quod verò aliis non placet. cretam illam in Circo notatam fuiſſe, non ad certamen inchoandum, ſed ſaltem, lineam hanc albam, haud longè ab oſtiis, in utrumque podium carceribus præductam, per tranſverſum, atque adeò inter carceres & primas metas fuiſſe directam, dicentibus &c.

PRÆDUCTAL ſeu PRÆDUCTALE, Græcè [illegible], à *præducendis* lineis, dictum eſt plumbum vel ſtilus, quo in membrana lineæ præducebantur, ad dirigendam ſcripturam. Vetus Grammaticus, *c. de ferreis inſtrumentis*, [illegible], *ſarculum*; [illegible], *ſubula*; [illegible], *ſcalpellum*; Γραφεῖον, *graphium*. Μαχαίριον, *cultellum*; Παράγραφος, *præductile*. [illegible], *Auriſcalpium*. Stilum igitur ferreum præacutum, vel plumbum ſic vocitârunt, quod eo præducerent lineas. *Colloquia Pueril* antiqua. *Surge puer*, *quid ſedes? tolle libros omnes Latinos*, *membranas & pugillares & loculum & præductale*. In Græco eſt, [illegible]. Græcum *Epigramma* [illegible] a Scriba vel Antiquario, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 907. [illegible] exponit,

[illegible]

Hinc [illegible], qui *producit* ac præſcribit lineas. Ad regulam autem præducebantur, qui Græcis κανών. *Epigramma Dedicatorio* [illegible].

[illegible]

Hic enim canon ſive regula appoſita plumbum ſive ſtilum dirigebat, ad rectas lineas, quibus ſcriptura inſiſteret, præducendas &c. Vide quæ ſuprà de *Plumbo*. & plura hanc in rem apud præfatum Salmaſ. *ad Solin. p.* 916. & 917. De *Præducto* verò foribus clauſtro, apud Germanicum *in Arateis*, ubi de clavis Laconicæ cum ſidere Caſſiopeæ collatione.

Qualis ferratos obiicit clavicula dentes,
Intrante & foribus præducti vincula clauſtri,
Talis diſpoſita eſt, ſtellis ipſa horrida vultu:

hic paſſim, ubi de *Clauſtris ædium*, *Obicibus*, *Peſſulis* &c. item voce *Sera*.

PRÆFATIO, in Communione Romana, pars eſt Miſſæ ſeu Liturgiæ Eccleſ. precatio nempe præcedens Canonem Miſſæ & prælocutio totius orationis ſequturæ. Alcuinus, *de Div. Offic. Hucuſque* Præfatio, *i. e. prælocutio populi*, *hinc ſequitur exhortatio. Surſum corda*. &c. In *Miſſali* Mozarabico *Illatio* dicitur. Cujus auctorem Dionyſium quidam faciunt, Leonem alii, utrumque *Sancti* nomine in Eccleſ. Romana inſignem: nonnulli Gelaſium Pontific. Pelagius II. *in Ep. ad Epiſc. Germ. & Gall.* novem *Præfationes* cantari inſtituit, quas in *Ordine Romano* inſcriptas obſervare eſt, unam in Albis Paſchalibus, aliam de Aſcenſione Domini, tertiam de Pentecoſte, quartam de Natali Domini, quintam de Apparitione Domini, ſextam de Apoſtolis, ſeptimam de Trinitate, octavam de Cruce, nonam in Jejunio & Quadrageſima. Gregorius decimam de S. Andrea addidit, denique Urbanus II. undecimam, de B. Maria, A. C. 1095. Vide Carolum du Freſne *Gloſſar.* Dominicus Macer hac de re ita habet *Infra*: *Octavam ſolet eaſdem Octavæ præfatio recitare aliquibus tamen caſibus exceptis, ut e. g. in feriis privilegiatis, in quibus præfatio communis dicitur; unde in Miſſa Litaniarum majorum dicitur ferialis præfatio temporis Paſchalis. Præterea, in quatuor temporibus, quæ infra Octavam B. Mariæ occurrere ſolent, dici debet præfatio communis ferialis. Idem obſervandum in Vigiliis S. Johannis Bapt. S. Petri & Pauli infra Octavam Corporis Chriſti occurrentibus*. Et Frater ejus, *Antiquitus in præfatione Miſſæ narrabatur compendioſe vita illius Sancti de quo celebratur feſtum. Baron. A. C.* 109. *num.* 5. *Forte ſic dicta* Præfatio *dicebatur*, *quia erat panegyris illius Sancti*, *ideoque forte ſi laudes* Præfatio *appellabantur*, *quia in iis Sancti cujuſvis narrabantur laudes*. Uterque in *Hierolex.* &c.

PRÆFECTI Baphiorum, Textrinorum, vide infrà, *Præfectus Ærarii mateπo*.

PRÆFECTIANI, ab Imperatore dicebantur, poſtremis temporibus, qui Præfecti Prætorio apparitores erant, *l.* 1. & 3. *Cod. de apparit. Præf. Præt. l.* 8. *C. de Off. rect. provinc.* Atque hoc vocabulo utitur Tribonianus, *l.* 12. *C. rubr. de caſtrenſi peculio militum*: ubi pro *Præfectis annonæ* reſtituendum *Præfectianorum*, ex lib. vet. ut teſtatur Jac. Cujacius, *in not. Inſtit. tit. de milit. Teſtam.* Marcellinus, *l.* 17. *Ut nec Præfectianus*, *nec Præſidialis apparitor ad ſolvendum quemquam urgeret*. Præterea apud Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Synodus Mopſveſtana in V. Concil. Conſtantinop. *Collat.* 5. Præfectianus *ſum*, *in hac civitate natus*. Anaſtaſius, *in Hormiſda*, *Tunc Imperator repletus furiâ ejecit eos per poſterulam & impoſuit eos in navem periculoſam cum militibus & Magiſtrianis & Præfectianis*, &c. His ad aliam militiam tranſeundi poteſtatem non fuiſſe, diſcimus ex *Cod. Theodoſ. l.* 8. *de diverſis Officiis. l.* 19. *Cujuſlibet Judicis apparitores*, *inter quos etiam* Præfectianos *locamus*, *ad quamcunque aliam militiam vel palatinam*, *vel militarem tranſierit*, *retrahendi hos copiam illis*, *quos deſeruêre*, *tribuimus*: Quare verum hujus vocabuli ſignificatum intellexiſſe non videtur de la Cerda, dum inquit, *Præfectianos genus militum fuiſſe*. Macri Fratres *Hierolex.*

PRÆFECTORIUS Vir, *l.* 1. *ff. de Senat.* & *in Epiſt. Juſtiniani Pandectis præfixa* Joh. Calv. *Lexic. Jurid.* Hinc *Præfectoriæ Civitates*, *quæ à Præfectis* ſeu Comitibus reguntur, vel quæ iis in beneficium conceſſæ ſunt. *Charta* Ottonis II. Imperator. A. C. 974. apud Nicol. Zilleſium; item *Charta* Ottonis III. A. C. 990. & Henrici II. Imperatorum A. C. 1005. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* In *Vita B.* Wolphelmi Abbatis *num.* 31. Burchardus quidam memoratur, *Vir generis nobilis* —— Præfectoriæ *dignitatis*, apud *Eund.*

PRÆFECTURA, non tam officii, quam urbis in qua Præfectus morabatur, nomen eſt. Hinc præfecturæ (quas poſt municipia retulimus) urbes erant, ad quas Præfecti, qui jus dicerent, ex urbe Roma mittebantur. Harum conditio mutabatur; nam ex municipio præfectura, vel è contra ex præfectura municipium fiebat, & ex utroque colonia ſive ex colonia præfectura aut municipium. Nonnunquam ex his civitates jure civitatis donatæ creabantur. Hic præfecturas, quæ & municipia & coloniæ factæ leguntur, ſubjicîemus. Addo priùs, fuiſſe inter omnes Italicas civitates *Præfecturarum* conditionem duriſſimam. Sic enim à Majoribus traditum erat, ut quæ civitates iniquæ ingrat æque erga Populum Romanum fuiſſent, ubi in poteſtatem ditionemque eſſent adductæ, in *Præfecturæ* formulam, quæ non longè à Provinciæ formula aberat, referrentur. Ut enim quotannis in Provincias Prætores Româ mittebantur, ſic in *Præfecturas* Præfecti, qui eas adminiſtrarent, ac jus dicerent. De iis ſic Feſtus, *Præfecturæ appellabantur in Italia*, *in quibus & jus dicebatur*, *& nundinæ agebantur*, *& erat quædam earum Reſp. neque tamen Magiſtratus ſuos habebant: In quas legibus Præfecti mittebantur quotannis*, *qui jus dicerent*, *quarum genera fuerunt duo*; *alterum*, *in quas ſolebant ire Præfecti*, *qui auctore viginti ſex Virûm numerò*, *populi ſuffragiò*, *creati erant in hæc oppida*, *Capuam*, *Cumas*, *Caſilinum*, *Vulturnum*, *Liternum*, *Puteolos*, *Acerras*, *Sueſſulam*, *Atellam*, *Calatiam*: *Alterum*, *in quas ibant*, *quos Prætor Urbanus quotannis in quæque loca miſerat legibus*, *ut Fundos*, *Formias*, *Cære*, *Venafrum*, *Alliſas*, *Privernum*, *Anagniam*, *Fruſinonem*, *Reate*, *Saturniam*, *Nurſiam*, *Arpinum*, *aliaque complura*. Hæ, cum jure civitatis, vel cum ſuffragio, vel ſine ſuffragio, utebantur, *Præfecturæ* ſimul & Municipia fuêre. Joh. Roſin. *Antiq. Rom. l.* 7. *c.* 46. & *l.* 10. *c.* 22. Vide quoque Thom. Godwyn *Antiqu. Rom. l.* 4. *c.* 2. At *Præfectura*, apud Hyginum, *Gromatic. de limit. conſtit. Quibuſdam deinde coloniis pertica fines*, *h. e. primæ aſſignationis*, *alii* præfecturæ *continentur*: *ſecunda aſſignatione* ſicut pertica prima, qua de re diximus ſuprà in voce *Pertica*. Addo id ſaltem, *Præfecturas* (cujus nominis ratio ibidem redditur) ut quæ diverſâ limitatione cenſebantur ab Coloniarum perticis ſive territoriis, decimanum in Septentrionem, cardinem in Ortum habuiſſe, cum contrarium in perticis fieret. Quam in rem vide plura apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 673. & *ſeqq.* ubi *Præfecturæ* quoque & *Perticæ* diagramma, inter alia, exhibet.

PRÆFECTURÆ, QUÆ MUNICIPIA, VEL ETIAM COLONIÆ FUERUNT, IN ITALIA:

Acerræ, in Campania.	Anagnia, in Latio.
Alliphæ, in Samnio.	Aquinum, in Latio.

Aricia, in Latio.
Arpinum, in Latio.
Atella, in Campania.
Atina, in Latio.
Bononia, in Æmilia.
Cære, in Hetruria.
Calatia, in Campania.
Calenum, in Campania.
Cales, in Campania.
Capua, in Campania.
Caſilinum, in Campania.
Caſinum, ſeu Caſſinum, in Latio.
Claudia, in Hetruria.
Cora, in Latio.
Coſa, ſeu Coſſa, in Hetruria.
Cumæ, in Campania.
Formiæ, in Latio novo.
Fundi, in Latio.
Gabii, in Latio.
Linternum, in Campania.
Neapolis, in Campania.
Nurſia, in Umbria.
Placentia, in Gallia Togata.
Præneſte, in Latio.
Privernum, in Latio.
Puteoli, in Campania.
Reate, in Sabinis.
Saturnia, in Hetruria.
Sora, in Latio.
Sueſſa, in Campania.
Sueſſula, in Campania.
Tibur, in Latio.
Venafrum, in Samnio.
Vulturnum, in Campania.

Urbes, quæ coloniæ, aut municipia, vel præfecturæ non erant, civitates fœderatæ dicebantur, idque tam in Italia quàm extra. Tametſi quæ in Italia jure civitatis donabantur, cùm priùs eſſent coloniæ, aut municipia, aut præfecturæ, civitates quidem, at non fœderatæ, vocabantur.

PRÆFECTURA Urbis, ab Auguſto, inſtituta, ut incivilis, depoſita, apud Hieronymum: Ita enim is ex poſter. Chron Euſebii, *Meſſala Corvinus, primus Præfectus urbis factus ſextò die Magiſtratu ſe abdicavit, incivilem poteſtatem eſſe conteſtans.* Ad quæ verba Scaliger, *quomodo, ait, incivilem, cujus antiquiſſima origo? imò civiliſſima, ſiquid in Romana antiquitate videmus.* Nomine, reſpondet Gronovius, fateor; re, pernego & ejuro: Unde Meſſalla illam tanquam *incivilem*, h. e. ſuperbam & immodicam, multùm vi utentem ac per hoc civibus, præſertim ſi quis ſupereſſet veteris Reip. memor, inviſam ac odioſam, depoſuit. Certè notam Auguſti artem non ſiluit Tacitus, illudere civitati *per eadem Magiſtratuum vocabula.* Olim erat poteſtas extraordinaria, neque plus poterat illis Magiſtratibus, quorum abſentium vicibus breve tempus fungebatur: nunc *Præfectura* Urbis perpetua erat; & illis ipſis, quorum vicaria quondam & fiduciaria fuit, obducta atque impoſita, & quidquid habuit juris, non ſine invidia, civilibus ferè Magiſtratibus ademtum ac detractum eſſe, habuit. Unde Statius ita laudat Rutilium Gallicum, *l. 1. Sylv. 4. v. 43.*

Hoc illud: triſtes invitum audire catenas:
Parcere verberibus, nec quà jubet alta poteſtas,
Ire, ſed armatas multum ſibi demere vires:
Dignarique manus humiles, & verba precantûm,
Reddere jura Foro, nec proturbare Curules
Et ferrum mulcere togâ. ———

Ubi, cùm quid faciat, quid pigretur facere, commemorat, quid potuerit facere, vel non facere, quidque fecerint alii, vel non fecerint, ſatis oſtendit. Nimirum percivile erat, & legibus Porcii Semproniique ſancitum, vincire & verberare cives, armatum jus dicere in Foro, exigere, cùm libuiſſet, Magiſtratus cum ſuis curulibus ſellis. Tacitus verò, *Annalium l. 6. c. 11.* quum ſcribit, *Ob tarda Legum auxilia & ad coërcendum, quod civium audaciâ turbidum, niſi vim metuat:* inſtitutam hanc Præfecturam, eò ipſo dicit, non ſufficientibus (putà ad dominationem Auguſti firmam) civilibus remediis, introductam, quod ſi libertatem & Remp. cogites, erat incivile. At Meſſallam, Hieronymo contrarius, ut videtur, Tacitus, *l. cit. c. 11.* à Principe remotum, *tanquam* ſcil. *neſcium exercendi*, memorat. Nempe ſolent Principes, quos, ceu minùs idoneos aut non ſatis utiles rationibus ſuis, demandatâ curâ, præſertim ſi fieri id volunt ſine invidia, exuere conſtituerunt, per ſubmiſſos eò adigere, ut ultro commeatum petant, & ita, tanquam propriis cauſis flagitaverint veniam ac miſſionem, ut beneficium, non ut injuriam, accepiſſe videantur. Spartianus in *Hadr. c. 9.* Cui (Tatiano Præfecto Prætor. & quondam Tutori ſuo) *cùm ſucceſſorem dare non poſſet, quia non petebat, id egit, ut peteret: atque ubi primùm petiit, in Turbonem tranſtulit poteſtatem.* Sic itaque Meſſalla, vir civilis animi & veteris Reip. haud ignarus aut oſor, quum apud amicos ipſumque Auguſtum ſubinde conteſtaretur, novam illam veteri titulò curam poteſtatis eſſe nimiæ, immoderatæ, ſuperbæ in privato ſeu non Principe; viſus eſt ipſi Auguſto non ſatis aptus ad uſurpandum jus tantæ potentiæ & infringendam, quæ ſuberat, umbram Magiſtratuum poteſtatis. Hinc planè, ut ait Tacitus, in arcana penetrans, intra paucos dies finem poteſtatis non tam ſumpſit, aut petivit, quàm accepit, quaſi neſcius exercendi: adhibitâ interim illâ ſpecie abdicantis ſe (quod haud dubiè ex antiquiore alio Euſebius & Hieronymus hauſerunt) & ultro cedentis, ut artes Principis velarentur. Joh. Frid. Gronovius, *Obſerv. in Eccl. c. 19.* De voce verò *Præfectura*, vide quoque infrà, ubi de *Præpoſitura:* addam hîc ſaltem, *Præfectura* nomine κατ' ἐξοχὴν ſignificari *Præfecturam Urbis Romæ*, vel *Urbis Conſtantinop.* & *Præfecturam Prætorianam Orientis vel Occidentis*, i. e. Italiæ vel Africæ vel Illyrici, & Magiſterium militum. Sunt enim eæ tres dignitates indiſcretæ, *l. 1. Cod. de præf. prat. ſive urb.* Cujacius apud Joh. Calvinum, *Lexic. Jurid.*

PRÆFECTURÆ Helvetiorum, vide in voce *Helvetii.*

PRÆFECTUS, non eôdem ſemper fuit ſignificatu. Nam & in re militari magnus eorum uſus, & inter Provinciales Magiſtratus, non minor fuit. Scribit *Dio*, Octav. Auguſtum eos omnes, quos Provinciis extra Italiam ſitis præpoſuiſſet, *Præfectos* appellaſſe, quorum eadem, quæ Proprætorum in Cæſaris Provincias miſſorum, ratio fuit. Inter hos de *Præfecto Ægypti* inprimis, quædam addenda. Dictus is & *Auguſtalis*, ab Auguſto primùm inſtitutus, ac *Ægypto*, quam Antoniô & Cleopatrâ victis in Provinciæ formam redegerat, præpoſitus: diverſus fuit à reliquarum Provinciarum Rectoribus, quòd non Senatorii, ut illi, ſed Equeſtris ordinis eſſet. Senatoribus enim eam Provinciam committere Auguſtus noluit, ut Dio docet, *l. 51.* veritus, ne ſi violentiores Senatores Præſides naſta eſſet, occaſionem rerum novandarum adferret. Quin etiam, ut idem ait, proficiſcendi in Ægyptum poteſtatem, niſi ipſe nominatim alicui permiſiſſet, omnibus ademit. Primus autem, qui ei *Præfecti* nomine præfuit, Cornelius Gallus fuit, à quo deinceps omnes, qui eam provinc. adminiſtrârunt, *Præfecti* ſunt appellati. Meminit eorum Ulpianus, *ff. tit. de Præfecto Auguſtali*, his verbis: *Præfectus Ægypti non priùs deponit Præfecturam & Imperium, quod ad ſimilitudinem Proconſulis lege ſub Auguſto ei datum eſt, quam Alexandriam ingreſſus ſit ſucceſſor ejus, licet in provinciam venerit & ita in mandatis ejus continetur*, &c. Reliqua verò omnia cum Proconſulibus vel Proprætoribus habuit communia. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 7. c. 13.* Vide quoque ſuprà *Auguſtales.* De cæteris *Præfectorum* generibus, vide hîc *infrà.* Apud Helvetios, ab Imperio olim *Præfecti* quoque genti ſunt dati, quos *Vogt* & *Reichſvogt*, quidam *Voitas*, fortaſſe Græcô nomine, quaſi Βοηθοὺς, i. e. *Auxiliatores*, appellatos ajunt. Hi ab initio ſedes ſuas non ipſis in Pagis habuêre, ſed alibi in ſuis arcibus habitantes, quotannis ſemel atque iterum evocati illuc proficiſcebantur, juris dicundi gratiâ, præſertim in rebus criminalibus ac capitalibus: Reliquas enim cauſas Ammanus & Senatores ex populo delecti cognoſcebant, ac in commune Reip. ſuæ conſulebant. Quemadmodum noſtrâ etiam ætate nonnullæ civitates *Præfectos* ab Imperio accipiunt, qui tantùm judiciis rerum capitalium præſunt, nullum prætereà in illis urbibus Imperium aut juriſdictionem habentes: ſicque inter alios, à Rodolfo I. Imperatore Helvetiis Imperii nomine *Præfectos* datos fuiſſe legimus. Poſteà verò hujus filius Albertus, imminens Helvetiorum libertati, poſtquam ad Imperium pervenit, tum alia quæ Imperii erant Auſtriis aſſerere, tum *Præfectos* Helvetiis mittere cœpit duos perpetuos, qui, arcibus munitiſſimis apud Urios, Suitios ac Underwaldios excitatis, in Imperatoris poteſtatem eos redigerent. Hi poſtquam durô aſperôque imperiô populum premerent, priſtinam libertatem recuperandi fortiſſimæ genti præbuêre anſam: quâ de re alibi. Vide Joſ. Simlerum, *Deſcript. Helvetiæ:* Item in vocibus *Grieſlerus* & *Landenbergius.*

VARIA PRÆFECTORUM APUD ROMANOS ALIOSQUE GENERA.

α. *Ægypti Præfectus*, vide paulò *ſuprà.* β. Ærarii, ab Auguſto inſtituti, ſorte lecti ſunt tres viri Prætorii, quibus ejus curam ad triennium mandavit juſſitque ut binis lictoribus, aliiſque quos conveniebat Miniſtris uterentur, Dio, *l. 55.* Vide quoque Sueton. *in Aug. c.* 48. Hi poſteà à Principe eligi & ſine electoribus creari conſuevêre, teſte eôdem Dione, *l. c.* Vide quoque infrà *Procurator Ærarii majoris.* γ. Annonæ *Præfectus*, Magiſtratus fuit extraordinarius, curavitque, ne plebs annonæ inopiâ & caritate laboraret, utque panis pondere juſtò & munditie debitâ veniret. Liv. *l.* 4. δ. Auguſtalis, vide *Ægypti Præfectus.* ε. *Aulæ Præfectus*, ſeu *Palatii*, vide *Majordomus.* ζ. Caſtrorum *Præfectus*, caſtrorum poſitionem, valli & foſſæ deſtinationem, tabernacula caſaſque militum, cum impedimentis omnibus, curabat. Prætereà ægri contubernales & Medici, nec non expenſæ, ad induſtriam ejus pertinebant. Idem vehicula, ſagittarios, ferramenta, ligna, ſtramina, arietes cæteraque genera tormentorum, procurabat. Legebatur autem ad id muneris, poſt longam probatamque militiam, omnium peritiſſimus. η. Celerum *Præfectus*, ſeu Tribunus dictus eſt, qui Equitibus præerat: Obtinebat autem ſecundum à Rege locum; quo in numero fuit Jun. Brutus, qui auctor Regis ejiciendi extitit. *Pompon.* θ. *Præfectus* Evangelio dictus eſt olim in Eccleſia Conſtantinopolitana, qui in proceſſionibus ſacris codicem Evangelii præferebat. Significat autem Proceſſio agmen, quod quidem ad inſtar exercitus modeſtè ac devotè coordinatum, vexilla & crucem præfert, in Eccleſia tum Romana, tum Græca, Fratres Macri in *Hierolex.* Vide infrà, in voce *Proceſſio.* ι. Fabrorum *Præfectus*, Græcè Ἔπαρχος τῶν τεχνιτῶν, præerat Legionis Fabris, Tignariis, Inſtructoribus, Carpentariis, Ferrariis, Lictoribus, reliquiſque Artificibus, [illegible] hybernorum ædificia fabricanda, quæque alia vel nova facienda vel quaſſata reparanda erant. Vegetius, *l. 2. c. 11.* Vide Lipſium *Poliorcet. l. 3. c. 6.* κ. Frumenti *Præfectus*, ab Auguſto inſtitutus providebat, ut diſtributio gratuita frumenti ex P. Clodii rogatione, quam confirmavit Auguſtus, ritè perageretur, populuſque in annonæ difficultate ſublevaretur. Vide Sueton. *Aug. c.* 27. & 46. Dionem item, *l.* 54. Erant autem hi, Viri Conſulares. λ. Largitionum *Præfectus* vide in hac voce. μ. Legionis *Præfectus*, abſente Legatò, tanquam Vicarius ipſius, poteſtatem habebat maximam: Ejus præcepta Tribuni, Centuriones, milites obſervabant. Vigiliarum profectioniſque teſſera ab eo petebatur: Arma omnium militum, item veſtes, equi, annona, ad illius pertinebant curam, &c. Vegetius, *l. 2. c. 9.* ν. Morum *Præfectus*, nomen Magiſtratus apud Carthaginenſes, teſte C. Nepote, *Hamilcare, c.* 3. & Romanos, Cicer. *in Cluentiana. Tu es præfectus moribus.* Qui & *Cenſor*, vide ibi. Cæſar tamen *Præfectus morum* fuit, non *Cenſor*, h. e. rem habuit, titulò per ſpeciem modeſtiæ recuſatò. Niſi malis, partem poteſtatis Cenſoriæ fuiſſe morum curam, quam Cæſar uſurpavit. Caſaub. *ad Nepotis. l.* ξ. Ordinum *Præfecti*, vide ſuprà *Locus* infrà *Quatuordecim.* ο. Palatii *Præfectus*, vir ſummæ erat, apud Imperatorem auctoritatis, præſertim tranſlatò Conſtantinopolim Imperiô, *Cura Palatii* dictus Ammiano, *l.* 14. Vide ſuprà in voce *Palatium.* π.

Panis *Præfectus*, idem cum *Frumenti Præfecto*. 5. Porcinæ *Præfectus*. Vide ſupra *Porci*. 6. Poſtearum *Præfectus* vide ſupra *Poſta*, item voce *Legatarius*. 7. Præfecturarum *Præfectus*, vide ſupra in voce *Præfectura*. 8. Præſidii *Præfectus* vide infra. 9. Prætorio *Præfectus*, dicebatur is, qui militibus iis præerat, quos Imperatores in ſui cuſtodiam allegerunt: quod inſtitutum ab Auguſto, dein a Tiberio confirmatum eſt. Fuit ejus dignitas ac poteſtas maxima, unde *Sacrum ſuum judicium* elogiô, ſicut Quæſtores & Magiſtri officiorum, honoratur eſt. Vide quoque ſupra *Magnificus*. Quam primùm autem talis legebatur, dari ei ab Imperatore cingulum cum gladio ſolebat: unde memorabilis illa Trajani vox, cujus Plin. *in Panegyr. c. 67.* meminit. Duravit hæc dignitas uſque ad Conſtantinum M. qui, quòd *Prætorium* cum Maxentio ſeciſſent, cæſô Prætorianorum, cohortibuſque Prætorianis exauctoratis, poſtquam Orbem Roman. in 4. diœceſes diviſiſſet, 4. quoque Prætorio Præfectos, in Galliis, (vide ſuprà *Arelatum*.) Italia, Illyrico & Oriente, inſtituit: qui tamen non niſi in civilibus cauſis judicandi habebant poteſtatem. *Pancirol.* plura infra, voce *Prætorio Præfecti*. Fuit & *Præfectus* Auguſtalis Prætorii, & *Præfecti* Prætorio comitatus: quorum unus in Italia, Conſtantinopoli alter, ſedit. Pancirol. iterum in *Notitia*. 10. Regiæ perunitæ *Præfectus*, apud Artemidorum, *Oneirocr. l. 4. c. 33.* idem cum Thesauri regis, apud Perſis, cuſtode. 11. Regius *Præfectus*, neque Reſp. detrimenti capiat, conſtitutus. Camden. Anglice *Lieutenant of a Shire*. 12. Rerum capitalium *Præfectus*. *Ascon.* 13. Vigilum *Præfectus*, ab Auguſto inſtitutus, cognoſcebat de incendiariis, effractoribus, furibus, receptatoribus, &c. Vide Sueton *in Aug. c. 30.* & infra *Vigiles*. 14. Virginum Sacrarum *Præfectus*, Jun. 15. Urbis *Præfectus*, ſub Regibus & Conſulib. quando domo profecti, ne Urbs ſine imperio eſſet, eam interea moderabatur. Sub Imperatoribus perpetua hæc poteſtas erat, & quidquid criminis intra 100. lapidem admiſſum fuerat, ad eam pertinebat. Vide *tit. ff. de Off. Præf. Urb.* & Tacitum, *Annal. l. 6.* Idem abſente Rege vel Conſule, ad præſidium Urbis relictus, Imperium ſummum habebat: præſidia diſponebat, jura civibus reddebat, Senatum convocabat &c. Sed de hoc vide quoque ſupra, voce *Patricius*, & plura infra, in voce *Urbi Præfectus*; ubi de jure *Præfecti Urbis*, recentiori ævô, ſupra iterum ubi de *Patricatu*. Fuere & *Præfectus* arcis. *Præfecti* morum, item theſaurorum, ſub Comit. Largitionum &c. Vide Pancirollum *Notit.* Addam ſaltem *Eccleſiæ Præfectum*, Græcè [illegible], in Eccleſ. Græca, memoratum in *Typica Sabæ, p. 1.* [illegible]. Q[illegible] munere qui fungebatur in Magna Eccleſia Conſtantinopoli, [illegible] Μέγας dicebatur, teſte Meurſio ex Malaxi *Hiſtoria Patriarch.* Aliàs ab eo erat ὁ [illegible], *qui generalem omnium Eccleſiarum curam habebat*, & Presbyteros illis præficiebat, ut videre eſt apud Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce [illegible]. De *Præfectis* XV. in Templo Salomonico, *Templorum*, *Portarum*, *Cuſtodiarum*, *Cantorum*, *Inſtrumentorum Muſicorum*, *Sortium*, *Columbarum & avium*, *Teſſerarum*, *Vinorum*, *Aquarum*, *Valetudinis Sacerdotum*, *Panum propoſitionis*, *Suffimentorum*, *Velorum & Veſtium Sacerdotalium*, præter Pontificem, ejus Vicarium *Segan*, hujus vices itidem gerentes duos, ſeptem alios qui templi claves aſſervabant, tres Ærarii Præfectos, cuſtodiæ templi Præpoſitum, & caput paternæ domus, quæ minorum dignitatum fuêre nomina, vide Burmannum, *Synopſi Theol. Chriſt. Parte poſter. l. 4. c. 8. §. 18. & 40.* Hinc *Præfectiana Militia*, recentiori ævô, de qua vide Cl. Suicerum. *Theſaur. Eccl.* voce [illegible], nec non ſupra.

PRÆFECTUS Prætorio, apud Gallos idem cum Majore Domus. Symphor. Campegius, *l. 4. de Orig. & Geneal. Caroli M. fol. E. 11.* ſcribit: *Tempore Theodorici Regis, Francorum inertiâ Regum*, Prætorio præfectus proximam à Rege dignitatem obtinebat. Ad hanc potentiſſimi quique Francorum ſummâ contentione nitebantur, &c. Is erat Major Domus. Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

PRÆFERICULUM, vas æneum Romanis dictum eſt, ſive angla patens ſummum, velut pelvis, quô utebantur in ſacrario Opis Conſivæ. Ejus iconem exhibet Joh. Roſin. *Ant. qq. Rom. l. 3. c. 32.* Vide *Feſtum*. Nomen ei à *præferendo*. Angl. *a great baſon, carried before him that dit ſacrifice.*

PRÆFICA, memorata in illo Nævii,

> *Hæc quidem hercle opinor Præfica eſt,*
> *Nam mortuos collaudat.*

Claudio dicebatur, quæ *præficeretur* ancillis lamentantibus. Unde in Gloſſis Philoxeni, *Præfica*, [illegible]. Et Feſto: *Præficæ mulieres erant ad lamentandum mortuum conductæ, quæ dabant cæteris modum plangendi, quaſi in hoc ipſum præfectæ.* Sic & Nonius Marcellus, *Præficæ adhiber. ſolent funeri, mercede conductæ, ut & flerent & fortia facta laudarent*: Lucilius quoque earundem officium deſcribit, *l. 22.* in verbis ab hoc Nonio adductis,

> ——— ——— *Mercede quæ*
> *Conductæ flent alieno in funere Præficæ,*
> *Multò & capillos ſcindunt, & clamant magis.*

Carmen, quod à *Præficis*, & quidem ad tibiam, cantabatur, peculiari nomine vocabatur *Nænia*. Quare iterum Nonius Marcellus: *Nænia*, inquit, *ineptum & inconditum carmen, quod adducta mulier, quæ Præfica diceretur, his, quibus propinqui non eſſent mortuo, exhiberet.* Ubi tamen Nonius fallitur, nam etiam in funere eorum, quibus propinqui eſſent, Næniam a *Præficis* cantari ſolitam fuiſſe certum eſt. Item *Nuga*, vide ſupra id his vocibus. Fiebat autem id ante lectum defuncti, ut ex *Gloſſis* Philoxeni patet: duravitque *Præficarum* appellatio uſque ad ſecundum bellum Punicum, ut docet Varro *de vita Pop. Rom. l. 4. Ibi à muliere, quæ optimâ voce eſſet, Pergamo laudatur: deinde Næniam cantari ſolitam ad tibias, & fides eorum, qui ludis Troiæ ... ſunt.* Hæc *mulier olim vocitata fuit* Præfica, *uſque ad ſecundum bellum Punicum*: ut optimè Scaliger locum reſtituit, vide Jac. Oiſelium, *Not. in A. Gellium, l. 18. c. 7.* Eadem *Mulier funera* dicta eſt, teſte Gutherio, *l. 1. c. 24.* *Tum inſuper funera reliquum ſumnum faciebat cum magno fœminarum comitatu, defunctique nomen vocabat canorâ ubique voce*: quam proin à larva buccis hiantibus prominente, in fronte Lucernæ Galeanianæ, repræſentari, dixit Fortun. Licetus, *de Lucernis, l. 6. c. 7.* Poſtea Mimi mortualia perſonati Næniam concinebant, eamque triplicem: Primam in exequiarum comitatu, Secundam ad rogum; Tertiam ad tumulum, ut docet præf. Gutherius *de Jure Manium, l. 1. c. 23.* Nec omittendum, quod idem annotavit Licetus, *l. 6. c. 127.* è vitro cœruleo olim ampullas, ad excipiendum lachrymarum humorem, à *Præficis* cæteriſque mulierculis funeralibus, pretiô vendi ſolitum, contractas & cum cadaverum buſtis contumulatas fuiſſe: Quod item *alibi* quoque confirmat. Vide ſuprà *Lachryma*. Sed & *Præficarum* in ipſo Dei populo veſtigia deprehenduntur. Jerem. *c. 9. v. 17. 18.* Vide etiam Matthæi, *c. 9. v. 23.* &c. ut & ſupra in vocibus, *Defuncti*, *Exequiæ*, *Funera*, *Funus*, *Planctus* &c. nec non, *Aſcetria*.

PRÆGNANS, apud Veteres braſſicam comedebat, Athen. *l. 9.* edules item cochleas & meliſſorum, ſed non ſine damno, porò diptamni adurè. Serenus Sammonicus.

> *At hac jam centum ſpondet prægnatio fœtum,*
> *Ut facilis vigeat ſervata puerpera partu.*
> *Dictamnum bibitur, cochlea manduntur edules.*

Abſtinebat porrò a ſale, & aqua frigida. Lectica ſubinde vehebatur, & equabus gravidis inequitabat. Peſſimè vero vanâ religione avertuncata. Zona in Templo Dianæ *Aſcaſiæ*, ut commodiùs fieret geſtatio, ſoluta, quam primipara deinde ſuſpenderet cum veſtimentis. Temporis autem ſalendi causâ faſciolæ ligandis pueris parabantur, & ipſæ in lecto cubantes gravidæ celebrabant Pariha. Intereà pro naſcentibus vota ſiebant. Geniæ Manæ, Hecatæ & Genetyllis, Poſtverſæ item & Proſæ Deabus, a ſitu embryonis ſic dictis, totidem dicatis aris & hoſtiis. Mox inſtante partu, ad Lucinam & Junonem confugiebatur, Menam item, Lucinam, Uterinam, Alemenam, Virumnum & Sentinum. Ut autem *prægnantes* confidentiùs onus ventris gererent, dilata ſuppliciis, donec peperiſſent, lege Ægyptiis, Athenienſibus & Romanis ſancitâ; apud quos ne quidem quæſtio de gravidis habebatur. Apud Perſas aureô donabantur. Nondum natis ... dabatur, ut pro ſuperſtite haberentur &c. Quam in rem vide Scholiaſtem Apollonii, Plut. *Quæſt. Rom.* Gellium, *l. 16. c. 16.* Arnobium *contra Gent. l. 3.* Auguſtin. *de Civ. Dei, l. 4. c. 11. & l. 7. c. 2. 3.* Briſſonium, *l. 2. c. 20.* Alios. Addo ſaltem, quòd apud Hebræos, *fœminam gravidam etiam morte plexam; ſic tamen, ut ea vapularet, uſque dum embryon aut necaretur, cùm unum eſſet cum ea corpus, aut in lucem prodiret, & deinde eâdem die morte afficeretur*, docet Joh. Seldenus *de Synedriis vet. Ebræorum, l. 2. c. 13. §. 3.* ubi *de Executione ſententiæ capitalis*, in ea gente uſitatâ. Plura vide infra voce *Puerpera*: ut *de ſuis prægnantis ſacrificio*, ſupra *December*.

PRÆGUSTATOR, ſervus erat apud Romanos, qui cibos potumque Principis prægustabat. Tacit. *l. 12. Annal. c. 66.* *Is inferre epulas, & guſtu explorare ſolebat*: Idem, *l. Annal. 13. c. 16.* *Mos habebatur, Principum liberos cum cæteris idem ætatis nobilibus ſedentes veſci, in aſpectu propinquorum, propriâ & parciore menſâ. Illic epulante Britannicô, quia cibos potuſque ejus delectus ex Miniſtris guſtu explorabat, ne omitteretur inſtitutum aut utriuſque morte proderetur ſcelus, talis dolus repertus eſt.* Hi ergo nonnihil ex hercili bus edulis præmandebant, & quia vita Regum Principumque multis inſidiis patet, proin hi non niſi prægustatos cepêre cibos, ut docet Xenoph. *in Hierone*, & Athenæus, *l. 3.* quod primò in Perſis fuiſſe inſtitutum, Suidas *his verbis* tradit: [illegible]. Et reſpexit ad hoc munus, Juvenalis, *Sat. 6. v. 632.*

> *Mordeat antè aliquis, quidquid porrexerit illa,*
> *Quæ peperit, timidus prægustet pocula Papas:*

quod quidem præmordendi munus fecit fortaſſe, ut antiquus Grammaticus illa ejuſdem Poëtæ, *Sat. 7. v. 218.* ubi is ita inter alia ait:

> *Diſcipuli cuſtos præmordet Acœnonetus,*

de Papate interpretatus ſit. Eadem cautio in potu adhibita, proin iterum Principes, calicem labris, veneni metu, non antè admovebant, quàm potus guſtu fuiſſet exploratus: eaque de causâ, poſt phialam porrectam, qui Regi à poculis erant, cyathô ex ea hauſtum vinum in ſiniſtram fundentes manum ſorbebant, quem ritum ſuſè exponit Xenophon *Pæd. Reg. l. 1.* Neque verò tantùm vitæ tuendæ, ſed & voluptatis gulæque causâ inſtitutos fuiſſe *Prægustatores*, diſcimus ex Arnobio, *l. 4.* *Curat, ut ad ſenſum palati ſui cum jucunditatibus veniant rerum interruptarum ſapores & an ritè pulmenta condita ſint, Prægustatoris fungitur atque experitur officiô.* Quam voluptuariam *Prægustatoris* operam eleganter, in fabella de ruſtico & urbano mure, Horatius, *l. 2. Sat. 6. v. 106.*

> *Ergo ubi purpurea porrectum in veſte locavit*
> *Agreſtem, veluti ſuccinctus curſitat hoſpes,*
> *Continuatque dapes, nec non vernaliter ipſis*
> *Fungitur officiis, prælambens omne quod affert.*

Meminit *Prægustatorum* Alexandri M. Philippi videl. & Jollæ filiorum Antipatri Juſtin. *l. 12. c. 14.* de Haloto ſpadone, qui eôdem officiô apud Auguſtum eſt functus. Vide Sueton. *in Claudio*, c.

44. Alterius memoriam ſervavit vetuſta *Inſcr.* quæ Romæ in Monte Viminali in vinea quadam, eruta eſt, ſic ſonans: *Votum. Sylvano. ſolvit. libens. merito. T. F. Diadumenus, Lurzeſianus Prægustator. Augusti.* Apud Cæſares autem procuratio *Prægustatorum* Liberto de more demandata eſt *DIS. Manibus. Ti. Claud. Aug. Lib. Laſimi. Procurat. Prægustatorum* &c. Vide Tit. Popmam, *de Operis Servorum* & Laur. Pignorium, *Comm. de Servis*, qui inter alia quoque monet, *Prægustatorem*, Intertorem & Pocillatorem, diſtincta habuiſſe munia: licèt quandoque idem duplici forſan munere fungeretur. Plura hanc in rem vide apud Lipſium *ad Tacit. d. l.* Jo. Meurſium, *Exercit. Critic. Parte* 2. *c.* 7. uti de more Idololatrarum, non niſi praceptos ac *prægustatos* à Diis ſuis cibos comedendi ſuprà, ubi *de Ciborum capiendi Veterum ratione*.

PRÆGUTTII, qui & *Prægutiani*, & *Prætutini*, Italiæ populi in Piceno, trans Truentum fluv. in Aprutia, regio *Abruzzo* vulgò dicitur.

PRÆLATI Eccleſiæ olim vocabantur, nedum Superiores, ut Epiſcopi, ſed etiam inferiores, ut Archidiaconi, Presbyteri, Plebani & Rectores Eccleſiarum; Et rectè quidem Rectores ipſius Eccleſiarum, cùm ex more Regum dicuntur inthronizari, ſic nominari ait. Henr. Spelmannus *Gloſſar. Archæol.* Meliùs cum Scriptura Epiſcopos, ſeu Inſpectores, Diſpenſatores myſteriorum divinorum, Miniſtros, &c. vocaveris.

PRÆLATITIUS Habitus, in Eccleſ. Roman. birrus dicitur: unde de reverentia *Prælatis* debita Concilium Gangrenſe, *Si quis*, ait, *amictu pallii utitur, & eos, qui birris utuntur, deſpicit, Anathema eſt*, *can.* 12. Ital. *Mozzetta*. Hæc veſtis ſupra Dalmaticam ſeu Tunicam vulgò *Mantellettum* & lineam, quam *Rochettum* dicunt, induebatur. Et quidem Romæ ſolus Pontifex fert birrum ſive mozettam, ſuper lineam ſive rochettum, abſque mantelletto, quod eſt ſignum juriſdictionis: Nam cùm aliquis domi propriæ moratur, mantelletò opus non habet: idemque, in hebdomada in Albis, birrò albò induitur. Cardinales itidem in Eccleſiis ſui tituli, ut & in congregationibus habitis in ſuis palatiis ſeu ibidem ſolenniter viſitati, & in ſede vacante, utuntur birrò & rochettò, abſque mantelletto, quia tunc juriſdictionem exercent. Epiſcopi extra ſuam diœceſin non poſſunt ferre mozettam, exceptis Epiſcopis Regularibus: in ſua diœceſi verò poſſunt etiam coram Legato ſeu Cardinali, ut Julii II. & Pii II. exemplis confirmat Angelus Rocca, apud Macros Fratres *Hierolex.* in voce *Birrus*. Color porrò violaceus in veſtibus *Prælatorum* antiquiſſimus eſt, imo eòdem colore Eccleſiaſtici omnes utebantur, ad inſtar Pontificis familiarum in præſenti, Caudatariorum Cardinal. & Clericorum in Epiſcopalibus Seminariis; ob ſimilitudinem cum veſte Dominica, quam Nonnus *ad Johann. c.* 19. οἴνωπα vocat, i.e. *vinacei coloris*, inter rubeum & violaceum medii, ſi ei fides habenda. Quemadmodum & id, quod de particula hujus veſtis ab Emanuele Palæologo Græcorum Imperatore Henrico Caſtellæ Regi, dono miſſâ & in Monaſterio Carthuſianorum ſub titulo S. Mariæ de Arriago diœceſ. Valliſoleti aſſervatâ: item de alia particulâ ejuſdem, quæ Valentiæ reperiatur, ſcribit Scherlog. *Tom.* 3. *c.* 5. *Cantic.* Auctori ſuo remittitur: vide eoſdem Fratres *ibid.* ut & infrà aliquid, ubi de *Rota Porphyretica*. Eſt autem propriè *Prælatus*, qui populis præeſt Magiſtratus. *Gloſſ. veter. Prælati, antepoſiti*: de cujuſmodi *Prælatis*, i.e. Principibus ſecularibus, extat S. Valeriani liber. In Communione verò Romana *Prælatus* eſt Præfectus Eccleſiæ, quomodo hodie Epiſcopi vocantur, qui προεστῶτες *Juſtino Martyri*, *Præſidentes* Tertulliano, *de Coron. l.* 3. *c.* 3. dicuntur: extatque liber *de Simplicitate prælatorum*, Cypriani nomen præferens. Sed & ſic appellari quoſvis inferioris dignitatis Rectores, ut ſunt Plebani & Curiones, tradit Lindewodus *ad Provinciale Cant. l.* 2. Hinc *Prælatia*, *Prælatia*, *Prælatio*, *Prælatura*, apud Auctores, quos hanc in rem laudat Car. du Freſne *Gloſſar*, Pratejo apud Jo. Calvin. *Lexic. Jurid. Prælatura* eſt Prioratus ſeu Guardianatus, ſecundùm diverſitatem ordinum, *c. nullus de elect. in* 6. Imò & omnis honos ſic dicitur, qui propter adminiſtrationem alicui tribuitur, *c. quæ Epiſcopatum* 7. *q.* 1. &c.

PRÆLECTIO Legis, Verbique divini frequentior & accuratior, quàm hactenus obtinuerat, prædicatio, inter Eſraiticæ Reformationis capita, memoratur Nehemiæ, *c.* 8. *v.* 8. 9. *Et legerunt in libro illo, in Lege Dei explanatè, & appoſuerunt ei intellectum & intellectionem per Scripturam ipſam.* E qua originem traxit hebdomadalis illa Sabbatina *Prælectio* in Judæorum Synagogis frequentata, de qua Actorum, *c.* 15. *v.* 21. ubi *antiqua tempora* explicat Burmannus de temporibus Eſræ, ante quæ nec Synagogas ſtructas, nec Legem hebdomadatim prælectam fuiſſe, docet ex Deuteronom. *c.* 31. *v.* 10. 11. 12. coll. 2. Chron. *c.* 17. *v.* 7. 8. 9. & 2. Regum, *c.* 22. *v.* 8. ut hic mos ultra mille annos, poſt Legem latam, demum inoleverit; confirmatus poſtmodum exemplò Chriſti, qui, *Sabbatò ingreſſus in Synagogam, docebat*, Marci, *c.* 1. *v.* 21. *coll.* Lucæ, *c.* 4. *v.* 31. 33. & Apoſtolorum, Actor. *c.* 13. *v.* 14. 15. 42. 44. &c. Eſt autem ea lectio ſic ordinata à Judæis, ut quôlibet annô univerſa Lex abſolvatur die magnô Feſti Scenopegiæ; quando ſimul novam ejus lectionem ordiuntur. Quomodo deinceps etiam Prophetæ diviſi ſunt, ut colligitur ex Actor. *c.* 13. *v.* 27. *Tum voces Prophetarum, quæ per omne Sabbatum leguntur, impleverunt.* Unde etiamnum in more eſt, ut utramque lectionem ſingulis Sabbatis peragant. Vide Franc. Burmannum, *Synopſ. Theol. Chriſt. Part.* 1. *l.* 4. *c.* 37. §. 10. & 11. Vide infrà *Synagoga magna*, it. *Targum*. In Novo Teſtam. *Prælectio* verbi divini in Cœtibus vulgari ac notâ linguâ, ejuſdemque explicatio, ſimiliter diu in Eccleſia obtinuit, ut ex Veterum ſcriptis conſtat; ac ſub Gregorio M. demum, & ſucceſſoribus ejus, Caroli M. tempore defeciſſe videtur; ſub quo Latinos paſſim ritus, & in Sacris ſermonem, invaluiſſe, ac de Euangelii corpore excerptas quaſdam particulas, Eccleſiaſticæ Plebi in ordinem prælegi cœpiſſe, idem docet *Part.* 2. *l.* 7. *c.* 17. §. 18. more priſcô hodie plurimis in locis revocatô &c. Vide plura ſuprà voce *Lectio*, alibique. Addo hic ſaltem, *Prælegere* vocem Artis eſſe, & de Præceptore propriè, ut *legere* de diſcipulo, uſurpari, ſicut Græci παραναγινώσκειν, vel etiam ἐπαναγινώσκειν, de Magiſtro, uti ἀναγινώσκειν, de diſcipulo dicunt, vide Caſaubonum, *ad Sueton. de Grammat. & Rhetor.*

PRÆLIARES Dies dicebantur Romanis, quibus fas erat res repetere vel hoſtem laceſſere. Hos à juſtis ſegregat Macrobius, qui erant continui triginta dies, quibus exercitu imperatò vexillum ruſſi coloris in arce poſitum erat. Unde & Feſtus. *Præliares*, inquit, *dies appellantur, quibus fas eſt bellò hoſtem laceſſere: erant enim quædam feriæ publicæ, quibus nefas fuit id facere.* Ubi per *ferias publicas*, intelligere eum *dies juſtos*, notavit Jac. Oiſelius *ad A. Gellium, l.* 15. *c.* 13. Non *Præliares* ergo erant tum hi dies juſti, tum dies atri, ut poſtridie Kalendas, Nonas & Idus. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 3. Adde non *Præliaribus*, dies Innominales, ut ante quartum Kal. Nonas & Idus. Item Ferias Latinarum, Saturnaliorum & Proſerpinæ. Hinc quod Quintus Sulpitius Tribun. milit. rem divinam dimicandi gratiâ poſt Idus feciſſet, ad Alliam contra Gallos malè pugnatum. Cannenſem quoque cladem, ante diem 4. Non. Sextiles factam fuiſſe, annotatum eſt: *Compluresque Senatores*, verba ſunt A. Gellii, *l.* 5. *c.* 17. *recordari ſe dixerunt, quoties belli gerendi gratiâ res divina poſtridie Kalendas, Nonas, Idus à Magiſtratu Pop. Rom. facta eſſet, ejus belli proximò deinde prœliò Remp. male geſtam eſſe.* Vide quoque Macrob. *Saturn. l.* 1. *c.* 16. *Varronem*, alios. Verumtamen hi dies in bello quidem inferendo, ſed non in excipiendo, obſervati: ut idem habet Roſin. *l. c.* De *Præliaribus, apud Normannos* olim, vide infra, *Quadrageſima*.

PRÆLIUM, pars pugnæ, ſicut pugna pars belli eſt, nonnunquam tamen cum pugna confunditur: Hoc quò die commiſſuri erant Romani ſignum in caſtris proponebatur, tunica videl. purpurea vel coccinea, ſupra Prætorium expanſa, cujus meminit Plut. *in Fabio* & alibi, Liv. item ac *Polybius*. Pòſt ubi jam ad conflictum exeundum, & exercitus caſtris educendus eſſet, ſigna militaria, quæ in caſtris fixa erant, captatis auguriis evellebantur è terra: Habebaturque inter felicia auguria, ſi avellentem ſigna facilè ſequerentur; ideoque Craſſus in Arabia bello Parthico cum filio occiſus legitur, quòd iturus ad *Prælium* avellere ſigna vix potuerit. Eductò caſtris exercitu, acies inſtruebatur, quod quâ ratione fieri conſueverit, fusè docet Liv. *l.* 8. Cœterùm non unò ſemper illa inſtructa eſt modò, ut videre eſt tum apud Cæſarem *Comm.* tum apud Ælian. *l. de inſtruenda acie*. A Gellius, *l.* 10. *c.* 9. aliquot militaria vocabula, quibus variis modis inſtructa acies appellari ſolita eſt, recenſet: qualia, *Frons*, *Subſidia*, *Cuneus*, *Globus*, *Serra*, *Ala*, *Turres* &c. de quibus conſulendi Scriptores Tactici. Vide infrà *ſuò locò*. Quod ſi periculum aliquod imminere videretur, & Aruſpices nuntiarent, non placatos eſſe Deos, tum unus aliquis ex Romanis ſeſe pro exercitu ſuo & ſimul exercitum hoſtium devovebat, qua de re videndus Livius, *l. cit.* & diximus *ſuprà*. Vide quoque Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 14. Apud Athenienſes, poſt agnum in hoſtium fines in ſignum clarigationis immiſſum, ut docet Diogenianus, *Cent.* 2. *Prov.* 96. (quod *Heſychius*, in *Prælii* potiùs committendi ſignum factum eſſe contendit) contra hoſtem movebant, dextroque aciei cornu, ex veteri lege, Polemarchus præerat, teſte Herodotò, *in Erato*. Commiſſuri dein *Prælium* victimam ſacrificabant, extaque inſpiciebant: tum Πυρφόροι i. e. *Faciferi* præeuntes, qui antiquis temporibus Tubicinum locò erant, faces in medium utriuſque exercitus projiciebant, conflictus ſignum: Unde Statius, *Theb. l.* 4. *v.* 5.

Primâ manu rutilam de vertice Lariſſæo
Oſtendit Bellona facem.

Quò factò incolumes ad ſuos ſeſe recipiebant, ſacri enim & in peculiari Martis tutela tales habebantur; quò factum, ut de totali internecione exercitus in Proverbio dicatur, οὐδ᾽ ὁ πυρφόρος ἐσώθη. Poſteà tubæ ſucceſſerunt, quibus fervente *Præliò* Orthium carmen canebatur, quò mirum in modum ad rem fortiter gerendam militum accendebantur animi. Unde Euripides *in Phœniſſis*, *v.* 830.

Ἐπεὶ δ᾽ ἐφθέγξατ᾽ Ὄρθιον Τυρσηνικῇ
Σάλπιγγι καὶ συνῆψαν ἀλλήλοις μάχην.

Quarum vice nonnunquam clypeos quoque *conchasque ſonantes*, adhibitos legimus. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Attic. l.* 8. *tit.* 1. Franc. Roſſæum, *Arch. Attic. l.* 6. *c.* 5. Apud eoſdem, periculò imminente, Dux exercitus quondoque ſe devovebat, ut Codri Regis exemplo docet Vellejus Paterc. *l.* 1. *c.* 2. Reliqua vide ſuprà, in voce *Miles*, & *alibi*. Velitationes verò juſto *Prælio* præmittendas, ſuadent prudentiores, ut, ſi inferiorem ſenſerit hoſtem belli Dux, *Prælium* maturare; ſin ſuperiorem, moram interponere nôrit. Sic Alexander ac Porus, levia conferentes prælia, parvæ rei diſcrimine ſummæ experiebantur eventum, apud Curtium, *l.* 8. *c.* 12. 13. Quod idem Horatius, apud *Livium*, & Valerius apud *eund.* feciſſe leguntur. Nec Cæſar, cum hoſte præſertim novo, aliter dimicavit. Attilam quoque, præcurſionibus aliquibus præmiſſis, qui tenuia primùm futuri conflictus ederent præludia, juſtæ pugnæ quæſiviſſe tempus occaſionem, Nic. Olahus *in Vita* ejus ſcribit. Vide Amiratum, *l.* 19. *c.* 1. & Machivellium, *l.* 3. *c.* 37. Sed nec hoc omittendum, clamare *Prælium* inituros à pleriſque conſultum duci. Hinc Cæſar, ubi conſilium Pompeji, qui id neglexerat, damnat, *Neo fruſtra*, inquit, *l.* 3. *Bell. Civ. c.* 92. *antiquitus inſtitutum eſt, ut ſigna undique concinerent, clamoremque univerſi tollerent: quibus rebus*,

&

& hoſtes terreri, & ſuos incitari exiſtimârunt: Catoque Senior, teſte Plut. *in ejus vita, c. 3.* dicere ſolebat: *verbis plus quam gladium, & voce plus quam manum, hoſtes ad fugam vertere, attonitique reddere, ſiteque* [illegible] *, qui latus ferirent, quam inclamarent.* Quem proin morem apud pluſimas Gentes in uſu fuiſſe, legimus: De Germanis vide Tacitum, *Germ. c. 3. §. 1.* de Perſis ac Macedonibus Curt. *l. 3. c. 10.* de Britannis iterum Tacit. *Annal. l. 14. c. 35.* de Pœnis, Livium, *l. 25. c. 21.* de Gallis eundem, *l. 38. c. 17.* de Luſitanis, Diodor. Siculum, *l. 5.* de Parthis, Plut. *in vita Craſſi*, de Hibernis, Stanihurſtum *Rer. Hibern. l. 1.* de Turcis Leonh. Chiwlem &c. e quibus Germanorum clamorem *Barditum* vocat Tacitus: *Barritum* legit *Lipſius*, *Blaritum* mavult *Altbamerus*: Hibernorum *Pharro*, *Pharro* Stanihurſtus: Turcæ altiſſime inclamant, *Illalallala*, *Mahomet Ruſſalla*, i. e. *Deus eſt & ſemper erit, & Mahometus eſt ſervus ejus.* Ipſis Iſraelitis, Jerichuntem invaſuris, Deus apud Joſuam, *c. 6. v. 5.* *Cùm inſonuerit*, *ait*, *vox tubæ longior* (quem ſonum Ordo Græci dixere, de quo ſuprà) *& concrepuerit, & auribus veſtris increbuerit, conclamabit omnis populus vociferatione maximâ.* De Hiſpanis quoque ita Silius *Punicorum*, *l. 10. v. 229.*

———— Fitu jam moris iberi,
Carmina pulſatâ fundentem barbara cetrâ.

Vide Matth. Berneggerum in *Tacit. German. quæſt. 8. & quæſt. 192.* Jo. Meurſium ad *Lycophronem*, Jo. Parrhaſium, J. Lipſium *de Militia Rom. l. 1. c. 3.* Caſp. Barthium, *An madv. ad Papinium, Thebaid. l. 4. v. 5.* nec non ſuprà ubi de *Bellis indicendis* itum, item voce, *Mangleb*.

PRÆLOCUTOR, in *LL.* Baronum Scoticorum alibique, idem quod *Advocatus* eſt, Patronus, Cauſidicus. Interdum *Prolocutor*. Matth. Paris *A. C. 1254. p. 592.* *Prolocutor Domini Regis*, qui nunc *Advocatus Regis* nuncupatur &c. Car. du Freſne *Gloſſar.* Qui nempe aliorum nomine verba facit. In urbe Galliæ inclyta, Monſpelii, Magiſtratui municipali (*Conſules* vocantur vulgo) attribuitur è corpore Cauſidicorum delectus aliquis, ipſi *Prolocutorum* itidem ære, Gall. *Parlier*, appellant, quia & os Conſilium, & quaſi publicus Orator: quam eandem conſuetudinem in variis Belgii urbibus dicunt obſervari. Talis in Apoſtolorum collegio S. Petrus fuiſſe videtur, quem aliquoties in Evangeliis, ſilentibus cæteris, loquutum deprehendimus. Id quod B. Chryſoſtomus, Theophylactus, & paſſim Patres *Prolocutorem*: illius (ne enim loquuntur) & hoc vehementiæ adſcribunt: cujuſmodi præfervidi ſanctiſſimique zeli exempla quæ jam Hieronymus collegit *ad Matth. c. 24. v. 28.* idemque Chryſoſtomus, Theophylactus, Photius, Alii, propterea eum modo *Ἔξαρχον* & *Κορυφαῖον*, modò *Στόμα*, modò *Προστάτην τῶν Ἀποστόλων* vocant, uti pluribus docet Cl. Suicerus *Theſ. Eccl.* voce *Πέτρος*: eodem modô, quô voce Dei conſtitutus dicitur, *Exod. c. 4. v. 14.* Aaron, נביא, *uti ſit os* Moſi, & loquatur pro illo &c. Vide & Caſaubon. *Exercit. in Baron. XV. n. 5.* De voce verò *Prolocutum*, apud Rhetores, vide Martianum Capellam, *p. 93. & 121.*

PRÆLUDIUM, dicebatur Gladiatorum exercitatio velitaris, quâ certamini *præludebant*. Poſtquam enim dies ludo deſtinata illuxit, arma proferebantur, eaque duplicis generis, *Luſoria* videl. ſeu *Exercitoria*, Græcis *ἐσθλά*, eò quod pilis quibuſdam, ne læderent, erant præfixa: *Decretoria* ſeu *Pugnatoria*. Quò reſpiciens Seneca, *Ep. 117.* *Remove*, inquit, *iſta luſoria arma. decretoriis opus eſt.* Prioribus, cùm utebantur, *Præludium* appellatum eſt, quô ſenſu, Megara loquens de Hercule in cunis duos ſerpentes elidente, apud Senecam, *Hercul. fur. v. 220.* ait,

Præluſit Hydræ. ————

Vide & ſuprà *Muſca*: ac infrà, *Tribolus*. Poſteriora cùm adhibebant, dicebantur *dimicare ad certum*, item *verſis*, id eſt, *transmutatis*, *armis pugnare*, Lipſ. *Saturnal. l. 2. c. 19.* Ad quem morem etiam Paulus alludere videtur, cùm 1. Corinth. *c. 9. v. 26. 27.* inquit, *Οὕτω πυκτεύω ὡς οὐκ ἀέρα δέρων· ἀλλ᾽ ὑπωπιάζω τὸ σῶμά μου.* ubi *ἀέρα δέρω* idem quod *ventilare* eſt, apud Senecam: *ὑπωπιάζω* verò, ſeriò *pugnare*. Ita enim is, *l. 1. Contr.* *Aliud eſt ventilare, aliud pugnare.* Vide quoque Suidam in voce *Ὑπώπια* & Thom. Godwynum, *Anthol. Rom. l. 2. Sect. 3. c. 10.*

PRÆLUM, apud Martialem, *l. 2. Epigr. 46. v. 3.*

Sic tua ſuppoſitis pelluzent præla *lacernis*:

trabs eſt, quâ veſtes *premuntur*, unde & nomen. Vide infrà *Prelum*, ubi & verſus hujus ſenſum enucleabimus. Aliàs *Prælum* torcular, quô vinum exprimitur, apud eundem, *l. 1. Ep. 27. v. 5.*

Non hæc Pelignis agitur vindemia prælis &c.

Quantum verò ſingulis preſſuris exprimi juſtum ſit, exponit Plin. *l. 18. c. 31.* ubi & alia huc facientia, *Preſſura una culeos XX. implere debet. Hic eſt pes juſtus. Ad totidem culeos & lacus XX. jugeribus unum ſuffi it torculum. Premunt aliquid ſinguli, utilius bini ———— longitudo in his refert, non craſſitudo. Spatioſa meliùs premunt: antiqui funibus vittiſque loreis ea detrahebant & vectibus. Intra centum annos inventa Græcanica, mali rugis præli cochlea illabentibus, palis aſſixâ arbori ſtellâ, cum prælo arcas lapidum attollente ſecum arbore: quod maximè probatur. Intra viginti duos hos annos inventum, parvis prælis & minore torculari, ædificiô breviore, & malô in medio erectô, tympana imarem, ſupernè totô pondere urgere, & ſuper præla conſtruere congeriem.* Fuit autem Culeus menſura liquidorum maxima, quæ 20. amphoras continebat, & urnas 40. Vide ſuprà in hac voce. Hinc *Prælator* Ennodio, *l. 9. Ep. 2.* qui oleum prælô oleariô exprimit, de quo vide infrà voce *Trapetum*.

PRÆLUX, apud *Feſtum*, quis dictus, vide ſuprà ubi de *Nuptiis*.

PRÆMETIUM, *Feſto*, *quod prælibationis cauſâ antè præmetitur*: in Gloſſ. *Præmetium* [illegible] *ſacrificium antequam Ceres, pro ſolemni, ut* [illegible] *Commode*, ubi de præmetiendis frugum, quæ ab Hyperboreis Apollini Delo per Virgines mittebantur. *Primitias frugum* appellat Plin. *l. 4. c. 12.* & Solinus, quorum hic *c. 10.* [illegible], in quit de iiſdem populis *Solitos per Virgines probatiſſimas primitivas frugum Apollini Delio miſſitare*. Sed quod de Hyperboreis hiſ debent, verum non conſtitit: cum non primitias frugum, nec ſpicas, aut *præmetia* miſſitarent Delum, ſed ſacrorum primitias, *ἱερὰ ἄγαλματα*, ſtipulâ triticeâ involutas. Unde rectè *Pauſanias*, *ſacrorum primitias*, non *frugum*, eas indigitat, proficias ter ter ex immolatæ hoſtiæ, extorumque partes, quas inſertas ſtipulæ frumenti eos Delum miſiſſe, *Herodotus* auctor eſt, [illegible]. Ut & *Pauſanias*, [illegible], *Primitias autem etiamnum Præſi ſtipula frumenti agnoſcique a nemine.* Alii tamen non ſtipularum manipulis, ſed ſpicarum, obvolutas fuiſſe volunt. *Servius*, *Quidam dicunt, Opim & Hecaërgen prima ex Hyperboreis ſacra in Inſulam Delon occultata in faſcibus merguum attuliſſe.* Sunt autem mergites, ut omnes ſciunt, ſpicarum manipuli. *Callimachus* [illegible] vocat, i. e. *mergites*, in quibus ſacrorum primitiæ erant occultatæ, non ipſi mergites pro frugum primitiis perlati. Quod Plinium forte fefellit, & ex eo Solinum, qui *præmetiva frugum* vocat: cum inter primitias frugum, quæ in ſpicis offerebantur & primitias ſacrorum, quæ in ſpicarum manipulis occultata afferebant, magnum eſſet diſcrimen. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 103. & infrà Primitia.*

PRÆMIA, antiquiſſimis temporibus, victoribus propoſita, in publicis certaminibus ad rem præclarè gerendam invitabant certantes, Græc. *ἆθλα* dicta, unde *Athletæ*. Meminit eorum jam Homerus, *Il. ψ. v. 257.*

———— ———— Αὐτὰρ Ἀχιλλεὺς
Αὐτοῦ λαὸν ἔρυκε, καὶ ἵζανεν εὐρὺν ἀγῶνα
Νηῶν δ᾽ ἐκφέρ᾽ ἄεθλα.

Sic Olympia Piſis, ſive in Elide, Nemea, apud Cleonas: Iſthmia, in Iſthmo ipſo: Pythia Delphis, apud Græcos talia fuerunt, qualia apud Romanos Ludi Capitolini, Sæculares & alii; in quibus omnibus *Præmia* & honores magni conſtituti ſunt, victoriam conſequutis, ut non modo in conventu ſtantes, cum palma & corona laude ferrent, ſed etiam, ut Vitruvius ait, cùm reverterentur in ſuas civitates cum victoria, triumphantes quadrigis in mœnia, & in Patriam quisque ſuam, inveherentur, æreque publico ad perpetua vita conſtitutis vectigalibus fruerentur. Mercurialis, *de Arte Gymnaſt. l. 1. c. 5.* Vide quoque ſuprà *Brabeuta*. Tranſiit inde mos in Remp. pacatam æque, ac militarem. Quamvis enim nullo honeſtamentô Virtus egeat, honore tamen ad ejus ſtudium excitari homines patet, proin *præmia* ad bene de Repub. merendum ſuos cives Legiſlatores priſci invitârunt, in Athenienſium inprimis Rep. inter quæ primum *Προεδρία* fuit, quam optimè Suidas explicat, ex Interprete Comici *ad Ariſtoph. Equit.* *Σίτησις* item ex Solonis inſtituto, *ſeu epulum*, in Prytaneo talibus exhiberi ſolitum, quod ſibi præbendum eſſe, jocosè reſpondit Socrates, jam Judicum ſententiis damnatus. *Cùm enim interrogatus eſſet*, inquit, Cicer. *de Oratore*, *l. 1. reſpondit, ſeſe meruiſſe, ut ampliſſimis honoribus & Præmiis decoraretur, & ut ei victus quotidianus in Prytaneo publicè præberetur, qui honos apud Græcos habetur maximus.* Statuæ quoque honorem habitum fuiſſe bene meritis de Repub. non ſinunt nos dubitare Pſephiſmata honori Demoſth. Demochatis, Lycurgi, ſcripta: eæque ſtatuæ ut plurimum in Foro locabantur. Sed & monumenta publicè extruebantur, ut Pſephiſma, in honorem Zenonis, apud *Diog. Laërtium* docet: Etiam coronæ dabantur, vel à Senatu, vel à Pop. Athenienſi, vel à populatibus, vel à tribulibus, vel denique ab exteris Civitatibus: idque vel in Concione, vel in Senatu, vel in Populo, vel in Tribu, vel in Theatro, ac Ludis, ſi id Pop. Athenienſis ſciviſſet; quæ ultima Minervæ ſacra erat. Etiam *ἀτέλεια τῶν λειτουργιῶν*, ſeu *excuſatio munerum*, apud eoſdem inter *Præmia* erat. Vide Sam. Petitum *Comm. in Leges Attic. l. 3. tit. 6.* Nec minùs qui egregiam belli operam navabant ſeque Hipparchis probabant, ad majora evehebantur eorumque ratio habebatur, in donandis *Præmiis* conferendiſque honoribus, ut putà *Δεκαδαρχίαις* & hujuſmodi: ſicut contra *ἀνανδρίας* ex lege Xenophonti in *Hipparchico* memoratâ notabantur. Militaris quoque Piſiſtrati rogatu, *δημοσίᾳ τρέφεσθαι*, i. e. *pecunia ex publico*; pro Patria pugnando mortuis, monumentum in Ceramico eorumque parentibus ac liberis *δημοσίᾳ* itidem *τρέφεσθαι* ac [illegible] jus conceſſum legitur, vide Eundem Petitum, *l. 8. tit. 5.* Itaque tales ad annum ætatis viceſimum uſque ſic publicè educabantur, dein ad negotia ſua mittebantur, & hæreditatem paternam adibant: Inſtruebantur etiam *πανοπλίᾳ* nonnunquam, hic enim ætatis annô ad bella mittebantur, *πανοπλίᾳ* inſtructi, poſtquam in Agrauli ſeſe obſtrinxiſſent jure jurandô, *Οὐ καταισχυνῶ τὰ ὅπλα*. Qua de re vide plura ſuprà in voce *Miles*, item in *Panegyricon*, *Triumphus*. Apud Philoſophos, cùm initiô ferè ipſi Reges Principeſque ſolis his ſtudiis vacarent, nullum aliud Sapientiæ quàm perennantis Famæ, præmium fuit & honoris eximii. Hieron. *in Jon. c. 3.* Poſtquam verò minoris id ſtudium æſtimari cœpit, ſalaria demum iis conſtituta ſunt, eaque ſatis magna, de quibus vide infrà *ſuô loco*. Donec mercede docere, quod primus Protagoras feciſſe legitur, apud Gellium, *l. 5. c. 3.* Appulejum, *Florid.* Quintilian. *l. 3. c. 1.* imò, niſi eſurire mallent, expectare in ipſis divitiorum hominum ædibus diſcipulos, quos docerent, ſunt coacti: uti diſcimus ex Laërtio, *l. 1.* A. Gellio, *l. 6. c. 10.* De *Poëtis* vide ſuprà &c. Sed & Studioſis jam olim, *Præmia* conſtituta: apud Hebræos *rabbinatus*, Doctoratûs inſigne apud Sinenſes ac Europæos, varii, ut vocant gra-

it, de quibus vide ſuprà; ut & Georg. Hornium, *Hiſtor. Philoſoph. l. 7. c. 15. & 16.* Sequiori ævô, & Delationibus ſua mere *præmia*, & aliis ſcelerum Miniſtris; quæ tamen abolitis Principibus ante ſe conceſſa abrogavit Trajanus, ut videre eſt apud Plinium *in Panegyr.* & ſupra in voce *Delatores*. Vide hanc in rem plura apud Sim. Bitterium *Diſſert. de Præmiis*. Cæterum *Præmium* exitius tum in hac, tum in altera vita, juſtis expectandum eſſe; ut pœnam improbis, i.e. juſtiſſimis illis, & ſceleſtiſſimis his. etiam Noachidæ olim crediderunt. Et quidem, ex ſententia Fori ſeu Tribunalis ſuperioris in univerſum ajunt eſſe *Bonum juſtis reſervatum*, i.e. *Præmium Juſtorum*, quod nuncupant Hebræi [illegible] *Vitam futuri ſeculi*; quam nominibus quoque priſcis [illegible] *horti deliciarum*, *Paradiſi*, *Montis Domini*, *Templi Domini*, *Domus Domini*, *Portæ Domini*, ſignificari docent. Iidem juſtorum etiam dum vitam agunt, *præmia*, ut & impiorum pœnas, cœlitus accepta agnoverant, de quibus plura vide apud Seldenum, *de Jure Natur. & Gent. juxta diſcipl. Hebr. l. 7. c. 9. & 10.* uti de Gentilium circa hæc perſuaſione, Toh. Pfannerum, *Syſtem. Theol. Gentil. puriorem*, c. 20. & 21.

PRÆMIACUM, Vineto *Preugnac*, vel *Pregnac*, pagus agri Burdigalenſis, apud Garumnam flur. à Burdigala 6. leucis Agenum verſus. De quo Fortunatus, *l.* 1.

REGES POLONIÆ.

PRÆMISLAUS ſeu PRIMISLAUS I. abnepos Miciſlai III. cognomine *Magni* ſeu *Senis*, poſt Vladiſlaum cognomine *Sputatorem*. Patrem, A.C. 1239. defunctum, Regno admotus eſt: tantâ temperantiæ laude, ut nec ebrius unquam, nec iratus à ſuis viſus dicatur. Pater fuit, ex Eliſabetha Vratiſlavienſi, filii poſthumi cognomine, de quo *infrà*.

PRÆMISLAUS II. prioris fil. ab Henrico cognomine *Probo* Vratiſlavienſi ſcriptus hæres Cracovienſis Principatus, primus fuit, qui excuſſo Imperii obſequiô, Regium qui in Boleſlao Audace ceſſaverat titulum reſumſit A.C. 1295. quod exemplum cæteri in hunc uſque diem ſunt ſecuti, niſi quod Vladiſlaus Locticus, ſucceſſor *Præmiſlai*, nomen *hæredis Poloniæ* tantùm, uſurpaverit, Cromerus, *Hiſtor. Polon. l.* 2. Sed brevi *Præmiſlaus* & dignitate & vitâ excidit, A.C. 1296. in Bacchanalibus (nece à nepotibus ex ſorore, Marchion. Brandeburgiis, qui partem Marchiæ novæ à Polonis ſibi aſſeruêre, ut creditur, procuratâ) cæſus, extinctâ ſic Miciſlai præfati lineâ. Primâ conjuge Luithgardi Megapolitanâ ſterili per ancillas ſuffocatâ, ex alia Rixa filiam ejuſdem nominis ſuſceperat, cujus maritus Wenceſlaus Bohemiæ Rex Poloniæ dictus, A.C. 1300. hoſtem habuit Vladiſlaum Locticum, quem licèt compuliſſet in Ungariam, ab eo tamen vexari non deſiit ad mortem uſque, quâ A.C. 1305. oppreſſus, primus argenteæ in Polonia monetæ, cùm antea argentô infectô & coriô uterentur, auctor.

PRINCIPES QUIDAM, EX EADEM FAMILIA PIASTEA.

PRÆMISLAUS, fil Henrici cognomine *Fidelis*, Ducis Glogovienſis (& A.C. 1306. à Poſnanienſibus, ad Poloniæ regnum, adverſus Vladiſlaum Locticum, vocati) ex Mechtilde Brunſuicenſi Daniæ Regis viduâ: ſpe adipiſcendi Principatus Polonici, Bohemis ſe ſubmittere recuſavit, mortuus A.C. 1331. Ei ſucceſſit frater Johannes, Princeps Steinavienſis, quô nomine Bohemiæ acceſſerat A.C. 1329. quemadmodum poſt Fratris obitum dimidium Glogoviæ eidem Regi Johannes vendidit. Reliqui fratres fuêre, Henricus lineæ Sagano-Glogoviæ & Conradus Olſnenſis, conditores.

PRÆMISLAUS, ex filiis Vladiſlai, Sileſiæ ſuperioris Ducis, in diviſione hæreditatis paternæ, Ducatum Ratiborium nactus, eum ad filium Leſcum tranſmiſit; poſt cujus mortem A.C. 1340. ſoror Anna tum marito Nicolao Duci Oppiavienſi ex nothis Bohemis attulit. Fratres *Præmiſlai* Caſimirus II. Teſchinenſem & Boleſlaus Oppolienſem ramos orti ſunt: quorum ille ex filio ſecundò genito Caſimiro III. nepotem habuit, quoque *Præmiſlaum*, qui Teſchinenſem Principatum tenuit, inde fratris Semoviti, qui Glogoviam habuerat, hæres, poſteà quoque Falcoburgiô ex dono Wenceſlai Imperatoris auctus eſt. Mortuus A.C. 1407. cùm priùs regimen filiis tradidiſſet. Vide hic *infrà*.

PRÆMISLAUS, fil. Præmiſlai modò dicti, Glogoviam nactus, ab Imperatore Wenceſlo Steinaviam inſuper & Freiſtadium conſecutus eſt: ſed ſine prole extinctus A.C. 1421. hæredem habuit fratrem minorem Boleſlaum, Wenceſlao itidem charum: è cujus filiis ultimus natu ſimiliter *Præmiſlaus* dictus, vivendi finem fecit A.C. 1477. filiâ ſolùm relictâ. Vide Phil. Jac. Spenerum, *Sylloge Geneal. Hiſtor.* & in voce *Primiſlaus*.

PRÆMISSUM, aliter *Athenæum*, i.e. Minervium, non procul à Veſuvio, *Strab.*

PRÆMONITIO, in Foro Hebræorum, vide infrà *Verbera*, item *Zeloſypia*.

PRÆMONSTRATENSIS Petrus, vide *Petrus*.

PRÆMONSTRATUM, pagus geminus cum Cœnobio: unus in Gallia Celtica in Normanniâ, in territorio Bajocenſi, teſte Cœnali. Alter in Belgio in ſylvâ Arduennâ apud Laudunum urbem Picardiæ, vulgò *Premonſtré*. Vide Munſter. *l.* 2. *Baudrand.* Burgus eſt Galliæ, in Picardia, cum Cœnobio, unde *Ordo Præmonſtratenſis*, cujus Generalis ibi moratur, 3. leuc. à Lauduno in Occidentem, Noviodunum verſus 6. circiter. Sunt etiam aliquot ejuſdem Ordinis Cœnobia in Arduenna Silva & in Normannia: nullus autem locus *Præmonſtratum* dictus. Morer. *in Dict. Hiſt.* Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* & infra in voce *Pratum Monſtratum*.

PRÆMUNIRE, apud Forenſes Anglos, pro *præmonere*, ſubmonere eſt, citare, in jus vocare, unde celebris illius Brevis Regii nomen manavit, *Præmunire facias*, de quo vide Car. du Freſne *Gloſſar.*

PRÆNESTE, urbs Latii una ex celeberrimis, in finibus Æquorum, à Româ 24. mill. paſſ. verſus Fucinum lacum. Memoratur *Planco*, *Ciceroni*, *pro Planc. c.* 26. *Varroni*, *Virgilio*, *Propertio*, *Horatio*, *Livio*, *Dionyſio*, *Velleio*, *Val. Maximo*, *Straboni*, *Plinio*, *Statio*, *Juvenali*, *Suetonio*, *Plutarcho*, *Appiano*, *Ptolemæo*, *Floro*, *Solino*, *Itinerario*, *Servio Honorato*, *Martiano Capella*, *Feſto*, *Stephani Epitomatori*, & aliis. Vocabulum ejus declinatur in Genitivo ac Dativo tantùm, ut *Tergeſte*, *Ateſte*, *Soracte*, *Reate*, *Teate*. Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 682.

Quique altum Præneſte viri, quique arva Gabinæ
Junonis, gelidumque Anienem & roſcida rivis
Hernica ſaxa colunt. ———

Horat. *Carm. l.* 3. *Od.* 4. *v.* 22.

——— *Seu mihi frigidum*
Præneſte, ſeu Tibur ſupinum,
Seu liquidæ placuêre Bajæ.

Statius. *l.* 4. *Sylv. Carm.* 4. *v.* 15.

Hos Præneſte ſacrum, Nemus hos glaciale Dianæ,
Algidus aut horrens, aut Tuſcula protegit umbra

Et fœmininô genere, ut omnia oppidorum licet efferri nomina. Virg. *Æn. l.* 8. *v.* 561.

Qualis eram, cùm primam aciem Præneſte ſub ipſâ
Stravi. ——— ——— ——

Juvenalis. *Satyr.* 3. *v.* 190.

Quis timet, aut timuit gelidâ Præneſte ruinam?

Propertius. *l.* 2. *el.* 32. *v.* 3.

Nam quid Præneſtis dubias, ô Cynthia, ſortes,
Quid petis Ææi mœnia Telegoni?

Et quemadmodum *Soracte*, Hetruriæ mons, & *Reate*, Sabinorum oppid. Græcis dicebantur [illegible] & [illegible], ita *Præneſte* etiam *Dionyſio*, ac *Straboni*, & *Plutarcho*, & *Appiano*, *Stephanoque* [illegible] dicitur. Apud Plautum, *in Captivis*, *Act.* 4. *ſc.* 2. *v.* 10[illegible], [illegible], correptè pro [illegible] poſitum cenſet *Cluverius*. Oppidani paſſim [illegible], corruptè apud Appianum [illegible]. Dionyſio, *l.* 5. ſunt [illegible]. De nominis origine ſic tradit Pompejus: *Præneſte dicta eſt, quia illa eſt, quâ condita eſt, montibus præſtet.* Sed hoc illic aliunde habuit. Servius ad ſupra ſcriptum locum Virgilii *Æn. l.* 7. *Altum Præneſte*, *Cato dicit, quia is locus montibus præſtet, Præneſte oppido nomen dedit.* Sanè mera grammatica, non hiſtorica, eſt originatio. Stephani epitomator ita tradit: [illegible] Martian. Capella, *l.* 6. *Præneſte conditum ab Ulyſſis nepote Præneſte; licèt alii velint Cæculum conditorem.* At illud antiquus in primis tradidit auctor Zenodotus Trœzenius: quem Dionyſ. *l.* 2. teſtatur Umbricæ gentis hiſtoriam ſcripſiſſe: quanquam Suidas etiam alium referat Zenodotum, Epheſium, natione Alexandrinum, qui Romæ neſcio quibus temporibus vixerit. Solin, *c.* 8. *Præneſte conditum eſt, ut Zenodotus refert, à Præneſte, Latini filio: aut, ut Præneſtini ſonant libri, à Cæculo.* De hoc Cæculo ita canit Virg. *Æn. l.* 7. *v.* 678.

Nec Præneſtinæ fundator defuit urbis,
Vulcano genitum pecora inter agreſtia regem,
Inventumque focis, omnis quem credidit ætas,
Cæculus. ——— ———

Vide ſis illic *Servium*. Apud Plut. *in Parallelis*, tertius memoratur urbis Prænestinæ conditor: [illegible], inquit, [illegible] Hinc Plin. *l.* 3. *c.* 5. *Præneſtini: urbe quondam Stephane dictâ.* Ut innumeros paſſim alios, ita circa hanc etiam fœdum nobis tradidit errorem *Stephanus*: cujus epitomator, [illegible], inquit, [illegible]. Hunc errorem Stephanus ex Strabone hauſiſſe videtur, oſcitanter perlecto; Sic quippe ille habet. *l.* 5. [illegible]. Tanta hujus urbis antiquitas eſt, ut 1500. ampliùs Ann. ante natum Chriſtum condita fuerit. Hinc etiam inter alios priſci Latii populos connumerata fuit. Liv. *l.* 2. *c.* 19. *Præneſte ab Latinis ad Romanos deſecit.* Amplam tenuiſſe ditionem, patet ex ejuſdem Livii *l.* 6. *c.* 29. *Octo præterea oppida erant ſub ditione Præneſtinorum. Ad ea circumlatum bellum.* Coloniam poſteà factam Romanorum ex Cicer. *Catilinariâ primâ*, patet: *Quid cùm te Præneſte, inquit, occupaturum nocturno impetu eſſe confideres, ſenſiſtine, illam coloniam meô juſſu, meis præſidiis, cuſtodiis, vigiliiſque eſſe munitam?* Sed municipium etiam fuiſſe, teſtantur lapides antiqui, tum Florus atque Feſtus: quorum ille, *l.* 3. *c.* 21. *extr.* quod eſt de bello Civili Mariano: *Poſita ſingulorum hominum ferè pœnis municipia Italiæ ſplendidiſſima ſub haſtâ venierunt, Spoletium, Interamnium, Præneſte,* Floren-

Florentia. Ut verò Florus, inter ſplendidiſſimas Italiæ urbes, Præneſte computat, ita Appian. *Civil. l.* 1. inter opulentiſſimas, eandem cum Floro hiſtoriam narrans de bello Mariano: Τὸ πόλις, inquit, *διαπρέπει πολυχρήματον ἐν ταῖς μάλιστα τότε οὖσα*, *ὡς μὲν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ* Ἑλλάδι. At nihil penè æquè celebre fuit Præneſte, ac *Fortunæ Primigeniæ* in innumeris ferè lapidibus cognominatæ templum. Unde Statius, *loc. cit. ſacrum* vocat. Et Silius, *l.* 8. *v.* 366.

——— ——— *Sacriſque dicatum*
Fortunæ Præneſte jugis. ———

Lucanus, *l.* 2. *v.* 194.

——— *Vidit Fortuna colonos*
Præneſtina, ſuos cunctos ſimul enſe receptos.

Vide Cluver. *Ital. Ant. l.* 3. *p.* 973. *Nic. Lloydius.* *Baudrando* hæc urbs Latii olim, hodie Campaniæ Romanæ & ditionis Pontific. intra montes; *Paleſtrina*, 21. mill. paſſ. à Roma in Ortum æſtivum, ſeu 170. ſtadiis inter Tibur, à quo in Eurum 12. mill. paſſ. abeſt & Anagniam. Olim tum ſummo in jugo montis aſſurgebat, & ubi hodie arx incolitur, tum ad radices ipſius montis, ubi Cryptarum & parietinarum veterum plurima monumenta ſub æde Fortunæ, quæ montis in clivo conſtructa, gradatim opere ambitioſiſſimò aſſurgebat. Sed antiqua illa civitas à Bonifacio VIII. diruta, & in valle reædificata fuit. Sita eſt prope Verelim fluv. eſtque Epiſcopatus, unus ex 6. antiquioribus Cardinalib. tribui ſolitus. Vide Joſeph. Mariam Suareſium, Epiſcop. Vaſionenſem, *de antiq. Præn.* Cæterùm, fuiſſe Fortunæ *Præneſtinæ*, templum pulchritudine celebre docet Schol. Juvenalis, *Sat.* 14. *v.* 90. *Apud Præneſte & Fortunæ & Herculis habent ædes: aut certè, quòd in Capitolio poſt ædem Dianæ & Jovis, ſecundam de miraculo operis habent gloriam Fortunæ atque Herculis ædes.* * *Fortunæ apud Præneſte ædem pulcherrimam ferunt fuiſſe.* Delubrum ejus lithoſtrotò parvulis ſatis cruſtis Sullam ſtraviſſe, novò tum temporis inventò, auctor eſt Plin. *l.* 36. *c.* 25. Cujus generis mirandum opus Venetiis, ad D. Marci, omnem Romanorum induſtriam ſuperare videtur, *Muſaicum* vocant. Fuêre autem inprimis celebres *Præneſtinæ* Sortes, unde de Domitiano Sueton. *c.* 15. *Præneſtina*, inquit, *Fortuna, toto Imperii ſpatiò annum novum commendanti, lætam eandemque ſemper ſortem dare aſſueta, extremo triſtiſſimam reddidit.* Sed præter Fortunam, non aliò magis quàm *Præneſtina* olim nomine inclytam, Herculem ibidem fuiſſe cultum, jam diximus: quod meo fortè factum, ut fortitudo caſibus conjuncta cerneretur. Hinc & Juvenalis, *ibid. v.* 90.

——— *Vincent Fortunæ aut Herculis ædem.*

Papinius quoque Statius. *l.* 1. *Sylv.* 3. *v.* 79.

Quod ni templa darent alias Tirynthia ſortes,
Et Præneſtinæ poterant migrare ſorores.

Imò & Jovem Imperatorem apud eoſdem fuiſſe in veneratione, antiquis temporibus legimus. Sed ejus ſimulachrum T. Quinctius *Præneſte* in deditionem acceptô, Romam devectum in Capitolium tulit, dedicavitque inter cellam Jovis & Minervæ, tabula ſub eo fixâ, quæ eſſet monumentum rerum geſtarum. Fuit autem hæc fere tabulæ Inſcr. *Jupiter atque Divi omnes hoc dederunt, ut T. Quinctius Dictator oppida novem caperet* &c. Liv. *in Hiſt. an.* 376. Onuphrius quoque Ædem in Capitolio eidem extructam fuiſſe putat, cum fragmenta illa in tabulis Capitolinis *Accus.* & *t. dedicavit*, ſic legi vult. *Ædem Jov. Imperatoris. qui. Præneſte. Romam. allat. eſt. in. Capitolio. T. Quinctius. T. fil. n. Cincinnatus. Imp. dedicavit.*

PRÆNESTUS, fil. Latini, Ulyſſe & Circe geniti, unde *Præneſte* dictum.

PRÆNOMEN. *Iſidoro* hinc vocitatum eſt, *quòd nomini præponatur, ut Livius, Quintus*, i. e. nomini gentis; quam ob cauſam Nomini proprio apud nos reſpondet. Cùm enim varia Romani nomina haberent, *Prænomen* ejuſdem familiæ diſtinguebat Fratres: *Nomen* ſignabat gentem: & *Cognomen* ejuſdem gentis familias ramoſque diverſos denotabat. Ejus uſus, Nomine multò recentior fuit. Solebat enim Nomen imponi pueris, nonò ſtatim à nativitate die, puellis octavô, uti docet *Feſtus* atque *Plut.* quos dies *Luſtricos* appellavêre Romani. *Prænomen* verò tum demum, cùm Toga virilis ſumeretur, datum fuiſſe, indigitat Val. Max. *l.* 10. cùm ait: *Pueris non prius quàm togam virilem ſumerent; Puellis, non antequam nuberent, prænomina imponi moris fuiſſe, Q. Scævola auctor eſt.* Idem ex *Epiſt.* docet Ciceronis, ubi videmus liberos ejus non aliter quàm *Ciceronis pueros* vocari, uſque ad ætatem prædictam, quum *Marcus filius*, *quintus filius* appellati reperiuntur. Id autem obſervatum, ut *Prænomen* Patris filio nato maximo; Avi verò vel Majorum reliquis imponentur. Hinc Thom. Bartholinus, *de Puerp. Prænomina honeſta nomenclatura eligantur, quia de eo primùm ſceleris quæſtio habebatur, qui turpius nomen poſſideret. Patres Romani ſuum majori natu imponunt, Avi nomen reliquis. Xanthus à matribus mutuantur.* Et quidem ordinariò *Prænomen* primò locò ponebatur; Aliquando verò deveniebat *Nomen*, Priſcianò teſte, qui exempli locò affert, *Tullius Servius, M. Tullius.* Nonnunquam ſecundum tenebat locum, annotante Sigoniò. Unde apud *Livium*, *Attius Tullus*, *Manlius Cnæus*, *Octavius Metius*: apud *Ciceron. Maluginenſis M. Scipio*: apud *Suetonium ad Pompejum.* Sed major adhuc ſub Imperatoribus mutatio: Cùm enim liberâ Rep. *Prænomen*, velut nomen proprium, diſtingueret ejuſdem familiæ fratres, ut M. *Tullius Cicero* & Q. *Tullius Cicero*: poſtea ſub Imperatorib. Nomen proprium, ejuſdem familiæ perſonas diſtinguens, ultimò plerunque locò poni cœpit: ut *Flavius Veſpaſianus* & *Flavius Sabinus* fratres apud Sueton. Quod Senecæ quadruplici exemplò inprimis clarum fiet: Pater enim qui Rhetor erat, *M. Annæus Seneca*; filiorum ejus trium, unus *M. Annæus Novatus*, alter *L. Annæus Seneca*, tertius *L. Annæus Mela*, dictus eſt; quæ poſtrema nomina unicuique horum adeò erant propria, ut pater aliquando ſibi ſuiſque filiis non aliud quàm hoc ultimum nomen daret, ut ex *id. l.* 1. *Controv.* docet: *Seneca Novato, Senecæ, Melæ filiis ſalutem.* Novatus quoque, poſtquam adoptatus eſſet à Jun. Gallione, ab Euſebio in *Chron. Junius Annæus Gallio, Seneca frater*, nuncupatur: cum Seneca Philoſ. eum communiter, ut & Lucas. *Actor. c.* 18. *v.* 12. non niſi *Gallionem*, quod ei proprium poſtea factum eſt, vocent. Et hinc factum, ut primis Eccleſiæ ſeculis etiam clariſſimis in Imperio viris, non niſi ultimum, quò ab aliis ſolò diſtinguebantur, nomen daretur. Hinc Hieron. *Præfat. in Epiſt. ad Galat.* Victorinum celebrem eum Rhetorem, C. *Marium Victorinum* appellari indigitans, nihilominus, *in l. de Script. Eccleſ.* ſolùm *Victorinum* eum vocat; quod & Auguſtinus facit *Confeſſ. l.* 8. *c.* 2. Similiter Paulinum Epiſcopum Nolæ, licèt vocaretur, *Pontius Meropius Paulinus*, tamen idem Auguſtinus, aliique Auctores, non niſi ultimò hôc nomine inſigniunt: ut de Tyrannione *Ruffino*, Tyrone *Proſpero*, Cajo Cœlonio Rufio *Volufiano*, Anicio *Boëtio*, aliis, nil addam. Excipi tamen poſſent *Palladius* Rutilius Taurus Æmilianus, *Macrobius* Ambroſius Aurelius Theodoſius, *Caſſiodorus* Senator, annotante Sirmondô *Notis ad Sidonium*: e quibus tamen primum Iſidorus *Æmilianum*, ſecundum *Theodoſium* potius, vocant Avienus & Boëthius more uſitatô. Fœminæ & ſervi cùm ſolis gauderent nominibus, *Prænomina* non habuêre. Interim hi cùm manumittebantur, *Prænomen* Nomenque domini aſſiſcentes, proprium ſuum retinebant. Sic eruditus ille Ciceronis Libertus *M. Tullius Tyro* dictus eſt. Sed & fœminas quandoque *Prænomina* habuiſſe, docet *Feſtus* cùm inquit: *Prænominibus fœminas eſſe appellatas teſtimonio ſunt Cæcilia & Terratia, quæ ambæ Caja ſolitæ ſunt appellari. Pari modo Lucia & Titia.* Qua de re vide *Petr. Servium.* Nec omittendum, quod Gellius ſuggerit, *l.* 9. *c.* 2. *Antiquos Romanorum* Prænomina *Patriciorum quorundam male de Rep. meritorum, & ob eam cauſam capite damnatorum, cenſuiſſe ne cui ejuſdem gentis Patricio inderent: ut vocabula quoque eorum defamata atque demortua cum ipſis viderentur.* Cui ſimile quid habet Sueton. *in vita Tiberii*, *c.* 1. *Cùm Prænominibus* (inquiens) *cognominibuſque variis* (gens Claudia) *diſtingueretur, Lucii prænomen conſenſu repudiavit, poſtquam è duobus gentilibus præditis eo, alter latrocinii cædis alter convictus eſt.* Ita decretò cautum legimus, ne quis gentis Maniæ, *M. Manlius* vocaretur, apud Livium, *l.* 6. *c.* 20. & Dionem *l.* 51. De L. Tarquinio Collatino, qui propter nomen Tarquinii inviſus erat & urbe pulſus, vide Livium, *l.* 2. *c.* 2. Numerum *Prænominum* Romanis uſitatorum quod attinet, memorat Varro, illorum ſuâ ætate circa 30. fuiſſe, quorum notiora 18. unicâ, duabus, tribus notari ſolita literis hîc ſubjungemus, &c. *Nouv. Methode de la Langue Lat. Obſervat. partic.* Vide quoque Caſaubon. *ad Cæſar. Suetonii*, *c.* 20. ubi illuſtrat illud Poetæ,

——— *gaudent* cognomine *molles*
Auriculæ ———

& ſuprà, voce *Nomen*: uti de more *Prænomina* inprimis non integra, ſed unâ tantùm alteráque literâ denotata, etiam mediô ævô ſcribendi, aliquid voce *Monogramma*.

PRÆNOMINA, APUD ROMANOS OLIM USITATA.

A. *Aulus*, à verbo *Alo*, tanquam natus *Diis alentibus.* C. *Cajus*, quaſi dictus à *gaudio Parentum.* D. *Decimus*, i. e. natus numerò *decimus.* K. *Keſo*, à *cædo*: quòd cæſò matris uterô editus. Unde & *Kaiſar* ſeu *Cæſar.* L. *Lucius*, à *lux*, *lucis*: quaſi ſub *lucis initium* genitus. M. *Marcus*, à *Martio menſe.* M. *Manius*, i. e. *manè prognatus*: vel potiùs *totus bonus*: hoc enim vox antiqua *Manis* denotabat. N. *Numerius*, à *numero.* P. *Publius*, vel à voce *pubes*, vel à *populus*, tanquam *populo gratus & acceptus.* Q. *Quintus*, fortè quòd *quintò* locò editus eſſet. T. *Titus*, à verbò *tueri*; ut hôc nomine indigitatus videatur, *Tutor* ſeu *Conſervator* Patriæ. AP. *Appius*, à Sabina voce *Attius.* Attius enim Clauſus, patriâ pulſus, cùm Romam veniſſet, nomine mutatò, dici voluit *Appius Claudius.* CN. *Cnæus*, an ab aliquo corporis nævo. SP. *Spurius*, à ſtatalium turpitudine. *Spurii enim quaſi extra puritatem*; Iſidor. TI. *Tiberius*, quaſi prope *Tiberim* fluv. natus. MAM. *Mamercus*, quod Tuſcorum linguâ *Martem* notat, teſte *Feſto.* SER. *Servius*, à voce *ſervus*: eò quòd qui primus id nominis uſurpâſſet, natus eſſet ſervus. SEX. *Sextus*, à numero *ſenario*: quaſi *ſextus* ordine inter liberos. Atque hæc octodecim nomina, maximè erant communia. Quibus ex veteri Hiſtoria addi poſſent, *Ancus*, *Aruns*, *Hoſtilius*, *Tullus* &c. quæ ſatis frequenter occurrunt. Addendum, *Prænomina*, ſic quæ fœminis fuêre data, *Caja*, *Lucia*, *Marcia* &c. inverſis literis ſolita fuiſſe ſcribi ſic, Ɔ. ⅃. W. poſteà verò & hæc obſolêviſſe, dicique cœpiſſe, *Major*, *Minor.* Item *Prima*, *Secunda*, *Tertia* &c.

PRÆPARARE alterum, apud Recentiores, dictus olim eſt is, qui cùm facultates ſat amplas non poſſideret, ut ipſemet in hoſtem pergere poſſet, ſimilis ſortis ac conditionis viros pro viriliter in armis ac inſtructu bellico adjuvabat. *Capitulare ann.* 807. *edit. Baluziana*, *c.* 2. *Ubicunque autem inventi fuerint duo, quorum unus quiſque duos manſos habere videtur, unus alium præparare faciat & qui melius ex ipſis potuerit, in hoſtem veniat*, &c. Quò pertinet *Capitular.* 1. *anni* 812. *c.* 1. *Qui verò tres manſos de proprio habuerit, huic adjungatur unus, qui unum manſum habeat & det illi adjutorium, ut ille pro ambobus ire poſſit* &c. apud Car. du Freſne. Aliter ſumitur vox *Præparatio* apud Hariulfum, *l.* 3. *c.* 3. *Præparatiò unius baculi de cryſtallo* &c. Hîc enim *ornamentum* denotare videtur: cùm hodieque *parer* Gallis, *ornare* ſit. At *Præparatorium*, in Eccleſia Romana, idem quod *Aſpaticum*, manſio eſt ſeu diverſorium Templo contiguum, ſeu ſacrarium, in quo Epiſcopus ſacris indumentis veſtiebatur, pro ſolennibus celebrationibus, ibique à Clericis obſequiò & manuum ſuarum oſculatione ſalutabatur; hinc *Salutatorium* quoque Latinis & ex Græcis *ἀσπάζεσθαι*, *Aſpaticum* di-

ctum. Quia verò in eadem manſione Peregrini hoſpitabantur, etiam *Metatorium* appellatum eſt: ſic *Aſpaticum*, *Metatorium*, *Præparatorium* ſynonyma, promiſcue Sacrarium ſignificant, in quo inſtrumenta ad ſacra conficienda & ipſe celebrans ad ritè celebrandum *præparantur*: Græci *Diaconicon* dixère, vide ſuis locis: & plura hanc in rem, apud Macros Fratres *Hierolex.*

PRÆPESINTHUS, vel PREPESINTHUS, inſul. parva maris Ægæi, una Sporadum, à Melo parum diſtans in Auſtrum, *Arzentiara Nigro*, *Argentiera*, *Bandrando*, prope oram Meli Borealem juxta promontor. Album. *Strabo* dicam ſcribit *Artemidoro*, quòd *Prepeſinthum*, *Gyarum* & *Oliarum* Cycladibus accenſeat; Tamen de *Gyaro* *Varro* & *Hyginus*, & de *Oliaro* Plin. *l.* 4. *c.* 12. *Stephanuſque* idem ſentiunt. De *Prepeſintho* præter Geographos, eoſque paucitſimos, non meminit ullus veterum, quod quidem ſciam. Nempe propter ſaxa, aut arenas deſerta fuit inſula, ſed propter ſaxa potius, ut ſuſcipatur Bochart. *l.* 1. *Chanaan. c.* 14. Nam *Prepeſinthum* dici putat, pro *Tretrſintha*, quomodo πίερις pro πίεαρις, quaſi *ſaxoſam* dixeris. Syris enim & Phœnicibus טרשא *tarſa*, & prima geminata טרטרשא *tartiſa*, *ſaxum* aut *rupem* ſonat. *Nic. Lloydius.*

PRÆPETES, dicebantur ex Augurum diſciplina, aves, quæ ſecundò volatu ante eum, qui auſpicabatur, volabant auſpiciumque faciebant: Et hæ *vel ſuperiora petebant*, & præpetes *vocabantur*, *vel inferiora & dicebantur Infera.* Servius *ad Æn. l.* 3. Unde Nigidius Figulus, apud A. Gellium, *l.* 6. *c.* 6. *Diſcrepat*, inquit, *dextra ſiniſtra, præpes infera, ex quo eſt conjectura*, addit Gellius, *Præpetes appellatas, quæ altius ſublimiuſque volitent.* In quæ verba Thyſius: *Aves itaque quæ felix præ ſe augurium ante volando ferebant, præpetes dictæ.* Pergit tamen Gellius, refertque ſe audiviſſe ex Apollinari Sulpicio, *Præpetes videri eſſe alites, quas Homerus τανυσιπτέρυγας appellaverit: quoniam iſtas potiſſimum Augures ſpectarent, quæ ingentibus alis patula atque porrecta prævolarent.* Ita autem Homerus, *Il.* μ. *v.* 237.

> Τύνη δ' οἰωνοῖσι τανυπτερύγεσσι κελεύεις
> Πείθεσθαι, τῶν οὔτι μετατρέπομ' οὐδ' ἀλεγίζω.
> *Tu verò avibus alas expandentibus jubes*
> *Obedire, ego verò minime illas moror vel curo.*

Sed, nec Aves ſolùm, verùm etiam *loci, quos capiunt, qui idonei feliceſque ſunt appellantur Præpetes; idcirco Dædali pennas præpetes dixit* (Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 15.) *quoniam ex locis in quibus periculum metuebat, in loca tutiora pervenerat. Locos verò præpetes & Augures appellant, & Ennius dixit* &c. Idem Gellius, *loc. cit.* Verſus Virgilii, ad quos alludit, ſic habent:

> *Dædalus, ut Fama eſt, fugiens Minoïa regna,*
> *Præpetibus pennis auſus ſe credere cælo.*

In quos ita Servius: *Præpetibus pennis*, inquit, *velocibus vel felicibus. Præpetes autem dictæ, quòd priora petant, vel ſummi volatus* (forte ad τὸ πέτεσθαι Græcorum reſpicit) *vel quæ præpetis volatum, vel quæ ſecundum auſpicium facit. Et quidam Præpetes tradunt non tantum aves dici, ſed etiam locos quos capiunt* &c. Imò & *Portum præpetem* vocavit *Ennius*, ad quem facilis & fauſta eſſet navigatio, apud eundem Gell. *loc. cit.* Quæ verò cantu felix auſpicium faciebant, *Oſcines* vocabantur. Contrariæ *Præpetibus* erant Inferæ, ut dictum: quæ & *Inebræ* appellatæ, ut iterum Servius teſtatur *ad Æn. l.* 3. Vide quoque *Feſtum.*

PRÆPOSITA, dignitas apud Latinos in Monaſteriis Sanctimonialium Abbatiſſæ proxima, in *Regula* Sanctimonialium canonicè viventium, *c.* 24. Hinc legitur in *Vita* S. Auſtrebertæ Virgin. *num.* 9. *Eligentibus cunctis, conſentiente Matre, licèt invita, Præpoſita conſtituitur*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PRÆPOSITI, dicuntur *ſub rubr. Cod. de ſuſcept. & præpoſ.* qui horreis pagiſque præfecti ſunt, *l.* 2. *Cod. eod. tit. horreis* ſcil. in quæ ſpecies fiſco debitæ importantur, *pagis* autem, unde exportantur, Pratejus ex Cujacio *ad d. rubr.* apud Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Græcè Πραιπόσιτοι τῶν πάγων ἰδικῶς πάρχων, apud Euſebium *in Epiſt.* Sabini Præfecti Prætorio Latina, quam Græcè reddidit. Eoſdem paulò pòſt idem τοὺς κατ' ἀγροὺς ἐπιτεταγμένους vocat: Sæculus *Magiſtros pagorum*, *l. de condit. agr.* &c. Vide ſuprà in voce *Magiſter.* In Romana militia *Præpoſiti* dicebantur, qui ſub Tribunis certo militum numero præfecti erant. Sueton. *in Ottone*, *c.* 1. *Auſus etiam eſt in Illyrico milites quoſdam, quòd motu Camilli ex pœnitentiâ* Præpoſitos *ſuos, quaſi defectionis adversùs Claudium auctores, occiderant, capite punire.* Modeſtinus *in*, *l.* 3. §. 2. *ff. de re milit. Si Præſidis vel cujuſvis* Præpoſiti *ab excubatione quis deſiſtat, peccatum deſertionis ſubibit.* Et §. *ult. Qui* Præpoſitum *ſuum protegere noluerunt, vel deſeruerunt occiſo eo, capite puniuntur.* Græci πρωτοστάτας dixère, Xenoph. *in Lacedæm. Rep.* Etiam *Præpoſiti* dicti ſunt, qui magno illi vexillo, quod vulgò *laborum* & *laborum ſolutio* ſive καμπιδούκτορ dicebatur, præponebantur; *Sozomen.* λάβωρον vocat, de quo ſuprà in voce *Labarum.* Unde in *Actis Synodi* Nicenæ II. quæ ex Bibliotheca vetuſtiſſima cum Cujacio communicavit Anton. Loiſellus, ſignum, quod Sozom. Conſtantinum in crucis uſum convertiſſe memorat, *laborum* vocatur. Id *Præpoſiti*, ut quæque pars in acie laborabat, in eam quaſi auxilii & liberationis vice inferebant; fuèreque jam olim, *Euſebio* teſte, huic rei à Conſtantino *præpoſiti* milites 50. qui, ut ex Cod. Theodoſiano liquet, ex protectoribus & domeſticis erant; quam ob cauſam, poſt titulum *de domeſticis & protectoribus*, ponitur titul. *præpoſitis laborum*: quibus idem *Clariſſimatus* honor, qui decem primis domeſticorum, defertur. Cujacius *de Rubr. C. de præp. labor.* Scriptoribus verò Eccleſiaſticis *Præpoſiti* dicti ſunt potiſſimùm Antiſtites, cæterique qui Eccleſiis præſunt, ut apud Cyprianum, *l.* 1. *Ep.* 5. *Ep.* 6. *l.* 6. *Ep.* 72. in Concilio Carthag. III, *can.* 45. & V. *can.* 13. &c. Προεστῶτες itidem, apud Juſtinum Martyrem, *Apolog.* 26. Concil. Aquiſgran. *can.* 139. *Quamvis omnes qui præſunt*, Præpoſiti *rectè dicantur*, &c. Ita Abbates *Præpoſiti* dicuntur Bedæ in *Vita* S. Guthberti *num.* 14. &c. Poſtmodum, in Eccleſiis quibuſdam Cathedralibus in ſpecie ſic dicti ſunt, qui Canonicorum Collegiis præſunt; cujuſmodi Collegia complura extant etiamnum in Germania, quæ vulgò *Præpoſituræ*, Germanicè *Probſteyen* vocantur (dignitatem enim *Præpoſiti* iſtiuſmodi *Præpoſituræ* vox notat. Vide *infrà.*) Sed & in Monaſteriis ſic dici cœperunt, qui ſecundi eſſent ab *Abbatibus*, quemadmodum in Monaſteriis Monialium Præpoſitæ, qui dignitatem Abbatiſſæ proximam obtinent, uti vidimus. Hodie *Priores* vocantur. Vigilius Diaconus in *Regula* Orient. *c.* 3. *Ille verò, qui ſecundùm ordinem diſciplinæ ordinatione Abbatis, ex conſilio & voluntate omnium fratrum, fratribus* præpoſitus *eſt, omnem ad ſecuram de diſciplina Fratrum & diligentiam Monaſterii revocabit, habens poteſtatem Abbate abſente omnia, quæ Abbas præſens facit*, &c. Imò eōdem titulō inſignes ſunt, qui Cellæ ſeu obedientiæ Monaſticæ ab Abbatiis dependentis ſunt Præfecti. Oſtienſis, *l.* 3. *c.* 15. *Reddidit Monaſterio cellam S. Benedicti de Salerno* ——— *ſedecim* *amoto Abbate*, Præpoſitus *ibi, juxta cellarum noſtrarum morem, conſtitutus eſſet* &c. Porrò, *Præpoſiti*, iidem cum *Advocatis* ac *Vicedominis* Eccleſiarum Cathedralium & Monaſteriorum, in Concil. Mogunt. *can.* 50. & Remenſi II. *c.* 24. Aut potiùs, cum *Villicis*: quod officium tranſlatum poſtea ad ipſos eſt Monachos vel Canonicos, qui Monaſterii vel Collegii Canonicorum bona iis addicta curarent & de reditibus rationes inirent &c. Nec omittendus *Præpoſitus*, qui idem, cum Judice pedaneo ſeu minore Judice in pagis, Ballivo ſubeſt, ad quem omnes ejus appellationes devolvuntur, Gallis *Prevoſt*, de quo *Statutum* Philippi pulchri *A. C.* 1302. *pro Reform. artic.* 10. exhibet Car. du Freſne *Gloſſar.* è quo inter alia diſcas, *ad firmam* tenuiſſe *Præpoſituras* ſuas iſtiuſmodi Officiales, ad triennium ſcil. quod Ludovico IX. vulgò adſcribitur. Unde Benedictus VIII. Philippo Pulchro, ut in Sanctorum referretur canonem, urgenti, id objicit, *quòd tam Præpoſituras, quàm Ballivatus, vendi ac diſtrahi in ſuo Regno paſſus eſſet*, *Chron.* Flandriæ, *c.* 33. quam in rem vide plura apud modò laudatum *Gloſſarii* Auctorem, cui adde Steph. Paſcaſium, *Diſquiſition. Francicar. c.* 15. Alius eſt *Præpoſitus*, in Fleta, *l.* 2. *c.* 76. is nempe, qui ſub Seneſcallo vel Ballivo res Dominicas ſeu Regias in villis curat vel pagis & agriculturæ, pecudibus, paſturæ & hujuſmodi invigilat, *Villicus*, ut infrà dicetur. Cujus munus, ut & reliquorum, de quibus diximus, dicemuſque, *Præpoſituram*, item *Præpoſitatum*, appellari, paſſim legimus. Addo ſaltem, Πραιπόσιτον, *Præpoſitum*, apud Philoſtorgium, per excellentiam, *Præpoſitum S. Cubiculi*; & in Eccleſia, Cypriani tempore, qui, ſede aliquâ Epiſcopi vacante, Clero præerant, ſic vocatos eſſe, ex Cl. Suicero in voce Πραιπόσιτος.

VARIÆ ALIÆ PRÆPOSITORUM SPECIES, APUD AUCTORES OCCURRENTES.

α. *Præpoſitus Auxiliorum*, in *Inſcr.* vocatur, qui aliis *Dux Vexillorum*, item *Præfectus Auxiliorum*, & *Præpoſitus vexillationibus.* Vexilla enim auxilia fuère, Liv. *l.* 39. Vide Salmaſ. *ad Capitolin. Pertinac. c.* 2. β. *Præpoſitus Cameræ* Regalis, in *Vita* Ludovici Pii A. C. 817. idem cum Cubiculario, in Eginhardi *Ann.* ad eundem. an. Car. du Freſne *Gloſſ.* γ. *Præpoſitus Comitis*, in *LL.* Wiſigothorum, *l.* 9. *tit.* 2. §. 5. idem cum Vicario Comitis, *l.* 2. *tit.* 1. §. 23. qui ſcil. abſente Comite vices ejus obibat, apud *Eund.* δ. *Præpoſitus Cubiculi Sacri*, cui Imperatorii Cubiculi cura, qui fere ſemper Eunuchus: ὁ τὴν τοῦ θαλάμου ἐξουσίαν ἔχων, apud Herodianum, *l.* 1. *c.* 12. πρόκοιτος, apud Xiphilinum; τοῦ θαλάμου προεστὼς eidem Herodiano, *l.* 1. *c.* 16. ut & θαλάμου φύλαξ, *l.* 3. *c.* 12. Meminit autem *Præpoſiti Cubiculi Ammianus* paſſim, vide quoque Theoph. Simocattam, *l.* 4. *c.* 15. Suidam *in Antiocho* &c. ut & infrà. *Præpoſitus Palatii*, Idem. ε. *Præpoſitus Domus regiæ*, apud Monachum Sangall. *de Carol. M. l.* 1. *c.* 33. *Id.* ζ. *Præpoſitus Eccleſiaſticus* Latinè dicitur, qui Græcis *Oeconomus*, h. e. qui proventus Eccleſiaſticos adminiſtrat & ſecundùm Epiſcopum plebi præeſt, *l. feud.* 1. *tit.* 1. §. *Abbas.* Meminit quoque Juſtin. *in Nov.* 67. §. ubi, ſi Epiſcopus diutiùs Eccleſiam deſeruerit, vetat Oeconomum quicquam ei proventuum ſuppeditare. Pratejus, apud Joh. Calvin. *Lexico Juridico.* Apud Cyprianum, modò Epiſcopum, modò Vicarium ejus ſeu Oeconomum, tempore ſedis vacantis, ſignificat, *Ep.* 27. *Quarum jam audita causâ, præceperunt eas* Præpoſiti *tantiſper ſic eſſe, donec Epiſcopus conſtituatur.* *Hierolex.* Macri. Vide ſuprà, ut & in vocibus *Oeconomus*, & *Vicedominus.* η. *Præpoſitus* Fabricæ, armorum ſcil. apud Ammian. *l.* 29. Car. du Freſne *Gloſſar.* θ. *Præpoſitus* à fiblis, *ad fiblas* & *fiblarum*, apud Salmaſ. *Not. ad Jul. Capitolin. in Gordiano, III. c.* 25. ι. *Præpoſitus Horreorum.* vide *Præpoſitus Pagorum.* κ. *Præpoſitus Imperat.* vide infrà. λ. *Præpoſitus Laborum*, qui magni illius vexilli, quod vulgò *Laborum*, ſeu *Laborum ſolutio*, καμπιδούκτορ Nazianzeno, poſteà *Labarum* dictum eſt, curam gerebat. Vide ſuprà. μ. *Præpoſitus Largitionum* ſacrarum, poſteriori ævô, dictus eſt, qui olim *Præfectus Ærarii Sacri* vocabatur. Scil. *Statii* tempore *Ærarii Sacri Præpoſitus* dicebatur, *Claudiani* ætate *Largitionum Sacrar. Comes* ſeu *Præpoſitus*; habebatque ſub ſe veſtium omne genus Textores, Murilegulos, Tinctores, Gynæciarios Præfectos Textrinorum, Baphiorum, Magiſtros lineæ veſtis, Magiſtros privatæ &c. Vide Salmaſ. *ad Æl. Lamprid. in Antonino Diadumeno.* ν. *Præpoſiti Menſæ* vide ſuprà *Pecunia.* ξ. *Præpoſitus Menſæ*, dignitas in Palatiis olim Franciæ Regum, eadem quæ hodie *Magiſtri Hoſpitii*, Gall. *du Maiſtre d' Hoſtel* & apud Byzantinos Imperatores, τοῦ ἐπὶ τραπέζης. Hinc in Synodo VIII. Conſtantinopol. *Everardus Præpoſitus menſæ* Ludovici Pii, Legatus ejus, memoratur, Anaſtaſ. *act.* 10. Et Aimonius, *Hiſt. Franc.* *l.* 4.

l. 4. c. 78. Audulfi Regiæ Menſæ Præpoſiti, meminit. Cujuſmodi dignitatis officium deſcribit Theodulfus Aurelianenſis Epiſcop. *Carm. l. 3.* ξ. *Præpoſitus Militum*, in *leg. 3. §. ult.* & *leg. 6. §. ult. D. de re Militari* & apud Rufum *in LL. milit.* Militaris officii vocabulum fuiſſe, ſub poſterioribus Imperatorib. *Rhenanus* apud *Tertullianum* obſervavit. Extantque tituli quinque de *Præpoſitis in lib. 12. C.* Quod nomen, ut & multa alia, in ſe præſertim militari uſurpata, priſci Chriſtiani libenter uſurparunt. Poſtea, ut mutatis moribus *Præpoſiti* nomen dignitatis eſſe vox cœpit, ita etiam latius patuit, quemadmodum oſtendit Panormitanus, *in c. quamvis. de verb. ſignific.* Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* Hinc *Præpoſitura militum* apud Lamprid. *in Severo, c. 46.* idem in *Heliogab. c. 6. Militaribus* Præpoſituris *& Tribunatibus & Legationibus & Ducatibus venditis.* Apud veteres quoque Romanos *Præpoſitos* in militia dictos fuiſſe, qui ſub Tribunis certo militum numero præfecti erant, diximus ſupra. *o. Præpoſitus Monetæ*, apud Ammian. *l. 22.* occurrit, & *Præfectus Monetæ Trevericæ* apud Gruterum. *π. Præpoſitus Pagorum*, idem cum *Magiſtro Pagorum*, apud veteres Romanos. Vide quæ de iis ſupra attulimus. *ρ. Præpoſitus Palatii*, Amantius, apud Marcellinum Com. in Juſtino, qui unde Πραιπόσιτος dicitur, in *Chron.* Alexandrino. Sic Rhodanus, πραιπόσιτος τοῦ παλατίου Valentiniani & ἀρχιευνοῦχος, *Ibid.* unde verò Πραιπόσιτος apud *Cedrenum*: Narſes quoque *Præpoſitus ſacri Palatii*, in *veter. Inſcr. Præpoſitus* nude. Apud Zonaram in *Conſtantio, p. 17.* Eunuchus Euſebius *Præpoſiti* dignitatem ambiiſſe legitur &c. Vide Palladium, *in Hiſtor. Lauſiaca, c. 43.* Olympiodorum, Philoſtorgium, *l. 11. c. 4.* Codinum *de Origin.* &c. & ſupra *Præpoſitus ſacri Cubiculi.* Apud Francos, *Præpoſitus Palatii*, Erchenoaldus dicitur, Audoeno de *Vita S. Eligii, l. 2. c. 19.* i. e. *Major domus* Car. du Freſne *Gloſſar. σ. Præpoſitus Scholarum*, qui etiam *Tribunus Scholarum*, apud Cujacium, *ad l. 1. C. de Comitibus & Tribunis Scholarum, l. 12.* Habebant ii hæc beneficia, ut intereſſent Imperatoris epulis, & adorarent purpuram ejus. Joh. Calvin. *Lexic. Jurid.* τ. *Præpoſitus Theſaurorum*, apud S. Baſilium, *Ep. 264.* & *leg. 14. Cod. de Murileg. Privata vel lintea veſtis Magiſtri, Theſaurorum* Præpoſiti *vel baphiorum & textrinorum Procuratores, ceterique quibus hujuſmodi ſolicitudo committitur.* Dicebatur etiam *Comes Theſaurorum*, & ſuberat Comiti Sacrarum Largitionum. Ejus officiales dicebantur, *Theſaurenſes l. 2. Cod. de Pal. ſacr. Larg. Nullus Theſaurenſis vel officialis Comitis Theſaurorum ſemel deprehenſus everſor* &c. ubi perperam *Comitem Theſaurorum*, pro Comite ſacrarum Largitionum accipit Vir quidam doctus, & *theſaurenſem* pro ejus apparitore. Salmaſ. *ad Æl. Lamprid. in Severo.* [illegible] *υ. Præpoſitus Tyrii textrini*, apud Ammian *l. 14.* φ. *Præpoſitus Vexillationibus*, in *Inſcr.* idem qui *Præpoſitus* Auxiliorum, aliis *Dux vexillorum*: Nam *Vexillatio*, & *vexillum* idem. Vide ſuprà *Præpoſitus Auxiliorum.* χ. *Præpoſitus* Villæ vel Hundredi, in *LL.* Eduardi Confeſſ. *c. 28.* idem cum *Præfecto Villæ.* Ibid. Vide Car. du Freſne *Gloſſar* &c.

PRÆPOSITUS Jacobus, Antverpiæ Euangelium docuit, dum Lovanii Martinus Dorpius, Trajecti Johannes Rhodius, Delphis Cor. Horvius, & Gnapheus Hagienſis eôdem munere fungebantur. A. C. 1521. Hi nov. Teſt. primò; dein tota Biblia, in idioma Belgicum tranſtulerunt, &c. Scultetus *in Annal. Belg. &c.*

PRÆPOSITUS Imperatoris Victori Tununenſi *in Chron.* Chryſaphius vocatur, quem Marcellinus Comes *in Chron.* appellat *Eunuchum*, cui cuſtodia lectorum cubicularium ornatuſque commiſſus erat. Sic Johannes & Paulus clariſſimi Martyres Eunuchi, *Præpoſitus* alter, alter *Primicerius*, à Terentiano, qui eorum geſta deſcripſit, apud Surium. *Tom. 5.* nominantur: *Præpoſitum* cubiculo intelligo. Similiter *in Martyrol. Rom. d. 19. Maii*, Calocerus Eunuchus *Præpoſitus cubiculi uxoris Decii Imperat.* & apud Ambroſium, *Ep. ad Marcell.* Calligonus *Præpoſitus cubiculi Valentiniani*, vocitatur. Nempe inter munera Eunuchorum & hoc fuit, jamque olim privatis quoque dominis placuit. Unde Appulejus, *Metam. l. 10. Dii boni, qualis ille, quamque præclarus apparatus? Quatuor Eunuchi ſtatim pulvillis compluribus ventoſè tumentibus, plumâ delicatâ*, &c. Aliàs in hunc uſum paratæ erant ancillæ: Quam ob rem Ariadna ſic apud Catullum, *Epigr. 65. v. 158.*

Si tibi non cordi fuerant connubia noſtra,
Sæva quòd horrebas priſci præcepta Parentis:
Attamen in veſtras potuiſti ducere ſedes,
Quæ tibi jucundo famularer ſerva labore.
Candida permulcens liquidis veſtigia lymphis,
Purpureave tuum conſternens veſte cubile.

Vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis.*

PRÆPUTIATUS, h. e. incircumciſus. Tertullian. *adverſ. Marcionem*, *Chriſtus proprius & legitimus Dei Antiſtes*, præputiati *Sacerdotii Pontifex.* Meminit eorum, qui, cùm circumciſi eſſent, arte Chirurgicâ, *præputiati* denuo facti ſunt, damnatque morem Paulus 1. Corinth. *c. 7. v. 18.* Περιτετμημένος τις ἐκλήθη; μὴ ἐπισπάσθω; *Circumciſus aliquis vocatus eſt, ne attrahat* (ſcil. præputium.) Ubi τὸ ἐπισπᾶσθαι, quod in genere ſignificat *attrahere*, accipit Beza paſſivâ ſignificatione, ac de eo intelligit, qui Chirurgi operâ *præputiatur*: quod quidem fiebat cute ferrô adductâ, ut glandem rurſus operiret, quemadmodum docet Celſus, *l. 7. c. 25.* & teſtatur Epiphanius, *l. de Ponder. & Menſur.* quorum hic, *At hoc*, inquit, *gravius eſt, quòd etiam à circumciſione præputiati fiunt arte quâdam Medicâ, per inſtrumentum attractorium, Spathiſterem appellatum, infimam membrorum cuticulam attrahi ſinentes, ſuturamque admittentes & glutinatoriis circumdatis, præputium rurſus ſuperinducunt.* In quibus verbis *Spathiſterem* inſtrumentum hoc dictum fuiſſe, indicat: additque, Elavum impium, ut velut Apoſtata paternum ſignum deleret Legiſque divinæ ſic hoſtem profeſſum ſe teſtaretur, illud primum excogitaſſe. Similes illis, de quibus *l. c.* Paulus, fuere Judæi illi, 1. Maccab. *c. 1.* qui, ad Gentiles deficientes, *feciſſe ſibi præputia*, dicuntur *v. 16.* Quod naturaliter fieri poſſe, licèt negent Origenes ac Hieronymus, ex verbis Apoſtoli allatis patet. Sed & Joſeph. *Jud. Antiquit. l. 12. c. 6.* refert, Judæorum quoſdam circumciſionem ita occultaſſe, ut nudi à Græcis non diſtinguerentur; quod etiam memorat Theophylactus *ad l. c.* ac Talmudi aſſertio in *tr. Sebamoth, c. 8.* habetur, quòd nimirum Hebræi nonnulli ſuam circumciſionem ita inficere ſoliti ſint, ut non poſſent Moſaicæ legis profeſſores agnoſci, quò hôc pactô injurias, perſecutiones ac tormenta evitarent: qui tamen in civitate *Better* deinde circumciſionem iteraverint, Hebræis hinc *Meſchuchim*, i. e. *Attracti*, appellati. Vide Car. Macrum *Hierolex.* in voce *Spathiſter*; & plura *de præputio* ſuprà, voce *Circumciſio*, aliquid etiam infrà *Recutiti*, it. *Verpus.*

PRÆRIPERE limitem, vox Circi, Silius de Cyrni curru, qui in ludis Circenſibus Scipionis, primus exierat, & cæteros anteverterat, *l. 16. v. 333.*

Evolat ante omnes, rapidòque per aëra curſu
Callaicus Lampon fugit atque ingentia tranſit
Exultans ſpatia, & ventos poſt terga relinquit.
Conclamant, plauſuque fremunt, rataque peractam
Majorem credunt prærepto *limite partem:*

Idem eſt, quod *occupare*, de quâ voce ſuprà diximus.

PRÆROGATIVA Centuria ſeu Tribus, vocabatur olim, à *prærogando*, quæ, ſortitione factâ, prima in Comitiis ſuffragium dabat. Poſtquam enim ſub Regibus, cùm aut Magiſtratus creandi, aut de Legibus cognoſcendum, aut bellum inferendum eſſet, primæ ad ſuffragia vocatæ eſſent maximi cenſus Centuriæ, Equitum Peditumque: ſequenti ævô liberâque jam Rep. omnes Centuriæ in ſortem conjici cœperunt, quarum quæ prima exibat, prima ferebat ſuffragium & *Prærogativa* appellabatur, cæteris, quæ dicebantur *Jure vocatæ*, dein ordine ſequentibus. Quod idem & in Tribubus factum: tantumque *Prærogativa* omen fuerat, ut plerunque ejus ſententiam reliquæ adoptarent. Vide Aſconium *Verrinâ* 2. Sortitione itaque inter Tribus & Centurias de prærogativa facta, Magiſtratus in tribunali, quod erat in Campo Martio, ſedens, per Præconem vocabat *Prærogativam* Centuriam ad ſuffragium: quæ de eo loco, in quo conſtiterat, diſcedens in Septum ſeu Ovile (locus erat in Campo præfato, cancellis concluſus, in quo ſuffragia dabantur) ibat per pontem, in cujus initio ſtabant Diribitores, qui tabellas ſingulis miniſtrabant: Ingredientibus verò Ovile Rogatores ciſtam proponebant, in quam eam quam vellent tabulam conjicerent. Cùm collectæ erant totius Centuriæ tabellæ, educebant ſuffragia Cuſtodes, hiſque deſcriptis, *Prærogativæ* Centuriæ ſuffragium renuntiabant. Quô factô hâc ex Ovili redeunte, prima Equitum Centuria: poſt ſingulæ Centuriæ primæ claſſis ordine ad ſuffragium ferendum eôdem modô vocabantur, &c. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 6. c. 14.* Hadr. Turnebus, verba illa Tullii, *Majores voluerunt*, Prærogativam *omnem eſſe juſtorum Comitiorum*, eò interpretatur, quod tanti fuerit apud Rom. hæc Centuria, ut ſemper is Conſul eligeretur, quem illa ſuffragiô ſuô declaraſſet, *Adverſar. l. 5. c. 23.* Vide quoque infrà, voce *Primus*, it. *Principium*, & ubi *de Revocandi in Suffragia ritu.* Hinc *Prærogativum Omen*, de ſuô locô. At *Prærogativarius*, ſeu officium *Prærogativarum*, apud Recentiores occurrit, cujus exhibet formulam Senator, *l. 11. Ep. 27. Prærogator* verò, quaſi *Præerogator*, ſervi nomen apud Romanos, de quo infrà in *Prorogator.*

PRÆSAGIUM, vide hîc in vocibus, *Omen*, *Saga*, *Vates*, &c.

PRÆSANCTIFICATORUM Miſſa, dicitur in Eccleſia Græcorum, quam illi in diebus Quadrageſimæ ferialibus, exceptis Sabbathis & Dominicis, necnon die Annuntiationis, celebrant, ſine conſecratione, ut ajunt: conſumunt tamen Euchariſtiam in præcedenti Dominica conſecratam, eô modô quô Latini ſolent in die Veneris Sancto: Græc. προηγιασμένη: ſic enim in ſignum mœſtitiæ. Meminit hujus Miſſæ Sexta Synodus in Trull. *can. 52. In omnibus Quadrageſimæ jejunii diebus, præterquam Sabbatho, & Dominicâ & Annuntiationis die, fiat ſacrum* præſanctificatorum *myſteriorum.* Vide quoque infrà voce *Proſcyria*; at plura hanc in rem, apud Jo. Meurſium *Gloſſar.* Leon. Allatium *de Miſſa Præſanctif. Diſſertat. 1. de libris Eccl. Græcor.* item *de conſenſu Eccl. Occid. & Orient.* Suicerum *Theſaur. Eccl.* in Ἀγίασμα, item Προηγιασμένα &c.

PRÆSEGMINA, vox generalis, in ſpecie τὰς ὑπεροχὰς τῶν ὀνύχων, *quæ unguibus eminulis præſecantur*, notat; vide infrà *Tages.* Quod non ignobile olim miniſterium fuiſſe, videbimus infrà voce *Taira*, it. *Tonſor.* Collecta ea, inter Symphoniacorum concentus, dicemus voce *Symphonia*; plura ubi de *Unguibus.*

PRÆSEMENTITIUM Sacrificium, vide ſuprà *Eireſione.*

PRÆSENS, Conſul cum Rufino, An. Urb. Cond. 905. Alius Conſul cum Albino, An. 998.

PRÆSENS, vide ſupra *Epiphanes* & infrà ubi de *per Præſentes Deos jurandi ritu.*

PRÆSENS, Latinis perquam eleganter dicitur, qui magnam vim habet pecuniæ numeratæ, Græcè εὔχαλκος: ſed & παρὼν, in optimo *Gloſſ. Præſens*, ἐπιφανὴς καὶ παρὼν καὶ εὔχαλκος, quæ verba notatu digniſſima judicat *Salmaſ. Præſens* enim hîc eſt, qui multum habet in numerato & præſenti pecuniâ poteſt ſolvere: quod vix alibi aliàs eôdem ſenſu reperitur. Hinc παρουσίαν Græci vocant *ſubſtantiam. Heſychius*, παρουσία, ὅταν ἱκανὴν τὴν ὑπάρχουσαν

παρουσίας, ὡς φάσκει ὁ παρὰ ἀρέτους παραδασί, *Vocârunt παρουσίας. Opes, neque præpoſitio πάρα redundat*, Salmaſ. *ad Trebellium Pollion. in D. Claudio, c.* 14. Unde *præſentia*. apud Matth. Pariſ. A. C. 1170. Gallic. *preſent*; i. e. munus, quod *præſens* in manus datur. Nam abſentibus res *donari* dicuntur, *munera autem mitti*, & *præſentia* offerri, *leg.* 18. *D. de Verb. ſignific.* Cæterùm in toto Oriente, ferme ab omni ævo, credendi uſu ignoratò, vel ſaltem minùs frequentatò, non niſi de rebus certis ac *præſentibus præſentes* ipſos contrahere & venditiones rarò aliter, quàm *præſenti* pecuniâ fieri ſolitas, dicemus infra voce *Uſura*. Etiam *Præſens*, pro *Præſide*, vide infra in *Præſentes*. Inprimis *Præſens* ſeu *Præſentalis* dictus eſt unus è Magiſtris Militum, quòd in *præſenti*, h. e. in comitatu Principis ageret, & *Præſentalibus* numeris præeſſet, ut docet *Notit.* Imperii, ubi *Magiſtri equitum & peditum in præſenti duo recenſentur, alii tres per Orientem, Thracias & Illyricum.* Idem *Magiſter militum præſentalis* vocatus eſt, *ibid.* Militabant autem ſub ejus diſpoſitione Palatinæ Vexillationes 5. Comitacenſes 7. Legiones Palatinæ 15. Auxilia Palatina 18. ex quibus conficitur *Præſentes* eſſe appellatos, quòd *præſentes* adeſſent, in Comitatu Principis & in eo militarent, atque adeo Palatinæ militiæ ad cuſtodiam Imperatoris addictæ præeſſent, ex qua qui erant, *Præſentales* pariter dicebantur, ut & *Domeſtici*, qui in Palatinis Scholis militabant, *in lib.* 4. *Cod. Theod. de Protector. & Domeſtic.* Adde *leg.* 7. *eod. Cod. de Re milit.* Apud Marcellinum Com. in *Zenone*, mentio fit *Magiſtri præſentis militiæ*: apud Scholiaſtem Juliani Anteceſſ. *c.* 83. *Magiſtri militum præſentum*: apud Jornandem *de Succeſſione Regnor.* occurrit *Magiſter militum præſens.* Evagrius, *l.* 4. *c.* 3. habet ϛρατηγὸν τῶν καλουμένων πραισέντων: Auctor *Chronici* Alexandr. ϛρατηλάτην τοῦ πραισέντος, *p.* 752. Ipſa dignitas, *Magiſterium Præſentale*, eidem Marcellino dicitur *in Juſtiniano*, poſt Baſilii Conſ. IV. *Præſentanea dignitas*, Senatori, *l.* 11. *Ep.* 1. Τιμὴ τοῦ Πραισεντίου, Simocattæ, *l.* 1. *c.* 7. Concil. Conſtantinopol. ſub Menna *Act.* 5. Καὶ τοῖς μεγαλοπρεπεστάτοις ϛρατηγοῖς τοῦ θείου Πραισέντου. Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide quoque Barn. Briſſonium, *de verb. ſignif. l.* 14. Jo. Meurſium *Gloſſar.* & Jo. Caſp. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce Πραίσεντος, ubi fuiſſe equites pariter peditesque, per Orientem æquè ac Occidentem diſpoſitos, atque hinc Πραισενταλίους, *Præſentales*, tum Duces, qui aliter *Præſentes*, tum milites, qui *Præſenti* ſuberant, appellatos, ibidem notat.

PRÆSENTANDI Jus, vide ſuprà *Advocatus Eccleſ.*

PRÆSENTATIO, in Eccleſia Roman. Beatæ Mariæ Virgin. Feſtum vocatur, à Gregorio XI. ad preces Cypri Regis Avenione inſtitutum A. C. 1372. cujus officium *MS.* in Codice Victorino Pariſienſi, ut videre eſt apud Macros Fratres in *Hierolex.* Secundùm Rivetum à Græcis in Gallias tranſiit, temporibus Caroli V. Francorum Regis circa A. C. 1375. qui etiam inſtitutionem ejus Paulo II. A. C. 1464. & Sixto IV. adſcribi A. C. 1475. ab Onuphrio, in *Vita* hujus, & ab eodem *Feſtum Oblationis* appellari, addit. Celebratur die 21. Nov. Nomen ei, non à ſolennitate, quâ Chriſtus fuit oblatus in Templo, quæ *Præſentatio* quoque olim dicta, ſed à *præſentatione Virginis triennis*, quam factam ab Anna matre, narrant Nicephorus Calliſt. *Hiſtor. l.* 1. *c.* 7. & Germanus Patriarcha Conſtantinopolit. *Orat. peculi.* edocti à Scriptore quodam, de quo ita præfatus Gregorius Nyſſenus *in Diem Nat. Chriſti Tom.* 2. *Audivi hiſtoriam apocrypham, tales de ea prodentem narrationes.* Vide Iſaac. Caſaubon. *Exercitat. I. ad Appar. num.* 21. Rich. Montacutium *Appar.* 9. *ſect.* 2. & *ſeqq.* A. Rivetum *Apolog. pro Sanctiſſima Virgine. l.* 1. *c.* 10. Alios.

PRÆSENTES, apud Æl. Lamprid. *in Alexandro Sev. c.* 32. *Si unquam alicui præſentium ſucceſſorem dedit, ſemper illud addidit, Gratias tibi agit Reſpublica; eumque muneratus eſt, ita ut privatus pro loco ſuo poſſet honeſtè vivere* &c. ſunt Præſides, qui videl. *Præſident*, ſicut, *Præſentes*, qui *præſunt*: cujus utriuſque verbi eadem proin notio. Juſtinianus, *In Berytenſium autem civitate* ——— *Præſens Pœnices maritimæ*, Salmaſius, *ad loc.* Vide quoque Spartian. *in Geta*, *c.* 5. ut & ſuprà.

per PRÆSENTES Deos jurandi ritus, memoratur Curtio, *l.* 6. *c.* 7. *Ille* (Nicomachus) *ratus nihil* ——— *indicaturum, per præſentes Deos jurat*; qui nempe in illo templo, ad quod deductus erat, colebantur. Ferebat ita veterum conſuetudo Macedonum, ut ducti ad templum, tactis altaribus & ſimulachris, juramentò defungerentur; quod vocabant per *præſentes Deos jurare*. Exemplum aliud habes, apud Juſtinum, *l.* 24. *c.* 2. ubi de Ptolemæo jurante, *ſe ſincerâ fide matrimonium ſororis petere*: Et videtur ad hunc morem alludere Ovidius, *Triſt. l.* 2. *El.* 1. *v.* 53. ubi Auguſtum alloquens,

> *Per mare*, inquit, *per terras, per tertia Numina juro,*
> *Per te* præſentem *conſpicuumque Deum.*

Vide Raderum *ad Curtium*, *d. l.* De Inſcriptionibus verò Fanorum apud Gentiles, *Numinibus incolis. Numinibus præſentibus, Numinibus inquilinis*, quibus ſe jactat Cæcilius apud Minucium Felic. vide aliquid obſervatum Nic. Rigaltio *ad eum.* Adde quæ dicta ſuprà voce *Adeſte*, quæque dicemus infra in *Propitii.*

PRÆSEPE Domini, magnâ veneratione fuiſſe apud Helenam Conſtantini M. matrem, quæ proin *Stabularia* per convitium à Gentilibus dicta, legitur apud Ambroſium, *Orat. de Theod.* Eſt autem *Præſepe*, Græcè Φάτνη, propriè locus in ſtabulo concavus, ubi pabulum jumentis apponitur; olimque ſuam quiſque equorum φάτνην, quaſi menſam, ante ſe habuit, unde Φάτνη & τράπεζα pro eodem paſſim & ἐκφατνίσματα, primò *præſepium purgamenta*, inde *menſæ reliquiæ*, ſeu analecta. Impropriè Φάτνη ſeu *præſepe*, ſtabulum notat, Jeſaiæ, *c.* 1. *v.* 3. Sic Virg. *l.* 7. *Æn. v.* 17.

> *Sætigerique ſues, atque in præſepibus urſi*
> *Sævire* ———

Atque hôc poſteriore ſenſu, contra Veterum opinionem, verba Lucæ *c.* 2. *v.* 7. de B. Virgine. *Καὶ ἀνέκλινεν αὐτὸν ἐν τῇ φάτνῃ, & reclinavit eum* (infantem Jeſum) *in præſepio*, accipiunt Viri docti, de Φάτνῃ nempe καταλύματος, h. e. *ſtabulo diverſorii*, uti videre eſt apud Salmaſ. laudatum Balduino Walæo *in Lucam c.* 2. Heinſium *Exercitat. Ibid.* & Suicerum *Theſauro Eccl.* voce Φάτνη. Aliam vocis notionem vide ſuprà, ubi de *Malis.*

PRÆSES, nomen generale eſt, verba ſunt Marci JC. *leg.* 1. *ff. de Offic. Præſid.* eò quod *& Proconſules, & Legati Cæſaris, & omnes Provincias regentes, licet Senatores non ſint, Præſides appellantur.* Vide quoque Dionem, *l.* 4. Speciatim verò *Præſides* dicebantur, qui à Cæſare cum ſummo Imperio mittebantur in provincias: quemadmodum *Proconſules*, à Senatu, qui annò proximò Conſulatum geſſerant, & *Proprætores*, qui Præturam adminiſtraverant, ſolebant mitti. Alii erant *Legati*, qui non ſuô, ſed Principis nomine in diplomatibus utebantur; Princeps enim quaſdam provincias, in quas Legatos mitteret, ſibi reſervabat. Unde Pontius Pilatus *Syriæ Legatus* Lactantio dicitur. Anton. Thyſius *Notis in A. Gellium*, *l.* 2. *c.* 2. Solebant verò non Proconſulares ſolùm, ſed & provinc. *Præſidiales* ſorte concedi; nam *antiqua libertate provinciæ Proconſ. dabantur, reliquæ per Præſides adminiſtrabantur*, Strabo, *l.* 6. *in fin.* quarum his validiores audere, docet Sueton. *Aug. c.* 47. In harum numero Sicilia recenſentur & Sardinia, Sext. Ruffo *Brev. Hiſt. Rom.* quatuor Hiſpaniæ. Martian. Capellæ, *l.* 6. Tripolis, utraque Mauritania, Ruffo *ibid. loc.* Ægyptus Corn. Tacit. *l.* 12. *Annal. c.* 60. & *Hiſtor. l.* 1. *c.* 11. Gallia. Treb. Pollioni *in Poſthumo*, *c.* 3. Dalmatia, Fl. Vopiſco *in Carino*, *c.* 17. Vide præter alios Alex. ab Alexandro, *Genial. dier. l.* 2. *c.* 27. Provinciarum verò diviſio illa in Proconſulares & *Præſidiales*, ab Auguſto, poſtquam Senatus P. Q. voluntate compelleretur, ut ſolus Remp. gereret, primùm inſtituta eſt, qua de re dicemus infra paſſim, ubi de *Præſidialibus provinciis*, item in vocibus *Proconſul* & *Provincia*: plura verò de hac voce vide apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 7. *c.* 42. Salmaſio, *Præſes* & Procurator idem. Æl. Spartian. in *Adriano*, *c.* 13. *Et circumiens quidem provincias, procuratores & Præſides pro factis ſupplicio affecit, ita ſeverè, ut accuſatores per ſe crederetur immittere.* Et eſt quidem, ait, *Præſes* generale nomen de provinciæ adminiſtratore: propriè tamen ſic dicti, qui minores provincias, quæ à ſolis Procuratoribus regebantur, adminiſtrabant. Itaque in illis provinciis *Procurator* & *Præſes* idem. Quinimo utrâque appellatione gaudebant: Hinc in *veter. Inſcr. Procurator & Præſes Alpium, Procurator & Præſes provinciarum* pr[...]*ntem. Procurator & Præſes Sardiniæ provinciæ.* Sic Græcis Ἄρχοντες καὶ Ἐπίτροποι. Unde Arrianus de Epiri Procuratore, nam & hæc provincia Præſidalis fuit, modò cum Ἄρχοντα, i. e. *Præſidem*; modò Ἐπίτροπον, i. e. *Procuratorem* vocat: οἱ ἰδὼν βλέποντες τὸν αὐτῶν Ἄρχοντα, τοῦ Καίσαρος φίλον καὶ Ἐπίτροπον, *Te reſpicientes, ſuum Præſidem, Cæſaris Amicum & Procuratorem.* Et paulo pòſt, Ὅρα πῶς ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Καίσαρος θεωρεῖ &c. Atque de iſtiuſmodi *Præſidialibus* provinciis Lamprid. *in Severo*, *c.* 24. *Provincias Prætorias Præſidales plurimas fecit, Proconſulares ex Senatus voluntate ordinavit.* Quomodo ferè ſemper nomen *Præſidis*, apud Hiſtoriæ Auguſtæ Scriptores, accipiendum, de Procuratoribus ſcil. Cæſaris in illis provinciis, quæ nec Prætoriæ erant, nec Conſulares, nec Proconſulares, nec ab aliis adminiſtrabantur, quàm à Procuratoribus Cæſaris, qui & *Præſides* propriè dicebantur. Sic *Præſes Orientis* apud Vopiſcum, qui in *vet. Inſcr. Procurator & Præſes provinciarum per Orientem*, dicitur. Apud *Eund. Præſidatum in Dalmatia adminiſtrare*, eſt Præſidem & Procuratorem Dalmatiæ eſſe: nam hæc etiam provincia Præſidalis erat. *In Carino, loc. cit. Statueras denique Conſtantium, qui poſteà Cæſar factus eſt, tunc autem Præſidatum in Dalmatia adminiſtrabat, in locum ejus ſubrogare.* Et apud Trebellium Pollionem, *c.* 24. Tetricus *Præſidatum in Gallia rexiſſe* dicitur, qui unius ex Galliarum provinciis *Præſes* & Procurator fuit. At qui in provinciis proconſularibus Procuratores erant Cæſaris, hi non *Præſides*, ſed *Procuratores* tantùm dicebantur, qui rem Fiſci curabant & nullam, niſi in fiſcalibus cauſis, juriſdictionem habebant &c. Salmaſ. *ad Spartian. l. c.* Apud Flav. Vopiſcum, *c.* 13. Probus Imperator permiſiſſe Senatui legitur, ut, inter alia, *jus Prætorium* Præſidibus *daret.* Quod ſic explicat Caſaubon. ut Præſides provinciarum ex ſua provincia quiſque reverſi ſederent in Senatu inter Prætorios. Salmaſio verò id nihil aliud fuit, quàm Præſides cum jure Prætorio in provincias mittere. Quemadmodum enim, qui cum jure Conſulari provincias adminiſtrabant Cæſarianas, *Conſulares* dicebantur, etſi nunquam Conſules fuiſſent: ſic quos Cæſar idem provinciis ſuis præficiebat cum jure Prætorio regendis, *Prætera Legati* & *Proprætoris* audiebant. Idem *ad loc.* Nonnunquam tamen de ipſo Imperatore vox occurrit. Martialis, *l.* 12. *Epigr.* 8. *v.* 7. de Roma & Trajano,

> *Dixit* Præſide *glorioſa tali.*

Uti Statius, *Thebaid. l.* 10. *v.* 12. de Imperatore ſeu Duce exercitus eam uſurpat,

> *Quatuor errantes Danaûm ſine* Præſide *turmas*,

ad quem loc. Vide *Animadverſiones Caſp. Barthii* &c. Hinc *Præſidales* provinciæ, de quibus paulo infrà: *Præſidatus*, dignitas Præſidis: & *Præſidiaria Toga*, quam omen Imperii feciſſe Severo, docet Spartian. in *Vita* illius, *c.* 1. De titulo honorario Præſidum, vide ſuprà *Laudabilitas*, it. *Perfectiſſimatus*,

PRÆSICIÆ, vide infrà *Præſiciæ.*

PRÆSIDALES, Provinciæ, quæ à *Præſidibus* regebantur. Poſtquam enim, partitione provinciarum inſtitutâ, Auguſtus quaſdam Populo aſſignâſſet, quaſdam ſibi reſervâſſet, ex iis, quæ

Populo conceſſæ erant. duæ quidem *Proconſulares* fuêre, Africa nempe & Aſia, decem autem *Prætoriæ*, quas enumerat Strabo, *l.* 17. *ſub fin.* Reliquas omnes ſibi Cæſar retinuit ac regendas ſuſcepit, & in eas quidem modo Conſulares viros mittebat, qui *Conſulares Legati*, modo Prætorios, qui *Legati pro Prætore*, modò Equites, qui, cum minori provinciis præeſſent, *Præſides* atque *Procuratores* dicebantur. Partim tamen, ut pro arbitrio ſuo Imperatores provinciarum jura & adminiſtrationes ſæpe mutarentes, quæ Populi erant, ſuas facerent, ſuas autem Populo tranſcriberent: & ſic de Conſularibus Proconſulares ac contra, deque *Præſidialibus* Prætorias deque Prætoriis *Præſidiales* facerent, quarum mutationum exempla in antiquis Inſcriptionibus reperiuntur quam plurima &c. Vide Salmaſ. ad *Spartian. in Hadr. loc. cit.* Addam de provinciarum illuſtrandi Præſidibus, quò honore ſuo non eos afficerit Alexander Severus, qui eo non meruerant, ut *Vita ejus* a Lampridio deſcripta, *c.* 22. Ita autem hic Auctor. *Præſides*, inquit, *provinciarum, quos vere non ſuffragiis*, *tandem comperit, & in itineribus ſuum ſemper in vehiculis habuit & muneribus adjuvit, dicens*. *& fures a Republica pellendos ac pauperandos, & integros eſſe retinendos atque ditandos.* Ut alia omittam: de quibus vide eundem Salmaſ. *ad Solin. p.* 806.

PRÆSIDIA Arcana, in Inſcr. *vet. Romana.*

> ANNUANT. DII. ROMANÆ. REIPUBLICÆ. ARCANAQUE. URBIS. PRÆSIDIA. QUORUM. NUTU. IMPERIO. ROMANO. REGNA. CESSERE.

Sunt *Præſidia fatalia*, quæ figebant olim in penetralibus Sacrariorum, ſalvis ſuis Rempublicam non poſſe perire putantes, ut de Palladio, Ancilibus, aliis re. notat. De iis Claudian. *Bello Getico*, *v.* 100.

> ——— *procul arceat altus*
> *Jupiter, ut delubra Numæ, ſedemque Quirini*
> *Barbarus oculis ſitum temerare profanis*
> *Poſſit & arcanum tanti deprendere Regni.*

Ad quem locum vide Caſp. Barthium, quædam verò in hunc rem quoque ſupra in voce *Conſecratio.* Alii ratione ſunt *Arcana Deorum*, illorum conſilia, apud Statium, *Thebaid. l.* 8. *v.* 180.

> ——— *Qui tum ipſe arcana Deorum*
> *Partiri, & vocem ventis ſociare ſolebat*
> *Amphiaraus aves* &c.

PRÆSIDII Præfectus, vide infra *Prætor provinc.*

PRÆSIDIUM, oppid. Angliæ in Comitatu Warwicenſi, Conventriæ urbi finitimum. *Warwick Camdeno.* Vide & *Julium.*

PRÆSIDIUS, Conſul cum Aſterio, An. Urb. Cond. 1247.

PRÆSTANA, Dea veter. Romanorum, apud Arnobium, *adv. Gentes*, *l.* 4. ubi de Romuli Remique nutrice lupa. *Quid abjectis infantibus pepercit lupa non mitis, Luperca inquit. Dea eſt auctore appellata Varrone* ——— *Aut ſi fuit ſacrandum Dea* ——— *cujus fuerit nominis, expromite. Præſtana eſt, ut perhibetis, dicta, quod Quirinus in jaculi miſſione cunctorum præſtiterit viribus: & quod Lite Tatio, Capitolium ut caperet collem, viam pandere atque aperire permiſſum eſt, Dea Panda eſt appellata vel Pantica.*

PRÆSTERNENDI flores mos, memoratur Statio, *l.* 5. *Sylv.* 1. *v.* 213.

> *Præterea ſi quando pio laudata marito*
> *Umbra venit, jacet ire fores Proſerpina lætas,*
> *Egreſſaſque ſacris veteres Heroidas antris*
> *Lumine purpureo triſtes laxare tenebras*
> *Sertaque & Elyſios animæ præſternere flores* &c.

in quibus nempe pedem ſuaviter ponat. Quem pridem multi illuſtrârunt, inter quos Caſp. Barth. *ad Claudian.*

PRÆSTES Jupiter, memoratur Capitolino, *in vita Maximi*, *c.* 5. *Nato Maximo, carnem bubulam & quidem multam aquila in cellam ejus projeciſſe fertur, quæ anguſto patebat impluvio: eam denique* ——— *iterum ſuſtuliſſe, & in proximum ſacellum, quod erat* Jovis Præſtitis, *detuliſſe.* Aliis *Præſtites*, dicti ſunt Romanis Lares, qui curam hominum, locorum, urbium habere credebantur. Iidem & Genii, quorum ſingulos ſingulis hominibus antiquorum attribuit ſimplicitas. Mart. Capella. *Specialis ſingulis mortalibus Genius admovetur, quem & Præſtitem, quod præſit gerundis omnibus, vocaverunt.* Aliud etymon Ovid. ſuggeſſit,

> *Cauſa tamen poſiti fuerat cognominis illis,*
> *Quod præſtant oculis omnia tuta ſuis*

Optimum *Plutarchus*, cum illos hic, quaſi *προεστῶτας*, vult dictos. Vide ſuprà *Domus.*

PRÆSTES, Minerva, quod *præiret*, & ſe veluti ducem homini exhiberet. Dicebatur etiam *Aſtes*, quia *aſtat* viro bono, lateriqueejus hæret, comes fidelis. Macrob. *l.* 1. *c.* 17. Capella. *Feſtus.*

PRÆSTI, Indiæ gens, Q. Curtio, *l.* 9. *c.* 8. *Præſida* fortè male legitur pro iiſdem, in Oroſii *l.* 3. *c.* 19.

PRÆSTIGIÆ, ſeveriſſimè prohibitæ *can.* 65. Baſilii, ubi præſtigias confitentem *τῷ φονέως χρόνῳ*, *homicidæ tempore*, confiteri jubet. Quæ verò homicidæ pœna Eccleſiaſt. docet idem, *can.* 56. Cæterum *Præſtigiatores* remedia in omnes morbos venditare conſuevisse, diximus ſupra, ubi de *Iconculis* eorum, vide quoque voce *Divinatio.*

PRÆSTIMONIUM, dicitur in Eccleſia Romana Eccleſiaſticum beneficium cum aliquo onere: cujuſmodi Beneficia in Hiſpania reperiuntur non pauca. Tridentina Synodus *Seſſ.* 23. *c.* 18. Etiam præſtimonia & præſtimoniales portiones nuncupat. Et in Apoſtilla ad calcem Extrav. Johannis XII. *Et vendicat ſibi locum iſta decretalis, in præſtimoniis & præſtimonialibus portionibus, quia ſunt Beneficia & perpetua* &c. apud Macros Fratres *in Hierolex.*

PRÆSTOLANTES, dicti milites, quos Arminiani, cauſæ ſuæ tuendæ, conſcripſerant, prudentiâ Mauritii Principis exauctorati, A. C. 1617. Sequuta dein ſynodus Dordracena, A. C. 1618. Vide ſupra *Arminius Jacobus.*

PRÆSUL, dictus eſt apud Romanos primus inter Salios, Martis Sacerdotes, à *præſiliendo*, quod Saliis ancilia per urbem, cum cantu & tripudiis, circumferentibus præiret & choream duceret. Beemannus, in *Orgin. LL.* Inde vox ad Epiſcopos denotandos, Chriſtianis tranſlata. Apud Ambroſium, qui mirè hâc voce delectatur, ipſi Deo tribuitur, paſſim. *De Virginit. l.* 1. *Tum ipſe ſacri dominus, poſtquam validioribus brachiis commiſſa ſibi cuncta complexus palmites ſuos geminare conſpexerit, cultu præſule ſuſceptis, fructibus auras temperat.* Et *l.* 3. *Hoſtiam immolaret Deo, præſuli ſuorum triumphorum.* Idem *Exhortat. ad Virg. Quam Sacerdotali munere offero ut ſupra hanc domum tuam, ſupra hæc* ——— *altaria* ——— *quotidianus præſul intendas.* Et *de obitu Valent. mitti*, *Hic vobis proximaturus ſperatur, ille mediâns præſul adſiſtat* &c. Idem facit Hegeſippus, *l.* 1. *c.* 45. *Audi Rex, Deo præſule, qui ſolus mihi veritatis arbiter eſt.* Vide plura apud Gronov. *Obſerv. in Eccl. c.* 1. Ad *Præſulem Saliorum* ut redeam, diſtinguit hæc tria in Saliatu munera Capitolin. *Præſulis, Vatis & Magiſtri, in Marco, c.* 4. *Fuit in eo Sacerdotio & Præſul & Vates & Magiſter, & multos inauguravit atque exauguravit, nemine præeunte, quod ipſe carmina cuncta didiciſſet.* Ubi Salmaſio *Præſul* eſt, quem *Præſultorem* veteres Gloſſæ vocant, ὁ ἐν τοῖς ὀρχησταῖς προεξάρχων. *Vates*, eſt ὑμνῳδός. Licet enim omnes quidem Salii *cantores*, cantores eſſent & χορευταί, *ſaltatores*, tamen ut inter hos erat *Præſul*, ſic inter illos ille quem *Vatem* per excellentiam appellat Capitolinus. Hic carmen canebat Saliare, aut ſaltem præcinebat. *Magiſter* tandem ἔξαρχος eſt, ad quem videtur ſpectaſſe & inaugurandi & exaugurandi poteſtas. Ad omnes autem carminum & exercitationum cura pariter pertinebat. Vide Salmaſ. *Not. ad d. l.* Ejuſdem originis *Præſultatio*, apud Livium, *l.* 2. *c.* 36. *Ludis (magnis) mane ſervum quidam paterfamilia, nondum commiſſo ſpectaculo, ſub furca cæſum medio egerat Circi, cœpti inde ludi, velut ea res nihil ad Religionem pertinuiſſet. Haud ita multo poſt, Tib. Atinio, de plebe homini, ſomnium fuit Viſus Jupiter dicere, ſibi ludis præſultatorem diſplicuiſſe: niſi magnifice inſtaurarentur hi ludi, periculum urbi fore; iret, ea Conſulibus nunciaret* &c. *Signus* eſt, qui quaſi ludorum prima pars fuerit, qui antequam ludi committerentur, ſaltaverit. *Not. ad d. l.*

PRÆSUMTIO Imperii, apud Æl. Spartian. *in Hadriano, c.* 2. *Habuit autem* præſumtionem Imperii *mox futuri, ex fano quoque Nicephorii Jovis manante reſponſo. quod Apollonius Syrus Platonicus libris ſuis indidit*, non ſimpliciter *πρόγνωσις* eſt, ſed fiducia quædam & ſpes indubitata rei neceſſariò eventuræ. Uti patet ex ſeqq. ubi dicitur, *Secundo Conſ. favore Plotinæ factus totam præſumtionem adoptionis emeruit:* h. e. pro incerta ſpe, quam dudum conceptam haſtenus foverat, *πληροφορίαν* & *plenam fiduciam* eſt conſequutus. Primo enim Hadrianus de Imperio cogitavit, ex ſuggeſtione Patrui magni & Marii cujuſdam Mathematici. Deinde donatus a Trajano adamante gemmâ, ad ſpem ſucceſſionis eſt erectus. In ea ſpe poſteà confirmavit eum Sura, à quo comperit, à Trajano ſe adoptandum: unde *in adoptionis ſponſionem cum Palma & Celſo venire* eſt auſus. Tandem verò ſecundùm deſignatus Conſul, totam præſumtionem adoptionis emeruit. Vide Caſaubon. & Salmaſ. *ad loc.*

PRÆTENDERE, verbum caſtrorum. Uti enim *tendere* dicebantur Duces & exercitus, ubi caſtra eſſent metati: ſic *prætendere* illa præſidia militum, quæ ante juſtum exercitum, aut præ cæteris, excubabant, quas ideo dicebant *Prætenturas*, Græcè *παρεμβολάς*, & *προφυλακάς*: *prætendere* enim & *prætendi* propriè de his dicitur, quæ ad frontem objecta ſunt *κατὰ προσώπου*. Salmaſio caſtra Veter. in *Prætenturam* & *Retenturam* diſtinguebantur. *Prætentura*, ea pars dicebatur, quæ in primore facie ante Prætorium erat, ubi Principia & porta Principalis: & qui in ea tendebant milites, propriè dicti *prætendere.* Quidquid autem à tergo Prætorii tendebat, & in poſteriore parte, id *Retentura* nomine veniebat. Vide eum *ad Solin. p.* 415. cui adde Hadr. Turnebum, *Adverſar. l.* 4. *c.* 7. Henr. Valeſ. *ad Amm. Marcellin. l.* 14. *p.* 10. & 11. Jac. Gothofredum, *ad l.* 1. *Cod. Theodoſ. de Commeatu*, Jo. Fridericum Gronovium, *Obſerv. in Eccl. c.* 1. Alios.

PRÆSUS, urbs Cretæ, *Steph.*

PRÆTESTATI Solidi, in *Charta* Longobard. *Bullario Caſin. Tom.* 2. *p.* 12. apud Car. du Freſne, iidem ſunt cum *Prædulatis* ſeu *Prædolatis.* Vide *ibi.*

PRÆTETIA, parva regio, non procul ab Adria.

PRÆTEXTA, Togæ ſpecies, Etruſcæ, ut Plinius cenſet, originis, ita appellata eſt, quod in extrema ora limboque purpuram *prætextam* ſive circumtextam haberet: quam ob rem à *Plutarcho περιπόρφυρος* nominatur. Inſtituiſſe illam omnium primum Romæ Tullium Hoſtilium Regem, Macrob. auctor eſt, *l.* 1. *Saturnal. c.* 6. *Puerilem* illam *Togam* vocat A. Gellius, *l.* 18. *c.* 4. quoniam et, ut eſt apud Cælium Calcagninum, *Epiſtolic. Quæſt. l.* 3. *Ingenuorum puerorum erat, antequam puram Togam induerent, quo tempore, ſi quid peccâſſent, non ſolvebant pecuniam, ſed anguillarum tergoribus moliter multabantur.* Hi dein, Tirocinii die, quò deducti in Forum tranſcribebantur in viros, pro *Prætexta*, Togam puram, i. e. ſine purpura ſumebant, idquod fiebat decimi quinti anni initiô. Quod enim Auguſtus, Ciceronis item filius, aliique eam ſerius depoſuêre, id magis ab alia cauſa, quam à lege fuit aut more, ut rectè Manutius monet. Hinc *Prætextata ætas*, pro puerili: *Prætextati* ac *Prætextata*, pro

pro pueris & puellis; Namque & hæ, antequam nuberent, in *Prætexta* inceſſiſſe, docet Cicer. 1. *Verr. c.* 44. *Eripies igitur pupillæ Togam Prætextam? detrahes ornamenta non ſolùm Fortunæ, ſed etiam ingenuitatis?* Sed falsò hinc quidam *Prætextata verba* deduxêre, quæ erant obſcœna atque impudica, & proin a prætextata ætate procul arcenda; nec rectius Turnebus *à Prætextatis Comœdiis*, quæ laſciviæ ac liberæ, ut infrà videbitur: illud verò melius, quod, cùm nuptiæ puellæ *prætextam* deponerent, ad demulcendum pudorem, nuptiali incenti Feſcennina cantarentur. Verum, antequam *Prætextæ* uſus Nobilium primò, dein omnium civium liberis, promiſcuè concederetur, primis temporibus Sacerdotum erat, & præcipuorum Magiſtratuum. In ſacris enim adhibitas fuiſſe hujuſmodi Togas, indicat Plinius, *l.* 9. *c.* 36. cùm ait: *Purpuram Diis placandis adhibent.* Neque verò Sacerdotes ſolùm, ſed & Conſules, Prætores, aliique Magiſtratus, qui ſacra facerent, erant in *Prætexta*, uti de Germanico apud Tacitum legimus. Augures etiam uſos *Prætextâ* notum eſt, unde Cicer. *pro Sextio*, Lentuli Spintheris filium Augurem creatum memorans, *Cui ſuperior*, inquit, *annus idem & virilem Patris & Prætextam populi judicio dedit.* Idem, *Ep.* 9 *l.* 2. *ad Att. Vatinii ſtrumam Sacerdotii διβάφῳ veſtiant.* Præterea Magiſtratus omnes, tam Romæ, quàm in Coloniis & Municipiis, *Prætexta* uſos, imo & Collegiorum ac Vicorum Magiſtros, res omnibus obvia. Liv. *l.* 34. *c.* 7. *Purpurâ viri utemur: Prætextati in Magiſtratibus, in Sacerdotiis, liberi noſtri prætextis purpurâ togis utentur: Magiſtratus in Coloniis Municipiiſque: hic Romæ infimo generi Magiſtris vicorum Togæ Prætextæ habendæ jus permittemus: nec id ut vivi ſolùm habeant tantùm inſigne, ſed etiam, ut eò crementur.* Hinc Magiſtratûs inſigne *Prætexta* fuit: Proin verba illa Tullii *Or. pro domo ſua, Videtis prætextatos inimicos*, optimè interpretatus eſt ille, *in Magiſtratu poſitos.* Et quidem Conſules *Prætextatos* fuiſſe, docet Plut. in *Galba*, ubi cædem in foro factam memorans, *Prætextas* vocat Ὑπατικὰς ἐσθῆτας, *Conſulares veſtes*: Appianus item, cùm *Civil. l.* 1. de Octavii Conſulis interitu loquens, eandem Togam vocat τὴν τῆς Ἀρχῆς ἐσθῆτα. De Ædilibus, ita Dio, *l.* 76. *Antequam legeretur, Senatorem illum calceum περιπόρφυρον ἱμάτιον habuiſſe. Tunc omnes in Marcellinum oculos conjecimus; is enim tunc Ædilis fuerat.* Vide quoque Cicer. *Ep.* 10. *l.* 2. *ad Quint. Fratrem*, de Ædilitate Appii Claudii. Prætores etiam in *Prætexta*. Appian. *Civil. l.* 2. *Cinna Prætor, affinis Cæſaris, præter expectationem progreſſus in medium*, καὶ τὴν ἐσθῆτα τὴν στρατηγικὴν ἀπεδύσατο, i. e. *Prætextam exuit.* Sumebant autem eam, Kalendis Januariis in Capitolio, votis ſolemnibus nuncupatis, unà cum cæteris inſignibus, quod iis cum Conſulibus fuit commune: Sed capitis aliquem damnaturi deponebant. Præfecti quoque Prætorio hâc veſte uſi, licèt jus lati clavi non haberent: Dio dat eam Sejano, *l.* 58. & Juvenalis. *Sat.* 10. *v.* 99.

> *Hujus, qui trahitur, Prætextam ſumere mavis:*
> *An Fidenarum, Gabiorumque eſſe poteſtas.*

Etiam Dictatorem *Prætextatum* fuiſſe, dubium non eſt: cùm ſupremam ejus dignitatem, quâ cunctos Magiſtratus antiſtabat, non aliis inſignibus, quàm ſecuribus ad faſces additis, ab aliis diſtinctam Auctores prodant. Quemadmodum igitur is extra urbem paludatus, ſic intra urbem, ut & Conſules aliique Magiſtratus, non in alia veſte, quam in *Prætexta* fuit. An Senatorum quoque *Prætexta* fuerit, quæritur inter Eruditos, & affirmat *Manutius.* Sed non fuiſſe eam Senatorum propriam, illud Dionis oſtendit, cùm in luctu Magiſtratus, depoſitâ *Prætextâ* in veſte Senatoria manſiſſe, refert. Idem, *l.* 51. inter reliquos honores Auguſto decretos fuiſſe narrat, ut Senatores Actiacæ victoriæ ſocii ἐν περιπορφύροις ἱματίοις τὸν τροπαῖον αὐτῷ συμπέμψωσι, *Prætextati cum eo triumpharent.* Niſi dicamus, ſicut Conſul, qui alias tantùm *Prætextatus*, in officio ſolemni annum auſpicandi, in Toga Triumphali erat, ita Senatores eodem die ſolemni *Prætextam* ſumſiſſe: ut colligere eſt, ex Auſonio, ſolemnia Kal. Jan. precante, *Eidyll.* 8. Cenſoribus *Prætextum* abjudicat Manutius, ex Polyb. *l.* 8. ſimiliter Tribunis eandem adimit: Interim Cicero *pro Cluentio*, de Quintio Tribun. Pleb. loquens. *Facite*, ait, *ut non ſolùm mores ejus & arrogantiam, ſed etiam vultum, atque amictum, atque illam uſque ad talos demiſſam purpuram recordemini:* ubi *Prætextam* innui veroſimile eſt, & confirmat id Quintilian. *l.* 6. Nec reticendum, Prætores, cæteroſque Magiſtratus, ac Sacerdotes cum *Prætexta* olim, ut temporibus noſtris cum pallio Archiepiſcopi, ſepeliri conſueviſſe: Sic enim Polybius, *loc. cit.* cùm ornamenta mortuorum enarrat, ait: *Ubi præclarus aliquis ex domeſticis obiit, inſtituunt funeris apparatum, & circumferunt qui ſimiles magnitudine ac ſtaturâ videntur:* Ἐὰν μὲν Ὕπατος ἢ Στρατηγὸς ᾖ γεγονώς, περιπορφύρους λαμβάνουσιν· ἐὰν δὲ Τιμητής, πορφυρᾶς. Quò reſpicere quoque, de Miſeni funere loquens, Virg. videtur. *Æn. l.* 6. *v.* 220.

> *—— Tum membra toro defleta reponunt,*
> *Purpureaſque ſuper veſtes, velamina nota*
> *Conjiciunt*, &c.

Duravit autem puerilis *Prætextæ* uſus, ad extrema uſque Imperii Romani tempora, ut indicat Auſonius *in Profeſſor.* 18. *v.* 7.

> *Mox Schola & Auditor multus, prætextaque pubes;*

ubi *prætexta* pubes, pro *prætextata*: ad exemplum Propertii, *l.* 4. *eleg.* 1. *Prætexto Senatu*, & Macrobii, *Saturnal. l.* 2. *c.* 1. *verba prætextata* dicentium. Vide Octav. Ferrarium, *de Re Veſtiar. l.* 2. *capitib. prior.* Hier. Boſſium, *de Toga Rom. c.* 11. Roſin. *Antiquit. Rom. l.* 5. *c.* 37. uti de Triumvirorum religione, qui proſcriptionis tempore *prætextatum* quendam, ut occidi poſſet, togâ virili induerunt. Infrà voce *Virgo.*

PRÆTEXTATÆ Comœdiæ, dicebantur illæ; ex Latinis, in quibus Magiſtratus: ſicut *Togatæ*, in quibus viliores perſonæ, introducebantur. Horat. *de Arte Poët. v.* 288.

> *Vel qui Prætextas, vel qui docuere Togatas.*

Cùm verò vix videatur potuiſſe dari Comœdiam, in quâ ſoli comparerent Magiſtratus: probabilius eſt, *Prætextatas*, illas nobiliores Togatarum, dictas eſſe, ab argumenti gravitate atque honeſtate, non à jocorum licentiâ atque obſcœnitate, quæ Magiſtratuum & perſonæ ſanctitatem dedeceret. Quanquam contra à verborum *Prætextatorum* licentia quis dictas ſuſpicari poſſit. Sed tales Togatæ omnes, viliorum ſcil. perſonarum, lenonum, meretricum, nepotum, quibus vitæ licentiæ congruens laſcivior oratio. At *Prætextatas* ſeriæ togas ac graves, omnique turpitudine vacuas fuiſſe par eſt, quibus adſcribi videntur fuiſſe *Trabeatæ*; quod novum genus Togatarum edidiſſe dicitur à Suetonio, *de clar. Gramm. c.* 21. Meliſſus, qui fuit ab Auguſto præfectus Bibliothecæ, in porticu Octaviæ. Ob hujuſmodi verò gravitatem ac dignitatem perſonarum, negotiorumque ſublimitatem, *Prætextatas* hujuſmodi Comœdias veteres Grammatici Tragœdias, vel ad inſtar Tragœdiarum, dixêre. Vide Octav. Ferrarium, *de Re Veſtiaria*, *l.* 2. *c.* 1. & *Part.* 2. *l.* 4. *c.* 2. Pancirolum, *Var. Lect. l.* 1. *c.* 15. &c. Quâ ratione *Prætextatus* nomen factum ſit, exponit Macrobius, *Saturnal. l.* 1. *c.* 6. ubi lepidam & feſtivam, de Papyrio puero, narrat Hiſtoriam. Vide quoque A. Gellium, *l.* 1. *c.* 23. ubi, *ob loquendi tacendique in ætate prætextata prudentiam, ei puero, honoris gratiâ cognomentum* Prætextatus *inditum* fuiſſe, narrat: quò & poſteri ejus vocati ſunt. Familiæ enim illius cognomina fuêre, *Craſſi, Curſores, Mathones, Mugillani, Pæti & Prætextati: Carbones* verò plebeji. Vide Ant. Auguſtin. ut & Ant. Thyſium JCtum in *Notis in A. Gellium loc. cit.*

PRÆTEXTATUS, Conſul cum Attico, An. Urb. Cond. 994. Vide & *Papyrius.* Addo hic, quòd his Conſulib. Gordianus Imperator apertô Janô Geminô, profectus eſt contra Perſas, *cum exercitu ingenti & tanto auro, ut vel auxiliis, vel militibus Perſas facilè vinceret poſſet*, Jul. Capitolin. *in Gordiano III. c.* 26.

PRÆTEXTATUS, Præfectus urbis Romæ, luxu Pontificum viſô, Papæ Damaſo dicere ſolitus eſt: *Facite me Romæ Epiſcopum, & ero ſtatim Chriſtianus.* Circa A. C. 367. Hieron. *ad Pammachium*; qui idem teſtis eſt, divitias illos acquiſiviſſe, partim piis oblationibus matronarum, partim fraudibus, oſculando capita earum, *ad Nepot. ad Euſt. & in c.* 2. *Mich.* Zoſimus *Prætextatum* Aſiæ Proconſulem, licentiam Ethniciſmi Myſteriorumque in Græcia colendi impetraſſe à Valentiniano refert *Hiſtor. l.* 4.

PRÆTEXTUM, apud Senecam, *Ep.* 71. *Sed Cn. Pompejus amittit exercitum: ſed illud præclarum Reipublicæ* Prætextum, *optimates unò prælio profligabuntur:* ornamentum eſt. In *Gloſſis*, παρυφὴ, *prætextum*, quod ad extremam oram adſutum eſt. *Heſych.* παρυφὴν vocat, extremitatem veſtis in ſe replicatam & corrotundatam contortamque, ſupra quam limbi vel faſciæ purpureæ vel clavi adſuebantur, quibus *prætexebatur* veſtis. Unde περιπορφύρους *veſtis, purpureis clavis prætexta*: & παρυφαί, ejuſmodi *clavi* ac limbi &c. Hinc itaque *Prætextum*, pro ornamento. Sic *Prætextum honoris*, apud Val. Max. *l.* 7. *c.* 3. *ex.* 8. pro Inſignibus Magiſtratus: & *Prætextum triumphi*, apud eundem *l.* 7. *c.* 1. *ex* 1. pro Inſignibus triumphi; h. e. παράσημα θριάμβου. *Præclavium* quoque id Veteres dixêre, παρυφὰς Græci: cum enim clavus in veſte nihil aliud fuerit, quàm purpura ὕφασμα, præclavus vel præclavium meritò παρυφὴ appellatur. *Circumtextum* idem ſignificabat. *Varro* interpretatur *purpuram circum* &c. Vide quoque ſuprà in vocibus *Permeſſus, Periclyſis, alibique paſſim.* Sed & *Prætexta*, apud Valerium, uti vulgò legitur, retineri poteſt: dum ne pro veſte prætexta accipias, quæ fuit Magiſtratuum inſigne, non triumphantium. Namque etiam de purpura, quâ veſtes prætexebantur, *prætexta* vocabulum occurrit. In *Gloſſ.* *prætexta* παρυφή. Idem Val. *l.* 5. *c.* 5. *ex* 1. *Itaque clariſſimorum cognominum alterum ſumpſit, alterum dedit: triumphique* prætextam *hujus accepit, illius tradidit.* Ubi de ornamento vel inſignibus triumphi iterum vox exponenda &c. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano, c.* 46. cui adde de voce *Prætextum* Caſaub. *ad Jul. Suetonii, c.* 30.

PRÆTIDES, corruptè pro *Prœtides.*

PRÆTIUS, urbs Myſiæ majoris in mediterraneis.

PRÆTOR, variæ de hoc authorum ſententiæ. Sunt enim, qui hoc nomine primùm appellatos Conſules dicunt, atque ita à *Præeundo* deductum *Prætoris* nomen. Sed enim diſtinguere hunc à Conſulib. videntur 12. Tabb. leges apud Cicer. *l.* 3. *de Legg. Regio Imperio duo ſunto, iique præeundo, judicando, conſulendo, Prætores Judices, Conſules appellantor. Militiæ ſummum jus habento, nemini parento, &c.* Ita Juvenal. *Satyr.* 10. *v.* 36. *Prætorem* vocat, quem mox *v.* 41. *Conſulem* dixit. Quem locum interpretes alio trahunt, quàm debebat, uti notat *Faber.* Prætores autem exercitus eſſe duces, inque bello præire ſolitos patet ex *Cicerone, Cæſare, Gellio, Macrobio, Aſconio Pædiano*; quin ſæpe geſtum ab iis bellum. Etenim ſub M. Thermo Prætore prima fecit ſtipendia Cæſar. Ejuſdem dignitatis vir M. Acilius triumphavit de rege Antiocho, & victis Ætolis. Miſſus in Hiſpaniam. Scipio Africanus Prætor An. ætat. 25. ut & Sempron. Gracchus Prætor Galliam domuiſſe legitur. Græci quoque ut plurimum *Prætorem* στρατηγὸν, i. e. *belli ducem* interpretantur. Licuit ergo illis auctoritatem exercere ſuam in caſtris. Sed, an præſente Conſule? Major hujus & auctoritas & poteſtas fuit; itaque id non ita liberum, aut conceſſum fuit eo præſente. Alii volunt, Veteres omnem magiſtratum, cui pareret exercitus, appellâſſe Præ-

Prætorem. Hinc tabernaculum ducis dici *Prætorium*, quod ϛρατηγεῖον Joſepho dicitur, *l. 3. Αλωσ.* Hinc, eſſe nomen *portæ prætoriæ* in caſtris, & *præfectum prætorio* conſtitutum ſub Principibus, ſicut *Aſcadius* & *Fenneſtella* tradiderunt, datâ illi pleniore licentiâ ad publicæ diſciplinæ emendationem. Utcunque, à *præeundo*, ſeu jure, ſeu exercitu, nomen eum acceſſere volunt. *Pomponius* autem & *Feneſtella*, à *præſidendo* deducunt. Primus Prætor fuit Sp. Furius Camillus. M. fil. qui quoniam jus dicebat urbanis; appellatus eſt *Prætor urbanus*. Penès hunc adeò erat omnis publici privatique juris poteſtas, ut & novum jus condere poſſet, & abrogare vetus. Cùm enim Conſules occuparentur finitimis bellis, & proinde, qui jus diceret, in civitate non eſſet, Prætor creatus eſt, qui jus redderet, donec illi abeſſent, bellò diſtenti, teſte *Liviô*, *l. 7. c. 1.* etſi *Feneſtella* referat cauſam creationis, in diuturna certamina patrum. Cum enim alterum Conſulum ex plebe creari conceſſiſſent, ſimul obtinuerunt, ut & unicus magiſtratus crearetur ex patribus, qui, quod populum præiret, Varroni *Prætor* dictus eſt. Apud Ciceronem, *ubi ſupra*, audit hic *juris diſceptator*, item *juris civilis cuſtos*, cui quoque tantum honoris eſt attributum, ut *jus* ejus *Honorarium* appellaretur. Annis verò aliquot elapſis, propter peregrinorum turbam in urbem confluentium, additus illi fuit alter Prætor, *Peregrinus* dictus, atque factum An. Urb. Cond. ferè 12. ſupra quingenteſimum. Utriuſque autem poteſtas adeo par erat, ut alter alterius decreto intercederet, ſi quis appellaſſet, teſte Aſconiô *in 3. Verr.* Quanquam dignitas Urbani fuerat major, qui & propterea dictus eſt *Major*, ut peregrinus *Minor*. Auctô tandem magis & magis imperiô, auctus ſimul fuit Prætorum numerus, uſque ad octodecim, teſte *Feneſtellâ*. Nam 4. adjecit Corn. Sylla. Inde 16. eſſe voluit Auguſtus, atque his Claudius adjecit duos. Imò captâ & occupatâ tandem Sardiniâ, totidem ſunt creati Prætores, quot Provinciæ in ditionem pervenerant. Inſignia & ornamenta Prætorum fuerunt 6. lictores, cum totidem ſecuribus (quamvis Paulus Æmilius 12. habuiſſe dicatur) Prætexta, ſella curulis, haſta juriſdictionis ſignum, gladius quæſtionum, denique albi equi *aratique ad frena Quirites*, uti loquitur Juvenalis, *Sat. 10. v. 45.* Magiſtratus tamen ejus tantùm unus erat, ut & edicta ab eo propoſita. Vide Lazium, *l. 2. Comment. de Rep. Rom.* ubi eorum ſedes, ornamenta, inſignia, miniſteria, familiæ, ſatellites fuſiſſimè ex Romanis hiſtoricis deſcribuntur. *Nic. Lloyd.* Cæterùm, *Prætores* duo, quorum unus civibus, alter peregrinis jus diceret, Comitiis Centuriatis creati ſunt, & à populo juriſdictionem, ſed incertam, accipiebant, poſt an. Urb. Cond. 512. Ubi verò deſignati erant, ex Senatuſconſulto duas juriſdictiones, urbanam & peregrinam, ſortiebantur, quamque ſorte adepti erant, illam exercebant: quamvis factum nonnunquam, ut ambas juriſdictiones unus *Prætor* ex Senatuſconſulto ſortitus ſit, eaſque exercuerit; idque non antiquis ſolùm, de quibus Livius videri poteſt, ſed & ultimis temporibus. Cæterùm, priuſquam jus dicerent, ut cuivis notum eſſet, quemadmodum annò ſuò jus dicturi eſſent, in albo Edictum conſtituebant: quod initò Magiſtratu, habitâ concione, & jurati in leges faciebant, ut Cicero teſtatur *de Fin. l. 1.* Continebatur verò Juris dicundi munus tribus hiſce verbis, *Do*, *Dico*, *Addico*: *Dabat* enim *Prætor actionem*, *dicebat jus*, *addicebat*, *tam res*, *quàm homines*. Quæ tria verba non Faſtis modò diebus, quibus proin à *fando* nomen, ſed & Comitialibus, imò & Nefaſtis primò, fari poterat: unde *Paulo Manutio* occaſio nata tria Faſtorum dierum genera faciendi. Dicebat autem jus, aut ex ſuperiore loco, aut ex æquo: id eſt, aut de tribunali, aut de plano: & quoniam ſellâ poſitâ ſedentes id faciebant, hinc eos dies *Seſſionum* vocarunt, quorum alii poſtulationibus, alii cognitionibus, fuêre dicati. Nec modicam obtinebant juris auctoritatem *Prætorum* edicta, quod jus *honorarium* appellatum fuiſſe notum. Illorum propria inſignia fuêre, Haſta & Gladius: *illa quidem ad juriſdictionem*, *hic verò ad quæſtionem ſignificandam*; reliqua enim cum cæteris Magiſtratibus habebant communia. Porrò, quanta fuerit Urbani inprimis *Prætoris* poteſtas, hinc liquet, quòd abſente Conſule ſumma penès eum rerum poteſtas eſſet: niſi feriarum Latinarum tempore, quô durante Præfectus Urbis jus id habebat. Vide Cicer. *l. 10. Ep.* ad *Famil.* Unde *Conſulum Collegas* illos nominatos eſſe, teſtis eſt Cicer. *l. 9. Ep. ad Attic.* & Livius, *l. 7.* quod tamen non ad æqualitatem Imperii, ſed ad jus auſpicii (quia *Prætor* eôdem creatus auſpiciô) pertinuiſſe, monet Jac. Oiſelius, *Notis in Gellium*, *l. 13. c. 15.* Similiter per abſentiam Conſulum, cùm dignitate eis proximus eſſet, *Prætor* Senatum convocandi habebat jus, videl. ad rem novam: vetera enim in Conſulum adventum reſervari, honeſtius judicabatur, vide Livium, *l. 22.* & Cicer. *pro Plancio*, apud præf. Oiſelium *in Gellium*, *l. 14. c. 7.* Iidem Comitiis Centuriatis Conſules creabant: Judiciorum item causâ Comitia habebant, teſte Liviô, *l. 34.* Ad Curiata quoque Comitia populum vocandi jus habebant &c. Veniebant autem diebus Faſtis ſummò manè in Comitium ſive Forum, atque in tribunali, ſellâ poſitâ, adſidebant, & Accenſo, ut tertiam horam populo circumſtanti inclamaret, imperabant: quô factô, tum per Accenſum eundem populum rogabant, num quis eſſet, qui apud ſe lege agere vellet, i. e. qui jus poſceret. Quod ferias publicas attinet, indicebantur illæ & proclamabantur ſingulis menſibus, non tantùm à Rege ſacrorum, ſed quoque à *Prætore*: ab illo quidem, ſacrorum ritè peragendorum; ab iſto verò, vacationis à forenſibus negotiis gratiâ. Hinc *Prætorem* etiam ferias, quæ *Compitalia* dicebantur, more Majorum, verbis olim ſolennibus concepiſſe, A. Gellius, *l. 10. c. 24.* & Macrob. *Saturnal. l. 1. c. 4.* auctores ſunt. Fuêre autem verba illa: *Die Noni poſt Kal. Jan. Quinti ſtatu Capitalia erunt.* Idem de feriis omnibus conceptivis atque imperativis, docet Macrobius præf. & Sueton. in *Claudio*. Qua de re vide plura, apud Jac. Ræpardum, *Varior. l. 5. c. 19.* Nec omittendum, *Prætorem*, antequam damnationis ſententiam pronuntiaret, Prætextam deponere conſueviſſe. Docet id Val. Max. *l. 9. c. 12. ex 7.* ubi Licinium ait Macrum, Repetundarum reum, cùm vidiſſet, judicium cogentem Ciceronem Prætextam ponere: ne bona haſtæ ſubjicerentur, interclaſis faucibus vitæ ſuæ finem attuliſſe, quò cognitô Ciceronem nihil pronuntiaſſe. Seneca tamen *de Ira*, *l. 1. c. 16.* non depoſitam Prætextam, ſed perverſam indutam fuiſſe, indicare videtur; *Et ſi perverſa induenda Magiſtratui veſtis.* An potiùs ideo depoſita, ut perverſa indueretur, quod Mureto placuit, qui *ad Senec.* ait, à Magiſtratu laturo ſententiam depoſitam Prætextam, ut eam perverſam indueret, i. e. partem ejus floridiorem ac nitidiorem introrſus verteret, Oct. Ferrarius, *de Re Veſt. l. 2. c. 4.* Plura vide apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. paſſim*, *l.* inprimis *7. c. 11.* Quia de Edicto *Prætoris* ſuprà aliquid dictum, addatur, fuiſſe inappellatum, obſervante Pighiô, *Æq. pro Conſ.* *Edictum perpetuum*, non quòd vigorem ſemper obtineret (cum officio enim *Prætoris* expirabat, unde *annua lex* Cicer. *in Verr.* dicta) ſed reſpectu Edictorum aliorum, quæ mediò annô, occaſione ſubitaria ac extraordinaria requirente, promulgabantur, quæ proin *Peculiaria* & *nova edicta*, idem Cicer. *in Ver. 5.* vocat. Sequentibus temporibus Salv. Julianus, ex omnibus *Prætorum* Edictis, Edictum collegit totius Juris Civil. nervum ac nucleum continens, quod propriè *Edictum perpetuum* appellatum eſt: eò quòd, mandato Hadriani Aug. ſequentes *Prætores*, juxta illud cauſas decidere, neque ab eo ullatenus recedere, tenebantur, vide Sigonium, *de Judic. l. 1. c. 6.* Solebant denique *Prætores* maximis ſumtibus ludos edere, ut ſe populo commendarent; in quibus ipſi mappâ ſignum dabant emittendarum quadrigarum, unde Ἀφέται dicti. Tum autem totum humerum cum brachio togâ habebant exertum, qui *cinctus Gabinus* dictus eſt; quò habitu iidem, Conſuleſque erant, quoties in aliquo actu ſolenni verſabantur, ſive rem divinam facerent, ſive portas Jani aperirent, ſive alia hujuſmodi munera obirent. In antiquo certè Lapide, apud portam Nomentanam, viſitur *Prætor* mappam mittens & exertum togâ humerum habens. Neque aliô habitu jus dixiſſe, diſcimus ex Tertulliano *de Pallio*, *c. 3.* *Idem Cato*, *Juridicinâ ſua in tempore humerum exertus*, *haud minùs palliatâ habitu Græcis favit.* Nempe Cato, Præturæ ſuæ tempore, cùm humerum exertus togam ritu Gabinô cinctam haberet, quaſi palliatô habitu videatur eſſe, & Græcis Philoſophis, Cynicis inprimis, dum ſic eorum habitum imitaretur, favere. Ita enim exertum humerum habebat togâ, ut illi palliô, Ἐξωμίαι hinc dicti. Salmaſius *ad loc.* De *Prætorum* aliis quibuſdam generibus, vide hic *infrà*: uti de Magiſtratu Cæſaraugustano, Prætori urbano Rom. aliqua ex parte reſpondente, voce *Salmedina*, it. *Zavalmedina*. Vide quoque ſuprà *Abbas*.

PRÆTORUM VARIA GENERA, APUD ROMANOS.

Cereales *Prætores* duo, à Cæſare Dictatore reliquis additi ſunt, teſtibus *Tranquillô*, *Dione* & *Pomponiô*.

de Fideicommiſſo qui jus dicerent, *Prætores* duo à Claudio Imperatore inſtituti leguntur, apud Feneſtellam *de Magiſtr. Rom.* qui ſic 18. *Prætorum* numerum complêrunt. Ex his cùm unum detraxiſſet Titus, ejus in locum Nerva reſtituit, qui inter Fiſcum & privatos jus diceret.

Fiſcalis *Prætor*.

Peregrinus, vide *ſuprà*.

Provincialis, dictus eſt, qui, provinciis præfectus, illis jus dicebat, & ſi res cogeret, bellum adminiſtrabat, de quibus prolixiùs hic infrà.

Prætores Quæſitores, appellati ſunt, qui judicium publicum exercuerunt: quam *Quæſtionem* dixêre. Et quidem huic rei primùm operam dederunt Reges, dein Conſules, pòſt Magiſtratus ii, quos et muneri Senatus aut Populus præfecit: quod primum quidem, occaſione ſolùm datâ factum; donec anno Urb. Cond. 604. proprius Quæſitor eſſe cœpit. Poſteà *Prætores* primùm quatuor, dein 6. perpetui ſingularum quæſtionum Quæſitores conſtituti, qua de re vide ſuprà in voce *Parricidii Quæſitores* & infrà *ſuô locô*.

Tutelaris *Prætor*, reliquis eſt adjunctus, à Marco Imper. apud *Capitolin. c. 10.*

Urbanus *Prætor*, vide *ſuprà*.

PRÆTOR Provincialis, qui provinciam regebat. Initiò enim provinciis præfecti ſunt *Prætores*, ut & jus provincialibus dicerent, & ſi res poſtularet, bellum adminiſtrarent. Itaque *Prætorum* numerus ob id crevit; quia provinciarum crevit numerus. Nam cùm duo, ut dictum, Romæ Prætores eſſent, unus, qui inter cives; alter, qui inter peregrinos jus diceret: ac provinciæ duæ, Sicilia atque Sardinia eſſent inſtitutæ; viſum eſt faciendum, ut *Prætores* alii in eos duo adjicerentur. Inde duabus ad imperium adjectis Hiſpaniis, totidem alii acceſſerunt, qui quaterni quaternas in ſingulos annos adminiſtrarent provincias. Verùm, quoniam in ipſis provinciis ſæpe tumultus ac bella graviora excitabantur, hinc etiam Conſulibus provinciæ committi cœperunt; ſicque duo potiſſimùm ordinarii fuêre Provinciarum Rectores: *Prætores*, qui in Prætura, & Conſules, qui graviore urgente bellô, provinciis præeſſent. *Prætores* itaque provinciales, ſicut & reliqui, Comitiis Centuriatis creati: iiſque, ubi erant deſignati, decretæ à Senatu Provinciæ ſunt, quas ſortirentur. Inſignia fuerunt eadem, quæ Urbanorum, unde à ſex ſecuribus ἑξαπέλεκεις *Appiano* dicti ſunt: tempus ordinarium fuit annuum. Si verò prorogatô poſt Præturam imperiò in provinciis remanſiſſent, *Proprætores* appellati ſunt: quod quidem uſque ad Ann. Urb. Cond. 600. obſervatum eſt. Poſteà verò, cùm L. Calpurnius Piſo Tribun. Pleb. Marciô Cenſorinô, M. Maniliô Conſulib. annô ipſô 604. teſte in

Bruto Cicerone, primus de quæſtione perpetua Repetundarum tuliſſet, i. e. ut ex *Prætoribus* iis, qui provincias ſortiri ſoliti erant, unus Provinciæ locô quæſtionem Repetundarum ſortiretur, eique per annum in Urbe præeſſet. Cumque idem poſtea, etiam in aliis quæſtionibus ac Prætoribus, alii aliâ lege ſanxiſſent, factum eſt, ut *Prætores*, qui quotannis adhuc ſeni tantùm creabantur, juriſdictiones duas, quæſtiones quatuor aut plures ex Legibus, quæ de quaque quæſtione latæ erant, in ſortem conjicerent eaſque per annum in urbe exercerent: extremô autem annô, ex Senatusconſulto provincias in poſterum ſortirentur: unde hi *Proprætores* dicti, de quibus vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 7. *c.* 43. & infrà in voce, *Proprætor.* Alii apud Curtium Prætores, *l.* 5. *c.* 1. quos Alexander regioni Babyloniæ & civitati præfecit. Στρατηγοὶ videl. erant, qui præeſſent militibus. Satrapâ provinciales curante: Quemadmodum & poſteà ſub Imperatorib. Romanis quædam provinciæ ſimul Præſidem atque Ducem habuêre. Præter quos Φρούραρχοι, *Præſidiorum Præfecti*, quos cum Prætoribus malè confundit Interpres Arriani, *l.* 3. *c.* 3. ubi Mazarus *Præfectus præſidii* arcis & Archelaus *Prætor* diſertè in Græco diſtinguuntur. Uti in Gallia hodie arcium atque oppidorum Præfecti, à Ducibus totii provinciæ præpoſitis, longô intervallô ſeparantur. Vide Freinshemium, *Not. ad Curtium d. l.*

PRÆTORIA Auguſta, urbs Daciæ, vulgò *Braſſow.* Latinè *Corona*, & *Stephanopolis.* Germanis *Cronſtat*, in Tranſylvania.

PRÆTORIA Cohors, dicebatur olim comitatus Proconſulis in provinciam euntis, continebatque Adjutores, Miniſtros, comitesque ejus omnes, quos cùm uſus ratioque provinciæ, tum dignitas ipſa Magiſtratuum ac Reip. poſtularet. Fuerunt autem Legati, Tribuni militum, Centuriones, Præfecti, Decuriones, aliique militarium operum rationumque adjutores atque miniſtri: Prætereà Scribæ, Accenſi, Præcones, Lictores, Interpretes, Tabellarii, Auſpices, Cubicularii, Medici &c. inter quos referendi quoque Adoleſcentes, qui rei militaris percipiendæ & provinciæ cognoſcendæ gratiâ Magiſtratum in provinciam ſequebantur. Joh. Roſin. *Antiqq. Romanarum l.* 7. *c.* 42. Quòd à *Prætore* nunquam diſcederet, ſic dicta. Manſit poſtmodùm vetus appellatio novo inſtituto, militeſque ab Imperatoribus corporis ſeu cuſtodiæ causâ delecti, *Prætoriani*, item *Prætoria cohors*: & Dux eorum *Prætorio Præfectus*, de quo infrà, & locus, in quo excubabant, *Prætoria caſtra* dicta ſunt. Similiter tabernaculum, quod Duces Exercituum vel Imperatores, ſive Conſules, ſive Dictatores, ſive *Prætores* ſive Tribuni militum Conſulari poteſtate ii eſſent, occupabant, *Prætorii* appellatione perpetuo venit. Vide eundem, *l.* 10. *c.* 12. Quâ voce quoque poſteriori ævô villas omnes elegantiores & non ruſtici uſûs, dici cœpiſſe, *Suetonius* Auctor eſt, unde *Prætorium eſt villa urbana*, Salmaſ. Vide *infrà*, & de *Prætorianorum* Bello ſub Maximo & Balbino, Capitolin. in *Vita horum.*

PRÆTORIA Porta, vide ſuprà *Porta.*

PRÆTORIÆ Provinciæ, dictæ ſunt X. provinciæ, quas Strabo enumerat, *l.* 17. *ſub fin.* Ex provinciis enim, quæ Populo aſſignatæ ſunt, in diviſione per Auguſtum inſtitutâ, duæ quidem *Proconſulares* erant, quibus qui præerant, *Proconſules* dicti ſunt, Africa nempe & Aſia; Decem verò *Prætoriæ*; reliquas omnes ſibi Cæſar retinuit, ac regendas ſuſcepit, & in eas modò Conſulares viros mittebat, modò Prætorios, modò Equites. E quibus Conſulares qui mittebantur, *Legati Conſulares* dicti ſunt: qui Prætorii, *Legati pro Prætore*; Græci Πρεσβευτὰς Ὑπατικοὺς & Πρεσβευτὰς Στρατηγικοὺς eos vocârunt, Strabo, *l.* 3. Quos verò ex Equeſtri ordine ad regendas provincias mittebat, hi minutis provinciis præerant, *Præſidum* nomine atque *Procuratorum.* Interim pro arbitrio ſuo Imperatores provinciarum jura & adminiſtrationes ſæpe mutabant, &, quæ Populi erant, ſuas eſſe volebant, ſuasautem Populo tranſcribebant, atque ſic de Conſularibus Proconſulares & contrà; de Præſidalibus Prætorias & de Prætoriis Præſidales faciebant, ut ex antiquis inprimis *Inſcriptionibus* clariſſimè patet. Porrò Cæſar, in provinciis ſuis Prætorios plerumque jure Conſulari eſſe jubebat, quô pactô Conſulares dicebantur, qui nunquam Conſules fuiſſent. Sic Plinius Cæcilius *legatus Auguſti pro Prætore in provincia Ponti Conſulari poteſtate*, dicitur in veter. *Inſcr.* Quod ſub poſterioribus imperatoribus paſſim uſurpatum. Idem & in Populi provinciis fiebat; Nam Prætorii plerumque jure Conſulari, in Prætorias provincias, mittebantur à Senatu, qui etiam *Proconſules* vocabantur. Unde Suetonius *in Auguſto*, cùm inter Populi provincias eſſent & Prætoriæ, *Proconſulares* tamen omnes vocat. Et apud Auctores *Hiſtoriæ Aug.* aliquot locis *Proconſulares*, *Legatoriæ* & *Præſidales* tantùm memorantur: ubi per *Proconſulares*, quæ Populi erant; per *Legatorias*, quæ Cæſaris, tam ſcil. Conſulares, quàm Prætoriæ, intelliguntur. Cùm autem Prætorium mittebat Cæſar in provinciam, ut eam regeret poteſtate Conſulari, is non *Proconſul*, ſed *Conſularis* tantùm dicebatur: at cùm Senatus in eam provinciam, quæ ſui juris eſſet, Prætorium mitteret jure Conſulari; *Proconſul* dicebatur. Hoc enim ſæpius uſurpatum ſub libera Rep. Namque Prætorios, cum poteſtate Conſulari & XII. faſcibus, interdum in provincias Senatus miſit, ut C. Ciceronem in Aſiam, de quo Suetonius *in Auguſto*, &c. Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Hadriano*, *c.* 13. ubi plura hanc in rem, ut & *hic paſſim.*

PRÆTORIÆ Viæ, eædem cum *Regalibus* ſeu *Conſularibus*, de quibus vide infrà, ubi de *Viis publicis.*

PRÆTORII Ludi, vide ſuprà *Honorarii ludi.*

PRÆTORIO Præfectus, dictus eſt olim, qui militibus iis præerat, quos Imperatores in ſui cuſtodiam allegerant: *Veteres enim*, inquit Aſconius Pedianus, *omnem Magiſtratum, cui pareret exercitus*, Prætorem *appellaverunt.* Auctor inſtituti Oct. Auguſtus fuit, ut *Suetonius* & *Dio* docent: poſtmodum à Tiberio id ſtabilitum eſt. Sub eodem Imperatore Æl. Sejanus *cum Præfectura*, *anteà modicam, intendit, diſperſas per urbem cohortes una in caſtra conducendo: ut ſimul imperia acciperent, numeroque & robore & viſu inter ſe, fiducia ipſis, in cæteros metus crearetur. Prætendebat* ——— *ſeverius acturas, ſi vallum ſtatuatur procul urbis illecebris*, Tacit. *Annal. l.* 4. *c.* 2. Nec *unus* ſolum, ſed & *duo* nonnunquam id muneris obibant, uti de Luſio Geta & Ruſo Criſpino, ſub Claudio Imp. apud eundem legimus, *l.* 12. *c.* 42. Imò in *tres* potentiam ſparſit Imperatoribus ipſis formidoloſam Nero, qui tamen numerus non ſemper manſit. Et primùm quidem ex Equitibus tantum Romanis *Prætorio Præfectus* legebatur: Dein verò, cùm ex Præfectis quoque Imperatores creati ſunt, quorum primus Macrinus fuit, tum non Senatoribus modò, verùm etiam Conſularibus, hæc dignitas patuit; duravitque hic Magiſtratus, ad Imperium uſque Conſtantini M. quô tempore, cùm *Prætoriani* pro Maxentio ſtetiſſent, contra Imperatorem, hic poſt victum occiſumque Tyrannum, caſtrô *Prætorio* dirutô, cohortes *Prætorianas* exauctoravit, atque ita *Prætorio Præfectorum* dignitatem ſuſtulit. In quorum locum, quum idem Imperator novam Romani Orbis diviſionem excogitâſſet, ipſumque in quatuor præcipuas partes ſeu Diœceſes diviſiſſet, quatuor quoque *Prætorio Præfectos* inſtituit, In *Gallia* videl. *Italia*, *Illyrico* & *Oriente*: qui tamen non niſi civiles cauſas diſceptandi jus habebant. Olim verò, quanta muneris hujus fuerit auctoritas ac poteſtas, Aurelius JC. docet his verbis: *Ad vicem Magiſtri Equitum Præfectos Prætorio antiquitus inſtitutos eſſe, à quibuſdam traditum eſt. Nam cùm apud Veteres Dictatoribus ad tempus poteſtas ſumma crederetur, & ii Magiſtros Equitum ſibi eligerent, qui, aſſociati Principali curæ, militiæ ſecundam poſt eos poteſtatem gererent; regimentis Reip. ad Imperatores perpetuò tranſlatis, ad ſimilitudinem Magiſtrorum Equitum, Præfecti Prætorio à Principibus electi ſunt, dataque eſt eis plenior licentia, ad diſciplinæ publicæ emendationem. His cunabulis Præfectorum auctoritas initiata, in tantum meruit augeri, ut à Præfectis Prætorio appellari non poſſit* &c. Et paulo infra, *Subnixi etiam ſunt aliô privilegiô, ne à ſententiis eorum minores ætate ab aliis Magiſtratibus, niſi ab ipſis Præfectis Prætorio reſtitui poſſint.* Nec omittendum, quamprimum *Præfectus Prætorio* lectus eſſet, dari ei ab Imperatore cingulum cum gladio fuiſſe ſolitum: unde memorabilis illa Trajani vox, cùm Præfectum ſuum cingulô donaret, dicentis: *Si è Rep. imperavero, pro me; ſin ſecus, contra me utere*, Plinius, *Panegyr. c.* 66. Eoſdem in Prætexta fuiſſe, licèt jus lati clavi non haberent, patet ex Dione, ubi eam dat Sejano *l.* 58. *Quem τῇ περιπορφύρῳ ἐσθῆτι ornaverant, ad ſupplicium duxerunt.* Unde de eodem Juvenalis, *Sat.* 10. *v.* 99.

> *Hujus, qui trahitur, prætextam ſumere mavis,*
> *Aut Fidenarum Gabiorumque eſſe poteſtas.*

Vide Octav. Ferrarium, *de Re Veſtiar. l.* 2. *c.* 3. & plura de hoc munere, apud Wolffg. Lazium, *Comm. Reip. Rom. l.* 1. & 2. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 7. *c.* 33. Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l.* 3. *ſect.* 2. *c.* 20. Theod. Marcilium *ad Titum Suetonii* inprimis, *c.* 4. ut & in voce *Cura*, *Præfectus*, item *Præfectus Prætorio*. De *Præfecti vero Prætorio* Vicario, Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 806. & infra.

PRÆTORIUM, Pannoniæ ſuperioris urbs. *Ptol. Simlerus* putat ab *Antonino Prætorium Latum vicorum* dici, & hodie *Pridauch* nominari, auctore *Meletiô.*

PRÆTORIUM, Angliæ oppid. *Coventrie Talboto. Patrington* verò *Camdeno* in agro Eboracenſi. Baudrando olim oppid. Pariſiorum, nunc pagus *Paterington*, in tractu *Holderneſſe*, in provinc. Eboracenſi, ad Abi æſtuarium. Vix 3. milliar. Anglic. ab ora Oceani Anglici, inter Occlum promontor. ad Eurum & Peſtuariam ad Circium.

PRÆTORIUM Maritimum Dalmatiæ, in portu Hyllis, nunc *S. Arcangelo.* Rudera ejus in territorio Traguzienſi, vulgò *Tran Vecchio*, J. Luc.

PRÆTORIUM, circa Armeniam minor. oppid. *Antonin.*

PRÆTORIUM, tabernaculum Prætoris, quod ſemper in medio erat caſtrorum, quum ſimplicia erant caſtra; paulo aliter verò res habuit, cùm duo caſtra jungebantur, qua de re ex Polybio pulchrè diſſerit Salmaſ. *ad Solin. p.* 671. Prope illud in ipſo metationis centro *locus groma* erat, quia groma ibi ponebatur, ad dictandas metas: ad quem proin locum, velut ad Forum, è quatuor partibus, congruebant ac conveniebant homines ad introitum Prætorii. Vide de magnificentia ejus, cum Templo proin comparati à Joſepho, Caſaubon. *ad Julium Suetoni.* *c.* 47. &c. Item locus in provincia, in quo Prætor ſive Proconſul Jus dicebat. Poſteriori ævô *Prætoria* dicta ſunt Villæ omnes urbanæ elegantiores & non ruſtici uſûs. Æl. Lamprid. *in Heliogabalo*, *c.* 23. *Fertur & promiſiſſe phœnicem convivis, vel pro ea libras auri mille, ut in Prætorio eas dimitteret.* In prætoriis namque his ac villis elegantioribus phaſiani, gallinæ ruſticæ, meleagrides, pſittaci, merulæ albæ, & aves aliæ id genus raræ ac inuſitatæ, non ſolùm in gulam & culinam habebantur, ſed etiam in voluptatem & ornamentum villæ. Cum igitur Alagabalus convivis ſuis promiſiſſet, ſe phœnicem exhibiturum, quoniam rara unicaque avis eſt, ut eam redimeret ac dimitteret in *Prætorio ſuo*; pro eadem auri libras mille ſe daturum eſt pollicitus. Apud Statium *l.* 1. *Sylv.* 3. hoc ſenſu vox occurrit, *v.* 25. ubi de Villa *Tiburtina*,

——— *nec te munifitum amnis*
Dividit, alternas ſervant Prætoria ripas.
Ibi enim, magnificentiora ædificia ad ripas fluminis intelliguntur. Cujuſmodi *Prætoriorum* in Villis etiam mentio, apud Palladium, *l. 1. c. 8.* & 11. aliisque, laudatos Franc. Jureto *ad Symmachum, l. 9. Ep. 17.* & Caſp. Barthio *ad Statium*.

PRÆTUS, vide PROETUS.

PRÆTUTIUM, oppidum Piceni, *Ptol. Sil. l. 15. v. 568.*
Tum quæ vitiferos domitat Prætutia pubes
Læta laboris agros. ——— ———
Vide *Prægutia*.

PRÆVALIS, & PRÆVALITANA regio pars fuit Illyrici, inter mare Adriatic. ad Occidentem, Illyricum ſinum ad Meridiem, & Scardum montem ac Epidaurum ad Boream ubi nunc pars Albaniæ.

PRÆVARICARI, apud Plinium, *l. 18. c. 19.* *Arator niſi incurvus, prævaricatur*, eſt non rectà incedere, ſed obliquè, non rectà ſulcum agere. Ut rectum enim ſulcum dirigat arator, incurvus eſſe debet. *Gloſſ. prævaricat.* [illegible], *i. e. à rectà via deducit.* Nam [illegible], eſt *varum* & *tortum*. Niſi fortè [illegible] retinendum, quod eſt *crura in diverſum pandere* & idem cum *varicare*. Sed ut *prævarus* eſt, qui valde varus eſt, & *prægrandis*, valde grandis, ita *prævaricari*, qui ultra modum *varicat*. Certè varus eſt ille varicatque, qui pedes non rectè ponit, ſed ad exteriorem partem eos detorquet. Ergo *prævaricat*, qui id ſupra modum facit. Hinc in officio ſuô *prævaricare* dicuntur, qui non rectè ambulant, ut ſunt illi Patroni, qui clientum ſuorum cauſam adverſariis tradunt, &c. Vide Claud. Salmaſ. *ad Solin. p. 945. infra paſſim*, inprimis in voce, *Varus*.

PRÆVENIRE Convivia, eleganter dicit Vopiſcus *in Floriano, c. ult.* ad quæ venitur horâ ſolitâ maturius, ut ſere moris erat in conviviis ſumtuoſioribus. Catullus, *Epigr. 48. v. 5.*
Vos convivia ſumtuoſa lautè
De die facitis.
Ea enim tempeſtiviùs & de die inibantur, h. e. de meridie, uti quidem vox *dies* hic ſumitur. Unde Ciceronis dictum in homines gulæ & ventri deditos, *de die*, & *in diem vivere*. Et apud Livium, *l. 25. c. 23.* qui diem feſtum Dianæ egêre, *de die dicuntur epulati* ſeu tempeſtivas epulas celebraviſſe. Quarum tempori horam quintam conſtitutam fuiſſe, patet. Cicero enim idem, *in Piſonem*, *Meministiſne cœnam, cùm ad te quintâ fermè horâ cum C. Piſone veniſſem, neſcio quo è gurguſtio te prodire, involuto capite, ſoleatum?* Unde eſt, quod Cæcilianus ille apud Martialem, *l. 8. Epigr. 67. v. 1.* ab ipſo invitatus, ad quintam venerit. Vide infra in voce *Quinta*, item *Tempeſtiva convivia*, & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Vopiſc.*

PRÆVENTORES Milites, ſub diſpoſitione Ducis Mœſiæ ſecundæ, memorantur in *Notit. Imp.*

PRÆURIGA, qui præeſt *aurigis* equorum, ὁ τῶν ἡνιόχων [illegible], pro quo corruptè vulgò *Prauriga* & *Preriga* dicitur. Pro *aurigis* autem *origines* dixit Arnob. *l. 7.* *Semeleia ſoboles origa convertit.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 893.*

PRAGA, urbs Germaniæ ampliſſima, Bohemiæ regia, & Archiepiſcopalis, à Clemente VI. Pontifice Romano metropolis effecta. Vide *Marchwardum Caſtrum Pragæ*. Eam aggere atque murô Primiſlaus tertius Bohemorum dux, cinxit, & ab ejus uxore Libuſſa, à *limine*, quod Bohemice *Praga*, inditum urbi nomen. Tres in partes dividitur, parvam, veterem, ac novam. Parva ſiniſtrum latus Moldaviæ fluvii occupat, colleque conjungitur, in quo ſita eſt regia. Vetus in plano jacet, univerſa magnificis operibus adornata. Jungitur minori lapideo ponte 24. arcuum. *Æn. Sylvius*. Eſt ad Moldavam fluv. qui 3. leucis infra in Albim cadit. Academiam habet à Carolo IV. Imperatore erectam, A. C. 1370. Cum caſtro probè munito, 15 milliar. Germanic. à Budoviſſa in Boream, Dreſdam verſus 18. circiter, & 20. ab Egra in Ortum, ſub Imperatore cum toto regno. Capta eſt à Johanne Bohemiæ Rege pulſô Henricô Carinthiæ Duce, A. C. 1311. cives Wenceſlaum Regem in carcerem conjecerant, A. C. 1392. Urbs iterum à Gregorio Podiebrado aſtu occupata, A. C. 1441. aliquoties quoque ſeculô hôc obſeſſa, capta, recepta eſt. Sub initium ſeculi 15. Johan. Huſſus, Hieron. Pragenſis, utrique Wiclefi diſcipuli, veram ſalutis doctrinam magnô zelô hîc annuntiantes, fundamenta jecerunt Eccleſiæ *Fratrum* florentiſſimæ, quæ per 2. ſecula in Bohemiæ regno divinitus conſervata, nuperis bellis Bohemicis graviſſima quæque paſſa eſt, reliquiis in Sileſiam & vicinam Poloniam tranſlatis. Vide Cluver. *deſcript. Germ.* Æn. Sylv. *Hiſt Boh.* Barrium, *de reb. Germ.* & in voce *Fratres*.

PRAGENSIS Hieronymus, vide *Hieronymus*.

PRAGENSIS Lucas, vide *Lucas*.

PRAGMATICA Sanctio, nomen Edicti, à Carolo VII. Galliar. Rege Lutetiæ promulgati, A. C. 1439. cujus hiſtoria paulò altiùs repetita, hæc eſt. Olim, ut in aliis provinciis, ita in Gallia, ſi quis vacaret Epiſcopatus vel Abbatia, Canonici & Monachi eligendi facultatem habebant; minora verò ſacerdotia, ab Epiſcopis & Patronis conferebantur; denique omnes de rebus ſacris, aut beneficiis, in ſuâ quæque provinc. diſceptabantur. Has electiones Pontifices Romani everſum euntes, per *Reſervationes*, atque *Gratias expectativas*, uti vocant, emolumentum omne Romam & ad ſe derivabant, litibus omnibus, etiam *prima inſtantia*, eodem evocatis. Reſtitit animosè Ludovicus IX. tulitque legem A. C. 1267. ut mos antiquus retineretur, nec ullum eô nomine tributum Romanæ ſedi perſolveretur. Vide Bochell. *Deſcr. Eccl. Gall. l. 4. c. 2.* Et valuit lex multis annis, ſucceſſu tandem temporis ei derogante: donec Concil. Baſilienſe aucupium iſtud denuo ſuſtulit, veteribuſque legibus reſtitutis, Annatas exigi prohibuit: quod decretum Carolus VII. de quo ſupra, re cum ſuis deliberatâ, Edictô, quod *Pragmaticam Sanctionem* vocant, confirmavit. Nec impetrare potuit Pius II. à Ludovico XI. ut ea aboleretur, demonſtrante Regi Senatu ſupremô, quod Clodovæus, Carolus M. Philippus Pentatus, Ludovicus IX. Philippus Pulcher, Ludovicus [illegible], Johannes, Carolus V. Carolus VI. quid ipſius denique pater, in eo ſteterint. Interque alia oſtenderunt. *Niſi Sanctio pareretur*, [illegible] *Romam elatum iri* [illegible]; (Hinc & in Germania, tantum ſub unius Maximiliani I. Imperatoris ætate, à ſeptem Archiepiſcopis Moguntinis ſibi ſuccedentibus ſola *pallia* redempta in Pontificis Romani theſaurum intulerunt 175000 aureorum, quòdlibet 25000. pendere coactô: ac Jacobus Archiepiſcopus moriturus non tam ægrè de inſtante morte, quàm de tanto ſubditorum onere, teſtatus eſt.) Cumque nihilominus Rex alieni ſuus Papæ videretur, Procurator regius & Schol. Pariſina, magnis animis obſiſtebant, & provocabant à Pontifice ad Concilium. Dein Ludovicus XII. graves hôc nomine inimicitias exercuit cum Julio II. donec Franciſcus I. qui Ludovico ſucceſſit, cum Leone X. certis conditionibus Bononiæ tranſegit. Non omnis tamen hodieque in Gallia Sanctionis vigor extinctus eſt, ſubinde, occaſione ſe præbente, non inconſpicuus. Vide Bochell. ſupra laudatum, Carolum Molin. *Comm. in Edict. Henr. II. contra parvas datas* [illegible] *Curiæ Rom.* Nic. de Clemang. *tract. de Annatis non ſolvendis*. Duarenum, *l. 1. de ſacr. Eccl. Miniſt. c. 6.* Marc. Ant. de Dominis, *l. 9. de Rep. Eccl. c. 5.* [illegible] necnon hic infra.

PRAGMATICI, homines dicti ſunt forenſis profeſſionis, qui cauſarum actores Juris ignaros monebant interdum, Juris reſponſa dictionumque formulas ſubminiſtrantes, quaſi admonitores poſitici, dicendorumque ſuggeſtores, cùm ad juris diſceptationem ventum erat. *Juris ministri* Quintiliano, *l. 3. c. 6.* More à Græcis ad Romanos tranſlatô. Cicero *de Orat. l. 1. c. 45.* *Itaque, non ut apud Græcos, infimi homines mercedulâ adducti miniſtros ſe præbent in Judiciis Oratoribus, quibus hi Pragmatici vocantur.* Et Fabius, *l. 3. c. 3.* [illegible] *quæ vel* [illegible] *neque idem Græci quoque* [illegible], *unde nomen his Pragmaticorum datum eſt.* Olim verò Romanorum Forum iis caruit utum, Hottomannus apud Joann. Calvin. *Lexic. Jurid.*

PRAGMATICUM, τὸ Πραγματικόν, ſeu *Pragmatica Sanctio*, aliter *Factum*, non eſt Edictum quodvi, ſed id, quod in publicis cauſis fieri ſolebat, ad preces civitatum & provinciarum, & ad ſuggeſtionem plerumque Judicum ac Præſidum provinciarum. De quo genere etiam Conſtantini ſanctionem eſſe, ſtatim initiô ejus profitetur. *Saluberrimâ magnificentia ſuggeſtione inter reliquas Reip. utilitates evidenter ingenuit,* [illegible] &c. Dicebantur autem *Pragmatica* hujuſmodi Reſcripta, quòd longô tractatu & conſiliô habitô ſolenniter & multâ verborum deliberatione formarentur. Quomodo quidquid ſit, Græcos πραγματικὰ vocare, notum. Sic Πραγματικὴν ἱστορίαν Polybius appellat, quæ res geſtas diligenter ac copiosè narrat. Eôdem ſenſu πραγματικὸν [illegible] Strabo dixit, *l. 14.* cui opponit [illegible]. Τὰ πραγματικὰ Græci ſimpliciter vocant iſta Reſcripta: ut in Concilio Chalcedon. *Can. 12.* [illegible]. Zonaras. Τὰ πραγματικὰ exponit [illegible] &c. Dicitur etiam *Pragmatica Juſſio*, *Pragmaticus Typus*, [illegible] &c. quibus vocibus ſæpè Concilia utuntur, ad denotanda Reſcripta Principum, in cauſis alicujus Communitatis aut Collegii, non verò in cauſis privatis. Dominic. Macrus *Hierolex.* Vide etiam Salmaſ. *ad Capitolin. in Gordianis Tribus, c. 6.* & ſupra in voce *Factum*, it. *Lonum*. De celebri autem Pragmatica Sanctione Ludovici IX. & Caroli VII. Galliarum Regis diximus quædam alibi.

PRAMNIUM, mons vel ſcopulus in inſul. Icaro, unde *Pramnium vinum* cognominatum eſt, quod quidam quoque [illegible] appellant. Athen. *l. 1. ex Eparchide & Semo.* De [illegible] inter alios, Athenæus ſcribit, *l. 1.* [illegible] *Nic. Lloydius.*

PRANDIUM, *Plutarcho* [illegible], quod *Meridie* ſumeretur, antiquitus nullum non erat, Servius Honor. *in Æn. l. 4.* Unde Iſidor. *Etymolog. l. 20. c. 20.* *Eſt autem*, inquit, *cœna veſpertinus cibus, quam veſpertinam antiqui dicebant, in uſu enim non erant prandia.* Semel enim in die cibum capere, neque ſub meridiem ut nunc fit, ſed in veſperum illud differre, vetus frugalitas ſolita eſt. Salvianus Maſſil. *de Provid. & Jud. Dei, l. 1.* *Numquid parcam illam tunc agreſtemque vitam cum gemitu & dolore tolerabant, cùm vile & rufticos cibos, ante ignem, quibus coxerant, ſedens, ſumerent, eoſque ipſos cavere, niſi ad veſperam non liceret.* Vide quoque Caſſiodor. *in Pſalm 14.* & Boethium *de Conſol. Philoſ. l. 2. metrô 5.* quibus adde Pompon. Sabinum & L. Senecam *Ep. 123.* Poſtea bis in die epulari receptum, unde Val. Max. *l. 2. c. 1. ex 5.* apud Antiquos. *viris mandere & comitare in propatulo, verecundia non fuiſſe*, ait. Aureliuſque Macrobius Legum meminit, quibus imperatum, *ut patentibus januis pranſitaretur & cœnitaretur*, *Saturnal. l. 2. c. 13.* Vide quoque Plut. *Sympoſ. l. 8. c. 6.* Pollucem, *Onomaſt. l. 6. c. 1.* &c. & facit huc mos Græcorum, apud quos nota Ἄριστον & Δεῖπνον, *Prandii* ac *Cœnæ* vocabula. Sed breviſſima parciſſimaque hæc *Prandia* fuêre: imò, ut quidam volunt, non niſi luxuriorum, qui & ipſi ſine ulla ferculorum pompa aut ſplendido apparatu accumbebant menſæ privatæ prandituri, ad magnificas verò & exquiſitas epulas amicis in cœnam condicebant, Celſus Medicus, *l. 1. c. 3.* Feſtis tamen diebus, vel nuptiarum tempore, vel etiam ambitionis, largitionis luxurive causâ, ſumtuosiùs inſtrui aſſuevêre. Sume-

ſatur autem prandium Meridie, ut dictum, nam *inde meridianum tempus*, & *ἐνδιάζειν meridiare*, annotante Plut. *Sympoſ. l.* 8. *c.* 6. unde *Prandio* nomen: quò ſumtò quieſcere Veteres ſoliti, ut eſſet velut alter dies, inter *Prandium* & Veſperam. Plin. Jun. *l.* 3. *Ep.* 5. quod Sen. *Ep.* 83. *interjungere diem*: Horat. *l.* 4. *od.* 1. *v.* 20. *Partem ſolido demere de die*, vocant: Manſitque hic meridiandi mos ad declives uſque tranſlati Imperii lapſu. Vide quæ de Auguſto Sueton. *c.* 78. de Caligula idem, *c.* 38. de Trajano Plinius Jun. *Panegyr.* de Alboino Longobardor. Rege P. Diaconus, *Hiſt. Longob. l.* 2. *c.* 28. & de Romanis meridiantibus, urbe ab Alarico Gothorum Rege captâ intrataque, Gregor. Turon. *l.* 10. *c.* 2. & Procopius Cæſar. *l.* 3. tradiderunt. Veſtigium ritûs & in ſacris, 2. Sam. *c.* 11. *v.* 2. 13. ubi de Davide: & in Hiobo, *c.* 24. *v.* 11. Hinc Q. Catullus. *Epigr.* 33. *v.* 1.

Mea deliciæ, mei lepores,
Jube ad te veniam meridiatum:

Quod paucis interjectis exponens, *v.* 10. ait:

Nam pranſus jaceo & ſatur, ſupinus, &c.

Vide quoque Hieron. Mercurialem, *Var. lect. l.* 4. *c.* 17. *in Arte Gymn. l.* 1. *c.* 11. Aldum Manutium, *l.* 1. *de quæſ. per Epiſt. Ep.* 4. Thom. Dempſter, *Paralipom. in Roſinum l.* 5. *c.* 27. Alios. Horam *prandii* quod attinet, *ſexta* illa fuit ſecundùm quoſdam, ſicu hora jentaculi tertia, aut quarta. Unde Martialis eum, qui ad quintam venerat pranſurus, ſerò venire dixit, ut jentaret, nimis tempori, ut pranderet, *l.* 8. *Epigr.* 67. *v. ult.*

Manè veni potiùs, nam cur te quinta moretur?
Ut jentes, ſerò, Cæciliane, venis.

Alii verò *ſeptimam* faciunt, ex Galeno *Tract.* 2. *Ὑγιειν.* Ubi Telephum Grammaticum, in quibus diebus non lavabatur, ungi ſolitum brevi attritu, *pranſum autem circa horam ſeptimam*, ait. Nempe utebantur Sole, ut Plinius habet, *l.* 6. *Ep.* 16. frigidâ lavabantur, guſtabant, dein prandebant. Alii verò impranſi totum durabant diem, ut diximus. Vide Salmaſ. *Not. ad Vopiſci Tacit. c.* 6. At pueri, qui famem non ferunt, opifices, ſervi, viatores, quorum vires labore fractas refici cibò neceſſe, ſenes tandem & valetudine tentati, quater in die cibum ſumſêre: Nempe matutinam jentationem, quam *Prandium* dixêre priſci; mox *Prandium*, tum cœnam, tandem comeſſationem. Donec luxu & nequitiâ ſerpente, merenda, quæ, *Prandii* nomine & uſu nondum introductô, prandii locô Veteribus erat, ei locum ceſſit. & poſt prandium, quoniam à meridie ad veſperam jejunitas nimium longa videretur, intermediò tempore ſumi cœpit. Vide præfatum Roſin. *l.* 5. *c.* 26. Nec prætereundum, quod jam tetigimus, *antiquitus prandium idem cum jentaculo: item cum cœna fuiſſe*, docere *Feſtum*: quemadmodum voce *Δεῖπνον* Græcos modò *epulum* quodvis, modò *cibum matutinum*, modò *meridianum* ſeu *prandium*, modò *epulum veſpertinum*, denotare, docet Cl. Suicerus *Theſ. Eccl.* donec temporis tractu ſignificationes hæ diſtingui cœperunt &c. Epulum quodvis certè ſignificat, in illo *Heſiodi*, *δεῖπνον κοινῷ*, pro *τρέφειν*, i. e. *comedere*, & Balſamonis *ad can. IV.* Concilii Ancyrani, *εἰδωλικὰς δεῖπνας*, *convivium idololatricum*. Vide hîc paſſim, inter alia voce *Nona*.

PRANDIUM Militare, apud Trebellium Poll. *in Gallienis*, *c.* 2. *Dicunt enim* militare prandium (*quod dictum eſt prandium, ab eo, quòd milites ad bellum paret*) *à cinctis initum*: Grutero cum *Menſa Militari*. apud Lamprid. *in Heliogabalo*, *c.* 29. idem eſt, ſicque dicebatur illi frugalior menſa, quâ Imperatores olim ſoliti ſunt ſuos Duces excipere. Caſaubonus, cùm Romani, quoties aliquem invitarent, ad cœnam vocarent, Imperatorem contrà, *ad Prandium*, Duces ſuos invitare ſolitum, ait, idque eſſe appellatum *Prandium Militare*. Et quidem Menſa hæc parca & caſtrenſibus tantùm cibis inſtructa fuit, uſque ad Heliogabalum, qui *Romanorum Ducum primus hydrogarum publicè exhibuit, quum anteà militaris menſa eſſet, quam poſteà ſtatim Alexander reddidit*. Lamprid. *in Heliogabalo. loc. cit.* Cincti autem huic prandio intererant militares viri; cujus moris originem inde arceſſit Salmaſius, quòd, quemadmodum non licebat ad Imperatorem accedere Magiſtratibus, niſi cum inſignibus ſuis; nec hominibus forenſibus, niſi cum toga; ita nec militibus, niſi cum chlamyde & baltheo. Fruſtra ergo Pollio eſt, cùm *d. l.* à Salonini facto eam deducit. Vide Salmaſ. *ad eum*.

PRANSORIUM, Iſidoro idem eſt cum promulſidario, quod vide infra.

PRANSUS paratus, Proverbialis locutio, quæ quid indigitet, diſcimus ex Statio, *Thebaid. l.* 8. *v.* 169.

——— *menſas alimentaque bello*
Debita. ——— ———

Nempe cibis largiùs ſumtis feſſorum corporum vires reparare ſoliti ſunt milites, & novis ſic belli laboribus præparabantur: quod receptum olim ubique diſcrimine inſigniori imminente. Curtius, *l.* 3. *c.* 8. *Cæterùm, ut ſolet, cùm ultimi diſcriminis tempus adventat, in ſollicitudinem verſa fiducia eſt.* ——— *Itaque corpora milites curare juſſit, ac parìnde tertiâ vigiliâ inſtructos & armatos eſſe.* Hoc eſt, *pranſi parati* adeſſent. Petronius *Satyr.* *Hac lenitas gladiò latus cinget, & ne infirmitas militiam perderet, cibis excito vires largioribus.* Ad quem locum vide Bourdelotii *Scholia*, ubi aliquot loca Homeri eam in rem laudat. Qualis inter alia ille verſus apud Athen. *l.* 1. *c.* 10.

Οἱ δ' ἄρα δεῖπνον ἕλοντ', αἶψα δ' αὐτοῦ θωρήσσοντο.

Vide quoque Diodor. Sic. *l.* 11. ubi de Leonida & nobiliſſimis Spartanis. A militibus morem mutuò ſumpſêre alii, ut de Senatu Romano, cujus ipſe pars fuit, ſcribit Dio Caſſius, *l.* 73. laudatus Caſp. Barthio *Animadverſ. ad Papinium Statium d. l.* &c.

PRAS, urbs Perrhæbiæ, *Steph.*

PRASIÆ oppid. eſt in ora Laconicæ maritima, quod ab Athenienſibus captum fuit, vaſtatum ac dirutum.

PRASIÆ, vicus Athenis in Pandionide tribu. Incola *Praſieus*, *Steph.*

PRASIANA, ut *Gilius*, vel *Praxiana*, ut alii codices legunt, *Dinianæ* legit codex *Geſneri*, Æliano Indiæ regio eſt, ubi ait ſimias maximis canibus non eſſe minores magnitudine. *Praſii* ſunt etiam Plutarcho *in Alexandro*. *Pharraſii* Curt. *l.* 9. *c.* 2. *Tabraſii* ſunt apud *Diod.* pro *Ταβραίοις* tamen, mavult *Bœclerus* legere *Oxydracas*.

PRASIAS, palus in qua Pæones habitant prope Obelum montem.

PRASII, Indiæ populi, Plin. *l.* 6. *c.* 19. *Sed omnium in India prope, non modò in hoc tractu, potentiam, claritatemque antecedunt Praſii, ampliſſimâ urbe, ditiſſimaque Palibothra.* *Stephano* Indiæ populus, qui contra Bacchum militavit.

PRASINA Factio, una ex quatuor Circi factionibus, à *praſino*, h. e. viridi intenſiſſimo, ſeu porraceo, colore nomen habuit. Tertullian. *de Spectac. c.* 9. *Aurigæ coloribus Idololatriam veſtiunt, & ab initio duo ſoli fuerunt, albus & ruſſeus. Albus hyemi ob nives candidas, ruſſeus æſtati, ob Solis ruborem, voti erant; Sed poſteà tam voluptate, quàm ſuperſtitione provectâ, ruſſeum alii Marti, alii album Zephyris conſecraverunt: Praſinum verò Terræ Matri, vel verno: Venetum cælo & mari, vel autumno.* In qua cùm tota Civitas diviſa ac velut quadripartita eſſet, aliis uni, aliis alteri factioni faventibus, nec ulla pars Civitatis, ulluſque hominum conventus reperiretur, in quibus certaminum tempore, de hujuſmodi factionibus aut ſtudioſiſſimè non diſceptaretur, aut ſaltem ſermo non haberetur, quemadmodum ex Plin. *l.* 9. *Ep.* 6. & Martial. *l.* 14. *Epigr.* 34. videre eſt: non tamen ulla fuit, cui magis quàm *Praſinæ* faverent Romani. Non enim ſolùm Caligula ei apprimè addictus, *ſic ut cœnaret in ſtabulo aſſiduè & maneret*, teſte Suetoniô, *c.* 55. & Nero, unde agitatorem *Praſinum* habuit, apud eund. *c.* 22. & *Dionem*: Sed & major Romanæ civitatis pars in eandem propenſa fuit. Unde Juvenalis, *Sat.* 11. *v.* 195.

Totam hodie Romam Circus capit & fragor aurem
Percutit, eventum viridis quò colligo panni.
Nam, ſi deficeret, mœſtam, attonitamque videres
Hanc Urbem, veluti Cannarum in pulvere victis
Conſulibus. ——— ———

Quas in favendo contentiones inde ortas exiſtimat Mercurialis, *de Arte Gymn. l.* 3. *c.* 9. quoniam Romanorum quorumlibet veſtimenta quatuor duntaxat his coloribus texebantur, quorum proin quivis ei factioni, quæ ſibi ſimilem colorem profiteretur, potiſſimùm favebat. Aliud tamen videntur ſuadere illa Ovidii, *de Arte l.* 1. *v.* 145.

Cujus equi veniant, facito, ſtudioſe requiras,
Nec mora: quiſquis erit, cui favet illa, fave.

Durârunt autem hæc ſtudia, uſque ad Juſtiniani Imperatoris Principatum, quô, ex *Praſina* & *Veneta* factionum contentione, ingenti diſſidiô, atque hinc quadragies mille hominum clade obortâ, Factionum nomina abolita ſunt, ut docet *Zonaras*, & ex eo *Cuſpinianus*. Factionis *Praſinæ* agitatoris M. Aur. Liberi, meminit vetus Inſcr. *M. Aurelio. Libero. Patri. & Magiſtro. & Socio. Domino. &. Agitatori. Factionis. Praſinæ. Aurelius. Cæcilius. Planeta. Protogenes. ob. 111. palmarum. hoc. donum. vovit.* Alterum extat monumentum apud Onuphrium, in hæc verba: C. *Apulejus. Diocles. Agitator. factionis. ruſſatæ. natione. Hiſpanus. Luſitanus. annorum 37. menſ. 7. d. 24. Primùm. agitavit. in. factione. alb. Acilio. Aviolâ. & Cornelio. Panſâ. Coſſ. Primùm vicit. in factione. eadem. M. Acilio. Glabrione. C. Bellicio. Torquato. Coſſ. Primùm. agitavit. in. factione. Praſina. Torquato. Aſprenate. II. & Annio. Libone. Coſſ.* Vide Thom. Dempſter. *in Roſini Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 5.

PRASINÆ, apud Jul. Capitolin. *in Maximino Jun. c.* 1. *Monolinum de albis novem, reticulum de* praſinis *undecim, dextrocherium cum coſtula de hyacinthis quatuor* &c. ſmaragdi ſunt. Nihil enim tam viride, quod ſmaragdo comparatum virere dici queat, uti Plin. *l.* 37. *c.* 5. alicubi habet: & chryſocollam ſmaragdumque ejuſdem coloris eſſe, tradit *Theophraſtus*: Chryſocollam autem probat *Dioſcorides*, *τὴν κατακόρως πρασίζουσαν*, i. e. *ſaturè praſinam*. Plin. idem, *l.* 33. *c.* 5. ſummam commendationis eſſe in Chryſocolla dicit, ut colorem herbæ ſegetis latè virenti quàm ſimillimum reddat: quem colorem *praſinum* Latini propriè vocârunt ex Græco. Unde *Praſini factio*, & ſmaragdus quoque *praſinus*; quomodo etiam paſſim vocatur apud *Anaſtaſium*. Sic *Epiphanius*, *Λίθος σμάραγδος, οὗτος καλεῖται καὶ πράσινος*, *Lapis ſmaragdus, qui vocatur etiam Praſinus.* Sed & colorem maris his attribuunt: Nam de ſmaragdis intelligit Martialis, *l.* 3. *Epigr.* 61. *v.* 7. hoc verſu,

Tres concolores fluctibus maris gemmas.

Et Plin. *loc. cit.* *ſmaragdorum virens mare* &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 195. Uti verò Capitolinus, *albas*, h. e. margaritas, *praſinas* & *hyacinthos* jungit, ſic apud Anaſtaſium tria hæc gemmarum genera ſemper videre eſt ſimul & junctim poſita, *in Leone* inprimis IV. *Circelli paria duo, habet gemmas pretioſiſſimas, albas numerò decem & octo, praſinas octo, hyacinthinas quatuor.* Similiter, nulli licere in frenis aut baltheis, *margaritas, ſmaragdos aut hyacinthos*, aptare, in *Codice* legimus. Vide Eundem *ad Capitolin. loc. cit.* & ſuprà *Porraceum*.

PRASINUS, apud Capitolin. *in Vero*, *c.* 4. ſubintellige *color*. *Amavit & aurigas, Praſino favens*: eſt *Praſina factio*, ut Sueton.

vocat in Calig. c. 55. Vide ſuprà *Praſina Factio*: uti *de bulla praſi*na Imperatorum Conſtantinopolitanor. & Patriarcharum ſupra voce *Bucinum*.

PRASINUS, equus Commodi, cui mortuo ſepulchrum in Vaticano ſumptuoſiſſimum fecit princeps, ſicut olim Bucephalo ſuo Alexander. Alex. ab Alex. *l.* 6. *c.* 14. De *Praſina* agitatorum *factione*, vide Suet. *in Nerone*, *c.* 22. ibique *Torrentium*, & hic paulo ſupra.

PRASON, promontor. juxta mare Rubrum, *Steph.* Vide & *Praſum*.

PRASUM Promontor. hodie *Mozambicum*, vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 244 & in voce *Praſſum*.

PRASPENUS, vide PRAASPA.

PRASSÆBI, gens Theſprotica, *Steph.*

PRASSUM, ſeu PRASUM, *Ptol.* & *Steph.* Æthiopiæ interioris promontor. Hodie *Capo de Corrientes*, *Sanſon*, in ora Cafreriæ regionis, 180. leucis Hiſpanic. à Mozambico in Meridiem verſus promontor Bonæ ſpei, è regione Inſulæ Madagaſcariæ.

PRASTILLUS, urbs Macedoniæ, aliis *Craſtillus*, *Steph.*

PRASUM, Cretæ oppid. Meridiem verſus.

PRASUTAGUS, Icenorum rex, qui Neronem cum filiabus ſuis fecit hæredem.

PRATELLA, vulgo PREAUX, vetus oppidulum & monaſterium Monachorum S. Benedicti Regulæ, ut vocant, ſubjectorum, in finibus Lexoviorum & in valle ad Riſelam flum. propinquum Ponti Audomari, ſed *Pratellenſi* Abbatiæ Benedictinorum propius. Meminit *Pratellenſis* Abbatis, cui à loco nomen, Order. Vitalis, *l.* 12. apud Valeſ. *Notit. Gall.* voce *Ulterior Portus*. Origo nominis à *pratellum* ſeu *pratum*, quod apud Monachos locum quoque ſub dio notat, ſeu atrium, quod Clauſtri porticus cingunt in Monaſteriis, Gall. *le Preau*. Car. du Freſne *Gloſſar.*

PRATELLIA Lex, de ambitu lata C. Fabiò & C. Plautiò Conſulib. A. Urb. Cond. 398. memoratur Livio, *l.* 7. *c.* 15. his verbis: *De Ambitu à C. Pœtelio Tribuno Plebis auctoribus Patribus tum primùm latum ad Populum eſt, eâque rogatione novorum maximè hominum ambitionem, qui nundinas & conciliabula obire ſoliti erant, compreſſam credebant.* Verum tacitò poſt conſenſu abrogata illa videtur, quippe cùm petitores Magiſtratuum etiam in Provincias, ad Coloniarum & Municipiorum gratiam colligendam accurriſſe conſtet. Vide Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 29.

PRATEOLUS Gabriel, vide *Gabriel*.

PRATINAS, Poeta Græcus floruit Olymp. 71. Primò *Satyras*, dein quoque *tragœdias* condidit, æmulus Æſchinis. Athen. *l.* 9. *Suid.*

PRATITÆ, qui & *Paredoni*, populi circa Hyrcanum mare ad Portas Caſpias. Plin. *l.* 6. *c.* 16.

de PRATO Johannes, vide *Johannes*.

PRATOLINUM, caſtrum Hetruriæ, in valle, ubi M. Ducis deliciæ & horti amœniſſimi, 5. milliar. à Florentia in Boream, *Pratolino*.

PRATTALA, vicus amplus Arrgoviæ, in territorio Baſilienſi, ab urbe bihoriò diſtans: in planitie, ad montis radices, ampliſſimis pratis virente, cum arce eleganti. Olim ſub nobilibus *ab Eptingen*, Baſilienſibus poſteà pretiò datus. Monſtratur adhuc in promontorio vicino locus, ubi arcem olim *zum Adler*, i. e. Aquilæ caſtrum ingenui hi coluère, unde & Aquilam tranſverſam fuſci coloris & aliam ſupra galeam prominentem, in inſignibus gerunt. E regione vici, ad Rheni ripam, inclyta olim Auguſta Raurica. Vide ibi. & Urſtiſ. *Epitom. Hiſt. Baſil. c.* 3.

PRATUM, vulgò PRATO, oppid. amplum Hetruriæ, ad amnem Biſentium, medium inter Florentiam ad Ortum, & Piſtoriam ad Occaſum, in territorio Florentino ſub M. Duce. Vulgi verbo Baralum Apuliæ, Fabrianum Piceni, Crema Lombardiæ, Pratum Tuſciæ inprimis celebrantur.

PRATUM, cùm vox appellativè ſumitur, quid ſignificet, notum. Ex eo autem dictum eſt, quòd *paratum* ad fructum recipiendum; ſeu, ut ait Columella, *l.* 2. *c.* 17. *quòd protinus eſſet paratum, nec magnum laborem deſideraret.* Græcè λειμὼν, a verbo λείβω. *Prata enim relinqui debent in læto ſolo, vel irriguo, vel humido: eaque aquâ pluviâ rigari viâ publicâ*, Plin. *l.* 18. *c.* 28. quò totò de *pratis* agit. Pauca hæc inde excerpere viſum. *Herba optima in prato trifolii* ——— *ſecandi tempus, cùm ſpica deflorere cœpit atque roborari* ——— *noctibus roſcidis ſecari melius* ——— *Fuit hoc quoque majoris impendii apud priores. Creticis tantùm tranſmarinisque cotibus notis, nec niſi oleò falcis aciem excitantibus* ——— *Juſtum eſt unâ operâ jugerum in die deſecari, alligarique manipulos mille ducentos quaternûm pondò* —— *Rurſus rigari deſecta oportet, ut ſecetur autumnale fœnum, quod vocant cordum. Interamnæ in Umbria quater annò ſecantur, etiam non rigua. Ter verò pleriſque in locis, & poſteà in ipſo pabulo non minus emolumenti eſt, quam è fœno. Armentorum id cura, jumentorumque progeneratio ſuum cuique conſilium dabit optimum, maximèque quadrigarum quæſtus.* Gall. *Pré*, dicitur, unde illuſtri familiæ nomen, de qua infra: uti de *Prato Clericorum*, ſuprà in *Clerus*.

PRATUM Longum, *Pralon*, Monaſterium Virginum eſt in Lingonibus: cujus meminit Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* in voce *Lingones*.

PRATUM Monſtratum, vel *Præmonſtratum*, Gall. *Premonſtré*, locus, ubi Norbertus monaſterium nobile, caput Ordinis Præmonſtratenſium condidit, in diœceſi Laudunenſi. Cœpit autem is inſtitui A. C. 1120. Ex *Prato* Latini fecère deminutiva *pratula*, & *pratella*; Galli *preaux*, *preſles*, & *pradelles*: quorum nominum multa ſunt in Gallia loca. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PRAUSI, *Straboni*, populi Galliæ ex quibus Brennus prodiit. Horum locus *Broja*, vel *Labroja*, in Burgundiæ Comitatu, *Golluſt.*

PRAXAGORAS Athenienſis, ſub Conſtante, Conſtantio & forte adhuc Juliano Apoſtata, annò ætatis 19. Scripſit *Hiſtoriam Regum Athenienſium*, *libris* 2. an. ætat. 22. *de vita Conſtantini M. libros* 2. quem, Ethnicus licet, omnibus Imperatorib. reliquis prætert. Item, *de vita Alexandri M. libros* 6. Vide Photium, *Cod.* 62. Voſſ. *de Hiſt. Gr. l.* 2. *c.* 17. Poſſe. in *app.*

PRAXASPES, nobilis Perſa, qui Smerdim Cambyſæ fratrem, juſſu regis, occidit. Herod. *l.* 3.

PRAXEAS, Hæreticus Aſiaticus. Montani primùm diſcipulus, quò dejectò & ad Pium Epiſcopum Romanum delatò, ipſe poſtea in hæreſin prolapſus eſt, quam Monarchici poſtea, Sabelliani & Patropaſſiani ampleχi ſunt. Ter relapſus, plures negabat perſonas in Trinitate: ſed eundem Patrem & creaſſe omnia, & in cruce pependiſſe: quòd (ut dicebat) communicata pluribus monarchia autoritatem principatûs minuat. Hujus argumentis reſpondebat Tertullian. *de præſcript. & advers. Praxeam*. Vide Optat. *l.* 1. *contr. Parmen.* Sectatorum hinc ejus, qui *Praxeani* dicti, quoſdam non tinxiſſe, *in nomine Patris & Filii & Spiritus S.* quoſdam verò ſervâſſe formam in Baptiſmo Evangelicam, eoſque, qui ſic ab his baptizati eſſent, à Catholicis, ut vere baptizatos, fuiſſe receptos, docet Joann. Forbeſius, ex Optato Milev. *l.* 1. 2. §. 5. & Hieronymo, *advers. Luciferianos*. Vide eum *Inſtructionum Hiſtorico-Theologic. l.* X. *c.* 2. §. 13.

PRAXEON Liber, apud Hilarium, *in c.* 14. *Matth. Acta Apoſtolorum* ſunt, Macer in *Hierolex*. Græcè Πράξεις Ἀποστόλων. Sic enim liber hic ſacer inſcribitur, velut olim apud Gentiles *Acta* publica appellabantur, quibus ratio fideſque imperii geſti & Reip. adminiſtratæ conſtabat. Vix namque ullus noſtræ Religioni liber eſt, qui veritatis doctrinam irrefutabilibus exemplis, & conſequutæ hiſtoriæ fide tam luculenter explanet. Et certè præter Epiſtolas Apoſtolorum, quæ hæc duo miſcent, nullus eſt. Unde in Pentecoſte olim maxime, poſtmodum apud recent. Græcos à Dominica Paſchæ uſque ad Dominicam omnium Sanctorum, ſolùm lecta hæc *Acta*, quòd reſurrectionem Chriſti planiſſimè doceant, uti videre eſt apud Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce Γραφὴ & Πράξεις. Interim Severiani & Encratitæ illa rejecerunt, Euſeb. *Hiſtor. Eccl. l.* 4. *c.* 27. Manichæi quoque, quoniam manifeſtè continent adventum *Paracleti*, i. e. Spiritus S. uti ait Auguſtinus *contra Adimant. c.* 17. Contra Andreæ, Johannis & Thomæ Πράξεις ſeu *Acta* iidem jactârunt Encratitæ. Apoſtoli item, Apotactici & XIVmani, uti docet idem Suicerus voce Πράξεις. Alius eſt liber Πραξαπόστολος, & ſimplic. Ἀπόστολος recentioribus Græcis vocitatus, ut qui, præter *Acta*, etiam Epiſtolas complectitur, vide Joh. Meurſium *Gloſſar.* plura verò ubi de *Apoſtolorum Actis*. Alia notio vocum Πρᾶξις & Πανηγυρικὸν, ſupra in *Acclamatio*.

PRAXIBULUS, Archon Athenis, Olympiadis 116. ann. 2. Urb. Cond. 439. quò Magiſtratum gerente Theophraſtus librum *de Lapidibus* ſcripſit. Meminit ejus Plin. *l.* 33. *c.* 7. ubi de minio, quod inventum ſit. XC. annis ante Praxibuli Magiſtratum.

PRAXIDICE, nympha ex Tremilo filium habuit Cragum, qui Lyciæ monti nomen dedit, *Steph.* Suidas in Πραξιδίκη· Ωγύγου δὲ, ὥς φασι, Θυγατέρες, Ἀλαλκομενία, Θελξινοία, Αὐλίς, αἱ ὕστερον Πραξιδίκαι ὠνομάσθησαν. Earum ædem & juſjurandum in eadem fieri ſolitum, apud Haliartios fuiſſe, refert Pauſan. *in Bœoticis*: Ἁλιαρτίοις δέ ἐστιν ἐν ὑπαίθρῳ Θεῶν ἱερὸν, ἃς Πραξιδίκας καλοῦσιν. Ἐνταῦθα ὀμνύουσι μὲν, ποιοῦνται δὲ οὐκ ἐπίδρομον τὸν ὅρκον. Harum una, Tremilo nupta: à qua Lycia *Tremila* dicta. Panyaſis apud *Steph.* in Τρεμίλη.

Ἔνθα δ' ἔναιε μέγας Τρέμιλος, καὶ ἔγημε θύγατρα,
Νύμφην Ὠγυγίην, ἣν Πραξιδίκην καλέουσι.

Eximiè autem ex his culta, ut videtur, Alalcomenia; quia nempe ipſa Minervam, Deam Athenis tutelarem, educâſſet. Itaque per excellentiam hæc ſimpliciter Πραξιδίκη dicta fuerit; creditaque dicta ac facta ad finem perducere. *Heſychius*, Πραξιδίκη δαίμονά τινα φασὶ, τὴν ὥσπερ ἐπιτιθοῦσαν τέλος τοῖς τε λεγομένοις, καὶ πραττομένοις. Inde eſt, quòd Menelaus, captò Iliò domum redux, quaſi opere perfectò, ſimulacrum dedicaverit. Pauſan. *in Laconicis*: Μενέλαος δὲ Ἴλιον ἑλὼν, καὶ ὕστερον ὀκτὼ μετὰ Τροίας κάθοδον, οἴκαδε ἐπανελθὼν, ἄγαλμα Θεᾶς Πραξιδίκης ἱδρύσατο. Erat verò ſimulacrum ejus nihil, præter caput: namque hoc ſolùm dedicabant. *Suidas*. Πραξιδίκη, Θεὸς, ἧς κεφαλὰς μόνας ἱδρύοντο. Et ut ſimulacra ejus nihil niſi caput erant, ita quoque capita tantùm victimarum immolabant. *Heſychius*, *ubi ſupra*: Διὸ καὶ τὰ ἀγάλματα κεφαλὰς γίνεσθαι, καὶ τὰ θύματα ὁμοίως. Ita locum illum legit *Meurſius*; non καὶ τὰ θαύματα. Ejus quoque ſacra commemorat Orpheus *in Argonauticis*:

Ὄργια Πραξιδίκης.

Nic. Lloydius.

PRAXILLA, Poëtria quædam Scholiorum auctor, quæ & cantica quædam παροίνια, in vino & compotationibus accini ſolita, ſcripſit, ut tradit Scholiorum auctor *in Ariſtophanis Crabrones*, *p.* 519.

PRAXILLA, Sicyone poetria, quæ inter 9. Poëtrias Lyricas, in ſuis cantionibus Adonidem inducit ab inferis interrogatum, quid apud ſuperos reliquerit, reſpondere, *Solem, cucumeres, & mala*. Quod cùm vehementer inſulſum videretur, cucumeres & mala cum Sole componere, abiit in Proverb. *Stupidior Praxilla Adonide*. Dicitur Poëſeos Praxillææ inventrix, Olymp. 82. Superſunt verſus ejus ad Calaim miſſi. Euſeb. *in Chron.* Athen. *l.* 13. Pauſan. *in Lacon.*

PRAXILUS, urbs Macedoniæ. Gentile *Praxiſius*, *Steph.*

PRAXION, res Megaricas condidit, teſte *Suidâ*, & *Argoſoph.* *ibid.*

PRAXIPHANES, Hiſtoricus citatur Marcellino, *in vita Thucydidis*. Meminit & Laertius *in Platone*.

PRAXITELES, marmoris ſculpendi inſignis artifex, Romæ, Pompeji M. tempore, depictâ præcipuè Venere nobilitatus, Gnidiis & Cois, quæ ob artis præſtantiam, magnam mortalium vim in eas inſulas ad ſui ſpectaculum allexerunt. Sed Gnidia veſanô amore juvenis cujuſdam inſignis, qui delituit in templo, ſimulachroque cohæſit; tum Nicomedis æſtimatione regis, grandi Gnidiorum ære alienô permutare conantis, plus famæ adepta eſt. Natus eſt in extrema Italiæ ora, quam Magnam Græciam olim vocabant, deinde ob artis excellentiam civitate Romanâ donatus eſt; quam plurimis etiam egregiis ſignis ornavit. Scripſit, (teſte Varrone l. 5. *Volumina nobilium operum in toto orbe*. Ejus Romæ opera, Triptolemus, Flora, Ceres in hortis Servilianis, Boni Eventûs, & Bonæ Fortunæ ſimulacra in Capitolio: item & Mænades, & quas Thyadas vocant & Caryatidas, & Sileni in Aſinii Pollionis monumentis, & Apollo & Neptunus. Plin. *l.* 33. *c.* 9. 12. *l.* 34. *c.* 8. & *l.* 36. *c.* 5. Claruit autem potiſſimum candidô marmore, quod ab inſulæ nomine, in qua effodiebatur, Parium dicitur. Propert. *l.* 3. *el.* 8. *v.* 16.

Praxitelem Paria vindicat urbe lapis.

In Catalectis:

Nec me Praxiteles Scopaſve fecit.

Vide Anthol. *l.* 4. de ejus Venere. Hic cùm Satyrum ex Pario marmore, & Cupidinem ex Pentelico lapide ſummâ induſtriâ elaboràſſet, Phrynen meretricem inſigneque ſcortum amore deperiiſſe fertur: à quâ interrogatus, Quodnam opus haberet formoſiſſimum? Tacuit ipſe, ſpondens autem ei quod eligeret ſe daturum. Technâ verò quâdam Phrynes ſervus accurrit, Officinam Praxitelis ardere nuntians. Intentus itaque Praxiteles, impendio reſiſtere ſperans, foras repentè ſeſe proripuit, inquiens: *Nihil miſero mihi ex laboribus ſupereſt, ſi ſatyrus & Cupido conflagrârint.* At Phryne: *Ne feſtines*, inquit, *calliditate tantùm meâ circumventus es.* Tali itaque aſtutiâ Cupidinis ſimulachrum Phryne à Praxitele donô accepit. Idautem, cùm mortuâ, à Theſpienſibus octingentis auri minis comparatum, Cajus Cæſar Romam advexit, quod poſteà à Claudio Imperatore remiſſum, Nero denuo abſtraxit. Athen. *l.* 12. Theocr. *Schol. Idyll.* ait, duos fuiſſe Πραξιτέλεις, τὸν μὲν ἀρχαιότερον, ἀνδριαντοποιὸν, τὸν δὲ νεώτερον ἀγαλματοποιὸν· ἦν δὲ ὁ ἐπὶ Δημητρίου τοῦ Φαληρέως. Hinc *Praxitelius*. Cicer. *de Divinat.* *l.* 2. *c.* 21. *In omni marmore non neceſſe eſt ineſſe Praxitelia capita.* *Nic. Lloydius.*

PRE, ſeu *du Pré*, nomen illuſtris in Gallia Familiæ, quæ ſtirpis *le Jay* ramus eſt. vide ſuprà *le Jay.*

PRECARI, apud Statium, *Thebaid. l.* 12. *v.* 816.

Vive, precor, *nec tu divinam Æneida tenta:*

veteri Scholiaſti, *Deos precari* exponitur, optimè. Sæpe enim verbum ſic abſolutè poſitum, *Deos orare* eſt, optimis Scriptoribus, uti vel ex Virgilio notiſſimum. Id autem difficile eſſe, agnovit Alcibiades, apud Platonem, *Alcib.* 2. unde Socrates cum hôc ipſô librô artem precandi docuit, quem proin inſ. Προσευχῆς, *de Precatione*, inſcripſit: quemadmodum de Pythagora aliiſque idem legimus. Et quidem ἁγνοὺς ἐρχομένους, *puros*, ad orationem ſuos accedere, voluit Socrates apud Xenoph *Memorabil. l.* 3. *p.* 778. Pythagoras μετὰ φωνῆς εὔχεσθαι, *clarâ voce precari*, apud Clem. Alexandr. *l.* 4. *Strom.* In rebus tamen maximè ſeriis clam precabantur. Statius, *Thebaid. l.* 6. *v.* 621.

——— *mox Numina ſupplex*

Affatu tacitô juvenis Tegeæus adorat.

Cui rei benè applicat *Arcanum os voventium Martialis* Hiſpanus Doctor. Precabantur verò & Gentiles, pro Agrorum fructibus, in Negotiis publicis, aliiſque vitæ neceſſitatibus, nec ſine *Precatione*. Plin. *l.* 28. *c.* 2. *Quippe victimas cædi ſine precatione non videtur, referri ad Deos, rite conſuli.* Conſulebantur autem Dii de rebus futuris & eventuris, ut Oracula Delphis: referebatur ad Deos, de rebus, quæ jam acciderunt, ut de portentis & prodigiis aliiſque hujuſmodi, quomodo eſſent expianda ac depellenda. Unde *referre ad Deos*, & *ritè conſuli* diſtinguit Plinius, cùm aliis Conſul ad Senatum *referret*, qui etiam *conſulere* dicebatur. Nempe non victimas cædebant, non referebant ad Deos, non ritè conſulebant, ſine precatione. Sed alia erant verba precationis, cùm victimas cædebant, ut extis inquirerent, quod dicebatur *impetritum*; alia, cùm ſolenne ſacrificium faciebant, quò procurabantur oſtenta & fulgura, quod *depulſorium*; alia porrò, quum aliquid vel aliquem Diis commendabant; quod *commendationem* vocat Plinius: alia, quum vota ſolvebant &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 5[illegible]5. Imò à *precibus* omnium rerum duxêre auſpicia. Plato, *Ep.* 8. Ἀπὸ Θεῶν χρὴ πάντα ἀρχόμενον ἀεὶ λέγειν τε καὶ νοεῖν. *Omnibus in rebus ſive dicendis ſive cogitandis ſemper principium à Diis ſumendum eſt.* Neque pro ſe modò, ſed & pro aliis, Deos adiêre, ut de Æaco, Laodamia, Hypſipyle, aliis, diſcimus ex Ovid, *Metam. l.* 7. *Fab.* 25. & *Heroidum Ep.* 6. & 12. pro Rep. imprimis ac Principibus, ex eodem, *Faſtorum, l.* 1. *Triſtium, l.* 2. *El.* 1. &c. Idque manè plerunque ac veſperi, quod apud pleraſque gentes fuiſſe uſu receptum, teſtatur Plato *de LL. l.* 10. *p.* 655. Corpore ad Orientem ut plurimùm, ſed & ad alias nonnunquam cœli partes versô, uti videre eſt ſuis locis. Ut hac vice nihil addam de ritibus, quibus peractæ preces, ut *capite apertò, ſtantes, procumbentes & advolutè aris, ſublatis in cœlum manibus;* & mulieres *genibus nixæ, capillis paſſis, in terram proſtratæ, crinibus humum verrentes*, aliiſque humilitatis indiciis, quæ Numinis reverentia & ſua cuique calamitas ſponte fere & velut naturâ monſtrante ſuggerit, eas peregeriat; de quibus, ſi cui noſcere lubet, Briſſonius videri poteſt *de Formulis*, *l.* 1. *p.* 39. & *ſeqq.* materiam hanc diligentiſſimè exſequutus: Conf. & P. Fabrum, *Agonaſtici l.* 2. *c.* 3[illegible]. Tob. Pfanneruni, *Theologia Gentil. purgat. c.* XVI. *toto de Invocatione*, Alios, necnon hîc paſſim. De *Precibus* verò Chriſtianorum veterum, deque geſtibus eorum inter orandum, *prætèr inprimis manuum ablutione, clara voce & exultatione ſub finem;* porro, *de ritu eorum precandi verſus Orium*, *ad ſepulchra* & proceſſu temporis *pro ſepultis*; item *de tempore precationis*, variiſque *Precum* ſpeciebus; tandem *de Adverſariis precum*, Bogomilis, qui, omnibus aliis rejectis, ſolam recipiebant Orationem Dominicam, & Pelagianis, qui hanc ipſam impugnatum ibant, vide *Petit.* c. & 6. ſicut contrà Euchitæ nil niſi *precandum* affectabant, aliiſque huc pertinentibus, fusè agit Cl. Suicerus *Theſ. Eccl.* vocibus Εὐχὴ, Προσευχὴ, *aliis*: à quarum prima Εὐχολόγιον, liber eſt Eccleſ. apud Græcos, poſt tres Chryſoſtomi, Baſilii & Præſanctificatorum Liturgias, continens *Preces* & ordinem Lychnici ſive Veſperi, ordinem Sacramentorum, *Precationes ad rerum varias benedictiones*, in mortuos varios ritus & cantica &c. Vide & hîc non unô locô, inprimis de *ablutione manuum ante preces*, Gentilibus quoque uſitata, ſuprà voce *Lotio.*

PRECARIA, in Eccleſia Romana eſt libellus ſeu Charta, quâ quis alodium ſeu prædium, ab Eccleſia ſub annuo cenſu ad vitam utendum accipit, illud precario poſſeſſurus, ut eſt in *Capitul. Caroli M. l.* 7. *c.* 104. Interdum tamen, ex pacti conventi Legibus, longius *Precariæ* extendebantur, ad *quartum* nempe, ut apud Godefridum Monachum S. Pantaleonis in *Chron. Ann.* 1168. legitur, & ad *quintum* hæredem; cujuſmodi *Precariarum* ſeu *Præſtariarum* (namque & ſic dicebantur, à *præſtare*, quod eſt mutuò dare, Gallis *preſter*) Chartas Formulaſque aliquot, exhibet Car. du Freſne in *Gloſſar.* Variæ autem erant *Precariarum* leges, inter quas illa, ut de quinquennio in quinquennium renovarentur, ne ex ſilentio aliqua præſcriptio poſſet obtendi, in *Capitulis* Caroli C. *tit.* 6. *p.* 8. Sed & earum aliæ erant, quæ ab ipſis Eccleſiis, ſeu ipſis Præſulibus fiebant, aliæ quæ Regiâ auctoritate. Sæpe enim à Regibus *Precarias* facere cogebantur Eccleſiæ, ut, quæ inde proveniebant, in ſubſidium exercitus impenderentur: quô pactô non ſolùm ab Eccleſiis & Eccleſiaſticis auxilia ſubinde ad bella ſua & Regni neceſſitates exegêre, ſed & per ejuſmodi *Precarias Regias* pleraque Eccleſiarum prædia in Laicorum manus tranſiêre; dum qui iis donati erant, nequicquam obſtante lege prædictâ, lapſu temporis non in precarium, ſed in beneficium Regium illa poſſidere cœperunt. Vide eundem fusè de *Precariis* diſſerentem, *d. l.* ut & Macros Fratres *in Hierolex.* At *Precaria*, in eadem Communione, dicitur Oratio, quæ a Presbytero ante Epiſtolam in Miſſa dicitur. Amalarius in *Eclogis de Officio Miſſæ editis* à Stephano Baluzio: *Epiſcopus quidem poſt primam orationem, quam* Precationem *nominamus ſedet verſus populum & Presbyteri cum eo* &c. apud *Eund.*

PRECATIOLEUM, Græcè Εὐχέλαιον, vide ſuprà *Oleum.*

PRECATORES, dicti ſunt Hæretici, per Syriam olim latè diffuſi, ex Meſſalianorum ſecta, qui prætextu *precum* continuò fundendarum, alia omnia exercitia, pro nihilo habentes, propriis operari manibus, qui tum laudabilis Monachorum mos erat, jejunare item, detrectabant. Iidem divinam Eſſentiam corporis oculis conſpici poſſe dictitantes, frequenter ſubſultabant, calcare ſe Dæmonia jactantes, ac digitos ad modum collimantis figurabant, Diabolum hûc modò ſe transfigere, aſſerentes. Ob quæ deliria *Enthuſiaſtæ* quoque vocitati ſunt. Adhæſiſſe iis in Occidente etiam nonnullos, patet ex librô Auguſtini, quem *de Opere Monachorum* inſcripſit. Hujus ſectæ quidam, cùm ad Abbatem Sylvanum in Monte Sinai veniſſet, Monachoſque ibi operantes inveniſſet, increpuit eos his verbis, *Quare operamini eſcam, quæ perit? Maria autem optimam partem elegit.* Abbas verò cùm eum in cella ſua ſolitarium cum libro relictum ad prandium non vocâſſet, illi, ſe neglectum poſteà querenti, aptè reſpondit: *Quia tu ſpiritualis es & optimam partem elegiſti, tibiſque preces non indiges, ſicut nos, qui carnales ſumus, & ideo manibus noſtris laboramus, vocare te non auſus ſum.* Quibus verbis confuſus miſer, erroris mox pœnitentiâ ductus, veniam ab Abbate petiit, cui ille iterum appoſitè: *Ergo & Martha neceſſaria eſt*, reſpondit. Dominic. Macer. *in Hierolex.* Vide quoque in *Adelphiani*, *Euchitæ*, *Pſalliani*, *Sathaniani* &c.

PRECATORIÆ Sphærulæ, ſeu calculi, quibus Chriſtianorum nonnulli in *precando* utuntur, Petrum Eremitam auctorem habent, vide ibi. Earum meminit Polydorus Virgilius *de Invent. rerum, l.* 5. *c.* 9. ubi inquirens, *quis primus orandi modum docuerit*, poſtquam egit de oratione Dominica, ex Ruffino, oſtenditque modum, ex verbis Domini, Johann. *c.* 4. *v.* 24. hæc poſteà ſubdit, de more invecto, & tunc temporis jam dudum uſitato: *Cæterùm, ut rationem cum Deo habere poſſemus, quoties ipſam dominicam precem cum Angelica ſalutatione recitaremus, eſt modus orandi poſtremò inventus, per calculos, ut ita dicam, ligneos, quos modo preculas, modò Paternoſtros vulgus appellat. Hi numerô quinquaginta omnique ita ordine diſtinguuntur, ut poſt denos ſinguli majuſculi affigantur filo, ſunt enim perforati, &, quot hi ſunt, toties Dominicam precem; quot illi, toties Angelicam ſalutationem, ter numerum ineundo recitent, terque ſymbolum breviùs referant. Et id Deiparæ Virginis Pſalterium nuncupant* ——— *Hodie tantus honor ejuſmodi calculis acceſſit, ut non modo ex ligno, ſuccino & corallio, ſed ex auro argentoque fiant, ſintque mulieribus inſtar ornamenti & hypocritis præcipuum fucoſæ bonitatis inſtrumentum.* Hactenus ille. Vide quoque infrà in voce *Roſarium.* Simile quid de Tunquinenſibus legimus, apud Jo. Bapt. Tavernier *Deſcr. hujus Regni*, ſed calculos illorum centenos eſſe, ſcribit Auctor.

PRECES Primariæ, in *Charta* Caroli IV. Imperatoris A. C. 1350.

1350. à Marqu. Frehero editâ, & apud Gobelinum Perſonam in *Coſmodromio ætat. 6. c. 94.* dicitur jus, quod habet Imperator coronatus, ex antiqua conſuetudine, in omnibus Cathedralibus Eccleſiis, atque etiam Monaſteriis, per Germaniam, unius Canonici pro arbitrio nominandi, quem Collegium recipere tenetur. Quod, per diœceſim Spirenſem & Wormatienſem, in Rupertum Comitem Palatinum Rheni Wenceſlaus Imperator tranſtulit A. C. 1376. uti legitur in *Charta* hujus Imperatoris, apud Car. du Freſne *Gloſſar.*

PRECIANI, populi Aquitaniæ, proximi Bigerronibus ſeu Bearniæ & Hiſpaniæ citeriori. *Bear* hodie, aut *Bajonne Precins*, autem Vigenereo, *Annot. in Cæſarem.*

PRECIUS, Etruriæ lacus. Aliis *Prelius.* Ejus meminit Cicer. *Orat. pro Mil.* Vide Cluver. *Ital. Ant. p.* 474.

PRECOPIA, vulgò PRECOPS, urbs Tauricæ Cherſoneſi aliàs *Taphra.* Hinc Taurica Cherſoneſus nunc *Tartaria Precopenſis* dicitur ſeu *minor.* Inter Bugem lacum ad Ortum, & Carcinitem Sinum ad Occaſum in ipſo Iſthmo. Vide *Præcopia.* Item, *Tartaria minor* ſeu *Precopenſis.*

PREDERIA, apud Rollandinum, *Chron. Paduano*, *l.* 1. *c.* 12. machina bellica, quæ *Petraria* aliis, vide ibi.

PREGEDUNDIS, vide FREGEDUNDIS.

PREGIZERUS Joh. Ulricus, Coſterdingi vicô Tubingæ vicinô natus, A. C. 1577. patre cognomine Paſtore Eccleſiæ illius loci. Latinè, Græcè, Hebraicè, Chaldaicè doctus, Calvam vocatus diœcteſeos illius Paſtorem & Specialem Superintendentem egit, ab A. C. 1612. per octennium, exin Tubingæ Paſtor & Theologiæ Profeſſor, A. C. 1620. ac tandem Univerſitatis Cancellarius & Eccleſiæ Tubingenſis Præpoſitus electus, A. C. 1652. obiit quadrienniô pòſt, annô ætat. 79. Miniſterii 50. Freherus *Theatro Viror. erudit. clavor.* Pater filii cognominis, Ethices primò in Acad. Tubing. Profeſſoris, Senatoris dein. & Pædagogiarchæ per Scholas ſuperiores Ducatus, extincti A. C. 1672. ætat. 61. quô genitus *Joh. Ulricus*, Hiſtoriarum ibidem in Collegio Illuſtri Profeſſor eximius, Societatis Hiſtorico-Cæſareæ haud pridem optimis auſpiciis inſtitutæ Collega meritiſſimus, *Seculi* N. C. *primi Hiſtoriam* Germaniæ ſuæ brevi exhibebit, jam variis Ingenii ac eruditionis ſuæ multijugæ monumentis clarum nomen meritus. Meminit ejus honorificè Phil. Jac. Speeerus *Præfat. Operis ſui Herald. Part.* 2.

PRELUM, à PREMO, preſſorium fuit, *premendis* veſtibus, & præcipuè ſericis, ut validius niterent, & ſplenderent ex preſſura, adhiberi ſolitum, cùm *cippus* ſoli Togæ umboni ſerviret, ut rugas & plicas, quibus umbo ſtructus & contabulatus erat, in ſua ſede contineret, ac conſtringeret. Quæ duo proin confundentes, pluribus refellit Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio*, *c.* 5. Vide quoque eum *ad Solin. p.* 1049. & ſuprà voce *Pralum.*

PREMERE, apud Statium, *Theb. l.* 8. *v.* 568.

——— tunc aurô phaleras auroque ſagittas
Cingulaque & manicas (ne conjuge vilior iret)
Preſſerat ———

orne eſt veteri Scholiaſti. Quæ locutio videtur ex eo deducta, quòd arcis & preſſoriis Veteres veſtimentis formam ſervare conſueverunt, de quo ſuprà aliquid, plura verò apud Caſp. Barthium *ad Claudian.* Sic Val. Flaccus, *l.* 2. *v.* 410.

Illic ſervata genitoris conſcia ſacra
Preſſit acu, currenſque pios ———

Aliàs, *inſequi*, *inſtare*, *proximè urgere.* Statius idem, *Theb. l.* 5. *v.* 246.

——— Vis nulla arcere furentes:
Hac ſequere, ò miſerande. premunt, *adeuntque moranti,*
Et mecum fortaſſe cades ———

Propriè de Venatoribus. Virg. *Georgic. l.* 3. *v.* 413.

Ingentem clamore premes ad retia cervum.

Et, *Æn. l.* 1. *v.* 324.

Aut ſpumantis apri curſum clamore prementem.

Porrò, *ſtrictim examinare*, ut exprimatur veritas. Idem Statius, *ibid. v.* 318.

——— ——— inania buſta
Plange metu, ſi fortè premunt ———

Quâ notione Maro quoque verbô ſæpe utitur. Etiam *vincere, ſuperare*, apud Statium rurſus, *Theb. l.* 6. *v.* 34.

Exemplô famulas premit &c.

Ut alia ſignificata in præſens omittam, de quibus vide Caſp. Barthium, *Animadverſion. ad Papinium Statium paſſim.*

PREMISLAUS, vide PRÆMISLAUS, & PRIMISLAUS.

PREMISLIA, vulgò PRZEMYSL, urbs ampla Ruſſiæ nigræ, ad amnem *San*, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Leopolienſi. 10. leuc. à limite Poloniæ majoris in Ortum, 16. à Sandomiria in Meridiem, Hungariam verſus 12. circiter. Arcem habet munitam in colle; eſtque elegans & probe culta.

PRENDAVESI, populi Daciæ, quorum oppid. *Porommum Lazio.*

PRENICUS, mons Liguriæ, in territorio Genuenſi, à Genua 5. mill. paſſ. ubi vallis & pagus *Prenaco*, apud valicem *S. Urciſceni. Auguſt. Juſtinian.*

PRENSARE, quid? vide ſuprà ubi de *Candidatis.*

PREPIS, mollis quidam & nefandâ libidine infamis Athenis, de quo Ariſtoph. *Acharnan. Act.* 3. *Scen.* 4. *Schol. p.* 411.

PRESBYTER, Hebr. זקן *Zeken*, i. e. *Senior*, nomen titulusque eminentioribus olim, adeoque Præfectis Juridicis Iſraelitarum, jam per intervallum Legis dationem in Sinai antevertens, tribui ſolitus & quidem his inprimis, uti vidimus ſuprà, voce *Judex.* Unde *Presbyterorum Iſraelis* tam frequens mentio. Exodi, *c.* 3. *v.* 16. & 18. *c.* 4. *v.* 29. *c.* 12. *v.* 21. &c. Quos Philo nuncupat Δημογέροντας τοῦ ἔθνους, *Presbyteros ſeu Seniores gentis*, de *Vita Moſis*, *l.* 1. Et die pridianô ante conſilium Jethronis, de inſtituendis Judicibus, congregatos eſſe legimus, *c.* 18. *v.* 12. cunctos *Presbyteros Iſrael*, quos convivió excepit Jethro. Uſurpatur ſcil. ut notiſſimum tunc dignitatis generalis nomen *Presbyter*, cujus antiquioris etiam inter Ebræos ipſos ejuſmodi uſus veſtigia deprehenduntur, jam Abrahami temporibus, ut videre eſt Gen. *c.* 24. *v.* 2. ubi Eliezer Damaſcenus, qui *ſervus Presbyter* Abrahami vocatur; Gen. *c.* 15. *v.* 2. *filius gubernationis domus ejus*, i. e. gubernator ſeu præfectus, dicitur. De Joſepho dein legitur Gen. *c.* 50. *v.* 7. aſcendiſſe eum ad ſepeliendum patrem ſuum, & aſcendiſſe cum eo omnes ſervos Pharaonis, *Presbyteros ſeu Seniores domûs ejus & cunctos Presbyteros Terræ Ægypti.* Unde apparet, tum apud alias gentes, tum apud Hebræos, nomen hoc pro dignitatis titulo jam antiquiſſimis temporibus fuiſſe in uſu. Quod etiam mores ſtatim poſt Moſen, anteriorum velut ex ſeculorum conſuetudine, recepti ſub lege, circa Presbyterorum, quæ apud Iſraelitas, creationem (per manus impoſitionem, quæ *Semica* illis, fieri ſolitam) ac denominationem ſatis ſuperque evincunt. Alios nempe in dignitatem *Docendi ac Ligandi ſeu Inhibendi*, & *Solvendi ſeu Permittendi*, i. e. caſus conſcientiæ & dubia ſacra reſolvendi, ſeu velut Doctoratûs Theologiæ univerſæ, creabant; vide ſuprà ubi de *Ligandi ac Solvendi arcano.* Alios in Theologiæ capitum aliquot tantùm particularium, explicandorum, quæ דברי חורה טם vocitata, facultatem creabant, velut in Doctoratus Theologiæ limitibus ſingularibus circumſcripti dignitatem. Alios (quod frequentiſſimum) cauſas quaſcunque cognoſcendi poteſtate donabant, Doctores ſic eos Juris ſimul ac Theologiæ creantes. Aliis denique, cauſis aliquot tantùm, velut pecuniariis, ſed non capitalibus, permiſſis. Non tamen, ut ita ex ipſa tali creatione Judiciariam inde ſibi quis poteſtatem naniſceretur, quam ex creatione ipſa ſola actu poſſet exercere, ſed ut ſolùm capax ita fieret præfecturarum Juridicarum, atque ut inde in Judicum Collegia ac Synedria, ſive Magnum ſive Minora, ritè poſſet cooptari. Ex recepta autem tum ante tum poſt legem à Moſe latam *Presbyteri* notione, pro eo qui inter ſuos ſapientiâ & dignitate præcellentior eſſet, illud Moſis, Exodi *c.* 19. *v.* 7. *Et venit Moſes & convocavit Presbyteros Populi*, vertitur in Paraphraſi Hieroſolym. *Sapientes Iſraël*: Ut quam plurima in Pentateucho loca omittam. Quò inprimis pertinet Lex, Levit. *c.* 19. *v.* 32. ubi זקן ſeu *Presbyter* ſignantiùs, pro eo, qui ſapientiâ & dignitate eminentior eſſet, qualiſcunque interim ætatis eſſet, occurrit: *Coram canitie conſurge & honora perſonam ſeu vultum ſenioris ſeu Presbyteri.* Hinc, velut ex receptiſſimo, ab intima tunc antiquitate uſu, notio *Presbyteri* iſta habetur, in loco illo illuſtri de Synedrii Magni inſtitutione, Numer. *c.* 11. *v.* 16. &c. ubi Deus Moſi ait, *Congrega mihi ſeptuaginta viros, è ſenioribus ſeu Presbyteris Iſraël, quos noveris eſſe Seniores ſeu Presbyteros Populi*: De quibus Philo, Οἳ οὐδ᾽ πρεσβύτεροι ἦσαν γνήσιοι πρὸς ἀλήθειαν μὴ μεταλαβόντες τοῦ κατ᾽ ἐκεῖνον πνεύματος ἀκραιφνοῦς, *Qui reverà non fiebant Presbyteri* (ritè non creabantur in munus ei deſignatum) *ſine participatione Spiritus ſapientiſſimi illius*, qualis Moſes erat, qui eos aſcivit creavitque. Unde etiam tam *Synedrium Sapientum*, quàm *Presbyterorum*, dicti ſunt. &c. Pro corporibus verò ac cœtibus in priſco illo tempore Presbyterorum, Græci ſubſtituunt tum ante, tum poſt Legem datam, vocem Γερουσία, à γέροντες, i. e. *Senes ſeu Seniores*, h. e. Presbyteri; quæ ſynonyma: cùm comparativa pro abſolutis non rarò uſurpari, etiam Quintilianus dicat, *Inſtitut. l.* 9. *c.* 3. Unde & Virgilius *Seniorem* pro *Sene* dixit, *Æn. l.* 6. *v.* 304. de Charonte.

Jam ſenior, ſed cruda Deo viridiſque ſenectus.

A *Presbyteri* verò uſu Judaico, etiam vocabulum Πρεσβυτέριον, *Presbyterium*, natum eſt; cujus duplex notio: Altera quâ dignitas ipſa ac officium Presbyteri, quod varium erat pro varia ejus creatione, ſignificatur. Quomodo ſumitur in illo Joſephi, *adverſ. Appion. l.* 2. παντὸς τοῦ πρεσβυτερίου τιμὴν ἔχειν τοὺς νέους, *Ab Juvenibus honorem exhibendum, ubicunque Seniorum dignitas reperitur.* Unde in Chriſtianiſmum primitivum eadem vox ac notio (ſimul cum vocis *Presbyteri* uſu frequentiſſimo, ut ex N. T. liquet) ſumta eſt, adeoque *Presbyterii honor*, & *manus imponere εἰς πρεσβυτέριον, ut Presbyteriô quis fungatur*, Syn. Ancyr. *can.* 18. *in Cod. Eccl. Univ.* 38. Euſeb. *Hiſtor. Eccl. l.* 6. *c.* 7. &c. Et *in Presbyterio filios generare*, apud Innocentium I. *in Decretis*, *c.* 33. eſt, poſtquam Presbyter quis creatus fuerit. Altera, quâ eadem vox *Presbyterorum* ordinem, cœtum ſeu conceſſum, congregationem aut collegium qualecunque denotat, ut Lucæ *c.* 22. *v.* 66. συνήχθη τὸ πρεσβυτέριον τοῦ λαοῦ, *congregatum eſt Presbyterium Populi & Principes Sacerdotum & Scribæ & duxerunt illum* εἰς τὸ συνέδριον αὐτῶν, *in Synedrium* ſeu Conceſſum *ſuum.* Vide quoque Actor. *c.* 22. *v.* 5. Quô ſenſu etiam poſtea inter Chriſtianos vox non rarò occurrit, ut ex *Conſtitutionibus* Apoſtolicis dictis, *l.* 8. *c.* 16. *Synodo Ancyrana*, *Epiſtolis* Ignatio tributis, Cypriano, Aliis, liquet. Nempe licèt & ſic interdum dicti ſunt quidam ex eo tantùm, quòd negotiis aliquot forenſibus aut quaſi (ut Leviri renunciationi) lege ſacrâ præſtitutis, haud impares reperirentur; quod Seldenus oſtendit, *Uxor. Ebraic. l.* 1. *c.* 1. tamen ut plurimum *Presbyterorum* nomine ſoltem illi veniebant, qui ſolenniter creati ac conſtituti juxta morem erant, ut in Synedria cooptarentur Judiceſque fierent, aut Theologiæ Doctores ordinarentur. Hinc duravit per Judaiſmum *Seniorum Judæorum* mentio C. *tit. de Judæis*, *l.* 15. ut & *Synedriorum utriuſque Paleſtinæ*, ac *Presbyterorum*, *C. Theodoſ. l.* 16. *tit.* 8. *l.* 2. 13. 14. 29. Et ex vetuſtiſſimo illo harum vocum apud Ebræos uſu & Presbytero-

byterorum conſtitutione ſolenni, uſurpantur itidem utrœque in Judaiſmo Apoſtolorum reformato, ſeu Chriſtianiſmo ex Judaiſmo ſub illis naſcente. Nimirum uti Ebræis non credentibus ſui, ita credentibus ſeu Chriſtianis ſui *Presbyteri* jam creabantur, qui etiam *Eccleſiæ Presbyteri* dicti, Actor. *c.* 10. *v.* 17. & Jacobi, *c.* 5. *v.* 14. ſitque prima mentio eorum in Eccleſia Chriſtiana Actor. *c.* 11. *v. ult.* Quantum verò *Geruſia* ſeu *Senatus* nomen, id in Fœdere N. ſemel habetur, pro Seniorum, in Politia Judaica, ordine, ſed nunquam pro cœtu aliquo Fidelium ſeu Chriſtianorum. Nec ſane, ut ad Chriſtianiſmum attinens, occurrit in eodem Fœdere vox *Presbyterum*, niſi 1. Timoth. *c.* 4. *v.* 14. *Noli negligere donum, quod in te eſt, quæ data eſt tibi per prophetiam* μετ' ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν τοῦ Πρεσβυτερίου, *cum impoſitione manuum Presbyterii*; ubi tamen Πρεσβυτέρου, i.e. *Presbyteri*, non pauci legi volunt: ut ſenſus ſit; *quæ tibi data eſt, per Prophetiam cum manuum impoſitione, quâ creatus es Presbyter*. Maxime, cùm Paulus ipſe, alibi de eadem gratia ſive dono in Timotheo loquens, 2. Epiſt. *c.* 1. *v.* 6. dicat expreſſè, ὅ ἐστιν ἐν σοὶ διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν μου, *quod eſt in te per impoſitionem manuum mearum*; quod quidem ſonat, quaſi Paulus ipſum creâſſet, non Presbyterorum cœtus aliquis, nomine *Presbyterii* ſignantiùs inter Chriſtianos tunc notus. Nam Presbyterum unicum, alium creare potuiſſe, ex more Hebræorum, qui tum viguit, vetuſto, receptum erat; modò id fieret intra terram Sanctam, & bini alii creationis actui intereſſent: quam libertatem creandi poſtmodum ita ſub Chriſtianiſmi initia, ſeu tempore Hillelis Senioris Principis Synedrii M. temperatam eſſe, ajunt Magiſtri, ut ſine licentia Principis Synedrii M. creandus inde eſſet nemo, nec ab ipſo Principe, ſine præſentia Patris Synedrii, nec à Patre, ſine præſentia Principis. A' quibus tamen reſtrictionibus Apoſtoli, divinô juſſu, etiam extra Terram Sanctam, Euangelium annuntiaturi liberi erant, qui proin in Aſia minori, Creta alibique, *Presbyteros*, ſeu Paſtores, Epiſcopos Doctoreſque Theologiæ Chriſtianæ: paſſim inſtituerunt &c. Hactenus Seldenus, infra laudandus. Uti autem Iſraelitis ac poſteà Chriſtianis, ſic aliis quoque Gentibus, ſuos fuiſſe *Presbyteros* ex Scriptoribus patet. De Ægyptiis ſuprà diximus *Presbyteri Midianitarum & Moabitarum* memorantur Numer. *c.* 22. *v.* 4. 7. 8. ubi iſti, qui legati ad Bileamum venerant, dicuntur *Principes Moab*. Sic cùm Joſuæ tempore non pauci Cananæi, è Phœnicia in Africam fugientes, ibi ſedes fixiſſent, ut linguam, ita & mores ſuorum avitos ſecum illuc afferentes, ad poſteros tranſmiſerunt. Apud eos autem poſtmodùm diu uſurpari ſolitum ſcimus ipſum זקנים *Presbyterorum* ſeu *Seniorum*, nomen, pro eorum qui rebus præerant cœtu. Vide Procopium *Vandalicorum*. *l.* 2. Hinc expreſſa Carthaginienſium Γερόντων mentio, apud Ariſtotelem *Politic. l.* 2. *c.* 9. quorum tamen in numerum diſertè ait adſcitos, αἱρετοὺς μᾶλλον ἢ καθ' ἡλικίαν, *qui eligi mererentur magis quàm qui ætate Seniores eſſent*. Hinc etiam ejuſdem gentis Γερουσία erat ſeu *Senatus*, ut ipſe idem ibi. & Liv. *l.* 30. *c.* 7. Ejuſdem item collegas *Seniores* nuncupatos eſſe teſtis eſt, tum in rebus Annibalis Liv. *l.* 34. *c.* 60. tum apud eum Ariſto Tyrius, qui profugus in tabellis, ſupra ſedem quotidianam Magiſtratus ſuſpenſis, ſcripſerat ſe *privatim ad neminem*, *publicè ad Seniores*, mandata habuiſſe. Ubi Livius, *ad Seniores*, *ita Senatum*, inquit, *vocabant*. E' quibus Senioribus *Suffetes* eligebantur, qui apud Pœnos, tum ut Conſules præerant, tum ut Judices omnimodas controverſias, cognoſcebant: quemadmodum & Romæ Conſules è Senatoribus ſelecti *Senatorum* quoque nomine, cui illud Conſulis velut innitebatur, gaudebant. Parilis apud Perſas vetuſtiſſimos notio ac uſus *Presbyteri* ſeu *Senioris*, quem Γεραίτερον nuncupat Xenophon. *Cyropæd. l.* 1. *Pir*, in plur. *Piran* & *Pirmas*, Pentateuchi verſio Tawaſiana ſeu Perſica. Vox etiam Γέροντες, *Seniores*, ut jam olim per Orientem ad *Optimates* Græcorum deſignandos uſitatiſſima, Homero adhibetur, ut in Achillis ſcuto. *Il.* σ. *v.* 503.

> ——— ——— οἱ δὲ Γέροντες
> Εἵατ' ἐπὶ ξεστοῖσι λίθοις ἱερῷ ἐνὶ κύκλῳ.
> ——— ——— *Seniores*
> *Sedebant in politis lapidibus ſacro in circulo*;

alibique ſæpius. Qui eôdem ſenſu Δημογέροντας habet, *Il.* γ. *v.* 372. ubi de Populi Trojani Optimatibus. Γερόντων Lacedæmoniorum, meminit iterum Ariſtoteles, *d. l. c.* 7. & Plut. *in Lyſandro*. Cretenſium *Seniores* idem Ariſtoteles habet *d. l. c.* 8. ut & Crotoniatarum, Malchus ſeu Porphyrius in *Vita Pythagoræ*: Samiorum Πρεσβυτέρους memorat Jamblichus, *de Vita Pythag. l.* 1. *c.* 5. Et Γερουσία Nicæna haberi exiſtimatur, in vet. *Inſcr.* inter ſchedas Buſbequianas repertâ, apud Gruterum, *in Theſaur. p.* 1096. 5. De Γερουσιακοῖς Alexandrinorum, ſonat *l.* 19. *C. Theod. lib.* 10. *tit.* 10. Quinetiam vetuſtum Γερόντων, eorumque Synedrii apud Græcos nominis, exhibet priſcum marmor Smyrnâ pridem in Angliam allatum, ubi aſſignatis cuidam poſteriſque ejus ab Artemidoro quodam fundi aliquot partibus, in uſum ſepulchralem, adjicitur,

> ΕΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΤΟΛΜΗΣΕΙ
> ΑΠΑΛΛΟΤΡΙΩΣΑΙ ΤΙ ΕΞ
> ΑΥΤΩΝ ΩΔΗΠΟΤΕ ΤΡΟΠΩ
> ΑΠΟΤΙΣΕΙ ΤΩ ΣΕΜΝΟ-
> ΤΑΤΩ ΣΥΝΕΔΡΙΩ
> ΤΩΝ ΕΝ ΣΜΥΡΝΑ ΓΕ-
> ΡΟΝΤΩΝ ΑΥΡΓΥΡΙΟΥ
> ΔΗΝΑΡΙΑ ΔΙΣΧΙΛΙΑ ΠΕΝ
> ΤΑΚΟΣΙΑ.

Cui concors eſt marmor unum & alterum Arundellianorum, ut ibi videre eſt. In Arabum porrò tam Orientalium, quàm Africanorum, ſcriptis nomen *Alſcheich* ſeu *Xeque*, i.e. Senior ſeu Presbyteri, obvium eſt, uti diximus voce *Alſcheich*. Sed & in *Hiſtoriis* eorum occurrit *Senex* κατ' ἐξοχὴν dictus, pro ſupremo Magiſtratu, apud Antoninum *Hiſtor. part.* 2. *tit.* 17. *c.* 9. § 7. alibique non rarò. Quod ad Occidentem, notius nihil eſt, quàm illud de *Senatoribus* à Romulo inſtitutis *Senatuque* Romanorum, de quo alibi dicemus. Nec cuiquam ignotum, in Italia, Gallia, Hiſpania, *Seniores* dici omnes illos, qui dignitate, honore aliterque excellunt. Beda quoque, ubi de Earconberto Cantuariorum Rege eum idola deſtrui & jejunium Quadrageſimale obſervari, per regnum ſuum, *Principali auctoritate* præcepiſſe dicit, A.C. 640. Anglosaxonica verſio ſubſtituit, *Senioralis* ſeu *Senieratus ſui* auctoritate: ut alia tranſiliam. Cùm verò hactenus *Presbyteri* & *Senioris* voces pari paſſu ambulaverint, diſcrimen inde ortum; quòd *Presbyteri* vox jus natalium ſuorum primigenium, in Chriſtianiſmo Eccleſiaſtico exuere cœpit, altera vero illa *Senioris* & Barbaro-Latinè & per linguas Provinciales, in Chriſtianiſmo Politico, *Domini* ſignificationem, à temporibus vetuſtiſſimis, nacta eſt. Qua de re vide plura apud Johan. Seldenum *de Synedriis Veter. Ebræor. l.* 1. *c.* 14. & *l.* 2. *c.* 7. *ubi de Presbyterorum, apud Hebræos, Ordinatione ac de Presbyteris Eccleſiæ Chriſtianorum primitivæ, aliiſque huc pertinentibus fusè diſſerit*, ut & ſupra in voce *Ordinator*. In Eccleſia Chriſtiana, ut hoc addam, *Presbyteri* iidem primitus cum Epiſcopis, dicebantur, quibus prædicatio Euangelii commiſſa: hi ex populo adjuncti, ut cuſtodes eſſent diſciplinæ Eccleſiaſticæ, eôdem nomine inſignes erant; vide de utriſque Apoſtolum 1. Timoth. *c.* 5. *v.* 17. Succeſſu temporis *Presbyteri* Epiſcopis inferiores facti ſunt, vide infrà *Primas*, & nomen ad Sacerdotes reſtrictum, ut docet Malchus *in Byzantiis*, & Critopulus *Confeſſ. Eccl. Or. c.* 11. ubi hic præcipuum eorum munus fuiſſe τὴν τῶν μυστηρίων ἐνέργειαν καὶ τὴν τοῦ λόγου διακονίαν, *Sacramentorum adminiſtrationem & Verbi miniſterium*: cœtera cum Diaconis habuiſſe communia, ait. Ordinabantur autem ad hoc munus ab Epiſcopis, ſed non ante annum 30. more ex Judaiſmo retento, cujus χειροτονίας ritum fusè exponit *Euchologium p.* 84 & *ſeqq.* ipſis verò alios ordinare non licebat, Chryſoſtomus, *Homil.* XI. in 1. *ad Tim.* quanquam non penitùs olim fuiſſe ab ordinationibus excluſos, patet ex antè dictis. Porrò in conjugio vivere non prohibebantur, uti docet Cl. Suicerus voce Γάμος, quem vide pluribus hanc in rem, vocibus Ἐπίσκοπος & Πρεσβύτερος, ubi inter alia, in Eccleſ. Alexandrina, ex quo Arrius Eccleſiam turbavit, *Presbyteros* docendi populum jus perdidiſſe, obſervat: uti de habitu eorum veteri Salmaſ. *ad Pallium Tertullian. c.* 1. de vocis verò uſu in citeriore Eccleſia, hic infrà, ubi de variis *Presbyterorum* in Eccleſia Latina Græcaque generibus. Non omittendus tamen hic locus, de Euariſto Papa, circa Trajani tempora, Alfonſi Ciacconii *in Pontif. VI. Hic Titulos in urbe Roma diviſit* Presbyteris, *ut unuſquiſque ſua parochia terminis diſtingueretur*. Nempe *Tituli* voce, præter alia, veniebat *Inſcriptio* qualiſcunque, quâ res, cui affixa erat, meliùs prætereuntibus innoteſceret. Livius *Dec.* 4. *l.* 10. ubi de Templo Larium permarinorum, à M. Æmilio, dedicato, *Supra valvas*, inquit, *Templi Titulus cum tabula fixus eſt*: dedicationis cauſam ſcil. continens. Vide quoque Plin. *l.* 7. *Ep.* 29. Alios. Hinc à Chriſtianis mos adoptatus, atque ex hac origine demum, etiam hodieque, Eccleſias ipſas prædiaque illis aſſignata in jure Pontificio ejuſque formulis, paſſim denotant *Tituli*; ut in Cardinalium Presbyterorum *Titulis*, nominibus illorum adjici ſolitis, aliiſque id genus quamplurimis, licèt inſcriptionum in Eccleſiis uſus vetus deſierit aut rarò adhibeatur. Indeque apud Prudentium *Periſtephan. hymn.* 2. *Titulum figere Martyris*, *v.* 392. & *Ibid. hymn.* 6. *v.* 45.

> *Parte aliâ Titulum Pauli via ſervat Oſtienſis.*

Idem autem Titulus, verba ſunt Baronii *ad Martyrol.* 26. *Julii*, *quod Memoria ſeu Eccleſia*. Et dein, *Romæ obtinuit vetus loquendi uſus, ut non omnis Eccleſia Martyrumve Memoria* Titulus *diceretur, ſed tantùm inſigniores Eccleſiæ, quibus præficerentur Cardinales Presbyteri*. Sed inolevit plerunque, ut ordinatus etiam quilibet ἀπολελυμένως ſeu *abſolutè*, i.e. citra ſpecialem Eccleſiæ, Monaſterii, Martyrii, cui mancipraretur, deſignationem, *Ordinatus* diceretur *ſine Titulo* ſeu *non attitulatus*, Ivo *Decret. part.* 6. *c.* 26. Unde *Titulari* verbum: Et in formulis Ordinationis Presbyterorum, in *Titulum S. Petri*, *in Titulum S. Albani*, id genus alia frequentiſſimè occurrunt, atque etiam hodieque ſunt in uſu ex veteri more, quem interdum locutiones ejuſmodi non tam ſequuntur, quàm planè deludunt; tametſi idem, quod decreverant Patres Chalcedonenſes (ordinationis iſtiuſmodi χειροτονίαν irritam pronuntiantes *Can.* 6. & *Diſt.* 70. *c.* 4.) inſtauratum ſit in Concilio Placentino, *Diſt.* 70. *c.* 2. ſub Urbano II. Legitur etiam, circa A. C. 166. illud è Pii I. Epiſtolis, *Presbyter Paſtor Titulum condidit*, *Ep.* 34. cujus mentio quoque in Martyrologio Romano Jul. 26. &c. Plura hanc in rem vide apud eund: Seldenum, *de Synedriis Veter. Hebræorum*, *l.* 3. *c.* 15. §. 4. uti de expenſis, quæ à *Presbyteris Eccleſiarum ruralium*, in Epiſcoporum & Archidiaconorum, diœceſin ſuam viſitantium, ſuſceptionibus fieri ſolitæ, ſuprà aliquid voce *Parata*. Neque verò *Presbyteri* ſolùm, ſed & *Presbyteræ*, Græcis Πρεσβύτιδες occurrunt in vetere Eccleſia, quæ mulieres cœteras ad vitam honeſtè inſtituendam hortabantur, &, quia ſupra cœteras mulieres ſedebant in Eccleſiis, προκαθήμεναι hinc dicebantur, abrogatæ *can.* 11. Synodi Laodicen. de quibus iterum vide Suicerum vocibus Διακόνισσα, & Πρεσβῦτις &c.

Pars-

PRESBYTERORUM IN ECCLESIA PRÆSERTIM LATINA ET GRÆCA VARIA GENERA.

α. *Presbyteri Agrorum* & *vici*, apud Zachariam, *in Ep. ad Pipinum*, c. 4. iidem ſunt cum Choriſpiſcopis, quos vide *ſupra*. β. *Presbyter Aſſiſtens*, qui Epiſcopo ſacra facienti adeſt, de cujus munere, vide *Cæremoniale Epiſc. l.* 1. c. 7. γ. *Presbyteri Cardinales*, dicti *Parochiales*, vide *Cardinales*. δ. *Presbyteri Cathedrales*, in Concilio Emeritenſi *can.* 12. memorati, dicebantur, qui ex Parochiis ab Epiſcopis in urbem matricem evocabantur, ut illorum operâ in ſacris obeundis ac componendâ diœceſi commodiùs uterentur. Hi, Presbytero in Parochiis ſuis conſtituto, cui annuum dabant ſtipendium, reliquas obventiones ſibi reſervabant. ε. *Presbyteri Civitatenſes*, & *Diœceſani*, in Concil. Agath. *can.* 22. dicuntur, qui in Civitatibus, & in Diœceſibus ſeu Parochiis, munia ſua exequuntur. ζ. *Presbyter* vel *Sacerdos Domeſticus*, apud Agobardum Lugdun. *de Privil. & Jure Sacerdotii*, c. 11. dicitur is, qui manet in familia Potentis alicujus. Ejus enim ævô *ita increbuerat conſuetudo impia, ut penè nullus inveniretur ——— qui non domeſticum haberet Sacerdotem, non cui obediret, ſed à quo inceſſanter exigeret licitam ſimul atque illicitam obedientiam, non ſolùm in divinis officiis, ſed & in humanis* &c. Hinc *Presbyteri Magnatum & Procerum* tales dicti, qui quòd ſub nullius Epiſcopi diſciplina eſſe viderentur, *Acephali* quoque nuncupati ſunt: ſed Concilium Cabilonenſe *can.* 14. eos ſub Epiſcoporum obſequium revocavit. Sed & interdum Magnates ipſi ſervis ſuis, quos literis imbui permiſerant, libertatem ut *presbyterarentur*, coramque iis, quoties vellet, Miſſam & Horas Canonicas celebrarent eorumque mandatis obedirent, conceſſiſſe leguntur, quod auctoritate Synodorum confirmatum eſſe, tradit Auctor Fletæ, *l.* 2. c. 51. §. 7. η. *Presbyteri Foranei* ſeu *Pagenſes*, Martino Bracar. c. 56. dicuntur, qui ſunt in agris: [illegible], in Concilio Neocæſar. *can.* 13. θ. *Presbyteri Forenſes*, iidem cum prioribus: quô nomine illi inprimis veniunt, qui ex aliena Diœceſi ſeu Eccleſia ſunt, in Synodo Rom. ſub Leone IV. A. C. 853. *can.* 39. ι. *Presbyteri Induſtrii*, in Concilio Romano ſub Innocentio II. c. 10. ſeu *Conducti*, Concil. Remenſi A. C. 1148. *can.* 10. opponuntur *propriis Sacerdotibus*. κ. *Presbyter Localis*, in Concilio Valent. Hiſpaniæ A. C. 524. *can.* 6. *in loco certo ordinatus vel loco alicui addictus*, opponitur *Presbytero Diœceſano* ſeu Parocho, in Concilio Toletano III. *can.* 20. De his Concilium Chalced. *act.* 15. *can.* 6. ſtatuit, nullum Presbyterum vel Diaconum ordinandum, [illegible]. *Presbyter ad Eccleſiam intitulatus*, appellatur apud Leonem IV. *de Cura Paſtor.* λ. *Presbyteri Magnatum* & *Procerum*, Vide ſuprà *Presbyter Domeſticus*. μ. *Presbyter Miſſalis* ſeu *Miſſæ presbyter*, Presbyter ordinatus, qui Miſſam dicit. ν. *Presbyteri Parochiales*, in *Ep.* Zachariæ Papæ ad Pippinum, c. 1. Græcis [illegible], iidem cùm Curionibus, de qua voce vide *ſupra*. ξ. *Presbyteri Peregrini*, apud Gregorium M. *l.* 3. *Ep.* 18. iidem cum *Forenſibus*, ut patet ex *Charta* Adalberonis Epiſcopi Virodunenſ. A. C. 1135. apud Car. du Freſne, *Conſtituimus ergo, quatenus eandem Eccleſiam cum atrio Abbas & Fratres liberè & quietè poſſideant, ne aliquis forenſium Presbyterorum, ſive juſſu, vel conceſſu Abbatis, aliquando de eis ſe intromittat.* ο. *Presbyteri Plateæ*, apud Hebræos dicti ſunt, qui ob ætatem ſimul & qualemcunque rerum ſcientiam, è vulgò delecti (reliquis multo inferiores nec omnino ſolenniter ordinati) creabantur tum in Synedriis Triumviralibus, non publicè per urbes pagoſque conſtitutis, ſed quæ à privatis ſive per compromiſſum, velut in arbitros, in cauſis etiam juriſdictionis contentioſæ, civilibus eligebantur; tum in iis, quæ actibus aliquot forenſibus quidem, ſed juriſdictionis tantùm voluntariæ, pro arbitrio eorum, quorum intererat, adhibebantur; ut in ſolenni renuntiatione Leviri &c. Johann. Seldenus *de Synedriis veter. Ebræorum*, *l.* 2. c. 7. §. 3. π. *Presbyter Populi*, in *Actis* Murenſibus, *p.* 8. & 41. idem cum *Plebano*. ρ. *Presbyteri Priores*, vide Gregor. M. σ. *Presbyteri Procerum*, vide ſuprà *Presbyter Domeſticus*. τ. *Presbyter Ruris*, vide ſuprà *Presbyteri agrorum*. υ. *Presbyter Secularis*, in *Charta vetere A. C.* 1241. opponitur *Presbytero Religioſo* ſeu Monacho, in *Hiſtor.* Prioratus S. Martini, *p.* 499. φ. *Presbyteri Vicani*, in Concilio Turon. II. *can.* 4. qui per vicos diſpertiti ſunt. χ. *Presbyteri Vici*, apud Ebræos, vide ſuprà *Presbyter Plateæ*.

PRESBYTER, quid in Eccleſia ſignificet, ex dictis notum. Sozom. *l.* 8. c. 12. Petrum, qui ſub Arcadio & Honorio floruit, *Archipresbyterum* nuncupat: Socr. verò *l.* 6. c. 9. *Protopresbyterum* Alexandrinæ Eccleſiæ, atque hoc à gradu, ut videtur. Eâdem compoſitione in Orientis imperio *Protopapa* occurrit, quaſi Archipapa; ſed ut *Codinus* indicat, ſecundas obtinens ab Archiſacerdote. Spelmann. *in Gloſſar. Archaiol.*

PRESBYTER Johannes, nomen Regum Tartariæ Magnæ Neſtorianorum, quod Marcus Paulus Venetus, cui omnem illius tractus notitiam debemus, primus in Europam ex Aſia reverſus tranſtulit; è quo id reliqui hauſerunt ac innumera de illo Presbytero Johanne confinxêrunt: præcipuè Johannes Mandevil. Ex hoc dein errore mirum eſt, quot alii fluxêrint: dum quidam Imperium ejus in media Africa, alii in extrema Aſia, collocabant. Sed nec minus in nomine diſſidium. Dreſſero enim *Diſcurſu de Statu Eccl. & Religion. Æthiopiæ*, *ſub Preciſo Johanne*, qui *Geographiæ* Mich. Neandri eſt ſubjunctus, Presbyter Johannes eſt *Johannes Belul*, h. e. *altus ſive pretioſus*. Joſ. Scaligero vox hæc deducta eſt à Perſico *Preſte-Chan*, i. e. *Homo Apoſtolicus* ſive Chriſtianus: Hornio *in Orbe Politico*, *Part.* 4. *Preſte Chan*, exponitur *Rex mancipiorum*: Andr. Caſparo Mullero, *Preſtegani* eſt *Cham Chriſtianus*, quia *Preſte* commune Chriſtianorum in Oriente nomen eſt; cui accedit Bremannus, *in Tract. de Dignitatum Illuſtr. p.* 60. &c. In qua ſententiarum varietate mirè fluctuatur Hornius, hunc *Presbyterum Joannem*, in Aſia, locat, *in Orbe Polit. d. l.* in media verò Africa, in *Orbe Imper. p.* 4 [illegible] ubi ſic habet: *Ab A. C.* 1100. *jactari a peregrinantibus per Europam cœpit, eſſe in remotiſſimis terris potentiſſimum Regem Chriſtianum nomine Presbyterum Johannem. Sed de loco cenſere haec non ſ[illegible] id in univerſum vulgo credebat, regionem illam tanto otio feliciſſimam eſſe, ubi prata ſemper virentia & uvâ labore quaſi ad campos, ubi Elyſios Poetarum campos, ut fabulis illa in terrarum quoque abierit, quò Belgæ hodieque florentiſſimam regionem ſlatim vocant* Paep Jans land, *pro quo German. dicere ſolent* Schlaraffenland. *Tandem circa annum* 1500. *detectus error & repertus in media Africa ille tamdiu quæſitus Presbyter Johannes: Cujus quidem nomen, ex Perſica voce Preſter Chan, i. e. Rex Mancipiorum, deducunt, quod mancipia Abyſſina toto Orbe frequentiſſima ſunt. Ipſi Æthiopes quatuor nominibus appellant Imperatorem ſuum.* 1. Belul gian, *i. e. lapidem pretioſum ac præſtantem.* (Dreſſerus habet, *Johannem Belul*, h. e. *pretioſum* & *altum*, quod tamen & ipſum nomen Hottingero ſuſpectum eſt) 2. *Haſe*, *i. e. electum, cùm in ſolio Regis collocatur* &c. Vide ſuprà ubi de *Abyſſia* & *Abyſſinis*: nec non voce *Maſib*. Ipſe tandem *in Arca Noæ p.* 364. ex Godigno, in priorem ſententiam relabitur, & in Aſia hunc Principem ſtatuit. Carolo du Freſne, ita appellabatur in India longe lateque imperans, quod genus duceret à quodam *Johanne Presbytero* Neſtoriano, de quo agit Albericus *A. C.* 1145. qui *Coirem Cham*, harum regionum Principe, cùm Franci Antiochiam obſiderent, extinctô, principatum invaſerat. De eo Gaufredus Voſienſis *Part. I. c.* 65. *Primò locô ponitur exceſſus ille Johannes, qui regnis imperans magnis, humilitatis causâ Presbyteri ſibi nomen aſcivit: hujus Principatus diverſarum copiæ rerum, quibus etiam plures ipſi ſerviunt Reges, & de Archiepiſcopatu, vel qua de cauſa Pater ejus, Quis & ut Deus, dictus eſt, Epiſtola Manueli ab eo directa prodit breviter.* Vide quæ de hoc Principe obſervavit idem du Freſne, *in Obſerv. ad Joinvillam*, *p.* 89. 90. & plura apud Gregorium Abul Farajum, *in Hiſt. Dynaſtiarum*, *p.* 280. Sanutum *p.* 254. Alios, ut &, ubi *de Pretioſo Johanne*.

PRESBYTERA, aliàs pro vidua ſeniori, quæ in Eccleſia ſuo fungebatur munere: Concil. Laodicen. *can.* 11. Aliàs de Uxore *Presbyteri* dicitur. Concil. Antiſſiod. A. C. 590. celebrati *can.* 21. *Non licet* Presbytero *in uno lecto cum* Presbytera *ſua dormire, nec Diacono, nec Subdiacono.* Cui Binnius ut fucum faciat: Frequentiſſimè, inquit; *Presbyteræ* in Conciliis nominantur mulieres cœlibem agentes vitam illæ, quarum viri *Presbyteratus* ordine initiati vel erant, vel fuerant. Ita intelligendus eſt, ait, Canon. 21. Conc. Antiſſiod. Hæc ille, *notis ad Concil. Laodic.* Sed ex antiquo MS. Chronico *de geſtis Henrici I.* A. C. 1103. refert Spelmannus, ſupra laudatus: *Et Ancelmus Archiepiſcopus Cantuariæ prohibuit Sacerdotibus Uxores non prohibitas*: eundemque ſubnectere ait, ac ſi ad rem novam denotandam, *prodigia alia atque alia conſecuta*.

PRESBYTERALES Epiſtolæ, in Eccleſia Romana dicuntur, quæ ab Epiſcopis dantur iis, qui in aliena diœceſi, ad *Presbyteri* dignitatem, promoveri cupiunt. *Vetus Formula MS.* ex Pithœanis, *Amore Chriſti mihi devincta illa Abbatiſſa il. Pre. Illius. Auſi non fuimus presbyterales dare duabus exſiſtentibus cauſis, nec non indiculum, juxta Canones, Pontificis ſui manu, cum teſtimonio boni operis retro acta vita detulit ſubſcriptum, nec teſtes habuit coram, qui dignum pro eodem ad Sacerdotium ſubeundum præberent teſtimonium*, apud Eund.

PRESBYTERIANI, in Anglia quinam dicti, vide ſuprà, voce *Independentes*, hi enim, cum illis quidem Hierarchiam Epiſcopalem aliaque huic annexa improbantes, iis tamen omninò, circa Regimen Eccleſiæ, directè oppoſiti, *quamlibet particularem congregationem ſuis legibus gubernandam, ſine dependentia ab ullis aliis, in Eccleſiaſticis rebus, repudiatâ auctoritate Synodorum, Claſſium, Colloquiorum* &c. docent, uti diſcimus ex *Decreto* Synodi Carentonianæ Gallicæ A. C. 1644. contra *Independentes* condito. Cùm illi contrà *Presbyterii*, *Claſſium*, *Synodorum* authoritatem, velut Apoſtolicam, venerantur. Certè vel experientiâ judice utri præferendi, patebit facilè. Cùm ex Independentiſmo, velut equo Trojano, innumeræ in Angliam redundârint hæreſes & deliria: Scotia verò *Presbyterii regiminiſque* ſui beneficiô à Sectariis & Schiſmaticis diu manſerit immunis. *Præfat. ad Syntagma Confeſſion. edit. Genevæ*, 1612. *Eſt Eccleſia Scoticana privilegium rarum præ multis, quòd circiter annos plus minùs* 54. *ſine ſchiſmate, nedum hæreſi, unitatem cum puritate doctrinæ retinuerit.* Plura de illis apud Hornium *Hiſtor. Eccleſ.*

PRESBYTERIUM, pars quoque Eccleſiæ dicta, quæ aliàs Chorus vel potius ipſe pſallentium chorus, Angl. *the Quire*. Vita Leonis Papæ 4. *Tom.* 3. *An.* 618. *b.* apud eundem Spelmann. *in Gloſſar.* Carolo du Freſne magis eſt, pars Ædis ſacræ, in qua *Presbyteri* conſiſtunt & ſacræ liturgiæ vacant. Græcis [illegible]: unde Presbyteri, quòd ibi conſiſtendi jus haberent, [illegible] dicti ſunt, Gregorio Nazianzeno, uti idem Car. du Freſne obſervavit, *in Deſcr. Ædis Sophianæ*, *num.* 49. in quam etiam ſententiam Eudathius Presbyter in *Vita* S. Eutychii Patriarchæ Conſtantinopol. *num.* 99 [illegible] dixit. *Adytum* vocatur in Synodo Rom. ſub Eugenio II. c. 33. quod quidem cancellis fuiſſe à reliqua Æde diſtinctum, ſuprà vidimus, ubi de *Cancellis*. *Titulus* idem interdum Latinè; qui voce & ſic [illegible] Templorum, quæ aliis *Cubicula*, nonnullis venire, unde *Titulatorum Altare*, h. e. altare, vel capella, in majori Eccleſia, monet idem voce *Ti-*

tuitur. Vide & ſuprà *Presbyter.* Sed & *Presbyterium* in Eccleſia Romana dicitur donativum, quod Romani Pontifices, maximè cum inaugurabantur, diſtribuere ſolebant, fortè quòd ratione *nomine Presbyterii ſeu Papalis dignitatis*, effunderetur: quemadmodum Donativa Conſulum *ὑπατικὰ* & *ὑπατεῖα* appellata ſunt, quod ab iis novitiò Magiſtratus ſpargerentur. De eo ſic Dominic. Macer. *in Hierolex. Donativum, quod novus Pontifex in ejus coronatione facere ſolebat, in Lateranenſi Eccleſia, ſingulis Cardinalibus, quibus in toremam mitra duoſ ſenta aurea cum duobus groſſis argenteis immittebat, & aliis Epiſcopis ac Præſulibus unum aureum ſolidum, & unum argenteum groſſum dabat*, ex Ceremoniali Rom. Pergit dein, *ſic fortaſſe appellabatur, quia intra Presbyterium diſtribuebatur, ſive quia ad Conſiſtorium hoc donativum ſpectabat; nam Conſiſtorium Presbyterium .... dicebatur* ——— *Ob eandem rationem Presbyterium dicitur ſerica burſa illa, in qua viginti quinque ſolidi antiquæ monetæ incluſi præſentari ſolent ab Archipresbytero Vaticanæ Eccleſiæ Pontifici, quando ibi ſolenniter celebrat, pro Miſſa benè cantata, ut in Ceremoniali dicitur, quam ſolet deinde Papa Diacono Cardinali, qui Evangelium cecinerat, tradere, & is ejus Caudatario erogare.* Quô ritu verò Cardinales Præſuleſque *Presbyterium* accipiant, à Pontifice, exponitur in *Ceremoniali Rom.* ex MS. Vaticano, apud Raynaldum *ann.* 1272. *de Conſecr. PP. Venit ad aliquem locum præparatum decenter & ibi dat cuilibet Cardinali & Prælato Presbyterium* Et ipſe *Papa ſedet in ſede & quilibet Cardinalis & Prælatus vadit coram eo & flexis genibus extrahit ſibimet Cardinalis ſive Prælatus mitram & tenet apertam ante Papam & ipſe ponit illam pecuniam, quam dat ei in uno cypho argenteo Camerarius & quam dicit liber Cameræ, qui vocatur Polypticus, & ille, qui recipit pecuniam in mitra, oſculatur genu domini* PP. &c. Sed & ad Imperatorias ſparſiones vox extenſa. Clemens IV. agens de Coronatione Imperatoris, apud eundem Raynaldum *ann.* 1311. *num.* 13. *Conſuevit autem Imperator larga* presbyteria *omnibus exhibere, quibus ea, cùm coronatur, ſummus Pontifex largitur, videlicet Epiſcopis, & Diaconis, Cardinalibus, Primiceriis & Cantoribus, Subdiaconis & Regionariis* &c. Quod *Roga* quoque dicebatur, vide *ibi.* De uſu autem vocis *Presbyterii* priſco, ſuprà in *Presbyter.*

PRESLIUS Rodolphus, vide *ibi.*

PRESPA, *Apſalus Ptolemæo*, oppid. Macedoniæ & lacus apud Achridum urbem teſte *Cedrenô* cum *Curopalate.*

PRESSORIUM, apud *Uguſionem*, Græcis *πιεστήριον*, vide ſuprà in voce *Prelum*, & verbo *Premere.*

PRESSUS Color, apud Tertullian. *de Pallio.* c. 3. *Imò omni conchyliò preſſior, quà colla florent;* Latinè dicitur, qui aliàs *ſaturus* aut *ſaturatus*, Græcè *κατακορής*, quô nomine intenſiorem colorem & minimè dilutum appellant. *Myrteum* & *Preſſum* eundem faciunt. *Servius* & *Iſidorus. Myrteum, quem in purpura* preſſum vocamus Myrteus autem color *Porphyrio*, medius eſt inter flavum & nigrum. Sic Plin. *l.* 33. *c.* 12. genus quoddam ſilis *preſſum* vocat, quod cœteris erat fuſcius & quô Pictores utebantur ad picturæ umbras: *Tertium genus eſt* preſſum, *quod alii Syriacum vocant, ex Inſula Syro, jam quidam ex Achaja, quô utuntur ad picturæ umbras.* Idem de Sinopide, *l.* 35. *c.* 6. *Quæ magis cæteris rubet, utilior abacis: Idem pretium ejus, quæ* preſſior *vocatur, & eſt maximè fuſca.* Servius *ad illud Georg. l.* 3. *Spadices glaucique: quos phœniciatos vocant*, preſſos, *myrteos.* Nempe uterque idem color, ſubfuſcior videl. & ſaturatior. Eundem Græci *κατακορῆ, ἔχθιμον, μέλανα, ἀμαυρόν*, Latini *oneratum* dixêre *plenum, adſtrictum, auſterum, improbum, ſuperbum* &c. quas voces, ſi placet, vide, & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 344. & 345. In purpura inprimis id *preſſum* dicebatur, quod obſcurius erat & fuſcius, in rubro item, ut rubricæ genus *preſſus*, apud *Plin.* Idem *p.* 1157. Aliàs *Preſſa veſtis* ſplendens intelligitur, quia ſplendor eſt *de preſſorio*, apud eundem Salmaſ. *ad Tertull. d. l. c.* 5.

PRETIOSA rogis inferendi ritus, memoratur Statio, *Theb. l.* 6. *v.* 207.

> ——— *non unquam opulentior illîc*
> *Ante cinis, crepitant gemmæ, atque immane liqueſcit*
> *Argentum, & pictis exſudat veſtibus aurum.*

Quem morem antiquiſſimum fuiſſe, ait vetus Scholiaſtes: ortum inde, quòd Inferis rem divinam facientes ſolebant crateras cum libamentis flammis injicere, habet Servius *ad Æn. l.* 6. *Diis ſuperis tantùm libabant. Inferis verò ſacrificantes etiam vaſa in ignem mittebant.* Hinc cum ſuis gemmis cadavera nobilia cremata, docet Propertius. *l.* 4. *El.* 7. cum veſtibus pretioſis, Alii, quorum partem poſt Libitinarios Scriptores, illuſtrando dicto Statii loco contulit Thom. Dempſter. *Comm. ad Corippum.* Hodieque, in Oriente inprimis, multo in uſu. Sed & de Iſraelitarum Regum ſepulchris, Davidis inprimis, talia habet Joſephus paſſim, cujus rei alia in illa gente, Deo ſacrâ, ratio fuit, uti dicemus, ubi de *Sepultura*, vide quoque hîc paſſim alibi. Aliud quid *Pretioſa* eſt, apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ, uti videbimus infrà in voce *Prima.*

PRETIOSI Johannis ſeu *Presbyteri Johannis* Imperium, ubi fuerit, non ſatis conſtat. Doctioribus tamen in Aſia fuit, versùs Tartariam; quanquam alii malè Abaſſinorum Imperium Presbyterum Johannem vocârint: De cujus erroris origine differit Godignus. *c.* 5. In Tartaria circa Cathayam regnârunt, ante multa ſecula, Imperatores Neſtorianorum, dicti *Juhanna* communi nomine, ab Europæis Presbyteri Johannes, quorum potentia à Zingi Tartaro deſtructa fuit. Eô tempore, quô Luſitani Indiam detegebant, magna per Europam fama erat Presbyteri Johannis, quò tamen locô eſſet, ignorabatur. Quare, cùm Petrus Coillanus audiviſſet in Æthiopia eſſe Imperium Chriſtianum potentiſſimum, credidit ipſum eſſe, qui Presbyter Johannes diceretur: Hic ergo primus Abaſſinum Imperium ſic appellare cœpit, errore dein in omnes ſparſô. Vide *Abaſſini.*

PRETIUM, apud Papinianum, *l. Reſponſor. tit.* 3. *in LL. Luitprandi R. Longob. tit.* 60. §. 1. *aliiſque paſſim*, compoſitio ſeu mulcta eſt pecuniaria homini impoſita, qui alterum occiderat, ſecundùm ejus æſtimationem ſeu ſecundùm ejus natales. Alia enim erat Presbyteri aut Viri nobilis, alia ſervi aut hominis inferioris, æſtimatio ac pretium, *Pretium Nativitatis* dicitur, *in Anglia* &c. Unde *Natus ad* 3. *vel* 4. *libras* dicitur is, cujus pretium nativitatis eſt totidem librarum, in *LL. Henrici I. c.* 74. & 76. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* ubi etiam de *Pretio Nuptiali* ſeu *Uxoris*, in *LL.* Burgund. i. e. dote; *de Pretio Regis*, ſeu jure, quod Regi & Domino competit, res promercales comparandi certô & definitô pretiô: *de Pretio Sepulchri*, apud Hibernos, quod ex bonis mobilibus defuncti cedebat Eccleſiæ, in qua humabatur: vacca nempe, equus, veſtimentum & ornamentum lecti &c. varia habet. Adde ſaltem, *pretium* hominis Saxonibus *Weram* item *Weregildum* dictam, & quidem apud eos, Angloſque, ut & alias nationes Septentrionales, Nobilis ſeu *Thani* æſtimationem 20. libr. villani 100. ſolidorum fuiſſe &c. Vide eundem, voce *Wera*, ut & infrà in *Thrymſa.*

PRIÆSUS, urbs Cretæ. *Steph.*

PRIAMUS, Laomedontis fil. qui, Iliô ab Hercule everſô, unà cum Heſione ſorore in Græciam abductus eſt captivus. Poſtea tamen, aurô redemptus, Ilion inſtauravit ſimul & exornavit, regnique limites uſque adeò protulit, ut non ſolùm Trojæ, ſed totius ferè Aſiæ Rex videretur. Felix 50. filiis pater: quorum 17. vel ſecundùm Homer. 19. ex juſtâ uxore (Hecubâ ſcil. Ciſſei Thraciæ Regis filiâ) cæteros ex pellicibus habuit. Nomen ei ab eventu inditum, quòd puer ab Hercule captus, aurô redemptus fuiſſet: *Πρίαμαι* ſiquidem *emo* ſignificat. *Etymologus: Πρίαμος ἐκ τοῦ πρίω, τὸ πωλῶ, τῆς ὀνομασίας ταύτης ἔτυχε.* Antea *Podarces* dictus fuit, teſte *Lycophrone.* In bello Trojano vidit filios ſuos ferè omnes ab hoſtibus interfectos. Tandem captô Iliô & ipſe à Pyrrho Achillis filio occiſus eſt prope aram Jovis Hercei, in ſanguine filii. An. regni 40. Virg. *l.* 2. *Æn.* Horatio *dives Priamus* dicitur *Carm. l.* 1. *Od.* 10. *v.* 14. quia divites aurarias, vel aurifodinas, ſive auri venas habuit juxta Abydum. Strabo, *l.* 14. *Ὁ δὲ Πριάμου πλοῦτος ἐκ τῶν ἐν Ἀστύροις περὶ Ἄβυδον χρυσείων μετάλλων.* Ovid. *l.* 3. *de Arte. v.* 441.

> ——— ——— *Troja maneret,*
> *Præceptis Priami ſi foret uſa ſenis.*

Cicer. *l.* 1. *Tuſcul. Priamum totâ progenie orbatum, cùm ad aram confugiſſet, hoſtilis manus interemit.* Seneca in *Troade*, *Actu* 1. *v.* 54.

> ——— *Ille tot Regum parens,*
> *Caret ſepulcrô Priamus, & flammâ indiget,*
> *Ardente Trojâ.* ——— ———

Virg. *Æn. l.* 2. *v.* 554.

> *Hæc finis Priami fatorum: hic exitus illum*
> *Sorte tulit, Trojam incenſam, & prolapſa videntem*
> *Pergama; tot quondam populis, terriſque ſuperbum*
> *Regnatorem Aſiæ: Jacet ingens litore truncus:*
> *Avulſumque humeris caput, & ſine nomine corpus.*

Unde Manil. *l.* 4.

> ——— *Priamumque in litore truncum.*

Seneca Tragœdus, *Troad. Actu* 1. *v.* 141.

> *Sigæa premit litora truncus.*

Ennius majori ludibrio *ſamiaſſum* ait; ſic enim ille in *Andromache:*

> *O pater, ô patria, ô Priami domus,*
> *Septum altiſonô cardine templum,*
> *Vidi ego te adſtante ope barbaricâ*
> *Tectis cælatis laqueatis*
> *Aurô, ebore inſtructum regificè;*
> *Hæc omnia vidi inflammarier,*
> *Priamo vi vitam evitarier,*
> *Jovis aram ſanguine turparier.*
> *Heu reliquias ſemiaſſi regis, denudatis oſſibus,*
> *Per terram ſanie delibutam, fœdè divexarier.*

Ejus imperium, quibus olim finibus terminaretur, ex Homero Geographus oſtendit, in hæc verba, *l.* 13. *Ὁ Ποιητὴς αὐτοῦ περὶ Ἄσσιον τόπον καὶ τῶν περὶ τὸν Καΐκου χώραν ...... τὴν Τρώων ἀρχὴν μέχρι τοῦ Καΐκου ποταμοῦ καὶ διῃρημένης κατὰ δυναστείας εἰς ὀκτὼ μερίδας, ἢ καὶ ἐννέα.* Virg. *l.* 12. *Æn. v.* 545.

> ——— *Nec Priami regnorum everſor Achilles.*

Propert. *l.* 2. *El.* 28. *v.* 54.

> *Et Phœbi & Priami diruta regna ſenis.*

Idem, *l.* 4. *El.* 1. *v.* 52.

> *Longævum ad Priami vera fuiſſe caput.*

Quinctus Ennius.

> *Cùm veter occubuit Priamus ſub Marte Pelaſgo.*

Nic. Lloyd.

PRIAMUS, cognomen Gordiani Junioris apud Jul. Capitolin. *in Vita ejus*, c. 19. *Mulierum cupidiſſimus: habuiſſe enim decretas ſibi concubinas XX. & II. fertur. Ex quibus omnibus ternos & quaternos filios reliquit; Appellatuſque eſt* Priamus *ſui temporis, quem vulgò jocantes, quòd eſſet natura propenſioris, Priapum non* Priamum *ſæpe vocitabant.* Datum nempe ei id cognomen eſt, ob multitudinem liberorum, quâ celebris apud Homerum aliosque Poetas, Priamus fertur.

PRIANTES, apud Solin. *c.* 10. *in veterib. editionibus*, ut & apud Plinium, *l.* 4. *c.* 11. populi Thraciæ, qui Herodoto *Briantes.* Vide *Brianta.*

PRIAPATIUS, aliis *Pampatius*, an *Pharnapatius*, Parthorum Rex III. excepit Arſacem II. & actis in regno quindecim annis deceſſit: relictis duobus filiis, Mithridate & Phrahate, quorum hic, utpote major natu, patri ſucceſſit, Juſtin. *l.* 41. *c.* 5. In Parthicorum vero Regum catalogo Joh. Eichmanni, à Schickhardo edito, nihil ſimile apparet, uti Voſſ. docet *Notis ad Juſtin. d. l.*

PRIAPEIA, carmen obſcœnum, quod nonnulli Tibullo, alii Ovidio adſcribunt.

PRIAPONNESUS, inſula in ſinu Ceramico. Plin. *l.* 5. *c.* 31. Hôc tempore caret habitatoribus & nomine. *Ferrar.*

PRIAPUS, Liberi patris & Veneris fil. quem ſuperſtitioſa antiquitas hortorum præſidem credidit, addo & portuum. *Leonidas* vetus poeta:

Τᾶδ' ὁ Πρίηπος ἐγὼ ἐντέλλομαι ὁ λιμενίτας.

De quo vide Voſſ. *de Idol. l.* 2. *c.* 7. & Dempſter. ad Roſin. *l.* 2. *c.* 10. Idem & Lampſacenus dicebatur, à Lampſaco, non ignobili Troadis urbe, ad Helleſpontum ſita, in qua & natus creditur. Ferunt enim, Venerem Liberi patris amore captam, ei ex India redeunti obviam prodiiſſe, coronamque illi ex rubenti roſâ, tum primùm ex ſanguine ſuo enatâ obtuliſſe, eiqueillum coronatum, tanquam ſponſum ſuum ſequi ſe juſſiſſe. Verum cùm ex illius concubitu gravidam ſeſe & partui vicinam animadverteret, Lampſacum ſeſe contulit, ut ibi partus tempus exſpectaret. Juno interim Zelotypiâ exagitata, cùm ſe parturienti opem ferre ſimularet, peractâ prius incantatione, deinde & uterô ejus contrectô fœtum ejus cùm cæteris omnibus partibus deformem, tum prægrandi pene dehoneſtatum reddidit. Quem cùm mater recens natum vidiſſet, pudore affecta pro neglecto habuit, Lampſacique reliquit. Verùm cum poſteà adultus Lampſacenis mulieribus nimium gratus eſſet, à civibus ejectum ferunt. Ob quam rem, quum neſcio quô malô poſteà premerentur, templa ei & ſacra conſtituerunt, factuſque etiam hortorum Deus eſt. Immolabant ei aſinum, quod cùm olim in feſto Magnæ matris, ad quod omnes Dii convenerant, epuliſque ſatiati noctem luſibus ducebant, Lotidi nymphæ, ſive, ut aliis placet, Veſtæ humi dormienti vim inferre conaretur, intempeſtivô aſini, quô Silenus vehebatur, clamore excitata Virgo, manu eum rejecerit, magnô omnium, qui aderant, riſu. Ovid. *l.* 1. *Faſt.* *Hyginus* verò tradit, ob id Lampſacenos aſinum ei immolare conſueviſſe, quòd ab eo, cùm de magnitudine pudendi certarent, ſuperatus videretur. Vide Diodor. Sic. *l.* 5. Cæterùm Priapus recens eſt Deus, & ab Heſiodo ignoratus. Fulgentius inter Semones collocat, & cœlô receptum nondum eſſe perhibet, propter tenuitatem meritorum. Athenæus ait eſſe Dionyſium, *l.* 1. *Τιμᾶται παρὰ Λαμψακηνοῖς ὁ Πρίαπος, ὁ αὐτὸς ὢν τῷ Διονύσῳ. ἐξ ἐπιθέτου καλούμενος οὕτως, ὡς Θρίαμβος καὶ Διθύραμβος.* Giraldus tantùm Bacchi comitem eſſe tradit. Priapus (ut ait Theocriti *Schol. in Idyl.* 1.) *παρ' ἐνίοις ὁ αὐτός ἐστι τῷ Διονύσῳ. ἐκ τῆς ἐτυμολογίας τοῦ Φαίνεσθαι. Ἄλλοι δὲ εἶναι Βιάνορος, ... Βακχίοις καὶ μύθοις ...* ὁ Πρίαπος ὁ τριμίγης τὸ ... Virg. *Eclog.* 7. *v.* 33.

> *Sinum lactis, hæc tibi liba Priape quotannis*
> *Expectare ſat eſt; cuſtos es pauperis horti.*

Idem, *Georg. l.* 4. *v.* 110.

> *Et cuſtos furum atque avium, cum falce ſaligna,*
> *Helleſpontiaci ſervet tutela Priapi.*

Horat. *l.* 1. *Serm. Sat.* 8. *v.* 1.

> *Olim truncus eram ficulnus, inutile lignum;*
> *Cùm faber incertus, ſcamnum, faceretne Priapum,*
> *Maluit eſſe Deum. Deus inde ego furum aviumque*
> *Maxima formido.*

Tibullus, *l.* 1. *el.* 1. *v.* 17.

> *Pomoſiſque ruber cuſtos ponatur in hortis,*
> *Terreat ut ſæva falce Priapus aves.*

Vide Martial. *l.* 6. *Epigr.* 49. & *l.* 8. *Epigr.* 40.

Nic. Lloydius. Si qua verò ſubſit Hiſtoria, facilè credi poteſt, uti Tarquinii Romæ pulſi ſunt, ob vitiatam Lucretiam; ita quoque virum quempiam Principem in exilium eſſe actum, ob fœdas libidines, quibus ſalaciſſimo *Priapo* viſum fuit comparari. Sed enim non ejuſmodi potuiſſet conferri *Priapo*, niſi anteà hic pro Deo ſic cultus fuiſſet. Sic autem cultus eſt antiquiſſimis jam temporibus, ſub nomine *Baal-Phegor*, ab Arabiæ populis Moabitis atque Midianitis, Numer. *c.* 25. *v.* 2. 3. 6. quô nomine certum eſt Solem fuiſſe adoratum; cùm & *Priapi* nomine Sol venerationem invenerit: quorum utrumque veteres habent Auctores. De priori ita Hieronym. *in Oſ. l.* 2. *c.* 9. *Beelphegor, idolum Moabitarum, quem nos* Priapum *poſſumus appellare.* Vide eundem, *l.* 1. *contra Jovinian.* & Iſidor. *Orgin. l.* 8. *c.* 11. Poſterius quod attinet, variis argumentis aſtrui poteſt. Namque Orpheus ſeu Onomacritus *Hymnis* ſeu *Initiis* eum *πρωτόγονον* celebrat vocatque *φάνητα Διονύσιον*, item *παμφαῆ ἔρωτα*: ac mox de eodem ſubjungit,

> ———————— *Κατὰ κόσμον*
> *Λαμπρὸν ἄγων φάος ἁγνόν, ἀφ' οὗ σε Φάνητα καλοῦσιν*
> *Ἠδὲ Πρίαπον ἄνακτα.*
> ———————— *Per mundum*
> *Emicantem ducens lucem, à qua te Phaneta voco,*
> *Atque* Priapum *Regem.*

Poſteà dicitur & *πολύσπορος*, quemadmodum *Πρίαπον* Grammatici dictum ajunt, quaſi *πριάμενον τὸ σπέρμα*, quod optimè ſoli, unde vis omnis ſeminatrix, convenit. Idem eô confirmatur, quod *Priapus* idem ac Ægyptiorum Horus, is autem idem ac Sol, *Suida*: è quo etiam cognoſcimus, cur *Priapus*, h. e. Horus ſive Sol, manu unâ ſceptrum, alterâ rubentem illum ac podalem teneat faſcinum, ut alia omittam. Sic igitur Baalphegor ſive *Priapus*, nihil aliud fuerit, quam ſeu Naturæ, ſeu Cœli, ſeu Solis vis generatrix, cœlitus ſeſe diffundens per univerſum Orbem, maximeque ſeſe exerens, tum in plantis, unde & in hortis ſimulachrum *Priapi* conſtitui ſolitum: tum in animalibus, etiam hominibus: Unde nupturæ ad Mutinum Titinum, cui ædes ad mutum Mutellinum in Veliis fuit teſte *Feſto*, olim deducebantur, ut à Numine generationis Præſide, poſt fœdos quoſdam ritus, vim & ipſæ generandi adipiſcerentur. Vide Arnob. *l.* 4. Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 4. *c.* 11. Lactantium, *l.* 1. *c.* 20. Origenem, *Numer. Homil.* 20. &c. Sacra quoque & figura utriuſque fœdiſſima conveniebant: putanturque eadem fuiſſe, quibus præerat Maacha, mater Regis Aſa, qui eam ab hoc removit officio ac Numinis illius turpiſſimi ſimulachrum combuſſit, cineresque projecit in torrentem Chedron, 1. Regum *c.* 15. *v.* 13. & 2. Paralipom. *c.* 15. *v.* 16. Vide Hieronym. *loc. cit.* Nec obſtat huic ſententiæ, quod Athenæus, *Priapum* non Apollinem eſſe ait, ſed Bacchum *l.* 1. Namque non *Priapus* modò, ſed & Bacchus quoque, idem eſt ac Sol. Sed *Priapum* quando vocarent, univerſe ſpectabant generationem omnium rerum, maximeque plantarum & animantium, cum verò Bacchum nominarent, particulariter attendebant maturationem liquoris in vitibus, ſive uvarum & vini productionem. Vide Gerh. Job. Voſſ. *de Idolol. l.* 2. *c.* 7. *toto.* Nec verò ruſticum tantùm hoc Numen, ſed & marinum, navigationibus præpoſitum fuiſſe, ex Leonida patet *Anthol. l.* 1. *c.* 56. *Epigramm.* 4.

> *Τᾶδ' ὁ Πρίηπος ἐγὼ ἐντέλλομαι ὁ λιμενίτας.*
> *Hac Priapus ego impero, portubus præfectus.*

Quod confirmat *Antipater Sidonius*, & *Marcus Argentarius*, vetus itidem Epigrammatophorus. Unde à *Satyro Thyillo* antiquo Poeta *λιμενορμίτας* & *λιμένων δαίμων*: ab Archia *ναὸς φύλαξ*, à Theæteto *ὁρμοδότης* vocatur: cui aræ, ceu littorali Deo, i. e. Portumno aut Neptuno, erigi ſolebant: *Agathiâ Scholaſticô* teſte,

> *Ἐμπορίοιο ἐναλὶ βωμοῖσι Πριήπου.*
> *Portuum Præſ. in aris Priapi* &c.

Verùm communiori Poetarum ſententiâ, Hortorum reique ruſticæ Præſes fuit: Hinc *λαχάνων φύλαξ* Petito, *Anthol. c.* 12. *Epigr.* 88. *ξηρῶν κλημάτων φύλαξ*, *Luciano*, *φύλακα ... ἔχων*, *Argentario*; *φυτὰ ῥύσιμος*, *Antiſtio* dicitur. Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſini Antiqq. l.* 2. *c.* 10. Nec tamen, quæ de navigatione diximus, non Soli quoque facilè aptabuntur.

EPITHETA VARIA PRIAPI.

Baal phegor: apud Moabitas ac Midianitas dictus eſt.
Bacchus, apud *Athenæum.*
Κλημάτων ξηρῶν φύλαξ, i. e. *Palmitum aridorum cuſtos*, *Lucian.*
Λαχάνων φύλαξ, i. e. *olerum cuſtos*, *Anthol.*
Λιμενίτας, *λιμενορμίτας*, *λιμένων δαίμων*, *Portuum Præſes ac Genius*, Poetis.
Mutinus, cujus faſcino inſidere, ut conciperent fœminæ olim cogebantur.
Phanes, à *φαίνω*, *luceo*, quod Solis proprium.
Φυτὰ ῥύσιμος, i. e. *frutices ſervans*, Poetis.
Πόρου φύλαξ, i. e. *tranſitûs Cuſtos.* Iiſd.
Res turpis ſeu turpicula, quæ è collo pueris ſuſpendebatur olim ad Caprimulgum, Striges & Sagas abigendas. Cujuſmodi Faſcinum ex ære è Muſæo Parentis exhibet *Caſp. Bartholinus*: ut & alios ex lapide Lazuro, corallio, cryſtallo Laur. Pignorius in *Menſa Iſiaca.*
Titinus, vide Feſtum & Auguſtin. *loc. cit.*

PRIAPUS, cognomen Gordiani Junioris per convitium à vulgo detortum, ex *Priamus*, ut *ibi* vidimus. Apud Juvenalem, *Sat.* 2. *v.* 95. *Priapus vitreus*, poculum eſt in obſcœnam figuram formatum; cujuſmodi poculis qui bibebant, *Drillopotæ*, ex *δρίλλος*, *verpa*, & *πίνω*, *bibo*, dictos eſſe, Scholiaſtes ejus notat. In *Hiſtor. Auſtrali A. C.* 1289. machina bellica hôc nomine occurrit, an quòd rotis aptata, partis, quæ viri ſunt, ſpeciem referret, uti *canones* hodierni; an quia Gallica vox *engin*, pro membro viri & machina, vulgò uſurpatur, unde vox *Ingenium*, de qua ſupra, ut de *Priapis marinis*. Voſſ. de *Idolol. l.* 4. *c.* 12.

PRIAPUS & PRIAPUM, *Laſſi*, teſte *Nigrô*, urbs Myſiæ Aſianæ ad Helleſpontum maritimæ cum fluvio cognomine, Pario & Lampſaco finitima. A Priapo Deaſtro, qui ibi colebatur, illamque condidit. Virg. *l.* 4. *Georg. v.* 111.

> *Helleſpontiaci ſervet tutela Priapi.*

Plin. *l.* 5. *c.* 31. inſulam ſic vocat circa Ioniam, & *Priapis*, eſt regio ſeu tractus.

PRIARIUS, Rex Alemannorum, cum XXXM. hominum oppreſſus, à Gratiano Imperatore A. C. 380. Oroſ. *l.* 7. *c.* 19. *&c.*

VANDALIÆ PRINCIPES.

PRIBISLAUS I. fil. Buthues, Herulorum Regis, cum fratre Nicoloto; quorum uterque Idololatra & Chriſtianorum perſecutor, Canutô Danô, qui patrui illorum filios regnô pepulerat, à ſuis occiſô, rerum potitus eſt. Verùm à Rugiis captus, & in cuſtodia mortuus eſt: quemadmodum & Nicolotus, ab Henrico Leone & Alberto Urſo, totô penè regnô exutus & in prælio occiſus eſt.

PRIBISLAUS II. fil. Nicoloti præfati, ultimus gentis Rex, à Pomeranis reſtitutus, cum Henrico Leone memorato, qui Patrem pepulerat, acre bellum geſſit: in quo ipſe quidem Henricus victus & Adolfus Comes Holſatiæ cæſus eſt: interim tandem *Pribiſlaus* in ordinem redactus, parte ditionum regióque titulô

ceſſit,

ceſſit, & Ducis nomine aſſumtô, baptizatus Doberanenſe Cœnobium fundavit Roſtochiumque condidit: demum A.C. 1215. in ludis Equeſtribus equi caſu extinctus. Pater fuit Henrici cognomine *Burwini*, qui belli ruinas aliquas reſtauravit: ex hoc Avus Johannis, Nicoloti, Burwini & *Pribiſlai*, qui Parchumi dominus Gentili ſuperſtitioni ſolus adhæſit, ſed abſque prole extinctus eſt. Phil. Jac. Spenerus *Sylloge Geneal. Hiſtor. in Fam. Vandal.*

PRIDEAUX Johannes, Anglus, à diſputandi ſolertia jam à 18. ætat. anno celebris, Rector Collegii Exonienſis in univerſitate Oxonienſi, Doctor Theologiæ & Regius Theologiæ Profeſſor conſtitutus. Rectoratum per annos fere 32. Profeſſionem ultra 27. tenuit, Academiæ Vice-Cancellarius quinquies fuit, Principi Henrico, Regibus Jacobo I. & Carolo I. à Sacris, atque ab hoc ultimo ad Epiſcopatum Wigornienſem evectus. In muneribus ſuis non ſine gloria verſatus, Artium, LL. & Theologiæ cognitione, inconcuſſa denique in Principem & Eccleſiam fide, conſpicuus, obiit A.C. 1650. ætat. 72. Scripſit plurima, inter alia, *Conciones*, *Lectiones*, *Orationes*, *Faſciculum*, *Controverſiar. Theologicar. Manuductionem ad Theologiam Polemicam*; *Hypomnemata Logica*, *Rhetorica*, *Phyſica*: *Heptades Logicas*; *Tabb. ad Grammaticam Græcam*, *introductorias*: *Iſagogen ad commode Hiſtoriæ lectionem*; *Conciliorum Synopſin*, &c. Anton. Wood. *Hiſtor. & Antiqq. Univerſ. Oxonienſis.*

PRIDIANÆ Dapes, in ſacris Conviviis vetitæ, Exodi *c.* 12. *v.* 10. ubi de Convivio Paſchali. *Ne relinquite quidquam ex eo*, (i.e. ex Agni carne) *uſque ad matutinum tempus*, *ſed ſi quid reliquum erit*, *comburite*. Quod ad alia quoque Convivia ſacra extenſum. Sic de Manna dicitur Exodi *c.* 16. *v.* 19. *Nemo ex eo quidquam relinquat uſque in craſtinum.* Et de Sacrificio Euchariſtico, Levit. *c.* 22. *v.* 30. *Eâdem die illud comedetis*, *nec ex eo quidquam reliquum facietis ad uſque manè.* Ita etiam Levit. *c.* 7. *v.* 15. Niſi quòd *verſibus* 16. & 17. excipitur votivi & voluntarii ſacrificii caro, quæ poterat in poſterum diem ſervari: at in tertiam diem quod ſupererat, comburebatur. Simile quid Romæ obſervatum Macrob. narrat, *Saturnal. l.* 2. *c.* 2. *Sacrificium apud Veteres fuit*, *quod vocabatur Protervia.* *In eo mos erat*, *ut ſi quid ex epulis ſuperfuiſſet*, *igne conſumeretur.* *Hinc Catonis jocus eſt.* *Namque Albidium quendam*, *qui ſua bona comediſſet & noviſſimè domum*, *quæ ei reliqua erat*, *incendio perdidiſſet*, *Proterviam feciſſe dicebat*, *quod comeſſe non potuerit*, *id combuſſiſſe.* Sed & ad Arnob. *adv. Gentes l. ult.* ubi ait, *poſt ſolidos victus liberum & pultium beſtiarumque cæſarum*: Stewechius voce *ſolidos* indigitari vult, ex libis, pultibus cœteriſque eduliis oblatis nihil debuiſſe ſupereſſe. Eodemque refert Minucii iſta, *Quòd verò ſacrificiorum reliquias*, *& pocula delibata contemnimus*; *non confeſſio timoris eſt*, *ſed veræ libertatis aſſertio.* Imò nec in ſacris ſolùm, ſed & in privatis conviviis quoque Veteres *pridianas dapes* aſpernabantur. Unde ἕωλον, i.e. τὸ εἰς ἕω λειφθὲν, quod in Auroram uſque relinquitur: *Suida* idem eſt, quod ψυχρὸν, μάταιον, ἀνωφελὲς, ἀσθενὲς, *frigidum*, *vanum*, *inutile*, *invalidum*; Metaphorâ à cibis ſumtâ, qui in craſtinum ſervantur. In frugalitatis tamen argumentum, de Auguſto, affertur à nonnullis, quòd *pridianas* & ſemeſas dapes alterâ quoque die apponi juſſerit &c. His verò Legibus, ſacris cibis, conſultum voluit Deus, ut ne corrumperentur nec in profanos uſus cederent. In Agno inprimis cavendum fuit, ne aut ejus λείψανα diſceſſuros Iſraëlitas onerarent, ſi auferrentur, aut Ægyptiis eſſent ludibrio, vel canibus prædæ, ſi domi relinquerentur. Fortaſſe etiam reliquiæ iſtæ, ab Iſraëlitis ſervatæ, ceſſiſſent, in objectum idololatriæ, quomodo ſerpens æneus: cùm Deus per Agnum non minus miraculum patraſſet, quàm per ſerpentem. Quibus incommodis non potuit meliùs proſpici, quam Agni reliquiis, i.e. carne, pelle & oſſibus, igne conſumtis. Sam. Bochart. *Hieroz. Part. I. l.* 2. *c.* 50. *ubi de Agno Paſchali.*

PRIEGO, nomen illuſtris in Hiſpania Familiæ, quæ Cordubææ priùs, inde Suareziæ, Stirpis ramus eſt. Vide ſuprà ubi de Famil. *de Corduba.*

PRIENE, quæ *Palathia*, teſte *Nigrò*, urbs Ioniæ maritima in confinio, quæ & *Cadme Straboni* dicta. Inter hanc & Miletum Mæander fluvius in mare excurrit. *Dionyſ.*

Μαίανδρος λιπαρῆσι κατέρχεται εἰς ἅλα δίναις,
Μιλήτου τε μεσηγὺ καὶ εὐρυχόροιο Πριήνης.

Solinus, *c.* 43. ubi de Mæandro: *Præcipitatur in ſinum*, *qui Miletum dividit & Prienen.* Hanc urbem verò nihil magis nobilitavit, quàm *Panionia* ibi celebrata, & Bias ibi natus, unus è ſeptem ſapientibus habitus. Inde *Prienenſis juſtitia* Proverb. de integerrimo judicio, apud Geographum, *l.* 14. quòd Bias juſtiſſimus fuerit. Fanum inter alia Minervæ præclarum habuit. Vide *Bias.*

PRIENE, urbs Bithyniæ. *Synodus* 6. *Conſtantinop.*

PRILLAPUM, urbs Macedoniæ in Albania regione quæ *Caſtaldo Albanopolis Ptolemæi* dici videtur. *Glycas.*

PRILLE, qui *Aprilis*, *Antonino* fluv. & lacus Hetruriæ apud oram litoream; fluvius *Bruno*, lacus verò *Lago di Caſtiglione* ab oppidulo proximo ex *tabul. recent.* dicitur; à Roſeto Urbe 6. mill. paſſ. in Occaſum. Dicitur etiam *Lago di Buriano*, ex caſtro parvo non longè diſtante. *Ferrarius.*

PRIMA, Romuli, ex Herſilia, ſecundùm quoſdam filia.

PRIMA, Maximi Aug. mater. Jul. Capitolin. *in Maximo & Balbino*, *c.* 5. *Maximo pater fuit Maximus* ——— *faber ferrarius* —— *Hunc ſuſcepit ex uxore* Prima *nomine*, *cui fratres quatuor* &c. Sed Regium codicem *ex uxore prima Neari nomine*, præferre, monet Caſaubonus, *ad h. l.*

PRIMA, ſubintellige, Hora, dicitur in Eccleſia Romana primum ex Officiis Eccleſ. diurnis, quod ad ortum Solis peragitur recitaturque, in memoriam Chriſti reſurrectionis, uti communiter Canoniſtæ in *c.* 1. *de celebr. Miſſæ*: qua de re ſic Dominic. Macer. *Quamvis ſancti Patres Chriſtum media nocte reſurrexiſſe dicant*; *fuiſſe tamen ipſum ſanctis mulieribus revelatum ſummo manè exiſtimatur*, *quo inſtanti temporis Chriſtum execrabilibus ſputis ſputum & alapis percuſſum*, *atque ad Pontium ductum fuiſſe*, *Rupertus meditatur*, in *Hierolex.* Ad hanc Horam verſiculus politus, *Pretioſa* dicitur, in *Bulla* Urbani V. apud Soreſinum *de capp. S. Petri & Pauli p.* 8. & 9. *Quatenus anni die*, *poſt primam & pretioſa*, *teneantur omnes* ——— *Quatenus poſt mortem D. N. Papæ*, *poſt pretioſa ſtatim loci prædictorum teneantur cantare*, *De profundis* &c. Idem, voce *Pretioſa.*

PRIMA *Juſtiniana*, vulgò *l'Ochrida*, urbs Archiepiſcopalis Macedoniæ. A. Juſtiniano Imper. dicta, quæ prius *Achrium* vocabatur. Niceph. *l.* 17. *c.* 28.

PRIMA Libamina, dicebantur in ſacrificiis Veterum ſetæ, quas, poſt precationem ſolemnem immolationem & libationem, inter cornua victimæ manu evulſas, Sacerdos in ignem projiciebat, quò factò converſus ad Ortum, obliquum cultrum à fronte victimæ ad caudam ducens, tandem victimam, Diis exhibitam & dedicatam, jubebat jugulare Miniſtros: qui, quòd mactarent eas, *Cultrarii* ac *Victimarii*: item *Popa* & *Agones* dicebantur. Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 3. *c.* 33.

PRIMÆ, dictæ olim provinciæ, quibus Metropoles obtigerant. Secundùm Sirmondum enim ad Sidonium, *l.* 7. *Ep.* 5. Provinciæ olim, cùm ſimplices eſſent, poſteà Principum nutu dividi cœperunt, ortumque inde, ut aliæ *primæ* dicerentur, aliæ *ſecundæ*, aliæ *tertiæ* & ita deinceps, pro numero provinciarum. *Primæ* verò appellatæ, quibus Metropoles obtigerant, quæ totius provinciæ ante diviſionem caput erant; unde eidem nata *Primatum* origo, cùm primarum provinciarum Metropolitani, Primates eſſent reliquarum ejuſdem nominis provinciarum. Camdenus verò in *Brit. p.* 94. 3. *edit.* ait ſe obſervaſſe, Romanos eas ſemper provincias *primas* vocaſſe, quæ Romæ propiores &c.

PRIMÆ Domus, apud Statium, *Theb. l.* 1. *v.* 201.

——— *ſpatiis hunc omnia juxta*
Primæque, *Occiduæque domus*, *atque uſta ſub omni*
Terra atque unda die ———

Et, *l.* 1. *Silv.* 4. *in Soterus Rutilii*, *v.* 73.

Occiduas, *primaſque domos*, *& Sole ſub omnis*,
Permeruit durata manus ———

Orientalem Mundi plagam denotant, quæ cur hôc nomine indigitentur à Poëta, enarravit jam olim Cæl. Rhodig. *Antiqq. Lection. l.* 1. *c.* 10. Vide quoque Barthium, *Anim. ad Papinium*, *d. l.*

PRIMANORUM Legio, memoratur Capitolino in *Clodio Albino*, *c.* 6.

PRIMARUM Partium Servus, apud Cicer. *pro Flacco.* Vide ſuprà in voce *Partes.*

PRIMAS, qui primas partes tenet: unde *Primates*, apud Wipponem in *Conrado Salico*. *Wormatiæ conveniunt cuncti Primates*, i.e. Proceres. Sic *Primates Judæorum*, qui anteà Patriarchæ dicti, quorum abolitum nomen ſub Theodoſio Juniore, teſtatur *L.* 29. *Cod. Theod. de Jud. Primates Palatii*, *in L.* Wiſigoth. *Primates regionis*, *in Pragmat. Sanct.* Juſtiniani; *Primates Urbium*, *Vicorum*, *Caſtellorum*, in *Cod.* præfato non ſemel. Atque hactenus vox in Eccleſia ignota: unde & Johannes Euangeliſta & Apoſtolus carpit *primatum ambientem Diotrephen*, ὁ φιλοπρωτεύων αὐτῶν Διοτρέφης οὐκ ἐπιδέχεται ἡμᾶς, *Ep.* 3. *v.* 9. Tum enim nullum inter Presbyteros Epiſcopoſque diſcrimen. Hinc ad Titum, *c.* 1. *v.* 5. conſtituuntur oppidatim Presbyteri, qui *v.* 7. vocantur *Epiſcopi*; & Petrus *Compresbyter* alloquitur Presbyteros, 1. Petr. *c.* 5. *v.* 1. quos *v.* 2. jubet ἐπισκοπεῖν *non coactè*, *ſed libenter*, &c. Idem apertè teſtantur, Hieronymus, Ambroſius, Chryſoſtomus, Auguſtinus & recentiores alii plurimi, de ſeculis Apoſtolico propioribus: quibus ſi aliquod inter hos diſcrimen fuit, fuit id *primatus* ordinis, ut primus concederetur locus Presbytero ſeu ætate, ſeu miniſteriô, primo; quemadmodum & Judæorum Synagogæ ſuos ſeu προεστῶτας ſeu Præſides habebant. Exinde paulatim mutata eſt *Primatus* ratio; ſic ut, qui anteà illum ordine obtinebant, deinde electione primi conſtituerentur, quò deventum eſſe, refert Ambroſius, *ob reliquorum Presbyterorum imperitiam*: Hieronymus verò *ad tollenda Schiſmata*, factum eſſe teſtatur, *ad Titum*, *c.* 1. quæ ambo fortè concurrerunt. Ne verò Epiſcopus fruſtra & ſolô nomine prior videretur, poteſtas & cura Eccleſiæ, quæ antea penès omnes Presbyteros ſteterat, ab eo tempore illi fermè ſoli demandata; inprimis ipſi ſoli jus ordinandorum Presbyterorum datum eſt, ad conſilium tamen eorum & ſocietatem, *ut ſimul cum Epiſcopo ordinarent etiam Presbyteri & in thronis ſederent*, teſte Epiphaniô. Uti autem Clerô ſuperior factus eſt Epiſcopus, ſic cùm primi Epiſcopi pares eſſent & à communi Concilio Eccleſiæ ejuſdem provinciæ per Synodos regerentur; dein Metropolitanorum quoque ſeu Archiepiſcoporum nomina nata ſunt. Imò, pluribus provinciis ſequenti ævô à Conſtantino in unam Diœceſim redactis, ſupra Metropolitanos conſtitui cœperunt Patriarchæ ſeu *Primates*, *Exarchi Diœceſium* dicti, uti pluribus docet Franc. Burmannus *Synopſ. Theolog. Chriſt. l.* 8. *c.* 13. *Part. I.* & Jo. Caſp. Suicerus *Theſ. Eccl.* voce Ἔξαρχος. Unde *Primates Diœceſium*, apud veterem Interpretem Latinum *can.* 9. & 17. Concil. Chalcedonenſ. & *Præſules omnium ſacerdotum in partibus ſuis*, in *Appendice Cod. Theod. Conſtitut.* 3. appellantur. Ex quo dein profluxit nova iſta *Primatus* ſignificatio, (prius enim & Metropolitani *Primates* dicti fuerant) quæ poſteà in alteram abiens ſola deinceps obtinuit, apud Canonum Collectores, ubi *Diœceſis* ſumitur, pro tractu diverſarum provinciarum in unum corpus

corpus compactarum: Græcis inde οἱ τῶν ἀρχόντων Ἐπίσκοποι dicti, in Concilio Conſtantin. can. 11. & Ἔξαρχοι τῆς διοικήσεως, ut dictum. De *Primate* autem ſic Gilbertus Lunicenſis Epiſcop. *l. de Uſu Eccl. Primas quoque & ipſe Archiepiſcopus eſt, nec ipſe Archiepiſcopum ordinat. Utrumque enim Archiepiſcopum & Primatem oportet Romæ ab Apoſtolico ordinari, aut a Roma ei a Papa pallium afferri, atque a Coepiſcopis ſublimari: quæ tunc datur licentia, ſi fortè ex pravitate vel belli, aut alia aliqua cauſa neceſſaria intercesſerit. Eo tantum ergo præeſt Primas Archiepiſcopo, quod cum multi ſint in eadem regione Archiepiſcopi, ſolus ex eis, qui Regem ordinat & in tribus ſolemnitatibus coronat, & apud quem Concilia pro veritate peraguntur, ipſe eorum primatum tenet, locum itaque, quem apud Orientales Patriarchæ poſſident, tunc apud nos Primates quodammodo obtinere videntur, utrique Romano Pontifici primi gradu ſupponuntur.* Vide de *Primatibus* Galliæ, Germaniæ, Hiſpaniæ, Italiæ, Bulgariæ &c. Baronium, Sirmondum, Salmaſium, Morinum, Sauſſajum, Uſſerium Archiep. Armachanum, Alios: Sed & *Primales* interdum occurrunt dicti, Epiſcopi, qui aliis Coepiſcopis, ordinationis tempore, erant potiores: quomodo a Papa Hilaro Conſtantinus Epiſcopus Civitatis Uzeticæ dicitur eſſe *Primas avo honoris.* Et *ibidem*, cura provinciæ Narbonenſis, ob ſuſpenſionem Hermetis Metropolitani, transfertur ad eum, *quem repererit Epiſcopalis Ordo Primatem.* Aliò modò *Primus* inter Epiſcopos Comprovinciales dicebatur, cujus civitas ſecundum à Metropoli locum obtinebat, ac ſecundò ab ea locô, in provinciæ Notitia deſcribebatur. Apud Afros olim *Primas* quoque ſeu *Epiſcopus primæ Sedis* dicebatur, qui ordinationis tempore Collegas ſuos anteibat, quem ideo *Senem* appellabant, ut infra dicemus. Quæ tamen ſolius Carthaginis erat prærogativa, ut ejus Epiſcopus *Primas* eſſet Proconſularis provinciæ & caput reliquarum quinque provinciarum. &c. Inter Abbates *Primatis* titulô Fuldenſis cluet. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* & Macros Fratres *in Hierolex.* ubi hi inter alia annotant, *in illis Civitatibus, in quibus apud Ethnicos primi Flamines eorum atque primi Legis Doctores erant, Epiſcoporum Primates vel Patriarchas* ——— *in illis autem in quibus Archiflamines* ——— *Archiepiſcopos* ——— *in reliquis verò civitatibus ſingulos Epiſcopos poſitos eſſe* ex *Can.* 1. *diſt.* 81. *in illis verò.* Vide quoque *Can. quoniam & ſeqq. diſt.* 100. *& can. nullus Primas.* Auctoritatem *Primatum* hiſce perſtringit Guil. Britto *Philipp.* l. 12. ubi de Lugdunenſi Galliæ Primate,

Et Lugdunenſis, quæ Gallia tota ſolebat,
Ut fama eſt, Primate *regi, cauſaſque referre*
Diffiniri, ut ibi lis ultima litibus eſſet;
Nec mittebantur Romam lis ulla, niſi quam
Lugdunenſe Forum per ſe finire nequiſſet.
Cujus honoris adhuc memor eſt Epigramma ſigilli,
Quodque monetatus datur ad commercia cenſus.

PRIMASIUS, Epiſcopus Adrumeti, in Africa. A. C. 553. interfuit V. Concilio Oecumenico Conſtantinopoli habito, Auguſtini doctrinæ addictiſſimus. Scripſit in *Epiſtolas Paulinas*, vel potius ex Auguſtino huc pertinentia excerpſit: Prodiit hoc opus ſeculô præteritô. Idem *Commentarium in Apocalypſin*, & de *Hæreſibus libros* 3. edidit, in quibus ſupplet, quæ Auguſtinus omiſerat, docens in primo, quid agant; in duobus reliquis, quibus indiciis ſe prodant hæretici. Huic dedicavit Junilius, ſimiliter Afer Epiſcopus librum, *de partibus divinæ Legis.* Victor Tunnenſis, *in Chron.* Caſſiodor. *de div. Lect. c.* 9. Iſidor. *in Cat. c.* 9. Trithemius, Bellarminus, Baronius &c.

PRIMATES Officii, iidem qui *Priores*, item *Principes Officii.* Vide *infrà.*

PRIMATUM obtinere, in Circo olim, idem quod *occupare* ſeu προλαβεῖν: de eo, qui, primô oſtiô miſſus, ſortis ac loci beneficiô cæteros antevertebat. Vetus *Epigr. de Circo*,

Aſt ubi panduntur, funduntque repagula currus,
Unus & ante omnes cogitur ire prior.

Atque hic, ſi nihil adverſi illi accideret, & inoffenſum curſum teneret, uſque ad finem, vireſque perferret equorum integras ad ultimum uſque ſpatium flexumque metæ ſeptimum, haud dubiè vincebat. Sed plerunque eveniebat, ut præ ſtudio obtinendi ac ſervandi *Primatus*, quem ab initio ſortis munere adeptus erat, prælaſſatis & conſumtis viribus equorum, ante ſeptimum curriculum deficeret, palmamque ſequentibus traderet, qui in ejus locum ſuccedebant, metamque ultimam circumire anticipabant. Silius, *l.* 16. *v.* 338.

At quis interior cura, & prudentia Circi
Altior, effuſas primò certamine vires
Damnare. ——— ———

Cauti igitur agitatores in primis ſpatiis ſuſtinebant equos ſpiritumque ac vires eorum diſpenſabant, priuſquam ad finem venirent, ut integri & indefecti prægreſſos jam defeſſos opprimerent, & in ſeptimæ metæ flexu præverterent. Vide ſuprà in voce *Occupare.*

PRIMI & *Magiſtri Numerariorum l.* 8. *Cod. Theod. de Numerar. Jubemus omnes Numerarios, non eos modò quos plebs confuſâ vulgus abſcondit, ſed* primos *etiam ac Magiſtros eorum officii ſedis ampliſſimæ, tum etiam Judicum cæterorum* &c. ſunt qui aliàs *Primates officii*, & *Priores* & *Capita officii* dicuntur. Singula enim officia Palatina habuerunt Magiſtros ſuos ſeu Principes: qui tamen aliter atque aliter in diverſis officiis nominabantur. In officio Præfecturæ Prætorii, qui primus erat & princeps illius officii, *Primiſcrinius* vocabatur, in officio Sacrarum Largitionum & privatarum, ut & aliis pleriſque, *Primicerius*; in ſcriniis Epiſtolarum, Libellorum & Memoriæ, *Proximus*, in Diſpoſitionum ſcrinio, *Comes.* Nam in tribus illis ſcriniis, Epiſt. Libell. & Memor. qui primi erant & primum locum inter homines ordinis ſui obtinebant, *Proximi* dicebantur. *Priores* ſcrinii eos vocat *Cod. Theod. de prox. Com. diſpoſ. in capite ſcrinii* conſtituti dicuntur, *l.* 11. *eod. tit. Principes ſcriniorum* vocat Lamprid. *in Alex. c.* 15. Proximi igitur in ſcriniis iidem erant, qui in aliis officiis *Primicerii.* Hi enim omnes, qui in aliquo officio primô locô militabant, *Principes* & *Magiſtri illius officii* audiebant. Sic *Comites Diſpoſitionum*, qui id erant in ſcrinio Diſpoſitionum, quod Proximi in aliis ſcriniis &c. Vide Salmaſ. *Not. ad Treb. Pollion. Gallienis, c.* 17. ubi de *Primis Parentibus*, eorumque memoria diu in Aſia apud Gentiles conſervatâ, Voſſ. *de Idolol. l.* 1. *c.* 36.

PRIMI Ordines, & *Primorum Ordinum Doctores*, vide infrà *Principes Centuriarum.*

PRIMIANUS, Epiſcopus Donatiſta. Vide *Caverna Suſa, Maximilianus Diaconus &c.*

PRIMICERIATUS, dignitas *Primicerii*, quæ vox non unô modô apud Scriptores ſumitur. Pro primo cujuſque ordinis, apud vetuſtiores occurrit: quod talis (*officii princeps* prius dictus) primus in ceram ſeu tabulam relatus eſſet quaſi πρωτογραμμένος τῶν ἄλλων. Vide quæ ſupra diximus de Veterum *Ceratis tabellis.* Hyginus *de Limitibus agr. Hæ centuriationes ſublatâ ſorte quidam tabulas aſſignaverunt, quasnam ceduntur excipiebant & à prima cera, primam tabulam appellaverunt.* Sic autem dicebantur imprimis, qui in Officio Sacrarum Largitionum & aliis pleriſque primi erant & principes officii, uti vidimus. Poſtmodum ad militiam vox extenſa: unde *Primicerii Legionum, vexilla bajulantes tiro nobilis & inſignis*, memorantur Guilielmo Tyrio, *l.* 4. *c.* 8. Et apud Hieronymum *ad Pammachium*, nomen id dignitatis eſt militaris Tribuni dignitati proximæ. Apud Senatorem, *l.* 10. *Ep.* 11. *Primicerius* idem cum *Domeſtico* eſt. In *Monaſtico Anglicano Tom. I. p.* 838. & 839. auguſtiſſima vocis obſervatur notio: Ibi enim Edmundus & Edgarus *Reges* ſe & *Primicerios totius Angliæ* inſcribunt. Quomodo in Eccleſiam idem titulus irrepſerit, dicemus infrà: Hic varia *Primiceriorum*, primæ ſignificationis præcipue, ſubjungemus genera, ex Car. du Freſne.

PRIMICERIORUM, APUD VETUSTIORES SCRIPTORES, GENERA DIVERSA.

α. *Primicerius Auguſtæ*, apud Euſtathium in *Vita S. Eutychii* Patriarchæ Conſtantinopolit. *num.* 84. β. *Primicerius Auguſtalium*, vide ſupra *Auguſtales.* γ. *Primicerius Aulæ*, qui ſubſcribentibus Imperatoris præerat. Vide Car. du Freſne. *Not. ad Cinnamum, p.* 463. δ. *Primicerius Bardariotarum*, qui Achridenſibus Turcis præerat, apud Imperatores Byzantinos, vide eundem *ad Alexiad. p.* 288. ε. *Primicerius Capellæ* Regiæ, vel *Palatii.* Vide ſuprà in voce *Capellanus.* ζ. *Primicerius Cenariorum.* η. *Primicerius Cubiculi ſacri*, in *Notit. Imp. p.* 3. *Primicerius totius officii. Primicerius ſcrinii Canonum, tabulariorum, aureæ maſſæ, auri ad reſpenſum, veſtiarii ſacri, argenti annulari, à pecuniis. Ibid. p.* 49. Vide *Pancirollum.* θ. *Primicerius Scholæ Cantorum.* Vide ſupra *Cantor.* ι. *Primicerius Defenſorum*, vide *ibid. Defenſor.* κ. *Primicerius Deputatorum.* λ. *Primicerius Domeſticorum.* μ. *Primicerius Exceptorum.* ν. *Primicerius Fabricæ*, vide ſuprà *Fabrica.* ξ. *Primicerius Judicum.* ο. *Primicerius* & Comes ſacrarum Largitionum, apud Senatorem *l.* 6. *Ep.* 7. π. *Primicerius Lectorum.* ρ. *Primicerius Magnus* apud Conſtantinopolitanos, dignitas de qua vide Codinum & ejus Interpretes. Item Joannem VIII. *Epiſt.* 166. & ſuprà *Myrim.* σ. *Primicerius Notariorum.* τ. *Primicerius Palatii.* Vide paulò *ſupra.* υ. *Primicerius Scriniorum*, vide ſuprà *Perfectiſſimatus.* φ. *Primicerius Silentiariorum.* χ. *Primicerius Singulariorum.* ψ. *Primicerius Tabulariorum*, apud Codinum *de Offic.* ω. *Primicerius* Veſtiarii Imperatoris apud Leonem Gramm. *in Conſtantino Leonis l.* &c.

PRIMICERIUS, corruptè *Primiſſarius* & *Primitiarius*, in Eccleſia Rom. Dignitas eſt in Eccleſiis Cathedralibus, quâ qui præditus, *omnium primorum Clericorum ſuperior eſt*, ut ait Dominic. Macer. Ejus officium ſic deſcribit Gregorius M. *Ep. ad Leodefred. Epiſc. Ad Primicerium pertinent Acolyti & Exorciſtæ, Pſalmiſtæ atque Lectores, ſignum quoque dandum pro officio Clericorum, pro vita honeſtate & officium meditandi, & peragendi ſolicitudo lectiones & benedictiones & pſalmum, laudes, offertorium & reſponſoria quis Clericorum dicere debeat: Ordo quoque & modus pſallendi in choro, pro ſolemnitate, & tempore, ordinatio pro luminariis deportandis; ſi quid etiam pro reparatione Baſilicarum, quæ in urbe ipſe denunciat Sacerdoti, epiſtolas Epiſcopi pro diebus jejuniorum Parochianis per Oſtiarios iſte dirigit: Clericos, quos delinquere cognoſcit, ipſe diſtringit, quos verò emendare non valet, eorum exceſſus ad cognitionem Epiſcopi defert, Baſilicarios ipſe conſtituit & matriculam ipſe diſponit.* De eodem liber Ordinis Rom. apud Gregorium IX. *l.* 1. *tit.* 25. *Ut Primicerius ſciat, ſe eſſe ſub Archidiacono, ſicut Archipresbyter, & ad ejus curam ſpecialiter pertinere, ut præſit in docendo Diaconis vel reliquis gradibus Eccleſiaſticis in ordine poſitis: ut ipſe diſciplinæ & cuſtodiæ inſiſtat, ſicut pro animabus eorum coram Deo rationem eſt redditurus: & ut ipſe Diaconibus donet lectiones, quæ ad nocturna officia Clericorum pertinent, & de ſingulis ſtudium habeat, ut, in quacunque re capacem ſenſum habuerit, abſque ulla vacet negligentia, aut à quo ipſe juſſerit inſtruantur.* E quibus apparet inſignem olim *Primicerii* auctoritatem fuiſſe. Sic occurrit *Primicerius Sedis Apoſtolicæ*, apud Joannem præfatum, *Ep.* 7. *Primicerius Eccleſiæ Tullenſis*, in *Charta Leonis* IX. A. C. 1049. & apud Gregorium IX. *l.* 1. *c.* 8. ubi extinctam hanc dignitatem, in iſta Eccleſia, ſub ejus tempora obſervare eſt; *Primicerius S. Marci Venetiarum*, de quo multa Santovinus & Stringa *de Venetia*, *l.* 1. *c.* 143. & *ſeqq.* &c. In *LL.* Alfonſinis ſeu *Partitis I. part. tit.* 6. *l.* 5.

6. *l.* 5. cum Cantore *Primicerius* confunditur, ibi enim Cantorem & in quibuſdam Eccleſiis *Capiſcol.* in aliis *Primicerii* nominari obſervatur. Vide ſuprà *de Primicerio Scholæ Cantorum*. Olim quando in Sabbatho præcedenti Dominicæ III. Adventus Pontifex Rom. in Baſilica Vaticana ſolennes canebat Veſperas; tunc Antiphonæ Laudes dicebantur, ac *Primicerius* ſuggerebat intonationem Pontifici primæ illius Antiphonæ, *Juſte* &c. cujus operæ pretium erat aurea moneta, quam à Camerario acceptam ori Primicerii Pontifex imponebat, ut eſt apud eund. *Macrum* &c. Sed & alii inter Eccleſiaſticos Officiales *Primicerii* occurrunt, De *Primicerio Capellæ Regiæ*, aliquid ſuprà dictum: de *Primicerius Subdiaconorum*, *Notariorum*, *Lectorum*, in Eccleſia Mediolanenſi, vide Ughellum, *in Append. Tom. IV. A. C.* 565. Apud Luitprandum, *l.* 6. *c.* 6. *Diaconus Cardinalis Primicerius*, dicitur qui alias *Decanus*. Et Hincmarus Rhemenſis, in *Tom.* Concil. Drogonem Epiſcopum *Primicerium*, h. e. *Vicarium*, appellavit, quia Vicarius Papæ in Galliis erat &c. Uti autem *Primicerius*, ſic *Primiceria Virginum*, à *Bernardo* vocatur B. Virgo *Sacrinus*, ut videre eſt, apud Macros Fratres *in Hierolex*. In malam partem vox accipitur apud Balſamonem, *in Can.* 6. *in Trull.* ubi ſenes quoſdam, qui in Arte Magica alios inſtruebant, *Primicerios ac Pſeudotheos*, h. e. *Deos mendaces* appellat. Nec omittendum, eſſe nonnullos, qui *Primiceri* vocabulô contendant notari a ſigillis Officialem, qui a *Caſſiodoro* Πρωτοκηρος appellatur. Sed eâ notione, quâ diximus, *Primicerius* apud Græcos non Πρωτοκηρος, ſed Πριμικήριος, paſſim appellatur. *Ibid.*

PRIMICLERUS, in Concilio Emerit. *can.* 10. & 14. & in Toletano XV. ubi ſubſcripſit *Muſarius Primiclerus*; nec non *in Hiſtoria* Wambæ Regis, *p.* 832. ubi quidam *Gultricianus Primiclerus* memoratur, Garſiæ Loaiſæ corrupte eſt, pro *Primicerius*. Alius munus eſt Eccleſiaſticum, quô primus & præcipuus inter Clericos, qui nempe univerſæ Clericorum familiæ præerat, functus ſit. Uti enim Diaconis Archidiaconus, Presbyteris Archipresbyter antiſtabat, ita Clero *Primiclerus*, cujus arbitriô oblationes Clericis pro ratione virtutis & officii diſtribuebantur. Vide Fileſacum, *l. de Parœciis*, *c.* 4.

PRIMIGENIÆ, Virgines majores inter Veſtales, quæ ſeptem erant, apud Baronium, *A. C.* 384. *num.* 2.

PRIMIPILARIUS, apud Spartian. *in Peſcennio Nigro*, *c.* 2. *Ad occidendum autem Nigrum, primipilarem Julianus miſerat, ſtultè ad eum qui haberet exercitus & ſe tueri poſſet: perinde quaſi quilibet Imperator à primipilario poſſet occidi.* Vide ſuprà *Pilum* & infra in *Primopilus*.

PRIMIS, vel PRIMMIS Plinio, *l.* 6. *c.* 29. *Premnis Straboni* urbs Æthiopiæ ſub Ægypto apud Meroen inſulam gemina, magna & parva. *Ptol.* Ilia, nunc *Fremona*, in Abiſſinia. *Iſ. Voſſ.*

PRIMISCRINIARIUS, apud Anonymum Vaticanum *de electione Paſchalis* II. laudatum Baronio *ad* A. C. 1100. idem cum *Protoſcriniario*, apud Reginonem *in Chronico*, inter officia nempe aulæ Romanæ, de quo infrà in *Scriba Regionarius*; ſed & in voce *Protonotarius*. Ita enim hodie in illa Eccleſia appellari, docet Dominic. Macer *in Hierolex.* qui etiam *Primiſcrinios* tales olim dictos fuiſſe ait. In Aula Conſtantinopolitana quinam *Primiſcrinii* appellati ſint, ſuprà diximus, in voce *Primi*. Carolo du Freſne, *Primiſcrinius*, qui primum locum obtinebat in Scriniis publicis, ſeu inter Scriniarios, dictus eſt. Varios *Primiſcrinios Beneficiorum*, *Candidatorum*, *Canonum*, *Largitionum privatarum*, *ſecuritatum*, memorat Macer, *d. l.*

PRIMISLAUS I. Dux Bohemiæ, poſt Crocum, Patrem filiarum trium, Belæ, Techæ & Libuſſæ: quæ ultima regno admota An. ætat. 25. poſtquam præfuiſſet cum laude ann. 13. Primiſlao, qui ruſticanus homo fuerat, mirâ Dei providentiâ, nupſit. Hic itaque jam Rex, egregias ſanxit leges, regnavitque per ann. 44. Obiit A. C. 676. ætat. 90. filiô Nezamiſlô ſucceſſore relictô.

PRIMISLAUS II. fil. Ladiſlai III. dictus eſt *Victorioſus* & *Totus aureus*. Permiſſu Philippi Imperatoris A. C. 1199. aureâ coronâ cinctus, hôc mortuô Ottoni IV. fideliter ſerviit: unde *Ottocarus* dictus. Obiit A. C. 1231.

PRIMISLAUS III. ſeu Ottocarus II. ſucceſſit Venceſlao, fil. prioris. A. C. 1253. Hoſpitalitate & fortitudine inclytus, Carinthiam, Stiriam: Carniolam &c. occupavit. Quas reddere coactus à Rodolpho I. Imperatore qui illas filio Alberto, capiti Auſtriacæ familiæ, conciliavit, importunis Uxoris hortatibus, fœdere ruptô, arma ſumſit, ſed in prælio occiſus eſt, A. C. 1278. regni 25. Æn. Sylv. *Hiſt. Bohem. &c.* Vide & *Premiſlaus*.

PRIMITIÆ frugum aliarumque rerum, eô fine Deo offerri conſuevêre, ut in iis reliquæ omnes ſanctificarentur. Sic *Primitiæ* arborum offerri juſſæ ſunt Levit. *c.* 19. *v.* 23. 24. quod hôc ordine fiebat: Tribus primis, à quo plantatæ erant, annis, *præputiata cenſebantur*, adeoque nec edere, nec vendere, nec ullâ ratione fructibus earum frui licebat: *Annô verò quartô omnis fructus earum, ſancta res erat laudationum Jehovæ.* Nempe vel dabantur Sacerdotibus, Numer. *c.* 18. *v.* 12. 13. vel comedebantur coram Jehova, ſicut decimæ ſecundæ ſolebant, vide Talmud Bab. *in Magnum herſcheni* *c.* 1. Annô demum quintô iis veſci quilibet poterat: Et hæc propriè πρωτογεννήματα dicuntur Scriptoribus. Sic cujuſcunque annui reditus primitiæ, propriè Ἀπαρχαὶ dictæ, ſimiliter offerebantur. Et primò quidem *manipulus frugum*, Levit. *c.* 23. *v.* 10. ſub initium meſſis, die 15. menſis *Niſan*: Dein *panes agitationis duo*, *v.* 17. ſub finem ejus, die Pentecoſtes: reperiunturque ambæ hæ *Primitiæ* appellatæ תנופה *Thenuphath*, *ibid.* Offerebant porrò *Primitias* cujuſque maſſæ, Numer. *c.* 15. *v.* 20. nimirum vigeſimam quartam ejus partem, quam Sacerdotibus exhibebant, quò reſpiciens Apoſtolus ait, *Quod ſi primitiæ ſanctæ, etiam maſſa.* Rom. *c.* 11. *v.* 16. Ex *area* etiam *oblationem* facere tenebantur, *locis* Num. *cit.* quæ duæ poſteriores dictæ leguntur תרומות *Therumoth* & à prioribus in eo differebant, quod *Therumoth* hæ offerebantur, per modum *elevationis*, ad ſignificandum, Deum eſſe cœli æque ac terræ dominum. *Thenuphoth* verò, per modum *agitationis*, ab Ortu in Occaſum, à Meridie in Septentrionem, ut ſignificaretur, totius mundi Dominum eſſe Jehovam. Interim licet quatuor ſic eſſent *Primitiarum* genera, communiter tamen ultimum ſolum *Primitiarum* nomine ab Auctoribus tractari deprehendimus. Diſtinguebant autem has Rabbini in duas ſpecies; quarum una בכורים *Biccurim* Talmudicis, *Primitias* continebat *tritici*, *hordei*, *vitis*, *ficus*, *malogranati*, *oleæ & mellis*: Altera, תרומה *Theruma*, complectebatur *Primitias frumenti, muſti, olei & velleris ovium*. Deuter. *c.* 8. *v.* 8. & *c.* 18. *v.* 4. Vide quoque Numer. *c.* 18. *v.* 12. Et quidem, quoties iis de *Primitiis* ſermo, faciunt illud nomine *Biccurim*, dicuntque has eſſe primitias illas, quas toties juſſus fuerit Populus afferre in Sanctuarium: De his verò intelligendum eſt illud, Rabbinorum. *Quidquid edulium ex terra incrementum capit, obnoxium eſt primitiis Theruma & decimis.* Græci hoc poſterius oblationis genus ἀφαίρεμα i. e. *Separationem* appellant: quò alludens Paulus ſe vocat ἀφωρισμένον εἰς Εὐαγγέλιον Rom. *c.* 1. *v.* 1. Vide quoque Actor. *c.* 13. *v.* 2. Utrobique ad minimum decimam ſextam totius partem *Primitiarum* locô offerri debuiſſe, colligitur ex Ezech. *c.* 45 *v.* 13. Qui verò decimam quartam partem offerebant, quæ maxima in hoc genere oblatio erat, vocabatur *Theruma gnajin jophæ*, *Oblatio oculi boni*: Cæterorum, qui decimam quintam conſecrabant, *Theruma benonith*, i. e. *Oblatio mediana*, dicebatur: Sicut qui præciſe decimam ſextam ſolvebant, appellabatur *Theruma gnajin ragna*, i. e. *oblatio oculi mali*. Unde Seniorum traditione inter decimam ſextam & decimam quartam partem definitæ *Primitiæ* ſunt: ſed Phariſæi, ut reliquis ſanctiores viderentur, inter decimam quintam & decimam tertiam, illarum modum ſtatuerunt; ſic ut apud eos ſordidus haberetur, qui priorem, liberalis demum, qui poſteriorem ſolviſſet. Vide Epiphanium contra *Phariſæos*, *p.* 11. Quô autem ritu *Primitiæ*, dictæ *Biccurim*, offerri conſueverint, prolixè explicatur, Deuter. *c.* 26. *v.* 2. *ſ.* qui cùm Prophetarum tempore paulum immutatus videatur, cum ex Majemonide *in Biccurim c.* 4. *ſect.* 16. ſubjungam. Ita enim is, *Quoties Primitiæ colligebantur, ſingula oppida alicujus regionis conveniebant ad urbem præcipuam, ut iter ſimul ingrederentur; dictum enim Proverb. c.* 14. *v.* 28. *in multitudine populi eſt decor Regis. Pernoctabant autem & diverſabantur, in vicis civitatum, non in ædibus, pollutionis metu, poſtridieque perrecturis dicebat Dux agminis, Surgite, eamus Sionem, aſcendamus in Civitate Jehovæ Dei noſtri. Agebant verò ante ſe bovem cornibus inauratis & ſertô oleaginô inſignem, quô ſeptem præfatorum fructuum Primitiæ indigitabantur. Similiter Tibicen præcedebat, donec Hieroſolymam pervenirent latique incantabant, ex Pſalmo* 122. *v.* 1. *Lætor de eo, quod dicitur mihi, domum Jehovæ adeamus.* Quô fortè reſpiciens Eſaia, *c.* 30. *v.* 29. *Illud canticum*, inquit, *futurum eſt vobis, ut noctis, quâ ſanctificatur Feſtum: & lætitia animi qualis eſt euntis cum tibia, ut veniat in montem Jehovæ, ad rupem Iſraelis.* Sed hominum inprimis Primitiæ, nempe *Primogeniti*, ut & animantium, ſacræ erant Jehovæ, eô quòd, cùm primogenitum omne in Ægypto Deus percuſſerat, ſolis Iſraelitis eorumque primogenitis pepercisſet. Exod. *c.* 13. *v.* 2. At *primogenitum hominis, & primogenitum jumenti immundi* redimebatur, *à nato uno menſe, ſecundùm æſtimationem eorum, argenti quinque ſiclis, prout ſiclus ſanctuarii*, Numer. *c.* 18. *v.* 16. quæ pecunia Sacerdotibus dabatur. quò videtur reſpicere Petrus 1. *Ep. c.* 1. *v.* 18. cùm ait: *Non corruptibilibus* rebus *argentô vel aurô ſumus redemti*. &c. Primogenitum verò bovis, aut ovis, aut capræ, redimi non poterant: ſed oportebat *ſanguinem eorum ſpargi ſuper altare, & adipem illorum adoleri, in odorem gratum Jehovæ*, Numer. *c. cit. v.* 17. caro verò Sacerdotibus cedebat, &c. Vide Thom. Godwyn. *de ritibus Hebr. l.* 6. *c.* 2. Andr. Rivetum, *Comm. in Exodum*. Alios. Neque ſacri hujus ritus nulla umbra ad Ethnicos ſparſa eſt. Unde Ægyptii olim ſolebant, meſſis tempore, τὰς πρώτας ἀπαρχὰς τῶν καρπῶν, *primitiis ſpicarum oblatis*, plangere juxta manipulos, & Iſidem invocare: In quibuſdam etiam urbibus, τοῖς Ἰσίοις, *feſto Iſidis*, in pompa tritici & hordei vaſcula circumferre, apud Diodor. Sic. *l.* 1. Sic vetere Triptolemi inſtitutô, ἀπαρχαῖς καρπῶν, i. e. *Primitiis frugum*, venerabantur Deos Athenienſes, quæ lex θεσμὸς αἰώνιος τοῖς Ἀτθίδα νεμομένοις κύριος τὸν ἅπαντα χρόνον, *Lex antiquiſſima æternaque auctoritatis in Attica*, dicta eſt. Sam. Petitus *Comm. in Leges Atticas l.* 1. *tit.* 1. Hyperborei etiam *per Virgines probatiſſimas Primitias frugum Apollini Delio miſſitare conſueverè*, teſte C. Jul. Solinô, *c.* 21. Vide quoque ſuprà *Præmetium*. Jano itidem *Primitias* omnium ſacrorum fuiſſe oblatas à Romanis, Thom. Dempſter. docet *Paralipom. in Roſinum*, *l.* 1. *c.* 2. Sed & Lares τῶν προθεσμιαίων, *primitiarum*, oblatione cultos ait Horatius, *Serm. l.* 2. *Sat.* 5. *v.* 12.

—— —— dulcia poma
Et, quoſcunque feret cultus tibi fundus honores,
Ante Larem guſtet venerabilior Lare dives.

Hinc Tibullus ſpicis & uvâ, *l.* 1. *El.* 10. *v. extr.* Juvenalis floribus, violâ inprimis, *Sat.* 10. *v.* 89. 90. &c. Larem coronant. Nec omittendum, quòd veteres Romanos *ne deguſtâſſe quidem novas fruges aut vina, antequam Sacerdotes primitias libâſſent*, ſcribit Plin. *l.* 18. *c.* 2. ut de aliis gentibus in præſens taceam. Vide quoque ſuprà in voce *Carceſtium*, it. *Præmetia*: uti de *mercium primitiis*, Diis inde à Mercatoribus offerri ſolitis, ſuprà voce *Pollucere*, & de *pomorum primitiis aliquid*, voce *Poma*.

PRI.

PRIMIVIRGIUS, nomen officii in Aula Conſtantinopolitana, i. e. Lictorum, ſeu potius Prætorianorum, qui *Barditiota* dicti. Præfectus, quorum erat Imperatore equitante virgâ, quam manibus terebant, obviam turbam ſummovere. Vide Codin. *de Officiis Aulæ Conſtantinopolitanæ.* Græce Πρωτοραβδοῦχος.

PRIMODÆUS Petrus, vide ibi.

PRIMOGENITURÆ magna ſemper veneratio; à qua *Fortuna Natalis Primigenia*, cujus memoriam Marmora ſervant non pauca: Gruterus *Inſcript. p. 76. Fortunæ. Jovis. Pueri. Primigeniæ.* Et p. 1006. *Jovi. O. M. & Fortunæ. Primigen. V. S. A. L. L. Primigenius. cum. filio. Torquato. d. d.* &c. Proin è ſolis tæmelliis nunquam exponitæ *primitivæ*. Hinc de gemelliorum *Primogenitura* litigârunt jam olim Juriſconſulti, mal ubis fere faventes. ut fortioribus. quod in Hiſpaniam veteres Gothi invexêre primi. Proprium verò hoc Hebræis jus, quibus ex officio incumbebat & Deo tam perfectos fœtus primos, quàm imperfectos, ad ſacrum Miniſterium offerre & oblatos deinde jumentis ſicitique quinis redimere: quorum illud dejiit, quum ad Levitas ſacrorum jus devolveretur, illud in Ægyptiacæ ſervitutis memoriam ſervatum eſt: Verba ſunt Thomæ Bartholini *tract. de Puerperio Veterum.* Et quidem de *oblatione Primogenitorum* divinò juſſu fieri ſolitâ diximus ſuprà, ubi de *Primitiis*: Privilegia illorum tria præcipue fuêre, 1. Dominatum in fratres, quò reſpicitur. Geneſ. c. 4. v. 7. *Erga te eſt appetitus illius, & tu præeris illi.* 2. Portio dupla bonorum paternorum. Deuter. c. 21. v. 17. 3. Jus ſacrorum, poſt patris obitum, quod obtinebat, antequam Aaronidæ ad Sacerdotium eveherentur. Numer. c. 18. v. 16. & ſeqq. Quæ omnia cùm unico edulio vendidiſſet Eſau, *Primogenitus* Iſaaci, meritò *profanus* dicitur, Hebræor. c. 12. v. 16. *De iure Primogenituræ* apud alias Gentes, maximè verò *in ſucceſſionibus Regnorum ac Principatuum*, conſule *rerum Civil.* Scriptores. Adeo ſaltem, etiam apud Romanos, majores natu filios domeſticis ſacris præponi conſueviſſe, ex Val. Maximo, *l. 2. c. 7. ex 6.* *Tu namque Poſthumium dictatum, A. Poſthumium, quem ad generis penetraliumque ſacrorum ſucceſſionem propagandum genueras ——— ſecuri percuti juſſiſti* &c. De uſu vocis πρεσβεῖα, apud Scriptores Eccleſ. vide ſupra voce *Pittacium.*

PRIMOPILUS, vel PRIMIPILUS, ſeu PRIMI PILI CENTURIO, vocabitur apud Romanos primus Triariorum Centurio. Hic Triariorum manipulo in prima cohorte præerat atque reliquos omnes Centuriones dignitate ſuperans, conſilii particeps fiebat, dictus à *Pilo*, teli genere Romanis uſitato, quod Triariis nonnulli proprium fuiſſe ajunt: unde horum prima centuria *Primum pilum*, eique qui præerat, *Primipilus* illis vocitatus. quemadmodum ſecunda centuria *Secundum pilum*, ejuſque Centurio *Secundipilus* &c. dictus eſt. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 10. c. 7.* Aquilam ejus curæ fuiſſe concreditam, unde Aquila non raro pro *Primipilatu*, docet Lipſius *de Milit. Rom. l. 2. dial. 1.* Vide quoque Sigonium *de antiquo jure provinciar. l. 2. c. 2.* & Ald. Manutium *de Quæſitis per Epiſt. l. 3. Ep. 3.* Commoda illorum varia fuêre, inter quæ non minima, quæ ex militum teſtamentis conſequebantur. Fere enim milites, qui in caſtris teſtamenta condebant, amicis commilitonibus, præſertim autem *Primipilaribus*, ſua relinquebant, Quintilian. *l. 6. c. de Riſu.* Unde horum inprimis hæreditates expetitæ, uti docet Caſaubonus *ad Sueton. in Caligula, c. 31.* *Teſtamenta primipilarium, qui ——— ſe heredem non reliquiſſent, ut ingrata reſcidit* &c. De titulo eorum honorario, vide ſuprà voce *Egregiatus.*

PRIMUS, apud *Suidam*. Πρῖμος καὶ Κερεάλιος εἰς τὴν Ῥωμαίων ἐπικράτειαν, πρῶτον μὲν ἐκ λαγωῶν τῶν νεκρῶν δὲ ... τινὸς καὶ ... ἐγχέοντες ἢ καλάμους ... τὰς ἐπιστολὰς ἀντεδίδοσαν. *Primus & Cerealius in Romanorum ditionem irruperunt. Et primùm quidem, arcis, quibus mortui efferebantur, inferendo, aut cum fiſcinis fructuum miſſitando, aut inter calamos aucupatorios occultando, epiſtolas invicem communicârunt.* E quo Suidæ loco, quidam aſtruentes, *Primum* quendam Cerealium inſtituiſſe apud Romanos, ut cadavera arcis conderentur, cùm antea comburi moris eſſet, meritò ridentur à Salmaſio *ad Solin. p. 1205.*

PRIMUS, in Fragmentis *LL.* ſuperſtitibus, apud Frontin. *de Aquæduct. l. 2. Tribus Sergia principium fuit: Pro tribu Sext.* .... *L. F. Varro* primus *ſcivit.* Item, *C. Antonius, M. F. Cn. Cornelius* .... *F. C. Fundanius, C. F. TRR. pl. deſſ. plebem. jure. rogarunt. plebeſque. jure. ſcivit. Pro. tribu* .... primus *ſcivit* &c. is eſt, qui in prærogativa centuria primus ſuffragium tulit. Quæ enim prærogativa inter cæteras auctoritas erat, eadem penè apud ipſas prærogativas fuit eorum, qui in illis ſciviſſent primi. Itaque honori quoque id illis ducebatur. atque, ut Senatus conſultis qui ſcribendo affuiſſent, ita Legibus & Plebiſcitis qui *primi ſciviſſent*, eorum tanquam auctorum nomina præ cæteris præſcribebantur. Unde Cic. *Orat. pro Domo*, à Clodio in ære nomen Sedulii inciſum, ut qui *primus* ſciviſſet, teſtatur; cui tales proin *principes ordinis* dicti ſunt, *pro Plancio* &c. Quam in rem vide plura apud J. Frid. Gronov. *Obſervat l. 4. c. 1.* & hic paſſim.

PRIMUS, Vide ſuprà *Primas*, & infra *Princeps*.

PRIMUS, Epiſcopus, Alexandrinus A. C. 10.

PRIMUS Antonius, vide *Antonius*.

PRIMUS Blachernarum, Πρῶτος Βλαχερνῶν, apud Conſtantinopolitanos, officium olim Eccleſiaſticum fuit, de quo vide Jul. Cæſ. Bulenger. *de Imp. Rom. l. 8. c. 100.* Fuit autem templum Blachernarum, extra urbem, verſus mare, ut ſuprà diximus. vide Gerh. von Maſtricht *Hiſtor. Juris Eccl.* §. 342. ubi, de Balſamone agens, voce hâc *Præpoſitum* indigitari notat.

PRIMUS Navium, apud Luithprandum *l. 3. c. 6.* Romanus Lecapenus fuiſſe dicitur. qui *Drungarius* Græcis, vide *ibi*.

PRIMUS Palatii, dignitas, quâ Hermenigildum donatum fuiſſe, circa A. C. 979. in Aula Ranimiri Regis Legionenſis, docet Anton. Yepezius in *Chron. Ord. S. Benedicti Tom. V. p. 425.* & 436. apud Car. du Freſne.

PRIMUS Patriciorum vide ſupra *Patricius*.

PRINASSUS, urbs Cariæ, *Steph.*

PRINCEPS, non ſolum apud veteres Latinos Patres, Hieronymum, Ambroſium, Auguſtinum, ſed & apud poſteriores Latinitatis Auctores, idem quod *Primus*: aut, ſicut eſt in Codice, *Primicerius*. Sic apud M. Tullium *Princeps Senatus* aut *Princeps Civitatis*, & *Princeps auctor*, ὁ πρωταγωνιστής. Auguſtinus quoque, quando Petrum *Principem* vocat, explicans ſe, *fuiſſe eum*, ait, *in ordine Apoſtolorum primum*. *Serm. 13. de verbis Dom.* & *in Joh. tract. 124.* A quo verò Auguſtus, arte ſingulari uſus, Remp. occupavit, *Principis nomine*, ut ait Tacitus, *l. 1. Annal. c. 1.* cœpit hæc vox duplici notione uſurpari, & modo τὸ πρῶτον, modò τὸ ἄρχοντα deſignare. Fuit autem in eo Auguſti Sophiſma, quòd ſub veteri nomine (erat enim in Republica, qui dicebatur *Princeps Senatus*, ut monuimus) Imperium novum ſibi aſſeruit. unde homonymia orta. Nam etiam apud Tacitum & poſterioris Latinitatis Scriptores, ut de Auguſtino vidimus, *Princeps* pro *primo* in crebro uſu eſt; ut cùm ait Tacitus, *Annal. l. 1. c. 9.* *Idem dux accepit quendam Interim princeps & vita ſupremus.* Sic in Eccleſiis Africanis, qui Græcis dicebatur Ἔξαρχος. (eſt autem Epiſcopus) vocabatur *Princeps* Sacerdotum: & Optato Scriptori Africano quidam Epiſcopi dicuntur Κορυφαῖοι καὶ ἔξαρχοι τῶν ἄλλων, *Apices & Principes aliorum*: quod quia propter uſum ancipitem vocis intelligi poterat, vel τοῦ ἄρχοντος Sacerdotum, vel de primo inter illos dignitate aut merito, imò quia tam ætate Auguſtini ad fovendam ambitionem vel ſuam, vel alienam, appellationem eam quidam trahebant & ſuperbius aliquid ac τυραννικὸν ea vox ſignificabat, in Concilio Carthaginenſi illo, quò typhus titulorum eſt coërcitus, etiam ille *Princeps Sacerdotum* damnatus eſt. Vide Iſaac. Caſaubon. *Exercitat. 15. in Baronium ſect. 14.* & Suicerum voce Ἔξαρχος. Facit ad genuinum ſignificatum vocis, quòd Romani *Principem* Equeſtris ordinis illum, quem Cenſores primô locô ſcripſêre in Equitum tabulis, ſive Catalogo: *Principem* Senatus eum, qui in lectione Senatus ab iiſdem, peractô cenſu, primô locô recitabatur, nominarêre, qui honor fere nemini niſi Conſulari & Cenſorio tribuebatur: retinebatque talis locum illum apud alios quoque Cenſores, nec niſi eô mortuô alius hôc titulô veniebat. Iidem *Principem Juventutis* dicebant eum, qui ex numero filiorum primi nominis Senatorum, præſidebat Ludis Trojanis, qui in Circo à pueris majoribus minoribuſque turmatim congredientibus, celebrabantur. Qua de re vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 5. c. 25.* & *alibi*. Poſtea tamen *Princeps* Juventutis, idem fuit, qui *Cæſar* vel *Nobiliſſimus*, indubitatus nempe Imperii hæres & ſucceſſor deſignatus, eôdem Auguſtô; de quo ſuprà. Auctore, vide Tacit. *Annal. l. 1. c. 3.* ubi eum, genitos Agrippâ Cajum ac Lucium *in familiam Cæſarum induxiſſe; necdum poſitâ puerili prætextâ*, Principes Juventutis *appellari cupiviſſe*, memorat. Quod inſtitutum reliqui dein Imperatores retinuerunt, qui, Auguſtum imitati, quem vellent Succeſſorem habere, adoptârunt, *Principemque Juventutis* nuncupârunt, ac variis honoribus, Conſulatibus, Pontificatu, Tribunitiâ etiam poteſtate ac aliis ornârunt. Sic Nero *Princeps Juventutis* à Claudio dictus: & extant in Hub. Goltzii *Auguſto* numiſmata aliquot cum his Inſcript. *C. L. Cæſares Auguſti. f. Coſſ. deſign. Princ. Juvent.* Item, *C. Cæſar. Auguſti. f. Pont. Coſſ. deſ. Princ. Juvent.* Item, *C. Cæſar. Auguſti. f. Augur. Coſſ. deſ. Princ. Juvent.* &c. ut taceam lapides, quos idem Goltzius & Onuphr. Panvinius, hujus rei teſtes vocant. Poſtquàm verò à Cæſarum familia ad alios Imperium eſſet tranſlatum, deſtinati Succeſſores, non *Principes* ampliùs *Juventutis*, ſed *Cæſares* appellabantur, novô prorſus more, quô factum eſt, ut poſterioribus temporibus hæc appellatio non familiæ ampliùs, ſed dignitatis eſſet. Vide Æl. Spartian. *in Ælio Vero*, c. 2. & Oroſium, *l. 7. c. 25.* Retinueruntque hoc nomen etiam tum, cùm ad Imperatoriæ Majeſtatis faſtigium pervenerunt. Donec tandem *Cæſares Nobiliſſimi* vocitari cœperunt, ut ex *Faſtis* Onuphrii Panvinii & imaginibus Imperatorum quas ex antiquis numiſmatibus Jac. de Strada illis Faſtis adjecit, videre eſt. Ita ergo *Principes* tum *Juventutis*, dein *Cæſares*, tandem *Cæſares Nobiliſſimi*, olim iidem fuêre, qui hodie in Imperio Romano-Germanico *Reges Romanorum*: in Gallia *Delphini*: in M. Britannia *Principes Walliæ*: in Hiſpania *Infantes* &c. dici ſolent. Roſin. *l. 7. c. 13.* Addam, inter ſpecies Juris civilis ſcripti, quas Juſtinianus recenſet, *l. 1. tit. 2.* *Principum placita*, numerari, quæ nihil aliud ſunt, quàm id, quod Imperator per Epiſtolam conſtituit, vel cognoſcens decrevit, vel edictô præcepit; quæ etiam Leges ſunt: Legiſque vigorem habent: Cùm Populus Lege Regiâ, quæ de ejus Imperio fertur, ei & in eum omne Imperium ſuum & poteſtatem conceſſerit. Idem Roſin. *l. 8. c. 1.*

PRINCEPS, nomen Tibicinis, apud Phædrum, *l. 5. Fab. 8. v. 5.* laudatum Salmaſio *ad Solin. p. 1264.*

Princeps tibicen notior paulo fuit.

PRINCEPS Archus, ſeu *Arechis*, primus Beneventi *Principem* ſe dixit: cùm eatenus Duces vocarentur. Leo Mars *p. 466.* & inungi ſe fecit, ibid. Vladiſlaus quoque Hermannus, regiô nomine abſtinuit, & *Princeps* Poloniæ dici voluit, quod obtinuit uſque ad Primiſlaum, qui A. C. 1295. regium titulum iterum ſumſit. Uti verò è *Principatu* hoc Beneventano duo alii, *Principatus Salernitanus* & *Capuanus*, emerſerint, ad Tancredi tandem Normanni familiam, & Reges Siculos, devoluti: quomodo porrò Rogerius Rex Tancredum filium *Principatu Barenſi* donaverit, & Simonem filium nothum *Principem Tarentinum* teſtamentô renuntiaverit, ſed reſcindente paterna juſſa filiô Guilielmô Rege diximus ſuprà, voce inprimis *Capua*. Repeto ſaltem de Guilielmo, quòd *Ducatus Apuliæ, Tarentique & Capua Principatum*

patum legitimis tantùm filiis debere concedi: ad Comitatus autem aliaſque Regni dignitates non indignum eſſe liberos naturales etiam admitti, dixiſſe legitur, apud Scriptorem harum rerum eximium, Falcandum, *p.* 659. E quibus ſane colligitur *Principis* titulum (de quo Moſchopulus; πριγκιψ, ἀξίωμά ἐστιν ἀρχικόν) Comitivam longè dignitate anteceſſiſſe. Unde appoſitè hanc in rem Georg. Hornius, *Orb. Polit. l.* 1. *c.* 1. *Princeps*, ait, *propriè dicitur, qui ſub ſe plures habet Comites.* Ita ergo ex Italia, in cœtera Regna, *Principis* titulus profluxit. Et quidem in Regno Hieroſolymitano, hinc orti *Antiochiæ*; *Galileæ* ſeu *Tiberiadis*; & *Philippenſium Principes.* Inde tranſiit *Principis* dignitas in Imperium Conſtantinopolitanum, ſub Imperatorib. Francis, ubi *Princeps Achajæ* & *Moreæ* occurrit, auctore Principatus Guil. de Champlita. Unde fortean fluxit, ut complures dignitate licèt & natalibus longè inferiores Proceres eundem titulum ſibi arrogarent, vel certe ipſis ab Autoribus aſcriberetur, quemadmodum & Comites caſtri ſolùm alicujus vel oppidi non rarò *Principes* dicuntur. Vide *Chartam* Caroli Calvi apud Car. du Freſne *Gloſſ.* Anſelmum, *l.* 3. *Ep.* 8. *alibi.* In Gallia, Belgio & Germania, primos *Principatus* ad tempora Carolingorum Franciæ Regum. Hornius refert *Orb. Imp. p.* 212 *cum Notis L. Joach. Felleri.* Sed voce hâc latiùs utitur: Idem verò Car. du Freſne primum *Principatum* in Francia *Chaleſium* agnoſcit in agro Inculiſmenſi, erectum aut ſaltem memoratum demum, circa A. C. 1478. A quo complures inſtituti atque in iis *Joinvillæ* A. C. 1552. *Porceani* A. C. 1561. *Guemenaji* A. C. 1570. *Luci* in Pictonibus *Soyonis.* in Vivarienſi agro; *Rupis* ad Yonem; *Liſtenoſii. Fucandi montis. Chaluſii*, *Ambliſiæ*, *Chabaneſii*, *Carencii* &c. In Belgio autem Principatus *Chimacenſis* erectus eſt, A. C. 1486. *Spinetenſis* A. C. 1541. *Gaverenſis* A. C. 1523. *Ligacenſis* A. C. 1602. *Barbanſonenſis* A. C. 1614. &c. De Germaniæ *Principibus* dicetur infrà. Idem porrò nomen dignitatis in Anglia, jam ab antiquo in uſu fuit. In *Charta* enim Offæ Regis ſubſcribunt, *Brordanus Patricius*, *Binnanus Princeps*; deinde *Duces*, in *Additam. ad Matth. Paris p.* 155. Sic in *Charta* Knutonis Regis ante Ducem, ſubſcribunt Aldennus *Princeps Regis*, in Conciliis Anglic. &c. Vide Sim. Dunelmenſem A. C. 778. Similiter apud Hiſpanos dignitatis hoc nomen, ſed Comitivâ minoris, fuiſſe, patet ex *Diviſione* Exonienſis & Auxenſis Epiſcopatuum A. C. 1058. ſub Aldefonſo Imperatore & Hiſpaniarum Rege quæ poſt Concilium Bracarenſe I. ubi ſubſcripſère primùm Epiſcopi & Abbates, deinde Comites, demum *Principes.* In Anglia, hodie *Principis* titulum nemo habet, niſi primogenitus Regis, qui *Principes Walliæ* dicuntur, à quo ditio hæc, cui olim *Principes* præfuerunt, in provinciam eſt redacta. Apud Scotos, primogenitum Regem *Principem Scotiæ*, reliquos verò ejus filios, *Principes* abſolutè dici conſueviſſe, refert *Camdenus.* In Luſitania, titulum *Principis* primus aſſumſit Alphonſus, poſtmodum ejus nominis Rex V. Regis Eduardi primogenitus, cùm antea Regum primogeniti *Infantes* appellarentur. Capellanorum Regum primogeniti *Aſturiarum Principes* dicti ſunt, ut colligere eſt ex Scriptoribus Hiſpanis, quemadmodum Aragonenſium. *Gironæ* &c. Vide Car. du Freſne in *Gloſſar.* ubi etiam de *Principe Eccleſiæ*, dignitate Eccleſiaſtica, apud eos qui Latinos Ritus ſequuntur, ex *Ord. Rom. Cùm autem omnia uſque ad Evangelia impleta fuerint. accedat* Princeps Eccleſiæ *ad Epiſcopum, pyxidem in qua thus habetur manu ferens, ſequente acolythô, qui thuribulum portat & quæ ſequuntur.*

PRINCEPS Caſtrorum, in *veter. Inſcr.* 1101. 5. *Id.*

PRINCEPS Civitatis, vide infrà *Principales.*

PRINCEPS Coquorum, apud Herimannum *de Reſtaur. Monaſterii S. Martini Tornac. c.* 94. ubi de Fulchero Epiſcopo Noviomenſi. Aliàs *Magnus Coquus*, dignitas fuit in Palatiis Principum, cui coquina curæ. Ei qui ſuberant Officiales in Aula Gallica, ſic recenſentur in veteri *Computo*, *Queus*, *Aideurs*, *Aſteurs*, *Paiges*, *Souffleurs*, *Enfans*, *Sauſſiers devers le Roy*, *Sommiers*, *Coullier*, *Huiſſiers.* In alio, *Eſcuiers*, *un Maignen*, *Clerc ſauſſieur*, *Clerc de cuiſine*, apud Car. du Freſne, qui etiam ſeriem exhibet illorum in Aula præfata, & ſuppreſſam poſtmodum hanc dignitatem, ex Tillio obſervat, voce *Coquus*, quam etiam, ſi placet, ſuprà vide, & infrà *Sufflator.* Addam ſaltem, etiam Campaniæ Comites *Magnos Coquos* hæreditarios habuiſſe, ex eodem. Imò non ſolùm *Principem Coquorum*, ſed & *Principem Coquum* Orthagoram habes, qui Sicyoniæ Dominatus eſt, apud Freinshemium *ad Curtium l.* 9. *c.* 2.

PRINCEPS Eccleſiæ, vide ſuprà *Acerra*, *Eccleſiarcha*, *Præfectus.*

PRINCEPS & *Dux* Francorum, titulus quô poſtremi ex Majoribus Domûs Regum Franciæ uſi leguntur; Karlomannus, *in Præfat. Concilii Leptin.* Pipinus *in Præfat. Concilii Sueſſion.* Carolus Martellus *in lib. Epiſtolar.* Bonifacii Archiepiſc. Moguntin. Hodie verò *Principes*, in Francia, triplicis generis ſunt; Ac primò quidem ita appellantur, qui ex Domo ſunt Regia, & vulgò *Principes Sanguinis*, Gall. *Princes du Sang* dicuntur. Dein, qui orti ex Principum extraneorum familia, in Aula Regum illorum militant & in Francia ſedes fixêre, quorum etiam poſteri eandem dignitatem retinent. Denique, qui Feuda poſſident, cum titulo *Principatus*, de quibus ſuprà actum, uti habet Sanjulianus *de Orig. Burgundionum*, *c.* 52. *extremo.* Quibus quartum addit Bodinus *de Rep. l.* 1. *c.* 6. *p.* 69. & Marca *Hiſtor. Benearn. l.* 1. *c.* 8. *num.* 6. qui feuda majora vel etiam oppida poſſident, in Regni confiniis, de quorum ſupremo dominio ac ſuperioritate Principes ac Reges non convenêre invicem in pactis ac fœderibus atque adeò *ſuperſeſſum eſt*, donec de rei veritate conſtaret. At cùm publicè illæ vix dirimantur lites, factum eſt, ut flagrantibus potiſſimùm bellis eorum poſſeſſores oppida ſua munierint, & cùm neutri Principum parerent, horum ſe *ſupremos Principes* indigitaverint: quod de Byzantio, inter Lacedæmoniorum Athenienſiumque varias vices fluctuante, annotat Juſtin. *l.* 9. *c.* 1. Interim Principes Sanguinis, titulum *Principis* aliis in Franciaquam ſibi ſolis deferri, ægre ferunt. Unde nota vox Franciſci Borbonii San. Pauliani Comitis, qui cum Guiſium Ducem ſeipſum *Principem* appellantem indignabundus cerneret, ad adſtantes ſubridens dixit, *Guiſium Galica lingua Germanice loqui*, uti Thuanus narrat *Hiſtor. l.* 25. apud Eund. In Germania enim, uti docet Albericus *in Chron. MS. ann.* 1234. *omnes Archiepiſcopi & Epiſcopi, quidam excellentiores nigri Abbates & omnes Duces & quidam Marchiones & Landgravius Thuringiæ, & Palatinus Comes de Rheno, omnes iſti vocantur Principes.* Imo, ut habetur *in Jure Feudali Saxonum*, *quicumque habet Feudi vexillum*, Princeps *dicitur & habetur.* Vide Gerl. Buxtorfium *in Auream Bullam*, *c.* 68.

PRINCEPS Furum, apud Ægyptios olim, vide ſuprà *Furtum.*

PRINCEPS Imperii, qui ad alteram Statuum Imperii Claſſem pertinet, dicitur. Cum enim Status Imperii in tres Claſſes dividantur, prima Electorum, tertia Civitatum Liberarum, media *Principum* eſt: quorum ſinguli habent ſuperioritatem in ſuo territorio, unde vulgò, *Princeps in ſuo territorio idem poteſt, quod Imperator in Imperio.* Carpzovius, *de Leg. Reg. Germ. c.* 1. *Sect.* 13. & Maximilianus hinc I. *Regem Regum* ſe eſſe dixit. Iidem poſſunt mittere Legatos; habent Confraternitates, i. e. pacta de futura ſucceſſione: quale fuit inter Brandeburgicos & Pomeranos; Palatinos & Bavaros; Saxones, Lunæburgios & Haſſos. Porrò fœdera inter ſe inire poſſunt, defenſiva etiam contra ipſum Imperatorem inita. Cujuſmodi fuerunt, 1. Fœdus Suevicum, dictum *Societas Clypei S. Georgii.* 2. Fœdus Civitatum & Epiſcoporum, contra Marchionem Brandenburgicum Albertum. 3. Fœdus Smalcaldicum, contra Carolum V. 4. Fœdus Saxonis, Brandeburgici & Haſſi A. C. 1587. 5. Electorum omnium. 6. Electorum Rhenenſium &c. Pecuniam quoque cudunt, eamque ſuâ imagine, non Cæſaris, ſignant; quod cùm abolitum iret Carolus V. Imperator obtinere id neutiquam potuit. Nec proſcribi poſſunt ab Imperatore ſolo, ſed à *Paribus* ſuis judicandi ſunt: quod vocant *das Furſtenrecht*, planè diverſum à Judicio Aulico & Camerali. Requiritur autem ad hoc Judicium Principum, 1. Ut ii, qui conveniunt, ſint Germani Principes, Imperio ſubjecti. 2. Ut cauſa concernat eorum vitam, famam & feuda. 3. Ut ipſe Imperator præſit, vel Princeps aliquis, ejus nomine. 4. Ut in Germania habeatur, & 5. linguâ Germanicâ peragatur, &c. Sunt autem *Principes Germaniæ* vel *Catholici Romani* vel *Proteſtantes*; idque ſecundùm pacem Paſſavienſem A. C. 1555. confirmatam Monaſterii A. C. 1648. Quod enim diviſionem illorum, in *Ligiſtas* & *Unionem* ſeu *Correſpondentes*, circa A. C. 1610. factam attinet, accidentalis illa fuit, & pace factâ, abolita. Iidem vel *Eccleſiaſtici* vel *Seculares* ſunt: Ad *Eccleſiaſticos* pertinent I. Archiepiſcopi. II. Epiſcopi, quorum utrorumque centum numerat Matricula Friderici III. in ſpecie tamen *Epiſcopi Imperii* appellati ſunt hi IV. *Babebergenſis*, *Miſnenſis*, *Ratiſbonenſis* & *Herbipolenſis.* III. Abbates & Prælati, qui tamen univerſi in Comitiis non niſi unum ſuffragium habent, adeoque unius tantùm *Principis* vicem ſuſtinent, etſi plures *Principum* titulô ſint condecorati. In ſpecie, *Abbates Imperii* quatuor hi appellantur, *Fuldenſis*, *Campodunenſis*, *Weiſſemburgenſis* & *Murbacenſis.* Ex his autem Epiſcoporum nonnulli titulos quoque ſeculares uſurpant. Hinc Archiepiſcopus Colonienſis vocatur *Dux Weſtphaliæ & Angriæ*: Herbipolenſis, *Dux Franconiæ*, Argentinenſis, *Landgravius Alſatiæ*: & Verodunenſis, *Comes Verodunenſis.* *Seculares* Principes ſunt iterum vel Archiduces, qui titulus in ſola Auſtriaca familia hæret; vel Duces, è quorum numero quatuor hi *Imperii Duces* appellantur, *Brunſvicenſis*, *Bavariæ*, *Sueviæ* & *Lotharingiæ*; vel Marchiones, è quibus itidem hi quatuor *Imperii Marchiones* vocitantur, *Brandeburgenſis*, *Miſnenſis*, *Badenſis* & *Moraviæ*; vel Landgravii, quorum hi quatuor ſimiliter *Imperii Landgravii* nominantur, *Thuringiæ*, *Haſſiæ*, *Alſatiæ* & *Leuchtenbergenſis*; vel Comites, inter quos 29. qui Principes ſunt, quibus annumerandi 4. Burggravii, eôdem titulô inſignes, *Norimbergenſis* videl. *Magdeburgenſis*, *Zorbellenſis* & *Miſnenſis.* Poſt quos Barones &c. Vide de his omnibus Limnæum *de Jure Publ.* & Georgium Hornium *Orb. Polit. Part.* 2. quibus adde Carpzovium *ubi ſuprà*, & quæ dicta retro.

PRINCEPS Juventutis, vide ſuprà, *Cæſar*, *Princeps*, item ubi de *Cæſareis inſignibus.*

PRINCEPS Monaſterii, in *Reg. S. Pachomii*, idem cum *Advocato* ſeu *Defenſore*, vide *ibi.* At apud Theoſterictum & Jo. Cantacuzenum Ἄρχων τῶν Μοναστηρίων *Princeps Monaſteriorum*, nomen eſt dignitatis Eccleſ. in Eccleſia Conſtantinopolitana, de qua ſuprà aliquid lemmate *Abbas Abbatum.*

PRINCEPS Officii, apud Romanos, tam in Palatinis Officiis, quàm in Officiis Præſidum & Rectorum provinciarum, dicebatur, qui primum in eo officio locum obtinebat. Singula enim Officia *Principes* ſuos habebant, qui & *Primates Officii* vocabantur & *Priores*: recentioribus quoque *Primicerii.* Sic *Principes Agentium in rebus*, occurrunt *tit.* 28. *in Cod. Theodoſ. l.* 27. qui & *Primates* dicti, *in LL.* 22. *de Agentibus in reb. eod. Cod. Principes ſcriniorum*, apud Lamprid. *in Alexandro*, *c.* 31. &c. Præter hos verò Principes ſingulorum officiorum, erat Magiſter officiorum, qui omnibus officiis præerat, & omnium Officiorum Palatinorum & Principum officiorum Princeps erat ac Magiſter, hinc quoque *Princeps Officii Palatini* & *Princeps Officiorum* dictus, in antiquo ſaxo, NERITO. DIVI. CLAUDII. PRINCIPIS. OFFICI. IMPER. qui prorſ à *Principe Officii* pro-

bà

bè diſtinguendus. Ille enim *Magiſter* dicebatur & omnia officia ſub ſe habebat; iſte unius officii Princeps ac primus erat, nec Magiſter audiebat. Habebat autem hic Magiſter officiorum & officium ſuum, quod *Principatus* vocabatur & omnes, qui in ejus officio apparerent, *Principes*, alias *Magiſteriani* quoque, ſeu *Magiſtri Principes* dicebantur. In *Paſſ.* Proceſſi & Martiniani, *Erant autem cuſtodientes eoſdem beatiſſimos Apoſtolos milites multi, inter quos erant duo Magiſtri Principes Proceſſus & Martinianus.* Quos paulo pòſt *Magiſterianos Principes* appellat: Græci *Agentium rebus* exponunt. Nam ex Schola Agentium in Rebus *Principes* mittebantur, ad gubernanda officia civilium adminiſtrationum. Unde Πρίγκιψ, in *Gloſſis legal.* redditur Ἔξαρχος τῶν τάξεων τῶν ἀξιωμάτων &c. A Principibus in Militia, *Principibus* ſcil. *Legionum & Cohortium*, de quibus Vegetius, *l.* 2. *c.* 8. nomen ad *Principes officii*, in omnibus officiis Magiſtratuum tum civilium, tum militarium, tranſiiſſe, notat Car. du Freſne. Vide & Salmaſ. *Not. ad Jul. Capitol. in Marco*, Æl. Lamprid. *in Alexandro Sev. loc. cit.* & Treb. Pollionem *in Gallienis*, *c.* 17. Sirmondum *ad Epigr.* 137. *Ennodii*, Pancirollum *ad Notit. Imper. l.* 1. *c.* 9. Henr. Valeſium *ad Ammianum*, *l.* 16. Jac. Gothofredum, *ad l.* 10. *Cod. Theod. de Cohortal.* Alios. Nonnunquam tamen, per *Magiſtros Officii*, ſingulorum Officiorum Palatinorum Principes, qui omnes ſuberant uni illi Magiſtro, quem ἡγεμόνα τῶν ἐν αὐλῇ τάξεων & ἡγεμόνα τῶν αὐλικῶν ταγμάτων Græci vocitarunt, intelligi deprehendimus. Vide eundem Salmaſ. *ad Pollionem d. l.* Quiſque enim illius officii, cui præſidebat, revera Magiſter erat, ſed, qui omnes eos ſub ſe habebat, abſolutè *Magiſter*, & *Magiſter*, item *Princeps Officiorum*, dicebatur &c. Vide ſuprà, *Primates*, *Primi* &c.

PRINCEPS Palmyrenorum, apud *Pollionem*, vide infrà *Principales*.

PRINCEPS Sacerdotum, Græcè Ἀρχιερεύς, titulus Epiſcopis in Eccleſia Africana tributus aliquandiu, damnatus in Concilio Carthagin. quò titulorum coërcita ambitio. Vide ſuprà *Princeps*: it. infrà ubi de *Principibus provinciæ*.

PRINCEPS Senatus, vide infrà *Senatus Princeps*.

PRINCEPS Synedrii, apud Hebræos, vide ſuprà in voce *Naſi*.

PRINCIPALES, in *veter. Inſcr.* præcipui civitatum, *alibi Primores. Principes civitatis* vocat Vopiſcus in *Aureliano*, *c.* 33. *inter hos etiam Palmyrenos, qui ſuperfuerant Principes civitatis*: Græcè πρωτεύοντες. Quorum unus Odenatus erat, antequam Imperium arriperet, *Princeps Palmyrenorum* hinc dictus, Trebellio Pollioni, *in XXX. Tyrannis*, *n. XIV. c.* 15. quem *Decurionem Palmyrenum*, Sextus Rufus vocat. Decuriones namque vel Curiales in unaquaque urbe erant civitatis Principes, & quaſi Senatores: quorum primi *Principales* dicebantur. Salmaſ. *ad d. l.* Sed & in re militari, *Principales* occurrunt paſſim, apud Ammianum, quò nomine illos intelligit, qui aliàs *Principia* dicti. Vegetius, *l.* 2. *c.* 7. *Principalium militum & ut propriè utar vocabulo, principiorum nomina & dignitates, ſecundùm præſentes matriculas indicabo.* Paulo pòſt *ſub fin. c. Hi ſunt milites* principales, *qui privilegiis muniuntur.* Vide infrà.

PRINCIPALIS Porta, vide ſuprà *Porta*. In hac qui tendebant, propriè dicebantur *prætendere*, quod vide.

PRINCIPATUS, Græcè Ἀρχή, inter nomina Angelorum, Coloſſ. *c.* 1. *v.* 16.

PRINCIPATUS, territorium & ditio Principis, de qua voce pluribus dictum. Adjicio hoc unicum de Tartariæ Turciæque Principatibus. In illa, inter Ruſſos & Perſas, ſiti ſunt duo *Principatus*, *Tzerkaſſia* ſcilicet & *Dageſtana*, quorum prior ſubeſt Ruſſorum Imperatori; alter liber adhuc & ſui juris eſt: de quo utroque vide Olearium *in Itinerario*. Turcici *Principatus* in Europa, ſunt *Tranſſylvania*, *Walachia* & *Moldavia*: in Aſia, *Sidon Druſorum* & *Phylarcha Arabum*. Poſtquam enim Selimus I. Imperium Mamalucorum Cercaſſorum in Ægypto & Syria evertit, circa A. C. 1517. plures Arabum tribus, hæreditariis ſubjectæ Principum familiis, quæ tributum modicum ſolvebant hactenus, idem ab Ottomannica domo impetrârunt privilegium, ut, exemti titulô à Baſſarum præfecturis, reipsâ ſervirent. Inter omnes verò ſub Ottomannico hoc jugo Principes Fachreddinus, quem alii communi nomine *Emirum Saide*, h. e. *Principem Sidonis* vocant, potentiâ & auctoritate præcellit. Georg. Hornius *Orb. Polit. Part.* 1. *p.* 271.

PRINCIPATUS Citerior, vulgò *Principato citra*, provincia regni Neapolitani, in Italia, eo in tractu, ubi aliàs Picentini & pars occidentalis Lucaniæ. Terminatur à ſeptentrione Principatu ulteriori & partim Campaniâ felici, ab occaſu mari Tyrrhenô, uti à meridie, & ab ortu Baſilicatâ provinciâ. Eſt ampla, & extenditur ad 70. milliaria à Circio in Eurum. Totius provinciæ caput eſt Salernum, *Salerno*; ſuntque præterea Amalphis, *Amalfi*, Nuceria, *Nocera*, Caput aqueum, *Capacio*, Marſicum novum, *Marſico novo*, & Sarnum, *Sarno*, cum aliis minoribus; ſubeſtque dominio Hiſpanorum, uti & Principatus Ulterior.

PRINCIPATUS Vallis Tari, vulgò *il Principato di Val di Taro*, ditio eſt Italiæ, in Longobardia, ad radices Apennini montis, atque inter Ducatum Parmenſem ad Boream & ditionem Genuenſem ad meridiem. Aliàs Principes habuit proprios è familia Landorum; nunc autem ſubeſt dominio Ducis Parmenſis, fruſtra reclamante Principe Auriâ. Extenditur ad 18. milliaria verſus Tarum fluvium; & ejus præcipua oppida ſunt Burgus Vallis Tari, *Borgo di Val di Taro*, & Campianum, *Campiano*, ubi arx permunita.

PRINCIPATUS Ulterior, vulgò *Principato oltra*, provincia regni Neapolitani, in Italia, ubi aliàs Hirpini populi. Eſt verſus Apenninum montem, inter Capitanatam ad ortum, Campaniam felicem ad occaſum, & Principatum citeriorem ad meridiem. In ea ſunt Beneventum, *Benevento*, provinciæ caput, quæ tamen ſubeſt Summo Pontifici, Compſa, *Conza*, Avellinum, *Avellino*, Arianum, *Ariano*, & Alifedonia, *la Cedogna*. Antiquitus major pars Principatus ulterioris erat in territorio Beneventano & in ditione Pontificia, cum enim Summi Pontifices urbem Beneventanam ſibi ſemper reſervâſſent cum territorio adjacente, quod terminari deberet ad ipſorum bene placitum, Clemens Papa VI. Legatum miſit Bertrandum Cardinalem Deucium, a quo habitâ omnium diligenti informatione & antiquorum limitum, terminos territorii Beneventani ſic definivit diplomate Pontificiô, quod ſervatur in Archivo civitatis; eſtque hujus tenoris: *Urget nos Apoſtolicæ ſervitutis &c. ex certa ſcientia limitamus per vocabula & terminos infraſcriptos, Inprimis Caſtrum Ponæ inhabitatum, & inde aſcendendo Caſtrum Caſaldoni, Caſtrum Campi lattari, Caſtrum montis Leonis, Caſtrum Sancti Severi, Caſtrum Fragneti Monfortis, Caſtrum Fragneti Abbatis, Caſtrum Sancti Georgii Molenarinaria, Caſtrum Sancti Andreæ de Molinaria, Caſtrum Petræ majoris, Caſtrum Lapidis cum ſuo ſuburbio, ſive Caſali Sancti Archangeli, Caſtrum montis Mali, Caſale Templani, Caſtrum Apicenum caſalibus, Caſtrum Moroni, Caſtrum Venticani, Caſtrum montis Militum, Caſtrum montis aperti, Caſtrum montis Faſcoli cum caſalibus, Caſtrum Tufi, Caſtrum Altavillæ, Caſtrum Cepaloni, Caſtrum Petræ ſtrumataæ, Caſtrum S. Martini, Caſtrum Cervinaria, Caſtrum montis Sarcoli, Caſtrum Tocccum caſalibus, Caſtrum Torreguſii, cum caſali Pontis & aliis caſalibus. Volumus itaque &c. Datum Avenione ſeptimô Kalendas Junii annô novô, ſalutis autem* 1350. Sic que territorium Beneventanum erat amplum, nunc autem ab Hiſpanis valde fuit imminutum: complectiturque tantùm in præſentia Caſtra S. Angeli de Cupola, Mottam, Panellam, Montem Otii, Maccolam, Sciarram, Paſtenam, Balneatam, S. Marci a montibus, S. Lucii, S. Angeli, & Francavillam; quæ omnia vix 3. aut 4. milliaribus diſtant à Benevento.

PRINCIPES, in Exercitu Romano dicti ſunt, qui ſecundum in acie locum tenebant, ætate ac robore præſtantiores Haſtatis, qui primô ſtatim locô conſtituebantur. Arma eorum deſcribit Polybius, *l.* 6. Locus, quem tuebantur, *Principia* dictus eſt; quò reſpiciens Terentianus Thraſo, *Eunucho*, *Actu* 4. *Sc.* 7. *v.* 11. *Ego*, inquit, *ero poſt principia*, i. e. *locô optimô & maximè ſecurô*. Imò & ipſi *Principes* non rarò *Principiorum* nomine veniunt, apud Auctores, Livium, Tacitum, Saluſtium, alios. Iidem, quemadmodum *Principes*, ob ætatis viriumque vigorem, ita *Antepilani*, quòd ante Triarios erant collocati, vocabantur: *Pilanos* enim Triarios dictos, hiſque proprium armorum genus *Pilum* fuiſſe, multis rationibus contendit Godwynus *Anthol. Rom. l.* 4. *c.* 2. & hæc ipſa *Principum* appellatio multùm favet. Sed & *Subſignani*, quòd ſub Signis militarent, nuncupati ſunt; quemadmodum Haſtati *Antiſignani*, & Triarii *Poſtſignani* dici conſuevêre. Licèt enim quivis Manipulus, adeoque multo magis quævis harum Legionis partium præcipuarum, ſuum haberet ſignum, Aquilam tamen cæteraque præcipua ſigna *Principes*, in quibus totius Exercitus robur, tuebantur. Vide Juſt. Lipſium *Milit. Rom. l.* 2. *Dial.* 3. Atque ita quidem liberâ adhuc Rep. verùm, mutatâ poſtea fermè in totum militiæ ratione, *Principes* dicti ſunt, qui in prima acie pugnam capeſſerent; quô nomine *primi ordines*, vel *primorum ordinum ductores*, h. e. *Ordinarii*, intelligebantur. Veteres nempe & exercitati milites, qui è militia jam exierant, ſed ad eam ſponte revocabantur, ordinum & præmiorum ſpe, *Evocati* hinc quoque, Græcis Ταξίαρχαι, appellati. Hi in prima acie, & circa ſigna, pugnabant, & reliqua principia, ut vocabant, legionis. Inter principia enim erant Tribuni, erant Principes Centurionum, & Evocati: qui etiam *Principales milites* audiebant & *vertices caſtrorum* & *capita*. Quam in rem vide plura, apud Salmaſ. *ad Vopiſc. in Bonoſo*, *c.* 14. ut & infrà, voce *Principia*.

PRINCIPES Aſiæ, vide ſuprà, *Aſiarcha*, & hic infrà, *Principes Provinc.*

PRINCIPES Centurionum, iidem cum *Primis Ordinibus* & *primorum Ordinum Ductoribus*, apud Romanos. Prima enim legionis cohors, decem centurias habebat totidemque Centuriones, quos *Centenarios* poſterior dixit ætas. Ab hac prima cohorte, cùm pugnandum erat, prima acies incipiebat ordinari; in qua Primipilus quatuor gubernat centurias & aquilæ præerat; Primus Haſtatus duas & Princeps unam ac ſemis; ſecundùm Vegetium. Licèt enim vetus ordo inſtruendæ aciei, per Haſtatos, Principes & Triarios, Imperatorum ævô penitùs ab uſu receſſerit, retenta tamen nomina ſunt dignitatum *Primi Haſtati*, *Primi Principis* & *Primipili*: qui inter primos ordines erant & *principia legionis*, & cum Tribunis aliiſque capitibus in prima acie & circa ſigna pugnare ſoliti erant ſub Imperatoribus. Unde *altos ordines primam aciem habere* ſcripſit Seneca, *Quò quiſque genere honeſtior, famâ, patrimoniô eſt, hoc ſe fortiùs gerat, memor in prima acie altos ordines ſtare.* Quos *primos ordines* à Centurionibus diſtinguit Frontinus, *l.* 1. *c.* 10. *Imperavit Tribunis & primis ordinibus & Centurionibus.* Nempe Præfecti caſtrorum & Tribuni & Centuriarum primi, quos *altos* hic vocat *ordines* Seneca, ante aquilam in prælio ſteterant & in prima acie pugnarunt: cœteri verò Centuriones juxta ſuam quiſque centuriam &c. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. d. l.*

PRINCIPES Provinciæ, Græcè πρωτεύοντες κατὰ τὴν ἐπαρχίαν, apud *Strabonem*, dicebantur, qui in ludis publicis præſidebant, cujuſmodi erant Ἀσιάρχαι in Actis, *c.* 19. *v.* 31. quos non malè Actorum Interpres, *Aſiæ Principes* reddit, Item *Lyciarcha*, *Syriarcha*, *Phœniciarcha*, &c. alibi. Erant autem hi non Sacerdotum ſolùm Principes aut unius civitatis, ſed conſilius & conſilii totius pro-

vinciæ Primates habebantur, & Magiſtratum gerebant, non Sacerdotium ſolum. *Strabo* de Lyciarchis. *Ἐν δὲ τῷ συνεδρίῳ πρῶτον μὲν Λυκιάρχης αἱρεῖται, εἶτα ἄλλαι ἀρχαὶ αἱ τοῦ συστήματος. Δικαστήρια δὲ ἀποδεδειγμένα κοινῇ. In Synedrio autem primùm quidem Lyciarcha eligitur, dein cæteri Magiſtratus ſyſtematis. Judicia verò publicè exercentur.* Quod ſynedrion ſeu concilium Lyciæ, ex omnibus Lyciacis Urbibus erat compoſitum, quæ jus ſuffragii in illo conſeſſu communi habebant. Maximæ ſcil. urbis trium ſuffragiorum poteſtatem obtinebant, mediocres duorum, reliquæ unius. Idem obtinuiſſe videtur in urbibus Aſiæ & Syriæ; quarum plures ſimul junctæ corpus unum & *σύστημα* faciebant, cujus conſeſſûs & *συνόδου* Princeps ac primas erat, qui *Ἀσιάρχης* & *Συριάρχης* dicebatur. Solebant præcipuè Magiſtratus hi creari, ad munera ac ludos edendos, in honorem Deorum, quorum & Sacerdotium ſimul capeſſebant; annuique creabantur. Ut i verò in Provinciis, qui ad hoc munus eligebantur, dicebantur habebanturque *Principes Provinciæ*; Sic in ſingulis oppidis & municipiis, hujuſmodi etiam munerarii Sacerdotes capi ſolebant, ad ludos edendos, qui & *Primores* & *Principes Urbis* audiebant: *Flamines* vulgo vocabantur. Græcè *Πρωτάρχαι* & *Πρυτάνεις* & *Ἱεροφάνται*. Firmicus *Principes Sacerdotum* appellat, *l.* 3. *Faciet Sacerdotum Principes, & qui in ipſis Sacerdotiis, purpureis aut auratis veſtibus induantur* &c. Salmaſ. *ad Solin. p.* 805.

PRINCIPES adorandi ritus, præſertim recens conſecratos, in Hiſtoriâ Romanâ ſæpè obvius eſt, ut alibi vidimus. Eum morem in Chriſtianis quoque retentum, docet Leo Pontifex, adorans Carolum M. apud Monachum Com. Nuenarii, A. C. 801. *Leo Papa coronam capiti ejus impoſuit, cuncto Romanorum populo acclamante* ——— *Poſt quas laudes, à Pontifice, more antiquorum Principum adoratus eſt, ac deinde Imperator Auguſtus appellatus.* Sed & viciſſim Chriſtianis hunc cultum præſtitiſſe paganos, etiam Magiſtratus, diſcas ex Palladio, *Hiſt. Lauſiac. in fine Melaniæ*, qui ipſis Chriſtianis fratres quoque adoratos, qui peregre ad ipſos veniebant, habet, *c.* 52. *Vitâ Abb. Apollo* &c. De more pro *Principibus* precandi, etiam Gentilibus uſitato, eorum imaginem in annulo geſtandi; nummis inſculpendi; aliiſque ad eos pertinentibus, hic paſſim. De annulis ſaltem addo. *Principis* imaginem in annulo aureo geſtare Claudii Principatu, fas non fuiſſe, niſi quibus admiſſionum Liberti jus illud dediſſent: *magnâ criminum occaſione*, ut Plin. ait: *l.* 33. *c.* 3. *quæ omnia ſalutaris exortus Veſpaſiani Principis abolevit, æqualiter publicando Principem.* Ingens itaque cautio iis adhibenda erat, qui Principis imaginem geſtabant, ne delatoribus calumniandi præberetur occaſio: quâ de re diximus ſuprà aliquid, ubi de civili *Imaginum uſu*: & extat memorabile exemplum apud Senecam, *de Benef. l.* 3. *c.* 26. Cui non multùm abſimile, quod Philoſtratus narrat, *Vitâ* Apollonii, de quodam impietatis damnato, quòd ſervum ſuum verberâſſet, qui drachmam argenteam, Tiberii imagine ſignatam, geſtabat &c. Plura apud Jo. Kirchmannum, *de Annulis*, *c.* 13. uti de more Principum, *initiò principatus totum elargiendi patrimonium ſuum profectitium, vehendi in ſella curuli, albas veſtes gerendi*; de more *Senatorum ſtando illos alloquendi in Senatu, obviam procedendi*; porrò de illorum *cuſtodibus*, *imaginibus in pompa Circenſi, literis, papilionibus magnificis*; quòd tandem *thoro ſellave eorum inſidere, etiam corpus tangere, licet bono animo, habeatur nefas*, apud Theod. Marcilium & Caſaubonum *ad Suetonium* paſſim, quorum hic Imperatorem Roman. propriè *Principem* & Imperium *Principatum* dictum eſſe, ex inſtituto Auguſti, notat *ad Caligulam*, *c.* 22. Vide & ſuprà.

PRINCIPIA, Græcè *Ἀρχαῖα*, Plut. *in Galba*, *c.* 17. locus in caſtris, ubi Tribuni olim jus dicere ſolebant: quam ob cauſam, ut ait Polybius, *l.* 6. magnâ ſemper hominum frequentiâ celebrabatur. Livius, *l.* 2. *Ibi in* Principiis *ſermo inter Tribunos militum ſecretus oritur; inde ad aures ipſius Æmilii pervenit.* Et *l.* 38. *Milites Tribunos jura reddere in* Principiis *ſinebant.* Aquilæ it. & ſigna, h. e. Dii militares; unde locus hic primus ac ſacer. Statius, *Theb. l.* 10. *v.* 176.

Ventum ad Concilii penetrale, domumque verendam
Signorum ——— ———

Vide quoque Florum *l.* 3. *c.* 10. C. Nepotem, *Eumene*, *c.* 7. *leg.* 4. *off. D. de re mil.* &c. Aliàs etiam vox ipſos *Principes*, ſeu *Principales* milites ſignificat, uti viſum. Gronovio voce hâc tria ſignificantur, primò Locus, de quo dictum; dein Capita & Apices caſtrorum, apud Vegetium, *l.* 3. *c.* 2. & *l.* 1. *Cod. de Veteranis* &c. Tandem, Frons aciei ſeu prima ſigna. Ut enim in caſtris, ubi prætorium & ſigna fixa erant, atque interdiu magnâ parte præcipui Duces imperia expectabant, *Principia*. Sic in acie, ubi ſigna in hoſtem promovebantur, & duces principeſque laceſſendi ac committendi prælii conſiſtebant, *Principia* dicebantur. Liv. *l.* 2. *Quanquam ceſſere magis, quàm pulſi hoſtes ſunt, quia ab tergo erant clivi, in quos poſt* principia *integris ordinibus tutus receptus fuit.* Ubi frontem aciei indigitat turbatam, & qui ibi pugnabant; qui ſecundùm eam locati erant, eos ſalvis ordinibus pedem retuliſſe. Siſenna, *Hiſtor. l.* 3. *Poſt principia paulatim recedunt, atque inde, cum pauci fuga ſe mandant*, h. e. ex illo loco, ubi complexus armorum & diſcrimen erat, ſenſim referunt pedem; cùmque conſtitiſſent, unde tutò terga liceret dare, aliis etiam tum propugnantibus, needum omnibus principiis turbatis ſtratiſque, maturâ fugâ ſibi conſuluêre. Liv. *l.* 5. *Trium populorum tres ſeparatim acies circa vallum hoſtium inſtruxit. Ipſe erat medius cum legionibus Romanis: equites ſua cuique parti poſt* principia *collocat, ita trifariam adortus caſtra circumvenit.* Quod nihil eſt aliud, quàm ab tergo aciei, quæ oppugnabat: caſtra enim aggrediebantur munita, ubi nullus equitis uſus. At poſteà, ut refert idem, *effuſè fugientes equos, cui ſuperare vallum haud facile fuerat* ——— *libero campo adepti, parte victoria fruitur, territos cædendo.* Quid propriè enim hic Equites facerent, inter Principes & Triarios medii? nihil ſimul Haſtati Principeſque oppugnabant. Conſtituere igitur poſt aciem, quæ prima oppugnabat; partim ut victoriam perſequerentur, ſi ea eveniſſet, partim ut repulſos, ſi contrà eveniſſet, reciperent, hoſteſque erumpere prohiberent. Apud eundem, *l.* 8. *in* principiis *Latinorum ipſi jam illo tum triarii ſtant*, unde perperam Valtrinus hîc quoque *Principia* interpretatur locum medium in acie, ubi Principes eſſent, vide quoque Senecam, *de Vita B. c.* 14. & Tacitum, *Hiſtor. l.* 2. E quibus omnibus Terentii illud, *poſt Principia eſſe*, intelligit Gronovius de iis, qui poſt illam partem aciei ſtant, quæ omnes diſcrimen excipit. Hi namque tuti ſunt, propugnatores habent, locô ſibi caverunt: unde paulatim factum nomen loci poſt partem, quæ manum conſerit, *Poſtprincipia*; quod denique generatim ad omnia, quæ ſecundùm quarumcunque rerum principia ſubſequuntur, translatum. Ita Plautus, *Perſâ. Act.* 4. *ſc.* 1. *v.* 4. *Ut quiſque rem accurat ſuam, ſic ei procedunt poſtprincipia.* Varro, *l.* 3. *R. R. c.* 4. *à poſtprincipiis incipere.* Vetus Poeta apud Cicer. *pro Sextio*, *Poſtprincipia atque exitus vitioſæ vitæ* &c. Vide præfatum Gronov. *Obſervat. l.* 4. *c.* 10. ubi Veteres quotieſcunque de acie loquentes *Principia* nuncupant, non eos qui *Principes* antiquitus dicti, ſed prima ſigna, primos ordines, frontem aciei, intelligere, addit: Seriore verò Imperatorum ævo, ſic Præfectos & Duces quoque appellatos eſſe. At *Principia Legionum*, apud Vegetium, iidem ſunt *Principibus Centurionum*, quos vide. Eoſdem *Initia* vocare videtur Sidonius Apollin. *l.* 1. *Ep.* 11. *Quem inter Initia cognoſcis, claritas vitæ magis, quàm patris, fecit* &c.

PRINCIPIS Inſula, vulgò *Ilha do Principe*, inſula Africæ in ſinu Æthiopico, detecta à Luſitanis, quibus etiamnum ſubeſt, & 110. mill. paſſ. diſtat ab inſula S. Thomæ verſus Boream & oram Guineæ, à quo 50. mill. paſſ. diſtat.

PRINCIPIUM, in *LL.* Fragmentis apud Frontinum, *de Aquæd. l.* 2. & apud Livium, *l.* 9. *c.* 38. *Papirius C. Junium Bubulcum, ium magiſtrum equitum dixit: atque ei legem curiatam de Imperio ferenti triſte omen diem diffidit, quòd Faucia curia fuit* principium, *duabus inſignis cladibus*: idem quod *prærogativa* eſt. Nempe Centuria, Curia, Tribus *principium* erat, quæ primò rogabatur. Cujus cum tantus eſſet ſuſpectus & reverentia, apud Jure vocatas in Comitiis, (quandoquidem *principiis* ineſſe omina putabant) factum, ut vox ipſa *prærogativa* acciperetur pro ſecundo omine, certo ſigno judicioque & pignore ac quaſi arrabone futuræ rei optatæ vel ſecundæ: Gronov. *ubi ſuprà.* Vide quoque retro in voce *Prærogativa*. De *Principio* verò Hæreticorum *duplici*, ex antiquiſſimorum Gentilium ſententia, vide Voſſ. *de Idolol. l.* 1. *c.* 5. & Tob. Pfannerum *Syſtem. Theol. Gentil. purior. c. de Deo*, ut & ſuprà voce *Dii*: ſicut de *medio* inter utrumque *Numine* Perſis culto, voce *Mithra*.

PRINOESSA, Inſul. parva Epiri, ante Leucadiam, *Iſola di S. Maura* veluti ſcopulus. Plin. *l.* 4. *c.* 12. *Ferrar.*

PRIOLA, urbs prope Heracleam.

PRIOLAS, Lyci Mariandynorum Regis frater, Daſcyli fil. Tantali nepos, ab Amyco occiſus. Secundùm aliquos non frater Lyci, ſed filius fuit.

PRION, Getarum Princeps, auxilio Perſæ contra Æeten veniens, ab Iaſone occiſus in prœlio. Val. Flac. *l.* 6. *Argon. v.* 19.

PRION, Græcè *Πρίων*, locus Carthagine, apud *Polybium*. Item Epheſi, apud *Strabonem*, qui *πρῶνα* dicit ſic collis jugum urbi imminens, priùs *Λεπρὴ Ἀκτὴ*, h. e. *aſperam Actam*, vocatum, *ἀκτὴ* autem eminens littus & prominentia. Sardibus quoque, montoſus & acclivis locus, qui arcem cum oppido jungebat, apud eundem *Polyb.* Cujuſmodi loca ſecundum nonnullos, *πρίωνας* vocârunt, quòd veluti *ſerrata* eſſent & ob aſperitatem & inæqualitatem *ſerræ* dentibus ſimilia. Niſi fortè omnibus his locis *πρὼν* ſit, qui aliàs *πρηὼν* & *πριὼν* & contractè *πρὼν*, quâ voce *jugum collis eminens* Græci notant. Dionyſ.

Τὸν βαθὺν ἐσάδευσα πρῶνα κατὰ φιλίαν.

Et in alio Epigr.

——— *καλὸν πρίωνος ἀλιγοβλῆτος.*

In alio legitur *πρίωνος* primâ brevi: dicebant & *πρίωνες* &c. Sic *πρεὼν*, *πριὼν* & *πρὼν* idem erit, nec à *ſerra* ſimilitudine ea vox ficta, de loco clivoſo & jugis aſperis aſſurgente. Hiſpani quidem montem hodie *Sierra* appellant, à Latino *Serra*, fortaſſe quòd malè reddiderint ex Græco *Πρίων*, quæ *montem* ſignificat & *ſerram*. Verùm nec *ſerras* Latini clauſuras dixerunt, à *ſerra*, h. e. *πρίονος* figura, ſed à *ſerâ*, quâ januæ occludebantur, *Serram* enim ſcripſêre, &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 808. & 809.

PRION, vulgò PRIM, fluv. Arabiæ Felicis ad montem Prionotum, in mare Rubrum & Sinum Sachalitem influens, *Ptolem.* Item mons Coi Inſul. Plin. *l.* 5. *c.* 31.

PRIONOTUS, *Moleſio*, *Sachalat*, mons Arabiæ Felicis in ora Orientali apud Syagrum promontor.

PRIOR, in *Chartis* Dalmaticis, nomen Magiſtratus, à quo pleræque civitates Croatiæ & Dalmatiæ regebantur, qui poſtmodum *Comitis* appellatione donatus eſt. Lucius *de Regno Dalmatiæ*, *l.* 2. *c.* 16. & *l.* 3. *c.* 12. Ab Italis autem Dalmatæ id hauſerunt; quibus *Priori* præcipuos eſſe Magiſtratus, diſcimus ex Joanne Villaneo *l.* 1. *c.* 38. & *l.* 9. *c.* 77. Certè *Priorem Civitatis*, habent Liberatus Diaconus, *c.* 23. Senator, *l.* 1. *Ep.* 26. Alii. Et *Prioratum*, hanc dignitatem vocat *Inſcr.* in Æde S. Nicolai Barenſis, *Tempore Regis H. & Prioratus Domini Nicolai Cerbelli Primicerii an. D. N. J. C.* 1188. apud Antonium Beatillum *Hiſtor. Bar. l.* 2. laudatum Car. du Freſne *in Gloſſar.* Sic *Prior loci*, Dominus eſt ejus ſeu Senior, in *L. Wiſigoth. l.* 9. *tit.* 1. *§.* 8. In Eccleſia Romana, idem nomen pro Abbate occurrit

rit crebrò, in Regula Benedictinorum. Item pro eo, qui primus eſt poſt Abbatem, & alias *Præpoſitus* dicitur, de cujus officio ſic Lanfrancus, *in Decretis pro ordine S. Bened. c. 3. Servata Abbatis in omnibus reverentiâ, Prior, qui & Præpoſitus, in Regula nominatur, venerabilior eſt reliquis Miniſtris domus Dei. Ipſe ſolus cæterorum miniſtrorum primum ſua parte locum habet in Choro, in Capitulo, in Refectorio* &c. Sed hanc vocis notionem poſterioris ævi eſſe, & demum Cæleſtini V. tempore innotuiſſe, annotant Viri Docti. Vide ſupra, in voce *Decanus*. In eadem, *Prior Major* dicitur, qui Abbatis abſentis vices gerit, ita tamen ut Obedientiarios inſtituere non poſſit, aut deponere, nec quenquam de Monaſterio ejicere, aut ejectum recipere &c. Ad ejus quoque officium pertinet, tam præſente, quam abſente Abbate, cymbalum pulſare, & tabulam ad laborem, & monitum in Dormitorio, & corrigere mendas legentium in Eccleſia & in Capitulo &c. Vide Udalricum *Conſuet. Cluniac. l. 3. c. 4.* Uti autem hic Abbatis, ſic *Prior Clauſtri* vel *Clauſtralis* ejus Vicarius eſt, quia Clauſtro jugiter manet, abſente Abbate & Magnô Priore, & *pondus totius Ordinis portat*, ut habet Bernardus *in Conſuetud. Cluniac. c. 4.* & Udalricus, *l. 3. c. 6.* ubi plura de ejus officio. Caſinenſis, *ad c. 65. Regulæ, Præpoſitus Monaſterii, ſecundum morem noſtrum* Prior Clauſtralis vocatur. Cui *Prioriſſa* reſpondet, in Clauſtris Sanctimonialium &c. Ipſum vero officium *Prioratus* dicitur, dignitas præcipua in Monaſterio, apud Gregorium M. *l. 4. Ep. 4.* Quamvis hôc nomine etiam aliquando veniat Obedientia, ſeu minus Beneficium, a majori Monaſterio dependens, de cujuſmodi *Prioratuum* origine ſupra aliquid dictum eſt, in voce *Obedientia*. Porrò in eadem Communione *Prior Scholæ*, dicitur primus in Schola Cantorum, qui primus, dum ſacra facit Pontifex, *Antiphonam ad Introitum* incipit, ut eſt in *Ordine Roman.* Vide ſupra in *Caput Scholæ*. Qui omnes appellationem inde traxêre, quod apud Romanos, ſeriore ævô, *Primi Officii* dicti ſunt, qui primi erant in ſuo quiſque officio, aliàs *Primates* quoque, & *Principes Officii*, de quibus diximus. Sic *Primi Scrinii*, *Cod. Theod. de prox. Com. diſpoſ.* qui aliàs *Proximi*, item in *Capite Scrinii conſtituti* dicuntur, *l. 11. eod. tit.* &c. Salmaſ. *ad Trebellium Pollion. in Gallienis, c. 17.*

PRIPETUS, fluv. Poloniæ, *Praypiecz*. Oritur in Ruſſia N. & in Palatinatu Belzicenſi, paulo ſupra Holounam arcem, dein per Poleſiam ducens Pinam & Jaſioldam fluv. recipit infrà Pinſcum, ubi poſtea Steram, Horinum, Stuckam, Olewilkam, aliosque, quibus auctus per Ucraniam, ac Palatinatum Kyovienſem fluens, ibi in Boryſthenem cadit, 2 milliar. Germanic. infrà Czernobolum, uti 7. ſuper Kioviam. *Prypetus* etiam.

PRISCA, adjutrix Pauli, Roman. *c. 16. v. 3.*

PRISCA, & Maximilla, 2. mulieres Pſeudoprophetiſſæ, & Montani hæretici meretrices. Euſeb. *l. 5. c. 16.*

PRISCI Canones, in ſubſcriptione Concilii Toletani II. *Salvâ auctoritate priſcorum Canonum*: Sic appellatus eſt Codex Canonum Hiſpanicus Eccleſiæ Univerſæ, quem à Romanis accepiſſe Hiſpanos probabile eſt. Eum enim primò habere potuerunt ex antiqua Latina, poſtea etiam ex nova Dionyſii Exigui verſione, uſque ad Martini Bracharenſis Epiſcopi interpretationem. Quanquam non admodum veriſimile ſit, eos Dionyſii Exigui verſionem habuiſſe aut recepiſſe, quia ea ſatis accurata erat, ut nova verſione Martini præfati facilè ſuperſedere potuiſſent. Utraque enim eôdem ſeculô adornata eſt, nempe ſexto; & Dionyſii quidem Exigui paulo ante, vel ſub Juſtiniano Imperatore altera verò Martini, ſeptimô annô poſt mortem Juſtiniani, nempe A. C. 572. Etiam *Antiquorum Canonum* nomine venit, Concilii Bracharenſis I. *can. 40. Placuit, ut præcepta antiquorum Canonum, quæ modò in Concilio recitata ſunt, nullus audeat præterire.* Item *Codicis Canonum*, cujus fit mentio ejuſdem Concilii *can. 18.* & in Concilio Toletano IV. quod habitum eſt A. C. 733. Vide Juſtellum, *Præfat. Cod. Can.* & Gerh. von Maſtricht, *Hiſtor. Juris. Eccl. n. 87.*

PRISCIANUS, reus affectatæ tyrannidis periit, ſed voluntariâ morte, ſub Antonino Pio, de qua conjuratione quæri vetuit Imperator. Vide Jul. Capitolin. *in Vita Antonini Pii, c. 7.*

PRISCIANUS, Cæſarienſis, claruit Athenis tempore Juſtiniani Imperatoris. Scripſit *de arte Grammatica*, ad Julianum conſulem; ad Choſroën verò Perſarum regem *lib. de naturalibus quæſtionibus*. Convertit in Latinum ſermonem *Dionyſii, de ſitu Orbis, carmina*. Sunt qui ſcribunt, hunc ab initio Chriſtianum, deinde fidei deſertorem fuiſſe. *Volaterr.* Pars operum ejus ab Elia Vineto aliiſque edita. Floruit Conſtantinopoli, A. C. 525. *Caſſiodor.* Vide Geſner. *in Biblioth.* &c. Nomen ejus, in codice antiquiſſimo & emendatiſſimo *Preſcianum* eſſe, notat alicubi Hadr. Valeſ.

PRISCILLA, uxor Aquilæ Pontici, *Actor. c. 18. v. 2.*

PRISCILLA, uxor Abaſcantii, cujus in eam defunctam pietatem peculiari carmine proſequutus eſt Papinius, *l. 5. Sylv. 1.*

PRISCILLA, Matrona Romana, ſuaſu Marcelli I. Epiſcopi Romani Cœmeterium, ad humandos Martyres & fideles, extruxit, A. C. 306. Item, fœmina illuſtris, Montani diſcipula: unde *Priſcilliani*, Montani ſectatores; minimè cum Priſcillianiſtis confundendi. De quibus *in Priſcillianus*.

PRISCILLIANUS, Hæreſiarcha, caput Priſcillianiſtarum, Hiſpanus, ſtirpe nobili, opulentus, ingeniô, eruditione & eloquiô valens: laboris præterea, inſomniæ, aliarumque moleſtiarum patiens, ab avaritia alienus, ſed ſuperbus. Adventu in Hiſpaniam Marci cujuſdam, qui Gnoſticorum abominationes in Gallia ſparſerat, & in Hiſpaniam delatus, inprimis carnis voluptates auditoribus inſtillabat, huic mox adhæſit, ſub humilitatis profundæ velo vitia tegens, & à fœminis velut vir Dei cultus, ſectâ hâc deteſtandâ brevi longè lateque ſerpente. Ultra deliria Gnoſticorum, deliravit, inſuper, *Animam de ſubſtantia divina deciſam*, dum per 7. cœlos delabitur, in manus incidere Principum mali, à quo corpori immittitur. Hoc autem e duodecim partibus conſtare cenſuit, quarum cuivis ſignum quoddam cæleſte præſit. Eſum animalium, conjugiumque damnavit, matrimonii impune reſcidit. Voluntatem hominis Aſtris ſubeſſe, & fatali neceſſitati, Dominumque noſtrum ſimul Patrem eſſe & Spiritum S. docuit, perſonaſque cum Sabellio confundens. Singulis Dominicis & ſeſto Nativitatis jejunium ſuis indixit, quia Chriſtum veram naturam aſſumpſiſſe non credidit. Sectatores ejus, quoties apud Orthodoxos S. Cœnam ſumebant, panem ſacrum intra os retinebant: mendacium licitum eſſe rati, plurimis hæreſibus contaminati, ſolô nomine à Manichæis differebant. Volumen habuerunt *Libram* dictum, in quo 12. quæſtiones, velut totidem unciæ, horrenda eorum dogmata continebant. Cæſaraugustæ, ab Epiſcopis Catholicis condemnati, A. C. 381. in pejus ierunt, & Priſcillianum Epiſcopum crearunt. Hinc ope Gratiani Imperatoris implorata ab Orthodoxis, illi templis, pagiſque pulſi ſunt: quod edictum vulgo ingentem incuſſit metum: At Salvianus, Inſtantius, & Priſcillianus in Italiam tranſgreſſi, obtinuerunt per amicos, ut Reſcriptô Imperatoris reſtituerentur. Redierunt ergo triumphabundi, licet ægerrimè ferrent, quòd à Damaſo Romæ, ab Ambroſio Mediolani, & Delphino Burdigalæ tantâ vi ipſis eſſet reſiſtum. Poſt Gratiani mortem, Conciliô Burdigalenſi denuo damnati, A. C. 385. provocârunt ad Maximum, qui Imperiô arreptô, Treviris ſedebat. Ibi Priſcillianus, atrocium criminum convictus, capite luit. Nondum tamen ſecta in Hiſpania extingui potuit, imo velut Martyr Priſcillianus à ſuis habitus, & per nomen ejus juratum eſt. Sub Honorio tandem ejus reſcriptô, A. C. 407. duobuſque aliis Conciliis in Hiſpania habitis A. C. 447. rurſus condemnati ſunt. Vide Leon. *ep. 93.* Auguſt. *Hær. 70.* Sulpic. Sev. *Hiſt. Sacr. l. 2.* Baron. *A. C. 381.* Turibius, Epiſcopus Aſturiæ, 16. præcipuos horum errores, S. Leoni Epiſcopo Romano detexit, vide ſupra.

PRISCINIACUM, pagus territorii Lugdunenſis, ad Caloronem fluv. Deſiderii Viennenſis Epiſcopi martyriô nobilis. A Priſcino ſeu Priſciniô, poſſeſſore ſuo aut conditore. Vulgò *Brignais*, aliis *Brignaiz*. Caloro autem inter Lugdunum & Viennam, in Rhodanum decurrit, contra caſtrum S. Symphoriani, vulgò *Garon*. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PRISCINIANUS Vicus, *Perſien*, locus eſt Galliæ, in *Brixia*, memoratus *in Vita S. Triverii Monachi*, apud Hadr. Valeſ. in voce *Brexia*, *in Notit. Gall.*

PRISCINUS, Conſul. an. Urb. Cond. 545.

PRISCUS, frater Philippi Imperatoris, Syriæ, vicinarumque provinciarum Præſes. Fratre mortuô, A. C. 24. Imperator proclamatus eſt à militibus, ſed à Senatu hoſtis judicatus, paulò poſt occiſus eſt. Aurelius Victor *de Cæſ.*

PRISCUS, venator, Martiali memoratus, *l. 11.*

PRISCUS Helvidius, ſub Nerone Quæſtor Achajam adminiſtravit, quæſtorieſque adhuc à Pæto Thraſea gener adſcitus, ab ejus moribus nihil æquè ac libertatem hauſit, opum contemptor, recti pervicax, conſtans adverſus metus, de quo Juvenal. *Sat. 5. v. 36.*

Quale coronati Thraſea, Helvidiuſque bibebant,
Brutorum & Caſſi natalibus. ——

Erant, quibus appetentior famæ videretur: quando etiam ſapientibus, cupido gloriæ noviſſima exuitur. Tacit. *l. 4. Hiſt. c. 6.* Probus quoque Grammaticus: *Priſcus*, inquit, *poſt damnationem Thraſeæ ſoceri ſui, interdictâ ſibi Italiâ, Apolloniam conceſſit.* Sed poſt interfectum Neronem reſtitutus à Galba, non aliter, quam liberæ civitatis ſtatu egit. Idem poſtea Veſpaſianum, in ſtudio libertatis offendit, ut putaret (id optante Clodiô) priſtinum libertatis ſtatum poſſe revocare; quô nomine reus, ac præter ſpem abſolutus eſt.

PRISCUS, alio nomine *Julius*, à Vitellio, cum Alfeno Varo, Apenninum cum 14. prætoriis cohortibus & omnibus Equitum alis obſidere juſſus. Tacit. *Hiſt. l. 3. c. 55.* Præfuit, ſubeodem, prætoriis cohortibus ac victis partibus, ſeipſum interfecit, pudore magis quàm neceſſitate. Ibid. *l. 4. c. 11.* Vide & *Julius*.

PRISCUS Marius, vide *ibi*.

PRISCUS Panites, ſophiſta, floruit ſub Theodoſio Juniore, à quo variis Legationibus adhibitus eſt, teſte *Suida*, qui & auctor eſt, cum præter *epiſtolas* ac *declamationes*, etiam condidiſſe *hiſtoriam Byzantinam*, & *Attalicam libris* 8. Priſcum Rhetorem appellat Euagrius, *l. 5. c. ult.* atque ait prodidiſſe res poſt Honorium & Arcadium conſecutas. Fortaſſe eſt idem *Priſcus*, quem Stephanus adducit, in Σαλώνα. Vide Volaterran. *l. 3. Anthrop.* Jornand. *de reb. Goth. c. 24. 35. 42.* Voſſ. *de Hiſt. Græc. l. 4. c. 18.* Item Philoſophus Juliano Apoſtatæ charus, Magiæ ſuſpectus. Item *Priſcus* Javolenus, vetus JCtus. Item Sophiſta, Eunap. &c. Geſner. *Biblioth.*

PRISCUS Statius, vide *ibi*.

PRISCUS Tarquitius, vide *Tarquitius*.

PRISMATA Cryſtallina, adeò unita, ut in duobus lateribus ſe contingant, complura adſervantur in *Muſæo Kircheriano*, quæ ſi valvarum foramini imponantur atque reliqua luminis oſtia occludantur; in obſcuro cubiculo ſolis radius vitra mediante ſpeculo lenticulari pertranſiens, undique muros candidos *diverſicoloribus* peripetaſmatis veſtitus exhibet. Georg. de Sepibus *in Collegii Rom. Soc. Jeſu Muſæo, p. 40.*

PRISTALDI ſeu PRESTALDI, executores Judicum nobilium, in *Decretis Chartiſque* variis Hungariæ, Dalmatiæ, ac Regum.

PRISTIS, genus belluæ marinæ, in *Gloſſ.* corruptè pro *Preſtis*, Græcè Πρῆστις, vide ſupra, in voce *Phyſêtere*. Item πλοῖον κητοφόρον, *navis ceti figuram habens*, cujuſmodi navigio raptam Andromedam, ſcribit Conon, atque inde fabulæ de monſtro marino occaſionem datam. Meminit navis ejuſmodi Virg. *l. 5. Æn. v. 116.*

Velocem Mneſtheus agit acri remige Priſtin.

Ubi *Serenus*, vel à tutelâ depicta, vel ἀπὸ τοῦ πρίζειν τὰ κύματα. Perperam, aliud enim tutela, aliud παράσημον in nave, uti ſuprà diximus in voce *Paraſemon*. *Priſtis*, protome erat marinæ belluæ ſic vocatæ, quæ in prora navis inter παρειάδας & ἐμβόλιον ſtatuebatur, unde toti navi nomen. Quemadmodum eandem ob rationem, Arietis, Tauri, Chimæræ, Centauri, &c. nominibus inſignitas naves legimus. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 570. Inter Myronis ex ære opera *Priſtas* quoque memorat Plin. *l.* 34. *c.* 8. Ubi vel ſerras lignum ſecantes (namque hoc πρίων Græcè) vel cetorum genus, intelligi, ait Dalechampius.

PRIVATA Ratio, Græcè Ἴδιος λόγος, eleganter dicitur pro *Rationali rei privatæ*. Quemadmodum *Ratio patrimonii* in *vetere ſaxo*, pro *patrimonii Rationali* SUPERPOSITO. MEDICORUM. ET. RATIONE. PATRIMONII. i.e. qui ratio fuit patrimonii, ut *ex Conſule*, qui *Conſul* fuit. Sic *Curam Prætorii* dicebant, & *Curam Palatii*, pro *Curatore Prætorii Palatiique*. Ita ergo *Privata Ratio*, Græcè Ἴδιος λόγος *Straboni*, pro *Λογιστής*, qui *Diſpenſator rationis privatæ* appellatur, in *vet. Inſcr. Privatarum rerum Procurator*, apud Spartian. *in Sev. c.* 12. Quod officium jam ab Auguſti temporibus cùm fuerit cognitum, fallitur Spartianus, ejus auctorem Severum aſſerens. Sed eôdem is errore Rerum privatarum procurationem, ſub hoc Imperatore primùm conſtitutam fuiſſe ſcribit, quæ longè ante eum extitit, quô Curſus publici inſtitutionem Hadriano tribuit, quam certum eſt ad Auguſtum ipſum referri debere. Certè *Imperatoris Procurator*, jam Auguſti ævô occurrit, Græcis Ἴδιος λόγος τοῦ Αἰγύπτου: & *Procuratoris patrimonii*, meminit Lamprid. *in Commodo*, *c.* 4. & antiqui lapides ſæpius, quod tamen poſterius diverſum quid ſonare videtur. Vide *infrà*. Officium ejus quod attinet, Strabo *l.* 15. munus Ἰδίου λόγου hoc fuiſſe narrat, ἐξετάζειν τὰ ἀδέσποτα καὶ τὰ εἰς Καίσαρα πίπτειν ὀφείλοντα, *curare, ut bona caduca & vacantia Fiſco Cæſaris adjudicarentur*. Nec aliud officium ejus, qui *Procurator rei privatæ* dictus eſt, etiam poſteriorum Imperatorum ævô. Caſſiodorus *in Formula Comitiis Rerum priv.* (ſic enim tum dictus is Procurator) *Canonicarios dirigis poſſeſſores, admones, & cum aliis Judicibus non modica jura partiris. Caduca bona non ſinis eſſe vacantia: ita quod uſurpatio potuit invadere, tu fiſcum noſtrum ſatis juſtis compendiis obtinere.* Vide *in Cod. Theod. de bonis vacantibus & de incorporatione*. Habuit autem Procurator hic ſub ſe Rationales & Magiſtros rei privatæ, qui in ſingulis provinciis rem Principis privatam curabant. Unde Rationalis Ægypti, Rationalis Africæ, & reliqui Provinciarum Rationales, ſuberant *Comiti & Magiſtro rerum privatarum*: iſque etiam privati Principis Ærarii adminiſtrationem gerebat. Vide Jac. Cujacium *in Paratitlis* & Caſaubon. atque Salmaſ. *Not. ad Spartian. loc. cit.* ut & ſuprà; ubi de *Largitionibus privatis*, ſeu privato Ærario: quod non tantùm in auro argentoque, gemmis & veſtibus, ac reliquis mobilibus conſiſtebat: ſed etiam in domibus palatiiſque, prædiis ac poſſeſſionibus, rebuſque ſoli, uti docet idem ad Lamprid. *in Diadumeno*, *c.* 4. Idem *Privatæ* Procurator: ſubintellige *Rei*, in *vetere Inſcr.* Ἐπίτροπος Πριβάτης &c.

PRIVATÆ Feriæ, dicebantur Romanis, quæ non publicô nomine celebrari ſolebant. Erantque vel propriæ familiarum, ut Claudiæ familiæ, aut Juliæ aut Corneliæ, & ſi quas ferias proprias quæque familia ex uſu domeſticæ celebrationis obſervabat; de quibus XII. Tabb. *Sacra privata perpetua manento*: Vel erant ſingulorum, ut Natalium fulgurumque ſuſceptiones, aut funerum aut expiationum. Feſtus, *Privatæ feriæ vocantur ſacrorum propriorum: velut dies natales, operationis, denecales: Apud Veteres quoque quicumque nomináſſet*, ut ait Macrob. *l.* 1. *Saturnal. c.* 16. *Semonam, Sejam, Segetiam, Tutelinam ferias obſervabat. Item, Flaminica, quoties tonitrua audiſſet, feriata erat, donec Deos placáſſet.* Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 3. Cæterùm *Privatis* concionandi poteſtas non erat, niſi veniâ à Magiſtratu impetratâ: Tum enim cùm e.g. de rogatione Legum ageretur, poſtquam is qui eam promulgârat, Populo, ut rogationem acciperet, ſuaſiſſet, tum *Privati*, tum Magiſtratus pro ſuo quiſque cenſu, ex Roſtris ſi in Foro, ex ſuggeſtu aut alio editiore loco ſi in Campo Martio Comitia haberentur, vel ſuadebant, vel diſſuadebant, Idem *l.* 8. *c.* 2. Vide quæ diximus ſuprà in voce *Plebeji*. Etiam ex *Privatis*, nullô antè geſtô Magiſtratu Urbanô, aliquando ad bellum mittebantur, illud adminiſtraturi, velut Proconſules: Sic Scipio apud Livium, *l.* 26. Ante quem cùm in Romana Hiſtoria non reperiatur, ulli *Privato* Proconſulatum hôc modô fuiſſe conceſſum, proin negat Carolus Sigonius, hos verè Magiſtratus fuiſſe aut dici potuiſſe. Idem *l. ead. c.* 42. *ubi de Proconſulibus*. Plura de *Privatorum* jure vide apud Hug. Grotium *de Jure Pacis & Belli paſſim*, & hic paulo *infrà*.

PRIVATARIUS, apud Scylitzem *p.* 705. ubi mentio eſt, τοῦ πριβάτου τοῦ πριβατάριου ædis S. Demetrii Theſſalonicenſis: *Gazophylacii Præſes* eſt *Goaro*, quòd *Comites rerum privatarum* dicerentur, qui privati Principis patrimonii curam haberent. Certè *Privatum*, ærarium proprium Auguſti appellatum conſtat, Ἴδιον Græcis. Sed *Privatarii* in Eccleſia alibi non occurrunt: unde de hac vocis notione dubitare ſe, ait Car. du Freſne *Gloſſar.* Vide ſuprà.

PRIVATI, opponuntur militantibus, ceu pagani, apud Lamprid. *in Alexandro Sev. c.* 58. *Sola quæ de hoſtibus capta ſunt, limitaneis ducibus & militibus donavit, ita ut eorum ita eſſent, ſi heredes illorum militarent, nec umquam ad* privatos *pertinerent dicens*, &c. Sic Ambroſius *in Agnetis paſſione*, *Coronatur*, inquit, *civitas tota: fit lætitia militantibus atque* privatis, *& univerſis audientibus hæc* &c. Certè in titulis militia, ceu nomen dignitatis, adſcribi ſolita eſt, ut in Neapolitano Lapide; Γ. ΙΟΥΝΙΟΣ. ΑΚΥΛΑΑΣ. ΝΕΩΤΕΡΟΣ. ΣΤΡΑΤΕΥΣΑΜΕΝΟΣ. ΕΠΙΤΡΟΠΕΥΣΑΣ. Caſaubon. *ad Lamprid. in Alex. Sev. loc. cit.* Aliter vox ſumitur, apud Vopiſc. *in Aureliano*, *c.* 46. *Dedit præterea poteſtatem, ut argentatas privati carrucas haberent, quum antea ærata & eborata vehicula fuiſſent.* Ubi *Privatorum* vocabulô Vopiſcus tam Senatores, quam Magiſtratus, h.e. omnes honoratos, comprehendit. Reſpectu *Principis* namque omnes ſunt *privati* etiam ſummis Magiſtratibus præditi. Salmaſ. *ad loc.* Vide quoque ſuprà, ubi de *Privatis Feriis*.

S. PRIVATI Monaſter. Galliæ, in pago Gabalitano, vulgò *S. Berrus*, dictum à Privato Gabalitæ urbis Epiſcopo, qui ab Alemannis Gallias Crocô Duce pervagantibus ſuſtibus cæſus eſt, Valeriani & Galieni principatu.

PRIVATIUM, vulgò PRIVAS, oppid. Occitaniæ, in tractu Vivarienſi, vix 3. leuc. à Rhodano. Aliàs munitum, ſed A. C. 1629. munitionibus nudatum, ad flum. Arderefcam, *Arderesche*, quod apud Pontem S. Spiritus Rhodanô excipitur. Vide Valeſ. *Notit. Gall.*

PRIVATUS, Hæreticus, Epiſcopus, Africæ, in Synodo 24. Epiſcoporum condemnatus eſt. Quare cum 5. aliis Præſulibus apoſtatis conſpirans, S. Cypriano Fortunatum, poſt Schiſma Feliciſſimi, ſurrogavit. Cyprian. *Ep.* 30. *&* 55. *edit. Rigalt.* Baron. *in Annal.* De eo Cyprian. *Ep.* 55. ad Cornelium Epiſcopum Roman. *Significavi tibi frater, veniſſe Carthaginem* Privatum, *veterem hæreticum, in Lambeſitana Colonia, ante multos ferè annos, ob multa & gravia delicta, nonaginta Epiſcoporum ſententiâ, condemnatum*, Plura vide apud Jo. Forbeſium, *Inſtructionum Hiſtorico-Theologic. l. XII. c.* 11. ubi tertiam Claſſem Hæreticorum, illorum ſcil. qui lapſos, ſine pœnitentia, ad communionem admittendos recipiendoſque dictitabant, enarrat, ut & ſuprà, in voce *Impœnitentes*.

PRIVERNUM, urbs Volſcorum in Latio, circa Ufentem fluv. & Forum Appii. *Stephano* Πριούερνος, *Ptolemæo* verò Πριούερνον. *Straboni* Πριούερνον. Ejus meminit Virgil. *l.* 11. *Æn. v.* 540.

Priverno antiquâ Metabus cum excederet urbe.

Silius, *l.* 6. *v.* 42.

——— *Ledinus ab alto*

Priverno. ———

Popul. *Privernates*. Idem Sil. *l.* 8. *v.* 394.

Sylla Ferentinos, Privernatumque maniplos
Ducebat ſimul excitos. ———

Nic. Lloyd. Nunc *Piperno* oppid. in monte, prope Auſentem fluv. & Pomptinas paludes, vix 5. mill. paſſ. à Setia in Eurum, adhuc ſatis amplum & cultum in Campania Romana. *Baudrand.* Quòd Setiam & Norbam oppida Finitima infeſtâſſet, à Plautio Conſule dirutum fuit, teſte Liviô, *l.* 8. *c.* 1.

PRIVERNUS, nomen viri. Virg. *Æn. l.* 9. *v.* 576.

PRIVILEGIUM, jus eſt ſingulare, & in certæ perſonæ vel cauſæ gratiam, favoremve: Iſidoro *Lex de uno homine lata*. De his Lex XII. Tabb. memorata Ciceroni, *de LL. l.* 3. *Privilegia ne irroganto*, i.e. *de privis ſeu ſingulis hominibus leges ne ferantur*, variè à variis explicatur. Quidam enim omnia hîc tolli *Privilegia*, autumant, & æquitatis ratio favet, quæ vult, ut omnes homines, ſummi cum infimis, pari jure teneantur, *juraque, non in ſingulas perſonas, ſed generaliter conſtituantur*, ut ait Ulpianus, *l.* 8. *de legg.* Οὐδεὶς γὰρ Νόμος ἐφ' ἑνός, ἀλλὰ κοινός. Jac. Cujacius *Privilegia* duplicia eſſe docens; Alia quæ de una tantùm perſona concipiantur, in omne tempus; Alia, quæ ad plures perſonas ejuſdem conditionis vel ad univerſos cives pertineant: de hiſce non ſonare Legem, ſed de illis tantùm docet. Imò neque etiam de illis, niſi in omnia tempora concipiantur: Nam alioqui *in præſens tempus de ſingulis ferri Leges poſſunt*, Quintilian. *Declam.* 154. ut de Menandro, *l.* 5. *ff de Capt.* de Hoſtilio Mancino, *l. ult. ff. de Legat.* &c. Joſephus Scaliger, *Caſtigat. in Feſtum*, Legi addi vult, *niſi magnô Comitiatu*: quæ Cujacius ad ſequentia, *De capite civis ne ferunto*, referenda eſſe contendit. Scaligero aſſentitur Petitus, probatque ejus ſententiam ratione hâc firmiſſimâ: Cùm enim à Solone, inter alias Leges, & hanc acceperint Decemviri, ſi verba iſta, *niſi magnô Comitiatu*, adjiciantur, reſpondent exactè his Solonis, Ἐὰν μὴ ἑξακισχιλίοις δόξῃ κρύβδην ψηφιζομένοις. Integra hac de re Solonis Lex hæc eſt: Μηδὲ ἐπ' ἀνδρὶ νόμον ἐξεῖναι θεῖναι, ἐὰν μὴ τὸν αὐτὸν ἐπὶ πᾶσιν Ἀθηναίοις, ἐὰν μὴ ἑξακισχιλίοις δόξῃ κρύβδην ψηφιζομένοις, *Legem de privo homine ne rogato, ſed de omnibus Athenienſibus: niſi id videatur ſex mille civibus, ſuffragia clam ferentibus*. Unde patet, *Privilegia* irrogata fuiſſe, ſi id ſciſceret Populus. Quod ut faciliùs intelligatur, ſciendum eſt Athenienſium civium fuiſſe viginti millia, *Heſych.* Ἄνδρες Ἀθηναῖοι διςμύριοι ἐμόρφησαν. Vide quoque Demoſth. *Or. contra Ariſtogit.* idque jam ab ipſo Cecrope, ut Auctor eſt Philochorus apud Græcum Pindari Interpretem *ad Olympior. Od.* 9. In ferendis autem ſuffragiis major pars obtinebat: Itaque neceſſe erat Athenis, ut plures decem mille, ſiquidem duas in partes tantùm ſcinderetur Populus, in eandem irent ſententiam; At verò Solon voluit, ubi de *irrogando Privilegio* ageretur, ut in his ejuſdem ſententiæ, qui plures fuêre decem mille, eſſent ſex mille minimùm, qui ſuffragium clam ferrent, ne quis gratiæ locus eſſet, Æſchin. *contra Cteſiph.* Et hoc eſt, quod Decemviri expreſſerunt verbis illis: *Niſi magnô Comitiatu*. Neque hic abit Tullius, *l. extr.* 3. *de LL.* cujus verba ſic refert Petitus. *Tum Leges præclariſſimæ de XII. Tabb. tralatæ duæ; quarum altera* Privilegia *tollit: altera de capite civis rogari, niſi maximô Comitiatu, vetat, nondum inventis ſeditioſis Trib. Pl. ne cogitatis quidem: admirandum, tantum Majores in poſterum providiſſe: in privatos homines Leges ferri noluerunt: id eſt enim Privilegium: quo quid eſt injuſtius?*

ſtimet eùm Legis hæc vis ſit, ſcitum eſt, juſſum in omnes ? ferri de ſingulis, niſi Centuriatis Comitiis noluerunt. Deſcriptus enim Populus cenſu, ordinibus, ætatibus, plus adhibet ad ſuffragium conſilii, quam fuſe in Tribus convocatus. Qui verius in noſtra cauſa, Vir magni ingenii ſummaque prudentia L. Cotta dicebat, nihil omnino actum eſſe de nobis. Præter enim quam quòd Comitia illa eſſent armis geſta ſervilibus, præterea neque Tributa capitis Comitia rata eſſe poſſunt, neque ulla. Privilegii *quare ca nihil nobis opus eſſe Lege, de quibus nihil omnino actum eſſet Legibus.* Ubi verba, *nondum totum ſeditioſis Trib. Pl. negat alii:* dicuntur propter P. Clodium, qui tum nondum inierat Tribunatum Plebis: illud verò, *ferri de ſingulis*, referendum ad id quod præcedit, *quo quid injuſtius?* Verba dein, *præterea neque Tributa capitis Comitia. rata eſſe poſſunt, neque ulla: Privilegii quare ca nihil nobis opus eſſe Lege* &c. ſic omnino interpungenda: Quando enim Cicero in exilium pulſus eſt, à P. Clodio factum id eſt, non *irrogatò Privilegio*, ſed Lege rogatâ, quam *P. Clodius tulit*, verba ſunt Velleji Paterculi. *l. 2. c. 45. ut qui civem Rom. indemnatum interemiſſet, ei aquâ & igni interdiceretur. Cujus verbis etſi non nominabatur Cicero, tamen ſolus petebatur.* Vide Sam. Petitum prætatum *Comm. in LL. Att. l. 2. tit. 1.* De *Privilegii* vero notione, in Eccl. Rom. ſuprà in voce *Benevalete*.

PRIUM, Ortelio ex *Ptol.* & Plin. *l. 5. c. 31.* fluv. Arabiæ Felicis & mons Cei inſulæ: cùm tamen *Prion* apud illos legatur, atque mons Coi, non Ceæ.

PRIVVEN, apud Galfridum Monumethenſem. *l. 7. c. 2.* nomen clypei Arturi Britonum Regis, in quo Deiparæ imago effecta. Vide Car. du Freſne *Gloſſar.*

PROÆRESIUS, adoleſcens è Cæſarea Cappadociæ, Antiochiam venit, permotus famâ Ulpiani dicendi magiſtri, apudque eum primas tulit. Cum quo parvò pòſt tempore Athenas profectus, ſub Juliano ſophiſta, adeò profecit, ut primus inter auditores eſſet. Hephæſtionem condiſcipulum & amicum comitem ſibi adjunxit. Accerſitus inde in Galliam, à Conſtantino Imperatore apud eum in honore fuit. Romam poſteà petiit, ubi aliquot annos magnâ nominis famâ moratus, tandem opibus ac honoribus auctus, Athenas rediit, ubi magnô exceptus applauſu, extemporalem orationem habuit in Theatro. *Suidas.*

PROÆRESIUS, Philoſophus & Orator, ſeculò 5. Docuerat Rhetoricam Chriſtianam, tum, cùm Julianus Apoſtata Chriſtianis ſcholas clauderet. Deſeruit itaque ſcholam potius, cum Muſonio & Victorino, quàm ut quidquam contra conſcientiam ageret. Baron. *A. C.* 362.

PROANA, urbs Theſſaliæ. *Steph.*

PROARNA, urbs Milienſium. *Steph.*

PROAULA, apud Ordericum Vitalem, *l. 2. p. 412.* dicitur *adyſtrum ſeu cubiculum, quod ante aulam eſt, quæ & Salutatorium dicitur, quòd in eo excipiantur ſalutaturi.* Aliud fuit Græcis, προαύλιον, de qua voce vide quæ habet Idem *Gloſſarii* Auctor, in *Deſcript. Ædis Sophianæ.* At Προαύλιον Ariſtoteli, *Rhetoric. l. 3.* eſt quod barbaris *præludium*, in tibiis. Sed & Προαύλια Græcis dicebatur primus trium legitimorum dierum, quos in nuptiis habebant. Latinè *Deſponſalia*; quòd in eo deſponderetur Virgo: ſicut alter Ἀπαύλια, Latinè *Decubatio*, tertius Ἐπαύλια, Latinè *Repotia* dictus eſt. Scaliger, *Poët. l. 3. c. 101.* Vide & ſuprà, ubi de *Nuptiis*.

PROBA, apud Amm. Marcellin. *l. 21. Joviniano vehiculo inſidenti quod portabat reliquias Conſtantii, ut Principibus ſolet, annona militaris offerebantur indicia, & (ut ipſi nominant) probæ, & animalia publica monſtrabantur:* poſteriori ævô dictum eſt δεῖγμα ſeu ſpecimen annonæ. Nempe, quoties per provincias iter faciebat Imperator, totius annonæ militaris ratio coram illi exponebatur atque etiam δείγματα oculis ſubjiciebantur. Quam in rem vide quæ Caſaubonus habet *ad Æl. Spartian. in Hadriano Caſ. c.* 11.

PROBA Falconia, Romana puella, A. C. 410. Græcis Latiniſque literis eruditiſſima: quæ truncatos Virgilii verſus ad fidem & myſteria Catholicæ fidei convertit, fecitque de rebus à Chriſto geſtis, & ejus morte, opus nobiliſſimum, quod *Centones* appellavit. Avia dein fuit Demetriadis, virginis pietate inclytæ. Romæ Alarico proditæ accuſata, defenditur, à Baronio, *in Annal. A. C.* 410.

PROBACTORES, vide infrà *Provocatores.*

PROBALINTHUS, vicus in Pandionide tribu. *Steph.*

PROBASCANION, in Hieroſol. Templi faſtigio, ad aves arcendas, occurrit apud Hebr. qui id vocabant כלה עורב *chole oreb*, *arcens corvos.* Kimchius in *Pſalm* 84. *Aliquid fecerunt in Templi tecto, ne aves ibi quieſcerent, quod vocabant Chole oreb.* Quod ſic deſcribitur in *Talmud. in Tract. Middoth, c. 4. fol. 71. Et Chole oreb perdebat corvos, quia Templum cingebat ſuper loricam à quatuor ventis ferreô cingulô cubitum altô, gladii inſtar acutô, ne ulla avis Templo inſideret, quia per gladium illum pedes ejus abſcindebantur* &c. Et quidem in ſecundo, iſtiuſmodi προβασκάνιον opus fuiſſe, ſcribit Aruch, non verò in primo Sanctuario, quòd in illo habitaverit divina Majeſtas. Tamen etiam in Templo primo, Salomonis ſcil. tale aliquid deſcribitur, ab Eupolemo apud Euſebium, *l. 9.* cùm eum feciſſe dicit, Δικτυωτὰς δύο χαλκᾶς ἀλυσιδωτὰς (l. δικτύας δύο χαλκᾶς ἀλυσιδωτὰς) καὶ ἐπιθεῖναι αὐτὰς &c. *Retia duo ærea hamulis conſerta & machinis impoſuiſſe, quæ viginti cubitis ſupra Templum eminebant & totum illud obumbrabant, & ex ſingulis retibus appendiſſe tintinnabula quadringenta magni ponderis & tota illa retia ſic adaptaſſe, ut ſonarent tintinnabula & aves ſonitu ſuô abigerent, ne Templo inſiderent, & in portarum aut porticuum laquearibus nidificarent & ſtercoribus ſuis Templum pollueerent.* Sed *l. 1.* Regum, ubi Salomonis Templum accuratè deſcribitur, nihil tale reperies: ut neque in Joſepho, quamvis idem ſcribat, de Templo ab Herode extructo, *de Bello Jud. l. 6. c. 6.* Κατὰ κορυφὴν δὲ χρυσοῦς ὀβελοὺς ἀνεῖχε τεθηγμένους, ὡς μή τινα προσκαθεζόμενον μολύνοιτο ὀρνέων, *In ſummo autem aureis veribus horrebat acutiſſimis, ne ab inſidentibus avibus pollueretur.* Quæ deſcriptioni Talmudicæ ſatis conſona. Vide Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l. 1. c. 8.* & ſuprà *Gloria.*

PROBATIA, fluv. Bœotiæ apud Lebadeam urbem fluens, ad quem optimus calamus provenit. *Theophraſtus.*

PROBATICA, Græcè Προβατικὴ, Piſcina ſuit dicta, Johann. *c. 5. v. 2.* Ἔστι δὲ ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις ἐπὶ τῇ προβατικῇ κολυμβήθρα, ἡ ἐπιλεγομένη Ἑβραϊστὶ Βηθεσδά, πέντε στοὰς ἔχουσα. Quod Vulgatus reddit, *Erat autem Hieroſolymis* probatica *piſcina, quæ cognominabatur Hebraicè Betheſda* &c. a voce Græca πρόβατον, i. e. oves, quòd in ea mundarentur oves, quæ pro ſacrificio offerebantur in Templo. Ita quidem Dominic. Macer *in Hierolex.* Alii ἐπὶ τῇ προβατικῇ, *ad forum pecuarium*, exponunt ſubintellectô ἀγορᾷ. Beza tamen magis probat, ut legamus cum Theophylacto, ἐν ἐν τοῖς Ἱεροσολύμοις προβατικὴ κολυμβήθρα. quam lectionem apparet habuiſſe Cyrilli & Chryſoſtomi exemplaria. Sed is hanc piſcinam προβατικὴν, h. e. *pecuariam*, dictam vult, quòd ex ea potari, & in eam merſari pecora ſolerent, vide eum *Annotat. ad loc.* Fuit hæc piſcina, quam à Salomone Rege extructam & *Stagnum Salomonis* appellatam, ait Joſeph. *de Bello Jud. l. 6. c.* 6. miraculosâ ægrorum qualiumcunque ſanatione, poſtquam Angelus ſtatis temporibus deſcendiſſet in eam & aquam turbâſſet, inclyta, qua de re vide Johannem *c. cit. in ſeqq.* Quod miraculum paulò ante Chriſti adventum, in defectu Prophetiarum innotuiſſe, & in die Pentecoſtes, poſt largam illam Spiritus S. effuſionem, ceſſaſſe, narrant Cyrillus *in Joann. l. 2. c.* 125. & Tertullian. *contra Judæos c.* 13. Joſephus certè & Philo, qui poſtea demum ſcripſère, nullam ejus faciunt mentionem. Vide præfatum Macrum, *ubi ſuprà.*

PROBATIO, apud Cæſarium, *l. 1. c. 10. Unô diſcedente, alter cui nomen erat Goſuinus, importunitate ſuâ ut reciperetur obtinuit, qui vix per ſex hebdomadas, in* probatione *ſtetit:* & *c. 2. l. 2. Annô probationis expletô factus eſt Monachus;* dicitur in Eccleſia Romana Religioſorum, uti vocant, Novitiatus, vide in hac voce.

PROBATOPOLIS, vide *Scaphuſia.*

PROBATORES Operum publicorum in *veterib. Inſcriptionibus* & ſcriptis Romanorum occurrunt ſæpiſſimè, de quibus vide Jan. Gulielmum, *Veriſimil. l. 2. c.* 8. Franc. Modium, *Nov. antiquis, Ep.* 39. Carrionem, *Emendationum l. 2. c.* 5. & G. Stewechium, *Electis ad Arnob. l. 2.* verba *Qui ergo laſſatur animorum ingenitas corrigere pravitates, is apertiſſimè monſtrat, imperfectum*, improbabilem *ſe eſſe.*

PROBATUS, Ægyptiorum Dux, Timogenis inſidiis intercmptus eſt, principatu Claudii II. apud Treb. Pollionem *in hujus Vita, c.* 11. Zoſimus & Zonaras *Probum* nominant, & *Timagenem.* Caſaubon. & Salmaſ. *Not. ad l.*

PROBIANA Purpura, clariſſimæ purpuræ genus dictum eſt, Lampridii ætate, ab Aurelio quodam *Probo*, qui illud invenerit. Fuit autem is Baphiorum Præpoſitus. Lamprid. *Alexandr. Sev. c.* 40.

PROBITAS, apud vet. *Scholiaſten* Statii, *Thebaid. l. 6. v.* 826. ubi Poeta habet,

——— *conſcia virtus*,

virtutem bellicam notat. Hanc enim notionem ſequiori Latii ævô vox adepta eſt. Sic idem *probum virum* pro forti, magnanimoque dixit, *ad l. 9. v.* 787. & *Probitatem*, fortitudinem, *l.* 11. *v.* 787. Cui rei exempla plurima de notis recentiòre, congeſſit Caſp. Barthius, *Animadverſion. ad Guil. Britonem Philippidos l. 6. v.* 364.

in PROBO & aſpero ſolvere, apud Senecam, *Ep.* 19. eſt in proba & bonæ notæ moneta ſolvere. Latini enim nummum *probum & aſperum* vocant, pecuniam probè & expreſsè ſignatam, quam Græci ἀργύριον δόκιμον & ἐπίσημον dicunt. Quemadmodum contrà nummos, qui aſperi non eſſent, ſed aut uſu detriti, aut malè à principio ſignati, ἀσήμους appellant, *Pollux* de pecuniæ vitio, ἀργύριον παράσημον, κίβδηλον, παρακεχαραγμένον, ἄσημον, ὑπόχαλκον. Vide Salmaſ. *Not. ad Lamprid. in Alexandro Sev. c.* 33. & ſuprà, ubi de *Aſperis nummis.*

PROBULEUMA, vide infrà *Suffragium.*

PROBUS M. Aur. Valerius, Imperator Roman. qui bellô Sarmaticô; tranſmiſſô Danubiô, multa fortiter egit. Filius ruſtici Dalmatæ; tantum virtute effecit, ut poſt Tacitum, Imperator eligeretur A. C. 276. ab exercitu Orientali. Victoriis inclytus, vicit in Gallia 400000. Germanorum, dein, ut dictum, contra Sarmatas in Illyrio, & contra Gothos in Thracia rem egregiè geſſit. Bonoſum & Proculum, cum Saturnino, rebelles coërcuit. Ob prudentiam & dexteritatem cunctis acceptus, ab uno militum ſuorum, qui nimium rigorem diſciplinæ exoſus, ſe inutilem fore credidit, ſi Imperator omnes hoſtes domuiſſet, occiſus eſt, A. C. 282. Vita ejus ex Flavio Vopiſco, Euſeb. *in Chron.* Victore, Oroſio, Eutropio &c. petenda eſt. Vide Corp. Nepot. Titium *Probum* & Valerium *Probum.*

PROBUS, Conſul cum Arcadio Aug. an. Urb. Cond. 1149. Alius Conſul. cum Aniano Juniori, an Urb. Cond. 1236. Tertius Conſul. cum Clementino, an Urb. Cond. 1267.

PROBUS, Severi Imperatoris gener. Æl. Spartian. *in Severo. c. 8. Filias ſuas dotatas maritis* Probo *& Aëtio dedit. Et quum Probo —— præfecturam Urbis obtuliſſet, ille recuſavit dixitque, minus ſibi videre Præfectum eſſe, quàm Principis generum. Utrumque autem —— ſtatim Conſulem fecit, utrumque ditavit.*

PROBUS, Berytius, Grammaticus, Romæ docuit; non tamen, ut magiſtri perſonam ſuſtineret, unum aut alterum, vel cum plurimùm

rimùm tres aut quatuor promeridianis horis admittere ſolebat, cubanſque inter longos & vulgares ſermones, legere quædam. idque perraro. Nimis parva & exigua, de minutis quibuſdam quæſtiunculis edidit: Reliquit autem non mediocrem *ſylvam obſervationum ſermonis antiqui.* Ab initio enim ad ſtudia ſe contulit, poſtquam in militia diu centuriatum petiiſſet. Tranquillus, *de Illuſtr. Gramm. c.* 24.

PROBUS, Martyr ſub Genſerico Gotthorum rege. an. Urb. Cond. 1439.

PROBUS, Tullenſis Epiſcopus. in Synodo Herbipolitana, ubi Legatus Pontificis de vita periclitatus eſt, contra Papas aculeatiſſimam habuit orationem. A.C. 1287. Aventinus, *l.* 7. *Annal. Boj.* Bulling. *de Concil. l.*

PROBUS Valerius, vide *Valerius.*

PROCAS, Rex Albanorum, poſt patrem Aventinum. A. M. 3125. per ann. 31. pater Amulii, & Numitoris, avus Romuli & Remi. Liv. *l.* 1. *c.* 3. Dionyſ. Halic. Euſeb. Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 767.

Proximus ille Procas Trojanæ gloria gentis.

Ovid. *Met. l.* 14. *v.* 622.

Jamque Palatinæ ſummam Proca gentis habebat.

PROCASTRIA ſeu PROCESTRIA in *Gloſſis*, ὀικήματα τῶν κα- ϛρῶν, *loca extra caſtra*, ſeu *extra civitatem.* Idem nempe *Proteſtrum* videtur, quod ἔξώκαϛρον, Leonico,* *l.* 9. & ἐξώτειχον. Annæ Comnenæ, *l.* 6. i. e. ὁ ἔξωθεν τοῦ κάϛρου ſeu τείχους κύκλος, *extra urbem munitio* ſeu *murus*, qui etiam *antemurale* aliis & *promurale* dicitur. Cujuſmodi propugnacula ſeu muri exteriores graphicè deſcribuntur, ab eadem Anna, *l.* 4. *p.* 116. & à Petro Mon. Vallis Sarnei, *c.* 63. laudati Car. du Freſne in *Gloſſar.*

PROCAVUS, mons Liguriæ, apud Genuam, ubi nunc arx, vulgò *Caſtello:* qui monti deſinit ad Pharum. *Vet. Tab.*

PROCELLA, Servio in *Æn l.* 1. eſt *vis ventorum cum pluvia, dicta quòd omnia percellat.* Ex iis Papinius ingenioſè monſtra quædam viventia facit, *Thebaid. l.* 10. *v.* 537. *& ſeqq.*

Qualiter aut Malean, aut alta Ceraunia ſupra
Ceſſantes in nube ſedent, nigriſque leguntur
Collibus, & ſubitæ ſaliunt in vela procellæ.

Ad quem locum, vide *Animadverſiones* Caſp. Barthii. Sic capiti ventorum eos inſidere facit Val. Flaccus, *l.* 1. *v.* 612.

——————— *crinemque* procellis
Hiſpidus, & multâ flavus caput Eurus arenâ.

Et à tali ſaltu *abruptas* indigitat Virg. *Georgic. l.* 3. *v.* 259. *de Leandro*,

——————— *abruptis turbata procellis*
Nocte natat Cæcâ ſerus freta ———

Inprimis verò formidabiles ſunt, quas *Travados* Portugalli vocant, frequentes in Oceano Atlantico inter Braſiliam & Africam, ad Guineam ſub Æquatore, ad *Loango*, ad Caput Bonæ Spei ad Terram *de Natal* ad Promontor *Guardafuy.* Quibus non abſimiles, turbines ſunt concitatiſſimi, quos ſubinde in Arabiæ deſertis itinerantes, cumprimis qui Mecham abeunt, experiuntur. Vide in voce *Travados.*

PROCER, apud Capitolin. *in Maximinis*, *c.* 2. *Et in prima quidem pueritia fuit paſtor, nonnunquam* Procer, *qui latronibus inſidiaretur:* dicitur, qui paſtorum, ad pugnandum contra latrones adunatorum, dux erat. Scribit enim de Maximino Herodian. *l.* 7. *c.* 1. Paſtorem initiò fuiſſe, apud ſuos Thraces montanos: poſteà verò corporis robore eò provectum, ut ducatum levem inter populares ſuſtineret. Ἐπιδοθεὶς, inquit, *αὐτὸν διὰ μέγεθος καὶ ἰσχὺν σώματος εἰς ἰθαγενῆ, καὶ ἐπιχώριον ϛρατείαν.* Nempe qui in Rep. eminent ſupra cæteros, *Proceres* dicuntur, οἱ Ἔξαρχοι καὶ Πρωτοπολῖται, ut vertitur in *Gloſſis* & apud *Soſipatrum.* Ita autem dixit Capitolinus, quia neque Ducem neque Tribunum poterat: ea namque propria fuerunt militiæ Romanæ verba & cum honorificentiâ conjuncta. Ideo & Herodianus non ϛρατείαν ſimpliciter, ſed cum adjectione ἰθαγενῆ καὶ ἐπιχώριον, ait. Eâdem voce Juvenalis utitur, *Sat.* 8. *v.* 26.

Agnoſco Procerem, *ſalve Getulice* ———

Vide Caſaubon. *ad Capitolin. loc. cit.* Vocis origo à Græco προεχὴς, *qui in re aliqua eminet*, Æolicè προεχὴρ, προχὴρ, προχὴρ, unde *procerus:* Et προεχὴρ, pro προεχὴς, *procer.* Quò utrôque indigitatur *eminens*, *excelſus* & in erecto longus. Inde *Proceres*, pro Optimatibus & Summatibus. Et in ædificiis, mutuli & capita trabium eminentium *Proceres* dicti, ſecundùm *Varronem*; qui ab illis trabium capitibus, Principes civitatis, *Proceres* appellatos vult. Perperam; *Proceres* enim in civitate ſunt, οἱ προεχεῖς cives, & *procères* in ædificiis, προεχεῖς & eminentes trabes. Salmaſ. *ad Solin. p.* 81. Apud Reges Francorum primæ ſtirpis, *Proceres* appellati ſunt Aulæ Magnates Comiteſque, qui cum Regibus in Judiciis Palatinis conſidebant. Monachus Sangall. *de Carolo M. l.* 1. *c.* 34. *In conſpectu sereniſſimi Regis &* Procerum *ejus.* Hinc apud Agobardum, Marfredus *Procer Palatii* dicitur, *Ep. ad eund.* ubi & *Miniſter Imperatoris* & *Imperii* appellatur. Sed & apud Wiſigothos, *Proceris* nomen dignitatis fuiſſe, diſcimus ex Concilio Toletano VIII. in quo ſubſcribunt. *Dabila Comes & Procer*, *& Frolla Comes & Procer*, apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* Vide quoque Salmaſ. *ad Capitolin. in Marco*, *c.* 22. ubi Optimates, & *Proceres* & Summates, iis temporibus, non alios fuiſſe & dici conſuevìſſe, quàm Senatores, notat.

PROCERASTIS, oppid. Bithyniæ ad Boſphorum Thracium, è regione Byzantii, quod notiori nomine *Chalcedon* appellatur. Plin. *l.* 5. *c. ult.*

PROCESSIO, Græcè Ἐκπόρευσις, dicitur in Sacris modus, quò Spiritus S. à Patre & à Filio eſt, adorandus potiùs, quàm ſcrutandus, de quo vide Athanaſium *in Symb.* Epiphanium, *Hær.* 62. *contra Sabell.* § 4. & *ſeqq.* Baſilium *contra Eunomium*, *l.* 5. Ambroſium, *in Symb. Apoſtol. c.* 1. 3. 4. Auguſtin. *de Trin. l.* 4. *c.* 20. A Filio verò Spiritum S. *procedere*, negat Eccleſia Orientalis, & queritur, laciniam iſtam, τὸ (ſcil. Πνεῦμα) ἐκ τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ ἐκπορευόμενον, à Latinis Symbolo Niceno aſſutam fuiſſe: Hi contrà à Conſtantinopolitanæ Synodi Patribus id factum ſatagere. Qua de re acriter diſceptatum inter utroſque Seculò VII. regnante Pipinò, in Gentiliacenſi Concilio. Eadem quæſtio agitata in Synodo Aquiſgran. Seculò VIII. Nec tam actum ibi de dogmate, quàm de interpretatione Concilii Conſtantinopolitani. Recruduit lis Seculò XII. Anſelmò Cantuarienſi Archiepiſcopò cauſam contra Græcos acriter urgente. Et quamvis hoc ſeculò ferme exeunte Occidentalibus acceſſiſſe viderentur Græci, in Concilio Lugdunenſi, omnia tamen à Græcis pauló poſt fuere reſciſſa. Certum, in Concilio Florentino A.C. 1439. Imperatore & Patriarchâ Conſtantinopolitanò contentientibus, litis iſtius temperamentum quæſitum fuiſſe, ut ſtatueretur, *Spiritum S. à Patre per Filium procedere*, negari tamen non poteſt, ab illa tranſactione reſiliiſſe Orientales, & in ſua ſententia ad noſtra uſque tempora acriter perſtare; niſi quod Cyrillus Patriarcha Conſtantinopolitanus, qui ante 40. annos circiter floruit, in *Confeſſione* ſua in Anglia edita, eôdem modò mentem ſuam, circa adorandum hoc dogma, explicuit. Vide Frid. Spanhemium *Syntagm. Part. I. Diſput. de Trinitate* § 14. & Suicerum, voce Ἐκπόρευσις. Ab hac verò ſententia *Melchianorum* nomen Græcis hæſiſſe, diximus ſuprà.

PROCESSIO, vox in Imperio olim, hodieque in Eccleſia Romana nota. *Procedere* enim & *proceſſiones* facere dicebantur Imperatores quoties vel in palatia ſuburbana ſecederent vel etiam ad Sacra procederent, quod cum apparatu & comitatu magnifico fiebat. Vulcatius Gallicanus *in Avidio Caſſio*, *c.* 7. *Imperatorio nomine cùm* proceſſiſſet, *eum, qui ſibi aptaverat ornamenta Regia, præfectum prætorii fecit* &c. Unde poſtmodum ipſæ Imperatorum in iiſdem Palatiis moræ, *Proceſſus* non ſemel dictæ. Byzantinis verò Scriptoribus Πρόκενσα & Πρόκενσα, item Πρόκενσος: qua de re pluribus agit Car. du Freſne *in Conſtantinopoli Chr. l.* 2. Vide quoque Salmaſ. *ad Solin. p.* 740. Maximè verò *Proceſſio* & *Proceſſus*, de Conſulib. dictus eſt, qui cum pompa & apparatu magnifico *procedere* ad Circum ſolebant: quod ſepties fieri conſuevìſſe, durante Magiſtratu, docet Julianus Anteceſſor *Conſtitut.* 98. *Proceſſiones autem ipſius volumus eſſe ſeptem, omnes in Circo & in harena, & in theatro* &c. Vide infrà *Theatroquinquegium.* Inde vox in Eccleſiam tranſiit. Cùm enim Arriani Theodoſiò imperante cantilenarum (ad opinionem ſuam aptè reſpondentium) per plateas recitatarum primi inventores fuiſſent: Chryſoſtomus veritus, ne aliquis è ſimplicioribus, ejuſmodi cantibus ab Eccleſia abduceretur, quoſdam ex ſuo populo illis contra comparavit, qui nocturnis hymnis decantandis ſimiliter operam darent: Arrianorumque ea in re ſtudium eò pactò reprimerent, denique ſuos in ipſorum fide admodùm confirmarent, uti legimus apud Socratem, *l.* 6. *c.* 8. & Sozom. *l.* 8. *c.* 8. quod inſtitutum tamen tumultu & periculò non caruiſſe, addunt iidem. Poſteà in Eccleſia Romana hoc nomine inprimis venire cœpit agmen ſupplicantium, ad inſtar exercitus, ordinatorum, & cum vexillis ac cruce, ad loca ſacra, procedentium. Romæ Baſilicarum Canonici etiam tentoria ſecum ferunt, ante quæ *locò claſſicorum*, ait Macer, *campanulas habent*; ad imitationem, ut habet Gemin. *l.* 1. *c.* 68. Iſraëlitici Populi, ante Arcam, proficiſcentis. Et quidem olim, in memoriam Chriſti Reſurrectionis, in omnibus per annum Dominicis, *Proceſſio* celebrata eſt, ac Prælatus ſeu alius quidam Superior, reliquos Eccleſiaſticos, præceſſit, ad denotandos Apoſtolos alioſque Diſcipulos Chriſtum ſecutos, in ejus Reſurrectione, quum in Galilæam proceſſit: *Unde ſemper in hujuſmodi Proceſſionibus Prælatos noſtros, quaſi Dominum in Galilæam, ſequimur*, ait Rupertus *de Div. Offic.* &c. Quam in rem vide plura, apud Dominic. Macrum *in Hierolex.* ubi de variis *Procedendi* ritibus, de *Proceſſione Nigra*, ſeu *Litania majore*, de *Proceſſione Septiformi* aliiſque huc pertinentibus, varia congeſſit. De *Proceſſione in die Aſcenſionis*, vide præfatum Rupertum, *l.* 9. *c.* 9. &c. Sed & Græcis ſuæ *Proceſſiones* ſunt, in quibus ſemper defertur Codex Euangeliorum; quem qui deferre conſuevit, in Eccleſia Conſtantinopolitana, *Præfectus Euangelio* appellatus eſt. Idem Macer. De *Proceſſionibus Gentilium* veterum vide ſuprà in voce *Litania*; hodiernorum, Petrum de la Valle *Itinerarii Tom. IV.* ubi de variis Indiæ Populis eorumque Cultu ac Religione. Hinc *Proceſſores*, in eadem Eccleſia Romana dicuntur, qui *proceſſionaliter* incedunt. *Ordo Rom.* aſſociantes Epiſcopum, quando proceſſionaliter ex Sacrario procedebat, *Proceſſores* appellat, ſi comitantes Diaconum, quando ad ambonem pro canendo Euangelio diriguntur, *Proceſſores* nuncupantur, &c. apud eundem Macrum *in Hierolex.* Aliam notionem vocis *Proceſſio*, habes ſuprà in *Harmiſcara.*

PROCHONE, inſul. quæ aliis *Alone.* *Steph.*

PROCHORUS, nomen Diaconi. *Actor. c.* 6. *v.* 5. Cui quidam, ſed falsò, attribuerant vitam Johannis Euangel. quam idem opus cum *circuitu Johannis* eſſe, credit Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 2. *c.* 9.

PROCHYTA, inſul. Campaniæ in ſinu Puteolano, Ænariæ proxima, auguſtò fretò diſcreta, cui olim junctâ fuiſſe putatur, à Neapoli 12. mill. paſſ. diſtans. *Stephanus* falsò Siciliæ inſulam facit. Virg. *Æn. l.* 9. *v.* 715.

Tum ſonitu Prochyta alta tremit, duruſque cubile
Inarime, Jovis imperiis impoſta Typhœo.

Hanc Dionyſius deſcribit, *l.* 1. Sic dicta *à profuſione*; nam quæ de Æneæ aut nutrice, aut cognata dicuntur, falſa ſunt. Tu lege Servium, Pontanum, alioſque ad Virgilii adductum. Adi & Plin.

Plin. *l.* 3. *c.* 6. *Baudrando Procbuta*. Inſul. eſt regni Neapolitani in mari Tyrrheno, & ora Campaniæ, prope & extra Sinum Puteolanum, inter Ænariam Inſulam ad Occaſum, a qua vix mill. paſſ. abeſt, & Miſenum promontor ad Ortum, à quo ſimiliter diſtat. Circuitus eſt 3. mill. paſſ. teſte Cl. Nepote; eique adjacet ad Occaſum parva Inſula, *Iſola di Vivara*.

PROCHYTA, Urbs Inſulæ cognomine Patria Johannis Prochytæ.

PROCI, vide ſuprà *Palla de Italia*.

PROCIDUS, ſub principium regni Athenienſis, primus quadrigam junxit, Ado Vienn. *Chron. æt. tertiâ*, p. 14. Niſi forte mendum ſubeſt. *Trochilus* enim dicitur primus junxiſſe quadrigam. Freculpho Epiſcopo Lexovienſi *Chron. Tom. I. l.* 2. *c.* 6. Quod & Euſebius habet in *Chron.* & Tertullian. *de Spectac.* ubi *Trochilum apud Argivos, in honorem Junonis, Romulum, in honorem Martis ſeu Quirini, quadrigam exhibuiſſe*, ait.

PROCILIUS, Grammaticus, vir ſuis temporibus doctiſſimus. Cùm de peregrinis regionibus loquitur, commemorat apud Memphim, in aurea columna Ægyptiis literis ſcriptum, tunc demum Ægyptum liberam fore, cùm in eam veniſſent Romani faſces. *Lampridius*.

PROCILIUS, Hiſtoricus Latinus tempore Pompeji M. Scripſit varia, quorum memoria ſupereſt, apud Varron. *l.* 4. *de L. L.* Plin. *l.* 8. *c.* 2.

PROCILLA Julia, Julii Græcini uxor, Cn. Julii Agricolæ mater, raræ caſtitatis femina. Tacit. *Agricol. c.* 4. à Claſſe Othoniana, dum in Templo (Liguriæ pars erat) hoſtiliter populatur, interfecta eſt. *c.* 7.

PROCILLUS (integrè nomine C. *Valerius Procillus*) vitiosè alii libri habent *Troucillum* & *Troancillum*, Princeps Galliæ provinciæ, Cæſaris familiaris, *l.* 1. *Comment. c.* 19. Vide *Valerius Procillus*.

PROCLAIS, urbs Indiæ intra Gangem. *Ptol.* Gangaridûm regia Plin. *l.* 6. *c.* 19. in cujus regione, quam *Gandaritarum* vult eſſe *Ptolemaus*, ſitam inter Suaſtum & Indum, Bucephalos Alexandria recenſetur ab Arriano, vel quiſquis alius eſt *Peripli Maris Erythræi* Auctor. Ἔθνη τόπε τῶν Ἀρατρίων καὶ Ραχούσων καὶ Ταρταραίων (an Γανδαρῶν;) καὶ τῆς Προκλαΐδος, ἐν ᾗ ἡ Βουκέφαλος Ἀλεξάνδρεια. Sed ea Bucephalia ſeu Bucephalos Alexandria, condita ad Hydaſpen amnem, proditur Straboni, ſatis longè à Gandaris Ptolemæi &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 992. & 993.

PROCLAMANDI Victores, in Ludis Olympicis, ritus, vide ſuprà ubi de *Præconibus Ludorum ſacrorum*.

PROCLE, urbs Lydiæ *Steph.*

PROCLES, ſextus ab Hercule, frater Euryſthenis, qui per totum vitæ tempus inter ſe diſſenſerunt, & mutuum inter ſe odium foverunt: qui ambo, mortuo patre Ariſtodemô, cui ἐν μερισμῷ τῆς χώρας, *in partitione regionis* (Peloponneſi videl. ab Heraclidis poſt reditum factâ) Lacedæmon ſortitò obtigerat, ſub tutela primùm avunculi Theræ fuerunt: dein Reges Spartæ ſimul facti, duplicis ſucceſſionis Regiæ, de qua diximus voce *Euryſthenes*, capita extitêre. Et quidem *Procli*, in ſerie *Proclidarum* ſucceſſit Sous, proavus Lycurgi. Soo *Euryphon*, à quo *Eurypontidarum* nomen, ut mox videbimus. Vide quoque Salmaſ. *ad Solin. p.* 16.

PROCLES, Carthaginenſis, celebratur Pauſaniæ *in Meſſeniacis*, ubi judicium ejus refert de Alexandro M. & de Pyrrho; itemque *in Corinthiacis*, ubi ex eo hiſtoriam affert de Meduſa.

PROCLES, Naxiorum dux, ingentibus promiſſis à Dionyſio oneratus, patriam ſuam tyranno prodidit, mercedemque perfidiæ magnam pecuniæ vim & cognatos inſuper ſuos incolumes tulit.

PROCLIDÆ, Laconum familia, quæ poſteà *Eurytionidæ*, ut Plut. *in Lycurgo*: vel *Eurypontidæ*, ut Pauſanias refert, *in Laconic.* fuêre. Vide etiam *Lacedæmon*, & ſuprà *Procles*.

PROCLUS, Patriarcha Conſtantinopolit. poſt Neſtorium, A. C. 434. diſcipulus Joh. Chryſoſtomi, Attico à ſecretis. Voluſianum ad fidem perduxit, Hæreticis acriter reſtitit, non damnavit ſolùm, ſed & refutavit librum Theodori Mopſveſtii. Obiit A. C. 446. Scripſit *Homilias* aliquot, &c. Opera ejus edita Romæ, A. C. 1630. poſtquam jam quædam ejus ſcripta prodiiſſent, A. C. 1617. operâ Everhardi Elmenhorſtii. Vide Acta 4. Conc. Chalced. & 5. Conſtantinop. Cyrillum, *in expoſ. Symb. Nic. & ep.* 31. *ad Joh. Antiochenum.* Socr. *l.* 7. *Hiſt. c.* 26. 28. *& ſeqq.* Theodoret. *l.* 5. *c.* 36. Niceph. *l.* 14. *c.* 38. Phot. *cod.* 53. *Joh. Damaſc. &c.*

PROCLUS, Hæreticus, diſcipulus Montani, à Gajo, homine erudito, coram Zephirino Epiſcopo Romano convictus. Laudatur impensè à Tertulliano, qui ab eo Montani deliria hauſiſſe creditur. Euſeb. *Hiſt. l.* 6. Hieron. *de Scr. Eccl. in Gajo.* Baronius, *in Annal.*

PROCLUS, Lycius fuit, & ſi audimus Volaterranum, *l.* 18. antiquior fuit Porphyriô & Jamblichô. Nam à Spartiano proditum ait, fuiſſe præceptorem M. Antonini, eumque ab eo ad Proconſulatum eſſe evectum. Proclus verò non Lycius, ſed Siccenſis fuit: eſtque inter hos 300. annorum intervallum. Sic Johannes Stœfflerus Juſtingenſis, qui ait, vixiſſe temporibus Trajani, quod ex eo colligit, quia diſcipulum habuerit Marinum Neapolitanum, quem ſub Adriano ait vitam Procli ſcripſiſſe. Sed de Marini ætate fallitur. Quod liquebit, ſi dixerim de Procli ætate. Is autem claruit, A. C. 500. Ut qui Syriani fuit diſcipulus; eique ſucceſſit in Scholâ, uti Proclo poſteà ſucceſſit Marinus, quem vitam magiſtri ſcripſiſſe diximus. Πλατωνικὸς φιλόσοφος vocat *Suidas*. Extant ejus libri 6. de Theologia Platonica, qui Hamburgi primùm prodiêre, A. C. 1616. Item ſuperſunt, *commentarii in Timæum & libros de Rep.* Scripſit quoque *de Orphei, Pythagora, & Platonis conſenſu in oraculis libros* 10. aliaque, quæ Suidas commemorat. Ex quo etiam cognoſcimus, quàm Chriſtianis fuerit infeſtus. In eo autem ratio fugit Stœfflerum, quòd putaret, Proclum vocatum *Diadochum* a gemma ejus nominis, quæ beryllo ſimilis, teſte Plin. *l.* 37. *c.* 10. Διάδοχος enim appellatus eſt κατ' ἐξοχὴν ob ſucceſſionem in Schola Platonica. Anaſtaſio Imperatori gratus, obſeſſâ à Vitaliano Conſtantinopoli dicitur claſſem ejus ſpeculorum æneorum ope, inſtar Archimedis, combuſſiſſe. Tractatus ejus contra Chriſtianos, à Philopono, refutatus eſt. Vide Suid. Zonar. *Annal. part.* 3. Geſner. *in Biblioth.* Voſſ. *de Sectis Phil. c.* 16. & *de ſcient. Mathem. c.* 1. §. 2. *c.* 33. §. 26. *c.* 50. §. 6. Vide Jonſium, *de Script. Hiſt. Phil. l.* 3. *c.* 10.

PROCLUS, Mallcotes patriâ, ſcripſit *in ſophiſmata Diogenis*, & *contra Epicurum*.

PROCLUS, Naucratita, Philoſtrati præceptor, de quo vide *Volaterranum*.

PROCLUS Lucianus, vide *ibi*.

PROCNESUS, apud Val. Flaccum, *l.* 3. *v.* 34.

> *Aura vebit: religant tenſas: velique* Procneſon
> *Et te jam medio flaventem, Rhyndace, Ponto,*
> *Spumoſumque legunt fractâ Scylacêon ab unda.*

Pro Προκόννησος vel Προκόνησος ita enim rectè dicuntur à Græcis iſta, non ad duplicanda modò, ſed etiam ad corripienda verba mirè artificioſi. Ut *Lucumo*, qui *Dionyſio Halicarnaſſenſi* Λουκόμων, Propertio, *l.* 4. *El.* 1. *v.* 29. eſt *Lucmo*: Χερσόνησος, apud Apollonium, *l.* 1. pro Χερρόνησος &c. Male ergo alii *Proneſon* legunt & ex *Strabone* interpretantur exile oppidum, juxta Cephalleniam, præterquam enim quòd verſum vitiant (eſt enim Προνησος) non viderunt, ſe bonos Argonautas, in Propontide navigantes ſubitò tranſtuliſſe in Ionium mare. Jo. Fridericus Gronov. *Obſervat. l.* 4. *c.* 21. In veterib. libris, *Proconenſe*, pro *Proconneſienſe*, ſæpe occurrit: Gentile, a *Proconneſus*. Sic *Proconnenſis ancilla*, apud Solinum, *c.* 1. Plin. *l.* 36. *c.* 6. *Proconneſium marmor* melius vocat, ut & idem Solinus, *c.* 37. *Gemma ad imaginem marmoris* Proconneſii, *niſi quòd in medio umbilico lapidis glaucum, ut oculi pupa, intermicat*, Ubi de lapide Zmilanthi. Nempe Proconneſium marmor album erat, venis intercurrentibus nigris, modò rectô diſcurſu, modò obliquô & intortô Zmilanthis verò lapis, qui illi ſimilis eſt, pro venis nigris in medio glaucas præfert. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 703.

PROCOLITIA, *Camdeno* eſt *Prudhow*, caſtrum Northumbriæ, à Novo caſtro 8. milliar in Occident. *Colecester* propinquum.

PROCONNESIA, ancilla apud Plin. *l.* 7. *c.* 11. quæ ejuſdem diei coitu alterum domino ſimilem, alterum ejus procuratori peperit infantem.

PROCONNESUS, quæ & *Neuris*, & *Elaphonneſus*. Plin. *l.* 5. *c. ult.* inſul. Propontidis ante Cyzicum urbem, *Marmora* hodiè. Cum urbe Archiepiſcopali ſub Patriarcha Conſtantinopol. quæ ſaxea eſt, & in Boream Propontidis vergit. *Baudrando* milliis *Proconneſus*, Inſula parva Myſiæ minoris in Propontide, inter Cyzicum ad Ortum, & Helleſpontum ad Occident. ex *Samſone*. Patria Ariſteæ Poetæ, qui ſcripſit *Arimaſpea* & *Theogoniam*, ſub Crœſo & Cyro, quem fabulabantur defunctum, quoties vellet, animam reſumpſiſſe, vide & *Proconeſus*.

PROCONSUL, dictus eſt apud Romanos, vel cui ultra legitimum, i. e. annuum tempus Magiſtratus prorogatus eſt; qualis primus fuit Q. Publilius Philo, bello Palæpolitano implicitus, ut in *Tabb. Capitolinis* extat & in Liv. *l.* 8. Vel, qui è privato in provincias vel ad gerendum bellum, miſſus eſt; qualis primus fuit P. Cornelius Scipio, apud eundem Liv. *l.* 26. Vel, qui ex Magiſtratu in provincias eſt profectus: Vel tandem, qui conſtitutâ Monarchiâ à Senatu in provincias eas, quæ Populi fuerunt, mitti ſolitus eſt. Et quidem, quod tertii ſignificatûs *Proconſules* attinet, qui nempe proximò poſt Conſulatum annò in Provincias Conſulares profecti ſunt, eaſque pro Conſulibus gubernabant: fuit conſtitutum lege Gracchi, atque poſteà uſque ad Auguſti Imperium conſervatum, ut, antequam novi Conſules atque Prætores deſignarentur, Provinciæ duæ Conſulares & ſex vel octo vel plures Prætoriæ, prout numerus Prætorum poſtulabat, à Senatu futuris Conſulibus prætoribuſque decernerentur, quas illi deſignati ſortirentur, vel inter ſe compararent, ita ut finitô annuô Magiſtratu urbanô in eas proficiſcerentur: Conſules quidem in Conſulares, unde *Proconſules*, Prætores autem in Prætorias, unde *Proprætores* dicti. Eligebantur ☐, non à Populo, vel Plebe, Centuriatis aut tributis Comitiis, uti de Q. Publilio Philone & P. Scipione prædictis, legimus: Sed quando Conſules, Comitiis Centuriatis, in annum ſequentem deſignati erant, tum alter Conſulum, qui Magiſtratum gerebat, ad Senatum referebat de Provinciis: quæ futuræ Conſulares, quæ Prætoriæ eſſent. Quod ubi conſtitutum Conſulares Conſulibus deſignatis decernebantur, ut eas vel ſortirentur, vel inter ſe compararent, utram quiſque ex Conſulatu obtineret. Quô factô, Conſulatus ſui tempore, quem Romæ gerebant, Legem ad Populum per Curias congregatum ferebant, de imperio militari, ſine qua lege bellum gerere non poterant: tum Provinciæ Senatus conſultô ornabantur. Ad quæ ornamenta pertinebant, latitudo Provinciæ, magnitudo Exercitûs, ſtipendium in milites, viaticum in Legatos & cohortem, comitatus & cætera ejuſdem generis: quæ quidem, quoniam non omnibus eâdem amplitudine numeróque concedebantur, propterea, cùm ea decernebat Senatus, tum Provincias aut Præſides ipſos *ornare* dicebatur. Ad viaticum pertinebat annulus aureus; item veſtes, vaſa, vehicula, munus, tabernacula &c. quæ inſtrumenta locata fuiſſe,

indicio

indicio eſt P. Ventidius, quem A. Gellius, *l. 15 c. 4.* ſcribit, victum quæſiviſſe comparandis mulis, & vehiculis Magiſtratibus, qui ſortiti Provincias forent, præbendis publicè conductis. Sed de hoc vide infra in voce *Viaticum*. Comitatus quoinam fuerit complexus, diximus ſupra in voce *Prætoria cohors*. Ubi ergo Provinciam atque in ea Imperium *Proconſules* obtinuêre, tum extremò Conſulatus annô, aut ſuâ ſponte, aut Senatus conſultô, paludati exibant. Prius autem in Capitolium aſcendentes, ſolemnia ibi pro Rep. vota nuncupabant, atque inde Paludamento, lictoribus 12. cum totidem ſecuribus ac faſcibus, inſignibuique cæteris Imperii aſſumtis, rectà ad portam Urbis ibant, indeque aut continuò, amicis officii cauſâ aliquouſque proſequentibus ac bene ominantibus, in Provinciam iter ingrediebantur: aut ſi quid negotii in Urbe haberent, ad Urbem aliquandiu manebant, cùm in Urbe cum Imperio eſſe non poſſent. Ut autem Senatus conſultô jubebantur exire: Sic neitent, Tribunorum Pleb. edictô, aut Dirarum obnuntiatione, prohiberi potuêre. Unde M. Craſſus, cùm P. Attejo, primùm edicenti, dein obnuntianti, non paruiſſet, contra Parthos paulò pòſt infeliciter pugnans pœnas dediſſe exiſtimatus eſt. Ubi vero iter erant ingreſſi, faciebant eos, quibus ſuccedebant, de adventu ſuo certiores, ut nempe cum iis congreſſi, de ſtatu Provinciæ cognoſcerent: & quò die in Provinciam accedebant, eôdem Provincialis muneris capiebant initium. Quod cùm in duas partes eſſet diſtributum, *Poteſtatem* & *Imperium*. Illa fuit facultas cognoſcendi; Illud exercitus imperandi, bellumque gerendi; quorum alterum pacis, alterum belli temporibus conveniens erat, illud æſtate, illud hyeme potiſſimum fieri ſolitum. Sed & præterea, *Curationem* habebant, quæ conſiſtebat in cæteris rebus curandis atque provinciæ imperandis, ut in re Frumentaria, Tributaria, Vectigali, & Viaria, quæ omnia per Edicta ſua adminiſtrabant. In qua muneris parte uti multi avare admodum & crudeliter verſati ſunt, ita contra nonnulli tantâ abſtinentiâ fuerunt, ut non ſolum publica vectigalia ſuſtulerint, ſed etiam Prætorium ipſum vectigal, in quo præcipuè gloriatur Cicero, remiſerint, nulli alii rei, quàm commodis ornamentiſque Sociorum, intenti. Unde honores ſummos ab ipſa provincia retulerunt, legationes Romam honoris causâ miſſas, ſtatuas, fana, dies feſtos, alia, quibus ſe affici in Cilicia Cicero modeſtè recuſavit. Annuò poſtmodùm tempore exactô, *Proconſul* ſucceſſorem, ſi maturè venturus erat, in provincia expectabat atque ei adventanti prodibat obviàm, ac præſenti præſens Provinciam cum Exercitu tradebat, intra 30. dein dies (tot enim lex Cornelia Sullæ conceſſit) inde decedebat: quòd ſi ante Succeſſoris adventum deceſſiſſet, aliquem qui præeſſet provinciæ, ut Quæſtorem, vel Legatum, cum imperio, relinquere tenebatur. Conſtitutô ſic Succeſſore aut imperii Vicariô, Romam tendebat, ſi autè, quod C. Jul. Cæſar in primo Conſulatu ſanxit, rationes pecuniæ confectas apud duas provinciæ civitates reliquiſſet, ſicque Romam reverſus, lictoribus dimiſſis ac paludamentô depoſitô, Urbem intravit, niſi fortè Triumphum poſtularet. Ingreſſus, rationes referebat ad Ærarium, nec multo pòſt Centuriones, cæteroſque provincialis Curiæ ſocios ad Ærarium in beneficiis, ſi liberet, deferebat, quod lege Juliâ ad 30. dierum ſpatium reſtrictum. Verùm quemadmodum *Proconſulibus*, qui ſe præclare geſſiſſent, magni & in Provincia & in Urbe honores habebantur: ſic contra, ſi quid deliquiſſent atque à legibus receſſiſſent, multis judiciorum, Peculatûs inprimis, Repetundarum & Majeſtatis, laqueis irretiri ſunt ſoliti. E quibus Repetundarum quæſtio maximè Socialis fuit & Provinciarum ſalutem continuit, quò judiciô poſtulati plurimi, damnati multi, nonnulli etiam abſoluti ſunt, ut ex Hiſt. Rom. patet. Poſtquam verò Auguſtus, Populi conſenſu, ſolus Rempublicam regere cœpit, Provinciarum adminiſtratione, aliâ à priori inſtitutâ, illarum valentiores ſibi reſervatas, per *Præſides* gubernavit: Reliquos Populo attribuit, eoſque qui his præeſſent, *Proconſules* itidem appellari voluit, minori longè, quàm *Præſides*, qui & *Proprætores* quandoque dicti, poteſtate. Qua de re vide Dionem, *l.* 53. Juriſconſultos *tit. de Proconſulis officio*, Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 7. c.* 42. &c. è cujus ultimi, *l. 6. c.* 9. addi poteſt, *Proconſules* etiam interdum Centuriatis Comitiis creatos fuiſſe, quod ordinariò non factum ſuprà diximus: & unicum fortè exemplum eſt P. Cornelii Scipionis, de quo Livius, *l.* 26. Imò & Tributis quoque: Quanquam enim ex Senatusdecreto Provincias ordinariè obtinerent; ſæpe tamen etiam præter Senatus voluntatem, Populi juſſu in Provincias miſſos fuiſſe, legimus, præſertim ſi extra ordinem Provinciæ iis mandarentur. Vide iterum Roſin. *in Antiqq. Roman. l. 6. c.* 15. & 16. cui adde, ſi placet, Godwyn. *Anthol. Rom. l. 3, ſect. 2. c.* 22. & quæ diximus ſuprà, ubi de *Prætoriis provinciis*, quæque mox dicemus.

PROCONSULARE Imperium, apud Jul. Capitolin. *in Antonino Pio, c. 4. Adoptatus eſt* ——— *factuſque eſt Patri & in* Imperio Proconſulari *& in Tribunitia poteſtate collega*: nomen dignitatis Imperatoribus propriæ. Nempe inter Principatus titulos utrumque, jam inde ab Auguſto, quarum dignitatum origo diligenter expoſita eſt apud *Dionem*. Græci *Proconſulare Imperium*, modò τὴν Ἀρχὴν τοῦ Ἀνθυπάτου nominant, modò τὴν τῶν Ὑπάτων ἐξουσίαν: *Cedrenus* τὴν Ἀνθυπάτων ἀξίαν. Mirum verò cùm uterque titulus hic omnibus Imperatoribus competierit, non tamen omnes æquè uſurpâſſe. Nam Tribunitiæ Poteſtatis titulum Imperatorum nemo poſt Auguſtum prætermiſit, uti ex hiſtoriis, nummis, ſaxis patet. *Proconſularis imperii* verò & Hiſtorici in rebus geſtis multorum Imperatorum qui Auguſtum ſunt ſecuti, non meminerunt, aut rariſſimè: & alia eorundem Principum monumenta penitùs cum titulum ſilent. Et quidem in *veterib. Inſcr.* ſex tantùm inveniri, qui *Proconſules* nominentur: Severum, filium ejus Caracallam, Macrinum, Antoninum Heliogabalum, Alexandrum Mammææ & Aurelianum, qui paſſim in *veterib. ſaxis*, PROCONSULES, vel rectum PROCONSULES, appellantur &c. Iſaac. Caſaubonus refert. Auguſtus itaque non contentus perpetuâ Dictaturâ, omnium Populi Romani Magiſtratuum, & qui intra Urbem, & qui extra (ut Proconſules) imperium haberent, titulis & inſignibus ornari munirique voluit. Unde & ſucceſſoribus ejus, inter alia, *Proconſulare* quoque *Imperium*, honoris gratiâ ſemper delatum eſt, & tam Cæſaribus, quam Auguſtis, ſolebat dari. Tacitus, *Annal. l. 1. c. 14. At Germanico Cæſari Proconſulare Imperium petivit, miſſique Legati qui deferrent.* Ut autem *Proconſules Auguſti* ab illo Proconſulari jure, ſic illi quos Proconſules in provincias Populi ſortito mittit Senatus, *jus Proconſulare* dicebantur *accipere* a Senatu. Trebellius *in XXX. Tyrann. c. 22. Samuel etiam Gallieni factum, qui quum Theodoto vellet* Imperium Proconſulare *decernere, a Sacerdotibus eſt prohibitum, qui dixerunt, faſces Conſulares ingredi Alexandriam non licere.* Sic *Jus Prætorium decerni* dicebatur Præſidibus, qui Prætores vel pro Prætore provincias erant adminiſtraturi. Vopiſcus *in Probo, de Senatu, Proconſules crearent, Legatos Proconſulibus darent, Præſidibus jus Prætorium darent* &c. Vide Salmaſ. *ad Capitolin. in Marco, loc. cit.* ubi etiam ante Severum, & Marcum Antoninum, & Commodum, & Verum, & Gordianum & Valerianum & Gallienum & reliquos omnes ita paſſim in veterib. ſaxis inſcribi, obſervat: adde quæ Caſaubonus habet *ad Auguſtum Suetonii, c.* 89. quæque infra dicemus de *Publio Proconſule*.

PROCONSULARES Provinciæ, poſt diviſionem Provinciarum ab Auguſto factam, dictæ ſunt duæ illæ Africa nempe & Aſia, quibus *Proconſules* præerant; quâ voce denotabantur, ii qui in Provincias Populi Romani à Senatu mittebantur, jure Conſulari, ut dictum. Aliquando tamen, imò plerumque, Prætorii eôdem jure in provincias Prætorias mittebantur à Senatu, qui & ipſi dicebantur *Proconſules*: Unde Sueton. *in Auguſto*, cùm inter Populi provincias eſſent & *Prætoria*, (numero X. ut apud Strabonem videre eſt, *l.* 17.) *Proconſulares* tamen omnes vocat. Sic apud *Hiſtoria Aug.* Scriptores, cùm paſſim, *Proconſulares*, *Legatoria* & *Præſidales*, tantùm memorentur, per *Proconſulares*, omnes quæ Populi fuêre, veniunt intelligendæ. Vide de hac re, ut & de provinciarum variis vicibus, Salmaſ. *ad Spartian. in Hadriano, c.* 22. ut & *ad Solin. p.* 87. ubi *Proconſulares provincias* nullas ſub diſpoſitione Vicariorum fuiſſe addit: nec non ſuprà aliquid, ubi de *Prætoriis provinciis*. At *Proconſularia*, dicebantur Acta SS. Martyrum, à Notariis provinciarum Proconſularium ſcripta ac collecta, Baron. Cardin. *ad A. C.* 238. apud Dominic. Macrum *in Hierolex.*

PROCONSULES, quinam recentiori ævò dicti fuerint, vide ſuprà in *Proconſul*: addo ſaltem *provinciaſiim morem Proconſulibus templa erigendi*, ſeu potiùs *virtutes eorum conſecrandi*, ex Cicer. *ad Quintum Fratr.* ubi hunc ei Aſiam adminiſtranti honorem habitum, refert. Vide Caſaubon. *ad Auguſtum Suetonii, c.* 52. Eâdem appellatione donatos fuiſſe Imperatores omnes ab Auguſto, diximus in voce *Proconſulare Imperium*. Recentiori ævò ſic dictos eſſe Vicecomites, uti Conſules Comites, docet Car. du Freſne ex *Tabulario Auſcienſi*. *Convenerunt itaque ex omni Novempopulania provincia Epiſcopi, Abbates, Conſules,* Proconſules *cæterique Domini fideles* &c. Hinc *Proconſul Levitanenſis*, qui vulgò *le Vicomte de Lavedan*, dicitur apud eundem, in *Charta* laudatâ à Marca, *Hiſtor. Benehar. p.* 807. Similiter in Anglia, *Proconſules* olim dicti ſunt, qui poſteà *Juſtitiarii errantes*, quòd Conſulum ſeu Comitum vice in provinciis jus dicerent. Quô ſenſu *Proconſulatum apud Britannos* geſſiſſe legitur Robertus Legeceſtriæ Comes, apud Joannem Sariſberienſem, *Policratic. l. 5. c.* 15. Apud Germanos quoque, qui Conſulum Urbanorum vices agebant, *Proconſules* vocitatos fuiſſe, docet idem ex *Weichbild* Magdeburg, *art.* 19. §. 1. &c.

PROCOPIAS, loci nomen. Goltzius, *ex Hadriani nummo*. Fortè *Procopia*, vide ibi.

PROCOPIUS, Cilix, tyrannus Conſtantinopolitanus, inſurgens contra Valentinianum & Valentem Principem, purpuram Conſtantinopoli ſumpſit, A. C. 364. tam initiô felix, ut Valentem ad incitas redigeret. Annò pòſt apud Natoliam Phrygiæ civitatem in ejus poteſtatem cum exercitu venit, proditus à militibus, alligatuſque deinde duabus per vim reflexis arboribus, diſcerptus eſt. De proditoribus etiam ſumptum ſupplicium. *Hiſt. Tripart.* Capite plexum, quod ad Valentinianum in Galliam miſſum ſit, alii habent. Ammian. Marcellin. *l.* 25. *&* 26. Zoſim. Sozom. *l. 6. c.* 8.

PROCOPIUS, præſes Bithyniæ, ſub Valente Auguſto imperium invaſit; paulò tamen pòſt, militibus ab eo deficientibus, capitali pœnâ affectus eſt. Ammian. Marcell. *l.* 26. Idem cum priore.

PROCOPIUS, filius Anthemii Imperatoris frater Marciani & Romuli: qui contra Zenonem inſurgentes, fraude Hylli, inſignis cujuſdam impoſtoris, victi ſunt.

PROCOPIUS, è Cæſarea Palæſtinæ, orator & ſophiſta. Scripſit *res Juſtiniani*, quas in Oriente, aut Occidente, aut Africa per Beliſarium patricium geſſerat, cujus ſcriba & comes in cunctis expeditionibus fuit. Senator dein lectus, cum titulis Illuſtris, tandem Præfectus quoque Conſtantinopolis factus eſt. Videtur Chriſtianus, ex illis, quæ *de ædificiis Juſtiniani* diſſerit. Continet ejus Opus, *libros* 8. 2. *de bello Perſ.* quos Photius contraxit 2. *de Vandal.* & 4. *de Gothico*. Compoſuit item alterum librum, quem inſcripſit Ἀνέκδοτα, i. e. *non edenda*, ſive *non edita*: ubi *Comœdiâ quâdam Juſtiniani & ejus uxoris Theodoræ intemperantiam deſcribit.* *Suidas*. Vide Photium. *Codic.* 63. Voſſium, *de Hiſt. Græc. l. 2. c.* 22.

PROCOPIUS Gazenſis, Rhetor & Sophiſta. Scripſit *Catenam Patrum, in octo primos libros Sacræ Scripturæ*: ob ſtylum & diligentiam, à Photio laudatus, *Cod.* 160. 206. & 207. reprehenſus ob prolixas nimis digreſſiones. Conradus Clauſerus Tigurinus, *paraphraſin hujus operis* edidit, A. C. 1555. Joh. Curterius, *quinimo Commentar. ejuſdem auctoris in Jeſaiam*, publici fecit juris, A. C. 1580. Lud. Lavaterus, Tigurinus, vertit *Annotationes ejus in 4. libros Regum, & l. 1. Paralipom.* Hermanus Hambergerus *in* 2. *Paral.* Johannes Meurſius edidit Lugduni Bat. An. C. 1620. Vide Sixtum Sen. *l.* 4. *Biblioth. S. &c. Idem Lloyd.*

PROCOPIUS Holy, Huſſitarum Dux, poſt Ziſcam. ſtrenuè rem geſſit, donec Sigiſmundus Rex, libertatem religionis permiſit, promulgatis IV. articulis, qui *Compactata* dicti. Vide *ibi.* Circa A. C. 1415. 1433. 1434. Deum tum pro Bohemis pugnâſſe, tantoſque Imperatoris exercitus, non tam vi armorum, quàm terrore quodam cœlitus immiſſô profligatos eſſe, agnovit Concil. Baſil. *Seſſ.* 4. Vide Hornium. *p.* 1105. Bucholcerum, *Ind. Chron.* Lætum. *Comp. Hiſtor. Univerſ. &c.*

PROCRIS, Erechthei, Athenienſium Regis filia ſoror Orithyiæ, Cephali uxor, quam ille certò jaculô emiſſô interemit, ratus feram eſſe. Vide *Cephalum*; & Servium in illud Virgil. *Æn. l.* 6. *v.* 445.

His Phædram Procrinque locis, mœſtamque Eriphylen.

Fabulam late proſequitur Ovid. *Met. l.* 7. non procul a fine.

PROCRUSTES, latro inſignis in Attica regione ad Cephiſum fluv. habitans, qui cogebat hoſpites ſuper lectum aliquem aſcendere. quorum longiores fuiſſent, pars ſupereminens amputabatur. qui verò breviores, diſtendebantur; à quare etiam nomen illi inditum putant. Plutarchus *in Theſeo: Καὶ μετρεῖν ἐφειλκύσατο... ἐν Ἐρινεῷ τὸν Προκρούστην ἀπεκτίνας, αὐτὸν ἀναγκάσας τοῖς κλινιδίοις, ὥσπερ τοὺς ξένους ἐκεῖνος.* *Tanus Procruſtes* dicitur apud Ovid. *Ep.* 2. *Heroid. v.* 69. Idem *Met. l.* 7. *v.* 438.

Videras immitem Cephiſias ora Procruſtem.

Nic. Lloydius.

PROCUL ite profani. formula fuit apud Veteres Sacris & Sacrificiis amoliendi improbos homines, multis illuſtrata Briſſonio, *l.* 1. Vide & Jo. Paſſeratium *ad Propertium, l.* 4. *Eleg.* 6. Joann. Parrhaſium & Caſp. Barthium, *ad initium Claudiani de Raptu Proſerpinæ*, nec non hic, ubi de *Initiandi ritu*, item in vocibus *Myſterium*. *Prorrheſis* alibique paſſim.

PROCULEJUS, eques Rom. Auguſti amiciſſimus, qui pius ſic erga fratres ſuos Scipionem & Murænam fuit, ut ſpolians bellô civili patrimonium ſuum ex integro divideret, quod cum eis jam antea diviſerat. Plutarchus *in vita Antonii* ait, Antonium, paulò ante quam expiraret, admonuiſſe reginam Cleopatram, ut maxime omnium, qui cum Auguſto erant, Proculejo ſe dederet. Mortuô autem Antoniô, Auguſtum Proculejum miſiſſe, ut curaret Cleopatram vivam in ſua poteſtate habere. Demum verò, cùm illa arreptô enſe voluiſſet ſibi mortem inferre, Proculejum enim è manibus ademiſſe. Vide Theod. Marcilium *in illud Horat. l.* 2. *Carm. Od.* 2. *v.* 5.

Vivet extentô Proculejus ævô,
Notus in fratres animi paterni.

Juvenal. *Sat.* 7. *v.* 94.

Quis tibi Mæcenas? quis nunc erit aut Proculejus,
Aut Fabius? quis Cotta iterum? quis Lentulus alter?

Nic. Lloyd.

PROCULEJUS, prænomine *Cajus*, frater Varronis Murenæ illius, qui in Auguſtum conſpiravit; cujus etiam ſoror Mæcenati uxor: inſignis tranquillitate vitæ, nullis Reipublicæ negotiis permixtus, cui filiam ſuam Auguſtus, Agrippâ defunctô, collocare agitavit.

PROCULUS, cognomen ejus, qui natus ſit patre peregrinante procul à patria.

PROCULUS, Imperator, uſque adeo libidinoſus fuit, ut 100. Sarmatas virgines bello captas (ut ipſe gloriabatur) gravidas reddiderit. Vopiſcus, *c.* 12.

PROCULUS, vir nobilis & clarus, hôc apud plebem de Romuli morte figmentô uſus eſt. Senatus finitimis bellis implicitus, conſuetam annonæ largitionem plebi ſubtraxit: Romulus indignatus, plebi reſtituit, & complures ex primoribus ſuppliciô affecit. Hi poſtmodum, in Senatu, regem minutim obtruncatum intra ſinum condunt. Plebs igitur cum facibus ad curiam decurrens, ab Æiio Proculo revocata eſt, cùm ejus orationi fidem adhibuiſſet. Is enim primarius in civitate vir, ſe Romulum in monte aſpexiſſe dixit, qui humanâ auguſtior divinitatem aſſecutus erat. Plutarch. *in Rom.*

PROCULUS, Grammaticus celebris, Præceptor M. Antonini Philoſophi, ab hoc ad Proconſulis dignitatem evectus. Scripſit *de admirandis rebus* quod opus ſæpius laudat Treb. Pollio *in vita* 30. *Tyrann.* inprimis *in Æmiliano, c.* 22. 23. Jul. Capitolin. *in Anton.* Euſeb. *in Chron.* Item Poeta Latinus, imitator Callimachi. Ovid. *l.* 4. *de Ponto el. ult.* Item, Epiſcopus Maſſilienſis, ſeculô 4. contendit cum reliquis Præſulibus Galliæ ſecundæ Narbonenſis de Primatu, quem etiam in Concil. Taurinenſi obtinuit.

PROCULUS, J. C. celeberrimus, temporibus Alexandri Cæſaris; Auctor *Epiſtolarum, libr.* 8.

PROCULUS, nomen cujuſdam, campanæ ex æde S. Proculi Bononiæ Italiæ lapſu interfecti: unde in hoc diſtichon ſequens viſitur:

Si procul à Proculo Proculi campana fuiſſet,
Jam procul à Proculo Proculus ipſe foret.

Uti refert Jac. Sponius, *Itinerar. Part.* 1. *p.* 68.

PROCULUS Geganius Macerinus. Conſul cum L. Menenio Lanato, An. Urb. Cond. 315.

PROCULUS Tit. Ælius, Genuenſis, ſuaſu Viturgiæ uxoris & Lugdunenſium, ſub Aurel. Probo Cæſare in Galliâ imperium arripuit, ſed ab eo victus, periit cum filio Herenniano. Vopiſc. *in Proculo, c.* 12. 13.

PROCULUS Virginius Rutilius, Conſul cum Sp. Caſſio Viſcellino, An. Urb. Cond. 268.

PROCULUS, vide *Cajus*. Item *Cervarius*. Item *Licinius*. It. *Titius*. It. *Valuſius*.

PROCURARE Fulgura, Oſtenta, Prodigia, vide hic paſſim.

PROCURATIO, apud medii ævi Scriptores, quodvis convivium; à *procurare*, i. e. excipere hoſpitiô & conviviô, quâ notione vox occurrit apud Lambertum Ardenſem, Ekkehardum Jun. *de Caſibus S. Galli*, Arnoldum Lubecenſem, Adamum Brem. Rogerum Hovedenum, Alios. Inprimis verò Exceptio ſtata ac debita dominorum à vaſſallis, à quibus hoſpitiô & conviviis ſtatis vicibus excipiebantur, quum in eorum prædiis divertebant. quæ quidem *procurationes* in ſummam pecuniariam non rarò convertebantur, uti dictum ſupra in voce *Giſta*. Uti verò Domini à vaſſallis; ſic Epiſcopi & Archidiaconi, cùm Eccleſias ſibi ſubditas viſitabant, ab iis *procurari* conſuevêre: de cujuſmodi procurationum immodicis ſumptibus, cùm crebræ ad Pontifices ſubinde deferrentur querelæ, modum iis ponere illi anniſi ſunt, cum in Conciliis, tum Bullis ſuis. Inter quas Innocentii III. Pontific. Romani ex parte ita ſonat, in *Monaſtico Angl. Tom. II. p.* 165 —— *Querelam accepimus, quòd cùm olim Archidiaconus Richmondiæ Parœciam ſuam viſitationis gratiâ circumiret, cum centum equis minùs tribus, viginti canibus & uno, tribus avibus venatoriis, ad quandam Eccleſiam prædictorum Canonicorum accedens, tantùm demum eſtam ſumtu immodico gravârit, quòd horâ brevi dicitur conſumſiſſe, quod tota familia longo tempore ſuffeciſſet. Nos igitur* —— *inhibentes, ne quis veſtrûm de cætero* —— *in procurationum exaltatione* —— *Eccleſias ſeu Canonicos vel ſervientes prædictorum Canonicorum gravare præſumat* &c. Vide Renatum Chopinum, *de Sacra Politia, l.* 2. *tit.* 7. *num* 11. Sed & Pontificibus Romanis cùm in Franciam veniebant, *Procurationes* præſtari ſuiſſe ſolitas, docet Car. du Freſne ex *Charta* Iſenbardi Abbatis S. Mauri Foſſatenſis *A. C.* 1274. *Omni autem annô, quô Eccleſia noſtra Domino Papæ in has partes venienti procurationem, vel aliquid pro procuratione daret* &c. Hinc *Procurator*, qui conviviô excipit, vel convivium apparat. quâ notione in *Regula Templariorum, c.* 14. Chriſtus *ſummus Procurator* noſter: & in *Charta* veteri Theobaldus Canonic. Bleſenſis, *Procurator Regis Francorum*, dicitur. Ubi *Seneſcallus* ſeu *Dapifer* intelligitur; quòd *Dapiferi Regis* munus ſit circa menſam Regiam & apparatum. Certè de Dapifero capiendus videtur Adalbero Laudun. Epiſcop. *Poëmate ad Robertum Regem Francorum*, apud eundem Car. du Freſne, ubi ironicè ſic ait:

Ut Procurator Regis *mundana miniſtrans,*
Sit piger, ignavus, modicâ virtute repletus,
Hic aliena petat, repetat ſua, nil tribuendo,
Et jugiter maneat diviſus ſorte jugali:
In Regis hæreditate non ſpes ſibi conſtet.

Vide quoque Dominic. Macrum *in Hierolex.*

PROCURATOR, ſervus apud Romanos, *qui mandatô Domini negotia ejus adminiſtrabat*, *l.* 25 §. 3 *ff. de Ædil. Edict.* Ei ſupellectilem & cellaria credi conſueviſſe, auctor eſt Salvianus *de Provid. Dei l.* 3. Moris autem Romani fuit, ut domi ſupellex, penuſque omnis annulô ſignaretur, ne quid negligentiâ aut furtô periret. Unde apud Plautum, *Perſ. Actu* 2. *ſc.* 3. *v.* 15. *cella ſalinum*: apud Plinium, *l.* 33. *c.* 1. *cibi & potus*: apud Ciceronem, *l.* 16. *Ep. ad Tiron. lagenæ* quoque *inanes* obſignatæ leguntur. Meminit iſtiuſmodi *Procuratoris*, ab Auctore & Diſpenſatore non omnino diverſi, Petronius *Satyrico*, *Jam ad triclinium veneramus. in cujus parte prima* Procurator *rationes accipiebat.* Et præter alios Fabius quoque major, *Declamat.* 345. *Satis ſit vobis* (ô divites) *hoc veſtræ præſtare Fortunæ, quòd per Diſpenſatores fœneratis, quòd familiam per* Procuratores *continetis*: unde de ejus officio largiùs conſtat. Et functus eſt tali miniſteriô Bonifacius Martyr, Aglaidis ſervus, quem tamen quidam ingenuum faciunt. Stephanus autem Domitillæ *Procurator*, qui Domitiano Cæſari ſuffodit inguina, Libertus fuit, teſte *Joh. Xiphilinô*; At id ex præſcripto divinæ (uti appellabant) domus, cujus moribus receptum jam diu erat, miniſteria ſervilia Libertis demandari. *Peni* inprimis *Procurator* recenſendus venit, quem inter lautiores ſervos connumerat, Plautus, *Pſeudolô Act.* 2. *Sc.* 2. *v.* 14.

Ha. *Quid iſtud verbi eſt?* Pſeu. *Condus, promus*, Procurator peni.

Hæc de privatis quoque hominibus: ſed *Procuratores* Cæſarum propè innumeri fuerunt; e quibus in veterib. monumentis memorantur, *Procuratio ornamentorum*, *Bibliothecæ*; *Patrimonii & hæreditatum*; *Aurariarum*; *Balnei Formis*; *Fundi Cajetæ*; *Laurento ad Elephantos*; *à Rationibus*; *Villarum Tiburtinarum*; *Subprocurator Vicesimæ*, & alii non pauci. De quibus obiter animadverſum, hujuſmodi ſervos plerunque in meretricios impegiſſe ſcopulos, non ſine magna rei dominicæ jactura, ut videre eſt apud Alfenum, *l.* 16. *ff de ſer. cor.* Martialem, *l.* 5. *Epigr.* 44. *v.* 5. Et CHRISTUS Dominus non ſemel huc alluſit, vide Matth. *c.* 24. *v.* 45. *ſ.* & Lucæ *c.* 12. *v.* 42. *ſ.* Alius planè generis erat *Procurator*, homo liber, qui omnium alterius rerum penè dominus alienique juris erat vicarius, vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis* & Tit. Poppmam, *de operis Serv.* nec non infrà, voce *Rationes*. Nec omittendi *Procuratores* factionum Circenſium, quorum memoriam vetus lapis ſervat, ſic inſcriptus: *Q. Rapidio. Q. F. Lenſepulio. Procuratori. dromi. factionis. Venetæ. Q. Rapidius. Xenodotus. &. Rapida. Juventina. par. fecêre*: apud Thom. Dempſter. *in Roſin. l.* 5. *c.* 5.

PROCURATOR, apud Æl. Spartian. *in Hadriano, c.* 13. *Et circumiens quidem provincias,* Procuratores *& Præſides pro factis ſuppliciô affecit, ita ſeverè, ut accuſatores per ſe crederetur immittere*: idem cum Præſide, quod nomen licèt generale eſſet de provinciæ.

Adminiſtratore, propriè tamen ſic dicti ſunt, qui minores provincias, quæ à ſolis Procuratoribus regebantur administrabant. Itaque in illis provinciis Procurator & Præſes idem; quinimo utraque appellatione gaudebant. Veteres Inſcr. Procurator & Præſes Alpium, Procurator & Præſes provinciarum per Orientem, Procurator & Præſes provinciæ Sardiniæ. Sic Græcis Ἡγεμόνες & Ἐπίτροποι: unde Arrianus de Epiri Procuratore, nam & hæc provincia Præſidalis fuit, modò eum Ἡγεμόνα, i. e. Præſidem, modò Ἐπίτροπον, i. e. Procuratorem, vocat: [illegible] Et paulò poſt. [illegible] De cujuſmodi Præſidalibus Provinciis Lamprid. in Severo, c. 24. Provincias Prætorias Præſidales plurimas fecit &c. Atque ita ferè ſemper nomen Præſidis, apud Hiſtoriæ Aug. Scriptores ſumitur, de Procuratoribus ſcil. Cæſarum in illis provinciis, quæ nec Prætoriæ erant, nec Conſulares, nec Proconſulares, nec ab aliis adminiſtrabantur, quam à Procuratoribus ſeu Præſidibus ſtrictè dictis. Ita Præſes Orientis, apud Vopiſcum, qui in vet. Inſcr. Procurator & Præſes provinciarum per Orientem, dicitur. Apud eundem, Præſidatum in Dalmatia adminiſtrare, pro Præſidem & Procuratorem Dalmatiæ eſſe; ut alia omittam. At qui in provinciis Proconſularibus Procuratores erant Cæſaris, hi non Præſides, ſed Procuratores ſolùm, dicebantur, qui rem Fiſci curabant & nullam niſi in fiſcalibus cauſis habebant juriſdictionem. Quâ notione etiam vox capi poſſet. d. loc.

PROCURATOR, pro parte Curiæ, fortè an Informer, Angl. Procurator rerum fiſcalium, Angl. the Kings Attorney. Villæ Procurator, qui rem dominicalem in villa promovet & tuetur, alias major villicus. Sic Germanis olim notus: & hodie quidem Hibernenſibus è colonia Anglo-Saxonum oriundis, qui collectores proventuum ad dominum villæ, præſertim ad Rectorem Eccleſiæ pertinentium, the Proctor vocant. Vide officium ejus deſcriptum apud Henr. Spelmann. Gloſſar. Archæol. in voce, Major villicus.

De aliis PROCURATORUM generibus pauca hæc ſubjicimus.

PROCURATORUM ALIA QUÆDAM APUD SCRIPTORES GENERA.

α. Procurator à Rationibus, ad Rationes & Rationum apud Salmaſ. ad Capitolin. in Gordiano III. c. 25. β. Procurator ad Alimenta, ad Bona damnatorum, ad Prædia Gallicana, apud Eundem ad Vopiſc. in Caro. c. 8. γ. Procurator ad Viceſimam, qui viceſimam procurabat. Ibid. & ad Lamprid. in Heliogabalo. c. 12. Idem Procurator à Viceſima & Viceſimæ dictus. δ. Procurator Abſentis Appiano Ἐπίτροπος τοῦ ἀποδημοῦντος, ubi de Manio Antonii abſentis res curante. Vide Aſconium Pedian. & Caſaubon. ad Jul. Suet. c. 56. ε. Procurator Ærarii, apud Lamprid. in Antonino Diadumeno, c. 4. idem cum Ærarii ſacri Præpoſito, tempore Statii, & Præpoſito vel Comite Sacrarum Largitionum, tempore Claudiani, vide ſuprà paſſim. ζ. Procurator Centenariorum, Ducenariorum &c. i. e. Centenarius, Ducenarius &c. Aliter, Procurator ad ducena ſeſtertia &c. Vetus Inſcr. Romæ ante Hortos Carpenſes: PROCUR. TRIUM. PROVINC. GALL. LUGDUNENSIS. NARBONENSIS. ET. AQUITANIÆ. AD. SS. LX. PROC. ALEXAND. PELUSI. AD. SS. C. Id eſt. Procuratori trium Provinciarum Galliæ Lugdunenſis ——— ad ſeſtertium ſexagies, Procuratori Alexandriæ Peluſii ad ſeſtertium centies &c. Dicti ſunt, à numero pecuniarum, quas in ſalarium ſeu ſtipendium accipiebant. Iterum in Inſcr. Anquariæ Hiſpan. II. ITEM. PRO. AUG. PROV. BÆTI. AD. DUCEN. ACCIPIENDA, i. e. Procuratori Auguſti Provinciæ Bæticæ, ad ducena accipienda. Quaſi dixiſſet, Procuratori ducenario. Atque ita Pertinax ad ducenûm H.---S. ſtipendium tranſlatus dicitur in Daciam, h. e. Procurator ducenarius Daciæ factus, apud Jul. Capitolin. in Vita ejus, c. 2. η. Procurator Choragii Majoris, ſeu ſummi Choragii, in Inſcriptionibus Gruterianis, p. XLIII. 5. & CCCXXXI. 3. θ. Procurator Ducenarius. Vide Procurator Centenariorum. ι. Procurator Eccleſiæ, titulus, quem Epiſcopi ſibi non rarò tribuiſſe leguntur, apud Car. du Freſne Gloſſar. qui præterea ſic dictos fuiſſe Epiſcopos, qui electi, ſed nondum ſacrati ſunt: item Epiſcopos Commendatarios, notat. κ. Procurator Francorum Regni, apud Scriptores Rerum Gallic. modò Vicarium Regii, modò Seneſcallum ſeu Dapiferum, modò Admiralium, denotat, apud Eund. λ. Procurator Patrimonii & Hæreditatum, in veter. Inſcr. idem cum eo, quem ſuper hæreditates libertum vocat Marcellus Empiricus: Ubi Anteros Tiberii libertus ſuper hæreditates curatus eſt, apud Salmaſ. Not. ad Spartian in Hadriano Cæſ. c. 2. μ. Procurator Principis, idem cum Rationali, uti poſteriori ævo dicti ſunt. Lamprid. in Alexandro Sev. c. 45. Ubi aliquos voluiſſet vel Rectores provinciis dare --- vel Procuratores, i. e. Rationales, ordinare. ν. Procurator Privatæ, in antiqua Inſcr. [illegible] Idem cum Procuratore Rei privatæ ſeu Comite privatarum Largitionum: ſub ſe habebat omnes rei privatæ Rationales, qui in ſingulis Provinciis Fiſcum Principis procurabant. Vide ſuprà, ubi de Largitionibus, & Privatis Rebus Imperatorum. Dicebatur quoque Procurator rationis privatæ & Ratio privata. ξ. Procurator Reip. in Charta Caroli III. Imperat. in Hiſtor. Pergam. Tom. 3. p. 399. Nemo ſuperioris aut inferioris Reip. Procurator ad cauſas judiciariò modò audiendas conventum facere, vel freda exigere &c. apud Car. du Freſne, eſt Magiſtratus Publicus, &c. Ut de Procuratore Gynæcii, de Procuratore Metallorum, aliiſque, nihil addam, de quibus, præter Auctores præfatos, vide Joann. Calvin. Lexic. Jurid.

PROCURATOR Guilielmus, vide ibi.

PROCURI, urbs in inſula Taprobana, Ptolem.

PROCYON, ſidus æſtivum, Canis ortum prævertens, unde etiam à Latinis verbum ex verbo exprimentibus, Antecanis appellatur. Cicer. l. 2. de Divin.

Antecanis Procyon Grajo qui nomine fertur.

Antecanis tamen nomen, videtur minus uſitatum fuiſſe, & à Cicerone primùm excogitatum, unde Plin. l. 18. c. 28. ſidus hoc nomen Latinum habere negat, niſi quis, inquit, Caniculam velit appellare. Columella tamen, l. 11. c. 2. Caniculam manifeſtè diſtinguit à Procyone, hujus ortum ſibi Julias, illius [illegible] Calend. Auguſti aſſignans. Caniculam nimirum appellans, quem nos Canem dicimus. Horat. l. 3. Od. 29. v. 17.

Jam clarus occultum Andromedæ pater

Oſtendit ignem, jam Procyon furit.

Aratus eum ſub Geminis locat:

[illegible]

Nic. Lloyd.

PRODERE, verbum ſolenne, de Interregibus, apud veteres Romanos, vide ſuprà. Sic capta Veſtalis, dicta Dictator, proditus Flamen, notante Cur. Fortunatianô, l. 2 &c.

PRODICIUS, inter Herculis cognomina vide ſuprà.

PRODICTATOR, propter Conſulis abſentiam, à Populo, cùm Dictatorem creare non poſſet Q. Fabius Maximus, legitur apud Liv. l. 22.

PRODICUS Cous, Scholiaſt. in Ariſtoph. Nubes Chium fuiſſe perhibent, vide infrà. Sophiſta, Præceptor Euripidis, cujus quanta fuerit authoritas, ex Xenophonte deprehendere licet, qui in Bœotia captus, vadem pro reditu dedit. In concilio Athenienſium magnam laudem adeptus eſt, quanquam voce graviore atque abſona. Princeps recitavit orationem quinque drachmarum pretiò acceptô, conatuſque eſt in ea civitate, primarios ex quaque nobili familia adoleſcentes, ſibi devincere, quorum hoſpitium uſui ſibi & voluptati foret. Philoſtratus. Addunt Scholia in Nubes, illum ob mollitiem pathicam malè audiiſſe. Suidas autem dicit, eum Chium fuiſſe, Georgiæ ac Democriti temporibus, librumque edidiſſe, qui inſcribitur Ὧραι, in quo finxit Herculem, virtuti pariter ac voluptati congreſſum, utrique hunc ad ſe trahente, tandem à virtute perſuaſum, alteram ſprevisse. Prodicus orationem ipſam, quæ ſoluta erat, primus pedibus conſtruxit, & communes locos tractavit, ut Protagoras. Vide Xenoph. l. 2. Cicer. l. 1. Offic. Sil. Ital. l. 15. Quintil. l. 9. c. 1. Prodicus quoque Medicus fuit, authore Pliniô, l. 29. c. 1. Æſculapii diſcipulus, Selybriæ natus, qui medicinam inſtituit, quam Iatraleipticen vocant. Nic. Lloydius.

PRODICUS Phocæenſis, Poeta Epicus. Pauſan. in Phocic. Suid. Item, Hæreticus. Clem. l. 7. Strom. Vide Adamitæ.

PRODIGIA & Monſtra apud Romanos, hoſtiis ſolebant procurari; idque ex præſcripto & conſilio Augurum atque Aruſpicum, Quindecimque Virorum, qui libros Sibyllinos ſuper hac re inſpiciebant, ut averruncaretur, quod illa minabantur, malum. Et quidem de Aruſpicibus Auguribuſque, Liv. Dec. 1. l. 1. ubi de Tarquinio Superbo, anguis, inquit, ex lignea columna lapſus: cùm ad publica prodigia Hetruſci tantùm vates adhiberentur, ob hoc unum Prodigium Aruſpices in Senatum vocati, atque ex reſponſo eorum ſupplicatio Populo, in unum diem indicta. Vide eund. Dec. 4. l. 2. in fine. Dec. 3. l. 7. Dec. 4. l. 10. princ. & Ciceronem de Divin. l. 1. & 3. Lucan. l. 1. v. 584.

Hæc propter placuit Thuſcos, de more vetuſto,

Acciri Vates.

Poſteà, & quidem frequentiùs, inſpici cœpêre Sibyllina Oracula. Liv. Dec. 4. l. 1. Marco Claudio M. Livio Conſulib. deportatus ſimilis Prodigii factus, nihilominus Decemviros adire libros de Portentis juſſerunt; Decemviri ex libris res divinas eaſdem, quæ proximè ſecundùm id Prodigium factæ eſſent, imperârunt. Vide eundem Dec. 1. l. 3. Dec. 4. l. 6. & l. 7. 8. & 10. Utrumque conjunxit Claudian. in Entrop. l. 1. v. 11.

Pandite Pontifices Cumana carmina Vatis

Immenſumque nefas fibris exploret Aruſpex,

Quæ nova portendant Superi! ———

Et hoc propriè Procurare dictum eſt: Unde toties apud Livium Prodigia procurare, vel majoribus hoſtiis procurare &c. quæ ſuperſtitio etiam ad ſomnia paulò triſtiora ſeſe extendebat, in quibus procurandis expiandiſque Veteres mirè ſolicitos fuiſſe, indicat Tibullus, l. 3. Eleg. 3. & l. 1. Eleg. 5. &c. Rationem nominis exponit Feſtus, cui quaſi prodita & porrò dicentia, aliquid futurum eſſe, appellata ſunt. Differentiam inter Oſtenta & Prodigia hanc facit Ulpianus, quòd Oſtentum dicit, quoties naturalis forma in eo quod naſcitur, non immutatur, ſed ſolummodo interpolatur aut amplificando, aut detrahendo, aut mutilando: Prodigium verò, cujus forma in aliam ſpeciem eſt mutata: & quaſi prodigium naturæ, qui ſui ipſius oblita & prodiga adeò facta, ut interdictio fere opus habuiſſet. Vide Joh. Galvinum Lexic. Jurid. At Hoſtiæ prodigiæ dicebantur, quæ conſumebantur penitùs. Jo. Roſin. Antiqq. Rom. l. 3. c. 33. Vide plura de Prodigiis, illaque etiam humanis hoſtiis procurandi ratione, apud Casp. Barthium, Theb. l. 10. v. 787. nec non ſuprà ubi de Veterum Luſtrationibus, & voce Mola. Addam ſaltem, ex ſuperſtitione Veter. ipſos prodigioſos homines occidi, ut ſic iram Dæmonum expiarent, conſueviſſe, Cujus rei exempla ſunt multa, in Androgynis mari merſis, aliiſque apud Livium, [illegible] bene ſuperſtitioſum. Jul. Obſequentem, Alios. Unde Claudian. l. 2. in Eutrop. v. 21.

Conſule luſtrandi faſces, ipſoque litandum

Prodigia &c.

Hinc Prodigialis Jupiter idem cum Averrunco: [illegible] Lycophroni de quo vide Johann. Meurſium Comment. ad illum.

PRODIGIUM, à Præceptore dictus eſt Franc. Toletus, qui poſtmodum Cardinalium ordini inſertus eſt. Vide Toletus.

PRODITOR, apud Athenienſes morte mulctatus eſt, neque intra Atticæ fines ſepultus & bona illius publicata: ex Lege, [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible], μὴ ταφῆναι ἐν τῇ Ἀττικῇ τὰ δὲ χρήματα αὐτῶ δημόσια εἶναι, memoratâ Xenophonti, Ἑλλην. l. 1. Unde Lycurgus contra Leocr. Athenienſes fuiſſe ſolitos eos ἐάσαντα ζῶντας eorumque cadavera ἐξορίζειν ἔξω τῆς Ἀττικῆς, inquit: Thucydideſque propterea Themiſtoclis oſſa clam in Atticam illata refert, l. 1. Οὐ γὰρ ἐξῆν θάπτειν, ὡς ἐπὶ προδοσίᾳ φεύγοντος. Cenotaphia tamen poterant iis extrui, intra Atticæ fines, ſed impoſitâ tumulo cruce: obſervante Marcellinô in vita Thucyd. quod in hoſtium tumulis in uſu habuiſſe videntur Græci, ut apparet ex Epigramm. Græco ubi T. Quintus Flaminius Alcæo Poetæ, qui gloriam fugati Philippi Maced. Regis ſui adſcribebat Ætolis, reſcripſit, in his tumulis ei crucem paratam eſſe, nempe propter illa σκόλοπα, quæ hoſtium tumulis imponebantur & crucis vicem præſtare poterant. Ita autem Flaminii verba ſonant,

Ἄφλοιος καὶ ἄφυλλος, ὦ 'δοιπόρε, τῷδ' ἐπὶ νώτῳ
Ἀλκαίῳ σταυρὸς πήγνυται ἠλίβατος.

Eâdem mulctabatur pœnâ, qui ſuppetias vel verbolô Proditori tuliſſet. Similiter capite ſanctum eſt in Proditores caſtelli aut navis, aut exercitus, ex Lege Lyſiæ ἐν τῷ κατὰ Φίλωνος δοκιμασίας non indictâ. Quinetiam Proditores aliarum Civitatum Atticæ finibus arcebantur: ſi intraſſent, non ſecus ac in homicidas animadvertebatur & capite plectebantur juxta legem, cujus meminit Dinarchus contra Demoſth. Imò cùm accuſatus quis eſſet Proditionis, quanquam nondum convictus, habebatur in vinculis, ut conſtat e jurejurando Senatus Quingentorum, apud Demoſthenem in Timocratea: Unde tales in vinculis cauſam dicebant, ut idem ibid. paulò pòſt docet. & ex Canoni Pſephiſmate, quod legitur apud Xenophontem loc. cit. patet. Vide Sam. Petitum, Comment. in LL. Attic. l. ult. & ſuprà voce Præco. Apud Romanos eâdem, quâ reliqua Majeſtatis crimina. Proditio vindicata eſt ſupplicii genere. Vide Roſin. Antiqq. Rom. &c. uti de poſteris eorum, ſuprà aliquid voce Honor. Virilitatem iis Moſcos adimere ſolitos, dicemus infrà, voce Virilitas: innuere, Hungaros Turcaſque Lemmate Unca manus.

PRODOMUS, Græca vox πρόδομος, aliter πρόναος, πρόθυρον & πρόπυλον, in Græcorum ædibus ſacris, dicebatur frons ædis cum columnis & faſtigio, ſeu porticus ante ædem: erat enim hæc pars Templorum, parietibus antarum vel columnis ædificata, cum faſtigio. In Templis Chriſtianorum, Νάρθηξ dicebatur, vide ſuprà Narthex. Hanc partem ſequebatur Πυλών, dein Ναὸς, ſeu ipſa Ædes, tandem Ὀπισθόδομος, ſeu Poſticum. Sed & προδόμους, ac προστάδας habuêre Græcorum privata ædificia, Procerum ſcil. ſeu Principum, ut videre eſt apud Salmaſ. ad Solin. p. 1216. ubi Πρόδομον cum atrio malè nonnullos confundere addit. Vide quoque infrà in voce Pronaus, Latinè Anticum dici poteſt.

PRODROMEI Dii, προδρομαῖοι Θεοὶ, Dii, qui in præſtructionibus ædificiorum ab antiquis colebantur, hinc & Prodromia Juno.

PRODROMI, venti dicuntur, qui in ortu Caniculæ, ſtatis anni temporibus ſpirare ſolent.

PRODROMUS Coptus, in quo tum linguæ Coptæ ſive Ægyptiacæ quondam Pharaonicæ origo, ætas, viciſſitudo, inclinatio, tum, Hieroglyphicæ literaturæ inſtauratio, novâ methodô exhibetur: nomen libri Athan. Kircherô Auctore, editi Romæ A.C. 1636.

PRODUCERE, Ciceroni, Plinio, aliis, lenonium verbum, uti Græcum προαγωγεύειν: vide quoque Sueton. Tiber. c. 45. & Veſp. c. 22. nec non ſuprà voce Leno, it. Perducere. At apud Statium, Theb. l. 2. v. 313.

——— ——— trepidoque tumultu
Dilapſos comites, nudum latus omne fugamque
Fortuna, una ſoror producere triſtes
Exulis auſa vias ———

eſt comitari, ſimul ire, aliter deducere. Sic Euryali mater apud Virg. Æn. l. 9. v. 487.

Heu terra ignota canibus data præda Latinis
Alitibuſque jaces; nec te tua funera Mater
Produxi: *preſſive oculos ———*

Unde produx, cum quo tutò eas, apud Tertullian. de Carne Chriſti, l. 20. Aliàs producere eſt, prolongare: ut Producere ſtupas, apud auctorem Moreti de Lucerna,

Et producit *acu ſtupas humore carentes:*

Græcè eſt τὸ ἐλλύχνιον προωθεῖν, προβῦσαι. Pollux, τὸ δὲ προαγαγεῖν τὸν λύχνον, προβύσαι λέγεται. Et Ariſtophanes,

Κἀξῆλθε χρυσαλλίδ' οὐ τὸν λύχνον, τὸν λύχνον προβύσατε.

Hinc apud Heronem ratio in Pneumaticis redditur, quâ Lychnus fieri queat, ἑαυτὸν προβύων, cujus ellychnium ſponte promoveatur & producatur. Cujuſmodi lucernam Caſſiodorum habuiſſe legimus. Plut. προμύξιον vocat: μύξα enim ellychnium; à cujus longitudine dicitur Myxæ fructus Ægyptiæ, cui Muſæ hodie nomen eſt, ex antiquo illo nomine mutuatum. Vide Salmaſ. ad Solin. p. 1325. &c.

PRODULUM, oppid. Foro-Julienſium.

PROEDRI, nomen Magiſtratus apud Athenienſes, de quo vide ſuprà voce Epiſtates: uti de προεδρίας jure, inter præmia Veterum militaria, ubi de Militibus, nec non Opifices, in voce Præmia.

PROERNA, Phthiotidis urbs, Liv. l. 36. c. 14. Strabo, l. 9. Stephano Proarna neutrô genere: Πρόαρνα, πόλις Μηλιέων, ἢ Φθιώτιδος.

PROETIDES, Prœti Argivorum Regis filiæ, quæ cùm formâ eſſent præſtantiſſimâ, ſe Junoni auſæ ſunt præferre. Quare irata Dea, talem iis immiſit furorem, ut vaccas ſe eſſe arbitrarentur, ut in ſylvas confugerent, poſteà autem helleborô ſanatæ à Melampode dicuntur. Virg. in Sileno, Ecl. 6. v. 48.

Prœtides implerunt falſis mugitibus agros.

Ovid. Met. l. 15. v. 322.

Clitorio quicunque ſitim de fonte levârit,
Vina fugit: gaudetque meris abſtemius undis.
Seu vis eſt in aquâ calido contraria vino,
Sive, quod indigenæ memorant, Amythaone natus
Prœtidas, attonitas poſtquam per carmen & herbas
Eripuit furiis; purgamina mentis in illas
Miſit aquas, odiumque meri permanſit in illis.

Quidam, inquit de la Cerda, has Prœtidas tres faciunt, Lyſippen, Hipponoën, Cyrianaſſam. Alii duas, Elegen, Celenen. Prœtus pater fuit, rex Argivorum. Matrem faciunt Sthenobœam; Homerus Antiam, Il. ζ. Eſt apud Vitruvium, l. 8. c. 3. elegans epigramma, quod inſcriptum erat in lapide, apud eum fontem, ubi Melampus ſacrificiis purgavit rabiem filiarum Prœti. Eudoxus apud Stephan fontem hunc in Azania conſtituit, additque: Melampodem in eum ἀποκαθάρματα ἐμβαλεῖν, quibus Prœtidas expiaverat; cui fonti hanc dat virtutem, ut guſtantes illius aquam, nequeant deinceps vel odorem vini tolerare. Clem. l. 7. Strom. c. 3. adducit, quibus rebus Prœtides fuerint expiatæ à furore, nimirum tædâ, ſcillâ, ſulfure, bitumine. Adjungit Herverus Ælianum, qui caprinô lacte; & Plinium, qui nigrô helleborô. Lege Politian. Miſcell. c. 50. ubi latè de Prœtidibus. Nic. Lloydius. Conſentit de lacte caprino Plin. l. 25. c. 5. inquiens: Melampodis Fama divinationibus cognita eſt. Ab hoc appellatur unum ellebori genus Melampodium. Aliqui Paſtorem eôdem nomine inveniſſe tradunt, capras purgari paſtô illô animadvertentem, datôque lacte earum ſanâſſe Prœtidas furentes. Unde morbô λυκανθρωπίας (quô nomine intelligenda ea melancholiæ ſpecies, cùm quis non ſolùm in lupum, ſed etiam in vaccam, vel aliud converſum ſe putat) Medicinam illic è caprarum eſſe, annotavit Gerh. Joh. Voſſ. de orig. & progreſſ. Idolol. l. 3. c. 68.

PROETUS, Abantis Regis Argivorum filius, de quo vide Homer Il. ζ. cum fratre Acriſio jam in utero diſſedit: qui ambo, poſtmodum de regno belligerantes, primi clypeum invenerunt: Succeſſit patri, in ſerie Argivorum Regum XII. poſt 17. verò annos à fratre pulſus, Lyciorum auxiliorum ope Tirynthem occupavit, ibique reliquum vitæ regnique exegit, Apollodorus, Biblioth. l. 2. Erechtheô adhuc Athenienſibus imperante. Pater Megapenthis, quem vide. Quomodo in ſaxum à Perſeo mutatus fuerit, docet Ovid. Met. l. 5. v. 236.

Victor Abantiades patrios cum conjuge muros
Intrat: & immeritæ vindex ultorque parentis
Aggreditur Prœtum. Nam fratre per arma fugato
Acriſioneas Prœtus poſſederat arces.
Sed nec ope armorum, nec, quam malè ceperat, arce
Torva colubriferi ſuperavit lumina monſtri.

PROFANATIO Nominis, Hebr. חלול השם, ubi τὸ שם ſeu Nomen abſolutè poſitum, pro Sanctiſſimo Numinis Nomine, ſeu ipſo Numine, prohibetur Levit. c. 22. v. 32. Cuſtodite mandata mea ac facite: Ego Dominus, ne profanatis nomen meum ſanctum, ut ſanctificer in medio filiorum Iſraël. Cujus cùm triplex faciant genus Hebræorum Magiſtri, de omnibus illis ſingulare hoc tradunt, quòd remiſſio Profanationis hujuſmodi divina ab aliorum omnimodorum peccatorum remiſſione perquam diverſa ſit. Ubi enim de Sacrificiis, Confeſſione, Pœnitentia, Caſtigationibus, die Expiationum, Hirco apopompæo, adeoque de peccatorum aliorum quorumcunque ex hiſce Remiſſione plena ac perfecta, ſive ante diem illum, ſive in illo die (pro ſpecierum atque actuum varietate) agunt, de Nominis Profanatione ſeorſim ajunt, eam nemini plenè remiſſam, ante mortem, ſed ſolummodo in ipſo mortis momento, idque licèt præceſſerint, quæ omnium remiſſioni neceſſariò prævia. Hinc Gemara Babyl. ad tit. Joma. c. 8. fol. 86. a. Sed verò, qui reus eſt profanationis nominis, ei neque poteſtas eſt per Pœnitentiam peccatum (uſque ad diem Expiationum) ſuſpendere, nec in die illo expiare, nec per caſtigationem ſui abſtergere. Sed omnino in ſuſpenſo manet, nec ante ipſum mortis momentum deletur. Juxta etiam illud (Jeſaiæ c. 22. v. 14.) Et revelatum eſt in auribus Domini exercituum, ſi expiabitur iniquitas hæc vobis, donec moriemini. Vide Seldenum, de Jure Natur. & Gentium juxta Diſciplinam Ebræor. l. 2. c. 10. Eſt autem Profanum, Auctori Onomaſtici ἀνίερον, non omne ſacro contrarium, ſed quod fuerit & eſſe deſierit ſacrum, uti habet Servius, Æneid. l. 12. ubi plurima de hac voce.

PROFESSIO Natalis, Modeſtino παιδογραφία; apud Romanos, hôc modô olim peragebatur. Poſtquam, octavô à Nativitate die, Nominalia eſſent celebrata, profitebantur deinde Patres puerorum nomina publicâ conteſtatione, quò alludens Appulejus dixit, Pater natum ſibi filium cæterorum more profeſſus eſt: ſimulque in Ærarium Ilithyiæ nummum inferebant. Mox intra tertium ab impoſito nomine diem, in Actis publicis referebantur à Præfecto Ærarii, non nomina tantùm tam legitimorum, quàm ſpuriorum, ſed ad confuſionem vitandam, etiam cognomina, nec non dies nativitatis & Conſul, quod & Iudis olim & Europæis hodie quoque haud infrequens: quæ Acta, Faſti aliàs dicta, Tabularia item & Charta in Saturni templo aſſervabantur. Unde Jul. Capitolin. in Gordianis, c. 4. Cùm apud Præfectum ærarii, more Romanô, profeſſus filium publicis Actis ejus nomen inſereret. Vide quoque Briſſonium, Antiqq. l. 1. c. 5. Servium, Georg. l. 2. & Thom. Bartholinum, de Puerp. Vet. Apud Athenienſes Filiorum profeſſio triplex in uſu fuit: Primò enim liberos, ſive legitimis è nuptiis ſuſceptos, ſive ſecundùm Leges adoptatos, Patres Lege jubebantur referre in φράτορας, jurati profitenteſque apud φράτορας acta, eos eſſe à ſe legitimis è nuptiis ſuſceptos aut ſecundùm Athenienſium jura adoptatos: quô factô tales τῶν φρατόρων albo, quod κοινὸν γραμματεῖον vocabatur, inſcribebantur pa-

ternô nomine, hôc modô, [illegible]. Fiebat id tertiô feſti Apaturiorum die, qui Κουρεῶτις dicebatur, [illegible] ἐγγράφειν εἰς τὰς Φρατρίας: idque intra ſeptimum, ut plerimum, annum. Cùm dein adoleviſſent, inſcribebantur in Epheborum album, quando nomina ſua inter Ephebos *profitebantur*, annô ætatis decimô octavô. Polluce teſte. *l.* 8. *c.* 9. exploratis priùs eorum viribus, ut pateret, per ætatem ad publica munia, [illegible], utiles eſſe: cujus *δοκιμασίας* meminit Ariſtophanes, *Veſpis*. Tertia demum *Profeſſio* fiebat apud populares, annô ætatis vigeſimô, quô Lexiarchico inſcribi ſoliti, abhinc ſui erant juris, mittique ad negotia poterant. Pollux, *l.* 8. *c.* 9. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas*, *l.* 2. *tit.* 4. Candidatorum *Profeſſio* apud Romanos in quo conſtiterit, vide apud Joh. Roſin. *Antiquit. Rom. l.* 7. *c.* 8. & ſuprà, *ſuô locô*. De *Profeſſione* in Ludis Sacris, infrà ubi de *Profitendi* ritu. In Chriſtiana Eccleſia *Profeſſio Chriſtianiſmi* Chriſtianum facit. Hinc in Eccleſiis Orientalibus olim ut plerimum primâ die fiebant & dicebantur *Chriſtiani*, qui crediderant & ſe credere *Profeſſi* erant, ſequenti die in Catechumenos conſcribebantur; tertiâ exorcizabantur & inſufflabantur; poſteà inter Catechumenos diu manebant, audientes Scripturas; poſtremò baptizabantur & ungebantur, uti patet ex *can.* 1. Concilii Conſtantinopolit. Similiter in Occidente primâ credendi *profeſſione* Chriſtiani fiebant, quam *fidem primam credulitatis* appellat Concilium Elibertinum, *Can.* 41. Recipiebantur autem in Catechumenos, per eorl manus impoſitione, ac benedictione: quemadmodum poſt Baptiſmum, ultimâ manuum impoſitione, conſummabantur, ac *Fidelium* ſeu *Juſtorum* nomen accipiebant &c. Vide Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* in vocibus Χρίσμα, & Χριστιανός, item hîc paſſim, ubi de *Baptiſmo*, *Catechumenis*, alibi, etiam paulò infrà.

PROFESSORES, jam etiam Philoſophi Literatique, ſicut & *Doctores*, & *Magiſtri* appellati ſunt, ſed *Profeſſorum* recentior appellatio. Quintilian. *l.* 1. *c.* 11. *Geometriæ, Grammatices cæterarumque Artium Profeſſores*. Vide Georg. Hornium, *Hiſtor. Philoſ. l.* 7. *c.* 4. ut de Salariis eorum infrà *ſuô locô*. Addam hîc ſaltem ex Joh. Frid. Gronovio, *de Pecun. vet. l.* 4. *c.* 11. ab Trajano Imperatore honorem & dignationem tantam dicendi Magiſtris & Sapientiæ *Profeſſoribus* fuiſſe, ut per eum ſpiritum & ſanguinem & patriam recepiſſe ſtudia, prædicent *Plinius* & *Juvenalis*: Hadrianum omnes *Profeſſores* honoriſſe, ac divites feciſſe, in ſumma familiaritate Epictetum & Heliodorum Philoſophos, tum Grammaticos & Rhetores habuiſſe; Doctores inſuper, qui *Profeſſioni* ſuæ inhabiles videbantur, ditatos honoratoſque à *Profeſſione* dimiſiſſe, &c. Similiter Antoninus Pius Grammaticis, & Rhetoribus & Philoſophis, per omnes provincias & ſalaria & honores detulit finivitque numerum, quot quibus in civitatibus exhiberi publicè deberent. Honorum loco fuêre, *Immunes eſſe Gymnaſiis, Sacerdotii ſtantis & neque ad frumenti & vini & olei emtiones & præpoſitiones, & neque ad alium famulatum cogi*, quæ verba ſunt *leg.* 6. *ff.* 8. *de excuſat.* ſed haud dubiè corrupta. Cujacius [illegible], rectè interpretatur: proin Gronovius legit, *Sacerdotiis, ſtathmis*, quæ vox quid ſibi velit, exponit Euſtathius, *Il.* [illegible]. Interim complures & annonam procuraſſe, & legationes obiiſſe, & aliis, quæ excuſare poterant, muneribus ultro functos legimus. Neque enim aliud voluit Antoninus, quàm quod exprimit Conſtantinus, *l.* 1. *Cod. Theod. de Medicis & Profeſſ. Fungi eos honoribus volentes permittimus, invitos non cogimus.* Vide omnino Gronov. *loc. præf.* adde Marcilium & Caſaub. *ad Suet. Otton. c.* 5. & *Veſp. c.* 18.

PROFESSUS in Eccleſia Romana dicitur, qui in Monaſterio votum emiſit, Gallis *Religieux Profez*. Votum autem Monaſticum triplex eſſe, *Paupertatis*, *Obedientiæ* & *Caſtitatis*, notum: quibus Jeſuitæ quartum addunt, *Miſſionis*. Car. du Freſne *Gloſſar.* & Macros Fratres *Hierolex.* Apud veteres Romanos verò vox eum denotat, qui nomen ſuum aliorum catalogo inſeri, alicujus rei gratiâ, curabat, ut *Profeſſus bonorum, cenſuum, nominis* &c. Cicer. *pro Archia Poëta. Cùm hic domicilium Romæ multos jam annos haberet*, profeſſus *eſt apud Prætorem Q. Metellum, familiariſſimum ſuum*, i. e. ſe in civium Romanorum catalogum inſcribi fecit. Liv. *l.* 2. *c.* 24. *Hôc propoſitô edictô, & qui aderant nexi*, profiteri *extemplò nomina* &c. Ut de iis, quæ licentiam ſtupri apud Ædiles vulgabant, ſicque ſciri & publicari ſe impudicas eſſe, ex ipſa flagitii profeſſione, avebant, *profeſſæ* hinc Ovidio dictæ, *Faſtor. l.* 4. *v.* 865.

> *Numina vulgares Veneris celebrate puellæ,*
> *Multa* profeſſarum *quæſtibus apta Venus*,

& quæ ſeqq. nil addam. Vide Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 4. *c.* 3. & infr.

PROFESTI Dies, iidem dicti ſunt, qui hominibus ad adminiſtrandam rem privatam publicamque conceſſi erant, quaſi *procul à religione Numinis divini*, ut ait *Feſtus*. Dividebantur in *Faſtos, Comitiales, Comperendinos, Status* & *Præliares*, de quibus omnibus vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 4. *c.* 3. & ſuprà, voce *Dies*. Angli vocant *Working days*, Godwyn. *Antholog. Rom. l.* 3. *ſect.* 1. *c.* 1.

PROFITENDI nomen ſuum ritus, in Ludis olim Sacris memoratus Plutarcho, *Sympoſ.* 7. *Problem.* 5. In omnibus enim Agonibus id obſervatum eſt, ut ad illos admitteretur nemo, qui non prius apud Ludi præfectos, nomen ſuum eſſet profeſſus: unde Calliſtratus Amphictyonibus impoſitos Auloedum quendam hôc nomine Ludo arcuit, *Ibid.* Qui verò inter Athletas nomen ſuum erant ſemel profeſſi, iis recedere non amplius licebat, ſed fortiter & animoſe certamen obire cogebantur. Sed nec cuivis permiſſum erat nomen profiteri, non certè pueris, nec hominibus ſceleſtis, imò nec illis, qui nondum rationes adminiſtrati muneris retuliſſent, cùm lex eos coronari vetaret. Demoſth. *de Cor.* Poſtquam autem nomen datum eſſet, ſtatim pergebant &c. Quam in rem vide Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 6. *c.* 12. Apud Romanos porrò, poſt rem fortiter feliciterque geſtam, coronis ab Imperatore in edito loco conſtitutis, qui ſe iis dignos ducerent, *ut omnium oculis id apud ipſum profiteri* jubebantur. Liv. *l.* 26. *c.* 48. *Idque quanquam omnibus omnia deberent, præcipuum tamen muralis coronæ decus ejus eſſe, qui primus murum aſcendiſſet.* Profiteretur, *qui ſe dignum eô ducerit donô. Duo profeſſi ſunt.* Vide quoque Val. Max. *l.* 1. *c.* 8. *ex* 6. Quod ideo factum, ne ulla fraus ſubreperet: tot enim teſtibus *profiteri* nomen ſuum nemini falsò licebat. Quod ſi verò res in ipſius Imperatoris conſpectu eſſet geſta, neque teſtes, neque *profeſſio* expectabatur: verùm Imperator milites eô honore dignos nominatim appellabat. Quemadmodum Cyrum, apud Xenoph. *Pæd. l.* 4. Chryſantam ordinis ductorem ait ſtrenue feciſſe, proximum ſibi in conſpectu ſuo &c. Vide iterum Paſchalium, ubi ſuprà, *l.* 3. *c.* 2. & 3. Aliis *Profiteri*, Comitiale verbum, in lege Sylvano & Carbone Tribun. Pleb. latâ, *Ut, qui fœderatis civitatibus adſcripti eſſent, ſi tum, cùm lex ferebatur in Italia, domicilium habuiſſent, ac ſexaginta diebus apud Prætorem* profeſſi *eſſent, cives Romani eſſent.* Cic. *pro Archia.* Idem, quod *profiteri nomen*. P. Ramus *in Orat. Cic. Agr.* 2. Vide ſuprà: uti de *profitendi Chriſtum* [illegible], it. [illegible], officio, Chriſtianis incumbente, ſuprà aliquâ voce *Negatores*.

PROFUNDUS, apud Vopiſc. *in Aureliano*, *c.* 13. *Capè tunicam palmatam, togam pictam, ſubarmalem* profundum, *ſellam eburatam, nam te Conſulem hodie deſigno*: color eſt intenſior & ſaturatior Car. du Freſne, quem Scriptores medii ævi *Fundatum*, Galli *Foncé* vocant. Unde *ſubarmalem profundum* ſic dictum, quòd non modò purpureus fuerit, ſed purpurâ ſubfuſcâ intenſiore ac improbiore intinctus: adeoque eundem fuiſſe cum eo, quod Trebellius Pollio *in Claudio*, *c.* 14. vocat, *Subarmalem unum purpureum Maurum*, contendit. *Heſychius*, τὸ βαθὺ καὶ τὸ μέγα καὶ [illegible], *Profundum & magnum & altum, & nigricans ſeu ſubfuſcum.* Eſt igitur ei *ſubarmalis profundus* [illegible], *Nigriter tinctus*, vide illum in *Gloſſar.* Ita ergo *profundus*, pro copioſo, uti apud Poetas paſſim. Sic *profunda cædes*, apud Stat. *Theb. l.* 10. *v.* 837. *profundus clamor*, apud eundem ſuprà, *v.* 700. &c. Aliàs *profundus*, pro infero. Ut *profunda Juno*, Proſerpina dicitur Claudiano *initio Rapt. profundus Dis*, Pluto, Lucano *l.* 1. *v.* 455. qui idem *profundus Jupiter*, Statio, *Theb. l.* 1. *v.* 615. ſicut *profunda Ceres* iterum Proſerpina, eidem, *l.* 4. *v.* 460. quam *inferam Junonem* alibi vocat &c. Vide Barthium, *ad loc. cit.*

PRUFUTURUS Renatus Frigeridus, vide *Renatus*.

PROGNOSTICON, apud Scriptores recentioris ævi ferè ſemper appellatur id divinationis genus, quod aliàs *Sortes Sanctorum* dicitur. Sic autem appellatum eſt Euangelii aut cujuſlibet Libri ſacri inſpectio, ſpecieſque eſt [illegible], cum ſcil. apertô librô quidquid oculis ſe ſubjiciebat, pro ſorte i. e. oraculi loco, habebatur; origine è Paganiſmo, in quo Sortes inprimis Virgilianæ celebres, hauſtâ. *Sortes Apoſtolicas* ſeu *Apoſtolorum* vocat Petr. Bleſenſis, *de Præſtig. Fortun.* vel quòd Pauli Apoſtoli Epiſtolæ vel quòd Euangelii ab Apoſtolis deſcripti codices inſpicerentur: vel denique, quòd ab Apoſtolis miſſæ ſortes. Divinationis hujuſmodi exemplum ſuggerit Greg. Turonenſis, *Hiſtor. l.* 4. *c.* 16. *Poſitis Clerici tribus libris ſuper Altarium, i. e. Prophetiæ, Apoſtoli, atque Euangeliorum, oraverunt ad Dominum, ut Chramno quid eveniret; aut ſi ei felicitas ſuccederet, aut certè, ſi regnare poſſet, divina ſententia declararet: ſimulque unam habentes conveniam, ut unuſquiſque in librô, quem primùm aperiebat, hoc ad Miſſarum legeret. Apertô ergo primùm omnium Prophetarum librô, reperiunt* &c. Atque inde fluxit moſiſſe in Eccleſia Romana ut, dum eligerentur Epiſcopi, per inſpectionem Euangelii, quid de ejus moribus vel converſatione, in adminiſtratione futurum eſſet, inquireretur. Auctor *Vitæ S. Aniani Epiſc. Aurel. Cumque varia electio Populi—fieret dixit — Anianum in meo conſtitui loco. Atque ut id ipſum divina electione clareſceret, cùm triduanum jejunium more Eccleſiaſticô indixiſſet, Brevibus & Libris ſuper Altare poſitis, nec dum loquentem parvulum afferri præcepit, ut ipſe Brevia ab Altari ſublevaret. Tunc verò cùm puer manum injeciſſet Altari, mox ut Breve tetigit, vox inconſueta novella verba prodidit teſteque Populi proclamavit. Anianum, Anianum, iſtius Civitatis à Deo Pontifex eſt inſtitutus. Sed ut votis omnium fieret ſatisfactum, apertô Pſalterio, quem verſum primum invenerunt legentes, dixerunt, Beatus quem elegiſti &c. Prolatô quoque Apoſtolicô Codice, in primo repererunt ſermone, fundamentum aliud nemo poteſt ponere &c. Sed & in Euangelii paginâ hanc primam repererunt ſententiam: Super hanc petram ædificabo Eccleſiam meam* &c. Ubi binas obſervare eſt divinationes ſeu prognoſtica, primum per *Brevia*, alterum per *inſpectionem ſacrorum librorum*, *Pſalterii* ſcil. *Apoſtoli* & *Euangelii*. Sed poſtmodum ſola *Euangelii* inſpectio obtinuit, non quidem ad explorandum Dei judicium, an quis eligendus eſſet ad Epiſcopatum, ſed quid de eo futurum eſſet in Epiſcopatus adminiſtratione, qui ejus mores, qui finis aut obitus. Quæ quidem divinationis ſpecies *Prognoſticon* propriè dicta. *Libellus ſupplex* Capituli Aurelian. ad Alexandrum III. *Aperta ſunt cataracta cæli, ut credimus, & de cæleſtibus ſtillat indignatio, & Apoſtolica manus fortitudinem induatur, ut evellatur iniquitatis fundamentum uſque ad caliam, & ſtrem iniquitatis formatur, quem in die ſua* [illegible] *prognoſtica ſignificatione præſagiunt. Apertô enim ſicut moris eſt, Euangeliorum librô, ſermo qui primus occurrit, ſic erat: Adoleſcens autem rejectâ ſyndone nudus profugit ab eis.* Guil. Malmeſbur. *de Pontif. Angl. l.* 1. *p.* 214. de Lanfranco: *Ajunt ejus prognoſticon, Date eleemoſynam & ecce omnia munda ſunt vobis. Quâ ille ab acclamantibus hilari vultu ad Dominum dixerit: Ceremonis ergo manuâ*

viriſſi-

verſibus ſive, tu dando, ego diſpertiendo &c. Quam in rem vide plura apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* ubi & id genus *Epiſcopalis prognoſtici* obtinuiſſe etiam apud Græcos, oſtendit ex *Pathymere*; & in Canonicorum quoque inſtallationibus idem obſervari conſuevitle, addit in voce *Sortes Sanctorum*. Cæterùm *Prognoſticorum* in Auctoribus priſcis explicationem non ineptam edidit Jodocus Willichius. Veteres verò *Prognoſticum* docendis certas habuiſſe tabulas, diſcimus ex Gemino, Scriptore utili ac docto. *c.* 14. & *Prognoſticon* metrum, eſt liber Ptolemæi cum eo, à Petavio promulgatus, collectum ex variis antiquis Auctoribus, ut ſunt Metrodorus, Euctemon, Calippus, Hipparchus, Eudoxus, Conon, Philippus, Doſitheus, Cæſar, Democritus & Meton. Vide Caſp. Barthium, *Animadverſ. ad Stat. Theb. l.* 1. *v.* 342. & plura hanc in rem apud Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 14. & 15.

PROGASIA, Lydiæ oppid. *Stephan.*

PROGNE, Pandionis Regis Athenienſium filia, uxor Terei Thracum Regis, qui, cùm Philomelæ, alteri Pandionis filiæ, ſub prætextu viſendæ ſororis à patre abductæ, vim intuliſſet, vitiatæque linguam abſcidiſſet: tam impotenter id tulit Progne, ut Itym, communem filium dilaceràrit, patrique epulandam appoſuerit. Quâ re tandem cognitâ, ex pueri capite ſub finem cœnæ in convivium illato, Tereus furore correptus, gladium ſtringit, uxoremque jam occiſurus, in hirundinem eam videt converſam. Philomelam autem in avem ſui nominis: Itym verò in Phaſianum. Quinetiam ipſe, dum novas haſce ſuorum transformationes admiratur, in upupam mutatus eſt. Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 643.

> *Credamus tragicis quicquid de Colchide torvâ*
> *Dicitur & Progne.* ——— ——

Virg. *Georg. l.* 4. *v.* 15.

> *Et manibus Progne pectus ſignata cruentis.*

Vide *Philomela.*

PROGNE, Inſula parva Aſiæ, apud Rhodum, Plin. *l.* 5. *c.* 31.

PROGRAMMA, apud Vulcatium Gallic. *in Avidio Caſſio, c.* 6. *Statim ad ſignum edici juſſit* & programma *in parietibus figi; ut, ſi quis cinctus inveniretur apud Daphnen, diſcinctus rediret.* Edictum eſt; quâ notione vocem & Imperatores uſurpant in *Cod.* Caſſiodorus *in Formulis.*

PROJECTA Tecta, & *Projecta*. Latinis dicuntur meniana vel ſolaria illa, quæ in planis tectis ſtruebantur. Græcis ἐξώστης & ἐξώστρα & προβλήματα. In *veterib. Gloſſis*, *Projecta tecta*, προβλήματα, ... Ἐξώστης tamen & ... videntur de illo genere tectorum accipienda, quæ faſtigiata erant & culmen habebant, ... ; hæc autem etiam ad ſtillicidia arcenda ſuas projecturas habuère. Vide ſuprà *Meniana*, & infrà in vocibus *Prophorum*, *Protecta*, *Provolans*, ac plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Spartian. in Peſcennio Nigro, c.* 12.

PROLETARII, Nonio *cives dicebantur, qui in plebe tenuiſſima erant, & non amplius quam mille & quingentos æris in cenſum deferebant.* Quod ex A. Gellio hauſit, *l.* 16. *c.* 10. ubi is *Proletarios* à *capite cenſis* diſtinguens, pergit: *Qui verò nullo aut perquam parvo ære cenſebantur, capite cenſi vocabantur; extremus autem cenſus capite cenſorum æris fuit trecenti, ſeptuaginta quinque.* Roſin. etiam *Antiqq. l.* 6. *c.* 8. poſtquam docuit ex Dionyſio, Floro, Livio, Eutropio. Aliis, à Servio Tullio Rege cives Romanos omnes, pro ratione cenſûs in 6. Claſſes fuiſſe diſtributos, de ultima claſſe loquens: *Reliquos*, inquit, *cives; quorum cenſus minor fuit duodecim minis cum dimidia, ſed numerò non cedebant quinque claſſibus, aut ſuperabant etiam, in unum ordinem congeſtos immunes fecit à tributo ſumtû & militibus.* Sed falſum eſſe, quod apud Gellium, cujus errorem dein reliqui ſequuti. Julius Paulus ait, tantulam ſummam, ut eſt mille quingentum æris, quæ efficiunt in auro illius ævi, tres aureos cum tribus aurei quartis, in cenſum delatam fuiſſe, notavit Salmaſ. *de Fæn. Trapezit.* Nemo enim, qui minus, quàm quinquaginta aureos in bonis haberet, aliquid in cenſu deferre ſolebat, quia nec in una claſſe erat. Minimus quippe cenſus ultimæ & quintæ claſſis fuit illorum, qui duodecim millibus æris & quingentis cenſebantur, infra quem cenſum poſiti extra claſſes fuère. Quare quamvis inter hos etiam quidam fuerint gradus, ut inter divites, omnes tamen *Proletarii* & *Capitecenſi* dicti ſunt. Unde aliô locô meliorem Auctorem ſequutus Nonius, *Proletarii*, ſcribit, *dicti ſunt Plebeji, qui nihil Reip. exhibebant, ſed tantùm prolem ſufficiebant*: unde & nomen. Quod confirmans Feſtus, *Proletarium*, inquit, *cenſum dictum, quòd ex his civitas conſtet, quaſi proles progenie*: uti legit Jac. Oiſelius JC. *Notis in Gell. loc. cit.* Ex infima itaque plebe *Capitecenſi* dicti, qui nihil præter caput ſuum in cenſum deferebant: iidem quòd prolem Reip. progignerent, *Proletarii* inde vocati ſunt, & non ampliùs à capitis cenſione, ſed pro ſperiore vocabulo, munere officiòque prolis edendæ, appellati. Hi omnes, ſecundùm Roſinum *loc. cit.* in unam congeſti Centuriam, cujus nulla ferè ratio habita, jus habebant quidem ſuffragiorum in Comitiis interim à tributis & militiis erant immunes. De iiſdem ex XII. Tabul. hæc verba Q. Ennius affert, apud A. Gellium, *ubi ſuprà*, *Aſſiduo. Vindex. aſſiduus. eſto. Proletario. quoi. quis. volet. Vindex. eſto.* quorum ſententia eſt, Homini aſſiduo ſive locupleti ſolum aſſiduum, ſive locupletem poſſe fieri Vindicem; at *Proletario* ac nullius claſſis homini, quiſquis velit, h. e. non aſſiduum tantum, utpote meliorem, ſed etiam *Proletarium*, quamvis parem, J. Gothofredus *Not. ad Leg. XII. Tabular.* Vide quoque ſuprà, in voce *Plebeji*; ubi *Proletarios*, fæcem Plebejorum, non ſemel cum Plebejis mixtim tractavimus, cùm aliis ab iis diſtinguendi. Apud Athenienſes, quæ *Proletariorum* ſors in pace, diximus *ibid.* ubi & de jure militandi, tertiùm prælio civiùmque ferè omnibus à Lacedæmoniis occiſis, iiſdem conceſſo aliquid muneris, ex Petito, *Comm. in Legg. Attic. l.* 8. *tit.* 1. qui alios quoque eos militaſſe, ex Antiphonte *contra Philinum*, ſed evocatos, aut tumultuarios, non ſacramentò rogatos, ait. Quemadmodum apud Romanos, ubi in Legione neminem militare licebat, niſi civi ingenuo & qui in quinque claſſibus cenſus, atque ſudicræ Artis expers eſſet, cogente tamen neceſſitate, in dubiis Reip. rebus, etiam *Proletarios* ſeu Capitecenſos, ſervos, libertinos, pueros, ſeniores ac hiſtriones, ad arma vocatos eſſe legimus. Vide Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 4. cum *Paralipomenis* Thom. Dempſteri, & ſuprà *Eques*, it. *Plebeji*, ac infrà *Tiro*.

PROLOCUTOR, vide ſuprà *Prælocutor*.

PROLOGUS, pars Dramatis, ex acceſſoriis ac ſecundariis, præfatio erat præparans Spectatores, vel excuſatione *Poëtæ*, vel commendatione fabulæ, vel expoſitione totius ſummæ: cum Argumento ac Mimo, Comœdiæ ferè propria. *Prologo* enim Argumentum i. e. περιοχή, paucis verſibus comprehenſum, præmitti ſolebat, ſed in veteri Comœdia, neque Argumentum neque *Prologum* fuiſſe, ex Ariſtophanis ac Plauti collatione apparet. Genera ejus quatuor, Ἀναφορικὸν, Συστατικὸν, Ἐπιτιμητικὸν & Μικτὸν, recenſent Auctores *Poëtica Græſſ. l.* 1. *c.* 9. quos vide. Cæterùm μονοπρόσωπον, i. e. *unius tantùm perſonæ*, eſſe conſuevit, apud Plautum tamen *in Trinummo διπρόσωπος* reperitur. Neque legitima pars fabulæ habita eſt, quamvis in ejuſdem *Amphitryone*, Mercurius & *Prologum* agat & magnam fabulæ partem expediat. Quidam porrò, *Prologum* Latinis tantùm vendicantes, unum Calliam Athenienſem ajunt. Tragœdiæ eum addidiſſe, & Euripidem ſæpe *Prologi* aliquid habere ſimile, quem per plures perſonas introducat. Ὑποκριτικὸν inprimis *Prologum* à Tragœdia omnino eſſe alienum, propter notam materiam ex conditione illuſtrium, obſervant Eruditi. Vide quoque Jo. Roſin. *Antiquit. Rom. l.* 5. *c.* 9. & Scaligerum inprimis *de Arte Poët.* Hinc *Prologus Galeatus*, nomen Præfationis, quam D. Hieronymus verſioni Bibliorum præmiſit, ubi inter alia, *Hic Prologus*, ait, *Scripturarum, quaſi galeatum principium omnibus libris, quos de Hebræo vertimus, convenire poteſt.* De eodem Sulpitius. *Quod idem galeatum à quibuſdam vocatur, quoniam ita commune eſſe poſſit, ut in omnibus eſſe ... quemadmodum galea ſuo galeato, omnibus poſſit magis eſſe commune.* Alii verò autumant ſic dictum, quod, ſicut galea caput defendit, ita *Prologus* in principio libri appoſitus, totum cum ab Adverſariorum detractionibus tuetur, vide Dominic. Macrum *Hierolex.*

PROLUSIONES, *Diomedi* dicuntur Culex Virgilii & quæ cum comitantur opuſcula, quòd iis magno ſuo operi proluſerit, & præluſerit: voce à Militibus an Muſicis mutuatâ. Vide ſuprà in voce *Præludium*.

PROLYTÆ, vide ſuprà *Lytæ*, it. *Papinianiſtæ*.

PROM. in nummis Conſtantii, idem notat quod PR. vide ibi.

PROMACHIA, ludi Lacedæmoniorum, memorati Athenæo, *l.* 15.

PROMACHUS, Macedo, & Novelius Tricongius, raræ gloriæ inter bibaciſſimos fuerunt; ille enim, quòd quatuor ingurgitâſſet cantharos unô hauſtu, ab Alexandro coronâ donatus eſt. Hic tres vini congios prandiolô unô ebibiſſe commemoratur. Promachum verò triduò pòſt vini furor excæcavit. Alex. ab Alex. *l.* 5. *c.* 1.

PROMATHIDAS, Heracleotes Hiſtoricus, citatur ab Athenæo, *l.* 7. Vide Voſſ. *de Hiſt. Græc. p.* 408.

PROMATHIDAS, Scriptor quidam antiquus & fabuloſus.

PROMATHION, Italiæ res condidit, Plutarch. *in Romulo.* *Voſſ. loc. cit.*

PROMENÆA, Sacerdos Dodonæa una ex tribus illis, à quibus Herodotus fabulam accepit *de duabus Columbis*, Oraculi Dodonæi ac Jovis Hammonis, primis auctoribus, *l.* 2. *c.* 55. Quod de Sacerdotibus Jovis, Thebis Ægyptiis culti, unde columbæ hæ advolâſſe ferebantur, *c. præc.* traditur: *Narrabant Sacerdotes Jovis Thebani, δύο γυναῖκας ἱρείας, duas fœminas Sacerdotes Thebis abductas à Phœnicibus, quarum unam in Lybia, alteram in Græcia venundatam fuiſſe; quæ prima oracula in iis gentibus conſtituerunt.* Sacerdotes ſanè in fabulis Græcis *Columbas* nuncupari, ex Phœniciarum vocum alluſione, docet C. Bochartus, *Phœnic. l.* 2. *c.* 11. Vide quoque ſuprà, voce *Nicandra*.

PROMERUS, regius quidam miniſter fuit; is Euripidem tragicum ſupra modum exoſum habuit, delatus ab eodem aliquando neſcio quô nomine apud Regem. Quare poſteà canes quoſdam feros in poëtam ſolvit, à quibus devoratus interiit. Vide proverbium: *Promeri canes*.

PROMETHEI Jugum & antrum, vertex Caucaſi in Albania, apud *Diodor. Sic.*

PROMETHEUS, Japeti & Clymenes fil. teſte Poëta.

> Κούρην δ' Ἰάπετος καλλίσφυρον Ὠκεανίνην
> Ἠγάγετο Κλυμένην, καὶ ὁμὸν λέχος εἰσανέβαινεν,
> Ἡ δέ οἱ Ἄτλαντα κρατερόφρονα γείνατο παῖδα.
> Τίκτε δ' ὑπερκύδαντα Μενοίτιον, ἠδὲ Προμηθέα
> Ποικίλον, αἰολόμητιν. ——— ———

Filium habuit Deucalionem. Apollonius. *Argon. l.* 3.

> ——— ——— Ἔνθα Προμηθεὺς
> Ἰαπετιονίδης ἀγαθὸν τέκε Δευκαλίωνα,
> Ὃς πρῶτος ποίησε πόλεις, καὶ ἐδείματο νηοὺς
> Ἀθανάτοις. ——— ———

Hic fertur homines primùm è luto finxiſſe, & univerſi generis hominum fuiſſe parens, vel potius artifex. Ovid. *l.* 1. *Met. v.* 80.

Sive recens tellus, ſeductaque nuper ab alto
Æthere, cognati retinebat ſemina cœli:
Quam ſatus Japetò, mixtam fluvialibus undis
Finxit in effigiem moderantûm cuncta Deorum.

Claudian. *l.* 2. *in Eutrop. v.* 490.

——— *Æthereis miſcens terrena Prometheus*
Sinceram patri mentem furatus Olympo:
Namque ferunt geminos, uno de ſemine, fratres
Japetionidas generis primordia noſtri
Diſſimili finxiſſe manu, quoſcunque Prometheus
Excoluit, multamque innexuit æthera limo.

Nam fama eſt, Prometheum, cùm hominem fingeret, portiones captas è ſingulis elementis ſuo operi admiſcuiſſe, atque pro ipſorum elementorum temperamentis non ſolùm vires ſingulis corporibus addidiſſe, ſed etiam motus animorum & mores. Qui verò etiam magis fabuloſè rem aggreſſi ſunt explicare, dixerunt, timorem leporis, aſtutiam vulpis, pavonis ambitionem, tigridum feritatem, leonum iracundiam, & magnitudinem animi fuiſſe hominibus ab ipſo Promethео injunctas: unde Horat. *l.* 1. *Od.* 16. *v.* 13.

Fertur Prometheus addere principi
Limo coactus particulam undique
Deſectam, & inſani leonis
Vim ſtomacho appoſuiſſe noſtro.

Hujus ingenium admirata Minerva, ſe illi daturam promiſit, quicquid apud ſuperos eſſet, quod ad operis perfectionem pertineret. cùmque reſpondiſſet Prometheus, conjicere ſe non poſſe, quæ apud ſuperos eſſent operi ſuo utilia, niſi præſens ſingula eſſet intuitus, Minervæ operâ in cœlum ſublatus eſt, ubi cùm corpora omnia cœleſti igne videret animata, operi ſuo id utiliſſimum fore ratus, ferulam, quam ſecum attulerat, rotæ Solis admovit, eâque accensâ ignem detulit in terras, luteumque ſuum hominem eò animavit. Quod Promethei furtum ægrè ferens Jupiter, Pandoræ, Epimethei uxori, pyxidem tradit ad virum perferendam, quam cùm ille aperuiſſet, mille morborum, aliarumque calamitatum generibus genus humanum implevit, quæ omnia tradit Heſiodus, *l.* 1. *Epy. v.* 47. Horatius, *l.* 1. *Od.* 3. *v.* 28

Poſt ignem ætherea domo
Subductum, macies, & nova febrium
Terris incubuit cohors. ———

Virgilius *in Sileno:*

Caucaſeaſque refert volucres, furtumque Promethei.

Vide Platonem *in Protagora.* Porro hunc ignem furatus eſt λαθὼν Δία τερπικέραυνον, uti loquitur Heſiodus, *l.* 1. *Epy. v.* 52. quod cùm reſciviſſet Jupiter, Vulcano imperavit, ut fœminam è luto componeret, quæ cùm aſtutiſſima eſſet, & omnibus artibus à Diis donata, vocata fuit Pandora; neque ante illam extitiſſe fœmineum ſexum crediderunt, uti teſtatur Pauſan. *in Atticis.* Hanc fabulantur miſſam fuiſſe à Jove ad Prometheum, cum omnibus malis in vaſculo incluſis, quòd munus cùm ſpreviſſet Prometheus, illa ad Epimetheum contendit, qui, dempto vaſculi operculò, omnia mala evolare ſentiens, vix ultimam & in imo reſidentem ſpem occluſit, cum qua vas illud ſervavit. Cum verò Prometheus Jovis munus rejeciſſet, quòd inſidias formidaret, dicitur à Mercurio, Jovis juſſu, in Caucaſum montem adductus, & in ſpeluncâ, quæ erat apud Paropamiſadas, vinctus, uti teſtatur Strabo, *l.* 15. Dicunt præterea huic additam fuiſſe Aquilam, Typhonis filiam, ut ait, *l.* 2. *hiſtor.* Pherecydes, & Echidnæ Phorbantis, quæ jecur illius aſſiduè renaſcens laniaret ac deglutiret. Apollon. *l.* 2.

Καὶ δὴ Καυκασίων ὀρέων ἀνέτελλον ἐρίπναι
Ἠλίβατοι, [illegible]
[illegible] ἀλυκτοπέδῃσι Προμηθεύς
Αἰετὸν ἥπατι φέρβε παλιμπετὲς ἀίσσοντα.

Erat enim columnæ alligatus, neque ullò pactò ſe movere poterat: cui quantum jecinoris per diem ab aquila conſumebatur, tantundem per noctem excreſcebat, ne unquam doloris materia deficeret. Heſiod. *in Theogon. v.* 521

Δῆσε δ᾽ ἀλυκτοπέδῃσι Προμηθέα ποικιλόβουλον
Δεσμοῖς ἀργαλέοισι, μέσον διὰ κίον᾽ ἐλάσσας.
Καί οἱ ἐπ᾽ αἰετὸν ὦρσε τανύπτερον· αὐτὰρ ὅγ᾽ ἧπαρ
Ἤσθιεν ἀθάνατον· τὸ δ᾽ ἀέξετο ἶσον ἁπάντῃ
Νυκτὸς, ὅσον πρόπαν ἦμαρ ἔδοι τανυσίπτερος ὄρνις.

Valer. Flaccus eum à vulture cruciari ſcribit, *l.* 7. *v.* 355. Vide Philoſtr. *l.* 2. *de Vita Apollonii.* Duris autem Samius ſcriptum reliquit, non ob ignem raptum, ſed quia Palladem amaverit, Prometheum conjectum fuiſſe in vincula, & ita excruciatum: cujus rei facit argumentum, quia ad montem Caucaſum habitantes populi ſoli Jovi & Minervæ non ſacrificabant, ut illius ſupplicii autoribus, cùm eximiè colerent Herculem, qui Prometheum è vinculis liberâſſet. Prometheum enim ab Hercule liberatum fuiſſe conſtat. Philoſtratus negat id à Thebano factum: Heſiodus omninò affirmat. Æſchylus modò ab Hercule, modò à Jove liberatum narrat, & fabulam prorſus confundit. Alii à Vulcano ſolutum fabulantur. Fabulam quandam attigit Nicander *in Theriacis*, quæ apud antiquos circumferebatur, quòd ingrati homines, ad quos ignem Prometheus detulerat, furtum Promethei Jovi indicârint, pro qua accuſatione præmium perpetuam juventutem à Jove impetraverint. Hanc igitur quùm ſuo aſello clitellario impoſuiſſent redeuntes, aſinuſque gravi ſiti in itinere laboraret, ad fontem quendam pervenit, ubi ſerpens, ne ad aquam accederet, prohibuit, niſi prius peractò pretiò. Tum verò pactus eſt aſinus, ſe, quodcunque haberet, eſſe daturum, ne ſiti periret. Inde ſenectutem exuunt quotannis ſerpentes, ac fiunt juvenes. Verba Nicandri ſic ſe habent.

Ὠγύγιος δ᾽ ἄρα μῦθος ἐν αἰζηοῖσι φορεῖται,
Ὡς ὅτ᾽ [illegible] πρεσβίστατος [illegible]
Νειμάμενος κασίεσσιν ἑκὰς περικυδέας ἀρχὰς,
[illegible] γέρας [illegible]
Κυδαίνων, δὴ γάρ ῥα πυρὸς ληίστορ᾽ ἔνιπτον
Ἄφρονες· ὁ μὲν [illegible] ἀπόναντο.
Νωθεῖ γὰρ κάμνοντες ἀμορβεύοντο λεπάργῳ
Δῶρα, πολυσκαρθμὸς δὲ κεκαυμένος αὐχένα δίψῃ
Ῥώετο, γωλειοῖσι δ᾽ ἰδὼν ὁλκήρεα θῆρα
Οὐλοὸν, ἐλλιτάνευε κακῇ μειλίσσετο χάρμῃ
Σαίνων, αὐτὰρ ὁ βρῖθος, ὃ δή ῥ᾽ ἀνεδέξατο νώτοις
Ἤτεεν ἄφρονα δῶρον, ὁ δ᾽ οὐκ ἀπανήνατο χρειώ.

Menander verò, ſuaviſſimus poeta, meritò torqueri Prometheum inquit, non quia ignem, ſed quia multò gravius malum, fœminam ſcil. invênerit

Εἶτ᾽ οὐ δικαίως προσπεπατταλευμένον
Γράφουσι τὸν Προμηθέα πρὸς ταῖς πέτραις,
Καὶ γίνετ᾽ αὐτῷ λαμπὰς, ἄλλο δ᾽ οὐδὲ ἕν
Ἀγαθόν; ὃ μισεῖν οἴομαι πάντας θεοὺς,
Γυναῖκας ἔπλασ᾽ ὦ πολυτίμητοι θεοὶ,
Γένος μιαρόν. ——— ———

Vide Hyginum & Lucianum in *Prometheo*, Verulamium item, *de Sapientia Veter.* Fuit autem vir prudentiſſimus, qui Aſtronomiam primus Aſſyriis indicavit, & rationem fulminum deprehendit; quamobrem ignem cœleſtem Jovi ſuffuratus, & in Caucaſo ad ſaxum religatus fingitur. Hunc inter Deos recenſet Catullus *in Argonaut. Epigr.* 65. *v.* 294.

Poſt hunc conſequitur ſolerti corde Prometheus;
Extenuata gerens veteris veſtigia pœnæ;
Quam quondam, ſilici reſtrictus membra catenâ,
Perſolvit, pendens in verticibus præruptis.

Unde πυρφόρον Θεὸν eum vocat Æſchylus, & πυρφόρον Θεὸν Sophocles *in Oedip. Colon.* Propert. *l.* 2. *el.* 1. *v.* 69.

Idem Caucaſeâ ſolvet de rupe Promethei
Brachia, & à medio pectore pellet avem.

Martial. *epigr.* 7. *l. Spectaculorum, v.* 1.

Qualiter, in Scythica religatus rupe, Prometheus
Aſſiduam nimio pectore pavit avem.

Claudianus:

——— *Hic volucrem vivo ſub pectore paſcit*
Infelix Scythicâ fixus convalle Prometheus.

Inde *Prometheus.* Propert. *l.* 1. *el.* 12. *v.* 10.

——— ——— *An qua*
Lecta Prometheis dividit herba jugis.

Ovid. *l.* 2. *Amor. El.* 16. *v.* 40.

Quaque Prometheo ſaxa cruore madent.

Auſonius *in Monoſyllabis:*

Unde Promethео de corpore ſanguineus ros
Aſpergit cautes, & dira aconita creat cos.

E Caucaſo enim legebantur à veneficis herbæ ad incantationes. Seneca *in Medea, v.* 706.

Congerit in unum frugis infauſtæ mala,
Quæcunque generas mixtis ſaxis Eryx,
Quæ fert opertis hyeme perpetua jugis
Sparſus cruore Caucaſus Promethei.

Nomen habet *Prometheus*, ἀπὸ τῆς προμηθείας, i. e. *à providentia.* Unde Heſiodo, in *Epy. v.* 48. αἰολομήτης, ἀγκυλομήτης. in *Theogon. v.* 521. & 616. ποικιλόβουλος, & πολύϊδρις dicitur. Μητιόεντα eum vocat *Qu. Calaber.* Πολυμήτης ab *Oppiano* vocatur, αἰπυμήτης, & σοφιστὴς ab *Æſchylo. Callidum* eum vocat Horatius, *l.* 2. *Carm. Od.* 18. *v.* 35.

Callidum Promethea
Revexit auro captus. ——— ———

Unde Catullus; *ut ſupra:*

——— *Solerti corde Prometheus.*

Cæterùm in Hiſtoria veteri aliquantiſper verſatis (inquit *Caſius*) haud adeò operoſum erit diſtinguere, quid poeticâ, & quid hiſtoricâ fide à poëtis de Prometheo ſit dictum. *Non enim res ipſas geſtas finxerunt poëtæ*, ut loquitur Lactantius, *l.* 1. *de Falſa Relig. c.* 2. *ſed rebus geſtis addiderunt quendam colorem.* Et hôc detractò, & quaſi de decoratâ fabulâ, nuda nobis apparebit hiſtoriæ veritas. Apud Herodotum legere eſt in eo libro, quem compoſuit de vinculis Promethei; quod Scythiâ fluviò Aquilâ inundatâ, Prometheus, Scytharum rex, populis ſibi ſubjectis res victui neceſſarias non ſuppeditare potuerit, atque eâ de causâ à Scythis in vincula conjectus ſit. Quem tamen haud ita longè poſt Hercules in illas veniens regiones, à vinculis liberaverit, fluviò Aquilâ in Oceanum ductò. Agretas quoque *Rerum Scythicarum l.* 13. eadem ferè ſcripſit. Verùm uterque non nudam, & ſicuti geſta erat, ſed adhuc fabulis & commentis quibuſdam contaminatam recitant hiſtoriam. Audiamus igitur Polycharmum *in Rebus Lyciis*, & Diodorum Siculum; qui ſcribunt, Nilum Ægypti fluv. aliquando, Siriò exortò, adeò intumuiſſe, ut, aggeribus ruptis, Ægyptum aquâ obruerit; imprimis autem illam partem, cui cum imperio præfuerit Prometheus. Et hunc fluvium, ſive potiùs alveum Nili, ob aquæ violentiam & celeritatem (unde etiam viſcera Promethei exediſſe fabulantur) poſteà *Aquilam* eſſe nuncupatum. Herculem autem obſtruſtis, quibus irruperat, locis, eum intra ripas coercuiſſe, & ſic Prometheum liberâſſe. Videtur *Magog* eſſe Prometheus, inquit Vir doctiſſimus, *in Phaleg, l.* 1. *c.* 2. Quia, ut Japheti filius Magog, ita Prometheus Japeti. 2. Et Caucaſo Prometheus affixus fuiſſe fingitur, quia vel ipſe, vel gens Scytharum ab illo

oriunda

orienda in Caucaſo fides facit. 4. Et ignem è cœlo in terram de[illegible] quia metallorum ingenium in [illegible]. Colchide & [illegible] effoſſis, æream metalla igne excoquendi, aut invenit, aut à Tubalcaino inventam reſtituit. Id non latuit Æſchylum, poetam vetuſtiſſimum, qui Prometheum inducit ita loquentem in eo.

[illegible]

[illegible]

4. Et tota fabula de Promethei corde vel hepate, quod ab aquila corroſum contabeſcit, videtur orta nomine *Mag g*, quod ab Ebræo [illegible] *mug*, vel [illegible] *mageg*, cujus Hithpael [illegible] *hithmagges*, quod de animâ & corde uſurpatum, *deficere* & *contabeſcere* ſignificat, atque *animâ frangi* & *conturbari*. Vide [illegible] *loc. cit.* Al. Roſſæum, *in myſtag. po*. [illegible] *&c.* *Nat.* [illegible]. Addo, quod in ejus, vinculis exoluti honorem, coronas olim geſtari conſueviſſe, tanquam ejus indignatio ex eo concepta, quod hominum causâ indita illi vincula eſſent, hoc cultu minui & placari poſſet, docet. Athenæo teſte, *l.* 15. *Æſchylus in eo.* Idem, inquit Athenæus, in ea Fabula, cui nomen *Sphinx*,

[illegible]

[illegible]

Hoſpiti coronam priſcam coronamentum (circundo)

Vinculorum optimum e Promethei ratione.

Qua de re vide Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 4. *c.* 5. & plura *de Prometheo*, apud Voſſ. *de Idolol. l.* 1. *c.* 18. ubi fabulam hanc ad Noachum trahit, cæterum plures hoc nomine videri fuiſſe, celebratiſſimumque apud Græcos Atlantis patrem, & in *Promethea* (quod ludo nomen) nocturnum ignem, qui in ara Academiæ accendebatur, adhibitum: cum Scaligero *Poët. l.* 1. *c.* 32. inter alia, addit.

PROMITTERE, Fatorum ſimul & Sponſaliorum verbum eſt. Jupiter ad Venerem *Æn. l.* 1. *v.* 262.

——— *manent immota tuorum*

Fata tibi: cernes urbem & promiſſa Lavini

Mœnia ——— ———

Latinus ad Turnum. *Æn. l.* 12. *v.* 31.

——— ——— *vincla omnia rupi:*

Promiſſam *eripui genero* ———

Hinc *Promiſſio*, in vet. Charta Einonenſi A. C. 818. *Tentaturus* promiſſionem *fecit*, idem quod profeſſio Monaſtica, vide ſupra. *Promiſſo Coma* verò quid ſit, vide ubi de *Cæſarie*, *Capillo*, *Coma* &c.

PROMONA, Liburnorum urbs, *Appian.* In Illyrico; Hodie Mons ita vocatur. Sive *Promona*, ubi veſtigia antiquæ urbis, *Joan. Lucius*.

PROMONTORIUM, quid ſit, vide infrà *Promunturium*.

PROMONTORIA PRÆCIPUA.

PROMONTORIUM Acutum, *Cap. Pointu*, promontorium eſt Americæ, in nova Francia & in parte occidentali inſulæ Terræ novæ, verſus ſinum S. Laurentii.

PROMONTORIUM Album, *Cabo bianco*, eſt in America, & in parte Boreali Californiæ inſulæ, ſupra promontorium Mendocinum.

PROMONTORIUM Album, *Cabo bianco*, eſt in America ſeptentrionali & in Nicaragua provincia novæ Hiſpaniæ, prope ſinum Salinarum, in ora maris Auſtrini.

PROMONTORIUM Album, *Cabo bianco*, eſt in America meridionali, in regno Peruviæ & in Quitoa provincia, inter fanum S. Michaelis, & Punam inſulam, in ora maris Auſtrini.

PROMONTORIUM Album, *Cabo bianco*, eſt in eadem America meridionali, in Braſilia regione, & in præfectura Paraibæ, ad mare Boreale.

PROMONTORIUM Ancyræum, *Romien*, ad Boſphorum Thracium, ubi in Pontum Euxinum cadit à parte Aſiæ.

PROMONTORIUM Antiveſtæum, *The Lands End*, in Anglia, & in Cornubia provincia.

PROMONTORIUM Aphrodiſium, *Cap. de Creux*, in Hiſpania, ad radices montium Pyrenæorum, in limite Galliæ Narbonenſis.

PROMONTORIUM, Aromata, *Cap de Guardafuy*, in Africa, & in ora maris Arabici.

PROMONTORIUM Arſinarium, *Cap Verd*, in Africa, & in ora Oceani Atlantici.

PROMONTORIUM Artabrum, ſeu Nerium, & Celticum, *Cabo de Finisterra*, Hiſpaniæ, in ora Gallæciæ.

PROMONTORIUM Bojadorum, *Cabo Bojador*, eſt in Luzonia inſula, Philippinarum præcipua, in ejus parte ſeptentrionali, ubi magis verſùs Sinas extenditur; 180. mill. paſſ. à Manilla urbe diſtans in Boream.

PROMONTORIUM Bonæ ſpei, *Cap de bonne Eſperance*, in Africa. Vide *Caput Bonæ ſpei*.

PROMONTORIUM Boni deſiderii, *Cabo de buen Deſeo* Luſitanis, eſt in parte Boreali novæ Guineæ, prope terram Nigrorum.

PROMONTORIUM Boreale, *Cap de Nort*, in America meridionali. Vide *Caput Boreale*.

PROMONTORIUM Canganorum, *Brachipuls point*, Angliæ, in Vallia Boreali.

PROMONTORIUM Carambis, *Capo Piſello*, in Aſia minori & in ora Ponti Euxini.

PROMONTORIUM Carolinum, *Cap Charles*, eſt in terra Arctica, & in Eſtotilandia regione, prope ſinum Hudſonium; ſicque dictum fuit ab Anglis, dum illas partes luſtrârunt hiſce ultimis temporibus.

PROMONTORIUM Carolinum, *Cabo Carlos*, eſt in Florida regione Americæ, & in ejus parte occidentali, verſus ſinum Mexicanum.

PROMONTORIUM Celebum, *Punta de Celebes*, eſt in Celebe inſula, in Aſia, & in ejus parte Borealiori, verſùs Mindanaam inſulam extenſa.

PROMONTORIUM Charidemum, *Cabo de Gatas*, Hiſpaniæ, in regno Granatenſi.

PROMONTORIUM Chriſtianum, *Cap Chriſtian*, in Gronelandiæ regionis parte auſtrali. Nuper detectum fuit à Danis.

PROMONTORIUM Cimmum, *Capo Spada*, in parte occidentali Cretæ inſulæ.

PROMONTORIUM, Condæum, *Cap de Conde* Gallis, *Cap Cecil* Anglis, *Cap d'Orange* Belgis, eſt in Guiana regione Americæ meridionalis, in ora maris Borealis, atque inter Cajanam inſulam & promontorium Boreale.

PROMONTORIUM Coquibocum, *Cabo de Coquibocca*, eſt in Terra firma regione Americæ, & in Præfectura fluvii *de la Hacha*, juxta ſinum Venezuelæ, ad mare Boreale.

PROMONTORIUM Corodamum, *Capo Raſalgate*, in Arabia, verſus Oceanum Perſicum.

PROMONTORIUM Cotes, *Capo Spartel*, in Africa, ad fretum Herculeum.

PROMONTORIUM Cotochium, *Cabo de Cotoche*, eſt in America, & in parte Boreali Jucataniæ provinciæ novæ Hiſpaniæ, ad mare Boreale.

PROMONTORIUM Crucis, *Cabo de Cruz*, eſt in Floridæ regione Americæ ſeptentrionalis, juxta ſinum S. Spiritus, & ad mare Boreale ſeu ſinum Mexicanum.

PROMONTORIUM Crucis, *Cabo de Cruz*, eſt in America, & in parte auſtrali inſulæ Cubæ, in ſinu Mexicano, Jamaicam verſus.

PROMONTORIUM Cumerium, *Monte S. Ciriaco*, Italiæ, in Piceno, & ad Anconam.

PROMONTORIUM Currentium, *Cabo des Corrientes*, eſt in provincia Terræ firmæ & in ipſo limite regni Popajani, ad mare Auſtrinum, in America meridionali.

PROMONTORIUM Damnonium, *Lizard point*, Angliæ, in Cornubia, versùs mare Britannicum.

PROMONTORIUM Deſideratum, *Cabo Deſeado*, eſt in America meridionali & in terra Ignium, ad fauces freti Magellanici, verſùs mare Pacificum, ex adverſo promontorii Victoriæ.

PROMONTORIUM Deſideratum, *Cabo Deſeado*, eſt in Aſia & in parte auſtrali Terræ Nigrorum ſeu Papuorum, verſùs Moluccas inſulas, in mari Indico.

PROMONTORIUM Dianium, ſeu Artemiſium, & Ferraria, *Cabo Martin*, Hiſpaniæ, in regno Valentiæ.

PROMONTORIUM Dyrrachinum, *Capo de Pali*, eſt in Albania regione, prope Dyrrachium urbem, in ora maris Adriatici.

PROMONTORIUM Eliſabethæ, *Eliſabeth Cap*, eſt in Terra Arctica, in ora Boreali freti Hudſonii.

PROMONTORIUM Epidium, *The mull of Cantir*, in ora meridionali Scotiæ.

PROMONTORIUM Epiſcopi, *Cap de l'Eveſque*, eſt in nova Francia, in Canada provincia propria, & ad oſtium meridionale fluvii St. Laurentii, contra Anticoſtiam inſulam.

PROMONTORIUM Falſum, *Cabo Falſo*, promontorium eſt Africæ, in Cafreria regione, maximè in auſtrum extenſum, prope caput bonæ Spei, pro quo ſæpe ſumitur à præternavigantibus, unde ei nomen.

PROMONTORIUM Floridæ, *Cabo de Florida*, in America ſeptentrionali. Vide *Caput Floridæ*.

PROMONTORIUM Franciſcum, *Cap François*, in America & in ora orientali Floridæ regionis, ad mare Boreale, prope oſtium fluvii Maji.

PROMONTORIUM Fraudis, *Cabo del Engaño*, eſt in Aſia & in parte Boreali Luſoniæ inſulæ, inter Philippinas præcipuæ, in mari Indico, prope novam Segoviam, & 200. mill. paſſ. à Manilla inſula in Boream, Formoſam inſulam verſùs.

PROMONTORIUM Fraudis, *Cabo del Engano*, eſt in America & in parte orientali Hiſpaniolæ inſulæ, in mari Boreali, verſus Antillas inſulas, 150. mill. paſſ. à Dominicopoli in ortum.

PROMONTORIUM Frigidum, *Cabo Frio*, in America meridionali & in Præfectura fluvii Januarii, in Braſilia Auſtrali.

PROMONTORIUM Gallum, *Punta de Gallo*, in Aſia & in parte auſtrali Taprobanæ inſulæ, in mari Indico, juxta Gallum urbem.

PROMONTORIUM Gerum, *Cabo de Guer*, Africæ, in regno Marrochii & in Hea provincia, in ora Oceani Atlantici, & prope Fanum Sanctæ Crucis.

PROMONTORIUM Gobæum, *le Four*, ſeu *S. Mabé*, Galliæ, in Britannia minori.

PROMONTORIUM Gracile, aliàs Raptum, *Cabo Delgado*, Africæ, in Zanguebaria regione, prope Quiloam urbem.

PROMONTORIUM Guadavarium, *Cabo Guadavari*, Aſiæ in India intra Gangem & in regno Golcondæ, in ora ſinus Gangetici, verſùs Maſulepatanum emporium.

PROMONTORIUM Henricæ Mariæ, *Cap Henriette Marie*, eſt in terra Arctica, versùs ſinum Hudſonium.

PROMONTORIUM Hermæum, ſeu Mercurii, *Cap Bon*, Africæ, in regno Tunetano.

PROMONTORIUM Hiemale, *Vermuyter Hoeck* Belgis, *Cap d'Hyver* Gallis, eſt in parte Boreali novæ Zemblæ, in mari Glaciali, & verſùs terras Arcticas.

PROMONTORIUM Honduræ, *Cabo de Honduras*, Americæ ſeptentrionalis, in Hondura provincia novæ Hiſpaniæ, In mare Boreale & in ſinum Honduræ maximè excurrit contra Turrim Juliam.

PROMONTORIUM Japygium, *Capo di S. Maria di Leuca*, Italiæ, in provincia Hydruntina.

PROMONTORIUM Infantis, *Cabo do Infante*, Africæ, in parte auſtrali Cafreriæ regionis, & ad ortum promontorii bonæ Spei.

PROMONTORIUM Lacinium, *Capo delle Colonne*, Italiæ, in Calabria.

PROMONTORIUM Lilybæum, *Capo Boeo*, in Sicilia, verſus mare Africum.

PROMONTORIUM Lytarmis, *Cap d'Oly*, in Sarmatia Aſiatica, & in ora maris Glacialis.

PROMONTORIUM Machichacum, *Cabo Machichaco*, ex Hiſpaniæ, in Biſcaja provincia & in ora Oceani Cantabrici, prope Flaviobrigam.

PROMONTORIUM Malea, *Capo Malio ò di Santo Angelo*, in Peloponneſo.

PROMONTORIUM Mendocinum, *Cabo Mendocino*, eſt in America, & in parte Boreali Californiæ inſulæ.

PROMONTORIUM Minervæ. Plin. ſic appellatur promontorium extremum Campaniæ, illam à Picentinis ſeparans, quod Athenæum Straboni, Ptolemæo, & aliis Græcis dicitur, apud Maſſam urbem, contra Capreas inſulam, inde ad 4. mill. paſſ. quot à Surrento, à Neapoli vero ad 30. recedens. Id vulgò *Cap. di Maſſa*, & *Capo Campanella* nominatur. Cujus meminit Ovid *l. 15. Met. v. 709.*

Inde legit Capreas, promontoriumque Minervæ.

Ferrar. Baudrand.

PROMONTORIUM Minervæ, in ora maris Tyrrheni, nunc *Capo Campanella* dicitur ab omnibus; eſtque contra Capreas inſulam, & inter ſinus Neapolitanum & Salernitanum, non eſt autem *Capo della Minerva*, ut male Maginus poſuit.

PROMONTORIUM Montis, *Cabo de Monte* Luſitanis, promontorium eſt Africæ, in Guinea regione, cum regno parvo cognomine, in ora Maliguettæ dicta; & 60. leucis Gallicis à Monte Leonis diſtat in Eurum.

PROMONTORIUM Montis Sancti, *Capo di monte Santo*, eſt in Italia, & in ora orientali Sardiniæ inſulæ, 45. mill. paſſ. à Calari in Cæciam.

PROMONTORIUM, Moſandani, *Cabo de Moſandan*, in Arabia felici, ad fauces ſinus Perſici, & ex adverſo Armuzii.

PROMONTORIUM Natalis, *Cap de Natal*, Africæ, in ora Boreali Madagaſcariæ inſulæ, ſeu Delphinæ, ubi in ortum vergit.

PROMONTORIUM Nymphæum, *Capo di Monte Santo*, in Macedonia.

PROMONTORIUM Ocelum, *Spurn Head*, Angliæ, in Vallia.

PROMONTORIUM Oliſipponenſe & magnum, *Cabo de Coca*, Hiſpaniæ, in Portugallia.

PROMONTORIUM Pachynum, *Capo Paſſaro*, in Sicilia.

PROMONTORIUM Palmarini, *Cabo do Palmar*, Africæ, in Æthiopia inferiori, ad oſtia fluvii *Zaire*, in limite regni Congi.

PROMONTORIUM Palmarum, *Cabo das Palmas*, Indiæ intra Gangem, in regno Golcondæ, & in ora ſinus Gangetici.

PROMONTORIUM Patientiæ, *Cabo di Patientia*, in terra Eſonis, & in ora verſus Japoniam.

PROMONTORIUM Pelorum, *Capo di Faro*, in Sicilia, prope Meſſanam.

PROMONTORIUM Pembrochium, *Cap Pembrock*, in terra Arctica & in nova Wallia Boreali, prope mare Chriſtianum.

PROMONTORIUM Populonium, *Capo Campanella*, Italiæ, in Hetruria, & in agro Senenſi, prope Populonii rudera.

PROMONTORIUM Raptum, *Capo Delgado*, Africæ, in ora Zanguebariæ.

PROMONTORIUM, Rubeæ, *Nort Caap*, in parte Boreali Norvegiæ.

PROMONTORIUM Rubeum, *Cap Rouge*, eſt in America & in parte Boreali inſulæ Terræ novæ, in nova Francia.

PROMONTORIUM Rupium, *Cabo dos Arecifes*, Africæ, in parte auſtrali Cafreriæ regionis, ad ortum promontorii bonæ Spei.

PROMONTORIUM Ryſſadium, *Cabo de Sierra Leona*, Africæ, in Nigritia.

PROMONTORIUM Sacrum, *Capo Corſo*, Italiæ, in Corſica inſula.

PROMONTORIUM Sacrum, *Cabo de Sant Vincente*, Hiſpaniæ, in Algarbia.

PROMONTORIUM Salinarum, *Cabo de Salinas*, eſt Americæ meridionalis, in provincia novæ Vandalitiæ, & in ora maris Borealis, verſus Trinitatis inſulam.

PROMONTORIUM Samonium, *Capo Salomon*, in ora Orientali Cretæ.

PROMONTORIUM Sanctæ Annæ, *Punta de S. Anna*, eſt in Africa & in Nigritia regione, prope Arguinum, & 150. mill. paſſ. à promontorio Viridi in Boream.

PROMONTORIUM S. Antonii, *Cabo de S. Antonio*, eſt in Africa & in ora occidentali Cafreriæ regionis.

PROMONTORIUM S. Auguſtini, *Cabo de S. Agoſtino* Luſitanis, *Cap de S. Auguſtin* Gallis, promontorium eſt Americæ meridionalis, in Braſilia regione & in Præfectura Pernambuci, cum arce munita in colle, à Batavis capta A. C. 1634. Sed hiſce ultimis temporibus Luſitanis recepta, ipſis etiamnum ſubeſt.

PROMONTORIUM S. Blaſii, *Cabo de S. Bras* Luſitanis, *Cap de S. Blaiſe* Gallis, eſt in Africa & in parte auſtrali Cafreriæ regionis, ad ortum promontorii bonæ Spei.

PROMONTORIUM S. Blaſii, *Cabo de S. Bras*, eſt in Africa & in ora occidentali Cafreriæ regionis, in Æthiopia inferiori.

PROMONTORIUM S. Catharinæ, *Capo di Santa Caterina*, eſt in Italia & in ora occidentali Sardiniæ inſulæ, prope Boſam.

PROMONTORIUM Sancti Franciſci, *Cabo de Santo Franciſco*, eſt in America meridionali & in Quitoa regione Peruviæ, in ora maris Pacifici.

PROMONTORIUM S. Franciſci, *Cabo de S. Franciſco*, eſt in Africa & in ora meridionali Cafreriæ regionis, ad ortum promontorii bonæ Spei.

PROMONTORIUM S. Franciſci, *Cap de Saint François*, eſt in America ſeptentrionali & in ora orientali inſulæ Terræ novæ, in nova Francia.

PROMONTORIUM S. Georgii, *Cabo de S. Jorge*, aliis *Cabo Blanco*, eſt in America meridionali & in ora orientali Magellanicæ regionis, verſus Portum Deſideratum.

PROMONTORIUM S. Germani, *Punta de S. German*, eſt in America ſeptentrionali & in parte occidentali inſulæ Portus divitis, Hiſpaniolæ obverſa.

PROMONTORIUM S. Helenæ, *Punta de S. Helena*, eſt in America meridionali & Quitoa regione Peruviæ, in ora maris Pacifici.

PROMONTORIUM S. Lazari, *Punta de S. Lazaro*, eſt in America ſeptentrionali & in provincia Oræ divitis, in nova Hiſpania, in ora maris Pacifici.

PROMONTORIUM S. Luciæ, *Cabo de S. Luzia*, eſt in Africa & in ora occidentali Cafreriæ, verſus Caput bonæ Spei.

PROMONTORIUM S. Luciæ, *Punta de S. Luzia*, eſt in America ſeptentrionali & in ora orientali Floridæ regionis, ad mare Boreale.

PROMONTORIUM S. Luciæ, *Capo di S. Lucia*, eſt in parte Boreali Sardiniæ inſulæ Corſicæ obverſa, ad fretum Taphros.

PROMONTORIUM S. Mariæ, *Cabo de S. Maria*, eſt in Africa & in ora orientali & Boreali Cafreriæ, Madagaſcariæ obverſa, inter Zofalam & Moſambicum.

PROMONTORIUM S. Mariæ, *Cabo de S. Maria*, eſt in America meridionali, ad oſtium Argentei fluvii, in Paraguaja.

PROMONTORIUM Sanctæ Mariæ, *Cabo di S. Maria*, eſt in America ſeptentrionali & in ora Veraguæ provinciæ novæ Hiſpaniæ, in ora maris Pacifici.

PROMONTORIUM S. Mariæ, *Cabo de S. Maria*, eſt in Africa, in Nigritiæ regione, ad oſtia Gambiæ fluvii.

PROMONTORIUM Sanctæ Mariæ, *Cabo de S. Maria*, eſt in Hiſpania & in Algarbiæ regno, contra Farum urbem, aliis Cuneum promontorium.

PROMONTORIUM S. Mariæ, *Cabo de S. Maria*, eſt in America ſeptentrionali & in parte occidentali Hiſpaniolæ inſulæ, Jamaicæ obverſa, in mari Boreali.

PROMONTORIUM S. Nicolai, *Cabo de S. Nicolo*, eſt in America ſeptentrionali & in parte occidentali Hiſpaniolæ inſulæ, ubi in Boream vergit, contra Cubam inſulam, in mari Boreali.

PROMONTORIUM S. Nicolai, *Cabo de S. Nicolo*, eſt in Africa & in ora orientali Cafreriæ regionis, Madagaſcariæ obverſa, ad oſtia fluvii Sancti Spiritus.

PROMONTORIUM S. Romani, *Cap de S. Romain*, eſt in parte meridionali Madagaſcariæ inſulæ ſeu Delphinæ, in Africa, & in mari Æthiopico.

PROMONTORIUM Sancti Thomæ, *Cabo de Santo Thome*, eſt in America meridionali & in præfectura fluvii Januarii, in Braſilia auſtrali.

PROMONTORIUM Saturni, in Hiſpania, apud urbem Carthaginem, quæ abeſt à Julia Cæſarea urbe Mauritaniæ 187. millibus paſſ. teſte *Plinio*.

PROMONTORIUM Scagenſe, *Scagen*, eſt in Dania & in Jutia Boreali, maximè ad Boream extenſum, ad Codanum ſinum, ex adverſo Norvegiæ. Dicitur etiam Cimbricum promontorium.

PROMONTORIUM Scombraria, *Cabo de Palos*, Hiſpaniæ, in regno Murciæ.

PROMONTORIUM Scyllæum, *Capo Schilli*, in Peloponneſo.

PROMONTORIUM Scythicum, *Cabo de penas de Guzan*, Hiſpaniæ, in Aſturia.

PROMONTORIUM Sigæum, *Capo Gianizzari*, Aſiæ minoris, in Myſia.

PROMONTORIUM Spiritus Sancti, *Cabo de San Spiritu*, eſt in Aſia & in parte Boreali Tandajæ inſulæ, in Philippinis.

PROMONTORIUM Sunium, *Capo delle Colonne*, Græciæ, in Attica.

PROMONTORIUM Tabinum, *Cap Tabin*, in Tartaria.

PROMONTORIUM Tacharigum, *Cabo Tacharigo*, aliis Moticaria, eſt in Africa & in Zanguebaria regione, prope Melindam.

PROMONTORIUM Tænarium, *Capo Matapan*, in Peloponneſo.

PROMONTORIUM Trileucum, *Cabo d'Ortegal*, Hiſpaniæ, in Gallæcia.

PROMONTORIUM Triremis, *Punta de la Galera*, eſt in Aſia & in parte occidentali Mindanaæ inſulæ, in Philippinis.

PROMONTORIUM Triremis, *Punta de la Galera*, eſt in America & in parte orientali inſulæ Trinitatis, in mari Boreali, verſus oram novæ Vandalitiæ & inſulam Tabaci.

PRO.

PROMONTORIUM trium Cuſpidum, *Cabo de tres Puntas*, eſt in Africa & in ora Guineæ regionis, versus arcem S. Georgii de Mina, atque inter promontoria Palmarum, & Lupi Gundisalvi.

PROMONTORIUM Vaccarum, *Cabo das Vaccas*, eſt in Africa & in parte auſtrali Cafreriæ regionis, verſus ortum promontorii bonæ Spei. Vide & infra *Promontorium*.

PROMOTI, in *Notit. Imper. Equitum Promotorum Juniorum* ſub diſpoſitione *Magiſtri militum Præſentalis*; dicuntur, qui inter vexillationes merebant: quorum etiam meminit Amm. Marcellin. *l.* 15. & *alibi*. Sed & hic potiſſimum appellati occurrunt, Officiales Judicum ad altiorem aliquem gradum promoti. *Vetus Inſcr. Promotus ex Beneficiario Præfect.* Item, *Promotus ſucceſſione in Legionem*. 571. 5. 391. 4. Cæterum de *Promovendis* ad Remp. ita ſtatuit Alexander Severus, uti Lamprid. habet, *c.* 45. *Aſſeſſoribus ſalaria inſtituit: quamvis ſæpe dixerit, eos eſſe promovendos, qui per ſe Rempublicam gerere poſſint, non per Aſſeſſores* (h. e. Conſiliarios) *addens, militares habere ſuas adminiſtrationes, habere literatos: & ideo unumquemque hoc agere debere, quod poſſet* &c. In Eccleſia Romana *Promotor*, nomen officii eſt Eccleſiaſtici, cui incumbit inquirere in Cleri nævos & Eccleſiæ jura ac privilegia ſarta tecta conſervare: quemadmodum in civilibus idem facit Procurator Regius, in Galliæ Regno. *Richelet*.

PROMOTOR Fiſcalis, in Communione Romana Officialis eſt Inquiſitionis, qui officiô *accuſatoris* fungitur. Ejus eſt dicta teſtium exquirere, reôſque ad Inquiſitionem deferre, ſive denunciare illos Judicibus, ac petere ut comprehendantur & in carcerem conjiciantur: quô factô, reîſque admonitis, illos accuſare tenetur. Et quidem libellus accuſationis à *Promotore* Judicibus edendus eſt, additô juramentô, nihil, a ſe malitioſe proferri. Olim fiſci quoque cauſas defendebat. Vide plura apud Jac. Simancam *de Catholicis Inſtitut. tit.* 53. & Phil. à Limborch, *Hiſtor. Inquiſ. l.* 4. *c.* 17. nec non ſupra voce *Fiſcalis*.

PROMPTUARIUM, vide ſuprà, *Cella*, & *Cellarium*, item *Penus*; de Veterum verò more *Promptuaria*, cellas & armaria, claudendi, imò jam clauſtris ſeriſque occluſa, ulterius obſignandi, hic paſſim, inprimis ubi de *Clavibus* & *Obſignatoribus*.

PROMULGATIO Legis, quomodo olim facta, vide ſuprà *Lex*.

PROMULSI, item *Remulſi* Capilli, apud *Appulejum*, ſunt Græcis τρίχες κατεψημέναι, *crines pexi ac directi*; oppoſiti κεκαρυμένοις καὶ ἑλικτοῖς, *tortis & calamiſtratis*. Mulieres enim, quæ capillum à fronte dividebant, vel præter hunc ſimplicem ornatum, calamiſtris eum intorquebant, aut in cumulum nodabant, aut ſpiris convolvebant, aut ſtructuris ædificabant: vel, capillos in duas partes per medium caput tæniâ dividere contentæ, alium præterea non admittebant ornatum; quod *capitis diſcrimina puri* Ovidius dixit, *l.* 3. *Art. Am. v.* 137. Atque hic ornatus, qui ſimpliciſſimus erat, διάκρισις κατεψημένων τριχῶν Polluci appellatur, in deſcribendo habitu Comicarum. ἡ δὲ κόρη διάκρισιν ἔχει παρεψημένων τῶν τριχῶν, *Puella autem diſcrimen habet puri capitis & promulſorum crinium*. Et alibi de Virgine, quæ in Tragœdia propter luctum tonſa eſt, Ἡ δὲ κούριμος παρθένος ἀντὶ ὄγκου ἔχει τριχῶν κατεψημένων διάκρισιν &c. Non neceſſario autem *promulſi* crines diviſi erant, namque & de capillo ſolùm pexo ac dentibus pectinis diſcriminato poſſunt accipi. Non unô enim genere fiebat capilli διάκρισις, ſed partim vittâ, partim acu, partim ſolô pectine. Hinc & *diſcriminare capillum*, pro *pectere*, occurrit &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 761.

PROMULSIS, apud Tertullian. *de Pallio, c.* 5. *Vereor ſanè, ne parva ſit iſta trutina, cùm Druſillanus, & quidem ſervus Claudii, quingentariam* promulſidem *ædificat ſupra ſcriptis ſortaſſe menſis neceſſariam*: lanx eſt (quingentarum librarum argenti) Errant enim, qui *promulſidem* volunt eſſe antecœnam aut guſtationem; quod vel hinc patet, quia ſi Promulſis ita ſumeretur apud Latinos, *Promulſidarium* utique vas eſſet, recipiendæ guſtationi aptum & guſtatoriis continendis. At Promulſidarium, non huic uſui paratum apud Veteres erat, ne aliquid eſculenti aut poculenti contineret, ſed ut alia vaſa ac lances ſuſtineret, nempe promulſides. Sic *Promulſides*, vaſa erant quibus ſuſtinendis *promulſidarium* dicatum dictumque. *D. de auro arg. leg. Sed ſi cui vaſa ſint legata, non ſolùm ea continentur, quæ aliquid in ſe recipiant edendi bibendique causâ paratum, ſed & quæ aliquid ſuſtineant: &, ideo ſcutellas* vel promulſidaria *contineri: repoſitoria quoque contenebantur*. Petron. *Cæterùm* in Promulſidari *aſellus erat Corinthius cum biſaccio qui habebat olivas in altera parte albas, in altera nigras, tegebant aſellum duæ lances, in quarum marginibus nomen Trimalcionis inſcriptum erat & argenti pondus.* Ubi *Promulſidare* dixit, quod aliàs *Promulſidarium*, ſuſtinebat autem illud aſellum Corinthium cum biſaccio olivarum, & lances duas: quæ aſellum tegebant; quæque utique promulſides dici debuêre. Nam in aſello mulſum reponebatur, quod in antecœna & guſtatione ſumebant. Idem Petronius, *Hòc inquit bellè: eras in promulſide libidinis noſtræ militabit; hodie enim poſt aſellum diaria non ſumo.* Ubi *aſellus* & *promulſis* pro eodem; erat enim aſellus genus vaſis vinarii, recipiendo mulſo parati: lances quoque, quæ vas illud tegebant, promulſides dictæ, non obſcurâ etymi ratione. Nam *Promulſis*, propriè mulſi vel vaſis mulſarii operculum, non vas ipſum mulſarium. Inde *Promulſidarium*, quod vas mulſi cum ſuis promulſidibus ſuſtinebat &c. Interim quamvis propriè ſit id quod diximus, abuſivè tamen pro quavis lance vocem hanc uſurpavêre Veteres, ut apud Tertullian. *d. l. Promulſis* eſt lanx. Salmaſ.

PROMUNTORIUM, Latinis dicitur, quidquid promiſſet in æquor: hinc *prominens* quoque, & *prominentia*, quæ voces frequenter occurrunt apud *Solinum*: *pro receſſu & prominentia*, διὰ κόλπων τε καὶ ἀκρωτηρίων. Ἀκρωτήριον autem Græcis *promontorium* eſt. Idem & κέρας iis, h. e. *cornu*, aliquando. Ubi lingua illa, in qua ſitum eſt Byzantium, *Promontor. aureicornu*, ὁ χρυσοῦ vel κέρας cū χρυσοῦ Κέρας, appellat Plin. *l.* 4. *c.* 11. Vide quoque Ammian. *l.* 22. ubi male ſinum intelligi, qui Byzantina mœnia alluit. Revera enim littus illud potiùs, quàm promontorium, quod multis ramulis ſciſſum intercurrentis maris ſinum efficit cornu cervino ſimilem, unde nomen. Illa autem *Promontoria* demum ſinus, (a ſuis Promontoriis plerumque dictos) faciunt ac diſcernunt quæ linguis terrarum in mare excuntibus ſuppoſita, mari & ipſa incumbunt, ut contra Sinus ſunt laciniæ maris in terras exeuntis & promuntoria hinc inde ambientis. De cujuſmodi promuntoriis Græci dicunt κάμπτειν, quia circumeunda ſunt, ut metæ in Circo: *Peninſulas* ea Marcianus vocat in *Periplis*: Τῶν δὲ κόλπων καὶ τῶν ἀκρωτηρίων τὰς χερρονήσους ... [illegible] παρασύρει. In recto verò littore nulla ſunt ἀκρωτήρια, nulli ſinus, cujuſmodi maris tractus αἰγιαλὸς Græci vocant. Unde apud eundem ſæpe legere eſt, ἀκρωτήρια ἐπίσημα, κόλπους ἐπισήμους, ... [illegible] in circumvectionibus magnorum ſinuum deſignandis notari. Porrò ſinus ἐξοχαὶ faciunt, Promuntoria κοιλότητας, quæ in mare penetrant projectis linguis: quod probe notandum, ne ſinuum ἐξοχὰς pro *Promontoriis* accipiamus. Quam in rem vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 781. & reliqua huc facientia, ſupra in voce *Caput*. Item in *Promontorium*.

PROMONTORIA 4. TERRÆ PARTIUM EXTANTIORA.

IN AFRICA.

Tria ſunt illa celeberrima, *Capo Guardafuy*, ad ingreſſum maris Rubri; *Capo de Buena Eſperanza*, extrema pars Africæ, inter Oceanum Æthiopicum & Indicum, & *Capo Verde*, Promontor. Viride, è regione Inſularum ab eo cognominatarum, quaque litus Africanum ab Occid. in Orientem flectitur. Præter quæ minora ſunt, Caput Viride, *Capo de Cantì*, *Capo de Guer*, Promontor. Atlantis ſeu *Capo de Non*, quod olim crederetur ſuperari non poſſe adeoque pro termino navigationis haberetur, dictum; *Capo Bajador*, *Capo de Olaredo*, & *Capo Blanco*: Trans Caput Viride, *Capo de S. Anna*, *Capo de las Palmas*, *Capo de tres Puntas*, *Capo de Lopo Gonzalves* nec non *Cap. Negro*.

IN ASIA.

Duo notiſſima ſunt Promontoria, Coridanum ſeu *Capo Ras Algate*, ad ingreſſum ſinus Perſici, & *Capo Comori*, in concurſu litorum Malabarici & Coromandelici.

IN AMERICA.

Capo de la Vittoria, ad egreſſum Freti Magellanici in Mare Pacificum; *Capo S. Auguſtini* ad Mare del Nort, *Capo de Paſſano* & *Capo de S. Franciſco* ad Mare Pacificum.

IN EUROPA.

Ejus maximam longitudinem deſignat Auctor Anonymus *Orb. Terr. Geogr.* ex *Promontor. Rutubas* ſeu *Nortcaep*; & Promontor. Peloponneſi Tænaro, ſeu *Capo Metapan*. Cætera ſingularum regionum iſta ſunt. α. Hiſpaniæ, in Oceano Atlanticô *Capo de las Pennas de Guzan*, ſeu Promontor Scythicum, *Capo d'Ortegal*, *Capo de Finis Terra*, olim Artabrum, Celticum, Nerium. In Mari Mediterraneo *Capo de Gades*, in Regno Granatæ, olim Promontor. Charidemum, *Capo de Palas*, olim *Scombraria*; in Regno Murciæ. Ferraria ſeu *Capo Martinapo*, in Regno Valentiæ, *Capo de Palafugel*, in Catalaunia, olim Promontor. Lunarium, *Capo de Creuz* ſeu Aprodiſium ad Mare Gallicum. β. Portugalliæ *Capo de Caſcais*, olim Promontor. Magnum, ad dextram Tagi fluvii *Capo de Spichel*, olim Promontor. Barbarum. ad ejus ſiniſtram; *Capo de Vincente* ſeu Promontor. Sacrum, in Regno Algarbiæ. Reliqua alibi recenſuimus ſuô locô. Vide Auctorem præfatum *Orbis Terr. Geograph. & Civ. Part.* 1. *c.* 7.

PROMUS, Cellarius fuit Miniſter. Horat. *l.* 2. *Sat.* 2. *v.* 14.

Cùm labor extuderit faſtidia: ſiccus, inanis,
Sperne cibum vilem: niſi Hymettia mella Falerno
Ne biberis diluta. Foris eſt Promus: *& atrum*
Defendens piſces hiemat mare. ——

Adſervabant autem Cellarii rem cibariam quæ in penu fuit. Plautus, *Captiv. actu* 4. *ſc.* 2. *v.* 115.

Sume, poſce, prome quidvis: te facio Cellarium.

Iidem curabant aliquando, ut eſſent ſalvæ rationes, inquit Ulpianus, *l.* 1. §. 5. *ff. Nautæ, Caup. Stabul.* Cæterùm præbebant familiæ portionem & cibum, inſtruxeruntque diligentiam eorum M. Ambivius, Mænas Licinius & C. Matius, *l.* 12. *de inſtrum. vel inſtr. leg.* Vide quoque Varronem, *de R. R. l.* 1. *c.* 16. & Columellam, *l.* 12. *c.* 3. Antiquum marmor *Penuſarium*, Plautus, *Pſeud. Actu* 2. *ſc.* 2. *v.* 14. *Condum Promum Procuratorem peni* vocat. Meminit *Cella proma*, Tertullian. *de Reſur. Carn.* Hinc *Cella penuaria* Sueton. *Aug. c.* 6. Ulpianus, Turonenſis, aliî. Verùm inter Penu & Cellarium hoc intererat, quòd Cellarium paucorum dierum, Penu eſſet temporis longi, notante Serviô, *ad Æn. l.* 1. *v.* 708.

Cura penum ſtruere.

Vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis* & ſuprà in voce *Penu*.

PROMYLÆA, Græcè Προμυλαία molarum Dea, apud Pollucem, vide ſuprà *Mola*.

PRONAPIDES, Homeri præceptor ... [illegible], *nobilis Poëta Lyricus*, inter eos, *qui literis ſunt uſi Pelaſgicis*, recenſetur, Diodoro Sic. *l.* 3. Vide Joh. Marſhamum, *Canon Chron. Sec. XV.* ubi de *Heſiodo Pelasgens*, Poëtarum Græcorum Homerô antiquiorum meminit.

PRONAPUS, Pater Amyniæ Comati, qui toties ab *Ariſtoph.* aliiſque Comicis traducitur.

PRONASTÆ, antiqui populi Bœotiæ, *Steph.*

PRONAUS, Græce πρόναος, in Ædibus ſacris Græcorum, dicta eſt, pars anterior Ædis, alias πρόδομος quoque, ſicut ipſa ædes ναὸς ac δόμος. In Templis vero Chriſtianorum Νάρθηξ ejus loco erat, porticus videl. vel atrium ante Baſilicam ad deambulandum factum, vide ſuprà in voce *Narthex*. Non autem *Pronai* unum genus fuit, ut ex Vitruvio diſcimus, apud quem primum dicebatur *in Antis*, Græce ναὸς ἐν παραστάσι. Ita enim is, *l. 3. c. 1. In Antis erit Ædes, quum habebit in fronte antas parietum, quæ cellam circumcludunt & inter antas in medio columnas duas, ſupraque faſtigium.* Ubi *Templum in Antis* dicitur, quod antas haberet in pronao: Erant autem antæ pilæ lapideæ in lateribus oſtiorum. At πρόστυλος dicebatur ea Ædes, quæ contra antas duas columnas angulares habuit; & ſuprà epiſtylia & dextra ac ſiniſtra in verſuris ſingulas. Sicut ἀμφιπρόστυλος vocabatur, quæ in poſtico ad eundem modum columnas & faſtigium habebat, ut in fronte &c. Et quidem Πρόναος ſeu frons Ædis, cum columnis & faſtigio uti dictum, plerunque major fiebat ipſa Ædis cellâ. Strabo, *l. 10.* de Templo quodam Ægyptiaco, [illegible] *Poſt veſtibula Ædes ſequitur, pronaum habens amplum & magnificum, cellam autem ædis mediocrem.* Vitruvius *pronai* voce utitur, *loc. cit. Dipteros autem Octaſtylos & pronao & poſtico, ſed circa ædem duplices habet ordines columnarum.* Alibi *frontem* & *poſticum* vocat, [illegible] *Atrium*, pro Templi pronao vitavit dicere, quia proprie aliud erat (porticus nempe ante Ædem, ut dictum) quamvis poſterior Latinitas paſſim ita vocet. Hinc & [illegible] & [illegible] habuère Procerum apud Græcos ædificia, quæ tamen Atrium more Romanô neutiquam habuerunt. &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1216. & ſeqq.* ut & Car. du Freſne, *in Deſcript. Ædis Sophianæ, num.* 81.

PRONE, mons Argiæ, apud Hermionem.

PRONEA, & PRUMIA, vulgò PRUYM, fluv. cum pago & Abbatia, in Sylva Arduenna, & finibus Trevirenſium, in Suram fluvium influens. De quo Auſon. *in Moſella.* Vide *Prumia.*

PRONECTUS, inter oppida, quæ Phœnices in Bithynia condiderunt, inquit Bochart. *l. 1. Chanaan, c. 10. Pronecti* fit mentio. *Steph.* [illegible] *Drepane* autem aliis *Drepanum*, & *Hellenopolis* erat ad Nicomediæ ſinum, ut à Nicephoro deſcribitur. Ibidem igitur Pronectus: quod & alii teſtantur, quibus *Pranetum*, vel *Prenetum* dicitur. Socrat. *l. 6. c. 16.* [illegible] habent Cedrenus & Conſtitutiones Pontificiæ Imperator. Orientalium. Et Antholog. *l. 1. c. 19.* epigramma habetur. [illegible] Factum videtur nomen ex Syro [illegible] *biranta*, vel *birneta*, quod pro caſtro vel palatio paſſim occurrit, in Paraphraſtis. Sed & Ebraicè [illegible] *birnajot* ſunt *arces*, aut *caſtella*, 2 Paral. *c. 17. v. 12. Nic. Lloydius.*

PRONESOS, Græcè Πρόνησος, exile oppid. circa Cephalleniam, in Ionia. Vide ſuprà *Praneſos.*

PRONOMUS, tibicen quidam, cujus prolixa barba geſtamine non admodum apposita profeſſioni, abiit in proverb. *Pronomi barba.*

PRONOMUS Thebanus, primus tibias invenit, quæ ad omnimodam modulationem verſarentur. Pauſan. *in Bœot.* & Athen. *l. 14.* Olim verò ita tibiæ erant comparatæ & factæ, ut ſingulis partibus unici tantùm & ſingulares canerentur modi: hinc pro varietate modorum variæ etiam tibiæ factitatæ, aliæque erant, quæ Phrygium, aliæ quæ Dorium, & diverſæ ab utriſque, quibus Lydium incinebant. Sic Marſyas, qui primus geminas tibias inflavit, Phrygium [illegible] duntaxat canebat, nec in Dorium aut Lydium animam vertere aut cantum inflectere poterat. Unde in certamine cum Apolline, cùm victor Judicum ſententiâ pronuntiatus jam diſcederet, *Apollo citharam verſare cœpit*, inquit Hyginus, *idemque ſonus erat: quod Marſyas tibiis facere non potuit, itaque victus eſt* &c. Diodoro Thebano Pollux attribuit, quod Athenæus *Pronomo*: Theophraſtus verò Antigenidæ indidem oriundo. Quorum quiſquis [illegible] fuerit, qui unâ tibiâ omnium modorum modulationumque genera canere primus inſtituit, hoc aſſequutus eſt ſingularum in tibiis qualitate & foraminum multitudine. Unde πολύτρητος κάλαμος, in *Epigr.* quod *multiforatilis tibia* reddit *Appulejus.* Antiquæ enim tibiæ paucis foraminibus erant apertæ. Salmaſ. *ad Solin. p. 119.* & 120.

PRONUBA, vide ſuprà *Collocare*, & ubi *de Nuptiis.*

PRONUNTIATORES, apud Rabanum *de Ord. Antiochen. c. 11.* ſunt Lectores Eccleſiaſtici, de quibus *ſuprà.* Cæterùm *Pronuntiationi* viciniorem fuiſſe, quàm cantillationi, veterum Chriſtianorum cantum, diximus voce *Occidens.*

PRONUS, Cephalleniæ inſulæ caſtellum, Polyb. *l. 5. Pronesus Strab.* Populi *Pronis Lycophroni.*

PROOECUS, Græcè Πρόοικος, Græcis dictus eſt ſervus *Major domus*; quò nomine appellabatur, qui primatum in familia teneret, uti apud *Donatum* legimus. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1221. aliam verò vocis notionem ſuprà, voce *Ostar.*

PROOEMIACUS, Græce προοιμιακὸς, item Προοιμιακὸς ψαλμὸς, dictus eſt in Eccleſia Græca, Pſalmus CIII. ab inchoandis Officiis; Veſperis inprimis: quòd in iis ſcil. vicem *prooemii* gereret, vel quòd ab eo *exordium* haberent, vel ἀπὸ τῶν Προοιμίων, uti precationes, quæ in divinarum laudum officiis primùm locum occupabant, vocabantur. Vide Typicum, *c. 1. 38.* Zonaram in *can. 117. Afric.* & Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Προοιμιακός.

PROPÆDIA, vide ſupra *Polymathia.*

PROPALA, apud Juſtin. *l. 35. c. 1. Antiochenis* —— *ſubornant propalam quendam, ſortis extremæ juvenem* &c. in Oberti Giſanii *Obſervationibus in L. L. eſt, qui propalam, velut, ante palam, & de palo pendentes merces habet & vendit.* Addit, *eam vocem ubique fere per errorem eſſe mutatam in Propala, quæ vox tamen Græca eſt, & proxenetam ſeu venditionis conciliatorem ſignificat, teſte Polluce l. 7. c. 2.* Vide quoque Habr. Turnebum, *Adverſar. l. 1. c. 1.* Scaliger tamen *in Culicem, p. 42.* ſtatuit, *Propola* non etymologiæ, ſed pravæ librariorum conſuetudinis eſſe ſcripturam, pro *Propola*, hoc autem eſſe ortum, non à mero Græco πρόπολος, qui eſt proxeneta & pararius *Senecæ*; ſed eſſe ex Græco πωλεῖν & Lat. præpoſitione conflatum, ac ſignificare eum, qui primus vendat merces, quas in porta anticipat, &, ut Perſius ait, *Sat. 5. v. 136. primus tollas piperà ſitiente camelo*, ut prior vendat. Quod manifeſtè innuit Lucilius, citatus à Nonio, ut infra videbimus voce *Propola.* Quanquam etiam in his Lucilianis *Propala* nonnulli libri habent: item in Varrone, *de Re R. l. 3. c. 14.* Quin & in illis Ciceronis *in Piſonem, c. 27. panis & vinum à propala, atque de capa* MSS. Palatinorum & editionum veter. hanc eſſe ſcripturam, monet *Gruterus* &c. Cl. Berneggerus, *Not. ad Juſtinum d. l.*

PROPALÆ, urbs Siciliæ, *Stephan.*

PROPEMPTICON, Poema eſt, quò proſequimur abeuntes, vel votis vel bonis ominibus. Quale apud Horat. *Carm. l. 1. od. 3.* quò Virgilium Athenas navigantem Poeta proſequitur, & *Propempticon Metii Celeris*, apud Statium, *l. 3. ſilv. 2.* Alias quoque *Apopempticon.* Cui opponitur *Antipropempticon*, quò is, qui abit, amicos alloquitur. Quale eſt illud, 3. quod Ovidius, *l. 1. Triſt.* in exilium abiens compoſuit, quod orditur,

Cum ſubit illius triſtiſſima noctis imago &c.

Vide Jul. Cæſ. Scaligerum, *Poetices l. 3. c. 104.* Jac. Sirmondum *ad Sidonii Carmen XXIV.* Alios, & ſuprà *Epidemia.*

PROPENSIOR Cura, apud Solin. *c. 52. Apud eos verò, quibus ad vivendi rationem propenſior cura eſt*: idem quod *major cura.* Sic *propenſiores rota*, apud eundem alibi, pro majoribus. *propenſius irrigans*, i. e. largiùs &c. Ponitur autem *propenſum* pro majore aut graviore aliquâ re, metaphorâ à ponderibus deſumtâ, aut rebus quæ penduntur. Nam ſi quæ ſunt graviora aut majora, et in lance præponderant, ita etiam *propendent.* Cicero in *Paradoxis* an. 3. *Cauſa igitur hæc, non natura, diſtinguit, quæ quando alteri acceſſit, id fit propenſius: ſi utrique adjuncta ſit, paria ſunt neceſſe eſt.* Hinc itaque *propenſius*, pro eo quod eſt gravius ac majus. At cùm pondera pariant in librâ, & invicem ſibi appoſita æquantur, velut in parallelo ſitu, *Interpendium* dicitur, quam vocem ſuprà vide.

PROPERTIUS Sextus Aurelius, Elegiacorum poetarum omnium facile princeps, ex Meraniâ, oppid. Umbriæ, nunc Bevania, in Ducatu Spoletano, oriundus. Quidam ſcribunt, ejus patrem Equeſtri dignitate ornatum, ac Triumvirali poteſtate fuiſſe: tum inter eos connumeratum, qui L. Antonium ſecuti Peruſiâ captâ ex Octavii Cæſaris authoritate, ad aram Julii perducti, ibi occiſi fuerunt. Illud omninò conſtat hunc Propertium magna ex parte amiſſis bonis Romam ſe recepiſſe; quem patrem adhuc in tenera ætate amiſiſſet; ubi propter ingenium ſtatim amatus eſt à Corn. Gallo, & Mæcenate. *Elegiarum 14. libros* edidit. Hoſtiam puellam affectu dilexit incredibili, quam fictô nomine Cynthiam appellavit. In ſuis operibus ſecutus eſt Callimachum, Mimnermum, & Philetam Græcos; unde & ſe *Romanum* vocat *Callimachum.* De quo ſic Jul. Scaliger: *Propertius facilis, candidus, verè elegiacus, terſior tamen quàm exiſtimatus eſt à criticis: nam & amat quædam, quæ minimè ſunt vulgaria. Propertium*, inquit Lipſius, *qui non amat, eum profectò Muſa non amant. Lepidiſſimum & nitidiſſimum poëtam* eum vocat eruditiſſimus Turnebus, *l. 8. Adverſ. c. 2.* Idem, *l. 11. c. 15. Tanta verſuum Propertii jucunditas & amœnitas eſt, ut eos dictantibus Gratiis à poëtâ exceptos cenſeas. Tantùm optarem ad aliam potius, quàm amatoriam materiam beatam illam & candidam ingenii venam contuliſſet, ut à juventute tutius legi poſſet.* Ovid. *l. 2. v.* 465. *l.*

Invenies eadem blandi præcepta Properti.

Idem, *l. 3. de Art. Am. v.* 333.

Et teneri poſſis carmen legiſſe Properti.

Martialis. *l. 8. Epigr. 72. v.* 5.

Cynthia te vatem fecit laſcive Properti.

Idem, *l. 14. Epigr. 189. v.* 1.

Cynthia, facundi carmen juvenile Properti.

Vide & Lil. Girald. *Dial. 4. Poët.* Crinit. *de Poët. Lat.* Paſſeratium, Voſſ. Marolum &c. Alius ab hoc eſt *Propertius*, ex quo Fulgentius Planciades, *libellò ad Chalcidium Grammaticum*, citat: *Caeliata geris vadimonia, publicum proſtibulum.* Item,

Divitias mentis conficis omnis amor.

Nic. Lloydius.

PROPERTIUS Celer, Prætorius ſub Tiberio; cui veniam ordinis, ob paupertatem, petenti, Cæſar decies H. S. largitus eſt, ſatis comperto paternas ei anguſtias eſſe. Tacit. *Annal. l. 1. c.* 75.

PROPHETA, in Proceſſione ſacra veter. Ægyptiorum, quæ Philoſophiam illorum arcanam exhibebat, poſt Stoliſten incedebat, ultimò locò, *Hydriam apertè gerens in ſinu*, quem ſequebantur, qui Panes emiſſarios portabant. Hic, ut Præfectus Sacrorum, libros X. *Sacerdotales* dictos ediſcebat: nempe *de Legibus, de Diis, & de univerſa Sacerdotum diſciplina. Propheta* etiam apud Ægyptios vectigalium diſtributioni præerat. Atque hi quinque, ſcil. *Cantor, Horoſcopus, Scriba Sacrorum, Stoliſtes*, & *Propheta*, ex XLII. Mercurii libris, ediſcere tenebantur libros XXXVI. omnem Ægyptiorum Philoſophiam complexos. VI. reliquos diſcebant

ſcebant *Paſtophori*; pertinebant autem ad Medicinam: nempe *de Anatomiâ, de Morbis, de Inſtrumentis, de Medicamentis, de Oculis, & poſtremò de Mulieribus.* Clemens. *l. 5. Strom.* ubi de *Mercurii II.* libris. Videquoque *Siphoas.*

PROPHETÆ, dicti in V. T. miniſtri Dei, extra ordinem, excitati, ut populum docerent, vitia ejus, idololatriam imprimis carperent, miraculis & futurorum prædictione doctrinam ſacram confirmarent, atque erigerent fideles, promiſſionibus de Meſſia futuro ejuſque beneficiis. (Aliter paulò in N. T. vox ſumitur, ut videre eſt, 1. Corinth. *c. 12. v. 28.* & *c. 14. v. 29.* &c.) Horum quidam, divinô juſſu, prophetias ſuas literis conſignârunt, quæ Canoni illatæ: dividunturque in *Majores*, quorum quatuor, *Eſaias, Jeremias, Ezechiel, Daniel*: & *Minores*: quorum duodecim: *Hoſea, Joel, Amos, Obadia* ſeu *Abdias, Jonas, Michæas, Nahum, Habacuc, Sophonias, Haggæus, Zacharias* & *Malachias.* In *Prophetas Majores*, in univerſum ſpectatos, inter alia, in lucem prodierunt. Aquinatis *Comm.* exceptô Ezechiele. Calvini. Don Iſaac Abarbenel. & R. Moſche Alſchich, exceptô Daniele. Maldonatus. Origenis *Homiliæ.* Pappus. Paulutius. Toſſanus &c. Vide ſingulos *ſuis locis.* In *Minores* 12. extant; Adrianus. Aravantius, 1563. Beda. Calvinus. a Caſtro. Chytræus. Cocceji τὸ *Δωδεκαπρόφητον.* Cyrilli Commentaria. Danæi *Explicatio locorum diff.* Druſii *Lectiones.* Fabritii *Conciones*, in fol. Bonnæ, A. C. 1641. a Figueiro *Comm.* Forerius, Antverpiæ 1567. Gualtherus, de Hales. Haymo. Helderici *Expoſitio* in 8. Witeb. 1610. Heilbronnerus. Hemmingius. Heſychius. Hucheſon. Angl. in fol. Lond. 1657. Hieronymus. R. Jonathan. Don Iſaac Abarbenel. Lambertus. de Lapide. Laurerus. Lutherus. Merls *Diatribe.* Meſſanæ *Paraphraſis.* Montanus. Oecolampadii *Annotationes.* de Palacio Johannes & Paulus. Pappus. Paulutius. Philippæi *Comment.* 4. tom. Paris. 1633. Quinquarboreus. Riberæ *Comment.* in fol. Coloniæ 1610. Remigius. Rupertus. Sanctius. Sartorii *Paraphraſis & Annotat.* Baſileæ. Tarnovii *Comm.* in 4. Roſtochii. Tegetmeierus, Lipſiæ. Theodoreti *in omnes Proph. exc. Eſaiâ.* Toſſani *in 12. Pr. Min.* Baſileæ, 1558. Wigandi *Explanatio*, in 8. Francof. 1566. Wolderi *Diſputationes Analyt. cum paraphr.* 4. Witebergæ, 1613. Vide Crowæi *Elenchum*, & ſingulos Prophetas, *ſuis locis.* Ut paulo plura de *Prophetis* addam primis Mundi temporibus, Adam in familia ſua *Prophetam* ſimul, ſuos in agnitione Dei inſtruendo & Sacerdotem, victimas Deo pro ſe ſuiſque offerendo, egit: in quo utroque munere Primogeniti cujuſque familiæ ei ſucceſſêre. A' tempore Moyſis, privata quidem Legis expoſitio a Patribus familiâs exercita eſt, ſed publicam Sacerdotes ac *Prophetæ* obierunt. Poſt captivitatem tandem Babylonicam, *Prophetis* ceſſantibus, plurimi Legis Expoſitores orti ſunt: quos in genere *Διδασκάλους τοῦ Ἰσραὴλ* appellare licet. Johan. *c. 3. v. 10.* in ſpecie, in tres diſtinctos claſſes, *Sapientes, Scribas* & *Diſquiſitores*, vocat Apoſtolus 1. Corinth. *c. 1. v. 20.* E' quibus qui eruditione reliquos eminebant, *Rabbinorum* elogiô fuêre condecorati. *Prophetas* quod attinet, cùm varia vocis ſignificatio ſit, propriè illi dicti ſunt, qui ſpeciali revelationis lumine colluſtrati myſteria abſtruſa, & omnem humanum captum ſuperantia, populo pandebant: hinc olim *Videntes* appellati, 1. Sam. *c. 9. v. 9.* ſicut *Prophetia* illorum *Viſio*, Eſaiæ, *c. 1. v. 1.* quemadmodum aliâs *Verbum Domini*, item *Onus.* Fuêre ab ipſis, variis in locis, erectæ Scholæ & Collegia, ad Populum in agnitione Dei quotidie informandum, in quibus Auditores *Filii Prophetarum*, 2. Regum *c. 6. v. 1.* eôdem ſenſu, quò apud Græcos *Ἰατρῶν παῖδες*, appellati ſunt. Quò alluſum, Matth. *c. 11. v. 19.* Hinc *Patrum* elogium iis tributum 2. Regum *c. 2. v. 12.* quò nomine cùm inprimis ſe jactarent Rabbini, ambitioſè illud appeti prohibuit CHRISTUS, Matth. *c. 23. v. 9.* Nec omittendum, quod annotat Kimchi *præf. ad Hoſ.* cùm in S. Scriptura, nomini *Prophetæ* patris quoque illius nomen reperitur junctum, ut Hoſeæ, *c. 1. v. 1.* Hebræos illum vocâſſe, *Prophetam filium Prophetæ*: cùm non reperitur additum, dixiſſe ſimpliciter *Prophetam*: cùm nomen civitatis ejus nomini, *Prophetam Civitatis illius*: cùm ſine illo, *Prophetam Hieroſolymæ* fuiſſe nuncupatum. Vide Thom. Godwyn. *de Ritibus Hebræor. l. 1. c. 6.* & infrà ubi de variis divinæ *Revelationis* modis, necnon voce *Videns.* Quia verò hic antiquiſſimus Theologorum dicendi mos, hinc jam olim in Oriente Philoſophis eundem titulum ſui tribuêre, alias נביאים, quòd *internuncii Deorum* haberentur & crederentur futura prædicere. Unde Epimenidi Cretenſi Paulus idem elogium non invidet, Tit. *c. 1. v. 12.* *Προφήτην* cum vocans: de quo *Laertius* refert, *Κληθῆναι αὐτὸν ...* Appulejus quoque *Fatidicum* vocat in *Floridis.* Vide Georg. Hornium *Hiſtoria Philoſ. l. 7. c. 1.* Ægyptiis inprimis antiquitus *Prophetæ*, qui Aſſyriis Chaldæi, h. e. Aſtrologi: Omnes enim Fatidici & Aſtrologi fuêre. Clemens, *l. 1. Strom.* de aſtrica Philoſophia ac Fatidica: *Προέστησαν δὲ αὐτῆς Αἰγυπτίων μὲν οἱ προφῆται, Ἀσσυρίων δὲ Χαλδαῖοι, καὶ Γαλατῶν οἱ Δρυΐδαι*, *Præfuerunt autem illi apud Ægyptios quidem* Prophetæ, *apud Aſſyrios verò Chaldæi & apud Celtas Druidæ.* Sic apud Arctor. Muſam *de Herba Vetton.* & Appulejum *de Herbarum virtutibus* paſſim, *Prophetas* videmus appellari, qui vaticiniis Religionem & Medicinam miſcebant, in quo tota magicæ artis ſumma olim conſiſtebat. Aliter *Προφήτης.* Delphis olim, præter Pythiam, vir quidam nuncupabatur, teſte Herodotô, qui tempore Xerxis ibi Aceratum hôc munere functum eſſe memorat *Uraniâ* ſeu *l. 8.* Imò & plures eorum fuiſſe, liquet ex Æliano *de Animal. l. 10. c. 26.* *Αὐτοὺς ...* Vide ſupra *Hierophanta.* Ad quorum imitationem, *Propheta Antinoi* Ulpianus quidam Apollonius dicitur in veter. *Inſcr.* Fuit nempe is Antinous delicium Hadriani & poſt mortem ab Imperatore inter Deos relatus; unde Oracula illi & *Prophetæ* (cacozelia Satanæ ſolenni) attributi. D. Hieronymus in Hegeſippo, *Tumulis mortuorum templa que fecerunt, ſicut uſque hodie videmus, è quibus eſt & Antinous ſervus Hadriani Cæſaris, cui & Gymnicus agon exercetur, apud Antinoum civitatem, quam ex ejus nomine condidit & ſtatuit Prophetas in Templo.* Vide & Origenem *contra Celſum.* Licet verò in multis Græciæ urbibus templa & Sacerdotes habuerit Antinous, præcipuè tamen eum Ægypti coluêre, apud quos & ſepultus eſt, & oracula edebat. Unde ibidem & *Prophetas* habuit. Salmaſ. *ad Spartian. in Hadriano, c. 14.* Vide & ſuprà, ubi de *Divinitatis* apud Gentiles probatione: uti de *Prophetarum* hujuſmodi furore ac *inſania*, verorum Prophetarum geſtus raptuſque malè imitante, in hac voce &c. Ut de *Prophetis* veris hoc unum addam, illos à bono Deo eſſe, negavit olim Simon Magus, eorumque Scripta rejecerunt, Manes, Marcion, Cerdo, Agapius, Saturnilus, alii, de quibus vide Cl. Suicerum *Theſ. Eccl.* voce *Γραφή*; ut & infrà, ubi de *Revelatione*, de *Teſtamento Veter.* Hodie *Propheta* inter ſuos per excellentiam Mahometes audit: unde impietatem Saracenorum *Propheticiſmum* vocat Eulogius *Memorabil. Sanctorum, l. 1.* apud Car. du Freine *Gloſſar.* &c.

PROPHETEUM vel PROPHETIUM, Græcè *Προφητεῖον*, templum eſt honori alicujus SS. Prophetarum dicatum. Theodoretus, *l. 1. ſub Arcad. Reliquiæ Sancti Samuelis in ejus* Propheteo *ſunt poſitæ.* Concilium Conſtantinopolitanum ſub Menna, *Actu 3.* *... τὸ προφητεῖον.* *Quaſi communitum habere ſuburbanum, prope Propheteum*, ſcilicet S. Jeſaiæ. Vide Car. du Freine *in Conſtantinopoli Chriſt. l. 2. ubi de Ædibus ſacris.* Sic *Apoſtoleum*, *Ἀποστολεῖον*, Ædes eſt Apoſtolo alicui ſacra, Macer. *in Hierolex.* Vide & ſuprà voce *Baſilica.*

PROPHORUM, ſeu PROPHURUM, apud Pomponium, *l. penult. de verbor. ſignif. Idem Labeo ait*, prophurum, *id eſt, ſtereum, quod in ædibus fieri ſolet, ædium eſt*: Vide ſupra *Stereum.* Nempe *πρόθυρα*, ſunt meniana ſeu itera, quæ ædibus adjici ſolebant ex provolantibus & projectis tabulatis compoſita, quæ & eximi facilè poterant. Hæc ædium nihilominus eſſe, reſpondet *Labeo.* Foribus etiam adjici ſolita notat *Iſidor.* quas *Grundas* propriè dixerunt Latini, *Balcones* hodie vocant Itali. Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Peſcennio Nigro, c. 12.* & ſuprà ubi de *Menianis* & *Projectis.*

PROPHTHASIA, Caſtaldo *Siſtan*, urbs Drangianæ primaria inter Alexandriam Ariæ ad Occaſum 199. & Arachoſiam ad Ortum, 200. mill. paſſ. Plin. *l. 6. c. 17.* Sed *Stephano* 4530. ſtad. ab Alexandria diſtat.

PROPHYTUS, Pygelæ Ioniæ urbis tyrannus, ut colligitur ex Polyæno, *l. 7. c. 23. in Mauſolo com. 2.* ubi tamen Interpres legit *Phytus Epheſius.*

PROPINANDI ritus, vide *Poculum, Propoſis* &c.

PROPINQUUS Pompejus, vide *Pompejus.*

PROPITIATORIUM, Græcè *Ἱλαστήριον*, Hebraicè כפרת ſic dictum, quòd in eo Deus ſeſe præſentem & *propitium* Populo exhiberet, Arcam Fœderis in Veter. Teſtamento tegebat, ex ſolido auro confectum, pari cum arca longitudine ac latitudine. Exodi *c. 25. v. 17--22.* Eminebant ex eodem ex auro duo Cherubini, Exodi *c. 25. v. 18--20.* de quibus vide infrà in voce *Vituli.* Inter Cherubinos ſedes & thronus Dei erat, qui locum iſtum gloriâ ſuâ implebat; cujus externum ſymbolum *Nubes* fuit ac *Ignis*, quæ inde *Gloria Dei* appellantur. Exodi *c. 40. v. 33.* & 34. collat. cum Numer. *c. 9. v. 15.* Erant autem duæ illæ res, duplexque miraculum, *Nubes* & *Ignis*, ſive Nubes mediò ſinu Igneam ſpeciem complexa, quæ ex Nube illa divinum in modum coruſcabat. Qui ſive Ignis, ſive Lux, *Dei gloria* propriè, ſeu glorioſum præſentiæ ejus ſymbolum erat. Vide Exodi, *c. 24. v. 16.* Numer. *c. 16. v. 42.* & conf. Lucæ *c. 2. v. 9.* Matth. *c. 17. v. 5.* &c. Propria verò Numinis ſedes erat locus ille in *Propitiatorio*, quem Cherubinorum alæ amplexu ſuò incingebant; quemque Nubes illa auguſtum in modum medium implebat, *Quia in nube apparebo ſuper operculum illud &c.* Levit. *c. 16. v. 2.* Inde Deus petentibus reſponſa dabat, Exodi *c. 25. v. 22.* & Numer. 7. v. 89. Atque hæc erat illa שכינה, ſeu *glorioſa Dei in terris habitatio*, quam Judæi tantopere celebrant, quorum omnium myſticam ſignificationem exhibet Fr. Burmannus, *Synopſ. Theol. Chriſt. Part. I. l. 4. c. 14.* In Nov. Teſt. *Propitiatorium* noſtrum eſt Dn. Noſter Jeſus Chriſtus Rom. *c. 3. v. 25.* Sed & in Eccleſia Romana, ſic vocatur id, quod Ciborium aliis & *Confeſſionem*, ut vocant, totumque Altare contegit, ut videre eſt apud Auctores laudatos Car. du Freine *in Gloſſar.*

PROPITII Dii, tum putati Gentilibus cùm hominibus videndi ſui copiam præbebant. Quintilianus, *Declamat. 10. Quotieſcunque domus fuerat grato ſopore proſtrata, aderat ille, quales humanis offerunt oculis* propitii *Dii. quale latiſſimum Numen eſt cùm ſe patitur videri.* A' voce *prope*, unde & *Præſentes* iidem dicti, & hæ apparitiones *ἐπιφάνειαι* appellatæ, quas inter, Divinitatis fuiſſe notas, diximus ſuprà lemmate, *Divinitas præſens, mortalibus.* Ut autem *Propitios* haberent Deos, *Adeſte, adeſte Dii*, crebro in precibus ſuis ingeminabant, de quâ veter. formula ſuprà aliquid itidem vidimus. Atque id aureâ ætate factum ſæpius, Ovid. innuit *Faſtor. l. 1. v. 247.*

Tunc ego regnabam, patiens cùm terra Deorum
Eſſet, & humanis Numina miſta locis, &c.

V. G. Elmenhorſt *ad Arnobium, adv. Gentes, l. 1.* & Deſ. Heraldum ad *eundem, l. 6.* ubi idem, notari Græcâ voce *ἰδεῖν*, nempe *... ἐπιστῆναι ...*, ex *Euſtathio* animadvertit.

PROPLASMA, vox Plaſtices, de qua ſuprà.

PROPOETIDES, filiæ Amathuntiæ, aſpernatæ Venerem triviis vulgavere corpora, ob ejuſdem Deæ iram: quia vero ad pudorem induruerant, noviſſime in lapidem transfiguratæ ſunt, ut inquit Lactantius. l. 1. Ovid. *Met. l.* 10. *v.* 238.

Sunt tamen obſcœnæ Venerem Propœtides auſæ
Eſſe negare Deam: pro quâ ſua numinis irâ
Corpora cum formâ primæ vulgâſſe feruntur.
Utque pudor ceſſit, ſanguiſque induruit oris,
In rigidum parvo ſilicem diſcrimine verſæ.

PROPOLÆ Circumforanei, apud Lamprid. *in Commodo, c.* 2. *Imitatus etiam propolas circumforaneos; equos curules ſibi comparavit:* tenues ſunt quidam non magnarum mercium negotiatores, quas ipſi ſecum circumferunt & fora diverſa ſequuntur, tenuis lucri captandi gratiâ. Sic *Propolam ſcenum* venditorem vocat Lucilius, *l.* 5.

Sicut cum primus ficus Propola *recentes*
Protulit & pretio ingenti dat primitus paucos &c.

Nempe monſtrum hoc Imperatoris diverſis temporibus diverſa ſtudia amplexus eſt; & modò *Propolas* ac mercatores illos circumforaneos ſeu *παλιγκαπήλους*, modò curulium negotiatores equorum, imitatus. Apud Græcos verò a quibus tamen vocem Latini mutuò ſumſerunt, *προπώλης*, ſeu *προξενητὴς* appellabatur, qui venditori emptorem conciliabat; Latinè *Interpres*; qui eò nomine ab utroque *interpretium* accipiebat. Vide Salmaſ. *ad Lamprid.* & *Solin.* ut & ſuprà *Propola*.

PROPONTIS, provinc. Prætoria, Auguſti temporibus, ſicut Bithyniæ & Ponticæ pars, ab Aſiæ ſpeciali appellatione ſeparata: ut cujus pars citerioris ſeu propriè dictæ Aſiæ terminus fuit, ab Occidente. Vide eundem *ad Solin. p.* 802. & 803. & hîc infrà.

PROPONTIS, quò nomine dicitur totum illud mare, quod ab Helleſponti anguſtiis, ad Thracium uſque Boſporum, protenditur. *Suidas, Προποντὶς, ὁ πρὸ τῆς πόντου θάλασσα ἐν τῷ Βοσπόρῳ* [illegible]. *Dionyſ.*

——— *Οἷον* [illegible]
[illegible] *Προποντίδος* [illegible].

Silius, *l.* 14. *v.* 145.

——— *Pontumque ſonantem*
Elicit anguſtò violentius ore Propontis.

Longitudinem ei tribuit Ovidius. *Pontic. l.* 4. *Ep.* 9. *v.* 118.

Miſit in has ſi quas longa Propontis aquas.

Altitudinem Claudian. *l.* 2. *in Eutrop. v.* 333.

——— *Quæcunque profundam*
Ingluviem non Ægæus, non alta Propontis. &c.

Inde *Propontiacus*. Propert. *l.* 3. *El.* 21. *v.* 1.

Frigida tam multos placuit tibi Cyzicus annos
Tulle, Propontiacâ quà fluit Iſthmos aquâ.

Ovid. *l.* 1. *Triſt. El.* 9. *v.* 29.

Inde Propontiacis hærentem Cyzicon oris.

Nic. Lloydius.

Baudrando *Propontis* vulgò *Mar di Marmora*, mare eſt inter Europam & Aſiam, ſeu inter Aſiam minorem & Thraciam; ad 140. mill. paſſ. ab Ortu in Occidentem extenſum, [illegible] 60. à Septentrione in Meridiem. Ejus partes ſunt Sinus Aſtacenus, *le Golfe de Comidie* & ſinus Cius *le Golfe de Polmenr*: Illudque circumſtant Conſtantinopolis, Chalcedon, Nicomedia, Cius, Perinthus, Cyzicus, Lampſacus, Pruſa, Selimbria & Rhedeſtus. Undique terris cingitur, inſtar lacus, præterquam ad Boream, ubi exit in Pontum Euxinum, per Boſphorum Thracium, uti ad Meridiem per Helleſpontum, in mare Ægæum.

PROPOSIS Thracia, memoratur Polluci, *l.* 6. *c.* 3. bibaciſſimi enim naturâ Thraces, uti diſcimus ex Athenæo, *l.* 10. & prægrandibus hauſtibus aſſueti. *Callimachus.*

Καὶ γὰρ ὁ Θρηΐκιον μὲν ἀπέστυγε χανδὸν ἀμυστὶν
Οἰνοποτεῖν, [illegible]

Certè quomodo convivari & compotare ſoliti, memorat, expertus ipſe, Xenophon *Anabaſ. l.* 7. repetente indidem eòdem Dipnoſophiſtâ, *l.* 4. Qui illud tamen non adnotavit, ſtatim, ubi gratum hoſpitem indepti fuerint, cornu illô uſitatô vini plenô, adventum ejus excepiſſe *κέρατα οἴνου προὔπινον*, inquit Xenophon. &c. Vide Caſp. Barthium. *Animadverſion. ad Stat. Theb. l.* 2. *v.* 85. & ſuprà, voce *Philotheſia*, it. *Poculum*. Alias verbum *προπίνειν*, unde *προπόσεις*, de cibo etiam uſurpatum. Jul. Capitolin. *in M. Antonino, c.* 15. *ventuatam partem fratri edendam propinat.* Hinc Martialis, *l.* 5. *Epigr.* 80. *v.* 1. *ſ.*

Si triſtes domicœnia laboras,
Torani: potes eſurire mecum.
Non deerunt tibi, ſi ſoles προπίνειν,
Viles Cappadocæ graveſque porri &c.

I. e. apponentur tibi in libationem, promulſidem, antecœnium, guſtationem ſeu guſtum: *προπίνειν* enim hîc *prægustare ante cœnam* eſt. Niſi malis *Biſciola* aſſentiri, qui de cibis Poetam agere, deſiderium bibendi excitantibus, ſentit. *Not. ad l.*

PROPRÆFECTO, dictus eſt apud Romanos cui Præfectus Urbi ſeu Præfectus Prætorio, in ſpeciali negotio, vices ſuas mandavit: *Proprœfectis* verò agere dicebantur, qui ordine codicillorum vicariam poteſtatem exercebant. Vide Henr. Valeſ. *ad Ammian. l.* 4. adde Gruterum, *Inſcr.* 370.

PROPRÆTOR, non unô modô dictus reperitur: Primùm enim *Prætores* provinciales, qui imperiô prorogatô in provinciis ultra legitimum manſêre tempus, appellati ſunt *Proprætores*: Dein illi, qui ex privatis ad bellum gerendum, non autem ad gubernandam provinciam, miſſi ſunt; ut C. Octavius. Et hi propriè Magiſtratus non fuêre. Tertiò ſic appellati ſunt, qui Præturâ in Urbe geſtâ, ſub finem anni, in provincias profecti eis præfuerunt, qui ordinarii Magiſtratus provinciales fuêre, eôdem imperiô ac poteſtate, quâ Proconſules, niſi quod ſex tantum lictoribus, totidemque faſcibus ac ſecuribus uti fuerunt & provincias minores obtinuerunt. Proin quæ ſuprà de *Proconſulibus* dicta, ad eoſdem quoque referenda ſunt. Tandem *Proprætores* etiam dicti ſunt ii, quos C. Octavius Auguſtus & poſt eum reliqui Imperatores in eas provincias, quas ſibi reſervabant, mittere conſuevêre, qui majorem, quam Proconſules, qui provinciis populi præerant, habebant poteſtatem. De his Dio, *l.* 53. *Qui neque Conſulares neque Prætorii erant, ipſe* (Auguſtus) *delegit ac Legatos ſuos &* Proprætores *nominavit. Nam cum hæc omnia diu admodum in priori Reip. forma floruiſſent, Prætores inquam & Conſules: Prætoris nomine, ut belli maximè ab antiquis temporibus convenientis, à ſe delectos inſignivit,* Proprætores *eos nuncupans. Conſulum appellatione reliquos, ut paci propinquiore, affecit, Proconſules dicens. Hæc nomina in Italia Cæſar reſervavit: qui extra Italiam imperatores, quaſi eorum locum tenentes, Præfectos appellavit. A ſe porrò deſignatis, præter nomen* Proprætorum, *hoc etiam tribuit, ut plus quam annum eſſent cum Imperio, quatenus videl. ipſe ſtatuiſſet, ut militarem habitum geſtarent gladiumque & jus capite plectendi milites haberent.* Et paulo poſt. *Proprætores addit, cum urbanis legionibus unà pluribus inſtruxit, Præfectos, in provincias à Cæſare miſſos, additoſque eis Curatores, qui publicos reditus colligerent & certas facerent impenſas: Quin etiam conſtituit, ne quem delectum militum agerent, ne pecuniam, præter eam, quæ conſtituta erat, exigerent, Imperatores magiſque: cùm Succeſſor miſſus eſſet, hinc ſtatim abiret, ac intra tertium menſem Romam reverteretur,* &c. Vide Joh. Roſin. *Antiquit. Rom. l.* 7. *c.* 43. &c. Hujuſmodi *Proprætoribus*, ſicut & Proconſulibus, ſuos fuiſſe Legatos olim, quos ipſimet elegerint: ſuos Quæſtores Provinciales, à Populo electos, ſuos Tribunos Militum, Centuriones, Præfectos, Decuriones &c. annotavit Sigonius, *de Jure provinc. l.* 2. *c.* 2. & 3. Iidem tamen Quæſtore in munere extinctô, *Proquæſtorem* ſibi ipſi ſumendi jus habebant. A *Proprætoribus*, Imperatorum tempore, provinciæ hæ *Prætoriæ* appellatæ ſunt, ſicut *Conſulares*, provinciæ Populi. Camer. *pro L. Flacco*, apud Godwynum, *Anthologia Rom. l.* 3. *ſect.* 2. *c.* 22. &c.

PROPRIETARII Monachi, apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ dicuntur, qui *proprium* ſeu *proprietates*, ut loquitur Ekkehardus Jun. *de Caſibus S. Galli, c.* 11. vel peculia poſſident. In quos Excommunicatio ſemel in anno proferri conſuevit, uti patet ex Honorio III. *l.* 4. *Ep.* 536. Hinc ſepulturâ prohibitos, ſi qui in morte *Proprietarii* inventi, refert Vetus *Statutum* Monaſticum, in *Additam. ad Matth. Pariſ. p.* 185. Quam in rem vide compluria, apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* Sed & *Proprietas*, in eadem Eccleſia officium proprium alicujus Sancti. *Id.*

PROPRIETAS, vocabulum à Juriſconſultis effictum, ad diſtinguenda dominia: ſignificat plerunque merum & directum dominium, non uſufructuarium: ut alias vocis hujus apud eoſdem ſignificationes omittam. Apud Hiſtoricos veteres & candidioris ſimplicitatis homines verba ſunt Henr. Spelmanni, *proprietates* fuêre prædia omnia, quæ quis propriô jure poſſidebat, hæreditariò ſcil. & non conductitiò, vel ex elocato: quod Angli vocant *taken to farm*. Certum autem eſt, diſtinxiſſe eos prædia omnia in Propria & Fiſcalina: priora illius arbitrio obnoxia, inconſultô dominô ad hæredes tranſibant, poſteriora in arbitrio dominorum erant, & cum vita accipientis finiebantur. *Gloſſar. Archæol.*

PROPRII Dii, aliàs *Noſtri*, qui nobis ſolis faventes propitiique ſunt ſicut *Communes Dii*, qui utriſque partibus. Virg. *l.* 2. *Æn. v.* 396.

Vadimus immixti Danais, haud Numine noſtro.

Hinc *Diis ſuis* aliquid facere dicebatur ille, qui faventibus & propitiis Diis faciebat. Ovidius in *Ep.* Medeæ, *v.* 84.

Sed mihi tam faciles unde, meoſque Deos?

Salmaſ. *ad Vopiſc. in Tacito, c.* 12. Vide ſuprà *Propitii*.

PROPUGNATOR, epitheton apud Romanos Jovis, cujus ædes in Palatio fuit, memorata in *in veter. Inſcr. P. Martius. Verus. Imp. Commodo. VI. & Petronio. Septimiano. Coſ. A. N. P. R. C.* DCCCC. *XLI. K. Dec. in Palatio. in æde. Jovis. Propugnatoris. in locum. P. Veri. L. Atilius. Cornelianus. cooptatus*: apud Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 5. ubi de Jove.

PROPYLÆA, Græcè *προπύλαια* ſeu *πυλῶνες*, veſtibula erant, ſeu ingreſſus templi adeoque poſt Pronaum, in Ædibus ſacris Gentilium, & poſt Narthecem, in Chriſtianorum. In Græcorum enim Ædibus ſacris hæc erant, Pronaus, primùm *πρόναος*, deinde *Προπύλαια*, ſequebatur ipſa Ædis cella, *ὁ σηκὸς* &c. *Πυλῶνας* [illegible] iidem vocabant, Latini *Regias*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1216. & 1218. & infrà voce *Veſtibulum*. Ornabantur illa exquiſitiſſimis Artificum optimorum operibus. Sic in *Propylæo* Athenienſium, ex marmore Charites, Socratis opus, memorantur Plinio. *l.* 36. *c.* 5. & ibidem in Minervæ delubri *Propylæo*, pinxit Protogenes nobilem Paralum & Hemionida, cum parvularum navium parergis, apud eund. *l.* 35. *c.* 10. Nec faſtigiis eorum ſuum defuiſſe cultum, dicemus infrà, voce *Valvæ*.

PROQUÆSTOR, appellatus Romanis eſt is, qui mortuô in munere Quæſtore à Præſide provinciæ ipſo lectus, illud obiit. Item, qui Quæſtore ante adventum Succeſſoris decedente, provinciæ ipſius intereà præfectus fuit. Et hi provinciam ſuam, non à Senatu, aut Populo, uti Quæſtores: verum ab ipſo Proprætore vel Proconſule, acceperunt, adeoque inferiori fuerunt gradu. Sed & præſentibus nonnunquam Quæſtoribus, tamen etiam *Proquæſtores* fuiſſe legimus, ſed raro. Vide Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 7. *c.* 45. & infrà in voce *Quæſtor*.

PRORA, extremitas eſt partis anterioris navigii in qua inter *προεμβόλιον* & *ἐπωτίδας* ſtatuebatur *Paraſemon*, protome videl. alicujus

cujus animalis, à qua tota navis nomen accipiebat. Eſt autem τὸ ἔμβολον *roſtrum navis*, ſuper quod *pars eminens* in prora προτομὴ dicitur. *Poll.* Sicut contrà Tutela navigii, in puppi erat. Sed & nomen navis in *prora* inſcriptum erat, quod etiam in iis navibus obſervatum, quæ paraſemon haberent, idque in ſummitate ſtolii τῷ ἀκροστολίῳ, ubi ligni tabula videtur fuiſſe affixa, quæ χῆνίσκος vocabatur, item ὀφθαλμὸς, quòd in fronte navis eſſet & in prora, ſicut oculus in facie. Nam πρῷρα, τὸ πρόσωπον vel ab *oculi* forma. Apollonii Scholiaſtes. Στόλος δὲ λέγεται τὸ ἐξέχον [illegible] ἄκρον τῆς πρῴρας ξύλον, [illegible] λέγεται [illegible] ἐπιγραφόμενον ὄνομα. Vide ſuprà *paſſim*, inprimis voce *Acroſtolium*. Inde vox ad Olympiacum Circum tranſlata, in quo cùm duplex fuerit carcerum ordo, unus ad ſiniſtram primæ metæ, alter ad dextram; in medio utriuſque partis locus erat, qui machinationem movebat, qua omnia oſtia aperiebantur: *Altare* dictus, circa medium *proram* Circi. *prora* quippe habuit figuram ἐμβόλου, quæ utramque oſtiorum ordinem diſcriminabat. Qui βωμὸς vel quæ *prora media*. Januæ Conſulum vel oſtio, quod ad medium Circi ſpatium patebat Romæ, reſpondit. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 571. & 902.

PROROGATOR, qui alias *Diſpenſator*, Græcè Οἰκονόμος, Actor ſecundarum in familia ut tradit vetus Interpres *ad Perſium Satyr.* 2. *Fuit autem aſſis libralis & dipondius, quod hodie in uſu remanſit; & ſolebat penſari potiùs, quàm numerari, unde & Diſpenſatores dicti Prorogatores.* Sic *Eccleſiæ Prorogator*, & *Diſpenſator verbi divini ac cœleſtis doctrinæ Prorogator* & *civibus indigentibus, quod ſuit proprium, liberaliter prorogare*, paſſim reperiuntur, apud Chryſoſtomum, *Serm.* 22. 26. 121. &c. Similiter *Arcarios Prorogatores* tritici memorat Caſſiodorus, *l.* 10. *c.* 28. De Diſpenſatore Cicer. *in Hortens. Quid tu umquam ſoles, cùm rationem à Diſpenſatore accipis, ſi æra ſingula probâſti, ſummam quæ ex his confecta ſit, non probare:* Quæ ſane ratio immaniter plerunque exacta eſt. Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 483.

Et cædens longi relegit tranſverſa diurni.

Ubi antiquus Grammaticus *diurnum* interpretatur *ratiocinium*. Nec aliò forſan reſpexit Chriſtus, Matthæi c. 18. *v.* 34. parabolâ uſus ſervi, *quem Herus tradidit tortoribus, quouſque redderet univerſum debitum.* Diſpenſator autem ſive *Prorogator* conſervis τὸ σιτομέτριον ſeu τὴν τροφὴν præſtare conſueverat. *Demenſum* nimirum. Juven. *Sat.* 14. *v.* 126. ubi de avaro Patrefamilias, qui munus obibat *Prorogatoris*.

Servorum ventres modiò caſtigat iniquò,
Ipſe quoque eſuriens. ——— ———

Notat ſordidos, qui in illud incumbebant, ut de menſtruo etiam Demenſo lucrarentur aliquid ſemper corradendo. Et hic erat menſtruus Canon, quatuor vel quinque tritici modiorum in ſingulos, ſicuti diurnus fuit, nonnullis libra farris. Horatio, *l.* 1. *Sat.* 5. *v.* 68.

Denique, cur unquam fugiſſet: cui ſatis una
Farris libra foret. ——— ———

Alii tamen ſervis ad rationem demenſi cibarios panes quotidie, vel bilibres vel etiam trilibres, aſſignant: moti auctoritate Cæl. Aurelian. *l.* 3. *Acut.* 2. Catonis, *tit.* 15. &c. Demenſum enim variâſſe certum eſt, & modò quatuor, modò quatuor & ſemis, modò quinque modiorum fuiſſe, prout ferebant & annonæ ratio & & dominorum qui ſplendor, qui ſordes. A quo miniſterio & aliud nomen Diſpenſator invenit, à *Frumento* dictus. Item *Miniſtrator à frumento* & *Actor à frumento*, in *Inſcript. antiqq.* niſi velimus, Miniſtratori & Actori quandoque obtigiſſe, ut & hôc munere fungerentur. Illud utique minimè controverſum, diaria ſervis fuiſſe exhibita. Vide Horat. *l.* 1. *Ep.* 14. Martialem, *l.* 11. *Epigr.* 109. *v.* 3. Senecam, *Ep.* 80. Claudian. *de bello Gildonico*, &c. Codicem verò, in quem hæ *Prorogationes* referebantur *Diurnum* Chryſologus vocat, *Sermon.* 14. quæ diurna adſervâſſe, videntur, qui dicti ſunt *ab Ephemeride*, in *Marmore vet.* & quidem Iſidor. *Origin. l.* 2. *c. ult.* quod Latini *Diurnum*, Græcos *Ephemerida* dicere, affirmat, &c. Vide Laur. Pignorium *Comm. de Servis*, ut & infrà in voce *Teſſerarius*, qui affine *Prorogatoris* miniſterio munus obiit.

PRORRHESIS, Græcè πρόῤῥησις, h. e *denuntiatio*, ritus in ſacris Græcorum, quem Lucianus *in Pſeudomante*, ubi ſacrorum ceremonias Alexandri cujuſdam impoſtoris recenſet, tribus ex ordine diebus peractas, deſcribit hiſce: Καὶ μὲν ἐν πρώτῃ πρόῤῥησις ἦν, ὥσπερ Ἀθήνῃσι τοιαύτη· Εἴ τις ἄθεος, ἢ τις Χριστιανὸς, ἢ Ἐπικούρειος, ἥκει κατάσκοπος τῶν ὀργίων, φευγέτω· οἱ δὲ πιστεύοντες τῷ Θεῷ, τελείσθωσαν τύχῃ τῇ ἀγαθῇ. εἶτ᾽ εὐθὺς ἐν ἀρχῇ ἐξέλασις ἐγίγνετο. Καὶ μὲν ἡγεῖτο λέγων, ἔξω Χριστιανοὺς, τὸ δὲ πλῆθος ἅπαν ἐπεφθέγγετο, ἔξω Ἐπικουρείους. *At primò die Athenienſium ritu denuntiatio fiebat hujuſmodi: ſi quis impius, aut Chriſtianus, aut Epicureus, myſteriorum explorator acceſſit, diſcedat. Cæterùm qui Deo credunt & parent, ſacris feliciter initientur. Sub hæc protinus exigebantur. illo præeunte dicenteque, Foràs pellantur Chriſtiani. Tum multitudo acclamabat univerſa: Foràs pellantur Epicurei* &c. Nempe τὴν πρόῤῥησιν ſequebatur ἐξέλασις, quâ expellebantur, ſi qui uderant profani: ac proclamabatur, λαοῖς ἄφεσις. Dein, qui præparati erant μικροῖς μυστηρίοις & ſolennibus purgationibus, ad μεγάλα μυστήρια, admittebantur. Quos ritus imitati & Chriſtiani olim. Sozom. *Hiſtor. Eccl. l.* 6. *c.* 25. Ἐπὶ τῷ λόγῳ ἀρχόμενος Ἐπιφάνιος——τοὺς ἀμυήτους τῇ βεβήλῳ ἐξιέναι θύραζε ἐκέλευσε. Quæ πρόῤῥησις erat, quâ jubebantur nondum initiati abſcedere è Sacrario, cum Sacramenta aperirentur. Sequebatur hanc itidem ἐξέλασις, &, ut in Gentilium ſacris proclamabatur λαοῖς ἄφεσις, ſic in Chriſtianorum συνάξει, *Ite, miſſa eſt:* quibus verbis Catechumeni, Poſſeſſi & Pœnitentes dimittebantur, ut obſervat Bellarminus, laudatus Deſ. Heraldo *Animadverſionib. ad Arnobii adv. Gentes l.* 2. *hæc et Ut ad illud quod dabitur, poſſint eſſe parata.* Aliam longè πρόῤῥησιν per Calumniam Chriſtianis impingit Celſus apud Origenem, *l.* 3. ubi in Conventibus eorum proclamari ſolitum ait, Μηδεὶς προσίτω πεπαιδευμένος, μηδεὶς σοφὸς, μηδεὶς φρόνιμος——ἀλλ᾽ εἴ τις ἀμαθὴς, εἴ τις ἀνόητος, εἴ τις νήπιος, θαῤῥῶν ἡκέτω. *Nemo accedat eruditus, nemo ſapiens, nemo prudens —— Sed ſi quis ineſt, ſi quis demens, fidenter adveniat.* Quod inde ortum, quia Chriſtiani non ſolum docebant, aditum ad Regnum cœlorum patere omnibus; etiam humilibus, ſervis, idiotis, ruſticis, iiſque, quos nihil eſſe exiſtimat mundus: Sed & literas, quæ ad forenſia ac politica officia cum laude obeunda neceſſariæ eſſent, atque adeò omnem aliam eruditionis partem, quæ pietati minùs litaret, negligebant: unde identidem à Gentium Sapientibus, *rudes, idiotæ, agreſtes* &c. audiebant. Vide ſupra voce *Agreſtes* & infra ubi de *Seliniuntiis opificibus*. Vide quoque infra, ubi de veterum *Sacris*.

PRORSA Dea, quæ rectis partubus præſidebat, dicta eſt: *prorſum* enim pro recto veteres. Salmaſ. *ad Solin. p.* 51. 391. & 677. ubi de *Prorſis limitibus* ſeu Decumanis. Vide quoque in voce *Proſa*.

PROSA, Dea, cui ara deprecandi gratiâ periculi ab ægro partu conſtituta eſt. Gellius, *l.* 1. *c.* 16. Huic altera adverſaria erat *Poſtverta* nominata, à perverſo partu. Alii legunt *Prorſa*; ſed eodem res redit, Namque & *prorſus* dicitur & *proſus:* Ennius,

Proſus ruſus (pro *rurſus*) *reciprocat fluctus feram.*

Sic Plautus *in Milite, Actu* 4. *ſc.* 4. *v.* 56.

Proſus Athenas protinus abito tecum.

Et in antiquiſſimis ejus MSS. Codd. *ſuſum* pro *ſurſum* quoque habetur: Denique apud Feſtum eſt, *prorſi limites*, pro *directi ad Orientem*. In *Gloſſis* etiam *tunica proſa*, cui opponitur *inverſa*. *Prorſus* itaque vel *proſus* eſt rectus, unde *Proſa* Dea, quæ recto ſive naturali partui præſidet: hujuſmodi ſcilicet partui, quandò infans primùm capite in lucem editur. Jac. Oiſelius *Notis in Gell.* Eandem alii *Porrimam*, alii *Anteverttam* vocant: Habuit aram ſtatutam Romæ, ut &, quæ ei oppoſitis præpoſteris partubus præerat, *Poſtverta*. Thom. Bartholin. *de Puerperio Veter.* Vide quoque ſuprà in voce *Poſtverſa*.

PROSA, in veterib. Gloſſis, *pexa tunica*, vel *ſit ſinistrim*, id eſt, *recta*, ut *proſa oratio*, διὰ τοῦ, opponitur verſæ vel verſificatæ; quemadmodum *proſa* tunica inverſæ. Hodie quoque in pannis dicimus *rectam* partem & *verſam:* Veteres *prorſum*, pro *recto*, ut *prorſi limites* & *prorſum ires*. inde *proſa*, de oratione ac de veſte. Quâ parte autem *proſa* tunica eſt, eâdem & pexa, politis nempè floccis. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 391. & de *Proſa orationis* origine, ſuprà ubi de *Oratione Soluta*. Eccleſiæ Romanæ *libri Rituales* Eccleſiaſtici *Proſam* vocant eam orationem, quæ in Miſſa canitur, ante Evangelium in majoribus Feſtis, quam aliàs *Sequentiam* vocant. Udalricus *in Conſuetud. Cluniac. l.* 1. *c.* 11. *Proſa, quod alii ſequentiam vocant, non cantatur, niſi in quinque Feſtis Principalibus.* Dicitur autem *Proſa*, quia in ea metricæ Regulæ non obſervantur. *Sequentia* verò, quia ſequitur poſt Graduale. Cujuſmodi orationum Auctorem Notkerum S. Galli Abbatem facit Durandus, *l.* 4. *c.* 22. qui ibidem Nicolaum Papam in Eccleſia eas cani juſſiſſe, addit. Eccleſia tamen Romana his ſequentiis in Miſſa utitur: *Lauda Sion Salvatorem*, quam Thomas Aquinas compoſuit; *Veni S. Spiritus*, quam Rupertus Galliæ Rex ſecundùm Durandum, vel ſecundum alios Herm. Contractus; *Victimæ Paſchali laude*, cujus Auctor ignoratur; *Dies iræ, dies illa*, quam Gregorius M. an D. Bernhardus, an Card. Urſinus, an Hambertus Dominicanorum General. compoſuit, &c. Vide Dominic. Macrum *in Hierolex.* Hinc *Proſarius*, liber *proſas* continens, apud Car. du Freſne.

PROSACTIUM, fluv. ex Idæis montibus profluens, & inter Helleſpontum & Euxinum in mare ſe effundens. Arrian. *l.* 1.

PROSAGOGIDÆ, vide ſuprà *Auſcultatores*.

PROSCENIUM, locus erat ante Scenam porrectus, in quo Pulpitum, agentium loquentiumque ſedes, altius *Proſcenio* & Orcheſtrâ, uti Scenâ depreſſius. Ibi geſticulatione, cantu & ſaltatione, Artifices, perſonis in Scena abditis, populum detinebant. Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 4. Thom. Godwin. *Proſcenium* locum fuiſſe ait, ubi Actores ſeſe præparantes inde in Pulpitum Scenamque prodibant: aliquando tamen pro ipſo Pulpito ſumi, addens. *Anthol. Rom. l.* 1. *ſect.* 1. *c.* 19.

PROSCHEMATA, Senum calceamenta, vide infrà voce *Vir*.

PROSCHION, regio Ægypti, *Steph.*

PROSCHOLUS, apud Auguſtin. *de Verbis Apoſtol. Serm.* 19. *c.* 7. *Tam pauper, ut Proſcholos eſſet Grammatici apud Mediolanum*, Auſonio *Epigr.* 22. *v.* 17. *in Profeſſ. Subdoctor;* item *tenuis Grammaticus*,

Exili noſtra fucatus honore Cathedra
Libato tenuis nomine Grammatici.

Fulberto, *Ep.* 80. *Adjutor Scholarum* &c. dicebatur in Schola, is, qui non tam docendis pueris, quàm eorum moribus præfectus erat, ut ſcil. concinnè ad Magiſtrum accederent, omnique geſtu, inceſſu, veſtitu, eſſent compoſiti. Ante Scholæ auditorium enim locus erat *Proſcholii* nomine, ab auditorio ipſo velò, tanquam aliò intergerinò pariete, diſſeptus: Ibi pueri conveniebant ejus loci Præfectum, quem *Proſcolum* inde vocabant, ut admonerentur officii ſui, antequam ad Magiſtrum reductò velò accederent: vide *Colloquia* Puerorum *vett. Gloſſis* præfixa, *Notas* Tyronis *p.* 163. Car. du Freſne in *Gloſſar.* & ſuprà in voce *Archiſcholaris*.

PROSCINDI, dicebatur Romanis terra, quæ primò arabatur; quæ prima aratio, vere fieri ſolita, νεὸς Græcis, *vervactum* Latinis, quia vere actum. Unde Flamen Cerealis, ſacrum Cereri ac Telluri facturus, Divos Agricolas hôc ordine ciebat, *Vervactor, Redarator* &c. Quæ verò ſecundò, *offringi:* quæ tertiò, *lirari*. Græci χέζω quoque dicunt de prima aratione. In *Epigrammate* Græco,

——— γῆμαι χ..ἀπτες ὄμματα &c.
Vide Salmaſ. *ad Spon. p. 314. & ſeqq.*

PROSCRIBERE, verbum ſolenne de edictis Magiſtratuum loco publico poſitis, apud Ciceron. *ad Attic.* Suetonium, *Julio c. 45.* Alios. Item de titulis rerum venalium, qui claris literis, ut de plano legi poſſent, ſcribebantur. Hinc de iis, quorum nomina publice ad confiſcationem proponebantur, *Proſcriptio.* quæ duplex fuit, bonorum & hominum. Si enim is, unde petebatur, latitaret, ita ut nullam ſecum agendi poteſtatem faceret, cum de domo extrahi non poſſet, actor (creditor) Prætoris auxilium implorabat atque reum (debitorem) evocari edicto jubebat. Edictum verò ad ipſius latitantis ædes ponebatur, cum ſolenni vicinorum teſtatione. Qui evocationi ſi non pareret, neque defenderetur, Prætor ſecundam decernens evocationem, in bona Petitorem mittebat, & niſi evocatione tertiâ, ad ſui defenſionem, veniſſet, alterô decretô bona ejus poſſidere, *proſcribi* ac diſtrahi jubebat. Non tamen ſtatim venditio fiebat, ſed poſtquam bona per 30. dies poſſeſſa eſſent, tum verò iterum, qui ſe creditores dicebant, ſi plures eſſent, Prætorem adibant, petebantque, ut ſibi liceret unum ex corpore ſuo conſtituere, qui debitoris bona auctioni ſubjiceret. Is conſtitutus dicebatur *Magiſter*, & poſt id temporis *Proſcriptio* fiebat, in celeberrimis totius Urbis locis, ita: *Ille debitor noſter, in ejuſmodi cauſa eſt, ut bona ejus diſtrahi debeant, nos Creditores patrimonium ejus diſtrahimus, quicunque emere volet adeſto.* Inde poſt aliquot dies, tertium jam Prætorem adibant, poſtulantes, ut ſibi liceret legem bonorum vendendorum facere, atque inde ita *proſcribebant. Ille quicunque emerit, Creditoribus in dimidiam partem earum, quæ ipſis debentur, reſpondere debet, ſic ut, cui aureí centum debentur, accipiat quadraginta.* Et certô tempore elapſô Emtori patrimonium addicebatur. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 9. c. 11.* Alia erat *Proſcriptio*, cujus mentio in Lege Cornelia, *ut Proſcriptorum agri publici eſſent*, apud Cicer. *in Rullum.* Ibi enim de *Proſcriptione* hominum ſermo, non ſolùm ea, quæ *media capitis Diminutio* alias exſiliô multavit, ſine libertatis jactura, verùm de calamitoſiſſima illa, cujus, Urbe per ſuos milites occupatâ, Sulla inventor, præmium percuſſoribus *Proſcriptorum*, duo talenta conſtituit, latentiumque indicibus, & pœnam eandem abditos celantibus interminabatur. De qua ſic Florus, *l. 3. c. 21. Propoſita eſt ingens illa tabula; & ex ipſo Equeſtris ordinis flore ac Senatu, duo millia electi, qui mori juberentur, novi generis edictum.* Appianus, *Civ. l. 1. quadraginta Senatores, & mille ſexcentos Equites* habet. Val. Max. *l. 9. c. 2. ex 1. Quatuor millia*, ait, *& ſeptingentos dira* Proſcriptionis, *jugulatos, in tabulas, publicas retulit.* Vellejus, *l. 2. c. 28. §. 3. Primus ille & utinam ultimus exemplum* Proſcriptionis *invenit*, &c. Sequuta *Proſcriptio* Triumviralis, *inſtauratumque Sullani exempli malum eſt, nihilque tam indignum illo tempore fuit quàm, quòd aut Cæſar aliquem proſcribere coactus eſt, aut ab illo Cicero proſcriptus, abſciſſaque ſcelere Antonii vox publica eſt.* Vellejus iterum, *l. 2. c. 66.* &c. Utraque à *proſcribendo* nomen invenit, *quoniam eorum nomina in publico ſcribebantur.* F. Motur. *in Philipp. Orat. 5.* in tabula, ut ex Vellejo viſum, quæ columnæ ſolebat adfigi. Unde Græci non tantùm προγράφειν, ſed etiam ϛηλιτεύειν id vocârunt, quod non nomina ſolùm, ſed & crimina *proſcriptorum* publicè in ferali tabula ſeu columna ſcriberentur, Suid. *in voce* ϛήλη. Apud Græcos vetus admodum is mos, ut hoſtes ac ſontes *proſcriberent*, interfectoribus eorum magnâ mercede per præconem promiſſâ; ut teſtantur, Ulpianus *Demoſth. Orat.* περὶ παραπρεσβείας. Harpocration, Polyænus, *Strateg. l. 4. & 5.* Interpres Hiſtoriæ Apollonii Tyrii, Appulejus. *Metam. l. 6.* &c. quam *Proſcriptionem* ἐπικήρυξιν vocabant. Sic Xerxem qui vel vivum vel mortuum Athenas adduxiſſet, centum talenta polliciti ſunt Athenienſes: in Apollonii caput totidem promiſſa. in Agathoclis, immenſa munera. de quibus Auctores præfati. Etiam columnæ quandoque pretium adſcriptum, ut docet *Suidas*, de Diagora Melio. Vide Joh. Meurſium *Comm. in Lycophronis Alexandram, verſum hunc.*

Κτανεῖν ἐπίτιμα τεῖρου χρεώξας.

Simile quid apud Germanos obtinet, ut videre eſt in voce *Bannus.*

PROSCYRIA, Προσκύρια, Græcis dicuntur Pſalmi XV. quos alii ᾠδὰς τῶν ἀναβαθμῶν, Latini *Pſalmos Graduum*, ſeu *Graduales*, appellant; quorum primus CXX. ultimus CXXXIV. Nomen à primo, cujus initium. Πρὸς Κύριον, ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐκέκραξα, *Ad Dominum, cùm tribularer, clamavi.* Canuntur in principio Officii Præſanctificatorum, aliiſque ſtatis temporibus, ut videre eſt apud Cl. Suicerum in [illegible] voce.

PROSECTA, apud Statium. *Theb. l. 5. v. 641.*

——— *ubi adverſo dederat* proſecta *Tonanti:*

vox ſacrificantium. Vetus Comm. *Cùm exta inſpiciebantur, in minutas partes ſecabantur, ut fibra poſſent inſpectari. Quæ ergo jam inſpecta erant & ſecta, proſecta dicebantur. ex quibus jam conſtabat, quod quærebatur.* Hæc ponebantur ſub nudo æthere, quem Jovem perhibent Poëtæ. Ovid. *Faſtor. l. 6. v. 163.*

Inde, ubi libavit, proſecta *ſub æthere ponit.*

Unde *dederat proſecta*, inquit Statius. Vide hanc [illegible] rem Hadr. Turnebum, *l. 15. c. 7.* Barn. Briſſonium, *de Formulis, l. 1.* Hug. Grotium *ad Martianum Capellam.* Jo. Gebhardum, *Curar. Juvenil. l. 3. c. 7.* ut [illegible] infrà in voce *Proſiciæ.*

PROSECUTIO, apud Lutatium *ad Statium paſſim*, adeoque ævo eodem, Theodoſianô [illegible] vicinis, orationem notat ſeu orationis deductionem, ut infinitis locis in *Collatione* Carthaginienſi & patis cenſus Patribus. Vide Julianum Marcellum Memorialem in *breviculo Collat. prædictæ*, ubi tota actio in *proſecutiones* & *interlocutiones* diſtinguitur. Servant hodieque vocem Hiſpani, tenaciores cæteris nationibus Latiniſmi, ut videre eſt in Leandro Boſcani, hendecaſyllabis ſine ſyllabarum dimenſione, ſine pedum obſequio, abſque etiam rhythmis, eloquentiſſimè tamen, etiam Poëtice ſcripto. C. Barthius, *ad Stat. Theb. l. 2. v. 427.* At *Proſecutores Auri*, de quibus eſt titulus, *in Cod. Theodoſ. l. 12. tit. 8.* dicti ſunt, qui aurum ſacris Largitionibus inferendum de provinciis *proſequebantur* vel deferebant. Hinc *Proſecutoria*, præceptio Comitis ſacrarum Largitionum, quâ iſtiuſmodi homines jubebantur aurum in Largitiones ſacras inferre, *d. l. 1.* Vide ad eam, Jacobum Gothofredum. De *Proſecutoribus Armorum*, vulgò *Pourſuivans d'Armes*, ita Nic. Uptonus *de Militari Offic. l. 1. c. 11. Poſt prædictos equitantes, alii minores inveniuntur, qui* Proſecutores *appellantur, qui ex prædictis equitantibus poſt exercitium triennale in arte equitandi ad negotia creantur, certâ ſolennitate adhibitâ. Creari autem debent Proſecutores, non in minori Feſto, quàm in die Dominica, hoc modo. Aliquis Heraldus armorum tunicâ Domini ſui indutus, præfatum creandum in manu ſiniſtra ducens, & unum ſcyphum aquâ & vinô plenum, in manu dextera tenens, accedere debet ad præſentiam Domini vel Magiſtri ipſius creandi, à quo in præſentia multorum teſtium* ——— *petere debet, quô nomine vult, ut* Proſecutor *ſuus nuncupetur. Quô nomine à dicto Domino vel Magiſtro dato, dictus Heraldus vocabit ſuum creandum illô nomine, projiciens partem ipſius aquæ ſuper caput creandi. Tum accipit & tunicam Domini* ——— *& ponit ſuper caput creandi ex tranſverſo* ——— *Sequitur jam juramentum* ——— *Heraldô ſic dicente, Tu eris fidelis Domino ſive Magiſtro tuo, qui te nominavit, in perpetuum, quâcunque fruaris dignitate. Item Domino Regi & cuicunque Nobili, licet hoſti, item negotia quorumcunque Nobilium, licet hoſtium, fideliter exequeris. & cùm inter hoſtes interrogatus fueris, tantùm ad interrogata fideliter reſpondebis, nihil unquam intimans* &c. *Et eſt ſciendum, quòd tales minores Proſecutores poſſunt eſſe Milites & Militaribus gaudere inſignis, ut deauratis uti, velint, & aliis pannis aureis indui, non tamen, ſunt Nobiles.* Et tales vocantur Milites linguares, quia eorum præcipuus honor eſt in cuſtodia linguæ, apud Carol. du Freſne *in Gloſſar.* Ibidem arma trium horum Officiariorum, Curſorum, Equitantium (Gall. *Chevaucheurs*) & *Proſecutorum*, his verſibus indigitantur.

Curſorió ſcutum dicas deferre Pedinum:
Sic Equitis dignum fert ſcapula dextera ſignum.
Sed humeró lævó defulit Proſecutor *ab ævo:*
At Heraldorum ſtat pectore ſons titulorum.

PROSELENE Phrygiæ minoris urbs. *Ptol. S. Anania Moletis*, in ora, inter Adramyttium ad Boream, & Pitanen ad Meridiem.

PROSELENI, vide *Arcades.*

PROSELYTI, dicti olim ſunt, qui ex Gentilibus converſi ad Eccleſiam Judaicam ſeſe conferebant, vel totam Pædagogiam Moſaicam amplectebantur, vel in aliquibus ſolùm ei ſe ſubjiciebant. Unde *Proſelytus* Godwyno duplex fuit, גר ברית, *Ger berith*, i. e. *Proſelytus fœderis*, Rabbinis גר צדק, *Ger ſedek*, ſeu *Proſelytus juſtitiæ*, dictus, qui ſe Legi totum ſubmittebat, Circumciſione admiſsâ: & גר שער, *Ger ſchagnar*, i. e. *Proſelytus Portæ*, cujus aliqua mentio Deuter. *c. 14. v. 21.* & *in Præc. 4.* Qui neque ſe circumcidebat, neque Moſaicis legibus ritibuſque ſe ſubjiciens, obſervabat ſolùm præcepta illa, quæ *Noachi ſeptem præcepta* Hebræi vocant, de quibus vide Schindlerum *Pentagl. p. 1530.* & ſuprà *Noachica præcepta.* Talem Naamanem Syrum, Eunuchum Reginæ Candaces, Cornelium Centurionem, aliſque, qui dicuntur ἄνδρες εὐλαβεῖς, *Actor. c. 2. v. 5.* fuiſſe, notant Eruditi. Tolerabantur [illegible] inter Judæos & proin *Toſchabim*, id eſt, *Incolæ*, fuêre appellati. Ritus initiandi *Proſelytum* fœderis, pro ſexus [illegible] temporis diverſitate, fuêre varii: in Mare requirebantur, Circumciſio, Purgatio per aquam & Sanguis oblationis; offerebatur autem communiter par columbarum, vel turturum: [illegible] Fœmella, duo ſolùm poſteriora. Hodie, *cùm abolitum eſt ſacrificium & munus*, Daniel *c. 9. v. ult.* duo priora in Maribus ſufficere dicunt Judæi, in fœmellis, purgationem per aquam. Imò hîc ſolâ, abſque Circumciſione, Davidis jam tempore, multa *Proſelytorum* millia initiata fuiſſe, contendit Moſes Ægyptius *in Aſſure Biah, Perek 13. fol. 137.* Vide Serarium *triharef. l. 2. c. 2.* Unde videmus, certum Baptiſmi genus inter Judæos obtinuiſſe, diu ante quàm *Sacramentum* id fieret, auctore CHRISTO, imò velut in prædudium hujus iſtiuſmodi immerſiones fuiſſe jam tum adhibitas. Quæ cauſa, quòd Johanni non tam de Baptiſmo, utpote re jam antea ſolita, quàm de auctoritate, quâ inſtructus baptizaret, quæſtionem moviſſe Judæos legimus, Johann. *c. 1. v. 25.* Quamvis autem benevolos admodum ſe *Proſelytis* exhiberent Judæi, nihilominus non ſolùm in Synedrium eos nunquam receperunt, ſed [illegible] in communi converſatione, non facilè ſe eis crediderunt, ut ex Proverb. illorum patet, *Vel ad decimam uſque generationem à Proſelytis cave.* Vide Thom. Godwyn. *de ritibus Hebr. l. 1. c. 3.* Latius autem fuiſſe *Proſelytorum* jus antiquis temporibus, patet ex Philone, qui *l. de Monarch.* Moſen ſcribit admiſiſſe ad Remp. ſuam, πάντας τοὺς ὁμοτρόπους, i. e. *omnes eos, qui moribus iiſdem atque inſtitutis vellent vivere:* ſive ab origine prima nati eſſent Judæi, ſive non. Interim & poſterioribus ſeculis, potuiſſe eum, qui foret *Ger*, i. e. *Proſelytus*, ſed matre Judæâ natus, adoptari in numerum Senatorum, ait Moſes Ægyptius *l. ult. Jad, c. 2.* Ab hoc hominum genere vocârunt Rabbini Regnum Herodiadarum מלכות גרים, i. e. *Regnum Proſelytorum*: Herodem enim ex Idumæis in Judæos tranſcriptum eſſe, docet Iſaac Caſaubon. *contra Baron. Exercit. 1. num. 5. ubi varia de Proſelytis.* Plura hanc in rem vide apud Seldenum, *de Succeſſionibus ad LL. Hebr. c. 26.* & *de*

& *de Jure N. ac Gent. juxta LL. Hebr. paſſim*: nec non ſuprà, ubi de *Baptiſmo Judæorum*, item voce *Lutio*, ac ubi de *Occupatione ſimpl.*

PROSERPINA, Jovis & Cereris filia, quæ cùm in campis Ennæis flores legeret, à Plutone rapta eſt. Ovid. *Met. l.* 5. *v.* 391.

——— Quo dum Proſerpina luco
Ludit, & aut violas, aut candida lilia carpit;
Penè ſimul viſa eſt, dilectaque raptaque Diti.

Orpheus tamen, *in Argonauticis*, videtur ſignificaſſe Proſerpinam non in ſpecu, ſed ſuper mare latam fuiſſe, cùm ita ſcribat

Ὡς τὴν Φερσεφόνην [illegible]
Ἐξάπαφον [illegible] μέγα ἄλσος,
[illegible] Πλούτων [illegible]
Ζευξάμενος, [illegible] δαίμονι [illegible]
Ἥρπαξεν δ' [illegible]

Scriptum reliquit *Scholiaſtes Euripidis*, Proſerpinam raptam fuiſſe à Plutone, cum Narciſſum colligeret, his verbis: [illegible] Πλούτωνα αὐτὴν ἁρπάσαι, τὸν νάρκισσον [illegible]. Hanc cum Ceres diu fruſtra totò terrarum orbe inveſtigaſſet, tandem a Cyane Nymphâ rem omnem edocta, petiit à Jove, ut communem filiam ab inferis ſibi reducere liceret: quod eâ duntaxat lege impetravit, ſi nihil illa cibi apud inferos guſtâſſet. Quare cum Aſcalaphi judiciò palam factum eſſet, aliquot mali Punici grana illam guſtâſſe, omnis reditûs ſpes illi fuit intercluſa. Quod ægre ferens Proſerpina, Aſcalaphum commutavit in bubonem noctis avem, rerumque triſtium ſemper nuncium. Poſtea tamen Ceres à Jove dicitur impetrâſſe, ut Proſerpinæ ſenis quotannis menſibus ſecum apud ſuperos, & totidem apud inferos cum marito eſſe liceret. Obtinuit deinde Proſerpina, propter multas matris lachrymas & lamentationes, ut ejulatus, & capillorum lacerationes, & plagæ, quæ in funere familiarium & cariſſimorum fierent, in ejus honorem ederentur, tanquam quædam ſacrificia. Euripides in *Oreſte*,

Καὶ τίθεμαι [illegible] κατὰ χλόος
Νερτέρων Περσέφασσα καλλίπαις θεά.

Quæ cùm mortuorum eſſet regina, dicti ſunt omnes ab Horatio, *in primo Carminum, Od.* 28. *v.* 19. à Proſerpinâ excipi, in his,

Miſta ſenum ac juvenum denſantur funera, nullum
Sæva caput Proſerpina fugit.

Idem, *l.* 2. *Carm. Od.* 13. *v.* 21.

Quàm penè furvæ regna Proſerpinæ,
Et judicantem vidimus Æacum.

In fabulis quoque narratur cujuſque capitis crines abſcindere Proſerpinam, ut orco damnetur. Virg. *Æn. l.* 4. *v.* 698.

Nondum illi flavum Proſerpina vertice crinem
Abſtulerat, Stygioque caput damnaverat Orco.

Ubi loquitur ex opinione veterum, qui exiſtimabant, eos qui morti eſſent proximi, à Proſerpina primùm tonderi, & his quaſi primitiis Orco initiari, neque aliter poſſe obire diem ſuum. Inde apud *Euripidem*, aut Charon, aut Mors inducitur Alceſtidis comam ſecans, his verſibus,

Ἡ δ' οὖν γυνὴ κάτεισιν εἰς Ἅιδου δόμους.
Στείχω δ' ἐπ' αὐτήν, ὡς κατάρξωμαι ξίφει.
Ἱερὸς γὰρ οὗτος τῶν κατὰ χθονὸς θεῶν,
Ὅτου τόδ' ἔγχος κρατὸς ἁγνίσει τρίχα.

Quæ verba explicans Scholiaſtes ait: Ὡς ἴδιον ἔθος τὸν θάνατον τοῦ μέλλοντος ἀποθνήσκειν τὴν κόμην κείρειν. Statius item, *l.* 2. *Sylv.* 1. *v.* 147. de Glaucia moriente ſic canit:

Jam complexa manu crinem tenet infera Juno.

Ad rem hanc alluſiſſe videtur Martialis, *l.* 3. *Epigr.* 43. *v.* 3.

Non omnes fallis. Scit te Proſerpina canum:
Perſonam capiti detrahet illa tuo.

Ei *ſterilis vacca* dicabatur. Virg. *Æn. l.* 6. *v.* 249.

——— Ipſe atri velleris agnam
Æneas, matri Eumenidum, magnæque ſorori
Enſe ferit, ſterilemque tibi Proſerpina vaccam.

Scribit hoc Arnob. *l.* 7. Prudentius *contra Symmach. l.* 1. poſt mentionem Proſerpinæ, *v.* 359.

Placatur vacca ſterili cervice reſecta.

In ſacris mortuorum id uſitatum eſt, teſte Homerô, *Od.* 11. *v.* 30. apud quem Ulyſſes, poſt mentionem νεκύων, ſubdit, στεῖραν βοῦν, *bovem ſterilem*. Silius autem Italicus, *l.* 13. *v.* 419. rem exprimit caſtitatis nomine, quod alii ſterilitatis:

Ordine mactari pecudes jubet, ater operto
Ante omnes taurus regi, tum proxima Divæ
Cæditur Ætnææ caſtâ cervice juvenca.

Mythologiam ejus pete ex Natali Comite, *l.* 3. *c.* 16. & Alex. Roſſæo, *in myſtag. Poët.* Adde his Auguſtin. *de Civ. Dei*, *l.* 7. *c.* 28. Euſeb. *l.* 3. *de Præp. Evang. &c.* Nomen *Proſerpinæ* quod attinet, videtur vox eſſe origine Latina, non Græca, ut cenſet Cicero, à *ſerpendo* nimirum dicta. Serpunt enim per terram & ex terra, i. e. Cerere naſcuntur fruges, quibus ea ſignificatur. Quia verò eædem latent ad tempus, donec exiliant Solis calore elicitæ, atque in auras eductæ, fingitur hæc Dea rapta ab inferorum, divitiarumque Deo Plutone. Inde Phurnutus explicans μυθολογίαν. Ἁρπάσαι δ', inquit, ὁ Ἅιδης τὴν θυγατέρα τῆς Δήμητρος [illegible], διὰ τὸ γενόμενον ἐπὶ χρόνον τινὰ τῶν σπερμάτων κατὰ γῆς ἀφανισμόν. Quinimo Terram ipſam quoque dictam *Proſerpinam*, quòd ex ea *proſerpant* fruges, notat B. Auguſtin. ex Varrone. Græcè Περσεφόνη dicitur, quaſi φέρουσα τὸ ἄφενος, *divitias ferens*, authore *Heſychiô*. Atqui vox iſta, ſecundùm Etymologici Trilinguis auctorem, Hebræam habet originem; nempe à פרי *Peri*, *fructus*, & צפון *Saphun*, *tectus*, *opertus* vel צפון *Tſephun*, *abſconditus*. Hæc à Plutone (quô nomine vis & natura terræ intelligitur, a verbo פלט *Palat*, h. e. *eripuit*, unde Proſerpina poëtis rapta ad inferos dicitur, ut ſuprà vidimus. Quæ omnia mendaces Græcos, Idololatriæ faſcinò dementatos, fuis mythologiis vulgo illuſiſſe, ubique ipſis horrendum in modum impoſuiſſe demonſtrant. Vide *Ceres*. Sed & Fabulis hiſtoriæ, ut alias, ita & hic, ſubeſt. *Proſerpina* enim, quam Pluto rapuit, filia erat Heroinæ, quæ populum Atticum ſationem frumenti docuit, ac ab Euſebio ad Jotæ tempora refertur. Sed vel duos Græciæ Plutones ſtatuere eſt neceſſe, inquit Voſſius; geminum item raptum *Proſerpinæ* (& ſolent Poëtæ hiſtorias temporum diverſorum in unum commiſcere) vel ſtatuendum, Aidoneum illum unâ ſolùm ætate vixiſſe, ante bellum Trojanum. Fuit enim Aidoneus Moloſſorum Rex ac Theſea tenuit captivum, uſque dum Hercules eum liberavit: quod refert Plut. *in Theſeo*. Atque hanc ſententiam poſuit prætatus Euſebius *in Can. Chron.* quod oſtendunt hæc ejus verba, ut Hieronymus quidem tranſtulit, ad num. 625. *Fabula Proſerpinæ, quam rapuit Aidoneus, i. e. Orcus, Rex Moloſſorum: cujus canis ingentis magnitudinis, Cerberus nomine, Perithoum devoravit, qui ad raptum ejus cum Theſeo venerat. Quem & ipſum, jam in mortis periculo conſtitutum, adveniens Hercules liberavit, & ob id, quaſi ab inferis, receptus ſcribitur. Scribit Philochorus in Atthidis, l.* 2. Similiter Cyrillus penè initio, *l.* 1. *contra Julian. Deſectrenta, Centeſimò*, inquit, *& vigeſimò quintò annò, poſt Moſen, ferunt fuiſſe Proſerpinam virginem raptam ab Ædoneo, i. e. Orco, Rege Moloſſorum.* Quomodo Phyſicè ſignificet ſimpliciter Terram frugiferam; ac frequentiùs vel ſemen, vel terram interiorem: quo pacto item, quâ etiam Celeſte Numen habita fuit, Lunam denotaverit, ſed Inferis lucentem, vide apud Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. l.* 2. *c.* 60. Item, *l. eod. c.* 18. Plura de *Proſerpina* ejuſque raptu, apud Thom. Dempſt. *in Paralipom. ad Joh. Roſini Antiqq. l.* 2. *c.* 11. Addam iſthîc, *Proſerpinæ raptum*, in annulo Neronis, memorari Suetonio, *c.* 46. *Sporus annulum muneri obtulit; cujus gemmæ ſculptura erat Proſerpinæ raptus.* Integras enim hiſtorias ac fabulas annulis nonnunquam inſculpi conſueviſſe, diximus ſuô locô. Eundem pictum Nicomacho, quæ tabula in Capitolio, in Minervæ delubro, ſupra ædiculam Juventutis, aſſervabatur, Plinii ævô, *l.* 35. *c.* 10. Sed & inter pulcherrima Praxitelis ex ære opera, eadem adnotatur, *l.* 34. *c.* 8. &c. De corona ejus Cererisque aliquid diximus ſuprà, voce *Narciſſus*.

Varia Proserpinæ nomina ac epitheta.

α. Χειρογονία, apud *Heſych.* quaſi novè dixeris, *Manugenam*: fortè inde, quòd *Proſerpina* ſive Diana ſeu Juno, ſit partus Præſes; ac obſtetrix, quæ Afranio *adſeſtrix*, adſideat genibus parturientis, manuſque admovens, quibus parata ſit fœtum excipere. Voſſ. *de Idolol. l.* 2. *c.* 28. β. Cora, Græcè Κόρη, non per antiphraſin, quia nupta Plutoni: Sed quia Cereris filia. Κόρη etiam θυγάτηρ, Schol. Theocriti, *Idyll.* 15. γ. Ennæa, quia ad Ennam Siciliæ Urbem rapta, Lact. Firmianus *Divin. Inſtitut. l.* 2. *c.* 4. An *Ætnæa*, ab Ætna monte, ſub quo, ut eſt apud *Val. Flaccum, Statium, Auſon.* δ. Furva Dea, Horatio, *l.* 2. *Od.* 13. *v.* 21. ubi *Acro*, *Furvæ*, inquit, *myſtico nomine dicitur Proſerpina.* I. e. nigra: Terra enim infera, ſeu interior, ſeminis receptrix, hôc colore eſt. Hinc, quia infera loca lumine deſtituuntur, eo furvæ Diis inferis mactabantur hoſtiæ, Voſſ. *Idolol. l. cit. c.* 60. ε. Libera, dicitur apud *Octavium* Minutii Felicis, quemadmodum Bacchus Latinis *Liber*. Hinc & Liv. *l.* 3. *Familia*, inquit, *ad ædem Cereris, Liberi, Liberæque venum iret.* Tacitus quoque *Annal. l.* 2. *c.* 49. *Libero, Liberæque & Cereri, juxta Circum Max.* Nempe *Luna*, inquit Voſſ. *quum Inferos illuminat, Libera eſt, ut Sol, quando inferis lucet, Liber.* ζ. Μελιτώδης, *Mellea*. Theocrito vocitatur, *Idyll.* 15. Quia Animæ demortuorum veteribus *Apes* dictæ, Imò & hinc *Cereris Sacerdotes, velut inferæ Deæ Antiſtites, Apes dixêre, & filiam ejus Proſerpinam Melleam, Lunam verò, generationis Præſidem Apem*, Porphyr. *l. de Nymph. antro.* Quô ſenſu Scholiaſtes Theocriti, Apes vocari amicas *Proſerpinæ* ac Cereris, refert. η. Perſephone, Græcè Περσεφόνη, per metatheſin, ut Tullii eſt opinio *de Nat. Deor. l.* 2. *Proſerpina*, potiùs quàm à *proſerpendo*, ut vult Varro *de L. L. l.* 4. Dicta autem Περσεφόνη, διὰ τὸ πάντα πέφνειν τῷ φόνῳ, *quia omnia vaſtet cæde*. An ἀπὸ τοῦ φέρειν τὸν φόνον; Etymol. θ. Φερσέφασσα, unde ſacrum apud Cyzicenos Φερσεφάττια, de quibus Plut. *in Lucullo* & Appianus *in bellis Mithrid.* ι. Phlœa, Græcè Φλοιὰ, Laconibus appellata eſt, teſte *Heſychiô*. Nempe ut Latinis Bacchus *Liber*, Proſerpina *Libera*, ſic Græcis ille Φλοιὸς (unde Plut. *Nonnulli ſacrificant Libero Phlæo*) illa Φλοιά. E quo nomine Terram *Proſerpina* indigitari iterum patet. κ. Polybœa, Græcè Πολύβοια, à βόω ſeu βόσκω, i. e. *paſco*. Terra enim πολυφέρβη, item παμβῶτις, &c.

PROSEUCHA, à Græco, προσευχὴ, i. e. *precatio*. Metonymicè *locum precationis* ſeu *Oratorium* Judæorum ſæpiſſimè ſignificat: qualia loca an à Synagogis Scholiſque Judæorum fuerint diverſa, in quæſtione eſt. Beza *Notis in Actor. c.* 16. *v.* 13. eadem cum Synagogis Philo Judæus *de vita Moſ.* cum Scholis, facit. Vide quoque Epiphanium *tom.* 2. *l.* 3. *c.* 80. Erant autem quædam earum extra civitates, ut qualis illa Philippis, in qua Apoſtolus Paulus, καθίσας ἐλάλει ταῖς συνελθούσαις γυναιξὶ, *Conſidens alloquebatur mulieres, quæ convenerant, loc. cit.* qui tamen ſitus *concionantem* potiùs, quàm *precantem*, exhibet Paulum. Interim precabantur olim ſtando, ingeniculando & ſedendo. Abrahamus ſtabat coram Domino, Geneſ. *c.* 18. *v.* 22. ut & Publicanus, Lucæ *c.* 18. *v.* 13. Unde & Proverb. *Sine ſtationibus non conſiſteret mundus*, apud Rabbi Juda, *in l. Muſar.* Vide Druſium *præt. Matth. c.* 6. *v.* 5. Stephanus *poſuit genua* Actor. *c.* 7. *v.* 60.

David

David *ſedebat coram Domino*, 2. Sam. c. 7. v. 18. &c. Et quidem, Majmonide ex jure ſunt acto, aliique Magiſtrorum tradunt, ubicunque fuerit Iſraëlitarum numerus denarius, eos oportere *Proſeucham* ſibi qualemcunque ad orandum ædificare, quæ nuncupatur בית הכנסת, *Domus Synagogæ*. Etiam in urbe qualibet, quoties tot eſſent jam, invitos, reliquorum juſſu, cogendos eſſe ad ædificandam ſibi Synagogam & librum Legis, Prophetarum ac Hagiographorum comparandum &c. Dein ſtatuit *Proſeucham*, ac Synagogas ita ubique erigi debere, ut reſpiciant *plagam illam, in quam precari mos eſt Urbis illius*. Nempe orantis facies omnibus ex locis dirigenda erat versùs plagam, in qua Templum ſitum erat, vide infra ubi de *Reſpectu Templi*. Ad harum porrò oſtia, ſicut ad Templi portas, mendicorum turba confluere ſolebat, à populo eleemoſynam rogatura, unde factum, ut vox pro Noſocomio, vel potius Ptochotrophio, nonnunquam fuerit uſurpata. Juvenalis, *Sat.* 3. *v.* 296.

——— *Quâ te quæro Proſeuchâ.*

Nec omittendum, cùm de loco precationis hic ſermo, Talmudiſtas, populi negligentiam in precando objurgantes, triplex *Amen* apud illos in uſu eſſe, dicere conſueviſſe, quorum laudabile nullum. Primum vocarunt יתומה, *Jethoma*, i.e. *pupillum*, cùm abſque zelo ac animi fervore. alterum חטופה, *Cetupha*, i.e. *furreptitium*, cùm præcipitanter, prece nondum finitâ. tertium קטועה, *Ketugna*, i. e. *ſectile*, cùm per oſcitantiam, quaſi in duas partes ſectum eſſet, pronunciatur. vide Caninium *de Locu N. Teſt. c.* 5. *p.* 38. Thom. item Godwyn. *de Ritibus Hebr. l.* 2. *c.* 3.

PROSICIÆ vel PRÆSICLÆ, dictæ ſunt partes extorum, quæ *proſecari* & Diis porrici conſueverè. Feſtus, *Proſicium, quod præſecatum porricitur.* Arnob. *l.* 7. *Quod ſi omnes has partes, quas* Præſicias *dicitis, accipere Dii amant, quid intercedit, quid prohibet, ut non ſemel hac omnia totis cum animantibus inferatis* &c. *Gloſſæ* *Sympáres ἀπαρχὰς* interpretantur & *ἀκροθίνια*. Nempe aut totæ & ſolidæ hoſtiæ Diis concremabantur, aut partes extorum deſectæ. Hoc ex Magorum inſtituto, qui, Numen immolatæ hoſtiæ animâ contentum eſſe credentes, aut nihil omnino proſecabant, aut minutum quid, *τὸ ἐπίπλου τι μικρὸν*, inquit, *Strabo*, *l.* 15. *partem exiguam omenti*, quæ in igne conſumenda *proſicia* fuit. Catullus hinc de diſciplina Magorum, *Epigr.* 91. *v. ult.*

Gnatus ut acceptò veneretur carmine Divos,
Omentum in flamma pingue liquefaciens.

Aliàs extorum partes, *apexabones, hirciæ, ſilicernia, longavos* &c. enumerat Arnobius *ubi ſupra*: quæ omnes ſimiliter *proſicia* vel *præſicia* vocabantur. Moris origo ad Prometheum refertur, quòd partem hoſtiæ in ignem conjicere ſoliti ſunt partem ad ſuum victum abuti, quum anteà tota hoſtiarum & illibata viſcera igne conſumerentur. Partem igitur extorum *proſicatam* aræ ſuperimponebant & Diis adolebant, parte veſcebantur, qui ſacrificio intererant. Et exta quidem priùs mandebant, quàm reliquam carnem. Unde illud de Pinariis, qui in ſacrificio Herculis, extis jam adeſis, ad cæteram venerunt dapem: quapropter inſtitutum, ut in poſterum quoque, extorum communione prohibiti, ad reliquam ſolùm admitterentur viſcerationem. Quæ verò ſic *proſecta* Diis porriciebantur, *reddi* dicebantur: unde de iiſdem Pinariis, quod Dionyſius vocat *ἐσπλαγχνευμένων ἤδη τῶν ἱερῶν*, Liviuſque, *l.* 1. *c.* 7. vertit, *extis jam adeſis*; exponit Servius, *extis jam redditis*. Vide quoque eum *Æn. l.* 6. *ad illud, Et ſolida imponunt taurorum viſcera* &c. Σπλαγχνεύεσθαι, Græcis unò verbò ritus omnis continetur, quò exta inſpiciebantur, probabantur, aræ imponebantur, &, quæ edulio erant, comedebantur. Quibus peractis thus & vinum in aram libabant, quod *ἐπὶ τοῖς σπλάγχνοις σπένδειν* dicebant. Σπλάγχνων vero *ἀπάρξασθαι* dicebatur, quum extorum proſicias in aram inferebant. hæc enim *σπλάγχνων ἀπαρχαὶ* propriè appellabantur. Inter exta autem primum locum obtinebat jecur, quod poſtquam ritè exploratum probatumque eſſet, in ara ponebatur: ſimul verò ex immolata hoſtia deſectum quid; quaſi auctarii vice, imponebatur, quod *augmentum* appellabant; caro videl. *ſtrebula*, & *rumà* & *cauda*, & *plaſea* & *ira* & *omentum*, ut ex Arnobio, *d. l.* diſcimus, quæ omnia in cauſam augmentorum altaribus ſuperimponebantur, cum jecore hoſtiæ immolatæ, & *proſicia* vel *præſicia* dicebantur, quòd eſſent fruſta ſeu partes ex hoſtia præſecatæ. Si quid plus adjiceretur, id *magmentum* appellabant; quaſi *majus augmentum*: unde *casa magmentaria*, quibus illa imponebantur, ut in aram inferrentur &c. Vide quæ de phraſi, *Proſicias inferre*, eruditè congeſſit Salmaſ. *ad Solin. p.* 127. & *ſeqq.* quæque de *Proſiciis* ſtipulà frumenti innexis, atque per virgines Delum miſſitatis, ab Hyperboreis, diximus ſuprà voce *Præmetium*. At verò, leno Plautinus in *Pœnulo*, *Actu* 2. *ſc.* 1. *v.* 14. quum ſelitare non poſſe videret, exta *proſicari* vetat, quippe Deæ, quam exorare non poterat, iratus:

Nam ego hodie infelix Dis meis iratiſſimis,
Sex immolavi agnos, nec potui tamen
Propitiam Venerem facere, uti eſſet mihi,
Quoniam litare nequeo, abii illinc illico
Iratus; vetui exta proſicarier,
Neque ea aſpicere volui: quoniam illa non bona
Aruſpex dixit. Deam eſſe indignam credidi.

PROSODIA, Græcè Προσῳδία, carminis ſacri genus, quod cum tibia ad aras Athenienſes olim canere ſolebant: ſicut hymnos cum cithara. J.C. Scaliger, *Poëtices l.* 3. *c.* 112. qui item *προσῳδιακοὺς* & *ἀποστολικοὺς* modos ſaltandi Laconum memorat, *l.* 1. *c.* 18.

PROSODITÆ, Marmaricæ nomi gens. *Ptol.*

PROSOPIS, inſul. Nili fluvii intra Deltam apud *Herod.* & *Steph.*

PROSOPUM, vel PROSOPON, inſul. Africæ parva ante Carthaginem. *Steph.*

PROSPALTA, vicus in Acamantide tribu. *Steph.*

PROSPECTIVA Camera, in *Muſeo* Kircheriano. Occurrit ibi inſignis ciſtula, proſpectum Palatii ampliſſimi undiquaque & apparatum ejus magnificum repræſentans, ubi ipſius palatii Dominus, aulicorum globò ſtipatus ac famulitium magnò numerò circumdatus viſitur. Capſulæ fabrica hæc: Fuit ciſtula in longum ad 3. palmos porrecta, latitudinis & altitudinis palmaris, quæ in uno longiorum laterum medio, exciſam habeat feneſtram paulo ampliorem ſemipalmò, intromittendæ luci inſervientem, quam vitrò planò aut velò pellucidò ita operiat, ne introſpectari lucem impediat. In hujus oppoſito latere circa extremitates duæ portulæ ſiant, quæ interiorum cubiculorum, debitæ ſymmetriæ & architecturæ proportione, ornatum, portaſque concluvium, oculis exponant & introſpicientibus inſerviant. Utrinque ſupra ſitum ſpeculorum quæ interinterius latent, duo parva ſint foramina, etiam introſpectui inſervientia. Interior porrò pars ciſtæ ita coloribus ordinetur, ut cœlum aut pulchram laquearis ſpeciem; fundus verò varias pavimenti teſſellati figuras exprimat. Hoc ciſtæ utrinque tria ſpecula plana ſemipalmaris latitudinis, quæ in longitudine ſemipalmum vix excedant, ſtrictiter inſerta ſint fundo & utrinque ex oppoſito portularum latere normaliter erecta. Vide Georg. de Sepibus *Collegii Romani Societ. Jeſu Muſæ*, *p.* 37. qui *Proſpectivam* etiam *Architectonicam* in eodem memorat, *p.* 3.

PROSPER, vixit tempore Sullæ & Ciceronis. Auctor libri *de Antiquitatibus Tuſciæ*, qui periit. Is enim qui prodiit A. C. 1490. fœtus eſt ὑποβολιμαῖος Thomæ Fœdri, quod licet probatum librò, hac de re, Amſtelodami editò, A. C. 1639. *Nic. Lloydius.*

PROSPER, Aquitanicus, Valentiniani temporibus fuit, quem Burdigalenſem vocat *Joh. Aventinus*. Leonis Papæ primum notarius, ac poſt Epiſcopus Rhegienſis fuit. Vide Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 17. & *de hiſt. Pelag. l.* 1. *c.* 18. Multa præclara ſcripſit pro gratia Chriſti contra Pelagianos, ſeſeque S. Auguſtini diſcipulum & defenſorem acerrimum demonſtravit, uti loquitur Bellarminus, *de Script. Eccleſ.* Chronologiam ſuam terminat, A. C. 455. quò creditur obiiſſe. Scripſit porrò *Prima, contra Ingratos, Librum contra Collatorem* &c. Quæ omnia ſæpius edita. *Libri tres de vita contemplativa*, Juliani Pomerii ſunt, falsò Proſpero tributi. Sic *duo libri de vocatione Gentium*, nec Ambroſii, nec hujus Proſperi, Epiſcopi Aurelianenſis cujus Sidonius Apollinaris meminit, *in Epiſt.* nec Proſperi, qui A. C. 527. concilio Carpentoractenſi ſubſcripſit, ſed Aſri cujuſdam ſunt, qui *ad Demetriadem epiſtolam* ſcripſit. Vide Victor. *de Cyclo Paſchali.* Gennad. *de Scr. Eccl. c.* 84. Phot. *cod.* 54. Fulgent. *l.* 1. *ad Monim. c.* 30. *Nic. Lloyd.* Aliòſque plurimos laudatos Morerio *in Diction. Hiſt.*

PROSPER Alpinus, Venetus, Medicus ſcriptis inclytus. A. C. 1591. Vander Linden, *de Scriptorib. Med.*

PROSPER Calanus, Medicus celebris; Romæ Bononiæque docuit, A. C. 1524. Juſtus *in Chron. Med.*

PROSPER Farinacius, JC. inſignis Romanus, ſuæ ipſe fortunæ faber. Patavii ſtuduit, inde Romam reverſus, Advocatum egit, cauſarum maximè intricatarum: Judicibus plerumque ingenii dexteritate in ſuas partes pertractis. Procurator Fiſci creatus, tantò rigore munus hoc adminiſtravit, ut plurimorum murmura excitaret, inprimis cùm ſibi plurima permitteret, quæ in aliis ſeverè ibat punitum. Et fortè aliquid gravius fuiſſet paſſus, ni Cardinalium quorundam gratiâ fuiſſet protectus. Ingeniò vaſtò, magnò & ſolidò: in laboribus ferreus, quod Opera ejus 13. voluminibus comprehenſa teſtantur. Primum eſt, *Tractatus de Hæreſi.* 2. *De Immunitate Eccleſiæ.* 3. *Deciſ. Rotæ Romanæ.* 4. *Repertorium de Contractibus.* 5. *Repertor. de ultimis voluntatibus.* 6. *Praxis & Theorica criminalis.* 7. *Repertor. Judiciale.* 8. *Conſilia.* 9. *Fragmenta.* 10. *Deciſiones.* 11. *Variar. Quæſt.* 12. *Tract. de teſtibus.* 13. *Deciſion. Poſthumæ.* Obiit Romæ A. C. 1618. ætat. 64. Jac. Phil. Thomaſinus, *in elog. illuſtr. Patav.* Janus Nic. Erythræus, Pinac. *Part.* 1. *c.* 131. Craſſ. *elog. hom. liter. P.* 1. De hoc Clemens VIII. dicere ſolitus eſt: *Eſſe excellentem farinam, ſed ſacco nullius pretii.* *Nic. Lloyd.*

PROSPER Podianus, Peruſinus, JCtus egregius, ditiſſimæ Bibliothecæ poſſeſſor: quam cùm Monachis quibuſdam promiſiſſet, neque promiſſis ſtetiſſet, hi egregiam Inſcriptionem in marmore ante in rei memoriam factam, deleverunt, relictis ſolis his literis D.O.M. i. *Deo, Optimo, Maximo*, quas quidam lepidè interpretatus eſt, *Daturis Opus Monachis*. Janus Nicius Erythr. *Pinac. part.* 3. *c.* 71. Ludovicus Jacobus, *tract. de Bibliothecis.*

PROSPER Stellartus, Tornacenſis Auguſtinianus Monachus, auctor plurium operum. Obiit A. C. 1626. Valer. Andr. *Biblioth. Belg.*

PROSPICUI, apud Senecam *Ep.* 110. *Vide puerorum proſpicuos cultu atque forma greges, hinc fœminarum. Et alia, quæ, res ſuas recognoſcens, ſummi Imperii fortuna protulerat*: iidem ſunt cum Oſtenſionalibus ſequioris ævò, ad pompam nimirum & gaudium oculorum parati. Barthius *ad Statium, Theb. l.* 12. *v.* 15. Vide ſuper *Oſtenſionales.*

PROSTATES, nomen Magiſtratus Athenis, de quo ſuprà aliquid.

PROSTERNENDI ſe ante aras & delubra Deûm ritus veterum Gentilium, in luctu, graviore præſertim, & rebus deplora-

ploratis, imò & mortem ibi, in Deorum invidiam, oppetendi, occurrit in Oedipo Senecæ, v. 197. & ſeqq.

Proſtrata jacet turba per aras
Oratque mori. Solum hoc faciles
Tribuere Dii. Delubra petunt:
Haud ut voto Numina placent,
Sed juvat ipſos ſatiare Deos.

Et apud Sophoclem, qui infinitos ait ante aras ſe proſtaviſſe. Sic Lucretius, l. 6. v. 1270.

Omnia denique ſancta Deûm delubra replêrat
Corporibus mors exanimis, onerataque paſſim
Cuncta cadaveribus cæleſtûm templa manebant
Hoſpitibus, loca quæ complerant æditumi:

apud Delrium ad Sen. d. l. A' Diis ad Principes hic ritus translatus: inter quos Perſarum inprimis Reges non niſi à proſtratis ſalutari voluerunt. C. Nepos, Conone, c. 3. Vide & infra Proſtratas uti de ſcortis Romæ in Scena publice proſterni ſolitis, poſt ludos finitos, Lipſium, Elector. l. 1. c. 2.

PROSTIBULUM, à PROSTANDO, quæ venalem pudorem habet: alias proſtituta, loco Suetonii mox citando. Græcè [illegible] Epiſt. apocr. Jeremiæ, Baruc. [illegible]. Tegos enim ſeu tegos, alias [illegible], cella meretricia eſt, [illegible] quoque nonnunquam, item [illegible], in quibus hujuſmodi merces proſtitiſſe, Chryſoſtomus ait Hom. de Babyla. Vide quoque Metaphraſten, Vitâ Athanaſii & Chryſoſtomum, Homil. in Matth. 31. Sed & in pergulis ſtare ſolitas, multorum artificum more, qui in pergulis ſe publicabant, ut in officinis, ex Plauto notum. Tondebantur illæ [illegible], quod circumtradere dicit Suetonius, Aug. c. 45. Vide ſupra. Veſtis verſicolor, de qua iisdem ſuo loco. Merces infamis captura dicta eidem Caligulâ, c. 40. Exigebatur ——— ex capturis proſtitutarum: Græcè [illegible] proprie, quod [illegible] interpretatur Philo [illegible]. in Gloſſ. Græco-Lat. [illegible], &c. Vide Caſaubon. ad locum Sueton. & ſupra ubi de Meretricis nuptiis.

PROSTRATUS, ſepeliri voluit Pipinus, apud Sugerium de Adminiſtr. ſua, c. 25. ubi de Carolo M. Quia pater ſuus Pipinus Imperator extra in introitu valvarum, pro peccatis Patris ſui Karoli Martelli, proſtratum ſe ſepeliri non ſupinum fecerat &c. h. e. eo corporis ſitu, quo in Eccleſia Proſtrati, ex eorum Pœnitentium ordine, quos [illegible] Græci Patres vocant, humilitatem ſuam, in ingreſſu Eccleſiæ, ſolebant teſtari. Theodorus Archiepiſcopus Cantuar. Capitul. c. 11. de Pœnitentibus, in Capite Quadrageſimæ omnes pœnitentes, qui publicam ſuſcipiunt aut ſuſceperunt pœnitentiam, ante fores Eccleſiæ ſe repræſentent Epiſcopo, ſacco induti, nudibus in terram proſtratis; reos ſe eſſe ipſo habitu & vultu proclamantes. Apud Chrodegangum, in Regula Canonicorum Metenſium, c. 13. est, proſtratus omni corpore. Non enim nudam ingeniculationem [illegible] fuiſſe pœnitentium, cum incurvatione corporis, quod Allatius voluit, ſed omnimodam proſtrationem, quo ritu Fridericus I. Imperator ad pedes Pontificis Venetiis procubuit, à quo ſuperbè conculcatus & ſic abſolutus eſt, uti loquitur Sabellicus, Ennead. 9. l. 5. docet Car. du Freſne in Gloſſar. Cl. tamen Suicerus Allatio accedit, & [illegible] nihil fuiſſe aliud, quàm [illegible], unà cum ipſius corporis incurvatione, probat Theſ. Eccl. voce hâc: ubi & [illegible] intra Eccleſiam quidem ingredi, ſed retro ambonem ſtare, & cum Catechumenis, ante preces, exire conſueviſſe, addit. Ab his qui recitabantur Pſalmi, Proſtrati quoque dicti ſunt, ut videre eſt, apud Lanfrancum, in Decretis pro Ord. S. Benedicti, c. 1. ſect. 2. Hinc Liber Ordinis S. Victoris Pariſ. MS. c. 1. Primùm ſeptem Pſalmos de Cantico Graduum proſtrati ſuper ſedes decantabant. Duos verò potiſſimùm Pſalmos, qui per ſingulas horas dicuntur à proſtratis, recenſet Udalricus Conſuetud. Cluniac. l. 1. c. 3. Ad horas autem reliquas, poſt quatuor Pſalmos, Horarum, ut ita dicam, appendicias, toto corpore proſternimur, ut duos Pſalmos dicamus, primum de ſeptem Pœnitentialibus Pſalmis, alterum de Canticis quindecim graduum &c. Quod etiam fieri conſueviſſe, pro Regis ac Regni ſalute, diſcimus, ex Append. ad Concilium Salegunſtad. A. C. 1022. &c. apud Eund. Columellæ verò piſces Proſtrati dicuntur, quorum latera in tenuitatem degenerant, quoſque Græci [illegible] vocant, i. e. latos, de quibus vide Voſſ. de Idol. l. 4. c. 16. nec non ſuprà, voce Humi, it. ubi de Proſternendi ritu.

PROSTYLA Ædes, apud Vitruvium, l. 3. c. 1. Græcè [illegible], dicebantur eæ, quæ contra Antas duas columnas angulares habuit, & ſupra Epiſtylia, & dextra ac ſiniſtra in verſuris ſingulas. A'[illegible] verò, quæ in poſtico ad eundem modum columnas & faſtigium habebat, ut in fronte ſeu pronao. Cùm Templum in Antis diceretur, quod antas haberet in pronao, ſeu cujus [illegible] antas tantùm habebat in fine parietum, qui cellam ædis circumcludebant & in medio antarum duas columnas ſupraque faſtigium. Quam in rem vide plura apud Salmaſ. ad Solin. p. 1216. & ſeqq.

PROSTROPÆA, urbs Siciliæ, Steph. Vide Peſtrophæa.

PROSTYPA, Græcè [illegible], dicebantur ſimulachra, quæ ſic ſcalpebantur, ut non tota extarent eminerentque, ſed velut adhærentia unum tantùm latus oſtenderent; à quibus diverſa [illegible], [illegible] etiam & [illegible] dicta, quum totæ & apparentes imagines ex omni parte eminerent. Illud Galli en boſſe, hoc en relief, vocant. Athen. l. 5. [illegible]. In ſuperiore parte (craterum) cælata animalia ſi erant, ut tota conſpicua apparerent. In collo & ventre proſtypa adhærebant, dimidiâ tantùm ſui parte expreſſa. Plin. l. 35. c. 12: Primuſque perſonas tegularum extremis imbricibus, quæ inter initia proſtypa vocavit; poſtea idem ectypa fecit, &c. Niſi potiùs [illegible] dicat, quæ Galli en demie boſſe, [illegible], en boſſe; typis nempe & figuris extantia, quibus contraria [illegible], quæ intus depreſſa ſunt & inciſa: unde [illegible] de gemmis ſignatoriis dixit Clemens, quæ cavata ſunt. Nam [illegible] de his, quæ ectypam præferunt imaginem, ut loquitur Seneca, l. 3. de Benef. c. 26. Plerumque tamen [illegible] ſunt [illegible], qualis erat caper ille Veterum carminibus nobilitatus,

Stat caper in phiala ducti Myos arte laborans,

Sic nempe ut integer [illegible] appareret &c. Et quidem ſigna ſeu ſigilla, [illegible] ac [illegible], alias emblemata, uti ejuſmodi has Cicero vocat, plerumque poculis immittebantur & illigabantur, ut cruſtæ de proſtypis, quibus operiebantur: utraque tamen exemi ac revelli poterant & aliis vaſis ſuſtigari, vide Salmaſ. ad Solin. p. 1046. & infra ubi de voce Cruſta, item de Emblemate, ut & in Verenius.

PROSUMNUS vel potiùs Proſymnus, de quo ſic Arnob. l. 5. Cùm inter homines, inquiunt, ejus dat ... Nepos, & Semeleius Liber, adiſſe inferos cupiviſſet, & ſub Tartari ſedibus gnatam tremuiſſe ageretur, inquirere: ſed cupiditas hæc ejus nonnullis difficultatibus impediebatur, quod quà iret ac pergeret, inſcitia itineris neſciebat. Proſumnus quidam exoritur, ignominioſus amator Dei, atque in nefaria libidine ſatis pronus: qui ignarum Ditis, atque Acheruſias aditus pollicetur indicaturum, ſi pergeretur morem Deus, atque uxorias voluptates pateretur ex ſe carpi. Deus facilis, jurat poteſtatem futurum ac voluntatis ſe ejus, ſed cum primum ab inferis compos voti atque expeditionis rediiſſet. Viam comiter Proſumnus edisſerit, atque in limine ipſo proſtituit inferorum. Interea dum Liber Stygem, Cerberum, Furias, atque alias res omnes curiosâ inquiſitione luſtrat, ex viventium numero malæ ille decedit, atque ex more ſepulturæ humanæ: emergit ab inferis Evius & recognoſcit extinctum ducem. Quò ut fidem inire expiaret, & juramenti ſolveret religione ſe totus, ... pergit ad funerum. & ficeam ex arbore ramum validiſſimum præſecans, dolat, runcinat, levigat & humani ſpeciem ſabricatur in penis: figit ſuper aggerem tumuli, & poſtica ex parte nudatus, accedit, ſubjit, inſidit. Laſciviâ deinde furentis aſſumptâ, huc atque illuc clunes torquet, & meditatur ab ligno pati quod jamdudum in veritate promiſerat. Fabulam hanc narrat Clemens, Protreptico, Theodoretus de Martyribus, Serm. 8. Gregor. Nazianzenus [illegible] 3. Hyginus, Poetico Aſtron. p. 185. Pauſan. in Corinthiacis, [illegible] vocat.

PROSYMNA, pars Argolicæ regionis, Steph. ubi Iuno colebatur; hinc Proſymnæa dicta, Plut. Incolæ Proſymnæi. Ejus meminit Statius, l. 4. Theb. v. 44.

Hinc arment Lariſſa viros, hinc celſa Proſymne.

PROTA, inſula Boſpori Thracii. Steph. Baudrando quid ſit non conſtat. Sed, teſte Gyllio, Protos Diſcos minor eſt ſinus parvus Boſphori Thracii, hodie Finlaeu, in ora Bithyniæ, medius inter Chryſopolim & Nicopolim ſinus & Protos Diſcos eſt hodie Ceeri planities in illo tractu.

PROTA, apud Hebræos, dictus eſt minutulus nummulus, ſeu nummuli pretium, de quo vide Maimonidem, Tract. Toſaph Wemetium, c. 3. §. 1. &c. Eò quod minor erat, pro pecunia non habebatur, adeoque nec forenſis ejus ulla erat ratio. Vide Seldenum de Synedriis Ebræor. l. 2. c. 12.

PROTAGORAS, Abderites, ex epiſtolarum latore, Democriti auditor, natus eſt Menandro patre, Thracum locupletiſſimo, qui & Xerxem, adverſus Græciam proficiſcentem, domo, muneribuſque excepit: ob quam liberalitatem Magi qui cum eo erant, factâ à rege poteſtate, ejus filium Protagoram, tunc adoleſcentem ſuâ diſciplinâ erudierunt: nam injuſſu regis eam communicare non licet, quòd de diis haud bene ſentiunt, dubitareque ſe dicunt deos eſſe. Illis quoque clam ſacrificabant, ne clari religionis profeſſione illis ſervire, aut per illos nonnihil poſſe videantur. Ex hac igitur conſuetudine & ritu, Protagoras ab Athenienſibus condemnatus eſt: ut autem placet nonnullis, tantum accuſatus ſponte exulavit. Cumque ſparſas toto orbe triremes Athenienſium videret, parvo ſe navigio credens, inſulas luſtravit, ubi tunc mercede dicitur primus omnium profiteri cœpiſſe. Igitur Plato cùm videret, cum arte theoretica intumeſcentem, ejus ideam longo ſermone expreſſit. Ejus eruditio ſolida non fuit, in argutiis conſiſtens, ſcripſit plurima, & in exilio obiit. Philoſtratus. De eo ſecus A. Gellius, l. 5. c. 3. Laert. l. 9. Athen. l. [illegible] Suid.

PROTAGORAS, de monſtroſis quorundam Indorum formis, prodidiſſe quædam dicitur à Tzetze, Chil. 7. Hiſt. 144.

PROTAGORAS, Aſtrologus, in quem Euphorion epicedium ſcripſit. Alius item Stoicus, Laërtius. Et Salaminis rex, qui Perſis ſe dedidit, Olymp. 107. an. 3. ejecto Euagorâ.

PROTAGORIDES, Cyzicenus Hiſtoricus, ſcripſit de Ludis Daphnais, prope Antiochiam celebrari ſolitis. Athen. l. 3. & 4.

PROTAPOSTOLARIUS, vide ſuprà Apoſtolus.

PROTARCHUS, Trallianus Hiſtoricus, laudatur Macrobio, l. 1. Sat. c. 7.

PROTASINGRITIS, in Charta Irenes A. C. 1306. apud Guichenonum in Bibl. Sebuſ. Centur. 1. c. 86. Græcè [illegible], dictus eſt Primus à Secretis, voce Latinâ à Græcis recentioribus in ſuam linguam infartâ. Vide Car. du Freſne ad Cinnamum, p. 493. Dominic. Macrum in voce Proto à Secretis, & ſupra in voce à Secretis.

PROTASIS, prima eſt ex 4. præcipuis Comœdiæ partibus, in qua proponuntur & ſuſcipiuntur conſilia rei gerendæ, ſeu, ut Scaliger habet Poet. l. 1. c. 9. in qua Summa rei proponitur, & narratur, ſine exitus declaratione, nempe ut ex inopinato exitu creſcat fabulæ jucunditas. Donato, eſt primus actus Fabulæ,

quo pars [illegible] ſ[illegible]catur, paraſeticetur, ad populum in ex-[illegible] comprehenditur [illegible] ratò ſecundò, [illegible] *Miles Gloriſ.* [illegible] Ab ea perſona [illegible] dicitur, quæ, [illegible] in toto reliquo Dramate non reperitur. Tales [illegible], in *Andria*, Davus *in Phormione*. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. c. 9. & Auctores Poeticæ Græcanic. *l.* 2. c. 9.

PROTE, [illegible] parva una ex Strophadibus, in Ionio mari contra [illegible] *l.* [illegible] magis adverſa [illegible] externa. *Ferrar.* [illegible], teſte *Nigro*, cui etiam *Spongia Straboni* videtur. [illegible] & [illegible] ſunt inſulæ. [illegible] eſt [illegible] Provinciæ, a qua vix [illegible] leuc. diſtat, contra [illegible] & [illegible] ab Oriente in Meridiem, a [illegible] Meſſe ſeu Pomponius [illegible] in Oceanum. [illegible] eſt. & [illegible] voce [illegible], i. e. *prima*, [illegible] appellata, quod [illegible] primo [illegible] navi petentibus occurrit, hodie dicitur [illegible], [illegible], litera *p.* ſublatâ. Quemadmodum ſecunda Stœchadum [illegible], Græcè, [illegible], i. e. *Media* dicitur, quod inter [illegible] & Hypæam, quæ tertia eaque extrema ac Maſſiliæ proxima eſt, medium obtinet locum. Vide Hadr. Valeſ. *Not. Galliæ*, in voce *Stœchades*, ut & in voce *Maſſilia*, it. *Stœchades*.

PROTE Juſtiniana, Agathiæ. Vide *Taureſium*.

PROTEAS, Macedo, homo bibaciſſimus. Cum enim Alexander Magnus, in [illegible] quodam, cum [illegible] bibendo mediocriter indulſiſſet, ſcyphum bicongium acceptum, vinóque repletum [illegible] propinaſſet, hic [illegible] Proteas [illegible] ſcyphum libenter accipiens, multa [illegible] regis laudem clara elatus voce, illum omnium convivarum præclariſſimo cum applauſu, impigre totum hauſit; paulòque poſt, eundem ſcyphum ſpumanti plenum merò, idem Proteas expoſtulavit, ac primoribus deguſtatum labris Alexandro propinavit. Quem accipiens rex, generosè quidem [illegible] dicitur, inde que in morbum incidit, quo paulo poſt extinctus eſt. Quamobrem nonnullis inde datam fuiſſe loquendi [illegible] contenderunt, qui Alexandrum Dionyſii, i. e. Bacchi, [illegible], immaturâ ætate extinctum fuiſſe prodiderunt, quoniam patriam Bacchi Thebas, Thebarum ſcil. urbem fundìtus evertiſſet, & ob [illegible] æmulationem gloriæ, Indis bellum intuliſſet. [illegible] *l.* 2. *c.* 69.

PROTECDICUS, Græcè Πρωτέκδικος, quaſi *Primus Vindex* ſeu *Defenſor*, nomen officii in Aula Conſtantinopol. cujus erat, ſuſcipere captivos & cauſarum criminalium Judicium exercere. Codinus *de Offic. l.* 1. Item in Eccleſia Conſtantinopolit. ad quod ſpectabat, cauſas criminales Clericorum cognoſcere. Idem Eccleſiæ defenſor erat & ſuam Juriſdictionem, in Templorum ingreſſu, exercebat, qui ideò [illegible], dicebatur. Quod officium primo ordini Clericorum a Patriarcha Gregorio Xiphilino additum eſt, *quia*, ut ait Balſamon, *non libenter defenſorum munus* [illegible], *ut ad alia officia aſcenderent, propter ejus lucrum*, unde prædictus Patriarcha inter primas Eccleſiæ dignitates hoc officium retulit. Vide Dominic. Macrum *Hierolex.* & ſupra in vocibus *Defenſor* ac *Ecdicus*.

PROTECTA, vide ſuprà *Projecta*.

PROTECTOR, dicitur apud Anglos, Regni Gubernator ac Rector, abſente vel defunctò Rege; aliàs *Dux Defenſor*, apud Thom. Walſinghamum, *p.* 468. A quo faſtigio ad dignitatem Regiam, quàm facilis aſcenſus ſit, ut loquitur Verulamius *in Henrico VII.* Oliver. Cromvelli hiſtoria affatim probat. In Aula Romana, *Protectores Regnorum* Cardinales nonnulli dicuntur, quorum munus eſt, electiones ac alias Provinciæ ſibi addictæ cauſas, in Senatu Purpurato proponere. Vide Octav. Veſtrium, *de Judiciis Aulæ Roman. l.* 1. Olim verò *Protectores* dicti ſunt, qui [illegible] Principis ſeu electi ad cuſtodiam corporis ejus. Æl. Spartian. *in Anton. Caracalla, c.* 5. *naufragii periculum adiit, antennâ fractâ, ita ut in ſcapham cum protectoribus deſcenderet.* Jul. Capitolin. *in Maximinis*, c. 14. *Inde Carthaginem venit cum pompa Regali, & Protectoribus & faſcibus laureatis.* Ubi *protectores*, cùm è militibus qui Carthagine potuerunt reperiri, tum è civium numero [illegible] quemque ſtaturæ, cum ſibi ad corporis cuſtodiam legiſſe, addit *Herodianus* &c. Horum Scholam inſtituiſſe Gordianum, auctor eſt *Cedrenus*, quæ longè dignioris ordinis cæteris Palatinis Scholis [illegible]: adeò ut Conſtantinus, Conſtantini M. Pater *Protector* primùm, dein Tribunus fuerit, atque ad id muneris militantes ferè omnes aſpirarent, uti diſcimus ex Paulino Nolano. *Ep.* 39. *ad Macrum* & Julio Firmico *Mathem. l.* 3. *c.* 14. [illegible] & [illegible] dicuntur, in *Actis* SS. Philemonis & Apollonii, *c.* 3. [illegible], Menandro Protectori, *l.* [illegible] *Hiſtor.* [illegible], in *veter. Gloſſ.* &c. Unde *Exprotector*, [illegible], in *Vita S.* Eudociæ Martyris. Qui autem ex horum Schola mittebantur, qui limites tuerentur vel itinera, hinc *Protectores Limitum* occurrunt, *in L.* 1. *Cod. Theodoſ. de Protector.* & *leg.* 3. *de Littor. & Itinerum cuſtodia*. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* & Salmaſ. *ad Hiſtoriam Aug.* paſſim, maximè verò ad *loca cit.* De *Protectore* autem *Domeſtico*, ſuprà in hac voce.

PROTEI Columnæ, locus Ægypti extremus. *Servius*, Virg. *l.* 11. *Æn.* v. 262.

Atrides Protei Menelaus adusque columnas
Exulat. ——— ———

Nic. Lloydius.

PROTELEA, Græcè Προτέλεια, quia eadem Diana ac Juno, tum Junonis erat ſacrum, tum feſtum Dianæ. Ac Junonis ſacrum [illegible] ante nuptias fiebat, quò Sponſus Sponſaque ſeſe [illegible] nomen, et quod Junoni [illegible], i. e. *Pronuba* dictum eſſet, quæ & ipſa ſic dicta eſt, quia [illegible], ut eſt apud Suidam & Euſtathium, *in Iliad.* [illegible] & [illegible]. Voſſ. *de Idol. l.* 2. *c.* 26. Veteribus autem ante nuptias ſacrificare in uſu fuiſſe poſitum, doceat quoque Pollux, *l.* 4. *c.* 5. [illegible], Demetrii ſponſa. Theophraſtus [illegible], *Pauſan.* Pollux, *l.* 3. *c.* [illegible] &c. Quod ſacrificium [illegible], item [illegible] alii. [illegible], [illegible] nuncupat. Terentius *Phormione Act.* 4. *Sc.* 4. v. 20. ejuſdem meminit ritus, cum inter alia ſic ait.

[illegible] eſt [illegible], ut ait [illegible]:
Spatium quidem apparandis nuptiis,
Vocandi, ſacrificandi, dabitur pauluùm.

Non verò ſolùm Junoni, ſed & Veneri [illegible] hoc ſacrum feſtum factum, habet Meurſius in [illegible] ubi etiam Romanis ad moriſ [illegible] addit, ut toto mane [illegible] copulationem Confarreatione, ut & in divortio [illegible] Confarreatio & Diffarreatio [illegible] note. Imo apud eoſdem [illegible] & [illegible] hinc appellati, quid [illegible] interpoſitis rebus diviſis [illegible], teſte *Feſto*. Vide ſuprà in voce *Nuptiæ*. Similiter Athenis, pridie nuptiarum [illegible] itidem diſtrè) Virgines in honorem Dianæ, ad Deam placandam, canistra ferebant, quod pluribus exponit Theocriti Scholiaſtes, *in Idyll.* 2. Quemadmodum Delias Virgines, quando nupturæ erant, comam [illegible], Opi & Hecaergi dicaſſe legimus, apud Pauſan. *in Atticis*, & Herodot. *in Melpomene*. Unum autem idemque Numen fuiſſe Opidem, Hecaergam, Dianam, oſtendit Voſſius præfatus *de Idol. l.* 2. *c.* 29.

PROTELUM, apud Plin. *l.* 9. *c.* 15. ubi de ſiluro piſce, *Protelo boum [illegible] in Danubio extrahitur*. Paulo ante pro eodem dixit, *jugo boum*, de Attilo Padi. *Catheninò captus hamò, nec niſi jugis boum extrahitur.* Aliter tamen eâ voce Veteres uſi, qui dixiſſent, *Protelò jugis boum extrahitur.* Nec enim *protelum* jugum eſt, ſed tenor in ducendo quidam, tractuſque longus & continuatus. Lucilius,

Quem neque Lucanis oriundi montibus tauri
Ducere protelo validis cervicibus poſſent.

Quò locò iſtud *protelo* adverbialiter poſitum videtur. & *ducere protelo* idem eſt, atque unò tenore & continuò tractu ducere. Cato *in Originibus*, *Sed protelò trini boves unum aratrum ducent.* I. e. tres boves juncti [illegible] & continuò tractu unum aratrum ducent. Quæ enim difficulter trahuntur, non continenter, & unò tenore ducuntur, ſed ſiltuatim & crebris intermiſſionibus, repetitò veluti impetu: cui contrarium eſt, *protelo ducere*. Lucilius,

Hunc juga mulorum protelo ducere cantum
Non poſſunt.

Quare Plinius ex Veterum uſu ſcribere debuiſſet, *protelò jugi boum extrahitur*, &c. Hinc *protelare* verbum, pro longe pellere, vel inceſſanter perſequi, quo de vide plura, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 1318. & 1319.

PROTERAS, Inſul. Illyrici *Scylaci*, nunc *Giorno* in territorio Trageurienſi, Siavè *[illegible]*, J. *Lucius*.

PROTERIUS, Epiſcopus Alexandrinus, in locum Dioſcori, impudicitiâ, ſævitiâ, hæreſi & injuſtitiâ infamis, Præſulibus Orthodoxis ſurrogatus, A. C. 452. maximorum malorum occaſio fuit. Dum enim quidam Dioſcorum repetunt, alii hunc tuentur, en rixæ, verbera, cædes; Cum Eutychianis blandè agens, ut illos ad Eccleſiam reduceret, nihil effecit; proin hi à Marciano Imperatore in exilium pulſi: quò mortuò, in templo, ab illis poſtliminio reverſis, occiſus eſt, ipſò Paſchatis feſtò, A. C. 457. Evagrius, *l.* 2. *c.* 5. Theodorus Lector, *l.* 2. *Collect.* Baronius, *in Annal.* *Nic. Lloyd.*

PROTERVIA, ſacrificii genus, in quo quicquid ex epulis ſupererat, incendio dabatur. Auſonius, *Moſell.* v. 172.

Capripedes agitat quum læta Protervia Panas.

Albidius adoleſcens, quum univerſum patrimonium decoxiſſet, & ædes unas (quæ ſupererant) rerum deſperatione dediſſet incendio; ferunt Catonem hôc in eum cavillò uſum fuiſſe *Hic proterviam facit.* Facere autem proterviam, adagium eſt in prodigos, qui omnia abſumunt uſque ad aſſem. Macrob. *l.* 2. *Saturnal. c.* 2.

PROTESILÆUM, Græcè Πρωτεσιλάειον, *Proteſilai Fanum* vel Sepulchrum, in Cherroneſo erat, ex adverſo Sigei; circa quod arbores plantatæ, ubi in eam altitudinem increverant, ut Ilium poſſent aſpicere, ſtatim inareſcebant, deinde revireſcere incipientes iterum à ſolo creſcebant. Strabo & Plinius, *l.* 16. *c.* 44. Pauló aliter *Epigramma* Philippi nondum editum, quod non totas arbores interiiſſe docet, ſed ſummum duntaxat earum cacumen, & quantacunque pars Ilium aſpexerit, inareſcere, decuſſis foliis. Vide illum apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 870. Certè & apud Abydenos cultum eſſe *Proteſilaum* divinis honoribus, diſcimus ex Mela, qui *l.* 2. *c.* 2. in hac regione *Proteſilai oſſa delubro conſecrata fuiſſe*, refert. Eundem Dinomenes pinxiſſe legitur, apud Plin. *l.* 34. *c.* 8.

PROTESILAI Turris & delubrum, *Proteſilaum Strab.* oppid. Cherroneſi, in ora, ex adverſo Sigæi promontor. Troadis. Plin. *l.* 4. *c.* 11. Solin. *c.* 16. Vide hic infra.

PROTESILAUS, fil. Iphicli, unus ex Græciæ principibus cui quamvis oraculò prædictum eſſet, primum omnium in bello Trojano periturum, ſi eò proficiſceretur; contemptis nihilominus vaticiniis, unà cum cæteris ducibus eò profectus eſt, cumque omnium primus e navi in terram exiſſet, & in Hectorem incidiſſet, primus Græcorum omnium ab illo eſt interfectus. Ovid. *l.* 12. *Met.* v. 67.

——— *Hectoreâ primus fataliter haſtâ*
Proteſilae cadis. ——— ———

Vocatur & *Phylacides*, à *Phylace*, Theſſaliæ opido. Uxorem habuit Laodomiam, Acaſti filiam, quæ, cùm ejus interitum reſciiſſet, hoc unum doloris ſui ſolatium petiit, ut mortui umbram poſſet intueri

tueri, quod cùm à Diis impetraſſet, in illius amplexibus expiravit. Extat illius epiſtola ad maritum ſuum, inter Ovidianas, *Heroid. n.* 13. Sunt ex adverſo Helienſium urbis juxta Helleſpontum in Proteſilai ſepulcro arbores, quæ cùm in tantum accrevêre, ut Ilium aſpiciant inareſcunt, rurſuſque adoleſcunt. Plin. *l.* 16. *c.* 44. Vide Philoſtrati *Heroas*. Græcè πρῶτος λαῶν. Auſonius autem *Epigram.* 20. videtur derivare παρὰ τὸ πρῶτον ἐλάσασθαι τὸν Θεόν: *hoc verſu* 5.

Proteſilaë tibi nomen ſic fata dederunt,
Victima quòd Trojæ prima futurus eras.

Sed falsò. Hunc Hyginus, *Fab.* 103. tres horas impetraſſe ſcribit, quibus cum Laodamia loqueretur. Unde Auſonius, *Edyll.* 6. *in Cupidine cruciſixo*, *v.* 35.

Præreptas queritur per inania gaudia noctes
Laodamia duas, vivi functique mariti.

Propert. *l.* 1. *El.* 19. *v.* 7.

Illic Phylacides jucundæ conjugis heros,
Non potuit cæcis immemor eſſe locis,
Sed, cupidus falſis attingere gaudia palmis,
Theſſalis antiquam venerat umbra domum.

Hinc *Proteſilaëus*. Catullus, *Epigr.* 69. *v.* 73.

Conjugis ut quondam flagrans advenit amore
Proteſilaeam Laodamia domum.

Nic. Lloydius.

PROTESILEUM, urbs in Cherroneſo ex adverſo Sigæi. *Strabo.* Vide *Proteſilai* turris. Vide & *Proteſilaum.*

PROTESTANTES, appellatio eſt, quæ Euangelicis tribuitur, eò quòd ab illis, quorum tum anteſignani Elector Saxoniæ, Georgius Brandeburgicus, Erneſtus & Franciſcus Luneburgici, Philippus Magnanimus Haſſiæ Landgravius, Anhaldius, aliique Germaniæ Principes, in Comitiis Spirenſibus, *Proteſtatio* adverſus novum decretum, exhibita eſt, in Religionis negotio, die 19. Aprilis, A. C. 1529. petitumque, ut ſuperioris Conventus decretum ſartum tectum conſervaretur, & ſua cuique religio, juxta tenorem illius, permitteretur uſque ad Concilium. Huic Principum *Proteſtatoni*, communicatò conſiliò, primi nominis civitates aliquot ſeſe junxerunt, Argentina, Noriberga, Ulma, Conſtantia, Rutelinga, Vuinſſemium, Memminga, Lindavia, Campodunum, Hailbrunum, Iſna, Wiſſeburgum, Norlinga, Sangallum. *Hæc origo nominis Proteſtantium eſt, quòd non ſolùm in Germania, ſed apud exteras quoque gentes pervulgatum eſt, atque celebre.* Sleidan. *Commentar. l.* 6. Horum confeſſionem Auguſtæ, cum ſociis, Imperatori, obtulit ſupra memoratus Philippus, A. C. 1530. ea in fundamento dogmata continentem, quæ ſuò ævò in Germania, in Hiberis, in Celtis, in Oriente, in Ægypto, Libya & in medio Mundi, i. e. Aſia, ubi tum florentiſſimæ erant Eccleſiæ, viguiſſe, refert Irenæus, *l.* 1. *c.* 2. & 3. *l.* 3. & 4. Circa A. C. 180. Poſt bellum dein graviſſimum in Germania obortum, captos *Proteſtantium* Duces, Johannem Fridericum Electorem Saxon. & Philippum Haſſiæ Landgravium, A. C. 1547. &c. fuſum tandem Oeni ponte Carolum V. Imperatorem A. C. 1552. captivi liberati, & Paſſavienſi pace, *Proteſtantibus* libertas religionis conceſſa eſt, A. C. 1555. quod pace Monaſterienſi A. C. 1649. ſolemniter confirmatum. Plura in hanc rem, vide apud Sleidan. *Comment.* Thuan. *in Hiſtor. &c.*

PROTEUS, Deus marinus, Neptuni & Phœnices fil. teſte Tzetze *hiſt.* 44. *Chil.* 2. qui in Pharo Alexandriæ habitavit, Toronenque ex Ægypto in Phlegram Pallenes profectus uxorem duxit, ex qua filios ſuſcepit Tmylum ac Telegonum, de quibus Eurip. *in Hecuba.* Hi poſteà peregrinos crudeliter interimebant, cùm adoleviſſent, quorum ſævitiam cùm Proteus æquòanimò ferre non poſſet, impetràſſe à patre Neptuno dicitur, ut in Ægyptum rurſus ferretur: cujus preces cùm audiviſſet Neptunus, è quodam Pallenes hiatu ſpeluncam ſub mari fecit, in qua illum in Ægyptum uſque ſecum perduxit. Deinde cùm Hercules ob crudelitatem, quâ in hoſpites utebantur, Tmylum ac Telegonum obtruncâſſet, cognitâ filiorum cæde, neque lacrymas emiſit, quia nefarii eſſent homines, neque riſit, quòd eſſent filii, ut ſcripſit Theopompus, *l.* 8. *rerum Græcarum*. Xanthus verò ſcribit, *in rebus Lydiæ*, Proteum Oceani & Tethyos à quibuſdam creditum fuiſſe filium. *Euripides* præterea, Pſamathen uxorem illum duxiſſe tradit, è qua Theonoen, & Theoclymenum marem ſuſcepit. Habuit etiam Cabiram, Rheriam & Idotheam filias, quæ Menelaum de reditu in patriam ambigentem, cùm diutius in Ægypto detineretur, docuit, ut recentibus pellibus phocarum indutus, unà cum ſociis, tanquam phocis, ſe inter phocas dormire ſimularet, quò tempore ſub meridiem Proteus in ſiccum exiens inter phocas dormire conſuevit, atque illum dormientem comprehenderet, tamdiuque retineret in varias formas ſe mutantem, quamdiu in priſtinam formam redierit. Dicunt enim modò in aquam, modò in ignem, modò in feras, in arbores, volucres & ſerpentes ſe vertere ſolitum. Unde proverbium, *Proteô mutabilior*: cujus auctor Homerus fuiſſe putatur. Sic enim ille, *Od.* δ. *v.* 456.

Ἀλλ' ἤτοι πρώτιστα λέων γένετ' ἠϋγένειος,
Αὐτὰρ ἔπειτα δράκων, καὶ πάρδαλις, ἠδὲ μέγας σῦς,
Γίνετο δ' ὑγρὸν ὕδωρ, καὶ δένδρεον ὑψιπέτηλον.

Cujus ſententiam ſic expreſſit Virg. *Georg. l.* 4. *v.* 407.

Fiet enim ſubitò ſus horridus, atraque tigris,
Squamoſuſque draco, & fulvâ cervice leæna;
Aut acrem flammæ ſonitum dabit, atque ita vinclis
Excidet, aut in aquas tenues dilapſus abibit.

Similiter Horat. *l.* 2. *Sat.* 3. *v.* 70.

Effugiet tamen hæc ſceleratus vincula Proteus,
Cùm rapies in jus malis ridentem alienis,
Fiet aper, modò avis, modò ſaxum, & cùm volet, arbor.

Itemque Ovid. *Met. l.* 8. *v.* 732.

Nam modò te juvenem, modò te videre leonem:
Nunc violentus aper: nunc, quem tetigiſſe timerent,
Anguis eras: modò te faciebant cornua taurum:
Sæpe lapis poteras, arbor quoque ſæpe videri:
Interdum faciem liquidarum imitatus aquarum
Flumen eras; interdum undis contrarius ignis.

Denique Silius Italicus, *l.* 7. *v.* 423.

Per varias luſit formas, & terruit atri
Serpentis ſquamis, horrendaque ſibila torſit,
Aut fremuit torvò mutatus membra leone.

Virg. iterum, *ubi ſupra*, *v.* 440.

——— Ille ſuæ contra non immemor artis
Omnia transformat ſeſe in miracula rerum,
Ignemque horribilemque feram, fluviumque liquentem.

Menelaus, apud *Lucianum*, plures hujuſce tranſmutationis ſpecies concedit. Quomodo autem ignis aliquis in aquis degens eſſe poſſit, haudquaque intelligit: Ὕδωρ σε γίνεσθαι, ὦ Πρωτεῦ, οὐκ ἀπίθανον, ἐνάλιόν γε ὄντα. Καὶ δένδρον ἔτι φορητόν. Καὶ ἐς λέοντα ὁπότε ἀλλαγείης, ὅμως οὐδὲ τοῦτο ἔξω πίστεως. Εἰ δὲ καὶ πῦρ γίνεσθαι δυνατὸν ἐν τῇ θαλάττῃ οἰκοῦντα, τοῦτο πάνυ θαυμάζω, καὶ ἀπιστῶ. Cæterùm Proteus hic, Ægypti Rex, patriâ Memphites fuit, qui Pheronii in regno ſucceſſit, regnavitque belli Trojani temporibus. Tradit enim Herodot. *l.* 2. Paridem, cùm raptâ Helenâ patriam repeteret, vi tempeſtatis ad Canopicum Nili oſtium fuiſſe appulſum, captumque à Thomi regionis ejus præfecto, ad Proteum regem miſſum fuiſſe: qui cùm ex ſervis Alexandri cognoviſſet, mulierem, quam ille ſecum vehebat, hoſpitis illius uxorem eſſe, abſentique viro raptam fuiſſe, perfidiam hominis deteſtatus, illum intra triduum finibus ſuis excedere juſſit; Helenam verò cum omnibus opibus, quas ille direptâ Spartâ ſecum vehebat, Menelao integram ſervavit. Expugnatò itaque Iliò, cùm Menelaus reverà cognoviſſet, uxorem eò nunquam advectam fuiſſe, ſed à Proteo retentam, Canopi gubernatoris ductu in Ægyptum navigavit: qui cùm ibi diem ſuum obiiſſet, Canopico oſtio nomen fecit. Menelaus autem, aditò Proteò, uxorem ſuam liberaliſſimè ab eo habitam cum opibus univerſis accepit. Hunc Proteum rerum omnium principium eſſe ac Deorum antiquiſſimum putavit Orpheus *in Hymnis*:

Πρωτέα κικλήσκω, πόντου κληῗδας ἔχοντα,
Πρωτογενῆ, πάσης φύσεως ἀρχὰς ὃς ἔφηνεν,
Ὕλην ἀλλάσσων ἱερὴν ἰδέαις πολυμόρφοις,
Πάντιμος, πολύβουλος, ἐπιστάμενος τά τ' ἐόντα,
Ὅσσα τε πρόσθεν ἔην, ὅσα τ' ἔσσεται ὕστερον αὖτις.

Homer. *Od.* δ. *v.* 384.

Πωλεῖταί τις δεῦρο γέρων ἅλιος νημερτὴς,
Ἀθάνατος Πρωτεὺς Αἰγύπτιος, ὅς τε θαλάσσης
Πάσης βένθεα οἶδε, Ποσειδάωνος ὑποδμώς.

Virg. *l.* 4. *Georg.* *v.* 387.

Eſt in Carpathio Neptuni gurgite vates
Cæruleus Proteus: magnum qui piſcibus æquor,
Et juncto bipedum curru metitur equorum.

v. 391.

——— Hunc & Nymphæ venerantur, & ipſe
Grandævus Nereus, novit namque omnia vates,
Quæ ſint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahantur.
Quippe ita Neptuno viſum eſt, immania cujus
Armenta, & turpes paſcit ſub gurgite Phocas.

Inde *Neptuni paſtorem* eum vocat Papinius, *in Achilleide.* Theocritus, *Idyll.* 12.

Ὡς Πρωτεὺς φώκας, καὶ θεὸς ὢν, ἐνέμεν.

Horat. *l.* 1. *Od.* 2. *v.* 7.

Omne cùm Proteus pecus egit altos
——————— Viſere montes.

Lucianus hiſtrionem fuiſſe Protea arbitratus eſt, de quo ita ſcribit, *in Dialogo de Saltatione*: Δοκεῖ γάρ μοι ὁ παλαιὸς μῦθος καὶ Πρωτέα τὸν Αἰγύπτιον οὐκ ἄλλο τι ἢ ὀρχηστήν τινα γενέσθαι λέγειν, μιμητικὸν ἄνθρωπον, καὶ πρὸς πάντα σχηματίζεσθαι, καὶ μεταβάλλεσθαι δυνάμενον, ὡς καὶ ὕδατος ὑγρότητα μιμεῖσθαι, καὶ πυρὸς ὀξύτητα ἐν τῇ τῆς κινήσεως σφοδρότητι, καὶ λέοντος ἀγριότητα, καὶ παρδάλεως θυμὸν, καὶ δένδρου δόνημα, καὶ ὅλως ὅ τι καὶ θελήσειε. Quæ verò de Protei mutabilitate poetæ ſunt commenti, ab Ægyptiorum Regum conſuetudine videntur emanâſſe. Illis enim (teſte *Diodorô*) mos erat, aut leonis, aut tauri, aut draconis priorem partem in capite ferre, inſignia principatûs, quandoque verò arborem, aliquando ignem, quandoque redolentia ſuprà caput unguenta. Plato, *in Euthydemo*, fabulam exponit, de fallaciis, quibus ſophiſtæ in diſputando utuntur. Alii ad naturam rerum referunt: Horatius ad inconſtantiam vulgi, *l.* 1. *Ep.* 1. *v.* 91.

Quo teneam vultus mutantem Protea nodo?

Quidam ad veritatem ipſam accommodant, ut videre eſt apud Calcagninum & A. Bochium, *in Symbolicis quæſtionibus.* Vide ſis quoque Natal. Comitem, *Mythol. l.* 8. *c.* 8. Hactenus *Nic. Lloydius. Diodorus*, qui aliàs Herodoti veſtigiis inſiſtere ſolet, inter Seſoſtris filium Pheronem & *Proteum* multos ait fuiſſe ſucceſſores ignobiles; inter quos Amaſis vel Ammoſis Rex injuſtus ab Actiſane Æthiope fuerit ejectus. Hujus ſucceſſorem facit Mendedetem ſive Marcum indigenam, qui ſepulchrum ſibi conſtruxerit Labyrinthum; & poſt eum, ἐπὶ γενεὰς πέντε. Tandem *Protei* ſucceſſorem habet Rhemphim, quem *Rhamſinitum* vocat *Herodotus.* Ad quæ Marshamus, *Unde Diodorus*, inquit, *hyperbolimæos iſtos Reges depromſerit, nonquæro. Sanè Æthiopum irruptio ad præſentem Ægyptiorum felicitatem non benè quadrat.* Certè quàm incertis rationibus Græci res Ægyptiacas cum ſuis compoſuerint, vel hinc liquet, quòd Dicæarchus excidiæ Trojæ æqualem facit Nitum Regem

Eratoſthenes Amu-hantæum, alii Miſphragmutoſim, *Plinius* Rameſſem, *Africanus*, hunceque ſequuti Euſebius & Syncellus, Thuorim. Et quidquid de adventu in Ægyptum Menelai circumfertur, ſuſpectæ veritatis eſſe, diximus jam ſuprà ex eodem illuſtri Auctore, voce *Poteus*.

PROTEUS Catoptricus, in *Muſæo* Kircheriano, ſpeculum erat prægrande, in quo ſeipſum intuens cernebat, machina vero tali arte fuit compacta, ut immediate mutatione ſitu ſpeculi, ex tympano rotatili diverſiorum angulorum, modò caput ſuum in aſininum, modò in caprinum, ſuillum, aliorumque animalium tranſmutatum admiraretur, artificiò ab Auctore in *Magia Catoptrica* deſcriptò. Vide Georg. de Sepibus *in Collegii Rom. Societ. Jeſu Muſæo*, p. 38. Ibidem *Proteus Metallicus* ſpectatur. Veſica nempe vitrea cava pendet, è fontibus vitriolaris Hungariæ tranſmiſſa, quæ adeò corroſivâ pollet qualitate, ut exiguâ temporis ſpatiò ferri terrea excrementa corrodendo, ferrum in rubrum cuprum tingat &c. p. 46. De illo verò priſcæ ſaltationis genere, quo cum plurimis figuris *Protei* in fabulis mutationes referebantur, vide ſuprà, voce *Morphaſmus*.

PROTHENOR, unus ex 5. Bœotorum ducibus, qui ad Trojam cum Græcis profecti ſunt. Homer. *in Catal.*

PROTHESIS, Græcè *Πρόθεσις*, vocabatur, cùm mortui ad fores erant collocati, verſis in publicum pedibus, uſquedum efferrentur. Vide ſuprà in voce *Poſiti*. In Eccleſia Græca ſic Altare minus ad ſiniſtram Bematis partem, (cùm majus, dictum *ἁγία Τράπεζα*, in medio ſit) dictum eſt, in quo Græci multis ceremoniis, panem & vinum, in Euchariſtiæ uſum præparant, indeque tempore conſecrationis *proceſſionaliter*, ad ſacrum Altare, deferunt, cui pompæ intereſſe olim ſolebat Græcus Imperator coronationis ſuæ die, hòc modò: Tempore deferendarum oblationum, aliqui Diaconi ibant invitatum novum Imperatorem qui cum eis ingrediebatur in *Protheſis* locum; ubi mantò aurò contextò indutus, capite geſtans coronam & baculum manu, qui *Narthex* dicebatur, ſiniſtrà, centum militibus armatis ſtipatus, inde procedebat: ſequebantur Diaconi, ac his ſuccedebant Sacerdotes, oblationes ferentes. Tum accedebat ad majorem portam in Sancta Sanctorum aditum pandentem, ubi expectabatur à Patriarcha; qui poſtquam ſe mutuò ſalutâſſent, in parte exteriore ſubſiſtente Imperatore interim tranſibat Diaconus, Patriarchale ferens pallium dexterâ, qui in conſpectu Imperatoris gradum ſiſtens elatâ voce dicebat, *Recordetur Dominus Deus potentiæ Regni tui, in Regno ſuo, ubique nunc & ſemper & in ſecula ſeculorum, Amen.* Quod ab aliis quoque Diaconis ac Sacerdotibus, qui ſequebantur, iterabatur: donec ingreſſi Sanctuarium ſimili modò Patriarchæ acclamarent, *Recordetur Dominus Deus tuus Pontificatus tui ubique &c.* Quibus peractis Imperator, ſalutatò Patriarchâ, paludamentum deponebat & ad ſuum locum recedebat. Tempore dein Communionis, quam hâc die ſumebat intra cancellos, cum aliis ſacris Miniſtris, propriis manibus Euchariſticum panem & calicem, à Patriarcha ſibi porrectum, accipiebat &c. Vide Dominic. Macrum, *in Hierolex.* ubi in Eccleſia Galliæ Turonenſi ſimilem quandam proceſſionem hodieque vigere, addit. De *Panibus τῆς προθέσεως*, ſeu *Propoſitionis*, unde hæc appellatio mutuata, vide quæ ſuprà diximus, in voce *Panis*; ut & infrà, voce *Solea*. it. ubi de *Tabernaculo*.

PROTHEUS, unus ex Græcorum ducibus, qui ex Magneſiâ ad Trojam venit, *Homer.*

PROTHI ſeu PROTI, Græcè *Πρῶτοι*, dicti ſunt Primores ſeu Præſides Univerſitatis Judæorum apud Siculos, Car. du Freſne. Vide *Prim.*, & Rocchum Pirrum *in Archiepiſcopis Meſſanenſibus*, ubi *Chartam* exhibet A.C. 1240.

PROTHINGI, popul. Scythiæ, trans Iſtrum, Zoſimus, *l.* 4.

PROTHIS, unus è Cyzicenis, in conflictu nocturno, à Polluce obtruncatus, Val. Flacc. *l.* 3. *v.* 158.

PROTHOUS, nomen Herois Homerici. *Il.* β. *v.* 756.

> *Μαγνήτων δ' ἦρχε Πρόθοος, Τενθρηδόνος υἱός.*
> *Magnetes duxit* Prothous, *Tenthredone natus.*

Vide quoque Stat. *Theb. l.* 8, *v.* 538.

PROTOAPOSTOLARIUS, in Eccleſia Orient. dicebatur princeps Doctorum, qui, populo Apoſtolorum Scripta exponentes, *οἱ Διδάσκαλοι τῶν Ἀποστόλων* dicti ſunt. Idem Prophetas quoque prælegendi jus habebat. Vide Meurſium *Gloſſar.* & Suicerum *Theſ. Eccl.*

PROTO-à-SECRETIS, aliàs PROTO-SECRETARIUS, vide ſuprà in voce *Protaſingritis*.

PROTOBESTIARIUS, in Aula Conſtantinopolit. qui omnibus Veſtiariis præerat, dictus eſt. Vide infrà *Protoveſtiarius*.

PROTOCANONARCHA, in Eccleſia Græca, præfectus eſt Canonarcharum, de quibus ſuprà diximus.

PROTOCAPELLANUS, dicitur Hebroinus Epiſcop. Pictavienſ. in *vetere Charta*, apud Car. du Freſne, h.e. *Archicapellanus*. Vide *ibi*.

PROTOCATAPANUS, apud Lupum Protoſpathar. *in Hiſtor.* ſæpius occurrit. Vide ſuprà *Catapanus*.

PROTOCERIUS, Græcè *Πρωτοκήριος*, apud *Caſſiodorum* dicitur Officialis à Sigillis. Dominic. Macer. *in Hierolex.* Vide quoque *Primicerius*.

PROTOCHARTULARIUS, Officium in Eccleſia Romana Monaſticum eſt, vide ſuprà *Chartularius*.

PROTOCHRISTICOLA, Conſtantinus M. dicitur Glabro Rodulfo, *l.* 4. *c.* 6. eòdem ſenſu, quò Rex Galliæ *Chriſtianiſſimus*.

PROTOCOLLUM, Græcè *Πρωτόκολλον*, tum in chartæ ſcapis, tum in libris compactis, dicebatur olim prima ſcheda, quæ primò locò glutinata erat, à Græco, *κόλλα*, *gluten*. Notiſſima ſunt de chartis Juſtiniani verba, *Novellâ* 44. quâ conſtituit, ne Tabelliones in aliam chartam mundam contractum ſcriberent, quàm quæ habeat protocollum: *Μὴ εἰς ἕτερον χάρτην καθαρὸν γράφειν συμβόλαια, ἀλλ' εἰς ἐκεῖνον ὃς πρόκειται τὸ καλούμενον πρωτόκολλον ἔχει.* In prima fronte ſcapi poſitum erat illud *protocollum*, cumque ſcapus chartæ plures ſchedas ac plagulas haberet, ſoli primæ adnotatum præferebat, quò Comitis Largitionum, ſub quo erant Chartarii, quo tempore & à quo præparata fuiſſet illa charta; atque hæc prima ſcheda, quæ *πρωτόκολλον* habet, prorſus erat inutilis ſcribendo, ut quæ prædicta haberet ſcripta. Hinc illam Tabelliones & Librarii exſcindere ac revellere, ut immundam, ſolebant. Juſtinianus verò *Nov.* 44. conſtituit, ut in contractibus ſcribendis Tabelliones protocolla in charta relinquerent, & intacta ſinerent, quòd ex eo falſum ſæpe coargueretur. Uti autem *πρωτόκολλον*, in Chartis & libris, prima erat ſcheda, in qua Auctoris nomen & operis titulus; ſic *ἐσχατόκολλον*, extrema ſcheda dicebatur, ultimò nempe locò glutinata. Vide ſuprà in *Eſchatocollion*. Poſtea *Protocolli* vox ad librum reſtricta, in quem Acta Publica ſolent referri. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Firmo*, c. 3.

PROTOCURSOR, apud Landulfum in *Phoca*, Curſorum Præfectus eſt. Vide Dominic. Macrum *in Hierolex.*

PROTOCYNEGUS, Græcè *Πρωτοκυνηγός*, *Venatorum Antesignanus*, quem Itali *Capocaccia* vocant. In Aula Conſtantinopolitana dicebatur ſic, qui ſtapedem tenebat, cùm Imperator equitare vellet, & veſtes Imperiales, ſi forte inter venandum ſanguine macularentur, accurabat. Codinus, apud Car. Macrum *in Hierolex.* Vide quoque infrà in *Protohieracarius*.

PROTODIACONUS, qui inter Diaconos primus. *Protoforeſtarius*: in Anglia olim dictus, qui Foreſtæ Windeſoriæ ſupremus fuit Juſticiarius. Item *Protoforeſtarius Angliæ*, omnium Foreſtarum Juſticiarius, ſeu Vicarius Regis. *Protopresbyter*, idem cum Archipresbytero, ſeu Epiſcopo. *Protoſpatharius*, Conſtabularius, Magiſter militum, *Procop.* qui aliàs dicitur Comes ſtabuli, Conneſtabilis, &c. de quo vide in voce *Conſtabularius*. *Protoveſtiarius*, Theſaurarius Regius: *Βεστιάριον* enim Veſtiarium, ærarium dixerunt, vel locum ubi theſauros recondebant. Vide Meurſ. Spelmann. *Gloſſ. Arch.*

PROTODIACONUS, cognom. S. Stephani Protomartyris, apud Joh. Damaſcenum, *l.* 4. *c.* 6.

PROTOFORESTARIUS, idem cum *Protocynego*, Venatorum Præfectus, vide ſuprà *Foreſte Dominicum*.

PROTOGENES, ſignificat aliquem *primi generis*, & à quo genus incipit. A poetis ſumitur pro eo, qui ſe talem confingit. Juvenal. *Sat.* 3. *v.* 120.

> *Non eſt Romano cuiquam locus hic, ubi regnat*
> *Protogenes aliquis.* ——— ———

PROTOGENES, Pictor nobiliſſimus, patriâ Cauneus; Demetrio Regi pergratus. Palmam habet tabularum ejus Jalyſus, qui eſt Romæ dicatus in templo Pacis: quem cùm pingeret, traditur madidis lupinis vixiſſe, quoniam ſimul famen ſuſtinerent, & ſitim, ne ſenſus nimiâ dulcedine obſtrueret. Huic picturæ quater colorem induxit ſubſidiò injuriæ & vetuſtatis, ut decedente ſuperiore, inferior ſuccederet. Eſt in ea canis mirè factus, ut quem pariter caſus & ars pinxerit. Non judicabat ſe exprimere in eo ſpumam anhelantis poſſe, cùm in reliquâ omni parte (quod difficillimum erat) ſibi ipſe ſatisfeciſſet. Diſplicebat autem ars ipſa, nec minui poterat, & videbatur nimia, ac longiùs à veritate diſcedere, ſpumaque illa pingi, non ex ore naſci, anxiò animi cruciatu, cùm in picturâ verum eſſe, non veriſimile vellet, abſterſerat ſæpius, mutaveratque penicillum, nullò modò approbans. Poſtremò iratus arti, quòd intelligeretur, ſpongiam eam impegit in viſo loco tabulæ, & illa repoſuit ablatos colores, qualiter cura optaverat, fecitque in picturâ fortuna naturam. Olympiadis 112. Plin. *l.* 35. *c.* 10. Ælian. *l.* 12. *&c.*

PROTOGENES, martyr, de quo vide Theodoretum, *Eccleſ. Hiſt. l.* 4. *c.* 18.

PROTOGENES, auriga celebris, principatu Heliogabali. Æl. Lamprid. in *Vita hujus*, c. 6. *Aurigas Protogenem & Gordium, primò in certamine curuli ſocios, poſt in omni vita & actu participes habuit.*

PROTOGENIA, Deucalionis & Pyrrhæ filia. Homer. *Od.* 19. Item filia Erechthei Athenienſium Regis.

PROTOHIERACARIUS, in Aula Imperatorum Conſtantinopolitanorum, fuit ſupremus Accipitrariæ venationis Præfectus, ſub quo alii fuêre, ut in Curopalatæ Matricula videre eſt. Poſtquam enim venatio, quæ Accipitre fit, diu ignota eſſet Græcis ac veteribus Romanis; namque & Ariſtoteles, quòd vulgò ferebatur, Thracum pueros ſocietate cum Accipitribus initâ, ſolitos aucupari, portentoſum id, ac incredibile cenſuit: demum circa Conſtantini & Theodoſii Imperatorum tempora, cœpit inter Romanos; primique Julius Firmicus & Sidonius Apollinaris falconum, aſturum & accipitrum prælia memorant. Itaque his temporibus *Protohieracarii* dignitas ſua debet primordia. Gerh. Joh. Voſſ. *de Philoſophia*, c. 7. §. 14. 15. 16. Vide & ſuprà in voce *Falco*.

PROTOJUDEX Salerni, memoratur in *veteri Charta* apud Ughellum *Italiæ Sacr. Tom. VII.* laudatum Car. du Freſne in *Gloſſario*. Vide ſuprà in voce *Judex*.

PROTOMACRA, Bithyniæ oppid. *Ptolem.*

PROTOMANDATOR, Mandatorum primus, de quibus vide ſuprà in *Mandator*.

PROTOMARTYR, epitheton inter viros S. Stephani; inter fœminas S. Theclæ, in *Menologio Græco*. Eòdem titulò Abelem, Iſaacum ipſumque Chriſtum, inſigniri apud Patres, docet Cl. Suicerus *Theſ. Eccl.*

PROTOME, Græcè *Προτομή*, aliàs *ἀρχή*, *προσώπιον*, *κόλπος*, *θώραξ*, & *θώραξ*, Latinè *clypeus* vel *clypeum*, item *vultus*, dicitur

imago

imago vultu ſolùm & pectore tenus expreſſa: cujuſmodi erat imago Achillis in Sigeo, de qua ſupra in voce *Achillis Statua*: item imagines animalium, in prora navium effingi ſolitæ, à quibus naves nominabantur. Vide ſupra paſſim, inprimis in vocibus, *Clypeus*, *Cyclus*, *Diſcus*, item ubi de Navium *Paraſemis*.

PROTOMEDICUS, vide ſuprà in voce *Archiater*.

PROTOMYSTES, Græcè Πρωτομύστης, Epiſcopus, apud Macros in *Hierolexico*.

PROTONOBILISSIMUS, apud Ughellum in Archiepiſcopis Barenſibus, *Baſilius Imperialis Protonobiliſſimus*, dignitas fuit Palatina apud Imperatores Conſtantinopolitanos, Græcè Πρωτονωβελίσσιμος, de qua vide Car. du Freſne, *ad Alexiadem*, *p.* 339. Eòdem elogiò Ludovicum VII. Franciæ Regem inſignivit Manuel Comnenus Imperator Conſtantinopolitan. *in Ep. ad Alexandr. III. Pontif.* deſcriptâ apud Baronium *A. C.* 1180. quæ quidèm honorifica appellatio ſatis arguit, quò Francorum Reges ſemper apud exteros locò fuerint, qua de re idem Car. du Freſne egit peculiari *Diſſertatione ad Joinvillam*. Hodie apud Zelandos ſimilis dignitas eſt, Gall. *le Premier Noble*, quâ Princeps Arauſionenſis præfulget. Vide quoque ſuprà *Nobiliſſimus*. de qua voce id ſolùm addo, etiam *Nobiliſſimos*, cùm crearentur, coronari conſueviſſe, veſtem item eorum purpuream & aureò limbò ornatam fuiſſe. ex Zonara & Zoſimo, laudatis Cl. Suicerò *Theſ. Eccl.* voce Νωβελίσσιμος, ubi ſub Conſtantio & Licinio hoc nomen cœpiſſe, & *Nobiliſſimas* quoque filias Imperatorum imo & uxores, nuncupatas eſſe, addit.

PROTONOTARIUS, vox hybrida, Πρωτονοτάριος, h. e. *primus Notarius*, nomen dignitatis eſt in Aula Romana, qui aliàs *Protoſcriptor Eccleſiæ* vocitatur, item *Notarius Sedis Apoſtolicæ*: inſtitutæ primitus, ut Martyrum Acta colligeret, à Clemente Epiſcopo Romano ut quidam volunt; poſteà ad numerum duodenarium auctæ, à Clemente V. Ejus olim erat in creatione Pontificis, nomen ei pro lubitu imponere &c. Hodie duplices *Protonotarii* ſunt in eadem Eccleſia *Participantes* & *non Participantes*. Quorum illi habitu Prælatitiò utuntur, in Curia & extra eam, multiſque gaudent privilegiis: Poſſunt enim ſpurios natalibus reſtituere; Protonotarios non participantes, Equites Auratos, Notarios Apoſtolicos, Doctores Utriuſque Juris ac Theologiæ creare; Inſuper mitrâ uti poſſunt, aliiſque Pontificalibus *paramentis*, in Miſſa ſolenni, cum licentia Ordinarii, ſi præſens ſit. Iidem rochetti uſum in Urbe habent, in Pontificia Capella præcedunt Commendatarium Spiritus S. in Saxia, Meſſanenſem Archimandritam ac omnes Abbates mitratos &c. Iſti, nempe *Non participantes*, numerò indefiniti, habent extra urbem rochetti & mantelleti uſum, ſed non poſſunt annulum habere in digito, dum celebrant; præcedunt Canonicos & Cathedrales &c. Vide quoque ſupra voce *Abbreviator*: ubi de *Protonotario Abbreviatore*. In Eccleſia Conſtantinopolitana, *Protonotarius* erat ex ſecundo Clericali ordine primus, cujus erat Antiſtiti in Eccleſia miniſtrare, tenentemque atramentarium ſtare ante ipſum, &, ſi quid ſcriptò opus fuerit, ſcribere; præterea Lectores Eccleſiæ examinare, teſtamenta ſcribere & mancipia manumittere. Idem *Janua Exocatacœlorum* dicebatur, quòd ingreſſui in ordinem ſuperiorem Exocatacœlorum propior eſſet. Vide Macros *in Hierolex.* Sed & in Palatio duo erant hoc nomine, unus ὁ τοῦ θεμάτος, alter ὁ τοῦ δρόμου, J. Caſp. Suicerus, *Theſ. Eccl.* in hac voce. Vide quoque ſuprà voce *Logotheta*.

PROTOPAPA, Græcè Πρωτοπαπᾶς, nomen dignitatis præcipuæ in Eccleſiis Græcanicis, de qua Codinus *de Offic. c.* 1. *num.* 30. & ibi Gretſerus, ac Goarus, Meurſius quoque *in Gloſſar.* Eum ſic dictum vult Leo Allatius *de Græcorum Templis*, *p.* 135. quaſi πρῶτον τῶν ἱερέων, *primum inter Sacerdotes*: unde *Archipresbyterum* vertunt Interpretes ejuſdem Codini. Πρῶτος certè τῶν Πρεσβυτέρων τοῦ ἐν βασιλείοις κλήρου, & Πρωτοπαπᾶς τοῦ Παλατίου, iidem apud Scylitzem, *p.* 717. & Joelem *in Chronogr. p.* 182. Quæ quidem appellatio gradui *Protopapæ* omnino convenit, cùm in Eccleſia Sophiana fuerit πρῶτος τοῦ βήματος, i. e. *in conſeſſu dignitatum Eccleſiaſticarum*, *intra Eccleſiæ cancellos*, *ſecundùm à Patriarcha* conſederit, ut eſt apud Codinum. Vide Dominic. Macrum *in Hierolex.* qui *Magnum Protopapam* hunc dictum, & ab alio *Protopapa*, qui omnibus Clericis Capellæ Imperatoris præerat, diſtinctum nonnunquam: aliquando verò Magnum Protopapam, tum Patriarchatus, tum Palatii Clericis, præfectum fuiſſe, addit. Meſſanæ, in Sicilia hodieque, in Eccleſia, *Catholica* dictâ, viget eò nomine dignitas, cujus inſigne baculus cum duorum leonum capitibus. Cùm enim adhuc ſub Græcis Imperatoribus Sicilia eſſet, manſit hæc Eccleſia Latinæ conformis, in dogmate de Proceſſione Spiritus S. licèt uſque in hodiernum diem Græcò ritu ibi Officia celebrentur: in azymo tamen conſecrant, & veſtibus Sacerdotalibus utuntur Latinorum more. Hic itaque Meſſanenſis *Protopapas*, præter juriſdictionem, quam in multis Eccleſiis ejuſdem Civitatis, quæ ipſi olim ſubjectæ erant, exercet; non parùm à Clero Eccleſiæ Metropolitanæ honoratur: Die enim Pentecoſtes ad hanc *Catholicam* Eccleſiam proceſſionaliter accedunt Canonici Cathedrales, Protopapam ad Cathedralem Eccleſiam deducunt, ubi Græcò ritu ſolemnes ille Veſperas canit; dein eâdem pompâ ad propriam Eccleſiam reducunt &c. In die item Circumciſionis, in ſolenni Cathedralis Miſſa, ibidem Epiſtola & Evangelium à Græcis Subdiacono & Diacono leguntur. Sed & in Eccleſ. Bovenſi, appellari etiamnum Archipresbyterum Πρωτοπαπᾶν, monet Ughellus, apud Car. du Freſne. Vide eundem Macrum *ubi ſuprà*, & Cl. Suicerum *Theſaur. Eccleſ.* in hac voce.

PROTOPASCHITÆ, Hæretici, Judaicò more in azymis Paſcha celebrantes: *Sabbatiani* quoque dicti, à quodam Sabbatio Hebræo, Sectæ auctore. Baronius tamen eoſdem cum Novatianis facit, *ad A. C. num.* 18. Macri Fratres, *in Hierolex.*

PROTOPATRICIUS, Græcè Πρωτοπατρίκιος, apud Malchum *in Hiſtor. Byzant.* & Theophanem, dignitas fuit in Aula Conſtantinopolitana, quâ donatus legitur quidam Coſmas Anthypatus Protonotarius Imperatorius & Strategus Siciliæ ac Longobardiæ, ſub A. C. 893. apud Ughellum *in Archiepiſcopis Beneventanis*, *num.* 41. Marcellinus Comes *Aſparis primi Patriciorum* meminit. vide ſupra in voce *Patricius*, & Car. du Freſne *in Gloſſar.*

PROTOPINCERNA, apud Joannem VIII. Pontif. *Ep.* 216. *primus Pincernarum*, in Aula Franciæ Regum, dignitas fuit: qui aliàs *Princeps Pincernarum*, in *Vita* S. Hermelandi Abbat. *Primus Pincernarum*, in *Diplomate* quoque Ludovici II. Imperatoris *Pincerna Regis* abſolute apud Hariulfum, *l.* 4. *c.* 22. dicitur. Vide *ſuprà*.

PROTOPLASTUS, & PROTOPARENS, vox hybrida, apud Prudentium, *Hymn.* 9. *v.* 17. de Adamo. Car. du Freſne *in Gloſſar.* & Macri Fratres in *Hierolex.*

PROTOPOSTOLARIUS, in Eccleſia Conſtantinopolitana, dicebatur primus eorum, qui Epiſtolam in Miſſa legebant, Dominico Macro *Ibid.* fortè *Protepiſtolarius*.

PROTOPSALTES, quaſi *Primus Cantorum*, dictus eſt in eadem Eccleſia, *ad quem ſpectabat intonare, ad officium vigiliarum, illa verba*, Εὐλόγησον δέσποτα, i. e. *Benedic Domine*; Idem etiam *polychronion* ordiebatur, Idem in voce *Domeſticus*. Porrò redigebat in ordinem & numerum cantiones ac Cantores, ac primus collocatur à *Codino* in ſeptimo quinario officiorum Eccleſiaſticor. aliter *Laoſynacta* dictus vide ibi. Cujuſmodi *Protopſaltæ* cùm plurimi erant, ad 25. redacti ſunt à Juſtiniano. Cl. Suicerus voce Ψάλτης, ubi inter Lectores cenſitos, addit.

PROTOSCRINIARIUS, in *Chronico* Farfenſi, *p.* 67. apud Car. du Freſne, dignitas in Eccleſia Romana. Vide *Protonotarius* ſuprà. Idem *Protoſcriptor* quibuſdam, Macri, *loc. cit.*

PROTOSEBASTUS, Græcè Πρωτοσέβαστος, i. e. *primus Auguſtus*, dignitas præcipua in Aula Græca, quæ Imperatorum filiis ac conſanguineis conferebatur. *Protoſevaſtus* aliàs; quam dignitatem ab Alexio Comneno primùm inventam, fratrique ejus Adriano conceſſam, habent Anna Comnena & Zonaras. Blondus, *Decad.* 2. *l.* 5. *Emanuel Conſtantinopolitanus Imperator*...... *miſit Oratorem ex Italis Gratiſſum Jordanem Roberti olim Capuani Principis filium, Palatii Imperialis Protoſevaſton.* Rogerius Hovedenus Latine *Comitem Palatinum*, alii *Primum Comitem*, exponunt. Vide Codinum *de Officiis Aulæ Conſtantinopolit.* & *ad eum* Gretſerum ac Goarum, præterea Meurſium, *in Gloſſar.* Car. du Freſne, *in Gloſſario*, & *Not. ad Cinnamum*, *p.* 311. ubi Duci Venetiarum hanc dignitatem olim ab Imperatorib. Conſtantinopolitanis conceſſam eſſe docet, & Macros Fratres in *Hierolex.*

PROTOSECRETA, Græcè Πρωτοασηκρῆτις, apud Anaſtaſium Bibliothecar. *in Vitis Pontific.* Aliàs *Protoſecretarius*, apud eundem *in Collectaneis*, à Sirmondo editis, *p.* 284. Et Ἐπιστολογράφος, apud Anonymum *de Templo S. Sophiæ*, Salmaſ. *ad Vopiſc. in Aureliano*, *c.* 36. Car. du Freſne, *in Gloſſar.* & inprimis *Not. ad Cinnamum*, *p.* 311. Dominic. Macrum, *in Hierolex.* &c. nec non ſuprà voce *Logotheta*.

PROTOSPATHARIUS, apud Leonem Oſtienſem, *l.* 1. *c.* 51. de Symbaticio, *Imperialis* Protoſpatharius *& Stratigo Macedoniæ* &c. eſt *primus* & princeps *Spathariorum*, h. e. σωματοφυλάκων ſeu Imperatorii corporis cuſtodum. *Protoſpatha*, in *vetere Epitaphio* in Baſilica S. Baſilii, Brunduſii,

——— *illuſtris, piis actibus atque refulgens,*
Protoſpatha *Lupus urbem hanc conſtruxit ab imo*:

apud Car. du Freſne, *in Gloſſar.* Vide quoque *Gloſſarium* Joann. Meurſii, & Cl. Suicerum, *Theſaur. Eccleſ.* ubi inter *Magnificos* cenſitos addit.

PROTOSTRATOR, in eadem Aula dignitas, cui Stabuli Imperatorii cura incumbebat; quaſi *princeps Stratorum*, qui ſub ipſo equos Imperiales curabant. *Mareſcalcum* interpretor *Nicetas*, ubi de Godofredo Bullionæo, *Dignitate erat ille Mareſcallus, quod Græcis eſt Protoſtrator*: Joann. Curopalata, *Equiſonum primum* exponit, apud Dominic. Macrum *in Hierolex.* Vide quoque Car. du Freſne *Notis ad Cinnamum*, *p.* 474. & 475. Hinc *Protoſtratoricus* Baculus, apud Nicephorum, *Hiſtor. l.* 7.

PROTOSYMBOLUS, in Hiſtoria *Miſcella*, *l.* 19. *p.* 600. *Mortuus eſt Mubavias, Protoſymbolus Saracenorum, qui fuit Prætor annis* 20. *& Amira functus officiò annis* 24. nomen eſt, quò Saracenorum Principes olim vocabantur, *Car. du Freſne*.

PROTOSYNCELLUS, Græcè Πρωτοσύγκελλος, h. e. *primus domeſticus*, dignitas Eccleſiaſtica fuit in Eccleſia Conſtantinopolit. quaſi omnium Syncellorum, i. e. habitantium ſive Domeſticorum Patriarchalis Palatii primarius. Idem Patriarchæ Vicarius, & futurus Succeſſor erat; unde dignitas hæc, à Capitulo Eccleſiæ, conſenſu Imperatoris exoratò, conferebatur. Meminit ejus Phranzes, *l.* 2. *c.* 2. *Eòdem præterea menſe ab Imperatore Joanne ad Papam Martinum Legati rediêrunt, Marcus, inquam, Jagrus, & Stratopedarcha & Magnus Protoſyncellus.* Similis dignitatis veſtigia ſub Normannis Principibus in Sicilia deprehenduntur in *Chartis* quibuſdam veterib. quæ habentur apud Ughellum, *Italiæ Sacr. Tom. IX.* uti monet Car. du Freſne, *in Gloſſar.* qui primum Syncellorum Patriarcharum vel Epiſcoporum hoc nomine fuiſſe inſignem, addit. Quinam verò *Syncelli* Græcis dicti fuerint, videbimus infrà, in hac voce.

PROTOTHRONUS, Græcè πρωτόθρονος, quis dictus fuerit in eadem Eccleſia, indigitat Guil. Tyrius, *l.* 14. *c.* 12. *Certum eſt autem, quòd inter tredecim Archiepiſcopos, qui à diebus Apoſto-*

lorum Sedi Antiochenſi ſubditi fuerunt, Tyrenſis quidem primum locum obtinuit, ita ut in Oriente Protothronos *appelletur:* Nempe ſic appellatur, eſt Epiſcoporum, ad Patriarchalem Sedem pertinentium, primus, uti Anaſtaſius docet *ad Concilium Octav. act.* 1. apud Eund.

PROTROPI, qui & *Abellinates*, populi Apuliæ, non procul à Benevento. Plin. *l.* 3. *c.* 11.

PROTOVESTIARIUS, Græcis Πρωτοβεστιάριος, præerat omnibus Veſtiariis in ſæpiùs memorata Græcorum Imperatorum Aula; quod officium maximæ exiſtimationis fuiſſe docet Codinus, *l.* 2. ubi Michaelem Palæologum Imperatorem refert *Protoveſtiarium* Palatii feciſſe, ſuum ex ſorore nepotem Michaelem Trachaniotam. Idem verò & Eccleſiaſticum officium erat, quo de diximus aliquid ſuprà, in voce *Canſtriſius*. Vide Dominic. Macrum *in Hierolex.* cui adde Joann. Meurſium in *Gloſſar.* Xylandrum *ad Cedrenum init. Hiſtoriæ*, Jo. Caſp. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Πρωτοβεστιάριος, nec non quæ dicemus infrà in voce *Veſtiarius*, it. *Umbella*.

PROTUS, Phocenſis quidam, qui à Gallis benignè exceptus, Maſſiliam non procul à Rhodani oſtiis condidit. Plut. *in Solone*.

PROTUS Æthræ, Lucifer dicitur, Aldhelmo *de octo vitiis*.

Angelicus Princeps & protus Lucifer æthræ:

vel *primus*. Græcè πρῶτος. Sic idem *in Chryſantho*, *p.* 828.

Hunc igitur genitor florentem tempore protô,
Tradidit inveſtem recitorum ſorte Magiſtris,
Ut puer indoctus librorum diſceret artes &c.

Vide Gronov. *Obſerv. in. Eccl. c.* 20.

PROVERBIA, in Canone Veteris Teſtam. à Salomone Rege Iſraelis Sapientiſſimo divinitùs inſpiratô, conſcripta, capitib. 31. comprehenſa ſunt. In *hæc*, vel partes, extant: Agelii *Comm.* in fol. Pariſiis A. C. 1611. Ambroſii *in c.* 30. 31. Arboreus. Auguſtinus. Baſilii *Homiliæ*. Bayni *Comment.* 7. *Lingg.* fol. Pariſ. A. C. 1555. Beda. Bohlii *Ethica Sacra in 4to.* A. C. 1640. Brucciolus. Candidus. Cartwrighti, *Comment. in 4to*, Amſtelodami A. C. 1631. Danæus. Druſius. Duporti *Paraphraſis metrica*, ſeu Σολομῶν Ἔμμετρος in 8r. Cantabr. A. C. 1646. Geieri *Enucleatio*. Giggeji *Interpretatio*, in quarto Mediolani, A. C. 1630. Guillielmus Paris. Hieronym. *Comment.* Holkoti item, in 4to. Pariſiis, A. C. 1515. Honorius, Janſenius. Jermini *Comment.* in fol. Anglicè, Londini 1638. Don Joſeph aben Jechija, Hebr. de Lapide. Lavateri *Commentar.* in fol. Tiguri A. C. 1586. Leigh *Annotationes* Angl. Londini. A. C. 1657. Lorinus. Lutheri *Annotationes*. Maldonatus. Malvenda Medraſch Mishle. Melanchthonis *Explicatio*. Mercerus. Munſteri *Annotat. Grammat*, Baſil. A. C. 1524. Oſorius. Patherius. Peltanus. Pineda. Rabanus. Remus. de Roa. de Salazar *Expoſitio*, 2. Tom. fol. Pariſ. A. C. 1652. Salonius. Sidonius. Sixtus Sen. Strigelius. Tydichius. Valverdii, *Comment. in cap. ultim.* Romæ, in 4to A. C. 1589. Vide Crowæi *Elenchum Scriptorum*.

PROVERBIUM, Græcè παροιμία, aliter *Adagium*, λόγος ἐν ἐπικαλύψει τὸ σαφὲς ἀσαφὲς *Sermo rem manifeſtam obſcuritate tegens.* In quo prom *Donatus* ac *Diomedes* requirunt, tum involucrum aliquod, tum γνωμικόν τι. Verùm cùm permulta reperiantur apud neutiquam violandæ auctoritatis Scriptores *Proverbia*, quæ nullâ tralatione tegantur, mavult Eraſmus *Proverbium* definire, *celebre dictum ſcitâ quâdam novitate inſigne*: duoque ad ejus rationem peculiariter pertinere docet, τὸ θρυλλούμενον καὶ καινότητα. Unde *Paræmia* quoque vocabulum Græcis, ἀπὸ τοῦ οἴμου τὸ ὁδὸς ὄντος τρίμμος καὶ παροδικός, quòd paſſim per ora hominum obambulet: & *Adagii* Latinis, quaſi dicas *Circumagium*, auctore Varrone. Deinde ſcitum, & aliquâ, ceu notâ, à ſermone communi diſcernitur. Neque enim protinus, quod populari ſermone tritum eſt, aut figurâ novatum, in hunc catalogum adlegendum eſt, ſed quod antiquitate pariter & eruditione commendatur. Celebritas iis contingit, vel ex Oraculis Numinum, vel à Sapientum dictis, vel è Poeta quopiam, maximè vetuſto, vel è Scena, Comœdia præcipuè: Nonnulla ducuntur ex fabularum argumentis, quædam ex apologis trahuntur, ex hiſtoriis quoque nonnulla profluunt, quædam ex apophthegmatis ſunt profecta, imò & ex temerè dicto verbo non pauca arripiuntur &c. Novitatem autem nonnunquam ipſa res adfert, nonnunquam eam figura conciliat, dignitatem uſus commendat. Præterquam enim, quòd *Proverbiorum* notitia plurimùm conferat, ad intelligentiam Veterum Scriptorum, etiam Ornatum adferunt, imò Majeſtatem & pondus, ob antiquitatis prærogativam. Ex hinc eſt, quòd Ariſtoteles, *Rhetoric. l.* 1. *c.* 45. ea inter argumenta ἄτεχνα reponit, velut illuſtre teſtimonii genus: Fabius quoque, *l.* 5. *c.* 11. cum exemplis conjungit ac Deorum ſubjungit oraculis; addens, *Non duraſſent æternum, niſi vera omnibus viderentur.* Multam ad hæc Hiſtoriæ lucem præbent; uti ipſa viciſſim ex Hiſtoria lucem capiunt: cùm pleriſque ab Hiſtoria ſit origo. Sed præcipuè ad vitæ inſtitutionem conducunt, maxima ſaltem ex parte. Unde Ariſtoteles *Proverbia* dixit *eſſe veteris Philoſophiæ, magnâ humanarum rerum jacturâ deperditæ, reliquias quaſdam, partim ob compendium ac brevitatem, partim gratiam quandam, perdurantes*, apud Syneſium Epiſc. Cyrenenſem, *in Encomio Calvitiei* &c. Vide Eraſmum *initiô Adagiorum*, & Gerh. Joh. Voſſ. *de Philologia*, *c.* 6. *totô*. *è quo Auctores ſeu Collectores Proverbiorum, partim deperditos, partim ſuperſtites, hîc damus.*

AUCTORES, QUI DE PROVERBIIS SCRIPSERE.

α. Æſchylus, *Proverbia* collegit, teſte *Suidâ*: Appulejus Madaurenſis, è veteribus Latinis idem fecit, laudatque *Proverbiorum* ejus *ſecundum libr.* Soſipater *l.* 2. β. Ariſtarchus, vide *Suidam*, γ. Ariſtoteles, librum Παροιμιῶν ſcripſit, memoratum *Diogeni Laertio* atque aliis: à Cephiſodoro, Iſocratis diſcipulo, hôc nomine reprehenſus, ὡς οὐ πάνυ πολλοῦ λόγου ἄξιον, ut teſtis eſt Athenæus, *l.* 1. δ. Clearchus Solenſis, Ariſtotelis auditor, idem fecit, ut ex eodem Athenæo patet, *l.* 4. & 7. Quod nomen, etiam apud Theocriti Scholiaſten, locô *Clearchi*, nominis non valde antiqui, *Idylliô* 5. reponit Schottus. ε. Demones, vide *Suidam*, ζ. Deſiderius Eraſmus, præteritô ſeculô præcipuam hac in re meruit laudem. Cœpit autem hoc *Proverbiorum* opus tractare A. C. 1500. & ante obitum decies, amplius auctiuſque ſemper, divulgavit. η. Didymus, de *Proverbiis*, laudatur Helladio in Chreſtomathia, apud *Photium*. θ. Diogenianus Heracleota, Principatu Hadriani, περὶ παροιμιῶν opus edidit, memoratum Suidæ. Quod è codice Electoralis Bibliothecæ Palatinæ & altero Petri Pantini, publici juris fecit Andreas Schottus. Ex eo adagia in Lexicon ſuum tranſcripſiſſe, refert Heſychius *in præfat.* ι. Hadrianus Junius, Hornanus, Eraſmo octo Adagiorum centurias, & dimidiam, addidit. κ. Johannes Alexand. Braſſicanus, proximam poſt Junium in hoc argumento meruit laudem. Ut & Johannes Ulpius, qui ambo vulgò unô ferè volumine cum Eraſmi Junique *Proverbiis*, excudi ſolent. λ. Michael Apoſtolius, familiaris Gemiſti Plethonis, æqualis etiam Beſſarionis, *Parœmias* quoque ſcripſit: primùm Baſileæ editas ab Hervagio, A. C. 1538. Quod opus poſtea duplò auctius prodiit, curâ P. Pantini & à Schotti. μ. Mylon παροιμιογράφος, memoratur *Zenobio*. ν. Schottus prænomine Andreas, Diogenianum præfatum edidit, illique, ut & Zenobio, geminam *Proverbiorum* appendicem adjunxit; è Vaticana unam Bibliotheca, ex Suida alteram. ξ. Seleucus, περὶ τῶν παρ᾽ Ἀλεξανδρεῦσι παροιμιῶν, *de Proverbiis apud Alexandrinos*, laudatur Suidæ & Lampriæ *in Indice librorum Plut.* ο. Tharræus, à Zenobio non minus, ac Didymus compilatus eſt, ut ipſe Zenobius fatetur. π. Theætetus, vide *Suidam*. ρ. Theophraſtus Magiſtri Ariſtotelis veſtigiis etiam hic inſtitit, ſcripſitque *de Proverbiis*, ut indicat Harpocration, in Ἀρχὴ ἄνδρα δείκνυσι. σ. Zenodotus, ſeu potiùs *Zenobius*, uti eum Ariſtophanis Scholiaſtem ἐν Νεφέλαις ſequutus Eraſmus, vocat, itidem *Proverbia* collegit tribus libris, ſed ex Didymo ac Tarrhæo, de quibus ſuprà, pleraque mutuatur, ut habet *Suidas*, qui etiam de ejus ætate conſuli poteſt. Illum cum Diogeniano præfato primus edidit Schottus & huic pari geminam *Proverbiorum* appendicem adjecit. Vide ſuprà. Apollonidis quoque Nicæni meminit Stephanus in Τύρος, ubi idem ab eo argumentum tractatum eſſe, adnotat.

PROVILOCUM, vulgò *Preuilli*, locus Galliæ, in pago Remenſi, Abbatiæ titulô illuſtris. Ejus meminit Frodoardus, apud Hadr. Valeſium, *Notit. Gall.*

PROVINCIA, præter alia ſignificata, regionem denotavit apud Romanos, quam aut armis devictam, aut quôcunque modô in poteſtatem redactam, Populus Romanus Magiſtratui ſuo adminiſtrandam ſubjecit, à *provincendo*, i. e. *antevincendo* dicta, teſte *Feſtô*. Talis itaque regio tum vectigalia Romanis pependit, tum Magiſtratui Populi Romani ex fœderis lege obtemperavit, exceptis civitatibus iis, quæ ob merita aut immunitate, aut libertate donatæ, atque in Amicorum formulas relatæ eſſent. Cùm enim unius Regionis populi atque civitates non eôdem modô ſe erga Populum Romanum geſſiſſent omnes, hinc nec eôdem pactô tractatæ: ſed quædam illarum vectigales factæ, aliæ immunes relictæ; quædam ſervitute, aliæ libertate, affectæ ſunt. Et quidem, quæ vectigales erant, ſolvebant vectigal, tum certum, definitam nempe *Stipendii* ſummam, tum incertum, quod portubus rebuſque venalibus, paſcuis item agriſque conſtitutum, *Portorium*, *Scriptura* & *Decuma*, fuit appellatum. Stipendium autem ſive Tributum duplex iterum fuit, unum pecuniæ ordinarium, quod, in caput atque in ſolum impoſitum; quotannis exigebatur; Alterum, quod aut ex Lege, aut Senatuſconſulto, pro uſu *Provinciæ* aliquando imperabatur, veluti cùm naves, nautas, milites ac ſumptum in eos dare *Provinciæ* jubebantur. Portorium, ex importatione & exportatione rerum venalium: Scriptura, ex pactione paſcuorum publicorum: Decuma, ex agris, qui frumenti decimam ſive quamvis aliam partem darent, capiebatur. Frumenti verò, quod ex *Provinciis* extrahebatur, tria genera extiterunt, Decumanum, decuma quam quiſque arator ſine pretio quotannis dare cogebatur, quamque aut Romæ Cenſores, aut in ipſa *Provincia* Magiſtratus Roman. vendebat Publicanis, qui ex eo *Decumani* dicebantur: Emtum, quod aratores vendere, acceptô ex Senatuſconſultô pretiô, cogebantur, ut Populus Romanus inde aleretur; & Æſtimatum, quod *æſtimabat* Magiſtratus *in ſuam cellam*, in uſum familiæ; cujus tamen locô pecuniam aliquando accepit, vide ſuprà in voce *Frumentum*. Servitus verò, de qua dictum, Civitatum tota in eo poſita fuit, ut legibus & Magiſtratibus Romanis obtemperarent: qua de cauſa in ſingulis *Provinciis* diverſi conventus ac diverſa fora, conſtitui conſueverunt, quibus ſuæ civitates attributæ, eò juris à Magiſtratu Romano poſcendi causâ convenire tenebantur. Ut autem earum Civitatum, quæ ſervitute oppreſſæ ſunt, *Stipendiariæ* propriè dictæ, quæ aliquid Populo Romano pependerunt; *Immunes*, quæ nihil. Sic earum, quæ libertate erant donatæ, *Fœderatæ*, præcipuæ appellatæ ſunt, quæ aliquid ex fœdere debuerunt, *Liberæ*, quæ nihil. Modus autem in *Provinciam* regionem devictam redigendi, hic erat. Acceptis ab Imperatore, de ſuperatis hoſtibus & regione in poteſtatem adducta, literis, ſecum de mulcta ac præmiis eorum, qui victi eſſent, Senatus conſultavit, ac, quid ſibi fieri placeret, Imperatorem admonuit, decem aut quinque Legatis Senatoribus ad eum miſſis, ut ex eorum ſententia ſtatueret. Tum aut

victis

victis hic Gentibus ignovit, aut in *Provinciæ* formam redegit. Ignoviſſe vero dictus eſt, cùm liberos relinqueret ac ſuis uti Legibus ſuoſque creare more patrio Magiſtratus permitteret, in *Provinciæ* formam redigere, cùm, ademtis aut immutatis legibus, eos omnino Magiſtratui Romano quotannis ab Urbe mittendo ſubjiceret, vectigaliaque ac conventus conſtitueret, ubi tamen pro cujuſque civitatis meritis quædam meliùs, quædam deterius habebantur. Quæ ſic conſtituta cùm eſſent, tum ea in concione, ſilentio ante per præconem facto, Imperator ſere, Præconi pronuntianda mandabat ac poſtremo Romam, relicto aliquo Præfecto, decedebat, vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 10. *c.* 22. Rempublicam *Provincialem* quod attinet, primum iis præpoſiti ſuêre Prætores, qui & jus dicerent *Provincialibus*, &, ſi res cogeret, adminiſtrarent bellum. Itaque, cùm *Provinciæ* duæ eſſent inſtitutæ, Sicilia atque Sardinia, duo etiam Prætores, præter *Urbanum* & *Peregrinum*, in eas adjecti ſunt. Inde duabus ad Imperium adjectis Hiſpaniis, totid[em] alii acceſſerunt, qui quaterni quaternos in ſingulos annos *Provincias* gubernarent. Quoniam vero in ipſis *Provinciis* ſæpe tumultus ac bella graviora excitabantur, quæ bella jam inde ab initio per Conſules geri erant ſolita, hinc etiam Provinciæ Conſulibus ordine ſunt commiſſæ atque ita duo potiſſimum ordinarii fuerunt earum Rectores, Prætores, qui in Prætura, & Conſules, qui, geſtiorem urgente bello, in Conſulatu præfuêre. Qui ſi, prorogato poſt Præturam aut Conſulatum Imperio, in *Provinciis* remanſerunt, *Proprætores* (ut & *Proconſules*) appellati, uti ſupra vidimus. Poſt annum vero 600. nova *Provinciarum* ordinatione inſtituta, Prætores ex Prætura, quam in Urbe geſſerant, Conſules ex Conſulatu in provincias miſſi, & ipſi *Proprætores* ac *Proconſules* ſunt appellati. Hi Quæſtores ſibi adjunctos habebant, & alios Magiſtratus militares. Donec ſub Imperatorib. ita ordinatæ *Provinciæ* ſunt, ut aliæ eſſent Proconſulares, vel Proprætoriæ, aliæ Præſidales, quarum hæ Imperatorum, illæ Populi erant. Immò, quia quædam Populi, quædam Principis cenſebantur, inprimis *validiores & quas annuis Magiſtratuum imperiis regi nec facile nec tutum erat*, ut Sueton. ait. *in Aug. c.* 47. ita crebrò mutabantur, ut quæ præcedenti annô Proconſulares, dein Proprætoriæ fuerint, prout vel Conſules vel Prætores in illas mittebantur. Sic & fiebant Præſidales, quæ fuerant Proconſulares ac vice verſâ. Certe Cretam fuiſſe ſub jure Populi, Dio Caſſius affirmat, quæ apud Gellium, *l.* 1. *c.* 2. Præſidalis eſt, niſi *Præſidis* ibi nomen generaliter ſumatur. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. l.* 10. *c.* 24. A *Provinciis* non multum diverſa fuêre, quæ *Præfecturæ*, quòd à Præfectis regerentur, dicebantur, niſi quòd durior earum conditio fuit, qua de re vide ſuprà. Sumtus *Provincialium* in Prætores, primus coercuit M. Porcius Cato lege Porciâ, annô 506. De Magiſtratibus *Provincialibus* vide ſuprà, in vocibus *Præſidus*, *Præſes*, *Proconſul*, *Proprætor*; & Salmaſ. *ad Hiſt. Aug. paſſim.* Sortiri autem hi illas ſolebant, aut inter ſeſe comparare, Nonnunquam, quamvis rariùs, Senatus extra ordinem pro ſuo judicio nominatim ſingulas decernere ſolitus eſt, vide Liv. *l.* 27. & 37. Item Jac. Oiſelium JCtum. *Notis in A. Gellium, l.* 15. *c.* 4. Leges de Provinciis latas, vide hic infra.

LEGES TUM IN GENERE, TUM IN SPECIE, DE PROVINCIIS LATÆ.

α. Clodia, *Gabinio Syriam*, *Babyloniam*, *Perſas*, *Piſoni*, *Macedoniam*, *Achajam*, *Theſſaliam*, *Græciam cunctamque Bœotiam Proconſulari imperio mandavit*, an. Urb. Cond. 695. β. Clodia altera, *Cyprum Inſulam in Provinciæ formam redegit*, miſſo eò M. Catone Quæſtore, cum jure Prætorio. γ. Cornelia, *ut quicum imperio in Provinciam profectus eſſet, tamdiu illud conceſſit retinendum, quoad in Urbem eſſet reverſus. Eadem triginta tantùm dierum moram, poſtquam Succeſſor miſſus eſſet, Magiſtratui ad decedendum indulſit*: an. Urb. Cond. 672. δ. Julia Lex, à C. Jul. Cæſare Conſule an. Urb. Cond. 641. rogata, *Achajam*, *Theſſaliam*, *cunctamque Græciam liberam juſſit eſſe: Magiſtratibus tranſeuntibus eorumque comitibus, fœnum aliaque ab oppidis & vicis ſubminiſtrari præcepit*: Item, *ut duabus in civitatibus Provinciæ ſuæ Magiſtratûs decedentes rationes ſuas relinquerent, eaſdemque totidem verbis ad Ærarium referrent*, voluit. Porrò, *ne Coronarium aurum iis, qui Provincias obtinerent, vel ab iis accipi liceret, niſi decreto triumpho: Ne item, qui cum Imperio eſſent, injuſſu Populi, aut Senatus de Provincia exirent, exercitus educerent, aut, bellum ſuâ ſponte gerentes, in regnum alienum accederent*, vetuit. ζ. Julia altera, ab eodem Dictatore lata, *Provincias Prætorias plus quàm annum, Conſulares, plus quàm biennium, obtinere prohibuit.* η. Manlia, *C. Mario Provinciam Numidiam mandavit*, an. Urb. Cond. 646. θ. Pompeia Lex, à Cn. Pompeio M. lata eſt An. Urb Cond. 701. *quâ is ſibi ipſi Hiſpaniam Provinciam in alterum quinquennium prorogavit.* ι. Portia lex, cujus paulo ſuprà mentio facta, *ex Sardinia Provincia fœneratoribus fugatis, ſumtus in cultum Prætorum à ſociis fieri ſolitos circumcidit, aut ſuſtulit*, an. Urb. Cond. 506. Vide Roſin. *l.* 8. *c.* 30. *ubi de Pœnis reperundis.* κ. Sempronia, quæ de *Provinciis* prima occurrit, lata an. Urb. Cond. 630. voluit: *Ut Senatus quotannis, ante Comitia Conſularia, deſignandis Conſulibus provincias nominatim ſub decerneret, quas deinde ipſi deſignati inter ſe ſortirentur.* Præterea, *cùm antea Senatûs decreto per Tribunos intercedi poſſet, ne deinceps liceret.* λ. Trebonia Lex, an. Urb. Cond. 698. rogata, *Cæſari imperium in Gallia, in aliud quinquennium, quàm quod ex Vatinia lege conceſſum erat, prorogavit*: Senatui ſic Succeſſoris mittendi poteſtate ademtâ. μ. Trebonia altera, *Pompejo Magno & Craſſo Conſulib. Syriam & Hiſpaniam provincias in quinquennium conceſſit.* Plut. in *Pompejo.* ν. Vatinia Lex, an. Urb. Cond. 694. à Vatinio Tribuno Pleb. lata, *juſſit C. Cæſari Galliam Ciſalpinam cum Illyrico in quinquennium, ſine Senatûs decreto, & extra ſortem, mandari.* Eâdem is rogavit, *Ut is, quem is Lege nominaſſet, Legatus ſine Senatus decreto cum Cæſare proficiſceretur. Ut item pecunia ex Ærario attribueretur. Ut item Coloniam deduceret.* Sueton. in *Cæſare* &c. Vide de his omnibus Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 8. ut & harum Legum quamque ſuo loco.

PROVINCIA, in Eccleſia Latina, diœceſis Metropolitani; *quæ ſub. habet decem vel undecim Civitates, & unum Regem, & totidem poteſtates ſubjectas, & unum Metropolitanum, aliiſque Suffraganeos, decem vel undecim Epiſcopos* &c. Can. *Sextus* &c. *quæſt.* 3. licet diſtrictus Epiſcopi, *Parochia*, quod vide, ut & infra in voce *Provincialis.*

PROVINCIA Romana, & *Provincia* ſimpliciter, *Cæſari la Provence*, regio Galliæ Narbonenſis, inter Rhodanum & Alpes maritimas, in qua Caliogures Straboni. Ubi Aquæ, Arelatum, & Avenio, metropoles. *Auſonius:*

Fuſa per immenſum quondam Provincia regnum.

Raudeanis nunc eſt provincia ampla regni Franciæ, inter Alpes maritimas ad ortum, Rhodanum fluvium ad occaſum, Delphinatum ad Boream, & mare Mediterraneum ad meridiem. Ejus partes ſunt etiam Comitatus Forcalquerii, *le Comté de Forcalquier*, qui ei unitus eſt, Avenio & Comitatus Venaiſcinus, *Avignon & le Comtat Venaiſſin*, ſub dominio Romani Pontificis, Principatus Arauſicanus, *la Principauté d'Orange*, proprio Principi ſubditus, & Comitatus Nicænus, *le Comté de Nice*, ſub dominio Ducis Sabaudiæ. Totius autem provinciæ caput eſt Aquæ Sextiæ, *Aix*, ad Arcum amnem. Hi populi quondam Vocontii, Cavares, Salii, Deciatæ, Oxubii &c. Olim ſub Liguribus fuit ſub Celtis Gallis, dein ad Romanos devoluta nomen *Provinciæ* accepit. Ab his pervenit ad Viſigothos, Burgundos, Oſtrogothos, & Galliæ Reges hinc ad Reges Burgundiæ, & Arelat. Boſonem, uxoris fratrem Carolus Calvus Imperator Regem Provinciæ ac Papiæ Ducem creavit, A. C. 876. Paul. Æmil. *l.* 3. Porro Comites habuit proprios, quorum primus Rotbaldus erat, cui Bolo ſucceſſit, &c. qui regnârunt circa A. C. 915. & 920. Gilbertus, mortuus A. C. 1112. filiam reliquit nomine Dulcem, quæ nupta Raimundo Berengario I. in familiam Comitum Barcinonenſium Comitatum hunc intulit. Hunc varii excepêre, uſque ad Raimundum Berengarium V. qui extinctus A. C. 1245. quatuor habuit filias, quarum minima natu, *Provinciam* Carolo Duci Andegav. fratri Ludovici IX. dotis locô attulit: Horum poſteri præfuêre, uſque ad Carolum Meduanium, nepotem Renati Regis, qui Ludovicum XI. Galliæ Regem hæredem ſcripſit: Ita nobiliſſima hæc ditio A. C. 1481. Coronæ unita eſt, aëris temperie & telluris omnifariâ fœcunditate nulli ſecunda, inprimis quâ mari alluitur, ubi inſignes portus Maſſiliæ, Toloni &c. Plurimi hic montes, raræ ſylvæ, inſignes fluvii: longitudo 34. leuc. latitudo 31. ambitus 158. Incolæ ſobrii, parvô contenti, ingenioſi: ſub nomine *Troubadours*, vel *Trouverres* verſus rythmicos invenerunt, teſte *Dante* & *Petrarchâ*. Nec uſpiam felicior magnorum ingeniorum proventus, ſive tempora Honorati, Maximi, Leontii, Hilarii, Fauſti, Gennadii, &c. quibus ſolitudines hujus provinciæ ſeminaria erant maximæ partis Epiſcoporum Galliæ: ſive ſequentia reſpiciantur, hinc enim Peireſcius, Gaſſendus, &c. orti. A. C. 1560. in quoſdam nobiles, ob religionem, hic acriter ſævitum. Thuan. *Hiſtor.* Vide Noſtradamum & Honor. Bouchæum, *Hiſtor. Provinc.* Ruffium, *Hiſt. deſc. Comt. de Prov.* Quercetanum, *de Laudibus Prov.* Morerium, *Dict. Hiſtor. & non. opere, quod de Viris illuſtr. Provinciæ promiſit*, &c. præter Geographos & Hiſtoricos veteres omnes. Hadr. Valeſius, de inſigni hac regione iſta habet, Gallia *Narbonenſis* à Metropoli ſua, *Braccata* ante à veſte incolarum dicta, à meridie Tuſcum pelagus ſeu internum mare attingit, à Septentrione terminos habet montes Cebennam & Juram, aut ex Cæſare lacum Lemanum, & flumen Rhodanum, ab oriente amnem Varum & Alpium juga, quibus ab Italia diſcernitur, ab occidente Pyrenæum & Garumnam. Hanc Julius Cæſar, *in Commentariis rerum geſtarum in Gallia*, nunc *Provinciam noſtram*, *l.* 1. *c.* 2. 4. c. Provinciam Romanam, vel Romanorum, nunc *Galliam Provinciam*, ſæpiùs abſolutè *Provinciam* appellat, *c.* 7. Cicero, *in Oratione pro M. Fonteio* modò *Galliam*, modò *Provinciam Galliam*: quòd ea pars Galliarum ut Italiæ propior, ſic prior à Romanis ſubacta ac in formulam provinciæ redacta fuerat, multò antequam reliquam Galliam, nimirum Belgas, Celtas, & Aquitanos Julius Cæſar perdomaret. Eadem à Plinio, *in l.* 3. *c.* 4. & à Solino *Narbonenſis Provincia* appellatur, agrorum cultu, virorum morumque dignatione, amplitudine opum nulli provinciarum poſtferenda, breviterque Italia veriùs quàm Provincia. Hæc primò diviſa eſt in *Provinciam Narbonenſem*, ac *provinciam Viennenſem*, deinde in quinque provincias, nimirum in *provinciam Viennenſem*, *provinciam Narbonenſem primam*, *provinciam Narbonenſem ſecundam*, *provinciam Alpium Grajarum & Penninarum*, *provinciam Alpium Maritimarum*, civitates autem circiter 18. continebat. Sed poſtea nova rerum ratione factum eſt, ut *Provincia Narbonenſis ſecunda*, exceptô Vapincô, & *Provincia Alpium Maritimarum* tota, exceptâ metropoli Ebrodunô, ac pars *Provinciæ Viennenſis* dimidia, videlicet civitates, *Vaſio*, *Arauſio*, *Cabellio*, *Avenio*, *Carpentoracte*, *Arelatum*, *Maſſilia*, propriè *Provincia* vocarentur, *Provence*, parte nomen totius ſibi vindicante: quemadmodum ſæpe alias contigiſſe video. Quando primùm, & à quo ea regio *Provincia* dicta ſit, incertum eſt. Cornelius Tacitus, *in Vita Cnæi Julii Agricolæ ſoceri ſui*, *c.* 4.

mihi

mihi penè videtur Provincialem eo ſenſu: Cnæus (inquit) Julius Agricola vetere & illuſtri Forojulienſium colonia ortus, ſtatim parvulus ſedem ac magiſtram ſtudiorum Maſſiliam habuerat, locum Græca comitate & Provinciali parſimonia mixtum ac bene compoſitum. Avitus Viennenſis Epiſcopus, in Epiſtola ad Fauſtinum & Symmachum Senatores Urbis, Provinciam proſixo Regnorum terminatam limitem appellat, propterea quod inter Oſtrogothos & Burgundiones certis finibus divisa erat. Caſſiodorus Senator in libri Variarum 8. epiſtola 10. modò Gallias, modò Provinciam (ut ſæpe alias) abſolute nuncupat his verbis: Mittitur igitur, Franco & Burgundio decertantibus, rurſus ad Gallias tuendas. Adquiſivit Reipublicæ Romanæ, aliis contendentibus, atque nulla fatigatione Provinciam. Avitus autem & Senator unà ambo ætate floruerunt ante annos 1160. Cyprianus in Vita Cæſarii, Arelatenſis Epiſcopi, præceptoris ſui, Provinciam Arelatenſem, à capite regionis cognominat, quum ſcribit, Theodericum Italiæ Regem miſſis ducibus ſuis Provinciam Arelatenſem ingreſſum eſſe. Hoſce tres ſcriptores imitatus Gregorius Turonicus Epiſcopus, Provinciam eam paſſim vocat. Idem partem ejus alteram Arelatenſem Provinciam, uti & auctor libelli de Vita Beat. Conſortiæ, alteram Provinciam Maſſilienſem nuncupare conſuevit. Quod ut intelligatur, notare convenit, mortuo Chlothario majore, à quatuor ejus filiis duas in partes diviſam eſſe Provinciam, & alteram quidem Arelatenſem Provinciam dictam, in qua Arelatum, Ugernum, Reji, aliæque urbes & caſtella vicique erant, Gunichramno Burgundionum Regi ceſſiſſe: alteram verò Maſſilienſem Provinciam appellatam, quæ Maſſiliam, Avenionem, Aquas Sextias, aliaque oppida & loca habebat, Sigiberto Auſtraſiorum Regi obtigiſſe. Provinciæ Arelatenſis rectores apud noſtros Hiſtoricos nonnunquam Duces, ſæpius Patrum vocantur: Præſidi Provinciæ Maſſilienſis, à ſcriptoribus rerum Francicarum rectores Provinciæ, nonnunquam Præfecti, atque etiam Patricii appellantur, Arigius & Aſclepiodotus, qui parti alterutri præfuêre, à Gregorio Romano Epiſcopo Viri Glorioſi Patricii Galliarum, item Patricii in Galliis: ut in libr. 13. Rerum Francicarum obſervavimus. Audoënus in Vita Sancti Eligii Villam Ampucium, (Ampuce vulgò) ſitam in ripa Rhodani fluminis, ponit in regione, quæ propriè Provincia nuncupatur, & Epiſcopos Provinciæ commemorat. Provinciam Narbonenſem vocat Eginhardus hiſce verbis: Fecit idem à parte Meridiana, in littore Provinciæ Narbonenſis ac Septimaniæ. Petrus, qui de bello Albigenſi ſcripſit, quum in capite 84. Valentiam, Montilium Ademari, & caſtrum Creſtam Provinciæ partibus attribuit; ſatis oſtendit, ſe Dalfinatum quem vocant, Provinciæ nomine deſignare: & (ut ſupra obſervavi) Dalfinatus olim partim Sapaudiæ partim Provinciæ confinium regionum appellatione continebatur. Provincia autem nonnunquam & Aquitania impropriè dicta eſt ab Aquis Sextiis capite regionis. Certè Leo Marſicanus in libri primi Chronici Caſſinenſis, capite ultimo, Hugonem Arelatenſium vel Provincialium Comitem, qui poſteà in Italia regnavit, Aquitaniæ Ducem appellat, hoc eſt, Aquenſium; vel Aquiſextienſium: quos Aquitanos vocatos, & ab his totam Provinciam Aquitaniam dictam eſſe Leoni non mirabitur, qui apud Plinium in libri quarti, capite 19. legerit, Aquarum Tarbellicarum incolas dici Aquitanos, unde nomen provinciæ Aquitaniæ; vel Aquitanicæ propriè dictæ. Gothiam etiam ſeu Septimaniam ſæpe Provinciæ nomine comprehenſam ac deſignatam eſſe reperio. Quippe Gregorius noſter Hiſtoriæ ſuæ, libri tertii, caput 21. ſic inſcribit: Quòd Theodobertus in Provinciam abiit: & tamen Theodobertum iſtum Gothiam tantùm petiiſſe, ac duo ibi in Bitterenſi pago caſtella recepiſſe conſtat. Sigebertus in Chronico ſcribit, Ægidium Carolo Martello apud Francos dominante è Græcia veniſſe in Galliam, atque in Provincia virtutibus & ſanctitate vitæ claruiſſe: quem in Gothia floruiſſe, Monaſterium Sancti Ægidii in valle Flaviana oppidumque ejuſdem nominis indicio eſt, à quo monaſterio oppidoque Gothia etiam Provincia Sancti Ægidii vocata eſt. Guibertus Abbas Novigenti, in libro ſecundo Hiſtoriæ Hieroſolymitanæ, de Raimundo Comite Gothiæ, quem Comitem Provinciæ ac Comitem Sancti Ægidianum vocat, ſic refert: Erat autem noſtris Principibus ætate maturior, & exercitu (niſi quantum ad garrulos Provincialium mores ſpectat) nulli inferior. Et in libro ſeptimo: Ingreſſi igitur Provinciales, Sancti-Ægidiani ſcilicet Comitis exercitu. Utrobique Guibertus, qui ante annos 500. vixit, Gothos Raimundi Comitis ditioni ſubjectos Provinciales vocat. Quippe præter Provinciales propriè dictos, Burgundi, Arverni, Vaſcones, & Gothi, in exercitu Chriſtiano Europæorum Hieroſolymam petentium, Provinciales communi nomine appellabantur: cæteri verò Francigenæ, vel Franci: ſicuti ſcribit Raimundus de Agiles. Lucius PP. in literis Anno 1144. datis, in Provincia Monaſterium juxta Montem Peſſulanum Cluniacenſium ditioni ſubjicit præ cæteris. Erat autem Mons Peſſulanus cum Monaſterio ei proximo in Gothia, ut eſt hodie. Petrus Monachus Vallium Cernaji de bello Albigenſi, totam terram Comiti Toloſæ ſubjectam, nimirum Septimaniam totam, & partem Aquitaniæ ac Provinciæ inter Druentiam & Iſaram uno & communi nomine Provinciam, incolas Provinciales appellat, cùm alibi, tum in præfatione operis, ſeu in literis ad Innocentium Papam libro ſuo præfixis. Veteres noſtri Hiſtorici Provinciam à Burgundia, ut & à Septimania Gothiave diſtinguunt, & Avenionem, Maſſiliam, Nicæamque ei urbes attribuunt, Nicæam Provinciæ Narbonenſis Civitatem appellando. Provinciale quoque ante Annos 400. compoſitum Provinciam etiam à Burgundia ſeparat: & huic Lugdunenſem ac Senonenſem metropoles, illi Aquenſem, ac Arelatenſem attribuit. Notitia Epiſcopatuum Galliæ ſcripta paulò poſt Annum 1312. ambas ſimiliter provincias diſtinguit: ſed Burgundiæ, vel Sapaudiæ Tarantaſienſem tantùm ac Veſontienſem metropolitanas cum ſuffraganeis, hoc eſt, Sapaudiam & Sequanos, ac Helvetios, Provinciæ Ebredunenſem, Arelatenſem, Viennenſem, ac Aquenſem, ſeu Aquiſextienſem attribuit: quæ 4. Diœceſes majorem Sapaudiæ partem, & Dalfinatum totum Provinciamque complectuntur. Contrà Gervaſius Tilberienſis & quædam Notitia Galliæ ei ſuppar Provinciam Burgundiæ nomine deſignant, ac ejus finibus includunt, Burgundiæ ſcil. adſcribendo metropoles ac provincias, Veſontienſem, Viennenſem, Darantaſienſem, Ebredunenſem, Aquenſem, Arelatenſem: quibus ſcilicet non Sequani modò & Helvetii cum univerſa Sapaudia, ſed etiam Dalfinatus atque Provincia continentur. At veteres noſtri Annales Carolum Lotharii Auguſti filium Provinciam vel Provinciæ Regnum obtinuiſſe tradunt, & Provinciæ Regem appellant: quem conſtat, exceptis Genevâ & Sedunô, cuncta inter Lemanum, Rhodanumque mare Gallicum & Alpes tenuiſſe, trans Rhodanum etiam Lugdunum, Vivaria ac Uceciam tenuiſſe: qui limites unà cum Provincia Dalfinatum ac Sapaudiam, quales nunc ſunt, id eſt, Burgundiæ majorem partem includunt. Certe Appendix Chronici Guilielmi Nangiacenſis, Viennam urbem Provinciæ in Anno 1311. appellat. Incolæ Provinciæ Provinciales Latinis ſcriptoribus; vulgò Provençaux vocantur. Provincia jam inde ab Anno Chriſti 900. Comitibus ſuis illuſtris, ex tribus provinciis facta eſt, nimirum ex Alpibus Maritimis, ex provincia Narbonenſi 2. & ex provincia Arelatenſi, Viennenſis olim parte: ac 19. minimùm civitates complexa eſt, ex Alpibus maritimis quidem Dinium, Nicæam, Antipolim, Glannatevam, Sanitium, Vintium; ex Narbonenſi 2. Aquas Sextias, Aptam, Rejos, Forum Julii, Segeſteronem; ex provincia Arelatenſi Arelatum, Maſſiliam, Avenionem, Arauſionem, Vaſionem, Cabellionem, Carpentoracte, ac Telonem: cui numero Duces Sapaudiæ Nicæam exemere. Nam Arauſio licet Naſſaviis pareat, & Avenio, Vaſio, Cabellio, ac Carpentorate licèt Antiſtitibus Eccleſiæ Romæ obediant, non minùs tamen ob id quàm cæteræ pro urbibus Provinciæ haberi debent. Qui in Provincia dominabantur, Comites Provinciæ & Forcalcarii, vel Forcalquerii ſunt dicti; nonnunquam à capite regionis Comites Arelatenſes, aut Arelatenſium. Auctor incertus, cujus Chronicon in Anno 1250. deſinens Catellus edidit, Fontem Calcarium, vel potius Calcarium, & Fontem Qualquerium vocat locum à Noſtris Forcalquier vulgò dictum: quum in Anno 1265. Carolum Regem, Ducem Apuliæ, Principem Capuæ, Comitem Andegaviæ, Provinciæ, Fontis Calcariæ nuncupat. Habeat autem Marcam, ſeu Marchiam ſuam Provincia. Unde Raimundus Dux Narbonæ, Comes Toloſæ, & Marchio Provinciæ, in 3. litteris ad Ludovicum Francorum Regem cognomine juniorem vocatur & Conſtantia ejus uxor, cum Ludovico huic, fratri ſuo ſcriberet, ſe ejus unicam ſororem, Comitiſſam Toloſæ, Ducem Narbonæ, Marchiſſam Provinciæ ipſa appellavit. Scribit Godefridus in Annalibus: Comitem Toloſanum Anno 1235. de Marchia Provinciæ homagium præſtitiſſe Imperatori, à quo eam recipiebat. In Appendice Chronici Lamberti Schafnaburgenſis hæc reperio: Anno 1160. Ludovicus Provinciæ Comes Erfordia cum aliis Imperii Proceribus convenit, & auxilium contra Mediolanenſes Imperatori conjurat: id eſt, auxilium Imperatori jurejurando ſeu ſacramento promittit. Nimirum Provincia Anno 1125. à Comitibus Toloſæ & Barcinonis nomine uxorum ſuarum dividi cœpta eſt duas in partes: quidquid Provinciæ eſt à Druentia ad Iſaram, Comitatum Vindauſcenſem præter cætera continens, Alfonſo Comiti Toloſano poſteriſque ejus ceſſit, cum dimidia parte Avenionis aliarumque urbium: reliquam Provinciam à Druentia ad mare, cum dimidio Avenionis & aliorum oppidorum Comes Barcinonenſis obtinuit: conventumque, ut hæc pars Comitatus Provinciæ; illa portio Marchia Provinciæ vocaretur, & ut hujus partis poſſeſſores Comites Provinciæ, illius domini Marchiones Provinciæ appellarentur. In decreto tamen Urbani Papæ II. Anno 1096. Raimundum Comitem Toloſanorum, Ducem Narbonæ, & Marchionem Provinciæ dictum reperio, ante diviſionem Provinciæ ſupra memoratam Anno 20. & Epiſcopum urbis Romæ jam tum in Marchiam Provinciæ totam, aut ſaltem in partem ejus ſibi jus vindicaviſſe. Notit. Gall.

Provinciæ urbes:

Antipolis, *Antibe.*	Forum Neronis, *Forcalquer.*
Apta, *Apt.*	Maritima, *Martegues.*
Aquæ Sextiæ, *Aix.*	Maſſilia, *Marſeille.*
Arauſio, *Orange.*	Reji, *Riez.*
Arelate, *Arles.*	Sanitium, *Senez.*
Avenio, *Avignon.*	Segeſtero, *Siſteron.*
Cabellio, *Cavaillon.*	Taraſco, *Taraſcon.*
Carpentoracte, *Carpentras.*	Telo, *Toulon.*
Dinia, *Digne.*	Vaſio, *Vaiſon.*
Draguinianum, *Draguignan.*	Vincium, *Vence.*
Foro-Julium, *Frejus.*	

Provinciæ Imperii Romani, extra Italiam.

Acarnania in Epiro.
Achaja cum Græcia. An. ab urbe condita 606.
Ægyptus, ab Auguſto.
Æmi montis in Thracia.
Ætolia, pars Epiri. An. 565.
Africa minor, à Scipione Africano, capta Carthagine, An. 608.

Alpes

Alpes Cottiæ & maritimæ, inter Auguſtum & Veſpaſianum.
Aquitania, ab Auguſto, ſub Hadriano gemina, 1. & 2.
Arabia proxima Ægypto, ab Auguſto.
Armenia major, à Trajano.
Armenia minor, ab Auguſto.
Aſia, in qua Helleſpontus, Phrygia, Ionia, Lydia, Caria, An. 565. à Lucio Scipione Africani fratre.
Aſſyria, à Trajano.
Auguſtanica. Aliis eſt Auguſtamnica.
Azarſacena trans Tigrim, à Galerio.
Bætica in Hiſpania.
Belgica gemina, 1. & 2.
Bithynia, à Pompejo magno, victò Mithridate.
Bœotia in Græcia.
Britannia, à Claudio ſub Hadriano gemina, 1. & 2.
Byzacena, pars Africæ.
Cæſarienſis in Mauritania.
Cantabria cum Aſturia, ab Auguſto.
Cappadocia, ab Auguſto recuperata, & ſub Tiberio in provinciam redacta.
Carduena trans Tigrim, à Galerio.
Cilicia, à Pompejo magno, & ante ipſum Anno 680. capta cum Iſauria.
Comagena, ſub Tiberio, & demum à Veſpaſiano.
Corſica, An. 523. quando ferè Sardinia, cui adjuncta fuit.
Creta, à Quinto Metello Conſule, poſteà ſub Auguſto Cyrenaicæ adjuncta.
Cyprus, à Marco Catone.
Cyrenaica, ſub Auguſto Cretæ copulata, cùm Ann. 660. capta fuiſſet.
Dacia, à Trajano, victò Decebalò ejus Rege.
Dalmatia, ab Auguſto, ſed ante An. 599. expugnata.
Dardania, unà cum Mœſia & Thracia, ab Auguſto.
Epirus, ſub Hadriano gemina, 1. & 2.
Euphratenſis, ſub Hadriano, pars Syriæ.
Flaminia, ſub Hadriano.
Galatia, ab Auguſto.
Gallæcia in Hiſpania, ſub Hadriano.
Gallia Ciſalpina, à Marco Claudio Marcello.
Gallia Lugdunenſis ſeu Celtica, à Cæſare, ſub Hadriano gemina, 1 & 2.
Gallia Narbonenſis, à Cæſare An. 633. priùs capta.
Gallia Tranſalpina, à Quinto Fabio Maximo.
Germania, ſub Hadriano gemina, 1. & 2.
Helleſpontus. Vide *Aſia*.
Hiſpania citerior, An. 558. Corneliò Cethegò & Quintò Minuciò Conſulibus.
Hiſpania ulterior, An. 548.
Illyricum primum, quando Macedonia, poſteà à Scipione Naſica, & ab Auguſto demum.
Ionia. Vide *Aſia*.
Iſauria, pars Galatiæ.
Iſtria, ab Auguſto cum Illyrico, ſub Hadriano cum Venetia.
Italia à freto Siculo ad Alpes, ſub Hadriano in multas provincias diviſa, quæ ſunt Æmilia, Brutii, Apulia, Campania, Liguria, Samnium, Picenum, Tuſcia, Umbria, Flaminia, Alpes.
Liburnia, ab Auguſto, ſed priùs à Pompejo.
Libya, ſub Auguſto.
Luſitania, ſub Hadriano.
Lycaonia, ab Auguſto.
Lycia, ab Auguſto.
Macedonia, An. 607. à Quinto Metello.
Mauritania, Cæſarienſis & Sitifenſis à Cæſare, & ſub Hadriano etiam tertia Tingitana.
Meſopotamia, à Trajano, cum Aſſyria & Armenia.
Mœſia, ab Auguſto, ſub Hadriano gemina, ſuperior & inferior.
Myſia. Vide *Phrygia*.
Noricum, ab Auguſto cum Rhætia, Vindelicia, & Pannonia, ſub Hadriano 1. & 2.
Novempopulonia, pars Aquitaniæ, ſub Hadriano.
Nozena trans Tigrim, à Galerio.
Numidia, pars Africæ, à Quinto Mario An. 649. victò Jugurthà Rege.
Oſrhoena, pars Meſopotamiæ, Syriæ contermina.
Pamphylia tandem ab Auguſto, cum Lycia, Lycaonia, Galatia, & Piſidia, in unam redacta.
Pannonia, unà cum Mœſia, ab Auguſto, Bathone Rege victò, ſub Hadriano gemina, 1. & 2.
Paphlagonia, ab Auguſto, Pylæmene Rege mortuò, Bithyniæ addita.
Phrygia Pacatiana, in qua Laodicea.
Phrygia Salutaris, in qua Synnada.
Piſidia, ab Auguſto, unà cum Lycia.
Pontus, ab Auguſto Bithyniæ additus, à Pompejo conquiſitus, poſteà à Nerone in provinciam redactus.
Pontus Polemoniacus.
Prævalitana, ſub Hadriano.
Rhætia, ſub Hadriano in duas, 1. & 2.
Rhenumana trans Tigrim, à Galerio.
Rhodope, pars Thraciæ.
Salaſſi & Alpes, ſub Auguſto provincia una.
Sardinia, An. 521. ſive priùs, à Tito Manliò Torquato, inter primum & ſecundum bellum Punicum.
Scythia, ſub Conſtantino magno præſidialis, eadem Sarmatia Europææ ad Euxinum.
Sicilia, An. 540. expulſis Pœnis, prima extra Italiam Romanorum provincia.
Singarena, pars Meſopotamiæ, à Trajano.
Syria, à Pompejo magno, victò Mithridate.
Thebais, pars Ægypti ſuperior.
Theſſalia, ſub Auguſto Prætoria effecta.
Thracia, An. 6,0. Thracibus victis.
Zabdicena trans Tigrim, à Galerio.

Summa provinciarum Europæ 58. ſub Hadriano: quarum aliæ conſulares, aliæ præſidiales, cum antea aliæ proconſulares eſſent, aliæ prætoriæ. Ex his 17. in Italia, 6. in Hiſpania, 18. in Galliis & Britannia, 17. in Illyrico. Fuère etiam 6. in Africa, totidem in Thracia; reliquæ in Aſia.

Alia provinciarum diviſio.

Ægypti ſex:

1. Libya ſuperior.	4. Ægyptus propriè.
2. Libya inferior.	5. Arabia.
3. Thebais.	6. Auguſtanica.

Aſianæ decem.

1. Pamphylia.	7. Phrygia Salutaris.
2. Helleſpontus.	8. Lycia.
3. Lydia.	9. Caria.
4. Piſidia.	10. Inſulæ, hoc eſt, Rhodos, Cos, Samos, Chios, Lesbos cum aliis.
5. Lycaonia.	
6. Phrygia Pacatiana.	

Daciæ quinque.

1. Dacia mediterranea.	4. Dardania.
2. Dacia ripenſis.	5. Prævalitana.
3. Myſia prima.	

Macedoniæ ſex.

1. Achaja.	4. Theſſalia.
2. Macedonia propriè.	5. Epirus vetus.
3. Creta inſula.	6. Epirus nova.

Orientis quindecim.

1. Palæſtina.	9. Palæſtina ſecunda.
2. Phœnice.	10. Phœnice Libani.
3. Syria.	11. Euphratenſis.
4. Cilicia prima.	12. Syria Salutaris.
5. Cyprus inſula.	13. Oſdroene, ſeu Oſrhoene.
6. Arabia.	14. Meſopotamia.
7. Iſauria.	15. Cilicia ſecunda.
8. Palæſtina Salutaris.	

Ponticæ decem.

1. Galatia.	6. Pontus Polemoniacus.
2. Bithynia.	7. Helenepontus.
3. Honorias.	8. Armenia prima.
4. Cappadocia prima.	9. Armenia ſecunda.
5. Cappadocia ſecunda.	10. Galatia Salutaris.

Thraciæ ſex:

1. Europa.	4. Rhodope.
2. Thracia propriè.	5. Myſia ſecunda.
3. Hæmi montis.	6. Scythia.

Provinciæ ſub Auguſto duodecim.

1. Hiſpania Luſitanica.	7. Mœſia.
2. Hiſpania Tarraconenſis.	8. Dalmatia & Illyrici pars.
3. Gallia Aquitanica.	9. Cilicia.
4. Gallia Lugdunenſis.	10. Syria Cœle.
5. Gallia Celtica & Germania.	11. Syria, & oriens uſque ad Euphratem.
6. Pannonia.	

12. Ægyptus, & pars Arabiæ.

Quibus adduntur Dacia, Armenia, Meſopotamia, & Arabia, à Trajano Imperatore conquiſitæ, Italia omnis, & regna omnia, & principatus orbis Romani. Ex his cuique patere poteſt variè ſub Imperatoribus Romanis provincias partitas fuiſſe, nec illas eoſdem ſemper terminos habuiſſe, neque antiquas appellationes ſervâſſe, quales apud veteres ſcriptores habuêre.

Alia diviſio.

Provinciæ populi Romani duodecim.

1. Africa & Numidia.	8. Macedonia.
2. Aſia cis Halym fluvium & montem Taurum.	9. Achaja, Theſſalia, Ætolia, Acarnania, & Epiri pars.
3. Hiſpania Bætica.	10. Creta & Cyrenaica.
4. Gallia Narbonenſis.	11. Cyprus.
5. Sicilia.	12. Bithynia, Propontis, & Ponti pars.
6. Sardinia & Corſica.	
7. Illyricum.	

Hæc ſub Imperatoribus dividebantur in proconſulares & prætorias. Proconſulares erant Africa, Numidia, & Lybia, unam provinciam facientes; Aſia cis Halym fluvium & Taurum montem, in qua Ionia, Lydia, Caria, Phrygia, Myſia, & Helleſpontus, alteram provinciam proconſularem conſtituentes. Aliæ erant Prætoriæ, hoc eſt, Hiſpania Bætica, Gallia Narbonenſis, Sicilia, Sardinia, & Corſica, Illyricum cum parte Epiri, Macedonia cum parte Græciæ, reliqua Græcia & Epirus, Creta, Cyprus, Bithynia, & Paphlagonia.

Provinciæ in quibus erant legiones Romanæ ſub Auguſto:

1. Adjutrix, Pia, Fidelis, in Germania inferiori.
2. Auguſta, in Germania ſuperiori.
3. Adjutrix, Pia, Fidelis, in Hiſpania.
4. Cyrenaica, in Africa.
5. Auguſta, in Mœſia.
6. Gallica, in Syria.

7. Scythica, in Syria.
8. Macedonica, in Germania inferiori.
9. Victrix, in Hiſpania.
10. Ferrata R. F. C. in Syria.
11. Claudiana, Pia, Fidelis, in Mœſia.
12. Gemina, Pia, Fidelis, in Dalmatia.
13. Auguſta, in Pannonia.
14. Hiſpanienſis, in Pannonia.
15. Fretenſis, in Hiſpania.
16. Gemina, Pia, Fidelis, in Syria.
17. Claudiana, Pia, Fidelis, in Dalmatia.
18. Fulminatrix, in Ægypto.
19. Gemina, Pia, Fidelis, in Germania ſuperiori.
20. Gemina, Martia, Victrix, in Germania ſuperiori.
21. Apollinaris, in Pannonia.
22. Quarta, in Germania ſuperiori.
23. Quarta, in Germania inferiori.
24. Valeria, Victrix, in Germania inferiori.
25. Primigenia, Pia, Fidelis, in Ægypto.

His addebantur cohortes prætoriæ 8. cohortes urbanæ 3. Ex quibus omnibus Imperii Romani magnitudo dignoſcitur.

Provinciæ Galliæ.

Aquitania prima, in qua Bituricæ metropolis.
Aquitania ſecunda, in qua Burdigala metropolis.
Aquitania tertia, ſeu Novempopulonia, in qua Auſci metropolis.
Narbonenſis prima, quæ & Viennenſis ſecunda, in qua Narbo metropolis.
Narbonenſis ſecunda, quæ & Viennenſis tertia, in qua Aquæ metropolis.
Narbonenſis tertia, quæ & Viennenſis prima, in qua Vienna metropolis.
Lugdunenſis prima, in qua Lugdunum metropolis.
Lugdunenſis ſecunda, in qua Turones metropolis.
Lugdunenſis tertia, in qua Rotomagus metropolis.
Lugdunenſis quarta, in qua Senones metropolis.
Lugdunenſis quinta, ſeu maxima Sequanorum, in qua Veſontio metropolis.
Belgica prima, in qua Remi metropolis.
Belgica ſecunda, in qua Treviri metropolis.
Alpium Grajarum, ſeu Viennenſis quinta, in qua Tarantaſia metropolis.
Alpium maritimarum, ſeu Viennenſis quarta, in qua Ebrodunum metropolis.
Germania prima, ſeu ſuperior, in qua Mogantia metropolis.
Germania ſecunda, ſeu inferior, in qua Colonia Agrippina metropolis.

Harum provinciarum civitates sunt, Aquitaniæ primæ:

Bituricæ metropolis, *Bourges.*
Rutheni, *Rodez.*
Arverni, *Clermont.*
Albiga, *Alby.*
Cadurci, *Cahors.*
Lemovici, *Limoges.*
Gabales, nunc Minatum, *Mande.*
Velauni, nunc Anicium, *le Puy.*
Additæ, Tutela, *Tulle.*
Sarlatum, *Sarlat.*

Aquitania ſecunda:

Burdigala metropol. *Bordeaux.*
Egoliſma, *Angouleſme.*
Pictavi, *Poictiers.*
Agennum, *Agen.*
Santones, *Xaintes.*
Petrogorii, *Perigeux.*
Additæ, Luxiona, *Luſſon.*
Maleaca, *Maillezais*, nunc Rupella, *la Rochelle*, ejus loco ſuffecta.

Aquitania tertia, ſeu Novempopulania:

Auſci metropolis, *Aux*, vel *Auſch.*
Lectoracium, *Lectoure.*
Conſoranni, *Conſerans.*
Bearnenſes, ſeu Bearnum, nunc Laſcurra, *Leſcar.*
Aquæ Tabellicæ, *Dax.*
Convenæ, *S. Bertrand.*
Tarba, *Tarbes.*
Boatum, nunc Bajona, *Bayonne.*
Aturum, *Aire.*
Elorona, *Oleron.*
Elaſates, *Elſa*, vel *Eauſe*, nunc oppidum tenue.
Taruſates, *Turſe.* In ruinis jacet.
Vaſates, *Baſas.*
Additæ, Condomum, *Condom.*
Lumbarium, *Lombez.*

Narbonenſis prima:

Narbo metropolis, *Narbonne.*
Toloſa, *Tolouſe*, nunc metropolis.
Carcaſo, *Carcaſſone.*
Biteræ, *Beſiers.*
Elena, *Elne*, nunc Perpinianum, *Perpignan.*
Nemauſus, *Nymes.*
Uzetia, *Uſez.*
Lutera, *Ledeſve.*
Agatha, *Adge.*
Magalona, *Maguelone*, nunc Mons Peſſulus, *Montpellier.*
Additæ plures, Mons Albanus, *Montauban.*
Vabræ, *Vabres.*
Vaurinum, *Lavaur.*
Caſtra, *Caſtres.*
Pontiopolis, *S. Pons.*
Pamiæ, *Pamiez.*
Electa, *Alet.*
Papulopolis, *S. Papoul.*
Mirapiſcæ, *Mirepoix*: quarum aliæ ſub Narbona, aliæ verò ſub Toloſa ſunt, ut alibi dicetur.

Narbonenſis ſecunda:

Aquæ, *Aix*, metropolis.
Regium, *Riez.*
Forojulium, *Frejus.*
Telo, *Toulon.*
Apta, *Apte.*
Segeſtero, *Siſteron.*
Antipolis, *Antibe*, nunc Graſſa, *Grace.*

Narbonenſis tertia, ſeu Viennenſis.

Vienna metropolis, *Vienne.*
Gratianopolis, *Grenoble.*
Vivarium, *Viviers.*
Valentia, *Valence.*
Arelate, *Arles*, nunc metropolis.
Avenio, *Avignon*, nunc metropolis.
Maſſilia, *Marſeille.*
Cabellio, *Cavaillon.*
Arauſio, *Orange.*
Vaſio, *Vaiſon.*
Tricaſtra, *S. Paul Troiſchaſteaux*, olim Auguſta Tricaſtinorum.
Dea, *Die.*
Vapingum, *Gap.*
Geneva, *Geneve*, & *Genève.*

Alpium maritimarum.

Ebredunum, *Ambrun*, metrop.
Dinia, *Digne.*
Sanitium, *Senez.*
Glanatenna, *Glandeſve.*
Vencia, *Vence.*
Cemela olim, nunc exciſa. Ejus loco Nicæa, *Nice.*
Sollinum olim, & Rigomagum.

Alpium Grajarum, & Pœninarum.

Tarantaſia Centronum, *Tarentaiſe.*
Sedunum in Valeſia, *Sion*, & *Sitten.*
Maurianæ, *Saint Jean de Maurienne.*

Lugdunenſis prima:

Lugdunum metropolis, *Lion.*
Augeſtodunum, ſeu Hedua, *Autun.*
Matiſcona, *Maſcon.*
Cabilonum, *Chalon.*
Lingones, *Langres.*

Lugdunenſis ſecunda:

Turones, *Tours*, metropolis.
Cenomani, *le Mans.*
Rhedones, *Rennes.*
Nannetæ, *Nantes.*
Veneti, *Vannes.*
Oſiſmii, poſtea Trecorium, *Treguier.*
Curioſolitæ, poſteà Coriſopitum, *Cornuaille*, ſeu *Quimper.*
Leona, olim Diablintes, *S. Pol de Lion.*
Andegavi, *Angers.*
Additæ Dolia, *Dol.*
Briocum, *S. Brieu.*
Aleta, poſtea Maclovium, *Saint Malo.*

Lugdunenſis tertia.

Rotomagus metropolis, *Rouen.*
Lexovii, *Liſieux.*
Ebroicæ, *Evreux*, olim Eburovices.
Abrincæ, *Avranches*, olim Abrincatui.
Bojacæ, *Bajeux*, olim Bellocaſſes.
Saji, poſteà Sagium, *Sees.*
Conſtantia Caſtra, *Conſtances.*

Lugdunenſis quarta:

Senones, *Sens*, metropolis.
Antiſiodorum, *Auxerre.*
Trecaſſes, ſeu Trecæ, *Troyes.*
Pariſii, *Paris*, nunc metropolis ab An. 1622.
Aureliani, *Orleans.*
Carnutes, *Chartres.*
Meldæ, *Meaux.*
Addita Nivernum, *Nevers.*

Sequanorum:

Veſontio metropolis, *Beſanzon.*
Equeſtrium Nevidunum, poſteà Lauſonium, *Loſanne.*
Aventicum, *Avenches.* Nunc epiſcopali ſede caret.
Auguſta Rauricorum, pro qua Baſilea nunc, *Baſle.*
Vindoniſſa, *Windiſch*, pro qua nunc Conſtantia.

Belgica prima:

Remi metropolis, *Reims.*
Catalauni, *Chaalons.*
Atrebates, *Arras.*
Tarvanna, *Terouanne*, exciſa. Pro qua nunc Bononia, Audomaropolis, & Ipræ.
Bellovaci, *Beauvais.*
Sueſſiones, *Soiſſons.*
Veromandui, *Vermand*, exciſa.
Cameracum, *Cambray*, nunc metropolis ab Ao. 1558.
Silvanectum, *Senlis.*
Ambiani, *Amiens.*
Additæ, Laudunum, *Laon.*
Noviodunum, *Noyon.*
Bononia, *Bologne.*

Belgica ſecunda:

Treviri, ſeu Auguſta Trevirorum, *Treves*, & *Trier.*
Metæ, *Metz*, olim Mediomatrici.
Tullum, *Toul*, olim Leuci.
Virodunum, *Verdun.*

Addi poſſet Belgica tertia, in qua metropoles tres, Cameracum, Machlinia, & Trajectum: ſed de iis alibi.

Germania ſuperioris:

Mogontia, ſeu Mocontiacum, metropolis, *Magonza*: Germanis *Maintz*, Gallis *Mayence.*
Argentoratum, *Straſburg.*
Nemetes, poſteà Spira, *Speir*, *Spire.*
Vangiones, poſteà, Wormacia, *Worms.*
Additæ plures fuêre, de quibus alibi.

Germania inferioris:

Colonia Agrippina, metropolis, *Coln*, ſeu *Cologne.*
Tungri, *Tongren*: pro qua nunc Leodium, *Liege.*

Additæ plures ſunt, ut alibi dicemus.

De his provinciis & civitatibus agitur in *Itinerario* Antonini Auguſti, & initio commentariorum Cæſaris *de bello Gallico*, elencho ibi earum à quodam ignaro appoſito; nam & loca depravata nominantur magna ex parte, & civitatibus aliquot omiſſis alia loca, quæ ad rem non faciunt, ſubrogantur. Cujus rei te, ne decipiaris, admonendum duximus Baudrand. Vide & de provinciis Galliæ Hadr. Valeſ. *Notit. Gall. in Præf.*

PROVINCIÆ fœderatæ Belgii, ſeu Belgium unitum, & Batavum, *les Provinces unies du Pays Bas*, ſeu *les Eſtats de Holande*, ſunt provinciæ Boreales Belgii, quæ aliâs ſuberant dominio Regis Hiſpaniæ, eique obvenerant ex hæreditate Caroli ultimi Ducis Burgundiæ. Sed dum ſeveriùs animadvertit Philippus II. eas ad defectionem impulit, quæ, inſtitutô Dordraci Ordinum conventu, Regem Hiſpaniæ Principem ſuum ejuravêre die 26. Julii, A. C. 1581. & ſe in libertatem vindicârunt, unde enata bella, quæ tandem ſopita ſunt pace Monaſterienſi A. C. 1648. In his ſeptem ſunt provinciæ, nempe Holandia, *la Holande*, Zelandia, *la Zelande*, Gueldria pro majori parte cum Zutphaniæ Comitatu, *la baſſe Gueldre & le Comté de Zutphen*, Friſia occidentalis, *l'Oueſt Friſe*; ſeu *la Friſe*, Trans-Iſalania, *l'Ouver Iſſel*, Ultrajecti Dominium, *la Seigneurie d'Utrecht*, & Dominium Groningenſe, *la Seigneurie de Groningue.* Comitia Statuum Hagæ Comitis celebrantur. Sed Amſterodamum urbs eſt totius regionis ampliſſima. Provinciarum fœderatarum Belgii dominio ſubſunt etiam aliquot loca Ducatus Limburgici, Rhenoberga in ditione Colonienſi, Veſalia, Orſoja, Reeſia, Genapum, & Emericum in

in Ducatu Clivenſi, Embda & Lierotia, in Friſia orientali. Trajectum ad Moſam, in ditione Leodienſi, Sylva Ducis. Breda, Bergæ ad Zomam, Lilloa, Stenoberga, & Vilelmoſtadium, in parte Boreali Brabantiæ, uti etiam Clauſulæ, Axela, Hulſtum, Agger Gandavenſis, Isendicum, & Caſlanda, in parte ſeptentrionali Flandriæ. Vide ſupra in voce *Belga*. Hæ *Provinciæ* unitæ Belgii habent etiam, in Africa arcem S. Georgii de Mina, Caput Corſum, & aliquot loca in ora Guineæ regionis & Nigritarum. In America habent novum Belgium, uti inſulas Coraſoam, novam Valachriam, Sabam, S. Euſtachii, & alias ex Antillis. In Aſia autem eis ſubſunt Batavia urbs recens in Java inſula, Malacca in India extra Gangem, Moluccæ inſulæ in mari Indico pro majori parte, Amboina & Banda inſulæ, uti & aliquot aliæ in illis partibus, plurimæ arces in ora occidentali ſinus Gangetici, Columbum, Gala, Jafanapatanum, in Taprobana inſula, & aliquot portus, uti etiam Cocinum, Cananora, & Cranganora, in ora occidentali Indiæ intra Gangem.

PROVINCIALES, dictæ olim monetæ Comitum Provinciæ in Gallia, vulgo *Provenciaux*: quarum uſum ac curſum, in Statuto *de Monetis*, ſuſtulit Ludovicus IX. Earum figuram delineavit Anton. Ruffus *in Hiſtor. Comitum Provinciæ*. At *Provinciales Coronæ*, apud Tertullian. *de Coron. mil.* *Sunt & provinciales aureæ, imaginum jam, non virorum capita majora quærentes*: dicebatur illud genus triumphalium coronarum, quæ Imperatori triumphaturo à *provinciis* mittebantur, ad hoc ut in triumphi celebritate præferrentur; cujuſmodi quadringentas Æmilio Paulo, cùm triumpharet, prælatas fuiſſe, refert Plut. *in eo*. Erant illæ non modo aureæ & gemmatæ, ſed etiam grandes ac ponderoſæ, ut munus non tantùm honore, ſed & pondere ac pretiò, cenſeretur. Et manebant, apud eum, cui mittebantur; cùm inſignia illa, à Senatu triumphatori decreta, deponeretur apud Jovem. Sed proceſſu temporis, quòd priùs fuerat munus, tributum factum eſt, cui & in libertate, quod mirêre, fuit *Auro coronario* nomen, quod tamen nunquam accipiebatur, niſi decretò triumpho, Cicer. *in Piſonem, Orat.* 38. Poſtmodum verò, ſub Principibus, ineunte Principatu, aut natò Principi filiò, aut adoptione factâ &c. exigi cœpit; & quidem ab eorum aliquibus ſatis aſperè: remiſſum tamen ab Hadriano, Antonino Pio, & Alexandro Sev. apud Spartianum, Capitolinum & Lampridium. Vide ſupra ubi de *Auro Coronario*, & plura hanc in rem, apud Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 8 *c.* 6. uti *de Milite provinciali*, apud Hyginum, itidem ſupra, voce *Auxilia*.

PROVINCIALIS, dicitur in Eccleſia Romana qui Monaſteria ejuſdem Ordinis *provinciæ* nomine, in eadem vel pluribus *provinciis*, ejuſdem Regni, ſita, moderatur: quò ſenſu *provincia* nomen plerumque eſt à principe Monaſterio ejus Ordinis. Richelet. *Diction. Gall.*

PROVINCIALIS Comes, German. *Landgrave*. Judex dicitur ſeu Comes territorii Mediterranei, ad diſcrimen Marchionum, qui limites tuentur. Per excellentiam ſic dictus occurrit Landgravius Thuringiæ, apud Arnoldum Lubec. *l.* 2. *c.* 35. Quin & Haſſi *Provinciales* dicuntur, *in l. Miraculorum* S. Ludgeri Epiſcop. Mimigard. *num.* 3. apud Bolandum, *Provinciales, qui Haſſi, dicuntur* &c. Memorantur autem in Germania varii Landgravii, qui *Principum* titulò gaudent: *Alſatia, Thuringia, Haſſia, Leuchtenberga & Franconia*. Cæteri in Comitum dignitate. *Bavenſis, in der Baar, Briſgovia; Burgendia ſeu Burgundia Helvetica, in Burgendem; Kleigovia ſeu Kleckgavia; Nellenburgenſis; Sugavia; Stelfungenſis, Sunigavia, Suſenberga. Tulinga vel Stuelingia, Turgovia & Walgovia*, vide *Metropolim Salisburg. Tom.* 2 *p.* 533. Sed & *Landgravium de Wincenburg* & *Landgravium de Kirchberg*, memorat Albertus Stadenſis *A. C.* 1112. & Continuator Lamberti Schafnab. *A. C.* 1304. Vide ſupra in voce *Landgravius*. Alius fuit olim *Comes Provinciæ*, idem nempe cum Rectore Provinciæ, qui provinciæ Comitivâ primi ordinis decoratus præerat: de cujuſmodi *Provinciarum Comitibus* agitur, in *L. Wiſigoth. l.* 8. *tit.* 1. §. 1. Sic habetur titulus *in Cod. Theodoſ. & Juſtin. de Comitibus, qui Provincias regunt*. Formula hujus dignitatis extat, apud Senatorem, *l.* 7. *Ep.* 1. è qua colligitur, dignitatem etiam fuiſſe militarem, præterea jus habuiſſe vitæ neciſque & functum fuiſſe officio Judicis. Cujuſmodi *Provinciarum Comites* plures recenſet, *Not. Imperii*, *l.* 2. *c.* 70. & *ſeqq. Comitem Africæ, Tingitanæ, Britanniæ, Italiæ, Argentoratenſem, Hiſpaniarum* &c. Vide Car. du Freſne in voce *Comes*. Sed ex his ortum traxêre priùs memorati, uti alibi diximus.

PROVINUM, vulgò PROVINS, oppid. Galliæ, in Bria provincia, cujus caput exiſtit. 4. leucis diſtat à Sequana in Boream, & 10. à Meloduno in ortum, uti 18. à Lutetia in Eurum Trecas verſus. Sed & ad amnem *Vouzie*; Hinc roſæ laudatiſſimæ.

PROVISINUS Solidus, in *Bulla* Urbani V. apud Soreſinum, *Tract. de Capp. SS. Petri & Pauli*, *p.* 9. *Et de dicta diſtributione Canonicus Sacerdos, qui celebravit, habeat ſolidos* proviſinos *octo, ultra diſtributionem: & Diaconus & Subdiaconus ſolidos proviſinos quatuor pro quolibet*: nomen monetæ eſt, ſic dictæ, quòd à ſolita *proviſione* per Senatum Rom. aſſignata proveniret. *Solidus proviſienſis* dicitur, à Romano Baſilicæ Vaticanæ Canonico, qui tempore Calixti III. ſcripſit. Vide Cencium Camerar. *in ſuo Ceremoniali* & Macros Fratres in voce *Solidus*. At *Proviſio*, in Eccleſia Romana dicitur Diploma Regium ſeu Pontificium, quò quis in poſſeſſionem beneficii Eccleſiaſtici, vel alicujus Officii civilis, immittitur. Vide Canoniſtas.

PROVISOR, in *Charta A. C.* 1111. *in Biblioth. Cluniac. p.* 579. *Ricuinus Dei gratia Proviſor Tullenſium, Pontio Abbati Cluniacenſi* &c. Epiſcopus eſt, Ἐπίσκοπος, Inſpector. *Proviſor Monaſterii*, apud Ingulfum, *p.* 887. cui theſaurus Monaſterii commiſſus eſt. Sic *Proviſores* in Monaſterio eos, qui rerum ſecularium curam habebant, ſeu qui neceſſaria emebant, inferebant, exportabant, & ita cæteraque negotia procurabant, vocant *Regulæ* variæ Monaſticæ, apud Car. du Freſne in *Gloſſar.* De *Proviſore Studiorum*, pluribus agunt *Antiqua Inſtitutiones Ordinis Ciſterc. diſtinct.* 9. *c.* 41. ubi inter alia, *Monachus verò qui prædictorum ſtudiorum cuilibet pro tempore prepoſitus fuerit, non Prior, ſed* Proviſor *vocetur, & ubique extra ſtudium ſtet in dextro Choro immediate poſt Abbatem* &c. Vide quoque ſuprà, *Camerarius*, uti de *Proviſore viarum regiarum* ſub veterib. Franciæ Regibus, itidem ſupra, voce *Palatium*, locus &c. Hodie apud Venetos *Proviſoris* nomen, *Proveditore*, frequens eſt, de provinciarum claſſiumque Præfectis, ſeu potiùs, qui illis adduntur *provideri*, ne quid earum rerum, quæ ad ſecuritatem provinciarum, & claſſium armaturam aliaque neceſſaria ſunt, deficiat. Sed & in Urbe *Proveditores de Comun*, dicuntur, qui inſtituti ſub Petro Gradenigo operam dant, ut naves ritè extruantur, neque ultra modum onerentur: iidem viarum publicarum & pontium gerunt curam, præſunt Opificiis, Scholis ac Fraternitatibus minoris momenti, (majores enim ad Decem virorum curam ſpectant) porro Civium privilegia ut ſarta tecta conſerventur curant, gretiorum libris ponunt &c. Vide Nicol. Dolgionium & Joann. Zittium *in libro cui titulus, Le Coſe Notabili di Venetia l.* 1. Nec omittendum *Proviſoris* nomen, Lutetiæ, de Sorbona præcipuè dici, eòque deſignari dignitatem perpetuam, quâ qui fulget, Collegii illius curam gerere, illudque ſartum tectum conſervare tenetur. Sic ſuò tempore *Proviſor Sorbonæ* Cardinalis fuit Richelius, hodie Archiepiſcopus Pariſienſis eôdem munere fungitur, Richelet.

PROVISORES, in Eccleſia Romana dicti, qui vel Epiſcopatum, vel Eccleſiaſticam aliquam dignitatem in Romana Curia ſibi ambiunt de futuro, quod *ex gratiâ expectativa* nuncupant: quia uſquedum vacet expectandum eſt. Hos adverſum, magnò fuit antiquorum ſtatutorum apparatus, in Angl. ab anno 25. Eduardi III. quò conditum illud fuit, quod *de Proviſoribus* appellatur, Henr. Spelman. *Gloſſar. Archæol.*

PROVOCATIO gentium ad Juſtitiam incognitam, olim frequens. Unde Avienus ad Juſtitiam, à Poëtis in cœlum tranſlatam, cùm olim in terris verſata eſſet,

> ——— *precor in terras procul æthere ab alto*
> *Flecte oculos, placidamque meis venerabilis, oro,*
> *Pande ſacris aurem* ———

Qui in *ſeqq.* tam altè cœlo ex indignatione ſubvectam ait, ut vix poſſit inde terras conſpicere. Poſtmodum à Chriſtianis mutata eſt, in appellationem aut citationem coram Deo vero Judice *in Vallem Joſaphat*, cùm enormiter quis læſus, aut mori contra jus coactus, in terris opitulatorem non invenit. Quam rem non invenuſtò libellò illuſtravit Joann. Heringius, laudatus Caſp. Barthio, *Animadverſion. ad Papinium Statium, Thebaid. l.* 2. *v.* 360. De *Provocationibus* vero *Eccleſiaſticis*, earumque origine, & gradibus, vide *Bibliothecam* Juris Canon. aliosque Auctores laudatos Cl. Suicero *Theſ. Eccl.* voce Ἔκκλητος.

PROVOCATORES, Gladiatorum genus, vide ſuprà, ubi de *Gladiatura*, it. voce *Ocrea*. Alias *Probatores*.

PROVOLANTIA Tabulata, apud *Aſconium*, dicuntur quæ in mænianis prominent & extra columnas ac mutulos extenduntur, vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 330. & ſupra paſſim, inprimis in voce *Proſpectum*.

PROXENETA, conciliator, mediator eſt. Apud Hebræos, per Internuncium ſive *Proxenetam*, quem שליח ſeu *Apoſtolum* nuncupant, ſive vir, ſive Pater, ante finitam poteſtatem patriam; ſive puella, poſtquam erat ſuæ, Sponſalia inibat. Nec ſolum ejus poteſtas, ubi nomen ſive Sponſi, ſive Sponſæ futuræ, ei deſignaretur, locum habuit: Sed & ut Sponſum Sponſamque ipſe prolubitu ſuo ſeligeret, ſi præſcripta ei eſſet poteſtas, legitima habebatur; verùm ſtrictè admodum obſervanda. Et quidem inſtrumentum, quo *Proxenetæ* poteſtas mandari ſolita eſt, nuncupant שטר הרשאת שידוכין, *Inſtrumentum ſeu libellum poteſtatis conjugii contrahendi*. Formula Proxenetæ viri erat, *Ecce tu Sponſa ſis N. hôc annulô*, aut *libellô*. Ubi fœminæ Proxeneta aderat, futurus Sponſus dicebat, *Ecce N. cujus tu internuncius es, Sponſa mihi ſit*, aut *Spondeſne eam mihi?* Cui reſpondebat Procurator, *Deſpondeo eam tibi*, aut *do eam tibi*, aut id genus aliud ſimile. Quemadmodum autem minimè inſciente puellâ, ubi ſuæ erat poteſtatis, ſcribendus erat libellus Sponſalitius, ita nec inſciente ſive Patre, ſive *Proxenetâ*, ubi eorum alteruter partes puellæ ſuſtinebant, &c. Joann. Seldenus, *Uxor. Ebraic. l.* 2. *c.* 3. officium *Proxenetæ*, dicitur *Proxeneticum*, *ff. de Proxenet. l.* 1. & 2. *de æris Proxeneticis*, vide ſuprà. At *Proxeni*, apud Athenienſes, Magiſtratus nomen, de quo vide ſuprà voce *Peregrinus*.

PROXENIADES, nomen inſignis Jactatoris Athenis, unde in proverbium venit κομπὸς Προξενίδης, quòd multa inaniter promittere ſolebat & ſe falsò divitem faciebat. Vide Ariſtophan. *Veſp.* 451. C. Scholia videntur legiſſe *Proxenides*. Et ita appellat cum ipſe Comicus *in Avibus* 595. *Nic. Lloydius*.

PROXENUPOLIS, urbs juxta Naucratiam, *Stephan.*

PROXENUS, Bœotus, magnâ apud Thebanos auctoritate & rei bellicæ experientiâ; hoſpes Xenophontis, captus à Tiſſapherne. Vide Polyæn. *l.* 7. *c.* 18. §. 1.

PROXENUS, Commentar. ſcripſit de *Reſpubl. Lacedæmon.* teſte Athenæô, *l.* 6. Item de *Siculis itineribus*, cujus primum citat *Steph. in.* Γέλα.

PROXIMUS, vide *Statius*.

PROXIMUS, idem qui Secundus, nam qui primo proximus, is ſecundus eſt, Salmaſ. *ad Solin. p.* 1074. Hinc in Scriniis olim Epiſtolarum, Libellorum & Memoriæ, *Proximi* dicti ſunt, qui in ſcrinio quisque ſuo primum & principem locum tenebant: quod Magiſtro Sceniorum *proximi* eſſent, ſeu primi ab illo, *Priores Scri-*

nit eos vocat *Cod. Theod. de Prox. Com. diſp. In capite Scrinii conſtituti eſſe* dicuntur, *l.* 11. *eod. tit.* *Principes ſcriniorum* appellantur Lampridio *in Alexandro*, *c.* 15. Adeoque *Proximi* in tribus his ſcriniis iidem erant, qui in aliis officiis *Primicerii*. In ſcrinio verò Diſpoſitionum, primus non *Proximus* dicebatur, ſed *Comes* tantùm ſeu *Magiſter Diſpoſitionum*; ſicque cùm reliquorum Scriniorum primi & *Proximi* dicerentur & *Comitivæ* titulo ac dignitate ornarentur, hic *Comes* ſolùm audiebat. Omnes tamen *Ἀντιγραφεῖς*, item *Obſtundatores ſcriniorum* vocabantur & ſuberant Magiſtro ſcriniorum, qui omnia ſcrinia curabat, qualem fuiſſe legimus Ulpianum ſub Alexandro Severo & Papinianum ſub Baſſiano; cum *Proximus ab Epiſtolis*, ſiltem ſcrinium epiſtolarum; *Proximus à Libellis*, tantum ſcrinium libellorum &c. curaret. Vide Salmaſ. eundem *Not. ad Lampríd. in Alexandro Severo*, *loc. cit.* *Treb. Pollionem in Gallienum*, *c.* 17. & *Flav. Vopiſcum in Caro Imper.* *c.* 8. Occurrit etiam *Proximus Admiſſionum*, apud Ammianum, *l.* 12. & extat *Epiſtola* 58. Theophylacti Bulgar. inſcripta, *τῷ Πριμικηρίῳ καὶ Προξίμῳ τῶν Πατρικίων*. Vide & Meurſium in voce *Πρόξιμος*. Dignitas eorum, *Proximatus*: quam ampliſſimam fuiſſe, ex dictis liquet. Qui verò ſequenti annò *Proximi* futuri erant, *Melloproximi* vocatos fuiſſe, diximus ſuprà in hac voce.

PRUDENS Henricus, vide *Henricus*.

Aurelius PRUDENTIUS Clemens, vir Conſularis, Hiſpanus genere ex Cæſar-Auguſta, Chriſtianæ religioni deditiſſimus. Adoleſcentiam & juventutem incontinenter actam ſibi fatetur ipſe & dolet. Septimum & quinquageſimum annum agens, res Eccleſiaſticas variò carminum genere cœpit componere, doctè & eleganter, niſi quòd interdum in vocibus peregrinis, & maximè Græcis, ſyllabarum quantitatem neglexit, quum tamen Græcas illum literas probè tenuiſſe teſtentur librorum ipſius inſcriptiones Græcæ. Floruit Theodoſii Magni, & filiorum ipſius temporibus, Hieronymo & Ambroſio Synchronus. Sæpius prodierunt hujus Auctoris opera, in quorum frontiſpicio Vita ejus habetur. Sunt autem illa, *Pſychomachia*, *Cathemerinon*, ſeu de rebus divinis. *Periſtephanon*, ſeu coronæ martyrum: *Apotheoſis*, ſeu de divinitate: *Hamartigenia*, ſeu de origene peccati: *Enchiridion utriuſque Teſtam. Contra Symmachum*, Præfectum Romæ, qui aram Victoriæ voluit reparare, *libri duo*: *De Creatione Mundi*, quod periit, &c. Vide Walafr. Strab. *de reb. Eccleſ. c.* 25. Aldum Manuc. *in ejus vita*. Lil. Girald. *in Hiſtor. Poët.* Voſſ. *de Poët. Latin.* 4. & *de Hiſtoric. Lat. l.* 2. *c.* 10. &c. Adde Gennadium, *c.* 13. *Cat. Nic. Lloyd.*

PRUDENTIUS Junior plenius Galindonus Prudentius, Epiſcopus Trecenſis, poſt Adalbertum; gente Hiſpanus. Arbiter negotiorum maximorum ſui temporis: ab Hincmaro Rhemenſi circa explicationem difficillimorum Scripturæ locorum, conſultus. Scripſit *contra librum Johannis Scoti Erigenæ*, &c. Obiit A. C. 861. Flodoard *Hiſt. Rem. l.* 3. *c.* 21. Camuſat. *Antiq. Trec.* Barthius, *Adverſ. l.* 44. *c.* 19. Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 3. *c.* 4. *p.* 758. *&c.*

PRUINA, ex rore gelido gignitur. Plin. *l.* 2. *c.* 60. à Poëtis, ut alia hujuſmodi, *ὀφθαλμοτηρία*, qui oculos ei animumque tribuunt; uti ad Papinium Statium, *Thebaid. l.* 10. *v.* 654. docet Caſp. Barthius. Hunc Val. Flaccus, *l.* 8. *v.* 210.

——— Hyperboreas movet conſpectu pruinas &c.

Lucifero aſcribitur. Ovid. *Amor. l.* 1. *El.* 6. *v.* 65.

Jamque pruinoſos molitur Lucifer axes.

Ut & Auroræ. Idem, *l.* 1. *Amor. El.* 13. *v.* 2.

Flava pruinoſo quæ vehit axe diem:

quòd circa id tempus generetur. Idem Barthius, *ad d. l. v.* 321.

PRUMIA, monaſterium, in quo Lotharius Imperator quum rerum curam filiis reliquiſſet, reliquum vitæ tempus exegit. Lege *Prumia*, eſt autem pagus cum Cœnobio, ſeu Abbatiâ in ſylva Arduenna, ad Prumiam fluv. inter Treviros 7. & Limburgum 6. milliar. German. Fano S. Viti proxima, 3. leuc. diſtans. Vulgò *Pruym*: *Baudrando* caſtrum eſt cum Cœnobio amplo, ordinis Benedictini, in ditione Electoris Trevirenſis qui hujus Abbatiæ perpetuus eſt adminiſtrator. Juriſdictionem habet ſatis latam in aliquot pagos vicinos: vix 2. leuc. à confinio Ducatus Luxemburgenſis in Ortum.

PRUMNES, Agelai I. fil. & ſucceſſor, Corinthiorum Rex IV. ex Heraclidis, regnavit annos 35. ſucceſſore Bacchide, quem vide.

PRUNA Damaſcena, in offas & *παλάθας* condita, è Syria veniebant olim, in alias regiones: unde meminit *παλάθης Συριακῆς* Athenæus, *l.* 11. Eſt autem *παλάθη*, *globus prunorum* ſeu *maſſa*, eorum *ἐμπαλαθωθέντων*. Quemadmodum Theophraſtus, de prunis Ægyptiis ſiccatis & nucleo privatis, *παλάθας* fieri ſimiliter ſcribit *Hiſtor. l.* 4. *c.* 3. *Οἱ δὲ περὶ τὴν Θηβαΐδα κατοικοῦντες διὰ τὴν ἀφθονίαν τοῦ δένδρου ξηραίνουσι τὸν καρπὸν, καὶ τὸν πυρῆνα ἐξαιροῦντες κόπτουσι καὶ ποιοῦσι παλάθας*, *Thebaidis incolæ ob arboris fertilitatem, ſiccant fructum, & nucleo exempto —— in maſſas ac globos redigunt.* Statius, *l.* 4. *Sylv.* 9. *v.* 27.

Nuſquam turbine conditus ruenti
Prunorum globus, atque coctanorum:

apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 764. Vide quoque ſuprà, in voce *Offa*, item *Damaſceni Scoti.* Illa vero Damaſcena & magnitudine & præſtantiâ ſuperant *Mingiuli* in Sinis, h. e. *mulieris pulcra pruna*, quorum figura rotunda magis, quàm elliptica aut ovalis, teſte Auctore *Sinæ & Europæ*, *c.* 36. Sed neceſſe ſolùm apta pruna, verùm & coronis olim adhibita, quæ *cyliſta* dicebantur. Hinc quidam athleta, prunorum maturorum coronâ ornatus introducitur ab Hipponacte, apud Athenæum, *l.* 2.

Ἐν τῇ ἑτέρῃ τῶν ἀνταγωνιστῶν μοι τις
Ἔδοξε στεφάνῳ χρυσῷ περιπλεῖν τοῦ στέφους αὐτοῦ
Κοκκυμήλοις, Πρίνοις, κτλ.

Hujuſmodi namque coronam victoribus quoque impoſitam, ex Plinio etiam diſcimus, *l.* 15. *c.* 13. *Eam quoque tradiderunt negaverunt ex Perſide propter ſupplicia tranſlatam, ſed à Perſis, ... Et eò ut Alexandrum ... coronare voluerit ... in honorem atavi ſui* &c. Vide de ... apud Romanos, poſt Catonem demum incepiſſe ait, aliaque plurima, ut & ſupra voce *Acacia*.

PRUSA, quæ PRUSIAS Solino, *c.* 44. *Burſa* Bellonio, *Buruſſe* Turcis, teſte Leunclavió, urbs Bithyniæ hôc tempore primaria, apud montis Olympi radices, à Nicæa 25. mill. paſſ. in Occaſum diſtans. Cognomen ... ex qua pars Bithyniæ *Burſa* nominatur, Epiſcopalis, olim ſub Archiepiſcopo Nicomedienſi, ſed poſteà metropolis facta. A *Pruſia* Rege A. M. ... condita; ampliſſima ante Turcarum in Europam adventum regia, ab Othomanno eorum rege capta, A. C. 1327. poſt diuturnam obſidionem, inſoliſque dimiſſis regni ibi ſedes poſita eſt. Leuncl. *Hiſt. Turc.* Nicephor. *l.* 7. *c.* 9. 10. Hic Aſclepiades Medicus claruit, qui ſenex lapſus ſcalis interiit, cùm multos ſani ... reſtituiſſet, Plin. *l.* 7. *c.* 37. Hic etiam Dion Pruſæus, qui ſcripſit *libros* 10. *de Virtute Alexandri M.* &c. *Pruſa* altera, *Pruſias* Ptolemæo, *Cius* Stephano, urbs Bithyniæ maritima Epiſcopalis ſ..., inter oſtia Aleæni fluv. & Dityſcum urbem, à qua parum diſt. Pruſiæ magna ceraſorum copia provenit, ut propterea *Cieraſia* vulgò, & *Cherus*, teſte Tuerciô, dicta fuerit. *Pruſa* tertia, urbs Bithyniæ mediterranea ad Hippium mont. & fluv. *Pruſias* Straboni, Epiſcopalis ſub Archiepiſcopo Claudiopolitano, quam Hylas fluv. & lacus alluunt. *Baruch* hodie, ex *tabul. recent.* à priore Pruſa ſupra 50. mill. paſſ. in Boream diſtans. Hinc *Pruſiacus*. Silius, *l.* 13. *v.* 888.

Donec Pruſiacus delatus ſegniter oras.

Baudrand. Pruſa ad Hippium, urbs Bithyniæ, 10. tantùm milliar. ab oſtio Hippii fluv. & ab ora Ponti Euxini & Mariandini ſinus, 70. à priori Pruſa in Boream, uti 60. à Nicæa. Porrò deſcriptionem ejus, qualis hodie eſt, accuratam exhibet Cl. Sponius *Itinerar. VII. Eccl. p.* 276. & *ſeqq.* ubi inter alia, ſitum ejus adeò ſublimem, ut inde Conſtantinopolim proſpici poſſit, ſolumque fertiliſſimum, eſſe; præterea Turcarum circiter quadraginta, Judæorum 12. millia, urbem incolere, Armeniorumque & Græcorum etiam quoſdam in ſuburbiis habitare, refert. Vide hic infra.

PRUSIAS, qui adversùs Crœſum bellum geſſit, memoratur *Straboni*, qui illum *Pruſam* ſub Olympo condidiſſe ait, *κτίσμα* eam vocans *Προυσίου τοῦ πρὸς Κροῖσον πολεμήσαντος*. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 877. & 878.

PRUSIAS, cognomine Cynægus, Bithyniæ Rex fuit, poſt Zeilam fratrem, prudens & ad omnes Fortunæ articulos ſequax, ad quem, poſt memorabilem pugnam ad Magneſiam commiſſam, confugit Annibal, ab Antiocho à Romanis debellato diſcedens: tandem Pruſias Q. Flaminio Romanorum Legato Annibalem prodidit: cuſtodiis ac militibus regis vallatam domum ut ſenſit Annibal, venenum conſumpſit. Pruſias dein victô Perſeô, Romam venit, & ridiculô habitu Senatui indignè adulatus, amicitiam ejus impetravit. Poſtea conſilium cepit occidendi filii ſui, dum minoribus filiis, quos ex noverca ſuſceperat, atque Romæ habebat, faret: verùm à filio præventus ille ipſemet occiditur. Vide Plut. *in Annibal.* Juſtin. *l.* 31. 32. 34. Item Liv. *l.* 45. Polyb. & Corn. Nepotem *Vitâ Annibalis*, *c.* 12. Illi ſucceſſit fil. Nicomedes I. quem vide.

PRUSIAS, vide & *Pruſa*.

PRUSSI, ſeu *Boruſſi*, it. *Pruteni*, Germaniæ populi, quorum regio *Boruſſia*, & *Pruſſia*. Vide *ibi*. Ab his crepta repetit Zemovitus Polonus, A. C. 892. Cromerus *in Hiſtor. Pol. l.* 2. Conradus dein contra eoſdem, Mazoviam ſuam infeſtantes, Crucigeros evocavit, conceſſô illis Culmenſi tractu, & quidquid inter Viſtulam ac Druentium fluv. interjacet, qui mox ad Viſtulæ ripam Thorunium condiderunt, Idem, *l.* 8. Naucl. *gener.* 41. Circa A. C. 1217. 1231. 1234. Ab his, ut & ab Ottocaro Bohemo, ad religionem Chriſtianam *Pruſſi* adacti, A. C. 1260 cùm jam antea à Boleſlao ritus Chriſtianos ſibi imperatos mox exuiſſent, A. C. 1161. Horum poſteà crudelitate libidineve permoti, confœderationem ad illorum jugum excutiendum inierunt, moxque circiter 70. oppida arceſque unô die deficientes, Caſimiro Poloniæ Regi ſe ſubjecêre, qui Crucigeros non parum atteruit, A. C. 1454. 1466. Cromer. *l.* 23. profugos, ſub Ferdinando, ex Bohemia, paſtores receperunt, circa A. C. 1547. (inter quos Paulus Boſſacus, A. C. 1551. factô functus, Quidzini honorificè ſepultus eſt:) libertate religionis exercendæ, ab Alberto Duce Pauli Sperati precibus conceſſâ, in qua Pella vixerunt hi exules, uſque ad A. C. 1574. Neque ſolùm in Ducali Pruſſia, à præfato Principe, per Speratum, Oſiandrum & Funccium Reformatio feliciter ſuſcepta eſt, Thuan. *l.* 1. Sed & in Regali plurimæ familiæ Evangelium amplexæ ſunt: circa A. C. 1550. Virg. Muſæus de *Evangel. Ortu in Polon.* Turbavit tamen haud parum Eccleſias Oſiander, qui Juſtitiam, per quam homo juſtificatur, eſſentialem Dei juſtitiam eſſe aſſeruit: de qua controverſia Princeps Fratres conſuluit, Laſicius *de geſtis Fratr. l.* 6. Etiam Funccius, ex concionatore aulicus miniſter factus, Alberti ſeniô abuſus eſt, ſed prudentiâ Sigiſmundi Auguſti Regis res compoſitæ, ipſe verò capite luit, A. C. 1566. At A. C. 1574 vetitum Fratribus, ne templis miniſtris privatis, ſed Polonicis Auguſtanæ Confeſſ. in re divina uterentur, qui proin maximam partem in Poloniam remearunt. Poſt Syncretiſmum dein inter Confeſſiones Auguſtanam, Bohemicam & Helveticam, in Synodo Thorunii habitâ, An. 1595. renovatum, exacerbati adverſarii Pruſſiam rurſus turbârunt, Mewæ & Stargardiæ templis ademptis. Hodie maxima ex parte Evangelicæ doctrinæ adhærent. Vide & infra.

PRUSSIA, ſive BORUSSIA, regio ampla Germaniæ: Poloniæ Baudrand. cum titulo Ducatus ac fertiliſſima. Nomen ejus à *Bructeris* populis derivatum creditur, voce nonnihil corruptâ ac fractâ: Bructeri enim ex Weſtphaliæ à Chamavis & Angrivariis ejecti, ſecedentes in Sarmatiam conceſſêre, & ad Balthicum mare, domitis aut expulſis Ulmigeris conſederunt. Verùm de Pruſſiæ nomine aliter ſentit Eraſmus Stella. ait enim Boruſſos populos, infelicitate ſuâ concitos, ad novas ſedes capeſſendas, patriâ egreſſos in hæc loca delapſos eſſe, terramque vocabulo gentilitiô *Boruſſiam* appellâſſe, quæ uſque ad hodiernum diem unius literæ ſuppreſſione, *Pruſſia* vulgò dicitur: reifidem facit, quod etiamnum populi ad Riphæos habitantes, eôdem parique ſermone, quô hi utuntur. Pruſſi itaque Wigevonum populi ſunt, ad Clypenum ſinum in Sarmatia Europæa, ac inter Vandalos numerantur: quorum ſedes olim Burgundiones, Varmi, Gothones, Fenni, Æſtii, Sagnoni, Sargatii, Sudini, Gelidani, Gillones, Chatini, Sellones, Salari, Halmiſerque tenuiſſe feruntur, à quibus etiam hodie pars Pruſſiæ ad Viſtulam *Culmigera* vocitatur. Cromerus, *l. 3. Hiſt. Pol.* Merck. Menil. Eraſmus Stella *de Boruſſ. antiq.* Habet, inquit *Baudrandus*, à Septentrione mare Balticum, ad Occaſum Pomeraniam, à Meridie Poloniam interiorem & Mazoviam, ab Ortu Lithuaniam & Samogitiam. Alias ejus partes ſeu Ducatus fuêre XII. à totidem Ducis Venedutæ filiis; Prima nempe & maximè Borealis Sclavonia à Sclavone, ubi civitas Ragneta, ad fluv. *Memel*; Secunda Nadrovia, ubi poſtea conditum Georgenburgum, cùm ante nullas urbes haberet. Tertia Natangia, in qua Brandeburgum; Quarta Sambia, ab Ortum Natangiam attingens, aliter dicta Samlandia, Weſtlandia & Auſtrania, in qua Regiomons. Quinta Bartonia, Bartenlandia cum urbe cognomine fortè *Bartenſtein*. Sexta Sudavia Sudavua, Lithuaniæ adjacens: Septima Galindia, verſus Meridiem ubi Ortelesburgum. Octava Varmia, Ermelandia aliàs, verſus Boream, cujus pars ad Epiſcopatum Varmienſem, pars ad Ducatum Pruſſiæ pertinet. Nona Hockenlandia vel Pogeſania, in qua Elbinga, & præcedenti adhæret. Decima Pomeſania, cujus oppid. Mariæburgum. Undecima Culmia, ſeu Ducatus Culmenſis, ubi Culmia Urbs. Duodecima Michovia ſeu Michelovia, ubi Straſburgum. Regio hæc Principes olim proprios habuit, ſed idololatras, uſque ad ſecul. 13. quibus Equites Ordinis Teutonici bellum intulerunt, diuturnum & cruentum. Hi Pruſſos ſubjugârunt. qui tamen aliquoties excuſſô jugô ad Paganiſmum reverſi, tandem, cùm ſe Teutonicis viderent impares, Poloniæ Regi ſe ſubmiſerunt, A.C. 1410. Hinc novum bellum, quô tandem Equites victoriâ potiti ſunt. Valterus, Magnus Magiſter Ordinis, Moſcos, Pruſſiam Lithuaniamque ingreſſos, A. C. 1500. feliciter expulit. Poſtmodum Pruſſia Ducalis Principes nacta eſt ab A.C. 1525. quô, abrogatô Ordine Teutonicô, Albertus Marchio Brandeb. XXXIV. & ultimus Ordinis Magiſter, Evangelii doctrinam, à Luthero annunciatam amplexus, ſe Poloniæ Regi ſubjecit, & factus primus Dux Pruſſiæ, ejuſdem clientelari jure, cum poſteris ſuis retinuit poſſidendam partem illam, quæ nunc *Ducalis* dicitur. Nunc igitur Pruſſia in duas partes dividitur, ſcilicet in Pruſſiam *Regiam* Sarmatiæ ocellum & vectigalium officinam, quæ ad Occaſum ſub Poloniæ Rege & *Ducalem*, quæ magis ad Ortum tendit, ſub Electore Brandeburgico, qui haud pridem obtinuit ut ſupremus Pruſſiæ Dominus in poſterum eſſet. Totius Pruſſiæ caput eſt Gedanum, *Dantzick*, quæ etiam Pruſſiæ Regiæ primaria, uti Regiomons Ducalis. De Urbibus Pruſſiæ vide in voce *Boruſſia*. Regio egregia & omnium rerum abundans, ſylvis fluviiſque referta. In hujus litoribus ſuccinum colligitur. Adde prædictis, Gaguin. *in deſcr. Sarmatiæ*. Chytr. *in Saxon.* David. Chytr. *de Ruſſorum relig. de ſacrificiis &c.* Antequam enim nomen dediſſent Chriſto, tria hæc Numina coluiſſe dicuntur, *Peruno*, ſive fulmen, cujus honori è quercu ignis ſervabatur: *Patrimpo*, cujus in honorem ſerpens vivus lacte alebatur: & *Patelo*, cujus ſymbolum hominis demortui erat caput. Eadem gens tres hos Deos venerata eſt, *Vurſchayto*, qui Lar erat ſive Deus domeſticus, ac præerat jumentis & cæteris quadrupedibus: *Sueybrato*, cui cura erat avium: & *Gurcho*, qui cibo potuique præſidebat. Auctor Guagninus Veronenſis *in Sarm. Europæa, in Pruſſia Deſcript.* ubi & adjungit, præterea *tonitrui, Lunæ, ſtellis, ſerpentibus bubonibus, & omnibus penè creaturis, divinum hos honorem detuliſſe.* Vide ſuprà *Pruſſi*.

PRUTHINGI, Zoſimo dicuntur, qui *Gruthungi* Amm. Marcellino, *l. 27.* *Trutungi* Pollioni in *Claudio, c. 6.*

PRUVINUM Caſtrum Galliæ, in Briegio pago, vulgò *Provins*, ad fluv. Voſiam *la Vouſie*: caput pagi *Pruvinenſis*. Optimos habere incolas dicitur. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.* Hinc *Pruvinenſis Moneta* dicta Comitum Campaniæ, quòd ibi cuderetur, Car. du Freſne *Gloſſar.* voce *Moneta*.

PRYLIS, Græcè πρύλις, ſaltationis bellicæ genus: Ita enim Voſſius, *l. de 4. Artibus Pop. c. 3. §. 51.* *Saltationis bellicæ genera erant*, Βρυαλλίχα, Καρπαία, Καλαβρισμὸς, Πρύλις, Πυῤῥίχη Τελεσιάς: quæ ſingula, ex Veterum monumentis, prolixè excutit Jo. Meurſius *in Orcheſtra*. Et quidem Lacedæmoniis non niſi eam ſaltationem placuiſſe quæ ad bellum conduceret, diſcimus ex Fabio Quintiliano, *Inſtitut. Orator. l. 1. c. 11.*

PRYMINAS, ſeu PRUMNES, IV. ex Heraclidis Corinthiorum Rex, ann. ante Urb. Cond. ferè 240. Vide *Prumnes*.

PRYMNESIA, urbs Mœoniæ in finibus Lydiæ, ſive Phrygiæ ac Myſiæ. *Steph.* à Mimætho condita. Nunc jacet.

PRYMNO, US, Nympha marina, Oceani ac Tethyos filia. Heſiod. *in Theog. v. 350.*

PRYSLUS, ſic quidam Diodori codices pro *Grylus*, Chalcidenſis, vicit Olymp. 112.

PRYTANEIA, numerus erat apud Athenienſes dierum triginta quinque. *Harpocration*, Ἔστι δὲ διάστημα ἡμερῶν ὁ πρυτανεία ἐν πρυτανείᾳ λε, ὃ πρυτανεύει φυλή: Unde in quinque hebdomadas diſtribuebatur, ſecundum quam 50. *Prytanes* ſingularum Tribuum in quinque decurias diſtinguebantur; quæ res ut meliùs intelligatur, altiùs arceſſenda eſt. Conſtituit Solon, ut quemadmodum ſummæ præeſſet Reip. Quadringentorum Senatus, non eô certô variis ordinibus numerô, ſed è quatuor Tribubus. Auctô deinde poſtea numerô redactô Tribuum, quæ decem fuerunt, numerô, è Quadringentis facti ſunt Quingenti Senatores, de quibus infrà. Ex unaquaque enim Tribu quinquaginta Viri ſorte ducebantur, qui ætate eſſent Senatoriâ, annô triceſimô definita: neque hi ſolùm, ſed etiam præter eos quinquaginta alii ſuccidanei, in hunc finem, ut ſi primi illis aut exilio, anno aliquis, vel probaretur minùs, vel intra ſuæ πρυτανείας annum moreretur, in illorum locum ſufficerentur iſti, quibus ſors obvenerat. Hi quinquaginta, ex unaquaque Tribu ſorte capti Senatores, Πρυτάνεις dicebantur: Sorte autem Tribus ductæ imperabant. Sibi invicem ſuccedentes; ita ſingulæ Tribus imperabant, tum Prytaneia imperabantque dies triginta quinque, teſte Ulpianô *in Argumentum* uſque continuò, non ſingulæ ſuam per otium πρυτανείας, ut heri ἡ Αἰαντίς, hodie ἡ Κεκροπίς, cras ἡ Ἀκαμαντίς, quæ ſententia *Scaligeri* fuit. Apud Demoſthenem enim *in Timocratem*, Tribum Pandionidem clarè patet, duos continuos dies imperâſſe, quod adhuc magis confirmatur, ex Antiphonte ἐν τῷ περὶ τοῦ Χορευτοῦ. ſed quinquaginta hi unius Tribus *Prytanes* ſimul non imperabant totam 35. dierum *Prytaniam*, ſed cùm hæc, ut dictum, in quinque hebdomadas diſtribueretur, in totidem Decurias ſorte hi 50. diſtribuebantur *Prytanes*, & prima decuria ſuam imperabat hebdomadem, ſecunda ſecundam atque ita deinceps ordine ſorte ductô, dicebanturque illi decem, qui in ſua hebdomade præerant, *Proëdri*. Hi verò inter ſe ſortiebantur regna ſeptem illorum hebdomadis dierum, quibus præerant, adeoque fiebat, ut è decem ſingularum hebdomadum Proëdris tres ſupereſſent qui ſuum non imperarent diem; is autem, qui ſuum imperaret diem, vocabatur Ἐπιστάτης, qui penès ſe, quum regnaret, habebat claves Ærarii ac Tabularii, itemque ſigillum publicum. Quatuor autem illi τῶν Ἀρχαιρεσιῶν dies, qui anno Lunari perficiendo, poſtquam 35. dierum, quibus quælibet decem Tribuum ordine ſorte ductô præfecta fuerat, ſupererant, imputabantur quatuor Tribubus, quæ primæ imperaverant. *Suid.* Vide de his plura apud Sam. Petitum *Com. in LL. Atticas l. 3. tit. 1.* & infrà *Quingenti*. Sed & alii *Prytanes*, apud Auctores occurrunt, appellatione ab Athenienſibus mutuatâ. Uti enim in integra aliqua provincia, Aſia putà, Lycia, Syria &c. Ludorum tempore legebantur Munerarii Sacerdotes, qui conſeſſus & conſilii totius provinciæ Primates habebantur, & Magiſtratum gerebant, inde *Aſiarchæ*, *Lyciarchæ*, *Syriarchæ* &c. dicti: Sic in ſingulis oppidis & municipiis, hujuſmodi Sacerdotes capi ſolebant, ad Ludos edendos, qui & *Primores* & *Principes urbis*, vulgò *Flamines* Latinis, audiebant: Græcis Ἱεράρχαι & Ἱερομνήμονες & Πρυτάνεις dicebantur, ut docet Salmaſ. *ad Solin. p. 805.*

PRYTANEUM, placet hic adſcribere Etymologici magni verba, quæ ſunt: Τόπος ἐν τῇ Ἀθήνῃσιν, ἐν ᾧ κοινῇ σιτοῦνται οἱ τοὺς δημοσίους εὐεργετήσαντες ἐδίδοντο, ἔνθα καὶ Πρυτανεῖον ἐκαλεῖτο, ἐπειδὴ πυρῶν ταμιεῖον. Πυρὸς γὰρ ὁ σῖτος· τουτέστι τὸ τοῦ σίτου δημοσίου ταμιεῖον. Locus erat apud Athenienſes, in quo cuilibet ex populo, benè de Rep. merito, alimenta præberi ſolebant. Unde & *Prytaneum* appellabatur, quaſi *frumenti horreum*. Eſt enim πρυτανεῖον nihil aliud, quàm Ταμιεῖον, & πρύτανις ὁ σιτοφύλαξ. In hoc ipſo loco, ut ſibi in poſterum alimenta ſuppeditarentur, quoad viveret, dixit ſe meritum Socrates propediem moriturus. *Suidas*: Πρυτανεῖον τόπος παρὰ Ἀθηναίοις οἰκίας δημοσίας, ἔνθα ἐνεσίτουν δημοσίᾳ τὸ τοιοῦτον τιμῆς κατ' αὐτοῖς τυχόντες· ἐκεῖ γὰρ μεγάλοις κατεστάθησαν, τὸ παντὸς ἀπείληφεν χάριν. Nec mirum, quòd Scholiaſtes, *in Ariſtophanis Pace*, prodiderit: ἐν χειρομάλλοις μετέσχον τὸ ἐν πρυτανείῳ σιτήσεως. Atque hic faciliùs intellexerit quilibet, cur ſcripſerit Plutarchus, *Sympoſ. 2. Probl. 4.* Cimonem Athenienſem liberaliſſimum virum præſtitiſſe domum ſuam πρυτανεῖον κοινόν. *Fungerus.* *Dionyſ.* πρυτανεῖα vocat Curias, in quibus ſacra fiebant ab iis, qui maximam in urbe habent poteſtatem. Theocritus, *Idyll. 21.*

——— Τὸ δὲ λύχνιον ἐν Πρυτανείῳ
Φαντί γε ἀεὶ ἄγρυπνον ἀεὶ ἔχειν.

Ubi *Palmerius*: Mutat vir doctus (inquit) legendo ἄγραν, & credit omnem hujus loci obſcuritatem hâc mutatione illuſtrare. Sed fateor, me non capere, quid velit per hæc verba, quæ ſubjungit: *Conqueritur piſcator ille alter, & ſignificat otioſum ſe planè, & longè opulentiam à ſe abeſſe; concedit tamen quòd ſollicitus ſit, cùm τὸ λύχνιον ἐν πρυτανείῳ ſit, quod quidem λύχνιον ſemper habet τὸ ἄγραν. Intelligit Lychnum, qui Athenis in gratiam Vulcani πῦρ ἀθάνατον habebat, ſicut Romanorum Veſta.* In quibus verbis non video, quomodo conveniat piſcatori egeno & Siculo ſe conſolari ob perpetuitatem ignis, qui Athenis in Prytaneo ſervabatur. Plura ad hunc locum doctiſſimus Caſaubonus, qui nihil mutat, & meliorem ſententiam exhibet, ſed tamen, quæ non uſque vera mihi videtur, & mihi non ſatisfacit, nec tamen aliquid habeo quid dicam. Meræ mihi ſunt tenebræ, hic locus Saliari carmine obſcurior, accedant alii & lucernam accendant. *Lloyd.* In Prytaneo Arceſilaus nimiô potu ſuffocatus eſt. *Ferrar.*

PRYTANICÆ Veſtes, vide infrà *Verbera*.

PRYTANIS, Euryphontis fil. Spartæ Rex, è Proclo IV. ſucceſſit patri, Labotâ ex Agidis regnante. Sub his primùm Argivis bellum indictum. Ei ſucceſſit fil. Eunomus, Pauſanias *Lacon.*

PRYTANIS, Europi fil. pater fuit Lycurgi, Lacedæmoniorum Legiſlatoris, Salmaſ. *ad Solin. p. 16.*

PRYTANIS, nomen Magiſtratus apud Corinthios, qualis fortè Archontum Athenis. Poſt Teleſtem enim Regem de quo in-

ſtà, nullus deinceps Rex erat, ſed Prytanes (& ipſi) ex Bacchiadarum gente annuum Magiſtratum gerebant. Pauſan. *l.* 2. uſque ad Cypſeli tyrannidem per annos 124. ut vult Helvicus, XC. ut habet *Decaeus* apud Syncellum. Cum verò collecti Regum XI. Prytanumque anni (qui ſunt 41 [illegible]) initium Cypſeli non attingant, conjicit Marshamus, Regem unum, qui ante Bacchin regnaverit annos circiter 30. apud Diodorum deſiderari. Ponitur enim *Automenes Prytanis* primus (quem alii *Regem* adhuc nominant) ab Euſebio Olympiade illâ, quæ Coræbi victoriam præceſſit. Adjice Prytanum annos 90. habes annos Attic. S[illegible]. & Olympiadem XVII. à qua ad Cypſeli tyrannidem hiatus, eſt Olympiadum 9. de quo præſtat. Marsham. *Chron. Canone ad Sec. XVII.* quære etiam hic paſſim, vocibus *Automenes*, *Baccais*, *Teleſtes* uti de Magiſtratu cognomine apud Athenienſes voce *Prytaneum.* Adſſam *de Prytanibus Corinthiis* locum Æliani, ubi [illegible], *per luxuriam immoderatam* Bacchiadarum principatum, quum ad ſummam potentiam perveniſſet, diſſolutum eſſe ait. *Var. Hiſtor. l.* 1. *c.* 19.

PRYTANIS, Ponti fluv. *Arriano.* Vide ſis ibi Stuckium.

PRYTANITIDES, dictæ ſunt olim viduæ illæ, quæ tum alibi in Græcia, tum Athenis inprimis, ſacrum Veſtæ ignem cuſtodirent. Ita enim Plut. *in Numa*, Τῆς Ἑλλάδος, ὅπου πῦρ ἄσβεστόν ἐστι, ὡς Πυθοῖ καὶ Ἀθήνησιν, οὐ παρθένοι, γυναῖκες δὲ πεπαυμέναι γάμων ἔχουσι τὴν ἐπιμέλειαν. *In Græcia, ſicubi ſit æternus ignis, ut Delphis & Athenis, non virgines, ſed viduæ, quarum ætas ad iterum nubendum præterit, curæ ejus præfici ſolent.* Nempe vivebant ἐν πρυτανείοις, unde illis nomen Πρυτανίτιδες namque dixêre loca Veſtæ ſacrata, quaſi πυρὸς ταμεῖα, ut apud Pindari eſt *Scholiaſtem*, quoniam in iis ignis, h. e. lucerna ardens cuſtodiretur, diu noctuque, ne defectu olei extingueretur. Pindarus *Nem. od.* 11. *Ariſtagoræ Prytanis Tenedii honori ſcripta:*

> [illegible] Ἑστία,
> Ζηνὸς ὑψίστου κασιγνήτα, καὶ ὁμοθρόνου Ἥρας.
> *Filia Rheæ, cui ſortitò obvenêre Prytanea, Veſta,*
> *Jovis altiſſimi ſoror, & eâdem ſecum conſidentis Junonis.*

Ubi Scholiaſtes, *Ajunt, Veſtam obtigiſſe Prytaneis, quoniam ſoci publici conſtituti ſunt in Prytaneis, atque in iis repoſitus ignis, qui ſacer nuncupatur.* Poſteà geminum adducit [illegible] mon *Prytanes*, ac repetit, quod dixerat, ἱδρῦσθαι ἐν τοῖς πρυτανείοις τὴν Ἑστίαν, *conſtitui in Prytaneis Veſtam.* Æſchylus Prytaneum hoc *Supplicibus* vocat [illegible], *aram ac focum terræ*: ipſumque Regem nuncupat, Πρύτανιν ἄκριτον, h. e. [illegible]. Dion. Halicarn. *Antiqq. l.* 2. Ἐν ταῖς Ἑλληνικαῖς, inquit, πρυτανείαις, [illegible], *In Græcorum Prytaneis curationem eſſe focus omnibus curæ.* Etiam Athenæus *l.* 4. ſolitos Naucratitas ἐν τῷ πρυτανείῳ δειπνεῖν γενέθλια Ἑστίας πρυτανείδος, *in Prytaneo cœnitantes celebrare diem natalem ejus, quæ ſacris Veſtæ præeſſet*, refert. Vide Gerh. Joh. Voſſium. *de Idolol. l.* 2. *c.* 5. Videntur hæ mulieres pleriſque Viris doctis aſſerviſſe hunc ignem in rogo ligneo, ſemper in combuſtorum locum nova ligna aggerentes: Licetus tamen illum in lucerna exarſiſſe, ex Plutarcho contendit, *de Lucernis Antiqq. l.* 1. *c.* 28. Ita geminum in *Prytaneo* extitiſſe perpetuum ignem ſacrum, [illegible] *l.* 4. *c.* 45. alterum, à Pauſania deſcriptum, qui arſerit in lignis ſuper aras ad ſacrificia comburenda: alterum, Plut. ſuprà commemoratum, in lucerna, Viduarum præfatarum cuſtodiæ demandatâ. Sic in Tarentinorum Curia ſeu *Prytaneo* candelabrum poſuiſſe Dionyſius junior, in quo tot arderent lucernæ, quot anni dies ſunt, legitur apud Athen. *l.* 15. *c.* 19. ex more Veterum qui [illegible] pénſilibus lychnuchis exornare conſuevêre, ut Caſaubonus annotavit ex Plinio, *l.* 34. *c.* 3. Et quoniam maxima cum religione ſolitum caveri, ne olei defectu lucerna extingueretur, hinc Proverb. *Lychnus in Prytaneo*, ad denotandam alicujus rei perpetuam & inexhauſtam copiam. Vide iterum Licetum, *l.* 6. *c.* 112. *Operis præfati* ut & in voce *Prytaneum.* Nec omittendus Pauſaniæ *in Eliac. prior.* locus, qui ſic habet: *Atrio ipſi Prytanei, quum* [illegible], *ad primum ingreſſus dexteram Panos* [illegible] *e cinere ſubſtructus, perpetuo igni tam interdiu, quam nocte, adoletur: e quo* [illegible] *cinerem ad* [illegible], *quam ſuo loco* [illegible] *in altitudinem* [illegible] *ſingulas,* [illegible] *menſe Elei ſacra faciunt,* [illegible] *& aras quoque oleaginis* [illegible] *in libando utuntur.* De Tribunali Athenienſi [illegible], vide ſuprà voce *Dicaſteria*: uti de publica cœna in *Prytaneo*, præmio victorum in Ludis, ſacris, aliorumque bene meritorum hic paſſim, ubi de *Muſeis*, *Olympionicis*, *Opſoniis*, *Præmiis*, it. voce [illegible] &c.

PRZEROVIA, oppid. Moraviæ, ubi Matthias Convaldenſis, unus ex Bohemicæ Eccleſiæ Senioribus magni nominis, obiit ſub initium Seculi 15. Laſicius *de geſtis Fratr. l.* 4.

PRZIBRAMIUS, Johannes, vide *Johannes.*

PS. in nummis Licinii, *pecunia ſignata*. Car. du Freſne *de inf. ævi Numiſmat.*

P.S. in notis Antiquorum, *Poſuit ſibi*: P. S. *plebiſcitum*: P. S.F. *publicè ſibi fecit*, vel, *publicæ ſaluti fecit*: P.S.F.C. *publicæ ſaluti faciendum curavit*, vel *Publico*, vel, *proprio ſumtu faciendum curavit*: PSC. *plebiſcita* &c. ſignificat &c.

PSACHNION. Græcè ψάχνιον, in *Collectaneis* Anaſtaſii in *exil. S. Martini Papæ. Et continuò exclamans Sacellarius, quendam adſtantium excubitorum conſertam præcepit ſine mora auferre* pſachnion *Summi & Apoſtolici, atque præcipui Paſtoris*; ſeu, ut Sirmondi editio præfert, *Summi & Apoſtolici Chriſtianorum.* Et interiùs. *Cum incidiſſet* pſachnion *beati Viri Excubitor & corrigiam campagenum ejus, ſtatim tradidit eum Sacellarius Præfecto Urbis, dicens: Tolle eum Domine Præfecte & continuò membratim incide illum*: Dominico Macro deducitur à voce ψήγμα, quo denotatur id quod radendo ademtum eſt, adeoque ſignificat *calcarium ſive raſuram partem capitis, ubi formatur Clericalis corona.* Coronam nempe ejus, in ſignum exſecrationis, recidi juſſit Sacellarius, quo ſic degradatus brachio ſeculari tradi poſſet. Unde mox Anaſtaſius. *Statim tradidit Sacellarius Præfecto urbis dicens, Tolle eum Domine Præfecte & continuò membratim incide illum.* Car. du Freſne Sacchecēn legendum putat, ex Græco-barbaro [illegible], nam *ſaccus* Patriarcharum fuit veſtis. Baronius, *A. C.* 651. *num.* 12. & 13. ait, fuiſſe cingulo junctam compagibus peram (Græcis [illegible]) quam ad libellos oblatos recondendos potiſſimùm geſtare Pontifices ſolebant. Quam ſententiam Macer refellit pluribus, in eo tamen cum Baronio conſentit, quod voce hic non ſignificetur ſtola ſeu pallium, cùm, poſt incîſum demum *Pſachnion*, veſtibus ſuis à carnificibus expoliatum Martinum ſigillatim Anaſtaſius narret. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* & utrumque Macrum *in Hierolex.*

PSACUM, Cretæ promunt. Ptol. *Capo Spada* Nigro, in ora Boreali, ubi incipit, Occidental. inter Ciſamum & Dictamnum.

PSAGDA, ψάγδας, idem cum *Sagda*, Σάγδας, quod utrumque occurrit apud *Athenæum* & gemmam ſimul ac unguentum denotat; à cujus colore viridi gemma fortè nomen accepit. Quemadmodum *Myrrhites* dicitur, qui myrrhæ colorem habet; *Libanochrus*, qui thuris; *Stactachates*, qui ſtactæ &c. Sic autem de Sagda gemma Solinus, *c.* 37. *Sagda à Chaldeis uſque ad nos fluxit, haud facilis repertu, niſi, ut perhibent, ipſa ſe capeſſendam daret: namque ingenita ſpiritus efficacia, ſupermeantes naves è profundo petit, & carinis ita tenaciter ad* [illegible], *ut niſi abraſâ parte ligni ægrè ſeparetur*: *Ea* Sagda apud Chaldæos, *propter effectus, quos ex ea ſentiunt, habetur in lapidibus principe, cæteris propter gratiam magis complacet jucundiſſimè virens.* Quæ maximâ parte ex ingenio confinxiſſe Solinum, conjicit Salmaſ. cùm pro his omnibus Plinius, unde alia ſumſit, hæc tantùm habeat, *l.* 37. *c.* 10. *Sagdam Chaldæi adhæreſcentem navibus inveniunt, praſſi coloris.* Vide eum *ad Solin. p.* 705.

PSALIA, Græcè ψάλια, apud Strabonem, *l.* 4. [illegible], *Vectigalia autem gratia rerum exportandarum in Galliam, vel inde importandarum non ferèmerent. Sunt autem iſta eburnea* Pſalia *& torques & vitrea pocula & alia hujuſmodi* [illegible] *ac minuta merces*: ſunt ornamenta equorum, viriolæ ſeu fræna. Uti enim merces Britanniæ, de hac enim loquitur Geographus, quæ exportabantur, erant pelles, canes venatici, aurum, argentum & ferrum: ſic quæ importabantur, erant ἐλεφάντινα ψάλια &c. Diſtinguunt quidem vulgò Grammatici, inter ψάλια & ψέλια, ut ψάλιον *de fræne equi* dicatur, ψέλιον *de viriola.* Sed Auctores hæc diſcrimina non raro inſuper habent. *Heſychius*, ψάλια, κρίκοι, [illegible], In Epigrammate Græco,

> ——— ὁ ψαλίοισιν ἵππον,
> *frænans equum* &c.

Latini *Viriolas* vocant. Gloſſæ *Viriola*, [illegible], ψέλιον, [illegible]. Sunt autem viriolæ κρίκοι, i. e. *circuli*, ex ebore plerumque fieri ſoliti. Salmaſ. *ad Solin. p.* 245. Vide quoque infrà, in voce *Pſilia.*

PSALLENDA, in Ritu Ambroſiano, dicitur Antiphona illa, quæ in fine Laudis & Veſperarum recitatur, in Eccleſia Romana pro commemoratione alicujus Sancti, Dominic. Macer. *in Hierolex. Pſallentium* verò & *Pſallentia*, in eadem Eccleſia, cantus Eccleſiaſticus eſt. *Ibid.*

PSALLENTES, qui & *Pſalliani*, vide hic infrà.

PSALLIANI, Hæretici, *Euchitæ*, *Maſſaliani*, memorati Auguſtino *Hæreſ.* 57. Vide ſuprà *Precatores*, nec non in voce *Pſallentes.*

PSALLOCITHARISTÆ, apud Sueton. in *Domitiano*, *c.* 4. ubi alii legunt *Pſilocithariſtæ*, quod vide.

PSALMELLUS, in modo dicto Ritu, dicitur *Graduale*, ſeu Antiphona, quæ poſt Epiſtolam cantatur; quia penès Ambroſianos quoddam reſponſorium ſignificat, quod in Matutino Feriali Quadrageſimæ recitatur, ut ait Macer. *in Hierolex.*

PSALMI, vox ſacra. Horum ſignificatio laxa admodum eſt, cùm libri Canonici V. T. in Moſen, Pſalmos & Prophetas dividuntur. Strictiùs vocem uſurpant, qui illam ad denotandos 5. libros Poëticos, Jobum, Pſalmos, Proverbia, Eccleſiaſten & Canticum, adhibent. Per excellentiam, pro *Pſalmis Davidicis*, quorum 150. frequentiſſimè ſumitur. In hos. *in univerſum*, vel partes extant: Ænetii *Tractatus*, in 8r. Lipſiæ A. C. 1574. Æpini *Enarrationes*, in 8r. Francof. 1555. Agathias. Agelii *Commentar.* in fol. Romæ 1607. Alcuinus. Aleſius. de Aliaco. Ameliu[illegible]. Ameſii *Lectiones*, in 8r. Amſtelod. 1658. Amyraldi *Paraphraſis cum Annotat.* Salmurii 16[illegible]. Anaſtaſius. Anibertus. Antonius. Apollinaris. Aquaviva de Aquino. Arcularius. Arnobius. Aropæus. Aucherius. Avendano. Auguſtini *Tractatus*. de Avila. Ayguanus. Backii *Comment.* Backmeiſteri *Explicatio Pſ.* 16. 21. 22. in 8r. Roſtochii 1605. Baro. Baſilii *Homiliæ*. Barbatus. Baumbach. Beckii *Analyſis Pſ.* 2. in 4to. Baſileæ, A. C. 1618. Beda. Bellarminus. de Bello Viſu. Benzonius. Berna. Bernardi *Sermones*. Beri *in Pſ.* 118. 142. Baſileæ A. C. 1551. Beumlerus. Bezæ *Paraphraſis*. Bocchii *Obſervationes Phyſ. Ethic. Polit. Hiſtor.* in 8r. Antv. Plantin. Bonaventura. Botta. Bovillus. Car. & Franc. Bourdoloſius. Brandmylleri *Conciones*. Bredenbachii *Commentar. in Pſ.* 69. *prior.* in fol. Col. 1560. Brentii *Decades* 11. Brunones tres. Buceri *Explan.* fol. per Rob. Steph. 1554. Buchananus. Buchius. Bugenhagii *Expoſitiones*. fol. Baſil. 1524. Buonriccius. Bythneri *Lyra Prophetica*. in 4to. Londini 1664. Calderarius. Calovii *Adnotat.* Calvini *Comment.* in fol. Cambelianus. Campenſis. de Carolis.

rolis. Caſſiodorus. à Caſtro. Cheekus. Cheſinus in *Pſ.* 51. in 4to. 1612. Chryſoſtomi *Homilia*. Chytræus David & Nathan. Ciconia. Coſius. Coccejus. Cognatus. Coleras. Colius. Contarenus. Cooperi *Expoſitio Pſ.* 51. & 119. Coppenii *Nota*, in 4to. Heidelb. 1619. Corderius. Cornerus. Cramerus. Crommius. Cruciger. Crucius. Cubiculatius. Delrio. Deucerus. Didymus. Dracontes. Drieſchii ſeu Druſii *Fragmenta & Interpr. Gr.* in 4to. Antv. 1581. Dubravius *in Pſ.* 5. Duporti *Metaphraſis metrica*, in 4to. Cantabrig. 1666. Eberardi *Explicatio Pſal.* 31. 50. 133. in 8r. Witeb. 1572. Engerdus. Epiphanii *Synopſis Interpretatum*. in fol. Baſil. 1588. Ephrem. Eraſmi *Enarratio*. Erpenii *Comm. in Pſ.* 130. Euſebius. Euthymius. Fabri *Pſalterium quintuplex*. fol. Col. 1541. Fabricii *Conciones*. Fayus *in Pſ.* 49. & 87. in 8r. Genev. 1609. Felinus. Pevardentius. Figueiro. Finckii *Meditationes*, *in Pſ.* 11. *priores* in 12. Jenæ 1616. &c. Flaminii *Paraphraſis & Nota*. Flaminus. Folengius. Ford. Formicarius. Fornerius. Frobenii *Analyſis Pſ.* 24. in 4to. Witeb. 1591. Gagneius. Grileri *Prælectiones*. Genebrardus. Gerardi *Annotationes*, in 4to. Geſnerus. Ginnaſius. Godeau. Gulerus *in Pſ.* 119. Germ. Gomezius. de Granada. Graphæus. Grevii *Conciones*. in 8r. Brixiæ 1602. Gregorii Nyſſ. *Comm. in Pſalmorum Inſcriptiones*. Grynæi *Enarratio Pſ.* 19. 110. 133. in 8r. Genevæ 1579. Gualtheri *in Pſ.* 94. *priores Homilia*. Guilielmi. Haberkorni *Conciones*. Greſſæ. 1651. in 4to. de Hales. Hamondus. de Harentals. Haymo. Helmichii *Analyſis*, in 4to. Amſtel. A. C. 1621. Hemmingii *in Pſ.* 21. *priores Pſ.* 25. 81. 84. *Enarrat.* Hempelii *Pſalterium*. in 8r. Witeb. 1595. Herbornæ. Hutterbuchius. Heshuſii *Comment.* fol. Helmſtad. 1586. Heſſus. Hieronymus. Hilarius. Hildershami *Theologia Pract. ſeu Conciones*. *in Pſ.* 51. 2. 9. *pr.* Angl. & Belg. in 4to. Hildeſemii *Meditationes*, *in Pſ.* 15. *priores Pſ.* 15. 133. Antver. & Colon. Hoë *Explicatio Pſ.* 8. 110. Hofmannus. Honorius. Hopperi *Paraphraſis*, in 8r. Antv. Plantin. Ejuſdem *de uſu Pſalmorum lib.* Hoppii *Elucidatio Pſ.* 128. in 8r. Gorlitz. 1578. Hormolдus. Hulſii *Nota*, in 12. Lugd. Bat. 1655. Huſſi *Enarrat. Pſ.* 108. *ad* 118. Hyperii *Expoſitio Pſ.* 12. 20. 22. Marp. 1542. Janſenii *Commentaria*, in fol. Antv. 1614. Janſonius. Idiota. de las Infantas. à Jeſu Maria. Joachimi *Pſalterium* 10. *Chordarum*, in 4to. Venetiis. R. Joel ben Schuat. Jonſtoni *Paraphraſis*. Jorgius Dori. Joſeph aben Jechija. Julius. Junii *Enarr. in Pſ.* 4. *priores*, *dein* 101. 122. 123. Juſtinianus. Lake *in Pſ.* 1. & 51. Angl. Londini A. C. 1629. Lameti *in Pſ.* 16. *priores* in 8r. Pariſ. 1548. de Lavel. Leigh *in Pſ.* in fol. Londini 1657. Lindanus. Lippomannus. Lombardus. Lonicerii *Exegeſis*. Longlandi *Sermones* in fol. Lond. A. C. 1518. Lorinus. Loſſius. Ludolphus. Lutheri *in Pſalmos* 22. *priores &c.* Maçon. Magnetius. Major Georh. & Joh. Maldonatus. Malvendus. Marcellinus. Marcellus. Marloratus, in fol. Martinius. Medraſch tchillim. Melanchthon *in Pſ.* 1. 34. 100. *uſque ad* 133. Meronus *in Pſ.* 145. Metropagita *in Pſ.* 11. & 109. Pragæ 1591. Meurſii *Meditationes in Pſ.* 116. *& in partes* 3 *priores Pſ.* 119. in 12. 1604. Michaëlis *Decachordon*. Colon. A. C. 1600. Molinæi *Meditatio in Pſal.* 123. Molleri *Enarratio* in fol. Genev. 1661. Montani *Elucidat. in Pſ.* 31. *priores* in 4to. Antv. A. C. 1574. 1605. Morlinus. Mureti *Pſalterium* in 8r. Pariſ. 1586. de Muis *Comm. lit. & Hiſtor.* fol. Pariſ. 1650. Muſculus. Myconii *Enarratio Pſ.* 101. Bremæ 1548. Mylii *Meditationes in Pſ.* 23. Naclantus. Nanoclius. Naogeorgius. Nauſea. Nicetas. Nobilius. Nicolſoni *Expoſitio*, Angl. in fol. Lond. 1662. Oecolampadii *in Pſ.* 73. *ad* 79. in 8r. Baſil. 1543. Origenis *Homilia in Pſ.* 36. 37. 38. Oſiandri *Annotationes*, Oſorius. Oſwaldus. Palanterius. Pampolitanus. Panicarolæ *Paraphraſis*. Parez. à Paſtura. Pelargi *Explicationes Pſ.* 16. 22. 29. Peregrini *Diſcurſus in Pſ.* 51. Ital. Bononiæ 1579. Petavii *Paraphraſis Græc.* Perelius *in Pſalmos graduum*. in 8r. Brem. 1602. Pictorius. Picus. Piſcatoris *Comment.* 8r. Pitiſci *Idea Conc.* in 4to. Francof. 1620. Pizza. Polanus *in* 14. 15. 16. 22. Porretanus. Pozo. Pricæi *Comment.* de Primis. Proſper. Pulſictus. Puteani *Catena Patr.* in fol. Pariſ. 1530. Radmannus. Rapicius. Rathbertus. Regius. Remigius. Renaudianus. Rennecherus. Reuſſius. Riveti *Enarrationes in quoſdam Pſ.* Rollocus. Rudingerus. Ruffinus. Sacratus. Sadeelis *Meditationes in Pſalm.* 32. Sadoletus *in Pſalm.* 50. & 93. Samplonus. Sanctius. Sangrinus. Savanarola, *in Pſalmos* Ital. in 8r. Venet. 1543. *In Pſ.* 50. 70. 79. *Comment.* duodec. Tubingæ 1621. Sceptæi *Connexio liter.* in 4to. Romæ 1591. Scheræus. Schnepfius Erhard & Theod. Sculteti Abr. *Idea Concion.* Sculteti Jac. *Analyſis Log. Rhet.* in 8r. Witeb. 1619. Siberus. Sixtus Senenſ. Slotanus. Sohnii *Expoſitio*, à *Pſ.* 58. *ad* 69. & *Pſ.* 110. 130. in 8r. Sigenæ 1598. Stampelius. Stella. Stephanii *Pſalterium quintuplex*, in fol. Pariſ. 1513. Stöckle *Clavis* in 8r. apud Comelin. 1604. Strigelius. Sylveſtranus. Szegedinus. Tarnovii *Comm. in Pſ.* 10. *priores* in 4to. Roſtochii 1628. Tegetmeierus. Temple. Titelmannus. Theodoreti *Commentaria*. Toletus. Toſſani *Dilucidat.* & *in Pſ.* 2. *Prælectiones*. Tremlnius. de Turre Cremata. Toſcanus. Tyraboſchus. du Val. Varlenius. Velaſquez. Vetterus. Vicarius. de S. Victore Hugo & Richardus. Vitalis à Forno. Vitus Nic. & Theod. Vives. Ulenbergii *Paraphr. Pſ.* 90. Coloniæ A. C. 1591. Waſeri *Analyſis Pſ.* 110. Weitweiler. Wellerus. Werſtemius. Wicelii *Nota*. Col. 1530. Widebrami *Pſalterium*. Wigandus. Winerus. Willotus. Wirthenbergius. Wiſlingius. Wolfius *in Pſ.* 94. *ad finem*. Zamariel *in Pſ.* 32. Gall. in 8r. Zeemneri *Analyſ. Exeget. &c. Pſ.* 10. octav. Zichemii *in Pſ.* 40. Ant. 1556. Zwingerii *Analyſis Pſalmi*. in fol. 1600. Zuinglii *Explicatio*, &c. Vide Crowæi *Elenchum Scriptorum*. In *Pſalmos Pœnitentiales*, in ſpecie, extant: Alcuinus. de Aliaco, Arcularius. Aretinus. Atavantius. Backmeiſterus. Balduini *Comm. cum textu triplici*, in 8r. Witeb. 1599. Berus, Baſileæ 1551. Beurhuſii *Analyſis*. in 8r. 1589. Northuſæ. Bourgheſii *Meditationes*. Duac. 1579. Bochii *Expoſitio*. Buratellus. Capionis *Commentar.* in 8r. Tubingæ 1512. Croquetii *Sermones*. Gall. Duaci 1579. Fischeri Joh. *Commentaria*. Angl. in fol. Lond. 1557. Fischeri Oſw. *Expoſitio*. Ingolſtad. 1567. Geheci *Enarratio*. in 8r. Lipſ. 1595. Gerſonis *Expoſitio*, & Gregorii M. Haywardus *in Pſal.* 6. 32. & 130. Angl. & Germ. Hilcemeri *Anal. Log. & Rhet. Exp.* fol. Auguſtæ Vindel. 1616. Hildershami *Conc. in Pſ.* 51. *verſ.* 9. Angl. & Belg. in 4r. Iſchurius. Lapidani *Meditationes*. in 8r. Lovan. 1530. Magerus. Major, in 8r. Witeb. 1565. Montani *Comm.* in 12. Antv. 1569. Nevillaeus. Pariſ. 1556. Pelargus. Pepinus. Petrarcha. Reuchlinus. del Rio. Riveti *Meditationes*. in 12. Arnheim. 1638. Saja. Savanarola. Seberius. Siberus. Simpſonus. Stampelii *Explicatio gemina*. in 8r. 1611. Fr. March. Stervonii *Paraphraſis*, Belg. Antverpiæ. Varſevicius. de la Vega. Vegius. Vives. Ulenbergius. Wicelius. &c. Vide *ibid.*

PSALMISTA. Græc. Ψάλτης. in Eccleſia Romana Eccleſiaſticus ordo eſt, unus ex minoribus, qui *Cantor* dicitur in Concilio Toletano. In Bibliotheca domus Profeſſæ Mediolanenſis Societat. Jeſu in quodam pervetuſto *Pontificali MS.* reperitur, cum ſimplex Sacerdos hunc ordinem conferre ſoleret, talia verba dixiſſe: *Vide ut quod ore cantas, corde credas, & quod corde credis, operibus comprobes.* Idem habetur in *Pontificali Romano Pſalmiſta*, i.e. *Cantores poſſunt abſque ſcientia Epiſcopi, ſola juſſione Presbyteri, officium ſuſcipere cantandi, dante eis Presbytero, vel potius Epiſcopo, antiphonarium in manus & dicente, vide, ut quod ore cantas* &c. Vide quoque Durandum, *l.* 2. *c.* 3. ubi inter alia oſtendit, in 55. *Canon.* Clericum primi ordinis Pſalmiſtam dici, & *Pſaltem* hodieque à Græcis vocari. Officium ejus *Iſidorus* hiſce deſcribit: *Ad Pſalmiſtam pertinet officium canendi, dicere benedictiones, Pſalmos, laudes, ſacrificii reſponſoria & quidquid pertinet ad canendi peritiam* &c. Hinc *Pſalmiſtatus*, dignitas & ordo Pſalmiſtæ. Vide *Gloſſ. in can. Illud nos diſt.* 77. & plura hanc in rem apud Macros *in Hierolex.*

PSALMORUM Cantus, in Eccleſiam Chriſtianam introductus, duobus choris alternatim pſallentibus, quod *Antiphonam* vocant, jam tempore Conſtantii Imperatoris Flaviano Diodoro auctoribus: Altius tamen originem repetit Socrates, *l.* 6. *c.* 8. *in Honorio & Arcadio*, referens Ignatium, Angelos antiphonis hymnis SS. Trinitatem collaudantes vidiſſe, hinc formam iſtam canendi Antiochenæ Eccleſiæ tradidiſſe. Rem à Græcis ad Latinos detulit Ambroſius. Sigebertus A. C. 387. A Romanis in Galliam pervenit, tempore Gregorii M. ſub Carolo autem M. perfectionem accepit. Vide Henr. Spelmann. *Gloſſ. Arch.* Cecinit *Pſalmum* in eculeo Theodorus apud Ruffinum, *l.* 1. *c.* 36. In templo Serapidis nocte, quæ dejectionem ſimulachrorum ſubſequuta eſt, ſub Theodoſio Majore auditus eſt, qui *Hallelujah & Pſalm*, caneret: apud eundem, *l.* 2. *c.* 25. *&c.*

PSALMUS, à Cantico qui differat, exponit Auguſtin. *in Pſalm.* 67. *Inter Pſalmum & Canticum hoc intereſt, quòd Canticum ore profertur, Pſalmus autem viſibili organo adhibito, i. e. Pſalterio, canitur.* Quod confirmat Gregorius Nyſſenus *Tract.* 2. *in Pſalm. c.* 3. ψαλμὸς μέν ἐστιν ἡ διὰ τοῦ ὀργάνου μουσικοῦ μελῳδία, *Pſalmus quidem eſt melodia organo Muſico fieri ſolita.* Adde Eucherium *de Quæſtionibus utriuſque Teſtamenti*, *Papiam*, *Lexicon Græc. MS.* apud Car. du Freſne, Alios. Certè ψαλμὸς, vocabulum Græcum, à ψάλλω eſt, *tango* leni quodam motu percutio: unde ψαλτήριον, *Inſtrumentum, quo pſallitur.* Quod nomen à LXX. Interpretib. inditum eſt *Libro Pſalmorum Davidis*, quæ inſcriptio à Luca Evangeliſta uſurpatur, *c.* 20. quando Dominum ipſum ſic loquentem introducit, *v.* 42. *& ipſe David dicit in libro Pſalmorum, Dixit Dominus Domino meo* &c. Idem Actor. *c.* 1. *v.* 20. Petrum citantem *Pſalm.* 69. *v.* 26. *Scriptum eſt in libro Pſalmorum, fiat commoratio ejus deſerta.* Cum titulus apud Ebræos ſit ספר תהלים *Sepher Tehilim*, i. e. *Liber laudum* ſeu *laudationum*, forma maſculina anomala, qua utuntur Rabbini, loco fœmininæ תהלות *tehiloth*, in Bibliis uſitatæ. Fuit autem ψαλτήριον, quo Pſalmi occantari ſolebant, inſtrumentum Muſicum triangulare, quod Δ. *delta* Græcum majuſculum forma referebat, ut ajunt, ſuperius ventrem habens concavum, in quo decem erant chordæ: quæ cùm digitis tangerentur, à parte ſuperiori dulcis reddebatur ſonus, qui propriè ψαλμὸς dicebatur, h. e. conſona & concinna illa melodia, quæ ex chordis pſalterii ad tactum digitorum reddebatur. Hinc *Pſalterium* ad librum ipſum & *Pſalmorum* nomen ad Hymnos tranſlatum eſt. Hebræi inſtrumentum illud נבל *nebel* vocant, *Nablium* vel *chelyn* quod unum omnium Muſicorum inſtrumentorum rectiſſimum eſſe dicunt, nihil in ſe vel perverſum continens vel obliquum. Auguſtinus ἀλληγορικῶς hic, *in ſua Pſalmorum explicatione*, ait, *Per Spiritum Sanctum agitatam fuiſſe gratiam Dei in ſuperioribus inſpiratam huic organo, quod Pſalterium appellatur, quia hoc ſolum organorum Muſicorum ſonos de ſuperioribus habet quo docemur, quæ ſurſum ſunt —— attendere, & quæ infima, i. e. vitia carnalia, devitare.* Porrò, *Pſalmorum* formam fuiſſe metricam & ad Muſicam accommodatam, apud pleroſque in confeſſo eſt: quo autem genere metri ſcripti ſint, etiam Ebraicæ literaturæ peritiſſimi, negant ſe exactè ſcire. Ut de Auctore eorum, Spiritu S. & Amanuenſibus ejus, Moſe, Salomone, Aſapho, Aliis, ni dicam: Diſtributio ſeu Diviſio *Libri Pſalmorum*, ſecundum nonnullos, in quinque ſit partes ſeu libros, quorum I. habetur, à principio uſque ad Pſalmum 40. II. à 40. uſque ad 71. III. ab 71. uſque 88. IV. ad 88. uſque ad 105. V. ad 150. eo quòd toties reperiatur in Pſalmis hæc clauſula, *Amen, Amen.* Sed partitionem hanc rejiciunt *Hilarius* & *Hieronymus* ſequuti Ebræorum auctoritatem, & maximè Apoſtolorum, qui ſemper in N. T. Pſalmorum librum nominant unum aſſerentes Volumen: quæ ſententia etiam Auguſtino probatur *in Pſalm.* 150. Interim non inutiliter Athanaſius *Pſal-*

Pſalmos diſtribuit, in [illegible], i. e. *Enarrantes*, [illegible], *Admonitorios*, [illegible], *Prophetico*, [illegible], *precatorios*, [illegible], i. e. *in Confeſſione verſantes*. Quoſdam præterea agnoſcens, qui [illegible], *admixtos*, habeant vel ſupplicationem cum confeſſione, vel vaticinium cum hiſtoria, vel adhortationem cum cantico &c. quos omnes ordine recenſet *Epiſt. ad Marcellinum, de Interpr. Pſalm. Tom. I.* ubi late hoc argumentum tractat. Vide Andr. Riverum, *Prolegom. de Pſalmis*, vel ibidē Coccejum in *Pſalmos*. Canebantur illi, apud veteres Chriſtianos, ſapientum, Chryſoſt. *in Pſalm.* 41. Clemens *l.* 6. & 7. *Strom.* nec non *Paedag. l.* 2. *c.* 4. Inter opera diurna. Baſilius Cæſar. *Epiſt.* 1. Theodoretus, *Praef. in Pſalmos*, idem Chryſoſt. in *Pſ.* 41. in conventibus maxime iuxta. 1. Corinth. *c.* 14. *v.* 26. idque a mulieribus quoque, quod poſtmodum ſublatum, Iſidorus Pelus. *Ep.* 90. *l.* 1. Græci recentiores, illos in XX. claſſes, quas [illegible] vocant, quaſi *Seſſiones*, hoſque iterum in tres partes Græce [illegible] ſeu *ſtationes*, dividunt, quas hymno illo [illegible] &c. terminant; aliter ac fit in Eccleſia Latina, quæ hymnum hunc poſt omnes Pſalmos recitat. Vocant autem [illegible], judice Balſamone, quod Concilii Laodicenſ. decreto, in unoquoque Pſalmo, interjecto ſpatio lectio fieret, ne, dum Pſalmi uno contextu legerentur, tædium auditoribus oboriretur. [illegible] verò, quod *ſtantes* recitant, vel, quod lectione finitâ ſtant & quaſi reſpirant. Hoc modo diviſos Pſalmos quo pacto per totum annum recitare ſolerent, docet Cl. Suicerus *Teſ. Eccl.* voce [illegible] ex Leone Allatio. Vide quoque *Typicum* Sabæ, *Triodium*, *Euchologium* & *Horologium*: uti de Latinorum circa hæc ritibus, infrà quædam, & plura hanc in rem, in voce *Pſalmi*; item *Pſalmorum cantus*. Sed & præter *Pſalmos Davidis*, cantabant nonnulli olim Pſalmos, *Salomonis* dictos aliorumque, quod vetitum *can.* 59. Concil. Laodiceni. ubi [illegible] i. e. *privatorum* nomine indigitantur. At, quod de ſeipſo, in media Eccleſia, Paſchatis die, uxores *pſallere* juſſit Paulus Samoſatenus, blaſphemæ impudentiæ apex eſt. Vide Euſebium, *Hiſtor. Eccl. l.* 7. *c.* 30. laudatum Suicero ubi ſuprà: uti *de diſtinctionibus Pſalmorum* in Eccleſ. Romana ſuprà, in *Chora*, *Nocturni*, & hic infrà.

EPITHETA PSALMORUM VARIA, MAXIME APUD ECCLESIÆ ROMANÆ SCRIPTORES.

α. PSALMI *Abecedarii*, dicuntur Auguſtino *Enarrat. in Pſalm.* 118. *concione* 32. illi Pſalmi, quorum verſus literis Alphabeti Hebraici reſpondent: inter quos eminet Pſalmus 119. Idem Auguſtinus *Abecedarium* vocavit Pſalmum, quem ipſe contra Donatiſtas compoſuit. vide eum *Retract. l.* 1. *c.* 20. β. *Pſalmi Allelujatici*, Hieronymo, *Epiſt.* 7. 17. 137. appellantur, qui *Allelujah* pro titulo habent, numerò 20. nempe 104. uſque ad 118. dein 134. 135. 145. uſque ad 50. γ. *Pſalmus Apertionis*, apud Amalarium *de Offic. Eccl. l.* 3. *c.* 9. quem in nocturnis ab Abbate dici jubet *Regula* Magiſtri, *c.* 43. eſt Pſalmus, *Domine labia mea aperies* &c. δ. *Pſalmi Aſcenſionis*, vide *Graduales*. ε. *Pſalmi Baptiſmales*, qui in diebus Baptiſmalibus recitari conſuevêre, nempe in Dominica nocte, Reſurrectione Domini & Pentecoſtes, numerò tres ſunt, ut videre eſt apud Durandum, *Ration. l.* 6. *c.* 69. *num.* 4. ζ. *Pſalmus Cantici*, apud Ruffinum Aquilejenſem *in Pſalm.* eſt, cùm, organo præcinente, ſubſequens vox chori cantantis auditur &c. η. *Pſalmi Directanei*, qui, uno eodemque vocis tono, nullâ modulatione pronuntiantur. Vide *ſuprà*. θ. *Pſalmi Dominicales*, *in Martyrolog. Rom. c.* 41. qui diebus Dominicis in Eccleſia recitari ſolent. ι. *Pſalmi Familiares*, apud Udalricum *in Conſuetud. Cluniac. l.* 1. *c.* 46. dicuntur, *qui in omnibus* 12. *lectionibus horas ſequuntur*. κ. *Pſalmi Feriales*, *in Microlog. c.* 5. vocantur, qui in Feriis recitantur: Dominic. Macer in diebus hiſce unicum nocturnum XII. Pſalmorum recitari, monet in voce *Nocturnus*. λ. *Pſalmi Fortiores*, in *Reg.* Benedicti *c.* 18. Pſalmi longiores dicuntur. μ. *Pſalmi Graduales*, dicti ſunt Pſalmi XV. à Pſalmo 120. uſque ad 135. Hebr. *Amahaloth*: vel quia canebantur in XV. Templi Salomonici gradibus; vel quia vox gradatim elevabatur. In Eccleſia Romana recitabantur quotidie tempore Quadrageſimali: donec Pius V. in Feriis quartis jejuniorum in Choro illos recitari ſtatuit; ab hac obligatione eximens eos, qui extra Chorum ad officium recitandum tenentur, conceſſit tamen 50. dies indulgentiæ illos recitantibus, tam in Choro, quam extra, ut ex ejus *Bulla* Breviario præfixa patet. Vide Macrum *ubi ſuprà*. Car. du Freſne Pſalmos hos ad quinque parvas Horas, in quotidiano officio Deiparæ, congruè diſtribui, addit. ν. *Pſalmus Invitatorius*, item nudè *Invitatorium*, appellatur Pſalmus 95. *Venite exultemus* &c. apud Durandum, *l.* 5. *c.* 3. *n.* 10. 11. & 12. Macer verò *Invitatorium* vocat antiphonam, quæ ad hunc Pſalmum replicatur, in voce *Invitatorium*. ξ. *Pſalmus Miſericordiæ*, Pſalmus 51. appellatur, à Gervaſio Tilberienſi *in Otiis Imperatoriis*, *Deciſione ſeu Parte I.* ο. *Pſalmi pro Octava*, quod Inſtrumento Muſico 8. chordarum canerentur, apud Macros *in Hierolex.* π. *Pſalmus Paroemiacus*, [illegible], ſic dictus Pſalmus 104. *Benedic anima mea Domino*, quod ab eo Græci Veſperas, Miſſam aliaque officia auſpicentur. ρ. *Pſalmi Plebeji & Vulgares*, à privatis imperitiſque hominibus compoſiti, in Eccleſia cantari vetantur Conc. Laodic. *can. ult.* Vide Henr. Valeſ. *ad Euſeb. l.* 7. *c.* 24. σ. *Pſalmi Pœnitentiales*, dicuntur VII. hi videl. Pſalmus 6. 32. 38. 51. 102. 130. & 143. Vide ſuprà in voce *Pœnitentiales*. τ. *Pſalmi Proſtrales*, *Proſternales* ſeu *Proſtrati*, vide ſuprà *Proſtrati*. υ. *Pſalmi Refectionum*, qui tam poſitâ, quàm levatâ menſâ, à Monachis recitari ſolent, vide *Regulam* Magiſtri, *c.* 37. & 43. idque in Dominica vel diebus feſtis cum antiphona vel alleluja: cùm alias *directanei* pronuntiantur. φ. *Pſalmus Reſponſorius*, vide ſuprà *Reſponſorium*. χ. *Pſalmi Salomonis*, ut apocryphi, laudantur Athanaſio *in Synopſi S. Scripturæ*, & Theod. Balſamoni. ψ. *Pſalmi Speciales*, in *Capit.* Aquiſgran. ann 817. dicuntur VII. Pſalmi Pœnitentiales. ω. *Pſalmi Superpoſiti*, in *Reg.* Magiſtri, *c.* 50. videntur dici Pſalmi, *ſuper* tabulas peregrinantium literatorum *poſiti*, Carolo du Freſne in *Gloſſar.* αα. *Pſalmi Typicorum*, apud Græcos dicuntur Pſalm 11. & 146. quod hi in officio Typicorum recitarentur: eorum verò prior [illegible] Tertia, poſterior [illegible] Tertia dicebantur. Apud eoſdem [illegible] vocatur Pſalmus 119. quod ab hac voce incipiat. [illegible], & [illegible] aliud, de quibus ſuo loco. Sed & [illegible] Pſalmorum, pro materiæ diverſitate, nunc [illegible], nunc [illegible], nunc [illegible], nunc [illegible], nunc [illegible] nuncupantur, ut *hinc* ſuprà *c.* &c. Vide plura hanc in rem apud Car. du Freſne & Macros Fratres *d. l.* de *Pœnitentia* verò *Pſalmorum*, in eadem Eccleſia diximus aliquid ſupr. in voce *Palmata* & *Pœnitentia*. Vide etiam infra in *Superpoſitis*.

PSALTERIUM, Græcè [illegible], inſtrumentum Muſicum, quo Pſalmi decantabantur; unde vox ad ipſos *Pſalmos* ſeu Hymnos ſignificandos tranſlata, uti ſuprà diximus, in voce *Pſalmus*. Cujus libri facta (quo in Græcorum officiis nullus frequentior) inſpectio, divinationis ergo prohibita in *Capitulis* Caroli M. *de div. rebus ann.* 789. *c.* 4. *De codicibus vel tabulis requirendum, & ut nullus in* Pſalterio *vel in Evangelio vel in aliis rebus ſortiri præſumat, nec divinationes aliquas obſervare.* Cujuſmodi [illegible] ſpeciei etiam mentio eſt, in *Pœnitentiali Mſ.* Thuan. *Reperiſti ſortes in codicibus, vel in tabulis, ut plures ſolent, qui in* Pſalterio *& in Evangelio, vel in aliis hujuſmodi rebus, ſortes præſumunt* &c. Vide infrà ubi *de Sortibus ſanctorum*. Aliter verò vox ſumitur, apud Joannem Epiſcopum Abrincenſem *de Offic. Eccleſ. In omnibus Horarum precibus ſemper. Miſerere mei Deus: cui ſi placet, unum* Pſalterium *Pſalmorum ſubjungatur.* Ubi ſeptem Pſalmi Pœnitentiales, quibus Litaniæ SS. ſubnecti conſuevêre, videntur *Pſalterii* nomine indigitari. Sed & eam precationis formulam, quam vulgò *Roſarium* nominant, ſic appellari deprehendimus apud Eccl. Rom. Scriptores, eò quod 150. Pſalmorum Davidicorum numerum referat, eorumque vice ſubſtituatur: cujus quidem Roſarii auctor vulgò habetur Dominicus, pro Sancto inter ſuos habitus. Vide Car. du Freſne in voce *Capelina*. Apud Paulum JC. tandem, *Pſalterium* canticum vocatur, in alterius infamiam compoſitum, *l.* 5. *Sentent. c.* 4. uti annotavit Pratejus, apud Joann. Calvinum, *Lexic. Jurid.* in voce *Pſalterium*. Vide & ſuprà *Exedarius*, item *Famoſus*. Tenebantur verò olim Clerici Monachique totum Davidis *Pſalterium* memoriter tenere, dicereque ſolebat Auguſtinus, *Sacerdotis nomen non mereri, qui id non poſſit.* De Gregorio quoque Magno legitur, neminem eum in Epiſcopum conſecrari permiſiſſe, qui *Pſalmos ignoraret*, vide eum, *l.* 4. *Ep.* 21. 23. 45. &c. Quæ cauſa fuit, quod Donatum Archidiacon. & Joann. Sacerdotem, in Præſulatum Ravennenſem electos, ſibique ab Exarcho Imperiali commendatos, rejecerit A. C. 595. uti refert Ughellus, *Ital. Sacr. Tom. II.* Videque quoque hic paſſim, vocibus *Palmata*, *Pœnitentes* &c. De *Pſalterio*, inſtrumento, ſic Scaliger, *Poët. l.* 1. *c.* 48. *Alexander Cutherius Pſalterium refercit chordis. Ariſtoteles trigoni Pſalterii meminit, cujus chordæ eſſent intentæ æquè omnes* —— *Durat etiamnum plectri uſus in Hiſpania & Pſalterii: cujus ſonum miſcent cum ſexo tibia, loco tympani; quod idcirco Tympanum chordatum vocant, Itali Tabaſſum* &c. Sed aliud id ab Hebræorum *Pſalterio*, quod quale fuerit, non adeò exactè conſtat. Vide ſuprà.

PSALTES, Græcè [illegible], qui ſic dicatur in Eccleſia Græca. Vide ſuprà *Pſalmiſta*. His qui præerat, *Protopſaltes* dictus eſt, de qua voce itidem retro actum.

PSALTRIÆ, luxurioſorum Conviviis olim adhibitæ, præter pueros Symphoniacos, de quibus *infrà* agetur. Unde apud A. Gellium, *l.* 19. *c.* 9. habuiſſe quidam ſcribitur, *Scitiſſimos utriuſque ſexus canentes & pſallentes*: & Horat. *l.* 4. *Carm. Ode* 13. *v.* 6.

—— *Illa virentis, &*
Doctæ pſallere Chiæ.

Aur. quoque Macrobius, *Saturnal. l.* 2. *c.* 1. *Quia ſub illorum ſupercilio non defuit*, inquit, *qui Pſaltriam intromitti peteret, ut puella ex induſtria ſupra naturam mollior, canorâ dulcedine, & ſaltationis lubricâ exerceret illecebris Philoſophos*: Unde patet, duplicem earum fuiſſe uſum, tum ut ad lyram ſuavi modulatione vocis compoſitæ convivas oblectarent, tum ut lubricis indecoriſque motibus, libidinem convivarum concitarent. Petitæ autem Gadibus ex Hiſpania. Vet. Schol. *Juvenalis ad v.* 162. *Sat.* 11. *Speras forſitan, quod incipiant ſaltare delicata ac pulchra puella Syria, quoniam de Syris & Afris Gadis condita eſt. Nunc inquit expectas apud me Pantomimas, aut Lyriſtrias de Gadibus, quod laſcivant.* Ipſe Juvenalis,

Forſitan expectas, ut Gaditana canorò
Incipiat prurire chorò, plauſuque probata
Ad terram tremulò deſcendant clune puellæ &c.

In quod ævi vitium Martialis frequentiſſimè invehitur, inprimis *l.* 3. *Epigr.* 62. *l.* 5. *Epigr.* 80. *l.* 6. *Epigr.* 7. *l.* 14. *Epigr.* 203. &c. Sed & in Theatris earum uſum oſtendit Papin. Statius, *l.* 1. *Sylv. ult. v.* 68.

Hic agnoſcitur omne quod theatris
Aut formâ placet, aut probatur arte,
Hoc plaudunt grege Lydiæ tumentes,
Illic cymbala, tinnulæque Gades.

Vide Thom. Dempſter. *in Roſin. l.* 5. *c.* 29.

PSA.

PSAMATHE, Nympha, Nerei filia.

PSAMATHE, Crotopi Argivorum Regis filia, quæ ab Apolline compreſſa, Linum peperit, quem inter ſentes occultatum canes dilacerârunt. Stat. *l.* 1. *Theb.* Ejus ſepulchrum, in *Cenchreeis*, templum inſtar ſpeluncæ, in *Laconicis*, memorat Pauſan. Plura de illa vide apud eundem in *Atticis*, ubi de infante ejus à canibus dilacerato hincque *Pœna* Argivis immiſſa, prolixè agens, Corœbum, qui Pœnam confecerat, poſt mortem monumentô honoratum, in quo ipſe Pœnam interimens, ſculptus, hæcque ſigna omnium in Græcia è lapide factorum antiquiſſima eſſe, addit.

PSAMATHE, fons & oppid. apud Thebas. Val. Flaccus. *l.* 1. *v.* 364.

Qui tenet undiſonam Pſamathen, ſemperque patentem
Tænaron Euphemus.

PSAMATHOS, oppid. & portus Laconicæ in Peloponneſo apud Tænarum urbem. Plin. *l.* 4. *c.* 5. Pauſan. *in Laconic.*

PSAMATOSSIRIS, Rex Parthorum, memoratur Spartiano in *Vita Hadriani*, *Pſamatoſſiru, quem Trajanus Parthis Regem fecerat, quod eum non magni ponderis apud Parthos videret, proximis gentibus Regem dedit.* In membranis Palatinis & editione Mediolan. *Sarmatoſſiris* dicitur, quod propius accedit ad Παρθαμασίριν, ut eum Dio vocat. Sed *Parthamaſiris*, Armeniæ tum Rex, juſſu Trajani occiſus, ut idem refert: is vero quem Parthis Regem idem Imperator impoſuit, *Parthamaſpates* dictus, quem proin perperam Spartianus cum priore confundit. Vide Caſaubonum & Salmaſium *ad l.*

PSAMBARES, apud Solin. *c.* 30. *Apud* Pſambares, *nulla eſt aurita quadrupes, nec elephantis quidem. His proximi ſummam Regis poteſtatem canem tradunt:* idem cum *Sambris*, apud Plinium, vide Salmaſium *ad Solinum p.* 395.

PSAMMENITUS, Amaſis fil. Ægyptiorum Rex, qui à Cambyſe victus, epotô ſanguine taurinô expiavit. Herod. *l.* 3. Vide & infrà.

PSAMMETICHUS I. Rex Ægypti, cujus ſævitiâ (teſtibus Herodotô ac Diodorô Siculô) ducenta millia hominum ex Ægypto in Æthiopiam profugêre. Strabo, *l.* 16. *Tenessis regio vocatur, quam qui Pſammeticum fugerunt, obtinent, & Sebritæ nominantur, hoc eſt, advenæ.* Hujus filios rapuerunt crocodili, inquit *Ælianus*, propter quod ipſum animal ſanctum credidit. Hic Regnum Ægypti adeptus, litigantibus de antiquitate Arcadibus, Phrygibus ac Perſis, duos recens natos infantes conclusit in loco deſertô, admiſſis capris ad lactandos & educandos pueros. Quidam non capras ſed matres propriâ linguâ exſectâ, addidisse autumant, ne poſſent ab illis vernaculam audire & addiſcere linguam. Trienniô exactô idem Rex virum ſilentem ad pueros intrare juſſit. Quô viſô illi adſilierunt, proferentes *bec*, quod Phrygum linguâ ſonat *Panem*. Exinde cognitum Phryges cæteris antiquitate præſtare. Vide *Seſonchoſis.* Fuit autem *Pſammetichus*, ſervus *Tementhi* Regis, qui, oraculi ſorte intellectâ, apertè à Domino ſuo defecit, inductô contra eum magnô Carum numerô. Vide Polyænum, *l.* 8. *c.* 29. *p.* 475. & Plutarchum *Artaxerxe.* Herodot. *Muſâ* 2. Hic ab 11. aliis Regibus qui tum in diverſis Ægypti partibus regnabant, thronô deturbatus, illos poſtmodum omnes ſub jugum miſit, in regnum reſtitutus. *Nic. Lloydius.* Marshamo, *Pſammetichus* hic, in Dynaſtia Saitarum IV. patri Necho ſeu Nechaoni I. ſucceſſit, inter Ægypti Reges præcipuos numerandos, ut qui patriam à tyrannide liberavit & Monarchiam reſtituit, Patre interemptô à Sabacone Æthiope, qui cum Exercitu Ægyptum ingreſſus Regulos oppreſſit, & 50. annis terram ſub jugo tenuit, Pſammetichus in Syriam fugit. Herodot. *l.* 2. *c.* 152. poſt diſceſſum ejus, à Nomi Saitani Ægyptiis revocatus. Erant tum in Ægypto XII. Reguli, uti dicemus ubi de *Sabacone.* Hi, cum aliquandiu pacem inter ſe coluiſſent, diſcordare cœperunt, qua de illorum diſcordia clarè loquitur Eſaj. *c.* 19. *v.* 2. Cum itaque aliquando hi XII. Reges ſacrificâſſent, in Templo Vulcani, Pontifex iis, aberrans numerô, XI. tantùm phialas porrexit. Ibi *Pſammetichus*, qui poſtremus ſtabat, phialam non habens, æreâ galeâ ſibi detractâ, libavit: inſciuſque ſic oraculum, *illum totius Ægypti regnô potiturum qui æreâ phialâ libaret*, implêſſe viſus eſt. Quare cæteri illum maximâ ſuæ potentiæ parte exutum, in paluſtria relegârunt. Ille, conſultô Latonæ oraculô, cum χαλκέοις ἀνδράσι, *viris ære armatis* Ionibus ſcil. & Caribus, hiſque inprimis, qui quòd criſtas galeis primi impoſuiſſent, ἀλεκτρυόνες, *galli*, oraculô Ammonis Tementhi Regi dato dicti ſunt, fœdere initô, cæteros Reges ad urbem Momemphim ingenti prælio devicit, diſſipavit, totôque Regnô potitus eſt. Mox fœderatis, de ſe benè meritis, fundos dedit ad utrumque Nili latus, infrà urbem Bubaſtim, ad oſtium Peluſiacum, qui locus *Caſtra* vocabatur. Rex Amaſis dein Memphim tranſtulit, in ſui ſatellitium, contra Ægyptios, unde *Caro-Memphitæ* dicti. Vide ſuprà: ab hoc tempore Ægypti hiſtoria exploratior Græcis eſſe cœpit. Sic verò rerum ſummam adeptus *Pſammetichus*, urbem Saim, Minervæ templô celebrem, Regiam ſuam Ægypti metropolim conſtituit; de gentium vetuſtate cogniturus pueros ſummo cum ſilentio alendos curavit (quod tamen alii Bocchoridi Regi tribuunt) Nili fontes explorare conſtituit, primus Ægypti Regum (qui & Sacerdotes) vinum bibit, Azotum urbem non ita pridem ab Aſar-haddone Babylonis Rege Judæis ereptam, obſedit annos 29. expugnâvitque, neque Saosducherio, neque Chiniladano, Aſar-haddonis ſucceſſoribus, opem ferentibus. Scythas dein, victô Cyaxare omni Aſiâ potitos, cùm Syriam Palæſtinam ingreſſi Ægypto imminerent, muneribus precibuſque avertit: quô tempore Mileſii cum 30. navibus in Bolbitinum oſtium appulſi ibi *Mileſiorum Murum* condiderunt. Non diu poſt grandævus fato conceſſit, anno Nabonaſſ. 118. regni 54. ſepultus in urbe præfata Sai, in templo Minervæ: ſucceſſore Nechô ſeu Nechaone II. filiô. Vide Auctorem ſuprà laudatum, *d. l. c.* 147. 151. 152. 154. 157. 169. Diodor. Sic. *l.* 1. Strabonem. *l.* 17. Ælian. *l.* 8. Plut. *de Iſide*, & qui totam hujus Regis hiſtoriam in compendium redegit, Joh. Marshamum Equ. Anglum, *Canone Chron. ad ætatem* XVII. & XVIII. it. voce *Sabrua.*

PSAMMETICHUS II. fil. Amaſis, menſe regni 6. captus à Cambyſe, & iram in ſervitutem, & filii mortem fortiter ferens, amici periclitantis clam itatu illachrymatus eſt. Idem Herodot. *l.* 2. & 3.

PSAMMETICHUS, filius Gordii, fratris Periandri tyrannidem Corinthi per triennium tenuit. Ariſtot. *l.* 5. *Polit. c.* 12. Vide ſupra *Gordias.* Fuit autem hic *Pſammetichus* Cypſelidarum ultimus, juxta Strabonem qui Cypſelum μέχρι τρίτων, *ad tertium heredem*, tyrannidem propagaviſſe ait. *l.* 8. ſcil. duravit illa annos 73. & 6. menſes ſub Cypſelo annos 30. ſub Periandro 40. & hoc Pſammeticho 3. Idem, *l.* 5. *c. ult.*

PSAMMIS, ſeu PSAMMITES, Ægypti Rex Necho ſeu Nechaoni II. Patri ſucceſſit, circa annum Nabonaſſ. 137. expeditionem faciens in Æthiopiam mox vitâ functus eſt, poſtquam regnâſſet annos 6. Intra quod ſexennium contigêre *Defectio Zedekiæ, Hieroſolymorum Tyrique excidia & Ægyptiacæ vaſtatio* per Nabuchodonoſorem: adeo ut *expeditio Æthiopica* præfata, cujus Herodot. meminit. *l.* 2. *c.* 161. de Regis fuga poſſit intelligi. Vide Ezech. *c.* 29. *v.* 18. Joſephus à Babylonio Regem peremptum, aliumque in ejus locum ſurrogatum vult, ſed neutrum nominat, reſpiciens ſaltem ad Ezech. *c.* 30. *v.* 13. Vide *Apries.*

PSAMMUS, Rex Ægypti, annô ante Urb. Cond. 38. *Nic. Lloydius.* Tanitarum ſeu Paſtorum XVI. ac penultimus, præfuit annos 10. Gideone adhuc Iſraelitas judicante, Mephre verò in Thebaide regnante. Ante eum Oſorchô, poſt illum Zetem Paſtorum, fatis jam ſub illo ſeſe mirè inclinantibus, moderati ſunt. Joh. Marshamus, *Canone Chron. ex Manethone.*

PSAPHIS, Oropiorum civitas in confiniis Atticæ & Bœotiæ. Hic ſitum erat Amphiarai oraculum, ubi Amphiaraum fugientem, ut Sophocles ait, ſciſſa Thebana tellus hauſit cum armis, curruque quadrijugô. Strab. *l.* 9.

PSAPHO, vir quidam in Libya, qui divinitatis opinionem affectans, quamplurimas aves cepit vocales, & humani ſermonis dociles, quas docuit ſonare hæc verba; μέγας θεὸς Ψάφων, atque ita edoctas emiſit in montes. At illæ quæ didicerant, canebant: ac reliquas item aves ſonare docebant. Porro Libes, cum ignorarent commentum, credentes id divinitus accidere, Pſaphoni rem divinam facere inſtituerunt, ipſumque in Deorum numerum retulerunt. Unde Proverbium, *Pſaphonis aves.*

PSAPIS, Sarmatiæ Aſiaticæ fluv. *Vel Pſatis* Interpretes.

PSATYRIANI Hæretici ex Arianis Synodo Antiochiæ, A. 360. habitâ, Filium quoad voluntatem Patri ſimilem, inficiati, cum ex nihilo factum eſſe, quod & Arius primò ſtatuerat, delirârunt: addentes, in Deo non differre Generationem à Creatione. Theodoret. *de her. fab. l.* 4.

PSAULMIUS Nicolaus, vide *Nicolaus.*

PSEBO, regio interior, quàm Æthiopia, 5. itineribus ab eâ diſtans. Artemidorus ſtagnum eſſe ſcribit. *Steph.*

PSEBO, Græcè Ψεβώ, inferioris Æthiopiæ ingens contra Sinum Arabicum ſita, quam *Thebel* corruptè vocat Appulejus *de Mundo*, ut Salmaſ. *ad Solin.* docet *p.* 1111.

PSECAS, ancilla apud Romanos, ornandis crinibus præfecta. Vetus Schol. *Juvenalis ad v.* 489. *Sat.* 6. *Pſecas*, ait, *Græcè dicitur, quando minutim ſive rarum pluit. Ornatrices igitur componentes rarum aut parum aquæ ſolent mittere, ac velut ψακάζειν: Ergo nomini Etymologiam ab arte ſumpſit.* Diſcreta enim cùm eſſent ancillarum officia, atque nonnullæ diſponerent tantùm crines & in orbes digererent: aliæ crines diſpoſitos digeſtoſque aquis adſpergerent, hæ propriè *Pſecades* ſunt appellatæ. Juvenalis, *loc. cit.*

Nuda humero Pſecas infelix, nudiſque mamillis,
Altior hic quare cincinnus? Taurea punit
Continuò flexi crimen facinuſque capilli.
Quid Pſecas admiſit? Quænam eſt hic culpa puellæ,
Si tibi diſplicuit naſus tuus? altera lævum
Extendit, pectitque comas, & volvit in orbem,
Eſt in conſilio matrona, admotaque lanis
Emerita quæ ceſſat acu. ———

Vide Laur. Pignorium, *Comm. de Servis*, & Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l.* 5. *c.* 35. ut & ſuprà, in voce *Ornatrix.* Antimachum Poëtam *Pſecadem* quoque appellatum fuiſſe, refert Suid. in *Tudide*, ubi Hieron. Wolfius vertit, *rorem*: id enim Græca vox notat. Sed mollities ejus denotari potiùs videtur, ut quòd muliebribus ſe addixerit miniſteriis & capillos Matronarum, inſtar ancillæ, compoſuerit, *interpolarit*, digeſſerit. De eo autem Ariſtophanes in *Acharnens. verſus finem*,

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Antimachum illum Pſecadis
Verſificatorem hominem uſque impurum,
Ut breviter dicam, malè
Jupiter illum perdat!

E quibus verbis cùm *Suidas* ſuam ſententiam hauſerit, ipſum cum memoriâ judicat *Dempſt.* neque enim illum *Pſecadem* ſed *Pſecadis Poëtam* vocat Comicus, h. e. vilis alicujus ancillulæ Ornatricis amorem carminibus aucupantem. Conſule Scholiaſtem veter. & Euſtathium apud Biſetum.

PSELCHIS, in *Itinerar.* Antonini: *Item per partem Arabicam trans Nilum. Contra* Pſelchin, *M. P. X. contra Taloris. M. P. XIII.* &c. locus eſt Ægypti, in Occidentali latere Nili, in quo & Syene. mod

Spelchis alii habent. Vide Salmaſ. ubi ſuprà *p.* 438. 448. & 880.

PSELLA, Græco ψέλλιον inter Veter. armillas. Pollux in *Onomaſt.* inter ornamenta τῶν καρπῶν enumerat τὰ περικάρπια, ψέλλια, χλιδῶνας. *Suidas*, ψέλιον περιχειρίδιον, κόσμος τῆς χειρός. Ubi περιχειρὶς dicitur, à circuli forma brachium ambientis. Diſcrimen autem inter *Pſella* & Pericarpia indigitatum Polluci quodnam ſit, non liquet; interim minus ad eſſe, quam inter *Pſella* & χλιδῶνας, vero ſimile eſt inde, quòd in Codicib. Suidæ nonnullis inter ψέλλια & χλιδῶνας copula intercedit, nulla inter περικάρπια. Utrumque complectitur Polybius. *l.* 2. voce ψελλίων, quum περιχείριος ad τὰ ψέλλια, vel, ut aliis placet, ψέλια ſeu ψέλλια, arctaverit. *Chlidones* verò vel hoc nomine fortè a *Pſellis* differebant, quòd laxiores eſſent fluentesque, unde *Armillæ* verius redduntur: quodque delicatioribus luxurioſisque tantùm in uſu: à χλιδῇ enim, *luxu*, *mollitie*, commodè derivantur. Xenophon. *Ped.* 6. a Brachialibus quoque *Pſellia* diſtinguens, hæc tantùm περὶ τοὺς καρποὺς τῶν χειρῶν poſita fuiſſe, ſolumque carpum ornâſſe; illa verò totum brachii progreſſum cum armis complexa eſſe docet: quem *Pollux*, ut viſum, ſequitur. Quare *Strabo* minimè audiendus, qui etiam ad brachia Pſelliorum uſum extendit, vide Thom. Bartholin. *de Veter. Armillis*, *paulùm ab initio*. Geſtabantur itaque *Pſella*, ubi per carpum manus jungitur. Cœl. Rhodig. *l.* 8. *c.* 13. à nominis argumento comprobat, & in ſummis brachiis geſtari ſolita, quia *Pſellum* Dores ſummum dicant: Unde & quæ ſummis enuntiantur labiis accentiuncula, *Pſelle* nuncupata. Idque ſanitatis causâ, ob micantis arteriæ cum corde conſenſum, cui aurum medelam affert, quam ſuſpicionem annulus apud A. Gellium, *l.* 10. *c.* 10. ſuggeſſit. Majus quippe in carpis, quàm digitis, pulſantium venarum cum corde commercium. Fortè & talia ma averruncârunt, quò ſine amuleta moniliaque per collum demittebantur. Vide iterum Bartholinum *in ſeqq.* ut & infrà *Variola*.

PSELLUS, ſub Conſtantino Duca (inquit Vir Clariſſ. Jo. Voſſ. *l.* 2. *de Hiſtor. Græc. c.* 26.) qui Iſacio Commeno annô ſuffectus 1058. claruit πολυγραφώτατος ille Michael Pſellus. Præfectus fuit ſtudii Michaelis Ducæ, Conſtantini Ducæ filii: qui A. C. 1071. ſucceſſit Romano Diogeni. Atque hæc ſatis liquent ex Zonaræ *Annalibus*. Hujus Pſelli illuſtre eſt elogium, apud Annam Comnenam, *Alexiados l.* 5. Cedreno dicitur τῶν φιλοσόφων ὕπατος. Vide Leonis Allatii diſſertationem. de *Pſellis*, *Lloyd.* ut & ſuprà voce *Michael*.

PSENACO, vicus in Athribite præfecturâ. *Steph.*

PSENERUS, vicus Ægypti. *Steph.*

PSENTRIS, Ægyptius vicus. *Steph.*

PSEPHOBOLUS. Græcè ψηφοβόλος, ſeu ον, apud Johann. Antiochenſem, περὶ Ἀρχαιολογ. διὰ τοῦ ψηφοβόλου, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ ἑπτὰ κόκκων τὰ ἑπτὰ ἄστρα τῶν πλανήτων· διὰ δὲ τοῦ πύργου τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ, *Per pſephobolum & quæ in eo ſeptem grana, ſeptem aſtra Planetarum; per pyrgum autem, cœli altitudo*: vox in re talaria uſitata. Quæ cùm tota ſeptem hujuſcemodi κόκκοις, *granis*, conſtaret, quatuor talis & tribus teſſeris: tam tali quàm teſſeræ, in pyxide aliqua lignea moveri concutique ſolebant, priuſquam ſuper tabulam funderentur. Quod genus vaſculi ψηφοβόλον vocabant, quòd ψήφους, h. e. *talos teſſeraſque* jactaret; diverſum à pyrgo; de quo infrà. Veteres enim aliquando ad cavendam improbi jactus fallaciam, ſolò pyrgô uſi ſunt: aliquando tamen ad majorem ii fortè cautionem & *pſephobolô* & pyrgô. Nam non manu teſſeras in pyrgum conjiciebant, ſed in pſephobolum priùs, dein per pſephobolum, in pyrgum mittebant, ut ſic magis ars & fallacia ingenioſi ac improbi aleatoris in jactando vitaretur. Eôdem omnino modô, quô in Judicialibus urnis utebantur Veteres. Nec enim manu ſuâ Judices calculos, quibus ſuffragia ferebant, in urnam conjicere conſueverant, ſed per vaſculum oblongum vimine textum eos demittebant in cadiſcum, quaſi per colum ſeu infundibulum, quod κημὸς Græcis, item φιμὸς, vide ſuprà in voce *Phimus*. In re itaque teſſeraria, pyrgus, in quem teſſeræ mittebantur, urnæ vicem obtinebat & in parte alveoli reſidebat, crebris intus gradibus exſculptis, per quos teſſeræ reſultantes ſaltitanteſq; in tabulam effunderentur. *Epigr. vetus.*

In parte alveoli pyrgus velut urna reſedit.

Vaſculum autem illud, per quod in pyrgum teſſeræ conjiciebantur, *Pſephobolus* erat &c. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Proculo. c.* 13.

PSESSI, populi Taurinæ. *Steph.*

PSEUDARTACE, collis in Scythia. *Steph.*

PSEUDEPIGRAPHUS. Græca vox ψευδεπίγραφος, i. e. *falsò inſcriptus*, ſeu falſam inſcriptionem præ ſe ferens appellatur ab Hieronymo Liber Sapientiæ *in Præfat. Librorum Salomonis*: *Et alius* Pſeudepigraphus, *qui Sapientia Salomonis inſcribitur*; Quòd non à Salomone, cujus nomen in fronte oſtendit, fuerit, compoſitus, nec ab Hebræis in Canonem relatus &c. Vide ubi de *Apocryphis*, & in ſpecie voce *Sapientia*.

PSEUDISODOMUM, dicitur Vitruvio, *l.* 2. *c.* 8. genus ſtructuræ, *Iſodomo* oppoſitum, de quo Plin. *l.* 36. *c.* 22. *Græci è lapide duro vel ſilice æquato conſtruunt veluti lateritios parietes, quum ita fecerint, Iſodomum genus ſtructuræ. Pſeudiſodomum* itaque vocabant, quum inæquali craſſitudine ſtructi erant. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1231. & 1233. & ſuprà *Iſodomon*.

PSEUDO-AGRIPPAS, à Tiberio peremtus. Tacit. *Annal. l.* 2. *c.* 39. circa A. C. 16. *Pſeudo-Balduinus*, ad reſtim damnatus, à Ludovico VIII. Gall. Rege A. 1226. Lipſius *Mon. Polit.* Matth. Pariſ. *Pſeudo-Demetrius*, interemtus à Moſcis, A. C. 1606. *Pſeudo-Fridericus*, juſſu Rudolfi I. Imperatoris combuſtus, A. C. 1285. *Pſeudo-Joſua*, à Præſide Judææ Cuſpio Fado debellatus, A. C. 45. Joſeph. *l.* 20. *c.* 2. 3. 6. *Pſeudo-Muſtapha*, variis apud Turcas turbonibus nomen. *Pſeudo-Philippus*, poſt devictum Perſeum, Romanis negotium faceſſivit: *Pſeudo-Sebaſtianus*, qui triplex, ſub finem ſeculi præteriti & initium præſentis ab Hiſpanis ſublatus. *Pſeudo-Waldemarus*, Marchiam A. C. 1348. infeſtavit. Becmann. *Inſt. Orbis Terr. &c.* Vide & infrà.

PSEUDOALETHINA Veſtis, apud Auctorem, *libri de Cardine Dom.* qui vulgò Cypriano inſcribitur, ubi multa genera veſtium enumerantur, quas diverſis ex S. Scriptura perſonis tribuit Auctor appoſitè & accommodatè ad cujuſque vitam, aut vitæ actum aliquem inſignem, *Abram nigram*, *Aaron Perſicinam*, [illegible], *Paulus Tharſicam*, *Petrus epitrachelium*, *Joſephus* pſeudoalethinam, *Jeſus columbinam*, eſt, quæ non ex purpura eſt, purpuram tamen imitatur. *Alethinus* enim Græcè ἀληθινὸς, Latinè *verus de purpurea* ſumitur. Unde apud Anaſtaſium ſæpius *alethinarum veſtium*, quas ille *alithinas* vocat, mentio occurrit. Tribuit autem Joſepho auctor *Pſeudoalethinam* veſtem, quòd falsò creditus eſt pater Domini. Salmaſ. *ad Treb. Pollion. in Claudio*, *c.* 17.

PSEUDOANTONINUS, ab Heliogabalo per convitium Diadumenus appellatus eſt, apud Lamprid. in *Heliogabalo*, *c.* 8. *Infectatus eſt famam Matrini crudeliter, ſed multo magis Diadumeni, quòd Antoninus dictus eſt.* Pſeudoantoninum *& Pſeudopſilippum appellans, ſimul quòd, quum luxurioſiſſimus extitiſſet, vir fortiſſimus, optimus, graviſſimus, ſeveriſſimus diceretur.* Nempe *Pſeudoantoninum* ipſum vocavit, ob rationem dictam, ſicut olim *Pſeudophilippus* quidam vocitatus eſt. Vide Salmaſ. *Not. ad d. l.*

PSEUDOCELIS, urbs Arabiæ Felicis. *Ptol.*

PSEUDOCOMITATENSES, in *l. ult. Cod. Theodoſ. de Re mil.* *Sciant igitur Comites vel Duces, quibus regendæ militiæ cura commiſſa eſt, non ſolùm de Comitatenſibus numeris ad alios numeros militem transferre non licere, ſed nec de ipſis quidem* Pſeudocomitatenſibus, *ſeu Ripatienſibus, Caſtrenſianis cæteriſque, cuiquam eorum transferendi militem copiam attributam*: erant numeri Militares Comitatenſibus oppoſiti; ſicut *Pſeudoriparienſes* Riparienſibus, vide Jac. Gothofredum *ad d. l.*

PSEUDOCORASIUM, litus magnum inter Corycum, & Seleuciam Iſauricam. *Ptol.*

Pſeudodemetrii Moſcoviam turbantes.

PSEUDODEMETRIUS I. poſt exceſſum Theodori, Moſcoviam turbavit. Cùm enim Johanni Baſilidi, Theodori Patri, filius eſſet ſecundo genitus Demetrius, quem iracundus Pater, neſcio quâ occaſione baculô percuſſum ſive interemerat, ſive relegaverat; Theodorus autem negligentiùs Ruſſiam adminiſtraret, quàm populi ferret ingenium, atque inſuper legitimâ careret prole. Jeſuitæ in Polonia hoc facinus auſi dicuntur. Habebant illi in collegio quodam ſuo Juvenem Ruſſum, Ortopici Bojari cujuſdam ab oppido Galitz fil. cui nomen *Gregorius Strepius ſive Griſca Utrepaia*: quem à prima Juventute ad futuram tragœdiam egregiè inſtruxerunt, atque præceptis imperandi ita imbuerunt, ut toti Ruſſiæ aliquandiu impoſuerit. Is itaque, his artibus inſtructus, inſuperque ſtudiis Principis Lithuaniæ Adami Wiſnevicii ac Palatini Sendomirienſis adjutus, poſt mortem Theodori, res ſuas in Ruſſia eouſque promovit, ut mediô tempore moriente Boriſſô Gudenoviô (qui clam occiſô Theodorô Imperium arripuerat) ab omnibus pro vero Demetrio, altero Joh. Baſilidis filio (quem tamen ante Patrem obiiſſe conſtat) adeoque hærede Imperii ſuſceptus, publicè coronaretur, A. C. 1605. die 19. Jun. Sed quia peregrinos, ac inprimis Polonos, magnô numerô Ruſſiæ induceret, uxorem etiam Polonam, Palatini præfati filiam ſibi jungeret, inſuper Religionem Pontificiam in Ruſſia ſtabilire meditaretur & à moribus Ruſſicis alienum ſe præberet: in ſuſpicionem fraudis, unius e Proceribus Baſilii Zuskii induſtriâ, Ruſſi adducti, mox eum Imperio pariter ac vita, unà cum Polonorum, quos ſecum habebat, maximâ parte, exuerunt, ultimis nuptiarum ejus diebus, quas cum Maria Mniſkowna, Palatini Sendomir. filia, celebraverat A. C. 1606. Menſe Majô.

PSEUDODEMETRIUS II. poſt hunc ſurrexit. Statim enim à tumultu invaluit rumor, Demetrium Ducem vivum, licet ſaucium, effugiſſe: hinc prodiit in Occidentalibus mox Imperii provinciis (Baſiliô Ibanowiz Zuski intereà magnô Duceâ Moſcis creatô) ludimagiſter quidam oppidi Sogotiæ, qui Demetrii perſonâ denuò aſſumtâ à Polonis adjutus Coſaciſque Zuskio non parùm moleſtiæ creavit, acceptis in fidem pleriſque Ruſſiæ provinciis & Moſcuâ ipsâ obſeſsâ. Nec aliud præſidium Zuskio, niſi ut à Carolo Succiæ Rege acceptis auxiliis æmulum diſtineret, cui acceſſit, quòd etiam provinciarum non paucæ gravioribus tributis exacerbatæ illum ſenſim desererent. Obiit tandem prope Colugam, confectus à Tartarico quodam Murſa, relictô filiô poſthumo, de quo mox.

PSEUDODEMETRIUS III. prioris fil. poſthumus fuit, in cujus fidem Colugenſes ac vicini jurârunt ſtatim, à Patris cæde: quæ jura filii ut tanto acriùs mater perſequeretur, nupſit Polono cuidam Jo. Zoraskio, qui etiam belli impetum aliquandiu ſuſtinuit, ſed captus bienniô pòſt à Michaëlis Fœdorovicii exercitu, palo infixus, uxor verò cum filio perpetuo carceri addicti ſunt.

PSEUDODEMETRIUS IV. in Septentrionali Ruſſia emerſit circa eadem tempora, Scriba publicus Moſcovienſis, qui Novogardiâ aliiſque provinciis Succiæ vicinioribus in ſuas partes pertractis, etiam Succiæ Regem ſibi adjungere annisus eſt. Sed cum inſolentiſſimè ſe gereret, à ſuis captus & in Moſcoviam abductus, ad Aulæ portam catenæ alligatus eſt, & poſtquam populi ludibrium aliquandiu fuiſſet, ſuſpendiô juſſu Michaëlis vitam finivit. Quæ *Pſeudodemetriorum* ſibi invicem ſuccedentium factiones durârunt ab A. C. 1605. uſque ad 1613. quô Michael Fœdorovitius Dux ſtabilitus eſt: qui primò omnium pace cum Succis factâ, quos amicos hactenus expertus eſt (Polonis ſemper pro Pſeudodemetriis ſtantibus) omni illis Livoniâ, Ingriâ, Careliâ, & multis

multis ad Mare Album provinciis, quas durantibus his turbis occupaverant, ceſſit. Vide Auctorem Anonymum *Hiſtor. Orb. Terr. Geogr. ac Civil. c. 7. ubi de Imperio Ruſſico*, & Georg. Hornium, *Orb. Imper. p. 380. & ſeqq.*

PSEUDOFORIS, apud Sulpicium Sev. pro *pſeudothyro*. Gall. *Fauſſe porte. Pſeudoforum* Fortunato *in Vita S. Martini, l. 4.*

Namque ad pſeudoforum cella dum accederet ager.

Vide Salmaſ. *ad Pollion. in Claudio, c. 17.*

PSEUDOISIDORUS.

PSEUDOLACTINUS Color, apud Joann. Diaconum *in Vita S. Gregorii*, *Cucapallus, ſub gula, inferior tunica pſeudolactini coloris* [illegible], ſubcandidus & cinericius eſt. *Amentum*. Gallis *gris*. Italis *Turchino allattato*. Macer, *Hierolex.*

PSEUDONARDUS, quâ Plinius adulterari ſcribit nardum Indicum, eſt nardi ſpecies, quam hodie *Spicam* ſeu *Lavendulam* dicimus. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 1050.* & ſuprà ubi *de Nardo* [illegible].

PSEUDO-NERO, non unus fuit, Tacit. *Hiſtor. l. 2. c. 8.* Caſaubono tres, de quibus vide illum *ad Neron. Sueton. c. 59.*

PSEUDOPENIAS, promontor. Cyrenaicæ, ſuper quo *Berenice* Urbs. *Strab. Capo Beernich* ex tabul. recent.

PSEUDOPROPHETA, qui abſque intentione Idololatriæ ſeu extranei cultus introducendi, ſuum tantùm oſtendens ingenium, homines ſeducere conabatur, vel ſectam ſibi peculiarem comparando, vel futura falſo prædicendo, legeſſ. Deuteron. c. 13. v. 6. [illegible] quâ quilibet alius ſeductor tenebatur. Quin & lapide iſtum poenâ erat puniendus, abſque ex ſententia Synedrii, cui ſuberat, Viginti trium viralis. At qui vel veri Numinis vel Idoli ſibi dictata [illegible] ſive ad alienum cultum, ſive in hæreſin quempiam inde incitaret, futuraque etiam inde prædiceret, licèt revipſa, quam ex Idoli auctoritate præmonebat, alias licita eſſet, nec a vero cultu diſſona: in eum Judicium extra Synedrium Magnum nequaquam poterat ferri, nec alia in illum præter Strangulationis pœnam ſtatui, vide Deuteron. c. 18. v. 20. ubi verba illa, *morte plectendus eſt*, de Strangulatione ſolent plerunque accipi. Quo facit, quod habetur apud Jeremiam, c. 38. de ſe in jus vocato & in lacum conjecto. Nec deſunt, qui exiſtiment jurisdictionem hanc Synedrii M. ſpectaſſe D. N. Jeſum Chriſtum, Lucæ c. 13. v. 33. ubi, *Fieri non poteſt*, ait, Prophetam perire (morte plecti) *extra Hieroſolyma*, ubi Synedrii illius ſedes. Quod verò Hieronymus habet in *Eſai. l. 2. c. 3. Conſtitutos fuiſſe in Populo Judæorum Sacerdotales gradus, qui Prophetas Pſeudoprophetaſque diſcernerent*, alibi non reperitur. Vide quæ hanc in rem congeſſit eruditus Seldenus *de Synedriis vett. Hebræorum, l. 2. c. 6.*

PSEUDORIPARIENSES, vide ſuprà *Pſeudocomitatenſes*.

Pſeudo-Sebaſtiani Luſitaniam turbantes.

PSEUDOSEBASTIANUS I. ſurrexit A. C. 1585. Cùm enim poſt mortem Sebaſtiani, in Africa cæſi, & Portugalliam in Hiſpanorum poteſtatem redactam, magna Luſitanorum pars deſideriô priſtinæ Regum ſuorum familiæ quemvis fingere etiam maluiſſe viſa fuerit, quàm Hiſpanorum jugum perpetuò pati, prudentioribus interim de morte Sebaſtiani neutiquam dubitantibus, nec cauſâ ſuſpicionis de ſuperſtite adhuc illo alii exiſtente, quàm quia Alphonſus Pereſius Tavora captus, ut hoſtilem furorem evitaret, ſe Regem finxerat, eoque ad Melici lecticam adductus ſervatus fuerat, ut videre eſt apud Thuanum, *l. 65.* Primò Sebaſtianum mentiri cœpit annô præfatô, tegularii filius, Alcaſonæ natus & Olyſſipone educatus, poſteaque vitam eremiticam amplexus: ſed cum Albertus, Prorex Philippi, quòd fronte & habitu corporis Sebaſtiano diſſimillimus eſſet, ex Judicum ſententia paulò pòſt remis admovit.

PSEUDOSEBASTIANUS II. fuit Gonſalvus Alvarus, è Tercera Inſul. atque itidem eremiticam vitam profeſſus Ericeræ ad littus maris; quô unicô fundamentô Portugallicum vulgus motum, credidit Regem Sebaſtianum, amiſſi prælii pœnitentiâ ductum, in eum locum receſſiſſe. Quare perſentiſcens iſta illa & in commoda ſua transferre cupiens, ſæpius in tuguriolo ſuo exclamavit: *Miſerum te Sebaſtiane, cujus causâ mortem oppetiêre tot fortiſſimi milites, quâ poteris pœnitentiâ culpam eluere!* Sed captus & ille, nomen patrium ac vitæ inſtitutum ſponte profeſſus eſt, ac læſæ Majeſtatis reus ſuſpendium pertulit.

PSEUDOSEBASTIANUS III. eum excepit, Gabriel *de Eſpinoſa*, Madrigalæ piſtor Dulciarius, inſtinctu Fr. Michaelis à Sanctis, qui olim Sebaſtiano à concionibus fuerat, ſeductus: ſed ambo morte multati ſunt A. C. 1595.

PSEUDOSEBASTIANUS IV. Calaber, innotuit demum A. C. 1598. fidemque omni exceptione majorem mereri videbatur: Maximè quòd in colloquio cum Duce de Medina enſem inter varios, qui proferri jubebantur, agnoſceret, quem Sebaſtianus olim Duci ad ſe ablegato dono dederat, & uxorem Ducis monilis admoneret, ipſi tunc etiam donô dati, eſſeque in monili quippiam quod hactenus illa neſciverit, ſibique conſtitutum eſſe, ut Sebaſtianum ſe eſſe fidenter crederent, id illi monſtrare: quô allatô juſſit gemmam eximi & poſteriori, quæ aurô anteà tecta fuerat, parti, nomen ſuum inſculptum oſtendit. Unde nec Portugalli à tumultibus vacui manſerunt: quibus tamen ille, in arcem concluſus, ſuâ, an ſcelerata morte, finem impoſuit, A. C. 1601. Vide Chifletium *in Tenner. Expenſo* [illegible] *c. 7.* & 8. laudatum Auctori *Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. & Civ. c. 1.*

PSEUDOSERICUM, in *Notis* Tyronis, *p. 159.* Car. de Freſne eſt pannus ex ſerico & tela confectus.

PSEUDOSTOMUM, unum ex oſtiis Iſtri, Boreale, Plin. *l. 4. c. 12.* Ptol. ubi *Bialogrod*, urbs Myſiæ inferioris hodie clara, ſedesque Præfecti.

PSEUDOTHEUS, apud Balſamonem, *can. 6. in Trull.* Vide ſuprà *Hierapantarchus*.

PSEUDOTHYRUM, Græcè ψευδόθυρον, apud Auctorem Querol. *Lemma hoc ad* Pſeudothyrum, *quam noſtis bene*, Hemelborum Sulpicii Severi *pſeudoforo* vel *pſeudoforo*, *de Vita Martini, l. 3. dial. 16.* Vide ſuprà *Pſeudoforis*, ut *Poſterula*.

PSEUSENNES, Ægypti Rex, an. ante Urb. Cond. 225.

PSIATHIUM, Græcè ψιάθιον, apud Caſſian. *l. 5. c. 35. Incipientem idem ſeſſum corpus rejicere & incumbentem* pſiathio *rejeciſſet.* & *l. 1. c. 13. Quos ita nec quæ omni ex parte undique exuere, ut præter colobium, maſtrum, caligas, meloten & pſiathium, nihil amplius habeant. Pſiathius* quoque dicitur, *in Vita Pachomii, c. 43. At monachus eſſem*, Pſiathos *elegantes fraternitati texere* &c. & matta, ſtorea, teges fuit, ex junco aut papyro confecta, in qua & cubabant & conſidebant Monachi. Gallis *Natte*. Φιάθιον hinc ψιάθιον Græcis, quod e *phiathos* fieret, quaſi *ſtorea teges*, apud *Pelinum*. Vide ſuprà in voce *Phiata*. De illis ut Philo Judæus, *l. de Vita Contempl. p. 616. edit. Turnebi*, [illegible] Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* ubi plurimos Auctores hanc in rem laudat, Dominic. Macrum *in Hierolex.* & Salmaſ. *ad Solin. p. 693.* & [illegible]. Arabes hodieque *Pſath* appellare ſtoream ſeu tegetem, quæ humi pro more Orientalium ſterni conſuevit, monet idem Macer. Vide quoque ſuprà in voce *Natta*.

PSILA, genus tapetis, minimè villoſi, quod variis coloribus pingebant Romani Artifices, hinc [illegible] dicti. *Veteres Gloſſæ, Pinnarius*, [illegible]. Eadem *Babylonicum*, [illegible]. Eadem, *aulaum*. Ψιλά. Vetus auctor, apud Euſtathium, [illegible], *Pſila Perſica acuratè intextorum animalium lineamenta habentia*. Lucilius, *Pſila atque amphitapa*. [illegible] autem Græcos etiam pro [illegible] uſurpâſſe poliuſſeque notum. Unde [illegible]. Vide Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino, c. 20.* & *hic ſuprà paſſim*.

PSILAS, Bacchus apud Amyclas, quaſi *pennatus*; quod homines non minus attollantur vinô, quàm aves plumis [illegible], ut loquitur Pauſan. *l. 3.*

PSILE, inſula circa Epheſum. Plin. *l. 5. c. 31.*

PSILINÆ Coronæ, apud Athen. *l. 15.* Lacedæmoniis ſuêre dictæ *Thyreaticæ*, quòd geſtarentur in ſignum victoriæ ad Thyream obtentæ; conſtabant autem è palmæ foliis, Paſchal. *Coronar. l. 6. c. 20.*

PSILIS, fluv. Bithyniæ in Pontum Euxinum influens. Vide Sockium, *ad Arrian. p. 132. Baudrando Pſillis*, fluv. Aſiæ minor. In Pontum Euxinum ſe exonerat, prope Thyniam promontor. Bithyniæ & Anlacem oppid. inter Calpio. fluv. ad Ortum & os Boſphori Thracii ad Occaſum, 35. mill. paſſ. circiter.

PSILIUM, Græcè Ψίλιον, flumen & oppidum in Ponto, de quo Salmaſ. vide *ad Solin. p. 880.* ut & in voce *Pſilis*.

PSILLIA, apud Anaſtaſium Biblioth. in *Paſchali* Pontif. *p. 152.* Vide ſuprà, *Pſalia* & *Pſellia*.

PSILOCITHARISTÆ, apud Suetonium, *Domit. c. 4.* quinam ſint, exponit Athenæus, *l. 14.* qui nempe ſolebant [illegible] ψιλῶς, ut eleganter ait Diodor. Sic. *Hiſt. l. 2.* cui [illegible] ſeu citharizationi adjungebatur vocis melodia, ut in *l. 2.* Platonis *de LL.* Vide Caſaubon. *ad Sueton.* & *Athen. d. l.*

PSILOTHRUM, Græcè ψίλωθρον, apud Martialem, *l. 3. Epigr. 74. v. 1.*

Pſilothro faciem lævas & dropace calvam:

& dropax, ſunt medicamenta depilatoria, quibus piloſa loca [illegible] tempus lævia ac glabra reddebantur. Lævigabant autem hoc modò faciem, ut hic: alias, uti viſum ſuprà ubi de *Aliptis*. Porrò inguina, Auſon. *Epigr. 123.* & partem obverſam, vide ſuprà *Culiſidatim*: totum adeò corpus. Julianus *Miſopogone*, ubi de Mimis ac Saltatoribus ſeu Ludiis, [illegible], *Viros non modò genis, ſed etiam totô corpore depilatos, ut ipſis fœminis leviores videantur*. Unde in *Aulularia* Plautus, *Act. 2. ſc. 9. v. 6.*

—— Tu iſtum gallum, ſi ſapis
Glabriorem reddes mihi, quàm volſus ludius eſt.

Vide Deſid. Herald. *Animadverſionib. ad Arnob. l. 4.* de *Pſilothri* verò vim habentibus Plinium paſſim: uti de *pſilothro* ad coria depilanda efficaciſſimo ſuprà voce *Albaſor*: aliquid etiam infrà voce *Pumex*.

PSILTUCIS, vide PSITULCIS.

PSILUM, oſtium parvum Danubii, *Arrian. Stenoſtoma* Solino, *c. 10. Spireoſtoma* Plinio, *l. 4. c. 12. Thiagola Ptolemæo.*

PSIMADA, regiuncula Iſauriæ. *Steph.*

PSIMMYTHIUM, h. e. ceruſſa, è plumbariis officinis; *laudatiſſimum in Rhodo. Fit autem ramentis plumbi tenuiſſimis ſuper vas aceti aſperrimi impoſitis, atque ita diſtillantibus. Quod ex eo cecidit in ipſum acetum, arefactum molitur & cribratur, iterumque aceto miſtô in taſtillos dividitur, & in Sole ſiccatur æſtate —— uſus ejus ad candorem fœminarum* &c. Plin. *l. 34. c. ult.* Illô enim inter cætera, ad faciem & cutem dealbandam, fœminæ olim uſæ ſunt: cujus moris meminit Hieronym. *Ep. 23. Et crebris lachrymis facies pſimmythiô antè ſordidata purgatur* &c. Vide hic paſſim, inprimis ubi de *Fuco*.

PSINAPHOS, Ægypti oppid. *Ptol.*

PSINECTABIS, vicus Ægypti *Steph.*

PSIS, in nummis Criſpi & Vetranionis. Vide PS.

armatam, capta facilè fuerit à Philippo, unà cum excelſa ſua arce, de quibus omnibus lege Polybium, *l.* 4.

PSUSENES, Paſtorum in Ægypto Rex VIII. Smedi ſucceſſit, regnavit annos 46. quò tempore Amethantæus in Thebaide ad clavum ſedit. Sub finem regni ejus Ehud interfecit Eglonem Moabitarum Regem. Illi ſucceſſit Nephel-cheres, Joh. Marsham. *Canone Chron. ex Manethone.*

PSYCHIA, inſul. una Cycladum, aliàs *Amorgus. Steph.*

PSYCHIA, à ψυχή, i. e. *Anima*, dicitur Græcis, quæ Latinis recentioris ævi *Animetta*. Vide ibi.

PSYCHICA, Græce ψυχικά, liber Chryſippi, laudatus Laërtio *in Zenone.*

PSYCHICI, Græcè ψυχικοί, h. e. *Animales*, Spiritualibus nempe oppoſiti, dicuntur Tertulliano Orthodoxi, poſtquam is ab Eccleſia ſe ſubduxit, Montani errores amplexus: *Adverſ. Pſychicos, c.* 1. *Et nos quidem poſtea agnitio Paracleti, atque defenſio disjungit à Pſychicis*: ubi per *Paracletum* Montanum; per *Pſychicos*, Orthodoxos intelligit, quos ſic vocans quod Montanum, tanquam Spiritum, agnoſcere renuerent. Quo etiam detorſit verba Apoſtoli, 1. Corinth. *c.* 2. *v.* 14. ubi de ψυχικῷ ἀνθρώπῳ, *Animali homine*, dicitur, quòd non capiat ea, quæ ſunt Spiritus Dei &c. Dominic. Macer *in Hierolex.* Vide quoque Cl. Suicerum *Theſaur. Eccl.* voce hic.

PSYCHIUM, oppid. Cretæ in ora Auſtrali *Stebine* Mercatori, *Priorizo* Nigro. *Sichino* nunc, pagus 10. milliar. a Phœnico oppid. in Ortum *Baudrand.*

PSYCHOMACHIA, Græca vox, h. e. *Animæ conflictus*, titulus libri quo de conflictu ſpirituali in vita agit Prudentius.

PSYCHOMANTIA, vide ſuprà *Necromantia.*

PSYCHROLUTES gauſapatus, apud Senec. *Ep.* 54. dictus eſt, qui aquâ exiens poſt natationem gauſapâ ſic ſe involvebat, de quo more Veter. Vide Caſaub. *ad Octavium Suetonii, c.* 85. & hic paſſim, inprimis ubi de *Balneo.*

PSYCHROMETRICA Inſtrumenta, in *Muſæo* Kircheriano, aſſervantur, quibus gradus humidi & ſicci ſenſibiliter viſui redduntur agnoſcibiles, quorum variæ ſpecies excogitatæ, paucæ tamen in uſum perductæ ſunt. Horum ratio ſumitur ex ambiente aere, aut humido aut ſicco, qui quorundam corporum ſuperficiem radens, eos ſuæ qualitatis communicatione afficit. Corpora autem huic impreſſioni magis congrua ſunt ſtipula avenacea, & ſimilia. Inter artificialia verò omnis generis chordæ ſive ex fibris plantarum quarundam excerptæ & contortæ, aut etiam (quæ & maximæ ſunt activitatis) ex animalium inteſtinis fides. Cujuſmodi inſtrumenta duo exhibet in *Collegii Romani Societatis Jeſu Muſæo* Georg. de Sepibus: Quorum primum in ſuperficiem gradibus ſuis diſtinctâ avenaceâ ſtipulâ velut indice quodam, tenui fulcro leviter inſiſtens, in quibuſcunque locis conſtitutò vaſe, gradus humidi & ſicci pro varietate temporis demonſtrat. Alterum intra cryſtallini globi graduatam circumferentiam, indice ſtipulâ ex quacunque materia, ex chorda fidicina, quæ contorta, vel conſtringendo, vel dilatando, ſiccum & humidum, pendula, unà ſecum indicem trahit. Tertium, in nauticæ pyxidis formam, planam ſcil. ſuperficiem, in 60. primaria minutorum ſpatia, dextorſum & ſiniſtrorſum diviſa, introfixi circuli indice mobili gradus ſicci & humidi demonſtrat, cujus figuram vide in *Arte Magnetica* Kircherii.

PSYCHRUS, fluv. Thraciæ in agro Chalcidico in Macedoniæ confinio frigidiſſimus, ex quo oves bibentes agnos nigros pariunt. *Ariſtoteles.*

PSYLLA vel PSYLLIUM, urbs Bithyniæ, non procul ab Heraclea, *Stephan.* nomen habet à ψύλλα, i. e. *pulex*. Quemadmodum ab eadem origine *Pſyllus* viri nomen eſt, in Menandri *Meſſenia*, apud *Suidam*: & οἱ κύνες οἱ ψυλλικοί, *Pſyllici canes*, ab Achajæ urbe dicti, apud *Pollucem*. Nec deſunt, qui Græcos Africæ *Pſyllis*, ἀπὸ τῆς ψύλλης, itidem Græcum nomen indidiſſe ſuſpicentur, quia *pulicum* more ſanguinem exugebant, nempe ut à ſerpentibus percuſſos ita ſanarent. Plin. *l.* 28. *c.* 3. *Quorundam hominum tota corpora proſunt, ut ex his familiis, quæ ſunt terrori ſerpentibus, tactu ipſo levant percuſſos ſuctuve modicò.* Unde *labia Pſylla*, apud Arnob. *l.* 2. Vide Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l.* 3. *c.* 19.

PSYLLI, populi Libyæ ſupra Garamantes Plinio, *loc. mox citando*; in Pentapoli *Ptolemæo*; Syrtes attingentes, contra virus ſerpentum muniti; ſic à *Pſyllo* rege dicti. Naſamonibus finitimi; à quibus victi fuêre. De his Cinna apud A. Gellium, *l.* 9. *c.* 12.

Somniculoſam ut Pœnus aſpidem Pſyllus.

Lucan. *l.* 9. *v.* 891.

——— Gens unica terras
Incolit à ſævo ſerpentum innoxia morſu
Marmaridæ Pſylli: par linguæ potentibus herbis:
Ipſe cruor tutus, nullumque admittere virus,
Vel cantu ceſſante, poteſt. Natura locorum
Juſſit ut immunes miſti ſerpentibus eſſent, &c.

Horum hiſtoriam vide apud Herod. *l.* 4. Plin. *l.* 7. *c.* 2. Sueton. *in Aug. c.* 17. qui memorat, adhibitos ab Auguſto, ut venenum è Cleopatræ vulnere exugerent, quò ſuperſtitem illam in triumpho duceret. Dion. Caſſ. *l.* 51. Plut. *in Catone Utic. &c.* De *Pſyllis* poëma Xenophanes Colophonius ſcripſit. Rem dignam riſu narrat Gellius, *l.* 16. *c.* 11. Pſyllos, quòd aqua eos defeciſſet, arma adverſùs Auſtrum ſumpſiſſe & omnes interiiſſe. *Nic. Lloydius.* Cæterùm, ſi vera ſunt, de ſerpentibus ab iis fugatis, naturæ potiùs tribui debent, quam vi Magicæ. In qua ſententia plerique Veteres fuêre. Plin. *l.* 7. *c.* 2. de Pſyllis, *Horum*, inquit, *corpori ingenitum fuit virus exitiale ſerpentibus, ut cujus odore ſopirent eas.* Et paulo pòſt, *Simile & in Italia Marſorum genti durat, quos a Circes filio ortos ferunt, & inde ingenitam vim naturalem eam.* Et Solin. *c.* 30. *Supra Garamantas Pſylli fuerunt, contra noxium virus munita incredibili corporis firmitate. Soli morſibus anguium non interibant, & quamvis letali dente appetiti incorruptâ durabant ſanitate* &c. Circa Helleſpontum circa Parium eadem vis Ophiogenis, de quibus ſuprà. Nec Celſus, *l.* 5. *c.* 27. *Pſyllis* quidquam tribuit, ſupra vulgus hominum, præter *audaciam uſu ipſo confirmatam.* Adi idem iis acciderit, quod Mithridati, de quo Martial. *l.* 5. *Epigr.* 77.

Effecit potò Mithridates ſæpe veneno,
Toxica ne poſſent ſæva nocere ſibi.

Vide Bochartum, *d. l.*

PSYLLICUS, ſinus in Libya magnus & profundus, navigationis 3. dierum. *Herodot.* In ora Occidentali maris Atlantici, apud Heſperios eſſe putatur.

PSYLLIS, fluv. in Boſporo Ponti Euxini. Plin. *l.* 6. *c.* 1.

PSYLLIUM, urbs Bithyniæ *Ptol.* vulgo *Fileo*, in ora maris Euxini, inter Heracleam Ponti ad Occaſum, & Tium ad Ortum 18. mill. paſſ. apud Pſyllin fluvii a quo dicitur, olim.

PSYRA, Inſul. maris Ægæi apud Chium, inde 60. ſtad. in occaſum diſtans, cum oppido cognomine, in quo vinum non provenit. Unde proverb. apud *Suidam* ex *Cratino*: [illegible] *Bacchum*: ſubintellige *non producit*. *Stephanus*: [illegible] Pſyra igitur vocem eſſe Phœniciam nemo negaverit, quæ ſcilicet [illegible], Chaldæis & Syris idem eſſe quod [illegible], *vilem* nempe ac *deſpicabilem*. *Bochart. Canaan* [illegible] duplex eſt, Major, *Pſyra* dicta, circuitus 10. mill. paſſ. cum portu & caſtro munito: & Minor, *Antipſyra*, 4. mill. a majori in Occaſum circuitus 10. mill. paſſ.

PSYTTALIA, inſul. parva ſinûs Saronici, inter Salaminem & Piræum. *Strabo. Steph.*

PTELEA, Epheſus olim dicta. *Steph.* Salmaſio propriè locus Epheſi, in quo Templum ædificatum, unde urbs *Ptelea. Steph.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 110. Eſt & vicus in tribu Oeneide. *Steph.*

PTELEUM, vulgo *Fitleo*, duorum oppidorum nomen, unum Theſſaliæ, ſeu in ora Bœotiæ, Plin. *l.* 4. *c.* 5. 7. *l.* 5. *c.* 29. in confinio Phthiotidis, apud Sperchium fluv. alterum Meſſeniæ, Spartanis poſteà attributum. Ferrario in Ionia, apud Mimantum montem & Erythras Urb. etiam *Ptelcon*, fuit. Theſſalicum Plinio, *loc. cit.* eſt *nemus Ptelcon*, tanquam ſi *ab ulmis* dicta fuiſſet Πτελεών. Ejus meminêre tum alii, tum Lucan. *l.* 6. *v.* 352.

——— Pteleoſque & Dorion irâ
Flebile Pieridum. ———

Pteleuntis meminit Polyæn. *l.* 6. in Ariobarzane, *c.* 26. Vide ſis Iſ. Voſſ. *ad Melam. l.* 2. *c.* 3. *Nic. Lloyd.*

PTERA, Græca vox πτερά, in Ædibus ſacris Veter. propriè, latera ædis columnarum ordines ſeu porticus: unde hodieque columnata Templorum latera *Alas* Galli vocant. Strabo de Templo quodam apud Thebas Ægyptias verba faciens parietes, qui utrinque *πτερὰ* includebant, vel Templum, ſive columnis, ſive muris circumvallarentur, *πτερὰ* vocata ait. Vitruvius verò περίπτερον id genus ædis tantùm appellatum oſtendit, quæ columnas in fronte & poſtico & circa ædem utrinque haberet. Idem de arietis inventione, *χελώνη περίπτερος* Latinè vertit *feneſtratam*, qua de voce vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1218. Sed & περίπτερον Templum dictum, quod in circuitu deambulationes haberet &c.

PTERELA, apud Plautum *in Amphitruone*, *Actu* 1. *ſc.* 1. *v.* 104. nomen viri, qui alius *Pterelas*. Vide Gronov. *Obſerv. l.* 4. *c.* 15.

PTERIA, urbs munitiſſima Cappadociæ, à Cyro expugnata ac deleta, *Herodot.*

PTEROPHORI, Græcè Πτεροφόροι, dicebantur Tabellarii apud Romanos, rem malè geſtam aut bellum annuntiantes à *pinnis*, quas in ſummo haſtarum fixas gerebant. *Heſych.* Πτεροφόροι, *τὰ* [illegible]. Quemadmodum contrà laureatas haſtas gerebant, aut laureatas tabellas adferebant, qui victoriæ & rerum ſecundarum erant nuntii. Statius, *l.* 5. *Sylv.* 1. cùm ex omnibus locis felices nuntios, nullum verò triſtem nuntium, Domitiano adveniſſe, dicere vult, ait, *v.* 92.

Omnia nam lætas pila attollentia frondes,
Nullaque famoſâ ſignatur epiſtola pennâ.

Cur verò pinnis ſignatas lanceas præferrent cùm adverſa haberent nuntianda, nihil aliud fingi cauſæ poteſt, quàm magnæ cujuſdam & præcipitis celeritatis argumentum; quòd longè majori feſtinatione ſcilicet opus eſſet, in perferendis triſtium caſuum eventibus, quàm in ſucceſſibus proſperis nuntiandis: nam in his nuntiorum tarditas nihil poterat adferre periculi, in illis duplicata celeritas requirebatur, ut quamprimum impendenti malo poſſet occurri. Nunciis itaque & literis publicis perferendis deſtinati milites, ſi quid minùs proſperi incidiſſet, in ſignum feſtinationis pinnas in ſummis haſtis figebant, quò ſignò admoniti, qui Curſui publico præerant, intelligerent non eſſe ceſſandum, ſed rebus cæteris omiſſis, hos quamprimum eſſe abſolvendos & quaſi pinnatâ velocitate dimittendos &c. Sed & quoſlibet nuntios, tam rerum lætarum, quàm triſtium, Πτεροφόρους appellavit Plutarchus *in vita Galbæ*, de quorum pennis ſic legitur *in Gloſſis vetuſtiſſimis MSS. Veredarii dicuntur à vehendo, qui feſtinanter in equis currunt, nec deſcendunt, de equis, antequam litterarum reſponſa ſua: habent pennam in capite, ut inde intelligatur feſtina-*

tis itinera, daturque ei equus ſemper paratus, & quæ ſeqq. Aliter dicti ſunt [illegible] & *Frumentarii*, cum Speculatoribus minimè confundendi, quod fecit Vir magnus *ad Sueton*. Vide Salmaſ. *ad Æl. Spartian. in Hadriano. c.* 11. & *Lampridium in Alexandro Severo, c.* 58. nec non *ſuprà*, ubi de *Frumentariis*, & *Pinnato littera*.

PTEROPHOROS, regio Scythiæ circa Hyperboreos montes, damnata caligine. Hinc mos pennas in pileis geſtandi proceſſiſſe videtur, apud omnes penè Europæos. *Ferrarius*. Vide Plin. *l.* 4. *c.* 12. Sic dicta, ab aſſiduo nivium caſu, quæ [illegible] ſeu pinnis ſimiles ſunt, unde *Nives plumeas* appellat Arnob. *l.* 2.

PTEROS, Arabiæ Felicis inſul. in Indico mari. Plin. *l.* 6. *c.* 28.

PTEROTI Calices, apud Plin. *l.* 36. *c.* 26. *Sed quid refert, Neronis principatu repertâ vitri arte, quæ modicos calices duos, quos appellabant* pterotos *H. S. ſex millibus venderet*: ex Græco [illegible], quaſi *pennati* & *alati* dicti ſunt, a duabus anſis appoſitis. Quidam tamen *apyrotos* legunt, & ita dici putant vaſa frigidaria. Dalechampius *ad loc.* Vide ſuprà, ubi de *Anſis poculorum*.

PTEROTON, vide *Alata caſtra*.

PTERUM, promontor. Myſiæ inferioris *Ptol.*

PTERYGIA, Græce [illegible], quæ & [illegible] & [illegible], ſunt anguli veſtium, [illegible] *Heſych.* [illegible]. Cujuſmodi [illegible] ſeu *γωνίας* duas ab utroque latere pallium habebat in parte inferiori, duas in ſuperiori unde *quadrangulum* vel *τετραγώνον*. Sed [illegible] propriè vocabant Græci angulos illos, qui circa imum veſtis, ob *alarum* ſimilitudinem: aperti ſiquidem & diviſi in medio veſtimenti partes, ab utroque latere fluitantes, avium alas planè referunt. Hinc idem Heſychius [illegible] vocat *μέρος χιτῶνος* [illegible], *tunicæ partem, circa infimas oras*. Idem alibi, [illegible] interpretatur *τὰ ἄκρα τῶν ἱματίων*, *extremitates talet veſtimentorum*. Et *Pollux* [illegible] vocat *τὸ ἥμισυ τοῦ χιτωνίσκου*, *dimidiam partem tunicula*: quia, ut aves ſingulæ binas habent alas, ſic etiam hujuſmodi tunicæ, quæ per medium apertæ ſunt, duas utrinque partes habent, quæ avium alas imitantes inde [illegible] vocantur, quarum utriuſque acumen extremum angulum facit, qui & ipſe [illegible] dicitur. [illegible] enim & [illegible] cujuſque rei *ſummitatem & acumen* apud Græcos ſignificat, ut ex eodem Polluce diſcimus, *l.* 7. *c.* 14. Hujuſmodi itaque [illegible] rotundæ veſtes & totæ ab imo circumcluſæ non habebant, ſed quadratæ ſolùm, quæ fibulis vel in humero vel in pectore tenebantur & apertæ erant. *veſtimenta* [illegible] Græcis & [illegible] appellata, contrà [illegible], quibus nullæ commiſſuræ, utpote quæ ab omni parte concluſa & continuata eſſent, qualis fuit Domini noſtri tunica [illegible]. Spartianarum autem Virginum amicula erant, & multum corporis aperiebant; hinc [illegible] habebant: nam fibulis in pectore ſtringebantur. Similiter Carthaginenſium quadratæ tunicæ alas habebant: Unde ſervus Plautinus Pœnulum, in comœdia cognom. ſic tunicatum *avem* appellat, ab hujuſmodi alis. *Actu* 5. *ſc.* 2. *v.* 15.

Sed quænam illa avis eſt, quæ cum tunicis huc advenit.

Vide Salmaſ. *Notis ad Tertullianum de Pallio*, *c.* 1. Sed & [illegible] vitium gemmarum eſt: à quo [illegible] electrum, quod non tranſlucidum eſt, ſed ſordibus inquinatum, *pterygia* referentibus. Plin. *l.* 37. *c.* 5. *Vitia præter jam dicta eadem fere quæ in ſmaragdis & pterygia*, apud eundem Salmaſ. *ad Solin. p.* 1107. ubi de Beryllis. Nec omittendum, quòd etiam [illegible], Poematis Simmiæ Rhodii Poetæ nomen fuiſſe, docet Scaliger. *Poetic. l.* 1. *c.* 18.

PTISCIANA, Mauritaniæ Tingitanæ urbs mediterran. *Ptol.* *Dar el Hamara* Marmolio.

PTOCHIUM, in *Vita S. Euphroſynæ*, *c.* 7. *Relinque omnia & fuge facultates patris tui, quæ multos invenient hæredes. Effice* Prochia, *Hierocomia, Xenodochia, Monaſteria* &c. Græcè [illegible], domus eſt pauperum hoſpitio deſtinata, Concilium Chalcedonenſe, *act.* 1. [illegible], *Ptochium exſtruxi, in eoque conſtitui ſeptuaginta lectulos.* Aliter [illegible], Latin. quoque *Ptochotrophium*, apud Pallad. *in Lauſiac. c.* 5. *Habebat autem* Ptochotrophium *in ſuperiore quidem parte mulieres, in inferiore autem Viros.* Cujuſmodi domibus qui præeſt, [illegible], *Ptochotrophus* nominatur in *l.* 2. Cyrilli, in Concil. Conſtantinop. II. *coll.* 5. *in fine*, *Nunc puta omnes quidem ante pedes tuos cadere, & pauperes &* Ptochotrophos *omnes verò Monachos & Virgines*, apud Dominic. Macrum *in Hierolex.* Vide quoque ſuprà *Proſeucha*.

PTOCOSTOTÆ, Oenotri. Vide Stephan. in *Drys*.

PTOEMBARI, Africæ populi qui nullum Regem præter canem habent, quem illi ſtudioſè ac mirificè obſervant, ex illius motu ac nutu Imperia, & quæ ſint placita augurantes. Alex. ab Alex. *l.* 6. *c.* 2.

PTOEMPHANÆ, populi Africæ, qui canem pro rege habent, ſicut *Ptoembari*.

PTOLEDERMA, Arcadiæ oppid. Pauſan. *in Arcad.*

PTOLEMÆUM, Athenis gymnaſium erat. Cicer. *in ipſo ſtatim initio l.* 5. *de Fin. Quum audiſſem Antiochum, Brute, ut ſolebam, cum M. Piſone in eo gymnaſio quod Ptolemæum vocatur, &c.*

REGES ÆGYPTI.

PTOLEMÆUS I. Lagi filius, mortuò Alexandrò Magnò, ab equitibus primùm, deinde, communi omnium conſenſu, Ægypti Rex declaratur. Huic Africæ, Arabiæque pars cum Ægypto ſorte venit: ex gregario milite eum Alexander, virtutis cauſâ, evexerat. In Ægypto, ſolertiâ induſtriâ, magnas opes paravit Ægyptiorum [illegible] ratione in favorem ſui [illegible], & Reges finitimos [illegible] terminos imperii, urbe Cyrene amplificavit, addit Syriâ, Phœniciâ, Ciliciâ, & Cyprô. Demetrium, Antigoni filium, bellô victi captivos, omnemque prædam remiſit, ſe propter dignitatem, non propter prædam, pugnâſſe dictitans. Poſt hæc victor ipſe à victo, navali prælio, vincitur, filium & fratrem atque amicos Ptolemæi captos, Demetrius pari antea munere provocatus in Ægyptum remittit: denique inter ipſa bella contendunt: *Tanto honeſtius tunc bella gerebantur, quanto nunc amicitiæ coluntur.* Vide Juſtin. *l.* 13. 14. & 15. Legatos Alexandriâ miſit Romam, conciliandæ amicitiæ gratiâ: imperavit annis 40. Cyprum & Phœniciam quoque, ut dictum, tenuit: ab eo omnes alii Reges Ægypti dicti vocati ſunt Ptolemæi. Obiit Olymp. 124. Pater ex Berenice, Ptolemæi II. Princeps literatus, Auctor *Hiſtoria Alexandri M.* Adde Polyb. *l.* 2. Euſeb. *Chron.* Joſeph. Pauſan. Dexippum, &c. Præter ſilium *Philadelphum* habuit, & *Ceraunum*. Deceſſit in rerum geſtarum gloria, cum paulo ante, regni abdicatâ adminiſtratione, Regem filium conſtituiſſet *Philadelphum*. Trogus *l.* 15. Cæterùm is & *Magnus* & *Σωτήρ* dictus. Rhodiis hoc agentibus, ut gratiam ei rependerent, ab Oraculo Ammonis pronuntiatum eſt, divinis afficiendum honoribus, unde lucus illi in Urbe Rhodi ſacratus atque is quadratus, extructâ ad latus quodque porticu ſtadium longâ, quam [illegible] nuncuparunt. Vide Voſſ. *de orig. & progr. Idol. l.* 1. *c.* 31.

PTOLEMÆUS II. cognomine *Philadelphus*, Lagi Ptolemæi filius junior, ſucceſſit patri in regno Ægypti, Annò Mundi, ut quidam volunt, 3682. ante Chriſtum natum 282. Hic Stratonis diſcipulus doctiſſimus fuit. Bibliothecam inſignem per Demetrium Phalereum paravit Alexandriæ, quæ uſque ad Alexandrinorum & Romanorum bellum duravit: Judæos, qui in Ægypto erant, liberos permiſit, vaſa Eleazaro, ſummo ſacerdoti Hieroſolymorum, votiva tranſmiſit, & divinas ſcripturas in Græcam linguam per ſeptuaginta interpretes vertendas curavit. Hujus Frater, major natu, qui Seleucum vitâ regnôque Macedoniæ privaverat, amicitiam pacemque ac concordiam per epiſtolas deprecatur, profeſſus deponere ſe offenſam erepti paterni regni, neque amplius à fratre quæſiturum, quod honeſtius à paterno hoſte recepiſſet. Eutrop. *l.* 2. Juſtin. *l.* 17. D. Epiph. *in lib. de pond. & menſuris*. Joſeph. *Jud. Ant. l.* 12. *c.* 2. Titus Liv. *Decad.* 5. *l.* 4. & 5. Dictus eſt Rex *Philadelphus*, per antiphraſin, eò quòd fratres ſuos vel è medio ſuſtulerit, vel regnò pepulerit, quò thronò ſolus poteretur. Vide ſuprà: Coronatus patre adhuc vivente. Obiit, fœdere priùs cum Romanis initò, ſecundùm aliam à ſuperiori Chronologiam, A. M. 3807. Regnavit autem ann. 38. relictò *Ptolemæò* III. *Evergete*. Cæterùm is poſtremò ſororem duxerat Arſinoen, antea Lyſimacho & *Ptolemæo* Cerauno nuptam. Quam quantopere amaverit, argumento eſt, quòd Deorum cultu eam cupiverit honorari. Plin. *l.* 34. *c.* 14. *Eidem lapide* (magnete) *Dinocrates Architectus Alexandriæ Arſinoes templum concamerare inchoaverat, ut in eo ſimulachrum ejus in ferro pendere in aere videretur. Intercesſit mors & ipſius & Ptolemæi, qui id ſorori ſuæ juſſerat fieri.* Auſonius tamen ita rem narrat, quaſi eò rem perduxerit, quò volebat. Sic enim is *Idyll.* 10. *v.* 311.

Conditor hic forſan fuerit Ptolemaidos aulæ
Dinochares: quadrò cubi cui faſtigia coni
Surgit, & ipſa ſuas conſumit Pyramis umbras,
Juſſus ob inceſti qui quondam fœdus amoris
Arſinoen Phari, ſuſpendit in aëre templi.

Vide quoque Auguſtin. *de Civ. Dei l.* 21. *c.* 6. Quia verò *Ptolemæi* dicti ſunt Reges omnes Ægypti, ut monitum, poſt Alexandri tempora, ſicut *Pharaones* antiquitus, inde *ptolemare*, pro regnare & more Ptolemæorum imperare, in *Tabulario Sanct. Severini* Burdigal. apud Car. du Freſne *in Gloſſar. Annò milleſimò ——— Indictione* 8. *Gregorii VII.* ——— *Goſcelinò Præſule Burdegalenſi archiepiſcopante, Rege Philippò Francorum* ptolomante, *Aquitanorum Duce Wilhelmò, pacem & juſtitiam decente, ego,* &c.

PTOLEMÆUS III. cognomine *Evergetes*, ſorore Berenice, quæ Antiocho II. Theo nupſerat, à marito occiſâ, ultione ardens, Ciliciam, cum provinciis quibuſdam trans Euphratem, & totâ fere Aſiâ occupavit: rebellione Ægyptiorum revocatus, cum immenſa præda, & 2500. ſimulachris Deorum, inter quæ illud erat, quod Cambyſes, Pſammetichi tempore, Ægyptiis eripuerat; rediit: Hinc à ſuperſtitioſis ſubditis *Evergetæ* elogium nactus. Obiit A. M. 3833. 26. annis regnò potitus: moriens ſucceſſorem habuit *Ptolemæum IV. Philopatorem*; à quo venenò ſublatus fertur. Juſtin. *l.* 29. & 30. Polyb. *l.* 5. Euſeb. *in Chron.* Hieron. *in Daniel.*

PTOLEMÆUS IV. cognomine *Philopator*, iterum per jocum ita dictus. Idem enim matrem quoque, cum fratre & ſorore ſuſtulit. Quidam & uxorem addunt, poſtquam Agathocleæ, nobilis ſcorti, amore exarſiſſet. Reliquum vitæ effreni licentiâ tranſegit, vicit nihilominus Antiochum III. Magnum, Syriæ Regem, Deinde Hieroſolymam perveniens, ſub Simone II. Pontifice, Sanctum ingredi conatus eſt, ſed divinitùs prohibitus, poſtquam in regnum rediit, in Judæos ſævire volens, illis circo, ut occiderentur, incluſis, paulo poſt oblitus propoſiti, pepercit. Obiit, A. M. 3850. 27. ann. regnavit. Polyb. *l.* 5. Juſtin. *l.* 30. Euſeb. *in Chron.* Hieron. *in Daniel.* Torniel. & Salian *in Annal. V. T.* [illegible]

PTOLEMÆUS V. *Epiphanes* regni gubernacula ſuſcepit, eaque tenuit ann. 23. Succeſſit patri an. ætatis 5. inſidiis Agathocleæ pellicis, quæ cum ſorore & matre Oenanthe, Regis morte diſſimulatâ, raptiſque theſauris, etiam Sibi necem illaturæ erat,

erat, ereptus à ſubditis, Romanorumque tutelæ commiſſus: Quô tempore Antiochus [illegible] Ægyptum invadens fruſtra fuit: qui ut facilius ſcopô potiretur, filiam Cleopatram Ptolemæo nuptum dedit, ſed illa marito impense favens, Patris conatus denuò eluſit. Obiit relictis filiis [illegible] A. M. 3873. Euſeb. *in Chron.* Hieron. *in c.* [illegible] *Dan. Polyb. Liv. Juſtin.* &c. Poſt hunc

PTOLEMÆUS VI. *Philometor*, quòd matrem, quæ juniorem illi fratrem præferre contenderat, odiſſet, per antiphraſin dictus, quum [illegible] annis Ægypti regnum tenuiſſet. Cleopatrâ filiâ Alexandro Balæ Syriæ Regi, quem thronô expulit, datâ, Obiit A. M. 38[illegible]8. Vide *Alexander* [illegible] *Syriæ Rex*, fratremque ſuum *Ptolemæum VII. Evergetem* alterum, ab Alexandrinis *Cacergetem* dictum, moriens Regem conſtituit.

PTOLEMÆUS VII. *Evergetes*, qui & *Phyſcon* dictus eſt, ignarus & luxu perditus, regnavit Ann. [illegible] Populis Syriæ, Demetrii Nicanoris imperium pertæſis, mercatoris cujuſdam filium, Protarchum nomine, Regem dedit, qui ab Antiocho Sidete ſe adoptatum fingens, Alexandri nomen aſſumpſit, intuperque Zebina cognominatus eſt. Obiit A. M. 3937. Strabo, [illegible] Joſeph. *Hiſt.* [illegible] Euſeb. *in Chron.* Hiſtoriam quandam condidiſſe dicitur, Athen. [illegible] *c.* 12. *&c.* Huic

PTOLEMÆUS VIII. cognomentô *Lathyrus* filius ſucceſſit: Hic à Cleopatra matre thronô pulſus, ſurrogatô fratre Ptolemæô Alexandrô, ope Alexandri Judæorum Regis Judæam ingreſſus, Azothô captô, Judæos prope Jordanem vicit, immaniterque in hos ſæviens. Tandem, cum in Ægyptum redire fruſtra tentâſſet, in Cyprum ſe recepit, poſtquam jam ann. [illegible] regnâſſet, deturbatus A. M. 395[illegible] Sed mortuô Fratre revocatus A. 3962. vel 63. regnavit denuo, uſque ad A. M. 3970. ſecundum Euſeb. vel [illegible] juxta alios. Juſtin. *l.* [illegible] *Joſeph.* [illegible] *&c.*

PTOLEMÆUS IX. dictus *Alexander* I. Vide ibi.

PTOLEMÆUS X. Vide *Alexander* II.

PTOLEMÆUS XI. Vide *Alexander* III.

PTOLEMÆUS XII. dictus *Auletes*, filius nothus, an Regis Ptolemæi Alexandri, an Lathuri? à ſubditis, quos nimiis tributis preſſos tenebat, pulſus, ſurrectâ filiâ ejus Berenice, quæ Archelao, Sacerdoti Pontico, nupſerat, Romam petiit: inde verò fruſtratus, Epheſum pervenit, paulo poſt autem, à Gabino Syriæ Proconſule, juſſu Pompeji, pulsâ occiſaque filiâ, reſtitutus eſt in regnum. Deceſſit paulò poſt, An. regni [illegible] Strabo, *l.* 17. Dio, *l.* [illegible] Appian. *de bello Civ. l.* [illegible] Poſt hunc

PTOLEMÆUS XIII. cognomentô *Dionyſius*, Cleopatræ frater, qui Pompejum poſt Pharſalicam cladem in Ægyptum fugientem interimendum curavit, ſuaſu Theodoti Præceptoris, ope Achillæ, copiarum ducis: regnavit cum ſorore annos [illegible] Cùm idem perfidis ſuorum conſiliis aurem præbens, Cæſari quoque, ad quem Pompeji caput reſectum tranſmiſerat, inſidias pararet, à Cæſare victus & Nilo merſus eſt. Appian. *de bell. Civil. l.* 2. Eutrop. *Hiſtor. Rom.* [illegible] Oroſ. *l.* 6. *c.* 15. *&* 16. *&c.* Strabo, *l.* 17. Ptolemæorum ſtemma habes apud Paulum Manutium, *Quæſitâ per Epiſt. l.* 2. *ep.* 10. Hinc *Ptolemæeus.* Propert. *l.* 2. *El.* 1. *v.* 30.

Et Ptolemæea litora capta Phari.

Reges alii.

PTOLEMÆUS Alorites Alexandrô 19. Macedon. Rege per dolum interfectô, regnum ejus occupavit, idem tamen aliquot annis poſt à Perdiccâ paſſus eſt circa Olymp. 10[illegible] An. 4.

PTOLEMÆUS Ceraunus, [illegible] Macedonum Rex, fil. Ptolemæi Lagi, ex Eurydice: occidit proditoriô aſtu Seleucum, Aſiæ Syriæque Regem & Macedoniam uſurpavit, ductâ ſorore propriâ Arſinoë, Lyſimachi viduâ, quam tamen mox in inſulam Samothraciam relegavit, filiis ejus Lyſimachô & Philippô occiſis. Dein pace cum vicinis factâ, à Gallis, Belgiô Duce, victus periit, cùm annum duntaxat regnâſſet. Olymp. 125. Polyb. *l.* 2. Juſtin. *l.* 17. *&* [illegible] Pauſan. *in Phocic. &c.*

PTOLEMÆUS, cognomine Apion, Cyrenenſium Rex, filius nothus Ptolemæi Phyſconis: poſt regnum Ann. [illegible] ſine liberis decedens, hæredem inſtituit S. P. Q. R. qui parvi hujus regni urbes liberas eſſe juſſit. Juſtin. *l.* 39. Liv. *l.* 70. Euſeb. *in Chr. &c.*

PTOLEMÆUS, Cypri Rex, è familia Ægypti Regum, vitiis immerſus, ſubditiſque propterea exoſus. Adventu Catonis cognitô, ſibi ipſi mortem conſcivit. Vellej. Paterc. *Hiſt. l.* 2. *c.* 45.

PTOLEMÆUS, Judæus, fil. Abobi, auctoritate & divitiis pollens, Simonis Maccabæi, Judæorum Principis & Pontificis Max. filiam ſibi conciliavit, magnis hinc muneribus adhibitus. Quô rerum ſucceſſu, inſolentior factus, familiam Maccabæorum extinguere, quò rerum potiretur, conſtituit. Socerum igitur in convivio occidit, viduâ ejus filiiſque in carcere retentis. Sed cùm fruſtra percuſſores immiſiſſet Johanni Hyrcano, tertio Simonis filio abſenti, Dagonem, arcem prope Hierichuntem, ſe recepit. Ubi ab Hyrcano obſeſſus, Socrum & fratres uxoris in muro virgis cecidit, minatus, ni Hyrcanus abſiſteret, ſe illos in præceps daturum: nihilominus, eô recedente, necem iis intulit, ad Zenonem cognomine Cotylam, qui Philadelphiæ tyrannidem arripuerat, profugus, 1. Maccab. *c. ult.* Joſeph. *Hiſt. l.* 13. *c.* 14. *&* 15. *& l. de Bell. c.* [illegible]

PTOLEMÆUS, Vir pius, ſub Antonino Philoſopho, cùm proſtibulum quoddam convertiſſet, à marito ejus apud Urbicum Romæ delatus, & unà cum Lucio quodam, qui ejus cauſam tuebatur, ad mortem raptus eſt, A. C. 162. Quâ occaſione Juſtinus Martyr alteram Apologiam conſcripſit. Petr. Haloixius, *in vita Juſtini Martyris.*

PTOLEMÆUS, fil. Ageſarchi, Megalopoli oriundus, ſcripſit *hiſtoriam Ptolemæi Philopatoris. Athen. Clem. Alexandrin.* Item, Alexandrinus, cognomine Chennus, ſub Trajano & Adriano, Grammaticus & Poeta. Scripſit *de Admirabilibus.* Vide Photium *Cod.* [illegible] *Suid.* Item Mendeſius, ſub Auguſto & Tiberio, Sacerdos Ægyptius, ſcripſit hiſtoriam Regum Ægypti. Clem. *l.* 1. *Strom.* Euſeb. *de Præp. Evang.* [illegible] *c.* [illegible] Tertull. *in Apol. c.* 19. Cyrill. [illegible] *contr. Julian.* Item Aſcalonita Grammaticus. Item Cythereus Poeta. Lil. Girald. *dial.* 4. *Hiſt. Poët.* Geſner. *in Bibliot.*

PTOLEMÆUS, Hæreſiarcha, diſcipul. Valentini, ſeu *Ptolemæus*, ut eum Irenæus, *l.* 1. *c.* [illegible] appellat. Magiſtri dictis alia addidit, duas uxores Deo, Intelligentiam & Voluntatem tribuens, &c. Vide Tertullian. *Adv. Valent.* Epiphan. *hær.* [illegible] Baron. *A. C.* 1[illegible]5.

PTOLEMÆUS, miles ſub Decio apud Alexandriam, Chriſtianæ religionis ergo ſuppliciô affectus. Alius de quo, 2. Maccab. *c.* [illegible]

PTOLEMÆUS Claudius, Aſtrologus, natione Ægyptius, Peluſiota, Alexandriæ profeſſus eſt, liberalium artium, ac Græcarum literarum ſtudiis clarus temporibus M. Aurel. Antonini. Primus apud Græcos cœli rationem diligentiùs explicuit: inventaque ab Hipparcho inſtrumenta clariùs demonſtravit. De Muſica, & rebus aliis, tum *de Geographia* abſolutiſſimè ſcripſit. Sunt autem opera, ejus, *lib.* [illegible] *de Geographia*, *Almageſtum l.* 13. de Judiciis *Aſtrologicis libb.* [illegible] *Planiſphærium*, &c. Marcianus Heracleota, *in periplo*, Suidas, Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* [illegible] *c.* [illegible] & *de Scient. Mathem. c.* [illegible] §. [illegible] *c.* [illegible] §. [illegible] *c.* [illegible] §. [illegible] *c.* [illegible] §. 4. Geſner. *in Bibliothec. &c.* Θειότατος & σοφώτατος dictus. Fuerunt & alii hôc nomine, ut Pyrrhi regis filius, & Cypriorum rex, qui ſuis divitiis Romanorum locupletavit ærarium. Vide ſuprà. *Ptolemæos* quoque ſex alios commemorat *Suidas*, quinque Grammaticos, & unum verſificatorem: quorum opera ad nos minimè pervenerunt. Joſephus item alium ponit Abobi filium, Simonis ducis Judæorum generum, quem ſocer Jerichô tempore belli Macchabaici præfecerat. At ille incenſus regni cupiditate, invitatum ad cœnam, incautum interfecit. Vide ſuprà.

PTOLEMÆUS Lucenſis, Epiſcopus in ditione Veneta. Condidit *Annales, ab A. M.* [illegible] *uſque ad* 1303. Prodierunt Lugduni, A. C. 1619. Item *Hiſtoriam Eccleſiaſtic. uſque ad Clementem* VI. *An.* [illegible] Edidit quoque *Genealogiam Roberti Guiſcardi* ab aliis poſtmodum continuatam. Blond. [illegible] Platina *in Lucio* [illegible] Volaterr. *Comm. Urbann. l.* [illegible] Voſſ. *de Hiſt. Lat. l.* 2. *c.* 64. Floruit ſeculô 14. Vide quoque *Ptolemæum.*

PTOLEMAIS, anus quædam, quæ, quoad vixit, lites agitavit, nec unquam à cauſis dicendis feriabatur. Unde proverbium: *Lis Ptolemaica.*

PTOLEMAIS, urbs quatergemina: Prima Æthiopiæ ſub Ægypto, ad ſinum Arabicum, quæ *Theron*, i. e. *ferarum*, cognominatur à Ptolemæo, & *Epitheras* à Plinio, *l.* 6. *c.* 29. *Suachem* nunc dicta, à Berenice urbe ejuſdem oræ 602. mill. paſſ. in Ortum. *Baudrando* urbs eſt Troglodyticæ, hodie *Suaquen*, emporium celebre Abyſſiniæ, cum portu capaci, in ora maris Rubri. Ferè [illegible] mill. paſſ. à confinio Ægypti in Meridiem, 300. à Martaba in Occaſum, & [illegible] à Berenice in Eurum. Secunda Cyrenaicæ, in orâ litorali, anteà *Barce*, nomen habens à *Ptolemæo* rege conditore, *Tolometta* hodie, inter Arſinoën ad Occaſum, & Cyrenen ad Ortum. Hic, Synodô à Synelio Epiſcopo celebratâ, Andronicus, Pentapoleos præfectus, impietatis, repetundarum, ſævitiæ, blaſphemiæque reus, excommunicatus, ad Epiſcoporum pedes ſe abjecit, & veniâ delictorum petitâ, in gratiam receptus eſt. Vide hiſtoriam & Formulam hujus excommunicationis, apud Syneſ. *ep.* [illegible] Baron. *in Annal.* Tertia Phœnices maritima apud Palæſtinæ fines, olim *Ace* Plinio, *Acon* Ebræis, colonia quondam Cl. Cæſaris, teſte Pliniô, *l.* 5. *c.* 19. *Ace* etiam *Stephano*, qui ſic dictam prius putat, quòd ibi Hercules à vulnere curatus ſit. Hodie *Acre*, & *S. Jean d'Acre* Gall. dicitur ab Europæis, quia Equites S. Johannis Hieroſolymitani ibi ſedem diu habuerunt, eamque fortiter contra Saracenos propugnârunt. Anteà etiam *Tolemaida* dicta fuit; eſtque etiamnum Emporium à Gallis frequentatum. Sed paucis conſtat incolis; Sub Turcis. Vide infrà. Quarta Ægypti in Thebaide, ad Nilum, inter urb. Crocodilorum, & Abydum, à quo 22. mill. paſſ. aberat in Boream, Barbaris erepta eſt, ab Aurelio Probo. A. C. [illegible]

PTOLEMAIS, maritima & celebris Phœnices urbs eſt verſus Septentrionem à monte Carmelo quatuor, verſus Meridiem à Caſtro Lamberti totidem, ab Hieroſolyma verò triginta ſex milliarib. diſtans: hanc Aſeritæ nunquam poſſederunt, quia ejus habitatores expellere non potuerunt. Inſignis enim & munitiſſima urbs eſt, mirabilibus cincta muris & antemuralibus, portis, turribus, foſſis & caſtris fortiſſimis, triangularem in modum clypei habens formam, cujus duo latera mari magno junguntur, tertium verò planitiem terræ reſpicit. Nam ab Oriente magnus atque planus latitudinis duorum milliarum civitati adjacet campus, fontibus irriguus, fertilis valde. Ab Auſtro, commodiſſimus atque multarum navium capax portus eſt, qui partim intra urbis mœnia, partim inter littus & mare ſitus, navibus tutam & tranquillam ſtationem, civitati verò maximum lucrum præbet: ædes tum publicæ, tum privatæ magnificæ atque pulcherrimæ. Hic 2000. Judæorum occiſi, A. C. [illegible] Varias autem devaſtationes & incendia paſſa, à Balduino I. Palæſtinæ Rege occupata eſt, A. C. 1101. ſed recepta à Saladino, A. C. [illegible] quô victô, iterum rurſus potitus eſt Richardus Angliæ Rex, A. C. 1190. in qua obſidione Ordo Teutonicorum inſtitutus eſt. Verùm

rùm *Ægypti* Soldanus illam denuo expugnavit, cæſis in urbe XXXM. hominum, A. C. 1291. Donec tandem in Turcarum Imperatoris poteſtatem redacta, ejus nunc acerbiſſimum ſervitutis jugum experitur, eſt in tribu Aſer. Vide quoque ſupra.

PTOLEMAIS, Athenienſium XII. tribuum ultima, quæ ſicut & *Attalis*, à Rege in Remp. benefico nomen accepit, cum prius *Demetrias* diceretur, à Demetrio ſimiliter de Athenienſibus bene merito. Vide Stephanum, Franc. Roſiæum, *Archæol. Attic. l.* 1. *c.* 5. & ſupra voce *Demarchus.*

Tribus Ptolemaidis Δῆμοι, i. e. *Populi.*
Berenicidæ. Conthylæ.
Thyrgonidæ.

PTOLEMAIS, foſſa quædam Ægypti manu facta, ducta ab oſtio Peluſiaco ad urb. Arſinoem in ſinum Arabicum: ſic dicta à *Ptolemæo* rege, qui eam abſolvit. Primum enim à Nechao, Pſammetichi filio inchoata, dein à Dario Perſarum Reg. continuata, ſed imperfecta relicta fuerat. Plin. *l.* 5. *c.* 5. Diodor. *Ptolemæum fluvium* vocat Ælian. *de Anim. l.* 12. *c.* 29. Nunc arenis obducta eſt. Item Ciliciæ urbs, *Strabo.* Urbs quoque Arſenoitis Nomi in Ægypto. *Ptolemæus.*

PTOLEMÆUS, Jubæ filius, Maurorum Rex, juventà incurioſus & libertis obnoxius; ob quam rem Mauri ſervilia imperia bellò mutaverunt. Hunc poſteà Cajus, licet conſobrinum ſuum (erat enim & is M. Antonii ex Selena filia nepos) dimiſſum per viam interfici juſſit.

PTOLEMÆUS, Mathematicus, Othoni in Hiſpania comes, conjectura illi prædixerat fore, ut in imperium adſciſceretur. Poſtea nunquam defuit, ad ſcelera inſtigans Othonem, ut Remp. invaderet. Vide quoque *Ptolemæus*, uti meliùs ſcribitur.

PTOUS, mons Bœotiæ, in quo Acræphium oppid. erat, ubi Apollo natus traditur, teſte *Plutarcho.* Hinc mons trivertex eſſe fertur ex Homero *in Catal.* ac, teſte *Strabone*, incumbit lacui Copaidi. In hoc monte erat Oraculum Apollinis, ad quod Thebani conveniebant, *Strab.* authore.

PTR. in nummis Conſtantii Chlori, *percuſſa Treveris*, Car. du Freſne *de infer. ævi Numiſmatibus.*

PTUA, Armeniæ minor. urbs, *Ptolem.*

PTUCCI, oppidum Hiſpaniæ Bæticæ mediterraneum in Turdetanis, apud Anam fluvium.

PTYCHE, ex Græco πτύχη, tabella, in qua navis oculi pingebantur & nomen navis inſcribebatur vide ſuprà *Acroſtolium.*

PTYCHIA, inſula juxta Corcyram: Gentile, *Ptychæus* *Steph.*

PU. in notis antiqq. *Puſilla.* PVB. *Publius*, denotat &c.

PUAN, Arabiæ Felicis urbs. *Ptol.*

PUBES, apud Statium, *l.* 5. *Sylv.* 2. *v.* 68.

Quem non corrumpit pubes *effrana*———

prima pubertas eſt. Hanc in venalibus ſervis quomodo avertterint olim Mancipatii, ut eos velut nondum puberes cariùs venderent, exponit Plin. *l.* 21. *c.* 26. *Hyacinthus* ——— *radix eſt bulbacea mangonii venalitiorum pulchrè nota: quæ è vino dulci illita pubertatem coërcet & non patitur erumpere.* Videquoque eum, *l.* 30. *c.* 5. ubi ſanguinem è teſticulis agnorum caſtratorum eidem fini adhibitum fuiſſe docet; nec non, *l.* 32. *c.* 10. Ad quam turpitudinem præterea inſtitutæ ſunt in urbibus officinæ, teſte Clemente Alex. *Pædag. l.* 3. ubi molles pice obliti à vulſoribus depiles & glabri fiebant. Nec aliò pertinebant in Commodiana ſupellectile Samnitica vaſa tabefaciendæ reſinæ ac pici, apud Capitolin. *in Pertinace c.* 8. &c. Vide Laur. Pignorium *de Servis*, & hic paſſim, inprimis infra ubi de *Venalitiis. Pubertas* autem vel inchoata vel plena, quæ *prætextata* dicta, inter annum ſcil. 14. & 16. quò exeunte, ſeu incipiente annò 17. prætextâ & puerili bullà depoſità, virilis toga ſumta: tumque non jam puberes aut prætextati, ſed tyrones ac viri fuêre apud Romanos. Apud Athenienſes vero, cùm in Ephebotum album juvenes recipiendi eſſent, cujus profeſſionis annus legitimus erat decimus octavus, ſolebat puerorum *pubes* explorari, an per ætatem ad publica munia, εἰς τὸ κεραμεικὸν τὰ κηρύκιδα ἔργα, utiles eſſent, quoniam aliàs certum ætatis argumentum ſumere non poterant. Cujus δοκιμασίας meminit Ariſtophanes *Veſpis*,

Παίδων τοίνυν δοκιμαζομένων αἰδοῖα πάρεστι θεᾶσθαι.

Vide ſuprà, ubi de *Ephebis*, & plura hanc in rem, apud Sam. Petitum, *Commentar. in LL. Attic. l.* 2. *tit.* 4. uti de piſtrinariis *pubertatem* nudis, infrà voce *Servi*, & ſuprà ubi de *Piſtrino*: de *Puberibus* verò in urbium expugnationibus, ab irato victore occidi juſſis, Salluſtium, *Jugurth. c.* 91. de *Capſa*, Tacitum, *Annal. l.* 13. *c.* 39. de Volanda caſtello, Curtium, *l.* 7. *c.* 6. de Cyropoli, Alios.

PUBLIA, D. Joannis Chryſoſtomi mater, pulſata juſſu Juliani Apoſtatæ à ſatellite quodam, quòd, contra illius edictum, virginum chorum pſallentium haberet. Theod. *l.* 6. *c.* 36. *hiſt. trip.*

PUBLICA, Græcè Δημόσια, apud Scriptores Romanos, dicuntur ſive vectigalia & reditus Populi Romani quæ certâ penſione ærario inferunda, ſive munera, operave aut functiones ac neceſſitates Reip. quæ alioqui, ſumtu Ærarii præſtanda, locabantur à Cenſoribus aliiſque Magiſtratibus, ſub definita ſumma; conducebantur fruenda fungendaque ab hominibus locupletibus & idoneis, qui inde *Publicani*, Δημοσιῶναι appellati ſunt. Hinc illæ locutiones, *Locare publica*, apud Livium, *l.* 33. *Conducere & redimere publica*, apud Cicer. & Horat. *l.* 1. *Ep.* 1. *v.* 77. *Sumere publica*, apud Cicer. *Paradox.* 6. *Servabat ſua publica vulgo*, apud Poëtam, *Frui publicè*, apud eundem Ciceronem *de prov. Conſul.* & Ulpianum, *l.* 1. *D. de Publicanis. Exercere publicum*, iterum apud Ciceronem, *pro L. Manil.* & Senecam, *de conſt. ſap. c.* 14. *Agitare publica*, apud Eundem, *Ep. Agere publicum*, apud Sueton. *in Veſp. c.* 1. *Leges cujuſque publici*, apud Tacitum, *Annal. l.* 13. *c.* 51. *Everſum publicum*, apud Quintilianum, *Declam.* 341. *Habere publicum*, apud Plautum, *Trucul. act.* 1. *Sc.* 2. *Habere magnas partes publicorum*, apud Ciceronem, *pro Rabirio Poſtumo.* Et *habere partem publici Aſiatici*, apud Valerium Max. *l.* 6. *c.* 9. *ex.* 7. cùm igitur, qui portoria aut alia vectigalia redimebant Publicani, pro facultatibus & fide, varias eorum haberent portiones, ut ex Polybio diſcimus, *l.* 6. qui hic parva muniebant mœnia, & pro rei aut animi ſui anguſtiis exiguum quid aut ab Cenſoribus aut à Fiſco aut ab ipſis denique majorum vectigalium Publicanis conduxerant, *Minuſculari* dicti ſunt, *l.* 3. *Cod. Theod. de indulgentiis debitor.* ubi *Publicanorum* nomen κατ' ἐξοχὴν uſurpatur, de minorum Publicorum conductoribus: extatque vox in ſimplici hoc ſenſu etiam in *Cod. Juſtinian.* Quos omnes phraſi eleganti & rarà *in publico eſſe*, dixit Livius, h. e. curationem muneris aut ſumtus aut vectigalis publici adſcriptâ locationis lege ſuſcepiſſe, conductores Publici ſeu *Publicanos eſſe*, quemadmodum *in opera eſſe*, eſt operarium eſſe, apud Plautum, *Ciſtellar. act.* 4. *ſc.* 2. & ἐν γεωργίᾳ εἶναι, eſt γεωργεῖν, apud Ælianum, *Var. l.* 1. Vide plura hanc in rem apud Jo. Frid. Gronov. *Obſerv. l.* 4. *c.* 23. ubi de Publicanorum apud Romanos, in duris Reip. temporibus, bellò inprimis Punicò Secundò, poſt Cannenſem pugnam, benignitate; ut & ſupra, voce *Annonæ Diſpenſatores*, & infra, in voce *Publicani*. At *Publica*, pro *Publica Tabula*, apud Lamprid. in *Diad. c.* 6. alibique vide ad eum Salmaſ.

PUBLICÆ Viæ, omnes limites, per quos iter Populo præbebatur, *in libro de Coloniis*, *Hos conditores Coloniarum fructus exportandi causâ publicaverunt*, h. e. publici juris fecerunt, per eos iter populo præbuerunt. Hyginus, *omnes limites non ſolum menſuræ, ſed & publici itineris causâ, latitudines acceperant* &c. Sed nec unum genus earum nec una fuit latitudo. Aliæ pedes ſexaginta, aliæ octo latitudinis habuêre. Et quidem ex iis aliæ *Regales*, quæ & *Conſulares* & *Prætoriæ* dictæ vel *Militares*: aliæ ad uſum populi ad exportandos fructus in agris factæ, quæ & *Vicinales* & *Agrariæ* aliiſque nominibus appellatæ. Sed, quantum videtur, nulla via, ſive limes, qui iter populi præberet, ac pervius ſemper eſſet, minus latitudinis unquam accepit, quàm pedes octonos; atque hæc erat legitima viæ latitudo, quæ & minima. Juriſconſultus *ff. de ſervitutibus Ruſticor. præd. Si via conceſſa ſit per fundum nec dicta latitudo ſit, legitimam ait deberi.* Cajus, *Viæ latitudo ex lege XII. Tab. in porrectum octo pedes habeat: in anfractum, id eſt, ubi flexum eſt, pedes XII.* Paulus tamen ſcripſerat viam conſtitui vel latiorem octo pedibus vel anguſtiorem poſſe, ut tamen eam latitudinem habeat, quà vehiculum ire poſſit, *alioquin iter eſſe, non viam.* Sic via conſtitui poterat, quæ non haberet majorem latitudinem, quàm actus: eſt autem *Actus jus agendi vel jumentum vel vehiculum*; cui 4. pedes latitudinis vulgò dabant. *Rei Ruſticæ* Scriptores veteres autem, modum eſſe agri definiunt, latum 4. pedes, longum 120. Verùm ut via minor, quàm legitima, ita actus vel iter legitimò majus concedi poteſt, ex voluntate conſtituentium. Nam *latitudinem actus itinerisque eam eſſe*, dicit Juriſconſultus, *quæ demonſtrata eſt.* Legitima igitur viæ latitudo pedes octo, ut actus pedes quatuor; hinc *viam duos actus continere*, notat *Iſidorus.* Via certè vel limes qui *publico* itineri ſerviret, nullus minor fuit quàm octonûm pedum. Quæ minoris eſſent latitudinis, ut 6. 5. aut 4. pedum inter vicinos ac privatos obſervabantur, & Actûs potius nomine, quàm *Via* cenſebantur. Salmaſ. *ad Solin. p.* 678. Vide quoque in voce *Via.*

PUBLICANI, alias *Decumani*, quòd decumas in Provinciis Populo Rom. debitas à Magiſtratibus redimerent, appellati, *publica* conducere vectigalia, & pro iis certam Romanis ſummam repræſentare ſolebant. Honeſtus olim apud Romanos hominum ordo: at apud Hebræos, jam Jobi & Prophetarum temporibus, qui tributorum iſtiuſmodi exactores dixerant נוגשים *Nogeſim*, terribile jam & exoſum nomen. Quod odium, Rabbinorum, in quorum ſcriptis *Publicanus* nominatur etiam מוכס, Proverbium confirmat: *Ne contingat tibi (uxor) è familia in qua ſit aliquis Publicanus, quia omnes ſunt Publicani*, id eſt, *Latrones*, ſcelerati, *peccatores*, uti nominantur Matthæi *c.* 9. *v.* 10. Vide If. Caſaubon. *Exercit.* 13. *contra Baronium*, *num.* 27. In Romanorum itaque poteſtatem redactâ Judæâ, atque factâ tributariâ 30. circiter ante Natum Chriſtum annis, Joſeph. *de Bello Jud. l.* 1. *c.* 5. *ubi de Pompejo*, à Senatu Rom. ut in reliquis Provinciis, ſic & in Judæa certum hominum hoc genus conſtituti ſunt, qui reditus annuos, Romanis tribui ſolitos, colligerent vel etiam redimerent: qui quoniam nimis rigide eos à ſubditis exigerent, facilè eorum odium incurrerent. Erant autem in qualibet Provincia *Publicanorum* ſocietates, quarum frequens mentio, apud Ciceronem, *Orat. pro Sex. Roſcio, Muræna, Plancio*: Quibus præerat unus, qui Ἀρχιτελώνης, i. e. *Princeps Publicanorum* appellari ſolebat; quemadmodum de Zacchæo legimus Lucæ *c.* 19. *v.* 2. Sed & hi Ἀρχιτελῶναι Provinciales omnes rationem reddere tenebantur, uti docet Sigonius *de antiq. jur. Civium Rom. l.* 2. *c.* 4. Hi ut dictum, ubique quidem ob rigorem ac ſordes parùm grati, maximè tamen apud Judæos omnium odiis fuêre expoſiti, accedente præter cauſas prædictas, Judæorum, Galilæorum inprimis inter eos, opinione, *Tributum Romanis pendendum non eſſe*, quâ de re vide Pollum *in Evang.* An verò hi omnes Ethnici fuerint, jam olim diſquiſitum, ſuntque in ea ſententia Tertullian. *de Pudic. c.* 9. neminem Judæorum Publi-

Publicanum fuiſſe; eo quòd in *Deuteronom.* extet: *Non erit vectigal pendens ex filiis Iſraël.* Sed fraudi fuit acutiſſimo Pœno, Hebraicarum literarum ignoratio; Nuſquam enim occurrit in fonte ſpurius ille textus, ſed fuit hæc Interpretis imperiti hallucinatio, quæ plurimis impoſuit. Caſaubonus, *Exercit. num. præc.* ex Hieronymo, *Ep. ad Damaſum.* Et Judæorum exempla in *Hiſtor. Evang.* in promtu ſunt. Matthæi, ad Apoſtolatum à CHRISTO vocati, & Zacchæi ſuprà memorati, quem licèt è Patribus quidam fuiſſe Gentilem arbitrati ſunt gente, Judæum fuiſſe, ipſum nomen (ut rationes alias taceam) probat, quod putum Hebraicum eſt, cujuſmodi nomina Gentiles olim non conſueviſſe uſurpare, eſt certum. Vide Thom. Godwyn, *de Ritibus Heb.* *l.* 1. *c.* 2. Alias cauſas addit Seldenus *de Jure Nat. & Gent. juxta Diſciplin. Hebr. l.* 2. *c.* 5. Eorum enim cum quidam Gentiles, quidam Judæi fuerint; Illi eô ipſô nomine ſatis odio habebantur, utpote idololatræ, aut ſaltem ſic cenſiti: Iſti ideo inviſi, quod cum ejuſmodi Gentilibus in terra Iſraëlitica degentibus, veluti Præſidibus, Quæſtoribus, Legatiſque Rom. nec Proſelyti domicilii profeſſione, quæ tunc non in uſu ampliùs, obſtrictis, conductionis ejuſmodi contractum, conſortium atque conſuetudinem, contra morem atque inſtituta Majorum, idque palàm velut Gentiles, alieni nempe Imperii miniſtri, inierant. Cum *peccatoribus* igitur ac *meretricibus*, ſignantius interdum cenſentur in Evangelio *Publicani*, Matth. *c.* 9. *v.* 11. & *c.* 11. *v.* 19. & *c.* 21. *v.* 31. Marci *c.* 2. *v.* 16. & Lucæ *c.* 7. *v.* 34. interdum pari cum *gentilibus* conditione, Matth. *c.* 18. *v.* 17. *Si Eccleſiam non audierit, ſit tibi, velut Ethnicus & Publicanus.* &c. Vide quoque ſuprà voce *Portitor*, item *Telonarius.* Qui verò à majorum vectigalium *Publicanis* exiguum quid conducebant, *Minuſcularios* fuiſſe appellatos, diximus ſuprà, vide quoque voce *Publica.* Uti de nomine hoc ad hæreticos quoſdam denotandos detorto, ſuprà itidem voce *Popliani.*

PUBLICANUS, nomen navis, de qua vide ſuprà, voce *Navis.*

PUBLICATIO Bonorum, præter mortem, ſicatio in *aſebeias* irrogata apud Athenienſes, vide ſuprà *Abannatio.*

PUBLICATIO Bonorum, vulgò *Confiſcatio*, Hæreticorum, ut vocant, in Communione Romana communis pœna eſt, ſive pœniteant, ſive non; ſive convertantur, antequam tradantur Curiæ ſeculari, ſive poſtquam traditi ſunt, per Cap. *cùm ſecundùm Leges*, de Hæret. *l.* 6. nec refert, an multò vel exiguò tempore talis in hæreſi permanſerit. Sunt tamen aliqui caſus, in quibus hanc pœnam remitti, æquum cenſent Doctores haud pauci. In Italia certè, Hæreticorum bona non publicari, receptum eſſe, ſed conſuetudine magis quàm Jure Pontificiô, tradit Simancas *de Cathol. Inſtitut. Tit.* 42. §. 17. In Hiſpania verò is rigor exercetur, ut Inquiſitio Fiſco addicat non tantum bona condemnatorum, ſed & omnia ab ipſis adminiſtrata, licèt manifeſte conſtet ea aliorum eſſe, cujus luculentum exemplum exhibet Phil. à Limborch, *Hiſtoriâ Inquiſit. l.* 4. *c.* 32. Et quidem hactenus dicta valent de Hæreticis, poſtquam delati & in Carcerem conjecti ſunt, demum confitentibus, aut in ſententia ſua perſiſtentibus: at ſponte venientibus, & ultro antequam accuſentur confeſſis, confiſcatio, benignè remitti ſolet, Id. *ibid.* Ex bonis porrò ſic publicatis, Inquiſitoribus ſalaria ſolvuntur, & expenſæ fiunt, quibus iis ad carceres extruendos Hæreticos, perſequendos, capiendos, alendos, puniendos &c. opus eſt. Quod onus cùm olim Civitates ferre cogerentur, non ſine moleſtia ac murmure, Bona Hæreticorum confiſcata ubibus hiſce applicari cœperunt, præterquam quòd Cruce ſignati votô ſe obſtrinxerunt, de facultatibus ſuis pro fidei defenſione effundendis &c. Plura hanc in rem vide apud Limborchium præfat. *l.* 2. *c.* 19. aliquid etiam infrà, ubi de *Receptore Bonorum Publicatorum.*

PUBLICI, Servi dicebantur olim, qui officium & miniſterium publicum Sacerdotibus aut Magiſtratibus & Populo exhibebant: de quibus Livius, *l.* 26. *c.* 47. *Scipio victâ Carthagine novâ, opifices ad duo millia hominum Publicos fore Populi Romani edixit, cum ſpe propinqua libertatis, ſi ad miniſteria belli enixè operam navâſſent.* Habebant enim Civitates & Provinciæ, iſtiuſmodi Servos quos vel bellô captos, vel ære coemtos, manumittebant etiam, impoſitis à ſe nominibus. Item Municipia, Collegia, Decuriæ, Fiſcus, Societates, Fana, Curiæ, Corpora, talibus *Miniſteriis publicis*, ut Labeo vocat, *l.* 11. *de ſervo fugit.* utebantur. Romæ in vet. *Elogio: DIS. Manibus. Attico. III. Provinciarum. Galliarum. Servo. C. Licinius. Januarius. Parenti. Optumo. &. Licinia. Calliope. conjugi. ſanctiſſimo.* Plin. *l.* 10. *Ep.* 20. *Utrum per Publicos civitatum ſervos, quod uſque adhuc factum, an per milites adſervare cuſtodias debeam?* Ad quæ Trajanus, *perſeverennus*, reſpondit, *in ea conſuetudine, quæ iſti provinciæ eſt, ut per Publicos ſervos cuſtodiantur.* Idem, *l.* 1. Municipalis ſervi meminit, ut de aliis taceam. Hi varium uſum præbuerunt dominis: Namque ſacra curâſſe argumento eſt factum Potitiorum, apud Livium, *l.* 9. *c.* 29. Val. Maximum, *l.* 1. *c.* 1. *ex* 17. alios, qui ſervos *Publicos* ſacra Herculis docuerunt; Cujuſmodi videntur fuiſſe & Martiales Larinates, apud Cicer. *pro Cluentio.* Miniſtri publici, Marti Deo ſacri: nec non & Calatores, qui apud *Feſtum* leguntur, ſi Scaligerum audimus. Tacit. *l.* 1. *Hiſt. c.* 43. *Piſo in ædem Veſtæ pervaſit exceptuſque miſericordiâ* Publici *ſervi, & contuberniô ejus abditus, non religione* &c. Dein omnibus Magiſtratibus apparuerunt, Lictorum, vel etiam Scribarum, aliiſque officiis functi: quorum aliquos *Limocinctos* appellatos fuiſſe, legimus in antiqua ærea tabula, apud Laur. Pignorium *de Servis.* Cenſoribus certè inſerviiſſe, Livius habet: Ædilibus, Varro: Quæſtoribus, idem, &c. Interim alios à Lictoribus fuiſſe, oſtendit Senatuſconſultum vetus, quod Frontinus *de Aquæduct.* ſic refert: *Placere Senatui, eos qui aquis publicis præeſſent, cùm ejus rei cauſa extra urbem eſſent, Lictores binos, &* Servos Publicos *ternos, Architectos ſingulos & Scribas, & Librarios, Accenſos, Præconeſque totidem habere, quot habent ii per quos frumentum plebi datur.* Iidem pro quolibet civium ſtipulabantur, *leg.* 1. *de Magiſtr. conven.* pecuniam publicam à debitoribus exigebant, *leg.* 19. *de compenſ.* cuſtodias adſervabant, ut viſum; & *leg. ead de compenſ.* Etiam in triumpho eorum uſus: Juvenalis, *Sat.* 10. *v.* 40.

——————— Magnæque coronæ
Tantum orbem, quantò cervix non ſufficit ulla?
Quippe tenet ſudans hanc Publicus & *ſibi Conſul.*
Ne placeat, curru ſervus portatur eôdem, &c.

An verò eadem ſit ratio *Publici*; qui apud Longobardos legitur, aliorum eſto judicium. Vide *LL. Longobard. Tit. ex edit. Baſil.* Sic Luitprandus Rex, *Inſuper &* Publicus, *in quo loco factum fuerit, comprehendat ipſas malares, & faciat eas decalvare, & fruſtrare per vicos vicinantes.* Et ſanè Leges ejus gentis non ſemel *Publici* meminerunt. Fuit quoque olim Romæ familia *Publica*, quæ incendia reſtingueret. Seneca, *Ep.* 64. *Intervenerunt quidam amici, propter quos major fumus fieret: non hic, qui erumpere ex lautorum culinis & terrere Vigiles ſolet, ſed hic modicus, qui hoſpites veniſſe ſignificaret.* Et hæ quidem Senecæ Vigiles ad Auguſtum pertinent, qui rejectâ Trium virorum nocturnorum, Ædilium & Tribunorum Pleb. curâ, per ſe maluit huic conſuli, inſtitutô Præfectô vigilum, cui id muneris demandatum eſſe voluit: teſte Suetoniô, & Xiphilinô. De familia illa veteri Jul. Paulus, *l.* 1. *de off. Præf.* qui ſcribit, *Circa portas & muros fuiſſe diſpoſitam, unde ſi opus eſſet, evocabatur.* Ejuſdem Auguſti liberalitate factum eſt, ut familia Aquaria legata ſibi à M. Agrippa, *Publica* quoque eſſet. In qua connumerabantur Aquarii, qui aquam publicam è caſtellis erogabant &c. Vide omnino Pignorium *Opere præfatô*, & Tit. Popmam, *l. de Operis Servor.* quibus adde Juſtum Lipſium, *lib. ſing. Electorum, c.* 22. & quæ dicta ſuprà, voce *Mangones.*

PUBLICIA Lex, de luſu: *Ne quis in pecuniam luderet ſponſionemve ejus rei ergò, niſi ludus virtutis causâ ſuſceptus eſſet; faceret, veluti ſi quis certet haſtâ vel pilô jaciendô, vel currendo, ſaliendo, luctando, pugnando*, Marcianus. *leg.* 3. *ff. de aleator.* Quod lege Titiâ quoque & Corneliâ ſancitum fuiſſe; refert idem. Vide Joh. Rosin. *Antiqq. l.* 8. *c.* 31.

PUBLICOLA, cognomen Publii Valerii, qui primus cum Bruto poſt expulſos Reges Conſul declaratus eſt, quod *coleretur à populo*, ſeu quòd ipſe *populum coleret.*

PUBLICUM, vide ſuprà *Publica.*

in PUBLICUM rarò prodeundi mos veter. in Oriente Regum, apud Auctores frequens occurrit. Ut de Perſarum Regibus nil dicam, apud Indos Rex non niſi quatuor ob cauſas prodibat, cùm bellum urgeret, cùm judicaret, cùm ſacrum faceret, cùm venaretur; ex quibus tres profert Curtius, *l.* 8. *c.* 9. Nec verò id fiebat ſine pompa ingenti, de qua, ex Clitarcho & aliis ita Strabo, *l.* 15. *In ſolennibus pompis multos elephantes mitti aurô & argentô ornatos & multas quadrigas & boum paria: deinde exercitus ingens ſequitur, & ingentes lebetes deaurati, & magni crateres & menſæ ex Indico ære.* &c. Imò fuêre, qui nunquam ſe conſpiciendos præberent, ut legas apud Herodot. *l.* 1. *c.* 99. de Dejoce Medorum Rege & apud Diodor. Siculum, *l.* 3. *c.* 47. de Regibus Sabæorum, de quibus ſic, *Infelix*, inquit, *horum conditio eſt, quatenus nunquam è regia exire illis licet. Si contra egerint plebi lapidum jactu, juſſu veteris oraculi, eos obruit.* Quæ ratio apud Sinas hodieque ſervatur, niſi quòd ab Eunuchis ac domeſticis Rex aditur. Pertinebat autem rarus hic aſpectus eò, *ut venerationis plus ineſſet*, Tacit. *Hiſtor. l.* 4. *c.* 65. ad quæ verba optimè Gruterus, *Diſcurſ. c.* 44. *Regem omnibus patere potius, quàm nemini*, melius eſſe docet: apud Raderum & Freinshemium *ad Curt. loc. cit.* Certe, dum ultimi ex Merovingis Galliæ Regibus, non niſi Kalendis Maji, ſe populo oſtenderunt, crevit Majorum Domus potentia, ipſis primis Regibus gratis, mox exitialis, ut alibi viſum.

PUBLICUS, in *L.* Longob. in *LL.* Luitprandi Regis & *LL.* Rachis, Judex eſt publicus, de quo vide ſuprà, in voce *Judex.*

PUBLICUS Equus, vide infra *Tranſvectio.*

PUBLILIA Lex, de Cenſoribus è Plebe creandis, memoratur Livio, *l.* 8. *c.* 12. Cùm enim primùm Patriciis ſolis ea dignitas pateret, tulit legem Q. *Publilius* Philo dictator, annô Urb. Cond. 415. *Ut, cùm eò ventum eſſet, ut utrumque plebejum Conſulem fieri liceret, alter ex plebe Cenſor crearetur.* Alia de Centuriatis legibus, eôdem Auctore lata, annô præc fuit. *Ut legum, quæ Comitiis Centuriatis ferrentur, ante initum ſuffragium, Patres auctores fierent*, idem Liv. ibid. Fuit & *Publilia Lætoria* lex, à Valerone *Publilio* Philone, & Lætorio Tribunis Pl. rogata, App. Claudiô Sabinô Regillenſi, T. Quinctiô Barbatô Capitolinô Conſulib. An. Urb. Cond. 282. Ut plebeji Magiſtratus, qui anteà Curiatis Comitiis fiebant, deinceps remotis Patribus, Tributis Comitiis, crearentur. Liv. iterum, *l.* 2. Dionyſ. *l.* 6. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 6. & 7. &c.

PUBLIUS Proconſul, memoratur Conſtantino, *l.* 1. *de Themat.* ex Inſcr. cujuſdam monumenti Smyrnæ, quæ ſic habuit. Πόλεις ὑπόκεινται ἀρχῇ Ἰωνίας, Φρυγίας, Αἰολίδος, Μυσίας, Λυδίας, Ἑλλησπόντου, Μυσίας, Βιθυνίας, Ταρσίας, Γαλατίας, Μακεδονίας, Πόντου, Παφλαγονίας, Καππαδοκίας μικρᾶς, καὶ μεγάλης, Γαλατίας τε καὶ Λυκαονίας, καὶ μέχρι τῆς ὁρίας τοῦ Ταύρου καὶ τῆς μικρᾶς Ἀρμενίας. Quas omnes provincias τὰς Ἀνατολὰς nomine dictas, & ab uno Rectore Proconſule olim adminiſtratas fuiſſe, hinc colligit Auctor. Sed nunquam tot provincias

ſimul rexit Aſiæ Proconſul, nec *Publius* hic Ἀνθύπατος ſeu *Proconſul* appellatur omnium ſupraſcriptarum provinciarum, quod tamen oportuit, ſiquidem eas omnes Proconſulis nomine obtinuiſſet. Præterea, ſi provinciæ hæ univerſæ Aſiæ Proconſulatum conſtituiſſent & Aſiam eam particularem, quæ Proconſuli ſuberat, ſatis fuiſſet dici, *Publius Proconſul Aſiæ.* Nec enim Proconſules in titulo ſuæ dignitatis ſignando nominatim recenſebant, quot regiones ſub ſe haberent. Cùm igitur inſcribatur iſte *Publius*, Ἀνθύπατον ἀρχῆς Ἀσίας, *Φρυγίας* &c. non Proconſulis nomine & officiô provincias eas omnes, quæ ibi nominantur, adminiſtravit, ſed illud indicatur, Proconſulem illum fuiſſe & variis adminiſtrationibus eas regiones obtinuiſſe. Utut ſit, extraordinaria illa poteſtas fuerit oportet, & à Proconſulatu diverſa, quæ Ἀρχὴν habuit tam latè diffuſam. Salmaſ. *ad Solin. p.* 102.

PUBLIUS & Laberius, poëtæ mimorum, Julii Cæſaris familiares ambo, ſed Publius acceptior. Nam Laberii maledicentiâ, ſimul & arrogantiâ, Cæſar magnopere offendebatur. Is Publius genere Syrus fuit, conditione ſervus: puer enim & formâ & ingeniô à Domitio manumitti & erudiri meruit. Romam venit ad ludos Cæſaris, ubi mimos ſuos legit, magno ipſius populi applauſu. Authores Gell. *l.* 17. *c.* 14. & Macrob. *l.* 2. *Saturn. c.* 2. & 7. Publius prænomen ejus, qui populo gratus fuit. Vide etiam Hieronym. *Caſal.*

P. ÆLIUS Ligo, conſul cum C. Popilio Lenate. an. Urb. Cond. 582.

P. ÆLIUS Pætus, conſul cum C. Sulpitio Longo, an. Urb. Cond. 419.

P. ÆLIUS Pætus, conſul cum C. Cornelio Lentulo an. Urb. Cond. 553.

P. ÆLIUS, ſive *Helvius Pertinax*, Commodo ſucceſſit, coactuſque imperavit. Læti operâ, ac decretô Senatus, A. M. 4155. à Chriſto nato [illegible]. Summam de ſe expectationem omnibus cum daret, Læti inſidiis, qui imperium illi aſtruxerat, & militari factione Julianô, qui ei ſucceſſit, non inſciô, imò conſciô, periit, annô ætatis [illegible] vix menſes tres: cujus caput ab urbe delatum eſt in caſtra. Eutrop. *l.* 8. Bapt. [illegible] Sext. Aurel. Vict. Hujus vitam vide fuſiùs apud Julium Capitolinum, & Herodian. *l.* 2.

P. ALPHENUS Varus, conſul. cum P. Vinitio, an. Urb. Cond. [illegible].

P. CATIENUS Philotimus, patronum adeo dilexit, ut hæres omnibus bonis inſtitutus in ejus rogum ſeipſum jaceret, Plin. *l.* 7. *c.* 36.

P. CÆPIO, conſul cum Q. Voluſio Saturnino, an. Urb. Cond. [illegible].

P. CLAUDIUS Pulcher, conſul. cum L. Portio Licinio, an. Urb. Cond. 570.

P. CLAUDIUS Pulcher, conſul cum M. Perpenna, an. Urb. Cond. [illegible].

P. CORNELIUS Aruina, conſul. 30. millia Samnitum prælio interfecit, an. Urb. Cond. 418.

P. CORNELIUS Aſina, conſul cum M. Minutio Ruſo, an. Urb. Cond. 533.

P. CORNELIUS Coſſus, Tribun. milit. conſulari poteſtate, ann. Urb. Cond. [illegible]. Iterum an. 350.

P. CORNELIUS Dolabella Maximus, conſul. Gallos, Samnites, Lucanos, Brutios, Hetruſcos, initâ ſocietate Romam petentes, delevit, an. Urb. Cond. 470.

P. CORNELIUS Falco, conſul. cum T. Sempronio Graccho, an. Urb. Cond. 515.

P. CORNELIUS Lentulus, conſul, cum Cn. Aufidio Oreſte, an. Urb. Cond. 683.

P. CORNELIUS Lentulus, conſul cujus opera præcipuè factum eſt, ut Cicero ab exilio rediret.

P. CORNELIUS Lentulus Caudinus, conſul cum Licinio Varo, an. Urb. Cond. 517.

P. CORNELIUS Maluginenſis, Tribun. milit. Conſulari poteſtate, an. Urb. Cond. 352.

P. CORNELIUS Naſica, conſul Dalmatas domuit, an. Urb. Cond. 597. Primus apud Romanos clepſydram ſeu horarium ex aqua, feciſſe legitur, apud Cenſorinum *de die Nat. c.* 23. *Deinde aliquantò tempore pòſt P. Cornelius Naſica Cenſor ex aqua fecit horarium; quod & ipſum, ex conſuetudine noſcendi ex Sole horas, ſolarium cœptum dici.* Sic ergo poſteriori ævô poſitâ clepſydrâ horæ diſtingui ſolitæ ſunt, cùm priùs Solis tantùm umbris tempora internoſcerentur. Aut. Macrobius. *Saturnal. l.* 1. *c.* 3. Hinc Sidonius Apollinaris, *l.* 2. *Ep.* 9. *Per ſpatia*, inquit, *clepſydrarum horarum incrementa ſervantem probabat.* Vide quoque Plin. *l.* 7. *c.* 60. Victorium. *l.* 11. *c.* 13. Cœl. Rhodig. *l.* 18. *c.* 29. Caſſiodorum. *Var. Epiſt. ult. l.* 1. Appulejum. *Apolog. l.* 1. & 2. Plinium Jun. *l.* 2. *Epiſt.* 1. alios, & de clepſydrarum aquæque in Judiciis inprimis Veterum uſu, apud Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſinum l.* 9. ut & aliquid ſuprà in voce *Horologium.*

P. CORNELIUS Rufinus, conſul cum M. Curio Dentato, an. Urb. Cond. 463.

PUBLIUS Cornelius Rufus, dormiens oculorum viſum amiſit, cùm ſibi id accidere ſomniaret. Plin. *l.* 7. *c.* 50.

P. CORNELIUS Scapula, conſul cum M. Plautio Proculo, an. Urb. Cond. 427.

P. CORNELIUS Scipio. Vide *Scipion.*

P. CURIATIUS Philo, conſul cum M. Genutio Augurino, an. Urb. Cond. 310.

P. DECIUS Mus, conſul bellô Latinô cum Tito Manlio Torquato, cùm oraculô reſponſum eſſet, eam partem ſuperiorem futuram, cujus dux ſe ultrò diis manibus devoviſſet, ita cum collega pactus eſt, ut, cujus ex duobus cornu prius pedem retuliſſet, is ſe devoveret; cumque prior ea pars, in qua conſtiterat, hoſti cederet, ipſe ſolenni ſe carmine devovit pro ſalute exercitus, atque ita equô concitatô, in confertos hoſtes ſe immiſit, ſuâque morte ſuis victoriam peperit. Plut. *Paral.*

P. DECIUS Mus, ſuperioris fil. patris exemplum imitatus, quartô conſulatu ſe pro exercitu devovit, an. Urb. Cond. [illegible].

P. DECIUS Pyrrhicus, conſul. de Pyrrho victo nomen reportavit.

P. FABIUS Maximus, conſul cum Qu. Tuberone an. Urb. Cond. 743.

P. FURIUS Philo, conſul cum C. Quintio Flaminio, an. Urb. Cond. 531.

P. FURIUS Philo, conſul cum Sex. Attilio Serrano, an. Urb. Cond. 618.

P. FURIUS Medullinus. conſul. an. Urb. Cond. [illegible].

P. GALLUS Camerinus, conſul cum Q. Loviano, an. Urb. Cond. [illegible].

PUBLIUS Genutius Scipio Naſica, conſul de Bojis triumphavit, an. Urb. Cond. [illegible].

P. HORATIUS, Decemvir legibus ſcribundis, an. Urb. Cond 303.

P. HORATIUS Trigeminus, conſul cum Sexto Quintilio Varo, an. Urb. Cond. [illegible].

P. JULIUS Apulus, conſul cum L. Cornelio Lentulo, an. Urb. Cond. 555.

P. LICINIUS Calvus, primus ex plebe Tribun. milit. conſulari poteſtate an. Urb. Cond. 356.

P. LICINIUS Craſſus, conſul cum M. Scipione, an. Urb. Cond. [illegible].

P. LICINIUS Craſſus, conſul cum C. Caſſio Longino, an. Urb. Cond. 583.

P. LICINIUS Craſſus, conſul cum Cn. Lentulo Clodiano, an. Urb. Cond. [illegible].

P. LUCRETIUS Tricipitinus. Tribunus militum Conſulari poteſtate. an. Urb. Cond. 329.

P. MALLEOLUS, ut eum vocat Florus Livii Epitomator, vel *M. Malleolus*, ut placet Alexandro Neapolitano, *Genial. dier. l.* 1. *c.* 5. vel etiam *Publicius*, uti Paulo Oroſio dicitur, *l.* 5. *c.* 1. primus apud Romanos, ob Matrem necatam, damnatus eſt; quod factum, poſt bellum Cimbricum & Marii victoriam. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. l.* 8. *cum Paralipomenis Dempſteri ad c.* 24. 26. 29. 34.

P. MANLIUS Capitolinus; Tribun. milit. Conſulari poteſtate, an. Urb. Cond. 356.

P. MANLIUS conſul cum C. Papyrio Balbo, an. Urb. Cond. 634.

P. MANLIUS Capitolinus, Tribun. milit. Conſulari poteſtate, an. Urb. Cond. 369.

P. MELIUS, Tribun. milit. Conſulari poteſtate, an. Urb. Cond. 356.

P. MENENIUS, Tribun. milit. Conſulari poteſtate, an. Urb. Cond. 356.

P. MINUTIUS Augurinus. conſul cum T. Geganio Macerino, an. Urb. Cond. 262.

P. MINUTIUS Scævola, conſul cum Sp. Poſthumio Paulo, an. Urb. Cond. 580.

P. PAPIRIUS, leges Regias in Codicem & in unum corpus primus redigit, teſte Pomponiô JCtô, *L.* 1. *ff. de Orig. Juris.* Unde *Jus Papirianum*, de quo librum edidit Gravius Flaccus, referente Paulô JCtô *leg.* 145. *ff. de verborum ſignif.* Eaſdem leges *Curiatas* fuiſſe dictas, Dempſterus docet *in Roſinum l.* 8. *c. ult.* Ex recentioribus in hoc Jure *Papiriano* colligendo ac illuſtrando utilem poſuêre operam, Bartholomæus Martianus, Lud. Charondas, Pandulfus Pratejus, Fr. Balduinus & Juſtus Lipſius. Vide quoque ſuprà in voce. *Papirianum jus.*

P. PHILO, vide *Quintus.*

P. PINARIUS Rufus, conſul cum C. Julio Tullo, an. Urb. Cond. 255.

P. PLAUTIUS Proculus conſul cum P. Corn. Scapula, an. Urb. Cond. 427.

P. POPILIUS Lenas, conſul cum Sulpitio Galba, an. Urb. Cond. 621.

P. POSTHUMIUS Tiburtus, conſul cum M. Valerio Voleſo collega de Sabinis triumphavit, an. Urb. Cond. 249. Iterum conſul cum Agrippa Menenio Lanato, de Auruncis triumphavit bienniô pòſt.

P. RUTILIUS, morbô levi impeditus, nuntiatâ fratris repulſâ in Conſulatus petitione, expiravit illicò, Plin. *l.* 7. *c.* 36.

P. RUTILIUS Lupus, conſul, bellô ſociali interfectus, an. Urb. Cond 664.

P. RUTILIUS Rufus, conſul. cum M. Manlio Maximo, an. Urb. Cond. 649.

P. SCIPIO Naſica, conſul cum C. M. Figulo, an. Urb. Cond. 592.

P. SCIPIO Naſica Serapion, conſul an. Urb. Cond. 616.

P. SCIPIO Naſica, conſul, cum L. Calphurnio Beſtia, an. Urb. Cond. 643.

P. SEMPRONIUS Sophus, conſul cum P. Sulpitio Averrione, an. Urb. Cond. 450.

P. SEMPRONIUS Sophus, conſul cum Claudio Ruſo, an. Urb. Cond. 485.

P. SEMPRONIUS Tuditanus, conſul in Brutiis Annibalem fudit an. Urb. Cond. 550.

P. SERVILIUS, Ciliciâ à prædonibus liberatâ, Iſauri urbe captâ, Iſaurici cognomen reportavit.

P. SERVILIUS Geminus, conſul cum C. Aurelio Cotta, an. Urb. Cond. 502. Iterum cum eodem an. 505.

P. SERVILIUS Priſcus, conſul Volſcos, Sabinoſque ſuperavit, an. Urb. Cond. 239.

P. SER-

P. SESTIUS, Decemvir legibus ſcribendis, an. Urb. Cond. 302.

P. SESTIUS Vaticanus, conſul, cum L. Menenio Lanatò, an. Urb. Cond. [illegible]

P. SILIUS Nerva, conſul cum Appio Junio Sylano, an. Urb. Cond. [illegible]

P. SILIUS Nerva, conſul cum M. Apulejo, an. Urb. Cond. 734.

P. SULPITIUS, Decemvir legibus ſcribendis, an. Urb. Cond. 302.

P. SULPITIUS Averrio, conſul cum P. Sempronio Sopho, an. Urb. Cond. [illegible]

P. SULPITIUS Galba, conſul cum Cn. Fulvio Centumalo, an. Urb. Cond. [illegible]

P. SULPITIUS Longus, Tribun. milit. conſulari poteſtate, quò ann. Roma capta eſt à Gallis, an. Urb. ſcilicet Cond. [illegible]

P. SULPITIUS Quirinus, conſul cum M. Meſſala, an. Urb. Cond. [illegible]

P. TITINIUS Tribun. milit. conſulari poteſtate, an. Urb. Cond. [illegible]

P. VALERIUS Aſiaticus, conſul cum L. Cornel. Syllano, an. Urb. Cond. [illegible]

P. VALERIUS Flaccus, conſul, cum M. Attilio Regulo. an. Urb. Cond. [illegible]

P. VALERIUS Levinus, conſul à Pyrrho rege auxiliô elephantorum victus. Plutarch. *in Pyrrho.*

P. VALERIUS Potitus, Tribun. milit. Conſulari poteſtate, an. Urb. Cond. [illegible] Iterum biennio poſt tertium, an. Urb. Cond. [illegible] Quartum, an. [illegible] Quintum, an. [illegible] Sextum, an. [illegible]

P. VALERIUS Publicola. Vide *Publicola.*

P. VALERIUS Publicola, conſul de Sabinis, Vejentibus & Etruſcis triumphavit, an. Urb. Cond. [illegible] Iterum conſul cum C. Claudio Sabino à ſervis concitatis, qui, Herdoniò duce, Capitolium occupaverant, interfectus eſt, 25 annis poſt priorem Conſulatum.

P. VATICANUS, conſul cum Q. Fuſio Galeno, an. Urb. Cond. [illegible]

P. VENUTIUS, conſul. cum P. Alpheno, an. Urb. Cond. 754.

P. VETURIUS Geminus, conſul cum T. Ebutio Helva, an. Urb. Cond. [illegible]

P. VIRGINIUS, Tribun. milit. Conſulari poteſtate. an. Urb. Cond. [illegible]

P. VOLUMNIUS Aventinus, conſul. an. Urb. Cond. 293.

PUCHEIM, nomen illuſtris in Germania Familiæ, quam derivare volunt ab Alexandro Comneno, qui, Richardum Angliæ Regem in Palæſtinam ſequutus, hôc ab Auſtriæ Duce captô, in Auſtria ſedem fixerit A. C. 1193. Nepos Albertus Archidapifer hæreditarius Auſtriæ ab Ottocaro conſtitui meruit, cujus nepos Albertus III per filios, Pilgramum, Albertum IV. & Albertum V. totidem lineas ſerit. Et quidem a Pilgramo deſcendit linea Comitum, cujus hæc ſeries eſt ab aliquot ſeculis: Hartneid Dn. *de Pucheim*, ex Dorothea Dn. *de Wildungsmaur*, ſuſcepit Joannem, maritum Barbaræ Streiniæ, & ex ea Patrem Michaelis Ludovici: cui Polyxena *de Roggendorff* genuit Joannem Chriſtophorum Dn. itidem *de Pucheim*, quô, & Margaretâ, Comite Oetingenſi, genitus Joannes Chriſtophorus *Comes de Pucheim*, junxit ſibi Suſannam *de Hoffkirchen*: è quo matrimonio prodierunt, Joannes Rudolfus, cui uxor obtigit Maria Eliſabetha Trautſona; Otto Fridericus Epiſcopus Labacenſis; Joannes Chriſtophorus, Polyxenæ Comitis Leiningenſis maritus; Eva Suſanna, uxor Stephani Comitis Palfii; Maria Eliſabetha Canonica & Johanna Conſtantia, omnes *Comites de Pucheim* &c. Vide Phil. Jac. Spenerum *Theatr. Nobilit. Part.* 2. p. 82. & *in Indice, ubi Familia digeſtius exhibetur.*

PUCIALIA, Baſtitanorum urbs in Hiſpania, *Ptol.*

PUCINUM, oppid. eſt Hiſtriæ in Mediterraneis, Ptol. *l.* 3. *c.* 1. hodie *Proſecho*, in foro Julio ſitum eſt. Hinc vina à Plinio tantopere laudata, *Pucina* vocata, quæ nunc à Germanis *Beinfal* appellantur. Plin. *l.* 14. *c.* 6. *ſtatim ab initio.*

PUCLATA, ſeu PUDATA, urbs Macedoniæ, *Antonin.* inter Lariſſam & Theſſalonicam. Fortè *Pudna* aliorum. Aliis videtur *Pantalia Ptolemæi.*

PUDENS, Conſul ſub Commodo Imperatore, quò & Pollione Magiſtratum gerentibus, Commodus numeratus inter Cæſares eſt, quarto Iduum Octobrium, quas ipſe Herculeas poſteà nominavit. Æl. Lamprid. *in Commodo Antonino*, *c.* 11.

PUDENS, nomen viri, 2. Timoth. *c.* 4. *v.* 21.

PUDICÆ Veſtæ, apud Ovidium, *de Ponto*, *l.* 4. *Eleg.* 13. *v.* 29. ubi ſcribit, ad Carum, ſe aliquid in laudem Cæſareæ domus Geticô ſermone meditatum eſſe, inque eo ceciniſſe,

> *Eſſe* pudicarum te Veſtæ, *Livia*, *matrem*,
> *Ambiguum eſt, natè dignior, anne virô:*

Gronovio ſunt Virgines Veſtales. Etſi enim & matronæ, unô virô contentæ, ſint *pudicæ*, tamen interdum *pudicitiam* dici abſtinentiam ab omnibus viris, notum. Hinc Juſtinus, *l.* 10. *c.* 2. de Aſpaſia, *Solis eam ſacerdotio præfecit* (Artaxerxes) *quo ſemper ea ab omnibus viris pudicitia imperabatur.* Harum ergo *pudicarum* ſeu Virginum *Veſtæ* Matrem Liviam vocat, reſpiciens ad titulum Auguſtæ, MATER VESTALIUM; quem, cum cautus & invidus Tiberius immenſos honores in matrem certatim Patrum adulatione efluſos recidiſſet, illi utpote ſibi minimè periculoſum reliquit. Hoc namque aliquantò minus eſt, quam MATER PATRIÆ. Vide præfatum Gronov. *Obſervat.* *l.* 4. *c.* 15. & de Julia Severi uxore *Veſta mater*, *Veſta nova*, *Veſta ſancta*, & ſimpliciter *Veſta*, appellatâ, infrà in *Veſta nova*. At *Pudici habiti*, apud Solin. *c.* [illegible] *Chalcophthongi reſonant, ut pulſata æra: pudice habitis ſervat vocis claritatem.* Tragœdi ſunt, qui ad vocem, cujus claritatem maximè affectabant, conſervandam, Venere abſtinebant. Unde S. nihil hic in rem ubi ſunt, de qua ſuprà dictum aliquid. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* [illegible]

PUDICITIA, Dea culta eſt ab antiquis, cujus Romæ ædes fuit in foro boario & hæc quidem *Patricia* vocata, altera fuit *Plebeja*, cujus ædicula in vico longo, à Virginia poſita. *Feſtus.* *Patriciæ* autem, quam Æmilius confeciſſe dicitur, ad ædem rotundam Herculis poſitam, non licebat ingredi, niſi iis, quæ ſemel nupſiſſent. *Plebejam* autem Virginia extruxit, quæ familiâ Patriciâ orta, poſt plebejo nupta, à ſorore ſacris *Patriciæ Pudicitiæ* arcebatur, qua de re ſic Liv. *l.* [illegible] *c.* [illegible] *Inſignem*, inquit, *ſupplicationem fecit certamen in ſacello Pudicitiæ, inter Matronas ortum, & Virginiam, Auli filiam, Patriciam, Plebejo nuptam L. Volumnio Conſuli. Hanc enim Matronæ, quòd e Patribus nupſiſſet, ſacris arcuerant. Brevis altercatio, inde ex iracundia muliebri, in contentionem animorum exarſit: cùm ſe Virginia & Patriciam & pudicam in Patriciæ Pudicitiæ templum ingreſſam, & uni nuptam ad quem Virgo deducta ſit, nec ſe viri honorumve ejus ac rerum geſtarum pœnitere, verè gloriaretur.* [illegible] *deinde egregiè magnificâ verba adauxit. In vico longo, ubi habitabat, ex parte ædium, quod ſatis eſſet loci, modico ſacello excluſit, aramque ibi poſuit, & convocatis plebejis Matronis, conqueſta injuriam Patriciarum, Hanc ego aram, inquit, Pudicitiæ Plebejæ dedico: atque hortor, ut quod certamen virtutis viros in hac civitate tenet, hoc Pudicitiæ inter Matronas ſit, detiſque operam, ut hæc ara à ſanctioribus & caſtioribus coli dicatur. Eodem fermè ritu hæc ara, quò illa antiquior, culta eſt, ut nulla niſi ſpectatæ pudicitiæ matrona, & quæ uni viro nupta fuiſſet, jus ſacrificandi haberet.* Hinc Valer. Max. [illegible] *l.* 2. *c.* [illegible] *Quæ uno contentæ matrimonio erant*, ait, *coronâ Pudicitiæ honorabantur.* Feſtus auctor eſt, exiſtimare quoſdam, *Pudicitiæ* ſimulachrum, quod in Foro Boario, Fortunam fuiſſe. Vide Joh. Rolin. *Antiqq. l.* 2. *c.* [illegible] *ubi de Diis, præter quæ datur aſcenſus in cœlum, tertiâ nempe Deorum, ut Cic. vocat, claſſe.* In nummis Liviæ, Matronæ, Fauſtinæ, capat obducitum, cum lemmate PUDICITIA, vidimus ſuprà, voce *Fœmina.* Leges vero de eadem infrà aliquot habes, voce *Scantinia.*

PUDNI, ſeu PUDIN, oppid. Arabiæ felicis *Ptol.* Nunc *Zidem Sanſoni*, portus & emporium, in ora ſinus Arabici, vix 10. mill. paſſ. à Mecca in Africum.

PUDOR, ab antiquis, tanquam numen, colebatur, ejuſque ara fuit Athenis, in Acropoli, ut ait *Heſych.* à Græcis muliebri formâ eſt effictus.

PUDOR, apud Statium, *Theb. l.* 2. *v.* 231.

> *Candida purpureum fuſa ſuper ora pudorem:*

nihil aliud eſt quam rubor, quem ille in genis, (ubi ejus ſedes, Plin. *l.* 11. *c.* 37.) efficit. Ut *Roſa pudoricolor* dicitur, quam mille locis cum Virginum colore Poetæ componunt: Muſæus quidem & Nonnus adeò, ut ſub pedibus etiam formoſarum roſas inveniant. Et ſic Columella, *l.* 10.

> *Tum quæ pallet humi, quæ frondes purpurat auro,*
> *Ponatur viola, & nimiùm roſa plena pudoris.*

11. e. ſemper rubens. Uti de Aurora Mart. Capella, *l.* 2.
> ——— *Ambroſium promens aurora pudorem.*

Quam proin & vetus Poëta *pudoricolorem* vocavit. Vide Columellam iterum *d. l.* & Zenonem Veronenſem, *Serm.* 54. Color autem iſte prorſus Virginalis. Euripides *Phœniſſis*, *v.* 1493.

> *Οὐ προκαλυπτομένα βοτρυχώδεος*
> *Ἁβρὰ παρῆδος, οὐδ' ἀπὸ παρθενίας*
> *Τὸν ὑπὸ βλεφάροις φοίνικ', ἐρύθημα*
> *Προσώπου, αἰδομένα φέρομαι* ———

Virg. de Lavinia, *l.* 12. *v.* 65.

> *Flagrantes perfuſa genas, cui plurimus ignem*
> *Subjecit rubor, & calefacta per ora cucurrit.*
> *Indum ſanguineò veluti violaverit oſtrò*
> *Si quis ebur, vel miſta rubent ubi lilia multa*
> *Alba roſâ, tales virgo dabat ore colores.*

Ubi cautè *ſanguineum oſtrum* dixit, *purpureum*, illud alterum, *violaceum ferrugineumque*, excludens. Quam in rem vide plura apud Barthium *ad Statium*, *d. l.* nec non *l.* 5. *v.* 196. *Pudibunda dies*, ſuprà *Frons.* & infrà *Verecundia.*

PUDUCLARE, in Monachorum *Regulis*, *c.* 81. *Habere debent Fratres in hyeme paratam groſſam quotidianam ſtramineam & tunicam aliam nocturnam, quam poſt nocturnum puduclent, quia in die diverſis occupantur laboribus*; Lucæ Holſtenio in *ſuo Gloſſ.* deponere eſt. Sed ad deponendam veſtem non tantùm temporis requiritur, ut à laboribus diurnis propterea Monachi diu vacaturi eſſent: hoc enim ſine mora peragi poteſt. Adde, quòd de hyemali tempore, ac de tunica nocturna, quâ indutus Monachus frigoris injuriæ reſiſtere poſſit, ſermo eſt: Nec veriſimile videtur, quòd poſt Nocturnos, cùm iterum dormire ac calore ſe fovere debuiſſent, nocturnam tunicam deponere jubeantur. Itaque *Peduclent* legi vult Dominicus Macer, *tum ex ignorantia Scriptorum illius ſeculi, tum etiam ex documentis aliis aliquarum Religionum, ubi poſt nocturnos ſolent Religioſi, in medio alicujus Aulæ, accendere pyram laborum tempore & diſcingere cingulum, ac tunicas, ſuaſque ſordidas beſtiolas in ignem excutere & poſtmodùm ad cæteram dormitionem ire*, in *Hierolex.* Quo pacto puduclare idem eſſet.

eſſet, quod Græcis Φθειρίζειν. Galiis *Eſplucher*: quorum illud occurrit in Græca verſione Jerem. *c.* 43. *v.* 12. Φθειριεῖ γῆν Αἰγύπτου, ὥσπερ φθειρίζει ποιμὴν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. *Expediculabit terram Ægypti, ut paſtor expediculat veſtem ſuam*, i. e. ex ea pediculos eximit, ad quem loc. Theodoretus ita . . . ait. Nebucadnezarem non perfunctoriè in Ægyptum bellum geſturum, ſed illam exactè devaſtaturum, ut paſtores, cum pediculos ſuos colligunt, maximè id faciunt accuratè, utpote otiò abundantes. Verùm cum a textu Hebræo prorſus ſit alienum, nec Sacrò Scriptore ſatis dignum, ut vaſtatorem Ægypti putetur compariſſe paſtori Φθειρίζοντι τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ, ſuſpicatur Bochartus, Græcos ſcripſiſſe, Φθερεῖ γῆν Αἰγύπτου, ὥσπερ φθείρει ποιμὴν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ. *Ægyptum corrumpet* (ſeu, *deſtruet*) *ut paſtor corrumpit*, (ſeu, *deterit*) *veſtem ſuam*, vide eum *Hieroz. Parte poſt. l.* 2. *c.* 44. & plura hanc in rem, apud Caſaubonum *ad Theophraſti Charact. p.* 326.

PUELLA, cognomen Guilielmi Abbatis Fiſcan. *pro decore*, ut ait Order. Vitalis, *l.* 11. Aliàs *Pucela*, quod ſignificet notum, vocis origine ex *puera*, *puerula*, ſicut ex *puer*, *puerulus*, *puellus*. Quæ licet nupta veniat, apud Ovidium, *Faſtor. l.* 2. *v.* 557. ubi jubet *viduas ceſſare puellas* i. e. a maritorum complexibus abſtinere: etiam prægnans, apud eund. Ovid. *ibid. v.* 451. & Horatium, *Carm. l.* 3. *ode* 22. *v.* 2. *laborante utero puella*. Inſuper quæ peperit: uti de Penelope idem Ovidius *alibi*. immò bis puerpera, apud A. Gellium, *l.* 12. *c.* 1. communiter tamen juvenculam notat viro intactam. Cujuſmodi *Puellæ*, apud Romanos ingenuæ in Prætexta, donec nuberent, fuere. Unde Cicero *in Verrem*, *Eripies*, inquit, *pupillæ togam Prætextam*, & Propert. *l.* 4. *El.* 12. *v.* 33.

> *Mox ubi jam facibus ceſſit Prætexta maritis,*
> *Vinxit & acceptas altera vitta comas.*

Feſtus quoque; *Nubentibus, depoſitis Prætextis, à multitudine puerorum, obſcœna clamabantur*. Vide ſuprà in voce *Prætexta*. Præferebantur autem nupturis tædæ, quia nunquam niſi noctu nubebant *Puellæ*, neque in domum mariti deducebantur, quamdiu quidquam diurnæ lucis ſupereſſet. Val. Max. *l.* 1. *c.* 5. *ex.* 4. Tacitus, *l.* 15. *Annal. c.* 37. *Interdiu in viro nubentes ſpectata, quæ etiam in fœmina nox operit.* Catullus, *Epithalam.* 63. *v.* 1.

> *Veſper adeſt, Juvenes conſurgite.* ———

Hinc itaque tædas ardentes pueri patrimi & matrimi quinque geſtabant. Vide Dempſterum *in Roſinum*, *l.* 5. *c.* 37. Apud Athenienſes, *Puellarum* cauſâ duplex præbebatur epulum τοῖς φράτορσι, alterum a Patribus, ſtatâ die, τῇ Κουρεώτιδι καλουμένῃ ἡμέρᾳ, alterum a Sponſis, nuptiarum ſolenni, uti teſtatur Demoſthenes ἐν τῷ πρὸς Εὐβουλίδην, ubi epulum hoc Γαμηλίας vocat, & *Heſychius*, cum ait: Γαμηλία, θυσία, εἰς γάμον . . . Vide Sam. Petitum *Comm. in Legg. Attic. l.* 2. *tit.* 4. De earum opificiis, vide Fr. Roſſæum, *Archæologia Att. l.* 4. *c.* 13. de arcta cuſtodia, ſuprà in voce *Oecuria*: de nupturarum ritibus, ſuprà it. in vocibus *Nuptiæ* & *Proteleia*, ac infrà in *Sponſa*. Dico hîc ſaltem, *puellas* ſecretim à cœteris in arcibus & domibus coluiſſe, *thalami ſecreta in parte*, ut ait Statius, *Thebaid. l.* 8. *v.* 607. h. e. in parthenone. Sic *arcanò thalamò* egrediuntur filiæ Adraſti, apud eundem, *l.* 1. *v.* 534. Novis autem nuptis conventuris, novi fiebant thalami, i. e. thori inſtar conclavium exſtructi, ſeu tentoriorum, uti docet ex Claudiano *Nupt. Honorii*, Heſychio, Auctore *Etymolog.* Barthius *Animadverſion. ad Statium d. l.* Vide quoque infrà *Thalamus*. Nec omittendum, apud Romanos nonò, à nativitate, die; apud Ebræos intrò menſis, *Puellis* nomina indita fuiſſe, ritu apud Græcos variante, cùm modò id quintò, modò decimò facere ſolerent. Sed & de hac re actum ſuprà, in voce *Nominatio*, & *alibi*. Etiam ab Ægyptiis circumcidebantur *Puellæ*, unde Nymphas Ægyptiis excindere dicit Galenus *in Introduct.* Et hodieque hoc in Ægypto ſervatur, ut clitoridem incidant fœminæ, teſte *Alpinò*. Contra maſculos Judæi aliæque gentes circumcidunt; illis honor, his lex: Illi totam amputant pellem & reliquum unguibus abradunt, illi Arabeſque incidunt tantùm, ut iterum conſolidetur, vide Thom. Bartholinum *de Puerp. Veter.* Apud Græcos, ut & hoc addam, in Gymnaſtica quoque arte *Puellas* exerceri fuiſſe ſolitas legimus. Unde Plato, *de Legg. l.* 7. decernit publicos Magiſtratus habendos, qui Gymnaſticam pueros atque *Puellas* edoceant, & apud Athenæum reperimus, *Dipnoſophiſt. l.* 4. *c.* 13. nonnullos teſtamentò caviſſe, ut pulcherrimæ *Puellæ*, Monomachorum inſtar, decertarent, notat Hier. Mercurialis *de Arte Gymn. paſſim*. Propertius, de Spartanis inprimis, id eleganti Carm. tradit, *l.* 3. *eleg.* 13. cujus pars, *v.* 1.

> *Multa tua, Sparte, miramur jura Palæſtræ,*
> *Sed mage virginei tot bona Gymnaſii.*
> *Quòd non infames exercet corpore ludos,*
> *Inter luctantes nuda Puella viros &c.*

Vide etiam Xenoph. *de Reb. Laced.* Plut. *in Lycurgo*, veterem Poëtam apud Ciceronem, *Tuſcul.* 2. Claudian. *de Conſul. Manlii*, Alios: ut & infrà, voce *Pura*, it. *Virgo*. De *puellarum* verò *coronis*, itidem infrà *Pyleos luſibus*, voce *Concha*: de *miniſterio* apud Romanos, hic paſſim, ubi de *Gaditanis*, item in vocibus *Ancilla*, *Ornatrix*, *Pſecas* &c. Apud Capitolin. *in Marco*, *c.* 8. *Puellæ Novæ*. *Novas puellas Fauſtinianas inſtituit, in honorem uxoris mortuæ*: eodem ſenſu dicuntur, quò *Pueros* & *Puellas nominum novorum*, idem ſuprà dixit. Vide ſuperius ubi de *Alimentariis Puellis*. Sed & *Puella*, Κόρη, nomen monetæ Atticæ, vide ſuprà *Diana*.

PUELLARUM caſtrum, arx permunita Edimburgi, in rupe præruptâ ad Occaſum. Ibi enim Pictorum quondam Regum puellæ aſſervatæ. Ultimis Scotiæ motibus pluries capta.

PUELLATORIÆ Tibiæ, apud Solin. *c.* 5. *Thermitanis litus Inſula eſt arundinum ferax, quæ accommodatiſſima ſunt in . . . tibiarum: ſeu præcentoria faciat* ——— *ſeu vaſcas* ——— *ſeu puellatorias, quibus à ſono clariore vocamen datur, ſive gingrinas* &c. in Schedis Palatinis, *Puellaria* ſunt, quod rectius videtur. Cæteri tamen omnes *puellatorias* habent. Intelligit autem . . . qui clariſſimi ſoni Ariſtoteles, *l.* 7. *c.* 1. . . . Ad quarum cantum *puellæ* ſaltare ſolebant, ſicut pueri, ad ſonum . . ., & viri, ad . . . Vide Salmaſ. *ad Solin. d. l.*

PUER, aliquando idem, quod Servus. Cicero, *l.* 1. *ad Attic. Ep.* 12. *Nam Puer feſtivus, Anagnoſtes noſter Soſitheus, deceſſerat, meque plus, quam ſervi mors debere videbatur, commoverat.* Quò referenda Feſti verba: *Quintipor, ſervile nomen frequens apud Antiquos erat, à prænomine Domini ductum* (quaſi *Quinti puer*) *ut Marcipor, Caipor*. Hic nempe Veterum ſervos vocandi mos fuit: quem interceſſiſſe, refert Fab. Quintilian. *l.* 1. *c.* 7. *In ſervis jam intercidit illud genus, quod ducebatur à Domino: unde Marcipores, Publiporeſque*: immò queritur & exprobrat Varro *de L. L. l.* 8. *Quorſum quoque jam ſervos habet priſcus nominibus?* Hinc itaque lux veteri Inſcript. quæ & ad Libertos id transferre videtur, P. Rutilio. Latino. Salonas. P. Pot. Latrino. ſuo. b. m. apud Laur. Pignorium *Comm. de Servis*. Et formoſiorum quidem frequens apud Romanos ſervitium fuit: beatulos inprimis illos, qui hujuſmodi *Pueris* non Triclinium modò, ſed & Coquinam refertam haberent. Martialis, *l.* 10. *Epigr.* 66.

> *Quis rogo tam durus, quis tam fuit ille ſuperbus,*
> *Qui juſſit fieri te Theopompe cocum?*
> *Hanc aliquis faciem nigrâ violare culinâ*
> *Suſtinet? has unctò polluit unguine comas?* &c.

In quibus ſanè verſibus latens ſub nomine Trimalcionis Petroniana illa lautitia elucet: Ut enim ille digitos in capite *Pueri* terſit, ita videtur Theopompi dominus ad ejuſdem comas unguës unctos, munditiæ causâ, abſterſiſſe. Sic apud Ciceronem *in Verr.* 2. *circumpotatores homines formoſos vel literatos*, hic habuiſſe dicitur: quorum erat, ſoleas accumbentis domini cuſtodire, ut patet ex Martiali, *l.* 12. *Epigr.* 89. Inprimis grati convivis fuere *Pueri* ex Ægypto, dicaces: Petron. *Satyric. Deſinentibus Alexandrinis pueris aquam nivatam in manus infundentibus*: quemadmodum iiſdem Puellæ Gaditanæ aptiſſimæ viſæ. Et Symphoniacorum *Puerorum*, quanta fuerit copia, infrà videbitur: quos omnes (vocales videl.) *fibulas in natura habuiſſe, ut coirent*, docet Juvenalis *Scholiaſtes*, *ad v.* 73. *Sat.* 6. Sed de his, ſuò locò. Tranſeo ad ingenuos, de quibus adhuc in infantia conſtitutis, *ſuprà* actum, in voce *Infans*, *Nominalia*, *Profeſſio* &c. Eorum veſtimenta, apud Romanos erant, Prætexta & Chlamys, de quibus *ſuò locò*: donec adultiori ætate virilem ſumerent Togam: ante quod tempus, cum iis commercium ulli Viro eſſe non licebat. Quæ causâ, quod Mercurialis Guil. Choulum, qui *in de Antiqq. Exercitat. libro*, in Ephebeo, ſecundâ Gymnaſii parte, *juvenes ſtudendi gratiâ ſediſſe*, ſcriptis mandavit, refutat. *de Arte Gymn. l.* 1. *c.* 7. Id verò negari non poteſt, Galeni tempore, ut is, *l.* 1. *prac. ad Epiſt.* teſtatur. *Pueros* exerceri in palæſtra conſueviſſe, cùm is cujuſdam ægritudinis, quam Commodus *Puer* atque Imperatoris filius in Palæſtra acquiſiverat, ibi ingerat mentionem. Sed & idem Plautus, *Bacchidib. Actu* 3. *Sc.* 3. *v.* 18. apertiſſimè oſtendit, ubi Lydus Piſtocleri Pædagogus, Patrum erga filios ſui temporis indulgentiam taxans, de anteacti temporis moribus ita loquitur,

> *Nego tibi hoc annis viginti fuiſſe primis copiæ,*
> *Digitum longè à Pædagogo pedem ut efferres ædibus.*
> *Ante Solem exorientem niſi in Palæſtram veneras,*
> *Gymnaſii præfecto haud mediocres pœnas penderes.*
> *Id quoi obtigerat, hoc etiam ad malum acceſcebatur malum,*
> *Et diſcipulus & Magiſter perhibebantur improbi.*
> *Ibi curſu, luctando, haſtâ, diſcô, pugilatu, pilâ,*
> *Saliendo ſe exercebat magis, quàm ſcortô, aut ſaviis.*

Unde conjicere eſt, *Pueris* ſummò mane Palæſtram adeundi præceptum fuiſſe, ut Virorum, qui tunc non aderant, conſortium vitarent, atque etiam literarum ſtudiis incumbendi otium ſupereſſet: Etenim non defuiſſe, qui *Pueros* videre nudos & ſubinde eorum amorem ſibi conciliare ex Palæſtris ſtuderent, facilè ex Plutarchi *Erot.* colligitur. Quæ cauſa, quod & Athenis ſeverè cautum, ne *Puerorum* Præceptores ludum literarum aperirent, ante Orientem Solem, & ut clauderent ante Occaſum. Imò nec ingredi ulli ætatem puerilem ſupergreſſo in Ludum, quandiu in illo *Pueri* erant, ſub pœna mortis licebat, exceptò filiò Præceptoris, aut è fratre nepote, aut generò. Et jam Gymnaſiarchæ neminem provectiori ætate, Mercurii feſtis diebus, admittendi facultas permittebatur, ut patet ex Lege Æſchini memorata contra *Timarch.* Agitabant autem *Pueri* mercurii dies feſtos, in Palæſtris: ſicut Muſarum, in Scholis; quorum illi dicebantur Ἑρμαῖα, hi Μουσεῖα. Magiſtratus verò, cujus curæ commiſſa erant, ὁ Γυμνασίαρχος, & ὁ Γυμναστής, Κοσμητής, dictus eſt. de quo vetus lapis Athenis in Gymnaſio, . . . ubi qui *Gymnaſiarcha*, ſimpliciter dicitur. *Puerorum* intelligitur, Magiſtratus Κοσμητοῦ nomen additur, quia curæ Gymnaſiorum erat præfectus. Alia ab his Gymnaſia & alii Κοσμηταὶ Ephe-

pheborum erant, quæ de re vide Erotianum in *Lexic.* In quibus enim *Pueri* exercerentur, hoc Terentii *Eunucho* docet, *Act.* 3. *ſc.* 2. v. 23.

> ———— *Fac periculum in literis,*
> *Fac in Palæſtra, in Muſicis. quæ liberum*
> *Scire æquum eſt Adoleſcentem.* ————

At aliæ erant Epheborum [illegible], militares nempe omnino: verſabantur in eorum Gymnaſiis [illegible], quos inanis gloriæ [illegible] titularet, quo nimirum poſſent à Junioribus conſpici, atque hunc ipſi ſui honoris fructum perciperent, dum in ſe illorum converterent ora. Quam ob rem Æſchines Demoſthenem facit [illegible]: Cùm contrà in *Puerorum* palæſtras nemo impunè, horum ætatem ſupergreſſus, ingredi poſſet. Vide Sam. Petitum *Comm. in LL. Atticas*, *l.* 3. *tit.* 7. De *Puerorum caſtigatione*, præclare diſſerentem adi Franc. Roſſæum, *Archæol. Att. l.* 5. *c.* 11. Plura verò de *exercitationibus Puerorum*, apud Græcos, *gymnicis & ſcenicis*, [illegible]. Car. Paſchalius habet *Coronar. l.* 6. *c.* 29. *totâ*: de more *Pueros nobiles in diſciplinam aulicorum Principibus viris tradendi*, diximus ſupra voce *Pagius*. Ubi *de Pueris Alexandrinis, Mauris, Syris*, garrulitate ſua, apud Romanos magni æſtimatis, de quibus & ſupra, præclara multa, præter Caſaubon. *ad Sueton. Aug. c.* 83. Caſp. Barthius *Animadverſion. ad Papinium Statium*, *l.* 5. *Sylv.* 5. v. 66. ubi hos verſus illuſtrat:

> *Non ego mercatus Pharia de puppe loquaces*
> *Delicias, doctumque ſui convicia Nili*
> *Infantem, linguâque ſimul ſalibuſque protervum*
> *Dilexi* ————

Apud eundem Sueton. *Tiberio*, *c.* 6. *Præfedit Trojanis Circenſibus, ductor turmæ majorum puerorum. Pueri majores* ſunt, qui [illegible] Græcis, mediæ inter puerilem & virilem ætatis. Nec omittenda Babia *puerilis Dea*, memorata Photio, de qua vide Caſaubon. *ad Sueton. Aug. c.* 87. &c.

PUER, inter Jovis epitheta. Cicero, *de Divin. l.* 2. ubi de Sortibus Prænestinis, tanti olim nominis: *Quid enim Sors eſt? idem propemodum, quod micare, quod talos jacere, quod teſſeras, in quibus temeritas & caſus, non ratio, nec conſilium valet. Tota res eſt inventa fallaciis, aut ad quæſtum, aut ad ſuperſtitionem, aut ad errorem. Atque videamus clariſſimarum Sortium quæ traditur inventio. Numerium Suffucium Prænestinorum monumenta declarant, honeſtum hominem & nobilem, ſomniis crebris, ad extremum etiam minacibus, cùm juberetur certo loco ſilicem cædere, perterritum viſis, irridentibus ſuis civibus id agere cœpiſſe: itaque perfracto ſaxo Sortes erupiſſe, in robore inſculptas, priſcarum literarum notis. Is eſt hodie locus ſeptus, religiosè, propter Jovis Pueri, qui lactens cum Junone, in gremio Fortunæ, mammam appetens, caſtiſſimè colitur à matribus.* Et paulò pòſt, *Quid igitur in his* (Sortibus) *poteſt eſſe certi, quæ Fortunæ monitu, Pueri manu miſcentur atque ducuntur.* Nempe, cùm notiſſima ſit fabula, Jovem, Neptunum ac Plutonem, adhuc juvenes ac penè pueros, poſt expulſum è ſolio patrem, diviſiſſe imperium Univerſi, atque eorum unumquemque nactum partem, quæ ex ſorte ei obveniſſet, Jovemque inde accepiſſe cœli terræque imperium, factum hinc videtur, ut Jovis ac Junonis ſimulachra in gremio Fortunæ collocarentur, per eamque Sortes ac Oracula regi crederentur, ut cujus beneficiò ipſe Jupiter imperium adeptus ſit. Cui proin id honoris quoque datur, ut aliquando *Primigenia* ſimpliciter*, aliquando additis epithetis *Jovis Pueri*, vel *Jovi Puero* diceretur. Apud Gruterum *Inſcript. p.* 76. *n.* 7.

FORTVNÆ
JOVIS PVERI
PRIMIGENIÆ
D. D.
EX. SORTE. COMPOS.
FACTVS.
NOTHVS. RVFICANÆ.
L. F. PLOTILLÆ.

Ibid. *num.* 6. FORTVNÆ PRIMIGENIÆ JOVI. PVERO. ex teſtamento Treboniæ Symphoniſæ d. d. d. P. quidam Annius Herma heres.

PUER, ſicut *Infans*, recentiori ævò, nomen Magnatum filiis promiſcuè tributum, qui nondum ex ætatis defectu feudorum paternorum poſſeſſionem adierant, quæ interim à Cuſtodibus vel Tutoribus adminiſtrabantur, donec ad legitimam ii perveniſſent ætatem. Sic Fridericus Henrici II. Imperatoris filius, quem ſpectabat Apuliæ Siciliæque Regnum, ex Matris jure, modò *Infans Apuliæ*, modò *Puer Apuliæ*, dictus occurrit, in *Chron. Seſſanenſi*, *c.* 19. & *Andrenſi p.* 634. De primogenito Filio Regis Angliæ, Guilielmus Britto *Philippidos l.* 12.

> *Non tibi des requiem, donec* Puer Anglicus *armis*
> *Victa, quibus nil juris habes, tibi ſceptra reſignet.*

In *Charta* Ganfredi Epiſcopi Ambian. A. C. 1118. apud Louvetum *Antiqq. Bellovac. Tom. II. p.* 115. ſubſcribit *Radulfus Puer de Ar*[illegible], h. e. hæres &c. Interdum tamen hac voce quoque denotabantur, qui prædiorum paternorum adiiſſent poſſeſſionem, vel certè eorum poſſeſſores audirent. Sic Ludovicus *Rex & Puer* dicitur, in *Charta* Alemannica 76. Goldaſt. *H. puer Dux Saxonum*, in *Charta* Adalberonis Archiepiſcopi Hamburgenſ. A. C. 1143. apud Ughellum *Tom. II. Fridericus puer Dux Suevorum* in *Diplom.* Friderici I. Imperatoris, A. C. 1160. In *Charta* quoque Bartholomæi Epiſcopi Pariſienſis A. C. 1146. ſubſcribit *Philippus puer Frater Regis.* Eòdem modò olim Imperatorum filios, ſuperſtitibus Parentibus, *Nobiliſſimos Pueros* appellatos in Faſtis, docierant eorum Imperatorum *Conſtitutiones*, in quibus ut plurimum binis illis literulis, *N. P.* hæ appellationes deſignantur, ut obſervavit Jac. Cujacius *ad l.* 4. *Cod. de Præp. sacr.* [illegible] *Palat. mil.* Hinc *Conſtitutio* Theodoſii, Valentiniani & Arcadii, apud Sirmondum *in Appendice ad Cod. Theodoſ. c.* 8. ſic clauditur: *Data X. Kal. Majas Conſtantinopoli, Honorio Nobiliſſimo Puero & Evodio Coſſ.* Ut *Epiſtola* Valentis & Urſacii, *in Fragm. S. Hilarii*, *Data Gratiano Nobiliſſimo P. & Dagalaifo Coſſ.* Exinde, voce *Puer* abrogatâ, *Nobiliſſimi* nudè tales appellari cœperunt &c. Vide ſupra in voce *Infans*, item *Nobiliſſimus*.

PUERI, Seniorum vox & cum auctoritate patria ſuadentium. Apud Virgilium, *Æn. l.* 5. v. 348.

> *Tum pater Æneas: veſtra iſthæc munera vobis*
> *Certa manent, pueri.* ————

Et, *l.* 6. Anchiſes, v. 832.

> *Ne pueri, ne tanta animis aſſueſcite bella.*

Quem pari in negotio imitatus Statius, *Thebaid. l.* 6. *v.* 618.

> O pueri, *Virtus aerum tentanda* &c.

Ad quem loc. vide Barthium, uti de *Pueris Alimentariis*, item *Pueris* [illegible] *Nominum*, apud Romanos, ſuprà. In Eccleſia Romana *Pueri Menſiſtici* dicuntur, qui aliàs *Nutriti* & *Oblati*, item *Infantes Menſiſtici*, qui ſc. ante 25. annos ordinari vetantur, in *Capitulis* Theodori Cantuar. *c.* 3. & 115. Vide ſupra, voce *Infantes*. In eadem *Pueri de Altari*, item *Pueri nudi*, dicti occurrunt, qui vulgo *Pueri Symphoniaci*. Gall. *Enfans de Chœur*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* voce *Infans* &c.

PUERI Doctrinæ, cum celebranda eſt Actio fidei, uti vocatur in Eccleſia Roman. proceſſionem hanc ſolemnem inchoare ſoliti. Ita enim Regin. Gonſalvius, Hiſpalenſium fieri ait: Primo in loco procedunt *pueri doctrinæ* (ex Collegio, quod *Domum Doctrinæ* vulgò vocant, ubi pueri inſtituuntur, adſcit.) qui tum voce, tum cantu, tum ordine, in quo per Clericos aliquot ſuperpelliceis indutos continentur, religionem incutiunt. Cantiones autem, quibus defunguntur, ſunt Litaniæ Sanctorum alternis vicibus repetitæ, alterutrò chorò reſpondente, *Ora pro illis*. Hos ſequuntur è veſtigio vincti ipſi, *Pœnitentiales* vulgò appellari, ordine per claſſes diſpoſiti. Qui levioribus cenſuris ſunt notati, primum ab ordine illorum puerorum locum tenent, incedentes cum candelis extinctis, reſtibus collo inſertis, lapatis ligneis, tiaris papyraceis, rectus ſignis. Sequuntur *Sambenati*, de quibus infrà. Tandem *Samarra* incluſi, & rogo deſtinati, vide itidem hac voce. Vinctis ſingulis claudunt utrumque latus Familiares duo armati cuſtodiæ, adduntur que monitores duo Monachi aut Theatrini, ſibilantes [illegible]. Vinctorum ordinem inſequitur Senatus Urbis univerſus, Nobilitas, Status Eccleſiaſticus, Capitulum Eccleſiæ Majoris, Abbates & Priores. Poſt hos ſpatii nonnihil vacuò relictò, Fiſcalis Inquiſitionis prætentò ac explicatò vexillò, Labarophori locum tenet. Demum ipſi Patres Fidei ſuccedunt, inceſſu lentò &c. Pompam claudit multitudo plebis innumerabilis ſine ordine & nomine. Vide Phil. à Limborch *Hiſtoriâ Inquiſit. l.* 4. *c.* 41.

PUERINUM, oppidum Pedemontii.

PUERPERA, à PUERI *partu* dicta, olim variis obnoxia fuit ritibus. Mutini faſcino inſidebat fœmina, ut conciperet: Lupercis quoque ſeſe offerebat, & ferulâ cædebatur caprinâ pelle coriòque tectâ, geſtabat prætereà pyxide Lyden, immensò prolis deſideriò, quæ Reip. augendæ ac connubii retinendi, ut [illegible] jus trium liberorum, ardebat. Hinc, ne eſſet infelix, ſupplicationes & vota Veneri apud Romanos, *Τριτοπάτορσι* Athenienſibus Pacique, magis pro filiis & gemellis, quàm filiabus, concepta, quæ illud includebant, ut ſimiles fierent Parentibus. Gravida jam, hæc ut feliciùs aſſequeretur, braſſicam, ſicut in Amphidromiis, comedebat ad fœtus incrementum, edules cochleas & malicorium, ſed non ſine damno, potu diptamni additò. Abſtinebat à ſale & aqua frigida: lecticis ſubinde vehebatur & equabus gravidis inequitabat, peſtilentiâ variâ Religione averruncatâ, zonâ dein in templo Dianæ, ut commodiùs fieret geſtatio, ſolutâ, quam primipara eidem poſteà ſuſpenderet cum veſtimentis. Temporis verò fallendi gratiâ faſciolæ ligandis pueris parabantur & ipſæ in lecto cubantes gravidæ celebrabant Parilia. Vide ſuprà *Palilia*. Intereà pro naſcentibus fiebant vota, primò animi gratiâ Genitæ Manæ, ne ſomi quis bonus naſceretur, h. e. imbecillis; cui ideo canis immolatus, ſicut Hecatæ & Genetylli, non ob pariendi facilitatem, neque ob animalis ſinceritatem, ſed propter vigilantiæ, audaciæ & fœcunditatis omen: dein pro corpore, ne perversè partes aut præpoſterè exirent, Poſtverſæ & Proſæ litabatur, canibus fortè. Mox inſtanti partu ad Egeriam & Fluoniam confugiebatur, quæ & *Mena* dicta. Invocabatur quoque Uterina, Alcmena ad alendum, Vitumnus & Sentinus, ad vitam ſenſumque inſtituti: Apud Athenienſes Genetyllis acceſſit, cui feſtò die canis immolatus. Tandem, ut confidentiùs onus ventris ponerent, quædam gravidis privilegia conceſſa, immunitas à quæſtione apud Romanos; à ſuppliciis, apud eoſdem, Ægyptios ac Græcos: apud Perſas annulò aureò donatæ &c. Imminente *Puerperio* clavis tradita à marito, locuſque *Puerperii* idem eligebatur, quem olim habuerat Pater, purpurâ ſtratus antiquâ Imperii notâ, ſed ad plures ob luxum dein divulgatâ. Habitu ornabatur prægnans propriò, quem ex figulina tabula eruit Thom. Bartholinus, in qua caput faſciis cinctam, palliò abjectò & ſoleis, (quæ peractò reſumtæ opere) aſſidet, ſed nec poplite in alterum genu impoſitò, nec digitis pectinatim implexis. Proxima ſic quæque apprehendens, dolore ſe ſublevabat, primaque cura erat, ob partûs facilitatem, palmam tetigiſſe: qui ſi difficilior, Nixii Dii invocati, nec non, ſi gemellorum eſſet ſuſpicio, idque opertò capite & lotis manibus. Alioquin lucis cauſa Lucinam familiaris vigebat advocandi mos,

parturientium Deam, quæ *Ilithyia* Græcis & *Ζυγία*, Latinis *Juno* & *Opigena*. Huic vota ipſæ nuncupabant *Puerperæ*, haſtas conſecrabant, publicè vaccas numini immolaturæ, &, ne quid deeſſet, nummis cuſis monumenta erigebant. cultu a Græcis deducto, quibus Diana Lucina erat & Lucifera, eadem cum Luna, (Levana לבנה ex Hebræorum origine) cunctis ad partum, tanquam noctis præſide & fœmineo ſidere, conferente. Nox enim, genitalis Dea, liberorum ſtudium juvare credebatur. Formula invocationis magna voce ter repetita, & extentis brachiis: Eidem alias in ara ſacrificabatur pulte fabacea & lardo, nec non gemellis agnis extrinſecus religatis, nummuſque pretii ſolutus. Tranſactis laboribus decumbebat ægra, dum obſtetrix, ſervi & adjutrices ancillæ partibus ſuis defungerentur: Jamque *Puerpera* ipſo puerperii momento, ſine ullo ſexus diſcrimine & *edere* dicebatur, quemadmodum Pater *ſuſcipere*, licet & latius vigetur dictionis licentia. Sic *Infans*, dictus ab infando, natalem ſuum auſpicabatur, magnaque ſemper Primogenituræ veneratio erat. Sociabatur autem ei nato ſtatim Genius, Lareſque eodem cum Genio inter naſcentium Deos habiti numero, ut & alii: quibus de rebus vide in vocibus *Genius*, *Infans*, *Lares*, *Natalis*, *Primogenitura*, ſupr. *Puerperæ* vero proprii Dii, Parcæ tres erant & Partula, a *pariendo*: poſt partum culto lectus. Sylvanum abingreſſu nocturno arcentes, quem omni invidia abigebant, etiam coronato aſini capite, ad lectum *Puerperæ* ſuſpenſo, qui idem cum nuptiis, fœminis ſamiliaris, in atrio ſeu aula ſeu horto, dum in terram natus deponeretur, ſternebatur exemplis, (nonnullis Pilumno & Picumno, vice *Puerperæ*) clauſis januis obductoque thalamo. Statuam ii Herculis exprimebat, in certum futuræ magnitudinis omen, vel ut facilius *Puerperam* cum infante caperet: ditioribus auratus & argenteus, ſimplici pauperioribus ornatu, vel ex ebore vel teſtudine compactus. Accedebant lecto torres veſteſque ſeu purpureæ ſeu auratæ, cui, loco *Puerperæ*, incubabant mariti Tibareni & Cantabri, ut uxorum vice ægrotarent. Nato infante, nunc ploratus, nunc lætitia, apud diverſos; videbant poſt ſeptimum inprimis diem Matres, vitalem ſperantes partum; quibus meliorum morum Gentes de feliciter tranſacto *Puerperio* gratulabantur. Gaudium nempe & ſalutatio inter amicos & clientes, verbis *Hodie unte ſalve*, ab Oriente ad Romanos delato more, exprimebatur: qui amicorum congreſſus antequam fieret, utero egreſſus lavabatur, tanquam a Matre ſanguinolentus; de quo ritu vide quoque *ſupra*. Lavabant autem ſuis interdum manibus *Puerperæ* ipſæ robuſtiores; ut plurimum, obſtetrices vel ancillæ, quin ſervi & Eunuchi, qui idcirco muneribus donabantur. Lotus infans in terram ſtatuebatur, non ſine pompa; hinc ſuſcipiebatur a Parente, vel Procuratore ejus, quo inter legitimos numeraretur hæredes. Aliquando Parentis vice ipſa eum tollebat *Puerpera*, vel ſoror illius, vel familiaris aliqua: obſtetrices quoque. Quos ſuſcipere nollet pater, ominis ergo & metus, expoſiti fuere, qua de re vide ſupra *ſuo loco*. Alias apud Antiquos videas *Puerperas*, quæ tantum abeſt expoſuerint natos, ut, quibus carebant, alienos expoſitos ſibi ſuppoſuerint, vel ſubdiderint: Meretrices inprimis, ut ſe *Puerperas* amantium gratia ſimularent, & Obſtetrices, falſum partum aliis ſupponentes; quarum illæ aqua & igni arcebantur, in has vero capitalis conſtituebatur pœna. Hoc pacto a ſterilibus hæredes quæſiti, quos etiam ex via Appia petere potuere &c. Tertius poſtquam affulſit dies Romanis, Græcis quintus, coronæ natalitiæ foribus ſuſpendi ſunt ſolitæ, eædem fere, quibus Nuptialium feſto frontem crineſque haſta compoſitos cinxerat nova Nupta, in honorem Laris familiaris, qui foribus præſidere putabatur: Athenis quidem, maſculis oleaginea, lanea fœmellis: Romanis ex lauru, hedera, apio cæteriſque fragrantibus herbis. Quinto die emergente, inſtituebantur λουτρὰ λοχεῖα, ad manus earum abluendas, quæ obſtetricatæ fuerant, aut aliquid attigiſſent ex *Puerperio*, ipſiuſque adeo *Puerperæ*, ob curatam ſolutionem & laſſitudinem: quo more poſtea ſolennibus Natalitiis ſervato, lavabant manus, quum epulas inſtruerent, idque in pollubro & gutto. Sequebantur eadem luce munera Natalitia puero oblata, miniſtris *Puerperii* & *Puerperæ*, cui ſolennia Kal. Martiis etiam dona, umbellas, armillas, aliaque donabant Mariti, facili JCtorum venia. Tota reliqua hebdomade primo Junoni propoſita menſa, ſuper quam votivus infans Diis oblatus & commendatus, votis, quæ ſuſcepta fuerant, vel ſolutis vel adauctis. Menſam adeſſe nullam, pro malo omine interpretabantur, eratque fere ara, in qua libatum. Deæ Junoni lectus additus & in ejuſdem ærarium conjecti nummi: Sequutæ pro natis ſupplicationes, per omnia Templa circumductis. Templa item nova erecta & aræ poſitæ ob *Puerperia*, cuſque numini Fœcunditati, pro ſingulorum conditione, Spectacula varia, Circenſe, Atticum: ad hæc ſtatuæ cum Inſcriptionibus, ſoluto voto, extructæ. Quæ commendatio fiebat per Patrem, vel Aruſpicem, vel nutricem, apud Lacedæmonios; in Dianæ Corythalliæ æde; Epulo, quod Κοπίδα appellabant, inſtructo: apud Romanos inſuper is dies variis ludis celebratus. Ultimo primæ hebdomadis die natis infantibus tabellæ fata inſcripta, vel virgæ Natalitiæ compactæ, quæ cum iis adoleſcerent: Huic luſtricus ſucceſſit dies, quo nomen accepturi, ut mortui, luſtrabantur: ſed quemadmodum breviter luſtrabatur infans, ita longiores moras *Puerpera* in purificatione traxit. Nulla prægnans ante 40. diem, qui Athenis τεσσαρακοστή, in Fanum prodiit, quia adeo impura, ut ædes *Puerperarum* Romanorum nullus ſit ingreſſus, vel egreſſi ſe purgarint, tanquam ex funeſtorum contactu. Idem Æthiopes & Hebræi, hoc diſcrimine, ut pariens fœminam 80. dies, maſculum 40. expleret. Itaque quis tot diebus cenſebantur impuræ, quamquam ſeptem tantum diebus ſumma impuritas fuerit, reliquis a ſacro contactu arcerentur. Ratio autem ritus, quia ob corporis imbecillitatem hic majorem, ibi minorem, quæ nuperas fecit, tanquam morboſæ, ſacris abigebantur. Unde curatæ interea Puerperæ & poſtremo die per Sacerdotem a peccatis purgatæ, procurataque etiam Romanorum ſtrenua &c. Plura vide apud Thom. Bartholin. *de Puerperio Veter.* Franc. Roſſinum, *Archæol. Attica l. 5. c. 1. ubi de Puerperarum religione*, *c. 2. ubi de Puerperio ſeu ſacro maſculo*, *c. 3. ubi de infantibus lavandis & nutriendis*, *c. 4. ubi de Cunabulis* &c. et & ſupr., inprimis in voce *Infans*, & *alibi paſſim*. Addam hoc unum, ex Plut. *in Sympoſiac. l. 3. c. ult.* *Puerperas*, quam primum doloribus erant defunctæ, Junoni quidem ſacrificium ſtruxiſſe, veſtimenta vero Dianæ conſecraſſe, quæ & Λοχία, *Lochia* hinc a levando ſeu curando partu dicta: Χιτώνη item, quaſi *tunicata*, ut vetus oſtendit marmor: *Chitoni. Virgini. ſacrum.* De ſacrificandi ritu poſt partum, Phroneſium apud Plautum, *Truculent. Scen. jacet iſt. v. 12.* ſic loquitur,

> *Eumque geſto ornatum, ut ægra quaſi Puerperio cubem.*
> *Date mihi huc ſtellam atque ignem in aram, ut Venerem Lucinam meam.*
> *Hic appone, atque abite ab oculis, ô Pithecium,*
> *Face ut accumbam, adjutare ſic decet Puerperam.*
> *Ubi eſt Aſtaphium? fer huc verbenam mihi, thus & bellaria,*
> *Solam mihi date, paſſum in me huc cogite Archilis,*
> *Date aquam manibus &c.*

PUFENDORFIUS Samuel, ſeculi noſtri decus, Sereniſſ. Suecorum Regis Hiſtoriographus & Conſiliarius, edidit *Introductionem in Hiſtoriam præcipuorum Regnorum & Statuum Europæ: Hiſtoriam Rerum Suecicarum: De Jure Naturæ & Gentium libros VIII, De Officio Hominis & Civis*, quod magni illius operis compendium eſt, ab Imman. Webero Comitum Schwartzenbergicorum Ephoro Germanice verſum &c. Jamque in Aula Berolinenſi, in deſcribenda Hiſtoria & Rebus geſtis Friderici Wilhelmi Elect. glorioſiſſ. memoriæ occupatus, brevi hanc laudum ſuarum acceſſionem publico exhibebit, ut ex Catalogo Francofurtenſi accepimus.

PUGANUM, urbs Imperii Sinenſis in Quichea provincia in confinio Junnani & Quantiæ provinc. ad radices montium, *Martin.*

PUGELA, Græce τὰ Πύγελα, urbs Ioniæ circa Epheſum Chio oppoſita, vitioſe *Fugela*; non enim quod a fugitivis fuerit condita, quod Pomponio Melæ, corrupta ſcriptione decepto, placuit: ſed ἀπὸ τῆς πυγῆς, *à natibus*, nomen accepit. Nonnullos enim ex iis, qui cum Agamemnone militatum venerant, illic propter morbum, ſedem ac nates infeſtantem, commoratos eſſe, ſcribit Theopompus. Vide quoque Salmaſ. *ad Solin. p. 100.*

PUGIL, dictus a *pugna*, & pugna a *pugno*, inquit Donatus in *Prolog. Hecyræ*, *Veteres namque ante uſum ferri & armorum, pugnis & calcibus & morſibus, corporumque luctatione certabant.* Similiter, qui Latinis *Pugil*, Græcis πύκτης, a πὺξ, *pugnó*. Ita ergo in *Pugilatu*, qui poſt luctam repertus eſt, primo *pugnis* ſolum pugnabatur, idque ſtando, quod Luciano eſt, ὀρθοστάδην ἀλλήλους ὠθεῖν, *rectos ſtare ac ſe invicem ferire.* Poſtea ut ferirent fortius, uti cœpere cæſtibus; vel ſphæris, quæ cæſtuum vice eſſent: unde tantum ſæpe periculi, ut in luctando nonnulli exſpirarent. Imo vel a ſolis pugnis, temporibus, ſive locis prope aures diſcrimen imminebat, quas proin luctaturi tegumentis, quæ ἀμφωτίδας vocat Clem. Alexandrinus *in Pædagogo*, *l. 2.* muniebant. Atque ut homo non interimeretur, ſic tamen mulctabatur ſæpe, ut poſt pugnam adeo cruentatus dignoſci non poſſet. Dentes etiam oſſaque luxabant aut frangebant. Quare eos, qui ad hujuſmodi certamina pecunia ſe ſinebant conduci, merito increpans Cyprian. *de Spectaculis*, *Ictibus*, inquit, *infelix facies locatur, ut infelicior venter ſaginetur*: jureque idcirco, ut crudelior, ab Amm. Marcellino, *l. 14.* culpatur Conſtantius Cæſar, qui nullo æque certamine, ac *Pugilatu*, caperetur, cæteris licet duro magis diroque. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *l. de 4. Artibus Popul. c. 3. §. 81. 82. 83. 84.* Hieron. Mercurialis *Pugilatum* a cæſtuum pugna diſtinguens, in priore homines nudos ait concertare conſueviſſe, pugniſque ſtrictis vel nudis, vel æneis lapideiſque ſphæris plenis, (unde σφαιρομαχία) velloris linteiſque circumſeptis, ſeſe invicem percuſſiſſe, modo caput, modo dorſum, modo brachium petentes, neque unquam ſeſe mutuo complicantes, in qua pugna ſuperabat, qui vel adverſarium pugnorum ictibus in terram proſternebat, vel gravius damnoſiuſque feriebat; quanquam non deſint, qui etiam calcibus hujuſmodi pugnam factitatam, tradant, ob id apud Senecam, *Ep. 80.* non σφαιρομαχίαν, ſed σφυρομαχίαν, legendam contendentes. Victoriæ ſignum erat ipſius Adverſarii confeſſio, vel manu demiſſa, vel alio quodam geſtu, facta; ut enim porrectio manus *Pugilatum* fuerat *promiſſum*, Papinius, *Thebaid. l. 6. v. 663.*

> *Promiſſere manus*: ———

Sic demiſſio, argumentum fuit diffidentis ſuis viribus, ſeque victum agnoſcentis. Quod quoniam Lacedæmoniis turpe viſum, propterea interdictum iis, ne foris, ubi demiſſio illa obtineret, *Pugilatu*, Pancratio aut cæſtibus, decertarent: Sed nec Alexander iſtiuſmodi certaminis probabat genus, ut docet *Plut. in ejus vita.* In uſu autem *Pugilatoriam*, Græce πυγμικήν, fuiſſe jam ante Trojanorum tempora, auctores ſunt Plin. *l. 13. c. 11.* & Homerus, quem etiam Plut. *Sympoſ. l. 2. Probl. 5.* obiecerit, continuo *Pugilatum* luctæ, & curſui idcirco præponere, quoniam exercitationis id genus prius illis originem acceperit. Sicut quoque Lucretius, *l. 5.* innuere videtur, *v. 1282.*

Arma

Arma antiqua manus, ungues dentesque fuerunt.

Principes auctoreſque ejus, Amycus atque Epeus produntur, apud Platonem, *de Legg. l. 7.* Notum etiam de Caſtore, *Pugile* eximio, qui Amycum interemit. Glauco item Caryſtio, qui 25. Olympiade coronatus, *Pyla* ſeu *Pugilis* elogiô, per excellentiam, meruit vocari. Imò & in Deorum numerum quoſdam *Pugiles* fuiſſe relatos, docet & damnat Euſeb. *de Præpar. Euang. l. 5.* Quia vero ad grave hoc pugnæ genus, magnô corporis robore viribuſque erat opus, hinc ſaginando corpori, ut & gravius percuterent, & plagas minus ſentirent, mire incumbebant, Terent. *Eunuchô, Actu 2. Sc. 3.* unde & apud Plautum Theoprio ab Epidico rogatus, quomodo herilis filius valeret, *Pugilice* reſpondit, atque *Athletice*, *in Bacchid. Actu 2. ſc. 3. v. 14.* Iſidorus quoque propterea *Pugilatum* vocat *virtutem*, *Orig. l. 18. c. 18.* In Gymnicis namque certaminibus Virtutem reponit, perque eam intelligere ſe ait, *immenſitatem virium in labore & pondere*, &c. Sicut vero *Pugilatus* acceſſit Luctæ, ſecundùm *Voſſium*, *Mercuriali* contra illam huic præponente: ita ex Lucta & *Pugilatu* tertium quoddam componi cœpit Exercitationis genus, quod *Pancratium* dictum, de quo vide ſuprà. Cùm namque *Pugiles* ſolis contenderent pugnis, nec unquam complicarentur, Pancratiaſtæ utrôque utebantur, inſuperque in hoc à *Pugilibus* differebant, quòd illi pugnis ſtrictis, illi digitis ſolummodo inflexis, certarent. Certabat porrò *Pugilatu*, imò & Pancratiô, uterque ſexus; namque de Spartanis Virginibus Propertius id clare teſtatur, *l. 3. eleg. 13. v. 1. ſ.* Xenophon *de Rep. Lacedem.* Utilitatem ejus in Gymnaſtica Militari inprimis, ac Athletica, pluribus perſequitur, qui & *Pugilum* icones, ex veter. monumentis gemmarumque antiquarum ſculpturis, exhibet, eorum inprimis, qui cæſtibus certabant, ſuprà laudatus Mercurialis, *de Arte Gymn. l. 2. c. 9. cui tit. de Pugilatu Pancratio & Caſtibus.* Idem Luctatores quidem & Pancratiaſtas, non vero *Pugiles*, ungi conſueviſſe, uti nec Curſores, notat, *l. 1. c. 8.* Faber tamen *Pugiles* quoque ait inunctas geſtâſſe veſtes, ſed non niſi ad ſubligaculum aut campeſtre hanc vocem refert, *Agoniſtici, l. 2. c. 2.* Vide Raderum *ad* Curtium, *l. 1. c. 7.* ubi de Dioxippo nudo cum Horrata armato certante. Neque verò ſemper veris armis, h. e. cæſtibus, pugnabant *Pugiles*, quod nunquam ſine ſanguine fiebat; ſed aliis quibuſdam mollioribus & innoxios ictus inferentibus. Unde in Gallieni decennalibus, legimus inter alia, apud Treb. Pollionem, *c. 8.* exhibita *Carpenta cum mimis & omni genere Hiſtrionum:* Pugiles *ſacculis, non veritate, pugilantes.* Ita enim legit Caſaubonus, qui Pugiles, quoties incruentô pugilatu volebant dimicare, manus muniiſſe ſacculis vel tomentô fartis, vel alia re plenis, quæ gravem ictum non redderet, contendit. Sed cùm ſacculi ſint, quibus exercebantur Athletæ, hic verò ſermo ſit, non de Pugilibus exercentibus, ſed pugillantibus, qui tamen veris armis non uterentur, *flacculis*, ut habent meliores libri, omnino legi vult Salmaſ. Quemadmodum enim gladiatores, qui per luſum depugnabant, lucentium mucronum locô, aut ferulis batturbant, ſic Pugilibus, ludicri gratiâ pugillantibus, luſoria quædam arma videntur præſtò fuiſſe, quæ [illegible] cæſtus *ἀνάλογα* eſſent, & eôdem modò manibus aptarentur & circumligarentur, ut cæſtus. Et quidem *ἐπισφαίρας* ad hanc rem uſi deprehenduntur, quæ manibus eorum & pugnis innexa hoc præſtabant, ut molliùs plaga caderet, & citra ſanguinem conflictus explicaretur. *Pugillos* Latini vocabant, ut videre eſt hic infrà; Pollio *flacculas* appellat, quòd in morem pilæ laxæ & flaccidæ eſſent &c. Vide Salmaſ. *ad loc.* Ut de præmiis aliquid adjiciam, *Pugilatum* & Luctam, majoribus præmiis donari ait, apud Euripidem, Hercules. *Alceſt. Actu 5.* ubi eos, qui in levioribus vincebant, equos abduxiſſe, at qui graviorum certaminum victores erant, nempe Pugilatus aut Luctæ, boves accepiſſe, ac mulieres, ait. Sequentibus temporibus palmâ quoque *Pugiles* coronatos, habet Tertullianus, *adverſ. Gnoſticos.* Qua de re vide plura apud Car. Paſchalium, *Coronar. l. 6. c. 10.* & 23. ubi etiam de triplici ictu adverſario infligendo, de quo aliquid quoque ſuprà diximus in voce *Cadere*: uti de damnatis οἱ *τὸ πυγμῇ μονομαχεῖν* infrà, voce *Pygmachi.*

PUGILLA, vide infrà *Pugilli.*

PUGILLARES Tabulæ, quas jam ante Trojana tempora in uſu fuiſſe, apud Homerum invenimus, ut ait Plin. *l. 13. c. 11.* primùm, ut Alexander docet Wilthemius, *in Comment. ad diptychon* Leodienſe, nec majores, quàm quas *pugillô* contineres, duabus paginis, aut ternis, aut quinis, conſtabant; unde *duplices, triplices, quintuplices* appellatæ; Græcè *δίπτυχα, τρίπτυχα, πεντάπτυχα.* *Polyptycha* verò fuiſſe, diſputat Cujacius, *Obſervat. l. 4. c. 36.* Vide in hac voce. Materies frequenter è buxo, unde *πυξίον*: e citro, Martialis, *l. 14. Epigr. 3.*

> *Secta niſi in tenues eſſemus ligna tabellas,*
> *Eſſemus Libyci nobile dentis opus:*

ex ebore, Idem *ibid. Epigr. 5.*

> *Languida ne triſtes obſcurent lumina ceræ,*
> *Nigra tibi niveum litera pingit ebur:*

è membranis. *Ibid. Epigr. 7.*

> *Eſſe putas ceras, licèt hæc membrana vocetur,*
> *Delebis, quoties ſcripta notare voles:*

ex acere item aliiſque; ut plurimum autem è ligno, unde *Tabellæ* dictæ. Quibus omnibus ceram coloratam ſuperinducebant. Ovid. *l. 1. Amor. Eleg. 12. v. 7.*

> *Ite hinc difficiles, funebria ligna, tabellæ,*
> *Tuque negaturis cera referta notis;*
> *Quam puto de longa collectam flore cicutæ,*
> *Melle ſub infami Corſica miſit apis.*

> *Ât, tanquam minio, penitus medicata rubebas;*
> *Ille color verè ſanguinolentus erat.*

Unde *ceræ pugillares*: de quibus ænigma Althelmi apud Delrium *in Octaſticho, ænigm. 1.*

> *Melligeris apibus mea prima proceſſit origo;*
> *Sed pars exterior creſcebat cætera ſylvis,*
> *Calceamenta mihi præbebant tergora dura.*
> *Nunc ferri ſtimulus faciem proſcindit amœnam*
> *Flexibus, & ſulcis obliquat ad inſtar aratri.*

Nempe calami vicem in his gerit graphium ſive ſtylus, tum è ferro, tum ex ære, de quo *ſuò locô*: unde iis & nomen, quòd *pungendo* in illis ſcriberetur. Forma fuit oblonga, & quadrata, eminenti quâdam margine circumcirca concluſa, ut Romæ ſe vidiſſe in vetere arca ſepulchrali, in hortis Cyriaci Matthæi, refert Laurentius Pignorius Vir clar. in ſuo *de Servis Commentario*; vide quoque ſuprà. Non ſolebant autem magni momenti ſcripta iis mandari, ſed res, quæ haberent uſum familiarem, ac penè quotidianum: cujuſmodi erant Epiſtolia, Magiſtratuum annuntiationes & id genus alia. Iiſdem verò, & qui Oraculum conſulebant, quæſita ſolebant inſcribere. Scholiaſtes Ariſtophanis, *ad alind.*

> *Τί δῆτα [illegible] ἐν τῷ γραμματείῳ.*

Ἐσεσημάνθη, inquit, *ὁ Πολύς. οἱ [illegible]* Et hæc fermè fuit priſcorum *Pugillarium* ſeu Diptychorum ratio. Poſteà acceſſit eorum magnitudini, ut nonnulla pugillum multò excederent: Uſus etiam in Rep. Chriſtiana augmentum accepit. Fuit enim celeberrimum id Diptychorum genus, quò nomina Epiſcoporum, qui rectè munus ſuum adminiſtrâſſent, continebantur; è quibus, ſi quando contingeret in ea referri Epiſcopos minimè [illegible] meritos, nomina iterum eradebantur: quibus de rebus acerrimas olim contentiones viguiſſe, ex *Hiſtor. Eccl.* notum eſt. Inſcribebantur porrò Diptychis nomina Imperatorum, eorumque, qui locis Deo dedicatis dona tuliſſent, tum virorum, tum mulierum; ac tandem Synodorum vocabula, quæ omnia cum Epiſcoporum nominibus ſub ſacrum recitabantur. Vide Wilthemium, *locô præfatô.* Nec omittenda theca, *Pugillaribus* aſſervandis apta, cujus iconem ab Andrea a Tornaco feliciter expreſſam, habes apud Laur. Pignorium *Comm. de Servis, edit. Amſtelodam. A. C. 1674.* Antiquam ſcribendi in iis rationem ad amuſſim explicat Prudentius, *in hymno 12. de Caſſiano, Mart. v. 47.*

> *Conjiciunt alii lapides, inque ora tabellas*
> *Frangunt, reliſà fronte lignum diſſilit:*
> *Buxa crepant cerata, genis impacta cruentis,*
> *Rubetque ab ictu curva humens pagina.*

Vide omnino Pignorium, *locô cit.* ubi de Notariis, quorum erant thecæ, quibus includebantur ſtyli & *Pugillaria.* Amm. Marcellin. *l. 28. Maximô, cùm hæc eadem numerantes, Notarii propè 50. adſiſtunt cum thecis, & Pugillaribus tabellis.* Apud eundem Pignorium, cryſtallina quoque onychina, ſed extra ordinem, *Pugillaria* fuiſſe reperies. Adde Pignorio Gellium, *l. 17. c. 9. cum Notis Jac. Oiſelii JC.* & quæ infrà, voce *Vitelliani.* At *Pugillares*, quæ in Eccleſia Romana inter miniſteria ſacra, Pontifici ad ſtationem procedenti præferri ſolita, recenſentur, Panvinio fiſtulæ ſunt aureæ vel argenteæ, quibus in Euchariſtia olim Calix libabatur, quarumque uſum Pontifex Roman. etiamnum ſervat. Græci *Καλαμίδια* etiam vocant, Latini aliter *ſiphones.* Vide Car. du Freſne *Gloſſar.* Macros fratres in *Hierolex.* & in voce *Calix.*

PUGILLI, in *Gloſſis ἐπισφῖρα*, pro *ἐπισφαῖρα*, more ſcribendi illis temporibus uſitatô. Eædem, *Pugilla, ἐπισφαῖρα.* Item, *Pugil, πύκτης, ἐπισφαιρίζει.* Cæſtibus opponuntur. Cæſtus enim ex crudo corio erant, plumbôque & ferrô inſutô rigebant: at *Pugilli*, ut videtur, ſine plumbo & ferro, ex molli coriofacti & in modum pilæ circa manus & pugnos alligati. *Σφαίρας* hinc vocat [illegible], *Εἰσὶ δ' αἱ ἐπὶ τῶν [illegible] χειρῶν [illegible] [illegible], καὶ τὰ [illegible] σφαῖραι, ἀφ' ὧν καὶ τὸ σφαιρομαχεῖν καὶ σφαιρομαχία κατὰ Ἀρχιππον ἐν Διονύσῳ [illegible].* Sic *pilas* illas, quæ gladiis præfixæ ſunt, quibus in armorum exercitio juventus depugnat, ſimiliter *σφαίρας* Græci vocant & *ἐπισφαίρια*: ad quarum etiam pilarum ſimilitudinem videntur hæc fuiſſe *ἐπισφαίρια*, ſeu *pugilla*, quæ Pugilum exercentium nec in veritate pugnantium manibus circumligabantur, & multum diſtabant ab illis ſacculis arenâ plenis aut follibus, quibus itidem exercebantur, quoſque cùm *pugillis* iſtis nonnulli confundunt. Hæc enim *ἐπισφαίρια* manibus alligata gerebant: at ſacculos illos folleſve mittebant & remittebant manibuſque inter ſe expellebant. Quia verò pilæ iſtæ, vel pugilli, qui circumponebantur brachiis pugillantium, ut mollem & innoxiam plagam infligerent, in morem pilæ laxi [illegible] flaccidi erant, hinc *flacculas* eas vocavit *Pollio in Gallienis, c. 8.* Vide *ſuprà.*

PUGIO, vide ſuprà *Miſericordia*, & quæ hic ſeqq.

à PUGIONE, nomen officii apud Romanos. Nec enim ſolùm Armiger, in Aula Conſtantinopolitana, qualis deſcribitur à Corippo Narſes, *l. 4.* vel Scutarius, in eadem, apud Curopalatem, & hinc demum in Turcia, apud Menavium, *l. 3. c. 10.* puer ephebus, qui Sultano gerit arcum & ſagittas: ſed & apud Lampridium, Commodô imperante, *c. 6.* tres Præfectos Prætorio fuiſſe deprehendimus, in quos libertinus, qui à *Pugione* appellatus eſt, quòd *pugionem* Imperatoris ſuæ curæ commiſſum haberet. Apud Veteres autem, ut ſummi Magiſtratus geſtamen gladius, ſic Pugio minoris fuit: quem ſic deſcribit Martialis, *l. 14. Epigr. 33.* cui titul. *Pugio*,

Pugio.

Pugio, quem curvis ſignat brevis orbita venis,
Stridentem gelidis hunc Salo tinxit aquis.

Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l. 10. c. 10.* Imò Imperatoriæ poteſtatis ac Majeſtatis inſigne *Pugio* fuit, quem Galba ante pectus ſuum demiſſum geſtâſſe legitur. Nam, ut occiſum Neronem, & omnes in ſua verba juráſſe comperit, depoſitâ *Legati*, ſuſcepit *Cæſaris* appellationem, iterque ingreſſus eſt paludatus ac dependente à cervicibus *pugione* ante pectus; nec prius uſum togæ recuperavit, quam oppreſſis, qui novas res moliebantur. Hunc itaque *pugionem* Imperatores Præfecto prætorio committebant, qui eum gerebat, vice Imperatoris, unde nota Trajani vox. Philoſtratus quoque de Baſſo Præfecto Prætor. Marci, τὸ ξίφος πεπιστευμένον. Atque hinc Commodus, cùm tres Prætorio Præfectos creâſſet, & in his Libertinum quendam, hunc, cui ſoli *pugionem* concredidit, reliquis duobus prætuliſſe (adeò non illis ſubjeciſſe, ut quidam volunt) cenſendus eſt, utpote verò poteſtatis inſigni ſolum ornatum &c. Vide Salmaſ. *ad Commodum Lamprid. loc. cit.*

PUGNA, à PUGNO, propriè de Pugilibus, poſteà ad alios ſignificatus tranſlatâ voce, exercitationem, in qua duo ut plurimum inter ſe dimicabant, in ludis, Amphitheatris, atque aliis publicis certaminibus ſpectaculiſque, ut victoriæ obtinerent coronas populumque oblectarent, denotare cœpit. Hos apud Euſebium, *Hiſtor. Eccl. l. 8. c. 18.* μονομάχους reperimus appellatos, quos quidam, ſed minus rectè, *Pugiles* ibi interpretati ſunt. Duplex verò & ad ſanitatem optimumque corporis habitum comparandum (nam & hâc fini *Pugnæ* inſtitutæ) inprimis *Pugnæ* genus in Medicina Gymnaſtica celebre fuiſſe, apud *Oribaſium* legimus: Alterum cum telis quam antiqui *Monomachiam*, Cælius Aurelianus *Hoplomachiam* vocavit: Alteram ſine telis, *Sciamachiam* dictam, cùm homo adverſùs umbram & brachiis & cruribus pugnabat; vel etiam cùm adverſùs columnam & palum aut murum decertabat: Quo reſpiciens Apoſtolus 1 Corinth. *c. 9. v. 26.* Οὕτω πυκτεύω, ait, ὡς οὐκ ἀέρα δέρων, id eſt, *Ita pugnus certo, quaſi non aërem cedens.* De quibus accuratè agit Hier. Mercurialis *in de Arte Gymn. l. 3. c. 4.* & *l. 6. c. 2.* Vide & hic paſſim *ſuis locis.* Tandem ad militiam, cujus *Pugnæ* hæ velut prælудia ac progymnaſmata fuêre, ſe ſignificatio nominis extendit, qua de vide ſupra in voce *Prælium.* A' *Pugna* ſeu monomachia Gladiatorum, *Pugnatoria* tela dicta ſunt, quæ alias & *decretoria*, quibus de vita decertabatur, luſoriis ſeu exercitoriis telis oppoſita: quorum his qui utebantur, *ventilare*; qui iſtis, *pugnare*, propriè dicebantur, ut videre eſt apud Senecam, *l. 3. Controv.* imò & *veris armis pugnare*, apud Lipſium, *Saturnal. l. 2. c. 19.* & ſuprà in voce *Gladiatura.*

PUGNANDI mos vetus, indigitatur Statio, *Thebaid. l. 8. v. 572.*

Arma refert ſociis & in agmina fida, peractâ
Cæde, redit ———

Nempe Heroes ante agmina ſua procurrentes olim pugnabant, & partis ſpoliis aut cæde peractâ redibant ad turmas ſuas, uti ex Homero videre eſt. Quem morem ante aliquot ſecula, in pugna illa celeberrima Bovinienſi, (quâ ſtabilivit ſibi poſteriſque Regnum Franciæ Philippus Auguſtus) Reginaldum Boloniæ Comitem fuiſſe imitatum, ſcribit Rigordus, qui pugnæ illi interfuit. Hinc de eodem Guil. *Britto l. 11. v. 252.*

Bolonideſque ſibi ſimili proſpexerat arte,
Inque chori ſpeciem pedites triplicaverat ipſos,
Ut, quoties vellet, per eos invaderet hoſtem,
Seque receptaret, quoties opus eſſet, in illos &c.

Porrò primum intorquebant hoſti jaculum Veteres, deinde enſe invadebant, Strabo, *l. 10.* ubi de Eubœenſibus. Et de Latinis Virg. *Æn. l. 10. v. 474.*

At Pallas magnis emittit viribus haſtam,
Vaginaque cava fulgentem deripit enſem.

Vide eundem de pugna Æneæ ac Turni, *l. 12.* Statum verò *pugnantium*, indicat idem *l. 10. cit. v. 587.*

——— ——— *projectò dum pede lævo*
Aptat ſe pugnæ &c.

Quam in rem, Vide Papin. Statium, *Thebaid. l. 9. v. 473.*

PUGNANS inter Jovis apud Romanos cognomina, de cujus Templo, Vide Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 2. c. 5.*

PUGNUS, manus eſt clauſis digitis contracta, cujus uſus in Pugilatu olim inſignis, ut vidimus. In lotione item manuum apud Phariſæos, vide ſuprà ubi de iis.

PULANI, fortium heroum, qui terram Sanctam Saracenis eripuerunt, degeneres erant filii: qui molles ac imbelles cum Saracenis treuguas iniêrunt. Martinus Sanutus *in de Secretu fidelium crucis, l. 3. c. 2.* Vide & *Pullani.*

PULATÆ, populi Albaniæ intra montes, ut Epiſcop. Pulatenſis, ritus Latini. Sub Turcis. Vide *Polata.*

PULCHER Perpenna, Vide *Marcus.*

PULCHERIA, beata & pia Imperatrix, filia Arcadii, ſoror Theodoſii Jun. An. ætat. 16. à fratre Theodoſio, Auguſta pronuntiata, cum ipſo imperavit. Fratrem egregiè educatum, ut ſupra ſexum prudens erat, dein cum Athenaide, Leontii filia, quæ in baptiſmo Eudoxiæ nomen aſſumpſerat, junxit. Quem cum indiſcriminatim, omnibus libellis ſupplicibus ſubſcribere videret, libellô ipſi oblatô, quô Eudoxiam ſibi ſervam tradi petebat, corrigere voluit. Quod ægrè ferens Imper. ſororem Diaconiſſam voluit efficere, ſed illa in prædium ſuum ſeceſſit. Ubi 3. vel 4. annis exactis, rediit in aulam, monitura fratrem, ut à Chryſaphio, qui bonitate Imperatoris abuſus, illum in Eutychis partes pertrahere anniſus eſt, caveret: Eôque mortuô, Martiano nupſit: Utriuſque curâ Conciliô Chalcedonenſi celebratô, Obdormivit in Chriſto, Ann. Domini 453. ætat 54. omnia ſua pauperibus reliquit bona: multa autem conſtruxit oratoria, domoſque pauperibus, nec non ſepulchra peregrinis ædificavit, intra quæ ſancti Laurentii martyris templum conſtruxit, Niceph. *Hiſtor. Eccleſ.* Venit à Latino *pulcher*, quod à Græco πολύχρους, teſte Jul Scaligerô, *de cauſis L. L. l. 1. c. 12.* Inde forſan Anglicanum *Handſome.* Vide Concil. Chalced. Acta Leon. *epiſt.* Theodoret. Baron. *in Annal. Eccl.* Nic. *Leydius.*

PULCHERIOPOLIS, Civitas Epiri novi, in *notitia Hieroclis.* A Pulcheria Aug. *Porphyrogennetâ* teſte.

PULCHRA Sylva, hodie *Mortaria*, oppid. permunitum Ducatus Mediolanenſ. in agro Laumellino, ad Albonetam amnem. Capta à Gallis A. C. 1658. ſed reddita.

PULCHRUM, promontorium in Africa, Livio. *Calon Acroterium* Polybius vocat. Carthagini adjacet adverſus Aquilonem.

PULEGIUM, inter hortenſia, pluribus deſcribitur Plinio, *l. 19. c. 8.* quod in coronas quoque adhibitum, docet idem, *l. ſeq. c. 14.* *Dignior è pulegio corona vertigini, quàm è roſis, cubiculis noſtris pronunciata eſt.* : *Nam & capitis dolores creditur impoſita levare.* Quin & olfactu capita tueri contra frigorum æſtuſque injuriam & ab ſiti, tradit Plut. *Sympoſiac. l. 3.* Sed & coronis *pulegii* ſeu calaminthæ, colla vaſis redimiri, ne inde vinum effluat, diſcimus ex Conſtantino Cæſ. *l. 6. c. 14.* Vide Car. Paſchalium, *Coronarum l. 1. c. 4.* Meminit coronæ ex *pulegio* Martialis, *l. 12. Epigr. 32.* ubi Vacerram, divitias ſimulantem, mendicabulum omnibus ridendum oſtendens, inter alia, ait, v. 18.

Nec quadra deerat caſei Toloſatis,
Quadrima nigri nec corona pulei &c.

PULEJATUM, apud Æl. Lamprid. *in Heliogabalo, c. 10.* *Et maſticatum & pulejatum & omnia hæc, quæ nunc luxuria retinet, primus invenit:* poculi genus eſt *Caſaubono.* Sequitur enim, *Denique hæc genera poculorum ante Heliogabalum non leguntur.* Sed cùm *pocula* appellamus & vaſa ipſa, unde bibimus & liquorem, quem inde bibimus: utrô modô hîc vocem eam accipere oporteat, ambigit. Proxima verba, in quibus de eſcariis vaſis agitur, ſuadent interpretari de veris poculis: ut intelligamus nova genera poculorum ab Heliogabalo fuiſſe excogitata, quæ etiam odore oblectarent, aut ad libidinem fortè ſtimularent. Verùm placet magis de potionibus diverſis è vino variè condito poculorum genera hæc accipere: ſicut in *Geta* dixit Spartian. c. 4. eum vini variè conditi cupidum fuiſſe. Vide Caſaubon. *ad loc.* qui etiam *Pulveratum*, in Regio & Puteani, pro *Pulejatum*, extare, addit.

PULEX, Arabibus *pater ſaltus*, nec enim ſolùm anteriùs, ſed & retrorſum mirum in modum ſalit, ut venatorem fugiat. Hinc in *Nebulis* Ariſtophanes, ut Socratem doceat de rebus nihili philoſophari, fingit illum *pulicis* ſaltum dimetiri & ſaltu ſuô proprios pedes quot tranſiliat. Verba ſunt *Actûs 1. Sc. 2.* & Latinè ſic habent:

DISC. *Nuper interrogavit Chærephontem Socrates,*
Quot ſuos ipſius pedes ſaltet pulex?
Demorſo enim Chærephontis ſupercilio,
In Socratis caput inſilierat.
STR. *Quomodo igitur id metitus eſt.* DISC. *Dexterrimè.*
Ceram enim liquefecit, & captô pulice,
Pedes ejus in ceram immerſit:
Quibus ſolutis ſpatium dimenſus eſt.

Et *Actu 3. Sc. 1.*

ΦΕΙ. Τίς φησι ταῦτα; ΣΤΡ. Σωκράτης, ὁ Μήλιος,
Καὶ Χαιρεφῶν, ὃς οἶδε τὰ ψυλλῶν ἴχνη.
PHI. *Quis hæc dicit?* STR. *Socrates Melius,*
Et Chærephon, qui novit pulicum veſtigia.

Nempe de Socrate fuiſſe diſſeminatum tale aliquid, etiam ex Xenophontis *Sympoſio* colligere eſt, ubi Socrati dicit quidam Syracuſanus, Εἰπέ μοι πόσους ψύλλα πόδας ἐμοῦ ἀπέχει· ταῦτα γάρ σέ φασι γεωμετρεῖν. *Dic mihi, quot pedes à me diſtet* pulex: *ajunt enim te hæc demetiri.* Utut autem vile animalculum *pulex* ſit, unde David, cum Rege Saule diſceptans, humilitatis cauſâ *pulicem* ſe vocat, 1. Sam. *c. 24. v. 15.* & apud Dionem Claudius, ut doceret, ſe tenuiorum hominum inſidias ſuſque deque habere, Οὐ γὰρ αἰδὼς χρὴ τρόπῳ ψύλλαν τε καὶ θηρίον ἀμύνεσθαι. *Non æquè ferres*, inquit, *eôdem modô adverſùs pulicem, quo adverſùs feram, ſe tueri*; Tzetzis quoque *Hiſtoriarum Chiliade 9. Hiſt. 72.* Xerxis imbelles copiæ vocantur, ψυλλῶν νέφος, *pulicum nubes*; & ridetur in Fabulis qui à pulice morſus Herculem invocavit: Inde tamen etiam illuſtri viro nomen fuiſſe legimus, Hebr. פרעש, *Paros* vel *Pharos*, qui ſæpe nominatur in libris Eſræ & Nehemiæ. Sed & in Menandri *Meſſenia* Ψύλλος eſt viri nomen, de quo Suidas. Et *Pſylla* urbs ac *Pſylli* populi indidem nomen habuêre, Vidè *ſuprà* & plura hanc in rem, apud Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſter. l. 4. c. 19.* nec non Auctorem Anon. *Sinæ & Europ. c. 38.*

PULFIO, prænomine *Titus*, centurio, qui jam primo ordini appropinquavit, cum *L. Vareno* perpetuas controverſias habens, & uter alteri anteferretur, omnibus annis de loco ſummis ſimultatibus contendens. Hic in confertiſſimos hoſtes irrumpens ſequi adverſarium jubet, & probandæ virtutis occaſionem arripere. Verùm ab hoſtibus circumventus ab eodem ereptus periculô eſt; iterumque, *L. Varenus* cupidius inſtanti hoſtibus & in locum inferiorem dejectô tulit ſubſidium, de quibus vide Cæſaris *Commentar. c. 43.* Cæterùm *T. Pulfio* poſteà Bellô Civili defecit ad Pompejum & exercitum, cui præerat C. Antonius, prodidit *l. 3. de Bell. Civil. c. 67.* Vetuſtiſſimus Codex Urſini habet *T. Pullo.* Ciacconio laudatur *T. Pulcio.*

PULI.

† PULIPULA, Indiæ intra Gangem urbs, *Ptolemæo.* Quid nunc ſit, non conſtat.

PULLA Veſtis, Romanis, cùm lugebant, in uſu fuit. Unde *Toga pulla* meminit Cicero *in Piſon. Pullatorum Procerum*, Juvenalis, *Sat.* 3. *v.* 213. Tacitus, *l.* 3. *Annal. c.* 2. in funere Germanici *atratam plebem* inducit Propertius, *l.* 4. *Eleg.* 7. *v.* 27.

Denique quis noſtro curvum te funere vidit?
Atram quis lacbrymis incaluiſſe togam?

Etiam Artemidorus, *l.* 2. *c.* 3. homini ægrotanti, ait, alba veſtimenta in ſomnis viſa, mortem portendere: quod mortui in albis efferrentur. Nigrum autem pallium ſalutem ſignificare; quòd non mortui, ſed qui lugerent mortuos, tali veſte uterentur. De Mulieribus ambigitur, cùm alii Scriptores eas, depoſitâ purpurâ & aurô, in veſte lugubri fuiſſe dicant: *Halicarnaſſeus*, & eum ſequutus *Suidas* veſtem nigram adſcribat, & magna pars Veterum. Varro apud Nonium *de vita Pop. Rom.* Val. Max. *l.* 1. *c.* 1. Appianus, *Civil. l.* 3. Atqui Herodianus, Statius & Plutarchus albam veſtem à fœminis in luctu uſurpatam tradunt: Lucanus quoque, *l.* 2. de Martia, à funere Hortenſii, Catonem, priorem Maritum, repetente, ait; *v.* 367.

Obſita funereâ celatur purpura lanâ:

Id eſt, *pullâ.* Quos Lipſius ſic conciliat, ut dicat, nigras veſtes luctus proprias fuiſſe, ſtante Rep. albas Imperatoribus. Interim & fuſcæ veſtis, in luctu matronali, meminit Appulejus. & Dio, *l.* 56. Tiberium, filiumque ejus Druſum, in funere Auguſti, φαιὰν τὴν ἀγοραίαν τήβεννον κεκοσμημένον, *pullam togam, vulgari more paratam*, geſtâſſe tradit. Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiar. l.* 1. *c.* 23. Porrò, quandiu in uſu Togæ fuerunt; ingenui non niſi albati, extra luctus tempus, incedebant: Pænularum verò, lacernarum item, imò & tunicarum Romanæ plebis color ac viliſſimi cujuſque, *pullus*, ſive ſubniger ac fuſcus erat. Unde *pullata multitudo*, *pullatus circulus*, apud Scriptores, pro plebe infima ac fæce vulgi: Qui color partim lanæ nativus, ut Canuſinæ; cui *pulliginem* ſuam adſcribit Plinius: partim ex albo, veſtium uſu, ac ſordibus in *pullum* degenerans. Idem color tribonii fuit, ſeu Pallii Philoſophici, ut Philoſtratus, *l.* 2. *c.* 9. docet, cùm ait, Apollonium, viſâ apud Indos byſſô, lætatum fuiſſe, quòd ὅτι φαιῷ τρίβωνι: Baſilius ſimiliter, Τρίβωνες, inquit, περιβλήματά τινα. Τῶν μὲν ῥητόρων ἐρυθρὰ ἢ φοινικᾶ, φαιὰ δὲ τῶν φιλοσόφων. *Tribones Pallia quædam, Rhetorum purpurea, Philoſophorum pulla ſeu fuſca.* Vide iterum Oct. Ferrarium, *Part.* 2. *l.* 4. *c.* 17. Nec omittendum, cùm Romani lugentes *Pullam* induerent, dictos eſſe, *mutare veſtem*, quod in Proverb. abiit, pro *Lugubria ſumere.* Cicer. *Orat. pro Sext. Summ dolorem veſte mutatâ ſignificabant Romani.* Vide Sigonium, *de Judic. l.* 3. *c.* 19. Verùm, in epulo, etiam lugentes albati accumbebant. Vide Hier. Boſſium, *de Toga Rom. c.* 15. Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l.* 3. *Sect.* 2. *c.* 7. uti de Judicibus Nemeorum qui *pullatâ veſte* Ludis præſidebant, ſuprà voce *Nemea:* & de Andronico, cùm Imperator creatus eſſet, *pullum* pileum mitrâ rubrâ permutante, ubi de *Pileo*; aliquid etiam infrà voce *Pullati.* Alia à *pulla* veſte ſordida fuit, quæ & ipſa à lugentibus uſurpata, vide infrà *Sordida veſtis.*

PULLANI, dicti ſunt apud Francos, in Regno Hieroſolymitano, *qui de patre Francigena & matre Syriana, vel de patre Syriano & matre Francigena generati erant*; uti habet Sugerius *in Vita Ludovici VII. Reg. Franc. c.* 24. An iidem cum *Polinis*, de qua voce ſuprà. Hos, Saracenorum viciniâ infectos, non multum ab iis fide moribuſque diſcrepâſſe, atque inter Chriſtianos & Saracenos velut *neutros* fuiſſe, docet Wilh. Neubrigenſis, *l.* 3. *c.* 15. Unde non ſemel in illos inſurgunt, Jac. de Vitriaco in *Hiſtor. Orient. c.* 67. 72. & Sanutus, *l.* 3. *part.* 8. *c.* 2. Vide quæ de iis, & vocis etymo, obſervat Car. du Freſne *in Notis ad Joinvillam p.* 84. Illis opponi conſuêſſe *Filios Arnaldi*, diximus ſuprà ex *Macro.*

PULLARIÆ, vulgò *Li Brioni*, inſulæ aliquot parvæ Hiſtriæ in ſinu Flanatico adjacentes, Polæ urbi vicinæ.

PULLARII, à PULLIS dicti, teſte Cicerone *de divin. l.* 2. *Attulit in cavea pullos, qui ex eo nominatur Pullarius.* Hic caveæ pullorum curam agebat, è quorum paſtu auguria captarent Augures: quæ, quoties offa, quæ pullis dabatur, aliquô modô cadebat in ſolum, *Tripudia ſoliſtima* dicebantur. Ita Feſtus, *Puls potiſſimùm dabatur pullis in auſpiciis, quia ex ea neceſſe erat aliquid decidere, quod tripudium faceret, id eſt, terrapavium.* Captabantur autem ex pullis Auguria hôc modô: Quotieſcunque de inchoanda re quapiam exequendaque, Deorum per pullos ſenſa placitaque exploratum ibant (oportebat autem id fieri ſummô manè & primô diluculô) imperatô de more ſilentiô, pultem illis aut offam, caveâ recluſâ, objiciebant. Quòd ſi ad oblatam eſcam mox pulli e cavea non proſilirent, aut ſeriùs egreſſi vel non attingerent eam, vel alarum plauſu diſſiparent, vel relictâ eſcâ oberrarent, aut occinerent, aut prorſus non veſcerentur, vel avolarent penitus, omnen præ ſe ferebant magni terroris & ſolicitudinis, eventuſque triſtiſſimos, & *Pullarius* exitum animô præmetiens, ne quid molirentur, ſed vel deſiſterent ab incepto, vel differrent deliberationes, vel prorſus hoc mutarent, quod præ manibus erat, hortabatur. Sin pulli mox proruerent cum impetu certatimque in eſcam involarent, & avidè depaſcerentur, ita ut veſcentibus illis ex ore aliquid relaberetur & terram paviret, quod tripudium faceret ſoliſtimum, inde ſpe hauſtâ mirificâ *Pullarius*, ut conſtanter fortiterque cœpta urgerent, jubebat, ſucceſſuſque optatos ac proſpera à Diis ſpondebat omnia. Solebant autem in auſpiciis non paſſim omnes, ſed hi tantùm adhiberi, qui eſſent periti, i. e. qui, quid *Silentium* foret, intelligerent, Cicer. *locô cit.* Qui, ſi quæ Dii divulgata voluiſſent, vel diſſimulâſſent, vel veteratione ſuppreſſiſſent, idem contrahi nefas credebatur, ac ſi quæ occulta & tacita tenenda erant, palam feciſſent. Si verò fuiſſent mentiti, aut omine confictô, aut eô, quod oſtenſum eſſet, ſubdolè & fraudulenter depravatô & in contrarium detortô ſenſum, non illi qui conſulebat, quique de more præſens non erat, ut vidimus ſuprà voce *Extiſpices*, tradidiſſe, ſed in Auctoris torqueri caput, cenſebatur. Hinc apud Livium, *l.* 10. *c.* 40. *Pullarius* tripudium ſoliſtimum Conſuli Papirio falſo nuntians, paulo poſt patefactâ fraude, ab altero *Pullario*, initiô pugnæ emiſſô temerè pilo ictus cecidiſſe legitur. Fuit id genus divinandi maximæ auctoritatis habitum, quum *Pullos* iſtiuſmodi caveæ incluſos veſci juberent, non quidem *Pullarii* ſeu pullorum cuſtodes, ſed Magiſtratus ipſi, ſive urbici ſive militares: auxitque ſuperſtitionem unus & alter ſucceſſus. Apud Siciliam enim, non paſcentibus in auſpicando pullis, ac per contemptum mari demerſis, *ut biberent, quando eſſe nollent*, prælium navale iniit Claudius Pulcher ac ſuperatus eſt, apud Sueton. *Tiber c.* 2. Idem de P. Claudio, bello Punico primo, refert Val. Max. *l.* 1. *c.* 4. *ex.* 3. & L. Junio ejus collega Polyb. *l.* 1. quorum proin is populi judiciô concidit; damnationis hic ignominiam voluntariâ morte prævenit. Sic cùm Flaminius, *Pullario* reſpondenti, pullos paſci noluiſſe & proin rem differendam, regeſſiſſet: *Præclara eſſe auſpicia, ſi eſurientibus pullis res geri; ſaturis autem nihil geri poſſet*; ſignis convulſis, ad Thraſimenum pugnavit infeliciter & cum XV. Romanorum millibus ab Hannibale cæſus eſt. Sequebantur enim ſemper exercitus hi *Pullarii*, locumque prope ſigna in mediis caſtris habebant, intrantibus vallum ad manum lævam, quem *Augurale* fuiſſe dictum, obſervat J. Lipſius *ad Tacit. Annal. l.* 2. Maxime namque hôc augurii genere utebantur Romani, ut prælii eventum conjectarent. Unde de eodem Auſpicii genere Silius, *l.* 5. *v.* 59.

Tunc ales, priſcum Populis, de more, Latinis
Auſpicium, cùm bella parant, menteſque Deorum
Explorant ſuper eventu, ceu præſcia luctus
Damnavit veſci, planctuque alimenta refugit.

Sed & Urbici Magiſtratus auguriô hôc uſi. Unde Prudentius *in Romano Mart. v.* 146.

Cùm Conſulatum initis, ut verna ſolent,
Pudet fateri, farre pullos paſcitis.

Utrumque Plinius conjunxit, *l.* 10. *c.* 21. *Ut planè digna aliti tantum honoris præbeat Romana purpura, horum ſunt tripudia ſoliſtima, hi Magiſtratus noſtros quotidie regunt, domoſque ipſis ſuas claudunt aut reſerant: hi faſces Romanos impellunt, aut retinent; jubent acies aut prohibent, victoriarum omnium totô orbe partarum auſpices, hi maximo terrarum imperio imperant.* Ritus & ſolemnia verba ſic refert Cicero ubi ſuprà: QU. FABI TE MIHI IN AUSPICIO ESSE VOLO. *Reſpondet*, AUDIN. *Ille autem, qui in auſpicium adhibetur, cùm ita imperavit is, qui auſpicatur*, DICITO SILENTIUM ESSE VIDEBITUR. *Nec ſuſpicit, nec circumſpicit: ſtatim reſpondet*, SILENTIUM ESSE VIDERI. *Tum ille*, DICITO, SI PASCUNTUR? PASCUNTUR. *Quæ avis? & ubi? Attulit, inquit, in cavea* PULLOS *is, qui ex eô nominatur* PULLARIUS. *Sed quia, cùm paſcuntur, neceſſe eſt aliquid ex ore cadere & terram pavire*, TERRIPAVIUM *primo, mox* TERRIPUDIUM *dictum eſt, hoc quidem jam* TRIPUDIUM *dicitur. Cùm itaque offa cecidit ex ore pulli, tum auſpicanti* TRIPUDIUM SOLISTIMUM *nuntiant.* E *pullis* verò gallis captata auguria, quòd omnium animalium ii eſſent pugnaciſſimi; de quibus vide aliquid ſuprà in voce *Gallus*: & plura hanc in rem, apud Joh. Roſin. *Antiqq. Roman. l.* 3. *c.* 10. *cum Paralipom.* Thom. Dempſteri; quorum is caveæ & *Pullorum* icona ex veter. monumentis exhibet *ibid.* Origo huic divinandi generi à Lyciis arceſſitur Al. ab Alexandro, qui quoties eventum rei alicujus præſcire fatagebant, acceſſiſſe ad fontem Apollini dicatum, & eſcâ piſcibus objectâ, exinde futura augurati fuiſſe, leguntur. Vide eum *Gen. Dierum*, *l.* 1. *c.* 29. cui adde, ſi placet, Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l.* 2. *ſect.* 2. *c.* 7. qui *Pullarios* non tam cuſtodes pullorum, quàm Augurum genus, facit: & quæ hic dicimus paſſim, de *Auguribus*, voce *Soliſtimum* alibique. At *Pullarius*, in veter. *Inſcr.* 647. 2. ——— *Cariſſimo negotianti Pullario Patri B. M. T.* officium eſt in Coquina Regia, cui *pullorum* ſeu altilium cura commiſſa, Gall. *le Poulailler*, Car. du Freſne *Gloſſar.* Propriè autem Gallis *pulli* gallinæ cujuſlibet ætatis, uti de Afris ſuis ſcribit Auguſtin. *in Judices*, *c.* 25. Sed & *Pullorum cantus*; apud varios Scriptores medii ævi, pro *gallicinio*, occurrit, de quo vide quæ annotavit Car. du Freſne *ad Alexiadem*, *p.* 271. & nos ſuprà.

PULLATI, memorati Suetonio, *in Aug. c.* 44. *Sanxit, ne quis Pullatorum mediâ caveâ ſederet*; plebeji fuêre & inferioris ordinis cives. Cùm enim ſtante Rep. *pullâ* veſte non niſi in luctu uterentur Romani, ſub Imperatorum Togæ antiquato uſu, exolevit etiam ſimul coloris albi uſus, & tum omnis plebejæ veſtes pullæ fuerunt. Hinc *Pulla paupertas* Calpurnio.

O utinam nobis non ruſtica veſtis ineſſet,
Pullaque paupertas & adunco fibula morſu.

Indeque diſcrimen natum inter cives, ignotum ſeculo priori, ut alii *Candidati* dicerentur, non ſenſu priſcô, ſed honeſtioris ordinis cives: alii *Pullati*, infima plebs ſive vulgus; utrique à colore veſtium, quô uterentur. Quorum illos Seneca *de beata vit. c.* 2. *Pexatos*, illos *Coloratos* vocat, obſervante Lipſiô. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 32. & ſuprà paſſim, uti de *pullo colore* Caſaubonum, *ad Aug. Suetonii c.* 41.

PULLICENI, apud Æl. Lamprid. in *Alexandro Sev. c.* 41. *Nam aviaria inſtituerat* ——— *hiſque vehementer oblectabatur.* ——— *& ne eorum paſtu ë gravaret annonam, ſervos habuit vectigales, qui eos ex ovis &* pullicenis *ac pipionibus alerent*: pulli ſunt faſianorum, pavonum, perdicum, anatum & gallinarum. Unde Gallorum *Poucins*, de pullis gallinaceis. *Pulli, pullici* & *pulliceni. Pullitras* dixit Varro, in genere gallinaceo, & *pullitras* opponit vetulis gallinis, *de R. R. l.* 3. *Et ea, quæ ſubjiciat vetulæ potius, quàm pullitræ.* Sed & *pullitros*, dixerunt pullos equinos, qui recentioribus *poledri*. Ita certè ſcriptum in *LL.* Salicis. *Pullitrum annuculum*, in *LL.* Wiſigothorum: unde Galli iterum *pulitras* vel *pultras*, equulas vocant. Uti verò gallinaceos & pavoninos pullos, *pullicenos*; ſic palumbinos, *pipiones* vocat Lamprid. ib. Vide Salmaſ. *Not. ad eum* & paulo ſuprà, uti de aſtro. Gallis *Pullicenaria* dicto ſuprà, voce *Gallina*.

PULLIENUS, in *veter. Inſcr. M. Pullieni Priſci*, apud Eund. *ad Spartian. in Hadriano, c.* 15.

PULLUS, puer effœminatus antiquis, quem *Catamitum* aliàs dixêre. Feſtus, *Antiqui puerum, quem quis amabat*, pullum *ejus dicebant.* Græcis eòdem ſenſu πῶλος, ut & de meretrice. *Heſych.* πῶλος, ἑταίρα. Πώλους γὰρ αὐτὰς ἔλεγον, οἷον ἀφροδίτης πώλους. ἢ τὰς νέας καὶ τὰς νέους καὶ παρθένους. Aliter vocem uſurpat Lycophron *Caſſandr.* ubi *de Teucro*,

——— ὁ πατρὸς φονεὺς
Πῶλον, νόθον σπόρον ———
——— *peremtor patris*
Pulli, *nothum propaginem* ———

Hic enim Ajacem vocat πάτρῳ πῶλον, quia efflictim à patre amaretur &c. Vide Jo. Meurſium *Commentar. ad l.* & Caſaubon. *ad Calig. Suetonii, c.* 13. ubi inter fauſta nomina, quibus Caligula exceptus, *ſidus &* pullum *puppum & alumnum*, recenſet Auctor. Sed & πῶλος, *pullus*, Corinthiorum moneta, vide ſuprà *Diana*.

PULLUS, ſeu, ut alii legunt, *Pullius*, alter Exquilini vertex montis: ſupra clivum *Pulium* habitavit Tarquinius Superbus, Solinus, *c.* 1.

PULLUS Robertus, vide *Robertus*.

PULMENTUM Unctiuſculum, Plauto, *Pſeud. Actu* 1. *ſc.* 2. *v.* 85. βάμμα eſt, quod *unctum* Perſio, *Sat.* 3. *v.* 102. *cœnare ſine uncto*, i. e. oleo. Plin. *l.* 19. *c.* 4. *Nec caules ut nunc maximè probabant, damnantes pulmentaria, quæ egerent alio pulmentario, id erat oleo parcere, nam gari deſideria etiam in exprobratione erant. Horti maximè placebant, quia non egerent igni parcerentque ligno, expedita res ſemper: unde & acetaria appellantur, facilia concoqui, nec oneratura ſenſum cibò & quæ minimè accenderent deſiderium panis.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 375. Hodie *pulmenti* vox frequens in *Regulis Monaſtic.* ubi pro quovis obſonio, quod pani additur, Græciſque προσφάγιον eſt, ſumitur &c. Sed & pro piſce vivarii vel ſtagni, in *Chartis* quibuſdam medii ævi, occurrere, monet Car. du Freſne *in Gloſſar.* Vox à *puls* deſcendit, & idem notat quod *pulpamentum*, τὸ κρέας, προσφάγιον, ὄψον: cui à *pulpa* origo. *Pulpa* verò ex Græco πολφὸς venit, quod interpretantur μάγμα ἐν χυτοῖς, *tractum* ſcil. *farina ſubacta & in maſſam coacta*. Vide Salmaſ. eundem *ad Tertullian. de Pallio, c.* 5.

PULOROSSA, Inſula quædam Oceani orientalis, ad inſulæ Bali orientem ſita, olim inculta & inhabitata: in quam Rex inſulæ Bali proſcripſit quoſdam, qui in ipſum conſpiraverant, ita eorum miſertus, cum tamen eos mortis ſupplicio addixiſſet, à quibus hodie inſula illa ab eo tempore habitatur: Regi quidem Bali ſubditi, ſed tamen in inſulam Bali intrare non audentes. *Natal. Metel.*

PULPITUM, excitatum in Proſcenio, agentium & loquentium locus erat. In *Pulpitum* enim Actores prodibant, quod, ut *Vitruvius* docet, latius erat Latinis, quàm Græcis. Altitudo illius Romanis non plus pedum quinque; adeoque humilius Scenâ, ſed altius Proſceniô ac Orcheſtrâ fuit. Ibi geſticulatione, cantu & ſaltatione, Artifices perſonis in Scena abditis populum retinebant. Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 4. Vide quoque Scaligerum, *de Poetic. l.* 1. *c.* 21. Hinc Sueton. *in Caligula, c.* 54. *Saltabat autem nonnunquam etiam noctu. & quondam tres Conſulares ſecundâ vigiliâ in Palatium accitos, multaque & extrema metuentes ſuper* Pulpitum *collocavit.* In conviviis quoque, Lyriſcas, Choraules, Tibicines organarios, alioſque Artifices Domeſticarum oblectationum, ſedere in *Pulpitu* atque inde audiri conſueviſſe, docet Vitruvius laudatus, *Architect. l.* 5. *c.* 8. Vide iterum Roſinum, *l.* 5. *c.* 29. Apud Scriptores Eccleſiaſticos *Pulpitum* eſt ambo Eccleſiæ, interdum ipſum analogium ſeu lectrum portatile, Car. du Freſne *Gloſſar.* Fuit autem ambo ſeu *pulpitum* in mediis Chriſtianorum Templis, unde prædicationes ad populum habebantur, teſte Socrate, *Hiſtor. Eccl. l.* 6. *c.* 5. & Georgiô Alex. *Vitâ* Chryſoſtomi, quod hodieque apud Græcos in uſu eſt. Ex eodem, Euangelium & Epiſtola, in celebratione Miſſæ legebantur, diptycha recitabantur; ibidem Cantores ſtabant, hymnos & Pſalmos decantaturi: denique quidquid publicè in Eccleſia edicebatur, ex eo loco fiebat. Poſt ambonem verò à Sacerdote recitabatur ὀπισθάμβωνος εὐχή, in *Liturgiis* & *Ritualibus* Græcorum adeò frequens, i. e. *oratio poſt ambonem*, propter eos qui in extremo Templo ſtarent. Factum id finitâ Liturgiâ, eratque hæc oratio ſigillum omnium petitionum, & ἀνακεφαλαίωσις τελεία, πρέπουσα τοῖς πρώτοις καὶ τιμιωτέροις λόγοις, *ſumma ordine repetita, conveniens primis & pretioſioribus Epilogis*, ut loquitur Germanus Conſtantinopol. *Hiſt. Eccl. p.* 179. Analogii hujuſmodi argentei, in cujus ſummitate leonis caput aureum, meminit Anaſtaſius, *Leone IV.* Vide De la Cerda, *Adverſar. c.* 85. *ſect.* 9. & *c.* 135. *ſect.* 15. Cl. Suicerum, vocibus Ἄμβων, Ἀναλογεῖον, Ἀναλόγιον, alibi, & hic paſſim. De *pulpitis* Circi Conſtantinopolitani vide *Chron.* Alexandrinum, *p.* 752.

PULS, farina cocta cum aqua & ſale, antiquus Romanorum victus fuit, domi ac militiæ uſurpatus. Plin. *l.* 18. *c.* 8. *Pulte, non pane, vixiſſe longò tempore Romanos, manifeſtum eſt.* Val. Max. *l.* 2. *c.* 5. *ex.* 5. *Erant* (Majores noſtri) *adeo continentiæ attenti, ut frequentior apud eos Pultis uſus, quàm panis eſſet.* Ad quem veterem morem reſpiciens Juvenalis, *Sat.* 14. *v.* 171. inquit,

——— *Grandes fumabant* Pultibus *ollæ.*

Et Romani hinc *Pultiphagi barbari*, Plauto dicti, *Moſtell. Actu* 3. *ſc.* 2. *v.* 141. &c. Unde verba illa XII. Tab. de debitore, qui ſolvendo non eſſet, *Libras in dies dato*, contra Cujacium, *Obſervat. l.* 1. *c.* 22. *de libris farris* interpretantem, cum Marcilio, *ad Legg. XII. Tab. de Pulte farrea*, explicat Jac. Oiſelius JC. Sic idem Marcilius rectè eidem monet, apud Livium, *l.* 4. *c.* 15. ubi de Sp. Melio, *farris libras*, non frumenti, ſed *Pultis*, accipiendas, ut & *l.* 5. *c.* 47. in M. Manlio *ſelibras farris*: & *l.* 6. de ſelibra *Pultis* intelligendas: qui etiam ibidem *cibus militis Tolius*, *l.* 3. *anno U. C.* 295. vide quoque ſuprà *Debitum*, appellatur. Nec proin antiquis temporibus Piſtores Romæ cogniti, qui panem conficerent, ſed tantùm, qui farinam pinſerent, id eſt, tunderent. Vide Oiſelium laudatum *Notis ad A. Gellium*, *l.* 20. *c.* 1. ut & Joh. Roſin. *Antiqq Rom.* Sigonium, Lipſium &c. Sed & in ſacris quibuſdam *pulte* Romani uſi ſunt. Plinius ubi ſuprà *Et hodie ſacra priſca atque natalium pulte fritilla conficiuntur*, ad quem locum vide *Notas* Dalechampii. Sed & Arnobius, *l.* 7. ubi ſacrificia Gentilium ridet. *Pulticula*, ait, *thura cum carnibus, rapacium alimenta ſunt ignium & Parentalibus conjunctiſſima mortuorum.* Indigitans, non ſolùm in ſacrificiis iſta in aram accenſam conſumenda imponi, ſed & in crematione mortuorum in rogum injici, imo & in parentalibus quotannis idem fieri conſueviſſe. Vide ſuprà, ubi de *Cœna ferali*.

PULSANTES, in Eccleſia Romana dicuntur, Monachiſmi Candidati, quòd *pulſent* ad fores Monaſterii, in Monachorum album admitti poſtulantes. *Regula* S. Benedicti, *c.* 58. *Noviter veniens quis ad converſionem, non ei facilis tribuatur ingreſſus* ——— *ergo ſi veniens perſeveraverit* pulſans, *& illatas ſibi injurias & difficultates ingreſſus, poſt* 4. *aut* 5. *dies viſus fuerit patienter portare & perſiſtere petitioni ſuæ, annuatur ei ingreſſus & ſit in Cella hoſpitum paucis diebus, poſteà ſit in Cella noviciorum, ubi meditetur, manducet & dormiat.* Hinc de Carolomanno fratre Pipini Regis Monacho facto ad Caſinum, ait Regino A. C. 746. *Et juxta morem portam Monaſterii* pulſans, *colloquium Patris Monaſterii expetit* &c. Ii itaque, antequam reciperentur, prius probabantur & examinabantur in *Pulſatorio*, loco ſic ab iis dicto, qui in Cella hoſpitum erat, uti docet eadem *Reg. d. c.* In eo enim 4. aut 5. dierum, ut vult Benedictus, vel 2. menſium, ut Magiſter, vel anni ſpatiô, ut Caſſianus, rigidiori examini ſubjiciebatur pulſans, *laborando cum fratribus, contentus annona meditâ menſurâ, vel regula diſciplinâ & excommunicationum: ut & mores Monaſterii probaret & ipſe probaretur* ——— *In quibus* 2. *menſibus, ſub cura illorum Fratrum, qui peregrinos cuſtodiunt, & ipſi ſimiliter cuſtodiebantur* &c. uti habet Magiſter *Regula*, *c.* 88. *Domus pulſantium* hic locus dicitur aliàs, & in Monaſterio S. Galli hanc Inſcriptionem habet.

Hoc clauſtro Oblati Pulſantibus *aſſociantur.*

Sed & *Pulſantium* nomine Novitii quoque nonnunquam veniunt, quòd necdum omnino admiſſi votum profeſſionis Monaſticæ nondum emiſerint. Vide Auctores laudatos Car. du Freſne *in Gloſſar.* qui ab hac origine Gallicam vocem *Eſpouſſer*, quod ſtrictius examinare ſignificat, deducit.

PULSARE Parentes, apud Athenienſes, capitale fuiſſe videtur, ex Lyſia ubi de Agorato: ſed morte talem non luiſſe, verùm ignominiâ fuiſſe notatum, patet ex lege Solonis, Atticis Juriſconſultis, τῆς γονέων κακώσεως, *malæ tractationis Parentum* dicta, quæ ſic habet: Ὁ τοὺς γονέας τύπτων ——— ἄτιμος ἔστω, *Si quis parentes pulſaverit* ——— *ignominioſus eſto*, apud Diog. Laertium in *Solone*. Quæ autem fuerit hæc capitis minutio, oſtendit comparatio LL. ἀστρατείας & malæ tractationis Parentum, quas in *Timocratea* Demoſthenes conjungit. Nempe arcebantur tales concione, militiâ, Templorum publicorum ingreſſu & omni coronarum in publicis feſtivitatibus uſu. Quæ loca ſi nihilominus ingrederentur, Undecimviri capitales illos vincire & in Judicium apud Heliæam rapere jubebantur, lege aliâ ab eodem latâ, cujus idem, Demoſthenes *ibid.* meminit. Vide Sam. Petitum *Commentar. in LL. Attic. l.* 2. *tit.* 4. & ſuprà ubi de *Parentibus*.

PULSATIO, in *Chron.* Wilhelmi Thorn. *an.* 1242. campanarum notat pulſationem, quæ fit in ſignum honoris ac reverentiæ erga aliquem, per locum illum tranſeuntem vel illuc advenientem, de quo ritu vide aliquid ſuprà in voce *Campana*. *Pulſare* enim ſigna, campanas, frequentiſſimè dicitur: Unde & *Pulſatio terrarum*, quâ, præter alias ſolennitates, Feſta Conceptionis B. Virginis & Beati Auguſtini celebrari jubet Henricus Epiſcop. Ratiſbon. *in Charta A. C.* 1278. *in Metropoli* Salisburg. *Tom.* 1. *p.* 264. *Carillon* Gallis; ſic dicta, quòd ita olim in feſtivitatibus pulſarentur campanæ, quemadmodum in tumultibus bellicis &c. Hinc *Pulſatores*, qui aliàs *Matricularii*, in Eccleſiis, vide ſuprà in *hac voce*. Apud Innocentium III. *l.* 15. *Ep.* 7. *Pulſatores* & *Exequiales*, Innocentio Cirono ſunt monitores Funerum, Gallis *Semonneurs*, h. e. Submonitores, dicti, qui campanas *pulſando* prætereuntes, ad fundendas pro defuncto preces invitant, apud Car. du Freſne *in Gloſſar.*

PULTARIÆ, villa Galliæ in pago Laticenſi, monaſteriô vetere S. Petri, à Gerardo Comite & uxore ejus Bertha extructô nobilis

bobilis. Vulgò *Pontieres*; in diœceſi Lingonica. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PULTARIUM, apud Celſum, genus vaſis eſt, quod alii *Pultarium* vocant. Vide Salmaſ. *ad Treb. Pollionem in Claudio*, c. 17.

PULTRONES, apud Franciſcum *Tom. I. Opuſc. de Vera & perf. Lat. p. 94. Recedite hinc* Pultrones *viliſſimi & ite ad Hoſpitale*: Italis *Poltroni*, Gallis *Poltrons*, dicuntur homines ignavi & timidi. An ab Italico *poltro*, i. e. lectus, quòd ſopori ac deſidiæ dediti, ut vult Landinus *Comment. ad Dantis Inferni.* 24. An ab eorundem *poltro*, i. e. *polettro* ſeu *puledro*, quod pullum equinum notare diximus; ut *Poltrones* dicti ſint, quod ad modum pullorum equinorum leviter agitati fugam arripiant, quod placet Octav. Ferrario in *Originibus Italic.* An ſic dicti ſint, quaſi *pollice trunci*, ut auctor eſt Salmaſ. *de Trapezit. Fœn. p.* 784. Pro ignavis enim olim habitos, qui, ne militarent, ſibi pollices truncabant: ſed & hoſtibus captis interdum manuum pollices, ne ampliùs militare poſſent, abſciſſos eſſe, diximus ſupra in voce *Pollex*. Vide quæ hanc in rem habet Car. du Freſne in *Gloſſar.* ubi varios Auctores præterea laudat.

PULVERIATICUM, in *l.* 16. *Cod. Theod. de Tiron.* ubi ejus nomine binos ſolidos dandos ſervis iis, qui ſe militiæ offerunt, præcipitur: in genere mercedem notat, quomodo apud plurimos medii ævi Scriptores vox ſumitur, metaphorâ ductâ à *pulvere*, quô Palæſtritæ mutuò ſe aſpergere ſolebant, certamen inituri, ut corpora ceromate & ſudore lubrica mutuas prehenſiones non fruſtrarentur. Non igitur ſolùm honorarium, ſalarium, mercedem *pulveris* laboris ſeu mercedem, quæ dabatur Agrimenſoribus, quaſi pro *pulvere*, in quo operam ſuam navârunt, notat, ut Cujacius ſenſit *Obſervat. l.* 4. *c.* 18. & ex eo Rigaltius, inducti *Conſtitutione* Theodoſii & Valentiniani, quæ extat apud Frontinum *de Limitibus Agrorum*. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* pluribus id refellentem & Dominic. Macrum *in Hierolex.* qui etiam pro *tributo* quocunque in veterib. Tabulis uſurpari id vocabuli obſervant.

PULVERATIO, in vineis propriè vocabatur, occatio ſive glebarum imminutio, quæ raſtris fiebat. Varro, *l.* 1. *RR. c* 30. *Vineas novellas arare aut fodere, & poſtea occare, id eſt, comminuere, ne ſit gleba.* Quòd glebæ grandes in *pulverem* raſtris redigerentur. Virgil. *l.* 2. *Georg. v.* 418.

Sollicitanda tamen tellus, pulviſque movendus.

Ubi Servius, *Hoc genus culturæ*, inquit, *pulverationem vocant propriè, qua imminuta gleba ad vites applicantur.* An *pulverationem* à foſſione ſeparavit illô verſu Poëta? Nam ſollicitatur tellus foſſione, pulvis movetur pulveratione. Verius eſt, ut confunderit utrumque. Sic Columella *pulverationem* cum *foſſione* eandem planè facit, *l.* 4. *c.* 28. ubi monet, crebrò fodiendam eſſe vineam, quia pulveratione fiat uberior. Plinius quoque idem facit. Sed nec alia fuit vineæ pulveratio apud Latinos, quòd enim ſiccâ ſolùm tempeſtate & pulveroſâ terrâ vineas movendas foſſionibus præcipiunt, eas foſſiones *pulverationes* propriè vocant. Uti *hibernum pulverem*, de hieme ſicca Poëta dixit, *l.* 1. *Georg. v.* 101.

——— *Hiberno latiſſima pulvere farra.*

Et in illa veter. Ruſticorum cantilena: *Hibernô pulvere, vernô lutô, grandia farra Camille metes.* Quia igitur non niſi hibernô & æſtivô pulvere vineas fodiebant, ideo *Pulverationem* vocabant foſſionem. Alia fuit *κονίασις* ſeu *pulveratio* vinearum, apud Græcos, à foſſione prorſus diverſa. Monet enim Theophraſtus, *Hiſtor. l.* 2. *c.* 9. pulverandam non eſſe vineam, variante ſe uvâ, nec omnino tangendam, niſi ſi forte cùm penitus nigreſceret, quamvis ne tum quidem movendam cenſebant nonnulli. At Romani, variante ſe uvâ, ultimam foſſionem vineis dabant, ut videre eſt apud Plinium, *l.* 17. *c.* 23. & Columellam, *l.* 4. *c.* 28 ubi ex auctoritate veterum Magiſtrorum Agriculturæ ſtatuit, ſatis eſſe vineam ter confodere, germinante, floreſcente & matureſcente &c. E quibus apparet, diverſam vineæ colendæ rationem, apud Græcos & Latinos, fuiſſe in uſu. Nempe Latini toties pulverabant, quoties fodiebant: glebas enim aridas & putres comminuendo roſtris, pulverem movebant; Græci verò eô demum tempore eam uſurpabant, quô uvæ pendebant in vinea, & ad maturitatem tendebant, quas tunc ſæpius motâ tellure ſubpulverabant. Quemadmodum & Megaris cucumeres & cucurbitas ſuas, *pulvere* cooperibant, eôdem Theophraſtô auctore. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 512. & *ſeqq.*

PULVERATUM, apud Lamprid. *in Heliogabalo*, *c.* 19. Vide *Pulejatum*.

PULVEREA Volutatio, apud Tertullian. *de Pallio*, *c.* 4. *Stadia palæſtræ malè ſeneſcentia & laborantis & lutea unctio &* pulverea volutatio, *& arida ſaginatio* &c. terminus palæſtræ. Poſtquam enim legitimô oleô uncti erant Palæſtrici, alii lutô ſeſe totos opplere ſolebant, alii pulvere ſeſe aſpergebant; quem utrumque modum hic Tertullianus complexus eſt, *luteam unctionem τὸ πήλωμα, pulveream volutationem, τὴν κόνιν* vocans. Sic Luciano *περὶ Γυμνασ.* poſtquam deunctione hæc dixit, pergit ad volutationem pulveream, verbis, quæ Latinè ſic habent: *Alii verò ſub dio aula idem faciunt, non quidem in luto, ſed arenam hanc profundam è foſſa eruentes contaminant ſe ipſos & pulvere aſpergunt, gallorum gallinaceorum inſtar, ut minùs lubrici ſint in conflictibus, utpote ſabulo facientes, ut in ſicco firmiores ſint mutuæ prehenſiones.* Poſt oleum nempe & ceroma, alii in luto, alii pulvere volutabantur, diverſô utrique fine & reſpectu. Qui lutô ſeſe inliniebant, id eâ ratione faciebant, ut lubricâ cute anſam non darent antagoniſtis, quâ prendi poſſent, aut teneri, ut *λαβὰς* ſill. effugerent. Illi contrà, qui pulveris tactu ſeſe inſpargebant, hoc captabant, ne manus laberentur in apprehendendo Antagoniſtarum corpore. Firmiorem namque *λαβὴν* præbebat pulveris conſperſio: Utrique tamen oleô prius vel ceromate ungebantur. Hinc Plut. *in Sympoſ.* palæſtram tribus his conſtare tenet: *pulvere, lutô & ceromate* &c. Vide Salmaſ. *ad loc.* ſuprà *Lutea unctio*, & infra in voce *Pulvis*.

PULVILLUS, Græcè *προσκεφάλαιον, ὑπαυχένιον* eſt. His inſterni apud Veteres cubatorios conſueviſſe docet *ad Martialem*, *l.* 3. *Epigramm.* 14. Raderus, nec non Marc. Donatus *ad Livium*, *l.* 39. Unde parum diligenter luxum Romanorum deſcripſerunt, qui hæc in Commentariis tractare omiſerunt, Joh. Meurſius & qui nomine Staniſlai Kobierzicki *Coletit* [illegible] edidit. Et quidem *pulvillos plumeos*, itque ad partes corporis ſitæ conformatos, uſos eſſe Romanos, dicimus ex Appulejo, *l.* 10. ubi de Matronali lecto inter alia, *Sed & ſtragula veſte ——— probè conſternunt, ac deſuper brevibus admodum, ſed ſatis copioſis* pulvillis, *aliis nimis modicis quis maxillas & cervices delicata mulieres ſuffulcire conſueverunt, ſuperſternunt* &c. De cujuſmodi *pulvillis* capiendus Martialis, *l.* 14. *Epigr.* 146.

Laſſus Amyclæâ poteris requieſcere plumâ,
Interior cygni quam tibi lana dedit.

Ubi quod *interiorem lanam*, Monachus Sangall. *de Rebus Caroli M. l.* 2. *c.* 27. *ſericum Avium* vocat. Suntque id generis cygneæ exuviæ in Batavia hodie celebres. Caſp. Barthius, *Animadverſ. ad Statium*, *l.* 1. *Sylv.* 2. *v.* 69. Vide quoque ſuprà *Culcitra ſubalares*; *Embrimium*, & infra *Subalares*. De *pulvinis Regum* eorum qui vivebant luxu illi ſimulo, roſâ, Meliloto inprimis, farciri ſolitis, vide Car. Paſchal. *Coronar. l.* 3. *c.* 6. Sed & navibus ſui *Pulvini*, palangæ ſcil. ſeu fuſtes craſſiores teretes, quibus ſubjectis illæ trahuntur. Iſidorus, *c.* 2. *l.* 19. *Pulvini ſunt machinæ, quibus naves deducuntur & ſubducuntur*, vel etiam, quibus à terra ſuſpenſæ ſubſunt, ſeu *quibus à terrena labe ſuſpenſa quieſcunt*, ut Minutius Felix ait, ad quem vide Joh. à Wower & Jac. Ouzelium. Sic ſedem, ubi columnæ aliæque moles reponuntur, *Cubile* Plinio dici vidimus ſuprà: ubi libri, *Nidum* Martialis, in hac voce.

PULVINAR, idem aliquando cum Templo. Romani enim in honorem Deorum in Templis *pulvinaria* ſternere ſoliti, paſſim leguntur apud Auctores. Sic Epulum, quod Jovi aliiſque Diis apparabatur, *Lectiſternium* dictum reperimus, quòd, placandæ nonnunquam alicujus Numinis iræ, convivium in templo illius exhiberetur, Diiſque tanquam epulatoris accubituriſque lecti ſternerentur. Vide Cicer. Or. *de Haruſp. reſp.* Livium paſſim, Æl. Lamprid. *Alexandro Sev.* &c. Nempe gliſcente in Ædium ſacrarum dedicatione magnificentiâ eaque ſtudioſiſſimè affectatâ, præter Sacrificii acceſſêre *Pulvinaria*, Ludi, Epulæ, Largitiones publicæ, alia. Cicero, *Orat. pro Domo ſua*, *Aram & Ædiculam &* Pulvinar, *ſub Saxo Sacro dedicavit*. Unde pro Templo ipſo vel Numine nomen illud uſurpatum. Livius, *Dec.* 5. *l.* 1. *c.* 9. & *l.* 7. *c.* 16. pro *Supplicatio ad omnia Delubra*, habet, *Diem unum ſupplicatum ad omnia Pulvinaria fuit, uti & diem alterum.* Tantundem apud Cicer. *in Catilinar.* 3. Nimirum Numini ſic æde excepto *Pulvinar* aſſignatum eſt, velut lectus, in quo diſcumberet, aut Tabulatum, ſuper quod ſe commodiùs reponeret, aut velut ſatis utrumque. Servius *ad Virg. Georgic. l.* 3. *Pulvinaria pro Templis ponimus, quum ſint propriè Lectuli, qui ſterni in Templis ſupervenientibus plerique ſolent.* Acron autem, *ad illud Horatii*, *l.* 1. *Carm.* 37. *v.* 3.

——— *nunc Saliaribus*
Ornare pulvinar *Deorum*
Tempus erat dapibus ſodales.

Pulvinaria, inquit, *dicebantur aut lecti Deorum aut tabulata, in quibus ſtabant Numina, ut eminentiora viderentur.* Eadem vocant Græci *τὰς Κλίνας*, ut videre eſt apud Pauſaniam *in Arcad.* & *Phocic.* Item *τὰ Ἕδη τῶν Θεῶν*, *Lectos*. *Seliquaſtra* ſeu *Sellas Deorum*, Halicarnaſſ. *l.* 5. & Jul. Pollux, *l.* 1. §. 2. Adeò ut præſentiam ſuam templis præſtando crederentur (Nam non dubitabatur, quin in Dedicatione invocati illuc ſe conferrent ſuperveniréntque) ſive decumbere, ſive ſtare ſive reclinare ſive ſedere Pulvinaribus illis, unde fiebant etiam in ſupplicationibus publicis Lectiſternia illa ſolennia. Hinc *Fana Siſtere*, ſignificabat, *Lectiſternia certis locis & Diis habere*, uti Labeo ait apud Feſtum. Acceſſêre Pulvinaribus *faſciculi de Verbenis facti, qui pro Deorum capitibus ponebantur*, ut Feſtus, qui *Struppi* dicuntur: quæ vox videtur corrupta eſſe à *Strophiis*, h. e. coronis, quarum *inter Sacra tantùm & Sellarum honores uſus eſſet*. Plin. *l.* 21. *c.* 2. Quò ſpectat locus Origenis *in Celſum*, ubi in *Δαιμονίων*, nomine Deorum, cultum apud Gentiles, meritiſſimè invectus, *Πάντες γὰρ*, inquit, *οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν δαιμόνια*, *Omnes enim Dii gentium ſunt dæmonia.* Reliqua Latinè ſic habent: *Hoc verò manifeſtum fit ex eo quòd, ut efficaciora videantur ea quæ pro Sacris accipiuntur, fieri ſolent curioſa nimis decubitoria (Pulvinaria) idque ſub initia Dedicationis Simul achrorum ejuſmodi Templorumque: quæ quidem Pulvinaria Dæmonum ea'ſtei vacantes per præſtigias faciunt.* Quod fecêre planè, ut in illis Numina ſe reponerent, quibus Dedicatio fiebat, ibique ſeu Templô habitarent, quæ locutio etiam apud Hebræos veteres de veri Numinis in Templo ſuo præſentia & habitatione, notiſſima eſt; unde ſimilis in Gentiles propagata, circa Dæmonis ſui, notio. Et appoſitè dixit Origenes, *κεκοσμημένας περιέργως*, artificioſiſſimè enim pulvinaria hæc facta ſunt, & ſtruppis ſuis eximiè ornata. *Μαγγανειῶν* ſeu *præſtigiarum* nomine, intelligit invocationes illas ſeu appropinquationes Dæmonum, quas *Κλήσεις* & *Προσαγωγὰς* vocabant, de quibus Mich. *Pſellus*. Nec verò ſolùm apud Romanos, ſed & Græcos, *Pulvinaria* ſeu *Καθιδρύματα* aut *Στρώματα θεῶν*, ut vocantur in *Gloſſis*, ſeu *Κλίνη* aut *Κατακλίσεις* Deorum, i. e. *Lectiſternia*, in uſu fuêre, ut apparet ex Pauſania, *l. ſuprà cit.* ubi & Minervæ & Æſculapio, in Templis ſuis, *Κλίνη* tribuitur: Pindari item Scholia-

ſic *ad Olymp. Od.* 1. Corn. Nepote *in Timotheo*, & Val. Maximo, *l.* 2. *c.* 4. *ex.* 5. & *l.* 3. *c.* 7. *ex.* 1. qui de Attico & Rhodio *Pulvinarium ſacrorum* uſu, expreſſiùs loquuntur &c. Vide Seldenum *de Synedriis*, *l.* 3. *c.* 14. §. 6. & ſuprà, voce *Lectiſternium* infrà quoque aliquid vocibus *Sedes*, it. *Seliquaſtrum*, & *Tibia*, ubi, ad pulvinaria Deorum & aras, dextras tibias adhiberi conſueviſſe dicemus. De *pulvinaribus* vero, in civitatis cujuſdam celebris annua ſupplicatione, capiti B. Virginis, quanquam in puerperio decumbentis, ſupponi ſolitis, adi Molanum, *Hiſtor. Imag.* *l.* 2. *c.* 27. Nec omittendum, quòd in Circo *pulvinaris* meminit Sueton. *Aug. c.* 45. ubi ex eo ſedentem ſpectâſſe ludos Auguſtum poſtquam is honor Cæſari primùm collatus eſſet refert: Nero verò & accubans, ceu Deus aliquis vivus, inter ſimulachra mortua, apud eund. *Primam frontem ſpectaculorum* cum locum vocat idem Imperator, *Epiſt. ad Liviam*. Vide Caſaubon. *Not. ad loc.* etiam ſuprà ubi de Veter. *Ludis*.

in PULVERE, jacens, Hebr. מתאבק nomen diſcipulorum apud Hebræos, à corporis ſitu, quô Rabbinos docentes audire ſolebant. Vide infrà *Rab.*

PULVEREM lingere, inter Supplicum ritus, vide ſuprà *Lingere pulverem*, ubi etiam aliquid de ſacco purpureo *pulvere* repleto, quem ſceptri locô Imperat. Byzantinus ferebat, quoties ſolenniter prodiret.

PULVEREM ex quatuor domus angulis collectum, in ceſſione bonorum, projiciendi ritus, mediò ævô in uſu, vide ſuprà *Chrenecruda*.

PULVIS, oleum & ſudor, Athletis deraſa, ſimulque mixta, in uſum Medicum olim adſervabantur & ab Atticis κονίσαλος, ab aliis verò πάτος, *pulvis* is vocabatur. Illi enim, qui ſeſe loturi vel exercituri in Gymnaſium veniebant, majori ex parte ſpoliabantur in Apodyterio: poſteà, qui vel luctam vel pancratium inituri erant, Alipterium ingredientes ungebantur, atque ſic uncti in quintam Gymnaſii partem, *Conſiſterium* dictam ſe conferebant, ut ibi *pulvere* conſpergerentur: quô factô, in exercitationes diverſas diverſi prodibant. Conſpergère autem ſe hôc *Pulvere* luctatores, ut fortiora corpora redderent, ſecundùm Lucan. qui de Hercule & Antæo loquens, *l.* 4. *v.* 616. ait:

Auxilium membris calidas infudit arenas.

Vel, ne oleô manus laberentur, ſed faciliùs Athletæ ſeſe comprehendere valerent, neve ſudore diffluerent, aut venti aperta ingrederentur corpora. Qua de cauſa à Martiale, *l.* 7. *Epigr.* 5. ἁφὴ vocatus eſt (*flaveſcit haphe*) Unde ſi qui adverſarios perunctos & tunc *pulvere* certantes vincebant, majori gloriâ habebantur digni, qualis fuit apud Plin. *l.* 35. *c.* 11. Dioxippus, & apud Pauſaniam, *Eliac. l.* 2. Diotens, Ἀκονιτὶ nomen promeritus. Horatius, *l.* 1. *Ep.* 1. *ad Mæcen. v.* 49.

Quis circum pagos & circum compita pugnax
Magna coronari contemnat Olympia, cui ſpes,
Cui ſit conditio dulcis ſine pulvere *palmæ!*

Aſſervabatur vero is *Pulvis* in loco memorato, quem Κονιστήριον vocavit *Pollux*, advehebaturque ex variis regionibus in hunc uſum: Sed duo inprimis palmam meruêre, Puteolanus & Ægyptius. De quorum illo Sidonius Apollinaris,

Namque Dicarchea tranſlatus Pulvis *arena.*

Iſtum Romam hîc fini advehi fuiſſe ſolitum, refert Sueton. in *Nerone*, *c.* 45. quemadmodum & Patrobium Plinius, *l.* 35. *c.* 13. ubi Libertum Neronis tradit ex Nilo arenam tenuiſſimam non multum à Puteolano pulvere diſtantem, ad debellanda corpora, Palæſtræ ſtudiis advexiſſe eandemque à Leonato, Cratero, & Meleagro Alexandri M. Ducibus, cum reliquis militaribus commerciis portatam. Cui furſan haud abſimilis illa fuit, de qua Ovidius, Acheloi pugnam deſcribens, ſic loquitur, *l.* 9. *Met. v.* 36.

Inque vicem fulva jactu flaveſcit arena.

Nam & Martialis *loc. cit.* Philænim irridens, quòd Palæſtritarum exercitationes miret, dixit ipſam hic arenâ flaveſcere, quam *haphen* ab illo vocari ſuprà dictum: quoniam contrectationibus exercitatorum inſerviebat. Ἁφὴ namque *tactum* nemo denotare ignorat. Seneca, *Ep.* 57. *à ceromate nos Haphe excepit*: Poſtquam verò ſeſe Athletæ, quantum libuerat, exercuiſſent, ad unctuarium ſeu Elæotheſium, quartam Gymnaſii partem, Ἀλειπτήριον Polluci dictam, reverſi, ibi à Mediaſtinis & Reunctoribus, ſtrigilibus ferreis detergebantur; in qua deterſione oleum, *Pulvis* & ſudor, ut dictum, ſimul mixta, in Medicum adſervabantur uſum, ut videre eſt, apud Dioſcoridem, *l.* 1. *c.* 3. Plin. *l.* 14. *c.* 8. Galenum *de ſimpl. Medicam.* &c. Vide plura hac de re, apud Hieron. Mercurialem, *de Arte Gymn. l.* 1. *c.* 8. & ſuprà. At *pulveris pedum excuſſio*, contemtus argumentum, fuit uti diximus ex Matthæi *c.* 10. *v.* 14. & Marci *c.* 6. *v.* 11. Hinc de Eugenio III. Pontifice Roman. *ſeditione in populo ortâ*, pulverem *pedum in litigantes excuſſiſſe, & relictis iis, in Franciam veniſſe*, refert Abbas S. Theodori *Vitâ* S. Bernardi, *l.* 2. *c.* 8. apud Car. du Freſne *Gloſſar.* quem vide etiam *Notis in Cinnamum*, *p.* 481. Sed & *pulvis*, in eſcam cedit, animalium quibuſdam. Certè *Pulvis Terræ*, ſerpenti aſſignatur in cibum, Geneſ. *c.* 3. *v.* 14. Eſaj. *c.* 65. *v.* 25. & Mich. *c.* 7. *v.* 17. non quòd veſcatur ſolô pulvere (eſt enim in παμφάγοις, & carnem quoque ac herbam edit, λιχνότατος τῶν ζώων, Ariſtoteles, *Hiſtor. Anim. l.* 8. *c.* 4.) ſed quia cum humi repat, non poteſt, quin pulverem in os cum aliis cibis ſimul ingerat. Ita David in luctu queritur, ſe comediſſe cinerem, ſicut panem, Pſalmo 102. *v.* 10. quia pronus in cinere jacens pane in terram projectô veſcebatur. Talmudici tamen in *Tract. de Sabbatho*, *Terram comedebat, ut ſerpens*. Et Nicander, de cherſydro, *Theriac. v.* 372. cùm exſiccata prorſus illum deficit aqua, δίψη ἀγρέτειραν ἐνέργειαν εἴρηται, *arides fulcos*, inquit, *depaſcitur*. Et Phile *c.* 59. de ſerpente quodam Indiæ, qui videtur eſſe ſepis ſpecies,

Νηδὺς γέμισι, καὶ ψάμμῳ χθονὸς ἰδίᾳ.
Solôque vivit pulvere, eſque vermiculos.

Sed & eôdem cibô veſci alia putantur animalia: in quibus lumbrici ac vermes. Plautus in *Caſina*, *Act.* 1. *v.* 39.

Poſt autem niſi ruri ervum tu comedereis,
Aut, quaſi lumbricus, terram.

Et cicindela, de qua Algiahid, *Alimentum ejus eſt* pulvis, *quô nunquam ſaturatur, ideo ſolùm, quia timet, ne deficiat terra pulvis, atque fame pereat.* Imò & ſcorpiones terram habere pro cibo, Bardiſanes ait in Euſebio, *de Præpar. l.* 6. & Plin. *l.* 10. *c.* 72. &c. Quam in rem vide plura apud Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 1. *c.* 4. uti de *Pulvere Arithmetico* & *Geometrico*, ſuprà *Abaciſta*: de *Pulvere in Gemmis*, infrà voce *Puncta*, & de *Pulvere Pyrio* iterum ſuprà, in *Bombarda*: de *Pulveris* verò ſparſione, ſuper cadaver inſepultum, in voce *Gleba* diximus; ubi de ritu Pontificis novi à *pulvere ſurgendi*, dicemus in *Sedes Perfhyr*. Vide quoque *Lugendi ritus*, *Zelotypia*.

PUMENTUM, Lucanorum oppid. mediterran. Strab. *l.* 6. Barrius hoc in Calabria citeriore deſcribit, cui hodie *Cerenza* dicitur, vix 10. mill. paſſ. à limite Calabriæ ulterioris, 12. à Siberena in Circium. Xylander in ſuo *Strabone*, *Grumentum* legit.

PUMEX, apud Virgilium, *Æn. l.* 12.

Incluſas ut cùm latebroſo in pumice *paſtor*
Veſtigavit apes fumòque implevit amarò

& Propertium, *l.* 3. *Eleg.* 2. *v.* 28.

Pendebantque cavis tympana pumicibus:

cavum eſt latebroſum ſaxum, pendens, antroſum; laxus aliàs, rarus & leviſſimus lapis. Plin. *l.* 36. *c.* 21. *Non prætermittenda & pumicum natura. Appellantur quidem ita & eroſa ſaxa* ——— *ſed & ii pumices, qui inopum turbis ſunt in uſu corporum lævigandorum & fœminis, jam quidem & viris atque libris. Laudatiſſimi ſunt in Melo, Scyro & Æoliis inſulis. Probatio in candore minimoque pondere & ut quam maximè ſpongioſi aridique ſint, ac teri faciles, nec harenoſi in fricando.* Ubi quod de eorum uſu in libris, tangit, exponit Martialis, *l.* 1. *Epigr.* 118. *v.* 15. quô *raſum pumice* librum memorat. Nempe libri pellibus, ut nunc fit, olim obtegebantur, eæque *pumice* poliebantur ac lævigabantur; unde *pumicatam frontem* idem iis tribuit *l. eôd. Epigr.* 67. *v.* 10. Hinc *Pumicatores*, inter Librariorum olim adminiſtros, ſicut & Glutinatores, Malleatores, Ornatores, Miniculatores, alii. Vide Catullum quoque *Epigr.* 1. *v.* 2. Tibullum, *l.* 3. *El.* 1. *v.* 9. &c. Sed & alterum uſum, quem in corporibus lævigandis exhibet, idem Martialis confirmat, *l.* 5. *Epigr.* 41. *v.* 6. ubi *pumicatam manum* vocat teneram, mollem, delicatam, quales ſunt nobilium fœminarum & puerorum. Eò autem mollitie devoluti Romani ſunt, ut non manus ſolùm, ſed & alias corporis partes *pumice* ſibi lævigarent, Juven. *Sat.* 9. *v.* 95. & *Sat.* 8. *v.* 16. Sidonius Apollin. *l.* 1. *Ep.* 7. &c. Et quidem quæ mulieres iis ut & pſilothrô & volſellis pilos detrahebant, *Striſtrvelliæ* dictæ; ut *Incellæ*, quæ nimiô calamiſtrorum uſu pellem adurebant, Dalechampius *ad Plin.* Hinc Pignorius, *Cur autem axillas olim vellerent, & lævigarent cum toto corpore, id verò mollitiei adſcribendum eſt. Imò poſt* pumices, *reſinam & volſellam edventum, ut, pſilothrô & dropaco adhibitis, pilos arcerent.* Quod miniſterium Alipilarii, Græcè δρωπακιστῶ, fuit. Vide eum *Comm. de Servis*, & ſuprà ubi de *Alipilariis*. Porrò, *utiliſſima ſunt* ex pumicibus *dentifricia Theophraſtuſque auctor eſt potores in certamine bibendi præſumere farinam ejus, ſed, niſi eâ mox uſô potu impleantur, periclitari: tantamque refrigerandi vim eſſe, ut muſta fervere deſinant pumice additô.* Plinius *d. l.* Vide Theophraſtum ipſum *Hiſtor. l.* 9. *c.* 18. ubi de Eudemo Chio, & ſuprà, ubi de *Acu Crinali*.

PUMILUS, apud Statium, *l.* 1. *Sylv.* 6. *v.* 64.

Mirantur pumilos *ferociores.*

Seu *Pumilio*, apud Martialem, *l.* 14. *Epigr.* 212. cujus is titulus: idem cum nano eſt, quam vocem vide ſuprà. Addam ſaltem fuiſſe *pumilos*, non ſolùm naturâ, ſed & curâ atque inſtitutione. Mangones enim ut efficerent nanos, concluſos alebant in arca pueros, & faſciis revinctos; uti ex Longino περὶ ὕψ. docet Caſaubon. *ad Aug. Suet. c.* 83. Vide quoque ſuprà *Nanus*.

PUNCTA, apud Juſtinianum, *Cod. de advocat. divers. Jud.* commoda ſunt ac ſalaria militiæ, quæ etiam *ſolatia* appellant Imperatores in *Cod.* Unde *Diſpunctores*, donatores in *veterib. Gloſſis*, & *adpunctuari* hodieque apud Gallos dicitur, cui ſalarium conſtitutum eſt. Salmaſ. *apud Spartian. in Hadriano*, *c.* 9. In gemmis *Puncta* ſunt guttæ, rariùs ac diſtinctiùs notatæ & quaſi ſtellæ interſparſæ; unde *ſapphirum aureis punctis collucere*, ait Plin. *l.* 37. *c.* 9. & gemmæ ſtellatæ dicuntur aureis guttis ſive punctis. Sicut *pulvis* in iiſdem, grana ſunt minutiora, ſpiſſiùs denſiuſque & quaſi continuatim ſparſa, in modum pulveris, qualia in cyano apparent; Idem Salmaſ. *ad Solin. p.* 202. In Luſoria tabula, *Puncta* apud Martialem, *l.* 14. *Epigr.* 17. qui *duodenô puncto teſſeram in tabula numerari* dicit, ſunt *ſcripta* & *lineæ* aliter Latinis, Græcis κάλοι & χαρακώματα, & γραμμαὶ & χῶραι: quorum duodena utrumque latus habebat, invicem ſibi oppoſita & contraria, unde *Duodecim Scriptorum Ludum* Romani eum dixêre. Idem *ad Flav. Vopiſc. in Proculo*, *c.* 13. In Teſſeris *Puncta* dicuntur, quæ Græcis σήματα, μονάδες, ἐπισῆμα, τύποι, γραμμαὶ &c. Auſonius,

Narrantem fido per ſingula puncta recurſu,
Quæ data per longas, quæ revocata moras.

Luxurius, *in Epigramm. de Tabliſta*,

Ludit

Ludis cum multis Vatanus, ſed ludere neſcis;
Et putas imperiò currere puncta ſuò &c.

Hodieque *puncta* Gallis. Hinc τριακοντίζειν apud Dores, *punctis ludere* & τριακοντισταὶ luſores. Quod de illo genere aleæ propriè dicebatur, quo in ſingula *Puncta* certam pecuniæ ſummam conſtruebant & in medium conferebant iſque eam tollebat univerſam, qui multitudine punctorum ſuperâſſet. Sueton. *in Nerone*, c. 30. vocat, *in punctum ludere* &c. Idem *ibid.* Apud Scriptores tandem, infimæ præſertim ætatis: *Puncta* dicuntur ea, quæ ſingularum linearum initiò ac fine deſcribuntur, vel ſubuli punguntur, intra quæ exarantur ipſarum linearum ductus, quos *ſulcos* vocant, quod maximè in codicibus è pergameno confectis obſervatum. Prudentius περὶ στεφ. *Hymnô* 12. in *S. Caſſiano*, v. 71.

Pungere puncta *libet, ſulciſque intexere ſulcos.*

Et Radulfus Monchius Monach. Vedaſtinus, laudatus à Gazæo *ad Caſſian.* l. 5. *de Cænob. inſtit.* c. 39.

Cùm librum ſcribo, Vedaſtus ab æthere ſummo
Reſpicit e cælo: notat & quot grammata noſtra
Depingunt calamus: quot aretur pagina ſulcis.
Quot ſolitum punctis *hanc hinc ſecetur acutis,*
Tunc pro ſaveas operi noſtro, noſtroque labori,
Grammata quot, ſulci quot ſunt, quot denique puncti,
Inquit in hoc libro tot crimina jam tibi dono.

Apud Car. du Freſne in *Gloſſar.* ubi *Punctum* in Pſalmodia, apud Romanæ Eccleſiæ Scriptores, ſyllabam denotare, & hinc *punctatum canere* ac *tractim*, eſſe unô tenore, abſque ulla modulatione, cantare, ſingulis tamen punctis, i. e. verbis, quodammodo tonô elevatiori notatis, ita ut, qui ita cantat, iis immoretur, addit. Alias *Punctum*, pro Suffragio. Poſtquam enim in Comitiis olim totius alicujus Centuriæ vel Tribus tabellæ, in quibus ſuffragia ſua ſcribebant, collectæ erant; alii è ciſta educendis adhibebantur Cuſtodes: quorum munus erat ſuffragia deſcribere, ut ea Centuriæ Tribuſque ſententia renuntiaretur, in quam plures inclinâſſe appareret. Hoc autem erat deſcribere ſuffragia, tot *Puncta* in tabella notare, quot tabellæ ſimiles reperirentur; ut initò tandem numerò, ea renuntiaretur ſententia quæ plures, habere ſimiles tabellas, ex *Punctorum* numero, perſpiceretur. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom.* l. 6. c. 14. Hinc ortæ phraſes, *Puncta ſuffragiorum non tulit ſeptem*, *Omne tulit ſeptem*, &c. Conſule quoque Plin. l. 33. c. 2. Contrà *Expuncti*, dicebantur homines viles & favore privati.

PUNCTIM, & *Caſim*, termini palæſtræ. Et quidem, quæ *punctim* ferit, μάχη ἐκ διάρσεως, quæ cæſim, ἐκ καταφορᾶς dicitur apud Polybium, l. 17. Τῇ μαχαίρᾳ δ' ἐκ καταφορᾶς καὶ διάρσεως παιόντων τὴν μάχην, de Romanis, *gladiò caſim punctimque ferire*. Alias ἡ ἐκ διάρσεως μάχη eadem, cum τῇ ἐκ καταφορᾶς. Nam διάρσις dicitur, quum brachium *in diverſum* panditur & *attollitur* ad ictum cæſim inferendum; καταφορὰ verò, cùm ex alto defertur enſis. At διάρσις eſt *tranſfixio*, à verbo διαίρω. Vegetius. l. 1. c. 12. *punctam* vocat, i. e. *punctionem*: Sed & διελάσαι alibi Polybius, ubi itidem τῇ καταφορᾷ opponit. Vide Salmaſ. *ad Solin.* p. 1071. Cujuſmodi pugnâ delectati olim Galli ſunt, uti diſcimus ex *Deſcript.* victoriæ obtentæ per Carolum Siciliæ Regem, ubi Carolus ipſe milites ſuos hortatus exclamat. *Punctim impingite, milites Chriſti, punctim transfigite.* Vide ſupra *ad Brachium*.

à PUNCTIS, in familia aquaria, quam, ſibi à Marco Agrippa legatam, Auguſtus publicam fecit, vocati ſunt, qui ex publicis fiſtulis aquas in privatum uſum detrahebant, Laur Pignorius, *Comm. de Servis*.

in PUNCTUM ludere, apud Sueton. *in Nerone*, c. 30. dicebantur in teſſerarum ſeu aleæ ludo, qui ſic ludebant, ut in ſingula puncta certam pecuniæ ſummam conſtituerent, & in medium conferrent, quam univerſam tollebat is, qui punctorum multitudine ſuperâſſet. Dores τριακοντίζειν appellârunt, uti diximus ſupra, in voce *Puncta*.

PUNICA Mala, vide ſupra ubi de *Granatis* & *Malogranatis*.

PUNICEUS Color, *exſuperantiam*, ut loquitur A. Gellius, *ſplendoremque ruboris ſignificat*; diverſus à *phœniceo*; licet eôdem uterque nomine Græcis dicatur φοῖνιξ. Sed *Puniceum* etiam φοινικοῦς vocitatur. Phœniceum enim Philargyro nec diluti coloris eſt neque nimium ſaturi: at *puniceum* coloris rubri vegetiſſimi & exuperantiſſimi, i. e. ἀκράτου, vel teſte eôdem Gelliô, qui tamen de phœniceo hoc tradit, quod unicè convenit puniceo, l. 3. c. 9. de equo Sejano, *Eum equum fuiſſe dicunt magnitudine inuſitatâ, cervice arduâ, colore phœniceô, florâ & comanti jubâ.* Sub finem dein *cap.* colorem hunc explicans, *Hunc equum*, addit, *Gabius Baſſus vidiſſe ſe Argis refert, haud credibili pulchritudine vigoreque & colore exſuperantiſſimô, quem colorem nos, ſicuti dixi, Phœniceum dicimus, Græci partim φοίνικα, partim σπάδικα appellant: quoniam palmæ termes ex arbore cum fructu avulſus σπάδιξ dicitur.* Quamvis enim in omnibus coloribus ſuus ſit vigor & exuperantia; ſic ut Phœniceus quoque equorum color alius ſit dilutior, alius ſaturatior, quem vulgò *Badium obſcurum* Galli vocant, planè tamen patet, hic Gellium de phœnicio hujus equi colore idem omnino pronuntiare, quod de illo Phœnicio, quem in differentiis & gradibus rubri coloris ſignandis ſummum tenere locum fecerat. His namque gradibus rubrum colorem Græcis vocabulis percenſuit, ξανθὸν, ἐρυθρὸν, πυῤῥὸν, φοίνικα. Atqui hunc φοίνικα, *phœniceum* & *ſpadicem* eſſe Latinè voluit, vigore & exſuperantiâ rubri coloris omnibus præſtantem. Quod longè ſecus habet: quippe hic *puniceus* & φοινικοῦς Græcorum, quô colore nullus unquam equus natus aut viſus eſt, niſi pictus fuerit, haud magis ſanè, quam coccineus. Nam cocci color puniceus, h. e. coloris rubri acutiſſimi, purpuræ quoque rubræ tale ſumen, ad cocci nitorem accedens, quam dicit *Pollux* φοινικίζειν ἐν τῷ ἄνω μέρει, i. e. *ſplendorem cocci ex alto reſipere, dum radiis Solis incenditur*. Hincque φοίνικας βαφὰς vocat *Tyriæ purpuræ tincturam* &c. Vide quæ hanc in rem copiosè congeſſit Salmaſ. *ad Solin.* p. 1330. ubi vocem φοῖνιξ, cùm pro *phœniceo* & badio ſumitur equorum colore, à palmulæ termite, qui φοῖνιξ & σπάδιξ, & *ſtabs* Græcè vocatur; cùm verò *puniceum* notat, à φόνος, h. e. *cæde*, & *ſanguine inſectio*; deducit & puniceum, quod Africæ proprium facit Tibullus, h. e. coccineum, in purpura quoque, præcipuè Tyria, ac rubente, conſpici addit. Vide quoque ſuprà in voce *Puniceum*. Eô colore nomina Ducum ſignis olim militaribus inſcribi conſueviſſe, dicemus infrà, voce *Vexillum*.

PUNICUM, oppid. Hiſtriæ in mediterraneis. Ptol. l. 3. c. 1. Plin. l. 14. c. 6.

PUNICUS, vide PHOENIX.

PUPÆ, ſeu PUPPÆ, Joanni de Janua dicuntur *ſtatunculæ: quas virgines ſolitæ facere in modum ſtatuarum & veſtibus circumvolvere: quas, poſtquam ad annos nubiles veniebant, & pubitibus abrenunciabant, quaſi ſub poteſtate Veneris futuræ, Veneri ſacrificabant.* Iſi veterib. *Gloſſis*, πλαγγόνες. Unde Perſius, *Sat.* 2. v. 69.

Dicite Pontifices in ſacro quid facit aurum,
Nempe hoc quod Veneri donatæ a virgine pupæ &c.

Vide de *Pupis* hujuſmodi Deſiderium Heraldum *Adverſar.* l. 1. c. 8. laudatum Car. du Freſne, in voce *Poppea*, aliquid etiam apud Godeſcalc. Stewechium, *Electis Arnobianis*, l. 7. ad hæc, *Ergone injurias ſuas Dii vendunt, atquerunt parvulis puſiones, quô animis parcant abſtineantque pleratibus paſſerculos, populos, ſcuteos, panes accipiunt, quibus avocare ſe poſſint.* Et item Herald. *Animadverſion. ad eundem* l. ubi voce *panes*, ſigillariola formata ad imaginem Paniſcorum intelligit, & ſic νύμφας quoque puellarum *pupas* dici conſueviſſe, addit.

PUPIENUS Marcus Claudius Maximus, Imperator à Senatu lectus, ut cum Balbino, poſt Gordianorum obitum, præeſſet. Hi ambo Maximinis ſe oppoſuerunt, prudentiâ & rerum uſu inclyti: Sed ab iratis militibus occiſi ſunt, A. C. 238. Pupienus quidem An. ætat. 74. poſt imperium vix unius anni. Jul. Capitolin. *in Gordianis Tribus*, c. 10 *& Maximin.* c. 20. 24. Herodian. l. 7. Aur. Victor. *de Cæſ.*

PUPILLUS, idem cum *Orphano*. Vide ſuprà in voce *Orphanotrophi*, item *Epiclerus* & *Orbana*, nec non ſuprà *Tutela*. Hinc *Pupillares pecuniæ*, apud Livium, l. 24. c. 18. ubi in auxilium ærarii Romani illas collectas memorat: *Quum hæc inclinatio animorum plebis ad ſuſtinendam inopiam ærarii fieret; pecuniæ quoque* pupillares *primò, deinde viduarum cœptæ conferri: nuſquam eas ſanctiùs tutiuſque deponere credentibus, qui deferebant, quam in publica fide inde ſi quid emptum paratumque* pupillis ac viduis *foret, à Quæſtore perſcribebatur.*

PUPINIA Tribus, ut ſcribit Sext. Pompejus, dicta ab agro *Pupinia*, qui in Latio, cis Tiberim ad mare vergens, haud longè ab Urbe erat, ut videre eſt apud Livium, l. 26. c. 9. Meminerunt ejus Cœlius, *Ep. ad Cicer.* C. *Lucretius* C. F. *Pup. Jun.* & Cicer. *ad Q. Fratrem*, CN. *Nerius Pupinia*. Val. etiam Max. l. 4. c. 4. ex 4. cùm ait: *Ibi etiam prædivites, qui ab aratro arceſſebantur, ut Conſules fierent, voluptatis causâ ſterile atque æſtuoſiſſimum Pupiniæ ſolum verſabant.* Et paulo pòſt, ex 6. *Atilius Conſulibus ſcripſit, villicum in agello, quem ſeptem jugerum in Pupinia habebat, mortuum eſſe.* Vide Joh. Roſin *Antiqq. Rom.* l. 6. c. 15. *ubi de Tribubus*.

PUPINIENSIS, ager in Latio circa Tuſculum, teſte *Feſtô*: cujus ſolum ſteriliſſimum, teſte Val. Maximô, l. 4. c. 4. ex 6. adeò ut Varro *de R. R.* ſcripſerit, neque vites, neque fœnum in *Pupiniâ* creſcere.

PUPIUS, prænomine *Lucius*, Primipili centurio Pompejanarum partium, Auximô egrediens à Cæſaris militibus intercipitur; ad Cæſarem deducitur: ſed ſtatim dimittitur. Cæſ. l. 1. *de Bell. Civ.* c. 13.

PUPPIS, poſterior pars navis, de qua vide aliquid ſuprà, voce *Apluſtre*, item *Encauſtice*, *Inhibere*, *Naufragium*, infrà *Tutela*.

PUPPIUS, poëta tragœdus, teſte Acrone Horatii Scholiaſte; affectus ſpectantium ita movit, ut eos flere compelleret. Unde Horat. l. 1. *Ep.* 1. v. 67.

— *Lacrymoſa poëmata Puppi.*

PUPULUM, urbs à littore meridionali Sardiniæ.

PURA Cœna, τοῖς ἀγνεύουσι, *iis qui in caſtu erant*, apponi apud Gentiles ſolita, vide ſuprà in *Caſtu*, *Cœna pura*, *Paraſceve*; infrà *Sabbatum*.

PURA Toga, communis olim Romæ hominum privatorum fuit: ſic dicta quòd tota alba eſſet, nihil purpuræ admixtum habens; hinc ἀπόρφυρος Græcis. Eadem *Virilis* appellata eſt: quòd qui eam ſumerent, poſitâ Prætextâ, ex Ephebis tranſcriberentur in Viros. Dabatur enim illa pueris virilem ætatem ingredientibus, exitu anni 15. ut de M. Ciceronis filio legimus, Roſin. l. 5. *Antiq. Rom.* c. 32. Sub initium anni 15. habet *Ferrarius*. Ita enim Interpres vetus Juvenalis nondum editus Bibliothecæ Ambroſianæ, *Prætexta genus erat Togæ, quâ utebantur pueri adhuc ſub diſciplina, uſque ad 15. annum: deinde Togam virilem accipiebant*, *unde in vita S. Germani legitur, ceſſit prætexta Togæ*: Scripta eſt autem verſibus ea vita ab Erico, qui ſub Carolo Calvo floruit, *Cedebat Prætexta Togæ*. Proin quòd Auguſtum alioſque ſeriùs Caligulam inpri-

mis annò demum 19. id egiſſe legimus; magis ab alia cauſa, quam a lege & more proveniſſe, monet Manutius. Sumebatur verò hæc Toga in templo Jovis Capitolini, ut M. Cottæ pietatem laudans Val. Maximus docet, *l.* 5. *c.* 4. *ex* 4. *Eò ipſò die, quò Togam ſumpſit virilem, protinùs ut e Capitolio deſcendit, C. Carbonem, a quo Pater ejus damnatus fuerat, poſtulavit: peractumque reum judicio afflixit.* Quique eam ſumebant, *Tyrones*, Plin. *l.* 8. *c.* 48. *Tanaquil prima texuit rectam tunicam, quâ ſimul cum Toga pura Tyrones induuntur, novæque nuptæ.* Hinc Ciceronis illud *ad Attic. Ep.* 8. *l.* 7. *Habebamus in manibus Antonii concionem, in qua erat Pompeji accuſatio uſque a Toga pura*: docti omnes interpretantur, *ab ejus tyrocinio*: Budæuſque ait, *Puram Togam Tyrunculi forenſes aſſumebant Tyrocinii die*, vide Hieron. Bulium *de Toga Rom. c.* 12. Et quia hujuſmodi Tyronibus id Togæ genus libertatis ſignum erat; antea enim à Pædagogis cuſtodiebantur: hinc & *Libera* appellata eſt. Sed & eandem *Rectam* nuncupatam eſſe, ex Feſto diſcimus: *Recta appellantur veſtimenta virilia, quæ Patres liberis ſuis conficienda curant, ominis causâ, ita appellata, quòd a ſtantibus & in altitudinem texuntur.* Tandem & *Toga* ſimpliciter, abſque adjectione ulla vocabatur. Vide Joh. Rolin. *Antiqq. Rom. l.* 5. *c.* 32. & Octav. Ferrarium, *de Re Veſtiar. l.* 2. *c.* 1. Eòdem modò *Pura Mantilia*, apud Æl. Lamprid. *in Alexandro Sev. c.* 37. *Convivium neque opiparum, neque nimis parcum, ſed nitoris ſummi fuit: ita tamen, ut mantilia pura mitterentur: ſæpius coccò clavata* &c. Nempe ſic dicebantur, ut *Toga* pura, i. e. *ἀπόρφυρος*. Sic & *vexilla pura*; puris nempe clavata opponuntur. Non enim tunicis ſolùm, ſed & ſupellectili, præſertim tricliniari, clavi adhibebantur. Sic *linteorum purorum* & clavatorum, *in ſeqq.* idem meminit &c. Vide Salmaſ. & Caſaubon. *Not. ad Lamprid.* ac de *Toga pura* quoque ſupra in voce *Denarius*.

PURA Manus, apud Senecam, *Medeâ, Act.* 5. *v.* 901.

Vindicta levis eſt, quam ferunt puræ manus:

Eſt quæ ſervat modum neque punit, niſi quos pium faſque eſt punire. Nempe *Puræ manus* ſunt eorum, qui parcunt, nec occidunt. Menelaus apud Euripid. *Ἁγνὸς γάρ εἰμι χεῖρας.* Et admirabilis ille Titus, *Pontificatum maximum ideo ſe ſuſcipere profeſſus, ut puras ſervaret manus.* Vel ſi occidunt, non niſi hoſtes aut ſupplicium meritos. Hoc enim genus non minùs piaculi immune intelligitur, ex formula vet. apud Livium: *Puró pióque duelló quærendas cenſeo.* Sic Medea ubi ſuprà, in Creonte ac Creuſa, quos interfecerat, *puram* ſe interpretatur: at verba citata præfatur meritò, profectura ad facinus, quod puris manibus peragere non poterat. Lucan. *l.* 7. *v.* 486.

Vulnera pars optat, pars terra figere tela,
Ac puras ſervare manus ———

Gronovius, *ad Sen. loc. cit. Puras* autem ſibi *manus* eſſe, lavandi illas ritu ſignificabant, ut ex Hiſtoria Euang. Matth. *c.* 27. *v.* 2. notum ubi de Judice, coram cujus tribunali ſtetit innocentiſſimus Agnus. Unde etiam, quibus manus ab illuvie ſordebant, à Sacris abſtinebantur, vide Briſſonium *Formul.* & Delrium *ad Senecam præfatum, Oedipo, Actu* 4. *v.* 791. Hinc *Puri, lauti, caſti* non rarò iidem Latinis, & *λελεμένοι* ſacrorum cauſâ *ἁγνοὶ* etiam Græcis, uti docet Euſebius, *Præparat. Euangel. l.* 9. ubi de Eſſenis. Sed & in genere, lotæ manus *puræ*. Ovidius, *Faſtor. l.* 5. *v.* 435.

Quumque manus puras fontanâ perluit undâ,
Vertitur, & nigras accipit ore fabas.

Porrò, quæcumque Diis offerebantur, *καθαρὰ* ſeu *ἁγνὰ*, *pura* dicebantur. Sic *purum vinum, pura aqua* &c. Idem *ibid. l.* 4. *v.* 313.

Hæc ubi caſtarum proceſſit ab agmine matrum,
Et manibus puram fluminis hauſit aquam.

Virg. *l.* 6. *Æn. v.* 229.

Idem ter ſocios purâ circumtulit undâ.

Ὕδωρ ἁγνὸν vocat Dionyſius Halic. *Antiqq. Rom. l.* 1. *ὕδατος ἁγνοῦ* [illegible]. Sic *hoſtia pura*. Feſtus, *Agnus dicitur a Græco ἁγνὸς, quod ſignificat caſtum, eo quòd ſit hoſtia pura & immolationi apta.* *Ἁγνὰ θύματα* vocat Sophocles *Trachiniis*. De eorum, qui ſacra adituri erant, abſtinentia a certis cibis & Venere, res notiſſima. Vide Deſid. Heraldum, *Animadverſionibus Arnobianis, l.* 7. *p.* 266. ſupra voce *Caſtus*, it. *Myſterium*, ac infrà *Sacra*, alibique.

PURBACHIUS, vide *Georgius*.

PURCHANUS, oppidul. Campaniæ, ad Veſuvium: cujus memoria extat prope *Reſina* vicum, ubi Templum *S. Mariæ de Purchano*, *L. Holſtenius*.

PURGAMENTUM, Græcè *κάθαρμα*, dictus apud Veteres homo eſt, qui velut piacularis victima pro civitatis ſalute certis ceremoniis Diis immolabatur uti de Athenienſibus inprimis, vide infra Thargelia, & Maſſilienſibus legimus, diximuſque aliquid ſuprà voce *Piacula*. Quod & naufragii imminentis tempore factitari conſueviſſe videbimus infrà, ubi de Veterum *Sortibus*: peſtis item vel aliis contagiis vidimus retro, ubi de *Expiationis feſto*, & dicemus infra lemmate *Vergæale fanum*.

PURGAMENTUM Lanæ noviſſimum, apud Plin. *l.* 8. *c.* 48. *Lanæ & per ſe coactæ veſtem faciunt: & ſi addatur acetum, etiam ferro reſiſtunt: imò verò etiam ignibus, noviſſimo ſui purgamento; quippe meis polientium extracta, in uſum tomenti veniunt*, eſt, quod in veſte jam texta *purgantur* & poliuntur depectunturque. Nam ex illo purgamento, ex floccis videl. detraſis inter pectendum, tomenta fiebant. Inde *γνάφαλα* illa *purgamenta* vocabantur, quæ ſpinis adhæſerant pectinis *γναφικοῦ*, h. e. *fullonii*: quæ voce dein ipſa tomenta inſigniri cœperunt; hincque *γναφάλλιον* herba, quam Latini *Centunculum* dixere, quod ejus foliis candidis ac mollibus pro tomento culcitrarum uterentur. Ut mirum ſit Plinium ſcribere, id Galliarum inventò proditum eſſe, territmentis & purgamentis lanæ, quæ expolitione veſtimentorum detracta fuerant, culcitras farciri; cùm Græcis nominibus ex antiquo vocentur tomenta *γνάφαλα* hôc modò inculcata. Vocat autem hoc *noviſſimum lanæ purgamentum*, quia primum erat quò lanæ ipſæ per ſe purgabantur, priuſquam in fila deductæ & in telâ textæ eſſent: quod Græci *ξαίνειν*, unde *Ξαντικὴ τέχνη*, *Lanæ purgandæ ars*. In noviſſimo quidem purgamento *ξαίνεσθαι* quoque dicebantur, ſed propriè *ξαίνειν* ad primum purgamentum pertinet. *Κνάπτειν* etiam de utroque dicebant: *κναφεὺς γνάφαλα* ſunt *Heſychio*, & *κνάπτειν* *Polluci*, *τὸ ἐκλέγειν τὰ τραχέα τοῦ ἐρίου*, *aſperiores floccos extrahere*. *Carminare* enim propriè Latini de priori purgatione: & hoc *primum* lanarum *purgamentum*, cùm carminantur, *noviſſimum*, quum in veſte ipſa carpuntur & depectuntur erinaceo fullonis. Propter quod ſummô ſtudiò erinacei exquirebantur &c. Vide ſuprà ubi de *Erinaceis*, infrà *Putare*. & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 398.

PURGANTES ſe, Græce *Καθαιρόμενοι*, infimus inter Chriſtianos ordo, ſic dicebantur, qui vel fidem Chriſtianam non recepiſſent, vel poſt eam receptam novis contractis culpis piaculares eſſent facti vel a dœmonibus obſeſſi pacatam vivendi rationem amiſerant, eò tamen obſequiò ducerentur, ut vel fidem amplecti, vel culpas exoſas abjicere vel à dæmonibus liberari, avidè cuperent. Unde tria eorum genera, *Catechumeni, Energumeni* & *Pœnitentes*: qui omnes in Narthece ſtabant, & peractis ſacris, ante preces ac communionem, dimittebantur. *Purgare* autem eos Hierarchæ erat, de cujus munere vide S. Maximum, *de Cœl. Hierarchia, c.* 3. Reliqui verò duo ordines erant τῶν *τελούντων*, *perficientium*, quorum primus modò dictus Hierarcha, ſecundus Presbyter, tertius Miniſter: & τῶν *τελουμένων*, *perfectionem acquirentium* quorum primi Monachi, ſecundi pii Fideles, tertii Pœnitentes conſiſtentes, Cl. Suicerus, *Eccl. Theſ.* voce *Καθαίρω*.

PURGATIO, ſeu *Judicium Dei*, ſic à veteribus dicuntur probationes & ſortilegia, quibus ad reatus examen uſi ſunt; *Ordalium*, & ejus ſpecies, ſcil. *Ferrum candens*, *Aqua fervida*, & *Aqua frigida*: Symbolum Crucis, & ſacra ipſa *Euchariſtia*: *Offa judicialis*, ſeu *Panis hordeaceus* & *Caſeus execratus*: *Duellum*, &c. Aimoinus, *l.* 5. *c.* 34. *ad Ann.* 876. Gregorius Turonenſ. Jun. *l.* 11. Formull. ſolenn. Lindenbr. *num.* 172. De ignito & aqueis examinibus, aliquid in voce *Ordalium*: de Cruce, de Offa Judiciali, &c. ſuò locò, dictum. Purgationis per Euchariſtiam formula habetur, & probatur in Concil. Wormacienſi, *ca.* 15. & *ca.* 2. *q.* 5. *ca.* 23. Hôc examine Lotharingiæ Regem, atrocius arguit Hadrianus II. Papa de adulterio cum Waldrada pellice, contra interdictum Nicolai Papæ perpetratò, nec non Proceres & miniſtros ejus, qui aut tanti ſceleris conſcii, aut Waldradæ faviſſent excommunicatæ. Cùm enim omnes perceptâ Euchariſtiâ innocentiam profiterentur, tremendò Dei judiciò factum eſt, ut Lotharius Româ egreſſus, brevi mortuus ſit: reliqui plerique ante anni illius exitum variis caſibus ſublati & populus ipſe ſæviſſimâ peſte, tanquam hoſtili gladiò, undiquaque correptus. Pluribus hæc Sigonius, *de regno Ital. l.* 5. & Regino, *ad An. C.* 869. & 941. &c. Quò hoc factum ſit Numine, non hic diſſeritur. At ſi digitò Dei regerentur iſtæ probationes, cur aliquando abolitæ ſunt? Sin minus, cur uſque adeò in Eccleſia toleratæ. Reperiuntur in Ethnicorum hiſtoriis ſimilia miracula, & probationes conſimiles: vide de Luco Feroniæ, ſub monte Soracto, apud Strab. *Geogr. l.* 5. de Hirpiis quibuſdam familiis, in agro Faliſcorum, apud Plin. *l.* 7. *c.* 2. de fonte Artecomii & Daphnopoli, apud Euſtath. *l.* 7. & 11. *de amor. Clitoph. l.* 8. *p.* 206. de Palicis, apud Stephanum, Ariſtotel. *l. de admir. auditionibus*, Diod. Sic. *Bibl. l.* 2. de fonte juxta Thianam, apud Philoſtr. *de vita Apollon. l.* 1. Sic aquâ tingebant oculos jurantes, in Sardinia, Solinus de Sardiniis, *c.* 10. Plin. *l.* 3. *c.* 7. Sed & aliæ probationum ſpecies erant. Tucca Virgo Veſtalis, inceſti criminis accuſata, aquam cribrò geſtavit, Dionyſ. Halic. *l.* 2. Plinius, *l.* 28. *c.* 2. Val. Max. *l.* 1. *c.* 1. *ex* 7. Claudia navem cingulò traxit, Liv. *l.* 29. *c.* 14. Tertullian. *Apolog.* &c. & ejuſdem argumenti eſt, quod Acron ad *Horatii l.* 1. *Ep.* 10. notat, furti reos, acceptâ à ſacerdote cruſtâ panis carmine infecti, patefieri. Cicero *de Nat. Deorum*, *ſunt quædam beſtiæ*, inquit, *quæ appareant in ardentibus fornacibus ſæpe volitantes.* Videntur à Judæis perveniſſe ad Chriſtianos iſtiuſmodi probationum ritus: ſumptis exemplis ab aqua amara, Numer. *c.* 5. *v.* 11. *ſ.* ad purgationem Zelotypiæ, & adulterii inveſtigationem imperatâ & à ſortilegio, quo furti anathematiſque reus exhibetur Achan, Joſuæ *c.* 7. *v.* 14. nec non à Monomachia Davidis cum Goliath, Samuel. *l.* 1. *c.* 17. Inter Chriſtianos, qui igneò uſi ſunt examine, primus occurrit Briccius Epiſcopus Turonenſis, S. Martini Diaconus & Succeſſor, apud Gregor. Turonenſem, *l.* 2. *c.* 1. cujus, ſtupri à civibus accuſati, veſtimentum prunis impoſitum, illæſum apparuit. Simile quid de Montano Epiſcopo Toletano Ildefonſus Epiſcopus *in præfatione memorab. de viris Eccleſiæ*, narrat. Sed Briccii miraculo non crediderunt cives, ideoque artis magicæ inſimulatum ejecerunt: verùm à Papa reſtitutus eſt. Apud Scotos, referente Boëth. cùm S. Brigida lignum altaris, in teſtimonium virginitatis, tetigiſſet; viride factum eſt. Priſcis autem legibus tria potiſſimum recepta ſunt examinum genera, *Juriſjurandi*, *Duelli* & *Orda-*

Ordalii, *Crucis* enim rarior uſus fuit: Primùm *purgationem Candidam* appellabant; Secundum, *legem duellionum*: Tertium, *purgationem vulgarem*, aliàs legem apparentem. ſeu legem paribilem: quamvis ſub *Purgationis* vulgaris nomine ſecundum & tertium videntur cenſeri, pariterque malè audire & damnari. Tandem igitur prohibitæ ſunt: & quidem *Aquæ frigidæ*, à Ludovico Imperatore defuncto A. C. 840. & ſucceſſore ejus Lothario, qui idem *Crucis* quoque judicium ſuſtulit. *Ferri* unà, & *Aquæ ferventis* examina inhibuit Stephanus V. Pontifex circa A. C. 887. epiſtolâ hac de re ad Humbertum, Epiſcop. Moguntinum, ſcriptâ, quod cùm parum valeret, Fridericus II. Imperator id ipſum denuo ſancivit. *Duellum* Longobardis præcipuè gratum, cùm auferre non valeret priſcus Rex Luitprandus, impium tamen denuntiavit. Atrociùs dein impetiêrunt ſequentium ſeculorum Theologi, præſertim Agobardus Epiſcopus, librô peculiari ad Ludovicum Pium ſcriptô. Inhibuit Nicolaus I. epiſtolâ decretali ad Carolum Regem, Lotharii patruum exaratâ: vehementiùs tandem damnavit Concil. Tridentinum, *Seſſ.* 25. *c.* 20. Interim Canonum auctoritate poſthabitâ ubique gentium mos adhuc dirus viguit ſemper, inter Eccleſiaſticos quoque: Unde Juretus, è M. SS. Ivoniano ſeculo, Anſelmum quendam, theſauri Laudunenſis Eccleſiæ cuſtodem, in monomachiâ viciſſe aurifabrum innocentem, refert. vide qui de his prolixè agit. Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

PURGATIO Animæ, apud Gentiles, triplex credita: illam enim expiari putabant *Aere*, *Igni* & *Aquâ*. Et quidem ipſa expurgatio in genere, *vanni* symbolô, in Bacchi ſacris fuit repræſentata. Unde,

——— ——— *Myſtica vannus Iacchi*;

apud Virgilium *Georgic. l.* 1. *v.* 166. & ipſe Bacchus Λικνίτης, ac λικνοφόρος apud Plut. *de Iſide & Oſir.* ut & Demoſthenem *Orat. contra Cteſiph.* Imò & in Minervæ ſacris, ut indicat vetus Poëta, cùm apud Plutarchum, tum apud Alexandrinum, *Admonit. ad Gentes*. Quemadmodum enim vannô ab acceribus ac retrimentis expurgatur triticum, ita Jacchi ſacris mundari animam ab omni crimine anteactô, perſuaſi fuêre. Specialiter tamen ventilabrum ſeu vannus Liberi ad *Aëra* pertinet, uti & oſcilla. Honor. Servius *ad Æn. l.* 6. *v.* 741. *In omnibus ſacris tres ſunt iſtæ purgationes. Nam aut tedâ purgantur & ſulphure; aut aquâ abluuntur; aut aere ventilantur, quod erat in ſacris Liberi.* Hoc enim eſt, quod *dixit*, *in l.* 2. *Georgic. v.* 389.

——— ——— *Tibique*

Oſcilla ex altis ſuſpendunt mollia quercu.

De *Igne* alibi dictum. Ad poſtremam, quæ *Aqua* fieri exiſtimata, reſpicit Heſiodus citante Walæô, *ad Matth. c.* 27. *v.* 24.

Ὃς ποταμὸν διαβῇ, κακότητι δὲ χεῖρας ἄνιπτος.

Τῷ δὲ θεοὶ νεμεσῶσι, καὶ ἄλγεα δῶκαν ὀπίσσω.

Vide quoque Platonem *in Cratylo p.* 266. Ovid. *Faſtor. l.* 2. *ſub princ.* Senecam *Hippol. Act.* 2. *ſub fin.* Athanaſium, *de ætern. ſubſt. Filii, & contra Sabell.* & qui fusè de hoc ritu agit. Tob. Pfannerum, *Syſtemate Theol. Pur. c.* 14. §. 2. *num.* 2. Fuit etiam *Terrâ* purgatio, ſed hæc comprehenditur ſub ea, quam Igne fieri dixerunt; niſi hanc potiùs ſub illa contineri dicas, cùm Ignis ſit è Terra. G. Joh. Voſſ. *de Orig. & Progr. Idolol.* l. 2. *c.* 14. Cæterùm *purgamentorum* ſordes in aquas vel fluviales vel marinas abjiciendi ritus, frequentiſſimus olim. Homerus toties,

——— ——— εἰς ἅλα λύματ᾽ ἔβαλλον.

Virg. *Ecl.* 8. *v.* 101.

Fer cineres Amarylli foràs, rivoque fluenti,

Tranſque caput jace.

Vide quoque Theocritum, Ἡρακλίσκῳ, Val. Flaccum. *l.* 3. Ciceronem pro *Roſcio*. Alios. Sed & in trivia projici ſolita. Petronius. *Quod purgamentum in nocte calcâſti in trivio?* Ad quem locum vide *Notas* Wouwerii, & plura hanc in rem apud Jo. Meurſium *ad Lycophronem*, & ſuprà voce *Myſterium*: ac infrà *Teletes*: uti de *Purificationibus* Legalibus in Vet. Teſtam. quas ſic inter ſuos æmulari voluit Dei ſimia, infrà.

PURGATIO Canonica, apud Honorium III. *in V. Compilatione*, *Aliàs qui quia publica Fama laborat & manifeſta præſumptiones apparent*, purgationem *ſuper præmiſſis* Canonicam *cum manu decima ejuſdem dignitatis & ordinis indicatis*, paſſimque in Jure Canonico. eſt demonſtratio innocentiæ ſuæ, ſuper objecto crimine, propriô juramentô vel ſi oporteat, juramentô Compurgatorum. Ei opponitur *Purgatio Vulgaris*, de qua dictum ſatis. Vide quoque ſuprà *Judicium*, *Lada* &c. Hodie, in Eccleſia Romana, teſte Simancâ *de Catholicis Inſtitut. Tit.* 56. §. 1. ſæpe olim memorata, in omnibus ſere, aliis criminibus in uſu eſſe deſiit, in crimine tamen *hæreſeos* etiam nunc uſitata, & in foro Inquiſitorum frequentata eſt. Quando ſcil. delatus reperitur ſolummodo de hæreſi diffamatus, & non convincitur nec propriâ confeſſione, nec facti evidentiâ, nec teſtium productione legitimâ, nec ulla alia indicia contra eum probantur, ſed ſola contra eum præcisè eſt infamia. non abſolvitur, ſed ab Epiſcopo & Inquiſitore conjunctim imponitur ipſi *Purgatio Canonica*, quæ teſtibus fit, eô numerô, qui ab Judice conſideratâ qualitate perſonæ criminis, & infamiæ, vel major vel minor definiri ſolet: ordinariè autem reus *purgare* ſe tenetur ſeptem plus minùs teſtibus, hôc additô. ut ſi defecerit in uno, duobus tribus aut pluribus, exinde convictus plenè de crimine cenſeatur. At hi *Compurgatores* ſeu *Expurgatores* dicuntur. Oportet autem teſtes eſſe ejuſdem ordinis cum delato ſeu diffamato, ut ſi ſit religioſus, & illi ſint religioſi; ſi clericus ſecularis, & illi clerici ſeculares; ſi miles, & illi milites. Cujuſmodi compurgatores ſi non inveniantur, eligendi ſaltem ſunt aliqui viri probi, cives, vel alii. Primò itaque ſententia reo dicitur, à qua ſi non provocaverit, is ad ſe purgandum teſtes nominat, qui unà cum diffamato coram Inquiſitoribus & Tabellione juramentum ſolenne præſtant, cujus formulam *Concilium Tarraconenſe* præſcripſit: præſtitâ purgatione abſolvitur reus; & denuntiatur vir boni teſtimonii. Si defecerit in purgatione, pro convicto habetur, & ſicut hæreticus condemnatur. Si autem ſe *purgare* noluerit, excommunicatur anni ſpatiô, ac eô peractô condemnatur. Quod ſi poſt purgationem incidit in hæreſin jam purgatam, pro *relapſo* habetur, & ut talis brachio ſeculari traditur: quod in eo caſu locum habet, quando quis vehementer de hæreſi fuit diffamatus &c. Apud nonnullos verò Inquiſitores invaluit, ut reus *vehementer* ſuſpectus primò *torqueatur*: dein, ſi nihil confeſſus fuerit, ſe *purgare* cogatur; poſt ſi expurgatus fuerit, ut *abjurare* quoque teneatur; & tandem arbitrariis inſuper pœnis *puniatur*. Judice tamen Simancâ, ad *purgationem* non cogendi ſunt: niſi quorum fama populo Chriſtiano valde neceſſaria eſt. Epiſcopi ſcil. Sacerdotes, Prædicatores, & id genus alii, *d. tit.* §. *cit. it.* 16. 17. 18. 20. Vide & Franc. Pegnam. *Praxi Inquiſitor.* & *Directior. Part. I. comm.* 14. ubi fallacem ac incertam hanc veritatis eruendæ rationem eſſe fatetur, adeoque non facile eô devenlendum eſſe judicat.

PURGATIO Vulgaris. vide *Purgatio*.

PURGATORIUM S. Patricii, vide *Patricii purgatorium*.

PURIFICATIONES & PIACULA, quibus in Veteri Teſtam. expurgari ſolebant immunditiæ & violata ceremoniarum religio expiari, fiebant tum in Sacrificiis, tum in Lotionibus & Aſperſionibus, Hebr. *c.* 9. *v.* 13. Et quidem Sacrificium Puerperæ deſcribitur Levit. *c.* 12. *v.* 6. 7. 8. Gonorrhæi Levit. *c.* 15. *v.* 14. Mulieris fluentis, Levit. *c. ibid. v.* 29. Leproſi Levit. *c.* 14. *v.* 10. quod omnes offerebant, poſtquam probè purgati & abluti eſſent. Communis verò *Purificationum* ratio & quaſi caput conſiſtebat in Balneis, Levit. *c.* 15. *v.* 16. in quibus aquâ vivâ totum corpus abluebatur. quæ ablutio Hebræis טבילה. Ei affinis erat *manuum ablutio*, quam anxiè & ſuperſtitiosè jam inde ab antiquis temporibus obſervabant. uti diſcimus ex Marci *c.* 7. *v.* 2. Solennior verò erat Leproſi purificatio; quæ fiebat adhibitis duabus avibus mundis, cedrô, hyſſopô, lanâ coccineâ aliiſque in Lege expreſſis ceremoniis: quibus peractis ſeptimô die radendus erat leproſus corpuſque mundandum balneô, inde ſeptimô die iterum radi & lavari, octavô denique die ſacrificia offerre, ſanguine aſpergi & oleô inungi debebat, Levit. *c.* 14. & *ſeqq.* Quô ferè modô etiam domus expurgabantur. Præ cæteris autem omnibus ſingularis erat *Purificatio* polluti è morticino: quæ *aqua ſeparationis*, ſeu aquâ cinere vaccæ rufæ conſperſâ peragebatur, Numeror. *c.* 19. *v.* 19. De quibus omnibus, & ſignificatione eorum myſtica, vide Franc. Burmannum, *Synopſi Theol. Chriſtian. Part. I. l.* 4. *c.* 23. aliquid & infrà voce *Sanguis*. Sed & in Eccleſia Romana hodieque *purificari* Mulieres, quæ poſt partum in Eccleſiam veniunt, & benedictionem à Sacerdote accipiunt: & *Purificatio*, oblatio dicitur, quæ ab iſtiuſmodi Mulieribus offertur, candelâ comitata. Vide Car. du Freſne *in Gloſſar.* ubi etiam *Purificatorium* dici linteolum, quô in eadem Communione Sacerdos calicem Euchariſticum extergit, poſt communionem verò ejus locô ſpongiam à Græcis adhiberi, addit. In linteoli hujus medio *Crucem* acu deſignari, ut à cæteris linteolis in uſum Sacrificii ut vocant præparatis diſtinguatur, olim verò manipulum huic fini inſerviiſſe, obſervat Dominicus Macer *in Hierolex.*

PURIFICATIONIS Beatæ Mariæ Virginis Feſtum, in eadem Eccleſia, celebratur ſub initium menſis Februarii: inſtitutum in locum Ambarvalium ſeu Amburbialium, ut Macri Fratres habent, in voce *Hypante*; ſic enim hæc feſtivitas Græcis dicitur, apud quos Imperii Juſtiniani annô 15. d. 2. Februarii, initium ſumſit. Vide ſuprà in *Candela* & *Hypante*, nec non ubi de *Luminum feſto*.

PURIM, Latinè *Sortium Feſtum*; unum fuit ex feſtis Judæorum, humanô conſiliô inſtitutis. de quo vide Eſther. *c.* 9. *v.* 26. & ſuprà aliquid, *Mardochæi dies*.

PURITANI, primitus in Anglia Colmanus, Buttonus, Halinghamus, Benſonus, aliique Miniſtri Verbi dicti ſunt ab adverſariis, qui ſub Elizabetha Regina receptam in Eccleſia Anglica diſciplinam, Liturgiam & Epiſcoporum auctoritatem, in quæſtionem revocare cœperunt, eò quòd parum à Pontificiis in ſpeciem abeſſet, & omnes ejus ritus, ad præſcriptum Genevenſis Eccleſiæ conformari cuperent. Quorum cùm nonnulli exauctorarentur, Beza *Epiſtol. ad Edmundum Grindalum*, Epiſcop. Londinenſem, pro iis intercesſit. Thuan. *Hiſt. l.* 42. An. circiter 1565. 1573. Maximè autem non ferebant, Epiſcopatum urgeri, quaſi de Jure divino deberet in Eccleſiis obtinere. qua de re vide Bucerum Paſtor. Verianum in Zeelandia *de Gubernat. Eccleſ.* Synodô Ziriczeanâ contra Jacobi Regis indignationem defenſum A. C. 1618. Uti verò facilè ab uno extremo ad aliud tranſitur, ita in Anglia accidit. Uti enim ab una parte exorbitabant Epiſcoporum nonnulli, omnes cenſendo excommunicandos, qui ſiæ ſe diſciplinæ ac ceremoniis non ſubjicerent, quin in Eccleſia Miniſterium non agnoſcendo, quod ab Epiſcopali ordinatione & juriſdictione non dependeret: ſic ab altera parte, cùm viderent multos Eccleſiæ illius nævos, multas ſuperfluas ac vanas ceremonias, offenſi inſuper creſcente indies Epiſcoporum quorundam faſtu ac dominandi cupidine, eò proruperunt, ut Eccleſiam Anglicanam, tanquam falſam, apoſtaticam & Antichriſtianam condemnarent, atque ab ea ſeceſſionem facerent: cujus ſchiſmatis primus fuit auctor Boltonus quidam, qui tamen poſteà errores ſuos revocavit. Ei ſucceſſit Rob. Brownius, de quo ſuprà voce *Browniſtæ* & *Brownus*, aliique. Intereà plerique inter Epiſcopos, cùm non pauci eſſent, ab illis prudentiores ſecedere neutiquam voluerunt, ſed ferendum potiùs quod ferri poterat in Epiſcopis ſuâ auctoritate abutentibus, quàm in Independentiſmum, omnis ἀταξίας originem & maleferiatorum ingeniorum velut nidum, concedendum judicârunt. Unde ſub Eliſabetha primùm, exin ſub Jacobo I. Magnæ Britanniæ Rege hic in univerſum Eccleſiæ Anglic. ſtatus fuit: *Epiſcopi* & *Puritani* erant;

Hi verò in tria genera progreſſu temporis diſtincti ſunt; *Conformiſtas*, *Non-Conformiſtas* & *Separatiſtas*, de quibus omnibus vide hîc quemque *ſuô locô*) plura apud Honorium Reggium, *Tractatu de Statu Eccleſ. in Britannia*, Hoornbeckium. *Summâ Controverſiar.* Georg. Hornium. *Hiſtoriâ Eccleſ. Periodô* III. *Artic.* 3. ubi de *Puritanis novis*, ſub Carolo I. ſupra voce *Independentes*. Jacobus M. Britanniæ Rex *Præfat. Δώρου βασιλικοῦ*, in qua ait. *Puritanorum nomen propriè vilißima illi Anabaptiſtarum ſectæ accommodari, quam familiam amoris vulgò nuncupant, propterea quòd hi ſoli ſeſe ab omni peccato quaſi puros putos æſtimare ſolent, ſe ſolos eſſe veram Eccleſiam* ——— *Hôc eôdem cognomentô cerebroſos iſtiuſmodi concionatores, phanaticos eorum diſcipulos & pediſſequos voluiſſe inſignire, quia* ——— *eandem diſciplinam pertinaciſſimè propugnant* &c. duo ſignificare id nomen innuit: Quæ proin duæ vocis notiones ne confunderentur, addit: *de omnibus univerſim prædicatoribus* (hoc nomen adhibendo) *minimè ſenſiſſe, ne de illis quidem, quibus ſimplex illa Eccleſiæ noſtra gubernandæ forma magis placeat, quàm multiplices illa Anglica ceremonia*, & quæ plura *ibid.*

PURPURA, propriè concha, cujus liquore olim veſtes tingebantur. Cn. Matius *in Mimiambis*, apud A. Gellium, *l.* 20. *c.* 9.

Jam tonſiles tapetes ebrii fucô,
Quos concha purpura *imbutos venenavit.*

Dico, *olim*; quia Veterum *Purpura* nobis periit ut infrà videbimus. Ejus inventionem Herculis cani tribuerunt Phœnices. Unde Nonius, *Dionyſ. l.* 40 *de illo*,

Χιονέας πορφύρει παρειὰς αἵματι κόχλου.
Niveas purpuravit malas ſanguine cochleæ.

Cujus rei cauſam ſic aperit Bochartus. Verbum כלב *chelab*, Syris primò *ſpargere*, inſpergere, deinde etiam *tingere*, ſonat, unde nomen כלב *chilab* tinctorem ſeu infectorem. Canis autem nomen כלב *cheleb*, iiſdem penè literis ſcribi, neminem latet. Igitur Tyrios luſiſſe apparet in voce ambigua כלב, quæ & *infectorem* & *canem* ſignificat, & Herculis cani tribuiſſe nobilem artem, quam lanarum infector, Herculis ævô, Tyri reperit; Herculis ſcil. illius antiquiſſimi, qui Moſe fuit vetuſtior. Proinde in Moſis ſcriptis de purpura multa mentio. Et graviter ſore Eutychius Alexandrinus Patriarcha hæc refert ad Hierami illius tempora, qui Salomoni fuit æqualis &c. De ea autem ſic Plin. *l.* 9. *c.* 36. *Purpura florem illum tingendis expetitum veſtibus in mediis habent faucibus. Liquoris hic minimi eſt in candida vena, unde pretioſus ille bibitur nigrantis roſæ colore ſublucens. Reliquum corpus ſterile. Vivas capere contendunt, quia cum vita ſuccum eum evomunt. Et majoribus quidem purpuris, detractâ conchâ, auferunt; minores cum preſſis frangunt, ita demum rorem eum excipientes Tyrii.* Ibidem duo eſſe genera turbinatorum, florem illum tingendis veſtibus expetitum continentium, reperies, *Purpuram* & Buccinum, ambo *Conchyliorum* nomine laxè acceptô comprehenſa. Quandoque enim vocabulum *Conchylii* ſtrictiùs ſumitur, ut cùm *Dioſcorides* jungit *Conchylium*, Purpuram, *Buccinum*: Imò & Buccinum *Conchylii* nomine ſolùm quandoque venit. Sic ut illô modô eædem ſint *veſtes conchyliata* & quas Maro appellat *Æn. l.* 4. *v.* 262. *Tyriô murice* infectas; hôc opponantur veſtis *conchyliata* & *purpurea*. Nempe apud Romanos ſic uſus erat, ut conchyliatus color eſſet dilucidior ac pallidior: purpureus vegetior florentiorque. Qualis Tyrius, ut idem Plinius ait, *concreti ſanguinis nigricans aſpectu idemque ſuſpectu refulgens*: Uſum *Purpuræ* in ſeqq. ſic exponit, *Præcipuus hic Aſia, in Meninge Africa, & Getulo littore Oceani, in Laconica Europa. Huic faſces ſecureſque Romana viam faciunt: idemque pro Majeſtate pueritia eſt. Diſtinguit ab Equite Curiam. Diis advocatur placandis, omnemque veſtem illuminat, in triumphali miſcetur auro.* Et uſum quidem ejus Romæ ſemper fuiſſe, obſervat idem, *in trabea ſub Romulo, in prætexta & clavo ſub Tullo Hoſtilio.* Non idem tamen *Purpura* genus, ut idem Cornelii Nepotis docet, his verbis. *Me Juvene violacea* Purpura *vigebat, cujus libra denariis centum venibat: nec multo poſt rubra Tarentina, huic ſucceſſit dibapha Tyria, qua in libras denariis mille non poterat emi. Hac P. Lentulus Spinther Ædilis Curulis primus in prætexta uſus improbabatur*, quâ Purpurâ quis *jam, inquit Nepos, non triclinaria faciat? Spinther*, ſubjicit Plinius, *Ædilis fuit Cicerone Conſule, dibapha tunc dicebatur, quæ bis tincta fuiſſet veluti in magnifico impendio, qualiter nunc omnes penè commodiores* Purpuræ *tinguntur*. Primis ergo temporibus, Prætextarum, nam illæ à Regibus invectæ ſunt & clavorum in tunica, *Purpura* violacea fuit; mox rubra Tarentina, à loco, ubi tingebatur, ſic dicta: tandem omnium pretioſiſſima Tyria ſucceſſit, quæ à duplici tinctu *dibapha* appellata; Eaque initiò ob luxum notata, ut in Spinthere & M. Cœlio, de quo Ciceronis extant verba *pro eod. Si quem etiam minimorum horum offendit, ſi Purpura genus, ſi amicorum caterva*: ubi *Purpura genus*, h. e. *Tyria* ſeu *dibapha*, quæ tum improbabatur. Vegeti illam coloris florentiſque maximè, ac luminoſi, contrà vulgarem violaceam obtuſioris ac penè fuſci fuiſſe, docet Plut. *in Catone*. Poſt Ciceronis verò Conſulatum, creſcente luxu, omnes ferè purpuræ commodiores Tyriæ erant & Laconicæ, h. e. dibaphæ ac bis tinctæ, ita tamen ut Laconicæ Tyriis eſſent deteriores. Ovid. *de Rem. Am. v.* 707.

Confer Amyclais medicatum vellus ahenis,
Murice cum Tyrio, turpius illud erit, &c.

Quare Tyriam Horatius, *l.* 2. *Od.* 16. *v.* 35. *muricem bis Afrum* appellat, i. e. ut Porphyrio interpretatur, *dibapham pretioſiſſimam*. Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiar. l.* 2. *c.* 7. *ubi de Purpura, cocco, blatta, exactè diſſerit.* Hinc *Purpurea* Toga, i. e. Triumphalis, primùm: quæ poſteà acu picta, i. e. elaborata Phrygiôque opere figuris diſtincta eſt; unde aurum ei immixtum, quemadmodum & Plinius docet, verbis, *loc. cit. in Triumphali auro miſcetur*, & Dio proin *ἁλουργῆ χρυσόπαστον* appellat, *l.* 63. Hujus jus, ad privatos quandoque homines tranſlatum eſſe, exemplô Pauli Æmylii, docet Livius: Pompeji M. Dio, eundemque honorem Catoni, ob regiam Cypri gazam ſanctè Romam tranſvectam, oblatum, ſed repudiatum ab illo, tradit Plutarchus. Similiter *Purpura* Prætextam illuminabat, unde pro illa non rarò ſumitur: Senatorum porrò tunicam, nil enim pleriſque clavi aliud, quam *Purpura* fuêre ſegmenta, ſive fruſta *purpurea*, quæ in pectore tunicæ aſſuebantur. Matronas etiam in Tyria aureis inſititis ſegmentata inceſſiſſe, notârunt Eruditi: Sed libertinæ & quæcunque apud Ædiles licentiam ſtupri vulgaverant, quia illis *Purpurâ* interdictum, aliæ alios veſtibus colores aſciſcebant. Nec omittendum, Pædagogianos pueros tunicâ auro diſtinctâ, indutos calce in pubem, *purpureis* pedum tegminibus operiri ſuiſſe ſolitos, id quod docet Cujacius *ad tit. de Caſtrenſ. & Miniſt. Cod. l.* 12. Interiori verò ævô, Veſtis *purpurea*, i. e. Toga & Paludamentum, Imperatorum fuit, initiò à Galieno factô, ut de eo narrat Trebellius, *c.* 16. A quo tempore *Purpura* pro Principatus ſymbolo à Scriptoribus paſſim capitur. Hinc *ſumere Purpuram*, pro *ſumere Imperium*: & in tumultuariis Imperatorum creationibus, direptam à vexillis *Purpuram* aut de ſimulachris Deorum à militibus, cum aliunde non ſuppeteret, ut eâ Imperatorem induerent, Hiſt. Auguſtæ Interpretes annotârunt. Vide infra. Unde etiam eſt, quòd inter omina Imperii ſemper aliquid *purpureum* occurrit, ut in eadem Hiſtoria paſſim obſervare eſt. Denique inde Imperatoria *Purpura ſumma* dicta eſt: Item *Purpura Principalis*, *facer murex*, *Purpura vera luminis & veſtis alethina*, h. e. *vera utriuſque coloris*. Caſaubon. Similiter, ſingulare id fuiſſe Imperatoribus Conſtantinopolitanis, ut rubris & *purpureis* calceis uterentur, oſtendit Paul. Diaconus, inquiens; *ut agnoſceretur Imperator ex rubris calceis*. Hinc Georg. Phranzes Protoveſtiarius *in Chron. l.* 1. *c.* 17. Manuelem Imperatorem creatum *coccô tinctis calceamentis conceſſis*, Succeſſoremque ab omnibus agnitum fuiſſe refert: & Corippus, *l.* 2. *de Juſtino Jun.* ſic ſcribit,

Purpureô ſura rutilant fulgente cothurnô,
Cruraque puniceis induxit regia vinclis,
Parthica Campanis dederant qua tergora fuco.
Auguſtis ſolis hôc cultu competit uti.

Imò ipſe Cæſar apud Dionem, *Calceamentis utebantur altioribus & coloris rubri, more Regum Albanorum*: cùm mulleorum uſus Patriciis in Republ. Romana olim promiſcuus eſſet, qua de re vide ſuprà *ſuô locô*. Ab Imperatorib. dein ad Pontifices Romanos uſum tranſiiſſe, conſtat ex Ceremoniali Pontificum, *l.* 2. *c. de Indum. Induitur Papali habitu, togâ ſcil. lineâ albâ, ſandaliis rubeis, aureâ cruce ſignatis*. Balduinus *de Calc.* A Pontifice poſteà *Purpura* uſus Cardinalibus indultus, quo de vide in voce *Cardinalis*. Veteres contrà Chriſtiani *purpuras*; quòd earum uſus idololatriæ propriè videretur dicatus, damnabant. Unde *purpuras deſpiciunt* Cæcilius de iis apud Octavium Minucii Fel. atque ex eo concludit Tertullianus, non licere fideli dignitatis ac poteſtatis alicujus adminiſtrationem gerere *de Idolol. c.* 18. quam ob cauſam *Lucifugas* eos inter alia appellatos ſuprà diximus. Vide quæ Deſid. Herald. *ad locum Minucii*, & de *Sacerdotum purpura*, quam ibi intellectam nonnulli volunt, *ad Tertulliani Apologeticum, c.* 15. pluribus agit: adde Geverh. Elmenhorſtium *ad eund. Minucium*, ubi Gratianum Imperatorem titulum Pontificis M. cum ſtola Sacerdotali, à Pontificibus ſibi pertinaciter delatâ, averſatum eſſe ac reſpuiſſe, ratum, fas non eſſe Chriſtianum Imperatorem habitu Ethnicô uti, docet ex Zoſimo *l.* 4. Sed etiam Rhetores in *Purpura* olim inceſſiſſe, Baſilius minor Orationum Greg. Nazianzeni Interpres docet, cùm contrà Philoſophorum pallia nigra eſſent. Tragicis inprimis hic color conſentaneus Theatris, in quibus Principum, conſpicuô ſplendentis *Purpura* decore illuſtrium, caſus ac funera repræſentabantur, unde *Purpureus Cothurnus* non rarò memoratur, quô Dianam quoque ſuras altè vinxiſſe Poëta ait. Laconibus ſimiliter grata hôc colore tincta veſtis in præliis fuit, *tum quia color ipſe quid auguſti habet, tum ut fluor ſanguinis à vulneribus occuleretur, tum ut ejus aſpectus acrior ac terribilior magis hoſtem percelleret*. Idem de Carthaginenſibus, Silius, *l.* 3. de Iberis Polybius, *l.* 3. prodidêre. Vide Anſelm. quoque Solerium *de Pileo*, & præterea Salmaſ. *ad Tertullian.* & *Exercit. Plin. ad Solinum*, præ his autem Sam. Bochart. *Hieroz. Parte poſterior. l.* 5. *c.* 9. 10. & 11. Præter *Purpuram* verò genuinam, cujus duæ ſpecies jam ſupra indigitatæ, *rubra*, Hebr. ארגון *argavan*, & *cœrulea* תכלת *thecheles*, de quibus vide quoque in his vocibus: *Purpura factitia* plures ſpecies fuêre; putà ex *vacciniis*, *alga Creticâ*, *amorge herba*, *purpurea herba in Abaſenis*, *Ibera ferrugine*, *flore purpureo ad fontes Hyparchi fluminis*. & *Indica ſandice*, quæ fuit divini fulgoris. De quibus alibi, hîc ſaltem de alga Cretica addo locum Theophraſti, *Hiſtor. l.* 4. *c.* 7. qui Latinè ſic habet: *Etiam in Creta juxta terram, ſuper ſaxa naſcitur alga plurima & pulcherrima, quâ non ſolùm vittas, ſed & lanas veſteſque inficiunt. Et quamdiu recens eſt tinctura, color purpurâ longè præſtat.* Et Plin. *l.* 12. *c.* 25. *Circa Cretam inſulam nata (phyco) in petris purpuras quoque inficiunt* &c. Cujuſmodi algâ paſci purpuras, atque inde florem ſeu colorem ſuum trahere, nonnulli aſſerunt, auctore Philoſophô, *Hiſtoria Animal. l.* 6. *c.* 13. Vide quoque ſuprà non unôlocô, inprimis voce *Cochinilla*, *Fucus*, item *Phucarium*. Cùm itaque tot ſpecies factitiæ purpuræ ſint, hinc Purpura, quæ fit ex conchæ ſanguine, *marina* dicitur ab iis, qui preſſiùs loquuntur *θαλασσίαν*, ut ab aliis diſtinguant: unde Pollux de Rege Perſarum, *l.* 7. *c.* 13. *Ὁ μὲν βασιλέως χιτὼν ἦν θαλαττίας, ὁ δὲ τῶν ἄλλων πορφυροῦς. Regis quidem tunica ex marina purpura fuit, reliquorum verò ex vulgari purpura.* Et Demetrius

metrius Epheſius, Ionum luxu. *Καὶ ἐνεδέδυντο μάλιστα ἐκ πορφυρῶν ἐσθημάτων. οἱ δὲ ἀλουργῶν.* *Et Sarapes ipſis fuerunt inter, purpurei & alii, quidam etiam ex marina purpura.* Hodieque tam purpureus, quàm conchyliatus color, non à *Purpura* liquore, ſed ab herbis eſt. Gerh. Jo. Voſſ. *de Idolol. l. 4. c. 47.* Ita enim hodie vera purpura deſiit eſſe, ut nemo jam ſit mortalium, qui illius parandæ modum noverit, Bochart. ubi ſuprà. Vide quoque Caſp. Barthium, *Animadverſion. ad Papinium Statium. Theb. l. 4. v. 295.* ubi poſtquam de *ardore* purpuræ, ſecundum quem pretium ejus æſtimabatur, hominumque hinc in Solem prodeuntium more, varia dixiſſet, addit: *Nihil verò penè in totius antiquitatis deſertibus mihi mirandum magis obvenit, quam hoc genus tincturæ ——— adeo penitùs interiiſſe, ut nec ratio ejus reparandi ulla ſuperſit.* Docet dein, *purpuram*, ſicut apud Græcos, Romanos, Parthos, Perſas, *Magiſtratus* & *Honoris* ſic *Ingenuitatis*, ſignum fuiſſe, apud Barbaros, hoc eſt, planè à moribus culti Orbis abhorrentes, ex Tertulliano *de Idolol. c. 18.* Refer huc etiam, quæ retro diximus de *Cochlea* it. *Concha Purpuraria*, ex Cl. Bocharto. In Collegii Jeſuitici Muſæo Kircheriano Romæ, *Purpuras*, alias turbinatas & in mucronem gracileſcentes; alias tuberculis & multâ colorum aſpergine varias: quaſdam ex candido tubeſcentes, ſuperficie levi & tereâ, Pario marmori non abſimiles; nonnullas aſperas, rugoſas & in varios gradus diſcretas; multas in ſpiras detortas, aliquas in helices, convolutas tandemque in cuſpides abſcedentes oſtendi, docet Georg. de Sepibus in *Deſcr.* ejus, *p. 38.*

PURPURÆ VARIÆ SPECIES, APUD AUCTORES.

α. *Purpura Alba*, apud Vinc. Belvacenſem, *l. 33. c. 30.* β. *Purpura Alexandrina*, apud Æl. Lamprid. *in Alex. Sev. c. 40.* *Purpuræ clariſſimæ non ad uſum ſuum, ſed ad matronarum, ſi quæ aut poſſent, aut vellent, certè ad vendendum, graviſſimus exactor fuit: ita ut Alexandrina purpura hodieque dicatur, quæ vulgò Probiana dicitur, idcirco quòd Aurelius Probus baphiis præpoſitus id genus muricis repperiſſet:* eſt purpura clariſſima, quæ omnis tum generali appellatione *Alexandrina* dicebatur, quòd claræ purpuræ graviſſimus & faſtidioſus exactor extitiſſet Alexander. Unde & illud etiam purpuræ genus longè clariſſimum, quod ab inventore vulgò *Probianum* appellatum eſt, *Alexandrinum* quoque eſt vocitatum. Salmaſ. *Not. ad Lamprid. loc. cit.* γ. *Purpura Cœrulea*. Vide ſuprà in voce *Cœrulea*, & infrà in voce *Thecheleth*. δ. *Purpura ſectilia*, vide ſuprà. ε. *Purpura Girbitana*, apud Trebellium Poll. *in Claudio, c. 14.* *Album ſubſericum unam, cum purpura Girbitana*, dicta eſt à *Girba* Inſul. quæ *Meninx* Veteribus, hodie *Gerbi*, in qua nobiliſſimum olim Baphium, cujus meminit *Notit. Imperii*. ζ. *Purpura Marina*, *θαλασσία* dicitur vera Purpura, ut à factitia diſtinguatur, vide *ſuprà*. η. *Purpura Rubra*, Hebr. ארגמן *Argaman*, propriè *Purpura* dicitur, non verò *Cærulea*, quæ iiſdem תכלת *Thecheleth*. Non enim à cœruleo, ſed à rubro colore, purpura commendatur, ut omnibus notum. Hinc *purpura* colorem Poetæ ſanguini tribuunt: Item Soli, Auroræ, vino, uvis, moris, narciſſo, roſæ, papaveri, violæ, puellarum labris & genis, maximè in pudore, amethyſto &c. Sic *purpureus*, *coccineus* & *puniceus* color promiſcuè ſumuntur, tam à Sacris, quam à profanis Scriptoribus, uti pluribus probat Bochartus, *d. l.* θ. *Purpura Sarrana*, eadem cum Tyria. *Sar* enim olim Tyrus. Unde *Pœnos Sarrâ oriundos*, Ennius dixit. Vide *infra*. ι. *Purpura Tyria*, præſtantiſſima. Virg. *Georg. l. 3. v. 306.*

——— quamvis Mileſia magno
Vellera mutentur Tyrios incocta rubores.

Statius, *l. 1. Sylv. 2. in Epithal. Stellæ & Violant. v. 125.*

Vellera Sidoniâ jam pauca rubeſcere tabe.

Et. *l. 3. Sylv. 2. in Propemp. Metii Celeris, v. 139.*

Quæ pretioſa Tyros rubeat, quâ purpura ſucco
Sidoniis iterata vadis &c.

Unde Syriæ iſta pars, in qua optima purpura tingebatur. *Φοινίκη*, *Phœnice*, appellata eſt, à verbo *φοινίσσω*, quod propriè *cruento & ſanguine inficio*; inde *rubrô colore inficio*, denotat. Et opponitur *Purpura ψυχροβαφὴς*, quæ frigidâ tantùm aquâ intingebatur, non jure decocti, adeoque fucum non retinebat. Porrò *Tyria purpura* ſuſpecta ruborem nitoremque prætereibat cocci: coccô verò tincta rurſus Tyriô tingebant, ut fieret hyſginum &c. Qua de re vide pluribus agentem Salmaſ. *ad Solin. paſſim, imprimis verò p. 273.*

PURPURAM adorare, olim dicti ſunt, quibus Imperatorum chlamydis laciniam tangere vel oſculari conceſſum erat. Et quidem Patricii ad dextram Principis mammam adorabant, quorum recedentium caput deoſculabatur Princeps. Senatores verò ac cæteri genu dextrô ante Principem flexô diſcedebant, uti docet Car. du Freſne ex Procopio, *Hiſt. Arcan. ſub finem.* Vide quoque eiſdem laudatos, Senatorem, *l. 11. Epiſt. 10.* Henr. Valeſium *ad Ammian. l. 15.* & Jac. Gotofredum *ad l. un. Cod. Theodoſ. de Præpoſitis ſacri Cubiculi*, & *ad l. 6. de Decurion.* At *Purpuram ſumere*, apud Treb. Pollionem *in XXX. Tyr. in vita Baliſtæ, c. 18.* *Multi & ſumpſiſſe illum purpuram & more Rom. imperâſſe, exercitum duxiſſe ... dixerunt* idem eſt, quod *Imperium ſumere*. Sic enim Capitolin. *in Gordianis, c. 8.* *Gordianum Proconſulem reclamantem & ſe terræ adfligentem, opertum purpurâ, imperare coëgerunt.* *Et primò quidem invitus Gordianus purpuram ſumſerat: poſteà verò quam vidit, neque filio neque familiæ id tutum eſſe, volens ſuſcepit Imperium.* Ubi *Imperium ſuſcipere* & *purpuram ſumere*, idem valet. Omnes certè cum Imperio *purpuram*, quæ Imperii Inſigne erat *ſumpſêre* Imperatores. Hinc in tumultuariis eorum creationibus legimus ſublatam aliquando de veſtibus purpuram à militibus aut è ſimulachris Deorum detractam, cum alia ad manum non eſſet, quâ humeros eorum advelarent, quibus Imperium deferebant. Apud eundem Pollionem *in Celſo, c. 29.* *Celſum Imperatorem appellaverunt peplô Deæ Cœleſtis ornatum.* Vopiſcus *in Saturnino, c. 9.* qui in Ægypto Imperium ſumſit, *Depoſitâ purpurâ ex ſimulachro Veneris, cyclade uxoriâ veſtitus circumſtantibus amictus & adoratus eſt.* Idem *in Probo, c. 10.* ſcribit, cum appellatum eſſe Imperatorem à militibus *ornatum etiam palliô purpureo, quod de ſtatua Templi oblatum eſt* &c. Vide quæ apud eundem Pollionem, de Herceniano & Timolao, filiis Zenobiæ habentur, & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *Not. ad Hiſtor. Aug.* Atque hinc *Purpurati*, *Porphyretici* & *Porphyrogeniti* dicti Imperatores Regumque liberi, quòd in *purpura*, ſeu patre Imperatore vel Rege nati eſſent, *ἐν ἀλουργιδι τραφέντες*, apud Libanium in *προσφωνητ.* *Juliano inſcripto*: quos proin faſciis purpureis illigatos & circumvolutos in cunis legimus. Vide ſuprà ubi de *Porphyrogenitis*, & quæ ad hanc rem obſervavit Car. du Freſne *ad Alexiadem, p. 321.* Claudian. *in 4. Conſul. Honorii, v. 121.*

——— Hoc nobilis ortu
Naſceris æquæva cùm Majeſtate creatus,
Nullaque privata paſſus contagia ſortis,
Omnibus exceptus, ultro te Regia ſolum
Protulit & patrio felix adoleſcis in oſtro.
Membraque veſtitu nunquam temerata profano
In ſacras cecidere ſinus &c.

PURPURARIÆ Inſul. maris Atlantici circa Fortunatas, Plin. *l. 6. c. 32.*

PURPURARIUM Judææ litus, in tribu Zabulon, memoratur, Deuter. *c. 33. v. 19.* ubi paraphraſis Jonathanis ſic habet, *Quia habitant ad litus maris Magni* (ſeu Mediterranei) *& in delitiis habebunt* taritha, *&* chilzona *capiens, cujus ſanguine hyacinthum tingent, ad fila veſtium ſuarum.* Ubi *chilzona* concha eſt, ex qua purpura elicitur (quæ & ipſa *purpura*) aut conchylium ſaltem aut murex, concharum genera purpuræ non abſimilia. Extendit autem ſe illud à Tyri ſcalis, uſque ad Chaipham, quod promontorium eſt ſub Carmelo, patuitque ſtadiis circiter ducentis triginta. Non tamen ubique purpurarum par copia fuit, ſed harum præcipua ubertas circa Carmelum & Chaipham. Quò referendum, quòd in Guil. Tyrio Caiphæ vetus nomen *Porphyria* fuit. Ut eadem fuerit, quæ Phœniciæ *Πορφυρεὼν* apud Stephanum, ex Polybii *l. 5.* tanquam à *purpura* piſcatione factô nomine. Præterea 2. Paralipom. *c. 2. v. 7. 14.* & *c. 3. v. 14.* כרמיל, *Carmil*, ponitur inter purpuræ ſpecies: *coccum* reddunt Interpretes, Bochartus purpuræ genus ad Carmelum capi ſolitæ, &c. Vide quæ hanc in rem eruditè congeſſit Samuel Bochart. *Hieroz. Part. poſterior. l. 1. c. 9.*

PURPURATUS, nomen monetæ, in Imperio Conſtantinopolitano, olim currentis, vide ſuprà in voce *Hyperperus*.

PURPUREO-Rufus, vide *Rufus*.

PURPUREUM Mare, pars eſt maris Pacifici, à Septentrione in Meridiem extenſa, inter novum regnum Mexicanum ad Ortum, & Californiam ad Occidentem. Sed non æquè lata, inter oram novæ Hiſpaniæ & promontor. S. Lucæ. In California reſtringitur ad 200. mill. paſſ. *Mar Vermejo Hiſpan.*

PURPUREUS, Color, vide ſuprà: item infrà voce *Velum*, uti de lævis mulieribus, nauticiſque velis, cùm lætæ res erant *purpureis*. Aliquando parabatur ex creta infectâ rubeâ radice, quam Græci *ἐρυθρόδανον* vocant, & hyſgino: uti ex coccino purpurâ ſupertincto fiebat hyſginum. Vitruvius, *l. 7. c. 14.* *Fiunt etiam purpurei colores infectâ cretâ rubeâ radice & hyſginô.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 272. & 273.* ubi multa de *Purpurei*, *Coccini* & *Hyſgini* coloris diſcrimine. Sed & *purpurea* dixêre, quæ eximii candoris ſunt: ut nix & cygni. Albinovanus in *Mæcenatis obitum*.

Brachia purpureâ *candidiora nive.*

Horatius *ad Venerem, l. 4. Od. 1. v. 9.*

Tempeſtivius in domo,
Pauli, purpureis *ales oloribus*
Comeſſabere Maximi &c.

Quia utrique colori, candido, inquam & purpureo, hoc commune eſt, ut admixti luminis multum habeant. Unde ab Hebr. זהר *Zahar*, quod *lucere eſt*, Chaldaicum *Zehori*, pro *purpureo* & *coccineo* ſumitur: Viciſſim candori nomen eſt à luce ignea: nam *candere* proprium eſt ignis. Quin *λευκὸν*, *album*, ſit *ἀπὸ τοῦ λεύσσειν*, quod *videre* eſt, quia color eſt maximè conſpicuus. Unde *λευκὰ* dici poſſunt, quæcunque ſplendent inſigniter, quomodo rutila & purpurea. Quò facit, quòd illud ipſum verbum אדם, quod Hebraicè *rubere eſt*, Arabicè *candere* ſignificat &c. Vide plura apud Salmaſ. *ad Solin. p. 256. & 257.* ut & Bochartum, *Part. poſter. Hieroz. l. 5. c. 6.*

PURPURISSUM, ex Græco *πορφυρίζον*, eſt creta argentaria, tincta cum purpuris. Plin. *l. 35. c. 6.* *E reliquis coloribus, quos à dominis dari diximus propter magnitudinem pretii, ante omnes eſt* purpuriſſum. *Creta argentaria cum purpureis pariter tingitur, bibitque eum colorem celerius lanis.* Sed & egregium *purpuriſſum*, ex rubiæ radice hyſgino fiebat, & quod *Puteolanum* vocat Idem. Etiam anchuſæ radice, & radicula *φῦκος* dictâ genas ſibi *purpuriſſabant* mulieres &c. Vide ſuprà in voce *Fucus*, & plura hanc in rem, apud Cl. Salmaſ. *ad Solin. p. 257. 276. & 1148.*

PUSCULUS Hubertinus, vide *Hubertinus Puſculus*.

PUSCUM, vulgò *Pautzke*, oppidul. Pruſſiæ regionis in Caſſubiæ finibus, cum arce munita, ad ſinum maris Baltici hinc

Pautzkerwick dictum. Captum à Suecis A. C. 1626. ſequente annô receptum à Polonis: & A. C. 1655. fruſtra iterum obſeſſum à Suecis.

PUSICIUS, Martyr inſignis, qui ſuper omnes Perſarum Regis artifices erat, Hic conſiſtens & videns Ananiam trementem, cùm ad necem præpararetur, ait: *Paululum ò ſenex claude oculos, & ſecurus eſto, mox enim Chriſti videbis aſpectum.* Cumque dixiſſet hoc, repente comprehenſus, ad regem ductus, Chriſtianus eſſe manifeſtatur, eò quod pro dogmate fuiſſet locutus liberè intentione de Martyribus. Tunc rex extraneô quôdam & crudeli modô eum mori præcepit, ita ut, perforatâ cervice, exinde linguam ejus ejicerent. Hôc itaque factô, quibuſdam accuſantibus, etiam ejus filia, virgo ſacra, tunc comprehenſa eſt, & perempta Sozomen. *l.* 3. *c.* 1.

PUSIO & Secundilla, prodigioſi corporis homines. Plin. 7. *c.* 16.

PUSIO, vide ſupra, *Puer.*

PUSTULATI Balthei, apud Treb. Pollionem *in Gallienis*, *c.* 2. *Salonimus puer his auratos puſtulatoſque baltheos rapuiſſe fertur*; ſunt *puſtulis* vel bullis argenteis inſtructi: *Puſtula* enim de argento optimo dicebatur, Martialis, *l.* 8. *Epigr.* 51. *v.* 6.

Et niveum candens puſtula *vicit ebur.*

Bullæ autem aureæ vel argenteæ in baltheis. Virg. *l.* 12. *Æn. v.* 942.

——— *notis fulſerunt cingula bullis.*

Idem, *l.* 9. *Æn. v.* 359.

——— *phaleras Rhamnetis & aurea bullis*

Cingula.

Puſtula certè pro *bulla*, & *puſtulatum* pro *bullatum*, apud Tertullian. de concha margaritifera, *Quod ſi concha illa aliquid intrinſecus puſtulat, vitium ejus magis debet eſſe, quàm gloria* &c. Cur autem *puſtula* de argento & quidem primæ notæ dictum fuerit, hanc rationem reddit Salmaſ. *ad Solin.* quòd ad cælaturas non niſi optimum ac præſtantiſſimum argentum eligeretur: ac cælata vaſa ſeu *toreumata* ſignis aſpera erant. Unde hodieque opus *toreuticum* vulgò Galli *en boſſe* dicunt, i. e. *in puſtula* ſive *puſtulatum*, *p.* 1045. Voſſ. verò argentum *putum*, Veter. *puſum*, pro excocto & expurgato; hincque *puſulatum*, vel *u* in *o*. mutatô, *poſtulatum*, cujus mentio apud Alphenum JC. *in l.* 3. *Locat.* alibique, pro recenti & adhuc ex novitate aſpero inſtar *puſtularum*, ſumi exiſtimat. Certè *puſula* quoque ignis ſacer, & *puſulata ova* Columellæ, *l.* 7. *c.* 5. dicta. Vide Plinium, *l.* 26. *c.* 8. & plura hanc in rem, apud Alciatum, *l.* 6. *Parerg. c.* 4. Turnebum *Adverſar. l.* 24. *c.* 2. Alios.

PUTA, primùm puella dicta, poſtmodum ad laſcivientes deducta vox, Scaliger *ad Catalecta Virgilii.* Idem verò nomen Deæ, quæ *putandis* arboribus credebatur præeſſe, Voſſ. de *Idolol. l.* 2. *c.* 60. Vide quoque ſuprà *Peta.*

PUTARE lanam, [illegible] Græcis. Tunc autem dicuntur *putari* purgarique lanæ, quum ipſæ per ſe purgantur, priuſquam in fila deducantur & in tela texantur. Vide ſuprà ubi de *Purgamento lanæ.* In arboribus *putatio*, Græcè [illegible] ſeu [illegible], cum interlucatione ſeu conlucatione, h. e amputatione vivorum ramorum, ſed ſupervacaneorum, eadem eſt. Vide Theophraſtum *de Cauſis*, *l.* 5. *c.* 21. Quod *conquare* in lucis dictum, ſeu ſacris ſylvis, h. e. *contaminare.* Non enim ſolùm, cùm arbores fulguritæ penitùs exciderentur, ſed & cum rami, ſacrificiô priùs factô, interlucarentur & coercerentur, *conquri* dicebatur ſeu contaminari lucus &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 585. uti de *putatione vitium* ab aſino monſtratâ, ſuprà voce *Nauplia*: aliquid etiam infrà in *Vitis.*

PUTBUSCII, nomen generoſæ in Rugiis Familiæ, cujus iſta ſeries: Nicolaus *de Putbuſch*, ex Brigitta *Moltken*, genuit Woldemarum, patrem ex Agatha Eberſtenia Comit. Georgii: quô & Annâ Catharinâ Comite Honſteniâ, genitus Ludovicus, ſibi junxit Annam Mariam Comitem Honſteniam (filiam Ernèſti Comitis qui obiit A. C. 1562.) atque ex ea ſuſcepit Erneſtum Ludovicum, defunctum A. C. 1616. Hujus ex Magdalena Comite Eberſtenia, filii fuêre Wolfgangus Henricus, Ertmannus; Erneſtus Ludovicus. Vide Philip. Jac. Spenerum, *Theatr. Nobilit. Europ. Tom.* 2. *p.* 119.

PUTEAL Navii, apud Ciceronem, *de Divin. l.* 1. ubi de præciſa à Navio Augure cotis miraculo, *Ex eo evenit, ut & Tarquinius Atiô Naviô augure uteretur & populus ad eum de ſuis rebus referret. Cotem autem illam & novaculam defoſſam in Comitio puteal. que impoſitum accepimus*; *Dionyſio* [illegible] eſt, *ara*, ſub ara enim defoſſam cotem cum novacula ait: Cum *Puteali Libonis* malè à nonnullis confunditur. *Puteal* enim *Navii*, in Comitio fuit ante Curiam, ubi etiam Navio ſtatua togata poſita erat, Plin. *l.* 34. *c.* 5. At *Puteal Libonis* longè ab eo loco, ut docent S. Rufus & P. Victor, qui Ruminalem ſive Naviam ficum, quæ juxta Navii Puteal erat, & Puteal Libonis in longè diverſis locis ponunt. Adde, quòd Libonis Puteal in ſuo loco manſerit, uſque ad extrema Romani Imperii: at illius aræ apud Auctores illius temporis nullum veſtigium. Et ſanè Plinius memorat, Aram illam ex eo loco ſublatam gladiatoriô munere Jul. Cæſaris, quod in Foro editum eſt: poſt quæ tempora loco tamen *Putealis* nomen manſit. Sed nec unum *Puteal* Romæ fuiſſe, docet Ruffus, qui in Regione VII. Urbis *Putealium vicum* recenſet. Cæterùm non ibi ſtatim *Puteal*, ubi *Puteus*, ut viri docti hactenus ſibi perſuaſerunt: nempe quia *puteal* operculum putei, ideo neſcio quos Deûm Marium puteos hariolari. Imò ideò *Putealia* hæc dicta, quia ſine puteo: Ubi enim puteus ſubeſt, non puteal dicitur, ſed puteus, quâ voce etiam comprehenditur operculum putei. *Puteal Navii*, ara fuit, ut vidimus, talis etiam *Puteal Libonis*, in cujus nummis ſanè aræ inſtar viſitur. Non verò quælibet ara hôc nomine venit, ſed illæ ſolùm, quæ locis fulguritis vel fulguribus conditis imponebantur, foramen in medio habentes, ut cœlum deſuper pateret: Hujuſmodi enim lapis in medio perforatus, veluti templum Fulguri fuit, & aras imò & *Puteal*, quia talis forma Putealis. Nihil enim aliud ſignificat vox hæc primigeniâ & propriâ ſui notione, quam lapidem pertuſum, qui ori putei circumponebatur; cujuſmodi ſuggeſtum lapideum, circa os putei, plerique etiamnum ædificant, cui magnus lapis imponitur, in medio foramen habens, ad inſtar orificii putei. *Sacella* quoque vocabant iſtiuſmodi putealia, Templa nimirum ſine tectô, ſed & quod ſine tectô eſt & foramine aperto patet, *Templum* etiam dicitur. Sophocles [illegible] vocat &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1138. & *ſeqq.* ubi inter alia & hoc addit, fieri poſſe, ut cum aræ Deorum, qui Templi tegmine nolebant claudi, quæque proin ſub dio poſitæ erant, non tamen nudæ, ſed aliquô ſeptô, quod ipſis conjunctum erat, nullô interſtitiô relictô, munitæ: ut *Putealis* nomen fuerit quoque appoſitum. Septum enim tale, inſtar putealis, aras tales cingebant. Vide etiam *hic infrà.*

PUTEAL Scribonii Libonis, vulgò ſimpliciter *Puteal Libonis*, in *Fragm.* Feſti, *Scribonii puteal ante Atrium Minervæ, quod Scribonius, cui negotium datum fuerat, ut conquireret ſacella, id procurandum curavit, quia in eo loco olim ſacellum fuit, quod ignorabatur. Tradunt quidam fulgur conditum eô locô, quod nefas eſt integi, ſed ſuper foramine aperto cœlum patet.* Non eſt *Puteal Navii*, ut vidimus, interim ſimiliter ara, cujus inſtar in nummis Libonis conſpicitur. Cujuſmodi aras, foramen in medio habentes, ut cœlum deſuper pateret, locis fulguritis vel fulguri condito imponi conſueviſſe, etiam Vitruvius docet, *l.* 1. *c.* 11. *Jovi, Fulguri & Cœlo & Soli & Lunæ, ædificia ſub divo hypæthraque conſtituuntur. Horum enim Deorum & ſpecies & effectus in aperto mundo atque lucenti præſentes videmus.* Idem Artemidorus teſtatur. Ipſum verò locum Fulguritum arâ impoſitâ ſic conſecratum, *Bidental* dixêre, quod ovibus bidentibus ſacrum ibi fieret &c. E quibus patet, errare illos, qui *Puteal* exponunt tribunal reſſorum. Athenis enim Dicaſterium quidem fuit [illegible] dictum, ſed alia appellationis ejus ratio. Nec verſus 48. Perſii *Satyrâ* 4. favet,

Si Puteal *multâ cautus vibice flagellas*:

Ut qui de fœneratore agit. Ad *Puteal* namque *Libonis* conſiſtebant Toculliones Romani, & qui argentum bonis nominibus & idoneô ſponſu locare quærebant. De more autem fit, ut qui frequenter ad locum aliquem conveniunt ibique diu deſident, per otium ſæpe dum aliud agunt & loquuntur, vel ſtilô parietem conſcribillent vel unguibus deradant vel aliquid nugarum faciant. Unde lepidè dictum & emphaticè de fœneratore, qui totum diem ad *Puteal* conſiſtebat, expectans qui pecuniam accipere vellet, *multâ vibice eum Puteal flagellare.* Quâ ſignificatione *Puteal* Cicero poſuit de Clodio, *Alter unguentis affluens, calamiſtrata coma deſpiciens conſcios ſtuprorum, ac vexatores ætatulæ ſuæ Puteali et fœneratorum gregibus inflatus atque compulſus olim, ne Scyllæo illo æris alieni in freto ad columnam adhæreſceret, in Tribunatum portum perfugerat. Orat. pro Sextio*, &c. Vide Salmaſ. *ubi ſuprà p.* 1140. & 1142.

PUTEALIUM Vicus, Romæ in regione ſeptima, memoratur Ruffo. Vide ſuprà, ubi de *Puteali Navii.*

PUTEANA Familia, vulgò *du Puy*, in Gallia illuſtris: è qua ſtirpe Dominorum *du Coudray-Monin* ſeries iſta eſt. Petrinus Puteanus, Dn. *de Dames*, ex Johanna *du Four* Dn. *des Places* (*ex Remorans*, genuit Godefredum *du Puy* Dn. *du Coudray Monin* (qui obiit A. C. 1421.) Huic ex Joanna *de Pierrebuffiere* genitus Ludovicus *du Puy*, Dn. *du Coudray* Baro *de Bellefaye* (qui deceſſit A. C. 1488.) ex Catharina *de Bru* ſuſcepit, Joannem, maritum Philippæ *de Baiſſey* & ex ea patrem Georgii: cui nupta Joanna Raffina, genuit ei Claudium *du Puy* Dn. *de Coudray* Baronem *de Bellefaye* (cujus filia Joanna hæres bona attulit marito Lud. Sangelaſio poſt obitum patris, qui contigit A. C. 1577.) Philippum Abb. *de la Prée*, defunctum A. C. 1560. Godofredum, qui exceſſit A. C. 1573. Philippam uxorem Franciſci *de Gamaches Dn. de Quinzempoix & Juſſy*: Joannam Monialem; Claudiam, nuptam Ludovico *Chaſteigner*, Dn. *d'Abain*, quæ obiit A. C. 1632. & Franciſcam uxorem Claudii *de S. Quentin B. de Blet*, omnes nominis *du Puy-Coudray.* Vide Phil. Jac. Spenerum, *Theatr. Nobilit. Europ. Part. III. p.* 5.

PUTEANUS Claudius, vide *Claudius.*

PUTEANUS Ericus vide *Ericus.*

PUTEANUS Franciſcus vide *Franciſcus.*

PUTEANUS Ludovicus, vide *Ludovicus.*

PUTEANUS Raimundus, vide *ibi.*

PUTEANUS Petrus, vide *Petrus.*

PUTEI Bituminis, qui erant in agro Sodomorùm, ante ſubverſionem & juſtitiam Dei: mox verò Sodomis deletis, lacus ibi, quem à ſcatenti bitumine Aſphaltitem dixêre, repentè extitit, erant in tribu Juda.

PUTEOLANA Moles, *al. Mola*, apud Puteolos, à Caligula Cæſare inchoata: cujus magna adhuc pars ad lacum Lucrinum videtur.

PUTEOLI, poſt Lucrinum lacum inquit (*Cluverius*) ſequitur oppidum *Puteoli* plurali numerô, Latinis ferè autoribus, exceptis poetis, dictum; Græcis verò Δικαιάρχεια, ſive Δικαιαρχία, & Contractè Δικαρχία quô frequenter Latini uſi ſunt poetæ; ut Græci etiam ſub Romanis Imperatoribus ſæpe uſurpârunt Ποτίολοι, ſive Ποτίολοι. Fama oppidi apud auctores eſt celeberrima; vulgari nunc vocabulô dicitur *Pozzuolo.* Plin. *l.* 3. *c.* 5. *Lacus Lucrinus & Avernus: dein Puteoli colonia, Dicæarchia dicti.* Strabo *l.* 5. poſt deſcriptionem Lucrini, Averniquelacus: [illegible]

χρήματα Ποτιόλοι ἀπὸ τῶν φρεάτων. Οἱ δὲ ἀπὸ τῆς δυσωδίας τῶν ὑδάτων, &c. Feſtus: *Puteolos dictos putant ab aqua calida putre: quidam a multitudine puteorum, earundem aquarum gratiâ factorum.* Varro, *l. 4. de L. L. A puteis oppidum Puteoli, quòd ſint circa eum locum aquæ frigidæ & calidæ multæ, niſi à putore potius, quod putidus ſit adeò ſæpe ex ſulfure & alumine.* Primos oppidi conditores quod attinet, quidam, *Strabone* teſte, navale fuit Cumanorum, ab his conditum videri poterat. At *Stephano Epitomatori* ſic habet: Ποτίολοι, κτίσμα Σαμίων, ὅτε καὶ Δικαιάρχεια. Et B. Hieronymus in *Euſebii Chronico*, *l. 2.* ſic tradit: Olymp. 64. A. *1. Samii Dicæarchiam condiderunt, quam nunc Puteolos vocant.* Nobiles hic thermæ, & pons olim 350. paſſuum ab Imperatorib. Romanis Bajas uſque protenſus; cujus hodieque duodecim columnæ viſuntur. Morer. Du Val. *deſcr. Ital. &c. Nic. Lloyd. Baudrando* urbs fuit perampla & probè culta Campaniæ, nunc parva admodum, in ora littorali provinc. Terræ laboris, cum portu capaci & tuto, in ſinu cognomine ubi variæ villæ & deliciæ Imperatorum Romanor. Dicta fuit *Flavia*, à Veſpaſiano, & amphitheatrum habuit peramplum, nunc ſemidirutum, uti & templum Jovis, à Calpurnio ædificatum in honorem Octavii Auguſti nunc S. Proculo ſacrum. Cum arce utcunque munita, ſub Hiſpan. In ejus finibus 15. Balnea continentur, ex quibus calentes aquæ, variis morborum generibus utiles, emanant. Populi *Puteolani.* Inde *ſinus Puteolanus*, de quo Cluver. *Ital. Antiq. l. 4. c. 4. p. 1151.* Hodie *Golfo di Pozzuolo*, ſinus parvus maris Tyrrheni in ora Campaniæ, prope Puteolos & Bajas, ac inter promontor. Miſeni & Pauſylipi, Inſulamque Niſitam extenſus: eſtque propriè pars ſinus Crateris, ſeu Neapolitani. Latè tamen quibuſdam pro ipſo ſinu Neapolitano ſumitur.

PUTEOLUS, caſtrum Galliæ, vulgò *le Puiſet*, in diœceſi Aurelianenſi, in Archidiaconatu Belſiæ, qui unus eſt ex 5. Archidiaconatibus Eccleſiæ Aurelianenſis: à Ludovico Craſſo dirutum. Item villa territorii Bituricenſis, in Caſtellania Exoldunenſi. De aliis *Puteolis* vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PUTEUS, apud Scotos ad ſupplicia uſurpatus, quibus mares furcâ ſuſpendere, fœminas puteo immergere mos; Unde jus furcarum & *putei*. Idem de veteribus Germanis tradit Cornel. Tacitus *de German. morib.* Apud Plautum, pœna fuit furacium coquorum, uti diſcimus, ex ejus *Aulul. Act. 2. Sc. 4. v. 21. Coqui abſtulerunt, comprehendite, vincite, verberate, in Puteum condite.* Antiquitus viliſſimâ pauperrimaque ſepulturâ homines condi ſolitos, & in ſuntes ac *Puteos* abjici, docent quidam ex M. Varrone, *de L. L. l. 4.* Vide quoque Feſtum, *l. 14.* in voce *Puticulus*, Antiphilum, *Antholog. l. 1.* & Clar. Sylvium, *l. ſing. in LL. p. 512.* nec non infra. Lucernam *Putei*, a tribus Juvenibus alatis circumdati, explicat Fortun. Licetus *de Lucernis antiqq. l. 6. c. 16.* Idem *Puteo*, ſollemniſſimè inſernè coronati, lateraque capitibus humanis exornati, & ſuper hexagona baſi firmati lucernam, exhibet, *c. ſequenti.* Quomodo autem fodiendi *Putei*, docet *Puteus intra Hippicum*. Athenis, de quo lex Solonis: Ὅπου μὲν ἐς ἀπόστασιν φρέαρ ἐντὸς ἱππικοῦ, χρῆσθαι τούτῳ, ὅπου δὲ πλεῖον ἀπέχει, ζητεῖν ἴδιον ἴδιον, *Publicò puteò, qui intra Hippicum ſit, utuntor: ſi majus ſit intervallum, privatum ſibi quiſque effodiunto.* Nempe cùm ſiticuloſa eſſet admodum terra Attica, nec perennes eſſent amnes, aut fontes multi, aut lacus, ita ut *puteos* effodere neceſſe eſſet, Legem hanc ſcripſit Solon, ut legimus apud Plutarchum *in Vita ejus.* Eſt autem Hippicum, intervallum ſtadiorum quatuor, ut inquit Idem; ſeu potius, unius ſtadii, ut *Heſychius*: quantum videl. ſine ulla intermiſſione equus conficit ac decurrit. Temerè tamen intra fines ſuos *puteum* ſibi fodere non licebat, ſed ὀργυιᾶς latitudinem ab alieno fundo oportebat relinquere, ex altera ejuſdem Lege: Ἐὰν τις φρέαρ παρ' ἀλλότριον χωρίον ὀρύττῃ, ὀργυιὰν ἀπολειπέτω, *Si quis puteum juxta alterius agrum fodiat, orgyia ſpatium relinquito*, cujus meminit Cajus, *l. 4. ad LL. Tabb.* Addit *Harmenopulus*, Εἰ μὴ τὸ φρέαρ προϋπάρχῃ τοῦ γείτονος καὶ διὰ τοῦ κατὰ ἔργον βλάπτεται, *Niſi fortè puteus vicini præextiterit, qui novo hoc opere læderetur.* Quod ſi quis aquam non inveniſſet depreſſò in altum puteò decem ὀργυιάς, hic alia Lege voluit Solon, licere è vicini puteo bis quotidie aquam extrahere urnam ſex choum capacem: Ἐὰν δὲ ὀρύξαντες ὀργυιῶν δέκα βάθος παρ' αὐτοῖς μὴ εὕρωσιν ὕδωρ, τότε λαμβάνειν παρὰ τοῦ γείτονος, ἑξάχουν ὑδρίαν δὶς ἑκάστης ἡμέρας πληροῦντας, *Si quis, depreſſò in altum puteò decem orgyias, aquam in ſuo non inveniat, extrahito è vicini puteo bis quotidie urnam ſex choum capacem*, apud Plutarchum *d. l.* Sed quia ſæpe fiebat, ut hac de re moverentur controverſiæ, hinc Magiſtratus Athenis, qui ὑδάτων Ἐπιστάτης dicebatur, cui hæc res curæ, ut colligitur ex eodem Auctore *in Themiſtocle*. Εἶδε καὶ ἐν Μητρὸς ἱερῷ τὴν καλουμένην ὑδροφόρον κόρην χαλκῆν, μέγεθος δίπηχυν, ἣν αὐτὸς ὅτε τῶν Ἀθήνῃσιν ὑδάτων Ἐπιστάτης, ἑλὼν τοὺς ὑφαιροῦντας τὸ ὕδωρ καὶ παροχετεύοντας, ἀνέθηκεν ἐκ τῆς ζημίας ποιησάμενος. *Vidit & in Matris Fano aquigerulam dictam puellam æneam, bicubitalem: quam ipſe, Athenis Aquarum Curator exiſtens, deprehenſis qui aquam ſuffurarentur, è mulcta conflatam dedicavit &c.* Vide Sam. Petitum *in LL. Atticas l. 5. tit. 1.* & Salmaſ. *ad Solin. p. 984.* ubi phraſin Solini carpens, qui dixit *excitari puteos*, eos potius *deprimi* ac *cavari* dicendos eſſe ait. Niſi fortè ſcribendum *excifari*, quod Græcè ἐκκόπτεσθαι. Apud eoſdem Athenienſes, vocem Φρατρία, ſunt qui à φρέαρ, quod *puteum* notat, deducunt, quaſi hôc nomine indigitetur ſocietas eorum, qui ex eodem *puteo* hauriebant, ut ſuprà vidimus voce *Phratrica*. *Puteus in Templo Hieroſolymitano*, toti Atrio aquas ſuppeditans, memoratur in *Codice Middoth* Talmudi Babylonici. Sed & in Chriſtianorum Ædibus ſacris. Theophanes *puteos* fuiſſe in Atriis refert, quos *Aquarum benedictarum receptacula* & *fontes perennes* vocat. *p. 38.* apud Car. du Freſne *in Gloſſar.* Sic Abbo Floriac. *de bellis Pariſiac. l. 2.* Puteum in Capella S. Germani Prætexſt, cujus aquæ ægrotantibus vice Medicinæ fuciat, memorat apud Eundem,

Cujus adaccubitas patent veſtigia, cujus
E quo potabis aquas, extemplo febre laborans
Auxiliò ſancti ſidens capiet Medicinam.

Quæ Auctoribus ſuis remittimus.

PUTEUS S. Sigiſmundi, vulgò *S. Simond*, vicus Galliæ, ad Abbatem Monaſterii S. Maximini pertinens, in Archidiaconatu Balgentiacenſi: ubi Sigiſmundus Burgundiæ Rex, juſſu Chlodomeri Regis Galliæ, cum conjuge ac filiis in puteum præcipitatus eſt, A. C. 524. Vide Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

PUTEUS Viventium aquarum, juxta viam, quæ Tyrum ducit, egregius eſt & admirabilis, atque verſus Aquilonem à Sandalio caſtro paulò amplius, quam milliari, verſus Auſtrum verò à Tyro parvò milliari diſtat. Quamvis autem *Puteus* dicatur, ſunt tamen quatuor fontes quadrati, quorum ille qui præcipuus eſt, in uno quoque quadrati latere quadraginta, reliqui verò viginti quinque cubitos habent, omnes muris fortiſſimis, de duriſſimis lapidibus inſolubili opere obfirmatis, concluſi, unde varii ducuntur rivi. Eſt in tribu Aſer.

PUTICULI, appellati à *puteis*, quòd ibi cadavera in *puteis* obruerentur: vel quod in his corpora *putreſcerent*. Romæ extra Exquilias fuit locus publicus, erat commune ſepulchrum miſeræ plebi. Varr. *l. 4. de L. L.* Meliùs, ſic antiquiſſimis Romanis dictæ ſunt cavernæ, in quibus mortuos tum ſepeliri mos. Κοιλώματα τῆς γῆς vocat Auctor *Etymologici*, ubi in caveis hujuſmodi, abſque ferri æriſque uſu, Græcos quoque primitus mortuos ſuos condidiſſe, docet. Hinc Lycophron *Caſſandrâ*,

Κρύψουσι κοίλοις ἐν μυχοῖς [illegible]
Condent hiantes in ſola voragine.

Idem Hebræis in uſu, ex Abrahami Patriarchæ hiſtoria patet. Vide Jo. Meurſium *Comm. ad Lycophronem.* Non ergo in *puteos* abjecerunt ſuorum cadavera Romani veteres, uti vocis affinitate decepti quidam voluêre &c.

PUTINGA, urbec. regni Sinarum, in Queicheu provinc. munita, verſus montes, in limite Suchuenſis provinc. *Martinius.*

PUTIPHAR, Eunuchus, i. e. Caput militiæ, & Præfectus prætorianæ cohortis Pharaonis. Joſephum emptum, prudentiâ ejus & modeſtiâ captus, domui ſuæ præfecit: ab impudica dein uxore perſuaſus, illum in triennalem carcerem compegit. An hic Sacerdos Heliopolitanus, cujus gener poſteà Joſephus factus eſt? Geneſ. 37. & 39. Hieron. *in Gen. c. 41. & c. 37. de Tradit. Hebr.* Torniel. *A. M.* 2306. 2311. & 2319. *n.* 16.

PUTOMAJUS, fluv. Americæ Meridionalis. Oritur in Popajana regione, & poſt longum decurſum in fluvium Amazonum ſe exonerat. *Petr. Texeira.*

PUTPUD, Veteribus urbs Africæ, quæ Recentioribus *Pulput.* Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 309.

PUTSCHIUS Elias, Antverpianus. Statim à nativitate riſit; anno ætat. 21. edidit *Commentarium in Salluſtium*: poſteà *Editionem Grammaticorum Latinorum* adornavit abſolvitque, Lugduni Batav. quò conſiliò Scaligeri ſe contulerat. Inde reverſus Stadam, ubi cum parentibus jam priùs ſedem fixerat, obiit A. C. 1606. ætat. 26. cùm in *Notis* ſuis augendis occupatus eſſet. Melch. Adami *Vit. Philoſoph.* Antonius Teiſſier etiam *Elegias* quaſdam Latinas, & Epiſtolam ſub nomine *Amandi Roſarii* editas, illum auctorem habere, addit *Elog. Part.* 2.

PUTTUNUS, idem cum *Inuus* Vide ibi.

PYANEPSIA, ſacra apud Athenienſes. Authores in nomine variant. Harpocration à Lycurgo Πυανόψια, ab aliis Πυανέψια appellari tradit. Πυανόψια, inquit, Λυκοῦργος ἐν τῷ κατὰ Μενεσαίχμου, καὶ ὁ μὴν Πυανοψιὼν ταύτης τῆς ἑορτῆς καλοῦμεν· οἱ δὲ ἄλλοι Ἕλληνες Πυανέψια, ἐν ταύταις ἕψοντες τοὺς κυάμους [illegible]. Ἀπολλώνιος, [illegible] Ἀθήνῃσιν ἑορτῶν γεγραφότες. At *Pyanopſia*, ab eo [illegible] à coquendis fabis. *Heſychius*: Πυανέψια, ἑορτὴ Ἀθήνῃσιν. [illegible] Καὶ ἄγεται Πυανεψιῶνος ἑβδόμῃ, ἐπειδὴ ἕψουσι ὄσπρια [illegible] ἑορτὴ [illegible]. Sic lego; & ſenſus eſt: *Pyanepſia, feſtum Athenis, dictum verò eſt quatenus fabis complentur: & agitur ſeptimâ die menſis Pyanepſionis, quoniam coquunt pulmentum; ſic vocatur & menſis, & feſtum, quòd in eo pulmentum coquerent, quæ vocarentur Pyana.* Euſtath. *ad Il. B.* Πυανέψια δὲ, ὅτι μικτὸν ἕψημα [illegible]. Origo eſt à Theſeo, qui è Creta reverſus, annonæ reliquias in olla miſcuit, & coctas ſimul ſociis exhibuit. *Plutarchus*, Θάψας δὲ τὸν πατέρα, τῷ Ἀπόλλωνι τὴν εὐχὴν ἀπεδίδου τῇ ἑβδόμῃ τοῦ Πυανεψιῶνος μηνὸς ἱσταμένου. Ταύτῃ γὰρ ἀνέβησαν εἰς ἄστυ σωθέντες. Ἡ μὲν οὖν ἕψησις τῶν ὀσπρίων λέγεται γίνεσθαι διὰ τὸ σωθέντας αὐτοὺς εἰς ταὐτὸ συμμῖξαι τὰ περιόντα τῶν σιτίων, καὶ μίαν χύτραν κοινὴν ἑψήσαντας συνεστιαθῆναι, καὶ συγκαταφαγεῖν ἀλλήλοις. Votum Theſei memorat Scholiaſtes Ariſtophanis *ad Equites*: Τοῖς δὲ Πυανεψίοις φασὶ [illegible] Ἀπόλλωνι [illegible] ἑορτάζειν [illegible]. Quæ totidem verbis à *Suida* proferuntur; brevius autem ab *Euſt. in Il. χ. Caſaubonus. Nic. Lloyd.*

PYANEPSION, Græcè Πυανεψιών, menſis apud Athenienſes nomen, noſtro Novembri reſpondens, quô celebrabantur *Pyanepſia*, feſtum præſementicium Apollini ſacrum die 7. menſis. Vide in hac voce, & infrà ubi de Satione. No-

men à voce κύαμος, pro qua πύαμος Veteres dixêre, i. e. *faba*. Eâdem die ejuſdem menſis Oſchophoria celebrabantur, *cum fructus Autumnales colligimus*. Eſt autem ὄσχη *palmes uvas appenſas habens*. Heſych. Diverſa Marſhamo nomina ejuſdem feſti, à Theſeo inſtituti, in quo & *palmites geſtabant* & *pultem coquebant*. Vide eum *Can. Chron. Sec. XVIII.*

PYCNUS, fluv. Cretæ, *Ptolem.*

PYCTACIUM, vide ſupra paſſim, inprimis in vocibus *Peria*, *Pyctacium*, *Pittacium*.

PYDARA, Gyſius *Aqua dulce*, fluv. Thraciæ, inter Byzantium & Selymbriam. Vide *Athyras*.

PYDES, urbs & fluv. Piſidiæ, *Steph.*

PYDNA, Macedoniæ oppid. *Ptolem. Chitro* Sophiano, adhuc urbs ampla, prope oſtia Aliacmonis, & Sinum Thermaicum, 50 mill. paſſ. à Theſſalonica in Meridiem.

PYELUS, Græc. πύελος, pila annuli, quæ è Græco nomen habet. Vide ſupra apud Arrian. *l. 6.* ἐν μέσῳ δὲ τῆς κλίνης ἡ πύελος ἔκειτο ἡ τὸ σῶμα τοῦ Κύρου ἔχουσα, ubi de ſepulchro Cyri, *In medio autem lecti pyelus erat, cadaver Cyri continens*: Interpretes exponitur *urna*. Sed urna propriè erat, in qua cineres & reliquiæ corporum combuſtorum reponebantur, Græci κάλπη, & ὑδρία & ὑδρίον: at Perſæ cadavera ſua non cremabant. Hinc corpus Cyri in illa πυέλῳ, quam magnum fuit ac longum, jacuit. Curtius *ſolium* vertit. *l. 10. c. 10.* Et certè πύελος propriè *ſolium* eſt, ſed & *alveum* ſignificat, in quem lotum deſcendebant. Præterea verò vox hæc Græcis denotavit vas lapideum vel ligneum, in quo mortuorum cadavera ponebantur, quod aliàs σορὸς & λάρναξ. Unde *ſarcophagum* vel *arcam* reddere mavult Salmaſius, quæ alvei figuram exprimebat. Vide in vocibus *Arca*, *Sarcophagus*, *Solium*, & plura hanc in rem, apud prælaudatum Salmaſ. *ad Solin. p.* 1204.

PYENIS, urbs Colchorum, *Steph.*

PYGARGUS, Græcè πύγαργος, aquilæ genus eſt; *à candidante cauda* ſic dictæ, cujus meminêre Ariſtoteles, *Hiſt. Anim.* Plin. *l. 10. c. 3.* *Heſychius*, *Suidas*. Sed & inter damarum aut caprearum genera. Sic Herodoti, *l. 4.* inter animalia, quæ habent paſtorales Afri, recenſentur, πύγαργοι, καὶ ζορκάδες καὶ βουβάλιες, *pygargi & capreæ & bubali*. Ælianus, *Hiſtor. Animal. l. 7. c. 19.* Ἄτολμα δὲ ζῶα ... πύγαργοι, *Timida autem animalia ſunt leporis & cervi & caprea & pygargi*. Plin. *l. 8. c. 53.* ut capras probet in plures ſimilitudines transfigurari, *Sunt capreæ*, inquit, *ſunt rupicapræ*, *ſunt ibices* ——— *ſunt & oryges* ——— *ſunt & damæ & pygargi & ſtrepſicerotes multaque alia haud diſſimilia. Sed illa Alpes, hæc tranſmarini ſitus mittunt*, i. e. Numidia & Africa. Juvenalis quoque, *Sat. 11. v. 138.*

Sumitur cum magno lepus, atque aper, & pygargus.

Ad quem locum Scholiaſtes vetus. *Pygargus fera eſt ſpecie cervi, quæ retriores partes albas habet. Ideò & pygargus Græcè dictus eſt.* Aponius item *in Canticum*, *l. 4.* capreas cum pygargis confundens, *Caprearum poſterior pars candorem demonſtrat.* Et Bellonius, *Obſervation. l. 2. c. 51.* in gazellæ Arabicæ deſcript. *Nates ut in dama albeſcunt.* Alias hujus animalis rara apud Veteres mentio, niſi quòd Deuter. *c. 14. v. 5.* πύγαργος, in Græca Verſione, & in Vulgata *pygargus* legitur pro Hebræo דישן *diſon*. Non tamen ab *albo colore*, ſed à *cinere* דשן dicitur, & cinis ad nigrum vergit potiùs. Virg. *Æn. l. 4. v. 633.*

Namque ſuam patria antiqua cinis ater habebat.

Sed poteſt idem animal eſſe πύγαργος, i. e. *natibus album* & alibi cinereum; quomodo *Pygargus* definitur à Bellonio, quamvis ſub *tragelaphi* nomine: *Tragelaphus*, inquit, *quoad pilos ibicem refert, ſed barbâ caret. Cornua ei capriniis ſimilia, ſed aliquando retorta, ſicut arieti* ——— *Crura ejus albicant, ovillis ſimilia. Cauda nigra, coxæ ſub cauda albæ ſunt. Pili armorum & pectoris, longi & nigri ſunt, cum duabus maculis cinereis utrinque ad ilia.* A quibus *cinereis maculis* Hebræis *diſon* dici potuit, quaſi σποδιαῖος aut σποδοειδής, quomodo *ab albis natibus*, Græcis πύγαργος, vide quæ de voce hac Hebr. *Diſon* commentatur Sam. Bochart. *Hieroz. Part. poſter. l. 3. c. 20.*

PYGELA, urbs Ioniæ, *Steph.* & Polyæno, *l. 7. in Mauſolo, c. 23. Comm. 2.* Epheſiorum habet Etymologiam. Πύγελα vocat Strabo, *l. 14.* Pomponius & Plinius ſcribunt per Φ & nomen ἀπὸ τῆς φυγῆς ducunt: Melæ verba ſunt, *l. 1. c. 17.* *Ibi à fugitivis, ut ajunt, condita (nomen fama annuit) Phygela.* Plinii, *l. 5. c. 29.* *Juxta fugitivis conditum (uti nomen indicio eſt) Phygela.* Locus ubi fretum trajicitur, quò in Cretam itur. Vide *Phygela*. Ibi Dianæ templum, opus Agamemnonis, *Strab.*

PYGMACHI, Græcè πυγμάχοι, apud Theocritum in Ἡρακλίσκῳ,

——————— ἄς οἱ γνῶθι πρωτεύοντες
Πυγμάχοι.

Pancratiaſtæ ſunt, qui hanc artem habebant ut vincerent velut in terram cadentes ac reſupinantes ſeſe; cùm Pugiles non niſi ſtantes ac recti certamen peragerent. Vocat autem illos πυγμάχους: & παλαίσματα ſimul illis tribuit, quia ex pugillatu & lucta compoſitum genus agonis illud erat, quod & παγκράτιον inde dicebatur. Forſan & apud illum παμμάχοι meliùs legeretur, ita enim & *Pollux* Pancratiaſtas vocat. Vide Salmaſ. *ad Solin. p. 290.* & ſuprà, ubi de *Pancratio*. Alii erant *Pygmaces* ſeu πυκτομάχοι, genus medium inter Græcorum pugiles & Romanos gladiatores, de quibus vide Scribonium Largum *c. 23. mem. 101.* & Caſaubon. ad *Sueton. Aug. c. 45.* & *Calig. c. 26.* Damnatorum εἰς τὸ πυγμῆς μονομαχεῖν mentionem habes non ſemel, apud *Euſebium*.

PYGMÆI, populi in extremis Indiæ montibus habitantes (Plin. *l. 6. c. 19.*) ſalubri cœlô ſemperque vernante fruentes, ternos dodrantes non excedentes: Sunt qui nomen eos habere volunt ἀπὸ τῆς πυγμῆς, i. e. *pugno*, contra rationem, cum ἀπὸ τοῦ πήχεος, i. e. *cubito*, originatio deducenda ſit. Πυγμαῖοι ergo erunt, quaſi πηχυαῖοι, quippe *cubitales*. Hinc & *Spithamæi* dicuntur, quod ternas *ſpithamas* longitudine non ſuperant. Etymon hoc approbatur ab Euſtathio, *in principio Il. γ.* & ab Auguſtin. *de Civ. Dei*, *l. 16.* Hieronymus verò aliter *in c. 27. Ezech.* *Sed Pygmæi* (inquit) *i. e. bellatores, & ad bella promptiſſimi, ἀπὸ τῆς πυγμῆς, quæ Græcè ſermone in certamen vertitur.* Diverſis locis ad ſcriptoribus collocantur. In extremo Septentrione reperiri, quidam aſſerunt: Paulus Jovius ultra Lappones, in regione, quæ inter Corum & Aquilonem, perpetuâ opprimatur caligine. *L. de Leg. Moſcovit.* hoſque Olaus M. Screlingeros, i. e. Cubitales appellat: quæ opinio a Samojedis alteriſque populis, intra circulum Polarem Arcticum viventibus, videtur tracta. His enim inconcinnum ſæpè & quaſi in nodum contortum corpus eſt, quod legitimâ ſtatura ſuâ, tres cubitos vix excedat. unde more ſolitô in cubitalem brevitatem contracti Pygmæi hi extiterunt. Becmann. *Hiſt. Orbis terr. Geogr. & Civil.* Plinius, *ubi ſupra*, inter Indiæ gentes recenſet. Pomponius, *l. 3. c. 8.* ponit in ea Arabiæ parte, quæ ultra ſinum Arabicum in Æthiopiam vergit. Ibidem uſque eoque collocare videtur *Ptolemæus*, ſuper *Nubæ* intellexerit Pygmæos, uti *ſuſpicatus Νοῦβαι Πυγμαῖοι*, nec enim de aliis, quam de his accipi poſſit locus iſte Heſychii. Ariſtotel. *l. 8. de Hiſtor. Animal.* eos ad fontes Nili tradūcit. Verba ejus ſic concipiuntur in libris manu exaratis: ... τὸν Αἰγύπτον, ὅθεν ὁ Νεῖλος ῥεῖ, ... τοὺς Πυγμαίους ... οὐ γάρ ἐστι τοῦτο μῦθος. Quòd narratiunculæ huic fidem adſtruere Philoſophorum ſummus, id concoquere non potuit, quiſquis vulgatæ lectionis auctor fuit, ac propterea verba illa de pugna Pygmæorum cum gruibus ſuô modô reformavit. Quamvis autem fabella hæc excuſſa ſit à Græculis, fingendi, & fabulandi ſemper cupidis, ratio tamen, quamobrem hoc in tractu Pygmæos collocârint veteres, hanc fuiſſe putat Clariſſ. Voſſius, quod Troglodytarum & Æthiopum multi eſſent κολοβοὶ ſive recurti. Hinc tot Coloborum gentes in Æthiopia. Idem verò Ariſtoteli & aliis nonnullis νάνοι, & Pygmæus, ſive nanus. Κολοβὸς enim, *l. 2. de Generat. Anim.* circa finem & alibi, vocat non illos tantum, qui unô aliquô membrô eſſent mutilati, ſed eos etiam, quorum univerſæ corporis partes in utero matris oblæſæ, & juſtô eſſent breviores. Strabo, *l. 17.* iiſdem in locis creditos quidem, ſed confictos exiſtimat, ſumptâ inde fictionis occaſione, quòd in Æthiopia inter alia omnia ferè animalia exigua naſci compertum ſit. Contra Philoſtratus, *l. 3.* ſub terra eoſdem ponens, loca incolere ſcribit ſupra fluv. Gangem. cui cum Ariſtotele convenit in eo, quod ſpecus habitari dicit ab illis. Solin. *c. 16.* in Thraciæ deſcriptione, ad Geraniam urb. juxta Strymonem & Hæmum creditos fuiſſe Pygmæos, & à gruibus pulſos ait. Vide Plin. *l. 4. c. 11.* Horum mulieres quintô annô pariunt, & ſeneſcunt octavô: *Fama eſt* (inquit Plinius) *inſidentes arietum, caprarumque dorſis, armatos ſagittis veris tempore, univerſo agmine ad mare deſcendere, & ova pulloſque gruum conſumere, ternis expeditionem eam menſibus confici, aliter futuris gregibus non reſiſti. Caſas eorum lutô, pennisque & ovorum putaminibus conſtrui.* Stephanus eos ſic dictos ſcribit, à *Pygmæo* Doriſſio, Epaphi nepote. Qualia autem ſint eorum corpora, eleganti ſimilitudine docet Ariſtotel. *ubi ſupra*: ... τοῖς Πυγμαίοις. Fruſtra quærunt viri eruditi (inquit Voſſius) quænam ſint illæ tabernarum picturæ, quæ effigiem hujuſmodi Pygmæorum exhibeant. Scribendum: οἱ ἐπὶ καμπύλας γραφόμενοι, vel, ſi mavis, καμπυλίας, idem ſignificante vocabulô. Tales nempe ſunt Pygmæi, quales videntur eſſe imagines, quæ in curvis & ſinuoſis tabulis repræſentantur. Hinc rectè *curvatum* dixit Propert. *l. 4. El. 9. v. 13.*

Nanus & ipſe ſuos breviter curvatus in artus,
Jactabat truncas ad cava buxa manus.

De pugna Pygmæorum cum gruibus paſſim poetæ. Homerus. *Il. 3. v. 2.*

Ἠΰτε περ κλαγγὴ γεράνων πέλει οὐρανόθι πρό,
Αἵ τ' ἐπεὶ οὖν χειμῶνα φύγον, καὶ ἀθέσφατον ὄμβρον,
Κλαγγῇ ταί γε πέτονται ἐπ' Ὠκεανοῖο ῥοάων,
Ἀνδράσι Πυγμαίοισι φόνον καὶ κῆρα φέρουσαι.

Oppianus, *Halieuticon l. 1.*

[illegible]

Juvenal. *Sat. 13. v. 167. ſ.*

Ad ſubitas Thracum volucres, nubemque ſonoram
Pygmæus parvis currit bellator in armis.
Mox impar hoſti, raptuſque per aera curvis
Unguibus à ſævâ fertur grue. Si videas hoc
Gentibus in noſtris riſu quatiere: ſed illic,
Quanquam eadem aſſiduè ſpectentur prælia, ridet
Nemo, ubi tota cohors pede non eſt altior uno.

Hinc *Pygmæa*. Ovid. *l. 6. Faſt. v. 176.*

Nec quæ Pygmæo ſanguine gaudet avis.

I. e. *grus*. Juvenal. *Sat. 6. v. 505.*

——— *Breviorque videtur*
Virgine Pygmæâ, nullis adjuta cothurnis,
Et levis erectâ conſurgit ad oſcula plantâ.

A Py-

A Pygmæorum parvitate deſumptum Proverb. *Pygmæorum artubus Coloſſo adaptare*, apud Philoſtr. *in Nerone*, & Euſtath. *in Odyſſ. Nic. Lloydius.*

PYGMALION, Beli, alii habent, Magdenis, vel Mettinæi, Tyriorum Regis fil. patri ſucceſſit, frater Didûs. quæ, cùm regnare deberet, ſpretâ à ſolidum. Sichcarbæ, quem Virgilius Sichæum nominat, viro opulentiſſimo, nupſit. Quâ auditô frater, cùm ardentiſſimâ auri cupiditate flagraret, ad Sichæi patruelis ſui, & ſororis ſuæ viri opes animum adjecit; illumque ſpe potiundi auri, ante aras dolô interemit. Cujus cædis cùm in ſomniis à mariti umbrâ certior facta eſſet Dido, clam ſublatis theſauris, fugæque comitibus aſſumptis, naves conſcendit, & in Africam appulſa, primùm Byrſam, deinde Carthaginem condidit. Virg. *Æn. l.* 1. *v.* 350.

——— Sed regna Tyri germanus habebat
Pygmalion, ſcelere ante alios immanior omnes,
Quos inter medius venit furor; ille Sichæum
Impius ante aras, atque auri cæcus amore
Clam ferrô incautum ſuperat. ———

Idem, *ibidem v.* 367.

——— Portantur avari
Pygmalionis opes pelagô. ———

Hinc *Pygmalioneus*. Silius. *l.* 1. *v.* 21.

Pygmalioneis quondam per cærula terris
Pollentem fugiens fraterni crimine regnum
Fatali Dido Libyes appellitur oræ.

Vide Appianum *in Punicis*. Obiit Pygmalion, an. ætat. 56. regni 47. ſtatuæ amore, ob muliebris ſexus odium, punitus. Joſeph. *l.* 1. *contr. Appion.* Juſtin. *l.* 18. *c.* 4. *Pygmalion* (inquit Bochart. *l.* 1. *Chanaan, c.* 3.) eſt, פעמאליון *Pugmelion*, i. e. *quies ab altiſſimo*. Deo ſcil. unô verbô *Hawelion* ut Ebræis eſt עליון, & *Elion* Deus Phœnicum, ut ex *Sanchoniathone* patet. *Nic. Lloyd.* Ejus tempore, in Juda regnavêre Joramus, Ahazias, Athalia, Joas. Atque hic deſinit Menander Epheſius, cujus illuſtre *Fragmentum de Regibus Tyri* ſervavit nobis Joſephus *contra Apionem*, *l.* 1. Sic ab initio Hiromi, Abibali fil. à quo orditur, ad exitum Pygmalionis, colliguntur anni 177. & menſes 8. Cœpit autem regnare *Pygmalion* annô Templi 120. illius ſoror in Africam fugiens Carthaginem condidit, ſexenniô an ſeptenniô poſt: unde commentum Virgilii patet. *Æn. l.* 4. cùm Æneas diu antè vixerit. Poſt *Pygmalionem*, deſiderantur aliquot Reges, per annos 136, uſque ad Ithobalum II. quem vide, & plura hanc in rem apud Joh. Marshamum Equitem Angl. *Canone Chron. paſſim.*

PYGMALION, Cilicis fil. qui ex eburnea ſtatua Veneris benefició in puellam transformata, Paphum ſuſcepit, Paphi Cypri urbis conditorem. Ovid. *l.* 3. *Met.* Videtur eſſe idem cum priori. Vide Bochart. *Geogr. p.* 330.

PYLACÆUM, Phrygiæ urbs, *Ptol.*

PYLADES, Strophii Phocenſis fil. indiſſolubili amicitiæ vinculô cum Oreſte conjunctus. Nam cùm Clytemneſtra, ab Ægyſtho adultero adjuta, Agamemnonem occidiſſet, Strophius Oreſtem adhuc puerum certiſſimæ neci ſubduxit, & in regno ſuo unà cum Pylade educavit. Poſteaque cùm Oreſtes, gratiâ vindicandæ paternæ mortis, matrem peremiſſet, eamque ob rem in furorem verſus eſſet, Pyladem perpetuum omnium ſuarum profectionum comitem habuit, & ſocium periculorum: tantâque ſeſe mutui amoris vehementiâ ſunt proſecuti, ut alter pro altero mori non recuſaret. Ovid. *Pont. l.* 3. *El.* 3. *v.* 45.

Adfuit inſano juvenis Phoceus Oreſti.

Idem ibidem, *eleg.* 6. *v.* 25.

Non ita vixerunt Strophiô atque Agamemnone nati.

Martialis, *l.* 6. *Epigr.* 11. *v.* 9.

Ut præſtem Pyladen, aliquis mihi præſtet Oreſtem.

Nic. Lloyd.

PYLADES, Pantomimus celebris, primus ſaltationis Artem, à Tragœdia & Comœdia ſeparatam in ſcenam Latinam introduxit, eamque ex tribus ſaltationibus compoſitam, Tragicâ, Comicâ & Satyricâ excoluit expolivitque, ac *Italicam* vocavit, quòd Romæ primum ſpecimen ejus in Latino Theatro ediderit; Natione enim ipſe Cilix fuit, ut *Suidas* docet. Ejus ἀντίτεχνος Bathyllus fuit Alexandrinus, quem proin primum inventorem hujus ſaltationis *Athenæus* facit, meliùs *Ariſtonicô* ad utrumque id laudis referente, apud *Eund.* Namque primi hi Pantomimos à Tragœdia & Comœdia ſeparatos in Orcheſtra oſtenderunt, licèt non iiſdem argumentis ambo claruerint; In Tragœdia enim & tragicis argumentis ſaltandis primas *Pylades* obtinebat: in Comœdia & Comicorum argumentorum deſaltatione principatum ſibi vindicabat Bathyllus. Nec obſtat, quòd Italica ſaltatio, cujus auctores memorantur ambo, ex triplici ſaltationis genere, conſtaret, ut dictum: namque non ita ex omnibus mixta erat, ut confunderentur & ex tribus una fieret ſpecies. Sed quum omnia Tragœdiarum Comœdiarumque & Satyrorum argumenta prima ſaltare inſtituiſſent, Tragœdias, ſecundùm tragicæ ſaltationis leges; Comœdias verò, juxta Comicæ ſaltationis inſtituta, deſaltabant. Unde inter ipſos Auctores & Inventores artis facta divida eſt, & in diverſo ſaltationis genere contraria quoque factio inſtituta, quam ad diſcipulos ſuos & artificii per longam ſeriem ſucceſſores uterque transmiſerunt. Et quidem de Bathyllea ſaltatione diximus ſuprà, *Pyladea* verò ſaltatio, gravis erat, ſeria, faſtuoſa, ſuperciliosa & affectuum plena ac Tragica tota. Ejus argumenta antiquorum Poetarum Tragœdiæ, Deorum Heroumque facta: perſonæ, ut in Tragœdia, dii, duces, heroës & Reges. Athenæus illi tribuit τὸ ὀγκῶδες, τὸ παθητικὸν καὶ τὸ πολυπρόσωπον, quod & Plutarchus facit *Sympoſ. Problem. l.* 7. *c.* 7. Unde ſaltationes Bathylleæ concitatiores erant Pyladeis, ut quæ nihil haberent, moram generantia. Cujus rei exemplum illuſtre hoc eſt. Hylas, Pyladis hujus diſcipulus, cum canticum quoddam ſaltaret, cujus clauſula erat, τὸν μέγαν Ἀγαμέμνονα, *magnum Agamemnonem*: ſublimem ingentemque ſe faciebat, ut verba illa cantici exprimeret. Non tulit id Pylades atque ut ejus errorem caſtigaret, exclamavit è cavea, Σὺ μακρὸν, οὐ μέγαν ποιεῖς, *Tu longum, non magnum facis*. Tunc populô cogente, ut idem canticum ſaltaret, cum ad eum locum perveniſſet, quem reprehenderat, expreſſit Agamemnonem cogitantem; quod nihil magis conveniret magno Duci, quam pro omnibus cogitare. Quæ μίμησις Ducis cogitantis nihilum habebat πάθος, ſed multum etiam moræ. Porrò hiſtriones Bathyllæi nudum aliquod ſimplexque & ſiccum ὑπόκρισμα deſaltabant, Panis, aut Echus, aut Satyri nimirum, hinc unica ferè perſona ſolam ſaltabat. At *Pyladis* plura aliquando in uno argumento ὑποκρίσματα ſaltabant ſicque multiplex & multiformis illorum fuit ſaltatio. Et quum Poetarum antiquorum tragœdiis ſaltandis operam darent, in una eademque ὑποθέσει plures plerumque perſonas unus & idem hiſtrio ſuſtinebat: quæ cauſa, quod πολυπρόσωπος hæc ſaltatio dicta eſt. Hujus autem Pyladis, ut jam tanui, omnes ſucceſſores, *Pyladæ* quoque dicti, idem etiam ſaltationis genus excoluêre, ſicut Bathylli ſucceſſores, *Bathylli* ſimiliter appellati, Bathylleam ſaltationem exercuêre: ſemperque in Tragœdiis Pyladæ, in Comœdiis Bathylli operam ſuam artemque collocaverunt. Mediolanenſis Lapis,

THEOCRITO
AUGG. LIB.
PYLADI
PANTOMIMO
HONORATO
A SPLENDIDISSIMIS
CIVITATIS ITALIÆ
ORNAMENTIS
DECURIONALIB. ORNA.
GREX
ROMANUS
OB MERITA EJUS
TIT. MEMORÆ
POSUIT.

In quo à ſiniſtro latere viriliſ eſt effigies palliata, quæ ſupra ſe pud adſcriptum habet, JONA: ad dextrum alia effigies chlamydata, quæ ſiniſtrâ manu lanceam gerit, dextrâ perſonam ſive larvam attollit, cum tit. TROADAS, & ſupra illam, SUI TEMPORIS PRIMUS. Quibus ſignificatur, Pyladem illum pantomimum, in his duabus Euripidis tragœdiis ſaltandis, *Ione* & *Troadibus*, cùm alios omnes æmulos viciſſe, tum ſeipſum ſuperâſſe & ſui temporis fuiſſe primum. Sic *Pyladæ Pantomimi Hieronicæ* meminit alia Inſcr. *Pyladis* quoque, Hiſtrionis celebris, ſub Marco Imperatore meminit Capitolin. in *vita* hujus Imperator. *c.* 23. &c. A *Pylade* verò primo comeſſationem Bacchis & Satyris bacchantibus ſaltatam, maxime commendant & celebrant illius ætatis Poetæ, vel quòd eam primùm omnium hypotheſin in Latino theatro ſaltaverit, vel quòd in ea deſaltanda ars illius maxime emicuerit. Vide Antipatri Theſſalonicenſis, qui *Pyladem* ſaltantem vidit & Boethi Elegiographi *Epigrammata* hac de re, apud Salmaſium, *ad Vopiſc. in Carino*, *c.* 19. Idem primus fiſtulas & chorum ſibi ſaltanti ut præcinerent curavit: Nam ante illud ſine fiſtulis & choro Pantomimi ſaltabant, ſolo adhibitô pueri canentis & tibicinis concentu. Unde ab Auguſto interrogatus, quid ſaltationi contuliſſet, reſpondit,

Αὐλῶν συρίγγων τ' ἐνοπήν, ἐνοπήν τ' ἀνθρώπων &c.

Vide Lucianum *de Pantomimi forma & alibi*. ubi addit etiam citharas, cymbalorum crepitum, & ποδὸς κτύπον, de quo vide ſupra in voce *Crupezia*, & plura hanc in rem apud Salmaſ. *d. l.* ut & in voce *Bathyllus*.

PYLÆ, quæ & *Pſeudopylæ*, Inſul. Sinus Arabici, ante portum Iſidis, in regione Troglodytarum. Plin. *l.* 6. *c.* 29.

PYLÆ, locus Arcadiæ. *Steph.* Eſt & urbs Cappadociæ *Evagrio*. Item montes Æthiopiæ ſub Ægypto. *Ptolem.* Hodie *Amara* dicti, ubi recentiores ſcribunt Prete Joannis filios à præſidibus cuſtodiri.

PYLÆ, oppid. Aſiæ, in Cappadociæ Ciliciæque confinio inter Halym fluv. & Taurum montem. *Tauri Pylæ* Cicer. *l.* 5. *Attic. Ep.* 20. *Ciliciæ pylæ* Diodor. Sic.

PYLÆ Ciliciæ, inter Ciliciam & Syriam, hinc & *Syriacæ*, inter quas Cherſus fluv. Vide *Porta Amanæ*.

PYLÆ Geticæ, Hung. *Vaſcapu*, Germanic. *Eyſenthor*, ex Daciæ Ripenſi in Tranſylvan. ducunt.

PYLÆ Perſidis, Arrian. *Suſidis* Curtio, *l.* 5. *c.* 3. per quas in Perſidem itur ex regione Suſiana.

PYLÆ Rauricæ, vide *Porta Raurica*.

PYLÆA, oppid. fuit Trachiniæ, ad Oetam montem, apud Thermopylas. Unde *Sinus Pylaicus* Strab. qui & *Oetæus*. Erat & *Pylaicus conventus* Pylis: i. e. Thermopylis, 12. civitatum, *Strab. l.* 9.

PYLÆMENES, dux Paphlagonum, unus ex iis, qui venerant in auxilium Trojanorum, atque in bello à Menelao interfectus eſt. Homerus. Dictys Cretenſis illum Paphlagoniæ Regem, Meliô patre natum, & non alienum à ſanguine Priamidarum fuiſſe, quippe ab Agenore genus ſuum repetentem, dicit. Quidquid ejus ſit, ab hoc certè Duce ſequentes Paphlagoniæ Reges nomen traxêre, quorum complures, hujus nominis fuiſſe, ex Juſtino, *l.* 37. *c.* 4. liquet: unde ipſa Paphlagonia *Pylæmenia* dicta, Plin. *l.* 5. *c.* 2. Inter eos celebris inprimis *Pylæmenes* fuit,

fuit, cognomine Εὐεργέτης, qui Romanis contra Ariſtonicum, cum Regibus aliis, copias adduxit. Ultimus item Pylæmenes cognomine Φιλορωμαῖος, cui victo Mithridate regnum reddidêre Romani; quò mortuò, provinciis Paphlagoniam impoſita eſt, Sextus Rufus in Breviar. c. 11. Prioris memoriam ſervat nummus æreus rariſſimus, in Muſæo Fæſchiano Baſileæ, in cujus parte una caduceus viſitur, cum adjectis in medio pinois & Inſcr. ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΠΥΛΑΙΜΕΝΟΥ ΕΥΕΡΓΕΤΟΥ: alteri, bovis caput. Vide de eo Sebaſtiani Fæſchii JCti Epiſtolam ad Teb. Hollanderum, Baſil. editam A. C. 1680.

PYLÆUS, Leſbi mons. Strabo.

PYLAGORA, Ceres dicta eſt, quod Pylagoræ, i. e. legati, quos civitates Græciæ bis annô ad concilium Amphictyonum mittebant, de maximis rebus conſulturos, prius ἐν πύλαις, i. e. ante portas huic Deæ rem divinam religioſiſſimè facere conſuevíſſent.

PYLAGORÆ, Græcè πυλαγόροι apud Heſychium, Amphictyones ſunt, qui Communi Græciæ concilio, ut Juſtinus vocat l. 8. c. 1. præſidebant; quòd ad Pylas, quæ Delphis erant juxta Apollinis fanum, conveniebant, ſic dicti. Eligebantur a populis, qui id jus habebant, bini aut terni, pro cujuſque potentia & magnitudine; a nonnullis etiam ſinguli tantùm. coibantque quotannis bis, initiò veris & auctumni, temporibus ſcil. ſtatis; ſed & extra ordinem, quoties res poſcebat. Scopus Concilii erat, ut eſſet ſupremum Græcæ gentis tribunal, ad judicandas & definiendas publicas lites, inter civitates & populos coortas: tantaque ei auctoritas, ut raró Sententiæ ab eo latæ irritæ redderentur, aut contra non parentes exequutione deſtituerentur; ſæpe etiam gravis belli vi & concuſſione multorum populorum, judicata ad finem perducerentur, Ubbo Emmius ad Juſtin. d. l. Vide & voce Amphictyon, it. Hieromnemon.

PYLARTES, vir Trojanus, ab Ajace in bello interfectus. Homer. Iliad. 11.

PYLENE, Ætoliæ oppid. Hom. Il. 2. Ejus meminit Papinius, Theb. l. 8. v. 483.

Nunc tumida Calydonis opes, nunc torva Pylenes
Agmina. ——————

Idem, Theb. l. 4. v. 102.

—————— *Senſit ſcopuloſa Pylene.*

PYLEO, apud Lacones, corona dicta eſt, quâ Junonem illi coronare ſolebant, Athen. l. 15. Aliis quælibet puellaris corona, ut ex Alemane patet, apud eundem,

Καί τοι εὔχομαι φέροισα τόνδ' ἑλιχρύ-
σω πυλεῶνα κἠράτω κυπαίρω.
Puellam opto quæ afferat ex elichry-
ſo pyleonem & immortali cypero.

Et verò Heſychius πυλεὼν interpretatur ςέφανον. Car. Paſchal. Coronar. l. 4. c. 2.

PYLLEON, Theſſaliæ urbs. Liv. l. 42. c. 40.

PYLORA, Perſidis inſul. Arrianus.

PYLOROS, Cretæ mediterraneæ urbs. Plin. l. 4. c. 12.

PYLUM, Urbs Macedoniæ circa Illyridis fines videtur, apud Strabon.

PYLUS. Tres olim fuêre Pyli, juxta adagium apud Ariſtoph. quod etiam Plutarchus refert,

Ἔστι Πύλος πρὸ Πύλοιο, Πύλος γε μέν ἐστι καὶ ἄλλος.

(In eos dictum, qui ſupra alios gloriantur, quaſi doctiores, aut fortiores, aut alia in re præſtantiores.) Meſſeniæ erat una, hodie Navarino; urbs culta & permunita, ac emporium celebre, cum portu capaci, in Peloponneſo, in tractu Belvedere, ſub Turcis. Altera Arcadiæ, tertia verò hodieque Pilos, Elidis, ſita inter Penei & Selleentis oſtia. Omnes tres Neſtorem ſibi vindicabant, quarum ultima Eliaca dicta eſt, Brittio; eſtque ad Peneum fluv. vix 5. mill. paſſ. ab ejus oſtio, & ab ora maris Ionii, 12. ab Elide in Occaſum; Neſtori autem novem parebant urbes juxta Homerum, quas omnes ordine in Bœotia recenſet. Harum verò caput erat ipſa Pylos, atque inde Enneapolis vocabatur. Huc quoque refer novem ſedilia in litore Pylio extructa, apud Homer. initiò l. 3. Od. Quæ ita interpretatur Euſtathius: Οἱ δὲ παλαιοὶ φασὶν ἐννέα Πυλίους ἕδρας εἶναι διὰ τὸ καὶ πόλεις τοσαύτας ὑπὸ ἐξουσίαν εἶναι τῷ Νέστορι. Inepti verò ſunt, qui Neſtorem tribus illis Pylis præfuiſſe credunt: Hoc enim qui potuit fieri, aut cur controverſia fuiſſet, quam Pylum intellexiſſet Homerus? Itaque verum eſt, urbes Neſtori ſubjectas, fuiſſe illas novem, quas ordine Homerus recenſuit. Porrò ab iſtis 3. Pylis dicta eſt regio Triphylia Iſ. Voſſ. in Mela l. 2. c. 3. Ovid. Ep. 1 Heroid. v. 63.

Nos Pylon, antiqui Neleïa Neſtoris arva
Miſimus: incerta eſt fama remiſſa Pylo.

Hinc Pylius. Idem Ponticorum l. 1. Ep. 4. v. 10.

Corde mihi Pylio Neſtore major eris.

Alius Poeta.

Sic pater in Pylios, Cumæos mater in annos
Vivat. ——————

Pylium mare, quod Meſſeniam juxta Pylum, alluit. Pylii populi qui Metapontum in Italia condidêre. Nic. Lloydius.

PYLUS, Inſula Peloponneſo vicina, quam in bello Peloponneſiaco Laches, Athenienſium dux occupârat, ibique caſtellum extruxerat, ex quo erumperet ad vaſtandam maritimam regionem Laconicam. Lacedæmonii hoc incommodum prohibere feſtinantes, navibus inſulam ingreſſi, ſeptingentos milites caſtello impoſuerunt. Quo compertò, Athenienſes magnum exercitum contra hoc præſidium, duce Cleone, miſerunt. Qui poſt diuturnam obſidionem ad deditionem compulit captoſque Athenas miſit, Vide quoque Scholia in Equites Ariſtoph. p. 291.

PYNDIS, Æthiopiæ ſub Ægypto oppid. Plin. l. 6. c. 29.

PYRA, pars Œtæ, ad Sinum Maliacum, ubi helleborum naſcitur, Plin. l. 3. c. 5. Theophr. & Herculis corpus concrematum, Liv. l. 36. c. 30. Non longè à Pyrrha Inſul. Strab. unà cum Deucalione Inſul. & Pyrrha promontor. idem forte cum Pyra.

PYRA, rogus, buſtum, Servio ſic diſtinguuntur, ut Pyra ſit lignorum congeries, Rogus dicatur, cùm ardere cœperit; Buſtum verò jam exuſtum vocetur, quaſi bene uſtum. Vide Roſin. Antiqq. Rom. l. 8. c. 6. ut & hic paſſim, inprimis ubi de Cadaverum cura, Cremandi ritu &c. item, voce Rogus, & Strabo. Addo ſaltem, Veteres, quo quis ditior opibus, dignitate celſior, virtutibus præſtantior, hôc illi pyram celſiorem ſolitam erigi. Virg. l. 4. Æn. v. 685. de Pyra Didûs:

—————— *Sic fata gradus evaſerat altos.*

Ubi Servius, Rogi pro qualitate fortunarum fiebant. Et lib. 6. v. 178. de Miſeni.

—————————— *aramque ſepulchri*
Congerere arboribus cœloque educere certant.

Ubi Donatus hoc factum ait: Ut robur & meritum viri ſic appareret. Vide quoque Dionyſium Halicarn. Antiqq. Rom. l. 11. ubi de Sicinii rogo &c.

PYRA Volema, Vide infrà Vola, & ſuprà plura voce Pira.

PYRACMON, unus ex Vulcani miniſtris, quorum operâ in fabricando utitur. Dictus ab igne & incude. Nam πῦρ Græci ignem, & ἄκμονα incudem vocant. Virg. l. 8. Æn. v. 425.

Brontesque Steropesque & nudus membra Pyracmon.

PYRACMOS, viri nomen a Cæneo interfecti. Ovid. l. 12. Met. v. 459.

Quinque neci Cæneus dederat, Styphelumque, Bromumque,
Antimachumque, Helimumque ſecuriferumque Pyracmon.

PYRÆ, Latii oppid. circa Minturnas, Plin. l. 3. c. 5. Nunc in ruinis.

PYRÆA, pars Theſſaliæ. Steph.

PYRÆCHMES, Rex Eubœæ. Ptol. in Parallelis: Πυραίχμης, βασιλεὺς Εὐβοέων ἐπολέμησε Βοιωτοῖς, ὃν Ἡρακλῆς, ἔτι νέος ὤν, ἐνίκησε. Πώλοις δὲ προσδήσας, καὶ εἰς δύο μέρη διελὼν τὸν Πυραίχμην ἀναιρεῖ ἔρριψεν· ὁ δὲ τόπος προσαγορεύεται Πῶλοι Πυραίχμου. κεῖται δὲ παρὰ ποταμὸν Ἡράκλειον, χρεμετισμὸν δὲ ἀναδίδωσι πινόμενον ἐκ τοῦ ὕδατος, ὡς ἐν τρίτῳ περὶ ποταμῶν.

PYRÆI, Dalmatiæ populi. Plin. l. 3. c. 22.

PYRÆUS Portus. Vide Piræus.

PYRALE, in Hiſtor. Alamann. Tom. II. Præſul in Pyrale Congregationis intravit, apud Dominic. Macrum in Hierolex. hypocauſtum eſt Conventuale, in quo Capitulum celebrabatur. In eo flagellum diſciplinarum appenſum, & columnam fuiſſe, ad quam cæderentur rei, annotat Ekkehardus Jun. de Caſibus S. Galli, c. 16. Ille ad columnam Pyralis ligatus acerrime tergis cæditur. Proxima eidem conclavia, Lavatorium & Scriptorium, idem memorat. c. 16.

PYRALLIS, animal pennatum, haud multo majus muſcis, in fornacibus ærariis Cypri. Plin. l. 11. c. 36. In Cypri ærariis fornacibus & medio ignium majoris muſcæ magnitudinis volat pennatum quadrupes: appellatur Pyrallis, à quibuſdam Pyrauſta. Idem de Caryſtiis σιδηρείοις ſeu ferrariis fornacibus, memorat Antigonus in Admirandis, c. 90. Quam ob cauſam Caryſtias aves eos appellat Solinus, c. 11. Caryſtos aquas calentes habet, Hellopias vocant: & Caryſtias aves, quæ flammas impunè involant. Ineptè. Volucres quidem de muſcis dixit Ammianus; ſed volucre dici poteſt, quidquid pinnatum eſt, etiam quadrupes; volucre namque τὸ πετεινὸν, quod volat. At avis eſt ὄρνις vel ὄρνεον: quô nomine muſcas nullus Græcorum inſignivit. Præterea, quòd ait, aves illas impunè flammas involare, ne id quidem ſatis rectè dictum. Imò non evolant impunè ab ignibus. Nam ut ſcribit Antigonus, τοῦ πυρὸς χωριζόμενα ἀποθνήσκει, ab igne ſeparata moriuntur. Plinius quoque, Quamdiu eſt in igne, vivit: cùm evaſit longiore paulo volatu, emoritur. Cujuſmodi animalium in igne ferrariarum officinarum naſcentium, meminit quoque Strabo, & πύραυστας appellat &c. Vide Salmaſ. ad Solin. p. 177.

PYRAMIDES, nihil aliud fuerant, quàm regum Ægyptiorum pecuniæ otioſa & ſtulta oſtentatio. Harum enim una à 360000. hominum 10. Annorum ſpatiô conſtructa traditur, tantâ impensâ, ut in alliis, cæpis & raphanis 1800. talenta fuerint inſumta, Plin. l. 36. c. 12. Sed & haſce moles faciendi cauſa à plerisque traditur, ne pecuniam ſucceſſoribus, aut æmulis inſidiantibus præberent. Plures in Ægypto paſſim extiterunt. Baudrando 20. ſunt, nullæ tamen clariores tribus illis, de quibus Mela ſcribit, l. 1. c. 9. quæ orbem implevere famâ, conſpicuæ undique adnavigantibus, ſitæ in parte Africæ, monte ſaxeô, ſterilique inter Memphin oppid. & Delta. Unde Martialis; Epigr. 1.

Barbara Pyramidum ſileat miracula Memphis.

Baudrando vix 2. leuc. à Cayro diſtant in Occaſum, ſuntque quadrifrontes. Earum major in rupe ſita habet baſin 693. pedum Anglic. ex utraque parte. Altitudo eadem, & ad ejus ſummum aſcenſus eſt per 207. gradus. Excitata fuit à Chemi ſeu Cheope Rege. Secunda vix 200. paſſibus abeſt à priori, ejuſdem altitudinis, ſed minoris circuitus, cùm ejus baſis ex utraque parte ſit 560. pedum Anglic. ſeu 625. pedum Romanorum. Tertia vix à ſecunda diſtans jactu lapidis, ſedet in tumulo. Latitudo ejus in utraque baſi 320. pedum Anglicor. ut & altitudo. Aliæ autem 17. multò minores ſunt, & à primis diſtant. Ex Joh. Greaves. Oxon. Acad. Prof. Sunt autem turres, inquit Solinus, c. 35. faſtigiatæ ultra excelſitatem omnem, quæ manu fieri poſſit. Sub his Ægyptiorum Reges ſepulti fuerunt. Sunt autem propriè Pyramides, moles Geometricâ ratione conſtructæ in modum flammæ (ἀπὸ τοῦ πυρός) ut à lato videlicet in acutum tendant. Amm. Marcellin. l. 22. Pyramides ad miracula ſeptem pro-

provecta, quarum diuturnas ſurgendi difficultates ſcriptor Herodotus docet, ultra omnem omninò altitudinem, qua humanis manibus confici poteſt, erecta ſunt turres ab imo latiſſimæ, in ſummitates acutiſſimas deſinentes. Quæ figura apud Geometras idèo ſic appellatur, quod ad ignis ſpeciem τοῦ πυρὸς, ut nos dicimus, extenuatur in conum: quarum magnitudo, quoniam in celſitudinem nimiam ſcandens gracileſcit paulatim, umbras quoque mechanicâ ratione conſumit. Aliqui dictas volunt ἀπὸ τῶν πυρῶν, h. e. *à tritico*, quòd illic per regem collectò, magna annonæ caritas per Ægyptum ſecuta eſt. Docet id Stephanus περὶ πόλεων. [illegible] Videtur hoc etymon priori præferendum, eò quòd *Pyramis* & πυρὸς conveniant primæ ſyllabæ modulò, contra quàm ſit in πῦρ ejuſque derivatis. *Pyramidis* autem vocabulum forſan Ægyptiacum eſt, quod illis *Paramen*. Certè Arabes Ægyptiis vicini, *Haramen* vocant Pyramidem. Sicut *Albaraman* dux Ægypti Pyramides in occidentali ripa Nili dicuntur. *Haramon* itaque *Pyramis* dicta. Ita Græci palus ab ἰλὺς, *pubes* ab ἥβη. Sicut ארמון *Armon* Ebræis *arcem* & *palatium* denotat, uti ab altitudine quoque *Hermon* mons dictus videtur. *Nic. Lloydius.* Pyramidum primam, à Chemmi, ſecundam à Copho, tertiam à Rhodope excitatam, vult Morer. *in Diction. Hiſt.* qui citat Vatrieri *Ægyptum*, Ponleti. *Itiner. Orientis*, Vinc. Blancum, Monconiſium &c. Sed quis de his accuratiùs doctiuſque ſcripſit Petrò de Valle? *Itiner. tom.* 1. quem vide ſi vadi, operæ erit pretium. cui adde Ill. Equ. Anglum Joh. Marshamum, *Canone Chronic* paſſim, inprimis Secul. III. ubi *Pyramidis Maximæ* accuratam deſcriptionem exhibet, ex *Pyramidographia* Joh. Gravii cit. Angl. editâ A.C. 1646. & quæ hic dicta, voce *Chochome*, it. ubi de *Memphiticis Regibus* &c. Lucan. *l.* 9. v. 155.

Non mihi Pyramidum tumulis evulſus Amaſis.

Propertius, *l.* 3. *El.* 1. v. 17.

Nam neque Pyramidum ſumptus ad ſidera ducti.

Inde *ſaxa Pyramidum*, apud Statium *in Sylvis*.

PYRAMUS, adoleſcens Babylonius, qui Thiſben mutuò amore proſecutus eſt: verùm cùm adeò à parentibus uterque obſervaretur, ut nullò modò ſe complecti poſſent, egredi urbem ad conſtitutam locum decreverunt. Quò quidem cùm prior perveniſſet Thiſbe, à leænâ illic tranſeunte perterrefacta in antrum vicinum confugit. Pyramus deinde adveniens, cùm velum, quod fugienti Thiſbe è capite deciderat, cruentatum reperiſſet, eam putans à feris fuiſſe dilaniatam, gladio, quem ſecum habebat, ſub moro arbore incubuit. Thiſbe autem ex antro egreſſa, cùm Pyramum vulnere confectum vidiſſet, eòdem ſe gladiò confodit. Utrumque autem ſub moro arbore occiſum volunt, ejuſque fructus, cùm anteà candidi eſſent, ex eorum ſanguine atrum colorem traxiſſe. Ovid. *Met. l.* 4.

PYRAMUS, fluv. qui per anguſtias Tauri montis per Ciliciam defertur marique apud Mallum Urbem excipitur. Ejus meminit Dionyſ. v. 866.

Καὶ τὰ μὲν πλήθουσι ποταμοῖο ἐπιμίσγεται ὕδωρ
Τελλέτου ἐρχομένου, Πυράμου τε καὶ Πινάρου,

Ubi Scholiaſtes: [illegible]

[illegible]

Heſych. Πύραμος, ποταμὸς Κιλικίας, [illegible] Ejus meminêre Strabo. *l.* 12. Arrianus, *l.* 2. & Qu. Curtius, *l.* 3. c. 4. Hodie *Malmiſtra* Nigro dicitur. *Leucoſyres* olim, *Steph.* *Carmai* etiam Bellonio. *Nic. Lloydius.*

PYRAMUS, Græcè πυραμοῦς, placentæ genus, victoribus olim dari ſolitum, Artemidorus, *l.* 1. c. 74. Non tamen omnibus, ſed tantùm iis, qui in potatoria palæſtrâ reliquos inſomniâ viciſſent. Ariſtophanis Scholia *Equitibus*. [illegible] *qui ad auroram uſque pervigilâſſet, accipiebant ex tritico, melle admixto, placentam.* Hæc enim vocis notatio. Vide Meurſium *ad Lycophronem*, & infrà *Villaria*.

PYRANDER, Quæſtor Athenienſis, à populo ſaxis obrutus, quòd tempore belli triticum parcè ſuppeditaret. *Plut.* Alius hiſtoricus fuit, qui emiſit *Peloponneſiacorum libros*, teſte Plut. *in Par. c.* 37.

PYRANTHUS, urbs parva, aut vicus Cretæ, juxta Gortynem. *Steph.* Nunc in ruinis. *Baudrand.*

PYRASUS, vir Trojanus, ab Ajace bellò interfectus. *Homerus.* Item urbs Phthiæ *Stephano* ſic dicta, quòd regio ſit πυροφόρος, i. e. *tritici ferax.*

PYRATHEIA, dicta ſunt ſepta ingentia, in quorum medio fuit ara. In hac Magi, Perſarum Sacerdotes, & cinerem multum & ignem perennem ſervabant, eoque quotidie ingreſſi, imprecationes faciebant, per horam ante ignem (gentis Deum) virgarum faſciculum tenentes, pileiſque infulis velati ex utraque parte dependentibus, adeò ut vittæ labia malaſque contegerent. Anſelm. Solerius *de Pileo*, *ſect.* 11. Vide quoque Cæl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 7. c. 19. Delrium, *Diſquiſ. Mag. tom.* 1. *l.* 4. c. 2. *quæſt.* 7. §. 2. & ante utrumque Strabonem, *l.* 15. ubi de Cappadocia, & Procopium *in bello Perſ. l.* 2. ubi, *Hic magnum eſt Pyreum*, inquit, *ubi ignem perpetuum cuſtodiunt Magi.* Quomodo autem ignis hic manſerit perennis, cùm diſquirant Eruditi, ſentit Licetus, *non interpoſitâ repetitâque novi ſomitis adjectione, ſed in materia diutiſſimè ardente, cujuſmodi flamma erat Pallantis & Olybii, conceptum conſervatumque fuiſſe*, *l.* 1. *de Lucernis*, c. 20. Idem Ignem hunc in *Pyrathearum* ſeu *Pyrethiorum* ara jugi ſplendore ardentem, cum lucerna Minervæ Athenis in Prytaneo, cum lucerna in urbe Munychia, in Ammonis æde, in Britannicæ Minervæ delubro, in altari Delphico, in fano Veneris, in Terentini Ditis & Proſerpinæ ara ſubterranea aliiſque confert. *Op. cit. l.* 3. c. 5. Hujuſmodi itaque *Pyreum* cùm Audas Epiſcopus zelò correptus ſuſtuliſſet, circa A. C. 421. Varanes Perſarum Rex (cujus Pater Iſdigerdes Chriſtianis multum libertatis conceſſerat) offenſus graviſſimè, non ſolum eum cum aliis Epiſcopis interfici, ſed & templa deſtrui præcepit, crudeliſſimâ in omnes Chriſtianos regni ſui perſecutione excitatâ, de qua vide Theodoretum, *l.* 5. c. 38. & 39. ut & aliquid hanc in rem ſuprà, voce *Omanus*, it. *Oratorium*.

PYRAUSTA, eadem cùm pyrallide, de quo modò. Sed & πυραύστης Græcè dicitur papilionis genus, quod lucernas accenſas circumvolitat & adſultat ſua plerumque cum pernicie. Idem *ibid.* Quò nomine Reformatos in Galliâ à Pontificiis appellari notum; eos circa Myſteria divina tamdiu volitare, donec eorum ſublimitate abſorbeantur, dicentibus.

PYREÆUS, portus vide *Pyreum*.

PYRECHMES, luctator Ætolus, qui Degmentum Epeum ſingulari certamine vicit. Herodot. *l.* 6. Lege *Pyrachmes*.

PYREICUS, pictor nobilis, qui humilia ſecutus, humilitatis tamen ſummam gloriam adeptus eſt. Pinxit tonſtrinas, ſutrinas, aſellos & obſonia. Plin. *l.* 35. c. 10.

PYRENÆA, urbs Locridis. *Steph.*

PYRENÆA Venus, *Portus Veneris* Melæ, *l.* 2. c. 5. & aliis *Templum Veneris*, oppid. Galliæ Narbonenſis in confinio Hiſpan. *Capo de Creux* hodie dicitur. *Baudrando* nunc *Port Vendres*, portus Galliæ Narbonenſ. prope Caucoliberim oppid. Comitatus Ruſcinonenſis, in ora maris Mediterranei in ipſo limite Cataloniæ; via 8. mill. paſſ. ab Aphrodiſio promontor. in Boream.

PYRENÆUS, mons Hiſpaniæ maximus, illam à Galliâ ſeparans, ab Oceano in mare Mediterraneum extenſus ad [illegible] milliar. Hiſpanica, ex cujus medio ferunt utrumque mare conſpici. Vide *infrà*. Auſon. *Ep.* 24. v. 68.

——— Me Punica lædit
Barcino, me bimaris juga ninguida Pyrenæi.

Dionyſ. v. 288.

Τοῖς δ' ἐπὶ Πυρηναῖαί ὄρος καὶ δώματα Κελτῶν.

Hi montes *Ptolemæo* & *Stephano* Πυρήνη vocantur, ut & Sil. Italico, *l.* 3. v. 418. *Pyrene*. Cornelio Nepoti, *l.* 23. c. 3. & Liv. *l.* 21. c. 23. 35. nuncupantur *ſaltus Pyrenæi*, quò nomine etiam Cæſar, *l.* 1. *Bell. Civ.* c. 37. Sueton. *in Cæſar:* c. 25. & Oroſius c. 21. appellârunt. *Alpes* vocantur ab Agellio, ex Varrone; nominat enim horum accolas *Hiſpanos Alpinos*. Cæterum de *Pyrenæo* duplex fabula jactatur, apud Græcos: Una de *Pyrene* nomine dictis, Bebrycis regis filiæ, quam ab Hercule illac iter faciente vitiata, cum metu patris aufugiſſet in ſylvas, à feris diſcerpta eſſe creditur. Silius, *l.* 3. v. 415.

Pyrene celſâ nimboſi verticis arce,
Diviſos Celtis latè proſpectat Iberos;
Atque æterna tenet magnis divortia terris.
Nomen Bebryciâ duxêre à virgine colles,
Hoſpitis Alcidæ crimen, qui ſorte laborum
Geryonis peteret cùm longa tricorporis arva,
Poſſeſſus Baccho, ſævâ Bebrycis in aulâ,
Lugendam formæ ſine virginitate reliquit
Pyrenen, &c.

Hanc fabulam meritò rejicit Plin. *l.* 3. c. 1. *Quæ de Hercule*, inquit, *ac Pyrene, vel Saturno traduntur, fabuloſa imprimis arbitror.* Alii ex Pyrenæo ſaltu incenſo referunt argenti fluxiſſe rivos, unde maximas opes contraxerint Phœnices, cùm illud vili pretiò ab accolis comparâſſent. Hujus conflagrationis meminêre Ariſtoteles *in Mirabilibus* & Poſidonius apud Strabonem, itemque Diodorus, *l.* 5. qui addit, [illegible] *montes propter hunc caſum Pyrenæos eſſe dictos:* tanquam ἀπὸ τοῦ πυρὸς [illegible], *ab igni qui per multos dies continuè exarſerit.* Hæc illi. Bocharto, *l.* 1. *Chanaan*, c. 35. autem nomen *Pyrenes*, vel *Pyrenæorum* montium videtur poſſe deduci, non abſurdè ex Phœnicio [illegible] *puranì*, *pro ramoſo* ſcil. & *opaco*. Nempe Ebræis פארה *pura* vel *pora*, eſt *ramus*. Et ut ex רוח *rucha*, *ſpiritus*, eſt [illegible] *ruchani*, *ſpiritualis*: ita ex פארא *pura*, *ramus*, [illegible] *purani*, *ramoſum* ſonat, vel, quod idem eſt *opacum*: Qualem fuiſſe Pyrenæum, ſaltem à parte Hiſpaniæ, veteres diſertè docent. Strabo, *l.* 3. [illegible] Diodorus, *l.* 5. [illegible] *l.* 3. v. 415.

At Pyrenæi frondoſa cacumina montis.

Et poſteà de Pyrene per Pyrenæos montes oberrante, poſtquam ab Hercule compreſſa eſt: v. 432.

Et promiſſa viri ſylvis narrabat opacis.

Et, v. 442. de Annibale:

Jamque per & colles, & denſos abiete lucos
Bebrycia Pœnus fines tranſcenderet aula.

Inde *Pyrenæi ſaltus*, in Corn. Nepote, *loc. cit.* Oroſio c. 21. & Æthico, qui hodieque nomen retinent. *Baudrando* hi montes inter Galliam & Hiſpan. ab Ortu in Occaſum per 85. leucas Hiſpanic. nempe à Templo ſeu Portu Veneris in ora maris Mediterranei uſque ad Fanum S. Sebaſtiani in ora Oceani Cantabrici extenſi ſunt. Dicuntur inter Cataloniam & Comitatum Ruſcinonenſem *Col de Pertuis* prope Juncariam; inter Comitatum Ruſcinonenſem & Ceretaniam *Mont Canigo*, in Ceretania *Col de la Prexa*, inter Occitaniam & Cataloniam *Col de l'Argentiere* & *Porta de Vielſa*; inter Aquitaniam & Aragoniam *Montes de Jacca* & *de S. Chriſtina*, in Navarra *Mons d'Aldude*, inter Pompelonem & Fanum S. Johannis Pedeportuenſis. Sed ex ejus medio non poteſt utrumque mare conſpici. Eorum partes ſunt etiam montes *Anti-Pyrenæi*, inter Occitaniam, & Comitatum Ruſcinonenſem extenſi per aliquot leucas. Profluunt autem ex Pyrenæis, qui Germanis

pete-

peregrinatoribus, Compoſtellam inviſentibus, etiam *der Rauze ſal* dicuntur, Atax, Aurigera, Garumna, Thetis, Gabarus uterque & Aturus, fluvii Galli. uti Arga, Aragonius, Gallæcus, Cinga, Noguera & Sicoris, fluvii Hiſpan. *Ortelius* credit etiam Montem S. Adriani partem eſſe Pyrenæorum, & hos non tantùm inter Galliam & Hiſpaniam eſſe, ſed hinc ad Occaſum uſque Oceanum & Celticum Promontor. teſtibus Pomponiô, *l.* 3. Dione. *l.* 53. & Oroſiô, *c.* 21. ſed ab omnibus *Montes Pyrenæi* dicuntur, qui Galliam ab Hiſpania ſeparant. Adhuc notandum, Pyrenæi vocabulum eſſe æquivocum, eôque nomine appellari non tantùm montes, qui Galliam ſeparant ab Hiſpania, ſed etiam montem Germaniæ, prope ſylvam Hercyniam, nomine *Pyrenen*, ex quo fluere Danubium ſcribit Ariſtoteles. *in Meteoris.* Hinc & Plin. *in Panegyrico*, *c.* 14. *Germaniam quamplurima gentes, ac prope infinita vaſtitas interjacentis ſoli, tum Pyrenæus, Alpes, immenſique alii montes, niſi his comparentur, muniunt, dirimuntque.* Mons ille, cujus & B. Rhenanus meminit, hodie *Brenner* Germanis dicitur, ab urendo, ut putatur. Nam frigore urere etiam in media æſtate experiuntur illi, qui in Comitatu Tyrolenſi eum aliquando ſuperant. Vide eum, *Rer. Germ. l.* 3. cum *Notis* Cl. Ottonis JCti. *Baudrand.* *Der Groſſ Verner* German. *le Grand Brenner* Gall. pars eſt Alpium Tridentinarum, inter Oenipontem ad Boream & Bolzanum ad Meridiem verſus fontes Atheſis fluv. Hujus præterea meminêre *Appian.* Seneca, *Conſol. ad Helv. c.* 6. Dionyſius Philargyrus in Virgil. *Georg. l.* 4. *Brennum* vocat.

PYRENE, promontor Hiſp. in ora Oceani Cantabrici. Quibuſdam Fons rapidus ſeu Fuentarevia, arx in ipſo limite Franciæ. Meliùs autem, ubi hodie *S. Sebaſtiano*, oppid. amplum & munitum Hiſpaniæ aliâs in ipſo limite Aquitaniæ, nunc in Ipuſcoa provinc. ad oſtia fluv. Menlaſci, ubi mons Pyrenæus in Oceanum deſinit.

PYRENE Fons, apud Corinthum. Plin. *l.* 4. *c.* 4. Ovid. *l.* 2. *Metam.*

PYRETHI. Magi quidam in Cappadocia, qui non cultrô, ſed ſtipite mactant. Strabo, *l.* 15.

PYREUM. Græcè Πυρεῖον, quid apud Perſas. vide ſuprà voce *Pyratheia.* Communiter ignitabulum. Diodor. Sic. de Prometheo, Τῶν πυρείων εὑρετὴς, ἐξ ὧν τὸ πῦρ ἐκκαίεται, *Ignitabulorum inventor, quibus ignis excitatur.* Cùm ignem è ſilice primus elicuerit Pyrodes Cilix, Plin. *l.* 7. *c.* 56. unde ſilex hujuſmodi Græcè πυρίτης dictus eſt. Πυρεῖον autem propriè fuit lignum, quod alterô lignô tamdiu terebrabatur, donec ignem conciperet. Hunc enim modum excitandi primitus viguiſſe, docet Scholiaſtes Apollonii, *ad illud,*

——— Τοὶ δ' ἀμφὶ πυρῆϊα δινήσαντες.

Ubi lignum, quod ſuſternebatur, ἐσχάρα; alterum, quô vice perforaculi utebantur, τρύπανον, dictum eſſe ait. Theophraſtus ἐσχάρας vocat lignum inferius. *Hiſtoriar. l.* 5. *c.* 10. Plinius in hos uſus hederam & laurum commendat: *Sed nihil hederâ præſtantius, quæ teratur, laurô, quæ terat. Probatur & vitis ſylveſtris alia, quàm labruſca & ipſa edera modô arborem ſcandens.* Lauro etiam rhamnum jungit *Heſychius.* Nempe fortius & durius lignum quærebatur, ex quo terebra fieret, levius & rarius, quod tabulæ vel ἐσχάρας vel ἐσχάρας uſum præſtabat. Hinc ferreâ poſtmodum terebrâ uſi Veteres, cujuſmodi igniarii inventum Homerus Mercurio tribuit, *in ejus Hymno*,

Δάφνης ἀγλαὸν ὄζον ἑλὼν ἐπέλεψε σιδήρῳ

Ἄρμενον ἐν παλάμῃ. ἀμπνυτο δ' ἀμπνευσε θερμὸς ἀϋτμή.

Sic Veſtales ignem æternum, ſi quando defecerat, reparabant, materiam nempe ligni felicis ferrô terebrandô. Feſtus, *His mos erat, tabulam felicis materiæ tamdiu terebrare, quouſque exceptum ignem in cæro æneo Virgo in ædem ferret.* Excipiebatur verò ſic excuſſus ignis *materiâ aridi fomitis, fungi vel foliorum.* Plin. iterum. Vide ſuprà in voce *Fomes*, & ubi de *Igniaria* re Veter. infrà voce *Pyrites:* plura verò hanc in rem apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 179. & 180. ubi *Ignitabulum*, propter duplicis ligni attritum, συμπυρίδιον quoque Græcis & lignum ſuperius, quô alterum terebrabatur, ἀχάρνης vel τρύπανον Sophocli dictum eſſe, addit.

PYRGANUM, Tuſciæ locus maritimus. *Antonin.*

PYRGENSES, Achajæ populi. Plin *l.* 4. *c.* 6.

PYRGI, *gorum*, ſeu Pyrgum ſingularis numeri *Stephano*, colonia & oppid. Hetruriæ, inter Antium, & Graviſcas. Virg. *Æn. l.* 10. *v.* 184.

Et Pyrgi veteres, intempeſtæque Graviſcæ.

Martialis. *l.* 12. *Epigr.* 2.

Qui modò litoreos ibatis carmina Pyrgos.

Rutil. *l.* 1. *v.* 223.

Alſia prælegitur tellus: Pyrgique recedunt,

Nunc villæ grandes, oppida parva prius.

Unde *Straboni* πολίχνιον dicitur. Fuit & Cæretanorum navale: quibuſdam eſt *S. Severa* hodie caſtrum Patrimonii, in ora maris Tyrrheni. Aliis eſt Fanum S. Marinellæ, caſtrum ejuſdem provinc. cum portu tantiſper capaci, 6. milliar. à Centumcellis in Ortum, S. Severam verſus totidem, 33. è Roma in Occaſum. Familiæ Barberinæ: in ejus excelſa turri legitur *Neopyrgen.* Forſan è ruderibus Pyrgi extructum; & Caſtrum Novum Porganum dici poteſt, quod veriſimilius: cùm ejus templum in vicino colle ſitum dicatur S. Maria de territorio Purgano, ubi etiamnum rudera antiqui Pyrgi; *Baudrand.* Oppidani *Pyrgenſes* Ciceroni ac Livio dicuntur. *Pergites* verò *Stephano. Nic. Lloyd.*

PYRGION, Hiſtoricus, celebratur *libris de inſtitutis Cretenſium.* Athen. *l.* 4.

PYRGITÆ, *Heſych.* Πυργῖται, οἱ Κρῆτες.

PYRGO, nutrix filiorum Priami. Virg. *Æn. l.* 5. 645.

——— *Hic una è multis, quæ maxima natu*

Pyrgo, tot Priami natorum regia nutrix.

PYRGOTELES, gemmarum ſculptor eximius, à quo tantùm Alexander M. ſe in gemmis ſculpi paſſus eſt, edictôque alios vetuit. Plin. *l.* 37. *c.* 1.

PYRGUS, Marmaricæ urbs Mercatori, cui novô nomine *Barda* dicitur.

PYRGUS, Græcis Βοργὸς Leunclav. Vide *Burgula.* Item caſtellum Eleorum, in Peloponneſo. Liv. *l.* 7. *dec.* 3.

PYRGUS, vide ſuprà *Ambo.*

PYRGUS, idem quod *turricula, fritillus, fimus, orca,* cornea pyxis erat, è qua in ludo teſſeræ in tabulam jaciebantur. Quanquam enim Johannes Antiochenus præter *Pyrgum* etiam ψηφόβολον, per quod in pyrgum tali vel teſſeræ conjiciebantur, meminerit, plerumque tamen ſolô *Pyrgô* Aleatores fuêre contenti. Vetus Scholiaſt. Juvenalis, *Sat.* 14. *v.* 5. *Fritillus, pyxis cornea, fimus Græcè: Apud antiquos enim in cornu mittebant teſſeras, moventeſque fundebant: quod is Fritillum vel Pyrgum dixit.* Sidonius Apollin. *l.* 3. *Ep.* 3. *Omitto, quid hic primum tibi Pila, Pyrgus, Accipiter* &c. unde idem, *Aleatorem ad Pyrgum vocare*, ait, *l.* 5. *Ep.* 17. Martialis *Turriculam*, voce Romanâ, vocat, *l.* 14. *Epigr.* 16. *cui tit. Turricula*, ubi docet, evitandæ fraudis tollendique doli causâ, hujuſmodi turriculam fuiſſe inventam, quod hodieque in Aulis fieri aſſolet. *Orcam* vocârunt, A. Perſius *Sat.* 3. *v.* 50. & 76. & Pompon. Bononienſis Conſularis ac Poeta: è cujus anguſto collo in tabulam effuſæ teſſeræ, ingentem edidêre ſtrepitum, Sidon. Apollinaris, *l.* 2. *Ep.* 9. & *Carm.* 23.

Hic promens teretes pilas trochoſque,

Hic talos crepitantibus fritillis.

Gradus habuiſſe, Auſonius *in Profeſſorib. Epigr.* 1. *v.* 28. docet, dum ait:

Fundunt excelſi per cava buxa gradus.

Et Sidonius iterum, *l.* 8. *Epiſt.* 12. *Hic te ædificatus ex latitis thorus, hic tabula calculis ſtrata bicoloribus, hic teſſera frequens eboratis reſultatura Pyrgorum gradibus expectat.* Vide Thom. Dempſter. *in Roſin. l.* 5. *c.* 1. & ſuprà in voce *Fritillus.* Fritillum tamen ab eruditis, pro ipſa tabula luſoria, haberi, licèt Pyrgum quoque *Fritillum* vocaverit Antiquitas, contendit Anton. Thyſius JC. *Notis in A. Gellium*, *l.* 1. *c.* 20. Eſt enim Fritillum, inſtrumentum ſeu vaſculum, in quo teſſeræ *fritinniunt*, i. e. juxta Nonium, *cum ſono ſubſiliunt*, concuſſæque agitantur. Vide *loc.* Erat autem hæc turricula gradibus intus multis exciſis exſculptiſque aſperata, per quos teſſeræ reſultantes ſaltitanteſque in tabulam effundebantur, ne ab improba manu jactæ fallaciâ & arte, quô quis vellet punctô eas cadere, conſiſterent. Hinc ἀνάγυροι κύβοι & ἀνάγυροι ἀστράγαλοι teſſeræ talique Græcis dicti. Non enim mittebantur ſolùm per pyrgum, ſed movebantur etiam & concutiebantur, in eo, antequam mitterentur. Hodie *Cornetum* vocant Galli, quòd ex cornu ut plurimum fiat; ut etiam de Veterib. legimus. Scholiaſtes Juvenalis, *Fritillus, pyxis cornea, quæ φιμὸς dicitur Græcè. Pyxides* enim dicebantur, cujuſcunque materiæ eſſent: primitus tamen è buxo fuêre. Auſonius, *loc. cit.*

——— *quos præcipitante rotatu,*

Fundunt exciſi per cava buxa gradus.

Πύργον δουράτεον appellat *Agathias* &c. In hunc per infundibulum quoddam, Græcè ἠθμόν, φιμὸν & ψηφόβολον, teſſeras nonnunquam miſſas fuiſſe, diximus ſuprà ubi de *Pſephobolo.* Cujus reſpectu pyrgus urnæ vicem obtinebat, & in parte alveoli reſidebat. *Epigramma vetus,*

In parte alveoli pyrgus velut urna reſedit.

Aliud,

Contorquet varios alternans teſſera miſſus,

Fataque ludentum collis & urna probant.

Ubi tamen antiquum exemplar ſcriptum habet, *collis & ima*, h. e. pyrgus & tabula. Et certè, quæ *ima* huic Auctori dicuntur, vetus cento MS. *de alea*, apud Salmaſium, *imum fundum* vocat,

Oſſa minutatim fundo volvuntur in imo.

Imum nempe tabulæ fundum. Per *collem* autem pyrgum intelligit; nam πύργον in tabula τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ, *altitudinem cæli* ſignificare tradunt, qui hunc ludum allegoricè exponunt. Per *ima* ergo vel *imum fundum*, & per *collem* fata ludentium probari dixit, quæ per pyrgum & tabulam probabantur &c. Quam in rem vide plura apud Salmaſ. *ad Vopiſc. in Proculo*, *c.* 13. ubi etiam fritillum cum pyrgo eundem facit. Idem tamen *ad Solinum* diſtinguit, & fritillum pro ψηφοβόλῳ accipit, *Pyrgum* verò definit *turrim ligneam in modum modii factam, quæ in parte alveoli hærebat, in ſummo aperta, & gradus intus ſeu ſcamillos exſculptos habens, in imo verò foramen, quô teſſeræ in tabulam effundebantur*, *p.* 70.

PYRGUS Euphranta, Marmolio *Eufrata*, oppid. Africæ, in ora, ad Syrtim magnam, inter Macomades ad Occaſum, & Philænorum aras ad Ortum *Ptol. Ferrar.*

PYRI, vallis Raphaim, quam Joſephus *ſylvam ſitus* vocat, juxta quam cœlitus David adjutus ſecundò Philiſtæos proſtravit, ac longè lateque perſecutus eſt.

PYRI Mons, apud *Ammianum*, Joannes Heroldus interpretatur *Speyr*, Germaniæ urbem ad Rhenum, Epiſcopatu, & Camerâ Imperiali (ut vulgò loquuntur) decoratam. *Kuytlingerſtaig* Lazio; at *Heyligberg* è regione Heydelbergæ, *Fr. Junio.*

PYRIADRIS, vide PARYADRIS.

PYRINDUS, & PYRNUS, urbes Cariæ. *Steph.*

PYRITEGIUM, apud Matth. Pariſium *in Vita Guarini Abb. Ibi loquantur, quandiu in Hoſpitali viſum fuerit antiqua permiſerit, non autem ultra pyritegium:* tempus denotat, in quo Monachi dormitionis gratiâ ſegregabantur. Vox hybrida ex Græco πῦρ.

igni & Latino ſegs. Dominic. Macer. in Hierolex. Vide ſuprà Ignitegium.

PYRITES Lapis, *fulvus eſt, terentique ſe vehementiùs non permittit: ac, ſi quando arctiùs manu premitur, digitos adurit*, Solin. c. 37. hinc πυρίτης, quòd digitos adurat. Sed Pyrites gemma eſt, Pyrites, Græcè πυρίτης, lapis; quemadmodum aetites gemma eſt, quæ aquilæ colorem præfert; aetites autem lapis, qui in nido aquilarum reperitur. Hinc Plinius, *Pyrites nigra quidem, ſed attrita digitos adurit*. Vocârunt autem Græci Πυρίμαχον, item μυλίτην, molarem lapidem, non quòd ignem faciat percuſſus, ſed quòd igni reſiſtat nec eò ſolvatur ſaciíque rumpatur. Cujuſmodi lapides focis hodie ſubſternimus, eoſdemque caminis applicamus, quia igne minimè domantur, nec diſſiliunt aut crepitant: magno tamen igne vi domiti in fornacibus liqueſcunt, ut omnes alii lapides ſolent, marmore exceptò, vide Plin. *l.* 36. *c.* 19. Sed eſt alius, apud eund. *Pyrites, ſimilitudine æris*, de quo Dioſcorides, Πυρίτης λίθος ἐστὶ, ... *Pyrites ſpecies eſt lapidis, ex quo æs conflatur, ſumendus autem qui æris coloris eſt*. Quo forte utuntur hodie ad ignem eliciendum, in machinis ſclopetariis. Vulgò *Marcaſſita*. Addit Plinius. *Pyritarum etiamnum aliqui unum genus faciunt, plurimum habens ignis, quos vivos appellamus*. Hi ſunt vulgares ignitarii lapides, quos infima Latinitas *focarios* dixit, quam vocem vide. Subjicit idem, *Hi exploratoribus caſtrorum maximè neceſſarii, qui, clavo vel altero lapide percuſſi, ſcintillas edunt, quæ excepta ſulphuratis aut fungis aridis vel foliis dicto citiùs ignem præbent*. E quo lapide ignitaria fiunt, quæ *fugilia* dicuntur vulgò. Ex ſilicum autem genere hi eſt & *igniſer* Latinis dictus. Incertus Auctor *de lapidibus ſimil. Lapis albus ſcintillans, ſi perſilex fuerit, Gallicus nuncupatur; ſi maxima venam habuerit, igniferum nomen habet*. Notum illud.

Et ſilicis venis abſtruſum excuderet ignem.

A quibus omnibus *Pyritarum* lapidum generibus diverſus eſt ille *Pyrites* lapis, quem inter gemmas recenſet Plinius, qui ſic dictus eſt, quòd attritus vehementiùs digitos adureret, ut vidimus. Niger is eſt, unde *fuſcus* apud *Solinum* potius legendum quam *fulvus*. Quem tamen ſequutus *Iſidorus*, *Pyritemque* lapidem imitatur cum Pyrite gemma confundens. *Pyrites*, inquit, *Perſicus lapis, fulvus, æris ſimulans qualitatem, cui plurimus ignis, ſiquidem facilè ſcintillas emittit. Hic tenentis manum, ſi vehementiùs premitur, adurit*. Vide Salmaſ. *ad Solin. paſſim*, *ſupremùs p.* 717. & 718.

PYRO, Nympha, Oceani & Tethyos filia. Heſiod. *in Theogonid.*

de PYRO Julianus, vide *Julianus*.

PYROCARÆ, dictæ ſunt circa A. C. 1247. mulieres quædam, in Italia, caſtitatem ac abſtinentiam à conjugio profeſſæ, inſtar Beghinarum in Gallia alibique. de quibus vide Joannem de Deo, Doctor. Bonon. in *Pœnitentiario*, *haud pridem edito, à Jac. Petito*, *l.* 11. *c.* 13. laudatum Car. du Freſne *in Gloſſar.*

PYRODES, Cilicis fil. qui primus ſilice excuſſiſſe ignem dicitur. Plin. *l.* 7. *c.* 56.

PYROIS, *entis*, unus ex equis Solis. Ovid. *Met. l.* 2. *v.* 153.

Interea volucres, Pyroïs, Eous, & Æthon,
Solis equi quartuſque Phlegon. ———

Val. Flaccus, *l.* 5. *v.* 431.

Et formidantem patrias Pyroënta dolentes.

Item Martis ſtella ab igneo colore dictum. Columella, *l.* 10.

——— *Nec Sirius ardor*
Sic micat, aut rutilus Pyrois.

Nic. Lloyd. [illegible]

PYROMACHUS Lapis, Græcè Πυρίμαχος. Vide ſuprà in voce *Pyrites*.

PYROMANTIA, Græcè πυρομαντεία, Latinè *igniſpicium*, notum divinationis apud Veteres genus fuit; de quo vide ſuprà, in voce *Flammæ inſpectio*. Addam hic ſaltem, nonnunquam veſicas urinâ plenas & lanâ in collo vinctas, quas proin μαλλοδέτους κύστεις vocat *Sophocles*, in ignem conjeciſſe, obſervâſſeque, quâ parte creparent, καὶ πῆ τὸν οὖρον ἀκοντίζει, *& quorſum urinam ejacularentur*. Interdum quoque picem tædis degluptam, in ignem ſparſiſſe, bonique ominis habuiſſe locò, ſi luculenta mox ſurgeret flamma. In re bellica verò inprimis attendiſſe ἀκμὰς λαμπάδος, uti diſcimus ex Euripide in *Phœniſſis*: Plura apud Roſſæum dictò locò. Illuſtre exemplum πυρομαντείας habes apud Senecam, *Oedipò*, *v.* 309 & *ſeqq.* Papinium it. Statium, *Thebaid. l.* 10. *v.* 591. & *ſeqq.* ubi Oedipus à filia ex flammarum inſpectione futura edocetur: ad quem locum vide Barthium, ut & *ad Claudianum*, & in *Superſtitionum libris*.

PYRON, Hiſtoricus, *Annales* conſcripſit, teſte *Michaële Glycâ*, qui errorem ejus refellit, quòd putârit, Adamum poſt 40. dies ingreſſum eſſe Paradiſum.

PYRONÆA, urbs Locridis, à *Pyrone* quodam dicta. *Steph.* Aliis πυρωναία.

PYROPHORI, Græcè πυροφόροι iidem nonnullis videntur cum *Frumentariis*; hanc ejus appellationis cauſam reddentibus, quòd ex horreis publicis frumentum, quod civibus præbebant certâ menſurâ, in domos portarent. Sed *Frumentarii* non ii erant, qui frumentum collò portarent & laturam facerent: cujuſmodi erant, qui ἀχθοφόροι Græcis dicebantur. Verum vel ita dicti ſunt, quòd frumenti publici proſecutionem curarent, ſive potiùs, quòd annonæ militaris exactioni præeſſent. Nec πυροφόρος Græcis, ἀπὸ τῶν πυρῶν, h. e. à frumento, ſed ἀπὸ τοῦ πυρὸς, ab igne, dictus eſt, idemque eſt quod πυρφόρος. Fuit autem πυρφόρος dictus, qui antiquis Græciæ temporibus, ante repertum tubarum uſum, face jactatâ, prælii ſignum dabat. Unde Proverb. οὐδὲ πυρφόρος ἐλείφθη, de clade ingenti, & internecione, quâ ne huic quidem hominum generi, quod alias ſacrum habebatur ac inviolabile, parcitum eſt. Vide Salmaſ. *ad Spartian. in Hadrianum*, *c.* 11. & ſuprà ubi de *Bello*.

PYROPI, Græcè πυρωποὶ, carbunculi appellati occurrunt, apud Plinium, *l.* 37. *c.* 7. *Principatum habent carbunculi, à ſimilitudine ignium vocati, cùm ipſi non ſentiant ignes, ob id à quibuſdam pyropi appellati*. Ubi etiam ſcribitur in quibuſdam exemplaribus, *cùm ipſi non ſentiantur*. Cujus lectionis hic eſſet ſenſus: carbunculos ab ignium ſimilitudine appellari, cum tamen ipſi non ſentiantur igniti, ut carbones, ſed inſtar tantum ignium ardeant, unde & Pyropi quibuſdam dicti. Quam ſententiam forſan aliquis præferret. Ovid. *l.* 2. *Met. v.* 2.

Clara micante auro, flammaſque imitante pyropo.

Epiphanius de Sarda, ἔστι δὲ πυρωπὸς τῷ εἴδει καὶ αἱματώδης, *eſt autem pyropus facie & ſanguineus*. Nam Sarda eadem inter ardentes gemmas, quarum omnium principatum carbunculi habent &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 177. Sed Bocharto *Pyropum*, Æs dicebatur, cum ſcil. æri coronario in unguilas uncias ſex addebantur ſcrupuli auri, i. e. quatuor æris partibus auri quinta, quod ignem fulgore ſubreferret. Quomodo Eumolpus *in Bacchum*, apud Diodorum, *l.* 1. Bacchum ſeu Solem appellat,

Ἀστροφαῆ Διόνυσον ἐν ἀκτίνεσσι πυρωπόν.

Et Strabo, *l.* 15. *Perſas in auro duxiſſe in honore habuiſſe τὸ πυρωπὸν, i. e. igneam ſpeciem*, quia ignem colebant. Sic in Solino, *Luſitanis Ceraunius color eſt, è pyropo*. Hic enim fulgorem eſſe igneum alii docent. Martianus Capella, *l.* 1. *Ceraunumque vibrans fulgurea, qua lumen*. Et expreſſius Claudian. *in Laude Serenæ*, *v.* 77.

——— *Pyropaſque ſub antris,*
Ignea fulminea legêre Ceraunia nympha.

Sed & in variis coloribus, quibus columbarum pluma Soli oppoſita fulget, hic quoque à Lucretio memoratur, *l.* 2. *v.* 802.

Namque aliàs fit, ubi claro ſit rubra pyropo.

Ut Philo, *l. de temulentia*, *columbæ cervicem, Solis radiis oppoſitam, colorem habere dicit* φοινικοῦν καὶ κυανοῦν, πυρωπόν, *puniceum, cæruleum & pyropum*. Et Romanos Propertius æreò ſub parmis pyropum induxiſſe docet, cum priſci temporis frugalitatem ita laudat, *l.* 4. *Eleg.* 11. *v.* 21.

Picta nec inducto fulgebat parma pyropo &c.

E quibus omnibus colligit Bochartus, *pyropum* metallum eſſe, non carbunculum: cùm aurò vel æris bractea parmæ induci rectè dicatur, ut parieti tectorium; Carbunculus non item. Hinc & Plin. de Auro coronario, *Idemque in uncias additis auri ſcrupulis ſenis, prætenui pyropi bracteâ igneſcit*. Vide cum *Hierox. Part. poſter. l.* 6. *c.* 16. ubi *Pyropo*, quod ex ære auroque conflatum igneò fulgore coruſcarit, vocem Hebræam *Haſmal* non malè convenire, docet.

PYROSTATICA, pars Statices, de qua infrà.

PYRPILE, Inſul. ſic dicta, quòd ignis ibi primò repertus fuerit: hanc Delon dicunt eſſe.

PYRPOLE, eadem cum Ortygia *Solino*, quòd ibi *ignitabula*, Græcis Πυρεῖα, reperta. Malè *Pyrpile* aliis. Vide ſuprà *Pyreum*.

PYRRHA, Epimethei filia, quæ fratris filio Deucalioni nuptum data eſt, à qua Theſſalia *Pyrrha* dicta, ut ſcribit *Rhianus*, Poeta Græcus. Hæc poſt diluvium una cum marito, jactis poſt terga lapidibus, humanum genus reparâſſe fertur. Juvenalis, *Sat.* 1. *v.* 84.

Et maribus nudas oſtendit Pyrrha puellas.

Horat. *l.* 1. *Od.* 2. *v.* 5.

Terruit gentes, grave ne rediret
Seculum Pyrrhæ nova monſtra queſtæ. Vide *Deucalion*.

PYRRHA, nomen Achillis, quò appellatus eſt, cùm in aula Lycomedis virgineò habitu indutus lateret, à flavis ejus capillis: notus enim ex Homero ξανθὸς Ἀχιλλεύς. Higinus, *c.* 96. *Virgines Lycomedis Pyrrham nominârunt, quoniam capillis flavis fuit*. Quam in rem vide egregiæ lectionis virum Andr. Tiraquellum *ad* 3. *Legem Connubialem*, *p.* 122. ubi aliorum, qui paria ſcripſerint, exempla plura affert: adde Caſp. Barthium, *Animadverſion. ad Stat. Achilleid. l.* 1. *v.* 325. & 611. nec non M. Ant. Delrium, *Comm. in Senecam Tragic.* Atque hinc Tiberii jocularis quæſtio Grammaticis objecta ſolvitur, de qua vide Suetonium, *c.* 70.

PYRRHA, Cariæ civitas juxta Myrtoum pelagus, & inſul. circa Mæotim, quam pontus abſtulit. Plin. *l.* 2. *c.* 91. Item urbs Ioniæ, ad Mæandri oſtia Ptolemæo, nunc *Demenage*, teſte Moletiò. Eſt & Liguriæ vicus, item Phocidis, Magneſiæ, & Lyciæ. Item oppid. Leſbi, cum monte, à Mitylene 80. ſtad. à Maleà 100. in ora Occidentali, Ereſſo proximum.

PYRRHA, oppid. Eubœæ. Plin. *l.* 4. *c.* 12. Melæ. *l.* 2. *c.* 7.

PYRRHA, promontor. Phthiotidis, ad Sinum Maliacum, ante quod duæ Inſulæ Pyrrha & Deucalion. *Strab.* In Pyrrha regione aqua Amphryſi fœminas ſteriles facit, Plin. *l.* 31. *c.* 2. *Pyrrhe* verò Plin. *l.* 5. *c.* 31. Inſul. parva eſt Cariæ ſeu Doridis, in Sinu Ceramico.

PYRRHÆA, quæ & *Pyrrha*, Theſſalia ſic dicta, à *Pyrrha* Deucalionis uxore. Strabo *ad calcem libri noni*: Καλεῖσθαι δ' ἔστι πρότερον ἱστοροῦσι Πυῤῥαίαν ἀπὸ τῆς Δευκαλίωνος γυναικός. *Rhianus*, de variis Theſſaliæ appellationibus:

Πυῤῥαίην ποτὲ τήν γε παλαιότεροι καλέεσκον,
Πύῤῥης Δευκαλίωνος ἀπ' ἀρχαίης ἀλόχοιο.
Αἱμονίην δ' ἐξαῦτις ἀφ' Αἵμονος, ὅν ῥα Πελασγὸς

[illegible]
[illegible]

Nic. Lloyd.

PYRRHÆI Æthiopum gens in Libya interiori. *Ptol.*

PYRRHANDER, ſycophanta inſigniter verſutus, notæque malitiæ. Ariſtophanes in *Equitibus*:

> [illegible]
> *At per Jovem ſunt quædam Pyrrhandrica iſta techna.*

PYRRHEUM, pars fuit Urbis Ambraciæ, in Epiro, ſive ejus ſuburbium, Plin. *l. 4. c. 1.*

PYRRHIAS, Ithacenſis negotiator, qui ſenem quendam ex piratarum manibus datò pretiò redemit: non ideò, quòd eò ſibi foret opus, ſed partim quòd miſertus eſſet ſenilis fortunæ, partim hominis oratione perſuaſus. Emit autem unà cum ſene cados fictiles pice plenos, quos ſenex ille ſecum advehebat, idque authore ſene. Deinde profectis piratis, quò Pyrrhiæ gratiam referret, ſenex, quòd non ob lucri cupiditatem, ſed ob benevolentiam ſeſe liberum feciſſet, indicavit in cadis multam pecuniæ vim pici admiſtam abditam eſſe. Quâ repertâ, cùm Pyrrhias derepente dives factus eſſet, magnificè collaudavit ſenis erga ſe gratitudinem, & eidem bovem immolavit officii præmium. Unde Proverbium: *Nemo bene merito bovem immolat, præter Pyrrhiam.*

PYRRHICA, propriè pugnæ equeſtris umbra & ſimulacrum, quæ & *Troja* dicitur, [illegible] & [illegible] *Dioni*, ut & *Servius* cum *Donato* ex Suetonii libro, *de luſibus puerorum*, ſcribit. *Decurſus* A. gellio, *l. 7. c. 3.* Græcis etiam, [illegible], & [illegible]. Nomen habet à *Pyrrho* Cydonæo, qui primus Cretenſes ſub armis ſaltare, ad Pyrrhii pedis ſonum, inſtituit. Nicolaus apud *Stobæum*: [illegible]. Alii dictam volunt, à *Pyrrho* Achillis filio, quem primum in tumulo patris ſui armatum honoris gratiâ ſaltâſſe dicunt. Ariſtoteles tamen dicit, Achillem hujus luſûs inventorem fuiſſe. Euſtathius vocat [illegible] *Fungerus. Nic. Lloyd.* Vide & infrà.

PYRRHICA Saltatio, vel à *Pyrrhicho* quodam Lacone, vel à *Pyrrho*, Achillis filio, inventa, armata peragebatur, vel cum cantu, vel ſine cantu, ut videre licet ex Icone, quam è lapidibus antiquis expreſſam, in ſuum *de Arte Gymn.* opus, *l. 2. c. 6.* transtulit Hieron. Mercurialis: Inter Saltationis Bellicæ genera præcipua, (cùm enim armatis perageretur, in militaribus reponebatur exercitationibus) *Bellicrepa* prorſus, teſte Feſtò Pompejò, Latinis dicta eſt. Nec verò in armis ſolùm fiebat, ſed prætereà imitabatur omnes corporis flexus, quibus & telorum, & cominus pugnantium ictus, exirent: ut in alterum latus declinando, cedendo retro, ſubſiliendo, humique ſe demittendo. Imò & actus referebat, quibus hoſtis peteretur, gladiò, jaculò, ſagittâ; idque & acriter & decorè: queis ſine ſaltatio fuiſſet turpis & ingrata. Atque ex his liquet, non ſaltâſſe modò, ſed etiam manibus geſticulatos eſſe; eoque [illegible] aliter [illegible] eſſe dictam, legimus apud Athenæum, *l. 14.* & Euſtat. *Il. v.* Habuerunt eam, inter exercitationes, Lacones inprimis, teſte Fabiò, *l. 1. c. 19.* Cretenſes quoque illam pueros addocebant, ut diſcimus ex Nic. Damaſceno, apud Stobæum, *Eclog. 41.* Ad Romanos inde tranſiit, apud quos Trojanum ludum, memoratum Suetonio, *in Tiber. c. 6.* pro *Pyrrhica* uſurpari, ſunt qui dicant: Verùm dum utrumque horum cum Ludis Juvenilibus, à Nerone inſtitutis, confundit Alex. Neapolitanus, *Genial. dier. l. 6. c. 19.* hallucinatur non leviter, cùm iſti ludi effœminati admodùm & molles, cum militari illo exercitationis genere, nihil penitus commune habuerint. Exercebantur verò hic ſaltatione, non modò Tirones & Milites, ſed nobiliſſimi quique Adoleſcentes, Principes interdum ipſi. Imò Sueton. *in Nerone, c. 12.* dicens, *Exhibuit Pyrrhicas quaſdam è numero Epheborum, quibus poſt editam operam diplomata civitatis Rom. obtulit;* ignobiles quoque ſerviliſque conditionis homines *Pyrrhicam* luſiſſe, innuit. Adde & viliſſima Beſtiariorum capita, ex Ulpiano JCto, *l. 8. ff. de pœn.* Puellas item, ex Appulejo, *Mileſiar. l. 10.* Præcipuus in ea gladii uſus: Muſicus concentus fiſtulis peragebatur, Amm. Marcellinò teſte, *l. 16.* in rebus Juliani, præeratque exercitiis aliquis ſummæ auctoritatis, qui non modò hortari poterat, ſed & coërcendo Tirones impellere; [illegible] in *Veterib. Gloſſis*, *Campi doctor* Scholiaſti Juven. *Sat. 6. v. 260.* *Magiſter* eidem, *ad v. 87. Sat. 2.* Iſidoro *Cuſtos*, *l. 9. c. 8.* *Monitor* Tertulliano, *Apolog. c. 30.* vocatur, vide ſuprà. Proximæ poſt eam dignitatis [illegible] fuit, Voſſ. *de 4. Artib. Popul. c. 3. §. 51.* Sed & ei affinis erat, non tam funebris decurſio, quam caſtrenſis, parando gravioribus conflictibus militi inſtituta, apud Capitolin. *Maximin. c. 5.* Noſtris temporibus illa pugnarum genera *Pyrrhicas* æmulantur, quas *Moreſcas* populari vocabulò Itali appellant. Plura vide apud Hier. Mercurialem, *locò cit.* & Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſin. l. 5. c. 25.* Claudian. *Panegyr. de quarto Honorii Conſul. v. 626.*

> *Mutatas edunt pariter tunc pectora motus,*
> *In latus alliſis clypeis, aut rurſus in altum*
> *Vibratis, grave parma ſonat, mucronis acutum*
> *Murmur & umbonum pulſu modulante reſultans*
> *Ferreus alternis concentus clauditur enſis.*

Cæterùm *militaris* dicitur, *Pyrrhica*, apud Æl. Spartian. *in Hadriano, c. 19.* *Militares Pyrrhicas Populo frequenter exhibuit*, non quòd alia fuerit non militaris, ſed quia hoc perpetuum ejus epitheton eſt, Caſaubon. *ad loc.* Salmaſ. verò ad eundem, aciem illam in armis ſaltantium, ex viris & mulieribus componi ſolitam, & buxeis armis, non ex ferro ſuſiſſe inſtructam, docet ex hoc *Epigr.* [illegible],

DE PYRRHICA.

> *In ſpatio Veneris ſimulantur prælia Martis,*
> *Cum ſeſe adverſum ſexus uterque venit.*
> *Fœmineam manibus nam conſert Pyrrhica claſſem,*
> *Et velut in morem militis arma movet.*
> *Quæ tamen haud ulli rabidis ſunt tecta rigore,*
> *Sed ſonum reddunt buxea tela ſonum.*
> *Sic æterna ſatuas ſaculis, clypeiſque ſequuntur,*
> *Nec ſibi congreſſa cur noceat aut mulier.*
> *Luſus habet pugnam, ſed habent certamina pacem:*
> *Nam certare jubent organa blanda pares.*

Ubi organa fiſtulæ ſunt, ut diſcimus ex *Ammiano*, *Artem modulantius incedendi per* pyrrhicam *concinentibus diſceret fiſtulis*, de Juliano. Vide eundem Salmaſ. *ad Solin. p. 171.* ut & ſupra *Decurſio* in *Saltatio* ac ubi de *Orthio carmine*.

PYRRHICUS, Laconum urbs libera, Pauſan. *in Lacon.*

PYRRHIDÆ, Moloſſorum Reges à *Pyrrho* dicti. Alex. ab Alex. *l. 1. c. 2.*

PYRRHION, Archon Athenis, Olymp. 98. An. 1. Diodor. Sic. *l. 14.*

PYRRHO, philoſophus, patriâ Eleus, primò pictor, vixit temporibus iiſdem, quibus Theophraſtus & Epicurus, Olymp. 110. Nam audiit Dryſonem Stilponis filium, atque Anaxarchum Abderitem: quem etiam in Indiam comitatus eſt. Præſens quoque erat, cùm Indus Anaxarcho exprobraret, quòd regum aulas ſectaretur, neminem autem doceret virtutem. Hoc Indus ei objecit, quia Anaxarchus eſſet è comitibus Alexandri Magni. Etiam Magos conſuluit, aliosque virtutis & eruditionis famâ viros præſtantes. Statuit, nihil homines, niſi per conſuetudinem, facere, nihil honeſtum vel inhoneſtum, æquum vel iniquum, bonum vel malum eſſe. Solitudinis amator, in meditationibus ſuis interrumpi ægerrime tulit. Vixit Ann. 90. Pontifex Max. ſacrorum ſuæ gentis, jure quoque civitatis, ab Atheniénſibus, donatus. Ab hoc *Pyrrhonii Sceptici*, quia ſemper [illegible], h. e. *rem conſiderant*, nec unquam decernunt. Item [illegible], quia ſemper [illegible], h. e. *dubitant*; Item [illegible], quia ſemper [illegible], *quærunt*, nec reperiunt. Denique [illegible] quia longæ inquiſitionis non prius eventus, quam [illegible], h. e. *judicii ſuſpenſio*, ſive *aſſenſionis retentio*. Hi Summum Bonum in [illegible], & [illegible] conſtituentes, ſolam animi [illegible] poſſe perfectè beatos reddere, ſtatuerunt: Acquiri autem hanc exactò diſcrimine ſpecierum veri & falſi, quæ in qualibet re occurrunt. Huic fini peculiarem excogitârunt Topicam 12. locis mediiſque examinandi quaſcunque res conſtantem: quæ ad 3. contracta, tandem in unum latitudine ſuâ reliqua omnia complexum, definiunt, quod Relatio eſt, cùm dicunt, *Omnia ſunt ad aliquid*; oſtendere volentes, nos nullâ de re, niſi ex præjudiciis, vel comparative judicare. Vide Diogen. Laërt. *in vita Pyrrhonis*, *l. 9.* Sextum, *l. 1. Hypot. c. 14.* inprimis autem Voſſ. *de Sect. Philoſoph. c. 20.* *Nic. Lloydius.*

PYRRHUS, Achillis filius, ex Deidamia Lycomedis filiâ, ita dictus à fulvo colore capillorum, teſte *Serviô*. Hic *Neoptolemus* quoque vocabatur, quòd admodum, adoleſcens ad belli Trojani reliquias fuerit perductus. Erat enim in fatis, ſine Æacidarum aliquo Trojam capi non poſſe. In Ilii autem expugnatione primùm Politen, Priami filium, deinde patrem ipſum interfecit. Polyxenam Achillis patris ſui Manibus inferias miſit. Andromachen verò, quæ in prædam ſibi ceſſerat, aliquandiu juſtæ uxoris locò habuit: quam deinde, Hermionem Menelai & Helenæ filiam ducturus, Heleno Priami filio uxorem tradidit. Erat autem Hermione multò antè à Tyndaro avo Oreſti deſponſata, cujus etiam mutuò amore tenebatur. Ægrè itaque ferens Oreſtes uxorem ſibi eripi, ex inſidiis Pyrrhum obtruncavit. Virg. *Æn. l. 3.*

PYRRHUS, Rex Epirotarum, maternò genere ab Achille, paternò ab Hercule oriundus: qui cùm à ſuis, ob odium paternæ crudelitatis, ad necem quæreretur, clam à matre ſubductus, ad Illyricos defertur, traditúſque Heroæ Glauci regis uxori nutriendus fuit, ibi Rex eum adoptat, protegitque adverſus Caſſandrum Macedoniæ regem: his diebus moti Epirotæ, odiò in miſericordiam versò, eum in regnum revocant annos natum 11. Tum Neoptolemo victo adoleſcens, multa bella geſſit tantòque ſucceſſu, ut Tarentinos ſolus adverſus Romanos tueri poſſe videretur. Tantâ autem virtute crevit, ut quum imperium Orbis agitaret, (ſicut *Cæcilius* ſcribit) & Romanos potentes videret, Apollinem de bello conſuluerit) Ille autem ambiguè reſpondit:

> *Ajo te, Æacida, Romanos vincere poſſe.*

Hoc ad ſe dictum putans, auxilio Tarentinis contra Romanos venit. Primum fortitudinis ſpecimen, præliò ad Ipſum exhibuit, victor contra Antigonum & Demetrium. Dein hôc à ſubditis pulsò, illum denuo vicit, Macedoniæ regnò potitus, An. 465. Urb. Cond. Olympiad. 122. Sed ſeptimò poſt menſe à Macedonibus exturbatus, Tarentinorum impulſu, cum ingentibus copiis mare trajecit, & ad Heracleam Romanos elephantis primùm viſis territos, vicit: verùm magnâ ſuorum ſtrage. Miſſò ab illis Fabriciò ducentos captivos milites gratis Romam remiſit, vicíſſimque Medicus ipſius à Romanis, quibus venenò Regem ſuum ſe ſublaturum ſpoponderat, remiſſus eſt. Per Cyneam dein, pace fruſtra rogata, in Apulia denuò cum illis prope Aſculum conflixit, dubiâ victoriâ, ipſe vulneratus. Paulò poſt in Siciliam trajecit, ubi Syracuſas veniens, victis bis Pœnis, multas civitates demum ſubegit, Rex Siciliæ ſicut Epiri appellatus eſt. Filio Heleno Siciliæ, Alexandro, Italiæ regnum deſtinavit. Poſtea bella aliquot feliciter cum Carthaginenſibus geſſit. Inſolentior ſucceſſibus factus, in odium

Sicu-

Siculorum incurrit, unde obſidione Lilybæi diſcedere coactus, redit in Italiam, à Tarentinis iterum anxiè imploratus. Tum tertiò prælio, in Lucanis, à Conſ. Curio Dentato ad internecionem victus. An. 3. Olympiad 126. in Epirum reverſus eſt vix 7000. peditum, equitumque 5000. ſecum trahens. Poſtea à Pœnis navali præliò victus, ab Antigono Gonata, de quo ſuprà, auxiliares milites petit: non obtinens repente Antigonum vincit, fugat, Macedoniam capit, animò jam Græciæ, Aſiæque regna meditatus: à Spartanis Argos petit, ubi Antigonum oppugnans, atque inter confertiſſimos hoſtes fortiſſimè dimicans, ſaxò de muris à fœmina jactatò, occiditur. An. 482. Urb. Cond. 127. Olympiad. Ælianus noctuam haſtæ ejus inſediſſe, nocte præcedente, refert. *Hiſt. Anim. l.* 10. *c.* 37. Vide Juſtin. *l.* 17. 18. 23. *&* 25. Plutarch. *in Pyrrho.* Liv. *l.* 13. *&* 14. Polyb. Florum, Oroſium, &c. Horat. *Carm.* 3. *Od.* 6. *v.* 33.

Non his juventus orta parentibus
Infecit æquor ſanguine Punicò:
Pyrrhumque, & ingentem cecidit
Antiochum, Annibalemque dirum.

Juvenalis *Sat.* 14. *v.* 162.

——— *Pyrrhum immanem, gladioſque Moloſſos.*

Nic. Lloydius. Cœterùm ſpleneticos curabat, pede dexterò lieni leviter impreſſò; præmii locò, ut gallus ſibi ſacrificaretur, poſcens. Voſſius *de Idol. l.* 3. *c.* 171.

PYRRHUS, 28. Macedonum Rex, Olymp. 259.

PYRRHUS, Dædali filius in Græcia omnium primus picturam invenit, ut *Ariſtoteli* placet.

PYRRHUS, Monachus Monothelita, poſt Sergium Patriarcha Conſtantinopolitanus, A.C. 639. Quòd conſcius haberetur cædis Imperatoris Conſtantini, filii Heraclii, A. C. 641. in Africam profugus, ibi à Maximo orthodoxiam hauſit. Nihilominus poſtea in Italiam veniens, hæreſeos ſuæ venenum denuo ſparſit, à Johanne IV. proin excommunicatus. Poſteà tamen ſedi reſtitutus eſt, A. C. 652. quartò poſt menſe mortuus: ſucceſſit ei Petrus iiſdem erroribus infectus. Theophan. *in Annal.* Nicephor *in Chron.* Anaſtaſ. *in vitis Pontif.*

PYRRIAS, ſeu *Pyrrhias*, Græcè Πυῤῥίας, ſycophantæ cujuſdam nomen, apud Comicum: ut & *Pyrrander*, Πυῤῥανδρος, apud eundem *in Equitibus.* Utrumque à voce πυῤῥὸς, qui color eſt ſtercoris humani. Unde apud eundem πυῤῥὸν, hôc ſenſu, in 'Εκκλησιαζ.

Εἰ ταῦτά σου τὸ πυῤῥὸν ἔστιν ὅτι σὺ
Κινησίας ...;

Idem ergo utrumque cum voce *Coprias*, ſeu *Stercoreus*; quô nomine homo jactabundus, καυχηλόγος, ſycophanta veniebat. Plautus *in Milite glorioſo, Actu* 2. *ſc.* 1. *v.* 11.

——— ——— *impudens,*
Stercoreus, plenus perjurii & adulterii &c.

Vide Salmaſ. *ad Tertullian. de Pallio, c.* 4. & hic paſſim, plura verò de voce πυῤῥὸς, apud eundem *ad Solin.* ut & ſuprà in voce *Burrus.*

PYRRICHUS, ſeu *Pyrrhichus*, Cretenſis, *Pyrrhica* inventor, ſaltationem armatam, à Curetibus excogitatam, in ordinem ac artem redegit, ipſique à ſe nomen impoſuit. Euſtathius *ad Il.* 1. Vide ſupra *Pyrricha.*

PYRRUM, oppid. fuit Pannoniæ ſuperioris inter Pætovionem 68. & Siciliam 51. mill. paſſ. *Antonin.* inter Stiriam & Croatiam.

PYRUS, oppidum Cariæ, *Stephan.*

PYSTA, uxor Seleuci Callinici, maritò circa Ancyram à Gallis interfectò, ab hoſtibus capta, abjectò regiò veſtitu, paupertimæ famulæ habitu ſumptò inter captivos venum. Ducta in Rhodum cum cæteris mancipiis confeſſa eſt quæ eſſet. Rhodii, redditâ emptori pecuniâ ſplendidè eam ornatam Antiochiam miſerunt. Polyæn. *l.* 8. *c.* 61. *f.* 614.

PYSTIRA, inſula ante Smyrnam. Plin. *l.* 5. *c.* 31. ubi aliæ aliquot velut ſcopuli, circumſtant, nautis *Iſole delle Smirne.*

PYTHÆNETUS, libros περὶ Αἰγίνης conſignavit, quorum è primo teſtimonium petit Apollonii Scholiaſtes, *l.* 4. Athen. *l.* 13.

PYTHAGORAS, Samius, Mneſarchi gemmarum ſculptoris filius, Italicæ philoſophiæ princeps, auditor Pherecydis Syri, poſt cujus mortem Hermodamanti jam ſeni, Creophili Nepoti, ſe in diſciplinam dedit. Sub quo quum ſatis profeciſſe videretur, in Ægyptum navigavit, ut illorum Theologiam, ritus moreſque cognoſceret. Iſocrates *in Buſiride:* Πυθαγόρας ὁ ἀφικόμενος εἰς Αἴγυπτον, καὶ μαθητὴς ἐκείνων γενόμενος, τήν τε ἄλλην φιλοσοφίαν πρῶτος εἰς τοὺς Ἕλληνας ἐκόμισε, καὶ περὶ τὰς θυσίας τε, καὶ τὰς ἁγιστείας τὰς ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐπιφανέστερον τῶν ἄλλων ἐσπούδασε. Clemens etiam *in l.* 1. *Strom.* edocet nos præceptoris nomen: Γεγονέναι δὲ Πυθαγόραν μὲν Σώγχιδι τῷ Αἰγυπτίῳ ἀρχιπροφήτῃ μαθητεῦσαι. Quò verò adyta ingrediendi Myſticamque Ægyptiorum philoſophiam addiſcendi jus haberet, περιτέμνετο, *circumciſus fuit* à Sacerdotibus, Ibid. quem ritum in illa gente vetuſtiſſimum fuiſſe & ἀπ' ἀρχῆς, *ab initio inſtitutum*, ex Herodoto, *l.* 2. *c.* 36. 37. 91. 104. probat Marshamus. *Canone Chron. Secul.* V. Deinde Aſtrologiæ, Chaldaicæque diſciplinæ cupidus Babylonem ſeſe contulit: ubi ſyderum curſus, eorumque in genituris hominum effectus, ut & multa de religione Judæorum eſt edoctus. In patriam redux, cùm Polycratis, an Syloſontis tyrannidem ægre ferret, in magnam Græciam abiit, ibi Italicâ Sectâ conſtitutâ. Sapientis elogium recuſavit. Philoſophi appellatione contentus: quinquennali ſilentiò, futuros auditores; vide infra, præparavit; totius ſapientiæ arcanorum ſcientiſſimus, inprimis tamen in Mathematicis extitit admirandus. Novas in Arithmetica regulas invenit, Geometriamque à Mœri quodam excogitatam, ad perfectionem adduxit.

Abſtinentiæ & amicitiæ conſtantiſſimæ laude inclytus. Cæterùm neque ridens neque flens viſus eſt unquam, tantæ apud ſectatores venerationis, ut illud αὐτὸς ἔφα inde ortum. Auditores fertur habuiſſe non pauciores ſexcentis, qui noctu ad eum confluebant; ex quibus clariſſimi fuerunt Archytas Tarentinus, Alcmæon Crotoniata, Hippaſus Metapontinus, & Philolaus Crotoniata. Primus τῆς μετεμψυχώσεως, hoc eſt, *tranſmigrationis animarum in alia corpora*, aſſtructor fuit, idque ut faciliùs perſuaderet: primùm ſe Æthalidem Mercurii filium aſſirmabat. Cumque à patre optio ſibi facta eſſet petendi quidquid vellet, exceptâ immortalitate, ſe ab illo petiiſſe, ut & vivens & vitâ functus, omnium quæ contigerant, memoriam haberet. Poſt Æthalidæ mortem, Euphorbum ſe fuiſſe ajebat, ac deinde Hermotimum, poſteà Delium quendam piſcatorem, nomine Pyrrhum, mortuòque Pyrrhò, ſe factum eſſe Pythagoram. Hanc opinionem de migratione animarum accepit ab Ægyptiis, teſte Herodotò, quos feliciter irridet Lucianus, *in dialogo Galli & Mycylli.* Crotoniatis & Metapontinis leges conſcripſit, populoſque luxuriâ diffluentes authoritate ac doctrinâ ad frugalem cultum revocavit, adeo ut & mulieres integritate ejus, vitæque ſeveritate adductæ, auratas veſtes, ornamentaque laſciviora, in templo Junonis conſecrarent. Accuſatum Magiæ eruditi excuſant, quod idem de rota, ipſi à Fluddo tributa, intelligendum. Poſtremò cùm multos annos Crotone egiſſet, Metapontum commigravit, ubi & ſupremum diem obiit, quanquam aliis alia tradentibus. De mortis genere non ſatis conſtat, cùm quidam illum trucidatum, alii ſubitaneâ morte ſublatum, nonnulli quoque à certo quodam, quem Philoſophiam docere noluiſſet, cum diſcipulis, exuſtum dicant. An. 4. Olympiad. 70. Urb. Cond. 257. vel 278. ætat. 90. Quanti autem illum vivum fecerint Metapontini, poſt obitum ejus declararunt, ædes ejus pro templo ei conſecrantes, diviniſque honoribus mortuum proſequentes. Quanta in veneratione ſit hodieque, apud Indos, Zonæ inprimis torridæ incolas, à quibus ſub nomine *Brahma*, quem pro ſupremo Deorum ſuorum habent, colitur, vide apud Petr. de Valle, *Itiner tom.* 4. ubi planè egregia de immani horum Idololatrarum ſuperſtitione. Ovid. *Met. l.* 15. *v.* 60.

Vir fuit hic ortu Samius: ſed fugerat unà
Et Samon & dominos, odioque tyrannidis exul
Sponte erat, iſque licèt cæli regione remotos,
Mente Deos adiit: & quæ natura negavit
Viſibus humanis, oculis ea pectoris hauſit.

Diſcipulis ſuis per quinquennium ſilentium impoſuit, qui ἐχέμυθοι propterea dicti. Sidon. Apollinaris:

Aſſerit hoc Samius poſt docta ſilentia luſtri
Pythagoras. ——— ———

Claudian. *de Conſul. Manlii*, *v.* 157.

At non Pythagora monitus, annoſque ſilentes.

Laërtius *in Pythagora*: Καὶ αὐτοῦ οἱ μαθηταὶ κατεσίγαζον τὰς φωνὰς ὡς ἐν χειμῶνι. Πενταετίαν ἐσιώπων, μόνον τῶν λόγων κατακούοντες. Meminerunt hujus quinquennii Gellius, *l.* 1. *c.* 9. Plutarch. *de curioſitate.* Lucianus Βίων πρᾶσις, *Hermotimo*, *& Gallo.* Tzetzes *in Chiliadibus*, & alii non pauci. Animalium omnium carnibus & à fabis religioſiſſime abſtinebat. Unde verſus apud Clementem, *l.* 3. *Strom.*

Ἶσόν τοι κυάμους τρώγειν, κεφαλάς τε τοκήων.

Empedocles quoque apud Gellium, *l.* 4. *c.* 11.

Δειλοί, πάνδειλοι, κυάμων ἄπο χεῖρας ἔχεσθε.

Fortaſſe tamen, cùm Pythagoras & Empedocles fabis juſſerint abſtinere, ſymbolicè ſive ænigmaticè intelligi id voluerunt. Magnæ enim authoritatis ſcriptores tradunt, Pythagoram ipſum minimè fabis abſtinuiſſe. In his eſt Ariſtoxenus Muſicus, Ariſtotelis auditor, qui in libro, quem de Pythagora reliquit; *nullô ſæpius leguminè Pythagoram dicit uſum, quam fabis, quoniam is cibus, & ſubduceret ſenſim alvum & levigaret.* Auctor Gellius, *ubi ſuprà*, qui & verba Ariſtoxeni adſcribit, atque addit, eos qui diligentiùs rem ſcrutati ſunt, putare, ab Empedocle per κυάμους ſignari teſticulos quaſi εἰς τὸ κυεῖν δοκεῖ, καὶ αἰτίους τοῦ κυεῖν ac propterea non à fabulo edendo, ſed à Veneris proluvio voluiſſe eum homines abducere. Plura reperies apud Voſſ. *de Philoſ. Sectis*, *c.* 6. *& l.* 4. *de Hiſt. Græc.* itemque apud Porphyrium, Diog. Laert. *in Pythag. l.* 8. Phot. *Cod.* 259. Diod. Sic. Plutarch. Clementem Alex. Aul. Gellium, Euſebium, Naudæum, *apol. c.* 10. Ælian. *l.* 17. *Hiſtor. anim. c.* 8. & Jamblichum, *de vita Porphyrii. Nic. Lloydius.* Hinc *Pythagoreus.* Juvenalis: *Sat.* 3. *v.* 229.

Vive bidentis amans, & culti villicus horti,
Unde epulum poſſis centum dare Pythagoreis.

Pythagorici, & *Pythagoriſtæ* quomodo differant, docet Theocriti Scholiaſtes, *in Idyll.* 15. *v.* 5. Vide quoque ſuprà, ubi de *Italica Secta.* Nomen verò *Pythagoræorum* factione Cylonianâ poſteà extinctum in Italia, vel majore Græcia, habes apud Salmaſ. *ad Solin. p.* 825.

PYTHAGORAS, Euagoræ filius. Diodor. *l.* 15. *f.* 460. recuperavit paternum regnum & bellô Perſicô ſtetitâ partibus Alexandri, Qu. Curt. *l.* 4. *c.* 3.

PYTHAGORAS, alius à priori, cujus patria neſcitur, res Dorienſium tractavit. Laërt. *l.* 8. Veriſimile eſt, eundem eſſe, qui *de Rubro mari* ſcripſit, cujus meminit Athen. *l.* 4. *&* 14. itemque Ælian. *de Anim. l.* 17. *c.* 8.

PYTHAGORAS, Exoletus, cui Nero, in modum ſolemnium conjugiorum, denupſit, C. Lecaniò, M. Liciniò Conſulib.

PYTHANGELI, locus Ægypti, quem illi *Elephantorum venationem* appellant, *Strabo.*

PYTHANGELUS, Poëta Tragicus, obſcurus, & haud bonæ notæ. Ariſtoph. *Ran. Act.* 1, 2.

PYTHAULES, apud Vopiſc. *in Carino*, c. 19. *Exhibuit... centum ſalpiſtas uno crepitu concinentes, & centum campaulas, ei craulas centum, etiam centum* Pythaulas, *Pantomimos* &c. ἀπὸ τῶν Πυθίων, dictus eſt, qui *Pythia* ſcil. cantabat & *pythicas* tibias inflabat. Vel potiùs ἀπὸ τῆς Πυθοῦς, ab urbe *Pytho*; quòd enim in urbe Apollinis Πυθοῖ ejuſmodi cantus frequens & celebris eſſet, quò pæanes in laudem Apollinis ad tibiam cantari ſolebant: hinc πυθαύλης tibicen dictus, qui in urbe Pytho pæanas hujuſmodi canebat. Semper autem ſine choro πυθικὸν illiuſmodi αὔλημα conſuevit cantari, neque unquam Pythaules ad chorum aut cum choro canebat: unde *Pythaulæ* à choraulis ubique diſtincti. Pollux, Πρὸς ταῖς δὲ οἱ Πυθικοὶ τελεῖν ἢ μόνοις ἀπειπεῖν ... τὸ ἄγχιστα αὔλημα, τὸ πυθικόν. Hincque in canticis Comœdiarum, quòd una ibi tantum perſona locum haberet, artifex qui reſponſabat, *Pythaules* vocabatur; at, qui Choro caneati concinebat, Choraules. Diomedes, *Quando enim chorus canebat, choricis tibiis, i. e. choraulicis artifex continebat, in canticis autem*, Pythaules *pythicis reſponſabat*. Et quidem priſcis temporibus, ut idem Grammaticus obſervat, *Pythaulæ* in Comœdia canebant, poſteà, ut quoque Choraulæ & Pantomimi, ſeorſim in ſcena ſua res agere cœperunt, & à Comœdia ſeparati, de artificio ſuo, in ludis Muſicis per ſe contenderunt & de palma in certamen ſoli deſcenderunt. Seneca, *Ep.* 76. *Quotus ſcholam intrant, præter ipſum theatrum Neapolitanum* ——— *tranſeundum eſt, Metronactis petentibus domum. Illud quidem fartum eſt & hoc ingenti ſtudiò, qui ſit Pythaules bonus, judicatur. Habet tibicen quoque Græcus & præco concurſum; at in illo loco, ubi vir bonus diſcitur, pauciſſimi ſedent.* Iidem porrò in Comœdiis antiquis Latinis, duabus tibiis ſimul flabant, aut dextrâ & ſiniſtrâ; aut duabus dextris aut duabus ſiniſtris: Quum dextram & ſiniſtram inflabant, *imparibus tibiis*; quum duas dextras, vel duas ſiniſtras, *duabus dextris paribus vel duabus ſiniſtris paribus* canere dicti &c. A voce autem *Pythaules*, deductum Πυθαύλης, pro Πυθικαύλης aut Πυθαύλιον, quò nomine Græci hodierni *tibiam* appellant. Vide Salmaſ. *ad Vopiſ. d. l.*

PYTHEAS, Archon Athenis. Olymp. 100. An. 1.

PYTHEAS, Geographus Maſſilienſis, tempore Ptolemæi Philadelphi: Scripſit *de ambitu terræ*; à Strabone variorum errorum convictus, inprimis quòd credidiſſet, ſupra Thulen neque mare, neque terram, ſed corpus quoddam eſſe, ex utroque elemento compoſitum. Strabo, *l.* 2. 3. 4. 7. Plin. *l.* 37. *c.* 2. Voſſ. *de Hiſt. Græc. l.* 1. *c.* 17. *& l.* 4. *c.* 11. *de Philol. c.* 11. §. 6. *de Scient. Mathem. c.* 42. §. 1. *&c.*

PYTHEAS, nobilis Toreuta, apud Plinium. *l.* 33. *c.* 12. *cujus bina unciæ viginti venierunt. Ulixes & Diomedes erant, in phialæ emblemate, Palladium ſurripientes.* Nempe viginti libris venierunt binæ unciæ argenti ab eo cælati. Salmaſ. *ad Solin. p.* 1048.

PYTHERMUS, Epheſius hiſtoricus. *hiſtorias* compoſuit, Athen. *l.* 7.

PYTHERMUS Phocenſis, cùm Ionum, Æolumque legati Spartam appuliſſent, ex omnibus delegatus, qui poſtulata proponeret; purpureâque veſte indutus, in Spartiatarum conventum proceſſit, hortatuſque eſt Lacedæmonios multis verbis, ad auxilium Ionibus ferendum. Herodot. *l.* 1.

PYTHES, Vir inter Mileos clariſſimus, cujus filia Pieria, de qua Polyæn. *l.* 8. *c.* 42.

PYTHEUS, vir quidam Xerxis temporibus, omnium ſuæ ætatis ditiſſimus, qui auro ſemper inhians, aurifodinas jugiter exercebat. Is quum aliquando ex peregrinatione domum eſſet reverſus, & cœnam parari poſtulâſſet, ejus uxor auream menſam illi apponi juſſit, in qua omnia ex auro fabrefacta obſonia: ac primò quidem aſpectu gaviſus eſt Pytheus: quò tandem ſatiatus, quum eſurire ſe vociferaretur, neque ſe aurum id temporis expoſcere diceret, inquit uxor, *Tu nullius rei præter hanc unam habendæ facultatem præbes.* Hiſtoriam narrat *Plut.* Vide infrà *Pythopolis*. *Pythicus* Plinio eſt, *l.* 33. *c.* 10.

PYTHIA, Sacerdos Apollinis, eaque virgo, quæ Spiritu Dei afflata, reſponſa conſulentibus dare, credebatur. Oraculum per eam ſciſcitandi ritum, Alex. ab Alexandro, *Genial. dier*, *l.* 6. *c.* 2. prolixè perſequitur, è quibus hæc pauca adjiciam: *In eo id præcipuum fuit, ut qui Oraculum conſulit, brevi admodum oratione, quid velit, exponat: utque nullum Latinè edatur Oraculum: neque edatur priùs, quàm ab imo, dum ſacrificant, tota victima contremiſcat: Nec capitis commotione ſatis eſt, ſed omnibus illam partibus quati oportet. In quo proditur memoria, quum infauſtò die reluctantem* Pythiam, *& invitam Alexander cogeret, illam vi coactam, quòd eſſet invictus, reſpondiſſe* &c. Nec omittendi *Pythii*, Laconum Legati, qui ad conſulendum Oraculum Delphos mitti conſuevêre. Hos in ſumma poſt Regem auctoritate fuiſſe, & cum illis cibum cepiſſe, memorat Herodotus, *l.* 6. Vide quoque Licetum *de Gemmis*.

PYTHIA, Bithyniæ locus, unde aquæ calidæ ſcaturiunt, Nicet. & Procop. *l.* 5.

PYTHIA, urbs inter Parium & Lampſacum: Apollonius *Pythieam* appellat.

PYTHIA, ludi Apollinares, in Apollinis honorem inſtituti, in Pythio Macedoniæ loco, ob cædem Pythonis ſerpentis nocentiſſimi, aut, ut Strabo, *l.* 9. ſcripſit, hominis ſceleratiſſimi, cognomentò *Draconis*. Ovid. *Metam. l.* 1. Agon fuit vetuſtiſſimus, Olympico Agoni dignitate proximus, quamvis Apollinis illud factum fuerit Pelopeiò utique antiquius; ſtatim enim à cæſo dracone *Pythiorum* feſtum cœpiſſe, conſtat ex eo, quòd cultus ibi ſerpens locò Numinis fuerit, ut rectè *Pythia* etiam funebribus Ludis aſcribantur. Celebrata fuiſſe circa Elaphebolionem menſem, ſecundò quòque annò vertente Olympiadis ex Thucydide diſcimus, *l.* 4. ubi ineunte annò nonò belli Peloponneſiaci; annuas inducias inter Athenienſes & Lacedæmonios pactas eſſe, refert, quæ duràrint uſque ad *Pythia*. Vide Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas*, *l.* 1. *tit.* 1. Cùm autem complura eſſent certamina *Pythia*, clariſſima tamen hæc in Delphis fuêre: quorum Auctorem quidam ſerpentem *Pythonem*, ab Apolline poſteà occiſum; alii Apollinem ipſum fuiſſe ajunt. Unde Ovid. *Metam. l.* 1. *v.* 445.

Neve operis famam poſſet delere vetuſtas,
Inſtituit ſacros celebri certamine ludos.
Pythia *perdomiti ſerpentis nomine dictos.*

Itaque occiſò ſerpente ſeptimâ ſtatim die ludos peregiſſe dicitur, muneribus à Nymphis Parnaſſiis donatus. Illuſtres autem primò hòc certamine, cui ipſe Apollo præfuit, fuiſſe dicuntur victores, Caſtor ſtadii curſu, Pollux pugilatu, Calais dolichò, Zetes armis, Peleus diſcò, Telamon luctâ, pancratiò Hercules, quos omnes lauru coronaverit Apollo. Manſitque hæc ſolennitas ſatis diu, donec Cyrrhæi circa Parnaſſum deprædarentur, qui munera Oraculo oblatum veniebant: Quos Eurybatus Theſſalus cum Amphictyonibus aggreſſus vicit, Criſſâque urbe everſâ, & Oraculum in priſtinam reſtituit dignitatem, & ludos inſtauravit, pecuniarum præmiò conſtitutò. Qui in iis vicêre, *Pythionicæ* dicti. Cæterùm, ad *Pythica* certamina omnes Athletæ, præter Poetas, deſcendêre nudi: primaque corona ex æſculo fuiſſe videtur nonnullis, ex Ovidio, *cit. loc. v.* 448.

His Juvenum quicunque manu, pedibuſve, rotâve
Vicerat, æſculeæ capiebat frondis honorem.
Nondum laurus erat ———

Poſtmodum ex lauro, & quidem Tempica, Ælian. *Var. Hiſt. l.* 3. *c.* 1. additis pomis ex Apollinis templo deſumptis, *Lucian.* tandem ex auro, Pindar. *Pyth. Od.* 2. Præfectura verò horum ludorum tanti fuit habita, ut de Hippodromo, tanquam rem ingentis prærogativæ obtinuiſſet, adnotatum ſit, quòd bis iis præſederit. Philoſtratus *in eo.* Vide *Commentar. in Pindari Pythia*, Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 6. *c.* 25. P. Fabrum, *in Agoniſtic.* Caſp. Barthium, *ad Papinium Theb. l.* 6. *v.* 9. Alios: inprimis Joh. Marſhamum Equ. Anglum, *Canone Chron. Sec. XVIII.* tit. *Pythia*: nec non infrà, voce *Python*.

PYTHIAS, Pythagoræus, Damonis amicus, qui tamen Plutarcho & Jamblicho Φινθίας appellatur. Apud Cicer. quoque, *l.* 3. *de Offic. c.* 10. *&* apud Valer. Max. *l.* 4. *c.* 7. *ex. ext.* 1. *Phyntiam*, vel *Pynthiam* in antiquis codicibus ſcribi Petrus Daniel, & Turnebus, *Adverſar. l.* 20. *c.* 13. obſervârunt. Vide Latinum Pacatum, *in Panegyrico Theodoſii*, *c.* 17. *Nic. Lloydius.*

PYTHIAS, nomen ancillæ Octaviæ, Claudii filiæ, ex qua cùm tormentis exſculpere vellet confeſſionem adulterii herilis cum Eucero Tigellinus, caſtiora eſſe muliebria Octaviæ reſpondit, quàm os Tigellini.

PYTHIAS, Ælian. *l.* 3. *c.* 1. via erat Macedoniæ, à Theſſalonica ad Tempe Theſſalica deducens.

PYTHICUS, fluvius Lydiæ, in Sinum Eleatum ad Myrinam urbem Æolidis fluens. Apud Urbem hodie de nomine Urbis dicitur. *Agath.*

PYTHION Athenienſis, cum aliis ducibus & 420. militibus oppreſſus, dum Heraclidem, Demetrii præfectum, interimere & Athenis præſidium ejicere conjurârunt, Polyæn. *l.* 5. *c.* 17.

PYTHION, *Ptolem. Pythæum*, oppid. fuit Macedoniæ mediterraneæ, in finibus Pelaſgiotarum, inter Dolicham ad Occaſum, & Gonnum ad Ortum. Liv. *l.* 42. *c.* 53. *l.* 44. *c.* 32. 35. *Plutarch.*

PYTHIS, pictor egregius, qui de picturæ præſtantia certavit cum Timagora Chalcidenſi.

PYTHIS, Marmaricæ promontor. in ora maris Mediterranei *Ptol.*

PYTHIUM, intimus olim locus Gortynæ in Creta, Apollini ſacer; vel juxta Aſtacenum ſinum, unde *Procula Pythiana*, *Steph.*

PYTHIUS, Apollo ſic dictus à *Pythone* ſerpente, quem ſagittis ſuis adhuc puer interemiſſe dicitur: aut certè ἀπὸ τοῦ πυνθάνεσθαι, h. e. *à conſulendi uſu.* Alii tamen ſic dictum volunt ἀπὸ τοῦ πύθεσθαι, hoc eſt, *à putreſcendo*, eò quòd ſine vi caloris nunquam fiat putrefactio.

PYTHIUS, vide CANIUS.

PYTHO, urbs Phocidis. Homer. *Il.* β. *v.* 496. quam ἐπιθετικῶς πετρήεσσαν vocat. Unde monendi ſumus, erràſſe *Gerbelium*, imò *Rhodiginum Cælium*, *l.* 16. *c.* 19. qui epitheton pro nomine proprio urbis accipiunt. Hinc *Pythia* feſta. Apud Menandr. *Pythia & Delia eadem tibi*, ſeu *hæc tibi & Delia*, proverb. quò noviſſimum opus ſignificamus. Polycrati enim Samiorum Tyranno, quærenti an ludos conſtitutos Pythios an Delios appellaret, Oraculum ſic reſpondiſſe dicitur; quaſi diceret, hoc eſſe poſtremum ei patrandum, cùm mors illi paulò pòſt acciderit. Et quia Pythos ſæpius cerneretur editò ſita locò, hinc Proverb. *Iterum atque iterum via verſus Python*, in moleſtos in percunctando, *Diogen. Nic. Lloydius.*

PYTHOCHARIS, Tibicen, luporum impetum vehementi & concitatò tibiæ ſonò inhibuit, apud Ælian. *Hiſtor. Animalium*, *l.* 11.

PYTHOCLES, nomen ſibi aliquod paravit libris Italicorum, è quibus tertium memorat Plutarchus *Par. Min. c.* 14. quartum verò advocat Clemens. *l.* 1. *Strom.* ubi Samius appellatur. Ac ſimiliter vocatur Plutarchro *in Paral. c.* 41. ubi tertius ejus liber *de R. R.* citatur. Sed & idem Clemens *in Protrept.* tertium ejus librum celebrat

brat περὶ ὁμονοίας, ſive de concordia, Voſſ. *l.* 3. *de Hiſt. Græc. p.* 410.

PYTHOCLES, Athenienſis, unus ex amicis Phocionis ejus factionis, quæ Optimatum cauſam agebat & cum Caſſandro ſentiebat; ideo cicutam bibere à populo coactus eſt.

PYTHODORIS, Polemonis, Regis Ponti, uxor, prudentiâ aliiſque virtutibus mirè ornata, quæ mortuô maritô rebus regni præfuerat.

PYTHODORUS, Archon Athenis, Olympiadis centeſimæ nonæ annô ſecundô. Iterum Olympiadis centeſimæ undecimæ annô primô. Forſan is ille eſt, qui cum Sophocle Lacheti ſucceſſit in provincia Sicula. Vide Thucyd. *l.* 3. *&* 4.

PYTHODORUS, Athenienſis, vicit ſtadiô, Olymp. 103.

PYTHODORUS, ſculptor eximius, Plin. *l.* 36. *c.* 5.

PYTHOM ſeu PITHOM, vox Hebr. פיתום, a Græco *Python* leviter deflexa, genus ariolorum notat, qui ex axillis vocem emittebant, vel ſaltem emittere ſe ſomniebant. Talmudici *in Sanhedrin. c.* 7. *fol.* 65. *Baal Ob idem eſt, qui* Pithom *ſeu qui loquitur ex axillis ſuis.* Et ibi *Gloſſa. Mortuum ex terra educit, quem ſub axillis & brachiis ſuis conſtituit ut loquatur.* R. Selomo, *in Deuteron. c.* 18. *v.* 11. explicans, quid ſit שאל אוב *conſulens Ob* (ſeu Pythonem) *Hæc eſt*, inquit, *divinatio, quæ vocatur pithom, quod loquitur quis ex axillis, mortuum ad axillarum locum evocans.* De quo ritu qui plura volet, conſulat Maimonidem, *in Tract. de Idololatria, ſtatim initiô*, 6. laudatum Bocharto, *Hieroz. Parte poſter. l.* 3. *c.* 5. *p.* 383. Vide quoque hic *infrà*.

PYTHON, Ephoro apud Strabonem, *l.* 9. homo fuit atrox, χαλεπὸς ἀνὴρ, Πύθων τοὔνομα, ἐπίκλησιν δὲ Δράκων, *Python nomine, Draco cognomentô*, ab Apolline ſagittis interemtus, poſtquam cædibus & latrociniis diu fuiſſet Parnaſſus infeſtus. Unde occaſio fabulæ, de dracone hujus nominis in Parnaſſo ab Apolline peremto. Idem pro Pythone *Delphines* nominatur, à Suida in Πυθώ, poſt Apollonium, *Argonautic. l.* 3. *v.* 708. Unde Bocharto videtur is fuiſſe prædo inſignis in Phocide, cujus verum nomen erat Delphynes, *Python*, cognomen inditum à Phœnicibus in vicina tum Bœotia degentibus, ob tumultus concitatos & latrocinia commiſſa. Nimirum apud Arabes *phathana* eſt, concitare tumultus: *phithna*, ſeditio, cædes: *phatthan*, ſeditioſus, latro, graſſator: illis enim *Phe* eſt locô *Pe*, quâ literâ carent. Sed idem ex graſſatore draco factus eſt, a Fabularum architectis; quia Syris *pethen* vel *pithna*, draconem ſonat. Itaque etiam *Python* dictus eſt: unde *Pythia* ludi & Delphorum urbs *Pytho*, atque ipſe Apollo *Python* vocatus. Macrob. *l.* 1. *c.* 17. *Hoc nomen* (Πύθων) *ex nece draconis inditum Deo Græci fabulantur.* Hinc Actor. *c.* 16. *v.* 16. πνεῦμα Πύθωνος, *Spiritus Pythonis*, i. e Apollinis, quô Dæmone mulier illa ἐγγαστρίμυθος, *ventriloqua* plena eſſe credebatur. Unde ipſos *ventriloquos* Ἐγγαστρίμυθους πάλαι, νῦν Πύθωνας, *olim Eurycles, nunc Pythones appellant*, ait Plutarchus *de defectu Oracul.* Quô ſenſu pro *Pythone*, Hebræos פיתום *Pithom* ſcribere diximus *ſuprà*. Vide Bochartum, *d. l.* & infrà de *Ventriloquis*.

PYTHON, ex Epigonis Alexandri M. Satrapes Mediæ, quem cùm Antigonus audiſſet, res novas moliri & defectionem meditari, ſimulabat ſe fidem nuntiantibus non habere. Ego verò, inquiens, nequaquam crediderim hoc agere Pythonem, cui ego quinque millia Macedonum armatorum & Thracum, nec non mille præfectura cuſtodes paravi mittendos. His auditis Python credit humanitati & feſtinat ad accipiendum auxilium. Antigonus verò cum in medium Macedonum introductum comprehendi morte puniri juſſit. Polyæn. *l.* 4. *c.* 6. §. 14.

PYTHON, vide PARON.

PYTHON, orator Byzantius eloquentiſſimus apud Philippum Macedoniæ regem; cujus meminerunt Æſchines ac Demoſthenes, Diodor. *l.* 16.

PYTHON, ſerpens miræ magnitudinis, ex putredine terræ poſt diluvium Deucalionis natus. Hic à Junone Latonæ ex Jove gravidæ dicitur fuiſſe immiſſus, nullamque ei pariendi quietem conceſſiſſe, donec illa ad Aſterium ſororem ſuam perveniſſet, non multò ante in inſulam commutatam: à quâ ſuſcepta Dianam & Apollinem peperit: quarum illa vix dum nata, protinus matri obſtetricis officium præſtitit, fratremque naſcentem excepit: qui poſteà memor injuriæ, quâ Python matrem ſuam affecerat, ſagittis ſuis eum confixit. Cujus rei memoria, ne ullô temporis lapſu obliteraretur, ſacra certamina inſtituit, quæ à nomine ſerpentis *Pythia* appellavit. Ovid. *Met. l.* 1. *v.* 441.

Hunc Deus arcitenens, & nunquam talibus armis
Antè, niſi in damis, capreiſque fugacibus uſus,
Mille gravem telis exhauſtâ penè pharetrâ,
Perdidit, effuſo per vulnera nigra venenô.
Neve operis famam poſſet delere vetuſtas,
Inſtituit ſacros celebri certamine ludos
Pythia, perdomiti ſerpentis nomine dictos.

Videtur idem innuere Statius, *Theb. l.* 6. *v.* 7.

Proxima vipereô celebravit libera nexu
Phocis, Apollineæ bellum puerile pharetræ.

Nomen arceſſere videtur, ab Ebræo פתן *Pethen*, quæ cognationem habet cum verbo פתה *patha*, i. e. *perſuaſit, illexit, decepit.* Cùm autem Sol radiis ſuis nubem caliginoſam diſſipat ac dimovet, Apollo ſagittis Pythonem interimere dicitur. Vide Macrob. *Saturnal. l.* 1. *c.* 17. *Pytho* etiam dicitur oraculum Apollinis, vel certè locus, ubi oraculum edebatur. Tibullus, *l.* 2. *Eleg.* 3. *v.* 21.

Delos ubi nunc Phœbe tua eſt? ubi Delphica Pytho?

Lucanus, *l.* 5. *v.* 134.

——— *Seu barbaricâ cum lampade Pytho*
Arſit, in immenſas cineres abiêre cavernas,
Et Phœbi tenuêre viam. ———

Ubi per *barbaram lampada* intelligit à Brenno illatas faces Delphis. Unde illud:

Templa ſacrilegum teſtantur lumina Brennum,
Dum petit intonſi Pythia regna Dei.

Πνεῦμα Πύθωνος appellat Beat. Lucas in Actis, *c.* 16. *v.* 16. Plutarchus etiam, *l. de defectu Oraculorum*, ſignificat omnes homines, qui ſpiritu fatidicô correpti eſſent, *Pythones* appellari. De *Pythone* plura vide apud D. Dickinſonum, *Delph. Phœniciſſant. c.* 1. 7. 8 *Nic. Lloydius*: adde & ſuprà dicta:

PYTHON, vel PYTHONOSCOME, locus Aſiæ, ubi primò adventus ſui tempore conveniunt ciconiæ, & eam quæ ultima advenit, laniant univerſæ. Plin. *l.* 10. *c.* 23. & Solinus, *c.* 43.

PYTHONICE, meretrix Athenienſis clariſſima, ab Harpalo exculta, ac dum in vivis fuit, regalibus donis culta; poſtquam exceſſit vitâ, magnificô ſepulchrô in Attica decorata. Vide Diodor. *l.* 17. *f.* 620.

PYTHONOS Come, in Aſia locus eſt *campis patentibus, ubi primò adventus ſui temporè ciconiæ advolant, & eam, quæ ultima venerit, lacerant.* Quomodo apud Gallos Cæſar, qui noviſſimus in conſilium veniſſet, omni cruciatuum genere affectum, in conſpectu multitudinis necari ſolitum, refert, *l.* 5. *Bell. Gall. c.* 54. Vide & *Python*.

PYTHOPOLIS, civitas Aſiæ in Myſia. Alia in Caria, *Nyſa* dein dicta. Vide *Stephan.* Urbs dicta à Pythe ſeu Pytheo ditiſſimo illo. De quo & *Pythopolide* plurima Polyænus & Plutarchus: nam uxor cùm animadverteret, Pythem maritum, neglectâ agriculturâ, populum aurifodinis attinere, eſurienti appoſuit aureos piſces, obſonia cæteraque edulia ex auro, hacque prudentiâ pervicit, ut Pythes cives ad agriculturam dimitteret. Vide Polyæn. *l.* 8. *c.* 42. *f.* 618. Vide & *Pytheus*.

PYTILISSATIO, inter Veterum, exercitamenta, vide ſuprà *Gymnaſtica*.

PYTIONIA, Inſula parva maris Ionii, circa Corcyram.

PYTISMA, apud Juvenalem, *Sat.* 11. *v.* 173.

Qui Lacedæmonium pytiſmate *lubricat orbem:*

malè *pityſma* nonnullis legitur & à πιτύζειν Græco verbo deducitur; cùm πιτύζειν Græcum non ſit, nec uſpiam apud Auctores legatur, ſed πυτίζειν & πύτισμα: atque adeò omnes libri in illo Juvenalis verſu rectè *pytiſmate* legunt. Vitruvii etiam locô, *l.* 6. *c.* 4. qui Juvenalem unus unice explicat, *potiſmatis* habent ſcripti libri, pro *putiſmatis*, h. e πυτισμάτων. Πυτίζειν igitur eſt *ejaculari* vel *ejicere*, à πτύω, *ſpuo*, ut Etymologicum Magnum habet. Loquitur enim Poeta de Delphica ex Lacedæmonio lapide, in qua proſtabant omne genus pocula, ac ubi *pitiſſabant*, abacum cum pavimento effuſionibus rejectionibuſque lubricantes. Hinc οἶνον πυτίζειν & ἐκπυτίζειν, *vinum ore rejicere.* Alexis,

Καὶ τὸν μὲν ἐξ ἐκείνου ἐκπυτίζομαι.

Et διαπυτίζειν, apud *Archedicum*,

Διαπυτίζων εἶτα δὲ τοῦτον χαμαί.

Idem intellexit *Callimachus*,

Τὸ τρίτον ὁ γῆ ἔχων, τάδ' ἄρτια φυλλοβολεῖσθαι
Τοῖσδ' ἐπὶ τυμβίοις παῖδ' ἐγένοντο χαμαί.

Quem morem hodieque obſervare eſt, apud eos qui vinum probant, illud enim expreſſis labris exſpuere ſolent, quod voce πυτίζειν propriè indigitari, docet Eugraphius, apud Salmaſ. *ad Æl. Spartian. in Peſcennio Nigro, c.* 6.

PYTNA, collis montis Idæ in Creta, apud Hierapytnam, quæ hinc dicta eſt. Strab. *l.* 10.

PYXA, *Theſſal.* oppid. Co inſulæ, hodie non extat.

PYXIRATES, Euphrates fluv. verſus ſcaturigines ſuas ſic dictus eſt, Plin. *l.* 5. *c.* 24.

PYXIS, urbs in mediterranea parte Oenotrorum, *Steph.*

PYXIS, in inſtrumento Ornatricum & Coſmetarum, è qua ſupercilia depromta habes apud Petronium *loco* ſuprà *cit.* voce *Ornatrices.* Vide quoque infrà voce *Tonſor*, ubi de barba Neronis in aurea *pyxide* condita & Jovi Capitolino conſecrata. In Eccleſia Romana, dicitur vas, in quo reponuntur hoſtiæ, ut ajunt, conſecratæ ad viaticum: Πυξίς Pachymeri *l.* 7. *c.* 15. & 28. Meminit ejus Leo IV. *de Cura Paſtorali, Super altare nihil ponatur, niſi capſa cum reliquiis Sanctorum* ——— *aut* pyxis *cum corpore Domini, ad Viaticum pro infirmis.* Quippe ſuſpenſa imminebat altari. Gervaſius Dorobern. *in Deſcript. Eccl. Cantuar. Suſcepit à Monacho quandam pyxidem cum Euchariſtia, quæ deſuper majus Altare pendere ſolebat*, quâ de re pluribus agit Car. du Freſne, *in Deſcript. Ædis Sophianæ, num* 63. Pleniùs ſic deſcribitur, *in Pœnitentiali MS.* Thuanæo, *Omnis Presbyter habeat* pyxidem, *aut vas tantô Sacramentô dignum, ubi Corpus Dominicum diligenter recondatur ad Viaticum recedentibus à ſeculo: quæ ſacra oblatio intincta debet eſſe in ſanguine Chriſti, ut veraciter poſſit Presbyter dicere infirmo, Corpus & ſanguis Domini noſtri Jeſu Chriſti proficiat tibi ad ſalutem animæ et corporis.* Conſecrandum eſſe vas hoc ſacrâ unctione, uti Calicem, volunt nonnulli: communior verò ſententia eſt, ſimplicem ſufficere benedictionem; quin imò non neceſſarium eſſe, ut deauretur inſtar Calicis. Habetur interim ex argento, auro, ſtanno, (quô caſu *fruſtulum telæ cum amylo accommodatum, uti fit in corporalibus, imponendum eſſe*, docet *Suarezius*) ebore inprimis. *Pyxides* enim, in quibus S. Euchariſtia ad infirmos defertur, *eburneæ* eſſe jubentur, *propter caſum*: in *Statutis* Synodal. Odonis Epiſc. Parif. *c.* 5. *num* 5. & *c. ult. num.* 35. apud præfatum Car. du Freſne in *Gloſſar.* Formam pomi plerumque habet, unde πυξίμηλον Græcis dicitur, qui aliàs Ἀρτοφόριον vocant &c. Dominic. Macer in *Hierolex.* qui aliquando pro incenſi navicula vocem uſurpari, addit ex *Ord. Rom.* Vide

& Cl. Suicerum voce Πυξίον. Sed & *Pyxides reliquiariæ* occurrunt, apud Leonem Oſtienſ. *l.* 3. *c.* 30.

PYXIS, in teſſerarum ludo, dicebatur turricula illa, quâ teſſeræ in tabulam fundebantur, de qua diximus ſuprà in voce *Pyrgus*. Scholiaſtes Juvenalis, *Fritillus* pyxis *cornea, quæ Φιμὸς dicitur Græcè. Pyxides* enim dicebantur, cujuſcunque materiæ eſſent: Veteribus verò ex buxo fiebat, unde nomen. Auſonius in *Profeſſorib. Epigr.* 1. v. 27. de pyrgo,

—— quos præcipitante rotatu
Fundunt excisi per cava buxa gradus.

Poſteà ex cornu, vide *d. l.*

PYXIS Nautica, magnetis virtute ad Polum ſeſe convertens, navigantibus utiliſſima, Johannis Gojæ Amalphenſis inventum eſt. Unde Anton. Panormitanus,

Prima dedit nautis uſum magnetis Amalphis.

Idque circa A. C. 1300. *Flavium Giram* alii, Alexander Sardus *l.* 2. *de rer. Inventor. c.* 8. eum *Flavium Campanum* vocant, ſed prius nomen tantæ rei inventori communiter tribuitur, Voſſ. *de Scientiis Mathem. c.* 4. Niſi dicamus Gojam hunc non tam inveniſſe, quàm in communem uſum, verticitatem Magnetis, produxiſſe. Gujotes enim *de Provines*, Poëta Gallus, qui vixit ac ſcripſit circa A. C. 1180. poſtquam de Polo Arctico locutus eſſet, *Pyxidis* jam hujus mentionem facit, *Marinette* eam nautis nomine Gallicanô vocari innuens: cùm ait,

Stella illa ſe non commovet,
Ars eſt mentiri neſcia,
Virtute talis Marinetta,
Lapidis tetri & nigricantis,
Quô ferrum ſponte ſupplicat.

Imò apud Arabes quoque legas, anno 670. Hegiræ, nautas Mechi per mare rubrum in *Herdi*, ita Indiam vocant, proficiſcentes, magneticô quôdam inſtrumentô, quod Canopum ſemper oſtendebat, ſe direxiſſe: Quis tamen auctor fuerit, aut unde inventionem hauſerint, altè ſiletur. Quid quòd verba Curtii, *l.* 4. *c.* 7. de forma Jovis Hammonis, *Umbilico maximè ſimilis eſt habitus, ſmaragdô & gemmis coagmentatus*, de *pyxide nautica* interpretatur Herwart. *Nullô negotiô*, ajens, *oſtendam, oraculum Jovis Ammonis nihil aliud fuiſſe, quam chartam, quam vocant marinam, pyxidi nautica ſeu magnetica rite junctam. Q. Curtium inquit.* Umbilico maxime ſimilis eſt (*ergo chartam marinam & pyxidem nauticam repræſentavit*) habitus ſmaragdô & gemmis coagmentatus. *Quippe lineæ illæ, earumque extremitates, circumferentiam circuli contingentes, quæ vel cardines quatuor mundi, vel reliquos octo rhombos principales, vel denique reſiduos ventos intermedios deſignabant, aliis gemmis & coloribus, ut fit, fuerant inſignitæ.* Hunc, cùm reſponſum petitur, navigiô auratô geſtant Sacerdotes, cum multis argenteis pateris ex utroque navigii latere pendentibus. *Cùm itaque Jupiter iſte Hammon, ut reſponſum det, navigiô fuerit geſtandus, quis jam ampliùs dubitabit ad rem nauticam pertinere! l. de Magnete.* &c. Quadruplicem autem Nauticæ *Pyxidis* compoſitionem refert Athanaſius Kircherus: Pro mari Mediterraneo, ubi multa declinatio: pro mari Balthico: pro Ruſſia & pro Hiſpania ac Anglia: Petrique Nonii & Medinæ compoſitionem ingentium errorum arguit. Vide eum *de Arte Magnet.* Auctorem *Siniæ & Europa, c.* 43. ut & in voce *Magnes*, it. ſupra ubi de *Nautica arte*.

PYXITES, fluvius in Themiſcyrena ad Trapezuntem, Plin. *l.* 6. *c.* 4.

PYXODORUS, ob marmoris inventum, apud Epheſios in veneratione fuit, Vitruv. *l.* 10. *c.* 7. Vide Voſſ. *de Idolol. l.* 1. *c.* 21.

PYXURATES, nomen Euphratis, à fontibus ſuis: qui, ubi Taurum irrumpit, *Omma*; tandem, perruptis Tauri montis anguſtiis, *Euphrates* dicitur. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 627.

PYXUS, *urbis*, urbs Siciliæ à Micytho condita. Gentile *Pyxuntinus*, *Stephanus*.

Q.

Q Muta hæc conſonans, non neceſſaria eſt, cùm *C.* ejus locum ſupplere poſſe videatur: fortè ab Hebræis mutuata; qui Koph ſuum vocali jungere ſolent, vocali aliâ ſequente, proin nec abſque *U.* pronuntiari poteſt. A Latinis ſæpè mutatur in C. Hinc *Sequor, Secutus, &c.* Tranſiit ad Latinis a Gallos, Italos, Hiſpanos, Anglos, Germanos, Hungaros & Dalmatas, qui tamen poſteriores illâ rarius, & non niſi in Latinis vocibus, utuntur. Vide Auſon. *de Litter. Monoſyllab.* Voſſium *in Ariſtarcho, l.* 1. *c.* 18. 19. Methodum Latin. &c.

Q. In notis antiqq. *Quartus*, item *Quintus* vel *Quintius*. Q. B. F. *quare bonum factum*. Q. B. M. V. *qua bene mecum vixit*. Q. D. E. R. F. P. D. E. R. I. C. *Quid de ea re fieri placeret, de ea re ita cenſuerunt*; notæ, quibus Veteres in Senatuſconſultis perſcribendis utebantur. Q. E. R. E. T. P. I. R. D. T. Q. D. D. D. P. F. *Quanti ea res erit, tanta pecunia judicium recuperatorium dabo; teſtibuſque duntaxat decem denuntiandi poteſtatem faciam*: formula, ex Prætoris Magiſtratuſve, qui in provinciis juri dicundo præerat, edicto; cujus in *L.* Fannia *de Coloniis deduc. in lib.* Varronis *Auctor.* exemplum extat. Q. F. *Quinti filius.* Q. L. *Quinti libertus.* Q. N. A. N. N. *quando neque ais neque negas.* Q. S. S. S. *quæ ſupraſcripta ſunt.* QAM. *quemadmodum.* QM. *quomodo.* QU. *Quartus.* QUÆS. *Quæſtor.* QUIR. *Quirites* &c. denotat.

QA. in nummis Conſtantini Jun. pro *AQ.* nota *Aquileja* eſt. Car. du Freſne *de infer. ævi Numiſmatibus*.

QUACERNI, Plin. *l.* 3. *c.* 3. *Querquerni, Antonin. Querquenæ*, populi Hiſpaniæ Tarraconenſ. quorum oppid. Forum Quacernorum *Ptolem.* Aquæ Querquennæ *Antonin.* à Bracara 63. mill. paſſ. Aſturicam verſus, apud Tydem; hodie non extat.

QUACKERI, in Anglia & Belgio fanaticorum genus, hoc ſeculô exortum. Gallis *Trembleurs* a tremulo corporis inter precandum motu.

QUADI, Germaniæ populi bellicoſiſſimi. Tacit. *in German. c.* 42. *Juxta Hermunduros Nariſci, ac deinde Marcomanni, & Quadi agunt. Eaque Germaniæ velut frons eſt, quatenus Danubio prætexitur.* Ergo Quadi in Danubii ripâ: ſcil. infra Marcomannos. *Ptol.* Ὑπὸ τὸν Ἑρκύνιον δρυμὸν Κουάδοι, ὑφ' οὓς τὰ σιδηρωρυχεῖα, καὶ ὁ Λοῦνα ὕλη, ὑφ' ἣν μέγα ἔθνος, οἱ Βαῖμοι, μέχρι τοῦ Δανουβίου. Bæmos verò eoſdem eſſe, quos Marcomannos, maléque heic ultra Bojohæmum, notat clariſſimus *Cluverius*. Id tamen haud falſum, quòd ſub Hercynia ſylva, i. e. ſub Bojohæmo ponuntur Quadi. Ferri autem iſtæ ſecturæ fuerunt in eo montium jugo, quod à Moraviæ oppido Oſtia, & fluvio *Morawa* ad Viſtulæ fontem procurrit. Strabo. *l.* 7. *ex emendatione Cluverii*: Ἐν ταύτῃ δ' ἐστὶ καὶ ὁ Ἑρκύνιος δρυμὸς, καὶ τὰ τῶν Σοήβων ἔθνη, τὰ μὲν οἰκοῦντα ἐντὸς τοῦ δρυμοῦ. (ἐν ᾧ ἐστὶ καὶ τὸ Βαίαιμον, τὸ τοῦ Μαροβόδου βασίλειον, εἰς ὃν ἐκεῖνος τόπον ἄλλους τε μετανέστησε πλείους, καὶ δὴ καὶ τοὺς ὁμοεθνεῖς ἑαυτῷ Μαρκομάννους· ἐπέστη γὰρ τοῖς πράγμασιν οὗτος ἐξ ἰδιώτου, μετὰ τὴν ἐκ Ῥώμης ἐπάνοδον· νέος γὰρ ἦν ἐνθάδε καὶ εὐεργετεῖτο ὑπὸ τοῦ Σεβαστοῦ· ἐπανελθὼν δὲ ἐδυνάστευσε, καὶ κατεκτήσατο, πρὸς οἷς εἶπον, Λουγίους, τὸ μέγα ἔθνος, καὶ Δουμίωνας, καὶ Γύτωνας, καὶ Βουγουντίωνας καὶ Σιδόνας, καὶ τῶν Σοήβων αὐτῶν τὸ μέγα ἔθνος Σέμνωνας) πλὴν τά γε τῶν Σοήβων, ὡς ἔφην, ἔθνη, τὰ μὲν ἐντὸς οἰκεῖ, τὰ δ' ἐκτὸς τοῦ δρυμοῦ, ὁμοροῦντα τὰ τῶν Κουάδων, ὅμορα τοῖς Γέταις. A Dione, *l.* 17. ubique Quadi Marcomannis, ac Jazygibus conjunguntur. Ac ſanè ſocietatem ipſis armorum contra Romanos ſemper fuiſſe etiam poſterioribus ſeculis, vel ex uno Marcellino ſatis patet, *l.* 17. *c.* 11. *Auguſto, inter hæc quieſcenti, per hiemem apud Sirmium, indicabant nuntii graves & crebri, permixtos Sarmatas & Quados, vicinitate & ſimilitudine morum, armaturæque concordes, Pannonias, Moeſiarumque alteram cuneis incurſare diſperſis.* Vide quæ ſequuntur. Unde liquebit, Quadorum gentem ad fluv. Granuam uſque tunc temporis pertinuiſſe. Quod etiam atteſtatur M. Antoninus Imperator ſub quo, Danubiô trajectô, in Imperium irruperunt, *in vita ſua, l.* 1. *his verbis*: Τὰ ἐν Κουάδοις, πρὸς τῷ Γρανούᾳ. Adverſùs hos Quados Marcomannis junctos, non ſine proſpero ſucceſſu bella geſſiſſe A. C. 174. Imperatorem prædictum, autores ſunt Dio Caſſius, & Jul. Capitolinus. Sed & Lucianus *in Pſeudomanti*, cujus hæc ſunt verba: Ὅτε θεὸς Μάρκος ἤδη τοῖς Μαρκομάνοις καὶ Κουάδοις συνεπλέκετο. Eam expeditionem celebriorem reddiderunt Chriſtianæ legionis Meliinæ ſupplicis impetrati cœlitus imbres, cùm exercitus ſiti ferè confectus jam eſſet. Meminêre Tertullian. *ad Scapulam*, & *in Apolog. c.* 5. & ex eodem atque Apollinario Euſeb. *Hiſt. Eccleſ. l.* 5. *c.* 5. *& Chron. l.* 1. *&* 2. Nicephorus Calliſtus, *l.* 4. *c.* 12. Zonaras, *Annal. Tom.* 5. Xiphilinus *in Marco*. Oroſius, *hiſtor. l.* 7. *c.* 15. Otho Friſingenſis, *Chron. l.* 3. *c.* 25. Joh. Aventinus, *Bojor. Annal. l.* 2. aliique. Quanquam iſtud Caſſius, *loc. cit.* Arnuphis Ægyptii, vel Juliani, ut apud *Suidam* alius neſcio quis, Magicis procurationibus, Marci ipſius precibus *Capitolinus*, moribus pietatique *Claudianus*, Chriſtiano nomini iniquiores, adſcribant. Gatakerus. *in M. Antonin. Nic. Lloyd.* Fuerunt hi populi *Phil. Cluverio*, ubi nunc major pars Moraviæ, verſùs Occaſum. *Sanſoni* incoluiſſe videntur totam Moraviam; erantque inter Lugios, Burios & Teracatrios ad Ortum, & Marcomannos ad Occaſum, à quibus Hercyniâ ſylvâ ſeparabantur. *Quadorum* terram à Lecho, A. C. 565. occupatam, Sileſiam & majorem Poloniam interpretatur Cromer. *l.* 1. *Hiſt. Pol.* Vide *de Marcomannorum & Quadorum in Valeriam* (quæ hodiè Croatia) deque *Sleſiorum in Quados*, migratione, B. Rhenanum, *l.* 1. cum *Notis* Cl. Ottonis JCti p. 181. 182. & 209.

QUADRA, in veteri Gloſſario *teſſera* exponitur: ubi tamen male de teſſeris frumentariis, à nonnullis accipitur, ut quæ longiores, quàm latiores erant. Κύβον itaque denotat, ſeu *teſſeram aleatoriam*, de qua ſuô locô. Apud Scriptores Eccleſiæ Romanæ maximè *de quadra panis*, apud Monachos, ſumitur. Joann. Laudenſis, *in Vita Petri Damiani*, *num.* 14. *Sola panis* quadra *cum crudis oleribus comanti apponitur.* Hinc *per quadras panes partiri*, apud Gregorium M. *l.* 1. *dial. c.* 11. Vide quæ hanc in rem congeſſit Haëftenus. *Diſquiſit. Monaſtic. tract.* 3. *diſquiſ.* 4. & quæ dicemus *infrà*. Sed & panes in *quadras*, quadræ in bucceas ſecabantur antiquitus, Caſaubonus *ad Auguſt. Suetonii, c.* 76. cujuſmodi bucceas ἄγγματα Græcis eſſe dictas, videbimus infrà voce *Tridacna*. Sic *quadra placenta* occurrit, apud Martialem, *l.* 3. *Epigr.* 77.

Nec te liba juvant, nec ſecta quadra placentæ.

Nam-

Namque & placentæ apud Romanos in ſimilis fruſta ſecabantur, quorum unumquodque *quadra* vocabatur, uti etiam videre eſt ex ejuſdem *l.* 9. *Epigr.* 91. *v. ult.* At *Quadra Veſtis*, Vide infra *Quadrata Veſtis*, uti de *Quadris* in notis ſeu ſcutulis veſtium, *Quadratura vitrea*.

QUADRAGENA, apud Vulgatum Interpretem 2. Corinth. *c.* 11. *v.* 24. *A Judæis quinquies quadragenas una minus accepi*: pœna verberum eſt, quæ tot numerò infligi lex juſſit, Deuteron. *c.* 25. *v.* 3. *Pro menſura peccati erit & plagarum modus: ita duntaxat, ut quadragenarium numerum non excedant, ne fœde laceratus ante oculos tuos abeat frater tuus.* Ne itaque in verberum numero excederetur, unam ſemper minus infligebant, ut videre eſt latiùs infra, ubi de *Verberum pœna*. Idem antiquitus obtinuiſſe in quibuſdam Eccleſiis Chriſtianis, docemus ex *Capitulari Cleric.* 11. *quæſt.* 1. *Quod ſi quis Clericum hoc adimplere diſſulerit, ſi minor fuerit, una minus de quadraginta accipiat: ſi vero honoratior, 30. dierum excluſione multetur.* Vide ſupra in voce *Carena*, it. *Quarentena*. Sed & in Hiſpania, pro qualitate delicti, reos ſponte, tricenis, ſeu pluribus pauciorib. uſque fuſtium ictibus ſubjicere ſe conſueviſſe, legitur *in 5. Decretali tit.* 39 *cap.* 26. ubi id Clericis prohibitum, Vide Dominic. Macrum *in Hierolex.*

QUADRAGESIMA, Græcis *Τεσσαρακοστή*, vectigalis ſpecies fuit, apud Romanos quod non de rebus venalibus, ſed litibus, ſummiſque controverſiis, pendi ſolebat, apud Sueton. *in Calig. c.* 40. Item telonii nomen ſeu portorii Publicanis pendi ſoliti, quod cum aliis exactionum generibus ſuſtulit Nero, teſte Tacito *Annal. l.* 13. *c.* 51. cumque Neronis decretis reſciſſis, iterum exigi cœpiſſet, rurſus abolitum eſt a Galba, ut ex nummo ejus liquet. Vide Theodor. Marcilium *ad Veſpaſ. Suetonii, c.* 1. ubi de Sabino, Veſpaſiani patre, *publicum Quadrageſimæ in Aſia egiſſe*, dicit. In Eccleſia Romana ſic appellatur Jejunium 40. dierum ante Paſcha, de quo diximus aliquid, ubi de *Quadrageſimali Jejunio*. Et quidem *Quadrageſimas* tres obſervabant olim Latini, *Majorem* ſcil. de qua modo: alteram *ante Natale Domini*, quæ communiter vocabatur *S. Martini*, & initium capiens ab Octavis omnium SS. durabat uſque ad Natalem; tertiam 40. dierum itidem, *ante feſtum B. Joannis Baptiſtæ*. Sed duæ hæ poſteriores, propter hominum fragilitatem, ad unam ſunt redactæ: & iterum illæ diviſæ in tres hebdomadas Adventus & tres ante Nativitatem S. Joannis, in quibus jejunatur & abſtinetur à nuptiis. Vide Durandum, *Rational. l.* 1. *c.* 9. *num.* 8. & ſupra, voce *Adventus*, it. *Jejunium*. Omnium verò trium inſtitutum inde profluxiſſe, Viri docti exiſtimant, quòd ex pœnitentibus olim unò annò jejunandæ indici ſolerent, ex Burchardo, *l.* 19. *c.* 5. ubi, varios dandæ pœnitentibus ſatisfactionis modos enumerans, *Per ſingulos*, inquit, *annos quatuor, qui remanent* (ex ſeptenni pœnitentia) *tres quadrageſimas per legitimas ferias debet jejunare, primam ante Paſcha cum cæteris Chriſtianis: alteram ante Nativitatem S. Joannis Baptiſtæ, & ſi quid remanet poſt adimpleat: tertiam ante Nativitatem Domini, à vino, à medone, melleta cerviſia, à carne, ſagimine & à caſeo & à pinguibus piſcibus.* Unde *Quadrageſimarum pœnitentia*, in Concilio Triburienſ. A. C. 895. *can.* 58. Vide ſupra *Carena*, it. *Pœnitentiales Pſalmi* & *Pœnitentiarius*. In Eccleſia Græca *Quadrageſimæ* quatuor obſervatæ ſunt, prima *Major*, ante Paſcha: ſecunda *Apoſtolorum*: tertia *Aſſumtionis Deiparæ*: quarta *Nativitatis Domini*. Quarum primam à feria 2. Sexageſimæ incipiunt: ſecundam à 1. die poſt Dominicam Pentecoſtes; tertiam à Kal. Aug. ultimam à quadrageſimo ante Nativitatem die. in quibus Quadrageſimis Jejunia ab iis exiguntur hôc modò. In Majori Quadrageſima, à feria 2. Sexageſimæ, uſque ad Dominicam Quinquageſimæ, à carnibus abſtinent: ovis tamen & lacticiniis veſcuntur, vinumque bibunt. A' ſecunda feria Quinquageſimæ uſque ad Paſcha, abſtinent non ſolùm à carnibus & lacticiniis, ſed etiam à piſcibus, quòd ſanguinem & carnem habeant; ovis tamen piſcium, ſquillis, limacibus, cancris, veſcuntur, vinumque bibunt, unicâ in die refectione contenti. In jejunio Aſſumtionis, bis quidem in die comedunt, non tamen piſces, præterquam in feſto Transfigurationis. Jejunium Nativitatis, eô modô quô Apoſtolorum, obeunt ſed in vigiliis Nativitatis, ut in Majore Quadrageſima, jejunant. Vide Scaligerum, *de Emendat. Temp. l.* 7. Chriſtoph. Angelum, *de Hodierno ſtatu Græcorum, c.* 4. 5. 6. & 7. Joann. Bapt. Cotelerium, *Not. ad l.* 5. *Conſtitut. Apoſtol.* alioſque Auctores laudatos Car. du Freſne *in Gloſſario*, ut & Sponium *Itinerar. Græc.*, ubi admodum exactè jejunare Græcos inter alia obſervat. His verò quatuor Græcorum Quadrageſimis quintam addiderunt Jacobitæ, ſive Syriani, *Quadrageſimam* videl. *Ninives*, vel *Jonæ*, quæ trium dierum eſt & ab illis celebratur in hebdomada ante Septuageſimam, feriâ 2. 3. & quartâ, in memoriam pœnitentiæ Ninivitarum. Totidem *Quadrageſimas* Chaldæi ſeu Neſtoriani obſervant: Maronitæ ſex olim obiêre: Armeni 8. jejunia celebrant, quæ omnia vocant *Quadrageſimas*, quòd in ipſis quadrageſimalibus veſcantur cibis. De *Quadrageſimis* Moſcorum, Ruthenorum, Æthiopum, agit Fileſacus *de Quadrageſima*, *c.* 10. & 11. laudatus Carolo du Freſne *loc. cit.* ubi etiam meminit hic Auctor *Quadrageſima Aſcenſionis* ſeu τῆς Ἀναλήψεως, ex Liberto Diacono, *c.* 10. & *Quadrageſima S. Theodori*, ex Humberto Silvæ candidæ *contra Nicetam Pectoratum*, Vide quoque Macros Fratres in vocibus, *Jejunium* & *Quadrageſima*, ubi de Latinorum [illegible], [illegible] Cl. Suicerum voce Νηστεία. Addit de Normannis Italicis du Freſne, per *Quadrageſimales illos dies* à pugna ſeu præliis abſtinere conſueviſſe, ex Gregorio VII. *l.* [illegible] *Epiſt.* 4. Sed & *Quadrageſima* nomine, in eadem Eccleſia Romana venit Dominica prima Quadrageſimalis, quòd ab illa die uſque ad Feriam quintam in Cœna Domini numerentur 40. dies, ſlacri ubi ſuprà. In *Foris* Bigorrenſibus art. 6. apud eundem Car. du Freſne, ſpatium ſic quoque appellatur 40. dierum, intra quod vaſſallus, qui contra dominum deliquerat, damnum reſarcire tenebatur, quo elapsò, ſi non ſatisfeciſſet, poterat Dominus feudum ipſius ſibi aſſerere. Vide eum etiam *Not. ad Actuarium Annæum*, p. 293. & 299. nec non infra *Teſſaracoſte*. De *Quadrageſima* verò *Decimam Eccleſiaſticorum* indicta, in Terræ ſanctæ ſubſidium, ab Innocentio III. extat epiſtola, hanc in rem conſcripta, in *Geſtis* ejus. Sed & in Eccleſia Orientali olim, ſolebant *quadrageſimo* à partu die infantes ſuos in Templum deferre, initium illorum in Eccleſias introducendorum ſic facientes, quod [illegible] Græcis dictum, uti videre eſt in [illegible] *Menſis* &c. De quo more ſic *Euchologium*, [illegible] *Die vero quadrageſimo* (infans) *rurſus defertur in Templum, ut initium fiat ei in Eccleſiam introducendi. Defertur autem a matre, & ab eo, qui eum ex Baptiſmo ſuſcepturus eſt.* Additur ibidem, poſtmodum tum pro matre, tum pro infante preces recitari, ac Sacerdotem, accepto parvulo, crucem cum eo, præ foribus Templi, formare conſueviſſe, his verborum formulis utens, [illegible] *In Templum introducitur ſervus hic Dei, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus ſancti, nunc & ſemper.* apud Cl. Suicerum *d. l.* voce Εἰσάγω. Simile quid de Athenienſibus habes ſupra, voce *Lapſanio*, it. *Puerpera*.

QUADRAGESIMALIS jejunii inſtitutio Teleſphoro tribuitur, A. C. 140. verum Irenæus, apud Euſeb. *l.* 5. *c.* 23. dicit, fuiſſe conſuetudinem ab hominibus ſimplicibus privatâ conſuetudine introductam, ac addit: *Ad omnium vero ſalutem neceſſe eſt ſimplicitate uti in jejunio.* Unde & variè illud obſervatum, nec conſtitiſſe in abſtinentia à carne, ut ex Ignatio ad *Heronem Epiſcopum Antiochenum*, conſtat. Mart. Chemnitius *in Exam. Concil. Trident. in de Jejunio*.

QUADRAGINTARIÆ, nomen fœminarum quarundam religioſarum, in *Charta* Philippi I. Regis Francorum apud Carol. du Freſne in *Gloſſario*. *Beneficium, quod Oblationes tenebant, quas Quadragintarias vocabant, quia non ſatis continenter vivebant* &c.

QUADRANGULA Veſtis, Vide infrà *Quadrata Veſtis*.

QUADRANS, quòd aſſem *quadraret*, i. e. in *quadrum* vel quatuor partes redigeret, ſic dictus, minima ærea pecunia Romanis fuit. Unde Plut. in *Cicerone*. τὸ λεπτότατον χαλκοῦ νομίσματος κουαδράντην, dixiſſe Romanos ſcribit: quod cùm Savotus negat, *ſemiſſem* & *ſextulam*, & quaſcunque partes æris facit Volus. Mæcianus, formas fuiſſe ſignatæ pecuniæ exiſtimet, refellitur ſolidè à Frid. Gronovio, *de Pecunia vet. l.* 4. *c.* 11. Certè pro nummis minimis *Quadrantes* ponit Phædrus, *l.* 4. *fab.* 20. *v.* 8.

> *Qui dum quadrantes aggeras patrimonio,*
> *Cœlum fatigas ſordidò perjurio.*

Ubi ſenſus eſt, talem vel oboli nummique minimi gratiâ perjurium committere: quæ nota eſt ex characteribus Avari. Sic Horat. *Serm. l.* 2. *Sat.* 3. *v.* 93.

> *Forte minùs locuples unò quadrante periret.*

Juvenalis. *Sat.* 7. *v.* 8.

> *Nam, ſi Pieriâ quadrans tibi nullus in umbra*
> *Oſtendatur* &c.

Nota ejus, ut & trientis, ratea erant: quemadmodum nota reliquæ pecuniæ æreæ ex altera parte erat Janus geminus, ex altera roſtrum navis, Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 8. *c.* 20. Hinc Lucilius *quadrantes ratitos*, i. e. ratis figurâ notatos & ſignatos vocat, uti adnotat Hadr. Turnebus, *Adverſar. l.* 20. *c.* 30. Vide quoque Dalechampium, *Not. ad Plin. l.* 33. *c.* 3. Solvebant autem Romæ *Quadrantem*, qui in thermis & balneis publicis lavabantur: unde rem *quadrantariam* balneum Seneca appellat, *Ep.* 86. quod tamen de viris ſolùm intelligendum. Juvenal. *Sat.* 6. *v.* 446.

> *Cedere Sylvano porcum, quadrante lavari.*

Pueri enim, qui balneas ingrediebantur publicas, ante decimum quartum annum, gratis lavabant: ut idem teſtatur, *Sat.* 2. *v.* 152.

> *Nec pueri credunt, niſi qui nondum ære lavantur.*

Fœminæ item, ut idem, *Sat.* 6. *cit.* docet, ubi inter ea, quæ virorum tantum eſſent, *lavari quadrante* ponit. Et Gloſſ. veteres. *Quadrante virorum pretium: fœminæ vero, gratis.* Nec obſtat locus Cicer. *pro Cælio*, ubi Clodiam *quadrantariam* vocat. Non enim, quòd balneatori mercedem ſolviſſet, ſed quòd ex amatoribus ejus perfacetus quidam *quadrantes* argenteorum locò in loculos miſerat, ſic appellatam fuiſſe, ex *Plutarcho* conſtat. Tandem verò Antoninus Pius ſine mercede etiam Viris balneum conſtituit, ut diſcimus ex Jul. Capitolino, *c.* 7. & Athenæo, *Dipnoſoph. l.* 3. Centum *quadrantes*, i. e. 25. aſſes, ſportula erat, quam tenuiores à ſuis Patronis avaris accipiebant: hanc *viduam ſportulam*, vocat Martialis, *l.* 10. *Epigr.* 75. *v.* 11. Idem, *l.* 3. *Epigr.* 7. *v.* 1. dicens,

> *Centum miſelli jam Valete quadrantes* &c.

divitum notat [illegible] & avaram ambitionem, qui levicullâ pecuniâ miſerorum clientulorum atque anteambulonum officia bene munerari exiſtimabant. Et quidem, Nero centum rectam, Clientibus exhibitam à potentioribus, redegerat ad Sportulam,

tulam, quæ calathus fuit, quo primum obſonia dabantur: poſteà centum *Quadrantes*, donec Domitianus, antiquato illô Neronis edictô revocavit cœnas. Suetonius *in eo*, *c.* 7. &c. Vide Ferrarium *de Re Veſtiar.* & Mercurialem *de Arte Gymn.* illum, *l.* 3. *c.* 6. hunc, *l.* 1. *c.* 10. nec non infra *Recta cœna*. Aliter vox *Quadrans* ſumitur, in lege Voconia, quam Q. Voconius Saxa Tribun. Pleb. his verbis tulit. *Neque cenſus eſſet, virginem neve mulierem ſupra Quadrantem ſuorum bonorum hæredem inſtitueret, ſingulique cuiquam legaret, quam ad hæredem hæreditas perveniret*: cujus meminit Cicer. *Verr.* 3. Ibi enim *Quadrans* tres uncias totius Aſſis, i. e. tertiam totius hæreditatis partem, denotat. Thom. Godwyn. *Anthol. Rom. l.* 3. *ſect.* 4. *c.* 15. *de Teſtamentis*. Sed & *Quadrans*, nomen monetæ apud Anglos minutioris, de qua Matthæus Weſtmon. *A. C.* 1279. *Quia denarius findi in duas partes pro obolis, & in quatuor partes pro quadrantibus, conſuevit, ordinatum fuit, ad tollendam occaſionem defalcationis monetæ, quod rotundi eſſent denarii, oboli & quadrantes*, apud Car. du Freſne *Gloſſar.* quem vide etiam *Diſſertat. de Numiſm. inferioris ævi*, *num.* 93. ubi de *lepto*, *quadrante* & *nummo*. Porrò, *Quadrans*, *το τέταρτον*, in anno *Ægyptiaco*. Vide *ſuprà*. Tandem & menſuræ liquidorum ſpecies fuit. Martialis, *l.* 9. *Epigr.* 95. *v.* 1.

> *Addere quid ceſſas, puer, immortale Falernum?*
> Quadrantem *duplica de ſeniore cado.*

Ubi *quadrans* tres cyathos continens menſura eſt: uti docet Vir eruditus *ad l.* 1. *Epigr.* 28. Uti enim aſſem in 12. uncias, ſic in totidem cyathos ſextarium diviſêre Romani &c.

QUADRANS Catoptricus, inſtrumentum eſt, quô, ope aliorum ſpeculorum planorum, quæ in modum libri ad invicem commiſſa ſunt & circa communem verticalem axem mobilia, inter duas planas & Horizonti parallelas tabulas & ſecundum quadrantis lineas concentrata, atque graduata ſunt, mira exhibentur. Hoc, quò magis acuitur angulus, tantò pluries objecta multiplicat; videique, dum partes ad angulum acutiorem promoves, objecta & multiplicari & velociſſimô motu mox ad objectum accedere, mox recedere, uſque ad angulum rectum, latera reducendo, donec paulatim eorum ſpecies penitùs evaneſcant: unde & objectiva ſpecies in eo varias vultuum transmutationes, membrorumque mutilationes, modò in tholo pendulas, modò in aere volitantes, exhibet: in *Muſæo* Kircheriano Romæ. Vide Georg. de Sepibus *in Deſcript. ejus p.* 36.

QUADRANTAL, amphora dicta eſt apud Romanos, quæ 80. pendebat aquæ libras & duodequinquaginta ſextarios tenebat. *Africanus*. [illegible] Rationem nominis Feſtus exponit, in voce *Quadrantal*: Sic *vocabant Antiqui amphoram, quòd vas pedis quadrati octo & quadraginta capiat ſextarios.* Duas autem urnas continebat amphora; quarum unû opus fuiſſe ad implenda bina cornua unius capitis uri, quibus Barbari Septentrionales potare ſolebant, refert Plin. *l.* 11, *c.* 37. ad quem locum vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 231. Octava pars *Quadrantalis* erat congius. Idem, *p.* 592. Cujuſmodi *Quadrantalis* antiqui, in cubum adaptati, menſuram referunt ſex lapideæ tabulæ è ſchiſto lapide concinnatæ, in *Muſæo* Kircheriano; in quibus menſurarum ac ponderum proportionem priſcis uſitatam Auctor exhibet. Cum *Inſcr.* hac in una facie,

> *Quadrantal pondo* LXXX.
> *Fannio.*
> *Seu puros pendas latices, ſeu dona*
> *Lyæi.*

In alia,

> *Rhemmius Fannius.*
> *Palæmon.*
> *Pes longo ſpatio latoque notetur in anglo,*
> *Angulus ut par ſit, quem claudit linea triplex,*
> *Quatuor ex quadris medium cingatur inane,*
> *Amphora ſit Cubus, quam ne violare liceret,*
> *Sacravêre Jovi Tarpejo in monte Quirites.*

In tertia facie inciſus eſt pes Romanus antiquus, cùm his verbis:

> *Romana Amphora*
> *pedalis.*
> Sext. XLVIII. &c.

apud Georg. de Sepibus *in Collegii Romani Societati Jeſu Muſæo*, *p.* 22.

QUADRAPOLÆ Veſtes, ſeu *Quadrapola* abſolutè, apud Anaſtaſium Bibliothecar. *in Vitis Pontif. paſſim*. *Bulengero* ſic appellantur, quarum quatuor angeli aurô texti ſunt aut ſericô vel tabulis aurô clavatis: ut *Octapula*, octo angulis aut ſerico intextæ. Vide in hac voce.

QUADRATA, Legio dicta à Romanis, cùm 4000. militum conſtaret. Vide ſuprà *Legio*.

QUADRATA, Romæ locus in Palatio, ante templum Apollinis dicitur, ubi repoſita ſunt, quæ ſolent adhiberi boni ominis gratiâ, quia ſaxô munitus eſt initiò in ſpeciem *quadratam*. Ejus loci *Ennius* meminit, cum ait:

> *Et qui ſe ſperat Romæ regnare Quadratæ.*

Ita author noſter. At vero Ennius non Romæ locum aliquem peculiarem *Quadratam* vocat, ſed totam Romam ſic olim vocatam perhibet. Solin. *c.* 1. *Dictaque eſt Roma primùm Quadrata*: dein Ennii verſum producit. Plutarch. *in Romulo*: [illegible]

QUADRATA. German. oppid. *Anton.* Cluverio locus Pannoniæ, nunc vicus *Wyſelburg* ad Danub. inter Flexum & Arrabonem, in Hungaria. Item Italiæ mediterraneæ urbs. *Lib. Notit.* Nunc pagus agri Aſtenſis, *Quarta*, 4. mill. paſſ. ab Aſta urbe Galliæ verſùs 14. a Taurinis 22. In quodam Itiner. antiq. *Quadrata* plural. eſt.

QUADRATÆ, SIVE QUADRANGULARES URBES; ALIÆ VEL OBLONGÆ, VEL AD ROTUNDITATEM MAGNA EX PARTE ACCEDENTIBUS:

Aquiſgranum, *Aix la Chapelle*, Juliacenſis Ducatus.
Ardera, *Ardres*, in Picardia.
Aria, *Aire*, in Arteſia.
Arlhemum, *Haerlem*, in Batavis.
Babylon, *Bagdet*, in Aſſyria.
Bapalma, *Bapaume*, in Arteſia.
Baſtonia, *Baſtogne*, in Lucemburgenſi Ducatu.
Batavia, *Batavia*, in Java inſula Indiæ.
Bommelia, *Bommel*, in Hollandia.
Breda, *Breda*, in Brabantia.
Burdigala, *Bourdeaux*, Aquitaniæ.
Calatia, *Gajazzo*, in Campania.
Caletum, ſive Icius portus, *Calais*, Galliæ Belgicæ.
Caſalenſis urbs, *Caſal*, in Liguria.
Ceſtria, *Cheſter*, in Anglia.
Cidonia, *la Canée*, in Creta inſula.
Conſtantia, *Conſtance*, in Suevia.
Cuſcum, *Cuſco*, in Peruvia.
Damaſcus, *Damaſco*, in Cœleſyria.
Delphi, *Delft*, in Hollandia
Doncheriacum, *Donchery*, in Campania.
Dordracum, *Dort*, in Hollandia.
Ecbatana, *Tauris*, in Media.
Famaguſta, olim *Hamacoſtes*, in Cypro.
Feſſa, olim Volubilis, *Fez*, in Mauritania.
Franichera, *Franeker*, Friſiæ.
Gallovidia, *Galloway*, in Hibernia.
Hailbruna, *Hailbron*, in Suevia.
Heida, *Heyden*, Dithmarſiæ in Cimbria.
Hieroſolyma, *Hieruſalem*, in Palæſtina.
Jadera, *Zara*, in Dalmatia.
Jaurinum, olim Arabo, *Giavarin*, Pannoniæ.
Jena, *Jena*, in Thuringia.
Julia Cæſarea, *Alger*, in Mauritania.
Krempa, *Krempen*, in Holſatia.
Leovardia, *Lewarden*, in Friſia.
Lucerna, *Lucerne*, in Helvetiis.
Luneburgum, *Lunenburg*, Saxoniæ.
Mariæburgum, *Marienbourg*, in Hannonia.
Melita vetus, *la Citta veccina di Malta*.
Meſſana, *Meſſine*, in Sicilia.
Mozambicum, *Mozambique*, in Africa.
Moſcha, *Moſkow*, in Sarmatia, regia Moſchorum.
Novaria, *Novara*, in Inſubria.
Oraria, *Omar*, in Hungaria.
Panormus, *Palermo*, Siciliæ.
Rensburgum, *Rensbourg*, in Holſatia.
Ripa, *Ripen*, in Jutia.
Rotomagus, *Rouen*, in Normannia.
Rupella, olim Santonum portus, *la Rochelle*, in Aquitania.
Salodurum, *Soloturn*, in Helvetiis.
Sedunum, *Sion*, & *Sitten*, in Valeſia.
Senogallia, *Senigaglia*, in Ducatu Urbinate.
Stada, ſeu Statio, *Staden*, in Ducatu Bremenſi.
Stetinum, quaſi Sidenum, *Stetin*, Pomeraniæ.
Tabernæ, *Saverne*, in Alſatia.
Taurinum, *Turino*, Galliæ Subalpinæ.
Ticinum, *Pavia*, in Inſubria.
Tigurum, *Zurich*, in Helvetiis.
Trajectum inferius, *Utrecht*, in Batavis.
Tridentum, *Trente*, in Tirolio.
Tripolis, *Tripoli*, in Barbaria.
Venloa, *Venlo*, in Gueldria ſuperiori.
Vinaria, *ſeu* Wimaria, *Weimar*, Thuringiæ.
Vintonia, *Vincheſter*, in Anglia.
Visbula, *Visbuy*, in Gothlandia inſula.
Vitteberga, *Wittemberg*, in Saxonia inferiori.

QUADRATA Moneta, una eſt ex 4. ſpeciebus monetæ, ſubmiſſoriæ ac præmii victoris, quæ recenſentur inter alia in *Nov.* Juſtiniani, qui, ne Conſules in Proceſſibus publicis aureos nummos aut argenteos in populum deinceps ſpargant, vetatur ita tamen, ut *Trajecta* ſeu *miſſilia* ſua facere iis liceat, [illegible] ubi *μιλιαρήσια*, *miliarenſes*, fuêre nummi argentei ſeu minutiores; *μῆλα* Cujacio fuêre nummi ærei pomi rotunditate, ſic dicti, reſpectu alterius, quam *τετράγωνον* ſeu *quadratam* vocat Imperator, cujuſmodi, inquit *Scaliger*, nummulos Turcicos videre eſt, quos *Aſpras* appellârunt, apt *Tartarenes*, quos quadratos fuiſſe, ſcribit *Ordericus Vitalis*. De *Caucius*, ſuprà vidimus. Vide Car. du Freſne *Diſſertat. de inferioris Ævi numiſmatibus*, num. 98. uti *de quadratis Gromaticorum areis* ſupra, *teſſeris*, infra.

QUADRATA Pelta Thracica, *Suida* [illegible], vide ſuprà *Pelta*.

QUADRATA Roma, nomen loci in Palatino colle, à Romulo ædificati in *quadratam* ſpeciem, muniitque priuſquam urbis condendæ duceret ſulcum, quem Victor in X. regione urbis, h. e. in Palatio collocat. Vide Salmaſ. *ad Solin. c.* 1. ubi hunc Auctorem Romam à Romulo conditam *quadratamque* dictam, quòd ad æquilibrium foret poſita, ſcribentem refellit. Similem locum, in Aventino, à Remo Romuli fratre, *Remoria* nomine, mu-

munitum; & poſt hæc demum, avium auſpiciô, Romam abutroque conditam, addens.

QUADRATA Saxa, apud Vitruvium, *l. 1. c. 5. Sed ubi ſunt ſaxa quadrata, ſive ſilex, ſive cæmentum: aut coctus lapis, ſive crudus, his erit utendum.* Et *l. 2. c. 7. Sequitur ordo de lapidicinis explicare, de quibus & quadrata ſaxa & cæmentorum ad ædificia eximuntur copiæ & comparantur*: a cæmentis diſtinguuntur, quòd cæmentum lapis quidem ſit non rudis, ut vulgò ſibi perſuadent, ſed cæſus & politus ad uſum ædium, non tamen quadratus. Græci [illegible] vocant, quod *quadratum ſaxum* Latini, *lapidem de talia* vulgò Galli appellant; cùm cæmentum minutus ſit lapis cæſus & æquatus ad ſtructuram ædium. Neutrô horum Græcos uſos eſſe, in ædium ſtructuris, idem docet Vitruvius. *l. cit. c. 8. Non eſt contemnenda Græcorum ſtructura: non enim utuntur è molli cæmento polita, ſed quum diſceſſerunt à quadrato, ponunt de ſilice ſeu de lapide duro ordinariam & ita, uti latericia ſtruentes, alligant eorum alternis coriis coagmenta.* Nempe non utebantur e quadrato ſaxo ſtructurâ, nec e cæmento molli poſita, ſed e ſilice, vel è duro lapide ordinariâ; i. e. ordine ſtructâ, è duro lapide æquato. Salmaſ. *ad Solin. p.* 378. Hinc *Quadratarii*, de quibus infra.

QUADRATA Tonſura, vide infra *Tonſura Petri*.

QUADRATA, QUADRA & QUADRANGULA Veſtis, ſæpius in Veter. ſcriptis occurrunt, ut apud Græcos [illegible], quæ a *rotundis* diverſa fuiſſe certum eſt. Rotundum enim eſt, quod angulos non habet; *quadratum* verò ſine angulis eſſe non poteſt: hinc veſtes, quæ angulos non haberent, ex rotundæ fuêre atque ita dictæ ſunt. Vocabant autem angulum in veſte, partem extremam ejus, ubi aperta eſt, quæ in acumen deſinit, tam in ima veſtimenti ora, quàm in ſumma. Veſtes igitur, quæ circa imas oras apertæ non erant, ſed undique concluſæ & commiſſæ, hujuſmodi angulos nullos habebant & rotundæ propterea vocitatæ ſunt, Græcis [illegible]. Cujuſmodi erant olim mulierum Cyclades, quas nunc *Zupas* vocant. Sunt enim plenè planeque rotundæ & nullum habent angulum, quia undiquaque clauſæ ſunt per extremum ambitum. His vero contrariæ *Quadratæ*, à ſummo quippe ad imum apertæ, unde 4. angulos habuiſſe neceſſum eſt; duos in ima ora, duos in ſumma, indè *quadrangula* appellatæ. Tale Pallium Græcorum fuit, & pallia fere omnia muliebria. Feſtus, *Ricinium, pallium muliebre quadratum.* Pallam quoque *quadrum pallium* interpretantur Grammatici. Saga item militaria & ſaga Gallica & Paludamenta Imperator. At Toga Romanorum rotunda erat, unde *Pallium teres* eam vocat Tertullian. *de Pallio*. Hæc namque nullum angulum in imo habebat, ſed cohibili circumcirca remeans ambitu & clauſa undique, omnia corporis contegebat. Quam *quadratarum* & *rotundarum* veſtium differentiam confirmat egregie Ammonius, verbis quæ Latinè ſic habent: *Chlamys & chlæna differunt, uti pluribus demonſtravit Didymus Comment. 2. Iliados. Chlæna enim Heroicum geſtamen, chlamys verò Macedonicum, ſexcentis demum annis memorata Sappho, illa enim de Chlamyde loquitur. Sed & formâ differunt. Chlæna enim eſt quadrangulum veſtimentum, Chlamys verò, circa extimam oram undique circumcluſa eſt.* Vide Salmaſ. *Not. ad Tertullianum de Pallio c. 1.* ubi hæc verba explicat, *Pallium extrinſecus habitus & ipſe quadrangulus, ab utroque laterum regeſtus* &c. ut & ſuprà ubi de veſtium *Alis*, & infra, ubi de *Quadrato Pileo*: de *quadrangulis* verò equorum *ſtragulis*, ubi de *Sella Equ.* Sed & tetragonô lapide Arabes Petræos olim Deum ſuum Martem ſignificâſſe, idque nullâ figurâ inciſâ, legas apud Suidam in [illegible], unde *informem lapidem* vocat Minutius Felix. Vide quoque ſuprà, ubi de Veter. *Hermis*, alibique.

QUADRATARII, Græcis [illegible], ut eſt in *leg. 1. Cod. de excuſ. Artific.* Lapicidæ ſunt, qui iſtiuſmodi ſaxa cædunt, ut pares evadant anguli, licèt non paria ſint latera, ait *Philander*. Præſertim verò ſic dicti videntur, qui lapillis *quadratis* & variæ commiſſuræ *pavimenta* ſternunt; a Muſivariis diſtincti, qui *parietes* hôc modô exornabant. Sic enim *muſivum* & *quadratarium* opus diſtinguit Leo Oſtienſis, *l. 3. c. 27. Legatos præterea Conſtantinopolim ad conducendos Muſai & Quadratarii operis peritos artifices miſit: ut alii abſidam & arcum atque veſtibulum majoris Eccleſiæ Muſivo componerent, alii Eccleſiæ totius pavimentum lapidum pulchrâ varietate conſternerent. Quam verò periti ipſi artifices fuerint, ex opere ipſorum facilè conjici poteſt: cùm & in muſivo animatas ferè effigies & virentia quæque te putes aſpicere & in marmoribus omnigeni coloris flores pulchrâ varietate vernare videantur* &c. Vide quoque Paulum Silentiarium, *in Deſcr. S. Sophiæ, part. 2. v.* 230. & *ſeqq.* & *ſuprà paſſim*, inprimis ubi de *Lithoſtroto*, *Muſivo Teſſellato opere* & *Pavimentis*.

QUADRATUM, *Lib. Not. Radmanſdorf*, teſte *Lazio*; oppid. Pannoniæ ſuperioris, in Carniola, ad Saum fluvium, inter Vacorium ad occaſum, & Labacum ad ortum 6. leucis. Sed hoc eſt in Norico; non in Pannonia. Aliis videtur eſſe *Gurckfeldt* in Croatia, à Labaco 10. in ortum, à Celeja 4. in Euronotum. Quadrata Antonino, de qua ſuprà. Hæc oppida ſic dicta putantur ob quadratam formam, qualia ſunt ſuprà memorata.

QUADRATURÆ Vitreæ, occurrunt apud Vopiſcum *in Firmo, c. 3. De hujus divitiis multa dicuntur. Nam & vitreis quadraturis bitumine aliiſque medicamentis inſertis domum inſtruxiſſe perhibetur.* Inter alia enim parietum ornamenta, de quibus retro diximus, ſolebant Veteres & abacorum formis ſpeculorumque orbibus ex vitro aut alio pellucido lapide parietes diſtinguere, ſed & *vitreis quadraturis* inſertis inducere. Et quidem de ſpeculis, quæ in parietes ad ornamentum inſerebantur, vide Plin. *l. 36. c. 26.* & Vitruvium. *l. 7. c. 3.* Seneca *orbes* vocat, *Epiſt.* 87. Eorum enim formæ rotundæ; ut & abacorum, eorum certè, qui miniſterium ſuſtinebant. Vide ſuprà in voce *Delphica*, item *Orbis*. At parietum abaci quadrati fuêre, uti & Logistici & columnarum abaci: Sicque alternatim diſtinguebantur parietes abacorum ſpeculorumque diviſionibus, h. e. figuris quadratis & orbiculatis prominentibus. Unde *Specula* & *Abaci* junctim poſiti, apud Vitruvium, parietibus decorandis *d. l.* ut & apud Plinium, *l. 35. c. 1. Non placent jam abaci nec ſpecula in cubiculis nitentia.* Immittebantur autem & inſerebantur in parietes, tum ſpecula, tum quadraturæ hujuſmodi vitreæ, ut emblemata in pocula: unde dicit Vopiſcus, *Inſertas bitumine aliiſque medicamentis* fuiſſe, i. e. immiſſas in parietem & illigatas; ſic ut in pariete bituminis aliorumque medicamentorum ope fixæ colligatæque tenerentur &c. Vide Salmaſ. *ad d. l.* Sed & *quadratura* ſeu *quadratæ notæ* in Veter. veſtibus; *Virgata* enim propriè ſcutulataque Gallorum ſagula pluribus virgis, h. e. viis tranſverſim decuſſatimque ductis erant diſtincta, unde multæ in medio quadratæ notæ relinquebantur, quales in retibus aut reticulatis operibus apparent. Certe maculas retium [illegible] efficere tradit *Pollux*, ſi extendatur rete. Et Dionyſ. Halicarn. *l. 2.* [illegible] vocat *ſcutum quadrangulum & oblongum*, quales erant peltæ Thraciæ, [illegible]. Porro *quadras* iſtiuſmodi & [illegible] figuras in veſtibus Gallorum, *Diodorus Sic.* [illegible] vocavit, ut animadverſum Scaligero *ad Varronem*. Scribit enim Gallos geſtare [illegible]. Quales erant & [illegible], quos veſtibus ſuis intextos gerebant Epheſii, de quorum luxu ita ſcribit Democritus Epheſius, apud Athenæum. *l. 12.* [illegible]. h. e. *rhombis & figuris* [illegible] *diſtincta*, inſtar ſagorum Gallicorum. De eodem genere videntur fuiſſe veſtes *lacunatæ*, apud Iſidorum, *quæ lacus quadratos quoſdam cum pictura habebant intextos aut additos acu.* Idem namque *lacus* in veſte, quod [illegible]. Quibus adde *ſcutulatas*, quæ & eædem, cum virgatis &c. Vide eundem Salmaſ. *ad Vopiſc. in Carino*. & *cit. loc.* infrà quoque in *Stauracinus*.

QUADRATI Lapides, quibus inſiſtebant pedes lupi vel urſi, avulſi a tibiis, pro terminis olim, apud Latinum Togatum Gromaticum, *Terminus ſive petra naturalis, ſi brancam lupi habuerit factam, arborem peregrinam ſignificat, ſi brancam urſi habuerit, lutum.* Ubi *brancam* eſſe partem extremam ſive crurum, ſive brachiorum in feris & avibus rapacibus, ait Oct. Ferrarius, apud Car. du Freſne in voce *Branca*. Vide quoque infrà Terminus. Sed & *Quadratus lapis* pro Numine olim Arabibus. *Maximus Tyrius*: [illegible] Arnobius verò *informem* vocat, *adv. Gentes l. 6.* [illegible], *lapidem*, ſimpliciter *Clemens Alexander*. de quo vide aliquid infrà, voce *Saraceni*.

QUADRATUS Conſul cum Candido iterum munere functus eſt eô annô, quô Hadrianus Imperator Tribunus plebis eſt factus, apud *Æl. Spartian. in Hadriano, c. 3.* De utroque vetus *Inſcr.* T. JULIO. CANDIDO. II. A. JULIO QUADRATO II. COSS. qui annus erat Imperii Trajani octavus, ætatis Hadriani vigeſimus nonus. Caſaubon. *ad Spartian. loc. cit.*

QUADRATUS, Apoſtolorum diſcipulus, Præſul Athenienſis, poſt Publium. Hadriano, Chriſtianos perſequenti, apologiam obtulit, addiditque orationem tam inſignem, ut Imperatoris animum ad mitiora inflecteret. Hieron. *de Scriptorib.* Baron. *A. C.* 125. Euſeb. *Hiſt. Eccl. l. 3. c.* 37. Vide etiam *Numidius*.

QUADRATUS, Romanus Hiſtoricus, cognomentô *Aſinius*, Ionicâ dialectô *Romanam hiſtoriam libris* 15. condidit. Opus autem ſuum [illegible] inſcripſit, quia complecteretur *annos mille*, teſte *Suidâ*. Nempe hiſtoria erat ab Urbe Cond. uſque ad annum Urbis milleſimum, quô millenarius Agon à Philippis Imperatorib. maximô fuit apparatu celebratus. Quod minus perſpexit *Suidas*, qui perduxiſſe hiſtoriam ait, uſque ad Alexandrum Mammeæ filium. Puto idem opus ſignari, quando Stephan. ex Aſinio hoc Quadrato, vel ſecundum [illegible] citat in [illegible], vel decimumquartum [illegible] in [illegible], vel decimumquintum [illegible] in [illegible]. Etiam *Parthyenica*, *ſive Parthorum origines ac bella*, in literas retulit, teſte Capitolinô in *Vero, c. 8. Quidquidem & jam Quadratus, belli Parthici ſcriptor, incuſatis Seleucenis, purgat.* Primum [illegible] librum Steph. advocat in [illegible], tertium in [illegible] & [illegible], octavum in [illegible], nonum in [illegible]. Idem [illegible] laudat [illegible] in [illegible]. Porro [illegible] hic liber vocabatur in codicib. vulgatis; unde Xylander fecit [illegible], ſed ſcripſerat Steph. [illegible], nam [illegible] potiſſima eſt regio Parthiæ, unde ſynecdochicè [illegible] pro [illegible]. Vide Voſſ. *de Hiſt. Gr. l. 2. c. 16. Nic. Lloydius*.

QUADRATUS, *P. Victor* vicus Romæ in regione 14. Cujus fit mentio in veteri inſcriptione ſub Trajano Imperatore.

QUADRATUS Mercurius, Vide ſuprà *Mercurius*.

QUADRATUS Mummius, memoratur Jul. Capitolino in *Marco Antonino, c. 7. Antoninus — Bonorum maternorum partem Mummio* Quadrato *ſororis filio (quia illa jam mortua erat) tradidit.*

QUADRATUS Panis Vide ſuprà *Buccea*.

QUADRATUS Pileus, Doctorum pleriſque locis inſigne eſt. Non enim Italis modò ea figura jam olim probata eſt, teſte Pancirollô *Var. Lect. Jur. l. 1. c.* 23. quam tamen ſuô tempore in deſuetudinem abiiſſe ait: ſed etiam Sinæ, ut ſcribit Nicol. Trigaultius, *Expedit. Sinica c.* 8. eam formam in Pileis Literatorum amplexi ſunt, cæteris non niſi rotundorum Pileorum uſu conceſſô. Vide Kircherum, *China Illuſtr.* ubi veſtitum P. Ricci deſcribens, ait habitum hunc omnibus eruditis, omnibuſque magnæ Occidentis Doctoribus proprium fuiſſe & peculiarem, ante Tartarorum irruptionem. Iconem Pilei Solerius exhibet *de Pil.*

ſect. 10. Ratio ritûs, quia forma *quadrata* immobilitatis ac ſtabilitatis ſymbolum eſt, Gregor. *Hom.* 21. *in Ezech.* At Doctoris, qui vere id nomen impleat, doctrina facile mobilis non eſt; cùm *omni doctrinæ ventô circumferri*, in vitio ponat Apoſtolus, *Epheſ. c.* 4. *v.* 14. Idque forte expreſſum voluit, qui Mercurium, diſciplinarum cœleſtium, juxta Manilium, *Aſtronom. l.* 1. ac etiam Eloquentiæ & Veritatis Præſidem, cubicum & *quadratum* effinxit, ut ex Leonide refertur, *l.* 1. *Anthol. Epigramm. ad Deos agreſtes*, Solerius *locô cit.* Etiam Pileus Clericalis paſſim *quadratâ* formâ viſitur, quam ad Chriſtianos derivatam eſſe, à Regibus Perſarum, Armeniorum & Medorum, affirmat Pancirollus *Var. lect. Juris l.* 1. *c.* 2. Perſas quoque & Lydos Dynaſtas pileô *quadratô* uſos, ait Caracciolus *ad reg. Theatin. part.* 2. *c.* 2. §. *Pileus*, adductô Dionyſ. Halicarnaſſeô, *l.* 3. ubi tamen hic de veſte *quadrata*, non in ſpecie de capitis tegmine, loquitur. Interim formam *quadratam*, in pileo Clericali perantiquam eſſe, ex effigie Tertulliani, picturâ antiquâ Romæ & auctoritate Pierii, *l.* 40. *c. de Pileo*, probare conatur aliquoties laudatus Solerius, *ſect.* 14. Vide quoque infrà *Tiara*, it. *Zygana*. Quod verò modò de veſtibus *quadratis* ex Dionyſio dictum, paulo accuratiùs excutiendum. Sunt qui omne Pallium, imò veſtimenta omnia aperta, *quadrata* ſive *quadrangula* fuiſſe contendant, eò quod Athenæus tradat, Romanos in Aſia, ut Mithridatis effugerent iram, depoſitis Togis, *quadrata veſtimenta* ſumſiſſe: quod idem de Antonio Appian. *Civil. l.* 5. refert. Sed ſi omnia veſtimenta aperta *quadrata* fuêre, cur quædam peculiariter à Scriptoribus, quod hac formâ eſſent, notantur? Vetula apud Petronium *quadratô palliô inſtructa* legitur: Feſtus *ricam quadratum Pallium fœmineum fuiſſe* ſcribit: Iſidorus Sagum Gallicum *quadratum* vocat: Tertullianus, vetus Carthaginentium pallium, quod ipſius ætate tantùm ab Æſculapii Sacerdotibus geſtabatur, fuiſſe quadrangulum refert. Non ergo omne Sagum, omne Pallium tale. Itaque in re hac admodum difficili, conjicit Ferrarius, Pallium *quadratum* non fuiſſe Græcorum, ſed Aſiaticorum & reliquarum gentium ad Orientem colentium, ideoque Romanos, qui in Aſia negotiabantur, ut ſævitiam effugerent Mithridatis, poſitis Togis, *quadrata* veſtimenta gentis illius propria ſumſiſſe: Antonium quoque, ut Cleopatræ gratificaretur, ſtolam in Ægypto quadrangulam induiſſe; Id autem Pallium tantùm poſteriorem corporis partem operuiſſe, veréque fuiſſe quadrangulum, cujus anguli ſuperiores fibulâ cervicibus adſtringerentur, duo ad latera, & intra caderent. Obſtat tamen, quod Appianus Pallium illud ſeu ſtolam Antonii τετράγωνον Græcanicam vocat, eódemque habitu Athenis verſatum cum Octavia, quem Alexandriæ cum Cleopatra habuerat, ſcribit. Vide Octav. Ferrarium *de Re Veſtiaria, Parte* 2. *l.* 4. *c.* 4.

QUADRELLÆ, vide QUADRIGELLÆ.

QUADRELLI, apud Guil. Britonem, *Philipp. l.* 2.

Nec tamen intereà ceſſat baliſta, vel arcus.
Quadrellos *hæc multiplicat, pluit ille ſagittas.*

tela baliſtarum ſunt brevia, ſpiſſa & formâ quadratâ, unde nomen Gallis *Quarreaux*, Car. du Freſne *in Gloſſar.*

QUADRIBURGIUM, Ammian. *Quaetraedt*, teſte Orteliô, pagus Germaniæ inferioris, inter Coloniam Agrippinam & Juliacum. Aliis eſt *Woeringen*, oppid. ſeu pagus ejuſdem Germaniæ, ad Rhenum, inter Coloniam prædictam & Noveſium in medio. Eſt & Quadriburgium in *libro Notitiæ* oppid. geminum: unum in Norico Ripenſi, alterum in Valeria Ripenſi.

QUADRIFILUM Gemmarum, τετράλινον, in *Gloſſis*, eſt quod ex quaternis margaritarum filis conſtabat. Nam & *filum* & *linum* dicebant Latini, quô intricabantur margaritæ, ut videre eſt ſuprà in voce *Filum*, item *Linea*.

QUADRIFLUIS diſparata arbor, Plinio, *l.* 16. *c.* 39. ubi de abiete, *Theophraſto* τετράζυγος dicitur, niſi potiùs τετράφλοιος legas, *quæ quadrifidas habet venarum curſus*, qui in arboribus *fluvii* dicuntur Latinis, unde *fluviatas arbores* iidem dixêre, quæ venis diſtinguerentur. Hinc idem de abiete, *Ad fabrorum inteſtina opera medulla pellitis optima quadripartitis materiis & mollior quàm cætera.* Abies enim eâ parte, quâ terræ proxima eſt, quadruplici venarum curſu fluviatur; atque hæc pars dicta eſt *ſappinea*, à ſimilitudine Sappineæ materiei; cùm ſuperior *fuſterna* vocetur, quòd nodoſa ſit, ut fuſtes eſſe ſolent & baculi crebris nodis ut plurimùm aſperi &c. Vide Salmaſ. *ad Solin. p.* 1033.

QUADRIFORIS Janua, apud Vitruvium, *l.* 4. *c.* 6. *de Foribus*, *Sin autem valvatæ erunt, altitudines ita manebunt; in latitudinem adjiciatur ampliùs foris latitudo: ſi quadriforis futura eſt, altitudo adjiciatur:* Eſt τὸ δίθυρον, janua duplex, cujus ſingulæ tabulæ duplicantur: ſicut *valvata*, quæ & *biforis* dici poteſt, dicta eſt, quæ ſemel tantùm plicatur. Idem *ibid. p.* 917.

QUADRIFRONS, dictus eſt Janus geminus, quem ſic finxit appellavitque Antiquitas, quòd univerſa climata Majeſtate ſuâ complecteretur. Baſſus apud Macrob. *l.* 1. *c.* 9. Templum hic habuit Romæ ampliſſimum quatuor portarum, in Foro, ab Auguſto dedicatum: tranſlatumque in Urbem legitur, Faliſcis Thuſciæ civitate captis, apud *Servium*: Simulachrum ejus in nummo veteri, & templi nomen in veteri lapide, exhibet Johann. Roſin. *Antiqq. Rom. l.* 2. *c.* 3.

QUADRIGA, Minervæ quartæ, quæ Jove nata & Coriphe, Oceani filiâ, ſecundùm *Ciceronem*, inventum, non quòd quatuor rotis primitus conſtaret, ſed quòd quaternis equis traheretur, dicta eſt: ut ex Lucretio contendit Licetus *de Lucernis Antiqq. l.* 6. *c.* 22. Hyginus verò *in Poët. Aſtronom. ad pedum deformitatem celandam primum* Quadrigam *inveniſſe Erichthonium*, quartum Atheniencium Regem tradit. Cui aſſentiens Virg. *l.* 3. *Georg. v.* 113.

Primus Erichthonius currus & quatuor auſus
Jungere equos rapidiſque rotis inſiſtere victor.

Quod tamen ad Græcos ſolùm Freculphus, *Chronic. tom.* 1. *l.* 2. *c.* 9. Æſchylus id laudis Prometheo adſcribit. Tertullian. *de Spectac. c.* 9. *Trochilum apud Argivos, in honorem Junonis, Romulum in honorem Martis ſive Quirini, Quadrigam excogitaſſe*, ſcribit. Ado Vienneuſis, de Procido, ſub initium Regni Athenienſis, *Chron. æt.* 3. Fr. Laziardus, *Hiſtor. Univ. Epit. c.* 24. de Triptolemo, eadem habent. Herodotus *in Melpom. c.* 189. *à Libybus quadrijuges equos jungere Græcos didiciſſe* narrat, ut alios omittam. Earum uſus in Ludis Olympicis Græcorum & quidem præcipuus. Poſt 48. enim Olympiadem aliis ludis additum fuiſſe equorum curſum, & de *Quadrigis* victorem renunciatum fuiſſe Cliſthenem, Sicyoniorum Tyrannum, memorat Pauſan. *in Phocaicis* cui contradicens Cœl. Rhodig. *Antiqq. Lect. l.* 13. *c.* 17. *In Olympicis*, inquit, *certaminibus principem omnium legimus viciſſe ſtadium Lacymnii filium Oenium*, i. e. Οἰωνόν: *palæſtram Echemum Tegeatem; at ceſtu primas tuliſſe Doryclum: Quadrigis Samum Mantineum, cujus in Thoeſeide meminit Diphilus.* Vide ſuprà *Currus Olympici*. Idem in Circenſibus Romæ factitatum, quia, ut Lunæ biga, ita Soli *Quadriga* dedicata erat: Soli autem Circus ſacer fuit. Qua de re ſic Iſidor. *Origin. l.* 18. *c.* 33. *Quadriga, & Biga, & Triga & Sejuga ab equorum numero & jugo dicta. Ex quibus Quadrigas Soli, bigas Lunæ, Trigas Inferis, Sejuges Jovi, Deſultores Lucifero & Heſpero conſecraverunt. Quadrigas ideo Soli jungunt, quia per quatuor tempora anni vertitur: Bigas Lunæ, quoniam gemino cum Sole contendit &c.* Et paulo pòſt, *Ideò autem rotis* Quadrigas *currere dicunt, ſive quia mundus iſte circuli celeritate tranſcurrit, ſive propter Solem, quia volubili ambitu rotatur. Septem autem ſpatia* Quadrigæ *currunt, referentes hoc ad curſum* 7. *ſtellarum, quibus mundum regi dicunt: ſive ad curſum ſeptem dierum potentiam, quibus peractis vita terminus conſummatur, quorum finis eſt meta, id eſt, judicium*, & quæ ſeqq. Hinc, ut notatur Pierio, *Hieroglyph. l.* 4. *fin.* Rhodii quotannis Quadrigas Soli conſecratas in mare jaciebant, quòd vulgatum eſt cum tali circumvehi Mundum. Certantes autem *Quadrigis* Aurigas, quatuor factionibus colore diſtinctos fuiſſe, Praſinô, Venetô, Roſeô, & Albô, diximus ſuprà *paſſim*. Victori *Quadrigarum* Romæ, coronæ locô præmiique ſolitum fuiſſe propinari abſinthii poculum, ſanitatis ergò, obſervavit laudatus Valerianus, ex Plinio, *l.* 27. *c.* 7. ubi ſic: *Ita enim feriis* (Latinis intelligit) *qui Quadrigas vicerat, abſinthium in Capitolio bibebat, idque Majores noſtri ſanitatem interpretabantur, quod magni ſatis præmii locô ſe præſtitiſſe arbitrabantur dare.* Tranſiit dein mos ad reliqua ſacra, ſtudiumque id ita apud Romanos excultum atque auctum eſt, ut pauca vel nulla ferè publica ſpectacula ederentur, quin curruum certaminibus honorifica propoſita ſpectarentur præmia, Hier. Mercurialis *de Arte Gymn. l.* 3. *c.* 10. Non aſſenſum tamen impetrat, qui ludum Equeſtrem, cui *Troja* nomen, quique deſcribitur *Æn. l.* 5. *v.* 545. & *ſeqq.* cum *Quadrigarum* ludo eundem facit, Vir eruditus. Namque bigarum *Quadrigarumque* ludus Romæ multo poſt Aſcanium Troici ludi inventorem, haberi cœpit: illoſque apertè à ſe invicem diſtinguit *in Cæſare* Sueton. *c.* 39. cùm ait: *Quadrigas bigaſque & equos deſultorios agitaverunt nobiliſſimi Juvenes. Trojam luſit turma duplex majorum minorumque puerorum.* Porrò *Quadrigis*, quas albi vehebant equi, Triumphatores Romam ingrediebantur, teſte Serviô *ad Æn. l.* 4. *v.* 543. *Qui autem triumphat, albis equis utitur quatuor:* quod obtinuit, quamdiu ſtetit Reſp. at libertate ereptâ mutati mores, & pro equis leones juncti, ut docet Plin. *l.* 8. *c.* 16. elephantos junxêre, Pompejus, Cajus Cæſar, Claudius, Domitius, Gordianus, Alexan. Severus, alii; equas hermaphroditas Neronis tigrides Heliogabalus; imò Reges quatuor captivos Seſoſtris. Vide Thom. Dempſter. *Paralipom. in Roſinum, l.* 5. *c.* 5. Fortun. Licetum *de Gemmis annular. ſchem.* 41. *c.* 130. & Mercurialem *de Arte Gymn. l.* 3. *c.* 10. Falcatarum *Quadrigarum* meminit etiam Rhodig. *l.* 21. *c.* 31. *Falcatas*, inquiens, *in bello Quadrigas eſſe nonnullarum gentium auxilium, multiplex prodit hiſtoria, & Q. Curtius non prætermiſit:* quem illas prolixè deſcribentem vide *l.* 4. *c.* 9. cui adde Xenophontem *Cyri Pæd. l.* 6. ubi Cyro inventionem earum attribuit. Sed earum jam mentionem in ſacris Literis Judicum ingerit, *c.* 1. 19. & *c.* 4. *v.* 7. Vide quoque Diod. Sic. *l.* 15. *c.* 18. Vegetium, *l.* 3. *c.* 24. Appianum *de bell. Syr. & Mithridat.* Briſſonium, *l.* 3. *p.* 304. & *ſeqq.* &c. ut & infrà in voce *Vehatio.* Apud Romanos argenteæ pecuniæ nota quoque fuêre Bigæ atque *Quadrigæ*, unde *bigati quadrigatique* Denarii; quemadmodum notam æris fuiſſe, ex altera parte, Janum geminum, ex altera roſtrum navis: in triente verò & quadrante, ratem, ſuprà vidimus in voce *Quadrans*. Vide quoque Roſin. *Antiqq. l.* 8. *c.* 20. *ubi de re Nummaria*: & hic *infrà*. Sed & *Quadriga*, in annulo Plinii Sec. *Ep.* 16. *l.* 10. *Signata eſt annulô meô, cujus eſt ἀποσφράγισμα Quadriga.* Cujus ſigilli varias rationes eruditè reddit Fortunius Licetus *de Gemmis Annular.* Plura verò hanc in rem, inprimis de *Quadrigarum certamine*, in Olympicis Circenſibuſque, ubi plerunque equi & equæ, nonnunquam etiam muli mulæque, adhibiti, vide apud Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 6. *c.* 15. ut & hic paſſim. Addam pauca quædam. Quomodo in *Quadriga* equi jungerentur antiquitus, dictum retro, ubi de Veter. more equos *ad Currum* jungendi. Nempe cùm primitus quatuor equi ſic jungerentur, ut duplici temone equis interjectô perpetuum jugum omnibus conjiceretur, ſicque nullus jugalis, omnes funales eſſent: Primus Cliſthenes, ratione hac immutatâ, unô temone currum fecit ac medios tantùm duos junxit, eiſque ad latera ſingulos adjunxit ex utraque parte lorô vinctos, hinc παράσειροι ſeu σειραῖοι, item παρήοροι, & χαλαστῆρες Græcis vocatos; quemadmodum τῶν ζυγίων i. e. *jugalium*, alter ὁ μέσος δεξιὸς, *medius dexter*, alter ὁ μέσος ἀριστερὸς, *medius ſiniſter*, ab eo tempore

pore dici cœpit. Ex his autem quatuor equis cum funalis ſiniſter præcipuus eſſet, ut è quo potiſſimum victoria penderet, hinc factum, ut non raro apud Auctores unius tantùm equi mentio fiat, eòque nomine tota *Quadriga* intelligatur, ſicut retro vidimus non unò locò, vide ubi de equis, *Bucalo*, *Panchate*, *Pompejano*, aliis, inprimis verò voce *Funalis*. *Quadrigarum* porrò *emiſſio* in Circo Olympiaco ſic habuit. Cùm duplex carcerum ordo fuerit, unus ad ſiniſtram primæ metæ, alter ad dextram: in medio utriuſque partis locus erat ejus, qui machinationem movebat, quâ non tamen ſimul ac ſemel omnia oſtia aperiebantur, Altare videl. circa mediam Circi proram, Januæ Conſulum in Circo Romano reſpondens. Quandoquidem enim omnes currus ſtare æquò limine debebant ad dextram partem illius Aræ vel primarum metarum, ut rectò curſu ad ultimam metam circumflectendam contenderent: Si omnia oſtia ſiniſtri ac dextri lateris vel ordinis aperta ſimul fuiſſent, eveniſſet ut ex dextri lateris carceribus exeuntes, longò ſpatiò præverterent eos, qui emiſſi eſſent ſiniſtræ partis carceribus. Nam lævorum oſtiorum quadrigæ è ſuis primùm locis exire, deinde ad ea loca venire debebant, ubi carceres erant: inde enim curſus incipiebat, qui utique longus erat circuitus. Sic nec ex æquo certamen his & illis fuiſſet, quum dextri lateris quadrigæ multò antè exiliſſent. Ut itaque æqualitati æquitatique certaminis conſuleretur: motâ machinatione, quæ in medio conſiſtebat, aperiendis repagulis, dextri lateris ſive ordinis oſtia primò aperiebantur. Quadrigæ inde emiſſæ ſtabant ad eum locum, ubi carceres ſortiti fuerant currus ordinis ſecundi ac dexteri: qui ne ulteriùs progrederentur, fune omnibus oſtiis prætentò cavebatur. Ubi primi ac ſiniſtri ordinis quadrigæ ad eum locum conſtiterant, tum ſecundi ordinis oſtia pandebantur, ac ſic æquatis frontibus tam primi ac ſiniſtri; quàm dextri ac ſecundi ordinis currus, in ſpatia ſeſe addebant, uti Pauſan. *l.* 5. pluribus docet. Atque ad hanc formam ædificati ſunt carceres in Circo Romano & plures etiam tum certè ſe videntur, cùm ædificari cœpti ſunt. Eadem enim omnia Romæ fuiſſent obſervanda, duodecim quadrigis certantibus, quæ in Olympiaco Circo circa quadrigarum miſſionem obſervabantur. Poſtquàm verò quatuor tantùm committi cœperunt, nihil opus fuit duplici vice apertionem oſtiorum fieri, quemadmodum Olympiæ fiebat: ex parte quippe dextera omnes poterant emitti, æquò limite & æquatâ fronte, cùm ibi ſex oſtia eòdem ordine directa eſſent. Igitur Olympiæ emittendi currus & equi ejuſmodi linea prætentâ ſive funiculò, uti vidimus ſuprà in *Alba Linea*, cohibebantur, ne ante ſignum datum exirent, utque in æquo limite continerentur omnes, eaque linea pro repagulis vel foribus carceris fuit: At in Circo Romano Equi cum Quadrigis intra carceres continebantur, repagulis vel cancellatis foribus oppoſitis coerciti, priuſquàm ſignum daretur emittendi: ſignò verò miſſò, unò eòdemque tempore laxatis repagulis, è carceribus effuſi, ſeſe proripiebant proſiliebantque. Porrò oſtia quadrigis ſorte dividebantur; quorum *primum* dicebatur, quod erat primis metis proximum & primâ ſorte dabatur: ſicut ſecunda ſecundum dabat, & ſic deinceps. Et quidem è primo exilientibus breviſſimum iter ad metas, ideoque prior ejus potiorque conditio: unde primò oſtiò miſſus ſortis ac loci beneficiò cæteros antevertebat & *occupare* dicebatur. Sed is plerunque non perferebat felicitatem ſuam uſque ad ultimas metas & extremum curriculum, ſuccedente ejus loco metamque ſeptimam circumire anticipante non rarò illò, qui ſecundò oſtiò exibat, uti ſuprà diximus in voce *Occupare*. Plura hanc in rem vide hic *paſſim*, ut & apud Salmaſ. *ad Solin.* p. 897. & *ſeqq.* ubi totam Circenſium rationem eruditè explicat. Delrium item *Not. ad Hippolytum Senecæ*, v. 1075. ubi non bigas ſolùm trigaſque, quod Philoſtratus ſcribit, *in imagine Amphiarai*, ſed & *Quadrigas*, Heroum ævo aſſerit, ex Poeta, qui vidit *Hectorem curru quadrijugò raptarier*. Hactenus *Quadriga* pro curru, quem quatuor equi trahebant. Sed & *Quadrigam* Firmicus dixit, pro quaternis equis ſine curru, quos Deſultor tranſiliebat: *Aut qui ſaltu quadrigas tranſeat*, apud eundem Salmaſ. *Not. ad Vopiſc. in Carino*, c. 19. Vide ſuprà in voce *Deſultor*. Apud Capitolin. autem *in Gordiano*, c. 27. *His in Senatu lectis, quadriga elephantorum Gordiano decreta ſunt, utpote qui Perſas viciſſet, ut triumpho Perſico triumpharet. Miſitheo autem* quadriga ſex equorum: *& triumphalis currus & titulus hujuſmodi* &c. pro ſejuge curru impropriè uſurpatur. Idem *ad h. l.* Nec omittendum, inter dona Diis oblata, *Quadrigas*, non rarò apud Romanos fuiſſe. Unde apud Livium, *Quadrigas aureas in Capitolio ab Ædilibus curulibus l.* 29. *c.* 38. & *Quadrigas inauratas in eodem poſitas, de multa damnatorum, l.* 35. *c.* 41. legimus. Imò & inter ea, quibus Viri bene meriti honorabantur. Arnob. *adv. Gentes*, *l.* 1. *Quadrigis & ſtatuis muneramini.* Statuis ſcil. Curulibus quæ magnis ſolùm heroibus ac bellicâ laude florentibus cùm primitus excitarentur, poſtmodum & aliis quoque inertibus, & planè *ἀπολεμίστοις*, obtigêre, ut Cauſidicis.

Æmulo dabitur, quantum petes, & meliùs nos
Egimus. Hujus enim ſtat Currus aëneus; alti
Quadrijuges in veſtibulis: atque ipſe feroci
Bellatore ſedens curvatum haſtile minatur
Eminus, & ſtatua meditatur prælia luſca.

Vide Deſid. Heraldum *Animadverſionib. ad Arnob. d. l.* &c. De *Quadrigarum eburnearum* apud Romanos luſu, vide ſuprà aliquid voce *Mandra*: uti de *Quadriga cum agitatore*, ex marmore muſcæ aliis cooperta ſuprà, *Marmor.*

Q. Cl. QUADRIGARIUS, vetus hiſtoricus Romanus, Siſennæ ac Valerio Antiati æqualis. Vide Voſſ. *de Hiſtor. Lat. l.* 1. *c.* 10. & in voce *Claudius*.

QUADRIGARUM Supplicium; ab Hercule excogitatum deprehenditur, qui, florente adhuc ætate, Eubœæ Regem Pyræchmen, bellum Bœotiis inferentem, vicit, victumque pullis equinis ita alligavit, ut in duas diſcerperetur partes, uti refert Plut. *Parall. c.* 13. Vide quoque *c.* 14. præterea A. Gellium. *l.* 20. *c.* 1. Virg. *Æneid. l.* 8. Claudianum *in Gildonem*, Alios: Hodieque læſæ Majeſtatis reis hoc ſupplicium in Gallia irrogari, exemplò eſt infelix Regicida Ravaillacus, qui Henrico Magno necem inferre auſus *Quadrigarum ſupplicium* Pariſiis ſubiit, annò hujus ſeculi 10. Idem in Anglia obtinere, infrà dicemus. Semel tantùm eò uſi Romani qui *Quadrigis* diſcerpſerunt M. tium Suffetium, Albanorum Regem. Liv. *l.* 1. *c.* 28. *Duabus admotis quadrigis, in currus earum diſtentum illigat* (Tullus) *Mettium, deinde in diverſum equi concitati lacerum in utroque curru corpus qua inhæſerant vinclis membra, portantes. Avertere omnes, à tanta fœditate ſpectaculi, oculos. Primum ultimumque illud ſupplicium apud Romanos* &c. Simile triremium ſupplicium eſt; apud Tunquinenſes aliaſque nonnullas Orientis gentes, de quo infrà dicemus ſuò locò. Vide quoque hic paſſim, ubi de atroci homines *Lacerandi*, *Secandi*, *Trahendi* more, nec non voce *Diaſphendoneſis*, ita *Quartrazatio.* De *Quadrigariorum verò luſu*, Sueton. *Nerone*, *c.* 19. & Caſaubonum ibi.

QUADRIGATI Nummi, à notis *quadrigarum* ſic dicti, apud Romanos, ante Victoriales, in uſu fuêre. Plin. *l.* 33. *c.* 3. *Notæ argenti fuêre bigæ atque quadrigæ: & inde bigati* quadrigatique *dicti. Mox lege Papyriâ ſemunciales aſſes facti. Livius Druſus in Tribunatu Plebis octavam partem æris argento miſcuit. Qui nunc Victoriatus appellatur, lege Clodiâ percuſſus eſt* &c. Vide ſuprà.

QUADRIGELLÆ, vel potiùs QUADRELLÆ, à forma quadrata, vulgò *Charelles*, oppidum cum titulò Comitatus in quò Denegontium, in rebus Pipini memoratum; *Digonia*, in priſcis literis, Baroniæ titulò gaudens, vulgò *Digoins*, aliàs *Digoine*, ad Arctium, non longè ab ejus amnis & Ligeris confluentibus, inter Marcinianum & Burbonem Anſelli. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

QUADRIGEMINA, apud Plin. *l.* 8. *c.* 23. ubi *ceraſtis eminere corniculo ſæpe quadrigemina* ait, barbaris Interpretibus *octo* ſunt ſeu *quaterna geminata*. Unde Vincentius, *Doctrinal. l.* 16. *c.* 108. *Ceraſtes eſt ſerpens octo in capite cornua habens.* Et Bellonius, *Singularium l.* 2. *c.* 54. Plinio litem intendit, quaſi ceraſtem dixerit octo habere cornua, cùm bicornis ſit: quales profitetur ſe vidiſſe in Ægypto. At *bicornes eſſe*, Plinius haudquaquam negat. Tantùm in ceraſte aſſerit *eminere cornicula ſæpe quadrigemina*, i. e. *quaterna*, non octona, ut volunt. Sequitur enim Nicandrum, cujus hæc verba ſunt,

Ἄλλοτε μὲν πισύρεσιν, τότ' ἐν δοιοῖς κεράστης.
Quandoque quidem quatuor, quandoque duobus cornibus (riget) *ceraſtes.*

Eòdem ſenſu legimus apud Solinum, *c.* 1. *Fauſtam quandam de plebe partu unò edidiſſe quatergeminos* (ubi alii legunt *quatuor geminos*) *mares duos totidemque fœminas, monſtroſâ fœcunditate portendens futura calamitatis indicium.* Sic *ſeptemgemini*, Græcè *ἑπταδίδυμοι*, *ὀκταδίδυμοι* &c. Catullus, *Epigr.* 11. *ad Furium & Aurelium*, de Nilo, *v.* 7.

Sive quæ ſeptem geminus colorat
Æquora Nilus.

Et Virgilius, *Æn. l.* 6. *v.* 800.

Et ſeptemgemini turbant trepida oſtia Nili.

Notum autem, Nilo amni ſolùm fuiſſe ſeptem oſtia. Similiter Claudian. in *Feſcennines nuptiarum Honorii & Mariæ*, *v.* 60. Romæ tribuit *ſeptemgeminas arces*, h. e. *ſeptenas*, in totidem Romæ montibus &c. Vide quoque infrà in *Tergemini*, ut & in *Quadruplum*.

QUADRIMENSTRUI, in *rubr. C. de quadrim. brev.* dicuntur, quòd quartò quòque menſe conficiuntur. Conficiebantur ergo hi Breves à Chartulariis & ad officia Palatini aut Præfecti Prætorio tranſmittebantur. Vide Gothofredum in *dict. rubr.* & Cujacium *ad tit. Cod. de Apochis*, *in rubr.* laudatos Joanni Calvino *in Lexico Jurid.*

QUADRINGENTI, apud Martialem, *l.* 5. *Epigr.* 24. *v.* 5. ubi de Baſſo, purpuram & coccina, quò Eques videretur, geſtante.

—— —— murice tinctâ
Veſte nites, & te ſic dare verba putas.
Quadringentorum *nulla ſunt, Baſſe, lacernæ* &c.

Equites ſunt, horum enim cenſus fuit *quadringenta* H S. Cui ſummæ ſi quidquam deeſſet, non erat juſtus Eques, neque in *Quatuordecim* ſedere poterat ex L. Roſcia. Vide eundem Poetam, *l.* 1. *Epigr.* 104.

QUADRINGENTUM, oppid. Lombardiæ Ciſpadanæ, in Marchionatu Montisferrati, à 40. familiis nomen habet, *Merula.*

QUADRIPORTICUS, apud Anaſtaſium *in Symmacho*, *Cantharum B. Petri cum* quadriporticu *marmoris ornavit*; item *in Domno*, & *Leone III.* atrium eſt, *quatuor porticibus* circumdatum, ante ædium ſacrarum veſtibula, Græcis *τετράστοον*, Fortunato *quadrata porticus*, *l.* 9. *Poëm.* 15. de Atrio ædis ſacræ. Cujuſmodi atrium ſic deſcribit Paulinus, *Natal.* 9.

Ecce vides iſtam, quâ janua prima receptat,
Porticus obſcurò fuerat priùs obruta tectò,
Nunc eadem nova pigmentis & culmine crevit.
Aſt ubi conſeptum quadratò tegmine, circa
Veſtibulum, medio reſeratur in æthera campo &c.

apud Car. du Freſne in *Gloſſar.* Vide quæ de ejuſmodi *Quadriporticibus* idem congeſſit in *Deſcr. Ædis Sophianæ num.* 20.

QUADRIREMIS, vide ſuprà *Navis*.

QUADRISOMUM, in *Fragm.* Sepulchrali Romæ ad S. Agnetem viâ Nomentanâ, apud Eund.

DEPOSITUS P.....FIECT....
DN. VALENTINIANO AVE....
IN PACE ETC. VIXIT ANNUS XX.
FECIT LOCUM QUADRISOMUM.

Sepulchrum eſt, quatuor corporum capax, ut *Biſomum* duorum, vide ſuprà in *hac voce*.

QUADRIVIUM, quid propriè ſignificet, notum: Recentioris ævi Scriptoribus 4. partes Mathematicæ vox ſignificat, *Arithmeticam*, *Muſicam*, *Geometriam* & *Aſtronomiam*; quarum prima unitati, altera binario, tertia ternario & ultima quaternario numero comparatur, ut eſt *ἐν ὑποδιαιρέσεως τ̃ Ἀριθμητικῆς*. Joann. Sarisberienſis, *Metalogic. l.* 1. *c.* 24. *Mathematica* quadrivii *ſui totis vertitur alarumque veſtigiis inſiſtens, colores & venuſtates ſuas multiplici varietate centeris*. Hinc *τετρακτὺς τ̃ Μαθημάτων*, apud Annam Comnenam, *l.* 1. Et *Epitaphium* Hugonis Medici, apud Naudæum, *de Antiq. Schola Medica Pariſ. p.* 34.

Quadrivium docuit, ac totum ſcire reliquit,
Annô milleno bis centum, ſed minùs unô.

Rationem nominis reddit Papias. *Quia ſe invicem complectuntur & commeant, ut non bene unam noverit, qui alias non noverit*: aliam vide in voce *Univerſitas*. Plura hanc in rem reperies apud Auctores laudatos Car. du Freſne in *Gloſſar.* & apud eundem, *Notis ad Alexiadem Annæ præfata*, ut & infrà, in voce *Trivium*.

QUADRUGIÆ. Orderico Vitali, *Hiſt. l.* 13. nunc *Carrouges*, oppid. Galliæ, prope rivulum in Olinam influentem, in Normannia. Inter milites vexilliferos Normanniæ, ſub Philippo Auguſto Dominus de *Carreges* numeratur. Dicitur *Caſtrum Carruca* Wilelmo Gemeticenſi Monacho, *l.* 6. *c.* 8. à Roberto I. Normanniæ Domino ſtabilitum: non procul à caſtro Danfronte. Nunc Comitatus eſt. Hujus loci dominus erat ſtrenuus miles, qui violatam uxoris ſuæ pudicitiam, in ſingulari certamine, Griſſii armigeri violatoris cæde vindicavit. Dictæ autem *Quadrugiæ*, à quadro, quòd eſſent quadratæ. Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

QUADRUPLATOR, apud Jul. Capitolin. *in Pio*, *c.* 7. *Provinciæ ſub eo cunctæ floruerunt.* Quadruplatores *extincti ſunt*: & *in Marco*, *c.* 11. *Cavit ſumtibus publicis & calumniis* quadruplatorum *interceſſit, appoſitâ falſis delatoribus notâ*; vi ſcil. legis Rhemniæ, de qua Plin. *in Panegyr. c.* 35. *Neque ut antè exſanguem illam & ferream frontem nequicquam convulnerandam præbeant punctis & notas ſuas rideant*, idem cum* Delatore eſt, vide *ibi*.

QUADRUPLI, hodie Gallis dicuntur nummi, quos *quaternarios* olim Latini vocabant, quorumque formas *quaternarias* appellat Lamprid. *in Alexandro Severo*, *c.* 39. *Formas binarias, ternarias & quaternarias ——— quas Heliogabalus invenerat, reſolvi præcepit*. Vide infrà in voce *Quaternaria*. Sic *Quadruplus Ludovicus*, Gall. *Quatruple-Louys* & ſimpliciter *Quatruple*, nummus eſt aureus valoris 20. librar. ſub Ludovico XIII. cuſus A. C. 1641. in cujus una parte, crux viſitur quatuor coronis totidemque liliis inſignita, cum Inſcr. *CHRISTUS VINCIT, REGNAT, IMPERAT*: in altera, effigies Ludovici XIII. cum verbis, LUDOVICUS XIII. D. G. FRANCORUM REX.

QUADRUPLUM, pœna ejus, *qui ovem furatus fuerit, & occiderit vel vendiderit*, Exod. *c.* 22. *v.* 1. cùm reliqua furta ex Dei Lege dupli ſolùm reſtitutione punirentur; exceptò bove, qui quintuplò rependendus erat. Nempe veſtes, pecunia, annuli monilia, & reliquus mundus muliebris, quæ inter pretioſiſſima ſunt in ſcriniis reponuntur: armenta verò & greges in communibus paſcuis oberrare conſueverunt, omnium rapinæ expoſiti, niſi Legum metus abactores coercuiſſet. Ad quam Legem David reſpiciens, iſta ſtatuit de divite, quem pauperis oviculam Nathan abſtuliſſe dixerat, *Et pro ove ejus reddet* ארבעתים *quadruplum*, 2. Samuel. *c.* 12. *v.* 6. Ubi male Kimchius intelligit *bis quatuor*, eò quòd vox iſta dualem habeat formam: quem proin ſequens Pagninus habet, *Agnam reſtituet bis quadruplatam*, & Munſterus *in Notis*. *Reddet bis quatuor*, i. e. *octo*. Duale enim hoc ארבעתים, quemadmodum & duale שבעתים, i. e. *ſeptuplum*, quod occurrit Geneſ. *c.* 4. *v.* 15. Pſalmo 12. *v.* 7. Eſaiæ *c.* 30. *v.* 26. non ſignificat duplicari quaternarium; nec alterum ſeptenarium: ſed utrumque rem ipſam, de qua agitur, per quaternarium aut ſeptenarium geminari ac multiplicari denotat. Cui locutioni, in lingua Romana, illa ſimilis eſt, qua de retro egimus in voce *Quadrigeminas*. Vide Bochart. *Hieroz. Part. prior. l.* 2. *c.* 40.

QUADURCUM, nobile emporium Quadurcorum in Aquitania, hodie *Cahors*, patria poetæ Gallici Clementis Maroti. Sunt qui *Cadurcum* ſcribunt. Vide *ibi*.

QUÆDAM Mira & prodigioſa in gratiam ſtudioſorum hic inſerere libuit, quamvis à ſcopo noſtro aliena, & à debito ordine; quærenda enim potius erant in titulo Mira, vel Prodigioſa: cùm verò tanta ſit locorum copia ab *M.* ac *P.* incipientium, & tanta tenuitas elementi *Q.* utrique videri poſſit auctor conſuluiſſe, catalogum huic loco inſerendo.

Achemenis herba in hoſtes conjecta illos in fugam vertere traditur, teſte Pliniò, qui illam ſolitam à Regibus Perſarum contra omnia corporis incommoda, & inſtabilitatem mentis comedi & bibi ſcribit, *l.* 24. *c.* 17.

Ad aquas Cutilias inſulam viſam, quæ die noctèque locum aſſiduè mutaret, idem teſtatur, *l.* 2. *c.* 95.

Agna locuta fertur, Bocchoro dynaſtâ Ægyptum adminiſtrante. Cœlius, *l.* 27. *Antiq. Lection. c.* 27.

Agrippina Claudii uxor turdum habuiſſe fertur, qui loquendo homines imitaretur.

Alcippe mulier elephantem peperiſſe ſcribitur à Plinio, *l.* 7. *c.* 3.

Amyclæ, urbs in Latio, à ſerpentibus deletæ feruntur, teſte Pliniò, *l.* 8. *c.* 29.

Anates Ponticæ, teſte eòdem, *l.* 25. *c.* 2. venenis nutriuntur.

Anaxagoras Clazomenius nunquam ridere viſus eſt, quod & de Craſſo Craſſi à Parthis cæſi avo refert Plin. *l.* 7. *c.* 19.

Ancillam ſerpentem peperiſſe initiò belli Marſici, teſtatur Plin. *l.* 7. *c.* 3.

Anguillas, in Cabura fonte Meſopotamiæ, & Labra fonte Cariæ apud Gnidum, ita manſuefactas fuiſſe tradunt, ut non ſolum cibos e manibus hominum caperent, ſed & in aures impoſitas deferrent.

Antipater Sidonius Poëta, quò die natus eſt, ſemper febri correptus fuit, eòdemque die defunctus traditur, teſte Pliniò, *l.* 7. *c.* 51.

Aquilarum pennas aliarum avium pennas permixtas devorare, tradit Plin. *l.* 10. *c.* 3.

Argis Areſcuſam mulierem cùm nupſiſſet, mox in marem converſam, Areſcontem dictum, viſam Mutianus teſtatur apud Plinium, *l.* 7. *c.* 4. qui ſe vidiſſe teſtatur Lucium Coſſicium civem Thiſdritanum ex fœmina in marem mutatum nuptiarum die; & Caſini, Publiò Liciniò Craſſò & Cajò Caſſiò Longinò Conſulibus, puerum ex puella factum idem ſcribit.

Ariſtomenes Meſſenius, Athenienſibus ob calliditatem inviſus, & diſſectus, cor hirſutum & piloſum habere repertus eſt; teſte Pliniò, *l.* 11. *c.* 37.

Armorum ſtrepitus & tubarum ſonitus ante & poſt Cimbricum bellum inchoatum exauditos, armaque cœleſtia viſa, & armatos ab ortu in occaſum, & è contra concurrere, ab Amerinis & Tudertibus in Tertio Marii conſulatu viſos eſſe teſtatur Plin. *l.* 2. *c.* 57.

Aſpidem in Ægypto ad cujuſdam menſam catulos peperiſſe, idem *Plin.* refert.

Atys Crœſi Regis filius ſemeſtris, cùm quendam gladiò patris jugulum feriturum vidiſſet, locutus fertur, teſte *Herodotò*.

Aviola conſularis in rogo reviviſſe traditur, licèt à flamma, nullò opem ferente, extinctus fuerit, teſte Pliniò, *l.* 7. *c.* 52. ubi & Cælium Tuberonem à rogo relatum ſcribit.

Bajis in Campania, balnea duo vicina ſunt; in quorum unum canes conjecti, ſubitò deſtituti ſenſibus exſpiràſſe videntur; in alterum verò, ſtatim reviviſcunt, ut ipſi propriis oculis inſpeximus.

Baris herbæ tactu draconis catulum occiſum ad vitam revocatum, tradit Xanthus Hiſtoriographus, qui idem teſtatur de Thylone à dracone occiſo; Juba quoque, Pliniò referente *l.* 25. *c.* 2. quendam in Arabia ad vitam herbâ revocatum teſtatur.

Bovem locutum Plin. *l.* 8. *c.* 45. teſtatur. Ubi ait, propterea Senatum ſub dio haberi cœptum fuiſſe.

Budda, Gymnoſophiſtarum princeps, è latere virginem generatam refert apud Cæl. Rhodig. *l.* 15. *c.* 1.

Caſini puella in puerum mutata traditur, teſte Plin. *l.* 7. *c.* 4.

Cato & Marcus Craſſus nunquam riſiſſe feruntur.

Cea inſula fontem habet hebetes potantes facientem. Plin. *l.* 31. *c.* 2.

Cecina Volaterranus, quæ in bello fiebant per hirundines amicis nunciabat, quæ ad nidos ſuos redibant. Vide Plin. *l.* 10. *c.* 24.

Ceneus ſexum mutàſſe traditur: de quo Auſonius, *edyll.* 6. *v.* 20.

*Mares in antiquam * Ceneus revocata figuram.*

* Alii libri Cœnis.

Cervus à Ptolemæo Rege ita educatus traditur, ut etiam Græcè loquentes intelligeret.

Cleon ex Daulia urbe Phocidis nunquam ſomniàſſe fertur, cùm multos annos vixiſſet, ut Plutarch. *in l. de oraculis* ſcribit.

Clitorii in Arcadia lacus eſt, cujus aqua pota vini faſtidium adfert, auctore Pliniò, *l.* 31. *c.* 2. & Andri fontem ſeptimò quoque die inebriare, idem ex Mutiano refert.

Coloſſis flumen eſt, in quo lateres conjecti, lapides extrahuntur, ut ſcribit Plin. *l.* 31. *c.* 2.

Conſidius funere elatus revixiſſe traditur.

Cornelius Rufus Conſul Marii collega dormiens, ut ſomniârat, excæcatus eſt.

Cornix alba proverbium eſt de re rara. Hanc viſam refert Cæl. Rodig. *l.* 17. *Antiq. lection. c.* 11.

Crotonem & Locros peſtem nunquam expertos tradunt; teſtis eſt Plin. *l.* 2. *c.* 96.

Cyzici fontem eſſe, qui potantes amorem deponere facit, teſtis *Mutianus*.

Daphidas ſophiſta Delphos petens Apollinem conſuluit, an equum amiſſum inveniret: reſponſum eſt, inventurum, ſed deturbatum iri. Rediens incidit in Attalum Regem, quem laceſſerat, à quo de ſaxo (cui equi nomen erat) præcipitatus eſt.

Delius rivus Eubœæ ſaxa irrigata in altitudinem creſcere facit, auctore Pliniò, *l.* 32. *c.* 103.

Delphinos hominis amantes eſſe multis exemplis demonſtratur à Plinio, *l.* 9. *c.* 8. In iis, pueri apud Puteolos, qui delphini, quem cibò ſibi familiarem reddiderat, dorſò exceptus, per mare ferebatur, & ad litus incolumis reſtituebatur, donec illò ex

morbo

morbô defunctô, delphinus, cùm puerum in loco ſolito non reperiret, & ipſe mœrore confectus, interiit.

Demarchum Parrhaſium, cùm pueri Jovi Lycæo in Arcadia immolati exta voráſſet, in lupum converſum, poſt annos 10. priſtinam recuperâſſe formam, Plin. ex Copa refert, *l.* 8. *c.* 22.

Direptina Mithridatis filia geminô dentium ordine fuiſſe traditur.

Echeneis piſciculus navem, quamvis ventorum videiſtas magnas remoratur, teſte Pliniô, *l.* 9. *c.* 25. Is remora ob id à Latinis dicitur.

Egles Samius athleta mutus, cùm quendam malâ fide victoriæ præmium uſurpare videret, indignatione commotus, locutus fertur.

Elephantem ſuper funes ambulâſſe, & litteras Græcas didiciſſe, Plin. ex Muciano refert, *l.* 8. *c.* 3.

Epimenides Creteuſis ab Agiſarcho patre ad ovium cuſtodiam deſtinatus, 50. annis in ſpelunca dormiiſſe traditur.

Euriphæus Cyrenæus, in ſuperiori maxilla pro dentibus os habuiſſe fertur.

Euripidis ad ſepulchrum in Macedonia duo rivi confluunt, quorum unus mortifer, alter ſalubris eſt. Plin. *l.* 31. *c.* 2.

Euthimenis filius, trienniô ad tres cubitos excreviſſe traditur.

Fanum Veneris Paphiaream habere, in qua nunquam pluit, ſcribit inter alios Plin. *l.* 2. *c.* 96.

Fauſta mulier Oſtienſis 4. unô partu ediciſſe traditur, duos mares, & totidem feminas, teſte Plin. *l.* 7. *c.* 3. Sed illud magis mirandum, quòd mulier nobilis in Batavis tot peperiſſe à Belgicis ſcriptoribus traditur, quot in anno ſunt dies.

Formicæ formicas mortuas ſepeliunt, teſte Pliniô, *l.* 11. *c.* 30.

Fortunæ muliebris ſimulachrum bis locutum refert *Titus Livius.*

Fulmina Scythiam, & alias regiones Boreales, Ægyptum, Æthiopiam, & alias regiones Auſtrales non attingunt, teſte Pliniô, *l.* 2. *c.* 50. neque feriunt lauros, neque tecta pellibus vitulorum marinorum, neque aquilam, ut Plin. ſcribit *l.* 2. *c.* 55.

Gorgias Epirota, dum mater ad tumulum in funere deferretur, ex ejus utero prodiiſſe, & vagiiſſe traditur.

Græci Æſopum, Herculem, & Glaucum reviziſſe tradunt, ſeu potiùs fabulantur.

Grillum quendam, inter alios, à Circe in brutum mutatum iidem ſcribunt.

Gyari inſulæ incolas à muribus fugatos ſcribit Plin. *l.* 8. *c.* 29.

Harpaſis in Lycia cautes erat, teſte Pliniô, nullâ aliâ vi hominis quàm unius digiti mobilis. Vide Plin. *l.* 2. *c.* 96.

Hercules triplici dentium ordine fuiſſe traditur.

Hermotini Clazomenii anima egreſſa corpore, longéque pervagata; multa nuntiâſſe, & ad corpus rediiſſe traditur, ſcribit Plin. *l.* 7. *c.* 52.

Hierapoli in Syria, in lacu Veneris piſces fuiſſe, qui vocati adeſſent, & æditui parerent, ſeque ſcalpendos præberent. Plin. *l.* 32. *c.* 2.

Iaſon Pheræus à quodam percuſſus, à vomica liberatus dicitur, à qua medicorum operâ nullâ potuerat liberari, teſte Cicerone, *l.* 2. *de natura Deorum.*

Ilias Homeri in cortice nucis incluſa mirô artificiô, narratur à Pliniô ex Cicerone, *l.* 7. *c.* 21.

Inſulæ in lacu Cæcubo & Reatino fluctuant, ut ſcribit Plin. *l.* 2. *c.* 95. ſic in Nymphæo ſaltuares appellatæ, & ſylvæ alibi.

Inſulæ enatæ in mari de novo Delos & Rhodos, poſteà Anaphe, Nea, Thera, Theruſia, & Hiera, teſte Plin. *l.* 2. *c.* 87.

Iphis ſexum mutâſſe traditur. Dubium eſt an ſit ille pictor, de quo Plin. *l.* 35. *c.* 10.

Iris ſive arcus cœleſtis quotidie Locris, & ad lacum Velinum videtur, ut ſcribit Plin. *l.* 2. *c.* 62.

Lacydi philoſopho anſer comes perpetuus fuit, ab ejus latere nunquam diſcedens, uti teſtatur *Diogenes.*

Laodiceæ platanus mutabatur in oleam ad Xerxis Regis adventum, teſte *Pliniô.*

Ligna injecta in flumen Ciconum, lacum Velinum, Surium Colchidis; & Picentinorum Silarum, lapideſcunt, teſte Pliniô, *l.* 2. *c.* 103.

Limiræ fonti eſt, qui cum piſcibus locum mutare ſolet: aliquid boni portendit, ſi cibum oblatum piſces accipiunt; mali ſi abigunt. Plin. *l.* 31. *c.* 2.

Lunas tres noctu ſimul viſas eſſe, Cnejô Domitiô & Luciô Anniô Conſulibus, teſtatur Plin. *l.* 2. *c.* 32.

Luſciniæ & ſturni Græcè & Latinè locuti feruntur. Nos ſturnum Hiſpanicè loquentem audivimus.

Lycos in India fontem eſſe, cujus aqua lucernæ ardent: quod & Ecbatanis contingere, ſcribit Plin. *l.* 31. *c.* 2.

Lymiris in Lycia, piſces fontis Apollini ſacri ter fiſtulâ vocati ad augurium veniebant, ut ferunt. Plin. *l.* 32. *c.* 2.

Marcia Romæ, partu fulmine, quò icta fuit, exanimatô, ipſa tamen ſupervixit, teſte Plin. *l.* 2. *c.* 51.

Marcus Curius & Cnejus Papirius Carbo cum dentibus nati feruntur, teſte *Pliniô*; unde prior Dentatus dictus eſt. Valeria quoque cum dentibus nata eſt, quod fuit illi exitioſum. Vide Plin. *l.* 7. *c.* 16.

Maris quidam, parte anticâ homo, poſticâ equus, annos 125. vixiſſe, & ter mortuus, ter reviziſſe traditur.

Memnonis ſtatuam, ad ejus ſepulchrum, oriente Sole ſonum edere ſolitam tradunt Strabo, *l.* 17. & Plin. *l.* 36. *c.* 7.

Montes duos in agro Mutinenſi inter ſe concurriſſe, Luciô Marciô & Sextô Juliô Conſulibus, ſcribit Plin. *l.* 2. *c.* 83.

Mortui quidam reviziſſe à Plinio referuntur, *l.* 7. *c.* 52.

Mula mulum peperit, cùm Xerxes expeditionem in Græciam pararet. Theophraſtus mulas gignere in Cappadocia ſcribit, Pliniô referente, *l.* 8. *c.* 44.

Naves è portu Carthaginis exeuntes è Lilybæo conſpectas eſſe, auctores ſunt Strab. & Plin. *l.* 7. *c.* 21. nec conſpectas ſolùm, ſed etiam numeratas à quodam oculis lynceis.

Nauſimeni, Athenienſis uxor, cum liberos in inceſtu deprehendiſſet, præ nimio horrore vocem amiſit, ex *Plutarcho.*

Olachas, fluv. Bithyniæ, Briazum templum alluens, perjuros velut flamma urit, teſte Plin. *l.* 31. *c.* 2.

Oleas & prata in agro Marrucino ſedes mutâſſe, viâ publicâ intercedente, ſub Nerone, adnotat Plin. *l.* 2. *c.* 83.

Oppidum in Hiſpania à cuniculis, in Theſſalia à talpis, in Gallia à ranis everſum traditur apud Plin. *l.* 8. *c.* 29.

Orchomenus, oppidum Eubœæ, duos habet proximos fontes, quorum alter memoriam, alter oblivionem affert. Plin. *l.* 31. *c.* 2.

Orionis ſive Oti corpus in monte Cretæ repertum fuit, 46. cubitorum, teſte Pliniô, *l.* 7. *c.* 16.

Ovis in inſula Co leonem peperiſſe fertur, à Nicippo, cujus ovis erat, mox inſulæ principatu uſurpatô.

Partus aliquot prodigioſi à Plin. *l.* 7. *c.* 3. referentur.

Perperent, populi Lydiæ, fontem habent, qui rigatam terram lapideam facit, ut ſcribit Plin. *l.* 31. *c.* 2.

Philetas Cous elegiographus corpore adeò tenui fuit, ut plumbum deferens incederet, ne à vento raperetur.

Philinus quidam totô vitæ tempore, nil, præter lac, guſtâſſe traditur.

Philippus Rex Macedoniæ monitus ut à quadriga caveret, omnes quadrigas ſuſtulit; ſed gladiô Pauſaniæ, in cujus manubrio cælata erat quadriga, interfectus eſt.

Pluiſſe lacte & ſanguine; Marcô Aureliô & Cajô Porciô Conſulibus; carne, Luciô Volumniô & Serviô Sulpitiô Conſulibus; ferrô in Lucania, paulò antequam Marcus Craſſus à Parthis cæderetur cum militibus Lucanis; lanâ, apud Cariſſanum caſtrum; lateribus, cùm Milo interfectus eſt, ſcribit Plin. *l.* 2. *c.* 56. Titus quoque Livius plura hujuſmodi prodigia multis in locis recenſet.

Pyrrhus Rex Epiri pollice pedis dextri lienoſos curâſſe fertur.

Rhodi quotidie Sol aliquâ horâ videtur, teſte *Pliniô.*

Rivus in Judæa omnibus Sabbatis diebus ſiccatur, ut Plin. *l.* 31. *c.* 2. ſcribit.

Sagunti, dum illud expugnaretur, infans in uterum reverſus traditur.

Samoſatis ſtagnum emittit limum, qui aquâ accenditur & terrâ reſtinguitur. Plin. *l.* 2. *c.* 104.

Servilii Julii ſtatua, in templo Fortunæ incenſo ab incendio ſervata traditur.

Sidem ſtagnum Indiæ, in quo omnia mergantur, eſſe tradit Plin. *l.* 31. *c.* 2. * In aliis codicibus Siderim.

Smindyrides Sybarita per annos 20. Solem neque orientem neque occidentem vidiſſe jactabat: quod & de Neſtico legitur.

Soles plures ſimul viſos, modò in oriente, modò in occidente, & ſemel in meridie à matutino tempore in occaſum in Boſporo; trinos verò ſæpius, ut; Spuriô Poſthumiô & Quintô Minutiô, Quintô Martiô & Marcô Portiô, Marcô Antoniô & Publiô Dolabellâ, Marcô Lepidô & Luciô Plancô Conſulibus, tradunt Titus Livius, *l.* 29. *c.* 14. & 41. *c.* 21. & Plinius, qui ſuô tempore etiam id accidiſſe teſtatur ſub Claudio Principe, & alibi. Solem totô eô annô, quò Cæſar interfectus eſt, pallidum viſum fuiſſe ſcribit Plin. *l.* 2. *c.* 30. & 31.

Syracuſis Sol quotidie apparet, ſicuti & Rhodi, teſte *Pliniô.*

Tamarici fluvii Cantabriæ fontes duodecies ſiccari ſingulis diebus perhibentur, ut ſcribit Plin. *l.* 31. *c.* 2.

Tarquinienſem lacum ferunt duo nemora habuiſſe, nunc formæ triquetræ, nunc rotundæ, nunc quadrilateræ.

Telephus Herculis filius à cerva in ſylva nutritus traditur.

Terra in agro Gabino & Reatino tremit, teſte Pliniô, *l.* 2. *c.* 94. 95.

Theon Stoicus dormiens ambulâſſe traditur apud Diogenem Laertium; quod & ſervo Periclis accidiſſe ferunt, ita ut tecta dormiens conſcenderet. Sed illud magis mirandum, agricolam quendam dormientem noctu boves aratro junxiſſe, atque ſomnô durante arâſſe, quod noſtrâ tempeſtate accidiſſe narratur. Vide Plinium, *l.* 31. *c.* 2. ubi plurima mira narrantur de aquis.

Timarchus, Nicoclis Paphii filius, in utraque maxilla duplicem dentium ordinem habuiſſe fertur, teſte Plin. *l.* 11. *c.* 37.

Zame, urbs Africæ, fontem habet, qui voces canoras facit, ut ſcribit Plin. *l.* 31. *c.* 2.

Zoroaſtres annos 20. in ſolitudine ſolô caſeô vixiſſe, & quô die natus eſt riſiſſe fertur: cui etiam cerebrum ita palpitabat, ut impoſitam manum repelleret. Vide Plin. *l.* 7. *c.* 16. & *l.* 11. *c.* 42.

QUÆRENTES, Independentium Genus, nonnullis iidem cum *Expectantibus*, ſed male. Illi enim credunt Eccleſiam alicubi eſſe, ſed latere, ideoque inquirendam docent, unde illis *Inquiſitorum*, ſeu *Quærentium* nomen; hi verò ejus præſentem exiſtentiam planè negantes, in futurum exſpectant miraculoſam corporis Chriſtiani per Apoſtolos reſtitutionem. Utrique Scepticorum propago. *Eccleſiarum nullam viſibilem eſſe*, pertinaciter aſſeverant. Quis verò primus infamis hujus ſectæ, & quæ parem ab orbe condito non habuit, auctor fuerit, non adeò liquet. Orta

videtur Hornio in Nova Anglia, &, mulierem illam fanaticam celebrem, Hutchinſoniam ſi non matrem, ſaltem nutricem habuiſſe, ac alumnam. Inde in Veterem Angliam tranſiit, & quidam Rogerus Guilhelmus, ex nova Anglia proſcriptus, eam Londini propagavit. Præcipuum caput erroris eſt. *Nullam eſſe Eccleſiam, nullum eſſe Miniſterium, nulla Sacramenta vel Diſciplinam, propterea quia nullus ſit Apoſtolus.* Itaque hi tamdiu *quæſiverunt* Eccleſiam, donec eam plane amitterent. Expectant autem Apoſtolum Johannem, quem adhuc vivere credunt, & brevi compariturum, ut Eccleſias reſtituat. Alii dicunt, eum jam in Suſiolcis conſpectum; juxta alios verò in Tranſylvania adhuc hæret; ideoque eò deſtinârunt literas, quibus illum hortantur & obteſtantur, ut in Angliam properet. Unde moris eſſe apud eos, quando peregrinum aliquem vident, inquirendi. *num is ſit Apoſtolus Johannes?* Georg. Hornius, *Hiſtoriâ Eccl. Novi Teſtam. Periodo III. Artic.* 3. §. 44.

QUÆSITOR, nomen olim apud Romanos, jam ab antiquiſſimis temporibus, de quo vide in voce *Quæſtor*, it. ſupra *Parricidii Quæſtores.*

QUÆSTIO, in *Rubr. de Quæſtionibus*, tormentum eſt, quod reo ad ſcelerum & ſociorum veritatem eruendam adhibetur. vide infra *Tormentum*. Nempe ut occulta crimina in apricum proferantur, non ut confeſſa negentur. *Quæſtiones* adhibet Judex, Ulpianus *D. de Quæſt. l.* 1. At Pagani, contra Judiciorum rationem, tenoremque Legum, admotis tormentis ad inficiationem olim, Chriſtianos, adigere ſunt conati. Tertullian. *ad Scapulam*, *Quid amplius tibi mandetur, quàm confeſſos nocentes damnare negantes ad tormenta revocare. Videtis ergo, quomodo ipſi contra mandata faciatis, ut confeſſa negare cogatis.* Et *Apolog. c.* 2. *Cæteris negantibus adhibetis tormenta ad confitendum, ſolis Chriſtianis ad negandum.* Item. *c.* 7. *Carnifici longè aliud munus in Chriſtianos imperatis, non ut dicant, quæ faciunt, ſed ut negent, quod ſunt.* Cyprian. *ad Demetrian. Torquentur rei, qui ſe negant criminine----teneri ut facinoris veritas, quæ indice voce non promitur, dolore corporis exprimatur. Nunc verò cùm ſponte confitear ac clamem.. Chriſtianum me eſſe quid tormenta admoves confitenti. Torqueri debui, ſi negarem.* Vide quoque Arnob. *l.* 7. Hinc meritò *Quæſtionem* hujuſmodi *perverſam* Octavius vocat apud Minucium Fel. *Hos nec audiendos in totum putabamus, nonnunquam etiam---crudelius ſæviebamus, ut torqueremus confitentes ad negandum, videlicet ne perirent, exercentes* perverſam quæſtionem, *non quæ verum erueret, ſed quæ mendacium cogeret.* Neque verò ipſi ſolùm Chriſtiani ob confeſſionem, ſed & ſervi illorum, pueri, ac è trivio quoque mulierculæ tortæ, ut faterentur, ſe Chriſtianas fuiſſe, quæque vulgò de Chriſtianis ferebantur, vera eſſe, uti diſcimus ex Juſtino Mart. *Apolog.* 1. *pro Chriſtian.* Euſeb. *Hiſt. Eccl. l.* 5. *c.* 1. &c.

QUÆSTIONES Conviviales, vide ſuprà in hac voce.

QUÆSTOR, ſic dicitur, quaſi *quæſitor*. Ulpianus, *l. ſingulari, de officio Quæſtoris*: A genere *quærendi* Quæſtores initiò dictos, & Junius, & Trebatius, & Feneſtella ſcribunt. Eandem quoque originationem ponit Beda, *de Orthographia*. Sed ut genus quærendi non unum, ita nec unum genus Quæſtorum. Primi & antiquiſſimi in Urbe *quæſtores rerum capitalium*, qui & citra *compendium quæſitores* ſæpe dicuntur. Sic vocat Cicero *in Divinat.* ad quam ſic Aſconius: *Quæſitor eſt prætor, de pecuniis repetendis quæſtionem exercens, nam propriè quæſitores dicuntur criminalium quæſtionum. ut Virgilius: Quæſitor Minos urnam movet.* Dicitur & *quæſtor parricidii*. Feſtus: *Parricidii quæſtores* (Sic emendat Scaliger, pro quo in vulgatis *parici*) *appellantur, qui ſolebant creari causâ rerum capitalium quærendarum. Nam parricida non utique is qui parentem occidiſſet, dicebatur, ſed qualemcunque hominem. Id autem fuiſſe indicat lex Numæ Pompilii regis his compoſita verbis*: SI QUIS HOMINEM LIBERUM DOLO SCIENS MORTI DUIT, PARICIDA ESTO. Idem: *Quæſtores dicebantur, quòd quærerent de rebus capitalibus, unde qui talia quærunt, quæſtores paricidi appellantur.* Hodie ſimiliter in re Eccleſiaſtica dicuntur. *Inquiſitores hæreticæ pravitatis.* Proximi antiquitate ſunt *Quæſtores urbani*, qui & *ærarii*, quia præerant ærario, quod in æde Saturni erat. Hi demum creati liberi Rep. an. Urb. Cond. 269. ut ex Dionyſio & Livio diſcimus. Nam quod Tacitus & Pomponius, eos ſcribunt ſub Regibus fuiſſe, id tantùm verum videtur de *quæſtoribus parricidii*. Munus *urbanorum quæſtorum* fuit, pecuniam publicam accipere, expendere, prædam ex hoſtibus captis vendere, ſigna militaria (erant ea vel ex auro, vel argento, velis enim non utebantur) in ærario adſervare, & Conſulibus in bellum ituris mittere, legatos qui Romam venerant, excipere, deducere, iis hoſpitium curare, ægrotantium curam gerere, mortuiſque è publico munus facere. Etiam decretô Auguſti Senatusconſulta aſſervanda iis tradita, quæ ante penes Ædiles ac Tribunos. Tertius *quæſtor*, erat *provincialis*, qui unà cum proconſule, vel proprætore in provinciam exibat. Munus ejus verſabatur, partim circa pecuniam attributam, partim circa vectigalem. Ejuſdem erat à publicanis ex agris frumentaria, portoriis, aliiſque exigere vectigalia, Romamque in ærarium referre. Ex hiſce 3. *quæſtorum* generibus primum dictum, à *quærendis criminibus*, ſecundum, tertiumque à *quærendis pecuniis*. Erat & quartum genus *quæſtorum*, qui *principis*, ſive *Auguſti quæſtores* dicti, alioque nomine *Candidati principis* vocabantur. Hi principis epiſtolas & orationes in Senatu legebant. Vide Voſſium in *Quæſtor*. *Nic. Lloyd.*

QUÆSTOR Exercitus, in *Nov.* à Procopio definitur χειροτονηθεὶς τοῦ στρατιωτικοῦ ἐπαρχος rectiſſimè. Nam *Novell.* 41. στρατιωτικῶς δαπάνης. & Juliani *Nov.* 50. annonas militum tam Comitatenſium qui per caſtra ſunt, quam Limitaneorum, eum diſtribuiſſe legimus. Sed habuit juriſdictionem & auditorium & apparitionem, inſtar Præfecti Prætorio & Vicarium in urbe. Nam ſub eo erant provinciæ V. *Scythia* ſcil. *Myſia*, *Caria*, *Cyprus & Cyclades inſul.* quarum caput Rhodus, unde *Rhodi* appellatione *de Nov.* 41. Cyclades ſignificantur. Harum autem provinciarum unaquæque ſuum Præſidem habuit, à quo appellabatur, non ad Præfectum Prætorio, ſed ad *Quæſtorem Exercitus*, ex *Nov.* 50. cui *Novella* 41. ita derogat, ut ex Myſia quidem & Scythia appellationes apud eum inducantur, quod is ſedem ſuam in iis provinciis habeat. ex cæteris autem provinciis, ut appellationes in Urbem inducantur apud eundem, ſi forte in Urbe fuerit, vel apud Vicarium ejus, adhibitô Quæſtore Sacri Palatii. Idem à Judice, quem ipſe dederit in eis provinciis, putà Caria, Cypro & Rhodo, ut appelletur ad Vicarium ejus, peragi poſſe, ſi forte eum exercitûs cauſa & neceſſitas à munere judicandi avocaverit &c. Joh. Calvin. *Lex. Jurid.*

QUÆSTOR Sacri Palatii, ſub Imperatorib. Conſtantinopolitanis is erat, qui petitionibus ſubſcribebat, vel etiam reſponſa reddebat, & ut verbô dicam, qui leges dictabat, preceſque ac reſponſa ſubnotabat, ut conſtat ex *Notitia Imper. Roman.* Sub eorum diſpoſitione etiam laterculum minus erat, ut patet ex *l.* 32. *Cod. de appell. l.* 1. *Cod. de Offic. Quæſtor. Novell. Valentiniani III. l. ult. C. de petit. bonor. l.* 64. & *ſeq. Cod. de Decur.* &c. Symmachus *ad Auſonium*, *Quæſtorem*, *memini*: *conſilii regalis particeps, ſcio, precum conditor, recognoſco.* Et alibi. *Te magis Quæſturæ honos & condendarum ſanctionum uſus exercuit.* Procopius *de Bello Perſic. l.* 1. Εἰ μὴ Πρόκλος ἐνίστατο, ὃς βασιλεῖ τότε παρήδρευε, καὶ τοῦ καλουμένου Κοιαίστωρος ἀρχὴν εἶχεν. ἀνὴρ δίκαιος, ... *Niſi Proclus obſtitiſſet, qui Imperatoris tùm aſſeſſor erat, Quæſtoriâ dignitate inſignis, vir juſtus, qui prorſus nullam unquam legem præcipitanter ſcripſit.* Et alio loco Τριβωνιανὸς. Βασιλεῖ πάρεδρος Κοιαίστωρα τοῦτον καλοῦσι Ῥωμαῖοι, *Trebonianus Imperatoris aſſeſſor, Quæſtorem illum appellant Romani.* Quibus de cauſis *Quæſtor Juſtitiæ & Legum Cuſtos* appellatur & *Theſaurus Famæ publicæ* & *Armarium Legum in Novell. Valentiniani de homicid. caſu fact.* & Caſſiodoro ſemel atque iterum. Denique is planè videtur fuiſſe *Quæſtor*, quem in aula *Cancellarium* hodie appellitant. ut & Latini medii ævi. Nicetas *l.* 7. Τὸν οἰκεῖον ὡς ὁ Λατῖνος βούλεται φωνὴ Καγκελλάριον, ὡς δὲ Ἕλληνες εἴπωσι Λογοθέτην, *Domeſticum, quem Latinorum vox Cancellarium vocat, Græcorum Logothetam*: Quomodo etiam legitur in *Notitia Officiorum Conſtantinopolitanorum*. His porrò verbis Quæſtor Reſcriptis & Conſtitutionibus ſubſcribebat, QUÆSTOR LEGI, additâ die, ut in *Conſtitut. Juſtin. & Tiberii de adſcriptitiis.* Præcedebat ſubſcriptio Principis additâ etiam die; quod *iis verbis* ſignificatur *in Novella Valentiniani de Homicid. caſ. fact. Et manu divina: divinitas te ſervet per multos annos* &c. Dicti autem ſunt Quæſtores. *Viri illuſtres* & *Excellentiſſimi*, Briſſonius apud Calvinum *d. l.* plura apud Th. Marcil. ad *Titum Suetonii*, *c.* 6. ubi *Cancellarii* hodierni dignitatem, illuſtriorem longè eſſe, inter alia docet.

QUÆSTORES, item *Quæſtionarii*, Gallis *Quaſteurs*, dicuntur in Eccleſia Romana qui inter divinorum officiorum ſolennia, in Templis, pro ſe vel pro aliis, eleemoſynas depoſcunt, in Synodo Bajocenſi A. C. 1300. *can.* 41. A voce medii ævi *Quæſta* ſeu *Quæſtus*, h. e. *tributum*, quod exigitur, quæritur, petitur. Car. du Freſne *in Gloſſar.* Vide quoque infrà in voce *Roga*. Aliis Quæſtionarii, apud Scriptores ejuſdem ævi, carnifices dicuntur, qui reos cruciant & quæſtionibus, ut veritas extorqueatur, ſubjiciunt. In *Gloſſis Græco-Latin.* Βασανιστὴς *quæſtionarius*, item Ἐξεταστὴς in *Actis* S. Baſilii Presbyt. Martyr. *num.* 7. Κυαιστωνάριοι &c.

QUÆSTUS, communiter *Queſtus*, ſed prius melius, à quæro, terra dicitur priſcis, non quæ à parentibus accipitur hæreditariâ ſucceſſione, ſed quam ſuô quiſque comparat labore & induſtriâ. Angl. *purchace lands*, & hujus regni Forenſibus *terra perquiſita*: Hinc quod plurium labore comparatur, *Conqueſtus* & *Conqueſtum* dicitur. Ad victoriam dein expugnationemque tranſlata vox, & *Conqueſtor* pro victore dici cœpit: fortè ex eo, quòd Guilhelmus I. Dux Normanniæ, qui *Conqueſtor* nuncupatus eſt, non jure hæreditariô ſucceſſiſſet in regnum Angliæ, ſed è legato Eduardi confeſſoris, i. e. juxta vetus Gallicum idioma, *per Queſtum & Conqueſtum*: poſtrà in perquirendo jure ſuo, ſuprà malæ fidei poſſeſſorem Haraldum Regem inſignem de eodem & Saxonibus victoriam reportâſſet, & jam inde non *Conqueſtor* ſolùm, ſed & Victor Subactorque ſalutaretur: tum enim intelligi paullatim cœpit vox *Conqueſtor* pro notiori ejus attributo, Victore ſcil. & Subactore. Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.*

QUALES-QUALES, & compediti, infimæ olim & miſerrimæ conditionis inter ſervos erant, qui nervô & compedibus vincti, villarum ac poſſeſſionum ergaſtulis continebantur. Supra quos adhuc erant Mediaſtini, ſicut ſupra hos ordinarii ſervi. Quas ſervorum tres differentias docet Ulpianus, *leg.* 15. §. 44. *ff. de injur. Etenim multum intereſt, qualis ſervus ſit, bonæ frugi, ordinarius, diſpenſator; an verò vulgaris, vel mediaſtinus, an qualis qualis.* Vide quoque *in Paradoxis* Ciceronem, Ariſtotelem, *Politic. l.* 1. alios, apud Titum Popmam, *de operis Servorum*: & ſuprà voce *Ergaſtulum*. Jeſuitas, cùm primùm à Parlamento Pariſienſi publicè docendi licentiam peterent, interrogatos, Clerici ne eſſent an Seculares, *Talesquales* ſcil. eſſe, reſponſi locô dediſſe, narrat E. Paſq. *des Recherches de la France c.* 37. & 38.

QUALIFICATORES, Theologi dicuntur in Eccleſia Romana, ubi Inquiſitio viget, qui, cùm in cognitione cauſarum hæreſeos in Fidei tribunali, ut vocant, quæſtio incidit, de *qualitate* propoſitionum, quæ ab hæreticis vel ſuſpectis reis prolatæ ſunt, judicium ferunt. Videl. *An ſit hæretica, an ſapiat hæreſim, an erronea, an male ſonans & pias aures offendens, an temeraria, an ſcandaloſa, an Schiſmatica ſit, an ſeditioſa utrum, vel blaſphema, vel favens hæreticis, vel injurioſa?* Iidem de interpretatione

tione reorum, qui ad hæc quæſita ita reſpondere conantur, ut crimen excludant, judicare ſolent: *An ſint juſta ac veriſimilia, an abſurda & verè diſſimilia?* Hi itaque ab Inquiſitore, cum deliberatio inſtituitur de alicujus delati captura, advocantur ſuffragiumque quod tulerint ſcriptum & propriâ manu ſubſcriptum exhibent, ut proceſſui inſeratur, tanquam fundamentum Juriſdictionis Inquiſitoriæ. Non tamen eorum conſilium neceſſariò ſequi tenentur Inquiſitores, cùm vota illorum deciſiva non ſint, ſed conſultiva ſolùm: itaque Inquiſitoribus liberum eſt, poſtquam eorum ſententias audiverunt, ſtatuere quod ipſis viſum fuerit, quanquam contrarium ſit aut diverſum ab eo, quod *Qualificatores* ſenſerint. Vide Phil. à Limborch, *Hiſtor. Inquiſ. l. 2. c. 4. & l. 4. c. 10.*

QUALUS ſeu UM, nomen fuit multi uſus. Nam & *Qualo ſatoria*, & *Qualum panis* & *Qualos vindemiatorios, excepturiſque* legimus, *vimineos* præterea & *ſaligneos*. Sunt qui Olitori, qui Agricolæ, qui Lanificis tribuant. Itali illum Fabrorum, *concham* appellant, reliquos *paniers*, totum à parte, *corbeille, ciſtelle*. Fuere autem, qui *Qualum* & calcem portabant, inter Fabrorum operas, & meminit eorum Ulpianus, *l. 15. §. de uſufr.* Vide Pignorium, *Comm. de Servis.*

QUANCHEUM, urbs perampla Sinarum, Quantuniæ provinc. caput, ex præcipuis totius Imperij. Aliis *Jamkang*, & perſæpe vocatur Cantonia & Quantunia, *Canton*, ab exteris. Sub ea ſunt 14. Urbes minores. Eſtque emporium celeberrimum, valde ab Europæis frequentatum, juxta fluv. *Ta*, qui paulò infra in Oceanum ſe exonerat; ideoque gaudet portu capaci & tutò, cum duobus caſtris probe munitis. Undique collibus vallatur, Circuitus eſt 4. milliar. Germanic. Die 20. Novemb. 1650. à Tartaris dolò capta, poſt obſidionem annuam, & fœdè vaſtata eſt, cum maxima incolarum ſtrage. Nunc tamen indies inſtauratur.

QUANGNANUM, urbs provinc. Junnanæ in Sina; ſed multis annis ſub Rege Tunchini. *Martin.* Intra colles, ad radices montium, in limite Queichea provinc.

QUANGSIA, urbs ex præcipuis Junnanæ, ſub qua 3. aliæ. Jam pridem ſub Rege Tunchini, cum tractu vicino.

QUANGTUM, urbs Sinarum, provinc. Nanquinenſis, ampla ſatiſque culta, ad radices montium, 80. mill. paſſ. à Nanquino in meridiem.

QUANGPINGA, Urbs Sinarum, ex præcipuis, & ſexta Pechinenſis provinc. in parte ejus meridiali verſus Nanquinenſem provinc. ſub qua 8. Urbes minores.

QUANSIA, provinc. Sinarum, in parte Meridionali inter Quantuniam ad Ortum, Junamum ad Occaſum, Queicheam ad Boream & regnum Cocinſinæ ad Meridiem, ſuitque ultima à Tartaris ſubjugata. Rigua eſt admodùm, ejus urbs primaria Queilinum eſt. Decem aliæ ejus urbes præcipuæ ſunt Lieucheum, Kingiva, Pinglum, Gucheum, Cincheum, Nanninga, Taipinga, Suminga, Chinganum & Tiencheum: ſub quibus 78. Urbes. Sed quinque poſtremæ parent jam pridem Regi Tunchini.

QUANSINGA, ſeu QUANGSING, Urbs Sinæ tertia Quianſiæ provinciæ. Inter montes altiſſimos, in ipſo limite Chequianenſis provinciæ ad fontes fluv. *Xangiao.* Hic optima charta conficitur, & ſub ipſa ſunt 7. urbes minores. Hæc omnia ex *M. Martinio.*

QUANTIA, aliis QUENTUS fluv. auguſtus Galliæ Belgicæ *la Canche* Oritur in Arteſia, ubi Lineium & Hedenom rigat; dein auctus Ternâ, per Picardiam fluens, Balbum Ramum attingit, Monaſteriolum, Stapulas, & paulo infra Cellam Jodici in mare Britannicum ſe exonerat. Hinc natum nomen loci portu & commerciô olim celeberrimi *Quentavichi* à Normannis vaſtati. *Valeſius.*

QUANTOA, pars ampla Niphoniæ Inſul. inter Ochiam ad Ortum, & Jetſegenam ad Occaſum. In ea 9. regna ſeu principatus, in Japonia.

QUANTUNIA, ſeu QUANGTUNG, provinc. ampla, duodecima Sinarum & præcipua inter meridionales. Cui à Septentrione Chianſia & Huquania, ab Ortu Fochienſis, ab Occaſu Quanſia provinciæ & regnum Tunchinum; à Meridie irrigatur mari Eoô ſeu Sinenſi. Ejus Urbes præcipuæ ſunt decem, Nempe *Quancheu* caput provinc. *Xaocheu, Nanhiung, Hoeicheu, Chaocheu, Chaoking, Caocheu, Liencheu, Luicheu* & *Kiuncheu*: quibus jungi poteſt *Amacao ſeu Macaus*; & ex his pendent 73. urbes minores. Provincia eſt fertiliſſima & mirè rigua, aliaſque, dicta fuit regnum Nanivæ. *Martinius.*

QUARACIES, corvus Braſilianus, intenſiſſimè rubens, quales Joſepho Anchietæ, Braſiliæ Provinciali, iter per mare agenti, umbram feciſſe ferunt. Georg. de Sepibus, *in Deſcr. Muſæi Kircher. p. 33.*

QUARENTENA, apud Alexandrum III. *Ep. 114. inter Francicas, Hiſtor. Franc. tom. IV.* Quadrageſima eſt, in aliquot Galliæ provinciis, *la Quarantaine*; unde efficta vox *Carena*, quam vide ſuprà. Eugeſippo *de Terra S.* apud Allatium, *Symmict. l. 1.* aliiſque, etiam Deſertum ſic dicitur, in quo CHRISTUS 40. dies totidemque noctes jejunando tranſegit, Matth. *c. 4. v. 1. & 2.* Cujus Deſerti quoque meminêre Adrichomius *in Benjamin, num. 9.* & Quareſmius, *Elucidat. Terra Sancta, l. 6.* Porrò, pœnæ ac multæ Monachicæ ſpecies ſic vocatur, atque ita deſcribitur *in Statutis* Ordinis Hoſpitalariorum Hieroſolym. *tit. 18. §. 57. Si verò poſitus fuerit in* quarentena, *quadraginta diebus continuis jejunabit & quartâ ac ſextâ feriis dictorum 40. dierum pane & aquâ tantùm veſcetur, comedens in terra. Quartâ verò qualibet & ſextâ feriâ diſciplinam ſuſcipiet modo ſequenti* &c. Cùm autem ad 7. dierum ſpatium reſtringeretur mulcta, *Septena* dicta eſt. Vide ſuprà in voce *Quadrageſima.* Sed & hôc nomine veniebat ſpatium 40. dierum, intra quod eorum, qui bella indicendi jus habebant, vel revera ex qualibet cauſa indicebant, agnati ſive cognati impeti non poterant, ex Lege Ludovici IX. an Philippi fil. de qua vide Car. du Freſne *in Gloſſ.* & *Diſſert. 29. ad Joinvillium, p. 334.* Item ſpatium 40. dierum, quod ex Lege conceditur uxori, à morte mariti, intra quod dos ei debet aſſignari vel reſtitui, & donec illa fuerit reſtituta, ali debet de bonis defuncti & in illius domo manere, Vide *Statuta* Roberti III. Scotorum Regis, *c. 20. §. 1.* & ſuprà *Catallum.* Apud Gallos *le Careſme des Femmes* vocari, auctor eſt *Skeneus.* Tandem & modum agri 40. perticis conſtantem, apud Anglos dici *Quarentenam*, diſcimus ex *Monaſtico Anglic. Tom. I. p. 313.* laudato eidem du Freſne, qui plura hanc in rem.

QUARI, Galliæ Narbonenſis populi inter Sallos & Vocontios. Strab. *l. 4.*

QUARIATES, Galliæ Narbonenſis populi, Plin. *l. 3. c. 4.* aliô nomine *Cavara*, quorum metropolis eſt Avenio. *Ferrario* in Provinciæ mediterraneis, inter Suetros & Adunicates, juxta Alpes maritim. fuiſſe dicuntur, quorum nullum oppid. ſupereſſe ait.

QUARIS, *Ptol.* urbs Bactrianæ provinciæ Aſiæ, apud Oxum fluvium, cujus hodie, ſicut & multarum ejuſdem regionis, nomen ignoratur.

QUARIUS, *Straboni* fluvius Bœotiæ, apud Coroneam urbem fluens, qui & Coralius ab Alcæo nominatur: præterit & Arnem oppidum. Eſt & alius hujus nominis fluvius in Theſſalia teſte *Strabone.*

QUARQUENI, Italiæ Tranſpadanæ populi, teſte Pliniô, *l. 3. c. 19.* Sed eorum nunc ſitus ignoratur.

QUARTA, vox apud Juriſconſultos frequens, cujus ſeptuplicem notionem enarrat Vultejus, *Inſtitut. lib. 2. tit. 23. num. 7.* Meminit enim I. *Quarta*, quæ debetur arrogato, ex bonis arrogatoris, ex Reſcripto D. Pii, *in §. Cùm autem de adopt.* II. *Quarta* legitimæ. III. *Quarta* Falcidiæ. IV. Trebellianicæ. V. quæ conjugi inopi eſt relinquenda. VI. quæ Curiæ municipali debetur, ex bonis Decurionis, extraneum hæredem habentis. Et VII. *Quarta*, quam nati petunt, interim dum mater uterum gerit. De quibus omnibus vide Joann. Calvin. *Lexic. Jurid.* Præter has quoque *Quarta* filiæ Majeſtatis damnati ab Imperatorib. Arcadio & Honorio inſtituta eſt. Cùm enim olim ad liberos damnati Majeſtatis bona pertinerent, *l. eorum. ff. ad. Jul. Majeſtatis*, ſic conſtituêre, ut filiis nihil omnino relinqueretur: filiabus autem, quotcunque demum numerô eſſent, *quarta* tantùm ex bonis matris, ſive teſtatò, ſive inteſtatò deceſſiſſet, attribueretur; ut haberent mediocrem potiùs filiæ alimoniam, quàm integrum emolumentum ac nomen hæredis, *l. quiſquis 5. C. eodem.* Hotomannus & Pratejus apud Eund. At *Quarta*, apud Gregorium M. *l. 3. Ep. 11.* redituum Eccleſiæ, pars quarta eſt, Epiſcopo, aut Clericis aut Pauperibus, aut fabricæ debita. Vide Car. du Freſne *in Gloſſario*, & laudatam ei *Chartam* Ratoldi Epiſcopi Veronenſ. apud Ughellum, ut & infrà *Teſtamentum.*

QUARTA, ſive Quartenſis, Legio, *Lib. Not.* gemina: una in Germania ſuperiori, altera in Germania inferiori. Prior 22. inter legiones, altera 23. utraque ſub Auguſto. Locus præciſus ignoratur, quòd ſub aliis Imperatoribus mutarent nomen & ſtationes.

QUARTA Feria, non minùs olim, quàm ſexta jejuniô à Chriſtianorum non paucis tranſacta, Vide infrà *Tetradita.*

QUARTA Luna, vide infra itidem, ubi de *Tetradiris.*

QUARTADECIMANI, Vide infrà *Quartodecimani*, & *Teſſareſcadecatita.*

QUARTANORUM Legio, memoratur Jul. Capitolino *in Clodio Albino, c. 6. Egit & legionem* Quartanorum *& Primanorum.*

QUARTARII Aurei, apud Æl. Lamprid. *in Alexandro Severo, c. 39. Tunc etiam, quum ad tertiam partem auri vectigal decidiſſet, tremiſſes,* (formati ſunt) *dicente Alexandrô, etiam* quartarios *futuros, quod minus non poſſet:* dicti ſunt, quòd *quartam* aurei ſolidi partem appenderent. Græci τεταρτηροὺς dixêre. Memorat enim *Zonaras*, Nicephorum Phocam cupiditate & avaritiâ impulſum cùm prius aureus nummus ſextam unciæ auri partem penderet τεταρτηρὸν formari juſſiſſe, pondere longè leviore: & exactiones quidem graviore illô & juſti ponderis ſolidô celebrari, impenſas verò & largitiones iſtô *quartariô* tunc primùm à ſe inventô & editô. Quod & *Cedrenus* tradit, Ἠλάττωσε δὲ καὶ τὸ νόμισμα, τὸ λεγόμενον τεταρτηρὸν ἐπινοήσας. Ubi τεταρτηρὸς ad verbum *quadratarius* eſt: nam τετάρτη Græcis eſt *quarta pars* ſeu *quadrans*; τετάρτας ſiquidem dixerunt, quos *quadrantes* Latini &c. Verùm in tantum fuiſſe ſolidi pondus mutilatum ſub Nicephoro, ut ad quartam ejus duntaxat ponderis partem, quod olim habuiſſet, contraheretur, vix veroſimile. Forſan τεταρτηρὸν ille vocavit, quòd ei *quarta* pars legitimi ponderis abeſſet. Salmaſ. *Not. ad Lamprid. d. l.* Vide quoque infrà *Tetarteron.*

QUARTARIUS, menſura liquidorum, apud Gregorium Turon. *Miracul. l. 1. c. 5.* Heminam 1. *quartarios* & acetabula duo continuiſſe, docet Georg. de Sepibus, *in Collegii Roman.* Societatis *Jeſu Muſæo, Amſtelodami edito*, 1678. *p. 22.*

QUARTENSIS Pagus, *Lib. Not. Wiert.* pagus Belgii, in Brabantia, in Comitatu Hornenſi, à Ruremunda urbe Geldriæ 3. leucis in occaſum, Tornobutum verſus 9. Qui locus Quartum quoque nominatur. Sunt & alia hujus nominis loca: in quibus oppidum Hiſpaniæ Tarraconenſis apud Valentiam urbem, ab ea 4. mill. paſſ. Toletum verſus diſtans, vulgò etiam *Quart.* Quartum quoque caſtrum, ſive pagus in Liguria, *Quarta*, apud Albam urbem, in-

de

de ad 4. mill. paſſ. Alexandriam verſùs recedens. De quo ſuprà in *Quadrata.*

QUARTERIZATIO, apud Thom. Walſinghamum *in Ricardo II. Audenum & confeſſum turpiſſima ſcelera, tractioni, ſuſpendio, decollationi, exterationi* & quarterizationi, *ut uſu vulgari loquar, adjudicavit*: pœna reorum eſt læſæ Majeſtatis apud Anglos, quibus capite minutis eorum corpus in quatuor partes ſecatur, exque variis in locis publice exponuntur. Idem A. C. 1306. *Cujus caput Londoniis in loco eminenti figitur ſuper palum, corpus verò in Scotiam tranſmiſſum eſt, in quartas, quæ ad alterum terrorem in diverſis partibus ſuſpenduntur*, apud Car. du Freſne in *Gloſſar.* Paulo aliud eſt *Quadrigarum Supplicium*, de quo dictum.

QUARTINUS, cum C. Caſſio Juriſconſulto Conſul, ſed ſuffectus. Vide Joſiam Mercerum, *ad Tacit. l. 6. Annal. c. 15.*

QUARTINUS, apud Herodian. *l. 7. c. 1.* in Maximini hiſtoria Περιτυχόντες τῶν ἀπὸ ὑπατείας καὶ φίλων Ἀλεξάνδρου τινὶ (Κουαρτῖνος δὲ ἦν ὄνομα, ὃν Μαξιμῖνος ἐκπέμψας ἦν τοῦ στρατοῦ) ἀρπάσαντες ἄκοντα καὶ οὐδὲν προειδότα, στρατηγὸν ἑαυτῶν καθιστᾶσι, *Cùm incidiſſent in quendam virum Conſularem ex Alexandri amicis* (Quartinus vocabatur, *quem Maximinus ex exercitu miſerat*) *raptum eum invitum ac nihil tale prævidentem, Ducem ſuum conſtituerunt.* Jul. Capitolino *Titus* dicitur *in Maximinis, c. 11.* unde colligit Salmaſ. ei *Tito Quartino* nomen fuiſſe. Fuit autem is Tribunus Maurorum, quem, à Maximino privatum jam dimiſſum, *milites ſui & purpurâ circumdederunt regiéque apparatu ornârunt —— invitum quidem*, Capitolin. *d. l.* Verùm intra paucos dies, poſt vindicatam defectionem, quam Conſularis Vir Magnus Maximino paraverat, à ſuis militibus interemptus eſt, dormiens domi ſuæ. Treb. Pollio in *Vita ejus: c. 32. ab uno ex amicis, quicum ſibi præpoſitum dolebat*, habet Capitolinus. Uxor ejus Calphurnia fuit, de genere *Conſerinorum*, meliùs *Cæſoninorum*, i. e. Piſonum, ſancta & venerabilis fœmina, quam univiriam ſacerdotem inter ſacratiſſimas Romani adorârunt. Idem Pollio. Alius *Quartini* meminit *vetus Inſcr.* M. VIPSANIO QUARTINO SUCCONDITORI.

QUARTO Oſtio miſſus, in Circenſibus, rarò vicit, vide ſuprà *Occupare*. it. *Oſtia.*

QUARTODECIMANI ſeu PASCHAITÆ, dicti ſeculò 2. ex Chriſtianis illi, qui Judæorum conſuetudinem ſecuti, decimâ quartâ Lunâ Paſcha celebrârunt: quod cùm prius ſaltem charitatem læderet, in hæreſin poſteà verſum eſt, à Blaſto, Valentini diſcipulo & Montaniſtis, qui ex fictitia revelatione ſui Paracleti, dictitabant, non poſſe ſalvâ conſcientiâ aliò die Paſcha celebrari, quàm 14. Et quidem Eccleſia, præſertim Orientalis, exemplò Johannis Apoſtoli, primùm eôdem more uſa fuit. In Occidentali verò Pius Epiſcopus Roman. ne quidquam ſibi cum Judæis, gente tunc ob crebras rebelliones Romanis exoſa, commune eſſe videretur, ſancivit A. C. 157. ut Paſcha, non die 14. menſis, i. e. in proximo plenilunio poſt Æquinoctium vernum, ſed die Dominicâ celebretur; cui inſtituto Succeſſores ejus adeò tenaciter inhæſerunt, ut Victor A. C. 196. omnes quartam decimam Lunam obſervantes, excommunicaret, acriter ob id objurgatus ab Irenæo Lugdunenſi, Polycrate Epheſino, aliiſque Epiſcopis, Euſeb. *Hiſt. Eccl. l. 5. c. 23. & ſeqq.* Hoc diſſidium tandem ſuſtulit Concilium Nicenum. A. C. 325. per ſequentes Canones. 1. Vigeſimus primus Martii, habeatur pro die Æquinoctii. 2. Plenilunium in 21. Martii incidens, vel proximè ſequens, habeatur pro Plenilunio Paſchali. 3. Dies Dominica hoc ſequens, ſit dies Paſchalis. 4. Sed ſi Plenilunium in ipſam Dominicam, vel Sabbatum antecedens incidat, transferatur Paſcha in Dominicam octiduo ſequentem, ne unquam cum Chriſticidis concurramus. Idem *de vita Conſtant. l. 3.* Theodoretus, *Hiſt. Eccleſ. l. 1. c. 9.* Victorin. *in prolegom.* Tempus igitur legitimum Alexandrinus poſteà Epiſcopus, cæteris quotannis indicabat, aut ipſi per Aureum numerum 19. Ann. inquirebant: donec Dionyſius Abbas, A. C. 532. Terminos Paſchales condidit. Beda *de rat. temp. c. 45. & de 6. ætat. mundi ad An. 4480.* ut *& de æquin. verno.* Vide inſuper Tertullian. *de Præſcript.* Epiphan. *hær.* 50. Auguſtin. *hær.* 29. Baron. *A. C.* 173. 180. 198. *&c.* item Petr. Megerlinum Mathem. Baſil. *Diſp. de Chronologia princ. & Computo Eccleſ.* Addo ſaltem, quòd Græcis Τεσσαρεσκαιδεκατίτας: Acta Pilati corrupiſſe, unde multum auctoritatis fideique deperdiderint, legimus apud Joann. Lud. Ruel. *Hiſtor. Concil. Tom. I. p. 692.* Vide ſuprà ubi de *Pilati Actis.*

QUARTUMVIRI, apud Romanos, creabantur, quibus deducendarum Coloniarum, aut ſi quid novum nuntiatum foret, ut curarent, ne damnô afficeretur Reſp. obque varia alia negotia; munus mandatum erat. Præter quos fuêre *Quinqueviri*, agris dividendis, muris, turribuſque reficiendis, ſæpiùs ut plebem funebri pecuniâ elevarent, utque æs alienum pro his, qui ſolvendo non eſſent, de publico ſolverent, qui *Menſarii* nuncupati, Alex. ab Alexandro. *Genialium Dier. l. 3. c. 16.*

QUARTUS, nomen viri, Roman. *c. 16. v. 23.*

QUARTUS Scholæ, in Eccleſia Roman. idem cum Archiparaphoniſta, qui, ut eſt in *Ordine* Rom. *ſemper nuntiabat Pontifici de Cantoribus, adſtans ante faciem Pontificis, & nutum ejus ad pſallendum expectans.* Vide ſuprà *Archiparaphoniſta.*

QUASILLARIÆ, ancillarum Textrino inſervientium, apud Romanos, nomen, à *quaſillo* ſeu calatho. Petronius, *Nec contenta mulier tam gravi injuriâ, convocat omnes* Quaſillarias, *familiæque ſordidiſſimam partem, ac me conſpui jubet.* Romæ olim. *Muſa. Quaſill. vix. an. 30. Cratinus. Lanipend. de ſuo.* Dicebantur autem *Lanipendii* vel *Lanipendiæ*, qui inter Lanificas penſa partiebantur, quando ea munera ſordere Matronis viſa ſunt. Propertius earundem meminit, *l. 4. Eleg. 7. v. 41.*

Et graviora rependit iniquis penſa Quaſillis,
Garrula de facie ſi qua locuta mea eſt.

Vide quoque Hieronym. *ad Lætam*, apud Laur. Pignorium, *Comment. de Servis*: & ſuprà voce *Calathi.*

QUATER, apud Statium, *Theb. l. 4. v. 545.* in ſacris infernalibus,

Lacte quater ſparſas ——

ritualis vox numeruſque. Eſt enim felicitatis numerus in omnibus. Val. Flaccus, *l. 1. Argon. v. 399.*

—— *vacua nam lapſus ab arbore parvum*
Te quater ardentis tergò circumtulit anguis.

Tibullus, *l. 1. Eleg. 10. v. 63.*

—— *quater ille beatus,*
Quò tenera irato flere puella poteſt &c.

At de eodem numero Lutatius, *ad Statium Thebaid. l. 5. v. 66.*

—— *quater axe ſerenò*
Intonuit.

De numero, inquit, *tonitruum ratio eſt. Nam omnis impar numerus proſpera ſignificat & viris aſcribitur. Id verò quod par, erit infeſtum* —— *quatuor juvencos inferis Orphei immolat* (Virgilius) *Georgic. l. 4. Quatuor tauros inferis mactat. Ideo hic quater adverſum ſonat. Et nitidè obſervavit, ut ſi ma hora eô tempore dividerentur à Sole, ut par numerus, quia eſt levis contrarius, ponerentur. Dicitur autem hic bonus numeri à Pythagora repertus, & maſculinæ virtutis & Deorum ſuperûm propter regulam trinam divinæ rationis. Ergo hujuſmodi ſigna contigerunt. Ut, quater ipſo in limine portæ Subſtitit, atque utero ſonitum quater arma dedere. Non ſecutus Virgilius de numero ſancti equi infauſtam infernamque vim, id eſt mortem prænuntiari prædicebat.* E quibus diſcas infelix omen in prodigiis hujus numeri, quod aſſerunt & alii, etſi rari, Scriptorum. Servius tamen pro *ſatius* tantum accipit, in equi illius Trojani ſonitu &c. Vide Caſp. Barthium, *Animadv. ad Statium, d. l.* nec non in *Libb. Superſtitionum*, ut & infrà, in voce *Tetractys.*

QUATERE Crinem, vide ſuprà *Comam diſſipare.*

QUATERNARIÆ Formæ, apud Lamprid. *in Alexandro, Sev. c. 39. Formas binarias*... quaternarias *& denarias, etiam quas Heliogabalus invenerat, reſolvi præcepit*: non tam hic ſunt τύποι aut χαρακτῆρες, quàm nummi ipſi aurei tali formâ percuſſi, qui quaternis aureis valerent. Uti enim *Quaternarii* olim ſeſtertii dicti ſunt, poſtquàm quaternis aſſibus valere cœperunt, Innocentius Agrimenſor. *Habet decus & plumbum & quaternarios & calcem*: unde *æs quaternum* Martiali, *l. 12. Epigr. 77.*

Amphora vigeſſis, modius datur ære quaterno:

Græcis τετράσσαρον & τετράχαλκον: Ita *Quaternarius* aureus dictus eſt, nummus quaternorum aureorum vulgarium pretiô ac pondere conſtans. Galli *Quadruples* hodie vocant, τετραχρύσους Græci, & τετραστάτηρα. Hinc & apud Cyrenæos in uſu fuiſſe τετραστάτηρα νομίσματα, quæ 4. *aureos ſtateres* penderent, legimus, Salmaſ. *ad loc.*

QUATERNIO, vis Decadis, & Decas natura Numeri, Pythagoræ, Lucianus Βίων πράσει. *Pyth. Quomodo numeras? Merc. Unum, duo, tria, quatuor. Pyth.* Ὁρᾷς; ἃ σὺ δοκεῖς τέτταρα, ταῦτα δέκα ἐστὶ, καὶ τρίγωνον ἐντελὲς, καὶ ἡμέτερον ὅρκιον, *vides? Quæ tibi videntur quatuor, ſunt decem: & noſtrum Juſjurandum, & Trigonum perfectum, Quatuor.* Et paulò pôſt, *Pythag.* Γνώσῃ τὸν Θεὸν, τὸν ἀριθμὸν ἐόντα, καὶ ἁρμονίαν. *Cognoſces ipſum Deum, qui eſt Numerus & Harmonia.* Numerus ſcil. Quaternarius, qui perfectiſſimus, undiquaque ſibi par, & κατὰ δύναμιν omnem numerum in ſe continet &c. Hinc eum, Τετρακτὺν vocant, quaſi ad animæ perfectionem pertinentem, inter arcana venerati ſunt adeò Pythagoræi, ut ex eo & juriſjurandi religionem ſibi fecerint.

Οὐ μὰ τὸν ἁμετέρᾳ ψυχᾷ παραδόντα τετρακτύν.
Juro tibi per eum, qui dat animæ noſtræ quaternarium numerum.

Macrob. *in Somn. Scipionis, l. 1. c. 6.* Eſt autem Juſjurandum hoc δίστιχον neque ex primo verſiculo intelligendum. Παγὰν ἀενάου φύσεως ῥιζώματ' ἔχουσαν. Simul verte. *Non ter Tetracty, qui dat animæ noſtræ fontem, in quo ſunt radices* (ſeu fundamenta) *æternæ naturæ.* Hic verò Τετρακτὺς, cùm ſit maſculini generis, non eſt ἡ τετρὰς, *quaternio*, ſed myſticum ſummi Opificis nomen (ſive is Δημιουργὸς aliàs vocetur, ſive Νοῦς, ſive ὁ Θεὸς) à quo merum perennem habet immortalis anima. Neque numerum quaternarium, ſed duos quaterniones eô nomine intellexerunt Pythagoræi, Joh. Marshamus, *Can. Chron. Sec. XI.* Vide quoque infrà voce *Tetractys.*

QUATERNIO literarum, in Nominibus Dei, apud pleraſque gentes memorabilis. Obſervat enim Marſilius Ficinus *Argum. in Platonis Cratylum*, quòd omnes gentes atque linguæ præcipuum Dei nomen *quatuor* ſolùm literis pronuntiare dicantur, ut quod Latinis *Deus*, Ægyptiis *Teut*, Perſis *Syre*, Magis *Orſi*, Græcis Θεὸς, Arabibus *Alla*, Mahumeti *Abdi*, Hebræis celebri nomine illo tetragrammatô appelletur. Quem equidem literarum in divino Nomine quaternionem etiam à Clemente Alexandrino animadverſum jam eſſe, deprehendit Tobias Pfannerus, *Syſtem. Theol. pur. Gentilis, c. 2. §. 11.* At apud Recentiores, *Quaterniones*, Græcè τετράδια, chartæ ſunt invicem compactæ, quas *Cahiers* vocant Galli. *Quadrata charta* Alcuino, *Poem. 7.*

Plurima ſic Præſul patravit ſigna ſtupenda,
Quæ nunc in chartis ſcribuntur ritè quadratis.

In cujuſmodi *tetrada* diviſos fuiſſe libros Neſtorii Patriarchæ Conſtantinopolitani, docet Car. du Freſne, ex Concil. Epheſ. *part. 2. act. 1.* Sed & *Quaterniones* dicti Latinis ſunt nummi *Quaternarii*, de quibus diximus.

QUATUOR Dominorum regio, German. *Vier-Herriſch*, pars eſt non exigua Comitatus in Germania Cattimelibocenſis, 30. circiter pagos complexa: ſic dicta, quòd *quatuor* diverſis *Dominis* ſubſit; Haſſiæ Landgravio, Decienſi, Idſtenio & Weilburgenſi Comitibus ex Naſſovia Familia. Locus ipſe, quem Cattimeliboci peculiari nomine inſigniunt, Haſſo parens, vix oppiduli appellationem meretur; paucis circa arcem vacuam & domuum rudera ædificiis circumjectis: trium circiter horarum ſpatiô Decii ad Meridiem diſtans. Sed oppiduli tenuitatem territorium compenſat. *Curpurg*, *Chamberg*, *Werheim*, & ipſa juriſdictionis communitate non exempti; venatione, piſcatione, vectigali, frugibus, pecuariâ, vinetis, aucupiis, Guilielmo Friderico Naſſov. Comiti commoda ſunt. Cyr. Lentulus in *Geneal. Principum Naſſovia MS.*

QUATUOR Tempora, in Eccleſia Romana quid indigitent, vide in voce *Jejunium*. Auctor *Græciſmi MS.* apud Car. du Freſne.

Dant Crux, Lucia, Cineres Kariſmata dia,
Ut ſit in angaria quarta ſequens feria.

QUATUOR Uxores apud Judæos & Muhammedanos licitæ, vide ſuprà *Polygamia* & infrà *Uxor*.

QUATUORDECIM, apud Senecam, *de Benefic. l. 3. c. 9. in quatuordecim deduxiſſe*: abſolutè, pro *Quatuordecim Ordines*, ſeu *Quatuordecim Gradus*, iidem cum *Equeſtribus*, ſedes videl. ſeu gradus Theatrales, in quibus non niſi Equitibus ſpectandi jus erat. Erant illi ſcenæ propiores, unde clariùs atque expreſſiùs actores exaudiebantur. Et quidem cùm ſedendi in Theatro variâſſet ſæpius ratio, ſub C. Cæſare, qui non tam ex opibus natalibuſque quàm ex virtute ac meritis & in Senatum & in Equeſtrem ordinem multos legiſſet, tantum multitudinis nequivit XIV. ordinibus capi. Contrà Otho Tribunus Pleb. pro cenſu locantis civibus, excluſit à primis XIV. ordinibus eum, cui ipſi, patrique avoque quadragies ſeſtertiûm non fuiſſet. Item qui artem ludicram exercuiſſet. Idem voluntarios decoctores eorô Theatrô abſtinere juſſit. Idque ut ſervaretur, per cuneos diſpoſuit, quos *Præfectos ordinum* appellabant, qui excitarent de ſede, quam quis contra legem occupâſſet. Cujuſmodi munere functus eſt Domitiani, qui legem deſuetudine mutatam revocavit, ævô, Oceanus, item Lectius, Martialis carminibus notiſſimi. Erant porrò in his Ordinibus ſubſellia. Unde Martialis, *l. 5. Epigr. 28. v. 1.*

Bis ſeptena tibi non ſunt ſubſellia tanti &c.

ad quem locum vide Heraldum, plura verò de his gradibus, apud Jul. Cæſ. Scaligerum, *Poëtic. l. 1. c. 21.* & ſuprà in voce *Equeſtria*.

QUATUORSIGNANI, dicti Tarbelli populi Galliæ Aquitanicæ apud Pyrenæi montis radices, *Strab.* quòd *quatuor* militum *ſigna* apud ſe haberent in præſidio. Sinum Aquitanicum cum Santonibus incolunt & metallis auri excellentis nobilitantur. Vide ſuprà, *ubi de Aquis Tarbellicis.*

QUATUORVIRI viarum curandarum, nomen Magiſtratûs apud Romanos, qui viis vel ſternendis præeſſent, Maxima enim cùm priſcis temporibus Senatus diligentia eſſet in faciendis ſterniendiſque viis tam intra, quàm extra Urbem: earum curandarum munus primùm Cenſoribus commiſſum eſt; qui cùm aliis rebus pro officio occupati huic muneri ſolicitè vacare ampliùs non poſſent, ex Senatus conſulto Magiſtratus ſpecialis ob eam cauſam creatus eſt: qui *Quatuorviri viarum curandarum* nominati ſunt. Eorum non multa in Scriptoribus mentio, quos habemus; in antiquis autem Epigramm. plurima, vide Barn. Briſſonium, *Antiqq. l. 4. c. 12.* & Roſin. *l. 7. c. 29.* E liberis Senatorum videntur lecti. Fuit enim liberâ Rep. vetus conſuetudo, ut populus quotannis XXVI. Viros crearet, quorum munia ſic poſteà diſtribuebantur. Fiebant ex illis Triumviri Capitales, Triumviri Monetales, *Quatuorviri Curatores viarum in Urbe*, Decemviri litibus judicandis, qui haſtam centumviralem cogebant. Duumviri Curatores vicorum extra Urbem, *Quatuorviri* in præfecturas Campaniæ mittebantur, ſed hic numerus ab Auguſto imminutus eſt, ſublatis Viocuris extra Urbem & Quatuorviris, qui in præfecturas Campaniæ mittebantur. Vide infrà ubi de *Viginti-Viris*. Idem, ut ex Equeſtri ordine eligerentur, voluit, vide Salmaſ. *Not. ad Spartian. in Didio Jul. c. 1.* & ſuprà *Quartumviri*. Plura verò de numero *Quaternario* infrà, vocibus incipientibus à *Tetra*.

QUEBECUM, vulgò QUEBEC, urbs recens Americæ ſeptentrionalis, novæ Franciæ primaria, juxta fluvium S. Laurentii, cum arce munita quadrangulari Francorum. 300. milliaribus diſtat ab ora maris Borealis in occaſum; ibique commoratur Epiſcopus Canadenſis à paucis annis.

QUEDA, vulgò QUEDA, urbs Indiæ extra Gangem, in regno Siami, cum portu & emporio in ora ſinus Gangetici, ex adverſo Sumatræ inſulæ, à qua diſtat 150. mill. paſſ. in ortum, Patanam versùs totidem; eſtque caput regni cognominis.

QUEDELINBURGUM, vulgò QUEDELINBURG oppidum Germaniæ, in Saxonia ſuperiori, ab Henrico Aucupe, qui Mechtildem filiam primam ibi Abbatiſſam præfecit, conditum; aliàs ſub dominio Abbatiſſæ propriæ, inter ditionem Halberſtadienſem & Principatum Anhaltinum, 2. milliar. Germanicis diſtans ab Halberſtadio in meridiem. Nunc paret Duci Saxoniæ cum tota ditiuncula adjacente.

QUEI, flos Sinicus. Naſcitur in procera arbore, quæ folia habet lauri vel cinnamomi; exiguus admodum, flavi coloris, in racemulos diſperſus, ſuaviſſimi planè odoris. Apertus in ipſa arbore perſtat longô admodùm tempore integer, minimèque flacceſcit, ubi decidit, interjectô unius menſis ſpatiô, denuo repullulat arbor novumque florem gignit, autumnali tempore. Tam fragrantem autem gratumque odorem exhalat, ut regionem totam, cui arbor vicina eſt, ſuavitate recreet atque perfundat. Turcæ, limonum ſuccô maceratum, ad pilos equorum tingendos adhibent: Sinenſes verò ex eo multa bellaria, ori naribuſque gratiſſima, adornant. Nomen dat *Queilin*, metropoli Quanſiæ provinc. quod in hujus inprimis urbis territorio copioſiſſimè proveniat. Auctor Anonymus *Sina & Eur. c. 31.* Idem nomen eſſe herbæ, in Xenſia provinc. in monte *Nieuxeu*, quæ comeſta triſtitiam mox pellat, riſumque ac lætitiam pariat, legas apud eundem *c. præc.*

QUEICHEA, vulgò QUEICHEU, provincia eſt ampla Imperii Sinarum, inter alias decimum quartum locum obtinens in parte occidentali; ſed tota valde montuoſa. Sunt tamen in ea octo urbes præcipuæ, nempe Queyanga, *Queyang*, Sucheum, *Suchen*, Sunanum, *Sunam*, Chinyvenum, *Chinyven*, Xecienum, *Xecien*, Tonginum, *Tungin*, Lipinga, *Liping*, & Tuchum, *Tucho*: ſub quibus ſunt ſeptuaginta quinque minores urbes aut arces. Terminatur autem hæc provincia, à ſeptentrione Suchenſi provinciâ, ab ortu Huquaniâ, à meridie Quanſiâ, & ab occaſu Junnaniâ, teſte Martiniô.

QUEICHEUM, vulgò QUEICHEU, urbs Sinarum; in Suchuenſi provincia, cujus ſexta eſt, juxta fluvium *Kiang*, in planitie, cultiſſima & mire rigua, in parte occidentali provinciæ; ſub ipſa ſunt duodecim urbes, teſte *Martinô Martiniô*.

QUEILINUM, vulgò QUEILIN, urbs ampla Sinarum & Quanſiæ provinciæ præcipua, juxta fluvium *Quei*, ad radices montium & versùs confinia Huquanæ provinciæ; Ab ea pendent octo urbes minores.

QUEITUM, vulgò QUEITE, urbs Imperii Sinarum, & Honaniæ provinciæ ſecunda, in planitie, prope fluvium Cium, & in limite Xantoniæ provinciæ; & ab ea pendent octo urbes minores, teſte *Martinô Martiniô*.

QUEIYANGA, vulgò QUEIYANG, urbs eſt ampla Sinarum, & Queicheæ provinciæ caput, intra colles, & ad radices montium, versùs Suchuenam provinciam; Ab ea pendent 18. urbes ſeu arces, teſte *Martinô Martiniô*.

QUENSTEDIUS Joh. Andreas, auctor *Dialogi de patriis Virorum Doctorum.*

QUELENIUS Franciſcus, Vide *Franciſcus*.

QUENTAVICUS, oppid. Galliæ, in Picardia provincia & in Pontino tractu, ſic dictum quòd ad Quentum fluvium ſitum ſit, quaſi vicus Quenti. In eo ſitum fuit monaſterium S. Judoci, cujus hodie nomen retinet locus ille, veteri omiſſô, vulgò *S. Joſſe ſur mer*, teſte *Baluziô*.

QUERCETUM, vulgò *le* QUESNOY, urbs parva Belgii, ſed munita, in Hannonia, Francici juris ab A. C. 1654. 3. leucis diſtat à Landrecio in Boream, Valentianas versùs 2. & quinque à Cameraco in ortum.

QUERCULANUS, vide QUERQUETULANUS.

QUERCUS, Jovi olim ſacra, magno apud Veteres in veneratione fuit. Namque & ex ea, antiquiſſimus mortalium cibus: & inter illas Dodonæ reſponſi: & ſub illis Druidarum, qui veterum Celtarum Sapientes fuêre, præcipua ſedes. Sed & alius ejus apud Romanos uſus: *Hinc enim civica corona, militum virtutis inſigne clariſſimum: jam pridem verò & clementiæ Imperatorum, poſtquam civilium bellorum profano meritum cœpit videri civem non occidere. Cedunt his murales, vallareſque & aureæ, quanquam pretiô antecedentes: cedunt & roſtratæ, quamvis in duobus maximè ad hoc ævi celebres: M. Varrone, è piraticis bellis, dante M. Pompejô iterumque M. Agrippâ, tribuente Cæſare è Siculis*, verba ſunt Plinii. Et paulo poſt, *Civica digna primò fuit pyleâ magis placuit ex eſculo Jovi ſacra. Variatum & cum Quercu eſt ac data ubique quæ fuerat, cuſtoditô tantùm honore glandis. Additæ leges arctæ, & ideo ſuperbæ, quas quæ conferre libeat cum illa Græcorum ſumma, quæ ſub ipſo Jove datur, cuique muros Patria gaudens rumpit: Civem ſervare, hoſtem occidere. Utque eum locum, in quo ſit actum, hoſtis obtineat eô die: utque ſervatus fateatur: aliàs teſtes nil proſunt: Ut civis fuerit. Auxilia, quamvis Rege ſervatô, decus id non dant. Nec creſcit honos idem Imperatore conſervatô, quoniam conditores in quocumque cive ſummum eſſe voluerunt. Acceptâ licet uti perpetuò. Ludos ineunti ſemper aſſurgi etiam ab Senatu, in more eſt. Sedendi jus in proximo Senatui. Vacatio munerum omnium ipſi patrique, & avo paterno.* Subdit tandem, *ô mores æternos, qui tanta opera honore ſolô donaverint: & cùm reliquas coronas aurô commendarent, ſalutem civis in pretio eſſe noluerint: clarâ profeſſione, ſervari quidem hominem nefas eſſe lucri cauſâ. Hiſtor. Natur. l. 16. c. 4.* E quibus verbis patet, quid requiſitum fuerit, ut quis *Quernam* mereretur coronam, & quibus privilegiis, qui eam ritè fuerat adeptus, eſſet inſignis. Maſſurius Sabinus apud A. Gellium, *l. 5. c. 6. civicam coronam tum dari ſolitam dixit, quum is, qui civem ſervaverat, eôdem tempore etiam hoſtem pugna occidiſſet; neque locum in ea reliquiſſet*: Interim Tiberius Cæſar conſultus, an eam capere poſſet, qui civem in prælio ſerváſſe & hoſtes ibidem duos interfeciſſet, ſed locum, in quo pugnabat, non retinuiſſet, reſcripſit apud eundem, *eum quoque civicâ coronâ dignum videri: quòd appareret, tam iniquô locô civem ab eo ſervatum*,

vatum, ut etiam à fortiter pugnantibus relinqui non quiverit. Quatuordecim iſtiuſmodi coronas, accepit Siccius Dentatus: ſex Capitolinus; & hic quidem de duce quoque Servilio: Africanus de Patre accipere noluit, apud Trebiam, Plin. ubi *ſuprà*. Eandem L. Gellius in Senatu Ciceronem Conſulem donari à Rep. cenſuit, quod ejus operâ eſſet atrociſſima illa Catilinæ conjuratio detecta vindicataque, apud Gellium. *loc. cit.* qui ibidem cauſam, cur è fronde *quernea* civica corona, quam civis civi, à quo ſervatus eſt in prælio teſtem vitæ ſalutiſque perceptæ, dare ſolitus fuerit, conſtaret addit. *quoniam cibus, victuſque antiquiſſimus quernus capi ſolitus ſit*, qua de re vide Plinium, *l.* 16. *c.* 5. & Galen. *de Alim. fac. l.* 2. & plura, de cauſis datæ è *Quercu* coronæ, apud Plut. *Quæſt. Rom.* 92. Idque obtinuit priſcô ævô, poſtmodum etiam iſtiuſmodi ſertô exornari cœpit Imperator, qui civi, quem occidere poterat, peperciſſet, teſte Pighiô, *l. Tyrann.* Quoties autem dabatur quercea corona, rem prius divinam ad *quercum* fieri neceſſe erat, uti colligere eſt ex Val. Maximo, *l.* 2. *c.* 8. *extr. Cæterùm ad quercum pronæ manus porriguntur, ubi ob cives ſervandos corona danda eſt.* Nec omittendum, quod Ovidius ſuggerit, ante fores Palatii, inter geminam laurum, *Quercum* ſtetiſſe: Ita enim is, *l.* 1. *Met. fab.* 9. *v.* 562.

> *Poſtibus Auguſtis eadem fidiſſima cuſtos*
> *Ante fores ſtabis mediamque tuebere Quercum.*

Quô indigitatum, geminâ Principi virtute inprimis opus eſſe, fortitudine in hoſtes, & clementiâ in cives: ſed hâc præcipuè, unde in medio poſita: *Satius enim unum civem ſervare, quàm mille hoſtes occidere.* Vide Godwyn. *Anthol. Rom. c. ult.* Sed & *Quernâ* coronâ ac draconum voluminibus olim Triviæ Dianæ, τῆς Ἐνοδίας ſive Τριοδίτιδος, quæ eadem cum Hecate credita, imaginem coronari moris fuiſſe, Sophocles in *Rhizotomis* docet, apud veterem Apollonii Interpretem, cum ait:

> Ἥλιε δέσποτα καὶ πῦρ ἱερὸν Καὶ γὰρ καινὸς ἱερᾶς τριόδος
> Τῆς εἰνοδίας Ἑκάτης ἔγχος Στεφανωσαμένη δρυῒ καὶ πλεκταῖς
> Τὸ δι᾽ Ὀλύμπου πολλὰ προφέρει: Ὠμῶν σπείραισι δρακόντων.

Eandem, ut Inferis Diis, ſic etiam Parcis fuiſſe impoſitam, Catullus, *Epigr.* 65. *v.* 307. habet:

> *His corpus tremulum complectens undique Quercus.*
> *Candida purpurea talos incinxerat ora* &c.

Porrò, apud Ovidium, Tmolus mons. Judex inter Pana & Apollinem redimitur quercu, *Met. l.* 11. In Capitolino agone, idem victoribus præmium, oleâ mixtum. Athenis quoque, in ſolennibus nuptiarum, moris fuit, ut puer patrimus & matrimus geſtaret ſpinas cum fructibus *quercus*, diceretque caniſtrum ibi poſitum eſſe panibus plenum. Adde illos, qui Cereri hymnos canebant, cùm meſſis ariſtas ſpicare cœperat, non aliô ſertô fuiſſe inſignes. Virg. *Georgic. l.* 1. *v.* 347.

> ——— ——— *neque antè*
> *Falcem maturis quiſquam ſupponat ariſtis,*
> *Quàm Cereri tortâ redimitus tempora* quercu,
> *Det motus incompoſitos & carmina dicat.*

Imò ipſi etiam Cereri *quercum* ſacram, eamque vittis, tabellis, ſertis ornatam, habet Ovid. *Met. l.* 8. *v.* 744.

> ——— *ingens annoſo robore* quercus
> *Una nemus: Vittæ mediam, memoreſque tabellæ,*
> *Sertaque cingebant voti monumenta potentis.*

Ut de *tenea* nihil ſuper adjungam; de qua, ut & alia huc pertinentia, vide apud Car. Paſchalium, *Coronar. l.* 7. *c.* 8. & *ſeqq.* uti de *Quercu* tum *terreſtri*, tum *quæ inter majora maris virgulta*, Salmaſ. *ad Solin.* & de *Querceis virgis*, late indicibus infrà, *Natalitia Virga.*

QUERCUS Capita, *Herodot.* & Tria capita, locus Bœotiæ, in montis Cithæronis ingreſſu, inter illum & Platæas.

QUERCUS Fletus, eſt ad radices Bethel, in tribu Benjamin, ubi Debora nutrix Rebeccæ eſt ſepulta.

QUERCUS Sichem, Græcè *Balanus*, ſub qua Rebeccæ nutrix ſepulta eſt, nominatur & Turris Sichem, in tribu Ephraim.

QUERCUS Sichem, quæ & *Therebinthus*: ſub hac condidit Jacob idola ſuorum, eſt in tribu Ephraim.

QUERFORTIA Familia, vide ſuprà *Mansfeldia.*

QUERIMBA, vulgò QUERIMBA, inſula Africæ, in ora Zanguebariæ regionis, contra ſinum S. Lazari. Parva eſt admodum.

QUERQUERNI, Plin. *l.* 3. *c.* 3. populi Hiſpaniæ citerioris, quorum nunc ſitus ignoratur; niſi quòd Gallæciæ erant finitimi.

QUERQUETULANÆ Viræ, vide *Virago.*

QUERQUETULANI, populi Latii, ex eorum numero, quos Plin. *l.* 3. *c.* 5. interiiſſe nullô relictô veſtigiô ſcribit: quos 53. in Latio antiquo fuiſſe teſtatur.

QUERQUETULANUS, mons urbis Romæ, idem cum Cœlio. Vide *ibi*, ut & infrà.

QUERQUETULANUS, à QUERCETIS dictum: ut Romæ *porta querquetulana*, quæ *querquetum* juxta ſe habuit intra muros; & *viræ querquetulanæ*, quæ Græcis *Hamadryades*. Feſtus: *Querquetulanæ viræ putantur ſignificari nymphæ præſidentes querceto vireſcenti: quod genus ſylvæ indicant fuiſſe intra portam, quæ ab eo dicta ſit querquetulana.* Nominat & Varro, *l.* 4. *de L. L. ſacellum querquetulanum.* Id quin Hamadryadum fuerit, dubitandum non eſt. Tacit. *l.* 4. *Annal. c.* 65. *Haud fuerit abſurdum tradere, montem eum* (de Cœlio ſermo eſt) *antiquitus Querquetulanum, cognomento fuiſſe, quòd talis ſylvæ frequens, fœcundusque erat: mox Cœlium appellitatum à Cæle Vibennâ, qui dux gentis Etruſcæ, cùm auxilium appellatum duxiſſet, ſedem eam acceperat à Tarquinio Priſco, ſeu quis alius regum dedit.* Hæc Tacitus, ex cujus verbis ſimul diſcere eſt, unde *Cælius Mons* nomen acceperit. Voſſ. *Etc. Lyd.*

QUIAY Lacuſſi, nomen Supremi Dei apud Peguenſes, quaſi *Maxe Numinum Numen*, apud Ferdinandum Pinto, *Itin. p.* 372. Vide quoque infrà *Tinagoga.*

QUIANSIA ſeu Kiamſi, *Quianſi* & *Kianſi*, provincia eſt Imperii Sinarum, octavum locum obtinens, verſus meridiem. Extenditur in Chequianenſem provinciam ad ortum, Quantunianam ad meridiem, Nanquinenſem ad Boream, & Huquanenſem ad occaſum. Ejus urbes præcipuæ ſunt tredecim; nempe Nanchanguin, *Nanchang*, Jaucheum, *Jaocheu*, Quantinga, *Quanſing*, Nankangum, *Nankang*, Kieuchianum, *Kieuk iang*, Kienchanum, *Kienchang*, Vucheum, *Vucheu*, Linkianum, *Linkiang*, Kieganum, *Kiegan*, Xuicheum, *Xuicheu*, Jucucheum, *Juencheu*, Cancheum, *Cancheu*, & Nanganum, *Nangan*: ſub quibus ſunt ſexaginta quatuor urbes, minores, ut pluribus narrat Martinius in ſuo *Atlante Sinico.*

QUIBIARII, apud *Arnobium* pro *Cybiarii.*

QUID pro quo, Anglorum Juriſconſultis idem eſſe, quod *ἀντάλλαγμα*, in contractibus, docet *Cowellus.*

QUIDICI, apud Æthicum pro *Syzici.* Vide Salmaſ. ad Jul. Capitolin. *in Antonino Pio. c.* 3.

QUIES, hanc deam coluêre Romani, ut refert *Auguſtin. l.* 4. *de Civ. Dei, c.* 16. quæ dea homines faceret quietos: Extra portam Collinam ædem habuit Romæ.

QUIETINI, vide *Theatini.*

QUIETIS Fanum Liv. *l.* 4. *c.* 41. D. Aug. locus Latii via Lavicana, non longè ab urbe Roma occurrens, ubi templum SS. Petri, Pauli, & Marcellini. Ibi olim templum Quietis fuit. Cæterùm, *Quietem* hanc ad mortuos pertinuiſſe, cùm & Orcus ab antiquis *Quietalis* dictus ſit, Vives exiſtimat, *ad Auguſtin. de Civ. Dei, l.* 4. *c.* 16. Meminit Fani Plin. *l.* 4. *Cùm hæc agerentur, jam Conſul Labicanâ ad Fanum* Quietis *erat.* Via hæc Labicana à porta Exquilina ſtadiis 120. h. e. 15. milliar. ducebat Labicum, vetus oppidum, ſed jam Strabonis ævô dirutum, ut legere eſt apud eum, *l.* 5. Quare Auguſtini, Fanum hoc extra portam Collinam ſtatuentis (cùm inter portam Exquilinam, quæ nunc vocatur *Divi Laurentii* & Collinam, quæ dicitur *Salaria*, interjecta eſſet porta Viminalis, quæ nunc B. Agnetæ) ſententiam Straboni poſthabendam judicat Voſſius. Ait idem Antiſtes non ſolitos eſſe *Quieti* Romanos publicè ſacra facere, cauſamque adducit, geminam, quarum una eſt, quia Populus Rom. eſſet inquies. *Num hoc voluit*, iterum Voſſ. quærit, *fuiſſe amantiorem belli, quàm pacis? Utrumque eſt, cenſeo eò ſacra ejus publicè neglecta, quia ſegnium videretur, amare quietem magis, quàm laborem: tum etiam quòd quies propria ſit mortuorum. Sed veriſimile eſt, eos qui Quietem inter Numina retulerunt, illam potiùs cauſam ſpectâſſe, quâ honeſtè gravia diſſinduntur negotia, ut ſic vita prorogetur & edulcetur:* de qua luculenter Seneca *de Tranquill. c.* 15. Vide Gerh. Joh. Voſſ. *de Idolol. l.* 3. *c.* 19. & ſuprà *Otia.* Cæterùm *Quies*, pro ſomno, paſſim. Unde Plin. *l.* 18. *c.* 3. *Quies ſomnuſque* (antiquitus) *inſtrumentis erat.* Et *Quietis* hinc *Miniſtri*, de quibus infrà. De *Quiete* verò ab opere, in feſtivis diebus, etiam Gentilibus uſitatâ, dicemus ubi de *Sabbatho.*

QUIETIS Miniſtri, apud Procopium, *de bello Perſ. l.* 2. iidem, fuêre, qui aliàs *Silentiarii* appellati ſunt: quos Eunuchos fuiſſe, videtur innuere Claudianus, apud quem iſtiuſmodi hominum genus, in familia Palatina, *l.* 1. *in Eutrop. v.* 418.

> ——— *Præfecti gemmis veſtique dabantur*
> *Cuſtodes ſacroque adhibere ſilentia ſomno.*

Quô munere an functi fuerint etiam, apud homines privatos, non quidem omnino liquet. Neque vero id prorſus abnuerem, cùm apud Salvianum, *de Gubern. l.* 4. mentio *Silentiariorum* extet, vide infrà *in hac voce.* Affines muneri illi fuêre, quos *ad Somnum* appellat Curtius, *l.* 6. *c.* 11. *At ne in vicina quidem diverſoria quenquam commilitonum receptum eſſe, ſed per diſpoſitos, quos ad Somnum habebat, omnes procul relegatos, ne fæmina illa murmurantium inter ſe ſilentiô verius, quàm ſonô excitaretur.* Vide Laur. Pignorium *de Servis.*

QUIETISTÆ, dicti in Italia, qui, auctore Mich. Molinô, Presbyterô Aragone, in *Quiete animi* felicitatem ſuam collocant: aliàs *Molinistæ* quoque à ſectæ fundatore. Horum verò odium & ſupplicia magis, quàm errores, noti. Quod enim Articulos 68. attinet, qui poſt damnationem eorum prodierunt Romæ, A. C. 1687. ex Decreto General. Congregationis Sacræ Rom. & Univerſal. Inquiſitionis habitæ coram Innocentio XI. Papa maximam partem illi non admittunt. Indicium forte certius præbeat titulus libri à Cardinale Petruſſio, ut creditum, in lucem emiſſi: *Omnia de Deo trino & uno, nihil verò de creatura in actione hominis*, qui Janſenium ſapere videtur. Nec abludit alter Orationis ejuſdem nomine vulgatæ, *de Quiete & fide pura interna* &c. Cæterùm ſecta aliquandiu oppreſſa, iterum nunc glíſcere dicitur.

QUIETORIUM, in *veter. Inſcr. Quietorium hoc ſibi vivens paravit.* In aliis *Requietorium*: Eadmero *in Deſcr. Cantuarienſis Eccleſiæ*, *locus Quietus*, ſepulchrum eſt. Unde formula recepta in Inſcriptionib. ſepulchrorum, *Hic requieſcit* &c. Car. du Freſne *Gloſſar.*

QUIETUS, Macriani fil. cum Patre & fratre Macriano Juniore Baliſtæ judiciô Imperator factus eſt, principatu Gallieni: haud ita multo pòſt, unà cum Baliſta, in Oriente, ab Odenato interfectus.

ſectus. Zonaras *Quintum* nominat, *Κύντον*, ſed in nummis QUIETUS appellatur. Vide Caſaubon. & Salmaſ. *Not. ad Trebell. Pollionem in vita Quieti, c. 14.*

QUIETUS, vide CLUVIDIENUS.

QUILIÆUS, mons Arcadiæ, teſte *Lutatiô Placidô.* Cujus meminit Statius *in ſylvis.*

QUILOA, pulchra eſt in Africa civitas, prope regionem Zanguebariam, in inſula poſita, continenti vicina, cum arce. Mahumeticæ ſectæ Regulum ſemper habuit, ſummum Chriſtianorum inimicum. Ad hanc urbem cum Franc. Dalmaida. A. C. 1505. cum Luſitanica claſſe perveniſſet, Regem ad ſe accerſiri juſſit, qui morbum ſimulans ad defenſionem ſeſe paravit. Itaque 720. Luſitani ad civitatis oppugnationem armantur, qua devictâ, regeque in fugam converſô, aliîque gubernationis adminiſtratione inſtitutâ, civitatem hanc Portugalliæ Regi tributariam fecerunt. *Baudrando* eſt urbs munita Africæ, in Quiloa inſula, regni cognominis caput, in Zanguebaria regione & in ora Oceani Æthiopici. Emporium eſt ſitis celebre, & ei adjacet altera urbs, *Quiloa vetus* dicta, in oraminulæ oberta; 150. leucis Gallicis diſtans à Mozambico in Boream, ſub dominio Luſitanorum.

QUIMPERLÆUM, vulgò QUIMPERLAY, oppid. Galliæ, in Britannia minori & in Cornubiæ tractu, ad amnem *Flete* Vix 2. leucis diſtat ab ora Oceani Aquitanici, & 10. à Coriſopito in ortum, versùs Blabiam 3. circiter.

QUINA, *Ptolem. Acrades,* teſte Marmoliô, colonia & oppid. Africæ propriæ mediterraneum, Uthinæ proximum & Themiſæ, inter Bagradam & Tritonem flumina.

QUINARII, Græcè *πεντάγραμμοι*, dicebantur olim Romanis, qui *quinos* aſſes pendebant. Salmaſ. *ad Lamprid. in Alexandro, c. 39.*

QUINCTIANUS, vide AFRANIUS.

QUINCTII, gens inter Albanos nobiliſſima Romam, Albâ dirutâ, à Tullo tranſlata, atque in Patricios Senatumque allecti. Romæ autem in multas ſe familias diffudit, quarum cognomina fuêre: Capitolinus, Cincinnatus, Barbatus, Pennus, Claudus, Criſpinus & Flaminus. Geſſit conſulatus, cenſuras, triumphoſque plures.

QUINCTINOPOLIS, urbs Galliæ Belgicæ, quæ & Fanum S. Quinctini, & Quinctinum, vulgò *S. Quentin*, urbs Picardiæ munitiſſima, Somonam fluvium, media ferè inter Noviomum & Cameracum; quam nonnulli Auguſtam Veromanduorum eſſe putant; ſed hallucinantur, nam Auguſta Veromanduorum à Fano S. Quinctini 2. leucis abeſt; exciſa jacens, ubi Abbatia nunc *Vermand*, nomen antiquum retinens; niſi quis Fanum S. Quinctini novam Auguſtam Veromanduorum appellari velit, quaſi ex ruinis veteris Auguſtæ ædificatam. Vide *Veromandui. Ferrar. Baudrando Quinctipolis*, vulgò *S. Quentin*, urbs eſt Galliæ, in Picardia provincia, & in Veromandois. 6. leucis diſtat à Perona in ortum, Guiſiam versùs 5. ut & 9. à Noviduno in Boream, Cameracum versùs 7. circiter. Crevit ex ruinis Auguſtæ Veromanduorum, & capta fuerat ab Hiſpanis A. C. 1557. ſed poſtea reſtituta eſt, A. C. 1559. pace ſancitâ ad caſtrum Cameracenſe.

QUINCTIUS Atticus, cum P. Sabino in Capitolium confugit: quem Vitelliani, umbrâ honoris & ſuâmet vanitate monſtratum, quòd edicta in populum pro Veſpaſiano magnifica, probroſa adverſus Vitellium, jecerat; catenis oneratum & ad Vitellium deduxerunt. Tacit. *Hiſtor. l. 3. c. 73.* Cumque à militibus ad ſupplicium poſtularetur, placavit populum, confitendo ſe Capitolium incendiſſe, eôque mendaciô evaſit, *c. 75.*

QUINCTIUS Certus, Eques Romanus, à Decimo Pacario, Corſicæ Procuratore, interfici juſſus, quòd ipſi de juvando Vitellio contra Othonem, Corſorum viribus, conſentire noluiſſet, Tacit. *Hiſtor. l. 2. c. 16.*

QUINCUNX, apud Ciceronem, *de Senect. c. 17. directi in quincuncem ordines*, ubi de arboribus, hanc notam habebat ----- *Xenophon ὀρθοὶ εἶχον τὰ δένδρα καὶ πάντα εὐγώνια.* Virg. *l. 2. Georg. v. 278.*

—— *Omnis in unguem*
Arboribus poſitis ſectô via limite quadret.

Sic in delineatione quoque ac deſcriptione ſitûs urbium condendarum, quæ in ſolo areæ formabatur, ſectio viarum & directio præcipuè ſpectabatur, ut omnia rectis ordinibus dimenſa eſſent. Quam viarum directam ſectionem *Ῥυμοτομίαν* Græci dixêre. Unde urbes *κακῶς ἐῤῥυμοτομημένας*, quæ hac in parte laborabant viis malè ſectis, quod de Athenarum urbe refert *Dicaarchus.* Ut autem recta eſſet *ῥυμοτομία*, duæ maximæ ac latiſſimæ viæ concurrentes ducebantur ac ſeſe *πρὸς ὀρθὰς* invicem ſecabant: cæteræ minores utrique *παράλληλοι* ducebantur; quod in Veter. Coloniis & caſtris metandis Romani, atque in Urbibus ſuis condendis, Græci ſemper obſervârunt. In agrorum quoque metatione publicè facienda idem conſectati ſunt iidem Romani, per decumanos & cardines maximos, uti pluribus docet Salmaſ. *ad Solin. p. 821.* Idem poculi nomen, quod *quinque* cyathos continebat. Martialis. *l. 1. Epigr. 28. v. 1.*

Heſternâ tibi nocte dixeramus
Quincunces *puto poſt decem peractos* &c.

Atque hinc de poculo quovis, apud eund. *l. 2. Epigr. 1. v. 9.*

Te conviva leget miſtô quincunce ——

Ad quem locum Raderum vide.

QUINDA, *Strab. Plutarch.* urbs Ciliciæ ſupra Anchialen, eadem cum Anazarbo, teſte *Suidâ.* Vide *ibi.* Anazarbus autem videtur urbs diverſa à Quinda; quæ *Straboni* non urbs, ſed caſtellum erat munitum, in quo Macedones theſaurum ſervabant.

QUINDECIMVIRI ſacris faciundis, à Sulla Felice inſtituti ſunt, Decemviris ſacris faciundis (cùm antea primùm Duumviri ſolum eſſent) aliis quinque additis. Officium eorum, quod prius Decemvirorum, & ante hos Duumvirorum, erat cuſtodire libros Sibyllinos, & in rebus Reip. dubiis illos inſpicere ac conſulere. Lactantius, *de falſa Relig. l. 1. c. 6. Harum omnium Sibyllarum carmina & feruntur & habentur, præter Cumææ, cujus libri occuluntur, nec eos ab ullo niſi a Quindecimviris inſpici, fas habent.* Imo nec ipſi XV. Viri in juſſu Senatus inſpicere audebant; uti diſcimus ex Dionyſio Halicarn. *Antiqq. Rom. l. 4.* ubi de uſu Sibyllinorum carminum apud Romanos multa. Juſſi igitur, inſpiciebant libros ac referebant ad Senatum, quid in iis Diis Deabusve hiſce vel illis placandis, factu neceſſarium contineretur: aut potiùs, quæ ibi, inventa perhibebant, interpretabantur. Unde eos *Carminum Sibyllæ ac fatorum populi hujus interpretes* Livius appoſitè vocat, *l. 10.* Interpretabantur quippe illa, prout ſummo Romanorum Magiſtratui, Senatui aut Cæſaribus, id placere ſciebant: cujus rei exempla habemus in Cæſare, apud *Suetonium ac Plutarchum*, & Maxentio, apud Zoſim. *l. 2.* e quo poſteriore ſuprimis verſutiam horum Interpretum, callidè per ambiguitates verborum & Maxentium ludentium & ſimpliciter in tam lubrico atque ambiguo Reip. ſtatu, probè conſulentium, optime diſcas. Nec verò Oraculi ſententiam ſtatim populo enunciare, niſi id Senatus itidem decreviſſet licebat, uti ex Dione, ubi de Ægypti Rege in libris Sibyllinis promiſſo, diſcimus. Unde Cicero apud Auguſtin. *de Civ. Dei, l. 3. c. 17. In eo genere oraculorum, magis interpretibus, ut poſſunt ſeu videntur, debitè conjectantibus, credi ſolere:* vel potiùs, *omnia ab ipſis ſive conſingi ad lubitum dominantium*, ſcribit. Certe Senatûs juſſu aut inſtinctu (ſaltem præcipuorum ex ipſorum numero) ſolitum injungi Decemviris, quid ex iis proferrent, haud obſcure elicitur ex verbis Ciceronis *de Divinat. l. 2. Cum Antiſtitibus agamus, ut quidvis potiùs ex illis libris, quàm Regem proferant.* Nempe ubi ex gentes, ſic rerum Domini Romani gensque illa togata, omnia ubi volebant eſſe propria atque in illa plenum ſibi retinebant dominium. Carmina videl. *Sibyllina* appellata, & pro talibus à plebe habita, quorum auctoritate ſatis commodè populum per longum tempus rexêre; atque inde rariſſimè permittebant. Reip. cauſâ externa adiri conſulique χρηστήρια, ne exteri, vel minùs Romanis faventes, vel ab hoſtibus corrupti pernicioſis reſponſis turbas excitarent. Ipſi verò carmina hæc accuratiſſimè per Duumviros primò, dein X. Viros, tandem XV. Viros, magnæ auctoritatis viros, cuſtodiri, rariſſimè, nec ſine prævio SCto & ceremoniis variis, ſub capitis pœnâ inſpici; nec denique aliud quid, quam quod ipſi Reip. utiliſſimum rati juſſiſſent, in vulgus inde enuntiari voluêre. Unde Oraculorum horum ingens apud populum auctoritas fuit, donec per motus inteſtinos Cæſaris & Pompeji occaſio data, quâ horribile hoc imperii arcanum cordatioribus detegeretur, uti pluribus docet Ant. van Dalen *de Oraculis, Diſſertation. II. p. 454. & ſeqq.* Manſit nihilominus libros præfatos conſulendi mos, & XV. Virorum Sacerdotium uſque ad Theodoſii Imperatoris tempora, quibus meliore Senatus parte ad fidem converſâ, cum cæteris priſcæ ſuperſtitionis ſacris penitus, abolitum, ipſaque dein carmina, ſub Honorio Principe, à Stilicone, combuſta ſunt. Ex 4. Cælii ad Cicer. *Epiſt.* populi ſuffragiis Sacerdotes hujus Collegii aliquando, idque per legem Domitiam, fuiſſe creatos colligitur; cùm antea à Collegis cooptari fuiſſe ſolitos, Livius paſſim dicat. Vide Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 3. c. 24. cum Paralip.* Thom. Dempſteri. Qui autem iidem ſacra quoque procurabant, à Fl. Vopiſco Pontifices videntur appellati, qua de re Salmaſius, *in Vopiſc. Aurelian. c. 20.* conſulendus eſt. In eorundem Collegium receptum Catonem fuiſſe Plut. refert, *ὁ δὲ Κάτων*, inquiens, *ἐπειδὴ τὴν ἱερωσύνην ἔλαβεν Ἀπόλλωνος*, *Cato autem, acceptô Sacerdotiô Apollinis.* Sacerdotes enim Apollinis *Quindecimviros* fuiſſe, adeò certum eſt, ut & laureati in ſpectaculis publicis ſederent, teſte Arnobiô, *adv. Gentes, l. 4.* & inſigne Sacerdotii tripodem inſtar domi haberent. Unde intelligitur facilè illud Valerii Flacci, *l. 1. v. 5.*

—— *Si Cymææ mihi conſcia Vatis*
Stat caſtâ cortina domo: ——

In quo mirè laborârunt Barthius, *in Adverſ.* aliique. Significat autem Valerius ſe *Quindecimvirum* eſſe, & Phœbum ita ſibi propitium optat, ut ipſe domi cortinam ejus religioſè caſtus habeat Sacerdos. Quam interpretationem egregiè firmat Servius, *ad Æn. l. 3. v. 332. Patriaſque obtruncat ad aras. Hinc ergo & Delphinum ajuntinter ſacrata Apollinis receptum: cujus rei veſtigium eſt, quòd hodieque XV. virorum cortinis Delphinus in ſummo honore ponitur & pridie quàm ſacrificium faciunt, velut ſymbolum Delphinus circumfertur, ob hoc ſcil. quia* Quindecimviri *librorum Sibyllinorum ſunt Antiſtites, Sibylla autem Apollinis vates & Delphinus Apollini ſacer eſt.* Quia itaque Apollinis Sacerdos fuit Cato, ſtipes autem Diis infundi ſolitas, atque adeò etiam Apollini, certum eſt (quas Sacerdotes accipiebant atque inter ſe partiebantur) per pediſſequum neſcio cujus, aut ſuæ aut domini religionis causâ, denarium in ſtipem Apollini ſolenni die dediſſe, & Catonem Sacerdotem cavâ manu accepiſſe, refert ex Varrone Appulejus, *in Apolog.* Neque enim id ſoli Auguſto uſitatum, quod ſcribit Sueton. *c. 91. Ex nocturno viſu etiam ſtipem quotannis die certô emendicabat à populo cavam manum aſſes porrigentibus præbens.* Vide Jo. Fred. Gronov. *de Pecunia vet. l. 4. c. 11. ſub fin.* & ſuprà *Duumviri.*

QUINDENNIUM, in Aula Romana, Datariæ, ut vocant, Apoſtolicæ terminus, ſignificat quandam unius annatæ integræ penſionem, ſeu ad minimum ſemiannatæ, quæ ſolvitur Datariæ de beneficiis unitis alicui Capitulo ſeu Communitati, quæ in

manus mortuas tranſtulerint, apud Car. Macrum *Hierolex.*

QUINGENARIA Cohors, apud Spartian. *in Hadriano, c.* 17. *Hiberorum Regi elephantum & quingenariam cohortem, poſt magnifica dedit dona*: pro *Quinquagenaria* legit Salmaſius. Nullæ enim cohortes quinquagenariæ, h. e. quæ quinquaginta hominibus conſtarent; ſed *Quingenariæ* omnes, ex *quingentis*, ſcil. hominibus. Erant quidem & miliariæ, ut primæ quæque in legionibus, ſed cæteræ cunctæ *quingenariæ*, quæ *quingentenariæ* dicuntur in editionibus Veget. &c. Sic *Quingentenarii*, in L. Wiſigoth, *l.* 1. *tit.* 1. §. 26. qui *quingentis* militibus præerant. Car. du Freſne *Gloſſar.*

QUINGENTI, Græc. Πεντακόσιοι, Senatus Athenienſis. Poſtquam enim Solon conſtituiſſet, ut quotannis ſummæ præeſſet Reipublic. Quadringentorum Senatus, auctô deinde, ſive in ordinem redactô Tribuum, quæ decem fuêre (cùm antiquitùs quatuor ſolùm eſſent) numerô, è Quadringentis facti ſunt *Quingenti* Senatores, qui dicti ſunt ἡ τῶν πεντακοσίων βουλὴ, vel οἱ Πεντακόσιοι. Ex unaquaque autem Tribu quinquaginta Viri ſorte ducebantur, teſte Ulpianô *in Androtianam*: Sortiebantur verò qui ætate eſſent Senatoriâ, quam an. 30. definitam fuiſſe, hinc colligitur, quòd tot annos natum fuiſſe Judicem oportuerit, ex jurejurando Heliaſtarum. *Quingenti* autem inter Judices erant. Præterea hôc Senatu moti poterant ſorte capi in Judices, ut legimus in Græcorum Commentar. non potuiſſent autem, niſi annos minimùm 30. nati &c. Neque verò ſolùm ſorte ducebantur Quinquaginta ex unaquaque Tribu Viri, ſed etiam præter eos, quinquaginta alii ſuccedanei, in hunc finem, ut ſi primi illi Quinquaginta ſorte lecti, aut ex illis unus aliquis, vel probaretur minus, vel intra ſuæ πρυτανείας annum moreretur, in illorum locum ſufficerentur iſti, quibus ſors obvenerat. Admittebantur in hunc Senatum etiam adſcripti cives, ut è Lege τῶν Δημοποιητῶν colligere eſt, fiebatque ſortitio hæc quatuor ultimis diebus de trecentis quinquaginta quatuor anni Lunaris, ut docet Ulpianus iterum in *Androt.* Quinquaginta hi ex unaquaque Tribu ſorte capti atque approbati Senatores Πρυτάνεις dicebantur, de quibus vide ſuprà in voce *Prytania*. Ex his, qui ſuum diem imperaret, *Epiſtates*; reliqui novem (quamque enim Prytaneiam in 5. hebdomadas fuiſſe diviſam ibi vidimus) *Proëdri* dicebantur: à quibus alios quoque fuiſſe Proëdros atque Epiſtates notant Eruditi. Nam quotieſcunque habebatur Senatus quotieſcunque aut concio, ὁ ἐν τῇ [illegible] ἄρχων Ἐπιστάτης, legebat novem Proëdros, è ſingulis unum Tribubus, exceptâ Tribu, penès quam erat Prytaneiæ imperium, ut docet Ariſt. *de Rep. Athen.* è quibus novem Proëdris unus Epiſtata quoque dicebatur, ſorte ex illis ductus, ab Epiſtata, penès quem ejus diei regnum erat. *Suid. Harpocrat.* &c. Atque hi Proëdri Senatui & Populi concioni præſidebant, unde iis nomen: ſicque per eos curabantur ea quæ περὶ τὴν βουλὴν καὶ τὴν Ἐκκλησίαν erant. Iidem relationem faciebant eorum, quorum causâ convenerant; ſiſtebantque in Judicium coram Populo: quas tamen partes fuiſſe præcipuè Epiſtatæ Proëdrorum, ex *Suida* diſcimus. Ubi verò ſorte capti fuerant *Quingenti*, qui Reip. præeſſent, inquirebatur in eorum vitam moreſque, qui cùm probati erant, jusjurandum dabant, cujus aliquot capita hæc ſunt: Τὰ βέλτιστα βουλεύσειν τῷ Δήμῳ τῷ Ἀθηναίων. *Optima quæque conſulam Athenienſium Populo*, apud Demoſt. *contra Near.* Κατὰ τοὺς νόμους βουλεύσειν. *Secundùm Leges conſulam.* Xenop. Ἀπομνημ. *l.* 1. Οὐδὲ δήσω Ἀθηναίων οὐδένα ὃς ἂν ἐγγυητὰς τρεῖς καθιστῇ τὸ αὐτὸ τέλος τελοῦντας, πλὴν ἐάν τις ἐπὶ προδοσίᾳ τῆς πόλεως, ἢ καταλύσει τοῦ δήμου συνιὼν ἁλῷ, ἢ τέλος πριάμενος, ἢ ἐγγυησάμενος, ἢ ἐκλέγων μὴ καταβάλλῃ. *Neminem vinciam, qui vades dederit tres ejuſdem cenſus, niſi qui ad Urbem prodendam, aut popularem ſtatum evertendum conjuraverit: aut emptor vectigalium, aut ſponſor aut coactor, pecuniam non numeraverit*, Vide Demoſthenem in *Orat. Timocratea.* Καθεδεῖσθαι ἐν τῷ γράμματι ᾧ ἂν λάχωσι, *Aſſidebo eô ordine, quem litera ſors attribuerit* Philochor. Καὶ οὐ δέξομαι ἔνδειξιν οὐδὲ ἀπαγωγὴν, ἕνεκα τῶν πρότερον γεγενημένων πλὴν φυγόντων. *Neminem niſi exſulum deferri ducive ſinam, præteritorum causâ*, apud Andocidem *de Myſter.* quod caput additum eſſe, poſt exactos triginta Tyrannos, cùm τῆς Ἀμνηστείας Lex ſapientiſſimô conſiliô ſanciretur, ex eodem conſtat. Habendi proin Senatum Populumque in concionem vocandi jus cùm penes Prytanes eſſet, ſi quid novi in Rep. accidebat, Prytanibus referebatur, ut providerent indictô Senatu vel concione. Neque quiſquam admittebatur petitor in Senatum, niſi ab his; quorum proin avaritiam carpit Comicus *Pace*, ut qui gratis nullum admitterent, induciarum forenſium prætexentes nomen. Volgò enim ἐκεχειρία ἐστὶ, dicebant, οὐ δυνάμεθα τήμερον ἐντυχεῖν, etſi non tam amarent ἐκεχειρίας, quàm τοὺς ἔχοντάς τι ἐν ταῖς χερσίν, Vet. Interpr. Senatus habebatur quotidie, niſi dies eſſet ἀφέσιμος, quales feſti fuerunt, cùm univerſa civitas feriaretur, ut habet L. *de Feſtis.* Imò cautum Pſephiſmate, annô 3. Olymp. 103. Cephiſidorô Athenis Prætore, ut Senatus *Quingentorum* dies quinque feriaretur; cùm agebantur Apaturia. Porrò de publico pecuniam Senatores accipiebant, honorarium ejus operæ, quam Reip. impendebant, Ulpianus *in Timocrateam*: quod in diem erat drachma, ut *Heſychius* docet. Senatum cùm ingrederentur Senatores, Jovi atque Minervæ faciebant ſacra: quod τὰ εἰσιτήρια ἱερουργεῖν, Ulpian. *in Mid.* dictum. Proſcribebantque Prytaneis, de quibuſnam futura eſſet relatio in Senatu. Pollux, *l.* 8. *c.* 9. & ſumebant hi unà quotidie cibum, ſingulis ſuæ Πρυτανείας diebus, Idem, *l.* 8. *c.* 15. Cùm verò *Quingenti* in decem claſſes diſtribuerentur, quarum unaquæque erat 50. virorum ex qualibet Tribu, Quinquaginta iſti Viri in ſua claſſe ſinguli ſedebant & ſententiam dicebant, non confuſè, ſed in ſua Tribu quiſque: ſedebantque claſſes & ſententiam dicebant, eô ordine, quem ſors ab ipſo anni principio unicuique attribuerat, ſic ut principem locum obtineret Tribus illa quæ tunc ἐπρυτάνευε. In unaquaque autem Tribu, præſediſſe videntur Proëdri Prytanum & Proëdri illi novem, ab unaquaque Tribu electi, exceptâ illâ quæ eô die imperabat: ad cæteros quod attinet, ratio ætatis habita & illi ſententiam primò rogati eſſe videntur, qui ætate erant provectiores. Plut. in *Nicia*, quemadmodum in Concione, pro ætatis ratione primi, ſecundi, tertii & ita deinceps, orationem habebant ad Populum. Donec Glaucippo Athenis Prætore, annô 3. Olymp. 92. aliô ordine inſtitutô, uniuſcujuſque Tribus Senatores ab illo tempore, præter Proëdros ſederunt & ſententiam dixerunt in ſua Tribu, eô ordine, quem ſors unicuique adſignavit. Unde, ut viſum ſuprà, relatum inter Capita jusjurandi, *eô ordine quem litera ſors* (per literas enim illa fiebat A. B. &c.) *attribuiſſet, in Senatu ſeſſuros.* Vide Græcum Ariſtoph. Interpretem *Pluto*, *ad verſ. hunc.*

Ἀλλ' οὐ λαχὼν ἐν τῷ γράμματι [illegible].

Sed & Populum in concionem cogebant Prytaneis ſtatis diebus; ſingulis nempe Prytaniis quater: & quidem prima τῆς κυρίας ἐκκλησίας cogebatur, d. 11. Prytaneiæ, ſecunda die 20. tertia d. 30. quarta d. 33. E quibus hæc agebat, τοὺς ἱκετηρίας: iſta, Præcones & Legatos expediebat: Illa τὰς [illegible], vacabat: In prima verò ἐπιχειροτονίαν τῶν ἀρχῶν, καὶ ἀποχειροτονίαν: [illegible], καὶ τὰς ἀπογραφὰς τῶν δημευομένων [illegible] τῶν κλήρων, Vide Pollucem, *l.* 8. *c.* 9. &c. Mulctas quod attinet, non niſi quingentis drachmis mulctandi jus erat, *Quingentorum* Senatui, ex Lege memorata Demoſtheni *contra Euerg. & Mneſib.* quòd ſi gravior mulcta irroganda eſſet, tradebant reos à ſe condemnatos τῷ Δικαστηρίῳ: quod quando fiebat, Theſmothetæ in judicium introducebant. Quia verò maximum fuit apud Athenienſes rei nauticæ ſtudium, quotannis Senatus *Quingentorum* lege tenebatur naves ædificare novas, Libaniô teſte *in Hypotheſi Androtianæ*; quam in rem pecuniam è publico accipiebat: Idque inſtitutum videtur à Themiſtoclis temporibus, vel certè factitatum, poſt nobilem illam Salaminiam victoriam, Demoſth. *in eadem Orat.* Quod ut Senatus promtius faceret, munere invitabatur, *Coronâ* videl. ut annotavit Ulpianus *ad Androtianam.* Tandem (ut reliqui omnes, qui Magiſtratu exibant, intra 30. ab abdicato Magiſtratu dies, rationes adminiſtratæ Reip. reddere tenebantur) ita & *Quingentorum* Senatus ὑπεύθυνος ἦν, *reddendis rationibus obnoxius fuit*, ex lege, cujus meminit Æſchines *contra Cteſiph.* Quare, ne Senatus paucorum ſcelere damnaretur, quando rationes ſuas referebat, vertente Magiſtratus ſui annô ſeverè in ſuos animadvertebat, & ſi qui munus ſuum bene non fungerentur, Senatu movebat, latis per folia, calculorum vicem, ſententiis: unde τὸ ἐκφυλλοφορεῖν ortum. Si itaque munus ſuum egregiè obiiſſent *Quingenti*, coronâ Senatus cohoneſtabatur: bonâ autem fide Remp. adminiſtraſſe non judicabatur, niſi triremes feciſſet. Rationes verò apud Scribam & Logiſtas referebantur, Vide ſuprà in voce *Logiſtæ*, & plura hanc in rem, apud Sam. Petitum, *Comm. in LL. Atticas l.* 3. *tit.* 1. cui adde Franc. Roſſæum, *Archæol. Att. l.* 3. *c.* 3. *Sect.* 1.

QUINGENTIANI, in Africa tumultuantes repreſſi A. C. 295. à Maximiliano Diocletiani collega.

QUINGIUM, oppidum Comitatus Burgundiæ, ad Lupam fluvium, 6. leucis à Dola in Ortum, 3. à Salinis in Boream, Veſuntionem verſus. *Quingey.*

QUINIONES, πεντάδες, ſicut *Biniones*, *Terniones*, *Quaterniones.* Vide ſuprà.

QUINISEXTA, Græcè Πενθέκτη, dicta Synodus Trullana ſecunda, habita Conſtantinopoli ſub Juſtiniano Rhinotmeto: quòd quintæ & ſextæ Synodi defectum ſuppleverit, ὅτι τὸ ἐνδέον τῆς πέμπτης καὶ τῆς ἕκτης συνόδου ἀνεπλήρωσε, [illegible], verba ſunt Macarii Ancyrani. De ea pluribus agit Jo. Forbeſius, *Inſtructionum Hiſt. Theol. l.* V. *c.* 5. *toto.* Vide & Cl. Suicerum, *Theſ. Eccl.* voce Πενθέκτη. Addo, quòd in *Trullo* palatio habita, unde nomen. Cæterum Reformatis eſt Oecumenica ultima; ſed quòd Clericorum permiſit conjugium, faſtum Eccleſiæ Romanæ notavit, Honorium Papam cum reliquis Monothelitis anathemate feriit, in hac Communione non admittitur: cùm eam tamen Concilium Nicænum II. quod pro authentico habent, & Hadrianus Papa confirmaverit. Vide Magdeburgenſes *ad Sec.* VII. Georg. Hornium, *Hiſtoriâ Eccl.* & M. Leydeckerum, *Notitia Obſervation. ad eam, p.* 254. *num* 50. 55.

QUINNONESIUS Franciſcus, Vide *Franciſcus.*

QUINPERCORENTINUM, urbs Epiſcopalis Britanniæ minoris *Metel.*

QUINQUAGENARII, in re militari, qui 50. militibus, in re civili, qui 50. familiis; in re monaſtica, qui 50. Monachis præerant; πεντηκόνταρχοι, apud Guilielmum Tyrium, *l.* 2. *c.* 22. Cathwylphum, *in Epiſt. ad Carolum M.* & Auctorem vitæ S. Alexandri Acoemeti Abbatis, Vide quoque ſuprà *Quingenaria.*

QUINQUARBOREUS Johannes, Vide *Johannes.*

QUINQUAGESIMA, apud Ferrarium Diac. *c.* 214. ex Synodo Sardicenſi, *tit. Ut diebus* Quinquageſimæ *genua non flectantur*: & apud Caſſianum, *de Cœnob. Inſtitut. c.* 6. 18. & *Collat.* 21. *c.* 8. ubi obſervat, in ea non cuſtoditam à ſtrictioris vitæ Monachis jejuniorum Regulam uſque ad vigiliam Pentecoſtes: eſt quæ aliàs *Pentecoſte* dicitur, ex Græco Πεντηκοστή. Spatium videl. dierum, à Paſchatis die uſque ad ipſum diem feſtum Pentecoſtes. *Quinquageſima Paſchalis*, Rabano, *de Inſtitut. Clericorum l.* 2. *c.* 41. & 34. ad diſcrimen alterius *Quinquageſimæ*, quæ Quadrageſimam præcedit. Aliquando & de ipſo die Pentecoſtes &c. Car. du Freſne *in Gloſſar.* Quod verò attinet *Quinquageſimam*, quæ Paſcha præcedit, ſic dicta eſt Dominica, ut habet Durandus, Macer, quæ Dominicam primam Quadrageſimæ præcedit, quòd ab ea uſque ad Reſurrectionis Paſcha *quinquaginta* dies numerentur. *Ordo Rom. Quinquageſima verò, quæ decurrit uſque in diem Reſurrectionis*

ſtant

ſionis Dominica. Ab hac Dominica antiquitus jejunium incipiebat, ut adhuc Orientales Chriſtiani & inter Latinos nonnulli Ordines faciunt: unde *Dominica Carniſprivium* aliis appellata eſt. A Teleſphoro Papa inſtitutam hanc Quinquageſimam, ſed ad jejunium ejus Clericos tantùm obſtrictos fuiſſe, idem ait: qui etiam *Quinquageſimam pœnitentiæ* vocat, & à *Quinquageſima lætitiæ*, h. e. Pentecoſte, diſtinguit, *in Hierolex.*

QUINQUAGESIMA, nomen Dominicæ, in Eccleſ. Romana, de qua vide aliquid ſuprà voce *Dominica*, it. *Planeta.*

QUINQUATRUS, ſive QUINQUATRIA, ſunt dies feſti Minervæ, quos Græci Παναθήναια vocant. Soſipater, *l. 1. Quinquatrus pluraliter, non Quinquatria, non enim dicti ſunt quinque dies atrum (ſ. atri) ſed quod quinque dies Iduum, quas atrum antiqui dicebant: ſive à quinquando, hoc eſt, luſtrando: quòd eò die arma ancilia luſtrari ſint ſolita.* Ego (inquit Voſſ.) nec priorem opinionem ſequor (omnino enim *atrus* eſt vox παραγωγική, ut *ſimus* in *ſeptimus*) nec poſteriorem, cùm ita dicantur à *quinque*, nempe quòd ſint *poſt quintum diem Iduum Martiarum*: quod tamen de *majoribus tantum Quinquatribus* verum eſt. Nam *quinquatrus minuſculæ* erant *Idibus Junii*. Hanc ſententiam ſequitur Varro, *l. 5. de L.L. Ab Tuſculanis poſt diem ſextum Eidus vocatus ſextatrus, & poſt diem ſeptimum ſeptimatrus: ſic hic quòd erat poſt diem quinctum Eidus, quinquatrus.* Item Gellius, *l. 2. c. 21. In ſeptentriones triones per ſeſe nihil ſignificare ajunt, ſed vocabuli eſſe ſupplementum: ſicut in eo quod quinquatrus dicamus, quod quinque ab Idibus dierum numerus ſit, atrus nihil.* Eadem ſententia *Feſti*, cujus hæc verba. *Quinquatrus appellari quidam putant à numero dierum, qui ferè bis celebrantur: qui ſcilicet errant, tam hercule quam qui tridua Saturnalia, ac totidem diebus Compitalia: nam omnibus his ſingulis diebus fiunt ſacra. Forma autem vocabuli ejus, exemplo multorum populorum Italicorum, enunciata eſt, quòd poſt diem quintum Iduum eſt is dies feſtus; ut apud Tuſculanos triatrus, & ſexatrus, & ſeptematrus, & Faliſcos decimatrus. Minervæ autem dicatum eum diem exiſtimant, quòd eò die ædes ejus in Aventino conſecrata eſt.* Hactenus *Feſtus.* Opinionem autem quam is damnat, ſecutus eſt Ovid. *Faſt. l. 3. v. 809.*

Una dies media eſt, & fiunt ſacra Minervæ:
Nominaque à junctis quinque diebus habent.
Sanguine prima vacat, nec fas concurrere ferro:
Cauſa, quod eſt illâ nata Minerva die.
Altera, treſque ſuper raſâ celebrantur arenâ:
Enſibus exſertis bellica læta Dea eſt.

Secundum quinquatruum diem natalem fuiſſe Ovidii, ait ipſe, *Triſt. l. 4. El. 10. v. 11.*

Lucifer amborum natalibus adfuit idem,
Una celebrata eſt per duo liba dies.
Hæc eſt armiferæ de feſtis quinque Minervæ,
Quæ fieri pugnâ prima cruenta ſolet.

Natus ergo eſt ſextò poſt Martias Idus. Sed & moris erat; ut ii dies jucundè, hilariterque traducerentur. Auguſtus ad Tiberium, *c. 71.* apud *Sueton. Nos mi Tiberi, Quinquatrus ſatis jucundè egimus: Luſimus enim per omnes dies forumque aleatorium calefecimus.* Lipſius, *Lloydius.* Cicero pro uno die poſuiſſe videtur. *l. 12. Ep. 25.* Vetus Kalendarium Martiô menſe feſtum hoc ponit & *Quinquatria* appellat: celebrabantur autem 14. Kal. April. eô que tempore publica erant Oratorum ac Poëtarum certamina, teſte Xiphilinô. De pueris Juvenalis, *Sat. 10. v. 115.*

Eloquium ac famam Demoſthenis aut Ciceronis,
Incipit optare & totis Quinquatribus optat.

Vide Anton. Thyſium JCtum *Not. in Gellium. loc. cit.*

QUINQUE Calculorum ludus, vide ſuprà *Palamedis.*

QUINQUE Certamina, in Ludis olim Græcorum Gymnicis, certari ſolita, fuêre *Curſus, Lucta, Saltus, Jactus, Pugilatus*, juxta verſum Simonidis, apud Pollucem. *l. 3. c. 30.*

Ἅλμα, ποδωκείην, δίσκον, ἄκοντα, πάλην.

Inter quæ quis ordo fuerit, non adeò liquet. Pugilatum primò, luctam ſecundò, jaculum tertiò, curſum quartò locô, Veterib. numeratum eſſe, docet ex Homero *Il. ψ.* ubi de funere Patrocli, & *Odyſſ. θ.* ubi Ulyſſes provocat Phæacas, Car. Paſchalius *Coronar. l. 6. c. 14.* Scaliger, pro motus ratione ſtatuens, Luctam putat fuiſſe poſtremum omnium inventum; utpote compoſitum ſitumque in duobus motum: Curſum autem primum, mox Saltum. Pedumque initiô (à Paſtoribus, hinc enim & horum ludorum originem arceſſit) jactum arbitratur, mox lapidem craſſum ac gravem. Qui motus fuit quaſi introrſum, contrarius autem huic jactus extrorſum, quem in diſco jaciendo exercebat &c. Vide eum, *Poëtic. l. 1. c. 22.* Hoc certum, Certaminum horum ordinem ſæpe inverſum fuiſſe, quò minus certi de eo quidquam tradi poteſt. In omnibus verò illis qui victoriam obtinuit, πένταθλος Græcis, *Quinquertio* Latinis dictus eſt, vide infrà in hac voce.

QUINQUE Chordarum inſtrumentum, vide ſuprà *Pentachordos.*

QUINQUE-COLLES, Græcè πεντάλοφος, locus Laconicæ, à Lacedæmone 7. ſtad. ubi vinum generoſum, *Athen. Monti di Miſitra* vulgò

QUINQUE-DIGITUS, Græcè πεντεδάκτυλος, mons Æthiopiæ ſub Ægypto, ad Bazium promontor. deſinens, apud Berenicen urbem, vulgò *Montagne di Ceſer* dici videtur. *Ptol. Ferrar.*

QUINQUE-ECCLESIÆ, Hungariæ inferioris urbs, quæ à Turcis *Peiſchen*, à Germanis *Funfkirchen* appellatur. Ad amnem *Keenz*, non longe à Dravo fluvio. Sub Turcis ab A. C. 1543. In Comitatu Tolnenſi. Hic obiit Solimannus Imperator Turcicus die 4. Sept. A. C. 1566. Arcem habet munitam, 6. milliar. German. à Danubio in Occaſum, 23. à Tauruno in Circium. *Ortelius, Hungaria.*

QUINQUEPAGICI, ex Helvetiis illi inprimis dicuntur, non qui primi fœdus iecerunt, hi enim ratione Urania. Suitia, Underwaldia, Lucerna & Tigurum *quinquepagici* eſſent: Sed quinque illi, Lucerna, Urania, Suitia, Underwaldia & Tugium; qui Latinorum rituum mordicus retinentes, arctiori inter ſe familiaritate, forſan & peculiari fœdere, conjuncti ſunt. Hi, à quo Helvetii ob religionem divisi, peculiares conventus inſtituunt, frequentiſſime omnium conveniunt & proprium quendam Senatum habent. Vide Joh. Simlerum *de Rep. Helvet.*

QUINQUE-PORTUS regni Angliæ, gaudentes immunitatibus, quas alii Portus dicti regni non habent, ſunt *Haſtinges, Romeney, Hethe, Doveria, Sandwicum.* De quorum ſervitiis, quæ Regi debent, vide Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* Cæterum, in his, villiſque aliis ad eos pertinentibus, *Rye* præſertim & *Winchelſey*, qui degunt, *Barones de Quinque Portubus* dicuntur, præter antiquam nobilitatem gloriamque in Regni defenſione reportatam, non *Baronum* ſolum appellatione, ſed ampliſſimis inſuper privilegiis, inſignes. In Regis namque coronatione quatuor ex numero ſuo electos mittunt, qui umbraculum ſupra ipſius caput deferunt, eâdemque die ſolennibus epulis coram ipſo à dextris accumbunt. In Parlamentis porrò, proximum olim à Baronibus Regni obtinuêre locum ſed hodie *Communitati* immiſcentur, quod fieri cœptum an. 4. Jacobi I. Regis &c. Quorum omnium auctor Guilielmus Nothus, qui, ut Cantium, Angliæ clavem, tantò firmius retineret, Conneſtabilem Caſtro Doverenſi, eundemque Limenarchum, ex veter. Romanorum inſtituto, *Quinque-Portubus* præfecit. Henr. tamen Knyghton A. C. 1207. Joanni Angliæ Regi id inſtituti tribuit. Quorum utrum ſit, etiamnum privilegia illa vigent & Limenarcha ſemper eſt è fidei ſpectatiſſimæ Proceribus, habetque in ſua juriſdictione, in plurimis, Admiralli auctoritatem aliaque jura. Car. du Freſne in voce *Baro.*

QUINQUE Primi, in 3. *Verrin.* Ciceron. *c. 28.* ſunt *Quinque-Viri*, qui principem in Senatu locum habebant. Hi, ut & Decemprimi (de quibus vide ſuprà) muneribus quibuſdam ac functionibus obnoxii erant, ut à Jureconſultis traditur. Prætereà apud Johann. Calvinum, *Lexico Juridico.*

QUINQUE Stellæ, vide ſuprà *Planeta.*

QUINQUENNALES Ludi, in honorem Homeri à Chiis olim editi ſunt, exactô quôlibet quadrienniô, quibus Rhapſodorum agonem celebrabant, cum ſacrificiis & nummis eam in rem percuſſis. In nummis autem ΟΜΗΡΟΣ eſt *ſedens barbatus, diademate redimitus & plectrum tenens*: in averſa parte ΧΙΩΝ nomen, & Sphinx, notiſſimum eorum inſigne. Etiam ex Hipparchi inſtituto, Athenis mos erat, καθ' ἑκάστην πενταετηρίδα τῶν Παναθηναίων, *Quinquennali Panathenæorum feſto, ſolius Homeri carmina rhapſodiis,* Lycurgus *Orat. contra Leocratem.* Occurrunt porrò *Quinquennales Ludi*, apud Spartian. in *Hadriano c. 19.* Vide ſuprà *Italia.* De *Quinquennalibus* & Ludis Neapoli actis quæ indigitat Papinius. *l. 2. Sylv. 2. v. 6.*

Hinc me poſt patrii lætum quinquennia luſtri &c.

Vide Interpretes; iiſque adde Petrum Fabrum, *Agoniſt. p. 645.* & Marcellum Donatum *ad Suetonii Auguſtum*, *c. 18.* Sacra certè fuerunt illa, & Muſica: quem agonem Strabo ἐνάμιλλον τοῖς ἐπιφανεστάτοις τῶν κατὰ τὴν Ἑλλάδα, *conferendum cum quolibet clariſſimo certamine eorum, quæ in Græcia celebrantur*, dicit, *l. 5.* Aliud certamen *Quinquennale*, cui proprium nomen Πενταετηρικὸς ἀγών, memoratur Plutarcho, in *Ariſtide*, ubi, pompam horum ludorum ſigillatim recenſens, inter alia ibi fuiſſe ait currus plenos myrti & coronamentorum. Quò referas etiam *Quinquennales Cœtus*, quos Plinius, Trajano ſcribens, *Trajanas* appellari poſſe, ait *l. 10. Ep. 79.* &c. De quibus omnibus vide Car. Paſchalium, *Coronar. l. 6. c. 30.*

QUINQUENNALIA Vota, vide infrà *Votivi Ludi*, & *Votivi nummi.*

QUINQUENNALIS, apud Æl. Spartian. *in Hadriano, loc. cit. Apud Neapolim Demarchus, in patria ſua Quinquennalis: & item Hadriæ* Quinquennalis, *quaſi in altera patria*, nomen eſt Magiſtratus, quem Πενταετηρικὸν exponunt. Gloſſæ *in cap. de Magiſtratibus. Magiſter equitum, Flamen, publicus, Quinquennalis.* Sic dicti, quòd functio tot annos duraret. Cujuſmodi *Quinquennales* in pleriſque Coloniis & Municipiis fuiſſe, conſtat, ſic varia corpora & Collegia ſimiliter ſuos *Quinquennales* habuêre. Abſens autem geſſit hunc Magiſtratum Hadrianus, uti notat *Dio*, vide Caſaubon. & Salmaſ. *Not. ad locum*: uti de *Quinquennio* relegatorum, infrà voce *Relegatio*; de primo natorum feſtivè celebrato, ſuprà in *Luſtrum.*

QUINQUERTIO, Græcè πένταθλος dicebatur olim, qui omnibus *quinque Artibus*, ſeu *exercitationibus Gymnicis*, valebat, curſu videl. ſaltu, diſcô, jaculô, luctâ: quæ Simonides, *Antholog. l. 1. c. 1.* complexus eſt hôc verſu.

Ἅλμα, ποδωκείην, δίσκον, ἄκοντα, πάλην.

Quemadmodum, qui in ſingulis polleret, *Curſor, Saltator, Diſcobolus, Pugil* &c. qui in lucta ſimul & pugilatu excelleret, *Pancratiaſtes* vocitatus eſt. Livius tamen Andronicus *Quinquertiones* appellavit Athletas, ut *Feſtus* teſtatur: apud quem etiam periodon viciſſe dicebatur is, qui Pythia, Iſthmia, Nemea & Olympia ſimul viciſſet, nomine à circuitu eorum ſpectaculorum acceptô. Apud Laertium, Democritum legimus Philoſophum πένταθλον ſeu *Quinquertionem* dictum eſſe, quod in Juventute fortè viciſſet, ut vult Mercurialis: Voſſius tamen per tralatio-

neo illum ſic vocitatum fuiſſe contendit: *Siquidem verò erat in Philippica Quinquertio. Nam & rerum naturalium, & Mathema & Liberalium diſciplinarum Orbe & Artium omnium peritiam habuit, longè uſu firmatam,* ut inquit *Laertius.* Fuêre autem & plura certaminum genera, quibus Athletæ olim inter ſe contenderent, ſed quinque prædicta præcipua erant, in quibus plerumque, tam in ſacris Certaminibus, quam in Ludis, Amphitheatris & publicis Spectaculis, ſed præſertim in Stadio, quod ferè ſolis Athletis propriè deſtinatum erat, certabant. Poſtea quoque *halteres,* atque nonnulla alia in uſum veniebant, ab Athletis olim ſolita, ſed & illa in publicis Ludorum & ſacrorum Certaminum Spectaculis raro peragebantur, uno exceptâ Monomachiâ, quam Græcos Sacerdotes æſtivo tempore in Pergamo exercere conſueviſſe, memoriæ prodidit Galenus *l. 3. de Arte, c. 13.* Quanquam Monomachos ab Athletis diverſos fuiſſe apud Veteres indigitat Cicero, *l. 7. Ep. 1.* Niſi dicamus, quod memoriæ proditum eſt à Dionyſio Halicarnaſſæo, *Antiqq. Rom. l. 7. Athletas alios fuiſſe leviorum, alios graviorum certaminum, atque hos ſuperiores fuiſſe Gladiatores,* Vide Hieron. Mercurialem *de Arte Gymn. l. 1. c. 14.* Voſſ. *de 4. Artibus Popul. c. 3. §. 36. & 78.* ut & ſupra *Pentathlus.*

QUINQUEVIRI cis & ultra Tiberim, Magiſtratuum ferrent, apud Romanos. Vicarii, de quibus ita Pomponius JCtus & eum ſequutus Dominicus Floccus: *Et quia Magiſtratibus veſpertinis temporibus ... incommodum erat, Quinqueviri conſtituti ſunt, cis & uls Tiberim, qui poſſent pro Magiſtratibus fungi.* Alias mentio eorum rara, uti quod & Livius eorum meminit, *loco [illegible]* Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 7. c. 29.*

QUINQUEVIRI Coloniæ deducendæ. Curatores erant, quibus coloniæ deducendæ, agrorumque dandorum cura incumbebat. Cùm enim aut lege aliqua à Plebe ſcitum, aut Senatuſconſultô decretum eſſet, Coloniam aliquam deduci, numerô Colonorum ſcriptô, creabantur Comitiis Tributis, modò per Conſulem, modò per Prætorem Urbanum, Curatores, qui Coloniam deducerent, interdum tres, interdum *Quinque,* ſeptem, decem, viginti etiam; qui inde *Triumviri, Quinqueviri* &c. *Coloniæ deducendæ,* aut *agris dandis attribuendiſve,* appellabantur. Hi poſtquam creati erant, Colonos, qui vel ſuâ ſponte nomina dederant, vel fortè exierant, in agros lege definitos atque in Coloniam ſub vexillo, quaſi Exercitum aliquem, deducebant: eratque deductionis Dux è Curatoribus Agrariis unus, Vide *Appianum, Plut. Ciceronem.* Alios. Ubi verò Colonos in agris collocârant, tum aratrô Urbem & agrum circumſcribebant, uti ex iiſdem ut & Dionyſio ac Varrone, diſcimus: nummis item, quales in *Faſtis, Julio & Auguſto,* Huberti Goltzii multi cernuntur; in quorum uno vexillum, aquila, & ſignum cohortis: in alio vexillum item, aquila, aratrum, decempeda, ſive pertica agri menſoria, in alio ſacerdos agens jugum boum & ſulcum aratrô ducens, repræſentatur. Tum verò agri diviſionem ac ſuæ cuique parti aſſignationem aggrediebantur: quod proin munus difficultatis ac moleſtiæ plenum videtur fuiſſe, cùm in odium Colonorum facilè, diviſionis hujuſmodi causâ, incurrere poſſent. Atque hæc omnia fiebant auſpicatò: quâ fini Curatoribus illis Pullarius attribui ſolebat. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 7. c. 47.*

QUINQUEVIRI Epulonum, cùm primi *Triumviri* eſſent, epulorum ſacrorum apud Romanos agebant curam: his poſteà duo additi, ſeptenarium expleverunt, unde *Septemviri Epulonum* dicti. Vide Lazium *de Republ. Roman. l. 3.* & ſuprà in voce *Epulones.*

QUINQUEVIRI Menſarii, à diſpenſatione pecuniæ dicti, nomen Magiſtratûs apud Romanos. Creati illi ſunt, ut Livius tradit *l. 7.* an. Urb. Cond. 301 Conſulib. Valeriô Poplicolâ, C. Marciô Rutilô, ex plebe. Cùm enim fœneratorum improbitati & æris alieni magnitudini, quâ Plebs premebatur, Principes Plebis ſuccurrere ſæpenumero, ſed fruſtra, tentâſſent, *hôc annô,* verba ſunt Livii, *inclinatis ſemel in concordiam animis, novi Conſules fœnebrem quoque rem, quæ diſtinere unanimos videbatur, levare aggreſſi, ſolutionem alieni æris in publicam curam verterunt,* Quinqueviris *creatis, quos Menſarios à diſpenſatione pecuniæ appellârunt. Meriti autem æquitate curaque ſunt, ut per omnium Annalium monumenta celebres nominibus eſſent. Fuêre C. Duilius, P. Decius Mus, M. Papirius, Q. Publius & T. Æmilius, qui rem difficillimam tractatu & plerumque parti utrique, ſemper certè alteri gravem, cùm aliâ moderatione, tum impendiô magis publicô quàm jacturâ, ſuſtinuerunt. Tarda enim nomina & impedita tam inertiâ debitorum, quàm facultatibus aut Ærarium menſis cum ære in foro poſitis diſſolvit, ut Populo prius caveretur: aut æſtimatio æquis rerum pretiis liberavit, ut non modò ſine injuria, ſed etiam ſine querimoniis partis utriuſque exhauſta vis ingens æris alieni ſit, l. 7. c. 21.* Idem alibi tradit, annô 537. tempore primi belli Punici Triumviros Menſarios, propter penuriam argenti, creatos fuiſſe &c. Creabantur autem hi Comitiis Tributis. Vide Joh. Roſin. *Antiquit. Rom. l. 7. c. 39.* Alex. ab Alexandro *Genial. Dier. l. 3. c. 16.* & Joach. Camerarium in *Orat. Cic. pro Flacco,* nec non ſuprà ubi de compoſitis ex Græco [illegible].

QUINSÆUM, urbs ampla Sinenſium, Tantæ magnitudinis *Mendezio Pinto, Herreræ, Maldonato & Trigaltio,* ut expeditus eques intra diei ſpatium vix illam circumdare curſu poſſit, utpote ambit. leuc. [illegible] longitud. 10. latitud. 5. Ibi portæ 470. tantæque ſpiſſitudinis muri, ut duodeni equi commodè illos tranſmittere queant. Hornio eſt *Cambalu* hodie Sed videtur nunc *M. Martinio* eſſe Hangcheum, provinciæ Chequinenſis primar. aliàs *Kingſu,* ſeu *Kingſai* indoctis, i. e. urbs verè regia, fuit enim Regum ſedes verſus A. C. 1300. & poſteà *Lingan* etiam dicta fuit. Ad fluv. *Ciantang,* vix 40. mill. paſſ. ab ora maris Eoi in Occaſum. Etiamnum perampla, ſub ſe habens 7. urbes minores. M. Paulus *l. 2. c. 67.* Horn. *l. 4. de orig. Gent. Americ. c. 3.* Martin *Atl. Sin.* M. P. Veneti temporibus regia Sinenſium fuit, quam decimus Imperator familiæ Sungæ Koſungus Kin, Tartaros fugiens, hic ſtatuit, atque ideo *Kingſu,* corruptè *Quinſai* vocata eſt. Nec abſcedit pontium numerus, quorum 12000. Viginti tantùm in Urbe reperiri, inprimis ſi pontibus Arcus jungantur Triumphales, quos ob fornicis ſimilitudinem pontium loco Auctor habere potuit: quemadmodum idem tigrides Leones dixit, cùm tamen leones in iis tractibus nulli. Fortè & non tantum eos pontes, qui in & extra Urbem ſunt, ſed qui in toto eius territorio, comprehendit, qui ratione numerum augere quoque potuiſſet. Auctor Anonymus *Hiſtor. Orbis Terr. Geogr. & Civ. c. 6. ſect. 2. §. 6.*

QUINTA, matrona Chriſtiana, Alexandriæ, ſub Decio, pedibus per urbem rapta, A. C. 251.

QUINTA Dies cujuſlibet menſis Lunaris, olim infauſta; illâ enim Eumenides, Erinnyes, Furias perjuros in pœnam quæritare, in Theologia Græcanica creditum eſt. Heſiod. de diebus infauſtis, in Ἡμερ. v. 800.

> Πέμπτας δ' ἐξαλέασθαι, ἐπεὶ χαλεπαί τε καὶ αἰναί·
> Ἐν πέμπτῃ γάρ φασιν Ἐρινύας ἀμφιπολεύειν
> Ὅρκον γεινόμενον, τὸν Ἔρις τέκε πῆμ' ἐπιόρκοις.
>
> *Quintas verò evitato* (maximè conjugiis) *quia difficiles ſunt graveſque.*
> *In* Quinta *enim ajunt Furias circumambulare,*
> *Ut juramentum* (violatum h. e. perjurium) *vindicent quod Contentio genuit, exitium Perjuris.*

Ubi Moſchopulus ἀμφιπολεύειν interpretatur, ἀναζητεῖν & ζητεῖν, *ut rationem exigant & inquirant.* Quam diſciplinam addit Joan. Tzetzes, Heſiodum è Melampode, Poeta vetuſtiſſimo, ſumſiſſe, qui etiam ſcripſerit, perjurii die Quinta commiſſi pœnam divinitus infligendam, fuiſſe intra quinque dies mortem. Et *experimentum ejus rei eſſe,* inquit Tzetzes, [illegible] *quod ex obſervatione noſtra comperi eſſe verum.* Proclus autem ibi, juxta diſciplinam Pythagoricam τὸν Ὅρκον ſumit pro eo quod eſt, [illegible], *Orcum Deum, qui punit perjuros, die quintâ natum, adeoque Dæmones ultrices natalitia ejus quintana ſic obſervare.* Ita quidem ille, quaſi natum ex Eride *die quinta* ille voluiſſet Heſiodus, atque die illâ ita ad perjurii vindictam circumambulare; ut Orco Deo Juramentorum inſervientes Erinnyes. Certè Virgilius etiam Erinnyes, i. e. Eumenides, tunc natas, velut ex Heſiod. canit. *Georg. l. 1. v. 277.*

> ——— Quintam *fuge: Pallidus Orcus*
> *Eumenideſque ſatæ* ———

Quo de loco Salmaſ. *de Annis Climactericis. p. 828.* Nempe ſive per Deum unum, plures, aut omnes, aliaſve res juraretur, pœnæ cœlitus infligendæ perjuriis expectabantur; quæ non omnino (juxta illud Ciceronis *de LL. l. 2. Perjurii pœna divina exitium, humana dedecus*) aut rariſſimè eô nomine ſeculis vetuſtioribus irrogatæ leguntur. Poſteà verò, ſi per Principem ejuſve Genium, Venerationem, Salutem, Caput, quis pejeraſſet, niſi ex *calore* quodam, nec ex ſedati animi ſententia id feciſſet, *periculum corporis aut Majeſtatis crimen inferri placuit,* uti Alex. Sev. *l. 2. Cod. tit. de rebus cred. & Jurejur.* idque ex Deceſſorum conſtitutionibus. Vide Seldenum *de Synedr. veter. Hebræorum, l. 2. c. 11. n. 4.*

QUINTA Hora, epulis tempeſtivis conveniens. Cicero *in Piſonem, Meminiſtin' cœnum, cùm ad te* quintâ *fermè horâ cum C. Piſone veniſſem, neſcio qua e gurguſtio te prodire involutô capite, ſoleatum.* Dicebantur autem *Convivia Tempeſtiva,* epulæ feſtæ ac ſumtuoſæ, quæ de die, h. e. ſolitô maturiùs inibantur, ac in multam noctem, etiam ad galli uſque cantum protrahebantur. Inde eſt, quòd Cæcilianus quidam apud Martialem, *l. 8. Epigr. 67.* ab ipſo invitatus, ad *quintam* venerit, quæ ſtata erat hora convivii ſumtuoſi. Juvenalis, *Sat. 11. v. 204.*

> ——— *jam nunc in balnea ſalva*
> *Fronte licet vadas, quanquam ſolida hora ſuperſit*
> *Ad ſextam* &c.

Vide ſuprà ubi de phraſi, *de Die epulari,* & plura hanc in rem, apud Salmaſ. *ad Vopiſc. in Floriano, c. 6.*

QUINTADECIMA, apud Henr. Knyghtonem A. C. 1219 & Matthæum Weſtmon. A. C. 1225. reditum tributum ſingulis Civitatibus, oppidis, villis totius Angliæ ab antiquo impoſitum, auxilii vice ſolvendum certum autem ac definitum, quod tamen nec annuatim, nec ſine Parlamentario decreto exigitur. aliis *Tallagium & Taxa.* Gall. *Quinziéme,* Angl. *the Fax.* Originem ſumpſit è Saxonum *Danegeldo.* Vide Henr. Spelmann. *Gloſſar. Archæol.* & Car. du Freſne *Gloſſar.*

QUINTANA, ludi genus, ad experiendam juvenum ruſticanorum agilitatem, equorumque pernicitatem. Gall. *Quintaine,* & *Berſant,* Angl. *Quintane,* & *Whintane.* Ejus forma hæc: Erectæ trabi pertica incumbit verſatilis, unô fine peram demittens, arenâ gravidam: alterô tabulam affixam, quæ dum a currenti equite fortiùs haſtâ impellitur, pera violentèr circumacta, impellentis collum, ni citiùs evaſerit, fortiter verberat. Vide Matth. Paris. *in Henrico III. ad An. 1253.* & Henr. Spelm. *Gloſſ. Arch.* Carolo du Freſne decurſio fuit equeſtris ludicra, ad metam, hominis armati figuram exhibentem, ad umbilicum mobilem & verſatilem, ſiniſtrâ clypeum, dextrâ enſem aut baculum tenentem: quæ ſi aliter lancea, quàm in pectore, percu-

percuteretur; mox à ſcopo aberrantem baculò repercutiebat. Vide eum *Diſſertat. ad Jeminillam l. 7.* Ejus locò hodie viget *Decurſio in ſtatarium pugilem*; Gall. *la courſe au faquin* &c. Salmaſio *Quintana ludus* hodie dicitur Gallis, quem *Κεντᾶν κύντανα* vocat Photius *Nemoc.* Vide ſuprà voce *Contacepactes.* De *quintana* à Nerone *domi inſtituta, ubi parta (nocturnis graſſationibus) & ad licitationem dividenda prada pretium aſſumeretur*, vide Sueton. *in eo, c. 26.*

QUINTANA Porta, vide ſuprà *Porta.*

QUINTANÆ, ſunt in *Itinerario* Antonini; oppidum quondam ad Danubium fuiſſe ait *Aventinus*, quod in pagum evanuit & *Kynzen* hodie vocatur. Item Latii locus, in via Lavicana.

QUINTANICA, fluv. Vindeliciæ, in Bavaria ad Quintanas & Vilshovium oppid. in Danubium fluens; *Viſſ.*

QUINTIA Prata, locus erat Romæ, trans Tiberim, apud navalia, 4. jugerum, Quintii Conſulis ſeu Dictatoris. Liv. *l. 3. c. 26.* Ibi Papiniana regiune, ſeu Papinius ager.

QUINTIA Via, Romà in Sabinos ducens, Salariæ proxime, *Ortelio.*

QUINTIACUM, vulgò QUINSAY, locus Galliæ, in finibus Pictonum diœceſique Pictavienſi. monaſteriò vetuſtiſſimò ejuſdem nominis nobilis. Hoc Filibertus Abbas Gemeticenſis, multorum monaſteriorum pater, regnante Theodoricò Chlodovæi filiò, monachis replevit. Item alia in Galliis loca, quibus eſt vulgare nomen ſingulis, *Quincy.* Hadr. Valeſ. *Notit. Gall.*

QUINTIANÆ Aquæ, vide *Aqua Quintiana.*

QUINTIANUM, Ortelio *Quintiana*, pagus agri Brixienſis: ſed *Quintianum* locus erat Epiſcopalis Atticæ, *Optat. Afer.*

QUINTIANUS, adoleſcens nobilis, in Commodum, cujus ſoror Lucilla ægrè ferebat, ſibi Criſpinam Imperatricem anteferri, ſtrictò pugione irruens. *Hunc*, inquit, *tibi ſenatus mittit.* Verùm à militibus comprehenſus, amentiæ pœnas dedit, Herodian. *l. 1. c. 8.*

QUINTILIA, amaſia Licinii poëtæ.

QUINTILIANI, Montani ſectatores, à Quintilla, quam velut propheticiſſam ſequebantur. Qui pane & caſeò Euchariſtiam celebrabant. *Artotyritæ* dicti, fœminas Sacerdotiis & Epiſcopatibus præficiebant. Auguſt. *hær. 27.* Epiph. *hær. 49.* Baron. *A. C. 173. &c.* Iidem Baptiſmum quoque rejiciebant. contra quem errorem ex profeſſo diſputat Tertullian. *de Baptiſmo.* Vide Joh. Forbeſium, *Inſtruction. Hiſtorico-Theologic. l. 10. c. 5. §. 34.* Sed nomine erat unum ex 3. Lupercorum collegiis olim apud Romanos, de quibus vide ſuprà *Fabiani.*

QUINTILIANUS Fabius, Rhetor Hiſpanus, ex civitate Calaguritanà, quamobrem ipſe quoque Hiſpanos provinciales ſuos vocat. Romam cum Galba venit, brevique tempore Domitiani principis nepotes erudiit. Ludum Romæ aperuit; unde Martialis, *l. 7. Epigr. 90. v. 1.*

Quintiliane vaga moderator ſumme juventa,
Gloria Romana Quintiliane toga.

Primus è fiſco ſalarium tulit, eoque dives evaſit; unde Juvenalis, *Satyr. 7. v. 188.*

——— *Unde igitur tot*
Quintilianos habet ſaltus? ———

Incidit autem illius ætas in ea tempora, quibus inclinatio quædam ſermonis Romani in barbariem fieri cœperat. Avum habuit Quintilianum, cujus dicuntur eſſe declamationes, quæ Quintiliani nomine extant. Plura qui volet, legat politiſſimi Politiani præfationem, Fabii Inſtitutionibus præfixam. Reliquit *inſtitutiones Oratorias.* Vide quoque Hieron. *in Chron. Euſeb.* Senec. *Proœm. l. 10. Controverſ. 4.* Voſſ. *Inſtit. Orator. l. 1. c. 11. & c. 15. de Rhetor. nat. ac Conſt.* Declamationes Hugolinus primò, dein Pithœus edidit. *Nic. Lloydius.*

QUINTILIANUS, tribunus plebis, ſub Tiberio, qui de libro Sibyllæ reperto ad Patres retulerat; ob id modicè à tribuno increpitus, Tacit. *l. 6. Annal. c. 12.*

QUINTILIS Menſis ideo dictus eſt, quòd ordine *quintus* eſſet a Martio, qui apud antiquos Romulò auctore, primus anni menſis erat, ſed poſteà in honorem Julii Cæſ. Dictatoris, M. Antonió Conſ. legem ferente, *Julius* appellatus eſt. *Nic. Lloydius.* Nempe, retinuit etiam ſub Numa hoc nomen, licèt is duobus aliis menſibus additis atque Januariò, anni principe conſtitutò, ſeptimus tum numeraretur; Donec à C. Julio Cæſare, qui eò natus ferebatur, *Julii* nomen accepit. Macrob. *Saturnal. l. 1. c. 12.* Dio, *Hiſtor. l. 44.* Sueton. *in eo, c. 76.* &c. Ejus Kalendis migrationes ex ædibus olim fiebant. Vide ſuprà in voce *Julius.*

QUINTILIUS, primus fuit ex his, qui Lupercalia, ante urbem conditam, celebravit. à quo *Quintiliorum* gens Patricia & Conſularis manavit. Vide & *Quintus*: it. voce *Cajus.*

QUINTILIUS Varus, vide *Marcus.* It. *Quintus*, & *Sextus.*

QUINTILIUS Cardianus; ſeu potiùs *Condianus*, & Maximus. fratres nobiliſſimi & magnæ dum viverent optimæque famæ, ſub Commodo perierunt. Æl. Lamprid. *in Commodo, c. 4. Et Paternum & Julianum* ——— *interfecit. Domus præterea Quintiliorum omnis extincta; quòd Sextus Condiani filius ſpecie mortis ad defectionem diceretur evaſiſſe.* Dio occiſos ait, quòd magna florerent gloriâ propter eruditionem, ſcientiam regendorum exercituum, concordiam inter ſe & divitias. Omiſit honores, quibus erant functi maximis. Conſules enim fuiſſe, & quidem annis circiter triginta, priuſquam occiderentur, diſcimus ex Faſtis. Sed & provinciarum ſimul ambo Præſides fuêre, eòdem Dione auctore in *Vita Marci*, ubi fortitudinem ipſorum iterum prædicat. Ac *Xiphilinus* quidem ex verbis Pannoniæ eos præfuiſſe videtur colligi. *Philoſtratus* tamen Achajæ ait. Eruditio, quam Dio illis tribuit, utcunque apparet etiamnum in Fragm. librorum *de Re Ruſt.* quos ſub *Quintiliorum* nomine toties laudatos videmus in *Eclogis Rei Ruſtica ſive Geoponicorum libro*: in quod corpus multa è libris Quintiliorum fratrum ſunt relata. Opes verò domus magnas fuiſſe, etiam illa hiſtoria docet, quam narrat *Dio*, de illo planò, qui, imperante Pertinace, in Sexti Condiani nomen invaſit, fortunis inhians, quæ illius fuerant. At concordia horum Fratrum planè æternà laude digniſſima. Putes unum fuiſſe, non duos: ita ſemper conjunctim *Quintilii* nominantur à Veteribus. Conſulatum ſimul geſſerunt, provincias ſimul rexerunt, libros ſimul ſcripſerunt, ſimul ediderunt; ad Marcum Imp. ſimul literas dederunt; Marcus quoque ambobus ſimul reſcripſit, ut eſt *in l. 15. Dig. de bonis Libert.* Poſtremò, qui ita conjuncti longam egerant vitam, unà ſimul Commodi juſſu perierunt. Porrò non fuiſſe *Quintilios* ab antiquo cives Rom. ſed Trojanos, ſcribit Philoſtratus *in Vita Herodis Soph.*

QUINTILLA, nomen fœminæ luxurioſæ. Ita enim Rigaltius, *Notis in Phædrum, l. 1. Prolog. Satyrici*, inquit, *nomina ſcriptis ſuis convenientia producunt; putà ſi in mulieres luxurioſas invehuntur, nomina inſerunt, Mæchas, Meſſalina, Tryphæna, Quintilla, Lycisca, Phialis, Tibia, Ficta; Si in molles ſemiviros, Tryphæro, Trimalcionis, Hedymeles & ſic deinceps.* Fabulatores quoque moribus hominum notandis beſtias introducunt &c. Vide quoque in voce *Quintiliani.*

QUINTILLUS Marcus Aurelius, frater Claudii Imperatoris huic ſucceſſit, A. C. 270. ob rigorem nimium, decimò ſeptimò imperii die à militibus occiſus. Alii dicunt, eum, cùm Aureliano imparem ſe animadverteret, venas inciſiſſe. Trebellius Poll. *in Claudio, c. 12.* Vopiſc. *in Aurelian. c. 16.* Euſeb. *in Chron.*

QUINTINI Fanum, oppid. Picardiæ, ubi tantà clade Galli affecti ſunt ab Hiſpanis, A. C. 1557. ut Lutetiæ cives paſſim diffugerent, tanquam ad portas eſſet Annibal. Vide Thuan. *Hiſt. l. 19.* & in *Quinctinopolis.*

QUINTINUM, oppid. Britanniæ minoris, 4. leuc. à Fano S. Brioci in Meridiem, 5. à Lambalio in Occaſum.

QUINTINUS Johannes, Picardus, Sartor, junctus Copino, Libertiniſmum in Hollandia & Brabantia profeſſus dicitur: Tornaci cum illo punitus A. C. 1530. Vide *Libertini.*

QUINTIUS, cognomen; unde *Quintia porta*, trans Tyberim, à Qu. Cincinnato dicta. *Quintiorum* autem familia Romæ multiplex fuit, in qua Cincinnati, Flaminii, Criſpini, Martii, diverſis temporibus claruêre, *Volaterr.* Vide *Quinctii.*

L. QUINTIUS, Prætor, de provincia reverſus, obſervatâ, quod mirum, Domitiani temporibus, præturæ maximâ caſtitate, cùm æger aſſidenti amico diceret, frigidas ſe habere manus, & renidens ille dixiſſet: *Atquin eas de provincia calidas paulo antè revocaſti*: riſit, delectatuſque eſt, quippe alieniſſimus à ſuſpicione furtorum. Contra, ſi hoc diceretur malè ſibi conſcio, & ſua furta recolenti, exacerbaſſet auditum. Macrob. *Saturn. l. 7. c. 3.*

QUINTIUS, vide *Titus*, It. *Lucius.*

QUINTIUS Barbatus, Capitolinus, it. Cincinnatus Pœnus; Criſpinus, Flaminius, *Crulo*, vide *ibid.*

QUINTIUS Claudius, vide *Cajus.*

QUINTIUS Flaminius, vide *Cajus.*

in QUINTO, vel QUARTO, Advocati Eccleſiarum oliṁ conſtituti leguntur, quibus *quinta* vel quarta pars emolumentorum & commodorum Eccleſiarum ex pacto dabatur, in *Chronico* Moſomenſi, apud Car. du Freſne *in Gloſſar.*

QUINTUS melius QUINTILIUS, Conſul, cum Commodo Imperatore, an Urb. Cond. 930. Item Conſul, cum Priſco, an. Urb. Cond. 911.

QUINTUS Ælius Pætus, conſul cum M. Junio Pæno, an. Urb. Cond. 587.

QUINTUS Ælius Tubero, conſul, cum P. Fabio Maximo, an. Urb. Cond. 743.

QUINTUS Æmilius Barbula, conſul cum C. Jun. Bruto Bubulco, an Urb. Cond. 427.

QUINTUS Æmilius Pappus, conſul cum C. Fabricio, an. Urb. Cond. 475.

QUINTUS Antiſtius Verus, divortium fecit cum uxore, quòd *cum Libertina quadam vulgari ſecretò fuiſſet collocuta.* Sic Sulpitius Gallus, quòd uxorem *foris capite nudò converſatam*, compeiſſet: & Sempronius Sophus, quòd uxor *ſe ignorante ludos ſpectaſſet*, idem feciſſe leguntur. Vide A. Gellium, *l. 17. c. 21.* apud Thom. Dempſter. *Paralipom. in Joh. Roſini Antiqq. Rom. l. 5. c. 23.*

QUINTUS Antonius Merenda, Tribun. Milit. Conſulari poteſtate, an. Urb. Cond. 334.

QUINTUS Apulejus Panſa, conſul, cum M. Valer. Corvino, an. Urb. Cond. 451.

QUINTUS Aquilinus, conſul cum Aſiatico, an. Urb. Cond. 877.

QUINTUS Cæcilius Metellus, conſul cum L. Veturione Philone, an. Urb. Cond. 548.

QUINTUS Cæcilius Metellus, Achæos ad Thermopylas devicit, Pſeudophilippum in ſuam poteſtatem redegit, Macedoniam

rece-

recepit, unde & *Macedonicus* dictus eſt. Secundò conſulatu, primum à Gallis victus, poſteà eos vicit, cæciditque ex iis 5000.

QUINTUS Cæcilius Metellus, conſul Baleares vicit, unde *Balearicus* dictus eſt, an. Urb. Cond. 631.

QUINTUS Cæcilius Metellus Celer, conſul, cum Afranio, an. Urb. Cond. 694.

QUINTUS Cæcilius Metellus Nepos, conſul, cum P. Lentulo, quibus referentibus Senatuſconſultum de Ciceronis reditu factum eſt, an. Urb. Cond. 697.

QUINTUS Cæcilius Metellus Numidicus dictus, à Jugurthâ Numidiæ rege devicto, tantæ conſtantiæ fuiſſe perhibetur, ut in exilium abire maluerit, quàm in leges per vim à Mario rogatas jurare; unde poſteà eſt à populo commoto, ob filii ejus Qu. Metelli lacrymas, (qui ob eam rem *Pii* cognomen tulit) revocatus.

QUINTUS Cæditius Longus, conſul cum L. Manlio Regulo; ann. Urb. Cond. 497. Alius conſul cum M. Valerio Corvino, an. Urb. Cond. 4 8.

QUINTUS Calphurnius Piſo, conſul, cum Fulvio Flacco, an. Urb. Cond. 619.

QUINTUS Caſſius Longinus, conſul, cum A. Manlio Torquato, an. Urb. Cond. 590.

QUINTUS Catulus, primus omnium vela in Theatris, umbræ faciendæ, inveniſſe legitur, apud Plinium, *l.* 19. *c.* 1. ubi ait: *Poſtea in Theatris tantùm umbram fecère* (vela) *quod primus omnium invenit Quintus Catulus, cùm Capitolium dedicaret; carbaſina deinde vela primus in Theatrum duxiſſe traditur Lentulus Spinter Apollinaribus ludis.* Sext. Propert. *l.* 4. *Eleg.* 1. v. 15.

Nec ſinuoſa cavo pendebant vela Theatro.

Et ex illo P. Ovidius, *de Arte*, *l.* 1. v. 103.

Tunc neque marmoreo pendebant vela Theatro.

Vide Thom. Dempſter. *in Roſin.* *l.* 5. *c.* 4. ut & infrà in voce *Vela*.

QUINTUS Cervidius Scævola, laudatur Ulpiano, *in l.* 3. *ante her. ff. de libertis & poſth.* & Paulo, *in l. cum quidem ff. eod.* Vixit temporibus Marci Antonini Phil. *l.* 39. *ff. de leg. ff. ad Sc. Trebell.* Vide in voce *Cervidius* ſuprà.

QUINTUS Coponius, quòd *amphoram vini cepiſſet* ambitûs damnatus eſt.

QUINTUS Curtius, Hiſtoricus Latinus Auctor vitæ Alexandri M. Ob excellentiam ſtyli, quibuſdam Livio Vellejoque antiquior, & ille omnino creditus, cujus Cicero meminit, *l.* 3. *epiſt.* 2. *ad Quinctum.* Aliis tamen potiùs vixiſſe videtur, ſub Veſpaſiano, imo ſub Trajano: utrique pro ſua ſententia adducentibus, locum *l.* 4. *c.* 4. ubi de Tyro, & *l.* 10. *c.* 9. ubi de ſeculo ſuo loquitur. Nonnulli etiam longævum admodum illum facientes, vel eundem, vel ſaltem filium ejus eſſe credunt, de quo Suetonius, tanquam de inſigni Oratore loquitur, *in Tiberio*, & Tacitus, *l.* 11. *Ann.* *c.* 20. 21. tanquam Prætore & Proconſule Africæ: cui ſpectrum quoddam apparuiſſe, refert Plin. *l.* 7. *epiſt.* 27. Quidquid horum, egregius planè auctor eſt. Opus ejus conſtat libris 10. quibus quæ deſunt, ſupplevère Chriſt. Bruno & Freinshemius. Vide Voſſ. *de Hiſt. Lat.* *l.* 1. *c.* 28. Raderum *in Prolaſ. ad Qu. Curtium*, *c.* 1. *&c.*

QUINTUS Fabius Æmilianus, fil. Æmilii Pauli Macedonici, frater Africani inferioris, in Fabiorum familiam adoptatus.

QUINTUS Fabius Labeo, conſul, cum M. Claudio Marcello: an. Urb. Cond. 557.

QUINTUS Fabius Maximus, Magiſter Equitum, quòd contra præceptum L. Papyrii Dictatoris pugnâſſet, ab eo penè ſecuri percuſſus, vixque tandem populi precibus dimiſſus eſt.

QUINTUS Fabius Maximus conſul Allobroges, & Bituitum eorum regem perdomuit, an. Urb. Cond. 613.

QUINTUS Fabius Maximus Servilianus, conſul Luſitanos devicit, ſed fidem eis datam violavit, an. Urb. Cond. 612.

QUINTUS Fabius Maximus Verrucoſus, vel Ovicula, vir tantæ prudentiæ, ut primus ex Romanis ducibus Annibalem armis invictum vicerit, non aliâ magis re, quam abſtinendo à pugnâ, adeò ut inde *Cunctatoris* cognomen tulerit. Hinc Ennius:

Unus homo nobis cunctando *reſtituit rem.*

QUINTUS Fabius Rutilianus, vir egregiæ virtutis, Dictaturam & 5. Conſulatus geſſit, de Etruſcis, Samnitibus, Umbris, & Gallis ſæpius triumphavit. Geſſit autem quintum Conſulatum cum P. Decio filio, qui eò ſe annò devovit, an. Urb. Cond. 458.

QUINTUS Fabius Vibulanus, conſul, cum Sexto Corn. Maluginenſi, an. Urb. Cond. 269. Iterum cum C. Julio Tullo, an. Urb. Cond. 272. Alius, conſul cum T. Æmilio Mamerco, an. Urb. Cond. 287. Iterum bienniò pòſt cum T. Quinto Capitolino Æquos devicit. Alius Tribunus Milit. Conſulari poteſtate, an. Urb. Cond. 333. Iterum an. Urb. Cond. 349.

QUINTUS Fulvius Flaccus, conſul cum Appio Caudice, an. Urb. Cond. 489. Alius conſul an. Urb. Cond. 575. Ligures vicit, ac de iis triumphavit. Alius conſul cum L. Corn. Lentulo, an. Urb. Cond. 516. Iterum cum Torquato, an. Urb. Cond. 530. Bojos in deditionem accepit. Tertiò cum App. Pulchro, Pœnos ad Beneventum cæcidit. Quartò cum Fabio Maximo Tarentum recepit, an. Urb. Cond. 545.

QUINTUS Fulvius Nobilior, conſul cum T. Annio Fuſo, an. Urb. Cond. 601.

QUINTUS Fuſius Calenus, conſul cum P. Vaticano, an. Urb. Cond. 707.

QUINTUS Haterius Antoninus, conſul. cum D. Junio Syllano, an. Urb. Cond. 805.

QUINTUS Hortenſius Nepos. Vide *Hortenſius*.

QUINTUS Lecanius Baſſus, conſul cum M. Licinio Craſſo Frugi, an. Urb. Cond. 816.

QUINTUS Lepidus, conſul cum M. Lollio, an. Urb. Cond. 733.

QUINTUS Lutatius Catulus. Vide *Catulus*.

QUINTUS Mamilius Vitulus, conſul. cum L. Val. Max. an. Urb. Cond. 488. Iterum cum L. Poſthumio, an. Urb. Cond. 491.

QUINTUS Martius Philippus, conſul cum L. Æmilio, an. Urb. Cond. 438. Alius conſul à Liguribus victus, an. Urb. Cond. 569.

QUINTUS Martius Rex, conſul, Stævios, gentem Alpinam ſuperavit, an. Urb. Cond. 636.

QUINTUS Martius Tremulus, conſul. cum L. Cæſare, an. Urb. Cond. 690. Alius conſ. de Hernicis triumphavit, an. Urb. Cond. 448.

QUINTUS Martius Varia, conſul cum L. Metello Cretico, an. Urb. Cond. 686.

QUINTUS Maximus Eburnus, conſul cum C. Licinio Gera, an. Urb. Cond. 638.

QUINTUS Minutius Rufus, conſul, cum Cn. Corn. Cethego, an. Urb. Cond. 557.

QUINTUS Minutius Thermus, conſul, cum L. Corn. Merula, an. Urb. Cond. 561.

QUINTUS Mutius Scævola. Vide *Mutius*.

QUINTUS Nautius Augurinus, conſul cum C. Horatio Pulvillo, an. Urb. Cond. 297.

QUINTUS Niger, conſul cum T. Apronianо, an. Urb. Cond. 769.

QUINTUS Novianus, conſul cum P. Gallo Camerino, an. Urb. Cond. 767.

QUINTUS Opimius, conſul, Tranſalpinos Ligures ſubegit, an. Urb. Cond. 600.

QUINTUS Pedius, conſul cum puero Octavio in locum Hirtii & Panſæ, qui in Mutinenſi prælio occubuerant, ſuffectus.

QUINTUS Pedo, conſul cum Val. Meſſala, an. Urb. Cond. 867.

QUINTUS Petilius Spurinus, conſul, cum Cn. Scipione Hiſpalo, an. Urb. Cond. 577.

QUINTUS Pomponius Nepos, conſul cum L. Sylla, an. Urb. Cond. 666.

QUINTUS Publius Philo, conſul, cum Æmilio Mamerco, an. Urb. Cond. 317. Iterum cum L. Corn. Lentulo, an. 428. Tertiò, an. 434. Quartò, an. 448.

QUINTUS Quintilius Varus, in Germania bellum gerens ſub Octavio Cæſare, cum 3. legionibus ad internecionem cæſus eſt. Sueton. *in Aug.* *c.* 23.

QUINTUS Saturninus. *l.* 13. §. *Marcellus ff. de jurejur.* Vide Calvin. *Lex. Jur.* At *Quintus Limes*, apud Agrimenſores, idem cum *Quintario*, ſic dictus eſt, non qui locò quintò numeraretur à Decumano & Kardine maximis, ſed qui centurias quintus includeret; Hic quintus erat à primo centuriam includente, qui & quinque centurias includebat. *L.* antiqua, *Ut à Decumano Maximo quintus quiſque limes ſpatiò itineris ampliaretur.* Poſitò nempe Decumanò Maximò & Kardine Maximò, quinque poſteà limites dirigebantur. Horum quinque limitum, qui primam centuriam cludebat, dictus eſt etiam quibuſdam *primus*, licèt ſecundus eſſet à Decumano maximo. Hic cum noviſſimo, i. e. quinto, latior cœteris mediis linearibus & ſubruncivis fiebat, non tamen Decimanò aut Kardine maximis, qui omnium latiſſimi. Quibus quinque limitibus cùm Decumanus acceſſerat, ſex fiebant. Porrò quinque horum limitum primus & noviſſimi, h. e. *quintus*, *Actuarii κατ' ἐξοχὴν* appellati ſunt, ab actibus includendis, qui & cœteris latiores fiebant. Quam in rem vide plura apud Salmaſ. *ad Solin.* *p.* 679. & 680.

QUINTUS Servilius Cæpio, conſul cum Q. Martio Philippo, an. Urb. Cond. 585. Alius conſul cum C. Lælio, an. Urb. Cond. 614.

QUINTUS Servilius Fidenas, Tribunus Milit. an. Urb. Cond. 354. Iterum, an. 358. Tertiò, an. 361. Quartò, an. 366.

QUINTUS Servilius Hala, conſul cum L. Genutio Aventinenſi, an. Urb. Cond. 391. Iterum cum eodem triennio pòſt. Idem Dictator, an. 396. Tertiùm conſul. cum C. Martio Rutilio, an. Urb. Cond. 414.

QUINTUS Servilius Priſcus, Dictator, Æquos ac Labicanos vicit, an. Urb. Cond. 338.

QUINTUS Sulpitius Camerinus, Tribun. Milit. an. Urb. Cond. 354. Iterum, an. 358. Alius, conſul cum C. Poppæo Sabino, an. Urb. Cond. 661.

QUINTUS Sulpitius Coſſus, conſul, cum M. Manlio Capitolino, an. Urb. Cond. 322.

QUINTUS Verannius, conſul, cum Cn. Pompejo Gallo, an. Urb. Cond. 821.

QUINTUS Voluſius Saturninus, conſul, cum P. Cæpione, an. Urb. Cond. 808.

QUINTUS, locus Italiæ apud Sarnum fluv. ubi Vitiges Rex Theodatum interfecit, Amm. Marcellin.

QUIRI, regio eſt Terræ Antarcticæ, à Ferdin. Quiro Hiſpano detecta, verſus oram Auſtralem maris Pacifici. Sed non conſtat, ubi ſit, an prope Inſulas Salomonis, aut verſus Novam Zelandiam; nec ulla ibi Europæorum colonia.

QUIRINI, apud veteres Auctorem ludicri Teſtamenti, cognomen eſt ſororis porcelli, ut qui alluſit ad vocem Græcam χοῖρος & quaſi χοιρίνη: quemadmodum ipſum porcellum cognominavit *M. Grunnium Corocottam*, vide eundem, *Ibid p.* 137.

QUIRINA Tribus, memoratur Sext. Pompejo Feſto his verbis: *Quirina Tribus à Curenſibus Sabinis videtur appellationem traxiſſe.* De eadem Cicer. *Or. pro Quinctio, c. 6. l. Albius Sext. F. Quirina.* Et Aſconius, *in Orat. pro Cœlio, Duæ ſolæ Tribus, Sergia & Quirina damnaverunt.* Cœlius quoque ad Ciceronem C. *Septimus T. F. Quirina*: & Joſephus *Jud. Antiqq. l. 14. c. 17. Papyrii Quirina*, meminerunt. Vide Jo. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 6. c. 25.*

QUIRINALES Salii, *Quirinalis Flamen*, vide ubi de *Flaminibus* & *Saliis*.

QUIRINALIA, vocabant diem, quô ſacra *Quirino* fiebant. Fiebant autem 12. Cal. Maji. De his Ovidius, *l. 2. Faſtor. v.* 513. *ſ.* & Varro, *l. 5. de LL.*

QUIRINALIS, collis Romæ dictus, quòd in eo *Quirini* templum eſſet, ſive quòd in eum commigraverant Sabini à Curibus venientes: & *Quirinalis porta*, quòd eâ in collem Quirinalem iretur; vel quòd proximè eam eſſet Quirini templum. Hodie Italorum vulgus à duobus equis marmoreis, Phidiæ & Praxitelis operibus in hoc colle ſitis, *Monte Cavallo* vocat. *Nic. Lloyd.* Varroni *loc. cit.* à *Quirino* Deo dictæ ſunt, *quòd ei feriæ, & eorum hominum, qui Fornacalibus ſacris non fuerunt feriati.* In Romuli igitur honorem celebrabantur, die Februarii 17. ſeu 13 Kal. Martii. Eôdem die, quia Stultorum etiam fuêre feriæ, hinc *Quirinalia* feriæ ſtultorum dicebantur; ob hanc cauſam, quòd, cùm quiſque in ſua Curia Fornacalibus, quæ Indictivæ feriæ erant, feriaretur, & ſacra faceret, ſtulta Populi pars, quæ ſua Curia eſſet, ignorans, rem divinam Fornacalibus omiſſam, *Quirinalibus* faciebat, *Feſtus*, vide Joh. Roſin. *l. 4. c. 6.* Scaligero *Quirinales Ludi*, qui & *Romani*, dicti ſunt, qui peregrini haberent nihil, *Poëtic. l. 1. c. 1.*

QUIRINIUS, vide *Sulpicius*.

QUIRINUS, de QUIRITUM, ac QUIRINI etymo, quanquam propriè pertineat ad propria, παρέργως aliquid addemus (inquit Voſſius in *Quiritare.*) Meô judiciô à *Curibus* eſt *Quirites*, & *Quirinus*, non contrà. Nam *Quirites* propriè qui *Cures* incolebant, Sabinorum oppidum, in quo regnabat Tatius: ut Romani, qui cum Romulo Romam tenebant. Verùm poſt fœdus ictum inter Romulum ac Tatium pro eodem populo habiti *Romani* & *Quirites*: unde *Quiritari, pro populi Romani auxilium implorare*, Dubium verò, num *Curibus* ſit nomen à *Curis*, quæ Sabinis, Feſtô teſte, haſtam ſignificat: an *haſtæ* à *populo haſtato* ſit impoſitum nomen. Ovidius de *Quirini* appellatione varias eſt contentus adduxiſſe opiniones, judicium verò ſuum non interponit. Sic enim ait *Faſt. l. 2. v.* 477.

Sive quòd haſta quiris priſcis eſt dicta Sabinis,
Bellicus à telo venit in aſtra Deus:
Sive ſuo Regi nomen poſuêre Quirites;
Seu quia Romanis junxerat ille Cures.

Priorem Ovidii verſum quod attinet, ei adſtipulatur Dionyſius Halicarn. *l. 2.* Ἐπεὶ αἰχμὰς Κύρεις γὰρ οἱ Σαβῖνοι τὰς αἰχμὰς καλοῦσι. *Nic. Lloyd.*

QUIRINUS inter Jovis cognomina.

P. Sulpicius QUIRINUS, Κυρήνιος in Hiſtor. Evangel. dictus, Conſul Rom. mox à Conſulatu, expugnatis per Ciliciam Homonadenſium caſtellis, inſignia Triumphi adeptus, damnatô Archelaô, in Syriam, ab Auguſto, miſſus eſt, cum duplici poteſtate, regendæ Provinciæ & cenſûs habendi, teſte Joſephô, *Jud. Antiqq. l. 17.* cui uſitatius ἡγεμὼν aliàs, ſed hîc δικαιοδότης, *i. e. jura reddens* appellatur: ut ordinario Imperio qui præerat, i. e. Præſidem, deſignaret. Iſtud enim ordinarium *Quirino* imperium demandatum fuit; negotium agendi cenſus extra ordinem & ultra conſuetum Præſidum munus. Etſi verò eum Joſephus τιμητὴν Γενόμενον, *l. 20. c. 4.* vocet, egit tamen is cenſum, non in Judæa duntaxat, verùm in tota Syria, ut ex eodem diſcimus, *l. 7. ſub finem.* Τιμητὴς autem minus rectè *Cenſor* à Ruffino vertitur, cum *Cenſitores* iſti, non *Cenſores* dici ſoliti fuerint, ut ex tit. Pandect. *de Cenſibus* videre eſt. Hic itaque ab Imperatore Procurator, ut eum Juſtinus vocat, miſſus in Syriam & Judæam eſt primus: non primus Auguſtalium Procuratorum, qui communi jure in omnes provincias mittebantur; neque illorum, qui poſt Archelaum mitti ſoliti ſunt, ad Judææ adminiſtrationem (talis enim fuit Coponius) ſed illorum primus, qui ad negotium cenſus in Syriam Judæamque miſſi. Fuiſſe enim moris, ut quando viſum eſſet Imperatori, mitterentur per provincias, qui cenſus agerent, vel unicum Auguſti exemplum oſtendit, de quo Dio, *l. 61.* narratque *Suidas*, ex antiquo Scripto, 20. viros inculpatæ vitæ aliquando ad id miniſterium ab Auguſto fuiſſe delectos & per omnes provincias dimiſſos, qui & perſonas deſcriberent & fortunas. Vide de hac deſcriptione & cenſu à *Quirino* acto, Iſaac. Caſaubon. *Exercit. 1. ad Appar. Annal. Baronii Num* 30. 86. & *ſeqq.* Adde hîc de *Quirino* Deo ſequentia. Huic poſtremum inter Deos Indigites locum dedit Tullius, temporis in eo rationem ſecutus, de quo ſententiam ſuam in hæc verba adſcribit Voſſ. *de Orig. & Progr. Idolol. l. 1. c. 12. Tatius, Rex Sabinus, ſi victoriâ de Romanis potiretur, votum ſuis voverat Diis, in quibus & Quirinus, ſic dictus à Curibus, Sabino oppid. unde cives ejus oppidi Curites ſive Quirites. Victâ Urbe vel ſaltem pejus conſtitutâ, quàm quod dicitur, inter ſacrum & ſaxum, ſic inter ventu raptarum eſt tranſactum, ut ex Sabinis & Romanis unus fieret Populus, ac deinde paribus auſpiciis Romulus & Tatius imperarent. Quantò deterior tum fuerit Romuli, quàm Tatii, conditio, quis non videt? Romulus enim coactus recipere hoſtes in Urbem, & Tatium agnoſcere Imperii ſui conſortem. At Tatius, credo, imperium, quod Curibus habuerat, retinuit ſolus. Permiſtis ita Romanis & Sabinis. Romani etiam Quirites dici cœpêre, quæ appellatio antè Sabinorum duntaxat erat. Mortuô Romulô, inque Deos relatô, prævalentibus Sabinis, id nomen ei datum, quod Curibus habuerat Deus Tutelaris: indeque & ipſe* Quirinus *vocatur. Fortè vetus ille Cures oppidum condiderat. Utcunque eſt, poſtquam Sabini è Curibus Romam migrârunt, placuit, ut Deus Romæ πολιοῦχος non aliô vocaretur nomine, quàm illic oppidi, unde venerant. Imo & Romulo ſucceſſor dictus è Curibus Sabinorum Numa Pompilius.* Hactenus Voſſ. Fani, in honorem *Quirini* erecti, adyta ne ſacerdotes quidem ipſos adeundi veniam habuiſſe innuit Horatius, *Epodon od.* 16. *v.* 13. ubi hanc in rem illa habet,

Quæque carent ventis, & Solibus, oſſa Quirini,
Nefas videre, diſſipabit inſolens.

Ei, ut omnibus aliis Templis, aut certè pleriſque, adjunctam porticum, memorat Martialis, *l. 11. Epigr. 1. v. 9.*

Vicini pete porticum Quirini.

Claudian. *de bello Getico*, v. 100.

—— —— Procul arceat altus
Jupiter, ut delubra Numæ ſedeſque Quirini
Barbaries oculis ſaltem violare profanis
Poſſit, & arcanum tanti deprendere Regni.

Nec unum modò *Quirino* Fanum Romæ, ſed plura fuêre. Unde Notitia Urbis *in* 10. *regione* collocat, Templum *Quirini prope Lupercal, ubi erat ſignum lupæ duobus pueris, Romulo & Remo, mammas præbentis.* Et tamen in 7. reg. in eadem Notitia, *Templum Quirini novum* ſtatuitur: quod fortè idem, cum eo, cujus meminit Dio, *l. 54.* Πρὶν δὲ ἀφορμῆσαι τὸν τοῦ Κυρίνου ναὸν καθιέρωσεν, ὃν ἐκ καινῆς ᾠκοδόμησε. *Ante ſuum abitum Templum Quirini de novo ædificatum dedicavit.* Ovid. *l. 3. Amor. El. 8. v. 51.*

Qui licèt aſſectes cœlum quoque, templa Quirinus,
Liber & Alcides, & modò Cæſar habent.

Vide Thom. Dempſterum, *in Roſin. l. 1. c. 6. ubi de colle Quirinali*: ut & in *Janus*.

QUIRIS Dea, Juno dicta eſt apud Romanos: in cujus tutela quòd Matronæ eſſent, hinc factum, ut cælibari haſtâ, quæ in corpore Gladiatoris abjecti occiſique ſtetiſſet, nubentis virginis caput, ſub matrimonii auſpicia, comeretur. Sabinorum autem linguâ haſta *Curis*, unde ab ea ferenda Juno *Curitis* ſeu *Quiris*, appellata eſt. Roſinus, *Antiqq. Rom. l. 2. c. 17.* Vide quoque Plut. *in Romulo*, & *in Quæſt. Rom. quæſt.* 87. Ratio ritûs inter alias hæc dari ſolet, quòd pleraque ad nuptias pertinentia ad Junonem referrentur; cui ſacra habebatur haſta: unde pleræque ejus ſtatuæ haſtæ innitentis, ipſaque *Quiris* nominata. Meminit priſcæ hujus conſuetudinis Ovidius, *Faſtor. l. 2. v.* 559.

Nec tibi, quæ cupidæ matura videbere Matri,
Comat virgineas haſta recurva comas.

QUIRITES, cives Romani, unde appellati ſint, vide ſuprà in voce *Quirinus*: Eorum jure dicebantur donatæ Coloniæ illæ, quæ civium Romanorum erant, Latinis Coloniis oppoſitæ. Id eſt, quæ jus privatum Civium Romanorum habuerunt, quod conſiſtebat in jure privatæ libertatis, connubiorum, jure Patriô, jure legitimi dominii, ut hæreditatis, mancipii & nexus, uſucapionis & reliquorum: Item jure Teſtamentorum & tutelarum: jura verò publica civitatis Romanæ non habebant. Quare, qui *Quiritium jure* adſcripti Coloni erant, nomine quidem erant cives Romani, reverâ autem coloni. Vide Joh. Roſin. *Antiqq. Rom. l. 10. c. 22.* Quomodo Cæſar, unicâ hac voce, *Quirites*, milites tumultuantes compellando, jam erumpentem ſeditionem compeſcuerit, narrat pluribus Mich. Montanus *in lib.* cui tit. fecit, *Eſſais*.

QUISA, melius *Cyiſa*, portus Carmaniæ, inter Bagia & Alabagium, promontor.

QUISQUIS es, formula in ſacrificiis Veterum uſitata. Uti enim Athenienſes *Ignoto Deo* aram extruxêre, ne fortè aliquem Deum Numenque in cultu ſuo præterirent, uti alibi dictum: Ita Romani (quorum potentiam in tantum evectam quoque ideo putat Cæcilius, apud Minucium Felicem *in Octavio, dum aras extruunt ignotis etiam Numinibus*) ſoliciti ne fortè Numen aliquod ſuô cultu fruſtrarentur, cujus ope ipſis opus eſſet, hoſtiam *ſi Deo, ſi Deæ*, non additô nomine, immolabant, aut communi alloquiô, *Quiſquis es*, illud compellabant, quò non minùs ac Athenienſes illud implorabant, cujus in largiendo aut averruncando benevolentiâ indigerent. Vide Tob. Pfannerum, *Syſtem. Theologiæ Gentilium purioris, c. 11. § 14*

QUISTORPIUS Johannes, Roſtochienſis, Nathanis Chytræi & Pauli Tarnovii diſcipulus, Theologiæ Profeſſor, poſt plurimas Academias perluſtratas, in Academia patria conſtitutus, docere cœpit A. C. 1615. Archidiaconatus ad ædem B. Virginis munere mox auctus, A. C. 1616. tandem Paſtor ejuſdem Eccleſiæ & Superintendens paulo pòſt renuntiatus eſt, A. C. 1645. Obiit A. C. 1648. ætat. 64. Pater *Johannis* Theologiæ itidem Profeſſoris, & Auctor *Manuductionis ad Studium Theologicum, Annotationum in omnes libros Biblicos Commentarior. Analyticorum in omnes Epiſtolas Paulinas, Diſputationum plurimarum, Perpetui mobilis* German. 30. *Gewiſſens-Predigten* &c. Paulus Frehetus, *Theatrô Viror.* eruditione Claror.

QUITEVA, regnum Æthiopiæ meridional. anteà pars regni Monomotapæ, verſus Zanguebariam regionem cum urbe primaria cognomine.

QUITOA, provinc. Peruviæ, in parte Boreali inter provinc. Quixorum ad Ortum & mare Pacificum ad Occaſum. urbs ejus primaria eſt *Quitum*. Longa eſt 80. leuc. lata 35. circiter. Nunc ſub Hiſpano.

QUITOA Præfectura, Hiſpanicè *Audiença de el Quito*, una ex tribus præcipuis partibus Peruviæ, verſus Boream extenſa, continens

Quixorum, Pacamorum & Quitoam propriam, inter Popajanum ad Merid. fluvium Pulomayum & Amazonum ad Ortum, Peruviam propriam ad Meridiem, & mare Pacificum ad Occaſum ſub Hiſpano.

QUITUM, urbs Peruviæ, Epiſcopalis, ſub Archiepiſcopo Limenſi, penè ſub linea æquinoctiali. Aliter *S. Franceſco de el Quito*; in valle, intra montes, prope fontes fluv. Amazonum, 300. leuc. à Lima in Boream, 75. ab ora maris Pacifici in Ortum.

QUIVIRA, regio Americæ Septentrionalis, ad ultimum uſque Occidentis limitem pertingens, in novo regno Mexicano, cœli inclementiâ & nimiâ paupertate penuriâque cognita, ſicut Hiſtoria, quæ talis eſt, docet. Valquii Coronati milites, cùm in Cevola nullum auri veſtigium repperiſſent, ne vacuis manibus Mexicanas terras repeterent, fortunam tentare, & ulterius progredi ſtatuebant, ſi qua uſquam benignior ſeſe fortuna offerret, in quam ſpem à multis accenſi ſunt, cùm Tichuico Tiguexam veniſſent. Illic enim Quiviræ famâ à quibuſdam in majus celebratâ, credulis militibus perſuaſum eſt, Tatarrapum, Regem potentiſſimum, in Quivira longè latèque rerum potiri, lætis militibus, quòd tot terrarum ſpatia emenſis aliqua melioris fortunæ ſpes affulſiſſet; continuatis itaque itineribus, Cicuicam, mox Quiviram pervenêre; Cicuica 21. gradibus aut 220. penè æquinoctialibus paſſ. millib. à Quivira abeſt. Totum iter altis arenis hocce eſt impeditum, perpetuâ ſterilitate infame, neq; lapidem neque herbam, aut arborem penè centeſimò milliari habet. In arenoſis hiſce deſertis, oberrante Coronatò exortâ ſubitò grandine, lapides pluit ovi anſerini magnitudine; hujus rei novitate, Hiſpani mirum in modum conſternati, ad lachrymas preceſque verſi cœleſtem iram deprecabantur. Tandem Quiviram deventum, ubi Tatarrapum ſenem, pro quo tot tantoſque labores exantlârant, nudum, æneò monili ſeu emblemate (quæ tota ipſius erat gaza) ornatum invenêre. Milites, viſò Tatarrapò cùm ſuâ credulitate ſeſe cenſerent, faſtiditis propoſitis hibernis, nihil morati, Tiguexam rediêre. Quivira, quadraginta graduum habet altitudinem: ſecundùm littus maris Regio ſatis paſcua eſt. Vaccæ, quarum hîc ingens copia, dorsô incurvô ſunt aut gibbosô, inſtar Camelorum; ingentes quoque inſtar leonem nutriunt canes, quorum operâ in tranſmigrationibus jumentorum locô utuntur, *Metel.* Sita eſt verſùs Sualam montem & terminos Floridæ. Quibuſdam Quivira eſt terra perampla, inter Fretum Aniam & Fretum Eſonis. Sed quid ſit, non conſtat inter ſcriptores, *Baudrandus*.

QUIXI, vulgò *los Quixos*, populi Peruviæ, in regno Boreali conficiunt provinc. inter Quitoam ad Occaſum & Caneſam ad Ortum. Detecti A. C. 1557. ibi Hiſpanorum tantùm quatuor coloniæ, Baetia, Archidona, Abula & Hiſpalis aurea.

QUIZA, ſeu BUIZA, *Ptolem.* Mauritania Cæſarienſis nunc regni *Algeria*, urbs maritima. *Orano* hodie *Olivario*; cum arce munita in colle, in ora maris Mediterranei prope portum magnum. 75. mill. paſſ. à Telenſino in Ortum verſùs Tenezam, ſeu Jul. Cæſaream 90 & Algerium 100. Capta à Franc. Card. Ximenio, ſub Ferdinando Aragonio, à quo tempore Hiſpanis ſubeſt.

QUIZA, Carmaniæ portus. *Arrian.* ac *Ptol.* Vide *Quiſa*.

QUIZICUS, in veterib. libris non rarò, pro *Cyzicus*, vide in hac voce, & Salmaſ. *ad Solin. p.* 246.

QUOD-EXCURRIT, phraſis apud Africanos Patres, frequens pro *plus minuſve* ſeu *circiter*. Optatus Milevit. *l.* 1. *Nam fermè ante annos quadraginta &* quod excurrit, *per totam Africam perſecutionis eſt devagata tempeſtas.* Auguſtinus, de Donatiſtis loquens, *l.* 2. *Non enim grex aut populus appellandi fuerant pauci, qui inter quadraginta, & quod excurrit, Baſilicas, locum, ubi colligerentur, non habebant.* Et de Baptiſmo *l.* 7. *Poſt Cypriani mortem quadraginta & quod excurrit, annis peractis, traditio Canonum facta eſt* &c. apud Dominic. Macrum, *in Hierolex.*

QUOD-FECIT, vetus formula in deſignandis & adſcribendis Menſium diebus. Vetus *Epitaphium* repertum in Æde S. Acheoli, prope Ambianum A. C. 1660. † *Leuculinus hic requieſcit in pace, vixit annos L. defunctus eſt ubi fecit Genuarius dies XV.* † *Valeriſma hic requieſcit in pace, vixit annos XXX. defuncta eſt, ubi fecit Julius dies* XXIII. Sic *Diploma* Chilperici Regis apud Car. du Freſne ſic clauditur. *Datum quod fecit menſe Martio, die* 10. *annô I. regni noſtri* &c.

QUOD-NON-EST, Platoni dicta eſt Materia prima. Clemens Alexandr. *l.* 5. *Strom.* juxta Interpretem, *Ita inquiunt, ſed Materiam ponunt Philoſophi & Stoici & Pythagoras, Ariſtoteles quinetiam Peripateticus, non autem unum principium* —— *Sciant ergo eam, quæ vocatur, Materiam, quæ ab ipſis dicitur expers qualitatis ac figuræ, audacius quoque à Platone appellatam eſſe,* quod non eſt. *Annon vel maximè myſticè, cùm ſciret, eſſe unum, quod verè eſt principium, in Timæo dicit his verbis: De univerſorum quidem ſive principio, ſive principiis, ſive quomodocunque de his videatur, nunc non eſt dicendum, non propter aliquid aliud, quàm quòd ſit difficile præſenti modô tractationis ea, quæ videantur, declarare.* Agit enim ibi Clemens de graviſſima quæſtione, *an Mundus*, præter cauſam Efficientem, quam *unus* illius *Principii* nomine indigitat, *habuerit Materiam aliquam præexiſtentem?* Vide Tob. Pfannerum, *Theol. Gentilis purior*, *c.* 5. §. 3.

QUOD-NORUNT FIDELES, formula, quâ S. Cœnam Patres olim indigitabant. Non enim ſolùm nefas eum habitum, Myſteria literis committere, voce tantùm tradenda, ut Eraſmus docet *in Hieron. Apolog. ad Domnion. verb.* Κατηχεῖν, addens, ſe in antiquiſſimo quodam Codice legiſſe Pontificem quendam Romanum, cum multa docuiſſet eum, à quo interrogatus fuerat de Sacramentis, ſubtraxiſſe verba, quibus oleum ſacrum conſecraretur, ne myſterium literis commiſſum, aliquô modô promanaret ad profanos. Sed & vivâ voce Catechumenos informantes eâ cautione uſi ſunt, ne omnem Myſteriorum doctrinam illis præmaturè propalarent: ut ex Ambroſio apparet, qui Baptiſmatis lavacrô jam ablutos alloquens, *de his qui Myſter. init. c.* 1. *Nunc*, ait, *de Myſteriis dicere tempus admonet atque ipſam Sacramentorum rationem edere, quam ante Baptiſmum ſi putaſſemus inſinuatam nondum initiatis, prodidiſſe potius, quàm edidiſſe, æſtimaremur.* Sic Auguſtinus *Tom. I. de Moribus Eccl. Cathol. l.* 1. *c.* 1. Epiſcopis, Presbyteris aliiſque Eccleſiarum Miniſtris curæ fuiſſe innuit, *ut poſſent caverent nudare myſteria*: ipſe, ut Leonhardus Cocquejus *ad eum de Civ. Dei l.* 8. *c. ult.* adeò de arcano iſto ſolicitus, ut, quoties de Euchariſtia loqueretur, non facilè propriô eam vocabulô, ſed his verbis, *Quod norunt fideles*; plerumque deſignârit. Vide ſuprà in *Nôrunt fideles*, & plura de Veterum in ſacris ſilentio, apud Tob. Pfannerum, *Syſtem. Theol. Gentil. purior. c.* 1 §. 9 & *ſeqq.*

QUOD VULT DEUS, Epiſcopus Carthaginenſis, tempore urbis hujus a Genſerico captæ: qualsatis navibus cum maxima Cleri parte impoſitus, Neapolim nihilominus tutò pervenit. Fortè is ipſe eſt, cui Auguſtinus tractatum de Hæreſibus inſcripſit. Proſper. & Marcell. *in Chron.* Baron. A. C. 439.

QUONIN, *nomen idoli apud Sinenses famoſiſſimi*, cui mulieris forma: item fontis ab eo dicti, ad urbem *Xinning*, quem ignotus quidam Senex baculô eiecuiſſe creditur, uti Hippocrenem Pegaſus. Auctor *Sina & Europ. c.* 46.

QUOTANNIS orandi pro Principis ſalute, ritus, Julii Cæſaris principatu inſtitutus, in ſolennem poſteà morem abiit, ut ſuprà vidimus, ubi de *Orandi ritibus*.

171
1554341

Digitized by Google

155
5
31

Digitized by Google